

ENZYKLOPÄDISCHES
DEUTSCH-SERBOKROATISCHES
WÖRTERBUCH

MIT SERBISCHPHONETISCHER UMSCHRIFT DER
AUSSPRACHE DES SCHRIFTDEUTSCHEN

VON

Dr. phil. SWETOMIR RISTITSCH und JOWAN KANGRGA

BELGRAD

VERLAGSBUCHHANDLUNG RADOMIR D. CUKOVIC

1936

Јулиј Н.

ЕНЦИКЛОПЕДИСКИ
НЕМАЧКО-СРПСКОХРВАТСКИ
РЕЧНИК

СА СРПСКОФОНЕТИЧНОМ ОЗНАКОМ ИЗГОВОРА
КЊИЖЕВНОГА НЕМАЧКОГА

ИЗРАДИЛИ

Dr. phil. СВЕТОМИР РИСТИЋ и ЈОВАН КАНГРГА

БЕОГРАД

ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРНИЦА РАДОМИРА Д. БУКОВИЋА

1936

Сва права задржавају њени

Alle Rechte vorbehalten.

ПРЕДГОВОР

Задатак да се већина немачкога језичкога блага преведе на наш језик решен је у овој књизи.

За овим трудним послом умро је Јован Кангрга. Иако мучен болешћу, коју је раније лечио бањским лечењем, не одлази на лечење, већ се слама на раду; израдио је за овај речник четири стотине осамдесет и девет страна од седам стотина страна узетих на своја плећа.

Они којима је потребно средство за разумевање мисли и осећања изражених немачким језиком имају га поуздано у овом речнику.

Они који немају осећања за немачки језик нека не суде стручно о овој књизи.

Немачким именима биљака дата су наша имена биљака по рукопису пок. Живојина Јуришића. Према научном, латинском, имену биљке дато је немачком имену биљке наше име.

У Београду, септембра 1936.

Dr. phil. Светомир Ристић.

VORWORT.

Die Aufgabe, die es galt zu lösen, d. h. den meisten Wortschatz der deutschen Sprache serbokroatisch wiederzugeben, liegt nunmehr in diesem Werke gelöst vor.

Über dieser mühevollen Arbeit starb der Mitarbeiter Jowan Kangrga, nachdem er seinen Beitrag von vierhundertneunundachtzig Seiten zu diesem Werke geliefert hatte.

Diejenigen, die der serbokroatischen Sprache mächtig sind und denen ein Mittel zum Verstehen der in deutscher Sprache zum Ausdruck gekommenen Gedanken und Gefühle not tut, haben ein solches sicherlich in diesem Wörterbuch.

Diejenigen, denen das Gefühl für das Klingen der deutschen Zunge abgeht, mögen sich ihres fachmännischen Urteils über dieses Werk enthalten.

Der Deutsche wiederum findet in diesem Wörterbuch einen sicheren Weg zum Serbokroatischen.

Belgrad, im September 1936.

Dr. phil. Swetomir Ristitsch.

Бирилица Kyrillische Schrift		Латиница Lateinische Schrift		Изговор Aussprache
писана geschrieben	штампана Druckschrift	писана geschrieben	штампана Druckschrift	
<i>А а</i>	А а	<i>А а</i>	A a	a
<i>Б б</i>	Б б	<i>В в</i>	B b	b
<i>В в</i>	В в	<i>В в</i>	V v	w
<i>Г г</i>	Г г	<i>Г г</i>	G g	g
<i>Д д</i>	Д д	<i>Д д</i>	D d	d
<i>Ђ ђ</i>	Ђ ђ	<i>Ђ ђ</i>	Ђ đ	wie das italienische gi, ge- dental
<i>Е е</i>	Е е	<i>Е е</i>	E e	e
<i>Ж ж</i>	Ж ж	<i>З з</i>	Z z	wie das französische j,
<i>З з</i>	З з	<i>З з</i>	Z z	stimmhaftes s (lesen)
<i>И и</i>	И и	<i>И и</i>	I i	i
<i>Ј ј</i>	Ј ј	<i>Ј ј</i>	J j	j
<i>К к</i>	К к	<i>К к</i>	K k	Kehl-k
<i>Л л</i>	Л л	<i>Л л</i>	L l	l
<i>Љ љ</i>	Љ љ	<i>Љ љ</i>	Lj lj	wie das italienische gli
<i>М м</i>	М м	<i>М м</i>	M m	m
<i>Н н</i>	Н н	<i>Н н</i>	N n	n
<i>Њ њ</i>	Њ њ	<i>Њ њ</i>	Nj nj	wie das französische gn
<i>О о</i>	О о	<i>О о</i>	O o	o
<i>П п</i>	П п	<i>П п</i>	P p	p
<i>Р р</i>	Р р	<i>Р р</i>	R r	r
<i>С с</i>	С с	<i>С с</i>	S s	stimmloses s (los)
<i>Т т</i>	Т т	<i>Т т</i>	T t	t
<i>Ђ ђ</i>	Ђ ђ	<i>Ђ ђ</i>	Ѓ ċ	wie das italienische ci, ce
<i>У у</i>	У у	<i>У у</i>	U u	u
<i>Ф ф</i>	Ф ф	<i>Ф ф</i>	F f	f
<i>Х х</i>	Х х	<i>Х х</i>	H h	Kehl h
<i>Ц ц</i>	Ц ц	<i>Ц ц</i>	C c	z
<i>Ч ч</i>	Ч ч	<i>Ч ч</i>	Č č	tsch
<i>Џ џ</i>	Џ џ	<i>Џ џ</i>	Dž dž	wie das englische j
<i>Ш ш</i>	Ш ш	<i>Ш ш</i>	Š š	sch

ALPHABETE.

Holländische Schrift Deutsche Schrift		Lithuanische Schrift		Lithuanische Schrift
geschrieben	Druckschrift	geschrieben	Druckschrift	
<i>A a</i>	A a	<i>A a</i>	A a	á
<i>Ä ä</i>	Ä ä	<i>Ä ä</i>	Ä ä	помуѣнено (преглашено) a
<i>B b</i>	B b	<i>B b</i>	B b	бе
<i>C c</i>	C c	<i>C c</i>	C c	це
<i>Ch ch</i>	Ch ch	<i>Ch ch</i>	Ch ch	це-ха
<i>D d</i>	D d	<i>D d</i>	D d	де
<i>E e</i>	E e	<i>E e</i>	E e	é
<i>F f</i>	F f	<i>F f</i>	F f	еф
<i>G g</i>	G g	<i>G g</i>	G g	ге
<i>H h</i>	H h	<i>H h</i>	H h	ха
<i>I i</i>	I i	<i>I i</i>	I i	и
<i>J j</i>	J j	<i>J j</i>	J j	jot
<i>K k</i>	K k	<i>K k</i>	K k	к(х)а
<i>L l</i>	L l	<i>L l</i>	L l	ел
<i>M m</i>	M m	<i>M m</i>	M m	ем
<i>N n</i>	N n	<i>N n</i>	N n	ен
<i>O o</i>	O o	<i>O o</i>	O o	о
<i>Ö ö</i>	Ö ö	<i>Ö ö</i>	Ö ö	помуѣнено (преглашено) o
<i>P p</i>	P p	<i>P p</i>	P p	пе
<i>Q q</i>	Q q	<i>Q q</i>	Q q	ку
<i>R r</i>	R r	<i>R r</i>	R r	ер
<i>S s ß</i>	S s ß	<i>S s ß</i>	S s ß	ес, ес-цет
<i>Sch sch</i>	Sch sch	<i>Sch sch</i>	Sch sch	ес-це-ха
<i>T t</i>	T t	<i>T t</i>	T t	те
<i>Tsch tsch</i>	Tsch tsch	<i>Tsch tsch</i>	Tsch tsch	те-ес-це-ха
<i>U u</i>	U u	<i>U u</i>	U u	у
<i>Ü ü</i>	Ü ü	<i>Ü ü</i>	Ü ü	помуѣнено (преглашено) u
<i>V v</i>	V v	<i>V v</i>	V v	фау
<i>W w</i>	W w	<i>W w</i>	W w	ве
<i>X x</i>	X x	<i>X x</i>	X x	икс
<i>Y y</i>	Y y	<i>Y y</i>	Y y	ипсилон
<i>Z z (tz)</i>	Z z (tz)	<i>Z z (tz)</i>	Z z (tz)	цет, те-цет

Треба пазити на изговор ових једно-
сложних речи. Немачка реч Glas не изгова-
ра се као наша глас (vox), већ глас, а што
у нашем језику не постоји.

Аа, аа, ах изговарају се увек као дуго а,
на пр. Aachen {ах'н}, Aal {ал}, Haar {хар},
Saat {зат}, sah {за}, nah {на}.

2. краткоотворено а, на пр. satt {з'ат};
fast {фаст}, fasten {ф'аст'н}, schwarz {шварц}.

Напомена. Самогласник је кратак када
иза њега долазе два сугласника (satt), а дуг
је кад долази иза њега један сугласник (mal),
или h (sah), или када је удвојен (Saat).

3. а је без нагласка, полудуго, не са-
свим затворено, на пр. Makrele {макрел'},
Malaga {малага}.

4. ā је без нагласка, дуго, не сасвим
затворено, на пр. Fäselei {фаз'л'а}.

5. ā је без нагласка, кратко, не сасвим
отворено, на пр. Artikel {арт'икл}.

2. Е, е је:

1. кратко:

а) краткоотворено: е, на пр. Bett {бет}
као наше зет, кмет.

б) краткозатворено: е као у Feld {ф'елт},
Geld {гелт}, gelten {гел'т'н}, schnell {шнел'},
sprechen {шп'рех'н}.

Напомена. Постигнуће се практично
највећи успех у изговору немачких речи са
овим е ако се та реч изговара српскохрват-
ским нагласком у речи: село.

Разлика у изговору између немачких речи

stellen {шт'ел'н} јесте као у нашим ре-
schnellen {шнел'н} чима села (су деца)
села (су изгорела)

2. дуго:

а) узлазнозатворено: е

reden {ред'н} као у беде, жебан,
schwer {шв'ер} у нас нема;

б) узлазносилазнозатворено: ē

wer {в'ер} као зв'ер, к'ер
lesen {л'ез'н} као у (он) в'еже, а не као у
(он) везе

beten {б'ет'н} као у клете;

с) еh и ее изговарају се двојачко:

а) као е, на пр. mehr {мер}, Meer {м'ер},
stehen {ште'н}, Schnee {шне}, Seemann {з'еман}
(уп. Sāmann);

б) као е

stehlen {шт'ел'н} као у селе,
Speer {шп'ер} као у зв'ер;

д) узлазноотворено. е

nähen {н'е'н}, säen {з'е'н}, Sāmann {з'еман}
(уп. Selmann), wären {вер'н}, gebäre {г'бер'}
(шпр. conj. од gebären);

е) узлазносилазноотворено:

nähern {н'е'р'н}, wähen {в'е'р'н}, gebäre {г'бер'}
(праес. ind. од gebären).

3. У ненаглашеним слоговима, предме-
цима, наставцима (за падеж и лице) изгова-
ра се врло слабо (овде означено са: ђ). На пр.
Name {нам'}, geredet {г'ред'т}, lesen {л'ез'н}.

4. е је без нагласка, полудуго, отво-
рено, на пр. präjudizieren {пре'јудици'р'н}.

5. е је без нагласка, кратко, отворе-
но, на пр. Präses {през'ес}.

6. е је ненаглашено, полудуго, затво-
рено, на пр. Preziosen {преци'оз'н}.

3. I, i је:

1. краткоотворено: i. На пр.

bin {б'ин} као у нас и'н,

Brille {бр'ил'} као у нас м'иле (сестре);

2. дугозатворено: i. На пр.

а) mir {м'ир};

б) кад је иза њега h или e: ihm {им};

Sieb {з'ип}; lieben {л'иб'н}.

Напомена 1. У речима из латинскога
језика е иза i слог је за себе, на пр. Fami-
lie {фам'ил'а}.

Напомена 2. Заменица mir не одговара
својим нагласком нашој речи мир (рах);
тако и wir {в'ир} не одговара нагласком на-
шој речи вир; у осећајном наглашавању
чује се в'ир, на пр. wir {в'ир} und nicht ihr.

3. u је без нагласка, полудуго, затво-
рено, на пр. Limitation {лимитаци'он}.

4. ū је без нагласка, кратко, отворено,
на пр. wichtig {в'ихт'их}.

4. О, о је:

1. дугозатворено: o

а) кад иза њега стоји један сугласник:
Dom {дом}; (ich) lobe {лоб'} као у нас мобе;

б) кад је удвојено или иза њега стоји h:
Boot {б'от}, Sohn {зон}, Ohr {ор}.

2. краткоотворено: ö fromm {фром} као
у нас сом, Gott {г'от} као у нас скот.

3. o је без нагласка, полудуго, затво-
рено, на пр. solide {золид'}.

4. ö је без нагласка, кратко, отворено,
на пр. Soldat {золдат}.

5. U, u је:

1. дугозатворено: u

а) кад иза њега долази само један су-
гласник: Blut {блут; не као у нас љут!}; Mute
{мут'} као у нас муте (= мутавци); Ruder
{руд'р} као у нас тудер (= ту);

б) кад иза њега стоји h, на пр. Stuhl
{штул}.

2. краткоотворено: ũ када иза њега
стоје више сугласника: Mutter {мут'р}, Brust
{бр'уст} као у нас жустар, Luft {луфт}.

3. u је без нагласка, полудуго, затво-
рено, на пр. zuerst {цверст}.

4. ũ је без нагласка, кратко, отворено,
на пр. Sicherung {зих'рун}.

6. Y, y: ŷ; изговара се као француско
и, на пр. Physiker {физ'ик'р}.

В. Преглашени (помућени) самогласници

Ти су гласови ä, ö, ü. Ми их немамо.

1. Ä, ä изговара се као е

а) дуго:

а) отворено: ē; Gräte {грат'} отприлике
као у нас мете; wären {вер'н} отприлике
као у нас Пере;

1. јесте знак понављања главне речи која је дебело штампана, на пр.:

Bausch {бѡш} [срвн.] *m* 2g, 2d 1. јастуче... 3. fig. in ~ und Bogen треба читати: in Bausch und Bogen.

2. Код означавања изговора немачких речи знак ~ значи понављање означена изговора, на пр. Säu'mer¹ {зѡм'р} [säumen¹]... Säu'mer² {~} [säumen²]... Säu'mer³ {~} [свн.; Saum³]; значи да се именица Säumer², која долази од глагола säumen са ознаком³, изговара зѡм'р као и именица Säumer¹, која долази од глагола säumen под

У другим случајевима код означавања изговора знак ~ означава понављање изговора једног дела претходне речи, на пр. stationär {штац'иѡнѡр} stationie'ren {~нир'н}; значи да се слогови statio {штац'иѡ} изговарају у речи stationieren као и у речи stationär.

3. Скраћивања има код сложених, код изведених речи и код речи које имају заједнички део. На пр. стоји у овој књизи: So'mmer..., so'mmer... {зѡм'р-}: ~abend млетње вече п; ~fleckig а перав, лећаив; ~haft {зѡм'р-хѡфт}, ~ig {зѡм'рлѡх}, ~lich {зѡм'рлѡх} а летњи, лета (ген.), као лети.

То значи:

1. ~abend треба читати Sommerabend; ~ је знак понављања прве речи, тј. оне која је написана великим словом.

2. Реч Sommerabend као сложеница има главни нагласак на Sommer, а споредни на Abend, дакле на Sommer је онај нагласак који је обележен иза речи Sommer..., sommer..., а то је {зѡм'р-}.

3. ~fleckig а треба читати: sommerfleckig; ~ је знак за понављање друге речи, тј. оне која је написана малим словом.

4. Нагласак речи sommerfleckig {зѡм'р-флѡки} јесте као у сложенице Sommerabend, тј. sommer... има главни нагласак, а fleckig споредни.

5. ~haft треба читати: sommerhaft и изговарати зѡм'рхѡфт, тј. постоји само један нагласак на sommer, а haft нема нагласка, већ има краткоћу, због чега је и исписан изговор, да се не би реч sommerhaft изговарала са главним нагласком на sommer, а са споредним на haft.

6. ~ig треба читати: sommerig и изговарати зѡм'рих; ~lich треба читати sommerlich и изговарати зѡм'рлѡх.

7. Wi'nter..., wi'nter... {вѡнт'р-}... ~n {вѡн-г'ри} 15f I intr. (h) imp. es ~t: а) зима је, б) зазимљује, ето зиме; II tr. = durchwintern I; III ~n п в. ~ung треба читати: wi'ntern {вѡн-г'ри} мења се по измењаном примеру 15f I непрелазан глагол са помоћним глаголом haben безлично es wintert: а) зима је, б) зазимљује, ето зиме; II прелазан глагол истог значења као durchwintern I; III Wi'ntern именица средњег рода види Winterung.

8. Само код сложених придева где одредница појачава особину основнице нагла-

сак је на једној и другој речи готово исти, на пр. blut|rot {блут'рѡт}.

9. Код сложеница налазе се овакви примери: Me'B... {мес-}: ~instrument п...; ~katalog м...; ~opfer п то треба читати: Meßinstrument, Meßkatalog, Meßopfer, а напред се у Речнику налази Me'B³... {мес-} [Messe¹ 1]... Me'B³... {мес-} [Messe¹ 2] Me'B¹... {мес-} [messen] и значи да у речи Meßinstrument Meß долази од messen, у речи Meßkatalog од именице Messe¹ у значењу под 2, у речи Meßopfer од именице Messe¹ у значењу под 1.

We'g¹..., weg¹... {вѡк-} [Weg¹], Weg ..., weg²... {вѡк-} [weg²]: ~arbeiten..., ~ätzen, ~ätzen, ~bereiter... то треба читати: weg-arbeiten {вѡкарбѡ'т'н}, wegätzen {вѡгѡт'н}, Wegätzen, Wegbereiter {вѡкб'рѡ'т'р}.

Wie'der..., wie'der... {вѡд'р-}: ~erscheinen intr. (s) опет (и. поново) се (по)јавити (и. појављивати, јављати) треба читати: wieder-erscheinen {вѡд'рѡршѡ'ч'н} (непрелазан глагол са помоћним глаголом sein) опет се јавити, опет се појавити, опет се појављивати, опет се јављати, поново се јавити, поново се појавити, поново се појављивати, поново се јављати;

~ei'nkassieren ~ tr. поново (и. опет) унети (и. утер(ив)ати) у касу, поново (и. опет) покупити (и. наплатити) треба читати: wieder|ei'n|kassieren (трговачки израз, прелазан глагол) поново унети у касу, поново утерати у касу, поново утеривати у касу, опет унети у касу, поново покупити, поново наплатити, опет покупити, опет наплатити;

~au''f|nahme|verfahren п ~ѡ обнова f (и. обнављање) поступка (и. спора) треба читати: Wieder|au''f|nahme|verfahren {вѡд'рѡф-нѡмѡфѡрфѡр'н} (именица средњег рода, правни израз) обнова поступка, обнављање поступка, обнова спора, обнављање спора;

~a''n|fassen tr. поново (и. опет) у-, до-, при|хватити, поново се латити (acc.: gen.) треба читати: wieder|a''n|fassen {вѡд'рѡнфѡс'н} поново ухватити, поново дохватити, поново прихватити, опет ухватити, опет дохватити, опет прихватити, поново се латити (у немачком четврти падеж etwas: у српскохрватском други падеж чега);

Wie'der..., wie'der... {вѡд'р-}... ~a''b|teilen tr. поново (и. опет) раздѣлити -љивати, одвојити у пододељке треба читати: wieder-a''b|teilen {вѡд'рѡптѡ'л'н} поново раздѣлити, поново раздѣљивати, опет раздѣлити, опет раздѣљивати, одвојити у пододељке;

~a''n|fachen tr. наново (и. поново, опет) распири(ва)ти, опет подјари(ва)ти треба читати: wieder|a''n|fachen {вѡд'ранфѡх'н} наново распирити, наново распиривати, поново распирити, опет распиривати, опет подјарити, опет подјаривати.

4. wie ... ~ schlaue auch waren ма како (и. ма колико) да су бил|и -е лукав|и -е; ко-лико год да су бил|и -е лукав|и -е треба чи-

тати: wie schlau sie auch waren ма како да су били лукави, ма како да су биле лукаве, ма колико да су били лукави, ма колико да су биле лукаве; колико год да су били лукави, колико год да су биле лукаве.

5. Округла заграда () у нашој (или немачкој) речи означава да се реч може читати без онога што је у загради и са оним што је у њој. На пр.:

sammeln I *tr.* (с)купити, с(а)купити, прикупљати, -ити; окупити, -љати; саб(и)рати, зб(и)рати треба читати: купити, скупити, скупљати, сакупљати, прикупљати, прикупити; окупити, окупљати; сабрати, сабирати, збрати, збирати;

schwitzen ... (о)знојити се треба читати: знојити се, ознојити се;

wirf(st) {врф(с)т} (2) 3 л. *praes. sg. ind.* од **werfen** треба читати: **wirft** {врфт} 3 лице, **wirfst** {врфст} 2 лице садашњег времена једине показног начина од **werfen**;

sich bauschen ... нагунта(ва)ти се треба читати: нагунтати се, нагунтавати се;

beängst(ig)en I *tr.* преплашити, обеспокојити, -авати; узнемири(ва)ти... II **Beängst(ig)en** п, **Beängst(ig)ung**... треба читати: **beängsten** {б'ен.ст'н}, **beängstigen** {б'ен.ст'гн} I *tr.* преплашити, обеспокојити, обеспокојавати, узнемирити, узнемиравати... **Beängsten** п, **Beängstigen** п, **Beängstung** f, **Beängstigung** f. Дакле, глагол **beängsten** је сложен и изговор се овде не налази, већ код простог глагола **ängsten**, где треба и погледати. То исто важи и за **beängstigen**; изговор се налази код простог глагола **ängstigen**;

an(h)aken I *tr.* и *refl.* 1. (**sich** ~) закопчати (се), закопчавати (се), закрвачити (се), закрвачити (се), закрвачивати (се), закрвачивати (се). 2. ... треба читати овако: **anhaken** {анхак'н} I прелазан и повратан глагол 1. закопчати, закопчавати, закрвачити, закрвачити, закрвачивати, закрвачивати, **sich anhaken** закопчати се, закопчавати се, закрвачити се, закрвачити се, закрвачивати се, закрвачивати се. 2. ... Прво, изговор није означен, пошто је означен код простог глагола **haken** {хак'н}. Друго, глагол је сложен са предметком ап, који се предлог налази у Речнику са обележеним нагласком **ан**. Треће, пошто је ап раздвојан предметак, онда је наглашен главним нагласком, а **haken** споредним {анхак'н}. Четврто, под 1. означена су значења глагола **anhaken** као прелазног и повратног. Пошто је разлика између та два значења само у заменици **sich** се, стављено је **sich** у заграду, те кад се чита без заграде има се **anhaken**, а када се чита са заградом има се **sich anhaken**;

ha'ken² {~} I *tr.* 15а закрвачити, заденути; кук(и)цом при-, ухватити (и. причврстити); **Waggons an den Zug** ~ прикачити вагоне за воз. II *intr.* (h) зак(в)ачити се, прикључити се; *fig.* **da hakt es** (и. **die Geschichte**) ту је запело треба читати: **haken** {хак'н} I прелазан

глагол по слабој промени по примеру **loben** закрвачити, заденути; кук(и)цом прихватити, кук(и)цом прихватити, кук(и)цом ухватити, кук(и)цом причврстити, **Waggons an den Zug haken** прикачити вагоне за воз. II непрелазан глагол са помоћним глаголом **haben** закрвачити се, закрвачити се, прикључити се; преносно значење **da hakt es** или **da hakt die Geschichte** ту је запело. — Прво, бројка² у десном врху означава разлику између глагола **haken** и прве претходне речи **Haken**¹. Друго, {~} значи да се глагол **haken** изговара исто као прва претходна реч **Haken** код које је означен изговор **хак'н**, те значи да се тај изговор овде понавља.

6. Усправна цртица: 1. одваја саставне делове код сложеница, на пр. **abziehen**, **beischauchen**, **Kornelkirsche** итд. 2. у нашим речима одваја заједнички део код више речи да би се уштедело у простору, на пр. **aufsammeln** I *tr.* на-, по-, скупити треба читати: накупити, покупити, скупити;

Bausch ... за-, смотуљак треба читати: замотуљак, смотуљак.

7. Мале бројке (^{1 2} итд.) у десном врху дебело штампаних речи указују на етимолошку разлику, на пр. **Weide**¹ (врба), **Weide** (паша), или указују на потребно разликовање одредница код сложеница, на пр. **Weichen**³...: ~bruch што значи да сложеница **Weichenbruch** у свом првом делу не долази од **weichen**¹, **weichen**², већ од **Weiche**¹ 2 (слабина), ма да **Weiche**¹ 2 по свом пореклу стоји у вези са **weichen**¹ (омекшавати, омекшати) {weich мек, мекан}.

8. ; (тачка и запета) одвајају разна значења; неки пут стоји тај знак (;) и између једнаких значења која су дана у читавим реченицама да не би било мешања једног значења са другим, на пр. **er soll kommen** он треба да дође; нека дође; да је дошао.

9. = (знак једнакости) значи: исто као, истога значења са, на пр. **Senftopf** — **Senfbüchse**.

10. Речи иду азбучним редом. Азбучни ред спроведен је и код израза под појединим речима, а не свугде код речи на Е, F. Нешто отступања од азбучног реда има код глаголских именица на -ung, које већином иду уз глагол од којег су изведене, на пр. именица **Berückung** уз глагол **berücken**, те је дошла испред глагола **berücksichtigen**, а требало би да дође иза њега. Ко тражи реч **Berückung** наћи ће је у непосредној близини места где би требало да је, пошто је од тога места раставља само глагол **berücksichtigen**. У случајевима где именица на -ung не би била сасвим близу онога места које јој припада по азбучном реду, ту она и није штампана уз глагол (као **Berückung** уз **berücken**), већ се налази на своме строгим азбучним редом одређеном месту; на пр. именица **Stopfung** није штампана уз глагол **stopfen**, од кога је изведена, већ је на сво-

ме месту, а код глагола *stopfen* стоји: II *Stopfen* *n* види *Stopfung*.

11. Азбучним редом наведени су и сви превојни, прегласни, неправилни облици глагола итд., на пр. *kam* налази се на свом азбучном месту и указано је да долази од *kommen*. Али код сложених глагола то није наведено, пошто је лако видети да *be|kam* долази од *be|kommen*. У свима таквим случајевима треба тражити *прост* облик.

12. Поред свих простих именица уз ознаку рода стоји курзивна бројка, на пр. *Dach* *n* 2a. Та коса (курзивна) бројка означава да се именица *Dach* мења по примеру именица средњег рода измењаног под бројком 2a, а то је именица *Bad*. Према томе пошто други падеж јединине од *Bad* гласи *Bades* или *Bads*, онда исти тај падеж од *Dach* гласи *Daches* или *Dachs*. Множина од *Bad* гласи *Bäder*, од *Dach* *Dächer*.

13. Код сложених именица нема ознаке за њихову промену, пошто се само основница мења, а за њу као за просту именицу та ознака постоји, на пр. *Vor|dach* *n* мења се као *Dach*.

14. Крај свих простих глагола уз граматичку ознаку (*tr.* — прелазност, *intr.* — непрелазност итд.) стоји такође курзивна бројка, на пр. *schauen* 15a *tr.* Ова курзивна бројка значи да је глагол *schauen* слаб глагол и да се мења као под 15a измењани пример *loben*, дакле

<i>lob-en</i>	<i>schau-en</i>
<i>ich lobe</i>	<i>ich schaue</i>
<i>du lobst</i>	<i>du schaust</i>
<i>er lobt</i>	<i>er schaut;</i>

kommen 14g *intr.* (*s*) мења се као јак глагол измењан под 14g.

15. И код сложених глагола нема ознаке за њихову промену, пошто та ознака постоји код простог глагола; на пр. *be|schauen* нема те ознаке, пошто се мења као *schauen*; *be|kommen* нема такође те ознаке, пошто се мења као *kommen*.

16. Код свих глаголских именица наведених уз глаголе нема курзивне бројке, на пр. *Berücken* *n*, *Berückung* *f*, *Berücksichtigen* *n*, *Berücksichtigung* *f*, *Schätzen* *n*, *Schätzung* *f* итд., те треба имати на уму да се све те именице на -en (на пр. *Berücken*) мењају по примеру 2l *das Füllen* (пуњење) без множине, а да се све такве именице на -ung мењају по примеру 3b *Frau*.

17. У кукастој загради крај дебело штампаних речи јесте објашњење порекла речи, или, већином, само кратко указивање на порекло. На пр. *Raum* [старовисоконемачки *gūt*, сродно са латинским *gūs* „земља“, са нашим „раван“, „(ов)ити“]; или *Klima* [гр.] значи изгрчког, *Klerus* [гр.-лат.] значи грчко-латинска реч; *Melone* [лат.; *грч.] значи да је реч *Melone* дошла из латинског, а у овај из грчкој.

18. Две тачке (:) у кукастој загради указују на сродну реч, на пр. *schlecht*

[*шлехт*] [свн.: *schlicht*]; [i: *wägen*] треба читати: [реч старовисоконемачког порекла, сродно са *schlicht*], [сродно са *wägen*].

19. Хр. скраћеница = Хрватска, а значи да се та реч, тај израз употребљава у Хрватској, на пр. *Le|hr...*, *le|hr...* {*лер-*} [*lehren*]...: *~bursch(e)* *m* шегрт, ученик, (Хр.) научник треба читати: *Le|hr|bursch* {*лербурш*}, *Le|hr|bursche* {*лербурше*} (именица мушког рода) шегрт, ученик, (у Хрватској) научник. Пошто у Србији научник значи *Gelehrte(r)*, *Wissenschaftler*, онда је стављено (Хр.) да се не би мислило да је *Lehrbursch* научник *Gelehrter*.

20. Иза немачке речи *прво* наше значење јесте оно које потпуно или најприближније одговара немачком значењу. Остала су значења употребљива према немачком контексту. Према наведеним примерима немачким који су у овом речнику преведени на наш језик остаје *осећању* преводиоачеву које ће наше значење употребити за немачки контекст.

21. Када се рекција немачког глагола разликује од рекције нашега глагола, тј. када немачки и наш глагол не захтевају исти падеж, онда је то у овом речнику означено скраћивањем. На пр. *meistern* ... 3. .b) = *hofmeistern*, поповати (*acc.: dat.*). То значи да немачки глагол *meistern* захтева четврти падеж, а у нашем језику поповати захтева трећи падеж; *einen meistern* поповати кому.

22. Свака немачка именица има уза се ознаку рода (*m*, *f*, *n*). Наше именице имају ознаку рода само у случају да њихов род није исти као у немачком, на пр. *Weib* *n* жена *f*.

23. Римске бројке I, II, III, IV итд. означавају граматичке одељке на пр. *geben* I *tr.*... значи долазе значења глагола *geben* као прелазног глагола. II *intr.* (*h*) ... значи долазе значења глагола *geben* као непрелазног глагола који иде са помоћним глаголом *haben*. III *sich ~* ... значи долазе значења глагола *geben* као повратног глагола. IV *imp.*... значи долазе значења глагола *geben* као безличног глагола. V *gel|geben* ... значења прошлог и трпног придева глагола *geben*. VI *Geben* *n* ... значења именице постале од *geben*.

24. Арапске бројке иза римских истичу различна значења те немачке речи, те их је зато лакше наћи у Речнику.

25. Уштеде у простору ради код немачких имена биљака није наведено латинско име. Ако кому треба и латинско име поред нашега, наћи ће га у Српскохрватско-немачком речнику од Dr. phil. Светомира Ристића и Јована Кангрге (Београд, 1928, Рајковић и Ђуковић). Од многих наших имена за једну биљку једно се свакако налази у том речнику са латинским именом. На пр. *Schwertlilie* богиша, перуника, зечја ружица. Под речи богиша налази се латинско име *Iris germanica*. То исто важи и за имена животиња.

СКРАЋЕНИЦЕ ABKÜRZUNGEN.

I

A

a (adjectivum) придев, Eigenschaftswort
abl. (ablativus) шести падеж, инструментал, Ablativ
abr. (abbreviatio) скраћење, скраћеница, Abkürzung
abs. (absolute) апсолутно, независно, без предмета, без ближега одређења, absolut, unabhängig, ohne Objekt, ohne nähere Bestimmung
acc. (accusativus) четврти падеж, акузатив, Wenfall, Akkusativ
adv. (adverbium) прилог, Umstandswort
a(dv.) adjectivum (adverbium) придев (прилог) Eigenschaftswort (Umstandswort)
alchem. (alchemy) алхемија, Alchemie
a n. број, Zahlwort
a n. c. прост број, Grundzahl
a n. o. редни број, Ordnungszahl
antiq. старо доба, Altertum
art. члан, Artikel
astrol. астрологија, тумачење (судбине) из звезда, Astrologie, Sterndeuterei
augm. (augmentativum) реч која означава увећан предмет, Vergrößerungswort.

B

bibl. библијски, biblisch
bill. билијар, Billard(spiel).

C

cath. католички, katholisch
сј. (conjunctio) свежа, везник, Bindewort
стр. = *сотр.*
со. смешно, шаљиво, komisch, scherzhaft
сотр. (comparativus) компаратив, други ступањ поређења, Komparativ
coll. (collectivum) збирна именица, Sammelname
cond. (conditionalis) погодбени начин, Bedingungsform
conj. (conjunctivus) савезни начин, Möglichkeitsform

D

dat. (dativus) трећи падеж, датив, Dativ, Wenfall
dim. (diminutivum) реч која означава умањен предмет, Verkleinerungswort
dipl. дипломатија, Diplomatie

E

ea. einander један другог, једно друго, једна другу, једни друге
e-e eine једна, једну, један, једног, једно
ell. елиптично, непотпуно, elliptisch
e-m einem кому, неком
e-n кога, некога, einen
et. нешто, што, etwas
e-s кога, некога, које, некоје eines
e-г некој; неком einer

F

fam. фамилијарно, поверљиво, familiär
f (femininum) женски род, женскога рода, weiblich(en Geschlechts)
fig. фигуративно, пренесено, преносно, у преносном значењу, bildlich, im bildlichen Sinne
f pl. множина женскога рода, weibliche Mehrzahl
fort. фортификација, Befestigungskunst
fut. (futurum) будуће време, Zukunft(sform)

G

G. (Goethe) Гете
gen. (genitivus) други падеж, Genitiv, Wesfall
geol. геологија, историја земље, Geologie, Erdgeschichte
Gr. (Grimm) Грим (брата Jakob Ludwig Grimm 1785—1863, Wilhelm Karl Grimm 1786—1859)
gr. граматика, Sprachlehre, Grammatik
gym. гимнастика, Turnwesen

H

H. (Herder) Хердер (песник и књижевник, 1744—1813)
h haben
hist. (historia) (х)историја, повесница, Geschichte
hom. хомоним, реч која исто гласи а разно значи, gleichlautendes Wort

I

imp. безличан, безлично, unpersönlich
imper. (imperativus) заповедни начин, Befehlsform
impf. имперфекат, пређашње време, Mitvergangenheit
ind. (indicativus) показни начин, Wirklichkeitsform
inf. (infinitivus) неодређени начин, Nennform
insep. (inseparabilis, inseparabile) нераздвојан, untrennbar
int. (interjectio) усклик, узвик, Empfindungslaut, Ausrufungswort
intr. (intransitivum) непрелазан глагол, zielloses Zeitwort
intr. (h) непрелазан глагол са помоћним глаголом haben; zielloses Zeitwort mit dem Hilfszeitwort haben abzuwandeln
intr. (s) непрелазан глагол са помоћним глаголом sein; zielloses Zeitwort mit dem Hilfszeitwort sein abzuwandeln
inv. (invariabilis) непроменљив(о), непроменљива, unveränderlich
iro. иронично, подругљиво, ironisch, spöttisch

J

j. jemand, неко, неки; некога
j-m jemand(em) кому, некому
j-n jemand(en), кога, некога

J.-P. (Jean Paul) Жан Паул (песник, 1763—1825)
j-s jemandes кога, некога

K

K. (Kant) Кант (философ, 1824—1804)

L

Less., Lss. (Lessing) Лесинг (песник, 1729—1781)
loc. (locativus) седми падеж, локатив (уп. *abl.*)
Lu. (Luther) Лутер (верски реформатор и преводац Библије на немачки, 1483—1546)

M

m (masculinum) мушки род, мушкога рода
m-e meine моја, моју; мој, мога; моји, моје;
моју
met. метрика, Verslehre
min. минералогичка, Mineralogie
m-m meinem мојему, мојој
m-n meinen мога, моју, моје
m pl. множина мушкога рода, männliche
Mehrzahl
m-r meiner мојој, мојем; моје, мога
m-s meines мојега, моје
myth. митологија, Mythologie

N

n (neutrum) средњи род, средњега рода
neg. (negatio) одрицање, Verneinung
nom. (nominativus) први падеж, Nominativ,
Werfall
n pl. множина средњега рода, sächliche Mehr-
zahl
num. нумизматика, наука о новцу, Münz-
kunde

O

opp. (oppositum) супотно, реч супотног
значења, Gegenteil, den entgegengesetzten
Sinn ausdrückendes Wort
opt. оптика, наука о светлости, Optik, Licht-
lehre

P

parl. парламенат, Parlament
phls. филозофија, Philosophie
phm. фармација, Arzneikunde
phot. фотографија, Photographie
pl. множина, Mehrzahl
pol. политика, Politik
pop. популарно, народски, populär
p. p. (participium perfecti) прошли глаголски
придев, трпни придев, Mittelwort der Ver-
gangenheit
p. pr. (participium praesentis) прилог време-
на садашњег, Mittelwort der Gegenwart
pr. (pronomen) заменица, Fürwort
pr/d. (pronomen demonstrativum) показна за-
меница, hinweisendes, Fürwort
praes. (praesens) садашње време, Gegenwart
pr/i. види pron. i.
pr/ind. (pronomen indefinitum) неодређена за-
меница, unbestimmtes Fürwort
pron. i. (pronomen interrogativum) упитна за-
меница, fragendes Fürwort
prol. протестантски, protestantisch

prov. провинцијализам, обласна реч, land-
schaftlich(er Ausdruck)
prp. (praepositio) предлог, Verhältniswort
pr. p. (pronomen personale) лична заменица,
persönliches Fürwort
pr. pss. (pronomen possessivum) присвојна
заменица, besitzanzeigendes Fürwort
pr. r. (pronomen relativum) односна заменица,
bezügliches Fürwort
prv. (proverbium) пословица, Sprichwort

R

Rck. (Rückert) Рикерт (песник, 1789—1866)
rec. (reciprocum) узајамноповратан глагол,
reziprokes Zeitwort.
refl. (reflexivum) повратан глагол, zurückbe-
zügliches Zeitwort
rhet. реторика, беседништво, Redekunst
rl. (religio) вера, верски, црквено, Religion,
kirchlich

S

s (substantivum) именица, Hauptwort
(s) помоћни глагол sein, са помоћним гла-
голом sein
Sch. (Schiller) Шилер (песник, 1759—1805)
s-e seine његова, њена; његову, њену; своја,
своју; своје
sep. (separabilis, separabile) раздвојан, trenn-
bar
s f (substantivum femininum) именица жен-
ског рода, weibliches Hauptwort
sg. (singularis) једнина, Einzahl
s m (substantivum masculinum) именица му-
шкога рода, männliches Hauptwort
s-m seinem његову, његовој, својој
s n (substantivum neutrum) именица средње-
га рода, sächliches Hauptwort
s-n seinen његовог, свог, његову, своју
s-r seiner његовој, својој, његову; његове,
својој; његовог
skr. = скрт.
s-s seines његовог, свог, његове, своје
sup. (superlativus) трећи ступањ поређења,
суперлатив, Superlativ

T

tr. (transitivum) прелазан глагол, zielendes
Zeitwort.

U

usw. und so weiter и тако даље

V

V. (VoB) Фос (песник и критичар, 1751—1826)
v (verbum, verba, verbis) глагол, глаголи,
глаголом, глаголима Zeitwort
vet. ветерина, марвено лекарство, Tierarz-
neikunde
vulg. вулгарно, простачки, gemeiner Aus-
druck

W

W. (Wieland) Виланд (песник, 1733—1813)

Z

zB. zum Beispiel, на пример

А

ам., амер. американски, amerikanisch
ар., араб. арапски, arabisch
асир. асирски
аус. аустриски, österreichisch

Б

б. без, ohne
бав. баварски, bayrisch
браз., бразил. бразилијански, brasil(ian)isch

В

в. види, siehe
в. уз бројеве значи век, на пр. из 15 в. значи:
из петнаестог века, Jh. (Jahrhundert)
већ. већином, meist
вн. високонемачки, hochdeutsch

Г

гн. горњонемачки oberdeutsch
гот. готски, gotisch
гр., грч. грчки, griechisch

Д

дан. дански, dänisch
деч. из дечијег језика, Kindersprache
дн. доњонемачки, niederdeutsch

Е

ег., егип. египатски
енг., енгл. енглески, englisch

З

знач., знач. значење, значењима Bedeutung-
g(en)

И

и. или, oder
инд. индиски, indisch
исл. исландски
ит. италијански, italienisch
итд. и тако даље, und so weiter

Ј

јап. јапански, japanisch
јевр. јеврејски, hebräisch
јн. јужнонемачки, süddeutsch

К

катк. каткада
келт., клт. келтски, keltisch
кит. китајски, кинески, chinesisch

Л

л. лице, Person
лат. латински, lateinisch

М

мађ. мађарски, magyarisch, ungarisch
мал. малајски
мач. мачевање, Fechtkunst
мекс. мексикански, mexikanisch
метон. метонимија, metonymisch

Н

н., нем. немачки, deutsch
најв. највише, meist

на пр. на пример, zum Beispiel
нар. нарочито, besonders
нвн. нововисоконемачки, neuhochdeutsch
нлат., новолат. новолатински, neulateinisch

О

оном. ономатопејски, подражавајући при-
родном гласу, lautmalend
особ. особито, besonders

П

перс. перси(ј)ски, persisch
пољ. пољски, polnisch
порт. португалски, portugiesisch

Р

рус. руски, russisch

С

санс. = скрт.
свн. старовисоконемачки, althochdeutsch (ahd)
севн. севернонемачки, norddeutsch
сканд. скандинавски
скр., скрт., скт. санскритски, sanskritisch
слик. сликарство, Malerei
слов. словенски, slawisch
слож. сложеница(ма)
снорд. старонордиски
срвн. средњевисоконемачки, mittelhochdeutsch
срдн. средњедоњонемачки, mittelniederdeutsch
срлат. средњелатински, mittellateinisch
срн. средњенемачки, mitteldeutsch
срп. српски, serbisch
студ. студентски, ђачки, burschikos
сфр. старофранцуски, altfranzösisch

Т

тк. ткаштво, Weberei
тур. турски, türkisch

У

узв. ст. узвишен стил, gehobener Stil
уп. упореди, сравни, vergleiche

Ф

фр. француски, französisch

Х

хол. холандски, holländisch

Ч

чеш. чешки, tschechisch

Ш

шатр. шатровачки, мангунски језик, Gau-
nersprache
шв. швајцарски, schweizerisch
швед. шведски, schwedisch
шк. из ђачког језика, Schülersprache
шп. шпански, spanisch
шум. шумарство, Forstwesen, Forstwissen-
schaft

II

(кад нема знака уз реч) реч из говорног и књижевног језика.

- ☉ (лубања) анатомија.
- ☞ (топ) артилерија, топништво.
- ☞ (равњача) архитектура, неимарство, грађевинарство.
- ☞ (дурбин) астрономија.
- ☞ (аутомобил) аутомобилство.
- ☞ (лист) ботаника, биљка.
- ☞ (ваздухоплов) ваздухопловство.
- ☞ (лађа) бродарство; језик бродара.
- ☞ (мачеви) војнички, војска, језик војника.
- ☞ (муња) електротехника, електрицитет.
- ☞ (локомотива) железница.
- ☞ (глоб) земљопис.
- ☞ (ашов) земљорадња, вртарство, пољопривреда.
- ☞ (лав у слову z) зоологија, животиња.
- ☞ (коњ) вештина јахања.
- ☞ (кутлача) кухињски израз.
- ☞ (јелен) лов, ловачки израз.
- ☞ (шестар) математика, геометрија, аритметика, алгебра.
- ☞ (Ескулапова палица) медицина, патологија, наука о болестима.
- ☞ (покретан котур) механика.
- ☞ (нота) музика.
- ☞ (књига) научно, знанствено.
- ☞ (крилати коњ, Пегаз) песнички.
- ☞ (буштиње) позориште.
- ☞ (поштански рог) пошта.
- ☞ (теразије) права.
- ☞ (птица) име птице.
- ☞ (риба) име рибе.
- ☞ (чекићи) рударство.
- ☞ (репатица) ретко, ретко се употребљава, реч која се ретко јавља.
- ☞ (телеграфске жице) телеграфија.
- ☞ (телефонска слушалица) телефонија.
- ☞ (зупчаник) техника, реч из занатства.
- ☞ (висока пећ) топионичарство.
- ☞ (точак) точкаштво.
- ☞ (Меркур) трговина.
- ☞ (синусоида) физика.
- ☞ (човек) физиологија.
- ☞ (реторта) хемија.
- ☞ (болесник са штаком) хирургија.
- ☞ (часовник) часовничарство.
- ☞ штампарство.

[*] (звездица у кукастој загради) првобитно, исконски, долази од, долази из; на пр. **Chagri'n** [фр., *турски] значи да је та реч прешла у немачки из француског, али је првобитно турска; **Klau'sel** [нвн.; *лат.] значи да је та реч нововисоконемачка, али је дошла из латинског у немачки; **Sprung** [свн.; *springen] значи да се реч јавља у старовисоконемачком, а долази од глагола **springen**; [лат., *гр.] реч долази из латинског, али је у овај дошла из грчког.

* (звездица) нова реч, неологизам.

* * (три звездице) нетачно, неправилно.

† (крст, криж) застарело, не употребљава се више; крај имена лица = умр'о.

(kein Zeichen) Umgangs- und Schriftsprache.

- ☉ (Schädel) Anatomie, Zergliederungskunst.
- ☞ (Geschütz) Artillerie.
- ☞ (Lotwage) Baukunst.
- ☞ (Fernrohr) Himmelskunde, Astronomie.
- ☞ (Automobil) Automobilwesen.
- ☞ (Blatt) Botanik, Pflanzenkunde, Pflanze.
- ☞ (Flugzeug) Flugwesen.
- ☞ (Schiff) Marine, Schifffahrt; Schiffersprache.
- ☞ (Degen) militärisch, Soldatensprache.
- ☞ (Blitzstrahl) Elektrotechnik, Elektrizität.
- ☞ (Lokomotive) Eisenbahn.
- ☞ (Globus) Länderkunde, Geographie.
- ☞ (Spaten) Ackerbau, Landwirtschaft, Gartenbau.
- ☞ (Löwe mit dem Buchstaben z) Zoologie, Tier.
- ☞ (Pferd) Reitkunst.
- ☞ (Löffel) Küche.
- ☞ (Hirsch) Jagd, Weidmannssprache.
- ☞ (Zirkel) Mathematik (Geometrie, Arithmetik, Algebra).
- ☞ (Äskulapstab) Arzneikunde, Medizin, Krankheitslehre, Pathologie.
- ☞ (bewegliche Rolle) Mechanik.
- ☞ (Note) Musik.
- ☞ (ein Buch) wissenschaftlich.
- ☞ (Pegasus, Dichterroß) dichterisch.
- ☞ (Fackeln) Theater.
- ☞ (Posthorn) Post.
- ☞ (Wage) Rechtswissenschaft.
- ☞ (Vogel) ein Vogel.
- ☞ (Fisch) ein Fisch.
- ☞ (Hämmer) Bergbau.
- ☞ (Schweifstern) selten, wenig gebräuchlich, selten vorkommendes Wort.
- ☞ (Telegraphendrähte) Telegraphie.
- ☞ (Hörer) Fernsprechwesen.
- ☞ (Zahnrad) Technik, Handwerksausdruck.
- ☞ (Hochofen) Hüttenkunde.
- ☞ (Fahrrad) Radfahrtransport.
- ☞ (Merkur) Handel, kaufmännisch.
- ☞ (Sinusoide) Physik.
- ☞ (Mensch) Physiologie.
- ☞ (Retorte) Chemie.
- ☞ (ein Kranker an einer Krücke) Chirurgie.
- ☞ (Uhr) Uhrmacherei.
- ☞ Buchdruckerkunst.

[*] (Stern in eckigen Klammern) ursprünglich, stammt aus, z. B. **Chagri'n** [fr., *türkisch] bedeutet, daß dies Wort aus dem Französischen stammt, letzthin türkischen Ursprungs ist.

* (Stern) neues Wort, Neologismus.

* * (drei Sterne) unrichtig, falsch, regelwidrig.

† (ein Kreuz) veraltet; bei Personennamen = gestorben.

Множина

1. Први, други и четврти падеж исто гласе.
2. Трећи падеж задржава наставак -s из првога падежа; у свима другим случајевима има -п или -еп;
3. Туђице чине изузетак.
Како се мењају поименичени придеви показује 91.

III ИЗМЕЊАНИ ПРИМЕРИ MUSTERBEISPIELE.

1. Члан Der Artikel.

Одређени члан (увек ненаглашен) Der bestimmte Artikel.					
		1 пад.	2 пад.	3 пад.	4 пад.
Једн.	мушки род	der {дѣр}	des {дѣс}	dem {дѣм}	den {дѣн}
	женски род	die {ди}	der {дѣр}	der	die
	средњи род	das {дас}	des	dem	das
	Множина за сва три рода	die {ди}	der	den	die
Неодређени члан (увек ненаглашен) Der unbestimmte Artikel.		1 пад.	2 пад.	3 пад.	4 пад.
Једнина	1 п.	ein	eines	einem	einen
	2 п.	eine	einer	einer	eine
	3 п.	ein	eines	einem	einen
	4 п.				

2. Јака промена Starke Deklination.

Други падеж јединице на -(e)s; први падеж множине никада на -п.

Множина -er, са прегласом (мућењем); само мушки и средњи род.					
		1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	der Mann {ман}	des Mann(e)s {~(e)s}	dem Mann(e) {~(e)}	den Mann	den Mann
	Множина	die Männer {менѣр}	der Männer	den Männern {~н}	die Männer
Једнина	der Gott {гот}	des Gott(es) {~(e)s}	dem Gott(e) {~(e)}	den Gott	den Gott
	Множина	die Götter {гѣтѣр}	der Götter	den Göttern {~н}	die Götter
Једнина	der Wurm {вѣрм}	des Wurm(e)s {~(e)s}	dem Wurm(e) {~(e)}	den Wurm	den Wurm
	Множина	die Würmer {вѣрмѣр}	der Würmer	den Würmern {~н}	die Würmer
Једнина	1 п. das Bad {бат}	2 п. des Bades {бадѣс}	или des Bads {бадѣс}	4 п. das Bad	4 п. das Bad
	Множина	3 п. dem Bad {бат}	или dem Bade {бадѣ}	2 п. der Bäder	2 п. der Bäder
Једнина	1 п. die Bäder {бадѣр}	или бѣдѣр	4 п. die Bäder	4 п. die Bäder	4 п. die Bäder
	Множина	3 п. den Bädern {~н}			
Једнина	das Loch {лох}	des Loch(e)s {~(e)s}	dem Loch(e) {~(e)}	das Loch	das Loch
	Множина	die Löcher {лѣхѣр}	der Löcher	den Löchern {~н}	die Löcher
Једнина	das Buch {бух}	des Buch(e)s {~(e)s}	dem Buch(e) {~(e)}	das Buch	das Buch
	Множина	die Bücher {бѣхѣр}	der Bücher	den Büchern {~н}	die Bücher
Једнина	das Haupt {хѣпт}	des Haupt(e)s {~(e)s}	dem Haupt(e) {~(e)}	das Haupt	das Haupt
	Множина	die Häupter {хѣптѣр}	der Häupter	den Häuptern {~н}	die Häupter
Као 2a, али са променом (у готини и з у њ) В у аs (у готини В у њ)					
Једнина	1 п. das Haus {хаус}	2 п. des Hauses {хѣзѣс}	dem Hause	4 п. das Haus	4 п. das Haus
	Множина	3 п. dem Haus	или dem Hause {хѣзѣ}	2 п. der Häuser	2 п. der Häuser
Једнина	1 п. das Schloß {шлѣс}	2 п. des Schlosses {~с}	dem Schloß	4 п. das Schloß	4 п. das Schloß
	Множина	3 п. dem Schlosse {~}	Schlöße или dem Schloß	2 п. der Schlösser	2 п. der Schlösser
Једнина	1 п. das Schloß {шлѣс}	2 п. des Schlosses {~с}	dem Schloß	4 п. das Schloß	4 п. das Schloß
	Множина	3 п. dem Schlosse {~}	Schlöße или dem Schloß	2 п. der Schlösser	2 п. der Schlösser
Једнина	1 п. das Schloß {шлѣс}	2 п. des Schlosses {~с}	dem Schloß	4 п. das Schloß	4 п. das Schloß
	Множина	3 п. dem Schlosse {~}	Schlöße или dem Schloß	2 п. der Schlösser	2 п. der Schlösser

2c	Као 2a, без прегласа (мућења)			
Једнина	1 п. das Rind {pānt}	2 п. des Rindes {pāntc} или des Rinds {pāntc}		
	3 п. dem Rinde {pāntc} или dem Rind	4 п. das Rind		
Множина	1 п. die Rinder {pāntc}	2 п. der Rinder	3 п. den Rindern {~n}	4 п. die Rinder
Једнина	1 п. der Wiking {wikān}	2 п. des Wikings {~c}	3 п. dem Wiking(e) {~c}	4 п. den Wiking
Множина	die Wiking {wikān}	der Wiking	den Wikingern {~n}	die Wiking

2c ¹	Као 2c са променом њ у ј у готици			
Једнина	1 п. das Reis {pāc} Reis	2 п. des Reises {pāzc} Reises		
	3 п. dem Reise {pāzc} Reise или dem Reis	4 п. das Reis		
Множина	1 п. die Reiser {pāzc} Reiser	2 п. der Reiser		
	3 п. den Reiser {~n}	3 п. die Reiser		

2d	Множина -е са прегласом (мућењем); само мушки и средњи род			
	1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	der Ast {ast}	de Ast(e)s {~(c)}	dem Ast(e) {~(c)}	den Ast
Множина	die Äste {est}	der Äste	den Ästen {~n}	die Äste
Једнина	der Spaß {spas}	des Spaßes {~c}	dem Spaß(e) {~(c)}	den Spaß
Множина	die Späße {spāc}	der Späße	den Späßen {~n}	die Späße
Једнина	der Marsch {mārs}	des Marsches {~c}	dem Marsch(e) {~(c)}	den Marsch
Множина	die Märsche {mārs}	der Märsche	den Märschen	die Märsche
Једнина	der Raum {pām}	des Raum(e)s {~(c)}	dem Raum(e) {~(c)}	den Raum
Множина	die Räume {pām}	der Räume	den Räumen {~n}	die Räume
Једнина	der Bock {bok}	des Bock(e)s {~(c)}	dem Bock(e) {~(c)}	den Bock
Множина	die Böcke {bōk}	der Böcke	den Böcken {~n}	die Böcke
Једнина	der Busch {būsh}	des Busches {~c}	dem Busch(e) {~(c)}	den Busch
Множина	die Büsche {būsh}	der Büsche	den Büschen {~n}	die Büsche
Једнина	der Verstoß {fērštōc}	des Verstoßes {~c}	dem Verstoß(e)	den Verstoß
Множина	die Verstöße {fērštōc}	der Verstöße	den Verstößen {~n}	die Verstöße
Једнина	das Floß {flōc}	des Floßes {~c}	dem Floß(e) {~(c)}	das Floß
Множина	die Flöße {flōc}	der Flöße	den Flößen {~n}	die Flöße

2d ¹	Као 2d, али са променом (у готици и њ у ј) В у ss (у готици В у њ)			
Једнина	1 п. der Hals {xālc} der Hals	2 п. des Halses {xālc} Halses		
	3 п. dem Hals или Halse {xālc} Halse	4 п. den Hals		
Множина	1 п. die Hälse {xālc} die Hälse	2 п. der Hälse		
	3 п. den Hälsen {~n}	4 п. die Hälse		
Једнина	1 п. der Paß {pas}	2 п. des Passes {~c} Passes		
	3 п. dem Paß или Passe {~c} Passe	4 п. den Paß		
Множина	1 п. die Pässe {pāc} die Pässe	2 п. der Pässe		
	3 п. den Pässen {~n}	4 п. die Pässe		
Једнина	1 п. der Fuchs {fūxc} Fuchs	2 п. des Fuchses {~c} Fuchses		
	3 п. dem Fuchs(e) {~(c)} Fuchs Fuchse {~c}	4 п. den Fuchs		
Множина	1 п. die Füchse {fūxc} die Füchse	2 п. der Füchse		
	3 п. den Füchsen {~n}	4 п. die Füchse		
Једнина	1 п. der Genuß {gñyc}	2 п. des Genusses {~c} des Genusses		
	3 п. dem Genuß или Genuss {~c} Genuss	4 п. den Genuß		
Множина	1 п. die Genüsse {gñyc} die Genüsse	2 п. der Genüsse		
	3 п. den Genüssen {~n}	4 п. die Genüsse		

2e	Као 2d, други падеж једине и само -s			
Једнина	1 п. der Altar {āltar} и āltar	2 п. des Altar(e)s {~(c)}		
	3 п. dem Altar(e) {~(c)}	4 п. den Altar		
Множина	1 п. die Altäre {āltar} и die Altare {āltar}	2 п. der Altäre		
	3 п. den Altären {~n}	4 п. die Altäre		
	1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	der Bischof {bišof}	des Bischofs {~c}	dem Bischof	den Bischof
Множина	die Bischöfe {bišof}	der Bischöfe	den Bischöfen {~n}	die Bischöfe

2f	Именице женскога рода, у јединици непроменљиве, у множини као 2d			
	1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	die Hand {х ^а нт}	der Hand	der Hand	die Hand
Множина	die Hände {х ^е нд ^е }	der Hände	den Händen {~н}	die Hände
Једнина	die Axt {а ^к ст}	der Axt	der Axt	die Axt
Множина	die Äxte {а ^к ст ^е , е ^к ст ^е }	der Äxte	den Äxten {~н}	die Äxte
Једнина	die Magd {ма ^к т}	der Magd	der Magd	die Magd
Множина	die Mägde {ме ^к д ^е }	der Mägde	den Mägd ^е n {~н}	die Mägde
Једнина	die Braut {бр ^а ут}	der Braut	der Braut	die Braut
Множина	die Bräute {бр ^а ут ^е }	der Bräute	den Bräuten {~н}	die Bräute
Једнина	die Wurst {вур ^с т}	der Wurst	der Wurst	die Wurst
Множина	die Würste {ву ^р ст ^е }	der Würste	den Würsten {~н}	die Würste
Једнина	die Kuh {ку}	der Kuh	der Kuh	die Kuh
Множина	die Kühe {ку ^е }	der Kühe	den Kühen {~н}	die Kühe

2f ¹	Као 2f, али са променом В у ss, а у готици још с у f.			
	1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	die Gans {ганс}	die Gans	der Gans	die Gans
Множина	die Gänse {генс ^е }	die Gänse	den Gänsen {~н}	die Gänse
Једнина	die Maus {ма ^у с}	die Maus	der Maus	die Maus
Множина	die Mäuse {ма ^у с ^е }	die Mäuse	den Mäusen	die Mäuse
Једнина	die Nuß {нус}	die Nuß	der Nuß	die Nuß
Множина	die Nüsse {ну ^с с ^е }	die Nüsse	den Nüssen {~н}	die Nüsse

2g	Као 2d без прегласа (мућења)			
	1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	der Aar {а ^р }	des Aar(e)s {~(е)с}	dem Aar(e) {~(е)}	den Aar
Множина	die Aare {а ^р е}	der Aare	den Aaren {~н}	die Aare
Једнина	1 п. der Tag {та ^к к}	2 п. des Tags {такс}	или des Tages {та ^г с}	
Множина	3 п. dem Tag или dem Tage {та ^г с}	4 п. den Tag		
Једнина	1 п. die Tage {та ^г с}	2 п. der Tage	3 п. den Tagen {~н}	4 п. die Tage
Једнина	1 п. der Habicht {ха ^б и ^х т}	des Habicht(e)s {~(е)с}	dem Habicht(e) {~(е)}	den Habicht
Множина	die Habichte {ха ^б и ^х т ^е }	der Habichte	den Habichten {~н}	die Habichte
Једнина	der Karst {ка ^р ст}	des Karst(e)s {~(е)с}	dem Karst(e) {~(е)}	den Karst
Множина	die Karste {ка ^р ст ^е }	der Karste	den Karsten {~н}	die Karste
Једнина	der Dolch {дол ^х }	des Dolch(e)s {~(е)с}	dem Dolch(e) {~(е)}	den Dolch
Множина	die Dolche {д ^о л ^х е}	der Dolche	den Dolchen {~н}	die Dolche
Једнина	1 п. der Mond {мо ^н т}	2 п. des Mondes {монд ^с }	или des Mondes {монтс}	
Множина	3 п. dem Mond или Monde {монд ^е }	4 п. den Mond		
Једнина	1 п. die Monde {монд ^е }	2 п. der Monde	3 п. den Monden {~н}	4 п. die Monde
Једнина	1 п. der Monat {мо ^н ат}	des Monat(e)s {~(е)с}	dem Monat(e) {~(е)}	den Monat
Множина	die Monate {мон ^а т ^е }	der Monate	den Monaten {~н}	die Monate
Једнина	1 п. der Hund {х ^у нт}	2 п. des Hundes {х ^у нд ^с }	или des Hunds {х ^у нтс}	
Множина	3 п. dem Hunde {х ^у нд ^е }	или dem Hund	4 п. den Hund	
Једнина	1 п. die Hunde {х ^у нд ^е }	2 п. der Hunde	3 п. den Hunden {~н}	4 п. die Hunde
Једнина	1 п. der Schuh {шу}	des Schuh(e)s {~(е)с}	dem Schuh(e) {~(е)}	den Schuh
Множина	die Schuhe {шу ^е }	der Schuhe	den Schuhen {~н}	die Schuhe
Једнина	1 п. der Käfig {ке ^ф и ^х }	2 п. des Käfiges {ке ^ф и ^г с}	или des Käfigs {ке ^ф и ^х с}	
Множина	3 п. dem Käfige {ке ^ф и ^г е}	или dem Käfig	4 п. den Käfig	
Једнина	1 п. die Käfige {ке ^ф и ^г е}	2 п. der Käfige	3 п. den Käfigen {~н}	4 п. die Käfige
Једнина	1 п. das Maß {мас}	des Maßes {~с}	dem Maß(e) {~(е)}	das Maß
Множина	die Maße {мас ^е }	der Maße	den Maßen {~н}	die Maße
Једнина	1 п. das Knie {к ^н и}	2 п. des Knies или Kniees {к ^н и ^е с}		
Множина	3 п. dem Knie	4 п. das Knie		
Једнина	1 п. die Knie {к ^н и ^е }	или Kniee {к ^н и ^е }	2 п. der Knie	
Множина	3 п. den Knien {~н}	4 п. die Knie		

2g ¹	Kao 2g, само у другом падежу једине -s			
Једнина	der Jüngling {ју.н.лѣн}	des Jünglings {~c}	dem Jüngling	den Jüngling
Множина	die Jünglinge {ју.н.лѣн}	der Jünglinge	den Jünglingen {~n}	die Jünglinge
2h	Kao 2g средњи род у готици са променом s у i			
Једнина	1 n. das Gleis {глѣс} das Gleis	2 n. des Gleises {глѣс} des Gleises		
	3 n. dem Gleise {глѣс} dem Gleise или dem Gleis dem Gleis			
	4 n. das Gleis das Gleis			
Множина	1 n. die Gleise {глѣс} die Gleise	2 n. der Gleise der Gleise		
	3 n. den Gleisen {~n} den Gleisen	4 n. die Gleise die Gleise		
Једнина	1 n. der Preis {прѣс} der Preis	2 n. des Preises {прѣс} des Preises		
	3 n. dem Preise {прѣс} dem Preise или dem Preis dem Preis			
	4 n. den Preis den Preis			
Множина	1 n. die Preise {прѣс} die Preise	2 n. der Preise		
	3 n. den Preisen {~n} den Preisen	4 n. die Preise die Preise		
2h ¹	Kao 2h, али са променом ð у ss (у готици у ð) и још у готици са променом s у i			
Једнина	1 n. der Iltis {илтѣс} der Iltis	2 n. des Iltisses {~c} des Iltisses		
	3 n. dem Iltisse {~c} dem Iltisse или dem Iltis dem Iltis	4 n. den Iltis den Iltis		
Множина	1 n. die Iltisse {илтѣс} die Iltisse	2 n. der Iltisse der Iltisse		
	3 n. den Iltissen {~n} den Iltissen	4 n. die Iltisse die Iltisse		
Једнина	1 n. das Verhältnis {фѣрхелтнѣс} das Verhältnis			
	2 n. des Verhältnisses {~c} des Verhältnisses			
	3 n. dem Verhältnisse {~c} dem Verhältnisse или dem Verhältnis dem Verhältnis			
	4 n. das Verhältnis das Verhältnis			
Множина	1 n. die Verhältnisse {фѣрхелтнѣс} die Verhältnisse			
	2 n. der Verhältnisse der Verhältnisse			
	3 n. den Verhältnissen {~n} den Verhältnissen			
	4 n. die Verhältnisse die Verhältnisse			
Једнина	1 n. das Geschöß {гѣшѣс} das Geschöß	2 n. des Geschosses {~c} des Geschosses		
	3 n. dem Geschosse {~c} dem Geschosse или dem Geschöß dem Geschöß			
	4 n. das Geschöß das Geschöß			
Множина	1 n. die Geschosse {гѣшѣс} die Geschosse	2 n. der Geschosse der Geschosse		
	3 n. den Geschossen {~n} den Geschossen	4 n. die Geschosse die Geschosse		
Једнина	1 n. der Physikus {фyzѣкус} der Physikus			
	2 n. des Physikusses {~c} des Physikusses или des Physikus des Physikus			
	3 n. dem Physikusse dem Physikusse или dem Physikus dem Physikus			
	4 n. den Physikus den Physikus			
Множина	1 n. die Physikusse {фyzѣкус} die Physikusse	2 n. der Physikusse der Physikusse		
	3 n. den Physikussen {~n} den Physikussen	4 n. die Physikusse die Physikusse		
2i	Именице женскога рода непроменљиве у једини			
Једнина	1 n. die Trübsal {тру.пзал} die Trübsal	2 n. der Trübsal		
	3 n. der Trübsal	4 n. die Trübsal		
Множина	1 n. die Trübsale {тру.пзал} die Trübsale	2 n. der Trübsale		
	3 n. den Trübsalen {~n} den Trübsalen	4 n. die Trübsale		
Једнина	1 n. die Kenntnis {кѣнтнѣс} die Kenntnis	2 n. der Kenntnis		
	3 n. der Kenntnis	4 n. die Kenntnis		
Множина	1 n. die Kenntnisse {кѣнтнѣс} die Kenntnisse	2 n. der Kenntnisse		
	3 n. den Kenntnissen {~n} den Kenntnissen	4 n. die Kenntnisse		
2j	Именице мушкога рода на -el, -er, -en без наставка у множини а са прегласом (мућењем)			
	1 n.	2 n.	3 n.	4 n.
Једнина	der Apfel {апф.л}	des Apfels {~c}	dem Apfel	den Apfel
Множина	die Äpfel {епф.л}	der Äpfel	den Äpfeln {~n}	die Äpfel
Једнина	der Hammel {хам.л}	des Hammels {~c}	dem Hammel	den Hammel
Множина	die Hämmel {хем.л}	der Hämmel	den Hämmeln {~n}	die Hämmel
Једнина	der Mantel {мѣнт.л}	des Mantels {~c}	dem Mantel	den Mantel
Множина	die Mäntel {мѣнт.л}	der Mäntel	den Mänteln {~n}	die Mäntel

Пази на разлику изговора множине Äpfel и Mäntel!

	1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	der Schnabel {шнaбeл}	des Schnabels {~c}	dem Schnabel	den Schnabel
Множина	die Schnäbel {шнeбeл}	der Schnäbel	den Schnäbeln {~n}	die Schnäbel
Једнина	der Vogel {фoгeл}	des Vogels {~c}	dem Vogel	den Vogel
Множина	die Vögel {фoгeл}	der Vögel	den Vögeln {~n}	die Vögel
Једнина	der Garten {гaртeн}	des Gartens {~c}	dem Garten	den Garten
Множина	die Gärten {гeртeн}	der Gärten	den Gärten	die Gärten
Упореди изговор множине од Mantel и Garten!				
Једнина	der Graben {гpaбeн}	des Grabens {~c}	dem Graben	den Graben
Множина	die Gräben {гpeбeн}	der Gräben	den Gräben	die Gräben
Упореди изговор множине од Schnabel и Graben!				
Једнина	der Ofen {oфeн}	des Ofens {~c}	dem Ofen	den Ofen
Множина	die Öfen {o.фeн}	der Öfen	den Öfen	die Öfen
Упореди изговор множине од Vogel и Ofen!				
Једнина	der Acker {aкeр}	des Ackers {~c}	dem Acker	den Acker
Множина	die Äcker {eкeр}	der Äcker	den Äckern {~n}	die Äcker
Једнина	der Hammer {xaмeр}	des Hammers {~c}	dem Hammer	den Hammer
Множина	die Hämmer {xeмeр}	der Hämmer	den Hämmern {~n}	die Hämmer
Једнина	der Vater {фaтeр}	des Vaters {~c}	dem Vater	den Vater
Множина	die Väter {фeтeр}	der Väter	den Vätern {~n}	die Väter
Једнина	der Bruder {бpyдeр}	des Bruders {~c}	dem Bruder	den Bruder
Множина	die Brüder {бpyдeр}	der Brüder	den Brüdern {~n}	die Brüder

2k Именице женскога рода у једнини непроменљиве а у множини као 2j

	1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	die Tochter {тoчтeр}	der Tochter	der Tochter	die Tochter
Множина	die Töchter {тoчтeр}	der Töchter	den Töchtern {~n}	die Töchter
Једнина	die Mutter {мyтeр}	der Mutter	der Mutter	die Mutter
Множина	die Mütter {мyтeр}	der Mütter	den Müttern {~n}	die Mütter

2l Именице мушкога и средњегa рода као 2j само без прегласa (мућeњa)

	1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	der Löffel {лoфeл}	des Löffels {~c}	dem Löffel	den Löffel
Множина	die Löffel {лoфeл}	der Löffel	den Löffeln {~n}	die Löffel
Једнина	das Segel {зeгeл}	des Segels {~c}	dem Segel	das Segel
Множина	die Segel {зeгeл}	der Segel	den Segeln {~n}	die Segel
Једнина	der Maler {мaлeр}	des Malers {~c}	dem Maler	den Maler
Множина	die Maler {мaлeр}	der Maler	den Malern {~n}	die Maler
1 п. 2 п. 3 п. 4 п.				
Једнина	das Fenster {фeнcтeр и фeнcтeр}	des Fensters	dem Fenster	das Fenster
Множина	die Fenster {фeнcтeр и фeнcтeр}	der Fenster	den Fenstern {~n}	die Fenster
1 п. 2 п. 3 п. 4 п.				
Једнина	der Tropfen {тpoпфeн}	des Tropfens {~c}	dem Tropfen	den Tropfen
Множина	die Tropfen {тpoпфeн}	der Tropfen	den Tropfen	die Tropfen
Једнина	das Mädchen {мeтxн}	des Mädchens {~nc}	dem Mädchen	das Mädchen
Множина	die Mädchen {мeтxн}	der Mädchen	den Mädchen	die Mädchen

Једнина	1 п. das Verbrechen {фeрбpeхeн}	2 п. des Verbrechens {~c}
Множина	3 п. dem Verbrechen	4 п. das Verbrechen
	1 п. die Verbrechen {фeрбpeхeн}	2 п. der Verbrechen
	3 п. den Verbrechen	4 п. die Verbrechen
Једнина	1 п. das Füllen {фyлeн} ждребе	2 п. des Füllens {~c}
Множина	3 п. dem Füllen	4 п. das Füllen
	1 п. die Füllen {фyлeн} ждребад	2 п. der Füllen
	3 п. den Füllen	3 п. die Füllen

Једнина	1 п. das Gebirge {гeбyргe}	2 п. des Gebirges {~c}	3 п. dem Gebirge	4 п. das Gebirge
Множина	die Gebirge {гeбyргe}	der Gebirge	den Gebirgen {~n}	die Gebirge

Глаголске именице средњегa рода немају множине

Једнина	1 п. das Füllen {фyлeн} пуњење	2 п. des Füllens {~c} пуњења
	3 п. dem Füllen пуњењу	4 п. das Füllen пуњење

Као das Füllen (пуњење) мењају се све глаголске именице средњегa рода код којих је означен род п, а нема ознаке за указивање на пример по којем се мењају.

3. Слаба промена Schwache Deklination.

Други падеж код именица мушкога рода на ен или п, код именица женскога рода непроменљив; множина на (е)п или пен

3a Множина на -еп, а код именица на -е само -п; без прегласа (мућења)

	1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	der Mensch {мѣнш}	des Menschen {~н}	dem Menschen	den Menschen
Множина	die Menschen {мѣнш'н}	der Menschen	den Menschen	die Menschen
Једнина	der Held {хелт}	des Helden {хелд'н}	dem Helden	den Helden
Множина	die Helden {хелд'н}	der Helden	den Helden	die Helden
Једнина	der Knabe {кнаб'}	des Knaben {~н}	dem Knaben	den Knaben
Множина	die Knaben {кнаб'н}	der Knaben	den Knaben	die Knaben
Једнина	der Herr {хѣр}	des Herrn {~н}	dem Herrn	den Herrn
Множина	die Herren {хѣр'н}	der Herren	den Herren	die Herren

Именице Bayer и Ungar имају множину Bayern, Ungarn

3a¹ Као 3a, али са променом В и ss (у готици þ у ƿ) и још у готици са променом s у ƿ

Једнина	1 п. der Ochs {ѡкс} der Ochs	2 п. des Ochsen {~н} des Ochsen
	3 п. dem Ochsen dem Ochsen	4 п. den Ochsen den Ochsen
Множина	1 п. die Ochsen {ѡкс'н} die Ochsen	2 п. der Ochsen der Ochsen
	3 п. den Ochsen den Ochsen	4 п. die Ochsen die Ochsen
Једнина	1 п. der Genosß {гѣнос} der Genosß	2 п. des Genossen {~н} des Genossen
	3 п. dem Genossen dem Genossen	4 п. den Genossen den Genossen
Множина	1 п. die Genossen die Genossen	2 п. der Genossen der Genossen
	3 п. den Genossen den Genossen	4 п. die Genossen die Genossen

3b Именице женскога рода у једнини непроменљиве, у множини као 3a

	1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	die Frau {фрѡ}	der Frau	der Frau	die Frau
Множина	die Frauen {фра'н}	der Frauen	den Frauen	die Frauen
Једнина	die Zahl {цал}	der Zahl	der Zahl	die Zahl
Множина	die Zahlen {цал'н}	der Zahlen	den Zahlen	die Zahlen
Једнина	die Blume {блум'}	der Blume	der Blume	die Blume
Множина	die Blumen {блум'н}	der Blumen	den Blumen	die Blumen
Једнина	1 п. die Messe {мес'}	die Messe	2 п. der Messe	
	3 п. der Messe		4 п. die Messe	
Множина	1 п. die Messen {мес'н}	die Messen	2 п. der Messen	
	3 п. den Messen		4 п. die Messen	

Као die Frau мењају се све глаголске именице на -ung код којих поред рода f није означено по ~~како~~ се примеру мењају.

Именица Frau у значењу Богородице има други падеж једине Frauen. Код Гетеа, Шилера, Виланда имају ове именице каткад у другом и трећем падежу наставак -п (у средњевисоконемачком ове су се именице и у једнини мењале; и данас се одржало у: auf Erden).

3b¹ Као 3b, али у готици са променом s у ƿ

	1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	die Eins {ѡнс} die Eins	der Eins	der Eins	die Eins
Множина	die Einsen {ѡнс'н} die Einsen	der Einsen	den Einsen	die Einsen

3c Као 3b, у множини -nen

	1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	die Schülerin {шу'лѣрѣн}	der Schülerin	der Schülerin	die Schülerin
Множина	die Schülerinnen {шу'лѣрѣн'н}	der Schülerinnen	den Schülerinnen	die Schülerinnen

3d Као 3b, у множини -n

	1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	die Gabel {габ'л}	der Gabel	der Gabel	die Gabel
Множина	die Gabeln {габ'лн}	der Gabeln	den Gabeln	die Gabeln
Једнина	die Feder {фѣд'р}	der Feder	der Feder	die Feder
Множина	die Federn {фѣд'рн}	der Federn	den Federn	die Federn

4. Мешовита промена Gemischte Deklination.

Само мушки и средњи род.

4a Једнина по јакој, множина по слабој промени				
	1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	der Staat {штат}	des Staat(e)s {~(°)c}	dem Staat(e) {~(°)}	den Staat
Множина	die Staaten {штат'н}	der Staaten	den Staaten	die Staaten
Једнина	1 п. der Schmerz {шмерц}	2 п. des Schmerzes {~c}		
	3 п. dem Schmerz(e) {~(°)}	4 п. den Schmerz		
Множина	1 п. die Schmerzen {шмерц'н}	2 п. der Schmerzen		
	3 п. den Schmerzen	4 п. die Schmerzen		
Једнина	1 п. das Ohr {ор}	2 п. des Ohr(e)s {~(°)c}	3 п. dem Ohr(e) {~(°)}	4 п. das Ohr
Множина	1 п. die Ohren {ор'н}	2 п. der Ohren	3 п. den Ohren	4 п. die Ohren
Једнина	1 п. das Hemd {хемт}	2 п. des Hemdes {хемд'с} или des Hemds {хемтс}		
	3 п. dem Hemde {хемд'е} или dem Hemd	4 п. das Hemd		
Множина	1 п. die Hemden {хемд'н}	2 п. der Hemden	3 п. den Hemden	4 п. die Hemden
	1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	das Verb {вѣрп}	des Verbs {~с}	dem Verb	das Verb
Множина	die Verben {вѣрб'н}	der Verben	den Verben	die Verben
Једнина	1 п. der Sporn {шпѡрн}	2 п. des Sporn(e)s {~(°)c}		
	3 п. dem Sporn(e) {~(°)}	4 п. den Sporn		
Множина	1 п. die Sporen {шпѡр'н} и (баварски) die Sporne {шпѡрн'с}			
	2 п. der Sporen и der Sporne			
	3 п. den Sporen и den Spornen {шпѡрн'н}		4 п. die Sporen и die Sporne	
4b Као 4a само у другом падежу једине -s, у множини само -п				
	1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	das Auge {ѡг}	des Auges {~с}	dem Auge	das Auge
Множина	die Augen {ѡг'н}	der Augen	den Augen	die Augen
Једнина	der Stachel {штѡх'л}	des Stachels {~с}	dem Stachel	den Stachel
Множина	die Stacheln {штѡх'л'н}	der Stacheln	den Stacheln	die Stacheln
Једнина	die Vetter {фѣт'р}	des Vетters {~с}	dem Vetter	den Vetter
Множина	die Vettern {фѣт'р'н}	der Vettern	den Vettern	die Vettern
4c Једнина по јакој, множина по јакој и слабој промени				
Једнина	1 п. der Granat {гранат}	2 п. des Granat(e)s {~(°)c}		
	3 п. dem Granat(e) {~(°)}	4 п. den Granat		
Множина	1 п. die Granate {гранат'е} die Granaten {~н}	2 п. der Granate der Granaten		
	3 п. den Granaten	4 п. die Granate die Granaten		
Једнина	1 п. der Forst {фѡрст}	2 п. des Forstes {~с}		
	3 п. dem Forst(e) {~(°)}	4 п. den Forst		
Множина	1 п. die Forste {фѡрст'е} die Forsten {~н}	2 п. der Forste der Forsten		
	3 п. den Forsten	4 п. die Forste die Forsten		
Једнина	1 п. der Zins {цѣнс} der Zins	2 п. des Zinses {цѣнз'с} des Zinses		
	3 п. dem Zins или dem Zinse {цѣнз'е} dem Zinse	4 п. den Zins		
Множина	1 п. die Zinse {цѣнз'е} die Zinse die Zinsen {~н} die Zinsen			
	2 п. der Zinse der Zinsen	3 п. den Zinsen	4 п. die Zinse die Zinsen	
4d Једнина по јакој и слабој, множина по слабој промени				
Једнина	1 п. der Ahn {ан}	2 п. des Ahns {~с} и des Ahnen {ан'н}		
	3 п. dem Ahn и dem Ahnen	4 п. den Ahn и den Ahnen		
Множина	1 п. die Ahnen {ан'н}	2 п. der Ahnen	3 п. den Ahnen	4 п. die Ahnen
Једнина	1 п. der Bauer {баѡр}	2 п. des Bauers {~с} и des Bauern {~н}		
	3 п. dem Bauer и dem Bauern	4 п. den Bauer и den Bauern		
Множина	1 п. die Bauern {баѡр'н}	2 п. der Bauern	3 п. den Bauern	4 п. die Bauern
4e Као 4d, неправилно, други падеж једине -ens и -ns				
Једнина	der Name {на́м}	des Namens {~нс}	dem Namen {~н}	den Namen {~н}
Множина	die Namen {нам'н}	der Namen	den Namen	die Namen
Једнина	das Herz {херц}	des Herzens {~нс}	dem Herzen {~н}	das Herz
Множина	die Herzen	der Herzen	den Herzen	die Herzen

5. Множина на -s

5 Именице које се завршавају сугласником

	1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	der Trupp {труп}	des Trupps {~с}	dem Trupp(e) {~(e)}	den Trupp
Множина	die Trupps {трупс}	der Trupps	den Trupps	die Trupps
Именице које се завршавају самогласником; упореди <i>bi</i> и <i>8b</i>				
Једнина	Werda {верда}	Werda(s) {~(с)}	Werda	Werda
Множина	die Werdas {вердас}	der Werdas	den Werdas	die Werdas

6. Туђице Fremdwörter.

aa Множина на -е са променом нагласка

Једнина	1 п. der Diakonus {диаконус}	2 п. des Diakonus
	3 п. dem Diakonus	4 п. den Diakonus
Множина	1 п. die Diako'ne {диакон'е} и die Diako'nen {диакон'ен}	2 п. der Diako'ne der Diako'nen
	3 п. den Diako'nen	4 п. die Diako'ne die Diako'nen

bb Као *ба*, али без промене нагласка у множини

	1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	der Kultus {култус}	des Kultus	dem Kultus	den Kultus
Множина	die Kulte {култ'е}	der Kulte	den Kulte {~н}	die Kulte
Једнина	der Dualis {дуал'ис}	des Dualis	dem Dualis	den Dualis
Множина	die Duale {дуал'е}	der Duale	den Duale {~н}	die Duale

bc Множина на -е, други падеж једине -(e)s, а ретко -en

Једнина	1 п. der Magnet {магнет}	2 п. des Magnet(e)s {~(e)s} и des Magneten {~н}		
	3 п. dem Magnet о dem Magneten	4 п. den Magnet		
Множина	1 п. die Magnete {магнет'е}	2 п. der Magnete	3 п. den Magneten	4 п. Magnete

bd Други падеж једине на -s, множина на -en са променом нагласка

	1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	der Motor {мот'ор}	des Motors {~с}	dem Motor	den Motor
Множина	die Moto'ren {мот'ор'ен}	der Moto'ren	den Moto'ren	die Moto'ren
Једнина	1 п. der Augur {аугур}	2 п. des Augurs {~с} и des Augurn {~н} и des Auguren {аугур'ен}	3 п. dem Augur и dem Augurn и dem Auguren {аугур'ен}	4 п. den Augur
Множина	1 п. die Augu'ren {аугур'ен} и die Au'gurn {аугур'н}	2 п. der Augu'ren der Au'gurn	3 п. den Augu'ren den Au'gurn	4 п. die Augu'ren die Au'gurn

be Као *bd*, без промене нагласка. Туђи завршени *a*, *i*, *o*, *on*, *um* [ium] мењају се у множини у -en [-ien]

	1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	das Drama {драма}	des Dramas {~с}	dem Drama	das Drama
Множина	die Dramen {драм'ен}	der Dramen	den Dramen	die Dramen
Једнина	das Konto {к'онто}	des Kontos {~с}	dem Konto	das Konto
Множина	die Konten {к'онт'ен}	der Konten	den Konten	die Konten
Једнина	1 п. das Kolleg(ium) {кол'ек, ко'лег'иум}	2 п. des Kolleg(ium)s {~с}		
	3 п. dem Kolleg(ium)	4 п. das Kolleg(ium)		
Множина	1 п. die Kollegien {ко'лег'иен}	2 п. der Kollegien	3 п. den Kollegien	4 п. die Kollegien
	3 п. den Kollegien	4 п. die Kollegien		
	1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	das Studium {штуд'иум}	des Studiums {~с}	dem Studium	das Studium
Множина	die Studien {штуд'иен}	der Studien	den Studien	die Studien
Једнина	1 п. das Gymnasium {гу'мнази'ум}	2 п. des Gymnasiums {~с}		
	3 п. dem Gymnasium	4 п. das Gymnasium		
Множина	1 п. die Gymnasien {гу'мнази'ен}	2 п. der Gymnasien	3 п. den Gymnasien	4 п. die Gymnasien
	3 п. den Gymnasien	4 п. die Gymnasien		

Једнина	1 п. das Thema {тема}	2 п. des Themas {~с}	3 п. dem Thema	4 п. das Thema
Множина	1 п. die Themen {тем'н} и 3 п. den Themen	и die Themata {темата}	2 п. der Themen	
		4 п. die Themen		

Од das Kapital, das Material, das Mineral, das Reptil множина је die Kapita'lien {ка̀питал'н}, Materia'lien, Minera'lien, Repti'lien.

6f	Једнина непроменљива, множина на -en			
Једнина	1 п. die Theorie' {теорí}	2 п. der Theorie	3 п. der Theorie	4 п. die Theorie
Множина	die Theori'en {теори'н}	der Theorien	den Theorien	die Theorien
Једнина	die Idee' {иде}	der Idee	der Idee	die Idee
Множина	die Ideen {иде'н}	der Ideen	den Ideen	die Ideen

6g	Једнина непроменљива, множина на -en уместо туђих завршетак a, is, os, us			
Једнина	1 п. die Firma {фирма}	2 п. der Firma	3 п. der Firma	4 п. die Firma
Множина	die Firmen {фирми}	der Firmen	den Firmen	die Firmen
Једнина	die Krisis	der Krisis	der Krisis	die Krisis
Множина	die Krisen	der Krisen	den Krisen	die Krisen
Једнина	das Epos {епос}	des Epos	dem Epos	das Epos
Множина	die Epen {епи}	der Epen	den Epen	die Epen
Једнина	1 п. der Globus {глобус}	2 п. des Globus	3 п. dem Globus	4 п. den Globus
Множина	1 п. die Globen {глоб'н} и 3 п. den Globen	и die Globusse {глобус'}	2 п. der Globen	
		4 п. die Globen		
Једнина	1 п. der Hero's {херос}	2 п. des Heros	3 п. dem Heros	4 п. den Heros
Множина	die Hero'en {херо'н}	der Heroen	den Heroen	die Heroen

6h	Једнина непроменљива, множина на -ien са <i>променом</i> нагласка; завршно s претвара се у z			
Једнина	1 п. das Agens {агенс}	2 п. des Agens	3 п. dem Agens	4 п. das Agens
Множина	die Agenzien {агѐнци'н}	der Agenzien	den Agenzien	die Agenzien

6i	Именице мушкога и средњег рода добијају у другом падежу једине -s, именице женскога рода непроменљиве у једнини; множина на -s			
Једнина	1 п. der Klub {клуб}	2 п. des Klubs {~с}	3 п. dem Klub	4 п. den Klub
Множина	die Klubs {клубс}	der Klubs	den Klubs	die Klubs
Једнина	der Kolibri {колибри}	des Kolibris {~с}	dem Kolibri	den Kolibri
Множина	die Kolibris {колибрис}	der Kolibris	den Kolibris	die Kolibris
Једнина	der Zigarillo {цигарíљо}	des Zigarillos {~с}	dem Zigarillo	den Zigarillo
Множина	die Zigarillos {цигарíљос}	der Zigarillos	den Zigarillos	die Zigarillos
Једнина	1 п. das Album {албум}	2 п. des Albums {~с}	3 п. dem Album	4 п. das Album
Множина	1 п. die Albums {албумс} и 2 п. der Albums	и die Alben {алб'н}		
		2 п. der Albums	1 п. den Albums	4 п. die Albums
Једнина	1 п. das Genie {жени}	2 п. des Genies {~с}	3 п. dem Genie	4 п. das Genie
Множина	die Genies {женис}	der Genies	den Genies	die Genies
Једнина	die Brigg {брíк}	der Brigg	der Brigg	die Brigg
Множина	die Briggs {брикс}	der Briggs	den Briggs	die Briggs
Једнина	die Diva {дива}	der Diva	der Diva	die Diva
Множина	die Divas {дивас}	der Divas	den Divas	die Divas
Једнина	1 п. das Komma {кома}	2 п. des Kommas {~с}		
	3 п. dem Komma	4 п. das Komma		
Множина	1 п. die Kommas {комас} и 2 п. der Kommas	и die Kommata {кома́та}		
		3 п. den Kommas	4 п. die Kommas	

6j	Грчке, латинске и романске именице у једнини непроменљиве у множини имају туђ облик			
Једнина	1 п. der Musikus {музикус}	2 п. des Musikus	3 п. dem Musikus	4 п. den Musikus
Множина	die Musizi {музици}	der Musizi	den Musizi	die Musizi

Једнина	1 п. das Jus {jyc}	2 п. des Jus	3 п. dem Jus	4 п. das Jus
Множина	само у: Jura {jypa} studieren			

6k	Као 6j, други падеж јединице -s				
Једнина	das Epitheton {епѣтетѡн}	des Epithetons	dem Epitheton	das Epitheton	
Множина	die Epitheta {епѣтета}	der Epitheta	den Epitheta	die Epitheta	
Једнина	das Neutrum {ндѣтрум}	des Neutrums	dem Neutrum	das Neutrum	
Множина	die Neutra {ндѣтра}	der Neutra	den Neutra	die Neutra	
Једнина	1 п. das Pronomen {прономен}	2 п. des Pronomens			
	3 п. dem Pronomen	4 п. das Pronomen			
Множина	1 п. die Pronomina {прономина} и die Pronomen				
	2 п. der Pronomina	3 п. den Pronomina	4 п. die Pronomina		

7. Сложене именице Zusammengesetzte Hauptwörter.

Сложене именице где су основница (Grundwort) и одредница (Bestimmungswort) именице или именички узете речце мењају само основницу по оној промени коју ова има и као самостална именица, на пр.

der Staatsmann, des Staatsmann(e)s, ... die Statsmännner (види 2a); der Schutzgott, des Schutzgott(e)s, ... die Schutzgötter;

Сложене именице из именице и придева мењају оба дела, а при томе се не раздвајају, на пр.

7a	1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	der Hohepriester	des Hohenpriesters	dem Hohenpriester	den Hohenpriester
Множина	die Hohenpriester	der Hohenpriester	den Hohenpriestern	die Hohenpriester
	Мења се, дакле, као именица (Priester) са придевом (hoch) и одређеним чланом (der hohe Priester)			
Једнина	1 п. ein Hoherpriester	2 п. eines Hohenpriesters		
	3 п. einem Hohenpriester	4 п. einen Hohenpriester		
Множина	1 п. (zwei) Hohepriester	2 п. (zweier) Hoherpriester		
	3 п. (zweien) Hohenpriestern	4 п. (zwei) Hohepriester		

7b	1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	die Lang(e)weile	der Langenweile	der Langenweile	die Langeweile
	Каже се: aus Langerweile и aus Langeweile.			
	Именице сложене из придева мењају само други део.			

8. Особне именице Eigennamen.

Код имена и презимена само се презиме мења, на пр.

1 п. Alexander von Humboldt {хумболт}	2 п. Alexander von Humbolts {-с}
1 п. Karoline von Wollzogen	2 п. Karoline von Wollzogens

1 Без члана

- Имају у другом падежу јединице:
 - s све особне именице сем наведених под б и с;
 - s или -ns које се свршавају на немо е (Goethe, Goethes);
 - ens немачка имена на s, sch, B, tz, x, z и туђа имена на z. Друга туђа имена и немачка презимена која се свршавају овим сугласницима имају апостроф (на пр. Leibniz', али је боље ово избегавати и писати des Leibniz). Код географских имена описује се (на пр. die Umgebung der Stadt Koblenz или die Umgebung von Koblenz).
- Трећи и четврти падеж гласе обично као први; наставак -en у трећем падежу (на пр. Fritz, Fritzen) не употребљава се више.
- Имају у множини:
 - s већина именица које се свршавају самогласником и именица Karl, историјска имена Otto {ѡто} и Scipio {сципио} имају (под утицајем латинскога) Otto'nen {ѡтин'н}, Scipio'nen {сципион'н};
 - е имена мушкога рода која се свршавају сугласником; има изузетака,
 - п (-en) имена женскога рода која се свршавају сугласником или немим е;
 - немају никаквога наставак имена лица на s и B. .

II Са чланом

Имена лица не мењају се у једнини, а географска имена имају у другом падежу јединине -s или -es.

III Особна имена са називом испред себе

Када је назив или надимак испред имена, мења се само назив или надимак, на пр. der Kaiser Friedrich, des Kaisers Friedrich; der Rotbart Friedrich, des Rotbarts Friedrich. Особно се име мења када је испред назива, на пр. Friedrich der Große, Friedrichs des Großen.

8a	1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	Friedrich {фрѣдрѣх}	Friedrichs {~с}	Friedrich	Friedrich
Множина	Friedriche {фрѣдрѣх}	Friedriche	Friedrichen	Friedriche
8b	1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	Klara {клара}	Klaras {~с}	Klara	Klara
Множина	Klaras {кларас}	Klaras	Klaras	Klaras
Једнина	Bruno {бруно}	Brunos {~с}	Bruno	Bruno
Множина	Brunos {брунос}	Brunos	Brunos	Brunos
8c	1 п.	2 п.	3 п.	1 п.
Једнина	Hans {ханс} Hans	Hans' или des Hans	Hans	Hans
Множина	Hanse {хѣнз} Hanse	Hanse	Hansen {~н}	Hanse
Једнина	1 п. Bramarbas {брамарбѣс}	2 п. Bramarbas' или des Bramarbas		
	3 п. Bramarbas	4 п. Bramarbas		
Множина	1 п. Bramarbasse {брамарбѣс}	Bramarbasse	2 п. Bramarbasse	
	3 п. Bramarbassen	4 п. Bramarbasse		
8d	1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	Natalie {наталѣ}	Nataliens {~нс}	Natalie	Natalie
Множина	Natalien {наталѣн}	Natalien	Natalien	Natalien
Једнина	Marie {мари и мари}	Marie(n)s {~(н)с}	Marie(n) {~(н)}	Marie(n)
Множина	Marien {мариен}	Marien	Marien	Marien
8e				
Једнина	Fritz {фрѣц}	Fritzens {~нс}	Fritz(en) {~н}	Fritz
Множина	Fritze {фрѣце}	Fritze	Fritzen {~н}	Fritze
8f				
Једнина	1 п. Alexander {александѣр}	2 п. Alexanders {~с}		
	3 п. Alexander(n) {~(н)}	4 п. Alexander(n)		
Множина	1 п. Alexander	2 п. Alexander	3 п. Alexandern {~н}	4 п. Alexander
8g				
Једнина	Gretchen {грѣтхен}	Gretchens	Gretchen	Gretchen
Множина	Gretchen	Gretchen	Gretchen	Gretchen
Једнина	1 п. Deutschland {дѣчландт}	2 п. Deutschlands {~с}		
	3 п. Deutschland	4 п. Deutschland		
8h				
Једнина	1 п. Agnes {агнѣс}	2 п. Agnesens {агнѣзнс} Agnefens		
	3 п. Agnesen {агнѣзѣн} Agnefen	4 п. Agnes		
Множина	1 п. Agnesen {агнѣзѣн}	2 п. Agnesen	3 п. Agnesen	4 п. Agnesen
	1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	Elisabeth {елизабет}	Elisabeth(en)s {~(н)с}	Elisabeth(en)	Elisabeth
Множина	Elisabethen {елизабетѣн}	Elisabethen	Elisabethen	Elisabethen
8i	1 п.	2 п.	3 п.	4 п.
Једнина	Alexis {алексѣс}	Alexis' или Alexis	Alexis	Alexis
Множина	Alexis	Alexis	Alexis	Alexis
8j				
Једнина	1 п. Jesus Christus {јѣзус крѣстус}	2 п. Jesu Christi {јѣзу крѣсти}		
	3 п. Jesu Christo {~крѣсто}	4 п. Jesum Christum {јѣзѣм крѣстѣм}		

8k

Једнина	1 п. König Friedrich II. (der Zweite)	2 п. König Friedrichs II. (des Zweiten)
	3 п. König Friedrich II. (dem Zweiten)	4 п. König Friedrich II. (den Zweiten)

8l

Једнина	1 п. der Kaiser Karl der Große	2 п. des Kaisers Karl des Großen
	3 п. dem Kaiser Karl dem Großen	4 п. den Kaiser Karl den Großen

Herr мења се овако: die Wohnung des Herrn Meyer, чешће: Herrn Meyers Wohnung, ретко Herr Meyers Wohnung. —

Каже се: Wilhelms Briefe. А кад су два имена или више, онда се само последње мења; на пр. August Wilhelm (von) Schlegels Übersetzungen преводи Августа Виљема (племенитог) Шлегела. Овде, дакле, са von или без von кад је von ознака племства. А кад је von ознака места уз име, онда овако: Die Gedichte Wolframs von Eschenbach Песме Волфрама (који је пореклом) из Ешенбаха. А каже се Wolfram von Eschenbachs Gedichte.

У немачком се обично не прави разлика, ма да она уствари постоји, између Frau Direktorin Schneider (госпођа директорка Шнајдер — када је сама директорка) и Frau Direktor Schneider (госпођа директора Шнајдера). Каже се и Fräulein Doktor, Frau Doktor кад су та госпођица и та госпођа доиста доктор(ке). Нема разлике између Frau Rat и Frau Rätin.

9. Заменице и придеви Für- und Eigenschaftswörter.

А. Личне заменице Persönliche Fürwörter.

9a	1 л.	2 л.	3 л.	1 л.	2 л.	3 л.
	<i>m, f, n</i>	<i>m, f, n</i>	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>	<i>m, f, n</i>
Једн.	1 п. ich	du	er	sie	es	1 п. wir
	2 п. meiner	deiner	seiner	ihrer	seiner	2 п. unser
	3 п. mir	dir	ihm	ihm	ihm	3 п. uns
	4 п. mich	dich	ihnen	sich	es	4 п. uns
						euch (Euch) ihnen euch (Euch) sie

Облици meiner, mir, mich, deiner, dir, dich, seiner, ihrer употребљавају се и односно; sich је односно. Примери: ich gebe mir alle Mühe итд.; er gibt sich (*dat.*) alle Mühe; sie geben sich (*dat.*) alle Mühe; er setzt sich (*acc.*); sie setzen sich (*acc.*). Из учтивости место du (Du) употребљава се Sie; Du sprichst; Sie sprechen (Ви говорите).

В. Присвојне заменице Besitzanzeigende Fürwörter.

а) За једно лице

9b	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>
Једн.	1 п. sein	seine	sein
	2 п. seines	seiner	seines
	3 п. seinem	seiner	seinem
	4 п. seinen	seine	sein

б) За више лица

9c	Једн.	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>	Множина	<i>m, f, n</i>
1 лице	1 п.	unser	unsere	unser	unsere	unsere
	2 п.	unseres	unserer	unseres	unserer	unserer
	3 п.	unserem	unserer	unserem	unseren	unseren
	4 п.	unseren	unsere	unser	unsere	unsere
2 лице	1 п.	euer	eure	euer	eure	eure
	2 п.	eueres	euerer	eueres	eurer	eurer
	3 п.	euerem	euerer	euerem	euren	euren
	4 п.	eueren	eure	euer	eure	eure
3 лице	1 п.	ihr	ihre	ihr	ihre	ihre
	2 п.	ihres	ihrer	ihres	ihrer	ihrer
	3 п.	ihrer	ihrer	ihrer	ihren	ihren
	4 п.	ihren	ihr	ihr	ihre	ihre

Облици unseres, unsere, итд., звани дуги облици, употребљавају се у узвишеном стилу. У обичном говору у употреби су кратки облици unsres {унзр'с}, unsre {унзр'}, unsrer {унзр'р}, unserm {унз'рм}, unsere {унз'р'}. —

Ове заменице употребљене као именице за подмет имају у првом падежу једине наставак er, e, (e)s. Са одређеним чланом мењају се као придев са одређеним чланом (в. 9l) и то у оба облика der meine, der meinige, der deine, der deine, der uns(e)r {унз(е)р'}, der uns(e)rige {унз(е)р'иг'}. —

С. Показне заменице Hinweisende Fürwörter.

9d		m	f	n		m, f, n
Једн.	1 п.	dieser	diese	dieses, dies	Мн.	diese
	2 п.	dieses	dieser	dieses		dieser
	3 п.	diesem	dieser	diesem		diesen
	4 п.	diesen	diese	dieses, dies		diese

Као dieser, изузев облик dies, мењају се и: jener, solcher, welcher; meiner, deiner, seiner.

9e		m	f	n		m, f, n
Једн.	1 п.	der {дѣр}	die {ди}	das {дас}	Мн.	die {ди}
	2 п.	dessen {дес'н}, des {дес}	deren {дер'н}	dessen {дес'н}, des		deren {дер'н}
	3 п.	dem {дѣм}	der {дѣр}	dem {дем}		denen {ден'н}
	4 п.	den {дѣн}	die	das		die

Пазити на нагласак! Уп. der као одређени члан који је ненаглашен.

9f	Једн. m	f	n	Мн. m, f, n
1 п.	derselbe {дѣрзѣлб'}	dieselbe {дизѣлб'}	dasselbe {дасзѣлб'}	dieselben {дизѣлб'н}
2 п.	desselben {дѣсзѣлб'н}	derselben {дѣрзѣлб'н}	desselben	derselben
3 п.	demselben {дѣмзѣлб'н}	derselben	demselben	denselben
4 п.	denselben {дѣнзѣлб'н}	dieselbe	dasselbe	dieselben
1 п.	derjenige {дѣрјѣнѣг'}	diejenige {дијѣнѣг'}	dasjenige {дасјѣнѣг'}	diejenigen {дијѣнѣг'н}
2 п.	desjenigen {десјѣнѣг'н}	derjenigen {дерјѣнѣг'н}	desjenigen	derjenigen
3 п.	demjenigen {демјѣнѣг'н}	derjenigen	demjenigen	denjenigen
4 п.	denjenigen {денјѣнѣг'н}	diejenige	dasjenige	diejenigen

D. Односна заменица Bezügliches Fürwort.

9g	Једн.	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>	Мн.	<i>m, f, n</i>
	1 п.	welcher	welche	welches		welche
	2 п.	dessen	deren	dessen		deren
	3 п.	welchem	welcher	welchem		welchen и denen
	4 п.	welchen	welche	welches		welche

Између ове заменице и односне заменице der, die, das (која је ниско наглашена, а не високо као показна заменица der, die, das) нема разлике у употреби.

Е. а) Упитне заменице Fragende Fürwörter.

9h	m и f	n
1 п.	wer {вер}	was {вас}
2 п.	wessen {вѣс'н}, wes {вѣс}	wessen, wes
3 п.	wem {вѣм}	wem
4 п.	wen {вѣн}	was

б) Придевске упитне заменице Die adjektivischen Interrogativa.

а)		m	f	n		m, f, n
Једн.	1 п.	welcher	welche	welches	Мн.	welche
	2 п.	welches	welcher	welches		welcher
	3 п.	welchem	welcher	welchem		welchen
	4 п.	welchen	welche	welches		welche

б) was für ein? какав?

	Једнина	Множина
1 п.	was für ein Mann	was für Männer
2 п.	was für eines Mannes	—
3 п.	was für einem Mann(e)	was für Männern
4 п.	was für einen Mann	was für Männer
1 п.	was für eine Frau	was für Frauen
2 п.	was für einer Frau	—
3 п.	was für einer Frau	was für Frauen
4 п.	was für eine Frau	was für Frauen

		Једнина	Множина
А без именице:	1 п.	was für ein Kind	was für Kinder
	2 п.	was für eines Kindes	—
	3 п.	was für einem Kind(e)	was für Kindern
	4 п.	was für ein Kind	was für Kinder
		<i>m</i>	<i>n</i>
	1 п.	was für einer?	was für eine?
	2 п.	was für elnes?	was für einer?
	3 п.	was für einem?	was für einer?
	4 п.	was für einen?	was für eine?
		<i>f</i>	
			was für eins?
			was für eines?
			was für einem?
			was für eins?

9i F. Описни придев без члана пред именицом

		<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>
Једн.	1 п.	roter Wein	warme Suppe	frisches Brot
	2 п.	rotes Weines и	warmer Suppe	frisches Brotes и
	3 п.	rotem Wein(e)	wermer Suppe	frischen Brotes
	4 п.	roten Wein	warme Suppe	frischem Brot(e)
Мн.	1 п.	rote Weine	warme Suppen	frische Brote
	2 п.	roter Weine	warmer Suppen	frischer Brote
	3 п.	roten Weinen	warmen Suppen	frischen Broten
	4 п.	rote Weine	warme Suppen	frische Brote
		<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>
Једн.	1 п.	ich armer, elender Mann	ich arme, elende Frau	ich armes, elendes Kind
	2 п.	—	—	—
	3 п.	mir armem, elendem Manne и	mir armen, elenden Frau готово никад	mir armem, elendem Kinde
	4 п.	mir armen, elenden	mir armer, elender Frau	mich armes, elendes Kind
Мн.	1 п.	wir armen, elenden Männer peђе: arme, elende	wir armen, elenden Frauen	wir arme, elende Kinder
	2 п.	—	—	—
	3 п.	uns armen, elenden Männern	uns armen, elenden Frauen	uns armen, elenden Kindern
	4 п.	uns armen, elenden Männer peђе: arme, elende	uns armen, elenden Frauen	uns arme, elende Kinder

Као под а) мењају се придеви онда кад су без члана и без заменице или кад су испред њих бројеви или заменице без наставка као zwei, drei, vier итд., viel, wenig, mehr, weniger, manch, solch, welch итд.

- 1 п. andere (или einige, einzelne, etliche, gewisse, manche, mehrere, viele, wenige, zwei, drei итд.) reiche Leute
- 2 п. anderer (или einiger, einzelner, etlicher, gewisser, mancher, mehrerer, vieler, weniger, zweier, dreier) reicher (или reichen) Leute
- 3 п. anderen (или einigen, einzelnen, etlichen, gewissen, manchen, mehreren, vielen, wenigen, zwei, drei) reichen Leuten
- 4 п. као први

Други примери: von ganzem Herzen, aus tiefster Seele; приређени придеви (види под b) имају исти наставак: nach langem, schwerem Leiden.

G. Описни придеви са одређеним чланом испред себе

		<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>
Једн.	1 п.	der gute Vater	die gute Mutter	das gute Kind
	2 п.	des guten Vaters	der guten Mutter	des guten Kindes
	3 п.	dem guten Vater	der guten Mutter	dem guten Kinde
	4 п.	den guten Vater	die gute Mutter	das gute Kind
Мн.	1 п.	die guten Väter	die guten Mütter	die guten Kinder
	2 п.	der guten Väter	der guten Mütter	der guten Kinder
	3 п.	den guten Vätern	den guten Müttern	den guten Kindern
	4 п.	die guten Väter	die guten Mütter	die guten Kinder

Овако се мењају придеви и онда када уместо одређеног члана стоји: dieser, jener, jeder, jeglicher, jedweder, solcher, welcher (а за solch, welch види 9i!), derselbe, derjenige.

Више придева имају исте наставке; der gute, ruhige Vater; des guten, ruhigen Vaters итд.
Најбољи немачки писци колебају се између слабе и јаке промене придева иза:
einige, etliche, andere, wenige, mehrere, viele, alle и beide, као и иза множине од manche и solche.

Н. Описни придеви са неодређеним чланом испред себе

	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>
<i>Једн.</i>	1 п. ein guter (edler) Vater	eine gute (edle) Mutter	ein gutes (edles) Kind
	2 п. eines guten (edeln) Vaters	einer guten (edeln) Mutter	eines guten (edeln) Kindes
	3 п. einem guten (edeln) Vater	einer guten (edeln) Mutter	einem guten (edeln) Kinde
	4 п. einen guten (edeln) Vater	eine gute (edle) Mutter	ein gutes (edles) Kind
<i>Мн.</i>	1 п. unsere guten (edeln) Väter	eure guten (edeln) Mütter	ihre guten (edeln) Kinder
	2 п. unserer guten (edeln) Väter	eurer guten (edeln) Mütter	ihrer guten (edeln) Kinder
	3 п. unseren guten (edeln) Vätern	euren guten (edeln) Müttern	ihren guten (edeln) Kindern
	4 п. unsere guten (edeln) Väter	eure guten (edeln) Mütter	ihre guten (edeln) Kinder

Овакву промену имају придеви и иза других присвојних заменица и иза all, kein, beide, sämtliche.

І. Поименичени описни придеви

	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>
<i>Једн.</i>	1 п. der Gesandte {г'з'ант'}	die Fremde {ф'ремд'}	das Ganze {г'анц'}
	2 п. des Gesandten {~н}	der Fremden {~н}	des Ganzen {~н}
	3 п. dem Gesandten	der Fremden	dem Ganzen
	4 п. den Gesandten	die Fremde	das Ganze
<i>Мн.</i>	1 п. die Gesandten {г'з'ант'н}	die Fremden {ф'ремд'н}	die Ganzen {г'анц'н}
	2 п. der Gesandten	der Fremden	der Ganzen
	3 п. den Gesandten	den Fremden	den Ganzen
	4 п. die Gesandten	die Fremden	die Ganzen
	б) Са неодређеним чланом		
<i>Једн.</i>	1 п. ein Gesandter {г'з'ант'р}	eine Fremde	ein Ganzes {г'анц'с}
	2 п. eines Gesandten {г'з'ант'н}	einer Fremden	eines Ganzen {г'анц'н}
	3 п. einem Gesandten	einer Fremden	einem Ganzen
	4 п. einen Gesandten	eine Fremde	ein Ganzes
<i>Мн.</i>	1 п. Gesandte {г'з'ант'с} и Gesandten {~н}	Fremde {ф'ремд'}	Ganze {г'анц'}
	2 п. Gesandter {г'з'ант'р} и Gesandten	Fremder {~р}	
	3 п. Gesandten	Fremden {~н}	Ganzen {~н}
	4 п. Gesandte и Gesandten	Fremde	Ganze
<i>Једн.</i>	1 п. ein Deutscher	eine Deutsche	<i>Мн.</i> { Deutsche Deutscher Deutschen Deutsche
	2 п. eines Deutschen	einer Deutschen	
	3 п. einem Deutschen	einer Deutschen	
	4 п. einen Deutschen	eine Deutsche	

Каже се ein großes Ganze (боље него: ein großes Ganzes); fünf Halbe sind, zwei Ganze und ein Halbes (пет половина су два цела и једна половина).

в) Без члана

Aus des Menschen Äußern auf sein Inneres schließen; manches Verwandte; empfangenes Gute vergessen; das Vergessen von empfangenem Guten; solch guter Bekannter; dir fleißigem Beamten; von schönem Äußeren (или Äußerem; wir Deutschen (peђе: wir Deutsche).

10. Поређење придева Steigerung der Eigenschaftswörter.

	Позитив	Компаратив	Суперлатив
<i>10¹</i> Без прегласа (муђења)	reich	reicher	reichst
	schön	schöner	schönst
	gerade	gerader	geradest
	bunt	bunter	buntest
	bös {б'о'с}	böser {б'о'з'р}	bösest {б'о'з'с'т}
	bös	böser	bösest

	Позитив	Компаратив	Суперлатив
	kraß {к ^р а̋с}	krasser {~ ^р }	krassest {~ ^{ст} }
	gelassen	kräftiger gelassener, gelaßener gelassener, gelaßener	kräftigst
10 ² Са прегласом (мућењем)	kalt {кал ^т }	kälter {кел ^т · ^р }	kältest {кел ^т · ^{ст} }
	stark {штарк}	stärker {штерк· ^р }	kälteste {штерк· ^{ст} }
	naß {на̋с}	nässer {не̋с· ^р }	stärkste {штерк· ^{ст} }
	schmal {шмал}	näßter {не̋с· ^{ст} }	stärkſt {штерк· ^{ст} }
	grob {гро̋п}	näßer {не̋с· ^{ст} }	stärkſt {штерк· ^{ст} }
	kurz {кӳрц}	näßer {не̋с· ^{ст} }	stärkſt {штерк· ^{ст} }
10 ³ Са избацивањем е у компаративу и суперлативу	edel {ед· ^л }	schmäler {шмел· ^р }	schmälste {шмел· ^{ст} }
	sauer {за̋· ^р }	gröber {гро̋· ^б · ^р }	gröbste {гро̋· ^б · ^{ст} }
		kürzer {кӳ· ^р · ^ц · ^р }	kürzeste {кӳ· ^р · ^ц · ^{ст} }
		edler {едл· ^р }	edelste {едл· ^{ст} }
		sau(e)rer {за̋(·) ^р · ^р }	sauerste {за̋· ^р · ^{ст} }

10⁴ Придеви употребљени као прилози немају наставка у позитиву и компаративу. У суперлативу каже се најчешће на пр. am kürzesten (или на пр. aufs beste, bestens који означавају понајвећма висок ступањ као höchstehend, möglichst schnell).

10⁵ Неправилно поређење: groß, (größer,) größt {грó·^{ст}}; gut, besser {бес·^р}, best {бѣ·^{ст}}; hoch {хóх}, höher {хó·^р}, (höchst {хó·^х·^{ст}}); nahe, näher {не̋·^р}, nächst {не̋·^х·^{ст}}; viel, mehr {мер} (непроменљиво), meist {мѣ·^{ст}}, minder {минд·^р}, mindest {минд·^{ст}} по смислу припадају придевима gering, wenig и klein чији су компаративи и суперлативи правилни.

bald {бал^т}, eher {е·^р}, am ehesten {ам е·^{ст}·^н},
gern {герн}, lieber {либ·^р}, am liebsten {ам лип·^{ст}·^н}

Придеви са завршеницама -el, -er, -en избацују већином ово е у компаративу, а у суперлативу га задржавају, на пр.

dunkel {дун·к·л}	dunkler {дун·кл· ^р }	dunkelst {дун·кл· ^{ст} }
tapfer {тапф· ^р }	tapfrer {тапф·р· ^р }	tapferst {тапф·р· ^{ст} }
eben {еб· ^н }	ebner {ебн· ^р }	ebenst {ебн· ^{ст} }

Компаратив и суперлатив мењају се као позитив.

V. ГЛАГОЛСКА ПРОМЕНА DIE KONJUGATION.

Немачки (прости) глаголи мењају се у радном стању по слабој или по јакој промени. Има неколико неправилних глагола. У ове спадају haben, sein, werden који служе за грађење сложених времена свих глагола. Када служе тому зову се помоћни глаголи. Глагол werden служи за грађење трпнога стања.

I ПОМОЋНИ ГЛАГОЛИ HILFSZEITWÖRTER.

На sein {зѣн}, бити.

Овај глагол, кад је помоћан, служи за грађење прошлог и давнопрошлог времена од себе самога, од werden и многих других непрелазних глагола, а нарочито оних који изражавају кретање (на пр. fliegen, laufen, reiten) или прелаз из једног стања у друго (на пр. einschlafen, erwachen, sterben, wachsen).

Показни начин

Садашње време		Пређашње време	
ich bin {бѣн}	wir sind {зѣнт}	ich war {вар}	wir waren {вар· ^н }
du bist {бѣст}	ihr seid {зѣшт}	du warst {~ ^{ст} }	ihr waret {вар· ^т } или wart {вар ^т }
er (sie, es, man) ist {ѣст}	sie sind	er war	sie waren
Прошло време		Давнопрошло време	
ich bin gewesen {г·вез· ^н }	wir sind gewesen	ich war gewesen	wir waren gewesen
du bist gewesen	ihn seid gewesen	du warst gewesen	ihr waret gewesen
er (sie, es) ist gewesen	sie sind gewesen	er (sie, es) war gewesen	sie waren gewesen
Прво будуће време		Друго будуће време	
ich werde {верд· ^н } sein	wir werden {верд· ^н } sein	ich werde gewesen sein	wir werden gewesen sein
du wirst {вѣрст} sein	ihr werdet {верд· ^т } sein	du wirst gewesen sein	ihr werdet gewesen sein
er (sie, es) wird {вѣрт} sein	sie werden sein	er (sie, es) wird gewesen sein	sie werden gewesen sein

Савезни начин

Садашње време		Пређашње време	
ich sei {зѣ}	wir seien {зѣн}	ich wäre {вер}	wir wären {верн}
du seiest {зѣст}, seist {зѣет}	ihr seiet {зѣет}	du wärest {~ст}	ihr wäret {верт}
er (sie, es) sei	sie seien	er (sie, es) wäre	sie wären
Прошло време		Давнопрошло време	
ich sei gewesen	wir seien gewesen	ich wäre gewesen	wir wären gewesen
du seiest gewesen	ihr seiet gewesen	du wärest gewesen	ihr wäret gewesen
er (sie, es) sei gewesen	sie seien gewesen	er (sie, es) wäre gewesen	sie wären gewesen
Прво будуће време		Друго будуће време	
ich werde sein	wir werden sein	ich werde gewesen sein	wir werden gewesen sein
du werdest {вердст} sein	ihr werdet sein	du werdest gewesen sein	ihr werdet gewesen sein
er werde sein	sie werden sein	er (sie, es) werde gewesen sein	sie werden gewesen sein

Погодбени начин

Први		Други	
Ich würde {вурд} sein	wir würden {вурдн} sein	ich würde gewesen sein	wir würden gewesen sein
du würdest {~ст} sein	ihr würdet {вурдт} sein	du würdest gewesen sein	ihr würdet gewesen sein
er (sie, es) würde sein	sie würden sein	er (sie, es) würde gewesen sein	sie würden gewesen sein

Заповедни начин

Једнина	Множина
sei! (или: Seien Sie!)	(seien wir! или: laßt uns sein!)
(er soll sein)	seid! (или: Seien Sie!)
	(sie sollen sein).

Неодређени начин

Садашњег времена: sein	Прошлог времена: gewesen sein.

Глаголски придев

Садашњег времена: seiend {зѣнт}	Прошлог времена: gewesen.

11b haben {хабн}, имати.

Показни начин

Садашње време		Пређашње време	
ich habe {хаб}	wir haben	ich hatte {хат}	wir hatten {хатн}
du hast {хѣст}	ihr habt {хѣпт}	du hattest {~ст}	ihr hättet {хатт}
er (sie, es, man) hat {хѣт}	sie haben	er hatte	sie hatten
Прошло време		Давнопрошло време	
ich habe gehabt {гхѣпт}	wir haben gehabt	ich hatte gehabt	wir hatten gehabt
du hast gehabt	ihr habt gehabt	du hattest gehabt	ihr hättet gehabt
er hat gehabt	sie haben gehabt	er hatte gehabt	sie hatten gehabt
Прво будуће време		Друго будуће време	
ich werde haben	wir werden haben	ich werde gehabt haben	wir werden gehabt haben
du wirst haben	ihr werdet haben	du wirst gehabt haben	ihr werdet gehabt haben
er wird haben	sie werden haben	er wird gehabt haben	sie werden gehabt haben

Савезни начин

Садашње време		Пређашње време	
ich habe	wir haben	ich hätte {хет}	wir hätten {хетн}
du habest {хабст}	ihr habet {хабт}	du hättest {~ст}	ihr hättet {хетт}
er habe	sie haben	er hätte	sie hätten
Прошло време		Давнопрошло време	
ich habe gehabt	wir haben gehabt	ich hätte gehabt	wir hätten gehabt
du habest gehabt	ihr habet gehabt	du hättest gehabt	ihr hättet gehabt
er habe gehabt	sie haben gehabt	er hätte gehabt	sie hätten gehabt
Прво будуће време		Друго будуће време	
ich werde haben	wir werden haben	ich werde gehabt haben	wir werden gehabt haben
du werdest haben	ihr werdet haben	du werdest gehabt haben	ihr werdet gehabt haben
er werde haben	sie werden haben	er werde gehabt haben	sie werden gehabt haben

Погодбени начин

<i>Први</i>		<i>Други</i>	
ich würde {вурд} haben	wir würden haben	ich würde gehabt haben	wir würden gehabt haben
du würdest haben	ihr würdet haben	du würdest gehabt haben	ihr würdet gehabt haben
er würde haben	sie würden haben	er würde gehabt haben	sie würden gehabt haben

Заповедни начин

<i>Једнина</i>		<i>Множина</i>
1 лице —		haben wir! (или: laßt uns haben!)
2 лице habe! (или: haben Sie!)		habt! {хџпт} или: haben Sie!)
3 лице (er soll haben)		(sie sollen haben)

Неодређени начин

<i>Садашњег времена: haben</i>	<i>Прошлог времена: gehabt haben</i>

Глаголски придев

<i>Садашњег времена: habend {хаб'нт}</i>	<i>Прошлог времена: gehabt</i>

Ис werden {верд'н}, поста(ја)ти, бивати, наста(ја)ти. Овај глагол као помоћан служи за грађење будућег времена и погодбеног начина свију глагола и трпнога стања. Његов прошли придев гласи онда worden {ворд'н}.

Садашње време

ich werde {верд'}	wir werden
du wirst {врст}	ihr werdet {верд'т}
er (sie, es) wird {вџрт}	sie werden

Пређашње време

ich wurde {вурд'}	wir wurden {вурд'н}
du wurdest {~ст}	ihr wurdet
er wurde или er ward	sie wurden

Прошло време

ich bin geworden {г'вџрд'н} или worden {ворд'н}	wir sind geworden
du bist geworden	ihr seid geworden
er ist geworden	sie sind geworden

Давнопрошло време

ich war geworden	wir waren geworden
du warst geworden	ihr waret geworden
er war geworden	sie waren geworden

Прво будуће време

ich werde werden	wir werden werden
du wirst werden	ihr werdet werden
er wird werden	sie werden werden

Друго будуће време

ich werde geworden sein	wir werden geworden sein
du wirst geworden sein	ihr werdet geworden sein
er wird geworden sein	sie werden geworden sein

Савезни начин

Садашње време

ich werde	wir werden
du werdest {вџрд'ст}	ihr werdet
er werde	sie weren

Пређашње време

ich würde {вурд'}	wir würden {вурд'н}
du würdest {~ст}	ihr würdet {вурд'т}
er würde	sie würden

Прошло време

ich sei geworden	wir seien geworden
du seiest geworden	ihr seiet geworden
er sei geworden	sie seien geworden

Давнопрошло време

ich wäre geworden	wir wären geworden
du wärest geworden	ihr wäret geworden
er wäre geworden	sie wären geworden

Прво будуће време

ich werde werden	wir werden werden
du werdest werden	ihr werdet werden
er werde werden	sie werden werden

Друго будуће време

ich werde geworden sein	wir werden geworden sein
du werdest geworden sein	ihr werdet geworden sein
er werde geworden sein	sie werden geworden sein

Погодбени начин

<i>Први</i>		<i>Други</i>	
ich würde werden	wir würden werden	ich würde geworden sein	wir würden geworden sein
du würdest werden	ihr würdet werden	du würdest geworden sein	ihr würdet geworden sein
er würde werden	sie würden werden	er würde geworden sein	sie würden geworden sein

Заповедни начин

<i>Једнина</i>		<i>Множина</i>
1 лице —		werden wir! (или: laßt uns werden!)
2 лице werde! {вџрд'}	(или: werden Sie!)	werdet! {вџрд'т} (или: werden Sie!)
3 лице (er soll werden)		(sie sollen werden)

Неодређени начин

Садашњег времена: werden

Прошлог времена: geworden sein

Глаголски придев

Садашњег времена: werdend {вердѐнт}

Прошлог времена: geworden

II ЈАКА ГЛАГОЛСКА ПРОМЕНА STARKE KONJUGATION.

Најбитнија ознака јаке глаголске промене је у томе што у пређашњем времену има у основи други самогласник а не онај који има у начину неодређеном, на пр. sprechen, sprach (та промена самогласника зове се Ablaut, превој, преглас).

За јаку глаголску промену важе ова правила:

1. Пређашње време у 1 и 3 лицу једине показног начина нема наставка (sprach, sprach).

2. Савезни начин пређашњег времена гради се преглашавањем (мућењем) основног самогласника од пређашњег времена показног начина (spräche).

3. Глаголски придев прошлог времена има увек наставак -en (geben, gab, gegeben), а каткад мења основин самогласник (sprechen, sprach, gesprochen).

4. Друго и треће лице садашњег времена показног начина мења често основин самогласник који у осталим облицима садашњег времена остаје, и то а у ä (falle, fällt, fällt), о у ö (stoße, stößt, stößt), е у i (spreche, sprichst, spricht), е у ie (sehe, siehst, sieht).

5. Друго лице једине заповедног начина често нема наставка -е и тада се основин самогласник е претвара у i или i (lies, stich).

Напомена: Звездица крај глагола означава да се тај глагол може мењати и по слабој промени.

A. Глаголи са три различита самогласника

У основи:

i {ä}	i {ä}	e {e}	i {ä}	ie {u}	e {e}
a {ä}	a {ä}	a {a, ä}	a {ä}	a {ä}	a {ä}
u {u}	o {ö}	o {ö, ö}	e {e, e}	e {e}	o {o}

12a finden {финдѐн}

Радно стање

Показни начин

Садашње време
ich finde {финдѐ} wir finden
du findest {~ст} ihr findet
er findet {~т} sie finden

Пређашње време
ich fand {фант} wir fanden {фандѐн}
du fandest {фандѐст} ihr fandet {фандѐт}
er fand sie fanden

Савезни начин

ich finde wir finden
du findest ihr findet
er finde sie finden

ich fände {фендѐ} wir fänden {фендѐн}
du fändest {~ст} ihr fändet {фендѐт}
er fände sie fänden

Заповедни начин

Једнина
find! {финт} или finde! {финдѐ}

Множина
findet! {фандѐт}

Неодређени начин

Садашњег времена: finden

Прошлог времена: gefunden {гѐфундѐн} haben

Глаголски придев

findend {финдѐнт}

gefunden {гѐфундѐн}

Сложена времена од finden као 11b, а за глаголе који иду са „sein“ као 11a.

Показни начин

Трпно стање

Садашње време

ich werde gefunden

Пређашње време

ich wurde (или ward) gefunden

Прошло време

ich bin gefunden worden

Давнопрошло време

ich war gefunden worden

Прво будуће време

ich werde gefunden werden

Друго будуће време

ich werde gefunden worden sein

Савезни начин

Садашње време: ich werde gefunden

Пређашње време: ich würde gefunden

Прошло време: ich sei gefunden worden

Давнопрошло време: ich wäre gefunden worden

Погодбени начин

Први: ich würde gefunden werden

Други: ich würde gefunden worden sein

Заповедни начин

Једнина: werde gefunden!

Множина: werdet gefunden!

Неодређени начин

Садашњега времена: gefunden werden

Прошлога времена: gefunden (worden) sein

Будућега времена: werden gefunden werden

Глаголски начин

Садашњега времена: gefunden werdend

Прошлога времена: gefunden werden

Неодређени Садашње Пређашње време Пређашње време Заповедни Глаголски придев
начин време показног начина савезног начина начин прошлог времена

binden {бѣндѣн} binde {бѣндѣ} band {бант} bände {бендѣ} bind(e)! {бѣнт, gebunden {гѣбундѣн} биндѣ}

schwinden {швѣндѣн} schwinde schwand {швант} schwände {швендѣ} schwind(e)! geschwunden {гѣшвѣндѣн}
winden {виндѣн} winde wand {вант} wände {вендѣ} wind(e)! gewunden {гѣвѣндѣн}

12b

singen {зѣнѣн}	singe {зѣнѣ}	sang {занѣ}	sänge {зенѣ}	sing(e)!	gesungen {гѣзунѣн}
	singst {зинѣкт}				
	singt {зинѣкт}				
dingen {дѣнѣн}		dang {данѣ}	dänge {денѣ}		gedungen {гѣдунѣн}
dringen {дрѣнѣн}		drang {дранѣ}	dränge {дренѣ}		gedrungen {гѣдрунѣн}
gelingen {гѣлинѣн}		gelang {гѣланѣ}	gelänge {гѣленѣ}		gelungen {гѣлунѣн}
klingen {клунѣн}		klang {кланѣ}	klänge {кленѣ}		geklungen {гѣклунѣн}
ringen {рѣнѣн}		rang {ранѣ}	ränge {ренѣ}		gerungen {гѣрунѣн}
schlingen {шлѣнѣн}		schlang {шланѣ}	schlänge {шленѣ}		geschlungen {гѣшлѣнѣн}
schwingen {швинѣн}		schwäng {шванѣ}	schwänge {швенѣ}		geschwungen {гѣшвѣнѣн}
sinken {зѣнѣнѣн}		sank {занѣкѣ}	sänke {зенѣкѣ}		gesunken {гѣзунѣнѣн}
springen {шпрѣнѣн}		sprang {шпранѣ}	spränge {шпренѣ}		gesprungen {гѣшпрѣнѣн}
stinken {штѣнѣнѣн}		stank {штанѣкѣ}	stänke {штенѣкѣ}		gestunken {гѣштунѣнѣн}
trinken {трѣнѣнѣн}		trank {транѣкѣ}	tränke {трѣнѣкѣ}		getrunken {гѣтрунѣнѣн}
zwingen {цвѣнѣн}		zwang {цванѣ}	zwänge {цвенѣ}		gezwungen {гѣцвѣнѣн}

12c

rinnen {рѣнѣн}	rinne {ринѣ}	rann {ранѣ}	ränne {ренѣ}	rinn(e)!	geronnen {гѣрѣнѣн}
	rinnst {рѣнѣкт}		(rönne) {рѣнѣ}		
	rinnt {рѣнтѣ}				
beginnen {бѣгѣнѣн}		begann {бѣганѣ}	begönnē {бѣгѣнѣ}		begonnen {бѣгѣнѣн}
gewinnen {гѣвѣнѣн}		gewann {гѣванѣ}	gewönnē {гѣвѣнѣ}		gewonnen {гѣвѣнѣн}
sinnen {зѣнѣнѣн}		sann {занѣ}	sänne {зенѣ}		gesonnen {гѣзѣнѣнѣн}
			(sönne) {зѣнѣ}		
schwimmen {швѣмѣн}	schwamm {швамѣ}	schwämme {швѣмѣ}	schwimm(e) {швѣмѣ}		
		(schwömmē {швѣмѣмѣ})	geschwommen {гѣшвѣмѣн}		
spinnen {шпѣнѣн}	spann {шпанѣ}	spänne {шненѣ}	spinn(e)! {шпѣнѣ}	gesponnen {гѣшпѣнѣн}	
		spönnē {шпѣнѣ}			

12d

stechen {штѣхѣн}	steche {штѣхѣ}	stach {штахѣ}	stäche {штѣхѣ}	stich! {штѣхѣ}	
	stichst {штѣхѣкт}			gestochen {гѣштѣхѣн}	
	sticht {штѣхѣтѣ}				
brechen {брѣхѣн}	brichst {брахѣ}	bräche {брѣхѣ}	brich! {брѣхѣ}	gebrochen {гѣбрѣхѣн}	
sprechen {шпрѣхѣн}	sprichst {шпрахѣ}	sprache {шпрѣхѣ}	sprich! {шпрахѣ}	gesprochen {гѣшпрѣхѣн}	
treffen {трѣфѣн}	triffst {трафѣ}	träfe {трѣфѣ}	triff! {трафѣ}	getroffen {гѣтрѣфѣн}	
	trifft				

12e

gelten {гѣлтѣн}	giltst {гѣлтѣкт}	galt {галтѣ}	gölte {гѣлтѣ}	gilt! {гѣлтѣ}	gegolten {гѣгѣлтѣн}
	gilt {гѣлтѣ}				
schelten {шѣлтѣн}	schildst {шѣлтѣкт}	schalt {шѣлтѣ}	scholte {шѣлтѣ}	schild! {шѣлтѣ}	gescholten {гѣшѣлтѣн}
	schildt {шѣлтѣ}				

12f

helfen {хелфн}	hilfst {хѳлфст}	half {халф}	hülfe {ху.лф}	hilf! {хѳлф}	geholfen {г.холфн}
	hilft {хѳлфт}				
bergen {бѣргн}	birgst {бѳркст}	barg {барк}	bärgе {берг}	birg! {бѳрк}	geborgen {г.бѣргн}
	birgt {бѳркст}				
sterben {штѣрбн}	sterbe {штерб}	starb {штарп}	stürbe {шту.рб}	stirb! {штѳрп}	gestorben {г.шторбн}
	stirbst {штѳрпст}				
	stirbt {штѳрпт}				
verderben {фердербн}	verderbe {фердерб}	verdarb {фердәрп}	verdürbe {фердү.рб}		
	verdirbst {фердирпст}	verdirb! {фердирп}	verdorben {фердѣрбн}		
	verdirbt {фердирпт}				
werben {вѣрбн}	werbe {вѣрб}	warb {варп}	würbe {вү.рб}	wirb! {вѳрп}	geworben {г.вѣрбн}
	wirbst {вѳрпст}				
	wirbt {вѳрпт}				
werfen {вѣрфн}	werfe {вѣрф}	warf {варф}	würfe {вү.рф}	wirf! {вѳрф}	geworfen {г.вѣрфн}
	wirfst {вѳрфст}				
	wirft {вѳрфт}				

12g

befehlen {б.фелн}	befehle {б.фѣл}	befahl {б.фал}	beföhle {б.фѣл}	befiehl! {б.фѳл}	befohlen {б.фѣлн}
	befiehst {б.фѳлст}				
	befiehlt {б.фѳлт}				
empfehlen {емпфѣлн}	empfehle {ѣмпфѣл}	empfahl {ѣмпфал}	empföhle {ѣмпфѣл}		
	empfiehlst {ѣмпфѳлст}	empfiehl! {ѣмпфѳл}	empfohlen {ѣмпфѣлн}		
	empfiehlt {ѣмпфѳлт}				

12h

stehlen {штѣлн}	stehle {штѣл}	stahl {штал}	stöhle {штѣл}	stiehl! {штѳл}	gestohlen {г.штѣлн}
	stiehst {штѳлст}		(stähle) {штѣл}		
	stiehlt {штѳлт}				

12i

gebären {г.бѣрн}	gebäre {г.бѣр}	gebar {г.бар}	gebäre {г.бѣр}	gebier! {г.бѳр}	geboren {г.бѣрн}
	gebierst {г.бѳрст}				
	gebirt {г.бѳрт}				

12j

bitten {бѳтн}	bitte {бѳт}	bat {бат}	bäte {бѣт}	bitte! {бѳт}	gebeten {г.бѣтн}
	bittest {~ст}				
	bittet {~т}				

12k

sitzen {зѳцн}	sitze {зѳц}	saß {зас}	säße {зес}	sitze! {зѳц}	gesessen {г.зѣсн}
	sitzest {~ст}	или sitzt {зѳцт}			
	sitzt				

12l

liegen {лигн}	liege {лиг}	lag {лак}	läge {лег}	liege! {лиг}	gelegen {г.лѣгн}
	liegst {ликст}			lieg! {лик}	
	liegt {ликт}				

12m

bersten {берстн}	berste {бѣрст}	barst {барст}	börste {бѣрст}	birst! {бѳрст}	geborsten {г.бѣрстн}
	birst {бѳрст}	(borst {бѣрст},			
	(berstest {берстст})	berstete {берстт}			
	birst				
	(berstet {берстт})				

12n

nehmen {нѣмн}	nehme {нѣм}	nahm {нам}	nähme {нѣм}	nimm! {нѳм}	genommen {г.нѣмн}
	nimmst {нѳмст}				
	nimmt {нѳмт}				

В. Глаголи са два различна самогласника у основи

1. Исти самогласник у пређашњем времену и прошлом глаголском придеву:

i { <i>ü</i> }	a { <i>ä</i> }	e { <i>ê</i> }	ie { <i>û</i> }	au { <i>äw</i> }	ie { <i>û</i> }	ü { <i>y</i> •}	ä { <i>ê</i> }	ö { <i>e</i> •}	
o { <i>ö</i> }	o { <i>ö</i> }	o { <i>ö</i> }	o { <i>ö</i> }	o { <i>ö</i> }	o { <i>ö</i> }	o { <i>ö</i> }	o { <i>ö</i> }	o { <i>ö</i> }	[u { <i>y</i> }]
o { <i>ö</i> }	o { <i>ö</i> }	o { <i>ö</i> }	o { <i>ö</i> }	o { <i>ö</i> }	o { <i>ö</i> }	o { <i>ö</i> }	o { <i>ö</i> }	o { <i>ö</i> }	o { <i>ö</i> }
e { <i>ê</i> }	i { <i>ü</i> }	ei { <i>äw</i> }	ei { <i>äw</i> }						
o { <i>ö</i> }	u { <i>y</i> }	i { <i>ü</i> }	ie { <i>u</i> }						
o { <i>ö</i> }	u { <i>y</i> }	i { <i>ü</i> }	ie { <i>u</i> }						

Неодређени Садашње време Пређ. време Пређ. време Заповедни Прошли глагол-
начин показ. начина показ. начина савез. начина начин ски придев

13a

*glimmen {глим•н}	glimme {глим•}	glomm {глѡм}	glömme {глѡм•}	glimm(e)! {глим(•)}	geglimmen {г•глим•н}
	glimmst {глимст}				
	glimmt {глимт}				
klimmen {клим•н}	klimme {клим•}	klomm {клѡм}	klömme {клѡм•}	klimm(e)! {клим(•)}	geklimmen {г•клѡм•н}
	klimmst {климст}				
	klimmt {климт}				
*schallen {шѡл•н}	schalle {шѡл•}	scholl {шѡл}	schölle {шѡл•}	schalle! {шѡл•}	geschollen {г•шѡл•н}
	schallst {шѡлст}				
	schallt {шѡлт}				

13b

fechten {фехт•н}	fechte {фехт•}	focht {фѡхт}	föchte {фѡхт•}	ficht! {фѡхт}	gefochten {г•фѡхт•н}
	fichtst {фѡхст}				
	ficht {фѡхт}				
flechten {флѣхт•н}	flechte {флѣхт•}	flocht {флахт}	flöchte {флѡхт•}	flicht! {флѡхт}	geflochten {г•флѡхт•н}
	flichtst {флѡхст}				
	flicht {флѡхт}				
*melken {мелк•н}	melke {мелк•}	molk {мѡлк}	mölke {мѡлк•}	melke! {мелк•}	gemolken {г•мѡлк•н}
	melkst {мелкст}				
	melkt {мелкт}				
quellen {квел•н}	quelle {квел•}	quoll {квѡл}	quölle {квѡл•}	quill! {квѡл}	gequollen {г•квѡл•н}
	quillst {квѡлст}				
	quillt {квѡлт}				
*schmelzen {шмелц•н}	schmelze {шмѣлц•}	schmolz {шмѡлц}	schmölze {шмѡлц•}	schmilz! {шмѡлц}	geschmolzen {г•шмѡлц•н}
	schmilzt {шмѡлцт}				
*schwellen {швел•н}	schwelle {швел•}	schwoll {швѡл}	schwölle {швѡл•}	schwill! {швил}	geschwollen {г•швѡл•н}
	schwillst {швѡлст}				
	schwillt {швѡлт}				

13b¹

dreschen {дреш•н}	dresche {дреш•}	drasch {дрѡш}	drösche {дрѡш•}	drisch! {дрѡш}	gedroschen {г•дрѡш•н}
		или	или		
	drisch(e)st {дрѡш(•)ст}	drosch {дрѡш}	dräsche {дреш•}		
	drischt {дришт}		drüsche {друш•}		
löschen {лѡш•н}	lösche {лѡш•}	losch {лѡш}	lösche {лѡш•}	lisch! {лѡш}	geloschen {г•лѡш•н}
	lisch(e)st {лѡш(•)ст}				
	lischt {лѡшт}				

13c

riechen {рѡх•н}	rieche {рѡх•}	roch {рѡх}	röche {рѡх•}	riech(e)! {рѡх(•)}	gerochen {г•рѡх•н}
	riechst {рѡхст}				
	riecht {рѡхт}				
frieren {фрѡр•н}	friere {фрѡр•}	fror {фрѡр}	fröre {фрѡр•}	friere! {фрѡр•}	gefroren {г•фрѡр•н}
	frierst {фрѡрст}				
	friert {фрѡрт}				
kriechen {крѡх•н}	krieche {крѡх•}	kroch {крѡх}	kröche {крѡх•}	krieche! {крѡх•}	gekrochen {г•крѡх•н}
	kriechst {крѡхст}				
	kriecht {крѡхт}				
verlieren {фѣрлѡр•н}	verliere {фѣрлѡр•}	verlor {фѣрлѡр}	verlöre {фѣрлѡр•}	verliere! {фѣрлѡр•}	verloren {фѣрлѡр•н}
	verlierst {фѣрлѡрст}				
	verliert {фѣрлѡрт}				

13d

fließen {флисчн}	fließe {флúсч}	floß {флѳс}	flösse {флѳ.сч}	fließe! {флúсч}
	flieBest {~сч}			geflossen {гчфлѳсчн}
	flieBt {флúсч}			
genießen {гчнѳсчн}	genieße {гчнúсч}	genoß {гчнѳс}	genösse {гчнѳ.сч}	genieße! {гчнúсч}
	genieBest {~сч}			genossen {гчнѳсчн}
	genieBt {гчнúсч}			
gießen {гúсчн}	gieße {гúсч}	goß {гѳс}	gösse {гѳ.сч}	gieße! {гúсч}
	gieBest {~сч}			gegossen {гчгѳсчн}
	gieBt {гúсч}			
schießen {шúсчн}	schieße {шúсч}	schoß {шѳс}	schösse {шѳ.сч}	schieße! {шúсч}
	schieBest {~сч}			geschossen {гчшѳсчн}
	schieBt {шúсч}			
schließen {шлисчн}	schließe {шлúсч}	schloß {шлѳс}	schlösse {шлѳ.сч}	schließe! {шлúсч}
	schlieBest {~сч}			geschlossen {гчшлѳсчн}
	schlieBt {шлисчн}			
sprießen {шпрúсчн}	sprieße {шпрúсч}	sproß {шпрѳс}	sprösse {шпрѳ.сч}	gesprossen {гчшпрѳсчн}
	sprieBest {~сч}			
	sprieBt {шпрúсч}			
verdrießen {фѳрдрúсчн}	verdrieße {фѳрдрúсч}	verdroß {фѳрдрѳс}	verdrösse {фѳрдрѳ.сч}	verdrossen {фѳрдрѳсчн}
	verdrieBest {~сч}			
	verdrieBt {фѳрдрúсч}			

13e

*sieden {зидчн}	siede {зидч}	sott {зѳч}	—	gesotten {гчзѳчн}
	siedest {~сч}			
	siedet			
*triefen {трифчн}	triefе {трифч}	troff {трѳф}	tröffe {трѳ.фч}	triefе! {трифч}
	triefst {трифсч}			getroffen {гчтрѳфчн}
	triefт {трифч}			

13f

saufen {зѳфчн}	saufe {зѳфч}	soff {зѳф}	söffe {зѳ.фч}	sauf(e)! {зѳф(ч)}	gesoffen {гчзѳфчн}
	säufst {зѳѳфсч}				
	säuft {зѳѳфч}				

13g

biegen {бугчн}	biege {бугч}	bog {бок}	böge {бѳ.гч}	biege! {бúгч}	gebogen {гчбѳгчн}
	biegst {бúкст}				
	biegt {бúкч}				
bieten {бутчн}	biete {бутч}	bot {бот}	böte {бѳ.гч}	biet(e)! {бут(ч)}	geboten {гчбѳгчн}
	bietest {~сч}			(beut! {бѳѳч})	
	bietet {~ч}				
fliegen {флигчн}	fliege {флигч}	flog {флѳк}	flöge {флѳ.гч}	fliege! {флúгч}	geflogen {гчфлѳгчн}
	fliegst {фликст}				
	fliegt {фликч}				
fliehen {фличн}	fliehe {флич}	floh {фло}	flöhe {флѳ.сч}	flieh! {флú}	geflohen {гчфлѳчн}
	flieht {флисч}				
	flieht {флúч}				
*stieben {штибчн}	stieбе {штúбч}	stob {шѳгѳ}	stöbe {шѳгѳ.сч}	stieбе! {штúбч}	gestoben {гчшѳгѳчн}
	stiebst {штúпсч}				
	stiebt {штúпч}				

13h

schieben {шибчн}	schiebe {шúбч}	schob {шон}	schöbe {шѳ.бч}	schiebe! {шúбч}	geschoben {гчшѳбчн}
	schiebst {шúпсч}				
	schiebt {шúпч}				
ziehen {цúчн}	ziehe {цúч}	zog {цѳк}	züge {цѳ.гч}	zieh(e)! {цúч(ч)}	gezogen {гчцѳгчн}
	ziehst {цúсч}			(zeuch! {цѳѳч})	
	zieht {цúч}				

13i

*küren {күрчн}	küre {күрч}	kor {кѳр}	köre {кѳ.рч}	küre! {күрч}	gekoren {гчкѳрчн}
	kürst {күрсч}				
	kürt {күрч}				

lügen {лу·г·н}	lüge {лу·г·} lügst {лу·кст}	log {лок}	löge {лo·г·} löge! {лу·г·}	gelogen {г·лог·н}
trügen {тρυ·г·н}	trüge {тρυ·г·} trügst {тρυ·кст}	trog {тpок}	tröge {тpо·г·} trüge! {тρυ·г·}	getrogen {г·тpог·н}
wiegen {вur·н}	wiege {вur·} wiegst {вукст} wiegt {вукт}	wog {вok}	wöge {вo·г·} wiege! {вur·}	gewogen {г·вoг·н}

13j

*gären {гep·н}	gäre {гep·} gärs {гepт}	gor {гop}	göre {гó·p·}	gegoren {г·гop·н}
wägen {вer·н}	wäge {вer·} wägst {векст} wägt {вект}	wog {вok}	wöge {вo·г·} wäge! {ber·}	gewogen {г·вoг·н}

13k

schwören {швó·p·н}	schwöre {швó·p·} schwörst {швó·p·ст} schwört {швó·pт}	schwor {швор}	schwüre {шву·p·}	geschworen {г·швор·н}

13l

saugen {зəг·н}	sauge {зəг·} saugst {зəкст} saugt {зəкт}	sog {зok}	söge {зo·г·} sauge! {зəг·}	gesogen {г·зəг·н}
*schnauben {шнəб·н}	schnaube {шнəб·} schnaubst {шнəб·ст} schnaubt {шнəб·т}	schnob {шнoп}	schnöbe {шнó·б·}	geschnoben {г·шнoб·н}
*schrauben {шpəб·н}	schraube {шpəб·} schraubst {шpəб·ст} schraubt {шpəб·т}	schrob {шpoп}	schröbe {шpó·б·}	geschroben {г·шpəб·н}
*bewegen {б·вeг·н}	bewege {б·вeг·} bewegst {б·вeкст} bewegt {б·вект}	bewog {б·вok}	bewöge {б·вo·г·}	bewogen {б·вoг·н}

13m

heben {xəб·н}	hebe {xəб·} hebst {xəпст} hebt {xəпт}	hob {xoп}	höbe {xə·б·} hebe! {xəб·}	gehoben {г·xəб·н}
*pflegen {пфлeг·н}	pflege {пфлeг·} pflegst {пфлeкст} pflegt {пфлeкт}	pflug {пфлok}	pflöge {пфлo·г·}	pflege! {пфлeг·} gepflogen {г·пфлoг·н}
*weben {вeб·н}	webe {вeб·} webst {вeпст} webt {вeпт}	wob {воп}	wöbe {вo·б·} webe! {вeб·}	gewoben {г·вoб·н}

13n

*scheren {шep·н}	schere {шep·} schierst {шёрст} schiert {шурт}	schor {шop}	schöre {шo·p·} schier! {шур}	geschoren {г·шop·н}

13o

*schinden {шннд·н}	schinde {шннд·} schindest {~ст} schindet {шннд·т}	schund {шунт}	schünde {шунд·}	schinde! {шннд·} geschunden {г·шунд·н}

13p

beißen {бəц·н}	beiße {бəц·} beiß(es)t {бəц·(·c)т} beißt {бəц·ст}	biß {бүc}	bisse! {бүc·} beiß(e)! {бəц·(·)}	gebissen {г·бүc·н}
befleißен {б·флeц·н}	befleiße {б·флeц·} befleißest {~ст} befleißt {б·флeц·ст}	befliß {б·флүc}	beflisse {б·флүc·}	beflissen {б·флүc·н}

reißen {p ^ā c ^h n}	reiß(e) {p ^ā c ^h }/ reißest {~c ^h }/ reißt {p ^ā c ^h t}	riß {p ^ū c}	risse {p ^ū c ^h }/	reiß(e)! {p ^ā c ^h (^h)}	gerissen {r ^h p ^ū c ^h n}
*schleifen {шл ^ā c ^h n}	schleife {шл ^ā c ^h }/ schleifest {~c ^h }/ schleift {шл ^ā c ^h t}	schliß {шл ^ū c}	schlusse {шл ^ū c ^h }/ geschlossen {r ^h шл ^ū c ^h n}	schleiß(e)! {r ^h шл ^ū c ^h n}	
schmeißen {шм ^ā c ^h n}	schmeiße {шм ^ā c ^h }/ schmeißest {~c ^h }/ schmeißt {шм ^ā c ^h t}	schmiß {шм ^ū c}/ {шм ^ā c ^h (^h)}	schmis(e) {шм ^ū c ^h }/ geschmissen {r ^h шм ^ū c ^h n}	schmeiß(e)! {шм ^ā c ^h (^h)}	
*spießen {шпл ^ā c ^h n}	spieße {шпл ^ā c ^h }/ spießest {~c ^h }/ spießt	spließ {шпл ^ū c}	splisse {шпл ^ū c ^h }/	spieß(e)! {шпл ^ā c ^h (^h)}	gesplissen {r ^h шпл ^ū c ^h n}

13q

gleiten {гл ^ā t ^h n}	gleite {гл ^ā t ^h }/ gleitest {~c ^h }/ gleitet {~t}	glitt {гл ^ū t}	glitte {гл ^ū t ^h }/	gleite! {гл ^ā t ^h }/	geglichen {r ^h гл ^ū t ^h n}
leiden {л ^ā d ^h n}	leide {л ^ā d ^h }/ leidest {~c ^h }/ leidet {~t}	litt {л ^ū t}	litte {л ^ū t ^h }/	leide! {л ^ā d ^h }/	gelitten {r ^h л ^ū t ^h n}
reiten {p ^ā t ^h n}	reite {p ^ā t ^h }/ reitest {~c ^h }/ reitet {~t}	ritt {p ^ū t}	ritte {p ^ū t ^h }/	reite! {p ^ā t ^h }/	geritten {r ^h p ^ū t ^h n}
schneiden {шн ^ā d ^h n}	schneide {шн ^ā d ^h }/ schneidest {~c ^h }/ schneidet {~t}	schnitt {шн ^ū t}	schnitte {шн ^ū t ^h }/	schneide! {шн ^ā d ^h }/ geschnitten {r ^h шн ^ū t ^h n}	
schreiten {шр ^ā t ^h n}	schreite {шр ^ā t ^h }/ schreitest {~c ^h }/ schreitet {~t}	schr ^h itt {шр ^ū t}	schr ^h itte {шр ^ū t ^h }/	schreite! {шр ^ā t ^h }/ geschritten {r ^h шр ^ū t ^h n}	
streiten {штр ^ā t ^h n}	streite {штр ^ā t ^h }/ streitest {~c ^h }/ streitet {~t}	stritt {штр ^ū t}	stritte {штр ^ū t ^h }/	streite! {штр ^ā t ^h }/ gestritten {r ^h штр ^ū t ^h n}	

13r

bleiben {бл ^ā b ^h n}	bleibe {бл ^ā b ^h }/ bleibst {бл ^ā b ^h c ^h t}/ bleibt {бл ^ā b ^h t}	blieb {бл ^ū n}	bliebe {бл ^ū b ^h }/	bleib(e)! {бл ^ā b ^h , бл ^ā b ^h }/ geblieben {r ^h бл ^ū b ^h n}	
gedeihen {г ^h d ^ā c ^h n}	gedeihe {г ^h d ^ā c ^h }/ gedeihst {г ^h d ^ā c ^h t}/ gedeiht {г ^h d ^ā c ^h t}	gedieh {г ^h d ^ū }/	gediehe {г ^h d ^ū }/	gedeih(e)! {г ^h d ^ā c ^h (^h)}/ gediehen {г ^h d ^ū c ^h n}	
leihen {л ^ā h ^h n}	leihe {л ^ā h ^h }/ leihst {л ^ā h ^h c ^h t}/ leiht {л ^ā h ^h t}	lieh {л ^ū }/	liehe {л ^ū }/	leih(e)! {л ^ā h ^h (^h)}/	geliehen {г ^h л ^ū c ^h n}
reiben {p ^ā b ^h n}	reibe {p ^ā b ^h }/ reibst {p ^ā b ^h c ^h t}/ reibt {p ^ā b ^h t}	rieb {p ^ū n}	riebe {p ^ū b ^h }/	reib(e)! {p ^ā b ^h , p ^ā b ^h }/	gerieben {r ^h p ^ū b ^h n}
scheinen {ш ^ā h ^h n}	scheine {ш ^ā h ^h }/ scheinst {ш ^ā h ^h c ^h t}/ scheint {ш ^ā h ^h t}	schien {ш ^ū n}	schiene {ш ^ū h ^h }/	scheine! {ш ^ā h ^h }/ geschienen {r ^h ш ^ū h ^h n}	
schreiben {шр ^ā b ^h n}	schreibe {шр ^ā b ^h }/ schreibst {шр ^ā b ^h c ^h t}/ schreibt {шр ^ā b ^h t}	schrieb {шр ^ū n}	schriebe {шр ^ū b ^h }/ шр ^ā b ^h }/	schreib(e)! {шр ^ā b ^h , шр ^ā b ^h }/ geschrieben {r ^h шр ^ū b ^h n}	
schreien {шр ^ā h ^h n}	schreie {шр ^ā h ^h }/ schreist {шр ^ā h ^h c ^h t}/ schreit {шр ^ā h ^h t}	schrie {шр ^ū h ^h }/	schrie {шр ^ū h ^h }/	schrei! {шр ^ā h ^h }/	geschri(e)en {r ^h шр ^ū h ^h n}
schweigen {шв ^ā г ^h n}	schweige {шв ^ā г ^h }/ schweigst {шв ^ā г ^h c ^h t}/ schweigt {шв ^ā г ^h t}	schwieg {шв ^ū г ^h }/	schwiege {шв ^ū г ^h }/	schweige! {шв ^ā г ^h }/ geschwiegen {r ^h шв ^ū г ^h n}	
*speien {шп ^ā h ^h n}	speie {шп ^ā h ^h }/ speist {шп ^ā h ^h c ^h t}/ speit {шп ^ā h ^h t}	spie {шп ^ū h ^h }/	spie {шп ^ū h ^h }/	speie! {шп ^ā h ^h }/	gespie(e)n {r ^h шп ^ū h ^h n}

steigen {штѡгѣ}	steige {штѡгѣ}	stieg {штѡгѣ}	stiege {штѡгѣ}	steige! {штѡгѣ}	gestiegen {штѡгѣ}
	steigst {штѡгѣст}				
treiben {тѣѣбѣ}	treibe {тѣѣбѣ}	trieb {тѣѣбѣ}	triebe {тѣѣбѣ}	treib(e) {тѣѣбѣ}	getrieben {тѣѣбѣ}
	treibst {тѣѣбѣст}				
	treibt {тѣѣбѣт}				
zeihen {цѣѣѣ}	zeihe {цѣѣѣ}	zieh {цѣѣѣ}	ziehe {цѣѣѣ}	zeihe! {цѣѣѣ}	geziehen {тѣѣѣѣ}
	zeihst {цѣѣѣст}				
	zeiht {цѣѣѣт}				
verzeihen {фѣѣѣѣѣѣ}	verzeihe {фѣѣѣѣѣѣ}	verzieh {фѣѣѣѣѣѣ}	verziehe {фѣѣѣѣѣѣ}	verzeihe! {фѣѣѣѣѣѣ}	verziehen {фѣѣѣѣѣѣ}
	verzeihst				
	verzeiht				

13x

*preisen {пѣѣѣѣѣѣ}	preise {пѣѣѣѣѣѣ}	pries {пѣѣѣѣѣѣ}	preise {пѣѣѣѣѣѣ}	preis(e)! {пѣѣѣѣѣѣ}	gepriesen {тѣѣѣѣѣѣ}
	preisest {~ст}				
	preist {пѣѣѣѣѣѣст}				
	preist {~}				
weisen {вѣѣѣѣѣѣ}	weise {вѣѣѣѣѣѣ}	wies {вѣѣѣѣѣѣ}	wiese {вѣѣѣѣѣѣ}	weis(e)! {вѣѣѣѣѣѣ}	gewiesen {тѣѣѣѣѣѣ}
	weisest {~ст}				
	weist {вѣѣѣѣѣѣст}				
	weist {~}				

13t

bleichen {блѣѣѣѣѣѣ}	bleiche {блѣѣѣѣѣѣ}	blich {блѣѣѣѣѣѣ}	blische {блѣѣѣѣѣѣ}	bleich(e)! {блѣѣѣѣѣѣ}	geblichen {тѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}
	bleichst {блѣѣѣѣѣѣст}				
	bleicht {блѣѣѣѣѣѣт}				
gleichen {глѣѣѣѣѣѣ}	gleiche {глѣѣѣѣѣѣ}	glich {глѣѣѣѣѣѣ}	gliche {глѣѣѣѣѣѣ}	gleich(e)! {глѣѣѣѣѣѣ}	geglichen {тѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}
	gleichst {глѣѣѣѣѣѣст}				
	gleichst {глѣѣѣѣѣѣт}				
greifen {грѣѣѣѣѣѣ}	greife {грѣѣѣѣѣѣ}	griff {грѣѣѣѣѣѣ}	griffe {грѣѣѣѣѣѣ}	greif(e)! {грѣѣѣѣѣѣ}	gegriffen {тѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}
	greifst {грѣѣѣѣѣѣст}				
	greift {грѣѣѣѣѣѣт}				
kneifen {кнѣѣѣѣѣѣ}	kneife {кнѣѣѣѣѣѣ}	kniff {кнѣѣѣѣѣѣ}	kniffe {кнѣѣѣѣѣѣ}	kneif(e)! {кнѣѣѣѣѣѣ}	gekniffen {тѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}
	kneifst {кнѣѣѣѣѣѣст}				
	kneift {кнѣѣѣѣѣѣт}				
pfeifen {пфѣѣѣѣѣѣ}	pfeife {пфѣѣѣѣѣѣ}	pfiff {пфѣѣѣѣѣѣ}	pfiffe {пфѣѣѣѣѣѣ}	pfeif(e)! {пфѣѣѣѣѣѣ}	gepiffen {тѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}
	pfeifst {пфѣѣѣѣѣѣст}				
	pfeift {пфѣѣѣѣѣѣт}				
schleichen {шлѣѣѣѣѣѣ}	schleiche {шлѣѣѣѣѣѣ}	schlich {шлѣѣѣѣѣѣ}	schliche {шлѣѣѣѣѣѣ}	schleich(e)! {шлѣѣѣѣѣѣ}	geschlichen {тѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}
	schleichst {шлѣѣѣѣѣѣст}				
	schleicht {шлѣѣѣѣѣѣт}				
schleifen {шлѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}	schleife {шлѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}	schliff {шлѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}	schliffe {шлѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}	schleif(e)! {шлѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}	geschliffen {тѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}
	schleifst {шлѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣст}				
	schleift {шлѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣт}				
streichen {штѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}	streich(e)! {штѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}	gestrichen {тѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}			
	streichst {штѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣст}				
	streichst {штѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣт}				
weichen {вѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}	weiche {вѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}	wich {вѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}	wiche {вѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}	weich(e)! {вѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}	gewichen {тѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}
	weichst {вѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣст}				
	weicht {вѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣт}				

13u

meiden {мѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}	meide {мѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}	mied {мѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}	miede {мѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}	meid(e)! {мѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}	gemieden {тѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}
	meidest {~ст}				
	meidet {~т}				
scheiden {шѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}	scheide {шѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}	schied {шѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}	schiede {шѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}	scheid(e)! {шѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}	geschieden {тѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣѣ}
	scheidest {~ст}				
	scheidet {~т}				

2. Исти самогласник у садашњем времену и у прошлом глаголском придеву.

14a

e {e}	e {e}	o {o}	a {a}	a {a}	a {a}	a {a}	o {o}	u {u}	au {au}	ei {ei}
a {a}	a {a}	a {a}	u {u}	i {i}	ie {ie}	ie {ie}	ie {ie}	ie {ie}	ie {ie}	ie {ie}
e {e}	e {e}	o {o}	a {a}	a {a}	a {a}	a {a}	o {o}	u {u}	au {au}	ei {ei}

essen {ec'н}	esse {ec'}	aß {ác}	äße {ec'}	iß! {üc}	gegessen {r'ec'н}
	isest {üc'ct} или ißt {üc'}		множ. eßt {ect} или eset {ec'ct}		
fressen {фpec'н}	fresse {фp'ec'}	fraß {фpac}	fräße {фpec'}	friß! {фpuc}	gefressen {r'фp'ec'н}
	frissest {фp'uc'ct}				
	frißt {фpuc'ct}				
messen {mec'н}	messe {mec'}	maß {mác}	mäße {mec'}	miß! {müc}	gemessen {r'mec'н}
	misest {muc'ct}				
	mißt {muc'ct}				
vergessen {ф'ep'ec'н}	vergesse {фep'ec'}	vergaß {фep'ac}	vergäße {фep'p'ec'}	vergiß! {фep'uc'}	vergessen {фep'ec'н}
	vergissest {фep'uc'ct}				
	vergißt {фep'uc'ct}				
14b					
genesen {r'н'ез'н}	genese {r'н'ез'}	genas {r'н'ác}	genäse {r'н'ез'}	genese! {r'н'ез'}	genesen {r'н'ез'н}
	genes(es)t {r'н'ез'ct, r'н'ect}				
	genest {r'н'ect}				
14c					
sehen {зe'н}	sehe {зe'}	sah {зá}	sähe {зe'}	sieh(e)! {зu(°)}	gesehen {r'зe'н}
	siehst {зuc'ct}				
	sieht {зut}				
geschehen {r'шe'н}	es geschieht {r'шút}	geschah {r'шá}	geschähe {r'шé'}	—	geschehen {r'шe'н}
14d					
lesen {лeз'н}	lese {лeз'}	las {лac}	läse {лeз'}	lies! {лuc}	gelesen {r'лeз'н}
	lies(es)t {лúз'ct, лúct}				
	liest {лúct}				
14e					
geben {r'ēb'н}	gebe {r'ēb'}	gab {r'án}	gäbe {r'ēb'}	gib! {r'ün, rún}	gegeben {r'ēb'н}
	gibst {r'unc'ct, runc'ct}				
	gibt {r'unt, runt}				
14f					
treten {тp'ēт'н}	trete {тp'ēт'}	trat {тpac}	träte {тp'et'}	tritt! {тp'ūr}	getreten {r'тp'ēт'н}
	trittst {тp'út'ct}				
	tritt {тp'út}				
14g					
kommen {к'ом'н}	komme {к'ом'}	kam {кам}	käme {кем'}	komm(e)! {к'ом(°)}	gekommen {r'к'ом'н}
	kommst {к'ом'ct}				
	kommt {к'ом'ct}				
14h					
*schaffen {шaф'н}	schaffe {шäф'}	schuf {шyф}	schüfe {шy'ф'}	schaffe! {шäф'}	geschaffen {r'шaф'н}
	schaffst {шäф'ct}				
	schafft {шäф'ct}				
14i					
*backen {бäк'н}	backe {бäк'}	buk {бук}	büke {бy'к'}	back(e)! {бäк(°)}	gebacken {r'бäк'н}
	bäckst {бeк'ct}				
	bäckt {бeк'ct}				
fahren {фáр'н}	fahre {фáр'}	fuhr {фyр}	führe {фy'p'}	fahre! {фáр'}	gefahren {r'фáр'н}
	fährst {фéр'ct}				
	fährt {фéрт}				
graben {r'páб'н}	grabe {r'páб'}	grub {r'pyn}	grübe {r'py'б'}	grab(e)! {r'pán, r'páб'}	gegraben {r'r'páб'н}
	gräbst {r'penc'ct}				
	gräbt {r'penc'ct}				

*laden {лад·н}	lade {лад·}ladst {летст}lädt {лет}	lud {лут}	lüde {лу·д·}	lade! {лад·}	geladen {г·лад·н}
schlagen {шлаг·н}	schlage {шлаг·}schlägst {шлект}schlägt {шлект}	schlug {шлук}	schlüge {шлу·г·}	schlag! {шлак}geschlagen {г·шлаг·н}	
tragen {траг·н}	trage {траг·}trägst {трект}trägt {трект}	trug {трук}	trüge {тру·г·}	trag(e)! {трак, траг·}getragen {г·траг·н}	
waschen {ваш·н}	wasche {ваш·}wäsch(e)st {веш(·)ст}wäscht {вешт}	wusch {вуш}	wüsch(e) {ву·ш·}	wasch(e)! {ваш(·)}gewaschen {г·ваш·н}	

14i¹

wachsen {вакс·н}	wachse {вакс·}wächs(es)t {векс(·)ст}wächst {векст}	wuchs {вукс}	wüchse {ву·кс·}	wachs(e)! {вакс(·)}gewachsen {г·вакс·н}	

14j

fangen {фан·н}	fange {фан·}fängst {фен·кт}fängt {фен·кт}	fang {фин·}	finge {фйн·}	fang(e)! {фан·(·)}gefangen {г·фан·н}	
hängen {хан·н}	hänge {хан·}hängst {хен·кт}hängt {хен·кт}	hing {хйн·}	hinge {хйн·}	hang(e)! {хан·(·)}gehangen {г·хан·н}	

14k

fallen {фэл·н}	falle {фэл·}fällst {фелст}fällt {фелт}	fiel {фил}	fiele {фил·}	falle! {фэл·}gefallen {г·фэл·н}	
braten {брат·н}	brate {брат·}brätst {бретст}brät {брет}	briet {брут}	briete {брут·}	brate! {брат·}gebraten {г·брат·н}	
halten {халт·н}	halte {халт·}hältst {хелст}hält {хелт}	hielt {хилт}	hielte {хилт·}	halt! {халт}gehalten {г·халт·н}	
laufen {лауф·н}	laufe {лауф·}läufst {лэфст}läuft {лэфт}	lief {лиф}	lief(e) {лиф·}	lauf(e)! {лауф(·)}gelaufen {г·лауф·н}	
raten {рат·н}	rate {рат·}rätst {ретст}rät {рет}	riet {рут}	riete {рут·}	rat(e)! {рат(·)}geraten {г·рат·н}	
geraten {г·рат·н}	gerate	geriet {г·рут}	geriete	geraten {г·рат·н}	
schlafen {шлаф·н}	schlafe {шлаф·}schläfst {шлэфст}schläft {шлэфт}	schief {шлиф}	schliefe {шлиф·}	schlaf! {шлаф}geschlafen {г·шлаф·н}	

14l

blasen {блз·н}	blase {блз·}bläs(es)t {блез·ст, блэст}bläst	blies {блзс}	bliese {близ·}	blas(e)! {блзс, блзз·}geblasen {г·блз·н}	

14m

lassen {лас·н}	lasse {лас·}lässest {лэсс·ст}läßt {лэст}	ließ {лис}	ließe {лис·}	laß! {лас}gelassen {г·лас·н}	

14n

stoßen {шточ·н}	stoße {шточ·}stößt {што·ст}stößt {~}	stieß {штис}	stieße {штис·}	stoß(e)! {шточ(·)}gestoßen {г·шточ·н}	

14o	rufen {руф*н}	rufe {руф*} rufst {руфст*} ruft {руфт*}	rief {руф}	riefe {руф*}	ruf(e)! {руф(*)} gerufen {руф*н}

14p	hauen {хѡ*н}	haue {хѡ*} haust {хѡст*} haut {хѡт*}	hieb {хѡп}	hiebe {хѡб*}	hau(e)! {хѡ(*)} gehauen {рухѡ*н}

14q	heißen {хѡс*н}	heiße {хѡс*} heiß(es)t {хѡс(*)т*} heißt {хѡет*}	hieß {хѡс}	hieße {хѡс*}	heiß(e)! {хѡс(*)} geheißen {рухѡс*н}

III СЛАБА ГЛАГОЛСКА ПРОМЕНА SCHWACHE KONJUGATION.

У слабој глаголској промени у свима облицима не мења се основин самогласник глагола. Пређашње време гради се наставцима -te {-т*} или -ete {-ет*}; прошли глаголски придев гради се наставцима -t или -et {-т*} и предметком ge- (овога предметка нема у глагола на eien и ieren који су већином из туђих језика и у неких других глагола као kartätschen, posaunen, rumoren, trompeten; наставак ieren постоји и у глагола немачке основе, на пр. halbieren, halbiert; али zieren, geziert; schmieren, geschmiert).

У песништву и у обичном говору друго лице јединице заповеднога начина често нема наставак е. При писању место њега ставља се апостроф (*).

Неодређени начин Садашње време Пређ. време показ. начина Пређ. време савез. начина Заповедни начин Прошли глаголски придев

15a	loben {лоб*н}	lobe {лоб*} lobst {лопст*} lobt {лопт*}	lobte {лопт*}	lobte lobe! lob' {лоп}	gelobt {рулопт}

15b	jammern {јѡм*рн}	jammere {јѡм*р*} jammerst {јѡм*рст*} jammert {јѡм*рт*}	jammerte {јѡм*рт*}	jammerte jammere! gejammert {рујѡм*рт*}

15c	heften {хѡфт*н}	hefte {хѡфт*} heftest {хѡст*} heftet {хѡт*}	heftete {хѡфт*т*}	heftete hefte! geheftet {рухѡфт*т*}

15d	passen {пѡс*н}	passe {пѡс*} paßt {пѡст*} (passest {пѡс*ст*}) paßt	paßte {пѡст*}	paßte passe! {пѡс*} pass' {пѡс}	gepaßt {рупѡст}

15e				
reisen {pǣ³³n}	reise {pǣ³³}	reiste {pǣ³³t}	reiste	reise! {pǣ³³} gereist {r³pǣ³³t}
	rei(se)st {{pǣ³³t, pǣ³³t}			
	reist {pǣ³³t}			
wünschen {vʏnʃn}	wünsche {vʏnʃ}	wünschte {vʏnʃt}	gewünscht {r³vʏnʃt}	
	wünsch(e)st {vʏnʃ(³)t}			
	wünscht {vʏnʃt}			
spaßen {ʃpác³n}	spaße {ʃpác³}	spaßte {ʃpác³t}	gespaßt {r³ʃpác³t}	
	spaßest {~t}			
	spaßt {ʃpác³t}			
fitzen {fʏc³n}	fitze {fʏc³}	fitzte {fʏc³t}	gefitzt {r³fʏc³t}	
	fitzest {~t}			
	fitzt {fʏc³t}			

hexen {хѣкс'н}	hexe {хѣкс'}	hexte {хѣкст'}	gehext {г'хѣкст}
	hexest {хѣкс'ст}		
	hext {хѣкст}		
schmelzen {шмѣлц'н}	schmelze {шмелц'}	schmelzte {шмѣлцт'}	geschmolzt {г'шмелцт}
види 12b	schmelzest {~ст}		
	schmelzt {шмелцт}		

15f

handeln {хѣнд'лн}	hand(e)le {ханд(°)л'}	handelte {хѣнд'лт'}	handelte hand(e)le!
	handelst {хѣнд'лст}		gehandelt {г'хѣнд'лт}
	handelt {ханд'лт}		
bosseln {бѣс'лн}	boßle {бѣсл'}	bosselte	gebosselt
	bosselst {бѣс'лст}		
	bosselt {бѣслт}		

15g

reagieren {реаг'ур'н}	reagiere {реагур'}	reagierte {реагурт'}	reagierte reagiere! {реагур'}
	reagierst {реагурст}		reagier' {реагур}
	reagiert {реагурт}		reagiert {реагурт}

IV НЕПРАВИЛНИ ГЛАГОЛИ UNREGELMÄSSIGE ZEITWÖRTER.

16a

geh(e)n {гѣ(°)н}	gehe {гѣ'}	ging {г'нн'}	ginge {г'нн'}	geh(e)! {гѣ(°)}	gegangen {г'гѣн'н}
	gehst {гѣст}				
	geht {гѣт}				

16b

steh(e)n {штѣ(°)н}	stehe {штѣ'}	stand {штѣнт'}	stände {штѣнд'}	steh(e)! {штѣ(°)}
	stehst {штѣст}	(stund {штунт'})	(stünde {штунд'})	gestanden {г'штѣнд'н}
	steht {штѣт}			

16c

tun {тун}	tue {ту'}	tat {тѣт}	täte {тѣт'}	tu(e)! {ту(°)}	getan {г'тѣн}
	tust {туст}	тѣтат {тѣт}			
	tut {тут}				

16d

brennen {брѣн'н}	brenne {брѣн'}	brannte {брѣнт'}	brenn(e)te {брѣн(°)т'}	brenne!
	brennst {брѣнст}			gebrannt {г'брѣнт}
	brennt {брѣнт}			
kennen {кѣн'н}	kenne {кѣн'}	kannte {кант'}	kenn(e)te {кѣн(°)т'}	kenne!
	kennst {кѣнст}			gekannt {г'кант}
	kennt {кѣнт}			
nennen {нѣн'н}	nenne {нѣн'}	nannte {нант'}	nenn(e)te {нѣн(°)т'}	nenne!
	nennst {нѣнст}			genannt! {г'нант}
	nennt {нѣнт}			
rennen {рѣн'н}	renne {рѣн'}	rannte {рѣнт'}	renn(e)te {рѣн(°)т'}	renne!
	rennst {рѣнст}			gerannt {г'рѣнт}
	rennt {рѣнт}			

16e

senden {зѣнд'н}	sende {зѣнд'}	sandte {зѣнт'}	sendete {зѣнд'т'}	sende!	gesandt {г'зѣнт}
	sendest {~ст}			(send' {зѣнт})	
	sendet {~т}				
wenden {вѣнд'н}	wende {вѣнд'}	wandte {вѣнт'}	wendete {вѣнд'т'}	wende!	gewandt {г'вѣнт}
	wendest {~ст}				
	wendet {~т}				

16f

bringen {брин'н}	bringe {брин'}	brachte {брѣхт'}	brächte {брѣхт'}	bringe!
	bringst {бр'ин.кст}			(bring! {бран'})
	bringt {бр'ин.кт}			gebracht {г'брѣхт}

16g

denken {гѣн.кѣн}	denke {дѣн.кѣ}	dachte {дѣхтѣ}	dächte {дѣхтѣ}	denke! {денк' {дѣн.кѣ}}
	denkst {ден.кст}			gedacht {гѣдѣхт}
	denkt {дѣн.кт}			

16h

dünken {ду.н.кѣн}	dünkst {ду.н.ст}	dünkte {ду.н.ктѣ}	gedünkt {гѣду.н.кт}
	mich (или mir) dünkt {ду.н.кт}	deuchte {дѣхтѣ}	(gedeucht {гѣдѣхтѣ})

16i

dürfen {дѣр.фѣн}	darf {дѣрф}	durfte {дурфѣтѣ}	dürfte {дурфѣтѣ}	gedurft {гѣдурфѣт}
	darfst {~ст}			
	darf			

16j

können {кѣ.нѣн}	kann {кѣн}	konnte {кѣнтѣ}	könnte {кѣнтѣ}	gekonnt {гѣкѣнт}
	kannst {~ст}			
	kann			

16k

mögen {мѣ.гѣн}	mag {мак}	mochte {мѣхтѣ}	möchte {мѣхтѣ}	gemocht {гѣмѣхт}
	magst {макст}			
	mag			

16l

müssen {мѣ.сѣн}	muß {мѣс}	mußte {мѣстѣ}	mißte {мѣстѣ}	müsse! {мѣсѣ}
	mußt {мѣст}			gemußt {гѣмѣст}
	muß			

16m

wissen {вѣ.сѣн}	weiß {вѣсѣ}	wußte {вѣстѣ}	wüßte {вѣстѣ}	wisse! {вѣсѣ}
	weißt {~ст}			wiß! {вѣсѣ}
	weiß			

16n

sollen {зѣ.лѣн}	soll {зѣл}	sollte {зѣлтѣ}	sollte	gesollt {гѣзѣлт}
	sollst {~ст}			
	soll			

16o

wollen {вѣ.лѣн}	will {вѣл}	wollte {вѣлтѣ}	wollte {вѣлтѣ}	wolle! {вѣлѣ}
	willst {~ст}			gewollt {гѣвѣлт}
	will			

V СЛОЖЕНИ ГЛАГОЛИ ZUSAMMENGESetzte ZEITWÖRTER.

Сложени глаголи су постали или из *простог* глагола и из једног од предметака или из глагола и именице или придева.

Сложени су глаголи *нераздвајни* или *раздвајни*.

1. *Нераздвајни* предмети *be* {бѣ}, *emp* {ѣм}, *er* {ѣр}, *ge* {гѣ}, *ver* {фѣр}, *zer* {уѣр} нису наглашени (изузев ако баш нарочито хоће да се нагласи значење тога предметка). Глаголи сложени из простог глагола и једног од ових предметака мењају се као прости глаголи, али у прошлом глаголском придеву немају *ge* (на пр. *er hat sich nicht beklagt*). Када неодређени начин захтева *zu*, онда ово иде испред глагола (на пр. *niemand ist zu beneiden, viele sind zu beklagen*).

2. *Нераздвајни* предметак *miß* час је наглашен час је ненаглашен (на пр. *mißbilligen* {мѣсбѣлѣгѣн, мѣсбѣлѣгѣн}; боље *mißbilligt* {мѣсбѣлѣхт} него *gemißbilligt* {гѣмѣсбѣлѣхт}). Глагол *mißbilden* има за прошли придев *mißgebildet* {мѣсгѣбѣлтѣ}, а глагол *mißstimmen* *mißgestimmt* {мѣсгѣштѣмтѣ}. Остали глаголи сложени са *miß* немају *ge*. Речца *zu* иде испред глагола, на пр. *zu mißbrauchen*, изузев *mißzustimmen* и *mißzuverstehen*.

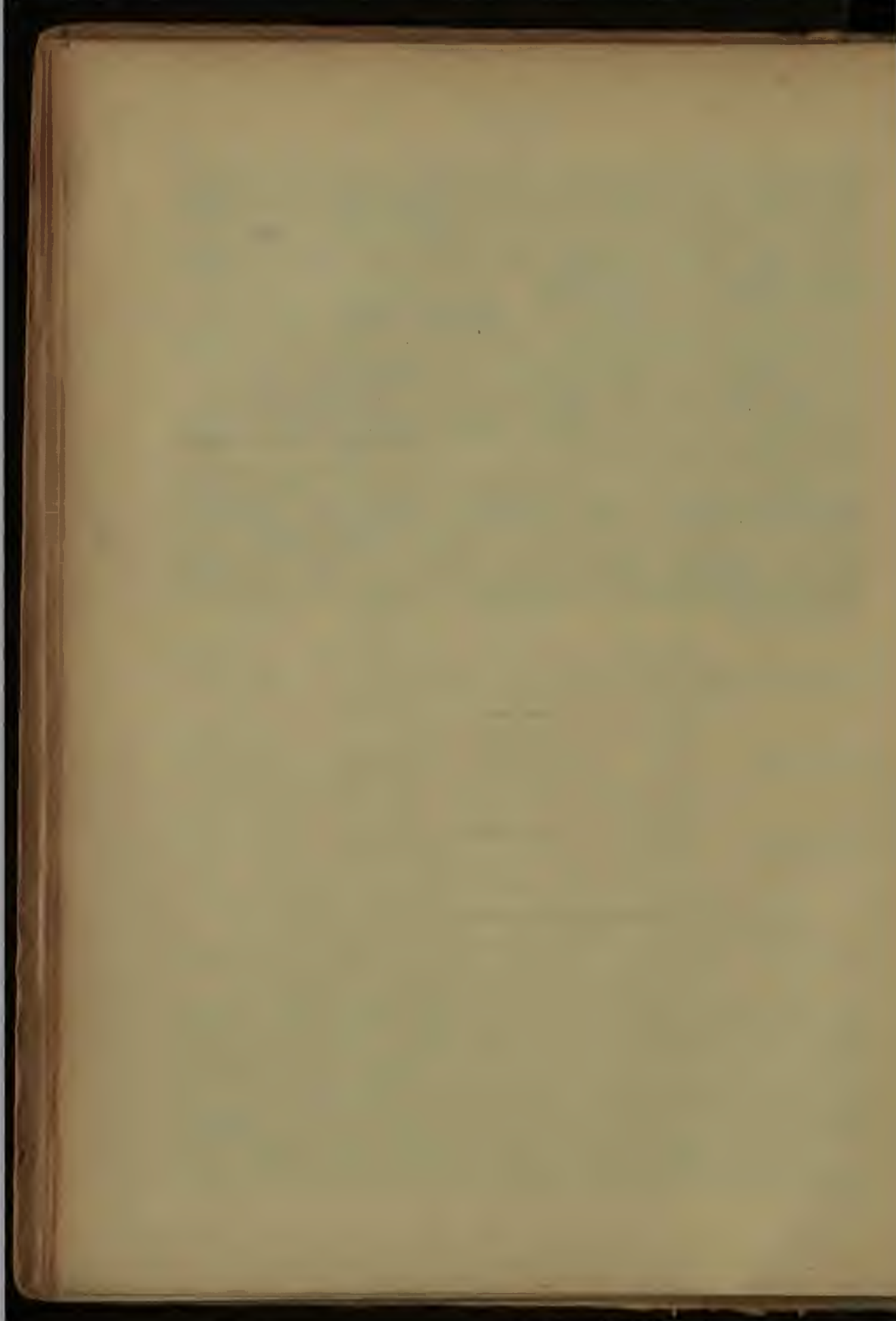
3. *Раздвајни* предмети: *ab* {ѣп}, *an* {ѣн}, *auß* {ѣф}, *aus* {ѣс}, *bei* {бѣѣ}, *dar* {дѣр}, *ein* {ѣн}, *empor* {ѣмпор}, *entgegen* {ѣнтгѣгѣн}, *fort* {фѣрт}, *gegen* {гѣгѣн}, *her* {хѣр}, *hin* {хѣн}, *mit*

{мѣт}, nach {нах}, nieder {нид'р}, ob {ѡп}, vor {фор}, weg {век}, zu {цу}, zurück {цуру'к}, zusammen {цузам'н} и њихове сложенице, на пр. hera'b, hinau's, darei'n итд. увек су високо наглашени или, другим речима, на њима је главни нагласак (на пр. ab|ziehen {а|пци'н}, an|fangen {анфан'н}, hinaus|gehen {х'ау'сг'е'н}). Ови предмети раздвојени су и долазе иза глагола и иза других делова реченице у показном начину, у савезном начину садашњег и пређашњег времена, у заповедном начину — ако глагол не мора ићи на крај реченице. Предметак ge, а речца zu у неодређеном начину, умећу се између предметка и глагола. Пример: aufmachen; ich mache die Tür auf, ich machte die Tür auf; ich habe die Tür aufgemacht; ich bitte, die Tür aufzumachen.

4. Durch, hinter, über, um, unter, wider, wieder, као предмети су кад наглашени, кад ненаглашени. Кад су наглашени они су раздвојни и мењају се као глаголи наведени под 3. А кад су ненаглашени они су нераздвојни и мењају се као глаголи под 1.

5. Кад постоји двојна сложеност, а увек нераздвојни предметак иде испред раздвојног предметка, онда важе правила под 1, на пр. vera'breden {ф'ера'пред'н}, ich vera'brede {ф'ера'пред}, er vera'bredet {ф'ера'пред'т}, zu vera'breden. Исто тако код überan'strengen, übervo'rteilen. Ако раздвојни предметак иде испред нераздвојног, на пр. a'bverlangen {а'пф'ерлан'н}, онда је овако: ich verlange a'b {ѡх ф'ерлан' ап}, ich habe a'bverlangt {а'пф'ерлан'т} (нема ge!); abzuverlangen. Код wiederherstellen {вид'рх'ерштел'н} гласи овако: ich stelle wieder he'r {ѡх штел' вид'р х'ер}; wiederhe'rgestellt {вид'рх'ерштел'т}; wiederhe'rzustellen {вид'рх'ерцуштел'н}.

6. Код глагола сложених из именица, придева или прилога (на пр. after, fehl, froh, klar, offen, weh, wohl итд.) или код глагола образованих од именица, придева или прилога већином је први део са главним нагласком. У овом случају се ови глаголи мењају готово увек по правилима из 3. А кад није први део сложеног глагола са главним нагласком, као код неких глагола сложених са voll, онда се ти глаголи управљају по правилима из 1. Примери: hei'mgehen {х'а'мг'е'н}, ich gehe hei'm {ѡх г'е' х'а'м}, heimgegangen {х'а'мг'ан'н}, heimzugehen {х'а'ми'уг'е'н}; vo'llgießen {ф'олг'ис'н}, ich gieße voll {ѡх г'ис' ф'ол}, vollgegossen {ф'олг'г'ос'н}, vollzugeießen {ф'олли'г'ис'н}; а код глагола vollbri'ngen {ф'олб'рин'н} гласи: ich vollbri'nge {ф'олб'рин'н}, vollbra'cht {ф'олб'р'хт}, zu vollbri'ngen {цу ф'олб'рин'н}.

ЕНЦИКЛОПЕДИСКИ
НЕМАЧКО-СРПСКОХРВАТСКИ РЕЧНИК

ENZYKLOPÄDISCHES
DEUTSCH-SERBOKROATISCHES WÖRTERBUCH

A

A, a {*ä*} *n*, *gen.* des A или des As, *pl.* die A или die As. 1. A, a *n*. 2. *fig.* почетак; noch beim A stehen бити на самом почетку; von A bis Z од аз до ижице, од почетка до краја; ich bin das A (Alpha) und das O (Omega) ја сам алфа и омега; wer A sagt, muß auch B sagen ко се у коло ухвати, мора и да поигра; wieder von A anfangen почети опет изнова; пик, Јово, наново; weder A noch B wissen не знати ни бекнути. A, a {*a*} *n* *intr.* секста С-дур лествице, скале, *la*: dieses Lied geht aus A-Dur ова је песма у А-дуру. [= Berlin, Wien.]

A {*ä*} (на немачким и аустријским новцима) *a* {*фр. а, ит. а*} *prp.* по; а 4 Prozent по 4 од сто; а konto, а conto на рачун, на име; *a abr.* = Ar (= 100 m²). [а vista по виђењу.] *a. abr.* = am на..., на пр. Frankfurt a. M. (боље него а.М.) = Frankfurt am Main Франкфурт на Мајни.

A. *abr.* = anno [лат.] године...

A., a. *abr.* = akzeptiert примљено.

Ä, ä {*ë, ê*} 1. помућено, преглашено A. 2. *prov.* место неодређеног члана ein (и е; а). 3. *intr.* е, и, а, пи; ein ä-Geschmack одвратан укус. A-a *n* ä-ä. [у Порајњу.]

Aachen {*ax n*} *n* 8g Ахен *m* (немачки град) a-a'-en *intr.* (*h*) *fam.* правити а-а, какити.

Aak {*äk*} *n* 2g. ~е {*~*} *f* 3b чамац *m* (на Доњој Рајни).

Aal {*äl*} [свр. *äl*, лат. *anguilla*] *m* 2g 1. *ж* јегуља *f* *fig.* den ~ schuppen, einen ~ beim Schwanzе fassen клати под реп, радити наопак; er ist glatt wie ein ~ јегуља је тај, лигав је он као јегуља, лигавац је он. 2. јегуљаст наливњачић (животиња инфузорија јегуљаста облика). 3. = Aalgebackenes.

Aa'l..., aa'l... {*al*}: јегуљин, јегуље (*gen.*), јегуља, за јегуље: *Ähnlich*, *Ärtig* а јегуљаст, попут јегуље; ~angel *f* удица за јегуље; ~art *f* врста јегуље; ~beere *f* *ж* = Albeere, ~behälter *m* јегуљник, рибањак за јегуље; ~brut *f* млад јегуља; ~eisen *n* = ~gabel. aa'len {*al n*} [Aal] *i* *intr.* (*h*) хватати (и ловити) јегуље. II *tr.* муљем запушене цеви чистити пуштањем живих јегуља или чикова кроз њих. III *sich* ~ студ. уживати, радовати се. IV Aa'len *n* = Aalfang a.

Aa'l..., aa'l...: ~fang *m.* а) лов на јегуље, хватање *n* јегуља, б) јегуљник, тиквара *f* за јегуље; ~fänger *m* ловац јегуља, хватач јегуља; *Äförmig* а јегуљаст, облика јегуље; ~gabel *f* (трозубе) остве *fpl.* за набадање

(и. хватање) јегуља; ~gebackene(s) *n* а) колач *m* облика јегуље, б) тесто с јегуљама; *Äglatt* а гладак као јегуља, лигав; *fig.* er ist Äglatt = er ist glatt wie ein Aal; *Ähaft* {*äxäft*} а јегуљаст; ~haut *f* јегуљина кожа, лигава кожа; *Äicht* {*äixt*} = aalhaft; ~kasten *m* јегуљник, сандук за јегуље; ~korb *m* кош (и. вршка *f*) за јегуље; ~mutter *f* (Blennius viviparus) живородац *m*; ~quappe *f*, ~raupe *f* *ж* (Lota vulgaris) мањих *m*, мањих *m*; ~reuse *f* = ~korb; ~stachel *m*, ~stecher *m* = ~gabel; ~streif *m*, ~strich *m* црна пруга *f* на коњским леђима; ~suppe *f* јуха од јегуља, чорба с јегуљама; ~teich *m* јегуљник, јегуљак, рибањак за јегуље; ~tierchen *n* наливњачић *m*; ~wehr *n* брана *f* за јегуље.

a. a. O. *adv. abr.* 1. = an and(e)ren Orten другде. 2. = am angegebenen (и. angeführten) Orte на назначеном (или наведеном) месту.

Aar {*ap*; *hom.* Ar} [свр. *aro*, ср. са орао] *m* 2g 1. означаје све веће птице грабљивице. 2. = Weihe, Geier итд. нарочито *ж* = Adler орао.

Aa're {*ap*} *n* 3b Ара (швајцарска река).

Aa'r|gau *n* [Aare] *m* 2g Ароговија *f* (швајцарски кантон).

Aa'r|kirsche {*äp*} *f* *ж* (Pyrus torminalis) брешковиња.

Aa'ron {*äpön*; *hom.* Aron} [јевр.] *m* 8a Арон; ~stab *m* *ж* (Arum) коз(а)лац.

Aa'r...: ~weizen *m* *ж* осјача *f*.

Aas {*ac*; *hom.* as} [свр. *äs*; *essen*] *n* 2h, 2a 1. стрв *m*, стрвина *f*, мрц *m*, мрцина *f*. мрша *f*, леш *m*, лешина *f*. 2. ваб *m*, мамац *m*. 3. *prov.* пића *f*, храна *f*, крма *f*. 4. *vulg.* стрвина *f*, мрцина *f*. 5. чкрњено месо, са коже згуљено месо. 6. прекрупна *f*, јарма *f*. Aa's... {*äc*}: ~anger *m* стрвинара *f*.

aa'sen {*az n*} 15e *i* *intr.* (*h*) 1. mit et. ~ немилице што расипати, *fam.* (х)арчити. 2. брљати, брљати се; sich voll ~ умрљати се, упрљати се, *fam.* усвињити се, никакав се начинити; ~d a мрљав. 3. вараговати, чкрњати, гулити (и. скидати) месо са коже. 4. (и äsen, äßen, sich ~) брстити, пасти. II *tr.* 1. *ж* (= äsen, ätzen) навабити, метнути ваб, мамац. 2. = ausaasen.

Aa's..., aa's...: ~fliege *f* *ж* (мува) зунзара; *Äiräbig*, *Äfressend* а стрвождер(ски), месождер(ски); ~fresser *m* стрвождер; ~geier *m* *ж* (Cathartes persnopterus) лешинар, стрвинар; ~gestank *m* лешински смрад, смрад од мрца; ~grube *f* (јама) стрвинара; *Ähaft* (ig) {*äxäft* (*äx*)} а, *Äig* {*azüx*} а. 1. стрвинаст, мрцинаст, стрвински, мрцински, лешински;

2. *fig.* прљав, гадан; *aasiger Kerl* стрвина; *~käfer m* ☞ стрвождер, *pl.* (Silphidae) стрвождерци; *~krähe f* ☞ црна врана; *~seite f* мездра, месната страна, страна коже с месом (*opp.* Haarseite); *~tier n* = *~fresser*.

A. B. = augsbургischen Bekenntnisses.

ab {*āp*} [свн. aba, лат. ab, гр. apo] *adv.* каткад *prp.* са *dat.* 1. *просторно*: а) (озго на доле) Hut ab! шешир (и. клобук) доле! скидај (и. скидајте), шешир (и. шешире)! (и. клобук(е))!; ☞ Gewehr ab! к ноzi!; б) (удаљење) drei Schritt vom Wege ~ (на) три корака од пута; в) ab sein отићи, бити изгубљен; die Spitze ist ab врх се сломио, врх се одломио; *fam.* das ist ab то је старо, то је прошло; д) ☞ ab Berlin од Берлина, ab hier одавде; ab Bahnhof од станице, са станице. 2. *временски*: од; von da ab отада; ab — ап (на редовима возње итд.) полазак — долазак. 3. (одузимање, смањивање) von sechs drei ab одузети три од шест; davon ab... одакле (има) да се одузме..., одбије...; ☞ ab Diskonto по одбитку дисконта; ab an Unkosten по одбитку трошкова. 4. *auf und ab*: а) горе доле, б) тамо амо, в) од горе до доле; das Auf und Ab горе доле, тамо амо; auf oder ab више или мање. 5. *ab und an*, *ab und zu*: а) тамо амо, б) кад и кад, каткад, којекад, кашто, с времена на време. 6. *у слож.* низ, на пр. bergab, stromab, treppab.

a'b|... {*āp|*} предметак у *сложеницама* I са *v* увек раздвојан; код *сложеница* са *ab* са нагласком на *a'b* главни нагласак пада на *ab*, а споредан на основницу (Grundwort), на пр. a'b|dampfen {*āp|dāmpf·n*}; *opp.* ап... и *auf...*; означава: 1. *кретање озго на доле*, на пр. abstürzen; 2. *удаљавање, одвајање*, на пр. abgehen отићи, одлазити; 3. *смањивање* von et. abrechnen одузети од чега; 4. *погоршање, кварење*, на пр. sich (*dat.*) die Schuhe ablaufen поцепати ципеле ходајући, идући; 5. *одрицање*, на пр. abbe-fehlen повући заповест, тргнути наредбу; 6. *убијање, уништавање*, на пр. abfangen дочекати на нож (дивљач), убити ловачким ножем; 7. *рађење по, са*, на пр. abmalen пресликати, пресликавати; 8. *добивање, постизавање*, на пр. j-m et. abbitten измолити што од кога (и. у кога); 9. *свршавање*, на пр. abrechnen срачунаати, свршити с рачуном. II са *a* и *s*: *одрицање*, на пр. abgeschmackt а бљутав, Abgeschmacktheit ф бљутавост.

a'b|aasen tr. v. aasen I 3, 4.

a'b|ächzen: sich ~ изнемоћи од уздаха, изнемоћи уздишући.

a'b|ackern I tr. 1. заор(ав)ати, одор(ав)ати, орући одузети (и. одузимати). 2. по-, изорати. II **a'b|ackern n** за-, одјорављење.

A'bakus {*абакус*} [гр] *m inv.* абакус: 1. рачунаљка *f.* 2. ☞ плоча *f* покривница на стубу. [чар филозоф 1079—1142].

Abäla'rd {*абеларт*} *m 8a* Абелар (схоласти-)

a'b|änderlich {*āp|ēnd·rlīx*} *a* 1. изменљив, променљив, преиначљив. 2. *gr.* променљив; ☞ заменљив изменљив.

A'b|änderlichkeit {*~ka'rt*} *f 3a* изменљивост; променљивост; заменљивост.

a'b|ändern I tr. 1. измењити, измењивати, преиначи(ва)ти. 2. (делимично или сасвим) изменити, преиначити, исправити. 3. *gr.* (из)мењати, склањати (уп. abwandeln). II *intr.* в I. III sich ~ изменити се, измењивати се, преиначи(ва)ти се. IV **A'b|ändern n**, **A'b|änderung** {*āp|ēnd·rūng*} *f* измењивање, измена, преиначивање, преинака; *gr.* промена, склањање.

A'b|änderungs..., a'b|änderungs... {*~c-*}. **~antrag m** предлог за измену, амандман; **~fähig a** изменљив, преиначљив; **~plan m** план за измену; **~vorschlag m** предлог за измену, амандман.

a'b|ängst(ig)en I tr. 1. из-, најмучити, страхом ослабити. 2. j-m et. ~ страхом изнудити (и. изнуђавати) коме што. II sich ~ мучити се, премирати од страха. III **A'b|ängst(ig)en n**, **A'b|ängst(ig)ung** {*āp|ēn·st(ig)·ŷn*} *f* мора, мучење, мука, премирање од страха, стрепња.

a'b|arbeiten I tr. 1. скинути, скидати, радом излизати, искварити радом, радом дотерати. 2. до-, изградити, свршити. 3. изградити, радом исцрпсти, радом измучити, радом изнурити (и. изнуравати). 4. одрадити, одрађивати (eine Schuld дуг). 5. ☞ скинути, свући (на пр. насукан брод). 6. изградити (и. радити) по (von), изградити (и. радити) прегледајући са (von). II *intr.* 1. преврети. 2. = schlingern. III sich ~ 1. изнурити се радом, изнуравати се радом, (из)мучити се радећи, сатрти се радећи, *fam.* урнисати се радом. 2. ☞ скинути се, свући се, скидати се, свлачити се (о насуканом броду). IV **A'b|arbeiten n**, **A'b|arbeitung f** 1. скидање радом (и. обрадом), уклањање радом (и. обрадом). 2. дорађивање, дорада, свршавање. 3. одрађивање, одрада. 4. ☞ скидање, свлачење.

a'b|ärgern I tr. 1. изнурити једом, сатрти љутњом, искидати љутећи. 2. j-m et. ~ једећи кога узети му што, љутњом коме одузети што. II sich ~ 1. изнурити се једом, сатирати се се љутњом, кидати се љутећи се, искидати се срџбом, наједити се, најести се. 2. свршити са једом, одљутити се.

A'b|art f 1. одлика, врстина, врста, изметнута врста. 2. изопачена врста, изопачен потомак *m*, изопачено потомство *n*, изрод *m*.

a'b|arten I intr. (*s*) изметнути се, изметати се, изврћи се, извргнути се, изопачити се, изопачавати се, изродити се. II **A'b|artung f** изметање *n*, изопачавање *n*, изопачење *n*, изрођавање *n*, извргнуће *n*.

a'b|artig a изметнут, извргнут, изопачен.

a'b|äschern I tr. 1. (о)трти пепелом; Fische ~ скинути маст с риба (гарући их врућим пепелом). 2. *fam.* изнурити, abgeäschert цуство. II sich ~ изнурити се радом, (по)сустати.

a'b|äsen, a'b|äßen ☞ I tr. брстити, пасти. II **A'b|äsen n**, **A'b|äßen n**, **A'b|äsung f**, **A'b|äßung f** бршћење, пасење.

a'b|ästen ☞ I tr. окресати (грање) II **A'b|ästen**

A'b|ästung *f* окресивање, кресање (гране).
ab|ätmen *Δ* *I tr.* (y)жарити, усијавањем истер(ив)ати влагу. **A'b|ätmen** *n*, **A'b|ätmung** *f* жарење, истеривање влаге усијавањем.

a'b|ätzen *tr.* 1. *Δ* изгристи, наједањем уклонити. 2. — *abäsen*.

a'b|äugeln *tr.* 1. *fam.* j-m et. ~ добити што од кога намигивањем, измамити што од кога намигујући на њ. 2. *Δ* или **a'b|äugen** *15a* (пре-)тражити очима траг дивљачи по чему.

a'b|äußern *tr.* в. *abmeiern*.

a'b|backen *I tr.* донећи, допицати, испећи. **II intr.** 1. (s) *das Brot ist abgebacken* при печењу одвојила се на хлебу кора од средине, хлеб се при печењу одлупио. 2. (h) *свршити с печењем*. **III A'b|backen** *n* допицање, завршетак печења.

a'b|baden *I tr.* 1. окупати, скинути купањем, скидати (и. скинути) купајући се. 2. потрошити купајући се; *seine Marken ~ све своје карте за купање потрошити*. **II A'b|baden** *n* скидање купањем; спирање чистом водом, купање у чистој води. [одвојити.]

a'b|bähen *tr.* парењем скинути, топљењем

a'b|baken *Δ tr.* шамандрама (бабама и зечевима) обележити, вејама (значкама) на води обележавати.

a'b|balgen *I tr.* 1. (и *abbälgen*) одрати; ољуштити, окомити. 2. j-m et. ~ тучом узети коме што. **II sich ~** посустати од туче.

a'b|bamsen *tr.* (ис)прашити (коже).

a'b|bängen *I tr.* j-m et. ~ плашећи кога изнудити му што. **II sich ~** = *sich abhängigstigen*.

a'b|bänken *{(n) (b) (n) (n)}* *Δ I tr.* оби(ја)ти, поткорити, поткресати. **II A'b|bänken** *n* обијање, поткресивање, потковавање.

a'b|barbieren *tr.* о-, збријати, обричити.

a'b|basten *I tr.* *15c* огулити, ољуштити, оби(ја)ти, трти (*Hanf* кудељу). **II A'b|basten** *n* гуљење, љушћење; обијање.

A'b|bau *m* 1. (б. *pl.*) *in ~ bringen* не обрађивати, не обделавати. 2. одвојен салаш (и. мајур); зграда ван села. 3. *Δ a*) преров, прерив, обров, преруба, *f*, ~ *mit breitem Blick* преривање широким прочељем, преривање ширимице; *b*) вађење *n*, добивање *n*, обарање *n*, оброњавање *n*. 4. расклапање *n*, растављање *n*. 5. отпуштање *n*.

A'b|bau... *{(n) (b) (n) (n)}*: ~ *art* *f* *Δ* начин *m* преривања, начин вађења.

a'b|bauen *I intr.* (h) 1. и *sich ~* одаљено (од суседа) (са)зидати, настанити се. 2. *Δ* главне снаге повлачити из борбе, а на противника још пуцати. 3. *fam.* дићи се, ухватити мајлу. **II tr.** 1. *den Markt bauen und ~* (своју) шагру подићи и дићи, свој дућан саградити и разградити. 2. грађењем (насељавањем) оделити. 3. *Δ a*) преривати, водити, добивати; *b*) исцрпити, напустити као неиздашан, дићи руке од; *c*) eine Zeche baut den Rezeß ab рудник се исплаћује; *d*) грађењем уклонити, пресећи, ослободити (рудник воде). 4. *Δ* раскlopити, раставити, расклапати, растављати. 5. отпустити, отпуштати, смањити(ва)ти, уклонити, уклањати. **III A'b|bauen**

n, **A'b|bauung** *f* 1. преривање, вађење, добивање. 2. напуштање преривања (и. вађења).

A'b|bau...: ~ *feld* *n* *Δ* преровно поље, преровиште, преривалиште; ~ *grenze* *f* *Δ* преровна међа; ~ *höhe* *f* *Δ* висина прерова.

a'b|baumen *intr.* (h) *Δ* одлетети с дрвета (*opp.* *aufbaumen*).

a'b|bäumen *I tr.* одмота(ва)ти са задњег вратила, скинути (и. скидати) с разбоја. **II A'b|bäumen** *n*, **A'b|bäumung** *f* одмотавање, скидање са задњег вратила, са разбоја.

A'b|bau..., **a'b|bau...**: ~ *methode* *f* в. ~ *art*; ~ *mittel* *n* *Δ* преровни међуметак *m*, пропластак *m*, ~ *sohle* *f* *Δ* преровни спрат *m*, подиште *n*, ~ *stoß* *m* *Δ* преровно чело *n*, прочеље *n* прерова; ~ *strecke* *f* преривна ходба, разгодница; ~ *system* *n* в. ~ *art*; ~ *verlust* *m* *Δ* губитак при преривању; ~ *würdig* *a* *Δ* вредан вађења, приносан, издашан; ~ *würdigkeit* *f* *Δ* издашност, приносност; ~ *zimmerung* *f* *Δ* подграда прерова. [обобати, оинпати.]

a'b|beeren *tr.* (о)брати зрна, (о)брати пуцад,

A'b|befehl *m* противзаповест *f*, противна-

a'b|befehlen *tr.* = *abbestellen*. [редба *f*.]

a'b|behalten *tr.* *den Hut ~* остати гологлав.

a'b|beißen *I tr.* 1. одгристи, одгризати; *sich (dat.) e-n Zahn ~* сломити (себи) зуб. 2. *fig.* *aller Scham den Kopf abgeissen haben* иемати ни срама ни образа, бацити образ под ноге. **II sich ~** *refl.* и *recipr.* 1. посустати гризући (и. уједајући). 2. *fig.* *sich vor Lachen die Zunge ~* смејати се да сузе поју на очи. 3. *ea. ~* изуједати се (и *fig.*).

a'b|beizen *tr.* 1. нагризањем уклонити, наједањем уклањати. 2. (у)штавити (бело); (о)чистити (металне руде).

a'b|bekommen *tr.* 1. *fam.* одвојити, скинути. 2. добити (свој део, своје); *er hat etwas ~* он је добио своје.

a'b|bellen: *sich ~* посустати лајући.

a'b|bersten *intr.* одвајати се прскајући, одвојити се пукнувши.

a'b|berufen *I tr.* опоз(и)вати; *Gott hat ihn ~* Бог га је примио; *aus diesem Leben ~ werden* оставити овај живот. **II A'b|berufen** *n*, **A'b|berufung** *f* опозивање.

A'b|berufungs у *слож.* опозивни, на пр.: ~ *schreiben* *n* опозивно писмо.

a'b|bestellen *I tr.* наруџбину (*acc.* кога, чега) отказ(ив)ати, одрећи, опоречи; издати противнаредбу. **II A'b|bestellen** *n*, **A'b|bestellung** *f* отказ *m*, отказивање наруџбине; опозивање, издавање противнаредбе.

a'b|beten *tr.* 1. изговорити молећи се, (о)читати. 2. откакотати. 3. молитвама по-откајати. 4. молитвама отклонити; молитвама (од)узеги, отргнути. **II A'b|beten** *n* изговарање, читање; покајање.

a'b|betteln *tr.* 1. j-m et. ~ испросјачити, испросити што од кога. 2. обићи просећи.

a'b|betten *I tr.* (einen Fluß) одвратити (реку). **II sich ~**: *sich von der Wand ~* одмаћи постељу, удаљити кревет од зида; *sich voneinander ~* спавати засебно.

a'b|beugen *tr.* 1. = *abbiegen*. 2. *gr.* мењати.

a'b beuteln *tr.* 1. отрес(а)ти, стрес(а)ти. 2. се-
јањем одвојити (и. одвајати).
a'b bezahlen *tr.* 1. отплатити, отплаћивати.
2. от-, исплатити.
a'b biegen *I tr.* 1. (*opp.* anbiegen) савити,
савијањем одвојити, савијајући удаљити.
2. окренути у страну. 3. савијањем одло-
мити, заламати. 4. полагати, положити. 5.
gr. (из)мењати, склањати. **II intr.** (*ix*) сави-
ти, завити, заходити, заламати; vom Wege
~ скренути (и. скретати) с пута. **III A'b bie-
gen** **II A'b biegunг** *f* савијање; скретање; за-
ламање; иолагање; *gr.* мењање, склањање.
A'b bild *n* по узору начињена слика *f*, пре-
црт *m*, копија *f*, слика, портрет *m*; слика,
прилика *f*; ein ~ von et. machen преслика-
(ва)ти што, прецрта(ва)ти што; *fig.* огледа-
ло; deine Taten sind das ~ deiner Seele твоја
дела су огледало душе твоје.
a'b bilden *I tr.* 1. преслика(ва)ти, прецрта(ва)-
ти; препочети, препочињати; сликати; *fig.*
оцрта(ва)ти. **II sich** ~ оцрта(ва)ти се, огле-
дати се. **III A'b bilden** *n* = Abbildung 2. **A'b|-
bildung** *f* 1. = Abbild. 2. иресликавање *n*, пре-
цртавање.
a'b billigen *tr.* оспорити из разлога правич-
ности. [углачати.]
a'b bimsen *tr.* плавцем истрти, пловућцем
a'b binden *I tr.* 1. (*opp.* anbinden) одвез(ив)ати.
2. одлучи(ва)ти (ein Kalb теле). 3. ✱ подвез-
(ив)ати, везивањем учинити да отпадне. 4.
повезати, саставити, постављати, наобру-
чати, свршити; kurz abgebunden = kurz an-
gebunden. 5. *jam. fig.* einen Bären ~ платити
дуг. **II A'b binden** **A'b|bindung** *f* одлучивање
(eines Kalbes телета); ✱ подвезивање; шко-
пљење; везивање, састављање.
A'b biß *m* 1. одгризак. 2. ваб, мамац. 3. ✱ =
Teufelsabbiß.
A'b bitte *f* молба за опроштај (за учињену
неправду); ~ tun (и. leisten) молити за
опроштај; *prov.* ~ ist die beste Buße ко при-
знаје пола му се прашта.
a'b bitten *I tr.* 1. j-m et. ~ молити кога за оп-
роштај за што, молити у кога опроштење
за што. 2. измолити (j-m et. што од кога).
3. отклонити молбама.
A'b blase... {a'b|blás-}. ~hahn *m* ✱ (славина)
издувница *f*, славина за издување.
a'b blasen *I tr.* 1. одувати, отпирити. 2. дува-
њем (рас)хладити, пирењем расхладити. 3.
издув(ав)ати, дувати, дувањем (помоћу паре)
прочистити (котао, казан од муља). 4. отсви-
рати. 5. засвирати, трубом објавити, *fig.* ab-
geblasen свршен, готов. 6. (за)свирати за по-
влачење (*acc.* *dat.*, die Hunde *acc.* исима). **II**
A'b|blasen **A'b|blasung** *f* знак (и. сигнал) за
ношење оружја по вољи.
A'b blase... ~rohr *n* ✱ (цев) одушница *f*, оду-
шна цев; ~ventil *n* ✱ (вентил) издувник *m*,
вентил за издување
a'b blasen {a'b|blás-} *I intr.* (*s*) 15d (из)бле-
дети. **II sich** ~ доћи блед од учења, побле-
дети учећи.
a'b|blatten *I tr.* коми(ша)ти, (по)кидати ли-

шће. **II intr.** (*h*) брстити. **III A'b|blatten** *n*,
A'b|blattung *f* комљење, комишање, кидање
лишћа. [гиња.]
a'b|blattern *intr.* (*h*) 15b ♀ оздравити од бо-
a'b|blättern *I tr.* (о)комити, комињати, коми-
шати, обрати лишће, покидати лишће; sich
— (по)губити лишће. **II intr.** и sich — листати
се, одвајати се на листове, листиће, (од)љу-
спати се; ~d љуснав. **III A'b|blättern** = Ab-
blätterung 2. [стање, љуспање.]
A'b|blätterung *f* 3b 1. = abblatten **III.** 2. ли-
a'b|bläuen *tr.* 1. поплавити, потпуно плаво
обојити. 2. = abbleuen.
a'b|bleichen *I tr.* 1. обелити, (у)белити. 2. из-
бледити. **II intr.** (*ix*) избледети, (по)белети.
a'b|blenden *tr.* заклонити од светлости, за-
клонити светлост, метнути диафрагму на.
A'b|blende|vorrichtungen *f pl.* направе (и. при-
бор) за изнутрашње затварање светлости.
a'b|bleuen *fam. tr.* издеветати.
a'b|blitzen *I intr.* 1. севајући силазити. 2. (са-
мо) севинути (за барут на ваљи), слагати;
fig. j-n — lassen испратити кога на хладну
воду, отпердашити кога; er ist abgeblitzt
промашио је, пропао је. **II imp.** es hat sich
abgeblitzt исевало се, престало је да сева.
III A'b|blitzen *n* севање барута на ваљи, сла-
гање. [fig.] **II A'b|blühen** *n* прецветаване.
a'b|blühen *I intr.* (*h* и *s*) прецвет(ав)ати (и)
a'b|bluten *I intr.* (*h* и *s*) = ausbluten. **II tr.**
крвљу својом исиаштати, окај(ав)ати.
a'b|bohren *tr.* 1. избушити, извртети (рупу).
2. бушењем испитати.
a'b|borgen *I tr.* j-m et. ~ узаймити што од
кога. **II A'b|borgen** *n* узаймљивање.
a'b|böschen *I tr.* нагиб ублажити (*acc.* *dat.*),
(блаже) укосити, откопати, начинити на-
гиб. **II A'b|böschen** *n*, **A'b|böschung** *f* прав-
љење (блажер) нагиба.
a'b|bosse(l)n *tr.* моделовати.
A'b|brand *m* ✱ растур, мањак (у тежини
при горењу и искивању), ножер.
A'b|brändler {a'b|brándl-} *m* 2l, ~in {~ñ} *f*
3c погорел/ац, -ица.
a'b|brassen *I tr.* ~ наиунити једра. **II A'b|-
brassen** *n* пуњење једара.
a'b|braten *tr.* испећи.
a'b|brauchen *tr.* = abnutzen.
a'b|brauen *tr.* искувати (пиво).
a'b|braunen *intr.* (*s*) пуштати мрку боју.
a'b|bräunen *tr.* начинити мрким, румено ис-
пржити, испећи да порумени.
a'b|brausen *intr.* 1. (*h* и *s*) преврети. 2. (*s*)
отхујати, хујећи отићи.
a'b|brechen *I tr.* 1. одломити, одламати; сло-
мити, сламати; откинути, убрати; окрњи-
ти; прекинути, испрекидати; ✱ раставити,
растављати, (по)делити; (по)купити, дићи
(шатор); das Lager ~ дићи логор, отићи;
e-m Pferde das Eisen ~ расковати, раскива-
ти коња; (по)рушити; разлупати, односити;
nach der Reihe ~ покидати; скинути, обити
(ein Schloß браву). 3. *fig.* пре-, раскинути,
пре-, раскидати; die Belagerung ~ престати
с опсадом; alle Brücken hinter sich ~ пору-

шити све мостове за собом. 4. за-, от|кину-ти, за-, от|кидати (ан: од). 5. \times — durch Brechen abteilen. 6. мешати (пиво). 7. (*part. p.* abgebrecht чешће) \times оби(ја)ти (лан). II *intr.* 1. (*s*) сломити се, елати се; прекинути се, прекидати се. 2. auf dem Jahrmarkte ~ und einpacken на вашару скидати и спремати. 3. *fig. (opp. fortfahren)* прекидати (се), прекинути (се), прест(а)јати; wir wollen hiervon ~! прекинемо, престанемо на томе!; laßt uns hier ~! прекинемо овде! станимо ту!; das bricht nicht ab томе нема краја, то се отегло као гладна година. 4. \times zu zweien brecht ab! по два напред! 5. исповраћати се, престати с повраћањем. III *sich (dat.) et.* — 1. у(за)-брати (себи) што. 2. откинути, откидати (себи, ан: од); *sich (dat.) et. am Munde* ~ од уста својих откинути, откидати. 3. = II 5.; изнурити се од повраћања. IV *a'b|gebrochen pp. i* а испрекидан. V *a'b|brechen n*, *a'b|brechung f* одламање, откидање; прекид *m*, прекидање, раскид *m*, раскидање (и *fig.*); рушење, одношење; дизање, скупљање; \times растављање (e-s Wortes речи).

a'b|breiten tr. стањи(ва)ти, пљоштити.

a'b|brennen I tr. 1. спалити, са-, из|горети, попалити. 2. спалити, изгорети, сажећи, ватром отклонити. 3. о-, испалити (е-е Kanone ton); ein Feuerwerk ~ пуштати ватромет. 4. испећи. 5. \mathbb{A} очистити ватром. II *intr. (s)* 1. изгорети; (по)страдати од пожара. 2. планути, севнути. 3. из-, са|горети. III *a'b|gebrannt p. p. i* а изгорео; *fam. fig. abgebrannt sein* бити погорелац, бити шворц; *a'b|gebrannte(r) {an|r|brannt(p)} s* \mathbb{W} погорел|ац, -ица; *a'b|gebranntheit {an|r|branntx|t} f* *fig.* погорелаштво, новчана прпа. IV *a'b|brennen n*, *a'b|brennung f* спаљивање, спаљење, сагоре(ва)ње; пуштање (ватромета); севање.

a'b|brenner m — \mathbb{A} сагорач. [(барута).] *a'b|brennling {an|brenn|ing} m* = Abbrändler.

Abbreviatu'r [срлат.] *f* \mathbb{A} скраћење *n*.

abbrevië'ren [срлат. abbreviäre] *I tr.* скратити, скраћивати. II *Abbrevië'ren n* скраћивање.

a'b|bringen I tr. 1. скинути, однети, односити; скидати. 2. одвратити; j-n von e-r Gewohnheit ~ одвићи, одучити кога од чега; j-n von seiner Meinung ~ обрлатити кога; ich will ihn schon davon ~ одучију ја њега од тога; das bringt uns weit von unserm Gegenstand ab то нас далеко одводи од нашега предмета. 3. укидати, укинути (eine Mode моду). 4. свући, скинути (брод). II *a'b|bringen n*, *a'b|bringung {an|brin|un} f* укидање, одвраћање.

a'b|bröckeln I tr. издробити, искрушити, измрвити, истрошити. II *intr. (s)* и *sich* ~ (из-)дробити се, (ис)крушити се, одроњавати се, љупати се, љуштити се, падати. III *a'b|bröckeln n*, *a'b|bröck(e)lung {an|bröck(e)|lung} f* дробљење, круњење, трошење, одроњавање; љушћење.

a'b|bruch m I. = abbrechen V; ein Haus auf ~ verkaufen прода(ва)ти кућу без земљишта (да се руши ради употребе грађе); *fig.*

ohne ~ без прекида. 2. одроњавање *n*. 3. одрон, одронак, одроњено; нанос, крш: \mathbb{X} слој за скидање да се дође до руде. 4. *fig.* уштрб (zu: на), штета *f*, крњење *n*, одбитак; ohne ~ без смањивања, без одбитка, без крњења; j-m ~ tun чинити коме уштрб, ићи коме на уштрб, нанети коме штету, (на)удити коме; das tut dir keinen ~ го ти није (и. то ти не иде) на уштрб; das hat unserer Freundschaft ~ getan то је ишло на уштрб нашем пријатељству; tu dir nur keinen ~ тро. де, немој да се прекинеш!; ~ (er)leiden (пре)трпети уштрб (ан: у); sich an et. ~ tun (о)крњити што од себе, лишавати се чега; dem Handel ~ tun кочити трговину.

A'b|bruchs... {an|bruchs-} у *слож.* на пр.: ~arbeiten *f pl.* радови *m pl.* на рушењу.

a'b|brücken I intr. (h) дићи (и. дизати) мост, скинути (и. скидати) мост. II *a'b|brücken n* дизање моста, скидање моста.

a'b|brühen tr. 1. (о)шурити, попарити. 2. *fam. fig. gegen alles abgebrüht sein* немати ни стида ни срама, оуглаги; ein abgebrühter Mensch окорео човек.

a'b|brüllen I tr. ein Lied ~ одрикати песму, одурлати песму. II *sich* ~ посустати од рике, од урлања изнемоћи.

a'b|brummen tr. 1. одмрмљати, одгуњати. 2. *fam. fig. (eine Strafe)* ~ одува(ва)ти, отседа-

a'b|bügeln tr. из-, пре|гладити. [ти (казну).]

a'b|bürden tr. скинути (и. скидати) бреме (и. репет), растовари(ва)ти, отпртити, отпрхати.

a'b|bürsten I tr. 1. очеткати. 2. *fig.* изрибати, избрусити. II *sich* ~ очеткати се.

a'b|büßen I tr. испаштати, окаја(ва)ти. II *a'b|büßen n*, *a'b|büßung f* испаштање, окаја-

(ва)ње.

Abc {abecce} n inv. в. Abese. [стреха *f*.]

A'b|dach n \mathbb{A} настрешница *f*, стреја *f*.

a'b|dachen I tr. 1. (*opp. bedachen*) скинути (и. скидати) кров (*acc.*: са, *dat.*). 2. нагнути (као кров), спуштати (као кров), нагибати, настрешити. II *intr. (h).* *sich* ~ спуштати се, нагибати се. III *a'b|dachung f* нагиб *m*, страна; steile Abdachung стрмен *f*, литица *f*. [(као кров).]

a'b|dachig {an|dach|ig}, a'b|dachig a нагнут

A'b|dachungs... {an|dach|un-} у *слож.* ~geröll *n* нагибна осулина *f*; ~kosten *f pl.* трошкови *m pl.* за скидање крова, трошкови око скидања крова; ~verhältnis *n* однос *m* основе према висини нагиба; ~winkel *m* нагибни угао.

a'b|dämmen I tr. загатити, насипом задржати, зајазити. II *a'b|dämmen n*, *a'b|dämmung f* загађивање, зајаживање; (само Abdämmung) привремен загат *m*, привремен насип *m*.

A'b|dampf m \mathbb{A} израђена пара *f*.

A'b|dampf... {an|dampf-} \mathbb{A} , \mathbb{B} : ...испараванье, ... за испараванье, израђене паре (*ger.*), на пр.: ~apparat *m* испаравач, справа *f* за испараванье; ~ausnutzung *f* \mathbb{A} искоришћавање (и. искоришћење) *n* израђене паре; ~ergebnis *n* испарак *m*.

a'b|dampfen I intr. (h, s) 1. испаравати (се), испарити; ~lassen (и *tr.* ~) испаравати, ис-

парити, претварати (и претворити) у пару. 2. (s) *fam.* отпирлати, отперјати, отићи, перјати, отпутовати (и *fig.* = умрети); *der Zug ist abgedampft* воз је отишао; *er ist abgedampft* он је отпутовао (= умро је). II **A'b-dampfen** *n*, **A'b'dampfung** *f* — испаравање. **a'b'dämpfen** I *tr.* 1. испаравати, испарити, претворити (и претварати) у пару. 2. испирјанити, истмулити, у пари зготовити. 3. $\frac{\pi}{\pi}$ снизити (и. снижавати) пригушивањем, пригуши(ва)ти, утулити, утуљивати; *fig.* пригушити II **A'b'dämpfen** *n*, **A'b'dämpfung** *f* снижавање пригушивањем, пригушивање, пригушење, утуљивање, утуљење.

A'b dampf...: \sim **kessel** *m*, \sim **pfanne** *f* котло *m* за испаравање; \sim **leitung** $\frac{\pi}{\pi}$ *f* вод *m* (цеви) за израђену пару, одвод израђене паре; \sim **schale** *f* плита за испаравање; \sim **trieb tender** *m* тендер на погон израђеном паром; \sim **vorrichtung** *f* — направа за испаравање.

A'b dampfungs... в. **Abdampf...**

a'b danken I *tr.* 1. отпустити (слугу), отпуштати; \sim (mit Pension) пензионисати; *abgedankt* у пензији; $\frac{\pi}{\pi}$, \times распустити, распустити. 2. *fig.* расходovati, оставити, не употребљавати. II *intr.* (h) 1. оставити (и. остављати) службу, отићи (и. одлазити) из службе, дати оставку (на службу), захвалити се; одрећи се (и. одрицати се) престола, абдицирати. 2. е-т \sim растати се с ким. 3. огласити; објавити последњи час. III **A'b'danken** *n*, **A'b'dankung** *f* оставка; одрицање престола, абдикација; отпуст *m*; распуштање; пензионисање; посмртни говор. — Уп. *absetzen*; (seines Amtes) *entsetzen*; *entlassen*; *verabschieden*, *den Abschied geben* (и. *erteilen*); *sein Amt niederlegen*; *zurücktreten*; *seine Entlassung* (и. \times *s-n Abschied*) *nehmen*.

A'b dankungs... {*ap|дан.кун.с.*}. \sim **akt** *m* = \sim **urkunde**; \sim **rede** *f* опроштајни говор *m*; \sim **schein** *m* = отпусница *f*, \sim **urkunde** *f* акт *m* о одрицању престола.

a'b darben *tr.* s-m Munde et \sim , sich (*dat.*) et. \sim , es sich am Munde \sim од уста (својих) откидати (и. откинути), од уста (својих) одвојити (и. одвајати).

a'b'decken *tr.* 1. откри(ва)ти; $\frac{\pi}{\pi}$ = *abräumen*; однети кров (*acc.* са); одгнати; одастрети; *das Bett* \sim стерати постељу; *den Tisch* \sim распремити сто, распремати сто. 2. \dagger (о)дерати. 3. завршити, покрити плочама покривалицама. 4. *fam.* (из)деветати. II **A'b'decken** *n*, **A'b'deckung** *f* откривање, скидање; \dagger дерање; (само *Abdeckung*) $\frac{\pi}{\pi}$ крових *m* зида.

A'b'decker *m* стрводер. [2. стрводерство *n*.]

Ab'deckerei {*ap|дек.р.*} *f* 1. стрводерница.]

A'b'decker... {*ap|дек.р.*}. \sim **karren** *m* стрводерска кола *f* *pl.*, \sim **leder** *n* кожа *f* од мрца.

a'b'deichen *tr.* = *abdämmen*. [Krähwinkel.]

Abde'ra {*ap|дек.р.*} *npr.* *n* Абдера *f*; *fig.* = *Abderi't* {*андерит*} *m* 3а, \sim *in* { \sim *ин*} *f* 3с Абдерићан[ин], -ка, *fig.* = *Krähwinkler*, \sim *in*.

abderi'tisch *a* абдерићански, *fig.* шижачки, глупав.

a'b'dichten $\frac{\pi}{\pi}$ *tr.* запти(ва)ти (начинити не-

пропустљивим за воду, ваздух), запушити.

a'b'dicken I *tr.* згуснути (испаривањем, кувањем), згушњавати, укувати. II **A'b'dicken** *n*, **A'b'dickung** {*ap|дикун.*} *f* згушњавање, укување. [2. отслужи(ва)ти (на пр. дуг).]

a'b'dienen *tr.* 1. отслужи(ва)ти (време, рок). I **Abdikatio'n** {*абдикицион*} [лат.] *f* 3b абдикација, одрицање *n* престола.

a'b'dingen *tr.* 1. исцењкати, погађањем откинути (од цене). 2. погађањем добити, преговарањем гледати добити (*dat.*: од).

abdizie'ren {*абдицирен*} [лат.] *intr.* (h) 15g абдикувати, одрећи се (и. одрицати се) престола.

Abdo'men {*абдомѐн*} [лат.] $\frac{\pi}{\pi}$ *бк* $\frac{\pi}{\pi}$ абдомен *m*, доњи трбух *m* (в. *Unterleib*).

Abdomina'l... {*абдоминал*}.: трбушни.

a'b'donnern I грмети надолу; *intr.* es hat sich *abgedonnert* изгрмело се, престало је да грми. II *tr.* 1. громко изговорити (и. изговарати). 2. *fam.* j. \sim згромовисати кога.

a'b'dorren I *intr.* (s) сасуши(ва)ти се, усахнути, усахњивати. II $\frac{\pi}{\pi}$ = *abdörren*.

a'b'dörren I *tr.* са-, о/сушити. II **A'b'dörren** *n*, **A'b'dörrung** *f* сушење.

A'b'dörr... {*ap|до.р.*}.: ... за сушење, ... сушења (*gen.*): \sim **gerätschaften** *f* *pl.* посуђе *n* *pl.* (и. посуде) за сушење; \sim **prozeß** *m* процес сушења, сушење.

a'b'drängen *tr.* 1. одгурнути, одгуривати. 2. j-m *den Platz* \sim ис-, по/тиснути кога, ишћушкати кога одакле.

a'b'drechseln *tr.* 1. остругати, на стругу скинути. 2. израдити на стругу. 3. *fig.* *abgedrechselt* намештен, на ноте, удешен, крут.

A'b'dreh... {*ap|др.*}. \sim **bank** *f* струг *m*; \sim **eisen** *n* = \sim **stahl**.

a'b'drehen *tr.* 1. = *abdrechseln* 1. 2. окретањем откинути, сломити, заврнути. 3. заврнути, окретањем затворити. 4. одвратити, окренути. 5. окретањем израдити.

A'b'dreh...: \sim **stahl** *m* стругарски нож; \sim **zeug** *n* стругарев алат *m*.

a'b'dreschen *tr.* 1. $\frac{\pi}{\pi}$ оврћи, омлатити. 2. *fig.* *abgedroschen* отрцац, изанђао. 3. *fam.* измлатити, издеветати.

A'b'driift $\frac{\pi}{\pi}$ *f* $\frac{\pi}{\pi}$ скретање.

a'b'dringen I *tr.* изнудити, изнуђавати, отети; искамчити, искамкати. II *intr.* = *hinabdringen*. III **A'b'dringung** *f* изнуђавање *n*, изнуђење *n*.

a'b'drohen *tr.* е-т et. \sim претњом добити (и. изнудити, изнуђавати) што од кога, испретити што коме. [спречити, спречавати.]

a'b'drosseln *tr.* зауставити, заустављати,]

A'b'druck *m* I [abdrucken] 1. отштампавање *n*, (neuer) \sim прештампавање; \sim *von tausend Exemplaren* штампање (и. тисак, тискање) у хиљаду (и. тисућу) примерака. 2. отисак, копија *f*. II [abdrucken] 1. отисак. 2. *fig.* слика и прилика *f*. 3. \times обарач, обарача *f*.

a'b'druckbar *a* који се може отштампати, тискати.

a'b'drucken I *tr.* отштампа(ва)ти, тискати, начинити отисак. II **A'b'drucken** *n* = *Abdruck* I 1.

a'b|drücken *tr.* 1. отиснути, начинити отисак, притискивањем начинити. 2. изнудити, изнуђавати. 3. притискивањем одвојити (и. одвајати); пустити, пуштати, одапети (стрелу); окинути, окидати (пушку); *drückt ab!* пали! 4. *fig.* *es drückt mir das Herz ab* то ми срце кида (и. цепа, тишти). 5. *j-n herzlich* ~ срдечно кога стиснути, стискати, пригрити. II *sich* ~ 1. отиснути се, отискивати се, отисак доби(ја)ти 2. и *intr. (s) fam.* стругнути. III **A'b|drücken** *n* окидање.

A'b|druck... {*ап|друк*}: у *слож.* ~ *papier* *n* хартија *f* (и. папир *m*) за коректуру.

a'b|dueln *fm. tr.* одудукати (ein Lied песму).

Abduktio'n {*а|дукцион*} [лат. *abductio*] *f* 3b абдукција, одвођење *n*, одвлачење *n* (в. *Abführung*).

Abdu'ktor {*а|дуктор*} [лат.] *m* бг ☞ абдуктор, одмицач, одвлакач (в. *Abziehmuskel*).

a'b|dunsten *intr. (s)* изветрити, испарити, испаравати.

a'b|dünnen I *tr.* = *abdampfen* I. II **A'b|dünnen** *n*, **A'b|dünstung** *f* испаравање.

A'b|dünstungs... {*а|п|дунстунс*}: ... за испаравање, испаравања (*gen.*): ~ *haus* *n* испаравалоница *f*; ~ *röhre* (цев) испарница *f*, цев за испаравање.

a'b|eb(e)nen I *tr.* поравнати. II **A'b|eb(e)nen** *n*, **A'b|eb(e)nung** *f* поравнање.

Abece' {*абеце*} *n inv.* 1. азбука *f*, *noch beim* ~ *stehen* бити још на азбуци, на почетку. 2. азбука, азбучни ред. 3. основи *m pl.*, почеци *m pl.*

Abece'...: ~ *buch* *n* буквар *m*. ~ *knabe* *m*, ~ *schüler* *m*, ~ *schütz* *m* букварац (и *fig.*); ~ *tafel* *f* штица. {2g букварац.}

Abeceda'rius *m* 6j, **Abece'ling** {*абецелџн*} *m*

a'b|ecken *tr.* 1. скинути углове (и. кутове, рогљеве) срубити ћошкове. 2. начинити (на, чему) углове (и. рогљеве, кутове, ћошкове).

a'b|eggen *tr.* ✓ здрљати, дрљањем уклонити.

a'b|eifern: *sich* ~ *refl.* (по)сустати од ревновања, искидати се (и. заморити се, изнемоћи) од сувишне ревности.

a'b|eisen [Eis] *tr.* скинути лед (*acc.* са).

Abel {*аб|п*} *npr. m* 8a Абел (норвешки математичар 1802—1829); ~ *sche* {*ш*} *Integrale* Абелови интеграли; ~ *sches* {*шс*} *Problem* Абелов проблем.

Abel'e *f* 3b ☞ = *Weißbappel*.

A'bend {*аб|нт*} [свн. *ābant*] 1. (*opp.* *Morgen*) вече *n*, вечер *f*; *des* ~ *s* {*с*}, *abends* {*с*} увече, вечером; *gestern abend* синоћ; *vorgestern abend* прексиноћ; *heute abend* вечерас(ке); *auf den* ~, *gegen* ~ предвече; *den* ~ *darauf* сутра навече; *es wird* ~, *es geht* *auf* и. *gegen* (den) ~ смрква се, хвата се мрак, примиче се вече, пада мрак; *j-m einen guten* ~ *sagen* (и. *wünschen*) рећи (и. пожелети) кому добро вече; *ich komme vor* ~ *nicht zurück* до вечери нећу се вратити; *prv.* *abends* *wird* der *Faule* *fließig* гојити прасе уочи Божића; *es ist noch nicht aller Tage* ~, и: *man soll den Tag nicht vor dem* ~ *loben* пред зору се мрзне. 2. (et.) *zu* ~ *essen* вечера(ва)ти

(што). 3. село *n*, вече, седељка *f*. 4. вече уочи; *der* ~ *vor der Schlacht* уочи битке; *der heilige* ~ Бадње вече. 5. запад; *gegen* ~ на запад, према западу, ка западу. 6. *fig.* вече, крај.

A'bend..., **a'bend...** {*аб|нт*}: вечерњи, западни: ~ *andacht* *f* вечерња молитва; ~ *beleuchtung* *f* вечерње осветљење *n*, вечерња расвета; ~ *blatt* *n* вечерњи лист *m*; ~ *brot* *n* вечера *f* (означава: простију вечеру; уп. ~ *mahl*); ~ *dämmerung* *f* (вечерњи) сумрак *m*, (вечерњи) сутон *m*; *in der* ~ *dämmerung* у сумрак, у сутон; ~ *essen* *n* = ~ *brot*; ~ *faier* *m* ☞ вештица *f* (врста лептира); ~ *feier* *f* = ~ *andacht*; ~ *gang* *m*: а) вечерња шетња *f*, б) ☞ западна (рудна) жица *f*; ~ *gebe't* *n* вечерња молитва *f*; ~ *gegend* *f* запад *m*; ~ *geläut(e)* *n* вечерња звона *n pl.*; ~ *gesellschaft* *f* село *n*, седељка увече; ~ *glanz* *m* сјај сунца на смирају, вечерњи сјај; ~ *glocke* *f* вечерње звоно *n*, ~ *gold* *n* = ~ *glanz*; ~ *gottes|dienst* *m* вечерње *n*; ~ *grauen* *n* (вечерњи) сумрак *m*, сутон *m*; ~ *himmel* *m* а) небо *n* кад је сунце на смирају, б) западна страна *f* неба; ~ *kost* *f* = ~ *brot*; ~ *kreis* *m* = ~ *gesellschaft*; ~ *land* *n* Запад *m*, западне земље *fpl.*; ~ *länder(in f 3c)* *m* 2l западњак(а); ~ *ländisch* *a* западни; ~ *landschaft* *f* предео *m* који претставља вече; ~ *lich* {*аб|нт|лх*}: а) 1. вечерњи *adv.* увече; 2. као увече; 3. западни; ~ *luft* *f* хладовина, вечерња свежина; ~ *mahl* *n*. 1. вечерњи обед *m*, вечера *f* (означава: богатију вечеру; уп. ~ *brot*); 2. *das heilige* ~ *mahl* Тајна вечера, причест *m*; *das* ~ *mahl* *empfangen* причестити се, причешћивати се; *e-m* *das* ~ *mahl* *reichen* причестити кога; *zum* ~ *gehörig* причесни.

A'bend mahls... {*аб|нт|малс*}. причесни: ~ *brot* *n* нафора *f*; ~ *feier* *f* причешће *n*; ~ *gänger(in f)* *m* причесник, -ца; ~ *kelch* *m* путир; ~ *streit* *m* распра *f* о причешћу; ~ *wein* *m* причесно вино *n*, причешће *n*.

A'bend..., **a'bend...**: ~ *mahlzeit* *f* време *n* вечере; време причешћа; ~ *musik* *f* серенада; *j-m eine* ~ *musik bringen* (на)правити коме серенаду; ~ *pfauen|auge* *n* ☞ (*Smeri'nthus ocellatus*) пауновац вечерњи; ~ *rot* *n*, ~ *röte* *f* вечерња румен *f*, вечерње руменило *n*; ~ *rot* *a* обасјан (обојен) вечерњим руменилом; ~ *s* {*аб|нтс*} *adv.* в. *Abend* I; ~ *segler* *m* ☞ вечерњак, вечерњи љилак; ~ *seite* *f* западна страна; ~ *sonne* *f* сунце *n* на заходу, сунце на смирају; ~ *ständchen* *n* серенада *f*; ~ *stern* *m* а) вечерња звезда *f*, б) вечерњача *f*, Даница, Венера (уп. *Morgenstern*); ~ *tau* *m* вечерња роса *f*, роса с вечери; ~ *tisch* *m* вечера *f*; ~ *unterhaltung* (а) вечерњи разговор *m*, вечерњи разговори *m pl.*, б) (по)село *n*; ~ *vogel* *m* ☞ = ~ *falter*; ~ *wärts* {*в|ѣртс*} *adv.* на запад, према (и. ка) западу; ~ *weite* *f* ☞ западно удаљење *n*, лучно удаљење по виду кузлазишта од западне тачке (*opp.* *Morgenweite*); ~ *wind* *m* а) вечерин, вечерњи ветар, б) западни ветар; ~ *zeit* *f* вече *n*; ~ *zeitung* *f* вечерње новине *fpl.*; ~ *zirkel* *m* = ~ *gesellschaft*. ~ *zug* *m* ☞ вечерњи воз (и. влак).

Abenteuer {аб'нтѣур} [срвн. *äventiure* *f*, из фр. *aventure*, од лат. *adventura*, од *advenire* до-
годити се, десити се] пустиловина *f*; *auf* ~
ausgehen тражити (и. ићи у) пустиловине;
ein ~ bestehen имати пустиловину.

A'benteuer..., **a'benteuer...** {аб'нтѣур-}. ~in {~йн}
f 3с = **Abenteurerin**; **z'lich** {~лѣх}, **z'haft**
{~хѣфт} 1. пустилован; 2. *fig.* чудан, нео-
бичан, *adv.* чудно, необично; ~lichkeit {~лѣх-
кѣт} *f* 3б 1. пустиловство *n*; 2. пустилови-
на; **z'n** {~н} *intr.* (h) тражити (и. ићи у) пу-
стиловине; ~tum {~тум} *n* пустиловство.

A'benteurer {аб'нтѣур} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3с
пустилов, -киња, прописвет, протува.

A'benteurer... {аб'нтѣур-}: пустилован; ~geist
m пустилован дух, пустиловство *n*, ~leben
n пустилован живот *m*; ~politik *f* пустиловна
политика. [(маварско племе).]

Abenzerrage {абѣнѣрѣг} *m* 3а **Abenzerar**
a'ber {аб'р} [срвн. *abur*, *avar*, *comp.* од *ab*] 1 *cj.* 1.
али. 2. а; но; *ich komme nicht von der Stelle*,
es ist ~ auch schwer ни да макнем с места,
а и тешко је; *nun ~ a sad*, *дакле*; *oder ~ или*
пак; ~ *dennoch* при свем том, ипак; ~ *doch*,
doch ~ па ипак; ~! *ене де!* и! II *adv.* поново;
~ *und ~* *mals* по неколико пута, у више ма-
хова; *tausend und ~* *tausend* хиљадама, ти-
сућама, триста и триста. III **A'ber** *n* *inv.* али;
es ist ein Aber *dabei* има ту једно али (по-
годба, ограничење).

A'ber|acht {аб'р|ахт} *f* поновно изгнанство *n*.

a'berben *tr.* е-м *et.* ~ наследити што од кога.

A'ber..., **a'ber...** {аб'р-}: ~glaube *m* празновер-
је *n*, празноверица *f*, празноверство *n*, сује-
верје *n*, сујевера *f*; **z'gläubig**, **z'gläubisch**
{~глѣбѣиш} *a* празноверан, сујеверан.

a'berkennen I *tr.* 1. *z'* *j-m et.* ~ пресудом ли-
шити кога чега; оспорити, оспоравати, не
призна(ва)ти. II **A'berkennen** *n*, **A'berken-
nung** *f* лишавање (притежања, власништва)
пресудом; оспоравање, оспорење, непризна-
вање; **Aberkennung bürgerlicher Ehrenrechte**
лишење грађанских права.

A'berkennungs... {аб'еркѣнѣнс-}. ~urteil *n*
пресуда *f* о лишењу, решење о оспорењу.

A'ber..., **a'ber...**: ~klaue *f* задња канџа;
~malig {~малѣх} *n* понован; ~mal {~мал},
~mals {~малс} *adv.* поново, наново, опет
(в. и *aber* II).

A'ber...: ~name *m* надимак, изденуто име;
~papst *m* вајни папа, лажни папа.

a'b ernten I *tr.* пож(њ)ети; однети жетву
(acc: ca). II *intr.* (h) пож(њ)ети. III **A'b ern-
ten**, **A'b erntung** *f* жетва, берба.

a'b erobern *tr.* е-м *et.* ~ одузети коме што
оеоужењем, повратити што од кога.

Aberratio'n {абѣрацион} [ла г. *aberratio*] ~f 3б
аберација, скретање (des Lichtes светлости,
светла); *chromatische*, *sphärische* (e-r Linse)
хроматска, сферна аберација (сочива).

Aberratio'ns..., **aberratio'ns...**: **z'frei** *a* без абе-
рације; ~konstante *f* аберациона константа.

A'ber..., **a'ber...**: ~raute *f* = **Eberraute**; ~saat
f друга сетва (исте године); ~ton *m* (*As-
plenium trichomanes*) папратка *f*; **z'weise** *a*

= *überklug*; ~weißheit *f* вајна мудрост; ~wil-
le *m* одвратност *f*; ~witz *m* безумље. **z'wit-
zig** *a* безуман, бесмислен; *das ist z'witzig* то
је лудо, то је безумно; *z'witzig werden* си-
ћи с ума.

a'bessen I *tr.* 1. појести. 2. појести (све из,
са). 3. одјести, једући наплатити. II *intr.*
(h) појести, свршити с јелом. III *sich* ~ по-
јести се.

Abessi'nien {абѣсинѣн} npr. *n* 8g Аби-
синија *f*, **Abessinier** {абѣсинѣр} *m* 2l Абис-
нац, ~in {~йн} *f* 3с Абисинка; **abessi'nisch**
{абѣсинѣш} *a* абисински.

a'b|estürzen *tr.* (G.) = *abstürzen*.

Abf. *abbr.* = **Abfahrt**.

a'b|fachen I *tr.* претинити, испреградити,
испреграђивати, метнути полице, рафове
(acc: y); *fig.* поделити, класификовати. II
A'b|fachen *n*, **A'b|fachtung** *f* подела, раздеоба,
a'b|fächeln *tr.* од-, смахнути. [класификација.]
a'b|fädeln *tr.* разниз(ив)ати, одниз(ив)ати; ски-
нути (и. скидати) конце са (и. с) (отре-
бити. [напа.]

a'b|fädmn, **a'b|fädmn** *tr.* (o)требити од ко-

a'b|fahren I *intr.* (s) 1. одвести се, отићи
(колима итд.), одлазити, отићи, полазити;
~! *полази!* 2. ~ *разапети* једра. 3. *fat. fig.*
дунути, сукнути, отпирлати; литнути, од-
летети; *fahr*, *ab!* чисти се!; отпутовати,
отићи Богу на истину, умрети. 4. *fig.* j-n
~ *lassen* дати коме пут, отпратити кога (на
хладну воду), испратити (уп. *abblitzen*, *ab-
fertigen*, *ablaufen*). 5. силазити, сићи: скли-
зити; *den Rhein ~* сићи (и. силазити) низ
Рајну. 6. *das Messer fuhr ihm ab* нож му
исклизну (и. измаче, литну) из руке. II *tr.*
1. свозити, свести (praes. свезем). 2. во-
жењем (и. вожењом) начинити употребљи-
вим. 3. вожењом (по)хабати, вожењем изли-
зати; *refl.* *die Räder fahren sich ab* точкови се
хабају од вожење, лижу од вожење. 4. прег-
азити, точком (и. точковима) отсећи, сломи-
ти. 5. одвести (praes. одвезем), одвозити..
вожењом отплатити.

A'b|fahrt *f* 1. (opp. *Ankunft*) одлазак *m*, пола-
зак *m*. 2. *fat.* пут *m*, смрт. 3. *sanfte Ab- und*
Auffahrt (G.) благ нагиб *m*. 4. *z'* *исељење* *n*.
5. = **Abfahrtsgeld** *a*.

A'b|fahrts... {аб|фѣртс-}: одлазни, полазни,
одласка (*gen.*), поласка (*gen.*), за одлазак,
за полазак: ~flagge *f* = *полазна* (и. одлазна)
застава; ~geld *n.* а) одлазна *f*, б) путни
трошак *m*, ~geleise *n* одлазни колосек *m*;
~hafen *m* *полазна* лука *f*, ~halle *f* одлазак
m, дворница с одлазне стране; ~platz *m*
укрцалиште *n*, ~signal *n*, ~zeichen *n* по-
лазни сигнал *m* (и. знак), знак за одлазак;
~zeit *f* време *n* поласка (и. одласка).

A'b|fall *m* 1. отпадање (и *gr.*) *n*, опадање *n*.
2. косина *f*, стрмен *f*, страна *f*; пад. 3. од-
метање *n*, отпађивање *n*, одметачина *f*, од-
метништво *n*, бежање *n*, пребегивање *n*
(zum Feinde непријатељу); отпадништво *n*
(von e-r Religion од (неке) вере). 4. *fig.* ра-
злика *f*, прелаз; *das ist ein großer ~* то не

одговара очекивању; etwas leidet einen gro-
ßen ~ много отпада од чега, нешто важн
ограничено. 5. *fig. (opp. Beifall)* in ~ gera-
ten пропасти, пропадати. 6. ✕ сиромаше-
ње *n* руде, смањивање руде; мањак (am Ge-
wicht у тежини). 7. отпадак, отпац *m pl.*,
veћ. pl. Abfälle окресипе *f pl.*, огризине *f pl.*
a'b|fallen I *intr.* (v) 1. о(т)падати, о(т)пасти;
пасти. 2. *fig.* одметнути се, одметати се, от-
падати се, отцепити се, отпаћивати се (von:
од), напустити (von: *acc.*), отићи (zu: у, ка).
3. *fam.* е-п ~ lassen — abfahren lassen. 4. о-
пасти, опадати, (о)мршавети; погорша(ва)-
ти се. 5. отпадати, губити се, ићи у растур,
има отпадака. 6. *fig.* пасти; es fällt et. für
dich ab пашће нешто и за тебе, биће што
и за тебе. 7. падаги, спуштати се. 8. пре-
лазити (у); одвајати *intr.*, одударати, раз-
ликовати се. 9. ✕ шевати, криво стајати.
10. = а) — abhalten II, б) = abtreiben. II
sich (*dat.*) den Hals ~ сломити врат (у па-
ду). III **A'b|fallen** *n* = Abfall 1., 2., 3., 4., 5.,
6.; ✕ шевање, кривудање; = Abtritt 2.

A'b|fall... {an|fāl-}. ~faß *n* буре за отпатке,
за дроб; ~fette *n pl.* масти *f pl.* од отпадака,
масти од костију, вуне, коже, стрвина игд.
a'b|fällig а 1. који о(т)пада, о(т)пао. 2. нагнут,
кос. 3. (*opp. beifällig*) неповољан; j-n ~ be-
scheiden одбити кога (в. abschlägig); ~ sein
противречити; *adv.* неповољно, рђаво. 4. ✕
лош, рђав. 5. који оставља, напушта што,
кога; отпадник; ~ werden оцепити се. 6. не-
важећи.

A'b|fall... ~rohr *n* одводни олуk *m*; ~ säure *f*
= Nitriersäure; ~seife *f* сапун *m* од отпа-
дака; ~spinnerei' *f* ✕ предење *n* (и. предео-
ница) (памучних) отпадака; ~ stoffe *m pl.*
отпац (уп. Abfall 7); ~stück *n* отпадак *m*.

a'b|fangen I *tr.* 1. j-m die Tauben ~ ухва-
тити (и. похватити) чије голубове; j-m das
Wasser ~ одвести коме воду, навести кри-
шом на своје земљиште. 2. хватати, ухва-
тити, затећи, затицати. 3. ✕ убити, закла-
ти ловачким пожом. 4. ✕ прихватити, при-
хватати, подупрети, подупирати. II **A'b|**
fangen *n* хватање; подупирање.

a'b|färben I *tr.* обојити. II *intr.* (h) пушта-
ти (и. пустити) боју; abgefärbt избледео.
III **A'b|färben** *n* = Abmalen.

a'b|fasen = abkanten.

a'b|fasern I *tr.* 1. (о)требити од конача. 2. ис-
кецати, искрзати. II *intr.* (h) и sich ~ иске-
цати се, искосити се.

a'b|fassen *tr.* 1. ухватити, похватати; sich ~
lassen дати се ухватити (и. укебати). 2.
саставити, састављати, уредити. 3. ✕ раз-
мерити, размеравати, разделити и за про-
дају удесити. 4. ✕ одмотати. 5. ✕ савити,
превити (гвожђе). II **A'b|fassen** *n*, **A'b|fassung**
f састављање, уређивање.

A'b|fasser *m* састављач, уређивач.

a'b|fasten I *tr.* отпостити, отпаштити, постом
испаштати, постом окаја(ва)ти II sich ~ ис-
постити се, пошћењем се изнурити. III **A'b|**
fasten *n* отпаштање, испаштање постом.

a'b|faulen I *intr.* (s) услед труљења (и. пњи-
љења) о(т)пасти, одвојити се. II **A'b|faulen**
n трулеж *f*.

a'b|fechten *tr.* 1. j-m et ~ изборити што од
кога, борбом узети коме што. 2. *fam.* проћи
просећи, обићи прошњом.

a'b|federn I *tr.* 1. скинути (и. (по)скидати) пер-
је са (*acc.*). 2. оч(ер)упати, окупити. II
intr. (h) митарити се.

a'b|fegen I *tr.* 1. (по)чистити, помести. 2. ✕
скидати, чистити (кожицу с рогова). 3. ~d
за чишћење, прочишћавање. II *intr.* (s) ши-
шати, брисати, ићи брзином ветра. III **A'b|**
fegen *n* чишћење, метење.

A'b|feger *m*, ~in *f* чистач, -ица.

a'b|feilen I *tr.* отурпити, остругати турпи-
јом, скинути (и. скидати) турпијом.

A'b|feilicht *n* = Feilicht.

A'b|teil raspel *f* крупна турпија.

a'b|feilschen *tr.* — abhandeln 4.

a'b|feimen *tr.* опенити, скинути (и. скидати)
нечистоћу са; *fig.* изоштрити, начинити да
оштро чује.

a'b|fertigen I *tr.* 1. отпратити, отпрахати,
отправити, отпрањати, отпремити, отпре-
мати, одашиљати, одаслати, послати; ота-
расити се; е-п mit е-г Kleinigkeit ~ према-
зати коме зубе; et. eilig ~ спетљати, сман-
дрљати што. 2. // ис-, от|пратити, *fam.*
сургунисати, отарасити се (кога, чега), кур-
талисати се (кога, чега); sich ~ lassen mit
(*dat.*) задовољити се (*abl.*), пристати на
(*acc.*). II **A'b|fertigen** *n*, **A'b|fertigung** *f* 1. от-
прахање, отпрема(ње), отпрањање, отпра-
ва; = seine Abfertigung erhalten узети своје
хартије. 2. *fig.* одбијање.

A'b|fertigungs... ~schein *m*, ~schreiben *n* (на-
риска) декларација *f*, ~stelle *f* отпрема-
лиште *n*, отправилиште *n*, ~zeit *f* време *n*
отпремања, време отпрањања.

a'b|fetten I *tr.* 1. ~ замастити, замашива-
ти. 2. маст скинути (и. скидати) (*acc.*) са.
II *intr.* (h) мастиги, пуштати (и. пустити)
маст. III **A'b|fetten** *n* скидање масти.

a'b|feuern I *tr.* 1. ис-, о|палити, скресати. II
intr. (v) 1. (о)палити, пуцати; преста(ја)ти
с палбом. 2. пуштати (и. пуштати) да се ва-
тра угаси. III **A'b|feuern** *n*, **A'b|feuerung** *f*.
палба. [гати, рђаво отсвирати.]

a'b|fiedeln *tr.* одгудети, отшкрипати, отстру-
л

a'b|filtrieren I *tr.* исфильтровати, процедити,
процеђивати. II **A'b|filtrieren** *n* филтровање,
процеђивање.

a'b|filzen *tr.* 1. скинути (и. скидати) клобу-
чину (и. пуст) са. 2. *fam. fig.* избрусити.

a'b|finden I *tr.* намири(ва)ти, (ис)платити; о-
бештетити, накнадити, дати накнаду, апа-
нажу; man hat ihn mit einer Kleinigkeit abge-
funden морао се задовољити једном ситни-
цом (и. маленкошћу). II sich mit j-m ~ на-
мирити се, на-, по|равнати се, нагодити се,
споразумети с ким; sich mit et. ~ задовољ-
ити се чим, приста(ја)ти на што; sie haben
sich dahin mit ea. abgefunden, daß... спора-
зумели су се да...; *fig.* sich mit seinem Ge-

wissen abfinden измирити се са својом савешћу. III A'b|findung *f* намирење *n*, поравнање *n*, нагодба, наравнање *n*, апанажа; обештећење *n*, оштета, накнада, *fig.* Abfindung des Gewissens измирење *n* са савешћу.

A'b|findling *m* намиреник.

A'b|findungs...: ~geld *n*, ~summe *f* накнада, новац (и. свота) за намирење (и. за поравнање), отпремнина; ~vertrag *m* уговор о поравнању (и. о нагодби); ~vorschlag *m* предлог за поравнање (и. за нагодбу). [вати.]

a'b|fliegen *tr.* ижицати, исфићкати, нажирити. A'b|flischen I *tr.* 1. похватати (и. попецати, половити) рибе из, пецајући уклонити. 2. *fig.* das Beste ~ скинути кајмак са; е-т ет. ~ придићи коме што. II *intr.* (h) *abs.* престати с риболовом, престати са хватањем риба. [стражњицу (acc.: dat.).]

a'b|flitzen *tr.* ижицати, исфићкати, нажирити.

a'b|flachen I *tr.* 1. спљоштити, спљоштавати, спљескати, за-, појравнити. 2. = abdachen. II A'b|flachung {*abflächung*} *f* спљоштавање *n*, спљоштење *n*, за-, појрављивање *n*. [угљена. 2. опалити, осмудити.]

a'b|flammen *tr.* 1. држати над ватром од.

a'b|flattern I *intr.* (s) одлепшати, лепршајући се одлетети. II *sich* ~ посустати од лепршања, изнемоћи лепршајући се.

a'b|flauen *tr.* (h) (о)лабавети (и *fig.*), стиша(ва)ти се.

a'b|flaue(r)n I *tr.* 1. (о)прати, испрати, очистити. 2. исп(и)рати. II A'b|flaue(r)n *n* прање, чишћење.

A'b|flau...: {*abflau-*} ~faß *n* буре за испирање; ~herd *m* пралиште *n*.

a'b|flechten *tr.* расплести, расплетати.

a'b|flecken *intr.* (h) остављати мрље, пуштати (о боји), пустити (уп. abfärben).

A'b|fleisch..., a'b|fleischen в. Ausfleisch..., ausfleischen.

a'b|fliegen *intr.* (a) одлетети, одлетати.

a'b|fließen I *intr.* (s) 1. отећи, отицати, оди-лазати. 2. протећи, протицати. 3. проистицати, проистећи, потицати, потећи. II A'b|fließen *n* отицање.

a'b|flöhen *fam.* I *tr.* (о)требити од бува. II *sich* ~ (о)требити се од бува.

a'b|flößen *tr.* 1. сплаварити, спустити (и. спуштати) (низ воду). 2. сплавити, сплављати (= скинути, скидати кајмак с млека; скинути што плива на површини; опрати земљу итд.).

a'b|fluchten *tr.* повући (и. повлачити, обележити, обележавати) линију (и. црту) грађења.

A'b|flug *m* одлет, одлетање *n*, полет, полетање *n*, слет, слетање *n*.

A'b|flug...: ~bahn *f* = Anlaufbahn; ~platz *m* од-, појлетиште *n*.

A'b|fluß *m* 1. отицај, отицање *n*, оток; оди-лазак, одилажење *n*; истек (К.); в. Anfluß 1. 2. отицалиште *n*, одвод, рупа *f* (и. место *n*) за отицање.

A'b|fluß...: ~graben *m* вада *f*, јаз; ~kurve *f* крива (и. кривуља) надоласка и опадања; ~rinne *f.* а) = ~graben, б) лив *m*; ~rohr *n*, ~röhre *f* (цев) одводница, одводна цев; ~

ventil *n* (вентил) оточник *m*, вентил за ота-кање; ~wasser *n* прљава вода *f*.

a'b|fluten *intr.* (s) отећи, отицати, повући се.

a'b|fodern в. abfordern.

a'b|fohlen *intr.* (h) иждребити се, престати са ждребљењем.

A'b|folge *f* след *m*, ред *m*, низ *m*.

a'b|folgen I *tr.* и *intr.* (s) j-m et. ~ (lassen) преда(ва)ти, изда(ва)ти коме што (обични-је: verabfolgen). II A'b|folgung *f* предаја.

a'b|fordern I *tr.* 1. j-m et. ~ захтевати, тражити што од кога; X die Parole ~ при-мити лозинку. 2. Gott hat ihn abgefordert Бог га је позвао к себи, Бог га је примио. 3. = zurückrufen. II A'b|fordern *n*. A'b|forde- rung *f* захтев *m*, захтевање, тражење, тра-жња; опозивање (в. Abberufung).

A'b|forderungs...: ~brief *m* опозивно писмо *n*.

A'b|form *f* калуп *m*.

a'b|formen *tr.* 1. начинити (и. (на)правити) ка-луп (и. отисак). 2. скинути (и. скидати) с ка-лупа. II A'b|formen *n*, A'b|formung *f* правље-ње калупа, отиска.

a'b|forsten *tr.* в. = abholzen 1.

a'b|fragen I *tr.* 1. испитивати, питати; j-m die Künste ~ испитати кога, докучити (тајну) од кога 2. испит(ив)ати, пропитати, преслиша- (ва)ти (dat.: acc). II *sich* ~ посустати испи-тујући.

a'b|fräsen *tr.* X глодати, скидати глодањем (дужину, крајеве), дотер(ив)ати.

a'b|fressen *tr.* (по)јести, (по)ждрати, обрстити. a'b|friieren *intr.* (s) и *tr.* отпасти (и. отпадати) од зиме, од мрза; ihm ist ein Finger abge- frozen, er hat sich (dat.) einen Finger abge- frozen један му је прст промрзао и отпао; промрзнути.

a'b|fühlen *tr.* *fig.* j-m et. ~ осетити што на коме, осећати да му је што у души.

A'b|fuhr *f* 1. и ~e *f* одвоз *m*, одвожење *n*, одношење *n* (колима), чишћење *n* (нужника). 2. онеспособљење *n* за борбу.

A'b|fuhr...: одвозни..., преносни..., ...за одвоз, ...за одвожење, ...за чишћење (нужничких јама).

A'b|führ...: ~arbeit *f* стањивање *n*, истезање *n* (жице); ~eisen *n* стањивачица *f*, алатка (и. справа) *f* за стањивање, истезање; ~mit- tel *n* *f* средство за чишћење; ~mittel geben дати (и. давати) на чишћење.

a'b|führen I *tr.* 1. одвести (*praes.* одведем), одводити; одвести (*praes.* одвезем), одво-зити. 2. X die Wache ~ сменити (и. сме-њивати) стражу. 3. одвести, одводити, од-враћати (е-н Fluß реку); завести (е-н vom Wege кога с пута); das führt mich zu weit von meinem Gegenstande ab то ме сувише далеко одводи од мога предмета, са тога се сувише удаљујем од свога предмета. 4. *f* (про)чистити; ~d за (и. на) чишћење; као *intr.* (h) (про)чистити се. 5. (ис)платити, по-ложити (е-е Summe своту). 6. *mach.* j-p ~ оне-способити кога за борбу. 7. *fam.* отпрати-ти (уп. abfertigen 1 2). 8. X стањи(ва)ти. 9. X обучити, обучавати. II *sich* ~ извући се, от-

шућати се, измигољити се. III A'b'führen *n*, A'b'führung *f* одвожење, одвоз *m*, пренос *m*; исплата, полагање; *f* чишћење, прочишћавање; *⊗* стањивање (жица).

A'b'führer *⊗ m* стањивач.

A'b'führungs...: ~kanal *m* *⊗* одводни канал, одводна цев *f*, ~kosten *pl.* трошкови *m pl.* за стањивање (и. око стањивања); ~mittel *n* *f* = Abführmittel; ~zeit *f* *×* време *n* смење (страже).

a'b'füllen I *tr.* 1. скинути, скидати, сплавити (das Fett von... маст са...); 2. одасути, одасипати, одли(ва)ти; претакасти, преточити, разли(ва)ти. 3. однети. II A'b'füllen *n*, A'b'füllung *f* одасипање, одливање; претакање.

a'b'füllen' *intr.* = abfohlen [разливање.]

a'b'füttern, *pop.* a'b'futtern I *tr.* 1. накрмити, нахранити. 2. *fam.* Gäste ~ нахранити госте, гозбом отрести се обавезе према гостима. II A'b'füttern *n*, A'b'fütterung *f* накрмљивање, накрмљење, нахрањење.

A'b'gabe *f* 1. предаја; wir bitten um gefällige ~ der Einlage молимо да изволите вратити прилог. 2. дажбина, даћа, порез *m*, дација, данак *m*, намет *m*. 3. *⊗* упутница, дознака, чек *m*, меница. 4. *jn.* продавница.

A'b'gabeln..., a'b'gabeln...: *⊗*frei *a.* а) ослобођен од порезе, б) *⊗*freie Ware нетаксирана роба; ~freiheit *f* ослобођење *n* од порезе, од дажбина; *⊗*pflüchtig *a* обавезан да плаћа порезу, опорезњив; ~wesen *n* порески систем *m*. [посустати какојући.]

a'b'gackern *fam.* I *tr.* откакотати. II sich ~] a'b'gaffen I *tr.* е-м *et.* ~ научити што блењући (и. пиљећи) у кога. II sich ~ посустати бленући.

A'b'gang *m* 1. одлазак, отход, полазак, одилазак, оди(ла)жење *n*. 2. излазак (из), иступање *n* (из). 3. *⊗* прођа *f*; keinen ~ finden немат прође. 4. растур, губитак, мањак. 5. *f* одлив (von Blut, Galle крви, жучи); побачај, пометање *n*. 6. = Abfall 7.; in ~ kommen избочијати се, проћи, застаре(ва)ти.

a'b'gänglich {*äp|gɛ̃n.äx*} *a* 1. *⊗* добре прође (*gen. sg.*), с добром прођом, тражен. 2. кога нема, чега нема; загубљен, забачен; er ist ~ нема га. 3. похабан, излизан; ~ werden избочијати се, изићи из моде, проћи.

A'b'gänglich {*äp|gɛ̃n.län*} *m* 2g' 1. = Abfall 7. 2. *f* помече *n*, пометено (и. побачено) дете.

A'b'gängsel {*äp|gɛ̃n.ɜ*} *n* 2l = Abfall 7.

A'b'gangs... {*äp|gɛ̃n.ɜ*}: ~dampf *m* *⊗* пара *f* која излази; ~prüfung *f.* die ~prüfung (machen) полагасти завршни испит, испит *m* зрелости; ~station *f* полазна станица; ~winkel *m* *⊗* угао (и. кут) скретања; ~zeit *f* време *n* поласка; ~zeugnis *n* сведочанство о испиту

a'b'gären *intr.* (*h*) преврети. [зрелости.]

A'b'gas *n* гас (и. плин) *m* који излази, одлазни гас (и. плин).

A'b'gas... {*äp|gɛ̃n.ɜ*}: ~turbine *f* *⊗* турбина содазним гасом (и. плин); ~verlust *m* *⊗* губитак одлазног гаса (и. плина).

a'b'gattern *tr.* 1. затворити (и. затварати)

решетком. 2. *fam.* j-m *et.* ~ укебати што од кога.

[кога на подвалу.]

a'b'gaukeln *fam. tr.* j-m *et.* ~ измамити што од

a'b'gaunern *fam. tr.* j-m *et.* ~ измамити што од кога на каишарски начин, укаишарити што кому.

a'b'gebacken *pp.* и *a* в. abbacken.

a'b'geben I *tr.* 1. преда(ва)ти, дати; Gepäck ~ преда(ва)ти пртљаг; (eigenhändig) abzugeben ... предати у руке, предати лично...; seine Karte bei j-m ~ оставити своју карту код кога. 2. ein Urteil ~ да(ва)ти суд, донети (и. доносити) суд; seine Meinung über et. ~ дати своје мишљење о чему; seine Stimme ~ да(ва)ти свој глас. 3. *⊗* e-n Wechsel auf j-n ~ вући меницу на кога. 4. *fam.* j-m eins oder et. ~ опаучити кога, дати коме што. 5. viel an Steuern ~ да(ва)ти много за порезу, плаћати велику порезу. 6. (про)давати, уступити; *⊗* *fam.* für (и. um) diesen Preis gibt man nichts davon ab по то се то не продаје, по то се то не даје; er gibt niemandem was ab он ником ништа не да (и. не даје). 7. отрести се (чега). 8. претстављати, бити (*acc.* *nom.*), (по)служити као; die Mittelsperson ~ бити посредник; er wird e-n guten Soldaten ~ од њега (или: он) ће бити добар војник. II *imp.* пасти, бити; es wird (Schläge, Regen usw.) ~ биће (батица, кише итд.); es wird wenig ~ мало ће пасти, биће мало зараде. III *intr.* (*h*) 1. (*opp.* angeben) (по)делити последњи (карте). 2. *⊗* преста(ја)ти сгоњењем. 3. изгубити млечњаке (за коња). IV sich ~ занимати се, бавити се (mit et. чим); sich mit e-m ~ аћати се (и. петљати) с ким, бавити се, бактати се, дружити се; mit solchen Leuten gebe ich mich nicht ab са таквим људима немам посла. V A'b'geben *n* Abgeben des Gepäcks предавање пртљага; *⊗* испуштање (von Gasen гасова, плинуса).

a'b'gebrannt {*äp|gɛ̃brɔ̃nt*} в. abbrennen III.

a'b'gebrecht {*äp|gɛ̃brɛ̃xt*} в. abbrechen I 7.

a'b'gebrochen {*äp|gɛ̃brɔ̃xn*} в. abbrechen IV.

A'b'gebrochenheit {*~xɔ̃t*} *f* 3b испрекиданост, истрганост. [*fig.* в. angebunden.]

a'b'gebunden {*äp|gɛ̃bʊndn*} *p.* *p.* од abbinden;]

a'b'gedroschen {*äp|gɛ̃drɔ̃ʃn*} в. abdrösch.

A'b'gedroschenheit {*~xɔ̃t*} *fam.* *f* отруаност, изанђалост. [ник, отпадница]

A'b'gefallene(r) {*äp|gɛ̃fɔ̃lln(ɐ)*} *s.* отпад-

a'b'gefeimt {*äp|gɛ̃fɛ̃mt*} в. abfeimen, *p.* *p.* и *a*

опењен; утанчан (Ltz.); препреден, префри-

ган, лукав, ~er Schurke препредењак, пре-

предењак; A'b'gefeimtheit {*~xɔ̃t*} *fam.*

f 3b препреденост, префриганост.

a'b'gefunden {*äp|gɛ̃fʊndn*} *p.* *p.* в. abfinden.

a'b'gegangen {*äp|gɛ̃gɔ̃gn*} *p.* *p.* в. abgehen.

a'b'geglitten {*äp|gɛ̃glitn*} *p.* *p.* в. abgleiten.

a'b'gegossen {*äp|gɛ̃gɔ̃sn*} *p.* *p.* в. abgießen.

a'b'gegriffen {*äp|gɛ̃grɪfn*} *p.* *p.* в. abgreifen.

a'b'gehen I *intr.* (*s*) 1. (*opp.* ankommen) отићи,

одлазити, отходити; ~ lassen: а) (ис)посла-

ти (Waren робу), б) пустићи, пуштати у сао-

браћај, с) испалити (тон). 2. ab-und zu-gehen

одлазити и долазити, отходити и доходити;

в. auf II. 3. mit Tode ~ отићи, умрети; *fam.* zur großen Armee ~ отићи (и. одлазити) Bory на истину, отићи на онај свет; (das Feuer) ~ lassen пустити да се (ватра) угаси; eine Gewohnheit ~ lassen избочијати (што). 4. ♀ die Frucht ist ihr abgegangen побацила је, помела је; es ist ihm ein Wurm abgegangen изба- цио је глисту. 5. odvajati се, одвојити се; отпадати. 6. odvajati се, одвојити се, уда- љити се; von einem Amte ~ оставити слу- жбу; abgegangener Beamter чиновник у о- ставци; von der Schule ~ изићи из школе, оставити школу; von seiner Meinung ~ од- дустати од свога мишљења, променити своје мишљење; da geht der Weg ab ту се о- дваја пут. 7. davon geht noch et. ab од тога има још нешто да се одбије (и. одузме); von dieser Summe geht nichts ab од ове своте нема ништа да се одбије, ништа се не полушта; was ihm an Fähigkeit abgeht, ersetzt er... што му недостаје у способ- ности, он надокнађује...; sich nichts ~ las- sen ништа себи не ускраћивати (и. ускра- тити), ничега се не лишавати (и. лишити), *fam.* не бити с раскида; der treue Diener geht ihm ab нема му вернога слуге, осећа пра- знину, што верни слуга није код њега; ihm geht alle tiefe Bildung ab он нема никаквог дубљег образовања; das ginge mir ab *iro.* то би ми требало; tausend Mark gehen für Spesen ab хиљаду марака иду на тро- шкове. 8. ❧ ићи, имати прођу, продавати се; gut ~ имати добру прођу, бити добре прође; schlecht ~ немати прође, слабо се продавати, ићи рђаво. 9. свршити се, проћи; alles ist gut abgegangen све се добро свр- шило; es geht nicht ohne Schläge ab неће се свршити без батина, неће проћи без туче. II *tr.* 1. (по)хабати идењем, излизати идући; sich (*dat.*) die Beine nach et. (*dat.*) ~ оби- (ја)ти ноге за чим, поломити ноге за чим. 2. премерити (и. премеравати) ходом (и. хо- дајући). 3. *fam.* abgegangen werden бити на- јурен. III A'b|gehen *n* = Abgang 1., 2.; Ab- und Zu-gehen *n* одлажење и долажење, од- лазак и долазак *m*.

a'b|geigen *tr.* одгудети, отсвирати.

a'b|geißeln *tr.* ишибати.

a'b|geizen I *tr.* s-m Munde et. ~ откинути (и. откидати) од уста (својих). 2. доби(ја)ти твр- дичењем. 3. извући, извлачити (eine doppelte Ernte двоструку жетву). II sich ~ уморити себе гврдичењем.

a'b|gelebt {aп|г|лeп|т} в. ableben IV.

A'b|gelebtheit {~xā|т} *f* преживелост, гро(х)- нулост, истрошеност.

a'b|gelegen {aп|г|лeг|eн} в. abliegen IV.

A'b|gelegenheit {~xā|т} *f* 3b удаљеност, заба- ченост; удаљено место *n*.

a'b|geloben *tr.* ich habe es abgelobt заклео сам се да нећу више то (у)чинити.

a'b|gemessen {aп|г|мeс|eн} *p. p.* и *a* одмерен; A'b|gemessenheit {~xā|т} 3b *f* одмереност, уздржљивост; тачност.

a'b|geneigt {aп|г|нeк|т} в. abneigen III; A'b|-

geneigtheit {~xā|т} *f* 3b ненаклоњеност, од- вратност.

a'b|genutzt {aп|г|нyц|т} в. abnutzen III; A'b|ge- nutztsein {~zā|н} *n* 2l б. *pl.* похабаност *f*, из- лизаност *f*, изрибаност *f*.

A'b|geordnete(r) {aп|г|дpдн|т|e|p|} *s* ❧ 1. иза- сланик. 2. (народни) посланик. — Уп. Ab- gesandter, Gesandter, Botschafter.

A'b|geordneten... {aп|г|дpдн|т|e|н|} ~amt *n* по- слаништво, посланички мандат *m*; ~haus *n* народна скупштина *f*, (Хр.) сабор *m*; ~wahl *f* избор *m* посланика.

a'b|geplattet {aп|г|п|лeт|т|e|т} в. abplatten.

a'b|gerben *tr.* 1. ❧ уштавити. 2. *fam. fig.* из- мазати, излемати.

a'b|gerieben {aп|г|p|и|б|e|н} в. abreiben III; Ab- geriebenheit {~xā|т} *f* 3b препређеност.

A'b|gerindetsein *n* 2l б. *pl.* огуљеност *f*.

a'b|gerissen {aп|г|p|и|с|e|н} в. abreißen IV; A'b|gerissenheit {~xā|т} *f* 3b исцепаност, поце- паност, издераност, подераност; испрекида- ност, истрганост.

a'b|gerundet {aп|г|p|yнд|e|т|} в. abrunden; A'b|gerundet sein {~zā|н} *n* 2l б. *pl.* заокругље- ност *f*, заобљеност *f*, заокруженост *f*.

a'b|gesagt {aп|г|з|aк|т} *p. p.* и *a* в. absagen.

A'b|gesandte(r) (*s*) 1. иза-,ода|сланик. 2. по- сланик, амбасадор. — Уп. Abgeordneter.

A'b|geschält|sein {aп|г|шeл|т|zā|н} *n* 2l б. *pl.* ољушћеност *f*, огуљеност *f*.

a'b|geschieden {aп|г|ш|и|д|e|н} в. abscheiden; A'b|geschiedenheit {~xā|т} *f* 3b повученост, оса- мљеност.

a'b|geschliffen {aп|г|ш|л|и|ф|e|н} *p. p.* и *a* в. ab- schleifen; A'b|geschliffenheit {~xā|т} *f* 3b у- глаћеност, уљућеност.

a'b|geschlossen {aп|г|ш|л|oс|e|н} *p. p.* и *a* в. ab- schießen; A'b|gegeschlossenheit {~xā|т} *f* 3b издвојеност; ~ in sich завршеност.

A'b|geschmack *m* неукусност *f*.

a'b|geschmackt {aп|г|ш|м|aк|т} I *a* неукусан, бљутав; ~e Reden бљутавост, будалаштине.

II A'b|geschmackte(s) *n* (оно што је) неу- кусно, бљутаво; A'b|geschmacktheit {~xā|т} *f* 3b неукусност, бљутавост.

a'b|geschnitten {aп|г|ш|н|e|т|e|н} *p. p.* од ab- schneiden; A'b|geschnittenheit {~xā|т} *f* 3b

a'b|geschossen в. abschießen. [отсеченост.]

a'b|geschworen в. abschwören.

a'b|gesinnt / *a* ненаклоњен (Sch.).

A'b|gesondertheit {aп|г|з|дн|e|p|т|хā|т} *f* 3b од- војеност, издвојеност.

a'b|gespannt {aп|г|ш|п|aнт|} в. abspannen; A'b|gespanntheit {~xā|т} *f* 3b замор *m*, малак- салост, замореност; утученост.

a'b|gestanden *p. p.* и *a* в. abstehen.

a'b|gestorben {aп|г|ш|т|дpб|e|н} *p. p.* од abster- ben; A'b|gestorbenheit {~xā|т} *f* 3b обамп- лост, неосетљивост.

a'b|gestoßen *p. p.* и *a* в. abstoßen.

a'b|gestumpft {aп|г|ш|т|yмф|т} в. abstumpfen; A'b|gestumptheit {~xā|т} *f* 3b, A'b|gestumpft- sein {~zā|н} *n* 2l б. *pl.* отупелост *f*.

a'b|getan *p. p.* од abtun.

a'b|getragen {aп|г|тpаг|e|н} *p. p.* од abtragen;

A'b|getragen|sein {~здрн} *n* 2l б. *pl.* изношеност *f*, показаност *f*, изизаност *f*.

a'b|getrieben *p. p.* од abtreiben.

a'b|gewinnen *l tr.* надби(ја)ти, добити, савладати (*dat.: acc.*), (за)добити, наћи (*dat.* у), ухватити, измамити; (пре)отети; es e-m ~ и. e-m den Schritt ~ до-, над|бити кога; ihr habt mir's abgewonnen надбили сте ме, добили сте ме; j-m Liebe ~ задобити чију љубав; j-m den Vorsprung ~ претећи (и. претицати) кога; dem Leben schöne Seiten abzugewinnen wissen умети узети живот с његове лепе стране; e-r Sache keinen Geschmack ~ көп-пен не моћи наћи задовољства у некој ствари: man kann ihm kein Wort ~ не можеш му речи извући; sich (*dat.*) et. ~ преломити се на што, одлучити се на што; et. von e-m ~ (за)добити што од кога. II A'b|gewinnung *f* задобијање *n*; преотимање *n*, о-а a'b|gewogen *p. p.* од abwägen. [имање *n*. I a'b|gewöhnen *l tr.* 1. j-m (✓ j. von) et. ~ одвићи (и. одвикнути, одвикавати), одучити, -авати кога од чега; sich (*dat.*) et. ~ одвићи се, одвикавати се од чега. 2. = entwöhnen. II A'b|gewöhnen *n*. A'b|gewöhnung *f* одвика-вање, одучавање; одбијање (детета од сисе).

a'b|gewonnen *p. p.* од abgewinnen.

a'b|gezehrt {an|ruept} *v.* abzehren; A'b|geze-
hrtheit *f* 3b испијеност, усуканост, измр-
шавелост.

a'b|gezogen {an|rueg n} *v.* abziehen; A'b|ge-
zogenheit {~хз} *f* = Abgeschiedenheit; ан-
страктност.

a'b|gießen *l tr.* 1. одли(ва)ти, одасути, одаси-
пати, просути. 2. ✎ оточити (и. отакати) теч-
ност која се избистрила, избистрити. 3. ✎
одли(ва)ти, сали(ва)ти (у калупу). II A'b|gie-
ßen *n*. A'b|gießung *f* ✎ phal. отакање изби-
стрене течности, избистравање; одливање,
просипање; од-, саливање (у калупу).

a'b|gipfeln ✓ *tr.* окресати (врх). [ком.]

a'b|gittern *tr.* одвојити (и. одвајати) решет-
I A'b|glanz *m* отсјај, одблесак (и *fig.*), отсев.

a'b|glänzen *tr.* одби(ја)ти, огледати.

a'b|glätten *l tr.* углачати, угладити (и *fig.*).

II A'b|glätten *n*. A'b|glättung *f* углача(ва)ње.

a'b|gleichen *l tr.* 1. поравнити, поравњивати,
изравнати, изравњавати. 2. ✎ Schuld und
Forderung ~ направити (и. закључити) би-
ланс, изравнати. 3. ✎ заравнити, заравњи-
вати, горе начинити водоравним; abge-
glichen изравнат, на истом разу, на истом
нивоу; кајарити, удесити (тежину новца);
поравнити, дотерати, удесити. II A'b|glei-
chen *n*. A'b|gleichung *f* по-, изравњавање,
по-, изравњење, заравњавање, заравњење;
кајарање, удешавање (тежине новца).

A'b|gleich... {an|glēx-}: ~feile *f* турпија за по-
равњавање; ~stange ✎ *f* полука; ~wage *f*
теразије за кајарање (новца). [gleich.]

A'b|gleichungs... {an|glēxun-s-} услож. — Ab-
I a'b|gleiten *l intr.* (s) 1. склизнути; *fig.* alle
Ermahnungen gleiten an ihm ab тај не хаје
ни за какве опомене. 2. оклизнути се и па-
сти II A'b|gleiten *n* склизнуће.

a'b|glimmen *l intr.* (s) дотиња(ва)ти, (у)тр-
нути. II A'b|glimmen *n*. A'b|glimmung {an|
glimung-} *f* дотињавање, утрнуће. [(ce). I

a'b|glitschen *intr.* (s) j-m литнути, склизнути

a'b|glühen *l tr.* 1. усија(ва)ти, ужари(ва)ти. 2.
загрејати (Wein вино). II *intr.* (s) (из)губити
усијање, престати бити усијан (и. ужарен),
fig. раскладити се. III A'b|glühen *n*. A'b|
glühung *f* усија(ва)ње, ужаривање, ужарење.

a'b|gnaden *tr.* (от)пустити у милости.

A'b|gott ✎ кумир, идол; *fig.* j-n (et.) zu sei-
nem ~e machen начинити кога (што) сво-
јим кумиром (и. идолом), обожавати кога
(што); sein eigener ~ sein обожавати себе
(сама).

A'b|gott... {an|röt-}: ~anbeter(in *f*) *v.* Götzen-
diener; ~schlange *f* ✎ змијски цар *m*.

Ab|götterei {an|götterei} *f* 3b идолопоклонство
n, обожавање *n* кумира; mit e-m ~ treiben
обожавати (кога).

a'b|göttisch {an|götisch} *a* идолопоклонички;
adv. ~ verehren (идолопоклонички) обожа-
вати.

A'b|grabe... {an|grab-}: ~arbeiten *pl.* радови
m pl. на откопавању и (поравњавању).

a'b|graben *l tr.* 1. откопа(ва)ти, спустити ко-
пајући, копајући поравнити. 2. откопати, ко-
пањем одузети. 3. одвратити (копањем), од-
вести (*praes.* одведем); пресећи. 4. откопа-
ти, ровом ограничити (ein Feld ноље). II A'b|
graben *n*. A'b|grabung {an|grabun-} *f* откопа-
вање, поравњавање; одвраћање, одвођење.

a'b|grämen: sich ~ искидати се, ослабети

a'b|grapsen *fam. tr.* отети. [од једа.]

a'b|grasen *tr.* (по)пасти; обрстити; покосити,
косити траву; *fig.* hier ist schon alles abge-
grast овде је све обршено.

a'b|greifen *l tr.* (и sich ~) хватањем поха-
бати (се), од хватања излизати (се). II A'b|
greifen *n* лизање (новца).

a'b|grenzen *l tr.* омеђити, омеђавати, ме-
ђ(аш)ити, ограничити, ограничавати, ~d *p.*
pr. и *a* међни, гранични. II A'b|grenzen *n*,
A'b|grenzung {an|grenzun-} *f* о-, раз|гранича-
вање, о-, раз|граничење, омеђавање, омеђе-
ње; *fig.* граница.

A'b|grund *m* понор (и *fig.*), провалија *f*, про-
пасть *f*, (grundloser) — бездан, бездана *f*.

a'b|grundwärts {an|gründt|vertc} *adv.* ка
понору, ка бездани.

a'b|gucken *F tr.* 1. j-m eine Kunst ~ научити
неку вештину од кога гледајући (како то
овај ради). 2. sich (*dat.*) die Augen ~ за-
морити очи гледајући.

A'b|gunst *f* 1. = Abneigung. 2. = Mißgunst.

a'b|günstig *a* = mißgünstig. [вати.]

a'b|gurgeln *tr.* 1. заклати. 2. из грла (от)не-
I a'b|gürten *tr.* отпас(ив)ати, распас(ив)ати; ein

Pferd ~ скинути (и. скидати) коњу колан.

A'b|guß *m* 1. одлив, одливање *n*, просипање *n*.

2. одлив(ено), просуто. 3. ✎ одлив, салив,
од-, саливање *n* (у калупу). 4. одлив, салив,
(оно што је) од-, саливено; ✎ клише *n*. 5.
одливалиште *n*, одливник, отвор за одлива-
ње, отицалиште *n*, цев *f* за отицање.

A'b'guß..., **a'b' guß...** {*ān, ryc-*}. **2. fertig** а готов да се (од)лије, спреман да се метне у калуп; **~gerät** *n* алатке *fpl.* за одливање (и. ливење). **a'b'gründig**, **a'b' gründlich** а без дна дубок; дубок као бездан, као понор; темељит.

a'b'guten *tr.* намирити новцем и имањем. **a'b'haaren** *l tr.* скидати длаке, скинути длаку.

II intr. (из)губити длаку. **a'b'haben** *F tr.* 1. den Hut ~ имати шешир у руци. 2. добити; er will et. ~ он тражи од тога свој део.

a'b'hacken *tr.* одрубити (секиром), одрубљивати, отсећи, отсецати, одрез(ив)ати.

a'b'hadern *tr.* е-м et. ~ испарбити коме што, свањом добити што од кога.

a'b'hageln *intr.*, *imp.* (*h*) и *tr.* es hat (sich) abgehagelt испадло се град; das Wetter hat (oder es sind) alle Blüten abgehagelt град је омлатио све цветове.

a'b'hagern *intr.* (*s*) омршавети, смршати. **a'b'hakeln** *tr.* 1. = abhaken. 2. искукичати, кукичањем израдити, прегледањем (и. прегледајући) прекукичати.

a'b'haken *tr.* отквачи(ва)ти, откачи(ва)ти, откопча(ва)ти, откучи(ва)ти. **a'b'haltern** *tr.* скинути (и. скидати) удар | **a'b'halsen** *tr.* (из)грлити. {*(acc. dat.)* }

a'b'halten *l tr.* 1. j-n von et. ~ држати кога удаљеног од чега, задржати, *fig.* задржавати, уздржа(ва)ти, не да(ва)ти, спречавати; j-n vom Arbeiten ~ спречавати кога у раду, задржавати кога од рада; wenn ich Sie im geringsten abhalte ако Вам и најмање сметам. 2. ein Kind ~ поканити у страну дете (да иде напоље), држати дете да (с)врши нужду. 3. одржа(ва)ти (скупштину, рочиште итд.); abgehalten werden држати се, бити; Gottesdienst ~ отслужити службу Божију; e-e Trupperschau ~ одржати смотре над војском (и. трупама). **II intr.** (*h*) = vom Lande ~ држати на пучину; vom Winde ~ добити ветар позади. **III A'b'halten** *n*, **A'b'haltung** *f* задржавање, заустављање, спречавање, сметање; Abhaltung ~ haben бити спречаван (и. спречен); Abhaltung eines Festes прослава, прослављање *n*, Abhaltung einer Sitzung држање *n* седнице; die Abhaltung des Marktes fand statt било је пијаце, био је сајам (и. вањар); Abhaltung einer Schulinspektion (надзорнички) преглед *m* школе. *Уп.* aufhalten; hindern, verhindern; wehren, verwehren, untersagen, verbieten.

A'b'halter *m* задржавач. **a'b'hämmern** *tr.* одбити (и. одбијати) чекињем, обити (и. обижати) чекињем. **a'b'handeln** *tr.* 1. уговорити, погодити се (*acc.* о, за), погађати се. 2. расправљати, расправити, претрести, претресати. 3. купити, куповати (е-м et. што од кога). 4. погађањем добити нижу цену, исцењкати; er läßt sich nichts ~ он не пушта (и. не попушта) ништа од цене.

ab'handen {*ān, xān-ā*} *adv.*, *✓ a.* ~ kommen нестати, загубити се, изгубити се; er ist ~ **A'b'handler** *m* расправљач. {*нема га.*}

A'b'handlung *f* 3b расправа, расправљање *n*. **A'b'hang** *m* 1. нагиб, пад. 2. падина *f*, страна *f*, пристраиак, обронак, низбрдица *f*, низгорица *f*, низдолица *f*.

a'b'hangen *intr.* (*h*) 1. von et. ~ висити о чему. 2. висити на извесном удаљењу од; das hängt nicht weit genug vom Feuer ab то је много близу ватре. 3. *fig.* зависити (*von*: о, од), овисити, стајати (*von*: до); es von den Umständen ~ lassen одлучити се према околностима; von niemand ~ ни од кога не зависити, не овисити ни о коме. 4. *✓* имати нагиб, нагибати се; ~d са нагибом.

a'b'hängen *l tr.* скинути, скидати, откачити, откачивати; зауставити. **II A'b'hängen** *n* скидање.

a'b'hängig {*ān, xān-ā*} *a* 1. нагнут, низбрдит, низбрдан, оцедит. 2. {*✓*} завијан, зависан (*von*: о, од), овисан.

A'b'hängigkeit {*~ān-ā*} *f* 1. нагнутост, стрмост. 2. за-, ојвисност.

A'b'hängigkeits... {*~c-*} зависности, овисности {*хен.*}. ~gefühl *n* осећање зависности, чувство овисности.

a'b'hänglich {*ān, xēn, lūx*} *✓*. **A'b'hänglichkeit** {*~ān-ā*} *✓* = abhängig, Abhängigkeit.

a'b'hären = abhaaren. {*за-, ојвисан човек.*}

A'b'hängling {*ān, xēn, lūn.*} *m* 2g¹ за-, ојвисник, }

a'b'harken *tr.* порабуљати.

a'b'härmen sich ~ искидати се од једа.

a'b'harren *tr.* нестрпљиво очекивати.

a'b'härten *l tr.* начинити чврстим (и. тврдим) (*gegen*: према, за), (о)челичити, (пре)калити, прекаљивати; abgehärtet очврснуо, прекаљен. **II sich ~** очврснути, очвршћавати, (о)челичити се, прекалити се, прекаљивати се.

III A'b'härten *n*, **A'b'härtung** *f* очвршћавање, очврснуће, прекаљивање, прекаљење.

a'b'harzen *l tr.* скинути (и. скидати) смолу (*acc.* са). **II A'b'harzen** *n*, **A'b'harzung** *f* скидање смоле.

a'b'haschen *tr.* уграбити, ухватити на брзину.

a'b'haspeln *l tr.* 1. одмота(ва)ти. 2. *fig.* смандрља(ва)ти. **II A'b'haspeln** *n*, **A'b'haspelung** *f* одмотавање. 2. *fam. fig.* смандрљавање.

A'b'haspel(ungs)... ~maschine *f* одмотачица, машина (и. строј *m*) за одмотавање.

a'b'hauen *l tr.* 1. от-, са|сећи, от-, са|сецати, одрез(ив)ати, с-, одрубити, одрубљивати, *fam.* отфигарити, укинути (главу), одвалити. 2. *✓* (по)косити (траву); откинути, откидати; unten ~ потсећи, потсецати, поткреса(ва)ти. 3. *fam.* (из)млатити. **II A'b'hauen** *n*, **A'b'häutung** *f* отсецање, одрубљивање, одваљива- }

a'b'häuten *tr.* (о)љуштити. {*ње, одбијање.*}

a'b'häuten *l tr.* одерати. **II intr.** (*h*) скинути (и. скидати) свлак, бацити кошуљицу, (ис)перутати се. **III A'b'häuten** *n* скидање свлака, бацање кошуљице.

A'b'hebe... {*ān, xān-ā*}. ~maschine *f* машина (и. строј *m*) за (п)одизање калупних сандука.

a'b'heben *l tr.* 1. одићи, одизати, (по)дићи, (по)дизати; die Spreien ~ дигнути (и. однети) је-ла; скинути, скидати. 2. *abs.* (пре)сећи (карте); Sie müssen jetzt ~ Ви сечете. **II sich ~**

издајати се, истицати се. III **A'b/heben** *n*, **A'b/hebung** *f* сечење, пресецање (караџа). **a'b/hecheln** *l tr.* ситно (и. меко) (из)гребенати.

II **A'b/hecheln** *n* ситно (и. меко) гребенање. **a'b/hefteln** *tr.* откопча(ва)ти. [(као) душек.] **a'b/heften** *tr.* 1. откачи(ва)ти. 2. проши(ва)ти. **a'b/heilen** *l intr.* (*h*, *s*) замладити се, зарастати и отпасти, замлађивати се. II **A'b/heilen** *n*, **A'b/heilung** *f* замлађивање, замлађење, зарашћивање, зарашћење.

a'b/heischen *tr.* (за)искати, захтевати. **a'b/helfen** *l tr.* j-m einen Rock ~ помоћи (и. помагати) коме да свуче (и. скине) капут.

II **intr.** (*h*) j-m von et. ~ ослободити, *fam.* курталисати кога чега. 3. einer Sache ~ отклонити што, наћи лека чему, доскочити чему; einer Schwierigkeit ~ от-, уклони-ти тешкоћу. II **A'b/helfen** *n* = Abhilfe.

a'b/helflich {ап'хелфлѣх} *a* помажући. **a'b/hellen** *l tr.* избистрити. II **sich** ~ развед-дрити се, разведравати се.

a'b/herzen *tr.* изгрлити, изљубити, миловати.

a'b/hetzen *l tr.* 1. изнурити хајкањем, пре-, уморити гонећи хајком. 2. *fig.* заморити те-рајући (да трчи), сатрти; **sich** ~ преморити се, сатрти се, спасти с ногу, *fam.* балдисаги. II **A'b/hetzen** *n*, **A'b/hetzung** *f* терање, лов *m*, хајка помоћу паса који гоне. 2. *fam. fig.* пре-марање, сатирање, балдисање.

A'b/hetzerei *fam.* *f* 3b балдисање, сатирање, спадање с ногу.

a'b/heucheln *tr.* излицемерити, лицемерством измолити, лицемерењем добити.

a'b/heuern *tr.* = abmieten.

a'b/heulen *fam.* *l tr.* из-, одјурлати. II **sich** ~ посустати урлајући.

A'b/hilfe *f* помоћ, лек *m*; e-r Sache ~ leisten наћи помоћи (и. лека) чему.

a'b/hinken *intr.* (*h*) отхрамати.

a'b/hobein *l tr.* 1. одренд(е)исати, рендисати, изренд(е)исати. 2. *fam. fig.* отесати, доте-ривати, уљудити, уљувивати. II **sich** ~ оте-сати се, уљудити се. III **A'b/hobeln** *n*, **A'b/hobelung** *f* орендисавање, рендисање; тесање, уљувивање. [*fig.*], отприти, отпрћати. I

a'b/hocken *tr.* скинути с кркача (и. с леђа) (и) **a'b/hold** *n* ненаклоњен.

a'b/holen *l tr.* 1. доћи по (кога, што), дола-зити по, одвести, одводити, однети; ~ las-sen (по)слати по (кога, што); Briefe (aus dem Briefkasten) ~ (из)вадити писма (из сандуче-та). 2. = скинути, свући (насукану лађу). II **A'b/holen** *n*, **A'b/holung** *f* вађење; одношење; скидање, свлачење (брода).

A'b/holungs)...: ~gebühr *f* трошкови *m pl.* за одношење од куће; ~zeit *f* (der Briefe) вре-ме *n* вађења (писма).

a'b/holzen *l tr.* 1. einen Berg ~ посећи шуму на брду; (einen Wald ~) посећи (шуму). 2. = шум. искрчити; окресати; орезати. 3. *fam. fig.* измакљати, издеветати. II **A'b/holzen** *n*, **A'b/holzung** *f* сечење, сеча шуме (на); оре-зивање; *fam. fig.* макљање, деветање.

a'b/holzig *a* шум. танак, слаб, шиљат.

a'b/hopfen *tr.* захмељити, метнути хмељ у.

a'b/horchen *tr.* 1. прислушкивањем дознати, прислушкујући научити. 2. ослушкивати, слушајући испит(ив)ати.

a'b/hören *l tr.* 1. j-m et. ~ слушањем научити што од кога. 2. *шк.* преслиша(ва)ти, слиша-ти (*a c c.*, *dat.* *a c c.*), испитивати; = саслу-ша(ва)ти. 3. отслушати, слушањем наплати-ти свој новац. II **A'b/hören** *n*, **A'b/hörung** *f* (пре)слишавање, испитивање; саслуша(ва)-ње.

A'b/hub *m* 1. оно што се озго скине. 2. от-паци *m pl.*, остаци *m pl.*, мрве *f pl.*, отра-жбине *f pl.* 3. (у картама) пресек, пресе-чене карте. 4. издајање *n*, истицање *n*.

A'b/hülfe, *цsw.* в. Abhilfe *цsw.*

a'b/hüllen *tr.* скинути.

a'b/hülsen *tr.* (о)требити, окомити.

a'b/hungern *l tr.* изгладнити; abgehungert из-гладнео, омршавео. II **sich** ~ изгладнети, омршавети од глади, уморити се глађу.

a'b/hüpfen *intr.* одскакувати.

a'b/huschen *intr.* (*s*) шмугнути.

a'b/husten *l tr.* скашљати, кашљући уклони-ти. II **sich** ~ сустати кашљући.

a'b/hüten *tr.* e-e Wiese пустити да попасе

a'b/hütten *tr.* = abkühlen I I. [ливаду.]

ä'bicht {ајбѣхт} [свн. abuh, од ab] *a* обрнут; ~e Seite наличје (в. link); Äbichte {~} *f* *Ab* в. Abrechte.

a'b/irren *l intr.* залутати, заблудети, забаса-ти; скретати, скренути. II **A'b/irren** *n*, **A'b/ir-rung** *f* губљење пута, лутање, *fig.* заблуде-лост; скретање. [рант.]

Abituri'ent, {абитурјент} [лат.] *m* 3a мату-*f*

Abituri'enten... {абитурјентн-}. ~examen *n*, ~prüfung *f*, ~zeugnis *n* = Abgangsprüfung итд.

a'b/jagen *l tr.* 1. изнурити вијајући (и. ви-јањем, терајући, јурећи), уморити вијањем, терањем. 2. *ж* eine Jagd ~ завршити лов; обихи. 3. *fig.* ein Stück ~ отсвирати комад надвоје натроје. 4. (о)терати, најурити, ода-гнати. 5. отети, отимати. 6. натерати, иза-звати (румен стида у образе, страх). II **intr.** (*h*) завршити лов. III **sich** ~ посустати вија-јући (и. јурећи, ловехи). IV **A'b/jagen** *n* *ж* за-*f* **A'b/jagd** *f* = Abjagen. [вршавање лова.]

a'b/jammern *l tr.* искукати, кукајући доби-ти. II **sich** ~ упронастити се кукајући.

a'b/jäten *tr.* оплевити.

a'b/jauchzen: **sich** ~ посустати кличући.

a'b/jochen *tr.* Ochsen ~ скинути воловима јарам, изјармити, испаличити.

a'b/jubeln: **sich** ~ посустати кличући од бе-сеља. [с тељењем.]

a'b/kalben *intr.* (*h*) истелити се, престати

a'b/kälten *tr.* в. abkühlen (јаче од овога).

a'b/kämmen *l tr.* 1. очешљати, шчешља(ва)-ти; j-n ~ очешљати кога. 2. *ж* die Brust-wehr ~ највишу ивицу грудобрана оборити (из тешких топова). II **A'b/kämmen** *n* *ж* о-барање из тешких топова највише ивице грудобрана. [извојштити.]

a'b/kämpfen *tr.* изборити, борбом (за)добити.

a'b/kanten *l tr.* 1. срубити (и. (от)сећи) ивице (и. бридове), зарубити (и. зарубљивати) иви-

це (и. бридове). 2. н **a'b kanteln** сметати, сметнути (при плетењу).

a'bikanzeln tr. 1. објавити (и. огласити) с предикаонице, објављивати (и. оглашавати) с предикаонице. 2. *fam. fig.* е-п ~ изрибати кога, (о)читати коме буквицу (и. вакелу).

a'b kapiteln *(философски)* *tr. fam.* в. abkanzeln 2.

a'b kappen I tr. 1. *fam.* eine Flasche ~ приклати (и. отворити) боцу. 2. отсећи, отсецати; обрзати, окресати; / окусити. 3. *fam. fig.* j-п дочекати, избрусити. II **A'b|kappen n** окресивање.

a'b kargen tr. j-m et. ~ тврдицењем лишити кога чега; sich *(dat.)* et. vom Munde ~ откидати (и. откинути) што од (својих) уста.

a'b karren tr. die Erde ~ преносити (и. однети) земљу колицима (с једним точком), односити земљу (на) циварама.

a'b karten I tr. удесити караблице, тајно уговорити. II **A'b|kartung f** удешавање II караблице, дослук *m*, шуровање *n*.

a'b kasteien: sich ~ мучити себе.

a'b kauen tr. оджвакати, гристи.

A'b kauf m откуп; куповина *f*.

a'b kaufen tr. 1. j-m et. ~ (от)купити (и. откупљивати) коме што, откупити (и. откупљивати) што од кога; e-m die Schneide abkaufen препаста. 2. eine Strafe ~, sich von e-r Strafe ~ откупити се од казне.

A'b käufer m ~in *f* купац.

a'b käuflich a купљив, на продају.

A'b kaufung f ~ = Abkauf.

a'b kehlen I tr. 1. заклати. 2. **☞** ижлебјити, -љивати, изолучити, -авати. II **A'b|kehlen n**, **A'b|kehlung f** жлебљење, изолучавање, (из)олучење. [гнушање *n*.]

A'b kehr f 3b б. *pl.* одвраћање *n*; одвратност, I

a'b kehren I tr. 1. помести, почистити. 2. одвратити, одвраћати, обрнути, обртати, окренути; **☞** одвратити (и. одвести, скренути) воду. II **sich ~** окренути се на другу I

a'b kehrer m ~in *f* чистач, -ица. [страну.]

A'b|kehrtrich m и *n* смет *m*, смет(л)иште *n*, siehe *n*.

A'b kehrschein m **☞** отпусница *f*, отпусни

A'b kehrung f в. Abkehr. [лист.]

a'b keilen tr. 1. клином одвојити, клином (ис)цепати. 1. *fam.* j-m et ~ — abkaufen I. 3. измакљати, измазати.

a'b keltern tr., intr. (h) измуљати.

a'b ketten tr. скинути ланац са, скидати вериге са, скинути са ланца, одвезати.

a'b kichern: sich ~ нацерекасти се, наикотати се, нацесерити се.

a'b kippen I tr. **☞** отсећи врх(ове), одрезати главу, одрубити ивицу. II *intr. (s)* преврнути се, претурити се.

a'b kitzeln tr. изголицати.

a'b klaffen intr. (s) зјапити, церити се.

a'b klaffern tr. ухватити, хватом (из)мерити. **a'b klammern tr.** Wäsche usw. ~ скинути (и. скидати) рубље откачујући штипаљке, откачи(вати).

A'b klang m несклад, нескладност *f* (K).

a'b klappen tr. e-n Tisch ~ (с)пустити преклопце на столу.

a'b klappern fam. tr. обигра(ва)ги, обићи.

A'b|klär... = Abklärungs...

a'b klären I tr. 1. (из)бистрити, избистравити, оцедити; **☞ phm.** сталожену течност (о)цедити. II **sich ~** 1. избистрити се, -авати се. 2. *fig.* разведрјити се, -авати се; разбистрити се, -авати се. III **A'b|klären n**, **A'b|klärung f** избистравање; **☞ phm.** оцеђивање сталожене течности; разведравање.

A'b|klärungs...: ...za избистравање, ...za бистрење, ...избистравања (*gen*).

A'b klatsch m 1. **☞** отисак (четком), снимак, коректура *f*; плоча *f*, клише. 2. *fig.* бледа слика *f*; **☞** (никакав) заменик, (никаква) заменица.

a'b|klatschen I tr. 1. **☞** (на)правити плоче (и. клишета); **☞** e-n Korrekturbogen ~ начинити (и. направити) отисак коректуре (лупајући) четком, четком снимити (и. снимати) коректуру. 2. *fam.* испљескати, ишопати (дете). II *intr. (h, s)* одбијати се с плеском, отскакати (и. отскочити) с плеском. III *fam.* **sich ~** нахаскати се, наторокати се. IV **A'b|klatschen n** прављење плоча (и. клишета); **☞** прављење отисака, коректуре четком, снимање четком.

A'b klatscher m, ~in *f* 1. израђивач, -ица плоча (и. клишета); снимаач четком, штампарски радник који прави отиске коректуре четком. 2. *fam. fig.* писац угледало и претеривало туђих рђавих особина.

a'b klaben I tr. (о)пипати, (п)обрати, отребити; опапољити; оглодати; *fig.* abgeklaubt о-пипан, штур, празан. II **A'b|klaben n** требљење. [(правити копију игд.).]

a'b|klecksen tr. убрљати, умрљати, упрскати I

a'b|kleiden I tr. 1. (*opp.* ankleiden) свући, свлачити, скинути, скидати. 2. **☞** слабим зидом сакрити; омалтерисати; претинити, -њивати, преградити, -ђивати. II **A'b|kleiden n** = Abkleidung I.; **A'b|kleidung f** 1. преграђивање *n*, претинивање *n* 2. преграда.

a'b klemmen tr. отштипати, штипањем скинути, стезањем одвојити, откинути прештињавањем. [сићи (и. силазити).]

a'b|klettern intr. (s) сверати се, верући се I

a'b|klimbern tr. одрнати, одрндати, от-шкрипати. [везу (на телефону).]

a'b|klingeln tr. прекинути (и. прекидати)

a'b|klingen intr. (s) = verklingen.

a'b|klopfen I tr. 1. лупањем одби(ја)ти, скинути (и. скидати) куцањем, окуцати, оби(ја)ти; отрести (den Staub von et. прашину с чега), испрашити, ишчибукати; махати, трти (кудељу). 2. **☞** начинити отисак четком. 3. *fam.* ишчибукати, испрашити тур. II *intr.* лупнути за престанак (и. да се престане са свирањем). III **A'b|klopfen n** одбијање лупањем, скидање куцањем; **☞** прављење отисака (коректуре) четком; махање. [одвајање.]

A'b klopf... [an|klopf-]. ~gerät n алат за *mj*

a'b|klöppeln tr. 1. e-e Spitze ~ исклепловати чипку. 2. ein Muster ~ клеплујући прегледати са, исклепловати по прегледу.

a'b knabbern *pop. tr.* (из)глоцкати.

a'b knacken I *tr.* скрц(к)ати, с-, одломити крцајући. II *intr.* (с) крцајући одвојити се, скрцати се, крцајући по-, сломити се.

a'b knallen I *intr.* (с) пући, пуцати, праснути. II *tr.* о-, испалити, избацити; пуцањем отерати (Ch.). III A'b knallen *n* пуцање, праскање, прасак *m*.

a'b knappen, a'b knapsen F *tr.* = abzwacken.

a'b knattern *tr.* = abknistern.

a'b knausern F *tr.* = abkargen.

a'b kniefern I *tr.* 1. отшти(п)нути, отштити, штипањем откинути, стезањем откидати; покидати. II A'b kniefern *n* киданье.

a'b knicken I *tr.* сломити (савијањем), сламати; одломити, одломати. II *intr.* (с) сломити се. [исципијашити, исциганчити.]

a'b knickern *tr. fam.* искамчити, изцимријати, I a'b knie(e)n *tr.* 1. клечањем излизати, клечећи похабити. 2. отклучати, клечањем испаштати (и. издржа(ва)ти).

a'b knipsen F *tr.* 1. отсећи. 2. зврцнути (да одлети), пикнути.

a'b knistern I *intr.* (с) испаравајући испустити (и. испуштати) уз пуцкање. II *tr.* пуштати да испаравањем уз пуцкање одије из соних кристала. [измамити.]

a'b knöpfen *tr.* откопча(ва)ти; *fam.* извући, I a'b knorren *tr.* (о)чистити од чворова.

a'b knüpfen *tr.* одрешити(ва)ти, одвез(ив)ати.

a'b knutschen *fam.* појести од милоште.

a'b kochen I *tr.* скувати, сварити; *phm.* одвари(ва)ти, начинити одварак *m*, одаврети; A'b gekochte(s) *n* одвар(ак) *m*, X *abs.* скувати. II A'b kochen *n*, A'b kochung *f* скување, сварење; одваривање.

a'b kohlen I *tr.* 1. X уклонити (и. уклањати) подграду у поткопу. 2. обележити (и. обележавати) линију канапом. II A'b kohlen *n* X преруба *f*, преров *m*.

a'b kommandieren I *tr.* 1. X откомандовати, одвојити, упутити, упућивати. 2. тргнути (и. повући, повлачити) наредбу. II A'b kommandierung *f* откомандовање *n*, упућивање *n*; повлачење *n* наредбе.

a'b kollern I *intr.* (с) скотрљати се, *fam.* скомбрљати се, смомитлати се. II *tr.* одерати угинулу стоку.

A'b komme *m* 3a X = Abkömmling.

a'b kommen I *intr.* (с) 1. удаљити се, авати се; скренути, ати; vom Wege ~ залутати, забасати; von seiner Rede ~ изгубити везу у говору, удаљити се; X von der rechten Fahrt ~ ударити погребним путем; *fig.* davon bin ich längst abgekommen одавно сам ја то оставио. 2. († и X са *gen.*, *dat.*, *acc.*) извући се (von: из), ослободити се; nicht ~ können немати кад, не стизати; F *fig.* du kannst ~! ти нам и не требаш! срећан ти ајдац! 3. billig davon ~ јевтино проћи. 4. изобичајити се, ајавати се; immer mehr ~ све више изобичајавати се, губити се; abgekommen sein изобичајити се, проћи. 5. (застарева) водити порекло, произлазити, проистећи (в. abstammen). 6. X (с)идазити, сићи,

саћи. 7. X, X gut ~ добро саставити (и. наишанити) и опалити. 8. † mit e-m ~ погодити се, споразумети се. II A'b kommen *n* изобичајавање; споразум *m*, mit e-m ein Abkommen treffen споразумети се, погодити се с ким. [pl. потомство *n*.]

A'b kommenschaft {ap|kɔmmɛnʃaft} *f* 3b б.

a'b kömmlich {ap|kɔmmliç} *a* (привремено) излишан, претекши. [изданац.]

A'b kömmling {ap|kɔmmliŋ} *m* 2g¹ потомак; I

A'b kommnis {ap|kɔmmnɪs} *n* 1. споразум *m*

(в. abkommen II). 2. X : а) отстојање (рудне)

жице од главне рудне жице, б) одвојница

f, жица која се одваја од главне рудне жице.

a'b konterfeien F *tr.* насликати.

A'b köpf... {ap|kɔpf-}... за отсецање глава.

a'b köpfen I *tr.* 1. отсећи (и. отсецати) главу,

одрубити (и. одрубљивати) главу. 2. X (о)-

кресати (врхове). II A'b köpfen *n*, A'b köp-

fung *f* окресивање, скресивање, кресање (вр-

A'b köpfer *m* секач (рибљих) глава. [хова.]

a'b koppeln *tr.* X Hunde ~ одрешити псе.

a'b körnen *tr.* (о)крунити, комити.

a'b kosen *tr.* 1. е-п ~ намиловати се кога. 2.

е-п ет. ~ измиловати што у кога, милова-

њем добити што од кога.

a'b kräftig *a* изнемогао.

a'b kramen F = abräumen.

a'b kränken: sich ~ = sich abhärmen.

A'b kratz... {ap|kräç-}... ~bürste *f* четка за бла-

то; ~eisen *n* гвозђе за скидање блата.

a'b kratzen I *tr.* 1. згрепсти, (о)грепсти. 2. die

Brotrinde ~ (о)гулити, скинути (и. скидати)

кору с хлеба. 3. *fam.* отшкрипати, рђаво от-

свирати. II F *intr.* (с) 1. загрести, умаћи,

отпирлати, отперјати. 2. *fam.* одапети, отег-

нути папке, умрети. III A'b kratzen *n* гребав-

ње, скидање. IV A'b gekratzte(s) {ap|kräç-

te(s)} *n* 9l струготина *f*, згреботина *f*.

A'b kratzer *m* гребач.

a'b krauten *tr.* X оплевити.

a'b kreisen *tr.* опкружити, одвојити кругом.

a'b krepeln *tr.* изгребенати, ишчешљати.

a'b krepfen *tr.* спустити (и. оборити) обод.

a'b kriechen *intr.* (с) абмелети.

a'b kriegen I F *tr.* = abbekommen. II X sich

~ исцрпнати се ратом.

a'b kritzeln *tr.* нашкрабати прегледајући, на-

дрљати копирајући, прешкрабати, предр-

љати. [измрвити се.]

a'b krümmeln I *tr.* измрвити. II *intr.*, sich ~}

a'b krusten *tr.* Brot — (о)гулити хлеб, скидати

(и. скинути) кору с хлеба.

a'b krümmen *tr.* (ис)кривити на доле. [сати.]

a'b kugeln *tr.* (од)ваљати, (от)котрљати; гла-}

A'b kühl... {ap|kuhl-} в. Kühl...

a'b kühlen I *tr.* 1. расхладити (и *fig.*), расхла-

ђивати, (о)хладити. 2. † и *fig.* стиша(ва)ти.

3. X хладити, метнути у хладњачу. II sich

~ расхладити се (и *fig.*), расхлађивати се;

охладити се. III A'b kühlen *n*, A'b kühlung *f*

расхлађивање, -ење (и *fig.*), охладњење.

A'b kühler *m* — расхлађивач.

A'b kühlungs... {ap|kuhlunç-} в. Abkühl...

a'b kümmern I *tr.* худо доби(ја)ти (*dat.*: од). II

intr. (s) пропасти, учмати. III *sich* ~ пропасти од јада.

a'b|künd(ig)en I *tr.* 1. отказ(ив)ати. 2. (np)огласити, (np)оглашавати. II **A'b|kündigung** *f* (np)оглас *m*, проглашавање *n*, објављење *n*, отказ *m*, отказивање *n*.

A'b|kunft *f* 2f б. *pl.* 1. порекло *n* (в. Abstammung). 2. споразум *m* (в. Übereinkommen).

a'b|kuppeln I *tr.* отк(в)ачити. II **A'b|kuppelung** *f* отк(в)ачивање *n*.

a'b|kürzen I *tr.* 1. скра|тити, -ћивати (време, реч, разломак итд.); *von unten* ~ поткра|тити, -ћивати. 2. *j-m den Lohn* ~, *et. am Lohne* ~ закинути (и. закидати) коме што од плате. 3. ~д *p. pr.* и *a* који скраћује, који закида. II **A'b|kürzen** *n*, **A'b|kürzung** *f* скраћивање, -ћење; скраћеница.

A'b|kürzer *m* скраћивалац.

A'b|kürzungs... ~**buch|stabe** *m* почетно слово *n* скраћене речи; ~**zeichen** *n* знак *m* скраћивања.

a'b|küssen *tr.* 1. изљубити; дати (пољубац). 2. уморити љубећи. 3. изљубити, љубљењем добити, пољупцима добити. 4. љубљењем (одузети (и. од)узимати), пољупцима скинути (и. скидати), пољупцима обрисати. II *sich* ~ I, изљубити се. 2. наљубити се. 3. посустати љубећи.

a'b|kutsch(ier)en *intr.* (s) одвести се (колима).

a'b|lachen *sich* ~ 1. сит исмејати се. 2. посустати смејући се.

A'b|lade... {*ab|lad-*} = Abladungs...; ~**lohn** *m* трошкови за истовар(ивање), истоварина *f*.

a'b|laden I *tr.* и *intr.* (h) стовари(ва)ти, отовари(ва)ти, истовари(ва)ти; свалити, сваљивати. II **A'b|laden** *n*, **A'b|ladung** *f* с-, о|товаривање, отовар *m*.

A'b|lader, **A'b|läder** *m* 1. с-, о|товаривач. 2. носач. 3. ☞ ~ = Befrachter 4.

A'b|lade... ~**lohn** *m* = Abladelohn.

A'b|ladungs... {*ab|ladun-*}: ~**boot** *n* ☞ чамац (и. брод) *m* за стоваривање; ~**brücke** *f* мост за истоваривање; ~**platz** *m*, ~**stelle** *f* искрцавалиште *n*, стовариште {*n*; ~**schein** *m* истоварница *f*.

A'b|lage *f* 1. стовариште *n*, складиште *n*. 2. полагање *n* (заклетве), давање (рачуна). 3. скидање *n*, свлачење *n*; *nach* ~ *des Mantels* пошто је скинуо огртач. 4. *jn.* = Amt уред, канцеларија.

A'b|lager *n* конак *m*, конаковање, отседање (кнежева код поданика, у манастирима.).

a'b|lagern I *tr.* 1. (на)таложити. 2. одвојено улогорити. 3. метнути (и. остављати) у складиште (и. у подрум). II *intr.* (s) ☞ устајати се, поправити се стајањем; ~**lassen** оставити да се устоји, да се побољша. III *sich* ~ 1. (на)таложити се. 2. улогорити се одвојено (и. засебно). IV **a'b|gelagert** *p. p.* и *a* gut abgelagerte Zigarre добро сува цигара; abgelagerter Wein старо вино. V **A'b|lagern** *n*, **A'b|lagerung** *f* метање (и. остављање) у складиште (и. у подрум); слaгaње; *geol.* таложење, наслага.

A'b|lagerungs... {*ab|lag-ru-*}: ~**gesteine** *n*

pl. geol. таложно стење (и. камење) (*opp.* Massengesteine). [с јагњењем.]

a'b|lammen *intr.* (h) изјагњити се, престати]

a'b|landen ☞ *intr.* (h) удаљи(ва)ти се од о-бале.

a'b|landig {*ap|landig*} *a* (који дува) са сува, са копна; ☞ ~**er Wind** ветар са копна, отиса *f*.

a'b|langen *tr.* 1. спустити. 2. ухватити. 3. понети; повести. 4. доспети до, домашити.

a'b|laschen *tr.* обележити (и. обележавати), пут кроз шуму на дрветима.

A'b|laß {*ap|lāc*} *m* 2d 1. *a*) испуст, испуштање *n*, *b*) испуст, место где се испушта (да истиче). 2. ohne ~ без престанка (в. Aufhören). 3. одбитац, попуст (в. Abzug). 4. *rl.* и *fig.* опроштај, опроштење *n*, опрост.

A'b|laß... ~**brief** *m* опроштајница *f*.

a'b|lassen I *tr.* 1. не метнути поново, оставити, -љати; seine Hand *von et.* ~ не дирати у што. 2. пустити (и. пуштати) (крв; стрелу); послати, отправити (*e-n Brief an i-n* писмо коме); о-, по|пустити (опругу); одапети (ороз); испустити, пројазити (*e-n Graben* ров); ☞ *ein Schiff vom Stapel* ~ спустити (и. поринути) лађу (у море, у воду); оточити, отакати; *aus e-m Fasse in ein anderes* ~ претакати (и. преточити) из једног бурета у друго. 3. *den Ofen* ~ пустити да се пећ охлади. 4. одби(ја)ти, попустити, попуштати (*vom Preise* од цене). 5. оставити, да(ва)ти, (käuflich) прода(ва)ти. II *intr.* (h) 1. оставити се (*von: gen.*), оканити се (*von: gen.*), одуста(ја)ти; преста(ја)ти (*von: ca.*). 2. попуштати, слабити. III **A'b|lassen** *n*, **A'b|lassung** *f* (ода)шиљање (писма); (ис)пуштање; отакање; ☞ спуштање у море (и. у воду), поринуће; одустајање, одустанак *m*.

A'b|laß... ~**erteilung** *f* опраштање *n*, давање опроштаја (и. опроста): ~**geld** *n* новац *m* од опроштаја (греха); ~**graben** *m* одводни јаз; ~**hahn** *m* ☞ (славина) испусница *f*, славина за испуштање; ~**handel** трговина *f* опраштањем грехова; ~**jahr** *n* година *f* опроштаја грехова; ~**kram** *m* = ~**handel**; ~**krämer** *m.* *a*) трговац опроштајима грехова, продавац индулгенција, *b*) носилац опроштаја; ~**prediger** *m* проповедник опроштаја грехова; ~**rohr** *n* (цев) испусница *f*, испусна цев; ~**ventil** *n* = ~**hahn**; ~**zettel** *m* опросница *f* (грехова).

A'b|laste bogen {*ap|lāst|bog-n*} *m* ☞ растегнути (и. потпорни) лук.

A'b|lativ {*ab|lativ*} [лат.] *m gr.* аблатив, шести падеж; ~**satz** *m* реченица *f* са шестим падежом (аблативом апсолутним).

a'b|laten *tr.* (по)скидати летве.

a'b|lauben {*ap|laub-*} I *tr.* 15a (по)кидати лишће (*acc.* на, са), ☞ заламати. II **A'b|lauben** *n*, **A'b|laubung** {*ap|laubun-*} *f* кидање лишћа, заламање.

a'b|lauern *tr.* (у)вребати, (у)кебати.

A'b|lauf *m* 1. — оток, отицање *n*, цеђење *n*. 2. оток, место отицања, одливник, испуст. 3. полазак (*des Pferdes* коња). 4. истек; рок; *nach* ~ *von...* (*dat.*) по истеку... *gen.*; *vor* ~ *von...* (*dat.*) пре истека... *gen.*, у року од...

(*gen.*). 5. *fig.* исход (в. Ausgang). 6. † завршак. 7. ⚡ (спуштање *n* у море (и. у воду).) **A'b|lauf...** в. Ablaufs... [поринуће *n.*] **a'b|laufen** I *intr.* (*s*) 1. поћи, полазити, кренути. 2. j-n ~ lassen отпратити кога, послати кога на хладну воду; *мачев.* seinen Gegner ~ lassen одбити ударац противников; F *fig.* er ist (gut) abgelaufen да се мало прође. 3. ⚡ отпловити, одједрити; кренути; ein Schiff ~ lassen спустити (и. спуштати) у море (и. у воду). 4. (пр)отицати, (пр)отећи (и *fig.*); an ihm läuft alles ab за њ се ништа не хвата, за њ се ништа не закачи; плавити; das Licht läuft ab свећа плави. 5. спуштати се (в. sich senken). 6. спасти окрећући се; одмота(ва)ти се (и *fig.*); seine Uhr ist abgelaufen стао му је сат, *fig.* одзвонило му је; ис-про|тећи, ис-про|тицати, минути; ⚡ ein Wechsel, der... abläuft меница којој је... рок. 7. свршити се, -авати се, проћи; also ~ тако се свршити; gut ~ добро се свршити, изићи на добро; das wird nicht gut ~ то се неће добро свршити; schlecht ~ рђаво се свршити. 8. одвајати се; hier läuft ein Weg von... ab овде се одваја један пут од... II *tr.* 1. *refl.* sich (*dat.*) et. ~ похабати што ходајући (и. трчећи), излизати што ходањем (и. трчањем); *fig.* sich (*dat.*) die Beine nach et. (*dat.*) ~ сав се заложити за што, растргнути се; *fig.* sich (*dat.*) die Hörner ~ протерати своје, *jam.* протерати кера, истуђити се; sich (*dat.*) et. an den Schuhen abgelaufen haben испећи што. 2. j-n ~ избити кога из седла. 3. надтрчати, у трчању победити; *fig.* j-m den Rang ~ претећи кога, избити кога из седла, надбити кога; e-m den Weg ~ претећи кога, пресећи коме пут. 4. die Läden ~ оби(ја)ти дућане, оби|ћи -лазити дућане; er hat alles allein abgelaufen све је сам урадио; die Straßen ~ шпартати по улицама. III sich ~ посустати трчећи. IV **A'b|laufen** *n* о-,ис|тицање; ⚡ одмотавање (eines Taues паламара, ужета); Ablauf(en)(lassen) *n* (спуштање у море (и. у воду); Ablauf(en) des Wassers повлачење (и. отицање) воде. **A'b|lauf(s)...** ~frist ⚡ фрок *m*, ~geschwindigkeit *f* ⚡ брзина спуштања (и. поринућа); ~rinne *f* јажа; ~röhre *f* (цев) одливница, одливна цев; ~ständer *m* цедионик; ~zeit *f* = ~frist. **a'b|laugen** I *tr.* (по)лужити. II **A'b|laugen** *n* лужење. **a'b|lauschen** *tr.* увребати, вребањем доучити, ослушкивањем (и. слушањем, гледањем) сазнати. **a'b|lausen** F I *tr.* (п)обискати. II sich ~ (п)о-| **A'b|laut** *m* *gr.* преглас, превој. [бискати се.] **a'b|lauten** *tr.* *gr.* прегла|шавати, -сити, доби-(ја)ти (и. имати) преглас (и.превој). [лазак.] **a'b|läuten** *tr.* зазвонити (за свршетак, за по-) **A'b|läuter...** {*ап|лџ|т|р*}-: ~arbeit *f* прање *n*, пречишћавање. **a'b|läutern** I *tr.* (из)бистрити; прати, испирати; пречишћавати. II **A'b|läutern** *n*, **A'b|läuterung** *f* бистрење, избистравање; прање, испирање; пречишћавање. **A'b|laut...** с прегласом, с превојем.

a'b|leben I *tr.* про-, пре|живети; et. mit ~ доживети што, бити сведок чега. II sich ~ 1. завршити се, престати. 2. ослабети живећи, пропа|сти, -дати. III *intr.* (*h* готово само *inf.* и *p.p.*) преминути, умрети. IV **a'b|gelebt** *p.p.* и *a* преживео, грохнуо, истрошен; похабан; извештао. V **A'b|leben** *n* 2t *б. pl.* смрт *f*. **a'b|lecken** *tr.* (н)олизати. **a'b|ledern** *tr.* 1. одерати, скинути кожу са. 2. F *fig.* измазати, издеветати. **a'b|leeren** *tr.* 1. (ис)празнити. 2. ⚡ einen Schacht ~ димензије окна проверити. [ти, збацити.] **a'b|legbar** {*ап|лџ|к|б|р*} *a* који се може скину-| **A'b|lege...** {*ап|лџ|г*}-: ~maschine *f* растуралица, машина (и. строј *m*) за растурање. **a'b|legen** I *tr.* 1. (*opp.* anlegen) скинути, скидати; legen Sie gefälligst ab! скините, молим, свој капут, шешир! оставите молим свој штап! раскомотите се, молим! 2. e-n Rock ~ не носити више капут, оставити капут; abgelegte Kleider изношена одела; *fig.* die Kinderschuhe ~ изићи из детињства; die Maske ~ скинути (и. скидати) образину; Haut ~ свући се, скинути (и. скидати) свлак; Trauer ~ скинути црнину. 3. *fig.* оставити се (*acc: gen.*), остављати се, ослободити се; eine Gewohnheit ~ одвићи се. 4. (у картама) одба-ци(ва)ти. 5. учинити; ein Bekenntnis ~ признати, исповедити се; e-n Eid ~, eine Prüfung положити (и. полагати) заклетву, испит; seine Gelübde ~ заветовати се; eine Probe доказати, дати доказа, потврдити; Rechenschaft ~ полагати рачуна, одговарати; Rechnung ~ положити рачун; sein Urteil ~ дати свој суд; Zeugnis ~a) für j-n (по)сведочити за кога (у чију корист), б) für et. сведочити о чему. 6. ⚡ полагати, положити (в. absenken); † растура|ти, -рити (слог). 7. ⚡ отпун|стити, -штати. 8. ⚡ ein Schiff ~ одвести брод (и. лађу) у луку. II *intr.* (*h*). 1 (о)котити. 2. слабети, издавати; die Augen legen ihm ab издају га очи. 3. ⚡ mit dem Schiffe ~ удаљити се од обале, отиснути се бродом. III **A'b|legen** *n*, **A'b|legung** *f* скидање; остављање; полагање (заклетве; испита; рачуна); Ablegung eines Gelübdes заветовање; Ablegung des Glaubensbekenntnisses исповедање; Ablegung des Zeugnisses сведочење, сведочанство; † растурање; ⚡ полагање; *fig.* Ablegung der Scham немање образа, бестидност, безочност. [од главног роја.] **A'b|leger** *m* 1. ⚡ Absenker. 2. рој одвојен| **A'b|lege...** ~satz *m* † слог за растурање; ~zylinder *m* ваљак за растурање. [je] за одбијање, за изузеће.) **a'b|lehnbar** *a* који може бити одбијен, (који) **a'b|lehnen** *tr.* 1. одби(ја)ти, одвратити. 2. *fig.* одби(ја)ти (в. zurückweisen); † изузети, -имати, искључи(ва)ти. 3. † уза|јмити (*dat.* од). II **A'b|lehnen** *n*, **A'b|lehnung** {*ап|лџ|н|у|н*} *f* одбијање; † изуз|јмање, -ење, искључ|ивање, -ење. **A'b|lehnungs...** {~с-}: ~fall *m.* im ~ falle у случају одбијања, у случају да се одбије (и. одбију).

a'b lehren *tr.* e-m et. ~ одучити кога од чега.
a'b leirn I *tr.* 1. отсвирати (на верглу). 2. *fig.* извањкати, истандркати, одверглати, откакотати, открекетати. II **A'b|leirn** *n fig.* одверглавање, откакотавање, открекетавање.
a'b leihen *tr.* j-m et. ~ узајмити што од кога.
a'b leisten I *tr.* 1. $\frac{1}{2}$ положити (e-n Eid заклетву). 2. \times отслужити. II **A'b|leisten** *n*, **A'b|leistung** *f* полагање (e-s Eides заклетве, присега); $\frac{1}{2}$ (от)служење.

a'b leitbar *a* изводљив.

a'b leiten I *tr.* 1. одвести (*praes.* одведем), одводити; одвратити, одвраћати. 2. *gr., phls.* извести, изводити, \wedge направити (и. правити) извод (и. диференцијални количник). II **sich ~ aus** изводити се из, потицати из. III **A'b leiten** *n*, **A'b|leitung** *f* одвојење, одвраћање; *fig.* скретање; *gr., phls.* извођење; \wedge прављење извода; die erste, zweite Ableitung први, други извод (диференцијални колич-
A'b|leiter *m* $\frac{1}{2}$ спроводник. [ник].
A'b|leitungs... {*ап|лѐйтун.с-*}: ~**angriff** *m* \times бочни напад, диверзија *f*; ~**draht** *m* одводна жица *f*; ~**graben** *m* јаз; ~**kanal** *m* одводни (и. одливни) канал; ~**rinne** *f* вада; ~**röhre** *f* (цев) одводница, одводна цев; ~**silbe** *f gr.* наставак *m*, ~**stange** *f* des Blitzableiters $\frac{1}{2}$ шипка громобрана; ~**wort** *n gr.* изведена реч. [нути (и. одвратити)].

a'b lenkbar *a* скретљив, који се може скре-
a'b lenken I *tr.* 1. скре|нути, -тати; удаљити, одвести (*praes.* одведем); одвратити; одбити; отклонити, -ањати (allen Verdacht свако подозрење, сваку сумњу). 2. $\frac{1}{2}$ скре|тати, -нути, сави(ја)ти. II *intr.* (h) скре|нути, -тати, удаљити се. III **A'b lenken** *n*, **A'b|lenkung** *f* скретање; одбијање; — скретање, савијање, дифракција (der Lichtstrahlen светлосних зракова).

A'b|lenkungs... {*ап|ленкун.с-*}: ~**angriff** \times бочни напад, диверзија; ~**winkel** *m* угао (и. кут) скретања.
a'b lernen *tr.* j-m et. ~ научити што од кога гледајући га како то ради. [прочитавање.]
A'b lese... {*аб|лѐс-*} ~**lern** *rohr* *n* дурбин за)
a'b lesen I *tr.* 1. (про)читати. 2. похабити читајући. 3. $\frac{1}{2}$ betrügerisch ~ препис(ив)ати. 4. (по)брати, обрати; (о)требити (die Raupen гусенице). II **A'b lesen** *n*, **A'b|lesung** *f* прочитавање, читање; брање; берба; требљење.
A'b|leser *m* 1. читалац. 2. берач.

a'b leugnen I *tr.* од-, по|рећи, од-, по|рицати. II **A'b leugnen** *n*, **A'b|leugnung** *f* од-, по|рицање. [га] одрицања.)

A'b|leugnungs... ~**eid** *m* заклетва (и. присе-)

A'b|liefer... {*аб|лифр-*}: в. Ablieferungs...

a'b|lieferbar *a* испоручљив.

A'b|lieferer *m* 2l испоручи(ва)лац, набављач.

a'b|liefern I *tr.* испоручи(ва)ти; преда(ва)ти; *fam.* (из)лицитирати, повратити. II **A'b|lieferung** *f* предаја, испорука; $\frac{1}{2}$ nach erfolgter Ablieferung по извршеној предаји (и. испоруци).

A'b|lieferungs... {*аб|лифрун.с-*}. ~**buch** *n* $\frac{1}{2}$ књига *f* испорука, књига испослане робе;

~**prämie** *f* награда; ~**schein** *m*: a) наручбеница *f*, b) признаница *f*; ~**termin** *m*, ~**zeit** *f* рок *m* испоруке, рок предаје.

a'b|liegen I *intr.* (h) 1. лежати (и. бити) далеко, бити удаљен. 2. и **sich ~** устајати се, сазрети. II **sich ~** 1. устајати се, од неупотребе покварити се. 2. од лежања изгубити, лежањем скинути. 3. ослабети лежећи. III *tr.* одлежа(ва)ти. IV **a'b|gelegen** *p.* *p.* и *a* удаљен, забачен.

a'b|listen *tr.* j-m et. ~ лукавством (за)добити што од кога, лукавством измамити што коме.

a'b|locken *tr.* 1. одмам|ити, -љивати; *fig.* измам|ити, -љивати. 2. отковрч|ити, -авати (и. исправљати) увојке.

a'b|lohn *prov.* **a'b|löhnen** I *tr.* 1. испла|тити, -ћивати, наградити, -ћивати. 2. mit Entlassung ~ исплатити и отпустити. II **A'b|lohn** *n*, **A'b|lohnung** {*аб|лoнун-*} *f* исплаћивање плате, исплата.

a'b|lösbar *a* одвојљив; откупљив.

a'b|löschen I *tr.* 1. угасити; погасити. 2. (n)обрисати (в. abwischen). II **A'b|löschen** *n*, **A'b|löschung** *f* ашење.

a'b|lösen I *tr.* 1. одвојити, одвајати; abgelöstes Gestein одваљак, одронак. 2. $\frac{1}{2}$ отсећи, отсецати, одрез(ив)ати; скинути, скидати. 3. откуп|ити, -љивати; извадити; ein Kapital ~ повући главницу (и. капитал). 4. заме|нити, -њивати; (и \times) сменити, смењивати (eine Schildwache стражу); одменити, одмењивати. 5. $\frac{1}{2}$ = einlösen. 6. *заст.* о-,ис|палити (топ). II **sich ~** 1. одвојити се, одвајати се; одлуп|ити се, -љивати се. 2. сменити се, смењивати се. III **A'b|lösen** *n* 1. = Ablösung. 2. издавајање, истицање. [откупљивост.]

a'b|löslich = ablösbar; **A'b|löslichkeit** *f* 3b)

A'b|lösung *f* 1. одвајање *n*, одлупљивање *n*. 2. $\frac{1}{2}$ отсецање *n*, одрезивање *n*. 3. исплата (дуга); откуп *m*, откупљивање *n*. 4. \times а) смењивање *n*, смена; zur ~ heraufrufen изазвати смену; б) смена, момчад која смењује; с) одмена. 5. $\frac{1}{2}$ пукотина.

A'b|lösungs... ~**fonds** $\frac{1}{2}$ *m* исплатни фонд; ~**mannschaft** \times *f* = Ablösung 4. б; ~**summe** *f* исплата, отплата.

A'b|lote... {*аб|лoт-*}: ...за одређивање одвесног (и. вертикалног) положаја: ~**instrumente** *n pl* инструменти *m pl.* за одређивање вертикалног положаја.

a'b|loten I *tr.* одмерити (и. одмераваати) виском, одредити (и. одређивати) вертикалан положај. II **A'b|loten** *n* одмеравање виском, утврђивање вертикалног положаја.

a'b|löten I *tr.* одлемити, одлемљивати. II **A'b|löten** *n* одлемљивање.

a'b|luchsen {*аб|луксн-*} *fam. tr.* e-m et. ~ укебати што од кога као лисац (и. лукаво), тајом узети (и. дознати) што од кога.

a'b|luden *tr.* одерати. [порицати.]

a'b|lügen *tr.* 1. излагати, лажју добити. 2. *f*

a'b|lugsen *F tr.* в. abluchsen.

a'b|machen I *tr.* 1. (*opp.* anmachen) скинути, скидати; снимити, снимати, одвојити, одвајати; e-m Pferde die Hufeisen ~ откова-

ти (и. откивати) коња. 2. свршити; удесити; уредити; углавити; schnell und schlecht ~ смандрљати, спетљати; das Dringendste zuerst ~ свршити (и. посвршавати) најпре најнужније; e-n Streit ~ изгладити (и. изравнати) спор; eine Rechnung ~ обрачуна(ва)ти, ликвидирати (и. ~~из~~); abgemachter Preis утврђена цена; das ist abgemacht то је свршено, ту је постигнут споразум; es ist so gut wie abgemacht то је свршено, то је чиница; abgemacht! свршено!; seine Zeit ~ издржати своје. 4. \ зачинити, зачињавати (die Suppe mit e-m Ei јуху јајетом; в. abziehen). II A'b|machen *n* скидање, снимање; *fig.* das ist e-i-n Abmachen то је једним махом две ствари; A'b|machung *f* 3b погодба; споразум *m*, vertragsmäßige Abmachung углављење *n*, одредба; ~~с~~ обрачун *m*, ликвидација.

A'b|mageren I *intr.* (o) мршавети. II *tr.* (o) мршавити. III A'b|mageren *n*, A'b|magerung *f* мршављење *n*, смрша(ва)ње *n*.

A'b|mähen I *tr.* (по)косити (и *fig.*), пож(њ)ети, ж(њ)ети. II A'b|mähen *n*, A'b|mähung *f*

A'b|mahlen *tr.* самлети. [кошење, косидба.]

A'b|mahnen I *tr.* одговарати, -орити, одвраћати, -тити. II A'b|mahnen *n*, A'b|mahnung *f* одговарање, одвраћање. [се одвраћа.]

A'b|mahnungs...: ~schreiben *n* писмо којим]

A'b|malen *tr.* 1. (на)сликати. 2. преслика(ва)ти. 3. *fig.* (на)сликати, оцртати.

A'b|mallen *v.* mallen.

A'b|mangel *m* мањак.

A'b|markten *tr.* исцењкати.

A'b|marsch *m* X полазак, покрет, одлазак.

A'b|marschieren I *intr.* (s) X поћи, полазити, кренути, кретати. II A'b|marschieren *n* = Abmarsch.

A'b|marsch...: ~zeit *f* време *n* поласка.

A'b|martern I *tr.* 1. измучити, (на)мучити. 2. мучењем изнудити (и. изнуђавати). II sich ~ (на)мучити се, (из)мучити се. III A'b|marterung *f* мучење *n*.

A'b|matten I *tr.* и *refl.* 1. (sich) уморити (се), изнурити (се), изнуравати (се); abgemattet sein посустати од умора. 2. начинити несјајним, скинути сјај са. II A'b|mattung *f* умор *m*, изнуреност, посусталост.

A'b|meißeln *tr.* 1. одби(ја)ти длетом, от-, с|клесати. 2. оклесати, длетом дотер(ив)ати.

A'b|melden I *tr.* одјавити, одјављивати. II A'b|melden *n*, A'b|meldung *f* 3b одјављивање, одјава, пријављивање (и. пријава) одласка.

A'b|mergeln *tr.* 1. [Mark *n*] измождити, -авати, изнурити, -авати; изграти (ein Pferd коња); F abgemergelter Mensch изанђао (и. исцеђен) човек. 2. [Mergel] / лапорцем (на)ћубрити, лапорцем гнојити. II *intr.* (s) измождити се, изнурити се. III A'b|mergeln *n*, A'b|mergelung *f* измождивање, -ђење, изнуривање, -ење.

A'b|merken *tr.* j-m et. ~ научити што од кога посматрајући, гледајући га како он то ради; приметити; j-m et. an den Augen ~ (про)читати, приметити коме што у очима (и. по очима, из очију).

A'b|meßbar *a* / самерљив; A'b|meßbarkeit *f* 3b / самерљивост.

A'b|messen I *tr.* 1. од-, из-, пре|мерити, одмеравати. 2. у-, по|десити, у-, по|дешавати. 3. *fig.* (од)мерити, одмеравати (seine Worte речи своје); A'b|gemessen одмерен. 4. одмерити, судити. II A'b|messen *n*, A'b|messung *f* мерење, одмеравање (и. ~~из~~), премеравање; A'b|messung димензија, правац *m*.

A'b|messer *m* мерач, премеравалац.

A'b|mieten I *tr.* 1. узети у најам (и. под кирију), узети (и. узимати) у закуп, закупити, -љивати. 2. преотети, пренајмити, препродити. II A'b|mieten *n*, A'b|mietung *f* узимање у најам (и. под кирију), закуп *m*, закупљивање. [рајџи|ја, -ка.]

A'b|mieter *m*, ~in *f* закуп|ац, -ница, *fam.* ки-|

A'b|mindern *tr.* смањивати.

A'b|misten *tr.* однети ђубре са. [ловати.]

A'b|modelln *tr.* (са)лити (у калупу), измодел-|

A'b|moosen *tr.* скинути (и. скидати) махови-|

A'b|montieren *tr.* = abbauen II 4. [ну са.]

A'b|mucken F *tr.* 1. мучки убити, убити из заседе, смакнути, смаћи. 2. ~~из~~ j-п ~ ућукати кога ни да писне.

A'b|müden, A'b|mühen *tr.* и *refl.* = abmatten I.

A'b|murksen *tr.* = abmucken I.

A'b|müßigen I *tr.* 1. изнудити, приморати кога на. 2. eine Zeit ~, sich (*dat.*) eine Stunde ~ имати кад, имати времена, бити докон, имати један час слободна времена. II sich (*acc.*) ~ ослободити се, одвојити се; sich auf acht Tage ~ бити слободан недељу дана; sich nicht ~ können zu... не моћи (се уздржати), а да не...

A'b|mustern I *tr.* 1. ишарати. 2. ~~с~~ X (*opp.* anmustern) (от)пустити. II A'b|mustern *n*, A'b|musterung *f* (от)пуштање. [зати, јести.]

A'b|nagen *tr.* оглодати; *fig.* гристи, нагри-|

A'b|nähen I *tr.* 1. (са)шити по (угледу, прегледу). 2. шивењем поделити. 3. отшити, шивењем отслужити, шивењем исплатити. II sich ~ посустати шијући.

A'b|näher *m* шав за скупљање.

A'b|nahme *f* 1. скидање *n*; снимање *n*; X отсецање *n*, одрезивање *n*. 2. примање *n*, пријем *m* (на пр. e-r Bahn пруге). 3. ~~с~~ прођа; (*gute*) ~ finden ићи (добро), продавати се (добро); bei ~ größerer Partien при куповини већих партија (в. Absatz). 4. смањивање *n*, смањење *n*, скраћивање *n*, скраћење *n*; слабљење *n*; *fig.* опадање *n*; in ~ kommen опадати, опастити; ~ des Mondes, des Wassers опадати (и. једење) *n* месеца, опадање (и. осецање) воде; сплашњавање *n*, спласнуће *n*. A'b|nahme...: ...примања (*gen.*), ...пријема (*gen.*), ...за примање, ...за пријем; ...снимања (*gen.*), ...за снимање, ...мерања (*gen.*), за мерење. [ожиљке.]

A'b|narben *tr.* одби(ја)ти ожиљке, скинути|

A'b|naschen *tr.* (по)јести из облапорности.

A'b|nehmen I *tr.* 1. ски|нути, -дати, сним|ити, -ати; die Speisen ~ клонити јела, распремити сто; das Tischtuch ~ дићи (и. скинути, скидати) столњак (и. чаршав); e-m den Bart

~ (о)бријати кога, скинути коме браду; das Obst vom Baume ~ (о)брати воће са дрвета; j-m die Rüstung, die Waffen ~ разоружа(ва)ти кога; die Siegel ~ от-, рас|печатити; (пре-)сећи (die Karten карте); ✕ отсе|хи, -цати, одрез(ив)ати. 2. (од)узети; die Fahrkarten ~ одузети (и. купити) карте; j-m zuviel für et. ~ узети коме сувише за што; j-m Waren ~ купити (и. куповати) робу од кога; eine Aktie ~ купити деоницу (и. акцију) од кога; примити, -ати; е-м е-п Eid ~ заклети кога, примити заклетву (и. присегу) од кога; j-m ein Versprechen ~ узети обећање (и. реч) од кога; e-e Rechnung ~ проверити (и. испит(ив)ати) рачун; ✕ einer Patrouille die Parole ~ тражити лозинку од патроле. 4. одва|дити, -ђати; sich (dat.) et. von e-r Sache ~ узети комад од чега; (die Maschen) ~ (и abs.) сметати (петље), сметнути. 5. сликати; сним|ити, -ати. 6. закључи(ва)ти из чега; sich (dat.) ein Beispiel an j-m ~ узети кога за пример, угледати се на кога. II *intr.* (h) (opp. zunehmen) смањи(ва)ти се; ома|дити, -љивати; секнути; (о)крачати, скра|тити се, -ћивати се; опа|сти, -дати; fig. опа|сти, -дати; сплашњавати, спласнути; опа|сти, -дати, (о)мршавети; er nimmt zusehends ab он приметно опада (и. слаби). III ~d p. pr. и a слабећи; опадајући. IV A'b|nehmen n 1. скидање; брање (ради проређивања); Abnehmen des Eisenbeschlages откивање. 2. примање, пријем m. 3. крачање; скраћивање. 4. опадање. 5. сплашњавање.

A'bnehmer m, ~in f 1. берач, -ица. 2. ✕ купац; потрошач, -ица; dieser Artikel findet keine ~ овај артикал нема купаца (и. не продаје се). 3. јатак, јатачица (в. Hehler).

a'b|neigen I tr. одвратити, удаљити. II *sich* ~ удаљити се. III a'b|geneigt p. p. и a ненаклоњен; (von) e-m abgeneigt sein осећати одвратност према коме, не марити кога; e-r Sache nicht abgeneigt sein бити склон да учиним (и. учини итд.) што; sich (dat.) e-n abgeneigt machen одби(ја)ти кога од себе. IV Ab|neigung f ненаклоност, одвратност; j-m Abneigung einflößen одби(ја)ти кога, ули(ва)ти коме одвратност.

a'b|nicken tr. дотући.

abn'orm {аннорм} a ненормалан.

Abnormität {аннормитет} f 3b ненормалност.

a'b|nötigen I tr. изну|дити, -ђавати. II A'b|nötigung f изнуђавање n, -ење n.

a'b|nutzen, a'b|nützen I tr. (из)лизати, (по)хабати, (ис)кварити употребом (и. од употребе).

II *sich* ~ (из)лизати се, (по)хабати се, (ис)кварити се употребом (и. од употребе), отрцати се. III a'b|genutzt p. p. и a похабан, излизан; sehr abgenutzt fam. извештао, изанђао. IV A'b|nutzen n, A'b|nutzung f 1. лизање, хабање, кварење. 2. в. Nießbrauch.

a'b|ohrfeigen tr. ишамарати.

Abonnem'ent {абонм'ент} {фр.} n би претплата f.

Abonnements... {абонм'ентс} ~billet n, ~karte f в. Zeitkarte; ~liste f списак m претплатника.

Abonn'ent {абонент} {фр.} m 3a, ~in {~йн} f 3c претплатник, -ца.

abonnie'ren {абонир'ен} {фр. abonner, из ad bonne, а ово споредан облик за borne „граница“} I tr. 15g претпла|тити, -ћивати (auf. acc.: на).

II *intr.* (h), refl. *sich* ~ претпла|тити се, -ћивати се. III Abonnie'ren n претплаћивање.

a'b|ordnen I tr. 1. ода-, иза|слати, ода-, иза|шиљати; опуномоћити. 2. = abbestellen I. II

A'b|ordnen n, A'b|ordnung n иза-, ода|шиљање; изасланство, изасланици m pl.; = Abbe- I

A'b|ort m 2g нужник. [stellen, Abbestellung.] abortie'ren {абортур'ен} [лат.] *intr.* (h) 15g побаци(ва)ти, помет|нути, -ати.

Abo'rtus {абортус} [лат.] m inv. побачај.

ab ovo {ап ово} [лат.] (почев) од јајета, од почетка.

a'b|paalen F tr. отребити, окомити.

a'b|paaren I tr. по двоје уредити (и. уређивати). II *intr.* (h) gegenē a. ~ уздржа(ва)ти се од гласања.

a'b|pachten I tr. закупити, -љивати, узети (и. узимати) у закуп. II A'b|pachten n, A'b|pachtung f закупљивање, закуп m.

A'b|pachter m закупца.

a'b|packen I tr. истовари(ва)ти, стовари(ва)ти; сприти. II A'b|packen n, A'b|packung f (и)стоваривање.

A'b|packer m (и)стоваривач.

a'b|passen tr. 1. одмерити, подесити; abgeraßt порубљен, готов. 2. fig. (у)вребати, (у)кебати, учити; дочекати.

a'b|patrouillieren ✕ tr. обићи, обилазити, пропатролисати. [мити].

a'b|peinigen tr. мучењем изнудити (и. изма- I

a'b|peitschen tr. 1. шибањем одби(ја)ти, бичем скинути. 2. j-n ~ ишибати кога.

a'b|pelzen tr. 1. одерати (ein Tier животињу). 2. F излем(ез)ати. 3. ✕ калемити.

a'b|pfählen I tr. 1. оградити кољем. 2. обележити кољем (и. кочићима). II A'b|pfählen n, A'b|pfählung f ограђивање кољем; Abpfählung f ограда од коља.

a'b|pfanden I tr. j-m seine Sachen ~ узаптити коме ствари, покретнину. II A'b|pfänden n, A'b|pfändung f узапћење, забрана.

a'b|pfarren tr. одвојити од парохије (и. нурије).

a'b|pfeifen I tr. одзвиждати, отсвирати. II *intr.* (s) звиждом позвати (и. вратити).

a'b|pferchen tr. преградом одвојити.

a'b|pflöcken tr. 1. обележити кољем, обележавати кочићима. 2. скинути (и. скидати) са коља.

a'b|pflücken tr. (у)брати, (по)брати, потргати. II A'b|pflücken n брање, тргање.

a'b|pflügen tr. = abackern.

a'b|picken tr. 1. с-, от|кљувати, с-, от|кљуцати, кљуцајући (и. кљујући, кљуцањем, кљувањем) скинути (и. скидати). 2. отесати (и. тесати) шиламим чекићем.

a'b|placken F I tr. е-м et. ~ извући што од кога мучењем (и. кињењем). II *sich* ~ усукати се од рада.

a'b|plagen I tr. мучити, кињити. II *sich* ~ бактати се, мучити се, убити се.

a'b|plärren F I tr. отцмољити, цмољећи изговарати. II *sich* ~ посустати цмољећи.

a'b|platten I *tr.* спљошт ити, -авати. II **a'b|geplattet** *p. p.* и *a* спљоштен. III **A'b|plattung** *f* спљоштеност.

a'b|plätten I *tr.* 1. (по)утијати, углачати (Wäsche рубље). 2. ☼, ☼ (ис)тањити, (из)ваљати. II **A'b|plätten** *n* утијање, глачање; ☼, ☼ тањење, ваљање. [ши одвојити се.]

a'b|plätzen *intr.* (s) пући, пуцати; пукнуv-ј

a'b|plätzen I *tr.* 1. е-п Baum ~ обележити дрво (чекићем). 2. ис-, о|палити. II **A'b|plätzung** {*an|плец|ун.*} *f* 3b обележавање *n* (чекићем).

a'b|plündern *tr.* опљачкати; ослутити, побрати.

a'b|pochen *tr.* 1. одби(ја)ти куцањем (и чекићем), скупцати. 2. *fig.* — abtrotzen.

a'b|polieren *tr.* углачати

a'b|prägen I *tr.* 1. о-, у|тиснути, начинити отисак; *fig.* оцрта(ва)ти, претставити. 2. (ис)ковати (Geld новац). II *intr.* (h) исковати, претстати с ковањем новца. III **A'b|prägung** *f* у-, отисак *m*.

A'b|prall {*an|прал*} *m* одбој, отскок.

a'b|prallen I *intr.* (s) одби(ја)ти се, отск|очити, -акати, одвркнути; ~d отскочке. II **A'b|prallen** *n*. **A'b|prallung** {*an|пралун.*} *f* одбијање, отскакање, одбој *m*, отскок *m*. [одбијања.]

A'b|prall(ungs)... ~winkel *m* ~ угао (и кут)

a'b|predigen I *tr.* 1. (из)говорити (као) беседу (и проповед). 2. одвратити беседама (и проповедама). II *sich* ~ посустати беседећи (и проповедајући). [= abprallen.]

a'b|prellen I *tr.* одби(ја)ти (и *fig.*). II *intr.* (s) |

a'b|preschen F I *tr.* ein Pferd ~ претерати коња. II *intr.* (s) сунути, скочити, кидисати.

a'b|pressen I *tr.* 1. (ис)цедити. 2. *fig.* изну|дити, -ђавати. 3. добро стегнути. 4. отиснути притиском. II **A'b|pressung** *f* изну|јавање, -ење *n*.

a'b|protzen I *tr.* ☼, ☼ скинути (и скидати) с предњака. II **A'b|protzen** *n* скидање с предњака. [*cipr.* излем(ез)ати се.]

a'b|prügeln F I *tr.* излем(ез)ати. II *sich* ~ *re-* |

a'b|puffen I *tr.* 1. F (и *sich* ~) избубати (се), избубецати (се), изгравати (се) песницама. 2. одерати. II *intr.* (s) пући, сукнути.

a'b|pumpen *tr.* 1. (о)прати под шпрком, метнути под шпрк. 2. исцрпсти. 3. F = ableihen.

a'b|punktieren *tr.* истачкати, означи(ва)ти тачкама (и точкама).

a'b|pusten F *tr.* отпухати, одувати (в. ab-) |

A'b|putz *m* *зид.* леп. [blasen.]

A'b|putz... ~kosten *f pl.* трошкови *m pl.* за леп (и. за олепљивање); ~pinsel *m* кичица (и. четкица) *f* (за чишћење).

a'b|putzen I *tr.* 1. (о)чистити. 2. усекнути, усекњивати; убрисати; *зид.* олепити, олепљивати. 3. *fat.* усекнути, убрисати. II **A'b|putzen** *n*. **A'b|putzung** *f* чишћење; олепљивање.

a'b|quälen *tr.* и *sich* ~ = abplagen. [чити.]

a'b|quetschen *tr.* откинути згњечивши, згње-ј

a'b|quirren *tr.* (про)мешати мешалком.

a'b|rackern *pop.* 15f I *tr.* (из)мучити диринцењем. II *sich* ~ посустати диринцећи (и. аргатујући), аргатовати.

a'b|rädeln *tr.* (и)сећи девермавишем.

a'b|rädieren *tr.* изгрести.

a'b|raffen *tr.* 1. пограбити, покупити. 2. / сла-

гати у руковети. II **A'b|raffung** *f* слагање II у руковети.

A'b|raffer *m*, ~in *f* слагач, -ица у руковети. **Abraham** {*абрахам*} [јевр.] *prg. m* 8a Аврам; *fg. (bibl.)* in ~s Schoß sitzen седети у крилу Аврамову; *abrahamitisch* {*абрахамитш*} *a* Аврамов.

a'b|rahmen I *tr.* 1. [Rahm = Sahne] скинути скоруп са (и. из), скидати (и. покупити) кајмак са, окајмачити. 2. [Rahmen] уоквирити, урамити. II **A'b|rahmen** *n* скидање скорупа (и. кајмака).

Abrakada'bra *n* би шљапутанье.

a'b|rändeln, **a'b|randen** *tr.* обруб|ити, -љивати, оивич|ити, -авати.

a'b|rändern *tr.* изрецкати (руб).

a'b|ranken *tr.* den Wein ~ винову лозу заламати (и. заломити), орез(ив)ати.

a'b|rasen I [Rasen] *tr.* 1. einen Platz ~ однети зелено бусење са неког места, одбусити неко место. 2. / пасти.

a'b|rasen [rasen]: *sich* ~ посустати беснећи.

a'b|rasieren *tr.* (и *sich* ~) обријати (се), обричити (се). [raspeln *n* стругање треницом.]

a'b|raspeln I *tr.* остругати треницом. II **A'b|**-

a'b|rasseln *intr.* (s) отандркати, отчангрљати, отићи тандрући (и. чангрљајући), пасти (и. падати) звецкајући.

a'b|raten I *tr.* 1. (*opp.* anraten) (*intr.* (h) j-m von) et. ~ одвраћати (и. одвратити, одговарати, одговорити) кога од чега. 2. погодити (*dat.*: на), дознати дивинацијом. II **A'b|raten** *n*, **A'b|ratung** *f* одвраћање.

A'b|rauch... {*an|рџх.*} ~raum *m* испараваоница *f*; ~schale *f* плитица за испаравање.

a'b|rauchen I *intr.* (s) (и *tr.*) испарити. II **A'b|rauchen** *n* испаравање.

a'b|räuchern *tr.* добро надимити.

a'b|raufen *fam.* *sich* ~ почерупати се, тући се.

A'b|raum *m* {*an|рџм*} 1. крш, отпаци *m pl.*, окресине *f pl.*; ☼ одгрт, слој за одгртање док се не дође до угла. 2. = abräumen II; ☼ откоп, раскоп, вађење *n* на површини.

A'b|raum... {~} ~arbeiten *f pl.* откопни радови *m pl.*

a'b|räumen I *tr.* 1. распрем|ити, -ати, растрес|ити, -љивати; однети, односити; раскрчи(ва)ти. II **A'b|räumen** *n*, **A'b|räumung** *f* распремање, растресљивање, раскрчивање; ☼ откопавање, одгртање, добивање раскопом.

A'b|räumer {*an|рџм'р*} 1. ~ *m*, ~in {~ин} *f* 3с распрем|илац, -аља, растресљивач, -ица, раскрчивал|ац, -ица. 2. ☼ раоник, плуг (на локомотиви за одбијање камења, снега).

A'b|raum... ~förderung *f* одношење (и. извлачење) се закопа; ~halde *f* сручиште *n*, грудина, свалиште *n*; ~masse *f* копица, кртог *m*.

a'b|raupen I / *tr.* (о)требити од гусеница, (о)чистити од гусеница. II **A'b|raupen** *n* требљење (и. чишћење) (од) гусеница.

A'b|rauper *m*, ~in *f* требилац, -иља гусеница.

a'b|rechnen *tr.* / (по)грабуљати, ограбити.

A'b|rechling {*an|рехлин.*} *m* и *n* 2g¹ / ограби-не *f pl.*, пограбуљани отпаци овршена жита.

a'b|rechnen I *tr.* 1. (*opp.* zurechnen) одрачу-

на(ва)ти, одби(ја)ти, одузети, одузимати; das abgerechnet изузев то, без тога, изузимајући то; auf et. (acc.) abgerechnet werden одбијати се од чега. 2. ~~ф~~ обрачуна(ва)ти; fig. mit e-m ~ об-, раз|рачуна(ва)ти се с ким. 3. срачунати, свршити с рачунањем. II *intr.* (h) об-, раз|рачуна(ва)ти се. III A'b|rechnen *n* в. Abrechnung.

A'b|rechner *m* обрачунавалац, ликвидатор.

A'b|rechnung *f* 1. одбијање *n*, одбитак *m*; nach geschעהener ~ по одбитку. 2. обрачунавање *n*, обрачун *m*; mit j-m ~ halten об-, раз|рачуна(ва)ти се с ким (и *fig.*).

A'b|rechnungs...: ~quittung *f* обрачун *m*, обрачунска признаница; ~stelle *f* обрачунавали-

A'b|rechte [из Äbichte] *f* налиچه *n*. [ште *n*.] A'b|rechten *tr.* испарбити, парницом добити.

A'b|rede *f* 3b 1. договор *m*; F das ist gegen (и wider) die ~ нисмо се тако погодили; mit j-m ~ nehmen (и treffen) договорити се, погодити се с ким (в. Verabredung). 2. оспоравање *n*, спорење *n*; in ~ stellen (и sein, ziehen, nehmen) оспорити, -авати, порицати (в. Leugnung).

a'b|reden *l* *tr.* и *intr.* (h) 1. mit j-m ~ (= ver-) договорити се с ким; a'b|geredet(er)maßen (абогворети) као што договор гласи, по договору. 2. j-m et. ~ одвратити, -ати кога од чега (в. abraten). II *sich* ~ посустати говорећи.

a'b|regnen *intr.* (h и s) и *refl.* die Wolke (oder es) hat (sich) abgereget испадала се киша; es ~ lassen чекати да престане киша.

A'b|reibe...: ...за трљање, ...за отирање.

a'b|reiben *l* *tr.* 1. отирати, отрти; очистити; истрти; излизати; изрибати; sich (dat.) den Körper ~ истрти се, (ис)трљати се. 2. истр|ти, -љати. 3. (рас)трљати, (с)туцати (Farben боје). II *sich* ~ о-, истрти се, о-, истрљати се, излизати се од трења, лизати се трењем, (из)рибати се. III a'b|gerieben *p.p.* и *a* *fig.* препреден. IV A'b|reiben *n*, A'b|reibung *f* отирање, тарење, трљање; растрљивање, туцање; лизање, једење (услед трења), рибање.

A'b|reiber *m* трљач; растрљивач, туцач.

a'b|reichen *tr.* 1. дохватити, домашити, дохитити. 2. да(ва)ти, пружити.

a'b|reifen *l* [reif] *intr.* (s) сазрети. II [Reif²] *tr.* разобручати, скинути обруч(е) са (чега).

a'b|reihen *tr.* разниз(ив)ати.

A'b|reise *f* одлазак *m* (на пут), полазак *m*.

a'b|reisen *intr.* (s) отпутовати (nach: за, у).

A'b|reisende(r) (s) одлазник, -ца, путник, -ца.

a'b|reißen *l* *tr.* 1. откинути, откидати; отргнути; здерати; оби(ја)ти (ein Schloß браву). 2. раз-, по|рушити (в. niederreißen). 3. подерати, поцепати (в. zerreißen); a'b|gerissen подеран, исцепан, поцепан. 4. нацртати, нарисати. II *intr.* (s) откинути се, прекинути се, от-, пре|кидати се; *fig.* meine Geduld reißt ab издаје ме стрпљење; es reißt gar nicht ab томе нема краја, нема да престане. III *sich* ~ 1. откинути се, отргнути се, одвојити се. 2. F ископати се, изнуравати се. IV a'b|gerissen *p.p.* и *a* *fig.* испрекидан, без везе. V

A'b|reißen *n*, A'b|reibung *f* откидање, отргнуће; скидање; цепање, дерање; рушење; цртање, писање.

A'b|reißer *m* 1. кидач, тргач, који откида. 2. шиљато гвозђе *n*, шило *n* за повлачење црта (и. линија).

A'b|reiß...: ~kalender *m* лисни календар; ~kosten *f* *pl.* трошкови *m* *pl.* око рушења; ~zett^{el} *mpl.* лисни бележник *m*, бележник са листовима за откидање.

a'b|reiten *l* *tr.* 1. изјахати, јашући уморити (и. изргати). 2. изјахати, привићи јахању (в. zu-reiten). 3. обићи (и. обилазити) на коњу; про-јах(ив)ати, прејах(ив)ати. 4. јашући скинути (и. изгубити); den Vorritt ~ надјах(ив)ати. II *intr.* (s) одјах(ив)ати. III *sich* ~ посустати јашући.

a'b|rennen *l* *tr.* 1. скинути јурећи, изгубити трчећи. 2. = ablaufen II. II *intr.* (s) потрчати; појурити. III *sich* ~ посустати трчећи; abgeranntes Pferd истрошен коњ, преморен коњ. IV A'b|rennen *n* полазак *m* трком.

A'b|richt(e)...: ~kunst *f* вештина обуке (сокола).

a'b|richten *l* *tr.* 1. обучити, -авати (Tiere животиње); *fig.* дотер(ив)ати (zu: за). 2. ~~ф~~ уде-сити, удешавати, дотер(ив)ати. II A'b|richten *n*, A'b|richtung *f* обучавање, обука; дотери-вање; удешавање.

A'b|richter *m* 1. обучавалац, дресер (в. ab-richten I). 2. дотеривалац, удешавалац.

A'b|richte...: ...за дотеривање: ~stab *m*, ~stock *m* наковань за дотеривање полука.

a'b|riegeln *tr.* зашипити, затворити резом, намаћи резу на (што).

a'b|rieseln *intr.* (h и s) цурити.

Abrikose *f* в. Aprikose.

a'b|rinden *l* *tr.* 1sc огулити, скинути (и. ски-дати) кору са чега. II A'b|rinden *n* гуљење коре, скидање коре.

a'b|rindig *a* са подлупљеном кором; ~ sein подлупити се; sich ~ gehen изубијати ноге идући, добити пликове.

a'b|ringen *l* *tr.* изврати, изборити рвањем, борбом (од)узети; sich (dat.) die Haut von den Händen ~ одерати руке. II *sich* ~ посустати рвући се (и. увијајући се).

a'b|rinnen *intr.* (s) цурити.

A'b|riß *m* нацрт, цртеж, план; скица *f*, kurzer ~ кратак извод.

A'b|ritt *m* одлазак на коњу, одјахивање *n*.

a'b|rollen *l* *tr.* 1. (и sich ~) одмотати (се), одмотавати (се) (*fig.*). 2. проводити. 3. = abschleuren. II *intr.* (s) (с)котрљати се; отко-трљати се; одвести се, отићи; *fig.* пролазити, минути. III A'b|rollen *n* одмотавање.

a'b|rosten *intr.* (s) одвојити се услед рђе.

a'b|rösten *tr.* испржити.

a'b|rücken *l* *tr.* одмаћи, одмицати. II *intr.* (s) отићи, одлазити. III A'b|rücken *n* одлазак *m*.

a'b|rudern *intr.* (s) одвеслати.

A'b|ruf *m* одазивање *n*, позив.

a'b|rufen *l* *tr.* 1. одаз(ив)ати, поз(ив)ати на-траг; abgerufen werden отићи, умрети. 2. објав|љивати, -ити, оглашавати, -сити. 3. j-n zum Theater usw. ~ ићи (и. доћи) по кога да

га позове у позориште итд. 4. довикати. II *sich* ~ посустати вичући (и. довикујући). III *A'b'rufen* *n*. *A'b' rufung* *f* ода-, позивање; објављивање, оглашавање.

A'b'ruf *m* објављивалац, оглашивач.

a'b'rüffeln *F tr.* j-n (gehörig) ~ некога (ваљано, поштено) избити.

A'b'rufungs... = *Abberufungs...*

a'b'rühren *tr.* 1. измутити, измешати; зачинити. 2. мешањем (и. мућењем) одвојити од коштица.

a'b'runden, *a'b'ründen* *I tr.* (и *sich* ~) заокруглити (се), заокругљивати (и *fig.*) (се), заоблити (се), заобљавати (се). II *a'b'gerundet* *p. p.* и *a* заокругљен, заобљен, заокругљен; *adv.* заокругљено, округло; течан, гладак. III *A'b'runden* *n*, *A'b'rundung* *f* заокругљивање, -ење, заобљивање, -ење; *Abrundung* округлина, облина, заобљеност, заокругљеност. [*abgerupfte Federfahne* чија.]

a'b'rupfen *tr.* оч(е)рупати, тргати, оскупити; I

a'b'rüsten *tr.* 1. зад. скинути (и. скидати) скеле, разградити; = *ein Schiff* ~ уклонити с брода опрему и људство. 2. ✕ разоружа(ва)ти; распусти, распуштати. III *intr.* (h) разоружа(ва)ти се. IV *A'b'rüsten* *n*, *A'b'rüstung* *f* скидање скела, разграђивање; ✕ разоружа(ва)ње; распуштање. [оружање.]

A'b'rüstungs... ...разоружања (*gen.*), за раз-

a'b'rutschen *intr.* (s) 1. (с)клизити, склизнути се, отсулати се. 2. *fam.* клиснути, отићи. 3. *fam.* одапети, умрети.

Ab'ru'zzen {*абруцн*} [ит.; * лат. *Brutium*] *pl.* Абруцске Планине. [бљом, отфикарити.]

a'b'säbeln *tr.* (по)сећи сабљом, одрубити са-

a'b'sacken *I tr.* о-, с/товарити. II *intr.* (s) *pop.* = *abrutschen* 2. [стити.]

a'b'säen *tr.* ✓ 1. посејати. 2. сејањем испо-

A'b'sage *f* 1. отказ *m*; одбијање *n*. 2. отказ *m* мира и објава непријатељства, изазивање *n*, позив *m* на меџдан. [жив на двојој.]

A'b'sage... ~ *brief* *m* 1. извињење *n*; 2. по-

a'b'sagen *I tr.* 1. откаж(ив)ати; j-m (*den Frieden*) ~ (и *intr.*) изаж(ив)ати кога на двојој, прекинути с ким; *abgesagter Feind* отворен непријатељ. 2. одби(ја)ти. 3. оспорити; e-m *das Leben* ~ осудити кога на смрт. II *intr.* (h) e-r *Sache* (*dat.*) ~ одрећи се чега, одрицати се чега.

a'b'sagen *I tr.* отестерити, отпилити, одрезати тестером (и. пилом). II *A'b'sägen* *n* тестерење, пиљење, одрезивање тестером (и. пилом).

A'b'sage... ~ *schreiben* *n* в. *Absage*; ~ *signal* *n* отказни сигнал, знак да заказани воз не до-

A'b'sagung {*аб'зак'гун*} *f* 3b в. *Absage*. [лази.]

a'b'sähen *tr.* = *abrahmen*. [дубину окна.]

a'b'saigern ✕ *tr.* einen *Schacht* ~ (из)мерити

a'b'salzen *tr.* (по)солити.

a'b'sammeln *tr.* скупити, покупити.

a'b'sanften *tr.* ублаживати, ублажити.

a'b'satteln *tr.* 1. отседлавати, раседлати; скинути самар са. 2. (и)збацити из седла.

A'b'satz *m* 1. талог. 2. прекид; in *Absätzen* на махове; *ohne* ~ без прекида, одједном;

in verschiedenen *Absätzen* у више махова, у више пута; ✕ почивка *f*, одмор, пауза *f*.

3. ~ одмориште *n* на степеницама; ступањ, тераса *f*; потпетица *f* (на ципели); ✕ коленице *n*, чвор; ✕ одељак; (у стиху) прелом, цезура. 3. ✕ прођа, продаја; *leichten* ~ finden имати добру прођу; *keinen* ~ finden немати прође (в. *Abgang*). 4. ✕ одбитак. 5. ✕ одлучивање *n*, одбијање *n* од сисе. 6. *einen* ~ *machen* одвојити, одвајати се, одударати.

A'b'satz..., *a'b'satz...*: ~ *ahle* *f* шио *n* за потпетице; *2fähig* *a* ✕ добре прође; ~ *feld* *n* ~ *gebiet* *n* = ~ *markt*; ~ *kosten* *f pl.* трошкови *m pl.* око продаје; ~ *muff(e)* *f* ✕ сузни (и. редуccionи) наглавак са лозом; ~ *markt* *m*, ~ *quelle* *f*, ~ *weg* *m* тржиште *n*, непе ~ *quellen* ерöffnen наћи нова тржишта; *2weise* *adv.* а) на махове, б) на одељке.

a'b'sätzlich *a* ✕ непрекидан, гнездаст.

a'b'säubern *tr.* очистити.

a'b'saufen *tr.* од-, по/лопати, отпити; *sich* (*dat.*) *das Leben*, *die Gurgel* ~ уморити (и. убити себе) лочући (и. шљемајући, пијући).

a'b'säugeln ✓ *I tr.* (на)калемити границу на друго стабло не отсецајући је. II *A'b'säugeln* *n* калемљење граниче на друго стабло не отсецајући је.

a'b'saugen *tr.* исиса(ва)ти (и *fig.*), посисати.

a'b'säugen *tr.* 1. по-, на/дојити. 2. одлучи(ва)ти, одби(ја)ти од сисе (в. *entwöhnen*).

Absce... в. *Absze...*

A'b'schab(e)eisen *n* макља *f*, стругаљка *f*.

a'b'schaben *I tr.* 1. о-, са/стругати. 2. излизати, по-, ис/хабати, огулити. II *sich* ~ излизати се, по-, ис/хабати се (од трења); *a'b'geschabt* {*аб'г'шпт*} похабан, излизан, извештао, отрцан (и *fig.*) III *A'b'schaben* *n* стругање. [ци *m pl.*, струготине *f pl.*]

A'b'schabsel *n* о-, са-, по/стружак *m*, оструш-

A'b'schach *m* двострук(о) шах.

a'b'schachern *fam. tr.* e-m et. ~ купити што од кога будзашто.

a'b'schachteln *tr.* (у)гладити.

a'b'schaifen *I tr.* 1. укинути, укидати; уклонити, уклањати; поништ(и)ти, -авати. 2. отпустити, отпуштати. II *A'b'schaffung* *f* укидање, укинуће; уклањање; поништење; отпуштање, отпуст *m*.

a'b'schälen *I tr.* ољуштити; огулити. II *sich* ~ (о)љуштити се; (о)гулити се. III *A'b'schälen* *n*, *A'b'schälung* *f* љушћење; гуљење.

A'b'schäl... ~ *gerät* *n* алат *m* за гуљење, алат за скидање коре. [сечу.]

a'b'schalmen *tr.* шум обележ(и)ти, -авати за

a'b'schärfen *I tr.* 1. из-, на/оштри. 2. ✕ о-тањи(ва)ти, стањивати; ✕ у-, за/резати, направити урез (и. зарез). II *A'b'schärfen* *n* из-, на/оштравање, оштрење; с-, о/тањивање, о-тањење; у-, за/резивање.

A'b'schärfer *m* 2l ✕ у-, за/резивач.

a'b'scharren *tr.* о-, са/стругати, згрести.

A'b'scharricht {*аб'шар'рхт*} *n* 2g и *A'b'scharrsel* {*аб'шар'зл*} *n* 2l оштруши *m pl.*, струготине *f pl.*

a'b'schatten *I tr.* 15c 1. оцртати (и. нацртати)

по сенци, начинити опцрт (и. силуету); *fig.* оцрта(ва)ти, опис(ив)ати. 2. (о)сенчити, да(ва)ти поступне прелазе (и. преливе) (*acc. dat.*). II *sich* ~ бацити своју сенку (и. свој опцрт, силуету); *fig.* показивати прелазе (и. преливе). III *A'b'schattung* *f* сенка, силуета; *fig.* опис *m*.

a'b'schattieren I *tr.* = *abschatten* 2. II *A'b'schattierung* *f* оцрт|авање *n*, -ење *n*, *fig.* прелаз *m*, прелив *m*, нианса.

a'b'schätzen I *tr.* 1. (пр)оценити, (пр)оцењивати. 2. потценити, потцењивати, ниподаштавати. II *A'b'schätzen* *n*. *A'b'schätzung* *f* (пр)оцењивање, (пр)оцена.

A'b'schätzer *m* процењивач, проценилац.

a'b'schätzig *a* = *verächtlich*.

A'b'schätzungs...: *~beamte(r)* *m*, *~kommissar* *m* = *Abschätzer*; *~kommission* *f* комисија за процену.

a'b'schauen I *tr.* 1. са-, у|гледати. 2. е-м *et.* ~ (гледајући) увербати што од кога. II *intr.* одвратити поглед од чега. [стити.]

a'b'schaufeln *tr.* лопатом скинути (и. очи-)

A'b'schaum *m* I. (нечиста) пена *f*. 2. *fig.* ~ *der* Gesellschaft друштвени шљам, олош; ~ *der* Menschheit измет људскога рода.

a'b'schäumen *tr.* опенити, скидати (и. скинути) пену са. II *A'b'schäumen* *n*, *A'b'schäumung* *f* 3b опењивање, скидање пене са чега.

A'b'schaum löffel *m* пењача *f*, кашика *f* за опењивање.

a'b'scheiden I *tr.* (и *sich* ~) одвојити (се), одвајати (се), разлучити (се), разлучивати (се), раставити (се), растављати (се); *fig.* *a'b'geschieden* повучен, *adv.* повучено; *sich vom Leben* ~ растати се са животом, умрети. II *intr.* (*s*) 1. отићи. 2. преминути, умрети; *abgeschiedene* преминуо, покојни, умрли; *abgeschiedene Seelen* душе мртвих, умрли; *die Abgeschiedenen* покојни, умрли. III *A'b'scheiden* *n*, *A'b'scheidung* *f* одвајање, разлучивање, растављање; (само *Abscheiden*) растајање, смрт.

A'b'scheider *m* одвајач. [одвајање.]

A'b'scheidungs...: *~mittel* *n* средство за [дељак.]

A'b'schein *m* = *Abglanz*.

a'b'scheiteln *tr.* *das Haar* ~ (о)делити на раз- [делити.]

a'b'schelfe(r)u f5a(b) I *tr.* (о)љуштити, на љуспце (и. на листиће) огулити. II *intr.* (*h*), *sich* ~ (из)љуспати се, (ис)перутати се.

a'b'schenken *tr.* 1. = *abgeben*. 2. е-м *et.* ~ поклонити (и. дати) кому што од чега.

a'b'scheren I *tr.* (о)шишати; (о)стрићи; пострићи. II *A'b'scheren* *n*, *A'b'scherung* *f* шишање; стрижење, стриж(њ)а. [смицања.]

A'b'scherungs...: *~querschnitt* *m* ☉ пресек

A'b'scheren *tr.* шалом (за)добити.

A'b'scheu *m* 2g I. гнушање *n*, одвратност *f*, ~ *einflößen* ужасавати; ~ *vor j-m*, *et.* haben гнушати се кога, чега; † ~ *vor dem Leeren* ужасавање *n* (и. гнушање) од празног простора. 2. гнусоба *f*, гнусна личност (и. особа), одвратник, одвратница *f*.

a'b'scheuchen *tr.* = *verscheuchen*.

a'b'scheuern *tr.* 1. о-, из|рибати, скинути

-дати рибајући. 2. (и *sich* ~) изрибати (се), излизати(се), изести (се) трењем.

ab'scheu'lich {*an|schö|lū|x*} I *a* гнусан, одвратан, грозан, грдан, грдобан, ужасан; проклети; ~ *e kleine Person*, као *s die Abscheuliche* *fam.* мала одвратница. II *adv.* гнусно, одвратно, грозно, грдобно, ужасно; *co.* ~ *reich* грдно богат. — Уп. *schauderhaft*, *entsetzlich*, *fürchterlich*, *ekelhaft*.

Ab'scheu'lichkeit {~*качт*} *f* 3b гнусност, одвратност; грозота, гнусоба; неваљалство *n*, гадост.

a'b'schichten I *tr.* (на)слагати слојевито (и. на слојеве). II *A'b'schichten* *n*, *A'b'schichtung* *f* слагање слојевито, слагање (и. ређање) на слојеве; слојевитост.

a'b'schicken I *tr.* = *absenden* I; ✕ *auf Kommando* ~ откомандовати, испослати. II *A'b'schicken* *n*. *A'b'schickung* *f* 3b = *absenden* II.

a'b'schieben I *tr.* I. одгур(ив)ати, одгурнути, отиснути, отискивати. 2. *fig.* *et. von sich* ~ одби(ја)ти што од себе; *er will es von sich ab- und mir zuschieben* он то хоће да скине са себе и да на мене свали. 3. *j-p* ~ (по)тући кога у кеглању. 4. *jп.* протерати, спровести. II *intr.* (*s*) 1. (из)губити млечњаке (за стоку). 2. *fam.* стругнути, одлазити, отићи. III *A'b'schiebung* *f* *jп.* протеривање *n*, стражарно спровођење *n* (в. *Schub*).

A'b'schied {*an|шт*} *m* 2g I. † одлазак. 2. раста-
нак; (*vom Leben*) растанак (са животом), смрт. 3. опроштај, опраштање *n*, збогом; ~ *nehmen* (о)праштати се, опростити се, раста(ја)ти се (*von: ca*); *auf ewig von: ea.* ~ *nehmen* раста(ја)ти се занавек, опростити се заувек; ~ *von der Welt nehmen*: а) повићи се од света, б) растати се са овим светом; *ohne* ~ (и. *fam.* *mit einem polnischen* ~ *e*) *weggehen* отићи без збогом (и. *fam.* *извући се као тарана из лонца*). 3. иступање *n* из службе, отпуст, оставка *f*; *seinen* ~ *einreichen* тражити пензију; *seinen* ~ *nehmen* тражити пензију, поднети оставку, изићи (из службе); ~ *geben* отпустити. 4. одлука *f*. 5. † пресуда *f*.

A'b'schieder *m* отпуштени војник.

a'b'schiedlich *adv.* праштајући се.

A'b'schieds...: {~*c-*}: опроштајни: ~ *audienz* *f* опроштајна аудиенција; ~ *besuch* *m* опроштајна посета *f*; ~ *feier* *f* опроштајна свечаност; ~ *gesuch* *n* молба *f* за пензију; ~ *schmaus* *m* опроштајна гозба *f*; ~ *stunde* *f* час *m* одласка, опроштајни тренутак *m*; ~ *trunk* *m* чаша *f* за срећан пут; ~ *wort* *n* опроштајна реч *f*, реч при расанку.

a'b'schiefern I *tr.* љуспати, љуштити, скидати (и. скинути) на љупе (и. на листиће). II *sich* ~ љуспати се, љуштити се. III *A'b'schiefern* *n*, *A'b'schieferung* *f* љуспање; перутање.

a'b'schießen I *tr.* 1. ис-, о|палити, пући из; пу-
стити, одапети. 2. однети метком; *ihm wurde der Kopf abgeschossen* метак му је главу од-
нео (и. разнео). 3. оборити (и. скинути) мет-
ком. 4. *j-p* ~ натстрелити кога, надбити ко-
га у стрељању; *fig. den Vogel* ~ однети по-

беду. 5. *ſ* ein Revier ~ побити сву дивљач једног краја. 6. *sich* (*dat.*) das Genick ~ сломити врат. II *intr.* (*s*) 1. падати, сливати се; стремкнути се. 2. отсечно падати. 3. (из-)бледети, губити боју. III *A'b* schießen *n*, *A'b* schießung *f* испаливање, пуцање; пушгање, одапињање; пад *m*; блеђење, кварење боје. *a'b* schiffen I *tr.* превести (и. пренети) водом, превозити бродом. II *intr.* (*s*) отпловити, одједрити. III *A'b* schiffung *f* пренос (и. превоз) *m* бродом.

a'b schildern I *tr.* 1. насликати. 2. *fig.* опис(ив)ати, оцрта(ва)ти. II *A'b* schilderung *f* опис *m*, описивање *n*.

a'b schillern = abschelfern.

a'b schinden I *tr.* 1. одерати. 2. *fig.* j-m et. ~ отети коме што, огудити кога. II *F* sich ~ убити се дириџери (и. аргатујући).

a'b schirren I *tr.* скинути (и. скидати) (х)ам са. II *A'b* schirren *n*, *A'b* schirrung *f* скидање (х)ама (и. (х)амова) са.

a'b schlachten *tr.* закласти; покласти.

A'b schlag *m* 1. шум. отпадак, отпаци *m* *pl.*, одломак, одломци *m* *pl.* 2. одбијање *n*, отскакање *n* (в. Abprallen). 3. *⊗* о-, у тисак. 4. преграда *f*, преградиште *n* (в. Verschluss). 5. одвођење *n* воде и вада *f* за то. 6. одбијање *n* (в. Weigerung). 7. (*opp.* Aufschlag) пад, падање *n*, смањивање *n*, одбитак; ohne ~ без одбитка; in ~ geraten падати, појевтинити; im ~ sein падати; es muß ein beträchtlicher ~ dieses Artikels stattfinden овај артикал мора знатно пасти; ~ der Kälte попуштање *n* хладноће, омекшање *n* времена. 8. auf ~ на рачун, на име; auf ~ von... да се одбије од...; auf ~ zahlen отплаћивати. 9. разлика *f* (в. Unterschied).

a'b schlagen I *tr.* 1. одби(ја)ти, одрубити, укинути, отсечи; ich lasse mir lieber den Kopf ~, als... пре ђу дати да ми главу отсеку, него...; оби(ја)ти, с-, о/млатити, огувати; скинути; стрес(а)ти. 2. дићи, скинути, разградити, покварити (в. abbrechen). 3. (ис)пустити; *F* sein Wasser ~ пустити воду, помокрити се. 4. начинити отисак, утискивати. 5. одби(ја)ти, сузби(ја)ти. 6. одби(ја)ти (в. verweigern); das läßt sich nicht ~ то се не може одбити. 7. збацити. 8. избити; die Glieder sind mir wie abgeschlagen руке и ноге су ми као пребијене. 9. *↘* = abquirlen. 10. спустити. 11. смањити цену (и. вредност) (*acc.*: *dat.*). II *intr.* (beh. ca sein) 1. aus der Art ~ изопачи(ва)ти се, изметнути се. 2. омахнути, не успети (*opp.* einschlagen). 3. (*opp.* aufschlagen) падати, пасти, (из)губити цену; попустити, попуштати; das Getreide ist (hat) abgeschlagen жито је пало, цена житу је пала; der Kaufmann hat mit seiner Ware abgeschlagen трговац је спустио цене својој роби; der Wein schlägt ab вино губи од своје јачине; die Kuh schlägt ab крава подбацује с млеком, даје мање млека; das eiskalte Wasser ~ lassen смлачити воду (колико) да умре студ(ен). 4. одби(ја)ти се, отскочити. 5. *↘* дати знак за полазак. III *sich* ~ одаљити се

(von: од), скренути (von: са). IV *A'b* schlagen *n*, *A'b* schlagung *f* одбијање; обијање; млатење, млатња; одбијање, непристајање; *⊗* пад *m*, падање.

a'b schlägig {*ап|шлѣгѣх*} који има (и. садржи) одбијање; ~e Antwort одречан одговор, одбијање; *adv.* в. bescheiden¹ 2.

a'b schläglich {*ап|шлѣкѣх*} *a* и *adv.* 1. = auf Abschlag; et. ~ auf eine Summe vorwegnehmen узети нешто на рачун, на име неке своје; ~e Zahlung = Abschlagszahlung. 2. *↘* = abschlägig.

A'b schlägs...: ~anieihe *f* отплатни (и. ануитетни) зајам *m*, ~dividende *f* предужам *m* за дивиденду; ~zahlung *f* отплаћивање *n*, отплата.

a'b schlämmen I *tr.* 1. (о)чистити од муља (и. од тиње). 2. *⊗* исп(и)рати, прати (Erze руде). II *A'b* schlämmen *n*, *A'b* schlämmung *f* чишћење од муља (и. од тиње); *⊗* испирање, прање. [*јући* се (и. кривудајући).]

a'b schlängeln: *sich* ~ спуштати се вијуга-*l* *a'b* schleichen I *tr.* = ablisten. II *intr.* (*s*) и *sich* ~ от-, и/шуњати се, отсмуцати се.

a'b schleifen¹ [schleifen] I *tr.* 1. збрусити; одбрусити, срибати, стрти, скинути, скидати. 2. о-, с/тесати; глачати. 3. *fig.* (и *refl.* *sich* ~) отесати (се), дотерати (се), угладити (се); *a'b* geschliffen отесан, дотеран, углађен. 4. набрусити, наоштрили. 5. излизати, искосити, искрзати вукући по земљи. II *A'b* schleifen *n*, *A'b* schleifung *f* збрушавање; глачање. *a'b* schleifen- [Schleife] одвести (и. пренети) на саоницама.

A'b schleifer *m*, ~in *f* глачач, -ица.

A'b schleifsel {*ап|шлѣфсел*} *n* 2^l брушевина *f*, отпаци (и. опиљци) *m* *pl.* при глачању.

a'b schleimen *tr.* (о)чистити од љиџа, од слузи; опенити.

a'b schleifen = schleifen. [пукати.]

a'b schlendern *F* *intr.* (*s*) одгер(у)ати, оче-

a'b schlenkern *F* I *tr.* стрес(а)ти, отрес(а)ти. II *intr.* (*s*) = abschlendern.

a'b schleppen I *tr.* 1. кришом одвлачити, тајом одвући. 2. изнети, носећи похабати. II *sich* ~ посустати (и. уморити се) теглећи (и. вукући). [ком.1]

a'b schleudern *tr.* збаци(ва)ти; бацити прах-*f* *A'b* schlicht... = Schlicht...

a'b schlichten I *tr.* поравнити, поравњивати, изрендисати. II *A'b* schlichten *n*, *A'b* schlichtung *f* поравњивање, поравњење.

a'b schließen I *tr.* 1. закључа(ва)ти, затворити; ein Schloß ~ скинути опругу с браве. 2. (и *sich* ~) одвојити (се), издвојити (се), одвајати (се), издвајати (се); in sich abgeschlossene Klasse der Gesellschaft засебна друштвена класа, каста; *⊗* den Dampf ~ затворити пару. 3. и *refl.* *sich* ~ свршити; завршити; *sich* so ~ тако се свршити; *sich* in sich ~ завршавати се у се, враћати се на полазну тачку; abgeschlossen завршен, савршен. 4. закључи(ва)ти (зајам, трговину, рачун, књиге итд.); склопити, склапати (уговор, брак итд.); nicht abgeschlossen незакључен, отворен. II *intr.* (*h*) 1. mit j-m ~ рачунати с ким. 2. завршавати се, завршити

се; das Jahr schließt ab mit... година се завршава са.. III *sich* ~ закључа(ва)ти се, затворити се, затварати се; в. 1, 2., 3.. IV **A'b|schließen** *n*, **A'b|schlieBung** *f* закључавање, затварање; о-, издвајање, одвојење; закључивање, закључење; склапање.

a'b|schließlich *a* = *schließlich*.

a'b|schlüpfen *intr.* (*s*) измигољити се.

a'b|schlürfen *tr.* посркати.

A'b|schluß *m* 1. склапање *n*, закључење *n* (уговора итд.); за-, с|вршетак, закључак (расправљања итд.); eine Sache zum ~ bringen свршити (и завршити) неку ствар; zum ~ kommen свршити се, свршавати се, завршити се, завршавати се. 2. ✂ закључак; ~ der Aktiva und Passiva биланс. 3. закључак, продаја *f*, базар.

A'b|schluß...: ~rechnung *f* завршни рачун *m*, обрачун *m*; ~signal *n* ✂ завршни сигнал *m* (и знак) за пролаз или за заустављање; ~tag *m* ✂ дан закључка; ~wechsel *m* ✂ закључница *f*, меница *f* закључка. [укус.]

A'b|schmack *m* рђав (и. бљутав, непријатан).

a'b|schmalern *tr.* сузити, сужавати.

a'b|schmalzen *tr.* замастити.

a'b|schmarotzen *fam. tr.* измуфташити.

a'b|schmatzen *F tr.* (и *sich*~) исцмакати (се).

a'b|schmausen *tr.* обрстити, појести, офукати.

a'b|schmecken *I tr.* dem Weine das Alter ~ по укусу познати колико је вино старо. II ~d *p. pr.* и *a* непријатна укуса, бљутав.

a'b|schmeckig *a* = *abschmeckend*. [(и *fig.*)]

a'b|schmeicheln *tr.* изласкати.

a'b|schmeißen *F tr.* (= *abwerfen*) отфрљити, одбацити, збацити. [збацује.]

A'b|schmeißer *F m* збачач, коњ који радо.

a'b|schmelzen *I tr.* 1. отопити, отапати, оталити, топљењем одвојити (и. издвојити).

2. растопити. II *intr.* (*s*) отопити се, отапати се, талити се. III **A'b|schmelzen** *n*, **A'b|schmelzung** *f* отапање, топљење, таљење, растапање.

A'b|schmelz...: ~schweißung *f* ✂ заваривање *n* растапањем; ~sicherung *f* ✂ растопљив осигурач, осигурач растапањем.

a'b|schmieden *tr.* 1. (и)сковати. 2. отковати.

a'b|schmieren *I tr.* 1. *F* брљајући (и. дрљајући) препис(ив)ати. 2. = *abschreiben* 1. 3. *F* измазати, истући. II *intr.* (*h*) пуштати (и. пустити) маст.

A'b|schmierer *F m* 1. дрљало, шкрабало, рђав преписивач. 2. књижевни крадљивац.

a'b|schminken *tr.* (и *sich*~) скинути фракало, скидати (са себе) белило и руменило.

a'b|schmutzen *intr.* (*h* и *s*) пуштати боју; прљасти; ✂ умрљати, убрљати.

a'b|schnäbeln: *sich* ~ (и)зљубакати се.

a'b|schnallen *tr.* откопча(ва)ти, отпуцати, раскорча(ва)ти.

a'b|schnappen *I tr.* 1. опустити, олабавити; ein Schloß ~ закључати браву. II *intr.* (*s*) 1. (о)лабавити, опустити се; окинути се, окидати се, одапети се. 2. пресећи (*intr.*), пресеци, одједном престати. 3. *fig. fam.* штуркнути, штући, клиснути; одапети, умрети.

a'b|schnauzen *fam. tr.* обрецујући се одбити.

A'b|schneide...: ...за сечење, ...за отсецање.

a'b|schneiden *I tr.* 1. отсећи, отсецати, одрезати (и)вати, с(а)резати, сарезивати, сасећи, сасецати, ✂ по(ж)њети; пресећи, пресецати (и *fig.*), пререзивати; e-m den Hals ~ заклати кога; e-m Hunde die Ohren ~ очуљити пса, отсећи уши псу; dem Feind den Rückzug ~ пресећи непријатељу отступницу; e-m den Weg ~ пресећи коме пут; Truppen vom Hauptheere ~ отсећи трупе од главне војске; ein Huhn ~ заклати кокош; die Karten schräg ~ обележити карте (ради подваљивања у игри); sich (*dat.*) die Nägel ~ сећи (и. сарезивати) нокте (себи). 2. ✂ отсећи, отсецати, одрезати. 3. *fig.* j-m die Ehre ~ укаљати чију част, одузети коме част; den Lebensfaden ~ угасити живот; j-m alle Hoffnung ~ одузети коме сваку наду; j-m den guten Namen ~ убити коме добар глас (и. име); j-m das Wort ~ пресећи кога. 4. показивати (границе, међе чега); отсецати, отсећи, одвојити, одвајати, граничити. 5. прегледајући (са)сећи, кројити по прегледу. II *intr.* (*h*) 1. и *sich* ~ из-, о|двајати се, из-, о|двојити се, истицати се. 2. gut ~ успети. 4. (пре)сећи; hier schneiden wir ab овде сечемо (и. пресецамо), овде идемо краћим путем. III **A'b|schneiden** *n*, **A'b|schneidung** *f* от-, са|сецање, одрезивање; пресецање.

A'b|schneider *m*, ~in *f* резач, -ица, који (и. која) сече, коље итд.

a'b|schnellen *I tr.* пустити, пуштати, одапети; окинути; хитнути. II *intr.* (*s*) отскочити (ан: од). [трицати.]

a'b|schnippe (*l*), **a'b|schnippern** *tr.* от-, и ш-.

A'b|schnipperling (*an|schnitt|ring*) *m* 2g', **A'b|schnippel** (*an|schnitt|el*) *n* 2l штрикотине *f* *pl.*

A'b|schnitt *m* 1. отсечак, одрезак, отсечен (и. одрезан) комад. 2. \wedge отсечак, сегмент (уп. Ausschnitt). 3. ✂ отсек; купон. 4. одељак (књиге итд.). 5. *metr.* цезура. 6. пресек, пререз, од-, пререзиште *n*. 7. ✂ шанал. 8. = а) Abstich 3., б) = Abschneiden. 9. ✂ прстенак, *pl.*, ~е прстенци.

A'b|schnitt(s)..., **a'b|schnitt(s)...**: ~einteilung *f* подела на одељке; ~schein *m* купон, отсечак; ~weise *adv.* на одељке, по одељцима, на отсечке, по отсечцима.

A'b|schnittel *n* одресци *m* *pl.*, острижине *f* *pl.*

a'b|schnittze (*l*) *n* от-, и|сецкати, о-, и|штрицкати.

a'b|schnüren *I tr.* 1. одрешити(ва)ти, раздрешити(ва)ти, одвез(ив)ати, распучити. 2. одвојити концем; ✂ eine Warze ~ брадавицу подвезати, подвезивањем одвојити брадавицу. 3. (из)мерити врпцом (и. ужетом). II **A'b|schnüren** *n*, **A'b|schnürung** *f* мерење врпцом (и. ужетом).

a'b|schnurren *I tr.* 1. *pop.* j-m et. ~ испросјачити што од кога. 2. (од)верглати, открекетати, одзврјати (и. аблеири); *sich* ~ одмотавати се. 3. = *ablaufen lassen*. II *intr.* (*s*) *fam.* одзврјати, отићи зврјећи (и. зујећи).

a'b|schöpfen *tr.* 1. скинути, скидати (кајмак, скоруп, *acc.*: са, *vop.*: са), сплавити, сплав-

лџати; die (Sahne von der) Milch ~ скинути скоруп (и. кајмак) с млека; *fig.* das Beste (и. das Fett von et.) ~ скинути кајмак са чега; den Schaum ~ опенити; *fig.* oben abgeschöpft површан. 2. исцрпсти. 3. сманити вати. [земље), одлазина *f.* 1

A'b schoß {*āp|šōc*} *m* данак на одлазак (из) **A'b schrägen** *l tr.* 1. (у)косо (са)сећи. 2. укосити, укошавати. **II A'b|schrägen** *n*, **A'b|schrägung** *f* сечење (у)косо; укошаване, укошење. **A'b schrammen** *l tr.* *F* за-, одерати, запарати. **II pop. iatr. (s)** 1. клиснути, стругнути. 2. одапети (папке), умрети.

a'b|schränken *tr.* одвојити оградама; огра- **a'b|schrap(pen)** *tr.* = abkratzen *l* 1. [ничити.] **a'b|schrauben** *l tr.* одвртнути, одвртети. **II A'b schrauben** *n* одвртање.

a'b|schrecken *l tr.* 1. застраши(ва)ти; *sich* ~ lassen дати се застрашити, поплашити се, препаст се. 2. j-m et. ~ узети (и. одузети, отети) коме што; застрашивањем. 3. ☼ поли(ва)ти, прели(ва)ти хладном водом; калити. **II ~d a** застрашујући; *zum ~den* Beispiele dienend за пример, застрашујући, за застрашивање; ~d häßlich страшно ружан. **II A'b|schrecken** *n*, **A'b|schreckung** *f* застрашивање, ење.

A'b|schreckungs... ...застрашивања (*gen.*), застрашења (*gen.*), за застрашивање, за застрашење; ☼ за каење: ~mittel *n* средство за застрашивање; ~system *n* систем застрашивања; ~theorie *f* теорија застрашивања (уп. Vergeltungstheorie).

A'b|schreibe... ...за преписивање, преписни: ~gebühr *f*, ~geld *n* преписнина *f*.

a'b|schreiben *l tr.* 1. препис(ив)ати. 2. ☼ отпис(ив)ати, одобрити, одобравати; ab- und zuschreiben пренети, преносити, вирманисати. 3. (писмено) отказ(ив)ати; e-m bei einer Einladung usw. ~ одбити чији позив итд. 4. исписати, покварити (и. покабати) пишући; *fig. sich (dat.)* fast die Finger ~ поломити прсте од силног писања. **II A'b|schreiben** *n*, **A'b|schreibung** *f* преписивање, препис *m*; ☼ отписивање, отпис *m*, одобравање; Ab- und Zuschreiben *n* der Posten преносење, вирманисање. **A'b|schreiber** *m* преписивач. [нисање (ставки).] **A'b|schreiber...** = Abschreibe...

A'b|schreiberei *f* 3b 1. преписивачки занат *m*, преписивалаштво *n*. 2. преписивање *n*, *fam.* преписаница, књижевна крађа.

a'b|schreien *tr.* 1. дерући се свршити, дерући се (от)певати. 2. одвикати, дерући се (и. вичући) одазвати. 3. довикнути, довикати, дерући се дозвати. 4. надвик(ив)ати. 5. *fam. sich (dat.)* (die Kehle) ~ одерати грло, одерати се вичући.

a'b|schreiten *l tr.* коракот (из)мерити; ✕ die Front ~ проћи (и. пролазити) испред фронта. **II intr. (s)** отићи. [nehmen] преписати.)

A'b|schrift *f* препис *m*, преписивање *n*; ~ **a'b|schriftlich** *a*, *adv.* у препису.

a'b|schröpfen *tr.* j-m Blut ~ пустити (и. пуштати) коме крв помоћу купца; *fig.* исисати, исцедити, заклати.

A'b|schrote *f* 3b секач *m*.

a'b|schroten *tr.* 1. (и)сећи, одрубити, одрезати, (из)бушити; eine Quelle ~ одвратити (и. одвести) извор; укосити, укошавати, направити нагиб на. 3. прекрупити, ливати, (са)млетити у јарму. 4. сваљ(ив)ати, спустити, спуштати по палијама (бурад у подрум).

A'b|schrot... ~meißel *m* = Schrot(meißel); ~mühle *f* млин *m* за прекрупу (и. јарму).

a'b|schrubbe(r)n *tr.* о-, из|рибати.

A'b|schub {*an|ʃup*, *fam. an|ʃup*} *m* = Abstecher. [шку с рамена.]

a'b|schultern *tr.* das Gewehr ~ скинути пу-

a'b|schuppen *l tr.* скинути (и. скидати) крљушт са, (о)чистити од крљушти. **II intr. (h)** и *sich* ~ (о)љуштити се, (о)љуспати се, (ис)перутати се. **III A'b|schuppen** *n*, **A'b|schuppung** *f* скидање крљушти, чишење од крљушти; љупање, перутање.

a'b|schürfen *tr.* 1. (са)стругати. 2. запарати.

a'b|schurren *fam. intr. (h)* = abrutschen 2.

a'b|schürzen *l tr.* задићи, задигнути, задизати, подићи, посувратити кецељу. **II A'b|schürzen** *n* за-, подизање, посувраћање.

A'b|schuß *m* 1. одапињање *n*, пуштање *n*; окидање *n*, паљење *n*, испаливање *n*; ☼ убијање *n*, покољ; крај, последњи дан стрељања. 2. пад, падина *f*, стрмен *f*, обронак, окомак, отсек.

a'b|schüssig {*an|ʃu:çɪç*} *l a* 1. стрм(енит), осечан, низбрдит, низбрдан; *fig.* ~e Farbe боја која се губи, бледи. **II adv.** стрм(енит)о, отсечно. [стрмен.]

A'b|schüssigkeit {~кџт} *f* 3b стрм(енит)ост, **a'b|schütteln** *l tr.* 1. отрес(а)ти, стрес(а)ти (и. *fig.* von: ca); (о)трести (Obst vohe); er schüttelt allen guten Rat von sich ab он одбија све добре савете. 2. протрести, продрм(у)сати. 3. *F* j-p ~ избрусити кога. **II A'b|schütteln** *n* стресање. [отплуснути.]

a'b|schütten *tr.* одасути, одасипати (von: из), **a'b|schützen** *tr.* 1. дићи уставу, одгурнути (и. отворити) брану на. 2. спустити уставу, затворити брану; die Maschine ~ зауставити машину (и. stroj).

A'b|schützer *m* заустављач.

a'b|schwächen *l tr.* (о)слабити; *fig.* e-n Ausdruck ~ ослабити (и. ублажити) израз. **II sich** ~ и *intr.* (о)слабити. **III A'b|schwächen** *n*, **A'b|schwächung** *f* (о)слабљење, ослабљивање; ублаживање, -ење.

A'b|schwächer *m* ослабљивач.

a'b|schwanken *fam. intr. (s)* отетурати се, отићи клатећи се.

a'b|schwären *intr.* 1. (s) загнојити (и. (за)гнојити се, гнојити) и отпаст. 2. (h) престати гнојити, престати да бере.

a'b|schwärmen *intr.* 1. (s) ројити се, ројењем издвојити се. 2. (h) изројити се, престати с ројењем. [жур(и)у (acc.: ca).] 2. стесати.

a'b|schwarten *tr.* 1. скинути (и. скидати) ко-

a'b|schwätzen *F tr.* 1. пробрљати, проћаскати (до краја). 2. j-m et. ~ измамнити што од кога лепим (и. ласкавим) речима.

a'b|schwärzen I *tr.* (по)црнити, (по)вранити. II *intr.* (s) пуштати (и. пустити) црну боју.

a'b|schweben F *intr.* (s) (од)лелујати се доле.

a'b|schwefeln *tr.* 1. отсумпорити, ослобађати од сумпора. 2. (на)сумпорити. II **A'b|schwefeln** *n*, **A'b|schwefelung** *f* отсумпоровање, ослобађање од сумпора; сумпорење.

a'b|schweifen I *tr.* 1. исп(и)рати (Wäsche рубље). 2. ✱ искува(ва)ти. 3. изви(ја)ти. II *intr.* (s) удаљити се, удаљавати се. III ~ *d p. p.* и *a fig.* који се удаљава. IV **A'b|schweifen** *n*, **A'b|schweifung** *f* искување; *fig.* удаљавање.

a'b|schweifig *a* који се удаљава.

a'b|schwelen *tr.* ✱ ✱ (die Steinkohle ~) (камени угаљ) лагано сагоре(ва)ти.

a'b|schwemmen I *tr.* сп(и)рати; опрати, купати; сплав(ар)ити. II **A'b|schwemmen** *n*, **A'b|schwemmung** *f* сплављање, сплаварење; прање.

III **A'b|schwenden** *n* спаљивање.

a'b|schwenden I *tr.* 1. опустити. 2. спалити.

a'b|schwenken I *tr.* 1. исп(и)рати. 2. das Wasser vom Hut ~, den Hut ~ стрести (и. смахнути) воду са шешира. II *intr.* (s) и *sich* ~ нар. ✕ скренути, заошинути, заћи, савити. III **A'b|schwenken** *n*, **A'b|schwenkung** *f* скретање; заошјавање.

a'b|schwimmen I *tr.* отплива(ва)ти; ich habe meine halbe Stunde abgeschwommen ја сам отпливао своје пола часа. II *intr.* (s) отпливати; отпловити (vom Ufer од обале). III *sich* ~ посустати пливајући.

a'b|schwindeln *tr.* j-m et. ~ изградити (и. изварати) кога за што.

a'b|schwingen I *tr.* смахивати, смахнути, стрес(а)ти. II *sich* ~: *sich vom Pferde* ~ винути се (и. скочити) с коња.

a'b|schwirren *intr.* (s) отфијукати, одзврјати.

a'b|schwitzen I *tr.* 1. ✱ Felle ~ коже посуте сољу загревати; \ schnell in Butter ~ испржити на путеру (и. маслацу). 2. истерати на зној. 3. знојећи се испаштати. II *sich* ~ 1. ослабети знојећи се, *fig.* презнојавати се. 2. одвојити се (и. одвајати се) знојењем.

a'b|schwören I *tr.* 1. e-n Eid ~ положити заклетву (и. присегу). 2. *fig. fam.* dem Teufel ein Bein (Ohr) ~ клети се чим стигне. 3. заклињући се одрећи се (одрицати се) (*acc.* чега); dem Kaiser (Eid und Pflicht) ~ ослободити се својих обавеза (заклетве и дужности) према цару. 4. заклетвом одрицати (и. порицати, порећи), одрећи. 5. заклињући се (и. кунући се) одрицати се (и. одрећи се) (*acc.*: чега). II *refl.* *sich* ~ заклетвом (и. присегом) очистити се. III **a'b|geschworen** *p.p.* и *a* abgeschworen(er Feind) заклет (непријатељ). IV **A'b|schwören** *n*, **A'b|schwörung** *f* полагање (заклетве, присега); одрицање; ✱ одрицање (и. порицање) заклетвом. [превртање *n.*]

A'b|schwung *m* винуће *n* доле, слетање *n*; **Absc...** *v.* Absz...

a'b|segeln I *intr.* (s) ✕ одједрити, отпловити; F *fig.* отпутовати (на онај свет). II *tr.* 1. скупити (крила ветрењаче, једра). 2.

сломити једрећи. 3. преједрити, превалити једрећи. III **A'b|segeln** *n*, **A'b|segelung** *f* одлазак *m*, полазак *m*, одједрење.

a'b|sehbar *a* догледан, прегледан; nicht ~ недогледан, непрегледан; in ~er Zeit у далекој будућности, у догледно време.

a'b|sehen I *tr.* 1. до-, са|гледати; *fig.* das Ende von et. ~ крај чему сагледати (и. видети). 2. *fig.* видети, увиђати, схватити; es ist noch gar nicht abzusehen, wie das enden wird немогуће је још предвидети (и. погодити) како ће се то свршити. 3. j-m et. ~ научити што од кога гледајући (како он то ради). 4. j-m et. an den Augen ~ видети коме што по очима, (про)читати што коме из очију. 5. вребати (прилику); sein Ziel ~ уперити на; es ist auf Sie abgesehen на Вас је било уперено, на Вас је смерано; es abgesehen haben auf... смерати на, намерити на; auf wen hat er es denn abgesehen? на кога ли је смерао?; es war darauf abgesehen, daß... смерало се да... II *intr.* (h) 1. von j-m, von et. ~ одвратити очи (и. поглед) од кога, од чега. 2. *fig.* не узимати (и. не узети) у обзир, не обзирати се на, не водити рачуна о, апстраховати од; abgesehen von... не узимајући у обзир... *acc.*, не обзирати се на, не водећи рачуна о, изузев, независно од; davon abgesehen то настрану; abgesehen davon, daß... осем што... 3. *шк.* von j-m ~ прегледати, преписивати од кога.

III **A'b|sehen** *n* 1. ohne Absehen унедоглед; da ist gar kein Absehen то је непрегледно. 2. нишан *m*, hinteres Absehen рајка *f*; диоптер *m*. 3. (в. Zielen) смерање *n*; sein (das, ein) Absehen auf et. richten, haben, nehmen смерати на што; ✕ и. † *шк.* намера *f*, смер *m*. **a'b|sehlich** [a'p|zēlɪx] *a* = absehbar.

A'b|seide ✱ *f* сирова свила.

a'b|seifen *tr.* 1. (на)сапунити. 2. испирати од сапуна. II **A'b|seifen** *n*, **A'b|seifung** *f* сапуњење; испирање од сапуна.

a'b|seigern I *tr.* и *intr.* (h) 1. ✕: *a*) одвесно копати, *b*) (из)мерити ужетом и виском. 2. ✱ (о)топити (и. талити) лакше топливу руду, *intr.* отапајући се капати. II **A'b|seigern** *n* отапање (и. таљење) лакше топливе (и. таљиве) руде. [дило *n*]

A'b|seihe... ~beutel *m* кеса *f* за цеђење, це-)

a'b|seihen I *tr.* (пр)оцедити. II **A'b|seihen** *n*, **A'b|seihung** *f* цеђење, процеђивање.

a'b|seilen *tr.* спу|стити, -штати на конопцу.

a'b|sein I *intr.* не бити ту, отпасти, бити скинут; der Knopf ist ab дугме је отпало; nicht weit vom Wege ~ не бити далеко (и. удаљен) од пута; одмотати се, бити празан. II **A'b|sein** *n* отсуство(вање).

a'b|seit *adv.*, *prp.* = abseits, abseiten.

A'b|seite ¹ *f* 1. задња страна (зграде); круна, на-
личје *n* (новца). 2. нагнута површина крова.

A'b|seite ² *f* [свн. *por.* од срлат., *гр. апсида] крило *n* (зграде); бочна лажа (цркве).

a'b|seiten I *prp.* (са *gen.*) од стране. II *adv.* = abseits I.

a'b|seitig ¹ *a* 1. (који се налази) са стране, по стране, по страни. 2. ✱ противан, противнички.

a'b|seits {ап|за|те} I *adv.* са стране, по страни, II *prp.* (са *gen.*) од стране.

a'b|senden I *tr.* 1. (ис)послати, одаслати, одашилати, отпра|вити, -љати. 2. изаслати, изашилати. II **A'b|sendung** *f* слање *n*, одашиљање *n*, пошља|т; пошљка; изасланство *n*. **A'b|sender** {ап|зенд|р} *m* 2l, ~in {-џн} *f* 3с пошљач, -ица, пошљал|ац, -ица.

A'b|sendungs...: полазни...: ~ort *m* пошља-лиште *n*, одашиљалиште *n*; ~station *f* ☐ отпремна станица.

a'b|sengen *tr.* осмудити, опрљити, опалити, **a'b|senkeln** = abloten. [осмагнути.]

a'b|senken I *tr.* 1. ☐ положити, полагати. 2. ☒ продубљивати, (ис)копати дубље. 3. спу-стити, спуштати, оборити, обарати. II **sich** ~ спуштати се, падати. III **A'b|senken** *n*, **A'b|senkung** *f* ☐ полагане.

A'b|senker *m* 2l ☐ положица *f*.

Absenten... {ап|зент|н-} [лат.]... отсутних; ~llste *f* списак отсутних.

absent|ren {ап|зенти|р|н} [лат.] 15g **sich** ~ от-суствовати, извући се.

Abse'nz... {ап|зеп|ц-}: ~geider *npl.* премештај-нина *f*; ~liste *f* = Absentenliste.

a'b|setzbar {ап|зе|ц|бар} *a* 1. покретан, нестал-лан; свргљив, уклонљив. 2. ☒ који се може прода(ва)ти.

A'b|setzbarkeit {-кџ|т} *f* 3b покретност, нестал-ност; свргљивост, уклонљивост.

a'b|setzen I *tr.* 1. одмаћи, одмицати (*tr.*); *refl.* **sich** von j-m ~ сести (и. седати) на отстоја-њу од кога. 2. одвести, однети и оставити, скинути, скидати; setzen Sie mich ...ab ски-ните ме..., одвезите ме... 3. скинути, скида-ти, спустити, спуштати, одвојити, одвајати (на пр. терет; чашу од уста итд.); ohne die Feder abzusetzen не испуштајући пера; ☐ den Finger ~ подићи (и. (по)дизати) прст. 4. die Zeile ~ почети (и. почињати) нов ред (и. одељак); abgesetzt! нов ред!; nicht abge- setzt! продужи! продужите! 5. ☐ свирати staccato (изг.: стакато). 6. одлучи(ва)ти, залучи(ва)ти, одби(ја)ти од сисе. 7. скинути (и. скидати) (die Mütze капу); збаци(ва)ти (den Reiter коњаника). 8. свргнути, свргава-ти; сменити; уклонити, уклањати; збаци- (ва)ти, свргнути (е-п König краља с престо-ла). 9. смањити вредност новцу. 10. избаци-ти, избрисати (von: из; vom Budget из бу-џета, из прорачуна); одби(ја)ти, оби(ја)ти. 11. ☒ прода(ва)ти; leicht abzusetzen добре прође, лак за продају. 12. (и **sich** ~) тало-жити (се), слагати (се), наталожити (се), наслагати (се); пуштати. 13. истицати, ис-таћи, издвајати, издвојити; **sich** ~ и *intr.* (h) истицати се, истаћи се, издвајати се, издвојити се. 14. ☒ сложити. 15. ☐ отиснути. 16. ich habe viel mit ihm abzusetzen он ми задаје посла. II *intr.* (h) 1. прекидати (*intr.*), прекинути; ohne abzusetzen једним потезом, не прекидајући, не одахнувши, без предаха. 2. ☒ ein Gang setzt (sich) ab (рудна) жица се одваја, губи; das Gestein setzt ab камен (јаловина) се мења, ломе се више. 3. ☐ vom

Lande ~ отиснути се (и. удаљити се) од зе-мље (и. од копна). III **sich** ~ в. I 1., 12., 13., II 2. IV *imp.* es setzt et. ab (Schläge, Zank usw.) биће (батина, свађе итд.); *fam.* es wird et. ~ биће лома, биће окршаја. V **A'b|setzen** *n* пре-кид *m*, прекидање, застајање; за-, од|лучива-ње, одбијање од сисе (уп. и Absetzung).

A'b|setzling *m* = Absetzkalb.

A'b|setz...: ~kalb *n* одлучено теле.

A'b|setzung *f* 3b 1. смењивање *n*; свргава-ње *n*, свргнуће *n*; збацивање *n* (с престола). 2. снижавање *n* (новца). 3. ☒ слагање *n*.

a'b|sicheln *tr.* српом посећи (и. сећи); пожнети.

A'b|sicht *f* 3b 1. намера; смер *m*; циљ *m*, свр-ха; in welcher ~? у којој намери? у коју свр-ху? чега ради?; seine ~ erreichen постићи свој циљ; die ~ haben, zu... (*inf.*) имати наме-ру (и. намеравати) да... (*praes.*); nicht die ~ haben, zu... (*inf.*) немати намере да... (*praes.*); ~ auf j-n, auf et. haben смерати на кога, на што; mit ~ — absichtlich II; mit böser ~ злонамерно; die besten ~en haben најбоље мислити, имати најбоље намере; das war nicht meine ~ то ми није била намера. 2. *ad- vter.* in~auf (*acc.* и *gen.*) што се тиче... (*gen.*) **a'b|sichtlich** (и **absi'chtlich**) {аб|зихт|лј|х} I *a* намеран, хотимичан, навла-шан; ~er Mord убиство (извршено) с пре-думишљајем. II *adv.* намерно, хотимиче, хотимично, навлаш.

A'b|sichtlichkeit *f* 3b намерност, навлашност, хотимичност, предумишљај *m*; *advter.* mit **a'b|sicht(s)|los** *a* без намере. [~ наочиглед.]

a'b|sickern *intr.* (s) прокапљивати, капати.

a'b|sieben I *tr.* (про)сејати, просејавати. се-јањем одвојити (и. одвајати). II **A'b|sieben** *n* сејање, просејавање.

a'b|sieden I *tr.* обарити; скувати; одварити.

II **A'b|sieden** *n* барење; одваривање.

a'b|singen I *tr.* отпева(ва)ти. II **sich** ~ посу-стати (и. изнурити се) певајући; abgesunge- ne Stimme испеван глас. III **A'b|singen** *n*, **A'b|singung** *f* отпева(ва)ње.

a'b|sinken I *intr.* (s) падати, пасти. II *tr.* ☒ продубљивати (в. abteufen). III **A'b|sinken** *n*, **A'b|sinking** *f* продубљивање.

Absi'nth {ап|зјнт} [фр. од гр. apsinthion] *m* 2g пелен; пелењача *f*, горка ракија *f*.

a'b|sitzen I *intr.* (s) 1. von j-m (weit) ~ седе-ти на (великом) отстојању од кога. 2. сјаха-ти; ☐ — сјаши! 3. сести, седати. II *tr.* 1. по-хабати седењем, излизати 'седећи. 2. отсе-дети; издржати, *fam.* одувати; seine Zeit ~ отседети своје. III **A'b|sitzen** *n* седење на от-|
a'b|solden *tr.* в. ablohn. [стојању; отседање.] **absolu't** {ап|золут} [лат. absolutus] *a* (*opp.* re- lativ) 1. апсолутан, безуслован, независтан; *adv* апсолутно, безусловно. 2. — ~e Höhe надморска висина; ~e Leere потпуно празан простор. II **Absolu'te(s)** {~(c)} *n* 9l (оно што је) апсолутно, безусловно.

Absolu't... {ап|золут-}: апсолутан: ~glied *n* ап-солутан члан *m*; ~wert *m* апсолутна вред-ност *f*. [солутност. 2. савршеност.]

Absolu'theit {ап|золутх|џ|т} *f* 3b б. *pl.* ☐ 1. ап-|

Absolutio'n {апсолуџиџн} [лат.] *f* 3b опроштај *m*, опрост *m*, опроштење *n*.

Absoluti'smus *m* {апсолутџсмус} [лат.] 6j апсолутизам, самодржаство *n*, неограничено господарење *n*.

Absoluti'st {апсолутџст} *m* 3a апсолутиста, присталица неограниченог господарења.

absoluti'stisch {апсолутџџџш} [лат.] *a* апсолутистички.

Absolutorium {апсолутџџџм} [лат.] *n* 11 апсолutoriум *m*, џ оснажење, ослобођење; потврда *f* пријема; испит зрелости, завршни испит *m*.

Absolve'nt {апџлвент} *m* 3a апсолвенат, кандидат за завршни (и. дипломски) испит.

absolvie'ren {апџлвир'н} [лат. *absolvere*] 15g ослободити, ослобађати. 2. за-, с|вршити, 1

a'b sonderbar *a* одвојљив. [за-, с|вршавати.]

Ab so'nderheit *f* 3b в. Absonderlichkeit.

ab so'nderlich {апџзнд'рлџх} 1 *a* 1. особит, нарочит, својствен. 2. нарочит, чудноват, чудан. 3. † одвојен, *adv.* одвојено. II *adv.* особито, нарочито (в. *besonders*). [чудноватост.]

A'b sonderlichkeit {~лџџ} *f* 3b нарочитост, 1

Ab so'nderling *m* в. *Sonderling*.

a'b sondern 1 *tr.* 1. о-, из|двојити, о-, из|двајати; X *abgesonderter* Truppenteil одред. 2. † лучити, излучи(ва)ти (*Galle* жуч). 3. *phls.* апстраховати. II *sich* ~ о-, из|двојити се. III

A'b sondern *n*, **A'b|sonderung** *f* о-, из|двајање, о-, из|двојење; † лучење, излучивање; *phls.* апстраховање.

A'b sonderungs... {~пџзнд'рџн-с-} ~drüse *f* † жлезда лучилица; ~graben *m* раздвојни ров; ~recht *n* право одвајања; ~stoffe *mpl.* † лучевине *f pl.*, излучене материје *f pl.*, ~strich *m gr.* везица *f*, цртица *f*; ~system *n* систем *m* самца, систем ћеличних затвора; ~vermögen *n phls.* моћ *f* апстраховања; ~zeichen 1 *a'b sonnig* *a* осојан. [н запета *f*, заpez *m*.] **absorbie'ren** {апџџџџџн} [лат.] *tr.* 15g апсорбовати, упи(ја)ти, усиса(ва)ти.

a'b|sorgen: sich ~ појести се од бриге.

Absorptio'n {апџџџџџн} [лат.] *f* 3b апсорпција, упијање *n*, усисавање *n*.

Absorptio'ns... {апџџџџџнс-}. ~fähigkeit *f*, ~kraft *f*, ~vermögen *n* моћ *f* апсорбовања, моћ упијања.

a'b spalten 1 *tr.* отцепити, отцепљивати. II *intr.* (s) отцепити се, -љивати се.

a'b spanen в. *abspeuen*.

a'b spannen 1 *tr.* 1. одапети, одапињати, попустити, попуштати, олабавити, олабљивати (и *fig.*); † ~d(es) Mittel) (средство) на чишћење. 2. испрегнути, испрезати (*die Pferde vom Wagen* коње из кола). II **a'b|gespannt** *p. p.* и *a* 1. у знач. *inf.* 2. малаксао, посутао; утучен; омлитавео, млитав, лабав. III **A'b|spannen** *n*, **A'b|spannung** *f* одапињање, попуштање, лабављење (и *fig.*); испрезање; малакса(ва)ње, малаксалост, посусталост, слабљење, ослабелост.

a'b spannen- [свн. *spanan*, лат. *spons*] 1 *tr.* *fam.* или † = *abspenstig* machen. II **A'b|spannen** *n* одбијање.

A'b spann... {~пџшпән-}: ~stange *f* * бандера причврснаца; ~mast *m* † стуб причврсник, стуб на свака 3 км за причвршћивање електричног вода.

a'b|sparen *tr. sich* (*dat.*) etwas ~ (у)штедети што на себи (и. од себе); *et. an seinem Munde* ~ (у)штедети (и. одвојити, одвајати) што од својих уста.

a'b|speisen 1 *tr.* 1. отхрањивати, хранити. 2. нахранити, јелом намирити, исплатити. 3. *fig.* кљукати; *mit leeren Worten* ~ испратити празним речима, обећањима; почастити; *einen Gläubiger mit einer kleinen Summe* ~ замазати очи повериоцу малом свотом. 4. појести. II *intr.* (h) поручати, повечерати, ус-

a'b|spenen *tr.* в. *entwöhnen*. [тати од стола.] **a'b spenstig** *a.* ~ machen одвратити, одвраћати; препогодити, препогођати, пре-, од|мамити (раднике, послуку итд.); е-м ~ werden напустити кога, проверити.

A'b|sperr... ~befehl *m* заповест *f* за затварање.

a'b|sperrn 1 *tr.* 1. затворити, затварати; за-кључа(ва)ти; о-, из|двојити; закрчи(ва)ти; препречити, пресећи (j-m den Weg коме пут). 2. (у)кочити, зауставити, задржа(ва)ти. 3. * *den Dampf* ~ затворити, искључи(ва)ти пару. II *sich von der Welt* ~ издвојити се од света, затворити се. III **A'b|sperrn** *n*, **A'b|sperrung** *f* затварање; за-кључавање; о-, из|двајање; † забрањивање, забрана (трговине); * затварање, искључивање, -ење.

A'b|sperr... ~hahn *m* * (славина) затварачица *f*, славина за затварање; ~klappe *f*, ~ventil *n* * (вентил *m*) затварач, вентил за затварање.

A'b|sperrungs... ~apparat *m* * справа *f* (и. апарат) за затварање; ~system *n* * систем затварања граница. — Уп. *Absperr...*

a'b|spiegeln 1 *tr.* (и *refl. sich* ~ и *fig.*) огледа-ти (се) (и *fig.*). II **A'b|spiegeln** *n*, **A'b|spiegelung** *f* огледање (и *fig.*).

a'b|spielen 1 *tr.* 1. отсвирати. 2. одигра(ва)ти, играти до краја. 3. похабати свирањем (и. свирајући), исквирити свирањем; похабати играњем. 4. е-м *et.* ~добити коме што; *eine Schuld* ~отсвирати дуг, одиграти дуг, отцупкати дуг. 5. е-н *Ball von der Bande* ~ (билијарску) лопту играњем одбити од ивице (билијапа). II *intr.* (h) одиграти, престати с играњем. III *sich* ~одигра(ва)ти се, догађати се.

a'b|spindeln *tr.* скинути (и. скидати) са преслице.

a'b|spinnen 1 *tr.* от-, ис|прести; *fig.* испредати. II *sich* ~ разви(ја)ти се, догађати се, догодити се.

a'b|spitzen *tr.* 1. скинути (и. одломити) врх(ове) (*acc., dat.*). 2. зашили(ва)ти, задељати.

a'b|splittern 1 *tr.* ивер(и) отцепити, цепке одвајати, цепкати. II *intr.* (s), *sich* ~ одвајати се на ивери (и. на треске), цепкати се. III **A'b|splitterung** *f* цепкање *n*.

A'b|sprache *f* договор *m* (в. *Abrede*).

a'b|sprechen 1 *tr.* 1. (*opp.* *zusprechen*) одпећи, попећи; оспоравати, оспорити; j-m das Leben ~ осудити кога на смрт; е-м *Kranken das Leben* ~ не да(ва)ти ништа за болесников

живот; e-n Hoffnung ~ одузети коме сву наду; *а* лишити притежања. 2. претрес(а)ти, расправити, -љати. 3. уговорити; *sich* ~ договорити се (в. verabreden). II *intr.* (h) 1. (пре-)судити (über: o); пресеца(и. пресећи) као на пању (über: o); über alles ~ пресуђивати (и. судити) о свачему. III ~d *ppr.* и *a* у знач. *inf.*; који пресеца као на пању, самоуверен, догматичан, као на пању; in ~der Weise пресецајући као на пању, учински; ~d *adv.* као на пању.

A'b|sprecher *m.* ~in *f* човек, жена који, која пресеца као на пању, самоуверенко.

Ab|sprecheri' {*ап|шпрехр*} *f* 3b пресецање као на пању; особине пресецања као на

a'b|sprecherisch *a* в. absprechend. [пању.]

a'b|spreizen *tr.* подупрети, опрети.

a'b|sprengen I *tr.* 1. откинути, раскинути; скинути; одвалити, одломити; дићи у ваздух. 2. X одвојити, разбити. 3. заливајући опрати. II *intr.* (s) одјурити, трком отићи.

a'b|sprießen *intr.* (s) = abstammen.

a'b|springen I *intr.* (s) 1. скочити, скакати (von: са); vom Pferde ~ сјахати; *abs.* поскочити. 2. одвојити се, одлупити се, одлупити се; отпасти. 3. отскочити, отскакати. 4. *fig.* напустити, оставити (von: *acc.*), von einer Partei ~ духнути из странке, напустити странку; одустати; *fam.* von e-m Abonnement ~ обуставити претплату; *fam.* *abs.* ~ пресадумити, -љивати, прећи, променити позив (и. струку). 5. отскакати, одударати. II *sich* ~ (по)сустати скачући. III **A'b|springen** *n* *fig.* plötzliches Abspringen von einem Gegenstande нагао скок *m* (и. удаљавање) од неког предмета.

a'b|spritzen I *intr.* (s) 1. отскочити, прснути, штрцнути, врцнути, врцати. 2. *fam. fig.* скокнути. II *tr.* спрсати, прскањем скинути, прскањем (о)прати.

A'b|sproß *m* = Absprößling.

a'b|sprossen *intr.* (s) = abstammen.

A'b|sprößling *m* изданак, потомак.

A'b|sprung *m* 1. (от)скок, скок у страну, поскок, залет. 2. удаљавање *n*, удаљење *n*, отступање *n* 3. отскакање *n*, разлика *f*. 4. = Abstecher, Abreise.

a'b|spulen *tr.* одмота(ва)ти, сасукати.

a'b|spülen I *tr.* 1. исп(и)рати (рубље); оплакнати. 2. (о)прати. 3. сп(и)рати, исплакати. II **A'b|spülen** *n*, **A'b|spülung** *f* испирање; прање; спирање, исплакање.

A'b|spüler *m.* ~in *f* одмотавач, -ица.

A'b|spülicht *n* сплачине *fpl.*, спирине *fpl.*

a'b|spüren *tr.* e-m et. ~ приметити шта на

a'b|stählen *tr.* (о)челичити. [коме.]

A'b|stamm *m* б. *pl.* = Nachkommenschaft.

a'b|stammeln *tr.* одмучати.

a'b|stammen *intr.* (s) 1. водити порекло, произилазити, произићи, бити пореклом; ~d aus... пореклом из... 2. *gr.* поста(ја)ти.

A'b|stämmling *m* потомак.

A'b|stammung {*ап|шт*амун} *f* 3b 1. порекло *n*; постање *n*, постанак *m*, род *m*, кућа. 2. *gr.* постанак.

A'b|stammungs... {~с-}. ~geschichte *f* историја постања (и. порекла); ~lehre *f* наука о постању (и. развоју).

a'b|stampfen *tr.* отући.

A'b|stand *m* 1. от-, рајстојање *n*, размак; in gewissen Abständen у размацима; X ~ genommen! ~ nehmen! на отстојање!; in gleichem ~е на једнаком отстојању. 2. одударане *n*, разлика *f*; einen grellen ~ bilden јако одударати. 3. одустајање *n*, одустанак; ~ nehmen von et. одуста(ја)ти од чега. 4. уступање (в. Abtretung).

A'b|ständler *m* 1. домаћа животиња која није више корисна. 2. шум. дрво које изумире, које се суши.

a'b|ständig *a* устојао, стајањем покован; X ~ werden устајати се, олошити, погоршати се; сух, изумр'o; изветрео, исхлапео (и *fig.*).

A'b|stands... {*ап|шт*антс-}. ~frist *f* рок *m* одустајању; ~geld *n* а) отштета *f*, б) пишманина *f*, ~winkel *m* елонгациони угао.

a'b|stapeln I *tr.* (opp. aufstapeln) разнети, раскрчити. II *intr.* (s) 1. ~ бити (с)пуштен у воду. 2. *fam.* отићи, одграбити.

a'b|statten I [Statt] *tr.* 1. 15с указати, учинити; указивати; ода(ва)ти; einen Bericht ~ поднети (и. подносити) извештај; einen Besuch ~ посетити; Dank ~ захвалити; j-m s-n Glückwunsch ~ честитати коме; ein Zeugnis ~ сведочити. 2. (застарева) (ис)платити. II **A'b|statten** *n*, **A'b|stattung** {*ап|шт*атун} *f*; Abstattung des Berichtes подношење извештаја; Abstattung eines Besuches посета, посещивање; Abstattung des Dankes захваљивање.

a'b|stäuben I *tr.* ис-, опрашити, (о)пахати. II **A'b|stäuben** *n*, **A'b|stäubung** {*ап|шт*аубун} *f* 3b пахање, чишћење од прашине.

A'b|stäuber *m* 1. пахалица *f*. 2. ~ *m*, ~in *f* пахач, пахачица.

a'b|stechen I *tr.* 1. бодењем однети. 2. (и)сећи, исецати (Rasen бусење). 3. обележити, омеђити; eine Achse (Welle) ~ отећи осовину (вратило) по мери. 4. одвести, пустити (*acc.*: воду из); оточити, отакати. 5. (за)клати (ein Schwein свињу). 6. j-n im Turnier (vom Pferde) ~ оборити кога с коња на мегдану, избити кога из седла; *fig.* j-n ~ надбити кога, добити кога. 7. (у картама) (пре)сећи (јачом картом). 8. бодењем снимити, бодењем израдити. II *intr.* (h) 1. gegen et. (*acc.*), mit, von et. (*dat.*) ~ одвајати, о-, издвајати се, одударати (од чега, према чему). 2. ~ vom Lande ~ отиснути се. [скокнати (nach до).]

A'b|stecher *m* мали излет; einen ~ machen

A'b|stech... ~graben *m* zu e-m Lager ров за омеђење логора; ~grube *f*, ~herd *m* калуп; ~pflug *m* плуг за исецање бусења.

a'b|stecken *tr.* 1. скинути, откачити; расплести; (из)вадити чиоде из. 2. одлучити, одбити. 3. (о)бележити (кољем). II **A'b|stecken** *n*, **A'b|steckung** {*ап|шт*екун} *f* обележавање (кољем); омеђавање.

A'b|stecker *m* 2l обележавач кољем.

A'b|steck... ~fährnchen *n* заставица *f* за обе-

лежаване; ~kette *f* земљомерски ланац *m*;
~leine *f* уже *n* за обележаване; ~linke *f* о-
бележена линија (zu e-m Gebäude за згра-
ду); ~pfahl *m* (премерни) колац; ~stab *m*,
~stange *f* премерна мотка *f*.

A'b|steckungs... = Absteck...

a'b|stehen I intr. (s) 1. отстајати, бити уда-
љен. 2. *ж*: а) = abbaumen, б) отићи с че-
кања, оставити заседу. 3. одуста(ја)ти. 4.
учмати; abgestanden мртав, укварен. 5. у-
стајати се; abgestandenes Wasser устојала
(и. *fam.* бајата) вода; abgestandener Wein из-
ветрело вино. **II tr.** 1. отстајати, провести
стојећи; sich (*acc.*) ~ (по)сустати стојећи;
ich habe mir die Beine abgestanden отпадоше
ми ноге од стајања. 2. уступити (e-m, an e-n:
коме; в. abtreten); durch Verkauf ~ продати.
III ~d p. pr. и а у знач. inf.; удаљен. **IV a'b|**
gestanden p. р. и а в. I, 3., 4.; *fig.* остарео,
преживео. **V A'b|stehen n** отстајање; одуста-
јање, одустанак *m*; чмијање, изумирање; ква-
рење; ветрење, хлапљење. *ж*

A'b|steher m *ж* уступилац.

a'b|stehlen tr. украсти; *fam. fig.* dem lieben
Herrgott die Zeit ~ красти Бору дане, бада-
варисати; e-m ein Geheimnis ~ увребати
тајну од кога.

a'b|steifen I tr. 1. Wäsche mit Stärke ~ рубље
скробити, скробом крутити, *fam.* (у)штира-
ти. 2. *ж* подупрети, подупирати. **II A'b|stei-**
fen n, A'b|steifung f скробљење, крућење
скробом, *fam.* штиркање; *ж* подупирање.

a'b|steigen I intr. (s) (opp. aufsteigen) сићи,
с(и)лазити; скинути се, скидати се; отсести,
свратити, отседати, свраћати; vom Pferde ~
од-, с|јахати; sanft ~ спуштати се благо, па-
дати благо; ~d силазни; *ж* ~der Luftstrom
одвесна ваздушна струја. **II A'b|steigen n,**
A'b|steigung f с(и)лажење, силазак *m*.

~quartier wo nehmen свратити (и. свраћа-
A'b|steige... ~quartier *n* свратиште *n*; sein
ти), отсести (и. отседати) где.

a'b|steinen tr. 1. омећашити, мећаше поста-
вити по, на. 2. *ж* (о)чистити од камења.

a'b|stellbar a заустављив, затворљив, који се
може зауставити, затворити; *fig.* уклонљив,
који се може уклонити, укинути.

a'b|stellen I tr. 1. одмаћи, удаљити. 2. *ж* за-
уоставити, -љати (eine Maschine машину,
строј); угасити; затворити, прекинути; ab-
gestellt прекинут, затворен. 3. = abschaffen
1. **II A'b|stellen n, A'b|stellung f** укидање, уки-
нуће; заустављање, затварање.

a'b|stemmen tr. длетом одби(ја)ти, длетом
окресати.

a'b|stempeln I tr. жигосати (*acc.*), ударити (и.
ударати) жиг (и. печат) на марку. **II A'b|**
stempeln n, A'b|stempelung f жигосање.

A'b|stempler m жигосач.

a'b|steppen I tr. проши(ва)ти. **II A'b|steppen**
n прошивање.

a'b|sterben I intr. (s) 1. изумрети, (по)изуми-
рати; abgestorben изумр'о, мртав. 2. er ist
mir abgestorben он ми је умро, изгубио сам
га смрћу. 3. *fig.* e-r Sache abgestorben sein

бити мртав за што. **II A'b|sterben n** смрт *f*;
ж изумирање, изумрлост *f*.

a'b|steuern I tr. 1. = ein Boot vom Ufer ~ уда-
љити чамац од обале. 2. e-n ~ = abfinden. 3.
fig. e-n ~ = ablaufen lassen; ein Unglück ~
предупредити несрећу. **II intr. (h)** удаљи-
ти се. [3. одударање *n*, разлика *f*.]

A'b|stich m 1. прецрт бодењем. 2. отакање *n*.

a'b|sticken tr. превести (*praes.* превезем), ве-
сти с прегледа.

A'b|stieg m силазак; Auf- und Abstieg узла-
зак и силазак, узлажење и силажење *n*.

a'b|stimmen I tr. 1. спустити, снизити (тон
инструмента). 2. ускладити, усклађивати,
довести (и. доводити) у склад; *fig.* ускла-
дити, удесити. 3. *ж* згласити, зглашивати,
синтонизовати; a'b|gestimmt зглашен. **II intr.**
(*h*) 1. гласати; über et. ~ lassen ставити што
на гласање. 2. не слагати се, противречити.

III A'b|stimmen n, A'b|stimmung f гласање;
zur Abstimmung! на гласање!; zur Abstim-
mung bringen ставити (и. стављати) на гла-
сање; *ж* противречење, неодобравање (*G*);
ж зглашивање, синтонизација. [низатор.]

A'b|stimmer m 2l *ж* зглашивалица *f*, синто-)

A'b|stimm..., a'b|stimm... *ж*: 2scharf *a* оштар
у зглашивању; ~schärfe *f* оштрина у згла-
шивању; ~spule *f* калем *m* за зглашивање.

A'b|stimmungs... ~welle *ж* *f* талас *m* згла-
шивања; ~zettel *m* гласачки листић, гла-
совница *f*.

Abstine'nz {апстиненци} [лат.] *f* 3b уздржавање
n; ~ler {~лер} [лат.] *m* 2l трезвењак.

Abstine'nz... {апстиненци-}: ~tag *m* дан уздр-
жавања, дан пошћења.

a'b|stippen F tr. помочити.

a'b|stolzieren intr. (s) отићи љуљајући се,
одлазити клатећи се.

a'b|stoppeIn I tr. *ж* косити стрњику, чупати
стрњику (по). **II A'b|stoppeIn n** кошење стр-
њике, чупање стрњике.

a'b|stoßen I tr. 1. одби(ја)ти; das Genick ~
дотући; sich (*dat.*) die Haut ~ одерати ко-
жу, згулити кожу; *fig.* das Herz ~ цепати
(и. искидати) срце; *ж* (ис)платити (дуг). 2.

одвојити, одвајати (durch Pause почив-
ком); abgestoßen одвојено, стакато. 3. ски-
нути (и. скидати) први слој са, (о)рендисати
површно. 4. одгурнути, -ивати; отиснути, о-

тискивати, одби(ја)ти. 5. *fig.* (opp. anziehen)
одби(ја)ти. 6. залучи(ва)ти, одлучи(ва)ти, од-
би(ја)ти. 7. *fig.* eine Stunde ~ уштедети један
час. **II intr. (s)** = vom Lande ~ отиснути се,
отпловити. **III sich** ~ излизати се ударцима,
похабити се од ударања. **IV ~d p. pr. и а**
који одбија (и *fig.*); одбојни. **V A'b|stoßen n,**
A'b|stoßung (*општерм.*) *f* одбијање; *ж* од-
вајање, стакато; скидање (и. рендисање)
првог слоја; (само Abstoßung) одбијање *n*
(~ 188).

A'b|stoß... ~messer *n* бискија *f*, ~stange *f*
мотка за одбијање; ~werkzeug *n* макља *f*,
стругаљка *f*.

a'b|strafen I tr. казнити. **II A'b|strafung** {оп-
штрафун} *f* казна, кажњавање *n*.

abstrahle'ren [лат.] 15g I tr. апстраховати. II intr. (h) = absehen II 2.

A'b|strahl m одбијен(и) зрак.

a'b|strahlen I tr. одби(ја)ти (као у огледалу), огледати. II intr. (s) одби(ја)ти се као у огледалу, огледати се. III **A'b|strahlung** фодбијање n, огледање n. [угао одбијања.]

A'b|strahlungs... {апштралунг-с-}: ~winkel m) **abstra'kt** {апстракт} [лат.] a (opp. konkret) апстрактан; adv. апстрактно; in abstracto апстрактно.

Abstraktio'n {апстрџкцион} [лат. abstractio] f 3b 1. апстраховање n. 2. уопштавање n. 3. апстракција, појам m. [вања.]

Abstraktio'ns... ~vermögen n моћ апстрахо-
Abstr'aktum {апстрактум} n bk апстрактна претстава f, (апстрактан) појам.

a'b|strampeln F tr. sich (dat.) et. ~ спрахати што (са себе), сфућити што са себе, бацакањем збацити што са себе. [dat., са.]

a'b|strängen tr. скинути штранге (acc.)

a'b|strapazieren F I tr. похабати. II sich ~ (из)ргати се, спасти с ногу, сатрти се.

a'b|streben intr. (h) тежити да се удаљи, да се одвоји, да се удаље, да се одвоје.

A'b|streich m 1. — ~holz. 2. надметање n (где на најнижем понуђачу остане), лицитација.

a'b|streichen I tr. 1. скинути превлачећи преко, сразати, сразити, згладити. 2. ✂ разати, разом заравнити (и заравњивати) (мерицу жита итд.); скинути озго, опенити. 3. набрусити, наоштрили. 4. ишибати. 5. ✂ обићи, обилазити (acc.: acc.) прокрестарити (acc.: abt.). II intr. 1. (h) an et. auf ~ und ~ превлачити руком преко чега. 2. (h) избити се, измрестити се (за рибу). 3. (s) одлетети, прхнути, fig. извући се. III **A'b|streichen** n скидање озго, опењивање.

A'b|streicher m 1. = Abstreichholz. 2. брисалица f, гвожђе за брисање обуће.

A'b|streich... ~holz n раз m, дашчица f за водоравно заравњивање жита (у мерици) итд.; ~riemen m каиш за оштрење бријача.

a'b|streifbar a што се може скинути (и свући) као кожа.

a'b|streifen I tr. 1. одерати; згулити. 2. скинути, скидати, свући, свлачити, снимити; eine Schlange usw. streift die Haut ab змија скида свлак; die Asche von der Zigarre ~ скинути (и отрести) пепео са цигаре. 3. fig. et. ~ отрести се чега, fam. курталисати се чега. II intr. (s) удаљити се, -авати се. III **A'b|streifen** n, **A'b|streifung** f дерање; згуљивање; Abstreifung одеротина.

a'b|streifen tr. 1. j-m et. ~ (од)узети коме што парбом (и парницом). 2. од-, појрицати (дуг); оспорити, -авати; ich lasse es mir nicht ~ можете причати, нећете ме убедити.

A'b|strich m 1. сраз, сражено, оно што се скине превлачењем руке итд. преко чега. 2. одбитак (в. Abzug). 3. (озго) скинута згура (и тросква, шљака). 4. prov. = Abstreich 2.

a'b|stricken tr. 1. сплести, плетући испразнити. 2. отплести, плетући исплатити.

a'b|striegeln tr. отимарити, истимарити.

A'b|strom m (брз) отицај, одлазна струја.

a'b|strömen I intr. (s) (брзо) отицати, сли- (ва)ти се; ~ бити однет (и. ношен) струјом; fig. растурати се, растурити се, одилазити. II tr. односити, одроњавати.

a'b|stücke(l)n I tr. испарча(ва)ти, (ис)комадати. II sich ~ испарчати се, испарчавати се, искомадати се, комадати се.

a'b|stufen I tr. 1. ступњевито (и)сећи; abgestuft ступњевит; ✂ ступњевито вадити (и. добивати) (Erz руду). 2. fig. поступно појачавати, поступно смањивати, давати (acc.: dat.) прелазе (и. преливе); abgestuft с прелазима, с преливима. II sich ~ имати ступњево (и. прелазе, преливе). III **A'b|stufung** {апштүфунг} f прелаз m, прелив m.

a'b|stumpfen I tr. 1. о-, за тупити, о-, за тупљивати. 2. зарубити, -љивати; abgestumpft затубаст; ^ abgestumpfter Kegel зарубљена купа. 3. fig. отупити, -љивати; gegen alles abgestumpft sein отупети (и. огуглати) према свему. II intr. fig. (о)тупети, огугла(ва)ти. III sich ~ 1. отупити се, отупљивати се, отупети. 2. затубасто се завршавати, задебљавати се, доле се ширити. 3. fig. в. II. IV **A'b|stumpfen** n, **A'b|stumpfung** {апштүмпфунг} f о-, за тупљивање; о-, за тупљење; зарубљивање, -ење, затубастост f; fig. отупљивање, -ење, отупелост f, огуглалост f.

a'b|stürmen I tr. e-m et. ~ на јуриш (и. јуришем) узети (и. добити) што од кога. II intr. (s) као олуја отићи, дунути. III sich ~ imp. es hat sich abgestürmt олуја је прстала.

A'b|sturz m 1. сурвавање n пад. 2. лилица f, врлет f, стрмен f.

a'b|stürzen I tr. 1. сурва(ва)ти, стрмоглав и-љивати, стрмекнути. 2. sich (dat.) den Hals ~ скрхати врат (себи падањем). 3. скинути (и. скидати) поклопац са. II intr. (s) 1. сурва(ва)ти се, стрмекнути се, стрмоглавити се. 2. стрм(енит)о падати.

a'b|stutzen I tr. 1. срезати, подрез(ив)ати, поткус(ив)ати. 2. Bäume ~ окресати врхове дрвета. II **A'b|stutzen** n с-, од-, подрезивање, поткусивање.

a'b|stützen ✂ I tr. = absteifen 2. II **A'b|stützen** n, **A'b|stützung** f = absteifen II.

a'b|suchen I tr. 1. претребити, претребљивати; sich (dat.) Ungeziefer ~ (о)требити се од гада; e-m Baume Raupen ~ (о)требити дрво од гусеница; e-m Lause ~ побискати кога; e-m Flöhe ~ (о)требити кога од бува. 2. претражи(ва)ти, претрес(а)ти (nach e-m да се неко нађе). II **A'b|suchen** n, **A'b|suchung** f претраживање.

A'b|sud {апзүт} m 2g phm. подварак, уварак. **a'b|sumpfen** I tr. = entsumpfen. II **A'b|sumpfen** n, **A'b|sumpfung** f в. Entsumpfen, Entsumpfung.

absu'rd {апзүрт} [лат.] a апсурдан, бесмислен; j-n ad absurdum führen показати коме бесмисленост његова тврђења.

Absurdität {апзүрдитет} [лат.] f апсурдност, бесмисленост.

a'b|süßen I tr. (о)сладити, заслађивати (и fig.).

II A'b süßen *n*, A'b süßung *f* заслађивање, заслађење.

Abszeß {āpsɛs} [лат.] *m* 2h¹ апсцес, чир.

Absz'isse {āpsɛsɪs} [лат.] *f* 3b апсциса.

Abszi'ssen...: апсцисни, апсцисе (*gen.*) ~achse *f* апсцисна ос (и. осовина).

Abt {āpt} [свн. abbat од сириског abba „отац“] опат, игуман; *prv.* den ~ reiten lassen путуј, игумане, не брини се за манастир.

a'b|tateln *intr.* (*h*) = abspeisen II.

a'b|täfel*n* *tr.* патосати.

a'b|takeln I *tr.* 1. скинути (ein Schiff са брода) сву ужад, скинути (и. скидати) опрему са; скинути (и. скидати) сву ужад са (Mast катарке). 2. *fam.* fig. расходовати, abgetakelt расходован, изанђао; abgetakeltes Frauenzimmer: а) матора крнтија, (стара) прангија, б) прецетала лепота. II A'b|takeln *n*, A'b|takelung *f* скидање ужади (и. опреме) (с брода).

a'b|tanzen I *tr.* 1. одигра(ва)ти, отплесати. 2. den Kranz einer Braut ~ скинути невести венца играјући (и. плешући). 3. похабити (и. излизати) играјући (и. плешући). II *intr.* 1. (*s*) отићи играјући (и. плешући), одлазити играјући (и. плешући). 2. (*h*) свршити игру (и. игранку, плес). III sich ~ (по)сустати (*fam.* балдисати) играјући (и. од играња, плешући, од плесања).

a'b|tauen I *intr.* (*s*) кравити се, отапати се, топити се, талити се. II *tr.* кравити, отапати, отопити, талити.

a'b|taumeln *F intr.* (*s*) отетура(ва)ти се.

A'b|tausch *m* размена *f*, трампа *f*.

a'b|tauschen I *tr.* разменити, размењивати, трампити, трампљавати (gegen: за). II A'b|tauschung *f* = Abtausch.

Äb'tchen {ēptɕɐn} *n* 2l *dem.* од Abt опатић *m*, игуманчић *m*, опаче, игуманче.

Abtei' {āpta} [свн. abbateia, *срлат. abbatia] *f* 3b опатија; опатство *n*, игуманство *n*.

Abtei'...: опатски, игумански.

A'b|teil *n* (и *m*) одељак, одељење, купе.

A'b|teile...: ...од одељења, ...од купеа, ...на одељењу, на купеу.

a'b|teilbar *a* одељив, раздељив.

a'b|teilen I *tr.* 1. о-, раз|делити, о-, раздељивати; одвојити, одвајати; in zwei Teile ~ предвојити, предвајати. 2. die Haare ~ (о-)делити косу на раздељак; in Grade ~ поделити на ступњеве (и. на степене); in Klassen ~ (по)делити на разреде (и. редове, класе), разврста(ва)ти. 3. е-п ~ дати коме његов део; е-п Prinzen ~ дати царевићу (и. краљевићу) апанажу. II A'b|teilen *n* = Abtheilung I. [мански.]

abteil'lich {āptɛlɕɪç} [Abt] *a* опатски, игу- I A'b|teilung *f* 3b 1. одељивање *n*, раздељивање *n*; одвајање *n*; дељење *n*, подела, раздеоба (in на). 2. (и Abteil'ung) одељење *n*, одељак *m*, одсек *m*; род *m*, ред *m*, класа; стубац *m*, рубрика; одељење *n* (у школи, у надлештву); X одељење *n*, одред *m*; преграда, преградак *m*, раф *m*.

A'b|teilungs... {āptɛlɕɪŋs-}. ~chef *m*. ~direk-

tor *m* = ~vorstand; ~vorstand *m*, ~vorsteher *m* начелник, старешина одељења; ~zeichen *n* † цртица *f* (за одвајање), везица *f*.

a'b|telegraphieren *tr.* телеграфски наруџбину опозвати, телеграмом (из)дати противналог. a'b|teufen I *tr.* X (про)дупсти, удубљивати (е-п Schacht окно). II A'b|teufen *n*, A'b|teufung *f* дубење *n*, продубљивање.

a'b|tilgen *tr.* = tilgen. [ског опата.]

Äb'tin {ēptɛɪn} [Abt] *f* 3c жена протестант-I

Äbt'issin {ēptɛɪsɪn} [свн. и срлат. abbatisa] *f* 3c опатица, игуманија.

A'b|tlein {ēptlɛɪn} *v.* Äbtchen.

äb'tlich {ēptɛɪç} [Abt] *a* опатски, игумански a'b|toben *intr.* (*h*) и sich ~ избеснети се, истућити се.

a'b|tönen I *tr.* 1. (о)бојити једноликом бојом, тоном боје. 2. да(ва)ти прелазе (и. преливе) (*acc.*: dat.), начинити прелазе, блажити, нијансирати. II A'b|tönen *n*, A'b|tönung *f* давање прелаз, прављење прелива, блажење; прелаз *m*, прелив *m*, нианса.

a'b|torkeln *intr.* (*s*) *fam.* = abtaumeln.

a'b|töten I *tr.* умртвјити, љавати, уби(ја)ти; угуши(ва)ти; *rl.* мучити, мрцварити. II A'b|töten *n*, A'b|tötung *f* умртвљавање, сење, мрцварење, мучење.

a'b|traben *intr.* (*s*) откасати.

A'b|trag *m* 2d 1. (*opp.* Auftrag) скидање *n*, откопавање *n*, откоп, одгртање *n*, одгрт. 2. остаци *m pl.*, подроци *m pl.* (в. Abhub). 3. отплата *f*, плаћање *n*. 4. оштета *f*, накнада *f*. 5. уштрб, штета *f*, крњење *n*.

a'b|tragen I *tr.* 1. однети, односити, однашати; die (Schüsseln von der) Tafel ~ распремити сто; (по)рушити (е-п Bau зграду); заравнити (е-п Hügel брежуљак); скинути (е-е Brücke мост); eine Mauer um zwei Fuß ~ снизити зид за две стопе. 3. пренети, преносити, прецрта(ва)ти. 3. одужи(ва)ти (и *fig.*), отплатити, отплаћивати, (ис)платити. 4. изнети, износити, (по)хабити, *fig.* abgetragen посустао, грохнуо. II sich ~ 1. изродити се, исцрпсти се рађајући (и. доносећи). 2. (по)хабити се, излизати се. III A'b|tragen *n*, A'b|tragung *f* одношење, откопавање; рушење, скидање; заравњивање, заравњење; одуживање, отплаћивање, одужење, исплаћивање, отплата, исплата.

a'b|träglich {āptɛɪçlɪç} 1. *a* (*opp.* zuträglich) = schädlich. 2. шв. = einträglich.

A'b|trags... {āptɛɪçs-}: ~kosten *f pl.* трошкови *m pl.* око одношења (и. откопавања). ~böschung *f* X откопни нагиб *m*.

a'b|trampeln *pop. tr.* слупати, газећи (и. копајући) скинути.

a'b|trauen I *intr.* (*h*) оставити црнину (и. короту). II sich ~ пропасти од туге (и. од жалости). [њити се.]

a'b|träufeln *intr.* (*h*) (от)капати, капљући сма- I

a'b|treiben I *tr.* 1. отерати, одагнати; одби(ја)ти; одгурнути; е-п von der Fährte ~ скренути кога с пута; Bienen ~ = abtrocknen I 2. 2. лишити притежања, отерати, најурити. 3. шум. сећи (е-п Wald шуму). 4. † по-

баци(ва)ти, пометати; избаци(ва)ти. 5. \surd ein Feld mit der Herde ~ напасати стадо по пољу. 6. претерати, прегонити, терајући (и. го-нећи) преморити, (из)ргати, изнурити (и *fig.*) 7. \times одваљивати, одвалити; е-е Galerie ~ радити галерију. 8. \mathbb{L} пречишћавати, пречи-стити, одвојити (олово, бакар од драгих ме-тала оксидацијом). 9. \surd занети, заносити, скренути, скретати. II *intr.* (s) \surd бити занет (и. ношен, однет) струјом, скренути, скретати (*intr.*), занети (*intr.*). III $\sim d$ p. pr. и a у знач. *inf.*; \mathbb{P} за побацивање, за поме-тање, побачајни; за избацивање, избачајни. IV A'b|treiben n, A'b|treibung f терање, одаг-нање; одбијање; по-, избацивање, помета-ње, по-, избачај m; сеча, сечење; претери-вање, премарање, ргање, изнуравање; \times рад проштем (и. кољем); \mathbb{L} пречишћавање, од-вајање (олова, бакра оксидацијом); \surd зано-шење (и. скретање, одношење) струјом. A'b|treibe...: ~herd m \mathbb{L} пречишћавалиште n; ~hütte f пречишћаваоница; ~meister m \mathbb{L} мајстор пречишћавач; ~mittel n \mathbb{P} средство за побацивање (и. за пометање). a'b|trennbar a одвојљив; раздвојљив, раздво-јан; који се може отштити (и. рашити), рас-парати. a'b|trennen I tr. 1. отпарати, отши(ва)ти, ра-ши(ва)ти; одвојити, одвајати, отсећи. 2. (и sich ~) одвојити (се), издвојити (се), раздво-јити (се), одвајати (се), издвајати (се), раз-двајати (се). II A'b|trennen n, A'b|trennung f одвајање, из-, раз|двајање, о-, раз-, из|дво-јење. [двојан.] a'b|trennlich a одвојљив, раздвојљив, раз-| a'b|tretbar { $\mathbb{A}n$ |третбар} уступљив; A'b|tretbar-keit {~карт} f 3b \mathbb{L} уступљивост. a'b|treten I tr. 1. скинути идући, излизати и-дући (и. газећи), похабати ходајући (и. газе-ћи); j-m das Kleid ~ згазити коме на одело (и. хаљину). 2. die Stufen ~ излизати степе-нице (гажењем, идењем преко њих), похаба-ти степенице; den Absatz ~ изгубити потпе-тицу идући; die Schuhe ~ искривити обућу, потпети; sich ~ излизати се од гажења; abgetreten { $\mathbb{A}n$ |гретреч} излизан, стари. 3. га-жењем ограничити; угазити, слећи; измери-ти корацима. 4. den Schmutz von den Füßen ~, die Füße ~, sich ~ скинути блато са ногу, очистити ноге. 5. изгазити. 6. *fig.* уступити, уступати. II *intr.* (s) 1. отступити, отступа-ти; отићи, одлазити (von: са), изићи, исту-пити, иступати (von: из); vom Thron ~ сићи с престола, одрећи се престола. 2. \times рази-ћи се, разилазити се, растуриати се, расту-рати се. 3. одуста(ја)ти. III A'b|treten n, A'b|tretung f уступање, уступ m; одустанак m, одустајање, отступање; одлажење, одла-зак m. [(за обућу).] A'b|treter m уступилац; брисалица f, брисач I A'b|tret(ungs)... { $\mathbb{A}n$ |трет(ун.с)-}: уступни. A'b|trieb m 1. шум. сеча f (дрвета); крчевина f. 2. силазак (и. повраћај) стоке са планине (и. сувати). a'b|triefen *intr.* откапати; *fig.* капнути.

A'b|trift f 1. \surd право n попаше. 2. \mathbb{L} право откупа. 3. \surd скретање n, заношење n, за-нос m (струјом, ветром). A'b|trift...: ~winkel m \surd угао (и. кут) заноса. a'b|trinken tr. отпи(ја)ти. a'b|trippeln *intr.* (s) отупка(ва)ти, отићи (и. одлазити) тупкајући. A'b|tritt [abreten] m 1. од-, из|лазак; отступа-ње n; seinen ~ nehmen повући се. 2. нужник; auf den ~ gehen (от)ићи у нужник. A'b|tritt...: ~grube f нужничка јама; ~feger m, ~kehrer m, ~leerer m, ~(aus)räumer m, ~rei-niger m чистач нужника; ~leerung f чи-шћење n нужника. a'b|trocknen I tr. (и sich ~) осушити (се), ису-шити (се), исушивати (се); обрисати. II *intr.* (s) 1. о-, и|сушити се. 2. осушити се и отпасти. III A'b|trocknen n, A'b|trocknung f о-, и|суши-вање, о-, и|сушење; (о)брисање. a'b|trollen F *intr.* (s) отцупка(ва)ти, отупкати, отићи цупкајући (и. тупкајући). a'b|trommeln I tr. 1. одобовати; *fig.* одридати, одрнкати (auf dem Klavier на клавиру). 2. einen Bienenschwarm ~отерати (и. истерати) рој пчела лупајући по кошници. II *intr.* (h) добовати за повлачење, добовати повечерје. A'b|tropf m 2d, ~bank f, ~brett n цедионик m (за опрано посуђе). a'b|tröpfeln, a'b|tropfen *intr.* (s) (о)капати, скапати. II A'b|tröpfeln n, A'b|tröpfelung f, A'b|tropfung f (с)капање. A'b|tropf...: за цеђење, за оцеђивање; ~gerät n посуђе (и. справе) за оцеђивање (и. цеђење). a'b|trotzen tr. j-m et. ~ испросити коме што, пркосом (и. упорношћу) (за)добити што од | a'b|trummen tr. \mathbb{P} спојити, везати. [кога.] a'b|trumpfen tr. 1. = abtrummen. 2. пресећи, пресецати (адутом), уби(ја)ти јачом картом. 3. F *fig.* усекнути, убрисати. a'b|trünnig { $\mathbb{A}n$ |трунѝх} [trennen] I a отпад-нички; ~ werden одметнути се, одметати се, отпадати се; (von) e-m ~ werden, ~ sein одврћи се (и. одметнути се) од кога; vom (и. s-m) Glauben ~ werden одметнути се (и. отпадати се) од (своје) вере; ~er Christ хришћанин отпадник. II A'b|trünnige(r) s 9f одметни/к-, ца, отпадни/к-, ица. A'b|trünnigkeit {~карт} f 3b одметање n, от-пађивање n, одметништво n, отпадништво n. a'b|tun I tr. 1. одузети, одузимати. 2. ски-нути, скидати. 3. die Hand von j-m, et. ~ дићи руке од кога, од чега. 4. das Feld ~, die Frucht vom Feld ~ збрати плодове с по-ља. 5. смаћи, погубити, убити, заклати. 6. укинути, укидати; eine Gewohnheit ~ мах-нути се навике. 7. свршити, свршавати, о-кончати; расправити; abgetane Sache свр-шена ствар; damit ist's noch nicht abgetan тим није све свршено; и *refl.* sollten etwa die Geschäfte sich von selbst ~? да неће не-што послови сами од себе да се свршавају? II sich ~ 1. одвојити се, удаљити се. 2. осло-бодити се (*gen.*: од, *gen.*); abgetan слобод-ан (*gen.*: од). [осушити.] a'b|tupfen tr. \mathbb{P} брисом покупити, сунђером |

a'b tuschen *tr.* пртати тушем, прецрта(ва)ти.
Abunda'nz [лат.] *f* (из)обиље [тушем.]

a'b|urteilbar *a* о чему се може (пре)судити, пресудљив.

a'b|urteilen *I tr.* 1. j-m et. ~ пресудом лиши-ти кога државине (и. притежања) чега. 2. пресудити, -ђивати (и *fig.*); j-n, et. ~ пресудити коме, чему. II *intr. (h)* über (*acc.*) ~ = I 2.; *fig.* пресудити, -ђивати, (пре)сећи, пресецати. III **A'b|urteilen** *n*, **A'b|urteilung** *f* пресуђивање, пресуда.

a'b|verdienen *tr.* отслужи(ва)ти.

a'b|verlangen *tr.* захтевати, тражити.

a'b|viere *I tr.* 15a четвртасто отесати (и. исећи, сасећи). II **A'b|viere** *n*, **A'b|vierung** *f* тесање (и. сасецање) четвртасто.

a'b|wachen: sich ~ изнурити се бдењем.

a'b|wackeln *fam. I tr.* излем(ез)ати. II *intr. (s)* = abtaumeln.

a'b|wägen *I tr.* 1. = abwiegen I 1. 2. mit der Wasserwaage ~ уводоравнити, уводоравни-вати, нивелисати, равњачом поравнити. 3. *fig.* одмерити, одмеравати. 4. *fig.* уравни-тежавати, сразмерно подесити. II **A'b|wägen** *n*, **A'b|wägung** *f* мерење, одмеравање; нивелисање, уводоравнивање.

A'b|wäger *m* поравњивач, нивелисач, мерач.

A'b|wägungs...: ~instrument *n* равњача *f* (с водом); ~kunst *f* мерење *n* равњачом, ни-велисање *n*; ~versuch *m* покушај одмера-вања. [тати.]

a'b|walken *tr.* 1. * из-, у|ваљати. 2. издеве-)

a'b|wallen *intr. (s)* 1. спуштати се, одвија-ти се. 2. в. auf II.

a'b|wällen *tr.* прокључати (*tr.*).

a'b|walzen *I tr.* изваљати, изрољати. II *intr. (s)* удаљити се играјући валцер.

a'b|wälen *tr.* 1. сваљ(ив)ати, скотрљ(ав)ати. 2. *fig.* et. von sich ~ свалити (и. сваљивати) што са себе; eine Schuld von sich ~ свалити кривицу на другога. [тати.]

a'b|wamsen *fam. tr.* излем(ез)ати, издеве-)

a'b|wandelbar *a gr.* променљив.

a'b|wandeln *I tr.* 1. *gr.* (и sich ~) мењати (се). 2. (из)мењати, преиначи(ва)ти. 2. † испаштати, казнити. II *intr. (h)* 1. одгрести, отићи. 2. в. auf II. III **A'b|wandeln** *n*, **A'b|wand(e)lung** *f gr.* мењање, промена; измена, преиначивање, -ење.

A'b|wärme *f* * одлазна топлота, топлота изра-ђене паре и сагорелих гасова (и. плинава).

A'b|wärme...: ~ausnutzung *f*, ~verwertung *f* искоришћавање (и. искоришћење *n*, упо-треба) одлазне топлоте.

a'b|wärmen *tr.* загревати.

a'b|warnen *tr.* опомињући одвратити.

a'b|warten *I tr.* и *intr. (h)* 1. (са)чекати, очеки-вати, дочекати. 2. (и sich ~) гледати (се), неговати (се), гајити (се), пазити (се); вршити, радити, обављати. II ~d *p.pr.* и *a* у знач. *inf.*; ~de Haltung став очекивања; e-e ~de Haltung beobachten остати у ставу очекивања; sich ~d verhalten очекивати. III **A'b|wartung** *f* гледање *n*, неговање *n*, гајење *n*; очекивање *n*. a'b|wärts {an|вертс} *adv.* 1. на доле, доле, на-

ниже, ниже; Berg ~ низ брдо, низбрдо, под-ногу; strom ~ низ воду, низводно; rhein ~ низ Рајну; brust ~ низ груди, низ прса; ~ fahren пловити (и. возити се) низводно, на-доле, наниже; der Weg führt immer ~ пут иде стално на доле (и. подногу), пут се стално спушта; vom Obersten ~ почев од пуковника пананиже; mit ihm geht's ~: a) са њим иде на ниже, он опада, б) са његовим пословима иде све горе. 2. у страну, настра-ну, по страни, исприкрајка.

a'b|waschen *I tr.* 1. o-, c|прати (и *fig.*); einem Kinde den Schmutz vom Gesicht ~: умити дете. 2. * исп(и)пати, опрати. 3. прањем похабати (и. отрцати). 4. сп(и)рати, локати (земљу са обала, обале). II **A'b|waschen** *n* 1. = Abwaschung. 2. испирање, прање. 3. *prv.* es wäre ein Abwaschen gewesen док се окре-неш били бисмо готови. [f црни сапун.]

A'b|wasch...: ~magd *f fam.* судопера; ~seife)

A'b|waschung *f* прање *n*; умивање *n*; испи-рање *n*; *rl.* авдес *m*, прање мухамеданаца.

A'b|wässer *n pl.* вода *f* од судова, спирине *fpl.*, сплачине *fpl.*, загађена вода, прљава вода (која отиче).

a'b|wässern *I tr.* 1. одводнити, одводњавати, ослободити воде. 2. = auswässern. II **A'b|wässerung** *f* 3b одводњавање *n*, одвод-њење *n*. [гађене (и. прљава) воде.]

A'b|wässer|reinigung *f* пречишћавање *n* за-)

a'b|weben *intr. (h)* откати.

a'b|wechseln *I tr.* раз-, про|менити, размењивати; мењати; сменити, смењивати; заме-нити. II *intr. (h)* (из)мењати се; с-, од|мењивати се; наизменце долазити; митеа. ~ смењивати један другог, одмењивати се; / наизменце гајити, на смену обрађивати.

III ~d *a* наизменично; који се смењује; бо-гат променама, променљив; разнолик; *adv.* ~d наизменце, наизменично, на смену. IV **A'b|wechseln** *n* мењање, промена *f*; разме-њивање.

A'b|wechs(e)lung *f* 1. = Abwechseln; ~ der Jahreszeiten usw. промена годишњих вре-мена итд.; ~ von Freude und Leid смењивање *n* радости и жалости. 2. разноликост; промена; ~ in et. bringen унети (и. уно-сити) промену у што; zur ~, der ~ wegen промене ради.

a'b|wechselungs...: ~reich *a* разнолик, пут про-мена; ~weise *adv.* = abwechselnd *adv.*

A'b|weg *m* странпутица, погрешан пут, заоби-лазан пут; *fig.* странпутица *f*; auf ~e führen одвести странпутицом, одводити с правога пута; auf ~e geraten ударити странпутицом, залутати (с правога пута), забасати (и *fig.*).

a'b|wegig {an|верџ} *a* = abwegsam.

a'b|wegs {an|бекс} *adv.* / спута, спутно, у-даљено од пута.

a'b|wegsam *a* удаљен од пута, спутан.

a'b|wehen *I tr.* одува(ва)ти, отпирити. II *intr. (h)* 1. der Wind hat abgeweht ветар се из-дувао, ветар је престао да дува. 2. der Wind weht vom Lande ab ветар дува са сува (и.) A'b|wehr *f* одбрана. [са копна.]

a'b|wehren I *tr.* и *intr.* (h) 1. одби(ја)ти (ударац); *ein* (*intr.* einem) Unglück ~ отклонити (и. отклањати) несрећу од...; *e-m* и. *et.* von *e-m* ~ (од)бранити кога од чега; *sich* (*dat.*) die Fliegen ~ бранити се од мува, терати муве; *abs.* бранити. II ~d *p.pr.* и *a* у знач. *inf.* одбранени. III **A'b|wehrung** *f* одбијање *n.* **A'b|wehr(ungs)...** ~mittel *n* одбранбено средство, средство за одбрану, одбрана *f.*

a'b|weichen¹ [weichen¹] I *tr.* 1. размекшавањем одвојити (и. скидати). 2. намочити, навлажити. II *intr.* (s) размекшавањем одвојити се (и. скидати се). III **A'b|weichen** *n* јн. пролив *m.*

a'b|weichen² [weichen²] I *intr.* (s) 1. отступати, -ити (и *fig.*), удаљавати се, -ити се (и *fig.*); ~, ~ скретати, -нути, отступати. II ~d *p.pr.* и *a* у знач. *inf.*, различан, који отступа, *adv.* различно; *gr.* неправилан; *fig.* von der üblichen Sitte ~d настран; *adv.* ~d von... отступајући од, у противности са. III **A'b|gewichen** *p.p.* и *a* прошли; *im* abgewichenen Jahr прошле (и. минуле) године, лани. IV **A'b|weichen** *n*, **A'b|weichung** *f* отступање, удаљавање; скретање, скренуће (спута); *fig.* auffallende Abweichung von der üblichen Sitte настраност; удаљавање, отступање (у говору); отступање (од правила), изузетак *m*; ~, ~ отступање, скретање.

A'b|weichungs... {ap|вѣхунс-} ~, ~, ~ отступања (*gen.*), ~ скретања (*gen.*), дѣклинациони: ~messer *m* и ~, ~ мерач скретања, направа за мерење скретања.

a'b|weiden I *tr.* 1. (по)пасти. 2. напас(а)ти (*acc.* на, по). II **A'b|weiden** *n* пасење.

a'b|weifen *tr.* одмота(ва)ти.

a'b|weinen *tr.* оплак(ив)ати; исплакати.

A'b|weis *m* одбијање *n.*

a'b|weisen I *tr.* одби(ја)ти; одбаци(ва)ти. II **A'b|weisen** *n*, **A'b|weisung** *f* одбијање, одбацивање.

a'b|weißen I *tr.* обелити, окречити. II *intr.* (h) пуштити (и. пуштати) белу боју, (из)губити белину.

A'b|weiser *m* 1. одбијач, отклонилац. 2. (камен) одбојник.

A'b|weisungs... ~bescheid *m* и ~ одбијање *n*; ~schreiben *n* писмо којим се одбија.

a'b|welken *intr.* (s) увенути, венути.

a'b|wendbar {ap|вѣнтбар} *a* отклонљив;

A'b|wendbarkeit {~} *f* 3b отклонљивост.

a'b|wenden I *tr.* откл(онити), -ањати; одвратити, -ћати; окренути, -тати; скинути, скидати; einen Hieb von sich ~ одбити ударац од себе; *j-m* die Kunden ~ одбити коме муштерије; seine Hand von *j-m* ~ дићи руке од кога; *ein* Unglück ~ отклонити несрећу; ohne... abzuwenden не скидајући...; *sich* (*dat.*) die Gemüter ~ одби(ја)ти душе од себе. II *sich* ~: *sich* von *j-m*, *et.* ~ окренути се од кога, од чега, *fig.* оставити кога, што, отуђити се од кога, од чега. III **A'b|wenden** *n*, **A'b|wendung** *f* одбијање; *fig.* отуђивање.

a'b|wendig {ap|вѣндих} *a* *j-n* ~ machen окренути кога, *fig.* отуђити кога; ~ machen одвратити, одврати, одбити, одбијати.

a'b|werfen I *tr.* 1. збаци(ва)ти; смаћи; ~ *e-n* Riemen von der Scheibe ~ збацити (и. смаћи) каиш са каишника; ~ скинути, -дати; die Hündin hat abgeworfen кучка се оштенила. 2. (о)млатити; однети; порушити. 3. Fehlblätter ~, *sich* ~ одбаци(ва)ти (непотребну карту). 4. доносити, донети; Nutzen ~ доносити користи. II *sich* ~ (по)сустати бацајући; *v.* II 4; *v.* *sich* überwerfen. III **A'b|werfen** *n* збацивање.

a'b|wesend {ap|везѣнт} *a* (*opp.* gegenwärtig, anwesend) отсутан, неприсутан, *fig.* расејан; sein Verstand ist mitunter ~ он по неки пут није при чистој свести; **A'b|wesende(r)** {ap|везѣнд(р)} *s* 9l отсутни|к, -ца, отсутни|и, -а, неприсутни|и, -а.

A'b|wesenheit {ap|везѣнхѣт} *f* 3b отсућност, неназочност, неприсуство *n.* [бити.]

a'b|wetten *tr.* опкладом (и. на опклади) до-

a'b|wetten I *tr.* 1. ~ прегрмети, избећи. 2. ~ одбити. II *intr.* (h) = *sich* ~ I. III *sich* ~ 1. es wettert sich ab олуја престаје. 2. праскати, грдити. IV **a'b|gewettet** *a* очврсно, прекаљен.

a'b|wetzen *tr.* 1. збрусити (die Spitze *e-s* Messers врх ножа). 2. искрзати, искецати. 3. (из)брусити, (на)оштри.

a'b|wichsen *tr.* 1. навоштити. 2. *fam.* *fig.* извоштити, измазати.

a'b|wickelbar {ap|вѣкълбар} *a* ~ који се може (и. даје) развити, ректификовати.

A'b|wickel... ~maschine *f* одмотачица, машина (и. stroj *m*) за одмотавање.

a'b|wickeln I *tr.* 1. одмота(ва)ти, размота(ва)ти, одви(ја)ти, разви(ја)ти. 2. ~ разви(ја)ти, ректификовати. 3. *fig.* размрсити, окончати, уредити. II **A'b|wickeln** *n*, **A'b|wick(e)lung** *f* одмотавање; ~ развијање; *fig.* окончавање, уређивање, пречишћавање.

a'b|wiegen I *tr.* (*opp.* aufwiegen) стишавати (раздраженост, буну). II **A'b|wiegen** *f* (*opp.* Aufwiegelung) стишаване *n* (раздражености, буре).

a'b|wiegen I *tr.* 1. одмер(и)ти, -авати; из-, пре-мерити. 2. *fig.* = abwägen I 3. II **A'b|wiegen** *n*, **A'b|wiegun** *f* мерење; одмеравање.

A'b|wiegle *m* 2l (*opp.* Aufwiegle) стишавалац.

a'b|wiegle *sch* *a* (*opp.* aufwiegle *sch*) стишавалачки. [терати. 2. *v.* abwerfen I, 3.]

a'b|wimmeln *fam.* *tr.* 1. ис-, напујдати, о-, ис-
A'b|winde *f* 3b мотовило *n*, витло *n.*

a'b|winden I *tr.* 1. одмота(ва)ти, одви(ја)ти, о(т)сукати. 2. (*opp.* hochwinden) спуштати котуром, спустити чекрком. II *sich* ~ одмота(ва)ти се, одви(ја)ти се, снурати се (и *fig.*). II **A'b|winden** *n*, **A'b|windung** *f* одмотавање, одвијање; спуштање витлом (и. чекрком).

A'b|winder *m* 2l одмотач, одвијач.

a'b|winken *tr.* одби(ја)ти покретом главе (и. руке); одмахнути главом (и. руком).

A'b|winker *m* 2l ~ = Richtungszeiger. [*gen.*] **a'b|wipeln** *tr.* 15f (о)кресати врхове (*acc.*)

a'b|wippen *intr.* (h) и *sich* ~: am Barren (*sich*) ~ превртати се-нути се на разбоју.

a'b|wirbeln *tr.* ~ 1. (п)опустити, (п)опуштати,

(окрепући чивију). 2. одобовати.
a|b|wirken *tr.* 1. ж одерати. 2. измесити; откати. [schaffet с њим је свршено.]
a|b|wirtschaften *intr. fam.* er hat abgewirt-
a|b|wischen *l tr.* о-, у|брисати, брисати, о-, у|трети, о-, у|тирати; sich (*dat.*) den Schweiß ~ (у)брисати се од зноја. II *intr. (s)* шути, шукнути, шумнути. III **A|b|wischen** *n* 1. брисање, о-, у|тирање. 2. шумнуће, шукнуће.
A|b|wischer *m*, **A|b|wischlappen** *m*, **A|b|wisch tuch** *n* крпа *f* за брисање, пачавра *f*.
a|b|witz(ig)en *tr.* (K.) научити, опаметити.
A|b|wolle ж *f* чупаница, вуна са мртве овце.
a|b|wollen *tr.* 15a (о)чупати (и скинути) вуну са. [лист неће да се одвоји.]
a|b|wollen *intr. (h)* das Blatt will nicht ab|
a|b|wracken *tr.* ж разлупати.
a|b|wuchern *tr.* изеленашити, излихварити.
a|b|würdigen *l tr.* понизити, -жавати; поби-
 (ја)ти вредност (*acc. dat.*). II **A|b|würdigung** *f*
 пониж|авање, -ење *n*; побијање *n* вредности.
A|b|wurf *m* 1. збачени рогови *m pl.* (јелена итд.). 2. сметак, (оно што је) одбачено. 3. добит *f*, принос. [кати. 2. (F.) одвејати.]
a|b|würfeln *tr.* 1. добити на коцки; наткоц-
a|b|würfig ж *a* који збацује, хоће да зба-
 ци; ~es Pferd коњ збачац.
a|b|würgen *l tr.* у-, за|давити, заклати. II sich
 ~ давити се, гушити се.
a|b|würzen *l tr.* зачи|нити, -њавати. II **A|b|würzen** *n*, **A|b|würzung** *f* зачињ|авање, -ење.
Abyssinien usw. v. Abyssinien usw.
a|b|zahlen *l tr.* 1. от-, ис|платити; et. auf eine Schuld ~ отплатити што на име дуга; nach und nach ~ отплаћивати; wöchentlich ~ отплаћивати недељно; das Ganze ~ све отплатити. II **A|b|zahlen** *n*, **A|b|zahlung** *f* отплаћивање; teilweise Abzahlung делимична отплата; отплата; auf allmähliche Abzahlung на отплату.
a|b|zählen *l tr.* 1. одбројити, -авати, бројењем одузети. 2. избројити; an den Fingern ~ избројити на прсте; das läßt sich an den Fingern ~ то није богзна шта, то је просто. II **A|b|zahlen** *n*, **A|b|zählung** *f* избројење.
A|b|zahlungs... ~geschäft *n* радња која даје на отплату. [добити последње зубе.]
a|b|zählen *l tr.* ж , ж изупчати. II *intr. (h)*
a|b|zanken *l tr.* 1. исвађати, свађом (од)узети (и. (за)добити). 2. отерати свађом (и. кавжећи се). II sich ~ посутати свађајући се, су-
 стати од свађе.
a|b|zapfen *l tr.* оточити, отакати; пустити, пуштати (крв); einen Wassersüchtigen ~ болеснику од водене болести пуштати воду; *fam. fig.* j-m Geld ~, j-n ~ извући (и. изма-
 мити) коме паре; *fam.* e-n ~ испитати кога. II **A|b|zapfen** *n*, **A|b|zapfung** *f* пуштање (крви).
a|b|zappeln *l intr. (s)* = abtrippeln. II sich ~ (по)сустати праћкајући се (и. батрајући се).
a|b|zäumen = *l tr.* скинути узду (*acc. dat.*), одуздати. II **A|b|zäumen** *n*, **A|b|zümung** *f* скидање узде, одуздавање.
a|b|zäunen *tr.* 1. о-, за|градити, о-, за|грађи-
 вати. 2. dem Nachbar ein Stück Garten ~ за-

хватити комад градине суседове померају-
 ћи ограду (и. плот). II **A|b|zäunen** *n*, **Abzäu-
 nung** *f* ограђивање; Abzäunung ограда.
a|b|zehren *l tr.* 1. (по)трошити, појести; ис-
 трошити, испи(ја)ти, (ис)цедити, ослабити,
 (о)сушити. II *intr. (s)* и sich ~ (ис)трошити
 се, сахнути, ослабити, осушити се, пропа-
 сти, пропадати. III **a|b|gezehrt** *p. p.* и *a a*)
 у *знач. inf.*, *b*) опео, смршао, измршавео,
 испијен, усукан. IV **A|b|ziehung** *f* ж сушење
n, мршављење *n*, сушица.
A|b|zeichnen *n* 1. значка *f*. 2. белега *f*, знак *m*.
a|b|zeichnen *l tr.* 1. прецрт(ва)ти, (на)црта-
 ти. 2. означити(вати), обележити знаком (и.
 знаком). II sich ~ оцрта(ва)ти се (и *fig.*).
 III **A|b|zeichnung** *f* прецрт *m*, копија; *fig.* оцрт-
a|b|zerren *tr.* отргнути. [тавање.]
a|b|zetteln *tr.* ж расновати. [зети.]
a|b|ziehbar *a* одузимаљив, који се може оду-
A|b|zieh... {*ä|n|zu-*}: ~bild *n* превађивајућа
 слика *f*; ~blase *f* направа за дестиловање;
 ~bogen *m* ж табак (и. арак).
a|b|ziehen *l tr.* 1. свући, свлачити; скинути,
 -дати (den Hut шешир); *fam.* seine Kleider ~
 скинути се, свући се; die Schuhe ~ изу(ва)ти;
 einem Stiere das Fell ~, einen Stier ~ одерати
 бика; Bohnen ~ скндати (и. (о)требити) кон-
 це с бураије; j-m die Larve ~ скинути ко-
 ме образину (и *fig.*). 2. извући; извадити;
 одвући, одвлачити, удаљавати; одвести, од-
 водити; den Topf vom Feuer ~ скинути ло-
 нац с ватре. 4. *fig.* die Hand von j-m ~ ди-
 ћи руке од кога, не потпомагати кога; seine
 Blicke von et. ~ окренути поглед од чега;
 odвратити, -ћати, одбити (од странке; од
 намере итд.; муштерије); апстраховати, ab-
 gezogen апстрактан. 5. одузети, -имати, од-
 би(ја)ти; ziehet zwei von sechs ab, so bleibt
 vier одузмите два од шест, остаје четири;
 j-m et. von... ~ одбити (и. задржати) ко-
 ме што од...; et. vom Preise ~ одбити што
 од цене; zuvor ~ одбити унапред. 6. доте-
 р(ив)ати, удесити; изоштрити; gut abgezo-
 gen sein бити оштар. 7. оточити, отакати;
 пустити воду из. 8. дестиловати; Brannt-
 wein zum zweiten Male ~ препицати-ећи
 ракију; e-e Suppe mit e-m Ei ~ размутити
 јаје у јуху (и. супу, чорбу). 9. ж начинити
 отисак, правити отиске, штампати. II *intr.*
 (s) отићи, одлазити; aus der Wohnung ~
 отселити се; der Rauch zieht durch den
 Schornstein ab дим излази кроз димњак;
 der Feind ist von der Festung abgezogen
 непријатељ је престао са опсадом тврђаве;
 von der Wache ~ отићи (и. одлазити) са
 страже; aus dem Dienste ~ изићи из слу-
 жбе; leer ~ отићи празних шака; F mit lan-
 ger Nase ~ отићи покуњен. III sich ~ 1. оти-
 ћи, повући се. 2. ж свући се. 3. прљати,
 скидати се (за црнло). 4. (по)сустати вуку-
 ћи, изнурити се вучом. IV **A|b|ziehen** *n*, **A|b|zie-
 hung** *f* дерање, скидање; ж одмицање,
 одвлачење; *fig.* апстраховање; ж одузимање,
 одбијање; отакање (des Weins вина); дести-
 ловање, препицање (des Branntweins раки-

je); \oplus изоштравање, оштрење; \ddagger прављење отиска, штампање; \otimes отсељавање, ење; \times одлазак *m*.

A'b|zieher *m* 1. \oplus (мишић) одмицач, одвлакач. 2. дерач; оштрач. 3. \ddagger радник који прави отиске.

A'b|zieh...: \sim feile *f* ситна (и. фина) турпија, турпија за углађивање; \sim klinge *f* масат *m*; \sim muskel *m* \oplus = Abzieher 1; \sim papier *n* хартија *f* за коректуре, папир *m* за отиске; \sim riemen *m* каиш за оштрење бријача; \sim stein *m* брус; \sim zahl *f* број *m* за одузимање; \sim zeug *n казан *m*, казаница *f*, направа за дестиловање. [ховања.]*

A'b|ziehungs...: \sim vermögen *n* моћ *f* апстра-
a'b|zielen 1 *tr.* и *intr.* (h) смерати. II **A'b|zielen** *n* смерање, смер *m*. [тасто.]

a'b|zimmern *tr.* стесати (и. сатесати) четвр-
a'b|zirkeln 1 *tr.* одмерити шестаром; *fig.* одмерити, авати. II **A'b|zirkeln** *n*, **A'b|zirk(e)-lung** *f* одмеравање шестаром, тачно одме-

A'b|zucht *f* одводни канал *m*. [раване.]

a'b|züchtigen *tr.* казнити.

A'b|zug *m* 1. одлазак; отсељење *n*; \times повлачење *n*, одлазак. 2. одилажење *n*, одилазак (и *fig.*); одвод, вада *f*, јаз. 3. \oplus прођа. 4. одбитак, одбијање *n* (ап: од); попуст; diese Ware leidet keinen \sim на овој роби нема попушта; \sim am Gewicht für Verpackung дара; in \sim bringen одби(ја)ти; gegen einen \sim са одбитком; nach \sim der Unkosten по одбитку трошкова. 4. \sim der Karten сечење карата. 5. \ddagger phot. отисак, коректура *f*. 6. \times обарач, обарача *f*, окидач (ам Gewehr на пушци). [битком.]

a'b|züglich { äp|цуклјх } \times *adv.* (са *gen.*) сод-)

A'b|zugs...: \sim balken *m* плочина *f* обараче; \sim bogen *m \ddagger коректурни табак; \sim feder *f* обарачина опруга; \sim federstollen *m* зуб обарачин; \sim flagge *f \oplus одлазна застава; \sim freiheit *f* право п исељења; \sim gabel обарачина ракла; \sim geld *n* одлазница; \sim graben *m \ddagger вада *f*, одводни јаз; \sim kanal *m* (канал) одводник, одводни канал, одилазни јаз, јаз за отицање; тржиште *n* за прођу; \sim liste *f* попусни списак; \sim loch *n \oplus баца *f*, \sim rechnung \times *f* рачун *m* одбитка; \sim predikt *f* опроштајна беседа; \sim rinne *f* одводни олука *m*; \sim rohr *n*, \sim röhre *f* одводна цев *f*; \sim schleuse *f* одводна брана, одводни гат *m*; \sim vorrichtung *f* направа за окидање; \sim zahl *f* број *m* за одузимање; \sim zeit *f* време *n* изласка послуге. [кати.]****

a'b|zipfen *tr.* отчуп(к)ати, почуп(к)ати, очим-)

a'b|zwicken *tr.* 1. отштинити, отштинати, откинути штипајући. 2. *F fig.* j-m Geld \sim извући коме паре; от-, закинути, от-, закидати; sich (*dat.*) et. \sim откидати што од себе, закинути што себи.

a'b|zwecken \times *tr.* и *intr.* (h) = abzielen.

a'b|zweigen 1 *tr.* 15a 1. (о)кресати гране на. 2. одв|ојити, -ајати. II sich \sim и *intr.* (h) одв|ојити се, -ајати се, рачвати се, гранати се. III **A'b|zweigen** *n*, **A'b|zweigung** *f* 1. одвајање, рачвање, гранање. 2. Abzweigung грана (и

fig.), рачва; \oplus spitzwinklige Abzweigung оштроугла рачва, оштроугло рачвање цеви.

A'b|zweige...: \sim rohr *n \oplus огранак *m* цеви.*

a'b|zwicken *tr.* = abzwacken. [изнуђавати.]

a'b|zwingen *tr.* отети, отимати, изнудити,)

a'b|zwirnen *tr.* расукати, распредати.

a. c. abr. = anni currentis, anno currenti [лат.] (од) текуће године; **A. c.** [anno Christi] године Господње.

Aca... в. Ака...; **Acce...**, **Acci...** в. Akze..., **Akzi...**; **Acci...**, **Acco...**, **Accu...** в. Akkl..., **Akko...**, **Akku...**; **Ace...**, в. Aze...

a'ch { äx } [свн. ah] 1 *intr.* (дубока узбуђеност) ax! o(x)! uх!, (чуђење) a!, (кукање) авај!; \sim daß... дао би Бог да...; \sim ja! о да!; \sim nein! о, та није!; \sim so! а тако!; \sim was da! та шта ту (ваздан)! II **Ach** *n* 5l (чуђење) o(x), a(x), ух; (кукање) авај; Ach und Weh schreien за-помагати; mit Ach und Krach на једвите јаде; Ach des Achs! ах, да грдне несреће!; ein Ach wohnt unter jedem Dach сваки своје јаде понајбоље знаде.

Achä'er { äx'ä } *m* 2l Ахајац, Грк, \sim in { \sim үн} *f* 3с Ахајка, Гркиња; achä'isch { äx'ejš } а ахајски; Achäischer Bund Ахајски савез.

Acha'ja { äxajä } \oplus 8b *n* Ахаја *f* (област грчка).

Acha't { äxat } [срвн. achat, гр.] *m* 2g *min.* ахат.

Acha't..., **acha't...** { äxat- }: \sim ähnlich, \sim artig а ахатолик, ахатаст, попут ахата; \sim farben а ахатове боје; \sim gefäß *n* суд *m* од ахата; \sim haltig а ахатоносан, са ахатом; \sim kiesel *m* мисирски камен; \sim schleifer *m* глачач ахата.

A'che { äx } **Ach** { äx } *f* гн. поток *m*, брзац.

A'chel { äx'el } [свн. ahil „клас“] *f* 3d \times осје *n*, поздер *m*.

A'cheron { äx'ron } [гр.] *m* 8g *myth.* Ахерон (река у доњем свету); achero'ntisch { äx'röntiš }, achero'sisch { äx'rūšiš } а *myth.* ахеронски,)

Achi'll { äx'il } *m* 8a = Achilles. [ахеруски.]

Achille'a \times { äxileä } [гр.] *f* 6e (Achille'a millefolium) хајдучка трава, спориш *m*, спор *m*.

Achillei'de *m* *myth.* Ахиловић.

achille'isch { äxileiš } [гр.] а *myth.* Ахилов.

Achi'lles { äxiles } *m* 8c *myth.* Ахил.

Achi'iles... { äxiles- }. \sim ferse *f* *fig.* Ахилова пета, слаба страна; \sim fleisch, \sim sehne *f* Ахи-

Achi'ver *m* = Achäer. [лова жила.]

achroma'tisch { äxromatīš } [гр.] а — ахроматски, без боја; \sim machen, achromatisie'ren { äxromatizir'n } *tr.* 15g начинити ахроматским.

A'chs... { äks- } [Achse]: осовине (*gen.*), на осовину, осовински: \sim belastung *f* \oplus оптерећење осовине (и. на осовину); \sim bruch *m* ломљење (и. лом) осовине; \sim büchse *f \oplus , \times мазалица; \sim druck *m* осовински притисак (и. тлак), притисак на осовину.*

A'chse { äks } [свн. ahsa, * гр.] *f* 3b *dem.* Ächschen { äksch'n } *n*, Ächsein { äksl'än } *n* 2l осовина, оса, *dem.* осовиница; \times per \sim колима, сувим, рабајски; per \sim befördern превозити (и. превести) колима; \oplus \sim n abdrehen (о)стругати осовине; bewegliche \sim покретљива осовина; feste \sim непокретљива осовина; gekuppelte \sim везана осовина; ungekuppelte \sim

свободна осовина; verschiebbare ~ померљива (и. помична) осовина.

A'chsel {аксчл; *hom. Axel*} [свн. ahsala] *f* 3d 1. раме *n*; плеће *n*; die ~n zucken сле|гати -ћи раменима. 2. *fig.* über die ~ ansehen (по)-гледати попреко (и. испрека, презриво); et. auf die leichte ~ nehmen узети (и. узимати) што олако, узети што тек онако; auf beiden ~n tragen (бити) помози Бог, чаршијо, на обадве стране; окретати се према ветру. 3. пазухо *n*.

A'chsel..., **a'chsel...** {аксчл-}: ~ader *f* пазушна жила (вена); ~band *n. a*) X (Sch.) нараменица *f*, еполета *f, b*) ! = Tragband *b*; ~bein *n* ⊕ кључњача *f*, кључна кост *f*; ~drüse ⊕ *f* пазушна жлезда; ~falten ⊕ *f pl.* пазушни набори *m pl.* ~gelenk *n* рамени зглоб *m*; ~haare ⊕ *n pl.* пазушне длаке *f pl.*, длаке под пазухом; ~hemd *n* кошуља *f* са нарамницима; ~höhle *f* пазухо *n*; ~n {аксчлн} *tr.* 1. метнути на раме, пребацили преко рамена; 2. = auf beiden Achseln tragen; ~schnur *f* X гајтан *m*, ширит *m* (за закачивање); ~ständig *a* ⊕ пазушни; ~streifen *m*, ~stück *n* уметак *m* под мишком; X нараменица *f*, еполетушка; ~tragen *intr.* (бити) помози Бог, чаршијо, на обадве стране; бити превртљив; ~träger *m fig.* превртљивац; помози Бог, чаршијо, на обадве стране; ~trägerei *f fig.* превртљивост; ~trägerisch *a fig.* превртљив; ~trodel X *f* еполетушка; ~tuch *n* нарамник *m* (свештеников); ~zucken *n* слегање раменима. [ном.]

a'chsen {аксчн} [Achse] *tr.* снабдети осови-
A'chsen..., **a'chsen...** {аксчн-}: ~arm *m* крак осовине; ~blech *n* лим *m* на осовини; ~büchse *f* мазалица; ~dreh|bank *f* струг *m* за осовине; ~dreherei' *f* стругара за осовине; ~drehung *f* обртање *n* (око осовине), окретање *n*; ~förmig *a* осовинаст, облика осовине; ~lager ⊕ *n* лежиште осовине; ~nagel *m* чивија *f*; ~neigung *f* нагиб *m* осовине; ~regulator *m* осовински регулатор; ~reibung *f* осовинско трење *n*; ~skelett ⊕ *n* осовински скелет (и. костур) *m*; ~umdrehung *f* обртај *m* осовине; ~zylinder ⊕ *m* осовински ваљак.

A'chs...: ~hals ⊕ *m* рукавац; ~kopf ⊕ *m* осовински врат; ~lager *n* лежиште осовине; ~probe *f* испитивање (и. проба) осовине; ~schaft *m* осовински труп, труп осовине; ~schenkel *m* = ~hals; ~schenkel|reibung *f* ⊕ трење *n* осовинског рукаваца; ~schwenkung X *f* промена средишног фронта.

Acht {ахт} [свн. ähta „гоњење“] *f* 3b прогон *m*, прогонство *n*, прогнанство *n*; in die ~ erklären и. tun прогнати, ⊕ бојкотовати. **Acht** {~} [achten] *f* 3b ~ geben, ~ haben в. achtgeben, achthaben; aus der (и. außer) acht lassen (изгубити из вида, занемари(ва)ти, пренебрег|авати, -нути; sorgfältig in acht nehmen брижљиво пазити, чувати; seine Gesundheit in acht nehmen пазити на (своје) здравље, чувати (своје) здравље; sich in ~ nehmen пазити се, чувати се.

acht {~} [свн. ahto; ср. са гр. okto, наш. осам]

I a/n. c. осам; binnen ~ Tagen за осам дана, за недељу дана; auf ~ Tage hinaus-schieben одгодити (и. одгађати) за осам дана (и. за недељу дана); über ~ Tage од данас за осам дана, кроз недељу дана; mit achten fahren возити се на осам коња. II **Acht** *f* 3b, **Achte** {~} *f* 3b осмица; *F fig. lange* **acht** *int.* квак, крек. [Acht мотка, дугоња.]

a'cht |armig *a* осморуц, осмокрак.

a'chtbar {ахтбар} [achten] *a* вредан поштовања, за поштовање; частан, поштован; **A'chtbarkeit** {~кџт} *f* 3b часност, поштованост.

a'cht |blumig ⊕ *f* осмоцвет, са осам цветова.

A'cht |brief *m* 2g прогонско писмо *n*.

a'chte {ахт} *a/n. o.* осми; der ~ des Monats, der Achte осми у месецу, осми; den ~n April осмога оприла; Karl der Achte Карло Осми.

A'cht..., **a'cht**... {ахт-}: ~eck *n* 2g ∆ осмоугаоник *m*; ~eckig *a* осмоугли, осмокутни.

a'chte |halb *inv.* седам и по (=7½).

A'chtel {ахчл} [acht] *n* 2l 1. осмина (=¼) *f*, осмо. 2. осмина.

A'chtel... {ахчл-}: ~band *m*, ~form(at *n*) *f*, ~große *f* ⊕ осмина; ~kreis *m* ∆ осмина *f* круга; ~note *f* ⊕ осмина ноте; ~pause *f* ⊕ почивка осмине; ~takt *m* ⊕ такт осмине; ~tonne *f* осмина, осмаче *n*.

a'chten {ахчн} 15c *I tr.* 1. (hoch)~ (високо, врло) ценити, поштовати; gering ~ и. nicht ~ не ценити, не поштовати; kein Ansehen der Person ~ не фермати никога; die Gesetze ~ поштовати законе; er achtet das Geld nicht лак је на пари. 2. сматрати, држати, судити; für gut ~ сматрати за добро; für eine Ehre ~ сматрати за част; j-n, et. für nichts ~ не фермати никога, ништа. II *intr.* (h) 1. auf et. (acc.) и. e-r Sache (gen.) ~ пазити, гледати, обраћати пажњу на што; auf nichts ~ ни на шта не пазити, ни на шта се не обзирају; ohne auf ...zu ~ не обзирују се на... 2. мислити. III sich ~ управљати се (nach: према, по). IV в. Achtung. — Уп. schätzen.

ä'chten {ахчн} [свн. ähten „гонити“] *I tr.* 15c из-, прогнати, прогонити. II **Ä'chten** *n*, **Ä'chtung** {ахчн} *f* про-, изгнање.

A'chtender {ахчндер} *m* ⊕ јелен са осам *a* **a'chtens** {ахчнс} *adv.* осмо. [рогова.]

a'chtens |wert [achten] *a* вредан поштовања, за поштовање.

A'chter {ахчр} [acht] *m* 2l 1. осмица *f*. 2. кита *f* (и. строфа) од осам реди. 3. осмерац, чамац са осам весала. 4. осмак, новац од осам пфенига. 5. ⊕ в. Achtender. 6. осмина (=¼). 7. један од осморице. [hinter.]

a'chter {~} *veh.* = [дн.: вн. After] *prp.* =]

Ä'chter {ахчр} [ächten] *m* 2l прогонилац, који осуђује на изгнанство.

a'chterlei {ахчрлџ} *a/n. inv.* од осам врста.

A'chter... {ахчр-} = ~luke *f* баца на фари (и. на задњем крову лађе); ~steven *m* задњи пањ (кад је брод дрвен), задњи нож.

A'cht..., **a'cht**...: ~fach, ~fältig *a* осмострук, осмогуб; ~flächig *a* ∆ са осам површина (и.

страна, пљосни, плôhâ); ~flächner {~флех-
нѣр} *m* 2l {октаеда; ~füßler {~фю-
рукац} *m*, *pl.* ~ (Octopoda) осморуки.

a'cht|geben, a'cht|haben *intr.* пазити (auf: на); geben Sie acht, daß niemand weggeht пазите да нико не оде.

A'cht..., a'cht...: ~groschen stück *n* новац *m* од осам гроша; ~halb = achtehalb; ~hundert *a/n.c.* осам стотина; ~jährig *a* осмо-
годишњи, који траје осам година; ~jähr-
lich *a* осмогодишњи, (који се јавља и. до-
лази) сваке осме године; *adv.* осмогодиш-
ње, сваке осме године; ~ling {ахтлѣн} *m* 2g¹ в. Achter¹ 2; ~los *a* непажљив, нема-
ран, *adv.* непажљиво, немарно; ~losigkeit {~лôзѣхкôт} *f* непажљивост, немарност;
~mal *adv.* осам пута; ~malig *a* осмолуко,
осам пута поновљен; ~mann *m* један од
осморице; ~männig {~мôннѣ} *a* октандри; ~mo-
natig *a* осмомесечни, који траје осам месе-
ци; ~monatlich *a* осмомесечни, (који се
јавља и. долази) сваких осам месеци; ~pfun-
der {~пфундѣр} *m* осмофунтовњак; ~pfündig *a* осмо-
фунтован, од осам фунти; ~râd(e)rig *a* са
осам точкова (и. котача); ~saitig *a* осмо-
жични, осмоструни, са осам жица (и. струна).
a'chtsam {ахтсам} *a* пажљив, помњив, та-
чан, брижљив; *adv.* пажљиво; A'chtsamkeit
{~кôт} *f* 3b пажљивост, тачност, брижљив-
ост.

A'chts... {ахтс-} [Acht¹]: ~erklärer *m* прого-
нилац; ~erklärung *f* из-, про|гнање *n*.

A'cht³..., a'cht³...: ~seitig *a* осмостран; ~seitig-
keit *f* 3b осмостраност; ~silbig *a* осмолуко-
жан; ~spännig {~шпôнѣ} *a* осмолуко, са
запрегом од осам коња; *adv.* на осам коња,
са запрегом од осам коња; ~stemp(e)lig {~
штѣмп(ô)лѣх} *a* са осам тачкова; ~strahlig
a осмозрак, са осам зракова; ~stunden|tag
m осмочасовни дан; ~stündig *a* осмочасовни,
који траје осам часова; *adv.* са осам часова;
~stündlich *a* осмочасовни, (који се јавља и.
долази) сваких осам часова.

A'chts|urteil *n* из-, про|гнање.

A'cht³..., a'cht³...: ~tägig *a* осмодневни, који
траје осам дана; ~täglich *a* осмодневни, (ко-
ји се јавља и. долази) сваких осам дана; ~tei-
lig *a* са осам делова; ~und|vie|rziger|format
{ахт|унт|фѣрѣѣг|формат} *n* {~чѣтрдѣсѣто-
смина} *f*.

A'chtung {ахтун} [achten] *f* 3b 1. пажња, па-
жење *n*; ~! пазити! чувај! позор!; ~! мирно!
~ geben, ~ haben пазити (auf: на). 2. поштовање
n (vor: према, gen.), пошта, уважање *n*; обзир
m; j-m (große и. viel) ~ erweisen одавати коме
велику пошту, кога много уважавати; aus ~ gegen
ihn, für ihn и. vor ihm из поштовања према њему;
sich ~ erwerben, sich ~ zu verschaffen wissen
доћи до поштовања, до уважања, умети доћи до
поштовања, до уважања; bei j-m in ~ stehen бити
поштован (и. уважан) од кога; sich bei j-m in ~
setzen стећи чије поштовање; die schuldige ~
beobachten одавати пошту; sich um die öffent-

liche ~ bringen изгубити уважање, пошто-
вање; ~ einflößend који улива поштовање.
a'chtung gebietend *a* који улива поштовање.
A'chtungs...: ~bezeugung *f* указивање *n* по-
штовања (и. почаст); ~erfolg *m* успех у
уважању. [прогонству.]

A'chtungs... {ахтунс-} ~gesetz *n* закон *m* of
a'chtungs... {ахтунс-}: ~voll *a* пун поштова-
ња; *adv.* ~voll und ergebenst с поштовањем
и оданошћу; ~wert *a* вредан поштовања.

Acht³..., acht³...: ~weibig {~вѣбѣг} *a* ôктогини;
~wink(e)lig *a* осмоугли, осмокутни; ~wö-
chentlich *a* осмонедѣлни, (који се јавља и.
долази) сваких осам недеља; ~wöchig *a*
осмонедѣлни, који траје осам недеља, од
осам седмица; ~zählig *a* осмозуб; ~zehn
a/n.c. осамнаест; ~zehn|ender {ахт|цен|ендѣр}
m {~жѣлѣн} са осамнаест рогова; ~zehn|j-
ährig *a* осамнаестогодишњи; ~zehnte *o n.o.*
осамнаест; Ludwig der ~zehnte Лјуј Осам-
наести; ~zehntel *n* осамнаестина *f* (= 1/10);
~zehntens *adv.* осамнаесто; ~zeilig *a* осмо-
ред, са осам реди, од осам редова.

a'chtzig {ахцѣх} I *a/n.c.* осамдесет; ~ Mann
осамдесет људи, осамдесеторица. II A'chtzig
{~} *f* 3b осамдесетина. III A'chtziger {ах-
цѣгѣр} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c 1. осамдесетого-
дишњак, -а. 2. in den ~er Jahren, in den Acht-
zigern осамдесетих година; hoch in den Acht-
zigern близу осамдесет година. 3. осамдесе-
так, који носи број (и. бројку) 80.

A'chtzig... a'chtzig... {ахцѣх-}. ~fach *a*, ~
faltig *a* осамдесетострук, осамдесеторуб;
~jährig *a* осамдесетогодишњи; ~ste {ах-
цѣхст} *a/n.o.* 9l осамдесети; ~stel {ахцѣхстѣл}
n 2l осамдесетина *f* (= 1/80); ~stens {ахцѣх-
стѣнс} *adv.* осамдесето.

Ächz {эхц} [ächzen] *m* 2g јецај, уздисај.

ächzen {эхцн} I. *intr.* (h) 15e стењати, је-
чати. II Ächzen *n* стењање, јечање.

Ächzer {эхцѣр} [ächzen] *m* 2l 1. и ~in {~ин}
f 3c стењало, који, која стење. 2. = Ächz.

A'cker {акѣр} [сви. acchar, лат. ager] *m* 2j
њива *f*, ораница *f*; den ~ bauen обделавати,
обрађивати земљу. 2. = Ackerbeet. 3. јутро
n (земље).

A'cker..., a'cker... {акѣр-}: ~anthemis {~антѣ-
мѣс арвѣнсѣс} прстенак *m*, (бела) рада;
~arbeit *f* пољски рад *m*; ~baldrian {~балд-
риѣн} *m* одољен; ~bar {акѣрбар} *a* = urbar; ~bau
m земљорадња *f*, земљоделство *n*; ~bau
treiben бавити се земљорадњом, обделавати
земљу; ~bauend *a* земљоделски, земљо-
раднички; ~bauer *m* = Ackermann.

A'cker|bau..., a'cker|bau...: земљораднички...,
земљоделски...: ~gedicht *n* песма *f* земљо-
радње; ~gerätschaft {~гѣрѣтсѣфт} *n* = Ackergerät-
(schaft); ~gesellschaft *f* земљорадничка за-
друга; ~kunde *f* наука о земљорадњи; ~kun-
dige(r) *m* агроном, научно образован земљо-
радник; ~treibend *a* земљораднички, земљо-
делски, пољопривредни; ~und Handelsmini-
sterium *n* Министарство привреде и тргови-
не; ~wesen *n* земљорадња *f*, пољопривреда *f*.
A'cker...: ~beet *n* грѣда *f*, ~bestellung *f* o-

брађивање (и. обделавање) *n* земље; *~boden* *m* земља *f*; *~bohne* *f* (Vicia angustifolia) црни грашак *m*; *~brand* *m* (Melampyrum arvense) вук, ливадар, врађја пшеница *f*, богдан, гологлавка *f*, тврдац, црвена трава *f*, црвенка; *~bürger* *m* грађанин земљорадник; *~distel* *f* — *~kratzdistel*; *~ei* {акра} *f* 3b обделавање (и. обрађивање) *n* земље; *~eichel* *f* (Lathyrus tuberosus) орашак *m*, орашка, орашковица, орашковица, рашак *m*, рашковина, црвени грахор *m*; *~er* {акра} *m* 2l земљорадник, земљоделец; *~erde* *f* орница; *~feld* *n* орница *f*, поле за обделавање; *~furche* *f* бразда; *~gaul* *m* орашак коњ, коњ (и. кљусе *n*) за орање; *~geld* *n* цена *f* за њиву; *~gerät(schaft)* *f* *n* справе *f* *pl.* за орање; *~huhn* *n* в. Feldhuhn, Rebhuhn; *~kamille* *f* = *~anthemis*; *~klee* *m* (Medicago falcata) полегуша *f*, кривовија *f*, *~knecht* *m* слуга, момак; *~krähe* *f* = Saatkrahe; *~kratzdistel* *f* (Cirsium arvense) паламида, боца; *~kraut* *n* (Fumaria officinalis) росопаст *m*, росопаст *m*, росница *f*; *~krume* *f* зиратна земља; *~kuh|weizen* *m* = *~brand*; *~land* *n* ораша (и. зиратна) земља *f*; *~lat-tich* *m* (Tussilago farfara) подбел, марта *f*; *~leute* *pl.* од *~mann*; *~lohn* *m* трошкови *m* *pl.* око обделавања земље, плата *f* за орање; *~mann* *m* = *~smann*; *~männchen* *n* — Bachstelze; *~manns kraut* *n* (Anchusa officinalis) пачје гнездо, легавица *f*, руменило, руменка *f*, воловски језик *m*; *~mennig* *m* (Agrimonia eupatoria) петровац, турика *f*, ожујак.

a'ckern {акрн} [Acker] *I* *tr.* и *intr.* (*h*) 15f орати, узорати, обрађивати (и *fig.*); *fig.* орати и копати, теглити, аргатовати, презнојавати се; орати, правити бразде, остављати бразде. II *A'ckern* *n*, *A'ckernung* {акрун} *f* орање.

A'cker... *~nuß* *f* = *~eichel*; *~pferd* *n* = *~gaul*; *~pflug* *m* раоник; *~rade* *f* Agrostemma githago кукољ *m*, кукољица; *~raute* *f* = *~kraut*; *~recht* *n* рурално право.

ä'cker|reich *a* богат ораницама, богат у зиратној земљи, богат зиратном земљом.

A'cker..., *a'cker...* *~rix* *f* = Wachtelkönig; *~rösel* *n*, *~röslein* *n* (Adonis aestivalis) гушница *f*; зечји мак *m*; *~salat* *m* Valerianella мотовилка *f*, пољска салата *f*; *~schachtel halm* *m* (Equisetum arvense) вретеника *f*, штуковац, штуковац; *~schnabel|kraut* *n* (Erodium cicutarium) жива трава *f*; *~schnecke* *f* (Limax agrestis) голаш пољски; *~scholle* *f* бусен *m*, грудa земље; *~schroll* *m* = *~trappe* *b.*; *~senf bot.* *m* (Sinapis arvensis) горушица *f*, ардаљ, ардаљица *f*; *~s|mann* *m* (*pl.* *~s|leute*) земљорадник, земљоделец (земљорадници, земљоделци); *~trappe* *f* а) дропља, б) гејак *m*; *~vieh* *n* ораша стока *f*; *~vogt* *m* = Flurschutz; *~weise* *adv.* по јутрима, јутро по јутро; *~werk* *n* орање, обрађивање, обделавање земље; *~werkzeug* *n* = *~gerät(schaft)*;

~winde *f* поповац *m*, свлак *m*. *~wirt* *m* пољопривредник; *~wirtschaft* *f* пољопривреда. Асо..., Агро..., Акт..., Аку... в. Ако..., Агро..., Акт..., Аку...

A. D. abr. = anno Domini године Господње.

a. D. abr. = außer Dienst у пензији.

a. d. abr. = an der na..., на пр. Frankfurt a. d. O. (боље него а. О. или а/О.) = Frankfurt an der Oder Франкфурт на Одри.

ad absu'rdum {ат апсурдум} *adv.* [лат.] в. absurd.

ad acta {ат акта} *et. legen* = zu den Akten legen (в. Akte). [адађо, лагано.]

ada'gio {адађо} *adv.* и *Ada'gio* *n* A'dam {адам} [јевр.] *m* 8a Адам; *der alte* ~ стари греси *m* *pl.*, наслеђен грех; *bei ~ und Eva anfangen* почети од Кулина бана; *ada'misch* {адамиш} *a* Адамов, адамски.

A'dams... {адамс-}: *~apfel* *m* јабучица *f*. *Adaptatio'n* {адапација} [лат.] *f* 3b адаптација, прилагођавање, прилагођење (в. Anpassung).

adaptie'ren {адаптирн} [лат.] *tr.* 15g адаптовати, прилагодити, прилагођавати (в. anpassen). [свим одговарајући.]

adäqua't {адекват} [лат.] *a* адекватан, са-
a dato в. dato.

Adde'nd {адент} [лат.] *m* 3a сабирак.

addie'ren {адири} [лат.] *tr.* 15g math. саб(и)рати; дода(ва)ти; *addiert man alle Summen zusammen* кад се све сабере.

Addiktio'n {адикцион} [лат.] *f* 3b досуђивање *n*, досуда. [додавање *n*, додаток *m*.]

Additio'n {адицион} *f* 3b 1. 3a сабирање *n*. 2.)

additiona'l a, *Additiona'l...* допунски.

addizie'ren {адицирен} [лат.] 15g досудити, досуђивати.

Addu'ktor {адуктор} [лат.] *m* 4 (= Anziehungsmuskel) примикач, привлакач (opp. Abduktor).

ade' {аде} [adie] *int.*, *Ade'* *n* в. adieu.

A'debar {адбар} [свн. odobero] в. Storch.

A'del {адл} [свн. adal] *m* 2l племство *n*, властеоство *n*; *aberkannter ~* пропало племство; *niederer ~* ниже племство; *von ~ sein* бити племић; *prv.* ~ sitzt im Gemüt, nicht im Geblüt племство је у души, а не у крви.

Ade'la {адела}, *Adele* {адел} [фр.] *f* 8d Адела.

Adelgu'nde {адлгунд} *f* 8d Аделгунда.

A'delheid {адлхид} *f* 8h Аделаида.

a'd(e)lig {ад(е)лих} [свн. addalīh] *I* а племићки, властеоски, племенит; *nicht ~ пучки*, грађански. II *a'd(e)lige(r)* {ад(е)лиг(р)} *s* племић, -ка, властелин, -ка

a'deln {адлн} *I* *tr.* 15f начинити племићем (и. властелином), да(ва)ти племство (*acc.* *dat.*). II *a'deln* *n* давање племства.

A'delschaft {адлшффт} *f* 3b = Adel.

A'dels... {адлс-}: *~brief* *m* племићка повеља *f*; *~buch* *n* књига *f* племства; *~herrschaft* *f* властеоство *n*, аристократија; *~hof* *m* = Edelhof.

A'del... *~sinn* *m* племенита осећања *n* *pl.*

A'dels..., *a'dels...* *~kammer* *f* племићка скупштина; *~katalog* *m*, *~lexikon* *n* = *~buch*;

~parti'kel *f*, *~prädika't* *n* племићка речца *f*;

~regi'ster *n* = ~buch; ~stand *m* племићки staleж, племство *n*, властоство *n*; in den ~stand erheben начинити племићем; Erhebung *f* in den ~stand давање *n* племства; ~stolz *m* племићка гордост *f* (и. охолост *f*); ~stolz *a* горд (и. охол) на своје племство; ~süchtig *a* поманан за племством; ~tick *m* племићка охолост *f*; ~urkunden *f* pl. племићке повеље; ~verleihung *f* давање *n* племства, подаривање *n* властоства.

A'del... a'del... {ад-л-}: ~tum {~тум} *n* 1. племство; 2. = Adelstolz; ~tümeln {~ту-млн} *intr.* (h) понашати се као племић, удешавати своје понашање као племићко; ~tümmler {~ту-мл-р} *m* 2l племић, аристократа; ~tümlich {~ту-мл-х} *a* племићки, аристократски.

A'delung {ад-лун-} *f* 3b = Adeln.

Ademption {адемпшн} [лат.] *f* 3b одузимање *n*.

A'den {ад-ен} *n* 8g Аден *m* (град у Арабији).

A'der {ад-р} [свн. ādara] *f* 3d 1. ☉ жила; goldene ~ *f* шулеви; j-m eine ~ öffnen (и. schlagen), zur ~ lassen пуштати (и. пуштати) коме крв (из вене); er hat zur ~ gelassen пуштао је (себи) крв; fig. man hat ihm stark zur ~ gelassen добро су му пустили крв, добро су га одрали. 2. жила, жица (у камену, у дрвету). 3. fig. (песничка) жица, природа; keine ~ zu et. (dat.) haben немати дара за што, немати настројености за што; er hat keine ~ von seinem Vater он нема ничег очевог у себи; in (an) ihm ist keine gute ~ у њему нема ничег доброг. 4. *min.* ☉ жица (и воде итд.).

A'der... {ад-р-}: ~beschreibung *f* ☐ живопис *m*, опис (и. описивање) жила; ~bruch *f* *m* прскање *n* жила (и. крвнога суда).

Ä'derchen {ед-рхен}, Ä'derlein *n* {ед-рл-н} *n* 2l *det.* од Ader жилица *f*; жичица *f*.

A'der..., a'der...: ~entzündung *f* ☐ запаљење *n* (упала) жила (и. артерије, вене); ~erweichung *f* ☐ омекшање *n* жила; ~erweiterung *f* ☐ проширење *n* жила; ~förmig *a* жиласт; жичаст; ~geflecht *n* ☐ сплет *m* жила; ~haut *f*, ~häutchen *n* опна *f* жила; ~haut des Augapfels (chorioidea) судовњача. [лама, пун жила.]

a'd(e)rig {ад(е)-рих}, ä'derig {ед-р-х} *a* са жи-
A'der...: ~laß *m* (Sch. и *n*, ☐ *f*) ☐ пуштање *n* крви; ~laß bäuschchen *n* ☐ облога *f*;

~laß becken *n* ☐ плитица *f*, чанак *m*; ~laßbinde *f* ☐ завој *m*; ~laß eisen *n* ☐ чарк *m*, ланцета *f*; ~lassen *n* пуштање крви; ~lasser *m* пуштач крви; ~laß kunst *f* вештина пуштања крви; ~laßschnepper *m* = Schröpf-schnepper; ~lehre *f* ☐ наука о жилама (и. венама) ☐ los ☐ без жила.

a'dern {ад-рн}, ähern {ед-рн} *tr.* направити (и. правити, начинити), жила у, мраморисати.

A'der..., a'der...: ~öffnung *f* пуштање *n* крви; ~reich *a* пун жила; ~schlag *m* куцање *n*, бијење *n*; ~unterbinden *n* ☐ подвезивање (жиле); ~wasser *n* лимфа *f*, ~zerreißung *f* ☐ кидане *n* жила. [атхезија.]

Adhäsio'n {атхезион} [лат.] *f* 3b пријањање *n*,

adhäsi'v {адхезион} [лат.] *a* који пријања

adieu' {ад-ю-} [фр.] *int.*, Adieu' *n* збогом

Ädi'l {едил} [лат.] *m* 3a едил.

Ädil..., ädil... ~en|amt {едил-н|амт} едилство; ~isch {едил-ш} *a* едилски; ~ität {едилитет} *f* 3b едилство *n*.

A'djektiv {ад-јектив} *n* 2g' = Adjektivum.

adjekti'vi'sch {ад-јектив-ш} [лат.] *a* *gr.* придевски; ~es Partizip глаголски придев.

A'djekti'v...: придевски; ~satz *m* придевска реченица *f*. [дев *m*, адјектив *m*.]

Adjekti'vum {ад-јективум} [лат.] *n* 6k *gr.* при-
Adjuda'nt *v.* Adjutant.

Adjun'kt {ад-јун-кт} [лат.] *m* 3a придодани(к), пристав. [за проверу мера.]

Adjustie'r... {ад-јустир-}: ~amt *n* одељење

adjustie'ren {ад-јустир-н} [лат.] *tr.* 15g 1. ба-
ждарити, кајарити, проверавати (мере); дотерати, дотеривати, удесити, удешавати.

II Adjustie'ren *n.* Adjustie'ring {ад-јустир-н} *f* баждање, кајарење, проверавање; дотеривање, удешавање.

Adjuta'nt {ад-јутант} [лат.] *m* 3a ађутант.

Adjutantu'r {ад-јутант-ур} [лат.] *f* 3b ађутантство *n*; ађутантура.

Adjuva'nt {ад-јувант} *m* 3a [лат.] помоћник.

A'dler {ад-л-р} [из свн. adali „edel“ и аго „Aar“] *m* 2l ☐ (и друго) орао.

A'dler... {ад-л-р-} орлов, орловски; ~auge *n* орлово око; ~blick *m* орловски поглед; ~farn *m* ☐ (Pteris aquilina) бујад *f*, бујатка *f*; ~holz *n* орлово дрво; ~(s)horst *m* орлово гнездо *n*, тимор; ~nase *f* орловски (и. кукаст) нос *m*; ~orden *m* орден орла; ~träger ☐ *m* орлоноша, носилац орла. [воли (= nach Belieben).]

ad libitum {ад-либитум} [лат.] *advter.* по
a'dlig *v.* adelig.

Administration {администратион} [лат.] *f* администрација, управљање; administrati'v {административ} *a* административни, управни; Administra'tor {администратор} *m* администратор, управљач; administrie'ren {администрир-н} *tr.* 15g администровати, управљати.

Admira'l {адмирал} [срп. од ар. 'amir-almā „заповедник воде“] *m* 2g 1. = адмирал; ~in {~ин} *f* 3c адмиралница, адмиралка. 2. ☐ (Vanessa atalanta) адмирал.

Admiralität {адмиралитет} *f* 3b адмиралство, адмирал; Admiralität's... {адмиралитетс-}: адмиралства (*gen.*), адмирала, адмиралски; ~gericht *n* адмиралски суд.

Admiral'schaft {адмиралш-афт} *f* 3b адмиралство, звање и достојанство адмирала.

Admira'l's... {адмиралс-}: адмиралски; ~flagge *f* адмиралска застава; ~schiff *n* адмиралски брод *m*; ~würde *f* адмиралство *n*.

A'dolf, A'dolph {ад-олф} [из гот.-лат. Ataulfus, где ulfus = гот. wulfis „вук“] *m* 8a Адолф.

Ado'nis {адонис} [лат., гр., фен.] *m* 1 myth.

1. Адонис. 2. fig. лепотан, љубимац. II ☐ ~(röschen *n*) (Adonis vernalis) гороцвет.

adon'isch {адонис} *ut* ~er Vers адонски стих. adonisie'ren: sich ~ 15g удесити се, дотерати се.

adoptie'ren {ад-оптир-н} [лат.] *tr.* 15g усво-

жити, посвојити, усвајати, посвајати, усинити, усиновљавати, узети (и. узимати) под своје.

Adoptio'n {адопци'он} [лат.] *f* 6*g* усвојење, посвојење, узимање под своје, усиновљавање, усьињење. [усињен, посвојен.]

adopti'v {адоптиф} [лат.] *a* узет под своје, *f* похерка, посвојкиња; ~**vater** *m* поочим.

Adopti'v... {адоптиф-}: ~**kind** *n* посвојче; ~**mutter** *f* помајка; ~**sohn** *m* посинак; ~**tochter** *f* похерка, посвојкиња; ~**vater** *m* поочим.

Adressa'nt {адреса'нт} [фр.] *m* 3*a*, ~**in** {~**in**} *f* 3*c* пошиљач, -ица, пошиљалац.

Adressa't {адреса'т} [фр.] *m* 3*a*, ~**in** {~**in**} *f* 3*b* примал|ац, -ица, пријемни|к, -ца.

Adre'ß... {адрес-}: ~**buch** *n* = ~**kalender**; ~**bureau** *n* адресни биро *m*, биро адреса; ~**debatte** *f* дебата о адреси.

Adre'sse {адрес} [фр.] *f* 3*b* адреса, натпис *m*; *per* ~ **a**) код..., **b**) добротом...

Adre'ß...: ~**kalender** *m* адресар; ~**kontor** *n* = ~**bureau**; ~**zettell** *m* адресни листак, адресна цедуља *f*. [спретан.]

adre'tt {адрес'т} [фр. *adrait*] *a* окретан, вешт, *f* *inv.* Јадран *m*.

A'dria {адриа} *f* *inv.* Јадран *m*.

A'drian {адриан} *m* 8*a* Адријан.

Adriano'pel {адриано'пел} *n* 8*g* Једрене.

adria'tisch {адриатиш} *a*. јадрански; *das* *Adriatische Meer* Јадранско Море.

a'drig {адрѝх} *v.* *aderig*.

adstringie'rend {адстринѝру'нт} [лат. *adstringere*] *a* који стеже, који скупља, стискава

A's-Dur *ff* *v.* *A*.

Adve'nt {адвент} [лат.] 2*g* *m* *rl.* адвент.

Adve'nts...: ~**prediger** *m* адвентски проповедник; ~**predigt** *f* адвентска проповед; ~**zeit** *f* време *n* адвента.

Adve'rb {атверп'н} *be*, ~**ium** {атверб'ум} [лат.] *n* 6*k* прилог; *als* ~ као прилог, прилошки.

Advoka't {атвокат} [лат.] *m* 3*a* адвокат, правозаступник, (Хр.) одветник; *j-s* *Sache als* ~ *föhren* заступати чију ствар. — Уп. *Anwalt*.

Advoka'ten... {атвокат'н-}: адвокати, правобранилачки, одветнички: ~**gebühr** *f* награда адвокату, адвокатски хонорар *m*; ~**kniff** *fam.* *m* адвокатски марифетлук; ~**matrikel** *f* списак *m* адвоката; ~**stand** *m*, **zunft** *f* правобранилаштво *n*, адвокатски staleж.

Advoka'tin {атвокат'ин} *f* 3*c* адвокаткиња, жена адвокат. [нилаштво *n*, адвокатура.]

Advokatu'r {атвокатур} [лат.] *f* 3*b* правобранство

advozie'ren {атвоциру'н} *tr.* 15*g* адвокатисати.

AEG. abr. = *Allgemeine Elektrizitäts-Gesellschaft* Опште електрично друштво.

Aero..., **aero...** {наглашено: а'еро..., ненаглашено *aero...*}: *aero...*, ваздушни, гасова, плинна; *v.* и *Flug...*, *Luft...*: ~**dyna'mik** *a* аеродинамика, наука о кретању (и. притиску) ваздуха; ~**dyna'misch** *a* аеродинамички; ~**dynamische Versuchsanstalt** аеродинамички огледни завод *m*; ~**logie** *f* аерологија, наука о ваздуху, испитивање ваздуха; ~**mecha'nik** *f* аеромеханика, механика гасовитих средина, ваздуха; ~**meter** *n* аерометар *m*, ваздухомер *m*; ~**nau't** *m* аеронаут, ваздухопловца; ~**nau'tik** *f* аеронаутика, ваздухоплов-

ство *n*, ~**photogrammetrie** *f* = ~**photographie** *f* аерофотографија, поступак извођења правих димензија предмета из њихових фотографских снимака; ~**pla'n** *m* 2*g*, 2*g*¹ аероплан; ~**sta't** *m* аеростат, балон.

Ä'tichen {а'фичен} *n* 2*l* *dem.* од *Affe* *ff* мајмунче; *fig.* мајмунче.

A'ffe {а'ф} [свн. *affo*] *m* 3*a* 1. *ff* мајмун; *pl.* ~*n* (*Pitheci*, *Simiae*) мајмуни. 2. *fig.* мајмун; *fam.* *s-m* ~*n* *Zucker* geben бити лудо весео; *fam.* *e-n* ~*n* *an j-m* gefressen haben бити зацопан у некога; *fam.* *e-m* *den* ~*n* weisen *i.* drehen (из)бекељити се на кога; *fam.* ~*n* zur Holle tragen умрети као баба-девојка (и. уседелица). 3. *X* *por.* торба *f*. 4. *e-n* *kleinen* ~*n* haben *fam.* цврцнути, мало повући, пиннути; *sich* *einen* ~*n* kaufen, *den* ~*n* zum Kater tragen нахецфлеисати се.

Affe'kt {а'фект} [лат.] *m* 2*g* 1. афекат, душевни покрет. 2. усрдност *f*, топлина *f*, нежност *f*.

affektie'ren {а'фектиру'н} [фр.] 1 *tr.* *mit.* (*h*) 15*g* правити се, пренемагати се, *fam.* измотавати се. II **affektie'rt** *a* натегнут, извештачен, усьињен; *das* *Affektie'rt* натегнуто(ст *f*), извештачено(ст *f*).

Afie'kt..., **affe'kt...** {а'фект-}. *los* *a* без душевних покрета, неузбудљив, хладан; ~**losigkeit** *f* неузбудљивост, хладноћа.

ä'ffen {а'фн} [*Affe*] 1 *tr.* 15 *a* 1. мајмунисати (*acc.* по). 2. вући за нос, исмејавати. II **ä'ffen** *n* мајмунисање; исмејавање.

A'ffen..., **ä'ffen...** {а'фн-} мајмунски, мајмуна (*gen.*). ~**abstammung** *f* порекло *n* од мајмуна; ~**art** *f* врста мајмуна; *nach* ~*art* *alles* nachahmen подражавати свему као мајмун; ~**artig** *a* мајмунаст; ~**brotibaum** *m* (*Adansonia digitata*) боабаб; ~**figur** *f*, ~**fratze** *f* = ~**gesicht**; ~**geschlecht** *n* мајмунски род *m*, род мајмуна; ~**gesicht** *n* мајмунско лице; ~**haft**, ~**mäBig** *a* мајмунски, као мајмун(и); ~**komödie** *f* претстава мајмуна, *fig.* мајмунлук *m*, ~**liebe** *f* слепа љубав; ~**schande** *f* *fig.* брука; ~**schwanz** *m*: **a**) мајмунов реп; **b**) *fam.* мамлаз; **c**) = ~**tanz** **b**; ~**streich** *m* мајмунлук; ~**tanz** *m* **a**) игра (и. играње *n*, плес, плесање *n*) мајмуна; **b**) *fig.* игра (и. играње) лудака; ~**theater** *n* мајмунско позориште; ~**volk** *n* **a**) мајмунија *f*; мајмуни; **b**) народ лудака; ~**weibchen** *n* мајмуница *f*; ~**wesen** *n* мајмунство.

Ä'ffer {а'фр} *m* 2*l*, ~**in** *f* 3*c* потсмевач, -ица.

Äfferei {а'фр'еа} *f* 3*b* 1. мајмунисање *n*. 2. подруживање, ругање.

a'ffig {а'фѝх} *por.* *a* 1. = *affenmäBig*. 2. *fig.* измајмунисан, натегнут.

Ä'ffin {а'фѝн} *f* 3*c* мајмуница. [сродство.]

Affinität {а'финитет} [лат.] *f* 3*b* афинитет, **affirmati'v** {а'фирматив} *a*. [лат.] афирмативан, потврдан. [affenmäBig.]

ä'ffisch {а'фѝш}, **a'ffisch** {а'фѝш} *a* = *affenartig*, **affizie'rbar** {а'фицирбар} [лат.] *a* осетљив, примчив, надражљив; **Affizie'rbarkeit** {а'фѝзир'барк'т} *f* 3*b* осетљивост, примчивост, надражљивост.

affizie'ren [лат.] *tr.* 15g утицати на; узбу|ди-ти, -живати.

A'fner {афн'р} *m* 2l = Weberkamm.

Affodi'll {афодил} [гр.] ♀ *m* 2g¹ (Aspho'delus) златоглав; ~lilie *f* (Hemorocallis) љиљан *m*, замбак *m*.

Afgha'ne {афган'е} *m* 3a Авганац.

afgha'nisch {афганйш} *a* авгански.

Afgha'nistan {афганйстан} ♀ *n* 8g Авгани-стан *m* (држава Средишње Азије).

A'fner {афн'р} *m* 2l исевици *m* *pl.*

A'frika {африка} [лат.] ♀ *n* 8b Африка *f*.

A'frika... {африка...} ~forscher *m*, ~reisende(r) *m* испитивач Африке.

Afrika'nder {африканд'р} *m* 2l = Bur.

Afrika'ner {африкан'р} *m* 2l Африканац, ~in {~ин} *f* 3c Африканка. [кански.]

afrika'nisch {африканйш} *a* афрички, афри-
aft {афт} = *adv.* = hinten.

A'fter {афтер} [свн. aftaro задњи, потоњи, дру-ги] 1. *m* 2l @: **a)** чмар, задњица *f*, стражњи-ца *f*, у слож. чмарни, задњици, стражнич-ни, задњице (*gen.*); **b)** = Afterdarm. 2. *n* 2l: **a)** очинци *m* *pl.*, исевици *m* *pl.*, остаци *m* *pl.*, отпаци *m* *pl.*; **b)** пчелин из-мет. 3. [свн. aftar „hinter, nach“; уп. aber] аф-тер † *adv.* и *prp.* = hinter.

A'fter..., **a'fter...** {афтер...}. па..., по...; вајни, на-дри..., тобожњи; лажни: ~alabaster *m* min. алабастр; ~arzt *m* надрилекар; ~aufklä-
rung *f* вајно просвећење *n*, ~beredsamkeit *f* вајна речитост; ~bildung *f* **a)** † изметање *n*, изопачење *n*, дегенерација; **b)** вајно (и. тобожње) образовање *n*, тобожња уљу-
ћеност; ~blatt ♀ *n* залистак *m*, ~bürge *m* пајемац; ~darm ♀ *m* гужње црево *n*, ~dich-
ter *m* вајни песник; ~flosse *f* ♀ подрпена пераја; ~flügel *m* ♀ крилце *n*; ~füße *m* *pl.* ♀ трбушне ноге *f* *pl.*; ~gebilde *n* † ино-
раст *m*; ~geburt *f* † постељица; ~gelehrt *a* надриучен; ~gelehrte(r) *m* надринаучник, надриучењак, вајни научник; ~heu *n* • о-
тава *f*; ~holz *n* покупљено суво дрво; ~kegel *m* ∆ кононд; ~kind *n*: **a)** посмрче; **b)** ван-
брачно дете, копице; ~klaue *f* ♀ оструга (у петла); ~korn *n* ∇ очинци *m* *pl.*; ~lehen *n* пафеуд *m*; ~mehl *n* исевици *m* *pl.*; ~miete *f* издавање *n* у пазакуп; ~mieten *tr.* (*p. p.* ~gemietet) издати (и. издавати) у пазакуп; ~mieter *m*, ~mietsmann *m* пазакупац; ~moos ♀ *n* (Alga) окрек *m*, жабокрек *m*, алга *f*; ~mutter *f* маћеха; ~pacht *f* паза-
куп *m*; ~pächter *m* пазакупац; ~raupe *f* ♀ пагусеница; ~reden *intr.* (*h*) (*p. p.* ~geredet) оговарати, клеветати, пањкати; ~sipho *m* ♀ излазна тулаица *f*; ~skorpione *m* *pl.* ♀ (Pseudoscorpionida) лажне скорпије *f* *pl.*; ~spinnen *f* *pl.* ♀ (Phalangidae) косци *m* *pl.*; ~türke *m* потурица; ~vermieten *tr.* издати (и. издавати) у пазакуп; ~vermieter(in) *f* *m* издавалац у пазакуп; ~vermietung *f* из-
давање *n* у пазакуп; ~vorfall † *m* спад гу-
жњег црева; ~welt *f* **a)** (застарева) потом-ство *n*; **b)** полусвет *m*; ~wesen *n* ниже биће.
AG. *abr.* = Aktiengesellschaft.

a. G. ⚡ = als Gast.

Ag *abr.* ⚡ = argentum сребро.

ägäisch {егейш} [гр.] ♀ *a* јерейски, Ägäisches

Aga't *m* = Achat. [Meer Јерейско Море.]

äga'tisch {егатйш} *a*, Ägatische Inseln Егат-ска Острва (на западном крају Сицилије. победа Римљина 241 пр. Хр.).

Age've {агав'е} [гр.] *f* 3b ⚡ {A'gave} агави.

Age'nde {агенд'е} [лат.] *f* 3b 1. требник *m*. 2. ♀ дневник *m*, бележник *m*. [дејствује.]

A'gens {агџнс} [лат.] *n* 6h агенс *m*, сила која

Age'nt {агент} [лат.] *m* 3a агент, отпавник послова; претставник; пословођа.

Age'nten... {агџнтн-}. ~stelle *f* агенција.

Age'ntschaft {агџнтшафт} *f* 3b, **Agentu'r** {а-
гџентур} *f* 3b агенција, заступништво *n*.

Age'nzien {агџџиен} *pl.* од Agens.

A'geus {егџс} *m* 8c myth. Јереј.

Agglomerat {агломерат} [лат.] *n* 2g агломе-
рат *m*, скуп ⚡ **Agglomeration** {агломе-
рацион} *f* 3b агломерација, гомилање *n*, наго-
милавање *n*.

Aggregat {агрегат} [лат.] *n* 2g агрегат *m*, скуп *m* (= ∆ израз чланова повезаних са + и — ⚡ мешавина, *opp.* Verbindung је-
дињење, спој; *min.* скуп *m* кристалних је-
динки; ⚡ скуп стројева, машина).

Aggregat... {агрегат-}. ~zustand *m* агре-
гатно стање, чврсто, течно и гасовито стање.

aggriegie'ren {агрегирун} [лат.] *tr.* 15g придо-
да(ва)ти. [падни, који напада, нападачки.]

aggressiv {агресив} [лат.] *a* агресиван, на-

Ägi'de {егид'е} [гр.] *f* 3b myth. егида, Зевсов
штит, *fig.* окриље. [генерал.]

Ägi'dius {егидиус} *m* 8c Егидије (научник);

agie'ren {агир'н} [лат.] *intr.* (*h*) делати, (од)и-
грати улогу. [грчкога острва истог имена.]

Ägi'na {егина} ♀ *n* 8b Егина *f* (главни град)

äginge'tisch {егинетйш} *a* егински.

A'gio {ажио} [ит.] *n* 6i ⚡ ажија вишак *m*.

Agiota'ge {ажиотаж'е} *f* 3b ажиотажа, играње
на берзи (на скакању и падању).

Agita'tor {агитагор} [лат.] *m* 6d агитатор, пот-
стрекач, ровач.

agitie'ren {агитир'н} [лат.] *tr.*, *intr.* (*h*) аги-
товати, потстрекивати, ровети.

Aglei(e) {аглџ(е)} [свн., * срлат. aquilegia]
⚡ (Aquila'gia) кандилка.

Agna't {агнат} [лат.] *m* 3a рођак по оцу;

agna'tisch {агнатйш} *a* рођак по оцу.

A'gnes {агњџс} [гр.] *f* 8h Агница.

Agra'ffe {агрџф'е} [фр.] *f* 3b копча.

A'gram {аграм} *n* 8g ⚡ Загреб *m*.

A'gramer {аграм'р} *m* 2l Загребчанин, ~in {~ин} *f* 3c Загребчанка. II *a* *inv.* загребачки.

Agra't... {агрџр-} [лат.] у слож.: аграрни.

земљораднички, **Agrarier** {аграр'р} *m* 2l а-
ггарац, земљорадник, члан земљорадничке

странке: **agra'risch** {аграрйш} *a* аграрни.
земљораднички.

Agrikultu'r {агрикултур} [лат.] *f* 3b агрикул-
тура, земљорадња.

Agrikultu'r...: ~chemie *f* ⚡ агрикултурна хе-
мија; ~volk *n* земљораднички народ.

Agrono'm {агроном} [гр.] *m* 3a агроном, на-

учно образован земљорадник; *agrono'misch* {агрономш} а агрономски.

Ägypten {египтн} ● п 8g Мисир т, Египат т.

Ägypter {египтр} т 2l Египћанин, Мисирац, ~in {~йн} f 3c Мисирка, Египћанка.

ägyptisch {египтш} а мисирски, египатски.

Ägyptolo'g(e) {египтолг, -лог} [гр.] т 3a египтолог.

[Ah п 5a ах, ох.]

a'h, a'h {а} 1 int. а! гле!; ~ was ене де! 111 **aha'** {аха} int. 1. (уздах) ах! 2. и аha {ахә} (узивк при остварењу очекиваногa) аха! ето!

Ahab {ахав} т 8a bibl. Ахав (краљ израиљски).

[свер, Јеврејин вечна луталица.]

Ahasve'r {ахасвер} т 8a 1. Ахасвер. 2. Аха-)

ahd. abr. = althochdeutsch.

A'hle {ал} [свн. äla] f 3b, † **Ahl** т шило п.

A'hlen..., **a'hlen...** {алн-}: ~fabrik f шилара, творница (и. фабрика) шила; **Äförmig** а шиласт, облика шила; ~macher т, ~schmied т шилар.

Ahl... {ал-}: ~baum ☞ т: а) (Loni'cera Хуло'steum) брзoлист, свештена лоза f, вашчије грожђе п, пасје грожђе; б) (Rhamnus fra'ngula) пасјаковина f, пасја леска f, кр-кавина f, крушина f; в) (Prunus padus) сремза f, срмзика; ~kirsche ☞ f = ~baum.

A'hm {ам} † = Ohm.

A'hming {амин} f — мера за гажење лађе.

Ahn {ан} [свн. ano] т 4d, ~e {~} т 3a, ~e f 3b ~in {~йн} f, готово † = дед, деда, баба; ~en pl. прадедови, преци, оци (ген. отаца).

ahnd {ант} †, prov. = sehnsüchtig, leid, weh.

a'hnden {ахnden} [ahnd; свн. andön] tr. 15c казнити, кажњавати, светити.

a'hnden- {~} † = ahnen; es ahndet mir слутим, наслућујем, нагађам. [ahnungsvoll.]

a'hnde voll {андефол} а наслућујући; в.)

A'hndung {андун} f 3b 1. казна. 2. ☞ = Ahnung; наслућивање п, слућење п.

A'hndungs... {андунс-} в. Ahnungs...

A'hne {ан} f 3b в. Ahn.

ä'hneln {әнлн} [ähnlich] I intr. (h). refl. личити (dat.: на), бити налик (dat.. на). II tr. (G.) начинити (и. направити) сличним (dat. са).

a'hnen¹ {анн} ☞ место ahnden¹.

a'hnen- {~} tr.. intr. (h) 15a слутити, наслућивати, предосећати; mir (ређе: mich) ahnt († ahndet) etwas слутим (и. наслућујем, предосећам) нешто; es ahnt mir nichts Gutes не слутим ничег доброг.

A'hnen..., **a'hnen...** {анн-}: ~bilder п pl. слике прадедова (и. предака); ~dünnkel т = ~stolz б; ~probe f доказ т за племство; ~reich а богат прадедовима (и. у прецима); ~reihe f родословно стабло п; ~schaft {анншафт} f 3b б. pl. прадедови т pl. преци, оци; ~stolz т: а) гордост ј на своје порекло; б) племиш-ка надутост f. **Ästolz** а горд (и. охол) на своје претке (и. порекло); ~tafel f родословље п.

A'hn... {ан-}: ~frau f преткиња, прабаба; ~herr т предак, праотац.

ä'hlich {әнлш} [свн. anelich, enlich = an- и (g)leich] 1. сличан, налик; j-m ~ sein и. sehen личити на кога, бити налик на кога; ein zum

Sprechen ~es Porträt слика само што не проговори; dieses Kind sieht s-m Vater äh-berst ~ ово је дете исти отац, ово дете грдно личи на оца; er sieht sich nicht mehr ~ то не личи више на њега, не може га човек познати; das sieht Ihnen ganz ~ то на Вас личи, ту Вас видим. 2. сличан (и. А); ich habe nie et. Ähnliches gesehen тако што још никад нисам видео; adv. слично; А ~ und ~ gelegen сличан и слично положен.

ä'hnlchen {әнлшчн} в. ähneln.

Ä'hlichkeit {әнлшчн} f 3b сличност (и. А).

Ä'hlichkeit... ~beweis т доказ из слично-

сти; ~gesetz п закон т сличности; ~kenn-zeichen п ознака (и. белега f, обележје) f слич-

ности; ~schluß т закључак из сличности.

A'hnung {анун} [ahnen] f 3b 1. слућење п, наслућивање п, предосећање п, слутња. 2. појам т, претстава: eine ~ von et. haben имати појма о чему; ich hatte keine ~ davon нисам имао ни појма о томе.

A'hnungs..., **a'hnungs...** **Äbang** а пун стрепње, пун зебње; ~kraft f моћ слућења, моћ наслућивања, моћ предосећања будућности; **Ägrauend** а пун слутње кобнога; **Älos** а који не слуги ни о чему, adv. ништа не слугећи; ~vermögen п = ~kraft; **Ävoll** а пун слугећи; тајанствен; adv. пуно слугећи; **Äweise** adv.)

aho'i {ахо-} = inf. ej! [наслућујући.]

A'horn {ахорн} [свн. ahorn, лат. acer] ☞ т 2g (Acer) јавор; deutscher ~ (Acer plata-

no'ides) млеч, млечак, млечник, млекојавор; französischer ~ (Acer monspessulanum) маклен, макљен, паклен, тврдак; eschenblät-teriger ~ (Acer negundo) американски јавор.

A'horn..., **a'horn...** {ахорн-}: у слож. јаворов: **Äartig** а јавораст, налик на јавор; **Äen** {ахорн-н} а јаворов; ~holz п јаворовина f; ~wald т јаворова шума f, јаворик, јаворје п coll.

Ä'hre {епр} [свн. ehir, ahir] f 3b клас м in ~n schießen класати, икласати, fam. fig. уседети се, постати уседелица; ~n iesen пабирчити, палетковати, купити класје;

dem. **Ä'rchen** {епрчн} п 2l, **Ä'hrein** {епрәнч} п 2l класиш т, класак т.

Ä'hren..., **äh'ren...** {епрн-}: класни, класја (ген.); **Äbekränzt** а овенчан класјем; ~bund т сноп;

~feld п поље покривено класјем; **Äförmig** а класаст, облика класа; ~früchte jpl. (opp. Hülsenfrüchte) класати плодови mpl., жито п, цереалије; ~lese f пабирчење п (и fig.), палетковање п; ~lesen п пабирчење п, палет-

ковање п, ~leser(in) f пабирчар, -ка, класо-бер; ~schnitt т руковет класја; **Ätragend** а класоносан; ~weiderich ☞ т (Lythrum sali-

ca'ria) дренак, поточњак, врбичица f.

ä'hrig {епрш} [Ähre] а класат.

A'hriman {ариман} [перс. начело зла] т 8a rl. Ариман (opp. Ormuzd).

a'i {а-} int. 1. (за бол) ајао. 2. (за радост, при миловању деце) а-а; ~ machen — аien.

A'i {ау} [браз.] п 6i ☞ = Faultier.

Aich... в. Eich...

Aide {ед} [фр.] т 3a друг (у игри карата).

a'ien {ән-} tr. деч. ä-ä правити, миловати.

A'is {aĩs} *n* inv. аис.

Akademie' {академи} [гр.] *f* 6f академија;

Mitglied der ~ члан академије, академик.

Akademie'... {академи-}: ~garten *m* Академи-
јин врт; ~stück *n* цртеж по моделу.

Akade'miker {академик'р} *m* 2l академик; ве-
ликошколац, човек с факултетском спремом.
akade'misch *a* академски; ~e Jugend универ-
зитетска (и. великошколска) омладина; ~er
Unterricht виша настава *f*; ~es Viertel ака-
демска четврт *f*; ђачки крај *m*.

Aka'dien {акади'н} [индијан.] *pl* 8g Акадија
и Нова Шкотска (у Сев. Америци).

Aka'dier {адади'р} *m* 2l Акађанин. ~in {~ин}
f 3c Акађанка.

aka'disch {акадиш} *a* акадски.

Akajou {акажу} [фр., порт., *браз.] *m* 6i,
~baum *m* = Mahagoni.

Aka'nth {акант} [гр., лат.] *m* 2g, 4a *m* мечја
шапа *f*; * и ~us {~ус} *m* inv. листолик
украc.

akatalektisch {акаталектиш} [гр.] *a* met. ака-
талектичан, нескраћен.

akatholisch {акатолш} [гр.] *a* акатолички,
некатолички.

Aka'zie {акаци} [лат., *гр.] *f* 3b (unechte
~) (Robi'nia pseudaca'cia) багрем *m*, echte ~
(Aca'cia vera) акација.

Aka'zien... {акци'н-}: ~baum *m* багрем,
багреново дрво *n*; ~holz *n* багреновина *f*.
Akklamatio'n {акламац'он} [лат.] *f* 3b durch ~
акламацијом.

Akklimatisatio'n {аклиматизацион} [лат.] *f*
3b аклиматизација, прилагођавање *n* под-
небљу, навикавање *n* на климу.

akklimatisie'ren {аклиматизир'ен} [лат.] *tr* 15g
аклиматизовати, прилагођити-ђавати под-
небљу, навикнути на климу; одомаћи(ва)ти.

II Akklimatisie'ren *n*. Akklimatisie'runг *f* при-
лагођавање на поднебље, навикавање на
климу; прилагођеност *f*, одомаћеност *f*.

akkommodie'ren {аккомодир'ен} [лат.] *I* 15g (и
sich ~) удешавати (се), подешавати (се),
удесити (се), подесити (се). II Akkommo-
datio'n *n*, Akkommodie'runг {аккомодирун'} *f*
3b удешавање *n*, подешавање *n*.

Akko'rd {аккорд} [фр.] *m* 2g 1. *m* акорд, са-
звучје *n*, складност *f*. 2. акорд, ђутурица *f*,
рад отсеком; auf ~ ђутур(и)це, отсеком; in
~ arbeiten (übernehmen) радити (узети) ђу-
тур(и)це (и. отсеком); j. der e-e Arbeit in ~
nimmt предузимач. 3. *m* поравнање *n*, на-
годба *f* (mit den Gläubigern с повериоцима);
gerichtlicher ~ судско поравнање *n*; den ~ zu-
stände bringen поравнати се.

Akko'rd... {аккорд-}: ~arbeit *f* рад *m* ђутур(и)-
це, рад отсеком; ~arbeiter *m* ђутуричар.

akkordie'ren {аккорди'рен} [фр.] 15g *I* *tr*. сло-
жити, удесити. II *intr.* (h) *m* поравнати се
(с повериоцима), нагодити се. [равнање.]

Akko'rdvorschläge *m* предлози за по-
I akkreditie'ren {аккредитир'ен} [фр.] *tr* 15g 1.
акредитовати, потврдити. 2. отворити кре-
дит (acc.: dat.).

Akkreditiv {аккредитив} [лат.] *n* 2g¹ 1. акре-

дитивна писма *n* *pl.*, писма пуномоћства.
2. *m* веровница *f*, кредитно писмо.

Akkumula'tor {аккумулятор} [лат.] *m* 6i
аккумулятор, гомилач (енергије).

Akkumulato'ren... {аккумулятор'н-} *m*: аку-
мулаторски, акумулатора (ген.). ~batterie
f акумулаторска батерија, батерија аку-
мулатора; ~platte акумулаторска плоча;
~schaltung *f* укупчавање *n* акумулатора; ~
schaltungs-system *n* систем *m* укупчавања
аккумулятора.

akkura't {акурат} [лат.] *a* (в. sorgfältig) тачан,
брижљив, *adv.* тачно, брижљиво; es ist ~ so
управо је тако. [брижљивост (в. Sorgfalt).]

Akkurate'sse {акуратес'} [фр.] *f* 3b тачност,
A'kkusati'v {акузатив} [лат.] *m* 2g *gr.* акузатив,
четврти падеж (в. Wenfall); den ~ regie-
rendes Zeitwort прелазан глагол, глагол
који иде са четвртим падежем.

Akkusati'v...: 2satz *m* *gr.* акузативна рече-
ница *f*. [Eisenhütchen].]

Akoni't {аконит} [гр.] *n* 2g *m* једић *m* (в.)

Ako'nto... {аконто-}: ~zahlung [ит.] *f* пла-
ћање *n* аконто.

Akotype'done {акотиледоне} *f* *pl.* акотиледоне.

Akroba't {акробат} [гр.] *m* 3a акробата, пе-
ливан. [б. *pl.* акробатство, пеливанство.]

Akroba'tentum {акробат'нтум} [гр.] *n* 2a
akroba'tisch {акробатш} *a* акробатски, пе-
ливански.

Akro'polis {акропол'ис} [гр.] *f* inv. Акропол'
м (градска тврђава грчких градова, на пр.
Атине). [стих *m*.]

Akro'stichon {акростихон} *n* 6e *met.* акро-
I A'kt {акт} [лат.] *m* 2g 1. акт, радња *f*, чин,
дело *n*; *m* чин; ~ der Verzweiflung очајан
корак, очајничко дело; 2. акт, предмет. 2.

акт, го модел и студија.

A'kte {~} [лат.] *f* 3b, ~n *pl.* акта, предмети;
zu den ~n legen метнути у акта (и *fig.*).

A'kten..., a'kten... {акт'н-}: ~deckel *m* ко-
рице *fpl.* за акта; ~heft *n* свежањ *m* аката;
~mappe *f* (кожна) торба за акта; ~mäßig
a сагласан са актима, саобразан актима;
~mensch *m* бирократа; ~schränk *m* орман
за акта; ~schreiber *m* писар, преписивач
аката; ~ständner *m* (покретна) полица *f*
с преградама за акта; ~staub *m* *fig.* кан-
целариска прашина; ~stoß *m* дема *n* (и.
свежањ) аката; ~stück *n* акт *m*, предмет
m; ~wart *m* писар, протоколиста; ~wurm
m *fig.* човек који воли да рије по актима;
~zimmer *n* канцеларија *f*.

...akter {...акт'р} *m* 2l у слож. на пр. Ein-
akter комад у једном чину.

A'ktie {акци'} [нвн., хол., *фр.] *f* 3b акција,
удеоница, деоница; die ~n sind gestiegen
акције су скочиле (и *fig.*).

A'ktien... {акци'н-}: акциски, акцијски, акци-
онарски, акција, деонички: ~abschnitt *m*
купон (акције); ~bank *f* банка (заснована) на
акцијама, акционарска банка; ~besitzer *m* ак-
ционар, деоничар; ~bier *n* пиво из акционар-
ске пиваре, пиво деоничке пиваре; ~gesell-
schaft *f* акционарско (и. деоничко) друштво

n; ~händler *m* трговац акцијама (и. деоничама); ~inhaber *m* акционар, деоничар; ~kapital *m* акциски (и. деонички капитал), деоничка главница *f*; ~makler *m* посредник, сензал; ~markt *m* тржиште *n* акција, берза акција; ~schwindel *m* ујдурма *f* с акцијама, берзанска лагарија; ~spekulant *m* берзански играч који игра (и. спекулише) на скакању (и. падању) курсева.

...aktiv {...актив} у слож. на пр. einaktiv у једном чину. [деоничар.]

Aktionär {акционер} [фр.] *m* 2g¹ акционар, Aktio'ns... {акционс-}: ~kreis *m* делокруг.

akti'v {актив} [лат.] *I* а (opp. passiv) активан, активни, у дејству. II 1. Akti'v {~} 2g¹ ~um {активум} *n* бк гр. радно стање. 2. *~*

Akti'va {актива}, Akti'ven {активн} *pl.* актива *f* ~; Aktiva und Passiva актива и пасива.

Akti'v... {активф-} ~(be)stand *m*, ~kapital *n*, ~masse *f*, ~vermögen *n* актива *f*, имовина *f*.

Aktivität {активитет} [лат.] *f* 3b (opp. Passivität) активност, дел(ов)ање *n*, дејство *n*.

Akt... {акт-}: ~saal *m* дворница (и. двора) живих модела; ~schluß *m* свршетак чина.

Aktualität {актуалитет} [лат.] *f* 3b садашње делање *n*, актуелност, стварност, садашњост.

Aktua'r {актуар} [лат.] *m* 2g¹, ~ius {~ус} *m* писар. [целарија *f*.]

Aktuarial't {актуариалт} *n* 2g¹ писарница *f*, кан-|
aktue'll {актуел} а актуелан, стваран, садашњи, дат.

A'ktus {актус} [лат.] *m* акт. [о звуку.]

Aku'stik {акустик} [гр.] *f* 3b акустика (наука)

Aku'stiker {акустикер} [гр.] *m* акустичар.

aku'stisch {акустич} [гр.] а акустичан, *adv.* акустично.

aku't {акут} [лат.] *I* а (opp. chronisch) *f* акутан, јак, жесток, наглог тока (*gen.*); ~er Zustand акутно стање *n*, жестина *f*. II Aku't *m* 2g,

Akutus {~ус} *m* гр. оштар акценат (?).

Akze'nt {акцент} [лат.] *m* 2g акценат, нагласак.

Akze'nt..., akze'nt... {акцент-}: ~lehre *f* наука о акцентима; ~los а без акцента; ~regel *f* правило *n* о наглашавању; ~zeichen *n* акценат, знак *m* за наглашавање.

akzentuie'rbar {акцентуирбар} а наглашљив, који може добити акценат.

akzentuie'ren {акцентуирен} [лат.] *I* *tr.* 15g акцентовати, нагласити, наглашавати, означити акценат на. II Akzentuie'ren *n*, Akzentuie'ring *f* акцентовање, означавање нагласка, наглашавање.

Akze'pt {акцепт} *m* 2g акцепат *m*, приманье; Verweigerung des ~s неприманье.

Akze'pt... = Akzeptations...

Akzeptant {акцептант} [фр.] *m* 3a прималац, пријемник, акцептант. [мање *n* (менице).]

Akzeptatio'n {акцептацион} *f* пријем *m*, при-

Akzeptatio'ns... {акцептационс-} *m*; ~buch *n* књига *f* пријема, књига акцепата; ~geschäfte *npl.* послови *m pl.* (меничних) пријема; ~kredit *m* акцептациони кредит.

akzeptie'ren {акцептирэн} *m* *tr.* 15g примати, примати (меницу), акцептовати; nicht akzeptiert werden не бити примљен.

Akzessi'st {акцесист} [лат.] *m* 3a прекобројни чиновник, претекши, приправник.

akzesso'risch {акцесорисх} а акцесоран, споредан, узредан; ~e Nährstoffe витамини.

Akzesso'rium {акцесориум} [лат.] *n* акцесориум (споредна ствар *f*; споредан захтев).

Akzide'ns {акцидэнс} [лат.] *n* бк 1. случај *m*.

2. (об. *pl.*) споредан приход *m* (Nebenein-|
akzidente'll {акцидентел} а случајан. [күнфте].)

Akzide'nz {акциденз} [лат.] *f* 3b 1. акциденција, случајност. 2. — Akzidenzarbeit.

Akzide'nz... {акциденз-} *f*: ~arbeit *f* ситан рад *m*, споредан рад (за варошке потребе);

~drucker *m* штампар ситних радова;

~druckerei *f* штампарија (и. тискарница) за ситније радове (за варошке потребе);

~setzer *m* слагач за ситније радове.

Akzide'nzien {акцидензиен} *pl.* од Akzidens.

akzi'sbar {акцизбар} а подложен трошарини.

Akzi'se {акциз} [лат.] *f* 3b 1. посредна пореза, прирез *m*, трошарина. 2. трошарина, трошаринска канцеларија.

Akzi'se..., akzi'se... {акциз-}, Akzi's..., akzi's... {акцис-}: трошарински; ~frei а ослобођен трошарине; ~pflichtig а опорезљив трошарином.)

Al *abr.* = Aluminium. [шарином.]

Al *abr.* = Alinea. [Alkohol итд.]

Al- арапски члан на пр. у Alchimie, Algebra, Alaba'ster {алабастр} [гр.] *m* 2l алабастр.

Alaba'ster..., alaba'ster... {алабастр-}. ~artig а алабастераст, налик на алабастр: ~bruch *m* мајдан алабастера; ~n {алабастрн} а од алабастра, као алабастр; ~waren *pl.* израђевине од алабастра; ~weiß а бео као алабастр. [(I'nula hele'nium) оман.]

A'lant' {алант} [свн., лат. inula] *m* 2g¹ |

A'lant'- {~} [свн. alant] *m* 2g¹ | (Leuciscus idus) јаз, удовица *f*.

A'lant'..., a'lant'... {алант-}: ~artig а омапаст, налик на оман; ~beere *f* црна рибизла; ~wurz *f* оман *m*.

A'larich {аларих} *m* Аларих (визиготски краљ).

Ala'rm {аларм} [фр.] *m* 2g 1. узбуна *f*; ~blasen и. schlagen свирати (и. звонити) на узбуну. 2. звонце *n*.

Ala'rm... {аларм-}: ~apparat *m* електрична направа за узбуну; ~glocke *f* звоно *n* на узбуну; звонце за узбуну; ~schuß *m* пуцањ за узбуну.

alarmie'ren {алармирен} [фр.] *tr.* 15g узбунити, узбуњивати, направити (и. правити) узбуну; дићи (и. дизати) узбуну. [2g¹ *st* стипса *f*.]

Alau'n {алун} [срвн. alūn од лат. alumen] *m*

Alau'n..., alau'n... {алун-}. ~artig а стипсаст, налик на стипсу; ~bad *n*. а) бања *f* (и. топилице *f pl.*) са стипсаном водом; б) купање у стипсаној води; ~bergwerk *m* стипсара *f*, рудник *m* стипсе; ~bruch *m* мајдан стипсе.

alau'nen {алунен} [срвн. alūnen] *I* *tr.* (о)стипсати. II Alau'nen *n* стипсање, натапање стипсом.

Alau'n..., alau'n...: ~erde *f*. а) стипсана земља; б) *min.* чиста глина; ~erde hallig а стипсан, стипсаст; ~erde metall *n* *al* алуминијум *m*;

~gar а уштављен стипсом; ~gehalt *m* садржина *f* стипсе, количина *f* стипсе у; ~gerber *m* штавилац белих кожа; ~grube *f* = ~

alkä'isch {алкейш} [Alkäos, гр. лиричар 600 пр. Хр.] *met.* алкејски.

Alka'ide {алкајд} [Al- и Kadi] алкалд, кмет, претседник општине; ~namt *n* алкалство, кметство.

Alka'li {алкала} [ар. — поташа] *n* би (pl. ~en)!

Alka'li..., alka'li... {алкали-} *f*: ~arm *a* сиромашан у лужној соли; ~bilder *m* (азот) стварач лужне соли, алкалија; ~gehalt *m* лужност *f*; ~metalle *n* pl. алкални метали *m* pl. ~nisch {алкалинши}, ~sch {алкалш} *a* лужни, алкални. [органска лужна со *f*.]

Aikalo'id {алкалојд} *n* 2g алкалоид *m*!

Alka'nna [ар.] *f* к'на, кана.

Alkä'os {алкеос} *m* 8с Алкеј.

Alkibi'ades {алкибиадес} *m* 8с Алкибијад.

Alki'de {алкид} *m* 3а Херкул. [вић.]

Alkmäon'de {алкмеонид} *m* 3а Алкмеонид

Alkme'ne {алкмен} *f* 8d myth. Алкмена (мајка Херкулова).

A'lkohol {алкохол} [ар.] *m* 2g¹ алкохол.

A'kohol..., a'kohol... {алкохол-}: алкохолни, алкохола (*gen.*) ~haltig *a* алкохолни, с алкохолом; ~iker {алкохолџик} *m* 2l алкохоличар; ~isch {алкохлши} алкохолни, са алкохолом; ~messer *m* ~ometer {алкохолмет} *m* (m) 2l алкохолометар *m*; ~vergiftung *f* тровање *n* алкохолом; алкохолизам.

Alkora'n {алкоран} *m* = Koran.

Alko'ven {алковн} [фр., ар.] *m* 2l удубљење *n*, одељење у соби (с постељом).

all {ал} [сви. ал] *a* сав, сва, све; *pl.* сви, све, сва; alle und jede свако, цео свет; alle Menschen сви људи; all und jedem сваком, ма коме; alle beide об(адво)јица (*m*), абадве (*f*), обадвоје (*n*); diese Bücher habe ich alle gelesen ове књиге сам све прочитао; alle zwei Tage свака два дана; alles mögliche све могуће; alles Große све (што је) велико; was in aller Welt dachten Sie? (на) шта сте побогу мислили?; ohne allen Zweifel без икакве сумње; in aller Frühe зором, *fam.* сабајле; ein für allemal једном за свагда; zu allem Unglück још за већу несрећу; *prv.* alles Ding hat seine Zeit свему има време.

A'll {~} *n* би б. *pl.* свемир *m*, васнона *f*, васељена *f*.

All..., all... {ал-} ~a'bendlich, ~a'bends *adv.* свако вече; ~a'nerkannt *adv.* опште признато; ~barmhe'zig *a* свемилостив; ~barmhe'zigkeit *f* свемилост; ~beglü'ckend *a* свесрећујући; ~beka'nnt *a* опште познат; ~be-se'legend *a* који прави блаженим; ~bewei'nt *a* опште (и. од свих) оплакан (и. оплакиван); ~da' *adv.* ту; ~deu'tsch свенемачки, пангермански; ~deu'tschland *n* Велика Немачка; ~deu'tschtum *n* свенемство, пангерманизам.

A'llah {ала} [ар.] *m* Алах (и као ратни поклучи); allahen аламати, викати алах.

a'lle {але} 1. *adv. fam.* alle machen слистити, потрошити, појести; er wird sein bißchen Geld bald ~ machen он ће оно мало пāpā што има убрзо да слисти. er hat all sein Geld auf der letzten Reise ~ gemacht он је све своје паре потрошио на последњем путу;

par. alle sein нестати, отићи; das Geld ist ~ одоше паре; die Freude ist nun ~ оде радост, беше му с радошћу, свршено с радошћу; der Wein ist alle нестало је вина, нема више вина; es ist alles ~ све је свршено; und damit ist's noch nicht ~ и тим није још све свршено; alle werden нестати; der Wein wird ~ вино ће отићи, нестаће вина; nun schießt nur hin, daß es ~ wird сад гађајте само да све оде; *pop.* du kannst alle werden! чисти се! кидај! 2. *pl.* од all. a'llede'm {ал'дем}: bei ~ при свем том, поред свега тога; trotz ~ поред свега, упркос свему.

Allee' {але} [фр. allée] *f* 6f дрворед *m*, алеја.

Allegorie' {алегори} [гр.] *f* 6f алегија, сликовно претстављање.

allego'risch {алегорш} *a* алегориски.

allei'n {а'л-н} [срвн. aleine] 1 *a* *inv.* и *adv.* сам, сама, само, сами, саме, сама; er ~ macht mehr Lärm, als... сам он прави већу грају него...; ich muß alles ~ tun све морам сам (= без туђе помоћи) да радим; ich ~ sehe ihn ја сам видим (ње)га; sie ~ rauchte сама она пушаше; ~ leben сам (и. усамљен) живети; ich will es ihm ~ geben: а) хоћу сам да му дам (то), б) хоћу да дам њему самом (то); ich lasse Sie ~ остављам Вас самог, саму, саме; an ihrem Lachen ~ hätte ich sie erkannt по самом њеном смеху био бих је познао; jeder Teil für sich ~ сваки део сам за себе; schon ~ der Gedanke већ сама помисао; nicht ~ (= nicht nur) не само; nicht..., sondern auch не само..., него и; einzig und ~ једино; nur ~ само; *pop.* Esel! ~ ein Esel! магарче! ти си магарац! II *сј.* (увек у почетку реченице) али; ~ ich sehe doch, daß er spricht али ја ипак видим, да он говори.

Allei'n... allei'n... {а'л-н-} ~berechtigung *f* искључиво право *n*; ~betrieb *m* монопол, самопродаја *f*; ~gesang *m* ~ соло песма *f*, певање; ~gespräch *n* разговор са самим собом, монолог; ~halt *f* посебан затвор *m*; ~handel *m* ~ самотрговина *f*, монопол; zum ~ handel berechtigten дати искључиво право трговине, монополисати; ~händler *m* трговац искључивим правом трговине; ~heilend *a* који сам лечи, који сам исцељује; ~heit {а'л-нх-д-т} *f* 3b самоћа; ~herr(scher) *m*, ~in *f* монарх, самодржац; ~herrschaft *f* самодрштво *n*, монархија; ~ig {а'л-н-х} *a* искључив; сам; једини, јединствен; ~ für meine ~ige Rechnung за мој сопствен рачун; ~igkeit {а'л-н-х-д-т} *f* 3b јединство *n*, слога; ~igkeits lehre *f* учење *n* о јединоме Богу; ~seligmachend *a* die römische Kirche ist die ~seligmachende ван римске цркве нема спаса; ~spiel *n* ~ соло (свирање); ~stehend *a* сам, усамљен, осамљен, самац, самица, нежењен, неодата; der (die) ~treue једини верни, једина верна; ~verkauf *m* самопродаја *f*, монопол; zum ~verkauf berechtigt монополисан.

a'llemaal {ал'мал} *adv.* свагда, свакад; ein für

~ једном за свагда; *prv.* ~ kann man nicht lustig sein, ~ hat man kein Geld није сваки дан Бадњи дан.

a'llen fa'lls {ал'нфалс} *adv.* 1. свакако, строго узев, ако устреба, у најгорем случају. 2. нешто, ваљда, можда.

a'llen/fa'llsig {ал'нфалзих} *a* случајан, могућ, могућан; *adv.* ако устреба, у случају да, каквим случајем.

a'llent/ha'lben {ал'нт'халб'н} *adv.* свугде, свуда; у сваком погледу.

A'ller..., a'ller... {ал'р}: **~a'rt** *adv.* сваке врсте, од сваке руке; **~äu'Berst** *a* последњи, крајњи; *adv.* крајње, последње; das ist das ~äu'Berste то је последње, то је крајње; **~erba'rmer** *m* свемилостиви (Бог); **~be'st** *a* најбољи од свију; mein ~ bester драги мој, meine ~beste драга моја; das ~beste (оно што је) најбоље; *adv.* am ~besten, aufs ~beste најбоље; **~chri'stlichst** *a* најхришћанскији, хришћански; **~di'ngs** *adv.* свакако, дабогме, разуме се; уствари; † сасвим, у свему; **~durchlau'chtigst** *a* пресветли; **~e'nden** *adv.* свугде; **~e'rst** *a* први, прва (од свију); *adv.* (zu) ~erst најпре, пре свега; **~geringst** *a* најмањи, најнижи; nicht im ~geringsten ни најмање; **~gnä'digst** *a* премилостиви, *adv.* премилостиво; **~grö'Bt** *a* највећи (од свију); wir werden Ihnen zur ~größten Verbindlichkeit verpflichtet sein бићемо Вам необично (и. веома) обавезни; **~erha'fter** *m* сведржалац, сведржавалац, сведржатељ; **~ha'nd** *a* разноврстан, од сваке руке; **~hand** *Bücher* разноврсне књиге, књиге од сваке руке; auf ~hand Arten на разноврсне начине, на разне начине; **~hei'ligen(fest)** *n rl.* Сви Свети; **~hei'ligst** *a*, ~heiligster Vater пресвети отац (пана); ~heiligste Jungfrau пресвета Дева Марија; **~heiligste(s)** *n: a*) светиња *f* (у храму); *b*) светотајство (в. Monstranz); **~hö'chst** *a* преузвишени; Seine Majestät haben ~höchst beschlossen, ~höchstderselbe (~höchstdieselbe) befiehlt Његово (Њено) Величанство благоизволело је одлучити, наредити да; **~lei'** {~ла'} *I a inv.* (од сваке врсте, од сваке руке; разни, разноврсни, свакојаки; **II** ~lei' *n bi* разно; \ јанија *f*; *fig.* папаз-јанија, смеша; сваштице *f pl.*; bunte ~lei' шаренило, сваштарије *f pl.*; у *слож.*: свашта..., свакојаки, од сваке руке; **~le'tzt** *a* последњи; *adv.* zu ~letzt најпосле, најзад; **~lle'bst** *a* најмилији, мили, премили, диван, *adv.* дивно, дивота; ich werde ~liebst aussehen диван ћу бити, дивно ћу изгледати; am ~liebsten најрадије; am ~liebsten würde ich најрадије бих..., највише бих волео..., *fam.* најволео бих...; ~manns... у *слож.* свачији, свачија, свачије; ~manns|harnisch *m*; **~a** (A'llium victoria'lis) ланеува *f*; *b*) (Gla'diolus commu'nis) сабљичица **~mei'st** *a*: die ~meisten Menschen већина људи; *adv.* am ~meisten највише, понајвише; ~mi'ndestens *adv.* бар, макар; **~nä'chst** *a* најближи; *adv.* сасвим близу; ~nä'chstens врло скоро; **~neu'(e)st** *a* најновији; nach der ~

neuesten Mode по последњој (и. најновијој) моди; ~neu'(e)ste *n* (оно што је) најновије; **~nō'tigst** *a* најпречи, преко потребан; **~o'r**; **ten**, **~o'rts** *adv.* свугде, свуда; **All'erschaf'fer** {ал'ершаф'р} *m* створилац, створитељ.

A'ller..., a'ller...: **~schō'nst** *a* најлепши; das ~schönste (оно што је) најлепше; er hat am ~schönsten geschrieben он је најбоље писао (и. написао); ~see'len *n* задушнице *f pl.*; **~sel'its** *adv.* на све стране, са свих страна, ода свуда; сви скупа, свима скупа; ich empfehle mich ~seits *fam.* целом друштву моје поштовање; **~unbeka'nntest** *a* најнепознатији; **~untertä'nigst** *a* најпонижнији, врло понизан; **~wä'rts** {~в'ертс} **~we'gen** {~в'ег'н} *adv.* свукуда, свугде; **~we'its|bürger** *m* космополит, грађанин целог света; **~we'its|freund** *m* пријатељ целог света, свачији пријатељ; **~we'its|freundschaft** *f* свакидашње (и. обично) пријатељство *n*; **~we'its|kerl** *fam. m* човек за све створен; **~we'nigst** најмање; *adv.* am ~wenigsten најмање, понајмање; **~we'rtest** *a: a*) = ~best; *b*) ~werteste(r) *fam. m* с опрштењем, стражњица.

Alles {ал'с} *n* (вех. писано: alles) све; das ist alles то је све; wenn das alles ist ако је то све; alles in allem, alles eingerechnet све у свему, све урачунато, *fig.* кад се добро промисли; alles in allem sein wollen правити се важним, разматати се; damit ist alles gesagt тим је све речено; da hört alles auf ту је превршила дара мери; alles erwogen после свестраног размишљања, кад се све промисли; alles mit Bedacht! све промишљено! ништа непромишљено не чинити!; er ist sein alles, er gilt alles он му је све и сва; er macht sie zu seinem alles она му је све и сва, он само за њу живи; das ist alles gut то је све добро; bis hierher wäre alles gut доде је све добро, доде не може боље бити; nicht mehr als alles све, ни више ни мање; um alles in der Welt за име света; Mädchen für alles девојка за све (послове); er will alles für sich haben да му је све за себе; Gott weiß wer (и. was) alles Бог би га знао ко све (и. шта) још; wer alles? а ко (све)? који де?; wo alles? а где (то)?; Paul, Johann und wer alles (noch) Павле, Јован и ко ти (све) још; und was alles (noch) и шта још све; was alles für Leute? какви људи?; sich in alles fügen повиновати се (и. прилагодити се) свему; er hat das und das getan, und das alles, um seinen Zweck zu erreichen он је учинио то и то, и то све да би постигао своју сврху; und alles, was dazu gehört и све што иде уз то, и све што спада у то; *fam.* und alles, was drum und dran hängt и све што иде у гурему; alles was... све што...; *prv.* alles zu s-r Zeit све у своје време. [скупа, (сви) листом.]

a'lle|sa'mt {ал'з'амт} *adv.* сви (и. све, сва)!

A'lles=A'nfasser *m 2l* Сведирало.

Alles|fresser *m pl.* 𐐇 (omni'vora) сваштојеци.

a'lle...: ~we'ge {~ver-} *adv.* a) — allerwegen; b) у свако време, у свако доба; ~wei'l(e) *fam. adv.*: a) очас, малочас; b) свакад, увек; ~zeit *adv.* свакада, свагда, увек.

All..., all...{ал-}. ~ge'genwart *f* свеприсутност, свеприсутство *n*; ~ge'genwärtig *a* свеприсутан; ~gema'ch *adv.* = ~mäßig; *prv.* ~gemach kommt (wohl) nach камен по камен палача. a'llgemei'n {алг'м'ан} I *a* (*opp.* b'esonder) општи, опћенит (*opp.* посебан); *adv.* опште; im ~en уопште, у опште; man sagt ~ говори се, проноси се глас; im ~en genom-men и. gesagt (у)опште узев и. речено; ~ma-chen уопштити, -авати, (у)чинити опште разумљивим, (ра)ширити; ~ (er) werden поста-(ја)ти општи(ји), рашири(ва)ти се; ~e Kir-chenversammlung васељенски сабор. II A'llgemei'ne(s) *n* (оно што је) опште; das Allgemeine und das Besondere опште и посебно; das Allgemeine im Auge haben опште имати у виду, гледати на опште.

Allgemei'n..., allgemei'n...{алг'м'ан-} ~befinden *n* опште стање, осећање уопште; ~bildend *a* који опште образује; ~heit {алг'м'анх'џт} *f* 3b опшност, опћенитост; ~machung *f* уопштит авање, -ење *n*; ~schritt *f* опште писмо *n*; ~sprache *f* општи језик *m*; ~verständlich *a* (*adv.*) опште разумљив(о), свима разумљив(о), опште схватљив(о); ~werden *n* уопштит авање, -ење.

All..., all...: ~gewalt {ал-} *f* свемоћ, свемоћност (и *fig.*); ~gewaltig {ал-} *a* свемоћан; ~gültig {ал-} *a*: a) истинит у свој својој општости; b) општеважећи; ~gütig {алг'у'г'џ} *a* предобри, бескрајно добар; ~hei'l mitte'l {алх'џл-} *n* општи лек *m*, лек за све; ~heit {алх'џт} *f* 3b целокупност, укупност, опшност, опћенитост; ~hier {алх'џр} *adv.* овде.

Allia'nz {али'анц} {фр.} *f* 3b савез *m*, алијанција. Alligatio'ns...: ~rechnung *f* ^ рачун смесе. Alliga'tor {алигатор} {шп. el lagarto (од лат. lacerta), гуштер"} *m* 6d алигатор, кајман. Alligie'ren {алигир'ен} *tr.* 15g смешати, слити. Allie'rte(r) {алирт'е(р)} {фр.} *m* 9l савезник. Alliteratio'n {алит'ерац'он} {лат.} *f* 3b мет. алитерација, понављање истих слогова.

Alliteratio'ns...: алитерациони.

alliterie'ren {алит'ерир'ен} {лат.} *tr.* 15g понављати иста слова (и. исте слогова).

All..., all...: ~jä'hrig, ~jä'hrlich *a* годишњи, *adv.* годишње, сваке године; ~macht {ал-} *f* свемоћ; ~mä'chtig *a* свемоћан, свемогућ; der ~mä'chtige (Gott) Свемогући; *adv.* свемоћно; ~mächts'wort {ал-} *n* свемоћна реч *f*; ~mä'hlich {алм'џх} *a* поступан, постепено; *adv.* поступно, постепено, мало помало.

Al(l)me'nde{алм'енд'}{српн.} *f* 3b, ређе Allme'nd *n* = Gemein-weide, ~gut.

All..., all...: ~mo'natlich *a* месечни; *adv.* месечно, свакога месеца; ~mutter {ал-} *f* општа мати, заједничка мати; *fig.* природа; ~nä'chtlich *a* и *adv.* сваке ноћи.

Allo..., allo... {гр.} у слож.: ало...

Allo'broger {алоброг'ер} *m* 2l die ~Алоброжани. allobro'gisch {алоброг'џш} *a* алоброшки.

Allo'd {алот} *n* 2g. ~ium {алод'ум} {срлат. allodium} *n* 6b добро ослобођено данка.

aliodia'l {алод'ал}, ailod'ig {алод'џх} [Allod] *a* ослобођен од данка.

Allodia'l...: ~guter *prl.* добра ослобођена од данка.

Allo'nge'perücke {алл'нж'е-} {фр.} *f* (велика) *!* Allo'tria {алот'риа} {гр.} *prl.* *inv.* ~ treiben бавити се нечим другим.

All..., all...: ~sehend {ал-} *a* који све види, свевидећи; ~seitig {ал-} *a* свестран; *adv.* свестрано; ~seitigkeit {ал-} *f* свестраност; ~sogie'ch *adv.* одмах; ~stü'ndlich *a* и *adv.* свакога часа, свакога сата; ~tä'gig, ~tä'glic {ал-} *a* свакодневни; das ist bei ihm et. Alltägliches то се свакодневно дешава код њега; b) *adv.* ~tä'glic свакодневно; ~tä'g-lichkeit {ал-} *f* свакидашност, обичност; ~tags... {ал'такс-} у слож. свакидашњи, *fig.* обичан, баналан; ~tags|beschäftigung *f* свакидашње занимање *n*; ~tags|geschwätz *n* преклапање; ~tags|gesicht *n* обично (и. безначајно) лице; ~tags|kleid *a* свакидашње оде-ло; ~tags|kost *f* свакодневна храна; ~tags|leben *n* свакодневни живот *m*; ~tags|mensch *m* обичан човек; ~tags|sorgen *f* *pl.* свакидашње бриге; ~umfa'ssend *a* свеобухватни. Allusion {алузи'он} {лат.} *f* 3b алузија (в. Anspielung).

alluvia'i {алув'ал} {лат.} наносни. [нанос.]

Allu'vium {алув'ум} {лат.} *n* 6b алувиум *m*, *!*

Allu'vium...: наносни, наноса (*gen.*).

All..., all...: ~vater {ал-} *m.* a) свеотац, Бог, b) нордиска myth. Алфадер; ~verständ'lich *a* опште (и. свима разумљив); ~wa'llend *a* свевладни; ~wei'se *a* премудар; ~wi'ssend *a* свезнајући; er spielt den Allwissenden прави се да све зна; ~wi'ssenheit *f* свезнање *n*; ~wisser {ал-} *m* свезналаца; ~wisserei {ал|вис'ер'е} *f* свезналаштво *n*; ~wo'cj. где; ~wö'chentlich *a* седмични, недељни, *adv.* недељно, сваке седмице; ~zei't *adv.* свагда, увек; ~zu {алуц} *adv.* сувише, од-већ, одвише, пре...; ~zu dumm сувише глуп; *prv.* ~zu gemein macht dich klein помешаш се са трицама, свиње те поједу; ~zu gut ist jedermanns Narr добар и будала два брата рођена; ~zu scharf macht scharf љуто сирће свој суд гризе; ~zumal {алуумал} *adv.* сви (подједнако), сви заједно, све ли-стом; ~zusehr {алузер} *adv.* сувише; ~zu-viel {алуфил} *ist* ungesund све што је су-више не ваља.

Alm {алм} [сажето из свн. alben = Alp(e)] *f* 3b суват, планински пашњак *m*, (швајц.) планина, гора; das Vieh auf die ~ bringen (од)гонити стоку на суватовање (и. на лето-вање) у планину; Weiden des Viehes auf der ~ паша стоке у планини, суватовање.

Al'ma ma'ter {алма мат'ер} {лат. „мати хра-нитељка“} универзитет. [годишњак.]

Al'manach {алманах} {ар} *m* 2g¹ алманах, *!*

Al'mosen {алмоз'н} [свн. almosan од гр. ele-mosyne „милосрђе“] *n* милостиња *f*; ~ ge-ben да(ва)ти милостињу, уде-лити, -љивати;

bitte um ein ~! уделите! дарујте!; и A'lmo-
se f 3b.

A'lmosen... {almoz'n-}. ~amt n одељење за
милостињу; ~anstalt f склониште n, сироти-
тиште n; ~büchse f кутија за милостињу;
~empfänger m прималац милостиње, који
живи од милостиње; ~geld n милостиња f,
прилог m; ~kasten m = ~büchse; ~pfe-
ger(in) f m раздавалац (раздавалица) мило-
стиње; ~sammeln n скупљање милостиње
(и. прилога); ~sammler(in) f скупљач (-ица)
милостиње; ~stock m = ~büchse.

A'loe {aloe} [гр.] f 3b алоје m.

A'loe..., a'loe...: алојев: ~artig a алојаст;
~bitter n natürliches ~bitter алојин m;
~holz n алојево дрво.

A'lois {álois} m Алоис.

Alp¹ {álp} [сврн. alpa] m 2g 1. виловњак, зао
дух. 2. мора тлапња f, тешка тлапња,
мучно тлапљење n.

Alp- [кел.] f 3b = Alpe. [би б. pl. алпака f.]

Alpa'ka [шп. Al- и перуански расо] m и n

Alpa'ko n би (Lama pacos) алпака.

Alpa'ka...: од алпаке.

al pari {álpари} [шп.] adv. ал пари.

A'lp drücken p 2l = Alp¹ 2.

A'lpe [сврн., кел.] f 3b 1. већ. ~n pl. Алпи;
Schweizer ~n Швајцарски Алпи; ~n abs.
брда, брегови, планине, горе. 2. суват, пла-
нински пашњак m. [товати, бачијати.]

á'lpeln {елп'лн}, a'lpeln {алп'н} intr. (h) сува-

A'lpen..., a'lpen...: алпски, алпски, алпијски,

горски, планински, у Алпима, у Алпе, по

Алпима: ~artig a (као) алпски, (као) пла-

нински, (као) горски; ~bahn f алпска (и.

планинска, брдска) железница; ~bewohner

m становник Алпа, горштак; ~birke бре-

за; ~bock m (Rosa'lia alpi'na) стризибуба

алпска; ~charakter m алпски (и. планински,

брдски) карактер; ~dohle f (Pyrrhocorax

pyrrhocorax) галица, планинска (и.

алпска) чавка; ~fex m = Bergfex; ~führer

m вођа кроз Алпе (и као књига); ~gebirge

m = Alpen; ~glühen n алпска румен f, (ве-

черња) румен на Алпима; ~hase m (Le-

pus varia'bilis) зец алпски (в. Schneehase);

~hecken/kirsche (Lonice'ra alpi'gena) f

пасје грожђе m; ~horn n: a) алпски рог m;

b) чука f, зуб m; ~klee m алпска де-

телина f; ~klub m алпски клуб, планинско

друштво n; ~kiubler m планинац, плани-

нар, члан алпског клуба (и. планинског

друштва); ~krähe f = ~dohle; ~land n

планинска (и. горска) земља f; ~molch m

(Triton alpe'stris) водењак алпски (в.

Bergmolch); ~paß m f кланац, клисура f

(у Алпима); ~pflanze f алпска (и. горска)

биљка; ~reise f пут m у Алпе, пут по Ал-

пима; ~ring/drossel f (Turdus torqua'tus

alpe'stris) кос гривњаш; ~rose f (Rhodo-

dendron) горска ружа; ~schnee/huhn n

(Lagopus mutus) кокош алпска f; ~schuh m

планинска ципела f; ~stange f = ~stock b;

~steiger m пењач (по Алпима); ~stein/bock

m (Capra ibex) козорог алпски; ~stock

m а) масив у Алпима; б) окован штап;

~veilchen n (Cyclamen europeum) скрж

m, колутка f, менеглед m; ~verein m =

~klub; ~welt f алпски (и. планински,

горски) свет m; ~wirtschaft f: a) планин-

ско газдинство n, привреда везана за пла-

нину, сирница; б) планинска гостионица,

планинска кућа. — Уп. и Berg..., Gebirgs...

al peso [шп.] adv. по мери, по тежини.

Alphabet {álfabet} [гр.] n 2g азбука f; das

kleine ~ мала слова; das große ~ велика

слова.

alphabe'tisch, {álfabet'ish}, alphabeta'risch

{álfabet'orisch}, I a азбучни. II adv. по аз-

бучном реду.

Alphabe't...: азбучни, азбуке (gen.), с азбуком.

A'lp..., a'lp...: {álp-}: ~haft {álp'haft} a = alpen-

artig; ~fuß m = Drudenfuß; ~I of m планин-

ска стаја (за краве) f, бачија f, ~horn n =

Alpenhorn; остале слож. Alp... в. под Alpen...

alpi'n(isch) {álpin(ish)}, a'lpisch {álp'ish} a

алпски, Алпа, горски.

Ä'lpier {елп'р}, A'lp(n)er {álp(n)'r}, Ä'lpner

{елп'н'р} m 2l а) алпинац, горштак, плани-

нац; б) станар, бачијар.

Ä'lpnerin {елп'н'рин}, Ä'lp(n)erin {álp(n)'rin}

f 3c а) алпинка, планинка, горштакниња;

б) станарица, станара.

ä'lpierisch {елп'риш} a горштакчи, Ä'lpier-

schaft {елп'риш'фшт} f 3b горштакство n,

горштаци m pl.

Alrau'n {álr'аn}, A'lraun {ал-} [сврн. alrūna, all и

Rune] m 2g, ~e {~} f 3b 1. алраун, у на-

родну веровању мали, свезнајући, за чо-

века често срећан дух, f врачара, гатара,

вештица; dem. Alraunchen n, Alräunchen n

духи m. 2. мандрагора.

alrau'nenhaft {álr'аn'нх'фшт}, alräu'nchenhaft

{álr'аn'нх'фшт} a и adv. алраунски, као ал-

раун(и), као дух(и), Alrau'n|wurzel f phm.

мандрагора.

als {als} [сврн.] ej. 1. истоветност: као; за;

~ Ehrenmann handeln као чистан (и. по-

штен) човек делати (и. радити); schon ~

Knabe већ као дечак, већ дечком; den Wein

~ Essig verkaufen прода(ва)ти вино као

сирће, пошто се укиселило; ~ König konnte

er es befehlen као краљ могаће он запо-

водити то; ~ Vormund као старалац, у свој-

ству стараоца; ~ großer Musiker као ве-

лики музичар; j-n ~ Bedienten nehmen узе-

ти кога као слугу (и. за слугу); ~ et. wäh-

len избрати за што; ~ Inschrift као нат-

пис, за натпис; ~ et. dienen служити као

што, за што; ~ Schadenersatz за оштету,

у накнаду; er hat sich ~ besiegt bekannt

он је признао да је побеђен. 2. показно:

verschiedene Ursachen ~ (da sind) разни

узроци као (што су); am Donnerstag ~ am

fünften у четвртак петог. 3. време: кад,

када; damals ~ тада кад; eines Tages, ~ ich...

једнога дана када ја...; ~ ich betete када се

мољаш Богу; kaum... ~ тек (и. једва)... кад.

4. (— wie) so schön ~ леп као; er ist zu

dumm, als daß... он је сувише глуп да (би)...;

als ob као да; es sieht aus, ~ ob es regnen wollte изгледа као да ће киша, личи на кишу; er stellt sich, ~ ob... он се прави, као да...; ~ ob man scherzen dürfte таман је за шалу; nicht als ob... не као да...; so süß, als wenn... тако слadak, као да...; als wie као; so viel ~ an mir ist колико до мене стоји; sowohl... als (auch) в. sowohl. 5. иза *сmpг.* од; него; kleiner ~ du glaubst мањи него што ти мислиш; mehr (weniger) ~: а) више (мање) од; mehr ~ dreißig Tage више од тридесет дана; b) drei arbeiten mehr als zwei тројица (и. троје) раде више него двојица (и. двоје); ebenso gut ~ verständig исто тако добар као и разуман.

als/bald {алс|балд} *adv.* одмах, тако, сместа; ~ig {алс|балд|х} а = sofortig.

als/da/n {алс|да|н} *adv.* онда.

A'lse {алз} [лат.] *f* 3b ♂ (Clu'pea alo'sa) чепна (морска риба); ~n|netz *n* мрежа за хватање чепа.

a'lso {алза} [српн. also, са ал појачано so] *I adv.* (и also') тако; ~ sei es нека буде тако; ~ sprach Zarathustra тако говораше Заратустра. II *cj.* дакле; ~ morgen дакле сутра; *fam.* на ~! етоти!

also/bald, also/fo'rt, also/glei'ch *adv.* — alsbald.

alt' {алт} [свн. alt] а (*сmpг.* älter, ältest)

1. stār; ~ genug sein, um zu... имати године да...; wie ~ ist (wird) er? колико му је година?; er ist dreißig Jahre ~ тридесет му је година; für wie ~ halten Sie mich? колико мислите да ми је година?; sein älterer Bruder његов старији брат; ich bin (drei Jahre) älter als er ја сам (три године) старији од њега. 2. (*opp.* jung, frisch) stār, стари, матор; ~ machen (по)старити; ~ werden (о)старети, постарити се, (о)маторети; ~er Deutscher: а) стари Немац, б) *fig.* овејан Немац; ~er Sünder стари грешник; das ist et. Altes *fam.* то је старо; *prv.* jung gewohnt, ~ getan, што дикла навикла; в. Liebe. 3. (*opp.* neu) stār; ~e Geschichte: а) стара историја, стара повесница, б) *fam.* стара прича; die ~en Griechen стари Грци; das Alte Testament Стари завет; die guten ~en Zeiten стара лепа времена. 4. im ~en Stil у stāром стилу, (по) старински. 5. ♂ стари, полован; ~es Eisen старо гвозђе, гвозђурија *f*; ~e gebrauchte Sachen старе ствари, старудија *f*. 6. *fam.* матор(и); ~er Esel! магарчино! матори магарче!

Alt² {~} [ит.] ♂ *m* 2g¹ алт.

Alta'i {алгаи} [монголски = златоносна планина] ♂ *m* bi, ~gebirge *n* Алтај *m*.

alta'jisch {алтаиш} а алтајски.

Alta'n {алтан} [шп.] *m* 2g¹, и ~е *f* 3b док-сат, диванана *f*; балкон. [олтар.]

Altar {алтар, алтар} [лат. altäre *n*] *m* 2e *rl.*

Alta'r {алтар-}: ~bild|schirm *m*, ~blatt *n* олтарски наслон *m*; ~chor *n* хор; ~decke *f* олтарњак *m*, олтарски чаршав *m*; ~diener *m* = Altarist; ~himmel *m* небо *n*, балдахин; ~ist {алтарист} *m* 3а црквењак; ~tuch *n* = ~decke; ~wand *f* = ~blatt.

A'l't..., a'l't'...: ~backen а бајат, стари, отрцан, олињао; ~berühmt одавна славан (и. чувен, гласовит); ~binder *m* качар оправљач; ~bürger *m* оцаковић, патриције; ~deutsch а старонемачки, германски; ~deutscher Napfkuchen куглоф; ~deutschland *n* Немачка у правом смислу.

A'l'te {алт'} [alt] *I* ~(*r*) *m* 1. *fam.* стари, старина, чича, чика; Gott grüß Euch ~r(chen)! помози Бог, стари (и. чико)! 2. (исти) er ist immer der ~ он је увек стари. 3. *fam.* чича, бабо, стари; meine ~п моји родитељи; mein ~г: а) мој чича, мој стари, мој бабо, б) мој чича, мој муж; der ~ (Meister) чича, газда. 4. понављач, поновац. 5. die ~п *pl.* стари, народи старог века; unsere ~п наши стари, наши преци. II ~ *f* 1. баба, стара. 2. ~ (mit drei Jungen) стара (и. старка) (са три младунчета). 3. *fam.*: а) стара мајка, б) газдарица. 4. ♂ = Große. III ~(*s*) *n* б. *pl.* старō; es bleibt beim ~п остаје по старом.

Alt'..., alt'...: ~ehr|würdig а пречасни; ~eisen|händler *m* трговац старим гвозђем.

Alteklä're {алтклер} [романски] *f* 3b мач Оливијеа, Роландова пријатеља.

älteln {елт|лн} *intr.* (h) мало (о)старети.

A'l't|elsässer *m* Староелзашанин, Елзашанин домородац. [маторети.]

a'l'ten [alt] *intr.* (h и s) (о)старети, *fam.* (о)л

A'l'ten|teil *m* ♂ старачки део, део имања о-стављен за себе.

A'l'ter¹ {алтр} *m* 9l в. Alte *I*.

A'l'ter² {alt} *n* 2l 1. године *f pl.*; век *m*, доба; in meinem ~ у мојим годинама; er ist in meinem ~ он је мојих година; im ~ von dreißig Jahren стар тридесет година, са тридесет година; jugendliches ~ младост, младо доба; mittleren ~s средовечан; in seinem besten ~ stehen бити у најбољим годинама; das gehörige ~ noch nicht erreicht haben немати година; im ~ sein имати године; goldenes ~ златно доба, златни век. 2. старост *f*; im ~ у старости, под старе дане; *prv.* ~ schützt vor Torheit nicht остари се, а памет се не стекне. 3. старина *f*, давнина *f*, древност *f*; von alters (her) од старина, од давнина, од вајкада; vor alters, seit alters давно. 4. старешинство, године службе; nach dem ~ по старешинству. 5. (дубока) старост, остарелост *f*; век *m*.

A'l'ter..., a'l'ter... в. Alters..., alters...

ält'er {елт'р} *сmpг.* од alt.

Alteration {алт'рац'и} *f* 3b 1. промена. 2. *fig.* узбуђење *n*.

A'l'ter e'go [лат.] *m* друго ја.

A'l'ter|mutter *f* прабаба; баба.

a'l'tern {алтрн} *intr.* (h и l) 15f (о)старети.

alternati'v {алт'рнати'ф} а алтернативан, наизменичан; Alternati've {алт'рнати'в} *f* 3b алтернатива, избор између двога.

A'l'ters..., alters... {алт'рс-}: ~brand *m* ♂ старачки вучац, труљење *n* (и. изумирање *n*) услед старости; ~genosß *m* вршњак; ~genossin *f* вршњака; ~grenze *f* граница година; ~klasse *f* ♂ позив *m*. класа; ~präsident

m претседник по годинама; *z*schwach *a* слаб услед старости; *z*schwäche *f* старачка слабост, грохнуло, оронуло; *z*schwer *a* отежао услед старости; *z*stufe *f* ступањ *m* година, доба старости; *z*versicherung *f* осигурање *n* против старости; *z*versorgung *f* пензија; *z*versorgungsanstalt *f*, *z*versorgungs-*haus* *n* дом *m* стараца; *z*versorgungs-*kasse* *f* пензионни фонд за старост; *z*weit-sichtig *a* далековид услед старости; *z*zulage *f* повишица.

Alt'ertum {алт'ертум} *n* 2a 1. б. *pl.* старо доба; старина *f*, древност *f*; das graue ~ прастаро доба. 2. само *pl.* старине *f pl.*, стари споменици.

Alt'ertümelei' {алт'ертум'ел'еј} *f* 3b болест за старо доба, за старинама (и. за старудијама).

alt'ertümeln {алт'ертум'елн} *intr.* (*h*) боловати за старо доба, бити помаман за старинама.

Alt'ertümer *m* 2l старинар, познавалац старина, истраживач старина, скупљач старина, трговац старинама.

Alt'ertümmler {алт'ертум'мл'ер} *m* 2l 1. претерани љубитељ старина. 2. = Alt'ertümer.

alt'ertümlich {алт'ертум'л'их} *a* старински, стародревни.

Alt'ertümlichkeit {~л'их'т'ет} *f* 3b старина; књига из старине; старинско обележје *n*, старински стил *m*.

Alt'ertums... {алт'ертумс-}: *z*forscher *m* истраживач старина; *z*forschung *f* истраживање *n* старина; *z*gesellschaft *f* археолошко друштво *n*; *z*händler *m* трговац старинама; *z*kenner *m*: а) познавалац старог доба (и. старина), б) познавалац старих уметничких предмета, археолог; *z*krämer *m* = *z*händler; *z*kunde *f* познавање *n* старина, археологија; *z*kundige(r) *m* познавалац старина; *z*wissenschaft *f* наука о старом добу.

Alt'ert'vater *m* праотац; прадед; дед.

Alt'e(s) {алт'е(c)} *n* в. Alte III.

alt'est {елт'ест} 1 *a sup.* од alt. II **Alt'este(r)** *s* 1. најстарији, најстарија. 2. најстарији по годинама. 3. старешина.

Alt'esten... {елт'естн-}: *z*kollegium *n* старешине *pl.*, *z*würde *f* достојанство *n* старешине, старешинство *n*.

Alt'..., **alt'...**: *z*flicker *m* крпа, крпач (и *fig.*); *z*flöte *f* алт-флаута; *z*fränkisch *a* старински, старовремски; *z*französisch *a* старофранцуски; *z*fürstlich *a* старог кнежевског дома (*gen.*); *z*geige *f* алт-виолина; *z*gesell(e) *m* момак, стари бећар; најстарији калфа; *z*gläubig *a* староверан; *z*griechenland *n* Стара Грчка; *z*griechisch *a* старогрчки; *z*händler(in) *f* *m* старинар(ка), телалин (телалка); *z*hergebracht, *z*herkömml'ich *a* стари, старински, уобичајен; *z*hiebig *a*: *z*hiebiges Holz лиснато дрвеће преко 20 година; *z*hochdeutsch *a* старовисоконемачки; *z*st {алт'ист} *z* *m* 3a, *z*in {~ин} *f* 3c алтист-киња.

Alth'a *f*, **Alth'e** *f* бели слез.

Alt'..., **alt'...**: *z*jüngferlich *a* уседелички; *z*kastilien *n* Стара Кастилија *f*; *z*katholik

m старокатолик; *z*katholiken|bewegung *f* старокатолички покрет; *z*katholisch *a* старокатолички; *z*klug *a* стармали, маторац, маторка; *z*klug tun, den ~klugen spielen. правити се стармали; *z*klugheit *f* стармалост, прерано зрела памет; *z*knecht *m* најстарији слуга; *z*liberaler *m* старолиберал *ältlich* {елт'л'их} *a* постарије; *Ältlichkeit* {~качт} *f* 3b стање *n* постарије особе.

Alt'..., **alt'...**: *z*lutheraner *m* старолутеровац, *z*manns|kraut *m* (Erigeron) репушњаца *f*; *z*mark *f* Стара Марка; *z*meister *m* најстарији мајстор, истакнути мајстор; *fig.* *z*meister Goethe стари мајстор Гете; *z*meisterin *f* жена најстаријега мајстора; *z*modisch *a* старомодни, старински, старовремски; *z*nordisch *a* старонордиски, нормански; *z*persien *n* Стара Персија *f*; *z*philolog(e) *m* класични филолог; *z*preuße *m* становник области Старе Пруске; *z*preußen *n* Стара Пруска; *z*preußisch *a* старопруски; *z*römisches *a* староримски; *z*sänger(in) *f* *m* = Altist(in); *z*schlüssel *m* алт-кључ; *z*sein *n* остарелост *f*; *z*sitzer *m* сељак који живи на својој земљи коју је уступио наследницима; *z*slavisch *a* старословенски; *z*sprachler {шпрахл'ер} *m* 2l класични језичар, лингвиста; *z*stadt *f* стара варош; *z*städter(in) *f* варошанин (варошанка); *z*stimme *f* алт (глас); tiefe *z*stimme контраалт; *z*teil *n* = Altenteil; *z*testamentarisch, *z*testamentlich *a* старозаветни.

Altum {алтум} *n* старина *f*; застарело.

alt und jung *n inv.* (и) старо и младо.

Alt'..., **alt'...**: *z*vater *m* отац; патријарх; (пра)дед; праотац, *pl.* праоци, прадедови; *z*väterisch {~в'етер'исч} *a* старовремски, старински; *z*väterlich *a* старински; *z*vordern *†* *pl.* прадедови; *z*weiber|geschichte {алт|ва'б-р-} *f*, *z*weiber|märchen бапска прича, бајка; *z*weiber|geschwätz *fam. n.*, *z*weibergewäsch *fam. n* рекла-казала, преклапање; *z*weiber|sommer *m*: а) бабино лето *n*, позно лето; б) *z* (filamenta Mariae) бабино лето *n*, бабље лето *n*, свила *f*, паучина *f*; *z*weibisch *a* бапски; *z*werden *n* старење, *fam.* маторење.

Alumi'nium {алуминиум} [лат.] *n* бб *pl.* алу-минијум; **Alumi'nium...** алуминијумов; од алуминијума. [вод *m*, интернат *m.*]

Alumna't {алумнат} [лат.] *n* 2g васпитни за-

Alu'mne {алумн-} *m* 3a, **Alu'mnus** {алумнус} [лат.] *m* бг заводски ученик, интерни ђак.

Alveo'le {алвеол-} [лат.] *f* 3b 1. = Zahnhöhle. 2. *pl.* ~п плућни мехурићи (в. Lungenbläschen). [Алвин, -а.1]

Al'win {алвин} *m* 8a, 8b, **Alwi'ne** {алвин-} *f* 8a1 **am** {ам} [= an dem, пеђе — an einem] *prp.*

1. ~ Arm на мишици, на руци; Gesandter ~ preußischen Hofe посланик на пруском двору; ~ vierten Oktober четвртога октобра; ~ Tage nach Ostern сутрадан по Ускрсу; ~ Main на Мајни (*abr.* a M.); ~ Meere на мору, приморски. 2. пред глаголском именицом: am Sterben на умору;

~ Einpacken sein бити заузет спремањем, паковањем, око спремања, око паковања.
3. пред *sup.* am besten најбоље.

Amadeus {амадеус} *m* 8с Амадеј.

Amaleki'ter {амалекит'р} *m* *pl.* 2l *bibl.* die ~ Амалехани.

Amalga'm {амалгам} {ар. *, гр.} *n* 2g¹ амал-
amalgamie'ren {амалгамир'н} *I* *tr.* 15g амал-
гамисати || **Amalgamie'ren** *n*, **Amalgamie-**
rung *f* амалгамисање. [Амалија.]

Amalia {амалиа}, **Amalie** {амалие} *f* 8b и 8d

Amal'ndus {амалндус} [лат.] *m* 8с Аманд,
Amal'nda {амалнда} *f* 8b Аманда.

Amara'nt {амарант} [гр.] *m* 2g¹ штир.

Amara'nt..., **amara'nt...**: *zartig* а *z* штираст;
~blume *f* *z* в. **Amarant**; ~farbe *f* боја шти-
ра; *zfarbig* а штиреве боје, боје штира
(*gen.*); ~rot *n* штирево црвено.

Amare'lle {амарел'е} [шп.] *f* 3b вишња
амарела (= Weichselkirsche).

Amary'llis {амаруллс} [гр.] *f* *inv.* (**Amaryl-**
lis) амарилс; **amary'llisartig** а *z* налик на
амарилс. [Berufs...] аматер, љубитељ.

Amateur {аматор} [фр.] *m* = Liebhaber (*opp.*)

Amat'i {амати} *f* 6i Аматyjeва виолина.

Amat'us {аматус} *m* 8с Амат, **Amat'a** {амата} *f* 8b Амата.

Amazo'ne {амацион'е} [гр. = без прсију] *I* *f* 3b
Амазонка, *fig.* мушкарча, мушкобања. ||
● *m* 3a = Amazonenstrom.

amazo'nen|haft, **amazo'nisch** {амацион'ш} а
амазонски.

Amazo'nen...: амазонски, амазонки (*gen. pl.*).
~kleid *n* амазонска хаљина; ~strom *m* река
Амазон.

Ambe {амб'е} [ит.] *f* 3b амба (у лутрији).

Amber {амб'р} [срвн., *ар.] *m* 2l и *f* 3d 1.
= Bernstein. 2. = Ambra.

A'mber|salz *n* со *f* амбре.

A'mboB {амбб'с} *m* [нвн. од *anz* и *bossen*] 2h¹
наковањ (и ☉); zweihörniger ~ наковањ са
два шилата краја; *dem.* **A'mboBchen** {ам-
бб'сч'н}, **A'mboBlein** {амбб'сл'н}, **A'mboB-**
chen {амбб'сч'н} **A'mboBlein** {амбб'сл'н} *n*
2l наковњичић *m*.

A'mboB... {амбб'с-}. ~bahn *f* наковањска раван,
наковањска површина; ~futter *n*, ~stock *m*
наковањски пањ, пањ за наковањ; ~schen-
kel *m* крак наковњев; ~untersatz *m* = ~
futter. [6i амбер *m*.]

A'mbra {амбра} [срвн., срлат., *ар.] *m*, *n*, *f*

A'mbra..., **a'mbra...**: *zartig*, *zduftend* а ам-
бераст, који мирише на амбер; ~farbe *f*
амберова боја; ~kraut *z* *n* (Teucrium marum);
~schwalbe *f* амбераста ласта; ~strauch
z *m* (Anthospermum). [јело богова.]

Ambro'sia {амброзија} [гр.] *f* *inv.* амвросија,
ambrosia'nisch {амброзиан'ш} а Амброзијев.
ambro'sisch {амбрози'ш}, **ambrosi'nisch** {ам-
брози'н'ш} а божански.

Ambro'sius {амброзиус} [лат.] *m* 8с Амброзије.

Ambulakra'l... {амбулакрал-}: амбулакрални.

Ambula'nz {амбулани} [лат.] *f* 3b *×* амбу-
ланта; ~wagen *m* амбулантна кола.

A'meise {ам'еиз, *z* и ам'еиз} [свн.] *f* 3b *z*

мрав *m*; *dem.* **A'meischen** {ам'еисч'н} **A'meis-**
lein {ам'еисл'н} *n* 2l мравић *m*, мравче, *pl.*
Ameisen (Formicidae) мрави; bernsteingelbe
Ameise (Lasius flavus) мрав жути.

a'meiseln {ам'еизл'н}, **amei'seln** {ам'еизл'н} *intr.*
(*h*) гамизати, врвети; сврбети.

A'meisen..., **a'meisen...** {ам'еизч'н-}: мрављи, мрав-
вињи: *zartig* а налик на мрва; ~äther *m*
мрављи етар; ~bär *m*, ~fresser *m* *z* (Myrme-
co'phaga iuba'ta trida'ctyla) мравоед, мраво-
једац тропрсти; ~eier *n* *pl.* мравиња јаја;
~freunde *m* *pl.*, ~gäste *m* *pl.* мрављи прија-
тељи; ~haufen *m*, ~hügel *m* мравињак; ~krie-
chen *n*, ~laufen *n* жмарци *m* *pl.*, трнци *m*
pl., подилажење жмараца (и. трнаца); ~kühe
f *pl.* *z* мравље краве; ~löwe *m* *z* Myrme-
leon formica'rius) мравињи лав, мраволовац;
~nest *n* = ~haufen; ~säure *f* мравља ки-
селина; ~staat *m* мравиња задруга *f*.

Amelioratio'n {амелиораци'он} [лат.] *f* 3b аме-
лиорација, побољша(ва)ње (в. Verbesserung).
ameliorie'ren {амелиорир'н} [лат.] *tr.* 15g аме-
лиорисати, побољша(ва)ти.

A'mel... {ам'ел-}: ~korn *n* = Dinkel; ~mehl *n*
пирово брашно.

A'men {ам'ен} [јевр.] *adv.* и *n* 2l амин; *fig.* zu
allem ja und ~ sagen све амин(ов)ати; das
ist wie ~ in der Kirche то (ти) је (сигурно)
као у воску, то је сигурно као град.

Amerigo Vespu'cci {америго веспучи} [ит.]
m 8b Америго Веспучи (италијански море-
пловац, 1451—1512. Име Америке по ње-
гову имену). [рика *f*.]

Ame'rika {америка} [Amerigo] ● *n* 8b Аме-

Amerika'ner {американ'р} *m* 2l Американац;
~in {~ин} *f* 3с Американка.

amerika'nisch {американи'ш} а американски,
adv. (по) американски.

Amethy'st {ам'етист} [гр.] *m* 2g *min.* аметист.

Amethy'st..., **amethy'st...**: аметистов, амети-
ста (*gen.*): *zfarben* а аметистове боје, бо-
је аметиста; ~fluß *m* *min.* аметистов флуор

Amira'nten|insel *f* *pl.* 3d ● Амирантска
Острва *n* *pl.*

A'mman(n) {аман} [шв.] *m* 2a = Amtmann.

A'mme {ам'е} [свн. амта „мати“] *f* 3b 1. дојкиња,
дојиља, дојилица, дојница; дадиља; *dem.*
A'mmchen {ам'мч'н}, **A'mmlein** {ам'мл'н} *n* 2l дојки-
њица *f*; дадиљица *f*. 2. бабица, примаља. 3.
prov. мајка. 4. *z* (matrix) матица јединка.

A'mmen... {ам'мн-}: ~kost *f* храна за дојкињу;
~märchen *n* бајка *f*, прича за децу; ~vermitt-
lerin *f* посредница за дојкиње. [надица *f*.]

A'mmer' {ам'р} [свн.] *z* *f* 3d (Emberiza) стр-
A'mmer- [лат.] *f* *z* (сочна, слатка) трешња.

Ammonia'k {амони'ак} [лат., * гр.] *n* *z* амо-
нијак *m*. [ков, амонијачки.]

ammoniakal'isch {амонијакал'ш} а амонија-

Ammonia'k..., **ammonia'k...**: амонијаков: *zart-*
ig а амонијакаст, налик на амонијак; ~gas
n амонијак, амонијаков гас (и. плин) *m*;
phosphorsaure ~magnesia *f* амонијакова
магнезија; ~salz *n* амонијакова со *f*.

Ammoni't {амонит} [гр.] *m* 4с амонит.

Ammo'nium {амон'ум} *n* б. *pl.* амонијум *m*.

Ammonium..., **ammonium...**: **z**haltig *a* са амонијумом, амонијат; **~karbonat** *n* амонијумов карбонат *m*; **~metall oxyd** *n* амонијумов метални оксид *m*.

Ammons {амонс-}: **~horn** *n* (cornu ammonis) амонів рог, амонит *m*, драконит *m*. **Amnestie'** {амнесті-} [гр.] *f* бф амнестија, помиловање *n*.

amnestie'ren {амнестирен} *tr.* 15g помиловати.

Amö'be {амо.бе} *f* 3b **амеба** (в. Wechsel-1 A-Moill) *n* в. А. [tieren].

A mor {амор} [лат.] *m* 8a **Амор**, бог љубави. [бав, бокче љубави; укусна трака.]

Amore'tte {аморет-}, **Amorine** [ит.] *f* 3b љу-аморф(иш) {аморф(иш)} [гр.] *a* аморфан, безобличан.

Amortisatio'n {амортизацион} [фр., лат.] *f* 3b амортизација, отплаћивање *n*, отплата.

Amortisatio'ns... амортизациони, отплатни, отплаћивања (*gen.*).

amortisie'ren {амортизирен} [фр., лат.] *I tr.* 15g амортизовати, отплаћивати, отплатити.

II Amortisie'ren, **Amortisie'ring** *f* = Amortisation.

A'mpel {ампел} [лат.] *f* 1. кандило *n*; *dem.* ~chen, {~х-н}, ~ein {~д-н}, **A'mplein** {емплд-н} кандилце. 2. (висећа) лампа.

Ampere {ампер} [фр.] ~ *n* *inv.* (*gen. sg.* и ~s) ампер *m*; у слож. ампер... [ље.]

A'mpfer [свн.] *m* 8 (Rumex) штава(љ), штав-**A'mphi'bie** {амфиби-} [гр.] *f* 3b **A'mphi'bion** и.

A'mphi'bium *n* амфибија *f*, водоземац *m*; **A'mphi'bien** *pl.* водоземци.

A'mphi'bien..., **amphi'bien...**: **z**artig *a* налик на водоземца; **~leben** *n* водоземачки живот *m*; **~lehre** *f* наука о водоземцима.

amphi'bisch {амфибйш} *a* водоземски.

Amphibolie' {амфиболй} [гр.] *f* двосмисленост.

amphibo'lish {амфиболйш} *a* двосмислен.

Amphi'theater {амфи-} [гр.] *n* 2l 1. амфитеатар *m*. 2. бориште, рвалиште. 3. *fat.* трећа (—последња) галерија *f*.

amphi'theatra'lish *a* амфитеатралан.

A'mphora {амфора} *f* 6i. **Ampho're** {амфор-} *f* 3b [гр.] амфора.

Amplitu'de {амплитуд-} [лат.] *f* 3b амплитуда, највеће удаљење од равнотежног положаја (в. Schwingungsweite).

Amputatio'n {ампутацион} [лат.] *f* 3b ампутија, отсецање *n*; **~s** {besteck, ~setui} *n* хирургов торба *f*, кутија за хируршки прибор.

amputie'ren {ампутирен} *I tr.* 15 ампутовати, отсећи, отсецати. **II Amputie'ring** *f* ампутовање *n*, отсецање *n*.

A'mse {амз-} *f* в. Ameise.

A'msel {амзл-} [свн.] *f* 3d **амс** (Turdus me'cula) **амс**, кос црни (в. Schwarzdrossel); *junge* ~ косић, косовић.

A'msel... {амзл-}: **~feder** *f* косово перо *n*; **~eid** *n* Косово Поље; **~netz** *n* мрежа за косове; **~weibchen** *n* косова женка *f*.

Amsterda'm {амстердам} *n* 8g **Амстердам** *m* (главни град Холандије).

A'mt {амт} [свн., кел.] *n* 2a (*pl.* Ämter) 1. служба *f*, звање, положај *m*, место; *kraft*

s-s ~s по својој дужности, на основу свога звања; *von ~s wegen* службено, званично, по (званичној) дужности; *im ~e sein* бити у служби; *ein ~ antreten* ступити на дужност; *ein ~ bekleiden* вршити неку службу, бити у неком звању; *das ist nicht deines ~es* то није твоје, то није твој посао, ти ниси за то меродаван; *tun, was seines ~es ist* вршити своју дужност; *priv. was deines ~es nicht ist, da laß deinen Vorwitz!* сваки нека гледа свој посао; **~e-s** Abgeordneten послаништво *n*, посланиковање *n*; *dem. Ämtchen* {емтх-н} *n*, Ämtlein {емтл-н} *n* службица *f*, звање. 2. надлештво, власт *f*; управа *f*; подручје; судска надлежност *f*, надлежност суда. 3. надлештво, управа *f*, уред *m*, канцеларија *f*; *auswärtiges ~* Министарство иностраних дела, Министарство спољних послова. 4. удружење, друштво, еснаф *m*, корпорација *f*, синдикат *m*. 5. *rl.* служба (божја); *das ~ halten* служити (службу); *~ der Schlüssel* духовничка власт опраштања грехова. 6. = Fernsprechamt.

Amtei' {амт-} *f* 3b надлештво *n*.

a'mten {амт-н} *intr.* (h) бити у служби (и. у звању), вршити службу (и. дужност).

A'mter..., **ä'mter...**: **~abschaffung** *f* укидање звања (и. места); **~süchtig** *a* похлепан на службу, на звање; **~tausch** *m* размена службе.

A'mt..., **a'mt...**: **~(s)frau** *f* судијиница; **~(s)frei** *a* без дужности; **~haus** *n* суд *m*.

amtie'ren {амтирен} *I intr.* (h) 15g = amten.

II Amtie'ring *f* = Amtsverrichtung.

a'mtlich {амтлйх} *a* службени, званични; *adv.* службено, званично.

A'mt..., **a'mt...**: **~los** *a* без службе; **~mann** *m* 2a (*pl.* ~leute, ~männer) чиновник; управник, старшина; (судски) служитељ; мајстор занатлија; **~mannschaft** *f*; а) чиновништво *n*, управништво *n*, старешинство *n*; б) чиновничко (и. управничко) подручје *n*; **~mäßig** *a* = amtlich.

A'mts..., **a'mts...**: **~alter** *n* године службе *f* *pl.*, старешинство; **~antritt** *m* ступање *n* на дужност; **~anwalt** *m* државни тужилац (другостепеног суда); **~arbeit** *f* службени посао (и. рад) *m*; **~befugnis** *f* надлежност; **~bewerber** *m* кандидат за службу; **~bewerbung** *f* тражење *n* службе; **~bezirk** *m* округ; **~blatt** *n* службени лист *m*; **~bote** *m* в. Bote 2; **~bruder** *m* друг у служби, другар, колега; **~brüderlich** *a, adv.* другарски; **~diener** *m* (судски) послужитељ, момак; **~eid** *m* заклетва при ступању на дужност; *j-m den ~eid abnehmen* заклетти кога (при ступању на дужност); *et. auf seinen ~eid nehmen* узети што на се као одговоран чиновник (и. заклет човек); **~enthebung** *f*, **~entsetzung** *f* уклањање *n* с дужности; **~fähig** *a* способан за службу, способан да врши дужност; **~folge** *f*. а) старешинство *n*; б) послушност према претпостављенима (и. старешини); **~frau** *f* в. Amtfrau; **~frei** *a* в. amtfrei; **~frone** *f*, **~führe** *f* робота, кулук *m*; **~führung** *f*

управа, управљање *n*, вођење *n*; ~gebühr *f* такса, дажбина; ~gefälle *n pl.* принадлежности *f pl.*, приходи *m pl.*, берива; ~geheimnis *n* службена тајна *f*, ~gehilfe *m* помоћник; ~genosse *m* — ~bruder; ~gericht *n* првостепени суд; ~geschäfte *n pl.* службени послови *m pl.*; ~gesicht *n* = ~miene; ~gewalt *f* власт, право *n*, Überschreitung der ~gewalt прекорачење *n* власти; ~handlung *f* службена радња; ~hauptmann *m* начелник, поглавар; ~hauptmanschaft *f* начелништво *n*, поглаварство *n*; ~kaution *f* кауција; ~kleid *n* службено одело; ~kosten *f pl.* управни трошкови *m pl.*; ~lokal *n* надлештво, канцеларија; ~miene *f* званично лице; *fam.* e-e ~miene aufstecken направити се званичним; ~mißbrauch *m* злоупотреба *f* власти; ~müde *a* уморан од службе, од дужности; ~person *f* чиновник *m*; ~pflege *f* управа, управљање *n*; ~pfleger *m* управник, администратор; ~pflicht *f* службена (и. званична) дужност; ~pflichtig *a*, ~pflichtige(r) *m* који је под надлежношћу суда; ~reise *f* службени пут *m*, службено путовање *n*; ~richter *m* судија првостепеног суда; ~sässig {~зџџх} *a* под надлежношћу првостепеног суда; ~schreiber *m* писар; ~siegel *n* службени печат *m*; ~stube *f* судница; ~stunden *f pl.* радно време *n*; ~tag *m* дан седнице, дан заседања; ~tätigkeit *f* службовање *n*, дејство *n*; in ~tätigkeit sein бити у служби (и. у дејству); ~tracht *f* службена ношња, званично одело *n*; ~vergehen *n* повреда *f* (и. прекршење) дужности; ~verrichtung *f* вршење *n* дужности; ~verschwiegenheit *f* службена ћутљивост, непроливетност у службовању; ~verwaltung *f* управљање *n*, управа; ~verweser *m* заменик, заступник; ~vogt *m* намежник, начелник, поглавар; ~vogtei' *f* намежништво *n*, начелништво *n*, поглаварство *n*; ~vorsteher *m* старешина; ~zimmer *n* канцеларија *f*.

A'mu Da'rja {аму дџрџа} *m 8b* Аму-Дарја. Amule'tt {амулет} [фр., лат.] *n 2g* амајлија *f*, запис *m*.

amüsie'ren {амузирун} [фр.] *tr.* (и sich ~) забављати (се). [пак *m*.]

Amy'lum {амулум} [гр.] *n 6i* скроб *m*, шти-*f* ап {ан} [свн. ана, гр. ана] *I prp.* 1. (са *dat.* на питање где? са *acc.* на питање куда?) 1. на; ~der Tür, am (= an dem) Fenster stehen стајати на вратима, на прозору; dies liegt mir am Herzen то ми лежи на срцу. 2. на; крај, поред; ~ einem Orte bleiben, wohnen на неком месту остати, становати; sie saß ~ meiner Seite она сеђаше покрај (и. поред) мене; ich habe eine Bitte an Sie имам да Вас замолим за нешто; der Brief ist an Sie писмо је за Вас; an der Landstraße крај пута, поред друма; Frankfurt an der Oder Франкфурт на Одри; an verschiedenen Punkten на разним тачкама; et. an die Wand stellen, sich an die Wand lehnen метнути што на зид, наслонити се на зид; an j-n herantreten

приступити коме, приближавати се коме; Prediger an der Frauenkirche проповедник у Богородичиној цркви; es ist nichts als Haut und Knochen an ihm он је сама кожа и кост, *fam.* истерао му лој кости; er hatte die Gewohnheit an sich имао је обичај (и. навику).

3. означава део (тела) на који се односи особина или радња: у, *gen.*, *abl.*; за; breit ~ den Schultern широк у плећима, широких плећа; ~ der Brust entblößt голих груди, голих прсију, разголићених груди; an et. reich богат чим; e-n am Arm, ~ den Haaren fassen ухватити кога за руку, за косу; ~ Leib und Seele krank болестан и телом и душом. 4. на питање када? am Abend увече; am Morgen ујутру; ~ einem schönen Maitage једнога лепога мајскога дана; der Tag, an welchem... дан којег... 5. на питање одакле? због чега? од чега? an seinen Wunden sterben умрети од рана; sich ~ et. krank essen прејести се од чега, разболети се једући што. 6. уз предмет, те ваља тражити код глагола, именица, на пр. es fehlt mir ~ Geld немам новаца; ~ e-m zu Mörder werden постати чији убица. 7. приближност, неодређеност: на, око; ~ hundred Wagen на сто кола, око сто кола. 8. изрази: es ist an dem истина је; es ist nichts an der Nachricht нема ништа од те вести, вест је неистинита; ich weiß, was an der Geschichte ist знам ја шта је ту; es ist nichts ~ ihm он није богзна шта; die Schuld liegt ~ ihm кривица је до њега; *fig.* an sich halten полагати на се (и. на себе); an und für sich по себи; soviel an mir ist колико до мене стоји; es (и. die Reihe) ist an mir, zu... на мени је да... (или: на мене је ред да...); das hat er so an sich он има ту ману, то је његово; ich habe an zweien genug доста су ми два (и. двојица, две, двоје); was Sie an Kleidung haben шта имате од одела. II *adv.* 1. von... an од...; von diesem Tage an од овога дана. 2. *ell.* (Mund) an (gesetzt)! принесимо чашу устима!; X (schlagt) an! на нишан!; mir an! mir steht's an па нека, толико ми је.

...a'n 1. (= hinan), уз, к(а), на пр. bergan {беркан} узбрдо, stroman {штрџман} узводу.

2. v. neben, oben, unten *an*.

a'n... предметак у слож. са *v* увек раздвојан; у слож. на њему висок нагласак, на пр. a'n|brechen {ан|брехн}, A'n|bruch {ан|брух}; *orr.* ab..., aus...; означава: 1. почетак; anfaulen натрулити, почети трулити; 2. приближавање; anfliegen долетати, долетети; 3. причвршћивање, прикачавање; anklammern утврдити скобом, причврстити спојом; anpähen пришити, пришивати; 4. додир са телом; anhaben имати на себи; anziehen обући; 5. правац; anspeien плунути (на); 6. удар о, ударање о; anschlagen ап ударати о, ударити о; gegen et. anlaufen натрчати на што; 7. прираштај; anlaufen попети се, пети се; надути се.

Anabapti'smus {анабаптизмус} [гр.] *m 6g rl.* анабаптизам, учење о поновном крштењу

Anabapti'st {анабаптист} [гр.] *m* 3a *gl.* анабаптиста, присталица поновног крштења.
Anachoret {анахорет} [гр.] *m* 3a анахорет, пустиник, пустињак, испосник.
Anachroni'smus {анакронизмус} [гр.] *m* 6g анахронизам (погрешка у рачунању времена, датума, догађаја; заосталост, застарелост).
Anagra'mm {анаграм} [гр.] *n* 2g анаграм (реч направљена премештањем слова друге речи различног значења).
a'n|ähneln, a'n|ähnlichen *tr.* (на)чинити сличним (*dat.*: са), начинити налик (*dat.*: на).
Anakolu'th {анаколут} [гр.] *n* 2g, **Anakoluthie'** {анаколута} *f* 6f безвезност *f*, неповезаност *f*. [амерички удав.]
Anako'nda {анаконда} *f* 6i анаконда, јужно-) **Ana'kreon** {анакреон} *m* Анакреон.
analo'g {аналог} ~isch {аналогич} [гр.] *a* аналог, сличан, подобан. [ност, подобност.]
Analogie' {аналогич} [гр.] *f* 6f аналогича, слич-) **Analphabe't** {аналфабет} [гр.] *m* 3a неписмен(и).
Analy'se {анализе} [гр.] *f* 3b анализа, рашчлањавање *n*, растављање *n*, разглабање *n*, различивање *n*.
analyse'i'bar {анализирбар} различљив, растављив, рашчлањив, разглобљив.
analyse'ren {анализирен} [гр.] *tr.* 15g анализати, разлучи(ва)ти, рашчлајити, њавати.
Ana'lysis {анализис} *f* 6g = Analyse.
Analy'tik {аналитик} [гр.] *f* 3b аналитика.
Analy'tiker {аналитикер} [гр.] *m* 2l аналитичар.
analy'tisch {аналитич} [гр.] *a* аналитичан, *adv.* аналитички, аналитично. [ност.]
Anämie' {анеми} [гр.] *f* 6f анемија, малокрв-) **A'nnas** {ананас} [браз.] *f* *inv.* и 2i ананас *m*.
A'nnas... ~eis *n* сладолед *m* од ананаса; ~erdbeere *f* ананасна јагода; ~vogel *m* колибри.
Anani'as {ананијас} [јевр.] *m* 8c *bibl.* Ананије.
a'n|ankern *tr.* 1. ~ укотвити, усидрити, укотвљавати. 2. ~ учврстити, шћивати скобама.
Anapä'st {анапест} [гр.] *m* 2g *met.* анапест (~ —). [пестски.]
anapä'stisch {анапестич} [гр.] *a* *met.* ана-) **Ana'pher** {анафора} [гр.] *f* 3d. **Ana'phora** {анафора} *f* *inv.*, *gh.* анафора.
Anarchie' {анархи} [гр.] *f* 6f анархија, безвлашће *n*, безакоње *n*.
ana'rchisch {анархич} *a* анархистички.
Anarchi'smus {анархизмус} *m* 6g б. *pl.* = Anarchie.
Anarchi'st {анархист} *m* 3a анархиста.
a'n|arten *I* *tr.* изједначити, -авати, претворити, -арати у чију суштину (и. у чије биће). II *intr.* (s), *sich* ~ изједначити се, -авати се (*dat.*, *acc.*: са), примити, -ати у се, прејћи, -лазити у чију суштину. III ~d, **a'n|geartet** *part.* и *a* урођен. IV **A'n|artung** *f* 3b изједначавање *n*, примање у се, прелажење у суштину чију.
a'n|äsen, a'n|äBen *tr.* = aasen II, 1.
Anasta'sia {анастазиа} [гр.] *f* 8b Анастасија.
Anasta'sius {анастазис} *m* 8c Анастас.
Anästhesie' {анестези} [гр.] *f* 3i анестезија, неосетљивост

Anathe'm {анатем} [гр.] *n* 2g, **Ana'thema** {анатема} *n* 6i (*pl.* и **Anathemata** {анатемата}) анатема, проклетство, искључење из цркве.
a'n|atmen *tr.* = anhauchen. [лија *f*.]
Anato'lien {анатолчи} [гр.] *n* 8g ● Анадо-) **Anato'm** {анатом} [гр.] *m* 3a анатом.
Anatomie' {анатоми} [гр.] *f* 6f 1. анатомија; vergleichende ~ упоредна анатомија. 2. анатомска дворница (и. дворана).
Anato'miker {анатомикер} [гр.] *m* 2l = Anatom.
anato'misch {анатомич} *a* анатомски.
a'n|ätzen *tr.* 1. = aasen II, 1. 2. нагризати (he-запом), о-, на|једати.
a'n|äugeln *tr.* мило погледати.
Anaxa'goras {анаксагорас} [гр.] *m* 8c Анаксагора (грчки филозоф 500—428 пр. Хр).
Anaxima'nder *m* Анаксимандар (гр. филозоф).
Anaxi'menes *m* Анаксимен (гр. филозоф).
a'n|backen *I* *tr.* 1. у-, с|лепити, у-, с|лепљивати. 2. пропећи. II *intr.* (h, s) у-, с|лепити се, у-, с|лепљивати се.
a'n|bahnen *I* *tr.* проби(ја)ти пут, прокрчи(ва)ти пут, утрти (и. утирати) пут (и *fig.*). II **A'n|bahnung** *f* пробијање *n* пута, крчење *n* пута, утирање *n* пута. [се у грудвама.]
a'n|ballen: sich ~ угрудва(ва)ти се, хватати)
a'n|bandeln, a'n|bändeln *intr.* 15 *f* ашиковати, забављати се, удварати се; заметати кавгу.
a'n|bannen *tr.* 1. као опчињена (и. омађијана) приковати (ан *dat.* за). 2. чинима проузроковати.
A'n|bau *m* 2g 1. ~ обделавање *n*, обрађивање *n* гајење *n* *fig.* обрада *f*. 2. дозиђивање *n*, дограђивање *n*; дограда *f*, дозидано. 3. насељавање *n*, насељење *n*; насеље *n*.
a'n|baubar *a* обрадљив, подесан за обделавање, зиратан, насељив, који је за насељавање.
a'n|bauen *I* *tr.* 1. ~ обделавати, обрађивати (и *fig.*), обрадити; гајити. 2. доградити, -ђивати, дози|дати, -ђивати. II *sich* ~ насељити се, -љавати се. III **A'n|bauen** *n* = Anbau.
A'n|bauer *m* 1. крчилац. 2. насељеник.
a'n|befehlen *I* *tr.* наре|дити, -ђивати. 2. препоручи(ва)ти. II **A'n|befehl** *f* 1. наредба. 2. Empfehlung.
A'n|beginn *m* почетак; von ~ ап отпочетка, испочетка. [дати са себе.]
a'n|behalten *tr.* задржати (на себи), не ски-) **a'n|bei'** {анбџ} *adv.* у прилогу, прикључено.
a'n|beginnen почети, почињати.
a'n|beißen *I* *tr.* загри|сти, -зати; ујести. II *sich* ~ ухватити се зубима за. III *intr.* (h) 1. презалогжити, прихватити се. 2. а) загристи, дирати (удцу); б) *fig.* загристи, -зати; в) *fig.* прогутати удцу. IV **A'n|beißen** *n*: sie ist zum Anbeißen schön лепа је да је поједеш.
a'n|belangen *tr.* *imp. insep.* тицати се; was... anbelangt што се... *gen.* тиче; was mich anbelangt што се мене тиче.
a'n|belfern *fam.* *tr.* е-п ~ кевтати на кога, сиктати на кога.
a'n|bellen *I* *intr.* (h) 1. залајати. 2. der Hund kommt angebellt пас долази лајући. II *tr.* j-n ~ (за)лајати на кога (и *fig.*). III *sich* (einander)

~ recipr. лајати један на другог, једно на друго.

a'n|bequemen *tr.* (и *sich* ~) подесити (се), удесити (се), подешавати (се), удешавати (се), прилагодити се, прилагођавати (се).

a'n|beraumen *I tr.* 15a одредити, -ђивати, заказ(ив)ати, утврдити, -ђивати. **II a'n|beraumt** *p. p.* и *a* заказан, утврђен, одређен. **III A'n|beraumung** *f* одређивање *n*, утврђивање *n*,

a'n|bereg *a* 5, (с)поменут. [заказивање *n*.]

a'n|beten *I tr.* и *intr.* (h) *j-n* ~, vor *e-m*, gegen *e-n*, *e-m* ~ обожавајући кога (и *fig.*). **II A'n|betung** *f* обожавање *n* [ватељка,]

A'n|beter *m* 2l обожавалац, ~in *f* 3с обожа-
A'n|betracht *m*, **A'n|betreff** *m* 1. као *adv.* in ~ seiner Lage обзиром на његов положај;

in ~, daß... имајући у виду да...

a'n|betreffen *tr. imp. insep.* = anbejagen; was... *acc.* anbetrifft што се тиче... *gen.*

a'n|betteln *tr.* 1. *j-n* ~ прићи (и. прилазити) коме просећи, салетати просећи; in diesem Lande wird man bei jedem Schritt angebetelt у овој земљи на сваком кораку вам прилазе да просе. **II sich** ~ улагати се мољакајући. [за обожавање.]

a'n|betungs|würdig *a* достојан обожавања, **A'n|biedern**: *sich* ~ прикачити се, пришљамчити се; **A'n|biederung** *f* прикачивање *n*, пришљамчивање *n*.

a'n|biegen *I tr.* 1. (opp. abbiegen) пресавити, савијањем приближити. 2. приложити, прилагати, придодати; **a'n|gebogen** приложен, у прилогу. **II A'n|biegung** *f* додавање *n*, додавање *n*, прилагање *n*.

a'n|bieten *I intr.* (h) почети надметање, први понудити. **II tr. (и *sich* ~) нудити (се), понудити (се). **III a'n|geboten** *p. p.* и *a* писмо. **IV A'n|bietung** *f* нуђење *n*; понуда; предлог *m*.**

A'n|bieter *m* 2l понуђач; први надметач; ~in {~*in*} *f* 3с понуђачица; прва надметачица.

a'n|bilden *I tr.* 1. образовањем да(вати); *sich* (dat.) et. ~ образовањем што стећи. 2. при-
да(вати), начинити. 3. начинити налик. 4. гра-
диги, изграђивати. **II A'n|bildung** *f* аналогија.

a'n|binden *I tr.* 1. (opp. abbinden) an et. (dat. и *acc.*) ~ привез(ив)ати, вез(ив)ати за што; an Pfähle ~ вез(ив)ати, везати, привезати (и. привезивати) за притке, причати, тачкати; ~ (за)курталити, (при)везати (за обалу). 2. *fig.* *j-m* et. ~ насамарити кога чим, насукати кога на што; *fam.* einen Bären ~ задужити се. 3. ein Buch einem andern ~ повезати једну књигу с другом, заједно увезати; ein Verhältnis ~ ступити у везу. 4. *e-n* ~: а) дари-
вати кога, донети коме поклон; б) везати кога (да се поклоном откупи). 5. (opp. abbinden) одграјити. **II intr. (h) 1. mit *j-m* ~ ступити -ати у везу с ким; заматати кавгу, заподевати се; подухватити се с ким, ухва-
тити се с ким у коштак; ✕ mit dem Feinde ~ пипати непријатеља, непријатељску снагу. 2. додирнути противников мац. **III a'n|gebunden** *part. p. a* 1. у знач. *inf.* 2. *fig.* kurz angebunden прек, на крај срца, накриво наса-**

ђен, прзница; er ist kurz angebunden нема код њега многог цифрања, нема код њега цили-мили (и. шест пет) **IV A'n|bindenn** (при)-везивање.

A'n|biß *m* 1. загризање *n*. 2. загризак, угри-
зак, ујед. 3. ваб, мамац, мека *f*. 4. = Imbiß.

a'n|blaken *tr.* огаравити, гаравити, почадити.

a'n|blasen *tr.* 1. *j-n*, et. ~ дувати (и. духну-
ти) на кога, на што; das Feuer ~ дувати у ватру; распири(ва)ти (и *fig.*), спопасти, о-
бузети; die Zahnschmerzen sind mir wie an-
geblasen спопаде ме зубобоља изнебуха. 2. ein Horn ~ духнути (и. свирнути) у рог; *e-n* Top ~ засвирати, свирнути, духнути тон; *j-n* ~ дочекати кога уз звуке трубе; објавити свирањем у трубу; angeblasen kommen до-
лазити свирајући, доћи дувајући у рог.

a'n|blatten *I tr.* спојити, спајати. **II A'n|blat-
tung** *f* спајање.

a'n|blecken *fam. tr.* (ис)кезити зубе на.

a'n|bleiben *intr.* (s) остати на.

A'n|blick *m* 1. поглед. 2. поглед, изглед; при-
зор; auf den ersten ~ на први поглед.

a'n|blicken *tr.* погледати.

a'n|blinken *tr.* 1. c(и)јати на. 2. = anblinze(l)n.

a'n|blinze(l)n *tr.* жмиркати на, чкиљити на, гледати чкиљећи. [ти очима.]

a'n|blitzen *tr.* стрељати погледом, устрели-
a'n|blöken *tr.* блејати на.

a'n|bohren *I tr.* 1. почети бушити, на повр-
шини избушити, почети вртети. 2. пробу-
шити, провртети, отворити бушењем; = ein Schiff ~ пробушити лађу. **II A'n|bohren** *n*, **A'n|bohrung** *f* бушење, ерђење.

a'n|bolzen *tr.* 15e заворњем (и. заворњима) спојити (и. спајати), заклнчити, клинови-
a'n|borden *tr.* = entern. [ма спојити.]

a'n|borgen *tr.* 1. узајмити (dat. од). 2. *e-n* ~ тражити од кога на зајам.

A'n|bot *n* 1. прва понуда *f* при надметању; понуђена цена. 2. понуда *f*. [до краја.]

a'n|brassen *tr.* праћати; scharf ~ праћати

a'n|braten *I tr.* почети пећи, пропећи; *e-m* et. ~ запећи коме што. **II intr. (s) запећи се.**

a'n|brausen *intr.* (s) angebraust kommen доху-
јати, дохучати.

a'n|brechen *I tr.* начети, -ињати; da der Abend nun einmal angebrochen ist пошто је дан на измаку. 2. заломити, -амати. **II intr. (s) 1. свитати, сванути, пуцати; der Tag bricht an свиће (се), свањива (се); mit dem ~den Tage у свануће, у расвитак, у зору; die Nacht bricht an ноћ се спушта. 2. почети кварити се, почињати кварити се; das Obst bricht an воће почиње да се квари; a'ngebrochen = anbrüchig. **III A'n|brechen** *n* der Tageshelle свитање, свануће.**

a'n|brennen *I intr.* (s) 1. за-, упалити се. 2. за-
горе(ва)ти; *fig.* nichts ~ lassen бити на нок-
ту, бити на опрези. **II tr. 1. за-, упалити. 2. нагоре(ва)ти; einen Pfahl ~ колац нагорети, врх коца опалити; Mehl ~ пропржити бра-
шно, пржено брашно додати у. **III a'n|gebrannt** *p. p.* и *a* 1. у знач. *inf.* 2. die Kerze ist schon angebrannt свећа је нагорена (и. начета); an-**

gebrannt schmecken осећати се на загорело, имати укус загорелога; angebrannt riechen миришати на загорено. IV A'n|brennen *n* паљење, за-, у|паљивање; преплануlost *f*; *fam.* dürr zum ~ сув као енгече.

A'n|bringen I *tr.* 16f 1. на-, с|местити, на-, с|мештати; мет|нути, -ати; врћи; (по)ставити, (по)стављати; удомити, удати; ich kann die Schuhe nicht ~ не могу да обујем ципеле; gut angebracht добро метнут (и. намештен), *fig.* пристао. 2. (по)трошити, сместити; уре-з(ив)ати; прода(ва)ти, протур|ити, -ати *fam.* салаберисати; *fig.* seine Ware gut ~ умети протурати своју робу. 3. метнути, направити, начинити. 4. изн|ети, -осити, изл|ожити, -агати; überall ~ потезати, сваком приликом употребљавати; ein Wort ~ рећи. 5. bei Gericht ~ пријавити суду, оптужи(ва)ти код суда; seine Klage vor dem Richter ~ подн|ети, -осити тужбу суду. 6. доставити, -љати, тужити. II A'n|bringen *n*, A'n|bringung *f* 1. метање, намештање 2. извештај *m*, извешће *n*; исказ *m* (сведока); was ist ihr Anbringen? шта имате Ви да изнесете, да кажете? [аброноша, *fam.* тужибаба.]

A'n|bringer *m* 2l, ~in *f* 3с достављач, -ица, I An|bringerei *f* 3b достављање *n*, ношење *n*, a'n|brinzeln *intr.* мало загорети. [абр|ова.]

A'n|bruch *m* 1. начињање *n*; начетак; почетак; квасац (Римљанима 11, 16). 2. ~ des Tages освит, освитац, расвит, расвитац, свануће *n*, свитање *n*; beim ~ der Nacht кад се спушта ноћ, у сумрак. 3. натруlost *f*, трулеж. 4. ✕ појава руде, помол руде; einen ~ machen пронаћи руду (и. жицу). 5. прелом. a'n|brüchig [ан|бручиг] *a* натруо, нагнио, начет (и *fig.*), убијен, изубијан; ~ werden натрулети, почети се кварити, начети се; ~er Zahn покварен зуб.

A'n|brüchigkeit [ан|бручигејт] *f* 3b натруlost, нагниlost, убијеност, изубијаност; поквареност. a'n|brühen I *tr.* попарити. II A'n|brühen *n* попаривање, парење.

a'n|brüllen *tr.* 1. рикати на, рикнути на. 2. j-n ~ (за)грмети на кога, брецати се на кога.

a'n|brummen *tr.* j-n ~ (за)мумлати на кога, гунђати на кога. [бупнути у.]

a'n|bummsen *pop.*, a'n|bumpern *jn.* *intr.* (h) I a'n|brüten *tr.* почети лећи, седети да излеже; angebrütetes Ei мућак. [Енејин.]

Anchi'ses {ан|хизџес} *m* 8с *myth.* Анхиз (отац) Ancho'vis {ан|шовис} *f* *inv.* в. Anschove.

Anciennität {ан|сиенитет} [фр.] *f* 3b = Dienst- Anco'na в. Ancona. [alter старешинство.]

A'n|dacht {анд|ахт} [(an)denken] *f* 3b 1. преданост; mit ~ предано; Mangel an ~ расејаност. 2. преданост Богу; молитва; seine ~ halten молити се, читати молитву; богомољство *n*, вајна побожност. 3. беседа.

An|dächtelei {анд|ехт|леј} *f* 3b лажна побожност, богомољство *n*.

a'n|dächtig {анд|ехт|их} I a 1. побожан; богомољачки. 2. *fig.* предан, пажљив; meine ~en Zuhörer! драга моја браћо! II *adv.* 1. побожно; богомољачки. 2. предано, пажљиво;

во; ~ zuhören предано, пажљиво слушати: II A'n|dächtige(r) {анд|ехт|их|е(р)} *s* богомољцац, богомољка. [3с лицемер, -ка.]

A'n|dächtler {анд|ехт|хл|ер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* I

A'n|dachts..., a'n|dachts... {анд|ахтс-} ~buch молитвеник *m*, ~los *a* без преданости, без побожности; ~stunde *f* час *m* молитве; ~übungen *f* *pl.* духовна вежбања *n* *pl.* ~voll *a* побожан, *adv.* побожно.

Andalu'sien {андалузи|ен} *n* 8g ② Андалузија *f*.

Andalu'sier {андалузи|ер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с Андалужанин, Андалужанка.

andalu'sisch {андалузиш} *a* андалуски.

a'n|dämmen *tr.* загатити, загаћивати.

a'n|dämmern *intr.* (s) свитати.

a'n|dampfen I *intr.* (s) 1. пушити се, испаравати, дизати се у облику паре. 2. ange-dampft kommen стићи (пуном паром). II *tr.* *fam.* j-n ~ пушити (се) на кога; sich (dat.) e-e Zigarre ~ зачуриати цигару.

anda'nte *n* {анд|анте} [ит.] ~ *adv.* и Anda'nte *n* бi анданте, лагано. [ti'no *n* бi андантино.]

andanti'no {андантино} [ит.] ~ *adv.* и Andan- I

a'n|dauern I *intr.* (h) (по)трајати, престаном трајати. II ~d 1. *a* трајан, непрестан. 2. *adv.* трајно, непрестано. III A'n|dauern *n* трајање, сталност *f*.

an de'm {анд|ем} *adv.* = an dem. [Анди *m* рh.]

A'nden {анд|ен} [перуански = исток] *f* *pl.* ② I

a'n|denken I *intr.* (h) 1. denk' (mai) an! помисли (само)! замисли! 2. (по)мислити на, сећати се (*gen.*); ~d = eingedenk. II A'n|denken *n* 2l успомена *f*, спомен *m*, сећање; zum Andenken an (*acc.*). a) у спомен (*dat.*) за успомену на (*acc.*) b) за сећање на; in gutem Andenken bei j-m stehen остати у доброј успомени код кога.

a'nder {анд|ер} [свн. andar] *a* 1. други; ~e Bücher друге књиге; sein Bruder ist ein ganz ~er Mann брат му је сасвим други човек; ~e Leute други људи; ich bin ganz ~er Meinung ја сам сасвим другога мишљења. 2. einmal über das ~e неколико пута једно за другим; e-n Tag um den ~n свака два дана; am ~n Tage сутрадан; ein ~es Hemd anziehen обући другу кошуљу, пресвући кошуљу; ~er Ansicht, ~n Sinnes werden променити мишљење; er macht eine Dummheit über die ~e он прави глупости једну за другом; es vergeht ein Jahr um das ~e пролази година за годином, нижу се године; ein Eilbote nach dem ~en гласник за гласником; wer sich auf ~e verläßt, ist verlassen у се и у своје кљусе: туђа рука свраб не чеше; unter ~em између осталога; ~e Zeile нов ред; zum ~n (тј. Male)! други пут! први и други пут!

a'nder|artig *a* друге врсте (*gen.*). [љив.]

ä'nderbar {енд|ербар} *a* изменљив, промен-

a'ndere(r) {анд|ер(р)}, a'ndre(r) {андр(р)} *s* други, друга; ich liebe eine andere волим другу; jetzt ist der andere dran! други је на реду; das machen Sie anderen weiß F другом Ви то!; unter einem anderen befehligen заповедати под другим, као други запо-

ведник; einer um den anderen један за другим, редом; sie sind einer wie der andere један вреди колико и други, један као и други. **a'nder(e)s** {*āndr'(*)c*}, **a'ndre(s)** {*āndr'(*)c*} *n* друго; nichts anderes ништа друго; ништа више; das ist et. anderes то је нешто друго; eins ins andere gerechnet једно на друго (рачунато); und noch vieles andere и још много што шта; was Ihr sagt, ist nichts anderes als... што Ви кажете није ништа друго до...; das andere bekümmert mich nicht друго ме се не тиче, за друго не хајем; *prv.* ein anderes ist Versprechen, ein anderes Halten једно је обехати, а друго је испунити.

andererseits {*āndr'p|zēts*} = anderseits.

anderlei {*āndr'lei*} *a inv.* — anderartig.

a'ndermalig {*āndr'malīx*} *a* (који долази, који се јавља, који је уређен, учињен) по други пут. **a'ndern** {*ēndr'n*} *1sf I tr.* мењати; променити; измењити, -њивати; преиначи(ва)ти; das ändert die Sache то мења ствар, тим се ствар мења; das ändert meine Ansicht nicht то не мења моје мишљење, моје мишљење се не мења због тога; ich habe meine gute (schlechte) Meinung über ihn geändert ја сам променио своје добро (рђаво) мишљење о њему. **II intr. (h)** и sich ~ мењати се; променити се; er hat sich sehr geändert он се јако променио; die Preise ändern sich цене се мењају; die Zeiten ~ sich времена се мењају; die Sache kann sich ~ ствар се може изменити; daran läßt sich nichts ~ ту се не може (и. нема) шта изменити; *prv.* geschehene Dinge sind nicht zu ~ што је било не поврати се; што је било било. **III Ändern n v.** Änderung.

a'ndern... {*āndr'n-*} ~falls: *a*) иначе, ако не; *b*) у противном случају; ~teils *adv.* с друге стране.

a'nderorts {*āndr'orts*} *adv.* — anderwärts.

a'nders {*āndr's*} [срвн.] *adv.* 1. друкче, друкчије, другачије, другојачије, другојаче, ино; er ist (nicht) ~, als er aussieht он (ни)је друкчи него што изгледа; er wird sein Lebtage nicht ~ такав ће се и подерати; mit dieser Sache ist es nicht ~ с овом ствари не стоји друкче; es wird noch ganz ~ kommen биће и другога чега; wie war das doch sonst ganz ~! (та) како је друкче било! како се изменило!; ~ machen предругојачити, предругојачивати; ~ werden променити се, друкчи постати; er tut es nun einmal nicht ~ такав ти је он, па шта ћеш, па шта ћемо; das ist nun einmal nicht ~ тако му је то (па шта ћеш, па шта ћемо); es ist nicht ~ није наино, није друге, тако је као што кажем; er redet ~ und handelt ~ он једно збори, а друго твори; sich ~ besinnen предомислити се; ich konnte nicht ~, ich mußte weinen не могах наино, могадох плакати; не могах да не плачем. 2. иначе. 3. неко други; irgend j. ~ који год, ма ко; niemand ~ als er нико други до он; nirgend ~ нигде иначе; wer ~ als er? ко други до он? ко друго ако не он? 4. wenn ~ само ако. — B. anderes.

a'nders... {*āndr's-*} ~denkend *a* који друкче мисли, *rl.* расколник.

a'nder... ~seitig = ~weitig; ~seits *adv.* с друге стране (и *fig.*).

A'nders..., a'nders... ~farbig *a* друге боје (*fig.*); ~gläubend, ~gläubig *a rl.* иноверан; ~gläubige(r) *s* иноверац, иноверка; ~wie *adv.* некако друкче, на неки други начин; ~wo *adv.* другде; ~wo *n* алиби; ~wodurch *adv.* друкуд, друкуда, другамо. [дан и по.]

a'ndert halb {*āndr't|halb*} *a inv.* подруг, је-ј

a'ndert|halb... ~fach *a* подругуб, подругуби, подрукструк, који садржи у себи једанпут и по; ~ig {*āndr't|halbāx*} *a* = anderhalbfach; ~jährig *a* од године и по (дана).

Änderung {*ēndr'ung*} *f* 3b мењање *n*; промена; измена; преиначавање *n*.

Änderungs... ~sucht *f* болест мењања, помама за изменама; ~vorschlag *m* амандман, предлог за измену и допуну (закона).

a'nder... ~wärtig *a* други, на другом месту, са других страна; ~wärts, ~weit *adv.* другде, на другом месту, на другом месту, другом (лицу); ~weitig *a.* *a*) ~wärtig, *adv.* = ~wärts, *b*) поновљен.

a'n|deuten I tr. 1. нагове|стити, -штавати. 2. показ(ив)ати. 3. наве|стити, -шћивати, наговештавати. **II sich ~** нагове|стити се, -штавати се; наवेशћивати се. **III ~d p. p.** у знач. *inf.* назначујући, наговештавајући. **IV A'n|deuten n, A'n|deutung f** наговешт|вање, -ење; наговештај *m*. [наговештајем.]

a'ndeutungsweise adv. наговештавајући, с) **a'n|dichten I tr.** 1. j-m et. ~ подмет|ати, -нути, изми|слити, -шљати коме што, припис(ив)ати (неправо) коме што. 2. (и sich ~) прилагодити (се) певајући, прилагођавати (се) пишући песме. **II A'n|dichten n, A'n|dichtung f** подметање, измишљање, (криво) приписивање.

a'n|donnern tr. j-n ~ грмнути (и. загрмети) на кога; wie angedonnert dastehen стајати као громом погођен (и. муњом ошинут).

A'n|dorn m (Marrubium) тетрљан.

Ando'rra {*āndōra*} *n* 8b Андора *f* (република у Пиринејима). [се на.]

a'n|dorren int. (s) сасушити се у, ухватити) **A'n|drang m** 1. навала | налога *f*, тиска *f*. 2. *f* навала *f*.

a'n|drängen tr. (и sich ~) тискати (се), гурати (се), притеснити (ан: уз), навалити.)

a'ndre v. andere. [наваљивати.]

Andre'as {*āndrēas*} [гр.] *m* 8c Андреја; ~fest *n* = ~tag; ~orden *m* орден св. Андреје; ~tag *m* свети Андреја.

a'n|drechseln tr. на стругу израдити (и. начинити); *fam. fig.*: j-m et. ~ утрапити (и. ушљамчити) коме што по скупе паре; wie angedrechselt као саливен(-а,-о).

a'ndrehen tr. 1. (и *abs.*) завртети. 2. = andrechseln. 3. навртети, насукати, наплести; *fig.* j-m et. i. eine Nase ~ насамарити кога.

A'n|dreh kurbel f ручка за паљење.

a'ndrer, a'ndres v. anderer, anderes.

a'ndreschen intr. (h) почети врћи.

a'ndringen I intr. (s) 1. навалити, наваливати, нагнати (auf: на). 2. das Blut dringt gegen den Kopf an крв наваљује у главу.

II tr. и refl. — andrängen.

a'n|dringlich a који наваљује, наметљив; adv. навалице; A'n|dringlichkeit f 3b наваливање n, наметљивост; A'n|dringling m наваливач, наметљивац.

a'n|drohen I tr. 1. j-m (mit) et. ~ (за)претити, при-, по|претити, (за)грозити коме чим. 2. j-p ~ (за)претити, (за)грозити коме. II intr. претити, грозити. III A'n drohen n, A'n|drohung f претња, загрожавање.

Andro'meda {андромеда} f 8b myth., АндроМЕДА (Персејева супруга). [штампу.]

A'n|druck m 1. притисак. 2. ‡ припрема за а'н|drucken tr. на-, до|штампати, на-, до|тискати. [p. p. и a притиснут.]

a'n drücken I tr. притиснути. II a'n gedrückt j

a'n dunkeln intr. (s) потамнети, тамнети.

an du'rch {андурч} adv. — hierdurch.

Ane'as {енеас} m 8c Енеја. [лов спев.]

Ane'id'e {енеида} [Aneas] f 3b Енеида (Верги-)

a'n eifern I tr. ободрити, -авати, потст|аћи, -ицати, потстрекнути, -ивати. II A'n|eiferung f бодрење n, потстрекивање a, потстицање n.

a'n|eignen I tr. 1. присвојити, -ајати; sich (dat.) et. ~: a) присвојити, -ајати (себи), b) примити, прихватити, c) примити у се, асимилувати, d) присвајати што за се, приписивати што себи. 2. (и sich ~) прилаго|дити (се), -ђавати (се), саобра|зити (се), -жавати (се), подесити (се), подешавати (се) (dat.: по); предати (се), предавати (се), посве|тити (се), -ћивати (се). II A'n|eignung f 3b присвајање n: присвојење n; примање n у се.

an|ein|a'nder adv. један (једна, једно) уз другог (другу, друго), један до другога, једно до друго.

Aneina'nder..., aneina'nder... {анейнаиндер...}

~fügen саставити, -љати, спојити, спајати крајеве; ~fügung f састављање n, спајање n.

~grenzen intr. (h) граничити се; ~grenzen n

граничење, додиривање; ~grenzend a сусед-

ни, додирни, (по)гранични; ~hängen tr. обе-

сити (и. вешати) једно уз (и. о) друго; ~han-

gend a приону, који се држи једно уз (и. о) друго; ~kleben: a) tr. слепити, -љивати, ле-

пити једно уз друго; b) intr. (h) (с)лепити се,

бити слепљен једно с другим; ~kleben n ‡

слепљивање; ~nähen tr. заши|вати (једно за

друго); ~nähen n зашивање; ~passen tr. са-

ставити, склопити; ~sprallen intr. (s) судари-

ти се, -ати се, ударити, -ати један о другог;

~sprallen p судар m, сударање, удар m, уда-

рање један о другог; ~reiben n трљање, ри-

бање једно о друго, fig. трвење; ~rücken I tr.

дома|ћи, -кнути, прима|ћи, -кнути, до-, при-

мицати; II intr. (s) дома|ћи се, -кнути се,

прима|ћи се, -кнути се, примицати се; ~rück-

ken p при-, до|мицање; ~schlagen n ударање

једно о друго, чагрљање, звекет m, звекета-

ње; ~schließen tr. при-, с|тегнути, при-, с|те-

зати; ~schweißen n заваривање; ~setzen tr. састав|ити, -љати, склопити, склапати; ~stoß m судар; ~stoßen intr. (s) сударити се, -ати се; ~stoßen n сударање; граничење; ~wachsen intr. (s) срасти, срашћивати; ~wachsen n срашћивање.

Äne'is {енејс} f inv. = Äneide. [чица.]

Anekdo'te {анекдот} [p.] f 3b анедота, при-

Anekdo'ten..., anekto'ten... {анекдотн-}. ‡ ar-

tig u. ‡ haft {анекдотнхџфт} анедотски;

~jäger m, ~liebhaber m. a) скупљач при-

ч(и)а, причало, b) збирка прич(и)а; ~samm-

lung f збирка прич(и)а.

anekdo'tisch {анекдотш} a — anekdotenartig.

a'n|ekeln tr. 1. et. ekelt mich (и: mir) an, es

ekelt mich (и: mir) vor et. (dat.) an, ich

werde (и: fühle mich) von et. (dat.) ange-

ekelt гадим се чега, гади ми се на што;

das Öl ekelt mich an гади ми се на сеитин;

dieses Buch ekelt mich an ова ми је књига од-

вратна. 2. ich ekle et. an гади ми се на што.

Anemo'ne {анемон} [rp.] f 3b аса, шукун-

дед m, дреманеда m, дремнидеда m.

anemo'nen|farbig a боје сасе.

a'n|empfehlen I tr. препоручи|вати. II A'n|emp-

fehlung f препоручивање n.

a'n|empfinden intr., sich ~ (у) својим осећа-

њима прии, прилазити, привити се; A'n|

empfinder m ~in f који, која (у) својим осе-

ћањима није самостал|ан-, на, човек, жена без

својих утисака (и. погледа); A'n|empfindung f

способност примања у се осећања и погле-

A'n|erbe m главни наследник. [да другога.]

a'n|erben I tr. преда(ва)ти наслеђем (и. у на-

слеђе); et. angeerbt haben наследити што,

добити што у наслеђе; angeerbt наслеђен,

урођен. II intr. (s) et. erbt mir an то сам

наследио, то сам добио у наслеђе.

a'n|erbieten I tr. = anbieten. II A'n|erbieten

n, A'n|erbiutung f понуда f.

a'n|erkannt v. anerkennen; ~er|maßen {ән-

ерманс|рмәсн} adv. као што је опште при-

знато, по општем признању.

A'n|erkanntheit f 3b општа признатост.

a'n|erkennbar a који се може признати, за

признање.

a'n|erkennen I tr. 1. призна(ва)ти; ein Kind (als

das seinige) ~ призна(ва)ти дете (за своје);

gesetzlich ~ узако|нити, -њавати, усинити; et.

als zur Kompetenz j-s gehörig ~ коме што у

надлежност упутити, као надлежном упу-

ћивати, послати. 2. признавати, ценити. II

~d p.pr. и a који признаје, који цени; ‡, ко-

јим се признаје, ...признања (gen.) III a'n|er-

kannt p.p. и a опште признат.

a'n|erkennens|wert {әнеркеннс|верт} a који

заслужује признање, вредан (и. достојан)

признања.

A'n|erkenntnis f и n v. Anerkennung.

A'n|erkennung f 1. призна(ва)ње n. 2. gesetz-

liche ~ узакоњ|ење, -ивање n, усињење n; ge-

richtliche ~ потврда. 3. признање n, цеђење n.

A'n|erkennung..., a'n|erkenntnis...: ...призна-

ња (gen.). ~schreiben n писмо признања;

~würdig a = anerkennenswert.

Aneroid barometer {анероид-} [гр] *n* — анероид *m*, метални барометар без ваздуха.
a'n|erschaffen *I tr.* стварајући да(ва)ти. *II pr. p.* и *a* самоникао, првобитан.

a'n|erziehen *tr.* *j-m et.* ~ васпитањем (и. узгајањем) да(ва)ти, усадити.

a'n|essen *fam. tr.* *sich (dat.)* einen Bauch ~ пустити трбух од (силног) јела, нагојити

a'n|fächeln *tr.* пирити -кати на. {трбух.}

a'n|fachen *tr.* распири|ти, -вати, потпири(ва)ти, подјари(ва)ти (и *fig.*).

a'n|fädeln *tr.* (на)низати, *fig.* заподел|нути, -вати.

a'n|fahen = anfangen.

a'n|fahrbar *a* приступачан (за кола, за бродове), којим се може возити, пловити.

a'n|fahren *I tr.* 1. навести (*praes.* навезем), довести (*praes.* довозем), на-, до|возити, на|јети -осити колима. 2. *fig.* из-, о|брецнути се на, из-, о|брецивати се на; was willst du?

fuhr er mich an шта хоћеш? обречну се он на ме(не). *II intr. (s)* 1. ~, angefahren kommen довести се, довозити се; bei *j-m* ~ сићи (и. свратити) код кога; ~ приста(ја)ти, додир|нути, -ивати. 2. ✕ у рудник сићи, -лазити, спу|стити се, -штати се. 3. (*s* и *h*) der Wagen ist auf *e-n* Stein angefahren кола су ударила на (и. о) камен; der Fuhrmann hat angefahren

кочијаш је ударио колима, закахио кола. 4. *fig.* übel ~ = übel anlaufen. *III A'n|fahren*

n1. довожење, довоз *m*, доношење колима. 2. на-, из-, о|брецивање. {спуштање.}

A'n|fahr|schacht *m* ✕ окно *p* за силазак, за

A'n|fabrt *f* 1. ✕ силажење *n*, силазак *m*, спуштање *n* у рудник. 2. пристајалиште *n*, прилаз *m*; leichte ~ лак прилаз(ак). 3. прилажење *n*, пристајање *n*.

A'n|fahr weg *m* прилаз.

A'n|fall *m* 1. напад, нападај. 2. ✕ падање *n*, спуштање *n* (птица); падалиште *n*, место где се птице спуштају. 3. припадање *n* (наслеђе); припали део. 4. Anfälle *pl.* приходи. 5. ✕ почетак, зачетак.

a'n|fallen *I intr. (s)* 1. напад|дати, -сти (снер). 2. припа|сти, -дати, пасти у део. 3. ✕ пасти, падати, спу|стити се, -штати се. *II tr.* 1. напад|сти, -дати; спопа|сти, -дати; ухватити, хватати, сна|ћи, -лазити. 2. ✕ Fährte ~ терати трагом.

A'n|falls... {ан|фалс-}. ~geld *n* преносни трошкови *m pl.*; ~recht *n* право наследства.

A'n|fang *m* (*opp.* Ende) 1. почетак; Anfänge *pl.* ✕ основе, начела; im ~е, zu ~ упочетку, спочетка; diese Sache befindet sich noch in den Anfängen ова ствар је тек започета; einem Übel von ~ an steuern предупреджвати зло од самог почетка; von ~ bis zu Ende од почетка до краја; zu ~ des Buches у почетку књиге; den ~ (mit et.) machen отпочети, -ињати, започети, -ињати (чиме); *s-n* ~ nehmen почети, -ињати; ~ der Schule почетак школе, полазак у школу; es ist doch wenigstens ein ~ gemacht бар се отпочело (и. започело); *prv.* aller ~ ist schwer сваки је почетак тежак. 2. = Anfall 5.

a'n|fangen *I tr., Intr. (h), imp., refl.* 1. почети,

започети, почињати, за-, от|почињати; mit et. ~ за-, отпочети чим, што; es fängt mich an zu hungern почињем да осећам глад; es fängt an, wieder stärker zu regnen отпочела је јача киша; damit muß wieder ganz von vorn angefangen werden то се мора испочетка почети; er fängt an zu genesen он почиње да оздравља, он се опоравља; von et. zu sprechen ~ почети разговор о чему; „ja“, fing er wieder an да, прихвати он; er hat klein angefangen почео је (с) малим; angefangen! хајде(мо)! на посао! 2. einen Prozeß ~ повести парницу; Hader (Händel, Streit) заметнути (и. заврши, заметати, заподел|нути, -вати) кавгу (распу); ein Geschäft ~ отпочети (и. основати) радњу; es ist mit ihm nichts anzufangen с њим се не може ништа (урадити); nun fängt der an (zu...) а сад он почиње (да...); fangen Sie schon wieder an? шта опет (почињете)?; wenn ich einmal anfangen почнем ли (једном); er hat es recht angefangen добро је започео; wie ~? како да се (у)ради?; ich weiß nicht, was ich ~ soll не знам шта да радим; wenn Sie so ~, so ist gleich alles aus ако Ви тако мислите, онда је све свршено; was fangen wir mit... an? шта ћемо са...?; *prv.* wer viel anfängt, endet wenig ко много започиње, мало сврши. 3. у немачком. *inf. praes.* са *zu*, у *спрском:* *inf.* са *pref.* за..., *про...*; на *pr.* zu tanzen ~ заиграти, zu reifen ~ зарудети; zu sprechen ~ проговорити.

A'n|fänger {ан|фен-р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с почетник, -ца; заподевалац (свађе).

a'n|fänglich {ан|фен-г} *I a* почетни, почетнички, првобитан. *II adv.* = anfangs.

a'n|fangs {ан|фан-с} *adv.* у почетку, спочетка, отпочетка.

A'n|fangs... {~}: почетни: ~buch *stabe m* почетно слово *n*; ~geschwindigkeit *f* ✕ почетна брзина; ~grund *m*, ~gründe *pl.* основе *f pl.*, елементи; ~punkt *m* полазна тачка, полазиште *n*, иницијална тачка; ~unterricht *m* основна настава *f*; ~zeile *f* ✕ почетни ред *m*.

a'n|färben *tr.* обојити (по површини, овлаш).

a'n|fassen *I tr.* у-, до|хватити, хватати (и *fig.*); ~ helfen прихватити; angefaßt! хајде(мо)! на посао!; *fig.* et. beim rechten Ende (и. Zipfel) ~ предузети што како ваља; et. verkehrt ~ почети наопако, *fam.* клати под реп. 2. (на)низати. *II intr. (h)* хватати (и. ухватити) корена.

III A'n|fassen n (до)хватање.

a'n|faulen *I intr. (s)* натрулети, почети кварити се, нагнијети; angefaultes Obst нагнило воће, убијено воће. *II A'n|faulen n* натрулост *f*, труљење, гњиљење.

a'n|fechtbar {ан|фехтбар} *a* оспорљив, споран.

a'n|fechten *I tr.* 1. побијати; ✕ оспорјавати, -ити. 2. спопа|сти, -дати, сна|ћи, -лазити; das ficht mich nicht an, ich lasse mich das nicht ~ не хајем ја за то, брига ме за то; was ficht ihn an? шта му је (ког врага)? *II A'n|fechten n* = Anfechtung 1.

A'n|fechtung *f* 3b 1. ✕ оспорјавање, -ење *n*. 2. нар. *rl.* кушање *n*, искушење *n*; напаст, мука.

a'n|feilen I *tr.* e-e Spitze an et. ~ истурпијати (и. турпијом начинити) врх (и. шиљак) на чему; стругнути турпијом, застругати турпијом. II **A'n|feilen** *n*, **A'n|feilung** *f* истурпијавање врха.

a'n|feinden (ан|фѐиндн) I *tr.* напа|дати, -сти (и *fig.*); прогањати. II **A'n|feinden** *n*, **A'n|feindung** (ан|фѐиндунг) *f* нападање, прогањање.

a'n|fertigen I *tr.* изра|дити, -ћивати, начинити, направити. II **A'n|fertigen** *n*, **A'n|fertigung** *f* прављење, израђивање, израда.

A'n|fertiger (ан|фѐртигер) *m* израђивач.

a'n|fesseln *tr.* о-, при-, за|ковати (и *fig.*); ланцем везати. II **A'n|fesseln** *n*, **A'n|fesselung** *f* о-, при-, за|кивање; везивање ланцем. [јити.]

a'n|fetten *tr.* 1. зама|стити, -шћивати. 2. уго-|

a'n|feuchten I *tr.* о-, на|влажити, на-, по|квасити; den Mörtel ~ (на)правити (и. замесити) малтер. II **A'n|feuchten** *n*, **A'n|feuchtung** *f* влажење, овлаживање, квашење.

A'n|feuchter (ан|фѐухтер) *m* 2^т квасилац, влажилац; квасило *n*, влажило *n* (за марке).

A'n|feucht... (ан|фѐухт-): за квашење, за потапање.

a'n|feuern I *tr.* 1. за-, на-, под|ложити (den Ofen usw. пећ итд.). 2. *fig.* распа|лити, -љивати, потст|аћи, -ицати, бодрити. II **A'n|feuern** *n*, **A'n|feuerung** *f* ложење; *fig.* бодрење, потстицање. [дрећи, за ободравање.]

A'n|feuerungs...: за ложење; распаљив, бо-

a'n|filzen *tr.* почети ваљати у клубучину (и. у)

a'n|finden: sich ~ наћи се, налазити се. [пуст.]

a'n|flammen *tr.* 1. опалити, нагорети, наже-|

a'n|flattern *intr.* (s) и angeflattert kommen до-|

a'n|flechten I *tr.* на-, до|плести, на-, до|плета-|

a'n|flehen I *tr.* преклињати, покорно (у)моли-|

a'n|flicken *tr.* = anblecken.

a'n|flicken I *tr.* до-, при-, на|крпити (и *fig.*); angeflückter Lappen закрпа *f*; *fam.* j-m et. ~ прикачити коме што. II *fam.* sich ~ при-|

a'n|fliegen I *intr.* (s) 1. ~, angefliegen kommen долет|ети, -ати; an et. ~ налет|ети -ати на

што. 2. попадати, летећи падати, летећи па-|

сти, летећи ухватити се; angeflogenes Holz дрвеће изникло из развејана семена; *fig.* und

um das Kinn das zarte Milchhaar angefliegen и браву му нагарила прва брада. 3. *fig.* сна-|

ћи, -лазити, спопа|сти, -дати, обузети (*dat.* и *tr. acc.: acc.*); welcher Einfall fliegt ihm an?

шта га је снашло? II *tr.* 1. долетети на, се-|

сти -дати на. 2. = 1, 2.; angeflogen обрастао

израслима из развејана семена; angeflogenes

Erz машак (и. маховина) од руде; eine sanfte

Röte flog ihre Wangen an лака румен обли

јој образе.

a'n|fließen *intr.* (s): ~, angeflossen kommen при-|

тећи, до-, при-|тицати; an et. ~ испира-|

a'n|flößen I *tr.* 1. сплаварити, спуштати спла-|

вом, спустити сплавовима. 2. = anschwen-|

men I 1. II **A'n|flößen** *n*, **A'n|flößung** *f* спла-|

варење, спуштање сплавова; нанос *m*.

a'n|fluchen *tr.* проклињати (е-м et.: кога чим).

A'n|flug *m* 1. долет, долетање *n*; узлет, пол-|

лет. 2. машак, пепељак, мах, маховина *f*

(der Früchte на плодовима); 3. (ис)крстали-|

сана шалитра; шум. ветром развејано семе,

дрвеће израсло из развејана семена. 3. *fig.*

мал(к)о, малчице (von: *gen.*); ~ von Röte

лака румен; ~ von Schnurrbart нагарене на-

уснице.

A'n|fluß *m* 1. при-, до|тицање *n*; An- und Ab-|

fluß des Meeres прилив и одлив мора, плима

и осека (в. Ebbe und Flut). 2. нанос.

a'n|fluten *intr.* (s) притицати, ваљати се.

a'n|fordern I *tr.* 1. изискивати, захтевати, тра-|

жити. 2. j-n ~ опо|мњати -енути кога. II

A'n|forderung *f* изискивање *n*, потраживање

n, захтев *m*; Anforderungen machen ап...

(*acc.*) изискивати (и. тражити, потражива-|

ти) од... (*gen.*); große и. hohe Anforderungen

stellen много тражити.

A'n|frage *f* 1. упит *m*, питање *n*; bei j-m we-|

gen (и. über) et. ~ tun (у)питати (и. распити-|

вати се) код кога за што, о чему. 2. интер-|

пелација.

a'n|fragen *intr.* (h), *tr.* bei j-m (и. *tr.* j-n) nach

(и. um) et. ~ (у)питати, запитати (*tr.* кога),

распитивати се код кога о чему, за што.

a'n|fressen I *tr.* 1. ѓ, ф на-, из|гристи, нагри-|

зати, ојести, оједати. 2. изести, искљувати.

II *pop.* sich ~ 1. наждерати се. 2. sich (*dat.*)

einen Bauch ~ пустити (и. нагојити) трбух

ждерући. III **A'n|fressen** *n*, **A'n|fressung** *f* на-

гризање, на-, о|једање.

a'n|frieren *intr.* (s) замрзнути се, заледити се

(ан: за); *fig.* смрзнути се, следити се.

a'n|frischen *tr.* 1. (и sich ~) освежити (се),

освежавати (се); метнути свеж(-у, -е); den

Wein ~ долити свежа вина (у чашу); die

Pumpe ~ долити воду у шмрк (да боље вуче).

2. *fig.* оживити, -љавати; обновити; (о)бо-

дрити. II **A'n|frischen** *n*, **A'n|frischung** *f* осве-

жавање; оживљавање; обновљање; ф укла-

њање оболелих делова; *fig.* бодрење, обо-

л

A'n|frischer *m* ☼ освеживач. [дравање.]

A'n|frisch...: ~gefäß *n* ☼ суд *m* за освежива-

ње; ~trog *m* текне *n*, валов, сандук.

A'n|fuge *f* додатак *m*.

a'n|fugen ☼ *tr.* = fügen I.

a'n|fügen I *tr.* спојити, дода(ва)ти; ударити. II

sich ~ прилагодити се. III **A'n|fügen** *n*, **A'n-**

fügung *f* спајање; додавање; unter Anföhlung

des... додајући, прилажући *acc.*, прилог...

a'n|fühlen I *tr.* 1. (о)пипати; man fühlt es einem

Tuch an, ob... осећа се под руком (и. по пи-

пању) да ли је сукуно... 2. *fig.* man fühlt es ihm

an, daß er glücklich ist човек осећа (и. види

(му) се) да је (он) срећан. II **sich** ~ sich hart,

weich ~ осећати се (под руком, по пипању)

да је тврд, -а, -о, мек, -а, -о. III **A'n|fühlen** *n*,

A'n|fühlung *f* пипање; beim Anföhlen по пи-

пању, пипањем.

A'n|fuhr *f* довоз *m*, довожење *n*; в. **An-** und **Abfuhr**.

a'n|führen *I tr.* 1. водити (војску; коло), предводити; повести (коло). 2. навести (*praes.* наведем), наводити, навађати (речи, разлоге, пример). 3. навести, насукати, насадити, насађивати; damit kann man nur einen Dummen ~ само глупак може на то да се насуче; sich ~ lassen насукати се, пасти у клопку. 4. = anfahren *I l.* II **A'n|führen** *n.* **A'n|führung** *f* вођење; навођење, навађање, навод *m*.

A'n|führer *m* вођ, вођа; коловођа; старешина; управник; ~in *f* 3с водиља; управитељка.

A'n|führungs... {ан|фу|р|ун|с-}: ~fehler *m* (по-)грешка *f* при навођењу, наводна (по)грешка; ~satz *m* уметнута реченица *f*; ~zeichen *n* знак *m* навода.

a'n|füllen *I tr.* напунити; sich (*dat.*) den Wanst ~ *fam.* набокати се, накркати се; закрчити; † mit Krankheitsstoff ~ заразити. II sich ~ напунити се; наљућати се. III **A'n|füllen** *n.* **A'n|füllung** *f* пуњење; напуњеност.

A'n|furt *f* = **Anfahrt**.

A'n|gabe *f* 1. о-, на|значење *n*, обавештење *n*; ~ von Tatsachen навод *m* (и. навођење *n*) чињеница; nach s-g ~ по њему, по његову исказу. 2. ~ des Hauptinhaltes кратак садржај *m*. 3. ~ достава. 4. податак *m*; seine ~n sind richtig његови су подаци тачни. 5. приде, у замену. 6. капара.

A'n|gabe... ~zettel *m* извешће *n*.

a'n|gaffen *I fam. tr.* зијати у (и. на), бленути у. II **A'n|gaffen** *n fam.* зијање (у), блењење (у). **a'n|gähnen** *tr* 1. j-n ~ зевати на кога. 2. *fig.* ein Abgrund gähnt ihn an бездан зјапи пред њим. [(в. möglich).]

a'n|gängig {ан|г|ен|г|а} *a* могућ(ан), учинљив

a'n|gebbar {ан|г|ен|бар} *a* / **Λ** назначљив.

a'n|geben *I tr.* 1. назначи(вати), означи(вати); s-n Namen ~ казати своје име. 2. навести (*praes.* наведем), наводити, ађати (разлог итд.); ~ одредити; пријавити, -ливати (робу за царињење). 3. давати, ударати (такт); произвести; den Ton ~: а) да(вати) тон, б) водити реч, бити главни. 3. доставити, -љати, проказ(ив)ати, потказ(ив)ати. 4. да(вати) (за)-, мисао. 5. да(вати) приде, да(вати) у замену; er zahlte hundert Mark und gab eine goldene Kette an платио је сто марака и дао је приде (у замену) златан ланац. 6. платити на име (...gen.), да(вати) капару (за). 7. правити (глупости), терати, збијати (шалу). II *intr.* (h) 1. (*opp.* abgeben) први (по)делити (у картама). 2. die Feder will nicht ~ неће перо да пише, неће перо да пусти мастило; удар|ати, -ити; зазвучати. III sich ~ означи(вати) се(бе), назначи(вати) се(бе); ~ пријавити се. IV **A'n|geben** *n* 1. = **Angabe**. 2. потказ *m*, потказивање, достављање, достава *f*.

A'n|geber *m* 1. замислилац, зачетник, -ца, покретач, -ица. 2. потказивач, -ица, достављач, -ица, проказивач, -ица; *шк.* тужибаба.

A'n|geberei *f* 3h 1. про-, пот|казивање *n*, достављање *n*. 2. проказ *m*, потказ *m*, достава. **a'n|geberisch** {ан|г|еб|р|иш} *a* 1. испрен, про-

налазачки. 2. про-, пот|казивачки, доста-)
A'n|gebilde *n* поклон *m*. [вљачки.]

a'n|geblich {ан|г|ен|лих} *I a* 1. = **angebbar** (K.).

2. тобожњи; такозвани, набеђени; ~er Wert = Nennwert. II *adv.* тобоже, божем, косанћим; ~ hatte er ... он тврди да је ...

a'n|gebogen {ан|г|еб|ог|н} *p. p.* и *a* в. **anbiegen**.

a'n|geboren {ан|г|еб|ор|н} *a* урођен; **A'n|geborenheit** {~х|а|т} *f* 3h, **A'n|geboren sein** {~а|н} *n*

A'n|gebot *n* понуда *f*. [урођеност *f*.]

a'n|geboten {ан|г|еб|от|н} в. **anbieten**; **a'n|gebracht** {ан|г|еб|рахт} в. **anbringen**.

a'n|gebrannt {ан|г|еб|рант} в. **anbrennen**.

a'n|gebunden {ан|г|еб|унд|н} в. **anbinden**.

a'n|gedeihen *intr.* пружити, дати.

A'n|gedenken *n* 2l = **Andenken**.

A'n|gedeuteter maßen {ан|г|е|д|е|у|т|е|р|м|а|с|с|н} *adv.* као што је наговештено.

a'n|geflogen {ан|г|е|ф|лог|н} в. **anfliegen**.

a'n|gegangen {ан|г|е|ган|н} в. **angehen**.

a'n|gegossen {ан|г|е|г|ос|с|н} в. **angeießen**.

a'n|gegriffen {ан|г|е|гр|иф|н} в. **angreifen**; **A'n|gegriffenheit** {~х|а|т} *f* 3h изнуреност, истро-

A'n|gehänge *n* висуљак *m*. [шеност.]

a'n|gehen *I intr.* (s) 1. пети се, пенјати се. 2. за-, от|почети, почињати; ~ тећи, ићи; die Zinsen gehen von heute an камата тече од данас; *fam.* nun geht der rechte Spektakel erst an сад ће тек бити русваја, сад ће тек настати џумбус; wir wollen es damit sachte ~ lassen то ћемо ми натенане да радимо. 3. прогорети, за-, у|палити се. 4. (на)трулити, гњилети, почети кварити се. 5. ићи, наилазити, облачити се, обувати се; diese Stiefel gehen leicht an ове дубоке ципеле обувају се лако. 6. ићи, подносити, моћи поднети; бити могућ; das geht an то иде, то може, то може бити; das geht nicht an то не иде, то не може, то не може бити; das geht noch an то још може да поднесе. II *tr.* 1. попети се на, пети се на. 2. j-n ~ при|ћи, -лазити коме, *fig.* обра|тити се, -ћати се коме; j-n um et. ~ тражити што од кога. 3. напа|сти, -дати; der Eber hat den Jäger angegangen вепар је на-срнуо (и. кидисао) на ловца; mich ist nichts angegangen ништа нисам срео, ни на шта нисам наишао. 4. запод|е|нути, -вати, замет|нути, -ати. 5. (пона)више са h) тицати се (*gen.*), односити се на; das geht mich an то се мене тиче; was geht das Sie an? шта се то Вас тиче?; was mich angeht што се мене тиче. III **a'n|gegangen** *p. p.* и *a* 1. у знач. *inf.* 2. **angegangen** *kommen* доћи (пешице). 3. у-, по|кварен; **angegangen sein** пашити, осећати се; das Fleisch ist angegangen месо паши, месо се осећа (уп. и anbrüchig). IV **a'n|gehend** *p. p.* и *a* 1. у знач. *inf.* 2. млад, нов; ~der Arzt млад лекар, нов лекар, лекар новајлија; ~der Mönch искушеник; ~der Lehrer учитељ новајлија, професор новајлија; ~der Vierziger који је зашао у четрдесету; bei ~der Nacht у сумрак, у смркнуће. 3. који се тиче, односно.

A'n|gehenke *n* = **Angehänge**.

a'n|gehören *intr.* (h) припадати; бити из (у н.

dat.); diese Kinder gehören ihm an ова су деца његова.

a'ng'gehörig I a j-m ~ који припада коме, чији; mir (dir, ihm) ~ мој (твој, његов). II **A'ng'gehörige(r)** s 9l припадни|к,-ца; рођак,-а; Angehöriger eines Staates држављанин.

A'ng'gehörigkeit f припадност; ~ zum preußischen Staate пруско држављанство *n*; родство *n*, род *m*.

a'ng'geiern *tr. fig.* сиктати на кога.

A'ng'geklagte(r) s III оптужени|к,-ца, оптужени|и,-а, окривљени|к,-ца, окривљени|и,-а.

A'ngel {ангел} [свн.] f 3d 1. баглама; aus den ~n geraten иставити се, ~лати се, истаћи се; *fig.* zwischen Tür und ~ у процепу. 2. стожер (и *fig.*). 3. удица; die ~ auswerfen бацати -ати удицу; *fat. fig.* die ~ nach et. auswerfen бацати -ати удицу на што.

a'ng'gelangen *intr.* (s) приспети.

A'ngel... {ангел-}: ~band n 2a баглама f, ~blei n олово (на удици).

A'ngeld n капара f; ~ auf et. geben да(ва)ти капару за што, капарисати што.

a'ng'legen {анг'леґн} a (уп. anliegen) до чега је (човеку) стало, занимљив, важан; er hatte nichts Angelegeneres zu tun, als zu... он није имао ништа прече него да...; sich (*dat.*) et. ~ sein lassen примити што к срцу, (по)старати се за што; ich werde mir's ~ sein lassen, zu... сматраћу за дужност да...; sich gar nichts ~ sein lassen ни за шта не марити, ни за што не хајати.

A'ng'legenheit {~хџт} f 3b посао *m*; дело *n*; ствар; Minister der auswärtigen ~en министар спољних послова (и иностраних дела).

a'ng'gelegentlich {анг'леґнтлѣх} I a у-, све|срдан, својски. II *adv.* усрдно, свесрдно, својски; sich ~ bemühen својски се трудити.

A'ng'gelegentlichkeit {~хџт} f у-, све|срдност.

A'ng(e)ler {ангелер} *m* 2l, ~in {~йн} f 3c пецац, -ица, пецарош, -ка.

A'ngel..., **a'ngel...** {ангел-}: ~fest a чврст у својим стожерима; ~fischerei f пецање *n*, риболов *m* удицом; ~förmig a удица, облика удице; ~gerät *n* прибор *m* за пецање; ~haken *m* удица f. [6g анђеошки корен *m*.]

Angelika {ангелика} [гр.] f 18b Анђелија. II

A'ngel...: ~leine f = ~schnur; ~mächte f pl.

des Reiches стожери *m* pl. царства
a'ngeln {ангелн} I *tr.* и *intr.* (h) 1. (у)пецати, (у)ловити на удицу; er ißt gern Fische, angelt aber nicht gern он лови из лонца. 2. *fig.* (у)пецати; пач et. ~ пучати на што. II **A'ngeln** *n* пецање, хватање на удицу.

a'ngeloben I *tr.* заветовати, свечано обрести, обећа(ва)ти; (sich *acc.*) ~ заветом обавезати (се) (zu: на). II **A'ng'gelöbnis** *n*, **A'ng'gelobung** f завет *m*.

A'ngel...: ~platz *m* пецалиште *n*, место (згодно) за пецање; ~punkt *m* стожер; ~rute f удило *n*. [н|ац, -ка.]

A'ngel|sachse *m*, **A'ngel|sächsin** f Англосаксо-
a'ngel|sächsisch a англосаксонски; Angelsächsische *n* англосаксонски.

A'ngel|schnur f струк *m* удица.

Angelus {ангелус} [лат.] *inv.* I *m* Isaak ~ Исак Анђел. II *n* *gl.* молитва светој Девы.

a'ngelweit *adv.* широм, ширимице.

a'ng'gemessen {анг'гемесн} I a (уп. anmessen) прикладан, погодан (*dat.*: за), подесан (*dat.*: за); саобразан, сагласан (са); одмерен (*dat.*: према); ~es Benehmen исправно понашање; ~er Preis прихватљива цена; für ~ halten сматрати за сходно. II *adv.* прикладно, погодно, подесно, саобразно.

A'ng'gemessenheit {~хџт} f 3b прикладност, погодност, подесност, сходност.

a'ng'genehm I a 1. пријатан, пријазан; was dir ~ ist шта ти је драго; Sie sind mir immer ~ Ви сте ми увек драги (и. добродошли); *adv.* пријатно, драго, мило. 2. тражен, жив; благ. II **A'ng'genehme(r)** s пријатни|и,-а; **A'ng'genehme(s)** *n* 9l пријатно.

A'ng'genehmheit, **A'ng'genehmigkeit**, **A'ng'genehmlichkeit** f 3b в. Annehmlichkeit.

a'ng'genommen {анг'номмн} в. annehmen.

A'nger {анг'р} [свн. angar] *m* 2l 1. пашњак, паша f. 2. рудина f, утрина f.

A'nger... {анг'р-}: ~blümchen *n*, ~blume f (Bellis perennis) красуљак *m*, белка.

a'ng'eregtermaßen {анг'регкт'р|масн} *adv.* на горечени начин.

A'ng'eregtheit {анг'регкт'хџт} f 3b узрујаност, 1

A'nger|recht *n* право (по)паше. [узбуђеност.]

a'ng'erissen {анг'рисн} в. anreißen.

A'ng'geschuldigte(r) s 9l окривљени|к,-ца, окривљени|и,-а.

a'ng'gesehen {анг'гезен} I a (уп. ansehen) виђен, угледан, уважен, знатан; schlecht ~ sein беи... не бити радо виђен код... II *f* *prp.*, *cf.* са *acc.*, *gen.* обзиром на; ~ daß буди да. III **A'ng'gesehenheit** {~хџт} f 3b виђеност, уважење *n*, уваженост, углед *m*.

a'ng'gesessen {анг'гзесн} в. ansitzen.

A'ng'gesicht *n* 1. (никад у *pot.* и *acc.*) im ~ и. angesichts наочи, (ис)пред, на помолу; im ~ и. angesichts der Gefahr пред опасошћу; angesichts dieser Tatsache пред овом чињеницом; j-n von ~ kennen познавати кога из виђења. 2. лице; von ~ zu ~ очи у очи; *fig.* dem Tode ins ~ sehen (по)гледати смрти у очи. 3. du holdes ~ лупки створе. [t = sofort.]

a'ng'gesichts {анг'гзѣхтс} *adv.* в. Angesicht 1.; I

a'ng'gestammt {анг'гштѣмт} a наслеђен, -дан.

A'ng'gesteckt|sein {анг'гштѣкт|зѣн} *n* *fig.* зараженост f. [штени|к,-ца, чиновник,-ца.]

A'ng'gestellte(r) {анг'гштѣлт'р} s 9l наме-
a'ng'gestochen {анг'гштѣхн} в. anstechen.

A'ng'gestrengtheit {анг'гштренг'хџт} f 3b на-
пернутост.

a'ng'getan {анг'гетан} *p.* *p.* и *a* (уп. antun) die Sache ist ganz so (dazu, danach) ~, daß... ствар сасвим личи на то да...; es ist nicht danach ~ није вероватно, нема места; et. nicht ~ finden не налазити (и. не сматрати) за згодно.

a'ng'getrunken {анг'гтрѣнкн} в. antrinken.

a'ng'getrunkenheit {~хџт} f 3b напитост.

a'ng'gewachsen {анг'гвѣксн} в. anwachsen.

a'ng'gewandt {анг'гвѣнт} в. anwenden.

a'n gewöhnen *tr.*, *refl.* j-m et. ~ нави|ћи, -кнути кога на што; *sich* (*acc.*) ~ навићи се (ап, zu: на); *sich* (*dat.*) et. ~ навићи се на што.
A'n gewohnheit, **A'n gewöhnung** *f* 3b навика; aus ~ из навике, по навици.

a'n gießen *tr.* 1. полити. 2. нали(ва)ти, доли(ва)ти, полити, поквасити. 3. начети, одасути. 4. налити, ливом спојити (и. додати); *fig.* der Rock sitzt ihm wie angegossen капут му стоји као саливен; er sitzt auf dem Pferde wie angegossen као да је израстао на коњу.

a'n girren *tr.* j-p ~ гук|нути-ати на кога, *fig.* гукати коме.

a'n gleichen *I tr.* уједнач|ити, -авати. II **A'n|gleichung** *f* уједнач|авање, -ење *n.*

a'n gleiten *intr.* (*s*) gegen et. ~ ударити о што оклизнувши се (и. клизајући се).

A'ngler(in) *v.* Angeler(in).

a'n gliedern *I tr.* придружи(ва)ти. II **A'n gliederung** *f* придруж|ивање, -ење *n.*

Anglika'ner {ан.ликан'р} [лат.] *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c *rl.* англикан|ац, -ка.

anglika'nisch {ан.гликан'ш} *a* англикански.

a'n glimmen *intr.* (*h*) почети тињати, зарудети.
anglisie'ren {ан.лизир'н} *tr.* 1. по енглески начинити (и. направити). 2. поткусити, окусити (ein Pferd коња). [глицизам.]

Anglizi'smus {ан.лизисмус} [нлат.] *m* 6g ан-|

Angloma'ne {ан.ломан'е} [и лат.] *m* 3a англоман.

A'nglo normanne *m* Англо-Норманин.

a'nglo|normannisch *a* англо-нормански.

a'n|glotzen *fam. tr.* j-p ~ избечити се (и. избу|љити се) на кога.

a'n|glühen *I intr.* (*s*) за-, у|жарити се. II *tr.* зажарити, жаром (и. румени) обасјати.

a'n|glupen, **a'n|glupschen** *tr. fam.* пиљити (*acc.*: у), гледати мрко; was glupst du mich an? шта пиљиш у мене?

Ango'ra... {ан.фра-} [Ango'ra град у Малој Азији]: ангорски: ~kaninchen *n* 2 питоми зец т ангорца, питоми зец ангорски; ~katze *f* 2 мачка ангор(с)ка; ~ziege *f* коза ангор(с)ка.

a'n|grauen *I intr.* (*h*) проседети, прогрушати се; сиво обојити се; свитати, свањивати се. II *tr.* = angrausen.

a'n|grausen *tr.* е-п ~ прож ети-имати кога грозом (и. језом), испу|нити -њавати кога грозом (и. језом). [дати.]

a'n greifbar *a* напаљив, који се може напа-|

a'n|greifen *I tr.* 1. до-, у|хватити; хватати; j-p bei s-r schwachen Seite ~ ухватити коме слабу страну. 2. предуз|ети, -имати, латити се (*gen.*), подухватити се (*gen.*); das Übel bei der Wurzel ~ зло у корену напасти; прихватити се. 3. начети, -ињати, (о)крњити, дирати (у), дирнути (у). 4. изнур|авати, -ити, (ис-)трошити; *fig.* узбудити, -ђивати; die Nerven ~ дражити живце; sich angegriffen fühlen осећати се изнуреним (и. изнемоглим); angegriffen aussehen изгледати уморан (и. слаб); der Rost greift das Eisen an рђа гризе (и. на-једа, једе) гвожђе (и. железо); die Feile greift nicht an турпија не хвата. 5. напа|сти, -дати, (in der Flanke у бок, с бока); mit dem Bajonett ~ јуришати на бајонет. II *sich* ~ 1. осе-

ћати се под руком (и. при пипању) (в. an-fühlen). 2. упети се, упињати се (из све снаге), напре|гнути се, -зати се, зап|ети, -ињати; sich zu sehr ~ прем|орити се, -арати се; истрошити се; *ira.* Sie greifen sich stark an! претргли сте се! III ~d *p. pr.* и *a* 1. у знач. *inf.* 2. заморан, који изнурава. 3. који вређа, који напада, нападачки; der ~de Teil = An-greifer. IV **A'n|greifen** *n*, **A'n|greifung** *f* 1. (до-)хватање, пипање; (пасивно) Angreifung der Nerven живчана криза. 2. нападање, напад *m*. **A'n|greifer** *m* 1. нападач. 2. *fam.* крпа (за хватање).

a'n|greif(i)sch {ан|грѣф(ѣ)ш} *F* *a* 1. примамљив (и. мамац) за дизање (и. за смотавање). 2. који радо диже (и. краде), дизало, смотавало. **a'n|grenzen** *I intr.* (*h*) an et. (*acc.*) ~ граничити се чим. II ~d *a* (по)граничан, суседан (ан: са). III **A'n|grenzen** *n*, **A'n|grenzung** *f* граничење, суседство *n*.

A'n|grenzer *m* = Grenznachbar.

a'n|grienen {ан|грин'н} *fam. tr.* = angrinsen.

A'n|griff *m* 1. (за)почињање *n*, лаћање *n*; et. in ~ nehmen предуз|ети-имати што, ла|тити се-ћати се чега, започети што. 2. напад(а); јуриш; zum ~ übergehen пре|ћи-лазити у напад; *fig.* е-п ~ auf j-s Ehre machen напасти чију част. 3. ☼ ~ am Riegel перо на рези. 4. ✕ закоп, засек. 5. — Griff, Heft. 6. ✕ хватање *n*. 7. = anfühlen III.

A'n|griffs..., **a'n|griffs...** {ан|грѣфс-}: нападни, за напад, напада (*gen.*): ~artillerie *f* ✕ нападна артилерија; ~bewegung *f* покрет *m* за напад, нападни покрет; ~bündnis *n* савез *m* за напад; ~disposition *f* ✕ диспозиција за напад; ~fianke *f* ✕ нападни бок *m*; ~formation *f* ✕ распоред *m* за напад; ~front *f* ✕ нападни фронт *m*; ~gefecht *n* ✕ нападна борба *f*; ~infanterie *f* ✕ нападна пешадија; ~kolonne *f* ✕ нападна колона; ~krieg *m* нападачки (и. офанзивни) рат; ~ort *m* место *n* напада; ~punkt *m*: а) ✕ нападна тачка (einer Kraft силе); б) ✕ место напада; ~richtung *f* ✕ правац *m* за напад, правац напада; ~ver-fahren *n* ✕ нападни поступак *m*; ~weise *adv.* нападајући, нападом, у нападу.

a'n|grinsen *tr.* гледати кезећи се, кезити се на, церити се на. [II *tr.* мало озеленити.]

a'n|grünen *I intr.* (*h*) (за)зеленети, озеленети.

a'n|grunzen *tr.* (за)гроктати на, (за)роктати на, грокнути на, рукнути на, *fam. fig.* роктати на, гунђати на.

A'ngst {ан.ст} [свн. angst од анги „eng“] *I f* 2f (*pl.* ✕ Ängste) страх *m*, плашња (*vor dat.*: од *gen.*); ~ haben страховати (*vor*: од, für за); *fam.* ich habe ~ страх ме је; in allen (и. tausend) Ängsten sein бити у самртном страху, *pop.* узортирати се; in ~ geraten уплашити се; j-m ~ machen, j-n in ~ (ver)setzen зада(ва)ти страх коме, (у)плашити кога; 2. порођајне муке *f pl.*; schwere ~ падавица. II **angst** *a* (само као предикат) mir ist (пеђе: ich bin) angst страх ме је, бојим се; mir wird angst und bange силно ме је страх; da wird e-m angst und bange то је да човека силан

страх ухвати; j-n angst machen = j-m Angst machen.

a'ngstbar {ан.стбар} *a* = ängstlich.

ä'ngsten {ен.стн} 15a *ä* = ängstigen.

A'ngst..., **a'ngst...** {ан.ст-}: *ä* bekloffen *a* кога гуши страх; *ä* erfüllt *a* престрављен; ~gefühl *n* мора *f*, стрепња *f*; ~geschrei *n* крик *m* од страха. [ängstlich.]

a'ngsthaft {ан.стхфт}, **ä'ngstig** {ен.стх} *a* =

ä'ngstigen {ен.стгн} I *tr.* мучити, задавати страха, узнемиравати. II *sich* ~ мучити се, страховати, стрепети, зепсти; *sich zu Tode* ~ умирати од страха; *sich um j-n* ~ стрепети, страховати, зепсти за кога. III **Ä'ngstigen** *n*, **Ä'ngstigung** *f* стрепња, зебња, мучење.

A'ngst:kind *n* јединче над чијим здрављем лебеде родитељи.

ängstlich {ен.стлх} [Angst] *a* 1. страшљив, плашљив, бојаљљив, снебивљив; неспокојан, узнемирен, мучен; *adv.* неспокојно, узнемирено; *es wird mir* ~ *zumute* хвата ме страх, прибојавам се; *zu* ~ *sein* сувише се бринуту. 2. бојаљљив. 3. обеспокојавајући, узнемирујући, који задаје бриге. 4. крајње тачан, до ситница тачан.

Ä'ngstlichkeit {~кд*т} *f* 3b 1. стрепња, зебња, неспокојство *n*. 2. снебивање *n*, снебивљивост; збуњеност. 3. устезање *n*. 4. бојаљљивост. [-ица, плашљивац, страшљивац.]

Ä'ngstling {ен.стлйн} *m* 2g¹ бојаљљивац.]

A'ngst..., **a'ngst...**: ~mann *m* крвник, целат; ~meier *fam. m* страшљивац, -ко, плашљивац, -ко, кукавица; ~meierei *f fam.* кукавиштво *n*, кукавичлук *m*, лудљивост; ~röhre *fam. f* лонац *m*, цилиндар; ~schrei *m* крик од страха; ~schweiß *m* хладан зној; ~voll *a* море (*gen.*), узнемирен, обеспокојен; ~volle Stunden часови страха, часови стрепње, часови море; ~zitternd *a* дршћући од страха.

a'n'gucken *fam. tr.* зурити у, (кришом) гле-

a'n'gürten *tr.* опас(ив)ати. [дати.]

A'n'guß *m* 1. наливање *n*; beim ~ наливајући. 2. *☞* палив, ливењем начињен рукавац.

Anh. abr. = Anhang.

a'n'haben *tr.* 1. имати на себи, носити. 2. j-m et. ~ моћи коме што; man kann ihm nichts ~ не може му човек ништа; *sich nichts* ~ lassen умети бранити се, умети да се брани.

a'n'hacken I *fam. intr. (h)* an et. (*acc.*) ~ залепити се, закрпити се за што, закачити се за што. II *tr.* кљу(ц)нути, кљу(в)ати, -цати.

a'n'haffen I *intr. (h)* 1. = пријањати, -онуту, залепити се, (за)држати се (*dat.*: за). 2. *fig.* закачити се, остати. II **A'n'haffen** *n* пријањање, држање *za*.

a'n'haken *tr.* 1. — anhängen 1. 2. на-, до|кукичати, кукицом наплести.

a'n'haken I *tr. i refl.* 1. (*sich* ~) закопчати (се), закопчавати (се), зақвачити (се), зақачити (се), зақачивати (се), зақвачивати (се). 2. *☞* кук(ач)ом зақачити (и. дохвтити). II **A'n'haken** *n*, **A'n'hakung** *f* зак(в)ачивање.

an haltern *tr.* зауларивати.

a'n'halsen *tr.* обесити о врат.

A'n halt¹ *m* 1. ослонац (и *fig.*), *fig.* подршка *f*,

потпора *f*. 2. задржавање *n*. 3. станица *f*, постаја *f*. [~er sein бити стипса.]

A'nhalt² *n* 8g *☉* Анхалт *m*; со. aus ~ sein, ein] **A'nhalte|kette** *f* ланац *m* за задржавање.

a'n halten I *tr.* 1. држати (ан: на). 2. задржавати; узап|тити, -ћивати; заустав|ити, -лати; притајити. 3. j-n zu et. ~ бодрити кога на што, подржавати кога у чему, на путу чега, опомињати. 4. *☞* e-n Ton ~ одржавати (и. стално држати, производити) тон. II *intr. (h)* 1. заустав|ити се, -лати се, (за)стати. 2. (по)трајати; *es hielt lange an, bis...* подуже је трајало, док...; *es wird nicht lange* ~ ... неће дуго потрајати... 3. bei j-m um et. ~ (за)тражити што од (и. у) кога; *um ein Mädchen* ~ (за)тражити девојку, (за)просити девојку; *um eine Stelle* ~ (по)тражити место. III *sich* ~ 1. *sich an eine(r) Sache* ~ задржа(ва)ти се за нешто. 2. уздржа(ва)ти се. IV ~d *p. pr.* и *a* 1. непрестан, непрекидан, сталан; дуг(и); ~d *adv.* непрекидно, стално. 2. истрајан, постојан, прилежан, упоран; *adv.* истрајно, постојано, прилежно, упорно. 3. *☞* состенуто. 4. *☞* који стеже, који скупља, стискав. V **A'nhalten** *n* 1. држање, придржавање. 2. задржавање; узап|ћивање. 3. задржавање, заустављање. 4. тражење; трошење; lebhaftes ~ салетање. 5. трајање, продужавање, непрекидност *f*; истрајност *f*, постојаност *f*.

A'nhalte... {анхалт-}: ~punkt *m*: а) станица *f*, постаја *f*; б) *fig.* ослонац, упориште *n*; в) *☞* фермата *f*. [латор.]

A'nhalter¹ 1. *m* ослонац; заустављач; перу-] **A'nhalter**² I *a* анхалтски, ~ Bahnhof Анхалтска станица. II *s* ~ (in *f* 3c) *m* 2l и Anhaltner(in) Анхалтан|ин, -ка.

A'nhalte...: ~recht *n* = Durchsuchungsrecht; ~seil *n* уже за задржавање, конопцац за придржавање; ~zeichen *n* знак *m* задржавања. **a'nhaltisch** {анхалтш}, **anhalti'nisch** {анхалт-инш} *a* анхалтски (=Anhalter² l).

A'n'halts... {ан'халтс-}: = Anhalt(e)...

a'n'haltsam {анхалтзам} *a* истрајан, прилежан; **A'n'haltsamkeit** {~кд*т} *f* 3b истрајност,]

A'n'haltung *f* задржавање *n*. [прилежност.]

a'n'hämmern *tr.* ударати (као) чекињем, причврстити чекињем.

A'n'hang *m* 1. додатак (zu: *dat.*). 2. присталице *m pl.*, приврженици *m pl.*, привржеништво *n*; странка *f*, багра *f*, мафија *f*. 3. пратња *f*.

a'n'hangen I *intr. (h)* 1. an et. (*dat.*) ~ висити о чему. 2. пријањати, -онуту (ан: за); et. hängt e-m, e-r Sache an нешто је прионуло за кога, за што; *fig.* j-m wie eine Klette ~ *fam.* прилепити се уз кога као крља. 3. бити одан, бити привржен. II **A'n'hangen** *n* пријањање; приврженост *f*.

a'n hängen I *tr.* 1. (о)бесити, вешати, (о)качити (ан: о, за). 2. дода(ва)ти, прил|ожити, -агати; ein Bleisiegel ~ ударити олово на, блембирати. 3. прикачи(ва)ти; *fig.* j-m eine Krankheit ~ прикачити (и. дати) коме неку болест; e-m die Krätze ~ ошугати кога; nan|ети, -осити; j-m e-n Schimpf ~ наудити чијем гла-

су; j-m mehrere Partien ~ добити кому (и. кога) више пута; eine Schlappe ~ опачити (dat.: acc.); j-m eins ~ изнети -осити коме што. II **sich** ~ 1. (о)бесити се, вешати се, (о)качити се, окачивати се (ап: о, за). III **A'n|hängen** *n*, **A'n|hängung** *f* вешање, окачивање, качење; додавање, прикључивање.

A'n|hangend *a* приону, битан, својствен.

A'n|hänge|punkt *m* стајалиште *n*, стојиште *n*.

A'n|hänger {*ān|xen.ər*} *m* 2l 1. ~, ~in *f* 3c присталица, приврженик, ца, присташа. 2. качаљка *f*, вешалица *f*, ланчић. 3. = Anhängewagen.

A'n|hängerschaft {*ān|xen.ər*} *f* 3b 1. привержеништво *n*, присталиштво *n*, присташтво *n*. 2. присталице *pl.*, приврженици *pl.*, присташе *pl.*

A'n|hänge... ~silbe *f* наставак *m*, суфикс *m*, прирастак *m*; ~wagen *m* приколице *f pl.*; ~wort *n*, ~wörtchen *n gr.* прирастак *m*.

A'n|hängig {*ān|xen.īg*} *a* 1. у вези (dat.: са), спојен (dat.: са), који припада, завис(т)ан, овистан. 2. е-е Sache bei e-m Gerichtshofe ~ machen предати ствар суду; e-n Prozeß gegen j-n ~ machen подићи (и. повести) парницу против кога.

A'n|hänglich {*ān|xen.līg*} *a* привржен, одан.

A'n|hänglichkeit {*ān|xen.līg*} *f* 3b приврженост, оданост (ап: dat.); ~ für j-n haben бити привржен коме.

A'n|hängsel {*ān|xen.zəl*} *n* 2l 1. Anhang 1. 2. висуљак *m*, привесак *m*. 3. *fam.* = Hängsel.

A'n|hangs... ~register *n* садржај *m* додатка.

A'n|hauch *m* 1. дах, задух, запаха *f*. 2. = Anflug 2 и 3.

A'n|hauchen *tr.* дувати на, духнути на, задухнути, дихати на, запахнути; die Farben sind wie angehaucht боје (танке) да се провиде; *fig. von...* angehaucht за-, на|дахнут... *abl.*; *fam. fig.* j-n ~ брецати се (и. обречнути се) на кога.

A'n|hauen *tr.* нач|ети, -ињати, засе|хи, -цати, закосити, закопати, започети; потерати; шум. почети сећи.

A'n|häufeln I *tr.* скуп|лати, -ити у гомилици; загр|тати, -нути. II **A'n|häufeln** *n* загртање.

A'n|häufen I *tr.* (и *sich* ~) нагомилати (се), нагомилавати (се) (и *fig.*), накупити (се), нагрпати (се). II **A'n|häufung** *f* нагомилавање *n*, гомилање *n* (и *fig.*).

A'n|heben I *tr.*, *intr.* (h) 1. мало по-, уз|дићи; *sich* ~ мало по-, уз|дићи се. 2. *fig.* стати, (за)почети, (за)почињати; ein Lied ~, ~ zu singen запевати, стати певати; ~ zu tanzen заиграти, стати играти; *abs.* = ~ zu sprechen; er hub also an, er hub an und sprach он стаде овако говорити (и. беседити); nun hob (hub) der Zank an онда настаде свађа. II *tr.* 1. при-, по|дићи (ап: ка). 2. die Pumpe ~ уде-сити шмрк да (по)вуче.

A'n|heften *tr.* закопча(ва)ти, прикопча(ва)ти.

A'n|heften I *tr.* и *refl.* 1. (с)и(х) an et. (acc. и dat.) прикачити (се), прикачивати (се) за што; ударити, метнути, приљубити. 2. ein Buch an ein anderes ~ проши(и. повезати)

једну књигу с другом; eine Bekanntmachung ~ приковати (и. прилепити) објаву; Preise ~ ударити цене, метнути цене; verloren ~ проши(ва)ти, (у)јемчити. II **A'n|heften** *n*, **A'n|heftung** *f* прикачивање; причвршћивање; ударање, метање.

A'n|heilen I *tr.* (s) сра|сти, -шћивати. II *tr.* састав|ити, -љати, прилепити. III **A'n|heilen** *n* срашћивање; прилепљивање.

an|hei'm {*ān|xē'm*} *adv.* † = heim.

A'n|heimeln [Heim] *tr.* 15f alles heimelt mich hier an све ме овде потсећа на домовину (и. на завичај).

an|hei'm... {*ān|xē'm*} [an Heim]: ~fallen *intr.* (s) припасти (dat.: dat.), (за)пасти, (dat.: у); der Vergangenheit ~gefallen потонуо у заборав, предан заборава; ~geben, ~stellen *tr.* j-m (j-s Urteil) et. ~geben, ~stellen остав|ити-љати што коме (чијем суду); ich stelle es Ihnen ~ остављам то Вама. [орожен.]

A'n|heiraten *tr.* стећи женидбом; angeheiratet

A'n|heischig {*ān|xē'shīg*} *a*: sich (gegen e-n) ~ machen zu et. и. et. zu tun обећати (и. обавез(ив)ати се) коме што (учинити, да ћу итд. учинити), правити се кадрим да...

A'n|heitern {*ān|xē'tern*} *tr.* 15b развеселити, -љавати; angeheitert весело, наћефлеисан.

A'n|heizen *tr.* под-, за|ложити.

A'n|helfen *intr.* (h) и *tr.* 1. j-m (j-n) ~ (пот-)помоћи коме (кога) (до, да добије што), (пот)помагати. 2. *ell.* j-m den Rock ~ пом|о-ћи-агати коме да обуче капут.

an|he'r {*ān|xep*}, † ~o {~o} *adv.* = her овамо; **an|he'rig** {~*īg*} *a* = bisherig; **An|he'r|kunft** *f* долазак *m* овамо. [ким гласом.]

A'n|herrschen *tr.* j-n ~ рећи коме заповеднич-

A'n|hetzen *tr.* 1. e-n Hirsch ~ почети хајку на јелена, пустити псе за јеленом, захајкати на јелена. 2. *fig.* j-n gegen j-n ~ дражити, подбуњивати, наговарати кога против кога, (на)дршкати, (на)пујдати кога на кога. II **A'n|hetzen** *n*, **A'n|hetzung** *f* дражење, подбуњивање, пујдање, наговарање. [вач-, ица.] **A'n|hetzer** *m*, ~in *f* подбачач, -ица, подбуњ-**A'n|hetzerei** *f* 3b подбачање *n*, подбуњивање *n*, наговарање *n*.

A'n|heulen I *tr.* 1. урлати на. 2. (на)мамити урлајући (и. завијањем). II *intr.* (h) *fam.* angeheult kommen доћи урлајући.

an|heu'te *adv.* = heute.

A'n|hexen *tr.* уврачати.

A'n|hieb *m* 1. шум.: а) почињање *n* сече; б) засек, место где се почиње сеча шуме. 2. er hat den ~ он први удара; *fig.* auf ~ отпрве, сместа. 3. = Angriff 4. [живео.]

A'n|hochen {*ān|xoh'n*} *tr.* со. дочек(ив)ати са

A'n|höhe *f* узвишица, узвишење *n*, брежуљак *m*, избрежак *m*.

A'n|holen I *tr.* 1. нанети, надоносити, донети. 2. (по)вући. 3. *fam. prov.* набасати. 4. ди-зати. II **A'n|holen** *n* вучење.

A'n|hören I *tr.* 1. (са)слушати, чути; das ist nicht anzuhören то не може човек да слуша (и. да чује). 2. dieser Vorschlag läßt sich ~ taj предлог иде, може да поднесе. 3. man hört

ihm an, daß... по гласу му се познаје да... II sich ~: sich (gut) ~ бити (пријатан) за слушање, да (га) човек чује, звучати. III *intr.* (h) † = angehören. IV A'n'hören *n*, A'n'hörung *f* слушање; саслуша(ва)ње.

a'n'humpeln *intr.* (s) ~, angehumpelt kommen дошантати, доћопати, доћи храмајући.

a'n'hüpfen *intr.* (s) ~, angehüpft kommen доскакувати, доскочити; der Floh ist an mich и. ist mir angehüpft бува је скочила на мене.

Anil'n {анилин} [нлат., порт. anil, санс. nila = индиго] анилин *m*.

Anil'n... {анилин-}: анилински, анилина (*gen.*): ~fabrik *f* творница (и. фабрика) анилина; ~farbe *f* анилинска боја; ~farbstoff *m* анилин, анилинска боја *f*; ~industrie *f* анилинска индустрија; ~rot *n* анилинско црвено.

anima'lish {анималиш} *a* = tierisch.

Ani's {анис} [лат., *гр.] *m* 2g 1. ♀ (Pimpinella anisum) онајз. 2. ♂ überzuckerter ~ ушећерен.

Ani's... онајзов, од онајза, са онајзом. [онајз.]

A'n'jagd *f* ♂: а) почетак лова са коњима и псима; б) место где су пси пуштени и. где је животиња кренута.

a'n'jagen I *tr.* 1. ♂ ловити, гонити. 2. потерати (die Pferde коње); ♂ пустити на. II *intr.* (s) ~, angejagt kommen дојурити. [dat.]

a'n'jochen *tr.* ујармити, метнути јарам (*acc.*)

Ank. *abr.* = Ankunft. [2. дочешља(ва)ти.]

a'n'kämmen *tr.* 1. зачешља(ва)ти, очешљати.

a'n'kämpfen *intr.* (h) борити се (gegen: против).

a'n'karren *tr.* навести (*praes.* навезем), довести (*praes.* доведзем), на-, до|возити, на|јети, -осити колицима.

A'n'kauf *m* 1. куповина *f*, куповање *n*, купња *f*, набавка *f*, набављање *n*. 2. куповина *f*, купљено, набавка *f*.

a'n'kaufen I *tr.* на-, по|куповати, купити, набављати. II sich wo ~ населити се (и. настани се) где куповином земље. III A'n'kaufen *n*, A'n'kaufung *f* = Ankauf 1.

A'n'käufer *m* купац.

A'n'kaufs... {ан'кѡфс-}: ~preis *m* цена *f* коштанја; ~zeit *f* време *n* куповине, доба набавке.

A'nke(n)' {ан'к(н)} [свн. anko] *m* 3a гн., шв.)

A'nke' {ан'к'} *m* 2 = Lachsforelle. [= Butter.]

A'nke' {~} [свн. ancha] *f* 3b по-, за|тиљак.

a'n'kege'n *intr.* h) по|чети, -ињати (у куглању).

a'n'kehren I *tr.* 1. (по)мести. 2. bibl. Fleiß ~ потрудити се. II *intr.* (s) prov. на-, с|вратити.

a'nken [Anke'] *intr.* (h) = buttern.

A'nker' {ан'к'ер} *m* 2l мера за течност = Eimer, 1/4 Ohm.

A'nker'² {~} [свн. anchor, лат. *гр.] *m* 2l 1. ♂, ♂ котва *f* (и *fig.*), сидро *n* (и *fig.*), ленгер; vor ~ gehen, sich vor ~ legen, ~ werfen укотв|јити се, -љавати се, усидрити се, бацити котву, бацати ленгер; vor ~ liegen бити укотвљен, бити усидрен; vor ~ treiben дрљати по дну, орати, не држати, вући котву; ~ los! усидри! баци сидро!; den ~ festmachen сапети сидро; den ~ einwinden дизати сидро (и. котву). 2. ♀ затега *f*, споја *f*, стега *f*, гвоздена спојница *f* (зидова). 3. ∞ котва (на магнету).

A'nker²... {ан'к'ер-}: ~ausrüstung *f* опрема

за котву; ~balken *m*. а) ♀ спојнична греда *f* (за спајање наспрамних зидова); б) *m* = граник (греда на прамцу која носи котву). a'n'kerten *tr.* зарез(ив)ати, (на)правити зарез на (рабошу); *fig.* ich werde es dir ~! забележићу ја то теби у рабш, платићеш ми ти то.

A'nker²... a'nker²... {ан'к'ер-}: ~boje *f* ♂ котвина бова; ~fest *a* ♂: а) погодан за укотвљавање, подесан за усидравање; б) укотвљен, усидрен (и *fig.*); ~fliege *f* ♂ котвина лопата; ~förmig *a* котваст, сидраст, ленгераст, облика котве; ~gebühr *f*, ~geld *n* ♂ котварина *f*, сидровина *f*; ~geschirr *n* ♂ сидрени прибор *m*, прибор за котву; ~grund *m* ♂ дно (и. место) *n* за укотвљавање, сидреник; ~haken *m* ♂ кука *f* котве (и. сидра); ~hals *m* ♂ врат котве; ~hand *f* = ~fliege; ~haspel *f* = ~winde; ~helm *m* = ~rute; ~hemmung *f* ♂ запињача с котвом; ~kette *f* ♂ котвин (и. сидрени) ланац *m*, ланац за котву; ~kette unklar ланац замршен; ~krücke *f* = ~stock; ~kugel *f* ♂ (запаљиво) жуле са кукама; ~loch *n* ♂ ноздрва *f*, око; ~los *a* без котве, без сидра.

a'nkern 15f I *intr.* (h) 1. ♂ бацити котву (и *fig.*), бацати ленгер, укотв|јити се, -љавати се, усидр|јити се, -авати се. 2. *fig.* auf et. ~ полагати наду у што. II *tr.* 1. а) укотв|јити, -љавати, усидр|јити, -авати; б) снабдети котвом (и. сидром, ленгером). 2. ♀ учврстити затегом (и. спојом), утврђивати скобом. III A'nkern *n* укотвљавање, -ење, усидравање, -ење.

A'nker²... ~platte *f* ♀ ♂ затежна подлога, подлога за затегу; ~platz *m* ♂: а) = ~grund; б) сидриште *n*, котвиште *n*, ленгериште *n*; ~recht *n* ♂ право уктвљавања (и. усидрења); ~ring *m* ♂ котвин прстен, котвина алка *f*; ~rute *f* ♂ шипка сидра; ~schaufel *f* = ~hand; ~schmied *m* ковач котви (и. сидра), израђивач ленгера; ~schraube *f* = Fundamentschraube; ~seil *n* = ~tau; ~stange *f* = ~rute; ~stelle *f* ♂ место *n* усидравања, место укотвљавања; ~stich *m* ♂ део паламара протнут кроз кствину омчу и чвор на ној; ~stock *m* ♂ руда котве, руда сидра; ~tau *n* ♂ сидрени (и. котвин) паламар, уже које држи ленгер; ~uhr *f* ♂ часовник *m* помоћу запињаче са котвом; ~winde *f* ♂ котвин витао *m*, витао сидра; ~zeichnen *n* ♂ бова *f*, котвина веја *f*; ~zoll *m* = ~geld.

a'n'ketteln *tr.* вез(ив)ати ланчићем.

a'n'ketten I *tr.* (и sich ~) завезати (се) ланцем, везати (се) ланцем, завезивати (се) ланцем, везивати (се) ланцем, приковати. II A'n'ketten *n*, A'n'kettung *f* (за)везивање ланцем.

a'n'keuchen *intr.* (s) ~, angekeucht kommen добректати, доћи сав задихан, долазити сав.)

a'n'kitten *tr.* за-, при|лепити китом. [задуван.]

a'n'klagbar {ан'кл'акобар} *a* оптужлив; A'n'klagbarkeit {~к'аг'т} *f* 3b оптужљивост.

A'n'klage *f* 1. оптужба, оптуживање, -ење *n*. 2. окривљивање, -ење *n*.

A'n'klage... {ан'кл'аг-}: ~akt(e) *f* *m* тужба *f*; оптужница *f*; ~bank *f* оптуженичка клупа; ~kammer *f* комора оптуживања.

a'n'klagen *tr.* 1. (и *sich* ~) оптужити (се), оптуживати (се), окривити (се), окривљивати (се); *j-n des Diebstahls* ~ оптужи(ва)ти кога за крађу. 2. *j-n vor Gericht* ~ тужити кога суду, терати кога судским путем. — Уп. verklagen, beklagen, beschuldigen.

A'n klage punkte *m pl.* главне тачке *f pl.* оптужбе, отежавајуће околности *f pl.*

A'n kläger *m* ~ *in f* (оп)тужилац, тужиља, -тељка; öffentlicher ~ државни тужилац.

A'n'klage rede *f* оптужба.

a'n'klägerisch *a* (оп)тужилачки.

A'n klage... ~ *schrift f* тужба; оптужница; ~ *senat m* сенат оптуживања; ~ *stand m*, ~ *zustand m* оптуженост *f*; *j-n in ~stand* вер-
setzen ставити кога под суд, оптужити кога.

a'n'klammern *I tr.* 1. прискобити, скобама ухватити (и. причврстити). 2. Wäsche ~ рубље штипаљкама закачити (и. причврстити).

II sich ~ ухватити се (и. хватати се) грчевито (ан: за), ухватити се (и. хватати се) давленички.

A'n'klang *m* 1. сазвучење *n*, сазвучје *n*, ресонанца *f*. 2. сазвучење *n*; куцање (чаша); ударање, бијење (звона). 3. сазвучје *n*, акорд; сличност *f* по звуку, слагање *n* у самогласнику. 4. потцепање *n*, сличност *f*; diese Musik hat viele Anklänge aus älteren Opern ова музика потцепа много на старије опере. 5. *fig.* одзив; ~ finden наћи одзива, наилазити на одзив.

a'n'klatschen *I intr.* (h) плускати -нути на (и. о). **II tr.** оговарати, опадати, -сти.

a'n'kleben *I tr.* при-, за|лепити, при-, за|лепљивати, лепити; hier dürfen keine Zettel angeklebt werden забрањено је овде лепити објаве. **II intr. (h) при-, за|лепити се, при-, за|лепљивати се, при|онети, -јањати (*dat.* за); das klebt nicht an то не хвата, то не држи; *fig.* dieses Laster klebt ihm von Jugend auf an овај га порок прати из младости (и. одмалена). **III ~d p. pr.** и *a* који се лепи, који пријања. **IV A'n'kleben** *n* при-, за|лепљивање, лепљење; пријањање, хватање.**

A'n'kleber *m*, ~ *in f* прилепљивач, -ица, зале-
пљивач, -ица.

a'n'kleck(sen) *tr.* 1. убрљати, упрљати; Kot ~ ушљискати, ушљапати; *fig.* прикачити. 2. надрљати, начвакати.

a'n'kleiben *tr.* † и шв. = ankleben.

A'n'kleidekabinett *n* = Ankleidezimmer.

a'n'kleiden *I tr.* (и *sich* ~) обући (се), обла-
чити (се), оденути (се), одевати (се); sich an-
ders ~ преобући се, -лачити се, пресвући се,
-лачити се. **II A'n'kleiden** *n*, **A'n'kleidung** *f* о-
блације, одеваче.

A'n'kleidezimmer *n* облачионица *f*.

a'n'kleistern *tr.* при-, за|лепити ћиришем.

a'n'klemmen *tr.* (и *sich* ~) прибити (се), при-
бијати (се) (gegen: уз), притеснити.

a'n'kletten: sich ~ залепити се као чичак.

a'n'klettern, a'n'klimmen *tr.* (уз)верати (се), (ус)-
пузати се, (ус)плентрати се (*acc.*: уз, на).

a'n'klingeln *I intr.* (h) bei *j-m* ~ (за)звонити
код кога, *fam. fig.* опипати, покуша(ва)ти

испипати кога. **II tr.** *j-n* ~ (за)звонити коме
(телефоном).

a'n'klingen *I intr.* (h и s) 1. зазвучати, од-
јекнути; die mit *f* ~den Wörter речи које
почињу са *f*. 2. звучати зглашено, звучати у
складу, звучати складно, слагати се. 3. зву-
чати слично (и. као); ein Wort klingt an das
andere an једна реч звучи (у почетку, на
крају) као друга; diese Melodie klingt an ...
(*acc.*) an ова мелодија потцепа на... 4. куц|а-
ти се, -нути се. **II tr.** 1. e-e Saite ~ удар|ити,
-ати жицу (и. струну) да (за)звучи, произв|е-
сти, -одити звучаче на жици (и. у жици,
на струни). 2. die Gläser (и *intr.* mit den Glä-
sern) ~ куц|ати, -нути чаше, куц|ати се, -ну-
ти се чашама, *abs.* куц|ати се, -нути се. **III**
A'n'klingen *n* куцање (чашама).

a'n'klopfen *I intr.* (h) 1. (an die Tür ~) за-, по-
куцати, куцати (на врата). 2. *fig.* (bei *j-m* ~)
закуцати (код кога), огледати, кушати, пи-
пати; *fig.* bei ihm klopfen Sie vergebens an
узалудан Вам је покушај са њим. **II tr.** 1. за-
куцати, куцањем учврстити; (на)тапкати,
наби(ја)ти. 2. куц|ати, -нути. **III A'n'klopfen**
n куцање. [(и. на вратима). 2. звекир.]

A'n'klopfer *m* 1. који куца (и. лупа) на врата
A'n'klopf|ring *m* (х)алка *f* (за куцање), звекир.

a'n'knallen *I tr.* die Pferde ~ (по)терати коње
пуцајући бичем; *fig. fam.* e-n ~ = anfahren
I 2. II intr. angeknallt kommen доћи пуцајући
бичем. [тегнути, с-, при|тезати.]

a'n'knebeln *tr.* помоћу штапа везати, с-, при-
a'n'kneipen *I tr.* et. ~ штрп|нути, -кати, штип|

нути, -кати, ухватити (и. хватати) клешти-
цама (и. штипаљком). **II intr. (h) студ. wo ~
на-, с|вратити где на пиће; angekneipt sein**

a'n'knöpfent *tr.* закопча(ва)ти. [бити накресан.]

A'n'knöpfe... {ан|кн|о|п|ф|е} = Anknüpfungs...

a'n'knüpfen *I tr.* (и *sich* ~) 1. et. an et. (*acc.*) ~
навезати (се), навезивати (се) што на што,
привезати (се), привезивати (се), свезати
(се), свезивати (се) што за што; et. e-r (*dat.*)
Sache ~ спојити, спајати што са чим. 2. *fig.*
надовезати (се), надовезивати (се); Brief-
wechsel mit *j-m* ~ ступ|ити -ати у преписку
са ким; ein Gespräch ~ запод(ну)ти разго-
вор; заметнути; Geschäfte ~ ступити у по-
словне везе; ein Verhältnis ~ направити везу,
ступити у везу; sich ~ прикључи(ва)ти се;
sich wieder ~, wieder angeknüpft werden на-
довез(ив)ати се. **II intr. (h) 1. надовез(ив)ати.
2. mit *j-m* ~ ступ|ити, -ати у везу са ким. **III**
A'n'knüpfen *n*, **A'n'knüpfung** *f* 1. везивање,
спајање. 2. *fig.* заподевање, заметање.**

A'n'knüpfungs... {ан|кн|у|п|ф|у|н|с|} ~ **punkt** *m*
fig. веза *f*, споразумно средство *n*, надовези-
валиште *n*, исходиште *n*, полазна тачка *f*,
полазиште *n*.

a'n'knurren *tr.* (за)режати на; sich ~ режати
једно на друго; *fig.* *j-n* ~ ословити кога мр-
мљајући, (про)гунђати на кога.

a'n'ködern *I tr.* 1. метнути као ваб, метнути
као мамац, навабити, намамити. 2. навабити,
намамити. **II A'n'ködern** *n*, **An|köderung** *f*
навабљивање, намамљивање.

a'n kommen I *intr* (s) 1. (opp. abgehen) доћи, долазити, при-, дојспети, пристизати; es kommen Leute an стиге (и. долази) свет; ist nichts für mich angekommen? није ништа дошло (и. стигло) за мене? нема ништа за мене? 2. долазити, приспевати, приближавати се, сти-зати; er kommt in vollem Trab an он стиге пуним касом, он докасава; er kam in vollem Trab an он стиге пуним касом, он докаса; komm an! а) ходи! чик! дед'овамо (ако смеш)!; б) хајде! 3. *fig.* gut (übel) ~ добро (пђаво) проћи, пролазити, добро (пђаво) провести се; da kommen Sie gut an добро ћете проћи; iro. da ist er gut angekommen лепо се провео; ☞ hei et. gut ~ добро проћи са чим. 4. досегнути, стићи, дохватити; ich habe zu viel Vorgesprung, er kann mir nicht ~ ја сам измакао, он ме не може стићи; *fig.* man kann ihm nicht ~ не може му се ништа. 5. j-m so und so ~ по-ступати према коме тако и тако. 6. спопа-сти, -дати, ухватити, хватати (*dat.*, *acc.*, *acc.*); es kommt ihm (мање тачно: ihn) die Lust an, zu... *inf.* спопаде га жеља да... *praes.*, дође му воља да...; was kommt Ihnen (Sie) an? шта Вам је (наспело)?; es kommt mir schwer an, zu... *inf.* тешко ми пада да... *praes.*, тешко ми је да...; das wird ihm hart ~ то ће га скупо стати; alles kommt ihm schwer an све му је тешко. 7. (већином *imp.*) es kommt nur auf Sie an ствар стоји само до Вас, само од Вас зависи, до Вас је; es kommt darauf an, zu erfahren... стало је до тога да сеозна...; es auf j-n ~ lassen ослонити се -ањати се на кога, поуздати се у кога; darauf soll es nicht ~ ако је до тога стало, онда није ништа (и. онда не мари); од тога не треба да зависи; es auf gut Glück ~ lassen оставити -љати срећу, окушати срећу; es kommt gar nicht darauf an, wieviel Zeit es gekostet hat не пита се колико је то времена ста(ја)ло; *abs.* es kommt darauf an зависи од околности, како се узме; wir wollen es darauf ~ lassen хоћемо да окушамо срећу са тим, хоћемо баш да видимо шта ће да буде; es kommt uns nicht darauf an, zu... *inf.* није нам стало до тога да... *praes.*; es kommt uns nicht so sehr darauf an није нам тако много стало до тога; es kommt mir nicht auf zehn Mark an није ми стало за десет марака, није ми до десет марака; es kommt ihm gar nicht darauf an, Dummheiten zu begehen то му није ништа да прави глупости. II **A'n/kommen** n 1. = An-kunft. 2. = Unterkommen.

A'n/kömmeling {*an/kö.mlin.*} m 2g¹ дошљак, -иња, придошлица. [у Италији.]

Anko'na {*an.ko.na*} n 8b ☞ Анкона f (град.)

a'n/köpfen I *tr.* die Nadeln ~ (на)правити главе на чиодама. II **A'n/köpfen** n Anköpfen der Nadeln прављење глава на чиодама.

A'n/köpfer m ☞ der Nadeln израђивач глава на чиодама. [квачивати, закачити.]

a'n koppeln *tr.* привезивати, спојити; ☞ за-)

A'n/koppler {*an.kop.pler*} m 2l (при)везивач, ква-чилац.

a'n/körnen *tr.* 1. ☞ наместити ваб (од зрна) на,

навабити (и *fig.*). 2. ☞ обележити, започети (ein Loch рупу).

A'n/körner m 2l ☞ обележач.

a'n krähen *tr.* j-n ~ = ankreischen.

a'n krallen *tr.* и *refl.* дохватити канџама; sich ~ ухватити се канџама, хватати се грчевито ноктима (ан: за).

a'n kränkeln *tr.* заразити болешљивошћу (*acc.*, *dat.*: *acc.*), задахнути болешљивошћу; *fig.* онерасположити; von et. angekränkt sein оболети лако од чега.

a'n/kratzen *tr.* 1. зарепсти. 2. нашкрабати, најврљати. 3. *fam.* *fig.* sich (*dat.*) et. ~ на-штедети свотицу.

a'n/kreiden *tr.* (за)бележити кредом; *fam.* er steht tief angekreidet он је дужан и ружан; задужио се као Турска Царевина; дужан је и косом на глави. [цик'ати -нути на кога.]

a'n kreischen *tr.* j-n ~ (за)крештати на кога, j

a'n/kriechen I *intr.* (s) ~, angekrochen kommen допузити, домилети, догмиза(ва)ти. II *tr.* j-n, et. ~ домилети, допузити, догмизати (ка) коме, (ка) чему, намилети (и. нагмизати) на кога, на што.

a'n/kriegen *fam. tr.* a) die Stiefel ~ (успети) обути ципеле, натући ципеле; навући; б) стићи; c) j-n ~ et. zu tun придобити кога да учини што.

a'n/künd(ig)en I *tr.* и *refl.* 1. (sich ~) огласити (се), оглашавати (се), објавити, -љивати; j-m ~, daß... обавестити, -штавати кога да...

2. feierlich ~ прогласити, -шавати; изве-сти-ти, -штавати, јавити; ☞ eine Tratte ~ обавестити за меницу; ☞ саопштити. 3. (sich ~) навестити (се), навешћивати (се), најавити (се), најављивати (се), навестити (се), на-говештавати (се), заказати (се), заказивати (се), обрљећи, -ицати. II ~d p. pr. и a у знач. *inf.*, нар. објавни. III **A'n/künd(ig)en** n, **A'n-kündigung** f оглашавање, оглас m, објав-љивање, објава f, обавештење, саопштење; навешћивање, -ење, навештај m, заказива-ње; обрицање. [објављивач.]

A'n kündiger {*an/künd.ig.r*} m 2l оглашивач, j

A'n/kündigungs... {*an/künd.ig.un.s*}: ~befehl m ☞ наредба f за саопштење; ~kommando n ☞ нагласна (и. припремна) команда f; ~schrei-ben n авиза f.

A'n/kunft f 1. (opp. Abfahrt) долазак m, при-спеће n. 2. † = Abz, Herkunft.

A'n/kunft(s)... {*an/kunft(s)*}: долазни, дола-ска (*gen.*), приспећа (*gen.*) ~halle f, ~station f ☞ долазна станица; ~ort m место n дола-ска, место приспећа, долазиште n.

a'n/kuppeln *tr.* = ankorpern. [ти, запалити.]

a'n kurbeln *tr.* (по)кренути, пустити, заврте-)

a'n/lächeln *tr.* j-n ~ осмејивати се, осмевати се, осмехнути се, (о)смешити се на кога.

a'n/lachen *tr.* смејати се на, (по)гледати сме-јући се.

A'n/lage f 1. метање n, стављање n. 2. а) ула-гање n, давање n на приплод (и. под инте-рес); б) новац m за улагање, новац за дава-ње на приплод (и. под интерес); c) уложен новац. 3. (по)дизање n, грађење n, израђива-

ње *n*, постројавање *n*, израда, намештање *n*; постројење *n*; ~*n* *pl.* вртови *m pl.*, паркови *m pl.*, шеталишта *n pl.* 4. план *m*, нацрт *m*; замисао; накана, намера; распоред *m*, распоређење *n*, расподела; први нацрт *m*, прва израда (без појединости). 5. клица, зачетак *m*. 6. настројеност (zu: за), подобност, склоност (zu: dat.), дар (zu: за); *abs.* ~*n* haben имати дара (Уп. Talent, Fähigkeit). 7. прилог *m*, додаток *m*; als (и. in der) ~ beifügen приложити, -агати. 8. разрез *m*, разрезивање *n* (пореze итд.).

A'n|lage... {a'n|lag-}: ~blatt *n* † коректурни лист *m*; ~kapital *n* уложна главница *f*, уложни капитал *m*, ~kosten *f pl.* трошкови *m pl.* око постројавања.

a'n|lagern I *tr.* (и *intr.*, sich ~) наслагати (се), слагати (се). II A'n|lagerung *f* наслагање *n*, а'н|allen *tr.* j-n ~ тепати коме. [наслага.] a'n|landbar {a'n|lantbar} *a* где се може пристати (бродом), приступачан.

A'n|lände [Land] *f* 3b = Anlande=platz, =stelle.

a'n|landen, a'n|länden I *intr.* (и *tr.*) пристајати (ап: на, уз); *abs.* приспети. II A'n|landen *n*, A'n|landung *f* пристајање; приспеће.

A'n|lande... {a'n|land-}: ~platz *m*, ~stelle *f* пристаниште *n*, пристаја *f*; an dieser Küste ist keine gute ~stelle пристајање уз ову обалу је тешко; ~zeit *f* време *n* пристајања, време приспећа.

a'n|langen I *intr.* (s) стићи, -гнути, стизати, при-, дојспети. II *tr. imp.* was (и. soviel) diese Sache an(bei)langt и. ~d diese Sache (и: diese Sache ~d) што се (и. колико се) ове ствари (и. овога, тога) тиче; was dich an(bei)langt што се тебе тиче. — Уп. angehen. [schnauzen.]

a'n|lappen *fam. tr.* 1. = anflicken. 2. = an-|a'n|laschen I *tr.* 1. шум. обележити, -авати, засејати, -цати. 2. обућ. Schuhe ~ метнути, -ати нове уши на ципеле. II A'n|laschen *n*, A'n|laschung *f* шум. обележавање, засецање (корe).

A'n|laß {a'n|lā} [lassen] *m* 2d повод (zu: за); прилика *f*; zu et. ~geben давати повод(а) за што; ~nehmen zu... узети за повод да..., ohne allen ~ без икаквог повода, без икаквог разлога. 2. изглед, лицење *n*; es hat den ~, als ob... чини се (и. изгледа, личи) као да... (в. anlassen li). — Уп. Veranlassung, Gelegenheit.

a'n|lassen I *tr.* 1. s-n Rock ~ оставити капут на себи, задржа(ва)ти капут на себи, не скидати (свога) капута; j-m... ~ не скинути коме... 2. а) die Hunde ans Wild ~ пу(с)тити, -штати псе на дивљач; б) Wasser in e-n Teich, и. den Teich ~ пу(с)тити -штати воду у рибањак; die Wasser и. die Mühle ~ дићи уставу, пу(с)тити воду на воденицу; в) Metalle, Metalllegierungen ~ металe, металне слитине мекше калити, еластично (и. некрто) калити, усијавањем (и. загревањем) и потапањем у хладну воду (и. другу течност) начинити мање тврдим, мање кртим. 3. пу(с)тити, -штати у рад, (по)кренути (е-е Maschine машину, stroj, е-н Motor мотор). 4. дочек(ив)а-

ти, понашати се према, поступати према; е-п hart ~ обречивати се, -нути се на кога. II sich ~ чинити се, изгледати, личити на; die Sache läßt sich gut (schlecht) an ствар изгледа добро (пђаво); es läßt sich zum Kriege an личи на рат; die Knaben lassen sich gut an дечаци лепо обећавају; es läßt sich ganz danach an, als ob... све (му) личи на то, као да... III A'n|lassen *n* залагање, ложење; * каљење мекше, каљење еластичније, усијавање (и. загревање) и нагло хлађење; дизање уставе; * пуштање (у рад; е-г Maschine машине, stroja). — Уп. anfahren.

A'n|laß... {a'n|las-}: ~farbe *f* боја добијена при каљењу; ~hebel *m* полура *f* (и. озиб) за пуштање (у рад); ~widerstand *m* отпорник за пуштање (у рад).

a'n|läßlich {a'n|lāslich} *adv.* и *prp.* (gen.) поводом (gen.), приликом.

a'n|latschen *intr.* (s) (и angelatscht kommen) доћи у папучама, дошљапати, дошепати.

A'n|lauf *m* 1. надолзак, притицање *n*. 2. а) трчање *n*, трка *f*; б) затрка *f*, затрчавање *n*, залет, залетање *n*; е-п ~ nehmen затрча(ва)ти се, залет(ети) се, -ати се (и fig.); в) налет, напад, насртај; wir haben viel ~ von Bettlern просјаци нас салежу; д) fig. im ersten ~ испрве. 3. * косина *f* навише, успон. 4. * најдоњи део стуба.

A'n|lauf|bahn *f* * уз-, по|летиште.

a'n|laufen I *intr.* (s) 1. потрчати, затрчати се; angelaufen *kommen* дотрча(ва)ти; die Pferde ~ lassen потерати (и. пу(с)тити) коње; е-е Maschine ~ lassen пу(с)тити -штати машину (и. stroj) (у рад, да ради). 2. а) gegen et. (acc.) ~ натрча(ва)ти на што, ударити о што, спотати се на (и. о) што; б) fig. schlimm, übel, iro. schön ~, и *abs.* насук(ив)ати се, награница(ва)ти, набељажити, лепо се провести; j-n ~ lassen насукати кога; das läuft gegen das Gesetz an то се противи закону, то је противно закону; * наићи; * das Wild läuft an дивљач долази на домак пушчи. 3. * приста(ја)ти, додирнути. 4. надути се, одићи се, -зати се, надоћи, -лазити (Уп. anschwellen); (по)пети се (auf: на), износити. 5. пети се, пењати се. 6. * е-е Mauer läuft an зид се нахерио, зид није одвесан. 7. замаглити се, -љивати се, ознојити се; уплеснивити се, убућати се; ein Glas schwarz ~ lassen награвити стакло; * на ватри обојити плавкастим прелазима. II *tr.* 1. навалити -љивати на, напасти. 2. * = ankarren. 3. * пристати у, гледати пристати у. III A'n|laufen *n* затрчавање, залетање, залет *m*; A'n|laufenlassen *n* а) навала *f*, налет *m*, б) терање да потрчи, -е, в) пуштање (у рад); надолзање, надолзак *m* (воде); Anlaufen(lassen) пењање, гомилање (трошкова); замагљивање, -ење, знојење; * даван е помоћу ватре плав(каст)их прелаза; * пристајање, хватање (луке). — Уп. Anlauf. A'n|lauf...: ~farben *f pl.* * боје добијене каљењем (метала); ~gestell *n* * узлетни трап *m*, постоље за узлетање; ~(s)hafen * *m* Anlagehafen; ~sprung *m* скок изатрке, истрке.

A'n laut *m* *gr.* почетни глас; *im* ~ у почетку (речи, слога; Уп. Auslaut, Inlaut).

a'n lauten *I intr.* (*h*) = anklingen 1; почињати, у почетку гласити; *die mit s ~ den Wörter* речи које почињу са *s*.

a'n läuten *I tr.* (за)звонити за, (за)звонити за почетак ...*gen.*, звоном (о)гласити почетак...*gen.* **II intr.** (*h*) (за)звонити.

a'n leben *tr.* *sich* (*dat.*) *et.* ~ животом свићи се на што; angelebt мало преживео.

a'n lecken *tr.* лизати, -нути, лизнути.

A'n lege... ~ **gebühren** *☞ f pl.* казукарина *f*; ~ **gelder** *n pl.* уложни новац *m*; ~ **hafen** *m* ☞ успутна лука *f*; ~ **maß stab** *m* ☞ размерник.

a'n legen *I tr.* 1. мет|нути, -ати; при-, на|слонити, при-, на|слањати; *die Axt an e-n Baum* ~ ударати секиром у дрво; *fig. die letzte Feile an et.* ~ дотер(ив)ати; *Feuer ~ запалити*; *das Gewehr ~ узети на нишан*; *auf j-n* (*das Gewehr* и *ahn.*) ~ нанишанити (пушком) на кога; *Hand ~ ла|тити се, -ћати се* (посла); *selbst Hand ~ сам се ла|тити -ћати, сам радити*; *Hand an sich selbst ~ (по)дићи руку на се* (бе), (по)дизати руку на се(бе); *den Hemmschuh ~ метнути папучу, (за)кочити*; *Holz ~ мет|нути -ати дрва* (на ватру), на|ложити, -агати; *e-n Hund ~ везати пса*; *e-n Maßstab an et.* (*acc.*) ~ приме|нити -њивати мерило на што; (*den Nachen*) ~ (и *ahn.*) притер(ив)ати (чамац), прист(ај)ати (чамцем); *e-m Fasse die Reifen ~ мет|нути -ати обруче на буре, (на)обручати буре*; *e-n Rocken ~ напунити преслицу*; *e-n Säugling (an die Brust) ~ подојити дете*; *die Siegel ~ ударити -ати печате*; ☞ *die Bleisiegel ~ an* ударити -ати олово (и. блумбу) на. 2. (*opp. ablegen*) обући, навући, облачити, навлачити; *j-m Ketten, Fesseln ~ ок|овати, -ивати кога*; *j-m die volle Rüstung ~ наоружати кога* (до зуба); *Trauer ~ обући црнину*; *Waffen ~ (на)оружати се*; *e-n Zügel ~ зауздати*. 3. **a** (по плану) уде|сити, -шавати, уре|дити, -ћивати; постројити, -авати, сарадити; основати; поидићи; направити, начинити; (из)градити; проби(ја)ти; изградити у главном; *Sammlungen von et.* ~ (на)правити збирке чега, скупљати што; *eine Zeichnung ~ обојити цртеж*; *von Natur angelegt zu* (*dat.*) рођен... (*nom.*); **b** (с)ковати, (о)ковати; **c** смерати, ићи, наме|нити, -њивати; *es darauf ~, zu...* ићи на то да...; *es war darauf angelegt, sie zu stürzen* ишло се за тим да се они обоје; *es war auf dich angelegt* на тебе се смерало. 4. уложити, улагати, да(ва)ти на приклад (zu 5 Prozent по 5 на сто); *verzinslich ~ да(ва)ти под интерес*; *fig. seine Zeit usw. gut ~ своје време корисно употребити* -љавати. **II intr.** (*h*) 1. (*auf j-n ~* и *ahn.*) уз|ети -имати на нишан (кога) нанишанити (на кога); ☞ (*legt*) *an!* на нишан! 2. ☞ притер(ив)ати, приста(ја)ти, уковити се, везати се. **III imp.** *es legt bei ihm an* он се гоји. **IV sich ~ 1.** при-, на|слонити се, при-, на|слањати се; дати се, прионити (на). 2. (на)хватајути се, (ан: на, за), ухватити се. **V A'n legen** *n.* **A'n legung** *f* 1. метање; стављање

ударање (печата, олова, блумбе); während der Anlegung der Ketten док је окиван. 2. — Anlage 3; Anlegung e-r Skizze прављење скице, нацрта. — Уп. errichten, stiften, gründen.

A'n leger *m* 1. који меће, налаже, улагач (в. anlegen) итд. 2. ☞ **a**) = Richtscheit; **b**) ~ *m*, ~ *in f* ☞ уметач, -ица.

A'n lege... ~ **schloß** *n* локот *m*, катанац *m*; ~ **steg** *m* ☞ штампарски лењирџић.

A'n leh(e)n *n* = Anleihe.

a'n lehnen *I tr.* и *refl.* 1. (*sich*) наслонити (се), прислонити (се), наслањати (се), прислањати (се). 2. притворити, отшкринути (врата).

II A'n lehnen *n.* **A'n lehnung** *f* на-, при|слањање (ан: на).

a'n lehren *tr.* 1. (на)учити, поучавати (zu: за). 2. учити, поучавати (е-м *et.*: кога чему).

A'n leihe {*анлџе*} *f* 3b зајам *m*; е-е ~ machen направити (и. закључити) зајам; bei е-м eine ~ machen (у)зајмити, узети у (или: на) зајам што од кога.

A'n leihe los {*~лос*} *n* зајмовна срећка *f*.

a'n leihen *tr.* узајмити, -љивати, уз|ети -имати у (и. на) зајам; да(ва)ти у (и. на) зајам (већих сума), позајмити, -љивати.

a'n leimen (*и sich ~*) залепити (се), прилепити (се), затуткалити (се).

a'n leiten *tr.* 1. водити, упу|тити, -ћивати (zu: у); *j-n zum Guten, zur Tugend ~ упутити кога* путем добра, путем врлине. 2. привез(и)вати (уз притке, тачке).

A'n leiter *m* вођ(а), упућивалац.

A'n leitung *f* 1. вођење *n*; управљање *n*; упућивање *n*, упутство *n*, увођење *n*, увод *m* (zu: у); unter с-г ~ под његовим вођством. 2. вођа *m*, упут *m*, упутство *n*, начин *m*.

a'n lernen *I tr.* научити. 2. = anlehren 1. и 2.

II a'n gelern *p. p.* и *a* научен (напапет);

A'n gelernte(s) *n* 9l (што је) научно.

a'n liegen *I intr.* (а) налегати (се), лежати (ан: уз); граничити се (ан: са). 2. припи(ја)ти се, приљубити се, -љивати се, не одвајати се, бити таман. 3. *et. liegt mir an* на срцу ми је нешто. 4. *j-m* (и *tr. j-n*) ~ наваљивати на кога, сколвити, -љавати, салет|ети, -ати кога. 5. ☞ *Süd ~ управити* (и. пловити) ка југу.

II ~d p. pr. и *a* суседан; припијен, таман; *adv.* у прилогу, приложен(о).

III a'n gelegen *p. p.* и *a* в. тамо. **IV A'n liegen** *n* 2l 1. (б. *pl.*) налегање, додиривање, граничење. 2. (са *pl.*) ствар *f* на срцу, брига *f*, до чега нам је стало; dein Anliegen оно до чега ти је стало, ствар ти на срцу; er hatte kein dringenderes Anliegen ништа му није било прече; sein Anliegen anbringen изн|ети -осити оно до чега нам (и. му) је стало, ствар на срцу своје.

A'n liegenheit *f* 3b = Angelegenheit.

A'n lieger {*анлџер*} *m* 2l сусед.

a'n lispeln *tr.* *j-n* ~ шапутати коме.

a'n loben *tr.* 1. = anpreisen. 2. = angeloben 1.

a'n locken *I tr.* ☞ мет|нути -ати ваб (и. мамац), намам|ити, -љивати (и *fig.*), домамити, наваб|ити, -љивати; **II ~d p. pr.** и *a* примамљив, привлачан. **III A'n locken** *n.* **A'n lockung** *f* на-, до|мамљивање, мамљење, вабљење.

A'n|locker *m*, ~in *f* примамљивач, -ица, *por.* фаћкалица.

A'n|lockungs...: ~mittel *n* средство за примамљивање, намама *f*; ~versuch *m* покушај на-маме.

a'n|löten *I tr.* залем|ити, -љивати, прилемити.

II A'n|löten *n*, A'n|lötung *f* за-, при|лемљивање.

a'n|ludern *tr.* ~~л~~ = anködern.

a'n|lüften *tr.* ~~л~~ пу|стити, -штати. [на кога.]

a'n|lügen *I tr.* 1. слагати. 2. j-m et. ~ налагати

a'n|luven *I intr.* (*h*) ~~л~~ окренути брод да ветар долази мало спреда. II A'n|luven *n* окретање брода да ветар долази мало спреда.

Anm. abr. = Anmerkung.

a'n|machen *I tr.* 1. (*opp.* abmachen) причврстити, за-, о|качити, заденути. 2. мет|нути, -ати у (и. на), зачинити, замесити; разму|тити, -живати; (на)правити, (на)чинити (салату итд.). 3. дода(ва)ти, патворити, правити. 4. за-, на|ложити (Feuer ватру). II sich ~ = sich andrängen. III A'n|machen *n* причвршћивање, за-, о|качињање, задевање; прављење (салате итд.); размућивање, замешивање.

a'n|mahnen *I tr.* опоми|енути, -ињати. II A'n|mahnung *f* опомињање *n*.

A'n|mahnungs|schreiben *n* = Mahnbrief.

a'n|malen *tr.* 1. насликати. 2. до-, на|сликати.

A'n|mann *m* 2a челик.

A'n|marsch *m* ~~л~~ наступање *n*; im ~ sein наступати, приближавати се.

a'n|marschieren *intr.* (*s*) ~~л~~ наступати.

a'n|maßen {anmasn} *I refl.* 15. 1. sich (*acc.*) einer (*gen.*) Sache ~, sich (*dat.*) et. ~ при-сва|јати -ојити (себи) што, придавати себи што; sich (*dat.*) die Ehre... ~ приписивати себи част...; sich (*dat.*) als Ruhm ~ приписивати себи у славу; er maß sich (*dat.*) ein Urteil über mich an и он се усудује да суди о мени. 2. sich (*dat.*) et. zu tun ~ подухват|ати се -ити се (и. тражити, помишљати) што (у-)чинити (и. да што учин|им, -иш, -и, -имо, -ите, -е); wir maßen uns nicht an, Sie überzeugen zu wollen ми и не тражимо да Вас убедимо. II a'n|gemaßt *p. p.* и *a a*) активно: angemaßter {an'gma'st'p} Richter набећен(и) судија, angemaßter Dichter набећен(и) песник; *b*) пасивно: присвојен, (само)приписан, (само)придан. III ~d *p. pr.* и *a* који много присваја (и. придаје, приписује) себи, уображен, надут, важан.

a'n|maßentlich {an'mas'ntl'x} *a* = anmaßlich 1.

a'n|maßlich {an'mas'l'x} *a* 1. присвојен, тобожњи. 2. уображен.

A'n|maßung {an'ma'sn} *f* 3b 1. (насилно) присвајање *n*; задирање *n* (у права), засецање *n*. 2. неоправдано тражење *n*, претеран захтев *m*, претерано захтевање *n*; уображеност.

a'n|maßungs|voll *a* с неоправданим тражењем, с неоправданим захтевима, уображен.

a'n|mästen *tr.* (на)го|жити, уго|жити, (на)товити; sich (*dat.*) ein Bäuchlein ~ *fam.* пустити трбушце.

a'n|mauern *tr.* дози|дати, -ђивати, догра|дити, -ђивати; *fig.* wie angemauert stehen стајати као укопан (*yn.* angewurzelt).

A'n|melde gebühr *f* пријавнина.

a'n|melden *I tr.* и *refl.* 1. (sich ~) пријавити (се), пријављивати (се); j-m et. ~ јав|ити -љати коме што; sich (zum Besuch) ~ lassen пријавити се (за посету); sich als falli't ~ пријавити своје банкротство. II A'n|melden *n*, A'n|meldung *f* пријављивање, пријава; die Anmeldung von Schülern findet... statt упис вченика врши се...

A'n|melde...: ~pflicht *f* обавеза (и. дужност) пријављивања; ~schein ~~л~~ *m* пријавница *f*; ~stelle *f* канцеларија.

A'n|melder *m*, ~in *f* пријављивач, -ица.

a'n|mengen *tr.* (по)мешати.

a'n|merken *tr.* 1. приме|тити, -ћивати; j-m et. ~ приме|тити -ћивати што на коме; ich habe dir gleich angemerkt odmah сам на теби приметио; man merkt es ihr an, daß sie aus gutem Hause ist види се (и. примећује се) на њој да је из добре куће. 2. за-, при|бележити, за-,при|бележавати; sich (*dat.*) et. ~ за-, при-бележити (себи) што.

a'n|merkens... = anmerkungs...

A'n|merkung *f* 3b примећивање *n*; примедба; напомена; објашњење *n*; за-, при белешка.

a'n|merkungs|wert, ~würdig *a* вредан (и до-стојан) забележавања, знатан, значајан.

a'n|messen *I tr.* 1. узети -имати меру за; *co.* j-m das Lineal ~ премерити (и. издеветати) кога лежином. 2. *fig.* по-, у|десити, по-, у|дешавати, саобра|зити, -жавати. II a'n|gemessen *p. p.* и *a* в. тамо.

a'n|mischen *tr.* = anmengen.

a'n|muntern *tr.* (о)бодрити.

a'n|mustern ~~л~~, ~~л~~ (*opp.* abmustern) *I tr.* das Schiffsvolk ~ уписати посаду. II A'n|mustern *n*, A'n|musterung *f* уписивање.

A'n|mut {anmut} [Mut *m*] *f* 3b љупкост, милост: милина, миље *n*; углађеност.

a'n|muten *I tr.* 1. приписивати, придавати, (е-м et.) што од кога тражити, захтевати (в. zumuten). 2. et. mutet mich (и *intr.* mir) an нешто ми годи, нешто ме занима: sonderbar ~ правити чудан утисак на, чудновато утицати на; дир|ати, -нути, потсе|ћати на, -тити на. II A'n|mutung *f* 3b склоност, нагињање *m*, мап *m*, мерење *n*; љупкост.

a'n|mutig *I a* љубак, мио, дражестан; ~es Äußere пријатна спољашност. II A'n|mutige(s) *pl* љупко *n*, љупкост *f*. — *yn.* angenehm.

A'n|mutigkeit *f* 3b = Anmut.

A'n|mut(s)..., a'n|mut(s)... ~los *a* без љупкости, сув; ~losigkeit *f* немање *n* љупкости; ~reich, ~voll *a* = anmutig.

A'n|na {ana} [jевр. „милост"] *f* 8b Ан(к)а.

a'n|nadeln *tr.* заденути чиодом, задевати чиодама.

a'n|nageln *I tr.* при-, за ковати, при-, за|кивати.

II A'n|nageln *n* при-, за|кивање.

a'n|nagen *tr.* наг|лодати, нагри|сти, -зати.

a'n|nähern *I intr.* (*л*) и sich ~ приближавати се.

II A'n|nähern *n* приближавање. [шивање.]

a'n|nähen *I tr.* приши(ва)ти. II A'n|nähen *n* при-

a'n|nähen *I tr.* *refl.* 1. (sich ~) приближавати (се), приближити (се) (и *fig.*). II *intr.* ~~л~~ =

annahen. III ~d p. pr. и a 1. који се приближује. 2. приближно; *adv.* приближно, отприлике. IV A'n|näheren n, A'n|näherung f приближавање, -ење (и *fig.*); приближно одређивање; приближност.

A'n|näherungs... a'n näherungs... {ан'нэ'рун-с-}: ~gräben m pl. X ровови за приближавање; ~kraft f ~ средотежна сила; ~linien f pl. X линије приближавања; ~versuch m покушај приближавања; ~weise adv. приближно.

A'n|nahme f 1. примање n, пријем m (менице; ученика; слуге; закона итд.; zu: за); ~ verweigert! одбијено! 2. прималиште n, место за примање, пријемна канцеларија. 3. прихватање n, усвајање n; усвојење n, усињење n. 4. претпоставка (в. Voraussetzung).

A'n|nahme... ~beamte(r) m чиновник прималац; ~berechtigung f право n примања, право усвајања; ~stelle f прималиште n, пријемно место n, место примања; ~(post)stempel m пријемни жиг. [шњак m.]

Anna|len {ан'алн} [лат.] f pl. летопис m, године

Annali|st {ан'алист} [лат.] m за летописца.

a'n|nassen tr. навлажити, нагасити.

A'n|nchen {ен'чн} n 8g dem. од Анна Аница f, Анче. [љив, усвојљив.]

a'n|nehmbar {ан'нембар} a примљив, прихват-

A'n|nehmbarkeit {ан'нембар} f 3b примљивост, прихватљивост, усвојљивост.

a'n|nehmen I tr. 1. прими|ти, -ати (поклон, предлог, битку, меницу итд.); усво-|јити, -ајати; ♀ der Magen nimmt die Speisen nicht an стомак не прима јела (и. храну). 2. Besuche ~ примати (посете); j-s Besuch (nicht) ~ (не) примити кога. 3. das Christentum ~ примити -ати хришћанство; (j-s Gründe usw. разлоге кога итд.) ~ прим|ити, -ати, прихват|ити, -ати; усво-|јити, -ајати; Vernunft ~ слушати разум; Vorurteile ~ имати предрасуда; das Vieh nimmt die Mast an стока се гоји. 4. уз|ети, -имати; прим|ати, -ити (у се), усиса(вати); ~ сједи|нити се, -њавати се; eine Gewohnheit ~ стећи (и. стицати) навику; et. von j-m ~ прим|ити, -ати, узајми|ти што од кога; e-e andere Gangart ~ променити ход; verschiedene Charaktere ~ мењати се, преображавати се; eine andere Miene ~ (на)правити друго лице; e-e lachende Miene ~ (на)правити мило лице, насмешити се; e-e studierte Miene ~ направити се учен; e-e zuversichtliche Miene ~ дати себи поуздан изглед; angenommener Name надимак; e-n falschen Schein ~ претварати се; zum Schein ~ претварати се, правити се; feine Sitten ~ уљу|дити се, -ћивати се; lockere Sitten ~ распусти|ти се, развратити се; schärfere Umrisse ~ оштри|ти се оцрта(ва)ти; geheimnisvolles Wesen ~ начинити се (и. (на)правити се) тајанственим, завити се у тајанственост; leicht Schmutz ~d који се лако прља, *fam.* аглих. 5. e-n Advokaten usw. ~ уз|ети, -имати адвоката; e-n Lehrling ~ узети (и. примити) шегрта (и. ученика, Хр. научника); an Kindes Statt ~ по-, у|својити, по-, у|свајати, у|сн|нити, -њивати; X zum Kriegsdien-

ste ~ уписи(ва)ти у војску. 6. уз|ети, -имати. претпостав|ити, -љати (в. voraussetzen); als wahr ~ узети (и. примати) за истину; als ausgemacht ~ узети (и. претпостављати) касвршену ствар; angenommen, daß... узмиме да..., претпоставимо да...; angenommen! узмимо! нека буде! нека је!; man nimmt allgemein an, daß... узима се уопште да...; das läßt sich ~ то је појмљиво. 7. X der Hund nimmt die Fährte an пас наилази на траг, пас тера трагом. II refl. sich e-r (gen.) Sache ~ прим|ити се, -ати се чега, прихват|ити, -ати што; sich j-s ~ прихватити кога, старати се о коме. III a'n|genommen p. p. и a у знач. inf. angenommenes Kind посвојче. IV A'n|nehmen n, A'n|nehmung {ан'немун} f 3b = Annahme 1, 3, 4. [тант.]

A'n|nehmer m, ~in f прималац, -ица, акцеп-) a'n|nehmlich {ан'немлѝх} a 1. = annehmbar. 2. готово + пријатан.

A'n|nehmlichkeit {ан'немлѝх} f 3b 1. — Annehmbarkeit. 2. пријатност, милина, љупкост; корист.

A'n|nehmungs... a'n nehmungs... ~fähig a прихватљив; ~würdig a достојан примања, достојан усвајања; ~würdigkeit f прихватљивост, достојност усвајања.

a'n|neigen tr. и refl. нагињати (tr., intr.).

annektie|ren {анектѝрен} [лат.] I tr. 15g присаједи|нити, њавати. II Annektie|ren n, Annektie|rung {анектѝрун} f 3b присаједи|њавање, -ење. [-нитељ, -њивач.]

Annektie|rer {анектѝрер} m присаједи|нилац, a'n|netzen tr. нагасити, навлажити. [лог.]

Anne|x {анекс} [лат.] m 2g анекс, додаток, при-

Annexio|n {анексион} f 3b = Annektieren, Annektierung.

a'n|nicken tr. e-n ~ климнути коме главом.

a'n|nieten tr. закивками приковати.

a'n|nisten: sich ~ refl. 1. sich an dem Hause ~ угнездити се на кући, (на)правити гнездо на кући. 2. *fam. abs.* = sich ansiedeln.

Anno {ано} [лат.] године (gen.); *fam. co. vor.* ~ To'bak her: и *adv.* из „во времја оно“; кад је моја баба била девојка.

anno|ch, a'nnoch *adv.* 1. = noch. 2. = (an)jetzt.

Anno|nce {аннонс} [фр.] f 3b оглас m.

Anno|ncen... {аннонсн-}: ~blatt n = Anzeigebblatt ~bureau n, ~expedition f огласни завод m; ~mann m огл сар; ~sammler m скупљач огласа; ~vorhang m завеса с огласима; ~wesen n огласи m pl. [ти, -шавати.]

annoncie|ren {анносирен} [фр.] tr. 15g огла си-) annullie|rbar {анулирбар} a пониш|тљив.

Annullie|rbarkeit {анулирбар} f 3b пониш|тљивост.

annullie|ren {ану'лирн} I tr. пониш|тити, -авати. II Annullie|ren n, Annullie|rung {анулирн} f пониш|тавање, -ење.

Ano|de {анода} [гр.] f 3b ~ (позитивна електрода; opp. Kathode) анода.

a'n|öden {аноден} tr. 15c *fam.* (у)гњавити, угњечити.

a'n|öhren tr. 1. метнути дршку (и. ушку) на. 2. прикачити дршком (и. ушком).

a'n|ölen I tr. 1. (на)мазати уљем (и. зентином). 2. *fig. fam.* насамарити. II sich ~ 1. (на)ма-

зати се уљем (и. зеитином). 2. *fig. fam.* на-
кресати се. {лан, нередован.}

anoma'l {аномал} [гр.] а аномалан, неправи-

anonym {аноним} [гр.] а анониман, безимен;

adv. анонимно, безимено. [безименост.]

Anonymität {анонимитет} *f* 3b анонимност,

Anonymus {анонимус} *m* бг и бј анонимни(к),

безимени(к).

a'n ordnen *I tr.* 1. на-, по|ређати. 2. и *refl.* и

intr. (h) (sich ~) уредити (се), средити (се),

уређивати (се), сређивати (се), удесити (се),

удешавати (се), распоредити (се), распоре-

ђивати (се). 3. на-, од|редити, на-, од|ређи-

вати, наложити, налагати, установити. II ~d

p. pr. и *a* 1. у знач. *inf.* 2. који уређује. III

A'n ordnen *n*, **A'n|ordnung** *f* 1. уређивање, ра-

споређивање; уређење; распоред *m*; удеша-

вање. 2. на-, од|ређивање, на-, од|ређење, на-

лагање, установљ|авање, -ење; die Anordnun-

gen treffen предузети мере, предузети при-

преме. [-ица; наређивач, -ица.]

A'n ordner *m*, ~in уређивач, -ица; удешавач, |

a'n,organisch [гр.] а аноргански.

a'norma'l {анормал} [гр.-лат.] сливено из апо-

ма'l и abno'rm.

a'n packen *tr.* ш-, до|чепати, докопати, згра-

бити (и *fig.*); еа. ~ дочепати се, докопати

један другог; pack' an! држ'! пуци!

A'n packer *fam.* *m* 2l в. Packan.

A'n paß *m* ☼ раме *n* рукавца.

a'n passen *I intr.* (h) 1. слагати се (*dat.* са),

одговарати. II sich ~ прилаго|дити се, -жа-

вати се. III *tr.* 1. пробати. 2. прилаго|дити,

-ђавати, подесити, по-, удесити, по-, у|де-

шавати (и *fig.*) IV ~d *p. pr.* и *a* у знач. *inf.*;

саобразан, сагласан. V **A'n,passen** *n*, **A'n-**

passung *f* по-, удешавање; прилаго|ђава-

A'n paß fräulein *n* пробачица *f*. [ње, -ење.]

A'n passungs... ~fähigkeit *f*, ~vermögen *n*

прилагодљивост *f*.

a'n|patschen [Patsche] *fam.* *tr.* пипати, дира-

ти шапама (и. шакама).

a'n patschen [patschen] *fam. intr.* шљапа-

ти; angepatscht kommen дошљапати, шљап-

кајући доћи.

a'n|peitschen *tr.* ошинути, шибасти.

A'n pfehl ☼ *m* припорак, подножник.

a'n pfählen *I tr.* привез(ив)ати, вез(ив)ати за

колац (и. за притке); ударати притке (и.

тачке), причати. II **A'n pfählen** *n* (при)вези-

вање за коље (и. за притке), причање, тач-

кање.

a'n|pfeifen *I intr.* (h) 1. (за)свирати, (за)фију-

кати. 2. der Zug kommt angepfeifen воз (и.

влак) долази свирајући (и. звиждећи). II *tr.*

е-п ~ звиждати коме, извиждати кога, *fig.*

потсмевати се коме.

a'n pflanzen *I tr.* по-, за|садити, засађивати;

обрадити. 2. е-м et. ~ — einpflanzen. II sich ~

настајити се, -њивати се, насе|лити се, -ља-

вати се. III **A'n pflanzung** *f* засађивање *n*, са-

ђење *n*; насеље *n*, насебина.

A'n pflanzer *m* садилац, засађивач; насељеник.

a'n pflocken *tr.* за кочић (и. кочићем) приве-

зати (и. привезивати, везати, везивати),
клином спојити; wie angepflockt као укопан
(в. angemauert, angewurzelt).

a'n|pfügen *I tr.* доора(вати), орући дода(ва)-

ти. II *intr.* (h) заора(вати), прву бразду по-

вући (в. anfurchen). [натрпати, нагумати.]

a'n|pfropfen *tr.* 1. на-, о|сморити, на-, о|смоља-

вати. 2. засморити, смолом (при)лепити.

a'n|picken *I tr.* кљу(ц)нути, наклунути, кљу-

цати, кљувати. II **A'n|picken** *n* наклјување,

кљување, кљуцање.

a'n|pinkeln *tr.* помокрити. [зати.]

a'n|pinseln *tr.* четкицом (и. кичицом) (на)ма-

a'n|pissen *pop. tr.* по-, за|пишати, запиша-

вати. [оглас.]

a'n|placken *tr.* јавно приковати (и. прилепити)

a'n|plappern *tr.* j-п ~ обратити се коме бр-

бљајући.

a'n|plärren *I tr.* j-п ~ (за)ревати на кога. II

intr. (h) angeplärrt kommen доревати, доћи

ревући. [вати (ап: о, на).]

a'n|plätschern *intr.* (h) плъскати, заплъски-

a'n|plätzen *tr.* шум. = anlaschen.

a'n|plumpen *intr.* (h) бупнути о што.

a'n|pochen *intr.* (h) (за)куцати, лупати.

a'n|poltern *intr.* (h) 1. грукати, лупати. 2. an-

gepoltert kommen доћи уз буку.

a'n|posaunen *tr.* за-, рас|трубити.

A'n|prall *m* судар.

a'n|prallen *intr.* (s) удар|ити, -ати (ан, gegen:

о, на); gegen еа. ~ сударити се, -ати се, уда-

рити једно о друго.

a'n|preisen *I tr.* хвалити, узносити, уздизати,

славити. II **A'n|preisen** *n*, **A'n|preisung** *f* хва-

љење, хвала, узношење, уздизање, слављење.

A'n|preiser {анпрејер} *m* 2l, ~in {~џн} *f* 3с хва-

ли|лац, -ља, узноси|лац, -ља.

a'n|prellen *intr.* (s) = anprallen.

a'n|pressen *tr.* притиснути (ан: о); **A'n|pres-**

sungs|druck *m* ☼ притисак трења, притисак

који производи трење.

A'n|probe fräulein *n* пробачица *f*.

a'n|proben, **a'n|probieren** *tr.* пробати.

a'n|pumpen *tr.* 1. почети црпсти. 2. *fam. fig.*

j-п ~ узаймити од кога, (хтети) зајмити од

кога, (из)мамити паре коме.

A'n|pumper *fam.* *m* 2l, ~in *f* 3с измамљивач,

-ица, мамипара, мамикеса.

a'n|pusten *fam. tr.* пухнути на, духнути на.

A'n|putz *m* 1. урес, украс, кићење *n*, крашење

n. 2. ☼ = Abputz.

a'n|putzen *tr.* (и sich ~) нажити (се), китити

(се), украсити (се), красити (се), уресити (се),

ресити (се), удесити (се), удешавати (се). II

A'n|putzen *n* крашење, удешавање.

a'n|qualmen *tr.* 1. j-п ~ (за)диманити на кога.

2. задиманити, напунити димом.

a'n|quetschen *tr.* прикљештити (ан: о, на),

пригњечити.

a'n|quicken {анкикен} ☼ *I tr.* амалгамисати.

II **A'n|quicken** *n*, **A'n|quickung** *f* амалгамисање.

A'n|rainer *m* 2l граничар, (власник) међаш,

сусед.

a'n|radeln *tr.* ☼ точком (бициклом) закачити

(и. оборити); sich (dat.) et. ~ навући што возећи се на точку.

a'n|ranken I *tr.* прикачи(ва)ти рашљиком, причврстити рашљикама. II sich ~ хватати се рашљикама, пузати се, вити се помоћу рашљика.

a'n|ranzen *pop. tr.* избрецнути се на, издирати се на. [ћи уз праску, долазити уз прасак.]

a'n|rasseln *intr. (s)* ~, angerasselt kommen до- /

a'n|raten I *tr.* саветовати (opp. abraten). II A'n-raten *n* саветовање, савет *m*.

a'n|rauchen I *tr.* 1. надимити, надимљавати, почадити, нагаравити; angeraucht надимљен, почадео. 2. почети пушити. II A'n|rauchen *n* надимљаванье, гарављење; почињање пушења.

a'n|rauchern I *tr.* надимити, -љавати, накадити. II A'n|räuchern *n*, A'n|räucherung *f* надимљаванье; кађење.

a'n|rauschen I *intr. (s)* дошушта(ва)ти, дошумети, доћи шуштећи, долазити шумећи; ударати шумећи. II *tr.* (за)шумети на, (за)шуштати на. III *fam.* sich ~ нажити се, развеселити се.

a'n|rechnen I 1. урачуна(ва)ти, рачунати; wie hoch haben Sie es angerechnet? колико сте то (у)рачунали? 2. *fig.* урачуна(ва)ти, уписивати, припис(ив)ати; als Fehler ~ урачуна(ва)ти у грешку; j-m et. zur Ehre ~ припис(ив)ати кому у част; ich werde es mir zur Ehre ~ (zu... *inf.*) сматраћу за част (да... *praes.*). 3. *фин.* и *џа* et. auf et. ~ одби(ја)ти, отпис(ив)ати што од чега. II A'n|rechnung *f* урачунавање *n*, рачунање *n*; in Anrechnung bringen = anrechnen I и 3.

A'n|recht *n* право.

A'n|rede *f* 1. говор *m*; поздрав *m*; eine ~ an das Volk halten (о)држати говор народу, говорити народу. 2. ословљавање *n*; heute gönn-te er mir die erste ~ seit zwei Jahren данас ме је за две године први пут ослновио; der Vokativ dient zur ~ пети падеж служи за ословљавање (и. за обраћање); in der ~ у ословљавању; „Majestät“ ist die ~ der Könige „Величанство“ је реч којом се ословљавају краљеви.

A'nrede... ~fall *m gr.* пети падеж.

a'n|reden *tr.* 1. j-n (deutsch) ~ ословити, -љавати кога (немачки), обратити се коме (немачки); er redete mich also an он ме овако ослови; j-n (auf der Straße) ~ прићи коме (на улици), обраћати се коме (на улици); j-n hart ~ осећи се на кога, обрецнути се, обречи-вати се на кога. 2. j-n um einen Dienst ~ (за)-питати кога за службу. 3. j-m et. ~ : а) наговорити кога на што; б) говорењем утрапити коме што, уврачати коме што.

A'n|rede|weise *f* начин ословљавања (кога), начин обраћања (коме.)

a'n|regen I *tr.* 1. покрећнути, -тати (zu: на), за-грејати (zu: за). 2. потстрјати, -ицати, потстрекнути, -авати (zu: на), *abs.* да(ва)ти потстрек, потстрекавати (на мишљење, на размисљање). 3. e-e Frage ~ покренути (и. покретати) питање; et. zuerst ~ покренути пр-

ви што, први дати потстрек за што. 4. рећи, споменути; v. angeregtermaßen; *fig.* eine Saite ~ додирнути жицу, дирнути у жицу (и. у струне). II ~d а који покреће, потстрек, који даје потстрек, надражујући (и *f*); III A'n|regen *n v.* Anregung. [тач.-ица.]

A'n|reger {*an|reger*} *m 2l, ~in {~än}* *f 3c* покре-

A'n|regung *f* 1. покретање *n*; потстрек *m*; j-m ~en geben покренути кога, да(ва)ти коме потстрек(а); et. in ~ bringen покрећнути, -тати што. 2. (с)помињање *n*, додиривање *n*.

a'n|reiben I *tr.* 1. почети тр(ља)ти, почети стругати, застругати. 2. ein Zündholz ~ запалити жигицу. 3. про-, натрљајати мало. 4. на-, истрти, на-, истрљати. 5. e-m et. ~ натр(ља)ти коме што; er hat sich (dat.) rote Bakken angerieben трењем је натерао црвен (и. румен) у образе; e-m die Krätze ~ ошугати кога. II A'n|reiben *n* трљање, натрљавање.

a'n|reichern {*an|reih|ern*} *I tr. 15b* да(ва)ти (*acc.: dat.*) већу садржину (метала), обогалити, -ћавати (и *fig.*). II A'n|reichern *n*, A'n|reicherung {*an|reih|ung*} *f* обогачавање, -ење. **a'n|reihen** I *tr.* 1. на-, поређати; (на)низати; дода(ва)ти. 2. (у шивењу) (у)јемчити, прихватити. II sich ~ на-, поређати се; низати се, ређати се. III A'n|reihen *n*, A'n|reihung *f* ређање, низање.

A'n|reih|nadel *f* игла за низање, игла низаљка.

a'n|reißen I *tr.* 1. зацепити, надерати. 2. начети, начињати. 3. *o-*, забележити. II *fam.* *fig.* sich ~ (мало) цврцнути. III a'n|gerissen *p.p.* и *a fam.* цврцнуо, цврцнут. IV A'n|reißen *n* цепање, дерање; за-, обележавање.

A'n|reiß|nadel *f* *o* цртало *n*.

a'n|reiten I *intr. (s)* 1. ~, angeritten kommen дојах(ив)ати. 2. an e-n Stein ~ јашући ударити на камен, најахати на камен. 3. појахати. 4. јашући навраћати (и. свратити). II *tr.* 1. ein Pferd ~ почети навикавати коња на јахање, почети јахати коња. 2. j-p ~ дојахати до кога; навалити на кога јашући.

A'n|reiz *m* надраживање *n*, дражење *n* (zu: на); надражај; потстрек.

a'n|reizen I *tr.* надражи(ва)ти, дражити (zu: на); изазивати, потстицати. II A'n|reizen *n*, A'n|reizung *f* = Anreiz. [изазивач.-ица.]

A'n|reizer *m 2l, ~in f 3c* потстрек(ив)ач.-ица, **a'n|rempeln** *fam. I tr.* j-p ~ мунути кога. II A'n|rempeln *n*, A'n|rempelung *f* мување.

a'n|rennen I *intr. (s)* 1. ~, angerannt kommen дотрчати, дојурити. 2. = anlaufen 2. (и *fig.*) 3. потрчати, појурити. II *tr.* 1. an e-m Baum die Nase ~ ударити носом о дрво. 2. j-p ~ навалити на кога, наваљивати на кога (в. anlaufen).

A'n|richte {*an|richt|e*} *f 3b* = Anrichtetisch.

a'n|richten I *tr.* 1. поставити, послужити (die Speisen jela); Sie können ~ можете да послужите; es ist angerichtet јело је на столу. 2. на-, по-, у|чинити; *fam. iro.* da haben Sie was Schönes angerichtet! лепо сте урадили! großen Schaden ~ начинити велику штету; Uneinigkeit ~ створити неслогу, (по)сејати раздор. 3. *o-*, при|премити, с-, при|пре-

мати. 4. † основати, склопити, начинити. II A'n|richten *n*, A'n|richtung *f* постављање, послуживање; с-, при|премање. [-ица.] A'n|richter *m*, ~in *f* спремач, -ица, припремач. I A'n|richte... {ан|рихт}: ~tisch *m* (сто) успремник; ~raum *m* успрема *f*; ~zimmer *n* успрема *f*, соба за стони прибор. a'n|riechen *tr*. 1. о-, по|мирисати; *fig.* примирисати. 2. j-m и. e-r Sache ~, даВ... по мирису осетити да је неко и. што...; man riecht ihm an, даВ ер geraucht hat осећа му се да је пушио, он мирише на дукан. 3. запахнути. A'n|ritt *m* 1. дојаживање *n*, X напад, навала *f*. 2. први покушај јахања. 3. појаживање *n*. a'n|ritzen *tr*. запарати, загрепти. a'n|rollen *I intr.* (s) 1. ~, angerollt kommen докотрља(ва)ти се, докотурати се, доваљати се. II *tr*. 1. докотрља(ва)ти, докотурати. 2. X превозити (и. превести) робу теретним колима. III A'n|rollen *n* превоз *m* (и. превожње) теретним колима. [(ан: за).] a'n|rosten *intr.* (s) 1. (за)рђати. 2. зарђати. a'n|rüchig {ан|рүхү} [riechen] *a* († anrüchtig) злогласни, озлоглашен; A'n|rüchigkeit {~күт} *f* 3b злогласност, озлоглашеност. a'n|rücken *I tr*. 1. примаћи, примакнути, примицати, приближавати, -ити. II *intr.* 1. (h) die Uhr hat angerückt (zum Schlägen) часовник ће сад да избије (и. избија). 2. (s) примаћи се, примицати се, наступати. II A'n|rücken *n*, A'n|rückung *f* примицање, приближавање. a'n|rudern *intr.* (h и s) 1. ~ привеслати. 2. gegen den Strom ~ веслати узводно. 3. навеслати, ударити веслајући. 4. angerudert kommen довеслати. [зивање *n*. 2. X довик: стој!] A'n|ruf *m* 1. позив, позивање *n*, призив, при- a'n|rufen *I tr*. 1. поз(и)вати, звати, доз(и)вати; поз(и)вати да стане; X викнути: ко иде. 2. приз(и)вати (Gott, die Götter, die Musen Бога, богове, музе); j-n um Hilfe, j-s Hilfe ~ приз(и)вати кога у помоћ, тражити чију помоћ; j-n (alle) zum (zu) Zeugen ~ кога (све) поз(и)вати (и. узети) за сведока (за сведоке); ein höheres Gericht ~ уложити призив, поднети жалбу вишем суду. II *intr.* (h) 1. bei j-m ~ навратити код кога. 2. bei e-m Gericht ~ покренути своју ствар код суда. III A'n|rufen *n*, A'n|rufung {ан|руфүн} *f* позив *m*, позивање *n*, дозив *m*, дозивање *n*; призив *m*, призивање *n*, апеловање, позивање на виши суд, призив *m*. A'n|rufert *m*, ~in *f* призивник, -ца, апелант, -киња, који (и. која) се обраћа вишем суду. A'n|rufungs...: ~formel *f* образац *m* призивања; ~schrift *f* молба вишем суду. a'n|rühren *tr*. = anpreisen. a'n|rühren *I tr*. 1. et. ~ (до)дирнути што, дирати, додиривати (и *fig.*) што, дотаћи, -ицати што, дотаћи се (и. дотичати се) чега (и *fig.*); *fam. fig.* nicht rühr' an! ни опелити! никако! 2. ~ разму|тити, -ћивати; *fig.* смутити. II A'n|rühren *n*, A'n|rührung *f* дирање, дотицање; das Anrühren ist verboten забрањено је дирати (и. пипати).

a'n|rutschen *fam. intr.* (s) ~, angerutscht kommen досуљати се, добауљати, довући се, доклизити; ich werde nächstens bei Ihnen angerutscht kommen ускоро ето ме к Вама. ans {анс} = an das; an's и = an des, an eines. a'n|säen *I tr*. по-, за|сејати, засејавати, сејати (и *fig.*). II A'n|säen *n*, A'n|säung {ан|сәун} *f* засејавање, сејање; wieder neue Ansäungen in einem Walde machen онет сејати шуму. A'n|sage *f* 1. = Ankündigung; позив *m*. 2. казивање *n*; die ~ haben казивати, имати реч. A'n|sage... = Ankündigungs... a'n|sagen *I tr*. 1. = ankündigen I 1., 2., 3., anmelden I; sage! an! казуј! говори! 2. *шк.* die Exempel ~ говорити. 3. (у картама) *abs.* каз(ив)ати, рећи; изјаснити се; kein Spiel ~ пропу|стити, -штати, не играти. 4. die Uhr sagt an часовник ће сад да избије (и. избија). II A'n|sagen *n*, A'n|sagung *f* 1. = Ankündigung. 2. сазив *m*, сазивање. a'n|sägen *tr*. засећи тестером. A'n|sager {ан|зәгәр} *m* 2l, ~in {~үн} *f* 3с объявљивач, -ица, оглашавач, -ица; позивач, -ица, сазивач, -ица. a'n|sammeln *I tr. и refl.* 1. (sich ~) скупити (се), закупити (се), скупљати (се), закупљати (се), нагомилавати (се). II A'n|sammeln *n*, A'n|sammlung *f* на-, скупљање, нагомилавање, гомилање; Ansammlung хрпа, гомила, скуп *m*. A'n|sammler *s m* = Akkumulator' a'n|sässig *I a* са станом; im Auslande ~ настањен у иностранству; sich ~ machen наста|нити се, -ћивати се, населити се. II A'n|sässige(r) *s 9l* који, која је са станом (y). A'n|sässigkeit *f* настањеност, становање *n*, борављење *n*. A'n|satz *m* 1. додаток. 2. наставак, продуж(е)так; наперак. 3. ~ писак. 4. ~ пета *f*, потпетица *f*, рукавац; ~ горњи врх предњег ножа. 5 а) ^ поставка *f*, постављање *n*, б) став, ставка *f*; die einzelnen Ansätze einer Rechnung prüfen испитивати поједине ставове (и. ставке) рачуна; in ~ bringen став(и)ти, -љати у рачун; с) процена *f*, процењивање *n*, цена *f*. 6. наплав; нанос; талог; запека *f*; ~ зачетак, заметак, траг; хватање *n*; ~ von Fett, ~ zur Korpulenz почетак гојења. 7. (у игри) почињање игре. 8. *fig.* настројеност *f* (zu: за), склоност *f* (zu: *dat.*) (в. Anlage). 9. ~ метлање *n* у (и. на) уста. 10. — Anlauf 2. б (и *fig.*); auf den ersten ~ испрвe, отпрвe. A'n|satz..., a'n|satz...: ~ähnlich *a* налик на продужетак; ~berichtigung *f* исправљање *n* ставова (и. ставки) у рачуну; ~blatt *n* (на меници) продужетак *m*, додаток *m*; ~feile *f* ~ ручна турпија; ~große *f* ^ диференцијал *m*; ~rechnung *f* ^ диференцијални рачун *m*; ~röhre *f* ~ продуж(е)так (на) цеви; ~stück *n* e-s Tisches стони наставак за извлачење. a'n|säuern *tr*. за-, укиселити. a'n|saufen *refl.* 1. sich (*acc.*) ~ налокати се, нашьемати се, наљољати се. 2. sich (*dat.*) einen Rausch ~ нашьемати се, напати се; angesoffen нашьеман.

a'n|saugen *tr.* 1. почети сисати; das Kind will nicht ~ дете неће да повуче. 2. сисати, усисавати. **II** sich ~ припи(ја)ти се сишу-ћи. **III** **A'n|saugen** *n* сисање, усисавање.

A'n|saug|öffnung *f* усисник *m*, усисни отвор *m*, отвор за усисавање.

a'n|säuseln *tr.* 1. лахорити на, ћарлијати на. 2. *fam.* (и *refl.*) sich e-n ~ цврцнути; *abs.* angesäuselt sein цврцнути.

a'n|sausen *intr.* (s) 1. хујати, силно дувати. 2. ~, angesaust kommen дохујати.

a'n|schaffen *tr.* — anerschaffen. **II** *tr.* и *refl.* 15a 1. на-, до-, при(бавити, на-, до-, при(бав-љати; sich (dat.) et. ~ набавити, -љати (се-би) што, снабде(ва)ти се чим; er muß diese Summe bis Morgen ~ он мора да набави (и. да нађе) ову своту до сутра; für diese Summe schafft sich ein Haus an (läßt sich ~) за ову своту може кућа да се набави (и. купи).

2. \mathfrak{A} = Anschaffung machen. 3. *prov.* напу-чи(ва)ти, поручи(ва)ти, тражити. **II** **A'n|schaf-ten** *n*, **A'n|schaffung** *f* 1. набављање, набавка, снабдевање. 2. \mathfrak{A} wieder Anschaffung machen попунити (и. попуњавати) стовариште роб-бом; ~ machen да(ва)ти покриће; keine ~ machen не да(ва)ти покрића; Anschaffung bewirken (из)вршити набавку, набављати.

A'n|schaffungs... (аншфунгс-) ~kosten *f* *pl.* набавни трошкови *m* *pl.*, трошкови за на-бавку (и. оца набављања); ~preis *m* цена *f* стајања, цена коштања. [вати.]

a'n|schäffen *tr.* на-, у|главити, на-, у|главли-

a'n|schälen *tr.* (за)почети љуштити (и. тре-)

A'm|schalter *m* \mathfrak{A} спајач. [бити.]

a'n|scharren *tr.* 1. грепсти на вратима. 2. на-купити, нагомилати.

a'n|schauen *tr.* 1. (по)гледати; посматрати; сматрати. 2. *rl.* гледати, видети; *phls.* опа-жати, непосредно (и. интуитивно) сазна-ва(ти), спознати. 3. \dagger et. schaut e-n so und so an некое се на нешто чини тако и тако. **II** ~d 1. који гледа, посматра. 2. = anschaulich. **III** **A'n|schauen** *n* виђење, гледање; посматра-ње; опажање, непосредно сазнавање.

A'n|schauer *m*, ~in *f* гледал|ац, -ица; посма-трач, -ица.

a'n|schaufeln *tr.* (на)купити лопатом.

a'n|schaulich (аншфлух) *a* очигледан, очеви-дан; изразит; опажајни, зорни, непосредно увиђан, интуитиван, непојмовни (*opp.* begriff-lich, diskursiv); ~ machen очевидно претста-вити, очигледно претстављати, зорно прет-ставити (*Уп.* veranschaulichen); *adv.* очиглед-но, очевидно, опажајно, зорно; ~ schildern очигледно опис(ив)ати, очигледно оцрта-ва(ти).

A'n|schaulichkeit {~кд'т} *f* 3b очи ледност, оче-видност; опажајност, зорност, интуитивност, непојмовност.

A'n|schauung (аншфунг) *f* 1. гледање *n*, виђе-ње *n*; посматрање *n*; durch eigene ~ et. sehen сам видети нешто. 2. *phls.* опажај *m*, зор *m*, интуиција, непосредно сазна(ва)ње, непо-средно увиђање *n*, непосредно спознаја. 3. поглед *m*, схватање *n*, схваћање *n*; цењење

n, претстава; nach kaufmännischer ~ с трго-вачког гледишта.

A'n|schauungs... ~begriff *m* опажајни појам, интуитиван појам, појам опажаја; ~erkennt-*nis* *f* опажајно (и. зорно, интуитивно) сазна-ње *n*, зорна спознаја; ~kreis *m* интелектуал-ни видокруг, видик претстава (и. идеја); ~methode *f* очигледна (и. зорна, интуитив-на) метода; ~mittel *n* *pl.* очигледна (и. зор-на) средства, средства за очигледну (и. зор-ну) наставу; ~unterricht *m* очигледна (и. зор-на) настава; ~vermögen *n* опажајна моћ *f*, интуитивна моћ; ~weise *f* — Anschauung 3.

A'n|schein *m* 2g б. *pl.* изглед; дем ~е nach по изгледу; allem ~е nach по свему како из-гледа; es hat (ganz) den ~, als ob... изгледа (сасвим) као да...; ganz den ~ haben, als ob... изгледати као да... 2. привид, привидност *f*, спољашност *f*, изглед; sich den ~ geben (zu и. als ob) правити се (да и. као да); mindester ~ трун, сенка *f*, зрачак.

a'n|scheinen *tr.* обасја(ва)ти, сијати на. **II** ~d а привидан, по изгледу; *adv.* по изгледу, како изгледа, вероватно.

a'n|schellen *intr.* (h) (за)звонити.

A'n|schere *f* основа (ткања).

a'n|scheren *tr.* 1. (и 15a) (о)сновати (у ткању).

2. на-, за|стрићи. **II** **A'n|scheren** *n*, **A'n|scherung** *f* сновање (у ткању).

A'n|scherer *m*, ~in *f* сновач, -ица (ткања).

A'n|scher|pahl *m* сноваљка *f*, навој.

a'n|schichten *tr.* слојевито наслагати.

a'n|schicken *tr.* sich ~ 1. sich zu et. ~, sich~, et. zu tun спремати се на што, спремити се на што, латити се чега, лаћати се чега. **II** *tr.* \dagger = einrichten, anordnen. **III** **A'n|schickung** *f* спремање *n*, припремање *n*.

a'n|schieben *tr.* нагурати, гурати на. **II** *intr.* (h) први бацати лопту (и. куглу), почињати (уп. Anschub).

A'n|schieber *m* 1. наставак (за извлачење на столу). 2. улепак (am Brote на хлебу).

A'n|schiebe... ~stück *n* продуж(ет)ак за (и. на) извлачење; ~tisch *m* сто са продужецима за (или на) извлачење. [дуж(ет)ак, наставак.]

A'n|schiebsel (аншбисел) *n* 2l додатак *m*, про-

a'n|schielen *tr.* (по)гледати разроко; гледати испод ока. **II** **A'n|schielen** *n* *fam.* гледање ис-под ока, кибицовање.

a'n|schienen *tr.* \mathfrak{A} метнути -ати улогу.

A'n|schieß|berechtigung *f* право да први пуца.

a'n|schießen *tr.* (s) 1. ~, angeschossen ком-мен долетети као из пушке, доишати; ки-диса(ва)ти; набуја(ва)ти, нагло надоћи, -ла-зити. 2. ~ in и. zu Kristallen ~ ухватити се као кристали, (на)ухватити се као кристали, кристалисати. 3. а) за-, припуцати, почети пуцати; б) први пуцати, први гаћати. **II** *tr.* 1. огледати пуцањем, (ис)пробати пуцајући. 2. поздравити (и. дочекати) пуцањем, поздрав-љати пуцањем. 3. ~ пуцати на, ранити; *fam.* *fig.* angeschossen: а) заћорен, заћопан, за-љубљен; б) цврцнут, цврцуо, напиту; с) ћак-нут, ударен, понесен на недонесен, шашав. 4. \dagger саставити, -љати (zwei Kolumnen два

ступца). III A'n|schießen *n* 1. оглашавање пуцњавом. 2. огледање (и. пробање) пуцањем. 3. **Anschießen zu Kristallen** хватање кристала, кристалисање.

A'n|schieß... {*аншиц-*}: ~faß *n* суд *m* за кристалисање (и. за хватање кристала); ~kessel *m* а) = ~faß; б) калуп; ~pinsel *m* четк(иц)а *f* за позлату, кичица *f* за помазивање. a'n|schiffen = I *tr.* 1. = anlaufen II, 3. 2. студ. (по)мокрити, помокрити се на. II *intr.* (s) в. ankommen II 2. III A'n|schiffen *n*, A'n|schiffung *f* пристајање, додиривање.

a'n|schimmeln *intr.* (s) почети буђати.

a'n|schimmern *tr.* осветлити -љавати слабом светлошћу.

a'n|schirren I *tr.* метнути хам на, метати хамове на, ухамити, -љивати. II A'n|schirren *n*, A'n|schirrung *f* метање хам(ов)а, ухамљивање.

A'n|schlag *m* I. удар(au) о (и. на, у); ~ mit dem Finger удар(au) прстом; ударање *n*, бијење *n* (звона), звоњење *n*. 2. ~ der Wellen ans Ufer ударање *n* таласа (и. валова) о обалу, заплускивање *n*, разбијање *n*. 3. **a)** dieses Klavier hat e-n leichten ~ овај клавир даје звуке уз лако ударање; **б)** ударање *n*, додиривање *n*; **с)** (*opp.* Nachschlag) добар део такта. 4. оглас, објава *f*, цедуља *f*, ein Haus ist im ~ кућа је на продају (надметањем, лицитацијом). 5. **X** кундак; нишански став; in ~ gehen, in ~ bringen нанишанити, узети на нишан (и. на око); im ~ e halten држати на оку, нишанити; ich bin (и. liege) im ~ e... каним..., намеравам.. 6. план, накана *f*; heimlicher ~ спрежање *n*, смицалица *f*; hinterlistige Anschläge ујдурме *fpl.*; ~ gegen das Leben насртај на живот, злочиначки напад, атентат; Anschläge gegen j-s Leben machen ићи (и. радити) коме о глави, ударати (и. насрнути) на чији живот. 7. процењивање *n*, цењење *n*, (про)цена *f*; прорачун; ~ der Einnahmen und Ausgaben eines Staates буџет, прорачун прихода и расхода (неке) државе; in ~ bringen ставити -љати у рачун; wie hoch sind die Kosten in ~ zu bringen? на колико треба проценити трошкове?; *fig.* seine Jugend in ~ bringen водити рачуна о његовој младости; in ~ kommen долазити у обзир. 8. *dеч.* жмурке *fpl.* 9. **⊗** наслон; жлеб уз који дођу врата и. прозор при затварању; ~ einer Glocke доња ивица *f* звона.

A'n|schlag(e)...: ~faden *m* јемченик, конач за прошивање; ~kosten *pl.* огласни трошкови.

a'n|schlagen I *tr.* 1. ударити, при-, за-, у|куцати, при-, за-, у|куцавати, приковати; die Erde ~ наби(ја)ти земљу. 2. ударити, -ати (ап: на, о), убити, изубијати; Feuer ~ креснути ватру, укресати. 3. ударати (у), ударити (у), лупати (у), (за)звонити у; eine Saite ~ ударити у жицу, додирнути жицу, *fig.* погодити (и. дирнути) у жицу; *fig.* einen andern Ton ~ променити тон, окренути други лист; e-n (sehr) hohen (и. stolzen) Ton ~ узети висок (и. надмен) тон. 4. das Gewehr ~ (на)нишанити, узети на нишан, узети на око; das Gewehr auf j-n ~ узети кога на око (и. на нишан); **X** schlagt an! .. Feuer! на нишан!... пали! п'ли!

5. одломити, окрњити. 6. = anstechen I 4. 7. *dеч.* j-n ~ (и. *abs.*) ухватити кога (при игрању жмурке). 8. (про)ценити, (про)цењивати; *et.* hoch ~ заценити што, ударити -ати високу цену на, *fig.* полагати много на што; *fig.* zu hoch ~ прецењивати, -нити; wie hoch schlagen Sie das an? колико цените то?; *et.* zu barem Gelde ~ вредност нечега свести на готов новац; sein Leben nicht hoch ~ не полагати много на свој живот, не ценити много свој живот. 9. **⊗** (у)јемчити, прошивати, прихватити; einen Strumpf ~ почети (и. почињати) чарапу. 10. = ein Segel ~ закачити (и. привезати) једро за мотку. II *abs.* и. *intr.* {*анш*} 1. први ударати, први кечити. 2. ударати (ап са *acc.*: о, на), ударити; заплускивати; разби(ја)ти се. 3. ударити, зазвонити, залупати, (из)бити, ударати; залајати; запевати. 4. **⊗** примити се, -ати се, ухватити корена, хватати корена. 5. das Essen schlägt (bei) ihm an јело му прија; **f** дејствовати (за лекове); успе(ва)ти; wie ist Ihnen der Urlaub angeschlagen? како Вам је пријало отсуство?, како Вам је пријао допуст?; das schlägt nicht an то не пали. III A'n|schlagen *n* ударање, прикивање, при-, за-, у|куцавање; набијање; ударање (ап: на, о); кресање, избијање; ударање, бијење, звоњење; хватање; das Anschlagen eines anderen Tones мењање тона, окретање другог листа; **X** узимање на око (и. на нишан); цењење, процењивање; прошивање, прихватање, јемчење; почињање; заплускивање; разбијање; лајање; певање; добовање; примање, хватање корена, успевање; дејствовање; пријање.

A'n|schläger *m* 1. а) **⊗** метач врата, прозора итд.; б) **⊗** утоварач, натурач. 2. а) **⊗** чекић (у клавиру); б) **⊗** запињача *f*.

A'n|schlage rad *n* **⊗** точак *m* за избијање.

a'n|schlagig {*аншлагик*} *peђе* a'n|schlagisch {*аншлагш*} а 1. проницљив, домишљат, вистрен; *co.* er hat e-n ~ en Kopf, wenn er die Treppen hinunter fällt има добру главу (да луна) кад пада низ степенице. 2. **⊗** [anschlagen II 4] који се (лепо) прима, који успева. 3. = anschlaglich. [прорачуном, према прорачуну.] a'n|schlaglich {*аншлаглих*} а који се слаже с) A'n|schlag...: ~säule *f* стуб *m* за лепљење огласа (и. плаката); ~winkel *m* **⊗** угаоник са наслоним; ~zettel *m* = Anschlag 4.

a'n|schlämmen *tr.* (и sich ~) напунити (се) глибом, напунити (се) муљем, наплавити, нанети. a'n|schleichen I *intr.* (s), sich ~, angeschlichen kommen пришуња(ва)ти се, дошуња(ва)ти се, прикрадати се, прикрасти се, досмуца(ва)ти се. II *tr.* = beschleichen.

a'n|schleifen¹ [Schleife] *tr.* [слаба промена] 1. довући (и. довлачити) саонама. 2. **⊗** завез(ивати) (омчом).

a'n|schleifen² [schleifen²] *tr.* 1. мало изглачати; *fig.* угладити. 2. почети оштрити, истерати рез на, наоштрити; dieses Messer ist angeschliffen на овом ножу започето је оштрење (и. истеривање реза).

a'n|schlendern *intr.* (s) ~, angeschlendert kommen догегати, регажући приближавати се (и. примицати се). [anschlendern.1]

a'n|schlenkern *l tr.* завитлати о. *II intr.* (s) =

a'n|schleppen *tr.* на-, до|вући, на-, до|влачити; j-n angeschleppt bringen довући кога (силом).

a'n|schleudern *l tr.* завитилаг, хитнути. *II intr.*

(s) бити завитлан, бити бачен. [р(ив)ати.]

a'n|schlichten *tr.* die Kette ~ основу доте-

a'n|schließen *l tr.* 1. затворити катанцем (и. локотом), закључати катанцем (и. локотом);

при-, о|ковати. 2. прикључи(ва)ти, приложити, придружити. 3. *!* спојити, спајати, везати, да(ва)ти везу. 4. *!* die Schenkel ~ стегнути коња ногама. *II sich ~ 1.* sich an j-n, an et. (и. sich j-m) ~ прикључи(ва)ти се коме, чему, придружи(ва)ти се коме, чему, *fig.* прићи (и. прилазити) коме, чему, зби(ја)ти се. 2. der Dampfer schließt sich an den Zug an пароброд има везе са возом. *III intr.* (h) затварати, затварати се, приљубљивати се, склапати се, бити таман; припи(ја)ти се (уз тело). *IV a'n geschlossen* *p. r. и a у знач. inf.;*

! nicht angeschlossen искључен, прекинут, неспојен. *V A'n|schließen n 1.* = Anschluß. 2. припијање. 3. *!* стезање ногама.

a'n|schließen *adv.* прикључен, приложен; *adv.* додајући; ~ mag ich hier gern bemerken ... овде бих радо додао...

a'n|schlingen *l tr.* завезати (у чвор, у омчу). *II sich ~:* sich an j-n ~ приби(ја)ти се уз кога, припи(ја)ти се уз кога.

a'n|schlitzen *tr.* за-, на|цепити.

A'n|schluß *m 1.* прикључење *n*, спајање *n*, придружење *n*; прикључак; додаток; прилог. 2. припијање *n*, стајање *n* таман, пристајање *n*. 3. састав, спој, састављање *n*. 4. im ~ an... *acc.* у вези са. 5. *!* ~ der Züge веза вóзова, веза (и. прикључак) влакóва; den ~ erreichen nach (*dat.*) ухватити везу за...; den ~ verfehlen изгубити везу, *fig.* не стићи на време. 6. *!* веза *f*; *!* спој.

A'n|schluß...: ~bahn *f* *!* (споредан) крак *m* (пруге); ~fahr|schein|heft *n* *!* књижица *f* са картама; ~geleise *n* *!* колосек *m* (споредног) крака; ~kabel *n* *!* спојни кабао; ~station *f* *!* станица на краку; ~strecke *f* *!* спојни крак *m*. [нући], (по)гледати чежњиво.)

a'n|schmachten *tr.* (по)гледати гинући (и. сах-) а'n|schmauchen *fam. tr.* = anrauchen. *I 1., 2.*

a'n|schmecken *tr.* осе|тити-ћати по укусу.

a'n|schmeicheln *l tr.* 1. е-п ~ ословити кога ласкајући. 2. е-т *et.* ~ ласкајући припис(и)вати, прида(ва)ти коме што, ласкањем (и. улагивањем) склонити кога на што. *II sich ~ (bei) j-m ~ увући се коме (и. код кога) ласкањем, улагати се коме (и. код кога).*

a'n|schmeißen *fam. tr.* j-m *et.* ~ фрљити (и. бацити) што на кога.

a'n|schmelzen *l tr.* затопити, топљењем спојити, заварити, залемити. *II intr.* (s) затопити се, спојити се топећи се, заварити се.

III A'n|schmelzen n затапање, спајање топљењем, заваривање.

a'n|schmettern *tr.* треснути.

a'n|schmieden *l tr.* 1. при-, на|ковати, при-, на|кивати, на|ковати, ковањем спојити, кујући спајати. 2. оковати (и *fig.*), приковати. *II A'n|schmieden n* окивање.

a'n|schmiegen *tr.* (и *sich ~*) приљубити (се), приљубљивати (се), припити (се), припи(ја)ти (се) (ан: уз); *fig. sich j-m (и. an j-n) ~ a)* припи(ја)ти се, приби(ја)ти се, приљубити се уз кога; *b)* повиновати се (и. повињавати се) коме, повлађивати, прилагодити се.

a'n|schmiegend, a'n|schmiegsam *a* гибак (и *fig.*), умиљат, мазан.

a'n|schmieren *tr.* 1. на-, пре|мазати; умазати, начвакати. 2. den Wein ~ (на)правити вино, дотерати вино. 3. *fam. fig.* j-n ~ насамарити кога; j-m *et.* ~ ушљамчити (и. утрапити) ко-
a'n|schminken = schminken. [ме што.]

a'n|schnallen *tr.* прикопча(ва)ти, закопча(ва)ти, запучити, запучати; припас(ив)ати.

A'n|schnaller {a'n|шнал'p} *m* закопчавач.

A'n|schnall...: ~sporn *m, pl.* ~sporen мамуза *f*, мамузе *pl.* [кога. 2. *fam.* = anschnauzen.]

a'n|schnarchen *tr.* 1. j-n ~ хркати, -нути на|

a'n|schnauben *tr.* 1. = anschnauzen. 2. фркнути, фркати.

a'n|schnauzen *fam. l tr.* (о)брецнути се на, брецати сена, обрецивати се на. *II A'n|schnauzen n* брецање, обрецивање.

A'n|schnauzer *fam. m 2l* оштар укор.

a'n|schneiden *l tr.* 1. засе|ћи, -цати, нач|јети, -и-њати (и *fig.*). 2. зарез(ив)ати, урез(ив)ати (у рабош), забележити. *II A'n|schneiden n, A'n|schneidung f* засецање, начињање; за-, у|рез *m*.

a'n|schnellen *l tr.* хитнути, бацити. *II intr.* (s) = anprallen. [као из кутије.]

a'n|schneigeln *fam. tr.* (и *sich ~*) дотерати (се) |

A'n|schnitt *m 1.* засек, начињање *n* (e-s Brotes хлеба, круха); начетак, начето парче *n*. 2. пресек, површина *f* пресека. 3. за-, у|рез, за- |

a'n|schnitzeln *tr.* урезати, урецкати. [сек.]

a'n|schnüffeln *fam. tr.* (о)њушити, (о)кушати.

a'n|schnüren *l tr.* привез(ив)ати. *II A'n|schnüren n, A'n|schnürung f* привезивање. [ти, -вати.]

a'n|schobern *tr.* упла|стити, -шћивати, зде|ну- |

a'n|schonen *tr.* пошум|јити, -љавати.

A'n|schoppung *f* *!* = Anschwellung (на пр. Leberanschoppung).

Anscho've {a'nшов'} *f 3b, Anscho'vis {a'nшóвис} f inv.* *!* срђела, мала сардела.

a'n|schrammen *tr.* запарати, овлаш задерати.

a'n|schrauben *l tr.* 1. навр|тати, -нути; die Daumenstücke ~ метнути лиције. 2. завр|нути, -тати, заврт|јети -ати заврта|њ, -к. *II A'n|schrauben n* на-, за|вртање. [f, мамузе *pl.*]

A'n|schraub...: ~sporn *m, ~sporen pl.* мамуза |

A'n|schreibe|buch *n* бележник *m*, -ца *f*.

a'n|schreiben *l tr.* 1. запис(ив)ати, (за)бележити; ~ lassen узети на вересију. 2. *fig.* j-m *et.* ~ запамтити коме што; урачуна(ва)ти; gut angeschrieben sein имати добре оцене (за ученике); bei j-m gut и. schlecht angeschrieben sein и. stehen добро и. рђаво стајати код кога. 3. почети писати (*acc.: abl.*). *II A'n|schreiben n 1.* записивање, бележење. 2. распис *m*. A'n|schreiber *m, ~in f* записивач, -ица.

a'n schreien *tr.* 1. дрекнути на, викати на; е-п ~ викати кога у помоћ. 2. објавити виком.

a'n schreiten *intr.* (s) ~, angeschritten kommen докорачати.

A'n|schrift *f* адреса; натпис *m*, наслов *m*.

A'n|schrot *n*, ~e {аншрот} *f* 3б руб *m*, окрајак *m*, ивица *f* (чоје).

a'n|schroten *tr.* 1. (ein Faß~) докотрљати, до-ваљати (буре). 2. * снабдети (чоху) рубом (и. ивицом).

A'n|schub *m*: den ~ haben = anschieben II.

a'n|schuhen {ан|шун} * *tr.* 1. (и sich~) обути (се), обувати (се). 2. наглавити, -љивати (Stiefel ципеле); einen Pfahl ~ оковати врх коца.

a'n|schuldigen {ан|шүлдиген} *I tr.* {ан} окривити, -љивати, оптужи(вати) (*gen.*: за); * angeschuldigt sein бити под оптужбом. II A'n|schuldigung *f* окривљавање *n*, оптужба.

a'n|schüren *tr.* подјари(вати), потстлаћи, -ицати, чарати, чарнути (и *fig.*).

A'n|schürer *m* чар(к)ач, потстрекач.

A'n|schuß *m* 1. = anschießen III. 2. долазак, бујање *n* (des Wassers воде). 3. den ~ haben први пуцати. 4. пуцање *n* из нове пушке. 5. * рана *f*. A'n|schutt *m*, A'n|schütt(e) *f* насипање *n*, таложење *n*; нанос *m*, наплава *f*, наплавак *m*. 2. насута земља *f*, насип.

a'n|schütten *tr.* 1. сипати на. 2. mit Erde ~ насипати -ути земљом. 3. напунити (*acc.*: abl., *acc.*). II A'n|schütten *n*, A'n|schüttung *f* 1. насипање; пуњење, смештање. 2. (само Anschüttung) = Anschutt.

a'n|schützen *I tr.* 1. дићи уставу, дизати брану, пустити воду. 2. ein Wehr ~ запити брану, начинити брану вододржљивом. II A'n|schützen *n*, A'n|schützung *f* заустављање воде.

a'n|schwängern *I tr.* 1. оплодити, оплођавати (и *fig.*). 2. прожети, -имати. II A'n|schwängerung *f* 1. оплођавање, -ење *n*. 2. прожимање *n*. [men дотетурати се.]

a'n|schwanken *intr.* (s) ~, angeschwankt kom-)

a'n|schwänzel*n I tr.* (s) angeschwänzelt kommen доћи машићу репом. II *fam.* sich bei j-m ~ умили се (и. умиљавати се) коме чапраздивањем.

a'n|schwären *I intr.* (h) загнојити се, загнојавати се, брати. II A'n|schwären *n* загнојавање, брање.

a'n|schwärmen *intr.* (h) 1. заројити се, почети ројење, почети с ројењем. 2. ~, angeschwärmt kommen долазити (и. доћи) (у) ројевима.

a'n|schwärzen *I tr.* нацрнити, навранити; премазати црно; *fig.* оцрнити, -њивати. II A'n|schwärzen *n* црњење, врањење, премазивање црно; *fig.* в. Anschwärzung. [опадач, -ица.]

A'n|schwärzer *m*, ~in *f fig.* оцрњивач, -ица, A'n|schwärzerei' {ан|шварцери} *f* 3б оцрњивање *n*, опадање *n*. [дање *n*.]

A'n|schwärzung *f* 3б *fig.* оцрњивање *n*, опа-)

a'n|schwatzen *tr.* j-m et. ~наговорити кога брбљањем на што, склонити кога (ласкајући) да узме (и. купи) што, утрапити, ушљамчити коме што; er hat sich viel ~ lassen дозволио је да му се много шта ушљамчи (и. утрапи).

a'n|schweifeln *tr.* (на)сумпорити.

A'n|schweif *m* 1. * основа *f*. 2. * крај чохе, a'n|schweifen *tr.* * (о)сновати.

A'n|schweif... * ~garn|winde *f*, ~haspel *f* снова-чица; ~rahmen *m* сновача *f* ~rolle *f* сноваљка.

a'n|schweißen *I tr.* 1. * на-, заварити; при-, на-ковати. 2. * ранити метком. II A'n|schweißen *n*, A'n|schweißung *f* на-, заваривање.

A'n|schweiß(ungs)|stelle *f* навор *m*, завор *m*, наворак *m*, заворак *m*, место наваривања (и. заваривања).

a'n|schwellen *I intr.* (s) 1. набуја(вати), бујати, наду(вати) се, отећи, отицати, (на)бубре-ти. 2. * einen Ton ~ und wieder schwach werden lassen појачавати и слабити тон, слива-ти. II *tr.* надува(вати), (у)чинити да набуја (и. да набујају), да надође (и. да надођу), да отеке (и. да отекну). III ~d *p.pr.* и а у *знач.* *inf.*, нар. * крешендо. IV A'n|schwellen *n* I, = Anschwellung. 2. * крешендо *n*.

A'n|schwellung *f* 3б 1. надување *n*, надимање *n*; отицање *n*; растење *n*, бујање *n*, надолажење *n*, надолазак *m*. 2. * израстао, квржица. 3. * избочина, оток *m*, отеклина.

a'n|schwemmen *I tr.* 1. наплавити, -љивати, сплављати, -ити, нанети, наносити. 2. = anflößen I 1. II A'n|schwemmen *n*, A'n|schwemmung *f* наплављивање, доношење, нанос *m*, сплављање; сплаварење; (само Anschwemmung) нанос *m*.

A'n|schwemmungs... = Anflöbungs...

a'n|schwimmen *intr.* (s) ~, angeschwommen kommen доплива(вати); gegen den Strom ~ пливати узводу; допловити, бити ношен (и. нанет) водом.

a'n|schwindeln *tr.* 1. (по)гледати да се заврти у глави (Sch.). 2. j-n ~ изградити (и. преварити) кога, подвалити коме; j-m et. ~: а) на-самарити кога чим, б) утрапити (и. ушљам-чити) коме што.

a'n|segeln * *I intr.* (s) 1. до-, при|једрити, до-једравати; наједрити, једрећи ударити. 2. *fam. fig.* gegen et. (*acc.*) ~ најашити; натрапати на што; angesegelt kommen дојездити, доћи. II *tr.* 1. наједрити на, ударити у. 2. einen (Not-) Hafen ~ свратити у луку (за нужду).

a'n|sehen' *I tr.* 1. (sich и. ea. ~) погледати (се), погледати (се), гледати (се); j-n genauer ~ мерити кога очима, пиљити у кога; j-n nicht genug ~ können не моћи нагледати се кога; *fig.* j-n sauer ~ (на)правити кисело лице на кога (и. пред ким); j-n schief ~ (по)гледати кога попреко (и. испрека); j-n über die Schultern ~ (по)гледати кога преко рамена. 2. et. auf et. (hin) ~ (по)гледати да ли што одго-вара намени (и. сврси); sich (*dat.*) et. ~ раз-гледати што, испитивати што; die Sachen von der schlimmsten Seite ~ гледати на (и. узима-ти) ствари са најгоре стране. 3. *fig.* et. mit dem Rücken ~ (муссен морати) махнути се чега. 4. et. mit ~ гледати што; sie hat es mit angesehen она је то гледала (= била ту, све-док томе); wir wollen es noch eine Weile mit ~ ми ћемо да гледамо (= трпимо) то још неко време; ich kann es nicht länger mit ~

ја не могу више да гледам то. 5. сматрати, држати, мислити; j-n für e-n ändern ~ држати (и. сматрати) кога за другога; wofür sehen Sie mich an? ко мислите да сам? за кога ме држите?; sich für et. ~ lassen важити за што (и. као што). 6. гледати; посматрати; сматрати; fig. mit anderen Augen ~ гледати другим очима; j-n als и. für e-n Ehrenmann ~ сматрати кога за часног човека; es für eine Ehre ~ zu... inf. сматрати за част да... *praes.*; fig. et. durch eine andere Brille ~ гледати што кроз друге наочаре; alles im günstigsten Lichte ~ гледати (и. видети) све у најлепшој светлости; wie wir die Sache ~ како ми гледамо на ствар; wie man die Sache auch ~ mag ма како се на ствар гледало; гледало се на ствар како му драго; 7. гледати на; keine Kosten ~ не гледати на трошкове; wir sehen es auf 50 Mark nicht an ми не гледамо на 50 марака. 8. j-m et. ~ = anmerken 1; sieht man mir an, daß ich geweint habe? види ли ми се да сам плакао (и. да сам плакала)?; man sieht ihm sein Alter nicht an не изгледа да му је толико година. 9. j-m et. ~ погледом (и. очима) дати (и. проузроковати), уврачати. 10. готово † et. sieht e-n soundso an некоме се нешто чини тако и тако. II *intr.* (h) *fam.* sieh'mal an! seh'mal einer an! гле! ето сад! III *sich* ~: das sieht sich gut an не изгледа добро. IV *a'n|sehen* *p. p.* и *a*, *prp.* и *сј.* в. тамо.

A'n|sehen *n* 1. (по)гледање, виђење, поглед *m*; das ~ hat man umsonst гледање ништа не стаје, *fam.* гледање је цабе; j-n von ~ kennen познавати (и. знати) кога из виђења; nach bloßem ~ kaufen купити одока (= не мерећи); *prv.*, *fig.* vom (bloßen) ~ wird man nicht satt пуне очи гладно срце. 2. изглед *m*; спољашност *f*; ein anderes ~ gewinnen доби(ја)ти други изглед, друкче изгледати; dem ~ nach zu urteilen судећи по изгледу; das hat jetzt ein ganz anderes ~ то изгледа сад сасвим друкче; *abs.* sich ein ~ geben (на)правити се важаи. 3. гледање, обзир *m*; ohne ~ der Person без обзира (и. не гледајући) на личност. 4. углед *m*, уважење, важност *f*, поштовање, утицај *m*; wieder zu ~ kommen доћи опет до угледа; in ~ stehen бити уважен, бити цењен; j-n um sein ~ bringen уби(ја)ти коме углед (и. поверење); j-n zu ~ bringen, j-m ~ geben подићи кога, стећи коме угледа.

a'n|sehnlich {анзенлѝх} *a* 1. наочит, леп. 2. знатан, значајан, важан; *adv.* ~, um ein Ansehnliches знатно. 3. угледан, виђен, уважен. *A'n|sehnlichkeit* {~кѝт} *f* 3b 1. наочитост, диван изглед *m*. 2. знатност, значајност. *A'n|sehung* *f* само *advter.*: in ~ (са *gen.*) обзиром на. [конопцем]. I

a'n|seilen {Seil} *tr.* 15a вез(ив)ати ужетом (и. I *A'n|selm* {анзѝлм} *m* 8a Анзелмо.

a'n|sengen I *tr.* и *intr.* (s) изгорети (и *intr.*), опалити, осмудити. II *A'n|sengen* *n* горење, смуђење, опаљивање. [ти (и. ставити). I

a'n|setzbar {анзеибар} *a* који се може метну-ј

a'n|setzen I *tr.* 1. мет|нути, -ати; (по)ставити, (по)стављати; приставити. 2. узети; метнути на уста, принети устима. 3. правити (мастило, сирће итд.). 4. e-e Zeit ~ утвр|дити-ђивати време, одре|дити-ђивати време; Tag und Stunde ~ утвр|дити дан и час. 5. мет|нути-ати, (по)ставити, (по)стављати (цене); забележити; проце|нити-њивати; eine Rechnung zu hoch ~ заценити рачун; Λ поста-в ити, -љати. 6. X j-n zum Militär ~ огласити кога за способног (за војску). 7. и *intr.* (h) родити, рађати; (ис)терати, изби(ја)ти; *abs.* заметиути (се), заметати (се); viele Früchte ~ преродити; die Frucht des Baumes setzt an плод дрвета замеће, плод дрвета се замеће; die Kartoffeln setzen gut an кромпири (се) замећу добро; (у)гојити се, бацити на себе (за коње); Grünspran ~ позеленети; *fig.* заврћи се, почети, почињати. 8. наса|дити, -ђивати (eine Bruthenne квочку); населити, -љавати. II *intr.* (h) 1. в. I 7. 2. запети, запињати (*intr.*), покушати; грабити (*intr.*); (es) auf et. ~ покушати што; noch einmal ~ отпочети, поново почети; zum Springen ~ залетети се, поскочити; zum Galopp ~ јурнути. 3. наста(ја)ти; ширити се, трајати. 4. der Gewinner setzt an добитник меће (и. почиње). 5. *vet.* примити (— забређати, затруднети); die Stute hat angesetzt кобила је примила. III *sich* ~ *refl.* 1. sich an et. ~ хватати се на чему, ухватити се на чему, (на)таложити се. 2. образовати се; заметати се. 3. = sich ansiedeln. IV *A'n|setzen* *n*, *A'n|setzung* *f* метање; (по)стављање; утврђивање, одређивање, -ење; метање на уста, приношење устима; процењивање, процена, одређивање цене; заметање; метање, почињање.

A'n|setzer *m* метач; који почиње да меће.

A'n|setz...: ~kolben *m* = набѝјач; ~punkt *m* метиште *n*, притврдилиште *n*, ставиште *n*, тачка *f* метања (и. стављања, притврђивања); ~stück *n* продужак *m*, наставак *m*.

A'n|setzungs...: ~ort *m*, ~rand *m*, ~teil *n* причврстилиште *n*, место причвршћивања.

A'n|sicht *f* 1. гледање *n*, виђење *n*; разгледање *n*; j-m Bücher zur ~ schicken (по)слати коме књиге на разгледање (и. на углед); zur ~ erbitten молити на углед; ich kenne die Sache aus eigener ~ познајем (и. знам) ствар из виђења, познајем ствар што сам је сам (својим очима) видео. 2. из-, по|глед *m*; ~ darstellen претстав|ити, -љати у изгледу; ~ des Meeres изглед мора, поглед на море; назор *m*; схватање *n*; мишљење *n*; nach meiner ~ по моме мишљењу, по мени; meine ~ geht dahin... моје је мишљење...; darüber habe ich meine eigenen ~en о томе имам ја своје назоре; verschiedener ~ über et. sein размимоилазити се у чему; jeder hat seine eigene ~ сваки има своје схватање; es herrscht nur e-e ~ über ihn о њему влада само једно мишљење.

a'n|sichtig {анзѝхтѝх} *a* j-n (и. j-s) ~ werden спазити кога, у-, са|гледати кога.

A'n|sichts...: ~(post)karte *f* дописница са сли-

ком; ~sache *f*: das ist ~sache то је ствар на зора (и. схватања); ~seite *f* предња страна, фасада; ~sendung *f* ✎ пошиљка на разгледање, пошиљка на избор.

A'n|siedelei *f* 3b насеље *n*, насебина.

a'n|siedeln *I tr.* (и *sich* ~) населити (се), насељавати (се), настанити (се), настањивати (се). **II A'n|siedeln** *n*, **A'n|sied(e)lung** *f* насеље, -обина.

a'n|sieden *I tr.* 1. прокључа(ва)ти, прокува(ва)ти. 2. ✎ исп(и)рати. **II A'n|sieden** *n* испирање.

A'n|siedler *m* 2l насељеник.

a'n|siegeln *tr.* запеча|тити, -ћавати.

a'n|singen *I tr.* певањем поздравити, певајући поздрављати; певањем огласити. **II intr.** (h) запевати.

a'n|sinnen *I tr.* j-m et. ~ изискивати, искати, тражити што од кога (уп. anmuten *l*; ansinnete место ansönne: Kant). **II A'n|sinnen** *n*, **A'n|sinnung** *f* = Anmutung; j-m ein Ansinnen stellen наметати коме неко тражење (и. изискивање, исхање).

a'n|sintern *intr.* (s) min. згрудвати се и ухватити се као камена очврслина.

A'n|sitz *m* 1. ✎ чекање *n*, заседа *f* (в. Anstand 4). 2. ✎ седиште *n*, станиште *n*

a'n|sitzen *intr.* (s) 1. ~ и. angesessen sein бити састаном, бити настањен; angesessen састаном, настањен. 2. ухватити се, бити причвршћен, стајати. 3. стајати (в. kleiden); schlecht ansitzendes Kleid хаљина која рђаво стоји. 4. ✎ чекати, бити у заседи. 5. = anwohnen.

a'n|spalten *I tr.* зацеп|ити, -љивати. **II intr.** (s) ~, angespalten sein зацеп|ити се, -љивати се.

A'n|spann *m* 1. запрезање *n*, (у)презање *n*. 2. = Spanndienst.

a'n|spannen *I tr.* 1. зате|гнути, -зати. 2. *fig.* напре|гнути, -зати; alle seine Kräfte ~ напре|гнути -зати све своје силе; j-n ~ упрегнути кога. 3. die Pferde ~, den Wagen ~ за-, у|прегнути, за-, у|презати коње, кола, и *abs.* презати. **II A'n|spannen** *n*, **A'n|spannung** *f* зате|зање, -гнуће; напре|зање, -гнуће; befiehl das Anspannen! нареди да се преже!

A'n|spanner *m*, **A'n|spänner** *m* спрежник.

a'n|speien *tr.* плунути на, плувати на (и *fig.*).

a'n|spicken *tr.* 1. напунити. 2. j-n ~ = anüben *l*.

A'n|spiel *n* das ~ haben = anspielen *l* 3.

a'n|spielen *intr.* (h) и *tr.* 1. а) засеирати, почети свирати; б) свирати први. 2. огледати, пробати. 3. *abs.* почети, почињати (игру), бити први, играти први, бацати први, метати први. 4. заплускивати, испирати. 5. *fig.* auf et. ~ скривено наговештавати што, смерати на што. **II A'n|spielen** *n*: das Anspielen haben = anspielen *l* 3.

A'n|spielung *f* = Anspielen; *fig.* смерање *n*, намењивање *n*, алузија; das ist eine ~ auf dich теби је то намењено, на тебе се смера.

A'n|spieler *m* који игра (и. баца, меће) први.

a'n|spießen *I tr.* 1. ✎ натаћи, пробости. 2. ✎ натаћи на ражањ. **II A'n|spießen** *n*, **A'n|spießung** *f* натицање на ражањ.

a'n|spinnen *I tr.* 1. почети прести. 2. напре|сти, -дати; *fig.* испре|сти, -дати, сновати;

fig. заметнути, заврћи, запоре|нути, -вати. **II sich ~ учаур|ити се, -авати се; (о)прести, (на)правити мрежу; *fig.* испредати се, испрести се.**

a'n|spitzen *I tr.* 1. зашиљи(ва)ти, ушиљи(ва)ти, задељати, зарезати, заострити. 2. *fam. fig.* angespitzt sein тргнути мало, цврцнути мало, бити наефлеисан. **II A'n|spitzen** *n* за-, у|шиљивање; заостравање.

a'n|splissen, **a'n|splitzen** ✎ *tr.* надоплести.

a'n|spornen *I tr.* 1. обости, обадати 'маму-зама). 2. *fig.* подбадати, -бости, потст|аји, -ицати; гурати. **II A'n|spornen** *n*, **A'n|spornung** *f* потстицање, подбадање, потстрекавање.

A'n|sprache *f* говор *m*; eine ~ an j-n halten држати коме говор (уп. Anrede).

a'n|sprechen *I tr.* 1. j-n ~ ослов|ити, -љавати кога, прии коме; *gr.* angesprochene Person лице коме се говори. 2. j-n um et. ~ тражити (и. искати) што од кога; j-n um seine Tochter ~ (за)тражити ћерку од кога (уп. anhalten *l* 3). 3. ✎ наз(и)вати, огласити; e-n Hund für einen Wolf ~ држати пса за вука. 4. et. ~ тражити, искати, изискивати што. 5. *fig.* говорити, заимати, свиђати се, дирати, потсетити; ihr ganzes Benehmen spricht mich sehr an цело њено понашање свиди ми се. **II intr.** (h) bei j-m ~ посетити, посећивати кога (в. vorsprechen). **III** ~d *p. pr.* и *a* 1. у *знач. inf.* 2. = anmutig.

a'n|spreizen *I tr.* подуп|пети, -ирати. **II sich ~: sich an et. ~ опрети се о што.**

a'n|sprengen *I intr.* (h) и *tr.* 1. запалити, дићи у ваздух. 2. (auf) j-n ~ нагнати коња на кога, навалити (и. кидисати) на коњу на кога; angesprengt kommen дојурити (у трку). 3. ✎ Galopp ~: а) *abs.* појурити трком (и. у трку), б) јурити трком (и. у трку). **II tr. 1. пошкропити, попрскати. 2. (и a'n|sprenkeln) попрскати, (ис)пегавати, (и)шарати бобицама. **III A'n|sprengen** *n*, **A'n|sprengung** *f* 1. дојуривање, приближавање трком (и. у трку), наваливање навала, кидисање. 2. прскање, пошкропљивање.**

a'n|springen *I intr.* 1. (s) а) ~, angesprungen kommen при-, до|скочити, прискакати, до|ћи -лазити скачући (и. зечки, скоцимице); б) ✎ Galopp ~ = ansprengen 3; в) an et. (*acc.*) ~ скочити на што; д) напре|снути, -кати. 2. (h) први скочити, први скакати; ✎ до|ћи, -лазити пушци на домак. **II tr. j-n feindlich ~ скочити на кога, навалити на кога. **III A'n|springen** *n* ✎ Anspringen zum Galopp трк *m*.**

a'n|spritzen *I tr.* (по)прскати, упрскати; j-m Kot ~ по-, у|прскати кога блатом. **II intr.** (s) прс|нути, -кати, врц|нути, -ати (ан: на). **III A'n|spritzen** *n*, **A'n|spritzung** *f* по-, у|прскавање, прскање.

A'n|spruch *m* 1. тражење *n*, захтевање *n*, исхање *n* (auf *acc.*: *gen.*), полагање права (auf *acc.*: на); ~ haben auf и. an... (*acc.*) имати право на...; die ältesten Ansprüche haben имати прече право; ~ haben zu et. бити способан за што; auf et. (*acc.*) ~ machen и. erhe-

ben, et. in ~ nehmen полагати право на што, тражити што, изискивати што; et. zu sehr in ~ nehmen злоупотребити, лавати што; sie macht ~ auf Schönheit она мисли да је (божем) лепа; welchen ~ machen Sie h erauf? које право полагете Ви на то?; große Ansprüche machen много тражити, много изискивати; j-s Güte in ~ nehmen обраћити се, -хати се чијој доброти, прибећи-гавати чијој доброти; diese Arbeit nimmt viel Zeit in ~ овај рад (и. посао) изискује много времена; dieses Geschäft, diese Stelle nimmt mich (и. meine Zeit) sehr in ~ овим послом, овим местом сам јако заузет и. овај посао, и. ово место (од)узима ми много времена; j-s Herz in ~ nehmen за-, придобити (и. занети) чије срце; j-s Aufmerksamkeit in ~ nehmen привући чију пажњу; 2. Kosten usw. in ~ nehmen искидати (и. тражити) повраћај трошкова итд.; et. als sein Eigentum in ~ nehmen полагати право на што као на своју својину.

A'n|spruchs..., **a'n|spruchs...** {*ān|шпрѹхс*-.} **2. frei** а скроман, без претензија; **2. los** а скроман, који не изискује много, који не тражи много, без претензија; прост, једноставан; **2. losigkeit** *f* скромност, простота; **2. voll** а који много тражи, који много изискује, који много полаже на себе, уображен.

a'n|sprudeln *tr.* и *intr.* (s) куљати на, врцати на, лопити на. [рити.]

a'n|sprühen *tr.* и *intr.* (h и s) прскати; потпи-ј

A'n|sprung *m* = Anlauf 2 б., anspringen III.

a'n|spucken *fam. tr.* — anspeien.

a'n|spulen *tr.* намота(ва)ти.

a'n|spülen I *intr.* (h) и *tr.* 1. (an) et. ~ испирати што, запљускивати што. II *tr.* на-, с плавити, на-, с плављати. II **A'n|spülen** *n*, **A'n|spülung** *f* испирање, запљускивање; на-, с плавање; наплав *m*, наплава, наплавак *m*, нанос *m*. [сти, -бадати.]

a'n|stacheln *tr.* бости (бадљем); *fig.* под[бо-]

a'n|stählen *tr.* (о)челичити.

A'n|stalt {*ān|штəлт*} [stellen] *f* 3b 1. припрема (zu dat.: за); ~en machen, et. zu tun: а) припремати се да нешто учиним (и. учини(ш)), учинимо итд. и. да чиним итд.; б) спремати се да нешто (у)чиним итд.; seine и. die nötigen ~en treffen спремати (и. предузети) потребно. 2. завод *m*, установа. 3. и = Besse-rungsanstalt, Gefängnis usw. завод *m*. [ик.]

A'n|stalts... ~geistliche(r) *m* заводски свеште-ј

a'n|stammeln *tr.* j-n ~ промуцати коме, муца-јући оловити кога.

a'n|stammen I *tr.* наслеђем пренети, остави-ти у наслеђе. II **a'n|gestammt** *p. p.* и *a* на-слеђен, наследни.

a'n|stampfen I *tr.* наби(ја)ти, на-, утабати, натапкати. II *intr.* (s) ~, angestampft kommen дотупка(ва)ти, дотапка(ва)ти, доћи табачу-ћи, догацати.

A'n|stand *m* 1. (б. pl.) пристojност *f*, прилич-ност *f*, уљудност *f*, приличје *n*; држање *n*; gefälliger ~ привлачност *f*, отменост *f*; feinen ~ haben отмено се понашати; keinen (feinen) ~ haben немати понашања; mit ~ пристojно,

одмерено. 2. одгода *f*, одгађање *n*, рок; е-и Sache ~geben од[одити, -ађати што; es hat damit noch ~ то може још да чека; † при-мирје *n*. 3. устручавање *n*, устезање *n*; дво-умљење *n*, двоумица *f*, недоумица *f*, преми-шљање *n*, тешкоћа *f*, сумња *f*; das leidet kei-nen ~ ту нема двоумице, ту се не може би-ти у недоумици; ~ nehmen двоумити, бити у недоумици, устручавати се, устезати се; ich nehme (keinen) ~ zu sagen (не)устручавам се да кажем; das hat (gar) keinen ~ само се со-бом разуме; ohne ~ без двоумљења, без у-стручавања, без замерке. 4. † чекање *n*, за-седа *f*; auf den ~ gehen ићи на чекање; auf dem ~ stehen чекати (и *fig.*). 5. † руда(ча) *f* на помолу. 6. дуг.

A'n|stand... = Anstands...

a'n|ständig {*ān|штəндих*} *a* 1. пристojан, при-личан, *adv.* пристojно; würde es mir (и. für mich и. meiner) ~ sein... да ли би ми се при-стајало, да ли би ми приличило... 2. *abs.* пристojан, уљудан; *adv.* пристojно, уљудно; ~e Leute свет на свом месту, пристojан свет; ~es Auskommen haben имати пристojно за живот; ~e Frau жена на своме месту, ваља-на жена. 3. поприличан, ваљан, људски, *fam.* љуцки; recht ~es Vermögen поприлично и-мање, ваљано имање; *adv.* људски, *fam.* љуцки, богато, поприлично, ваљано. 4. го-тово † = genehm, gefällig.

A'n|ständigkeit {*~кəт*} *f* 3b 1. = Anstand 1. 2. (са pl.) пристojност, уљудност. 3. (к.) при-стајање *n*, приличје *n*, сврховност.

A'n|stands..., **a'n|stands...** {*ān|штəнтс*-.} ~be-such *m* званична посета *f*; ~brief *m* † [уп. Anstand 2.] одгодно писмо *n*; ~buch *n* књига *f* о пристojном понашању; ~dame *f*: а) из-водиља, пратиља, дружбеница, б) † die Rol-len der ~damen spielen играти улоге при-стojности; ~gefühl *n* осећање пристojности; 2. halber *adv.* учтивости ради, реда ради; 2. los *a* без двоумљења, не двоумећи; ~ort *m*, pl. ~orte нужници, проходи; ~regein *f* pl. правила о пристojности; ~rock *m*: а) званич-но одело *n*, б) доња сукња *f*; ~übungen *f* pl. вежбања *n* pl. (и. вежбе) у понашању; 2. voll *a* пристojан, уљудан, *adv.* пристojно, уљуд-но; 2. widrig *a* непристojан, неприличан, не-уљудан.

a'n|stängeln {*ān|штəн:лн*} [Stange] *tr.* 15f при-чати, потачкати, подупретитачкама (и. прит-кама).

a'n|stapeln I *tr.* наслагати (Holz дрва). II *fam.* *intr.* (s) ~, angestapelt kommen догигати, доћи гигајући.

a'n|starren *tr.* укочено (по)гледати.

an|sta'tt {*ān|штəт*} *i* *prp.* (са gen.) (у)место, на-место; ~ meiner и an meiner Statt (у)место мене, наместо мене; an Mutters Statt (у)ме-сто матере, место мајке. II *cj.* ~ daß..., ~ zu (са inf.) (у)место да... (praes.)

a'n|stauben *intr.* (s) 1. испрашњавити се. 2. ухватити се као прашина.

a'n|stäuben, **a'n|stauben** *tr.* попрашити.

a'n|stauen I *tr.* зага[тити, -ивати (das Wasser

воду). || sich ~ скупљати се, расти. || A'n|stau-
en a, A'n|staung f скупљање, растење.

a'n|stauen tr. зачуђено (по)гледати; ~s|wert,
~s würdig a за чуђење, вредан чуђења, за
дивљење, чудан, диван.

A'n|stauner m који се диви, обожавалац.

a'n|stechen I tr. 1. наб|ости, -адати, нат|ахи,
-ицати. 2. убости, убадати; angestochene
Stelle убод m. 3. — anstacheln, anspornen 1.
angestochen kommen доћи бодући, доћи ма-
музајући. 4. нач|ети, -ињати; отворити; es
ist frisch angestochen тек што је начето; die
Pumpe ~ = anheben II, 2. 5. fig. fam. e-n ~
испитати кога. 6. sticht Sie das Mädchen an?
је ли Вам замакла девојка за око? 7. fig.
пецкати. 8. angestochen sein fam. цврцнути.
9. ein Zäckchen ~ направити рецку (и. зуп-
чић) (на чипци). || A'n|stechen n 1. бодeње,
убадање. 2. = Anstich 2. [⚡ прва бургија.]

A'n|steck...: ~armel m наруквац; ~bohrer m

a'n|stecken I tr. прибости, прибадати, (чиодом)
приденути, придевати, прибадачом при-
качити, прибадачама поисприкачивати. 2.
ната|ћи, -кнути, натицати на ражањ (пече-
ње); ната|ћи, -кнути, метнути (прстен); при-
качити, припасати; sich (dat.) den Kopfputz
~ очешљати се, наместити косу. 3. за-, при-,
у|палити; das Haus ~ запалити кућу. 4. ♀ за-
разити, заражавати (mit, von: abl.; и fig.);
abs. и. intr. (h) бити заразан, бити прилепчив.
5. ein Faß ~ = anstechen I 4. || ~d p.pr. и a ♀
заразан, прилепчив (и fig.). || A'n|stecken
n придевање, прикачивање (чиодом), приба-
дање; паљење; само (zu „anstecken“) 4) A'n|
steckung f ♀ зараза (и fig.), заражавање n.

A'n|stecker {a'n|штeк'ер} m 2 I. ~m, ~in {~ин} f 3c
придевач, -ица, прибадач, -ица. 2. в. Later-1

A'n|steck|nadel f прибадача. [nenanstecker. I

A'n|steckungs..., a'n|steckungs... {a'n|штeкун.с-}
2fähig a заражљив, преношљив, заразан;
~fähigkeit f заразност, прилепчивост; ~gift n,
~stoff m заразни отров m, заразно средство
n; ~möglichkeit f могућност заразе, прено-
шљивост.

a'n|stehen I intr. (h и s) 1. стајати поред (че-
га), стајати уз (што); (временски) ~d: а)
идући; б) оближњи. 2. ⚡ чекаги, бити на че-
кању (уп. Anstand 4). 3. ⚡ налазити се, отво-
рен стајати на површини, показ(ив)ати се;
~des Erz отворена руда; ~des Gestein от-
ворена стена. 4. стајати, бити записан, не
бити одужен; бити утврђен, одређен (за рок).
5. прићи, приступити, ухватити се; и abs.
ступити (на дужност, у службу); mit (e-m) ~
приста(ја)ти (с ким). 6. (при)стајати; dieser
Rock steht dir gut an овај ти капут пристаје
(и. стоји добро); fig. стајати, пристајати се;
es steht ihr alles gut an све јој се (лепо) при-
стоји; es steht dir gut an zu... inf. лепо ти сто-
ји да... praes., пристаје ти да... praes.; es
steht e-m Sohne schlecht an... zu... не пристоји
се сину да...; es steht e-m nicht wohl an не при-
стоји се коме; das steht mir nicht an то не
пристаје за мене, то није за мене; das Haus
würde mir wohl ~ кућа би пристајала за ме-

не, кућа би била за мене; diese Ratschläge
stehen mir nicht an ови савети мени се не сви-
ђају. 7. одужити се, (по)трајати; es wird noch
lange ~, bis (и. bevor)... још (дуго) времена
ће проћи, још ће дуго потрајати, док... (и.
пре него што)...; et. steht an нешто се оду-
жило; et. ~ lassen одужити, одгодити; imp.
da es... viel zu lange anstand пошто... се суви-
ше одужило. 8. устезати се, устручавати се,
жацати се. || A'n|stehen n 1. ⚡ man fand ein
Anstehen des Gesteines наишло се на стену.
2. mich ärgert das Anstehen der Schulden љути
ме што још стоје дугови.

a'n|steifen I tr. (у)скробити, fam. (у)штиркат
(Wäsche рубље); подуп|рети, -ирати. || sich ~
опети се, опирати се (и fig.).

a'n|steigen intr. (s) 1. пети се (acc... na); fam.
angestiegen kommen допанути; fam. fig. mit
et. angestiegen kommen исповртети што. 2.
пети се, пењати се, дизати се (vom Boden са
тла). 3. (по)пети се, (по)пасти, повећа(ва)ти
се, (на)долазити. || A'n|steigen n пењање, ди-
зање; растење, пораст m (на)долажење.

a'n|stellen I tr. 1. поставити, -љати (e-n zu et.
кога за што); ⚡ die Treiber ~ поставити хај-
каче. 2. поставити, наме|стити, -штати; ап-
gestellt werden бити постављен, бити наме-
штен, добити службу; nicht angestellt sein
бити без службе (и. без намештења); fest
angestellt sein добити стално постављење;
zur Aushilfe angestellt помоћни. 3. подметну-
ти, најмити, потплатити. 4. ⚡ = ansetzen I 8;
valg. направити. 5. приредити, -ђивати; (на)-
правити; (у)редити, начинити; Betrachtungen
~ пос-, разматрати; e-e Untersuchung ~ ис-
траживати; Vergleiche ~поредити, срав|нити
-њивати; wie hast du das angestellt? како си
то (у)радио?; da haben Sie et. Schönes ange-
stellt лепо сте урадили; es so ~, daß... тако
урадити, да...; ich weiß nicht, wie ich es ~ soll
не знам шта да радим, не знам како да ура-
дим; abs. et. ~ удесити нешто, урадити не-
што; ⚡ eine Klage ~ = anstrengen I 2. || sich
~ 1. наме|стити се, -штати се, понамештати
се; sich ~ lassen (за)узети место. 2. sich ge-
schickt bei et. ~ вешто (и. спретно) (у)радити.
3. (на)правити се, начинити се; sich ~ als ob
и. als wenn... направити се као да... || A'n|
stellen n = Anstellung 1.

A'n|steller m намештач; постављач; приређи-
вач; подметач, потплаћивач, подговарач.

An|stellerei' {a'n|штел'ер} f 3b прављење n,
претварање n.

a'n|stellig {a'n|штел'ѝх} a довитљив, вешт, про-
мућуран, окретан, домишљат.

A'n|stelligkeit {~кѝт} f 3b окретност, прому-
ћураност, домишљатост, довитљивост.

A'n|stellung f 1. намештање, -ење n, постав-
љање, -ење n, место n, служба, дужност.

A'n|stellungs..., a'n|stellungs... ~bedingung f у-
слов m за намештење, погодба за постављење;
2berechtigt a с правом на службу (и. на по-
стављење, на намештење); 2fähig a спосо-
бан да буде постављен (и. намештен); ~prü-
fung f пријемни испит m.

a'n|stemmen *tr.* (и *sich*~) одупрети (се), одупирати (се), опрети (се); *fig.* *sich gegen et.* (*acc.*) ~ опрети се, опирати се, одупрети се, одупирати се чему.

a'n|sterben *intr.* (*s*) припасти у наслеђе (в.)
a'n|steuern *I tr.* ~ das Schiff ~ управити брод на, (ис)кормити ка (анс Land ка обали, ка копну). II *intr.* (*s*) *fam.*~, angesteuert kommen доћи чамцем, *fig.* стићи.

A'n|stich *m* 1. убуд, укљывак. 2. начињање *n*, начетак; *in* ~ nehmen начети, отворити.

A'n|stich... ~faß *n* буре за начињање (и. за отварање); ~geld *n* = Zapfengeld.

a'n|stichein *tr.* и *intr.* (*h*) 1. наклепвати, -цати, почети клеуцати, -вати. 2. *fig.* пецкати (*auf: acc.*).

a'n|sticken *tr.* 1. на-, до|вести. 2. почети вести.

a'n|stieben *intr.* (*s*) = anstauben.
a'n|stiefeln *fam. I tr.* (и *sich* ~) обути (се), обувати (се). 2. = anstängeln II *intr.* (*s*) angestieft kommen доћи великим (и. крупним) корацима.

A'n|stieg *m* пењање *n*, узлажење *n*, узлазак.

a'n|stieren *pop. tr.* *j-n*, *et.* ~ бленути у кога, у што (*уп.* anstarren). [цима] прикуцати.]

a'n|stiften [Stift] *tr.* 1. ексерчићима (и. клин-)

a'n|stiften *I tr.* начинити, проузроковати, изаз(и)вати, створити, стварати. 2. на-, под|говорити, на-, под|говарати (*zu: na*); подметнути; *fam.* da haben Sie was Schönes angestiftet! дивно сте урадили! II **A'n|stiften** *n*, **A'n|stiftung** *f* 1. изазивање, стварање; на-, под|говарање; подметање. 2. ујдурма, смицалица.

A'n|stifter *m*, ~in *f* виновни|к-, -ца; твор|ац-, и-тељка, покретач-, ица, подговарач-, ица, наговарач-, ица, подметац-, ица.

a'n|stimmen *I tr.* 1. 𐌵 (ein Lied ~) запевати (песму); е-п Топ ~ ударити (и. произвести) тон; да(ва)ти тон; die Geige ~ засвирати на виолини (и. на ћеманету); *fig.* ударити у. 2. *fig.* immer wieder das alte Lied, die alte Leier ~ (за)певати стару песму; ein Klagelied ~ закукати, запевати, ударити у запевање (и. у кукњаву); е-п ändern Ton ~ ударити у други тон, променити тон. 4. 𐌵 = stimmen. II **A'n|stimmen** *n*, **A'n|stimmung** *f* произвођење тона.

a'n|stinken *fam. tr.* *j-n* ~ (за)смрдети коме, забаздити на кога; *fig.* die Welt stinkt mich an гади ми се на свет; sie stinkt mich an гади ми се на њу.

a'n|stöhnen *tr.* *j-n* ~ говорити коме јечећи.

a'n|stolpern *intr.* (*s*) спот|аћи се, -ицати се (*an: o, na*); angestolpert kommen доћи спотичући се, доћи тетуралући се.

a'n|stopfen *tr.* напунити, натрпати.

A'n|stoß *m* 1. удар, гурање *n*; *fig.* потстрек; den (ersten) ~ zu *et.* (*dat.*) geben (први) покренути (и. покретати) што, први се подухватити чега. 2. = Anfall I., Anfechtung 2. 3. сметња *f*, препрека *f*; ohne ~: а) без сметње, без препреке, б) без запињања, без устежања, течно. 4. *fig.* Stein des ~es камен спотицања, камен смутје; ~ erregen ~ geben

изаз(и)вати негодовање, сабла|знити, -жња-вати; bei *j-m* ~ erregen дарнути кога, непријатно дирнути кога, вређати кога, саблазнити кога; ~ anet. nehmen негодовати због чега. 5. додир, додирно место; састав(ак); улепак (*am Brote* на хлебу); скривен шав, невидљив шав.

a'n|stoßen *I tr.* 1. гурнути, гурати, ударити; die Gläser ~ куц|нути се, -ати се; auf *j-s Wohl* ~ куц|нути се, -ати се у чије здравље. 2. састав|ити, -љати (*an: ca*), настав|ити, -љати (*an: na*). II *intr.*: а) (*h*) 1. ударити; спот|аћи се, -ицати се. 2. = Anstoß (*v. тамо* 4) erregen. 3. запети, запињати (*bei: при, у*); (*mit der Zunge* ~) (језиком) преплетати, замуцкивати, врскати. 4. *gegen* (и. *wider*) *et.* ~ преступити, погазити, нарушавати што, бити против чега. 5. а) = angrenzen I; б) (*s*) das Obst ist angestoßen воће је изубијано, натрулено (*уп.* anbrüchig). III **A'n|stoßen** *n* 1. удар *m*, ударање, куцање; на-, са|стављање; запињање, брслање; преплетање, замуцкивање; = Angrenzen.

A'n|stoß|erregger *m* проузроковач негодовања, камен спотицања.

a'n|stößig [a'n|штóсѝх] [stoßen] *a* који вређа, који изазива негодовање; непријатан; непристојан, неуљудан, неприличан; мастан, раскалашан (*уп.* zotig); **A'n|stößigkeit** {~каѝт} *f* 3b непристојност, неприличност.

A'n|stoß... [a'n|штóс-]: ~naht *f* скривен шав *m*, наставни шав.

a'n|strahlen *tr.* сијати на, обасјавати, зрачити на, бацати зраке на, озарити.

a'n|stranden ~ *intr.* (*s*) насести, насукати се.
a'n|strängen [Strang] *tr.* за-, у|прегнути, метнути штранге (*acc.: dat.*)

A'n|strebe|kraft *f* ~ средотежна сила.

a'n|streben *I intr.* (*h*) 1. тежити да се дигнем (и. дигне(ш) итд.); hoch ~ тежити високо; zur Vereinigung ~ тежити уједињењу. 2. *gegen et.* ~ опирати се (и. опрети се) чему, борити се против чега. II *tr.* *et.* ~ тежити чему. III **A'n|strebung** *f* тежња, стремљење *n*.

a'n|streichen *I tr.* 1. намазати; помаз(ив)ати, премаз(ив)ати; *fig.* измазати. 2. (о)бојити. (пре)мазати; *fig.* *et.* mit *e-m* Firnis ~, е-г Sache е-н Firnis ~ прелаковати што, загладити што; weiß ~ (о)белили; frisch angestrichen! пази, бојено! 4. забележити, ист|аћи, -ицати; das will ich dir ~! запамтићеш за то! II *intr.* (*h*) и *tr.* (*G.*) = anstreifen I. III *sich* ~ 1. чешати се (*an: o*). 2. улагати се. 3. намазати се, нафракати се. IV **A'n|streichen** *n* мазање; премазивање; помазивање; бојење; чешање.

A'n|streicher *m* фарбар; мазало.

An|streicherei [a'n|штрачѝрѝ] *f* 3b замазивање *n*, мазање *n*.

A'n|streicher... ~gehilfe *m* молерски калфа, помоћник - мазало, калфа - мазало; ~handwerk *n* молерски занат *m*. [вање; четка *f*.]

A'n|streich(er)|pinsel *m* четкица *f* за помази-

a'n|streifen *tr.* очешати, окрзнути, *fig.* додирнути; *intr.* (*h*) *an et.*, *j-n* ~ очешати се о

што, о кога. II **A'n|streifen** *n* чешање, додиривање.

a'n|strenge 15a I *tr.* 1. (и *refl.* *sich* ~) затегнути (се), затезати (се), запети (се); *fig.* напрегнути, -зати; *übermäßig* ~ пренапрегнути, -зати; *alle seine Kräfte* ~ све своје силе напрегнути, упети се (и. упињати се) свим силама. 2. *eine Klage, einen Prozeß gegen j-n* ~ поднети тужбу против кога, повести парницу против кога. II *sich* ~ напрегнути се, -зати се, упети се, упињати се; *fam. fig.* увалити се у трошкове, истрошити се; *sich über die Maßen, die Kräfte* ~ пренапрезати се, -гнути се, премјорити се, -арати се. III **a'n|gestrengt** *p. p.* и *a* напрегнут, запет; *fig.* напоран; *adv.* напорно. IV **A'n|strenge** *f* 3b напрезање *n*, упињање *n*, напор *m*; *zulässige Anstrengung* допуштено (и. дозвољено) напрезање.

a'n|streuen *tr.* посути, посипати.

A'n|strich *m* 1. а) бојење *n*, мазање *n*, малање *n*; б) премаз, намазан слој. 2. *fig.* изглед, боја *f*. 3. *≡* превлачење *n* гудалом, потез. **a'n|stricken** *tr.* 1. напле|сти, -тати. 2. привезивати ужетом (и. конопцем).

a'n|striegeln *tr.* e-m Pferde die Haare glatt ~ чешагијом исправити коњу длаку.

a'n|strömen I *intr.* (s) ~, angeströmt kommen: а) као бујица примити се (и. наваљивати); б) сле|гати се, -ћи се, нава|лити, -љивати. II *tr.* 1. струјећи додирнути. 2. Land ~ = anflößen. 2. III **A'n|strömung** *f* наваљивање *n*, слегање *n*; ♀ навала (des Blutes крви).

a'n|stücke (l)n I *tr.* настав|ити, -љати, продужити. II **An|stückung** *f* настављање *n*, продуживање *n*.

a'n|studieren *tr.* наукама стећи, научити; *sich (dat.) et.* ~ стећи учењем; *anstudiert* научен, извештачен.

A'n|sturm *m* навала *f*, јуриш, напад.

a'n|stürmen *intr.* (s) нава|лити, -љивати, јуришати; *gegen, wider, auf et.* ~ и *tr. et.* ~ нава|лити, -љивати против чега, на што, кидисати против чега, на што; (auf) j-n ~ навалити на кога, кидисати на кога, напасти кога. II **A'n|stürmen** *n* = Ansturm, наваљивање, ју-|

A'n|sturz *m* навала *f*. [ришање.]

a'n|stürzen I *intr.* (s) ~, angestürzt kommen нава|лити, -љивати. II *tr.* насипати, навозити.

a'n|stutzen *tr.* 1. (по)гледати изненађен(о). 2. поткресати. II *intr.* (s) angestutzt kommen шепурити се. [дупирати (се).]

a'n|stutzen *tr.* (и *sich* ~) подупрети (се), по-|

A'n|such... {анзух-} в. Ansuchungs...

a'n|suchen I *intr.* (h), † *tr.* bei j-m um et. ~ (молећи) тражити, искати, молити што од (и. у) кога. II **A'n|suchen** *n*, **A'n|suchung** *f* тражење, тражња, искање, молба; *ein Ansuchen stellen* = ansuchen I. [ља-]

A'n|sucher *m*, *~in* *f* тражи|лац, -ља, моли лац, I **A'n|such(ungs)...** {анзух(ингс)-} ~schreiben *n* молба *f*.

a'n|suchen *tr. fam.* надрљати.

a'n|summen I *tr.* j-n ~ (за)зујати на кога, осло-|вити кога зујећи, (за)певушити на кога. II

intr. (s) ~, angesummt kommen дозујати, доћи зујећи. [-ити се.]

a'n|summen² {Summe}: *sich* ~ накуп|љати се, I

a'n|süßen *tr.* (мало) засла|дити, -ћивати.

Antagoni'smus {антагонисмус} [гр.] *m* 6g антагонизам, противништво *n*.

Antagoni'st {антагонист} [гр.] *m* 3a антагонист, противник.

antagoni'stisch {антагонистш} [гр.] *a* и *adv.* антагонистички, противнички.

a'n|takeln = *tr.* = auftakeln.

a'n|tanzen I *intr.* 1. (h) отворити игранку (и. плес). 2. заиграти, заплесати. 3. (s) an j-n, et. ~ играјући (и. плешући) ударити (на) кога, (на) што. 4. angetanzt kommen доигра(ва)ти, доплесати, доћи играјући (и. плешући). II *sich* ~: *sich (dat.) die Schwindsucht* ~ навући јехтику играњем (и. плесањем).

a'n|tappen *intr.* (h и s) 1. an et. ~ напипати на што, пипајући наћи на што. 2. angetappt kommen: а) пипајући примити се, пипајући приближити се, б) дотрапати, долазити трапајући. [јужни]

ant|arktisch {ант-} [гр.] *a* ♂ антарктички, I

a'n|tasten I *tr.* 1. пип|нути -ати, дирати. 2. *fig.* дирнути (у), дирати (у). II **A'n|tasten** *n*, **A'n|tastung** *f* пипање, дирање; дирање (у), задирање у.

a'n|taumeln *intr.* (s) 1. ~, angetaumelt kommen дотетур(ва)ти се. 2. gegen et. ~ тетур(ва)јући се ударити на што (и. ударити о што).

ante|datie'ren {ант-} [лат.] *tr.* антедатирати, ставити, -љати ранији датум.

ante|diluvia'nisch [лат.] *a* = vorsintflutlich.

a'n|teeren I *tr.* (на)катранисати, (пре)мазати катраном. II **A'n|teeren** *n*, **A'n|teerung** *f* накатранисавање, катранисање, премазивање катраном.

A'n|teil *m* 1. (у)део; an et. (dat.) ~ haben имати удела у чему, учествовати у чему; *≡* eines Associates ортачки удео; *g* (rechtmäßiger) ~ (законски) удео. 2. учешће *n*, учествовање *n*; an et. (lebhaften) ~ nehmen узети (живо) учешће у чему; *ich kann Ihnen gar nicht sagen, wie lebhaften ~ ich an Ihrer Lage nehme* не могу Вам рећи колико живо ја учествујем својим осећањима у Вашем тешком положају.

A'n|teil..., **a'n|teil...** {ан|таил-}: ~gebühr *f* удео *m*, тантијема; ~haber *m* учесник; ~nahme *f* учешће *n*, учествовање *n*; ~schein *m* удео; деоница *f*, акција *f*; ~summe *f* *g* свота удела; ~verschreibung *f* деоница, акција; *z*voll *a* пун учешћа; ~zettel *m* деоница *f*, акција *f*.

a'n|telefonieren тражити везу са; j-n ~ (по)-звати кога телефоном (и. на телефон).

Antholo'g {антолџ} ~е {~лог-} [гр.] *m* 3a антолог, састављач збирке најлепшега; **Anthologie** {~логи-} *f* 6f антологија, збирка најлепшега; **antholo'gisch** {~лог|ш} *a* антолошки. [n 2g¹ антрацен *m*.]

Anthraze'n {антрацен} [гр.] *anthrax* = угаљ I

Anthrazi't {антрацит} [гр.] *m* 2g ♂ антрацит; ~asche *f* пепео *m* од антрацита; **anthrazi't** -

- haltig^a** а антрацитом, који садржи у себи антрацита.
- Anthropolo'g** {антрополог}, ~е {~лог^e} [гр.] *m* 3а антрополог, зналац науке о човеку; **Anthropologie'** {~логи} *f* 3б антропологија, наука о човеку; **anthropolo'gisch** {~лог^иш} *a* антрополошки.
- Anthropho'g** {~фак}, ~е {~фак^e} [гр.] *m* 3а антропофаг, људождер; **Anthrophagie'** {~фаци} *f* 6ф антропофагија, људождерство *n*; **anthropho'gisch** {~фациш} *a* антропофашки, људождерски.
- A'nti...**, **a'nti...** [гр. = против, лат. = напред]: **anti...**, **proti...**, на пр., ~alkohol'iker *m* антиалкохоличар.
- anti|chambrie'ren** [фр.] *intr.* (н) антишамбрирати, чечати (и. доњати) у претсобљу.
- A'nti...**, **a'nti...**: ~christ *m* гл. антихрист; ~christlich *a* антихришћански, противхришћански.
- a'n|ticken** *tr.* пипнути; den Pendel, die Uhr ~ клатно, часовник погурнути.
- anti'k** {антик} [лат.] *a* антички, стари(нски); *adv.* антички, (по) старински.
- Anti'ke** {~} *f* 3б антика: 1. античка уметност, уметност старих; 2. античко уметничко дело *n*.
- Anti'ken...**: ~händler *m* старинар, трговац старинским стварима; ~sammlung *f* збирка античких (и. старинских) ствари, збирка старина. [непријатељ(ски)].
- anti|klerika'l** *a* антиклерикалан, свештенству.
- Anti|li'banon** *m* 8б Антиливан (планина у Си-и).
- anti|libera'l** *a* антилибералан. [рији].
- Antrilen** {антр^илн} *f* pl. 8б die ~ Антили *m* pl.; ~meer *n* Антилско Море.
- Antilo'pe** {антилоп^e} *f* 3б Антилопа.
- Antimo'n** {антимон} [ар., гр. ?] *n* 2г¹ (б. pl.) антимон *m*, расток *m*.
- Antimo'n...**, **antimo'n...**: ~blüte *f* антимонов оксид *m*; ~glanz *m* стибин; ~glas *n* антимонново стакло; ~haltung *a* с антимоном, који садржи у себи антимона; ~licht {~лхт}, ~lig {~лх}, ~lisch {~лш} *a* мин. антимонов, растоков; ~oxyd *n* антимонов оксид *m*; ~saure *f* антимоннова киселина.
- Antiochi'a** {антиохиа, антиохија}, **Antio'chien** {~хиен} *n* 8б Антиохија *f* (град у Сирији).
- Antipathie'** {антипатија} [гр.] *f* 6ф антипатија, одвратност; **antipa'thisch** {~патиш} *a* антипатичан, одвратан.
- Antipo'de** {~под^e} [гр.] *m* 3а антипод (и *fig.*); **antipo'disch** {~подиш} *a* антиподски.
- a'n|tippen** *fam. tr.* тиснути, типкати, дарнути, диркати. [средство против ватре].
- Antipyri'n** {~пирин} [гр.] *n* 2г¹ антипирин *m*.
- Anti'qua** {антиква} [лат.] *f* 3б (б. pl.) антиква *f* Fraktur антиква (слова), латиница; ~kasten *m* 4 сандук за антиква (и. за латиницу).
- Antiqua'r** {антиквар} [лат.] *m* 2г¹ антиквар, трговац старим књигама, старинар, књижев старинар.
- Antiquaria't** {~квариат} [лат.] *n* 2г антикваријат *m*, антикваров дућан *m*, књижевница *f* старих књига; ~s|buchhändler *m* = Antiquar; ~s|buchhandlung *f* = Antiquariat.
- antiqua'risch** {~квариш} *a* антикварски, полован, половни; ~es Lager стовариште половних књига; ein Buch ~ kaufen купити по-1
- Anti'qua|schrift** *f* = Antiqua. [ловну књигу.]
- antiquie'ren** {~квирн} [лат.] 15г *intr.* (с) = veralten. II *tr.* огласити за застарело и неважеће, поништити.
- Antiquität'** {~квитет} [лат.] *f* 3б старина, старинско уметничко дело; **Antiquität|ten|jäger** *m* прокљувало *n* (и. изналазач) старина.
- Anti|semi't** *m* антисемит, противник Јевреја; **antisemi'tisch** *a* антисемитски, Јеврејима непријатељ(ски), противјеврејски.
- anti|se'ptisch** {~зептиш} [гр.] *a* 9 антисептичан, противзаразни. [ђење *n*.]
- Antithe'se** [гр.] *f* 3б антитеза, супротно твр-1
- Antizipa'nt** {антицип^инт} *m* 3а, ~ин {~дн} *f* 3с уживал|ац, ~ица унапред, уживалац пре времена. [унапред.]
- Antizipatio'n** *f* 3б антиципација, узимање *n*
- antizipie'ren** *tr.* унапред узети-имати, унапред прим|ити-ати. [лице. — Уп. Gesicht.]
- A'ntlitz** {антл^иц} [свн. antluzzi] *n* 2г узв. ст.
- a'n|toben** *intr.* (с) ~, angetobt kommen дојурити уз куку (и. уз буку). II *tr.* бесно навалити на.
- A'nton** {антон} [лат.] *m* 8а Антоније.
- a'n|tönen** *intr.* (h и s) зазвучати. II *tr.* ударити да (за)звучи.
- Anto'nie** {антон^иe} *f* 8д Антонија.
- Anto'nus|feuer** *n* 9 огањ *m* светог Антонија.
- a'n|tosen** *intr.* (с) = antoben.
- a'n|traben** *intr.* (s) 1. по-, за|касати. 2. angetracht kommen докасати.
- A'n|trag** {антраг} *m* 2д 1. предлог; e-n ~ stellen изн|ети-осити предлог, предложити-агати; auf den ~ на предлог; e-r Frau e-n ~ machen (за)просити, (за)тражити за жену. 2. понуда *f*, e-r Anträge machen нудити се некој.
- a'n|tragen** *tr.* 1. носити, имати на себи. 2. на-, до|нети, на-, до|носити; 4 Putz an eine Wand ~ олепити зид (малтером), бацати леп на зид; das Blattgold ~ позлатити, ~ивати. 3. (и sich ~) понудити (се), нудити (се). II *intr.* (h) auf et. ~ изнети предлог за што (и. о чему), предлагати за што, предложити што. — Уп. anbieten.
- A'n|trag(s)...**: ~formular *n* предлог *m*; ~steller *m* предлагач; ~vergehen *n* преступ *m* узиман у поступак по тражњи оштећене стране.
- a'n|trauen** *tr.* 1. венча(ва)ти (dat.: са); везати; sich (dat.) ein Mädchen ~ lassen оженити се (и. венчати се) девојком; sie ist seine angetraute Frau она му је (венчана) жена. 2. = 1
- a'n|träufen** *tr.* нападати на. [anvertrauen.]
- a'n|treffen** *tr.* зат|ећи, ~ицати, заста(ја)ти, на|ићи на, наилазити на, сре|сти, -тати. II **A'n|treffen** *n*, **A'n|treffung** *f* затицање, застајање, наилажање на, сретање.
- a'n|treiben** *tr.* 1. натер(ив)ати (ap: на), нагонити, терати (ap: на, ка), на|осити, -ети, набац(ва)ти. 2. наби(ја)ти, заби(ја)ти; j-m den Hut ~ набити кому шешир (на главу); e-n Keil ~ потерати клин (в. anziehen). 3. (по-)терати, (по-)гонити; 8 покретати; *fig.* (на)-

терати, гонити, гурати, {подгурнути, потстрекивати, нути. 4. Δ изводити, ести, учинити да (по)терају. 5. Δ почети с издвајањем (племенитих метала од олова, бакра). II *intr.* 1. (s) \rightarrow , angetrieben kommen доловити, допливавати, бити нанесен (и. натераи, набачен). 2. (h) по-, ис'терати (за биљке). III $\sim d$ а покретни, погонски. IV A'n|treiben *n*, A'n|treibung *f* натеривање, набијање; покретање, гурање.

A'n|treiber *m* 1. пословођа, надзорник (у радионицама). 2. *fig.* покретач, подгуривач.

a'n|treten I *intr.* (s) 1. прићи (ап: уз), приступити. 2. bei j-m \sim свратити код кога. 3. (при)ступити, (при)ступати; постројити се, -авати се; \times \sim lassen постројити, -авати. 3. mit dem linken Fuße \sim левом ногом ступ|ати-ити, поћи, полазити, кре|нути, -тати. II *tr.* 1. на-, у|табати, на-, у|тапкати. 2. приступити, -ати (ап: *dat.*); die Kanzel \sim ступити (и. попети се) на предикаоницу; er trat ihn um Erlaubnis an он му приђе (и. приступи) да га замоли за допуштење; der Hunger trat mich an глад ме спопаде; ein Gefühl tritt mich an обузима ме осећање; rasch tritt der Tod den Menschen an ум за морем, смрт за вратом. 3. ступити -ати на; ein Amt (wieder) \sim ступити -ати (опет) на дужност (и. у службу); den Beweis \sim давати доказ; e-e Erbschaft \sim прим|ити -ати наслеђе; ein Geschäft \sim започети посао; e-n Kampf \sim заподенути (и. заврћи) бој; sein dreißigstes Lebensjahr \sim ући у тридесету годину (живота); Δ e-n Prozeß \sim повести парницу; die Regierung \sim ступити -ати на владу; eine Reise \sim кре|нути, -тати на пут, по|ћи -лазити на пут; sofort anzutreten ступа се одмах, ступање одмах. III A'n|treten *n*, A'n|tretung *f* = Antritt.

A'n|trieb *m* 1. покретање *n*, терање *n*, погон, гурање *n*, покретна сила *f*, покрет; машина (и. stroj) *f* за покретање (и. за погон); Δ наддраживање *n*, потстрек; auf \sim von... *dat.* по наговору... *gen.*, од стране... *gen.*; hast du das aus eigenem \sim e getan? јеси ли то учио из властитих побуда?; aus freiem \sim e из властитих побуда, од своје воље; aus innerem \sim e терачем из срца, из унутрашњих побуда; aus natürlichem \sim e из нагона. 2. навала *f*.

A'n|trieb...: погонски, покретни: \sim rad *n* \otimes погонски точак, покретни зупчаник; \sim scheibe *f* \otimes каишник *m*, погонски котур *m*; \sim welle *f* \otimes погонско (и. кретно) вратило *n*.

a'n|trinken I *refl.* 1. sich (*dat.*) e-n Haarbeutel, e-n Rausch, e-n Spitz, sich e-n \sim повићи, поднапи(ја)ти се, наефлеисати се, цврцнути; er trinkt sich Courage an он пије да (би) се охрабри(о). 2. sich (*acc.*) \sim напи(ја)ти се. II *intr.* (s) први пити. III a'n|getrunken *p. p.* и а 1. напит, поднапијен. 2. angetrunkenes Glas начета чаша, чаша из које је отпијено.

A'n|tritt *m* 1. приступање *n*; постројавање *n*. 2. \sim eines Amtes ступање *n* на дужност (и. у службу); \sim eines Besitzums примање *n* поседа, запоседање *n*; \sim der Regierung ступање *n* на владу. 3. приступ, приступање *n*, за-

почињање *n*; заповедање *n*; zum \sim за почетак; beim \sim des neuen Jahres кад наступ|и-а нова година. 4. Δ раван; смењивање хода, каса и равана. 5. Δ први (обично шири) ступањ (степеница); подножник, подножњак; предворје *n*.

A'n|tritts...: приступни, при ступању, први: \sim audienz *f* прва аудијенција; \sim besuch *m* посета *f* при ступању; \sim predigt *f* приступна беседа; \sim rede *f*: а) приступна беседа; б) говор *m* при отварању; с) говор при пријему; \sim rolle *f*, \sim spiel *n* почетна улога *f*; e-n \sim schmaus geben частити при ступању (у службу, у друштво). a'n|trocknen *intr.* (s) 1. засуши(ва)ти се. 2. сушењем ухватити се, сушењем залепити се, осушити се на.

a'n|trommeln I *intr.* (h) 1. an et. \sim тамбурати (и. ударати) по чему. 2. задобовати, почети добовати. II *tr.* објавити (и. огласити) добовавем.

a'n|tun *tr.* и *refl.* 1. (sich \sim) обући (се), облачити (се), оденути (се), одевати (се); *fat.* j-n \sim обући кога; mit Sam(me)t angetan одевен у сомот (и. кадиву). 2. учинити, урадити; j-m Ehre, Gewalt \sim учинити коме (по)част, насилије; j-m Schimpf \sim (о)срамотити кога, нагрдити кога; dem Sinne e-s Wortes, der Sprache, s-r Stimme Gewalt \sim усиљавати смисао речи, да(ва)ти речи усиљен смисао, усиљавати језик, глас; e-m Weibe Gewalt \sim напастовати (и. силовати) жену; sich ein Leids \sim , *prov.* sich et(was) \sim учинити зло од себе, дићи руку на себе; sich (*dat.*) Zwang \sim приси|лити се, -љавати се, примора(ва)ти се; tun Sie mir das nicht an немојте ми то урадити. 3. es j-m \sim опчинити кога, чини кому учинити, омађијати кога. 4. angetan в. тамо.

a'n|tuschen *tr.* тушем обојити.

A'ntwerpen {антверпн} \otimes *n* 8g Анверс *m*; \sim er \sim \sim *p* *m* 2l. \sim erin {ерин} *f* 3c Анвершанлин-ка.

A'ntwort {антворт} [свн. antwort] *f* 3b 1. одговор *m* (auf et. *acc.* на што); abschlägige \sim одбијање *n*; zur \sim bekommen доби(ја)ти као одговор; Δ mit \sim auf Ihr Geehrtes и. geehrtes Schreiben у одговору на Ваше цењено писмо; es bedarf keiner \sim не треба одговора; keine \sim schuldig bleiben: а) на све одговарати, б) не оста(ја)ти дужан (одговора); um (gefällige) \sim wird gebeten, *abr.* и. (g.) A. w. g. моли се за одговор; wie die Frage, so die \sim какво питање, такав одговор; nie um eine \sim verlegen sein умети одговорити; durch schlagende \sim en zum Schweigen bringen поклонити кога, запустити кому уста; *priv.* keine \sim (и. Schweigen) ist auch eine \sim хутање је пола одобравања; \sim auf die Thronrede одговор на престону беседу. 2. Rede und \sim über et. stehen давати рачуна о чему, одговарати за што. 3. Δ понављање *n*.

a'ntworten { \sim м} [Antwort] *tr.* и *intr.* (h) 15c одговорити, -ати (auf *acc.*: на); darauf läßt sich nichts \sim на то нема шта да се одговори.

a'ntwortlich {антвортлѣх} \otimes *adv.* у одговору на, одговарајући на.

A'ntwort(s)...: ~gesang *m rl. cath.* отпевање *n*, одговарање *n*; ~schein *m für das Ausland* међународни купон за одговор; ~schreiben *n* одговор *m*; ~verweigerung *f* одбијање *n* одговора; ~zeichen *n rl.* антифони.

a'n|üben: sich (*dat.*) et. ~ стећи што вежба-} A'n- und A'b|fuhr *f* превоз *m*. [њем.]

A'n|und|für|sich|sein *n 2l 6. pl. phls.* ~ der Dinge ствари узете саме по себи.

a'n|vermählen *tr.* уда(ва)ти (*dat.*: за).

a'n|versuchen *fam. tr.* = anprobieren.

a'n|vertrauen *1 tr. и refl. 1.* повер|ити, -авати, на поверење преда(ва)ти; sich j-m ~ повер|ити се -авати се коме; anvertrautes Gut поверена роба *f*, слагиште. 2. повер|ити, -авати, поверљиво саопш|ити -авати; sich j-m ~ нар. *fig.* повер|ити се, -авати се коме.

II A'n|vertrauung *f* поверавање *n*.

a'n|verwandt *1 a* сродан; рођак, свој; спријатељен, пријатељ. II A'n|verwandte(r) *s, A'n|verwandtin f* сродни|к, -ца, прија(тељ).

A'n|verwandtschaft *f* сродништво *n*, пријатељство *n*.

a'n|vettern: sich ~ наметнути се, угнездити се.

Anw. *abr.* = Anweisung.

A'n|wachs {анвас} *m 1.* пораст, растење *n*, надолазак. 2. нараштај, младеж *f*.

a'n|wachsen *1 intr. (s)* 1. укоренити се, пуштати корен. 2. прираст(ат)и (ан: за), срести (ан: са); *fam. fig.* die Zunge ist ihr nicht angewachsen уста има језик нема. 3. расти, поведати се. 4. порастати. II a'n|gewachsen *pp.* и *a* прирастао, срastaо. III A'n|wachsen *n, A'n|wachsung f* — Anwachs 1.; укоренивање, пуштање корена; прирасло, срасло; растење, повећавање. [дотетурати се.]

a'n|wackeln *intr. (s)* ~, angewackelt kommen A'n|walt {анвалт} [walten] *m 2d, 2g* адвокат, (право)бранилац; заступник; пуномоћник; *s2 als* ~ auftreten заступати (и *fig. ca.*).

a'n|waltlich {~лч} *a* бранилачки, заступнички, адвокатски.

A'n|waltschaft {~шафт} *f 3b* бранилаштво *n*, заступништво *n*. [ступнички.]

a'n|waltschaftlich {~лч} *a* бранилачки, за-

A'n|waltskammer *f* адвокатска комора.

a'n|waizen *1 tr.* (на)ваљати (die Erde земљу), ваљком наби(ја)ти. II *intr. (h)* ~, angewalzt kommen: а) приближа(ва)ти се играјући (и плешући) валцер, б) *fam. fig.* докотурати се, докотрљати се, допељати, стићи.

a'n|wälzen *tr.* наваљ(ив)ати, накотрљати.

A'n|wand *f* међа; A'n|wänder *m* међаш.

a'n|wandeln *1 intr. (s)* 1. ~, angewandelt kommen доходати, догрести, доћи (пешке), долазити (пешице). II *intr. (s)* и *tr.* спопа|сти, -дати, хватати, хватити, обуз|ети, -имати, наспети; es wandelt mich eine Laune an наспело ми нешто; was wandelt ihn an? шта му је наспело? шта му је? II A'n|wand(e)lung *f 1.* хватање *n*, спопадање *n*, напад *m*, наспеће *n*. 2. хеп *m*, прохтев *m*.

a'n|wandern *intr. (s)* ~, angewandert kommen догрести, доходати, допутовати (пешке).

a'n|wanken *intr. (s)* ~, angewankt kommen до-

клатити се, доћи клатећи се, дољуљати се. долазити љуљајући се, дотетурати се.

a'n|wärmen *1 tr.* загрејати, загревати (и *fig.*)

II A'n|wärmen *n* загревање.

A'n|wärter *m o-*, иш|чекивалац; наследник у служби (и. чије службе).

a'n|wärts *adv.* = aufwärts.

A'n|wartschaft {анвартшафт} *f 3b o-*, иш|чекивање *n* (auf *acc.*: *gen.*); наслеђивање у слу-

A'n|wäsche *f* пропирање *n*. [жби.]

a'n|waschen *tr. 1.* проп(и)рати (Wäsche рубље). 2. = anspülen. [се на воду.]

a'n|wassern *intr. (s)* ~ спу|стити се -штати

a'n|wässern *tr.* наводнити, -њавати.

a'n|watscheln *intr. (s)* додегати.

a'n|weben *tr.* на-, до-, при|ткати.

a'n|wedeln *tr. 1.* j-n ~ махати репом на кога (у знак радости), *fig.* улиzivати се коме. 2. хладити (махалицом, лепезом).

a'n|wehen *1 tr. 1.* дувати на, духнути на, пирити на, пирнути на; wenn ihn nur ein Lüftchen anweht мало ли пирне на њега; *fig.* mit dem Hauche der Begeisterung ~ надахнути (и. задахнути) одушевењем es weht mich heimatlich an потсећа ме на завичај (и. на домовину); es weht e-n eigentümlich an неко нарочито (и. чудно) осећање обузима човека 2. распири(ва)ти (и *fig.*) 3. надува(ва)ти, навеја(ва)ти, нап|ети, -осити. 4. *fig.* eure Luft hat mir das Laster angeweht ваш ваздух пренео је порок на мене. II *intr. (s)* ~, angeweht kommen до|ћи, -лазити ветром.

a'n|weichen [weichen!] *tr.* размекша(ва)ти, о-

мекша(ва)ти; нат|опити, -apati, навлажити

a'n|weisbar *a* на-, до|значљив.

A'n|weise|bank *f* банка дозначница.

a'n|weisen *tr. 1.* назначи(ва)ти; упу|тити, -ивати (auf: *dat.*), дозначивати. 2. упу|тити -ивати (zu: *y*), поуч|ити, -авати; да(ва)ти упутство, -а; angewiesen sein бити упућен 3. ~ упу|тити, -ивати, послати; образова-ти; одредити; *fig.* er war auf sich angewiesen био је упућен сам на се(бе), беше остављен сам себи; *fig.* ich bin auf diese Summe angewiesen упућен сам на ову своту, других прихода немам. II A'n|weisen *n* A'n|weisung *f* в Anweisung.

A'n|weiser *m*, ~in *f 3c* упућивач, -ица, упућив-

A'n|weise|tag *m* дан упућивања. [валац.]

a'n|weißen *tr.* (о)белити, (о)кречити.

A'n|weisung *f 3b 1.* назначивање, -ење *n*. 2.

упут *m*, упућивање *n*, упутство *n* (zu: за) налог *m*; j-m ~ geben, дав... (из)дати коме на-

лог да...; ~ laut Ihrer ~ по Вашем налогу. 3.

~ ~ упућивање *n*, упутница, налог *m* (auf на; за); wir haben eine ~ von hundert Mark auf Sie ausgestellt упутили смо Вам сто ма-

рака; издали смо налог од сто марака за Вас

sofort zahlbare ~ упутница. 4. ~ das Erz hat

gute ~ руда обећава (да ће бити издашна).

A'n|weisungs...: ~buch *n* упутничка књига *f*

~empfänger *m* прималац упутнице (и. на-

лора); ~gebühr *f* упутнина, трошкови *m pl.* за

упут(ницу); ~schein *m*, ~zettel *m* упутница *f*.

a'n|wendbar {анвентбар} *a* применљив, упо-

требљив; diese Stelle ist nicht darauf ~ ово место не може се односити на то.

A'n|wendbarkeit {~кѡт} *f* 3b применљивост, употребљивост.

a'n|wenden I *tr.* 1. употребити, -љавати (zu: за, на); alle seine Kräfte ~ уложити све силе, упјети се -ињати се свим силама; vergebliche Mittel ~ узалуд се трудити. 2. применити, -њивати (auf et. *acc.*: на што); sich ~ lassen моћи се применити, да(ва)ти се применити; sprichwörtlich ~ употребити пословици, употребљавати као пословицу; ~ angewandte Mathematik примењена математика; übel angewandt рђаво употребљен. II **A'n|wendung** *f* 1. употреба, употребљавање *n* (zu: на, за); zur (и. in) ~ bringen = anwenden I 1. 2. примењивање *n*, примена (auf: на); diese Bemerkung findet auch Anwendung auf ... ова се примедба односи на... [примене]. I

A'n|wendungs|weise *f* начин *m* употребе (и. I)

a'n|werben I *intr.* (h) um et. ~ искати што, тражити што; um ein Mädchen ~ просити (и. тражити) девојку. II *tr.* (нар. X) (с)купити, врбовати; придоби(ја)ти; прибавити, -љати; sich ~ lassen bei ... ступити код ..., погодити се код ... III **A'n|werben** *n*, **An|werbung** *f* купљење, узимање (у службу), врбовање, примање; придобијање. IV **A'n|geworbene(r)** *s* 9l примљеник, -ца, примљени, -а, узет[и], -а, врбован[и], -а. [= Werber. I]

A'n|werber *m* 1. = Bewerber, Brautwerber. 2. I

a'n|werfen I *intr.* (h) бацати -ити први (и. прва) на. II *tr.* 1. набац(ив)ати (an: на); бацити -ати на; ~ Mörtel an e-e Wand ~, e-e Wand mit Mörtel ~ олеп[ити] -љивати зид малтером. 2. ~ убац(ив)ати, набац(ив)ати, спојити машину (и. строј, мотор) са покретним деловима. 3. пребацити (*dat.*: преко), огрнути (*dat.*: *acc.*). III **A'n|werfen** *n* — Anwurf. [3. † = Anwesenheit. I]

A'n|wesen *n* 1. имање, посед *m*. 2. боравиште. I

a'n|wesend {анвезѡнт} I *a* (opp. abwesend) присутан, назочан, ту. II **A'n|wesende(r)** *s* 9l присутник, -ца, присутни, -а; die Anwesenden *pl.* присутни, назочни.

A'n|wesenheit {анвезѡнхѡт} *f* присутност, присуство *n*, назочност; in meiner ~ у мом присуству; ~s|liste *f* списак *m* присутних (и назочних).

a'n|wettern I *tr.* сунути на, праскати на, разгоропадити се на, дохватити; angewettert werden извући фуру. II *intr.* (s) auf j-n ~ сунути на кога као муња.

a'n|wetzen *tr.* избрусити; eine Spitze an et. ~ брушењем зашиљити што.

a'n|widern I *tr.* и *intr.* (h) etwas widert mich (и. mir) ап гади ми се на што, нешто ми је одвратно, смучи ми се на што. II ~d *a* одвратан, гадан. [њиштати за кобилем. I]

a'n|wiehern *tr.* die Stute ~ њискати на кобилу, I

a'n|wimmern I *tr.* j-n ~ (за)цвилети на кога. II *intr.* (s) angewimmert kommen доћи цвилећи, доцвилети.

a'n|winken *tr.* j-n ~ да(ва)ти коме миг.

a'n|winseln I *tr.* j-n (за)цвилети на кога, (за)-

пиштати на кога. II *intr.* (s) angewinselt kommen доћи цвилећи, доћи пиштећи.

a'n|wirken I *intr.* (h) gegen et. ~ деловати (и. дејствовати) против чега. II *tr.* = anweben.

a'n|wittern I *tr.* 1. (о)њушити, (о)њушкати. 2. et. wittert mich an oseham нешто, нањушио сам што. II *intr.* (s) ~ ухватити се као машак (и. пепељак, маглица); angewittertes Erz = Anwitterung 2. III **A'n|witterung** *f* 3b 1. њушење *n*, осећање *n*. 2. ~ машак *m* од руде, маглица (и. навлака) од руде.

a'n|wohnen *intr.* (h) 1. j-m, einem Flusse usw. ~ становати у крај (и. крај, до) кога, реке итд.; ~d сусед(ни). 2. присуствовати.

A'n|wohner {анвонѡр} *m* 2l, ~in {~ѡн} *f* 3c становник, -ца (у)крај, сусед, -тка; граничар, -ка; сусед, -тка; ~e-s Flusses поречанин; ~ der Donau Подунавац, ~ der Sau Посавац, ~ des Rheins Порајњанин.

A'n|wohnerschaft {~шѡфт} *f* 3b суседство *n*, суседи *pl.*; граничари *pl.*; ~e-s Flusses поречани *m* *pl.*

A'n|wuchs *m* 1. растење *n*; *fig.* прираштај, пораст. 2. шум. изданци *m* *pl.*; *fig.* нараштај, омладина *f*. 3. израстао *f*, израштај.

A'n|wunsch *m* жеља *f*.

a'n|wünschen I *tr.* (по)желети. II **A'n|wünschung** *f* жеља, жељење *n*.

A'n|wurf *m* 1. den ~ haben први бацати. 2. набацивање *n*, набачај; *fig.* e-n ~ machen набаци, опипати. 3. ~ von Land = Anschutt 1.; ~ a) леп; први премаз; b) дограда *f*, споредна зграда; дометак. 4. ~ машина (и. строј) за ковање новца.

a'n|würfeln *intr.* (h) први бацати коцку.

A'n|wurf|schlüssel *m* ~ крак машине за ковање новца.

a'n|wurzeln I *intr.* (s) и sich ~ хватати корен(а), пуштати (и. пустити) корен, укоренити се -њивати се (и *fig.*); wie angewurzelt dastehen стајати као укопан. II **A'n|wurzeln** *n* хватање (и. пуштање) корена, укоренивање.

A'n|zahl *f* 3b (б. *pl.*) број *m*; ~ von zehn, zwanzig десетина, двадесетина; große ~ множижина, мноштво *n*.

a'n|zahlen I *tr.* платити на име, платити први оброк. II **A'n|zahlen** *n*, **A'n|zahlung** *f* 3b плаћање на име, аконто, капара.

a'n|zählen I *tr.* Perlen ~ нижући бројити бисер. II *intr.* (h) почети бројити, бројити први.

A'n|zahlungs|summe *f* отплата, сума плаћена на име (и. аконто).

a'n|zapfen I *tr.* 1. нач[ети], -ињати, отворити, ударити славину на. 2. пробушити, засеца. 3. *fam. fig.* j-n ~ a) заклати кога (без крви), измамити коме паре, b) (ис)пипкати кога, c) окомити се на кога. II **A'n|zapfen** *n* бушење, засецање; *fam. fig.* измамљивање пара.

a'n|zaubern *tr.* 1. опчи[нити], -њавати, омађијати, зачарати. 2. j-m et. ~ чинима да(ва)ти коме што. [zäumen. I]

a'n|zäumen *tr.* 1. привезати уздом. 2. = auf- I

a'n|zechen: sich ~ на-, опити се.

A'n|zeichen *n* знак *m*; знамење, прегсказање.

a'n zeichnen *tr.* назначи(ва)ти,значи(ва)ти, | **A'n/zeichner** *m* бележилац. [забележити.]

A'n/zeige *f* 3b 1. објављивање *n*; обавештење *n*; извешће *n*, извештај *m*; оглас *m*; објавница, листа, позивница; gerichtliche ~ саопштење *n*; потказ *m*, потказивање *n*, проказивање *n*, пријава, пријављивање *n*; ~ machen пријавити, -љивати (von: *acc.*); unter ~; daß... уз извештај да... извештавајући (Вас) да...; unter ~ уз извештај, са извештајем. 2. = Anzeichen.

A'n/zeige... ~amt *n* одељење за адресе, адресни уред *m*; ~blatt *n* огласни лист *m*; в. и Anzeiger 2; ~brief *m* окружница *f*, обавештајно (и. извештајно) писмо *n*.

a'n/zeigen *I tr.* 1. објавити, -љивати; огласити, -шавати; пријавити, -љивати; потказ(ив)ати, проказати; показ(ив)ати; приказ(ив)ати; јавити (е-м et.: коме што), из-, обавестити, из-, обавештавати (е-м et. кога о чему); den Empfang ~ потврдити (и. потврђивати) пријем; gerichtlich ~ саопштити, доставити. 2. указ(ив)ати на, показивати, наговештавати; das zeigt nichts Gutes an то не слуги на добро. II sich ~ показ(ив)ати се, указ(ив)ати се, јавити се, -љати се. III ~d *p. pr.* и а покази; ~des Fürwort *gr.* показна заменица. IV a'n/gezeigt *p. p.* и а: es ist angezeigt, zu gehen за саветовање је (и. добро би било) да се иде. V A'n/zeigen *n*, A'n/zeigung *f* пријављивање, пријава.

A'n/zeigen... ~blatt *n* = Anzeigeblatt; ~geschäfft *n* огласна (и. рекламна) радња *f*; ~metteur *m* ф слогач огласа; ~sammler *m* скупљач огласа; ~wesen *n* огласи *m pl.*, реклама.

A'n/zeigepflicht *f* обавеза пријављивања (полицији).

A'n/zeiger *m* 1. ~, ~in *f* објављивач, -ица, оглашавач, -ица, пријављивач, -ица; потказивач, -ица, проказивач, -ица, достављач, -ица, тужибаба. 2. огласник, огласне новине *f pl.* 3. ~ изложилац.

A'n/zeiger droschke *f* фијакер с бројачем (пређена пута), фијакер-такси.

a'n/zetteln *tr.* 1. (о)сновати, оснивати, увести, уводити; angezettelt werden сновати се. 2. *fig.* сновати, сплести, спетљати, удесити, склопити. II A'n/zettlung *f* 3b сновање *n*, оснивање *n*, увођење *n*; *fig.* сновање *n*, спетљивање *n*, удешавање *n*, склапање *n*.

A'n/zettler *m* 2l, ~in *f* 3c 1. сновач, -ица, сновала. 2. *fig.* сновач, -ица, склапач, -ица, удешавач, -ица.

a'n/ziehbar *a* 1. привлачљив, који се може привући (магнетом). 2. подношљив за облачење (и. за ношење).

a'n/ziehen *I tr.* 1. и *refl.* а) објући, -лачити, навјући, -лачити; andere Kleider ~ преобјући се, -лачити се; Schuhwerk ~ обути (се), обувати (се); j-m s-n Rock ~ (helfen) помоћи, -агати коме да обуче капут; *fam.* den bunten Rock ~ обући копоран (и. униформу), отићи у војску; dieser Rock ist noch anzuziehen овај капут још је за облачење (и. за ношење); *fig. bible-n* neuen Menschen ~ препоро-

дити се, постати други (нови, бољи) човек; б) j-n ~ објући -лачити кога; sich (*acc.*) ~: а) оде|нути се, -вати се, б) об|лачити се, -ући се; sich sonntäglich ~ објући празнично одело; gut (schlecht) angezogen sein бити добро (рђаво) одевен. 2. повући (и *abs.*); за-клатити. 3. при-, за|тезати, при- за|тегнути, вући; e-n Keil ~ e-n Keil antreiben; e-e Schraube ~ зате|гнути, -зати завртањ, прите|гнути, -зати завртањ; die Stopfbüchse ~ притегнути заптивачу. 4. притворити, привући (врата). 5. (и *intr.*) а) (и *abs.*) повући, -лачити, упи(ја)ти; den Geruch von et. ~ повући мирис чега; Feuchtigkeit ~ повући влагу, одвугнути; б) привући, -лачити (и *fig.*; *opp.* abstoßen); der Magnet zieht das Eisen, die Sonne die Planeten an магнет привлачи гвожђе, сунце планете; с) повући (за дах; за шмрк, за црпку). 6. скупљати, -ити, стезати; Wein, der die Lippen anzieht вино које скупља (и. стеже) усне. 7. sich (*dat.*) et. ~: а) прим|ити, -ати к срцу, увелити се због чега; б) ich ziehe mir das an ја то узимам као да се на мене одвоси. 8. поди|зати, -ћи, одгаји(ва)ти. 9. *fig.* нав|ести, -одити; поз(и)вати се (zu: за), приз(и)вати (zu: за); eine Schriftstelle ~ навести, -одити неко место; die angezogenen Fälle наведени случајеви. II sich ~ в. I 1. III *intr.* А. (h) 1. в. I, 2., 5. 2. вући први (у шаху), поч|ињати, -ети. 3. (и *imp.*) хватати (*intr.*), хватати се, хватити (*intr.*), ухватити се; die Preise ziehen an цене скачу; die Prügel ziehen an пљуште батине; *fam.* es zieht nichts bei ihm an ништа се за њега не хвата (и. не лепи). 4. der Tee zieht zu stark an чај је сувише јак. 5. сте|зати, -гнути; die Kälte, das Wetter zieht an зима, време стеже; es zieht an стеже. В. (s) 1. gegen den Feind ~ ићи на (и. против) непријатеља; ~ angezogen kommen до|ћи, -лазити; *fam. fig.* mit et. angezogen kommen исповртети што. 2. (до-)селити се; neu angezogene Leute досељеници. 3. ступ|ити, -ати (у службу). IV ~d *p. pr.* а 1. (в. I 5. б) привлачан; das Anziehende привлачно(ст). 2. који скупља, стеже. V A'n/ziehen *n* облачење; навлачење; обување; Anziehen der Preise скакање цена; Anziehen in eine Wohnung усељ|авање, -ење; ступање (у службу); в. Anziehung.

A'n/zieher *m* 1. (мишић) привлачилац. 2. кашика *f* (за обување ципела); кукица *f*. 3. и ~in *f* одевач, -ица, облачил|ац, -ица.

A'n/zieh/muskel *m* в. Anzieher 1.

A'n/ziehung *f* привлачење *n* (и ~); вучење *n*; при-, за|тезање *n*; притварање *n*; повлачење *n*, упијање *n*, усисавање *n*; скупљање *n*, стезање *n*, подизање *n*, одгајивање *n*; навођење *n*, позивање (*gen.*: на) *n*.

A'n/ziehungs... ~kraft *f* ~ привлачна сила; ~kreis *m* ~ круг привлачења, привлачна сфера; ~vermögen *n* привлачна сила *f*, привлачна моћ *f* (и *fig.*).

a'n/zischen *I tr.* j-n ~: а) сиктати на кога; б) (за)шиштати на кога. II *intr.* (s) ~, angezischt kommen до|ћи-лазити шиштећи, дошиштати.

a'n|zotteln *fam. intr. (s) ~, angezottelt kommen (до)регати.*

a'n|zuckern *tr. пос|ути-ипати шећером.*

A'n|zug *m* 1. одело *n*, одећа *f*, хаљине *pl.*; ✕ одело *n*, униформа *f*; in vollem ~e у свечаном оделу, у свечаном руху. 2. ein ~ Spitzen чипке *f pl.* за једну хаљину. 3. примицање *n*, приближавање *n*, наступање *n*; im ~e sein примицати се, приближавати се (и *fig.*), наступати; ein Gewitter ist im ~e примиче се олуја, спрема се олуја. 4. ступање *n* (у службу, на дужност). 5. први потез, прво вучење *n*. 6. в. Anzieher 2. 7. ✕ угао, кут; ~ des Keils оштрина клина.

a'n|zügig {а'нзүг-} *a* [1. окосан, заједљив, пецкав; увредљив; претеран; двосмислен; er wird ~ он (почиње да) вређа. 2. готово + привлачан (и a'n|zügig).

A'n|züglichkeit {~к-} *f* 3b 1. окосност, заједљивост, увредљивост; претераност; двосмисленост. 2. ~en *pl.* увредљиве речи.

A'n|zugs... {анцукс-} ~kosten *pl.*: a) издаци (и трошкови) за одевање; b) селидбени трошкови; ~stift *m* чивија^а; ~tag *m* дан ступања (у службу).

a'n|zünden *tr.* за-, у|палити (и *fig.*), 'за-, у|жећи; припа|лити, -љивати; потпа|лити, -љивати; распири(ва)ти, подјари(ва)ти, успа|лити, -љивати. II A'n|zündung *f* паљење, у-, пот-, за|паљивање.

A'n|zünder *m*, ~in *f* 1. запаљивач, -ица, палилац, -ља. 2. упаливач, упалач.

a'n|zupfen *tr.* 1. (по)вући. 2. почуп(к)ати.

a'n|zürnen *tr.* љутито ословити, гневно рећи (*acc.*: *dat.*). [уштинити, нападати, дирати.]

a'n|zwacken *tr.* (по)штрпкати, оштрбнути; *fig.*

a'n|zwängen *tr.* силом нав|ући-лачити, силом обу(ва)ти; *fig.* натурити, наметнути.

a'n|zwecken *tr.* ексерчићима причврстити (уп. Zwecke).

a'n|zweifeln *tr.* et. ~ (по)сумњати у што. II

A'n|zweif(e)lung *f* сумњање *n* у, сумња у.

a'n|zwingen *tr.* наметнути, -ати, натур|ити, |

a'n|zwirnen *tr.* насукати, напрести. [-ати.]

a. o. *abr.* = an der Oder.

Äo'llien {еол'и-} [гр.] *n* ● Еолија *f*.

Äo'tier {еол'и-} *m* 2l, ~in {~и-} *f* 3c Еол|ац, -ка.

äo'lich {еол'иш} *a* еолски.

Äo'ls... {еолс-}: Еолов, Еола, еолски. [ветрова]

Äo'lus {еол'ус} [гр.] *m*, Äol *myth.* Еол (бог)

Äo'n {еон} [гр.] *m* 6d 1. век, *pl.* ~en {еон-}

бескрајни векови. 2. ~en *pl. phls.* зрачења светскога духа. [шње свршено време.]

Ao'rist {аор'ист} [гр.] *m* 2g *gr.* аорист, пређа-

Ao'rta {аор'та} [лат.] *f* 6g ● аорта.

Ao'rta..., Ao'rten...: аортин, аорте (*gen.*):

~entzündung *f* ● запаљење *n* (и. упала) аорте.

Apa'che {апа'ч, апа'х} *m* 3a Апач (Индијанац); апаш.

apago'gisch [гр.] *a* апагошки, индиректан, |

Apana'ge {апанаж} [фр.] *f* 3b апанажа.

apanagie'ren {апанажир'н} [фр.] *tr.* 15g да(ва)-ти апанажу (*acc.*: *dat.*).

apa'rt {апа'рт} [фр.] *a* одвојен, засебан, наро-

чит, настран; *adv.* одвојено, засебно.

apa'thisch {апат'иш} [гр.] *a* апатичан, неузбу-дљив, равнодушан.

Apenni'n(en pl.) {апен'ни(н)} [келт. реч „сте-на“] *m* 3a ● Апенини *m pl.*

A'pfel {апф'л} [свн. aphul] *m* 2j 1. јабука *f*; j-n mit faulen Äpfeln werfen бацати на кога мух-кове; *fig.* in den sauren ~ beißen морати за-гристи, прогутати; es könnte kein ~ zur Erde fallen јаје да бацаш не би пало на земљу; *prv.* der ~ fällt nicht weit vom Stamm куд не ивер од кладе. 2. = Apfelbaum. 3. јабуколик плод. 4. *fig.* јабука, ђулабија (за дојке, за о-бразе). 5. колут, округла пега *f* друге боје на коњу.

A'pfel..., a'pfel... {апф'л-} ~artig *a* јабучаст, јабуколик, попут јабуке; ~äther *m* ● јабучни етар; ~auflauf *m* \ бујавац с јабукама; ~baum *m* ● (Pirus malus, јабука *f*, јабуково дрво *n*; ~baumholz *n* јабуковина *f*; ~biß *m* загриз у јабуку; ~blüte *f* јабучни цвет *m*; ~blütenstecher *m*, ~bohrer *m* ● (Anthonomus pomorum) јабуچار; ~braun *a* ● доратаст (и. мрк) са белосивим пегама; ~brauner *m* ● дорат (и. мрков) са белосивим пегама; ~brecher *m* справа за брање (јабука); ~brei *m* пекмез (и. компот) од јабука; ~butz *m* глава *f* као јабука.

Ä'pfelchen {епф'л'х-} *n*, Ä'pfelein {епф'л'и-} *n* 2l *dim.* од Apfel јабучица *f*, јабукак *m*.

A'pfel..., a'pfel...: ~dorn ● *m* дивље јабуково дрво *n*, дивља јабука *f*; ~falbe(r) *s* ● кулаш са округлим белосивим пегама; ~fleck *m* = Apfel 5; ~förmig *a* јабучаст, облика јабуке; ~frau *f* јабуچارка, продавалица јабука; ~garten *m* јабуچار, воћњак засађен јабукама; ~(gehäuse)stecher *m* вадило *n*, направа за вађење срца из јабуке; ~grau *a* ишаран белосивим пегама; ~grün *a* зелен као јабука; ~licht {апф'л'хт}, ~lig {апф'л'иш} *a* јабуколик; ишаран округлим белосивим пегама; ~kinn *n* брада *f* (округла) као јабука; ~kuchen *m* колач од јабука, колач с јабукама; ~mosi *m* слатка јабуковача *f*; ~mus *n* = ~brei; ~ (и Äpfel-)pfanne *f* тигањ *m* за јабуке; ~quitte ● *f* дивља дуња; ~röster *m* = ~pfanne; ~rund *a* округлао као јабука; ~säure *f* ● јабучна киселина; ~schimmel *m* ● зеленко; ~schnitte *f* кришка јабуке; \ mit Teig gebackene ~schnitten питуљиче са јабукама.

Apfeisi'ne {апф'еизин'е} [хол. Apfel aus Sina + = Кина] *f* 3b мандарина, мала наранџа.

Apfelsi'nen...: ~baum *m* ● (Citrus aurantium sinense) наранџино дрво *n*, мала наранџа *f*; ~schale *f* кора од (мале) наранџе, кора од мандарине; ~schnittchen *n* ушећерена наранџина кришчица.

A'pfei..., a'pfel...: ~stecher = ~gehäusestecher; ~sticher *m* ● ~bohrer; ~torte *f* торта с јабукама; ~tragend *a* јабуконосан, који рађа јабуке; ~wein *m* јабуковача *f*; ~wein|presse *f* муљача за јабуковачу. [њање *n*.]

Aphäre'se {аф'ере-з} [гр.] *f* 3b ● и *gr.* укла-| Aphori'smus {аф'орисмус} [гр.] *m* 6g афоризам, поучна изрека.

aphori'stisch {афори́стѝш} *a, adv.* афористички, Венерин. [Венера.]
 aphrodi'sisch {афроді́зѝш} [гр.] *a* афродизички, Венерин. [Венера.]
 Aphrodi'te {~дѝтѝ} [гр.] *f* 8d myth. Афродита, аподи'ktisch {аподі́ктѝш} [гр.] *a* аподиктичан, нужен, непобитан; *adv.* аподиктично.
 Apokaly'pse {апокалѝпсѝ} [гр.] *f* 3b bibl. апокалипса, откривење. [откривења] (гр.)
 apokaly'ptisch {~лѝпѝш} *a* апокалиптични, Apokry'phen {апокрѝфѝн} [гр.] *pl. bibl.* апокрифи *pl.* [неправ(и).]
 apokryp'h(isch) {апокрѝф(иш)} *a* апокрифан, Apo'll {апол}, ~o {~о} *m* myth. Аполон.
 apoli'nisch {аполи́нѝш} [Apoll] *a* Аполонов.
 Apolo'g {аполѝг} [гр.] *m* басна *f*.
 Apologe't {аполѝгѝт} [гр.] *m* 3a апологет, бранилац; ~ik {~ѝк} *f* 3b апологетика; apologe'tisch {~ѝш} *a* апологетски. [брана.]
 Apologie' {апологѝ} [гр.] *f* 6f апологија, од-
 apople'ktisch {апоплѝктѝш} [гр.] *a* ♀ апоплектичан, капле (gen.). [ник.]
 Apostat' {апостат} [гр.] *m* 3a апостата, отпад-
 Apo'stel {апостѝл} [гр.] *m* 2l 1. апостол. 2. *деч.* пошта (хартија која се по канапу пење кахали, змају). 3. *fat.* петнаестачка *f*, буре од петнаест акова.
 Apo'stel..., apo'stel...: ~amt *n* апостолство; ~geschichte *f* дела *npl.* апостолска; ~haft {апо́стлѝфѝт} *a* апостолски; ~häuschen *n* = Bildernische; ~kuchen *m* хлепчић; ~pferd *n*: auf dem ~pferde reiten *fat.* ићи Табанови-
 невим колима; ~schaft {апо́стлѝшѝфѝт} *f* 3b, ~tum {апо́стлѝтѝм} *n* 2a апостолство *n*; ~würde *f* = ~amt; aposto'lish {апо́стлѝш} *a* апостолски.
 Apostro'ph {апо́строф} [гр.] *m* 2g¹ *gr.* апостроф.
 apostrophie'ren {~трофѝрѝн} [гр.] *tr.* 15g *gr.* мет|нути -ати апостроф на.
 Apothe'ke {апо́тѝкѝ} [гр.] *f* 3b аптека, лекар-
 н(и)ца. [~ка.]
 Apothe'ker {~р} *m* 2l, ~in {~ѝн} *f* 3c аптекар, Apothe'ker..., apothe'ker...: ~buch *n* аптекар-
 ска књига *f*; ~gehilfe *m* аптекарски помоћ-
 ник; ~gewicht *n* аптекарски теґ *m*; ~kunst *f* аптекарство *n*; ~lehrling *m* аптекарски
 шегрт (и. ученик); ~mäßig *a* аптекарски;
 ~п {апо́текарѝн} *fat. intr.* (h) 15b 1. кљукати
 се лековима, гутати лекове; 2. мирисати (и.
 осећати се) на апотеку; 3. аптекарисати,
 упражњавати аптекарски занат; ~ordnung
f аптекарска уредба; ~präparate *npl.* фар-
 мацеутски препарати *mpl.*; ~rechnung *f* апо-
 тека рев (и. папрен) рачун; ~waren *pl.* лека-
 рије; ~wissenschaft *f* наука о лекаријама, фар-
 макологија. [жавање.]
 Apotheo'se {апо́теозѝ} [гр.] *f* 3b апотеоза, обо-
 Appara't {апарат} [лат.] *m* 2g апарат, направа
f, справа *f*; ~ = Flugzeug; ~ телефон; photo-
 graphischer ~ фотографски апарат.
 Apparteme'nt {апарѝтѝма} [фр.] *n* 6i 1. соба *f*.
 2. (и *m*) = Abtritt.
 Appe'll {апѝл} [фр.] *m* 1. X збор; ~blasen сви-
 рати збор; ~abhalten (о)држати прозивку,
 проз(и)вати. 2. ~ = Appellation.
 Appella'nt {апѝлѝант} [фр.] *m* 3a, ~in {~ѝн} *f* 3c

апелант, -киња, који, која се обраћа вишем суду.

Appellatio'n {~лацѝон} [лат.] *f* 3b ~ апеловање
n, позивање на виши суд; ~sgericht *n* апе-
 лација *f*, апелациони суд *m*; ~gerichts|direk-
 tor *m* претседник апелације; ~gerichts|rat *m*
 апелациони саветник; ~s|hof *m* = ~gericht.
 Appellati'v {апѝлатѝф} *pl.* ~тивѝ} 1 *n* 2g¹, ~um
 {~тивѝм} *n* ~ *gr.* апелатив, заједничко име.
 II appellati'v *a* *gr.* апелативан; *adv.* апела-
 тивно.

appellie'ren {апѝлѝрѝн} [лат.] 15g I *intr.* (h) и *abs.*
 ~ апеловати, обра|тити се -ати се вишем
 суду; *fig.* поз(и)вати се (ап: на), обраћати се
 (ап: дат.). 2. *fat. fig.* nach Speier ~, *abs.* ~
 лицитирати, повраћати. 3. X сазвати (вој-
 Appe'll platz *m* X збориште *n*. [нике].)
 Appen'dix {апенди́кс} *m* додаток.

Appendizi'tis {апѝндици́тѝс} *f* inv. б. *pl.* ♀ =
 Blinddarmen'tzündung.

Apperzeptio'n *f* 3b аперцепција.

Appeti't {апетѝт} [лат.] 2g *m* апетит (и *fig.*; auf
 et. *acc.* на што, nach et. *dat.* за што) прохтев,
 теґ, воља *f*; gesegnet *er* ~ пријатно; ~ma-
 chen стварати апетит (и. прохтев); haben Sie
 ~ darauf? хоће ли Вам се то?; nicht über den
 ~ essen престати кад је најслађе.

Appeti't..., appeti't...: ~bissen *m* презалогаяк;
 ~brötchen *n* сендвич *m* за отварање апетита;
 ~lich {апетѝтлѝх} *a* укусан, течан, сладак, да
 га (и. је) поједеш; ~los *a* без апетита; ~losig-
 keit *f* немање апетита, немање прохтева (за)
 A'ppia {апиѝ} [лат.] *v.* Via. [јелом].

applanie'ren {аплани́рѝн} [фр.] 15g I *tr.* порав-
 нити, -њивати. II Applanie' rung *f* поравњи-
 вање *n*.

applaudier'en {аплѝдѝрѝн} [лат.] *intr.* (h) и *tr.*
 15g аплаудовати, пљескати, одобравати; eine
 sehr applaudierte Rede аплаудован говор, го-
 вор пропраћен пљескањем.

Applau's {аплѝс} [лат.] *m* 2h аплауз, пљесак.

Applikatu'r {апликѝтур} [лат.] *f* 3b аплика-
 тура, метање *n* прстију, хватање *n* прстија.

applizie'ren {аплици́рѝн} [лат.] I *tr.* 15g апли-
 ковати, мет|нути, -ати, приме|нити, -њивати.
 II Applizie' rung *f* апликовање *n*, метање *n*,
 примењивање *n*.

apportie'ren {апо́ртирѝн} [фр.] *tr.* нар. X до-
 нѝти, -осити; ~lassen дати (и. наредити) да
 донесе. [ција.]

Appositio'n {апо́зицѝон} [лат.] *f* 3b *gr.* апози-

Appreteu'r {апре́тѝр} [фр.] *m* 2g¹ ~ апретер.

appretie'ren {апре́тирѝн} [фр.] *tr.* 15g ~ спре-
 мити, приправити, справљати, удесити, до-
 терати (тканине).

Appretu'r {апре́тур} [фр.] *f* 3b апретура, спре-
 ма, спремање *n*; справљање *n*, удешавање *n*,
 дотеривање *n* (тканина).

Appretu'r...: ~anstalt *f* завод *m* за спремање,
 радионица за приправљање (тканина).

approbie'ren {апро́бирѝн} [лат.] *tr.* 15g одо-
 брѝти, -авати, потврдити.

Appro'che {апро́шѝ} X [фр.] *f* 3b прилаз *m*.

Apriko'se {априко́зѝ} [хол., фр., *ар.-лат.] *f* 3b
 ~ 1. кајсија. 2. = Aprikosenbaum.

Apriko'sen...: ~baum **♂** *m* (*Prunus armeniaca*) кајсија *f* (дрво); ~holz *n* кајсијовина *f*; ~stein *m* коштица *f* од кајсије.

Apr'il {април} [лат.] *m* 2g¹ април, травањ; j-n in den ~ schicken *fam.* казати коме априли. Apr'il..., apr'il... {април-}: 2artig *a* априлски, попут априла, као април; ~blume **♂** *f* (Ане-мо'не nemoro'sa) бреберина; ~geschenk *n* = ~scherz; ~glück *n* *fig.* нестална (и. промен-лива срећа); ~narr *m* преварени првога а-прила; ~regen *m* априлска киша *f*; ~scherz *m* априлска шала *f*; ~schicken *n* казивање априли; ~wetter *n* априлско време, ци-ган(чињ)и *m* *pl.*

aprio'risch {априорш}, apriori'stisch {~ори-стш} [лат.] *a* априоран, независан од иску-ства.

Apsi'de {апсиде} *f* 3b, A'psid {апсиде} *f* (sg. inv., *pl.* Apsi'den) [гр.] апсида (⌘ крајња тачка велике осе планетских путања; ⌘ задњи, по-лукружни део цркве).

aptie'ren {аптир'ен} *tr.* 15g = anpassen III 2.

Apu'lien {апул'иен} *n* 8g **♂** Апулија *f*.

Apu'lier {~лиер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c Апул|ац, -ка.

apu'lish {~лиш} *a* апулски.

Aquädu'kt {акведукт} [лат.] *m* 2g водовод.

Aquafort {аквафорт} [ит.] *n* 6i фезап *m*; ре-зба, изрезана слика фезапом. [квармарин.]

Aquamari'n {акварин} [лат.] *m* 2g¹ *min.* а-|

Aquare'll {акварел} *n* 2g¹ акварел *m*, слика во-деним бојама; ~farbe *f* акварелна боја; ~ma-ler *m* сликар воденим бојама; ~malerei *f* сли-кање *n* воденим бојама.

Aqua'rium {аквариум} [лат.] *n* 6e аквариум *m*, суд за чување водених биљака и живо-тиња. [полутар.]

Äqua'tor {екватор} [лат.] *m* 6d ⌘ **♂** екватор, |

äquatoria'l {екваториал} [лат.] *a* екваторски, полутарски; Äquatoria'l {~} *n* 2g¹ ⌘ эквато-ријал *m* (дурбин).

Äquatoria'l...: полутарски, око полутара: ~ge-gend *f* полутарски предео *m*, предео око по-лутара. [печеница *f*.]

Aquavi't {аквавит} [лат.] *m* 2g¹ заслађена пре-|

Aquile'ja {аквилеја} *n* 8b **♂** Аквилеја *f*.

Äquibri'st {еквибрист} [лат.] *m* 3a, ~in {~ин} *f* 3c еквибрист, -киња, играч, -ица на коноп-цу; äquibri'stisch *a* равнотежни. [дневични.]

äquinoktia'l {еквинициал} [лат.] *a* ⌘ равно-|

Äquinoktia'l-kreis *m* ⌘ равнодневични круг.

Äquino'ktium {еквиницијум} [лат.] *n* 6e ⌘ экви-нокцијум *m*, равнодневница *f*.

Aquita'nien {аквитаниен} *n* 8g **♂** Аквитанија *f*; aquita'nisch *a* аквитански.

äquivalen't {еквивалент} [лат.] *a* еквивален-тан, једнаке (и. исте) вредности; истога зна-чења; Äquivalen't *n* 2g еквивалент *m*, јед-нака вредност, једнак износ; ствар истог значења. [deutig.]

äquivo'k {еквивок} *a* двосмислен (в. zwei-|

a. R. abr. = auf Rügen на (острву) Ригену.

Ar' {ар} *hom.* Aar {фр. are од лат. arēa} *n*, *m*

2g¹ (= 100 m²; abr. a, аус. a) ар *m*.

Ar- **♂** abr. = Argon.

A'ra {ара} *m* 6i = Arara.

Ä'ra {ара} [лат.] *f* 6g ара, доба *n*.

A'raber {араб'ер, араб'ер} *m* 2l 1. и ~in {~ин} *f* 3c Арабљан|ин, -ка. 2. арапин, арапски коњ.

Arabe'ske {арабеск'е} [фр.] *f* 3b особ. *pl.* ~n арабеска, арабеске; ~n|zeichnung *f* цртеж *m* (у) арабескама.

Ara'bien {арабиен} *n* 8g **♂** Арабија *f*.

ara'bisch {арабш} *a* арабљански, арапски; die ~e Sprache, das Arabische 9l, Arabisch *n* inv. арапски језик, арапски; ~es Gummi гума-рабика *f*.

Ara'chne {арахне} [гр.] *f* 8d myth. Арахне.

Arago'nien {арагон'иен} *n* 8g **♂** Арагон|ија *f*.

Arago'nier {~р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c Араго-|

arago'nisch *a* арагонски. [н|ац, -ка.]

A'rak {арак} [ар] *m* 6i арак. [Језеро *n*.]

Ara'lsee {арал-, арал-} *m* **♂** der ~ Аралско|

Aramä'er {араме'ер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c Ара-меј|ац, -ка.

aramä'isch {арамеш} *a* арамејски; die ~e Sprache, das Aramäisch(e) 9l inv. арамејски језик, арамејски.

Aräome'ter {ареомет'ер} [гр.] *n* (m) 2l — аре-ометар *m*, справа за одређивање густине.

aräome'trisch {~триш} *a* ареометарски.

Ära'r {арап} *n* 2g¹ државна благајна *f*, ризница.

A'rara {арапа} *m* 6i ⌘ ара(ра), западноинди-ски папугај. [жавне благајне.]

Ära'r... {арап-}. ~beamte(r) *m* чиновник др-|

Äraria'l... {арап-ал-}: ~schuld *f* државни дуг *m*.

Arauka'nien {араукан'иен} *n* 8g **♂** Арауканија *f*.

Arauka'nier {~р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c Ара-укан|ац, -ка.

arauka'nisch {~наш} *a* араукански.

Arauka'ria {араукарија} *f* 6g **♂** (Araucaria), ара-укарија, јела на Андима. [бор.]

A'rbe {арб'е} *f* 3b **♂** (Pinus cembra) планински|

A'rbeit {арб'аит} [свн. arbeit] *f* 3b 1. рад *m*,

посао *m*; nie fertig werdende Arbeit посао коме нема краја; gute ~ добар посао, при-носан рад; gute ~ machen радити добар посао; kopfbrechende ~ рад да човек лупа главу; mühevoll ~ мучан рад, мучан посао; überflüssige ~ tun радити излишан посао; an die ~ gehen, sich an die ~ machen ла|тити се -хати се посла, лахати се рада; auf (die) ~ gehen ићи на рад, ићи на посао; auf ~ ge-hen радити на надницу; die ~ einstellen обу-ставити рад, обустављати посао; in ~ sein и. stehen: a) бити на раду, бити на послу, имати рада, имати посла, b) бити у раду, радити се, c) **♂** бити у раду, радити (за ма-шину); et. in ~ nehmen уз|ети -имати што у рад, уз|ети, -имати што у посао; e-n in ~ nehmen узети (и. примити) кога (на рад); ohne ~ sein бити без реда, немати посла; von seiner Hände ~ leben живети од својих десет ноката; прв. wie die ~ so der Lohn како радиш, тако ти се и плаћа; ~ macht das Le-ben süß ко ради не боји се глади. 2. рад *m*, радња, дело *n*; задатак *m*; häusliche, schrift-liche ~en домаћи, писмени задаци; seine ~en auf diesem Gebiete његови радови на томе пољу. 3. рад *m*, труд *m*, *fam.* работа; *fig.* seine ~ haben теглити; saure ~ haben ара-

товати, тежак посао радити, *fam.* дирижи-ти; *unter der ~* erliegen скрхати се под послом, подлећи на раду; *j-m (viel) ~ machen* зада(ва)ти коме (много) посла; *das ist vergebliche ~* залуд мука. 4. рад *m*, израда, уобличавање *n*. 5. рад *m*, врење *n*, *der Wein ist in ~* вино ради, вино превире. 6. рад *m*, израђевина; *v. einlegen* *!* 3; *erhabene ~* испупчен рад, рељеф; *halb erhabene ~* ба-рељеф, плићи рељеф; *gestrickte ~* плетен рад; *getriebene ~* избочен рад; *gestochene ~* резба, изрезан рад; *plattier'te ~* рад израђен облагањем. 7. радници *m pl.*, радништво *n*.

a'beiten {~н} [сврн.] *15c* *intr.* (*h* и *s*) 1. радити (*an et. (dat.)*, *auf et. (acc.)* *hin* на чему); *~ in e-m Artikel* радити са неким артиклом; *nicht gern ~* либити се посла; *j-m in die Hand ~* ићи коме на руку; *bei welchem Schneider (Schuster) lassen Sie ~?* који Вам кројач (о-бућар) ради?; *bei j-m ~* радити код кога. 2. *~* радити, ићи (за стројење, машине); радити, превирати (за вино); *kisnu'ti*, расти, дизати се (за тесто); *~ sein Geld ~ lassen* пустити (свој) новац у промет (и. да се обр-ће). *II tr.* 1. радити, израђивати; обрађивати; радити, писати; *aus dem Groben ~* (из)радити без појединости, (из)радити у главном. 2. и *refl.* *ein Pferd zuschanden ~* (из)прати (и. упропастити) коња терањем (и. радом); *sich (acc.) tot (и. zu Tode) ~* убити се радећи; *sich (acc.) krank ~* разболети се радећи (и. од рада); *er wird sich dabei nicht krank ~* неће се прекинути. *III sich ~* 1. в. *II* 2. *sich durch den Schnee ~* пртити, пробијати се кроз снег; *sich aus e-r Lage (heraus) ~* извући се ~ лачити се из неког положаја. 3. *imp.* *es arbeitet sich schlecht, wenn...* рђаво се ради када... *IV ~d p. pr.* и *a* радан, радни; *die ~ den Klassen* радни народ, радничке класе. **V A'beiten** *n* рађење, израђивање, обрађивање; рад *m*.

A'rbeiter {арба-џер} [сврн.] *m* 21, *~in* {~џин} *f* 3с 1. радник, -ца. 2. надничар, дневничар. 3. занатлија, посленик, обртник.

A'rbeiter... {арба-џер-}: раднички, радника (*gea*). *~ausperrung* фотпуштање *n* радника; *~ausstand* *m* раднички штрајк; *~bevölkerung* *f* радничко становништво *n*; *~bewegung* *f* раднички покрет *m*; *~bildungs verein* *m* удружење *n* за радничко образовање; *~bund* *m* раднички савез, радничко удружење *n*; *~familie* *f* радничка породица; *~freund* *m* раднички пријатељ, пријатељ радника; *~gesellschaft* *f* радничко друштво *n*; *~gesetz-* *gebung* *f* радничко законодавство *n*; *~gro-schen* *m* радничка пара *f*; *~invaliden kasse* *f* каса (и. фонд *m*) за изнемогле раднике; *~kasernen* *f pl.* раднички станова *m pl.*; *~kolonie* *f* радничка колонија; *~kolonne* *f* радничка колона; *~personal* *n* (радничко) особље, радници; *~prozeß* *m* парница против радника; *~räte* *m pl.* радничка већа *n pl.*; *~schaft* {арба-џер-} *f* 3б радништво *n*; *~schutz* *m* заштита *f* радника; *~streik* *m* раднички штрајк; *~verein* *m* = *~bund*; *~ver-*

sicherungs gesetz *n* закон *m* о осигурању рад-ника; *~viertel* *n* раднички крај *m*.

A'rbeit..., **a'rbeit...** {арба-џ-т-}: *~geber* *m* посло-давац; *~müde* *a* уморан од рада, преморен радом (и. послом); *~nehmer* *m* радник, по-сленик; *~sam* {арба-џ-там} *a* радан, радљив, радан, вредан (yn. *fleißig*, *emsig*, *geschäftig*, *unverdrossen*); *~samkeit* {~џ-т} *f* 3б раденост, радљивост, вредноћа.

A'rbeits..., **a'rbeits...** {арба-џ-т-}: рада (*г-н.*), за рад, радни, у раду: *~anstalt* *f* радионица; *~anzug* *m* одело *n* за рад; *~aufseher* *m* надзорник рад(ов)а; *~ausschluß* *m* искључивање-ење од рада; *~bank* *f* тезга; *~bedingung* *f* услов *m* (и. погодба) рада; *~beutel* *m* торба *f* за алат, торба за рад; *~biene* *f* (пчела) радница; *~buch* *n* радничка књижица *f*; *~dienst* *m* *×* робота *f*, кулук; *~eifer* *m* ревност *f* у раду; *~einheit* *f* ~ јединица рада (и. за рад); *~einstellung* *f* обустава рада; *~fähig* *a* способан за рад (и. да ради); *~feld* *n* поље рада; *~folge* *f* = *~gang*; *~frau* *f* надничарка; *~freudigkeit* *f* = *~lust*; *~gang* *m* ток рада, ступањ обраде; *~gebiet* *n* = *~feld*; *~geist* *m* радни дух; *~geist haben* бити радник, имати терача из срца; *~geleise* *n* помоћни колосек *m*; *~gerüst* *n*: *großes ~gerüst* скеле *f pl.*; *~geschwindigkeit* *f* брзина рада; *~grenze* *f* граница рада; *~haus* *n* поправилиште *n*; *~hausstrafe* *f*: *zu ~hausstrafe verurteilt* затворен у поправилиште; *~jahr* *n* време рада, сезона; *~kasten* *m*, *~kästchen* *n* сандук, сандуче за алат; *~kittel* *m* пре-гача *f* с рукавима за рад, блуза *f* за рад; *~kleid* *n* одело за рад; *~knecht* *n* надничар; *~kolonie* *f* земљорадничка колонија просјака; *~korb* *m*, *~körbchen* *n* корпа *f* за рад, корпица *f* за рад; *~kraft* *f*: *a*) радна сила, снага за рад; *b*) *~kräfte* *pl.* радне снаге, радници; *~leistung* *f* *×* учин *m*, користан рад *m*; *~leute* *pl.* од *~mann*; *~lohn* *m* награда *f*, плата *f*; *~los* *a* без рада, незапослен; *ein ~loser* *!* беспослен, незапослени; *~losigkeit* *f* немање *n* рада, незапосленост, беспослица; *~lust* *f* воља за радом; *~mann* *m* 2а (*pl.* и *~leute*) надничар, радник, работник; *~maschine* *f* *×*, *×* маши-на радилица (*opp.* *Kraftmaschine*, *Motor*); *~nachweis* *m* безза *f* рада; *~ort* *m* а) место *n* рада; *b*) *~stätte*; *~personal* *n* радно особље; *~pferd* *n* коњ *m* за вучу; *~plan* *m* план рада, програм; распоред часова; *~platz* *m* в. *~ort*; *~räder* *n pl.* *×* преносни (и. трансмисио-ни) точкови; *~rappel* *fam. m.* *er hat den ~rappel* спопао га бес за радом; *~saal* *m* радионица *f*; дворница *f* за рад, учионица *f*; *~scheu* *a* нерадан, коме смрди рад; *~scheu* *f* нерадност, леност; *~schule* *f*: *a*) радна шко-ла, школа рада; *b*) индустриска школа; *~stätte* *f* радионица; *~stelle* *f* а) радничко ме-сто; *b*) = *~stätte*; *~strom* *m* *×* радна струја *f*; *~stube* *f*: *a*) соба за рад; *b*) канцеларија; *c*) радионица; *×* лабораторија; *~stunde* *f*: *a*) радни час, час рада; *b*) *~stunden* *bei e-m Lehrer haben* радити под учитељевим над-зором; *~tag* *m* радни дан; *~tasche* *f* = *~beu-*

tel; ~teilung *f* подела рада; ~tisch *m.* а) сто за рад, писаћи сто; б) тезга *f*; ~tischen *n* сточић *m* за рад; ~unfähig *a* неспособан за рад; ~unfähigkeit *f* неспособност за рад; ~verhältnis *n* радни однос *m* (између послодавца и радника); ~vermögen *n* радна моћ *f*, жива сила *f*; ~weise *f* начин *m* рада; ~willig *a* а) вољан да ради; б) против-штрајкачки; ~willige(r) *s* а) кој|и, -а је вољан, -на да ради; б) против-штрајкач, -ица; ~zeit *f* радно време *n*, време рада; в. и ~jahr; ~zeug *n* а) одело за рад; б) алат *m*; ~zimmer *a* соба *f* за рад.

Arbitra'ge {арбитраж} *f* 3b 1. = Schiedsspruch.

2. Σ арбитража, трговање мењачким курсевима истовремено на разним тржиштима.

Archai'smus {архаизмус} [гр.] *m* 6g архаизам, застарео израз.

archai'stisch {~истџш} [гр.] *a* архаистичан.

Archangel {архангел} *n* 8g \bullet Архангелск *m*.

Archäolo'g {археолог} ~е {~ларг} [гр.] *m* 3a археолог, испитивач (и. познавалац) старина; Archäologie' {~логи} *f* 6f археологија, наука о старинама; archäolo'gisch {~логиш} *a* археолошки.

A'rche {арх} [свн., *лат. arca] *f* 3b 1. ковчег *m* (и bibl.), сандук *m*. 2. чамац *m* с равним дном. 3. сандучаста направа за риболов. 4. конопци *pl.* за разапињање мреже. 5. hydr. кесон *m*. [реке.]

a'rchen {~н} *tr.* e-n Fluß ~ утврђивати обалу *f*.

Archidia'konus [гр.] *m* архиђакон. [мандрит.]

Archimandri't {архимандрит} [гр.] *m* 3a архи-

Archime'des {архамедес} *m* 8c Архимед.

archime'disch {~диш} *a* Архимедов; в. Schraub-
be 1. [стрвље *n* coll.]

Archipe'l {архипел} [гр.] *m* 2g¹ архипелаг, о-

Archite'kt {архитект} [гр.] *m* 3a архитекта, неимар.

Archite'kten...: архитектски, архитекта.

Architekt'o'nik {~тектоник} [гр.] *f* 3b архитектоника, неимарство *n*.

architekto'nisch {~тектонич} *a*, *adv.* архитектонски, неимарски.

Architektu'r {~тектур} [лат.] *f* 3b архитектура, неимарство *n*, грађевинарство *n*.

Architektu'r...: грађевински, неимарски.

Architra'v {архитраф} [ит., *гр.-лат.] *m* 2g¹ и 3a Δ архитрав, греда преко стубова.

Archiv {архив} [лат., *гр.] *n* 2g¹ архива *f*.

archiva'lish {архивалиш} *a* = urkundlich.

Archiva'r {архивар} [лат.] *m* 2g¹ архивар.

Archiv'v...: ~beamte(r) *m* архивар, чиновник у архиви; ~gebäude *n* архива *f*, зграда за архиву; ~saal *m* архива, дворница *f* за архиву.

Archo'nt {архонт} *m* 3a архонт.

Arde'nnen {арден-н} [келт.] *f* *pl.*, Arde'nnor Wald *m* Ардени, Арденска Шума (у Југо-источној Белгији). [Fläche.]

Area'l {ареал} [лат.] *n* 2g¹ површина *f*; в. I

Are'ka... {арека-} [малобарски] Σ аречки.

Ä'ren {ерн; хот. Ähren *pl.*} *pl.* од Ära.

Are'na {арена} [лат.] *f* 6g арена, бориште, рвалиште.

Areopa'g {ареопак} [гр.] *m* 2g¹ ареопаг.

A'res {арес} [гр.] *m* 8c myth. Арес, Марс.

arg {арг} [свн.] 1 *a* comp. ärger {epr'p}, sup.

ärgerst {epr'kst} 1. зао, пакостан, злобан; *adv.* пакосно, злобно; das Ärgste најгоре; das ist ein ~er Fuchs то је лисац; као *s* der Arge зли, злобник, die Arge зла, злобница; bibl. der arge, böse Feind, der Arge нечистиви; Arges bei et. denken мислити на зло; ich sehe nichts Arges dabei не видим ничега рђавога при томе; im argen liegen стајати рђаво, бити у рђавом положају; die Welt liegt im argen зло стоји са светом. 2. грдан, љут; *adv.* грдно, љуто; comp. ärger грђи, љући, *adv.* грђе, љуће; ~er Fehler грдна грешка, љутā погрешка; et. noch ärger machen нешто још више нагрдити, погоршати; ärger werden погорша(ва)ти се, подљу(т)ити се, ~ивати се; das ist denn doch (gar) zu ~ па то је (и)сувише; das ist noch viel ärger па то је много грђе; er wird es nicht so ~ machen, als er sagt неће он баш тако зло да уради као што вели; es wird nicht so ~ sein де, неће бити тако зло; so ~ ist es doch noch nicht није (па) дотле дошло, није тако зло; sein Wissen ist nicht so ~ негово знање није богзна шта, богзна какво; es war nicht so ~, als wir gefürchtet haben није било толико страшно, колико смо се бојали; ~ nach (и. hinter) et. her sein окомити се на што, *fat.* бити мерак(лија) на што; was zu ~ ist, ist zu arg то је преко јеро. 3. = ärgerlich 3. 4. љут, сувише строг; *adv.* љуто, грдно, јак, здраво. 5. враголаст; die Arge! лóла! II Arg *n* 2g¹ б. *pl.* зло, рђаво; ohne (и. sonder) Arg без зле намере, не мислећи ништа зло; kein Arg daran (и. daraus) haben добронамерно при(и)лазити чему; sich kein Arg von e-m versehen не очекивати никаквога зла од кога.

a'rg'denkend *a* који (на) зло помишља.

Argenta'n {аргентан} [лат.] *n* 2g¹ б. *pl.* аргентан (слитина бакра, никла и калаја).

Argenti'nien {~тиниен} [лат.] *n* 8g \bullet Аргентина *f*; argenti'nisch {~тинџш} *a* аргентински.

Ä'rger {epr'p} [arg] *1* *m* 2l б. *pl.* 1. јед, љутиња *f*, срџба *f*, мука *f*, *fat.* секирација; aus ~ од једа, од муке; e-m schweren ~ machen грдно (на)једити кога, грдно наљутити кога; sich (dat.) ~ machen (на)једити се, (на)љутити се; s-n ~ an j-m auslassen искалити своју срџбу над ким. 2. = Ärgernis 2. II ärger в. arg 1.

ä'rgerlich {epr'rlɪx} *a* 1. љут, склон љућењу. 2. љут(ит), срдит; ~ machen (на)љутити, (на)-срдити; ~ sein љутити се, срдити се; ~ werden наљутити се, расрдити се; leicht ~ werden бити љутица, бити прзница. 3. слабаљњив. 4. незгодан, досадан; ~e Sache незгодна ствар; das ist aber ~ то је незгодно, то је досадно.

Ä'rgerlichkeit {~кәт} *f* 3b 1. љутитост, раздражљивост. 2. = Ärger 1. 3. ~en *pl.* неприлике, главобоље.

ä'rgern {epr'rn} [Ärger] *tr.* и *refl.* 15b 1. (sich ~) једити (се), наједити (се), љутити (се), наљутити (се), срдити (се) (über acc.: због, на), *fat.* секирати (се); j-n recht ~ силно наједи-

ти (и. насрдити) кога; das kann mich ~ једим се на то (и. због тога); *fig.* j-n (halb)tot ~, j-m die Schwindsucht an den Hals ~ (на)једити кога да пукне, натерати коме јектику једом; es kann e-n (furchtbar, *fam.* schändlich) ~, wenn man sieht... то је да човек (пре)свисне од јада када види...; es ärgert mich, daß... лутим се што...; sich (*dat.*) die Seele aus dem Leibe ~ (по)јести се од јада. 2. *заст.* (sich ~) саблажњавати (се).

Ärgernis {*ęrg'ri:ns*} [*Ärger*] *n* 2h 1. (— Anstoß 4.) брука *f*; ein öffentliches ~ geben изаз(и)вати јавну бруку; öffentliches ~ erregen (на)правити бруку. 2. неприлика *f*, јед *m*, мука *f*; ~ nehmen лутити се, саблажњавати се (ан: због, на).

Ärgheit {*ärx'heit*} *f* 3b пакост, злоба.

Ärg'ver {*ärg'vər*} [*лат.*] *m* 2l, ~in {~*in*} *f* 3c Аргив[ац, -ка; *argivisch* {~*viš*} *a* аргивски.

Ärg..., **ärg...** {*ärx*...} ~list *f* 6. *pl.* лукавство *n*, лукавост, подмуклост; ~listig *a* лукав, подмукао; ~listigkeit *f* лукавост, подмуклост; ~los *a* безазлен, простосрдачан, простодушан, непритворан, *adv.* безазлено, простодушно, простосрдачно, непритворно, без зле намере; ~losigkeit *f* безазленост, простодушност, простосрдачност, непритворност; ~mütig *a* злоћуд.

Argonaut {*ärg'no:t*} [*гр.*] *m* 3a 1. аргонаут. 2. = Papiernautilus.

Argonauten/zug *m* поход аргонаута.

Argo'nnen {*ärg'önn*} *pl.*, **Argo'nnern** {~*ner*} *Wald* *m* Аргонска Шума *f*.

Argo't {*ärgo*, *gen.*, *pl.* *ärgo(c)*} [*фр.*] *n* *inv.* и. 6i језик нарочитог реда људи, шатровачки, е-) **ärgst** *v.* *arg* 1. [снафски језик.]

Argume'nt {*ärgu'ment*} [*лат.*] *n* 2g¹ аргуменат *m*, разлог; **argumentie'ren** {~*mēnt'ir'n*} 15g *intr.* (h) аргументисати, образложавати, закључивати. [Аргусове очи.]

Ärgus... {*ärg'us*-} [*гр.*]: Аргусов; ~augen *pl.*

Ärg..., **ärg...**: ~wille *m* зла воља *f*; ~willig *a* злонамеран; ~willigkeit *f* злонамерност.

Ärgwohn {*ärx'wo:n*} 1. [*срвн.* из *arg* и *Wahn*] *m* 2g *b. pl.* подозрење *n* (уп. Verdacht; ~ је подозрење са побудама у самом оном који подозрева); ~schöpfen посумњати; voller ~ = argwöhnisch.

argwöhnen {*ärx'vö:n*}, **argwohnen** [*Argwohn*] *intr.* (h) и *tr.* 15a подозревати, сумњати.

argwöhnisch {*ärx'vö:n'iš*} *a* подозрив, који подозрева, који сумња.

a. Rh. = am Rhein на Рајни.

Aria'dne {*ari'ädnē*, *ari'ädnē*} *f* 8d *myth.* Аријадна; ~laden *m* Аријаднин конач (и *fig.*).

Aria'ner {*ari'änər*} [*Arius*] 2l, ~in *f* 3c *rl.* аријевац, -ка; *aria'nisch* {~*än'iš*} *a* *rl.* аријевски;

Ariani'smus {*ari'än'ism'us*} *m* 6g аријевство *n*.

Ärie {*äri*} [*ит.*] *f* 3b арија, напев *m*.

Ärier {*äri'ər*} [*скр.*] *m* 2l Аријевац; **ärisch** {*äriš*} *a* ариски.

Aristokra't {*ärist'akra:t*} [*гр.*] *m* 3a аристократ, племић; **Aristokratie** {~*akra:t'i*} *f* 6f аристократија, племство; *aristokra'tisch* {~*akra:t'iš*} *a* аристократски, племићки.

Aristo'phanes {*ärist'ofan'ēs*} *m* 8c Аристотфан (грчки писац комедија, 5 век пр. Хр.).

Aristo'teles {~*tótelēs*} *m* 8c Аристотело (грчки филозоф, 384-322 пр. Хр.); **Aristote'liker** {~*tr-tel'ik'ər*} *m* 2l аристотеловац, присталица Аристотелова учења; *aristote'lish* {~*liš*} *a* Аристотелов, аристотел(ов)ски.

Arithmetik {*ärit'met'ik*, ~*met'ik*} *f* 3b аритметика, рачуница; ~er {~*et'ik'ər*} *m* 2l аритметичар; *arithme'tisch* {~*t'iš*} *a* аритметички.

Ari'us {*ari'us*} *m* 8c Арије (оснивач хришћанске секте † 336.). [облику лука; ~*n* *pl.* аркаде.]

Arka'de {*ärx'adē*} [*фр.*] *f* 3b аркада, отвор у]

Arka'dien {*ärx'ad'ien*} *n* 8g Аркадија *f*.

Arka'dier {~*d'ir*} *m* 2l, ~in {~*in*} *f* 3c Аркађанин, -ка; *arka'disch* {~*d'iš*} *a* аркадски.

arktisch {*ärx't'iš*} [*гр.*] *a* арктички, северни.

Arktu'rus {*ärx'tu'rus*} *m* 8c Арктур (најсјајнија звезда у Говедару).

A'rles beer baum {*ärl'ēs'ber-*} [*свн.*] *m* 2d (Sorbus A'ria) оскорушово дрво, брекиново дрво, оскоруша *f*, брекиња *f*.

A'rles/beere *f* оскоруша, брекиња (плод).

arm {*ärm*} [*свн.*] 1 *a* *comp.* ärmer {*ärm'ər*}, *sar.* ärmst {*ärm'st*} 1. сиромашан, сиромаш, сирот, убог; ~ heiraten оженити се сиротом; sich (*acc.*) ~ kaufen осиротети купујући (и. куповином); sich ~ trinken осиротети пијући; ~ machen осиротити, -машавати; ~ werden осиротити, -машити; *fig.* ~er Schriftsteller сиромашан писац; ~an (*dat.*) сиромашан у и. *abl.*; ~an Geist сиромашан духом; *fam.* ~am Beutel sein имати празну кесу; ~ wie eine Kirchenmaus сиромаш као црквени миш, го као пиштољ; er ist ganz ~ angekommen дошао је као пуки сиромаш; *priv.* besser ~ mit Ehren, als reich mit Schande боље добар глас него златан пас. 2. сиромаш, сирот; mein ~es Kind моје сирото дете; ~es Kind сирото дете, грешно дете; ~er Teufel, ~er Schlucker убоги ђаво; ich ~er Mensch! сиромаш ја!; = armselig. 3. ~er Sünder грешник. 4. ~e Ritter пурена кришка хлеба посута шећером. II **A'rme(r)** *s* 9l сиромаш, сирот(ица), сиромашак, сиротан; reich und arm богато и сирото; die Armen im Geiste сиромашни духом.

Arm [*свн.*] *m* 2g 1. рука *f*, мишица, мишка *f*; ~in ~, ~an ~ (руку) под руку, улакнен; beide ~e voll наручје; in die ~e schließen загрлити, стегнути рукама; mit e-m ~ једнорук; *fig.* die ~e frei haben имати одрешене руке; j-m unter die ~e greifen потпомоћи кога; j-m in die ~e fliegen, sich j-m in die ~e werfen бацити се коме у наручје. 2. крак; рукавац, отока, огранак; спица *f*, палац (*pl.* паоци). **Arma'da** {*ärx'mad'a*} [*шп.*] *f* 6l армада, армија, (особ. шпанска флота 1588.).

Armada {*ärx'mad'il*} [*шп.*] *m* 2g¹ армадил.

Ärm..., **ärm...** {*ärm*-} [*Arm*]: ~ähnlich *a* облика руке, налик на мишицу; ~arterie *f* рамена-начна артерија.

Armatur {*ärx'matur*} [*лат.*] *f* 3b 1. = Ausrüstung. 2. — арматура (магнета). 3. оков *m*; арматура (на машинама).

Ärm..., **ärm...** [*Arm*]: ~band *n* гривна *f*; ~bein

n ☉ мишичњача *f*, мишична кост *f*, рамењача *f*; **beschient** {~б·шинт} *a* ☉ с лепим оклопом за мишице; **bewegung** *f* покрет *m* рукама, кретање *n* мишицама; **binde** *f* повез *m* за руку, завој *m* за руку; **blut ader** *f* мишична жила.

A'rm|brust [српн. armbrust *m*, срлат. arcubalista] *f* самострел *m*, лук и стрела; **bolzen** *m* завоља самострела; **macher** *m* израђивач самострела; **pfeil** *m* стрела *f*; **schütze** *m* стрелац самострелом; **spanner** *m*, **winde** *f* записивач *m*. [шице, с руке дебео.]

a'rm|dick *a* дебљине руке (*gen.*), дебљине ми-
Armee {~арме} [фр.] *f* 3b *X* армија, војска.

Armee... {~арме} *X*. армиски, војни: **befehl** *m* дневна заповест *f*; **division** *f* армиска дивизија; **geschütz|reserve** *f* армиска топовска резерва; **gliederung** *f* подела војске; **kommandant** *m* армиски командант, командант армије; **korpus** *n* војни корпус *m*; **lieferant** *m* војни лиферант, набављач за војску; **verordnungs|blatt** *n* Војни лист.

A'rmel {~ерм·л} [свн. armilo] *m* 2l рукав; *fig.* *n*-*p* beim ~ *zupfen* (по)вући кога за рукав; *e-m et. auf den ~ heften*, *binden* насукати кога на што; *fam. das läßt sich nicht aus dem ~ schütteln* није то плуни па залепи.

A'rmel..., **a'rmel...** {~ерм·л}: **auf|schlag** *m* нарукавље *n*, **aus|schnitt** *m* разрез за рукав; **bügel|brett** *n* даска *f* за глачање рукава; **chen** {~ерм·л·х·н} *n*, **ein** {~ерм·л·н} *n* рукавичи *m*; **einsatz** *m* прорез за рукав; **kanal** *m* = *meer*; **leibchen** *n* јелек *m*, стежњак с рукавима; **loch** *n* прорез *m* за рукав; **los** *a* без рукава; **manchette** *f* наруквица; **meer** *n* ☉ Рукавац *m*, Ламанш; **muster** *n* узорак *m* за рукав; **plätt|brett** *n* = *bügelbrett*.

a'rmen {~арм·н} [арм] *I intr.* сиротети, осиромашавати. *II tr.* сиротити, осиромашавати.

A'rmen... {~арм·н} [арм]: **anstalt** *f* сиротиште *n*; **apothe|ke** *f* аптека за сиротињу; **arzt** *m* лекар за сиротињу; **becken** *n* чанак *m* за прилоге за сиротињу; **beitrag** *m* прилог за сиротињу; **büchse** *f* кутија за милостињу (и. за прилоге); **direktion** *f* сиротињско одељење *n*; **haus** *n* сиротни дом *m*, сиротиште *n*, склониште *n*.

Arme'nien {~арм·н·н} *n* 8g ☉ Јерменска *f*, **Arme'nier** {~ј·р} *m* 2l, **in** {~ј·н} *f* 3с Јермен|ин, -ка; **arme'nisch** {~нйш} *a* јерменски; *die ~ Sprache*, *das Arme'nische* 9l, **Arme'nisch** *n inv.* јерменски језик, јерменски.

A'rmen... [арм]: **kasse** *f* благајна сиротињског одељења; **kasten** *m* кутија *f* за прилоге за сиротињу; **kommission** *f* комисија (и. одељење) за старање о сиротињи; **pfl|ege** *f* старање *n* о сиротињи; **pfl|eger** *m* старалац о сиротињи; **recht** *n* сиротињско право; **steuer** *f* порез *m* за сиротињу, сиротињина.

A'rmen|sünder... = *Armesünder...*

A'rmen... [арм]: **suppen|anstalt** *f* сиротињска трпеза; **valer** *m* управник сиротишта; **verpfl|egung** *f*, **verwaltung** старање *n* о сиротињи, одељење за помоћ (сиротињи); **verwe|ser** *m* управник одељења за помоћ сироти-

њи; **wesen** *n*. а) помоћ *f* сиротињи; б) сиротни домови *m pl.*, заводи за сиротињу.

A'rme|sünder *m* 2l, 7b = *armer Sünder*; **glocke** *f*, **glöcklein** *n* (мртвачко) звоно осуђенику; **gesicht** *n*, **miene** *f* лице као у некога кога терају на вешала; *fig. eine ~miene aufstecken* преподобити се, направити се као света Параскева; **stühlchen** *n* оптуженичка клупа *f*. **A'rm...**, **arm...** [Арм]: **feile** *f* ☉ турпија големача, турпија рамењача; **flosser** *m* 2 брахиоптери; **zförmig** *a* облика руке, облика мишице; **geflecht** *n* ☉ рамени живчани сплет *m*; **geige** *f* = *Bratsche*; **höhle** *f* ☉ пазухо *n*.

armie|ren {~арм·ир·н} [фр.] *I tr.* 15g 1. *X* (на-)оружати. 2. ☉ опремити, снабдети. *II Armie|ren* *n*, **Armie|rung** *f* 1. (на-)оружање. 2. опрема(ње). 3. (само *Armierung*) ☉ арматура. **armig** {~армйх} у *слож.* на пр. *dreiarig* трокрак. [(кнез Херуска).]

Armi'n(ius) {~арм·ин·(у·с)} *m* 8a (8с) Арминије

A'rm... [Арм]: **kissen** *n* јастук *m* за под руку (и. за под лакат); **knochen** *m* ☉ = *bein* (и *~röhre*); **korb** *m* корпа *f* са дршком; **kraft** *f* снага руке, снага мишице; **länge** *f* дужина руке (и. мишице); **lehne** *f* наслон *m* за руку; **leuchter** *m* свећњак са крацима, полелеј.

a'rmlich {~ерм·лйх} [арм] *a* сиротињски, сиромашки, јадан, бедан, никакав; *adv.* сиротињски, сиромашки, јадно, бедно.

A'rmlichkeit {~кар·т} *f* 3b сиротиња, беда.

A'rm|ling {~ерм·лин·} [арм] *m* 2g¹ бедник, јадник.

A'rm|ling {~} [Арм] *m* 2g¹ навлака *f* за рукав, надрукав.

A'rm..., **a'rm...** [Арм]: **loch** *n* прорез *m* за рукав; **los** *a* безрук, без руке; **losigkeit** *f* безрукост.

Armo'rika {~армори·ка} [келт.] *n* ☉ Арморика *f* (данас Бретања); **Armo|rika|ner** {~армори·кан·р} *m* 2l, **in** {~ј·н} *f* 3с Арморикан|ац, -ка; **armo|rika'nisch** {~нйш} *a* и *das Armorianische* арморикански.

A'rm... [Арм]: **polster** *n* јастук *m* за (под) руке, наслоњач за (под) руке; **reifchen** *n* гривна *f*; **schiene** *f*. а) оклоп *m* за руку (и. мишицу); б) *X* мишична улога; **schild**: а) *m* штит; б) *n* значка *f*.

A'rms..., **a'rms...** {~армс·} [Армс]: **dick** *a* дебео као рука, као мишица; **dicke** *f* дебљина руке (и. мишице).

a'rm|selig *a* бедан, јадан, никакав.

A'rm seligkeit *f* 3b беда, јад *m*, невоља, сиромаштво *n*; *nen pl.* бедне ствари.

A'rm... [Арм]: **sessel** *m* фотеља *f*, наслоњача *f*; **silänge** *f* дужина руке (и. мишице); **span|ge** *f* гривна; **stuhl** *m* столица *f* са наслоном

A'rm|sünder... = *Armesünder...* [ма за руке.]

A'rmüt {~арм·ут} [арм] *f* 3b 6. *pl.* 1. сиромаштво *n* (ан: у, *abl.*), сиромаштина, сиротиња, убоштво *n*, убоштина; *~ im Geiste*, *geistliche* ~ сиромаштво духом; *prv. ~ schändet nicht* бити сиромом није срамота; *mein bißchen ~*, *mein Armütchen* {~арм·у·тх·н} (оно) мало моје сиротиње. 2. *coll.* сиротиња, сиромаси.

A'rmuts... ~schein *m*, ~zeugnis *n* уверење *n* о сиротном стању; *fig.* er hat sich (*dat.*) damit ein Armutszeugnis ausgestellt показао је тим своју неспособност, дао је тим доказ о својој неспособности.

A'rm..., **a'rm...** [Arm]: ~voll *m* наручје *n*; ~weise *adv.* пуним рукама, наручјима.

Arnau'te {арнаут} [тур.] *m* 3a, **Arnau'tin** {~йн} *f* 3c Арнаутин, Арнаутка; **arnau'tisch** {~гџш} *a* арнаутски.

A'rnheim {арнхајм} I 8a Арнхајм *m*. II *m* бi име берлинског замка, те *fat.* *m* каса.

A'rnika [срлат., гр.] *f* 6g 1. (A'rnica мон-та'на) арника, брђанка. 2. *phm.* арника.

A'rnold {арнолд} *m* 8a Арнолд.

A'rnulf {арнулф} *m* 8a Арнулф.

Aro'm {аром} [гр.] *n* 2g¹, ~a {~а} *n* ш арома *f*, мирис; **aroma'tisch** {ароматџш} аром(ат)ски.

A'ron {арон; hom. Aaron} [гр.] *m* бi (Arum) коз(а)лац; ~s/stab *m*, ~wurз *f* (= gefleckter Aron) (Arum macula'tum) обичан козлац, закозник, кравосица *f*, змијин куруз.

Arpeggiat'u'r {арпегјатур} [ит.] 3b арпегјатура, свирање акорда испрекидано.

arpeggie'ren {~цур'н} [ит.] *intr.* (h) и *tr.* 15g арпегјовати, (от)свирати акорде испрекидано.

A'rрак {арак} [ар.] *m* бi арак, ракија од пиринча. [вати, у-, при|редити, удесити.]

arrangie'ren {аранжир'н} [фр.] *tr.* 15g аранжироваати.

Arre'st {арест} [срлат.] *m* 2g 1. узапћивање *n*, узапћене *n*; ~ auf et. legen, et. mit ~ belegen узап|тити, ~ивати, узабра|нити, ~ивати што. 2. затвор, хапс; leichter ~ притвор; strenger ~ строг затвор; mit ~ bestrafen казнити затвором, метнути у хапс; ~ haben, im ~ sein бити у затвору (и. у хапсу).

Arresta'nt {арестант} [срлат.] *m* 3a 1. ~, ~in {~йн} *f* 3c хапсеник, ~ца, затвореник, ~ца, притвореник, ~ца. 2. 5a узабранилац. [реника.]

Arresta'ntenliste {списак хапсеника (и. затво-)} [срлат.] *m* 3a 1. = Arrestant 1. 2. узапћена имовина *f*.

Arrestatio'n {арестација} *f* 3b (у)хапшење *n*, затварање *n*.

Arre'st... ~gesuch *n*, ~klage *f* тражење *n* затвора, тужба *f* за ухапшење; ~lokal *n*, ~stube *f*, ~zimmer *n* X затвор *m*.

arretie'ren {аретир'н} [фр.] *tr.* 15g (у)хапсити, затворити; узабра|нити, ~ивати, узаптити.

Arria'n {аран} *m* 8a Аријан (грчки историчар).

arrondie'ren {арондир'н} [фр.] *tr.* 15g (и sich ~) заокружити (се), заокружљивати (се), заобливати (се), заобљавати (се).

Arsch {арш} [свн.] *m* 2d 1. *vulg.* дупе *n*, пркно *n*, гузика *f*, задњица *f*. 2. постојел стуба у земљи.

A'rschchen {аршч'н} *n* *dem.* од Arsch дупенце.

A'rsch... {арш-} *vulg.* ~backe *f* гуз *m*, ~lecker *m* подрѣпаш; ~leder *n*. a) = Sitzleder *a*, b; b) X рударска прегача *f*; ~loch *n* шупак *m*; ~pauker *m* тамбураш по гузи, бедни уча; ~preller, ~prügel *pl.* батине по гузици; ~wisch *m* крпица (и. хартица) за брисање гузице, *fig.* спис да се завијају невапчићи.

ä'rschlings {аршлџн'с} *adv.* *vulg.* гузичке, с дупетом најпре.

A'rse {арз'е} [гр.] *f* 3b = Arsis.

Arse'n' {арзен} [гр.] *n* 2g б. *pl.* арсен.

A'rsen' {арз'н} *pl.* од Arsis.

Arsena'l {арзенал} [ит., ар.] *n* 2g¹ X арсенал *m*, војни завод, оружница (= Zeughaus *a*).

Arse'n... {арзен-} X: арсенов, арсена (*gen.*).

arse'nig {арзенџх а} арсенаст. [сичан.]

Arse'nik {арзенџк} [гр.] *m* (n) 2g¹ X арсеник, [

Arse'nik..., **arse'nik...**: арсеников, сичанов:

~blume *f* сичан *m*, ~blüte *f* *mln.* бели арсеник *m*, ~butter фарсениково масло *n*, ~esser *m* арсеникоједац, сичаноједац; ~haltig *a* са арсеником, који садржи арсеника; ~kupfer|nickel *m* *mln.* арсеников никал; ~metall *n* *mln.* арсеников метал; ~salz *n* арсеникова со *f*; ~sauer *a*. ~saures Salz арсеникова кисела со; ~säure *f* X арсеникова киселина; ~vergiftung *f* тровање *n* арсеником.

Arse'n... ~nickel *m* и. *n* *mln.* псеудокобалт; ~öl *n* арсеново уље. [са, наглашен слог.]

A'rsis {арзџс} [гр.] *f* 6g *met.* арза, дизање гла-|

Art' {арт} [срвн.] *f* 3b 1. ~ (und Weise) начин

m; auf diese ~ овако, на овај начин, на тај начин, овим начином, тим начином; die ~, auf die... начин на који..., начин којим...; nach meiner ~ као што ја, мојски, на мој начин, по мом начину; nach ~ von... као што...; der ~ {derart} (и. derart), даљ... тако да...; es war... von der ~, даљ... беше так|ав-ва-, во... да...; ~ und Weise начин *m*, пут *m*, поступак *m*, понашање *n*; das ist nicht meine ~ није то моје, не лежи то у моме карактеру; es kommt alles auf die ~ und Weise an све зависи од тога како се (у)ради; was ist das für eine ~? како је то? 2. ваљан начин, добар начин; die ~ ist die Hauptsache начин (и. облик) је главна ствар; er schreibt, daß es (nur so) eine ~ hat он уме да пише, има свога стила; daß es eine ~ war како ваља, ваљано, прописно; sie hat gar keine ~ nach Geschick... она не уме ни најмање...; das hat gar keine ~ то није начин. 3. врста, ков *m*, сој *m*; ein Mann s-r Art човек његове врсте; aus der ~ schlagen измет|нути се, ~ати се, изопачи(ва)ти се; in s-r ~ у својој врсти; eine ~ Archiv нека врста архива, у неку руку архив; eine ~ Menschen нека врста људи, у неку руку људи; *prv.* ~ läßt nicht von ~ крв није вода. 4. X врста (*opp.* Gattung).

Art' {~} [свн.: лат. arāre] *prov.* *f* 3b 1. орање *n*. 2. орање *n*, поорана земља. 3. ~en *pl.* пре-|

Art. *abr.* = Artikel. [гони *m* *pl.*]

A'rt'... {арт-}: ~begriff *m* појам врсте; ~cha-
rakter *m* карактер. [Дијана.]

A'rtemis {артемџс} [гр.] *f* 8h *myth.* Артемида, |

a'rten {арт'н} 15c I *intr.* (s) 1. (и sich ~) умет|нути се, ~ати се (*nach dat.*: на; *dat.*: на), турити се; изметнути се, променити се (*zu:* у). 2. успевати. II *tr.* начинити, створити. III *ge'a'rtet* {г'арт'т} *p. p.* и *a* такве природе, такав, створен; die Menschen sind so geartet људи су такви; anders geartet друкчије при-|

a'rten reich a X богат врстама. [роде.]

Arte'rie {арт'ерџе} [гр.] *f* 3b X артерија, било *n*, куцавица.

Arte'rien...: ~kompreſse *f* стега за артерију; ~system *n* систем *m* артерија, прибор *m* била; ~verkalkung *f* скреч|вање-ење (и. овапње-ње) *n* артерија.

arteriö's {артерио́с} [лат.] *a* ☉ артери(ј)ски. arte'sisch {артези́ш} [Artois ☉] *a* артески; ~er Brunnen артески бунар.

a'rthalt {артха́лт} *a* јак, својствен.

...a'rtig {~арты́х} [Art'] *a* у слож. ...аст, попут... (*gen.*), на пр. luftartig ваздушаст, попут ваздуха; silberartig сребрнast, попут сребра; gutartig добре нарави.

a'rtig {арты́х} [Art'] *a* 1. ваљан; уљудан, учтив; љубазан, мио; *adv.* ваљано, красно; ein ~er Herr красан човек; er sagt ihr viel Artiges über ihre Stimme он јој каже много ласкавога о њеном гласу; *iro.* ich finde es ~, daß Sie mir sagen... красно је то од Вас, што ми кажете... 2. диван, красан, убав. 3. ваљан, прописан.

A'rtigkeit {~арты́е} *f* 3b 1. ваљаност, уљудно понашање, уљудност. 2. љубазност, љубазне речи *f* pl. 3. љупкост.

Arti'kel {арты́кл} [лат.] *m* 3l 1. ☞ артикал, роба / еспап. 2. чланак. 3. и *gr.* члан.

Arti'kel..., arti'kel...: ~einteilung *f* подела на чланке; ~los *a* бешчлан, без члана; ~schreiber *m* чланкописац, писац члан(а)ка; ~weise *adv.* на чланк(ов)е. [кулација.]

Artikulation {артыкула́цион} [лат.] *f* 3b арти-1 artikulier'en {артыкули́рен} 1 *tr.* 15g артикулисати. 2 Artikulier'en *n* артикулисање.

Artillerie {арты́ллери, арты́ллери} [фр.] *f* 6f ☞ артилерија, топништво *n*, reitende ~ коњичка артилерија.

Artillerie'... ☞. артилериски, артилерије (*gen.*): ~chef *m* шеф артилерије; ~duell *n* артилериски двобој *m*; ~exerzieren *n* артилериски егзерцир *m*; ~feuer *n* артилериска ватра *f*; ~führer *m* заповедник артилерије; ~geschosß *n* артилериски метак *m*, артилериско зрно; ~munitionskolonne *f* артилериска мунициона колона; ~oberst *m* артилериски пуковник; ~offizier *m* артилериски офицер (и. часник); ~(prüfungs)kommission *f* артилериска испитна комисија; ~schießplatz *m* артилериско стрелиште *n*, ~schlepper *m* = ~zugmaschine; ~werkstätte *f* артилериска радионица; ~wesen *n* артилерија *f*, топништво; ~zugmaschine *f* машина за вучу топова, артилериски трактор. [тобџија.]

Artiller'ist {арты́ллери́ст} [фр.] *m* 3a артилерац, Артишока.

Artischo'cke {арты́шоки} [ит., ар.] *f* 3b артишока.

Artischo'cken...: артишокин, артишоке (*gen.*).

Arti'st {арты́ст} [фр.] *m* 3a, ~in {~ын} *f* 3c артиста, -киња, уметник, -ца.

arti'stisch {~арты́ш} *a* артистички, уметнички.

A'rtur {арту́р} *m* 8a Артур.

A'rtus {арту́с} [келт.] *m* 8c Артус (легендарни бретањски краљ). [кругле трпезе.]

A'rtus'hof *m* двор краља Артуса; палата О-)

A'rum {ару́м} [лат.] *n* 6l ☞ = Aron.

A've {арв́} *f* 3b ☞ = Zirbelkiefer.

Arz(e)nei' {арц(е)не́} *f* 3b лек *m*; mit ~ überladen кљукати лековима.

Arz(e)nei'..., arz(e)nei'... {арц(е)не́}: ~bereitung *f* справљање *n* лекова; ~bereitungs-kunst *f* вештина справљања лекова; ~buch *n* књига *f* лекова; ~büchse *f* кутија за лекове, кутија с лековима; ~fläschchen *n* бочица *f* за лек (и. од медицине); ~formel *f* формула (и. образац) за лек; ~gabe *f* доза; ~gelehrt *a* вичан лековима, познавалац лекова; ~gemisch *n* мешавина *f* лекова; ~geschmack *m* укус лека, укус на медицину; ~glas *n* стакло за лек (и. од медицине); ~kästchen *n* ручна апотека *f*; ~kraut *n* лековито биље; ~kunde *f*, ~kunst *f*, ~lehre *f* лекарство *n*; ~kundige(r) *m* апотекар, лекарник; ~lich {арц(е)не́иш} *a* лекарски; ~mischung *f* мешавина лекова (и. медицинна); ~mittel *n* лек *m*; ~mittellehre *f* наука о лековима, лекаријама; ~schrank *m* орман за лекове, лекарије; ~taxe *f* лекарска тарифа, такса; ~trank *m* медицина, лек као напитац; ~verordnung *f*, ~verschreibung *f*, ~vorschrift *f* рецепат *m*, лекарски пропис; ~wagen *m* кола за лекове; ~ware *f* лекарија, дрога; ~waren|kunde *f* фармакологија, наука о лекаријама; ~wesen *n* лекарство; ~wissenschaft *f* медицина, лекарство *n*; ~wissenschaftlich *a* медицински; ~zettell *m* листић (и. цедуља) (на стакленцу за медицину).

Arzt {арцт, арцт} [свн. arzät, гр. arch[iatro's] *m* 2d (pl. Ärzte {арцте, ерцте}) лекар, лечник; ~und Arznei лекар и лекови; ☞ die Ärzte des aktiven Dienststandes војни лекари.

Ä'rzten {ерцтх́н} *n*, Ä'rztlein {ерцтл́н} *n* 2l dem. од Arzt лекарић *m*, лекарче.

Ä'rztl... {арцт...}: ~gebühr *f* награда лекару, лекарски хонорар *m*.

Ä'rztl... {ерцтл́н} *f* 3c лекар|ка, -ица, докторка.

ä'rztl... {ерцтл́х, ерцтл́х} *a* лекарски; ~behandeln лечити; ~e Behandlung лечење *n*; ~es Personal' лекари *m* pl.; ~e Verordnung = Arz(e)neiverordnung; ~es Zeugnis лекарско уверење; ~es Gutachten лекарско мишљење.

Ä'rztl...: ~wache *f* станица за лекарску помоћ.

As¹ {ас} [фр.] *n* 2h¹ кец *m*.

As² {~} [лат. as *m*] *n* 2h¹ ас (староримски но-)

As³ {~} *n* inv. ac. [вац; апотекарска фунта.]

As⁴ {~} abr. = Arsen.

As=Dur ac-дур. [= (stinkender) Asant.]

A'sa (fö'tida) {аза (фө.тида)} [лат.] *f* inv. б. pl.)

A's Saite *f* а-жица.

Asa'nt {азант} [Asa] *m* 2g¹ phm. аса.

Asa'rja {азарја} [јев.] *m* 8b Азарја, јудејски краљ око 800 пр. Хр.

Asbe'st {асбест} [гр.] *m* 2g min. азбест, осинац.

Asbe'st..., asbe'st..., {асбест-}: азбестни, од азбеста, осиначни, од осинца: ~ähnlich *a* налик на азбест, налик на осинац; ~gewand *n* азбестно (и. осиначно) одело, одело од азбеста (и. од осинца); ~packung *f* ☉ осиначна (и. азбестна) набивка; ~schnur *f* осиначна

Asc... *v.* Ask. [(и. азбестна) врпца.]

Asch¹ {аш} [свн.] *m* 1. 2d в. Esche. 2. 2d чанак, саксија *f*. 3. 2a соларица *f*, лађа за превоз соли.

Asch² {~} *m* 2d ☞ = Äsche.

Ascha'ntl {ашантл} *n* 8b ☉ (у западној Африци) Ашанти; као народ *m* inv. (*gen.* и ~s).

A'sch..., a'sch... {аш-} [Asche]; ~becher *m* пепеоница *f*, пепелара *f*. **2** blond *a* пепеластоплав. A'schchen {ешчн}, A'schlein {ешлчн} *n* 2l *dem.* A'sche¹ {ашч} *f* в. Äsche. [од Asch.] A'sche² {ашч} [свн. asca] *f* 3b 1. пепео *m*; aus der ~ er stehen из пепела ускрснути; in (die) ~ legen претворити у пепео, спалити; in ~ ver wandeln претворити -ати у пепео; mit ~ zu decken запрети; со. *fat.* ungebrannte ~ лескова маст. **2.** **3** пепео; Friede mit deiner ~! мир пепелу твоєму! **3.** *rl.* geweihte ~ пепео; *fig.* in Sack und ~ büßen покајнички испаштати. **4.** **5** = Äscher 1. б. 5. прашина, прах. A'sche {еше; hom. Esche} [свн.] *f* 3b 2 (Salmo thymallus) липен *m*. [пепела.] A'sch...: ~ejektor *m* **5** ејектор (и. избацивач) A'schel {ешл} *m* 2l 1. најситнија глеф *f* при пржењу и млевењу кобалтових руда. **2.** пепељава пег *f* на гвозђу (и. челику). a'schen {ашн} *l* *tr.* 15a пепелити, пос(у)ти -ипати пепелом. II A'schen *n* пепељење, посипање A'schen {есчн} *n* 2l *dem.* од Aas. [пепелом.] A'schen..., a'schen... {ашн-}. ~abfuhr *f* одвоз *m* пепела, одношење *n* пепела; ~abscheider *m* **5** уклањач пепела; ~ähnlich *a* пепељаст; ~bad *n* **5** купатило од пепела; ~becher *m* = Aschbecher; ~behälter *m* пепелара *f*, ~brenner *m* пепелар; ~brödel {бродл} [brodeln] *m* и *n* 2l Пепељуга *f*, пепељуга *f*, пепељуха *f*; ~fall *m*: а) падање *n* пепела; б) **5** пепелиште *n*, пепелара *f*, ~farbig *a* пепељав(е боје), пепељаст; ~gehalt *m* садржина *f* пепела (у); ~herd *m* **5** = ~fall б; ~kalk *m* турнески пепео; ~kasten *m* **5** = fall б; ~kraut *n* **5** (Cinera'ria) цинерарија; ~krug *m* урна *f* с пепелом; ~lauge *f* луг *m*, цеђ; ~loch *n*: а) пепелињак *m*, руна *f* за пепео; б) **5** = ~fall б; ~pflanze *f* **5** (Cinera'ria) цинерарија; ~puddel {пудл} *n* 2l, ~puttel {путл} [хесенски] *n* 2l = ~brödel; ~salz *n* = Pottasche; ~spülanlage *f* **5** уређај *m* за спирање пепела; ~trecker {трекчр} *m* *min.* турмалин; ~tuch *n* лужара *f*, пепељуга *f*; ~urne *f* = ~krug; ~zieher *m* = ~trecker. A'scher {ешчр} *m* 2l 1. **5** а) лужњак, јама испуњена кречним млеком (за штавање); б) излужен пепео. **2.** **3** = Äsche. [за штавање.] A'scher...: ~faß *n* = Äscher 1a; ~kalk *m* креч A'scherig {ешрџ} *l* *m* 2g¹ 1. = Äscher. **2.** преко полужена рубљапрострта крпа. II A'scherig *a* = aschig. II A'scherig *a* = aschig. [среда *f*.] Ascher{mi}ttwoch {ашчмитвџ} *m* пепељав A'schern {ешчн} 15f 1 *tr.* 1. = einäschern. **2.** справљати (и. правити) пепео. **3.** посипати -ути пепелом. **4.** **5** премаз(ив)ати пепелом и водом. **5.** лужити. II A'schern *n*, A'scherung {ешчрун} *f* премазивање пепелом; лужење. A'scher...: ~raum *m* лужионица *f* кречом; ~stange *f* мешалица, мотка за мешање; ~tuch *n* цедило за луг. A'sch..., a'sch...: ~fahl *a* = ~grau; ~farben *a* пепељав(е боје), пепељаст; ~grau *a* пепељастосив; *fat.* *fig.* ins ~ graue унедоглед; ~kasten *m* пепелара *f*; ~kraut *n* = Aschenkraut; ~kuchen [Asch] *m* \ куглоф; ~lauch *m* **5**

(A'llium ascalo'nicum) аљма *f*, ајма *f*, влашик, влашац. ä'schicht {ешџхт}, ä'schig {ешџх} *a* пепељав, пепељаст, прашњав. [ски. 1] äschylle'isch {ешу.лџш} *a* Есхилов, есхилов- I Ä'schylus *n* {ешу.лџс}, *m* 8с Есхил (грчки песник трагичар, 5 и 4 век пр. Хр.). A'se {аз} [сканд.] *m* 3a *myth.* Аза. ä'sen {езн} *l* *tr.*, *intr.*, *refl.* **5** грискати, пасти. A'ser {езр} *pl.* од Aas. [II A'sung в. тамо.] Asia't {азят}, ~е {~} *m* 3a, ~in {~йн} *f* 3с Азијат, -киња; asia'tisch {~џш} *a* азијатски. A'sien {аз'н} *n* 8g **5** Азија *f*. Aska'nier {аскан'р} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3с Аска-1 aska'nisch {~нџш} *a* аскански. [и]ац, -ка. I Aska'nus {~нџс} *m* 8с Асканије (Енејин син). Aske'se {аскџз} *f* 3b аскеза, испосништво *n*. Aske't {аскет} *m* 3a аскет, испосник; aske'tisch {~џш} *a* аскетски, испоснички. Äskula'p {ескулап} [лат.] *m* 8a *myth.* Ескулап (бог лекарства); äskula'pisch {~џш} *a* Ескулапов, ескулапски. Äskula'p...: Ескулапов: ~schlange **5** (Coluber flavescens) (велики) смук *m*, кравосац *m*, кравосица, краосица. Äso'p {езоп} *m* 8a Езоп (грчки баснописац, 6 век пр. Хр.); äso'pisch {~џш} *a* Езопов, езопски. [ско Море.] Aso'w {азоф} *n* 8a **5** Азов; ~sches Meer Азов- I A'spe {асп} **5** в. Espe. [изглед. I] Aspe'kt {аспџкт} [лат.] *m* 2g **5** аспект, поглед. I A'sper {аспр} [новогр.] **5** *m* 2l *num.* аспра *f* (око 0,18 пара). [чити (се). I] ä'spern {еспрн} *tr.* (и sich ~) кињити (се), му- I Asphalt {асфалт, асфалт} [гр.] *m* 2g *min.* асфалт, паклина *f*. Aspha'lt..., aspha'lt... {асфалт-}: ~arbeiten *f* *pl.* асфалтски радови *mpl.*, радови у асфалту; ~arbeiter *m* **5** асфалтски радник; ~beton *m* асфалтни бетон; ~haltig *a* који садржи асфалта (у себи), с асфалтом; ~lieren {асфалтирн} **5** *tr.* 15g асфалтовати; ~lisch {асфалтџш} *a* асфалтски; ~lack *m* асфалтни лак; ~pflaster *n* асфалтни плочник *m*, асфалтна калдрма *f*, калдрма од асфалта, асфалт *m*. Asphodi'll {асфодил} [гр.] *usw.* в. Affodill итд. Aspira'nt {аспирант} [фр.] *m* 3a, ~in {~йн} *f* 3с аспирант, -киња, кандидат, -киња; приправник, -ца. [сугласник *m* са дахом, хуктавац *m*. I] Aspira'ta {аспирата} [лат.] *f* 6g *gr.* аспирата, I aspirie'ren {~рирн} [лат.] *l* *tr.* 15g особ. *gr.* аспиривати, с дахом (и. хуктаво) изговарати (и. изговорити). II Aspirie'ren *n* аспировање, изговарање с дахом (и. хуктаво). aß {ác}, ä'ße {ес} в. essen. assanie'ren {асанирн} [новолат.] *l* *tr.* начинити здрави(јим), (о)чистити (од заразе). II Assanie'ren *n*, Assanie' rung *f* чишћење (од заразе). Assekurado'r {асекурадор} [шп.] *m* 2g¹ и. *bi*, Assekura'nt *m* [лат.] {~рант} 3a осигуравалац. Assekura'nz {асекуранц} [ср.лат.] *f* 3b **5** осигура(ва)ње *n*; ~gesellschaft *f* осигуравајуће друштво *n*, друштво за осигура(ва)ње; ~schein *m* полиса *f* осигурања. Assekura't {~рат} *m* 3a **5** осигураник.

- assekurieren** {~рир'н} *tr.* 15г осигура(ва)ти.
A'ssel {ас'ел} [лат.] *f* 3d (Oniscus) мокрица, ба-
 бура.
assentie'ren {ас'єнт'ир'н} X особ. аус. I *tr.* 15г
 регрутовати, пози(ва)ти регруте, попи-
 с(ив)ати. II **Assentie'ren** *n*, **Assentie'ring** *f*
 регрутовање, позивање регрута.
Assertio'n {ас'єр'ци'он} [лат.] *f* тврђење *n*, **asser-**
torisch {~тор'иш} *a* асерторичан, којим се
 тврди.
Asse'ssor {ас'єс'с'ор} [лат.] *m* 6d пристав.
Assigna't {ас'йг'нат} [лат.] X I *m* 3a асигнат. II *n*
 2g¹ и ~е {~} *f* 3b упутница, дознака годи-
 шњег прихода на непокретна имања.
Assimilatio'n {ас'сими'лаци'он} [лат.] *f* 3b асими-
 лација, асимиловање *n* (изједначавање; при-
 мање у се). [прималачка моћ.]
Assimilatio'ns... ~**kraft** *f* моћ асимиловања,
assimilato'risch {~тор'иш} *a* асимиљујући.
assimilie'rbar {~лир'бар} *a* који се може аси-
 миловати, претворљив у (организам).
Assimilie'rbarkeit {~к'а'т} *f* 3b могућност аси-
 миловања, особина претварања (у).
assimilie'ren {~лир'н} [лат.] I *tr.* (и *sich* ~) 15г
 асимиловати (се), изједначи(ва)ти (се), прет-
 ворити (се), претварати (се) у (организам).
 II ~**d** *a* који асимиљује, који прима. III **Assi-**
milie'ren *n*, **Assimilie'ring** *f* = Assimilation.
Assi'sen {ас'из'н} [фр.] *f* *pl. inv.* порота *f*.
Assiste'nt {ас'ист'єнт} *m* 3a асистент, помоћник.
Assiste'ntz... ~**arzt** *m* ~in **Hospitälern** лекарски
 помоћник.
Associe' {ас'ocie'} [фр.] *m* 6i ортак; ~**gesucht** и.
 ~**gesuch** *n* тражи се ортак, тражење ортака.
Assona'nz {ас'она'нц} [лат.] *f* 3b асонанца, само-
 гласничко подударане. [(и. по звуку).]
assonie'rend {~нир'єнт} [лат.] сличан по гласу
assortie'ren {ас'сорт'ир'н} *tr.* и *refl.* 15г складне
 ствари (и. прикладне особе) здружити (и.
 спојити, -ајати), одаб(и)рати једно према
 другом; *ein wohl assortiertes Paar* прикладан
 пар; снабде(ва)ти.
Assoziatio'n [лат.] *f* 3b асоцијација, везивање
n, удруживање *n*; орташтво *n*, уортачење *n*.
Assoziatio'ns... ~**firma** X *f* трговачка фирма;
 ~**recht** *n* право удруживања.
Assy'rer {ас'сур'ер} *m* 2l, ~**in** {~й'н} *f* Асир|ац, -ка.
Assy'rien {~ри'н} *n* 8g ● Асирија *f*.
assy'risch {~риш} *a* асирски; *die* ~е *Sprache*,
das Assyrische 9l, **Assyrisch** *n* *inv.* асирски
 језик, асирски.
a. St. abr. = „alten Stils“ по старом календару.
Ast {аст} [свн.] *m* 2d 1. грана (и *fig.*), *fig.* огра-
 нак; *sich in Äste teilen* гранати се, разграња-
 вати се, рачвати се. 2. *fam.* грба *f*, гука *f*;
fig. sich (dat.) e-n ~lachen искривити се од
 смеха, трести се од смеха. 3. чвор.
asta'tisch [гр.] *a* ~ независан од земљиног
 магнетизма. [од **Ast** гранчица.]
Ä'stehen {єст'х'н}, **Ä'stlein** {єст'л'єн} *n* 2l *dem.*
ä'sten {ас'т'н}, **ä'sten** {єст'н} I *intr.* (и *sich* ~
 15с гранати се, разграњавати се, рачвати
 се; и **ästeln** {єст'єл'н}. II **ge'ä'stet** {г'єст'єт} *p. p.*
 и *a* гранат.
A'ster {аст'ер} [гр.] *f* 3d ● лепа ката.
- Asteroi'd** {аст'ер'ойт} [гр.] *m* 4с астер'ойд, мала
 планета.
Ä'sthe'tik {єст'єт'и'к} [гр.] *f* 3b 6. *pl.* естетика,
 наука о лепом; ~**er** {~ер} *m* естетичар.
ästhe'tisch {~тиш} *a* естетски.
A'sthma {аст'ма} [гр.] *n* 6i 6. *pl.* ф сипња *f*, астма
f; *an ~ leiden* патити од сипње.
Asthma'tiker {аст'мат'и'к'ер} *m* 2l сипљивац, *fam.*
asthma'tisch {~тиш} *a* сипљив. [сипљивко.]
A'st'holz *n* гране *f* *pl.*, грање *n* *coll.*, врлике *f* *pl.*
a'stig {аст'и'х}, **ä'stig** {єст'и'х} *a* 1. гранат, пун
 грана, разгранат. 2. чворноват, чворовит.
A'st'knorren *m* чвор (гране).
Ä'st'ling {єст'лин} *m* 2g¹ полетарац.
A'st..., **a'st...** ~**loch** *n* рупа *f* од чвора у дрве-
 ту; **Ä'st'los** *a* без грана; ~**losigkeit** *f* немање *n*
 грана, безграност. [правде.]
Asträ'a {аст'ре'а} *f* 8b *myth.* Астреја (богиња)
Astrachan {аст'ра'хан, астр'а'хан} [ар.-перс.] 6i I
n ● Астрахан *m*. II ~**(pelz)** *m* астраган,
 крзно *n* од астрагана.
Astra'l... астрални, звездани.
Astrola'b(ium) {аст'ро'лап (~лаб'ум)} [лат., гр.]
n 2g¹ (6е) X астролаб(ијум) *m*.
Astrola'g {~лог} *m*, ~е {~лог'} [гр.] *m* 3a астро-
 лог, звездочатац, тумач судбине по звезда-
 ма. [по звездама]
Astrologie' {~логи'и} *f* 6f астрологија, тумачење
astrolo'gisch {~лог'иш} *a* астролошки.
Astrono'm {~ном} [гр.] *m* 3a астр'оном.
Astronomie' {~ном'и} *f* 6f астрономија, наука
 о (ономе што је геометриско на) звездама.
astrono'misch {~ном'иш} астрономски.
a'st'ständig *a* X (који стоји) на грани.
Astu'rien {астур'и'н} ● Астурија *f*.
Astu'rier {~ри'ер} *m* 2l, ~**in** {~й'н} *f* 3с Астур|ац,
astu'risch {~риш} *a* астуриски. [-ка.]
A'st'werk *n* гране *f* *pl.*, грање *coll.*
Asuncio'n *n* 8g ● Асунсион *m*.
Ä'sung {єзун'} *f* 3b ● X пасење *n*, грискање
n; ~**s'platz** *m* паша.
Asy'l {аз'ул} [гр.] *n* 2g¹ азил *m*, уточиште; ~**iür**
Obdachlose склониште; ~**recht** *n* право уто-
 чишта. [се пење.]
aszende'nt {ас'єнде'єнт} [лат.] *a* узлазни, који
Aszende'nt *m* 3a узлазиште *n*, узлазна тачка
f, тачка рађања.
Asze't {ас'єт} usw. = Asket итд.
at abr. = Atmosphäre.
A.T. abr. = Altes Testament. [срєће и раздора.]
A'te {ат'є} [гр.] *f* *inv. myth.* Ата (богиња не-)
Atelie'r {ат'єл'є} [фр.] *n* 6i ателе *m*, радио-
 ница *f*; ~**werkzeug** *n* алат *m* ателеа.
A'tem {ат'єм} [свн. ātum] *m* 2l 6. *pl.* дах; предах,
 дисање *n*; *fig.* дах, живот; ~**holen** и. **schöpfen**
 (о)дахнути, предахнути; *zu ~ kommen* одах-
 нути (и *fig.*); *außer ~ kommen* задувати се,
 задијати се, засопити се; *außer ~ setzen*, *aus*
dem ~ jagen задувати, задијати; *frei ~ holen*
 слободно дисати; *schwer ~ holen* тешко ди-
 сати; *fig. j-n in ~ (er)halten* (п)одржавати ко-
 га да не попусти (при раду, при кретању);
den ~ an sich halten задржати дах, притајити
 дисање; *wieder zu ~ kommen* о-, предахнути;
sich außer ~ laufen задувати се од трчања

зацијати се трчећи, засопити се трчећи; den ~ verlieren изгубити дах; solang ich ~ habe док је даха у мени; in e-m ~ надушак, без предах; den letzten ~ ziehen, aushauchen зевнути.

A'tem..., a'tem... {атм-}. 2bar {атмбар} а дишљив, за дисање, који се може (у)дисати; ~barkeit {атмбаркџт} f 3b дишљивост, могућност удисавања; ~beschwerde f гушење, сипња; ~holen n (пре)дисање, удисање; ~loch n жиг m; ~los а задуван, задихан, засопљен, без душе; fig. 2lose Stille мртва тишина; ~losigkeit f задуваност, задијаност, засопљеност; ~messer m дахомер, спиро-метар; ~not f тешко дисање; ~zug m дах; letzter ~zug последњи удах, зев, зевање n; in e-m ~zuge а) надушак, б) без предах.

Atha'larich {аталарџх} m 8a Аталарих (краљ италиских Острогота, † 534.).

Athanasia'ner {атаназанџр} m 2l (а)танасијевац; athanasia'nisch {~нџш} Атанасијев.

Athana'sius {атаназус} m 8c Атанасије (александриски патријарх, 299—373, противник) At(h)au'lt в. Ataulf. [Аријев.]

Athei'smus {атејсмус} [гр.] m 6g атеизам, безбожништво n.

Athei'st {атејст} [гр.] m 3a атеиста, безбожник; athei'stisch {~џш} а атеистички, безбож-

Atheistere'i' f 3b безбожништво n [жнички.] Athe'n {атен} n 8g ① Атина f.

Athenä'um {атенеум} [гр.] n 6e атенеум m.

Athe'ne {атенџ} f 8d myth. Атина, Минерва.

Athe'ner {атенџр} m 2l, ~in {~ин} f 3c Ати-
athe'nisch {~нџш} а атински. [њанјин, -ка.]

Ä'ther {етџр} [гр.] m 2l, ~етар, ~етар, небески простор.

Ä'ther..., ä'ther... {етџр-}. ~dämpfe m pl. етрове паре f pl., 2haft {етџрхџфт} а. а) етераст, етеричан; б) fig. неодређен: 2haltig а који садржи етра, са етром; 2isch {етџрџш} а етерски, етерички; 2isierbar {етџризџбар} а ① који се може опити етром; 2isieren {етџризџарн} tr. 15g ① опи(ја)ти етром; 2leicht а лак као етар; ~öl n етрово уље; 2sauer а 2 saures Salz етрова кисела со; ~säure f етрова киселина; ~wage f кантар m за етар.

Äthio'pian {етиопџн} [гр.] n 8g ① Етиопија f. Äthio'pian {етиопџн} m 2l, ~in {~ин} f 3c Етиоп-
пљан, -ин, -ка

äthio'pisch {етиопџш} а етиопљански, етиопски; die ~Sprache, das Äthio'pische 9l, Äthio'pisch n inv. етиопски језик, етиопски.

Athle't {атлет} [гр.] m 3a, ~in {~ин} f 3c атлет а, -киња.

Athle'tik {атлетџк} f 3b атлетика, атлетство n; athle'tisch {~џш} а атлетски, adv. као!

Atla'nt {атлант} [гр.] m 3a = Atlas¹. [атлета.]

Atla'nten {атлантџн} pl. од Atlas¹ 2 b.

Atla'ntis {атлантџс} [гр.] f 8c ① Атлантида.

atla'ntisch {атлантџш} [гр.] ① das Atlantische Meer Атлантски Океан m.

A'tlas¹ {атлџс} [гр.] m 2h¹ (sg. и inv.) 1. 8c ①, myth. Атлас. 2. а) ② атлас, први вратни пршљен; б) (pl. и Atla'nten) атлас, збирка кара-

та. с) ③ атлас. 3. ④ атлас кип, носач (и sg. Atlant).

A'tlas² {ар., срвн.} m 2h¹ m (sg. и inv.) ③ атлас.

A'tlas..., a'tlas... {атлџс-} 2-artig а атласаст, налик на атлас, као атлас; ~band n атласна трака; ~brokat m атласни брокат; ~falter m атлас; ~format f n формат m атласа; ~gebirge n планина f Атлас; ~glanz m атласни сјај, сјај атласа; ~kleid n атласна хаљина f, ~körper m атлас; 2-sen {атлџсн} а атласан, од атласа; ~weber, ~wirker m ткач атласа; 2-weich а мек(ан) као атлас, атласни; ~zeder f кеदार с Атласа; ~zeug ③ n атлас m, полуатлас m.

Atm. abr. = Atmosphäre.

a'tmen {атмџн} [сврн. ätümön] 15c I intr. (h) 1. дисати; frei, schwer ~ слободно, тешко дисати; durch die Haut, die Kiemen ~ дисати на кожу (и. кожом), на шкрге (и. шкргама); fig. дисати, живети; solang ich atme док дишем, док је даха у мени, док живим. 2. дихати, дахтати, дувати. 3. fig. одисати, пиркати, -ити; ширити се; duftig ~ мирити. II tr. и refl. (у)дисати; испаравати, одавати, ширити, испољавати; дисати (acc.: abl.), одисати (acc.: abl.); fig. alles atmet dort Freude све одише радошћу тамо; wie leicht atmet sich die Luft! како се лако дише ваздух!; sich (acc.) satt ~ надисати се. III ~d р. рг. и а особ. у слож. који (о)дише (у нашем јез.: abl.), на пр. freiheitatmend, freudeatmend који (о)дише слободом, радошћу. IV A'tmen n, A'tmung {атмун} f дисање.

a'tmig {атмџх} а vet. сипљив.

Atmosphä're {атмосџфер} [гр.] f 3b атмосфера.

atmosphä'risch {~рџш} а 1. ~ атмосферски. 2. ② ~e Maschine машина (и stroj) с топлим ваздухом; ~e Vorgänge в. Vorgänge in der Luft.

A'tmungs... {атмунс-}: ~beschwerde f = Atembeschwerde; ~organ n орган m за дисање.

Ä'tna {етна} m 8b ② der ~ Етна f.

Äto'lien {етолиџн} n 8g ② Етолија f (област старе Грчке); Äto'lier {еталиџр} m 2l, ~in {~ин} ①

äto'lich {~лиџш} а етолски. [f Етол|ац, -ка.]

Ato'm {атом} [гр.] n 2g¹ атом.

Ato'men... {атомџн-} в. Atom...

Ato'm..., atom... {атом-}. ~bau m атомски склоп, склоп атома; ~gewicht n атомска тежина f; 2isch {атомџш} а атомски; ~ist {атомџст} m 3a атоми|чар, -ста; 2istisch {атомџстџш} а атоми|чарски, -стички; ~lehre f учење n о атомима, наука о атомима; ~theorie f теорија атома; ~wärme f атомска топлота.

ato'nisch {атонџш} [гр.] а атонски, атоничан (непомичан; укочен; гр. ненаглашен; f без мишићних влакана).

A'treus {атрџс} m 8c myth. Атреј (син Пелопсов, краљ микенски). [потомак.]

Atri'de {атридџ} [гр.] m 3a Атрејевић, Атрејев

ä'tsch {џч} int. fam. ахă! (израз злурадости), ако! ä'tschen {џчн} fam. tr. 15c j-p ~ рећи (и. казати, довикнути) коме ахă, злуродо испољити радост узвика ахă што неко пати.

Atta'cke {ātkk'} [фр.] **X** f 3b **напад** *m*, **јуриш** *m*.
Attenta't {ātēntāt} [лат.] *n* 2g **атентат** *m*, **напад** *m*.

Attentä'ter {tētēp} *m* 2l **атентатор**, **нападач**.

Atte'st {āgēst}, **Attesta't** {ātēstāt} [лат.] *n* 2g **уверење**, **потврда** *f*. [вати, овер|ити, -авати.]

attestie'ren {ātēstirēn} *tr.* 15g **потврдити**, -**ћи**-

A'ttich {ātīx} [гр. akte'] *m* 2g¹ **★** (Sambu'cus e'bulus) **апт(ик)а** *f*, **бурјан**.

A'ttika {ātika} *l* **п8b** **Атика** *f*. **II** *f* 6g **Атика**.

A'ttila {ātīla} [мађ.] *m* **бi** 1. **Атила** (хунски краљ †453; = Etzel). 2. **X** хусарски **копоран**.

a'ttisch {ātīsh} *a* 1. **атички**; *fig.* **духовит**. 2. **★** ~es **Fenster** **атички прозор** *m*.

Attizi'smus {ātīzīsmus} [лат.] *m* 6g **атицизам**, **атичка** **језиковна особина**.

Attizi'st {ātīzīst} [лат.] *m* 3a **атичар**.

Attraktio'n {ātrākciōn} [лат.] *f* 3b **атракција**, **привлачење** *n*, **привлачност** (и *fig.*); ~s **punkt** *m* **привлачна тачка** *f*.

Attribu't {ātribut} [лат.] *n* 2g **атрибут** (својство); **ознака**, **обележје**; *gr.* **додатак** **подметов**.

attributi'v(isch) {ātributi'f, (~tīvīsh)} *a* **āt-**

ā'tzbar {ēubār} *a* **нагрижљив**, који се може (и даје) **на-**, **из|гристи**; **A'tzbarkeit** {~tīvīsh} *f* 3b **нагрижљивост**, **особине** **онога што се може** (и даје) **на-**, **из|гристи**.

Ä'tz... {ēc-}: ~**beize** *f* **нагризало** *n*, **средство за нагризање** (и **скидање**); ~**brett** *n* **даска** *f* **на којој се плоча за нагризање (незапом) њиха**; ~**druck** *m* **a** **нагризање** *n*, **гризење** *n*; **скидање** *n*; **b**) **штампано помоћу нагризања** (и **скидања**); **c**) **резба(рија)** *f*, **изгризена слика** **незапом**.

A'tzel {ācel} [свн.: Elster] *f* 3d 1. **★** **сврака**. 2. *fat.* **власуља** (бело попрскана, с **обвијеном** **киком**).

a'tzen {ācīn}, **ä'tzen** {ēcīn} [свн. azzōn] **узрочно за essen** *l* 15e **I** *intr.* (*h*) и **sich** ~ **I**. **пасти**, **напасати** се, **јести**; **★** = aasen *ll.* **II** *tr.* 1. **хранити**, **пасти**, **напасати**, **питати**. 2. **★** **мет|нути** -ати **ваб** *на*, **мет|нути** -ати **меку** *на*, **намам|ити** -љивати, **наваб|ити**, -љивати (*уп. ködern*). **III** **A'tzen** *n*, **A'tzung** *f* 1. **храњење**, **храна**. 2. **мека**, **ваб** *m*.

ä'tzen {ēcīn} [свн.] **I** *tr.* 15e 1. = atzen. 2. **★** **нагризати** (и *fig.*), (**из**)**гристи**, **наједати**; **★** (**ис**)**пећи**; **★** (**из**)**резати** **незапом**. **II** ~d *p.pr.* и *a* **нагризан**, који **нагриза** (и **наједа**, **гризе**, **једе**) (и *fig.*). **III** **Ä'tzen** *n*, **Ätzung** *f* **★** **горење**, **печење**, **сагоревање** (ране); **★** **резање**, **израђивање** **нагризањем** **незапа**.

Ä'tz...: ~**grund** *m* **слој за премазивање**, **превлака** *f*; ~**kalk** *m* **негашен креч**; ~**kasten** *m* **★** **нагрижњак**, **сандук** (и **кабао**) у којем се **нагриза**; ~**kraft** *f* **★** **нагрижљивост**, **моћ нагризања**; ~**kunst** *f*, ~**manier** *f* **вештина израђивања нагризањем** **незапом**; ~**mittel** *n* **★** **нагризало**, **средство за нагризање** (и **сагоревање**); ~**mittel|führer** *m*, ~(**mittel**)**sonde** *f* **★** **нагризна сонда**; ~**nadel** *f* **нагризача**, **резачева игла**; ~**pulver** *n* **прах** *m* **за нагризање**; ~**stein** *m* = ~**kalk**; ~**verfahren** *n* **поступак** *m* **нагризањем**; ~**wasser** *n* **★** **незап** *m*; ~**wiege** *f* = ~**brett**.

atzi' int. **апсиха!** **ћиха!**

au' {ā} *int.* 1. (бол) ~!, ~weh! (а) **jao!** 2. *pop.* **иха!**
Au' {~} *f* 3b = Aue.

Au' *f* 3b *prov.* **овца**.

Au' *abr.* = Gold [лат. aurum].

auch {a} [свн. ouh] *cj.* 1. и, **такође**; **a**) **ich** **kenne** **ihn**, ~ **seinen** **Bruder** **познајем** (ње) **га**, и **његовог** **брата**; **er** **behauptet** **es** **und** **ich** ~ **он** **то** **тврди** **а** и **ја** (и. и **ја** **такође**); **es** **kann** **dir** ~ **so** **gehen** **може** и **теби** **тако** **да** **се** **деси**; ~ **so** **einer!** **ето** **још** **једнога!**; ~ **nicht** **schlecht!** **није** **лоше!**; **das** ~ **noch!** **још** и **то!**; ~ **recht!** **на** **добро!** **нека!** **бива!**; ~ **du** **mein** **Sohn**, **Brutus?** **зар** и **ти** **сине**, **Бруте?**; **nicht** **nur...**, **sondern** **auch...** **не** **само...**, **него** и (и. **већ** и) ...; **sowohl** **heute** **als** ~ **gestern** и **данас** и **јуче**, **како** **данас** **тако** и **јуче**; **du** **tust** **es** **ja** ~ **па** и **ти** **то** **радиш** (и. **чиниш**); **ohne** **zu** **kommen**, **oder** ~ **nur** **zu** **antworten** **да** **не** **дођ** **е**, ~у, **па** **још** и **да** **не** **одговор** и, ~е; ~**schon** **heute** **већ** и **данас**; **oder** ~ **или** **пак**; **b**) **es** **ist** **aber** (и. **doch**) **auch** **Grund** **dazu** **а** **има** и **за** **што**; **er** **ist** **gut**, **dafür** **wird** **er** (aber) ~ **allgemein** **geliebt** **он** **је** **добар**, **а** **зато** **је** и **опште** **омиљен** (и. **вољен**); **wo** **sie** ~ **starb** **где** и **умре**; **c**) **auch** **nicht** и... **не**; (und) **ich** ~ **nicht** (а) и **ја** **не**, **ни** **ја**; **ich** **kenne** **sie** ~ **nicht** и **ја** **их** (и. **је**) **не** **знам** (и. **не** **познајем**). 2. (**поређење**) и; ~ **der** **Kleinste** **kann** **dir** **schaden** и **најмањи** **може** **ти** (на) **шкодити** (и. (на) **удити**); **ohne** ~ **nur** **zu** **fragen** (чак) и **не** **питајући**; ~ **nicht** **einer** **чак** **ни** **један**, **ни** **један** **једини**; ~ **noch** и **још**; ... ~ **diese** **nur** (**abs.**) ..., а и **ова** **сама**; ~ **dann** **noch** **als...** и **онда** **још** **када...**; **oder** **auch** **или**. 3. (**допусно**) **wenn** (и. **ob**) **ihm** **auch** (**schon** и. **gleich**) **alles** **glückt** и. **glückt** **ihm** ~ **alles** **иако** **му** **све** **полази** **за** **руком**, **иако** **му** **све** **пође** **за** **руком**, **ма** **да** **у** **свему** **успева**, **прем** **да** **у** **свему** **успева**; **und** **wenn** **er** ~ (noch) **so** **groß** **ist**, **so** **werde** **ich** **ihn** **dennoch** **strafen**, **so** **groß** **er** (auch) **ist**, **so...** и **ма** **да** **је** (толико) **велики** (и. **толики**), **ипак** **ћу** **га** **казнити**; **mag** **er** (auch) **noch** **so** **groß** **sein**, **so...** **ма** **колики** **да** **је**, **ипак...**, **колики** **год** **био**, **ипак...**; *ell.* „**Er** **ist** **reich**“. **Wenn** **auch** „**Он** **је** **богат**“. **Ако** (и. **макар**). 4. (**уопштавање**) **wer** **es** **auch** (**immer**) **sein** **mag** **ма** **ко** **био**, **који** **год** **био**; **was** **er** **auch** (**immer**) **sagen** **ма** **шта** **он** **рекао**, **казао** **шта** **било**, **рекао** **што** **му** **драго**; **so** **arm** **sie** ~ **ist** **ма** **колико** **да** **је** **сирота**; **koliko** **год** **сирота** **била**; **wie** **großen** **Reichtum** **sie** ~ **besitzen** **ма** **ма** **колико** **била** **богата**; **koliko** **год** **да** **је** **богата**; **so** **sehr** **er** **auch** **lachte** **ма** **колико** **да** **се** **смејао**, **koliko** **год** **се** **смејао**; **wie** **dem** **auch** (**immer**) **sei** **ма** **како** **са** **тим** **стајало**; **било** **са** **тим** **како** **му** **драго**; **како** **год** **било** **с** **тиме**; **wo** **auch** **immer** **ма** **где**; **где** **год**; **где** **било**; **где** **му** **драго**. 5. и; **das** **ist** ~ **wahr** и **то** **је** **истина**; **so** **ist's** **auch!** **тако** и **јесте!**; „**Er** **ist** **gelehrt**“. **Daran** **hat** ~ **niemand** **gezweifelt...** „**Он** **је** **учен**“. **У** **то** **нико** **није** **ни** **сумњао...**; **ich** **bin** **gestern** **nicht** **gekommen**; **aber** **ihr** **habt** **mich** **bei** **dem** **Regen** ~ **wohl** **nicht** **erwartet** **јуче** **нисам** **дошао**; а **ви** **ме**, **свакако**, **пошто** **је** **била** **киша**, **нисте** **ни** **очекивали**; **er** **führte** **sie** ~ **aus** **он** **ју** **је** и **извео**; **ich** **glaube** ~ и **ја** **мислим**; **hier** **herrscht** ~ **keine** **Ordnung** и **овде** **нема** **никаког** **реда**;

er bat um ihre Hand, die er ~ erhielt он је за-
проси, и доби је; so wird's ~ sein тако ће и
бити. 6. (у упитним реченицама и за жељу)
а; kann ich mich (aber) ~ darauf verlassen? а
могу ли се на то (и) ослонити?; wozu ~? а на
што?; а чему? 7. (образложење) и; „Du siehst
krank aus“. Ich bin's auch; „Ich bin krank“. Du
siehst auch so aus. „Изгледаш болестан“. И
јесам; „Болестан сам“. Изгледаш тако. 8. iro.
das hilft ihm ~ was Recht(e)s много му то
помаже; den Teufel ~! zum Wetter ~! впра!

Aucklandsinseln (оклендс-) *f pl.* ● Окленд-
ска Острва *p pl.* [јем *m*, примање *p.*]

Audie'nz {ауд'џи} [фр.] *f 3b* аудиенција, при-
јем

Audie'nz... за аудиенцију, за пријем.

Auditeu'r {аудит'ор} [фр.] *m 2g* и *pl.* **Audi'tor**
{аудит'ор} [лат.] *m bd* аудитор, војни судија;

~amt *p* аудиторство, служба *f* војног судије.

Audito'rium {аудиториум} [лат.] *n bc* аудито-
риум *m* (слушаоница; слушаоци).

Audi'torwürde *f* аудиторство *p*, звање *p* (и
достојанство *p*) војног судије.

Au'e {ау'е} [свн. ошва „вода, „водом богата
земља“] *f 3b 1.* лука, поље *p*, равница *f* (на-
водњена, плодна); *fig.* умиљни крај. 2. ад(и-
ца), острвце *p*. 3. = Torfmoor. 4. † = Fluß;
joш у именима места, река, на пр. die Kol-
dinger Au.

Au'er {ау'ер} [свн. ūr] *m 2l* ☞ (Bos urus) *тип.*

Au'er! {ау'ер-} ~geflügel *p* ☞ тетреби *m pl.*;

~hahn *m* ☞ (Tetrao urogallus) тетреб; ~hahn-

balz *f* време *p* парења тетреба; ~henne *f*,

~huhn *p* ☞ тетребица *f*, женка *f* тетре-

бова; ~kalb *p* ☞ турово теле; ~kuh *f* ☞

турова крва; ~ochs *m* ☞ — Auer.

Au'er?... {~} [проналазач Auer] ☞: ~brenner
m Ауеров горач; ~(glüh)licht *n* Ауерова лам-

па *f*, светлост *f* од Ауерове лампе; ~lampe
f Ауерова лампа.

auf {ауф} [свн. ūf] *I prp. 1.* (просторно: са

на, на питање где?, са *acc.* на питање ку-

да?) на; у; с(а): а) ~ der Erde liegen лежа-

ти на земљи; ~ die Erde fallen пасти-дати

на земљу; ~ dem Tische на столу, ~ den Tisch

на сто; ~ dem Ball(e) на игранци, на заба-

ви; ~ den Ball на игранку, на забаву; ~ dem

Gymnasium у (и. на) гимназији; ~ das Gym-

nasium у (и. на) гимназију; ~ der Hochzeit

на свадби, у сватовима; auf die Hochzeit на

свадбу, у сватове; ~ der Jagd у лову; ~ die

Jagd у лов; ~ dem Felde на пољу, у пољу;

~ dem Lande у пољу; ~ das Land у поље;

~ den Markt на трг, на пијацу; ~ dem Markt(e)

на тргу, на пијаци; ~ der Post на пошти;

~ die Post на пошту; ~ dem Schlosse у зам-

ку; ~ das Schloß, ~s Schloß у замак; ~ der

Straße на улици; ~ die Straße на улицу; ~

der ganzen Welt на целом свету; ~ seinem

Zimmer у његовој (и. својој) соби; ~ sein

Zimmer у његову (и. своју) собу; ~ seine

Güter reisen путовати на своје имање; ~ der

Stelle наместу; auf Treu und Glauben на веру;

☞ e-n Wechsel ~ j-n ziehen вући меницу на

кога; ~ dieser Seite на овој страни, са ове

стране; ~ diese Seite на ову страну; ~ beiden

Seiten на обема странама, с обе стране; ~
e-m Fuße hinken бити хром у једну ногу;
~ der Reise на путу; ~ der Flucht у бекству;
~ Besuch у посету; sich ~ den Weg machen
кревити на пут; wieviel Elende kommen auf
e-n Glücklichen? колико бедника долазе на
једнога срећнога?; X ~ dem Rückzuge у по-
влачењу; b) ~ uns zu ка нама, на нас; c) (у
срп. *abl.*) der Weg, ~ dem du gekommen bist
путем којим си дошао; ~ welchem Wege...?
којим путем...?; d) (у срп. не преводи се).
~ beiden Augen blind слеп. 2. (предмет) ~
et. antworten одговорити-ати на што; ~
et. los...: a) на..., против..., b) ка..., у правцу...
3. (бројно одређивање) sein Vermögen wird
auf 30.000 Mark geschätzt његово се имање
цени на 30.000 марака; ~ s-n Teil на његов
део; ~ e-e Mark gehen hundred Pfennige мар-
ка има сто пфенига; (alle) bis ~ den letzten
(сви) до једнога. 4. (временски) пред; на;
за; о; до; ~ den Abend предвече; ~ kurze Zeit
на кратко време, замало; ~ immer занавек,
заувек; ~ e-n Augenblick за тренутак; ~
Ostern о Ускрсу, за Ускрс; ~ morgen до су-
тра; ~ seine alten Tage под своје старе да-
не; ~ Wiedersehen до виђења; ~s ganze Le-
ben за цео живот; es geht ~ neun sad he де-
вет (часова); (um) ein Viertel ~ vier (у) три
и четврт; es ist drei Viertel ~ sechs четврт
до пет (је). 5. на; по; услед; ~ (meinen) Be-
fehl на (моју) заповест, по (мом) наређењу.
на (моју) наредбу; ~ ihre Bitte на њихову
молбу; ~ Grund... на основу...; ~ m-n Rat на
мој савет, по мом савету; ~ e-n Wink на
знак, на миг; auf ein solches Betragen hin
на такво понашање, услед таквог понаша-
ња. 6. (начин, средство итд.) auf das (и.
aufs) beste најбоље; aufs höchste највише;
~ diese Weise овако, на тај начин; ~ eng-
lische Weise по енглески; ~ folgende Art
на следећи начин, као што следује; ~ alle
Fälle на сваки начин; aufs Geratewohl на-
сумце; ~ Ihre Gefahr (hin) на Ваш ризик; ~
j-s Gesundheit trinken пити у чије здравље:
~ seine Kosten kommen имати рачуна, испла-
ћивати се; ~ Kredit на кредит, на веру; ~
Leben und Tod на живот и смрт; sich ~
Degen schlagen бити се мачевима; ~ deutsch
на немачком; auf einmal: a) одједном, јед-
ним махом; b) наједанпут; ~ den ersten Blick
на први поглед; ~ e-n Zug austrinken наду-
шак испи(ја)ти; ~ e endigen свршавати се
на е; ~ j-s Namen getauft sein добити чије
име на крштењу; ~ Scheidung klagen подне-
ти тужбу за развод. 7. (ред, следовање)
~ j-p, ~ et. folgen долазити за ким, за чим,
следовати за ким, за чим, коме, чему; De-
pesche ~ Depesche депеша за депешом, де-
пешу за депешом; bis ~ die Hälfte до поло-
вине, до пола. 8. (изразу) es hat et. ~ sich
вреди (труда); es hat et. ~ sich, zu... вреди
да..., вреди... *inf.*; es hat nichts ~ sich не
вреди. II *adv.* 1. горе, навише. 2. a) auf und
ab горе доле; уздуж и попреко; ~ und ab
gehen ићи горе доле, шеткати се; die Trep-

pen ~ und ab laufen и. steigen ићи степеницама горе доле, пети се и силазити степеницама; ~ und ab rennen трчати горе доле, претрча(ва)ти горе доле; ~ und ab schweben лелујати се горе доле, и: шеткати се; ~ und ab stolzieren шепурити се; ~ und ab treiben пловити горе доле; ~ und ab wandeln = auf und ab gehen; ~ und ab wogen таласати се; das Auf und Ab горе доле; **b)** auf und davon fliegen одлетети; ~ und davon gehen, sich auf und davon machen одлазити, отићи; ~ und davon jagen стругнути, клиснути; er war schon ~ und davon он беше већ отишао, умакао; **c)** auf und nieder: **a)** горе доле, **b)** fig. од главе до пете; ~ und nieder spielen кретати се горе доле, имати одушке горе доле; ~ und nieder steigen пети се и силазити; уз, v. bergauf, treppauf. **3.** (opp. zu) отворен; das Fenster ist ~ прозор је отворен; die Tür ist ~ врата су отворена; die Augen ~! отварај очи! **4. fam. ell.** noch ~ sein бити још на ногама, бити још будан; ich ~ ja се дигох; ~ sein бити исцрпљен (и. утрощен, разграбљен); ich soll ~ треба да се дигнем; ihr sollt ~ треба да се дигнете, треба да устанете; ich will ~ хоћу да се дигнем. **5.** von... auf од...; von klein auf од малена; von unten ~ dienen почети (служити) од перпута. **III intr.** ~! устај(те)! на ноге! дижи се! frisch ~! хајде(те)! **IV cj.** auf daß (= damit cj.) да.

...auf (= hinauf) сажето са *s* даје *adv.*, на пр. bergauf узводу, узводно.

au'f... {*ѡф*-} предметак у слож. са *v* увек раздвојан и високо наглашен, на пр. au'f|backen {*ѡфбакен*} (opp. ab..., unter..., zu...) означава: **1.** правац, кретање навише: au'ffliegen узлетети, -ати; **2.** отварање: au'fbähen отворити топлим облогом, отварају топлим облогама; aufmachen отворити, -ати; **3.** свршавање, завршавање: au'fbrennen погорети, aufessen појести; **4.** одређење за будућу употребу: au'fdörren сушити. **5.** буди: au'fklopfen пробудити лупом (и. куцањем); **6.** радњу која се врши на површини: au'ftischen изнети -осити на сто; **7.** метање на: au'fbürden натоварити; **8.** понављање: au'fwärmen подгреја(ва)ти; **9.** расте: au'fgehen (на)расти. **10.** в. auf II, 3. **au'f|ackern tr.** **1.** преора(ва)ти, по други пут орати. **2.** изора(ва)ти, орући (из)вадити. **au'f|arbeiten I tr.** **1.** израдити, свршити радећи, поизрађивати. **2.** радећи (и. с мукотом) отворити; sich (*dat.*) die Hände ~ разрађивати руке радећи (и. од рада, радом). **3.** е-п Rock ~ оправити капут (да стоји као нов). **II intr.** **1.** израдити, свршити рад. **2.** радом тежити подићи се (и. да се подигнем, итд.). **III sich ~ 1.** израдити се, исцрпсти се радом, изнемоћи радећи. **2.** подићи се радом.

au'f|atmen I intr. **1.** (о)дахнути (и *fig.*). **II tr.** црпсти. **III Au'f|atmen n** одахнуће.

au'f|ätzen tr. **1.** отхранити. **2.** отворити нагризањем (и. гризењем). **3.** појести.

au'f|backen I tr. **1.** (wieder) ~ потпече, -ицати. **2.** по(ис)пече, испече, понспичати. **3.** пекући прилепити, печењем налепити. **II intr.** (*s*) auf et. ~ пекући се прилепити се на што, залепити се при печењу на што.

au'f|bähen tr. отворити топлим облогама, отварају парењем.

au'f|bahren {ѡфбарн} [Bahre] I tr. **15a** метнути (и. положити) у мртвачки сандук; метнути на одар. **II Au'f|bahrung {ѡфбарун} f** метање *n* у мртвачки сандук, полагање *n* на одар.

au'f|ballen I tr. **1.** наслагати. **2.** раздењчити, раздрешити дењак (и. балу). **3.** утиснути. **II sich ~ (на)слагати се** (као дењкови, као бале), (на)торлашити се.

au'f|bansen tr. (на)слагати на хрпу.

Au'f|bau m подизање *n*, изиђивање *n*; изградња *n*, изградња *f*; назиђивање *n*; (оно што је) подигнуто, изидано, назидано, грађевина *f*; саграђивање, -ење *n*, склапање *n*. **au'f|bauen tr.** **1.** позидати, зидајући у-, по-трошити. **2.** нази|дати, -ђивати, награ|дити, -ђивати, (са)зидати на. **3.** поди|ћи, -зати, на-зидати; *fig.* поди|ћи, -зати, укреп|ити, -љивати. **4.** итд. саградити, склопити. **5.** на-зидати, (на)слагати, поређати (божићне поклоне).

au'f|bäumen intr. (*h*) (opp. abbaumen) **1.** по-пети се на дрво, спу|стити се -штати се на дрво, се|сти-дати на дрво.

au'f|bäumen I tr. **1.** нави(ја)ти (на врати-ло), намота(ва)ти. **2.** наслагати, наторлашити **II intr.** (*h*) **1.** = aufbaumen. **2.** = III **2.** **III sich ~ 1.** проп|ети се, -ињати се. **2.** *fig.* рогушити се, бунити се, противити се, опирати се. **IV Au'f|bäumen n** навијање, намотавање.

au'f|bauschen I tr. **1.** надува(ва)ти; набушити, набућити; *fig.* надува(ва)ти. **II intr.** (*h*) набушити се, набућити се, нагунтати се. **Au'f|baung f** в. Aufbau.

au'f|beben ~~intr.~~ (h, s) тресући се дићи се, дрхући дизати се; за-, уз|дрхтати.

au'f|befinden: sich ~ бити на ногама; er befindet sich auf он је устао (= није више у постељи); бити на ногама, не лећи, не легати.

au'f|begehren intr. (*h*) **1.** желети устати, жудети устати. **2.** грдити, праскати, надати дреку.

au'f|behalten I tr. **1.** задржа(ва)ти (den Hut шешир, клобук) на глави, не скидати (шешир), не скинути (шешир), оста(ја)ти под шеширом. **2.** die Augen ~ држати очи отворене. **3.** = aufbewahren; сачувати (*dat.*: за).

II Au'f|behalten n, Au'f|behaltung f чување, сачување; задржавање, нескидање, des Hutes остајање под шеширом (и. под капом).

au'f|beißen tr. зубима крцајући отворити; раз-, про|гристи.

au'f|beizen tr. = aufätzen **2.**

au'f|bekommen tr. **1.** е-е Tür usw. ~ успе(ва)-ти отворити (и. да отворим итд.) врата; ich bekam den Hut auf стигох (и. успех) да метнем шешир. **2.** појести, слистити. **3.** шк.

wir haben... ~ задан(о) нам је..., доби́ли смо... за задатак.

außbellern I intr. (h) = anschlagen II. 3. II tr. пробудити лајући (и. лајањем).

außbereiten I tr. преправити, -лати, пре-б(и)рати (Erz руду); паß ~ прати, испирати. II **außbereiten n**, **außbereitung f** преправа, пребирање, пребор *m*; nasse Aufbereitung прање *n*, испирање *n*. [пребирница.]

außbereitungswerk|stätte f пребиралиште *n*, **außbersten I intr.** (s) распући се, (ис)пуцати.

II **außbersten n**, **außberstung f** пуцање, распуклина, пукотина.

außbessern I tr. побољша(ва)ти, повећа(ва)ти; die Beamten sind (den Beamten ist) aufgebessert worden чиновницима су плате побољшане (и. повећане). II **außbessern n**, **außbesserung f** побољша(ва)ње, повећа(ва)ње.

außbewahren I tr. сачува(ва)ти (zu: за), очувати, одржа(ва)ти; das läßt sich (nicht) ~ то се (не) одржава, то се (не) може да очува. II **außbewahren n**, **außbewahrung f** сачување, (о)чување, одржа(ва)ње.

außbewahrer m (са)чувалац.

außbewahrungs... {*фбварун.с.*}. ~gebühr *f* чуварина; ~kammer *f* остава, соба за оставу, хилер *m*, ~ort *m*, ~platz *m*, ~raum *m* место *n* (и. простор) за оставу, склониште *n*; спремиште *n*, хилер; ~traube *f* грозд *m* за оставу; ~zimmer *n* гардероба (на станици), одељење за чување (ручног) пртљага.

außbiegen tr. I. сави(ја)ти увис (и. навише). 2. савијајући отворити, разви(ја)ти, одви(ја)ти.

außbieten I tr. I. објавити, -љивати, огла-сити, -шавати (Verlobte веренике); *fig.* e-m ~ = e-p abkanzeln. 2. и X поз(и)вати (подзаставу), саз(и)вати. 3. *fig.* alle seine Kräfte ~ упети се из све снаге, упињати се свим силама; alle (s-e) Mittel ~ употребити сва средства; alles (Mögliche) ~ све (могуће) (у)чинити, преврнути небо и земљу; s-e ganze Beredsamkeit ~ сву своју речитост употребити (и. разви-ти). II **außbieten n**, **außbietung f** објављивање, -ење; оглашавање, оглас *m*; позивање (под заставу), сазивање; mit Aufbietung aller Kräfte упињањем из све снаге, упињањем свим силама.

außbinden I tr. I. одвез(ив)ати, развез(ив)ати, раздреши(ва)ти. 2. *abs.* пре-, раскинути (*intr.*). 3. привез(ив)ати, вез(ив)ати (*auf: acc.* на); *fig.* sich (*dat.*) et. ~ натоварити што на себе, натурити себи што. 4. *fam. fig.* j-m et. ~ наса-дити -ђивати кога чим, подвалити коме чим; sich et. ~ lassen да(ва)ти се наса-дити (и. насукати) чим. 5. везујући подићи (и. зад(и)ћи, -гнути), подвез(ив)ати, везати у чвор. 6. с-, по-везати (у снопове и наслаг). II **außbinden n** везивање.

außblähen I tr. и refl. (sich ~) надувати (се), надувавати (се), надут(и) (се), надимати (се); 2. *fig.* sich ~ надут(и) се. 2. подуп(и)ти се, -љивати се. II **außgebläht p. p.** и *a* надувен, *fig.* надувен, надут, надмен. III **außblähen n**, **außblähung f** надува(ва)ње, надимање; надувеност, надутост (и *fig.*).

außblasen I 1. tr. и refl. aufblähen I. 2. (на)дувати (das Fell des Lammes јагње). 3. дувајући отворити, дувањем отворити. 4. дувајући (по)дићи, дувањем дигнути; раздувати, рас-пирити. 5. (про)будити свирком (и. дувањем у *org.*). 6. и *intr.* (h) zum Tanze ~ (за)свирати за игру (и. за плес). II **außgeblasen p. p.** и *a* надувен, дуван; *fig.* надут, надувен, надмен.

außblatten tr., intr. спојити, спајати.

außblättern I tr. I. (отворити и) листати, пре-листавати; e-e Stelle in e-m Buche ~: a) пре-листавати књигу да се нађе неко место, б) наћи неко место прелиставајући књигу. 2. (и. *fig.*), отворити (листовете) пупољка, (цвета). II **sich ~ разви(ја)ти се**, отворити се.

außbleiben I intr. (s) I. остати на ногама, не лећи, не легати; ich bin zwei Nächte aufgeblieben пробдео сам две ноћи, нисам легао две ноћи. 2. оста(ја)ти отворен. II **außbleiben n** остајање на ногама, нелегање, неспавање.

außblick m I. поглед навише (и. нагоре, увис); im ~ zu... погледајући на..., ка... 2. сев, искра *f*.

außblicken intr. (h) I. (по)гледати нагоре (и. горе, увис); ~ zu... подићи очи ка..., погледа-ти ка..., на...; groß ~ зачуђено (по)гледати; verlangend nach et. ~ гутати што очима. 2. (h и s) севнути, синнути, засијати.

außblinken intr. (h) = aufblicken 2.

außblinzeln intr. (h) прочкиљити, чкиљети прогледати, прожмирити.

außblitzen I intr. (s и h) = aufblicken 2.; *fig.* синнути (кроз главу). II **außblitzen n** сев *m*, засијавање.

außblühen I intr. I. процвета(ва)ти (и *fig.*), расцвета(ва)ти се, развијати се (и *fig.*), *fig.* цв(ет)ати, бујати; ~d који процветава, у цвету (и *fig.*), *fig.* који буја, који цвати, који настаје. II **außblühen n** = Aufblüte.

außblüte f про-, расцветавање *n*, развијање *n*, расцвет *m*, цветање *n* (и *fig.*).

außbohren tr. (на)мазати воском (и. машћу).

außbohren tr. пробушити, отворити буше-њем, провртети.

außbojen tr. ~ das Ankertau ~ придржати (и. подићи, олакшати) котвин паламар помоћу буради.

außborgen I tr. (на)узајмити, наузајмљивати, узајмљивањем скупити. II **außborgen n** у-зајмљивање.

außbrassen I tr. наместити једра тако да лађа стоји; aufgebraht liegen не кретати се, мировати. II **außbrassen n** намештање једра тако да брод мирује.

außbraten tr. потп(е)ћи, -ицати, поново пећи.

außbrauchen tr. по-, у)трошити.

außbrauen tr. I. = brauen. 2. поварити, поку-вати, потрошити кувајући.

außbrausen I intr. (h и s) I. (у)скупети, (уза-)врети, узавирати, кључати, узбурка(ва)ти се. 2. планути, праснути. II ~d ускинео, узаврео, *fig.* плах(овит), напрасит. III **außbrausen n** узавирање, кипење, *fig.* ускипелост *f*, уза-вредост *f*; провирање, кључање; *fig.* плахо-(вито)ст *f*.

außbrechen I tr. I. силом отворити; разби(ја)-

ти, оби(ја)ти, разва|лити, -љивати, прова|лити, -љивати; распечатити (е-п Brief писмо). 2. $\text{Hirsch} \sim$ распорити (и. очистити) јелена. 3. $\text{das Straßenpflaster} \sim$ в. aufreißen I 2. II *intr.* (s) 1. отворити се, отварасти се, разви(ја)ти се; пуцати, пући, распуцати се; прова|лити се, -љивати се, проки|нути се, -дати се; пући, показати се (Sch.). 2. дићи се, отићи, кренути (се), кретати (се); es ist Zeit, aufzubrechen време је да се креће(мо), време је да крећемо; aufgebrochen! крећи! полази!; \times mit dem Lager \sim дићи логор. III *Auf|brechen* n, *Auf|brechung* f отварање силом, разваљивање, обијање; проваљивање, прокидање; развијање; пуцање (леда), кретање, полазак m. — Уп. Aufbruch.

au|f|brennen I *intr.* (s) разгорети се, запалити, запалити се, прогорети, *fig.* успламтети, планути. 2. у-, при-, о|пећи (за сунце). II *tr.* 1. из-, са|горети. 2. (и sich \sim) по-, из|горети. 3. горењем (и. сагоревањем) отворити. 4. горењем освежити (и. дотерати). 5. j-m e-e Kugel и. *jam.* eins \sim опалити на кога; e-m ein Mal, ein Zeichen (и. auf et. *acc.*) \sim ужећи коме (и. на што) жиг, знак, *abs.* жигосати; der Schmelz wird aufgebrannt глеђ се горењем (и. топењем) причврсти. 6. = schwefeln.

au|f|bringen I *tr.* 1. (успети) отворити, стићи с муком отворити (и. да отворим итд.). 2. подићи, дигнути; склонити; изнети, метнути, изручити; запети. 3. изнети, износити, увести, уводити; wer hat das aufgebracht ко је то изнео? (= рекао па се сад говори о томе). 4. H дићи, истерати (дивљач); наћи, додати, саставити, истерати, скупити; прибав|ити, -љати, наводити, навести, да(ва)ти; H ухватити (ein Schiff лађу); die Kosten \sim истерати трошкове. 5. *fig.* на-, раз|љутити, расрдити. 6. подићи, саградити; (по)дићи, излечити, исцелити; подићи, увести; подићи, -зати, отхранити. II *au|f|gebracht* a љут (gegen: на, über: због), разљућен; äußerst au|gebracht sein бити силно љут. III *Auf|bringen* n, *Auf|bringung* f (по)дизање, метање, склапање; увођење; изношење; скупљање, истеривање; хватање.

Auf|bringer m H (брод) хватач.

au|f|brocken *tr.* подробити.

au|f|brodeln *intr.* (s) узав|ирати, -рети.

Auf|bruch m 1. = aufbrechen III. 2. H дроб (дивљачи). 3. H преоравање n. 4. кретање n, по-} *Auf|bruchs...* { H фбрухс-}: полазни. [лазак.]

au|f|brücken I *tr.* направити (мост). II *Auf|brücken* n прављење моста.

au|f|brühen *tr.* попарити.

au|f|brummen I *intr.* (h) замумлати, (про)гунђати. II *tr.* e-m eins (eine Beleidigung) \sim измумлати увреду коме; e-m e-n dummen Jungen \sim избречувати се на кога као на какво дерле; er bekam zwei Monate aufgebrummt ребули су га са два месеца (затвора).

au|f|buden *intr.* (h) подићи шатру (и. дућанче), подизати шатре (и. дућанчиће).

au|f|bügeln I *tr.* утијати, из-, пре|гладити. II *Auf|bügeln* n утијање, ударање утијом преко.

au|f|bürden [Bürde] I *tr.* 1. натовари(ва)ти (и.

fig.), наптити; sich (*dat.*) et. \sim натоварити себи што (и. што на себе); *fig.* (оп)теретити, (на)бедити. II *Auf|bürden* n, *Auf|bürdung* f товарење, *fig.* товарење (на чија леђа), набеђивање, беђење.

au|f|bürsten I *tr.* 1. махнути четком преко, очеткати. 2. (о)четкати увис (и. нагоре), подићи четком. II *Auf|bürsten* n очеткавање, потез (и. мах) m четком преко.

au|f|damen *tr.* начинити дамом (у игри дама).

au|f|dämmen *tr.* зајазити, загатити.

au|f|dämmern *intr.* (s и h) 1. свитати (и *fig.*), сванути, расвањивати се; *fig.* es dämmert mir auf свиће ми пред очима. 2. бунован пробудити се.

au|f|dampfen I *intr.* (s) испаравати, -ити, дикати се као пара, пушити се. II *tr.* попушити, почурити.

au|f|decken I *tr.* 1. прост|рти, -ирати, заст|рти, -ирати; das Tischtuch \sim , den Tisch \sim , *abs.* \sim мет|нути -ати столњак (и. чаршав) на сто, заст|рти, застирати. 2. (и sich \sim) открити (се), отк|ривати (се) (и *fig.*) 3. H рашчистити. II *Auf|decken* n, *Auf|deckung* f застирање (столњак, чаршавом); откривање (и *fig.*); H раш-}

au|f|deichen *tr.* повисити насип. [чишћавање.]

au|f|dingen *tr.* погодити.

au|f|docken *tr.* H 1. метнути (и. слагати) у крстине, укућити. 2. H с-, пот|кратити.

au|f|donnern I *intr.* (s) загрмети (увис) II *jam.* *tr.* 1. и *refl.* (sich \sim) накинђурити (се), налицкати (се). 2. као громом пробудити.

au|f|doppeln \times I II удв|ојити, -ајати. II *Auf|doppeln* n удвајање.

au|f|dorren, *au|f|dörren* *tr.* сушити.

au|f|drängeln: sich \sim наметати се, натурати се. *au|f|drängen* *tr.* и *refl.* 1. гурнути, насилу отворити, развалити. 2. (sich \sim) дизати (се) силно. 3. *fig.* (sich \sim) наметнути (се), наметати (се), натурити (се), натурати (се).

Auf|drängling m наметљивац.

au|f|drehen I *tr.* 1. и *refl.* (sich \sim) отсувати (се), расукати (се), одврнути (се), одвртати (се), одвити (се), одвијати (се). 2. одврнути, -тати (den Hahn usw. славину итд.), (окретањем) отв|орити, -арати (*opp.* zudrehen). 3. вртети навише, одвртати увис, окретати нагоре, окретањем подићи, извући. 4. навр|тати, -нути, окретањем (и. обртањем) причврстити; *fig.* в. aufbinden. II *intr.* (h) H пре-, ис|пречитати се. III *Auf|drehen* n одвртање; подизање окретањем.

au|f|dreschen *tr.* 1. (п)оврћи, (п)оврехи, омлатити. 2. *fig.* j-m eins \sim *jam.* млатнути (и. опа-}

au|f|drieseln *tr.* в. aufdröseln. [учити] кога.]

au|f|dringen I *intr.* (s) zu et. \sim продрети (навише) до чега, (по)дићи се до чега. II *tr.* и *refl.* = aufdrängen 3.

au|f|dringlich a наметљив; *Auf|dringlichkeit* f наметљивост; *Auf|dringling* { H фаринглинг} m 2g наметљивац. [-тати.]

au|f|dröseln *tr.* распре|сти, -дати, распле|сти,}

au|f|drucken *tr.* = aufdrücken I 2.

au|f|drücken I *tr.* 1. (и *abs.*) притис|нути, -кати (*dat.*: на). 2. утис|нути, -кивати, притиснути;

ударити, -ати (печат), метнути. 3. отворити притискањем; провалити. II **Auf[drücken** *n*, **Aufdrückung** *f* притиск(ив)ање; утискивање, нуђе; ударање, метање. [љати се.]

au[fducken *intr.* (*h*), *sich* ~ искрснути, пома-
au[fdunsten *I intr.* (*s*) испаравати, пушити се.

II **Au[fdunsten** *n*, **Au[fdunstung** *f* испаравање.
au[ffeggen *tr.* / подрљати.

auf[ein|a'nder {*ауфџ'нанд'р*} *adv.* један за дру-
гим, једно за друго, један на другом, једно на

друго.
Auf[ein|a'nder... auf[ein|a'nder... {ауфџ'нанд'р-}:

~folge *f* следовање *n*, узастопност; ~folgen
следовати једно за другим, долазити уза-
стопно; ~häufen нагомила(ва)ти; ~häufen *n*,
~häufung *f* нагомилавање *n*; ~legen положи-
ти -агати једно на друго; ~liegen налегати
једно на друго; ~liegen *n* налагање једно на
друго; ~platzen, ~stoßen *intr.* сударити се (и
грунути) једно на друго (и. једно о друго);
~platzen *n* судар *m*, сударање, сукоб *m*, су-
кобљавање; ~stoß *m* судар, сукоб; ~türmen
наслагати, наторлашити, натрпати; ~türmen
n, ~türmung *f* гомилање *n*, торлашење *n*, тр-
пање *n* (и *fig.*).

au[ffleisen *I tr.* разби(ја)ти лед на (е-п Teich на
рибњаку). II *sich* ~ раскривити се.

Auf[enthalt {*ауфентхалт*} *m* 2g 1. задржавање
n, спречавање *m*, закашњење *n*; (е-п) ~haben
задржати се, застати; ~sechs Minuten ~
задржавање (и. стајање) шест минута. 2.
бављење *n*, борављење *n*, боравак, преби-
вање *n*; е-п ~nehmen задржа(ва)ти се. 3.
боравиште *n*, пребивалиште *n*, обитавали-
ште *n*, стан. 4. сметња *f*, препрека *f*.

Auf[enthaltis... {*ауфентхалтис-*}: ~dauer *f* тра-
јање *n* задржавања, задржавање *n*, бавље-
ње *n*; ~karte *f* карта (и. дозвола) за бав-
љење; ~ort *m* = Aufenthalt 3; ~zeit *f* задр-
жавање, време задржавања.

au[ferbauen *tr.* = aufbauen; *fig.* = erbauen.

au[ferbaulich *adv.* = erbaulich.

au[ferlegen *I tr.* наметнути, -ати; одредити,
досудити; *sich* (*dat.*) Zwang ~ присилити
се(бе), присиљавати се(бе). II **Au[ferlegen** *n*,
Au[ferlegung *f* наметање; одређивање,
досуђивање. [ни|к, -ца.]

Au[ferstandene(r) *s* 9l васкрсли, -а, васкрс-
au[ferstehen *I intr.* (*s*) вас-, ус|крснути, ус-,
вас|крсавати. II **Au[ferstehen** *n*, **Au[ferste-**
hung *f* ус-, вас|крсаване, ус-, вас|крснуће,
васкрсење.

Au[ferstehungs...: ~feld *n* гробље; ~fest *n* пра-
зник *m* васкрсења, Ускрс *m*; ~morgen *m* ју-
тро *n* васкрсно; ~mann *m* = Leichenausgräber.
au[ferwachen *intr.* (*s*) устати (из мртвих),
пробудити се, вас-, ус|крснути, васкрсавати.
au[ferwecken *I tr.* пробудити; васкрснути,
дићи, дигнути (vom Tode из мртвих). II
Au[ferwecken *n*, **Au[ferweckung** *f* буђење;
васкрсавање.

Au[ferwecker *m* васкрсавалац.

au[ferziehen *I tr.* од-, уз|гојити, од-, уз|гаји-
ти, одгајивати. II **Au[ferziehen** *n*, **Au[fer-**
ziehung *f* одгајивање, одгој *m*, одгајање.

au[ffessen *tr.* 1. појести. 2. *abs.* = abessen II.

au[ffädeln *tr.* наниз(ив)ати, низати.

au[ffahren *I intr.* (*s*) 1. нагло се отворити,
полетети. 2. узвести се (*praes.* узвезем се),
узовити се, возити се (на)горе, пети се;
узнети се, вазнети се. 3. њипити, њипати; сук-
нути увис, сукати (на)горе; aus dem Schläfe
~ њипити из(а) сна; der Sand fährt auf пe-
сак се диже уковитлац; грунути, изби(ја)-
ти (за богиње); schon etliche Male ist's mir
aufgefahren већ неколико пута синула ми
је мисао кроз главу. 4. *fig.* планути, бук-
нути, успламетети, разјарити се. 5. свечано
улазити, возити се. 6. (*h* и *s*) der Schiffer
ist и. hat (mit dem Schiffe) aufgefahren, das
Schiff ist (auf eine Sandbank) aufgefahren
бродар је насео (с бродом), брод је насео
(и. брод се насукao) (на спруд); сударити
се, ударити на (и. о). II *tr.* 1. довести (*praes.*
довезем) и поређати, навести (*praes.* на-
везем) и поређати; X поставити, -љати (Ge-
schütz топове, оруђа), изнети на положај;
е-е Batterie ~ (lassen) поставити (и. извући)
батерију, извести (и. изиети) на положај;
das grobe Geschütz ~ a) поставити (и. из-
вући) тешке топове, b) *fig.* распалити те-
шком артилеријом, c) *fam. fig.* изнети (и.
поређати) боце. 2. Erde auf... ~ на|ети, о-
сити земљу на...; auf eine Chaussee Kies ~:
a) макадамисати пут, b) оправљати пут.
3. колима (и. точковима) искварити (и. раз-
ри(ва)ти); X пробити, израдити. III **Auf-**
fahren *n* њипање; X постављање, извођење
на положај; *fig.* плануће, разјаривање; *с*
наседање, насукивање.

au[ffahrend, **au[ffahrig**, **au' fahrlich** {-*фарџш*}
a плах(овит), напрасит.

Au[ffahrt *f* 1. узвођење *n*, вожење *n* нагоре,
вожење увис, вожња горе, пењање *n*, узила-
жење *n*, Christi ~ Вознесење *n*, Спасов дан
m, ~ der Jungfrau Велика Госпођа, Велика
Госпојина. 2. свечан улазак *m*, свечана по-
ворка. 3. запоседање *n*, запоседарина. 4. уз-
лазни пут *m*; рампа.

au[ffallen *I intr.* (*s*) 1. па|сти -дати на. 2. *ж*
па|сти, -дати, спустити се (*auf acc.* на); ући
у траг, наићи на траг. 3. (*opp.* zufallen) о-
творити се (и. отворати се) павши (и. па-
дајући). 4. *fig.* j-m ~ па|сти -дати коме у
очи, изнена|дити -ђивати кога, зачу|дити,
ђавати кога; *abs.* ~ па|дати -сти у очи. II
tr. *sich* (*dat.*) den Kopf ~ ударити се у главу
павши, разбити главу падом. III **Au[ffallen**
n ~ падање. [= Auffälligkeit.]

au[ffallend *a* = auffällig; **Au[ffallenheit** *f* 3b)
au[ffällig *a* упадљив, чудноват, чудан, нео-
бичан; es ist sehr ~ пада јако у очи; *sich* ~
machen падати у очи; *adv.* упадљиво, чуд-
но(вато), необично.

Au[ffälligkeit *f* упадљивост, чудно(вато)ст,
необичност, настраност.

au'falten I *tr.* 1. die Hände ~ склопити руке увис, склапати руке навише. 2. (и sich ~) развијати (се), развијати (се), расклапати (се). 3. наб(и)рати, наборати. II **Au'falten** *n* развијање. [може ухватити.]

au'f fangbar {-фан.оар} *a* ухватљив, који се | **Au'f fang(e)...** ~glas *n opt.* сабирно сочиво.

au'f fangen I *tr.* 1. дочекивати, ухватити, хватати (у паду, у лету, у пролазу); хватати, ухватити (кишницу; писма); скупити, -љати (зраке); дочек(ив)ати, одби(ја)ти (ударац); wo hast du diese Nachrichten aufgefangen? где си покупио те вести? 2. извадити, хватањем извући навише. II **Au'f fangen** *n*, **Au'f fangung** {-фан.унг} *f* дочекивање, хватање. **Au'f fangstange** *f* ~ мотка громовода, громобран.

Au'f fänger *m* хватач, суд за хватање.

au'f färben *tr.* пребојити, адисати. 2. потрошити бојењем, потрошити боју.

au'f fasn *tr.* = aufdrehen I, 1; рашчимкати (на крају), (sich ~) осипати (се).

au'f fassen I *tr.* 1. ухватити, хватати; дохватити; прихватити, -ати (е-е Masche петљу); нанизати; прихватити, дочекати, примити. 2. схва(тати), -ћати, схватити, разумети, појмити. II **Au'f fassen** *n*, **Au'f fassung** *f* 1. хватање, скупљање; прихватање. 2. схва(тање), -ћање, разумевање, појмљење. 3. схватање, начин схватања; in dieser Auffassung по овом схватању. 4. схватање, тумачење.

Au'f fassungs... ~art *f* = Auffassung 3; ~fähigkeit *f*, ~kraft *f*, ~vermögen *n* схватљивост, моћ схватања; ~gabe *f* схватљивост, способност (и дар *m*) схватања; ~weise *f* начин схватања.

au'f feilen *tr.* 1. (о)турпијати. 2. турпијањем дотерати, освежити. 3. турпијањем отворити. [жити.]

au'f feuchten *tr.* навлажити, влажењем осве- | **au'f fedeln** *fam tr.* и *intr. (h)* ein Stückchen ~, eins ~ одгудити једну; zum Tanze ~ (за)гудити за игру (и за плес). [(про)наћи.]

au'f findbar *a* проналажљив, који се може | **au'f finden** I *tr.* (про)наћи, (про)налазити, из-наћи II **Au'f finden** *n*, **Au'f findung** *f* про-, из-налажење, проналазак *m*.

Au'f finder *m*, ~in *f* проналазач, -ица. [жења.]

Au'f findungs... ~kunst *f* вештина пронала- | **au'f firnissen** *tr.* премаз(ив)ати фирнајзом (освеживања ради). II **Au'f fischen** *n* хватање.

au'f fischen I *tr.* упецати (и *fig.*), ухватити. | **au'f flackern** I *intr. (s)* устреперити (и задрхтати) горући, подрхтавати горући, успламетити, узбуктети; *fig.* разбуктети се. II **Au'f flackern** *n* букћење; *fig.* разбукћење, пла-нвће, искра *f*, подрхтај *m*, успламћење.

au'f flammen I *intr. (s)* успламетити, планути, разбуктети се, пући, експлодовати. II *tr.* распламити, разбуктети. III **Au'f flammen** *n*, **Au'f flammung** *f* разбукћење (и *fig.*), расплам-ћивање (и *fig.*), експлозија.

au'f flattern *intr. (s)* узлепршавати се, лепр-шајући се дићи се (и. дизати се), прхнути.

au'f flechten *tr.* 1. плетући поди|гнути -зати.

2. распле|сти, -тати, распре|сти, -дати. 3. на-пле|сти, -тати. 4. исплести. [abs. искрпити.]

au'f flicken *tr.* 1. закрпити; *fig.* = anflücken. 2. | **au'f fliegen** I *intr. (s)* 1. узлет|ети, -ати (*acc.*: уз), (по)летети увис, винути се (и *fig.*). 2. одлет|ети -ати у ваздух, отићи у ваздух, пу-ћи, распрснути се, распрштати се; ~ lassen распрснути, дићи у ваздух; *fig. (in Rauch)* ~ отићи у ветар, пропасти. 3. ђипити, скочити, сунути увис. 4. нагло се отворити, полетети.

II **Au'f fliegen** *n* уз-, по|летање; одлетање у ваздух, распрскавање, експлозија. **au'f flimmern** *intr. (h)* 1. рађати се (и. изла-зити) светлуцајући. 2. (за)светлукати, (за-) | **Au'f flug** *m* узлет, полет (и *fig.*). [треперети.] **Au'f forderer** *m* 2t, **Au'f ford(r)erin** *f* 3c пози-вач, -ица, изазивач, -ица.

au'f fordern I *tr.* 1. поз(и)вати (zu: на; да уче-ствује; на сарадњу, да сарађује; zur Über-gabe на предају). 2. тражити, изискивати, захтевати. 3. e-e Spielbank ~ дићи целу ка-су. II ~d a ~de Reden изазивачки говори. III **Au'f fordern** *n*, **Au'f forderung** *f* 1. позивање, позив *m* (zu et. на што; zu... да...); eine Auf-forderung an j. ergehen lassen послати коме позив; (у картама) тражење (боје). 2. оба- | **au'f fördern** *tr.* ~ dizати. [веца *f*.]

Au'f forderungs... ~schreiben *n* позив *m*, по-зивно писмо. [луп.]

au'f formen *tr.* ~ метнути (и. ударити) на ка- | **au'f forsten** [Forst] I *tr.* 15c пошум|ити, -љава-ти. II **Au'f forsten** *n*, **Au'f forstung** *f* пошу-мљавање, -ење.

au'f fressen *tr.* пождерати, појести; *fig.* про-ждирати, ждерати, (по)јести.

au'f frischen I *tr.* и *refl.* 1. (sich ~) освежити (се), освежавати (се); обновити, ожив|ити, -љавати; ободрити, осоколити. 2. — anfrischen 2. II *intr. (h)* = der Wind frische auf поди-же се јачи ветар. III **Au'f frischen** *n*, **Au'f frischung** *f* освеж|авање, -ење; обнављање, о-живљавање; ободравање, (о)соколење.

au'f fügen, **au'f fügen** *tr.* ~ die Felgen auf die Speichen ~ углавити наплатке на паоце.

au'f führbar {-фу.рбар} *a* саградљив, који се може подићи; изводљив, који се може прет-стављати (и. играти).

au'f führen I *tr.* 1. подићи, (са)градити, (са)зи-дати. 2. ~ загр|тати -нути. 3. ~ извести -о-диди (на положај), постав|ити, -љати; die Wache (и. Schildwache) ~ извести (и. поста-вити) стражу. 4. Besiegte im Triumphe ~ по-беђене у триумфу (из)водити; ~ извести, -о-диди (Zeugen сведоке); нав|ести, -одиди (ме-сто из књиге); ~ e-n Posten in der Rechnung ~ метнути један став у рачун, став|ити, -ља-ти једну ставку у рачун; einzeln ~ поједи-начно стављати (и. урачунавати). 5. увести, уводити, претставити (bei: *dat.*). 6. ~ прет-стављати, приказивати, играти, давати; из-вести, -одиди. II sich ~ понашати се, опхо-дити се. III **Au'f führen** *n*, **Au'f führung** *f* 1. по-дизање, саграђивање. 2. ~ извођење (све-дока); навођење, навод *m* (места из књиге); ~ употреба, стављање. 3. ~ претстављање,

приказивање, претстава, играње, извођење; zur Aufführung bringen изводити, ести (ein Musikstück музички комад). 4. понашање.

Au'f'führungs... ~recht *n* право претстављања, право играња, право извођења.

au'f'füllen *I tr.* 1. допу|нити, -њавати; (на)пуни-ти; испу|нити, -њавати; попу|нити, -њавати. 2. сипати. **II** **Au'f'füllen** *n*, **Au'f'füllung** *f* допу-њавање; испуњавање, попуњавање; Auffüllen пуњење (auf Flaschen у боце). [за пуњење.]

Au'f'füll(ungs)... ~wein *m* пуњено вино, вино / **au'f'furchen** *tr.* избраздити.

au'f'futtern *I tr.* 1. одгаји(ва)ти, отхранили; ein Kind ~ = aufpäppeln. 2. потрошити, појести. **II** **Au'f'futtern** *n*, **Au'f'fütterung** *f* одгајивање, отхрањивање.

au'f'füttern *I tr.* 1. = auffuttern *I*. 2. постави-ти, -љати, метнути поставу. **II** **Au'f'füttern** *n*, **Au'f'fütterung** *f* = Auffütterung.

Au'f'gabe *f* 1. предаја, предавање *n* (e-s Briefes писма). 2. задатак *m* (и *fig.*), задаћа; häusliche ~ домаћи задатак, домаћа задаћа; по-стављање *n*, задавање *n* (загонетке); sich et. zur ~ machen ставити -љати себи што у за-дагак (и. у задаћу); es ist meine ~, zu... *inf.* мој је задатак да... *praes.*; **§** Ihrer ~ gemäß и. laut ~ по Вашем налогу. 3. напуштање *n*, остављање *n*; одустајање *n*, одустанак *m*, **§** wegen ~ des Geschäfts због напуштања рад-ње; в. aufgeben *II*. 4. пуњење *n*, засипање (високе пећи рудом и угљем).

Au'f'gabe... ~absicht *f* намера за одустајање (и. за напуштање).

au'f'gabeln *tr.* 1. наб|ости -адати на виле (и. на виљушку), нат|аћи -ицати на виле (и. на виљушку). 2. *fam. fig.* упецати, уфаћкати.

Au'f'gäben... ~buch *n* књига *f* задатака (и. за-даћа); ~heft *n* свеска *f* за задатке; ~sam-mlung *f* збирка задатака (и. задћа).

Au'f'gabe... ~ort *m* предавалиште *n*, место *n* предаје; ~post amt *n* предајна пошта *f*; ~schein *m* признаница *f* (о предаји); ~stempel *m* жиг предаје.

Au'f'gang *m* 1. улазак, улажење *n*, усход; *fig.* развој, растење *n*, напредовање *n*; zum ~ bringen довести до успевања, учинити да пораст|е, -у, да раст|е, -у. 2. рођај (и *fig.*), ро-ђење *n*, излазак (и *fig.*), *fig.* исток. 3. улаз, ходник који се пење. 4. отварање *n*; пуцање *n*, кретање *n* (леда).

Au'f'gangs... ~punkt *m* излазиште *n*, тачка *f* рађања, тачка изласка, излазна тачка.

au'f'gären *intr.* (*s*) превирати дизати се (и. на-дићи се); *fig.* узав|рети, -ирати, ускипети.

au'f'gattern *fam. tr.* = aufgabeln *2*.

au'f'geben *I tr.* 1. преда(ва)ти, бацити (e-n Brief писмо на пошту); sein Gepäck ~ преда(ва)ти свој пртљаг. 2. **§** пунити, сипати, (руду и угљем у високу пећ), засипати (високу пећ рудом и угљем). 3. сипати, послужити, изнети (Speisen дела). 4. den Ball ~ подбаци(ва)ти лопту. 5. зада(ва)ти; постав|ити, -љати; да- (ва)ти; et. zu raten ~ (за)дати да се што по-раћа; aufgegebene Arbeit задан рад, задатак, задаћа; **§** der aufgegebene Preis назначена це-

на. 6. напу|стити, -штати, остав|ити, -љати, оставити се (*acc.*: *gen.*), одуста(ја)ти (*acc.*) од, дићи руке (*acc.*) од; *abs.* es ~ дићи руке; e-e Arbeit ~ напустити рад, оставити посао; den Geist ~ испустити душу, издахнути; sein Geschäft ~ напустити радњу; alle Hoffnung оставити се сваке наде; e-n Kranken ~ дићи руке од болесника; den Militärdienst ~ оста-вити војску; **§** den Besitz e-r Sache ~ усту-пити што; e-n Prozeß ~ дићи руке од парни-це. **II** **Au'f'geben** *n*, **Auf'gebung** *f* = Aufgabe; напуштање, остављање; уступање.

Au'f'geber *m* 1. предавалац, пошила|лац, -ч. 2. задавалац, постављач, загонетач.

au'f'geblasen {*фгг* блазн} *v.* aufblasen; **Au'f'geblasenheit** {*хгг*} *f* 3b надувеност; *fig.* наду-тост, надувеност, надменост.

Au'f'gebot *n* (уп. aufbieten) 1. оглас *m*, оглаша-вање, навешћивање. 2. **×** позив *m*, позивање; das erste und zweite ~ први и други позив; allgemeines ~ позивање (у војску) свих ли-стом. 3. *fig.* mit ~ aller Kräfte из петних жила, упињући се из све снаге. 4. *fig.* j-m ein ~ ma-chen = j-n aufbieten.

Au'f'gebots... ~schein *m* огласница *f*.

au'f'gebracht {*фгг* брахт} *v.* aufbringen; **Au'f'gebracht sein** {~згг} *n* наљућеност *f*, распе-ност *f*, љутина *f*.

au'f'gedunsen {*фгг* дунзгн} *v.* aufdunsen; **Au'f'gedunsenheit** {~хгг} *f* 3b подадулост, подбу-лост, надувеност; *fig.* надутост.

au'f'gegangen {*фгг* гдггн} *v.* aufgehen.

au'f'gehen *I intr.* (*s*) 1. пењати се, ићи навише, узлазити; der Weg (и. es) geht auf пут се пе-ње, пење се; es geht steil auf нагло се пење, велика је узбрдица; auf- und davon gehen отићи, умаћи. 2. (на)расти (за тесто, за во-ду); \ stark aufgegangen јако нарастао. 3. es ging ein starker Staub usw. auf (по)диже се силна прашина итд. 4. изби(ја)ти, ницати, нићи; родити се, рађати се (за сунце), изла-зити, изићи; *fig.* родити се, појавити се, -љивати се; *fam.* es geht mir ein Licht auf разабих се, пукло ми је пред очима; *fam.* es geht ihr auf, да!... она се разабиха да... 5. отв|орити се, -арати се; halb ~ отшкринути се; одв|ојити се, -ајати се, одлепити се, от-печатити се; (от)кравити се, (о)топити се, талити се; das Eis auf dem Flusse, der Fluß ist aufgegangen лед се на реци откравео, лед се на реци кренуо; **§** пући, прова|лити се, -љивати се (за чир); раздреши(ва)ти се, од-реши(ва)ти се; откопча(ва)ти се; откачи(ва)-ти се; раши(ва)ти се, распарати се; одве-з(ив)ати се; *fig.* die Augen sind ihm aufgegan-gen пукло му је пред очима. 6. развијати се, процвета(ва)ти, расцвета(ва)ти се. 7. **Λ** садр-жавати се, ићи без остатка; 3 geht in 12 auf три се садржи (и. иде) у дванаест без остатка, дванаест је дељиво са три; die Subtraktion geht (genau) auf одузимање се свршава без остатка; es geht gerade auf тачно се садржи, иде тачно; die Kosten gegena. ~ lassen пре-би(ја)ти трошкове једно за друго; wir wollen es ~ lassen und gute Freunde bleiben то ћемо

да пребијемо једно за друго и остајемо добри пријатељи. 8. претв[орити] се, -арати се, отићи, прећи, прелазити (in:y); ~ in et. (dat.) претопити се у што, претапати се у што, прећи (и. прелазити) у што изгубив своју суштину, неста(ја)ти у чему, (из)губити се у чему. 9. (по)трошити се, утрошити се, ићи; ~ lassen у-, по[трошити]; fam. er läßt gern viel ~ он воли да троши (и. он је трошација). II tr. sich (dat.) die Füße ~ разрањавати ноге идући, изубијати ноге ходом. III Aufgehen n = Aufgang; дизање.

aufgeigen tr. ☞ скупити једр(ил)а.

aufgeigen tr. и intr. (h) 1. (за)гудети. 2. е-п ~ (про)будити кога гудећи (и. свирајући на виолини).

aufgeklärt {ѡфгклэрт} в. aufklären; Aufgeklärtheit {~хд*т} f 3b fig. просвећеност.

aufgekratzt {ѡфгкратц} p.p. и а.в. aufkratzen; Aufgekratzttheit {хд*т} f 3b fam. расположе-
женост. [шак m. 2. капара f.]

Aufgeld n 1. прид m, ажија f, додатак m, ви-
aufgelegt {ѡфглегт} в. auflegen; Aufgelegt-
heit {~хд*т} f 3b расположење n, -ност.

Aufgelöste(s) {ѡфгэлэст(с)} n 9l phm. ра-
створ m, растворено.

aufgeräumt {ѡфгрэумт} в. aufräumen; Aufge-
räumtheit {~хд*т} f 3b расположење n, -ност.

aufgeregt {ѡфгрэгт} в. aufregen; Aufgeregt-
heit {~хд*т} f 3b раздраженост, -ње n, узбу-
ђеност, -ње n, узрујаност. [= Aufschnitt.]

Aufgeschnitt(e)ne(s) {ѡфгшнйт(е)н(с)} n 9l
aufgesessen {ѡфгзесен} в. aufsitzen.

aufgetrieben {ѡфгтрибн} в. treiben; Auf-
getriebenheit {~хд*т} f 3b набрекнутост,
-лост, надувеност. [(в. bewältigen).]

aufgewältigen tr. ☞ свладати, подухватити
aufgeweckt {ѡфгвект} в. aufwecken; Auf-
gewecktheit {~хд*т} f 3b fig. чилост, распо-
ложеност, жив(ахн)ост, отреситост.

aufgeworfen {ѡфгворфн} в. aufwerfen.

aufgichten ☞ intr. (h) пунити, засипати (ви-
соку пех).

aufgießen I tr. 1. нали(ва)ти, налевати; (по)-
сипати. 2. = angießen 4. II Aufgießen n на-
ливање, -евање, сипање.

Aufgießer m ☞ сипач. [шика, кутлача.]

Aufgießlöffel m ☞ наливача f, сипача f (ка-)
aufgischen intr. (s) успенушити се, дизати
се пенети (се), ускипети.

aufglänzen intr. (h и ☞) засијати (се), поја-
вити се -љивати се сијајући, указ(ив)ати се

aufglätten tr. из-, у|гладити. [сијајући.]

aufglimmen intr. (s) тињајући (по)дићи се (и. I
дизати се), устињати; растиња(ва)ти се.

aufglitzern intr. (s) појавити се -љивати се
светлуцајући.

aufglühen I intr. (s) ужари(ва)ти се, ужагре-
ти, усламтети, (по)руменети, у румени по-
јављивати се. II tr. 1. жаром освежити
-авати. 2. жаром уништити.

aufgraben I tr. 1. откопа(ва)ти. 2. окопа(ва)ти,
копајући загрнути -тати. 3. ископа(ва)ти. 4.
прекопа(ва)ти; е-п abgenutzten Stempel ~ из-
лизан печат дотерати. 5. урез(ив)ати. II Aufgr-

graben n, Aufgrabung f откопавање; окопава-
ње; ископавање; прекопавање.

aufgrapsen tr. по-, з|грабити.

aufgrasen tr. попати.

aufgreifen tr. дохват[ити], -ати, дочек(ив)ати;
прихват[ити], -ати; fig. надхват узети, са-
знати.

aufgrünen intr. (s) (о)зеленети, зазеленети;
wieder ~ опет (о)зеленети, fig. обн[овити] се,
-ављати се.

aufgürten tr. 1. е-м Pferde den Sattel ~ стер-
нути колан коњу, попритегнути. 2. (и sich ~)
потпасати (се), опасивањем подићи (себи). 3.
отпасати; одрешити колан (acc. dat.).

Aufguß m phm. налив; es ist ~ nur! то је
врућа вод(иц)а! то је шљивова чорба! ~
tierchen npl. ☞ наливњак m, инфузорија.

aufhaben tr. 1. den Hut ~ имати шешир на гла-
ви, бити под шеширом. 2. имати (и. држати)
отворен, -у, -о, -е; den Mund ~ имати (и. др-
жати) отворена уста; er hat den Mund schon
auf otворио је већ уста, заустео је. 3. појести
(што), свршити (с чим); er hat die Suppe auf
појео је јуху. 4. имати на себи као товар,
бити натоварен (acc. abl.). 5. имати (и. доби-
ти) за задатак; in meinen ~ den Pflichten у
дужностима које су мени стављене у задатак.
aufhacken I tr. 1. (будакот, мотикот, кљуном)
откопавати (и. копати); раскопа(ва)ти; ☞
опкопа(ва)ти, одгрнути, -тати. 2. das Holz
~ исцепати дрва. II Aufhacken n откопава-
ње, копање (будакот, лопатот, кљуном); от-
копавање, одгртање.

aufhäkeln tr. 1. = aufhaken. 2. (по)искукичати,
потрошити кукичајући, утрошити радећи
кукицом.

aufhaken tr. 1. (и sich ~) откачити (се), отка-
чивати (се), отпучити (се), отпучивати (се).
2. окачи(ва)ти.

aufhalsen fam. tr. натовари(ва)ти на врат.

Aufhalt m 1. = Aufenthalt 1. 2. ☞ зауставља-
ње n, задржавање n. [вање прозора.]

Aufhalt(e)... ~haken m кука f (за придржа-)

aufhalten I tr. 1. држати отворен, -у, -о, -е,
-у; j-m e-e Stelle ~ оставити непопуњено
место за кога, задржати место за кога; fig.
die Hand ~ пружити руку, стати у ред. 2. др-
жати увис, држати (на)горе. 3. (и sich ~) за-
држати (се), задржавати (се), зауставити (се),
заустављати (се); durch Gespräch ~ загов[а]-
рати, -орити; ich will Sie nicht lange ~ нећу
дуго да Вас задржавам; j-n unnütz ~ зава-
равати кога; sich unnütz mit и. bei et. ~ дан-
губити око чега; sich bei ... ~ задржавати се
на... II sich ~ 1. в. 1, 3. 2. задржа(ва)ти се,
(за)мајати се, (за)бавити се, боравити. 2. sich
über j-n, et. (acc.) ~ наћи да (по)куд[им, -иш,
-и, -имо, -ите, -е кога, што; замерати, кри-
тиковати; ... indes sich dieses... aufhielt (G.)
међутим ова је нашао да покуди..., замера...;
... aber ... sich niemand aufgehalten (L.) ... а ...
нико се није нашао да покуди, да замери.
III ~d a ~ који задржава, успорава, успора-
вајући. IV Aufhaltenn, Aufhaltung f 1. = Auf-
enthalt 1, 2. 2. задржавање, заустављање.

Auf'halte...: ~riemen *m* ремен (и. каиш) придржик; ~ring *m* гајка *f*. [Aufhalterriemen.]

Auf'halter *m* 1. задржавач, заустављач. 2. = **auf'hämmern *tr.*** 1. ударом чекића отв|орити -арати, ударцима чекића отв|арати -орити. 2. ударом чекића причврстити (и. утврдити), чекићем причвршћивати (и. утврђивати).

Auf'hänge...: ~band *n* 2a утера *f*; ~boden *m* сушница *f*, таван за сушење; ~bügel *m* 1 виљушка *f*, квачило *p*; ~leinen, ~schnüre *f pl.* ужад за простирање (и. вешање) рубља.

auf'hängen (и.* * **aufhängen**) *I tr.* обесити, (из)вешати; окачи(ва)ти; прост|рти, -ирати (рубље); разастр|ти, -ирати. 2. (и **sich** ~) обесити (се), вешањем живот (себи) одузети. 3. *fig.* прикачити, пришити. II **Auf'hängen *n***, **Auf'hängung *f*** бешене, вешање; окачивање, качене; простирање; разастирање.

Auf'hängepunkt *m* вешалиште *n*, окачивалиште *n*, тачка *f* вешања (и. окачивања).

Auf'hänger *m*, **Auf'hängsel *n*** вешалица *f*.

Auf'hänge...: ~schnüre *f pl.* = ~leinen.

auf'harken *tr.* 1. пограбуљати, грабљама покупити на гомилу (Heu сено). 2. пограбуљати, грабљама дотерати (die Erde земљу). 3. разграбуљати.

auf'härten *tr.* 1. да(ва)ти (и. вратити) (*acc.: dat.*) првобитну тврдину. 2. **Stahl** ~ смањ(ва)ти челику тврдину. 3. **препре|сти**, -дати и (тим) учврстити. [упецати, укебати.]

auf'haschen *tr.* шћапити, дочекати, уловити, **auf'haseln *I tr.*** 1. намота(ва)ти, смотати. 2. витлом (и. дизалицом, чекрком) извлачити (и. извући, (по)дићи, дизати). II *fam. fig. sich* ~ с тешком муком дићи се (и. дизати се).

auf'hauen *I tr.* 1. разби(ја)ти секиром (и. сабљом итд.), расцепати, расплатити. 2. исцепати. 3. **e-e Feile** ~ нарез(ив)ати (и. резати) турпију, сечењем дотер(ив)ати турпију. II *intr. (h)* удар|ити, -ати (**auf:** на, по). II **Auf'hauen *n*** разбијање; исецање.

auf'häufeln *tr.* скуп|ити -љати у гомилице, нагомила(ва)ти.

auf'häufen *I tr.* и *refl. (sich ~)* нагомити (се), нагомилавати (се); (на)слагати (Holz дрва); згр|тати, -нути; навршити, напунити. II **Auf'häufen** **Auf'häufung *f*** нагомилавање, гомилање; слагање. [гомилавач, -ица.]

Auf'häuer *m* 2l, ~in *f* 3c гомилач, -ица, на-**Auf'hebe|muskel *m*** **дизач** (мишић).

auf'heben *I tr.* 1. (по)дићи (= и узети; *von:* са), (по)дигнути, (по)дизати (*den Handschuh* рукавицу; терет; вео; очи; прст; руку; ногу); зади|ћи, -гнути, задизати. 3. = **aufbewahren *I***; *j. (et.) ist gut aufgehoben* неко (нешто) је добро склоњен(о); *fig. hier ist man gut aufgehoben* овде је добро; *et. vor j-m* ~ скл|онити -њати што од кога. 3. похватати, ухватити. 5. дићи, дигнути, дизати (сто, т. *j.* распремити; опсаду; логор); ски|нути, -дати (забрану); уки|нути, -дати (закон итд.); пониш|тити, -авати (пресуду итд.); прекинути, -дати (седницу итд.); раскинути, -дати (пријатељство, везу); *abs. mit e-m* ~ пре-, рас-|кинути с ким; растур|ити, -ати (збор, скуп);

auflösen *I* 4 b. 5. пот|рти, -ирати; *eins gegen das andere* ~ преби(ја)ти једно за друго; *eins hebt das andere nicht auf* једно не поти(и. не искључује) друго; *es gegeneinander* ~ бити измирен, измирити; *so heben wir gegeneinander auf* сад смо измирени; *refl. sich (ea.)* ~ потирати се, потр|ти се. 6. **А** скра|тити, -ћивати (разломак); *sich ~ lassen* скраћивати се, моћи се скратити. 7. **А** *e-n Stollen* ~ раскр|чити, рашчистити (стари) поткоп; *e-m den Lohn* ~ смањити неком (рудару) плату. II *sich* ~ 1. (по)дићи се, (по)дигнути се, (по)дизати се (*von:* са). 2. в. *I*, 5. III ~d *a* 1. који подиже. 2. који укида, поништава, ставља ван снаге. IV **Auf'heben *n*** 1. (по)дизање (= и узимање; *von:* са); задизање. 2. **А** потирање, скраћивање. 3. **А** раскр|чивање, рашчишћавање. 4. *fig. ein (großes) Aufheben* и. *viel Aufhebens von (и. aus, mit) et. (dat.) machen* (по)дићи (и. дизати) галаму са чим, хвастати се чим. 5. чување, склањање. — **B. Aufhebung.**

Auf'heber *m* 2l 1. и ~in *f* 3c (по)дизач, -ица. 2. **А** = **Aufhebemuskel.**

Auf'hebe|versuch *m* покушај (по)дизања.

Auf'hebung *f* 1. = **Aufheben** 1., 5. 2. уклањање *n*; отимање *n*, отмица. 3. укидање, -нуће *n*; пониш|тавање, -ење *n*; прекид *m*, прекидање *n*; дизање *n*, скидање *n*.

Auf'hebungs...: ~befehl *m* заповест *f* о укидању; ~gericht *n* касациони суд *m*, касација *f*; ~zeichen *n* **знак** *m* разрешавања.

auf'hefteln *tr.* откопча(ва)ти, от-, рас|пучити.

auf'heften *tr.* 1. зади|гнути, -зати; увис прикачити (и. приденути). 2. прикачити (и *fig.*), *fig.* пришити; прихватити, пријемчити. 3. (при-, у)јемчено рашити, распарати.

auf'heißен = **aufhissen.**

auf'heitern [heiter] *tr.* и *refl. 15f (sich ~)* разведрити (се), разведравати (се) (и *fig.*); развеселити, -љавати, разонодити, -ђавати; *es heitert sich auf* ведри се, разведрава се; *sein Gesicht heitert sich auf* лице му се разведрава. II **Auf'heiterung *f*** развед|равање, -ење *n* (и *fig.*); развесел|равање, -ење *n*, разонођење *n*.

auf'helfen *I intr. (h)* *j-m* ~ (пот)помоћи, (пот)помарати коме да се (по)дигне; *fig. s-m Geschäfte wieder* ~ поправити своје послове; *dem ist nicht mehr aufzuhelfen* томе нема више помоћи. II *tr.* 1. *e-n* ~ подићи кога (и *fig.*); *j-m e-e Last* ~ помоћи коме да натовари (на себе) терет (и. бреме). [(за) подизање.]

Auf'helfer *m* 1. помагач. 2. уже више крета|**auf'hellen *I tr.*** 1. расвет|лити, -љавати (и *fig.*); раз-, из|бистрити, раз-, из|бистравати. 2. развеселити, да(ва)ти (*acc.: dat.*) весео изглед. II *intr., sich* ~ расвет|лити се, -љавати се (и *fig.*); развед|рити се, -авати се. III **Auf'hellen *n***, **Auf'hellung *f*** расвет|равање, -ење *n* (и *fig.*); раз-, из|бистравање *n*, раз-, из|бистрење *n*. [и вешање.]

auf'henken *fam. I tr.* обесити. II **Auf'henken** **auf'hetzen *I tr.*** 1. **А** истерати (*das Wild* дивљач), кренути. 2. **А** (на)пујдати, (на)тукати (*die Hunde* псе); *fig.* дражити, изазивати (*zu:*

на), бунити, раздражити (gegen: против); gern zu Zank und Streit ~ тражити свађу и распу. II **Auf|hetzen** *n*, **Auf|hetzung** *f* = Aufhetzeri. [дач-, ица, изазивач-, ица.]
Auf|hetzer *m*, ~ *in f* подбуњивач-, ица, подба-
Auf|hetzeri *f* подбуњивање *n*, дражење *n*,
 раздраживање *n*, подбадање *n*, туткање *n*,
 дршкање *n*. [изазивачки.]
au|f|hetzerisch *a* подбуњивачки, подбадачки,
au|f|heulen *intr.* (h) заурлати, завити.
Auf|hille *f* помоћ, потпомагање *n*, потпора.
au|f|hissen *I tr.* 1. ист|аћи-, ицати (e-e Fahne заставу). 2. ∞ подићи, дизати. II **Auf|hissen** *n*, **Auf|hissung** *f* (по)дизање.
au|f|hocken *fam. I intr.* (s) 1. попети се на кр-
 каче (и. на леђа), узјашити на врат, сести
 на кркаче. II *tr.* 1. на-, у|пртити на леђа, узе-
 ти на кркаче, узети јашећке. 2. \surd сложити
 -агати у крстине. III **Auf|hocken** *n*. 1. узјахи-
 вање. 2. *деч.* капниш *m*, ударање капниша.
Auf|hock|spiel *n* *гумн.* игра *f* труле кобиле.
au|f|höhen [Höhe] *I 15a tr.* 1. пови|сити-, шава-
 ти. 2. *слик.* и *fig.* поди|ћи-, зати. II **Auf|höhung**
f ∞ повиш|авање-, ење *n* (e-г Mauer зида).
au|f|holen *tr.* 1. поди|ћи-, зати. 2. ∞ изв|ући-,
Auf|holer *m* ∞ извлакач. [лачити, попети.]
Auf|hör *f* *ohne* ~ без престанка.
au|f|horchen *intr.* (h) слуктити, пажљиво слу-
 шати, при-, о|слушкивати (*dat.* *acc.*); hoch
 ~ начуљити четворе уши.
au|f|hören *I intr.* (h) 1. = aufhorchen. 2. пре-
 ста(ја)ти; mit et. ~ преста(ја)ти са чим; von
 et. ~ преста(ја)ти (говорити) о чему; hören
 Sie auf zu singen престаните с певањем; wo
 hatten wir aufgehört? где (бе)смо стали?; hö-
 re du doch endlich auf! та престани једном!;
 da hört alle ruhige Besprechung auf! ту већ
 нема мирног разговора!; *fam.* (на) da hört
 alles auf! е, ту је превршила дара меру! *гов.*
 е, то је преко јеро!; der Regen hat aufgehört
 киша је престала; es hört nicht auf zu regnen
 киша не престаје (да пада); ~ zu essen, wenn
 es e-m am besten schmeckt преста(ја)ти с је-
 лом кад је најслађе; ohne aufzuhören не пре-
 стајући; *прв.* alles hört auf свему дође крај;
 in Geldsachen hört die Gemütlichkeit auf брат-
 ство за братство, сирење за паре (и. ако смо
 браћа нису нам кесе сестре). II **Auf|hören** *n*,
 престајање, престанак *m*; ohne Aufhören без
 престанка, непрестано, једнако.
au|f|hucken *intr.* (s) = aufhocken.
au|f|hüllen *tr.*, *refl.* v. enthüllen.
au|f|hüpfen *I intr.* (s) поскочити, скокнути, по-
 скакивати; отскакивати. II **Auf|hüpfen** *n* по-,
 отскакивање, поскок *m*.
au|f|husten *I intr.* (h) закашљати се, кашља-
 ти јако. II *tr.* 1. кашљући избаци(ва)ти, ис-
 кашља(ва)ти. 2. (про)будити кашљем (и. каш-
 љући).
au|f|jagen *I intr.* (s) јурити (*acc.* *уз*), узјури-
 ти уз, јурећи (по)пети се на; auf- und davon-
 jagen одјурити, умаћи. II *tr.* 1. \surd = aufhet-
 zen 1.; истерати (и *fig.*), *fig.* пронаћи; j-n ~
 најурити (и. дићи) кога из постеље. 2. јуре-
 њем (и. терањем) раздражити. 3. = ein Schiff

~ доједрити до брода, стићи брод једрећи.
au|f|jammern *intr.* (h) (за)кукати, (за)лелекати.
au|f|jauchzen *I intr.* (h) кли|кнути-, цати. II *tr.*
 дићи (и. пробудити) клицањем. [нути.]
au|f|jochen *tr.* натоварити, натурити, намет-
au|f|jubeln, *fam.* **au|f|juchen** = aufjauchzen.
au|f|kämmen *tr.* 1. (по)дићи чешљајући, (по)-
 дизати чешљем, ушчешља(ва)ти, чешљати
 увис, нагоре. 2. по-, иш|чешљати, по-, из|гре-
 бенати. 3. расправ|ити-, љати, (чешљањем)
 размрсити. 4. очешљати. 5. ∞ уса|ђивати-ди-
au|f|kanteln *tr.* шатр. обити. [ти зупце (на).]
au|f|kappen *tr.* метнути капу. [зити.]
au|f|karren *tr.* (на)колицама навести (и. дово-)
Auf|kauf *m* куповање *n*, куповина *f* навелико,
 купња *f* листом; прекупљивање *n* ради ди-
 зања цена.
au|f|kaufen *I tr.* куповати навелико (и. листом);
 alles ~ покуповати све. II **Auf|kaufen** *n*, **Auf-
 kaufung** *f* = Aufkauf.
Auf|käufer *m*, ~ *in f* купац навелико, купац
 свега (листом) (ради дизања цене роби).
Auf|käuferi *f* в. Aufkauf. [кућити.]
au|f|kegeln *tr.* укупити, сложити у купу, у-
au|f|kehren *tr.* по-, шчистити, по-, с|мести.
Auf|kehricht *n* смет *m*, сметлиште, ђубре.
au|f|keilen *tr.* 1. клином (и. клиновима) нагла-
 вити, заклиновати. 2. отворити (и. расцепи-
 ти) клином (и. клиновима).
au|f|keimen *I intr.* (s) ницати, нићи, никнути
 (и *fig.*), (про)клијати. II **Auf|keimen** *n*, **Auf-
 keimung** *f* ницање (и *fig.*), клијање, прокли-
au|f|keltern *tr.* по-, из|муљати. [јавање.]
au|f|kerben *tr.* за-, у|рез(ив)ати (на).
au|f|kippen *I intr.* (h) литнути увис (и. навише).
 II *tr.* накрелнути-, тати, (по)дићи с једностране.
au|f|kitten *tr.* закитовати, китом (за)лепити.
au|f|klaffen *I intr.* (h) разјапити се, зјапити,
 (рас)церити се. 2. чешће: **au|f|klaffen** закев-
 тати, заштектати. II **Auf|klaffen** *n* зјапљење.
au|f|klaffern *I tr.* (у)хватити. [церење.]
Auf|klang *m* \surd 1. увод (и *fig.*). 2. = Anklang.
Auf|klappe *f* преклопница, поклопница.
au|f|klappen *I tr.* (по)дићи, уздигнути, посу-
 вратити (шешир); den Tisch ~ (по)дићи пре-
 клопнице на столу, растворити сто. 2. отв|о-
 рити-, арати (нож), раств|орити-, арати. II
intr. (h) 1. отворити се (уз шум: клеп, плес).
 2. па|сти-дати уз шум: клеп, плес, плеснути
 (auf: на). [чистити, уредити, (ра)спремити.]
au|f|klaren ∞ *I intr.* = sich aufklären. II *tr.* раш-
au|f|klären *I tr.* и *refl.* 1. (sich ~) раз-, из|би-
 стрити (се), раз-, избистравати (се); расве-
 лити (се), расветљавати (се); разведрити
 (се), разведравати (се); das Wetter klärt sich
 auf време се разведрава, ведри се. 2. *fig.*
 (sich ~) разјаснити (се), разјашњавати (се)
 (j-n über et. коме што; e-e Frage неко пита-
 ње); расветлити (се), расветљавати (се); j-n
 über e-n Irrtum ~ извући кога из заблуде;
 jetzt klärt sich alles auf сад се све раз-, об-
 јашњава; разведрити (се), разведравати (се),
 разгалити (се), разгаливати (се). 3. (sich ~)
 просветити (се), просвећивати (се). 4. \times из-
 ви|ђати-, дети. II **au|f|geklärt** *a* просвећен,

слободан од предрасуда; слободоуман. III **Auf'klären** *n*, **Auf'klärung** *f* 1. расветљавање, -ење (и *fig.*); разбистрљавање, -ење (и *fig.*); избистрљавање, -ење; разведрљавање, -ење; *fig.* разјашњавање, -ење. 2. просвећивање, -ење, просвећеност, просвета; Zeitalter der Aufklärung доба просвећености.

Auf'klärer {ауфклэ́рэр} *m* 2l, ~in {~дн} *f* 3с просветитељ, -ка, просветилац, -ица.

Auf'klärerei {ауфклэ́рэрэ́й} *f* 3b = Aufklärungs-)

au'klärerisch *a* = aufklärungssüchtig. [sucht.]

Auf'klärungs..., **au'klärungs...**: ~dienst *m* X извидничка (и извиђачка) служба *f*; ~sucht *f* помага за просвећивањем (других); ~suchtig *a* помаган за просвећивањем (других).

au'klatschen *i intr.* плеснути, плуснути. II *tr.* 1. (ра)ширити плескајући. 2. пробудити плескајући (и. тапшући).

au'klauben *tr.* 1. (по)зобати, покупити, купити, со. покупити, смотати; (на)пабирчити, набиљуштити. 2. распетља(ва)ти, врховима прстију раздрешити.

au'kleben *I tr.* на-, за-, прилепити, на-, за-, прилепливати; *fig.* прилепити, -ливати. II *intr.* (h) прилепити се, бити прилепљен. III

Auf'kleben *n* на-, за-, прилепливање.

Auf'kleber *m* при-, залепливач, лепилац.

au'kleiben *tr.* = aufkleben I.

au'kleistern *tr.* 1. ћиришем при-, залепити, при-, залепливати. 2. по-, излепити, лепећи потрошити.

au'klettern, **au'klimmen** *intr.* (s) верати се уз, пентрати се уз, узверати се (den Baum уз дрво), усептрати се, успузати се.

au'klinken *I tr.* отв(орити) -рати притискујући кваку. II *intr.* (s) отв(орити) се, -рати се (услед притиска на кваку).

au'klopfen *I intr.* (h) лупнути, куцнути, лупати, куцати (auf: на, о). II *tr.* 1. отворити лупањем (и. куцањем); разбити, разлупати. 2. прикуцати, куцањем (и. лупањем) притврдити. 3. (из)лупати. 4. (про)будити куцањем (и. лупањем).

au'kluffen *intr.* зјапити, ~d разјапљен.

au'knabbern *tr.* (по)грицкати, (по)глоцкати.

au'knacken *tr.* с-, покрцкати, сломити (зубима); knacken Sie das auf! решите тај гороган!

au'knallen *I tr.* 1. е-м eins ~: а) опалити (и. пукнути) на кога; б) ошинути кога. 2. пробудити пучњем. II *intr.* (s) 1. одлетети у ваздух (уз пучњавау). 2. *fam. fig.* отићи Богу на!

au'knattern загроцкати, припуцати. [истину.]

au'knebeln *tr.* извадити клупче, отчепити.

au'kneifen, **au'kneipen** *tr.* отв(орити), -рати клештима (и. штипаљком).

au'knirschen *intr.* (h) шкргутнути, зашкргутати, шкрипнути, зашкрипати (зубима).

au'knöpfen *tr.* и *refl.* (sich ~) от-, раскопча(ва)ти (се); *fig.* die Ohren ~ отворити уши; *fig.* откри(ва)ти (се); *fig.* aufgeknöpft отво-

au'knospen *intr.* (s) пупити (и *fig.*). [рен(о).]

au'knüpfen *I tr.* подигнути (везивањем у чвор); j-n ~ обесити кога. 2. раз-, одрешити, развезати. II **Auf'knüpfen** *n*, **Auf'knüpfung** *f* подизање (везивањем у чвор); вешање;

раз-, одрешивање, развезивање. ☞

au'knurren *intr.* (h) (за)режати.

au'kochen *I intr.* (s) (ус)кључати, уза-, про-вретити, прокључати; ~ lassen прокључати, провретити; man braucht es nur zweimal ~ zu lassen доста је само двапут да проври (и. да прокључа, да избије два кључа); *fig.* уза-вретити, -ирати, ускипети; *fig.* er kocht rasch auf он је љутица. II *tr.* 1. прокључати, провретити. 2. подгреја(ва)ти. 3. покувати, кувајући потрошити. III **Auf'kochen** *n*, **Auf'kochung** *f* прокључавање, провирање, кључање; подгрејавање.

au'kommen *I intr.* (s) подићи се, устати (vom Boden са тла, са земље); *fig.* wieder ~ (пре)-дићи се, устати, опоравити се. 2. подићи се, -зати се (и *fig.* = успе(ва)ти, имати среће). 3. подићи се, (из)расти, напредовати. 4. изићи (ветар; мода итд.), излазити, појавити се, -ливати се, настати; plötzlich ~ искрснути; es kommt ein Gedanke in mir auf долази ми мисао; Unkraut, Gerüchte nicht ~ lassen угуши(ва)ти коров, гласове; keinen Zweifel ~ lassen не да(ва)ти места сумњи, не да(ва)ти сумњи ни да се појави; er läßt niemand neben sich ~ (он) не да никоме да се појави (и. истакне) поред њега, не трпи супарника; gegen Geld kommt nichts auf папе говоре, уста спрдају; ~ können gegen моћи са, моћи такмичити се са. 5. јемчити, стајати добар. 6. примати се, бити примљен, бити наплаћен, падати. 7. отварати се; проваљивати се; бити празан, слободан. II **Auf'kommen** *n* (по)-дизање; устајање, онорављење; подизање, растење, напредовање, успевање; излажење, увођење, појављивање, настајање; проваљивање; упражњење.

Auf'kömmling {ауфкө́мльн} *m* 2g¹ скоројевић.

au'können *intr.* (h) ich kann nicht auf не могу да се дигнем; sie können nicht auf (они) не могу

au'koppeln *tr.* = abkoppeln. [гу да се дигну.]

au'kosten *tr.* поокушати.

au'krachen *intr.* (h) 1. (за)крцати, (при)пуцати. 2. отворити се уз кричавау.

au'krähen *I intr.* (h) запевати, закукурекати.

II *tr.* (про)будити певањем (и. кукурекањем).

au'kramen *tr.* уређивати. [затворених врата.]

au'krampen *tr.* die Tür ~ скинути скобе са]

au'krampen *v.* aufkrempen.

au'kratzen *I tr.* 1. изгрести, урез(ив)ати. 2.

(от)шкрипати (на виолини). 3. чепркати, ра-

шчепрка(ва)ти. 4. и *refl.* (sich ~) огрести (се),

грести (се), разгрести (се), рашчешати (се),

чешати (се). 5. ишчепрка(ва)ти. 6. дотер(и)-

вати, удесити; (раш)чешљати, (из)гребена-

ти; освежити. 7. ишчешљати, погребенати.

II **au'fgekratzt** *a fam.* = aufgelegt. III **Auf'-**

kratzen *n*, **Auf'kratzung** *f* гребење, разгре-

бавање; огреб *m*, огреботина; ишчепрка(ва)-

ње; дотеривање, удешавање.

Auf'kratzer *m*, ~in *f* дотеривач, -ица.

Auf'kratz... ☞: ~gerät *n* алат *m* (и. алатка *f*)

за гребенање; ~kamm *m* гребен; ~maschine

f гребеначица.

au'kräuse(l)n, **au'krausen** *I tr.* и *refl.* (sich ~)

укудравити (се), кудравити (се), укудрављивати (се), укуврчити се, укуврчавати (се). II **Auf'kräuseln** *n* укудравање, укуврчавање, кудрављење. [закрештати.]
au'f'kreischen *intr.* (*h*) зацикати, цикнути, I
au'fkrempeln *tr.* 1. погребенати, погаргашити. 2. = **aufkrempen**.
au'f'krempe *n* 1. посувратити (увис), засукивати, задићи, уздигнути обод на. II **Auf'f'krempe** *n* посувраћање, засукивање.
au'f'krieg *tr.* *fam.* = **aufbekommen**.
au'f'kritzel *tr.* 1. нашкрабати. 2. грепкањем отворити.
au'f'krümmen *tr.* и *refl.* (*sich* ~) савити (се) увис, савијати (се) увис (и. навише), искорити (се) (навише).
au'f'kü(*nd*ig)*en* I *tr.* отказ(ив)ати. II **Auf'kü**(*nd*ig)*en* *n*, **Auf'kü**(*nd*ig)*ung* *f* отказ *m*, отказивање. **Auf'kü**(*nd*ig)*ungs*...: отказни, отказ(ивањ)а (*gen.*). ~**brief** *m* отказница *f*, отказно писмо *n*; ~**frist** *f* отказни рок; ~**recht** *n* право отказа; ~**schreiben** *n* = ~**brief**; ~**termin** *m*, ~**zeit** *f* рок *m*, време *n* отказа.
Auf'k(*un*st) *f* 1. † = дизање *n*, устајање *n*, опорављење *n*, подизање *n*, напредовање *n*, успевање *n*. 2. примање *n*, приход *m*.
au'f'küssen *tr.* 1. љубљењем (по)дићи (и. (про-)будити). 2. љубљењем отворити -арати, пољупцима разви(ја)ти. 3. пољупцем усисати, пољупцима (у)сисати. 4. појести љубећи (одмила, од милоште). 5. пољупцем при-, у|ти-снути.
au'f'lächeln I *intr.* (*h*) насмешити се, осмехнути се, осмешкивати се. II *tr.* 1. подићи (и. ускрасвати) осмејивањем (и. осмехом). 2. отворити осмејком, отворити осмехивањем.
au'f'flachen I *intr.* (*h*) насмејати се. II *tr.* 1. (про)будити смехом. 2. *sich* (*dat.*) ein *Geschwür* ~ провалити (себи) чир смејући се. 3. засе|ји-цати.
au'f'laden I *tr.* натоварити, товарити (на); *j-m et.* ~ натоварити кому што. II **Auf'laden** *n*, **Auf'ladung** *f* товарење, натоваривање (*ifig.*). **Auf'lade**|**platz** *m* товариште *n*, место товаре-
Auf'lader, **Auf'läder** *m* товарач, носач. [ња.] **Auf'ladungs**... = **Auflade**...
Auf'lage *f* 1. терет *m*, бремене *n*; ударање *n* (порезе), опорезивање *n*, намет *m*, опорезана сума. 2. налог *m*, наредба; *das ist deine eigene* ~ сам си тако хтео. 3. *zast.* набеђивање *n*. 4. збор *m*, скупштина. 5. издање *n* (и *fig.*) *vermehrte und verbesserte* ~ умножено и поправљено издање; *die zweite* ~ *war* 4000 *Exemplare stark* друго издање је штампано (и. тискано) у 4000 примерака; *wie stark ist die* ~? у колико је примерака штампано (и. тискано) издање? 6. шум. годишњи пораст *m* (дрвета). 7. \ додатак *m*; *ohne* ~ празан.
Auf'f'lager *n* * ослониште, површина (и. тачка) ослањања, ослонац *m*, лежишно стопало.
Auf'f'lager... * ~**druck** *m* притисак (и. тлак) ослоништа, притисак (и. тлак) лежишног стопала; *spezifischer* ~**druck** специфичан притисак ослоништа, притисак лежишног

стопала на јединицу површине; ~**fläche** *f* површина (и. површје *n*) ослоништа (и. лежишног стопала).
au'f'lagern I *tr.* и *refl.* (*sich* ~) наслагати (се), слагати (се). II **Auf'f'lagerung** *f* слагање; *nä-sлага, слој m*. [у*n.* *ablandig*].
au'f'landig *a* ~ ка суву; ~*er* *Wind* притиса *f*
au'f'langen *tr.* *fam.* дохватити; дода(ва)ти.
Auf'f'lang *m* 2*l* додавач, који додаје што увис.
au'f'lassen I *tr.* 1. а) *j-n* ~ пустити кога да се дигне, допустити коме да устане; б) *j-n* ~ оставити кога да не легне, допустити коме да остане на ногама (и. будан); в) *die Mütze* ~ оставити капу на глави, остати под капом. 2. оставити отворен, -у, -о, -е, -а, не затворити, не закопчати; оставити празно, оставити празан, -ну, -зно, -зне. 3. ~ уступити, -ати, одпехи се. 4. † = **aufgeben**. II **Auf'f'lassen** *n*, **Auf'f'lassung** *f* уступање, одрицање; * заста-ревање (прибелешке, хипотеке).
au'f'lässig *a* напуштен, опустео.
au'f'lasten I *intr.* (*h*) притискивати као терет на. II *tr.* = **aufbürden**.
Auf'f'lau(e)rer *m* вребач, вребало.
au'f'lauern I *intr.* (*h*) вребати, кебати, прислушкивати; *j-m* ~ вребати, кебати, уходи-ти кога. II **Auf'f'lauern** *n*, **Auf'f'lauern** *f* вребање, кебање, ухођење.
Auf'f'lauf *m* скупљање *n* у гомилу, навала *f*, гужва *f*; *es entstand ein* ~ скуп се гомила, наста гужва. 2. \ бујавац, надувен, шупаљ колач. 3. ~ в. *Fahrz.* *Laufbrücke*.
au'f'laufen I *intr.* (*s*) 1. устрча(ва)ти (*acc.*: уз), трчати (*acc.*: уз). 2. изби(ја)ти, нићи, ницати. 3. = **anlaufen** I 4.; **aufgelaufene Augen** надувене очи; *vom Kapital aufgelaufene Zinsen* камата нарасла на главницу, накупљена камата; *der Teig läuft auf* тесто расте; ~ **lassen** пустити да нараст|е, -у. 4. ~ **lassen** доче-кати, пробурзати. 5. ~ **nasukati** се, насе-сти, -дати. 6. * **aufgelaufen** = **auflässig**. II *tr.* 1. *sich* (*dat.*) *die Füße* ~ разарањавити ноге ходајући (и. идијењем); *sich* (*acc.*) ~ разара-вити се ходајући (и. идући). 2. *e-e Tür* ~ разбити (и. провалити) врата трчећи. 3. ~ пунити, засипати (високу пех). III **Auf'f'laufen** *n* надување; отицање; накупљање, растење, гомилање; ~ **nasedaње**, **nasukivaње**.
Auf'f'läufer *m* 1. ~ пуњач, засипач. 2. \ = **Auf-lauf** 2. 3. ~ морнар помоћник.
Auf'f'lauf|rinne *f* олук *m*, одвод *m*.
Auf'f'laurer *m* = **Auf'lauerer**.
au'f'lauschen I *intr.* (*h*) 1. слуктити, ослушкивати, ослушнути. 2. = **auflauern**. II *tr.* слукће-њем (и. ослушкивањем) са-, до|знати.
Auf'f'lauscher *m* 1. = **Horcher**. 2. = **Auf'lauerer**.
au'f'läuten *tr.* (про)будити звоњењем.
au'f'leben I *intr.* (*s*) оживети (и *fig.*). II *tr.* оживити, оживљавати, подићи. III **Auf'f'leben** *n*, **Auf'f'lebung** *f* оживљавање, -ење; обнова, препород *m*. [Ау'f'lecken *n* лизање.]
au'f'lecken I *tr.* полизати; лизнути увис. II
Auf'f'lege...: ~**brettchen** *n* огледна дашчица *f*; ~**gestell** *n* \ **наслон m**; ~**handlung** *f* метање (и. полагање) руку; ~**maschine** *f* метачица.

auflösen I *tr.* и *sich* ~ I. раз-, о|дрешити (се), раз-, о|дрешивати (се), раз-, од|везати (се), раз-, од|везивати (се); расплести (се), расплестати (се); *fig.* das Band löst sich auf *снупа се, заредила смрт*. 2. *fig.* (раз)решити, (раз)решавати (задатак, проблем; загонетку); *aufgelöst werden* *смирити се, раскрстити се, умрети*. 3. *fig.* раз-, о|млитавити, размлитављивати; *Gott hat ihn endlich aufgelöst* *Бог га је најзад раскрстио (и. ослободио) мука*. 4. а) **auflösen** — раств|орити (се), -арати (се); раз-|о|кити (се), -агати (се), расчл|анити (се), -њавати (се); *Eis löst sich in reines Wasser auf* *лед се топи (и. тали) у чисту воду*; *fig.* der ganze Himmel löst sich in Wasser auf *саставило се небо и земља; претв|орити се, -арати се, прећи, отићи; sich in seine Teile ~ распа|сти се, -дати се; ∆ свести, сводити, у-простити (разломак), (раз)решити, (раз)решавати (једначину); sich in Tränen ~ гушити се у сузама*; *fig.* in Entzücken aufgelöst sein *бити усхићен; in Wehmut aufgelöst sein* *уто-нути у сету; ∫ расути (се), растурити (на пр. пук) (се), растурати (се); б) растурити (се), -ати (се), распуст|ити (се), -штати (се) (збор, скупштину итд.); ∓ разрешити, мет-нути знак разрешавања; укинати (закон)*. 5. = auflassen 3. II ~d a *растворан, који ра-ствара; ~des Mittel* *растворно средство, средство за растварање; који разлаже, расч-лађава; † који растекује*. III **Auflösen** *л,*

Auflösung *f* 1. раздрешивање, (раз)дрешење, раз-, одвезивање; расплетање. 2. *fig.* расплет *m*; (раз)решење, одгонетка; \wedge решење. 3. *fig.* раз-, оmlитављење, оmlитавелост; распадање; gänzliche Auflösung смирење занавек; seiner Auflösung nahe sein бити близу смрти. 4. разлагање, растављање, рашчлањавање, разглабање; растурање, дизање (магле); \wedge скраћивање, упрошћивање, -ење (разломка); разрешавање. 5. растурање, растеривање; распуштање, растурање; растројивање, -ење, растројеност, слом *m*; поништење, укидање. 6. само Auflösung \times *f* **auflöslich** *a* = auflösbar. [\sim раствор *m*.] **Auflösungs...**, **auflösungs...**: \sim dekret *n* указ *m* о растурању (и. распуштању); \sim fähig *a* растворљив; \sim fähigkeit *f* растворљивост; \sim flüssigkeit *f* растворна течност (Хр. текућина), течност која раствара; \sim kraft *f* растворна сила, моћ растварања; \sim methode *f* метода решавања; \sim mittel *n* растворно средство, средство за растварање; \sim rechnung *f* аналитичан рачун *m*; \sim wissenschaft *f* анализа; \sim wort *n* одгонетка *f*; \sim zeichen *n \equiv знак *m* разрешавања.*

auflöten *tr.* 1. налем|ити, -љивати. 2. одле-
мити, -љивати. 3. полемити, лемљењем у-,
по|трошити.

auflügen *tr.* налагати (*dat.*: на).

auflümmeln *tr.* и *refl.* den Kopf \sim , sich \sim на-
лактити се (и. поднимити се) простачки.

auflmachen *tr.* отв|орити, -арати (врата;
књигу); halb \sim отшкринуту; *fig.* die Augen \sim
очи отварати. 2. отв|орити, -арати (остриге;
боцу), отпушити; откопа(ва)ти; од-, раз|дре-
ши(ва)ти, од-, раз|вез(ив)ати; распле|сти,
-тати; одлеп|ити, -љивати. 3. наме|стити,
-штати. 4. = апмачен I 4. 5. (за)бележити,
запис(ив)ати. 6. метнути на, наместити на.
II sich \sim 1. а) дићи се, дизати се (и за ветар),
устати, б) кренути се, поћи; sich auf und
davonmachen умићи. 2. спрема|ти се, -ити се.
III **Auflmachen** *n* отварање, отпушавање; од-
лепљивање; од-, раз|везивање; **Auflmachung**
f удешавање, дотеривање.

auflmahlen *tr.* са-, по-, из|млети.

auflmahnen *tr.* = aufbieten I 2. и auffordern I 2.

auflmalen *tr.* 1. (на)сликати (*dat.*: на). 2. сли-
кајући подићи (и. оживити, освежити, обно-
вити). 3. потрошити сликајући.

Auflmarsch *m* већ. \times кретање *n*, маршовање
n, развијање *n* построј.

Auflmarsch|befehl \times *m* заповест *f* за развијање.

auflmarschieren \times *tr.* (*s*) кретати се, из-
маршовати, разви(ја)ти се за борбу, постро-
јити -авати фронт; aufmarschiert! marschiert
auf! строј фронт!; ein Heer \sim lassen разви(ја)-
тивоску. II **Auflmarschieren** *n*, **Auflmarschie-
rung** *f* постројавање, развијање. [вијање.]

Auflmarschieren lassen *n* постројавање, раз-

Auflmarsch... \times : \sim kommando *n* заповест *f* за
развијање у убојни ред; \sim linie *f* линија раз-
вијања. [\sim geben не намераваати.]

Auflmaß *n* намера *f*, намерак *m*, прид; kein
auflmauern *tr.* 1. назидати. 2. *abs.* и-, по|зи-

дати, зидајући потрошити.

auflmeißeln *tr.* 1. длетом отв|орити -арати
(и \times). 2. длетом урез(ив)ати. II **Auflmeißeln** *n*
отварање длетом.

auflmengen *tr.* 1. (по)мешати (храну, пићу, кр-
му). 2. поново промешати (карте).

auflmerken *tr.* за-, при|бележити. II *intr.* (*h*)
пазити (*auf*: на; *dat.* на); j-m \sim пажљиво
слушати кога.

auflmerksam $\{ \text{афмеркзам} \}$ *a* 1. пажљив; auf
et. \sim sein пазити на што; j-n auf et. (*acc.*) \sim
machen скре|тати -нути (и. обра|тити -хати)
кому пажњу на што; er wird \sim auf (*acc.*) он
обраћа своју пажњу на. 2. пажљив (*gegen*:
према), предусретљив. II *adv.* пажљиво.

Auflmerksamkeit $\{ \sim \text{карт} \}$ *f* 3b 1. пажња, па-
жљивост; die \sim j-s von j-m (и. et.) ablenken од-
вра|тити -хати чију пажњу са ког (и. чега); j-s
 \sim fesseln пажњу чију придоби(ја)ти; die \sim
auf sich ziehen прив|ући -лачити пажњу на
се(бе). 2. (особ. \sim en *pl.*) пажња, обзир *m*,
предусретљивост; j-m große \sim en erweisen
указ(ив)ати коме велику пажњу; j-n mit \sim
en überhäufen обасипати кога пажњом.

auflmessen *tr.* 1. (из)мерити (и у амбар скло-
нити). 2. = anmessen I.; *fig.* e-m eins \sim опа-
лити кога; 25 \sim опалити двадесет и пет. 3.
в. aufnehmen I 9.

auflmischen *tr.* 1. помешати, долити. 2. раз-
мешати. 3. промешати (карте).

auflmucken *intr.* (*h*) *fam.* зуцнути, писнути
(*gegen*: против, на).

auflmuntern *tr.* 1. и *refl.* 1. ожив|ити, -ља-
вати, начинити чилим. 2. (sich \sim) развеселити
(се), развеселявати (се), разгалити (се), раз-
гаљивати (се). 3. (о)бодрити, храбрити, (о)-
соколити (zu: на). II **Auflmunterung** *f* хра-
брење *n*, бодренење *n*, сокољење *n*; **Auflmun-
terungs|mittel** *n* средство за храбрење (и за
сокољење), охрабрујуће средство.

auflmünzen *tr.* 1. утиснути (лик) на. 2. по-,
исковати, потрошити кујући новац.

auflmüssen *intr.* (*h*) морати уста(ја)ти.

auflmutzen *tr.* 15e *fam.* 1. прекорно ист|ицати
-аћи, пребаци(ва)ти, наби(ја)ти на нос. 2. \ddagger
= aufputzen. [\sim вадити клинц.]

auflnageln *tr.* 1. приковати. 2. отковати, (из)-

auflnagen *tr.* 1. отворити глодањем (и. гло-
жући). 2. погладати, појести гложући.

auflnähen *tr.* 1. на-, при|ши(ва)ти. 2. навише
(и. нагоре) ушити, порубити. 3. sich (*dat.*) die
Finger \sim разрањавати прсте шијући. 4. по-,
и|шити, шијући потрошити. II sich \sim раши-
(ва)ти се.

Auflnahme *f* 1. а) примање *n* (у службу, у
школу, у чланове итд.; *in acc.*: у, *unter acc.*
међу); \sim fremder Wörter *in e-e Sprache* при-
мање (и. усвајање) *n* туђица у неки језик;
б) примање *n*, дочекивање *n*, пријем *m*; er
fand eine gute \sim bei... наишао је на леп при-
јем код..., лепо га је примио... 2. примање *n*,
схватање *n*, тумачење *n*. 3. прихватање *n* (и
fig.). 4. узимање *n*, зајам *m*. 5. снимање *n*,
премеравање *n*; снимак *m*; попис *m*, пописи-
вање *n*, инвентарење *n*; састављање *n* (за-

писника). 6. напредовање *n*, успевање *n*, успех *m*, омиљеност; *in* ~ bringen увести, увести, давати маха да се развија(ју), да уђе, -у у промет; *in* ~ kommen бити прихваћен, прихватати се, бити уведен, уводити се, ући у промет, улазити у промет. 7. \ddot{u} примање (у се) *n*, узимање *n*. 8. снимање *n* (= сликање, фотографисање; хватање на грамофонску плочу); снимак *m*.
Aufnahme..., **aufnahme...**: пријемни; за примање, примања (*gen.*); прихватни; за снимање, снимања (*gen.*). ~ **bedingung** *f* услов *m* (и. погодба) за примање, пријемни услов; \ddot{z} **fähig** *a* примљив; \ddot{z} пријемљив, способан да прима (и. за примање); ~ **fähigkeit** *f* примљивост; \ddot{z} пријемљивост, способност за примање (и. да прими); ~ **halle** *f* снимаоница, атеље; ~ **maßtafel** *f* таблица димензија; ~ **platte** *f* плоча (негатив); ~ **prüfung** *f* пријемни испит *m*; ~ **schall dose** *f* звучна пријемница, звучни пријемник (на грамофону); ~ **schein** *m* уписница *f*, пријемница *f*; ~ **stellung** *f* \times прихватни положај *m*; \ddot{z} **würdig** достојан примања, достојан да буде примљен (и. пу-).
aufnähren *tr.* отхрани. [штен].
aufnaschen *tr.* појести из облапности.
aufnehmbar {ѡфнембар} *a* примљив, прихватљив.
aufnehmen *I tr.* 1. подићи, -зати (*von*: *ca*); задићи, -зати; *den Handschuh* ~ подићи рукавицу, *fig.* примити борбу; *fig. die Fehde, den Kampf, es mit j-m* ~ ухватити се (и. хватати се) у коштац с ким, подухватити се -ати се с ким. 2. прихватити, -ати (петљу; конац; мисао); прихватити се, -ати се (*acc.*: *ogen*); *fig. et. wieder* ~ вратити се на што, опет се латити чега; *abs.* прихватити (*intr.*), рећи; *ein Tag nahm den andern auf* дани су се смењивали. 3. (и. *sich*) ~ примити -ати (у се); *das Meer nimmt die Flüsse auf* море прима реке; *der Saal kann zwei hundert Personen* ~ дворана може да прими двеста особа; *dieses Fremdwort ist in unsere Sprache aufgenommen* ова туђица је примљена (и. прешла) у наш језик. 4. примити, -ати (и. *abs.*), пустити -штати (чланак у новине; кога у друштво). 5. примити, -ати, дочек(ив)ати. 6. примити, -ати, схватити, -ати, тумачити; *et. als Beleidigung, als Scherz* ~ примити -ати што за уверу, за шалу; *et. günstig* ~ прихватити; *j-m et. hoch* ~ бити захвалан коме за што. 7. узјамити, узети (под интерес), примити; *e-e Anleihe* ~ закључити (и. узети) зајам. 8. саставити, написати (записник и тд.); снимити, -ати (план, земљиште итд.), премеравати; попис(ив)ати, инвентарити. 9. снимити, -ати (= сликати, фотографисати; хватати, ухватити на грамофонску плочу); *sich* ~ (народски: *abnehmen*) lassen сликати се. 10. \times радити, узети ради вађења (и. искоришћавања), обрађивати; \ddot{z} скупљати, слагати. 11. \ddot{z} примити, -ати, постати скотном. II *sich* ~ подићи се, дигнути се; *fig.* напредовати. III **Aufnehmen** *n* = Aufnahme.
aufnehmens...: ~ **wert**, ~ **würdig** *a* вредан (и.

достојан) примања (и. прихватања).
Aufnehmer *m* апарат за снимање, фотографски апарат; снималац, фотограф, сликар.
aufnesteln *tr.* распучити, одвезати. [ковати.]
aufnieten *tr.* закивцима уковати, закивком при-
aufnötigen *tr.* (силом) наметнути, натурати, примора(ва)ти (*dat.*: *acc.*) да узм[е, -у].
aufnotieren *tr.* за-, при|бележити, бележити.
aufopfern *I tr. и refl. (sich ~)* пожртвовати (се); жртвовати (се); II ~ **d a** пожртвован; ~ **de Hingabe, Liebe** пожртвовање. III **Aufopfern** *n*, **Aufopferung** *f* пожртвовање, жртва.
Aufopferungs..., **aufopferungs...**: \ddot{z} **fähig** *a* способан да се (по)жртвује; \ddot{z} **freudig** *a* (*adv.*) пожртвован(о); ~ **lust** *f* задовољство *n* од пожртвовања, воља за пожртвовањем; \ddot{z} **voll** *a* (*adv.*) (са) пун(о) пожртвовања.
aufpacken *tr.* 1. натоварити, напртити; *fig. da habe ich mir (et)was Schönes aufgepackt* натоварио сам себи беду на врат; *sich* ~ натурати се, -ити се, наметати се. 2. *abs.*, \times спремати ствари за полазак, спремати се за одлазак, купити прњес; кренути, поћи, отићи. 3. = **auspacken**. 4. натрпати, наслагати. 5. шчепати и подићи. [цуцли.]
aufpäppeln *tr.* отхрани. на сисалци, на/
aufpassen *I intr. (h)* 1. пазити; мотрити; *aufgepaßt!* пазите(те се)! чувајте(те се)!; *Sie da!* *aufgepaßt!* *ej*, ви тамо! ви тамо чувајте(те се)! 2. = **aufauern**; *j-m* ~ мотрити на кога. II *tr.* 1. удесити, наместити. 2. пробати (шешир итд.)
Aufpasser {ѡфпāср} *m* 2l, ~ *in* {~ин} *f* 3c пазилац, -ља, мотри|лац, -ља, вребач, -ица, шпијун, -ка, ухода; ~ *in der Klasse* редар. 2. \times ордонанс. 3. чувар, -ка.
Aufpasserel' {ѡфпāср} *f* 3b шпијунисање *n*.
aufpasserisch *a* шпијунски.
aufpauken *I intr. (h)* бубнути, бупнути, лупнути (*auf*: на, по). II *tr.* 1. отворити бубајући, разбити. 2. (про)будити лупом (и. лупањем).
aufpeitschen *tr.* 1. подићи шибањем, усшибати. 2. *e-m eins* ~ (о)шинити кога. 3. *fig.* узбурка(ва)ти, распламтити.
aufpfeifen *tr.* 1. (за)свирати, зазвиждати. 2. (про)будити звиждањем (и. звиздом, свирањем).
aufpflanzen *I tr.* поб[о]сти, -адати, побити, подићи; \times поставити, наместити; натаћи (на пр. бајонет на пушку), натицати. II *sich* ~ стати као проштац, укртити се. III **Aufpflanzen** *n* натицање (ножа на пушку).
aufpilastern *tr.* (по)калдрмисати, прекалдр-
aufpflügen *tr.* узорати. [мисати.]
aufpfropfen *tr.* накалемити, -љивати (и. *fig.*), наврнути, -тати, калемити.
aufpichen *tr.* 1. на-, за|смолити, прилепити смолом. 2. скинути смолу са.
aufpicken *tr.* 1. (по)кључати, поклјувати, кључајући узети, позобати, скључати. 2. прокљувити, -цати, кључањем отворити, кљу-
aufplätten = **aufbügel**. [вањем отвари.]
aufplatzen *intr. (s)* 1. пући, пуцати, распу|кнуту се, -цати се, раск[о]кати се. 2. отскочити.
aufplumpsen *intr. (s)* *fam.* бупнути (*auf* *acc.*: на), треснути, љоснути.

au'fplustern: sich ~ 15f *pop.* (ра)шепури се (и *fig.*).

au'fpochen *intr.* (*h*) 1. залупати, закуцати, задрхтати. 2. лупнути, лупати, куцнути. 3. противити се, опирати се, опрети се (*gegen: dat.*).

au'f polieren *I tr.* поново (и *опет*) глачати, преполirati, преглачати. **II Au'f|polieren** *n* поновно глачање, преглачавање, преполirање.

au'f|polstern *tr.* 1. пуњећи (вуном, сламом итд.) подићи (канабе). 2. претрес(а)ти, напуњену вуну, сламу итд. на пр. у канабету претрести.

au'f|prägen *tr., refl.* 1. (sich ~) утиснути (се), утискивати (се). 2. = aufmünzen 2.

Au'f|prall *m* (и *с*) удар.

au'f|prallen *I intr.* (*s*) 1. отск|очити, -акати, одби(ја)ти се. 2. отворити се силовито (и *нагло*). **II Au'f|prallen** *n* отскакање, отскок *m*, одбијање.

au'f|prasseln *intr.* (*s*) 1. прштати (увис), пр(а)-снути, праскати. 2. отворити се уз прасак (и *уз праску*).

au'f|prellen *I intr.* (*s*) = aufprallen. **II tr.** хитнути увис (опружном, еластичном силом).

au'f|pressen *tr.* 1. опет (и *поново*) муљати, метнути у муљачу. 2. утис|нути, -кивати. 3. отворити притискујући. 4. *fig.* наме|тнути.

au'f|probieren *tr.* пробати (капу итд.). [-тати.]

au'f|protzen [Protze] *I tr., intr.* (*h*) *×* метнути на предњак(е), метати на предњак; *fig.* спремати се, спремити се за по-, од|лазак.

II intr. (*s*) планути, (на)љутити се. **III Au'f|protzen *n* метање на предњак(е).**

au'f|pudern *tr.* посути (и *дотерати*) пудером.

au'f|puffen *tr.* 1. набушити, набућити, избочити. 2. е-м eins ~ бубнути кога.

au'f|pumpen *tr.* 1. црпи увис (и *навише*). 2. поцрпи. 3. *fam.* испоузајмљивати, поизнаправљати вересију. [вање *n.*]

Au'f|putz *m* украс, урес; кићење *n*, удеша-|

au'f|putz|los *a* некитњаст, прост.

au'f|putzen *I tr., refl.* (о)чистити, чишћењем дотер(ивати); *fig.* дотер(ивати), удесити; (sich ~) нагиздати (се), гиздати (се), нажити (се), китити (се), накинђурити (се), кинђурити (се), дотерати (се), удесити (се). **II Au'f|putzen** *n* = Aufputz; чишћење, дотеривање.

au'f|qualmen *intr.* (*h, s*) задиманити (се).

au'f|quellen *I intr.* (*s*) 1. наврети, навирати; избијати, извирати; (по)куљати; (на)бујати (и *fig.*). 2. (на)бубрети, (на)расти; набрекнути (и *fig.*). 3. отворити се куљајући, отвара-ти се врцајући. **II tr. 1. избаци(ва)ти куљајући. 2. (на)бубрити, учинити да (на)бубри, (на)расти, да набрекне. **III Au'f|quellen** *n* навирење; куљање; бујање; бубрење. [рити.]**

au'f|quetschen *tr.* згњечити, гњечењем отво-|

au'f|raffen *I tr.* 1. по-, з|грабити, по-, с|купити. 2. по-, за|дићи. **II sich ~** (при)дићи се, (при)дизати се (брзо; тешко); *fig.* прибрати се, опоравити се, -љати се.

au'f|ragen *intr.* (*h*) стрчати, дизати се.

au'f|rahmen *tr.* наоквирити, нарамити, метнути на оквир (и *на рам*). [пузати се.]

au'f|ranken *intr.* (*s*), sich ~ (уз)верати се, (ус)-|

au'f|rappeln: sich ~ = sich aufrappen

au'f|rasseln *intr.* (*s*) отворити се звецкајући (и *звекехући*), уз праску.

au'f|rauchen *I intr.* (*s*) (за)пушити се, (за)ди-мити се (увис, нагоре). **II tr.** попушити.

au'f|räuchern *tr.* покадити, кађењем потро-|

Au'f|rauh|eisen *n* *×* чупављач. [шити.]

au'f|rauh *×* *I tr.* чупавити, рашчијати. **II Au'f|rauh** *n* чупављење, рашчијавање.

Au'f|rauh *m*, ~in *f* чупављач, -ица.

au'f|räumen *I tr., intr.* (*h*) 1. у-, с|клонити, у-, с|клањати; alles и. mit allem ~ слистити. 2. рашчи|стити, -шћавати; ослободити; отпу-шити; *×* растур|ити, -ати; *×* распродати, испразнити; mit e-r Ware ~ распродати робу; *×*, *×* прочистити; прошири(ва)ти (рупу).

3. растреб|ити, -љивати, распрем|ити, -ати. 4. *fig.* рашчи|стити, -шћавати; um damit aufzu-|

räumen да се пречисти (и *рашчисти*) с тим; раскрстити; (на)правити пустош, (на)чинити покор, (о)пустошити, десетковати; *iro.* ослу-тити, побрстити (in: *acc.*). **II au'f|geräumt** *a* *fig.* = aufgelegt, в. auflegen. **III Au'f|räumen** *n*, **Au'f|räumen** *f y*, с|клањање; рашчишћа-вање; растребљивање, распремање; *fig.* раш-чишћавање; eine Aufräumung unter... halten рашчистити...

Au'f|räumer *m* 1. распремач, растребљивач, рашчишћавач; *×* растурач. 2. *×* проширач. 3. *×* разврћивач.

au'f|rauschen *I intr.* (*s*) = (за)шумети. **II tr.** шумети (и *шумом*) (пробудити).

au'f|räuspern *tr., refl.* (sich ~) исхракати (се), исхракнути (се).

au'f|rechen *tr.* (по)грабуљати.

au'f|rechnen *I tr., intr.* (*h*) 1. урачуна(ва)ти. 2. et. *gegen* et. ~ изравна(ва)ти што чим, преби(ја)ти што за што. **II Au'f|rechnung** *f* 1. урачуна(ва)ње *n*. 2. изравна(ва)ње *n*, пре-бијање *n*.

au'f|recht *a* усправан; *adv.* усправ(но), право, дупке; ~ bleiben оста(ја)ти на ногама (и сто-јећи, дупке), *fig.* остајати у важности, и даље постојати; sich ~ halten: *a*) држати се ус-правно (и *право*), *b*) држати се на ногама, *fig.* в. aufrecht(er)halten; sich ~ setzen ус-правити се; ~ stehen и. ~ sein стајати.

au'f|recht(er)halten *I tr. и refl.* (sich ~) одр-жати (се), одржавати (се), подржавати (се).

II Au'f|recht(er)haltung *f* одржа(ва)ње *n*

au'f|recken *tr.* (ис)пружити; издужити; (на)чу-љити; sich ~ (по)дићи се.

au'f|reden *tr.* 1. на-, под|говорити, на-, под го-варати. 2. е-м et. ~ = anschwatzen. 3. = aufbinden 1 4.

au'f|regen *I tr., refl.* 1. узбурка(ва)ти, узнемири-ти (море); (по)дићи, дизати, узвита(ва)ти (прашину); узмувати, узбунити, покренути. 2. *fig.* покренути, -тати, изаз(и)вати, пробудити. 3. (sich ~) узбудити (се), узбуђивати (се), узруја(ва)ти (се) (über: збор), (раз)дра-жити; *gegen j-n* ~ бунити (и *дражити*) про-тив кога. **II ~d p. pr. и a у знач. inf.** који уз-буђује, узрујава, раздражује, дражи. **III au'f-geregt** *p. p. и a* узбуркан, узбуђен, узрујан, раздражен. **IV Au'f|regung** *f* узбуђивање,

-ење *n*, узбуђеност, узрујавање *n*, узрујаност. раздраживање, -ење *n*, раздраженост; *in* *Aufregung* geraten узбу|дити се, -ћивати се, узруја(ва)ти се; (*j-n*) *in* *Aufregung* versetzen узбу|дити, -ћивати, узруја(ва)ти (кога); alles ist *in* *Aufregung* сви се узмували, све се узбунило. [ње; узбудљив, који узрујава.]

Au'fregungs... за раздраживање, за драже-
au'f'reiben *I tr.* 1. натр(ља)ти, трти на, трљати по. 2. одерати трљајући, разрањавати тарту. 3. истрти, растрљавањем потрошити. 4. *fig.* (*sich* ~) сатрти (се), сатирати (се), потаманити (се), до ноге потући, уништити (се), уништавати (се); *sich durch et.* ~ сатрти се чим, сатирати се чим. 5. ☞ развртети. II ~ *d p. pr.* и *a* који сатире, поразан. III **Au'f'reibung** *f* 1. раздеравање *n* (трљањем, трењем). 2. сатирање *n*, сатарење *n*, утамањивање *n*. **Au'f'reiber** *m* = *Aufräumer* 3. [вање *n*.] **au'f'reichen** *I intr.* досезати увис. II *tr.* дода(ва)ти увис.

au'f'reihen *I tr.* и *refl.* (*sich* ~) на-, по|ређати (се); (на)низати. II **Au'f'reihen** *n* низање.

au'f'reißen *I tr.* 1. тргајући отворити, трзајући отворати; *die Tür* ~ нагло отворити врата; *die Tür weit* ~ отворити широм врата; *fig.* *die Augen weit* ~ разрогачити очи, исколачити очи. 2. раздерати, раздирати (и *fig.*), раскинути, -дати; (по)испроваљивати, провалити; *sich (dat.) die Hand* ~ раз-, одерати руку. 3. тргнути увис, дићи нагло; изва|лити, -љивати, (из)вадити, повадити; начинити (и. (на)правити) пукотине на; ✂ угарити. 4 (на)цртати, (на)рисати. II *intr.* (*s*) (ис)пуцати, *in der Nacht* ~ расити се, распарати се. III *sich* ~ 1. нагло се отворити. 2. (по)дићи се нагло. IV **Au'f'reißen** *n*, **Au'f'reißung** *f* изваљивање, вађење; цртање; пуцање, прскање.

au'f'reiten *I intr.* (*s*) јахати. II *tr.*, *refl.* (*sich* ~) из-, раз|рањавати (се) јашући.

au'f'reizen *I tr.* раздражи(ва)ти, (на)дражити (*zu*; на); разљути; потстрекивати, (под)бунити; изазивати. II **Au'f'reizung** *f* раздраживање *n*, (раз)дражење *n*, надраживање *n*; разљућивање, -ење *n*; потстрекивање *n*, буђење *n*; изазивање.

Au'f'reizer *m* 2l, ~ *in f* 3c потстрек(ив)ач, -ица, изазивач, -ица, подбачач, -ица.

au'f'rennen *I intr.* (*s*) = *auflaufen* 5. II *tr.* провалити (трчећи). III *sich* (ea.) ~ наби(ја)ти се, натаћи се.

[(може да) се диже.] **au'f'richtbar** {*ѡфрѡхтбар*} *a* усправљив, који

au'f'richten *I tr.* усправити, -љати; (по)дићи, (и *fig.*), (по)дизати, уздићи. 3. поди|ћи, -зати, (са)градити; начинити, закључи(ва)ти, основати, склопити, склапати, скупити; 4. ☞ ~ *d* који диже, ~ *der Muskel* мишић дизач. II *sich* ~ усправити се, -љати се, (по)дићи се, (по)дизати се; *sich wieder* ~ опет се (по)дићи, *fig.* осоколити се, охрабрити се. III **Au'f'richten** *n*, **Au'f'richtung** *f* усправљање; подизање; *fig.* подизање, тежење; дизање, крућење; подизање, оснивање.

Au'f'richter *m* ☞ *dizach* (мишић).

au'f'richtig *a* 1. искрен; *adv.* искрено; ~ *gesagt*

искрено речено. 2. ☞ прави.

Au'f'richtigkeit *f* 3b 1. искреност. 2. ☞ правост.

au'f'riegeln *tr.* и *abs.* отшип|ити, -љивати, гурнути резу ради отварања; *fig.* отворити.

au'f'ringeln *I tr.* и *refl.* 1. (*sich* ~) завити (се) у увојке, завијати (се) у увојке, уковрчити (се), уковрчавати (се); *sich* ~ усколута(ва)ти се, дизати се у колотовима, колутајући се. 2. (*sich* ~) развити (се), развијати (се), расковрчити (се), расковрчавати (се).

Au'f'riß *m* 1. цртеж, план; цртеж предње стране у одвесној равни (*opp.* *Grundriß*), план фасаде, вертикална пројекција *f*. 2. цртање *n*; ☞ пројекција *f*; ~ *zirkel* *m* шестар исписивач.

au'f'ritzen *I tr.* запарати, задерати, загрепсти.

II **Au'f'ritzen** *n*, **Au'f'ritzung** *f* парање; запаротина, задеротина, загеботина.

au'f'rollen *I intr.* (*s*) котурати се уз, ваљати се уз, ускотуравати се уз, узваљивати се уз, дизати се ваљајући се, (по)пети се котурајући се. II *tr.* и *refl.* 1. (*sich* ~) скотурати (се), скотуравати (се), савити (се) у трубу (и. у котур), савијати (се) у трубу (и. у котур), смотати (се). 2. (у)кудравити, (у)коврчити. 3. (*sich* ~) раз-, од|вити (се), раз-, од|вијати (се), одмотати (се), одмотавати (се); *fig.* повести, истаћи (*eine Frage* питање). III **Au'f'rollen** *n* ускотуравање, узваљивање, котурање уз, ваљање уз; скотуравање, смотавање, савијање у трубу (и. у котур); развијање, раз-, одмотавање.

au'f'rücken *I intr.* (*s*) помаћи се увис, помичати се нагоре, померати се навише, померати се увис; бити унапређен (*zu*; за), добити (*zu*; за). II *tr.* 1. пом|аћи-ицати увис, померити -ати навише. 2. *fam.* пребаци(ва)ти.

III **Au'f'rücken** *n*, **Au'f'rückung** *f* унапређење **Au'f'ruf** *m* 1. узвик, крик. 2. позив; проглас (*an*; *dat.*); поклич. 3. поништење *n*, опозивање *n*.

au'f'rufen *I tr.* 1. (и *intr.* (*h*)) вик|нути-ати увис (и навише), клицати -кнути окренут нагоре. 2. викнути, викати, проз(и)вати, поз(и)вати, зовнути (да устане, -у), викањем дићи, позивањем дизати; *fig.* (про)будити, изаз(и)вати. 3. поништити, опозвати. II **Au'f'rufen** *n*, **Au'f'rufung** *f* викање, звање, (п)озивање; буђење, изазивање.

Au'f'ruhr [*Ruhr* *f*] *m* 2g 1. комешање *n*, ускомешавање *n*, ускомешаност *f*, узбуркавање *n*, узбурканост *f*; *fig.* узавирање *n*, узаврелост *f*; *in* ~ *bringen*, *in* ~ *versetzen* узбурка(ва)ти, ускомеша(ва)ти, узбунити; *in* ~ *geraten* узбурка(ва)ти се, ускомеша(ва)ти се, узбунити се. 2. (по)буна *f*, бунт, узбуна *f*; устанак; преврат; *in* ~ *bringen* побунити, (по)дићи, (по)дизати.

Au'f'ruhr|akte *f* = *Aufnahrgesetz*.

au'f'rühren *I tr.* узму|тити, -ћивати, узмешати, мешањем подићи, ускомеша(ва)ти, узбурка(ва)ти (и *fig.*); *fig.* (опет) изаз(и)вати, покренути; (по)бунити, узбунити, дизати (народ). II **Au'f'rühren** *n*, **Au'f'rührung** *f* узмућивање; ускомешавање, узбуркавање; буђење, дизање.

Au'f'rührer {*ѡфрѡхрѡр*} *m* 2l, ~ *in* {~ *an*} *f* 3c

бунтовни|к, -ца, побуњени|к, -ца, одметни|к, -ца, бунџија, устаник, усташ.

aufrühr(er)isch {фрүр(р)иш} *a*, *adv.*, **auf-rührig** бунтовнички, побуњенички, бунџи-ски, одметнички, бунтован (*adv.* бунтовно).

Auf'ruhr...: ~geist *m* бунтован дух, бунтов-нички дух; ~gesetz *n* закон *m* против ску-пљања у гомиле; ~stifter(in *f*) *m* бунтовни|к, -ца, потстрекивач, -ица на (по)буну; ~ver-such *m* покушај (по)буне.

auf'rüsten *tr.* 1. подићи скелу, (са)градити; подићи, наместити. 2. удесити, дотер(ив)ати.

auf'rütteln *l tr.* 1. дрм(ус)ајући отворити. 2. дрм(ус)ајући пробудити(и дићи), продрмати; *fig.* раз-, продрмати. II **Auf'rütteln** *n*, **Auf-rüttelung** *f* дрм(ус)ање, раз-, про|дрмавање.

aufs {фц} = auf das.

auf'sacken *tr.* упртити, натоварити.

Auf'sage *f* отказ *m*.

auf'sagen *l tr.* 1. = hersagen. 2. отказ(ив)ати; прекинути. II **Auf'sagung** *f* 1. = Hersagen. 2. отказ *m*, отказивање *n*.

auf'sägen *tr.* отворити тестерисањем.

auf'sammeln *l tr.* на-, по-, с|купити, скупљати. II **sich** ~ на-, с|купити се, скупљати се. III **Auf'sammeln** *n* на-, с|купљање.

auf'sässig {фзсѝх} [aufsitzen] *a* 1. киван (ge-gen: на; *dat.*: на, и. *dat.*), пизмен; ~ werden испизмити се (*dat.*: на). 2. упоран, непокоран.

Auf'sässigkeit {кѝт} *f* 1. кивност, пизма, пизменост. 2. упорност, непокорност.

auf'satteln *l tr.* 1. оседла(ва)ти, седлати; *abs.* ~! седлај! 2. натоварити (на самар), *fig.* на-товарити. 3. ☞ узвисити, подграду окна уз-висити (да не улази вода). II **Auf'satteln** *n* оседлавање, седлање.

Auf'satz *m* 1. (дрвени) украс (над вратима, на орману, итд.), урес, навршак, наметак; венац, перваз; уметак; ☞ писак; ✕ гајка, задњи нишан. 2. стони украс, суд (сребрн итд.) наред стола. 3. главени украс, украс за главу. 4. (писмени) састав, расправа *f*; чланак; freier ~ слободан састав; vermischte Aufsätze разни списи.

auf'sätzig {фзѝх} *a* = aufsässig.

Auf'satz...: ~platte *f* плоча; ~schlüssel *m* ☞ кључ натицац, кључ за натицање; ~stange *f* диоптер *m*; ~thema *n* предмет *m* (писменог) састава. [(ја)ти.]

auf'saugbar *a* усишљив, који се може упи-
auf'saugen *l tr.* посисати, усиса(ва)ти, упи-(ја)ти, увлачити. II **Auf'saugen** *n* усисавање, упијање; увлачење.

auf'säugen *tr.* одојити (и *fig.*).

auf'schaben *tr.* стругати.

auf'schanzen *tr.* наторлашити, нагомилати.

auf'schärfen *l tr.* 1. по-, из|оштрити, по-, из|оштравати, (поново)наоштрити. 2. ☞ распори-ти. 3. запарати, огрепсти, окрзнати. II **Auf'schärfung** *f* по-, из|оштравање *n*. [(ва)ти.]

auf'scharren *tr.* 1. раскопа(ва)ти. 2. откопа-
auf'schauen *intr.* (h) 1. погледати, управити поглед (нагоре; zu: ка, на); п(ро)гледати, очи отворити. 2. = aufpassen 1.; aufge-schaut! пази! чувај!

auf'schaufeln *tr.* 1. лопатом згр|нути -тати, (на)гомилати. 2. лопатом (на)товарити.

auf'schäumen *intr.* (s) пенити се, пенушећи (по)пети се, запенити; *fig.* запенушити, ус-
au'f'schenken *v.* aufgeben. [кипети.]

au'f'scheren *tr.* тк. основати, оснивати.

au'f'scheuchen *l tr.* по-, рас|плашити, распла-шивати. II **Auf'scheuchen** *n* расплашивање.

au'f'scheuern *l tr.* 1. о-, из|рибати; (о)чистити, истрљати; 2. **sich** (*dat.*) (die Haut) ~ одера-ти се. II **Auf'scheuern** *n* рибање.

au'f'schichten *l tr.* и *refl.* (**sich** ~) наслагати (се), слагати (се), сложити (се), метнути сло-јевице; *geol.* aufgeschichtet наслаган, слоје-вит. II **Auf'schichten** *n*, **Auf'schichtung** *f* сла-гање, гомилање на слојеве.

Auf'schichter *m*, ~in *f* (на)слагач, -ица.

au'f'schieben *l tr.* 1. гурајући отворити. 2. од-г|одити, -ађати, одл|ожити, -агати (auf: за); *prv.* besser aufgeschoben als aufgehoben бо-ље икад него никад; aufgeschoben ist nicht aufgehoben ако сам одложио, нисам диг ао руке (од тога).

au'f'schießen *l tr.* 1. провалити (и. пробити) то-повима, отворити пуцањем из топова. 2. ☞ пуцањем (из пушака) дићи, истерати. 3. ☞ скупити, скупљати. II *intr.* (s) 1. синути (на-ниже, auf: на); су(к)нути (увис); полетети, винути се; ђипити; шик|нути, -љати, шибати. 2. (иж)ђикати, (ис)терати; lang ~ ижђикати, издужити се; lang aufgeschossener Mensch дугоња, дугајлија; in Samen ~ усемежити се. 3. et. schießt e-m auf пролази коме што кроз главу, пада коме што на памет.

au'f'schirren *tr.* метнути хам(ове) на, ухам|и-ти, -љивати.

Auf'schlag *m* 1. ~ des Wassers пад воде (auf: на); ~ e-s Geschosses: a) ударање *n* зрна (и: метка) на земљу, отскок, b) место *n* пада зрна (и. метка). 2. (по)дизање *n*; mit e-m reizenden ~e der Augen подижући дражесно очи. 3. подизање *n*, разापиање *n*, постављање *n*. 4. отварање *n*, расклапање *n* (књиге). 5. ☞ облога *f*. 6. посуврatak *m*, заврatak *m*, „ре-вер“. 7. поскупљење, -ивање *n*, повишење *n*, повећа(ва)ње *n*; für... gibt's noch keinen ~ цена... *dat.* још није повишена, ...још није поскупело; прирез, трошарина *f*. 8. = Auk-tion. 9. ☞ (по)дизање *n* (руке). 10. окретање (карте), обртање *n*; окренута карта *f*, адут. 11. тк. основа *f*. 12. шум. изникло дрвеће из нападалог семена.

au'f'schlagen *l tr.* 1. подићи (капке, очи, вео), подизати, отв|орити, -арати. 2. посувра|ти-ти, -ћати (рукав, обод), завр|тити, -ћати; метнути посуврatak, опервазити; mit Herme-lin aufgeschlagen оперважен самуром. 3. *fig.* удар|ити -ати у; надати; ein Gelächter, eine Lache ~ ударити у грохотан смех, прснути у смех. 4. подићи (шатор, логор, шатру), по-дизати; наме|стити, -штати, разапети (ша-тор); постав|ити, -љати; s-e Wohnung an e-m Orte ~ настанити се где. 5. отв|орити, -ара-ти; раск|опити, -апати; прова|лити, -љива-ти; разби(ја)ти (сандук; главу итд.); разлу-

пати; разва|лити, -ливати (врата итд.); раз-
ви|јати (сукно, тканину); (по)тражити (у
књизи); окренути, обрнути (карту); *sich* (*dat.*)
das Schienbein ~ ударити се у голеницу, о-
зледити цеваницу. 6. ударити (потковицу; на
калуп), ударати, мет|нути, -ати. II *intr.* (*s*) 1.
сукнути увис, отскочити. 2. ударити у зе-
мљу, додирнути земљу. 3. изби|јати, (ис)те-
рати, ницати. 4. сукати увис, буктети; *in*
Flammen ~ букнути. 5. ein Gelächter schlug
auf захори се смех. 6. поскупи|јети, -ливати;
mit s-g Ware, *tr.* s-e Ware ~ поскупити, по-
скупљивати робу, (својој) роби пови|сити
-шавати цену; удар|ити -ати озго, дода(ва)-
ти (на пр. 40%). 7. удар|ити, -ати (на, по, о;
mit der Faust auf... *acc.* песницом на, по); уда-
рати (auf: y), свирати (y). III **Auf|schlagen** *n*,
Auf|schlagung *f* подизање, отварање; посу-
враћање, завраћање; *fig.* ударање у, надава-
ње, прскање; подизање, намештање, раз-
пињање, постављање; отварање, расклапа-
ње; ударање. [у|па|лач.]

Auf|schlag zünder *m* ⚡ ударни (перкусиони)|
auf|schlängeln *intr.* (*h*) *sich* ~ кривудати увис,
узверуга(ва)ти се.

auf|schlecken *tr.* полизати.

auf|schlemmen *tr.* 1. наносити муљем, нанети
глибом. 2. (о)чистити од муља (и. од глиба).

auf|schleudern *tr.* завитлати увис.

auf|schließen I *tr.* и *refl.* 1. (*sich* ~) отворити
(се), отварати (се), откључа(ва)ти; *fig.* j-m
sein Herz ~ отворити коме срце своје, пове-
рити се -авати се коме. 2. ⚔ der Gang
schließt sich auf жица се шири; ⚔ олабавити,
попустити, отворити. 3. раздв|ојити, -ајати,
раств|орити, -арати. 4. ⚔ прим|аћи, -ицати,
приближити; die Glieder ~, и *abs.* ~ прима-
ћи редове, прим|аћи се, -ицати се; aufge-
schlossen! примакни се! приступи! II **Auf|**
schließen *n*, **Auf|schliebung** *f* отварање, от-
кључавање; ⚔ примицање.

Auf|schließer *m*, ~in *f* отварач, -ица.

auf|schlingen *tr.* и *refl.* 1. везати (горе, увис)
чвором; *sich* ~ узверуга(ва)ти се. 2. (*sich* ~)
развезати (се), развезивати (се), раздрешити
(се), раздрешивати (се), распетљати (се), рас-
петљавати (се). 3. *fam.* прождерати, про-
гутати.

auf|schlitzen *tr.* рас-, про|порити, расећи; j-m
den Bauch ~ распорити кога; *sich* (*dat.*) den
Bauch ~ распорити се(бе).

Auf|schlitzer *m* 2l трбосек, распорилац.

auf|schluchzen *intr.* (*h*) (за)јецати.

auf|schlürfen *tr.* посркати.

Auf|schluß *m* раз-, об|јашњење *n*, обавеште-
ње *n*; j-m über et. ~ geben разјаснити коме
што, обавестити кога о чему; *sich* ~ über et.
verschaffen обавестити се о чему, *abs.* оба-
в|штити се. [вештавати се.]

auf|schmeißen *tr.* *fam.* = aufwerfen.

auf|schmelzen I *tr.* 1. зато|пити, -љавати, то-
пљењем причврстити, растапањем причвр-
шћивати. 2. отворити растапањем. 3. о-, рас-
топити, растапати. 4. истопити. II *intr.* (*s*)
1. топљењем прионути (за), растапањем при-

јањати (за), бити причвршћен топљењем. 2.
растопити се, -апати се. [вати.]

auf|schmieden *tr.* на-, при|ковати, на-, при|ки-

auf|schmieren *tr.* 1. (на)мазати. 2. помазати,
мажући потрошити. 3. *fam.* надрљати.

auf|schmoren *tr.* тмулити, пирјанити (*in*: у, на).

auf|schmücken *tr.* и *refl.* (*sich* ~) украсити (се),
уресити (се), украшавати (се), урешавати (се).

auf|schnallen *tr.* 1. за-, при|пучити, за-, при-
копча(ва)ти. 2. отпуч|ити, -авати, откопча-
(ва)ти.

auf|schnappen I *tr.* 1. апити, апнути, амити,
шћапити; *fig.* (у)ловити, (у)пецати. II *intr.*

(*s*) 1. непрекидано дисати, дахати. 2. пре-
кренути се, скочити. 3. *fam.* = aufatmen I.

auf|schneiden I *tr.* 1. anschneiden 2. 2. про-,
ра|сећи, про-, ра|сецати, разрезати. 3. исе|ћи,

-цати. II *intr.* (*h*) разметати се, хвалисати
се; das heißt aufgeschnitten! претера га!; nicht

~! *fam.* смањи, Цигол! unverschämt ~ пресно
лагати. III **Auf|schneiden** *n*, **Auf|schneidung**

f про-, ра|сецање, про-, раз|резивање; *fig.* =
Aufschneiderei.

Auf|schneider *m*, ~in *f* разметљив|ац, -ица,
хвастав|ац, -ица, хвалисав|ац, -ица.

Auf|schneiderei *f* хвастање *n*, разметање *n*,
хвалисање *n*. [в|ачки, хвалисав|ачки.]

auf|schneiderisch *a* хвастав|ачки, разметљ-

auf|schnellen I *tr.* хитнути увис, зврцнути (на-
горе (и. навише), пикнути увис. II *intr.* (*s*) и

sich ~ 1. скокнути увис, скочити (на)горе, вућ-
нути се навише, отскочити. 2. отворити се
нагло. III **Auf|schnellen** *n*, **Auf|schnellung** *f* хи-

тање увис, зврцање навише, пикање увис.

Auf|schnitt *m* 1. засек, зарез, расек, разрез. 2.
пресек. 3. пропор, разрез. 4. kalter ~ хладно

печење *n* на кришке (и. на котурове), хладна
месна јела *n pl.* у кришке исечена.

auf|schnüffeln *tr.* на-, про|њушити, проњу-
шкати. [шмркати.]

auf|schnupfen *tr.* 1. шмрк|нути, -ати. 2. по-|

auf|schnüren *tr.*, *refl.* 1. привез(ив)ати. 2. (*sich*

~) раз-, од|везати (се), раз-, од|везивати (се),
раз-, од|дрешити (се), раздрешивати (се). 3.

(на)низати.

auf|schobern I *tr.* у|пла|стити, -шћивати, (з)де-
нути, садести. II **Auf|schobern** *n* плашћење,

у|плашћивање, са-, з|девање.

auf|schöpfen I *tr.* 1. црпи. 2. (по)купити,
скупљати, скупити кашиком итд. 3. поцрп-

сти. II **Auf|schöpfen** *n* црпење; скупљање
(кашиком).

Auf|schöbling *m* 1. ижђикао издаиак, млади-
ца *f*, фидан. 2. ђигла, дугајлија, дугоња. 3.

= Emporkömmling.

auf|schrammen *tr.* запарати, загрепсти.

auf|schrauben I *tr.* 1. наврт|јети, -ати, навр-
тањем причврстити, навртњањем притврди-

ти. 2. (по)дићи, (по)дизати дизалицом (за ве-
лике терете); *fig.* нате|гнути, -зати, уси|ља-

вати, -лити. 3. одврнути завртањ, одвртати
навртањ. II **Auf|schrauben** *n* навртање; (по)-

дизање дизалицом; одвртање завртња.

auf|schrecken I *intr.* (*s*) тргнути се од страха.

II *tr.* (по)плашити, уплашити. III **Auf|schrek-**

ken *n* трзање од страха; плашење, застра-
 Au'f[schrei *m* крик. [шивање.]

au'f[schreiben *I tr.* 1. запис(ив)ати, написати;
 sich (*dat.*) et. ~ запис(ив)ати, (при)бележи-
 ти што. 2. ис-, по|писати, пишући потроши-
 ти. II Au'f[schreiben *n* записивање, прибеле-
 живање.

au'f[schreien *I intr.* (*h*) дрекнути, викнути,
 вриснути, крикнути, по-, за|викати, дрекати,
 викати, врискати. II *tr.* (про)будити дреком
 (и. виком). III Au'f[schreien *n* дрека *f*, вика *f*.

Au'f[schrift *f* натпис *m*; напис *m*; наслов *m*;
 адреса.

au'f[schroten *tr.* 1. издробити. 2. исећи, избу-
 шити, секући (про)ширити, отворити. 3. пре-
 круп|ити, -љивати (жито).

Au'f[schub *m* одгода *f*, одлагање *n*, одгајање
n, одгођење *n*; ~ der Zahlungsfrist продуже-
 ње рока плаћања; die Sache duldet keinen ~
 ствар се не може одлагати; ~ bringt Gefahr
 опасно је одлагати.

Au'f[schub(s)...: ~briefe *m pl.* одгодна писма
n pl.; ~urteil *n* одгодно решење.

au'f[schultern *tr.* (у)пртити на раме.

au'f[schüren *tr.* потст|аћи, -ицати (ватру), под-
 јари(вати) (и *fig.*), чарати, царати, чарнути,
 царнути. [грести.]

au'f[schürfen *tr.* (са)стругати; одерати, о-|

Au'f[schürz|band *n* 2a = Aufschürzer.

au'f[schürzen *I tr.* и *refl.* 1. (sich ~) загрнути
 (се), загртати (се), задићи (се), задизати (се).
 2. спустити (загнуту хаљину, загрнут ру-
 кав). II Au'f[schürzen *n*, Auf[schürzung *f* за-
 гртање, задизање, завраћање; спуштање.

Au'f[schürzer *m* штипаљка *f* за задизање (сук-
 ње), штипаљка за загртање, задизача *f*.

Au'f[schürz...: ~falte *f*, ~knoten *m* превој *m*,
 чвор *m* од задизања (и. од загртања).

au'f[schüsseln *tr.* = aufstischen.

au'f[schütteln *I tr.* 1. претрес(ати) (постељу),
 претрес(ати). 2. протрес(ати), подрм(у)с-
 ати; дрмајући (по)дићи (и. дизати). II Au'f[schütteln
n претресање; протресање, подрм-
 (у)свавање.

au'f[schütten *I tr.* 1. сипати; Pulver ~ (auf die
 Pfanne) потпрашити. 2. скупљати, накопити,
 (на)гомити. 3. насипати, -ути; подићи. II
 Au'f[schütten *n*, Au'f[schüttung *f* сипање; с-,
 на|купљање; насипање, подизање; Aufschüt-
 tung насип *m*.

Au'f[schütter {ѡфшутр} *m* 2l, ~in {~ѡн} *f* 3e
 сипач, -ица, потпрашивач, -ица, насипач, -ица.

au'f[schützen *tr.* спустити уставу, уставити
 (воду).

au'f[schwänzen *I tr.* подвез(ив)ати реп (*acc.*:
dat.); сави(ја)ти реп(ове) (*acc.*: *dat.*). II sich
 ~ рашепурити се, раширити реп.

au'f[schwärmen *intr.* (*s*) узлетети у роју, уз-
 ројити се. [прокријумчарити се.]

au'f[schwärzen *I tr.* (по)црнити. II sich ~ *fig.*

au'f[schwatzen *tr.* *fam.* = anschwätzen.

au'f[schweben *intr.* (*s*) винути се (и. дизати се)
 у ваздух. [ф.]

au'f[schweifen *I tr.* 1. = aufschwänzen I. 2. на-
 ви(ја)ти, основати, оснивати. II Au'f[schwei-

fen *n* навијање, оснивање.

au'f[schweifen *tr.* навари(ва)ти, заварити.

au'f[schwellen *I intr.* (*s*) = anschwellen I. II
tr. 15a = anschwellen II. III Au'f[schwellen *n*,
 Au'f[schwellung *f* = Anschwellung.

au'f[schwemmen *tr.* 1. = anflößen I. и ап-
 schwemmen I.; нан|осити, -ети, сплављати
 ка обали, хватати из воде; aufgeschwemmtes
 Land нанос *m*, нането земљиште. 2. надува-
 ти. 3. расквасити, раскаљати (путеве). 4. раз-
 му|тити, -ћивати.

au'f[schwingen *I tr.* (за)витлати; *fig.* винути,
 уздићи. II sich ~ (уз)винути се (и *fig.*, zu: до),
 по-, уз|летети. III Au'f[schwingen *n*, Au'f[sch-
 wingung *f* = Aufschwung.

Au'f[schwung *m* (уз)винуће *n*, по-, уз|лет, по-,
 уз|летање *n*; **fig.* (уз)винуће *n*, полет, уз-,
 за|мах.

au'f[segeln *I intr.* (*h, s*) 1. (уз)једрити (*acc.* уз),
 једрити узводно. 2. насести једрећи. II Au'f[s-
 segeln *n* једрење уз(водно); наседање.

au'f[sehen *I intr.* (*h*) 1. погледати, погледати,
 поди|ћи-зати очи. 2. (при)пазити, чувати се;
 ~der Beamter надзорник. II Au'f[sehen *n* 1.
 бука *f*, хука *f*, брујање, узбуђење, сензација
f; Aufsehen erregen и. machen прив|лачити,
 -ући пажњу, (на)правити хуку (и. грају), бру-
 јати; das hat großes Aufsehen erregt то је
 силно одјекнуло, то је био читав догађај, то
 је брујало. 2. † = Aufsicht. [будљив.]

au'f[sehen|erregend {ѡфзѡнеррегѡнт} *a* уз-|

Au'f[seher *m*, ~in *f* надзорник, -ца, чувар, -ка.

Au'f[seher...: ~amt *n*, ~stelle *f* надзорништво
n, надзорничко место *n*.

au'f[sein {ѡфзѡн} *I intr.* (*s*) в. auf. II, 3., 4. II Au'f-
 sein *n* бдење, остајање будан (и. на ногама).

au'f[setzbar {ѡфзѡцбар} *a* који се може мет-
 нути (и. ставити) итд. (в. aufsetzen).

au'f[setzen *I tr.* 1. мет|нути, -ати (капу, шешир,
 наочаре, капслу, кутије, кров, воду да се гре-
 је, да (про)кључа), ста|вити, -љати; sich (*dat.*)
 die Krone ~ метнути (себи) круну; изн|ети,
 -осити (чиније, јело на сто); die Tafel ~ по-
 став|ити -љати сто; удар|ити, -ати (печат);
 noch ein Stockwerk ~ подићи (и. назидати)
 још један спрат. 2. *fig.* ein Gesicht и. е-е Mie-
 ne ~ (на)правити се; е-е geheimnisvolle Miene
 ~ направити се тајанственим, узети тајан-
 ствен изглед; е-п anderes Gesicht ~ проме-
 нити изглед; е-м Hörner ~ наместити коме
 рогове, преварити кога; *fam.* s-n Kopf ~ уз-
 јогунити се, укупистити се; die Krone (...*dat.*)
 заврши(ва)ти (*acc.*). 3. састав|ити, -љати;
 (на)писати; израдити, начинити. 4. наме|сти-
 ти, -штати, постав|ити, -љати; поди|ћи, -зати,
 усправ|ити, -љати; (на)слагати, наређати. 5.
 наместити, удесити (косу); sich ~ дотер(и-
 в)ати (себи) косу, очешљати се. II *intr.* (*h*) 1.
 узјахати. 2. ‡ отпочинути (у подне), одмара-
 ти се. III sich ~ узјах(ив)ати; попети се у ко-
 ла; усправити се, сести (у постељи); пропети
 се; *fig.* sich gegen j-n ~ (у)противити се ко-
 ме. IV Au'f[setzen *n*, Au'f[setzung *f* метање;
 стављање; изношење, постављање; намешта-
 ње; састављање, писање; слагање, ређање.

Auf|setzer *m*, ~in *f* 1. састављач, -ица; слагач, -ица, ређач, -ица, који, -а слаже, меће, ређа, итд. (в. aufsetzen I). 2. ~in *f* власуларка, бербрка.

au|f|seufzen *intr.* (*h*) узд|ахнути, -исати.

Auf|sicht *f* надзор *m*, надзиравање *n*, надгледање *n*. [~führende(r) *s* надзорни|к, -ца.]

Auf|sicht..., **au|fsicht...** 2. führend *a* надзорни; I

Auf|sichts... ~amt *n* надзорништво; ~beam-

te(r) *m* надзорник; ~beamtin *f* надзорница;

~behörde *f* надзорна власт; ~bezirk *m* над-

зорни срез; ~führung *f* надзиравање *n*, над-

гледање *n*; ~personal *n* надзорно особље;

~rat *m* надзорни одбор.

au|f|sieden I *intr.* (*s*) про-, уза|врети, про-, уза-
вирати, прокључати. II *tr.* проврети, прови-
рати, прокључати. III **Auf|sieden** *n* про-, уза-
вирање, прокључа(ва)ње.

au|f|siegel I *tr.* 1. запеча|тити, -ћивати (auf:

на). 2. рас-, от|печатити, рас-, от|печаћивати.

II **Auf|siegel** *n* запечаћивање, печаћење;

рас-, от|печаћивање.

Auf|sitz *m* уза|живање *n*, јахање *n*; ~befehl *m*

заповест *f* за узаживање (и. за јахање);

~brettchen *n* седало.

au|f|sitzen I *intr.* (*h, s*) 1. сести, усправити се

седећке. 2. ~ = aufbleiben 1. 3. сести, седати;

појахати, уза|живати; X ~! и. aufgesessen!

јаши!; j-n hinter sich ~ lassen метнути кога

иза себе на сапи. 4. бити (и. оста(ја)ти) при-

чвршћен (на), налазити се (на), држати се

(за); ~ насе|сти, -дати, насук(ив)ати се. 5.

fig. аус. насе|сти, -дати, насукати се. II **au|f|**

gesessen *a* = aufsässig. III **Auf|sitzen** *n* се-

дење; по-, уза|живање; ~ наседање, насук-

кивање.

Auf|sitz... ~geld *n* напојница *f* (и. † бакшиш)

арџији, момку (који је помагао коме да по-

јаши); ~stange *f* седало *n*.

au|f|sollen *intr.* (*h*) soll die Tür auf? треба ли

врата отворити?; soll ich auf? треба ли да

устанем? треба ли да се дигнем?

au|f|sorren *tr.* ~ привезати.

au|f|spähen *tr.* увребати.

au|f|spalten I *tr.* (рас)цепати. II *intr.* (*s*) и sich

~ (рас)цепати се. III **Auf|spalten** *n* расцепљива-

вање, цепање.

au|f|spannen I *tr.* разап|ети, -ињати (мрежу,

платно, једра итд.; auf: на); fig. andere Sai-

ten ~ ударити у другу жицу, променити тон;

gelindere Saiten ~ спустити тон (и. дурбин).

II **Auf|spannen** *n*, **Auf|spannung *f* разапињање.**

Auf|spanner *m* разапињач.

au|f|sparen I *tr.* и refl. 1. при-, у|штедити,

при-, у|штећивати, (sich ~) сачувати (се). 2.

= aufschieben 2. II **Auf|sparen** *n*, **Auf|spa-**

rung *f* при-, у|штећивање, при-, у|штеда.

Auf|speicherer (Ауфшпехерер) *m* 2!, **Auf|spei-**

cherin (Ауфшпехерин) *f* 3с смештач, -ица,

скупљач, -ица, гомилач, -ица.

au|f|speichern I *tr.* сме|стити, -штати, ун|ети

-осити у амбар, метнути у житницу; (на)-

слагати; нагомила(ва)ти (електричну енер-

гију). II **Auf|speichern** *n*, **Auf|speicherung** *f*

смештање (и. уношење, метање) у амбар (и.

у житницу); нагомила(ва)ње (електричне е-

ау|f|speisen *tr.* = aufessen 1. нергије). I

au|f|sperr I *tr.* отв|орити, -арати; разја-

п|ити, -љивати; разрогачити (очи); den Mund

(и. fam. das Maul) (weit) ~ зинути (као сом,

као пеш); fam. vor Verwunderung Maul und

Nase ~ зинути од чуда. II **Auf|sperr** *n*,

Auf|sperrung *f* отварање, разјапљивање; раз-

рогачивање, -ење.

au|f|spielen I *tr.*, *intr.* (*h*) 1. (за)свирати; dir

werde ich ~! загудићу ја теби (друкче)! 2.

имати одушке навише, моћи се кретати на-

горе. II **sich** ~ fam. изигравати (als: acc.).

au|f|spieße I *tr.* 1. на|јахи -ицати на ражањ;

наби(ја)ти на колац. 2. на|ости -адати (на

врх чега и подићи и. однети). II **Auf|spieße**

n натицање, набадање; набијање на колац.

au|f|spindeln [Spindel] *tr.* 15f мет|нути -ати

на вретено.

au|f|spinnen *tr.* 1. по-, ис|прести. 2. sich (dat.)

die Finger ~ одерати (и. разрањавати) прсте

предући.

au|f|spitzen *tr.* 1. зашиљи(ва)ти. 2. (на)чулити.

au|f|spreizen I *tr.* (ра)ширити. II **sich** ~ отв|о-

рити се, -арати се; fig. (ра)шепурити се.

au|f|sprengen I *tr.* 1. раз-, про|валити, разби-

ти; бацити у ваздух. 2. ~ = aufhetzen 1. 3.

попрскати (acc.: abl.).

au|f|sprieße I *intr.* (и. fig.) ницати (и. fig.), нићи,

никнути, изби(ја)ти. II **Auf|sprieße** *n* ница-

ње, избијање.

au|f|springen I *intr.* (*s*) 1. (по)скочити (von:

са), (по)скакати; скокнути. 2. нагло се отво-

рити; отпушити се, отцепити се. 3. распу-

ћи се, пући, (ис)пуцати (кожа, рука, усне

итд.), (ис)прскати. II **Auf|springen** *n* скакање;

нагло отварање; пуцање, прскање.

au|f|spritzen I *intr.* (*s*) 1. прскати увис, прсну-

ти увис, врцати увис, штри|јати -нути нави-

ше (и. нагоре), шикнути увис. II *tr.* попрска-

ти. III **Auf|spritzen** *n* прскање увис, штрицање I

au|f|sprossen *intr.* (*s*) = aufsprießen. {увис.}

Auf|sprößling *m* = Aufschöbling.

au|f|sprudeln *intr.* (*s*) 1. куљати, избијати, у-

зав|ирати, -рети. 2. fig. ускипети, планути.

au|f|sprühen *intr.* сипати искре увис.

Auf|sprung *m* (по)скок.

au|f|spulen I *tr.* намота(ва)ти на калем(ове),

сукати цеви. II **Auf|spulen** *n* намотавање на

калем(ове), сукање цеви.

au|f|spülen I *tr.* 1. нанети, -осити. 2. опрати,

испирати (судове). II **Auf|spülen** *n* прање,

испирање.

au|f|spunden I *tr.* одвращи(ва)ти, (из)вадити

врањ (и. чеп), отцепити, -љивати. II **Auf|**

spunden *n* одвращивање, вађење грања (и.

чеча), отцепљивање.

au|f|spüren I *tr.* 1. ~ наћи траг, на|ићи -лази-

ти на траг; тражити. 2. fig. прона|лазити,

-ћи. II **Auf|spüren** *n*, **Auf|spürung** *f* тражење.

au|f|stacheln *tr.* (по)терати останом, бости ба-

дљем; fig. потстрек|нути, -ивати, подб|ада-

ти, -ости. [шталу.]

au|f|stellen *tr.* метнути у стају, одвести у

au|f|stampfen I *intr.* (*h*) табати, газити. II *tr.*

натабати, угазити. III **Au'f|stampfen** *n* табанье, гажење.

Au'f|stand *m* 1. устанак, устајање *n*. 2. = **Auf|lauf** 1. (Sch.). 3. устанак, (по)буна *f*; е-п ~ machen ди|ћи -зати устанак.

au'f|ständig, au'f|ständisch *a* устанички, усташки, бунтован, побуњен; **Au'f|ständige(r)** *s* у-станик, усташ, побуњени|к -ца.

Au'f|stands... = Aufruhr...

au'f|stapeln *I tr.* (на)слагати; нагомила(ва)ти; наређати; сместити, снети. II **Au'f|stapeln** *n*, **Auf|stapelung** *f* слагање, нагомилавање, гомилање; наређана гомила.

Au'f|stap(e)ler {ѡфштáнл(·)р} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3с слагач, -ица, ређач, -ица; гомилач, -ица.

au'f|starren *intr.* (h) 1. укочено погледати увис, упрети очи (и. поглед) к небу. 2. накомстрешити се, стрчати накомтрешен(о).

au'f|stäuben *I tr.* 1. на-, по|праши(ва)ти, (као) прахом пос|ути -ипати, као прах (по)дићи, као прашину подизати. 2. потерати (и. расплашити) јатомие. II *intr.* (h) распрштати се увис, као прах (по)дићи се, као прашина (по)дизати се.

au'f|stauchen *tr.* 1. сломити. 2. ☼ набити, скратити (гвожђе). 3. = aufstauen 2.

au'f|stauen *I tr.* 1. (на)слагати, наређати. 2. зага|тити, -ћивати, устав|ити, -љати. II **Au'f|stauung** *f* слагање *n*; зага|живање, -ење *n*, устављање *n*.

au'f|stechen *I tr.* 1. отварати бодући, пробости, провалити; *fig.* = aufnutzen 1. 2. = aufkratzen 5. 3. на-, при|бостити, на-, при|бадати. 4. = aufgabeln 1., aufspießen 1. 2. 5. превртати (лопатом), мешати. II **Au'f|stechen** *n* пробадање; дотеривање; превртање, мешање.

au'f|stecken *I tr.* 1. по-, за|дићи, по-, за|дизати (хаљину), при-, за|денути, при-, за|девати (укосницом, прибадачом, чиодама косу, завесе итд.); sich (dat.) das Haar ~ дотерати косу; *fig.* ein Gesicht ~ = aufsetzen 1. 2. 2. мет|нути, -ати (на, у); нат|аћи, -ицати; *fig.* e-m ein Licht über et. (acc.) ~ отворити коме очи за што; побости, ист|аћи, -ицати (заставу). 3. оставити (acc.: acc.), оставити се (acc.: gen.), *fam.* баталити, окачити на дуд. 4. харити, добити, зарадити. II **Au'f|stecken** *n* по-, за|дизање; при-, за|девање, прибадање; натицање, набадање; остављање, *fam.* батаљивање, окачивање на дуд.

Au'f|stecker {ѡфштекер} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3с калемар, -ка.

Au'f|steck... ~kamm *m* укошњак (чешаљ); ~kleid *n* хаљина *f* за задицање; ~nadel *f* прибадача, задевача (игла).

au'f|stehen *I intr.* A. (h) 1. стајати отворен, -а, -о, -и, -е, -а. 2. стајати (на чему). 3. стајати (усправно, усправљен). B. (s) 4. уста(ја)ти (von: са, од, из); (по)дићи се, (по)дизати се; vom Tode ~ устати из мртвих, васкрснути; *fig.* mit dem linken Fuße aufgestanden sein устати прво стражњицом; früh ~ поранити; 5. *fig.* устати, појавити се. 6. уста(ја)ти (gegen, wider: против, на), дићи се, дизати се, побунити се. II **Au'f|stehen** *n* 1. устајање; das

zu späte Aufstehen касно устајање, устајање доцкан. 2. устајање, устанак *m*. 3. дизање.

au'f|steifen *tr.* (у)крутити, (у)скробити.

au'f|steigen *I intr.* (s) 1. (opp. absteigen) попети се (на, у), узјахати; пењати се, (ус)пети се; (по)дићи се, (по)дизати се; (по)пети се (acc.: на). 2. *fig.* долазити, падати (мисао); die Galle steigt ihm auf он се жести, он се једи. 3. вра|тити се -ћати се (у прошлост). II ~d *a* који се пење, узлазни (и. А); који долази. III **Au'f|steigen** *n*, **Au'f|steigung** *f* пењање, успињање; (по)дизање; узлажење.

au'f|stellen *I tr.* 1. (sich ~) поставити (се), постављати (се) (стубове; стражу; батерије; заседу); мет|нути, -ати; наме|стити, -штати (клопку); разап|ети, -ињати (мреже); ☼ изложити, излагати (робу). 2. ☼ (sich ~) постројити (се), постројавати (се) (борце, трупе итд.). 3. ☼ поставити, наместити (машину). 4. *fig.* поставити, -љати (начело, као начело услове, теорију, за узор, за сврху, за циљ); ☼ донети, утврдити (тарифу); да(ва)-ти, пружити, -ати (доказ, пример); до-, из|вести (сведоке); sich als Kandidat(en) ~ истаћи кандидатуру, пријавити се. 5. предузети, урадити, учинити. II **Au'f|stellen** *n*, **Au'f|stellung** *f* 1. постављање; (по)дизање; смештање, излагање. 2. намештање. 3. ☼ построј *m*, постројавање, постављање; Aufstellung nehmen заузети положај, наместити се, распоредити се. 4. *fig.* постављање, утврђивање, доношење, давање, пружање; извођење (сведока); истицање (кандидата).

Au'f|steller *m*, ~in *f* постављач, -ица, намештач, -ица.

Au'f|stellungs... ~kosten *pl.* трошкови *mpl.* око постављања (и. намештања); ~punkt *m* тачка *f* за постројавање; положај.

au'f|stemmen *I tr., refl.* наслонити (се), одупрети (се) (dat.: о). II *tr.* отворити длетом.

au'f|stempeln *tr.* ударити жигом, жигосати.

au'f|steppen *tr.* напунити и проши(ва)ти.

au'f|stecken *tr.* на-, из|вести.

au'f|stieben *intr.* (s) распрштати се увис.

Au'f|stieg {ѡфштуик} *m* 1. пењање *n*, узлажење *n*. 2. папуча *f*, басамак. 3. ☼ = Abflug.

Au'f|stieg... {~}. ~halle *f*, ~platz *m* аеродром *m*.

au'f|stiften *tr.* = anstiften 1. 2. [љува(ва)ло.]

Au'f|stöberer {ѡфшто.б·р·р} *m* 2l *fam.* прок-)

au'f|stöbern *tr.* 1. навеја(ва)ти. 2. ☼ истерати, кренути. 3. *fam.* прокљувити, ишчепкати.

au'f|stochern *tr.* 1. (про)чакати, прочар(к)ати, чар(к)ати. 2. = aufstöbern 3.

au'f|stöhnen *intr.* (h) (за)јечати.

au'f|stopfen *tr.* на-, исп|нунити. [-ливати.]

au'f|stöpseln *tr.* отпушити, -авати, отчеп|ити, |

au'f|stören *tr.* 1. (про)чарати, чарнути, (про)чакати. 2. узнемирити и раздражити; пробудити, изазвати.

au'f|stoßen *I tr.* 1. гурнути, отворити гурнувши (ногом), разбити, провалити. 2. гурнути увис, гурати навише; (по)дићи, узвиглати, дизати (прашину). 3. удар|ити, -ати (на, о). II *intr.* (h у 1 и 2., s) 1. преврнути се, превирати (у бурету), прокиснути. 2. подриг|нути

-ивати; es stößt mir sauer auf иде ми кисело из стомака; es stößt mir auf гади ми се, смучи ми се. 3. срести, наићи, догодити се, десити се. 4. ударити, -ати (auf: на, о). 5. ударити, насести. III **Aufstoßen** *n* разбијање, проваљивање; превртање, кварење, прокиснуће; подригивање; удар *m*, ударање; сретање, наилажење, доживљавање.

aufstößig *a* 1. узмућен, мутан; преврнут, прокиснуо. 2. кисео, мрљав.

aufstrahlen *I intr. (h)* зрачити увис, сијати. II **Aufstrahlen** *n* зрачење, сијање.

aufstreben *I intr. (h)* тежити увис (и. навише, горе); er strebt auf он тежи да се (по)дигне (и *fig.*); *fig.* ~ zu тежити ка. II **Aufstreben** *n*, **Aufstrebung** *f* тежење увис, тежа навише (и *fig.*).

aufstrecken *tr.* (ис)пружити, пружати.

Aufstreich *m* = Auktion.

aufstreichen *I intr. (s)* 1. = aufstreifen II. II *tr.* 1. намазати; премазати, превући. 2. заврнути, -ати, подићи, -зати (бркове, руке, косу). 3. = aufgeigen. III sich als Gold auf dem Probierstein ~ показати се као злато на пробном камену. IV **Aufstreichen** *n* премазивање; подизање, завраћање.

aufstreifen *I tr.* 1. den Ärmel (*meton.* den Arm) ~ засукати (и. посувратити, завратити, загрнути) рукав. 2. запарати, одерати; sich (*dat.*) die Hand ~ огрепсти руку, sich (*acc.*) ~ огрепсти се. II *intr. (s)* окрзнати земљу, додиривати земљу. III **Aufstreifen** *n* засукивање, посувраћање, завраћање, загртање; паране, окрзнуће.

aufstreuen *I tr.* посипати, -ути (со, брашно итд.). II **Aufstreuen** *n* посипање.

Aufstrich *m* 1. = Aufstreich. 2. премазивање *n*. 3. превлачење *n*, потез гудалом навише.

aufstricken *tr.* 1. по-, исплести, потрошити плетући. 2. прихватити (петљу).

aufstriegehn *tr.* 1. четкати навише (и. уз длаку). 2. (истимарити).

aufstücken *tr.* = aufflicken.

aufstülpen *I tr.* 1. засук(ив)ати, посувр(а)тити, -ћати, завр(а)тити, -ћати; aufgestülpte Nase пр(а)в нос. 2. *fam.* натући, набити (шешир, капу). 3. поклопити, покрити. II **Aufstülpen** *n* посувраћање, завраћање, засукивање; натицање, набијање.

aufstürmen *I tr.* 1. провалити, пробити (јуришајући). 2. узбурка(вати). II *intr. (s)* узбурка(вати) се. [пасти и ударити (auf: на, о).]

aufstürzen *I tr.* = aufstülpen 2. II *intr. (s)* **aufstutzen** *I tr.* 1. = aufstülpen 1. подићи, узвратити бркове. 2. дотерати, нажити. II *intr. (h)* тргнути се, зачуђено погледати. III sich ~ дотерати се, удесити се, *fam.* ујдурисати се. IV **Aufstutzen** *n* подизање, за-, узвраћање; дотеривање, *fam.* ујдурисавање; трзање, зачуђено погледање.

aufstützen *I tr. и refl.* 1. (sich ~) наслонити (се), насланяти (се); sich mit dem Ellbogen ~ налактичати се, поднимити се. 2. (sich ~) подупрети (и *fig.*) (се), подупирати (се). II **Aufstützen** *n* насланање; Aufstützen mit dem

Ellbogen налакћивање, подизање; подупирање.

aufsuchen *I tr.* (по)тражити; $\frac{1}{2}$ = aufspüren 1. II **Aufsuchen** *n*, **Aufsuchung** *f* тражење; претраживање.

aufsummen *I* [Summe]: sich ~ накупити се.

aufsummen *I intr. (s)* зујети уз-, полетети.

II *tr.* зујањем (и. зуком) (про)будити.

aufstafeln *tr.* = aufstischen I.

aufstakeln $\frac{1}{2}$ *I tr. и refl.* о-, с(п)ремати, о-, с(п)ремати, снабде(ва)ти прибором (брод); *fam. fig.* (sich ~) накинђурити (се), дотерати (се). II **Aufstakeln** *n*, **Aufstak(e)lung** *f* $\frac{1}{2}$ о-, с(п)ремање, снабдевање прибором (брода); Aufstak(e)lung о-, с(п)рема, прибор *m* (брода).

Aufstakt *m* $\frac{1}{2}$ = Aufschlag 9; *fig.* увод.

aufstauen *I intr. (s)* 1. изронити, -њавати; помолити се, помаљати се (и *fig.*). 2. *fig.* искр(с)нути, -авати, појавити се. II **Aufstauen** *n* изроњавање, помаљање; *fig.* искрсавање, појављивање.

aufstauen *I intr. (s)* 1. от-, рас(к)равити се, от-, рас(к)рављивати се (и *fig.*), (о)топити се. 2. расплинути се. II *tr.* от-, рас(к)равити, от-, рас(к)рављивати, (о)топити. III **Aufstauen** *n* крављење, от-, рас(к)рављивање (и *fig.*).

aufsteilen *I tr.* поделити. II **Aufsteilung** *f* подела, деоба. [ни], издунити.

aufstiefen *tr.* (на)правити удубљење у (среди-)
aufstischen *tr.* изн(е)ти, -осити (јело на сто, што пред кога), (по)служити (кога чим); *fig.* изн(е)ти, -осити.

Auftrag {*ѡфтрак*} *m* 2d 1. налог; $\frac{1}{2}$ на-, по-, рудбина *f*; im ~(e) (*abr.* i. A.) j-s по чијем налогу, по налогу кога; $\frac{1}{2}$ im ~e und für die Rechnung von (*dat.*) по налогу и за рачун... (*gen.*); e-n ~ bekommen, erhalten добити налог (zu: за); e-n ~ ausrichten, besorgen изврши(ва)ти налог; e-n ~ erteilen изда(ва)ти (и. упутити) налог; j-m ~ zu et. geben дати коме налог за што; e-m Fabrikanten Aufträge geben на-, по(ру)чи(ва)ти код творничара (и. фабриканта); Ihrem ~e gemäß по (и. према) Вашем налогу. 2. метање *n* боје; метнута боја, слој (боје). 3. изношење *n* (јела), служење *n*; изнето (и. послужено) јело. 4. тк. основа *f*.

auftragen *I tr.* 1. (и *abs.*) из-, до(н)ети, из-, до(н)осити (на сто), (по)служити. 2. прен(е)ти, -осити, (на)цртати. 3. мет(н)ути, -ати, мазати (боју, белило и руменило); fingerdick ~ с прста (дебело) (на)ћпати; *fig.* stark ~ претер(ив)ати, прекардаши(ва)ти. 4. Erde ~ = aufschütten 3.; Erz und Kohlen (и. Gicht) ~ = aufschütten II 3. 5. наложити, налагати, поручити. 6. носити, имати на глави. 7. (sich ~) изнети (се), похабати (се). II *intr. (h)* 1. в. I. 1., 3. *fig.* 2. набушити се, нагунтати се. III **Auftragen** *n*, **Auftragung** *f* 1. = Auftrag 2., 3. 2. преношење, цртање.

Auftrag..., **auftrag...**: ~bürste *f* четка за мазање; ~geber *m* издавалац налога, $\frac{1}{2}$ властодавац, наредбодавац; ~nehmer *m* пуномоћник, заступник; ~(s)ausführung *f* извршење *n* налога; ~(s)mäßig *adv.* по налогу;

~(s)weise *adv.* по поруци; ~walze *f* † ваљак *m*; ~zettel *m* † наложни лист.

au'f|trampeln *intr. (s) fam.* табати, тапкати, лупати (ногама).

au'f|träufeln *tr., intr. (s)* (на)капати.

au'f|treffen *I intr. (s)* удар|ити, -ати (auf: на, o); (y)падати (за светлост итд.). **II Au'f|treffen** *n* (y)падање.

Au'f|treff...: ~geschwindigkeit *f* ударна брзина, брзина при удару; ~winkel *m* ударни угао (и. кут), упадни угао.

au'f|treiben *I tr. 1.* = antreiben *I 2.* 2. прова-
лити, разби(ја)ти. 3. и † набрекнути, напети,
напињати, надува(ва)ти; aufgetrieben набре-
као, напет, набубрео; † избочити, удупсти
(у металу). 4. (по)дићи, (по)дизати (праши-
ну итд.); o-, истерати (кога из постеље, са
седишта); † истер(ив)ати, кренути, дићи,
дизати; † убрза(ва)ти растење... (*gen.*). 5.
истерати, (про)наћи, набавити. **II intr. (s)** 1.
бити гурнут (и. гуран, теран) (auf: на); †
наседати, наседати, насук(ив)ати се. 2. auf-
und abtreiben пети се и спуштати се (пло-
већи). 3. набрекнути, надувати се, напети се.
4. терати (за биљке). **III Au'f|treiben** *n*, **Au'f|**
treibung *f* проваљивање, разбијање; напи-
њање, набрекнуће, надимање; истеривање;
набављање, налажење.

au'f|trennen *tr. и refl. (sich ~)* o- рас|парати
(се), раширати (се), рашивати (се).

au'f|treten *I intr. (s и h)* 1. (на)газити, згазити,
ста(ја)ти, ступати, -ити (ногом на); fest ~
чврсто газити, чврсто ступати (и *fig.*). 2. (*s*)
fig. (и)ступати, (и)ступити, појав|ити се, -љи-
вати се (als: као); показ(ив)ати се; изићи, из-
лазити (als: као); würdevoll ~ имати досто-
јанствено држање; für j-n (et.) ~ ста(ја)ти уз
кога (што), бити на чијој страни; gegen j-n
(et.) ~ уста(ја)ти против кога (чега); die Krank-
heit tritt verheerend auf болест пустоши. **II tr.**
1. (з)газити на, стати на, ступ|ити -ати на. 2.
(по)дићи газећи, (по)дизати газећи. 3. на-, у|
газити. 4. згазити, гажењем скрхати, ударци-
ма ногу отворити. **III Au'f|treten** *n* 1. гажење,
ступање, стајање. 2. ступање, показивање,
појављивање; понашање, држање; појава.

Au'f|trieb *m* 1. (*opp.* Abtrieb) терање (стоке у
планину). 2. (и ~kraft *f*) ~, † потисак, од-1

au'f|trinken *tr.* попити. [весна сила навише.]

Au'f|tritt *m* 1. гажење *n*, стајање *n*, ступање
n, ход, удар ногом, ударање *n* ногом (при
ходу, маршу). 2. = Auftreten 2. 3. † појава *f*,
сцена *f* (уп. Aufzug 4.); *fig.* призор, појава *f*;
fig. сцена, брука *f*; e-p ~ mit j-m haben дохва-
тити се с ким. 4. папуча *f*, ступањ, басамак.
au'f|trocknen *I intr. (s, и h)* (про)сушити се;
пре-, у|сахнути. **II tr.** осуши(ва)ти; † расу-
ши(ва)ти. **III Au'f|trocknen** *n* сушење, осу-
шивање; † расушивање.

au'f|tröpfeln, **au'f|tropfen** *tr.* = aufträufeln.

au'f|trumpfen *I tr. 1.* играти адут(ом), бацати
као адут(е). **II intr. (h)** (с)кресати, креснути
(коме).

au'f|tun *tr. и refl. (sich ~)* отворити (се), отв-
рати (се); den Mund nicht ~ уста не отвори-

ти, зуба не помаљати; den Beutel ~ (о)дре-
шити кесу. 2. основати (се), оснивати (се),
образовати (се). 3. мет|нути, -ати (шешир
итд.); изн|ети, -осити, послужити (јело). 4.
fam. fig. = auftauchen 2.; da tut sich et. auf
имаћемо да видимо; биће да се види.

au'f|tunken *tr.* помочити.

au'f|tupfen *I tr. 1.* додирнути лако. 2. покупи-
ти лаким додиром. 3. избобичати, (ис)тач-
кати, (на)правити бобице (и. тачке).

au'f|türmen *I tr. и refl. (sich ~)* наторлашити
(се), наторлашивати (се), нагомилати (се),
нагомилавати (се); налагати (се), слагати
(се); die Wogen türmen sich auf валови се ди-
жу као брегови; stolz ~ de Paläste палате
које деру у облаке. **II Au'f|türmen** *n*, **Auf-
türmung** *f* торлашење, нагомилавање; сла-1
au'f|tuschen *tr.* дотер(ив)ати трушем. [гање.]
Au'f|und|a'b {ѡфунтан} *n* горе-доле.

au'f|wachen *I intr. (s)* (про)будити се (и *fig.*).

II Au'f|wachen *n* (про)буђење.

Au'f|wachs *m* в. Aufwuchs.

au'f|wachsen *I intr. (s)* од-, на-, по|расти, ра-
сти. **II Au'f|wachsen** *n* растење.

au'f|wagen: sich ~ усудити се дићи се, усуђи-
вати се да се дигн|ем, -еш, -е, -емо, -у.

au'f|wägen *tr. 1.* = aufwiegen. 2. дићи -зати
дизалицом, дизати граником.

au'f|wählen *tr. заст.* окренути, обрнути (адут).

au'f|wallen *I intr. (s)* (уза)вретити, (ус)кључити,
(ус)кипети; *fig.* узвитла(ва)ти се, дизати се;
fig. букнути, планути, разјарити се, раже-
стити се. **II ~d a** узаврео, ускипео. **III tr.** уз-
витла(ва)ти, подићи, дизати; узбурка(ва)ти,
распламити; (про)кључати (тачније: auf-
wällen). **IV Au'f|wallen** *n*, **Au'f|wallung** *f* уза-
вирање, кључање, врење, ускипљење; (по)-
дизање, узбуркавање, узви главање; *fig.* уза-
вирање, узаврелост, узрујење, узрујаност,
узбуркавање, узбурканост, ускипљење, ус-1
au'f|wällen *tr.* в. aufwallen *III*. [кипелост.]
au'f|waltigen *tr. 15a* † раскрчити, рашчисти-
ти (окно).

au'f|waizen *tr.* Farbe ~ на-, пре|ваљати боју,
ваљком прен|ети -осити боју (на).

au'f|wälzen *I tr. 1.* изваљати, ваљати увис (и.
навише, (на)горе), узваљати. 2. наваљ|ати,
-ивати (auf: на); *fig.* наваљати, натоварити.
3. наваљати, наторлашити, нагомила(ва)ти.
Au'f|wand {ѡфвант} [aufwenden] *m* 2d (y)тро-
шак, расход, трошкови *pl.*; раскош, раско-
шност *f*; groβen ~ machen и. treiben живети
раскошно (и. на великој ноzi).

Au'f|wand..., **au'f|wand...**: † liebend а раскошан,
који воли раскош; ~s|gelder *n pl.*, ~s|kosten
pl. трошкови *m pl.* за претстављање; ~s|ge-
setz *n* закон *m* о трошењу.

au'f|wärmen *I tr. 1.* подгреја(ва)ти (и *fig.*);
aufgewärmter Kohl подгрејан купус, старо.
2. (aufwarmen) оживити топлином. **II Au'f|**
wärmen *n* подгрејавање.

Au'f|warte...: ~bursche *m* момак, покућар;
~frau *f* покућарка; ~geld *n*, ~lohn *m* плата.

au'f|warten *I intr. (h)* служити, послуживати,
дворити (за столом); j-m ~ послужити (и. послу-

живати, дворити) кога. 2. j-m ~ посетити кога, доћи коме на подворење, дворити коме. 3. j-m mit et. ~ (по)нудити кога чим, послужити кога чим; kann ich Ihnen mit et. ~? могу ли Вас чим понудити (и. послужити)?; ich kann Ihnen damit ~ могу Вас тим послужити; womit kann ich (Ihnen) ~? чим (Вас) могу послужити?; aufzuwarten! на служби, молим! 4. усправити се, -лати се, „шенити“. II Auf|warten *f* служење, послуживање (в. Aufwartung).

Auf|wärter *m*, ~in *f* момак, покућар, -ка; ~dienst *m* служба *f* покућара, покућарство *n*. Auf|wartelstelle *f* место покућарке.

au|f|wärts {ѡфвертс} *adv.* (opp. abwärts) увис, навише, (на)горе; узводно; ~gehen, ~steigen пети се; ~kehren посувратити, посувраћати.

au|f|wartsam {ѡфвартсам} *a* / услужан, па-) Auf|wart|tisch *m* сто за послуживање. [жљив.] Auf|wartung *f* 1. послуга, служба, дворба; die ~ bei j-m haben послуживати (око) кога. 2. посета, подворење *n*; j-m seine ~ machen = j-m aufwarten. 3. покућарка.

Auf|wasch|bursche *m* (момак) судопера.

au|f|waschen *i tr.* 1. (о)прати, (о)рибати. 2. попрати, перући потрошити. 3. sich (dat.) die Hände ~ перући разрањавати (себи) руке. II Auf|waschen *n*, Auf|waschung *f* прање, рибање; *fig.* es ist ein Aufwaschen о једном трошку, једним махом.

Auf|wäscher *m*, ~in *f* = Aufwaschbursche, -frau. Auf|wasch...: ~faß *n*, ~kübel *m* шафол (за прање судова); ~frau *f*: а) судопера (жена); б) рибачица, прања пода; ~wasser *n*: а) вода *f* за прање судова; б) вода од судова, помије *pl.*, сплачине *fpl.*

au|f|weben *tr.* 1. наткати. 2. ис-, по|ткати, ткајући потрошити. 3. распарати, раши(ва)ти.

au|f|wecken *i tr.* (про)будити (и *fig.*), разбудити (и *fig.*); vom Tode ~ из мртвих пробудити, васкрснути. II au|f|geweckt *a* чию, жив, отресит. III Au|f|wecken *n*, Au|f|weckung *f* (про)буђење, устајање.

au|f|wehen *i intr.* (s) 1. дувати увис, духнути увис (и. нагоре); (по)дићи се, (по)дизати се, узвитла(ва)ти се. 2. отворити се од дувања, отворити се од ветра. II *tr.* 1. дувајући (по)дићи (и. (по)дизати), узвитла(ва)ти. 2. (дувајући) отворити, от-, рас|крити. 3. распирити, раздувати (zu: у). 4. надувати, навејати, дувајући нагомила(ва)ти. 5. наду(ва)ти, дувајући напунити (за ветар).

au|f|weichen {weichēn} *i tr.* размекша(ва)ти, расквасити, раскиселити; раскаљати. II *intr.* (s) размекша(ва)ти се, омекша(ва)ти, расквасити се, раскиселити се. III ~d *p.pr.* и *e* који умекшава, за у-, размекшава. IV Au|f|weichen *n*, Au|f|weichung *f* раз-, омекша- (ва)ње.} au|f|weisen *tr.* = aufhaspeln.

au|f|weisen *intr.* (h) заплакати (се).

au|f|weisen *i tr.* показ(ив)ати. II Au|f|weisen *n*, Au|f|weisung *f* показивање.

au|f|weiten *tr.* прошири(ва)ти.

au|f|wenden *i tr.* 1. окренути горе, подићи. 2. *fig.* употребити, -лавати, у-, по|трошити;

unnützig ~ расипати; alles ~, alle seine Kräfte ~ све употребити, све силе напрегнути. II Au|f|wenden *n*, Au|f|wendung *f* употреба, употребљавање, (у)трошак *m*, тражење (в. Aufwand).

au|f|werfen *i tr.* нагло отворити, грухнути; разб(и)ти, разлупати (каменицама), згрувати; ископати. 2. бац(и)ти, -ати, окренути (карту, коцку); разви(ја)ти (заставу), *fig.* дићи. 3. поставити, -лати, покрећути, -тати, ист|аћи, -ицати (питање, сумњу); sich (dat.) e-e Frage ~ (за)питати се(бе). 4. набаци(ва)ти, бац(и)ти, -ати (на). 5. узбаци(ва)ти, бацити увис, бацати (на)горе; (по)дићи, (по)дизати (прашину); изрити, избаци(ва)ти (за кртицу), правити; *fig.* viel Staub ~ (на)правити хуку (и. б(р)уку, грају), узвитлати грдну прашину; Schaum ~ (за)пенушити. 6. по-, уз|дићи, по-, уз|дизати, завалити; die Lippen ~ (на)прхити усне, (на)прхити се; aufgeworfene Lippen дебеле усне; aufgeworfene Nase прнав нос. 7. нагр|нути, -тати, нагомила(ва)ти; поди|ћи, -зати, направити. 8. ~de Gänge жице које се раседају увис. II sich ~ 1. (на)правити се als, zu: *abl.*), наметнути се. 2. дићи се, устати (gegen: против, на). 3. извитоперити се, -авати се. III Au|f|werfen *n*, Au|f|werfung *f* копање, ископавање; развијање; набацивање, нагртање, нагомилавање; (по)стављање, покретање; насипање, подизање, прављење, грађење; противзаконно присвајање, дизање, устајање.

au|f|wischen *tr.* 1. навоштити, на-, пре|мазати, углачати. 2. и *refl. pop.* (sich ~) дотерати (се), дотеривати (се) (као стари фијакер), налицкати (се), ујдурисати (се). 3. уфитиљити, у-, за|сук(ив)ати мажући (браду, брке).

au|f|wickeln *i tr.* и *refl.* 1. (sich ~) намотати (се), намотавати (се). 2. (у)коврчити (косу), (на)правити коврчице за-, у|вијањем. 3. размота(ва)ти, разви(ја)ти; (sich ~) одмотати (се), одмотавати (се). 4. *fig.* (sich ~) одмрсити (се), размрсити (се), размршавати (се). II Au|f|wickeln *n*, Au|f|wicklung *f* намотавање; уковрчавање, коврчење; раз-, од|мотавање, развијање; *fig.* од-, размршавање.

Auf|wiegelei {ѡфвиглѐ} *f* 3b = aufwiegen II. au|f|wiegen {ѡфвиглѐ} *i tr.* 15f (по)бунити, подбуњивати, (по)дизати; подбадати, потстрекивати. II Au|f|wiegen *n*, Auf|wiegelung *f* буњење, подбуњивање, дизање, потстрекивање, подбадање.

au|f|wiegen *tr.* 1. бити тежак колико и, тежити колико и (и *fig.*) држати у равнотежи, уравнотежавати; *fig.* вредети колико и; претегнути, -зати. 2. mit Gold ~ златом измерити, златом платити.

Au|f|wieglei {ѡфвиглѐ} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c подбуњивач, -ица, букач, -ица, подбадач, -ица, потстрекивач, -ица; au|f|wieglei {ѡфвиглѐ} *a* букачки, бунџиски, подбадачки, потстрекивачки.

au|f|wiehern *intr.* (h) зањи|скати, -штати, заврискати, њиснути; *fig. fam.* заврискати, -штати (од смеха).

Auf'fwind *m* ваздушна струја *f* навише.

auf'windeln *tr.* распови(ја)ти (дете).

auf'winden *I tr.* и *refl.* 1. = aufwickeln 1. 2. (sich ~) расукати (се), расукивати (се), развити (се), развијати (се). 3. дизати (дизалицом), дићи (чекрком). II *sich* ~ 1. = sich aufwickeln. 2. вијући се дизати се, узвијати се, вити се уз. III **Auf'winden** *n*, **Auf'windung** *f* дизање (дизалицом, чекрком, витлом).

auf'wirbeln *I intr.* 1. усковитла(ва)ти се, узвитла(ва)ти се, дићи се (у) вртлозима, дизати се уковитлац. 2. дизати се, дићи се певајући (за шеву). II *tr.* 1. ~, ~ lassen усковитла(ва)ти, узвитла(ва)ти, дизати (у) вртлозима, дићи уковитлац; *fig.* darüber ist viel Staub aufgewirbelt велика је бука (и. граја) подигнута због тога. 2. отворити (окрећући резу, шип за обртање).

auf'wischen *tr.* (о)брисати, побрисати.

Auf'wischer *m*, **Auf'wischlappen** *m* крпа *f* за брисање.

auf'wogen *intr.* (s) усталаса(ва)ти се.

auf'wollen *intr.* (h) хтети (по)дићи се; die Tür will nicht auf vrata неће да се отворе.

auf'wühlen *I tr.* (из)рити; узмутити, ускомешати; *fig.* узбурка(ва)ти, узбудити. II **Auf'wühlen** *n*, **Auf'wühlung** *f* изривање, ријење; *fig.* узбурка(ва)ње. [суто.]

Auf'wurf *m* 1. насип, насипање *n*. 2. насип, на-
auf'zählen *I tr.* 1. избројити; набројити. 2. опалити, *pop.* оцепити (коме толико и толико батина). II **Auf'zählen** *n*, **Auf'zählung** *f* избројавање, -ење, набројавање, -ење.

auf'zaubern *tr.* чинима отворити, мађијама отварати. [n, Auf'zäumung *f* зауздавање.]

auf'zäumen *I tr.* заузда(ва)ти. II **Auf'zäumen** *n*, **Auf'zähren** *I tr.* потрошити; појести (и *fig.* имање); изести. II *sich* ~ (по)јести се, изести се. III **Auf'zähren** *n*, **Auf'zehrung** *f* (и *fig.*), трошење (и *fig.*), једење.

auf'zeichnen *I tr.* 1. (и *sich* ~) нацртати; оцртати (се), оцртавати (се). 2. за-, прибележити, бележити. II **Auf'zeichnen** *n*, **Auf'zeichnung** *f* цртање; цртеж *m*, нацрт *m*; за-, прибелешка. [вач, -ица.]

Auf'zeichner *m*, ~in *f* цртач, -ица; забележи-
Auf'zeichnungsbuch *n* дневник *m*, бележник *m*, бележница *f*.

auf'zeigen *tr.* показ(ив)ати. [покретни мост.]

Auf'ziehbrücke *f* (за дизање и спуштање) *f*

auf'ziehen *I tr.* 1. (по)вући увис (и. навише). 2. ист(а)ћи, -ицати (заставу); подићи, дизати (хаљину да се не вуче; завесу итд.); излачити, извући, издизати воду, ведро, терет. 3. die Achsel ~ слеђи-гати раменима; die Brauen ~ наб(и)рати обрве; die Sonne zieht Nebel, Dünste auf сунце диже маглу, пару. 4. ишчупати, извлачити, извадити. 5. из-, прелмерити. 6. den Atem ~ пре-, удахнути. 7. (sich ~) извући (се), извлачити (се), отворити (се), отварати (се); den Riegel ~ отшипити, отворити резу; развући, размаћи, раскрити (завесе). 8. нави(ја)ти (часовник итд.); за-, ода(п)ети, за-, ода(п)ињати (ороз на пушци); sich schwer ~ lassen тешко се навијати. 9. ра-

зап(ети, -ињати; мет(нути, -тати (карте на платно; жице на виолину; основу); *fig.* v. aufspannen *I*; ein Gesicht, e-e Miene, ~ v. aufsetzen *I* 2. 10. одграји(ва)ти; sich leicht ~ lassen лако се одграјивати (и. гајити). 11. *fig.* j-p ~ истезавати кога. 12. *fig.* завитлавати, зафркавати, исмејавати. 13. ~ die Segel ~ затегнути једра, разапети једра; *fig.* alle Segel ~ радити својски, запети својски. 14. ✕ вадити, искоришћавати. II *intr.* (s) 1. (im Zuge) ~, aufgezogen kommen ићи у реду (и. у поворци); ✕ ићи на стражу. 2. *fig.* ~, aufgezogen kommen доћи (и: у), појавити се; armiselig ~: a) бити бедно одевен, b) направити жалосно лице. 3. *fig.* mit et. aufgezogen kommen изн(е)ти, -осити, *fam.* исповртети што. 4. излазити, изићи, појавити се, -љивати се, дизати се (за звезде); ein Gewitter zieht (pehe sich) am Himmel auf спрема се олуја. III *sich* ~ v. *I* 7., II 4. IV **Auf'ziehen** *n*, **Auf'ziehung** *f* вучење увис (и. навише); извлачење; дизање: слегање (раменима); набирање (обрва); чу-пане; навијање; разапијање; = Aufzucht; *fig.* = Aufzieherei; v. Aufzug *I*; das Auf- und Ab- (и. Nieder-)ziehen идење горе-доле, пе-њање и спуштање; das Auf- und Davon-ziehen одлажење, одлазак *m*; das Auf- und Zu-ziehen развлачење и навлачење (завеса).

Auf'zieher *m*, ~in *f* 1. навијач, -ица (часовника итд.). 2. завитлавало, зифркавало, исмејач. 3. ☉ = Aufheber 2.

Auf'zieherei {*офцир* *ра*} *f* 3b завитлавање *n*, зафркавање *n*, исмејавање *n*.

Auf'zieh... ~fenster *n* прозор *m* за дизање и спуштање; ~kurbelf, ~schlüssel *m* кључ *m* (за навијање); ~vorrichtung *f* направа (и. згода) за (само)навијање.

Auf'zucht *f* одграјивање *n*, гајење *n*.

auf'zucken *I intr.* (s) по-, за(дрхтати; (за)па-рати, севнути (за муњу); севнути, -ати, штречати, -нути (за бол). II *tr.* 1. (по)тргнути увис (и. навише). 2. отворити трепћући.

Auf'zug *m* 1. поворка *f*; ✕ ~ der Wache идење *n* на стражу, пролажење *n*, пролазак. 2. ✕ корачница *f*, марш. 3. ношња *f*, одело *n*; in vollem ~е у свечаном оделу. 4. ✕ чин (уп. Auftritt 3.). 5. (из)дизање *n*; извлачење *n*. 6. ди-залица *f*. 7. ~ основа *f*. 8. навијање *n*, навој. 9. озиб на пробном кантару. 10. ✕ запат фа-занића. 11. узица *f* (за отварање врата).

Auf'zugs... ~feder *f* (навојна) опруга; ~klappe *f* под *m* (моста); ~seil *n* ☉ дизалични коноп *m*, коноп за дизалице; ~spitze *f* крај *m* поворке, глава поворке.

Auf'zunehmende(r) *s* 9l кандидат, -киња.

auf'zupfen *tr.* 1. ишчупати. 2. рашчимкати, осипати. 3. одрешити.

auf'zwängen *tr.* = aufzwingen 2.

auf'zwecken *tr.* причврстити ексерчићима, притврдити клинцима.

auf'zwicken *tr.* 1. = aufzwecken. 2. отворити (и. раздирати) штапајући.

auf'zwingen *tr.* 1. намет(нути, -ати, натур(и-ти, -ати. 2. силом отворити, разбити, разва-лити. 3. силом натаћи, набити.

Au'g|apfel {ауґапфл}: очна јабучица *f*; зеница *f* (и *fig.*); *fig.* љубимац; ~entzündung *f* запаљење *n* oka, упала oka; ~häutchen *n* рожњача *f*; ~schwunden *n* сушење oka; ~vorfall *m* испад oka.

Au'ge {ауґе} [сврн. ouga, лат. oculus] *n* 4b 1. око; а) mit dem ~ оком, одока; blaue ~n haben имати плаве очи, бити плавих очију; (ein) blaues (и. blaugeschlagenes) ~ (haben) (имати) модро око; mit blauem (и. einem blauen) ~ davonkommen (и *fig.*) изнети главу, извући се; mit bloßem ~ голим оком; große ~n machen (за)чудити се; in meinen ~n у мојим очима; vor meinen ~n на моје очи; die ~n gehen mir über очи ми навиру сузама; man sieht nicht die Hand vor den ~n не види се прст пред оком; X ~n rechts! поздрав на десно!; b) (gute) ~n haben имати (добре) очи; Brille für meine ~n passend наочари за моје очи; *fig.* ganz (nur, lauter) ~sein у око се (сав) претворити; vor aller ~n на очи(глед) целом свету; das ~ beleidigen повредити око (и. вид); in die ~n fallen пајсти -дати у очи; vor ~n liegen, in die ~n springen падати у очи; soweit die ~n reichen докле око сагледа; c) Gottes ~ Божје око; unter vier ~n у четири oka, насамо; ...steht auf wenig ~n ...спајо, -ла, -ло је на мало њих, на мало чланова; wenn zwei ~n weniger sind када једнога од нас не буде било; d) ein ~ auf et. (auf j-n) haben мотрити (и. пазити) на што (на кога), имати што (кога) у виду; ein ~ auf... haben бацити око на...; j-n scharf im ~ haben пратити коме сваки корак; im ~ behalten имати у виду; nicht aus den ~n lassen (и. verlieren) не пуштати (не губити) из вида; j-n (et.) ins ~ fassen и. nehmen узети кога (што) на око, пазити на кога (што); et. mit (ganz) anderen ~n ansehen гледати (и. посматрати што) другим очима; aus den ~n setzen изгубити; et. vor ~n haben имати што пред очима; die ~n überall haben пазити (и. мотрити) на све; kein ~ von... wenden не скидати oka (и. очију) са...; ein ~ auf j-n werfen бацити око на кога; ein ~ zudrücken зажмурити једним оком (и. на једно око); ein ~ bei et. zudrücken зажмурити пред чим, (про)гледати кроз прсте при чему; *prv.* aus den ~n, aus dem Sinn што даље од очију даље и од срца; e) *fig.* ein Dorn im ~ sein бити тн у оку; sie ist ihrer Mutter wie aus den ~n geschnitten она је пљунута (и. иста мајка); der Gefahr ins ~ sehen гледати опасности у очи; j-m unter die ~n treten изјихи-лазити коме на очи; die Schlaueheit sieht ihm aus den ~n лукавство му вири из очију; das paßt wie die Faust aufs ~ то је као со у очи. 2. ☉ окце, око. 3. око [pl. oka] (рупа у сиру, у хлебу; зрнце масти на чорби; петља на мрежи итд.). 4. ☉ око, окце, пупољак *m*. 5. заматак *m*, клица *f* (у јајету). 6. окце, око [pl. oka] (шара на животињи, паунову репу). 7. окце, тачка *f* (на коцки, на карти). [= Äuglein.]

Äugelchen {ауґелхен} *n*, Äugelein {ауґеләин} *n* 2l
Äuglel' {ауґелә} *f* 3b заљубљено (по)гледање *n*.

äu'geln {ауґелн} [Auge] 15f I *intr.* (h) 1. (по)гледати заљубљено. 2. ☉ видети, гледати. II *tr.* ☉ = okulieren.

au'gen {ауґен}, äü'gen {ауґен} *intr.* (h) 15a 1. = äugeln I 2. 2. geau'gt {гәуґкт} в. augig, äugig. Au'gen... {ауґен...} очни, очију (*gen. pl.*), oka (*gen.*), с окцима: ~achat *m* мин. ахат с окцима; ~ader *f* очна жила; ~arzt *m* очни лекар; ~aufschlag *m* в. Aufschlag 2; ~bader *m* плитица (изделица) за испирање oka; ~balsam *m* = ~salbe; ~beschreibung *f* опис *m* oka; ~besichtigung *f* преглед *m* очију; ~bild *n* лик *m* у оку; ~binde *f* очни завој *m*, завој преко очију; ~binde|haut *f* ☉ вежњача; ~blende *f* = ~leder.

Au'genblick {ауґенблик} [сврн. ougenblic] *m* 1. тренут(ак), трен (ока), час(ак); *adv.* den ~, im ~ за тренутак, за трен(ут) oka, у тренутку, часком; hast du nicht im ~ gelesen ниси ли мало пре (и. оточи) прочитао? alle ~е свакога тренутка, сваког часа; sie kann jeden ~ kommen она може сваког часа доћи; im dem ~е, als (и. wo)... у тренутку када... 2. час, тренутак; entscheidender ~ отсудан час, отсудан тренутак; letzte ~е последњи тренуци; lichte ~е тренуци чисте свести, светли тренуци; er hat lichte ~е има тренутака када је при себи; schlimmer ~ зао час.

augen bli'cklich {ауґенбликlich} *a* тренутан *adv.* (и au'genblicks) {ауґенбликс} тренутно, у тренутку, за тренут, сместа; Augen bli'cklichkeit *f* 3b {~кәт} тренутност.

Au'genblicks...: ~aufnahme *f*, ~bild *n* тренутан снимак *m*, тренутна слика *f*, ~dampf|erzeuger *m* тренутан произвођач паре; ~dichter(in) *f* *m* пригод|ан(-на) песник(-иња).

Au'gen..., au'gen...: ~blödigkeit *f* слабост очију; ~blut|ader *f* ☉ очна крвна жила; ~braue *f* обрва, вежа; ~butter *f* крмел *m*, дрља; ~diener *m* притворица, трчилажа; ~dienerei *f*, ~dienerschaft *f* притвориштво *n*, трчилаштво *n*; ~dienerisch *a* притворички, трчилашки; ~dienst *m*. а) = ~dienerei; б) ☉ = ~trost б; ~dusche *f* опросница (и. туш) за очи; ~entzündung *f* запаљење *n* (и. упала oka), очију; ~fällig *a* очигледан, очевидан, упадљив; ~fälligkeit *f* очигледност, очевидност, упадљивост; ~farbe *f* боја oka; ~fell *n* ☉ поочница *f*; ~fistel *f* очна фистула; ~flimmern *n* виђење искрица, треперење пред очима; ~förmig *a* облика oka; ~geschwulst *f* ☉ оток *m* oka; ~glas *n*. а) стакло (за очи), сочиво; стакло за једно око, монокл; а) наочари *f* pl., б) цвикер *m*, лорњон *m*, с) (позоришни) доглед *m*; увеличавајуће стакло, лупа *f*; дурбин *m*; б) opt. окулар *m*, сочиво ближе оку; harte ~haut *f* ☉ (sclera) беоњача; ~heil anstalt *f*: а) очно лечилиште; б) очна клиника; ~heil|kunde *f* очно лекарство *n*; ~höhle *f* очна дупља; ~höhlen|nerv *m* ☉ живац очне дупље; ~klappe *f* = ~leder; ~klinik *f* = ~heilanstalt; ~kneifer *m* цвикер; ~krankheit *f* очна болест; ~lager *n* ☉ затворено лежиште, лежиште из једног комада; ~leder *f* зазирак

m, наочњак *m*; *~lehre f* наука о оку; *~leiden n* = *~krankheit*; *~licht n* (б. *pl.*): а) (очни) вид; *des ~lichtes beraubt sein* немати очњег вида, не видети белага дана; б) = *Auge*; *~lid n* очни капак *m*; *das ~lid betreffend* капчани; *~lid(er)entzündung f* запаљење *n* (и. упала) (очњег) капка (и. (очних) капака); *~los a* безок, без очију; *~lust f*: а) = *~weide*; б) *rl.* похлепа; *~maß n* мера фоком, мера одока; *ein gutes ~maß haben* имати око метар (и. кантар), моћи добро одока (од)мерити; *~merk n* (б. *pl.*): а) белуга *f*, знак *m*; б) *fig.* сврха *f*, циљ *m*, *sein ~merk auf et. richten* имати што у виду, узети-имати што на око; *~messer m* окоммер, офталмометар; *~mittel n* лек *m* за очи; *~muskel m* очни мишић; *~nerv m* очни живац; *~paar n* два ока, оба ока; *~pfanne f* тигањ с окцима; *~pulver n.* а) прашак *m* за очи; б) *iro.* *das ist das reine ~pulver* то је отров (и. пропаст) за очи; *~reiz m* надражај ока; *~ring m* колут испод ока (в. Ring); *~rollen n* колутање очима; *~salbe f* мелем *m* за очи, маст за очи; *~schein m* 1. изглед; *nach dem ~schein* по изгледу; *der ~schein lehrt es* то се види; 2. увиђај; *in ~schein nehmen* разгледати, извидети; (из-)вршити увиђај; *~scheinlich* {*ѡгншѡнлих, ѡгншѡнлих*} а очигледан, очевидан; *adv.* очигледно, очевидно; *~scheinlichkeit* {*ѡгншѡнлихѡст, ѡгншѡнлихѡст*} *f* 3b очигледност, очевидност; *~schirm m* заклон за очи, штит за очи (од светлости); *~schleim m* = *~butterm*; *~schützer m* наочари *fpl.* (за вожњу аутомобилом); *~schwäche f* слабост очију; *~spiegel m.* а) = *~weide a*; б) *ж* очноогледало, справа за испитивање унутрашњости ока; *~sprache f* говор *m* очима; *~spritze f* шприцаљка за очи; *~sprosse f* (*opp.* Gabelsprosse) парожак *m*; *~stechen n* боцкање (и. свраб) у очима; *~stern m* зеница *f*; *~täuschung f* обмана чула вида; *~triefen n* крмеливост *f*, дрљавост *f*; *~trost m*: а) утеха *f* за очи, милина *f* за очи, омиљена личност; б) *ж* (*Euphrasia officinalis*) видац; *~übel n* = *~weh*; *~verdrehen n*: а) колутање очима, прертвртање очима; б) лицемерство, притвориштво; *~verdrehen m* лицемер, притворица; *~wasser n* вод(и)ца за очи; *~wasser sucht f* очна водена болест; *~weh n* окобоља; *~weide f* наслада за очи, милина за очи; *~wimper f* трепавица, трепуша; *~winkel m* очни кут; *~wurf f* *ж* бреберина; *~zahl f* број *m* ока, број окаца; *~zahn m* очњак; *~zergliederung(slehre) f* парање (и. рашчлањавање) ока, наука о парању (и. о рашчлањавању) ока, офталмотомија; *~zeuge m* очевидац; *~zittern, ~zucken n* играње ока.

Augi'as {*ѡгѡѡс*} [гр.] *m* 8c *myth.* Аугије; *fig.* *den ~stall ausmisten* (о)очистити Аугијеву шталу. [*слож. zwei~ двоок; blau~ плавоок.*]

au'gig {*ѡгѡѡх*}, **äu'gig** {*ѡгѡѡх*} окат, с очима; у)

Augi't {*ѡгѡѡт*} *m* 2g *min.* аугит.

Au'glein {*ѡгѡѡин*} *n* 2l *dem.* од Auge 1. ок(ан)-це, *pl.* *ж* очице, лепе слатке очи. 2. окце, пупољак *m*.

Augme'nt {*ѡгмѡнт*} [лат.] *n* 2g¹ *gr.* аугменат *m*.

Au'gsburg {*ѡксбурк*} *n* 8g *ж* Аугзбург *m*.

Au'gsburger {*ѡксбургр*} *m* 2l, *~in f* 3c Аугзбуржан(ин), -ка. II *a inv.*, **au'gsburgisch** {*ѡксбурѡш*} аугзбуршки.

Augst {*ѡкст*} *f* севн. = *Aust*.

Au'gur {*ѡгур*} [лат.] *m* 6d аугур.

Augu'rium {*ѡгуриум*} [лат.] *n* 6e аугуриум *m*, знамење, предзнак *m*.

Au'gust¹ {*ѡгуст*} [лат.] *m* 8a Август.

Augu'st² {*ѡгуст*} [лат.] *m* 2g 1. август, коловоз; *im ~ августа* (месеца), у августу. 2. жетва *f*.

Augu'sta {*~а*} *f* 8b, **Augu'ste** {*~е*} *f* 8d Августа.

Augu'st... {*ѡгуст*}: *~apfel m* рана јабука; *~birne f* рана крушка; *~eiche f* *ж* (*Quercus pedunculata*) грм *m*, горун *m*, лужник *m*, лужњак *m*, (рани) храст *m*.

auguste'isch {*ѡгустѡјш*} [Augustus] *a* Августов.

Augu'st... *~hafer m* *ж* (Ave'na nuda) голи овас; *~hopfen m* *ж* рани хмель.

Augusti'n {*ѡгустин*} *m* 8a, **Augusti'nus** {*~ус*} [лат.] *m* 8c Sankt ~, *der heilige ~* свети Августин.

Augusti'ner {*ѡгустин'ер*} *m* 2l, *~in* {*~ин*} *f* 3c *rl.* августин(а), -ка; *~orden m* августински ред.

Augu'st: *~kirsche f* *ж* вишња; *~pflaume f* рингловка (шљива).

Augu'stus {*ѡгустус*} [лат.] *m* 8c Август.

Auktio'n {*ѡкциѡн*} [лат.] *f* 3b јавна продаја надметањем, дражба, лицитација. [шитељ.]

Auktiona'tor {*ѡкциѡнатор*} [лат.] *m* 6d извр-
аукционі'рен {*~нур'н*} [лат.] *tr.* 15g прода(ва)-
ти јавном продајом, прода(ва)ти јавним над-
метањем (и. лицитацијом, дражбом).

Auktio'ns... *~hammer m* чекић извршитељев; *~kommissar m* = *Auktionator*; *~lokal n* дворница *f* јавне продаје, дражбена дворница; *~spesen pl.* дражбенитрошкови *m pl.* [ница.]

Au'la {*ѡла*} [гр.] *f* 6g, *bi* аула, свечана двор-
Aure'lia {*ѡрѡлиа*, Aure'lie {*~е*} [лат.] *f* 8b и 8d
Аурелија. [лије.]

Aure'l(ius) {*ѡрѡл(иус)*} [лат.] *m* 8a (8c) Аурѡ-
Auri'kel {*ѡрикѡл, арикѡл*} [лат.] *f* 3d *ж* (Pri-
mula auri'cula) јагорчевина.

Auri'pigne'nt [лат.] *n* *min.* аурипигменат.

Auro'ra {*ѡропа*} [лат.] *f* 6g зора; *myth.* Ауро-
auro'ra {*ѡропа*} *a* боје зоре (*gen.*).

aus {*ѡс*} [свн.] I *prp.* са *dat.* (*opp.* *in*) 1. из; *aus...* (heraus) из...; *~ der Stadt, ~ Leipzig kommen* долазити -ћи из града, из Лајпцига; *~ der Hinterlassenschaft von (dat.)* из заоставштине ...*gen.*; *~ allen Kräften* из све снаге; *~ der Mode sein* изићи из моде; *j-n ~ dem Hause werfen* избацити кога из куће; *~ vollem Halse* из свег(а) грла, колико га (ју, их) глас доноси; *~ Liebe zu j-m* из љубави према коме; *~ gewissen Gründen* из извесних разлога. 2. од; *~ Holz, ~ Eisen* од дрвета, од гвозђа (и. од железа); *~ Tag Nacht machen* правити од дана ноћ; *~ ihm wird nie et. (werden)* од њега неће никад ништа бити; *einer ~ den Bürgern* један од грађана. 3. с(а); *j-m ~ dem Wege gehen* скл(онити) се, -ањати се коме с пута. 4. на; *кроз*; *~ dem Fenster werfen* бац(ити) -ати кроз прозор; *~*

dem Fenster sehen гледати на прозор. 5. *pa-zni* *изпази*: das habe ich ~ dem Gedächtnis verloren то ми је измакло памћењу; ~ dem Grunde из основа, темељно; ~ dem Kopfe напамет; was wird ~ ihm werden? шта ли ће он бити? шта (ли) ће бити од њега?; ~ der Sache ist nichts geworden ствар је пропала. II *adv.* 1. а) *von... aus*: von hier (и. von dieser Stelle) ~ одавде; von diesem Standpunkte ~ са овога становишта, са овога гледишта; von Grund ~: а) из основа, б) *fig.* из основа; von Hause ~: а) отпочетка, по пореклу, првобитно, б) рођен|и, -а, -б, прав|и, -а, -б; von Haus ~ arm sein бити из сиромашне куће, бити дете сиромашних родитеља; б) *ein und aus* улазећи и излазећи; ~ oder ein? унутра или напоље?; nicht wissen, wo ~, wo ein и. nicht ~ oder ein (и. weder ~ noch ein) wissen не знати шта ће (нпре). 2. es ist ~ mit ihm свршено је са њим, нема ништа од њега; die Flasche ist ~ боца је празна; s-e Kraft ist ~ снага му је на измаку; *ell.* ~ (тј. war) sein Ringen! свршено с његовим борењем! ~ (тј. trink aus) bis zur Neige наискан!; ~! чувај! с пута!; ~! свршено!

aus {-*ѡс*} са *s* образује *adv.* на пр.: jahraus, jahrem {*јарѡс*, *јарѡн*} од год(ине) до год(ине), из године у годину; landaus, landein {*лѡнтѡс*, *лѡнтѡн*} од земље до земље, од једне земље до друге; tagaus, tagein {*такѡс*, *тѡнтѡн*} из дана у дан.

aus's... {-*ѡс*-} предметак (у слож. са *v* увек раздвојан) означава: 1. *излажење*, *извлачење*: ausgehen изићи, излазити; ausziehen извући, извлачити (*opp.* ein...); 2. *свршавање*: auslesen прочитати; 3. *престајање*: auszürnen престати гневити се, одлутити се; 4. *објављивање*: ausläuten огласити (звоном); 5. *излагање*: auslegen изложити, излагати.

aus's|arbeiten I *intr.* (h) *преста(ја)ти да ради*, *преста(ја)ти с превирањем*. II *tr.* 1. *израдити*, *-живати*; *израдити*, *радом истрошити* (и. измучити). 2. (из)дупсти радом. III *sich* ~ *израдити се*, *-живати се*, *усаврш(и)ти се*, *-авати се*. IV *Aus's|arbeiten* n, *Aus's|arbeit* f 1. *израђивање*, *израда*. 2. *Ausarbeitung* (израђен) састав *m*, спис *m*; *шк.* писмени састав *m*; задатак *m*.

aus's|arten I *intr.* (s) и *sich* ~ *изопачи(ва)ти се*, *изродити се*, *изрођавати се*, *измет(нути) се*, *-ати се*, *извр(ћи) се*, *-гавати се* (in, zu: y). II *Aus's|arten* n, *Aus's|artung* f *изопачивање*, *-ење*, *изрођавање*, *-ење*, *измет(а)ње*, *-нуће*, *извр(га)вање*, *-нуће*.

aus's|ästen I *tr.* (o) *кресати*, *поткрес(ив)ати*. II *sich* ~ (раз)гранати се, *разграњавати се*. III *Aus's|ästen* n, *Aus's|astung* f *кресање*, *поткресивање*; *разграњивање*, *гранање*.

aus's|atmen I *intr.* (h) *издисати* (ваздух), *издахнути* (ваздух; *opp.* einatmen). II *tr.* Luft ~ = I; Luft aus- und einatmen *издисати и удисати ваздух*, *дисати*; den Geist ~ *издахнути*, *издисати*; испаравати, испуштати, одавати. III *sich* ~ *издувати се*, *предахнути*. IV *Aus's|atmen* n, *Aus's|atmung* f *издисање*; *Aus- und Einatmen*

издисање и удисање, дисање.

au's|ätschen *tr.* *fam.* j-n ~ (на)ругати се коме. *au's|backen* *tr.*, *intr.* (h и s) *испећи* (и *fig.*).

au's|baden I *intr.* (h) *ис-*, *окупати се*. II *tr.* 1. *исп(и)пати*. 2. *fam. fig.* *извлачити*, *извући*, *подносити*; ich habe alles ~ müssen за све се на мене скрхала кола.

Au's|baggerer *m* 2l *радник на јаружару*.

au's|baggern I *tr.* (o) *очистити од муља* (и. од песка) *јаружаром*, (по)водити муљ (и. песак).

II *Au's|baggern* n, *Au's|baggerung* f (o) *чишћење јаружаром* (од муља, песка), *вађење муља* (и. песка).

au's|baldowern {*ѡсбѡлдовѡрн*} [јевр.] *шатр.* *tr.* 15f (р.р. ausbaldowert) *испишцловати*, *шпијунисати*.

au's|balgen, *au's|bälgen* {*ѡсбѡлгн*} I *tr.* 15a 1. *одерати* (животињу). 2. *испунити*. II *Au's|balgen* n (o) *дерање*; *испуњавање*.

au's|balzen *intr.* (h) *престати с терањем* (за тетребе).

Au's|bau *m* 1. *изградња* *f* (и *fig.*), *израда* *f*. 2. *ѡ* *потпуно искоришћење* (и. *вађење*) *n*; ~ (ung) *f*) *изградња* *f* (поткопа). 3. *ѡ* *испуст*. 4. *растурање* *n* (моста). 5. *ѡ* *исцрпљење* *n* (обделавањем).

au's|bauchen I *tr.* и *refl.* (sich ~) *избочити* (се), *испучити* (се), *испучавати* (се), *испа(сти)*, *-дати*. II *Au's|bauchen* n, *Au's|bauchung* *f* *избочење*, *испуч(а)вање*, *-ење*.

au's|bauen I *tr.* 1. а) *изгра(д)ити*, *-живати* (и *fig.*), *изидати*; (унутрашњост куће) (из)радити, *изгра(д)ивати*, *-дити*; б) *прошири(ва)ти*. 2. *поправити*, *-љати*. 3. *ѡ* *изидати*, *-живати*, *зидати* (на) *исп(ст)*, *исп(ст)ити*, *-штати*. 4. *ѡ*, *ѡ* (обделавањем) *исцрпсти*, *повадити*, *прерити*. 5. *разградити*, *растурити*, *дићи* (мост). II *intr.* (h) о-. и *изидати*, *престати са градњом*. III *Au's|bauen* n, *Au's|bauung* *f* 1. *изграђивање*, *изградња*; *поправљање*, *поправка*; *обновљење*; *исцрпљење*. 2. = *Ausbau*.

au's|bauschen *v.* *bauschen*.

au's|bedingen I *tr.* 1. *уговорити*, *условити*, *условљавањем издејствовати*, *углав(и)ти*, *-љивати*. 2. *изуз(ети)*, *-имати*; *sich* (dat.) et. ~ *задржати што* (за себе); *ausbedungen* = *ausgenommen*. II *Au's|bedingen* n, *Au's|bedingung* *f* *услов(а)вање*, *-ење*, *издејствовање условљењем*; *уговорење*, *углав(и)вање*, *-ење*; *изузеће*, *ограда*.

au's|beeren *tr.* *опипати*; *позобати*.

au's|beißen I *tr.* 1. *изгристи*; *sich* (dat.) e-n Zahn ~ *сломити зуб* *гризући* (и. *уједајући*); (ис-) *копати*, (из) *вадити*. 2. *гризући* (и. *уједајући*) (o) *терати*; *fig.* *ис-*, *по(т)иснути*, *изгурати*. 3. *да(ва)ти одушке* (acc.: dat.) *гризући*, *искалити* *гризењем* (*opp.* verbeißen). II *intr.* (h) *ѡ* *избијати*, *помаљати се*.

au's|beizen *tr.* 1. *изгристи*, *нагризањем ски(нути)*, *-дати*. 2. *из-*, *са(г)орети*. [смех.]

au's|bersten *intr.* (s) *in* Lachen ~ *прснути у*

Au's|besserer {*ѡсбѡсѡрѡр*} *m* 2l, *Au's|besserin* {*ѡсбѡсѡрѡн*} *f* 3c (п) *поправљач*, *-ица*; *Ausbesserin der Wäsche* usw. *крпачица рубља* итд.; *ѡ* *шупер*.

au's|bessern I tr. 1. (п)оправити, (п)оправљати; (ис)крпити, окрпити. II **Au's|bessern n, Au's|besserung f** (п)оправљање, (п)оправка; крпљење.

Au's|besserungs..., au's|besserungs... 2. **fähig a** (п)оправљив; окрпљив; ~kosten *pl.* трошкови *m pl.* за (п)оправку; 2. **würdig a** вредан оправ-

au's|beten tr., intr. (h) измолити. [љања.]

Au's|beute f 1. приход *m*, принос *m*, доходак *m*, добитак *m*, добит, корист (и *fig.*); geringe ~ *gewähren* бити штур.

au's|beuten tr. 1. просеја(ва)ти. 2. *fam.* и *refl.* j-n ~ истрести коме кесу; sich ~ остати шворц.

au's|beuten I tr. итд. вадити, добијати, искоришћавати, -стити (и *fig.*). II **Au's|beuten n, Au's|beutung f** вађење, добијање, искоришћаване, -ење (и *fig.*).

Au's|beuter {дсбѣтѣр} m 2l, ~in {~ѣн} f 3c вадиллац, -ља, искоришћавач, -ица (и *fig.*).

Aus|beuterei' {дсбѣтѣрѣ} f v. ausbeuten II.

Au's|beutungs..., au's|beutungs... 2. **fähig a** искористљив, за вађење, за искоришћаване; ~feld *n* поље вађења, поље искоришћаванја; ~kosten *pl.* трошкови *m pl.* око вађења, трошкови искоришћаванја; ~system *n* систем *m* искоришћаванја.

au's|bezahlen I tr. испла|тити, -ћивати. II **Au's|bezahlen n, Au's|bezahlung f** исплаћивање, исплата.

au's|biegen I tr. сави(ја)ти напоље, изви(ја)ти упоље, прошири(ва)ти (левкасто) на отвору. II *intr.* (h) скл|онити се, -ањати се, скре|нути, -тати, сави(ја)ти, зави(ја)ти (*intr.*); ~lassen скре|нути, -тати, склонити на споредан колосек. III **Au's|biegen n, Au's|biegung f** савијање напоље, проширивање; склањање, скретање, са-, завијање.

au's|bieten I tr. 1. изл|ожити -агати на продају, продавати; amtlich ~ продавати надметањем (и. лицитацијом). 2. j-n ~ надбити кога на лицитацији (и. при надметању). II *tr.* и *intr.* (h) 1. е-п, е-т ~ изаз(и)вати, поз(и)вати на мегдан. 2. е-п, е-т ~ да(ва)ти коме на знање (и. рећи коме) да иде, да одлази, испратити кога. III **sich ~** (по)нудити се. IV **Au's|bieten n, Au's|bietung f** излагање на продају, продавање; amtliche Ausbietung продаја надметањем, лицитација, дражба.

au's|bilden I tr. и *refl.* (sich ~) образовати (се); изобразити (се), изображавати (се); изгра|дити (се), -ћивати (се), изгра|дити (се), -ћивати (се); усавршити (се), усавршавати (се); прет|ставити, -љати, зами|слити, -шљати. II **Au's|bilden n, Au's|bildung f** образовање; изобра|жавање, -ење; из(г)рађивање, изградња; усаврш|авање, -ење; образованост; обука.

au's|binden tr. 1. развезати, развити. 2. приве-з(ив)ати споља. 3. (у)везати (сложене ступце, страну). 4. ~ повезати (кров, зид). 5. повезати, исповезивати, свршити с везивањем.

Au's|biß m и *refl.* изданак (руде, слоја), изјава *f*, помол.

au's|bitten 1. sich (*dat.*) et. von j-m ~ молити што од кога, (за)молити кога за што; das

bitte ich mir aus! и. das will ich mir ausgeben haben! (не тако) молићу! молићемо! = das verbitte ich mir; Sie bleiben hier, das bitte ich mir aus Ви остајете овде, молићу. 2. молећи изабрати. 3. j-n ~ молити (за) ослобођење чије. 4. позвати (да изиђем, -еш, -е, -емо, -ете, -у); wir sind heute Abend ausgebeten позвати смо вечерас (да изиђемо).

Au's|blase .. {дсблзѣ} ~hahn m = Abblaseventil.

au's|blasen I tr. издува(ва)ти, дувањем испра-

знити. 2. (из)дувати, дувањем начинити (стакло). 3. издувати, угасити; *fig.* j-m das Lebenslicht ~ спирити коме за душу, одузети коме живот. 4. огласити трубом, разгласити (и *fig.*). 5. отсвирати; *abs.* издувати се, престати с дувањем. 6. ~ издува(ва)ти (казане): (у)гасити (високу пех; и *abs.*). II *intr.* (h) в. 15., 6. *abs.* III **Au's|blasen n** издување, гашење дувањем.

au's|bleiben I intr. (s) изоста(ја)ти; забавити се, замајати се, не доћи, не долазити. II **Au's|bleiben n** изостајање, изостанак *m*, недолажење, недолазак *m*; престајање, немање (млека).

au's|bleichen I intr. (s) избледети. II *tr.* 15a 1. избледити. 2. (из)вадити бељењем (мрљу).

Au's|blick m изглед, поглед.

au's|blicken tr. изгледати, (по)гледати напоље.

au's|blitzen intr. (h) исевати се; es hat ausgeblitzt исевало се, престало је да сева.

au's|blühen I intr. (h и s) 1. процвета(ва)ти, расцвета(ва)ти се; прецвета(ва)ти. 2. ~ ухватити се, хватати се, изби(ја)ти. II **Au's|blühen n, Au's|blühung f** 1. про-, рас|цветавање. 2. ~ хватање, избијање.

au's|bluten I intr. (h) престати крвавити; *fig.* s-n Zorn ~ lassen излити гнев са крвљу својом. II *tr.* крвљу да(ва)ти; sein Leben ~ изгубити живот са крви својом.

au's|böden и *refl.* задни(ва)ти. II **Au's|böden n, Au's|böschung f** заднивање.

au's|bohlen I tr. патосати. II **Au's|bohlen n, Au's|bohlung f** патосање.

au's|bohren I tr. 1. (из)бушити; и: дотерати (бургијом), очистити сврдлом. 2. (из)вадити (сврдлом), извадити, ископати (очи). II **Au's|bohren n, Au's|bohrung f** бушење.

au's|booten [Boot] и I tr. 15c искрца(ва)ти чамцима (и. чамцем). II **Au's|bootung f** искрцавање (чамцем, чамцима).

au's|borgen tr. позајм|ити, -љивати.

au's|braten I intr. 1. (s) цедити се при печењу, излазити (и. капати) пекући се. 2. (h) испећи се. II *tr.* 1. (ис)топити. 2. испећи.

au's|brauchen tr. по-, ис|трошити, исцрпсти.

au's|brauen tr. 1. скувати. 2. искувати, кувајући извући. 3. *fig.* скувати. II *intr.* (h) скувати.

au's|brausen I intr. (h, s), *refl.* (sich ~) исхујати се, исхучати се, стишати се (и *fig.*); преврети.

II *tr.* 1. оставити се, махнути се (*acc.: gen.*); er hat, den Studenten noch nicht ausgebraust још није истерао јачко из себе, још мисли да је јак. 2. створити, изградити.

au's|brechen I tr. 1. изл|омити, -амати, ломити

ти, ломећи (из)вадити, ломећи повадити. 2. ишчупати, извадити; ољуштити, о-, истребити; поломити (зубе на чешљу); (из)вадити (восак, мед); *die Bienen ~ уби(ја)ти* пчеле; вадити (мермер; рудну жицу); (*beh. 15a*) (ис-)грти, оби(ја)ти (лан); (ис)кидати пупољке, заламати. 3. повратити, -ћати (јело, лек). II *intr. (h)* 1. проваливши побећи (и. утећи); из-ли(ва)ти се, изићи из корита; про-, изби(ја)-ти (за зуб); X испасти, (на)правити испад, изићи. 2. *fig.* изби(ја)ти (ватра, болест итд.); *mir bricht der Angstschweiß aus* пробија ме хладан зној; наста(ја)ти, почети, ударити (олуја); испољити се, -авати се, појавити се, -љивати се; *der Bank(e)rott des Hauses ist ausgebrochen* кућа је пала под стечај. 3. ~ in: in Vorwürfe ~ осути прекорима; in Grobheiten ~ осути грдњама (и. псовкама), ударити у грдњу (и. у псовке), псти грдити (и. псовати); in Klagen ~ ударити у жадање; in lautes Gelächter ~ ударити у грехотан смех; sie brach in Tränen aus сузе јој грукнуше, in lautes Weinen ~ бризнути у плач. III *Au's|brechen n*, *Au's|brechung f* изламање, ломљење; вађење; кидање пупољака; заламање; обијање (лана); повраћање; проваљивање, провала, разбијање; бежање; избијање; изливање; излазак; в. *Ausbruch*. [и|ац, -ица.]

Au's|brecher m, ~in *f* провални|к, -ца, бегу-|
au's|breiten I tr. и refl. (sich ~) 1. раширити (се), раширивати (се) (и *fig.*), ширити (се) (и *fig.*), развити (се), развијати (се). 2. проширити (се), проширивати (се); распрострањити (се), распрострањивати (се); *ausgebreitete Bekanntschaft* распрострањено (и. широко) познанство *n*, *распростирати (се)*, *прости-рати (се)*, *распрострети (се)*, *прострети (се)*. 3. *простирати се* (за светлост), *прелазити*; *распростирати (се)*, *распрострети (се)*, *ши-рити (се)* (за неистините гласове); ~ расту-рати, -ити. II *Au's|breiten n*, *Au's|breitung f* раширивање, (ра)ширење; проширивање, -ење, (рас)простирање, распрострањење; растурање; *Ausbreitung finden* (про)ширити се.
Au's|breiter m, ~in *f* ширил|ац, -ица, распро-страњивач, -ица.

Au's|breitungs..., *au's|breitungs...*: ~anstalt *f rl.* мисија; пропаганда; *~fähig a* раширљив, распро-странљив; ~rat *m rl. cath.* веће *n* ширења вере; ~sucht *f* помага за ширењем (и. за распрострањивањем).

au's|brennen I tr. 1. изгорети, горењем (и. ватром) уклонити што из унутрашњости чега; опалити (изнутра). 2. X из-, са|горети; / опалити. 3. и *intr. (h)* из-, са|горети (и *intr.*), попалити; испећи (циглу). II *intr.* 1. (h) в. I 3. 2. (s) изгорети, угасити се. 3. изгорети изнутра (и *fig.*). III *Au's|brennen n* горење, сагоревање; печење; догоревање, гашење.

au's|bringen I tr. 1. изн|ети, -осити. 2. (из)ва-дити; извући, извлачити. 3. издејствовати, добити. 4. испразнити; j-s Gesundheit ~, eine Gesundheit ~ напи(ја)ти коме, пити у чије здравље; ein Hoch (и. е-п Trinkspruch) auf j-n ~ наздравити -љати коме, (о)држати коме

здравицу; *ausgebrachte Gesundheit* здравица. 5. про-, из-, раз|нети, про-, из-, разносити, растурати, разгласити, разгласивати. 6. из-лећи. 7. X растер(ив)ати. II *Au's|bringen n* изношење; вађење.

Au's|bruch m 1. проваљивање *n*, разбијање *n*. 2. избијање *n* (вулкана, ватре, куге, богиња; рата). 3. излив (радости, гнева, беса, родољубља, бола итд.); zum ~ kommen изби(ја)ти; et. zum ~ bringen распирити што. 4. самоток, суварак.

Au's|bruch gesteин еруптивно стење. [рење.]
au's|brühen I tr. попарити. II *Au's|brühen n* па-|
au's|brüllen I tr. изрицати, риком испољавати.

II *intr. (h)* изрицати се. III *Au's|brüllen n* ри-кање, испољаване рикањем.

au's|brüten I tr. 1. излећи (и *fig.*); *fig.* сновати, измислити, *pop.* закотити. II *intr. (s)* завр-шити с лежењем. III *Au's|brüten n*, *Au's|brütung f* лежење; *fig.* сноване.

au's|büchsen tr. ☼ ein Lager ~ (у)метнути по-стелицу у лежиште. [изгурати, истиснути.]

au's|buchten tr. 1. избочити, истурити. 2. *fig.* |
au's|bügeln tr. изгладити утијом, изгладити.

au's|bühnen X I tr. обложити даскама. II
Au's|bühnen n, *Au's|bühnung f* облагање да-скама.

au's|bummeln fam. intr. 1. (s) тумарати, дан-губити, шврљати; банчити, носити литију.

Au's|bund m fam. fig. извесак, узорак; *fig.* узор; чудо *n*; цвет; ~ an (и. von) Schönheit најлепше, лепше не може бити; ~ von Schlechtigkeit рђавштина, поганштина.

au's|bündig a fam. особит, не може бољи би-ти, изврстан; *adv.* изврсно, особито.

Au's|bürger m 1. туђинац, странац. 2. грађа-нин из предграђа.

au's|bürgern {@сбу-рири} I tr. 15b искључити из грађанства. II *Au's|bürgern n*, *Au's|bür-gerung f* искључење из грађанства.

au's|bürsten I tr. ишчеткати, искефати. II
Au's|bürsten n ишчеткавање, четкање.

au's|buschen {@сбу-шишн}, *au's|büschen {@сбу-шишн} tr. 15e* 1. шум. (ис)крчити. 2. (иш)чупа-ти (бокорица).

au's|büßen I tr. 1. (ис)крпити. 2. испаштати. II *intr. (h)* искајати. III *Au's|büßen n* крпље-ње; испаштање.

au's|buttern I tr. избухкати, направити путер (и. маслац), извући путер(а). II *intr. (h)* из-бухкати; *fig.* er hat ausgebuttert он је свр-|
Au'scu... v. Auscu... [шио своје.]

au's|dampfen I intr. 1. (s) испаравати (се), ис-парити; пушити се; излазити. 2. (h) испарити, не пушити се више. II *tr.* = *ausdämp-fen*. III *Au's|dampfen n*, *Au's|dampfung f* испараване; пушење.

au's|dämpfen I tr. 1. испар|авати, -ити. 2. (у)-гасити. 3. паром (ис)терати; (по)парити. II
Au's|dämpfen n, *Au's|dämpfung f* испараване; гашење. [шност.]

Au's|dauer f истрајност, постојаност; дура-|
au's|dauern I intr. (h) 1. истрајати. 2. жи-вети више година, бити вишегодишња биљ-ка. II *tr.* издржа(ва)ти. III ~d *p. pr.* и а 1. ис-

трајан, постојан, дурашан; стрпљив. 2. **ausdehnbar** *a* = dehnbar; ~ разредљив. **Ausdehnbarkeit** *f* = Dehnbarkeit. **ausdehnen** *I tr. i refl. (sich ~)* 1. ис-, рас|тегнути (се), ис-, рас|тезати (се); протегнути (се), протезати (се) (*и fig.*). 2. ра-, про|ширити (се), ра-, про|ширивати (се); продужити (се), продуживати (се); **ausgedehnte Praxis** многобројни клијенти, многе многе муштерије; **im ausgedehnten Sinne** у проширеном (и. ширем) смислу. 3. ~ ширити (се); разредити (се), сразређивати (се). **III ~ d p. pr. и a у знач. inf.**; ~ ширљив. **IV Ausdehnen** *n*. **Ausdehnung** *f* 1. ис-, рас|тезање, протезање (*и fig.*); ра-, про|ширивање, ра-, про|ширење; продуживање, -ење; ~ ширење. 2. **Ausdehnung** распрострањеност; димензија, правац *m*. **Ausdehnungs...** ~коэффициент *m* ~ коефициент истежања; ~**kraft** *f*, ~**vermögen** *n* моћ *f* ширења; ~**kupplung** *f* ~ истежна спојница. **ausdenkbar** *a* измишљив, који се може (и. даје) измислити. **ausdenken** *I tr.* 1. изми|слити, -шљати, пронаћи; **sich (dat.) et. ~ замислити** што, пронаћи што. 2. продупсти, до краја промислити. **II Ausdenken** *n* измишљање, проналажење; продубљивање, мишљење до краја, исцрпљивање. **ausdeuten** *I tr.* (про)тумачити; **übel ~ узети** за зло; **j-m et. als (и. für) Hochmut ~ припис(ив)ати** коме у охолост. **II Ausdeuten** *n*, **Ausdeutung** *f* (про)тумачење. **ausdichten¹** [dichten¹] *I intr. (h)* испевати се, престати певати, престати писати песме. **II tr.** изми|слити, -шљати. **ausdichten²** [dichten²] *tr.* = abdichten. **ausdielen** *I tr.* патосати. **II Ausdielen** *n*, **Ausdielung** *f* патосање. **ausdienen** *I intr. (h)* ислужити (*и fam. fig.*). (**seine Zeit**) ~ отслужити. **II ausdient** *p. p.* и *a* ислужен; у пензији; расходован. **ausdingen** *I intr. (h)* престати с погађањем (и. с цењањем). **II tr.** = ausbedingen 1., 2. **III sich ~** = sich vermieten. [градилишта]. **ausdocken** *tr.* ~ извући из дока (и. бродо-). **ausdonnern** *intr. (h)* изгрмети се. **ausdorren** *I intr. (s)* о-, са|сушити се. **II tr.** о-, са|сушити (тачније: ausdörren). **ausdörren** *I tr.* о-, са|сушити, сасушивати, сушити, спржити. **II Ausdörren** *n*, **Ausdörnung** *f* сасушивање, -ење, спржење. **ausdrechseln** *tr.* 1. источити, на стругу (из-)бушити. 2. источити, истругати, на стругу издрити; *fig.* направити, удесити. **ausdrehen** *I tr.* 1. = ausdrechseln; избушити. 2. увр|нути, -тати, увртањем (у)гасити (лампу). 3. изви(ја)ти (коме што из руке, из руку). 4. завртањем откнути, завртањем излизати. **II sich ~ излизати** се од завртања. **III Ausdrehen** *n*, **Ausdrehung** *f* гашење увртањем. **ausdreschen** *I tr.* 1. и *abs.* (о)врћи, (о)млатити, измлатити; *fig.* ausgedroschenes Stroh празна слама. 2. оврћи, вршидбом добити: *a.*

fam. fig. измлатити. **II intr. (h)** в. 1. оврћи, свршити с вршидбом. **III Ausdreschen** *n* вршидба *f*, млаћење.

Ausdruck *m* 1. израз, печ *f*; **bildlicher ~** сликовит израз, преносан израз; **veralteter ~** застарео израз; **zum ~ bringen** изразити, -жавати; **über allen ~** неизразљив, неискажљив. 2. израз, изговор, изговарање *n*. 3. *fig.* израз. **ausdrücken** *tr.* 1. о-, на|штампати, натиска-ти. 2. оштампати нескраћено. 3. штампањем (и. тискањем) излизати (и. похабати). 4. † = ausdrücken.

ausdrücken *I tr.* 1. (ис)цедити. 2. угасити (притискањем). 3. утиснути, начинити отисак; *fig. и refl. (sich ~)* изразити (се), изражавати (се); **um mich richtiger auszudrücken** да се тачније изразим, да тачније рекнем; **sich ~ lassen** изражавати се; **das läßt sich nicht ~** то се не да изразити; **Art, sich auszudrücken** начин изражавања.

ausdrücklich {**Аусдрүкlich**, **Аусдрүкlich**} *I a* изричан; навлашан, намеран. **II adv.** изрично; навлашно, намерно.

Ausdrücklichkeit {**Аусдрүкlichkeit**, **Аусдрүкlichkeit**} *f* изричност.

Ausdrucks..., **ausdrucks...** ~**art** *f* = ~weise; **leer** *a* = ~los; **leere** *f* безизразност, немање *n* израза; **los** *a* безизразан, без израза; **losigkeit** *f* безизразност; **voll** *a* (*dv.*) изразит(о); ~weise *f* начин *m* изражавања. **Ausdrusch** *m* 1. вршење *n*, вршидба *f*. 2. = Erdrusch.

ausduften *I tr.* 1. (ис)пуштати, одавати, давати од себе; *abs.* мири(са)ти. 2. (на)мири-сати. **II intr. (h)** 1. испаравати се, излазити. 2. престати мирисати. **III Ausduften** *n*, **Ausduftung** *f* испаравање; мирисање.

ausdüften *tr.* = ausduften *I*. **ausdulden** *I tr.* истрпети, поднети до краја. **II intr. (h)** истрпети, раскрстити се трпљења (и. мука).

ausdunstbar {**Аусдунстбар**}, **ausdünstbar** {**Аусдүнстбар**} испарљив; **Ausdunstbarkeit** {**Аусдунстbarkeit**, **Аусдүнстbarkeit**} *f* испарљивост.

ausdunsten, **ausdünsten** *I intr. (h)* испар|авати, -ити, изветрити, исхлупити. **II tr.** испар|авати, -ити. **III Ausdünsten** *n*, **Ausdünstung** *f* 1. испаравање, испарење, ветрење, хлапење. 2. **Ausdünstung** испарење *n*.

Ausdünstungs... за испаравање, испаравања (*gen.*). ~**apparat** *m* апарат (и. направа *f*) за за испаравање; ~**fähigkeit** *f* испарљивост; ~**prozeß** *m* процес (и. рад) испаравања.

auslegen *tr.* ~ подлађати.

auseinander *adv.* раздвојен, -а, -о, -и, -е, -а, далеко један од другог, једно од другог; раздвојено, оделито; **um eine Stunde ~ v** размаку од једног часа (и. сата); *fig.* **wir sind schon ~** разишли смо се већ.

Auseinander..., **auseinander...** у *слож. раз...* **brechen**: **a)** *tr.* разл|омити, -амати; **b)** *intr. (s)* разл|омити се, -амати се, раздвојити се; **breiten** *tr.* разви(ја)ти, распрост|рти, -ирати, рашири(ва)ти; **bringen** *tr.* 1. раздв|ојити, -ајати; 2. *fam.* размрсити; **drehen** *tr.* расу-кати, распре|сти, -дати; **fahren** *intr. (s)* ра-

разнизати (се), разнизивати (се); e-e Nadel ~ извући -лачити конач из игле; sich ~ извући се -лачити се из игле. 2. осипати (се), о-сути (се), извући жицу по жицу, извлачити конач по конач.

au's fahren I intr. (s) 1. извести се, -озити се (колима, чамцем итд.); изићи, излазити, от-, испловити. 2. ✕ излазити, изићи, извести се из рудника, из окна. 3. изићи, излазити. 4. (zur Stube) ~ дунути, јурнути, скочити (из собе), винути се; изби(ја)ти, сунути; испасти, планути, разбеснети се. 5. изби(ја)ти; in Knospen ~ пулити; осути се, осипати се (по лицу). 6. исклизнути. **II tr.** 1. провалити, -ливати. 2. извести, -озити (и ✕). 3. (о)врћи колима. **III Au's fahren n** = Ausfahrt 1.; нагло излажење, сунуће, избијање; осипање; извожење.

Au'sfahrt f 1. извожење *n*, возња, шетња (и. излет *m*) (колима, чамцем итд.). 2. (колска) капија, колски про-, излаз *m*.

Au'sfall m 1. = ausfallen IV. 2. мањак, разлика *f*, губитак. 3. ♢ = Vorfall. 4. испад, напад. 5. = Ausfallstor. 6. исход, успех. 7. немање *n*.

au'sfallen I intr. (s) 1. ис-, отпасти, ис-, опа-дати (зуби, коса, перје итд.). 2. нема (*nom. gen.*); отпадати, -сти; die Stunde fällt aus нема часа; der Unterricht (и. die Schule) fällt heute aus данас нема предавања (школе); das fällt aus то отпада, то не улази у рачун. 3. ✕ испасти, -дати, (на)правити испад (и *fig.*). 4. испасти, -дати (gut добро, schlecht лоше, soundso тако и тако). **II tr. sich (dat.) e-n Zahn ~ слоити (и. истерати) зуб падом (и. у паду, павши); sich (dat.) den Arm, Fuß ~ ишча-штити, уганути руку, ногу падом (и. павши).** **III ~d p.pr. и a I** насртљив, који на-, испада, увредљив; ~d werden почињати вређати, стати вређати. 2. ✕ mehrere ~de Posten више ставки које опадају. **IV Au'sfallen n** ис-, опадање; мањак *m*, немање; испад *m*, испадање.

Au'sfalls...: ~gatter n испадна решетка *f*; ~pforte *f*, ~tor *n*, ~tür *f* капија *f* за испад(ање), врата за излаз; ~versuch *m* покушај испад(а) (и. за испад). [ширити.]

au's falten tr. разаб(и)рати, разви(ја)ти, ра-
au's fangen tr. половити.

au's färben tr. обојити.

au's fasern I tr. чимкати, снурати, осипати, извући жице, извлачити конце. **II intr. (s)** и sich ~ снурати се, осипати се. **III Au's fasern n, Au's faserung f** чимкање, снурање, осипање.

au's faulen intr. (s) 1. поста(ја)ти шупаљ у-след труљења. 2. иструлети. 3. покварити се. **au's fechten tr.** извојевати, изборити; распра-вити, решити.

au's fegen I tr. ишчиштити, -шћавати; по-, за-чистити, помести. **II Au's fegen n, Au's fegung f** ишчишћавање, (по)чишћење.

Au's feger m, ~in f чистач, -ица.

Au's fegsel n смет *n*, ђубре.

au's feilen I tr. 1. (из)дупсти турпијом; (и)стур-пијати, спилити, турпијом остругати (и. ски-

нути); изупчати. 2. истурпијати, испилити, *fig.* дотер(ив)ати, гладити. **II Au's feilen n** стурпија(ва)ње; истурпијавање, турпијање; дотеривање, глађење.

au's fenstern fig. изрибати, избрусити.

au's fertigen I tr. 1. отправити, -лати, упутити, отпремити; саставити, изградити, написати, срочити. 2. изда(ва)ти; закључити, склопи-ти. **II Au's fertigen n, Au's fertigung f** отпра-вљање, отпремање, упућивање; састављање писање, израда; издавање; закључивање, -ење, склапање; Ausfertigung акт *m*, предмет *m*, уговор *m*, докуменат *m*; zweite Ausfertigung дупликат *m*, копија.

Au's fertiger m 2l, ~in *f* отпремач, -ица, отпра-вљач, -ица, пошиљач, -ица; састављач.

Au's fertigungs... = Auslieferungs...

au's feuern I tr. зарејати. **II intr. (h)** ритну-ти се, вихити се.

au's filzen tr. 1. обложити-агати клобучином (и. пустом). 2. ис-, напунити длаком. 3. *fig.* избрусити. [= sich zurechtfinden.]

au's finden I tr. = ausfindig machen. **II sich ~**

au's findig: ~ machen (про)наћи, (про)налази-ти; er sucht et. ~ zu machen гледа нешто да (про)нађе. [нутра.]

au's firnissen tr. (пре)мазати фирнајзом

au's fischen I tr. 1. попецати (и *fig.*), упецати (и *fig.*), извадити из воде. 2. попецати, по-ловити сву рибу из. **II intr. (h)** престати с ри-барством (и. с пецањем).

au's flackern intr. (h, s) угасити се (и *fig.*).

au's flammen I intr. (h) испламентети се, пре-стати с пламењем. **II tr. и au's flammen o-**палити, пламењем осушити, на пламену (о)-чистити.

au's flattern intr. (h) = ausfliegen.

au's flechten I tr. 1. изнутра ис-, оплести. 2. исплести, испреплетати. 3. распле-сти, -тати. **II sich ~** исплести се, испетљати се.

au's fleischen I tr. чкрњати, скинути -дати месо, (о)стругати месо; *fig.* измршавити. **II Au's fleischen n, Au's fleischung f** чкрњање, скидање меса.

Au's fleischmesser n нож *m* за чкрњање.

au's flicken I tr. ис-, покрпити. **II Au's flicken n, Au's flickung f** (ис)крпљење.

Ausflickerei f крпљење *n*, крпеж *m*.

au's fliegen I intr. (s) излетети, -ати; *fig.* der junge Mensch ist erst ausgeflogen млади чо-век улази тек у свет; *fig.* очистити чувства.

II Au's fliegen n = Ausflug.

Au's fliegling m полетарац (и *fig.*).

au's fliesen [Fliese] I tr. 1. поплоча(ва)ти. **II Au's fliesen n** поплочавање.

au's fließen I intr. (s) истећи, -ицати; ein Ge- schwür fließt aus цури гној из чира. 2. *fig.* проистичати, произлазити. **II Au's fließen n, Au's fließung f** истицање; *fig.* проистича-ње, произилажење; уп. Ausfluß 1. [бува.]

au's flöhen tr. и refl. (sich ~) отребити (се) од

au's fluchen intr. (h) и sich ~ испсовати се.

Au's flucht f 2f 1. тајни излаз *m*. 2. *fig.* изго-вор *m*, врдање *n*, изврдавање *n*; Ausflüchte machen изговарати се, врдати, изврдавати;

Ausflüchte machender Mensch врдало, изврдало. 3. = Ausflug 2., 3.

Au's|flug *m* 1. излетање *n*, лет (пчела итд.); *fig.* das ist sein erster ~ on polehe у свет. 2. излет, шетња *f*. 3. лето *n*, рупа *f* на кошници.

Au's|flügler {*ѡсфлуглер*} [Ausflug] *m* 2l, ~in *f* 3c {~*ин*} излетни^к, -ца.

Au's|flügling *m* = Ausfliegling.

Au's|fluß *m* 1. истицање *n*; *♀* цурење *n*, одлив, истек, истечено *n*. 2. проиштицање *n* (и *fig.*). 3. гној. 4. излаз, отвор, грлић; ушће *n*.

Au's|fluß...: ~geschwindigkeit *f* брзина иштицања; ~loch *n* истечиште; ~menge *f* истекла количина (у секунди); ~öffnung *f* = ~loch; ~röhre *f* цев за ис-, оштицање.

au's|folgen *I tr.* преда(ва)ти. *II intr.* (ис-) пратити (*dat. acc.*).

au's|fo(r)dern *tr.* иза-, по(з)ивати (на мегдан).

Au's|fördern *☒ I tr.* изв|ући, -лачити, изв|ести, -озити. *II Au's|fördern n*, Au's|förderung *f* изв|ачење, извозење.

au's|forschen *I tr.* 1. истраживати, тражити. 2. пронаћи, открити, докучити. 3. j-p ~ испитати кога, (гледати) докучити (што о чему) од кога. *II Au's|forschen n*, Au's|forschung *f* истраживање; истрага; пипање, докучивање.

Au's|forscher *m*, ~in *f* истраживач, -ица.

Au's|fracht *f* ☒ излазни товар *m*.

au's|fragen *I tr.* 1. испитати, питајући дознати. 2. испитивати; питати; *zudringlich* (и *fam. fig.* bis aufs Hemde) ~ сколити (и. окупити) питањима, ис-, запиткивати. *II intr.* (h) испитати, престати питати

Au's|frager *m*, ~in *f* за-, испиткивало; питач.

Aus|fragerei *f* beständige ~ ис-, запиткивање.

au's|fransen *I tr.* 1. изројтати, (и)сећи на ројте (и. рече). 2. искецати, искрзати. *II sich* ~ искецати се, искрзати се.

au's|fräsen *☒ I tr.* (из)глодати, фрезовати. *II Au's|fräsen n*, Au's|fräsung *f* глодање, фрезовање.

au's|fressen *I tr.* пождерати, појести; *fam. fig.* was hat er ausgefressen? шта је скривео? какво је зло учинио; nun mag er ~, was er sich eingebrockt hat нека куса шта је удружио. 2. изести, изгристи. 3. *vet.* das Pferd hat die Bohne (и. den Kern), sich (*dat.*) ausgefressen коњ је изео каљац, коњ је старији од осам година. *II intr.* (h) пождерати, појести. *III sich* ~ 1. в. 1. 3. 2. угројити се (једући, жедејући), наждерати се, најести се.

au's|frieren *I intr.* 1. (a) а) смрзнуту се, прозепсти; б) смрзнуту се, следи се (сасвим, до дна), промрзнуту, прозепсти. 2. (h) es hat ausgefroren престало је да се мрзне. *II sich* ~ смрзнуту се.

au's|fucheln *tr.* *fam.* ижицати.

au's|fugen *tr.* саставке испунити, за-, пре|мазати, за-, пре|мазивати.

Au's|fuhr {*ѡсфур*} *f* 3b ☒ извоз *m*.

Au's|fuhr... {~}: извозни^и, -а, -о, за извоз, извоза (*gen.*); ~artikel *m* извозни артикал, роба за извоз; ~beschränkung *f* ограни|чавање -ење *n* извоза.

au's|führbar *a* 1. изводљив, извршљив. 2. ☒

извожљив, за извоз, који се може изв|ести -озити. [вост.]

Au's|führbarkeit *f* 3b изводљивост, извршљивост

Au's|fuhr|dekларation *f* извозна пријава, извозна декларација.

au's|führen *I tr.* 1. изв|ести, -одити. 2. *fam. fig.* дићи, дизати, маћи. 3. ☒ изв|ести, -озити. 4. *♀* = abführen 4. 5. изв|ести, -одити, изврши(ва)ти, из-, у|радити. 6. *fig.* изв|ести, -одити, разви(ја)ти, излагати. *II Au's|führen n*, Au's|führung *f* извођење; ☒ извожење, извоз *m*; *♀* = Abführen, Abführung; извођење, изврш|ивање, -ење; zur Ausführung bringen = ausführen *I* 5; zur Ausführung kommen бити изведен (и. извршен), изв|ести се, -одити се; *fig.* извођење, развијање.

Au's|führer *m* 1. ☒ извозник. 2. и ~in *f* извод|лац, -ља, изврш|лац, -тељка.

Au's|fuhr...: ~erlaubnis *f* дозвола за извоз, извозница; ~hafen *m* извозна лука *f*; ~handel *m* извозна трговина *f*.

au's|führlich {*ѡсфурлх*}, ausfü|hrlich *a* опширан, исцрпан, подробан; *adv.* опширно, исцрпно, подробно.

Au's|führlichkeit {~кѡт} *f* 3b опширност, исцрпност, подробност; mit ~ опширно, исцрпно.

Au's|fuhr...: ~ort *m* извозиште *n*; ~schein *m* извозница *f*; ~tarif *m* извозна тарифа *f*

Au's|führungs...: ~art *f* начин *m* извођења; ~gang *m* ☒ одводник; ~gesetzt *n* закон *m* о извршењу; ~rohr *n*, ~röhre *f* (цев) одводница *f*, одводна цев.

Au's|fuhr...: ~verbot *n* забрана *f* извоза; ~zoll *m* извозна царина *f*. [на наспању.]

Au's|füll|arbeit *f* рад *m* (око) испуњавања, рад

au's|füllbar {*ѡсф*} ~лбар *a* испунљив, који се може испунити, насути.

au's|füllen *I tr.* 1. испу|нити, -њавати; на-, за|сути, на-, за|сипати. 2. *fig.* испу|нити, -њавати, обуз|ети, -имати. 3. о-, на|точити; испра|зити. *II Au's|füllen n*, Au's|füllung *f* испуња|вање -ење; на-, за|сипање; отакање, точење.

Au's|füll...: ~figur *f* фигура пуњеница; ~geiger *m* ☒ свирач испуњавач.

Au's|füllungs...: ~masse *f* грађа (и. маса) пуњеница, грађа за испуњавање, насип *m*; ~wort *n* *gr.* допуница; закрпа.

au's|furchen *I tr.* 1. избраздати. 2. поравнати бразде. *II Au's|furchen n* избразда(ва)ње; поравњивање бразда.

au's|futtern, au's|füttern¹ [Futter¹] *I tr.* 1. и *refl.* (sich ~) нахрани(ти) (се), накрм(ити) (се), нап(итати) (се), нагојити (се). 2. den Winter über... ~ прекрмити (и. прехранити, прехрањивати)... преко зиме. 3. испразнити, потрошити (хране). *II Au's|futtern n*, Au's|fütterung *f*, Au's|füttern *n*, Au's|fütterung *f* накрмљивање, нахрањивање, храњење; крмљење, питање, гојење; прекрмљивање, прехрањивање, прехрана.

au's|füttern² [Futter²] *I tr.* постав|ити -љати; ис-, на|пунити, набити; обл|ожити, -агати, оплатити, покр(и)вати; ☒ ein Lager ausfüttern излити поставу лежишта. *II Au's|füttern n*, Au's|fütterung *f* пуњење, испуњавање, наби-

јање; облагање, покривање; Ausfütterung) **Ausg. abr.** = Ausgabe 3. [постава.]

Au's|gabe f 1. (opp. Einnahme) издатак *m*, расход *m*, трошак *m*; kleine ~п ситни издаци, ситни трошкови; in die ~п eintragen и. unter die ~п stellen унести у расход(е), уносити у издатке; sich ~п machen уваљити се -љивати се у трошкове. 2. , , издавање *n*, пуштање *n* (у оптицај). 3. издање *n* (уп. Auflage 5). 4. ~ für Speisen und Getränke поткрепилиште *n*, бифе.

Au's|gabe...: ~(n)|buch *n* књига *f* издатака, ~(n)|budget *n* буџет *m* расхода, буџет (и. про-рачун) издатака; ordentliches ~(n)|budget редован кредит; ~nummer *f* број *m* издавања; ~schalter *m* прозор(че *n*) за издавање; ~station *f*, ~stelle *f* полазна станица, издавалиште *n*, опремниште *n*, биро за издавање; ~(n)|verzeichnis *n* списак *m* расхода, трошковици. [вати се]

au's|gähnen: sich (recht) ~ изевати се, назе-ј

Au's|gang m 1. излазак. 2. излаз (opp. Eingang). 3. (и *gr.*) крај, с-завршетак; dem ~е nahe sein примичати се (и. ближити се) крају; zum ~е bringen привести -одити крају; im ~ при крају; am ~ на крају. 4. исход, крај, свршетак; (k)einen guten ~ nehmen (не) свршити се добро, (не) свршавати се добро, (не) изићи на добро; e-п schlimmen ~ nehmen окренути се на зло, рђаво се свршити, зло се

au's|gangs свршетком, крајем. [свршити.]

Au's|gangs...: ~deklaration f излазна пријава, излазна декларација; ~kolumne *f* завршни стубац; ~passier|zettel *m* пропусница *f*; ~punkt *m* исходиште *n*, полазиште *n*, полазна тачка *f*; ~schein *m* извозница *f*, излазница *f*; ~silbe *f* *gr.* завршни (и. крајњи) слог *m*; ~tür *f* (врата за) излаз(ак) *m*; ~zeile *f* завршни ред *m*; ~zoll *m* излазна (и. извозна) царина *f*; ~zoll|amt *n* излазна царинарница *f* на граници

au's|gären i intr. 1. (*h*) преврети, престати превирати. 2. (добро) преврети. 3. изаврети, искипети, врјући изићи. II *tr.* (добро) провртати. III **Au's|gären n** преврење.

au's|geben i tr. 1. да(ва)ти до краја, одиграти, играти до краја. 2. изда(ва)ти, (по)трошити (и *abs* и *refl.*); das Geld gibt sich unversehens aus новац се измиче, измичу паре, иду паре као лој на ватри. 3. изда(ва)ти, пу|стити -штати у оптицај. 4. делити (милостињу; карте); изда(ва)ти (карте; запозвести; извештај о болести); да(ва)ти (> die Parole одзив); пу|стити -штати у продају (књигу). 5. (ис)пуштати (из себе, од себе). 6. и *intr.* (*h*) доносити, давати, der Roggen gibt das zehnte Korn aus једно зрно ражи доноси десет. 7. (и *sich*) ~ für (*acc.*) издавати (се) за, правити (се). *abl.*, sich für e-n Doktor ~ издавати се за доктора, правити се доктором. 8. уда-ти, удомити. II *intr.* (*h*) 1. в. I 2, б. 2. (на-)бубрети. 3. поделити, свршити с дељењем (карата). 4. das Horn gibt aus пог свира. III *sich* ~ 1. в. I, 7. и 2. 2. *sich* (ganz) ~ истрошити се (и *fig*) IV **Au's|geben n** в. Ausgabe I, 2.

Au's|geber m, ~in *f* издавал|ац, -ица; платац, платиља; трошач, -ица. 2. издавалац (ме-нице), трасант.

au's|gebogen {*acc* *br* *og* *n*} в. ausbiegen.

Au's|gebot n 1. продаја *f*. 2. = Angebot

Au's|gebreitetheit {*acc* *br* *at* *t* *h* *at*} рашире-ност; распрострањеност

Au's|geburt f производ *m*, створ *m*, створење *n*; сан *m*, варка, мождана испредина; изрод *m*, чудовиште *n*

au's|gedehnt p. p и а в. ausdehnen простран.

Au's|gediente(r) s 91 в. ausdienen II

Au's|gedinge n = Altenteil

au's|geglichen {*acc* *rr* *ll* *h* *n*} *p. p* од ausgleichen; уједначен, равномеран, без неравнина, **Au's|geglichenheit** {~ *at*} *f* 3b из-, уједначеност, изравнатост, на-, под|миреност, изглађеност.

au's|gehen i intr. A. (*s*) 1. изићи, излазити, zu j-m ~ изићи до кога, nicht ~ не излазити (из куће); aus- und eingehen излазити и улазити, долазити и одлазити, bei j-m aus- und eingehen одлазити коме, долазити коме, одлазити (и. долазити) у чију ку-ћу. 2. изићи, излазити (als Sieger као победник); frei (ledig и. los) ~ бити ослобо-ђен терета, проћи без плаћања; (*tr.*) j-п frei ~ lassen: а) пустити кога (да иде, да оде), б) пустити кога (= не узнемиравати кога); leer ~ отићи (и. одлазити) празних шака; ohne Strafe ~ проћи (и. пролазити) без казне, избећи казну; schief (и. schlecht) ~ наопако (рђаво) (из)ићи, наопако (рђаво) свршити се, das wird dir nicht ungestraft (и. ungenossen) ~ то ти неће лако проћи. 3. ски|нути се, -дати се. 4. изићи, излазити, (из)вадити се (за мр-ље); излазити, скидати се (за боју); (у)гасити се (за ватру); осушити се, учмшити (за биљ-ку); пре-, у|сахнути (за извор); (по)нестати, исцрпнати се; die Kraft geht ihm aus оставља га снага; der Atem geht mir aus не могу да дишем; die Geduld geht mir aus немам више стрпљења; die Haare gehen ihm aus опада му коса; das Geld geht mir aus понестаје ми новца (и. pāpā); dieser Artikel ist (uns) ausgegangen овај (нам) је артикал нестao и. (рас)продан. 5. свршити се, -авати се, испунити се (за сан). 6. завршавати се. 7. изићи (и. излазити) на површину, избија-ти, помаљати се. 8. изићи, излазити (за књи-гу); долазити, доћи, проистичати (мисли); ~ lassen пустити, пуштати, објавити, изда- (ва)ти. 9. са *зависним* *grp* *auf*: а) за-свр-шавати се. *abl.*, dies Wort geht auf e-п Selbstlaut aus ова се реч завршава самогла-сником; auf et. ~ ићи на што, смерати што; er geht darauf aus, zu. (*inf*) он иде на то да. (*praes.*) в. Abenteuer; auf Betrug ~ ићи на превару; auf Neuigkeiten ~ јурити за но-востима, тражити новости; es geht aufs. aus иде се на aus: изићи, излазити (из), *fig.* произи|ћи, -лазити (из); in: in et. ~ заврша-вати се чим; nach et. ~ в. 9b; über: über et. ~ раширити се по чему, распростра-тити се по; über j-п ~ заде|сити -шавати кога, пог|одити -ађати кога, von: поћн, полазити (из. од *fig.*

од, са); *fig.* доћи, долазити, потјехи -ицати, проистјехи -ицати (*von*: од); *fig.* излазити, избијати (*von*: из); *zu*: *zu...* ~ изаћи, излазити на..., кроз... **B.** (*h*) престати расти, престати киснути (за тесто). **II tr.** 1. разгазати, идењем раширити (*die Schuhe* ципеле) 2. пројћи -лазити, протражити унакрст, обићи -лазити унакрст; премерити ходом **III sich** ~ находити се. **IV Au's|gehen** *n* излажење, излазак *m*; **Aus- und Eingehen** *n* излажење и улажење, излазак и улазак *m*, *j-m* das Ausgehen verbieten забрањити -њивати коме излазак; Ausgehen auf Plünderung идење у пљачку, пљачкање; гашење; (по)нестајање; опадање (косе); издавање (снаге); за-свршавање; Ausgehen e-s Wortes auf... завршавање речи... *abl.*; пуштање, издавање, објављивање; проистицање, произилажење

Au's|gehobene(r) *m 9l* ✕ регрут.

au's|geigen *tr., intr. (h)* одгудити, отсвирати. **au's|geizen** *tr.* (по)кидати заперке, заламати ластаре (и. изданке).

au's|gelassen {*@crлaсн*} **I p.** од auslassen.

II a 1. необуздан, разуздан, распуштен; рас-сп(о)јасан; ~e Reden масни разговори. 2. раскалшан; враголаст, несташан. 3. немиран. **III adv.** разуздано, распуштено, раскалшно.

Au's|gelassenheit {~*хaт*} *f 3b* 1. необузданост, разузданост, распуштено, рас-сп(о)јасаност, разобрученост. 2. раскалшаност. 3. немирност, несташност. 4. несташлук *m*, лудорија.

Au's|gelesene(s) {*@crлeзeнe(c)*} **pl 9l** ✕, **⊕** пребир *m*, пробир *m*.

au's|gemacht {*@crгмахт*} **I p.** од ausmachen. **II a** 1. свршен, одлучен, познат, признат. 2. савршен, потпун, преиспољни.

au's|gemergelt *a* в. abgemergelt.

au's|genießen *tr.* уживати у... до краја.

au's|genommen {*@crгнoмн*} **I p.** од aufnehmen. **II prp.** и *adv.* изузев, осим. **III cj.** ~ даљ... изузев да..., осим да.

au's|gerechnet *adv.* тачно; баш; нарочито.

au's|geschlossen {*@crгшлoсн*} **I p.** од aus-schließen. **II adv., prp.** и *a* alle, keinen (и keiner) ~ сви без изузетка; es ist nicht ~, daß.. није искључено да...; *int.* ~! искључено!

au's|geschnitten {*@crгшнйтн*} *v.* ausschneiden.

au's|gesprachen {*@crгшпpохн*} **I p.** од aus-sprechen. **II a** јако изражен, истакнут.

au's|gestalten *tr.* итд. = gestalten usw.

au's|gestirnt *a* звездан, осут звездама.

Au's|gestoßene(r) {*@crгштoсн(p)*} **s 9l rl.** про-клетник -ца; изгнанник -ца.

au's|gesucht {*@crгзухт*} **i p.** од aussuchen. **II a** одабран, пробран; изврстан; крајњи; о-собито [браност.1]

Au's|gesuchtheit {~*шт*} *f 3b* одабраност, про-браност. **Au's|gewanderte(r)** {*@crгевандрт(p)*} **s 9l** и-сељеник -ца

au's|gezeichnet **I p.** од auszeichnen. **II a** одличан, изврстан, особит. **III adv.** одлично, особито, дивно; *int.* ~! дивота!

Au's|gezeichnetheit *f* одличност, извршност.

au's|giebig {*@crгбйх*} = ergiebig

au's|gießen **I tr.** 1. и *refl.* (*sich* ~) излити (се), изливати (се) (и *fig.*); просути, просипати; *fig.* искалжити, -љивати; *уп.* ausschütten **I 1.** 2. Feuer ~ угасити ватру сипајући воду. 3. налити, сипајући испунити. 4. **⊕** (*sich* ~) излити (се), изливати (се) (*in Erz* у тучу, у бронзи); das Rohr mit Blei ~ залити цев оловом. **II Au's|gießen** *n*, **Au's|gießung** *f* изливање, просипање; *fig.* излив *m*, изливање; *rl.* силазак *m*; гашење; изливање, ливење

au's|gipsen *tr.* **⊕** (из)гипсовати.

au's|glätten изгладити, поравнати. [зум]

Au's|gleich *m 2g* = ausgleichen **II; pol** спора-1

Au's|gleich(e)... = Ausgleich(ung)s..

au's|gleichbar {*@crлaхбap*} *a* који се може изједначити, поравнати, изравнати, изгладити, подмирити, изједначљив, изгладљив, подмирљив.

au's|gleichen **I tr.** и *refl.* **I 3p** 1. из-, уједначи-(ва)ти; из-, поправити, из-поправљивати. 2. *fig.* изравнати, изгладити, измирити; откл[о]нити -ањати; *sich* ~: *a*) намири(ва)ти се, из-поправити се, споразумети се, *b*) из-помирити се, *c*) изравна(ва)ти се, изједначи(ва)ти се (и *fig.*) 3. **⊕** изравнати, измирити; покри-(ва)ти; подмири(ва)ти; намири(ва)ти; изједначи(ва)ти (приходе и расходе); das gleich sich aus то се изједначаје, то се потире. 4. кајарити, удесити (меру), померавати. **II Au's|gleichen** *n*, **Au's|gleichung** *f* из-, уједначавање, изједначење; из-, поправљавање, из-, поправљење; изравна(ва)ње, изглађивање, измиривање, -ење; поравнање; под-, на|миривање, под-, на|мирење; намира; кајарење, померавање, удешавање мере; volle Ausgleichung der Steuern (под)једнак разрез порезе.

Au's|gleicher {*@crлaхp*} *m 2l*, ~in {~*йн*} *f 3c* 1. изравњивач, -ица, подмиривач, -ица. 2. *fig.* помирил[ац] -ица, мирил[ац] -ица.

Au's|gleich... ~getriebe *n* **⊕** диференцијално зупчаничиште; ~mächte *f pl.* силе споразума.

Au's|gleich(ung)s... ~rechnung *f* рачун *m* изравнања; ~rohr *n* **⊕** компензациона (и. рас-тегљива) цев *f*, ~steuer *f* накнадна пореза, ~versuch *m* покушај из-, поправнања, покушај измирења; ~wage *f* (осетљиве) терације *fpl.* за мерење новца

au's|gleiten **I intr.** (*s*) исклизнути (се), оклизнути се, поклизнути, омаћисе, -кнутисе, омицати се **II Au's|gleiten** *n* ис-, о|клизнуће, омакнуће, омицање.

au's|glimmen *intr.* (*s*) тињајући угасити се

au's|glitschen *intr.* (*s*) *fam.* = ausgleiten

au's|glühen **I intr.** 1. (*h*) престати бити усијан (и. зажарен), престати бити у усијаном стању. 2. (*s*) сагорети. **II tr.** **⊕** усија(ва)ти тамноцрвено и пустити да се лагано (о)хлади; (за)жарити. **III Au's|glühen** *n*, **Au's|glühung** *f* усијавање тамноцрвено и лагано хлађење; жарење. [*m* **⊕** лонац за жарење.1]

Au's|glüh... ~ofen *m* **⊕** пећ *f* жарилница; ~topf

au's|graben **I tr.** 1. ископа(ва)ти. 2. (из)дупсти.

II Au's|graben *n*, **Au's|grabung** *f* ископавање, ископина; издубљивање, дубење.

au's|gräten {оцрпѣти} [Gräte] I *tr.* 15c (о)чистити од костију. II Au's|gräten *n* чишћење од костију.

au's|greifen I *intr.* (h) захватити, -ати, пружити се, -ити се; (за)грабити, пружити корак; die Pferde ~ lassen потерати коње трком. II *tr.* 1. изабрати из гомиле. 2. опипати; испипати, (о)дрпати. 3. хватањем излизати. au's|grollen *intr.* (h) не срдити се више, не фрчати више.

au's|grübeln I *tr.* измудровати, измозгати, измудријашити, измислити. II Au's|grübeln *n*, Au's|grübelung *f* измудровање, измозгавање, измудријашивање, измишљање.

au's|gründen I *tr.* 1. (из)дупсти; изрезати. 2. *fig* = ergründen. II Au's|gründen *n*, Au's|gründung *f* издубљивање, дубење; изрезавање, резање. [(s) о-, за]зеленети.

au's|grünen *intr.* 1. (h) престати зеленети. 2. Au's|guck *m* = 1. осматрање *n*, страж(ар)ење *n*, стража *f*; изгледање *n*; e-n ~ halten = ausgucken I. 2. = Ausgucker. 3. осматрачница *f*, стража *f*, *fig.* леп изглед.

au's|gucken I *intr.* (h) осматрати, стражити, изгиривати, изгледати. II *tr.* sich (dat.) die Augen ~ упропастити очи (из)гледајући. III Au's|gucken *n* = Ausguck I.

Au's|gucker *m* = осматрач, стражар.

Au's|guß *m* 1. = ausgießen II (и *fig.*). 2. = Ausmündung. 3. = Abguß 3. 4. сливник; сисак; (одводни) олука. 5. осип.

Au's|guß...: ~kasten *m* изливник; ~kelle *f*, ~lötl *m* кутлача црпача *f*; ~rinne *f* олука *m* изливник; ~rohr *n* (цев) изливница *f*, одливна цев.

au's|haaren *intr.* (h, s) (о)лињати се.

au's|haben *tr.* *ell.* за aus-geleert, »getrunken, »gelesen, »gezogen usw. haben, на *np.* er hat das Glas, das Buch, den Rock schon aus већ је испразнио (и. испио) чашу, већ је прочитао књигу, већ је скинуо капут.

au's|hacken I *tr.* 1. искључити, -вати; *prv.* в. Krähe. 2. ископа(ва)ти. 3. исећи; истесати; проб(и)ати уши (на иглама). 4. изрецкати. II Au's|hacken *n* искључавање; ископавање; вађење. [испадао се град.]

au's|hageln *intr.* (h) *imp.* es hat ausgehagelt

au's|häkeln *tr.* 1. искучкати, свршити рад кучком. 2. = aushaken.

au's|haken *tr.*, *refl.* (sich ~) откачити (се), откачивати (се), отпуцати (се). [-дати улар.]

au's|halftern *tr.* од-разулари(ва)ти, скинути

au's|hallen I *intr.* (h, s) 1. престати одјекивати; одјекујући (и. разлежући се) (из)губити се у даљини. 2. одјекнути у даљину, одјекивати надалеко. II Au's|hallen *n* губљење у даљини, слабљење.

au's|halten I *tr.* 1. издржа(ва)ти; e-n Ton ~ из-, одржа(ва)ти тон, не прекидати тон. 2. из-, одржа(ва)ти, подн(о)сити -ети; es ist nicht mehr auszuhalten не може се више издржати; nicht mehr ~ vor (dat.) не моћи више (издржати) од (*gen.*); das ist nicht auszuhalten то не може човек да издржи; ich halte es vor Hunger nicht mehr aus не могу да издр-

жим више од гладн. 3. ein Frauenzimmer ~ издржавати женску; † издржавати. 4. љутити својом мирноћом. 5. ✕ проб(и)рати, преб(и)рати; издвојити јаловину, избаци(ва)ти јаловину. 6. са *acc.* времена *v.* II *intr.* (h) из-одржа(ва)ти, држати (се), истрајати; in ihrem Hause halten die Dienstboten nicht lange aus у њиховој кући млађи не остају дуго; e-n Monat, seine Zeit ~ издржати један месец, своје време; diese Farbe hält nicht aus ова боја није постојана. III Au's|halten *n*, Au's|haltung *f* из-, одржавање; ✕ продужавање -ење; издржа(ва)ње; издржавање, истрајање, подношење; es ist hier nicht zum Aushalten овде се не може више издржати.

Au's|haltungs...: ~kosten *pl.* трошкови *m pl.* за издржавање (и. око одржавања); ~zeichen *n* ✕ продужник *m*, знак *m* продужавања.

au's|hämmern *tr.* 1. чекићем исправити. 2. чекићем растегнути (и. раширити, шупљим начинити).

au's|händigen [Hand] I *tr.* 15a преда(ва)ти (у руке). II Au's|händigen *n*, Au's|händigung *f* предавање, предаја (у руке).

Au's|hang *m* 1. изложена роба *f*, излог, сандуче *n*. 2. = Aushängebogen.

Au's|hänge...: ~bogen *m* ✕ добар табак, одобен табак; ~kasten *m* изложено сандуче.

au's|hangen *intr.* (h) висити споља (и. напољу); бити прикуцан (и. прилепљен).

au's|hängen I *tr.* и *refl.* (sich ~) откачити (се); скинути, -дати; иставити, -љати (врата). 2. изложити, -агати (робу); обесити, прилепити, прикуцати. II Au's|hängen *n*, Au's|hängung *f* откачивање -ење; скидање; вешање; излагање.

Au's|hänge...: ~schild *n*: a) фирма *f*, натпис *m*, b) = ~zettel; c) *fig.* фирма *f*; ~ware *f* роба за излагање; ~zeichen *n* знак *m*, значка *f*; ~zettel *m* обешен листић, обешена цедуља *f*; оглас.

au's|hären *fr.* = enthaaren.

au's|harken *tr.* из-, по|грабуљати.

au's|harren I *intr.* (h) истрајати; ~d a истрајан. II Au's|harren *n* истрајање, истрајност.

Au's|hau *m* шум. 1. проређивање *n*. 2. пропланак. 3. посечено дрвеће *n coll.* 4. ✕ = 1

Au's|hauch *m* (из)дах, пара *f*. [Abbau.]

au's|hauchen I *tr.* 1. издисати, издахнути, одисати; die Seele ~ испустити душу, издахнути. 2. дахом извлачити, исиса(ва)ти. II sich ~ уздахнути. III Au's|hauchen *n*, Au's|hauchung *f* издисање; испарење.

Au's|hau(e)...: ~arbeiten *f pl.* шум. радови *m pl.* на проређивању; ~eisen *n* избијач.

au's|hauen I *tr.* 1. исећи -цати, (из)дупсти секиром (и. длетом), истесати. 2. окресати; проредити, -ђивати (шуму); просећи, -цати (пут кроз шуму). 3. (из)резати; (ис)клесати. 4. ✕ прерубити, (из)вадити. 5. исећи, раскомадати, разудити (за продају). 6. j-n ~: a) ишибати; b) измлатити; c) *fig.* умлатити, све му однети (у картама). II Au's|hauen *n*.

Au'shaung *f* исецање; дубење; кресање; проређивање; резање, клесање; исцрпљење (рудника); шибане.

au'shäusig (ауш-ауш) *a* ван куће, ван дома.

au'shäuten *tr.* (и *sich* ~) одерати (се), скинути -дати свлак, скинути -дати кошулицу.

au'sheben *I tr.* 1. (из)вадити (дрвеће, корење, камење). 2. иставити, -лати, истаћи (врата); (из)вадити нате(ач)ом; (из)вадити (швеће из саксије; јаја, птиће из гнезда); *fam.* das ganze Nest ist ausgehoben све су их одједном укебали; *sich* (*dat.*) die Schulter ~ уганути раме дижући. 3. и *abs.* ☉, ☿ (из)вадити. 4. ✕ die Laufgräben ~ ровове раскрчити (и одгрнути, ископати). 5. извући, изабрати; ✕ купити, скупљати, регрутовати. **II intr.** (*h*) 1. = anheben **I** 2. в. **I** 3. 3. die Uhr hebt aus сад ће часовник да избије. **III Au'sheben** *n*, **Au'shebung** *f* вађење; извлачење, вађење нате(ач)ом; вађење из калупа; ишчађивање, -ење, угануће; скидање; раскрчивање, одгртање; купљење, регрутовање.

Au'sheber *m* ☿ точак била, точак механизма за избијање; ашовче *n* за вађење биља из земље. [~*vorrichtung* *f* = Ausheber.]

Au'shebe... ~*versuch* *m* покушај вађења; **Au'shebungs...** ~*bezirk* *m* регрутни округ; ~*kommission* *f* регрутна комисија.

au'shecken *I tr.* 1. излећи. 2. *fig.* изми(слити, -шлати, смислити, измајсторити). **II intr.** (*h*) die Vögel haben ausgeheckt време лежења птица је прошло.

au'sheilen *I tr.* излечи(ва)ти, исце(л)ити, -љивати. **II intr.** (*h*), *sich* ~ излечи(ва)ти се, исце(л)ити се, -љивати се. **III Au'sheilen** *n*, **Au'sheilung** *f* излечевање, -ење, исце(л)ивање, [~*e*ње.]

au'sheimisch *a* в. ausländisch [~*e*ње.]

au'sheitern и *refl.* (*sich* ~) из-, раз(вед)рити (се). **au'sheizen** *tr.* подложити да се суши, -е.

au'shelfen *I intr.* (*h*) спомоћи, спомогати (*dat.*, *acc.*), помоћи, потпомоћи (*dat.*: *acc.*). е-е Gitarre wird ~ биће добра и гитара, и гитара површиће посао. **II tr. fam.** j-m den Rock ~ помоћи коме да скине капут. **III Au'shelfen** *n* = Aushilfe.

Au'shelfer *m*, ~*in* *f* (пот)помагач, -ица.

au'shellen *I tr.* и *refl.* (*sich* ~) в. ausheitern. **II**

Au'shellen *n*, **Au'shellung** *f* из-, раз(вед)ра- [вање.]

au'shemmen *tr.* откочити. [вање.]

au'sheulen *intr.* (*h*) 1. заридати. 2. изридати се, изурд(ик)ати се. [хом мача.]

Au'shieb *m* 1. = Aushau. 2. бод, ударца вр-*f*

Au'shilfe *f* 1. спомагање *n*, (с)помоћ, (пот)помагање *n*, зиг ~ за спомагање, колико да се спомогнем, -еш, -е, -е-мо итд. 2. спомагало *n*, спомоћно средство *n*.

Au'shilfe... ~*sanlage* *f* (с)помоћно постројење *n*, ~*(e)gesuch* *n* молба *f* за помоћ; ~*skoch* *m* паракувар; ~*smast* *m* = помоћна катарка *f*, помоћан јарбол; ~*(e)rolle* *f* ✕ споредна улога; **au'shillsweise** *adv.* привремено, колико да се спомогне.

au'shobeln *tr.* изренд(е)исати.

au'shöhlen *I tr.* (из)дупсти; ausgehöhlt издубен. **II Au'shöhlen** *n*, **Au'shöhlung** *f* изду-

бљивање, дубење; Aushohlung издубљење.

au'shöhlen *I tr.* (на)пругати се (*acc.*, *dat.*). **II**

Au'shöhlen *n*, **Au'shöhung** *f* ругање.

au'shöhe(r)n *tr.* (рас)крчмити, пиљарити

au'sholen *I intr.* (*h*) за-, из|махнути, за-, из|маживати; zum Sprunge ~ затрчати се, зале-*t*ети се, -ати се; die Pferde ~ lassen = ausgreifen lassen; *fig.* weit ~ поч(е)ти -ињати издалека; meilenweit ~ поч(е)ти -ињати од Кулина бана. **II tr. fig.** испинати, издалека питати. **III Au'sholen** *n*, **Au'sholung** *f* испинавање, испитивање издалека.

au'sholzen *I tr.* = abholzen **I** **II** = abholzen **II**.

au'shorchen *I tr.* 1. j-p ~ слушањем испитати кога, слушајући дознати што од кога, дочути што од кога. 2. *f* послушквати, ослушкивањем испит(ив)ати. **II Au'shorchen** *n*, **Au'shorchung** *f* испитивање; ослушкивање, испитивање ослушкивањем.

au'shören *I tr.* 1. саслушати. 2. = aushorchen.

Au'shub *m* 1. избор, одбир, пробир. 2. = ausheben **III**; ✕ neuer ~ регрути *m pl*

au'shülsen *tr.* (о)љуштити, (от)ребити.

au'shungern *I tr.* изгладнити, (у)морити гла-*hу*; глаху приморати на предају: ausgehun-*gert* изгладнео. **II sich ~ изгладнети.**

au'shunzen *tr. fam.* (из)грдити.

au'shusten *I tr.* искашља(ва)ти. **II intr.** (*h*), *sich* ~ искашљати се.

au'sjagen *I tr.* 1. половити; прокрстарити ло-*be*ћи. 2. изјурити, истерати; j-m den Angstschweiß ~ натерати коме хладан зној, прес-*trav*ити кога. **II intr.** (*h*) завршити лов.

au'sjammern *I intr.* (*h*) искукати се, изјадати се. **II tr.** das Leben ~ провести (остатак) жи-*vot*(а) у кукању (и. у јадању). **III sich ~ из-, на|кукати се, из-, на|јадати се.**

Au'sjät(e)isen *n* ✕ мотиочица *f* за плевљење (и.)

au'sjäten *tr.* ✕ оплевити. [за прашење.]

au'sjauchzen *I intr.* (*h*) исклицати се. **II tr.** клицањем објавити. **III sich ~ ис-, на|клица-*t***

au'sjochen *tr.* изјармити. [ти се.]

au'sjubeln = ausjauchzen

au'skälten *tr.* расхладити.

Au'skämme|kamm *m* редак чешаљ.

au'skämmen *I tr.* 1. ишчешља(ва)ти. 2. оче-*sh*љати; ausgekämmte Haare *a*) очешљана коса, *b*) при чешљању опала коса. **II Au'skämmen** *n* ишчешљавање.

au'skämpfen *I tr.* изборити, извојевати (и *fig.*).

II intr. (*h*) престати с борбом.

au'skarren *tr.* коли(ци)ма одн(е)ти -осити.

au'skaen *I tr.* ижватати, ижвакати, жвака-*h*њем исиса(ва)ти. **II intr.** (*h*) ижватати, пре-*st*ати са жвакањем. [от|купљивање *n*.]

Au'skauf *m* 1. покуповање *n*. 2. ис-, от|куп, ис-,

au'skaufen *I tr.* 1. покуповати, купити це|о, -лу, -ло; j-p ~ покуповати коме све. 2. *fig.* искори|стити, -шћавати (прилику, време). 3.

j-p ~ истиснути кога при куповини, понуди-*ti* више од кога, надбити кога; s-e Teilhaber ~ исплатити ортаке. 4. das hat er mir aus-*ge*kauft ја то наручио, а он купио. 5. (*sich* ~) ис-, от|купити (се), ис-, от|купљивати (се).

II Au'skaufen *n* = Auskauf.

au's|kegeln *I tr.* = ausschieben 3.; sich den Arm ~ уганути (и. ишчапати) руку куглајући се.
II intr. (*h*) искуглати се, престати с куглањем.

au's|kehlen *I tr.* 1. ижлебити, изолучити, издупсти. 2. Heringe ~ (и)сећи харингама грло.
Au's|kehlen *n*, **Au's|kehlung** *f* ижљебљивање, -ење, изолучивање, -ење; **Auskehlung** жлеб
au's|kehren = ausfegen. [*m*, олук *m*.]
Au's|kehrer *m*, ~ *in f* = Ausfeger(in).
Au's|kehricht *m*, *n* = Kehrlicht.
au's|keifen = ausschelten.

au's|keilen *I tr.* 1. клиновима при-, утврдити. 2. (из)вадити избијањем клинова. 3. *fam. fig.* измакљати, издеветати. **II intr.** 1. (*h*) = ausschlagen II 3. 2. * (*s*) и sich ~ клинасто истанчати, клинасто истаћи(вати) се, исклисати. **III Au's|keilen** *n*, **Au's|keilung** *f* притврђивање клиновима; клинасто истанча(ва)ње, исклисивање.

au's|keimen *I intr.* 1. (*s*) ис-, про|клијати, (из-)нићи, ницати. 2. (*h*) исклијати, престати с клијањем. **II Au's|keimen** *n* ис-, про|клијавање, ницање.

au's|keltern *I tr.*, *intr.* (*h*) измуљати, исцедити. **II Au's|keltern** *n* муљање, цеђење.

au's|kennen *I tr.* позна(ва)ти (између, од); *fam.* 1-*n* völlig ~ позна(ва)ти кога скроз. **II sich** ~ снаћи се, -лазити се; sich ~ *in* (*dat.*) разумевати се у (*loc.*); sich nicht mehr ~ не умети даље.

au's|kerben *I tr.* из-, за|рез(ив)ати, изрецкати. **II Au's|kerben** *n*, **Au's|kerbung** *f* из-, за|резивање, изрецавање.

au's|kernen *I tr.* 1. (о)требити. 2. * = ausklauben. **II intr.** (*h*) *vet.* = ausfressen I 3. **III Au's|kernen** *n* требљење, отребљивање.

au's|kiesen *tr.* в. auserkiesen. [испуњавати].

au's|kitten *tr.* искитовати, китом испунити (и. I

au's|klaffern *tr.* ухватити, хватом измерити.

au's|klagen *tr.* j-*n* ~ терати кога судским путем; e-*n* Schuldner ~ продавати имовину дужникову судским путем; e-*e* Schuld, e-*n* Wechsel ~ тражити наплату дуга, менице судским путем. **II intr.** (*h*) истужити се, изјадати се.

III sich ~, sein Herz ~ изјадати се. **IV Au's|klagen** *n*, **Au's|klagung** *f* терање судским путем
Au's|klagende(r) *s* 91 тужи|лац, -ља. [*тем*.]
Au's|klang *m* завршетак (и. завршавање) звукања (*opp.* Anklang 2).

au's|klatschen *I tr.* 1. исторокати, истртља(ва)ти; *abs.* (и sich ~) ис-, на|торокати се, ис-, на|тртљати се; j-*n* ~ исмеја(ва)ти кога пљескајући (и. тапшући). 2. *fam.* ишопати, испљескати. **II intr.** (*h*) престати с торокањем (и. тртљањем).

au's|klauben *I tr.* 1. (о)требити. 2. * одбирати, преб(и)рати. **II Au's|klauben** *n*, **Au's|klaubung** *f* (о)требљење, отребљивање; од-, пребирање. [*бирач*, -ица.]

Au's|klauber *m*, ~ *in f* треби|лац, -ља; од-, пре-
au's|kleben *I tr.* излеп(и)ти -љивати изнутра; e-*e* Wand ~ излеп(и)ти зид хартијом. **II Au's|kleben** *n* излепливање.

au's|kleiden *I tr.* и *refl.* 1. (sich ~) свући (се),

свлачити (се), скинути (се), скидати (се). 2. преруши(ва)ти, обући. 3. облажити, облагати, покри(ва)ти, оплатити. **II Au's|kleiden** *n*, **Au's|kleidung** *f* свлачење, скидање; облагање, покривање, оплаћивање.

Au's|kleide... ~ *zeit f* време *n* свлачења; ~ *zimmer n* свлачионица *f*.

au's|kleistern = auskleben.

au's|klingeln *I intr.* (*h*) престати звонити. **II tr.** објавити звон(цет)ом. **III Aus|klingeln** *n* објављивање звон(цет)ом.

au's|klingen *intr.* 1. (*h*) престати звонити (и. звучати, одјекивати). 2. (*s*) (из)губити се звучећи, завршавати се.

au's|klopfen *I tr.* 1. излупати, искуцати. 2. излупати, истрести, ишчибукувати; *fig.* j-*m* den Rock, j-*n* ~ излупати, ишчибукувати кога. 3. Beulen ~ избочине искуцати, лупањем исправити. **II Au's|klopfen** *n* лупање, искуцавање; ишчибукавање, тресење.

Au's|klopfen *m* 1. и ~ *in f* тресач, -ица, чибукач, -ица. 2. трска *f* (и. прут) за тресење.

Au's|klop(e)stock *m* = Ausklopfen 2.

au's|klügeln *I tr.* измудри(чи)ти, измудровати. **II Au's|klügeln** *n*, **Aus|klügelung** *f* измудр|овање, -ичење, измудрење.

au's|kneifen *intr.* (*s*) *fam.* ухватити маглу, умаћи, измигољити се, изгубити се.

au's|kneten *I tr.* измесити, изгњечити. **II intr.** (*h*) ~ престати с мешењем. **III Au's|kneten** *n*, **Au's|knetung** *f* мешење.

au's|knien *tr.* клечањем издупсти.

au's|knobeln *tr.* *fam.* = auswürfeln.

au's|kochen *I intr.* 1. (*h*) а) престати кључати, престати врети (и *fig.*); б) престати кувати. 2. искувати се. 3. (*s*) испикети, кључајући испарити. **II tr. 1. искувати, кувајући извући (и. извадити). 2. искува(ва)ти, кувањем (о-)чистити. 3. кључајући (и. вријући) избаци(ва)ти. 4. скувати. **III Au's|kochen** *n*, **Au's|kochung** *f* искувавање.**

au's|kommen *I intr.* (*h*) 1. утећи; aus- und einkommen ући и изићи, улазити и излазити; готово † изићи, излазити; ich komme selten aus ретко излазим (из куће). 2. испилити се, излећи се. 3. изби(ја)ти (за ватру). 4. разгла-сати се, -шивати се, рашчутити се, проносити се. 5. испразнити се, отићи. 6. угасити се (уп. 3). 7. изићи -лазити на крај; испливати; вез(ив)ати крај с крајем; пројћи, -лазити; *prv.* mit vielem hält man Haus, mit wenigem kommt man aus за невољу бабе с' воле, кад девојки нема; die Karten müssen gerade ~ карте се морају отворити. 8. излази ги на крај, изићи на крај; mit ihm ist nicht auszukommen с њим се не може изићи на крај; es läßt sich (и. es ist) schwer mit ihm aus(zu)kommen тешко је са њим изићи на крај. **II Au's|kommen** *n* испиљивање, -ење, излежење; разглашивање, раз-, про|ношење; издржа(ва)ње, довољан приход за живот; sein Auskommen haben имати од чега живети; sein knappes Auskommen haben: а) имати таман колико је потребно за живот, б) једва везивати крај с крајем, кунаторити, натезати.

au's|kömmlich {аускунфтлѣх} *a* од којга -је се може живети, с којим, -ом се може излазити на крај; *adv.* ~ besoldet sein имати плату с којом се може излазити на крај.

au's|können *intr.* (h) моћи изићи -лазити.

au's|koppeln *tr.* ⚔ одрешити (ловачке псе).

au's|körnen *l tr.* (и *intr.*) окупити (се), кружити (се). II **Au's|körnen** *n* окупљање, кружење.

au's|kosten *tr.* 1. (о)кушајући изабрати (и бирати). 2. ет. ~ уживати у чему до краја, наживати се чега. 3. — büßen.

au's|kotzen *tr.* избљувати.

au's|kragen *l tr.* и *intr.* = ausladen I 3.

au's|krähen *l tr.* 1. кукурекањем објавити -љивати; *fam.* *fig.* целом свету разгласити. 2. искукурекати. II *intr.* (h) престати с кукурекањем. III *sich* ~ ис-, на|кукурекати се.

au's|kramen *l tr.* 1. испразнити, изнети. 2. изнјети, -осити (на пазар), показивати. II **Au's|kramen** *n*, **Au's|kramung *f* испражњавање, изношење; изношење (на пазар).**

au's|kratzen *l tr.* 1. изгребсти; *fig.* ископати (очи). 2. ⚔ гребњем очистити. II *intr.* (s) *fam.* загребсти, клиснути, киднути, умаћи. III **Au's|kratzen** *n* (из)гребљење; загребављење, кидање, умицање, умакнуће.

au's|krepeln *tr., intr.* (h) из-, о|гребенати.

aus|kreuzen *tr.* ⚔ обратити укрним длетом; den Nietkopf ~ отсећи главу закивка.

au's|kriechen *l intr.* (s) излећи се, испилити се (и *fig.*), испиљивати се, измилети, измиљивати. II *tr.* милети (и. пузећи) прокрстари (и претрести, претурити). III **Au's|kriechen** *n* излежење, испиљивање, -ење, измиљивање, -ење

au's|kriegen *tr. fam.* испразнити (чашу), ich kann die Handschuhe nicht ~ не могу да скинем рукавице.

au's|kugeln *l tr.* (из)гласати лоптицама (и. куглицама), *sich* (dat.) den Arm ~ = ausgehen II **Au's|kugeln** *n*, **Au's|kuglung *f* гласање лоптицама (и. куглицама).**

au's|kühlen *l tr* и *refl.* (сич ~) рас-, о|хладити (се) (изнутра, потпуно). II *intr.* (s) = *sich* ~.

Auskultant {аускултант} [лат.] *m* За слуша-лац, присутник без права гласа

Auskultatio'n {аускултација} [лат.] *f* 3b ⚔ послушкивање *n*, слушање *n*.

Auskultat'or {аускултор} [лат.] *m* бд пристав.

auskultato'risch {аускулторѣш} [лат.] *a* послушкивањем, слушањем (слушалицом), стетоскопски.

auskultie'ren {аускултирѣн} *l tr.* 15g 1. ⚔ = aushorchen 2. 2. *abs.* приставовати, бити пристав. II **Auskultie'ren** *n* ⚔ = aushorchen II.

au's|kund(ig)en *tr.* = auskundschaften.

au's|künd(ig)en *tr.* извикати

au's|kundschaften *l tr.* 1. уходити; испит(ив)ати, истражи(ва)ти, ⚔ изви|јати, -дети. 2. (на)зад (про)наћи. II **Au's|kundschaften** *n*, **Au's|kundschaftung *f* ухођење; испитивање, истраживање; ⚔ извијање; проналажање.**

Au's|kunft {аускунфт} *f* 1. обавештење *n*, извештај *m*. j-m näherе ~ erteilen, geben оба-

вештати -штавати кога ближе (über-o), да(ва)ти коме ближе обавештење, ⚔ = Empfehlung. 2. = Auskunftsmittel [reau.]

Auskunftei' {аускунфтѣ} *f* 3b = Auskunftsbu-)

Au's|kunfts... ~bureau *n*, ~stelle *f* обавештајница *f*, обавештајни биро *m*, ~geber *m* ⚔ обавештавач; ~gesuch *n* молба *f* за обавештење, тражење обавештења; ~mittel *n* средство, изговор *m*.

au's|künsteln *l tr.* препредено измислити. II

Au's|künsteln *n* препредено измишљање.

au's|kuppeln *tr.* исквачи(ва)ти.

au's|kurieren *tr.* излечити.

au's|küren *tr.* в. auserkiesen.

au's|lachen *l intr.* (h) престати смејати се. II *tr.* исмеја(ва)ти, исмевати. III *sich* ~ исмејати се. IV **Au's|lachen** *n*, **Au's|lachung *f* исмејавање. [ње, смешан.]**

au's|lachsens... ~wert, ~würdig за исмејава-)

Au's|lade... {аусладѣ-} ~brücke *f* истоварни мост *m*, мост за искрцавање; ~kosten *pl.* истоварни трошкови *mpl.*, трошкови око истова(р)ивања.

au's|laden *l tr.* 1. истова(р)и(ва)ти; искрца(ва)ти. 2. испразнити, -жњавати (и, ватрено оружје). 3. ⚔ испу|стити, -штати, избочити; *intr.* (h) бити испуштен, истицати се. 4. = ausbitten 4. II **Au's|laden** *n*, **Au's|ladung *f* истова(р)ивање, искрцавање; испражњавање, пражњење; Ausladung (Auskragung) ⚔ испуст *m*. [искрцалиште *n*.]**

Au's|lade... ~ort *m*, ~platz *m* истова(р)иште *n*,)

Au's|lader *m* истова(р)ивач; — испражњивач.

Au's|lade... ~stelle *f* = ~ort; Aus|ladungs... = Auslade...

Au's|lage *f* 1. издатак *m*, трошак *m*; zu seinen ~n kommen извући трошкове. 2. die ganze ~ auf der Tenne сва пшеница на гувну; ⚔ изложена роба; излог *m* 3. ~e-s Hemdes груди на кошуљи. 4. истурен насип *m*.

Au's|land *n* (opp. Inland) иностранство, иноземство, туђина *f*. [н|ац, -ка.]

Au's|länder *m*, ~in *f* стран|ац, -киња, туђи-)

Aus|länderei' *f* мајмунисање свему туђем, мајмунисање туђинштини.

Au's|land|handel *m* извозна трговина *f*.

au's|ländisch *a* (opp. inländisch, einheimisch) (ино)стран, иноземни.

Au's|land... ~paß *m* путна исправа *f*, пасош за иностранство; ~s)reise *f* пут *m* у иностранство; ~tarif *m* извозна тарифа *f*, ~ware *f* роба из иностранства.

au's|langen *l intr.* (h) *fam.* 1. стизати, стићи, бити довољан; изићи на крај. 2. машини се, пружити се; за-, из|махнути. II *tr.* = heraus-langen, -holen. [отвор *m*.]

Au's|laß *m* ⚔ испуст, испуштање *n*, испуст,)

au's|lassen *l tr.* 1. изостав|ити, -љати; Buch-staben ~ празнословити. 2. испустити, пустити, (ис)пуштати; ⚔ отпустити; laß mich aus пусти ме, остави ме (на миру). 3. e-n Brüll ~ рикнути; e-n Seufzer ~ уздахнути; s-n Grimm ~ пустити свој гнев; *fig* иска|лити, -љивати, да(ва)ти одушке (acc. dat.), s-e Freude ~ изли(ва)ти своју радост. 4. и *refl.*

(*sich* ~) испољити (се), испољавати (се), показивати (се); изражавати (се), говорити; *sich des längern und breitem über et.* (и. j-n) ~ опширно говорити о чему (о коме); *sich nicht weiter* ~ не јни даље, не улазити у подробности. 5. (ис)топити. 6. прошири(ва)ти. II *sich* ~ в. I 4. III *Au's/lassen n*, *Au's/lassung f* изостављање; (ис)пуштање; испољавање, -ење, показивање; искаљивање, -ење; излив *m*, изливање; изражавање, говорење, израз *m*, исказ *m*, топлење; проширивање, -ење; *Auslassung gr.*, ~ изостављање речи.

Au's/laß...: испусни, за испуштање: ~*hahn m* (славина) испусница *f*, славина за отакање; ~*klappe f* испусни приклопац *m*; види и *Auslassungs...*

Au's/lassungs...: ~*fehler m* (по)грешка *f* изостављања; ~*zeichen n* знак *m* изостављања, I *Au's/laß/ventil n* испусни вентил *m*. [апостроф.] *Au's/latschen fam. I tr.* die Schuhe ~ = austräten. II *intr. (s)* 1. = ausbummeln. 2. *fam.* шарати, ићи у штету.

Au's/lauf m 1. истицање *n*, цурење *n*; утока *f*, ушће *n*. 2. полазак; кретање *n*. 3. ✕ пуна колица *n pl.* 4. = Ausläufer 2.

au's/laufen I intr. A. (*h*) престати трчати, престати тећи, престати цурити итд. (в. laufen). B. (*s*) 2. потрчати, поћи (трчећи); кренути (*intr.*), одједрити. 3. изићи, излазити; aus- und einlaufen улазити и излазити, посећивати, долазити. 4. истичати, -ећи, (ис)цурити, пуштати; преливати (се); *fig.* про-, исцети, престати радити (Uhr часовник = живот). 5. завршавати се (in: *abl.*, у; spitз шилато, in eine Spitze шилком); das Gebirge läuft in Hügel aus планина се завршава брежуљцима, прелази у брежуљке; *fig.* (auf et. (*acc.*)) ~ излазити (на што). 6. ♣ = ausladen I 3. 7. (зракасто) полазити, излазити, ширити се. 8. ♣ запремати; износити. II *tr.* 1. прети (с једног краја на други), претрчати. 2. ✕ преносити колицима из рудника, изгонити. 3. разгазати (обућу). III *sich* ~ 1. ис, на|трчати се. 2. разгазати се, рашири(ва)ти се од хода(ња). 3. посустати трчећи, изнемоћи од трчања. 4. (и ♣) (и *intr. s*) проширити се од окретања, разрибати се, проширити се од трења, изградити се; das Lager läuft sich aus лежиште се разриба. IV *Au's/laufen n* по-, излагање, по-, излазак *m*, = Auslauf 1.; преливање; завршавање, прелажење, продужавање; испуст *m*, истицање; (зракасто) полагање, излагање; из-, пре|ношење колицима; разгажење, ра-, про|ширивање.

Au's/läufer m 1. Ausläufer трчкало; момак; ~in *f* трчкало, разносачица. 2. ✕ изгоњач (руде). 3. ♣, ♣, ✕ и *fig.* огранак. 4. ♣ врежа *f*, изданак.

Au's/lauf...: ~*hafen m*, ~*ort m* ♣ полазна лука *f*; ~*hahn m* ♣ славина *f* за отакање; ~*karren m* ✕ колица *n pl.*

au's/laugen I tr. из-, по|лужити. II *Au's/laugen n*, *Au's/laugung f* из-, по|лужење.

Au's/laut m завршни глас, крај речи; im ~е на крају (речи, слога) (уп. Anlaut, Inlaut).

au's/lauten intr. (h) (konsonantisch) ~ завршавати се (сугласником).

au's/lauten I intr. (h) 1. престати звонити, одзвонити. 2. звонити, оглашавати (*dat.*: *acc.*).

II *tr.* 1. звоњењем објавити, звоном објављивати. 2. е-п ~ звонити коме у почаст. III *Au's/läuten n* одзвоњење, последњи удари звона.

au's/leben I tr. 1. проживети. 2. иживети, иживљавати. II *intr. (h)*, *sich* ~ преживљивати се, престати живети. III *sich* ~ иживјети се, -љавати се. IV *Au's/leben n*, *Au's/lebung f* иживљавање, -ење.

au's/lecken I intr. (s) лизати (*intr.*), лижући (ис)цурити, (ис)тећи кап по кап. II *tr.* полизати. III *Au's/lecken n* лизање, цурење кап по кап; (по)лизање.

au's/leeren I tr. и refl. 1. (*sich* ~) испразнити (се), испражњавати (се); (о)чистити (нужник и *abs.*); den Briefkasten ~ (из)вадити писма из сандучета; *fam.* den Leib (и. *sich*) ~ свршити нужду. 2. *fig.* искаљити, -љивати. II *Au's/leeren n*, *Au's/leerung f* испражњавање, (ис)пражњење; чишћење; вађење (der Briefkasten писма из сандучета); Ausleerung измет *m*. [жиђење.]

Au's/leerungs...: за испражњавање, за пра-) *Au's/lege...:* ~*arbeit f* шарање *n* утискивањем; утискивањем ишаран рад *m*; ~*bank f* 2f = ~*tisch b*.

au's/legen I tr. 1. разви(ја)ти, раширити, прострети, -ирати; иставити, -љати; изложити, -агати (робу), изнјети, -осити; положити, -агати. 2. (про)тумачити. 3. ♣ уметјати, -нути, усађити, -ћивати украсе у (mit : у), обложити, -агати, оплатити, покри(ва)ти; mit Kiesel~ пошљунчити; mit Steinplatten ~ поплочати каменним плочама; ausgelegte Arbeit рад шаран утиснутим украсима. 4. изда(ва)ти, платити. 5. ♣ посејати. 6. ♣ хватати, дизати (табаке). 7. ✕ сместити ван града; ♣ сместити у (природну) луку. II *intr. (h)* (у)гојити се. III *sich* ~ на|гнути се -ињати се напред. IV *Au's/legen n*, *Au's/legung f* излагање, изношење; испостављање, метање; полагање; тумачење; ♣ уметање, усађивање украса, облагање, оплаћивање, покривање; (mit Kiesel~) пошљунчавање; поплочавање; издавање, плаћање; ♣ смештање у (природну) луку.

Au's/leger m 1. ~, ~in *f*: а) развијач, -ица, излагач, -ица итд.; ♣ хватач, дизач (табака); б) тумач, објашњивач, -ица. 2. = а) обалски брод; б) ослонац за весло ван чамца; ~*boot n* чамцац (ослонцима за весло ван њега).

Aus legerei' (auslegen) f 3b 1. вајно (и. погрешно) тумачење. 2. ♣ = Auslegungssucht.

Au's/lege...: ~*stäbchen n* прутин *m* за шарање уметањем (и. усађивањем); ~*tisch m* : а) сто за излагање; б) ♣ сто за ручну машину.

Au's/legungs...: ~*kunde f*, ~*kunst f* вештина тумачења (и. објашњавања); ~*sucht f* страст (и. поама) за тумачењем (и. објашњавањем) свега.

au's/leiden I intr. (h) престати патити; er hat ausgelitten дошао је крај патњама ње-

говим. II *tr.* испитити; sein Maß~(G.) испити своју чашу жучи до дна.

au's|leihen I *tr.* позајмити, -љивати; für Geld ~ изда(ва)ти (у најам). II **Au's|leihen** *n*, **Au's|leiher** *m*, ~in *f* позајмљивач, -ица, зајмодавцац, -ка; издавал|ац, -ица, издавач, -ица под кирију (и. у најам), изнајмљивач, -ица.

au's|lernen *tr.* и *intr.* (*h*) изучити; ausgelernt haben свршити школу, изучити занат; (in) et. ausgelernt haben бити познавалац чега, бити печен у чему; j-p ~ познати кога скроз; man lernt nie aus човек се учи док је жив; ausgelernt *p. p.* и *a* изучен; препреден.

Au's|lese *f* 1. = Auswahl. 2. добро вино *n*. **au's|lesen** I *tr.* из-, од|абрати, одабирати, про-, преб(и)рати. 2. (и *abs.*) прочитати. II **Au's|lesen** *n*, **Au's|lesung** *f* одабирање; про-, пре|-. **Au's|leser** *n*, ~in *f* пребирач, -ица. [бирање.]

au's|leuchten I *tr.* и *intr.* (*h*) 1. е-м и. е-п ~ посветлити коме, *iro.* испратити кога. 2. е-м die Augen ~ засенити коме очи. II *sich* ~ испр|јсти се -љивати се светлећи. III *intr.* (*h*) престати светлети.

au's|lichten I *tr.* 1. шум. и *abs.* пропе|дити, -ђивати. 2. расветлити; просветлити. 3. ☞ делом искрца(ва)ти. II **Au's|lichten** *n*, **Au's|lichtung** *f* проређ|ивање, -ење; искрцавање, истоваривање.

Au's|lieferer *m* испоручивалац.

au's|liefern I *tr.* испоручи(ва)ти; преда(ва)ти; auszuliefern испоручљив, да се преда; изда(ва)ти (злочинца властима). II **Au's|lietern** *n*, **Au's|lieferung** *f* испоручивање, испорука; предавање, предаја; издавање.

Au's|lieferungs... ~buch *n*, ~liste *f* ☞ књига *f* испорука; ~schein *m* ☞ испоручница *f*, предајница *f*; ~tag *m* дан испоруке, дан испоручивања (и. одашиљања); ~vertrag *m* уговор о издавању (злочинаца).

au's|liegen I *intr.* (*h*) и *refl.* = abliegen I 2. II *intr.* (*h*) 1. = aufliegen I 4. 2. = herausliegen. 3. ☞ бити ноћу напољу; ☞ бити на улазу луке. III **Au's|liegen** *n* одлеживање.

Au's|lieger {*aus|luc|p*} *m* 2l = Ausleger 2 a.

au's|lochen I *tr.* у-, за|сећи, у-, за|сецати; избушити. II **Au's|lochen** *n*, **Au's|lochung** *f* у-, за|сецање. [измамити; испитати.]

au's|locken *tr.* 1. [Locke] расплести, развити. 2. **au's|löffeln** *tr.* кашиком (ис)црпсти, кашиком (из)вадити; (по)кусати.

au's|logieren *tr.* иселити.

au's|lohen *tr.* = ausbrennen I 2.

au's|lohn *tr.* = ablohn.

au's|lösbar *a* откупљив.

au's|löschen I *tr.* 1. угасити (и *fig.*), утулити, утрнути. 2. (из)брисати, пребриса(ва)ти; *fig.* уништити, збрисати; (ис)платити. II *intr.* (*s*) (у)гасити се (и *fig.*), утулити се. III **Au's|löschen** *n*, **Au's|löschung** *f* угашење, утуљење; брисање, пребрисавање.

Au's|löscher *m* 1. и ~in *f* гасил|ац, -ица, утулил|ац, -ица. 2. гасило.

au's|löslich {*aus|lös|lich*} *a* угашљив, (из)-

бришљив, збришљив, изгладљив.

au's|lösen I *tr.* 1. метнути на лутрију. 2. ижребати, коцком извући, коцком одлучи(ва)ти.

II **Au's|lösen** *n*, **Au's|lösung** *f* метање на лутрију; жребане, извлачење коцком.

au's|lösen I *tr.* 1. (одвојити и) (из)вадити, испетљати, извући; ☞ искључити, раставити, исквачити. 2. (и *sich* ~) извадити (се), откупити (се), откупљивати (се), ослободити (се). 3. *fig.* изаз(и)вати, (про)будити, покре|нути, -тати (на). II **Au's|lösen** *n*, **Au's|lösung** *f* (одвајање, и) вађење, извађење, извлачење; ☞ искључивање; вађење, откуп *m*, откупљ|ивање, -ење, ослобођење.

Au's|lösungs... ~kupplung *f* ☞ искључно квачило *n*, искључна спојница; ~summe *f* откуп *m*, откупнина; ~vertrag *m* споразум о размени заробљеника; ~vorrichtung *f* ☞ (на)права покретница.

au's|loten *tr.* ☞ начинити одвесним.

au's|lotsen I *tr.* из-, спрово|вести (као крмар), из-, спрово|дити (брод) ван луке. II **Au's|lotsen** *n* из-, спровођење ван луке.

au's|lüften I *tr.* из-, про|ветрити, из-, про|ветравати. II *sich* ~ изићи на ваздух. III **Au's|lüften** *n*, **Au's|lüftung** *f* из-, про|ветравање, (из)ветрење.

au's|lutschen *tr.* *pop.* издудлити, и-, по|сисати.

au's|machen I *tr.* 1. (из)вадити; (о)требити. 2. свршити. 3. угасити. 4. испразнити; es mit е-м ~, gar ~ свршити с ким. 5. расправити, свршити; ich habe ... mit dir auszumachen имам с тобом да расправим ...; das mögen sie mitea. ~ ! нека расправе то између себе!; das will ich schon ~ узимам то на себе, свршићу ја то. 6. утврдити, решити; погодити се; es ist ausgemacht, daß... чињеница је да...; nehmen Sie das für ausgemacht сматрајте то као свршено (и. за чињеницу); eine ausgemachte Sache свршена ствар; das ist noch nicht ausgemacht то још није свршено; sich (*dat.*) et. ~ углавити што, утврдити што. 7. чинити, износити; сачињавати; das macht im Jahr über 50 Mark aus то чини за годину преко 50 марака; diese Länder machen das Deutsche Reich aus ове земље сачињавају Немачку; ... machen die Königin nicht aus ... не сачињавају краљицу, достојанство краљичино не састоји се у ... das macht nichts aus то не мари ништа, то не чини ништа. 8. завештати, оставити. 9. изгрдити. II **Au's|machen** *n*, **Au's|machung** *f* вађење; требљење; свршавање; гашење; расправљање, -ење; углављивање, -ење, утврђивање.

au's|magnen I *intr.* (*s*) (о)мршавети; ☞ испостити се. II *tr.* ☞ испостити, -шавати.

au's|mahlen *tr.*, *intr.* (*h*) из-, са|млети.

au's|malen I *tr.* 1. обојити, омалати; живо обојити. 2. насликати. 3. *fig.* (на)сликати, оцрта(ва)ти; осликати, увелича(ва)ти; sich (*dat.*) et. ~ замишљати (себи) што, сањати о чему. II **Au's|malen** *n*, **Au's|malung** *f* бојење; осликавање, сликање (и *fig.*); *fig.* увеличавање, замишљање.

au's|mangeln [mangeln¹] *tr.* изрољати (рубље); разви(ја)ти оклагијом (тесто).
 au's|marsch *m* излазак; одлазак.
 au's|marschieren *intr.* (s) ✕ изићи, излазити, измаршовати; *abs.* отићи, одлазити.
 Au's|maß *n* размера *f*, димензија *f*, укупна дужина *f*; *fig.* мера *f*.
 au's|mästen *tr.* угојити, утовити.
 au's|mauern *I tr.* озидати (изнутра). II Au's|mauern *n*, Au's|mauerung *f* озиђивање.
 au's|mauern *intr.* (h) имитирати се.
 au's|meißeln *I tr.* 1. скинути длетом, скидати резаљком, (из)дупсти длетом. 2. (из)резати, (ис)клесати, (из)вајати; *fig.* израдити, дотер(ив)ати. II Au's|meißeln *n*, Au's|meißelung *f* скидање длетом; резање, вајање, клесање, исклесавање; *fig.* израђивање, дотеривање.
 au's|melken *tr.* из-, по|мустити.
 au's|mergeln *tr.* = abmergeln.
 au's|merzen *I tr.* 15e 1. избаци(ва)ти, издвојити; уки|нути, -дати (закон); изгладити, спрати (љагу). 2. избацивањем очистити. II Au's|merzen *n*, Au's|merzung *f* избацивање; укидање; чишћење; спрење.
 au's|meßbar *a* (из)мерљив.
 au's|messen *I tr.* 1. измерити; премер|ити, -авати. 2. размер|ити, -авати; (ис)крчмити. II *intr.* (h) измерити, престати мерити. III Au's|messen *n*, Au's|messung *f* мерење; премер *m*, премеравање; размер|авање, -ење, I Au's|messer *m* (пре)мерач. [крчмљење.]
 au's|mieten *tr.* 1. изнајм|ити, -љивати, изда(ва)ти (у најам, под кирију). 2. j-п ~ отерати кога из стана плативши већу кирију; e-п Dienstboten ~ одмамити млађе давши му већу плату. 3. j-п ~ наћи коме собу под закуп (и. кирију).
 au's|misten *I tr.* однети ђубре, почистити; *fam.* *fig.* исправити најгрубље грешке у. II Au's|misten *n*, Au's|mistung *f* чишћење.
 au's|mitteln *tr.* = ermitteln.
 au's|möblieren *I tr.* наместити, снабде(ва)ти намештајем. II Au's|möblieren *n*, Au's|möblierung *f* намештање, снабдевање намештајем.
 au's|münden *I intr.* (h) из-, у|ливати се (in: у); излазити (auf: на). II Au's|münden *n*, Au's|mündung *f* из-, у|ливање; излажење; Ausmündung урока, уше *n*.
 au's|münzen *I tr.* (ис)ковати новац, исковати. II Au's|münzen *n*, Au's|münzung *f* исковане, ковање новца.
 au's|müssen *intr.* (h) морати изићи, морати излазити; das muß aus то мора да се скине.
 au's|mustern *I tr.* прегледати и одбаци(ва)ти; избаци(ва)ти; пречистити, пречишћава(ва)ти. II Au's|mustern *n*, Au's|musterung *f* преглед(ање) и одбацивање рђавога, одбацивање, пречишћавање; расхоловање.
 Au's|musterungs...: ~apparat *m* пречишћивач, апарат за пречишћавање; ~gewehre *n pl.* ✕ одбачене (и. расхоловане) пушке *f pl*
 au's|nagen *tr.* изглодати, глодањем издупсти.
 au's|nähen *I tr.* 1. (из)вести. 2. *fig.* sich (dat.) die Augen ~ ослепети шијући. II Au's|nähen *n*, Au's|nähung *f* везење.

Au's|nahme *f* изузетак *m*, изнимак *m*; mit ~ von... изузев...; mit einziger ~ ... изузев једино...; ohne ~ без изузетка, без разлике; keine Regel ohne ~ нема правила без изузетка.

Au's|nahme...: ~fall *m* изузетан случај; ~gericht *n* изузетан суд *m*, нарочита комисија; ~gerichtshof *m* виши суд; ~gesetz *n* изузетан закон *m*; ~tage *m pl.* дани јевтиноће.

Au's|nahms..., au's|nahms... {ausnahme-}: ~land *n* изузетна земља *f*; ~los *a*, *adv.* без изузетка; ~weise *adv.* изузетно. [испразнити.]
 au's|naschen *tr.* појести у сласт, облапорно
 au's|nehmen *I tr.* 1. извадити, (по)вадити; испразнити; опорити, очистити; *pop.* опељешити, ошуљити. 2. ✕ = ausheben I 5. 3. узети, купити. 4. изузети, -имати. 5. *mach.* одби(ја)ти, дочек(ив)ати. II sich ~ 1. изузети се, -имати се, чинити изузетак. 2. разликовати се, истицати се, одликовати се. 3. изгледати (gut добро, лепо, schlecht рђаво, wie као). III ~d *p. pr.* и *a*, и sich ~d особит, изврстан, редак; *adv.* особито, нарочито, изванредно, страшно. IV Au's|nehmen *n*, Au's|nehmung *f* вађење; чишћење; одбијање, дочекивање; = Ausnahme.

au's|niesen *intr.* (h), sich ~ искијати се.

au's|nippen *tr.* искрати, пијуцкати.

au's|nutzen, au's|nützen *I tr.* искори|стити, -шћавати. II Au's|nutzen *n*, Au's|nützen *n*, Au's|nutzung *f*, Au's|nützung *f* искоришћ|а-
 au's|öden *tr.* опустити. [вање, -ење.]

au's|packen *I tr.* 1. (opp. einpacken) повадити, испразнити, рас-, от|паковати, развез(ив)ати дењкове. 2. изн|ети, -осити (и *fig.*). II Au's|packen *n*, Au's|packung *f* вађење, рас-, от|пакивање, развезивање дењкова.

Au's|packer *m*, ~in *f* развезивач, -ица дењкова, рас-, от|пакивач, -ица.

au's|pauken *I tr.* 1. *stud.* расправити рапиром (и. мегданом), изравнати с рапиром у руци, свршити мегданом. 2. објавити бубњем. II *intr.* (h) *stud.* престати делити мегдан, престати мачевати се.

au's|peilen *tr.* ✕ измерити дубину (дна... *gen.*).
 au's|peitschen *I tr.* 1. ишибати. 2. истер(ив)ати бичем (и. шипајући). II Au's|peitschen *n*, Au's|peitschung *f* шибане, бичевање.

Au's|peitscher *m*, ~in *f* шибач, -ица.

au's|pellen *tr.* *fam.* ољуштити, отребити.

au's|pfählen *I tr.* поби(ја)ти коље (и. шипове) (изнутра). II Au's|pfählen *n*, Au's|pfählung *f* побијање коља (и. шипова) (изнутра).

au's|pfänden *I tr.* ставити забрану (*acc.: dat.*) (на ствари, на имање), узабрани(ти), узаптити II Au's|pfänden *n*, Au's|pfändung *f* забрана, узапћење, узабрањење.

Au's|pfänder *m*, ~in *f* узабранил|ац, -ица.

au's|pfarren *I tr.* 15a упутити у другу парохију (и. нурију). II Au's|pfarren *n*, Au's|pfarrung *f* упућ|ивање -ење у другу парохију (и. нурију).

au's|pfeifen *I tr.* 1 ✕ извижда(ва)ти. 2. и-, од|звиждати; *fig.* Glas Wein ~ истрести (и. сручити) (у грло) чашу вина. II *intr.* (h) шишну-

ти, остати без дејства, ништа не одвалити. II *Au's|pfeifen n*, *Au's|pfeifung f* извижда(ва)-ње. [дач, -ица.]

Au's|pfeifer m, ~in *f* извиждавач, -ица, звиж-
au's|pflanzen I tr. преса|дити, -ђивати. II *Au's|pflanzen n*, *Au's|pflanzung f* пресађивање, пресада *m*.

au's|pflastern I tr. (по)калдрмисати, поплочати тле (...*gen.*). II *Au's|pflastern n*, *Au's|pflasterung f* калдрмисање, поплочавање тла (...*gen.*).

au's|pflücken I 1. ✓ одбрати, проредити. 2. ишчупати, истргати. II *Au's|pflücken n*, *Au's|pflückung f* брање, требљење; чупање
au's|pflügen tr. изора(ва)ти.

au's|picheln tr. fam. = austrinken.

au's|pichen I tr. (на)смолити изнутра, (на)катранисати; *fig.* er hat e-e ausgepichte Gurgel лбоносало му се грло; он може добро да суче; e-n ausgepichten Magen haben имати стомак који може клинце да вари. II *Au's|pichen n*, *Au's|pichung f* смољење (изнутра), катранисање. [цајући (из)водити.]

au's|picken tr. искључати, искљувати, кљу-
Auspißium {*auspißum*} [лат.] *n* (об. *pl.*) заштита *f*, окриће.

au's|plappern tr. fam. = ausplaudern.

au's|plätten tr. в. ausbügeln.

au's|platzen intr. (*s*) прснути, прснувши (и. пукнувши) искочити; *fig.* in ein Gelächter ~ в. ausbrechen II 3.

Au's|plaud(er)er m, *Au's|plaud(er)erin f* проливен човек, проливена жена, проливенко, тртљив|ац, -ица, тртљало, тртљивко.

au's|plaudern I tr. истртља(ва)ти, избрбља(ва)-ти. II *intr.* (*h*) престати брбљати (и. ћеретати, тртљати). III *sich* ~ иш-, на|ћеретати се, набрбљати се, натртљати се. IV *Au's|plaudern n*, *Au's|plauderung f* избрбља(ва)ње, ишћерета(ва)ње, истртља(ва)ње.

Au's|plünd(er)er m, *Au's|plünd(er)erin f* пљачкаш, -ица.

au's|plündern I tr. опљачкати, похарати. II *intr.* (*h*) престати пљачкати. III *Au's|plündern n*, *Au's|plünderung f* (о)пљачкање, харање, пљачка.

au's|pochen tr. 1. лупом ис-, о|тер(ив)ати. 2. ет. ~ упорношћу (за)добити (и. извојевати, изборити). 3. (и *abs.*) ✕ да(ва)ти знак за престанак рада.

au's|polieren I tr. из-, у|глачати. II *Au's|polieren n*, *Au's|polierung f* из-, у|глача(ва)ње.

au's|polstern I tr. ис-, на|пунити, наби(ја)ти (вуном, длаком итд.); поставити, напунити и прошити. II *Au's|polstern n*, *Au's|polsterung f* испуњавање, набијање, постављање, прошивање.

au's|poltern intr. (*h*) престати лупати (и. грајити); *fam. fig.* laßt ihn ~ пустите га нека се извиче, нека се испраска.

au's|posaunen tr. трубити, трубом објавити -љивати; *fig.* раструбити, -љивати.

au's|powern [фр.] *I tr.* (ис)цедити, осиромаши(ва)ти, исис(ав)ати. II *Au's|powerung f* исцеђивање, цеђење, исисавање.

au's|prägen I tr. 1. (ис)ковати, искивати (новац, злато, сребро). 2. das Bild von... auf e-g Münze ~ (ис)ковати новац са ликом... (*gen.*). 3. (*sich* ~) утиснути (се), утискивати (се), урезати (се), урезивати (се) (и *fig.*). II *au's|geprägt p. p.* и *a* (јако) изражен, истакнут. III *Au's|prägen n*, *Au's|prägung f* искивање, ковање; утискивање, урезивање (и *fig.*), отисак *m*.

au's|predigen I intr. (*h*) престати проповедати. II *tr.* 1. проповедати, проповедима објавити -љивати. 2. *j-m et.* ~ одвра|тити -ћати кога (проповедајући му).

au's|pressen I tr. 1. исцеђивати, (ис)цедити, исти|снути, -скати. 2. *fig.* изну|дити, -ђавати. II *Au's|pressen n*, *Au's|pressung f* исцеђивање, цеђење; изнуђавање, -ење.

au's|proben, *au's|probieren tr.* огледати, (о)-пробати, окушати.

au's|prügeln tr. избатинати, истући.

Au's|puff m ✕ испух; ~*gas n* испушни гас (и. плин); ~*topf m* испушни лонац.

au's|puffen intr. ✕ одилазити.

au's|pumpen I tr. 1. исцрпи (шмрком); *fig.* *j-n ganz* ~: *a*) искористити кога сасвим, *b*) извући (и. измамити) коме сав новац. 2. *fam.* = ausborgen. II *Au's|pumpen n*, *Au's|pumpung f* црпење (шмрком). [кати.]

au's|punktieren tr. тачкама покрити, истач-
au's|pusten fam. = ausblasen 1—3.

Au's|putz m 1. (ис)кићење *n*, украшавање *n*, улепшавање *n*. 2. урес, украс. 3. ✕ додати *m pl.* (јелу). [предмет.]

Au's|putz|gegenstand m украсни (и. уресни) I

au's|putzen I tr. 1. усекнути, угасити усекивањем. 2. ✓ о-, с|кресати. 3. ишчистити, (о)-чистити (унутрашњост ...*gen.*), прочистити. 4. довршити, дотерати, изгладити. 5. (и *sich* ~) на-, ис|китити (се), дотерати (се), удесити (се), украсити (се); ✕ метнути додатке (*acc.: dat*). 6. *fam.* очистити, испразнити (чиније, тањире). 7. *fam.* е-н († е-м) ~ = е-м е-н Ausputzer erteilen. II *intr.* (*h*) ausgeputzt haben иш-, о|чистити, свршити са чишћењем. III *Au's|putzen n*, *Au's|putzung f* усекнуће, гашење усекивањем; окресивање, скресавање, кресање; ишчишћавање, чишћење (изнутра), прочишћавање, -ење; довршавање, дотеривање, fertig bis aufs Ausputzen само да се дотера, само да се изглади; (ис)кићење, дотеривање, удешавање, украшавање.

Au's|putzer m 1. ✓ кресач, поткресивач. 2. *fam.* е-м е-н ~ erteilen усекнути, изгредити кога. *au's|qualmen intr.* (*h*) = ausdampfen. *au's|quartieren I tr.* сместити ван куће, иселити; ✕ сместити на друго место. II *sich* ~ иселити се. III *Au's|quartieren n*, *Au's|quartierung f* усељавање, -ење, смештање у други I

au's|quetschen tr. = auspressen 1. [стан.]

au's|radieren tr. изгредити, избрисати.

au's|rahmen tr. (из)водити из оквира; скин|ути -дати са ћерјефа.

au's|rändern I tr. изрецкати, изрезати. II *Au's|rändern n*, *Au's|ränderung f* изрецавање, изрезивање, изрезак *m*, изрецканост.

au/s|rangieren *tr.* = ausmustern; X ausrangierte Sachen расходоване ствари.

au/s|r. sen I *intr.* (*h*) и *sich* ~ избеснети се, истућити се, стишати се. II *tr.* избеснити, бесно стишати.

au/s|rasten *intr.* (*h*) = ausruhen| III.

au/s|rauben *tr.* = ausplündern.

au/s|rauchen I *tr.* 1. по-, испушити. 2. = ausröchern. II *intr.* (*h*) престати пушити се, престати димити се, испушити се, издимити се. au/s|röchern I *tr.* 1. о-, на|кадити. 2. надимљавањем (и. кађењем) истер(ив)ати. II Au/s|röchern *n*, Au/s|räucherung *f* надимљавање, кађење.

au/s|raufen I *tr.* ишчупати, (по)чупати. II *intr.* (*h*) престати тући се. III *sich* ~ натући се, тући се до миле воље. IV Au/s|raufen *n*, Au/s|raufung *f* ишчупавање, чупање. [чунављење.]

au/s|rauhem I *tr.* (ш)чунавити. II Au/s|rauhem *n*

au/s|räumen I *tr.* 1. изн|ети, -осити (намештај из собе); испражнити, -жњавати (собу, орман); (из)вадити (рубље из ормана). 2. иш-, о-, по|чистити, прочи|стити, -шњавати; раскрчивати, рашчи|стити, -шњавати. II Au/s|räumen *n*, Au/s|räumung *f* изношење, испражњавање, вађење; чишћење; прочишћавање; раскрчивање, рашчишћавање.

Au/s|räumer *m* 1. и ~in *f* износач, -ица, износил|ац, -ица, испражњивач, -ица итд. (в. ausräumen); чистач; бунарџија. 2. развртач.

Au/s|räum(ungs)|kosten *pl.* трошкови *m pl.* око изношења (и. испражњавања).

au/s|raupen *tr.* = abraupen.

au/s|räuspern I исхрак(ив)ати, храчући избац(ив)ати, искашља(ив)ати. II *sich* ~ исхракати се, хракати се, избацити слуз. III Au/s|räuspern *n* исхракивање, избацивање хракати, искашљавање. [бљама.]

au/s|rechen *tr.* пограбуљати, почистити гра-|

au/s|rechenbar *a* из-, с|рачунав.

au/s|rechnen I *tr.* из-, с-, про|рачуна(вати). II Au/s|rechnen *n*, Au/s|rechnung *f* из-, с-, про|рачунавање. [про|рачунавал|ац, -ица.]

Au/s|rechner *m*, ~in *f* израчунавал|ац, -ица, |

au/s|rechnen I *tr.* и *refl.* 1. (ис)пружити, (ис)пружати. 2. (*sich* ~) истегнути (се), истезати (се), издужити (се), издуживати (се), истеглити (се). II Au/s|rechnen *n* истезање, издуживање, истегливање, тегљење.

Au/s|rede *f* 1. изговор *m*; da hilft keine ~ ту не помаже никакав изговор (уп. Ausflucht). 2. *prov.* = Aussprache.

au/s|reden I *tr.* 1. изгов|орити, -арати. 2. (из)говорити, рећи. 3. претрес(а)ти, разговарати опширно. 4. изговорити, рећи све. 5. sein Herz ~ олакшати срцу своје изговорив(ши). 6. исказати, изразити. 7. одлучи(вати), решити, решавати (G.). 8. *prov.* изговарати. 9. изговором правдати, извињавати. 10. j-m et. ~ разувер|ити -авати кога у чему; das lasse ich mir nicht ~ у томе ме не могу разуверити. II *intr.* (*h*) 1. изгов|орити, -арати; j-p nicht ~ lassen не дати коме да се изговори, пресећи коме реч, не дати коме да доврши. 2. frei ~ слободно говорити, исказивати

своје мишљење. III *sich* ~ 1. наразговарати се. 2. изнаразговарати се, разговорима исцрпсти се, предмет разговора исцрпсти (и б. *sich* G.). 3. изгов|орити се, -арати се, изговором изв|ући се -лачити се. IV Au/s|reden *n* изговарање; разуверавање.

au/s|reeden {*срѣдн*} [Reede] = I *tr.* 15c опремити брод. II Au/s|reeden *n*, Au/s|reedung *f* опремање брода. [опремања брода.]

Au/s|reedungs|kosten *pl.* трошкови *m pl.* око

au/s|regnen I *intr.* (*h*) и *refl. imp.* = abregnen.

II *tr.* даждећи издупсти, кишом издупсти. au/s|reiben I *tr.* 1. истр|ти, -љати; изгренести; истрти, очистити од блата; den Schlaf aus den Augen, (*sich*) die Augen ~ протрљати очи (да се расани). 2. истрти, изрибати (изнутра). 3. глачати. II Au/s|reiben *n* скидање трљањем; трљање, рибање; глачање.

au/s|reichen I *intr.* (*h*) 1. стизати, стићи, доста(ја)ти, бити довољан (zu: за). 2. mit et. ~ = auskommen I 7. II ~d *p. pr.* и *a* довољан.

au/s|reifen I *intr.* (*s* и *n*) сазре(ва)ти (*и fig.*).

II *tr.* (учинити да сазри. III *tr.* 1. (ис)пружити. 2. дохватити; *fig.* обухват|ити, -ати.

Au/s|reise *f* отпутовање *n*, одлазак *m*.

au/s|reisen I *tr.* 1. *и* отпутовати. 2. (*h*) свршити пут(овање), не путовати више. II *tr.* пропутовати (цео свет).

au/s|reißen I *tr.* 1. истргнути, искинути, исцепати; ишчупати; извадити, ископати; mit der Wurzel ~ искоренити (*и fig.*), из корена ишчупати; er reißt sich kein Bein aus не кида се он за то; es ist zum Haare ~ то је да човек косу чупа. II *intr.* (*s*) 1. (ис)кидати се, (ис)цепати се; прекинути се, -дати се, провалити се. 2. *fam.* стругнути, кидати, киднути, заждити, умаћи, побегти; *и* отети се, узети ђем у зубе. *fig.* er reißt aus wie Schaffleder струже ли струже. III Au/s|reißen *n*, Au/s|reißung *f* кидање; ишчупавање, чупање; цепање; стругање, кидање, бежање; allgemeines Ausreißen опште кидање, општа бежанија *j*.

Au/s|reißer *m* 1. и ~in *f* чупач, -ица, вадил|ац, -ица, вадила. 2. бегунац.

au/s|reiten I *tr.* 1. пројахати, јашући прошетати. 2. обучити јахању. 3. коњима оврћи. 4. јашући истућити (и. избеснити). 5. обихи (и. прећи) на коњу, обилазити јашући. II *intr.* (*s*) изјах(ив)ати, ишетати на коњу, изићи јашући, излазити на коњу. III Au/s|reiten *n* изјахивање, излазак *m* на коњу, шетња на коњу.

Au/s|reiter *m* 1. и ~in *f* изјахивач, -ица, шетач, -ица на коњу. 2. момак коњаник. 3. *prv.* надзорник.

au/s|renken I *tr.* ишчаши(вати), уганути; *fig.* ausgerenkt померен. II Au/s|renken *n*, Au/s|renkung *f* ишчашивање, -ење, угануће.

au/s|rennen I *intr.* 1. (*h*) :a) престати трчати;

b) X престати терати се. 2. (*s*) потрчати, појурити, поћи трком. II *tr.* 1. претрчати, прејурити. 2. j-m ... ein Auge ~ истерати (и. избити) коме око...; *sich* (*dat.*) ein Auge ~ истерати (и. избити) (себи) око (ударив на, о).

III *sich* ~ ис-, на|трчати се, из-, на|јурити се.

IV Au's|rennen *n* потрчавање; претрчавање, прејуривање; истеривање, избијање; I au's|reuten *tr.* = ausroden. [трчање.]

au's|richten I *tr.* 1. исправ|ити, -љати; X равнати. 2. X истражи(ва)ти, пронаћи. 3. испоручи(ва)ти, изручити: richten Sie ihm meinen Gruß aus! поздравите га с моје стране! испоручите му моје поздравље! 4. изврши(ва)ти (заповест), урадити, по-, с|вршити, починити, учинити; постићи; er wird nichts ~, wenn ... ништа неће урадити ако ...; nichts ~ ништа не урадити, не постићи ништа; *prv.* mit Güte richtet man mehr aus als mit Gewalt лепим се више постиже него силом; лепа реч и гвоздена врата отвара. 5. прире|дити, -ћивати, правити (гозбу, свадбу). 6. X уравниати. II Au's|richten *n*, Au's|richtung *f* исправљање; равнање; X истраживање, проналажење, проналазак *m*; испоручивање; извршивање, -ење; постизавање, постигнуће; приређивање, прављење; X уравниање.

Au's|richter *m*, ~in *f* изврши|лац, -теља; X откривач, истраживач
au's|richtig, au's|richtsam *a* радан, окретан, вичан; ~ sein настајати за послом.
au's|riefeln *tr.* (из)олучити.

Au's|ring(e)|maschine *f* машина за цеђење.
au's|ringen I *tr.* 1. (ис)цедити (воду из рубља, рубље). 2. извити, уганути, ишчашити. 3. = entringen. 4. изборити, свршити. 5. seine Glieder (и. *refl.* sich) ~ рвањем начинити своје удове гилким (и. покретљивим). II *intr.* (h) престати рвати се, борити се, *fig.* раскрстити се мука, смирити се, умрети; er hat ausgerungen раскрстио се мука, смирио се.
au's|rinnen *intr.* (s) 1. исцурити. 2. проистичати.

au's|rippen I *tr.* Tabaksblätter ~ ски|нути -дати ребра с листова дувана. II Au's|rippen *n* скидање ребара.

Au's|ritt *m* изаживање *n*, шетња *f* на коњу.
au's|röcheln I *tr.* искрљати, крљајући изба|ци(вати); das Leben ~ издахнути с ропцем. II *intr.* (h) престати крљати.

au's|roden I *tr.* искрчи(вати), крчити, ископелити, -њивати, ишчупати из корена. II Au's|roden *n*, Au's|rodung *f* искрчивање, -ење, крчење, чупање из корена, искорењивање.

au's|rollen I *intr.* (h) престати рољати, престати тутњити. II *tr.* 1. разви(ја)ти оклагијом. 2. (из)ваљати. 3. разви(ја)ти, одмота(ва)ти. III sich ~ разви(ја)ти се, одмота(ва)ти се IV Au's|rollen *n*, Au's|rollung *f* ваљање; развијање, одмотавање.

au's|rotten I *tr.* истреб|ити, -љивати, (у)тамањити, -њивати, ископелити (и *fig.*), -њивати, затрти; v. ausroden. II Au's|rotten *n*, Au's|rottung *f* искорењивање, -ење; истребљивање, -ење; утамањивање, (у)тамањење.

Au's|rottungs|krieg *m* рат (до) истребљења.
au's|rücken I *tr.* изв|ући, -лачити, исквачи(ва)ти, одвојити, раставити, испрегнути, исклучити. II *intr.* (s) I X изићи (из логора), поћи, кренути. 2. *fam.* стругнути, киднути. III Au's|rücken *n*, Au's|rückung *f* извлачење,

исквачивање, одвајање, растављање, испревање; излазак *m*, кретање; Ausrückung = Ausrückvorrichtung.

Au's|rück... {@срљк-} X: ~gabel *f* искључна ракла; ~kupplung *f* искључна спојница; ~mulle *f* искључна полутка; ~vorrichtung *f* искључивало *n*, направа за искључивање; ~welle *f* искључно вратило *p.*

Au's|ruf *m* I. узвик, (ус)клик, поклич; *gr.* узвик, усклик. 2. проглашење *n*, извикање *n*. 3. јавна продаја *f*, дражба *f*.

au's|rufen I *intr.* (h) (уз)викнути, узвикивати, повикати, (по)кликнути, ускликнути. II *tr.* 1. викати, јавно продавати. 2. о-, про|гласити, о-, про|глашавати, извикати (als : за), телалити. III Au's|rufen *n*, Au's|rufung *f* узикивање, узвик *m*, усклик *m*; проглашавање, -ење.

Au's|rufet *m*, ~in *f* 1. биров, телал, добошар; ~(in) und Verkäufer(in) продава|ц, -чица. 2. гласник, весник, поклицар.

Au's|ruf(ungs)...: ~satz *m* *gr.* узвична (и. усклична) реченица *f*; ~wort *n* *gr.* усклик *m*, узвик *m*; ~zeichen *n* *gr.* ускличник *m*, узвичник *m*, знак *m* чуђења.

Au's|ruhe *f* = Ausruhung.

au's|ruhen I *tr.* одм|орити, -арати. II sich ~ одм|арати се, -орити се, отпочи|нути, -вати. III *intr.* (h) 1. = II; ~lassen = I. 2. одморити се; hast du ausgeruht? јеси ли се одморио?

IV Au's|ruhen *n* Au's|ruhe *f* одмарање, отпочивање, одмор *m*, отпочинак *m*.

au's|rühren *tr.* мешањем (из)вадити; избућкати.

au's|runden, au's|ründen I *tr.* 1. окргуло (и. обло) (из)дупсти. 2. избочити, заоблити. 3. (sich ~) заоблити (се), заобљавати (се), заокруглити(се), заокругљивати (се). II Au's|runden *n*, Au's|ründen *n*, Au's|rundung *f*, Au's|ründung *f* обло издубљивање, округло издубљење; заобљавање, -ење, заокругљивање, -ење.
au's|rupfen I *tr.* ишчупати, (по)чупати, (по)чепрупати. II Au's|rupfen *n*, Au's|rupfung *f* (ч)ерупање.

Au's|rupfer *m*, ~in *f* чупач, -ица, черупач, -ица.
au's|rüsten I *tr.* и *refl.* (sich ~) о-, с|премити (се); наоружа(ва)ти (се); *fig.* обдарити. II Au's|rüsten *n*, Au's|rüstung *f* о-, с|премање; о-, с|према, наоружање.

Au's|rüstungs...: ~gegenstände *m* *pl.* опремни предмети; ~platz *m* опремалиште *n*.

au's|rutschen *intr.* (s) *fam.* оклизнути се, ома|кнути се, -ћи се.

Au's|saat *f* 1. сетва, сејање *n*. 2. сетва, усев *m*.
au's|säen I *tr.* (по)сејати (и *abs.* и *fig.*). II Au's|säen *n*, Au's|säung *f* = Aussat I.

Au's|sage *f* 1. исказ *m*, исказивање *n*, изјашњење *a*, s-r ~ nach према његовом исказу; auf s-e ~ hin на његов исказ. 2. *gr.* прирок, предикат *m*.

au's|sagen I *tr.* 1. исказ(ив)ати, изговорити, свршити казивање. 2. исказ(ив)ати, речима изра|зити -жавати. 3. in e-r Sache ~ да(ва)ти свој исказ о чему, сведочити о чему; et. gegen j-n ~ теретити кога за што; eidlich ~ за-

клетвом потвр|дити-ђивати. 4. казивати, твр-
дити, изр|ећи, -ицати.

au'ssägen *tr.* истестери(са)ти.

Au'ssage...: ~satz *m gr.* потврдна реченица *f*;
~wort *n gr.* = Aussage 2.

Au'ssatz *m* 1. улог (у игри). 2. ♀ губа (и *fig.*).
au'ssätzig {*ѡсзѣцѣх*} *a* губав, прокажен; **Au's-**
sätzig(e) {~*rr'(p)*} *s 9l* губав|ац, -ица, прока-
жени|к, -ца.

Au'ssätzen...: ~haus *n* болница *f* за губав(ц)е;
~klapper *f* губавчева (и. губавичина) чегр-|

Au'ssatzmal *n* белуга *f* од губе. [таљка.]

au'ssäuern *tr.* поправити киселост.

au'ssauften *tr., intr. (h)* полокати, попити.

au'ssaugen *I tr.* исиса(ва)ти (и *fig.*), посиса-
ти, *fig.* исцедити. **II intr. (h)** посисати; ~las-
sen надојити. **III Au'ssaugen** *n*, **Au'ssaugung**
f исиса(ва)ње (и *fig.*), *fig.* исцеђење.

au'ssäugen *m* надојити. [јавица, гусеница.]

Au'ssauger *m*, ~in *f* исисавач, -ица; *fig.* пи-|

Au'ssaugerei' {*ѡсзѡггѣѣ*} *f 3b* исисавање *n*,
цеђење *n*, глобљење *n*.

au'sschaben *I tr* 1. истругати, стругањем из-
дупсти. 2. изрепсти, истругати. 3. (о)стру-
гати, чкрњати. **II Au'sschaben** *n* стругање.

au'sschachten ☼ ☼ *I tr* (ис)копати, ископа-
вати. **II Au'sschachten** *n*, **Au'sschachtung** *f*
ископавање, копање.

au'sschaffen *tr.* 1. 14h створити. 2. 15a. а)
истерати, избацити; б) испразнити, попити, |
au'sschaffen *tr.* наглавити [појести.]

au'sschalen *I tr* 1. (о)љуштити, (о)требити,
(о)комити, (из)вадити из љуске (и. из шкољ-
ке). 2. опла|тити, -ђивати (изнутра), покри-
(ва)ти (изнутра) даскама. **II Au'sschalen** *n*,
Au'sschalung *f* (о)требљење, љушћење, ко-
мљење; оплаћивање (изнутра), облагање
(изнутра) даскама.

au'sschälen *I tr.* и *refl.* 1. (о)требити, (из)ва-
дити језгру; ein Schwein ~ исећи сланину из
свиње; *fam. fig.* опељешити. 2. (sich ~) ољу-
штити (се), љуштити (се), ски|нути -дати
опну са, отребити (се), требити (се), окоми-
ти (се), комити (се). **II Au'sschälen** *n* тре-
бљење, вађење језгре; исецање сланине.

au'sschalten *I tr.* 1. искључи(ва)ти, укл|онити,
-ањати. 2. ☼ искључи(ва)ти, (die Verbindung
~) преки|нути, -дати (везу). **II Au'sschalten**
n, **Au'sschaltung** *f* искључивање, -ење, пре-
кид *m*, прекидање. [искључник, прекидач *m*.]

Au'sschalter *m* ☼, ☼ **Au'sschalt|vorrichtung** *f*
au'sschämen *I tr.* 1. du solltest dir die Augen
~ требало би да се сакријеш од стида и сра-
ма. 2. = ätschen. **II au'sgeschämt** бестидан.
Au'sschank *m* 1. крчма *f*, право *n* крчмљења.
2. крчма *f*, крчмљење *n*. 3. крчма *f*, место где
се крчми.

au'sscharren *I tr.* 1. ишчепрка(ва)ти; ископа-
(ва)ти. 2. е-п ~ о-, истерати кога стругањем
ђонова о под. **II intr. (h)** стругнути ногом у
назад поклонивши се. **III Au'sscharren** *n*,
Au'sscharrung *f* ишчепрка(ва)ње, ископава-
au'sschattieren *tr.* осенчити. [ње.]

Au'sschau *f*: nach j-m ~ halten = nach j-m
ausschauen *I* 1.

au'sschau *I intr. (h)* 1. изгледати, гледати
напоље; nach j-m ~ изгледати кога, (по)тра-
жити кога очима. 2. jн. = aussehen *14*. 3. *fam.*
wie schaut's aus? како је? како изгледа? **II ~d**
p.pr. и *a weit ~d* далеки.

au'sschaufeln *I tr.* 1. избаци(ва)ти лопатом. 2.
ископати лопатом. 3. *fam.* покусати, пове-
слати **II Au'sschaufeln** *n* избацивање лопа-
том; ископавање, копање лопатом.

au'sschäumen *I intr.* 1. (h) престати пенити
(се), испенити се; *fig.* истутњити се, presta-
ти беснети, престати пенушити од беса, из-
беснети се. 2. (s) избеснети се, малаксати
пенушећи. **II tr. 1. опенити. 2. *fig.* пенушећи
изговарити, пенушећи избацити, у бесу из-
ручити. **III sich ~** = *1* 2.**

au'sscheiden *I tr.* из-, о|двојити, из-, о|дваја-
ти; ♀, *gr.* избаци(ва)ти; *♂* излучи(ва)ти,
лучити. **II intr. (s)** изићи, излазити, иступ|а-
ти, -ити; das scheidet aus то не долази у об-
зир. **III ~d ppr.** и *a* излучни, који лучи; из-
бачајни, који избацује. **IV Au'sscheiden** *n*,
Au'sscheidung *f* из-, о|двајање, из-, о|двоје-
ње; избацивање; излучивање, (из)лучење; из-
лажење, излазак *m*, иступање.

Au'sscheidungs...: излучни, избачајни, за из-
лучивање, за избацивање [ти сијати]

au'sscheinen *I tr.* угасити. **II intr. (h)** преста-|

au'sschellen *tr.* = ausklingeln.

au'sscheiten *I tr.* изгрдити, испсовати, иска-
рати. **II intr. (h)** престати грдити. **III sich ~**
изгрдити се. **IV Au'sschelten** *n* грдња *f*.

au'sschenken *I tr.* 1. сипати, сунути. 2. (ис)-
крчмити; *abs.* крчмарити, држати крчму **II**
Au'sschenken *n* крчмљење, крчма.

au'sscheren *tr.* острићи (изнутра).

au'sscheuern *I tr., intr.* 1. из-, о|рибати. **II**
sich ~ изрибати се (изнутра), изести се тре-
њем **IV Au'sscheuern** *n*, **Au'sscheuerung** *f*
рибање.

au'sschicken *I tr.* (ис)послати, раза|слати,
-шиљати; *abs.* ~ nach (*dat.*) послати по...
(*acc.*) **II Au'sschicken** *n*, **Au'sschickung** *f*
слање, пошиљање, и-, ра|зашиљање.

au'sschieben *I tr.* изгур(ив)ати; das Brot ~
(из)вадити хлеб из пећи; изгурати на воду.
2. изв|ући, -лачити, продужи(ва)ти (сто). 3.
= одиграти (у куглању; уп. auskegeln *1*). **II**
intr. (h) = anschieben *II*. **III Au'sschieben** *n*,
Au'sschiebung *f* изгуривање; вађење из пећи;
извлачење, продужавање.

Au'sschieber *m* даска *f* (у столу) за извлачење.

Au'sschieß|brett *n* ☼ даска *f* за метање слога.

au'sschießen *I tr.* 1. избаци(ва)ти (из пушке),
испуцати; хитнути, пустити. 2. е-п ein Auge
~ истерати кому око метком (и. куршумом).
3. половити (пушком). 4. ein Gewehr ~ испу-
цати пушку, пуцањем из пушке дотерати је
за тачно гађање. 5. den Lauf ~ испуцати цев,
пуцањем цев искварити. 6. добити као на-
граду за гађање. 7. бацати, слати (зраке,
погледе); Blicke ~ стрелјати очима; *fig.* бљу-
вати (лажи). 8. изби(ја)ти, истер(ив)ати, те-
рати (лишће, пупољке; и *abs.*); das Gebirge
schießt Nebenäste aus планина се грана (у

огранке). 9. преб(и)рати, проб(и)рати, из-, одвојити, из-, одвајати. 10. (из)вадити (хлеб из пећи). 11. † метнути. 12. † истоварити, изнети. II *intr.* A. (s) 1. врцати, сипати, кљукнути, грухнути, блунути. 2. истер(ив)ати, изби(ја)ти, ницати, грухнути; *fig.* бујати. 3. бити избачен (и. испуштен), истицати се. B. (h) престати с пуцањем, престати с гађањем. III *sich* ~ 1. испуцати се. 2. искварити се од пуцања. IV *Au's|schießen n*, *Au's|schiebung f* испуцавање, дотеривање пуцањем; испуцавање, кварење пуцањем, хабање гађањем; наградно гађање; пребирање; вађење (из пећи); избацивање; истоваривање, изношење; избаченост, истакнутост

Au's|schießer m ~in *f* пребрач, -ица.

Au's|schiffen I intr. (s) † отпловити, извести се, одједрити. II *tr.* †, † искрца(ва)ти. III *sich* ~ искрца(ва)ти се. IV *Au's|schiffen n*, *Au's|schiffung f* отпловљење, одједрење; искрцавање.

Au's|schiffungs...: ~kosten pl. трошкови *m pl.* око искрцавања; ~*platz m* искрцавалиште.

au's|schimpfen I tr. испсовати, изгрдити. II *intr.* (h) престати са псовањем.

au's|schinden tr. одерати, *fig.* огулити, одерати кожу (*acc.: dat.*).

au's|schirren I tr. скинути -дати хам(ове) са. II *Au's|schirren n* скидање хам(ов)а.

au's|schlächten I tr. уређити, -живати, спремити за месарницу, за саламуру, разуђити, -живати; *fig.* распарча(ва)ти, изделити. II *Au's|schlachten n*, *Au's|schlachtung f* уређивање, спремање, разуђивање, -ење; *fig.* распарча(ва)ње, издељивање, -ење.

Au's|schlachter m уређивач, разуђивач, спремаца; *fig.* распарчавалац, издељивач.

Aus|schlachtereī f = ausschachten II.

au's|schlacken tr. † скинути -дати троску (са растопљена метала).

au's|schlafen I intr. (n) и *sich* ~ и-, на|спавати се. II *tr.* и-, от|спавати. III *Au's|schlafen n* и-, от|спављивање.

Au's|schlag m 1. *den* ~ *tun* први ударити, први ударати; *wer hat den* ~? ко поткечује лопту? ко додачује лопту? 2. † издан|ак, -ци *pl.*, ластар(и *pl.*), младица *f*, -е *pl.* 3. † осип, оспе *f pl.* 4. машак (по зидовима); слана *f*. 5. скретање *n* (магнетске игле, клатна); нагињање *n*, накретање *n* (кантара); *fig.* исход; деп ~ *gehen* одлучи(ва)ти (*dat.: acc.*, и *abs.*), реш|ити, -авати (*dat.: acc.*, и *abs.*), пресу|дити, -живати. 6. застор, облога *f*. 7. † = *Aufschlag* 6

Au's|schlag... au's|schlag...: † artig a † ос(и)-паст; ~*bläschen n* † оспни мехурић *m*, ~*eisen n* зумба *f*

au's|schlagen I tr. 1. избити, истући. 2. из-, од|би(ја)ти (ударац); поткечити (лопту), добаци(ва)ти. 3. угасити ударањем. 4. истући, ударањем (и. чекињем) (ис)тањити (и. продужити), ударањем да(ва)ти облик (чега). 5. (брзо) (ис)пружити (руке). 6. разви(ја)ти (исцеђено рубље); размрсити; у-, по|везати да

при развијању иде ван књиге. 7. (нагло) (из)-вадити; повадити, испразнити. 8. истући, изби(ја)ти, ударањем (из)вадити; измлатити, оврћи; исцедити; *das Ei* ~ развијањем извадити јаје; † *das Erz aus dem tauben Gestein* ~ изби(ја)ти (и. стући) руду из јаловине. 9. изби(ја)ти, истер(ив)ати (зуб, око, данце, дно); *fig.* *das schlägt dem Fasse den Boden aus* то квари ствар унеповрат; извадити, избушити, исећи; † израдити, протерати, проломити. 10. покри(ва)ти, обл|ожити, -агати, заст|рети, -ирати; превући, поставити. 11. *fig.* одби(ја)ти. 12. изби(ја)ти, откуца(ва)ти (часове, сате); е-е *ausgeschlagene Stunde* читав час, пун час. 13. изби(ја)ти, истер(ив)ати (пламенове; лишће, пупољке; влагу). II *intr.* A. (h) 1. бити први, удар|ати -ити први, тући први. 2. престати бити (и. тући), престати ударати, престати куцати; престати певати; изби(ја)ти, откуца(ва)ти (часовник, час, сат). 3. рит|ати се, -нути се, ву|ити се, -ати се, чифтетати се; *mit der Hand* ~ хитнути се руком да ударим, -иш, -и, -имо, -ите, -е, *mit Händen und Füßen* ~ бацакати се рукама и ногама; *nach j-m* ~ хитнути се за ким. 4. *nach e-r Seite* ~ нагнути се, нагињати се, накренути се, скре|нути -тати на једну страну. B. (s) 5. изби(ја)ти, истер(ив)ати, терати (ватра; пупољци, биљке); *die Krätze schlägt aus* шуга избија; *er hat e-e ausgeschlagene Stirn* осуло му се чело. 6. изби(ја)ти, прока|пати, -љивати, ознојити се. 7. испа|сти, -дати, сврш|авати се, -ити се ((un)glücklich (не)-срећно, *nach Wunsch* по жељи). 8. = *ausarten* I. III *sich* ~ ис-, на|тући се. IV *Au's|schlagen n*, *Au's|schlagung f* поткечивање, добацивање; истањивање, продужавање ударањем (и. чекињем); развијање, вађење лупањем; избијање, истеривање (дна, данцета); исецање, бушење; покривање, облагање; одбијање; избијање, прокапљивање, знојење; ританье, вућање, чифтетање; избијање, тирање, истеривање, пупљење; избијање, осипање.

Au's|schläger m 1. (и ~in *f*) поткечивач, -ица лопте, гасилац ударањем, † избијач (руде из јаловине) итд. 2. † (коњ) ритач, чифтар, који се рита, *fig.* који баца чифте.

Au's|schlag... au's|schlag...: ~fäustel m † велик чекињ; ~*fieber n* † грозница *f* с оспама, копривњача *f*, † *gebend a* пресудан; ~*geber m*: *er ist der ~geber* његов глас пресуђује. ~*winkel m* — угао клађења.

au's|schlännen I tr. (np)очистити од муља (и. од глиба), очистити од муља (и. од глиба), (из)вадити муљ из. II *Au's|schlännen n*, *Au's|schlännung f* (np)очишћење (и. чишћење) од муља (и. од глиба). [ти. 2. = *austreten* II 3.]

au's|schlappen tr. fam. 1. помљаскати, полизати. *au's|schleifen¹ [schleifen¹] I tr.* 1. изостр|ити, -авати, избру|сити, -шавати; избрусити, брушењем издупсти. 2. избрусити, брушењем скинути. II *sich* ~ избрусити се, истрошити се брушењем. III *Au's|schleifen n*, *Au's|schleifung f* избрушавање, (из)брушење.

au's|schleifen- [schleifen-] 1. изв[у]ћи, -лаци. 2. раздрешити. [слузи].

au's|schleimen *tr.* (о)чистити од љига (и од) **au's|schleudern** *tr.* 1. избаци(ва)ти. 2. j-m ein Auge ~ избити (и истерати) коме око праћком (и. хицем из праће).

au's|schlichten *tr.* 1. исправити, -лати; поравнати. 2. тк. дотерати скробом.

au's|schließen I *tr.* и *refl.* 1. j-p ~ закључати коме врата, оставити кога напољу закључавши врата. 2. (sich ~) искључити (се), искључивати (се); \wedge избаци(ва)ти (непознату). 3. отк[о]вати, -ивати, скинути гвозђе (*acc.: dat.*) 4. ‡ дотерати. II ~d *p. pr.* и *a* = ausschließl. III **Au's|schließen** *n*, **Au's|schliebung** *f* искључивање, -ење; откивање, скидање гвозђа: ‡: *a*) дотеривање, *b*) = Ausschluß 2.

aus|schließen {*аушл[ис]л[у]х, аусл[ис]л[у]х*} (*opp. einschließen*) I *a* искључив. II *adv.* 1. искључиво. 2. искључно. III *prp.* са *acc., gen.* искључујући, осим.

au's|schließen|weise {*аушл[ис]л[у]х'рва'зе*} *adv.* = ausschließungsweise.

Au's|schließlichkeit {~к[а]т} *f* 3b искључивост. **Au's|schlieBungs...**, **au's|schlieBungs...**: ~frist *f* г[р]ок *m* искључења; ~methode *f* \wedge метода избацивања; ~system *n* = Sperrsystem; ~weise *adv.* искључиво.

au's|schluchzen I *tr.* изјецати; иштуцати. II *intr.* 1. (*h*) престати јецати, престати иштуцати. 2. (*s*) in Tränen ~ ударити у плач и јецање. [раздремати се.]

au's|schlummern *intr.* (*h*) 1. надремат се. 2.) **au's|schlüpfen** I *intr.* (*s*) 1. изми[л]ети, -љивати, изићи, излазити. 2. изм[а]ћи, -ицати, измигољити се II **Au's|schlüpfen** *n* измиљивање, -ење. [по[с]крутати.]

au's|schlürfen *tr.* и-, по[с]кркати; langsam ~ и-, **Au's|schluß** 1. искључење *n*, mit ~ von и. *gen.* искључујући (*acc.*); $\text{г} \sim$ der Gütergemeinschaft раздвајање заједнице имања; mit ~ der Öffentlichkeit тајан, тајно, искључујући јавност. 2. ‡ размак

Au's|schluß... = Aüsschließungs...

au's|schmähen, **au's|schmälen** *tr.* в. ausschelten. **au's|schmauchen** иш-, по[с]курити, ис-, по[п]ушити.

au's|schmausen I *tr.* појести у сласт. II *intr.* (*h*) 1. престати добро хранити се. 2. *fam.* накркати се

au's|schmelzen I *tr.* ист[о]пити, -apati, растапањем извадити. II *intr.* 1. (*s*) истопити се, отапајући се изићи, растапајући се нестати 2. (*h*) истопити се, престати топити се III **Au's|schmelzen** *n*, **Au's|schmelzung** *f* истапање, топљење

au's|schmettern I *tr.* 1. раздрозгати, просути. 2. (ис)трештати, трештећи (и)свирати (и. објавити). II *intr.* (*h*) 1. трештати. 2. истрештати се, престати трештати.

Au's|schmiedelhammer \oplus *m* (чеких) искивач.

au's|schmieden I *tr.* 1. 'исковати, искивати; ковањем истегнути (и. истаћи(ва)ти). 2. отк[о]вати, -ивати II **Au's|schmieden** *n* искива-

ње, ковање; истезање, истањивање, тањење ковањем; откивање.

au's|schmieren I *tr.* 1. (ис)пунити, ис-, по[п]уњавати. 2. изнутра по-, на-, пре[ма]зати ма-шћу (и. уљем). 3. *fam.* препис(ив)ати. 4. *fam. fig.* измазати, излемати. II **Au's|schmieren** *n*, **Au's|schmierung** *f* ис-, по[п]уњавање; мазање (изнутра), премазивање; преписивање.

au's|schmollen *intr.* (h) издурити се, престати дурити се.

au's|schmoren I *tr.* 1. истмулити, испирјанити. 2. тмуљењем (и. пирјањењем) извадити (и. извући). II *intr.* (*h*) 1. истмулити се, испирјанити се. 2. тмуљењем (и. пирјањењем) изићи -лазити.

au's|schmücken I *tr.* 1. (и'*refl.*) ис-, на[к]итити, (о)китити, уресити; (sich ~) нагиздати (се), гиздати (се). 2. *fig.* искитити, (на)китити, надовез(ив)ати. II **Au's|schmücken** *n*, **Au's|schmückung** *f* искићивање, кићење; украшавање, -ење, улепша(ва)ње; украс *m*, декор *m*, декорације *fpl.*; *fam.* кићење, надо-)

Au's|schmücker *m* украшавалац. [везивање.] **au's|schnallen** *tr.* от-, рас[к]опча(ва)ти, от-, рас-пучити. [тети.]

au's|schnappen *intr.* (h) отпустити се; поле-)

au's|schnarchen *intr.* (h) престати хркати.

au's|schnauben I *intr.* (*h*) издихати се, издувати се, пре-, о[д]дахнути. II *tr.* и *refl.* в. ausschneuzen I 1.

au's|schnaufen *intr.* (*h*) *fam.* = ausschneuben I.

Au's|schneide...: ~bild *n* исечен лик *m*, слика *f* за исецање; оцрт *m*, силуета; ~eisen *n* исекач *m*; ~kunst *f* вештина исецања; ~messer *n* поткивачки нож *m*, макља *f*.

au's|schneiden I *tr.* исе[л]ћи, -ацати, изрез(ив)ати; уштр[о]жити, ушкопити (теле); окресати (дрво); ausgeschnittenes Kleid исечена хаљина, хаљина с великим изрезом. 2. исе[л]ћи, -цати, сечењем уобличи; *fig.* створити. 3. (ис)крчмити, прода(ва)ти намало (и. на парче). II **Au's|schneiden** *n*, **Au's|schneidung** *f* исецање, изрезивање, крчмљење, продавање намало, продаја на парче. [кресач (дрвета).]

Au's|schneider *m*, ~in *f* 1. изрезивач, -ица. 2.) **Au's|schneide|schere** *f* клеште *fpl.* за исецање. **au's|schneien** *imp.* (h) es hat ausgeschnitten престао је да пада снег, испадао се снег.

au's|schneiteln I *tr.* окресати. II **Au's|schneiteln** *n* кресање.

au's|schneuzen I *tr.* 1. и *refl.* (sich ~) усекнути (се), исхркнути (се). 2. усекнути, угасити усекањивањем. II **Au's|schneuzen** *n* усекањивање, усекуће, гашење усекањивањем.

Au's|schnitt *m* 1. крчмљење *n*, крчма *f*, продавање *n* намало; im ~e verkaufen = ausschneiden I 3. 2. исецање *n*, изрезивање *n*. 3. исек, изрез. 4. исекач (и \wedge , уп. Abschnitt), изрезак.

Au's|schnitt...: ~handel *m*, ~handlung *f* трговина *f* намало, малопродаја *f*, ~händler *m* крчмилац, трговац намало, малопродавац; ~laden дућан малопродавца, крчмиочев дућан; ~waren *f pl.* роба (за продају) намало. **au's|schnitze(l)n** I *tr.* изрез(ив)ати, изреца(ив)ати,

извајати (у дрвету). II **Au's schnitze(l)n** *n*, **Au's schnitz(ell)ung** *f* изрезивање.
au's|schnüffeln *tr. fam.* напуштити (и *fig.*).
au's|schnüren *tr.* од-, раз|вез(ив)ати, о-, раз|дреш(ва)ти, ответља(ва)ти.
au's|schöpfen I *tr.* исцрпсти (и *fig.*), исцрпљивати; II испуљати, (исполцем) испуљскати.
 II **Au's|schöpfen** *n*, **Au's|schöpfung** *f* исцрпљивање, -ење.
Au's|schöpfer *m* 1. црпач (радник). 2. = исполац, црпац. 3. в. **Ausschöpfkelle**.
Au's|schöpf...: ~**kelle** *f* црпача; ~**löffel** *m* кашика *f* црпалка, кутлача *f* за вађење.
Au's|schöbling *m* в. **Schöbling**.
au's|schofen *tr.* 15с (о)комити, отребити.
au's|schrägen ⇨ I *tr.* уклосити, -шавати. II **Au's|schrägen** *n*, **Au's|schrägung** *f* уклосавање, -ење. [drehen II.]
au's|schrauben I *tr.* одврнути. II *sich* ~ = **aus-|schreiben** I *tr.* 1. ис-, на|писати. 2. испис(ив)ати, не скраћивати пишући. 3. препис(ив)ати. 4. испис(ив)ати, (из)брисати. 5. seine Hand(schrift) и. *sich* ~ исписати руку, исписати свој рукопис; *ausgeschriebene Hand* исписана рука. 6. распис(ив)ати (зајам, награду итд.); саз(и)вати; обнародовати, обзнанити; eine Konkurrenz über eine Stelle ~, eine Stelle ~ расписати стечај за неко место; Steuern ~ ударити намет (и. порезу); X реквирирати. II *sich* ~ 1. в. I 5. 2. исписати се, исцрпсти се пишући. III *intr. (h)* 1. в. I 1. 2. престати писати. IV **Au's|schreiben** *n*, **Au's|schreibung** *f* преписивање *n*, препис *m*; расписивање, распис *m*; сазивање, сазив *m*; расписивање (стечаја за неко место); удавање намета (и. порезе); реквирирање; распис *m*, окружница.
au's|schreien I *tr.* 1. дерући се (и. вичући) изговорити. 2. j-p ~ извикати кога (für: за, als: као, за). 3. seine Stimme ~: а) викањем (и. дерањем) свој глас начинити звучнијим, б) промукнути (и. изгубити глас) дерући се (и. вичући). II *intr. (h)* престати дерати се. III *sich* ~ навикати се, из-, на|дерати се.
au's|schreiten I *intr.* 1. wacker ~ пустити (дугачке) кораке, грабити крупним корацама. 2. и *fig.* прекорачи(ва)ти границу, пре|ћи -лазити границу. II *tr.* = **abschreiten** I. III **Au's|schreiten** *n*, **Au's|schreitung** *f* пуштање (дугачких) корака, грабљење крупним корацама; претеривање, претераност *f*; прекорачивање, -ење, преступ *m*.
au's|schroten *tr.* 1. изгристи, изглодати, издупсти сечењем (и. глодањем). 2. = **aushauen** I 5.; Wein ~ продавати вино на буре (и. на бурад). 3. Fässer ~ извличити (и. изваљати) бурад из подрума на ваљцима. [вати (се).]
au's|schuhen *tr. i refl. (sich ~)* изути (се), изу-
au's|schulen I *tr.* преместити, упу|тити-ћивати из једне школе у другу. II **Au's|schulen** *n*, **Au's|schulung** *f* премештање, упућивање из једне школе у другу. [крити.]
au's|schürfen *tr.* X истражити, пронаћи, от-
Au's|schuß *m* 2d 1. излаз метка, излаз зрна. 2. пре-, про|бирање *n*, одабирање *n*. 3. от-

паци *m pl.*, фурда *f*, бофл, одбачена роба. 4. одбир, пробир, ода-, про|брано, језгро *n*, цвет. 5. одбор.

Au's|schuß...: ~**antrag** *m* предлог одбора, одборски предлог, закључак; ~**bogen** *m* одбачен табак; ~**gewehre** *n pl.* X одбачене (и. расходоване) пушке *f pl.*; ~**mitglied** *n* члан *m* одбора; ~**papier** *n* испрљани табаци *m pl.*, искварена хартија *f*; ~**sitzung** *f* одборска седница; ~**waren** *f pl.* X одбачена роба, отпаци *m pl.*; ~**wolle** *f* X лоша вуна; ~**zigarre** *f* цигара друге врсте.

au's|schütteln I *tr.* истрес(а)ти. II **Au's|schütteln** *n*, **Au's|schüttelung** *f* истресање.

au's|schütten I *tr.* 1. прос|јути, -ипати, изручи(ва)ти; *fig. sich* (и. sein Herz) ~ изли(ва)ти своје срце, олакшати срцу, изјадати се; die Schale des Zorns über j-n ~ искалдити -љивати свој гнев над ким; *priv.* das Kind mit dem Bade ~ једна хасна две штете. 2. ис-, на|пунити. 3. X (по)делити (дивиденду); die Masse ~ образовати масу. II *sich* ~ 1. в. I 1. 2. *fam.* *sich vor Lachen* ~ заценити се од смеха. III **Au's|schütten** *n*, **Au's|schüttung** *f* просипање, изручивање; *fig.* изливање, олакшање, искалживање, -ење; X den Konkurs durch Ausschütten der Masse beenden окончати стечај образовањем масе за давање постотка повериоцима.

au's|schwärmen I *intr.* 1. (s) ројити се, излетети (у) ројевима; X разви(ја)ти се, расути се у стрелце; *fig.* направити излет. 2. (h) изројити се, престати ројити се; *fig.* престати правити лудорије, престати заносити се. II *tr. fig.* e-n Traum ~ просањати (до краја). III **Au's|schwärmen** *n* ројење; X расипање, развијање у стрелце.

au's|schwatzen I *tr.* 1. избрбљати(ва)ти. 2. = **ausreden** I 10. II *intr. (h)* избрбљати се, престати брбљати. III *sich* ~ из-, на|брбљати се.
au's|schwefeln I *tr.* (на)сумпорити, (на)кадити сумпором. II **Au's|schwefeln** *n*, **Au's|schwefelung** *f* сумпорење, кађење сумпором.

Au's|schweif *m* 1. извијена ивица *f*. 2. = **Ausschweifung** 3 b.

au's|schweifen I *tr.* 1. изви(ја)ти, валовито изрезати. 2. исп(и)рати (рубље итд.). II *intr. (s и h)* 1. (за)лутати далеко. 2. удаљи(ва)ти се (у говору; в. **abschweifen**). 3. забра|здити, -жћивати, прећи границе пристојности. 4. претер(ив)ати (у једу и пићу), живети распусно (и. развратно, неуредно). III ~**d p. pr.** и *a* неуредан, распусан, развратан; претеран; настран; *schweifen* претерано, неумерено. IV **Au's|schweifen** *n*, **Au's|schweifung** *f* 1. извијање, валовито изрезивање, исецање на лук(ов)е. 2. испирање. 3. **Ausschweifung**: а) лутање *n*, скитање *n*; б) удаљавање *n*, скретање *n*; в) забражћивање, -ење *n*; г) претеривање *n*, неумереност, распусност, разврат *m*, лолање *n*.

Au's|schweifling *m* распусник, развратник.

au's|schweigen: *sich* ~ ћутати, ишћутати се.

au's|schweifen I *tr.* 1. варити (гвожђе), варењем истезати (и. чистити). 2. испунити, об-

лепливати (саставке). II *intr.* (h) $\text{sch} = \text{ausbluten I}$.

au's schwelgen I *tr.* насладити се (*acc. gen.*), сладити, наживати се у. II *intr.* (h) наживати се.

au's schwemmen *tr.* 1. излопати, исплакањем издупсти. 2. den Schmutz aus der Wolle, die Wolle ~ исп(и)рати (и. прати) вуну. 3. (о)прати (коње).

au's schwenken I *tr.* 1. исплакнути, исп(и)рати. 2. извитлати. II **Au's|schwenken** *n* исплакање, испирање. [за испирање.]

Au's|schwenk|zuber *m* чабар за исплакање (и. **au's|schwimmen** *intr.* (h) исплива(ва)ти.

au's|schwingen I *tr.* 1. рашири(ва)ти машући, разви(ја)ти витлајући. 2. (о)чистити машући (и. витлајући), растрести; оби(ја)ти (лан); (из)вејати. II *intr.* (h) истреперети, престати треперети; престати клатити се, престати њихати се.

au's|schwitzen I *intr.* 1. (h) изнојити се, престати знојити се. 2. (s) прокап(а)ти, -љивати, излазити, цурити. II *tr.* 1. (као зној) излучити, пуштати да излази (и. да цури). 2. изнојити, -авати, истер(ив)ати на зној; е-е Krankheit ~ презнојавањем излечити се од неке болести; *fig. fam.* заборавити. III **Au's|schwitzen** *n*, **Au's|schwitzung** *f* прокапљивање, цурење; изнојавање, знојење, истеривање на зној; испаравање, (ис)пуштање; заборављање.

au's|segeln I *intr.* (s) 1. изједрити. 2. = absegeln I. II *tr.* преједрити. III **Au's|segeln** *n* изједр|авање, -ење, испловљ|авање, -ење.

au's sehen I *tr.* 1. гледати до краја; сагледати крај(а). 2. изабрати; sich (*dat.*) j-n zum Rächer ~ изабрати кога (себи) за осветника. 3. sich (*dat.*) (fast) die Augen ~ заморити очи гледајући, ослепети гледајући; sich (*dat.*) fast die Augen nach j-m ~ избечити очи изгледајући кога (и. тражећи кога). II *intr.* (h) 1. zum Fenster ~ (по)гледати кроз прозор; nach j-m ~ изгледати за ким, тражити кога (очима). 2. изгледати; личити; мирисати; а) wie sein Vater ~ личити на оца; er sieht aus, als wenn er kein Wasser trüben könnte изгледа као да не би могао мрава да згази; nach et. recht Vornehmem ~ изгледати врло отмено; nach nichts ~ ни на шта не личити, шућмурасто изгледати; er sieht (ganz) danach aus он прави (касвим) такав утисак, он и изгледа (касвим) такав; ihr sahet gelungen aus били сте грдно смешни; Gold auf Grün sieht gut aus злато се слаже са зеленим, злато и зелено слажу се (и. иду заједно); sie sieht nicht übel aus (она) не изгледа ружно; sie sieht älter aus, als sie ist она изгледа старија него што је; sie sieht aus, als wäre sie 50 Jahre alt i. als ob (и. wie wenn) sie 50 Jahre alt wäre (она) изгледа као да јој је 50 година; б) *imp.* es sieht gut aus изгледа добро; es sieht mißlich (и. *fam.* faul) mit ihm (и. um ihn) aus се њим стоји пђаво, *fam.* висе му норе; es sieht nach Regen aus личи (и. мирише) на кишу. III ~d *p. pr.* и а gut ~d који,

-а, -е добро изгледа; weit ~d далеки. IV **Au's sehen** *n* изгледање, тражење очима, гледање; изглед *m*, изгледање; nach dem (äußern) Aussehen zu urteilen судећи по (спољашњем) изгледу; ein frisches, gesundes Aussehen haben изгледати свеж(е), здрав(о); sie hatte nicht das Aussehen einer Sklavin и. eine Sklavin zu sein она не изгледаше да је робинја, она не личаше на робинју; stattliches Aussehen наочитост *f*; das Aussehen trägt spoilshnost vara; sch ein schlechtes Aussehen bekommen изгубити лице, изгубити свежину, учмати.

au's|seigern I *tr.* 1. sch (ис)топити лакше топљиву руду, издвајати (и. излучи(ва)ти) метал. 2. sch одвесно измерити. II **Au's|seigern** *n* топлење лакше топљиве руде, издвајање (и. излучивање) метала.

au's|seihen I *tr.* ис-, про|цедити, ис-, про|цеђивати, процеђивањем издв|ојити, -ајати. II **Au's|seihen** *n*, **Au's|seihung** *f* ис-, про|цеђивање, издвајање процеђивањем. [из саћа.]

au's|seimen *tr.* den Honig ~ (ис)цедити мед.

au's|sein *intr.* (s) 1. в. aus II 2.; das ist aus свршено је с тим, доста с тим. 2. *ell.* er ist nach ihm aus он је изишао по њега (да га доведе, да га нађе); *fig.* ~ auf (*acc.*) и. nach (*dat.*)... тражити... (*acc.*); auf (и. über) et. ~ бавити се чим.

au'Ben (*au'-n*) [*свн.*] *adv.* (*opp.* innen) споља, вани; ~ und innen споља и изнутра; von ~ (her) споља; nach ~ (hin) напоље, упоље; von ~ споља.

Au'Ben... {*дсн-н*}: ~bahnhof *m* спољна станица *f*; ~beplankung *f* sch спољне облагање *n*; ~böschung *f* sch спољни нагиб *m*.

au's|senden I *tr.* 1. пуштати, слати, ширити. 2. = ausschicken I. II **Au's|senden** *n*, **Au's|sendung** *f* = ausschicken II.

Au'Ben|ding *n* спољашња ствар *f*, предмет *m*; **Au's|sending** *m* изасланик. [спољнег света.] **au's|sengen** *tr.* опалити, осмудити, спржити (изнутра).

Au'Ben..., **au'Ben...**: спољни, спољашњи: ~fläche *f* спољна површина, спољне површје *n*; ~graben *m* sch спољни ров; ~hafen *m* спољна лука *f*; ~handel *m* спољна трговина *f*, извозна трговина; ~haut *f* sch в. Haut 5.; ~her, ~hin *adv.* в. außen; ~heit {*дснхдт*} *f* спољашњост; ~kelch *m* спољашња чашица *f*; ~linie *f* спољна линија, оцрт *m*, sch строј *m* према непријатељу; ~lötung *f* лемљење споља *n*, спољни (и. видљив) лем *m*; ~nische *f* спољне удубљење *n*, ложа; ~schrift *f* на(т)-пис *m* споља; ~seite *f* спољна страна, *fig.* спољашњост, изглед *m*; eine glänzende ~seite zeigen сјајно изгледати; ~seiter *m* 2i човек по страни; ~stände *m pl.* sch потраживања *n pl.*; die ~stände einziehen наплаћивати-тити потраживања; ~treppe *f* спољне степенице *f pl.*; = ~ und Innenseite спољашња и унутрашња страна, лице и наличје *n*; ~wand *f* спољни зид *m*; ~welt *f* спољни свет *m*; ~werk *n* sch спољне утврђење; ~winkel *m* спољашњи угао (и. кут).

außer {*ѡср*} {свн.} I *prp.* (са *dat.*, *acc.* осим 1 б) 1. а) (из)ван; ~ Dienst (*dat.*) sein : а) немати службу, б) бити у пензији; ~ Dienst (*acc.*) stellen ставити -лати ван службе; ~ Fassung sein : а) er ist ~ Fassung смео се, збунио се, б) бити ван себе; vor Freude ~ sich sein бити ван себе од радости; j-n ~ sich bringen разјарити кога, огорчити кога; ~ acht lassen изгубити из вида, пренебрегнати, -авати, занемари(ва)ти; ~ Atem задуван, задихан, засопљен; в. Atem; ~ Fassung kommen, geraten смести се, изгубити присебност, збунити се; j-n ~ dem Gesetze erklären ставити -лати кога ван закона; seien Sie darin ~ Sorgen будите за то без бриге; ~ Stande в. außerstande; ~ der Zeit у невреме; ~ allem Zweifel sein бити ван сваке сумње; ~ allen Zweifel setzen ставити -лати ван сваке сумње; б) са *gen.* ~ Landes gehen (от)ићи ван земље; ~ Landes sein бити ван земље, бити у иностранству. 2. осим, сем, преко, поред, крај. 3. осим, до, изузев. II *сј.* 1. = I 3. 2. ~ daß осим да, сем да; ~ wenn осим ако, сем ако.

äußer {*ѡср*} а (*opp.* inner) спољашњи, спољни; у позитиву само атрибутивно никад предикативно, на пр. eine äußere Verletzung спољашња повреда, а die Verletzung ist äußerlich повреда је спољашња; *смпр.* нема, *sup.* äußerst.

Außer..., **außer...**, {*ѡср*}: 2. *amtlich* а ванслужбени; ~ *betrieb* *setzung* *f* стављање *n* ван употребе (и. рада); 2. *blatt*|ständig а в. ванлисис; 2. *christlich* а нехришћански.

außerdem {*ѡсрдем*} I *adv.* осим тога, још уз то. II ~ daß *сј.* сем што.

Außerdienststellung *f* стављање *n* ван употребе, стављање ван дејства.

Außere {*ѡср*} *n* 91 1. спољашњост *f*; ein angenehmes ~ (s) haben бити пријатне спољашности; kein gutes ~ (s) haben не изгледати богзна како; sein ~s ist das Beste an ihm в. ра својом спољашношћу; vom ~n aufs Innere schließen судити по спољашности; das ~ wahren сачувати спољашњост. 2. = Abschein 1. 3. Minister des ~n Министар спољних послова (и. иностраних дела).

außer...: ~ *ehelich* а ванбрачан; ~ *etat*|*mäßig* {~ *етамесѝх*} а ванбуџетски; ~ *europäisch* а ваневропски; ~ *gerichtlich* а вансудски; ~ *gesetzlich* а ванзаконски; ~ *gewöhnlich* а необичан, изванредан.

außerhalb {*ѡсрхалп*} (*opp.* innerhalb) I *prp.* (са *gen.*, ређе са *dat.* = außer 1.) ~ der Stadt изван града, ван вароши. II *adv.* (из)ван, споља.

Außer..., **außer...**: 2. *irdisch* а ванземаљски; 2. *kirchlich* а ванцрквени; ~ *kurs*|*setzung* *f* стављање *n* ван опција, повлачење *n* из промета.

äußerlich {*ѡсрлѝх*} I а 1. = (*opp.* innerlich, *äuber*); *adv.* = außerhalb II; *phm.* споља; er ist nur ~ fromm побожан је наочи, он је привидно побожан; ~e Ruhe привидан мир *m.* 2. површан; небитан, несуштаствен. 3. спо-

љни, спољашњи. II **Außerliche(s)** {~(с)} *n* 91 = *Äußere*.

Äußerlichkeit {~*кѡт*} *f* 3б 1. спољашност. 2. спољашна ствар, спољна ствар.

äußern {*ѡсрн*} 15f I *tr.* 1. испољити, -авати, показ(ив)ати. 2. испољити, -авати, искаж(ив)ати, рећи (и *abs.*). II *sich* ~ 1. испољити се, -авати се, показ(ив)ати се. 2. изја|снити се, -шњавати се, изрећи свој суд; sich dahin ~ изјаснити се у том смислу, изразити се у том смислу. 3. = sich entäußern. III **Äußern** *n*, **Äußern** *f* испољавање, -ење; изјашњавање, -ење; *Äußern* изјава; казивање *n*, испољење *n*, показивање *n*.

außerordentlich I а ванредан; ~er Professor ванредан професор; (из)ванредан, необичан, чудан; изванредан, изврстан, особит; огроман. II *adv.* (из)ванредно. III **Außerordentliche(s)** 91 (из)ванредно; *Außerordentliches* ieisten и. tun чуда (по)чинити.

außer...: ~ *parlamentarisch* а ванкупштински, ванпарламентни; ~ *sinnlich* а ванчулни.

äußerst {*ѡсрст*} I а *sup.* 1. најудаљенији, крајњи, последњи, задњи; ~es Ende крај. 2. *fig.* крајњи; im ~en Elende у крајњој беди; die ~e Not крајња (и. љута) невоља, не може бити већа невоља; die ~e Finsternis најмрклији мрак *m*; im ~en Falle у крајњем случају; ~er Preis последња цена *f*; von ~er Wichtigkeit крајње важан, од највеће важности. II *adv.* крајње, докрајности, не може бити... (*смпр. adv.*); es geht ihm ~ schlecht иде му не може бити горе. III **Äußerste(s)** {~(с)} *n* 91 крајност; sein Äußerstes tun чинити што год се може; ich tue mein Äußerstes чиним што год могу, чиним колико год до мене стоји; das ist das Äußerste, was ich tun kann то је последње што могу; die Dinge aufs Äußerste treiben терати ствари у крајност (и. до крајности); j-n aufs Äußerste bringen (о)терати кога у крајност; wenn es zum Äußersten kommt кад загусти; кад дође до густог. IV *adv.* aufs ~e = II. V **Äußerste(r)** {~(р)} *m* подржавалац крајности.

außerstande {*ѡсрштанд*}: ~ sein не бити кадар, не бити у стању, не бити у могућности, бити у немогућности.

äußerstenfalls *adv.* у крајњем случају.

außer...: ~ *weltlich* а вансветски; ~ *wesentlich* а не битан.

aussetzen I *tr.* 1. изнутра обл|жити -агати, изнутра покри(ва)ти; = ausmauern I, auspflastern I. 2. мет|нути -атинапоље; спу|стити, -штати, метнути (чамац у воду); искрца(ва)ти (момчад, људе); оставити, напустити (дете); X поставити, -лати (стражу); преса|дити, -ђивати (дрвета); изл|ожити, -агати (леш); Wagen ~ пов|јући -лачити кола, склонити кола. 3. изл|ожити, -агати (на продају). 4. и *refl.* (сich ~) изложити (се), излагати (се) (дејству ватре, светлости, опасности, порузи итд.). 5. и *sich* ~ и *intr.* (h) бил. s-n Ball ~, (sich) ~, (e-n Stein) ~ почињати, мет|нути -ати први, вући први; wer setzt aus ко је први? ко меће први? ко вуче први?

6. a) = ansetzen I 4; b) уложити, улагати (у игри); e-n Preis für и. auf das beste Lustspiel ~ расписати (и. одредити) награду за најбољу комедију; testamentarisch ~ завештати, оставити тестаментом; jährlich so viel für die Armen ~ годишње одредити (и. наменити) толико за сиротињу; j-m eine Summe ~ zu (dat.) одобрити (и. дати) коме једну своту за. 7. прекинути, -дати (и abs.); одгодити, одложити (für и. auf einige Tage за неколико дана); et. vorläufig ~ оставити што за доцније; изоставити, не држати (час, седницу итд.); ☞ e-n Posten in e-r Rechnung ~ изоставити ставку у рачуну; ☞ et. ~ одложити што. 8. an j-m (и. an e-r Sache) et. ~ замерити -ати коме (чему) што, приговарати -орити коме што; was haben Sie daran auszusetzen? шта имате да замерите томе? 9. исписати, ✚ сложити. 10. in Musik ~ написати музику, ставити у ноте. II intr. (h) 1. в. I 5. 2. mit et. ~ прекидати -нути са чим; прекидати, -нути, изоста(ја)ти, преста(ја)ти; ☞ d с прекидима, изостајући, на махове. 3. ☞ der Gang setzt aus жица избија на површину; ☞ die Presse setzt schlecht aus машина не штампа равномерно. III sich ~ в. I 4., 5. IV Au's|setzen n, Au's|setzung f облагање изнутра, покривање изнутра; ☞ постављање (страже); пресађивање; спуштање (чамца у воду); искрцавање; ☞ повлачење, склањање; излагање; остављање, напуштање; прво метање; утврђивање, -ење (рока); расписивање, одређивање (награде); завештање; одобрявање, -ење; прекид m, прекидање; исписивање, слагање свега; изостајање, престајање, прекидање; само Aussetzung замеране n, замерка; an et. Aussetzungen machen замерати чему, критиковати што; Aussetzungen zu machen haben замерати.

au's|seufzen tr. уздишући рећи, уз уздахе издахнути, издисати.

Au's|sicht f 1. поглед m, изглед m; ~ haben nach (dat.) гледати на. 2. изглед, поглед, видик. 3. fig. изглед m, нада; ich habe e-e Stelle in ~ у изгледу ми је једно место; es ist ~ da, daß... има изгледа да..., у изгледу је да...; in ~ stehen бити у изгледу; in ~ nehmen канити (да), намеравати; j-n für... (acc.) in ~ nehmen унапред одредити кога за; j-m et. in ~ stellen ставити -љати коме што у изглед. au's|sichten tr. просејати(ва)ти, прорешетати(ва)ти. Au's|sichts..., au's|sichts...: ☞ los a безизгледан, без изгледа на успех; ~punkt m изглед, гледиште n, тачка f са видиком; ☞ reich a богат видцима, богат изгледима; fig. пун изгледа, пун наде; ~turm m кула f осматрачница, кула с погледом у даљину; ☞ voll a пун изгледа, пун наде; ~wagen m ☞ стаклена кола n pl.; ~warte f леп изглед m.

au's|sickern I intr. (s) ископати, испиштати.

II Au's|sickern n искапавање.

au's|sieben I tr. просејати, прорешетати. II

Au's|sieben n просејавање, прорешетавање. Au's|siebsel {ѡсѡпсѡл} n 2l осејци m pl., осевине f pl., очинци m pl.

au's|siechen intr. (h) престати боловати (и. сахнути).

au's|sieden I intr. (h и s) = auskochen I 1., 2. II tr. = auskochen II; испопити (маст). III Au's|sieden n = auskochen III.

au's|singen I intr. (h) испевати се, престати певати. II tr. 1. от-, ис|певати; fig. опевати. 2. den Lenz ~ песмом својом најављивати -ити пролеће. 3. seine Stimme ~ испевати свој глас, усавршити глас певањем; ausgesungene Stimme: a) испеван глас, певањем усавршен (и. дотеран) глас, b) испеван глас, певањем искварен глас. III sich ~ 1. на-, ис|певати се. 2. sich ausgesungen haben немати више гласа.

au's|sinnen tr. изми|слити, -шљати, смислити.

au's|sitzen I intr. (h) 1. mit Waren ~ продавати робу напољу, држати дућан напољу. 2. в. II 1. II tr. 1. seine Zeit ~, и intr. одлежати; отседети. 2. fam. = ausbrüten I.

au's|söhnbar {ѡсѡнбар} a помирљив.

au's|söhnen {sühnen} I tr. (и sich ~) 15a из-, по|мирити (се), из-, по|миривати (се); j-n j-m ~ из-, по|мирити кога с ким. II Au's|söhnen n, Au's|söhnung f из-, по|мирење.

Au's|söhner m, ~in f из-, по|миривач, -ица.

au's|sondern I tr. = ausscheiden I. II Au's|son-

dern n, Au's|sonderung f = ausscheiden IV.

au's|sortieren tr. одаб(и)рати (по врстама, по сортама).

au's|spähen I intr. (h) 1. вребајући (из)гледа-ти, тражити (nach e-m: кога) очима. II tr. = auskundschaften I; (y)вребати (прилику), fam. (y)кебати. III Au's|spähen n, Au's|spä-hung f вребање, fam. кебање.

Au's|späher m, ~in f ухода; ☞ стража.

Au's|spann m, Au's|spanne f 1. ☞ испрега f, испрезање n, смена f коња. 2. кочијашки ко-нак m, возарска станица f.

au's|spannen I tr. и refl. 1. (sich ~) раширити (се), раширивати (се); разапети (се), разап-ињати (се) (и fig.). 2. (из)вадити (из ћепће-ва, из менгела); испре|гнути, -зати (и abs.); fig. abs. и sich ~ отпочинути мало. II Au's|spannen n, Au's|spannung f раширивање, -ење; разапинање; испрезање, испрега; fig. отпо-чинак m, одмор m; Ausspannung = Ausspann.

au's|sparen I tr. 1. = aufsparen I 1. 2. штеде-ти, штедљиво искори|стити -шћавати. 3. о-ставити (отвор). II Au's|sparen n, Au's|spa-rung f штеђење.

au's|speien I tr. и intr. (h) 1. испљу(ва)вати, (ис)-пљунути; oft ~ пљукати; (из)бљувати, из-баци(ва)ти (крв, жуч); fig. бљувати, сипати; seine Galle ~ auf (acc.) искалити се над ким. 2. угасити пљувањем. II intr. (h) престати пљувати, избљувати се; Vulkane, die ausge-spien haben угашени вулкани. III Au's|speien n испљување, избљување, бљување, из-бацивање; häufiges Ausspeien пљуцкање.

au's|speisen intr. (h) = abspeisen II.

au's|spelzen [Spelz] tr. 15e die Körner ~ очи-стити зрна од плевел. [(ва)ти, поделити.]

au's|spenden tr. разде|лити -љивати, разда-ти

au's|sperren I tr. 1. рашири(ва)ти. 2. = aus-schließen I 1. 3. отпу|стити, -штати (листом).

II Au's|sperren *n*, **Au's|sperrung** *f* раширивање, (ра)ширење; закључавање врата (коме предњим); отпуштање (листом). [зобадати.] **au's|spicken** *tr.* 1. прошарати (и *fig.*). 2. пои-
Au's|spiel *n* = Anspiel.

au's|spielen *I tr.* 1. отсвирати. 2. одиграти (улогу). 3. (и *intr.* *h*) eine Karte ~ играти, бацити карту; *wer spielt aus?* ко игра? *fig.* den letzten Trumpf ~ бацити и последњи адут, ставити све на коцку; *die letzte Kraft* ~ напегнути и последњу снагу. 4. играти у, метнути на лутрију. 5. *fig.* изигра(ва)ти (е-*n* gegen den anderen једног другог). 6. (и *sich* ~) исвирати (се), свирањем побољшати се, свирањем побољшавати (се); исвирати, свирањем искварити; *⊗ sich* ~ излизати се трењем. **II intr.** (*h*) 1. полазити, поћи, почињати (игру), почети (игру); *wer spielt aus?* ко полази? ко је први? ко игра први? ко баца први? 2. одиграти, свршити игру. 3. отсвирати, свршити свирку. 4. *fig.* er hat ausgespielt одзовнило му је. 5. *die Bomben spielen aus und ein* бомбе улећу и одлећу. **III sich** ~ 1. в. I 6. 2. погубити (све) у игри. **IV Au's|spielen** *n*, **Au's|spielung** *f* метање на лутрију, играње у што; полагање; *an wem ist das Ausspielen?* ко полази? ко игра?; *das Ausspielen haben* = anspielen I 3.

Au's|spieler *m*, ~in *f* 1. кој|и, -а полази, игра, баца, меће. 2. кој|и, -а меће што на лутрију. **au's|spieren** *tr.* (Less.) = aufspüren.

au's|spinnen *I tr.* 1. испрести, свршити предење; *fig.* der Faden s-s Lebens ist ausgesponnen његови су дани избројани (и. на измаку). 2. испредати, испрести, предући продужи(ва)ти; *fig.* испредати, испрести, надовез(ив)ати, развести, увелича(ва)ти. 3. *fig.* испредати, измислити, сковати. **II intr.** (*h*) свршити предење.

au's|spintisieren *tr.* *fam.* = ausgrübeln.

au's|spionieren *tr.* шпијуниса(ва)ти, уходити (и *abs.*). [ђење *n.* I]

Aus|spioni(e)re(r)e' *f* шпијунисање *n*, ухो-
au's|spotten *I tr.* е-*n* ~ (на)ругати се, потсмевати се коме. **II Au's|spotten** *n*, **Au's|spottung** *f* ругање, потсмевање.

Au's|sprache *f* 1. изговор *m*, е-е leichte (schwere, reine) ~ haben изговарати лако (тешко, чисто); fremdartige ~ заношење *n*. 2. е-е ~ haben објашњавати се, објаснити се; *wir haben noch keinen Augenblick zu ruhiger ~ gehabt* нисмо имали ни једнога тренутка да се мирно објаснимо; *es kommt et. zur ~*, es wird et. zur ~ gebracht нешто се износи да се о томе говори, да се о томе објасни.

Au's|sprache... ~bezeichnung *f* означавање, -ење *n* изговора; ~zeichen *n* изговорни знак *m*.

au's|sprechbar *a* изговорљив.

au's|sprechen *I tr.* 1. изгов|орити, -арати; schwer auszusprechen тежак за изговор, тешко да се изговори, -е. 2. (из)рећи (die letzten Worte последње речи). 3. изговорити, с-, до|вршити; *abs. lassen Sie mich ~* пустите ме да с-, до|вршим. 4. изгов|орити, -арати, (из)рећи, изр|азити, -жавати, исказ(ив)ати. **II**

intr. (*h*) в. I 3. **III sich** ~ 1. изр|азити се, -жавати се (*über acc.* о); *sich für j-n* ~ изр|азити се -шњавати се за кога. 2. изговорити се, олакшати себи изговарањем; изнаразговарати се, не знати више о чему говорити. 3. испољавати се, изражавати се. **IV Au's|sprechen** *n*, **Au's|sprechung** *f* изговарање, изговор *m*, изражавање: изрицање; олакшање, лакнуће; испољ|авање, -ење, изражавање.

au's|spreizen *tr.* рашири(ва)ти, раскречи(ва)ти.

au's|sprengen *I tr.* 1. од-, из|би(ја)ти; распрскавањем издупсти. 2. ~ lassen потерати трком, натерати у галоп. 3. пошкропити, попрскати. 4. *fig.* из-, про-, раз|нети, из-, про-, раз|носити, про-, рас|турити, про-, рас|турати. **II Au's|sprengen** *n*, **Au's|sprengung** *f* од-, из|бијање; про-, раз|ношење, про-, рас|турање.

au's|springen *I intr.* **A.** (*h*) 1. искакати се, престати скакати; престати прскати, престати шикљати. **B.** (*h*) 2. иск|очити, -акати; утећи, побећи (из затвора); *fam.* пресалдумити; *ausgesprungener Mönch* сврзимантија, раскалуђер; *fig.* изићи. 3. одвојити се, испасти; *ausgesprungenes Messer* искрзан нож; испрскати, испуцати (за метале). 4. иск|очити, -акати, испуцати се, избочити се. **II tr.** *sich (dat.) ... ausspringen* скачући уганути ..., скачући ушинути ... **III sich** ~ 1. и-, на|скакати се. 2. скакањем разви(ја)ти, скакањем начинити гипким мишиће (и. удове). **IV Au's|springen** *n* искакање, скок *m*; искакање, испуцаност; угануће, ушинуће (скакањем).

au's|spritzen *I tr.* иштрца(ва)ти, избризгавати, избаци(ва)ти, ишикљати, прскати. 2. угасити прскањем (и. шмрком); попрскати, полиити, почистити (улицу). 3. *†* у-, из|брызга(ва)ти, брызгањем изнутра исп(ирати, убризгавањем (о)прати. **II intr.** (*s*) шикнути, шикљати, врцнути, врцати, прснути. **III Au's|spritzen** *n*, **Au's|spritzung** *f* иштрца(ва)ње, избризга(ва)ње; гашење прскањем (и. шмрком); и-спирање убризгавањем, прање уштрцавањем, убризгавање, уштрцавање; убризга *f*, убризгана (и. уштрцана) течност.

Au's|spritz(ungs)... ~kanäle *m pl.* иштрци канали, канали за иштрцавање (и. избризгавање, избацивање); ~vorrichtung *f* прскалица, избризгавалица.

au's|sprossen *I intr.* (*s*) (из)нићи, (из)никнути, (из)ницати, терати; (ис)пупити. **II Au's|sprossen** *n*, **Au's|sprössung** *f* ницање, изникнуће, **Au's|sprößling** *m* = Sprößling. [пупљење.]

Au's|spruch *m* изрека *f*; суд; пресуда *f*, одлука *f*, решење *n*; е-*n* ~ tun изрећи што, донети (свој) суд, решити, одлучити, пресудити.

au's|sprudeln *I tr.* куљајући избаци(ва)ти, кљукком бацати, кљукком избацивати. **II intr.** (*s*) (ис)куљати, (и)шикљати, врцати. **III Au's|sprudeln** *n* куљање, шикљање, врцање.

au's|sprühen *I tr.* избаци(ва)ти, бљувати (за вулкан); сипати (варнице). **II intr.** 1. (*s*) шикнути, врцати. 2. (*h*) престати бљувати, престати избацивати, престати врцати, престати сипати. **III Au's|sprühen** *n* избацивање, бљување, сипање, врцање.

au's spucken *fam.* = ausspeien.

au's|spülen I *tr.* 1. избацити(ва)ти (на обалу) испирајући. 2. (и)спирати, спрати, исплакати, (под)локати. 3. исплакнути, исп(и)рати; *sich (dat.)* den Mund ~ исплакнути уста, испрати уста. II Au's|spülen *n*, Au's|spülung *f* исплака-

Au's|spüler *m* ? испирач. [ње; испирање.]

Au's|spülicht *n* сплацине *f pl.*, помије *f pl.*, вода *f* од судова. [ser *n* = Ausspülicht.]

Au's|spül...: ~vorrichtung *f* = Ausspüler; ~was-
f au's|spüren *tr.* = aufspüren.

au's|staffieren *tr.* и *refl.* (*sich* ~) опремити (се), снабдети (се); *fig.* нажити (се), нагиздати (се). II Au's|staffieren *n*, Au's|staffierung *f* о-

au's|stammeln *tr.* измуцати. [према(ње).]

au's|stampfen I *tr.* 1. истапкати, истући, газећи истер(ив)ати. 2. испунити тапкајући (и. газећи), натапкати. II *intr.* (*h*) престати тапкати (и. тући). III Au's|stampfen *n* гажење, тапкање, истеривање гажењем.

Au's|stand *m* 1. ☞ = Außenstände; nicht einzutreibende Ausstände пропала (и. ненаплатљива) потраживања. 2. рок; ☞ одлагање *n* рока служења. 3. обустава *f* рада, штрајк.

Au's|ständler *m* ☞ кошница зимњача.

au's|ständig a 1. заостао, у заостатку. 2. којји -а оставља (и. обуставља) рад, којји, -а штрајкује, којји, -а је у штрајку; ~ sein бити у штрајку; ~ werden обуставити рад, ступити у штрајк.

Au's|ständige(r) *s 9l* штрајкач, -ица.

au's|statten [Statt] I 15c *tr.* 1. опремити, -ати, (*acc.*: *dat.*, кхери спрему). 2. и *refl.* (*sich* ~) снабдети (се), дати (*acc.*: *dat.*); *fig.* обдарити. 3. опремити, украсити, уресити. II Au's|stat-ten *n*, Au's|stattung *f* опрема(ње), спремање, снабдевање; опрема(ње), украшавање; Aus-stattung спрема, дарови *m pl.* (кхери, младе); ☞ декор(ације *f pl.*) *m*.

Au's|stattungs..., au's|stattungs...: ~gegenstand *m* ствар *f* за (девојачку) спрему (и. за дарове); ~kosten *pl.* трошкови *m pl.* око снабдевања (и. око опреме); ~stück *n* ☞ комад са декорацијама, са вилама, са духовима; 2wei-se *adv.* у виду спреме, као дарови, као дарове.

au's|stauben, au's|stäuben I *tr.* 1. испрашити, истрести, излупати од прашине. 2. = ausstöbern. II *intr.* (*s*) = ausstieben. III Au's|stauben *n*, Au's|stauben *n* испрашивање, тресење, лупање од прашине.

au's|stäubern *tr.* = ausstöbern.

au's|stäuben I *tr.* 1. ишбати. 2. = ausstäuben I 1. II Au's|stäuben *n*, Au's|stäubung *f* 1. шибанье. 2. = ausstäuben III.

au's|stechen I *tr.* 1. (из)вадити (шиљатим оруђем). 2. (ис)копати (очи, ров). 3. das Faß ~: a) (из)вадити маслац (и. путер) из бучке, b) (из)вадити натегом вино из бурета; eine Flasche ~ ископати боцу. 4. изабрати, одредити (зу: за). 5. (из)резати; punktförmig ~ истаčkати, избости тачкасто. 6. = aufstechen I 2. 7. j-p ~: a) избацити кога из седла, оборити кога с коња (копљем), b) *fig.* изби(ја)ти кога из седла, ис-, по|тиснути, ис-, по|тискивати, надби(ја)ти кога. 8. ☞ dem Anker

mehr Tau ~ (по)пустити, (по)пуштати котви (више) паламара. II Au's|stechen *n* вађење; *fig.* избијање из седла, ис-, по|тискивање, надбијање.

au's|stecken *tr.* иставити, -љати, истури(ва)ти, ист|аћи, -ицати, изл|ожити, -агати. 2. = abstecken 3. 3. окитити (задевањем). 4. ☞ das Ankertau auf Tamp ~ (по)пустити, (по)-пуштати котви(н) паламар до краја.

au's|stehen I *intr.* (*h* и *s*) 1. mit et. ~ стајати напољу са чим, продавати што напољу; стајати напољу, бити изложен на пољу. 2. имати на дугу, имати потраживања, не бити наплаћен, бити за наплаћивање; er hat viel ~ (он) има много на дугу, (он) има велика потраживања; Geld aus(zu)stehen haben имати потраживања, имати новац на дугу; ☞ ~de Gelder *n pl.* новац *m* за наплату, ненаплаћене своте *f pl.*; ~de Forderung потраживање *n*. 3. изостати; очекивати се; стајати, одложити се; einige Stimmen standen noch aus неколико гласова је изостао, неколицина није дала свој глас; et. mag noch bis zu e-r Frist ~ нешто нека још остане, нека се одложи до неког рока. 4. са *acc.* времена: die Predigt ~ отстајати проповед, стајати за све време проповеди. 5. изићи, искрцати се. 6. изићи (из службе); напустити посао, обустављати рад, штрајковати. 7. одлетети, -ати са дрвета. II *tr.* 1. издржа(ва)ти; подн|ети, -осити; (пре)трпети. 2. e-n, et. nicht ~ können не моћи кога, што подн|ети -осити, не моћи кога, што трпети. III Au's|stehen *n* стајање напољу, продавање напољу; потраживање, заостала наплата *f*.

au's|steifen I *tr.* 1. поставити -љати крутим платном. 2. подупрети изнутра (бунар, зидове окна). II Au's|steifen *n*, Au's|steifung *f* подупирање изнутра; Aussteifung поставка крупним платном.

au's|steigen I *intr.* 1. (*s*) из-, с|ићи, из-, с|лазити, искрца(ва)ти се. 2. (*h*) испети се, престати пети се. II Au's|steigen *n* из-, с|лажење, искрцавање.

Au's|steige platz *m* искрцавалиште *n*.

au's|steinen [Stein] *tr.* 15a 1. ~ absteinen

2. 2. (из)вадити коштицу, -е из. [ложен.]

au's|stellbar a изложљив, који може бити из-

au's|stellen I *tr.* 1. мет|нути -ати напоље, и-

ставити, -љати; разап|ети, -ињати (мреже);

☞ постав|ити, -љати (стражу). 2. изл|ожити,

-агати. 3. и *sich* ~ в. aussetzen I 4. 4. = aus-

setzen I 8. 5. изда(ва)ти (пасош, путну испра-

ву, сведочанство, уверење итд.); ☞ e-n Wech-

sel auf j-p ~ вући меницу на кога. 6. e-n gehö-

rig ~ дати коме потребно знање. 7. готово

† = aufschieben 2. II Au's|stellen *n*, Aus-

stellung *f* ☞ постављање (страже); ☞ изла-

гање (робе); издавање (пасоша, уверења

итд.); ☞ издавање, трасирање (менице); из-

ложба (слика итд.); (само Ausstellung) =

само Aussetzung.

Au's|steller *m*, ~in *f* 1. издавал|ац, -ица (пасо-

ша, признанице итд.); издавалац, трасант

(менице). 2. излагач, -ица (на изложби).

Au's|stellungs...: ~gebäude *n* изложбена зграда *f*; ~gegenstand *m* изложен предмет; ~tag *m* ☞ дан издавања, датум (менице).

au's|stemmen *tr.* издупсти длетом, скидати *!*
au's|steppen *tr.* разићи (ва)ти. [длетом.]

Au's|sterbe|etat *m*: auf den ~ kommen, gesetzt werden бити осуђен на пропад.

au's|sterben *I intr. (s)* 1. изумрети (за породицу, за биљку), угасити се. 2. опустети, остати пуст; *fig.* ausgestorbene Straße пуста улица. II **Au's|sterben** *n* изумирање, изумрење; опустелост. [*pl.*; мираз *m*, прђија.]

Au's|steuer *f* спрема (девојачка), дарови *m*!

au's|steuern *I tr.* = ausstatten I 1. II *intr. (s)* ☞ испловити из луке. III **Au's|steuern** *n*, **Au's|steuerung** *f* = ausstätten II. [мираза.]

Au's|steuer|versicherung *f* ☞ осигурање *n*!
Au's|stich *m* цвет, најбоље (вино) (уп. ausstechen I 7); ~ware *f* најодабранија роба.

au's|sticken *tr.* 1. из-, на|вести. 2. = aussteppen.

au's|stieben *intr. (s)* здимити, распрштати се.
au's|stöbern *tr.* 1. истерати (дивљач). 2. нањушити. [Zähne ~ ишчакати зубе.]

au's|stochern *tr.* ишчакати; sich (*dat.*) die! **au's|stocken** *I tr.* поводити пањева (и. корење).

II **Au's|stocken** *n* вађење пањева (и. корења).

au's|stopfen *I tr.* испунити, -њавати (длаком, сламом, ватом). II **Au's|stopfen** *n*, **Au's|stopfung** *f* испуњавање, пуњење.

Au's|stopfer *m*, ~in *f* испуњавач, -ица.

Au's|stopf|haare *n* *pl.* длаке *f* *pl.* за испуњавање (и. за пуњење).

Au's|stoß *m* *mach.* први ударац.

Au's|stoß|dampf *m* ☞ истерана пара *f*.

au's|stoßen *I intr. A. (h)* 1. *mach.* извршити први ударац. 2. (за)пливати избацивањем руке, (за)пливати турски. B. (*s*) избити (*intr.*). II *tr.* 1. изгурати, истер(ив)ати (око, кога из друштва), избити (око); dem Fasse den Boden ~: a) одаднити буре, избити данце на бурету; b) *fam.* *fig.* упропастити; ein Fenster ~ разбити прозор. 2. *gr.*, *Λ*, *†* итд. избаци(ва)ти. 3. (на махове) избацивати (Безув облаке дима; кртица земљу); e-n Schrei ~ дрекнути, узвикнути; e-n Seufzer уздахнути; Beleidigungen ~ сипати увреде, вређати; e-n Fluch ~ опсовати; fürchterliche Flüche ~ страшно псовати. III **Au's|stoßen** *n*, **Au's|stoßung** *f* истеривање; избацивање; избијање; пуштање, слање, одашиљање; Ausstoßen des Atems издисање. [избацивање.]

Au's|stoß|rohr *n* цев *f* за испуштање, цев за!

au's|strahlen *I intr. (s)* 1. (*s*) зрачити, пуштати зраке, из-, по|лазити. 2. (*h*) престати зрачити. II *tr.* (и)зрачити, пуштати, пустити. III

Au's|strahlen *n*, **Au's|strahlung** *f* (и)пуштање; зрачење, из-, по|лажење.

au's|strecken *I tr.* и *refl. (sich ~)* испружити (се), пружити (се), испружити (се), пружити (се); sich ganz ~ (и)спружити се колико је дуг, -а, -о; ☞ исте|гнути, -зати, (и)стањити.

II **Au's|strecken** *n*, **Au's|streckung** *f* (и)спружање; истезање, тањење.

au's|streichen *I tr.* 1. (из)брисати, прецртати. 2. изгладити, исправити, -љати; ра-, про|

шири(ва)ти, развући (рукавице). 3. помаз(ив)ати (машћу), размаз(ив)ати. 4. (из)дупсти (бразде). 5. ☞ замаз(ив)ати. 6. *auspeitschen*. 7. den Fuß (*intr.* mit dem Fuß) ~ по|здравити загребав(ши) ногом у назад. II *intr. (s)* 1. пружити се -ити се, проте|зати се -гнути се; ☞ избијати (на површину), помаљати се. 2. (о)тумарати, шврљати, лутати. 3. (за)грабити, (по)трчати брзо (и. брже). 4. пливати секом, пливати избацивањем руке.

III **Au's|streichung** *f* брисање, прецртавање; изглађивање, исправљање; по-, раз|мазивање; из-, про|дубљивање; замазивање; пливање секом.

Au's|streich|felle *f* ☞ турпија за поравнивање.

au's|streifen *I intr. (s)* (на)правити излет(е); (про)крстарити; тумарати. II *tr.* и **au's|streifen** *15f* (о)требити, олушити, окомити.

au's|streiten *I tr.* (и)стерати до краја, завршити..., изборити...; *abs.* борити се до краја. 2. j-m et. ~ препирком одвратити кога од чега.

II *intr. (h)* завршити борбу.

au's|streuen *I tr.* расеја(ва)ти, растурити, -ати, расипати, -ути; *fig.* рас-, про|турати, рас-, про|турити, про-, раз|носити, про-, раз|јети.

II **Au's|streuen** *n*, **Au's|streuung** *f* расејавање, растурање, расипање; рас-, про|турање, раз-, про|ношење; Ausstreuung (пронесени) гласови *mpl.*, растурене књиге *fpl.*

Au's|streuer *m*, ~in *f* 3с сејач, -ица; растури-вач, -ица, проносач, -ица, разносивач, -ица.

au's|striege|ln *tr.* истимарити.

Au's|strom *m* = Ausströmung.

au's|strömen *I intr. (s)* 1. истичати, изливати се; уливатисе, утицати. 2. (и)куљати; струјати напоље, од-, изи|лазити, од-, изи|ћи; *fig.* Segen auf j-n ~ lassen излити благослов на кога. II *tr.* изли(ва)ти (и *fig.*); слати, (и)пуштати, одавати. III **Au's|strömen** *n*, **Au's|strömung** *f* истицање; изливање (и *fig.*); оди-, из|лажење; (и)пуштање; струјање напоље.

Au's|strömungs... ~rohr *n* испусна цев *f*; ~ventil *n* ☞ испусни вентил *m*.

au's|stückeln *I tr.* исе|ћи, -цати, искомадати. II **Au's|stückeln** *n*, **Au's|stückelung** *f* исецање, сечење, искомадавање. [чити.]

au's|studieren *I tr.* проучити. II *intr. (h)* изу-!

au's|stürmen *I intr. (h)* и sich ~ (и *fig.*) истутњити се (и *fig.*); избеснети се; es hat ausgestürmt он се истутњио, он се испра-скао. 2. (*s*) изјурити, јурити напоље. II *tr.* *fig.* истутњити.

au's|stürzen *I tr.* изручи(ва)ти; *fam.* сручити. II **Au's|stürzen** *n* изручивање; сручивање.

au's|stürzer *m* 2l ☞ просипач, истовар(ив)ач.

au's|stützen *I tr.* подуп|рети, -ирати. II **Au's|stützen** *n*, **Au's|stützung** *f* подупирање.

au's|suchen *I tr.* иза-, ода|брати; man kann es sich ~ на бирање је; hier kann man ~ овде има шта да се бира. 2. претрес|ти, -аги (це-пове), претражи(ва)ти. II **Au's|suchen** *n*, **Au's|suchung** *f* (ода)бирање.

au's|süßen *I tr.* засла|дити, -ђивати. II **Au's|süßen** *n*, **Au's|süßung** *f* заслађивање.

Aust {ауст} [August²] севн. *m* 2g 1. = Ernte. 2. ☞ = Eintagsfliege.

au's täfeln *I tr.* изнутра обл|ожити, -агати, оплатити; (ис)паркетисати. **Au's täfeln** *n*, **Au's täfelung** *f* облагање, оплаћивање; паркетисање.

au's tanzen *I intr.* 1. (*h*) одиграти, отплесати, свршити игру (и. плес), престати плесати. 2. (*s*) исплесати, изићи играјући (и. плешући). **II tr.** одиграти, отплесати.

au's tapezieren *I tr.* покри(ва)ти, застрти, застирати (ћилимима, тапетима итд.). **Au's tapezieren** *n*, **Au's tapezierung** *f* покривање, застирање (ћилимима, тапетима итд.).

au's tauchen *I intr.* (*s*) изро|нити, -њавати. **II Au's tauchen** *n*, **Au's tauchung** *f* изро|њавање, **Au's tauch** *m* размена *f*, трампа *f*. [-ење.] **au's tauschbar** {аусташбар} *a* разменљив, трампљив.

au's tauschen *I tr.* заме|нити, -њивати; разме|нити, -њивати, трампа|ити, -љавати (für, gegen: за); изме|нити, -њивати (мисли, осећања); er ist (wie) ausgetauscht он је други човек, он се изменио. **II Au's tauschen** *n*, размењивање, трамплечење, размена, трампа.

Au's tauch... ~lehrer *m*, ~professor *m* размењен професор. [*n* катранисање.]

au's teeren *I tr.* (на)катранисати. **II Au's teeren** *n*, **au's teilen** *I tr.* 1. разде|лити, -љивати, поде|лити; изда(ва)ти (заповести); дати, подари|ти. **II Au's teilen** *n*, **Au's teilung** *f* разде|љивање; поде|ла; давање.

Au's teiler *m*, ~in *f* разде|љивач, -ица, дели|лац, -ља, разде|љилац.

Au's ter {аустер} [gr. ostron *n*] *f* ☞ острига.

Au's ter(n)... **auster(n)...** ~bank *f* греда од острига, мангура (и. спруд) од острига; ~behälter *m* острижњак; ~fang *m* хватање *n* острига, лов на остриге; ~fischer *m* а) остригар, хватач острижа; б) ☞ острижар; ~gabel *f* виљушка за остриге; ~handel *m* трговина *f* остригама; ~händler(in *f*) *m* острижар(ка), трговац (-киња) остригама; ~keller *m* подрум где се продају остриге; ~korb *m* в. Korb 2a; ~kultur *f* гајење *n* острига; ~messer *n* нож *m* за остриге; ~öffner(in *f*) *m* острижар(ка); ~park *m* острижњак; ~reich *a* богат остригама; ~schale *f* шкољка од остриге; ~stein *m* окамењена острига; ~versteinierung *f* окаменотина (од) остриге; ~zucht *f* гајење *n* острига; ~züchter *m* гајилац острига.

au's tiefen *I tr.* = из-|про|дупсти, продубљивати; ☞ удупсти, избочити. **II Au's tiefen** *n*, **Au's tiefung** *f* из-, |про|дубљивање, дубење; удубљивање, избочивање, -ење.

Au's tief... ~hammer *m* чекић за избочивање; ~maschine *f* избочивачица.

au's tilgen *I tr.* 1. утрти, избрисати. 2. истре|бити, -љивати, потаманити; *fig.* искоре|нити, -њивати; e-e Schuld ~ v. austun *I* 3. **II Au's tilgen** *n*, **Au's tilgung** *f* утирање, брисање; истребљивање, -ење, утамањивање, -ење; искорењивање, -е.

au's toben *I intr.* (*h*) и sich ~ избеснети се, истутњити се, испраскати се; протерати

своје. **II tr.** избеснети, истутњити, искалити, излити, протерати, истерати беснећи.

au's tollern ¹ [tollen¹] *I intr.* (*h*) налудовати се, истутњити се, избеснети се, престати правити урнебес (и. лудорије). **II sich** ~ налудовати се правећи урнебес (и. џумбус).

au's tollern ² [tollen²] *tr.* наборати. **au's tönen** *I intr.* (*h*) = aushallen. **II tr.** Klagen ~ јадиковати. [беснети се.]

au's tosen *intr.* (*h*) истутњити се (и *fig.*), из-

au's traben *intr.* 1. (*s*) искаса(ва)ти, изићи каскајући. 2. (*h*) ~ lassen и *tr.* ~ протерати касом, пустити касом.

Au's trag [austragen] *m* 2d 1. одлука *f*, решење *n*, пресуда *f*; споразум, поравнање *n*; gütlicher ~ пријатељско поравнање, поравнање на миран начин; bis zum ~e der Sache док се ствар не одлучи (и. не реши); zum ~(e) bringen расправити. 2. исход; решење *n*; zum ~(e) bringen с-, за|вршити. 3. ☞ избрани судија; већ. *pl.* Austräge решење *n* (и. одлука *f*) избраног суда.

Au's träge L... {аустрагал-} [Austrag 3.] ☞ ~gericht *n* суд *m* за изравнање спорова немачких кнежева; ~instanz *f* призив *m* самоизабраних судова.

au's tragen *I tr.* 1. изне|ети, -осити. 2. разн-ети, -осити (писма). 3. ☞ растерети, отпис(и-в)ати. 4. од-, раз|носити (кришом). 5. изно-сити, изнети, (о)чистити (и *abs*); *fig. fam.* das Bad allein ~ müssen = ausbaden *II* 2. 6. из-, раз|носити, разгла|сити, -шавати; опа-дати, -сти, (о)пањкати. 7. изнети, -осити (одело). 8. ein Kind ~ донети дете (на време); ausgetragenes Kind доношче; *pop.* austragener Junge префакута. 9. поднети до краја. 10. решити, свршити, пресудити. **II intr. (*h*) са *acc.* износити, чинити (много, мало, толико и толико); das trägt die Kosten nicht aus то не износи ни онолико колики су трошкови, то не покрива трошкове. **III sich** ~ исцрптити се, исцрпљивати се доносећи плодове, рађајући. **IV Aus|tragen** *n* изношење; разношење; чишћење; разглашавање; опадање, пањкање; решење, свршавање.**

Au's träger *m*, ~in *f* 1. износач, -ица; разносач, -ица. 2. аброноша; опадач, -ица, пањкало. 3. = Austrag 3. [*m pl.*, рекла-казала.]

Au's träge *f* 1. ношење *n* аброва. 2. аброви) **Au's trage** *zeit* *f* време *n* разношења.

Au's träglar *m* {аустерлар} [Austrag 1] *m* 2l = Altsitzer.

au's trüglich *a* 1. довољан. 2. уносан.

Au's trags... ~bedingungen *f pl.* услови *m pl.* поравнања; ~richter *m* избрани судија.

Austra'l erde {аустрал-} *f* аустралиска земља. **Austra'lien** {аустралин} [лат. „јужна земља“] *n* 8g ☞ Аустралија *f*.

Austra'lier {аустр-} *m* 2l, ~in {аустр-} *f* 3с Аустралијан|ац, -ка; austr'alisch {аустр-} *a* аустралиски.

Austra'l... ~licht *n* јужна светлост *f*; ~neger (in *f*) *m* = Australier(in); ~sand *m* = Austral-erde.

au's trampeln *tr.* 1. угасити тапкајући (и. та-

бањем). 2. лупати ногама коме у знак неза-
Austra'sien *n* 8g ● Аустразија *f*. [довољства.]
Austra'sier *m* 2l, ~in *f* 3c Аустразијат, -ка.
au's'trauen *l* 1. (из)носити црнину. 2. престати
жалити (и. коротовати, туговати), скинути)
au's'traufe (l)n *tr.*, *intr.* (h) искапати. [црнину.]
au's'träumen *l* *intr.* (h) престати сањати. II
tr. 1. и-, до|сањати. 2. *sich* (dat.) et. ~ сања-
јући измислити што. [(з)лих) духова.]

Au's'treibe mittel *n* средство за истеривање
au's'treiben *l* *tr.* 1. истер(ив)ати, изгонити,
изагнати. 2. и *abs.* истер(ив)ати, терати на
пашу. 3. истер(ив)ати, терати (пуполке, кли-
це); Schweiß ~ терати на зној; избаци(ва)ти;
истер(ив)ати, испупчити, избочити. 4. et.
ausgetrieben haben престати бавити се чим,
не радити више што. 5. угасити. II *intr.* (s)
истер(ив)ати; изби(ја)ти. III **Au's'treiben** *n*,
Au's'treibung *f* истеривање; испупчавање;
Au's'treiber *m*, ~in истеривач, -ица. [гашење.]
au's'trennen *tr.* рас-, от|парати.

au's'treten *l* *intr.* (s) 1. изићи, излазити. 2. =
aussteigen *l* 1. 3. вр|дјати, -нути, скретати с
правога пута; ohne auszutreten не врдајући,
не скрећући; auf Abwege ~ скренути с пра-
вога пута (и *fig.*) 4. иступ|ити, -ати (из рад-
не, из службе итд.), изићи, излазити; aus e-r
Handelsgesellschaft ~ разортаци(ва)ти се;
aus dem Kloster ausgetretener Mönch свр-
зимантија, раскалуђер. 5. *zast.* умаћи, по-
бећи. 6. изли(ва)ти се (река); изићи, излази-
ти (из сенке); испати, изићи (гужње крево).
7. замахнувши ногом ударити. 8. *fam.* (из)и-
ћи напоље (ради себе). II *tr.* 1. изгазити,
гажењем (из)вадити; оврћи; (из)муљати; j-m
die Zähne ~ избити коме зубе ногом; *sich*
(dat.) et. ~ уганути што идући (и. газећи). 2.
разбити ногом, гзгзити. 3. изгазити, хода-
њем излизати, ходајући похабити; разгази-
ти (ципеле); ausgetretene Schuhe похабане
ципеле; j-m die Schuhe ~ a) обу(ва)ти чије
ципеле (и. разгазити их итд.), b) *fig.* исти-
снути кога; den Top ~ (из)газити иловачу (и.
земљу). 4. гзгзити, угасити гажењем; раз-
газити (пљувачку). III *sich* ~ излизати се од
идења, похабити се од гажења. IV **Au's'tre-
ten** *n* излажење; иступање; бежање; изли-
вање; муљање; ишчашивање, угануће; раз-
бијање; излизивање гажењем, хабање хода-
њем; разгазивање; истискивање; гажење,
гашење гажењем.

Au's'treter *m*, ~in *f* иступил|ац, -ица.

Au's'tria {o c r r u a} {новлат.} f 8b = Österreich.
au's'triefen *intr.* 1. (s) искапати. 2. (h) преста-
ти капати.

au's'trillern *tr.* испевушити, ишћурликати.

au's'trinken *tr.* испи(ја)ти; попити; bis auf den
letzten Tropfen ~ искапати, -ливати; mit e-m
Zuge ~ попити надушах.

Au's'tritt *m* 1. = Austreten; излазак; ~aus dem
Leben, der Welt одлазак са овога света. 2.
излаз; последњи ступањ; претсобље *n*; доклат.
Au's'tritts... изласка (*gen.*), за излазак, о из-
ласку, излазни.

au's'trocknen *l* *tr.* исуши(ва)ти, (по)сушити.

II *intr.* (s) и-, о|сушити се, пресуши(ва)ти,
пресакнути. III **Au's'trocknen** *n*, **Au's'trock-
nung** *f* исуш|ивање, -ење; (п)осушивање, (п)о-
сушење; пресуш|ивање, -ење, пресакнува-
ње, пресакнуће.

Au's'trocknungs|kanal *m* исушни канал.

au's'trommeln *tr.* 1. издобовати, добошем о-
гласити; *fig.* раздобошари(ва)ти. 2. *fam.* j-n
~ = auspochen *l* 1.; Bienen ~ истер(ив)ати
пчеле лупкањем по кошници.

au's'trompeten *tr.* 1. трубом огла|сити, -ша-
вати; *fig.* ра|струб|ити, -љивати. 2. отсвира-
ти трубом.

au's'tröpfeln *l* *intr.* 1. (s) и **au's'tropfen** (ис)ка-
пати. 2. (h) искапати се, престати капати. II
tr. кап по кап (про)сипати.

au's'tüfteln *tr.* *fam.* измудричити.

au's'tun *l* *tr.* 1. = ausziehen *l* 1., ausnehmen *l* 1,
austreten *l* 1. 2. *fam.* утрнути, (у)гасити. 3.
избрисати, платити. 4. да(ва)ти из куће, да-
(ва)ти код кога. 5. избаци(ва)ти, истерати. 6.
позај|мити, -љивати; изнај|мити, -љивати, из-
да(ва)ти под закуп (и. под кирију); уложити,
улагати, да(ва)ти на камату. II *sich* ~ 1. ски-
нути се, -дати се, свући се, свлачити се. 2.
изја|снити се, -шњавати се, изра|зити се, -жа-
au's'tünchen *tr.* искречити. [вати се, (из)рећи.]
au's'tunken *tr.* 1. помочити, изумакаати. 2. *fig.*
fam. = ausbaden.

au's'tuschen *tr.* тушем нацртати.

au's'tuten *tr.* трубом објавити.

au's'üben *l* *tr.* 1. (из)вршити; радити; чинити;
упражњавати, обављати, практиковати; Ra-
che ~ (о)светити се (ап: dat.). 2. извежбати.

II *intr.* (h) свршити с вежбањем. III ~d *p. pr.*
и *a* извршни (власт); практични (лекар, у-
метник); у дејству, активан. IV **Au's'üben** *n*,
Au's'übung *f* (из)вршење, извршивање; рађе-
ње; чињење; упражњавање, обављање, прак-
тиковање; Ausüben der Rache свећење, осве-
ћивање; in Ausübung bringen изврши(ва)ти;
Ausübung дело *n*, рад *m*, пракса; in der Aus-
übung на делу, на раду, у пракси. [дисање.]

Au's-und Ei'n|atmen *n* дисање, удисање и из-

Au's|verkauf *m* распродаја *f*, распродавање *n*;
fig. fam. ~ halten хватати сон.

au's|verkaufen 1. распрода(ва)ти. 2. ✕ aus-
verkauft дупке пун.

au's|verschämt *a* = unverschämt.

au's|wachsen *l* *intr.* (s, h) 1. и *refl.* *sich* ~ из-,
од|расти, израшћивати. 2. проклија(ва)ти. 3.
грбав израсти. 4. зара|сти, -шћивати. II *sich*
~ v. *l* 1. III **au's|gewachsen** *p. p.* и *a* одрастао,
развијен. IV **Au's|wachsen** *n* израстање, од-
рашћивање; проклија(ва)ње; *fam.* das ist zum
Auswachsen! то је да човек полуди (и. по-
бесни).

au's|wagen: *sich* ~ усудити се изићи, смети
изићи; sie wagen sich nicht aus они се не у-
суђују да изиђу.

au's|wägen *l* *tr.* 1. (из)мерити (на крчму). 2.
проб(и)рати мерењем, (из)мерити, одмери-
ти; e-e Wage, die Gramme auswägt кантар
који мери на грамове (тачно); *fig.* одмерити,
проценити; *fig.* ausgewogen = ausgesucht. II

Au's|wägen *n* мерење намало, крчмљење; пробирање; *fig.* одмеравање, процењивање.
Au's|wahl *f* избор *m*, бирање *n*; избор, мноштво чега за бирање; избор, изабрано; *die ~ haben* бирати; *die ~ treffen* изабрати.

au's|wählen *I tr.* изабрати, избирати. **II Au's|wählen** *n*, **Au's|wählung** *f* избор *m*, изб(и)ра-
Au's|wahl-sendung *f* пошиљкана избор. [ње *n*.]
au's|walken *tr.* изваљати. [walzen *n* ваљање.]
au's|walzen¹ [walzen¹] *I tr.* изваљати. **II Au's|walzen**² [walzen²]: sich recht ~ наиграти
au's|wälzen *tr.* = herauswälzen. [се валцера.]
au's|wamsen *tr. fam.* = abwamsen. [ник-, ца.]
Au's|wand(e)rer *m*, **Au's|wand(er)er** *n* *f* исеље-
Au's|wand(e)rer... исељенички.

au's|wandern *I intr.* 1. (s) исељити се, -лавати се. 2. (h) престати путовати, свршити своје путовање (и *fam.* путешествије). **II Au's|wandern** *n*, **Au's|wanderung** *f* исељавање, -ење.
Au's|wanderungs... исељенички, за исељавање(м), за исељење(м); **~fleber** *n* грозница *f* (= воља, ужурбаност) исељавања; **~gesetz** *n* закон *m* о исељавању; **~gesuch** *n* молба *f* за исељење; **~lust** *f* = **~fieber**; **~lustig** *a* склон исељавању; **~schiff** *n* исељенички брод *m*. [(ce).]

au's|wärmen *tr. и refl.* (sich ~) за-, у|грејати.
au's|wärtig {*всвертѣх*} спољни, инострани; в. Amt; *~ seine ~en Geschäfte* његови послови с иностранством; *~er Berichterstatter* дописник; *~es korrespondierendes Mitglied* дописни члан; *~er Schüler* екстерни ђак.

au's|wärts {*всвертс*} *adv.* 1. (opp. einwärts, inwärts) упоље, напоље. 2. напољу, ван вароши; у иностранству, на страни; *von ~* из иностранства, са стране; у граду, у вароши, ван куће.

Au's|wärts... {*всвертс*}: ...упоље, ...напоље.

au's|waschen *I tr.* 1. ис-, о|прати; *fig.* спрати; 2. испрати; *die Farbe aus dem Kleide* (и *das Kleid*) *ist* ausgewaschen хаљина је избледела од прања; ausgewaschenes Heu покисло сено; *wir werden uns den Pelz ~ lassen* покинућемо као мишеви; *fam.* gehörig ~ измазати, издеветати. 2. исп(и)рати, изнутра опрати. 3. исп(и)рати, сп(и)рати, исплакати, (из)лопати. 4. испирати, испирањем доби-(ја)ти (злато). 5. изблебетати, истртљати; *fam.* j-p ~ (из)дрндати, (из)оговарати кога. **II Au's|waschen** *n*, **Au's|waschung** *f* прање; испирање; спирање.

au's|wässern *I tr.* наквасити, натопити, намочити. **II Au's|wässern** *n*, **Au's|wässerung** *f* квашење, натапање, раскишељавање.

au's|wattieren *tr.* = wattieren. [I 3.]

au's|weben *tr.* ис-, о|ткати; *fig.* = ausspinnen. I

au's|wechselbar *a* из-, за|менљив.

au's|wechseln *I tr.* = austauschen I. **II Au's|wechseln** *n*, **Au's|wechselung** *f* размењивање, размена; измењивање, измена.

Au's|wechsel *m* = auswechseln II.

Au's|wechs(e)lungs|vertrag *m* уговор о разме-
ни, уговор о измењивању.

Au's|weg *m* излаз (и *fig.*); *keinen ~ finden* не наћи излаза, не налазити излаза.

au's|wehen *I intr.* 1. (h) издувати се, престати дувати. 2. (s) (у)гасити се (од дувања, од ветра). **II tr. 1. (у)гасити (дувањем). 2. aufwehen II 5. 3. = (раз)лепшати; *die Flaggen sind ausgeweht* заставе се лепршају.**

au's|welchbar *a* избежан.

Au's|welche *f* скретница.

Au's|weiche... ~geleise *n* скретни колосек, *m*; ~hebel *m* скретничка полука.

au's|weichen¹ [weichen¹] *tr. и intr.* (s) = abweichen¹ I, II.

au's|weichen² [weichen²] *I intr.* (s) 1. избе|ћи, -гавати (*dat.*: *acc.*). 2. скре|нути, -тати; с-, уклонити се, с-, уклањати се; *ausgewichen!* склањај се! скрећи! 3. искривити се, изерити се, исхерити се; угибати се; *~* прелазити, прећи. **II tr.** избе|ћи, -гавати. **III ~d p.pr. и a** избегавајући, врдајући. **IV Au's|weichen** *n*, **Au's|weichung** *f* избегавање; скретање, с-, уклањање; искривљивање, -ење, извитопе-
равање, -ење.

Au's|weiche... ~platz *m* скретиште *n*. ~schiene *f* скрѣзничка пружница, покретна пружница (и. трачница); ~stelle *f*, ~strecke *f* = ~platz.

au's|weiden [(Einge)weide] *I tr.* 1. извадити дроб (*acc.*: *dat.*, из), испорити. 2. *~* попасти, обрстити. **II Au's|weiden** *n*, **Au's|weidung** *f* вађење дроба, порење.

au's|weihen *tr.* рукоположити.

au's|weinen *I tr.* 1. sich (*dat.*) *die Augen ~* исплакати очи, упропастити (и. покварити) очи плачући, ослепети од плача. 2. исплакати, плачући исцрпити. 3. исплакати, плачем олакшати, плакањем ублажити, плачем из-
разити. **II sich ~ ис-**, наплакати се. **III intr.** (h) исплакати се, престати плакати.

Au's|weis {*всвѣс*} [ausweisen] *m* 2h 1. исказ, извештај, извешће *n* (über: o); списак; *nach ~*... према..., сходно..., по... 2. доказ; исправа *f*, легитимација; *nach ~ s-s Passes* по његовој путној исправи.

au's|weisen *I tr.* 1. протерати, прогнати. 2. истерати, избацити. **II tr. и refl.** (sich ~) показати (се), доказати; *die Zeit wird es ~* време ће показати; *imp. es wird sich bald ~* ускоро ће се показати, ускоро ће се видети; *sich über s-e Vollmacht ~* показати своје пуномоћство; *sich als Deutscher и. Deutschen ~* показати се Немцем; *sich ~* казати се, показати своје исправе, имати исправе; *die Sache wies sich als unmöglich aus* ствар се показала немогућном. **III Au's|weisen** *n*, **Au's|weisung** *f* протеривање; истеривање; = Ausweis.

Au's|weis... ~karte *f* истоветница, легитимација; ~papiere *n pl.* исправе *f pl.*

au's|weislich {*всвѣс*} *adv.* по, према, како... каже, како... кажу.

au's|welben *I tr.* изнутра обелити (и. окречити). **II Au's|welben** *n*, **Au's|weißung** *f* бељење, кречење. [наређење *n* за протеривање.]

Au's|weisungs... 1. = Ausweis... 2. ~befehl *m* **au's|weiten** *I tr. и refl.* (sich ~) про-, ра|ширити (се), про-, ра|ширивати (се), растегнути (се), растезати (се). **II Au's|weiten** *n*, **Au's|wei-**

tung *f* про-, ра|ширивање, про-, ра|ширење, растежање. [за рукавице.]

Au's|weiter *m* 2l für Handschuhe проширивач|
au's|wendig {ѡсвѣндѣ} (*opp.* inwendig) *I a*

спољни, спољашњи. *II adv.* 1. споља. 2. (~ lernen, wissen) (учити, знати) наизуст, напамет. *III Au's|wendige(s) n* спољашњост *f*, по-
au's|werden *intr.* (*s*) = enden. [вршина *f*.]

au's|werfen *I tr.* 1. истерати, избити каменом (око, зуб); разбити каменом (прозор). 2. избаци(ва)ти, бац(и)ти, -ати (деотовара, котву; удицу, мрежу, новац међу народ). 3. готово † избаци(ва)ти (zum Fenster кроз прозор) (и *abs.*). 4. избаци(ва)ти (пепео, ватру; крв; олупине на обалу); *abs.* избацивати, пљувати. 5. избаци(ва)ти (из друштва). 6. е-м Tiere Hoden ~, ein Tier ~ устројити (и. ушкопити) животињу; е-м Tiere die Eingeweide ~, ein Tier ~ = ausweiden *I* 1. 7. избаци(ва)ти, ископати, очистити. 8. хитнути са ноге, изути замахом ноге. 9. одбаци(ва)ти. 10. † избаци(ва)ти, метнути, записати са стране (ставку). 11. одредити, дати, одобрити, доделити. 12. Feuer ~ угасити ватру (бацајући земљу итд. на њу). *II intr.* (*h*) 1. = *I 3 abs.* 2. = anwerfen *I* 3. свршити игру (једним хитцем). 4. престати бацати. 5. и ausgeworfen haben престати котити, престати штенити, престати доносити на свет младунце. 6. † das Pferd wirft aus коњ избацује предње ноге уопће. *III Au's|werfen n, Au's|werfung f* избацивање; одбацивање; записивање, belegeње са стране; давање, додељивање, одобравање; гашење, загушивање.

Au's|werfer *m* 2l избаивач. [чега.]

au's|werten *tr.* et. ~ искористити вредност|
au's|wettern *I intr.* (*h*) и sich ~ die Wolke hat

(sich) ausgewettert облак се сручио (и. излио); es hat ausgewettert престала је олуја; *fig.* er hat ausgewettert истуђио се, испраскао се. *II tr.* сручити, излити. [изгладити.]

au's|wetten *tr.* 1. (из)брусити. 2. *fig.* искилити;|
au's|wachsen *tr.* извоштити, измазати.

au's|wickeln *I* 1. разви(ја)ти, размота(ва)ти, распови(ја)ти. 2. готово † = entwickeln (*K*). *II sich* ~ испетљати се. *III Au's|wickeln n, Au's|wick(e)lung f* развијање, размативање, расповијање; † развијање, развој *m* (*K*); † рашчлањавање, разглабање.

au's|wiegen *tr.* = auswägen. [ти цвилети.]

au's|wimmern *intr.* (*h*) исцвилети се, преста-

au's|windeln *tr.* распови(ја)ти.

au's|winden *I tr.* 1. = ausringen *I* 1. 2. j-м et.

~ извити, истргнути коме што извијањем из руку. 3. одвртати, -нути (помоћу лозе, увојка). 4. (по)дићи (и. (по)дизати) помоћу котураче (и. витла). *II sich* ~ = auswickeln *II*.

au's|wintern *I tr.* 1. изложити утицају зиме (и. мрза). 2. прехрајити, -њивати преко зиме. *II intr.* (*s*) 1. промрзнати. 2. и sich ~ = überwintern. *III Au's|winterung f* промрзњавање, промрзнуће.

au's|wipfeln *tr.* 15f = abwipfeln.

au's|wirken *I intr.* (*h*) престати дејствовати, престати деловати. *II tr.* 1. издејствовати, из-

радити. 2. ис-, о|ткати; *fig.* (и sich) ~ израдити (се(бе)), уобличи(ва)ти (се(бе)); обрести(вати) (копито); Honig ~ = ausseimen; проткати, прошарати. 3. † одрати и исећи. *III Au's|wirken n, Au's|wirkung f* издејствовање, добивање; ис-, о|ткање; довршавање, израђивање; испољавање; проткивање, прошаравање. [изгладљив.]

au's|wischbar {ѡсвѣшбар} *a* избришљив; *fig.*

au's|wischen *I tr.* 1. (из)брисати, обрисати; sich (*dat.*) den Schlaf aus den Augen, die Augen ~ протрљати очи. 2. избрисати (и *fig.*). 3. *fam.* e-m eins ~ опаучити кога (и *fig.*). *II intr.* (*s*) 1. = entwischen. 2. избрисати се. *III Au's|wischen n* брисање, избрисивање.

au's|wittern *I tr.* 1. напушити. 2. изложити утицају (и. дејству) ваздуха (и. времена). 3. покварити, измрвити, распадати. *II intr.* 1. (*s*) покварити се (и. променити се) на ваздуху; распасти се-дати се на ваздуху (и. од времена); издупсти се од (утицаја) времена; (по)стати шупаљ под дејством ваздуха; der ausgewitterte Salpeter шалитра избила на површину (и. ухватила се озго). 2. (*h*) = auswettern. *III Au's|wittern n, Au's|witterung f* напушивање; кварење од времена, распад(ање) *m* на ваздуху, претварање у прах; избивање на површину, хватање на површини.

au's|wölben *tr.*, Au's|wölben *n*, Au's|wölbung *f*

в. wölben итд. [gewölkter Abend ведро вече.]

au's|wölken: sich ~ раз-, изведрити се; ans-|

au's|wollen *intr.* (*h*) = hinauswollen.

au's|wringen = ausringen *I* 1.

Au's|wuchs *m* 1. = auswachsen *IV* 2. израстао *f*, израштај; гука *f*, гута *f*, кврпа *f*. 3. *fig.* грдоба *f*, изопаченост *f*.

au's|wühlen *tr.* изри(ва)ти.

au's|wundern *I sich* ~ начудити се. *II tr.* † ein Wunder, das nie wird ausgewundert чудо којему човек да се чуди никад не може престати (*Rck.*).

Au's|wurf 1. = auswerfen *III*. 2. избаци *m pl.*, избачено; избачене олупине *f pl.*; лава *f*; измет; испљувак, пљувањак, хракотина *f*; Husten ohne ~ сув кашаљ; starken ~ haben много пљувати. 3. *a*) шљам, изрод, олош, *b*) = Ausschuß 3. 4. левак, удубљење *n*. 5. † учин, исход.

au's|würfeln *tr.* играти коцком у. [2., 3.]

Au's|würfling {ѡсвѣрфлѣн} *m* 2g = Auswurf|

Au's|wurf(s)...: ~münze *f* тантуз *m*, ~stoffe *m pl.* измет(и), излучевине *f pl.*; ~ware *f* лоша роба, бофл *m*, фурда.

au's|würgen *tr.* 1. с тешком муком избљувати (и. повратити). 2. потући, искапати.

au's|wurzeln † *I tr.* = entwurzeln. *II intr.* (*s*) изићи из корена, бити избијен из корена. *III Au's|wurzeln n, Au's|wurzelung f* искорењивање, -е (и *fig.*).

au's|wüten *v.* ausrasen, austoben.

au's|zacken *I tr.* изрецкати; ausgezackt изрецкан, рецкав. *II Au's|zacken n, Au's|zackung f* изрецкавање, рецкање; Auszackung изреца-

au's|zahlbar *a* исплатљив. [каност.]

au's|zahlen *I tr.* исплатити, -живати, платити

(и *fig.*). II **Au's|zahlen** *n*, **Au's|zahlung** *f* исплаћивање, исплата, плаћање.

au's|zählen I *tr.* 1. из-, одбројити. 2. пребројити. 3. почети бројити. 4. раширити комад по комад; продавати на комад. II **Au's|zählen** *n*, **Au's|zahlung** *f* избројавање, -ење; пребројавање, -ење.

Au's|zahler *m*, ~in *f* исплаћивач, -ица.

au's|zähneln *tr.* ☼ изубати, изупчати.

au's|zähnen *tr.* изубити.

au's|zanken I *tr.* в. ausschelten I. II **sich** ~ испрепирати се; и-, на|свађати се.

au's|zapfen *tr.* 1. источити. 2. = ausschenken I 2.

au's|zausen *tr.* ишчула(ва)ти; ишчуп(к)ати.

au's|zechen I *tr.* испи(ја)ти. II *intr.* (h) er hat ausgezecht он се избекријао.

au's|zehren I *tr.* и *refl.* 1. потрошити; (**sich**) ~ истрошити (се), исцрпсти (се); исцедити. 2.

abzehren I. II *intr.* 1. (h) престати јести, престати трошити. 2. (s) и **sich** ~ = abzehren II.

III ~d *p. pr.* и а ~de Krankheit сушица. IV **Au's|zehren** *n*, **Au's|zehung** *f* (ис)трошење; исцрпљење, исцеђивање, -ење; Auszehung сува болест, сушица, јектика.

au's|zeichnen I *tr.* 1. ис-, на|цртати. 2. о-, на|значи(ва)ти, о-, забележити; mit dem Preis ~ назначи(ва)ти (и. обележити) цену; испи-с(ив)ати, извадити. 3. одликовати, истаћи, -ицати. 4. † сложити (и. слагати) истакнутим словима (и. курзивом). II **sich** ~ одликовати се, истаћи се, истицати се. III ~d а који се истиче, видан; знатан. IV **Au's|zeichnen** *n*,

Au's|zeichnung *f* о-, на|значивање, о-, на|значање, о-, забележавање, о-, забележење; исписивање, вађење; † знак *m*; Auszeichnung одликовање *n*, одлика, истицање *n*.

Au's|zeichnungs..., **au's|zeichnungs...**: ~schrift *f* истакнута слова *npl.*, курзив *m* итд.; † wert *a*, † würdig а вредан истицања, достојан одликовања.

au's|zeitigen *tr.*, *intr.* (s) = reifen (и *fig.*).

au's|zerren *tr.* ишчупати трзајући, исцимати, истргнути.

au's|ziehbar *a* који се може скинути (и. сву-ћи), свлачљив; извлачљив; ~ тегљив.

Au's|ziehbarkeit *f* ~ тегљивост.

au's|ziehen I *tr.* 1. и *refl.* (**sich** ~) свући (се), свлачити (се), скинути (се), скидати (се); изути (се), изувати (се); **sich** (*dat.*) die Stiefel ~ изу-вати се; **sich** bis auf das Hemd ~ остати у кошуљи; *fig.* die Uniform ~ скинути униформу, изићи из војске; sie hat alle Scham ausgezogen изгубила је сваки стид и срам; огло-лити, опљачкати до коже; *fam.* j-n rein ~ оглобити кога, опењешити кога; die Kinderschuhe ausgezogen haben = ...ausgetreten haben. 2. извући, -лачити, (из)вадити (зуб, клин-це, запущач, трн, метак итд.); das Schwert ~ исукати (и. тргнути) мач. 3. ein Buch ~ (на-)правити извод(е) (и. изватке) из књиге; saugend ~ (и)сисати, црпи; † e-e Wurzel ~ (из)вадити (и. извући, -лачити) корен. 4. из-вући, -лачити; die Sonne zieht die Farbe aus сунце извлачи боју; die Wärme zieht die Feuchtigkeit aus топлота извлачи влагу. 5.

(**sich** ~) извући (се), извлачити (се), (ис)тегли-ти (се), истегнути (се), истезати (се). 6. из-, по|вући, из-, по|влачити (црту, бразду, ту-шем). 7. (из)олучити, изолучавати (цев). 8. испи(ја)ти надушак, истрести. II **sich** ~ 1. в. I 1. 2. в. I 5. III *intr.* A. (s) 1. и-, от|селити се, и-, от|сељавати се. 2. отићи, одлазити, исе-лити се, поћи. 3. ићи, поћи; ићи (у) поворка-ма. 4. *fam.* заждити, све девете низ пете. B. (h) 5. = anziehen III 2. 6. ausgezogen haben свршити с извлачењем. IV **Au's|ziehen** *n*, **Au's|ziehung** *f* скидање, свлачење; изување; огољивање, -ење, оглобљивање, -ење, опе-њешивање, -ење; извлачење, вађење; ису-кивање; извлачење, тегљење, истезање; из-, по|влачење (црте, тушем); олучење, изолу-чавање; и-, от|сељавање, и-, от|сељење; од-и

Au's|zieher *m* ☼, † извлакач.

Au's|zieh...: ~feder *f* перо *n* за извлачење (црта тушем); ~leiter *f* лестве *fpl.* на извлачење; ~maschine *f* машина за вађење коља; ~platte *f* = Auszug(s)platte; ~tisch *m* сто за извла-

au's|zieren *tr.* = ausschmücken. [чење.]

au's|zimmern I *tr.* † подгра|дити, -ћивати, подупрети дрветом. II **Au's|zimmern** *n*, **Au's|zimmerung** *f* подграђивање, подграда дрве-

au's|zinnen *tr.* калајисати. [том.]

au's|zirkeln *tr.* = abzirkeln.

au's|zischen *tr.* = auspfeifen I.

au's|zittern I *intr.* 1. (h) престати дрхтати. 2. (s) дршћући истрепнати. II *tr.* e-n Seufzer ~ дршћући уздахнути. III **sich** ~ издрхтати се.

Au's|zug *m* 1. из-, од-, по|лазак; сеоба *f*, исе-љење *n*. 2. чекмеце *n*, фиока *f*. 3. извлачни-ца *f*, даска која се на столу извлачи. 4. из-вучено, исход извлачења; згодитак. 5. извод (из рачуна); извадак; сажетак; садржај. 6. суштина *f*, језгра *f*; најфиније брашно *n*. 7. = Ausgedinge.

Auszüg(ler) {@цу:г(л):р} *m* 2l = Altsitzer.

au's|züg(lich) {@цу:г(л):л:ч} *adv.* у изводу, сажето.

Au's|zug(s)..., **au's|zug(s)...**: ~biatt *n*, ~brett *n* = Auszug 3.; ~fest *n* Пасха *f*; ~mehl *n* нај-финије брашно; ~platte *f* = Auszug 3.; † weise *adv.* изводице, у изводу, сажето.

au's|zupfen I *tr.* (иш)чупкати, (иш)чимкати. II

Au's|zupfen *n* ишчупкавање, чупкање, чим-

Au's|zupfer *m* 2l, ~in *f* = Ausrupper(in). [кање.]

au's|zürnen *intr.* (h) одљути се.

au's|zwitschern *intr.* (h) престати цвркати.

Aut {@т} *n* 2g *fam.* = Auto. [bil fahren.]

au'teln {@т:лн} *intr.* 15f *fam.* mit dem Automot-

authe'ntisch {@тент:ш} [гр.] а аутентичан, за-

кони, изворни, веродостојан, прави; *adv.* ау-

тентично, законо, веродостојно.

Authentizität {@тентичн:т} [гр.] *f* 3b (б. pl.)

аутентичност, правост, веродостојност.

Au'tler {@тл:р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c *fam.* = Au-)

Au'to {@то} *n* 6i *fam.* ауто *m*. [tomobilist.]

Auto... {@то-} [гр.] само... (=Selbst...).

Auto|biographie *f* аутобиографија, саможи-

вотопис *m*.

auto|biographisch *a* аутобиографски.

Au'to|boot *n* ☼ моторни чамац *m*.

Au'tobus {@тоб:с} *m* 2h¹ = Automobilomnibus.

autochto'n {*отдохтон*}, ~isch {~иш} [гр.] аутохтон, урођенички, самоникао, пра..., староседелачки; **Autochto'ne** {~} *m* 3a праобитавалац, урођеник, староседелац.

Autodafe' {*отодафе*} [порт.] *n* би аутодафе, суд јеретичима, суд безбожницима.

Autodida'kt {~дидакт} [гр.] *m* 3a самоук; ~entum {~ентум} *n* 2a (б. *pl.*) самоуштво; **auto-dida'ktisch** {~иш} *a* самоучки.

Au'to...: ауто-, аутомобилски, аутомобила (*gen.*): ~droschke *f* ауто-такси *m*; ~garage *f* аутомобилска гаража.

auto'ge'n {*отоген*} [гр.] *a* аутоген.

Auto'ge'n'schweißer *m* аутогенски заваривач.

Autogra'mm {~грам} [гр.] *n* 2g = Autograph *a*.

Autogra'ph {~граф} [гр.] *a* *n* 2g¹, 4a својеручни спис *m*, напис *m*; *b*) машина *f* (и. stroj *m*) за умножавање рукописа. [ручни.]

autogra'phisch {~иш} *a* аутографски, своје-

Autokra't {~крат} [гр.] *m* 3a аутократ(а), самодржац; **Autokratie'** {~крати} *f* би аутократија, самодрштво *n*; **autokra'tisch** {~иш} *a*, *adv.* аутократски, самодржачки.

Automa't {*отомат*} [гр.] *m* 3a аутомат, самокрет; **automa'tisch** {~иш} *a* аутоматски (и *adv.*), самокретан, који сам од себе ради.

Automobi'l {~мобил} [гр.-лат.] *n* 2g аутомобил *m*; *mit dem ~ fahren* возити се аутомобилом, возити се на аутомобилу.

Automobi'l... {*отомобил*}. ~ausstellung *f* аутомобилска изложба, изложба аутомобила; ~brille *f* наочари *f pl.* за (вожњу) аутомобилом; ~droschke *f* ауто-такси *m*; ~fahr'bahn *f* аутомобилска стаза; ~fahrer *m* терач аутомобила; ~geschütz *n* топ *m* на аутомобилу, топ против аероплана; ~gestell *n* аутомобилски трап *m*, шаси; ~halle *f* аутомобилска гаража.

Automobili'st {~билџст} *m* 3a, ~in {~ин} *f* 3c аутомобилист(а) -киња, терач, -ица аутомобила; **automobili'stisch** {~иш} *a* аутомобилски.

Automobi'l...: ~kasten *m* каросерија *f*; ~klub *m* ауто(мобилски) клуб; ~lenker *m* управљач аутомобилом, шофер; ~omnibus *m* омнибус; ~rennen *n* аутомобилска трка *f*; ~schuppen *m* = ~halle; ~sport *m* аутомобилска спорт; ~wesen *n* аутомобилство.

autono'm {*отонорм*} [гр.] *a* аутономан, самоуправни, самозаконодавни; **Autonomie'** {~номи} *f* би аутономија, самоуправа, самозако-

Au'to omnibus *m* аутобус. [нодавство *n*.]

Au'tor {*отор*} [лат.] *m* би аутор, писац.

autorisie'ren {*оторизир*} [фр.] *tr.* 15g = bevollmächtigen.

Autoritä't {~тет} [лат.] *f* 3b ауторитет, углед; ~s-mißbrauch *m* злоупотреба *f* ауторитета. **autoritati'v** {~татив} *a* ауторитативан, који хоће да наметне своју вољу, који строго употребљује свој углед, који не да да му се противи.

Au'torschaft {*оторшф*} [лат.] *f* 3b ауторство *n*, списатељство *n*; *die ~ dieses Buches ist noch nicht bekannt* још се не зна ко је писац ове књиге. [int. (а)jao! леле! куку!]

au'tsch {*отч*}, **auwe'h** {*аве*}, *pop.* **auwai'h** {*авџ*}]

Auxilia'r(truppen {*отцелар*} [лат.] *f pl.* помоћне трупе. [ство *n*.]

Ava'l {*авал*} [фр.] *m* 2g авал, менично јем-

avalie'ren {*авалир*} [фр.] *tr.* 15g авализовати.

Ava'nce {*аванс*} [фр.] *f* 3b 1. = Vorsprung,

Entgegenkommen. 2. ☞ добит, добитак *m*.

Avanceme'nt {*авансман*} [фр.] *n* би авансман *m*, унапређење.

avancie'ren {*авансир*} [фр.] *I intr. (s)* 15g напредовати, бити унапређен; *er ist zum Major avanciert* унапређен је за мајора, добио је за мајора. **Avancie'rte** *m pl.* 9l ☞ који имају чинове. [ни] приправник. *I*

Avantage'u'r {*авантажор*} [фр.] *m* 2g ☞ (вој-)

A'vez Mari'a {*авемарија*} [лат.] *n* би, *aust. inv.*

Богородице дево; ~läuten *n* звона *n pl.* уз Богородице дево. [тин(ски Брег).]

Aventi'n(us) {*авентин(ус)*} *m* 8с б. *pl.* ☞ Авен-

Ave'rs {*аверс*} [фр.] *m* 2h глава *f*, лик.

Aversio'n {*аверзион*} *f* 3b = Abneigung.

Avers(ion)al... {*аверзионал*}: ~quantum *n*, ~summe *f* округласума *f*, заокругљена свота *f*.

avertie'ren {*авертир*} [фр.] *tr.* 15g из-, обавестити, јавити (*acc.*: *dat.*).

Avia'tik {*авијатик*} *f* 3b б. *pl.* авијација *f* (= Flugwesen); ~er {~р} *m* 2l авијатичар (=

avia'tisch {*авијат*} *a* = Flug... [Flieger].]

Avis {*ави(с)*, *pl.* *авиз*} [фр.] *m* 2h извешће *n*, обавештење *n*; ~brief *m* извештајно писмо *n*.

avisie'ren {*авизир*} [фр.] *I tr.* 15g из-, обавестити, из-, обавештавати. **Avisie'ring** *f* извешће *n*, извештај *m*.

Aviso {*авизо*} [ит.] *m* (*aust. n*) би, ~schiff *n* извиднички брод *m*, извештајна лађа *f*.

Avi'sta'wechsel {*авишта*} [ит.] *m* ☞ меница *f*.

Awa're {*авар*} *m* 3a Авар. [по виђењу.]

Axi'o'm {*аксиом*} [гр.] *n* 2g аксиом *m*, (основно) начело, недоказљива истина *f*.

Axoloti {*аксолотл*} [мекс.] 2l ☞ аксолотл.

Axt {*акст*} [свн. *acchus*] *f* 2f секира; *fig. die ~ an den Baum legen* прићи послу.

Ä'xtchen {*екстхн*}, **Ä'xtlein** {*екстлхн*} *n* 2l *dem.* од Axt секирица *f*, секирче.

A'xt... {*акст*}: ~hammer *m* в. Hammeraxt; ~heim *m* ☞ = ~stiel; ~hieb *m* удар(ац) секиром; ~stiel *m* дршка *f* од секире.

Az. ☞ = Aufschlagzünder.

a. Z. abr. = auf Zeit.

Aza'lee {*ацалеа*} *f* би, [гр.] **Aza'lie** {*ацалија*} *f* би ☞ азалеа, горска ружа.

Azetyle'n {*ацетилен*} *n* 2g¹ б. *pl.* ацетилен *m*;

~gas *n* ацетилен; ~lampe *f* ацетиленска лампа.

Azimu't {*ацимут*} [шп., ар.] *m* (и *n*) 2g б. *pl.* ☞

Azimuta'l... {*ацимута*} азимутни. [азимут.]

Azo'ren {*ацорн*} [порт.] *pl.* ☞ die ~ Азорска Острва *n pl.*

Azte'ke {*ацтек*} [мекс.] *m* 3a, **Azte'kin** {*ацтекин*} *f* 3c Ацтек, -иња (први становници Мексика); **azte'kisch** {~иш} *a* ацтечки.

Azur {*ацур, ацур*} [перс.-ар.] *m* 2g¹ (небеско) плаветнило *n*; нлаво небо *n* азурно небо.

azu'r|blau, a'zur blau *a* (као небо) плав(етан), азуран; **Azu'r|blau** *n* (небеско) плав(етни)ло.

azurn {*ацурн, ацурн*} *a* = azurblau. [чињен.]

azurie'rt {*ацурирт*} *a* небескоплаветним на-)

B

- B, b** {бѣ} *n inv.* Бѣ друго слово "азбуке; *prv.* в. А 2.
- B, b** 𐌛 *n inv.* 1. полутон између а и h, нота бе-мол. 2. **b** знак за снижавање; в. Kreuz; Tonleiter *f in b* бе-мол лествица, скала. 3. **B** *abr.* за Basso бас, на пр. В кларинет.
- B** 𐌛 знак за елеменат бор.
- B** (на немачким и аустријским новцима) = Hannover, Krennitz.
- B.** 𐌛 *abr.* на берзанским извештајима = писмо. **b.** *abr.* = bei(m). [бог у Феничана.]
- Baal** {ба́л} [сиријски] *m* 8a Вал (најглавнији) Baals... {балс-}. ~diener, ~priester *m* слуга, свештеник бога Вала; ~dienst *m* служба *f* богу Валу.
- Ba'ba** {ба́ба} *f* 6i *dch.* (креветац): in die ~ gehen ићи пажити, ићи бујати; ~ machen бујати, пајити. [херетати, брљати.]
- ba'bbeln** {баблѣн} *intr.* (h), *tr.* 15f чаврљати, *f* Ba'bel {бабл} [Babylon] *n* 8g 𐌛 Вавилон *m* (fig. збрка, пометња); das peue ~ нови Вавилон (Париз); der Turm(bau) zu ~ вавилоска кула.
- Babe'tte** {бабѣт} *f* 8d Бабета. [ске мачке.]
- Babi** ne {ба́бин} [руски] 𐌛 *f* 3b мрка кожа (ру-) **Babu'sche** {бабуш} [перс.] *f* 3b папуча.
- Ba'by** {ба́би} [енг.] *n* 6i беба *f*, детенце.
- Ba'bylon** {бабулѣн} [авилонски babili божја врата, капија] *n* 8g 𐌛 Вавилон *m* (= Babel).
- Babylo'nien** {бабуланѣн} *n* 8g 𐌛 Вавилонија *f* (предео између Еуфрата и Тигра).
- Babylo'nier** {~нѣр} *n* 2l, ~in *f* 3c Вавилонџац, -ка.
- babylo'nisch** {~ниш} *a* вавилонски; ~e Gefangenschaft вавилонско ропство *n*.
- Bacchana'l** {баханал} [гр.] *n* 2g¹ myth. обич. *pl.* ~ien {~ни} светковине у част богу Баху; *fig.* пијанка *f*, теревенка *f*, оргијане *n*.
- Baccha'nt** {бахант} [гр.] *m* 3a свештеник бога Баха; ~in {~ин} *f* 3c свештеница Бахова, баханткиња; **bacha'ntisch** {~иш} *a* распуштен, разуздан, бестидан.
- ba'cchisch** {бахиш} *a* Бахов, баховски.
- Ba'cchus** {бахус} [гр.] *m* 8c myth. Бах (бог вина); ~feste *n pl.* светковине *f pl.* у част Баху; ~trank *m* Бахово пиће *n*, баховски напиток
- Bach** {ба́х} [свн. bah] *m* 2d поток. [(вино).]
- Ba'ch...** {бах-}: ~amsel *f* 𐌛 = ~stelze; ~blume 𐌛 *f* (Caltha palustris) копитац *m*, хушњевско цвеће *n coll.*; ~bohne *f*, ~bunge 𐌛 *f* 3b (Vernonia beccabunga) разгон *m*.
- Ba'che** {бах} [свн. bahho] *m* „Speckseite“ *f* 3b 𐌛 дивља крмача.
- Bä'chelchen** {бѣхлѣхѣн} *n* 2l = Bächlein.
- Ba'cher** {бахѣр} [Bache] *m* 2l 𐌛 дивљи вепар (двогодица, трогодица).
- Ba'ch...** ~fahrt *f* поток *m*, потокова удолина *f*, ~forelle *f* 𐌛 (Salmo fario) пастрмка, пастрвка; ~holder *m* 𐌛 (Viburnum opulus) бобут, жулашин, жулаштик, картон; ~krebs 𐌛 *m* рак поточар; ~kresse *f.* a) 𐌛 = Gründling; b) 𐌛 = Brunnenkresse. [чињ, поточак *m*.]
- Bä'chlein** {бѣхлѣхѣн} *n* 2l (dem. од Bach) пото-)
- Ba'ch...**, **ba'ch...** ~minze 𐌛 *f* (Mentha aquatica) коњски босиљак *m*, дивља нана, наница,

(Mentha vi'ridis) (обична) нана; ~pflanzen 𐌛 *f pl.* биљке поточаре; 𐌛reich *a* обилан у потоцима, богат потоцима; ~schnake *f* 𐌛 (Tipula gigantea) комар *m* големи; ~schwein *n* = Bache; ~stelze *f* 𐌛 weiße ~ (Motacilla alba) пастирица бела; gelbe ~ = Schafstelze; ~stelzen (Motacillidae) *pl.* пастирице; ~vogel *m* = ~amsel; ~weide 𐌛 *f* ракета.

back' {ба́к} [енг.] 𐌛 *adv.* (у)назад, (у)натраг, назад окренут; ~legen наместити (једра) тако да се лаја не креће; в. backbrassen.

Back' {~} [дн.] *f* 3b (и *n* 2g) 1. 𐌛: а) порција (лађарска); б) узвишење *n* на прамцу; с) сплав *m*, скела. 2. преграђен простор *m*; бачва, каца, шафол *m*.

Ba'ck ... {ба́к-} [backen-]; ~apfel *m* (~birne *f*). а) јабука *f* (крушка) *f* добра за печење; б) јабука (крушка) сушена у пећи (и. на сунцу).

Ba'ck..., **ba'ck'...** 𐌛 ~bord *n* лева страна *f* брода; 𐌛brassen *tr.* die Segel ~ једра наместити тако да ветар удара у њих спреда те лађу задржава и. натраг тера; ~brassen *n* намештање једрила тако да се лађа не креће.

Ba'ck' butter *f* масло *n*, маслац *m* (и. путер) за пржење. [шчињ *m*, обрашче.]

Bä'ckchen {ба́кѣхѣн} *n* 2l *dem.* од Backe обра-)

Ba'cke {ба́кѣ} [свн.] *f* 3b, **Ba'cken'** {ба́кѣн} *m* 2l 1. образ *m* (и *fig.*); dicke ~ надувен, отечен образ; mit vollen ~n kauen гумати, мотати; *fig.* die ~n voll nehmen на сва уста говорити (и. хвалити), преувеличавати, претеривати, разметати се, хвалити се. 2. вилица. 3. (~ des Hintern) гуз *m*, бутина (у коња). 4. 𐌛 ~n (*m*) дебљина зида (у вратницама, у прозору), бочне стране баце; ~n *pl.* 𐌛 чељуст *f*, шкрипац *m*; ~ der Bremse папуча кочнице.

backen' {ба́кѣн} [свн.] 1 *intr.* 1. (си h) 15a (с) лепити се, улепити се, слепљивати се; 𐌛 слѣћи се, слегати се (за барут); згрудва(ва)ти се, грудвати се, запећи се, запицати се; стврднути се, укочити се, укрутити се, стегнути се. 2. (h) 15a и. 14i пећи; пржити, II *tr.* 1. 15a и. 14i сушити (воће, чауре свилених буба); Ziegelsteine ~ пећи цигље. 2. 14i (хлеб, колаче) (ис)пећи; frisch gebackenes Brot свеж (*fam.* тазе) хлеб; Brot ~ *abs.* хлеб-барити, пекарити, пећи хлеб; 𐌛 (ис)пржити; braun (и. scharf) ~ румено (добро) испржити. 5. *fam. fig.* (ис)фабриковати, сковати; ein neu(ge)backener Doktor тазе, новосковани доктор. III Ba'cken *n* (II₂) сушење; (II₂) печење; пржење. [backen итд.]

...backen³ [gebacken] *a* у *слож.*, на пр. alt-)

Ba'cken..., **ba'cken...** {ба́кѣн-}; ~bart *m* залисци *m pl.*, дугачки зулуфи *m pl.*, ~bein *n* 𐌛 јагодњача *f*, јагодична кост *f*; ~bremse *f* 𐌛 кочница са папучом; ~ein[satz] *m* 𐌛 менгелски уметак; ~futter *n* 𐌛 облога *f* менгелских чељусту (и. вилица); ~grübchen *n* рупица (и. јамица) *f* на образу; ~haken *m* кука *f* с чељустима; ~haube *f* капа са наображњацима, капа са залисцима; ~knochen *m* 𐌛 ~bein; ~linie *f* образна црта (линија); ~muskel *m* 𐌛 образни мишић; ~riemen *m* 𐌛 подгушни

каиш; **Ärot** *a* црвених (и. румених) образа; **~schwiefen** *f pl.* код коња итд. задебљања *p pl.* на сапима; **~streich** *m* шамар, *fat.* шљаканица; **~tasche** *f* образна кеса; **~zahn** *m* кутњак.

Bä'cker {бѣкръ} [backen²] *m* 2l, **~in** {ѣн} *f* 3c пекар, -ка, хлебар, -ка.

Bä'cker..., **bä'cker...** {бѣкръ-}: **~beinig** *a* кривоног (са приближеним коленима); **~brot** *n* пекарски хлеб *m*, **~bursche** *m* пекарски (и. хлебарски) момак.

Backerei {бѣкрѣ} [backen²] *f* 3b б. *pl.* стално печење *n*, *fat.* печенија.

Bäckerei {бѣкрѣ} *f* 3b пекарница, хлебарница; пекарство *n*, хлебарство *n*; пециво *n*.

Bä'cker...: **~frau** *f* пекарка, хлебарка; **~gesel(e)** *m* пекарски (и. хлебарски) момак (и. помоћник, калфа); **~handwerk** *n* пекарски (и. хлебарски) занат *m*, пекарство, хлебарство; **~laden** *m* пекарница *f*, хлебарница *f*; **~lehrling** *m* пекарски (и. хлебарски) шегрт; **~meister** *m* пекар, хлебар; **~s(frau)** *f* = **~frau**; **~zunft** *f* пекарски (и. хлебарски) еснаф *m*.

Ba'ck...: **~fisch** *m*. а) риба *f* за пржење; б) пржена риба *f*; в) *fig.* шипарица *f*, девојчурак; **~fisch** {alter *n* шипаричке године *f pl.*; **~form** *f* модла; суд *m* (за печење колача, хлеба); (за децу) суд *m* за прављење колача од песка; **~geld** *n* пекарина *f*, *fat.* пишерма *f*; **~gerät** *n* пекарско посуђе, хлебарски алат *m*; **~hähnchen** *n*, **~hähn(d)el** {хен(д)л}, **~hendel** {хендл} (*fat. det.* од *Hahn*) *n* 2l пиле за печење; печено пиле; **~haus** *n* пекарница *f*, пекара *f*; **~hecht** *m* штука *f* за пржење; **~hitze** *f* топлота на којој се пече; *es ist eine ~ hier fat.* овде је врућина као у кречани; **~huhn** *n* = **~hähnel**.

...Bäckig {бекѣх}, **...backig** {бакѣх} [Backe] *a* на пр. *rot~* црвених (и. румених) образа.

Ba'ck...: **~kammer** *f* = **~stube**; **~kartoffeln** *f pl.* пржени (и) кромпир (и); **~kohle** *f* угаљ *m* који се лепи, мрсни угаљ, угаљ пржуљ; **~korb** *m* саћурица *f*, пекарска корпа; **~mulde** *f* = **~trog**; **~obst** *n* суво (и. сушено) воће (у пећи и. на сунцу); **~ofen** *m*: а) пећ *f* (за печење); *ein ~ofen voll* (пуна) пећ (нечег); б) *fat. fig.* кречана *f*, пакао; **~ofen** {loch *n* отвор *m* (и. ждрело) пећи; **~pfanne** *f* тигањ *m*.

Back {pfeife [Backe] *f fat.* шљаканица, шамарчина, шамар *m*.

Ba'ck...: **~pflaume** *f* сува шљива; шљива за сушење; **~pulver** *n* прашак *m* за печење (хлеба, колача); **~rädchen** *n* котур (и. точкић) за сечење теста; **~schaufel** *f*, **~scheibe** *f*, **~scheit** *m*; **~schieber** *m* пекарска (и. хлебарска) лопата *f*, лопар *m*; **~schüssel** *f* округла корпа без дршке) у којој кисне хлеб, карлица.

Ba'ckschisch {бѣкѣш} [перс.] *n* 2g (*sg.* и *pl.*) бакшиш *m*, напојница *f*.

Ba'ck...: **~stag** *m* уже *n* које држи нагнуто катарку на кљуну једрењаче.

Ba'ck...: **~stein** *m* цигла *f*, опека *f*; **~stein bau** *m* грађевина *f* од цигаља; **~stube** *f* пекар (ница); **~tag** *m* дан печења; **~teig** *m* тесто *n*; **~trog** *m*, **~wanne** *f* нахве *f pl.*; **~ware** *f*, ~

werk *n*: а) пециво *n* (хлебарско); б) колачи; **Ba'ck** {zahn *m* = *Backenzahn*. [mpl.]

Bad {бат; *hom.* bat} [свн.: *bähen*] *n* 2a 1. купатило. 2. *bibi* и *бојарство*: крштење, купатило. 3. бања *f*, топлице *f pl.*; *ins ~ reisen* (отићи (и. от)путovati) у бању; *wir waren in ~ Vrnjci* били смо у Врњачкој Бањи. 4. *phot.* испирање, прање.

Ba'de... {бад-} **~anstalt** *f* купатило *n*; **~anzug** *m* одећа *f* за купање; **~apparat** *m* бањска справа *f*, бањски апарат; **~arzt** *m* бањски лекар; **~ausschlag** *m* *f* осипање после купања; **~becken** *n* суд *m* за интимно прање (жена); **~diener** *m* момак (и. слуга) при купатилу (и. бањи), бањски слуга; **~frau** *f* служавка при купатилу (и. бањи), бањска служавка; **~freiheit** *f*: а) дозвола за купање, могућност купања; б) неустрачување (и. слобода) при купању; **~gast** *m* купач, -ица, бањски гост; бањска гошћа; **~gemach** *n* купатило, одељење које служи за купање; **~hose** *f* гаћице *f pl.* (за купање); **~karpe** *f* капа за купање; **~karrgen** *m* кабина *f* на точковима (у морским купатилима); **~kostüm** *n* = **~anzug**; **~kur** *f* бањско купање *n*, лечење *n* водом (и. купањем); *eine ~kur in Koviljača gebrauchen* издржати купање у Ковиљачи; **~laken** *n* = **~tuch**; **~liste** *f* списак *m* бањских гостију; **~mantel** *m* огртач (за после купања), = убрис; **~meister** *m* а) илицар; б) учитељ пливања.

ba'den {бадн} [Bad] 15c 1 *tr.* (о)купати. II *intr.* (h) и *sich ~* (о)купати се; (*sich*) *kalt ~* (о)купати се у хладној води; *sich in Tränen ~* купати се (и. гушити се) у сузама. III **Ba'dende(r)** {~(p)} *s 9l* купач, -ица. IV **Ba'den** *n* купање: *das Baden tut ihm gut* купање му прија.

Baden {~} *n* 8g 1. (Велико) Херцештво) Баденска *f*. 2. (град и бања) = **Baden** Баден-Баден.

Ba'dener {~ер} *m* 2l, **~in** {~ин} *f* 8c 1. Баден|ац, -ка. 2. становник, -ца града Баден-Бадена.

Bade'nser {баденз'ер} *m* 2l, **~in** {~ѣн} *f* 3c = **Ba-**

bade'nsisch {~ѣш} *a* = *badisch*. [dener 1.]

Ba'de...: **~ofen** *m* купатилска пећ *f*; **~ordnung** *f* ред *m* у купатилу; **~ort** *m*: а) бања *f*, топлице *f pl.* морско купатило *n*, б) = **~platz** *m* купалиште *n*, место за купање.

Ba'der [срвн.] *m* 2l 1. берберин, видар-прчвар, ранар. 2. илицар.

Bä'der {бед'р, бѣд'р} *pl.* од **Bad**.

Bä'der... {бѣд'р-, бѣд'р-} **~behandlung** *f* бањско лечење *n*, лечење купањем.

Baderel' {бад'рѣ} *f* 3b 1. берберница, дућан *m* видара-прчвара. 2. много купање *n*, *fat.* купанија. 3. берберство *n*, занат *m* видара-прчвара. [пице].)

Ba de reise *f* пут (овање *n*) *m* у бању (и. у то-)

Ba'der {geselle *m* берберски помоћник.

Bä'der...: **~kunde** *f* наука о бањама.

Ba'de..., **ba'de...**: **~schemel** *m* = **~becken**; **~schiff** *n* лађа *f* (удешена као купатило); **~schwamm** *m* сунђер за купање; **~stelle** *f* = **~platz**; **~strand** *m* жало *n*, плажа *f*; **~stube** *f*: а) купатило *n* (у стану); б) знојница, топлица, амам *m*; **~tuch** *n* убрис за брисање по

купању; ~urlaub *m* отсуство *n* за бању; ~verwaltung *f* бањска управа; ~wanne *f* када за купање; ~wannen|vorleger *m* купатилска простирка *f* (од дрвета, сламе, траве на коју се стаје при изласку из каде); ~warm *a* млак, погодан за купање; ~wasche *f* рубље *n* за купање; ~wasser *n*: а) вода *f* за купање; б) прљава вода после купања; ~zeit *f*: а) часови *m pl.* (и. време *n*) за купање; б) бањска сезона; ~zelle *f* кабина (за купање); ~zeug *n* рубље (за купање), ствари потребне при купању; ~zimmer *n* купатило (домаће).

ba'disch {бадиш} *a* баденски; das Ba'dische {~} Баденска *f*.

Bae'deker {бајекер} *m* 2l Бедекер, путовођа; bā'en {бәен} 15a *intr.* (h) блејати. {књига}.

Ba'fel {бафел} *m* бофл, фулда *f*, рђава роба *f*. baff {баф} *int.* ich bin ~ ја сам забезбеднут.

Baga'ge {багаж} {хол., *фр.} *f* 3b 1. = пртљаг *m*. 2. *fat.* олош *m*, поганија, жгадија.

Baga'ge... {багаж-}. ~karren, ~wagen *m* кола *n pl.* за пртљаг; ~pferd *n* товарни коњ *m*.

Bagate'lle {багател} {фр.} *f* 3b ситница, маленкост, ништарија; das ist keine ~ то није спрдња.

Bagate'll..., bagate'll... {багател-}. ~klage *f* тужба за обичне (просте) преступе; ~kommission *f* суд *m* за мале (и. ситне) спорове; ~mäßig *adv.* као ситница, као маленкост, ништари-ски; ~richter *m* судија за мале (и. ситне) спорове, појединачни судија; ~sachen *f pl.* а) ситнице, маленкости, ништавности; б) ситни спорови *m pl.*, мали (и. ситни) преступи; ~schulden *f pl.*, ситни дугови *m pl.*, подужике. [дад (варош и вилајет).]

Bagdad {бақдат, бақдат} {перс.} *n* 8g ☉ Bag-|

Ba'gger {баггер} {хол.} *m* 2l 1. јаружар, багер. 2. *prov.* муљ, блато *n* (извађено јаружаром, багером).

Ba'gger... {баггер-}. ~boot *n* јаружар *m*, багерска лађа *f*; ~eimer *m* ведро *n* (и. кофа *f*) на јаружару, багеру; ~haken *m* јаружарска кука *f*; ~maschine *f* = Bagger.

ba'ggern {~н} *tr.* 15f јаружарити, багеровати, чистити дно (реке, језера итд.) од блата (и. муља), (из)вадити песак.

Ba'gger...: ~pontoon *m*, ~prahm *m* ~schiff *n* = ~boot; ~trommel *f* добос *m* јаружара.

Ba'gno {бањо} {ит. „бања“} *n* (и *m*) 6l, 6k тамница *f* на лађама, робија *f*.

ba'h {ба} *int.* бә! ах; пи.

bäh {бә} {оном.} *int.* бе! (за блејање).

Bäh(e)... {бә-}: ~kissen *n* јастућић *m* (и. кесица *f*) за парење (и. загревање); ~kraut *n* трава *f* за изазивање топлоте; ~mittel *n* средство за парење (и. загревање).

bä'hen! {бәен} {оном.} *intr.* 15a блејати.

bähen {бәен} {свн. бајан, лат. fovere?} *I tr.* 15a 1. загревати. 2. метати топле облоге на, загревати, парити (влажним облогама), утопљавати. II Bä'hen *n*, Bä'hung *f* парење, загревање, утопљаване, облагање.

Bahn {бан} {српн.} *f* 3b 1. пут *m* (и *fig.*); ꝥ, ~ путања; пруга; (die) ~ brechen, ~ machen (про)крчити пут (и *fig.*); sich ~ brechen (про)-

крчити себи пут, пробити се; j-n auf die (rechte) ~ führen и. bringen извести (и. изводити) кога на прави пут (и *fig.*); auf der ~ des Verderbens sein срљати (и. ићи) у пропаст; *fig.* j-m die ~ abgewinnen престићи некога; auf der betretenen ~ bleiben ићи утвреним путем; von der rechten ~ abbringen завести с правог пута. 2. клизалиште *n*, клизаљка (в. Eisbahn); freie ~ haben имати отворен (и. слободан) пут, имати широко поље; es ist ~ gefegt отпртили су снег; *fig.* et. auf die lange ~ schieben = auf die lange Bank schieben. 3. железница; пруга (в. Eisenbahn); mit der ~ железницом. 4. бориште *n*, поприште *n*; die ~ eröffnen отворити бориште, арену; die ~ betreten ступити на бориште (и *fig.*); antiqu. ~ zum Wettlaufe тркачка стаза, тркалиште *n*, стадион *m*. 5. ☉ чело *n*. 6. ширина (тканине); zu diesem Rocke gehören sechs ~en за ову сукњу треба шест ширина (пoла).

Ba'h'n..., ba'h'n... {бан-} ☉, ☉ итд.: ~arbeiter *m* железнички радник; ~auiseher *m* чувар пруге; ~aufsicht *f* надгледање (и. надзорништво) *n* пруге; ~bau *m* {~} ~bauten *n* градња *f* (железничке) пруге; ~beamte(r) *m* железнички чиновник; ~brechend *a* који крчи (нов(е) пут(еве), који утире (и. пробија) (нов) пут, зачетнички; ~brecher *m* (и *fig.*) крчилац, пионир; ~breite *f*. а) ширина пута; б) ширина, пола (тканине); ~brücke *f* железнички мост *m*, мост преко долине (и. реке), вијадукт *m*; ~druck *m* ☉ притисак саоника (и. клизника), притисак на саоник (и. клизник).

ba'hnen {банн} [Bahn] *I tr.* 15a (про)крчити, прокрчивати, пртити, проби(ја)ти, поравнати, просећи; раскрчи(ва)ти; sich (dat.) e-n Weg durchs Gedränge ~ проби(ја)ти се кроз тиску, прогурати те кроз гужву; *fig.* j-m den Weg ~ утрти (и. утирати) коме пут. II Ba'hnen *n*, Ba'hnung *f* крчење, прхење, пробијање, просецање.

ba'hnen...: ~los *a* непрокрчен, беспутан; ~weise *adv.* (Bahn б) на ширине, на поле.

Ba'h'n..., ba'h'n...: ~erhaltung *f* одржавање *n* пруге; ~frei *a* бесплатан; ~geleise *n* колосек *m*, пруга *f*, пружнице *f pl.*, трачнице *f pl.*

Ba'h'n|hof {банхоф} *m* железничка станица *f*, (Хр.) колодвор; ☉ franco (и. frei) ab ~ франко (и. плаћено) од станице...

Ba'h'n|hofs... {~} ☉: ~brief *m* писмо *n* са станичне поште; ~dienst *m* станична служба *f*; ~inspektor *m*, ~vorsteher *m* шеф станице; ~kommandantur *f* ☒ канцеларија команданта станице; ~wirt *m* гостионичар (рестортер) на железничкој станици; ~wirtschaft *f* гостионица на станици, ресторација.

...bahnig {банџ} *a* у слож. на пр.: zwei~, drei~, итд. двоструке, троструке ширине, од две, од три поље.

Ba'h'n..., ba'h'n...: ~körper *m* подлога *f* пруге, доњи строј; ~kreuzung *f* укрштање пруге (и. колосека); ~kurve *f* кривуља (и. крив(ин)а) путање (и. пруге); ~lagernd *a* који остаје (и. лежи) на железничкој станици; ~linie *f* железничка пруга (и. линија); ~los *a* беспутан,

непроходан; ~netz *n* железничка мрежа *f*; ~oberbau *m* горњи строј пруге; ~polizei *f* железничка полиција; ~polizei|reglement *n* правилник (и. уредба *f*, пропис *m*) железничке полиције; ~post *f* железничка пошта; ~räumer *m* плуг, раоник; ~reibung *f* трење *n* саоника (и. клизника); ~reiten *n* јахање по стази, мањешко јахање, школа *f* јахања; ~schwelle *f* железнички праг *m*; ~steig *m* перон (на станици); ~steig|karte *f* перонска карта; ~steig|sperre *f* перонска преграда; ~strecke *f* = ~linie; ~uhr *f* станични (и. железнички) часовник *m*; ~verbindung *f* железничка веза; ~wärter *m* чувар пруге; ~wärterbude *f*, ~haus *n*, ~häuschen *n* кућица *f* чувара пруге, стражара *f*, караула *f*; ~widerstand *m* отпор путање; ~zeit *f* железничко време *n*; ~zug *m* воз, влак.

Ba'hre {баp} [сви. bāra; сви. beraп „носити“; уп. gebären] *f* 3b 1. носила *f* pl., носилка, тезгера. 2. мртвачки сандук *m*, ковчег *m*, одар. [ничар.]

Ba'hren|träger *m* носач носила, носилац, бол-
Ba'hr|tuch *n* покров *m*. [вање (и. парење).]
Bā'h|säckchen *n* кесица *f* (и. јастуче) за загре-
Bā'h|schaf *n* деч. бекиџа *f*, бекан *m*.

Bā'hung *f* 3b 1. = bāhen II. 2. Bāh(e)mittel.
Bai {ба; hom. bei} [дн., *ит.] *f* 3b залив *m*.
Bai'kal|see {ба'кал} *m* ● Бајкалско Језеро *n*.
Baireu'th {ба'рџт} *n* 8g ● Бајројт *m*.

Baiser {беze gen. и pl. bezes} [фр.] *m* и *n* 6i колач испуњен умућеном, зашећереном павлаком.

Baisse {бес} [фр.] ● *f* 3b пад *m*, падање *n* (курсева); auf die ~ spekulieren спекулисати на пад(ањ)у курса; ~strömung, ~tendenz *f* тежња ка пад(ањ)у курса.

Baissier {бесиé, gen. и pl. бесiес} [фр.] ● *m* 6i спекулант на пад(ањ)у курса.

Bajade're {бајадер} [порт.] *f* 3b индиска играчица, бајадера, ченгија.

Baja'zzo {бајацо} (ит. pagliaccio) *m* 6i лакрдијаш, комедијаш, пајач.

Bajone'tt {бајонет} [фр. од града Bayonne] *n* 2g X бајонет *m*, панганет *m*, нож *m*, бодеж *m*; mit dem ~ на бајонет, бајонетом; mit aufgestecktem (и. aufgepflanzt) ~е са ножем (и. бајонетом) на пушци; das ~ fallen поћи на бајонет (и. на нож).

Bajone'tt... {бајонет-} X: ~angriff *m* јуриш на нож (и. на бајонет), бајонетски напад; ~fechten *n* вежбање (у борби) бајонетом.

bajonettie'ren {~нетир-н} X I intr. (h) 15g борити се ножем (и. бајонетом). II Bajonettie'ren *n* борба бајонетом (и. ножем).

Bajuva're {бајувар} *m* 3a, Bajuva'rin {~дн} *f* 3c, bajuva'risch {~дш} в. Bayer(in), bayerisch.
Ba'ke {бак} [дн.] *f* 3b = веја, бова, плутача, кажипут *m*.

Ba'kel {бакл} [лат.] *m* 2l fam. прут, штап.
ba'ken {бакн} *m* = bebaken.

Ba'ken... =: ~geld *n* вејарина *f*, такса за бову; ~meister *m* надзорник (и. постављач) плутача (и. веја, кажипутева); ~tonne *f* бова, путоказ са котвом.

Ba'ker {бакp} = *m* 2l = Bakenmeister.
Bakkalaurea't {ба'калpреат} [срлат.] *n* 2g бакалауреат *m*, најнижи академски степен, испит зрелости.

Bakkalau'reus {~лаpеус} [срлат.] *m* (sg. lav. pl. -rei {~реу}) свршени матурант гимназије, ректор, богословије итд. [картама.]

Bakkara't {ба'карат} *n* 2g¹ (б. pl.) бакара, игра

Bakte'rie {бактерi} [гр.] *f* 3b ? заразна клица

цепница, бактерија, микроба.
Bakte'rien...: ~forscher *m* истраживач (и. испитивач) заразних клица, бактериолог; ~forschung ? истраживање (и. испитивање) *n* заразних клица, бактериологија.

Bakteriolo'g {бактериолог}, ~е {~лог} ? *m* 3a — Bakterienforscher; Bakteriologie' {~логi} *f* 3b б. pl. наука о истраживању (и. испитивању) заразних клица, бактериологија; bakteriolo'gisch {~логиш} а бактериолошки.

Ba'ktrien {бактри-н} *n* 8g ● Бактрија *f*.
Ba'ktrier {~риp} *m* 2l, ~ин {~дн} *f* 3c Бактријац, -ка; ba'ktrisch {бактриш} а бактри(ј)ски.

Bala'nce {бала-с} [фр.] *f* 3b терезије *f* pl., вага, кантар *m*.

Balancier {бала-сe} [фр.] *m* 6i озиб, полуа *f*.
Balancie'r... {бала-сир-} = dampfmaschine *f* озибљача, парна машина са полугом; ~stan-ge *f* равнотежњача, мотка за одржавање равнотеже.

balancie'ren {бала-сир-н} [фр.] I tr. и intr. (h) 15g уравнотежити (се), ~авати (се), држати (се) у равнотежи; ~ихати (се), ~уљати (се), ~клатити (се). II Balancie'ren *n* ~ихање, ~уљање, ~клаћење.

bald {бал} [сви.], ~и и ~е {балд} од 10¹ и 10² (боље: eher, ehest) 1. (у)брзо, набрзо, ускоро, наскоро; ~ darauf мало затим; ускоро затим; sehr ~ очас, одмах, зачас; er wird so ~ nicht kommen неће он тако брзо (скоро) доћи; ~ genug доста рано, доста брзо; all(zu) ~ (и) сувише рано, (и) сувише брзо; das ist nicht so ~ getan неће то бити тако брзо (скоро) готово; so ~ als (и. wie) möglich и. möglichst ~ што пре, што брже; je bald(er) боље: eher, je lieber што пре, тим боље; уколико пре, утолико боље. 2. лако; das ist ~ gesagt лако је то рећи; das ist ~ gesagt aber schwer getan лакше је рећи него урадити. 3. готово, (у)мало, замало; скоро; ich wäre ~ gefallen умало нисам пао; ich hätte ~ gesagt... умало што не рекох, таман да кажем; fam. ich hätte ~ was gesagt умало да рекнем нешто. 4. очас, тако, брзо; zehn Tage gehen ~ hin десет дана очас (и. брзо) прођу. 5. bald... bald... сад... сад..., час... час..., а... а..., ја... ја... [dad] *m* 2g¹ небо *n*, балдахин.)

Ba'ldachin {балдахин} [ит. од *Baldach = Bag-] Ba'ldachin...: ~träger *m* подупирач неба (и. балдахина); ~zierat *m* украс (и. шара *f*) на небу (и. балдахину).

Bā'ldē {белд} *f* 3b (б. pl.) in ~ = bald 1.

Ba'ldērich {балдpиш} [сви.] *m* 8a Балдерих.

ba'ldig {балдiш} I а скор, брз, близак, тек што није наступио; auf ~es Wiedersehen до ско-

пог виђења. II ~st {~ст} *adv.* што пре, што скорије; *aufs* ~ste најбрже, најскорије.

ba'ld mö'glichst *adv.* што пре, што скорије.

Ba'ldrian {ба'лдриан} [срвн.; *лат.] *m* 2g¹ (Valeriana) одољен, одољенан, одољенка *f*, машина трава *f*.

Ba'ldrian..., **ba'ldrian...**: 2artig а 2* одољеност, сличан с одољеном; ~**extrakt** *m* одољенов екстракт, екстракт одољена; ~**tee** *m* чај (и. теј) од одољена; ~**tropfen** *m* *pl.* *pharm.* одољенова тинктура *f*, одољенове капљице *fpl.*

ba'ld|tu'nlichst *adv.* = baldmöglichst.

Ba'lduin {ба'лдуин} *m* 8a Балдвин.

Balea'ren {ба'леарен} [гр.] *pl.* die ~ Балеарска

Острва *pl.* [Inseln Балеарско Острвље.]

balea'risch {~рјш} а балеарски; Balearische

Balg [свн.] *m* 2d 1. а) љуска *f*, махуна *f*, плева *f*; б) кожа *f* (одерана), крзно *n*; кошуљица *f*, свлак; в) кожа *f*, трбух; е-м *den* ~ streicheln гладити кога, ласкати коме. 2. мех. 3. лутка *f*; испуњена животињска кожа, испуњена животиња. 4. и *n* (*pl.* и Bälger) дерле *n*, дериште *n*, неваљалко, шврћа; *por.* фландра.

Balge {балг} [фр. baille] *f* 3b 1. ведро *n*, кофа, кабао *m*, чабар *m*, музлица. 2. ~ дужна половина бурета. 3. затончић *m*, мали залив.

ba'lgен {балгн} [Balg 1] 15a I *tr.* 1. = abbalgen I. II *sich* ~ 1. мењати (и. бацати) кошуљицу, скидати свлак. 2. *fam.* гушати се, тући се. III **Ba'lgен** *n* 1. мењање кошуљице, скидање свлака. 2. гушање, туча *f*.

Ba'lgен... {балгн} [Balg 2.]: ~**arm** *m* крак меха; ~**brett** *n* даска *f* меха; ~**gebläse** *n* мехови *m* *pl.*, дуваљка *f* с мехом; ~**gerüst** *n* постоље (и. ногаре *fpl.*) меха; ~**schwengel** *m* полуга *f* меха; ~**treter** *m* дувач мехова; ~**werk** *n* мехови *m* *pl.*

Balgerei {балг-рј} *f* 3b туча, гушање *n*.

Ba'lg... {балг}: ~**frucht** *f* мешчић *m*; ~**geschwulst** *f* гука; ~**kapsel** *f* чаура.

Ba'lglein {балг-лјн} *n* 2l (*dim.* од Balg) ~ плева *f*.

Ba'lg... ~**treter** *m* = Balgentreter; ~**wechsel** *m* мењање *n* кошуљице, скидање *n* свлака.

Ba'lje {балј} *f* 3b = Balge.

Balkan {балкан, балкан} [тур.] *m* 8g Балкан.

Balka'n... {балкан}: ~**halb** [insel] Балканско Полуострво *n*; *die* ~**länder** *n* *pl.* Балканске државе *fpl.* [дица *f*, балванчић *m*.]

Bä'lkchen {балкхн} *n* 2l *dim.* од Balken гре-

Ba'lken {балкн} [свн. balko] *m* 2l 1. греда *f*, балван, брвно *n*, дирек; *grv.* *den* Splitter im fremden, *den* ~ im eigenen Auge nicht sehen видети труп у туђем оку, а не видети брвно у свом; *das* Wasser hat keine ~ не поуздај се у воду. 2. гредељ (на плугу); озиб, полуга *f*, крак (на кантару). 3. водоравна пруга на грбу. 4. ~ *des* Gehirns (*corpus callosum*) жуљевито тело *n*. 5. амбар, житница *f*.

Ba'lken..., **ba'lken...**: ~**anker** *m* гредна затега (и. споја) *f*; ~**brücke** *f* дрвени мост *m*, мост од греда; ~**decke** *f* таваница од греда; ~**fach** *n* в. Fach 1; ~**hoch** а висок до таванице; *adv.* до таванице (високо); ~**holz** *n* греда *f*, четвртасто отесано дрво; ~**kantig** а

четвртаст (за дрво); ~**kopf** *m* крај греде; ~**lage** *f* греде *fpl.*, грађа; ~**riß** *m* нацрт (и. план) за греде (и. грађу); ~**schleuse** *f* брана (и. устава) од греда; ~**streif** *m* водоравна пруга *f* на грбу; ~**träger** *m* носач (и. подупирач) греде; ~**wage** *f* терезије *fpl.*, кантар *m* с полугом; ~**weite** *f* отстојање *n* између греда; ~**werk** *n* греде *fpl.* [балкон.]

Balko'n {балкон} *m* 2g¹ 6i [фр., ит., н. Balken]

Balko'n... {балкон}: ~**fenster** *n* балконски прозор, прозор који гледа на балкон; ~**tür** *f* балконска врата *n* *pl.*, врата која воде на балкон; ~**zimmer** *n* балконска соба *f*, соба са балконом.

Ball¹ {бал} [свн. ballo] *m* 2d 1. лопта *f*; ~**spielen** играти се лопте (и. лоптом), лоптати се. 2. лопт(и)ца *f* (за кечење). 3. билијарска лопта *f*. 4. ногометна лопта *f*. 5. ~ лопта *f*, кугла; грудва *f*.

Ball² {~} [фр.] *m* 2d игранка *f*, забава *f* (с игранком); ~ *im* Freien игранка под ведрим небом. [седељка *f* с игранком.]

Ba'll... {бал}: ~**abend** *m* вечерња игранка *f*.

Balla'de {ба'лад} [пров.: ballade] *f* 3b балада; ~**ndichter** *m* песник балада.

Ba'llanzug *m* = Balltoilette.

Ballast {ба'ласт, ба'лџст} [дн.] *m* 2g ~ баласт, претега *f*, оптерећење ради снижавања тежишта; *Schiff* *in* ~ брод са претегом; ~ *einnehmen* *n.* einschießen (*in* ein (и. das) Schiff) узети -имати баласт (и. претегу) у брод; ~ *ausladen* и. *ausschießen* (*aus* e-*m* Schiffe) избаци(ва)ти баласт, искрца(ва)ти претегу (из брода); ~ *auswerfen* (*aus* dem Ballon) избаци(ва)ти баласт (и. претегу) (из балона); *fig.* баласт, терет, сувишно; ~**auschießer** *m* износач баласта, избацивач претеге.

ba'llasten {ба'ластн} *tr.* оптеретити баластом, оптерећивати претегом.

Ba'llast... ~**fracht** *f* баласт, претега; ~**leichter** *m*, ~**schute** *f*: а) лађа *f* (и. чамац *m*) за укрцавање баласта (и. претеге); б) лађа (и. чамац) за искрцавање баласта (и. претеге).

Ba'll¹ **auslösung** *f* *phot.* снимање помоћу лопт(и)це.

Bä'llchen {балхн} *n* 2l *dim.* а) од Ball¹ лоптица *f*, грудвица *f*; б) од Ball² игранчица *f*, забавица *f*; в) од Ballen¹ дењчић *m*, балица *f*.

Ba'll² **dame** *f* дама (и. госпа) одевена за игранку.

Ballei¹ {балџ} [фр.] *f* 3b суд *m*, судство *n*.

Ba'll... ~**einladung** *f* позив *m* на забаву (и. на игранку); ~**eisen** *n* гвожђе у шипкама.

Ba'llen¹ {балн} [Ball¹] *m* 2l 1. = Ball¹. 2. ~ избочени мишић испод палца на руци и ноzi, пешће *n*; пета *f* (у животиња). 3. врх носа. 4. кожна лопт(и)ца *f* на врху рапира. 5. ~ бала *f*, дењак; *in* ~ *racken* (у) дењчити, паковати у бале (и. у дењкове); б) ~ Papier десет рисова хартије (по 500 и. 480 табака). 6. ~ округлина (на столарском) рендету; ~ $\frac{1}{2}$ полуокругли јастућић за боје.

ba'llen² [срвн., Ball¹] 15a I *tr.* 1. (у)грудвати, (на)правити лопту (и. грудву) (*acc.*: од, у-клубити; *die* Hand *zur* Faust ~, *die* Faust ~ стегнути песницу; *geballte* Faust шака стег-

нута у песницу, песница. 2. Schnee ~ (на-)правити грудве од снега, грудвати се снегом. II *intr.* {h} и *sich* ~ (у)грудвати се, уклубити се, правити се лопта (и. грудва) од; der Schnee balit снег је југов, праве се грудве од снега. III *ge|ba'llt* *p. p.* и *a* 1. у знач. *inf.* 2. лоптаст, као лопта.

Ba'llen..., ba'llen... {б'алл-}. ~binder увезивач дењкова (и. бала); ~binder|lohn *m* плата *f* увезивачу дењкова (и. бала), трошкови *m pl.* око удењивања (и. паковања); ~eisen *n* = Balleisen; ~gicht *f* костобоља у пешћу (в. Ballen 2); ~gut *n* дењчана роба *f*, роба у балама; ~stock *m* штап за стезање дењкова (и. бала); ~ware *f* = ~gut; ~weise *adv.* (у) балама, (у) дењковима, на бале, на дењкове; ~zinn *n* калај *m* у трубама.

Ba'ller|büchse {б'алл-р-} *f* пуцаљка од зове.

ba'llern {б'алл-рн}, ba'llern {б'алл-рн} [Ball' ?] *intr.* (h) 15b грајити; грувати, пуцати; gegen die Tür ~ грувати у врата.

Balle'tt {б'алет} [фр., Ball²] *n* 2g балет *m*, игра(нка) *f* на позорници.

Balle'tt... {б'алет-} ~dichter *m* уметник балета; ~euse {б'алет'ор-з'} *f* 3b = Ballettänzerin; ~korps *n* = ~truppe; ~kunst *f* балетска уметност, уметност играна; ~meister *m* балетски мајстор; ~musik *f* балетска музика; ~ratte *f* балетска ученица; ~schülerin *f* балетска ученица, ученица играна; ~tänzer(in) *f* *m* играч, -ица балета, балетски|и, -а играч, -ица; ~truppe *f* балетска трупа.

Ba'll..., ba'll...: ~fest *n* свечана играчка *f*, свечана забава *f*; ~lörmig *a* лоптаст, грудваст; ~rack *m* в. Frack; ~gest *m* званица *f* (на забаву, на играчку); ~gesellschaft *f*: а) званице *f pl.* забаве (и. играчке), друштво *n* позвано на играчку (и. забаву); б) забава, играчка; ~hammer *m* @ чекић ишчукивач, чекић за ишчукивање; ~haus *n* лопталиште; ~haus *n* кућа *f* за играчку, дворница *f* за забаву.

ballhornisie'ren {баллхорнизир-н} [Johann Ballhorn, немачки штампар у Либку, 1530—1603] *tr.* 15g в. verballhornen.

ba'llig {б'алл-х} [Ball'] *adv.* лоптаст(о), пупчаст(о); ~gedreht пупчаст(о) струган, израђен.

Balli'ste {балл'ист-} [гр.] *f* 3b X балиста, справа бацачица.

Balli'stik {~т'ик} *f* 3b б. pl. X балистика, наука о кретању бачених (и. хитнутих) тела.

balli'stisch {~т'иш} *a* балистички.

Ba'll..., ba'll...: ~kelle *f* плосната машка; ~kleid *n* хаљина за играчку (и. за забаву); ~königin *f* краљица забаве; ~kugel *f* лопта; ~maßig *a* и *adv.* за забаву, за играчку; ~meister *m* мајстор играна лоптом; ~meister *m* редитељ забаве (и. играчке); ~netz *n* мрежа-ста машка *f*, кечило с мрежом.

Ba'llokal {балл'окал} *n* [код растављања Ball-okal] дворница *f* за забаву (и. за играчке).

Ballon {бал'он} *m* 2g¹ и бал'он б'и [фр. по ит. *augm.* ballone „лоптегина“; Ball'] балон.

Ballo'n...: балонски, балона (*gen.*), балоном, у балону: ~abwehr-geschütz *n*, ~kanone *f* X

топ *m* против балона, топ за одбрану од балона; ~detachment *n* X = Luftschifftruppe; ~fabrikant, ~händler *m* израђивач балона, трговац балонима (за децу); ~fahrt *f* пут *m* (и. пењање *n*) балоном, возња у балону; ~führer вођа балона; ~halle = Luftschiffhalle; ~hülle *f* омот *m* балона; ~korps *n*, ~trupp *m* X балонско одељење *n*; ~post *f* ваздушна пошта, пошта балоном; ~schläger *m* играч балоном.

[балица *f.*]

Ballo't {бал'о, *gen.*, *pl.* ~с} [фр.] *m* б'и дењчић, *l*

Ballota'ge {бал'отаж-} *f* 3b = ballotieren II.

ballotie'ren {~отир-н} [фр.] *l intr.* (h) и *tr.* 15g гласати (тајно) куглицама (и. лоптицама) (= kugeln). II Ballotie'ren *n* (тајно) гласање куглицама (= Kuglung).

Ba'll...: ~rakett *n* ракета *f*, кечило с мрежом; ~saal *m* дворница *f* за играчку (и. за забаву). ~schlegel *m* машка *f*; ~spiel *n* игра *f* лоптом, лоптање; ~spieler *m* играч лоптом, лоптач; ~spritze *f* лопта бризгалица; ~toilette *f* балска тоалета, ношња за играчку; ~umhang *m* вечерњи огртач, огртач за забаву.

Ba'llsam {бал'сам, бал'зам} [свн., јевр.] *m* 2g¹ 1. балсам, мелем. 2. *fig.* мелем.

Ba'llsam... {бал'зам-}: ~apfel *m* @ момордика *f*; ~baum *m* @ балсамово дрво *n*; ~büchse *f* кутија с балсамом (и. с мелемом); ~duft *m* миомир; ~gewächse *n pl.* @ балсамоносно биље; ~harz *n* балсамова смола *f*; ~hauch *m* = ~duft; ~holz *n* @ балсамовина *f*.

balsamie'ren {бал'замир-н} [Balsam] *l tr.* 15g балсамовати. II Balsamie'ren *n*, Balsamie-rung *f* балсамовање.

Balsami'ne {~ири-н} *f* 3b @ (Impatiens) врбица, каначичак *m*, лепи човек *m*. [мелем.]

balsa'misch {бал'зам'иш} *a* балсамски, као

Ba'llsam...: ~krämer *m* трговац балсамом; ~kraut *n* @ (Ado'xa) миришљавац *m*; ~kürbis *m* @ = ~apfel; ~öl *n* балсамово уље, миомирно уље.

Ba'lle {бал'е} *m* 3a, Ba'llin {бал'тйн} *f* 3с становни|к, -ца балтичких области.

Ba'llhasar {бал'тазар} [јевр.] *m* 8b Валтазар.

ba'lltisch {бал'т'иш} *a* @ балтички; Baltisches Meer = Балтичко Море.

Balustra'de {бал'устрад-} [фр.] *f* 3b стоборје *n*, балустрада, ограда, приручје *n*.

Balz {балц} [нвн.] *f* 3b и *m* 2g @ парење, спаривање (тетреба, соколова, фазана); терање, (мачака); време парења, терања.

ba'llzen {~н} [Balz] *intr.* (h) 15e 1. @ за време парења (и. терања) пуштати гласове мамљена, парити се, терати се. 2. ваљукати се, скакутати.

Ba'llzeit *f* @ време *n* парења (и. терања).

bam [оном.] *intr.* бам!

Ba'mbus {бам'бус} [малајски] *m* 2h¹ @ бамбус.

Ba'mbus..., ba'mbus...: ~arten *f pl.* @ бамбуси *m pl.*; ~artig *a* бамбусаст, налик на бамбус, као бамбус; ~rohr *n*, ~stock *m* бамбусова трска *f*, бамбусов штап; ~zucker *m* бамбусов шећер.

Ba'mmel {бам'м} [bammeln] *fat.* A. *f* 3b и Bammela'ge {бам'лаж-} *fat.* *f* 3b, Bammelei'

{bām'lān} f 3b ландарало *n*, висуљак *m*, привесак *m*. В. *m* 2l (б. *pl.*) зорт. [fat. = baumeln.]
ba'mmeln {bām'ln} [дн., baumeln] *intr.* (h) 15b) **bä'mmeln** {bēm'ln, бем'ln} *intr.* (h) правити жабице, преводити бабу, превести бабу.
ba'msen {bām'zn} *tr.* чибукаати, лупати.
Ban {бан} [слов., *тур.] *m* 2g¹ = Banus.
banal {банал} [фр., *н. Bann] *a* баналан, свакидашњи; **Banalität** {баналитет} f 3b баналност, свакидашњост.

Bana'ne {банан} f 3b банана (= дрво и плод).
Bana'nen... ~baum *m* банана f (дрво); ~pflanzung f бананиште *n*, сад *m* банана; ~teig *m* тесто *n* од банана.

Banau'se {банџ} [гр.] *m* 3a скученост духа.
banau'sisch {банџиш} *a* простачки, отрцан.
band¹ {бант} *impf.* од binden.

Band² {~} [свн.] *m* 2d 1. повез. 2. свеска f, свезак, књига f. II *n* 2a 1. а) узица f, врпца f, канап *m*; Bänder *pl.* zum Schnüren... врпце *fpl.* за везивање...; fig. j-n am ~e (и. fat. Bändchen, Bündel) haben водити кога на узици, метнути коме брњицу; б) трака f. 2. поље *n* (у трикраку). 3. гуљва f, веза f. 4. ☉ веза f, жила f. 5. ✂ завој *m*, утега f. 6. ☼ Bandgras. 7. прстен *m*, гривна f; карика f. 8. обруч *m*; eisernes ~ скоба f, споја f, стера f; fat. fig. außer Rand und ~ sein бити разобручен (и. распојасан); aus Rand und ~ geraten разобручи(ва)ти се, распојасити се. 9. ✂ ~, Bändchen плочица f, (плосната) шипка f. 10. \ Bänder von Nudelteig резанци *mpl.* 11. шарка f, гвозђе које држи прозор (и. врата); ☼ eiserne Bänder гвоздене везе *fpl.* III *n* 2g 1. оков *m*, путо, об. *pl.* окови, ланци, гвозђе; in ~e schlagen и. werfen оковати, окивати метнути (бацити) у гвозђе; in ~en liegen бити окован; seine ~e zerreißen раскинути -дати (своје) окове. 2. (с)веза f; die ~e des Blutes крвна веза; von einem ~e само по оцу, само по мајци; von zwei ~en и по оцу и по мајци, од истог оца и од исте мајке.

Banda'ge {бандџ} [фр., *н. Band] f 3b ✂ завој *m*; утега; ☼ обруч (на точку), бандаж *m*; ~п/macher *m* утегар, израђивач (и. продавац) утега; ~п/puppe f ✂ лутка.

bandagie'ren [фр.] *tr.* 15g {бандажир'н} метнути -ати бандаже, утер[у, -е, обруч, -е.

Bandagi'st [фр.] {~жист} *m* 3a 1. = Bandagenmacher. 2. хирург, утежар.

Ba'nd..., **ba'nd...** {бант-}. 2ähnlich *a* ~artig; 2artig *a*: а) тракаст, у виду траке, у облику траке; б) жиласт; ~ausgabe f издање *n* у свескама (и. на свеске); ~acht f кљуна; ~bremse f ☼ тракаста кочница, кочница са појасом; ~brille f *pl.* наочари.

Bä'ndchen {бентх'н} *n* 2l *dim.* од Band II 1. [pl. Bänderchen {бентрх'н}] и II 8 узицица f, врпчица f; трачица f, трачак *m*; шарчица f.

Ba'nd... ~durchschlag *m* браварски пробојац.

Ba'nde¹ {банд} [фр., *н. Band] f 3b 1. руб *m*, окрајак *m*, ивица f. 2. (широка) пруга (у ткању). 3. = Bahn б. 4. дружина, чета, руља, I

Ba'nde {~} *pl.* од Band III 1., 2. [банда.]
bä'nde {бѣнд} *impf. conj.* од binden.

Bände {~} *pl.* од Band² I 1.

Ba'nd... ~einfassung f стезање *n*, стеча; ~eisen *n* гвозђе за обруче, тракасто гвозђе (и железо). [опасач *m*, кајас *m*, каиш *m*.]

Bandelie'r {банд'лир} [фр.] *n* 2g¹ ремник *m*, I

Ba'nden... {банд'н-}: ~diebstahl *m* крађа f у дружинама (и. у бандама); ~führer *m* вођа дружине (и. банде); ~stoß *m* бил. ударац од руба (и. окрајка).

Bä'nder {бѣнд'р} *pl.* од Band II.; ~besatz *m* украс од траке; ~lehre f ☉ синдезмологија.
Bä'nderchen {бѣнд'рх'н}, **Bä'nderlein** {бѣнд'рл'н} в. Bändchen.

bä'nde/reich *a* богат свескама.

bä'ndern {бѣнд'рн} *tr.* 15f 1. лити (и. изливати) у траке. 2. (и)шарати пругасто (и. пругама).

Bandero'le {банд'рол} f 3b заставица, барјачић *m*, пламенац *m*.

Bä'nde..., **bä'nde...** 2weise *adv.* у свескама; ~zahl f број *m* свезака.

Ba'nd..., **ba'nd...** ~fabrik f творница (и. фабрика) трака; 2förmig *a* тракаст; ~gras *n* ☼ (Phalaris arundinacea) токавица f, појатљика f, басмица f; ~haken *m* (зубне) клеште *fpl.*; ~handel *m* трговина ф тракама; ~händler *m* трговац тракама, продавац трака; ~holz *n* дрво за обруче, грање *n coll.* за обруче.

bandie'ren {бандир'н} [Band²] II. 15g пругасто (и. прутарасто) (унакрст) ишарати.

...bändig {бѣнд'г} *a* у слож. vier ~es, fünf ~es Werk дело у четири свеске (и. књиге), у пет свезака (и. књига).

bä'ndigen {бѣнд'гн} I *tr.* 15a (у)кротити, укротити (и. fig.), савладати. II Bän'digen *n*, Bän'digung f (у)кроћење, укроћавање, савлађивање, -ење.

Bä'ndiger {бѣнд'г'р} *m* 2l, ~in {~гн} f 3c (у)кротилац, -ља, (у)кротитељ, -ка, савлађивач, -ица. [зликосвац.]

Bandi't {бандит} [ит.] *m* 3a разбојник, хајдук, I
Bandi'ten..., **bandi'ten...** {бандит'н-}. ~führer *m* харамбаша, вођа разбојника; 2haft {бандит'нх'фт} *a* разбојнички, хајдучки; ~tum {бандит'нтум} *n* 2a (б. *pl.*); ~wesen *n* хајдучија f, разбојниковање, разбојништво.

Ba'nd..., **ba'nd...** ~krum *m* = ~handel; ~krämer *m* = ~händler; ~kupplung f спојница са траком; ~macher(in f) *m* трачар, -ка, фабрикант, -киња трака; ~maß *n* тракаст мотар *m*; ~messer *n* тесла f, кесер *m*; ~nagel *m* спојни клин; ~nudeln *fpl.* резанци *mpl.*; 2reich *a* богат свескама; ~reif *m* обруч; ~rose f: а) кокарда, знак *m* ордена, розета; б) вештачка ружа од трака; ~säge f ☼ (машинска) тестера трачара; ~sägewerk *n* стругара (и. пилања) f (тестерана) трачарама; ~schleife f омча од траке; ~streif(en) *m* пруга; ~stuhl *m* разбој за траке; ~tresse f ширит *m*, гајтан *m*; ~waren *fpl.* траке, тракаста роба f; ~weber, ~wirker *m* ☼ трачар, ткач трака; ~weberei f, ~wirkerei f ☼ трачара, радионица трака; ~wurm *m* ☼ (Taenia) ојађелица f, пантљичара, тракуља. [дише, усплахирен.]
bang {б'ан} = bange; ~atmend *a* који тешко
ba'nge {бан'г} [дн.: be- и Angst, eng(e)] I a 10¹ 10²

1. *a* бојаљлив, страшљив, плашљив; *~e* Ahnung slutња пуна стрепње, slutња пуна зебње; *in ~er Erwartung* у очекивању пуном стрепње (и. зебње); *~e Stunden* часови испуњени стрепњом (и. зебњом); *in ~er Sorge* сеи стрепети, страховати, зенсти. 2. *a* и *adv.* *ich bin ~, mir ist ~* бојим се, страхујем, зебем (*vor dat.* од *gen.*); *ich werde* (и. *mir wird*) *~* страх ме хвата; *mir wird immer bänger* све се више бојим, све више страхујем, све више зебем; *mir ist ~ für* (и. *um*) *sein Leben* страхујем (и. зебем) за његов живот; *dafür ist mir nicht ~* за то се не бојим; *laß dir nicht ~ sein!* не бој се!; *es ist mir ~ dabei* бојим се, бринем се за то; *j-p vor j-m* (*vor et.*) *~ machen* плашити кога ким (чим); *porp.* *~ machen gilt nicht!* плашиш мечку решетом! II *Ba'nge* *f* 3b б *pl.* страх *m*, haben Sie keine *~!* не бојте се!

ba'ngen {~*n*} 15a I *intr.* (*h*), *imp.* и *sich* *~* 1. *ich bange* (мич), *es bangt mir* (и. мање добро: *mich*) *für* (и. *um*) *mein Leben* (и. *vor dem Tode*) бојим се (и. страхујем, зебем) за свој живот (бојим се (од) смрти); *hangen* (тачније: *langen*) *und ~ in schwebender Pein* стално страховати и стрепети. 2. *~ nach* (*dat.*) *гинути за...*, *жудети за...*, *прижељкивати...* *acc.* II *tr.* и *bängen* {*ben'gn*} *страшити*. III *Ba'ngen* *n* бојање, бојазан *f*, страховање, стрепљење, стрепња *f*, зебња *f*.

Ba'ngigkeit {*ban'gnic'it*} *f* 3b бојазан, страховање *n*; Angst und *~* стрепња и зебња.

ba'nglich {*ban'nglic'h*}, *bä'nglich* {*ben'nglic'h*} *a* в. *bang*, *ängstlich*; *Bä'nglichkeit* {~*n*} *f* 3b бојазан, бојаљливост. [Bangigkeit.]

Ba'ngnis {*ban'ngis*} *n*, *Bä'ngnis* {*ben'ngis*} *n* в. I *ba'ngsam* {*ban'zam*} *a* в. *bange* 1; *Ba'ngsamkeit* {~*keit*} *f* 3b = *Bänglichkeit*.

Bank ¹ {*bank*} [свн. *banch m*] *f* 2f 1. клупа; скамија; *ein von der ~* gefallenес Kind дете донето под кецељом, копице; *fig.* *auf die lange ~ schieben* (ziehen, spielen) одуговлачити; *fat.* *durch die ~* одреда, без разлике. 2. *~* мангура, спруд *m*, гребен *m*. 3. (занатска) тезга. 4. (месарски) пањ *m*; *auf die ~ schlachten* (за)клати за продају, за крчу; *fig. fat.* : *a*) *j-p zur ~ hauen* начинити кога кусим и репатам, *b*) *пресећи* (и. *усекнути*) кога; 5. *~* земљано постоље *n* за топ. 6. *fig.* *сталез m*, ред *m*.

Bank ² {~} [ит. *banca*] *f* 3b банка, новчани завод *m*; *Geld bei der ~ stehen* имати новац у банци; *~ halten* и. *auflegen* држати банку (у игри).

Ba'nk..., *ba'nk...* {*bank-*} *~* *abschluß m* банчин закључак, банчин биланс; *~* *agio n* банчина провизија *f*; *~* *aktie* банковна деоница, акција банке; *~* *aktionär m*, *~* *anteils/eigener m* деоничар, акционар банке; *~* *anweisung f* упутница на банку, чек *m*; *~* *ausweis m* стање *n* банке, извештај о стању банке; в. *~* *abschluß*; *~* *axt f* тесачка секира; *~* *beamte(r) m* банкарски (и. банковни) чиновник; *~* *bohrer m* велики сврдао, велика бургија *f*; *~* *bruch m* = *Bankrott*; *~* *brüchig a* = *bankrott*.

Bä'nkchen {*ben'kic'h*} *n* 2l *dim.* од *Bank* ¹ клупица *f*.

Ba'nk... *~* *direktor m* директор банке; *~* *diskont m* *☞* законска (каматна) стопа *f*; *~* *eisen n a*) *☞* дрвена спојница (и. скоба) *f*; *b*) *притега f* на столарској тезги.

Bä'nkel..., *bä'nkel...* {*ben'k-el*} [*Bank* ¹]: *~* *gesang m* вашарска песма *f*; *~* *kind n* = *Bankert*; *~* *krämer m* в. *Kleinkrämer*; *~* *sänger m*: *a*) вашарски певач, улични певач; *b*) стихоклепац; *~* *sängerei f* = *~* *gesang*; *~* *sängerisch a. a*) који пева по вашарима (и. улицама, кафанама); *b*) стихоклепачки; *~* *sängerlied n* жалопојка *f*, тугованка *f*; *~* *sohn m*, *~* *tochter f* в. *Bänkelkind*, *Bankert*.

Ba'nk|emission f *☞* издавање *n* новчаница.

Bankero'tt {*ban'k-röt*} *usw.* в. *Bankrott* итд.

Ba'nkert {*ban'k-ert*} [срвн., *Bank* ¹] *m* 2g¹ ван-1 брачно дете *n*, копице *n*. [*f*. 2. = *Bankette*.] *Banke'tt* {*ban'ket*} [ит.] *n* 2g 1. банкет *m*, гозба.

Banke'tte {~} [фр.] *f* 3b плочник *m*, тротоар.

bankettie'ren {*ban'keti'ren*} [*Bankett* 1.] *intr.* (*h*)

15g банкетовати, частити се.

Ba'nk..., *ba'nk...* *~* *fähig a* примљив од стране банке, есконтљив, који се може есконттовати; *~* *geschäft n* банка *f*; *~* *geschäfte treiben* бавити се банковним (и. банкарским) пословима; *~* *gesetz|gebung f* законодавство *n* (и. закони *m pl.*) о банкама; *~* *haken m* = *~* *eisen b*; *~* *halter m* 2l банкар, који држи банку (у игри); *~* *hammer m* ручни чекић за рад на тезги; *~* *haus n* банка *f*; *~* *herr m* банкар; *~* *hobel m* столарско ренде *n*.

Bankie'r {*ban'ki-er*, *gen.*, *pl.* *~c*} [фр.] *m* бi банкар, финансијер; = *Bankhalter*; *~* *geschäft n*, *~* *haus n* банка *f*.

Ba'nk... *~* *institut* банка *f*, новчана установа *f*; *~* *konto n* банковни рачун *m*; *~* *lehne f* наслон *m* од клупе.

Bä'nklein {*ben'klic'h*} *n* 2l = *Bänkchen*.

Ba'nk... *~* *meißel* *☞* браварско длето *n*; *~* *messer n* сатара *f*, нож *m* за сечење китове сланине; *~* *note f* новчаница, банкнота; *~* *noten|fälscher m* кривотворица новчаница, фалсификатор банкнота; *~* *noten|umlauf m* опција новчаница, папирни новац; *~* *platz m* банкарско место *n*, град *m* банака; *~* *prokura f* прокура банке; *~* *rate f* *☞* = *diskont*.

Ba'ngo {*ban'ko*} [ит.] *n* бi (б. *pl.*) *☞* банчин новац *m*.

Bankro'tt {*ban'kröt*} [ит.] *☞* I *m* 2g банкротство *n*, обустава *f* плаћања; *~* *machen* банкротирати, пропасти. II *bankro'tt a* банкрот, који не може да плаћа; *für bankrott erklären* огласити за банкрота.

Bankro'tt|erklärung f објављивање (и. оглашење) *n* банкротства. [tierer.]

Bankrotte'ur {*ban'kro'to-r*} *m* 2g¹ = *Bankrot-* *bankrottie'ren* {~*ti'ren*} [ит.] *intr.* (*h*) 15g банкротирати, пропасти. [tröva.]

Bankrottie'rer {~*re-r*} *m* 2l банкрот, пропасти I *Ba'nk...* *~* *schein m* новчаница *f*; *~* *schlächter m* месарски момак, касапин; *~* *schraub|stock m* менгели *m pl.* за тезгу; *~* *schwindel m* зеленашење *n* банке, каишарење *n* банака;

- ~unwesen *n* = ~schwindel; ~valuta *f* банчина вредност; ~verein *m* удружење *n* банака; ~verkehr *m* банковни промет; ~wagen *m* кола *npl.* с клупама; ~wesen *n* банкарство, банке *fpl.*; ~zetteln *m* = ~schein; ~zinsfuß = ~diskont; ~zwinge *f* стера за тезгу.
- Bann** {бан} [свн. ban] *m* 2g (б. pl.) 1. стера *f*; присила *f*, принуда *f*; ограничење *n*; чар *f*, чини *pl.* 2. област *f*, подручје *n*, делокруг, хатар. 3. власт *f* (у хатару, у подручју); право *n* сампродаје. 4. потчињени (у подручју). 5. забрана *f*, наредба *f*. 6. а) прогонство *n*, изгнање *n*; j-n mit dem ~e belegen и. in den ~ tun прогнати кога; б) анатема *f*, проклетство *n*, искључење *n* из цркве; j-n in den ~ tun анатемисати кога, искључити кога из цркве, проклетати кога; den ~ über j-n aussprechen бацити анатему на кога, проклетати кога. 7. bibl. проклетни|к, -ца, проклета особа, проклета ствар.
- Ba'nn...** {бан-}: ~brief *m*, ~bulle *f* писмо *n*, була о искључењу из цркве; ~bruch *m* предик прогонства, кршење *n* с прогонством.
- ba'nnen** {бан-н} [Bann] *tr.* 15a 1. укротити, савладати, оковати, окивати, спутавати; j-n ~ (по)слати и (за)држати, приковати кога чинима (и. чаролијом); опчинити, зачарати, омађијати. 2. Geister ~ приз(и)вати (и. укроћавати) духове. 3. про-, из|гнати; анатемисати, проклетати, искључи(ва)ти из цркве; истер(ив)ати (ђавола). 4. прогласити неприкосновесним. 5. zu e-r Mühle gebannt sein бити силом помељар у некој воденици.
- Ba'nnner** {бан-н-р} [bannen] *m* 2l истеривач духова (и. ђавола).
- Ba'nnner**² {~} [свн., фр. bannière] *n* 2l стег *m*, застава *f* (и. fig.) барјак *m*.
- Ba'nnner**²..., **ba'nnner**... {бан-н-р-}. ~flüchtig *a* војни бегунац; ~herr *m* стегоноша, заставник, барјактар; барон; ~lehen *n* феуд *m* заставника (и. барона); ~schild *n* штит *m* четвртаст; ~träger *m* стегоноша, заставник, барјактар.
- Ba'nn...** ~fluch *m* анатема *f*, проклетство *n*, искључење *n* из цркве; ~forst *m* брањевина *f*, забран, шума у којој је забрањена сеча и лов; ~gerechtigkeit *f* право *n* принуде; ~gut *n* в. ~ware; ~meile *f* градски (и. варошки) хатар *m*; ~mühle *f* млин *m* (и. воденица) с принуђеним помељарима; ~ofen *m* пећ *f* принуђеног печења; ~recht *n* = ~gerechtigkeit; ~spruch *m* искључење *n* из цркве; ~strahl *m* анатема *f*, проклетство *n*; den ~strahl schleudern бацити анатему; ~vogt *m* = Flurschütz; ~wald *m* = ~forst; ~ware *f* забрањена роба; ~wart *m*, ~wärter *m* = ~vogt.
- Ba'nse** {банз} *f* 3b штагаљ *m*, место у хамбару за слагање снопа; **ba'nsen** {~н} *tr.* слагати снопе.
- Ba'nus** {банус} [Ban] *m* inv. бан; ~würde *f* банство *n*. [brotnbaum.]
- Baoba'b** {баобаб} [етиопски] *m* bi = Affen-)
- Bapti'st** {баптист} [гр.] *m* 8a Баптист. II *m* 3a, ~in {~ин} *f* 3c rl. баптиста, присталица учења о крштењу одраслих.
- Bapti'sten...** ~gemeinde *f* општина баптиста; ~tum *n* 2a (б. pl.) баптизам *m*, учење о крштењу одраслих.
- bapti'stisch** {~иш} *a* баптистички.
- bar**¹ {бар} [свн.] *a* 1. готов; ~es Geld готов новац *m*, готовина *f*; gegen ~ у готову, за готово; den Betrag ~ einsenden (по)слати износ у готову; ~e 100 Mark готових сто марака; so gut wie ~es Geld sein вредети сувога злата (и. fig.); fig. et. für ~e Münze (и. für ~en Ernst) nehmen прим|ити -ати за готов новац, за збиљу; *prv.* ~ Geld lacht папе говоре, уста с' спрдају. 2. го, нар; mit ~em Haupte гологлав; ~und bloß го као пиштољ. 3. чист, прави, сушти; очевидан; es ist ~er Ernst говорим врло озбиљно; в. Unsinn. 4. са *gen.* и. von (пеђе an) без; allen menschlichen Gefühles ~ без икаквога човечнога осећања.
- Bar** {~} [енгл.] *f* bi бар *m*, крчма, пивница.
- ...bar** {...бар} [свн., Bahre] *a* у слож. ...лив, на пр. annehmbar.
- Bär**¹ {бер} [свн. bero] *m* 3a 1. медвед (и. fig.); weiblicher ~ мечка *f*; junger ~ медић, мече *n*; *fam. fig.* j-m e-n ~en aufbinden *a* = j-m et. aufbinden, б) измамити паре коме. 2. ⚔ der Große ~ Велики Медвед; der Kleine ~ Мали Медвед. 3. ⚔ = Bärengrube.
- Bär** {бер} [свн. ber] *f* „ударца“ *m* 2g = Rammklotz.
- Bär** {~} [свн. bër] *m* 2g¹ = Zuchteber.
- Bara'cke** {барак} [фр., шп.] *f* 3b барака, дашчара, талпара; *fig.* чатрља.
- Bara'cken...** ~bau *m*: а) грађење *n* барака; б) = Baracke; ~lager *n* бараке *fpl.*, дашчаре *fpl.*, талпаре *fpl.*; ~stadt *f* град *m* (и. варош) барака, дашчара, талпара.
- Barba'r** {барбар} [гр.] *m* 3a 1. варварин, туђин(ац) (према Јелиниме). 2. *fig.* необразован човек, варварин, свиреп човек.
- Ba'rbara** {барбара} *f* 3b Варвара.
- Barbarei**¹ {барбарџ} *f* 3b варварство *n*, необразованост; варварство, свирепост, грозота.
- Barba'ren...**, **barba'ren...** {барбар-н-}: ~weise *f* варварски начин *m*; ~weise *adv.* на варвар-)
- Barba'rin** {барбарин} *f* 3c варварка. [ски начин.]
- barba'risch** {барбар-иш} *la* 1. варварски, необразован; варварски, свиреп, грозан; немогућ(ан), духу језика противан. 2. = berberisch (Sch.). II *adv.* варварски; *adv.* es ist ~ kalt грозна је зима.
- Barbari'smus** {барбарисмус} [гр.] *m* 6g варваризам (необразованост; свирепост; израз противан духу језика).
- Barbaro'ssa** {~рџса} [ит. „риђа брада“] *m* 8b Барбароса (надимак Фридриху I, 1123-1190).
- Bä'rbchen** {берп-хен} *n* 8g (*dim.* од Barbара) Варварица *f*. [viatilis] мрена.)
- Ba'rbe** {барб} [свн., лат.] *f* 3a ♂ (Barbus flu-) *ba'rbeinig* *a* голоног.
- Bä'r**¹..., **bä'r**¹... {бер-}: ~beißer ⚔ булдог, пас за лов на медведе; ~beißig {~бџс-иш} [као Bärenbeißer] *a* свађалица, цандрљив; ~beißigkeit {кџ-т} *f* 3b свађалиштво *n*, цандрљивост.
- Bä'rbel(chen)** {берб-л(хен)} *n* 8g = Bärbchen.
- Ba'r**¹... {бар-}: ~bestand *m* готовина *f*.

Barbie'r {бѣрѣр} [фр.] *m 2g* берберин, власу-
лар, *fam.* брица.

Barbie'r... {бѣрѣр-}: ~becken *n* чанак *m*; ~
beutel *m* берберска торба *f* с прибором.

barbie'ren {бѣрѣрѣн} [Barbier] *I tr. и refl. 15g*
(*sich* ~) бријати (се), обријати (се), бричити
(се), обричити (се); *fam. fig.* *j-p* ~, *j-p über*
den Löffel ~ кога суво (о)бријати, преварити,
обманути. *II* Barbie'ren *n* бријање.

Barbie'r...: ~gehilfe, ~gesell(e) *m* берберски
калфа (и помоћник), власуларски помоћник;
~geschäft *n*, ~laden *m* ~stube *f* берберница *f*,
власуларница *f*; ~messer *n* бријач *m*, бри-
јачица *f*, нож *m* за бријање ~riemen *m* каиш
за оштрење бријача; ~zeug *n* — ~beutel.

ba'rchen {бѣрѣн} *a* порхетски, од порхета.

Ba'rchen {бѣрѣн} *n 2l (dim. од Bär)* мече.

Ba'rchent {бѣрѣнт} [срвн., * срлат. barracanus,
* ар.] *m 2g* порхет.

Ba'rchent...: ~macher, ~weber *m* порхеташ.

bardau'z! {бардѣц} *int. fam.* трас! трас!

Ba'rde! {бард} [келт.] *m 3a* бард, песник, певач.

Ba'rde! {~} *f 3b* в. Barte.

Ba'rdenchor *m* хор барда.

Bardie't {бѣрдѣт} [Barde!] *n 2g* бардит *m*,
ратна песма старих Германа.

Ba're {бар} *f 3b* в. Barfrost.

Bä'ren..., bäre'n... {бѣрѣн-}. ~anbinder *m fam.*
прављач дугова; ~artig *a* медведаст (и *fig.*),
као мечка, мечкаст; ~decke *f* ћебе *n* од
медведице, покривка од медведице коже; ~fang
m лов на медведице; ~fell *n* медведина *f*, мед-
веђа кожа *f*; ~führer *m* мечкар; *fam.* вођа
странаца; ~graben *m*, ~grube *f* медвеђа јама
f. ~hatz *f* = ~hetze; ~haut *f* медвеђа кожа,
медведина; *fig. auf der* ~haut liegen дембел-
исити, чувати хладовину; ~häuter *m 2l fam.*
дембел, хладовина; ~häuterei *f 3b fam.* дем-
белисиње *n*, дембелана, хладовина; ~hetze *f*,
~jagd *f* хајка, лов *m* на медведице; ~hunger *m*
курјачка глад; ~jäger *m* ловац медведице;
~kälte *f* псећа зима; ~klau *n 2g* и. *f 3b*
(*b. pl.*) ~ мечја шапа *f*; ~lapp *m* = Bärlapp;
~mäßig *a* мечкаст, (тежак) као медвед; ~mä-
ßiger Hunger курјачка глад; ~mütze *f* ~ шу-
бара; ~raupe *f* ~, ~spinner *m* ~ (Arctia caja)
медоњица *f*, ~zottig *a* чупав; ~zwinger *m* =

Bare'tt {барѣт} [фр., ит.] *n 2g* капа *f*. [~graben.]

Ba'r!..., ba'r!...: ~fonds *m pl.* = ~bestand;
~frost *m* голомразица *f*, сувомразица *f*; ~fuß
a, adv. бос(оног), босих ногу, голих ногу;
~füßer(in) *m*, ~füßer, ~mönch *n*, ~füßer|nonne
f фрањевлац, -ка; ~füßig *a* бос(оног).

barg {барк} *impf.*, bärge {бѣрге} *impf. conj.* од
bergen.

Ba'r!..., ba'r!...: ~geld *n* = bares Geld; ~geld-
los без готовог новца, помоћу бонова, (у) бо-
новима; ~geschäft *n* посао *m* за готово; ~hand,
~händig голорук; ~haupt, ~häuptig {~хѣп-
тѣх} *a, adv.* гологлав, голе главе.

Bä'rin {берин} *f 3c* мечка, медведица.

Ba'riton {баритѣн} [ит., гр.] *m 2g* ~ баритѣн.

Bariton'ist {баритѣнист} *m 3a* баритонист(а).

Ba'riton...: ~schlüssel *m* баритонски кључ;

~stimme *f* (глас) баритон.

Ba'rk {барк} [Barke] *f 3b* ~ трговачки брод *m*
са три катарке (и. јарбола).

Barkaro'le {баркарѣл} [ит.] *f 3b* ~ баркарола.

Barka'sse {баркѣс} [шп.] *f 3b* ~ највећи ча-
мац *m* морског брода.

Ba'r!kauf *m* куповина *f* за готово.

Ba'rke {баркѣ} [фр., срлат., гр., коптски] *f 3b*
барка, чамац *m*, лађа.

Barkero'le {баркарѣл} *f 3b 1.* = Barkarole. 2.

барка, речни чамац *m*.

bar!köpfig *a* = barhäuptig.

Ba'rk|schiff *n* = Barke.

Bä'r!...: ~lapp *m 2g* ~ (Lycopo'dium) пречица
f, плавуи, прашулица, црвоточина; ~lapp-
mehl *n* пречичино брашно. [разбоју.]

Ba'r|lauf *m* (*b. pl.*) игра *f* (и. играње *n*) на|

ba'r|laufen [Barre] *I intr.* играти на разбоју. *II*

Ba'r|laufen *n* = Barlauf.

Bä'rm|brot {бѣрм-} *n* хлеб(ац) с квасцем.

Bä'rm(e) {барм(е)}, Bär'me {бѣрмѣ} *f* квасац *m*.

barmhe'rzig {бѣрмхѣрѣх} [срвн., свн.] *I a 1.*
милосрдан, милостив; sei ~ mit mir! смилуј
се на ме(не)!; Barmherzige Brüder милосрдна
браћа, Barmherzige Schwestern милосрдне
сестре; ~er Gott! Боже милостиви! 2. готово
~ кукаван, јадан, бедан. *II* Barmhe'rzige(r) *s*
~ човек, жена милостива срца. [лост.]

Barmhe'rzigkeit {~карт} *f 3b* милосрђе *n*, ми-|

Bä'r|mutter *f* в. Gebärmutter.

Ba'r'nabas {барнабѣс} [јевр.] *m 8c* Варнава.

baro'ck {барѣк} [порт.] *I a* бароко, чудноват,
чудан, настран. *II* Baro'ck *n 2g* *b. pl.*, Ba-
ro'ck|stil *m* бароко стил.

Barome'ter {барѣметр} [гр.] *n* и *m 2l* ~ баро-
метар *m*, направа за мерење ваздушног при-
тиска; ~beobachtungen *f pl.* барометарска
посматрања *n pl.*; ~stand *m* висина *f* (и. ста-
ње *n*) барометра.

barome'trisch {~трѣш} *a* барометарски.

Baro'n {барѣн} [фр.] *m 2g* барѣн. [ронова књи.]

Baronesse {барѣнѣс} *f 3b 1.* бароница. 2. ба-|

Barone't {барѣнет, барѣнет} [енгл.] *m bi* пле-
мић у Енглеској; ~s|würde *f* плећство *n* (ен-
глеског племића).

Baronie' {барѣни} *f 6f* баронија, баронство *n*.

Ba'ro'nin {барѣниѣн} *f 3c* бароница.

baronisie'ren {барѣнизѣрѣн} [Baron] *15g I tr.* на-
з(и)вати бароном. *II intr. (h)* баронисати,
живети као барон; *fam. co.* бити владика,
немати посла. [тула *f. i*]

Ba'ro'ns titel *m* баронски назив, баронска ти-|

Barosko'p {барѣскоп} [гр.] *n 2g* ~ бароскоп.

Ba'rre {барѣ} [фр.] *f 3b 1.* шипка, полука. 2.
препона, препречена мотка, препречница. 3.
спруд *m*, мангура. 4. црт(и)ца. 5. = Schlag-
baum. [разбоју *m. i*]

Ba'rren {~н} [Bare] *2l rm 1.* = Barre. 2. гимн. |

Ba'rren... {барѣн-}: ~gold *n* злато у полукама
(и. шипкама); ~turnen *n* гимнастика на раз-
боју. [*m* ~ чувар бране. |]

Barrie're {барѣре} [фр.] *f 3b* брана; ~n|wärter |

Barrika'de {барѣкадѣ} [фр.] *f 3b* барикада.

Barrika'den...: ~bau *m* прављење (и. грађење;
n барикада; ~held *m* јунак (са) барикада)
~kampf *m. a)* борба *f* на барикадама; *b)* бор-

ба против бариада, напад на бариаде;
 ~kämpfer *m* борац са бариада.
 barrikadie'ren {барикадира} [фр.] *tr.* 15g затворити, закрчи(ва)ти бариадама.
 Bars {барс} *m* в. Barsch.
 Barsch {барш} [дн.] *m* 2g (*pl.* Bärse {бёрш})
 ~ греч, костреш; *dim.* Bär'schchen {бёршххн}
n 2l, Bär'schlein {бёршлххн} *n* 2l гречић *m*,
 грече, кострешин *m*, кострешче.
 Barsch {берш} *m* в. Barsch.
 ba'rsch {барш} [дн.] *a* 1. опор. 2. *fig.* осоран,
 осорлив, набусит, напрасит; *adv.* осорно, на-
 бусито, напрасито; ~ anfahren осорно (и на-
 бусито) ослвити, обречнути се; ~es Wesen
 осорност *f*, набуситост *f*, осорливост *f*.
 Ba'schaft {баршфхт} [бар] *f* 3b готовина, го-
 тов новац. {вост, набуситост, напраситост.}
 Ba'schheit {баршххт} [barsch] *f* 3b осорли-
 Ba'r'sendung *f* пошилка у готову (и готовог)
 ba'rst {барст} *impf.* од bersten. [новца].
 Ba'rt {барт} [свн. bart, лат. barba] *m* 2d 1. бра-
 да; er bekommt e-n Bart расте му брада, о-
 брадато је; j-m den ~ abnehmen (о)шишати
 (и. (о)бријати) коме браду; sich den ~ wach-
 sen (и. stehen) lassen пушити-штати браду;
fig. j-m den Bart streicheln, j-m um den ~ ge-
 hen умиљавати се коме; *fig.* in den ~ у брк;
 in den ~ brummen и. murmeln (про)гунђати,
 (про)мрљати кроз зубе; in den ~ hinein lügen
 масно (и. пресно) лагати; sich um des Kaisers
 ~ streiten (и. zanken) свађати се ни око чега
 (и. око трица). 2. = Kinn. 3. брада, кесер *m*.
 4. бркови *m pl.* (у мачке, у риба). 5. осје
n; свила *f*. 6. перо *n* (у кључа). 6. мосур. 7.
 глава *f* (и. језгро *n*) (репатице). 8. шав на
 ливу.
 Ba'rt... {барт-}: ~becken *n* = Barbierbecken;
 ~binde *f* брковез *m*; ~bürstchen *n* четк(иц)а
f за браду (и. бркове).
 Bär'tchen {бёртххн} *n* 2l *dim.* од Bart брадица *f*.
 Bar'te {бёрт} *f* 3b 1. [свн. barta] убојна секира.
 2. [лат. barba] шипка из китових уста; ~nwal
n 2 (прави) кит.
 Ba'rt...: ~erzeugungs|mittel *n* средство за ра-
 стење браде; ~fäden *m pl.* бркови (и. пипци)
 у рибе; ~fisch *m* 2a = Barbe; b) = Wal-
 fisch; ~fichte *f* 2 (U'snea) горовез *m*; ~geier
m = Lämmergeier; ~gras *n* 2 (Andropo-
 gon) пусти крв крвавице, садовина *f*; ~haar
n длака *f* из браде.
 Ba'rthel {барта} *m* 8g одмила за Bartholomäus;
prv. er weiß, wo ~ den Most holt зна ти тај
 сто јавола.
 Bartholomä'us {бёртоломес} [јевр.] *m* 8c Вар-
 толомеј; ~nacht *f* Вартоломејска ноћ.
 ba'rtig {бёртиг} *a* братац.
 Ba'rt...: ~karpfen *m* 2 бркат шаран; ~kratzer
m 2a. брица; ~künstler *m* лицеуокраситељ,
 берберин; ~länge *f* дужина браде; ~lappen
m, ~läppchen *n*: a) убрис *m* за браду; b) ре-
 Ba'rtlein *n* в. Bär'tchen. [свн.] *a* *f*, мосур *m*.
 Bär'tling {бёртлин} *m* брадоња.
 Ba'rt..., ba'rt...: 2los а голобрад, носав, без
 браде; ~losigkeit *f* голобрадост, носавост;
 ~moos *n* 2 (Ba'rbus) кроварка *f*, пољска ма-

ховина *f*; ~nelke *f* 2 (Dianthus barba'tus) топ-
 каранфил *m*, ~scheren *n* шишање браде;
 ~scherer *m* берберин; ~seife *f* берберски са-
 пун *m*; ~wachs *n*, ~wichse *f* восак *m* за бркове.
 Ba'ruch {барух} [јевр.] *m* 8a Барух.
 Ba'ut'sche {баруч} [ит.] *f* 3b отворене каруце,
 двоколице *f pl.*
 Ba'r'... ~verlust *m* губитак у готову новцу;
 ~vorrat *m* метална подлога *f*, залиха *f* у го-
 тову; ~vorschuß *m* предујам у готову.
 Ba'ry't {барут} [гр.] *m* 2g, ~erde *f* мин. барит
m; baryt|haltig *a* мин. баритоносан.
 Ba'ryton {барутон} [гр.] *n* 2g 1. баритон *m*
 (инструмент). [нон.]
 Ba'ry'tonon {барутонон} [гр.] *n* 6k гр. барито-
 Ba'r'zahlung *f* плаћање *n* у готову.
 Basa'lt {базалт} [лат., ег.] *m* 2g мин. базалт.
 Basa'lt..., basa'lt... {базалт-}: ~bruch *m* каме-
 ном базалта; 2en {базалтхн} а базалтни,
 од базалта; ~felsen *m* базалтна стена *f*, ба-
 залтни хрид; 2förmig а базалтаст; 2haltig а
 базалтни, који садржи базалта.
 Basa'r {базар} [перс.] *m* 2g 1. базар; продаја *f*
 у корист сиротиње. [ф, мала нећака.]
 Bäs'schen {бесххн} *n* 2l *dim.* од Base¹ нећакица
 Ba'schlik {башлик} [турк.] *m* 6i башлика *f*.
 Ba'se¹ {баз} [свн. basa] *f* 3b рођака; тетка;
 нећака; алапача, баба; Frau ~ прија.
 Ba'se² {~} [Basis] *f* 3b база.
 Ba'sel {базел} *n* 8g 2. Базел *m*.
 Ba'seler {~р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c Базелјан,
 -ка; ba'seler {базелр}, ba'selisch {базелш} а
 базелски.
 Ba'sel...: ~land *n* околина *f* Базела; ~stadt *f*
 град *m* (и. варош) Базел. [пача, баба.]
 ba'senhaft {базенххт} а попут прија (и. ала-)
 Ba'senschaft {базеншхт} *f* 3b 1. род *m*, ро-
 ђаштво *n*, сродништво *n*, пријатељство *n*. 2.
 рођак *f pl.*, прије *f pl.* 3. = Baserei.
 Baserei' {базра} [Base¹] *f* 3b алапачирање *n*,
 торокање *n*, лапарање *n*.
 basie'ren {базирхн} 15g 1 *tr.* за-, о|снивати,
 за-, о|сновати. II *intr.* (h) за-, о|снивати се,
 почивати.
 Basi'lie {базил} [гр.] *f* 3b, ~n'kraut *n* 2 (O-
 cimum basilicum) босиљак *m*, ~n'art *f* врста
 босиљка.
 Basi'lika {базилика} [гр.] *f* 6g 2. базилика.
 Basi'li'sk {базилск} [гр.] *m* 3a 2врста гуштера.
 myth. змај, аждаја *f*; X (некад) велики топ.
 Basi'li'sken|blick *m* зао (и. страшан) поглед.
 Ba'sis {базис} [гр.] *f* 6g 1. Δ основа, Λ осно-
 в(иц)а. 2. база.
 ba'sisch {базисх} а = базичан.
 Ba'sisch|werden *n* 2 постајање базичним.
 Ba'si'e {баск} *m* 3a, Ba'skin {баскин} *f* 3c Би-
 скајац, -ка; ba'skisch {баскш} а бискајски;
 die ~e Sprache бискајски језик, das Ba'skische
 9l, Ba'skisch *n* inv. бискајски (језик).
 Bäs'slein {беслхн} *n* 2l = Bäschen.
 Ba'sler, ba'sler {базелр} в. Baseler итд.
 Bas|relief {ба-} [фр.] *n* ба-релеф, плић (и.
 слабији) релеф.
 Baß' {бас} *m* 2d 1. бас (глас, инструме-
 нат); den ~ streichen свирати у контрабас.

baʼB² {~} [свн.: besser] *adv.* 1. јако, здраво, веома. 2. B^2 боље, више.

Ba'ssa {баса} *m bi* (ген. pl. и Bassen) = Pascha.

BaʼB¹... ~bläser *m* фэготиста; ~brummer *m* бас у оргуље. [вичар.]

Basse't {басет} [енгл.] *m bi* кратконог јаза-ј

Basse'tt {~} [ит.] *m 2g* B^2 дубоки баритон, први бас; ~horn *n* басетов рог; ~spiel *n* басетова свирка *f*.

BaʼB¹... ~flöte *f* бас-флаута; ~geige *f* бас *m*; grobe ~geige контрабас *m*; ~geiger *m* свирач у бас, басиста; ~horn *n* фэгот *m*.

Bassi'n {басен} [фр.] *n bi* базен; ~wagen *m* цистернска кола *f pl*.

Bassi'st {басист} [BaʼB¹] *m 3a* басиста.

BaʼB¹... ~klarinette *f* бас-кларинет *m*; ~noten *f pl* ноте за бас; ~pfeife *f* фэгот *m*; ~pfeifer *m* фэготиста; ~posaune *f* — Posaune; ~saite *f* жица бас; ~sänger *m* басиста (певач); ~schlüssel *m* кључ баса; ~stimme *f* бас (глас).

Bast {баст} [срвн. bast] *m 2g 1.* B^2 лико *n*, лика *f*. 2. B^2 баст, врста свиле. 3. B^2 кожица са младих јеленових рогова. 4. кожа *f* (на ру-). Ba'sta {баста} [ит.] *inf.* доста! [кама итд.]. Ba'stard {бастард} [фр.] *m 2g 1.* копице *n*, копиан. 2. B^2 , B^2 мелез.

Ba'stard... ba'stard... {бастард-}: ~art *f* мелезна врста, врста мелеза(ра); ~artig *a* мелез(аст); ~erzeugung *f* стварање (и. рађање) *n* мелеза; ~feile *f*, ~hiebs *m* B^2 крупни рез; ~pflanze *f* мелезна биљка; ~schaft {бастард-штф} *f 3b* копил(ан)ство *n*; B^2 , B^2 местово *n*; ~schrift *f* средња слова *npl.*; ~tier *n* мелез *m*; ~wolle *f* бастардна вуна; ~zeugung *f* = erzeugung.

Ba'st... {баст-}: ~decke *f* покривка од лике.

Bastei' {бастеј} [ит.] *f 3b* B^2 и fig. бедем *m*.

ba'stein {бастин}, ba'stein {бастин, бастин} [Bast] *tr, intr.* (h) 15f *fam.* (с)петљати.

ba'sten {бастин} [Bast] *a* ликов, од лике (начињен).

Ba'stian {бастин} *m 8a abr.* = Sebastian.

ba'stig {бастин} *a* ликов, (који се састоји) од лике.

Bastio'n {бастин} *f 3b, m 2g¹* B^2 грудобран.

Ba'stling {бастлин} [Bast] *m 2g¹* B^2 црнојка *f*.

Ba'stmatte *f* асура од лике.

Baston(n)a'de {бастонад} [фр.] *f 3b* батине *fpl*.

Ba'st... ~schicht *f* слој *m* лике; ~seide *f* си-рова (и. непреађена) свила; ~seil *n* личина; bat {бат} *impf.* од bitten. [f, уже од лике.]

Bataillo'n {батјон} *n 2g¹* B^2 батаљон *m*.

Bataillo'ns..., bataillo'ns... {батјонс-} B^2 . батаљони, батаљона (ген.): ~adjutant *m* батаљони ађутант; ~arzt *m* батаљони лекар; ~chef, ~kommandeur *m* командант батаљона; ~exerzieren *n* батаљони егзерцир *m*; ~fahne *f* батаљона застава; ~kammer|unter|offizier *m* батаљони слагалишни подофицир; ~massen|linie *f* батаљони смакнути поредак *m*; ~tambour *m* батаљони добошар; ~weise *adv.* по батаљонима, на батаљоне.

Bata'te {батат} [ит.] *f 3b* B^2 батата, индиски кромпир. 2. морска репа, чичовка.

Ba'taver {батав'р} и Bata'vier {батав'р} *m 2l*, ~in {~ин} *f 3c* Батав|ац, -киња; Bata'vien {батав'ин} *n 8g* B^2 Батавија *f*; bata'visch {~вш} *a* батавски.

ba'te {бет} *impf. conj.* од bitten.

Bati'st {батист} [фр.] *m 2g* батист, фино и густо платно.

Bati'st..., bati'st...: ~en {батист'н} *a* батистен' од батиста; ~taschen|tuch *n* батистена (цеп-на) марамица *f*; ~weber *m* батистар, фабри-кант батиста.

Batterie' {батери} [фр.] *f 6f* B^2 , батерија; rei- tende ~коњичка батерија; elektrische ~елек- трична батерија.

Batterie'... {батери-} батериски, батерије (ген.): ~bau *m* подизање *n* батерије; ~chef *m* ко- мандир батерије; ~deckung батериски за- клон *m*; ~führer *m* командир батерије; ~ge- schütz *n* батериски топ *m*; ~munitions|wagen *m* батериска мунициона кола *npl.*, кара *f*.

Ba'tzen {бац'н} [срвн., од Betz (в. Petz) шв. Bär'] *m 2l 1.* ћернич. 2. марјаш (= 4 Kreuzer); *fam.* ~haben имати пāpā.

ba'tzig {бац'х} usw. в. patzig usw.

Bau' {бау} [bauen] *m 2g (pl. и Bauten) 1.* гра-ђење *n*, градња *f*, зидање *n*, прављење *n*. 2. грађење *n* утврђења. 3. склоп, састав; (уз)-раст. 4. B^2 обделавање; гајење. 5. грађевина *f*. 6. зграда *f*. 7. јазбина *f*; fig. immer in s-m ~sitzen не избивати из куће. 8. B^2 прекоп, преривање *n*. 9. = Meierhof, Bauerhof.

bau' *inf.* 1. ~! (вај!) (вај!) 2. baff, ~! шљис шљас!

Bau'... {бау-} ~akademie *f* = technische Hoch- schule; ~akademiker *m* (студент) архитекта; ~amt *n* грађевинско одељење, грађевинска управа *f*; ~anschlag *m* грађевински предра- чун; ~arbeiter *m* грађевински радник; ~art *f* начин *m* грађења, начин изградње; = ~stil; ~aufseher *m* грађевински надзорник; ~bank *f* грађевинска банка, грађевинска хипоте- карна банка; ~bedarf *m* грађа *f*; ~beflisse- ne(r) *m* (студент) архитекта; ~besichtigung *f* надгледање *n* грађевина.

Bauch {бау} [свн. bûh] *m 2d 1.* трбух; einen ~ bekommen и. sich zulegen пуштити -штати трбух; *fam.* sich (dat.) den ~ halten vor La- chen држати се за трбух од смеха. 2. трбух, стомак. 3. трбух, материца *f*. 4. трбух, испупчење *n*. 5. трбух, шупљина *f*.

Bau'ch... {бау-х-}: ~aufschlitzer *m* тр- босек; ~binde *f* појас *m*; ~bruch *m* трбушна кила *f*; ~diener роб свом благоутробију.

Bäu'chelchen {бау'хл'х'н} *n 2l dim.* од Bauch трбушче, трб(и)ца *f*.

bau'chen {бау'х'н} 15a 1 sich ~ = ausbauchen 1. II Bau'chen *n*, Bau'chung *f* избочење, испуп- чење; избоченост, испупченост.

Bau'ch..., bau'ch...: ~entzündung *f* запаљење *n* (и. упала) трбуха; ~fell *n* B^2 трбушна мара- мица *f*; ~fell|entzündung *f* запаљење *n* (и. упала) трбушне марамице; ~finne *f*, ~flosse *f* B^2 трбушна пераја; ~flosser *m pl.* B^2 рибе с трбушним перајама; ~fluß *m* B^2 пролив; ~för- mig трбушаст; ~füße *m pl.* B^2 трбушне ноге

fpl.; ~füß(ler) *m pl.* ❸ трбухонози; ~gegend *f* трбушни део *m* (и. предео); ~grimmen *n* грижа *f*, завијање (и. чупање) у трбуху; ~gurt *m* каиш потрбушник; ~höhle *f* трбушна дупља; ~höhlen|schnitt *m* ❷ рез трбушне дупље.

bau'chig {бѡхѡх}, **bäu'chig** {бѡхѡх} *a* трбушат, који има трбух; трбуша(с)т, испупчен, избочен; ~werden искоритити се, испупчити се, избочи(ва)ти се.

Bau'ch...; ~kneifen, ~kneipen *n* = ~grimmen; ~krampf *m* чупање *n* у трбуху; ~krankheit *f* трбушна болест.

Bäu'chlein {бѡхлѡчн} *n pl dim.* од Bauch трбушних *m*, трбушче, трб(иц)а *f*. {rücklings}.

bäu'chlins {бѡхлѡчн} *adv.* потрбушке (*opp.*)

Bau'ch..., **bau'ch...**; ~muskel *m* трбушни мишић; ~nerv *m* трбушни живац; ~rede|kunst *f* вештина говорења из трбуха; ~redner *m* човек који говори из трбуха; ~redner|ei *f* 3b говор *m* (и. говорење *n*) из трбуха; ~rednerisch *a* који говори из трбуха; ~riemen *m* = ~gurt; ~säge *f* ❸ трбушаста тестера; ~schmerz *m* = ~grimmen; ~schnitt *m* ❷ трбушни разрез; ~speichel *m* гуштерачин сок; ~speichel|drüse *f* ❸ гуштерача; ~speichel|drüsen|saft *m* гуштерачин сок; ~stecher *m* ❷ трбушно бодило *n*; ~stich *m* ❷ трбушни бод; ~ung {бѡхун.} *f* в. bauchen II; ~wasser|such|t *f* трбушна водена болест; ~weh *n* трбобоља *f*; = ~grimmen; ~würmer *m pl.* глисте *fpl.* у стомаку (и. у цревима).

Bau'de {бѡдѡ} [bauen, Bude] *f* 3b колиба.

Bau'direktor *m* грађевински директор.

bau'en {бѡѡн} [свн. būan] *1ba I tr. i refl.* 1. (sich ~) градити (се), са-, на|градити (се); зидати (се), са-, на|зидати (се); (на)правити, (на)чинити; schön и. gut (schlecht) gebaut добро (рђаво) скројен, лепо (ружно) израстао, лепа (ружна) стаса, ❷ лепог (ружног) створа; *fig.* Luftschlösser ~ зидати куле у ваздуху; sich arm ~ осиротети градећи (и. зидајући). 2. (са)градити, подићи; sein Nest и. sich (dat.) ein Nest ~: *a*) (на)градити (и. (с)вити) своје гнездо, *b*) (с)вити себи гнездо, настанити се; sich in die Höhe ~: *a*) (с)вити гнездо врло високо, *b*) *fig.* подићи се; sein Urteil auf et. (acc.) ~ засн|ивати ~овати свој суд на чему. 3. ❷ обделавати, обра|ђивати, -дити; гајити, садити, сејати; Honig, Seide ~ гајити пчеле, свилене бубе ради добијања меда, свиле. 4. ❷ радити, водити, добијати; *abs.* auf Silber (acc.) ~ радити рудник ради вађења сребра; sich frei ~ исплаћивати се. 5. становати у..., пребивати у...; *fam.* den Weg, die Straße ~ обилази путеве, улице, шпартати; die See ~ путовати често морем; den Markt, die Messe ~ продавати на вашару; das Elend ~: *a*) живети у изгнанству, *b*) живети у беди. 6. *bibl.* (са)зидати, саградити, подићи. II *intr. (h)* 1. градити, зидати. 2. в. I 4. 3. an et. (dat.) ~ радити на чему. 4. auf j-n (et.) (pe|je: dat.) ~ уздати се у кога (што), рачунати на кога (што); заснивати се; *fig.* auf Sand ~ зидати на песку; auf mein gutes Recht ~д ослањају-

ћи се на своје право. III Bau'en *n* = Bau.

Bau'er¹ {бѡѡр} *m* [свн.: bauen] *m pl* градилац, градитељ.

Bau'er² {~} [свн.: bauen] *m 4d* 1. сељак, тежак, ратар; *fig.* сељак, геак, геца, гецов; *prv.* was versteht der ~ vom Gurkensalat зна ти геца нешто; ein ~ bleibt immer ein ~сељак остаје сељак; ja, ~, das ist ganz was anderes е, пријане мој, то му стоји мало дручке. 2. жандар (у картама); пешак, пион (у шаху). [bauer. I]

Bau'er³ {~} [свн.: bauen] *m (и n) 2l* = Vogel-f Bauer... в. Bauern...

Bau'erde *f* зиратна земља, земља за обдела-1

Bauerei¹ {бѡѡрѡѡ} *f 3b* 1. градња, зидање *n*. 2. — Bausucht.

bau'erhaft {бѡѡрхѡфт} *a* = bäuerisch.

Bäu'erin {бѡѡрѡн} *f 3c* сељанка; *fig.* сељанка, геакуша.

bäu'erisch {бѡѡрѡш} *a, adv.* 1. сељачки, сеоски; ~treues Blut = treues Bauernblut. 2. *fig.* сељачки, геачки, простачки. II Bäu'erische(s) {~(c)} *n pl* сељаштво, геаштво.

Bau'erlaubnis *f* дозвола за зидање.

Bäu'erlein {бѡѡрлѡчн} *n pl dim.* од Bauer сељачих *m*, сељаче.

bäu'erlich {бѡѡрлѡх} *a, adv.* сељачки, сеоски.

bau'ern {бѡѡрн} *intr. (h)* тежачити, сељакovati, обра|ђивати земљу; бити сељак.

Bau'ern... {бѡѡрн-}: ~arbeit *f*: *a*) сељачки посао *m*, тежачки рад *m*; *b*) тегљење *n*, тежак посао, орање и копање *n*; ~art *f* сељачки начин *m*; ~aufruhr, ~aufstand *m* сељачка буна *f*; ~bengel *m* сељачки ципов; ~bund *m* земљораднички савез, савез земљорадника; ~bündler *m* земљорадник, аграрца; ~bursche *m* сеоски момак; ~dirne *f* сеоска девојка, сељанка; ~fänger *m* варалица (сељака), ђилкош, подвалација; ~fängerei *f* 3b ђилкоштво *n*, подвалаживање *n*; ~fest *n* сеоска свечаност *f*; ~fiedler *m* свирач, цигуљаш; ~flegel *m* = ~lummel; ~frau *f* сељанка, *fam.* снаш; ~freund *m* пријатељ сељака; ~fron(e) *f* работа, кулук; ~gut *n* (*opp.* Rittergut) сељачова земља *f*, тежачко имање; ~haus *n* сељачка кућа *f*; ~hochzeit *f* сељачка свадба, сеоски сватови *m pl.*; ~hof *m* мајур; ~hund *m* псина, сељачки пас, овчарски пас; ~jacke *f* гуњ *m*; ~junge *m* = ~bursche; ~kerl *m* = ~lummel; ~kittel *m* сељачки капут; ~knecht *m* сеоски слуга, сељачки момак; ~kost *f* сељачка храна; ~krieg *m* сељачки рат; ~lehen *n* сеоски феуд *m*; ~lied *n* сељачка (и. сеоска) песма, сељачица *f*; ~lummel *m* геак, геачина, простак, простачина; ~mädchen *n* сеоска девојка *f*; ~pferd *n* тежачки коњ *m*; ~regel *f* сељачко правило *n*. [n, сељани *m pl.*, сељаци *m pl.* Bauer(n)schaft {бѡѡр(н)шѡфт} *f 3b* сељаштво

Bau'ern..., **bau'ern...**; ~schenke *f* сеоска крчма; ~schuh *m* дрвена ципела *f*; ~sitten *f pl.* сеоски обичаји *m pl.*; ~sprache *f* сељачки језик *m*; ~stand *m* сељаштво *n*, сељачки staleж; ~stolz *m* сељачка гордост *f*; ❷ stolz *a* сељачки горд; ~tanz *m* сељачка (и. сеоска) игра *f*, сељачки плес; ~tölpel *m* сељачина; ~tracht *f* сељачка (и. сеоска) ношња; ~verstand *m fig.*

сољена памет *f*, кратка памет; ~volk *n* сељани *m pl.*, сељаци *m pl.*; ~weib *n* сељанка *f*; ~wesen *n*: а) сељачко (и. сеоско) домаћинство; б) сељаштво, геаштво; ~wirtschaft *f* сеоско газдинство *n*, пољопривреда.

Bau'erschaft {бѡ'ршѡфт} *f* в. Bauernschaft.

Bau'ers... {бѡ'рс-}. ~frau *f* = Bauernfrau; ~kerl *m* = Bauernkerl; ~mann *m* (*pl.* ~leute) = Bauer¹.

Bau'... bau'...: ~fach *n* грађевинарство, неимарство; ~fähig *a*: а) ✓ зиратан, за обделавање; б) ✕ за вађење, за искоришћавање; ~fällig *a* (*opp.* baulich) склон паду, трошан (и *fig.*); ~fälligkeit *f* склоност паду, трошност; ~fest *a* чврст; ~flucht *f* грађевинска линија, линија грађевина; ~fron(e) *f* работа (и. кулук *m*) за зидање; ~fuhre *f* (пре)вожење *n* грађе; ~führer *m*: а) ~leiter; б) архитекта помоћник; ~gefangene(r) *m* робијаш; ~gelder *n pl.* новац *m* за зидање; ~genossenschaft *f* грађевинска задруга, задруга за грађевинска предузећа; ~gerüsi *n* скеле *f pl.*; ~gewerbe *n* = ~handwerk; ~gewerk schule *f* грађевинарска школа; ~grund *m*: а) земљиште *n* (за зидање); б) = ~stelle; ~handwerk *n* грађевин(ар)ски занат; ~handwerker *m* грађевин(ар)ски занатлија; ~herr *m*: а) газда који зида; б) предузимач, грађевинар; ~hof *m* градилиште *n* (за дунђере); ~holz *n* (дрвена) грађа *f*, грађевинско дрво; ~hütte *f* радионица (каменорезачка итд.); ложа слободних зидара; ~ingenieur schule *f* школа за инжењере за путове и мостове; ~kasten *m* кутија с коцкама (за дечију забаву); ~konsens *m* = ~erlaubnis; ~kosten *pl.* трошкови *m pl.* за (из)градњу (и. за зидање); ~kosten|anschlag *m* предрачун; ~kunst *f* неимарство *n*, архитектура, грађевинство *n*; ~künstler(in) *f* *m* уметник, -ца грађевинар, -ка, неимар, -ка; ~länge *f* дужина изграђивања, укупна дужина; ~länge der Kette унутрашња дужина беоцуга; ~länge des Lagers ✕ дужина стопала лежишта; ~leiter *m* изводица радова; ~leute в. ~mann; ~lich {бѡ'лѡх} *a* 1. грађевински, неимарски; 2. (*opp.* baufällig) in ~lichem Stande (и. ~lichen (Würden) erhalten одржавати у добром стању; ~lichkeit {бѡ'лѡхѡѡт} *f* 3b 1. грађевина, зграда; 2. (в. baulich) добро стање *n*; ~linie *f* грађевинска линија; ~lust *f* воља (и. жеља) за зидањем (и. грађењем); ~lustig *a* вољан да гради (и. зида).

Baum {бѡм} {свн. boom} *m* 2d 1. дрво *n* (*pl.* дрвета); *fam.* das geht über die Bäume превршила дара меру; преко јего; er sieht den Wald vor lauter Bäumen nicht он не види целину од појединости; den Finger zwischen den ~ und die Borke stecken метнути себи у процеп; zwischen ~ und Borke sitzen бити у шкрипцу. 2. брана *f*. 3. руда *f*. 4. ✕ вретено *n*. 5. вешала *pl.*

Bau'm..., bau'm... {бѡм-}: ~achat *m* *тип.* дрвасти ахат; ~ähnlich *a* сличан са дрветом, попут дрвета; ~allee *f* дрворед *m*, алеја (дрвета); ~aloe *f* агаве; ~ameise *f* велики

мрав *m*; ~artig *a* = ~ähnlich. [= Bauarbeiter.] Ba'u mann *m, pl.* Bauleute, радник на грађењу; Ba'u|material(ien *pl.*) *n* грађа *f*.

Bau'm...: ~ausputzer, ~ausschneider *m* в. Ausschneider 2; ~bast *m* = Bast 1.; ~blatt *n* лист *m* (с) дрвета; ~blüte *f*: а) цвет *m* (с) дрвета; б) цветање *n* дрвета.

Bäu'mchen {бѡмѡчн} *n* 2l *dim.* од Baum дрв(ен)це; „Verwechset das ~“ spielen играти „у кога су маказице“.

Bau'm..., bau'm...: ~dick *a* дебљине дрвета, дебео као дрво; ~efeu *m* ✕ бршљан(овина *f*). Bau'|meister *m* неимар, архитекта, грађевинар.

Bau'mel {бѡмѡл} *f* 3b *fam.* висуљак *m*, привесак *m*.

Bau'meln {~н} 1 *intr.* (*h*) 15b *fam.* висити и ландарати, клатити се, лелујати се, љуљати се; млатарати (рукама); der muß ~! тај ће да виси! II Bau'meln *n* ландарање, лелујање, љуљање, млатарање.

bau'men {бѡмѡн} *intr.* (*h*) ✕ на дрво спустити се (и. сести, (по)седати).

bäu'men {бѡмѡн} 15a 1 *tr* 1. ✓ ein Fuder Heu ~ кола сена притиснути (и. причврстити), мотком. 2. *тк.* = aufbäumen 1. II *tr.* и *refl.* (*sich* ~) пропети (се), пропињати (се), дићи (се), подићи (се), дизати (се), подизати (се); *fig.* бунити се, (ус)противити се. III *intr.* (*h*) = aufbaumen. IV Bäu'men *n* пропињање.

Bau'm..., bau'm...: ~ente *f* ✕ звиждарка (пловка); ~eule *f* ✕ сов(уљар)а; ~falk(e) *m* ✕ (Falco subbuteo) соко ластавичар; ~fall *m*: а) пад дрвета; б) изваљена (и. оборена) дрвета; изваљено (и. оборено) дрвеће *n coll.*; ~falle *f* ✕ клопка; ~farn *m* ✕ слатка папрат *f*, сладић, блага папрат; ~fest *a* чврст као град; ~flechte *f* ✕ лишај *m* који расте на пањевима; ~förmig *a* облика дрвета; ~fraß *m* ✕ трулеж *f*, кварење *n*, црвоточина *f*; ~frevle *m* дрвосеча *f*; ~gang *m* ходник од дрвета, дрворед, алеја; ~gans *f* ✕ дивља гуска; ~garten *m* воћњак; ~gärtner *m* вртлар, баштован расадничар; ~gärtnerei¹ гајење *n* дрвета; и = ~zucht; ~geländer *n* османлук *m*; ~gerade *a* прав као свећа; ~gipfel *m* врх дрвета; ~gruppe *f* шумарак *m*; ~habicht *m* ✕ кобач; ~hacker *m* ✕ = ~läufer; ~harz *n* смола *f* (из вета); ~hoch *a* висок као бор; ~holz *n* дрво великих дрвета; ~kahn ораница *f*, чун од издубена дебла; ~kantig *a* с облином дрвета; ~kelter *f* муљача с полугом; ~kenner познавалац дрвета; ~kitt *m* = ~wachs; ~klette *f* ✕ (Sitta europaea caesia) бргљез *m* плав; ~knospe *f* пупољак *m* (на дрвету); ~kübel *m* кабао; ~kuchen *m* висок колач; ~kunde *f* познавање *n* дрвета; ~lang *a* дуг ачак као дрво, *fam. fig.* као мотка; ~läufer *m* ✕ пузавац; ~laus *f* ✕ лисна ваш.

Bäu'mlein {бѡмѡлѡн} *n* 2l = Bäumchen.

Bau'm..., bau'm...: ~leiter *f* двоструке стубе (и. лестве); ~lerche *f* ✕ шумска шева; ~los *a* без дрвета; ~marder *m* ✕ (Mustela martes) куна златка *f*; ~mast *f* жирење *n*; ~messer *n* косирић *m*, косирче; ~nachtigall *f* ✕ линар; ~nymphe *f* *myth.* шумска нимфа, гор-

ска вила; ~öl маслиново уље, зеитин *m*; ~pfahl *m* подупирач дрвета, претка *f*; ~pflanzung *f* дрвосад *m*; ~pflaster *n* = ~wachs; ~presse *f* = ~kelter; ~reich *a* богат дрвe-тима (и дрвећем); ~reihe *f* дрворед *m*; ~rinde *f* кора од дрвета; ~saft *m* мезгра *f*; ~säge *f* (вртарска) тестера, тестера балванара; ~schere *f* вртарске ножице *fpl.*; ~schlag *m* изглед дрвета, сликање *n* лишћа; и = ~gruppe; ~schließer *m* = затварач луке; ~schnitt *m* / кресање *n*, поткресавање *n*; ~schröter *m* = јеленак; ~schule *f* расадник *m*; ~schulgärtner *m* расадничар, расаднички вртар; ~schwamm *m* печурка *f*; ~specht *m* = ~läufer; ~stamm *m* стабло *n*, дебло *n*; ~stark *a* дебљине дрвета; *fig.* јак као земља; ~stein *m* *min.* окамењено дрво *n*; ~stock, ~strunk, ~stumpf *m* пањ; ~stück *n* (комад) воћњак(а); ~wachs *n* вртарски восак *m*; ~wagen *m* колица *n pl.*; ~wärter *m* *a*) чувар расадника; *b*) = Waldhüter; ~werk *n* : *a*) = ~gruppe; *b*) лисник *m*, грање *n coll.*; ~wolle *f* памук *m*; ~wollen *a* памучан.

Bau'm|woll(en)... **bau'm|woll(en)...** {бѡмво-л(н)}: ~artig *a* памучаст; ~batist *m* памучни батист; ~baum *m* памук(ово дрво *n*); ~erzeuger, ~fabrikant *m* творничар (и. фабрикант) памучних тканина; ~fabrikation *f* памучна индустрија; ~feld *n* памучно поље, памучиште; ~garn *n* преден памук *m*; ~gaze *f* тарлатан *m*, фини памучни муселин; ~industrie *f* = ~fabrikation; ~mühle *f* памучни млин; ~pflanze *f* = ~staude; ~sam(me)t *m* памучан сомот; ~seil *n* памучан конопцац *m*; ~spinner *m* прелац памука; ~spinnerei' *f* предење *n* памука; ~spitze *f* памучна, енглеска чипка; ~staude *f* памучика, памук *m*; ~stoff *m* памучна тканина *f*, памучно лице *n*; ~strauch *m* памучика *f*; ~waren *f pl.* памучна роба *f*; ~weberei' *f* ткање *n* памука; ~zeuge *n pl.* памучне тканине *f pl.*; ~zeug|händler *m* трговац памучном тканином, *fam.* памуклијаш; ~zeug|weber *m* израђивач (и. фабрикант) памучне тканине.

Bau'm... ~wuchs *m* (про)рашће *n*, раст дрвета; ~zucht *f* гајење *n* дрвета, воћарство *n*; ~züchter *m* гајицац дрвета, воћар.

Bau'... ~ordnung *f* уредба о грађењу; ~plan *m* грађевински план, план за грађење; ~platz *m* *a*) = ~hof; *b*) = ~grund; *c*) = ~stelle; ~polizei *f* грађевинска полиција *f*; ~rat *m* грађевински саветник; ~rede *f* говор *m* при освећењу (темеља); ~redner *m* говорник при освећењу (темеља).

Bäu'rin {бѡрѡн} *f* 3с = Bäuerin.

bäu'risch {бѡрѡн} = bäuerisch.

Bau'riß *m* план зграда.

Bau's... {бѡс-} usw. в. Paus... usw.

Bau'|sand *m* песак за малтер.

Bau'sch {бѡш} [срвн.] *m* 2г, 2д 1. јастуче *n*; гужва *f*, за-, смотуљак, бућ; ~am Ärmel нагушено на рукаву, набор на рукаву. 2. (орр. Einbiegung) испупчење *n*, избочење *n*. 3. *fig.* in ~ und Bogen јутур(и)це, отсеком.

Bau'sch... {бѡш-} в. Pausch...; ~ärmel *m* нагу-

шен рукав, набран рукав, гунтав рукав.

Bauscha'l... {бѡшл-}. — Pauschal...

Bäu'schchen {бѡшх-н} *n* 2l 1. *dim.* од Bausch.

2. гужва *f*, смотуљак *m*, чеп *m*.

Bau'schein *m* = Bauerlaubnis.

Bäu'schei {бѡшч-н} *m*, *n* 2l велики чекић.

bau'schen {бѡшч-н} [Bausch] 15е I *intr.* (*h*) и *sich* ~ набушити се, набућити се, надути се, нагунта(ва)ти се. II *tr.* набушити, набућити, нагунтати. III **Bau'schen** *n*, **Bau'schung *f* набућивање, нагушивање; Bauschung набор *m*.**

bau'schig {бѡшш-х} *a* набућен, нагунтан.

Bäu'schlein {бѡшшл-н} *n* 2l = Bäuschchen.

Bau'... ~schlosser *m* грађевински бравар; ~schreiber *m* писар (у грађевинском одељењу); ~schreiberei' *f* грађевинска писарница; ~schule *f* = technische Hochschule; ~schutt *m* рушевине *f pl.*, крш, лом.

Bau'se {бѡз-}, **bau'sen** {~н} в. Pause итд.

Bau'..., **bau'...** ~stätte *f* = ~stelle; ~stein *m* грађевински камен; *fig.* ~steine *pl.* (zu...) грађа (за...); ~stelle *f* градилиште *n*, земљиште *n*, ~stellen *zu* verkaufen градилишта (и. земљишта) на продају; ~stil *m* грађевински стил; ~stoffe *m pl.* грађа *f*; ~sucht *f* помама за грађењем (и. зидањем); ~te {бѡт-} [нвн., об. *pl.* Bauten] = Bau' 5 и 6; ~techniker *m* архитекта; ~tischler *m* грађевински столар; ~tischlerei' *f* грађевинско столарство *n*, ~unternehmer *m* грађевински предузимач; ~verständig *a* стручан у грађевинарству (и. архитектури); ~verständige(r) *m* грађевински стручњак; ~verwalter *m* грађевински инспектор (и. надзорник); ~weise *f* архитектура; ~werk *n* грађевина *f*, зграда *f*, здање; ~wesen *n* грађевинство; das öffentliche ~wesen јавне грађевине *f pl.*; ~wissenschaft *f* грађевинска наука, архитектура, неимарство *n*, ~wurf *f* помама за зидањем (и. грађењем); ~zaun *m* ограда *f* градилишта (и. земљишта); ~zierat *m* грађевински украс; ~zweck *m*: zu ~zwecken у грађевинске свр-

bauzl {бѡц} *inf.* трас! трес! [хе, за грађење. I

Bava'ria {баварја} [Bayer] *f* 8b 1. = Bayern.

2. Баварија, женски лик који претставља Баварску. [Баварјац, -ка:]

Bay'er {бѡер} [Bajuvare] *m* 3а, ~in {~ѡн} *f* 3с I

bay'erisch {~ѡш} = bayrisch.

Bay'er|land *n* Баварска *f*.

Bay'ern {бѡерн} *n* 8г 1. Баварска *f*.

Bay'ern... {бѡерн-} ~herzog *m* баварски хер-

цог (и. војвода); ~könig *m* баварски краљ.

bay'risch {бѡрѡш} *a* баварски; ~Bier баварско пиво; ein Bayrisch политрењак (кригл)а, -у)

баварскога (пива).

Bazi'llus {бацѡилус} [лат.] *m* 6г 1. бацил; Ва-

Bch. abr. = Buch. [zi'llen|träger *m* клицоноша. I

Bd., Bde. abr. = Band, Bände.

be... {б-} [свн.: bei] предметак увек нераздво-

јан и ненаглашен. 1. у *слож.* са *v* значи:

a) *распростирање радње изражене простим глаголом на цео предмет*, на пр. *malen*

сликати, *bemalen* *насликати*; *b*) *свршавање*,

удвајање или *понављање радње простог v*,

на пр. *fragen* *питати*, *befragen* *у-, за|питати*;

2. служи за промену *v intr.* у *v tr.*, на пр. auf et. achten *intr.* у: et. beachten *tr.* пазити на што; 3. служи за образовање *v tr.*: а) помоћу *s*, на пр. Waffe оружје, bewaffnen (на-)оружати; Kleid одело, bekleiden оденути, одевати; б) помоћу *a*, на пр. feucht влажан, befeuchten овлажити; 4. служи за претварање читавих изрека у *v tr.*, на пр. ins Werk stellen, у: bewe'rkstelligen извршити; 5. служи за грађење малог броја *v intr.* на пр. beha'tren истрајати, оста(ја)ти; 6. служи за грађење *v tr.* у фамилијарном говору од *s*, *a*, на пр. bee'enden (в. тамо).

beja'bsichtigen {б'а̋пзѝхтѝр'н} [Absicht] *tr.* 15a намеравати, канити (zu... inf.: да... praes.); es liegt darin et. Beabsichtigtes има ту нечег намерног.

be a'chten *I tr.* пазити на; освртати се на, освртнути се на, водити рачуна о, обзирати се из, узети имати у обзир; (по)слушати (савет); запазити, посматрати. II Bea'chten *n*, Bea'chtung *f* запажање; осврт *m*, освртање, обзир *m*, обзирање; пажња; keine Beachtung schenken не поклањати пажње, не освртати се; unter Beachtung обзиром на, узимајући у обзир. beja'chtens|wert *a* вредан пажње, достојан осврта.

be a'ckern *tr.* ✓ I поорати, обрадити, обделати. II Bea'ckern *n* пооравање, обрада *f*.

beja'hnden *tr.* ✓ = ahnden¹.

be a'mten *tr.* е-п ~ дати коме службу, поставити кога; er ist nicht beamtet он нема службе.

Beja'mte(r) {б'а̋мт'р(p)} [Amt] *m* 9l чиновник; службеник.

Bea'mten... {б'а̋мт'н-}: ~beleidigung *f* увреда чиновника; ~herrschaft *f* влада чиновништва, бирократије; ~personal *n coll.* чиновничко особље, чиновништво; ~schaft {б'а̋мт'ншѝфт} *f* = ~tum; ~stand *m* чиновништво *n*, чиновници *m pl.*, чиновнички staleж; ~tum {б'а̋мт'ншѝт} *n* чиновништво, чиновници *m pl.*; ~verein *m* чиновничко удружење *n*; ~zopf *m* чиновничка надувеност *f*. [ки, бирократски.]

bea'mtentümlich {б'а̋мт'нтӳмлѝх} чиновнич-|

Bea'mtete(r) {б'а̋мт'т'р(p)} † *m* 9l = Beamter.

Bea'mtin {б'а̋мт'ин} *f* 3с чиновница; службеница.

be ä'ngst(ig)en *I tr.* преплашити, обеспокојити, -авати; узнемири(ва)ти; beä'ngstigend обеспокојавајући. II Be ä'ngst(ig)en *n*, Be ä'ngst(ig)ung *f* страшење, зебња, неспокојство *n*. [рен.]

beja'nlagt {б'а̋нлакт} [Anlage] {p.p. fi a обда-}

beja'nspruchen {б'а̋ншпрух'н} [Anspruch] *I tr.* 15a 1. изискивати, тражити, захтевати; полагати право на. 2. ☼ оптерећивати, напрезати, у-замавати; ein Körper ist auf Biegung (Druck, Zug) beansprucht неко тело је оптерећено (и. напрегнуто) на савијање (притисак и. тлак, истезање); beansprucht werden носити (терет), издржавати (притисак). II Beja'nspruchen *n*, Beja'nspruchung *f* изискивање, тражење, захтевање; полагање права; оптерећивање, -ење, напрезање, напор *m*, у-замавање, ношење, издржавање; zuläs-

sige Beanspruchung допуштено напрезање (и. оптерећење) *n*.

beja'nstanden {б'а̋нштанд'н} [Anstand] (аус. beanstanden) *I tr.* 15c 1. замер(ј)ити, -ати (acc.: dat.), пригов(о)рити, -ати (acc.: dat.), бити против, напа(д)ати, -сти. 2. = es anstehen lassen. II Beja'nstanden *n*, Beja'nstandung *f* замерање, приговарање, приговор *m*.

beja'ntragen {б'а̋нтра'н} *I tr.* 15a = antragen II. II Beja'ntragen *n*, Beja'ntragung *f* = Antrag *l*.

beja'ntworten *I tr.* одгов(о)рити -арати на; beantwortete Briefe писма на која је одговорено; das beantwortet sich von selbst то се само каже. II Beja'ntworten *n*, Beja'ntwortung *f* одговарање на, одговор на; in Beantwortung Ihres Schreibens у одговору (и. одговарајући) на Ваше писмо.

Beja'ntworter {б'а̋нтворт'р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с (онај, она) који, -а одговара на.

Beja'ntwortungs...: ~schreiben *n*, ~schrift *f* (писмен) одговор *m*.

beja'rbeiten *I tr.* 1. обрадити, -ђивати; обдела(ва)ти; ✕ итд. радити; fig. j-n ~ придобијати кога, гледати придобити кога. 2. неговати, гајити, радити на; neu ~ прерадити, -ђивати, преправити, -љати; diese Auflage ist von N. bearbeitet ово је издање спремио Н.; neubearbeitete Auflage тово прерађено издање. II Beja'rbeiten *n*, Beja'rbeitung *f* обрађивање, обрада; обделавање; гајење, негованање, рад *m* на; придобијање; израда, рад, рађење; in Bearbeitung у раду, у изради, ради се, раде се; прерађивање, прерада, преправљање, преправа. [вач, -ица.]

Beja'rbeiter *m*, ~in *f* обрађивач, -ица, израђи-|

Beja'rbeitungskosten *pl.* изадни трошкови

m pl., трошкови око израде.

beja'rgwohnen *I tr.* подозревати на, сумњати у; j-n e-r (gen.) Sache ~ (о)сумњичити кога због чега. II Beja'rgwohnen *n*, Beja'rgwohnung *f* подозре(ва)ње, сумња, сумњицење.

Bea'trice {беатрис, беатрич} [ит.] *f* 9d, Bea'trix {беатрикс} 8h *f* Беатрица.

be au'sichtigen {б'а̋уфзѝхтѝр'н} [Aufsicht] *I tr.* 15a надгледати, надзиравати. II Beja'u'sichtigen *n*, Beja'u'sichtigung *f* надгледање, надзиравање, надзор *m*.

Beja'u'sichtiger {~р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с надзорник, -ца, надгледач, ица.

beja'u'tragen {б'а̋уфтра'н} *I tr.* 15a е-п mit et. ~ наложити (и. налагати) коме што, ставити -љати коме што у дужност, (из)дати коме налог за што, овластити, -шћивати, опуномоћити, -авати; beauftragt von (dat.) по налогу (gen.), на захтев, овлашћен у име (gen.), опуномоћен. II Beja'u'tragte(r) {б'а̋уфтракт'р(p)} *s* (9l) овлашћеник, -ца, пуномоћник -ца, заступник, -ца; изасланик -ца, посланик. III Beja'u'tragen *n*, Beja'u'tragung *f* налагање, налог *m*, стављање у дужност; овлашћивање, -ење.

beja'u'geln *tr.* гледати, по-, за|гледати.

beja'u'gen {б'а̋у'гн}, beja'u'gen {б'а̋у'гн} *I tr.* = beäugeln. II bea'ugt {б'а̋у'кт}, beä'ugt {б'а̋у'кт}

p.p. и *a* окат, с очима, с окцима, на окца; *fig.* *beaugt sein* бити окат, бити виспреп. III *Be-
au'gen n*, *Beäu'gen n*, *Beau'gung f*, *Beäu-
gung f* (за)гледање.

beau'genscheinigen {б'ау'иш'и'н'г'и'н} [*Augen-
schein*] *tr.* 15a (из)вршити увиђај, прегледати.

be|ba'ken {б'ба'к'и'н} [*Bake*] *tr.* 15a Σ поставити
плутаче (по), постављати вејке (и. чове, ка-
жипутеве) (по). II *Be|ba'ken n*, *Be|ba'kung f*
постављање плутача (и. вејки, члובה, кажи-
путева). [тити.]

be|bä'ndern tr. тракама снабдети (и. о-, на|ки-) Σ
be|ba'rtet {б'ба'рт'т'т'} *a* брадат.

be|bau'en *tr.* 1. обра|живати, -дити, обдела-
(ва)ти; Σ радити, вадити; *fig.* гајити, него-
вати. 2. о-, на|зидати, о-, на|зиживати, (са)-
градити зград|у, -е на. II *Be|bau'en n*, *Be-
bau'ung f* ображивање, обрада, обделаванье;
 Σ рад *n*, вађење; о-, на|зиживање, (са)гра-
ђење зграда на. [на|зиживач.]

Be|bau'er m 1. ображивач, обделавалац. 2. о-, Σ
Be|bau'ungsplan m 1. план (и. нацрт) *a.*) за
обделаванье земљишта, *b.*) нових улица.

be|ben {б'б'и'н} [свн.] *I intr.* (h) 15a 1. дрхтати,
трести се, цептети (vor: од; dat.: од). 2. тре-
перети. II *Be|ben n*, *Be|bung f* дрхтање, тре-
сење, цептење; треперење.

Be|ber {б'б'ер} *m* 2l Σ = *Bebe|zug*.

Be|ber|lesche f Σ = *Espe*.

be|bern intr. (h) = *beben*.

Be|be|zug m Σ подрхтај, трептај.

be|bi'ldern {б'би'лд'и'р'н} *I tr.* снабде(ва)ти сли-
кама, унети слике у. II *Be|bi'ldern n*, *Be-
bi'ld'ung f* снабдевање сликама, уношење,
слика у. [об|вез(ив)ати сламом.]

be|bi'nden tr. снабдети траком; mit Stroh ~ по-, Σ
be|blättern tr. снабде(ва)ти лишћем.

be|ble'chen tr. снабде(ва)ти лимом (и. значком
од лима). [ударити оловни знак на.]

be|blei'en tr. снабде(ва)ти оловним знаком.]

be|blümen {б'б'лу'м'и'н} *tr.*, *refl.* (sich ~) окитити
(се), китити (се) цвећем (и. цветовима); *be-
blümt* цветан, цветао.

be|blu'ten tr. окривити.

be|bo'hlen tr. поподити, патосати.

be|bo'rten tr. снабде(ва)ти ширитом, ширити-
ма, метнути ширит(е) на.

be|brä'men tr. оперва|зити, -живати.

be|bri'llen {б'б'ри'л'и'н} *tr.* снабде(ва)ти наочари-
ма; *be|bri'llt a* с наочарима.

be|brü'cken tr. саградити мост на.

be|brüt'en *I tr.* лежати на; *be|brüt'etes Ei* му-
хак; *fig.* лежати на, чувати; притискивати.
II *Be|brüt'en n*, *Be|brüt'ung f* лежање на.

be|bu'schen {б'б'бу'ш'и'н} *tr.*, *refl.* покрити жбу-
њем; sich ~ обрасти жбуњем; *be|bu'scht a*
обрастао жбуњем, жбуновит; чунав (обрва);
закићен перјаницом.

Be|cher {б'б'х'ер} [свн., лат., *гр.] *m* 2l 1. пехар;
чаша *f.* 2. чаша за бацање коцке (и. ждреба).
3. жирова плитица *f.* 4. гротло *n*, кратер.

Be|cher... becher... {б'б'х'ер-}. ~ *blume f* Σ (Po-
te'rium sanguisorba) дињица, лубен(и)че *n*;
~ *chen* {б'б'х'ер'х'и'н} *n* 2l *dim.* од *Becher* пеха-
риш *m*; чашица *f*; Σ *förmig a* облика пехара, пе-

хараст, чашаст; ~ *glas n* чаша *f* облика пехара;
~ *klang m* звек *f* (и. звекет) чаша (и. пехара);
 Σ *n* {б'б'х'ер'н} *intr.* (h) 15f истресати чаше, цев-
чити; ~ *pilz m* Σ (Peziza) бабино уво *n*, ~
spiel n (мађионичарска) игра *f* чашама; ~ *stür-
zer m* испичатура.

Be|cken {б'б'к'и'н} [свн., *срлат.] *n* 2l 1. чанак *m*,
плитица *f*, тас *m*, са(ха)н *m*. 2. базен *m*,
котлина *f* 3. Σ карлица *f.* 4. = *Taufbecken*. 5.
 Σ *mpl.* тасови.

Be|cken..., *be|cken...* {б'б'к'и'н-}. ~ *bein n* Σ кар-
личнача *f*, карлична кост *f*; ~ *blut|ader f* Σ
карлична жила (и. вена); Σ *lörmig a* чанкаст,
саханаст, облика базена, котлинаст, Σ кар-
личаст; ~ *höhle f* Σ карлична дупља; ~ *knochen*
m Σ = *bein*; ~ *messer m* мерач карлице
(инструмент); ~ *messung f* мерење *n* карли-
це; ~ *schläger m. a*) Σ лимар; *b*) Σ свирач у
тасове. [налазач] *mpl.* Бекерелови зраци.]

Becquerel'strahlen {б'б'к'ер'ел-} [*Becquerel*, про-] Σ
be|da'chen *I tr.* (opp. *abdachen*) покрити (кро-
вом). II *Be|da'chen n*, *Be|da'chung f* покрива-
ње (кровом); *Bedachung* кров *m*.

Be|da'cht Σ {б'б'да'х'т} [*bedenken*] *m* 2g Σ *pl.* *Be-
dä'chte* {б'б'да'х'т'и} раз-, пре|мишљање *n*; mit gu-
tem ~ добро размислиши; ~ *haben, nehmen*
auf (*acc.*) обзирати се на, осврнути се на.
be|da'cht Σ {~} *I p.p.* *a*) од *bedenken*, *b*) од *be-
dachen*. II *a* про-, с|мишљен, смотрен, разбо-
рит; auf... ~ sein пазити, гледати (на); nur auf
sich ~ sein мислити само на себе; *Beda'chte(r)*
{~(p)} *s* 9l (opp. der *Beschwerte*) кој|и (-а) је
уш|ао (-ла) у завештање (и. у тестаменат).

be|da'chte {~} *v.* *bedenken*. [keit.]
Be|da'cht|heit {~х'д'х'т'} *f* 3b 6. *pl.* = *Bedächt|ig-*
be|dä'chtig {б'б'д'ех'т'х'} *a* (*dv.*) обзирив(о), смо-
трен(о), промишљен(о), разборит(о); лага-
н(о) и одмерен(о); *Be|dä'chtigkeit* {~к'д'х'т'} *f* 3b
обзиривост, смотреност, промишљеност, раз-
боритост; лаганост и одмереност.

bedä'chtlich {~л'д'х'} *a, adv.* = *bedächtig*.
be|dä'chtlich {б'б'д'ех'т'л'и'х'} *a* (*dv.*), *Be|dä'chtlich-*
keit {~к'д'х'т'} *f* 3b = *bedächtig*, *Bedächtigkeit*.
Be|da'cht..., *be|da'cht...* {б'б'д'а'х'т-}. Σ *los* (*adv.*) не-
промишљен(о), неразборит(о), несмотрен(о);
~ *losigkeit f* непромишљеност, необзирив-
ост, несмотреност; ~ *nahme* {~на'м'} *f* 3b 6.
pl. обзир *m*, обзирање *n*, Σ *sam* {б'б'д'а'х'т'зам}
a, adv., ~ *samkeit* {~ка'т'} *f* 3b = *bedächtig*,
Bedächtigkeit; Σ *voll a* пун смотрености, пун
обзиривости.

Bcdag {б'б'д'а'г} [*Berliner Elektromobildroschen* =
A. = G.] *f* б|и Берлинско акционарско друштво
електричних аутомобила.

be|da'ng {б'б'дан-} *impf.* од *bedi'ngen* *I* 1.
be|da'nken: sich bei j-m ~ захва|л|ити се, -љи-
вати се, за|благодари|ти се коме (für et. за-
што); *iro.* sich ~ захва|л|ити се; ich bedanke
mich dafür захва|љу|јем, хвала лепо!
Be|da'rf {б'б'да'р'ф} [*bedürfen*] *m* 2g 6. *pl.* 1. по-
треба *f*; потрошња *f*; nach ~ по (и. према)
потреби; ich habe davon keinen ~ немам по-
требе за то, то ми није потребно. 2. потреба
f (an: y); ich habe meinen ~ имам што ми је|
be|da'rf {~} *v.* *bedürfen*. [потребно.]

Be|da'rfs... {б'дарфс-}: ~artikel *m pl.* потребни артикли, потреб(н)е (ствари) *f pl.*, потрепштине *f pl.*; ~fall *m*: im ~falle за случај потребе; ~zug *m* воз (и. влак) по потреби, нередован воз.

bedau'erlich {б'дѡ'рлѣх} *a* 1. за жаљење, незгодан. 2. сажалив, жалостан.

bedau'ern *I tr.* жалити, сажалевати; ich bedauere ihn жалим га, жао ми га је, сажалевам га; ich bedauere, daß... жалим што..., жао ми је што...; es ist zu ~, daß... за жаљење је што... **II** **Bedau'ern** *n* жаљење, сажале(ва)ње; бол *m*; **Bedau'(e)rung** *f* сажалење *n*; жалост (зу: иа).

Bedau'ernis {б'дѡ'рнѣс} *f* (са)жаљење *n*.

bedau'erns|wert, **bedau'erns|würdig** *a* за (са)жаљење.

bede'cken *I tr. и refl.* 1. (sich ~) покрити (се), покривати (се); den Kopf ~, метнути -ати шешир; bedecken Sie sich! метните шешир!; застрти, застирати; за-, по|сути; (sich) mit Flaggen ~ окитити (се) заставама. 2. по-, са|кри(ва)ти; bedeckter Himmel облачно небо. 3. (sich ~) закл|онити (се), -ањати (се), зашти|тити (се), -ћавати (се); пратити. 4. по|клопити; *vet.* опас(ив)ати (кобилу). **II** **Bede'cken** *n*, **Bede'ckung** *f* 1. покривање, покривање; застирање, посипање; кићење заставама; заклањање, заштићавање. 2. **Bede'ckung** покривка, покривач *m*; застор *m*; пратња; zur Bedeckung dienen пратити (j-m кога, e-r Sache што); заклон *m*, грудсбран *m*.

Bede'ckungs...: ~abteilung *f* заштитни одред *m*; ~mannschaft *f* пратња; ~schiff *n* заштитни брод *m*; ~truppen *f pl.* пратња *f*. **bede'chen** *tr.* дићи напис око, оградити на-
Bede'nk *m* готово † = Bedenken. [сипом.]

bede'nken *I tr.* 1. помислити -шљати на; размислити (о), раз-, пре|мишљати о; *abs.* раз-, пре|мишљати, промислити; ich gebe Ihnen zu ~: a) молим Вас да помислите (да...), b) размислите добро!; ~, daß... помислити -шљати да...; und wenn man bedenkt, daß... и кад човек помисли да...; wenn man's recht bedenkt кад се добро раз-, про|мисли. 2. мислити на; j-n mit et. ~ збринуту кога чиме, снабдети (и. опскрбити) кога чим; j-n in s-m Testamente ~ сетити се кога у свом тестаменту, метнути (и. унети) кога у свој тестамент, оставити коме; gut bedacht sein бити добро обдарен. **II** **sich ~** 1. раз-, про|мислити (се) (*gen.*: о); ich habe mich jetzt bedacht размислио сам се сад, предомислио сам се сада; sich eines andern (и. e-s Beseren) ~ предомислити се. 2. двоумити се, бити у недоумици, премишљати се, премишљати, устезати се. 3. мислити на се(бе), помишљати на се(бе). **III** **Bede'nken** *n* 1. раз-, пре|мишљање; промишљање. 2. двоумљење, премишљање, устезање; двоумица *f*, недоумица *f*, сумња *f*. Bedenken bei j-m über et. (*acc.*) erregen (про)будити сумњу код кога о чему; ohne Bedenken без двоумљења, без премишљања; Bedenken tragen (и. haben) двоумити се, премишљати се, бити у двоу-

мици, бити у недоумици, устезати се; sie macht sich über nichts (ein) Bedenken она се ни од чега не устеже; das hat kein Bedenken ту нема шта да се двоуми (и. да се премишља); stets Bedenken haben стално имати у глави сад ово сад оно.

Be|de'nk|frist *f* време *n* на (и. за) размишљање; j-m acht Tage ~ geben да(ва)ти коме о-сам дана рока да се размисли (и. да се реши).

be|de'nklich {б'ден.клѣх} *I a* 1. сумњив, подозрив; опасан; тугалив, шкакљив. 2. замишљен, брижан. 3. = bedenken, beachtens-wert. **II** *adv.* сумњиво, подозриво; опасно.

Be|de'nklichkeit {к'дѣ'т} *f* 3b 1. = Bedenken 2.; Sie kennen seine ~(en) Ви знате колико се он двоуми (и. устеже). 2. тешкоћа.

be|de'nkmalen {б'ден.кмѡл'ен} *tr. iro. co.* оспоменичити, спомеником овековечити.

be|de'nk|sam {б'ден.ксам} *a* v. bedächt|g.

Be|de'nk|zeit *f* = Bedenkfrist.

bede'u|ten *I tr.* 1. значити; zwei Wörter, die dasselbe ~ две речи које значе исто. 2. значити, бити значајан (и. важан); das hat viel zu ~ то значи много; das hat nichts zu ~: a) то ништа не значи, b) то није ништа, ништа за то. 3. значити, наговештавати, претсказивати; слутити на; *fam.* das hat was zu ~ има ту нечега, то му нешто значи; хтети рећи, хтети казати. 4. j-m (и. j-n) ~ (zu... *inf.* да... *praes.*): a) да(ва)ти на знање коме што; b) a) изјавити -љивати коме што, b) објаснити -шњавати коме што; уразумити; sich ~ lassen уразумити се. **II** **~d** *p. pr.* и *a* знаменит, знатан, значајан, важан; *adv.* знатно, значајно. **III** **bede'u|ten** *n* давање на знање, наговештење; mit dem Bedeuten дајући на знање, уз наговештење; man entließ und mit dem Bedeuten отпустише нас дајући нам на знање...; v. Bedeutung. [ност, значајност.]

Bede'u|ten(d)heit {б'дѡ'т'ен(д)хѣ'т} *f* 3b знат-
bede'u|tsam {б'дѡ'тсам} *a* значајан, знатан; **Bede'u|tsamkeit** {~хѣ'т} *f* 3b значајност, знатност.

Bede'u|tungs..., **bede'u|tungs...**: **~leer**, **~los** *a* безначајан, ништаван; **~losigkeit** *f* безначајност, ништаваност; **~reich** *a* богат значењима; **~schwer**, **~voll** *a* (врло) значајан, веома важан; **~wandel** *m* промена *f* значења. [итд.]

bedie'len *tr.*, **Bedie'len** *n*, **Bedie'lung** *f* v. dielen

bedie'nen *I tr.* 1. служити, послуживати (einen bei Tische кога за столом; die Tafel за столом); *fig. iro.* e-n ~ дати коме, почастити кога. 3. готово † ein Amt ~ = ein Amt bekleiden; was ~ Sie? где служите? 4. (Farbe) ~ одгов|орити -арати истом бојом; nicht ~ бацити другу боју. **II** **sich ~** (по)служити се (*gen.*: *abl.*). **III** **bedie'nt** 1. *p. p.* у знач. *inf.* 2. bedient sein (по)служити. **IV** **Bedie'nen** *n*, **Bedie'nung** *f* 1. служење, послуживање. 2. **Bedie'nung** послуга.

bedie'n|sten {б'динст'н} [Dienst] *I tr.* 15c j-n ~ дати службу коме, наместити кога. **II** **bedie'n|stet sein** бити у служби (bei код).

Be|die'n|stete(r) {б'динст'т'ер} *s* 9l службеник, -ца, чиновник, -ца.

Bedie'nte(r) {б·динт·(р)} *m* слуга, момак, служитељ.

Bedie'nten..., bedie'nten... {б·динт·н·} ~geschwätz *n* торокање (и. оговарање) послуге; ~glocke *f* звонце *n* за послугу (и. млађе); ~haft {б·динт·н·х·фт} *a* слугерањски; ~haftigkeit {б·динт·н·х·фт} *f* слугерањство *n*; ~rack *n* слугерање *m* *pl.*; ~seele *f* душа слуге; ~stand *m* служитељски сталеж; ~tracht *f* служитељско одело *n*; ~troß *m*, ~volk *n* *a*) послуга *f*, млађи *m* *pl.*, *b*) слугерање *m* *pl.*

Bedie'nungs... ~kosten *pl.* трошкови *m* *pl.* око служења (и. послуживања); ~mannschaft *f* X послуга.

Bedi'ng *m* и *n* 2g погодба *f*, услов, увет.

bedi'ngen I *tr.* и *refl.* 1. 12b погодити, уговорити, углавити; bedungener Preis уговорена (и. погођена) цена; diese Ware bedang... ова је роба продавана (и. плаћана)...; sich ~ погодити се (zu: за). 2. sich (dat.) ~ (по)стављати услов (и. увет), стављати погодбу; bedungen, daß... под условом (и. уветом) да..., под погодбом да... 3. 15a условити, -љавати. II bedi'gend *p. pr.* и *a* погодбени, условни. III bedi'ngt *p. p.* и *a* условљен, услован; *adv.* условно; *gr.* bedingte Form погодбени начин *m*. IV Bedi'ngen *n*, Bedi'ngung *f* углављивање, погодба; условљавање, -ење; Bedingung погодба, услов *m*, увет *m*; Bedingungen stellen поставити -љати услове (и. увете); unter der Bedingung, daß... под погодбом да..., под условом да..., под уветом да...

Bedi'ngnis {б·дин·нис} *f* 2i погодба, услов *m*.

Bedi'ngtheit {б·дин·тх·т} *f* 3b условљеност.

Bedi'ngungs..., bedi'ngungs... ~iorn *f* *gr.* погодбени начин *m*, ~ios: *a*) *a* безуслован, неусловљен; *b*) *adv.* безусловно, безуветно; ~satz *m* *gr.* погодбена реченица *f*; ~weise *adv.* условно, под погодбом.

bedo'tnen I *tr.* снабдити трњем (и. бодљама); *fig.* bedornt трновит.

bedrängen I *tr.* притеиснити, -шњавати, сколнити; (у)цвелити, тлачити, мучити; in bedrängter Lage (in bedrängten Umständen) у (и. на) невољи; auf äußerste bedrängt дотерао цара до дуvara. II ~d *p. pr.* и *a* в. bedränglich. III Bedrängen *n*, Bedrängung *f* в. Bedrängnis. I

bedränglich *a* мучан. [Bedrängert *m* угњетач.]

Bedrängnis {б·дрен·нис} *f* 2i, Bedrängtheit {б·дрен·тх·т} *f* 3b притешњеност; невоља, мука; уцвљеност; забуна, сметеност.

bedräu'en *tr.*, Bedräu'en *n*, Bedräuung *f* в. bedrohen, Bedrohen, Bedrohung.

bedro'hen I *tr.* за-, припретити, претити, за-, угрожити, за-, угрожавати (*acc.: dat.*). II Bedro'hen *n*, Bedro'hung *f* пређење, за-, припређивање, за-, угрожавање, за-, угрожење; Bedrohung претња. [претни.]

bedro'hlich {б·дрол·х} *a*, *adv.* претећи; запри-

bedru'cken I *tr.* 1. на-, оштампати, штампати. 2. = bedrücken (G.). II Bedru'cken *n* штампање.

bedrü'cken I *tr.* потиштити, погружити; (по-)тлачити; преоптерећити, -ћивати; притеиснити, -шњавати. II Bedrü'cken *n*, Bedrü'ckung *f* потиштавање, погружавање, тлачење.

Bedrü'cker *m* тлачилац.

Bedrü'cktheit *f* 3b потиштеност, потлаченост. Bedui'ne {бедуин·} [ар.] I *m* 3a, Bedui'nin {~нйн} *f* 3c Бедуин, -ка. II Bedui'ne *f* 3b бедуинка (огртач); bedui'nisch {~нйш} *a* бедуински.

bedu'ngen {б·дун·н} в. bedingen I 1.

bedü'nken (G. и bedü'nkein) I *intr.* (h) и *imp.* = dünken I; es will mich ~, daß... чини ми се да... II Bedü'nken *n* meines Bedünkens, nach m-m Bedünken, m-m Bedünken nach по мом мишљењу, по мом мнењу.

bedü'rten I *tr.*, *intr.* (h) и *imp.* ich bedarf et. и. e-r Sache (*gen.*) треба ми што, нешто ми је потребно; ich bedarf seiner он ми треба; es bedurfte nur eines Wortes (ређе: ein Wort) требало је (и. потребна је била) само једна реч; das bedarf e-r Erklärung томе треба објашњења; готово † са зависном реченицом ich bedarf, daß ich von dir getauft werde треба да ме ти крстиш; das bedurfte потребно. II Bedü'rten *n* потреба *f*.

Bedü'rfnis {б·дурфн·с} *n* 2h¹ потреба *f*; нужда *f*; nach ~ по (и. према) потреби; es ist mir ein ~ zu... *inf.* оседам потребу да... *praes.*; es ist ihm ein ~ angekommen стигло га; ein ~ befriedigen (с)вршити нужду.

Bedü'rfnis..., bedü'rfnis... ~anstalt *f* нужник *m*; im ~fall(e) у случају потребе, за случај потребе, ако устреба; ~frage *f* питање *n* хитности; ~los *a* беспотребан, без потреба; ~losigkeit *f* беспотребност, немање *n* потреба; ~zuschüsse *m* *pl.* додаци по потреби.

bedü'rftig {б·дурфт·х} *a* потребит, оскудан, сиромашан. [немаштина.]

Bedü'rftigkeit *f* 3b {~кд·т} *f* 3b потребитост; I

bedu'seln {б·дуз·лн} sich ~ опи(ја)ти се.

bedu'tzen *tr.* = verdutzen.

bedw. *abr.* = bedingungsweise.

Bee'fsteak {биф·стек} [енгл.] *n* бифтек *m*.

bee'hren I *tr.* почаствовати, указ(ив)ати (по-)част (*acc.: dat.*). II sich ~ имати част; wir beehren uns... част нам је... III Bee'hren *n*, Bee'h rung *f* почаст *f*, почаствовање.

bee'id'en {б·ид·н} 15c, bee'id'igen {б·ид·н·н} [Eid] 15a I *tr.* 1. заклетвом потврдити, присером потврђивати. 2. = vereidigen I. II

bee'id'(ig)en *n*, bee'id'(ig)ung *f* 1. потврђивање заклетвом (и. присером), 2. = vereidigen II.

Bedeu'tung *f* 1. значење *n*; in des Wortes wegenster ~ у пуном значењу речи; bildliche (eigentliche) ~ преносно (право) значење, преносни (прави) смисао. 2. значај *m*, важност;

von ~ sein für... значити за..., бити од значаја за...; das wird nicht von ~ sein то неће имати значаја. 3. значење *n*, предзнак *m*, претсказање *n*; von schlimmer ~ злослутан. 4. намера; mit ~ с намером, навлаш. 5. ✓ = Bedeuten.

bee'i'fern I sich ~ ревновати, трудити се, старати се; bee'i'fert *a* = eifrig. II Bee'i'fern *n*, Bee'i'ferung *f* ревновање, ревност, труђење, старање.

bee'i'len (✓ bee'i'ligen) I *tr.* (по)журити, убр-за(ва)ти. II sich ~ (по)журити, (по)хитати.

bee'i'nflussen {б·инфлус·н} [Einfluß] I *tr.* 15d

утицати на, упливисати на. II *Be'e'i'nflussen* *n*, *Be'e'i'nflussung* *f* утицање, утицај *m*, упливисање, уплив *m*.
be'e'i'nträchtigen {б·е·н·т·р·е·х·т·и·г·и·н} [Eintrag] I *tr*. 15a (на)худити (*acc.*: *dat.*), (на)шкодити (*acc.*: *dat.*). II *Be'e'i'nträchtigen* *n*, *Be'e'i'nträchtigung* *f* хуђење, шкођење (*von*, *gen.*: *dat.*), уштрб *m* (*von*, *gen.*: *po*), штета.
be'e'i'sen {б·е·з·и·н} I *tr*. 1. [Eis] и *refl.* (*sich* ~) покрити (се) ледом, покривати (се) ледом. 2. [Eisen] оковати, потковати гвозђем. II *Be'e'i'sen* *n*, *Be'e'i'sung* *f* 1. [Eis] покривање ледом. 2. [Eisen] оковање, поткивање гвозђем.
be'e'keln *tr*. гледати с гађењем на, кудити.
be'e'lenden {б·е·л·е·н·д·и·н} *tr*. 1 умиловити, -љавати, изаз(и)вати сажаљење код. 2. *ich will dich* ~ даћу ја теби бедан. [8a даба.]
Bee'izebub {б·е·и·з·е·б·у·б} [евр. „бог мува“) *m*
be'e'nden, *be'e'ndigen* I *tr*. за-, довршити, с-, за-, довршавање, оконча(ва)ти. II *Be'e'nd(i)gen* *n*, *Be'e'nd(i)gung* *f* с-, за-, довршавање, с-, за-, довршење, оконча(ва)ње, свршетак *m*.
be'e'ngen {б·е·н·г·и·н} [eng] I *tr*. 15a с-, пригесити, с-, пригесњавати; *fig.* стегнути, -зати; стезати, гушити; *sich beengt fühlen* осећати се стешњен(им). II *Be'e'ngen* *n*, *Be'e'ngung* *f* с-, пригесњавање, с-, пригесњење; стезање, гушење; *fig.* стезање, стегнуће.
Be'e'ngtheit {б·е·н·г·и·г·т·и·т} *f* 3b с-, пригесњеност; стезање *n*, гушење *n*; *fig.* стегнутост.
be'e'rben I *tr*. 1. наслежити, -ђивати. 2. † et. ~ = erben; et. auf j-n ~ = vererben. II *be'e'rbt* {б·е·р·б·т} *p. p.* и *a* 1. beerbt sein имати наследника (и. деце). 2. der Bee'rbte власник наследнога добра.
Bee'r..., *bee'r...* {б·е·р·}; ~blau *n* биљно плаветнило; ~blau *a* биљноплав.
be'e'rdigen {б·е·р·д·и·г·и·н}, *be'e'rden* {б·е·р·д·и·н} [Erde] I укопа(ва)ти, сахрањити, -њивати, погребити. II *Be'e'rdigen* *n*, *Be'e'rdigung* *f* укопавање, укуп *m*, сахрањивање, сахрана, погреб *m*.
Be'e'rdigungs...: ~anzeige *f* посмртна листа; ~feier *f* пратња, погреб *m*; ~kontor *n* погребно предузеће; ~kosten *pl.* погребни (и. укупни) трошкови *m pl.*; ~recht *n* право на сахрану; ~schein *m* одобрење *n* за сахрану.
Bee're [сви. beri] *f* 3b бобица; зрно *n*, пуца *n*.
Bee'ren..., *bee'ren...* {б·е·р·и·н}. ~artig *a* = ~förmig; ~ähnlich *a* сличан са бобицом, бобичаст; ~doldef аралија; ~förmig *a* бобичаст, облика бобице; ~fressend *a* бобицождер(ски); ~fresser *m pl.* бобицождери; ~frucht *f* бобица; ~tragend *a* бобицоносан, који рађа бобице, с бобицама; ~wanze *f* (Dolycoris bassarum) стеница купинина; ~wein *m* вино *n* од купине (и. од бобица).
Bee'r...: ~heide *f* пустопољина (и. пуста(ра)) која роди јагоде; ~hüter *m* = Weinberghüter; ~melde *f* сврачије јагоде *f pl.*, ~most *m* самоток (вино); ~tang *m* саграсум; ~wein *m* коминџак; ~winde *f* ладолеж *m* с бобицама; ~wurz *f* сиљевина, трава против метиља.
Beest {б·е·с·т} [дн., лат. bestia] *n* 2c = Biest.

Beet {б·е·т} [= Bett] *n* 2g леја *f*, греда *f*.
Beet..., *bee't...* {б·е·т·}. ~einfassung *f* руб *m* леје; ~weise *adv.* на леје, (по) лејама.
Bee'thoven {б·е·т·ов·и·н} *m* 8g Ludwig van ~ Бетовен, немачки музичар 1770—1827.
be'fä'higen {б·е·ф·е·д·и·г·и·н} [fähig] 15a I оспособити, -љавати (*zu*: *за*); ~ право оспособити. II *sich* ~ оспособити се, бити способан (*zu*: *за*). III *befä'higt* {б·е·ф·е·д·и·г·т} *p. p.* и *a* способан (*zu*: *за*). IV *Be'fä'higen* *n*, *Be'fä'higung* *f* оспособљавање, -ење, способност (*zu*: *за*).
Be'fä'higungs...: ~nachweis *m* уверење *n* о способности; ~zeugnis *n* сведочанство о положеном испиту; ~zeugnis für den einjährig-freiwilligen Dienst сведочанство за отслуживања ђачког рока.
be'fä'hl {б·е·ф·ал} *impf.* од *befehlen*.
befä'hrbar *a* колски, (проходан) за кола; ~ плбван; ~ mit e-m Fahrrad ~ по којме се може точком (и. на точку) возити.
*befä'hren*¹ [(Gez) Fahr] *tr.*, *intr.* (*h*), *refl.* = (be)fürchten; *sich e-r Sache zu* ~ haben имати бојати се чега; *er hat nichts zu* ~ он нема чега да се боји.
be'fä'hren I *tr*. 1. возити се (колима) по; sehr ~e Straße врло жив пут (и. друм); (nicht) zu ~ sein бити (не)проходан за кола, (не)употребљив за возњу; diese Bahn wird noch nicht ~ овом пругом се још не вози, ова пруга још није пуштена у саобраћај; ~ пловити по; die Küste(n) ~ пловити дуж (и. поред) обале (и. обала). 2. ~ e-n Schacht ~ возити се (и. свести се, сићи, силазити) у окно; e-e Grube ~ пролазити рудником, прегледати рудник. 3. e-n Weg mit Kies, Äcker mit Dung ~ довозити (и. довести, *praes.* довозем) шљунак на пут, гнојиво на њиве. II *p. p.* и *a* 1. v. I 1—3. 2. ~ Volk *n* људи вични мору, људи прекаљени у морепловству; *in et.* ~ = bewandert. III *Be'fä'hren* *n*, *Befä'hrung* *f* вожење по, вожња ... *abl.*; ~ вожење у, силажење у; ~ пловљење по, пловидба по; *Befahren e-s Weges* mit Kies довозење шљунка на пут; ~ обилажење, прегледање (окна).
Befä'hrungsbericht ~ *m* извештај о обиласку (и. прегледу) рудника.
be'fä'llen *tr.* и *imp.* спо-, напастити, спо-, нападати, снађи, -лазити, ухватити, хватати; снађи, -лазити, задесити; обузјети, -имати; das Fieber hat ihn (wieder) ~ грозница га (опет) ухватила; vom Fieber ~ sein добити грозницу; der Hunger, die Lust befällt mich спопада ме глад, воља; wir wurden von e-m starken Sturme ~ ухвати нас јака бура; ein Unglück hat mich ~ снашла (и. задесила) ме несрећа; *imp.* es befahl ihn e-e plötzliche Angst спопада га (п. ухвати га) страх.
be'fä'ngen I *tr*. 1. — umfängen. 2. *fig.* ~, ~ (*p. p.*) machen спопасти, -дати, спетљати, помести, забунити, -њивати; заплашити, улити снебивање (*acc.*: *dat.*). 3. *sich* ~ бавити се, занимати се. II *a* увучен, уплетен; *in Vorurteilen* ~ огрезао у предрасудама; спетљан, пометен, задобивен, ухваћен; заплашен, снебивањем обузет; забуњен, сплетен; приста-

стан; ~er Kopf скучена глава; worin ich jetzt ~ bin на којој (и. на чему) сам сад, о чему сад говорим.

Befangenheit {бѣѣнѣйт} *f* 3б б. *pl.* пометеност, забуњеност, спетљаност; заузетост; предрасуда.

befassen I *tr.* 1. = anfassен I. 2. готово † обухватати, -ити. II **sich** ~ mit (*dat.*) бавити се (*abl.*), занимати се, *fam.* акати се. III **Befassen** *n* бављење, занимање.

Befassung *f* (Less.) † = Fassung.

befehden {бѣѣдѣн} [Fehde] I *tr.* и *rec.* заратити на, завојштити на, ратовати против; ударити на, напасти; **sich** ~ заратовати један на другог, ратовати један против другог. II **Befehden** *n*, **Befehdung** *f* ратовање (*gen.*: против), ударање (*gen.*: на), напад *m*, нападање.

Befehl {бѣѣл} [befehlen] *m* 2g 1. заповест *f*, заповед *f*, наредба *f*, наређење *n*; es wurde der ~ gegeben би издата заповест; auf ~ des Königs по заповести краљевој, по наређењу краљеву; bis auf weiteren ~ до друге наредбе. 2. заповедништво *n*; unter dem ~ под заповеднишвом; den ~ führen (*über acc.*) заповедати (*abl.*); ich stehe (Ihnen) zu ~ стојим (Вам) на служби; was steht zu ~? чиме Вас могу послужити? шта наређујете?; X zu ~, Herr Major разумем, господине мајоре. 3. е-п ~ gegen j-п erlassen издати наредбу да се неко ухвати. [сти (и. наредба).]

Befehl... {бѣѣл...} ~buch *n* X књига запове-
befehlen {бѣѣлѣн} [свн.: empfehlen] I *tr.* 12g 1. заповедати, -ити, наређивати, -дити; mir hat keiner zu ~ мени нема ко да заповеда (и. да наређује); über et. (*acc.*) ~ заповедати чим, располагати чим; ich lasse mir nichts ~ ја не дам да ми са заповеда; wenn Sie ~ ако Ви желите; wie Sie ~ како Ви наређујете (и. желите); was ~ Sie? шта заповедате? чим Вас могу послужити?; Sie haben nur zu ~ само заповедајте; wie ~ Sie? извол'те?; X ~ Sie sonst noch et.? је ли још штогод по вољи? 2. наредити да дође, -у, позвати; наредити да одје, -у, послати; s-e Pferde ~ наредити (и. рећи) да се коњи: а) упергну, б) до-, приведу; Seine Majestät hat ihn zur Tafel befohlen Његово Величанство указало му је почаст позивајући га за своју трпезу. 3. преда(ва)-ти; повер(ити), -авати; bibl. s-e Wege Gott ~ уздати се у Бога; Gott befohlen! збогом! II ~d *p.pr.* и *a* заповедни. III **Befehlen** *n* заповедање, наређивање.

befehlshaberisch {бѣѣлѣрѣш} *a* = befehlshaberisch.

befehligen {бѣѣлѣген} [Befehl] *tr.* 15a заповедати, командовати (*acc.*: *abl.*).

Befehliger *m* = Befehlshaber.

Befehls..., **befehl...** X {бѣѣлѣс...}. ~ausgabe *f* издавање *n* заповести (и. наређења); ~bereich *m* заповедно подручје *n*, ~erteilung *f* издавање *n* заповести; ~flagge *f* X заповедна застава; ~form *f* *gr.* заповедни начин *m*; ~führung *f* заповедање *n*, командовање *n*; ~haber *m* заповедник; ~haberisch *a*, *adv.* заповеднички; ~haberstab *m* заповедничка палица *f*; ~haber'stelle *f* заповедништво *n*;

oberste ~ haber'stelle врховно заповедништво; ~verband *m* заповедна (и. командна) јединица *f*; ~verhältnis *n* заповедни (и. командни) однос *m*; ~weise *adv.* у виду заповести; ~widrig *adv.* противно наређењу; ~wort *n* заповедна реч *f*; лозинка *f*, парола *f*.

befeilen X I *tr.* отурпијати, опилити, остругати турпијом. II **Befeilen** *n*, **Befeilung** *f* турпијање, пиљење.

befeinden usw. = anfeinden usw.

befestigen {бѣѣстѣн} I *tr.*, *intr.* (*h, s*), *refl.*

1. у-, причврстити, у-, причвршћивати, утврдити, утврђивати (*an dat.* и. *acc.*: за); mit e-m Tau ~ X закурталити, курталити, привезати паламаром. 2. X утврдити, -ћивати. 3. *fig.* (**sich** ~) учврстити (се), учвршћивати (се), утврдити (се), утврђивати (се); X die Preise haben sich befestigt цене су чврсте. II **Befestigen** *n*, **Befestigung** *f* у-, причвршћивање, у-, причвршћење; X куртаљење; X утврђивање, -ење; учвршћивање, -ење; ојача(ва)ње.

Befestigungs... X: ~arbeit *f* рад *m* на утврђивању, утврђивање *n*; ~bauten *pl.* радови на утврђивању; ~element *n* елемент *m* утврђивања; ~kunst *f* вештина утврђивања, фортификација; ~linie *f* линија утврђивања; ~pfahl *m* = Schanzpfahl; ~ring *m* спојни прстен; ~schraube *f* завртањ *m* притврђивач, завртањ за причвршћивање (и. притврђивање); ~werk *n* = Festungswerk; ~wesen *n* утврђивање. Уп. Festungs...

befetten *tr.* = einfetten.

befeu'chten I *tr.* о-, на|влажити, влажити, (на)-квасити. II **Befeu'chten** *n*, **Befeu'chtung** *f* (о)-влажење, квашење.

befeu'ern I *tr.* 1. X = beschießen I 1. 2. *fig.* = anfeuern 2. 3. снабде(ва)ти ватрама светиљкама. II **sich** ~ осути се звездама, заблестати звезданим сјајем. III **Befeu'erung** *f* снабдевање ватрама светиљкама.

Bef'fichen {бѣѣфѣхѣн} [дн.] *n* 2l напрсник *m* (jevangеличких духовника).

befie'dern {бѣѣѣдрѣн} I *tr.* покри(ва)ти перјем; метнути перо на; befiedert пернат; die befiederte Welt птице *fpl.*, птичији свет *m*. II **sich** ~ доби(ја)ти перје, опернатити. III **Befie'dern** *n*, **Befie'derung** *f* снабдевање перјем, метање пера на.

befie'hl {бѣѣѣл} *imperat.*, **befiehl(s)** {бѣѣѣл(с)т} *praes.* (2-го) 3-ће л. *sg.* од befehlen.

befi'nden I *tr.* наћи, налазити; die Nachricht ist (als) wahr befunden worden вест се била обистинила; für gut ~ налазити за добро, мислити да је добро. II *intr.* (*h*) über et. (*acc.*) ~ (пре)судити (и. решити, одлучити) о чему. III **sich** ~ 1. наћи се, налазити се (*an e-m Orte*, *in e-r Lage* на неком месту, у неком положају). 2. бити, осећати се; стајати; wie ~ Sie sich? како сте? како са здрављем? како се осећате? IV **Befi'nden** *n* нахођење, мишљење; nach Befinden der Umstände према приликама; *abs.* nach Befinden по (и. према) нахођењу; налажење, нахођење, стање; здравље; sich nach j-s Befinden erkundigen

питати (и. распитивати се) за чије здравље, обавештавати се о чијем здрављу.

befi'ndlich {бѣѣнтлѣх} а који се налази, који постоји, у; die in meiner Bücherei befindlichen Bücher књиге у мојој књијници, моје књи-

befi'ngern *tr.* = betasten. [жнице.]

befi'rsten *tr.* начинити слеме на.

befla'ggen *tr.* = flaggen II.

befle'chten I *tr.* оплести, оплетати. II **Be-fle'chten** *n*, **Be'fle'chtung** *f* оплетање; **Be-flechtung** оплет *m*.

befle'cken I *tr.* 1. и *refl.* (sich ~) умрљати (се), убрљати (се); *fig.* окаљати (се), каљати (се), укаљати (се); mit Blut ~ о-, искрвављивати, о-крвављивати; mit Fett ~ у-, измастити. 2. закрптити, оправити потпетице (на). II **sich** ~ I, в. I 1. 2. sich selbst ~ одати се самоблуду. III **Befle'cken** *n*, **Be'fle'ckung** *f* мрљање, бр-љање, умазивање, каљање (и *fig.*); **Beflecken** mit Blut о-, искрвављивање, о-, искрвавље-ње; крпљење, оправка потпетица; **Befleckung** (у)мрљотина, прљотина; *fig.* љага, мрља.

beflei'Ben {бѣфлѣсѣн} I 3р, **be'flei'Big** {бѣфлѣсѣн} I 15a [FleiB] I **sich** ~: sich e-r Sache (*gen.*) ~ прионути на што, настајати око чега, бавити се равностно чим, лећи на што; sich der (auf die) Tugend ~ одати се врлини; sich eines guten Namens ~ бринути се за свој глас; wir haben uns stets beflissen, zu... (*inf.*) ми смо се увек старали (и. увек смо настојали) да... (*praes.*). II **Beflei'Big** *n*, **Be'flei'Bigung** *f* настојавање, стара-ње, ревност, проучавање.

beflie'gen *tr.* долетјети -ати до (и. на); die nie befliegenen Gipfel никад летом не достигну-ти врхови.

beflie'Ben *tr.* натапати, квасити, орошавати.

befli'B {бѣфлис} *impf.* од befleiben.

befli'Ben {бѣфлисѣн} I *p. p.* од befleiben. II а марљив, вредан, ревностан; e-r Sache ~ sein = sich e-r Sache befleiben. III **Befli'ssene(r)** *s 9l* који, -а се бави чим; **Beflissener** *m* der Rechte студент права.

Befli'ssenheit {бѣфлисѣнѣт} *f 3b* = Befleibigung.

befli'ssentlich {бѣфлисѣнтлѣх} *adv.* брижљиво.

befli'ttern *tr.* и *refl.* (у)красити шљок(и)ама; вараклеисати; sich ~ украсити се шљок(и)ама.

be flo'gen {бѣфлогѣн} [*p. p.* од befliegen] а а) шум. покривен (и. обрастао) младицама (и. изданцима); б) *fl* = flügge.

be flo'ren {бѣфлорѣн} [Flor] I 5a *tr.* и *refl.* 1. по-кри(ва)ти флором, метнути флор на; *fig.* по-крити велом; sich ~ метнути флор (на ше-шир, руку итд.). 2. = beblümen.

be flü'geln {бѣфлуѣгѣлн} [Flügel] I *tr.* 15f 1. окри-латити, метнути крила на; beflügelt крилат. 2. *fig.* да(ва)ти крила (*acc.: dat.*); seine Schritte ~ убрза(ва)ти корак(е), пружити ко-рак(е). II sich ~ окрилатети, доби(ја)ти кри-ла. III **Be flü'geln** *n*, **Be flü'gelung** *f fig.* убр-завање. [лн] *p. p.* од befehlen.)

be fō'hle {бѣфолѣ} *impf. conj.*, **be fō'hlen** {бѣфолѣ}

be fō'lg I *tr.* (по)слушати; ићи за, угледа-ти се на; изврши(ва)ти; придржавати се (*acc.: gen.*), држати се (*acc.: gen.*), покора-вати се (*acc.: dat.*). II **Be fō'lg** *n*, **Be fō'l-gung** *f* слушање, угледање на; durch Befol-gen Ihres Rates послушавши Ваш савет; из-врш|авање, -ење; придржавање, покоравље. **be fō'lgens|wert**, ~würdig а вредан (и. досто-јан) слушања (и. послуха), угледања, извр-шивања, придржавања, покорављања.

Befō'lger {бѣфолѣр} *m 2l* који се придржава (чера), који се покорава (чему), послушник.

Befō'rderer *m*, **Befō'rd(er)er** *f 1* унапређивач, -ица; покретач, -ица; ~ der Künste заштит-ник уметности, покровитељ. 2. отправљач, **be fō'rderlich** а = förderlich 1. [отпремач.]

be fō'rder I *tr.* 1. убрза(ва)ти, ускорити, -а-вати; пожурити, погурнути; изаз(и)вати. 2. ићи на руку (*acc.: dat.*), заштићавати, (пот)-помагати, (пот)помоћи, подупирати. 3. пре-нјети, -осити, (пре)возити, превести (*praes.* превезем); отпра|вити, -љати, послати, от-премити (mit der Eisenbahn железницом). 4. унапре|дити, -ђивати, произ|вести, -одити; X zum... befördert werden бити произведен за... 5. j-n in die andere Welt (и. ins Jenseits) ~ отпра|тити (и. послати) кога на онај свет. II **Befō'rder** *n*, **Befō'rderung** *f* убрзавање, ускоравље, изазивање; идење на руку, за-штићавље; пренос *m*, преносење, отпра-вљање, отпремање; унапређивање, -ење, про-извођење, производство.

Befō'rderungs... ~gebühr *f*, ~kosten *pl.* тро-шкови *m pl.* за пренос (и. око преноса), от-премнина *f*, ~gesuch *n* молба *n* за унапређе-ње; ~liste *f* списак *m* за унапређење (и. за производство); ~mittel *n а*) превозно сред-ство, подвозно средство; б) преносило; с) средство за дражење (и. за изазивање); д) ~mittel zum Frieden средство које доводи до мира.

Befō'rdrer, **Befō'rdrerin** в. Beförderer.

be fō'rsten {бѣфортѣн} [Forst] I *tr.* 15c 1. иско-ришћавати шуму по правилима шумарства. 2. = bewalden. II **Be fō'rsten** *n*, **Be fō'rstung** *f* искоришћавље шума по правилима шумар-ства; шумљавље, -ење.

be fra'chten {бѣфрахтѣн} I 15c (на)товарити, накрцати; ~ узети лађу у закуп и (на)това-рити. II **Be fra'chten** *n*, **Be fra'chtung** *f* това-рење; узимање у закуп и товарење; Befrach-tung товар *m*; zur Befrachtung übergeben пре-дати (за отправљање).

Be fra'chter {бѣфрахтѣр} *m 2l* пошиљалац, соп-ственик бродског товара; ~ закупац брода.

Be fra'chtungs... ~vertrag *m* (поморски) товарни лист; ~zeit *f* товарни рок *m*, товар-но време *n*.

be fra'gen I *tr.* 1. у-, за|питати; питати; испи-тивати; саслушавати; j. um (über, nach, we-gen) et. (e-r Sache *gen.*) ~ питати кога за што. 2. et. ~ распит(ив)ати се за што. II **sich** ~ 1. распит(ив)ати се (nach *dat.*, um *acc.* : за, о). 2. (по)разговарати се, (по)саветовати се (über : о). III **Be fra'gen** *n*, **Be fra'gung** *f* пита-

ње, упит *m*; распитивање; испитивање, са-
слушавање; саветовање, разговарање.

be|fra|nsen [Franse] *tr.* 15c на-, о|р|јити, о|р-
есити, снабде(ва)ти ројтама (и. ресама).

be|fre|en [frei] *I tr. и refl.* 1. (sich ~) ослобо-
дити (се), ослобађати (се) (von, gen. : gen.).
2. (sich ~) избавити (се), избављати (се) (aus
: gen.) **II** **Be|fre|en** *n*, **Be|fre|ung** *f* ослобођа-
вање, -ење; избављ|ање, -ење; Befreiung von
Abgaben ослобођење *n* (и. ослобођеност) (од
порезе).

Be|fre|er *m*, ~in *f* ослободилац, ослободитељ,
-ка; избавилац, избавитељ, -ка.

Be|fre|ungs... : ~grund *m* разлог за ослобође-
ње; ~kampf, ~krieg *m* рат за ослобођење, о-
слободилачки рат.

be|fre|mden {б·фремд·н} [fremd] 15c *I tr.* изне-
нађивати, -дити; das befremdet mich то ме
изненађује, то ми се чини чудно(вато); du
darfst dich das nicht ~ lassen то не треба да
те изненађује, томе не треба да се чудиш.
II sich ~ чудити се, ишчуђавати се. **III** **Be-
fre|mden** *n*, **Befre|mdung** *f* изненађивање,
-ење, чуђење, ишчуђавање.

be|fre|mdend {б·фремд·нт}, **be|fre|mdlich** {б·
фремд·л·х} *a* изненађујући, чудноват, чудан;
das Befremdlichste... што највише изнена-
ђује...

be|freu|nden {б·фру·нд·н} [Freund] *I tr. и refl.*
15c 1. (sich ~) спријатељити (се). 2. (sich ~) о-
пријатељити (се). 3. *fig.* sich ~ добро се упо-
знати, спријатељити се, помирити се. **II** **be-
freu|ndet** *p. p. и a* пријатељ(ски); sie sind eng
befreundet они су присни пријатељи; eine be-
freundete Macht пријатељска сила; **Λ** befren-
dete Zahlen *f pl.* пријатељски бројеви *m pl.*;
Befre|undete(r) *s* пријатељ, -ица, савезник,
-ца. **III** **Be|freu|nden** *n*, **Befre|undung** *f* сприја-
тељ|авање, -ење; опријатељ|авање, -ење.

be|frie|den *I tr.* = befriedigen *I* 1., 3., 4., 5. **II**
sich ~ по-, измирити се. **III** **Be|frie|den** *n*, **Be-
frie|dung** *f* по-, измирење; умирење.

Be|frie|der {б·фрид·р} *m* 2l = Friedensstifter.

be|frie|digen {б·фрид·н} [Friede] 15a *tr.* 1. го-
тово † = einfried(ig)en. 2. задовољ|ити, -ава-
ти; er ist schwer zu ~ : a) тешко је (и. мука
је) задовољити га, b) пробирач је (у јелу);
~d *p. p. и a* задовољавајући; уто|лити, -ља-
вати, (у)гасити (глад, жеђ); намирити, испла-
тити. 3. умири(ва)ти. 4. из-, по|мирити. 5.
смири(ва)ти; окончати, стишати. **II** **Be|frie|-
digen** *n*, **Befrie|digung** *f* 1. = einfried(ig)en *II*.
2. задовољ|авање, -ење. 3. Befriedigung уто-
љ|авање, -ење, гашење; с-, у|миривање, с-
у|мирење; помирење.

be|frie|ren *intr.* (s) смрзнати се.

be|fri|sten *I tr.* оставити (и. да(ва)ти) (*acc.* :
dat.) рок. **II** **Be|fri|sten** *n*, **Be|fri|stung** *f* остав-
љање рока, давање рока.

be|fru|chten *I tr.* 1. (на)чинити плод(онос)ним,
родним. 2. оплод|ити, -ђавати. **II** ~d *p. p. и a*
оплодни; плодан, родан. **III** **Be|fru|chten** *n*,
Be|fru|chtung *f* чињене плодним (и. родним);
оплођ|авање, -ење.

Be|fru|chter {б·фрухт·р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c

оплођивач, -ица, оплодилац -ица.

Be|fru|chtungs... : ~boden *m* оплодиште *n*; ~
kraft *f* оплодна моћ, оплодљивост; ~organe,
~werkzeuge *n pl.* ☞ оплодни органи *m pl.*;
mit (un)deutlichen ~organen цветоноше (бес-
цветнице).

be|fu|gen {б·фуг·н} [Fug] *I tr.* 15a овла|стити,
-шивати. **II** **be|fu|gt** {б·фугт} *p. p. и a* вла-
стан, овлашћен; dazu bin ich nicht befugt за
то нисам овлашћен, на то немам права; be-
fugter Richter надлежни судија.

Be|fu|gnis {б·фугн·с} [befugen] *f* 2i (и *n*) овлаш-
ћење, власт (zu : за); право (zu : на); надле-
жност (zu : за); правна способност (zu : за);
s-e Befugnisse überschreiten прекорачи(ва)ти
своју власт (и. своје право).

be|fü|hlen *I tr.* опипа(ва)ти, пипати. **II** **Be|fü|-
hlen** *n*, **Befü|hlung** *f* опипа(ва)ње, пипање.

Be|fu|nd *m* (б. *pl.*) налаз; (je) nach ~ према
приликама; nach dem ~ der Sachverständigen
према налазу (и. мишљењу, извештају) струч-
њака; ~schein *m* уверење *n* о стању ствари.

be|fü|rchten *I tr.* et. ~ бојати се чега, страхо-
вати од чега, бојати се да што не наступи;
ich befürchte, daß dies wieder geschieht бојим
се, то ће се опет догодити; ich befürchte, daß
er nicht kommt бојим се неће доћи; das
Schlimmste ist zu ~ бојати се најгорега, бо-
јати се да ће наступити, треба очекивати
најгоре; sich (*dat.*) ~ бојати се, страховати;
sich (*acc.*) e-s Unglücks ~ убојати се несре-
ће. **II** **Be|fü|rchten** *n*, **Befü|rchtung** *f* бојазан
f, страх *m*, страховање; seine Befürchtungen
sind eingetroffen убојао се, од чега је стра-
ховао наступило је.

be|fü|rworten {б·фу·рwort·н} [Fürwort] *I tr.* 15c
говорити за, говорити у прилог, заузимати
се за, заузети се за; подупрети (молбу). **II**
Be|fü|rworten *n*, **Befü|rwortung** *f* говорење
за, говорење у прилог, заузимање, подупи-
-и

Beg {бег} [туп.] *m* бег. [рање.]

be|ga|ben {б·габ·н} [Gabe] *I tr.* 15a даривати,
даровати; обдарити. **II** **be|ga|bt** {б·г·нт} *p. p.*
и *a* дарован, обдарен; даровит. **III** **Be|ga|ben**
n, **Be|ga|bung** *f* 1. (об)даривање, даровање;
2. Begabung дар *m*, даровитост, обдареност,
настројеност.

Be|ga|bnis {б·ган·н·с} *f* 2h¹ =, **Be|ga|btheit**
{б·гантх·т} *f* 3b = Begabung.

be|ga|ffen = angaffen.

be|ga|ngen {б·ган·н} *p. p.* од begehen.

Be|gä|ngnis {б·ген·н·с} *n* 2h¹ = Leichenbe-
-

be|ga|nn {б·ган} *impf.* од beginnen. [gägnis.]

be|ga|tten {б·г·т·н} [Gatte] *I rec.* sich ~ спари-
вати се, (с)парити се. **II** **Be|ga|tten** *n*, **Be|ga|
ttung** *f* спаривање, -ење, парење; сношajт.

Be|ga|ttungs... : ~trieb *m* нагон спаривања; ~
zeit *f* време п спаривања (и. парења, терања).

be|gau|keln *tr.* опчинити, омађијати.

be|gau|nern *tr.* подвалити (*acc.* : *dat.*).

be|ge|bbar *a* ☞ преношљив, преносан (меница
итд.).

be|ge|ben *I* sich ~ 1. упутити се (nach: у);
поћи; sich an die Arbeit ~ дати се на посао;
sich an e-n Ort, zu j-m ~ упутити се на неко

место, (ка) (не)коме; sich an Ort und Stelle ~ упутити се на лице места; sich auf die Flucht ~ дати се у бекство, нагнути бежати; sich in den Ehestand ~ ступити у брак; sich in Gefahr ~ изложити се -гати се опасно; sich zu Bett (и. zur Ruhe) ~ лећи. 2. понавише *импр.* зби(ва)ти се, десити се, дешавати се, догодити се; es begab sich догоди се; es ~ sich sonderbare Dinge дешавају се чудне ствари. 3. sich e-r Sache (*ген.*) ~ оставити се, оканити се, махнути се чега; одрећи се чега, одуста(ја)ти од чега. 4. ~ растављати се, излазити из саставака. II *тр.* 1. *bibl.* да(ва)ти, посве(т)ити, -ћивати. 2. *✠* изда(ва)ти, пу(с)тити -штати у оптицај (и. у промет); сместити, уновчити, продати. 3. удоми(т)и, удати. III Begeben *n*, Begeben *f* одрицање, одустајање; *✠* издавање, пуштање у оптицај (и. у промет); уновчавање, -ење; продавање, преношење.

Begebenheit {бегебнеит} *f* 3б догађај *m*, згода; чињеница.

Begebenis {бегепнис} 1. *n* 2h¹ и *f* збивање, догађање, развој *m*. 2. *n* = Begebenheit.

begegnet {бегегнет} [*gegen*] 15c *intr.* (*s*, *h*), *✠* *тр.*, sich и ea. ~ 1. *j-m*, *et.* (*дат.*) ~ (су)срести се, (су)сретати се с ким, са чим; наићи -лазити на кога, на што; sich (и. ea.) ~ (су)срести се, (су)сретати се. 2. десити се, дешавати се; задесити (*дат.*: *acc.*). 3. пре(ду)срести, пре(ду)сретати (*дат.*: *acc.*), примити, понашати се према; es ist ihm gar übel begegnet worden врло рђаво су га пресрели. II *intr.* (*h*) опрети се, опирати се; предупредити, -ћивати, отклонити (*дат.*: *acc.*), доскочити. III Begegnet *n*, Begegnung *f* 1. сретане, сусретање, сусрет *m* (*дат.*: *са*), наилажење на; пре(ду)сретање, пре(ду)срет *m*, примање, понашање. 2. Begegnung састанак *m*; feindliche Begegnung сукоб *m*.

Begegnetis {бегегнетис} *n* 2h¹ 1. сусрет *m*. 2. догађај *m*, случај *m*. [*коб m.*]

Begegnungs... ~ gefecht *n*, ~kampf *m* ✠ су-} begehen I *тр.* 1. ићи по, пролазити, саобраћати (*acc.*: *abl.*). 2. обилазити, -ћи, пре-, разгледати. 3. (про)славити, прослављати. 4. (*opp.* unterlassen) (у)радити, (у)чинити (глупост итд.; ап: према), (из)вршити (крађу, убиство, злочин); e-n Fehler ~ погрешити. 5. *vet.* опас(ив)ати. II sich ~ 1. *pass.* I 4. (у)радити се, (у)чинити се, изврши(ва)ти се. 2. живети (се). 3. = sich begatten.

Begehr {бегер} [begehren] *m* и *n* 2g (б. *pl.*) жеља *f*, тражња *f* (nach: за); nach ihm allein ist mein ~ он ми је једина жеља; es ist immer ~ darnach то се увек тражи.

begehren {~н} [срвн.: Begierde, Gier] I *тр.*, *intr.* I 15a 1. *et.* (и. nach *et. дат.*) ~ тражити што; ~, daß... (и. zu *са inf.*) тражити да...; zur Ehe ~ тражити. 2. (по)желети, прижељкивати; жудети за. 3. *✠* тражити се, бити тражен. II Begehren *n*, Begehrung *f* тражење, тражња; жељење, жеља; прижељкивање; пожуа, жудња, похлепа.

begehrens|wert, begehrens|würdig *a* поже-

љив, пожељан, за жељење, достојан жеље(ња), за жуђење, достојан жудње.

begehrlich {бегерлих} *a* 1. = begehrenswert. 2. пожудан, похлепан, похотљив.

Begehrlichkeit {~кдрт} *f* 3б пожудност, похлепност, похотљивост.

Begehrnis {бегернис} *n* и *f* ✠ = begehren II. Begehrungs..., begehungs...: ~kraft *f* = ~vermögen; *✠* *ios a* беспожудан, беспохлепан, без пожуа, без похлепе; ~vermögen *n phls.* пожудна моћ, моћ хтења. [*њења*].

Begehrungs|sünde *f* грех извршења (и. учи-) begehern *тр.* обал(ав)ити; *fig.* сиктати на, опастити, оклеветати.

begehsten {бегестен} *тр.* начинити духатим, давати (*acc.*: *дат.*) дух, душу.

begeistern {бегестерн} [Geist I] I *тр.* и *refl.* 15j (sich ~) одушевити (се), одушевљавати (се); надахнути (се), надахњивати (се); распалити (се), распаљивати (се), занети (се), заносити (се); begeistert одушевљен; sich leicht ~d одушевљив, заношљив, распаљив. II Begeistern *n*, Begeisterung *f* надахњивање, надахнуће; Begeisterung одушевљење *n*, одушевљеност, занос *m*, полет *m*, жар.

begeist(e)rungs|voll *a* пун одушевљења (и. заноса, полета, жара).

Begier *f* пожуа, похлепа, прохтев *m*, жеф *m*. Begierde [срвн.: begehren] *f* 3b 1. = Gier. 2. прохтев *m* (nach: за), жеља; похлепност, лакомот, грамжљивост.

begierig *a* 1. жељан, жудан (nach *дат.* и auf *acc.*: *ген.*); *adv.* жељно, жудно. 2. ich bin ~ zu...*inf.* жељан сам да..., желео бих да... *praes.* begierlich {бегерлих} [Gier] † *a* = begehrlieh.

begierlos *a* ✠ беспохлепан, беспожудан.

begieBen I *тр.* 1. по-, за(ли)вати. 2. *j-p*, *j-m* das Kleid ~ кога, коме одело полити; *fig. fam.* wie ein begossener Hund као усран голуб; sich (*дат.*) die Nase ~ покиснути, напити се. 3. *fam.* полити што, поквасити, у прославу чега пити. II BegieBen *n*, Begiebung *f* по-, за(ли)вање.

BegieBer *m*, ~in *f* по-, заливач, -ица.

Begine {бегин} [енгл. beg] молити *f* 3b 1. калуђерица која није учинила завет. 2. платнена дечија капа. 3. ✠ пршљивчева женка.

Beginn {бегин} [beginnen] *m* 2g б. *pl.* почетак.

beginnen {~н} [срвн. beginnan] I *тр.* и *intr.* (*h*) 12c(за)почети, (за)почињати; отпочети, -ињати; предузети, -имати, чинити, радити; заметнути, -ати, заврши, започети -вати; *prv.* frisch begonnen, halb gewonnen прераоцу Бог даје махове; wer viel beginnt, vollendet wenig много започео, мало свршио. II Beginnen *n* (за)почињање, отпочињање; предузимање, предузеће; wahnsinniges Beginnen безумност, лудо предузеће. [*ник*, -ца.]

Beginner *m*, ~in *f* започињалац, -ица, зачет-}

begipsen *тр.* погипсовати, насадрити. begittern *тр.* снабдети решеткама, метнути решетку на; begittert с решетком, с решеткама. [*сија*(ју).]

beglä'nzen *тр.* 1. обасја(ва)ти. 2. углачати (да) beglauben I *тр.* = beglaubigen. II beglaubt

{б·г·л·а·у·б·и·г·т} 1. = beglaubigt. 2. ~ sein веровати, бити уβεђен.

beglau'bigen I tr. 15a 1. овер|ити, -авати; потвр|дити, -ђивати; die richtige Abschrift beglaubigt N. N. да је препис веран оригиналу тврди Н. Н. 2. е-п Gesandten ~ потврдити посланика. II Beglau'bigen n, Beglau'bigung f овера(вање), потврђивање, потврда; zur Beglaubigung... у потврду...

Beglau'bigungs...: ~eid m потврђивање заклетвом (и. присегом); ~schein m уверење n; ~schreiben n акредитивно писмо.

beglei'chen tr. = ausgleichen I 3, bezahlen.

Beglei't...: ~adresse f, ~brief m ✎ пропатница f, пропатно писмо n.

beglei'ten [geleiten] I tr. 15c 1. пратити (и ✎); по-, про|патити; j-m ein Lied ~ пратити кога на клавиру; спроводити. II Beglei'ten n, Beglei'tung f праћење, пратња (и ✎), спровођење, спровод m; in Begleitung von у пратњи (gen.). Begleitung пратња, пратиоци mpl.

Beglei'ter {б·г·л·а·т·е·р} m ~in {~и·н} f 3c пратилац, -ља (и ✎); ✕ ~ pl. пратња f, спроводници mpl.. [спровод m, спроводници mpl.]

Begleit(er)schaft f 3b пратња, пратиоци; mpl., I

Begleit...: ~erscheinung f појава пратилица споредна појава; ~mannschaft f пратња; ~schein m = ~brief, = ~schreiben; ~schiff n спроводни брод m, лађа f пратилица; ~schreiben n спроводница f; ~stimme f ✎ пратња.

Beglei'tungs..., beglei'tungs...: ~mannschaft f пратња; ~schiff n = Begleitschiff; 2weise adv. mit j-m reisen пратити кога на путу.

Beglei't...: ~wort n реч двеунапред, предговор m; ~zettell m ✕ путница f, војна објава f. beglo'tzen tr. = anglotzen, anstieren.

beglü'cken I tr. I. успрећити, -авати; mit allerlei Gütern beglückt обасут (и. благословен) свакојаким добрима; учинити (acc.: dat.) задовољство; beglückt успрећен, срећан. 2. et. ~ потпомоћи (да успе, да се испуни). II Beglü'cken n, Beglü'ckung f успређавање, -ење. Be glü'cker {б·г·л·у·к·е·р} m 2l, ~in {~и·н} f 3c успрећилац, -ља, успрећитељ, -ка.

beglü'ckseligen {б·г·л·у·к·с·е·л·и·г·и·н} tr. успрећити, -авати. [успрећеност; блаженост.]

Beglücktheit {б·г·л·у·к·т·х·д·т} f 3b успрећење n, I

Beglückungstheorie f теорија успређења -ивања.

beglü'ckwünschen {б·г·л·у·к·у·н·ш·и·н} [Glückwunsch] I tr. честитати (acc.: dat., zu: acc.). II Beglü'ckwünschen n, Beglü'ckwünschung f честитање.

begna'den {б·г·н·а·д·и·н} [Gnade] I tr. 1. даровати, обдарити, (по)частити. 2. = begnadigen. II Begna'den n, Begna'dung f v. begnadigen III.

begna'digen {б·г·н·а·д·и·г·и·н} I tr. 15a помиловати, опростити (acc.: dat.) II Begna'digte(r) {б·г·н·а·д·и·г·т·(р)} s 9l помилованик, -ца. III Begna'digen n, Begna'digung f помиловање.

Begna'digungs...: ~brief m акт n о помиловању; ~gesuch n молба f за помиловање; ~recht n право помиловања.

belgnü'gen {б·г·н·у·г·и·н} [Genüge] 15a I sich mit

et. ~ задовољ|ити се -вати се чим. II tr. ✎ задовољ|ити, -авати; begnügt {б·г·н·у·г·и·т} задовољан. III intr. (h) † = genügen; sich (dat. и. acc.) an и. mit et. ~ lassen = I. IV Belgnü'gen n задовољавање, -ење.

belgnü'glich †, belgnü'gsam a = genügsam.

Bego'nie {б·е·г·о·н·и·е} [новлат.] f 3b ✎ бегонија.

belgö'nnē {б·г·д·н·е} impf. conj., belgö'nnen p. p. од beginnen. [навати, подупирати.]

belgö'nnern {б·г·д·н·е·р·н} tr. 15b гурати, зашти-|

belgö'ssen {б·г·д·с·и·н} p. p. од begießen.

belgra'ben I tr. и refl. закопа(ва)ти (и fig.), у-, по|копати, сахра|нити, -њивати; pop. damit können Sie sich ~ lassen! идите одакле сте и дошли!; prv. da liegt der Hund ~ то је ђаво што је у торби; ту лежи зец. II Belgra'ben n, Belgra'bung f = Begräbnis.

Belgrä'bnis {б·г·р·е·п·н·и·с, б·г·р·е·п·н·и·с} n 2h¹ 1., за-у|копавање; сахра|нивање, -ење; погреб m, пратња f, спровод m. 2. гроб m, рака, гробница f.

Belgrä'bnis...: ~dienst m погребна служба f; ~feier(lichkeit) f погребна свечаност f) m; ~kosten pl. погребни трошкови m pl.; ~platz m гробље n; ~tag m дан погребна

belgra'digen {б·г·р·а·д·и·г·и·н} [gerade] I tr. 15a и-справ|ити, -љати. II Begra'digen n, Begra'digung f исправљање, -ење.

belgra'sen I tr. и refl. (sich ~) покри(ва)ти (се) травом. II tr. 1. пасти (acc.: на, по); попасти. 2. ✎ кроз траву (и. по трави) тражити. III sich ~ (у)гојити се на паши, ужирити се; fig. разбашкарити се. IV Begra'sen n, Begra'sung f покривање травом (и. зеленим бусе-њем); пасење, паша; гојење пашом, ужири-|

belgrau'en intr. (s) (о)седети. [вање.]

belgrei'fbar usw. v. begreiflich usw.

belgrei'fen I tr. 1. опипати, пипати. 2. fig. о-бухватити, (обу)хватати, садржавати; alles, was darin begriffen ist све што се у томе садржи. 3. појмити, појимати; схват|ити, -ати; abs. leicht ~ лако схватати, бити схватљив. II sich ~ 1. prov. ухватити се, хватати се (ап: за). 2. прибрати се. 3. das begreift sich и. das läßt sich ~ то се схвата, то се појима, то се разуме. III Belgrei'fen n, Belgrei'fung f пипање; Begreifen појимање, схватање, разумевање.

belgrei'flich {б·г·р·е·ф·л·и·х} a појмљив, схватљив, разумљив; ~er|weise {б·г·р·е·ф·л·и·х·р·в·и·з·е} adv. појмљиво (је да), схватљиво (је да), разумљиво (је да); Belgrei'flichkeit {~к·д·т} f 3b појмљивост, схватљивост, разумљивост.

belgre'nzen I tr. 15e ограни|чити, -авати, оме-ђити, -авати (и fig.). II Begre'nzen n, Begre'nzung f ограни|чавање, -ење, омеђавање, -ење. [ност, омеђеност.]

Belgre'nztheit {б·г·р·е·н·ц·т·х·т} f 3b ограниче-| Be griff m [срвн. begriff] 1. садржај, садржина f; kurzer ~ сажетак, извод. 2. (opp. Anschauung; 18. век Chr. Wolff и Kant; v. betreffen I 1) појам; nach unseren ~en по нашим појмовима, по нашем схватању; das geht über alle ~e то је непојмљиво; gar keinen ~ von et. haben ни појма немати о чему; das geht über

m-e ~e то премаша моје схватање; über alle ~e у највећем степену. 3. појимање *n*, схватање *n*; schweren ~s sein, schwer von ~en sein тешко схватати; leichten ~s sein лако схватати. 4. (уп. begriffen) im ~(e) sein, zu... (*inf.*) хтети баш..., да... (*praes.* и *cām inf.*), баш се спремати да..., таман да... *praes.*; wir waren im ~e abzureisen хтедосмо баш да отпутојемо, баш се спремасмо да отпутојемо, таман да отпутојемо. 4 ✓ = Inbegriff.

be **gr**iffen {б·грѣфн} I *p. p.* од begreifen. II *a* унашем језику преводи се обично трајним глаголом: **a**) auf dem Marsche ~ sein маршовати, кретати се; auf der Reise ~ sein путовати, бити на путу; auf dem Rückzuge ~ sein повлачити се; **b**) in e-m Tun ~ sein радити баш што, хтети баш радити што; die im Siege ~en Mächte силе које су (баш) побеђивале; im Werden ~ sein на-, појстајати, рађати се; in der Heilung ~ sein оздрављати; бити на путу оздрављења; in der Ausführung ~ sein извршивати се; в. beten III.

be **gr**ifflich {б·грѣфлх} *a* појмовни (*opp.* anschaulich, intuitiv).

Be **gr**iff's..., be**gr**iff's... {б·грѣфс-}: ~abschätzung *f* појмовна танчина, ситна разлика у значењу; ~ähnlichkeit *f* појмовна сличност, сличност у значењу; ~bestimmung *f* одређивање појма, појмовна одредба, дефиниција; ~fach *n* појмовни одељак *m*, категорија; ~gemäß, ~mäßig *a* појмовни, сходан појму; *adv.* појмовно, сходно појму; ~lehre *f* наука о појмовима; ~stützig *a* sein тешко схватати; ~vermögen *n* моћ *f* појимања, појмовна моћ, разум *m*; ~verwech(e)lung *f* замењивање *n* појмова; ~verwirrung *f* збрка појмова; ~zergliederung *f* рашчлањавање -ење *n* појмова, разглабање појмова.

be **gr**ü'nden I *tr.* 1. за-, о|сновати, за-, о|снивати; поставити (*acc.: dat.*) темељ, утемељити; fest ~ учвр|стити, -шћивати (и *fig.*); von neuem ~ обновити; ~ begründet основан. 2. поставити на чврст темељ, обезбедити; упутити, да(ва)ти (*acc.: dat.*) добре основе (и чврст темељ); in e-r Wissenschaft begründet sein бити добро упућен у неку науку (и знаност). 3. образложити, -авати; begründet образложен. II Be**gr**ü'nden *n*, Be**gr**ü'ndung *f* 1. за-, о|снивање, утемељење. 2. Begründung; feste Begründung учвршћивање; образлож|авање, -ење *n*. [тељ, -ка, утемељач.]

Be **gr**ü'nder *m*, ~in *f* оснивач, -ица, утемељ|ач. be **gr**ü'Ben I *tr.* 1. поздрав|ити, -љати. 2. j-n um et. ~љубазно поздрављајући (за)молити кога за што. II Be**gr**ü'Ben *n*, Be**gr**ü'bung *f* поздрављање, поздрав *m*.

Be**gr**ü'Bungs...: поздравни.

be **g**ü'cken *tr. fam.* зурити у, (за)гледати.

be**g**ü'nstigen {б·гунстѣгн} [günstig] I *tr.* 15a повлађивати, ићи на руку (*acc.: dat.*); при-, пот|помоћи, при-, пот|помагати, заштићавати, штитити; er ist vom Glücke begünstigt worden срећа му је ишла на руку; begünstigt durch die Nacht под заштитом ноћи; begünstigter Liebhaber срећан љубавник. II Be

gü'nstigte(r) *s* 9l љубим|ац, -ица; штићени|к, -ца. III Be**g**ü'nstigen *n*, Be**g**ü'nstigung *f* повлађивање, идење на руку; (пот)помагање, заштићавање, штићење; Begünstigung милост, благонаклоност; предност, корист; unter der Begünstigung... уз припомоћ...

Be**g**ü'nstiger {б·гунстѣг·р} *m* 2l, ~in {~үн} *f* 3c заштитни|к, -ца; подбдач, -ица, помагач, -ица. [маштво.]

Be**g**ü'nstigungs|wesen *n* повлађивање, љуби-|

be**g**ü'rten *tr.* о-, пот|пас(ив)ати.

be**g**ü'tachten {б·гунтхтн} I *tr.* 15c et. ~ да(ва)-ти (и из-, донети, доносити) (своје) мишљење о чему. II Be**g**ü'tachten *n*, Be**g**ü'tachtung *f* давање (свога) мишљења, доношење (свога) мишљења; мишљење.

be**g**ü'tert {б·гунт·рт} *a*: ~sein имати непокретно-, а имање|е, -а, бити поседник добара; врло имућан; Be**g**ü'terung {б·гунт·рунг} *f* 3b богатство *n*. [љити, -авати; в. besänftigen.]

be**g**ü't(ig)en {б·гунт(г)·н} *tr.* 15a одобробо-|

be**h**aa'ren I sich ~ обраст(ат)и длаком (косом), (о)длакавити, доби(ја)ти длаке. II be**h**aa'ret *p. p.* и *a* космат; длакав, рутава, маљав. III Be**h**aa'ren *n*, Be**h**aa'rung *f* длакавање, добијање длака (и маља); в. Behaartheit.

Be**h**aa'rtheit {б·хартхѣт} *f* 3b косматост; длакавост, маљавост, рутава.

be**h**a'ben I sich ~ 1. понашати се. 2. осећати се, бити. II Be**h**a'ben *n* понашање; осећање, нахођење.

be**h**ä'big {б·хѣбхх. б·хѣбхх} [Habe] *a* угодан, удобан; коме је (све) потаман, који воли да му је (све) потаман, *fam.* на доволету; Be**h**ä'bigkeit {~хѣгкѣт} *f* 3b угодност, удобност; живљење угодно (и. на доволету).

be**h**a'cken I *tr.* 1. отесати, окресати. 2. ✓ (о)-, прашити; о-, пре|копа(ва)ти. II Be**h**a'cken *n*, Be**h**a'ckung *f* прашење, опрашивање; о-, пре|копавање.

be**h**a'ften I *tr.* 1. = haftbar machen. 2. захват|ити, -ати (душу чију), обуз|ети, -имати. II *intr.* (s) = haften. III be**h**a'ftet *a* mit (pehe: von) et. behaftet sein имати што; mit Kopfweh behaftet sein имати главобољу; mit Schulden behaftet (пре)задужен.

be**h**a'gen {б·хэггн} [срвн., Hag] I *intr.* (h) 15a годити, пријати, свиђати се, свидети се, бити по вољи. II sich ~ уживати. III Be**h**a'gen *n* гођење, пријање, свиђање, *fam.* heф *m*; Behagen *an* et. (*dat.*) finden уживати, налазити задовољство у чему; er findet kein Behagen daran то му не годи, то му не прија, то му се не свиђи; mit Behagen потаман, по вољи, *fam.* по heфу; nach seinem Behagen leben живети по својој вољи (и. по свом heфу).

be**h**a'glich {б·хаклхх} [срвн. behaglich] († be**h**ä'glich) *a* 1. који се осећа лагодно; sich ~ fühlen осећати се лагодним (и. лагодно); ~ leben живети потаман (и. на доволету, безбрижно). 2. лагодан; угодан, удобан; ~es Gefühl осећање лагодности, лагодност *f*; machen Sie sich's ~ ! удесите себи!

Be**h**a'glichkeit {~хѣгкѣт} *f* 3b лагодност; угодност, удобност.

Be ha'gnis {б·хакнѣс} *f* 2i = behagen.

be ha'ltbar *a* задржљив.

be ha'lten *I tr.* 1. задржа(ва)ти; j-n im Andenken ~ сачувати кога у успомени (и. успомени, на кога); et. im Auge ~ не (из)губити из вида; im Kopfe ~, im Gedächtnis ~, im Sinne ~ (за)памтити; er kann die Namen nicht ~ (он) не памти имена; auf Lager ~ задржати (и. сачувати) на стоваришту; das Leben ~ остати у животу, остати жив; die Oberhand ~ надвла|дати, -ђивати (über: *acc.*), преовла|дати, -ђивати (über: *abl.*); den Sieg ~ однети победу; das behält immer s-n Wert то увек вреди; wenn wir das Wetter ~ ако (нам) време устраје, ако нас време послужи; wohl zu ~! за-, упамтите! ваља упамтити!; *fat.* den Kopf oben ~ остати присебан (и. прибран); recht ~ имати право, остати у праву; ich habe zwei Pfund übrig ~ остале (и. претекле) су ми две фунте; ~ Sie mich lieb останите ми и даље наклоњени (и. пријатељ). 2. † a) = erhalten; b) припис(ив)ати. *II p. p. и a* = wohlbehalten; ~e Reise! срећан пут! *III Be ha'lten n* im Gedächtnis, im Sinne памћење, запамћивање.

Be hä'ltler {б·хелт'р} *m (n)* 2l, Be hä'ltner {б·хелтнѣс} *n* 2h 1. причувиште *n*, убао *m*, жбан *m*, вододрж *m*. 2. = Gelaß.

be ha'ltlich *a* = behaltbar. [2. = behaltbar.] be ha'ltsam *a* 1. ~es Gedächtnis памтљивост *f*. *I* be ha'mmern, be hä'mmern *tr.* (по)куцати, ударати чекињем.

be ha'ndeln *I tr.* 1. израдити, измесити, месити. 2. (об)радити, обрађивати; erschöpfend ~ исцрпно обра|дати -ђивати; j-n ~ поступати с ким, понашати се према коме; schonend ~ штеди; ärztlich ~ лечити; sich ~ (lassen) лечити се; von wem lassen Sie sich ~? ко Вас лечи? welcher Arzt behandelt Sie? који Вас лекар лечи? 3. погодити (се), погађати (се). *II Be ha'ndeln n*, Be ha'ndlung *f* рађење, обрађивање, обрада; поступање, понашање; лечење; поступак *m*.

be hä'ndigen {б·хендѣгн} *tr.* = einhändigen.

Be ha'ndlungs...: ~art *f*, ~weise *f* начин *m* обрађивања (и. обраде, рада); начин *m* поступања (и. понашања); начин *m* лечења.

be ha'ndschuhen {б·хантшун} [Handschuh] *tr.* 15a метнути -ати (*acc.*: *dat.*) рукавице на; behandschuht *c* (навученим) рукавицама, у рукавицама.

Be ha'ng *m*, Be hä'nge *n* 1. висуљак *m*; застор *m*; род (воћака) *m*. 2. † клемпаве уши *f pl.*

behängen *I tr.* = behängen. *II intr.* ~ bleiben остати висећи. *III p. p. и a* der Hund ist wohl ~ пас има лепе клемпаве уши.

be hä'ngen *I tr.* заст|ирати, -рти, покри(ва)ти; укра|сити, -шавати, удесити. *II sich ~* 1. ис-, на|китити се, украсити се, удесити се. 2. запетљати се (mit: *y*). *III Be hä'ngen n*, Be hä'ngung *f* застирање, покривање.

Be hä'ngsel {б·хензѣл} *n* 2l застор *m*.

be ha'nnen *tr.* помокрити.

be ha'rren *I intr.* (*h*, *s*) истрајати; о-, из|држати; устраја(ва)ти; остајати; auf et. (*dat.*)

~ настојавати на чему, наваљивати на што, оста(ја)ти при чему, устрајати при чему; bei et. ~ оста(ја)ти при чему, не попуштати од чега; auf s-m Sinn ~ узогунити се; hartnäckig bei et. ~, остати упоран, упокистити се. *II Be ha'rren n*, Be ha'r rung *f* истрајање, о-, из|држање, истрајност, постојаност; устрајање, остајање.

be ha'r rlich {б·харрѣх} *a* истрајан, постојан, сталан, устрајан, издржљив; чврст; *adv.* истрајно, постојано, устрајно, стално; Be ha'r rlichkeit {~кѣт} *f* 3b истрајност, постојаност, устрајност, сталност; издржљивост.

Be ha'r rungs...: ~mut *m* храброст *f* истрајања (и. устрајања), одважност *f* остајања; ~vermögen *p* ленивост *f*, устрајност *f*, моћ *f* остајања у истом стању; ~zustand *m* устрајно стање *n*, стално стање. *hubyu*.

be hau'ben *tr.* метнути (*acc.*: *dat.*) капу (и.) be hau'chen *tr.* дунути на, замаглити (својим дахом).

be hau'en *I tr.* 1. о-, с|тесати, тесати; обити; (оп)сечи; о-, с|кресати; (из)резати. 2. in et. ~ = in et. beschlagen. *II Be hau'en n*, Be hau'ung *f* тесање; обијање; кресање.

be häu'feln *I tr.* † за-, о|гртати, за-, о|гртати, покри(ва)ти земљом. *II Be häu'feln n* за-, о|гртање.

be hau'pten {б·хѡптѣн} [Haupt] *I tr.* 15c 1. и X das Feld ~ остати победник (на бојишту); 2. (ус)тврдити, уверавати. *II Be hau'pten n*, Be hau'ptung *f* одржа(ва)ње; Behauptung тврђење *n*, тврђа.

Be hau'ptungs|satz *m gr.* исказна реченица *f*. be hau'sen {б·хѡзѣн} [Haus] *I tr.* 1. = beherbergen. 2. становати у. *II sich ~* настанити се, *refl.* (sich ~) одржати (се), одржавати (се); окућити се; behaust настањен. *III Be hau'sen n*, Be hau'sung *f* = beherbergen *II*; Behausung кућа (in: *код*, *y*).

be he'ben *I tr.* 1. = beseitigen. 2. † аус. (по-)дићи, примити. *II Be he'ben n*, Be he'bung *f* подизање, примање.

be he'matet {б·хѣмѡтѣт} *a* родом (из), пореклом (in: *из*); завичајан; са станом.

be he'izen *I tr.* (за)ложити. *II Be he'izen n*, Be he'izung *f* ложење. [говор. 2. спомагало *n*.]

Be he'if {б·хѣлѣф} *m* 2g 1 средство *n*, при-, из-|be he'ifen: sich ~ спомоћи се, -агати се; sich kümmerlich ~ провлачити се, животарити, та-ворити.

Be he'ifs..., be he'ifs... {б·хѣлѣфс} ~befestigung *f* X привремено утврђивање *n*, ~brücke *f* помоћни мост *m*, 2mäßig, 2weise привремено.

be he'lligen *I tr.* 15a узнемиравати, досађивати (*acc.*: *dat.*). *II Be he'lligen n*, Be he'lligung *f* узнемиравање, досађивање.

be he'lm'en: {б·хѣлмѣн} [Helm {хѣлм}] *tr.* 15a по-крити кацигом (и. шлемом), зашлемити.

be he'lm'en: {б·хѣлмѣн} [Helm {хѣлм}] *tr.* нагла-вити (и. метнути) држаље на.

Be'hen {бѣн} [ар., перс.] *m* 2l бѣн.

be he'nd {б·хѣнт}, ~e {б·хендѣ}, be he'ndig {б·хендѣх} [срвн., *Hand] *I a* хитар; брз; гибак, окретан, жив, лак. *II adv.* хитро, брзо.

Be|he'ndigkeit {б·хѣндѣхѣт} f 3b хитрост, хитрина; окретност; брзина; глупост, лакоша. Be|hen...: ~nuß f бенов орах m; ~(nuß)baum m = Behen; ~öl n беново уље.

be|he'rbergen I tr. примити (на конак, под свој кров), примати на конак, да(ва)ти (acc.: dat.) конак, дочекати; скривати, садржавати. II Be|he'rbergen n, Be|he'rbergung f примање на конак (и. под свој кров), давање конака; Beherbergung гостопримство n.

be|he'rren I tr. 1. владати (acc.: abl.); господарити. 2. fig. владати (acc.: abl.), господарити; савладати, ђивати, обузда(ва)ти; er wird von seinen Leidenschaften beherrscht страсти господаре њиме. 3. надвисивати, -шавати; доминирати. II sich ~ владати собом, савладати се, -ђивати се. III Be|he'rrenschē n, Be|he'rrenschung f владање, господарење; обуздавање; доминирање; владавина. Be|he'rrscher m, ~in f владар, -ка; fig. господар, -ица.

be|he'rzen [Herz] tr. 1. (о)соколити, осокољавати, (о)храбрити, (о)бодрити. 2. = beherzigen. 3. = herzen.

be|he'rzigē {б·хѣрѣѣгн} [Herz] I tr. примити к срцу, примати к срцу, узимати -ети у обзир, обазирати се на, освртати се на, осврнути се на. II Be|he'rzigē n, Be|he'rzigung f примање к срцу, узимање у обзир, обзирање, освртање.

be|he'rzigens...: ~wert, ~würdig a вредан узимања у обзир, достојан обзира(ња), осврта(ња).

be|he'rt {б·хѣрт} a срчан, одважан, смео, храбар, одлучан; ~en Schrittes одважним (и. одлучним, смелим) кораком; adv. срчано, одважно, смело; Be|he'rttheit {~хѣрт} f 3b срчаност, одважност, одлучност, смелост.

be|heu'cheln tr. лицемерно се понашати према.

be|he'xen I tr. опчинити, чини чинити, опчињавати, очара(ва)ти, зачарати, омађија(ва)ти, уврачати. II Be|he'xen n, Be|he'xung f опчињавање, чињење, опчињење, очара(ва)ње, зачара(ва)ње, омађијавање.

be|hi'llich {б·хилфлѣх} [Hilfe] a 1. који хоће да помогне, који хоће да притекне у помоћ, од помоћи; ~ sein помагати, помоћи, бити од помоћи; sei ein bißchen ~ помози де мало; j-m zu et. ~ sein пом[о]ћи -агати коме да дође до чега (и. да добије што). 2. = beholfen II.

be|hi'ndern I tr. = hindern; behinderte Atmung тешко дисање n. II Be|hi'ndern n, Be|hi'ndē-rung f = Hinderung.

be|ho'beln I tr. оренд(е)исати, (из)рендисати. II Be|ho'beln n, Be|ho'belung f о-, из|рендисавање, рендисање.

be|ho'hnlächeln tr. j-n ~ ругати се коме.

be|ho'hlen {б·хѣлфлѣх} I p. p. од behelfen. II a спретан; Be|ho'hlenheit {~хѣлт} f 3b спретност.

be|ho'lzen I tr. 1. = holzen. 2. шум. a) пошумити -љавати, старати се о младом дрвећу у; b) сећи дрвета у. II sich ~ 1. терати у грање. 2. пошумити се, -љавати се, обрас(ат)и дрвећем. III Be|ho'lzen n, Be|ho'lzung f пошумљавање, -ење; сеча; Beholzung дрвета, дрвеће n coll.

Be|ho'lzungs|recht n право сече.

be|ho'rchen I tr. о-, при|слушкивати. II Be|ho'rchen n, Be|ho'rchung f послушкивање.

Be|hör {б·хо·р} f 3b, n (m) 1. приличје n; der ~ nach како приличи, како (се) ваља. 2. = Zuhör. [лештво n.]

Be|hör'de {б·хо·рдѣ} [gehören] f 3b власт; над-]

be|hör'dlich {б·хо·ртлѣх} a од стране власти, службени. [чакширама.]

be|ho'sen tr. снабдети чакширама; behost y]

Be|hu'f [срвн.: heben] I m 2g употреба f, корист f; zum ~ ради, за; zu diesem ~ у ту сврху, за то. II behu'fs {б·хуфс} prp. са gen. ради, имајући у виду; за.

be|hu'fig a тражен, потребан.

be|hu'ft {б·хуфт} [Huf] a с копитом, копитар.

be|hü'ten I tr. 1. напасати на (loc.), пасти на (loc.), терати (и. истеривати) стоку на (acc.). 2. (са)чувати (vor: од); behüt' dich Gott нека те Бог чува! нека ти је Бог на помоћи! с Богом пошао!; Gott behüte (mich davor)! не дај, Боже! нека ми је Бог на помоћи! нека ме Бог сачува од тога; behüte! Боже сачувај! II Be|hü'ten n, Be|hü'tung f чување, сачување.

Be|hü'ter m, ~in f чувар, -ка; заштитник, -ца.

be|hu'tsam {б·хутсам} a опрезан, смотрен, обазрив; adv. опрезно, обазриво; Be|hu'tsamkeit {~хутсакѣ} f 3b опрезност, смотреност, обазривост.

bei¹ {бѣ} [свн. bi: be...] I и nahe bei prp. са dat. 1. просторна близана. a) код; у; ~ Leipzig код Лајпцига; ~ der Schule код школе; er wohnt ~ seinen Eltern (он) станује код својих родитеља; ~ den Römern код Римљана, у Римљана; ich dachte ~ mir мишах у себи, помислих у себи; ~ Schiller код Шилера, у Шилера; ~ uns zulande код нас, у нас; X ~ der Artillerie dienen служити у артиљерији; b) за; ~ Tische за столом; ~ der Hand führen водити за руку; c) на; ~ Hofe на двору; d) крај, поред; beim Feuer крај ватре, поред ватре; e) при; Geld ~ sich haben имати нов(а)ца при себи; et. ~ der Hand haben имати што при руци; f) уз(а); dicht (da)bei сасвим уз(а), тик уз(а); g) abl.: eine Waffe ~ sich tragen носити собом оружје; ~ Gott schwören крети се Богом. 2. временска блискост итд.: a) при; српхр.: са сј. и v; beim Essen при јелу; ~ seiner Abreise при његово одласку, кад је хтео да отпутује; beim Herannahen der Gefahr кад се приближује опасност; b) на; beim ersten Wink на први миг (и. знак); ~ jedem Schritt на сваком кораку; c) за; bei meinen Lebzeiten за живота мога (и. свога); ~ einem Essen за једним обедом (и. ручком); ~ s-m Aufenthalte за његова боравка; d) по; adv. ~ Nacht по ноћи; nohu; ~ Tage по дану; дању; e) у(сред); ~ hellem Tage у по бела дана, у-сред бела дана; f) при, у; p. pr. beim Hinaufsteigen при пењању, у пењању; пењући се; g) по; bei(m) Nordwind по северцу; h) у; ~ der jetzigen Zeit у садашње доба; i) abl. ~ Gelegenheit пригодном, приликом; ~ dieser Gelegenheit овом приликом. 3. особине, свој-

ства, стања. ~ Appetit sein бити при апетиту; ich bin nicht ~ Appetit не једе ми се; ~ der Arbeit sein бити на (и. при) послу (и. раду); ~ näherer Erkundigung обавестивши се ближе; ~ Gelde sein бити при новцу; er ist nicht ~ Gelde (и. Kasse) понестало му пара; schon ~ Jahren sein бити већ у годинама; ~ Kräften sein бити у снази; ~ Licht (bei e-r Lampe) arbeiten радити (ноћу) при светлости (лампе); das Beste ~ der Sache ist... у тој ствари најбоље је...; mir ist nicht wohl ~ dieser Sache ова ме ствар брине; ~ Verstande sein, ~ sich sein бити при себи; gr. ~ diesen Verben steht... уз ове глаголе иде; ~ Wasser und Brot sitzen добијати само воду и хлеб. 4. разлог, погодба, упоређење, допуштање. ~ s-r Begabung ist solch ein Schnitzer wunderbarlich за чуђење је што је направио такву бургију код своје даровитости; ~ so vielen Schwierigkeiten... код толиких тешкоћа..., при толиким тешкоћама; ~ all s-r Klugheit... код све своје памети..., при свој својој памети...; ~ alledem при свем том. 5. ~ Gott! *int.* по Boryl!; ~ meiner Seele! душе ми (моје)!; ~ Strafe под претњом казне. 6. узастопност: Meter ~ Meter метар по метар. 7. приближност одређивања: ~ weitem далеко, кудикамо; ~ Heller und Pfennig на пару, до последње паре. 8. ~ dem Winde segeln једрити на ветроловке. II *adv.* 1. (в. ungefähr) на, једно, око, отприлике; ~ vierhundert Jahre на четири стотине година; ~ zehntausend Mann на (и. једно) десет хиљада момака (и. људи). 2. *fam.* место dabei (често сажето у једну реч) hier ~ ту близу; dicht(z)bei тик.

Bei' {бѐ} [тур.] *m* бѐ и 2g¹ беј.

bei'... {бѐ-} предметак (у слож. са *v* увек раздвојан) означава: 1. близину, пријањање: ~binden {бѐбѐндн} привез(ив)ати; ~geben дода(вати). 2. (пот)помагање, помоћ: ~stehen (пот)помагати; Beikoch паракувар. 3. придавање: Beiname надимак, придевак.

...bei' у слож. на пр. anbei' {анбѐ}.

beila'n {бѐан} *adv.* близу.

bei'behalten I *tr.* задржа(ва)ти, оста(ја)ти при.

II Bei'behalten *n*, Bei'behaltung *f* задржавање, остајање при; unter Beibehaltung ...*gen.* задржавајући ...*acc.*

bei'binden при-, с(вез)ив)ати.

bei'blatt *n* додатак *m*.

bei'bleiben *intr.* (s) = dabeibleiben.

Bei'boot *n* = чамац *m* на броду.

bei'bringen I *tr.* 1. = bringen. 2. навести, -одити (разлоге, чињенице); до-, при|вести, до-, при|водити (сведоке); да(вати), изн|ети, -осити (доказе). 3. да(вати) (лек, отров); за-да(вати) (ударац, пораз, страх); нан|ети, -осити; (gewandt) ~ (вешто) наметнути, дотурити. 4. j-m et. ~ (на)учити кога чему, упутити кога у што; dem ist das nicht beizubringen то му није ни принети, не научи тај то. II Bei'bringen *n*, Bei'bringung *f* навођење, навод *m*; до-, при|вођење; давање, изношење; задавање, наношење; вешто наметање, дотурање...

Bei'buch *n* ☞ помоћна књига *f*.

Bei'chaise *f* приколица *n pl.* [ведање *n.*]

Beicht... {бѐхт-} Zandacht *f* исповед, испо-
Beichte {бѐхт-} [свн.] *f* 3b исповедање *n*, исповест (и *fig.*); ~ ablegen исповед|ити се, -ати се; sie gehen zur ~ иду да се исповеде, иду на исповедање; aus der ~ kommen долазити (и. вра|тити се -ћати се) са исповести; j-s ~ hören, j-m die ~ abnehmen исповед|ати -ити кога.

beichten {бѐхтн} [Beichte] 15c I *tr.* исповед|ати, -ити; er wird schon ~ müssen мораће да проговори. II *intr.* (h) исповед|ати се, -ити се (bei : *dat.*).

Beichter {бѐхтп} *m* 2l, ~in *f* 3c = Beichtkind. Bei'cht..., bei'cht...: исповедни: ~geheimnis *n* исповедна тајна *f*; ~geld *n*, ~groschen *m* = ~opfer; ~iger {бѐхтүр} *m* 2l 1. = ~vater; 2. и ~ling {бѐхтлѐн} *m* = ~kind; ~kind *n* исповедни к, -ица, кој|и, -а се исповеда; ~opfer *n*, ~pfennig *m* исповеднина *f*; ~schein *m* = ~zettel; ~siegel *n* = ~geheimnis; ~stuhl *m* исповедаоница *f*; ~vater *m* исповедник, кој|и исповеда; Zväterisch, Zväterlich *a* исповеднички; Zweise *adv.* исповедајући се; ~zettel *m*, ~zeugnis *n* уверење о исповедању.

beide {бѐд-} [свн.] *a/n.* (већ. *pl.*) као *s* ~ *m* и *f*, ~s {~с} *n* 9l об(о)јица, обадва *m*; об(а)двѐ *f*; оба(дв)а *n*; об(адв)оје *m* и *f*; auf ~n Seiten на обама странама, на обе стране; alle ~ об(адв)ојица, об(адв)е, об(адв)а, wir (*fam.* wir zwei) ~ нас дв(о)јица, нас две, нас двоје; einer von ~n један од двојице; ~ nicht, keiner von ~n ни један ни други.

beide'mal *adv.* обапут.

bei'der... {бѐдр-} ~lei {~лѐ-} *a inv.* двојак; aut ~lei Art на оба начина; ~lei Geschlechts оба пола (*gen.*); gr. оба рода (*gen.*); ~seitig {~зѐтѐх} *a* обостран(и); ~seits {~зѐтс} *adv.* обострано; с једне стране; узајамно; *prp.* ~seits der Berge с обе стране брегова.

Bei'der|wand {~} [Bider, град Источне Индије] *f* 3c и *n* 2g (б. *pl.*) памучна и вунена тканина.

[recht *a* ☞ са два лица.]

beid... {бѐт-} ~lebzig *a* ☞ водоземски; ~

bei'drehen = I *tr.*, *intr.* (h) наместити једра да лађа стоји. II Bei'drehen *n* намештање једра да лађа стоји. [дода(ва)ти.]

bei'drucken *tr.* (на)штампати поред текста;

bei'drücken I *tr.* удар|ити, -ати, утис|нути, -кивати. II Bei'drücken *n*, Bei'drückung *f* ударање, утискивање.

bei|ein|a'nder {бѐа'нанд-} *adv.* јед|ан, -но с другим, једна с другом, заједно.

Bei'erbe *m* ☞ наследник заменик.

bei'ern {бѐ'рн} [дн.] I *intr.* (h) 15f 1. ударати (у) звоно брентом, звонити (у) незаклаћено звоно брентом; звонити у' (више зглашених и. усклаћених) звона. 2. *fig.* храмати. II Bei'ern *n* ударање у (незаклаћено) звоно (брентом), звоњење (у више зглашених и. усклаћених звона).

Bei'essen *n* присмочак *m*.

beif. *abr.* = beifolgend.

Bei'fall *m* (б. *pl.*) одобравање *n*; плеска-

ње *n*, плесак *m*, тапшање *n*; ~ finden, ~ haben
наи|ћи -лазити на одобравање, имати успе-
ха; stürmischen ~ finden наи|ћи -лазити на
бурно (и. урнебесно, громко) одобравање;
~ klatschen плескати (у знак одобравања);
~ zollen одобравати.

bei'fallen *intr.* (*s*) 1. па|сти -дати на памет;
lassen Sie sich nicht ~ zu... *inf.*! не помишљај-
те да... *praes.*! 2. при|ћи, -лазити, приста(ја)-
ти уз; сложити се са; одобри|ти, -авати. II
~d *a* = beifällig 1.

bei'fällig *a* 1. (*opp.* abfällig) одобравајући; по-
вољан; ласкав. 2. es ist mir ~ пада ми на ум,
сећам се. 3. † = beiläufig.

Bei'fall... ~klatschen *n* плескање, плесак *m*,
тапшање; ~klatscher *m* плескач, тапшач; ~
spender *m* одобравалац, уносилац.

Bei'falls... **bei'falls...** ~bezeigung *f* одобрава-
ње *n*; ~ruf *m* узвик одобравања; ~rufen *n*
вика *f* (и. викање) у знак одобравања; ~
sturm *m* урнебесно одобравање *n*; ~wert *a*
вредан (и. достојан) одобравања.

bei'folgen *intr.* (*s*) следовати у прилогу, би-
ти приложен. II ~d *p.p.* и *a* (и *adv.*) у при-
|
Bei'fracht *f* = Beilast. [логу, приложен(о).]
Bei'frau *f* 1. на-, су|ложница. 2. бабичина (и.
примаљина) помагачица.

bei'fügen *tr.* дода(ва)ти, прил|ожити, -агати,
присаједи|нити, -њавати, придружи(ва)ти.
II **Bei'fügen** *n*. **Bei'fügung *f* додавање, при-
лагање, присаједињавање, -ење, прилага-
ње, придруживање, -ење; unter Beifügung
...gen. додајући (и. прилагајући) ...acc.; дода-
так *m*, прилог *m*; gr. Beifügung додаток *m*,
атрибут *m*.**

Bei'fuß [свн.] *m* (б. pl.) ★ (Artemi'sia vulgaris)
комоника *f*, комо(т)љика *f*, комоњика *f*, тр-
|
Bei'gabe *f* = Zugabe. [номет, трломет.]
bei'ge {бѣж} [фр.], ~farben *a* природне боје,
боје природне вуне. [на хрпа дрва.]
Beige {бѣгѣ} [свн.] *f* 3b гн. камара, наслага-
|
bei'geben *tr.* 1. придода(ва)ти, дода(ва)ти; на-
денути. 2. e-e Karte ~ одгов|орити, -арати;
klein ~: a) одгов|орити -арати мањом кар-
том; b) abs. fig. уситнити, спу|стити -штати
дурбин.

bei'gehen *intr.* (*s*) fam. 1. = beifolgen. 2. †
пасти на памет, падати на ум; sich et. ~
lassen за-, по|мишљати, за-, по|мислити. 3.
(гн.) стати, дати се на (посао).

Bei'gehörde *f* = Nebenwerk.
bei'gen {бѣгѣн} [Beige] *tr.* 1. (на)слагати.
Bei'gemach *n* побочна одаја *f*.
Bei'geordnete(r) *m* 91 потпретседник општине,
помоћник претседника општине.

Bei'gericht *n* = Beissen. [Ben.]
bei'geschlossen {бѣгѣшлѣсн} *p.p.* од beischlie-
|
Bei'geschmack *m* споредан укус, нарочит
укус.

bei'gesellen *tr.* придружи(ва)ти, придода-
(ва)ти. II sich ~ придружи(ва)ти се. III **Bei'|-**
gesellen *n*, **Bei'gesellung** *f* придруживање,
-ење, придодавање. [привржен.]
bei'getan *p.p.* од beiten. II *a* скоро † одан, |
Bei'gewicht *n* = Übergewicht.

bei'gießen *tr.* доли(ва)ти.

Bei'guß *m* умокац, сос.

Bei'hälterin *f* = Beischläferin.

bei'ha'nden {бѣхѣнѣн} *adv.* = vorhanden.

bei'helfen *intr.* (*h*) (пот)помоћи, (пот)помагати.

bei'he'r {бѣхѣр} *adv.* = nebenher, beiläufig.

bei'he'r schwimmen {~} *intr.* (*h*, *s*) пливати
поред (и. са стране). [помоћ.]

Bei'hilfe *f* (пот)помоћ, потпора; zur ~ као |

bei'holen *tr.* 1. ~ скуп|ити, -љати. 2. ~ тра-
жити.

Bei'jagd *f*, **Bei'jagen *n* узгредан лов *m*.**

Bei'kammer *f* побочна соба.

Bei'karte *f* мала карта адут; ~ итд. карта
породичног члана.

Bei'knecht *m* слугин помагач.

Bei'koch *m* паракувар.

bei'kommen *intr.* (*s*) 1. придо|ћи, -лазити,
ићи уз; ~d што иде уз, у прилогу. 2. при|ћи,
-лазити; diesem Ort ist nicht beizukommen
овоме месту не може се прићи. 3. fig. (*neg.*
ни) прићи, (*neg.* ни) принети, личити (*dat.*:
на), до|лазити -ћи налик (*dat.*: на), изједна-
чити се (*dat.*: са), стили (*dat.*: acc.), мери-
ти се (*dat.*: са); ein Stein dem... kein einziger...
beikommt камен којем... ниједан... није ни
принети. 4. fam. ca und: er kam bei und legte
aufs neue Geld hin ето ти га где метну поново
новац. 5. ihm ist nicht beizukommen не мо-
же му се доскочити, ни принети му, ни при-
мирсати му, не да се тај ухватити ни за
главу ни за реп; man weiß nicht, wie man
ihm ~ soll не зна човек с које стране да поч-
не с њим (и. да га ухвати); j-m auf alle Art
beizukommen suchen обр|тати кога на све
начине. 6. = beifallen 1 2, beigehen 1.

bei'können *intr.* (*h*) = beikommen.

Beil {бѣл} [свн. bihal] *n* 2g бртва *f*, секира *f*.

beil. *abr.* = beiliegend.

Bei'lage *f* додаток *m*; прилог *m*; подлистак
m; намерак *m*, кост *f*; bibl. аманет *m*.

Bei'lager *n* свадба *f* (царска, кнежевска, го-
сподска); das ~ halten и. vollziehen правити
свадбу.

Bei'laß {бѣлас} *m* 2d ~ ствари *fpl.*, инвентар.

Bei'last *f* = бесплатан прт|лаг мрнарв.

Bei'läufer *m* 1. трчкарало, прислужник. 2.
пратилац, трабант. II ~in *f* 1. = Zuhälterin.

2. служавче *n*, слушче *n*.

bei'läufig {бѣлѣфѣл} [nebenher laufend] *I a*
узгредан. II *adv.* 1. узгред, мимогред; ~ ge-
sagt узгред (буди) речено. 2. (јн.) једно, от-
прилике, око.

Bei'lbrief *m* ~ уговор о грађењу (брода); у-
верење *n* о градњи (брода). [секирица.]

Bei'lchen {бѣлѣхѣн} *n* 2l dem. од Beil бртва, |

bei'legen *tr.* 1. дода(ва)ти, прил|ожити, -ага-
ти; дати; sich (*dat.*)... ~ = sich zulegen. 2.
готово † j-m ein Frauenzimmer ~ дати коме...
за жену; sich (*dat.*) ein Weib ~ (о)женити
се. 3. прида(ва)ти, припис(ив)ати. 4. die Tür
~ приклопити врата. 5. = beisetzen. 6. ~ die
Segel ~ = einreffen; das Schiff ~ = II. 7. из-
равнати, изгладити; nur zum Scheine ~ за-
мазати, загладити. 8. остав|ити -љати на

страну, скл|онити, -ањати. II *intr.* (h) 1. ☞ = beidrehen. 2. запети, запињати (*intr.*). III Bei'legen *n*, Bei'legung *f* придавање, приписивање; *gr.* Beilegung придевак *m*; изравна(ва)ње, изглађивање; ☞ намештање једрила да лађа стоји. [живу главу, никако.] Bei'lei'be {бѣлѣбѣ} [Leib 1.] *adv.* ~ nicht ни за I Bei'leid *n* саучешће; *j-m sein* ~ bezeigen изјавити -љивати коме саучешће; ~s|bezeugung *f* изјава саучешћа; ~s|schreiben *n* (писмо као) изјава саучешћа.

bei'len {бѣлѣн} [срвн.] *tr.* 15a ☞ заустав|ити -љати.

Bei'l..., bei'l... {бѣл-}. ☞ fertig *a* ☞ сграђен; ☞ förmig *a* браваст, секираст, облика секире, у виду секире; ~hieb *m* удар(ац) бравом (и. секиром).

bei'liegen I *intr.* (h) 1. бити приложен, бити додан; ~d у прилогу, приложен(о). 2. лежати (*dat.*, *mit*: са), облеж(ва)ти (*dat.*, *acc.*). 3. ☞ имати тако намештена једра да (брод) стоји. II Bei'liegend(s) *n* 9l приложено, прилог *m*, додатак *m*.

Bei'l... ~kraut *n* ☞ (Coronilla varia) горкача *f*, горка трава *f*, ајича *f*, горчиљавица *f*, горчиљавка *f*; ~stein *m* *min.* нефрит; ~stiel *m* дршка *f* (и. држаље *n*) од браве (и. секире).

Bei'luft *f* (б. *pl.*) ~ haben одисати.

beim {бѣм} = bei dem.

bei'mengen = beimischen.

bei'messen I *tr.* 1. = beilegen I 3.; e-r Sache Glauben ~ (по)вероватине чему, прида(ва)ти чему веру. II Bei'messen *n*, Bei'messung *f* придавање, приписивање.

bei'mischen I *tr.* примешати, по-, с|мешати (*dat.*: са). II Bei'mischen *n*, Bei'mischung *f* примеса, додавање, мешање.

Bein [свн. *bein*] *n* 2g 1. кост *f*, коска *f*; es geht mir durch Mark und ~ то ми раздира (и. цепа) срце; die Kälte dringt mir durch Mark und ~ смрзао сам се до сржи; eine durch Mark und ~ dringende Stimme глас који пара уши; *fig.* es friert Stein und ~ мраз је (и. зима је) да пуца и дрво и камен; Stein und ~ schwören клети се свачим на свету. 2. нога *f*; das dicke ~ бутина *f*; *iro.* das hat lange ~e то неће бити тако скоро, то ћемо да попричекамо; künstliches ~ вештачка нога; *fam. fig.* et. ans ~ binden: a) изгубити што, b) das mögt ihr ans ~ binden пиши(те) кући пропало; auf die ~e bringen (по)дићи, (по)дизати (и *fig.*); der Schreck ist mir in die ~e (и. durch alle Glieder) gefahren од страха ми обумреше ноге, скамених се од ужаса; *fam.* ~e haben бити хитар; *j-m* (wieder) auf die ~e helfen помоћи коме да се дигне (на ноге), подићи кога (на ноге); wieder auf die ~e kommen подићи се, подизати се, опоравити се; *fam.* *j-m* ~e machen збрзити кога; lange ~e machen пу|стити -штати корак; sich auf die ~e machen дићи се, кренути, упутити се; die ~e in die Hand nehmen стуштити се; auf den ~en sein бити на ногама (и *fig.*); noch gut auf den ~en sein имати још младе ноге; er ist gut auf den ~en ste-

hen још се држати; ich kann auf keinem ~e mehr stehen не знам да су ноге моје од умора, падох од умора; *j-m ein* ~stellen подметнути -ати коме ногу (и *fig.*). 3. нога *f* (стола итд.); крак *m* (шестара).

Bei'n|ader *f* ножна жила, вена.

bei'na'h {бѣна, бѣна}, ~e {бѣна-ѣ} *adv.* скоро, готово; умало, замало; ich wäre ~ gefallen умало да паднем, замало што не падох; ~ hätte ich es ihm gesagt умало да му кажем, замало што му не рекох.

bei'n|ähnlich *a* коскаст, ногаст, облика кости, облика ноге, у виду кости, у виду ноге.

Bei'name *m* 1. надимак. 2. Spitzname.

Bein..., bei'n... {бѣн-}. ~arbeiter *m* (стругар, токар) коскар, радник који израђује од кости; ~asche *f* пенео *m* од костију; ~brech *m* ☞ (Narthe'cium ossi'fragum) костолом; ~brech|gras *n* ☞ = ~brech; ~brecher *m* ☞ морски орао; ~bruch *m* прелом кости; ~brüchig *a* с преломљеном кости; ~chen {бѣнчѣн} *n* 2l *dim.* од Bein 1. кошица; 2. ножица, нона; ~ern {бѣн'рн} [Bein 1.] *a* коштан, од кости; ~drechsler *m* = ~arbeiter; ~dürr *a* сув као кост; ~faule *f*, ~fäulnis *f* ☞ труљење *n* (и. квариње, трулеж *f*) кости; ~folter *f* мечање шанских чизама за мучење; ~fraß *m* = ~fäulnis; ~gerippe *n*, ~gerüst *n* костур *m*; ~geschwulst *f* ☞ оток *m* на кости (и. на нози); ~glas *n* = Milchglas; ~harnisch *m* оклоп за ноге; ~hart *a* тврд као кост; ~haus *n* костурница *f*; ~haut *f* ☞ покосница; ~heil *n* ☞ (Sy'mphytum) содул(а) *f* *m*; ~höhle *f* шупљина кости; ~holz *n*. а) дрво тврдо као кост; б) ☞ = Hekkenkirsche; ~licht {бѣнхт} [Bein 1.] *a* коштан, као кост; ~zig {бѣнхт} *a* 1. [Bein 1.] с костима; 2. [Bein 2.] с ногама; vierzig четвороножан; ~kleid(er *pl.*) *n* чакшире *fpl*; ~knochen *m* кост *f* ноге, ножна кост *f*, ~knopf *m* коштаног дугме *n*; ~länge *f* дужина ногу; ~leder *n*. а) ☞ појачање саре; б) ☞ кожни наколењак *m*; ~lein {бѣнлѣн} *n* 2l = Beinchen; ~ling {бѣнлѣн} [Bein 2.] *m* 2g'1 (*opp.* Füßling) горњиште *n*; ~los *a*. а) без костију; б) без ногу; ~mark *n* срж *f* у костима; ~öl *n* коштаног уље, уље од костију; ~rüstung *f* = ~harnisch; ~schiene *f*. а) ☞ улога за ногу; б) стегник *m*, оклоп за бутине; ~schoner *m* чувар ноге; ~schrauben *fpl* мучило *n* за ноге; ~schrot *n*. а) повреда *f* кости; б) ивер *f*; ~schrotig *a*. ☞ schrotige Wunde рана до кости; ~schwarz *n* црнило од костију; ~schwingen *n* клађење ногу; ~stellen *n* подметање ноге, саплитање; ~stumpf *m* бадрљак (од) ноге; ~ware *f* стругарска роба од костију; ~weh *n* ногобоља *f*, болови *mpl.* у ногама; ~well *m* и. *n* 2g, ~wurz *f* ☞ (Sy'mphytum officina'le) гавез *m*, трава *f* од утробе.

bei'ordnen I *tr.* 1. придода(ва)ти. 2. прире|дити (и *gr.*) -ђивати. II Bei'ordnen *n*, Bei'ordnung *f* придодавање, приређивање, -ење.

Bei'orgel *f* ☞ оргуља за пратњу.

bei'packen *tr.* et. e-r Sache ~ удењчити (и. у-, с|паковати) што счим, припаковати што.

Bei'pferd *n* = Handpferd. [чему.]

bei'pflichten [Pflicht] I *intr.* (h) 15a одобрава-

ти (*dat.* : *acc.*), слагати се, сложити се (*dat.* : *sa*), приста(ја)ти (*dat.* : *уз*). II **Bei'pflichten** *n*, **Bei'pflichtung** *f* одобравање, слагање, пристајање. [Бајрам.]

Bei'ram {бѣрѣм} [тур.] *m* и *n* бѣ, ~s'fest *n*

Bei'rat *m* 1. (б. *pl.*) (добар) савет. 2. саветник.

bei'rren *tr.* з(а)бунити, з(а)буњивати, помести; *sich nicht ~ lassen* не да(ва)ти се з(а)-бунити (и. помести).

Beiru't {бѣрут} *n* 8g ● Бајрут *m*. [заједно.]

bei'sammen {бѣзѣмн} [sammeln] *adv.* скупа,]

Bei'sammensein *n* скуп *m*.

bei'sammen... {бѣзамн-}. ~sitzen *intr.* седети заједно, један, -но поред другог, једна уз другу; ~stehen *intr.* стајати заједно.

Bei'saß {бѣзѣс} [sitzen], **Bei'sasse** {~} *m* 3a 1. *antiqu.* досељеник, досељени странац (без политичких права). 2. = Kotsaß, Kossäte. 3. = Beisitzer. [ченица.]

Bei'satz *m* 1. додатак. 2. *gr.* објашњајна ре-]

bei'schaffen *tr.* 1. = anschaffen. 2. беисеитсхафен. [gleitschiff.]

Bei'schiff ~ *n* 1. чун *m*, чамац *m*. 2. = Be-]

Bei'schlaf *m* б. *pl.* облекај, облуба *f*; außer-ehelicher ~ на-, суложништво *n*, ванбрачно живљење *n*.

Bei'schläfer *m*, ~in *f* суложник, -ца.

bei'schließen *tr.* 1. прикључи(ва)ти, приложити; *der beigeschlossene Brief* писмо у прилогу. 2. закључа(ва)ти, затворити.

Bei'schluß *m* прикључивање *n*, прилагање *n*; прилог, приложено писм(ен)о *n*.

Bei'schlüssel *m* калауз.

Bei'schmack *m* = Beigeschmack.

bei'schreiben *I tr.* допис(ив)ати, (на)писати са стране. II **Bei'schreiben** *n* прикључено (и. приложено) писмо (другом писму).

Bei'schrift *f* дописано *n*, допис *m*, на(т)пис *m*; забелешка, примедба са стране.

Bei'segel *n* = мало једрило.

Bei'sein *n* присуство.

bei'sei't(e) {бѣзѣтѣ} [Seite] *adv.* на страну; Scherz ~! шалу на страну!

Bei'sei'te..., **bei'sei'te...** {бѣзѣтѣ-}. ~bringen *tr.* уклони(ти) се, -ањати; ~gehen *intr.* с-, уклони(ти) се, с-, уклањати се, одвојити се, -ајати се; ~lassen *tr.* оставити, -љати, оставити се, остављати се (*acc.* : *gen.*); ~legen *tr.* метнути -ати на страну, оставити -љати на страну; *allen Haß ~legen* оставити се сваке мржње; ~legung *f* метање на страну, остављање на страну, склањање; ~nehmen *tr.* узети на страну, одвести на страну; ~schaffen *tr.* = ~bringen; ~schaffung *f* = ~legung; ~schieben *tr.* одгурнути, (од)гурати на страну; ~setzen *tr.* метнути -ати на страну; *die Ehrfurcht ~setzen* немати поштовања; ~setzung *f* *der Ehrerbietung* немање поштовања; *mit ~setzung von...* (*dat.*) остављајући на страну... (*acc.*), не узимајући у обзир... (*acc.*); ~stehen *intr.* стајати по страни; ~lireten *intr.* = ~gehen; ~tun *tr.* метнути -ати на страну, одвојити, -ајати, склони(ти), -ањати; ~werfen *tr.* (од)бацити.

Bei'sel {бѣзѣл} *m* 2l *auc.* крчма *f*, кафана *f*.

bei'senden *tr.* послати (са и. заједно).

bei'setzen *I tr.* 1. положити у гробницу, -погребити. 2. \ приставити, -љати, метнути на ватру. 3. = разап(е)ти, -ињати, разви(ја)-ти. 4. ударити, -ати (печат), метнути. II **Bei'setzen** *n*, **Bei'setzung** *f* полагање, погреб *m*, сахрањивање, сахрана; ~ разап(е)ње, развијање.

Bei'setzungsfeier *f* погреб *m*, пратња.

Bei'sitz *m* присуство(ва)ње *n*, узимање учешћа на судским седницама. [учешћа.]

bei'sitzen *intr.* (*h*) присуствовати, узимати]

Bei'sitzer *m* помоћник судије; ~amt *n* суди(ј)ско помоћништво.

Bei'spiel [свн. bi-spel, bi (нвн. bei), spel прича] *n* 1. пример *m*; *zum ~ (abr. z. B.)* на пример (*abr.* на *np.*); *zum ~ werden, als ~ aufgestellt werden* постати примером, служити као пример, бити истакнут за пример; *sich ein ~ an j-m nehmen* узети -имати кога за пример, угледати се на кога; *mit gutem ~e vorgehen* предњачити добрим примером; 2. *gr.* пример, парадигма.

Bei'spiel..., **bei'spiel...**: ~los *a* беспримеран; ~losigkeit/беспримерност; ~s'halber, ~s'weise *adv.* на пример, примерице. [помоћ.]

bei'springen *intr.* (*s*) прискочити, притећи у]

bei'sten {бѣстѣн} [свн., лат. findere] *I tr., intr.* (*h*) и *refl.* 13p 1. (у)гристи, ујести, уједати; *nach j-m ~* хтети кога ујести (и. угристи); *sich auf die Zunge ~* угристи се за језик; *fam. fig. ins Gras ~* ногом закопати у ледину, обрвати бостан; *sich (herum) ~* кавжити се, клати се; *fig. v. Apfel* 1. 2. ујести, уједати, убо-сти. 3. штипати (и. : за, у); пећи, бити љут; *imp. es beißt mich* пече ме. 4. *fig.* гристи, на-гризати, разједати, мучити. 5. *fig.* у-, зајје-сти, у-, зајједати. II ~d *p. pr.* и *a* гризак, који гризе, који наједа; *fig.* заједљив; који штипа, пече. III **Bei'sten** *n* гризење; уједање; штипање, печење.

Bei'ster *m* 2l 1. *dim.* ~chen *n* 2l *dech.* зуб *m*. 2. гризач, уједало. 3. = Beißker.

Bei'sker {бѣскѣр} [чеш. piskor, ср. „пискати“]

Bei's... {бѣс-}: ~kohl *m* ● блитва *f*; ~korb *m* корпа *f* (за њушку), нањушњача; ~ringe *m pl.* прстенови за зубе; ~werkzeuge *n pl.* = Kauwerkzeuge; ~wut *f* беснило *n* за гризењем (и. за уједањем); ~zahn *m* секутић; ~zange *f* ● оштре клеште *fpl.*; ~zungen *fpl.* језици *m pl.* за зубе.

Bei'stand *m* 1. потпора *f*, помоћ *f*; заштита *f*; *j-m ~ leisten* помоћи коме, потпомоћи кога. 2. помоћник; адвокат; сведок, пратилац.

Bei'stands-gelder *n pl.* новчана помоћ *f*.

bei'stechen *I intr.* (*h*) = окренути лагу тако да добије ветар косо спреда. II *tr.* дорез(ив)ати, режући додати. [стрпати у хапс.]

bei'stecken *tr.* 1. стрпати што у џеп. 2. *fam.*

bei'stehen *I intr.* (*h*) (пот)помоћи, (пот)пома-гати, бити на помоћи; *Gott stehe mir bei!* нека ми је Бог на помоћи! 2. ~ alle Segel ~ lassen оставити сва једра разапета. II **Bei'stehenden** *n pl.* присутни.

Bei'steher *m*, ~in *f* помоћник, -ца.

Bei'steuer *f* прилог *m*; помоћ.
bei'steuern *tr. abs.* приложити, -агати.
bei'stimmen *I intr. (h)* одобравати (*dat.*: *acc.*), сложити се, слагати се (*dat.*: *са*), приста-(ја)ти (*dat.*: *уз*). II **Bei'**stimmen *n*, **Bei'**stim-mung *f* одобравање, слагање, пристајање.
Bei'strich *m* запета *f*, зарез.
Bei'tel {бѣтел} [дн.] *m. 2l* нар. ☞ = **Mei**Bel.
Bei'trag {бѣтраг} *m. 2d* 1. прилог. 2. улог; (у)део; уплата *f*. 3. прилог, чланак; **Beiträge** *zu...* прилози... *dat.*
bei'tragen *tr.* приложити, -агати (*zu*: *dat.*); допринети, -осити (*zu*: *dat.*); помоћи, по-магати (*zu*: *dat.*). [жар, -ка.]
Bei'träger *m*, ~in *f*, приложник, -ца, прило-
Bei'trags..., **bei'**trags...: ~anteil *m* (у)део; ~
einzahlung f уплаћивање *n* улога, уплата пре-
мије; ~pflichtig *a* опорежљив.
bei'treiben *I tr.* тражити, наплаћивати, -тити, утер(ив)ати у благајну. II **Bei'**treiben *n*, **Bei'**-
treibung f наплаћивање, утеривање, наплата,
узимање за државну потребу, реквизиција.
Bei'treibungs-verfahren *n* поступак *m* при на-
плаћивању (и. наплати), поступак при узи-
мању за државну потребу (реквизицију).
bei'treten *I intr. (v)* 1. приступити, -ати, при-
ћи, -лазити, приста(ја)ти (*dat.*: *уз*). 2. ући,
улазити (*dat.*: *у*), ступити, -ати (*dat.*: *у*). II
Bei'treten *n*, **Bei'**tretung *f* = **Beitritt**.
Bei'tritt *m* 1. приступање *n*, прилажење *n*,
пристајање *n*; s-n ~ zu e-m Verträge erklären
приступити неком уговору, пристати уз неки
уговор. 2. улазак, ступање *n* (*zu*: *у*).
Bei'tritts...: ~erklärung *f* изјава о (при)ступа-
њу (и. прилажењу, уласку); ~urkunde *f* акт
m о (при)ступању (и. пристајању, уласку,
прилажењу). [*intr. (h)* биваковати.]
Bei'wache, **Bei'**wacht *f* бивак *m*; **bei'**wachten
Bei'wagen *m* приколице *f pl*.
Bei'wart *m* = **Beisitzer**.
Bei'weg *m* 1. странпутица *f*, пут поред (и.
крај друма). 2. странпутица *f*, пречица *f*.
bei'werfen *tr.* (до)бацити. [редно] дело.)
Bei'werk *n*, **Bei'**wesen *n* узгредно (и. спо-
Bei'wert *m* узгредна (и. споредна) вредност *f*.
bei'wohnen *I intr. (h)* 1. присуствовати, бити
присутан (и. назочан) при. 2. обљубити (*dat.*:
acc.), облежати (*dat.*: *acc.*); ehelich ~ бити у
брачној вези са. 3. имати (*dat.*: *nom.*, а *nom.*:
acc.), располагати; e-m Wesen wohnt et. bei
неко биће има што, располаже чим; mit aller
ihr ~ den Kraft свом силом којом она распо-
лаже. 4. готово † присећати се (*dat.*: *nom.*,
а *nom.*: *gen.*), памтити (*dat.*: *nom.*, а *nom.*:
acc.). II **Bei'**wohnen *n*, **Bei'**wohnung *f* при-
суство(вање); облежај *m*, обљубљивање, об-
Bei'wort *n. 2a gr.* придев *m*. [љуба.]
bei'zählen *tr.* убрајати (*dat.*: *у*), убројити.
Bei'zbrühe *f* ☞ **griska** (и. нагриска) течност,
течност која нагриса (и. наједа).
Bei'ze {бѣц} [beizen] *f. 3b* 1. нагрисање *n*, на-
једање *n*. 2. \ кртило *n*, „пац“, сирће (и. са-
ламура) за укривање. 3. нагрисало *n*, наје-
дало *n*, средство за нагрисање (и. наједање);
незап 4. ☞ **a**) мамац *m*, мека; **b**) лов *m* соко-

ловима (и. јастребовима, копцима (у *слож.*
и на соколове, на јастребове, на копце).
Bei'zeichen *n* узгредан (и. споредан) знак *m*,
додан знак.
bei'zeichnen *tr.* доцрта(ва)ти, дода(ва)ти са
странице; забележити. [на време.]
bei'zeit'en {бѣцѣти} [Zeit] *adv.* за времена
bei'zen {бѣцѣн} [свн.: узрочно за beißen] *I tr. 15d*
1. и *intr.* нагрисати, наједати. 2. \ метнути у
сирће, метати у саламуру (да се укрти); ☞
(са)горети, (ис)пећи. 3. потопити (дуван);
(о)чистити (метал); залужити, потопити,
чинити; стол. (о)бојити, премазати. 4. ☞: **a**)
= anködern; **b**) ловити (auf: *acc.*). II ~d *p. pr.*
грисак, нагрисан, који нагриса (и. наједа),
љут. III **Bei'**zen *n*, **Bei'**zung *f* нагрисање, на-
једање; метање у сирће (и. саламуру), укр-
ивање; печење, горење; чишћење; потапа-
ње, залуживање; ☞ = **Beize** 4.
Bei'zeuge *m. 5z* сведок заменик.
Bei'ze... {бѣц-} ~falke *m* соко обучен (и. вичан)
лову, еиви соко; ~hund *m* пас трагач; ~kraft
f ☞ нагриска сила, разједна моћ; ~mittel *n*
= **Beize** 3.; ~vogel *m* птица обучена (и. вична)
лову; ~wasser *n* = ~brühe.
be'ja'gen *tr.* 1. ловити по (и, у). 2. ☞ **стићи**.
be'ja'h'en {бѣжѣн} [ja] *I tr. 15a* (opp. verneinen)
потврдити, -ћивати, рећи да. II ~d *p. pr.* и
a потврдан (и *gr.*); *adv.* потврдно; III **Be-**
ja'h'en n, **Be'**ja'hung *f* потврђивање, потврда.
be'ja'hrt {бѣжарт} [Jahr] *a* у годинама; **Be'**ja'hrt-
heit {~хѣрт} *f. 3b* старост.
Be'ja'hungs..., **be'**ja'hungs...: ~fall *m* потврдни
случај, случај потврђивања (и. потврде);
~satz *m gr.* потврдна реченица *f*; ~weise
adv. потврдно.
be'ja'mmern *tr.* оплакивати, јадиковати (због).
Be'ja'mmerns..., **be'**ja'mmerns...: ~wert, ~wür-
dig *a* оплакивања достојан, за оплакивање,
кукаван, јадан, тужан; ~würdigkeit *f* кука-
вост, јадност.
be'ja'u'chen, **be'**ja'u'beln *tr.* клицањем поздрав-
љати, кличући поздравити, клицати због.
be'ka'cken *tr. pop.* по-, укачити, по-, у(с)рати;
sich ~ усрати се.
be'ka'l'men *tr.* ☞ **склјонити** -ањати од ветра.
be'kä'mpfen *I tr.* борити се против, сузбијати.
II **Be'**kä'mpfen *n*, **Be'**kä'mpfung *f* борба про-
тив, сузбијање.
Be'kä'mpfen *m* борац (против), сузбијач.
be'ka'nt {бѣкѣнт} *I p. p.* од bekennen. II *a* 1.
познат; er ist als (и. für e-n) Lügner ~ он је
познат као лажов; es ist ~, daß... познато је
да...; es dürfte ihnen wohl ~ sein... биће да
Вам је то познато... 2. ~ mit упознат са, у-
пућен у; an (и. in) e-m Ort ~ sein познавати
неко место; mit... ~ machen упозна(ва)ти...
са; mit j-m (genau) ~ sein познавати се с ким
(добро); mit... ~ werden упозна(ва)ти се са...;
sich ~ machen про-, рашчутити се, стећи глас;
~ tun правити се старим познаником; *vp.*
bekanntmachen.
Be'ka'nten/kreis *m* круг познаника.
be'ka'nter/maßen {бѣкѣнтѣмасѣн} *adv.* као
што је познато.

be|ka'nn|geben *tr.* = bekanntmachen.

Ba|ka'nntheit {б·кантхдт} *f* 3b 1. познатост.

2. познавање *n*, познaнство *n*, упознатост.

be|ka'nnlich {б·кандлх} *adv.* као што је познато, као што се зна.

Be|ka'nn..., be|ka'nn... {б·кант-}. *2* machen *tr.* (уп. bekannt machen) објавити, -љивати; огла|сити, -шавати; durch Anschlag *2* machen објавити огласом (и. објавом); откри(ва)ти, обелода|нити, -њивати, разгла|сити, -шавати; јавити, -љати; ~macher (in *f*) *m* објављивалац, објављивач, -ица, обелодањивач, -ица; ~machung *f* 3b објављивање *n*; објава; оглас *m*; ~machungs|schreiben *n* писмо којим се објављује (и. доставља).

Be|ka'nntschaft {б·кантшдфт} *f* 3b познaнство *n*; j-s (и. mit j-m) ~ machen (на)правити ским познaнство, упозна(ва)ти се с ким; mit j-m ~ haben познавати се с ким; vertraute ~ присно познaнство *n*; er gewinnt bei näherer ~ кад га човек ближе упозна(је), он се све више свиди.

be|ka'nn|werden I *intr.* (уп. bekannt werden) про-, раш|чути се, про|нети се, -осити се. II Be|ka'nn|werden *n* про-, разношење, разглашавање, излажење на глас.

be|ka'ppen [Karpe] I *tr.* 1. окрес(ив)ати. 2. метнути (acc.: dat.) кап(и)у. 3. метнути парче на... за појачање. 4. X die Zünder ~ метнути капице на упаљаче. [шљука.]

Beka'sse {бекасе} [фр.] *f* 3b X (шумска) Bekassi'ne {бекасин} [фр.] *f* 3b X ритска шљука.

Be|ke'hr... {б·кёр-} = Bekehrungs...

be|ke'hrbar {б·кёрбар} *a* *rl.* преобратљив.

be|ke'hren I *tr.* и *refl.* (sich ~) (пре)обратити (се), (пре)обраћати (се) (zu: y), вратити се (zu: y); sich nach einem lasterhaften Leben ~ вратити се на добар пут (и. Богу). II Be|ke'hren *n*, Be|ke'hrung *f* (пре)обраћање, преобраћај *m*; враћање на добар пут (и. Богу).

Be|ke'hrer *m* преобраћивач.

Be|ke'hrte(r) *s* 9l (пре)обраћени|к, -ца.

Be|ke'hrungs..., be|ke'hrungs...: ~anstalt преобратилиште *n*, мисија; ~bericht *m* извештај о (пре)обраћању; ~eifer *m* ревност *f* у (пре)обраћању; ~eifrig *a* ревностан (и. ревњив) у (пре)обраћању; ~gesellschaft *f* преобраћајно друштво *n*, друштво за (пре)обраћање; ~sucht *f* = ~eifer; ~versuch *m* покушај (пре)обраћања (и. (пре)обраћења); ~wut *f* појама за (пре)обраћањем.

be|ke'licht {б·келхт} [Kelch] *a* с чашицом.

be|ke'nnen I *tr.* 1. исповедати (Christum Христа). 2. призна(ва)ти. 3. Farbe ~ одговарати -орити истом бојом; *fig.* показати се у правој боји; nicht ~ бацити (и. бацати) другу боју. II sich ~ 1. sich zu et. ~ изја|снити се -шњавати се за што; sich zu e-r Religion ~ исповедати неку веру. 2. sich zu et. ~ признати што (да сам, да си итд. урадио). 3. sich als (и. für) schuldig ~ призна(ва)ти кривицу (и. да сам, си итд. крив). 4. sich zum Empfange e-s Briefes ~ потврдити -ћивати пријем писма. III Be|ke'nnen *n*, Be|ke'nnung *f* исповед(а)ње; призна(ва)ње.

Be|ke'nnner *m*, ~in *f* 1. *rl.* исповед|илац, -и.ба, исповедн|ик, -ца, признавалац, кој|и, -а исповеда што; следбени|к, -ца, присталица. 2. *abs.*, *rl.* исповедник, светац (немученик).

Be|ke'nnnis *n* 2h¹ исповедање, исповед *f*, исповест *f*; ~bücher *n* *pl.* књиге исповеднице *f* *pl.*; ~schrift *f* исповед(и *pl.*), исповест(и *pl.*); be|ke'nnnis|treu *a* веран своме (веро-) be|kie'sen *tr.* пошљунчити. [исповедању.]

be|kla'gen I *tr.* 1. (о)жалити, оплакивати; v. beneiden I; der Verlust von Menschenleben ist nicht zu ~ људских жртава нема. 2. † verklagen. II sich ~ 1. ich beklage mich und ihn wegen... жалим себе и њега због... 2. (по)жалити се, (по)тужити се (bei j-m über acc.: кому на); Sie können sich nicht ~: a) не можете се (по)жалити (и. (по)тужити), b) Ви нисте за жаљење. III Be|kla'gen *n*, Be|kla'gung *f* жаљење, тужење.

be|kla'gens...: ~wert, ~würdig *a* достојан жаљења (и. оплакивања), за жаљење, за оплакивање.

Be|kla'gte(r) {б·кандт(р)} *s* 9l (оп)тужен|и, -а, окривљен|и, -а, оптужени|к, -ца, окривљени|к, -ца.

be|kia'tschen *tr.* 1. X плескати, тапшати (acc.: dat.), плескањем одобравати. 2. оговарати.

be|kle'ben I *tr.* о(б)лепити, о(б)лепљивати. II *intr.* (s) (за)лепити се. III Be|kle'ben *n*, Be|kle'bung *f* облепљивање, лепљење; das Bekleben der Wand ist verboten забрањено је овде лепити огласе.

be|kle'cke(r)n, be|kle'cksen *tr.* и *refl.* (sich ~) умрљати (се), убрљати (се), прокрмачити (се).

be|klei'ben I *tr.* = bekleben I. II *intr.* (s) = bekleben II; примити се, примати се, ухватити корена (и *fig.*); im Dreck ~ за-, у|глубити се.

be|klei'den I *tr.* и *refl.* 1. (sich ~) оденути (се), одевати (се), обући (се), облачити (се). 2. (sich ~) заоденути (се), заодевати (се), покрити (се), покривати (се), обложити, облагати, опла|тити, -ћивати, подгра|дити, -ћивати. 3. *fig.* ein Amt (и. e-e Stelle, e-n Posten) ~ имати неку службу, бити у неком звању, заузимати неко место; j-n mit e-m Amt ~ дати неком неку службу (и. звање). II Be|klei'den *n*, Be|klei'dung *f* одевање, облачење: заодевање, покривање, облагање; вршење (службе, звања); давање, постављање; Bekleidung: a) одећа, одело *n*, b) облога, оплата.

Be|klei'dungs...: ~amt *m* X стовариште *n* одеће; ~gegenstände *m* *pl.* одела *n* *pl.*, ~stücke *n* *pl.* ствари *f* *pl.* (за облачење); ~unter|offizier *m* X чувар слагалишта одеће. [зати.]

be|klei'stern *tr.* намазати ћиришем; *fig.* зама-|

be|kie'mmen I *tr.* (p. p. beklommen) стезати, стегнути, гушити (и *fig.*); притеснити; mir ist beklommen срце ми се стеже. II ~d p. pr. и *a* обеспокојавајући. III Be|kle'mmen *n*, Be|kle'mmung *f* стезање; гушење (и *fig.*), заптивање; мора, стрепња.

be|klo'mmen {б·клѡмн} (p. p. од beklemmen) 1. v. bekommen I. 2. = beklemmend; загушљив, запаран, спаран; es ist hier so ~ овде је тако загушљиво (и. запарно).

Be|klo'mmenheit {~хр-р} *f* 3b запивеност, те-шкоћа дисања; мора.

be|klo'pfen *I tr.* (по)куцати, куцати по. *II* Be|klo'pfen *n* куцање, покуцавање.

be|klu'nkern *tr.* и *refl. fam. sein* Kleid, sich ~ ушљискати се, улопати се.

belkna'bbern *tr.* (по)грицкати. [повући.]

be|knei'pen [Kneipe]: sich ~ *fam.* напиту се, *I*

be|ko'hlen [Kohle] ~ *I tr.* снабде(ва)ти угљем.

II Be|ko'hlen *n*, Be|ko'hlung *f* снабдевање угљем.

be|ko'mmen *I tr.* доби(ја)ти; а) са *s.* er be-kommt e-n Bart (он) добија браду, расте му брада; du bekommst e-n Bauch добијаш трбух, расте ти трбух; Durst ~ жеднети, же-ђати; sie hat Fieber ~ добила је грозницу; er hat et. auf die Finger ~ добио је по прстима (и *fig.*); Furcht ~ уплашити се; nasse Füße ~ овлажити ноге; Geschmack an et. (*dat.*) ~ (на)зад завоleti што; zu Gesicht ~ у-, са-гледати; с-, о|пазити; j-n in s-e Gewalt ~ до-копати се кога, дочепати се кога, завлада-ти ким, загосподарити ким; graue Haare ~ (о)седети; Junge ~ окотити се, оштенити се, доби(ја)ти млаунице; Laub ~ олистати; sie hat Lust ~, zu... *inf.* добила је вољу да... *praes.*; Reue ~ покајати се; Risse ~ испуцати; *fig. von* et. Wind ~ намиришати што, нањушити што; б) са *a* и *adv.*: et. fertig ~ свршити што; er hates fertig ~, sich zugrunde zu richten успео је да се упропасти; j-n (и *et.*) satt ~ насити-ти се кога (чега) (и *неко* ми је додијао, до-јадио, нешто ми је дојадило, додијало); с) са *p. p.*: ich habe es geschenkt, geliehen ~ добио сам (то) на поклон, на зајам, дато ми је (то) на поклон, на зајам; ich bekomme sie zuge-schickt шаљу ми их (је, га); д) са *inf.*: das ist in diesem Geschäft nicht zu ~ то се не може добити у овој радњи; er konnte mich nicht zu sprechen ~ није могао да разговара са мном. *II intr. (s)* чинити, пријати; et. bekommt mir gut (schlecht) нешто ми (не) прија, нешто ми (не) чини добро; wie ist ihm die Arznei ~ ? како му је чинио лек?; es wird ihm schlecht ~, wenn er. биће зло по њега, ако он...; wohl bekom'm's (euch)!: а) (нека Вам је) на здрав-ље (и *iro.*), б) пријатно! (и *iro.*). *III sich* ~ 1. *refl.* опоравити се; успевати. 2. *rec.* узети се, постати муж и жена. [= zuträglich.]

be|kö'mmlich {б'кд.мљх} а а) = erhältlich; б)

be|komplimentie'ren *tr. fam.* комплиментовати.

be|kö'stigen {б'кд.стйгн} *I tr.* и *refl. 15a* (sich ~) хранити (се), давати (*acc.*: *dat.*) храну.

II Be|kö'stigen *n*, Be|kö'stigung *f* храњење, храна. [храну.]

Be|kö'stigungs|aufwand *m* трошкови *m pl.* за|

be|krä'ttigen *I tr.* 1. поткреп|ити, -љивати, по-, у|тврдити, по-, у|тврђивати. 2. † ојач(ав)ати.

II ~ *d p. pr.* и *a* потврди. *III* Be|krä'ttigen *n*,

Be|krä'ttigung *f* поткрепљивање, -ење, по-, у|тврђивање, по-, у|тврђење, потврда; zur

Bekräftigung ... ради поткрепљивања, ради

подупирања... [присега.]

Be|krä'ttigungs|eid *m* потврдна заклетва (и.)

be|krä'nzen *I tr.* и *refl.* (sich ~) о-, у|венчати

(се), о-, у|венчавати (се), венцем о-, на|кити-ти (се). *II* Be|krä'nzen *n*, Be|krä'nzung *f* о-, у|венча(ва)ње, кићење (и *окићеност*) венцем.

be|kra'tzen *tr.* грести по.

be|kreu'zen *I tr.* закрстити, закрш(ва)ти, кр-стом о-, за|бележавати, метнути крст (и *криж*) на; bekreuzt с крстом, крстом декори-сан, крстом о-, за|бележен, крсташ. *II sich* ~ и *veh.* sich be|kreu'zigen (пре)крстити се.

be|krie'chen *tr.* (на)милети, на, милети по.

be|krie'gen [Krieg] *tr.* заратити на, завојштити

на, ратовати са, борити се против.

Be|krittelei' 3b *fam.* ситничарскокритиковање

n, налажење махне свему, закерање *n*, зановетање *a*.

be|kri'tteln *I tr.* ситничарски критиковати, за-керати, зановетати; alles ~ налазити махне

свему. *II* Be|kri'tteln *n*, Be|kri'ttelung *f* ситни-чарско критиковање, ситничарска критика, закерање.

Be|kri'ttler *m* ситничарски критичар, закерало.

be|kri'tzeln *I tr.* и-, на|шкрабати, шкрабати по,

надрљати, дрљати по. *II* Be|kri'tzeln *n*, Be-

kri'tzeiung *f* шкрабање по, дрљање по.

be|krö'nen *I tr.* окрунити, крунити (и *fig.*), као

круном украсити, као круна стајати на. *II*

Be|krö'nen *n*, Be|krö'nung *f* окруњење, круни-

сање, украшавање као круном.

be|krü'meln [Krumel] *tr.* намрвити.

be|kru'sten {б'крустн} [Kruste] *I tr.* 15с кором

покри(ва)ти. *II sich* ~ окорети се, ухватити

се као кора. *III* Be|kru'sten *n*, Be|kru'stung *f*

покривање кором, оковавање, хватање коре.

be|kü'mmern *I tr.* 1. бринути, задавати (*acc.*:

dat.) бриге (и *муке*). 2. нар. са *neg.*: das be-

kümmert mich nicht не марим (и *на хајем*) ја

за то, то ме се не тиче; was bekümmert's

dich? шта те је брига?; was bekümmert's

mich? шта ме је брига? марим ја?; was be-

kümmert das ihn? брига га? мари он? шта се

то њега тиче? *II sich* ~ 1. sich über et. ~ бри-

нути се за што, узнемиравати се због чега.

2. sich (um et.) ~ (по)бринути се (за што),

(по)старати се (за што); sie bekümmert sich

um nichts она ни за што не хаје (и *не мари*).

III be|kü'mmert *p. p.* и *a* забринут, брижан;

ојажен, снужден, уцвељен. *IV* Be|kü'mmerung

f брига, старање *n*, хајање *n*.

Be|kü'mmernis *f* ојаженост, снуженост, јад *m*,

уцвељеност; брижност, забринутост, брига.

be|ku'nden {б'кундн} [kund] *I tr.* 15с 1. изјави-

ти, -љивати. 2. и *refl.* (sich ~) испољити (се),

испољавати (се), обелоданити (се), обелода-

њивати (се), показ(ив)ати (се). *II* Be|ku'nden

n, Be|ku'ndung *f* изјављивање, изјава; испо-

љавање, -ење, обелодањ|ивање, -ење, пока-

зивање.

be|lä'cheln *I tr.* осмејкивати се на, смешити се

на. *II rec.* sich ~ осмејкивати се (и *смешити*

се) једно на друго.

be|la'chen *tr.* *et.* ~ смејати се чему.

be|la'chens|wert *a* смешан.

be|la'den *I tr.* и *refl.* (sich ~) натоварити (се),

товарити (се) (и *fig.*), накрца(ва)ти, напрти-

ти (се); (sich) zu sehr ~ претоварити (се), пре-

товарити (се); *fig.* обас|ути, -ипати. II **Be|la'-den** *n*, **Bella'dung** *f* товарење; товар *m*.
Be|la'g {б'л'аг} [belegen] *m* 2d 1. већ. *pl.* за Be-leg (које је боље по Gr.). 2. на-, превлака *f*, облога *f*, оплата. 3. \ додатак. [садник.]
Be|la'gerer {б'ла'г'ер} *m* 2l X опсађивач, оп-
be|la'gern I *tr.* 1. опсађивати, опсести. 2. *fig.* j-n ~, j-n belagert halten салет|ети -ати кога, сколити кога. II **Be|la'gern** *n*, **Bella'gerung** *f* опседање, опсада. [-ца, опседнут|и, -а.]
Be|la'gerte(r) {б'ла'г'ер(е)} *s* 9l опсађени|к, I
Be|la'gerungs... X: опсадни: ~arbeiten *f* *pt.* опсадни радови *m* *pl.*, ~armee *f* опсадна војска (и. армија); ~artillerie *f* опсадна артилерија; ~geschütz *n* опсадни топ *m*; ~kunst *f* вештина опсађивања; ~park *m* опсадни парк; ~werke *n* *pl.* = ~arbeiten; ~zustand *m* опсадно стање *n*.
Be|la'ng *m* 2d 6. *pl.* 1. значај, важност *f*; von ~ од значаја, од важности, значајно, важно; von keinem ~ ни од каквог значаја, ни од какве важности. 2. = Bereich.
be|la'ngen I *tr.* 1. ~ j-n gerichtlich ~ поз(и)вати кога на суд, (оп)тужити кога; j-n Schulden halber vor Gericht ~ терати кога судским путем због дугова. 2. = anbelangen. II **Be|la'ngen** *n*, **Bella'ngung** *f* терање судским путем, тужба; Belangung = Angehörigkeit (Lss.).
Be|la'ng..., **be|la'ng...** {б'л'а'нг...} ~los *a* безначајан; ~losigkeit *f* безначајност; ~reich *a* значајан. [бити на досади.]
be|la'ngweilen *tr.* бити (*acc. dat.*) досадан, I
be|la'ppen I *tr.* 1. X разапети мреже око. 2. = ausflicken. II **be|la'ppt** *p. p.* и *a* ein wohl belappter Hund пас са лепим отомбољеним у-снама.
be|la'ssen I *tr.* 1. оста|вити, -љати (на своме месту). 2. et. bei et. ~ = bewenden lassen. II **Be|la'ssen** *n*, **Bella'ssung** *f* остављање.
be|la'sten I *tr.* 1. бити тежакна (*loc.*), за (*acc.*). 2. и *refl.* (sich ~) оптеретити (се), оптерећивати (се), натоварити (се), товарити (се); übermäßig (и. zu sehr) ~ преоптеретити, -ћивати. 3. X оптере|тити, -ћивати, став|ити -љати на терет. 4. ~ теретити. II **be|la'stet** *p. p.* и *a* erblich belastet с наслеђеном махном, с наслеђеним пороком; mit Schande belastet осрамоћен. III **Be|la'sten** *n*, **Bella'stung** *f* оптерећивање, (оп)терећење; Belastung оптерећење *n*, оптерећеност, терет *m*, X pulsierende Belastung променљиво оптерећење *n*; ruhende Belastung трајно оптерећење *n*; wechselnde Belastung X наизменично оптерећење *n*.
be|lä'stigen {б'л'е'с'тиг} [lästig] I *tr.* 15a 1. † = belasten I 2. 2. j-n ~ досађивати коме, бити кому на досади, узнемиравати кога; dieser Mensch belästigt mich schrecklich овај ме човек просто уби (и. *fam.* угњави ме). II ~d *p. p.* и *a* досадан. III **Be|lä'stigen** *n*, **Be|lä'stigung** *f* досађивање, досадност, узнемиравање.
Be|la'stungs... {б'ла'с'тунг...} ~fähigkeit *f* X оптеретљивост; ~momenten *pl.* ~e-s Verhafteten моменти, разлози који терете ухапшеног; ~probe *f* проба оптерећења, оглед *m* с

оптерећивањем; ~raum *m* простор за това-р(ење); Betrieb mit ~spannung *f* X погон на затегнутост од оптерећења; ~weise *f* X начин *m* оптерећења; ~zeuge *m* X сведок про-тив оптуженога, сведок који терети оптуженика.
be|la'tten {б'ла'т'ен} [Latte] I *tr.* 15c удар|ити, -ати летве на. II **Be|la'tten** *n*, **Be|la'ttung** *f* у-дарање летва на; Belattung ударене летве *f* *pl.*
be|lau'ben {б'ла'у'бен} [Laub] I *tr.* 15a 1. покри-(ва)ти (лишћем), заоде|вати -нути лишћем. 2. = ablauben. II sich ~ (о)листати. III **be|lau'bt** {б'ла'у'пт} *p. p.* и *a* (о)листао, лиснат; dicht be-laubt шумнат, с густим лишћем. IV **Be|lau'-bung** *f*, **Be|lau'bt** werden *n* листање, олиста-
Be|lau'(e)rer *m* = Auflauerer. [вање. *f*]
be|lau'ern I *tr.* (у)вребати, (у)кебати. II **Be|lau'ern** *n*, **Be|lau'erung** *f* вребање, кебање.
Be|lau'f {б'ла'у'ф} *m* 6. *pl.* износ; bis zum ~e von до своте од..., до износа од...
be|lau'fen I *tr.* 1. ићи по, трчати по; оби|лазити, -ћи. 2. покри(ва)ти, потамнити, ухватити се на (и. по), хватати се на (и. по). 3. и *refl.* sich ~ спари(ва)ти се. II *intr.* (s) = anlaufen I 7 (уп. I 3.). III sich ~ i. v. I 3. (по)пети се (auf: до, на), износити (auf: *acc.*); sich höher ~ als... премаши(ва)ти..., износити више од... IV **Be|lau'fen** *n*, **Be|lau'fung** *f* обилажење, обилазак *m*, прегледање, преглед *m*; потам-нелост, замагелост; спаривање.
be|lau'nt {б'ла'у'нт} *a* X = launig.
be|lau'schen I *tr.* = behorchen; укебати, ухва-тити (тајну). II **Be|lau'schen** *n*, **Be|lau'schung** *f* при-, ослушкивање, вребање.
Be|le'che {б'ле'х} [свн. belihha] *f* 3b X сарка.
be|le'ben I *tr.* 1. ожив|ити, -љавати, оживото-р|ити, -авати. 2. *fig.* ожив|ити, -љавати, пот-стаћи; проћуши(ва)ти, размрдати; neu ~ по-ново ожив|ити -љавати. 3. да(ва)ти (*acc.: dat.*) живости, (у)чинити живљим. II sich ~ 1. ожив|ети, -љавати. 2. sich neu (и. wieder) ~ опет оживети, живахнути; проћушити се, размрдати се. III **be|le'bt** {б'ле'пт} *p. p.* и *a* жив, у животу; жив(ахан); e-e sehr belebte Straße врло жива улица. IV **Be|le'ben** *n*, **Be|le'bung** {б'ле'бунг} *f* оживљавање, -ење, о-животвор|авање, -ење; оживљавање, пот-стицање; живахнуће, проћушивање, размр-давање; давање живости, чињење живљим.
Be|le'ber *m* 2l оживљавач, оживљавалац, обно-вилац, препородилац.
Be|le'btheit {б'ле'птх'т} *f* 3b оживотвореност; жив(ахн)ост; живост, веселост.
Be|le'bungs... ~mittel *n* средство за оживља-вање (и. за потстицање); ~versuch *m* поку-шај оживљавања (и. повраћаја у живот).
be|le'cken I *tr.* (о)лизати, олизивати, полизати; (о)чешати се о. II **Be|le'cken** *n*, **Be|le'ckung** *f* лизање, олизивање; очешавање.
be|le'dern I *tr.* преву|ити кожом, опши(ва)ти ко-жом, постав|ити -љати кожом. II **Be|le'dern** *n*, **Be|le'derung** *f* превлачење кожом, постав-љање кожом, опшивање кожом.
Be|le'g {б'лек} [belegen I 7] *m* 2g 1. потврда *f*; доказ; zum ~у потврду, за доказ; докуменат,

исправа *f*; пример; признаница *f*; студ. alle ~e haben имати све уписано. 2. * * — **Beleg**. **Be|le|gen**¹ {белѣгѣн} *1 tr.* 1. обложити, -агати, покри(ва)ти, оплатити, -ћивати, застрти, подуплатити, -ћивати; mit Steinplatten, mit dünnen Marmorplatten ~ поплоча(ва)ти каменим плочама, танким мермерним плочама; Spiegelgläser ~ амалгамом превјући -лачити огледала; et. am Rande mit et. ~ (о)первазити, оивичи(ва)ти што чим; mit Rasen ~ побуса(ва)ти, забусити; ein Butterbrot mit Schinken ~ метнути шунку на кришку хлеба са путером (и. с маслацем). 2. mit Abgaben ~ ударити -арати порез на, опорези(ва)ти; j-n mit e-m Namen ~ наденути (и. да(ва)ти) ко-му име; mit e-r Strafe ~ казнити, кажњавати. 3. а) * запослити радницима, метнути рад-нике у; die Betten des Krankenhauses sind belegt постеле су у болници заузете. 4. s-n Platz ~ за-, олежити (и. заузети) место за себе; e-n Platz ~ задржа(ва)ти место, обезбе-дити место (унапред); ~ Sie mir e-e Droschke задржите ми једна кола (и. један фијакер); ein Kolleg ~ упис(ив)ати (се за) неко предава-ње. 5. и *refl.* (sich ~) на-, превјући (се), на-, превлачити (се), обложити (се), облагати (се); s-e Zunge ist belegt језик му је био; die Stimme (и. der Sänger) ist belegt глас (пева-чев) је пригушен. 6. мет|нути -ати на, уда-рити -ати на (и *fig.*); e-n mit Ketten ~ мет-нути коме ланце; в. Bann 2.; в. Beschlag 4. 7. (о)правдати (рачун); доказ(ив)ати (durch Stellen наводима). 8. = anlegen (новац). 9. о-пас(ив)ати; e-e Hündin ~ пустити пса на кучку. 10. закрчи(ва)ти. II **Be|le|gen** *n*, **Be|le|gung** *f* облагање, покривање, плаћавање, подуплаћавање; поплочавање; превлачење; метање на; ударање на, опорезивање; задр-жавање, заузимање; уписивање; правдање, оправдавање; доказивање; опасивање, пу-штање на.

be|le|gen² {белѣгѣн} *a* који се налази, који ле-жи, постојећи; **Be|le|genheit** {~хѣт} *f* 3b по-ложай *m*.

Be|le|ger *m*, ~in *f* облагач, -ица, подуплаћив-ач, -ица, којји, -а облаже, покрива; који превлачи амалгамом.

Be|le|g... {белѣгѣ-} ~exemplar *n* (о)правдавају-ћи примерак *m*; ~holz *n* платно дрво, дрво за оплату (и. облагање); ~quittung *f* (опр-авадна) признаница.

Be|le|gschaft {белѣгшффт} [belegen] *f* 3b * сви радници у руднику, посада.

Be|le|gtheit {белѣгтѣйт} *f* 3b, **Be|le|gtsein** {белѣгтзѣин} *n* обложеност, превученост.

Be|le|gungs|mannschaft *f* * в. Belegenschaft.

be|le|hnen [Lehen] *1 tr.* 1. j-n mit et. ~ да(ва)ти (и. подарити) коме што; да(ва)ти коме феуд (и. клетвеничко имање); sich ~ lassen примити феуд (и. клетвеничко имање). 2. шв. да(ва)ти новац на зајам на. II **Be|le|hnen** *n*, **Be|le|h-nung** *f* давање феуда (и. клетвеничког има-ња), давање у феуд.

Be|le|hner *m* 2l = Lehnsherr.

Be|le|hnter *m* 9l клетвеник, вазал.

be|le|hren *1 tr.* и *refl.* (sich ~) поучити (се), у-чити (се), научити (се), поучавати (се) (über: o; *gen.* dat. o); er läßt sich nicht ~ не да се по-учити (и. уразумити); j-n (über et. acc.) e-s Besseren (и. e-s anderen) ~ ослободити кога заблуде, отворити коме очи. II ~d *p. pr.* и *a* поучан. III **Be|le|hren** *n*, **Be|le|h rung** *f* поуча-вање, учење; Belehrung поука, наук *m*; er nimmt keine Belehrung an он не прима поуке. **Be|le|hrungs|sucht** *f* помага поучавања дру-гога.

be|le|bt {белѣпт} [Leib] *a* крупан, дебео, пун, задржан; ~ sein бити гојазан; ~ werden (y)-гојити се; **Be|le|btheit** {~хѣт} *f* 3b, **Be|le|bt-sein** {белѣптзѣин} *n* крупноћа *f*, пуноћа *f*, го-јазност *f*.

be|le|digen {белѣдигѣн} [leidig] *1 tr.* 15a 1. увре-дити, врећати; j-n durch Mangel an Ehrfurcht ~ врећати кога неодавањем поште; sich durch et. für beleidigt halten (и. fühlen) сматрати (и. осећати) се уврећеним чим (и. због чега), *fam.* увредити се због чега; leicht beleidigt sein бити увредљив(е природе). 2. врећати (ухо, око), парати. II ~d *p. pr.* и *a* увредљив. III **Be|le|digung** *f* увреда. [ђач.]

Be|le|diger {белѣдигѣр} *m* 2l увредилац, вре-|

Be|le|digte(r) *s* 9l уврећен|и, -а. [вреде.]

Be|le|digungs|klage *f* тужба због нанете у-|

be|le|hen *tr.* 1. = belehnen. 2. * а) узјам ити

-љивати на, узјети -имати зајам на; б) по-

зајм|ити -љивати на, да(ва)ти зајам на.

be|le|sten [Leiste¹] *tr.* мет|нути-ати лајсне на.

be|le|mmern {белѣмѣрн} [дн., хол.] *tr.* 15b 1. з(а)-

бунити. 2. варати, преварити. 3. das ist be-

lemmert није то богзна шта.

be|le|sen {белѣсен} *1 tr.* (о)требити. II *a* начи-

тан; упућен (in ca dat. : у са acc., loc.).

Be|le|senheit {~хѣт} *f* 3b начитаност; er hat

große ~ његова је начитаност велика.

Be|l|etage {бел-} [фр. bel и нвн. Etage] *f* први

спрат *m*.

be|leu|chten *1 tr.* 1. освет|лити, -љавати. 2. *fig.*

расвет|лити, -љавати. II **Be|leu|chten** *n*, **Be|leu|chtung** *f* осветљ|авање, -ење; *fig.* расвет-

љ|авање, -ење; Beleuchtung осветљење *n*, (Хр.)

расвета.

Be|leu|chtungs... ~anlage *f* * постројење за

осветљење; ~körper *m* * направа за осве-

тљење; ~kosten *pl.* трошкови *m pl.* за осве-

тљење; ~wesen *n* осветљење, -авање.

be|leu|m(un)|den {белѣм(ун)ѣн} [Leumund] *tr.*

15c 1. j-n übel ~ уби(ја)ти коме глас, (на)ху-

дити чијем гласу; er ist gut (schlecht) beleu-

mundet бије га добра (рђава) гласина, на до-

бру (рђаву) је гласу.

be|l|ern {белѣфѣрн}, **pe|l|ern** {белѣфѣн} *1 intr.*

(h) 15 *f* кевтати, кевкати, штектати; кевта-

ти, сиктати. II **Be|l|ern** *n* кевтање, кевкање,

штектање.

Be|l|fried {белѣфрѣт} *m* 2g = Bergfried.

Be|l|gien {белѣгѣн} *n* 8g * Белгија *f*; der König

von ~ белги(ј)ски краљ, краљ Белгије; **Be|l|**

gier {белѣгѣр} *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3f Белгија|н|а|и|

-ка; **be|l|gisch** {белѣгѣш} *a* белги(ја)н|ски.

Be|l|grad {белѣгѣрт} *n* 8g * Београд *m*

Be'lgrader {бѣлгрѣдѣр} 1 ~ m 2l, ~in f {~ѣн} 3e Београђанин -ка. II a inv. београдски.

Be'lial {бѣлѣл} [евр.] m 6i (сидонски бог) Белијал; fig. ђаво.

be'li'chten [Licht] I tr. изл[ожити] -агати светлости; II Be'li'chten n, Be'li'chtung f излагање светлости.

Be'li'chtungs...: ~dauer f трајање n излагања светлости; ~messer m мерач излагања светлости; ~tafel f таблица времена излагања светлости; ~zeit f време n излагања светлости.

be'lie'ben I tr. и intr. (h) 1. mir beliebt et., готово † ich liebe et. свиди ми се што, хоће ми се што. 2. хтети; свидети се; изволети; тражити; желети; налазити -ћи за добро; ich liebe nichts niшта нећу, ништа не тражим; imp. (h) es beliebt mir nicht, zu antworten није ми се одговарало; wenn's beliebt: a) ако (ус)хтеднете, ако нађете за добро, b) кад усхтеднете, када будете изволели; was beliebt? шта је по вољи? шта желите?; wie beliebt? извол'те?; wenn's Gott, dem Himmel beliebt ако Бог хоће, ако Бог хтедне; Sie ~ (wohl nur) zu scherzen Ви се (само) шалите; ~ Sie einzutreten и звол'те, уђите; das beliebt Ihnen so zu sagen свиди Вам се да тако кажете; ~ Sie mir zu folgen изволите за мном; ☞ ~ Sie... zu zahlen изволите... платити; er ließ sich diesen Vorschlag ~ овај му се предлог свиде, на овај предлог пристаде. II Be'lie'ben n воља f, ђеф m; nach Belieben по вољи, по ђефу, до миле воље, колико (и. како) ко хоће; nach Ihrem Belieben како Вам је воља, по Вашем нахођењу, како Ви желите; ich stelle das in Ihr Belieben остављам то Вама на вољу, остављам то Вашем нахођењу, како Ви нађете за сходно, тако урадите; es steht in Ihrem Belieben, zu... inf. од воље Вам је да... praes.

be'lie'big {бѣлибѣх} a 1. произвољан, ма који, који год био, који му драго; eine ~e Linie једна произвољна линија, ма која линија, линија која му драго; ein ~es Buch произвољна књига, ма која књига; adv. (ganz) ~, auf (jede) ~e Weise ма како, произвољно; auf jede ~e Weise на који год начин; jeder ~e ма ко. 2. готово † по ђефу, који годи, који се свиди; sollte es ihm ~ sein ако му се (уза-)свиди, ако му буде било по вољи.

Be'lie'bigkeit {~ѣѣѣ} f 3b = Willkür.

be'lie'bt {бѣлипт} p. p. и a 1. омиљен (bei : код, у); sich bei... ~ machen поста(ја)ти омиљен код..., у..., омилиети... dat.; sich ~ zu machen suchen тражити омиљеност (и. популарност); ☞ ~er Artikel et. омиљен (и. тражен) артикал; diese Papiere werden ~er ове се хартије све више траже. 2. сагласан са одлуком, сходан сврси на коју се решило.

Be'lie'btheit {~ѣѣѣ} f 3b, Be'lie'btheit {бѣлиптѣѣ} n омиљеност f.

Be'lisar {бѣлизар} [„бели цар“] m 6i Велизар.

be'li'sten {бѣлистѣн} [List] tr. 15c насадити, i

Be'lla {бѣла} f 8b abr. — Isabella. [преварити.]

Belladonna {бѣладона} [ит. = лепа госпа] f 6g

■ (A'tropa belladonna) велебиље n, велико биље n, големо биље n, једовита трава, луда трава, лудача, вињика.

Belle=Alliance {бѣлѣалѣс} n inv. Бел-Алианс; Schlacht bei ~ битка на Ватерлоу.

be'llen {бѣлѣн} [свн. bellan] I intr. (h) 15a лајати (и fig.), ланути. II Be'llen n лајање, лавеж m.

Be'ller {бѣлѣр} n 2l лајач, лајавац.

Belletri'st {бѣлетрист} [нвн. око 1750, фр. belles-lettres] m 3a белетристичар, књижевник; ~ik{~ѣк} f 3b белетристика, лепа књижевност; belletri'stisch {~ѣш} a белетристички, књижевни. [Белви у Берлину.]

Bellevue' {бѣлвуѣ} [фр.] f 6f Schloß ~ замак

be'lo'ben I tr. 1. похвалити, похваљивати. 2. = erwähnen. II Be'lo'ben n, Bello'b(ig)ung f похваљивање, похвала.

be'lo'bigen {бѣлобѣѣн} tr. 15a = beloben.

Be'lo'bigungs[schreiben] n похвално писмо, похвал(ни)ца f.

be'lo'hnen I tr., refl., imp. награ[дити], -ђивати; платити; казнити; die Tugend belohnt sich врлина се награђује; готово † es belohnt sich = (ver)lohn. II ~d p. pr. и a наградни. III Be'lo'hnen n, Be'lo'hnung f награђивање; награда; плаћање; zur Belohnung за награду, као награда, -у.

Be'lo'hner {бѣлонѣр} m 2l, ~in {~ѣн} f 3c награђивач, -ица.

Belsa'zar {бѣлзацар} m 6i bibl. Валтазар.

Belt {бѣлт} m 2g ☉ der Große (der Kleine) ~ Велики (Мали) Бѣлт.

bello'rbeeren tr. лавор(ик)ом овенчати.

be'lu'chsen tr. (у)каишарити (acc.: dat.), смота(ва)ти, израђивати, -дити.

be'lü'gen tr. 1. j-n (с)лагати кога. 2. готово † j-n ~ налагати на кога.

be'lu'stigen [lustig] I tr. и refl. 1. (sich ~) веселити (се), увесељавати (се), забављати (се). 2. sich ~ über (acc.) потсмевати се (dat.). II ~d p. pr. и a забаван, занимљив. III Be'lu'stigen n, Be'lu'stigung f весељење, увесељавање, забављање, забава; потсмевање.

Be'lu'stigungs[ort] m место n за забаву (и. за увесељавање).

Belvede're {бѣлведере} [ит.] n 6i и 4b Белведере m; der Appoll(o) von ~ Аполон белведерски.

be'lzen {бѣлѣн} [свн., лат. pellis] tr. 15e = pfrop- Bem. abr. = Bemerkung. [fen.]

be'lma'chen tr. и refl. fam. (sich ~) уредити (се).

be'lma'chtigen {бѣмѣхтиѣн} I refl. 15a sich ~ докопа(ва)ти се, дочепа(ва)ти се (gen.: gen.), докопати (gen.: acc.), дочепати (gen.: acc.), обузимати -ети (gen.: acc.), за-, о[в]ладати (gen.: abl.), хватати, ухватити (gen.: acc.), спопа[сти], -дати (gen.: acc.), савладати (gen.: acc.). II Belmä'chtigen n, Belmä'chtigung f докопавање, дочепавање, са-, за-, о[в]лађивање. II ~d p. pr. и a моћан.

be'lma'keln tr. = bekritlein, bemängeln.

be'ma'len I tr. и refl. (sich ~) бојама нацртати (се), бојама цртати (се), насликати (се), сликати (се). II Be'ma'len n, Be'ma'lung f сликање, цртање.

be'mä'ngeln {бѣмѣнѣлн} [Mangel!] I tr. 15f мах-

нисати, налазити (*acc.: dat.*) махне (и. недостатке), замерати (*acc.: dat.*). II **Be|mä'ngeln** *n*, **Be|mä'ngelung** *f* махнисање, налажење махне (и. недостатка), мерење.

be|ma'nnen {б'м'н'н} [Mann] I *tr.* 15a 1. снабдети људством (и. момчађу); о-, с|премити. 2. (сich ~) удати (се); **bemannt** удата. II **Be|ma'nnen** *n*, **Be|ma'nnung** *f* снабдевање, опрема(ње); **Bemannung** људство *n*, момчад *coll.*

be|mä'nteln {б'м'ент'лн} [Mantel] I *tr.* 1. (и **be|ma'nteln**) снабдети (и. огрнути) огртачем; **bemäntelt**, **bemantelt** с огртачем, у огртачу. 2. еип (унелелches) Kind ~ браком прогласити (ванбрачно) дето брачним. 3. прикри(ва)ти, забашури(ва)ти. II **Be|mä'nteln** *n*, **Be|mä'ntelung** *f* прикривање, забашуривање.

be|ma'sten {б'м'аст'н} [Mast] I *tr.* 15c снабде(ва)ти катарк|ама, -ом, јарболом, метнути јарбол(е) на, наместити катарку на, (по)метати катарке на; **bemastet** с катарк|ом, -ама, с јарболом, -има. II **Be|ma'sten** *n*, **Be|ma'stung** *f* снабдевање катаркама (и. јарболима), метање катарки (на), метање јарбола (на); **Bemastung** катарке *f pl.*, јарболи *m pl.*

be|mau'lkorb {б'м'ау'л'к'орб'н} [Maulkorb] *tr.* метнути корпу (и. брњицу) на њушку, забрњичити. [2. хватати мишече по.]

be|mau'sen *tr.* 1. *fam.* (о)пелешити, ошуљити. I

be|mei'beln *tr.* длетом израдити (и. отесати).

be|mei'stern I *tr.* и *refl.* 1. (сich ~) савладати (се), савлађивати (се), (за)господарити (*acc.: abl.*), (за)владати (*acc.: abl.*), овладати (*acc.: abl.*). 2. сich ~ = сich bemächtigen. II **Be|mei'stern** *n*, **Be|mei'sterung** *f* са-, о-, за|влађивање, са-, о-, за|влађење, загосподаривање, -ење, владање.

be|me'ldet {б'м'елд'т} *a* = **besagt**, **erwähnt**; **~er|maßen** {б'м'елд'т'мас'н} *adv.* као што је горе поменуто. [ben.]

be|me'ngen: сich ~ = сich befassen, сich abge- I

be|me'rklar {б'мерк'бар} *a* приметан, за-, о|пажљив, приметљив, осетљив; (сich) ~ **machen** истаћи (се), истицати (се); сich ~ **machen** бити за-, о|пажљив, приметљив, да(ва)ти се запа|зити, -жати, моћи се осетити.

Be|me'rklarkeit {~к'а'т} *f* 3b приметност, приметљивост, опаљљивост, осетљивост.

be|me'rken I *tr.* 1. приме|тити, -ћивати, за-, о|пазити, за-, о|пажати. 2. о-, за|бележити, о-, за|бележавати. 3. за-, при|бележавати; сich et. ~ = сich et. merken. 4. приметити, напоменути. II **Be|me'rken** *n* примећивање, за-, о|пажање; о-, за|бележавање, примећивање, напомињање; **mit dem Bemerken** примећујући, напомињући. III **Be|me'rkung** {б'мерк'ун} *f* 1. = **Bemerk**. 2. примедба, напомена.

be|me'rkens *wert* **авредан** помињања, знатан, I

be|me'rkl *a* = **bemerkbar**. [значајан.]

be|me'ssen {б'мес'н} I *tr.* одмер|ити, -авати. II *p. p.* и *a* = **abgemessen** (в. **abmessen** I 3.)

Be|me'ssenheit {~м'ес'н'х'еит} *f* 3b **Abgemessenheit** 1.

be|mi'sten [Mist] I *tr.* (на)ђубрити, (на)гно-јити. II **Be|mi'sten** *n*, **Be|mi'stung** *f* љубрење, нађубравање, гнојење, нагнојавање.

be|mi'tleiden {б'м'итл'д'н} [Mitleid] I *tr.* 15c сажаљевати, жалити. II **Be|mi'tleiden** *a*, **Be|mi'tleid** *f* сажаље(ва)ње.

be|mi'tleidens... ~wert, ~würdig *a* достојан сажаље(ва)ња (и. самилости).

be|mi'tleidungs... = **bemitleidens...**

be|mi'ttelt {б'мит'лт} *a* имућан.

Be'mmchen {б'ем'х'н} *n* 2l кришчица хлеба (са путером, медом) *dim.* од **Be'mme** *f* 3b кришка хлеба (са путером, медом.)

be|mo'geln *tr.* *fam.* (у)каишарити (*acc.: dat.*).

be|mo'o'sen {б'м'оз'н} I *mtr.* (s) и *refl.* сich ~

обраст(ат)и маховином. II *tr.* покри(ва)ти маховином. III **be|mo'o'st** {б'м'ост} *p. p.* и *a* о-

брастао маховином, маховинат; *fig.* стари, древни; *stud.* **bemooster Bursche** и. **bemoostes Haupt** љакела, стари студент, старкеља.

be|mi'hen I *tr.* (по)трудити, помучити. II сich ~

(по)трудити се, (по)мучити се; сich ~, zu...

inf. (по)трудити се да... *praes.*, настајати да...,

(по)старати се да...; сich für j-n ~ (по)радити

за кога, (по)трудити се за кога; сich um et. ~: *a*) (по)трудити се за што (и. око чега), *b*)

тражити што, прижељкивати што; **wenn Sie**

sich zu mir ~ wollen ако се хтеднете потру-

дити до мене; **eifrig bemüht sein für** ревностно

радити на (и. за). III **Be|mi'hen** *n*, **Be|mühung**

f труђење, потруђивање, труд *m*, трудба, на-

стојање, старање. [нина.]

Be|mühungs|gebühr *f* § провизија, трудбе- I

be|mi'ßigen {б'м'у'с'и'г'н} *tr.* примора(ва)ти, на-

тер(ив)ати.

be|mu'stern [Muster] *tr.* приложити узор|ак,

-ке, мустр|у, -е, прилагати узор|ак, -ке, му-

стру, **bemusterte Angebote** понуде с узор-

цима (и. с мустрадама); **wir erlauben uns, Ihnen**

diese Federn zu ~ слободни смо да Вам ова

пера пошљемо као узорке (и. за мустру).

be|mu'ttern {б'м'у'т'р'н} [Mutter] *tr.* 15f мате-

рински старати се око, као мајка гледати,

бити (*acc.: dat.*) уместо мајке.

be|na'chbaren {б'на'х'бар'н} I сich mit j-m ~ ступи-

тити с ким у однос суседа. II **be|na'chbart** {б'-

нах'барт} *p. p.* и *a* суседан, у суседству, о-

ближњи.

be|na'chrichtigen {б'нах'р'х'т'г'н} [Nachricht] I

tr. 15a из-, оба|вестити, из-, оба|вештавати

(von: o). II **Be|na'chrichtigen** *n*, **Be|na'chrich-**

tigung *f* из-, оба|вештавање, обавештење; **zu**

Ihrer Benachrichtigung ради Вашег обаве-

штења. [штавалац, известилац.]

Be|na'chrichtiger {б'нах'р'х'т'г'и'г'р} *m* 2l обаве- I

Be|na'chrichtigungs|schreiben {б'нах'р'х'т'г'у'г'н'с'х'р'а'б'н} *n* обавештајно писмо.

be|na'chteiligen {б'нах'т'д'л'г'и'г'н} [Nachteil] I *tr.*

15a оштетити, (на)шкодити (*acc.: dat.*), (на)-

худити (*acc.: dat.*), на|нети, -осити уштрба

(*acc.: dat.*). II **Be|na'chteiligen** *n*, **Be|na'ch-**

teiligung *f* хуђење, шкођење, уштрб *m*, ште-

та; **ohne Benachteiligung...** *gen.* без уштрба,

без штеће по...; **mit (и. unter) Benachteiligung...**

gen. на штету... *gen.*, на уштрб... *gen.*

be|na'chtet {б'нах'т'т'н} *a* замрачен, мрачан.

be|na'geln I 1. при-, о|ковати, при-, о|кивати.

2. потк|овати, -ивати, ударили клинце на. II

be|na'gelt *p. p.* и *a* нокат, с ноктима. III Be|na'geln *n*, Be|na'gelung *f* о-, пот|кивање, уда-
рање клинаца.

be|na'gen I *tr.* о-, из|глодати, оглодавати, гло-
дати, о-, из|гристи, гристи. II Be|na'gen *n*,
Be|na'gung *f* оглодавање, глодање.

be|na'hm {б'нам} *impf.* од benehmen.

be|na'm(s)en {б'нам(з)·н} [Name] I *tr.* 15a мало
† именувати, именувати, наз(и)вати. II Be|na'm(s)en *n*, Be|na'm(s)ung *f* именовање.

be|na'nnt {б'нант} 1. *p. p.* од benennen. 2. ~e
{~} *impf.* од benennen.

be|na'rben [Narbe] I *tr.* 1. направити ожиљке
на, оставити ожиљке на, покрити ожиљци-
ма. 2. и *intr.* (s), и *refl.* (sich ~) покрити се (и.
покривати се) слојем (про)рашћа (и. расти-
ња). II be|na'rbt {б'нарпт} *p. p.* и *a* с ожиљком,
с ожиљцима; ☞ са жигом. III Be|na'rben *n*,
Be|na'rbung *f* покривање ожиљцима; покри-
вање слојем (про)рашћа (и. растиња).

be|nä'ssen *tr.* = benetzen.

be|na'schen *tr.* куснути, штрбнути. [врца *f.*]

Be|ndel {б'енд'л} [свн. bencil] *m* и *n* 2l узица *f.*]

Be|ne {б'ене} [лат. bene] *n* бi (б. pl.) *fam.* sich ein
~ antun, и *adv.* sich bene tun почастити се.

be|ne|beln {б'неб'елн} [Nebel] I *tr.* 1. замаглити,
-љивати, покри(ва)ти маглом. 2. *fig.* помра-
чи(ва)ти, пому|тити, -ћивати. 3. и *refl. fam.*
(sich ~) нацврцати (се), наефлеисати (се).

II be|ne|belt *a* цврцуно, цврцнут, наефлеисан.

III Be|ne|beln *n*, Be|ne|belung *f* замагљивање,
-ење; помрачивање, пому|ћивање, -ење; на-
цврцавање, наефлеисавање.

be|ne|bst *prp.* † = nebst.

benedei'en {б'енед'е·н} [лат. benedicere] I *tr.* 15a
(*p. p.* и benedeit {б'енед'ит}) благосиљати,
-ловити; славити. II Benedei'en *n*, Benedei-
ung *f* благосиљање, славење.

Be|nedikt {б'енед'икт} *m* 8a, Benedi'ktus {б'ене-
дикт'ус} *m* 8c [лат. Бенедикт, Benedi'kta {б'е-
недикта} *f* 8b Бенедикта. [блажени чкал *m.*]

Benedi'kt(en)|kraut *n* ☞ (Cricus benedictus) I

Benedikti'ner {б'енед'иктин'ер} [свети Бенедикт
480-543] *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c (калуђер, -ка)

бенедиктин|ац, -ка; ~kloster *n* бенедиктин-
ски манастир, самостан бенедиктинаца; ~

mönch *m*, ~nonne *f* = Benediktiner(in); ~orden

m ред св. Бенедикта.

Benefi'z {б'еф'иц} [лат.] *n* 2g добит *f*, корист *f*.

Benefizia'nt {~фиц'ант} [лат.] *m* 3a, ~in {~йн} *f*

3c ☞ властичар, -ка.

Benefizia't {~нат} [лат.] *m* 3a, ~in {~йн} *f* 3c

благодетан|ац, -ка, стипендист|а, -киња.

Benefi'zium {~ум} *n* 6c добит *f*, корист *f*.

Benefi'z|vorstellung *f* претстава у корист..., ко-
рисница.

be|ne'hmen I *tr.* 1. (од)узети, (од)узимати (j-m,
e-r Sache (*dat.*) *et.* коме, чему што); j-m den

Atem ~ не да(ва)ти коме да дише, пресећи

му дисање; die Aussicht ~ законити изглед,

заклањати поглед; den klaren Blick, das Urteil

~ јасан поглед, суд пому|тити -ћивати, по-

мрачи(ва)ти; das hat mir die Lust dazu be-

kommen прошла ме је воља због тога; j-m

den Mut ~ обесхраб|рити, -љивати кога; j-m

den Schlaf ~ расанити кога; j-m die Sorgen
~ обезбрижити кога, опростити кога бриге;
die Sprache ~ пресећи; die Zweifel ~ откл|о-
нити -ањати сумњу, -е. 2. j-n и. j-m den Kopf
~: a) ошаму|тити -ћивати кога, б) за|нети
-осити кога, удар|ити -ати у главу коме (и.
abs.); ich habe e-n benommenen Kopf мутно
ми је у глави. 3. j-n и. *et.* e-r Sache (*gen.*) ~
лиш|ити -авати кога чега. 4. одузимањем
дотер(ив)ати (и. подесити). II sich ~ 1. пона-
шати се; sich (nicht) zu ~ wissen (не) умети
се понашати. 2. sich mit j-m ~ споразумети
се с ким. III Be|ne'hmen *p.* понашање; un-
geschicktes Benehmen неспретност *f.* IV Be-
ne'hmung *f* одузимање *n*, лишавање *n*, по-
једин(ачн)о понашање (Hegel).

be|nei'den I *tr.* j-n (*et.*) ~ завидети коме (чему);

j-m *et.*, j-n um *et.* ~ завидети коме на чему;

niemand ist zu ~, viele sind zu beklagen никоме

се не може позавидети, многи су за жаљење.

II Be|nei'den *n*, Be|nei'dung *f* завиђење, за-
вист.

be|nei'dens...: ~wert, ~würdig *a* завидан.

be|ne'nnen I *tr.* наз(и)вати (nach: по, mit: *abl.*),

звати, именувати; Zeit und Ort ~ означити

време и место. II be|na'nnt *p. p.* и *a* именова-

ни, речени; ^ benannte Zahl именован, од-

ређен број. III Be|ne'nnen *n*, Be|ne'nnung *f* на-

зивање, назив *m*, име(новање), означавање,

-ење; ^ Benennung именица, именитељ.

be|ne'tzen I *tr.* (по)квасити, о-, у|квасити, о-

росити. II Be|ne'tzen *n*, Be|ne'tzung *f* кваше-

ње, орошавање.

Benga'le {б'ен.гал'е} и Bengale'se {б'ен.гал'ез'е} *m*

3a, Benga'lin {б'ен.гал'ин} и Bengale'sin {б'ен.-

гал'ез'ин} *f* 3c Бенгал|ац, -ка.

Benga'len {б'ен.гал'н} *n* 6g ☞ Бенгалска *f*.

Benga'li {~ли} *n* бi (б. pl.), ~sprache *f* бенгал-

ски (језик); bengal'isch *a* {б'ен.гал'иш} бенгал-

ски; ~es Feuer, ~e Flamme бенгалска ватра

f; ~e Streichhölzer бенгалске жигце.

Be'ngel {б'ен.л'л} [срвн.] *m* 2l *fam.* 1. тојага *f*, мо-

чуга *f*, мачуга *f*. 2. ☞ бренице *n*, звечак (е-г

Glocke звона); ☞ = Preßbengel. 3. *fig.* деран,

клипан; großer ~ ципов(чина). [ство *n.*]

Bengelei' {б'ен.л'ла} *f* 3b деранство *n*, клипан-*f*

be'ngelhaft {б'ен.л'лафт} *a*, *adv.* дерански, кли-

пански, циповски; Be'ngelhaftigkeit {~йхк'а'т}

f 3b = Bengelei.

be'ngeln {б'ен.л'н} *tr.* 1. Hunde ~ привез(ив)а-

ти псима клип. 2. ударати. 3. наз(и)вати де-

раном (и. клипаном).

Be'ngelschaft {б'ен.л'лашт} *f* 3b 1. — Ben-

gelhaftigkeit. 2. деранија *f*, клипанија *f*, де-

рани *mpl.*, клипани *mpl.* [главе.]

be|ni'cken *tr.* одоб|рити -авати климањем

be|nie'sen *tr.* 1. кихнути на, кијати на. 2. кија-

њем потвр|дити -ћивати.

Be'njamin {б'ен.јам'ин} [јевр.] *n* 8a Венијамин.

Be'nno {б'ено} *m* 8b *abr.* Bernhard Бено.

be|no'mmen {б'н'ом'н} *p. p.* од benehmen; Be-

no'mmenheit {~х'а'т} *f* 3b, Be no'mmen|sein

{б'н'ом'нз'а'н} *n* ошамућеност, помућеност.

be|nö'tigen *tr.* е-г Sache (*gen.*) (ређе: *et.*) ~

потребовати што, требати (*impers.*); е-г

Sache (*gen.*), et. (*acc.*) benötigt sein = benöhtigen; ich benötige et. треба ми нешто; ich bin das и. dessen benötigt треба ми то; das benötigte Geld потребан новац.

be'nschen {беншн} [јевр., лат. benedicere] *tr.* 15e = segnen.

be nu'mmern {беншн} *tr.* 15b = numerieren.

be nu'tzbar а употребљив, (ис)користљив; Be nu'tzbarkeit *f* 3b употребљивост, искористљивост.

be nu'tzen, be nüt'zen I *tr.* 1. искори|стити, -шавати. 2. користити се (*acc.*: *abl.*, *zu*: *за*). 3. употреб|ити, -љавати (*zu*: *за*, *на*), (по)служити се (*acc.*: *abl.*). II Be nu'tzen *n*, Be nu'tzung *f* искоришћавање, (ис)коришћење; употребљавање, употреба; служење (*gen.*: *abl.*). [употребе, служења.]

Be nu'tzungsrecht *n* право искоришћавања (и.) Benz'n {бенцин} [Benzoe и лат. наставак in] *n* 2g бензин *m*.

Benz'n... {бенцин}. бензиски, бензина (*gen.*), са бензином: ~behälter *m* резервоар за бензин; ~gebläse *n* бензиска дувалка *f*; ~kanne *f* канта за бензин, бензинска канта; ~lampe *f* бензинска лампа; ~laterne *f* бензински фењер; ~motor *m* бензински мотор; ~verbrauch *m* потрошња *f* бензина, утрошак бензина; ~wagen *m* бензинска кола *n* *pl*.

Be'nzoe {бензоје} [ар. (lu)bān dschāva „тамњан са Јаве“] *f* 6i измирна, бензоева смола.

Be'nzoe..., be'nzoe..., {бензоје}. ~äther *m* бензоев етар; ~baum *m* измирнино дрво, бензоево дрво *n*; ~gummi *n* измирнина (и. бензоева) смола *f*; ~öl *n* бензоево уље; ~salz *n* бензоева со *f*; ~sauer *a* бензоев; ~säure *f* бензоева киселина; ~tinktur *f* *phm.* бензоева

Benzo'l {бензол} *n* 2g¹ бензол *m*. [тинктура.]

be'o'bachten {б'обџтн} [Obacht] I *tr.* 15c посматрати; X осматрати; пазити на, мотрити на; j-n auf Schritt und Tritt ~ пазити (и. мотрити) на сваки корак кога; et. ~ придржавати се чега, држати се чега; e-e Diät ~ пазити на диету, придржавати се (и. држати се) диете; Stillschweigen ~ ћутати. II sich ~ *refl.*, *rec.* посматрати се. III ~d *p.pr.* и *a* (п)осматрачки; испитујући. IV Be'o'bachten *n*, Be'o'achtung *f* посматрање; осматрање; пажење, мотрење; придржавање (правила), држање.

Be'o'bacher {б'обџтр} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c посматрач, -ица; осматрач, -ица; гледалац.

Be'o'achtungs..., be'o'achtungs...: 2fähig *a* који може бити посматран, приметан, опажљив; ~gabe *f* дар *m* посматрања, посматрачки дар; ~geist *m* посматрачки дух; ~heer *n* X осматрачка војска *f*; ~posten *m* X осматрач, стражар; ~schiff *n* X брод осматрач, *m*, извиђач *m*; ~sperrе *f* карантин *m*; ~stand *m* X осматрачница *f*.

be o'hrfeigen *tr.* ошамарити.

be'o'r'dern {б'ордрн} [Order] I *tr.* 15f j-n zu et. ~ изда(ва)ти коме наређење за што, наредити коме да што...; наре|дити, -ђивати; beordert werden, zu и *inf.* доби(ја)ти наређење да... *praes.*; послати (*zu*: *ка*, *dat.*); ich

habe ihn nach... hin beordert наредио сам му да иде у... II Be'o'r'dern *n*, Be o'r'derung *f* наређивање, -ење, наредба.

be pa'cken I *tr.* натоварити (дењковима, пртљагом), напртити. II Be pa'cken *n*, Be pa'ckung *f* товарење, Verpackung товар *m*.

be pa'nzern *tr.* и *refl.* (сich ~) оклопити (се),

be pe'chen *tr.* = bepichen. [оклопљавати (се).]

be pe'lzen *tr.* и *refl.* (сich ~) покрити (се) (и. покривати (се)) кожом (и. крзном); bepelzt *c* крзном, у крзну.

be pe'rlen *tr.* украсити бисером.

be pfä'hlen I *tr.* ударити -ати колац (и. кочић(е)) у, ударити -ати коље по (и. у); оградити прошћем; ударити притку уз, ударити притке уз. II Be pfä'hlen *n*, Be pfä'hlung *f* ударање коца, ударање кочева; ударање прошћа; ударање притке, -и.

be pfe'ffern *tr.* за-, по|биберити (мало).

be pfe'rchen ✓ = pferchen. [сађен.]

be pila'nzbar а засадљив, који може бити за-

be pila'nzen I *tr.* 1. за-, по|садити, за-, по|сађивати. 2. *fig.* посејати; обасути. 3. населити, настанити. II Be pila'nzen *n*, Be pila'nzung *f* за-, по|сађивање, сађење, сад *m*.

be pila'stern *tr.* 1. (по)калдрисати, поплочати. 2. метнути мелем на.

be pflü'gen *tr.* (по)орати. [повући.]

be pi'cheln: sich ~ *fat.* мало цврцнути, мало

be pi'chen *tr.* за-, о-, на|смолити.

be pi'cken *tr.* (ис)кључати, (ис)кљувати.

be pi'nkeln *tr.* и *refl.* *fat.* помокрити (се).

be pi'nseln I *tr.* четк(и)цом (и. кичицом) на-, пре|мазати; пре-, на|вући. II Be pi'nseln *n*, Be pi'nselung *f* премазивање четк(и)цом, пре-, на|влачење четк(и)цом (и. кичицом).

be pi'ssen *tr.* и *refl.* (сich ~) попишати (се).

be pla'nken I *tr.* покривати даскама, оплатити даскама. II Be pla'nken *n*, Be pla'nkung *f* покривање даскама, оплаћивање даскама.

be pla'tten *tr.* X поплоча(ва)ти; = оклопити,

метати оклоп на, мет|нути, -ати плоч|у, -е на.

be po'lstern *tr.* (на)пунити (вуном итд.), по-

be pu'dern *tr.* посути, посипати. [ставити.]

be'que'm {б'квем} [свн. biquāmi bekommen] *a*

1. удобан, угодан; *adv.* удобно, угодно; j-m e-e ~e Arbeit machen олакша(ва)ти посао кому; es j-m ~ machen учинити да кому буде згодно, удесити кому; es sich ~ machen наместити се удобно, наместити се угодно; ~ wohnen удобно становати; der Rock sitzt ~ капут стоји добро; ein ~es Leben führen живети угодно (и. удобно). 2. згодан, погодан, подесан; *adv.* згодно, погодно, подесно; wenn es Ihnen ~ ist ако Вам је (то) згодно, погодно. 3. комотан; er ist ~ он је комотан, он (ти) тражи кеиш, он (ти) тражи окруњено; да му је само на готово.

be'que'men {~н} [bequem] I sich ~ 15a 1. наме|стити се, -штати се како (је) ко уме(о), по-, удесити себи, по-, удешавати себи према приликама. 2. подешавати се, намештати се. 3. приста(ја)ти (*zu*: *на*, *dat.*: *на*), повиновати се (*zu*: *dat.*, *nach*: *dat.*); прилаго|дити се, -ђавати се; er mußte sich wohl oder übel

dazu ~ хтео не хтео морао је пристати на то.
 II *tr.* † = anpassen III 2. III **Be que'men** *n*,
Be que'mung *f* пристајење (nach: на), пови-
 новање (nach: *dat.*), прилагођавање, -ење;
 nach Bequemung (како је) згодно, угодно.

Be que'mheit {~хд'т} *f* 3b = Bequemlichkeit I., 4.
be que'mlich {~хд'т} *a* = bequem I.

Be que'mlichkeit {~кд'т} *f* 3b 1. удобност, удоб-
 ност, згода; nach Ihrer ~ како Вам је угодно
 (и. удобно). 2. = Abtritt 2. 3. = Wohnung. 4.
 комодност, тражење мекиша, тражење окру-
 њенога.

Be que'mlichkeits...: ~liebe *f* вољење *n* удоб-
 ности, вољење угодности; ~stuhl *m* кенеп.

Be que'mling {~л'н} *m* 2g¹ окруњеновић, ко-
 мотњак, комотан човек, човек који тра-
 жи мекиш (и. окруњено).

be ra'hmen I *tr.* 1. уоквирити, урамити. 2. † =
 anberaumen I.

be rä'ndeln, **be rä'nden**, **be rä'ndern** *tr.* et. ~ и-
 вицу, -е чега (из)радити, оивичити, -авати
 што, обрубити што; \ ишарати, украсити.

be ra'nken *tr.* покривати (гранама, лишћем).

Be ra'pp {б'рп'п} [berappen¹] *m* 2g (б. *pt.*) ☼ =
 Bewurf.

be ra'ppen¹ {б'рп'п} [?] I *tr.* 15a (на)бацати
 леп (и. малтер) на (зид), (о)лепити малтером,
 омалтерисати. II **Be ra'ppen** *n*, **Be ra'ppung** *f*
 бацање малтера на (зид), набацивање мал-
 тера на, олепљивање, омалтерисавање.

be ra'ppen - [Rappen] I *tr.* 15a *fat.* ватирати,
 снабде(ва)ти трањцима (и. парам); *abs.* пла-
 тити, плаћати.

be ra'sen [Rasen] I *tr.* и *refl.* (sich ~) покрити
 (се) (и. покривати (се)) (зеленим) бусењем,
 за-, побусити (се), за-, побусавати (се), по-
 крити (се) (и. покривати (се)) ситном травом;
 schön beraster {б'раст'р} Platz лепа зелена
 рудина. II **Be ra'sen** *n*, **Be ra'sung** *f* за-, побу-
 савање, покривање зеленим бусењем, обра-
 стање ситном зеленом травом.

be ra'ten I *tr.*, *intr.* (h) и *refl.* 1. (по)саветова-
 ти 2. (при)питати кога за савет. 3. et. ~, *intr.*
 über et. (*acc.*) ~ већати о чему, саветовати
 се о чему, решавати о чему; sich über et.
 (*acc.*) ~ већати (с ким) о чему, саветовати
 се (с ким) о чему, решавати (с ким) о чему.
 4. решити се, одлучити се, наумити. 5. готово
 † спремити; удомити. II ~d *p. pr.* и *a* саве-
 тодавни. III **Be ra'ten** *n*, **Be ra'tung** *f* савето-
 вање; питање за савет; саветовање, већање;
 решавање; et. zur Beratung bringen изнети
 што на решавање, решавати о чему; спре-
 ма(ње).

Be ra'ter *m*, ~in *f* 1. саветни|к, -ца, саветода-
 в|ац, -ка. 2. стара|лац, -тељка, скрбник, за-
 штити|к, -ца.

be ra'tschlagen {б'ратшлаг'н} [Ratschlag] I *tr.*
 (h) и sich ~ 15a = beraten I 3. II **Be ra'tschla-**
gen *n*, **Be ra'tschlagung** *f* већање, решавање.
Be ra'tungs...: ~saal *m* већница *f*; ~stelle *f* са-
 ветодавалиште *n*; ~stimme *f* саветодавни
 глас *m*; ~zimmer *n* соба *f* за решавање.

be rau'ben I *tr.* 1. (о)пљачкати, (по)харати, о-
 грабити; (по)красти; отети, отимати (е-п е-г

Sache и. von et. коме што). 2. и *refl.* (sich ~)
 лишити (се), лишавати (се); beraubt {б'р'ауб'т}
 лишен, без. II **Be rau'ben** *n*, **Be rau'bung** *f*
 пљачкање, харање, крадење, крађа; лиш|а-
 вање, -ење.

Be rau'ber *m*, ~in *f* пљачкаш, -ица, отимач, -ица.
be rau'chen *tr.* = anrauchen I 1.

be rä'u'chern I *tr.* 1. = anräuchern I. 2. mit Weih-
 rauch ~ (о)кадити тамњаном. II **Be rä'u'chern**
n, **Be rä'u'cherung** *f* = anräuchern II; (mit Weih-
 rauch) кађење (тамњаном).

be rau'pen = abraupen.

be rau'schen [Rausch] I *tr.* и *refl.* о-, на|пи(ја)-
 ти се; ~d опојан (и *fig.*), који опија, хвата;
 berauscht напиток, опијен (и *fig.*), пјан. II **Be**-
rau'schen *n*, **Be rau'schung** *f* о-, на|пијање;
 напиток, опијеност, пјаност.

Be'rber {б'ерб'р} I *m* 2l, ~in {~н} *f* 3c Бербе-
 р|ац-ка. II *adv.* берберски, из Бербер|ије, -ске.

Berberei¹ {б'ерб'р'е} *f* 3b ● Бербер|ија, -ска.
Be'rber|halb|blut *n* полукрвни берберски коњ *n*
be'rberisch {~йш} *a* = Berber II. [m.]

Berberit'ze {б'ерб'риц'е} [илат., *ар.] *f* 3b, ~n-
strauch *m* жутокор(к)а *f*, жути шиб *m*, див-
 љи шимшир *m*, шимширика *f*; ~n|beere *f* жу-
 токоркин плод *m*, шимширкин плод.

Be'rber|pferd, =roß *n* берберски коњ *m*.

be're'chen *tr.* пограбуљати.

be're'chenbar {б'р'ех'нбар} [berechnen] *c-*, про|
 рачунљив; (про)ценљив; / рационалан; **Be**-
re'chenbarkeit {~ка'т} *f* 3b *c-*, про|рачуњли-
 вост; (про)ценљивост; / рационалност.

be're'chnen I *tr.* 1. *c-*, про|рачуна(ва)ти (и *fig.*);
 (про)ценити, (про)цењивати; alles ist bei ihm
 berechnet све је код њега *c-*, про|рачуна-
 то, све је рачун код њега, он све с рачуном ра-
 ди; ein schlaue berechneter (и. berechnender)
 Mann лукав рачуница. 2. ☼ (об)рачуна-
 ти, обрачунавати; j-m et. als Schuld ~ задужи-
 (ва)ти кога за што. II **sich** ~ обрачуна(ва)ти
 се. III ~d *p. pr.* и *a* *fig.* од рачуна. IV **Be**-
re'chnen *n*, **Be're'chnung** *f* (про)рачун *m*; *c-*,
 про|рачунавање, (про)цењивање, (про)цена;
 обрачунавање, обрачун *m*.

Be're'chner *m*, ~in *f* *c-*, про|рачунавал|ац, -ица,
 прорачунавач, -ица *fat.* рачуни|ја, -ка.

Be're'chnungs|weise *f* начин *m* *c-*, про|рачуна-
 вања.

be're'chtigen {б'р'ех'т'й'ч'н} [Recht] I *tr.* 15a овла-
 стити, -шћивати (zu: за), да(ва)ти (*acc.*: *dat.*)
 право (zu: на), оправда(ва)ти (zu: за), was be-
 rechtigt dich zu der Meinung, daß... на основу
 чега мислиш (ти) да... II **be're'chtigt** {б'р'ех-
 т'й'х'т} *a* који има право (zu: на), с правом (zu:
 на); = befugt; berechtigt sein имати право
 (zu: на); **Be're'chtigte(r)** {~(p)} *s* 9l који има
 право. III **Be're'chtigen** *n*, **Be're'chtigung** *f*
 овлашћивање, -ење, давање права, оправда-
 вање; Berechtigung право *n*, оправдање *n*;
 das Gericht hat keine Berechtigung глас је
 без икакве основа.

Be're'chtigungs...: ~grund *m* право *n*; ~schein
m = ~zeugnis; ~wesen *n* уредба *f* о испитима
 и сведочанствима стечених права; ~zeugnis
n сведочанство.

be|re|den I *tr.* 1. говорити (acc.: o), зборити. 2. разговарати (acc.: o), претресати; *sich* ~ раз-, до|говарати се (über: o). 3. = *besprechen* I 3. 4. = *berufen* I 4. 5. a) j-n einer Sache, j-m et. ~ обм|нути -њивати кога за што; *sich* ~ обм|њивати се; b) † = *überzeugen*. 6. j-n zu et. ~ нагов|орити -арати кога на што; j-p ~, et. zu tun нагов|орити -арати кога да што (у)чини (и. (у)ради). 7. оговарати. 8. j-p ~ говорити о коме, (о)држати кому говор (и. беседу). II *sich* ~ в. i 2., 5a. III **Be|re|den** *n.*, **Be|re|dung** *f* раз-, до|говарање, зборење, претресање; бајање; обм|њивање; наговарање, наговор *m*; оговарање.

be|re|dsam {б|ретсам} *a* = *beredt*; **Be|re|dsam|keit** {~к|д|т} *f* 3b речитост.

be|re|dt {б|р|ет} [Rede] *a* (dv.) речит(о); **Be|re|dt|heit** {б|р|етх|д|т} *f* 3b = *Bereitsamkeit*.

be|re|gen *tr.* (с)поменути; **be|re|gt** {б|р|ет|г|т} *a* (с)поменут.

be|re|gnen I *tr.* 1. кишом зали(ва)ти (и. (на-)квасити); *beregnen* покисао. 2. *fig.* обас|ути, -ипати. II *intr.* (s) (по)киснути. [маша] *m.* **Be|re|ich** *m* и. *n* 1. подручје *n.* 2. домет *m*, до-
be|re|chern [reich] I *tr.* и *refl.* (с)и(с) ~ обога-тити (се), богатити (се), обогаћивати (се) (mit: *abl.*, durch: *abl.*). II **Be|re|chern** *n.*, **Be|re|cherung** *f* (о)богаћење, обогаћивање.

Be|re|cherungs|mittel *n* средство за богаћење.

be|re|fen¹ [Reifen] ⚙ I *tr.* (на)обручати, уда-рити -ати обруч(е) на. II **Be|re|fen** *n.*, **Be|re|fung** *f* обручање, наобручавање, ударање об-руча на.

be|re|fen² [Reif³] покри(ва)ти сланом (и. ињем).

be|re|fen *tr.* 1. опевати, ставити у стихове. 2. испунити стиховима.

be|re|n|igen *tr.* (пр)очистити.

be|re|sen I *tr.* 1. путовати по, пропутова(ва)ти.

2. ⚡ посе|тити, -њивати, оби|ћи, -лазити. II **be|re|st** *p. p.* и *a* који је прошао света. III **Be|re|sen** *n.*, **Be|re|sung** *f* путовање (*gen.*: по), пропутовање; посећивање.

be|re|t {б|р|ет} [свн.] *a* спреман (zu: на, за), приправан, готов; ~ *stehen*, *sich* ~ *halten* би-ти спреман (и. приправан), стајати у при-правности; ~es *Geld* приправан (и. располо-жив) новац; *sich* ~ *finden lassen*, zu ... *inf.* показати се спремним да... *praes.*

be|re|ten¹ {~н|} [bereit] I *tr.* и *refl.* 1. (с)и(с) ~ спремати (се), спремити (се); j-p zu (и. auf, für) et. ~ припрем|ити, -ати кога за (и. на) што; et. *bereitet sich* нешто се спрема. 2. (на)правити; справ|лати, справити; изр|а|ћивати, -дити; стварати; зготовити. 3. причи-нити, -њавати; зада(ва)ти; j-m e-e Freude ~ обрадовати кога; *Gefahren* ~ изл|агати, -ожити опасности; j-m Kummer ~ ојадити кога; j-m eine Überraschung ~ приредити коме изненађење; j-m den Untergang ~ упропатити кога; *sich* (*dat.*) das Vergnügen der Jagd ~ уживати у лову; ⚡ e-m Wechsel e-e gute Auf-nahme ~ примити (и. прихватити) добро ме-ницу II **Be|re|ten** *n.*, **Be|re|tung** *f* с-, при|пре-мање, приправа; прављење; справљање; из-ра|ћивање; стварање.

be|re|ten² [reiten] I *tr.* 1. јашући оби|ћи, оби-лазити на коњу. 2. = *ein-, zureiten*. 3. j-p ~ опремити кога као коњаника, опремати кога као катапу; в. *beritten*. II **Be|re|ten** *n.*, **Be|re|tung** *f* обилажење јашући, обилазак *m* на коњу. [-ица.]

Be|re|ter¹ [bereiten¹] *m*, ~in *f* при-, с|премач, **Be|re|ter**² [bereiten²] *m* 1. надзорник на коњу. 2. ⚡ = *Unterstallmeister*.

Be|re|theit {б|р|етх|д|т} *f* 3b = *Bereitschaft*.

be|re|t|legen *tr.* држати приправним, држати у приправности, спремити, -ати.

be|re|t|machen *tr.* с-, при|премити, с-, при|пре-мати; *sich* zu et. ~ спрем|ати се, -ити се за што (и. на што). [готово.]

be|re|ts {б|р|ет} *adv.* 1. већ. 2. *prov.* скоро, **Be|re|tschaft** {б|р|етш|афт} *f* 3b (б. *pl.*) спрем-

ност (zu: на, за), готовост; et. in ~ haben (и. halten) имати (и. држати) што у приправ-ности, имати што спремно (и. приправно); in ~ setzen спремити, -ати.

be|re|t|stehen *intr.* бити спреман (и. припра-ван, готов), стајати у приправности.

be|re|t|stellen *tr.* спремити, -ати.

Be|re|tungs... ~art *f*, ~weise *f* начин *m* спре-мања, начин *m* справљања, начин *m* зготов-љавања.

be|re|t|willig *a* вољан, спреман, готов; услу-жан; *adv.* драге воље, драговољно; ~st *adv.* од свег срца; **Be|re|t|willigkeit** *f* 3b готовост, драга воља, услужност.

Bereni'ce {беренице}, **Bereni'ke** {~ке} [мис., *гр. Pherenike „доносиља победе“] *f* 8d Берени-ка; ⚡ *Haupthaar* (и. *Haar*) der ~ Береничина коса. [Be|re|nung *f* нападање, напад *m*. I

be|re|nnen I *tr.* напасти, -дати. II **Be|re|nnen** *n.*, **be|re|u'en** I *tr.* et. ~ (по)кајати се за што. II **Be|re|u'en** *n.*, **Be|re|u'ung** *f* = *Reue*.

be|re|u'ens|wert *a* за кајање, за жаљење.

Berg {берк} [свн. ber(a)g] *m* 2g 1. брдо *n*, брег, планина *f*, гора *f*; Weißer Berg Бела Гора. 2. *fig.* ~е *versetzen*, *bewegen* брда померати; брда чупати и бацати; *goldene* ~е *verspre-chen* обећа(ва)ти златна брда; *am* ~е *stehen* и. *halten* ударила руда у брдо, наићи на те-шкоће; *jam. da stehen die Ochsen am* ~е за-пело; *hinter dem* ~е *wohnen auch noch Leute* мислите ли да сте сву мудрост кашиком по-кусали?; *mit et. hinter dem* ~ *halten* тајити што; *jenseit(s) des* ~ес *sein* попуштати, ста-рети, опадати; *ihr seid noch nicht über den* ~ен *niste* још пребродили све тешкоће; *über alle* ~е *sein* ухватити чистину, умаћи; *über ~ und Tal* преко брда и долина; *zu* ~ *fahren*: *a*) ићи у планину (и. у гору), на пашу, *b*) ~ пловити узводно; *das Haar steht zu* ~е *kosa* се диже. 3. ⚡ брдо *n*, јаловина *f*.

Be|rg..., **be|rg...** {берк-} **2a'b** {беркан} *adv.* низбрдо; ⚡ низводно, низ воду; *jetzt geht's 2a'b* сад се спуштамо, сад је под ногу; *fig. es geht mit ihm 2a'b*: *a*) он попушта, он опада, пошао низбрдо, *b*) послови му не иду; ~**ab|hang** *m* *kosa* *f*, падина *f*, страна *f*; **2a'bwärts** {берк|п|в|ертс} *adv.* низбрдо, наниже; ~**ader** *f* ⚡ = ~gang; ~**adler** *m* ⚡ велики орао; ~

ahorn *m* ♀ (Acer pseudoplatanus) јавор(ина); ~akademie *f* ♂ рударска академија, рударска висока школа; ~akademiker *m* ♂ јак Рударске високе школе.

Be'rgamo {бергамо} [ит.] *n* 8g ● Бергамо *m*. Bergamo'tte {бергамот} [тур. beg armudi „кнежевска крушка“] *f* 3b бергамота (врста крушке; врста поморанџе).

Bergamo'tt...: ~birne крушка бергамота; ~öl *n* бергамотско уље; ~zitronе *f* лимун *m* бергамота.

Be'rg..., be'rg...: ~ampfer *m* ♀ (Rumex montana) дивљи равент; ~amsel *f* ♀ планински кос *m*; ~amt *n* ♂ рударска власт *f*, рударска управа *f*, рударско надлештво, рударско одељење; ~a'n {беркан} *adv.* узбрдо; узводно; ~anemone *f* ♀ горска саса; ~a'nwärts {берк-инвартс} *adv.* = ~an; ~arbeit *f* ♂ рударски рад *m*, рударски посао *m*; ~arbeiter *m* ♂ рудар(ски радник); ~art *f* ♂ врста стене, врста јаловине; ~artig *a* брдаст, налик на брдо, сличан с брегом; ~arzt *m* ♂ рударски лекар; ~au'f(wärts) {беркџф(вертс)} *adv.* = ~an; ~bahn *f* ♀ брдска железница; ~barte *f* ♂ рударска секирче *n* (као украс); ~bau *m* ♂ рударство *n*; рудник; ~bau|berechtigung *f* ♂ право *n* искоришћавања рудника, право на рударску радњу; ~bau|betrieb *m* ♂ рударење *n*, рударска радња *f*; ~bau|kunde *f* ♂ рударска наука, наука о рударству; ~bau|künde(r) *m* ♂ рударски стручњак; ~bau|schule *f* ♂ рударска школа; ~bau|unternehmer *m* ♂ рударски предузетник; ~bau|unternehmung ♂ *f* рударско предузеће *n*; ~beamte(r), ~bediente(r) *m* ♂ рударски чиновник; ~beholdе *f* ♂ = amt; ~beholdlich *a* ♂ који долази од рударске управе, из рударског надлештва (и одељења); ~beschreibung *f* ♀ брегопис *m*, описивање *n* брегова; ~bewohnend *a* горски, планински, који живи (и. станује) по брдима (и. горама, планинама); ~bewohner *m*, ~in *f* брдск|и -а становни|к-ца, брђан|ин-ка, горштак, -иња; ~biau *n* ♂ горско плаветнило; ~bohrer *m* ♂ рударска бургија *f*; ~buch *n* ♂ рударска књига *f*; ~distel *f* ♀ (Onopordum aca'nthium) (магарећи) чкаљ *m*, (модри) репух *m*; ~dohle *f* ♀ црна чавка; ~dorf *n* брдско село; ~ebene *f* висораван.

Be'rgе... {берг-} [bergen]: ~geld *n* спасарина *f*, избављарина *f*; ~gut *n* спасена роба *f*. Be'rg...: ~eidechse *f* ♀ гуштер планински *m*; ~eisen *n* ♂ рударски шиљати чекић *m*, се-чицац *m*.

be'rgen {бергн} [свн. bergan] I *tr.* и *refl.* 12f (impf. conj. и bärge {берг-} 1. (sich ~) скло-нити (се) (vor: испред, од), склањати (се), из-бавити (се), избављати (се), спас(ава)ти (се) (vor: gen.), j-n vor j-m ~ заклањати кога од кога, штитити кога од кога; geborgen vor склоњен од, заклоњен од; fig. geborgen збри-нут, обезбеђен од беде. 2. = verbergen. II Be'rgen *n*, Be'rgung *f* склањање, спасавање, избављање.

Be'rgen {~} *n* 8g ● 1. Мон (Mons, белгиска варош). 2. Берген *m* (немачка и норвешка

варош).

[~. исландска пловка.]

Be'rg...: ~enge *f* кланац *m*, клисура; ~ente *f* Be'rger {берг-} *m* 21 = избављач, спасилац.

Be'rglerz *n* ♂ рудничка руда *f*, непребрана.

Be'rges... {бергс-} в. Berg... [руда.]

Be'rg..., be'rg...: ~esche *f* ♀ (Ornus) калина, смрдљик(овин)а; ~eule *f* ♀ велика ушара, велика совуљага; ~fach *n* рударска струка *f*; ~fahrt *f* а) возња у брда, излет *m* у планину (и. у гору); б) = узводна пловидба, узводно путовање *n*, пењање *n*; ~fertig *a* неспособан (да ради), јектичав; ~fest *n* свечаност у гори; рударска свечаност; ~feste *f*. а) заштитна стена; б) = ~festung; ~festung *f* брдска тврђава, тврђава на брегу; ~fex *m* пентрало, страстан пењач на планине; ~fexerei' {~ф-ек-ре-и} *f* претерано планинарство *n*, fam. пен-транција; ~link *m* ♀ (Fringilla montifringilla) зеба горска; ~ilachs *m*. а) ♀ (Linum catharticum); б) min. врста азбеста; ~ilecken *m* брдска варошица *f*; ~frei *a* ♂ рударски слободан, рударски незаузет; ~fried {~фр-ит} [срвн.: Friede] *m* 2g стража *f*, кула звонара *f*; ~gang *m* ♂ рудна жица *f*; ~gegend *f* брдски предео *m*, горски крај *m*; ~geist *m* горски дух; ~gericht *n* ♂ рударски суд *m*; ~gesetz *n* ♂ рударски закон *m*; ~gesetz|gebung *f* рударско законодавство *n*; ~gewerkschaft *f* *n* рударско удружење *n*; ~(es)gipfel *m* врх брега, врх брда; ~grün *n* ♀ горско зеленило; ~gut *n* min. руда(ча) *f*; ~hahnen|fuß *m* ♀ (Ranunculus aconitifolius) љутић са лишћем као у једича; ~(es)halde *f*. а) ♂ грудина, гомила за рудну јаловину; б) = ~(es)hang *m* страна *f* брега, падина *f* (брда); ~harz *n* = ~naphtha; ~hase *m* ♀ (бели) алписки зец; ~hauptmann *m* ♂ рударски главар; ~hauptmannschaft *f* рударско главарство *n*; ~herr *m* ♂ сопствен-ник рудника; ~hinab {беркх-ин-ап} *adv.* = ~ab; ~hoch *a* висок као брдо (и. брег, плани-на); ~(es)höhe *f*. а) висина брега (брда, плани-не); б) врх *m* брега (и. брда, планине); в) вис *m*, брег *m*, брдо *n*; ~höhle *f* брдска пећи-на, пећина у планини; ~holz *n*, а) min. др-венаст азбест (и. осинац); б) [од bergen] = ~hölzer *pl.* спасена дрва; ~horn *n* = Alpen- horn; ~huhn *n* ♀ камењарка *f*, врста јареби-це; ~hütte *f*: а) кровинара, сламара, колиба; б) ♂ наткровница окна; ~licht {берг-л-хт} *f* а = bergig; ~lig {берг-л-хт} а брдовит, бреговит; планински; ~igkeit {берг-л-хт-к-ит} *f* 3b брдо-витост, бреговитост.

be'rgisch {берг-ш} а беркски, (из) грофовије Берга; = ~märkisch а (из) Берга и Марка. Be'rg..., be'rg...: ~kamm *m* гребен брега, планински гребен, планинско било *n*; ~katze *f* а) ♀ дивља мачка; б) тровање *n* оловом; ~kegel *m* купа *f* брега на планини, ћувик; ~keller *m* подрум у стени; ~kessel *m* котлина *f*; ~kette *f* планински венац *m*, венац плани-не; ~kiesel *m* min. горски кремен; ~kiesel|artig а природе (gen.) горскога кремена; ~kleie *m* ♀ (Trifolium alpestre) горска детелина *f*; ~kluft *f* провалија, бездан *m*, понор *m*; ~knappe *m* ♂ рудар; ~knappschaft *f*. а) ру-

дарство *n*, позив *m* рудара, рударски ста-
леж *m*; **b**) рударска задруга, рударско бра-
тинство *n*; **c**) рудари *mpl.*, ~knappschafts-
kassa *f* братинска каса, благајна; ~koppe *f*
= ~kuppe; ~kork *m min.* врста азбеста (и.
осинца); ~krank *a* = ~fertig; ~krankheit *f.*
a) брдска болест, болест услед пењања; **b**)
✕ рударска болест; ~kraxler *m fam.* пен-
трало; ~kristall *m min.* горски кристал, би-
љур; ~kunde *f* наука о бреговима (и. пла-
нинама); ✕ рударска наука; ~kupfer *n* при-
родни бакар *m*; ~kuppe *f* планински врх
m, љувик *m* на планини; ~land *n* планинска
земља *f*, брдска земља *f*; ~läuf(t)ig *a* и *adv.*
(по) рударски, попут рудара; ~leder *n.* **a**) =
Arschleder *b*; **b**) *min.* = ~kork; ~(es)lehne *f*
падина брега, страна планине; ~lein {берк-
лән} *n 2l dem.* од Berg брдашце *n*, плани-
ница *f*; ~leute *pl.* од ~mann *a*, *c*; ~losung *f*
✕ празно место у рудничким јамама за ба-
цање просипа; ~luft *f* брдски (и. планински,
горски) ваздух (и. зрак); ~mann *m* (*a* и *c pl.*
~leute); **a**) = ~bewohner; **b**) ~mann *m*, ~
männin *f*, *dim.* ~männchen *n*, ~männlein *n*
горски дух *m*; **c**) ✕ рудар; ~mann vom Leder
овејани рудар; ~männchen *n.* **a**) *v.* ~mann *b*;
b) * graues ~männchen саса, чукундеда,
шукундеда (*a*); ~männisch {~мѣнѣш} ✕ *a* **a**) =
~läuf(t)ig; **b**) = ~manns...; ~manns/ausdruck
m ✕ рударски израз; ~manns/stand *m* ру-
дарство *n*, рударски стаљаж; ~manns/tracht
f ✕ рударска ношња; ~manns/treue *f:* **a**) ✕
рударска верност; **b**) * (Eryngium amethysti-
num) ветроваљ *m*, модри трн *m*; ~maus *f* ✕
a) = Murretier; **b**) питоми зец норвешки;
~mehl *n* брашнава земља *f*, фосилно брашно;
~meister *m:* **a**) ✕ управник рудника; **b**) у-
правник винограда; ~milch *f min.* горско
млеко *n*; ~minze *f* * (Ne'peta cata'ria) пот-
плотуша, мацкољуб *m*, мащина метвица,
мащина трава; ~mittel *n* ✕: **a**) јалови међуме-
так *m*, јалови део жице и. слоја; **b**) јалови
уметак *m*, јалови пропластак *m*; **c**) јалови
међуслој *m*, јалова провлака *f*, јаловина *f* из-
међу угљених слојева; ~molch *m* ✕ = Alpen-
molch; ~musikant *m* рудар(ски) свирач; ~
naphta *f min.* земљана смола; ~nelke *f* * бу-
ћоглавка; ~nymphе *f myth.* вила загоркиња;
~öl *n* камено уље, нафта *f*; ~ordnung *f* ✕
рударска уредба; ~papier *n min.* врста аз-
беста, фосилна хартија; ~partei *f* странка
монтањара; ~pech *n min.* асфалт *m*; ~pechl-
erde *f* смоласта земља; ~pfad *m* брдска ста-
за *f*; ~prediger *m bibl.* проповедник на Гори;
~predigt *f bibl.* беседа (и. проповед) на Го-
ри; ~pumpe *f* ✕ рударски шмрк *m*, рударска
црпка, рудничка црпка; ~rat *m* ✕: **a**) рудар-
ски савет, рударско веће *n*; **b**) рударски са-
ветник; ~ratze *f* ✕ **a**) = ~maus *a*; **b**) (Myo-
xis glis) пух(ах), пуваћ; ~recht *n* ✕ рударско
право; ~rechtlich *a* рударско-правни, по ру-
дарском праву; *adv.* рударско-правно, по
рударском праву; ~rennen *n* ✕ брдска тр-
ка *f*; ~richter *m* ✕ рударски судија; ~rot *n*,
~rötel *m* црвени арсеник, сичан; ~rücken *m*

● планинско било *n*, брдски гребен, рт, хр-
бат; ~rutsch *m* клизање *n* брега (и. брда);
~sache *f* ✕ рударска ствар; ~salz *n* = Stein-
salz; ~scheidung *f* ✕ лежиште *n* између два
(природно) различна земљишта; ~schicht *f:*
a) брдски слој *m*, планински слој *m*; **b**) ✕
прекочасовни рад *m*; ~schlitten *m:* **a**) пла-
нинске саонице *fpl.*; **b**) санке *fpl.*, саонице;
~schloß *n* брдски замак *m*, замак у планини
(и. у гори); ~schlucht *f*, ~schluft *f*, ~schlund
m = Schlucht; ~schmied *m* ✕ рударски ко-
вач; ~schmiede *f* ✕ рударска ковачница; ~
schnepfe *f* * (шумска) шљука; ~schotte *m*,
~schottin *f* шкотск|и, -а горштак, -иња, бр-
ђан|ин, -ка; ~schreiber *m* ✕ рударски писар;
~schuh *m* планинска ципела *f*; ~schuh/nägel
mpl. клинци за планинске ципеле; ~schule *f*
✕ рударска школа; — ~akademie; ~schüler
m ✕ **a**) ученик (и. студент) Високе рударске
школе; **b**) ученик рударске школе; ~schwaden
m ✕ загушљиви гасови (и. плинови) *mpl.* у
руднику; ~schwefel *m* природни (и. чист) сум-
пор; ~segen *m* приход од рудника; ~spitze
f врх *m* брега, врх планине; ~stadt *f:* **a**) брд-
ска варош, брдски град *m*, варош (и. град)
у планини; **b**) ✕ рударска варош, рударски
град *m*; ~steiger *m.* **a**) и ~steigerin *f* нењач,
-ица на брда (и. на планине); **b**) (рударски)
настојник, надзорник; ~stock *m.* **a**) плани-
нарски штап, окован штап пењача на брда
(и. на планине); **b**) громада *f*, планински ма-
сив; ~stollen *m* ✕ поткоп; ~straße *f* **a**) брд-
ски (и. планински) пут *m*, пут кроз брда (и.
кроз планину); **b**) ● пут од Дармштата до
Хајделберга; ~strom *m* брзац, брз планин-
ски поток; ~stufe *f* ✕ руда јако помешана с
јаловином; ~sturz *m* одроњавање *n* брда,
сурвавање *n* брда; ~sucht *f* ✕ рударска бо-
лест (врста тровања крви металима); ~süch-
tig *a* болестан (и. оболео) од рударске бо-
лести; ~sumpf *m* блато *n* на врху планине, ба-
ра *f* на врху брега; ~teer *m* брдски катран,
минерални катран; ~teil *m* удео у руднику;
~üßlich *a* = ~läuf(t)ig; ~ulme *f* * (Ulmus
monta'na) планински брест *m*.

Be'rgung {бергун} *f* *v.* bergen II; ~s dampfer
{бергун.с} *m* пароброд за спасавање.

Be'rg..., be'rg...: ~u'nter {бергунт'ер} *adv.* =
~ab; ~verständige(r) *m* рударски стручњак;
~vogt *m* управник рудника; ~volk *n:* **a**) гор-
штакчи народ *m*, народ брђана; **b**) =
Knappschaft 2; **c**) = ~geister; **d**) рудари *m*
pl.; ~wachs *n min.* = Erdharz; ~(es)wand *f:*
a) литица, стена; **b**) ✕ каменита стена, ја-
лов зид; ~wanderer *m*, ~wand(r)erin *f* пла-
нинск|и, -а излетник, -ица, планин|ац, -ка;
~wand(e)rung *f* излет *m* у планине, идење *n* по
брдима; ~wardei'n *m* ✕ прегледач рудника;
~wasser *n* брзац, брз планински поток *m*;
~weide *f* **a**) [Weide²] планински пашњак *m*,
планинска паша; **b**) [Weide¹] * (планинска)
ива; ~wein *n* вино *n* (из) брдских виногра-
да; ~welt *f* планински свет *m*, брдски свет;
~werk *n* ✕ рудник *m*, рудокоп *m*; ~werks-
abgabe *f* ✕ рударски данак *m*; ~werks/besil-

zer *m* ♂ сопственик рудника; ~werks betrieb *m* ♂ = ~baubetrieb; ~werks|eigentum *n* ♂ рудничка својина *f*, власништво рудника; ~werks erzeugnis *n* ♂ руднички производ *m*; ~werks gesellschaft *f* ♂ рударско друштво *n*; ~werks steuer *f* рударски данак *m*; ~werks|unternehmer *m* ♂ рударски предузетник; ~werks|wissenschaft *f* ♂ рударска наука, наука о рударству; ~wesen *n* ♂ рударство; ~zehnt(e) *m* ♂ руднички десетак; ~zinn *n* природни калај *m*, чист коситер *m*.

Be ri'cht {б'рѣхт} [срвн., са recht] *m* 2g извештај (über: о), извешће *n*; ~erstatten подн[е]ти -осити извештај; amtlicher ~ службени (и званични) извештај; ohne ~ без извештаја; laut ~ по (и према) извештају.

be ri'chten [Bericht] *tr.* 1. j-m et. (и intr. (h) über et. acc.) ~ извештати -штавати кога о чему, abs. подн[е]ти -осити кому извештај; et. ausführlich ~ поднети опширан извештај о чему; oben berichtet горе споменут. 2. j-m et. ~, j-n über et. (acc.) ~ обавештати -штавати кога (о чему); falsch berichtet пљаво обавештен.

Beri'cht... {б'рѣхт-}: ~erstatter(in) *m* известилац, -ља, извештач, -ица, дописник-ца; ~erstattung *f* извештај *m*, подношење *n* извештаја.

be ri'chtigen {б'рѣхтѣн} [richtig] *l* *tr.* 15a по-, исправити, по-, исправљати; кајарити, померавати, уде сити, -шавати (тегове); ~d ис-, поправљачки. 2. уде сити, -шавати, уредити, -ђивати; свршити, -авати, оконча(вати); из-, намиривати, (ис)платити. II Be ri'chtigen II, Be ri'chtigung *f* по-, исправљање; по-, исправка, по-, исправак *m*; кајарење, померавање, удешавање; уређивање; из-, намиривање, из-, намирење, исплата; amtliche Berichtigung службена (и званична) исправка; die Berichtigung der Rechnung bescheinigt N. N. наплаћено N. N., примио N. N. [кајарилац, помералац.]

Be ri'chtiger {б'рѣхтѣн} *m* 2l по-, исправљач; i be ri'cht|mäBig adv. у виду извештаја.

Be ri'chts... ~brief *m* извештај (но писмо *n*), извешће *n*, авиза *f*; ~entwurf *m* нацрт извештаја; ~jahr *n* извештајна година *f*.

be rie'chen *tr.* и refl. (sich ~) омирисати (се), мирисати (се), ољушити (се), њушити (се); j-m, fig. sich ~ опипати било један другом

be rie'fe(l)n итд. = riefel(n) итд.

be rie'seln *l* *tr.* за-, пољид(ва)ти, наводњавати. II Be rie'seln *n*, Be rie'selung *f* за-, пољивање, наводњавање.

Be rie'selungs... ~feld *n* = Rieselfeld; ~kanal *m* канал за заливање (и за наводњавање); ~maschine *f* заливачица, наводњавалица, машина за заливање (и за наводњавање).

be ri'nden {б'риндн} [Rinde] *l* refl. 15c sich ~ покривати се кором, окорити се. II Be ri'n-, Be ri'ng *m* = Umkreis. [det *a* с кором.]

be ri'ngen [Ring] *tr.* 15a метнути прстен на, метати прстење на; beringter Finger прст с прстењем

Be'ring(s)|straße {б'ерѣн.(с)-} [Bering, дански

морепловац, 18. век] *f* ● Берингова Отока. Be ri'tt *m* 1. област *f*, срез надзорника (који обилази) на коњу. 2. X коњичка десетина *f*. be ri'tten {б'рѣтн} [bereiten²] *p.p.* и *a* 1. на коњу; (sich) ~ machen снабдети (се) коњем; ~ sein јахати, бити на коњу 2. = навикнут на јахање, обучен јахању.

Berka'n {б'еркан} [срвн., срлат. barracanus, v. Barchent] *m* 2g¹ ● беркан; ~kleid *n* хаљина *f* од беркана; ~weber *m* ● ткач беркана.

Berli'n {б'ерлин} [лужичкосрпски] *n* 8g ● Берлин *m*. [ничких кола.]

Berli'ne {~} [Berlin] *f* 3b берлина (врста пут-)

Berli'ner {~р} *l* *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3c Берлин|ац, -ка. II *a* inv., и berli'nerisch {б'ерлин'рѣш} *a* берлински; ~Zimmer *n* соба *f* с једним прозором која гледа у двориште; ~blau *n* берлинско плав(ил)о.

berli'nisch {б'ерлин'ѣш} *a* = Berliner II. [љак *m*.]

Berlo'cke {б'ерлѣк} [фр.] *f* 3b (украсни) вису-

Be'rme {берм', hom. Bärme} [фр.] *f* 3b X узан

пут *m* између подножја бедема и рова.

Bermu'das {бермудас} [открио их Juan Bermudez 1502] *pl.*, ~inse *n* *f* *pl.* ● Бермудска Острва *n* *pl.*

Bermu'da|zeder *f* ● бермудски кедар *m*.

Bern {берн} [Verona] *n* 8g 1. Берн *m* (швајцарски град и кантон). 2. Верона *f*.

Be'rnburg {б'ернбурк} [свн.] *n* 8g ● Бернбург.

Be'rner {берн'р} *l* *m* 2l, ~in *f* 3c Бернани|н, -ка. II *a* inv., и be'rnerisch {~н} *a* бернски; Berner Oberland *n* Бернски Оберланд *m*.

Be'rnhard {бернхарт} [свн.] *m* 8a Бернхард; der Grosse (Kleine) Sankt ~ ● Велики (Мали) Свети Бернхард.

Bernhardi'ner {бернхартин'р} [Bernhard] *m* 2l 1. и ~in *f* 3c бернардина|ц -ка (калуђер, -ица).

2. (и ~hund *m*) бернардинац, бернардски пас.

Bernhardi'ner...: ~kloster *n* бернардински манастир *m* (и самостан); ~orden *m* ред св. Бернарда. [Алпи *m* *pl.*]

Berni'na alpen {бернина-} *f* *pl.* ● Бернински

Be'rn|stein {бернштѣн} [дн.] *m* min. хилибар;

~arbeit *f* рад *m* од хилибара; ~arbeiter, ~drechsler, ~dreher *m* стругар (и токар) радова од хилибара.

be'rn|steinern {~рн} *a* хилибарски, од хилибара.

Be'rnstein..., be'rnstein... {~}. ~fang *m* хватање *n* хилибара; ~farbe *f* боја хилибара; 2 farbig *a* боје хилибара (gen.); ~firnis *m* хилибарски фирнајз; ~fischerei *f* = ~fang; ~handel *m* трговина хилибаром; ~koralle *f* зрно *n* хилибара; ~öl *n* хилибарско уље; ~säure *f* ● хилибарска киселина; ~schnur *f* хилибарска огрлица; ~spitze *f* хилибарска муштикала.

belo'hren {б'ерѣн} [Rohr] *tr.* 15a покривати трском.

belo'sten intr. (s) зарђати.

Bersaglie're {берсаљере} [gen. - (s), pl. -ri] *m* берсаљере (италијански стрелац).

Berse'rker {берзерк'р} [старонордски, ber = нвн. Bär, serker одећа] *m* 2l нордиска myth..

убојним бесом обузет ратник који без оклопа иде у бој и бије; fig. страшни ратник; ~wut *f* убојни бес *m*, ратнички бес; острвље-

ност, разгоропађеност, разбешњеност, бесм. **berse'rk'erkhaft**, **berse'rk'erkisch** *a* острвљен, бесан, разгоропађен.

berse'rkern {~н} *intr.* (*h*) беснети (као берзеркер), *fat.* разгоропадити се.

ber'sten {бѣрстн} [дн. и срн.] *I intr.* (*s*) *12m* (пре)пући, (пре)пукнути, (по)пуцати, испуцати, прснути, испрскати; *fig.* vor Ärger ~ пући од једа, пуцати од муке, (ис)кидати се од муке, искидати се од једа; vor Lachen ~ (wollen) пући од смеха, пуцати од смеха. *II* **Be'rsten** *n* пуцање, прскање; *fig.* das ist zum Bersten то је да човек пукне од једа (и. од муке).

Be'rta {берта} [свн. berahta сјајна] *f* 8b Берта. **Be'rte** {берте} [фр., н. Berta] *f* 3b (чипкана) огрлица. [gam нвн. Rabe] Бертрам. *I*

Be'rtram¹ {бѣртрам} *m* 8a [свн. сјајни (га)вран, *I* **Be'rtram**² {~} [лат., гр. py'rethron] *m* бi пиретар; ~wurzel *f* корен камилице.

be|rü'chtigen {бѣрухтѣн} [ca Gerücht] *I tr.* скоро † озлогласити, -шавати. *II* **be|rü'chtigt** {бѣрухтѣт} [yn. anrüchig] *a* гласовит, озлоглашен.

be|rü'cken *I tr.* 15a 1. хватати у мрежу, ухватити мрежом. 2. пре-, спопасти, пре-, спопадати, хватати, ухватити; *fig.* препасти, савладати, освојити; *fig.* sie hat sein Herz berückt занела га је; ~de Schönheit заносна лепота. 3. обма|нути, -њивати, насук(ив)ати; sich ~ lassen дати се обманути, пасти у замку. *II* **Be|rü'cken** *n*, **Be|rü'ckung** *f* хватање (у мрежу, мрежом); препадање, препад *m*; савлађивање, освајање, заносење; обмањивање, обмана.

be|rü'cksichtigen {бѣрухтѣн} [Rücksicht] *I tr.* 15a узјети-имати у обзир, обзирати се на. *II* **Be|rü'cksichtigen** *n* в. Berücksichtigung.

Be|rü'cksichtigung {бѣрухтѣн} *f* узимање *n* у обзир, обзир *m*, обзирање *n*; in ~... (*gen.*) обзиром на... *acc.*; unter ~ der Umstände узимајући у обзир околност, обзиром на прилике; in ~, daß... узимајући у обзир да..., с обзиром да..., пошто..., јер...

Be|ruf [berufen] *m* 1. на-, с|клоност *f*; s-n ~ verfehlen промашити позив; keinen ~ zu... (*dat.*) spüren и. haben немати склоност (и. наклоност) чему, за што. 2. позив; занат; s-m ~ nachgehen ићи за својим позивом, радити своје послове; das bringt mein ~ mit sich то доноси собом мој позив; seinem ~ nach од заната, по занимању, по струци.

be|ruf'en *I tr.* 1. поз(и)вати. 2. саз(и)вати (скупштину итд.). 3. j-n zu... ~ поз(и)вати кога за, на; bibl. v. auserwählen. 4. уре|ћи, -кнути (yn. unberufen). 5. j-n um, über et. (*acc.* и. wegen *gen.*) ~ викати на кога због чега, критиковати кога због чега. *II* sich ~ auf... поз(и)вати се на. *III* ~ a позван (zu : за), меродаван (zu : за); der ~ste... најпозванији; ich fühle mich nicht zu... ~ не осећам се позваним за... *IV* **Be'ruf'en** *n* в. Berufung. [позиву.]

be|ruf'lich {бѣруфлѣх} *a* занатски, стручан, по) **Be|ruf's...**, **be|ruf's...** {бѣруфс-} ~arbeit *f* стручан рад *m*, рад по позиву, рад од заната; ~

bildung *f* стручно образовање *n*; ~fahrer *m* ~ точкаш од заната; ~freudigkeit *f* уживање *n* у свом позиву; ~genosse *m* друг (по занату, по позиву, по струци); ~genossenschaft *f* стручно удружење *n*, синдикат *m*, удружење газда за осигурање својих радника у несрећним случајевима; ~geschäft *n. a*) позив *m*, струка *f*; б) ~geschäfte послови *m pl.*, рад *m*; ~heer *n* војска *f* од заната; ~klatscher *m* плескач по занату; ~leben *n* занатски живот *m*; ~mäßig *a* занатски, стручан, по позиву; *adv.* по позиву, по занату, по струци; ~mäßig betreiben радити као занат; ~offizier *m* официр по позиву (и. по струци, од заната); ~pflicht *f* дужност позива, службена дужност; ~reise *f* пут *m*, путовање *n* (по своме позиву); ~schule *f* стручна школа; ~schwester *f* болничарка од заната (и. по позиву); ~tätigkeit *f* стручно занимање *n*, позив *m*; ~treue *f* верност у служби; ~tüchtigkeit *f* стручна ваљаност; ~wahl *f* избор *m* позива; ~widrig *a*: а) противан позиву (и. струци), у супротности са позивом (и. са струком); б) противан службеним дужностима, у супротности са дужностима позива.

Be|ruf'ung {бѣруфун-} *f* 1. сазивање *n*, сазив *m*. 2. ~ призив *m*, апеловање *n*, жалба вишем суду; ~ einlegen уложити призив, апеловати, поднети, -осити жалбу вишем суду.

Be|ruf'ungs... {бѣруфунс-} ~anmeldung *f* жалба *f*; ~beklagte(r) *s* туженик, -ца, тужени|и, -а; ~fall *m* претходни случај, ранији случај; ~instanz *f* апелациони суд *m*; ~kammer *f* апелациони суд *m*; ~kläger(in) *f* *m* апелант, -киња, кој|и, -а се обраћа вишем суду; ~recht *n* право призива.

be|ruf'en *intr.* (*h*) 1. auf et. (*dat.*) ~ почивати на чему, за-, о|снивати се на чему, темељити се на чему, зависити о чему (и. од чега). 2. et. auf sich ~ lassen остав|ити -љати што онако како је; es dabei ~ lassen оста(ја)ти на томе (и. при томе).

be|ruf'igen {бѣругн} [ruhig] *I tr.* и *refl.* 15a 1. (sich ~) у-, с мирити (се), у-, с|миривати (се), стишавати (се); успокојити (се), -авати (се); seien Sie beruhigt будите спокојни; j-n über s-n Verlust ~ утешити кога због (његова) губитка. 2. sich bei et. (*dat.*) ~ примирити се за што; пристајати на што; помирити се (са чим). 3. умири(вати) (земљу), успоставити мир у. *II* ~d *p pr.* и *a* утолнити, умирујући. *III* **Be'ruf'igen** в. Beruhigung.

Be'ruf'iger {бѣругн-р} *m* 2l умиривач.

Be'ruf'igung {бѣругн-г} *f* 1. у-, с|миревање *n*, у-, с|мирење *n*, стишавање *n*; успокојавање, -ење *n*; помирење *n*, утеха; zug ~ за умирење. 2. умирење *n*, успостављање *n* мира.

Be'ruf'igungs... ~grund *n* разлог за умирење (и. за успокојење); ~mittel *n* утолоно средство, средство за умирење; ~tropfen *m pl.* капљице *fpl.* за умирење.

be|rühmt {бѣрумт} [rühmen] *a* славан (wegen: са, због), чувен, гласовит; (sich) ~ machen прославити (се), прослављати (се), изићи на глас; **Be|rüh'mtheit** {~хд-т} *f* 3b прославље-

ност, чувеност, гласовитост; славна (и. чувена, гласовита) личност.

berühren I *tr.* и *refl.* 1. (sich ~) додиривати (се), додирнути (се) (на пр. ногама земљу; / права круг); *die Häuser, die Kreise ~ sich* куће, кругови се додирују. 2. *et. ~ дирати*, (до)дирнути што (на пр. прстима, руком), таћи што, такнути што, дотаћи се чега. 3. *fig.* додирнути-ивати што, дотаћи се -ицати се чега, спомени-ињати што. 4. *fig.* *j-n ~ дирати* -нути кога, поглађати -одити кога, коснути се кога; (un)angenehm ~ (не)пријатно дирати, (не)пријатно утицати на, (не)пријатно дејствовати на; lächerlich ~ насмејити, -јати. II ~d *p. pr.* и *a* додирни, додирујући; / *die Berührende* дирка; *sich ~d* који се додирује, додирни. III **Berühren** *n*, **Be'rüh'ung** *f* додиривање, додир *m*; *fig.* додир *m*, веза, однос *m*; / додир; *in Berührung bringen* ставити-љати у додир, довести-одити у додир.

Be'rüh'ungs... {б'р'у'н'г'с':} ~ebene *f* / додирна раван; ~elektrizität *f* електрина (добитена) додиром; ~fläche *f* додирна површина, додирна површје *n*; ~linie *f* / додирна линија; ~punkt *m* додиривалиште *n*, додирна тачка *f*, тачка додира; ~winkel *m* / додирни угао (и. кут), угао додира.

beru'pfen *tr.* оч(е)рпати.

be ru'Ben I *tr.* (о)чађавити, (о)чадити, (о)гара-вити. II *sich ~* почадити, почађавити, огаравити се.

Beryll {беру'л} [гр., *скр.] *m* 2g берил. [тал.]

Beryllium {~ум} [Beryll] *n* 2g берилиум (ме-)

bes. abr. = besonders. [вити (се).]

be'sa'bbern *tr.* и *refl. fam.* (sich ~) у-, о(бала-) **be'sa'cken:** *sich ~ fam.* набокати се, награвати се.

be'sä'en {б'з'е'н; уп. *besehen*} I *tr.* 1. по-, за-сејати. 2. *fig.* посејати, (п)осути, обасути. II

Be'sä'en *a*. **Be'sä'ung** *f* засејавање; сејање, обасипање.

be'sa'gen I *tr.* 1. каз(ив)ати, говорити, гласити; *Artikel 5 des Vertrages besagt*, даб... члан 5 уговора каже (и. казује, говори, гласи) да...

2. каз(ив)ати, значити. 3. значити, бити од значаја; *das hat viel zu ~* то много значи. II

be'sa'gt {б'закт} *a* гореречени, речен|и, -а, поменут|и, -а; **be'sa'gter** |maßen {б'закт'ерма-с'н} *adv.* као што је (било) речено.

be'sai'ten {б'зайт'ен} [Saite] *tr.* 15с метнути жице на, наместити жице на, намештати струне на.

be'sa'men {б'зам'н} [Same(n)] I *tr.* и *refl.* 15a 1. посејати. 2. *sich ~* (рас)плодити се из семена, множити се (и. размножавати се) из семена; (у)семенити се. 3. оплод(ити), -ђавати.

II **Be'sa'men** *n*, **Be'sa'mung** *f* сејање, засејавање; множење (и. расплођавање) из семена; оплођавање, -ење.

Besa'n {б'еза'н} [хол. *bezaan*, ит. *mezzana*] *m* 2g¹ 1. = стражње једро *n*. 2. = **Besanmast**.

be'sä'nftigen {б'зенф'т'г'н} [sanft] I *tr.* и *refl.* 15a (sich ~) ублажити (се), ублаживати (се), стишати (се), стишавати (се), у-, смиривати (се), у-

смиривати (се), утол(ити) (се), у-

љавати (се), (sich ~) умињивати, умин(ути). II **Be'sä'nftigen** *n*, **Be'sä'nftigung** *f* ублажавање, -ење, стишавање, у-, смиривање, у-, смиррење, утол(а)вање, -ење, умињивање, -ење. **Be'sä'nftigungs** |mittel *n* средство за ублаживање, лек *m* за умињавање.

Besa'n... ~: ~mars *m* корпа *f* на крменој катарци; ~mast *m* крмена катарка *f*, крмени јарбол; ~rahe *f* криж *m* (и. попречница) на крменој катарци; ~segel *n* стражње једро.

Be'sa'tz [besetzen] *m* 1. поруб; перваз; карнер; 2. набој, сукија *f*.

Be'sa'tz... ~band *n* 2a трака *f* за поруб(е) (и. за украс(е), за карнер(е)); ~schnur *f* гајтан *m*, ширит *m*, ~teich *m* расплодни рибањак.

Be'sa'tzung *f* 1. X посада, гарнизон *m*. 2. X посада. 3. метање *n* риба у рибањак. 4. = **Besatz** 1.

Be'sa'tzungs... X: ~artillerie *f* посадна (и. гарнизонска) артилерија; ~recht *n* посадно право.

be'sau'fen: *sich ~* поп. наложити се, наљожити; **be'säu'men** *tr.* = säumen.¹ [се, опити се.]

be'schä'digen I *tr.* и *refl.* (sich ~) оштетити (се), оштећавати (се), нанети (acc.: dat.) квара, наносити квара, покварити (се), кварити (се); оледити (се), ослеђивати (се), повредити (се), повређивити (се), наудити (acc. dat.), *sich ~* наудити себи; *fig.* окрњити, увредити. II **Beschä'digen** *n*, **Beschä'digung** *f* 1. оштеђавање, -ење, наношење квара. 2. Beschädigung X X оштећење *n*, квар *m*, штета; повреда, озола.

Be'schä'diger {б'шед'г'г'р} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3с квари|лац, -ља. [хен|и, -а, страдалник, -ца.]

Be'schä'digte(r) *s* 9l оштећени|к, -ца, оште-

be'schä'ffen I *tr.* 15a 1. = anschaffen II 1. и her-

beischen; (es ist) nicht zu ~ немогућно (је) да се добави (и. набави).

2. оствари(вати), урадити. II *a* [p. p. од свн.-нвн. ~ 14h, в.

schaffen I] створен, с особин(ом)..., с особина-ма..., такав; *gut ~* ваљан, у добру стању;

schlecht ~ у рђаву стању; *je nachdem die Sache ~ ist* према природи ствари; *ich bin von Natur so ~* таквог ме је природа ство-

рила (и. дала), такав сам; *wie ist es damit ~?* како стоји(ствар) са тим?; *es ist übel mit ihm ~* са њим стоји рђаво, зло је с њим; *es ist mit ihm ~* wie mit mir са њим је (и. стоји) као и са мном; *so ist die Welt ~* такав је свет.

III **Be'schä'ffen** *n*, **Be'schä'ffung** *f* до-, набављање; уп. и **Anschaffung**.

Be'schä'ffenheit {б'шад'ф'нх'т} *f* 3b 1. стање *n*. 2. особина; својство *n*; каквоћа; склоп *m*, састав *m* (тела); уређење *n*, распоред *m*; (је)

nach ~ der Umstände према приликама, према околностима.

be'schä'ftigen {б'шеф'т'г'н} [Geschäft] I *tr.* 1. за-, у|посл(ити), за-, у|пошљавати (радник|а, е итд.). 2. запосл(ити), обуз(ети), -имати; зани-

мати; *gerade bei et. beschäftigt sein* бити баш запослен чим, бити баш у послу око чега;

dieser Gedanke beschäftigt mich seit... овом мишљу бавим се од..., ова ме мисао обузима од...; *ganz beschäftigt mit...* сасвим заузет (и.

и. сасвим заузет (и. сасвим заузет (и.

и. сасвим заузет (и. сасвим заузет (и.

обузет, запослен... *abl.*). II *sich* ~ бавити се (mit: *abl.*), занимати се (mit: *abl.*), радити (mit: *na*), бити заузет (mit: *abl.*). III *be|schä|ftigt a* {б·шѣфтѣх} (веома) заузет, (јако) запослен. IV *Be|schä|ftigen n*, *Be|schä|ftigung f* за-, у|пошљавање, за-, у|пошљење; запосленост, заузетост; *Beschäftigung* бављење, забављање, занимање.

Be|schäftigungs...: ~art f начин *m* бављења (чим), начин занимања, начин заузетости (и. запослености); *~mittel n* средство за бављење (и. за занимање) (чим), средство за за-, у|пошљавање.

Be|schä|l|anstalt {б·шѣл-} *f* ергела.

be|schä|len {б·шал-н} [*Schale*] I *tr.* 15a 1. укорити, укоравати (нож), метнути кор(иц)е на. 2. опла|тити, -ћивати, обл|ожити, -агати, покри(ва)ти даскама. II *Be|schä|len n*, *Be|schä|lung f* укораване, укорене, метање (и. ударање) кор(иц)а на (нож); оплаћивање, облагање даскама; *Beschalung* оплата од летава (таванице).

[местимице (о)гулити.] *be|schä|len¹* {б·шѣл-н} [*Schale*] *tr.* нагулити, I

be|schä|len² {б·шѣл-н} [*Schälhengst*] I *tr.* 15a опас(ив)ати (кобилу). II *Be|schä|len n*, *Be|schä|lung f* опас(ив)ање. [ајгир, ждребац.]

Be|schä|ler {б·шѣл-р} [*beschälen²*] *m* 2l пастув, I

Be|schä|l...: ~geld n опасарина *f*; *~hengst n*

Be|schä|lungs... = Beschäl... [= Beschäler.]

be|schä|men {б·шѣм-н, б·шѣм-н} I *tr.* 1. по-, за|стидети, по-, за|стићивати, посрам|ити, -љивати; *Sie ~ mich durch Ihre Güte, Ihre Güte beschämt mich* Ви ме збуњујете својом добротом, Ваша доброта ме збуњује; *~d* по|стидан, стидан, унижавајући; *beschämt* по|стићен, посрамљен. 2. посрам|ити, -љивати, по|стидети, надмаши(ва)ти. II *Be|schä|men n*, *Be|schä|mung f* по-, за|стићивање, по-, за|стићене, посрамљивање, -ење, по-, за|стићеност, посрамљеност; *zu unserer Beschämung* на наше посрамљење, да се по|стидимо, да се посрамимо.

be|schä|tten I *tr.* 1. покри(ва)ти сенком (и. хладом), давати (*acc.: dat.*) хлад, засе|нити, -њивати, бацати сенку на (и *fig.*), *fig.* помрачи(ва)ти. 2. *fig.* закри|лити, -љавати, заштићавати. 3. *bibl.* осе|нити, -њивати. 4. (о)-сенчити, осенчавати. II *Be|schä|tten n*, *Be|schä|ttung f* покривање сенком (и. хладом), бацање сенке (и. хлада) на; закриљивање; заштићавање; (о)сенчење, осенчавање.

Be|schau¹ f преглед *m*, прегледање *n*, разгледање *n*; гледање *n* (= *Brautschau*).

be|schau|en I *tr.* 1 = *anschauen* I 1. 2. прегледати, разгледати, прегледати; надгледати, надзиравати; *sich (im Spiegel) ~* огледати се. II *intr.* (*h*) (*opp. tätig wirken*) посматрати, гледати. II *Be|schau|en n*, *Be|schau|ung f* гледање, посматрање; преглед *m*, прегледање; надгледање, надзиравање.

be|schau|ens...: ~wert a, *~würdig a* вредан виђења, достојан да се види (и. разгледа).

Be|schau|er {б·шѣ-р} *m*, *~in f* 1. посматрач, -ица. 2. посети|лац, -ља. [суд *m* за огледе.]

Be|schau|glas n = *огледница f*, епрувета, I

be|schau|lich {б·шѣлѣх} *a* посматрачки, (приведен) у посматрању (уп. *beschauen* II); *Be|schau|lichkeit* {~ад-т} *f* 3b посматрање *n*. *be|schau|men tr.* покри(ва)ти пеном.

Be|schei|d {б·шѣ-т} [*bescheiden*] I *m* 2g 1. одлука, *f*, решење *n*, наредба *f*; *einstweiliger ~* претходна (и. привремена) одлука; *bis auf weitem ~* до даље наредбе. 2. об. б. *art.: auf alles ~ wissen* имати за све одговор. 3. б. *art.:* познавање *n*; обавештење *n*; *~ um et. (acc.)* *wissen* познавати што, знати (за) што; *j-m ~ geben* да(ва)ти коме обавештење, обавестити -штавати кога; *abschlägiger ~* одбијање *n*; *in e-m Hause ~ wissen* познавати неку кућу; *in (и. mit) et. (dat.) (genau) ~ wissen* познавати што, знати што, умети што; *keinen ~ wissen in...* не познавати...*acc.*, не знати... *acc.* 4. *j-m gehörig ~ sagen* (ваљано) дочекати кога, креснути коме; *i-m ~ tun* одговарајући на|пи(ја)ти, отпи(ја)ти.

be|schei|den {свн.; *scheiden*] I *tr.* доде|лити, -љивати, да(ва)ти, досудити; *sein beschiedener (и ~) Teil m* и. *n* његов законити део наследства, његов део, њему припали део; *mir ist et. beschieden* мени је пало у део, мени је суђено да...; *es war mir nicht beschieden, zu...* није ми било суђено (и. дано) да... 2. *j-n ~ obave|st*ити -штавати кога, изве|стити -штавати кога (*über: o*); *j-n abschlägig ~* одби(ја)ти кога; *abschlägig beschieden werden* бити одбијен; *j-n e-s Besern ~* разuverити кога, отворити очи коме; *er ist dahin beschieden worden...* одговорено му је... 3. поз(и)вати (*vor Gericht* на суд), упутити. II *sich ~ abs.* умерити се, -авати се; ограничити се; *sich mit (и. bei et.) ~* задовољити се -авати се чим; *man muß sich zu ~ wissen* мора човек да уме да се ограничи; одуста(ја)ти (*gen: од*). III {† *p p*} *a* 1. увиђаван, смотрен, уздржљив, умерен, пристојан; 2. скроман; смеран; *adv.* скромно, смерно. *Be|schei|denheit* {б·шѣ-н-д-н-т} *f* 3b *pl.* 1. увиђавност, смотреност, уздржљивост, умереност. 2. скромност, смерност.

be|schei|dentlich {б·шѣ-д-н-т-лѣх} *adv.* скромно. *be|schei|nen* I *tr.* A. 13r обасја(ва)ти, сијати на, огрејати B. 15a = *bescheinigen*. II *Be|schei|nen n*, *Be|schei|nung f* обасја(ва)ње, сијање на, огрејавање.

be|schei|nigen {б·шѣ-н-н-г-н} [*Schein*] I *tr.* 15a овер|ити, -авати, потвр|дити, -ћивати; *den Empfang ~* потвр|дити -ћивати пријем; *wir ~ hiermit, ...empfangen zu haben* ов им потврђујемо да смо примили... II *Be|schei|nigen n*, *Be|schei|nigung f* овера(вање), потврђивање, потврда; *Bescheinigung* уверење *n*; признаница.

Be|schei|niger {б·шѣ-н-н-г-р} *m* 2l оверавач.

be|schei|ßen *tr.* 1. *vulg.* (и *sich ~*) по-, у|срати (се). 2. *vulg. и fam. fig.* = *betrügen*, *prellen*.

be|schei|ten I *tr.* 1. = *schelten*. 2. *j-s Ehre ~* (о)крњити чију част, нахудити чијој части.

II *p. p. bescho|ten* {б·шол-т-н} крња гласа, крње гласине, осућиван.

be|sche|nken I *tr.* *j-n ~* обдари(ва)ти (и *fig.*),

даривати, даровати кога, по-, на|дарити, подаровати. II **Be|sche'nte(r)** *s.* 91 даропри-
мал|ац, -ица. III **Be|sche'nen n**, **Be|sche'nung**
f (об)даривање, даровање. [ошишати.]
be|sche'ren' {б|шер'н} [scheren] *tr.* острићи; **be|sche'ren'** {б|шер'н} [свн. biscer] *jan* „abteilen“
I *tr.* 15a 1. (раз)да(ва)ти поклон(е); даривати,
покл|онити, -ањати; was haben Sie zu Weih-
nachten beschert bekommen? was hat Ihnen das
Christkind beschert? шта сте добили о
Божиху на поклон; das hat ihm der Himmel
im Schlafe beschert то му је дошло у сну. II
Be|sche'ren n, **Be|sche'ring f** (раз)давање по-
клона, даривање; Beschering поклон *m*, дар
m; *iro.* das war die ganze Beschering! то је
све!, само то!; *fam.* schöne Beschering! ето
ти белаја!; da haben wir die Beschering! ето
смо се провели као Јанко на Косову!, *fam.*
награјсали смо.

be|sche'rzen tr. et. ~ (по)шалити се чим.

be|sch'cken I tr. 1. a) den Landtag ~ (по)слати
посланике у скупштину; eine Ausstellung ~
излагати -ожити на изложби, уз|ети -имати
учешћа на изложби; b) j-n ~ (по)слати коме
налог(е), поручи(ва)ти коме; c) j-n ~ (по)сла-
ти по кога (и. за кога). 2. mit Fleiß kann einer
mehr ~, als fünf andere вредноћом може јед-
ан више свршити (и. постићи) него њих пе-
торица; seine Dinge ~ свршити (и. посврша-
вати) своје ствари; приредити, спремити
(свечаност, гозбу); sein Haus (и. s-e Sachen) ~
уредити своје ствари; die Küche ~ кувати;
den Toten ~ упокати (и. сахранити) покој-
ника; das Vieh ~ збринути стоку, постарати
се за стоку. 3. den Backofen (mit Brot) ~ мет-
нути хлеб у пећ; einen Ofen ~ (на)пунити
пећ; das Gold mit Legierung ~ дода(ва)ти
слитине злату, (по)мешати злато са слити-
ном; eine beschickte Mark марка од слитине.
II **sich ~** спремати се (zu: за, на). II **Be|sch'k-
ken n**, **Be|sch'ckung f** слање (и. шиљање)
посланика у; изасланство, депутација; узи-
мање учешћа (на изложби); приређивање,
-ење, спремање; уређивање, -ење; Beschik-
ken des Backofens mit Brot метање хлеба у
пећ; пуњење; мешање, додавање, смеса;
слитина.

Be|sch'ckungs regel f ∧ рачун *m* смесе.

beschie'den {б|шид'н} *p. p.* од bescheiden.

be|schie'nen' {б|шид'н} I *tr.* опас(ив)ати (то-
чак); ударити обруч на, навлачити обруч на
(точак); постав|ити -лати пружнице (и.
трачнице); ✕ мет|нути -ати у улог|у, -е, мет-
|нути -ати улогу, -е на. II **Be|schie'nen n**,
Be|schie'nung f опасивање (точка), ударање
(и. навлачење) обруча; постављање пруж-
ница (и. трачница); ✕ метање улог|е, -а,
метање у улог|е, у.

be|schie'nen' {~} *p. p.* од bescheinen.

be|schie'Ben I tr. 1. пуцати на, гађати, тући
(из топ(ов)а), бити (топом). 2. ✕ ловити по
(и. у). 3. † огледати пуцањем, (о)пробати пу-
цајући из. 4. j-n ~ = anschießen II 2. II *intr.*
(h) покривати се; die Wände ~ mit Salpeter
зидови се покривају шалитром, на зидовима

се хвата шалитра. III **sich ~** = sich einschie-
ßen. IV **be|scho'ssen** {б|шд'сн} *p. p.* и а; be-
schossen sein бити снабдевен муницијом, и-
мати муниције (и. *fam.* чебане). V **Be|schie'-
Ben n**, **Be|schie'Bung f** пуцање на, гађање,
бијење из топ(ов)а; огледање пуцањем, про-
ба(ње) гађањем; покривање, хватање.

be|sch'i'fbar a ✕ = schiffbar.

be|sch'i'ffen I *tr.* 1. пловити по, бродити по.

2. пловехи често походити. II **Be|sch'i'ffen**
Be|sch'i'ffung f пловљење по, брођење по.

be|sch'i'ffen tr. покри(ва)ти рогозом (и. трском);

besch'i'ft a покривен рогозом, обрастао тр-
ском. [свивити, убуђати се, буђати.]

be|sch'i'mmeln intr. (s) уплеснивити се, пле-|

be|sch'i'mmern tr. (слабо) обасја(ва)ти.

be|sch'i'mpfen I tr. 1. (о)срамотити. 2. j-n ~

(на)ружити, опсовати, (на)грдити кога; sich
и. ea. ~ *rec.* псовати се, (на)грдити се, (на)-
ружити се (и. један другог). II **sich ~ refl.**

(о)срамотити се. III ~d *p. pr.* и а срам(от)ан,
погрдан. IV **Be|sch'i'mpfen n**, **Be|sch'i'mpfung**

f грђење, псовање, ружење, погрда, поруга,|
be|sch'i'ndeln tr. ✕ = schindeln. [псовка.]

be|sch'i'rmen I tr. 1. (за)штитити, заштићавати,

за-, с|клонити, за-, с|клањати, закри|лити,
-ливати, бранити. II **Be|sch'i'rmen n**, **Be|sch'i'r-**

mung f заштићивање, за-, с|клањање, за-
криљивање, брањење, заштита, заклон *m*.

окриље. [лац, -тељка.]

Be|sch'i'rmer m, ~in *f* заштитник, -ца, брани|-

be|sch'i'rren tr. мет|нути -тати хам(ове) на. II

Be|sch'i'rren n, **Be|sch'i'rrung f** метање хам(о-
в)а на. [скати (се), улопати се.]

be|schla'bbern tr. и *refl. fam.* (sich ~) ушли-|

be|schla'fen tr. 1. спавати лежећи на. 2. обле-
жа(ва)ти, обљубити, -ливати. 3. *fam. fig.*

(и *refl.* sich über) et. ~ оставити -лати да
што преноћи, одлучити се (тек) сутрадан:

ich werde es (mir) ~ остављам то да преноћи,
сутра *hy* се (тек) решити.

Be|schla'g {б|шла'г, б|шлаг} [beschlagen] *m* 1.

оков (на пушци, на точку, на колима итд.);
(пот)ков; ✕ арматура *f* (машине); запон,

копча *f* (на књизи). 2. магла *f*, слој росе, слој
прашине; ✕ пепељак, машак, маглица *f*, ✕

= Anflug 2; — Schimmel. 3. ✕ парење *m*. 4.

узап|хење, -ивање *n*, забрана *f*; j-s Hab und
Gut in ~ nehmen ставити забрану на чију

имовину, узаптити чију имовину; et. in ~

nehmen, et. mit ~ belegen узаптити (и. уза-
бранити) што, ставити забрану на што; *fig.*

j-n (et.) in ~ nehmen капарисати кога (што).

be|schla'gen {б|шла'гн} I *tr.* 1. оковати, окива-
ти, обложити, облагати; (пот)ковати, потки-

вати; scharf ~ потковати зимским потковом
(да не клиза); опас(ив)ати (обручем). 2. *fig.*

in et. (*dat.*) (gut и. wohl) ~ sein бити (добро)
поткован у чему, бити (добро) упућен у што. 3. ✕ прев|ући,

-лачити, об|ложити -агати, (G.) покри(ва)ти
кристалима. 4. ✕ опас(ив)ати, оплодити. 5. =

mit Beschlag belegen. 6. Bäume ~ = behauen I

1. 7. ✕ (при)везати, причврстити за криж(еве).
8. die Wiesen mit Vieh ~ (из)водити стоку на

пашу у ливаде. 9. готово \ddagger = die eheliche Decke mit j-m \sim = das Beilager halten. 10. замаг|лити, -ливати, ознојити. II *intr.* (s) и sich ~ (о)зојити се, замаг|лити се, -ливати се, оро сити се, -шавати се, покри(ва)ти се пепелком (и. маглицом), на-, пре|вући се, на-, пре|влачити се кристалима; = schimmeln. III *Be|schla'gen n*, *Be|schla'gung f* окивање; ковање, поткивање; опасивање; облагање (китом), превлачење; \pm (при)везивање, причвршћивање за криж(еве); знојење, замагљивање, -ење, орош|јавање, -ење; плеснивање, бућање. [пућеност.]

Be|schla'genheit {~х|г|} *f* 3b испеченост, у-
Be|schla'g..., *be|schla'g...* {б|ш|л|а|к|} ~leinen *f*
pl. = узике за привезивање једра за криж;
~nahme *f* = ~nehmung; ~nahmen [~nahme]
tr. 15a = in (mit) Beschlag nehmen (belegen);
~nehmen *tr.* = in Beschlag nehmen; ~nehmer
m узабранилац, узапћивач; ~nehmung *f* у-
запћивање, -ење *n*, узабра|ивање, -ење *n*;
~schmied *m* поткивач; ~tasche *f* поткивачка
торба, ковачка торба; ~werkzeuge *n pl.*,
~zeug *n* поткивачки алат *m*.

be|schle'cken = belecken.

be|schlei'chen I tr. j-n ~ (при)шуњати се до ко-
га (и. ка) кога, прикратити се кому, при-
крати се до кога, (у)вребати (и. укебати)
кога, (до)смукати се до кога; тајом обузима-
ти (и. хватати), тихо и неприметно савлађи-
вати (и. спопадати), подилазити. II *Be|schlei'-*
chen n, *Be|schlei'chung f* пришуњавање, при-
крадање, досмукцавање, (у)вребање, (у)ке-
be|schlei'ern tr. = verschleiern. [бање.]

be|schlei'men tr. ослузити, покри(ва)ти слузи.
be|schleu'nigen {б|ш|л|е|у|н|и|г|н|}, *beschleu'nen*
{б|ш|л|е|у|н|и|г|н|} [schleunig] *I tr.* 15a 1. убрза(ва)ти;
ускорити, -авати, пожури(ва)ти; \pm (gleich-
förmig) beschleunigte Bewegung (једнако) у-
брзано кретање *n*; beschleunigter Puls убр-
зано било *n*. 2. журно (и. на брзу руку) спре-
мити; *abs.* пожурити се, похитати. II *Be|*
schleu'nigen n, *Be|schleu'nigung f* убрза(ва)ње,
успоравање; \pm beschleunigung убрзање *n*.
Be|schleu'nigungs gesuch n молба *f* да се ствар
убрза. [schleichen.]

be|schli'ch {б|ш|л|џ|х|}, *be|schli'chen* {~н|} в. *be-*
be|schlie'Ben I tr. 1. решити (*acc.*: *acc.*), ре-
шити се (*acc.*: на), одлучи(ва)ти (*acc.*: *acc.*),
одлучити се (*acc.*: на), решавати се; Blut ~
решити се на крв, одлучити се на пролива-
ње крви; *et. bei sich* ~ решити (и. одлучити)
у себи; die Sache ist fest beschlossen ствар је
решена (и. одлучена, свршена). 2. \ddagger решити,
пресудити, донети решење; wir haben be-
schlossen und veordnen wie folgt: решили смо
и решавамо. 3. затв|арати, -орити; das Ge-
birge beschließt den Horizont планина затва-
ра (и. завршава) видик. 4. за-, с|вршити, за-,
с|вршавати (дан; поворку; живот). 5. готово
 \ddagger = zu-, ein-, um-, verschließen. II *Be|schlie'-*
Ben n, *Be|schlie'bung f* = Beschluß.

Be|schlie'Ber m, ~in 1. решавал|ац, -ица, од-
лучивал|ац, -ица. 2. кључар, -ка. [чар(ев)а.]
Be|schlie'Ber|amt n кључарство, служба кљу-*J*

be|schlo'B {б|ш|л|џ|с|}, *be|schlo'ssen* {~н|} в. *be-*
schließen.

Be|schlu'B m 1. решење *n*, одлука *f*; e-n ~ fas-
sen решити се, одлучити се, донети решење,
донети одлуку; *et. zu e-m* ~ erheben изгласа-
ти. 2. = Abschuß 1; zum Beschlusse на завр-
шетку, на закључку, на крају, да завршим(о);
den ~ machen завршавати, бити последњи.
3. in (и. unter) s-m ~ под кључем.

Be|schlu'B..., *be|schlu'B...* \ddagger fähig *a* у довољном
броју; \ddagger fähig sein имати кворум; ~fähigkeit
f довољан број за решавање, кворум *m*; ~fas-
sung *f* решење *n*, одлука; ~freiheit *f* слобода
решавања (и. одлучивања); ~nahme *f* 3b =
~fassung; ~rede *f* завршни говор *m*; \ddagger reif *a*
(са)зрео за решење; \ddagger unfähig *a* у недовољ-
ном броју, без кворума; \ddagger unfähig sein нема-
ти кворума.

be|schmei'Ben fam. tr. = bewerfen.

be|schmä'hen tr. 1. = beschimpfen I 1. 2. =
besudeln.

be|schmie'ren I tr. и refl. 1. (на)мазати, пре-
маз(ив)ати; (sich ~) mit Fett ~ умастити (се),
намазати (се) машу. 2. (sich ~) умазати (се),
умазивати (се), намазати (се), убрљати (се),
умрљати (се), умељати (се); *prov.* Narren-
hände ~ Tisch und Wände имена луда нала-
зе се свуда. 3. *fig. fam.* = anschmieren 3. II
Be|schmie'ren n, *Be|schmie'ring f* мазање,
премазивање; умазивање; брљање, мељање.
be|schmi'tzen tr. 1. метнути швигар на. 2. го-
тово \ddagger *fig.* окаљати.

be|schmu'tzen I tr. и refl. (sich ~) у-, ис|прља-
ти (се), прљати (се), укаљати (се), убрљати
(се), брљати (се); *fig.* окаљати. II *Be|schmu't-*
zen n, *Be|schmu'tzung f* прљање, каљање (и
fig.); мрљање, брљање.

be|schna'rchen tr. 1. = beschnüffeln. 2. гунђа-
ти на (и. против), гунђајући (из)грдити. 3.
fig. fam. = beschlafen 3.

be|schnau'be(r)n, *be|schnau'fe(l)n*, *be|schnäu'-*
feln tr. дахнући (о)њушити, дувајући (о)ми-
рисати.

Be|schnei'de... ~bank *f* 2f обрезачица, напра-
ва за исецање комада за ковање новца; ~brett
n даска *f* за обрезивање; ~feder *f* phot. перо
за обрезивање; ~hobel *m* обрезач; ~maschine
f обрезачица, машина за обрезивање (и. оп-
сецање); ~messer *n* нож *m* обрезивач, нож
за опсецање.

be|schnei'den I tr. 1. опсе|ћи, -цати, обрез(ив-
вати, орез(ив)ати; (са)сећи, сасецати, саре-
з(ив)ати; sich die Nägel ~ сећи (себи) нокте,
сarez(ив)ати нокте; *fig.* (с)кресати, скреса-
вати, о-, с-, пот|кусити. 2. потсе|ћи, -цати, под-
рез(ив)ати, поткрес(ив)ати (дрвета; живицу
итд.); vierkantig ~ четвртасто и-, са|сећи. 3.
потшишати (косу). 4. ein Kind, e-m Kinde die
Vorhaut ~ обрез(ив)ати дете, окројити; be-
schni'tten обрезан; ein Beschni'ttener обрезан-
ник, окројша. 5. den Wein ~ = verschneiden.
II *Be|schnei'den n*, *Be|schnei'dung f* оп-, са-
сецање, о(б)резивање, сарезивање; *fig.* скре-
савање, кресање, поткушивање; потсецање,
подрезивање, поткресивање; потшишавање;

обрез(ив)ање; кривотворење, кварење (вина) додацима. [обрезивање (и. сасецање).]

Be|schnei|de|presse *f* обрезалица, преса за |
Be|schnei|der *m*, ~in *f* обрезавач, -ица.

be|schnei|en I *tr.* покри(ва)ти снегом, завејати.

II *intr.* (s) покри(ва)ти се снегом.

be|schnei|teln *tr.* = beschneiden I 2.

be|schne|llen *tr.* 1. *fig.* j-n ~ подвалити коме.

2. зврцнути, пикнути, хитнути као опругом.

be|schni|ck|schnacken *tr.* = bespötteln.

be|schni|pfeln, **be|schni|ppe(l)n**, **be|schni|ppern**,
be|schni|tze(l)n *tr.* et. ~ обреза(ив)ати ивицу чега, сасецати руб чега.

be|schni|tten {б|шн|т|тн} *p. p.* од beschneiden;

Be|schni|ttene(r) *m* 9l в. beschneiden I 4.

be|schno|be(r)n, **be|schno|pern**, **be|schnü|ffeln**,
be|schnu|ppern *tr.* (o)њушити, (o)њушкати;
fig. er beschnüffelt alles он свуда њушка.

be|schnü|ren I *tr.* 1. (o)гајтанити, мет|нути
-ати гајтан(е) на. 2. (y)везивати (и. увезати)
врпцом (и. конопцем, канапом). II **Be|schnü|**

ren *n*, **Be|schnü|rung** *f* (y)везивање врпцом (и.
канапом).

be|scho|tten {б|ш|ол|тн} *a* в. beschelten.

be|schö|n(ig)en {б|шо|н(иг)|ен} [schön] I *tr.* 15a
улепша(ва)ти, загла|дити, -ђивати, прикри-
(ва)ти. II **Be|schö|nigen** *n*, **Be|schö|nigung** *f*
улепшавање, заглађивање, прикривање.

Be|schö|niger {б|ш|о|н|иг|ер} *m* 2l, ~in {~|йн} *f* 3с
улепшавач, -ица, заглађивач, -ица, прикри-
вач, -ица.

be|scho|ssen {б|ш|ос|сн} в. beschießen.

be|scho|ttern I *tr.* пошљунча(ва)ти, насути
шљунком, насути -ипати туцаником. II **Be|**
scho|ttern *n*, **Be|scho|ttering** *f* пошљунчава-
ње, насипање шљунком (и. туцаником); **Be|**
schottering слој *m* туцаника.

be|schrä|nken [Schränke] I *tr.* и *refl.* ограни-
чити, -авати, омеђити, -авати; сте|гнути,
-зати; sich auf et. (acc.) ~ ограничити се
-авати се на што; sich darauf ~ zu ... *inf.* о-
граничити се на то да ... *praes.*, ограничава-
ти се на то да. II ~d *p. pr.* и *a* ограничава-
јући. III **be|schrä|nkt** {б|ш|рен|кт} *a* 1. ограни-
чен; in beschränktem Sinne у ограниченом (и.
ужем) смислу; beschränkt wohnen тескобно
становати; in beschränkten Verhältnissen le-
ben живети стегнуто (и. скучено). 2. ограни-
чен(а духа, -е памети); beschränkte Ansich-
ten haben имати скучене погледе, бити ску-
чена погледа. IV **Be|schrä|nken** *n*, **Be|schrä|n-**
kung *f* ограничавање, -ење; стезање, скупа-
вање; = в. Beschränktheit.

Be|schrä|nktheit {б|ш|рен|кт|х|т|х|т} *f* 3b 1. огра-
ниченост; скученост, стегнутост. 2. ограни-
ченост (духа, разума).

be|schrei|ben I *tr.* 1. испис(ив)ати, писати по. 2.
fig. опис(ив)ати, оцрта(ва)ти; да(ва)ти опис
(acc.: *gen.*). 3. \wedge , ∇ опис(ив)ати (круг, пу-
тању), повући; ein Viereck in einen Kreis ~
упис(ив)ати четвороугао у круг, описати
круг око четвороугла. II ~d *p. pr.* и *a* описни;
gr. ~de Zeit пређашње време *m*. III **Be|schrei|**
ben в. Beschreibung. [вач, -ица.]

Be|schrei|ber *m*, ~in *f* описивач, -ица, оцрта-|

Be|schrei|bung *f* (в. beschreiben). 1. описивање
n, опис *m*, оцртавање *n*; \wedge о-, уписивање, ∇
описивање. 2. опис *m*; eine Tat, die jeder ~
spottet дело којему нема описа, дело које се
не може описати; über alle ~ schön неопи-
сане лепоте.

be|schrei|en I *tr.* 1. die vier Wände ~ да(ва)-
ти знак(а) од живота, заплакати се. 2. j-n
~ вик|нути, -ати да је неко ту. 3. j-n, et. ~
викати на кога, на што, калпати што, изви-
кати, озлогласити кога, што; *p. p.* beschrieben
и beschreibt. 4. уре|ћи, -кнути. 5. готово † et.
~ јадиковати над чим. II **Be|schrei|en** *n*, **Be|**
schrei|ung *f* викање на, извикивање, озлогла-
шавање, калплење; урок *m*, урекнуће.

be|schrei|ten I *tr.* стати (ногом) на (и. у), сту-
п|ати -ити на; den Altar ~ стати на олтар;
eine Laufbahn ~ започети каријеру; er hat m-e
Schwelle (и. die Schwelle m-s Hauses) nicht
mehr beschritten није ми прага (и. праг моје
куће) прекорачио више; das Roß ~ узјаха-
ти коња; das Ehebett, die Decke ~ лећи у
брачну постелу; den Rechtsweg ~ прибе-
ћи (и. обратити се) суду, поћи судским пу-
тем; e-n Weg ~ поћи (неким) путем. II **Be|**
schrei|ten *n*, **Be|schrei|tung** *f* ступање; започи-
њање; узјаживање; полагање.

be|schrie|b {б|ш|р|п|н}, **be|schrie|ben** {б|ш|риб|н} од beschreiben. [као што реко|х, -смо.]

be|schrie|bener|maßen {б|ш|риб|н|ер|мас|ен} *adv.* I

be|schri|en {б|ш|ри|н} в. beschreiben.

be|schri|tt(en) {б|ш|р|т|т|н} в. beschreiten.

be|schro|ten I *tr.* сасецати. II **Be|schro|ten** *n*,
Be|schro|tung *f* сасецање.

be|schu|hen {б|ш|у|н} [Schuh] I *tr.* и *refl.* 15a 1.
(sich ~) обути (се), обувати (се). 2. потпе|
тити, -ђивати, ударити потпетицу на; окова-
ти на врху. II **Be|schu|hen** *n*, **Be|schu|hung** *f*
обување; обућа.

be|schu|ldbar {б|ш|ул|т|бар} *a* окривљив, опту-
жљив; **Be|schu|ldbarkeit** {~к|д|т|} *f* 3b окрив-
љивост, оптужљивост.

be|schu|ldigen {б|ш|ул|д|иг|н} [Schuld] I *tr.* 15a
(o)кривити, окривљивати, (на)бедити (e-r
Sache (*gen.*) за што); j-n fälschlich ~ набел-
дети -ђивати кога. II **Be|schu|ldigen** *n*, **Be|**
schu|ldigung *f* окривљивање, -ење, беђење,
набеђивање.

Be|schu|ldiger {~|р} *m* 2l, ~in {~|йн} *f* 3с окрив-
љивач, -ица, тужи|лац, -ља. [лен|и, -а.]

Be|schu|ldigte(r) s 9l окривљени|к, -ца, окрив-

be|schu|len I *tr.* 1. j-n ~ понашати се према
коме као према ђаку (и. ђачићу). 2. давати
у школу. II **Be|schu|lung** *f* давање *n* у школу.
be|schu|mmeln {б|ш|ум|м|лн} *fat.* [дн., јевр.] I *tr.*
15b подва|лити, -љивати (acc.: *dat.*), (у)каи-
шарити (acc.: *dat.*), израдити. II **Be|schu|m-**
mein *n*, **Be|schu|mmelung** *f* подваљивање, под-
вала, каишарење.

be|schu|ppen I *tr.* 1. покри(ва)ти крљуштима,
окраљуштити; beschuppt с крљуштима, по-
кривен крљуштима. 2. — abschuppen I. 3. *fat.*
a'b|schupsen = beschummeln. II **Be|schu|ppen**
n, **Be|schu|ppung** *f* краљуштање, скидање
краљушти; = beschummeln II.

be|schü'r|fen *tr.* ✕ откри(ва)ти, пронаћи.
Be|schü'ß *m* пуцање *n* (на), гађање *n*, бијење *n*.
be|schü't|ten *I tr. и refl.* 1. посути, -ипати, оба-, за|сути, оба-, за|сипати; прос|ути, -ипати (*j-p* mit et. што на кога); *sich* mit Soße ~ посути се (и. полити се) сосом, просути сос на се(бе). 2. нас|ути, -ипати; mit Kieselsteinen ~ пошљун-ч|ити, -авати; *e-n* Boden mit Korn ~ сипати (и. насути) жито у амбар. **II** **Be|schü't|ten** *n*, **Be|schü't|tung** *f* посипање, поливање; насипање; Beschütten mit Kieseln пошљунчавање.
be|schü't|zen *I tr.* заштићавати, (за)штитити, бранити, закрилити, -љивати (*gegen acc., vor dat.* од *gen.*). **II** **Be|schü't|zen** *n*, **Be|schü't|zung** *f* заштићавање, штићење, зашита, окриље.
Be|schü't|zer *m*, ~*in* *f* = Beschirmer.
be|schwä'gern {бшвер'гн, бшвер'гн} *tr. и refl.* *sich* ~ = verschwägern.
be|schwä'ngern *tr.* = schwängern.
be|schwän|zen [Schwanz] *I tr.* начинити репатим, метнути реп на. **II** **be|schwän|zt** *a* = geschwänzt (в. schwänzen).
be|schwa'tzen *fam. I tr.* 1. et. ~ ћаскати о чему, разговарати о чему. 2. *j-p* ~ облаг(ив)ати, кога, обрлатити, придоби(ја)ти кога лепим речима, наговорити; *sich* ~ lassen да(ва)ти се наговорити. **II** **be|schwa'tzt** *a* = beredt. **III** **Be|schwa'tzen** *n*, **Be|schwa'tzung** *f* е-г Sache ћаскање о чему, разговарање о чему; облагивање, обрлаћивање, -ење, придобијање лепим речима; наговарање.
Be|schwa'tzer {бшвац'р} *m* 2l, ~*in* {~*йн*} *f* 3с *fam.* облагивач, -ица, облагивало, обрлаћивач, -ица.
be|schwe'ben *tr.* et. ~ лебдети над чим.
be|schwei'fen *tr.* в. beschwänzen.
be|schwei'gen *tr.* 1. ућуткати. 2. прехутати, ћутом прећи преко.
be|schwei'ßen *tr.* ознојити, овлажити знојем.
be|schwe'mmen *tr.* = überschwebmen.
Be|schwe'r *n* 2g и. *f* 3b = Beschwerde 1.
Be|schwe'r|de {бшверд'е} [срвн., schwer] *f* 3b 1. тежба, мука, невоља; незгода, неприлика; терет *m*; намет *m*. 2. боља, немоћ, болест; ~*p* *pl.* des Alters тежбе старости, паштење *n* у старости; ohne ~: а) без муке, б) без незгоде. 3. жалба, тужба; den ~*n* abhelfen изићи насурет жалбама; ~ führen жалити се (über: на).
Be|schwe'r|de..., **be|schwe'r|de...** {бшверд'-}: ~ *buch* *n* книга *f* за жалбе; ~ *bureau* *n* одељење за жалбе; ~ *führer* (и *f*) *m* жалилац, -ља, тужилац, -ља; ~ *führung* *f* жалба; ~ *schrift* *f* жалба; ~ *voll* *a* тежбан, мучан; ~ *weg* *m* пут жалбе.
be|schwe'ren {бшвер'ен} [schwer] *I tr. и refl.* 15a (opp. erleichtern) бити (*acc.: dat.*) тежак; притискивати, -нути, падати тешко на; diese Speise beschwert den Magen ово јело пада тешко на стомак (и. желудка); (*sich* ~) оптеретити (се), оптерећивати (се). 2. *sich* ~ (по)жалити се, (по)тужити се (über: на). **II** **Be|schwe'ren** *n*, **Be|schwe'rung** *f* притискивање, -нуће, падање тешко на; оптерећивање, -ење; = Beschwerde.

Be|schwe'r|er {~*р'р*} *m* 2l 1 ~*in* {~*йн*} *f* 3с притискивач, -ица, оптерећивач, -ица. 2. в. Brief-beschwerer.

be|schwe'r|lich {бешверл'х} *a* тежбан, теретан; трудан, мучан, заморан; досадан; незгодан; тежак; *j-m* ~ sein или fallen; а) бити коме тежак, па(да)ти, -сти коме тешко, б) до-сађивати коме.

Be|schwe'r|lichkeit {~*кд'т*} *f* 3b 1. = Beschwerde. 2. тежбаност, трудност, заморност, мука, незгода, невоља. 3. тешкоћа.

Be|schwe'r|nis {бшвернис} *n* 2h1 тежба *f*, мука *f*, невоља; *j-m* ~ machen досађивати коме.

be|schwi'chtigen {бшвицх'тг'н}, ређе **be|schwi'chten** {бшвицх'тг'н} [дн., : schweigen] 15a *I tr.* ућутк(ив)ати; с-, у|тиша(ва)ти, утишк(а-в)ати; уто|лити, -љавати, уми|нути, -њава-ти; sein Gewissen ~ умири(ва)ти (и. успав|ати -љивати) своју савест. **II** **Be|schwi'chtigen** *n*, **Be|schwi'chtigung** *f* ућутк(ив)ање; у-, с|ти-ша(ва)ње; утољ|авање, -ење; умињ|авање, -ење; zur Beschwichtigung meines Gewissens ради умирења (и. успавања) моје савести.

Be|schwi'chtiger {бшвицх'тг'р} *m* 2l, ~*in* *f* 3с, ућуткивач, -ица, с-, у|тишавач, -ица, умири-вач, -ица, утољавач, -ица. [да за ћутање.]

Be|schwi'chtigungsgeld *n* ћутарина *f*, награ-|

be|schwi'mmen *tr.* et. ~ пливати по чему (и. у)

be|schwi'ndeln *tr. fam.* = beschummeln. [чему.]

be|schwi'ngt {бшвиц'н.т} *a* крилат.

be|schwi'pst {бшвицпст} [Schwips] *fam.* а цврц-нут, цврцуно.

be|schwi'tzen *tr.* ознојити, beschwitzт знојав.

be|schwo'ren {бшвор'ен} *p.p.* од beschwören.

be|schwö'ren *I tr.* 1. et. ~ закљети се -ињати се на што; die Verfassung ~ закљети се -ињати се на устав; den Frieden ~ закљети се на мир, заклињати се на чување мира. 2. при-з(ив)ати (духове); истер(ив)ати (нечастиве); (о)бајати. 3. преклињати; ich beschwöre Sie bei dem geheiligten Namen Gottes ~ прекли-њем Вас Богом и светим Јованом. **II** **Be|schwö'ren** *II*, **Be|schwö'rung** *f* заклињање, за-клетва (*gen.*: на), присезање, присега; при-зивање, истеривање, бајање; преклињање.
Be|schwö'r|er {бшво'р'р} *m* 2l, ~*in* {~*йн*} *f* 3с призивач, -ица (духова), истеривач, -ица (не-частивих), бајач, -ица, бајало.

Be|schwö'rungs...: ~ *buch* *n* книга *f* призивни-ца, книга бајалица *f*, книга за истеривање нечастивих; ~ *formel* *f* бајалица *f*, образац *m* за призивање дух(ов)а, за истеривање не-частивога; ~ *kunst* *f* вештина бајања, вешти-на призивања дух(ов)а, вештина истерива-ња нечастивога.

be|see'len {бзел'ен} [Seele; ун. beseligen] *I tr.* 15a да(ва)ти (*acc.: dat.*) душу коме, начи-нити душатим (и. духатим), надахнути жи-вотом; *fig.* оживотвор|ити, -авати, надах|ну-ти, -њивати, оживити, -љавати; ~ *d* *p. pг.* и *a* који даје душу, животворан; **be|see'lt** {б-зелт} *p. p.* и *a* надахнут (*von: abl.*). **II** **Be|see'len** *n*, **Be|see'lung** *f* давање душе, надах-њивање душом, оживотвор|авање, -ење; на-дах|њивање, -нуће.

Be'see'ltheit {б'езе'лѣт'х'т} *f* 3b, Be'see'ltsein {б'езе'лѣт'д'н} *n* имање п душе, душато́ст, духато́ст, надахнутост.

be'se'geln *tr.* 1. једрити по, пловити по. 2. доједрити до, једрећи (су)стићи. 3. једрити. be'se'gnen = bekreuzen I, II. - [снабде(ва)ти.] be'se'hen {б'езе'н; ун. besäen} *L tr.* и *refl.* 1. раз-, прегледати, посматрати; испитивати; sich im Spiegel ~ гледати се у огледалу, огледати се; sich (*dat.*) die Merkwürdigkeiten der Stadt ~ разгледати (и. обићи) знаменитости града; et. bei(m) Lichte ~ ближе разгледати што, дубље посматрати што. 2. *por.* видети, добити, имати. 3. готово † sich ~ = sich umsehen. II Be'se'hen *n*, Be'se'hung *f* раз-, прегледање, посматрање; испитивање; обилажење. [достојан виђења.]

be'se'hen'swert, würdig *a* вредан да се види, be'sei'tigen {б'езе'т'г'н} [Seite] *I tr.* 15a скл|онити, -ањати, мет|нути -атина страну; укл|онити, -ањати, откл|онити, -ањати (тешкоће), отстранити, -њивати. II Be'sei'tigen *n*, Be'sei'tigung *f* с-,уклањање; откл|ањање, -оњење, отстран|ивање, -ење.

be'se'ligen {б'езе'л'г'н} [selig] *I tr.* 15a (у)чинити блаженим, успре|ити, -авати. II ~d *p. pr.* и *a* који чини (човека) блаженим, заносан; ~d war... Nähe блаженством одисаше... околина. Be'sem {б'ез'м} *m* (G.) = Besen.

be'semen *tr.* (по)мести (в. fegen).

Be'sen {б'ез'н} [свн. besamo] *m* 2l I. метла *f*; пеуе ~ kehren gut ново сито о клину вис. 2. von Federn перушка *f*. 3. *fat.* служавка *f*; девојка *f*, цура; alter ~ баба-девојка.

Be'sen..., be'sen... {б'ез'н-} ~binder *m* метлар; zörmig *a* метласт, у виду метле; ~heide *f* пустопољина (и. пуста(ра)) обрасла метлом; ~reis *n* брезово грање *n pl.*, брезова метла; ~kraut *n* (Artemisia campestris) рунка *f*; (Lepidium rudemale) гроница *f*, трава *f* од гронице; ~stiel *m* дршка *f* од метле.

be'senden *tr.* = beschicken I l.

be'sessen {б'езе'с'н} *I p. p.* од besitzen. II *a* er ist vom Teufel ~ ушао ђаво у њега, суманут, бесомучан, бесомучник је; schreien wie ~ дерати се као луд, као суманут (и. бесомучан, смушен) викати; ich bin wie ~ von... не могу да се отресем... (*gen.*). III Be'se'ssene(r) {~(r)} *s* 9l бесомучник, -ца, суманут|и, -а, смушени|к, -ица.

Be'sessenheit {~х'т'х'т} *f* 3b, Be'sessen sein {б'езе'с'нз'д'н} *n* 2l суманутост *f*, бесомучност *f*, смушеност *f*, поама *f*. [перважење.]

Be'se'tzband *n* 2a трака *f* за опшивање (и. I be'se'tzen *I tr.* 1. et. mit et. ~ мет|нути -ати што на што, (по)ставити што на што, (по)-стављати што на што; опши(ва)ти, (о)первазити, опточити, порубити, -љивати; mit Tressen ~ (о)рајтанити; ein Land mit Einwohnern, Kolonisten ~ насе|лити -љавати земљу; mit Fischen ~ метнути рибе у, напунити рибаме; eine gut besetzte Tafel halten добро се хранити. 2. ein Amt mit... ~ поставити..., именовати... за; * die Rollen e-s Schauspiels ~ разделити улоге једног позоришног ко-

мада (mit: *dat.*); meine Stunden sind besetzt моји су часови заузети; * jede Stimme war dreimal besetzt свака партија беше у три гласа. 3. зауз|ети, -имати; X посе|сти, -дати; (hier ist) alles besetzt! све је (овде) заузето!; besetzt! заузето! 4. eine Karte mit zehn Mark ~ мет|нути -ати на једну карту десет марака; besetzter König покривен краљ. II be'se'tzt *p. p.* и *a* пун пунцат; дупке пун; ун. I 2, 3, 4. III Be'se'tzen *n*, Be'se'tzung *f* метање, опшивање, перважење, порубљивање, насељавање; метање (рибе), по-, ис|пуњавање (рибом); постављ|ање, -ење, наименовање; * раздел|ивање, подела (улога); заузимање, заузехе; X поседање; метање на карту.

Be'se'tz...: ~schlängel *m*, ~stöbel *m* ручни маљ; ~teich *m* рибњак у који се меће ситна риба.

Be'se'tzungs...: ~recht *n* право заузећа; ~vorschlag *m* предлог за постављење (и. за наименовање).

be'seu'fzen *tr.* et. ~ уздисати за чим.

be'si'chtigen {б'ези'х'т'г'н} *I tr.* 15a 1. раз-, прегледати; изви|дати, -ђати. 2. вештачити. II Be'si'chtigen *n*, Be'si'chtigung *f* раз-, прегледање, преглед *m*; X смотра; * Besichtigung an Ort und Stelle увиђај *m* на лицу места.

Be'si'chtiger {б'ези'х'т'г'р} *m* 2l, ~in {~än} *f* 3c разгледач, -ица, прегледач, -ица; sachverständiger ~ вештак, стручњак, експерт.

Be'si'chtigungs...: ~bericht *m* извештај (и. извешће *n*) о прегледу; ~gebühren *fpl.* дажбине (и. пристојбе) за преглед; ~recht *n* право преглед(а)ња; ~reise *f* пут *m* ради прегледа (и. прегледања)

be'sie'deln *I tr.* насе|лити, -љавати, настати, -њивати. II Be'sie'deln *n*, Be'sie'delung *f* насељ|авање, -ење, настањивање.

be'sie'gbar {б'езикбар} *a* победан, савладљив; Be'sie'gbarkeit {~к'т'х'т} *f* 3b победност, савладљивост.

be'sie'geln *I tr.* fig. запечатити (и fig.), запечаћивати, ударити -ати печат на, (печатом) потврдити; mit s-m Blute ~ крвљу својом запечатити. II Besie'geln *n*, Besie'gelung *f* запечаћивање, печеање, ударање печата; fig. потврђење, потврда.

be'sie'gen *I tr.* и *refl.* победити, са-, над|вла-дати, надбити; er hat sich für besiegt erklärt признао је да је побеђен. II Be'sie'gen *n*, Be'sie'gung *f* побеђивање, савлађивање, надбијање.

Be'sie'ger *m*, ~in *f* победник, -ца, победилац. Be'sie'gte(r) {б'ези'кт'(r)} *s* 9l побеђеник, -ца, побеђени, -а, савладани, -а.

Be'sing {безин.} [дн.: Beere] *m* 2g¹ = Beere; (schwarzer) ~ боровница *f*.

be'si'ngen *tr.* опевати, славити; ~s'wert *a* достојан опевања (и. славења), за песму.

Be'sing'suppe *f* јуха од боровнице.

be'si'nnen *I sich* ~ 1. присећати се; премишљати. 2. sich (auf et. (*acc.*)) ~ опоми|нути се -ињати се чега, сетити се, сећати се чега; ich besinne mich nicht, daß ich ihn gesehen habe (daß er es mir gesagt hat) не опомињем се (и. не сећам се) да сам га видео (да ми је

то рекао); wenn ich mich recht besinne ако се добро сећам; seit Menschen sich ~ откоко људи памте. 3. sich e-s ändern (и. Bessern) ~, sich anders ~ предомислити се; hat er sich endlich besonnen? да ли се најзад предомислио? 4. sich über et. (acc.) ~ раз-, промисли се, размишљати се о чему; sich lange ~ дуго се предомисљати; man darf sich nicht lange (и. hier ist nichts zu) ~ није за предомисљање; sich hin und her ~ лупати главу (über: o); er besinnt sich nicht zweimal он се не предомисља дуго; ohne sich zu ~: a) не размишљајући, не предомисљајући се, b) без предомисљања. II Besi'nnen *п* раз-, промишљање; предомисљање; nach kurzem Besinnen размислив(ши) мало; was hilft das lange Besinnen? на што толико предомисљање?

Besi'nning *f* 1. свест; присебност; die ~ verlieren: a) обезнати се, ~њивати се, b) (из-)губити присебност; (wieder) zur ~ kommen: a) освесити се, ~шћивати се, b) *fig.* прирати се, освесити се; zur ~ bringen освесити, ~шћивати; (nicht) bei ~ sein (не) бити при себи.

Besi'nungs..., be'si'nungs... {бесни-} ~ kraft *f* моћ опомињања (чега), моћ сећања; ~ios *a* без свести, обезнањен, ван себе; ~losigkeit *f* несвест, обезнањеност.

be'si'p't {бэипт} *a* в. verwandt.

Be'si'tz *m* 1. поседовање *п*, држање *п*; посед, својина *f*; tatsächlicher ~ притежа(ва)ње *п*; in den ~ von et. gelangen и. kommen доћи до притежања чега, доћи до поседа чега; von et. ~ nehmen и. ergreifen узети-имати у посед, узети што у државину, притиснути што; im ~ e-r Sache sein: a) поседовати, држати, имати што, b) имати у својој државини, у у свом притежању, притежавати; im ~ e des Schlachtfeldes bleiben победити на бојном пољу; j-n (wieder) in den ~ von et. setzen вратити коме посед чега, враћати коме што у државину, повратити коме што; j-n aus dem ~ e bringen (и. setzen, treiben) одузети коме посед, лишити притежања (и. власништва). 2. имање *п*, иметак, в. Besitzung.

Besi'tz..., besi'tz... {бэцц-}: ~anzeigend *a* гр. присвојни; ~einräumung *f* давање *п* у посед.

be'si'tzen I *tr.* 1. поседовати, притежавати, држати, имати. 2. заузимати (место итд.), држати. 3. = bebrüten. II ~d *p. pr.* и *a* имућан. III Be'si'tzen *п* 1. поседовање, држање, притежавање. 2. в. Besitzung.

Be'si'tzer {бэццр} *m* 2l, ~in {~үн} *f* 3c поседник, -ца, држалац, ималац, притежавалац, притежатељ, -ка, власник, -ца, сопственик, -ца.

Be'si'tz..., be'si'tz...: ~ergreifer *m* који узима у посед, заузимач; ~ergreifung *f* узимање *п* у посед, заузимање *п*; widerrechtliche ~ergreifung отимачина *f*; ~fähig *a* способан да поседује (и. да притежава, да држи); ~fall *m* гр. други падеж; ~klage *f* тужба око поседа (и. државине); ~lehre *f* наука о поседу; ~los *a* без имања; ~lose(r) *s* 9l безимовин|ац, -ка,

пролетер, -ка; ~losigkeit *f* немање *п* имања, немање имовине; ~nahme *f*, ~nehmung *f* = ~ergreifung; ~recht *п* право посед(ова)ња, право државине; ~stand *m*: a) посед(овање *п*), државина *f*, притежање *п*; b) ~ = Aktivvermögen; ~steuer *f* = Vermögenssteuer; ~störung *f* ~ узнемиравање у поседу (и. у сопствености); ~titel *m* ~ разлог поседовања.

Besi'tztum {~тум} *n* 2a = Besitzung.

Besi'tzung *f* = Besitzen 1; имање *п*, земља, }

Besi'tzungs... = Besitz... [добро *п*.]

Besi'tzwechsel *m* промена *f* поседника, промена власника. {љолан, пијан, налокан.}

be'so'ffen {бэсофен} *p. p.* од besaufen *por.* на- }

Be'so'ffenheit {~софен} *f* 3b *por.* наљоланост, пијаност. [за ударање пенцета, потплати]. }

Be'so'hlanstalt *f* радња *m* за пенцетисање (и.) be'so'hlen *tr.* пенцетисати, ударити пенце(та) на, ударити -ати потплате на.

be'so'lden [Sold] I *tr.* 15c плахати, платити (и *fig.*). II Be'so'ldete(r) *s* 9l плаћеник, -ца. III

Be'so'lden *п*, Beso'ldung *f* плаћање; в. Besol- }

Beso'ldung *f* плаћа(ње *п*), плата. [dung.]

Be'so'ldungs... {бэсолдунгс-} ~erhöhung, ~zulage *f* повишица, додатак *m*; ~sverhältnisse *n* *pl.* плата *f*.

be'so'nder [срвн. sonder] I *a* 1. ~ (opp. allgemein) посебан. 2. нарочит, посебан, особен. 3. засебан; ~es Zimmer засебна соба. 4. особит, нарочит. II das Be'so'ndere (б. art. Be'so'nderes *n*) 9l посебно, посебност *f*; das Allgemeine und das Besondere опште и посебно; нарочито(ст ~), особито(ст *f*); im ~(e)n: a) = besonders II 2., b) посебно, за себе, засебно.

Be'so'nderheit {бэсднерхедт}, ~ Be'so'ndernheit, Be'so'ndernheit *f* 3b посебност, појединачност; особеност, нарочитост.

be'so'nders {бэсднерс} [besonder] I *предикативно*: die Sache ist nicht gerade ~ ... ствар (и. то) није ништа нарочито (и. особито). II *adv.* 1. посебно, засебно, понаособ; jedem ~ schreiben ... писати сваком (и. понаособ). 2. нарочито, особито; es befriedigt mich nicht ~ нисам баш нарочито задовољан тим; ganz ~ преко свега, понајвећма, понајвише; nicht ~ не баш нарочито, не баш особито, не баш богзна како.

be'so'nnen¹ [Sonne] I *tr.* и *refl.* (сунцем) огрејати, обасјавати; sich ~ сунчати се. II Be'so'nnen *п*, Be'so'nnung *f* обасјавање (сунцем), огрејавање (сунцем), сунчање.

be'so'nnen² [р. од besinnen] *a* разборит; смишљен, промишљен; обазрив; уздржљив.

Be'so'nntheit {бэсднхедт} *f* 3b разборитост, разбор *m*; про-, с|мишљеност; обазривост; уздржљивост.

be'so'rgen I *tr.* 1. бринути се (acc.: збор), прибојавати се (acc.: gen.), бојати се (acc.: gen.), стрепети (acc.: од); es steht zu ~, даћ... бојати се (и. за прибојавање је) да...; и *intr.* (h) ich besorgte für sein Leben брину се (и. прибојавах се) за његов живот; готово † sich e-r Sache (gen.) ~ прибојавати се од чега, бојати се чега. 2. старати се о, бринути се за; гледати; побринути се, постарати се. 3.

свршити, (по)свршавати (на пр. seine Korrespondenz своју кореспонденцију); изврши-(ва)ти (на пр. einen Befehl заповест); отпра-љати; вршити, служити; радити; ich werde Ihnen das ~ ja hy Вам то свршити; e-n Auftrag ~: a) извршити неку поруку, на-, по|ручи-ну, набавку, b) примити се неке поруке, на-, по|ручбине; ein Geschäft ~: a) свршити неки посао, b) свршити нужду; man besorgt es schon то се већ ради; er kann diese Arbeit allein ~ он може сам да сврши тај посао; *fam.* der ist besorgt und aufgehoben он је збринут. 4. на-, до|бавити, на-, до|бављати, до|јети, -осити; довести; послати; hinaus ~ изнети. II *be|so'rgt* {б|зоркт} a 1. забринут, брижан; das macht mich sehr besorgt бринем (се) веома за то, то ме јако баца у бригу; *um j-n* (и. *um et.*) besorgt sein бити у бризи за ким, за чим, бринути (се) за кога, за што. 2. für et. (für seine eigene Person) besorgt sein старати се о чему (о себи), гледати што (себе), водити бригу о чему (о себи), бринути се за што (за себе). III *Be|so'rgen* *n*, *Be|so'rgung* *f* прибо-јавање, брињење, бојање; старање, брига; zur gefälligen Besorgung durch (acc.) стара-њем ... *gen.*, добротом ... *gen.*; j-m et. zur Be-sorgung überlassen оставити коме да се ста-ра о чему; свршавање, извршавање; вођење; отправљање; Besorgungen machen (из)врши-ти набавке (и. поруке); † — Furcht.

Be|so'rger *m*, ~in *f* (b. besorgen) кој|и, -а се стара, брине итд.

be|so'rglich a 1. = besorgt (в. besorgen II). 2. који задаје бригу, који је за прибојавање, (од) кога, чега се има бојати, обеспокојавајући. *Be|so'rglichkeit* *f* 1. брижност, забринутост, бојаљивост. 2. старање *n*, залагање *n*. 3. = Besorgnis.

Be|so'rgnis {б|зџркнџс} *f* 2i брињење *n*, бојазан, прибојавање *n*, зебња; брига, забринутост. *be|so'rgsam* {б|зорксам} a = besorgt 2 (в. besorgen II); *Be|so'rgsamkeit* {~сџс} *f* 3b = Sorgsamkeit. [брига.]

Be|so'rgtheit {б|зорктхџт} *f* 3b забринутост, I *be|spä'hen* *tr.* вребати.

be|spa'nnen I *tr.* 1. у-, за|прегнути; e-n Wagen mit Pferden ~ упрегнути коње у кола; be-spannt са запрегом (mit: од), у-, за|прегнут. 2. mit e-r Sehne ~ метнути тетиву на, разапети тетиву на. II *Be|spa'nnen* *n*, *Be|spa'nnung* *f* презање, у-, за|презање, у-, за|прегнуће; Be-spannung запрега.

Be|spa'nnungs|stoff *m* штоф (и. тканина *f*) за балоне; непропустљиво платно *n*, непро-пустљива свила *f* итд. за покривање аеро-планских крила. [у-, по|пљувати (се).]

be|spei'en *tr.* 1. = anspeien. 2. и *refl.* (сich ~) *be|spi'cken* *tr.* = spicken; *fig. fam.* sich ~ на-гумати се пāпā, bespickt пун.

be|spie'geln I *sich* ~ огледати се. II *Be|spie'geln* *n*, *Be|spie'gelung* *f* огледање. [јета.]

Be|spie'gelungs|lust *f* жеља за огледањем; *sy-f* *be|spi'nnen* *tr.* опрести, опредати.

be|spi'tzen I *tr.* зашиљати. II *fam.* sich ~ на-ћефлеисати се; *bespi'tzt* наћефлеисан. III *Be-*

spi'tzen *n*, *Be|spi'tzung* *f* наћефлеиса(ва)ње. *be|spo'tteln* I *tr.* j-n (et.) ~ подругивати се ко-му (чему). II *Be|spo'tteln* *n*, *Be|spo'ttelung* *f* подругивање.

be|spo'tten I *tr.* et. ~ ругати се чему, спрдати се чим. II *Be|spo'tten* *n*, *Be|spo'ttung* *f* руга-ње, спрдање.

be|spra'ch {б|шпрах} *v.* besprechen.

be|spra'ng {б|шпрџн} *v.* bespringen.

be|spre'chen I *tr.* 1. = bereden I 1 и 2. 2. на-, по|ручити; уговорити. 3. (о)бајати. 4. готово † e-n ~ говорити кому, с ким. II *sich* mit j-m ~: a) разговарати (се) с ким, преговарати с ким, b) догов|орити се -арати се с ким. III *Be|spre'chen* *n*, *Be|spre'chung* *f* расправљање, расправа, претресање; zur Besprechung... до расправљања, до претресања; бајање; раз-говарање, разговор *m*, договарање, прего-варање, lebhaft Besprechung живо расправ-љање *n*, живо претресање *n*. [м за бајање.]

Be|spre'chungs|formel *f* бајалица, образац *be|spre'ngen* I *tr.* 1. по(ш)кропити, пошкропља-вати, (ш)кропити; попрскати. 2. = sprenkeln.

II *Be|spre'ngen* *n*, *Be|spre'ngung* *f* пошкро-пљавање, (ш)кропљење; прскање.

be|spri'ngen I *tr.* 1. опас(и)ати, скочити на, скакати на. 2. прискочити (acc.: dat.) на пу-шкомет. II *Be|spri'ngen* *n* опасивање, скака-ње на.

be|spri'tzen I *tr.* и *refl.* (сich ~) по-, ис-, у|пр-скати (се), прскати (се), оросити (се), ороша-вати (се), по(ш)кропити, (ш)кропити. II *Be|spri'tzen* *n*, *Be|spri'tzung* *f* прскање, ороша-вање, (ш)кропљење.

be|spro'chen {б|шпрџен} *p. p.* од besprechen. *be|spru'deln*, *be|sprü'hen* *tr.* куљати на, врцати на, сипати на.

be|spru'ngen {б|шпрџен} *p. p.* од bespringen. *be|spu'cken* *tr. fam.* = bespeien.

be|spü'ien *tr.* испирати, запљускивати.

Be|bara'bien {бесарабџи} [Bessen народ] *n* 8g

● Бесарабија *f*. [бљан|ин, -ка.]

Be|bara'bier {б|бар} *m* 2l, ~in {~ин} *f* Бесара-|

be|bara'bisch {~бџш} a бесарапски.

Be'ssemer..., *be'ssemer...* {бесемер-} [Bessemer, енглески фабрикант, 1813—1898] ●: ~birne Бесемерова крушка, пџ; ~eisen *n* Бесемерова гвозђе (и. железно); ~stahl {бесемерш} *tr.* ослободити, -ајати (од) угљ(ен)ика Бесемеровим поступком; ~proze'ß *m* Бесемеров поступак; ~roheisen *n* Бесемерово сирово гвозђе (и. железно); ~stahl *m* Бесемерово челик.

be'sser {бесер} [свн.] I a (*compr.* од gut a) бо-љи; *adv.* (*compr.* од wohl *adv.*) боље; desto (и. *um so*) ~! утолико боље, тим боље; je eher, desto ~ што пре, то (и. тим) боље; es geht ihm immer ~ све му је боље, све му иде на боље; er hat es ~ als... њему је боље (и. лакше) него...; das kommt ja immer ~! то је све боље (и. боље)!; ~machen a) побољша(ва)ти, поправ|ити, -љати, b) боље (у)радити; ~sein als et. бити бољи, боље од чега; in et. (*dat.*) ~sein бити бољи (и. јачи) у чему; ~ist ~ што је боље боље (је); es ist ~ zu schweigen, als... боље је ћутати него...; das wäre noch ~!

ето ти сад!; ~ werden; a) побољша(ва)ти се, поправити се, -љати се, б) пролепша(ва)ти се (за време); wieder ~ werden поправити се, -љати се; alles ~ wissen denn j. знати све најбоље. 2. *por.* боље, више, јаче; ~ laufen трчати боље (и. брже); ~ schreien драти се јаче. 3. као одречно поређење од schlecht: ~e Köchin, ~es Mädchen für alles gesucht тражи се боља куварица, боља девојка за сав посао; ~e eine ~e Ware боља роба; in allen ~en Geschäften erhältlich добија се у свима бољим радњама. II das Be'ssere {~} (б. *art.* Besseres {~} / *n 91* боље; in Ermangelung eines Besseren) еп у недостатку (нечега) бољег, кад нема (не)чега бољег; j-n e-s Besser(e)n belehren по-, најучити кога, отворити коме очи; sich e-s Besser(e)n besinnen в. besinnen; Sie können nichts Besseres tun als... не можете ништа боље (у)радити (и. (у)чинити) него (и. до)...

[мућнији, -а.1

Be'sser|gestellte(r) {бес·рг·штелт·(р)} s 91 и-1
be'ssern {~n} [свн.] 15f I *tr.* 1. побољша(ва)ти; поправити, -љати. 2. ис-, поправити, ис-, поправљати. 3. durch Düngen ~ (на)ћубрити, (на)гнојити. 4. = ausbessern I. II sich ~ побољша(ва)ти се; поправити се, -љати се; опоравити се, -љати се; er bessert sich zusehends, *impers.* es bessert sich zusehends mit ihm он се приметно поправља (и. опоравља); die Kurse ~ sich курсеви се поправљају; пролепша(ва)ти се (за време). III Be'sserung *f* побољша(ва)ње *n*; поправљање; опорављање; ис-, поправљање, ис-, поправка; es ist Besserung eingetreten наступило (и. дошло) је побољша(ва)ње (и. поправљање); die Besserung hält an побољша(ва)ње траје и даље; auf dem Wege der Besserung на путу опорављења (и. оздрављења); gute Besserung! желим Вам да се што пре опоравите!
Be'sserungs..., be'sserungs... {бес·рун·с·} ~ anstalt *f*, ~haus *n* поправилиште *n*, завод *m* за поправку; ~fähig *a* поправљив; ~fähigkeit *f* поправљивост; ~mittel *n* средство за поправљање (и. за поправку); ~strafe *f* поправна казна; ~system *n* систем *m* ћубрења (и. нагнојавања); ~theorie *f* поправна теорија; ~trieb *m* поправни нагон, тежња да се(бе) поправи.

Be'sser...: ~wissen *n*, ~wisserei' {~вис·рә} *f* 3b уображење *n* (и. болест) некога да зна боље од других; ~wisser *m* онај који је уобразио да зна боље од других.

Be'Brung *f* {бес·рун·} = Besserung.

best {бест} [свн.] *sup.* од gut *a* и од wohl *adv.*

I *a*, као *s* der (die) Beste {~} 91 I. најбољи, -а; im besten Alter, in den besten Jahren у најбоље доба, у најбољим годинама; im besten Schläfe у најбољем сну, усред сна; im besten Arbeiten у јеку рада; nach m-m besten Wissen колико год знам, како најбоље знам; j-m die besten Worte geben најкрасноречитије казати (и. говорити) коме. 2. mein Bester! драги мој! 3. der erste beste први који наиђе, ма ко(ји), који год (био); dem ersten besten оном који први наиђе, ма коме, коме год било; der

erste beste Vorwand који год било изговор. II *adv.* најбоље; *a)* *inv.* са *a* и. *part.*, на пр. bestmöglich: *a)* што (је могуће) боље, *b)* као *a* што (је могуће) бољи, bestgemeinter Rat најдобронамернији савет; *b)* bestens, aufs (и. auf das) beste, zum besten: најбоље; wir werden das bestens besorgen свршићемо (и. урадићемо) то што боље (и. како најбоље) можемо (и. умемо); ich danke bestens најлепше хвала; ich empfehle mich (Ihnen) bestens част ми је (да Вас поздравим); alles ist aufs beste eingerichtet све је удешено да не може боље бити; er hält seine Diensten nicht zum besten он не поступа понајбоље са послужом; es geht ihm nicht zum besten не иде му понајбоље (и. баш најбоље), *c)* am besten најбоље; es ist am besten (и. das Beste ist), du tust es selbst најбоље је да сам (то) (у)радиш; aufhören, wenn es am besten schmeckt преста-(ја)ти кад је најслађе. III Be'ste(s) *n* 91 I. das Beste (оно што је) најбоље; es wird das beste sein, wenn sie... најбоље ће бити ако она...; *fam.* er hatte sich aufs (и. auf das) Beste gespitzt надао се најбољем колачу; sein Bestes tun чинити (и. радити) све што до кога стоји; ich tue mein Bestes чиним што год стоји до мене, радим колико год могу; das Beste von j-m reden говорити најбоље (ствари) о коме; das Beste, was Sie tun können, ist zu schweigen најбоље што можете (у)чинити то је да ћутите. 2. добро; das gemeine Beste опште добро; zu Ihrem Besten за Ваше добро, у Вашу корист; zum Besten der Armen у корист сиротиње; j-s Bestes suchen тражити чију корист, радити у чију корист. 3. (оно што је) најбоље, цвет *m*. 4. j-n zum besten haben *a)* ругати се с ким, спрдати се с ким, *b)* истезавати, заваравати кога. 5. j-m et. zum besten geben (по)частити кога чим.

be stä'hlen *tr.* покривати челиком.

be|sta'llen {бешт·ален} [од bestallt, † *p. p.* од bestellen] I *tr.* 15a поставити, -љати (у службу).

II Be|sta'llung *f* постављање, -ење *n*; готово † плата.

Be sta'llungs...: ~brief *m*, ~urkunde *f* исправа *f* о постављању, декрет *m*; ~zeit *f* време *n* постављења.

be sta'nd' {бешт·ант} *impf.* од bestehen.

Be sta'nd' {~} *m* 1. постојање *n*; опстојање *n*; трајање *n*; трајност *f*; издржљивост *f*; von ~ sein, ~ haben постојати, трајати, бити дуготрајан, одржавати (*intr.*), одржа(ва)ти се, држати (*intr.*), држати се; der Friede wird keinen ~ haben мир неће бити дуготрајан, мир неће трајати; das Wetter wird nicht von ~ sein време се неће одржати, време неће устрјати; das Glück hat keinen ~ срећа је нестална. 2. (бројно) стање *n*; ~ der Kasse стање благајне. 3. јн. закуп.

Be|sta'nd'... {бешт·ант·} ~aufnahme *f* попис (и-вање *n*) *m* робе (и. стоваришта), инвентарење *n*, ~buch *n* ~ књига *f* о стању; ~geld *n* = Pachtgeld; ~gut *n* = Pachtgut.

be sta'nden {бешт·анен} *p. p.* и *a* од bestehen.

Be|sta'ndheit *f* 3b ~ = Bestand I.

be|stä'ndig I a 1. постојан, сталан; трајан; постојан, истрајан, издржљив; чврст, утврђен (☉); ☉ ~e Schmierung стално подмазивање *n*; das Barometer steht auf ~ барометар показује стално лепо време; zu Recht ~ који с правом постоји, који се одржава пред законом. 2. сталан, непрекидан; доживотан. II *adv.* ~lich стално, непрестано, једнако.

Be|stä'ndigkeit f 1. постојаност, сталност; трајност; трајање *n*; истрајност, издржљивост; учвршћеност, утврђеност. 2. сталност; доживотност.

Be|stä'nd... , be|stä'nd... : ~jagd *f* закупљен лов *m*; ~liste *f*. ~nachweis *m* попис *m*, списак *m*, инвентар *m*; ~los *a* без постојаности, без трајности, без трајања; ~teil *m* састојак, саставни део.

be|stä'rken I tr. 1. учвр|стити, -шћивати, утвр|дити, -ћивати (einen in et. кога у чему). 2. pehe = bestätigen. II **Be|stä'rken n**, **Be|stä'r|kung f** учвршћивање, утврђивање; потврђивање, потврда.

be|stä'tigen (б|шт|г|т|г|н) [stetig] I tr. и refl. 15a (sich ~) потврдити (се), потврђивати (се). II ~d *p. pr.* и *a* потврди, и *adv.* потврђујући. III **Be|stä'tigen n**, **Be|stä'tigung f** потврђивање, -ење, потврда; das Gerücht bedarf der Bestätigung... вест треба да се потврди.

Be|stä'tigungs... (б|шт|г|т|г|н|с|) ~recht n право потврде; ~urkunde *f* потврдница, потврдна исправа; ~urteil *n* потврдна пресуда *f*.

be|stä'tten (б|шт|т|т|н) [Statt!] tr. 15c 1. = beerdigen. 2. † = ausstatten I 1. и bestätigen. II **Be|stä'tten n**, **Be|stä'ttung =** beerdigen II.

be|stau'ben intr. (s) 1. напрати(ва)ти се. 2. = bestäuben.

be|stau'ben I tr. 1. напрати(ва)ти у-, ис|прашивати; mit Mehl ~ обрашћавити; (sich) das Haar mit Puder посути -ипати косу пудром. 2. * оплодити прахом (и. поленом) из прашника. II * * * *intr. (s)* = bestauben. II **be|stäu'bt (б|шт|д|п|т)**, **be|stau'bt (б|шт|д|п|т) p. p.** и *a* на-, испрашен, прашњав, прашљив; mit zartem Duft bestäubt, fein bestäubt са тананим машком, са тананом маглицом. III **Be|stau'bung f**, **Be|stäu'bung f** оплођивање, -ење *n* прахом (и. поленом) из прашника.

be|stau'den: sich ~ (раз)бокорити се.

be|stau'nen tr. = anstaunen. [понуђач.]

be|st|bietend a best. највише нуди, најбољи

be|ste итд. в. best.

be|ste'chbar (б|шт|х|д|р) a = bestechlich.

be|ste'chen I tr. 1. прихват|ити, -ати, прихва|ћати (иглом); опши(ва)ти (рупицу за дугме). 2. *fig.* (под)митити, подмићивати, поткуп|ити, -љивати; придоби(ја)ти. II **Be|ste'chen n**, **Be|ste'chung f** прихватање, опшивање; мићење, мито, подмићивање, поткупљивање.

Be|ste'cher m, ~in *f* подмићивач, -ица, поткупљивач, -ица. [купљив.]

beste'chlich (б|шт|х|д|р) a подмитљив, пот-

Be|ste'chlichkeit {~х|д|р} f 3b подмитљивост, поткупљивост. [m; ~presse *f* опшивачица.]

Be|ste'ch... (б|шт|х|д|р) ~naht f опшивни шав

Be|ste'chungs... : ~kunst f вештина подмићивања (и. поткупљивања); ~versuch *m* покушај подмићивања (и. мита).

Be|ste'ck (б|шт|г|к) [bestecken] n 2g 1. кутија *f* с прибором, корице *f pl.* с прибором, торб(и)ца *f* с прибором; mathematisches ~ кутија с математичким прибором. 2. (silbernes) ~ (сребрн) прибор за обедовање (и. за ручавање), кашика, виљушка и нож (од сребра). 3. *fam.* студ. schnurriges ~ комедија *f* од човека, комедија од жене. 4. ☉: **a)** нацрт *m* за брод; **b)** ознака *f* пута брода на карти.

be|ste'cken I tr. et. mit et. ~ заденути, (по)задевати што чим, тур|ити -ати на што (и. у што), мет|нути -ати што на што; наса|дити -ћивати, наглав|ити, -љивати. II *intr.* ~ bleiben = stecken bleiben.

Be|ste'ck|macher m израђивач кутија, корица, торбица; ☉ обележавач пута.

Be|ste'g m ☉ (meß)уметак од глине.

be|ste'hen I tr. 1. издржа(ва)ти (борбу, напад, оглед, пробу); glücklich ~ срећно претурити преко главе, пребродити здрав и читав; harte Prüfungen ~ проћи кроз тешка искушења; положить (испит). 2. *prov.* = mieten, pachten; tandene Jagd = Bestandjagd. 3. ☉ = bestehen. 4. ☉ попети се на, ступити на, ући у. 5. готово † одупрети се (*acc.*, *dat.*: *dat.*), одолети. II *intr. (s и h)* 1. ~ bleiben стати, згрушати се, згуснути се; (с)мрзнати се, заледити се. 2. постојати; опст(о)јати; издржа(ва)ти; одржа(ва)ти се; ich kann bei meinem Gehalte nicht ~ не могу да опстанем са својом платом. 3. in e-r Probe (и. Prüfung) ~ издржа(ва)ти пробу, показати се ваљаним при огледу; gegen j-n ~ одолети кому, одупрети се кому; im Kämpfe gegen j-n ~ одолети коме у борби, одржати се; mit Schimpf und Schande ~ осрамотити се, обрукати се; vor j-m ~ издржа(ва)ти борбу с ким, одоле(ва)ти коме, надбити кога; vor s-m Richter ~ (о)правдати се пред својим судијом; bibl. wer kann vor dir ~! ко ти може одолети! (уп. II 2). 4. auf et. (*dat.* и *acc.*) ~ оста(ја)ти при чему, не попуштати, не попустити од чега; auf s-m Kopfe ~ узјогунити се, укопистити се. 5. **a)** ~ aus (*dat.*) састојати се из (и. од); **b)** ~ in (*dat.*) састојати се у (*loc.*); worin besteht die Tugend? у чему се састоји врлина (и. крепост)? у чему је врлина? III ~d *p. pr.* и *a* постојећи; састављен (aus: из, од); für sich ~d који постоји за себе, независан; das Bestehende постојеће, оно што постоји, *dipl.* досадашње (и. постојеће) стање. IV **be|stä'nden p. p.** и *a* покривен, обрастао, засаћен (von, mit: *abl.*). V **Be|ste'hen n** стајање, згрушавање, згушњавање; постојање, опст(о)јање; seit dem Bestehen der Welt откад свет постоји, откада је света и века; nach Bestehen der Prüfung по поло-

be|ste'hlen tr. покрасти. [женом испиту.]

be|stei'fen tr. ☉ = bestärken, bestätigen.

be|stei'gen I tr. по-, ис-, ус|пети се на; петити се на; das Pferd ~ по-, уз|јахати коња; den Thron ~ попети се (и. сести) на престо. II **Be|stei'gen n**, **Be|stei'gung f** пењање (*gen.*: на); успињање, узлазак *m* (*gen.*: на); Bestei-

gen des Thrones долазак *m* (и. ступање) на престо. [који, -а се пење на.]

Be|stei'ger *m*, ~in *f* пењач, -ица (*gen.*: на), **Be|stei'nen** *tr.* ис-, на|пунити камењем.

be|stell|bar *a* 1. који се може уредити, уредљив, који се може наручити, наручљив итд. (в. bestellen); ~er **Brief** писмо које се може предати. 2. обрадљив, за обделавање, зиратан.

Be|ste'll... {бшл-} ~bogen *m* наруцбени табак; ~brief *m* налог, наруцбина *f*.

be|ste'llen *I tr.* 1. метнути (mit: *acc.*), (по)ставити (mit: *abl.*); mit Milch und Brot ~ метнути на сто млеко и хлеб. 2. уређити, -ђивати, уде сити, -шавати; die Haushaltung (и. die Wirtschaft) ~ водити кућу, водити газдинство; das Essen ~ спремати (и. готовити) јело; sein Haus ~ уређити своју кућу, уређивати своје домаће послове; *fig.* спремати се за смрт; *imp., fig.* es ist so um (*acc.*) (и. mit) et. (*dat.*) bestellt с тим тако стоји, са тим је тако; es ist schlecht bestellt зло је, рђаво иде; ist es so bestellt? је ли тако?, зар тако стоји?; das Theater ist gut bestellt позориште је добро.

3. обрадела(ва)ти, обрадити, -ђивати, радити. 4. извршити (е-п Auftrag налог); преда(ва)ти (писмо адресату); изручи(ва)ти, испоручи(ва)ти; поручити; ~ Sie ihm Grüße (von mir) изручите (и. испоручите) му поздраве (од мене); hast du nichts an ihn zu ~? немаш ништа да му поручиш?, немаш никакву поруку за њ? 5. наручи(ва)ти, * поручи(ва)ти (et. bei j-m ~ што код кога, што кому); bestellte Arbeit наручен (* поручен) рад; eine Droschke ~ наручити (* поручити) кола (и. фијакер); sind Sie bestellt? јесте ли заузети?; haben Sie etwas zu ~? имате ли што да поручите? 6. j-n ~ поручи(ва)ти по кога (auf: за, у), позвати кога. 7. j-n zu e-m Amte ~ поставити -љати кога на какво звање (и. у какву службу); j-n zum Richter ~ поставити (и. одредити) за судију; j-n über et. (*acc.*) ~ поставити кога над чим, дати коме управу чега; falsche Zeugen ~ подметнути лажне сведоке. II **Be|ste'llen** *n*, **Be|ste'llung** *f* уређивање, -ење, удешавање; спремање, готовљење; вођење (куће); обделавање, обрађивање, обрада; поручивање по кога, позивање кога; постављање, -ење; извршивање, -ење (поруке, налога); поручивање; предавање, предаја (писма адресату); Bestellung на-, по|руцбина, порука; auf Bestellung по наруцбини, по поруцбини, по поруци.

Be|ste'ller *m*, ~in *f* обрађивач, -ица, обделавач, -ица; ~ наручи|лац, -ља, поручи|лац, -ља.

Be|ste'll...: ~gebühren *f pl.*, ~geld *n* доносарина *f*, предајарина *f*, преносина, разносина, пристоја за предавање (и. предају), за достављање.

Be|ste'lliste *f* (при растављању Bestelliste) списак *m* наруцбина (и. поруцбина).

Be|ste'llungs|buch *n* књига *f* наруцбина.

Be|ste'll...: ~zeit *f* време *n* обрађивања (и. обделавања); ~zettel *m* наруцбеница *f*, поруцбе-|

be|ste'm|peln *tr.* = stempeln. [ница *f.*]

be|sten|fa'lls [best, Fall] *adv.* у најбољем слу-|

be|stens {бестнс} *adv.* в. best I. [чају.]

be|ste'ppen = steppen.

be|ste'rn [Stern, a] 1. — bestirnt. 2. са звездичом (*). 3. украшен орденом (и. ордењем).

be|steu'ern *I tr.* 1. опорез(ив)ати. 2. ~ = steuern. II **Be|steu'ern** *n*, **Be|steu'(e)rung** *f* опорез(ив)ање. III **Be|steu'erte(r)** *s 9l* опорезаник, -ца, опорезан|и, -а, пореск|и -а обвезни|к, -ца.

Be|steu'rungs|recht *n* право опорезивања.

be|st|ge|ha|ft *a* најомрзнутији.

be|st|gemeint в. best I. [тињски, зверски.]

bestial|isch [лат., Bestie] *a* бестијалан, живо-|

Bestial|ität [лат.] *f 3b* бестијалност, животињство *n*, зверство *n*.

be|sti'cheln *tr. fig.* пецкати (auf: *acc.*).

besti'cken *tr.* извести. [тиња.]

Be|stie {бест-} [лат. bestia] *f 3b* звер, живо-|

bestie|ben *tr.* = bestäuben.

bestie|feln *tr.* обути.

bestie|gen {бшгн, бшгнн} од besteigen.

be|stie|len *tr.* наса|дити, -ђивати, наглав|ити, -љивати, метнути држаље на; * bestielt с петељком.

be|sti'mm|bar {бштимбар} *a* одредљив, опредељив; leicht ~ упливљив, на кога се лако утиче. [опредељивост.]

Be|sti'mm|barkeit {~кшт} *f 3b* одредљивост,|

be|sti'mmen *I tr.* 1. и *refl.* опреде|лити, -љивати, одлучи(ва)ти, решити, склонити, побудити (zu: на); sich zu et. (*dat.*) ~ lassen да(ва)ти се определити (и. склонити) на што; sich ~ опреде|лити се, -љивати се, решити се (уп. I 5.). 2. одлучити, решити (судбину кога). 3. одредити, -ђивати (Zeit und Ort ~ време и место; e-n Begriff појам; den Preis für et. (*acc.*) цену чему); die Farbe ~ казати боју. 4. и *intr.* (h) одредити, -ђивати, пропис(ив)ати (уп. II). 5. и *refl.* ~ für (*acc.*) и. zu (*dat.*) (sich се) одредити (себе) за што, посветити се(бе) чему, наменити (себе) чему; (im voraus) ~ zu (*dat.*) предодредити за, предодређивати се; j-n zu s-m Nachfolger ~ одредити -ђивати (и. означити) кога себи за следбеника. II *intr.* über j-n (über et.) (nach Belieben) ~ располагати ким (чим) (по вољи); ~, daß... решити -авати да..., наре|дити -ђивати да...; das Gesetz bestimmt, daß... закон одређује (и. прописује) да... III ~d *p. pr.* и *a* одредни, одређујући; одлучујући, отсудан, пресудан; das Bestimmende dabei war.. при том је пресудило (и. одлучило)... IV **Be|sti'mmen** *n* в. Bestimmung.

be|sti'mmt {бштмшт} *I p. p.* од bestimmen. II *a*

1. опредељен, решен, одлучен; изражеи, истакнут; sich ~ (и. aufs ~este) weigern одлучно (најодлучније) одбијати; ~er Ton потврдан тон, одлучан глас. 2. одређен; ~er Punkt der Beratung одређена (и. конкретна тачка) већања; *gr.* ~er Artikel одређен(и) члан; eine ~e Größe одређена величина (и. количина); zu e-er Stunde у одређени час; sich ~ ausdrücken одређено се изразити, одлучно се изражавати. 3. извршан, поуздан; *adv.* извесно, поуздано.

Be|sti'mmtheit {~штѣт} *f* 3b опредељеност; одређеност; извесност, поузданост; et. mit ~ wissen знати што поуздано (и. извесно).

Be|sti'mmung *f* 1. опредељивање, -ење *n*; одређивање, -ење *n*; решавање *n*, наређивање, -ење *n*, одлука; намењивање *n*, намена; опредељење *n*, суд(бин)а, удес *m*; одредба; ~ über et. (*acc.*) treffen од-, наредити што, одређивати што.

Be|sti'mmungs..., **be|sti'mmungs...** {бштѣмун.с-}: **~gemäB** *adv.* по одредби, према наређењу, према одлуци; ~grund *m* одредни разлог, разлог који одређује (и. опредељује); ~ort *m* одредиште *n*, определиште *n*, место опредељења; ~wort *n* одредница *f*.

be|stirnt {бштѣрнт} [*Stern*] *a* звездан.

be|st|möglich(st) {бѣстмоглѣх(ст)} *v.* best 1.

be|st|bern *tr.* завеја(ва)ти.

best|chen {бѣштохн} *p.p.* од bestechen.

be|st|cken [*Stock*] *sich* ~ 15a убокорити се, бокорити се.

be|st|hlen {бѣштолн} *p.p.* од bestehlen.

be|st|pfen *tr.* (за)чипкати, (за)крпипити.

be|st|pseln *tr.* запушити, -авати, зачепити, -ливати.

be|st|ben *tr.* 1. групнути -ати на. 2. скинути, -дати, о(д)бијати, о(д)бити. 3. оштетити, покварити ударом. II *sich* ~ 1. сударити се, -ати се. 2. оштетити се, покварити се сударом. [велико ренде *n*.]

Be|st|b...: ~feile *f* велика турпија; ~hobel *m*

be|st|rafen *tr.* казнити, кажњавати; mit Worten ~ укорити. II **Be|st|rafen** *n*, **Be|st|rafung** *f* кажњавање, -ење, казна. [вања].

be|st|rafens|wert *av* вредан казне (и. кажња-)

be|st|rafungs... = bestrafens...

be|st|ra|hlen *tr.* 1. обасја(ва)ти (својим) зрацима, огранути (*acc.*: *acc.*), гранути на, озари(ва)ти. 2. *j-n* (и. *et.*) mit *et.* (*dat.*) ~ (о-)зрачити кога (што) чим; mit Sonnenlicht ~ (и. von der Sonne ~ lassen) (о)зрачити сунчаном светлошћу, сунчати. II **Be|st|ra|hlen** *n*, **Be|st|ra|hlung** *f* обасјавање зрацима, озаривање; зрачење (*durch: abl.*), Bestrahlen durch die Sonne сунчање, зрачење сунцем.

be|st|re|ben *tr.* *sich* ~ (zu...) тежити (да...), настаја(ва)ти, стремити, прегнути; *sich um et.* (*acc.*) ~ тежити за чим, nach *et.* (*dat.*) за чим, zu *et.* (*dat.*) чему. II **Be|st|re|ben** *n*, **Be|st|re|bung** *f* тежња, тежење, настајавање, стремљење, прегнуће; es wird stets mein Bestreben sein, zu... *inf.* увек ћу настаја(ва)ти да... *praes.*, моје прегнуће биће увек да...

be|st|re|bsam *a* = strebsam.

be|st|rei|chen *tr.* 1. (на)мазати, помаз(ив)ати, намаз(ив)ати; mit Öl ~ позеитинити, (на)мазати уљем. 2. превљући -лачити преко, прелѣзи -лазити преко, погладити; mit dem Magnet ~ превлачити магнетом преко, магнетисати; окрзнати, очешати, овлаш дотичати; ~ schiffend die Küste ~ пловити уз обалу. 3. X брисати, тући; bestrichener Raum брисани (и. тучени) простор; vom Nordwinde bestrichen werden бити изложен северу. 4. (из)мазати, тући. II **Be|st|rei|chen** *n*, **Be|st|rei-**

chung *f* мазање, по-, премазивање; превлачење преко, прелажење преко, глађење; магнетисање; окрзавање, очешавање, дотицање овлаш; X брисање, бијење.

be|st|rei|bar *a* споран, оспорљив; **Be|st|rei|barkeit** *f* 3b спорност, оспорљивост.

be|st|rei|ten *tr.* 1. борити се (*acc.*: против). 2. оспоравати, (о)спорити; *sich* ~ lassen бити оспораван, да(ва)ти се оспорити; поби(ја)ти. 3. подмири(ва)ти, под-, сносити, поднети, платити. II **Be|st|rei|ten** *n*, **Be|st|rei|tung** *f* борење, борба (*gen.*: против); оспоравање, спорење; подмиривање, -ење, подношење, плаћање; zur Bestreitung der Unkosten за подмирење трошкова.

Be|st|rei|ter *m* 1. bibl. mein ~ борац против мене, који удара на мене. 2. *~* оспоравалац, спорилац.

be|st|reu|en *tr.* посљутити, -ипати. II **Be|st|reu|en** *n*, **Be|st|reu|ung** *f* посипање (mit Mehl брашном). [streichen.]

be|st|ri|ch(en) {бѣстрих(ен)} *impf.* (*p.p.*) од be-

be|st|ri|cken [*stricken*] *tr.* оплејсти, -тати, плетивом обмота(ва)ти.

be|st|ri|cken - [*Strick*] *tr.* 1. конопцима вез(ив)ати; оковати, окивати. 2. *fig.* ухватити у своје замке, хватати у своје замке, зацѣти, -осити, придоби(ја)ти, опчара(ва)ти. 3. *~* ухапсити; притиснути. II **Be|st|ri|cken** *n*, **Be|st|ri|ckung** *f* везивање конопцем, окивање; хватање у своје замке, заносење, придобијање, опчаравање.

be|st|r|men *tr.* 1. запљускивати, испирати, тећи поред (*acc.*: *gen.*). 2. лити преко; Tränen ~ ihre Wangen потоци суза лију јој низ образе. **be|st|ü|cken** [*Stück*] *tr.* (на)оружати топовима. II **Be|st|ü|cken** *n*, **Be|st|ü|ckung** *f* (на)оружање топовима.

Be|st|u|hlung *f* снабдевање *n* столицама.

be|st|ü|rmen *tr.* 1. = gegen, auf et. anstürmen; bestürmt werden бити нападан, издржавати навалу (и. напад, јуриш). 2. *fig.* *j-n* mit Fragen, mit Bitten ~ сколити (и. салетати) кога питањима, молбама, навалити -ливати на кога питањима, молбама; *ich bin* (и. *ich werde*) mit Besuchen bestürmt навалиле посете на мене, навалили посетама на мене, сколили ме посетама. II **Be|st|ü|rmen** *n*, **Be|st|ü|rung** *f* јуришање, јуриш *m*, наваљивање, навала; салетање, скољење, наваљивање. [-ица.]

Be|st|ü|rmer *m*, ~ *inf* наваљивач, -ица, јуришач,]

be|st|ü|rzen *tr.* = 1. bestürzt machen (*v. II*). 2.

II пунити (нех). II *intr.* (*s*) = bestürzt werden.

III **be|st|ü|rzt** *pp.* и *a* сметен, збуњен; згранут, запенашћен, запањен, пренеражен, поражен; престрављен; узневерен; (из)ван себе; bestürzt machen згранути, -њивати, запенастити, -шћивати, престравити престрављивати, препастити, запањити(ва)ти, пренеразити, поразити; bestürzt werden згранути се, запенастити се, -шћивати се, запањити(ва)ти се, пренеразити се, препастити се.

Be|st|ü|r|ztheit {бѣштурицхѣт} *f* 3b згранутост, запенашћеност, запањеност, пренераженост, пораженост.

Be stür'zung *f* зграњавање *n*, запрепашћење *n*, пренеражење *n*, поражење *n*, препадане *n*, препаст; *in ~ geraten* пренеразити се, запрепастити се, запањити се.

Be su'ch *m* 2g 1. **a)** посета *f*; *auf* (и. *zu*) ~ у посети; (*bei*) *j-m e-n ~ machen* посетити кога; (*einen*) ~ *abstatten* посетити; *j-s ~ erwidern* вратити кому посету; *immer ~e machen* бити стално по (и. *y*) посетама; **b)** *er hat ~* он има госте, има некога код њега; *zahlreiche ~e bekommen* доби(ја)ти многобројне госте. 2. (*häufiger*) ~ (често) похађање, посећивање.

be su'chen *I tr.* 1. посе|тити, -ћивати; походити, похађати; *das Gymnasium ~* ићи у гимназију. II **Be su'chen** *n*, **Be su'chung** *f* посећивање, посета, похађање, походе *f pl.*; идење у.

Be su'cher *m*, ~ *in* *f* 1. посетил|ац, -ица, походи|лац, -ља. 2. = *Besuch* 1. *b*.

Be su'cher|zahl *f* број *m* посетилаца.

Be su'ch(s)... {*бзух(с)*}: ~*karte* *f* посетница; ~*liste* *f* списак *m* посета; ~*tag* *m* дан посет|е, -а, дан за посете; ~*zeit* *f* време *n* посете; ~*zimmer* *n* соба *f* за посете.

be su'deln *I tr.* (и *sich ~*) 1. укаљати(се)(и *fig.*), упрљати(се), убрљати(се); *sich mit Blut ~* ис-, о|крвавити се. 2. (о)каљати. II **Be su'deln** *n*, **Be su'd(e)lung** *f* каљање, прљање.

be su'ngen {*бзун.н*} *p.p.* од *besingen*.

be tä'feln *tr.*, **Be tä'feln** *n*, **Be tä'felung** *f* = *täfel* *n* итд.

be ta'gen [Tag] *I tr.* 1. са-, по|з(и)вати. 2. = *erhellen, erleuchten*. II **be ta'gt** {*б'тáкт*} *a* = 1. *bejahrt*. 2. с истеклим роком.

be ta'keln = *I tr.* опремити, снабдети прибором. II **Be ta'keln** *n*, **Be ta'kelung** *f* опремање, снабдевање прибором; *Betakelung* опрема, прибор *m*.

be ta'sten *I tr.* 1. (о)пипати, попипати, таћи, такнути, дотицати. 2. пипати, дирати. II **Be ta'sten** *n*, **Be ta'stung** *f* дотицање; пипање, дирanje; *Sinn der Betastung* = *Tastsinn* (уп. *Ge-|* **Be ta'ster** *m* пипач. [füh].)

be tä'tigen {*б'тáтáг'ин, б'тáтáг'ин*} *I tr.* и *refl.* 15a 1. (делом) до-, по|каз(ив)ати, (чином) потвр|ћивати, -дити; *sich ~* испо|жити се, -авати се, показ(ив)ати се. 2. *sich bei et. ~* учествовати у чему, уз|ети -имати учешћа у чему, сарађивати у чему, радити на чему. II **Be tä'tigen** *n*, **Be tä'tigung** *f* до-, по|казивање делом, потврђивање чином; учествовање, учешће; рад *m*, делање.

be täu'ben [taub] *I tr.* 15a 1. оглувити. 2. заглухнути, заглуши(ва)ти (и *fig.*). 3. опи(ја)ти (*durch Äther* етром), убевутити, успављивати, за|ети, -осити, ошаму|тити, -ћивати; *betäubt werden* (утрунути, обамрети; II ~ *d p. r.* и *a* опојан, за опијање. III **Be täu'ben** *n*, **Be täu'bung** *f* оглувљење; заглуш|ивање, -ење, заглухнуће; опијање; убевућење, ошаму|ивање, -ење; *Betäubung* утрнуће *n*, занос *m*; *dumpe Betäubung* дубок занос *m*, обамрлост. [{*б'тáтáптáд'н*} *n* = *Betäubung*.]

Be täu'btheit {*б'тáд'птáд'т*} *f* 3b, **Be täu'btsein** *I* **Be täu'bung** *s mittel* *n* опојно средство.

be tau'en *I intr.* (s) (о)просити се. II *tr.* (о)просити, орошавати, поросити. III **Be tau'en** *n*, **Betau'ung** *f* орошавање, орошење.

Be't... {*б'т...*}: ~*bruder* *m* богомољац, вајни по-божник.

Be'te {*б'тэ*} [дн., лат. *beta*] *f* 3b ♣ = *rote Rübe*. **be tee'ren** [Teer] *tr.* накатрани(са)ти, кантра-ни(са)ти.

be tei'ligen [Teil] 15a *I tr.* *j-n ~ bei* (*dat.*) да(ва)ти коме учешћа при (и. *y*), пу|стити -шта-ти кога да (са)учествује при (и. *y*); ♣ *j-n zur Hälfte bei et. ~* да(ва)ти коме да учествује напола у чему. II *sich ~ an i. bei et. (dat.)* учествовати у (и. при) чему. III **Be tei'ligte(r)** *s* 9l учесник, -ца. IV **Be tei'ligen** *n*, **Be tei'ligung** *f* учествовање; учешће; *unter zahlreicher Beteiligung* уз многобројно учешће.

Be'tel {*б'тэл*} [скрт.] *m* 2l (б. *pl.*) ♣ (*Piper betel*) индиска биљка и лишће од ње за жватање; ~*kauen* *n* жватање бетла; ~*palme* *f* = *Arekapalme*.

be'ten {*б'тэн*} [свн. *betân*] 15c *I intr.* (h) 1. (о)читати молитву, молити се (*zu Gott Bory*), *abs.* молити Бога, молити се *Bory*, молити се; *er betet* он се моли *Bory*, он се моли; *vor (nach) Tisch(e)* молити се (и. читати молитву) пре (после) обода. II *tr.* 1. (о)читати (*ein Vaterunser* оченаш). 2. *lebendig ~* молитвама васкрснути (и. оживити); *j-n in den Himmel (hinein) ~* стећи коме место на небесима својим молитвама; *sie betet uns um das Mittagessen* изгубисмо ручак због њених вечитих молитава; *sich in den Himmel ~* наћи души места на небесима својим молитвама. III **Be'ten** *n* мољење Бога, молитва *f*; *im Beten begriffen sein* бити при молитви.

Be'ter {*б'тэр*} *m* 2l, ~ *in* {~*ын*} *f* 3c кој|и, -а се моли *Bory*, богомољац, -ка.

Betere'i' {*б'тэрэи'*} *f* 3b стално мољење *n* *Bory*, *fam.* моленција Бога.

Be'teu'(e)rer {*б'тэу'ерер*} *m* 2l, ~ *in* {~*ын*} *f* 3c кој|и, -а свечано уверава, тврди, изјављује.

be'teu'ern [teuer] *I tr.* 15f свечано уверавати, тврдити, изјав|ити, -љивати. II **Be'teu'ern** *n*, **Be'teu'ung** *f* свечано уверавање, тврђење, свечана изјава; заклетва.

Be'teu'erungs|formel *f* образац *m* заклетве.

Be't...: ~*fahrt* *f* = *Wallfahrt*; ~*fahrts|kirche* *f* црква опроштења; ~*gang* *m* литија *f*; ~*glocke* *f* звоно *n* молитве; ~*halle* *f*, ~*haus* *n* богомоља *f*. [8g ♣ Витанија *f*.]

Betha'nien {*бетанин*} [јевр. „дом сиротих“] *n* 1 **Bethe'sda** {*бетесда*} [јевр.] *n* 8g *bibl.* (Teich *m*) ~ Ветезда. [8g ♣ Витлејем *m*.]

Be'thlehem {*бетлехем*} [јевр. „дом хлеба“] *n* 1 **bethlehemi'tisch** {~*хемитиш*} *a* витлејемски.

Be'ting {*бетинг*} [сканд.] *m* 2g¹ и *f* 2i ♣ *großer* ~ велика битва *f*, *kleiner* ~ мала битва.

beti'teln {*б'тит'лн, б'тит'лн*} [Titel] *I tr.* и *refl.* 15f 1. наз(и)вати, да(ва)ти (*acc.: dat.*) (као, за) наслов (и. натпис). 2. *j-n ~* да(ва)ти коме титулу (и. назив). 3. *j-n Graf ~* наз(и)вати, звати кога грофом, титулисати грофом. II **beti'teln** *n*, **beti'telung** *f* називање (књиге), давање наслова (и. натписа) (књизи); давање

титуле (и. назива); називање, титулисање.
Be't...: ~kammer *f*, ~**kapelle** *f* молионица, богомоља; ~**maschine** *f* машина за мољење (у Тибету). [кати, изградити, преварити.]

be tölpeln {б'т'олп'л'н} [Tölpel] *tr.* 15*f* насу-]

Beto'n {бет'он, бет'он} [фр.] *m* б'и бетон.

be'to'nen [Топ ²⁴] *I tr.* 1. нагла|сити, -шавати (иг.). 2. = vertonen. II **Be'to'nen** *n*, **Be'to'nung** *f* наглашавање; нагласак *m*.

Beto'nie {бетон'и} [лат.] *f* 3*b* (Beto'nica) ранилист *m*, српац *m*.

betonie'ren {бетон'ир'н} [Beton] *I tr.* 15*a* бето-нисати. II **Betonie'ren** *n*, **Betonie'ring** *f* бето-нисање.

be to'nnen {б'тон'н} [Tonnen] 15*a* = bebaken.

Beto'n schicht *f* бетонски слој *m*, слој бетона.

betö'ren [Тог *m*] *I tr.* 15*a* залу|дити, -живати, обма|нути, -живати, засле|пити, -ливати, за-нети, *fat.* уфа|кати. II **Be'tö'ren** *m*, **Be'tö'ring** *f* залу|живање, -ење, обма|живање, обмана, засле|пљивање, -ење.

Be'tö'r'er {б'т'ор'ер} *m* 2*l*, ~in {~йн} *f* 3*c* залу-живач, -ица, обма|живач, -ица, засле|живач, *i* **Be't ort** *m* = Betkapelle. [-ица.]

Be'tö'rtheit {б'т'ор'тх'т} *f* 3*b* залу|женост, засле|пљеност. [зени наслон *m*.]

Be't...: ~platz *m* = ~kapelle; ~**pult** *n* молит-*f*

betr. abr. = betreffend, betreffs.

Betr. abr. = Betreff.

Be tra'cht [betrachten] *m* 2*g* (б. *pl.*) 1. обзир, поглед; *et. außer ~ lassen* не узети (и. не узимати) у обзир; (*mit*) *in ~ kommen* до|лазити -ћи у обзир; *et. in ~ ziehen* (и. *nehmen*) узе-ти -имати у обзир; *in ~ ...* обзиром на...; *in jedem ~ у* сваком погледу (боље: *Beziehung*). 2. = Betrachtung посматрање *n*.

be tra'chten *I tr.* 1. посматрати, мотрити, гле-дати; *von einem höheren Gesichtspunkte aus ~ посматрати са* (једног) вишег гледишта. 2. сматрати (*als*: као, за); *sich ~ сматрати се* (бе). 3. проматрати, разми|слити, -шљати. II ~*d p. pr.* и *a* који посматра, посматрачи. III **Be tra'chten** *n*, **Be tra'chtung** *f* посматрање, мотрење; *сматрање; проматрање; Betrachtungen* размишљања *n pl.*, мисли; готово *† in Betrachtung kommen* = *in Betracht kommen*; *in Betrachtung, daß... = in Anbetracht*.

be tra'chtens...: ~wert, ~**würdig** *a* вредан (и. достојан) посматрања (и. проматрања).

Be tra'chter {б'тр'х'т'ер} *m* 2*l*, ~in {~йн} *f* 3*c* по-сматрач, -ица, проматрач, -ица. [знатно.]

be trä'chtlich {б'тр'х'т'л'х} *a* знатан; *adv.* **Be trä'chtlichkeit** {~к'т'т} *f* 3*b* знатност.

Be tra'chtungs...: ~apparat *m* направа *f* за по-сматрање, стереоскоп; ~**art**, ~**weise** *f* начин *m* посматрања (ствари).

Be tra'g {б'траг} [betragen] *m* 2*d* износ; свота *f*; ~*erhalten* (*p. p.*) наплаћено, примио; *bis zum ~e von... до* своте од...

be tra'gen *I intr.* (*h*) изн|осити, -ети, чинити; *die Schuld beträgt... дуг* износи... II *tr.* 1...*mit et. ~ на|ети -осити што у* (и. на)... 2. = be-*garren* *I*; = *auftragen* *I* 3. III **sich ~** пона-шати се (*gegen*: према). III **Be tra'gen** *n* по-нашање.

be trä'nen *tt.* 1. = beweinen. 2. сузама (о)ква-*i*

be tra'nk {б'тр'ан'к} *impf.* од *betrinken*. [сити.] **be trä'nken** *tr.* снабдети пићем.

be tra't {б'трат} *impf.* од *betreten*.

be tra'u'en *I tr.* 1. *j-p mit et. ~ повер|ити, -авати што кому.* II **be tra'u't** {б'трат'т} *p. p.* и *a* који ужива чије поверење, поверљив. III **Be tra'u'-te(r)** {~(p)} *s* поверени|к, -ца. IV **Be tra'u'en** *n*, **Be tra'u'ung** *f* поверавање; *nach der Be-
trauung mit diesem Auftrage* пошто му је био поверен тај налог. [ким.]

be tra'u'ern *tr.* *j-p ~ жалити кога, жалити за* **be tra'u'erns...: ~wert**, ~**würdig** *a* вредан (и. достојан) жаљења.

be träu'fe(n) *tr.* по-, на|капати, заканути.

be träu'men *tr.* = beschlafen 3.

Be tre'ff {б'тр'еф} [betreffen] *m* 2*g* (б. *pl.*) као *prp.* *in betreff* (и. *betreffs*) einer Sache (*gen.*) што се тиче (не)чега, обзиром на што, у по-гледу чега, односно чега.

be treffen *I tr.* и *refl.* 1. зате|хи (über: на), зати-цати, задесити, ухватити; *fig. die Begriffe über das, was „gut“ und „böse“ sei, sind je nach Ort und Zeit sehr verschieden gewesen und zeigen die mannigfaltigsten Abstufungen, von dem brutalen Kannibalen und dem wilden Fanatiker an, welche Gewissensbisse darüber empfinden, daß sie ihren Gegner nicht ver-
speist oder verbrannt haben, bis hinauf zu dem Christlichgesinnten, der Gewissensbisse darü-
ber empfindet, daß er sich darauf betrifft, sei-
nen Feind nicht zu lieben und das Übelwollen gegen ihn nicht los werden zu können* појмови о томе шта је „добро“ а шта „зло“ били су према месту и времену веома различни и показују најразноврсније прелазе од брутал-нога људождера и дивљачнога фанатика, које савест гризе кад противника свога не поједу или не спале, па навише до човека са хришћанским помишљењем на срцу, кога савест због тога гризе што себе сама хвата у души својој да свога непријатеља не љуби и да не може да се ослободи тога да му зла не жели. 2. заде|сити, -шавати, сна|ћи, -ла-зити; *es hat mich ein Unglück betroffen, ich bin von e-m Unglück betroffen worden* снашла (и. задесила) ме несрећа. 3. тицати се (*acc.: gen.*), односити се на; *das betrifft ihn* то се тиче њега, то се односи на њ(ега); *alles, was die Ehre betrifft... све што се тиче части; was... betrifft што се... тиче; es betrifft... тиче се... gen.* II ~*d p. pr.* и *a* 1. дотични; *das ~de Wort* дотична реч *f*; *die ~de Behörde* дотична власт, надлежна власт; *der (die) Betreffende* дотичн|и (-а); *die Betreffenden* дотични. 2. *adv.* као *prp.* тиче се... *gen.*, од-носи се на...

be tre'ffs {б'тр'ефс} *prp.* в. *Betreff.*

be tre'i'ben *I tr.* 1. *die Felder mit Vieh ~ терати* (и. истеривати, гонити) стоку у поље на па-шу; *dieser Paß wird nur mit Maultieren be-
trieben* овим кланцем пролазе само мазге. 2. *терати* (и. *т'а*), гурати, подгуривати; *ge-
richtlich ~ терати* судским путем; *Gelder ~
утер(ив)ати* новац, уб(и)рати новац. 3. *et. ~*

бавити се чим, радити, упражњавати што; гајити; die Studien eifrig ~ ревносно се бавити студијама, ревносно изучавати; Fabrik ~ искоришћавати творницу (и. фабрику). 4. терати, гонити. II sich ~ (по)журити се, (по)хитати. III Betreiben *n*, Betreibung *f* гоњење (и. истеривање) на пашу (у, на); терање, гурање (парнице, посла итд.); auf Betreiben на тражење; бављење (*gen.: abl.*), рађење, упражњавање, гајење; искоришћавање.

Betreib'ber *m*, ~in *f* 1. тражилац, -ља, тужилац, -ља. 2. предузетник, искоришћавач. Betreibungsart *f* начин *m* искоришћавања, начин рада.

betre'fen I *tr.* *imper.* betrete G. Faust, II 3) 1. ступити -ати на (и. у); das Gras ~ (из)газити траву; den Kampfplatz ~ ступити (и. ући) у бој; die Kanzel ~ попети се на проповедаоницу; er wird meine Schwelle nicht wieder ~ неће ми (он) прага више прекорачити; e-n Weg ~ поћи (и. полазити, ударити -ати) (једним) путем; das nicht zu Betretende што се не може (з)газити. 2. нарастити, -шћивати. 3. газити (*acc.: abl.*), (з)газити на. 4. = antreffen 1. 5. = betreffen I 1. 6. готово + = betreffen 1. 2. II ~ *p. p.* и *a* 1. viel ~er Weg утврвен пут (и. утвреник). 2. = betroffen. III Betreten *n*, Betretung *f* ступање на (и. у), улазак *m*; das Betreten dieses Zimmers ist untersagt забрањено (о)је улаз(ити) у ову собу; das Betreten der Rasenfläche ist verboten забрањено је газити ван стаза; das Betreten dieses Weges ist verboten забрањено је ићи овим путем. [heit.]

Betre'tenheit {б'трѐтнхѐт} *f* 3b в. Betroffen-I Betretungsfall *m*. им ~ (е) у случају иступа.

bet'reu'n [treu] *tr.* 15a верно чувати.

Betrie'b *m* 1. = betreiben III. 2. рад, рађење *n*; саобраћај; искоришћавање *n*; терање *n*, погон; им ~ се радити, бити у раду; eine Pferdekraft genügt nicht zum ~e једна коњска снага није довољна за покретање (и. терање, погон); in ~ setzen пустити -штати у рад, пустити -штати да рад(и, -е; в. Belastungsspannung). 3. = Antrieb 1.

betrie'b(en) {б'трип, б'триб'н} од betreiben.

betrie'bsam {б'трипзѐм} *a* радан, радљив; обртнички, индустриски; Betriebsamkeit {~кѐт} *f* 3b радиност, обрт *m*, индустрија.

Betrie'bs..., betrie'bs... {б'трипс-}: ~anlage *f* постројење *n*, радионица, творница, фабрика; ~bedingung *f* погодба за рад, услов *m* искоришћавања; ~direktor *m* а) шеф саобраћаја; б) управник (и. директор) рада; ~eröffnung *f* пуштање *n* у саобраћај, пуштање у рад; ~fähig *a* способан за рад, способан да се искоришћује; ~gebäude *n* творнична (и. фабрична) зграда *f*; ~inspektor *m* надзорник (и. инспектор) рада; ~jahr *n* рачунска година *f*; ~kapital *n* обртни капитал *m*, обртна главница *f*; ~kosten *pl.* трошкови *m pl.* за рад, трошкови око искоришћавања; ~kraft *f* покретна (и. погонска) снага; ~material *n*. а) возни парк *m*, подвозни материјал *m*; б) материјал *m* за рад; ~mittel *n pl.* а) средства

за обртање, обртна главница *f*, обртни капитал *m*; б) ~material; ~plan *m* план рада; ~sicher *a* поуздан за рад, сигуран у раду, поуздан да служи; ~sicherheit *f* поузданост у раду, безбедност рада, поузданост службе; ~stockung *f* застој *m* у раду (и. у искоришћавању); ~störung *f* поремећај *m* у раду, поремећај рада, поремећај у искоришћавању (и. вођењу); ~unfall *m* несрећан случај за време рада; ~vorschriften *f pl.* прописи *m pl.*

betrie'fen *tr.* = beträufen. [за рад.]

betrie'gen *v.* betrügen.

betri'nken I *tr.* и *refl.* (sich ~) о-, на|пити (се), о-, на|пијати (се). II betru'nken *p. p.* и *a* пијан, напит; völlig betrunken трештен пијан; betrunken machen о-, на|пи(ја)ти, изопијати. betro'ffen {б'троф'н} I *p. p.* од betreffen. II *a* по-, цметен, збуњен, запрепашћен.

Betro'ffenheit {~ф'н} *f* 3b пометеност, збуњеност, запрепашћеност.

betrö'pfeln, betro'pfen *tr.* = beträufeln.

betrü'ben I *tr.* 1. и *refl.* (sich ~) ожалостити (се), жалостити (се), ожаловљавати (се), снуждити (се), снеселити (се); j-n tief (и. aufs höchste и. tiefste) ~ уцвѐлити, -љивати кога. 2. + = trüben; josh у *prv.* kein Wasser ~ ни муву не дирати, ни мрав не згазити, бити невинашце (и. јагње Божје). II ~d *p. pr.* и *a* који ожаловљава, уцвѐљује, снужди, жалостан. III betrü'bt {б'тру'пт} *p. p.* и *a* ожаловљен, снужден, уцвѐљен; aussehen wie ein betrühter Lohgerber (на)правити лице као да су му сви помрли.

Betrü'bnis {б'тру'пнѐс} *f* 2i, Betrü'btheit {б'тру'птхѐт} *f* 3b ожаловљеност, снужденост, несвеселост, туга, јад, *m*; tiefe ~ уцвѐљеност.

Betru'g *m* превара *f*; обмана *f*; каишарење *n*; варка *f*; fig. ~ der Sinne опсена *f*; mit ~ umgehen служити се преваром.

betru'g *imperf.* од betragen. [conj. од betragen.]

betrü'ge {б'тру'гѐ} *praes.* од betrügen, *impf.*

betrü'gen I *tr.* и *refl.* варати, преварити, обма|нути, -њивати; j-n ~ um (*acc.*) преварити кога за...; sich (selbst) ~ варати се(бе сама), преварити се(бе сама); im Spiele ~ красти (и. каишарити) у игри; in s-n Hoffnungen betrogen werden преварити се у надама; die Welt will betrogen sein хоће свет да га лажеш, хоће свет да се обмањује. II Betrü'gen *n* varaње, обмањивање.

Betrü'ger {б'тру'гѐр} *m* 2l, ~in {~ѐн} *f* 3с варалица, обмањивач, -аца, каишар, -ка, лопов, -ица. [вара, *fat.* варанција, обмана.]

Betrü'geri' {б'тру'гѐрѐ} *f* 3b varaње *n*, пре-|

betrü'gerisch *a* варљив, преваран, обмањив, лажан; ~er Bank(e)rott лажно банкротство *n*; *adv.* преваром; ~ handeln варати.

Betrü'gerstreich *m* подвала *f*, каишарство *n*.

betrü'glich *a* 1. = betrügerisch. 2. варљив, пре-|

Betrü'glichkeit *f* 3b варљивост. [вртљив.]

Betru'gsversuch *m* покушај преваре.

betru'nken {б'тру'нк'н} *v.* betrinken; Betru'n-

kene(r) {~(p)} *s* 9l пијан човек, пијана жена;

Betru'nkenheit {~хѐт} *f* 3b пијаност, пијанство *n*, напитост.

Be't...: ~saal *m* молионица *f*, дворница *f* за молитве; ~schemel = ~pult; ~schwester *f* богомољка, вајна побожница; ~stuhl *m* = ~pult; ~stunde *f*: a) час *m* молитве, b) служба при молитви; die ~stunde halten молити се Богу.

Bett {бет} [сврн. bet(t)i] *n* 4a 1. кревет *m*, постеља *f*; ~mit Rollen кревет на точићима; zweischläf(er)iges ~ кревет за двоје; ~en *pl.* креветне ствари *f pl.*, постељне ствари; ein ~ aufschlagen наместити кревет (и. постељу); zu ~ bringen метнути -ати у кревет, метнути да спава(ју); zu (и. ins) ~ gehen, sich zu ~(e) legen лећи, легати; das ~ hüten не устајати из кревета, чувати постељу; ein ~ (frisch) überziehen навући чисто постељно рубље, пресвући кревет; von Tisch und ~ geschieden растављени од постеље и стола. 2. δ легало, ложа *f*. 3. корито (речно); камени под *m* у гату (и. брани). 4. \mathfrak{X} слој *m*, лежиште.

Be'ttag *m* дан молитве.

Be'tt...{бет-}: ~aufhelfer *m* = Aufhelfer; ~bank *f* 2f: a) клупица пред креветом; b) кревет *m* на склапање као клупа; ~barchent *m* порхет за постељне ствари; ~behang *m* креветски покривач (и. чаршав), креветњак; ~bezug *m* (креветски) чаршав; ~boden дно *n* кревета; ~(boden)bretter *n pl.* креветске даске *f pl.*

Be'ttchen {бетчн} *n* 2l креветић *m*, креветац *m*, крече, постељница *f*.

Be'tt...: ~decke *f*: a) покривач *m*, покривка, губер *m*; gesteppte ~decke јорган; b) креветњак, чаршав; ~einlage|stoffe *m pl.* непропустљиве тканине *f pl.* за постељу.

Be'ttel {бетл} [сврн., *betteln] *m* 2l (б. *pl.*) 1. = Bettelei 1. 2. *fat.* тричарија *f*, трице (и. кучине) *f pl.*, ситнурија *f*, андрамоље *f pl.*; er hat ihnen den ganzen ~ vor die Füße geworfen он им је све треснуо; das ist der ganze ~ је л' му то све?

Be'ttel..., be'ttel...: ~arm *a* пуки сиромах, убити сиромах; ~armband *n* 2a гривна *f* с малим медаљама; ~armut *f* пука сиротиња, убита сиротиња; ~brief *m*: a) дозвола *f* за прошњу (и. просјачење); молба *f* за помоћ, богорадница *f*; ~brot *n.* das ~brot essen живети од прошње, просити (за) хлеб; ~bruder *m*: a) = Bettler; b) — ~mönch; ~dirne *f* = Bettlerin.

Bettelei' {бетлеј} *f* 3b 1. просјаштво *n*, цебращтво *n*, божјаштво *n*. 2. просјачење *n*, прошња, цебращење *n*.

Bettel..., be'ttel...: ~frau *f* = Bettlerin; ~geld *n.* a) новац *m* од прошње; ich habe es für ein ~geld bekommen добио сам буд зашто; ~geschenk *n* бедан поклон *m*, никакав поклон; ~gesindel *n* = ~volk; ~haft {бетлхфт} *a* убог, просјачки, убошки, бедан; ~handwerk *n* просјаштво; ~herberge *f* убого свратиште *n*, никакво склониште *n*; ~jagd *f* лов *f* на просјаче, гоњење *n* просјача; ~junge *m*, ~kind *n*, ~knebe *m* просјаче *n*; ~könig *m*: a) краљ просјача, просјачки краљ; b) = ~vogt; ~kram *m* = Bettel 2; ~mann *m* (*pl.* ~leute) = Bettler; ~mönch *m* калуђер просјак (и.

убогац); ~mönchs|orden *m* ред калуђера просјача (и. убогаца).

be'tteln {бетлн} [сврн. betalôn, *bitten] 15f I *intr.* (h), *tr.* прос(јач)ити, богорадити, цебрати; an der Straße ~ просити по друмовима; vor den Türen ~ просити од врата до врата; *prv.* Kunst geht nicht ~ вредан човек заради и на камену. II *refl.* sich durch Deutschland ~ проћи Немачку просећи. III Be'tteln *n* прошње, прошња *f*, просјачење; sich auf's Betteln legen стати просјачити (и. богорадити), забогорадити.

Be'ttel..., be'ttel...: ~orden *m* = ~mönchsorden; ~pack *n* = ~volk; ~putz *m* убог (и. никакав) украс; ~ranzen, ~sack *m* просјачка торба *f*; ~staat *m* = ~putz; ~stab *m* просјачки штап (и *fig.*); *fig.* j-n an den ~stab bringen дотерати (и. довести) кога до просјачког штапа; an den ~stab geraten дотерати (и. долазити) до просјачког штапа; ~stand *m* просјаштво *n*; ~stolz *m* убога гордост *f*; ~stolz *a* сиромас и горд; ~student *m* студент сиромас; ~suppe *f* цебращка јуха, чорба за просјаче; ~vogt *m* жандар за спречавање прошње; ~volk *n* просјаци *m pl.*, цебрачи *m pl.*, ~weib *n* = Bettlerin; ~wesen *n* просјаштво, просјачење, прошња *f*.

be'tten {бетн} 15c I *intr.* (h) наме|стити -штати постељу (и. кревет), стрти постељу. II *tr.* и *refl.* 1. j-n ~ метнути -ати кога у постељу (и. у кревет); j-n weich ~ стрти коме мекану постељу; sich ~ лећи, *fig.* с-, на|местити се; *fig.* er ist nicht auf Rosen gebettet (он) није на довлету; auf Stroh gebettet на слами (лежи, -е); sich zusammen ~: a) саставити кревете, b) лежати (и. спавати) заједно; *prv.* wie man sich bettet, so schläft man како радиш, тако прођеш. III Betten *n* = Bettung.

Be'tt..., be'tt...: ~federn *f pl.* перје *n coll.* за постељу; ~flasche = ~wärmer; ~gang *m* пролаз између кревета и зида; ~genosse *m*, ~genossin *f* друг, -арица у кревету (и. у постељи); ~gerät *n* постељне (и. креветске) ствари *f pl.*; ~gestell *n* = ~stelle; ~gurt *m* креветски каиш, попруг; ~halter *m* в. Aufhelfer; ~himmel *m* небо *n* над креветом; ~kammer *f* соба за чување постеља (и. кревета); ~kasten *m.* a) = ~stelle; b) фијока *f* у дивану за спавање; ~(kopf)kissen *n* јастук, узглавак *m*; ~(kopf)pfühl *m* и. *n* чело главе ваљкаст узан јастук преко целог кревета; ~korb *m* корпа *f*, плетена колевка *f*; ~lade *f* = ~stelle; ~lägerig {-лер-пүх} *a* (који лежи) бол(ест)ан (у кревету); ~laken *n* креветски чаршав *m*.

Be'ttler {бетлр} [betteln] *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3с просјак, -(ињ)а, цебрак, -иња, божјак, -иња, богорадник, -ца; j-n zum ~ machen начинити кога просјачом, отерати кога у просјаче.

Be'ttler..., be'ttler... {бетлр-}. ~bande *f* руља (и. чета) прџјакā; ~ei' {бетлра} *f* = Bettelei; ~haft {бетлрхфт} *a* = bettelhaft; ~handwerk *n* = Bettelhandwerk; ~herberge *f* сиротињско свратиште *n*; ~isch {бетлрш} *a* = bettelhaft; ~leben *n* просјачки живот *m*, просјаштво; ~stolz *m* = Bettelstolz; ~tum {бѐ-

тлртурм} *n* 2a просјаштво, просјаци *m pl.*;
Be'tt..., be'tt...: ~linnen *n* креветски чаршав

m; ~meister *m* надзорник постелних ствари;

~nässen *n* мокрење пода се, ноћничавост *f*;

~nässend *a* ноћничав; ~nässer *m* ноћничавица,

ноћничаво дете *n*, који мокри пода се; ~

pfofen *m* креветска нога *f*; ~pfühl *m* и *n* =

~korppfuhl; ~ruhe *f* лежање *n* (у постељи, у

кревету); der Arzt hat ihm ~ruhe verordnet

лекар му је наредио да лежи (и да не уста-

је из постеље); ~sack *m*: а) сламњача *f*, сла-

марица *f*; б) џак за постелне ствари (да се

носе на пут); ~schirm *m* заклон за кревет;

~stange *f* креветска шипка; ~stätte, ~stelle

f (дрвени) кревет; eiserne ~stelle гвозден

кревет; ~überzug *m*: а) креветста навлака *f*;

б) = ~bezug. [tücher] = Bettlaken.

Bettuch (при растављању Bett-tuch) *n* (pl. ~)

Be'ttung {бетун} *f* 3b 1. die ~ des Fremden

besorgen наместити постелу за туђинца (м.

странца). 2. лежиште *n*, подметац (и pl.) *m*

(за бурад); лежиште *n*, камено корито *n* бра-

не итд.; X платформа (топа).

Be'ttungs...: ~bohle *f* X даска платформе; ~

koffer *m* X сандук за лежиште.

Be'tt...: ~vorgang *m* креветска завеса *f*; ~vor-

leger *m* простирка *n* пред креветом; ~wanze

f (кућна) стеница; ~wärmer *m* грејалица *f* за

кревет (и за постелу); ~wäsche *f*, ~zeug *n*

постелно рубље *n*; ~zieche *f* = ~überzug;

~zwillich *m* цвилх за кревете.

be'tu'lich {бетулич} [tun] *a* 1. = tunlich. 2. окре-

тан (у отправљању послова), ревностан. 3.

љубазан, предусретљив.

be'tu'n I *tr.* = tun. II sich ~ 1. sich behaben 1.

2. sich gegen j-n, mit j-m ~: а) бити љубазан

извр|нути-тати; das Recht ~ потис|нути-ки-

вати право; die Knie ~ преви|јати колена,

приклонити се; j-m den Nacken ~ (с)а)ломити

кога, приволети кога; den Nacken (и. sich) vor

j-m ~ приклонити главу пред ким, поклон-

нити се; s-n Sinn ~ саломити се, приволети

се; s-e Vernunft unter die Herrschaft des Glau-

bens ~ потчинити ум вери. II ge|beu'gt {г-

бокт} *p.p. a fig.* (tief) gebeugt погружен, у-

тучен. III *intr.* (s) са-, за|ви|јати (um: за),

скре|нути, -тати (aus: са); *fig.* vom Rechte ~

удаљити се од права. IV Beu'gen *n*, Beu'gung

f савијање, прегибање; *gr.* мењање, склања-

ње, промена; ~ савијање (des Lichtes све-

тлости); са-, за|вијање, скретање; извртање

Beu'ger *m* 2l X прегибач. [(смисла закона).]

beu'gsam {бџксам} *a* савитљив; Beu'gsamkeit

{бџксам} *f* 3b савитљивост.

Beu'gungs..., beu'gungs... {бџгунс-}: ~fähig

a gr. = abwandelbar; ~fähigkeit *f gr.* про-

менљивост; ~punkt *m* савијалиште *n*, тачка

са-, пре|вијања; ~silbe *f gr.* наставак *m*, за-

вршетак *m*, крај *m* речи.

Beu'le {бџл} [свн. biulla] *f* 3b 1. чворуга. 2. ?

гука, кврга; мицина; чир *m*.

Beu'len pest *f* ? гукава куга.

beu'lig {бџлх} *a* чворугав, гукав, квргав, пун

чворуга (и. гука, кврга).

be u'ruhigen {бџрухиг} [Unruhe] I *tr.* и *refl.*

15a 1. узнемирити, узнемиравати; sich ~

über... (acc.) и. wegen... (gen.) узнемири(ва)-

ти се због... (gen.). 2. (sich ~) узнемиравати

(се), узнемирити (се), узруја(ва)ти се, узбу-

дити (се). II Be u'ruhigen *n*, Be u'ruhigung *f*

узнемираване; Beunruhigung узнемирење *n*,

узрујање *n*.

be u'rbaren {бџрбарн} *tr.*, Be u'rbaren *n*, Be-

u'rbarung *f* = urbar machen итд.

be u'rkunden {бџуркундн} [Urkunde] I *tr.* 15c

1. доказ(ив)ати, потврдити-њивати испра-

вама (и. документима); овер|јати, -авати. 2.

= bekunden; Schriftstücke ~ потврдити акта.

II Be u'rkunden *n*, Be u'rkundung *f* потврђи-

вање исправама (и. документима), овера-

(вање).

be u'rlauben {бџурлџбн} [Urlaub] 15a I *tr.* 1'

да(ва)ти (acc.: dat.) отсуство (и. допуст),

пу|стити -штати (acc.: dat.) на отсуство (и.

допуст). 2. (рас)пустити, (рас)пуштати. II

sich ~ опростити се (bei: са, von: са). III be-

u'rlaubt {бџурлџнт} *a* и Be u'rlaubte(r) {~(p)}

m 9l (који је) на отсуству (и. допусту) (који

је) са отсуством (и. допустом). IV Be u'rlau-

ben *n*, Be u'rlaubung *f* давање отсуства (и.

допуста), пуштање на отсуство (и. допуст);

(рас)пуштање. [суству.]

Be u'rlaubten stand *m* војници *m pl.* на от-

be u'rteilen {бџуртџлн} I *tr.* 1. (пре)судити о.

j-n ~ nach (dat.) судити о коме по. 2. оцеи-

нити, -њивати (књигу итд.). II Be u'rteilen *n*,

Be u'rteilung *f* суђење, пресуђивање (е-г

Sache о чему); оцењивање, оцена.

Be u'rteiler {беуртџлр} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c

који, -а суди, пресуђује, судија; оцењивач,

-ица.

Beu|rtelungs...: ~art *f* начин *m* суђења (и. оцењивања); ~gabe *f*, ~kraft *f*, ~vermögen *n* моћ *f* суђења, моћ расуђивања.

be|ut {бѹт} за bietet, biete (в. bieten).

Beu|te¹ {бѹт¹} [дн.; појам: „размена, подела“] *f* 3b 1. плен *m*; плачка, дерачина, одора; dem Feinde die ~ wieder abjagen преотети плен од непријатеља; ~ machen заплени, запленивати, плачкати; s-e ~ fahren lassen (на)пустити (и. оставити) свој плен; auf ~ ausgehen ићи у плачку; zug ~ j-s werden пасти коме шака. 2. auf ~ ausgehen ићи у скупљање меда, скупљати мед.

Beu|te² {~} [свн. biutta „Bienenfaß“] *f* 3b 1. текне *n*, наћве *f* пл. 2. дубеница, кошница шумских пчела.

Beu|te..., **beu|te...** {бѹт¹...} ~ (an)teil *m* део пле-на, удео у плену; ~gierig *a* похлепан за пленом, жулан (и. желан) плена.

Beu|tel [свн.] *m* 2l 1. кеса *f*, торб(и)ца *f*; ду-ванкеса *f*. 2. кеса *f*, новчаник; das geht über m-n ~ (hinaus) то премаша моју кесу; sich nach s-m ~ richten управљати се по кеси; aus e-m ~ zehren трошити из једне кесе; aus e-s anderen ~ ist gut zehren лако је живети на туђ рачун; den ~ ziehen (о)дрешити кесу; ohne den ~ zu ziehen не (о)дрешив(ши) кесу; den ~ nicht gern ziehen не воleti дре-шити кесу; *fam.* die Schwindsucht im ~ haben бити шворц; ударио му јоктур у кесу. 3. кеса *f* = (500 турских гроша). 4. ~ кеса *f*, на-бор у виду кесе; торба. 5. рупа *f* у углу би-лијара. 6. решето *n*. 7. *pop.* = Hodensack.

Beu|tel..., **beu|tel...** {бѹт¹...} ~arm *m* крак (од) решета; ~artig *a* ~ торбаст, кесаст; ~chen {бѹт¹ч¹х¹} *n* 2l (*dim.* од Beutel) кеси(чи)ца *f*; торби(чи)ца *f*; ~lörmig *a* облика кесе, кесаст, у виду кесе (и. торбе); ~gaze *f* газа за решета. [хаљину] са џеповима.)

beu|te(e)lig {бѹт¹(е)л¹х¹} *a* који прави кесе (за) **Beu|tel...**: ~kammer *f* решетара, сејар(ница); ~kasten *m*: а) решетало *n*, сејало *n*; б) муч-њак, мучница *f*; ~marder *m* ~ (Dasyurus vi-verrinus) торбарска куна *f*; ~maschine *f* ма-шина решетара, сејалица; ~maulwurf *m* ~ торбарска кртица *f*; ~meise *f* ~ (Anthoscopus pendulinus) плазица, вуга.

beu|teln {бѹт¹ел¹} [Beutel¹] 15f I *intr.* (h) и sich ~: 1. правити кес(а)ст(е) (боре); = sich auf-bauschen. II *tr.* дрм(у)сати, трести; сејати, решетати. III **Beu|teln** *n*, **Beu|telung** *f* реше-тање, сејање.

Beu|tel..., **beu|tel...**: ~portemonnaie *n* кеса *f*, новчаник *m*; ~ratte *f*, *pop.* ~ratze *f* ~ тор-барск пацов *m*; ~schloß *n* затварач *m* на кес-и; ~schneider *m* сеџикеса, кесарош; ~schnei-derei *f* *fam.* кесароштво *n*; ~schneiderisch *a* кесарошки; ~sieb *n* сито, решето; ~star *m* ~ амерички кос; ~tiere *n* пл. (Marsupialia) торбари *m* пл.; ~tragend *a* који носи торбу (и. кесу); ~tuch *n* платно за сита.

Beu|te..., **beu|te...**: ~lustig *a* = beutegierig; ~macher *m* плачкаш. [machen.]

beu|ten¹ {бѹт¹ен¹} [Beute¹] *intr.* (h), *tr.* = Beute|
beu|ten² {~} [Beute²] *tr.* и *intr.* (h) 15c (е-н

Bienenstock) ~ мет|нути -ати (у кошницу) дивље пчеле. [пчела.]

Beu|ten|honig *m* дивљи мед, мед од дивљих

Beu|te..., **beu|te...**: ~schwer *a* натоварен пле-ном, крцат пленом; ~süchtig *a* = ~gierig; ~teil *v.* ~anteil; ~zug *m* поход на плен.

Beu|tler {бѹт¹л¹р} [Beutel] *m* 2l, ~in {~ѹн} *f* 3c јн.: а) кесар, -ка, торбар, израђивач, -ица ке-са; б) = Handschuhmacher.

beu|tlig *v.* beutelig.

Beu|tner {бѹт¹т¹н¹р} [beuten-] *m* 2l чувар дивљих пчела. [ховима.]

be|ve|rsen {б¹верз¹ен} [Vers] *tr.* опевати (у сти-)

be|vo|gten {б¹фокт¹ен} [швајц.] *tr.* 1. = becherr-schen. 2. = bevormunden.

be|vö|lkern {б¹вѹлк¹ерн} [Volk] I *tr.* (и sich ~) 15f населити (се), насељавати (се); stark be-völkert јако насељен. II **Be|vö|lkern** *n*, **Be|vö|l-kerung** *f* насељ|авање, -ење; Bevölkerung становништво *n*.

Be|vö|lkerungs...: ~dichtigkeit *f* насељеност, густина насељености; ~liste *f* списак *m* ста-новништва; ~stand *m* (бројно) стање *n* ста-новништва. [vollkommen.]

be|vo|llkommen {б¹вѹл¹кѹмен} *tr.* ~ = ver-|

be|vo|llmächtigen {б¹фолмехт¹иг¹ен} [Vollmacht] I *tr.* 15a опуномоћити, -авати, овла|стити, -шћивати (zu: за; да...); j-p ~ да(ва)ти коме пу-номоћство (и. прокуру). II **Be|vo|llmächtiger** *m* властодавац, наредбодавац. III **be|vo|ll-mächtigt** *p. p.* и *a* *dipl.* опуномоћени, пуно-моћни; **Be|vo|llmächtigte(r)** *s* ~ пуномоћник, -ца, заступник, -ца; отпраvник послова. IV **Be|vo|llmächtigen** *n*, **Be|vo|llmächtigung** *f* опуномоћ|авање, -ење, овлашћивање, -ење; durch Bevollmächtigung по пуномоћству, као пуномоћник.

be|vo|r {б¹вор} I *сј.* пре него (што), пре но што. II *adv.* † = zuvor, voraus, vorher.

be|vo|r|munden {б¹формунд¹ен} [Vormund] I *tr.* 15c 1. j-p ~ бити коме старалац; *fig.* ich lasse mich nicht ~ не допуштам никоме да ми буде старалац. 2. j-p ~ одредити коме староаца, ставити кога под старалаштво; bevormundet werden бити под старалаштвом. II **Be|vo|r-munden** *n*, **Be|vo|r|mundung** *f* старалаштво (и *fig.*), туторство; одређивање староаца.

be|vo|r|recht|ig|en {б¹форрехт¹иг¹ен} [Vorrecht] I *tr.* повла|стити, -шћивати, да(ва)ти коме првенство (и. повластице); bevorrechtete Menschenklasse повлашћен ред људи. II **Be-vo|r|rechten** *n*, **Be|vo|r|rechting** *f* повлашћивање, -ење, давање првенства (и. повласти-це); Bevorrechtung = Vorrecht.

be|vo|r|stehen I *intr.* (h) претстајати; es steht mir et. bevor нешто ми претстоји; es steht ihm ein großes Unglück bevor претстоји му велика несрећа; ~d претстојећи; nahe ~d близак. II **Be|vo|r|stehen** *n* претстајање; nahes Bevorstehen блискост *f*.

be|vo|r|teilen {б¹фортѹл¹ен} [Vorteil] I *tr.* 1. = übervorteilen. 2. = in Vorteil setzen. II **Be-vo|r|teilen** *n*, **Be|vo|r|teilung** *f* в. Übervorteilung.

be|vo|r|worten {б¹форвѹрт¹ен} [Vorwort] *tr.* 15c 1. (на)писати (*acc.*: *dat.*) предговор, снабде-

ти предговором. 2. унапред изјавити -љивати. 3. = befürworten.

be|vo'rzugen {б'фѳрцуг'н} [Vorzug] I *tr.* 15a претпоставити, -љати, да(ва)ти (acc.: dat.) првенство (и. превагу); повлађивати; повластити, -шћивати. II **be|vo'rzugen** *n*, **be|vo'rzugung *f* претпостављање, давање првенства, давање преваге.**

be|wa'chen I *tr.* чувати, стражарити (acc.: над). II **be|wa'chen** *n*, **be|wa'chung *f* чување, стражарење, стража. [вар, -ка.]**

Be|wa'cher {б'вѳдѳч'р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с чу-
be|wa'chsen I *tr.* покри(ва)ти. II *intr.* (s) о-брас(ат)и.

Be|wa'chungs|system *n* систем *m* чувања.

be|wa'det {б'вѳдѳт} [Wade] *a* с листовима (на нози); dick ~ дебелих листова.

be|wa'ffnen I *tr.* и (sich ~) наоружати (се), оружати (се); служити (acc.: dat.) као оружје; снабдети. II **be|wa'ffnet** {б'вѳфн'т} *p. p.* и *a* (на)оружан; mit bewaffneter Hand оружаном руком; **Be|wa'ffnete(r)** *s* 9l оружан човек. III **Be|wa'ffnen** *n*, **Be|wa'ffnung *f* (на)оружање; снабдевање.**

Be|wa'hr|anstalt *f* склониште *n*, обданиште *n*.

be|wa'hren I *tr.* и *refl.* чувати; (са)чувати, држати; (са)чувати, очувати, за-, одржати; (= aufbewahren) (о)чувати, сачувати (zu: за); *priv.* besser bewahrt als beklagt боље попа ве-зати него с њим натежати; Gott möge mich davor ~! да ме Бог сачува (од) тога!; Gott bewahre mich vor m-n Freunden сачувај ме, Боже, пријатеља!; vor Nässe (zu) ~! чувај од влаге! чувати од кише!; sich vor et. (dat.); ~ (са)чувати се (од) чега; *fig.* ei, bewahre!, Gott soll mich ~! Боже, сачувај! II **be|wa'hren** *n*, **Be|wa'hrung *f* чување сачување; одржа(ва)ње.**

be|wä'hren I *tr.* и *refl.* 1. показ(ив)ати као истинито (и. као право), потврдити, -ћивати, доказ(ив)ати, осведочити, -авати, обисти-нити, -њавати; s-n Ruf ~ потврдити -ћивати свој глас. 2. sich ~ обисти(н)ити се, -њавати се, показ(ив)ати се као истинит (и. истински, прави), осведочити се, -авати се; sich nicht ~ не показ(ив)ати се добрим (и. правим), не издржа(ва)ти оглед (и. пробу); bewährter Freund осведочен пријатељ. II **Be|wä'hren** *n*, **Be|wä'hrung *f* потврђивање, -ење, показивање као истинитог (и. правог, доброг), доказ(ивање) *m*, осведоч(ивање), -ење, обисти(н)ивање, -ење.**

Be|wa'hrer {б'вѳр'р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с чу-вар, -ка; сачува(л)ац, -ица.

be|wa'hrheiten {б'вѳрѳх'т'н} [Wahrheit] I *tr.* (и sich ~) 15с обистинити (се), обистињава-ти (се), потврдити (се), потврђивати (се). II **Be|wa'hrheiten** *n*, **Be|wa'hrheitung *f* обисти-њивање, -ење, потврђивање, -ење, потврда.**

Be|wä'hrtheit {б'верѳх'т} *f* 3b I. истинитост, правост; опробаност. 2. поузданост.

Be|wa'hrungs|mittel *n* средство за сачување и одржа(ва)ње.

be|wa'lden {б'вѳлд'н} [Wald] I *tr.* (и sich ~) 15с пошумити (се), пошумљавати (се). II **Be|**

wa'lden *n*, **Be|wa'ldung *f* пошумљивање, -ење. **be|wä'ltigen** {б'вѳлт'г'н} [Gewalt] I *tr.* 15a са-вла|дати, -ћивати. II **Be|wä'ltigen** *n*, **Be|wä'ltigung *f* савлађивање, -ење.****

be|wa'ndeln *tr.* = wandeln auf...

be|wa'ndern I *tr.* проћи, пролазити (acc.: abl.), путовати, ићи (acc.: по), пропутовати. II **be|wa'ndert** {б'вѳнд'рт} *a* 1. који се напу-товао. 2. *fig.* ~ in (dat.) упућен у што, иску-сан у чему, вичан чему. [ност, искуство *n.*]

Be|wa'ndertheit {~ѳр'т'ѳ} *f* 3b упућеност, вич-
be|wa'ndt {б'вѳнд'т} [† *p. p.* од bewenden] *a* bei

so ~en Sachen, Umständen кад су такве при-лике, околности, кад тако стоје ствари, о-колности; es ist um (и. mit) et. so ~ са тим стоји тако.

Be|wa'ndtnis {~нѳс} *f* 2i стање *n*; damit hat es folgende ~ са тим стоји овако, ево како са тим стоји; man weiß, was es damit für eine ~ hat зна се како је са тим, зна се како са тим стоји; was es auch für eine ~ damit ha-ben mag ма како са тим било, ма како са тим стајало; стајало са тим како гд било, стајало са тим како му драго; gleiche ~ hat es mit... исто је са..., исто стоји са...; es hat mit der Sache e-e andere ~, als er sagt ствар је друкча (и. ствар стоји друкче) него што он каже; es hat damit eine ganz eigene ~ и. die Sache hat ihre (ganz) eigene ~ са тим сто-ји нарочито. [keit *f* 3b наводњивост.]

be|wä'sserbar *a* наводњив; **Be|wä'sserbar** *l*
be|wä'ssern I *tr.* навод(н)ити, -њавати, зали-
(ва)ти. II **Be|wä'ssern** *n*, **Be|wä'sserung *f* на-
водњивање, -ење, заливање.**

Be|wä'sserungs... ~kanal *m* канал за новод-
њавање (и. за заливање); ~rinne *f* олук *m*
(и. бразда) за наводњавање (и. за заливање);
~recht *n* право наводњавања; ~spritze *f* о-
росница.

be|we'gbar {б'векбар} *a* покретан, покрет-
љив, помичан; **Be|we'gbarkeit** {~ѳр'г'ѳ} *f* 3b
покретност, покретљивост, помичност.

be|we'gen {б'вѳг'н} [свн.: Wagen, Weg] I *tr.*
и *refl.* 15a I. (sich ~) кретати (се), покрета-
ти (се), кренути (се); покренути (се); sich ~
кретати се, ићи; (sich) von der Stelle ~ кре-
тати (се), покретати (се), кренути (се), по-
кренути (се) с места, маћи (се) с места, по-
маћи (се) с места, помер(и)ти -ати (се) с ме-
ста; *fig.* sich in gebildeten Kreisen ~ кретати
се у образованим круговима; der Wind be-
wegt die Blätter ветар (по)креће лишће; bewe-
gende Kraft покретна снага, покретна сила.
2. sich ~ ☼ (по)кретати се. 3. узбурка(ва)ти;
die See ist heftig bewegt море је силно уз-
буркано (и. бурно); *fig.* bewegtes Leben бу-
ран живот. 4. узбудити, -ћивати; узруја-
(ва)ти; тронути, ганути; bewegt von (dat.)
узбуђен (abl.), тронут; in e-r bewegten Zeit
у бурним временима, у бурно доба; sich ~
lassen да(ва)ти се узбу|дити -ћивати, да(ва)-
ти се тронути (и. ганути). II *tr.* 13l j-n zu et.
(dat.) = bestimmen I.; побудити, -ћивати;
das hat mich dazu bewogen, es zu glauben (es
zu tun) то ме је побудило, да (по)верујем

да учиним); *bewogen durch...* (acc.) побућен... *abl.*; *sich bewogen fühlen, zu...* *inf.* осећати се побућеним да... *praes.* III *Be|we'gen* *n* (в. *Bewegung*) (по)кретање; узбуркавање; узбуђивање, узрујавање; тројавање; побуђивање.

Be we'ger {б'в'ег'р} *m* 2l 1. ~, ~in {~ин} *f* 3с покретач, -ица; узбуђивач, -ица, узрујавач, -ица. 2. ~ покретач.

Be we'g... {б'в'ег'к} ~grund *m* побуда *f*; ~kraft *f* покретна снага, покретна сила.

be|we'glich {б'в'ег'лих} *a* 1. покретљив. 2. покретан; ~e Brücke покретан мост *m*; ~e (opp. liegende) Güter *n pl.* покретно имање *n*, покретнина *f*, покретност *f*. 3. *fig.* дирљив, ганутљив. {покретност; живост, окретност.}

Be we'glichkeit {~к'г'т} *f* 3b покретљивост;

Be we'gtheit {б'в'ег'тх'т} *f* 3b узбуђеност, тронутост, ганутост, узрујаност.

Be we'gung {б'в'ег'ун} *f* 1. кретање *n*; X покрет *m*; покретање *n*; *sich ~ machen* кретати се; *in ~ bringen, in ~ setzen* покрећути, -тати; *er ist schwer in ~ zu setzen* он се тешко покреће, тешко га је покрећути; *fig. alle Hebel* (и. *Himmel und Erde*) *in ~ setzen* све могуће покрећути; *sich in ~ setzen* (по)крећути се, (по)кретати се, кренути, кретати; ~ *des Kopfes, der Arme* покрет, кретање главе (и. главом), руку (и. рукама); *Lehre von der reinen ~ наука о чистом кретању*; *⌘ rechtläufige, rückläufige ~* унапредно, уназадно кретање *n*. 2. узбуђење *n*, (душевно) покрет *m*, узрујавање *n*, тронуће *n*; *in ~ versetzen* узбудити, -ћивати, узруја(ва)ти.

Re we'gungs..., *be|we'gungs...* {б'в'ег'унс} : ~achse *f* обртна ос(овина), ос(овин)а обртања; ~fähigkeit *a* способан да се (по)креће, покретљив; ~fähigkeit *f* покретљивост; ~freiheit *f* слобода кретања; ~gesetz *n* закон *m* кретања; ~grund *†* = *Beweggrund*; ~kraft покретна сила, покретна снага; ~lehre *f* наука о кретању; ~los *a* непокретан; непомичан; ~losigkeit *f* непокретност, непомичност; ~mittel *n* покретно средство, средство за (по)кретање; ~richtung *f* правац *m* кретања; ~ursache *f* † = *Bewegursache*; ~vermögen *n* моћ *f* (по)кретања, покретљивост *f*.

Be we'gursache *f* = *Beweggrund*.

be we'hen *tr.* 1. дувати на (acc.) пирити на. 2. завеја(ва)ти.

be we'hren I *tr.* и *refl.* I. = *bewaffnen* I. 2. = *beschirmen* I. II *Be|we'hren* *n*, *Be we'hrung* *f* = *bewaffnen* III; *Bewehrung* *e-s* Kabela апаратура кабла.

be wei'ben {б'в'џ'б'н} [Weib] *tr.* (и *sich ~*) 15a ожени(ти) се, жени(ти) се; *beweibt* (о)жењен.

be wei'den *tr.* 1. пасти (*intr.*) по, напасати се по. 2. пасти по, напасати по.

be wei'hrauchen, be|wei'hräuchern I *tr.* (о)кадити тамњаном. II *Be|wei'hräuchern* *n*, *Be|wei'hräucherung* *f* кађење тамњаном.

be wei'nen *tr.* оплак(ив)ати, плакати за.

be wei'nen... : ~wert, ~würdig *a* оплакивања достојан, за оплакивање, за жаљење.

Be wei's {б'в'џ'с} [*beweisen*] *m* 2h 1. доказ; zum

~e dessen dient... за доказ томе служи...; zum ~e sage ich... за доказ кажем... 2. доказ, разлог који доказује; ~ der Unmöglichkeit свођење на немогућност; ~ den ~... *gen.* führen доказ(ив)ати... *acc.* 3. показивање *n*, доказивање *n*, посведоч(ива)ње, -ење *n*.

Be|wei's... {б'в'џ'с} : ~antretung *f*, ~antritt *m* доказивање *n*; ~artikel *m pl.* докази; ~aufnahme *f* саслушавање *n* доказа; *die ~aufnahme be-schließen* решити да се саслушају докази.

be|wei'sbar {б'в'џ'сбар} *a* доказљив; *Be wei'sbarkeit* {~сбар} *f* 3b доказљивост.

be|wei'sen I *tr.*, *intr.* и *refl.* 1. доказ(ив)ати; das kann nicht bewiesen werden то се не може доказати; das beweist gegen ihn то доказује против њега. 2. (*sich ~*) показати (се), показивати (се); *j-m seine Achtung ~* по-, у(каз)ивати кому своје поштовање; *s-n Adel ~* доказати своје племство; *j-m viel Aufmerksamkeiten ~* у(каз)ивати коме много пажње; *sich undankbar ~* показ(ив)ати се незахвалним. II *Be|wei'sen* *n* доказивање.

Be|wei's..., *be|wei's...* : ~fähig: *a*) доказан, способан да докаже (и. да посведочи); *b*) = *beweisbar*; ~fähigkeit *a*) доказност, способност доказивања, способност да посведочи -е; *b*) = *Beweisbarkeit*; ~frist *f* ~рок *m* доказивања; ~führer(in) *f* *m* доказивач, -ица; ~führung *f* доказивање *n*; ~grund *m* в. *Beweis* 2; ~kraft *f* доказна снага (и. сила); ~kräftig *a* доказан, који доказује, убедљив; ~lich {б'в'џ'сл'х} *a* = *beweisbar*; ~mittel *n* доказ(но средство) *m*, средство за доказивање; ~punkte *m pl.* (поједине) тачке *f pl.* доказ(ивања); ~schrift *f* доказ(ни спис) *m*, писмени доказ; ~stelle *f* доказно место *n*; ~stück *n* доказ *m*, разлог *m*; ~tum {б'в'џ'стум} *m* и. *n* = *Beweis*; ~verfahren *n* доказни поступак *m*.

be|wei'Ben *tr.* окречити, обелити.

be we'nden I *intr.* (*s*) *es bei* (и. *mit*) *et.* ~lassen: *a*) оста(ја)ти при чему (и. код чега), *b*) задовољити се -авати се чим, *c*) ограничити се -авати се на што. II *be|we'ndet* *p.p.* и *a* = *bewandt*. III *Be we'nden* *n* *dabei hat* *es* (и. *behält es*) *sein Bewenden* то је довољно; *es mag damit* (и. *dabei kann es*) *sein Bewenden haben* засада (нека) је доста.

be|we'rben I *tr.* 1. тражити, гледати да добијем, -еш итд.. 2. одржавати, старати се о. II *sich ~ um* (acc.) тражити, гледати добити, гледати да добијем, -еш итд.; *er bewirbt sich um ein Amt* он тражи службу, он гледа да добије неку службу; *sich um ein Mädchen ~* тражити (и. просити) девојку; *er bewirbt sich um die Stimmen der Wähler* он гледа да придобије гласове бирача; *sich gemeinschaftlich um den Preis* итд. ~надметати се (и. такмичити се, узимати учешћа у стечају) за награду. III *Be|we'rben* *n*, *Bewe'rbung* *f* тражење (ум: *gen.*); тражење, прошење, просидба (ум: *gen.*); надметање, такмичење, узимање учешћа у стечају.

Be we'rber *m*, ~in *f* тражилац, -ља, молилац, -ља (ум: *gen.*); полагалац права (ум: *на*), претендент, -киња; (*gemeinschaftlich*) ~

такмичар, -ка; надметач, -ица; прос(ил)ац.
Be|we'rbungs...: ~brief *m* (~schreiben *n*) писм(ен)о *p* за придобијање.

be|we'rfe'n *I tr.* 1. j-n mit Steinen ~ бацати се камењем на кога, бацати камење на кога; mit Kot ~ (на)бацати блато на; mit Erde ~ набацати земљу на. 2. олеп|ити, -љивати, малтерисати. II **Be|we'rfe'n** *n*, **Be|we'rfung** *f* бацање на; облепљивање.

be|we'rkstelligen {б'вѣркштѣлѣгн} [werkstellig] *I tr.* 15a оствари(ва)ти, изврши(ва)ти, привести у дело, приводи у дело. II **Be|we'rkstelligen** *n*, **Be|we'rkstellung** *f* оствар|ивање, -ење, изврши|вање, -ење, привођење у дело.

be|we'rkstätigen *v.* bewerkstelligen.
be|we'rten *I tr.* (пр)оценити, (пр)оцењивати. II **Be|we'rten** *n*, **Be|we'rtung** *f* (пр)оцењивање, цењење, процена.

Be|we'tterung *f* ☞ (направа за) дотеривање и спровођење (рудничког) ваздуха.

be|wi'ckeln *I tr.* 1. об-, за|мота(ва)ти, о-, за|мота(ва)ти; обави(ја)ти, обви(ја)ти. 2. намота(ва)ти, насукати. II **Be|wi'ckeln** *n*, **Be|wi'ckelung** *f* обмотавање, об(а)вијање, замотавање; намотавање.

bewie's {б'вѣс} *impf.* bewie'sen *p.p.* од beweisen.
be|wi'lligen {б'вѣлѣгн} [willig] *I tr.* 15a 1. одобрити, -авати. 2. приста(ја)ти. II **Be|wi'lligen** *n*, **Be|wi'lligung** *f* одоб|равање, -ење; пристајање, пристагн.

be|wi'llkommen {б'вѣлкомн} 15a, об. bewi'llkommen {б'вѣлкомн} 15e [willkommen] *I tr.* (по)желети (*acc.*: *dat.*) добродошлицу, поздравити -љати добродошлицом, поздравити с „добро дошао“, дочек(ив)ати. II **Be|wi'llkomm(n)en** *n*, **Be|wi'llkomm(n)ung** *f* добродошлица, дочек(ивање) *m*.

Be|wi'llkomm(n)ungs... {б'вѣлкомн} (н)у(н)с-: ~gruß *m* поздрав добродошлице, -ом; ~kuß *m* пољубац добродошлице.

be|wi'mpeln {б'вѣмпелн} [Wimpel] = *I tr.* 15f развити застав(и)це на, искитити застав(и)цама. II **Be|wi'mpeln** *n*, **Be|wi'mpelung** *f* развијање застав(и)ца, кићење застав(и)цама.
be|wi'mpert {б'вѣмперт} *a* трепљат, с трепљама. [bewickeln.]

be|wi'nden *tr.*, **Be|wi'nden** *n*, **Be|wi'ndung** *f* *v.* I
be|wi'rklar *a* остварљив, учинљив, извршљив.
be|wi'rken *I tr.* учинити, изградити, издејствовати; проузроковати, изаз(и)вати. II **Be|wi'rken** *n*, **Be|wi'rkung** *f* израђивање, издејствовање, проузроковање, изазивање.

be|wi'rten {б'вѣртн} [Wirt] *I tr.* 15c 1. дочекати, (у)гостити, (по)частити. 2. шв. = bewirtschaften. II **Be|wi'rten** *n*, **Be|wi'rtung** *f* дочек(ивање) *m*, гошћење, част *f*, чашћење; служење, увек; die Bewirtung ist gut услуга је добра, човек је добро услужен; (bei Tische) die Bewirtung besorgen служити (за столом).

be|wi'rtschaften *I tr.* држати, одржавати, газдински управљати (*acc.*: *abl.*), искоришћавати. II **Be|wi'rtschaften** *n*, **Be|wi'rtschaftung** *f* држање, одржавање, газдинско управљање, искоришћавање.

be|wi'rtzeln *tr.* et. ~ правити досетке на рачун

чега, терати шегу са чим.

be|wo'g {б'вѣг}, **be|wo'gen** {б'вогн}, **be|wo'ge** {б'вѣг} *v.* bewegen II.

be|wo'hnbär *a* настанљив, за становање, у којем, -ој се може становати; **Be|wo'hnbarkheit** *f* настанљивост, погодност за становање (и. за живљење).

be|wo'hnen *I tr.* становати у, живети у, обитавати у, пребивати у, седети у; ein (ganzes) Haus ~ становати (и. седети) у (целој и. читавој) кући; nicht zu ~ ни|је, -су за становање. II **be|wohnt** *p.p.* и *a* настањен, у, на којем, -ој се станује (и. живи); sind die Planeten bewohnt? има ли становника на планетама? III **Be|wo'hnen** *n*, **Be|wo'hnung** *f* становање (*gen.*: *y*), живљење (*y*), обитаванье (*y*), пребивање (*y*). [новни|к, -ца, житељ, -ка.]

Be|wo'hner {б'вонр} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с ста-|

Be|wo'hnerschaft *f* 3b становништво *n*, жи-|

be|wo'hulich *a* ☞ = bewohnbar. [тељство *n*.]

Be|wo'htheit {б'вонтхѣт} *f* 3b настањеност,

насељеност, постојање *p* становника у (и. на).

be|wölken *I tr.* (и sich ~) 15a (на)облачити се;

bewölkt *a* облачан, *fig.* натмурен, брижан.

II **Be|wölken** *n*, **Be|wölkung** *f* (на)облачење, навлачење облацима; Bewölkung облаци *mpl.*

be|wo'rben {б'вѣрбн} *p.p.* од bewerben; **be|wo'rten** {б'вѣрфн} *p.p.* од bewerben.

be|wu'chern {б'вухрн, б'вух'рн} *I tr.* надзеле-

нашити, надлихварити, зеленашењем (и. ли-

хварењем)изградити. 2. бујајући покри(ва)ти.

II **Be|wu'cherung** *f* надзеленашивање *n*, над-

лихваривање *n*, израђивање лихварењем.

be|wu'nden {б'вундн} *p.p.* од bewinden.

Be|wu'nd(er)er {б'вунд(е)рер} *m* 2l, **Bewu'nd-**

(r)erin {б'вунд(е)рѣн} *f* 3с који, -а се дивн

(*gen.*: *dat.*), обожава|лац, -теља.

be|wu'ndern *I tr.* дивити се (*acc.*: *dat.*); чу-

дити се (*acc.*: *dat.*); einander ~ дивити се

један другом. II **Be|wu'ndern** *n*, **Be|wu'nde-**

rung *f* дивљење; чуђење; außer sich vor Be-

wunderung ван себе од задивљености; Be-

wunderung erregen задивити, -љавати, иза-

з(и)вати дивљење. [диван.]

be|wu'nderns...: ~wert, ~würdig *a* задивљење, I

Be|wu'nderungs..., **be|wu'nderungs...**: ~sucht *f*

помама дивљења; ~voll, ~wert, ~würdig = I

Be|wu'rf *m* ☞ леп. [bewundernswert.]

be|wu'rzeln *intr.* (*s*) и sich ~ укореп|ити се,

-њивати се, хватати корена, ухватити ко-

рена.

be|wu'Bt {б'вуст} [wissen] I *a* 1. свестан; ~sein

бити свестан; wir haben ~ dazu beigetragen

свесно смо допринели томе; sich (*dat.*) е-г

Sache (*gen.*) и. et. (*acc.*) ~ sein бити свестан

чега; ich bin mir dessen ~ свестан сам тога;

ich werde mir... ~ бивам свестан..., долазим

до свести...; ich bin mir keiner Schuld ~ не

осећам се кривим; sich einer Sache nicht

deutlich ~ sein не бити баш најсвеснији чега;

sich е-г Sache wieder ~ werden освестити

се за што; sich s-r selbst nicht mehr ~ sein

не бити више свестан себе (сама); е-е ~e Lüge

свесна лаж. 2. познат; die Sache ist mir ~

ствар ми је позната; so viel mir ~ (ist) колико

знам, колико ми је познато; das ~e Buch књига о којој је реч; dieser Bewußte овај (господин). II *Be|wußt m inv.* mit Bewußt свесно; ohne Bewußt несвесно, не знајући. *Be|wußt..., te|wußt...* {б·в·у·ст-}. ~heit {б·в·у·ст-х·д·т} *f* 3b свесност; *Los a:* a) бесвесан, несвестан, *adv.* бесвесно, несвесно; b) бесвестан, онесвешћен, ван себе; *Los werden* онесвештити се, -шћивати се, обезнажити се, -њивати се; *~losigkeit f a*) бесвесност, несвесност; онесвешћеност, обезнаженост; *~sein n* свест *f* (seiner selbst о самом себи); das ~sein verlieren (из)губити свест; wieder zum ~sein kommen освештити се, -шћивати се; im ~sein seiner Unschuld свечан, -на, -но своје невиности; j-m et. zum ~sein bringen да(ва)ти коме да осети што; ~werden л бивање свесним (чега), долажење до свести о (чему).

bez. abr. = bezahlt {без·з·г·л·и·ч}.

Bez. abr. = Bezirk.

be|za|lbar a (ис)платив.

be|za|hlen I tr. и *intr.* (h) платити (и *fig.*), плаћати, исплаћити, -ћивати, наплаћити, -ћивати; statt mit Geld nur mit Worten ~ платити (у) готовим речима; mit eigenem Haupte ~ платити главом; mit gleicher Münze ~ вратити мило за драго; враћати жао за срамоту; шило за огњило; wart! dich werd'ich bezahlen! чекај! платићу ти ја!; er hat die Zeche bezahlt он је извукао; на њега су се скрхала кола; j-p ~ плаћити -ћати кога; ein Gelübde ~ испкупити завет, испкупљивати завет; sie strickt, als wenn sie dafür bezahlt würde... плете као да је плаћена за то; sich bezahlt machen mit (*dat.*) наплатити се... *abl.*, наплаћивати се; bezahlt erhalten наплаћено; das macht sich bezahlt и. *refl.* das bezahlt sich то се исплати, то се исплаћује. II *bezahlt p.p.* и *a* (и *fig.*) плаћен. III *Be|za|hlen n*, *Be|za|hlung f* плаћање; плата; наплаћивање, наплата (пачуна), исплата; kein Freund vom Bezahlen sein не волећи плаћати; gegen bare Bezahlung за готово, у готову.

Be|za|hler m, ~in *f* платица, платил|ац, -ица, исплаћивач, -ица, платиша.

be|zä|lmbar a укротљив, припитомљив; *Be|zä|lmbarkeit f* укротљивост, припитомљивост.

be|zä|hmen I tr. (и *sich ~*) укротити (се), кропити (се), укроћавати (се), припитомити (се), -љавати (се); *fig.* обуздати (се), обуздавати (се). II *Be|zä|hmen n*, *Be|zä|hnung f* (у)-кроћење, укроћивање, припитомљавање, -ење; обуздавање. [титељ, -ка.]

Be|zä|hmer m, ~in *f* укротил|ац, -ица, укро-*Be|za|hnen*, *Be|zä|hnen I tr.* ☉ изупча(ва)ти. (на)правити зупце на, изубити. II *Be|za|hnen n*, *Be|za|hnung f* изупча(ва)ње, изубљење, прављење зубаца на.

Be|zau|berer m, *Be|zau|berin f* опчаравал|ац, -ица, чарал|ац, -ица, чаробни|к, -ца, опчи-нилац.

be|zau|bern I tr. 1. = behexen I. 2. *fig.* очара-
(ва)ти, опсе|нити, -њивати; ~d чарни, бајан;

adv. бајно; ~d schön бајно|леп. II *Be|zau|bern n*, *Be|zau|berung f* 1. = behexen II. 2. чар(и), *be|zäu|men tr.* = aufzäumen I 1. [драж(и).] *be|zäu|nen tr.* = einzäunen.

be|ze|chen tr. и *refl. sich ~* = betrinken, berauschen; bezecht {б·ц·џ·х·т} sein бити напнт.

be|ze|chnen I tr. 1. о-, на|значи(ва)ти. 2. о-, за|бележити, о-, за|бележавати, бележити. 3. избележити, исцртати. 4. ☞ = beschreiben I 3. II ~d *p. pr.* и *a* значајан. III *sich ~* приказ(ив)ати се, показивати се, претстављати се. IV *Be|ze|chnen n*, *Be|ze|chnung f* о-, на|значивање, о-, на|значање, бележење; Bezeichnung означање *n*, ознака, обележје.

Be|ze|chnungs... ~art *f* начин *m* означавања, начин бележења; ~zettel *m* назначница *f*.

be|ze|igen I tr. показ(ив)ати; указ(ив)ати. II *sich ~* показ(ив)ати се. III *Be|ze|igen n*, *Be|ze|igung f* показивање; указивање.

be|ze|ihen tr. = beschuldigen.

be|ze|ptern tr. дати (*acc.: dat.*) скиптар, снабдети скиптром; bezeptert са скиптром.

be|ze|tteln tr. мет|нути-тати листић, -е (и. цедуљ|у; -е) на; bezettelt са листићем, са цедуљом.

be|zeu|gen I tr. 1. = bezeigen. 2. (по)сведочити, посведочавати; es vor Gott und der Welt ~ поз(ив)ати (се на) Бога и људе за сведоке. 2. потвр|дити, -ћивати; овер|ити, -авати; доказ(ив)ати. 3. ☞ j-p ~: a) (по)сведочити за кога (и. у чију корист); b) јемчити за кога; c) поз(ив)ати се на кога за сведока. III *sich j-m ~* (по)нудити се кому за сведока. III *Be|zeu|gen n*, *Be|zeu|gung f* показивање; указивање; посведочавање, (по)сведочење; потвр|ивање, -ење, овера(вање), доказ(ивање) *m*; позивање (на...) за сведока.

Be|zi|cht {б·ц·и·х·т} *m* = Beschuldigung.

be|zi|cht(ig)en {б·ц·и·х·т(џ·г·н)} [срвн. bi-zicht „окривљавање“, нвн. zeihen] *tr.* 15a, *Be|zi|chtigen n*, *Be|zi|chtigung f* = beschuldigen итд.

be|zie|hbar a 1. који се може односити (auf: на), доводљив у везу (auf: са). 2. настанљив, камо се може уселити, за становање. 3. *pur bar ~* (добива се) само за готово.

be|zie|hen I tr. и *refl.* 1. усе|лити се -љавати се у; наста|нити се -њивати се у; die Märkte, Messen ~ ићи по вашарима (и. сајмовима), похаћати вашаре (и. сајмове); eine (die) Schule ~ поћи (и. полазити) у школу, почети похаћати школу; die Universität ~ поћи (и. отићи, одлазити) на универзитет, почети похаћати универзитет(ска предавања). 2. ✕ ein Lager ~ улогорити се, утаборити се; зауз|ети, -имати, посе|сти, -дати; die Wache ~ стићи (и. одлазити) на стражу; die Winterquartiere ~ отићи (и. одлазити) на зимовање; seine Garnison wieder ~ вратити се у гарнизон. 3. оби|ћи, -лазити (die Grenze границу), пре-, раз|гледати. 4. (*sich ~*) покрити (се), покривати (се), застрги (се), застирати (се), навлачити (се); Bett mit Vorhängen ~ метнути завесе на кревет; ein Bett ~ нав|јући -лачити постељу, метнути чаршав(е) на постељу; schwarz bezogen црно застрвен(о); ein

Kopfkissen ~ навући јастук, метнути навлаку на јастук; eine Geige итд. mit Saiten ~ метнути (и. намештати) жице на виолину; den Weinstock ~ загрнути -тати чокот (и. гицу); mit Leinwand ~: a) превући платном, b) прилепити -љивати (и. метнути) на платно; обли(ва)ти (румен лице); X = überziehen. 5. X повлачити, доби(ја)ти (Waren von Berlin робу из Берлина); (Waren) von j-m ~ снабде(ва)ти се (робом) код кога, повлачити (робу) од кога; zu ~ durch... добија се преко... (и. код...). 6. X j-n ~ вући (меницу на кога. 7. примити, примати (плату; часопис); доби(ја)ти (наслеђе). 8. et. auf et. (acc.) ~ довести -одити у везу што са чим, примељити -љивати што на што (auf sich на себе). II sich ~ 1. в. I 4. 2. a) sich auf et. (acc.) ~ односити се на што, стајати у вези са чим; b) sich auf j-n (auf et. acc.) ~ поз(и)вати се на кога (на што). 3. † = betrügen. III Beziehen n, Bezie'hung f уселјавање -ење у, настањивање -ење у; идење на, похађање; полагање у, почетак m похађања; одлазак m на, одлажење на; X заузимање, поседање; beim Beziehen der Wache одлазећи на стражу; Beziehen der Winterquartiere одлазак на зимовање; обилажење, обилазак m, преглед(ање) m; покривање, застирање; навлачење; метање (gen.: на, mit: gen.); X повлачење, добијање; примање; довођење у везу, примењивање; в. и Beziehung.

bezie'h(ent)lich {бџи'х(ент)л(и)ч} a = bezüglich. Bezie'her m, ~in f I, издавал'ац, -ица (менице). 2. претплатник, -ца.

Bezie'hung f I. однос m (zu: према), веза (zu: са); auf et. (acc.) ~ haben односити се на што, имати везе са чиме, стајати у вези са чиме; in ~ zu j-m stehen стајати (и. бити) у вези са ким, стајати (и. бити) у односима са ким; ich habe nie in der geringsten ~ zu ihm gestanden нисам никада никакве везе имао са њим; нисам никада био ни у каквом односу према њему; zu et. (dat.) in ~ stehen стајати (и. бити) у вези са чиме, стајати (и. бити) у односу према чему; ich stehe in keiner(lei) ~ zu dieser Sache немам никакве везе са том ствари. 2. поглед m, обзир m; in dieser ~ у овом погледу; in ~ auf... (acc.) у односу према..., у погледу... gen., обзиром на...acc., in jeder ~ у сваком погледу; in gewisser ~ у извесном погледу; in mancher ~ у многоструком погледу.

Bezie'hungs..., bezie'hungs... {бџи'у'нс-}: ~begriff m односан појам, (ко)релативан појам; ~fürwort n gr. односна заменица f; ~los a безодносан, безвезан; ~reich a пун односа, веза, богат везама; ~weise adv. (abr. bzw.) односно; ~wort n 2a gr. односна реч f.

bezie'len tr. 1. смерати на, циљати на. 2. утврдити (рок, време), углавити.

bezi'ffern I tr. обележити -авати бројкама (и. цифрама, бројевима). II sich ~ (h) = sich belaufen. III Bezi'ffern n, Bezi'ffierung f обележавање бројкама (и. цифрама, бројевима); Bezifferung број(ка) m.

Bezi'rk {срвн. zirc, лат. circus} m 2g 1. област f, подручје n; околиш; das liegt außer s-m ~ то је ван његова подручја. 2. срез, котар; zu e-m ~e gehörig срески, котарски. 3. одељак, кварт.

bezi'rken I tr. окружи(ва)ти; ограничити, -авати. II Bezi'rken n, Bezi'rkung f ограничавање, -ење.

Bezi'rks..., bezi'rks {бџи'ркс-}: срески, котарски: ~arzt m срески лекар; ~ausschuß m срески одбор; ~feldwebel m X срески наредник; ~gericht n срески суд m; ~kommandeur m старешина регрутне комисије; ~kommando m окружно заповедништво, окружна команда f; ~schulinspektor, ~schulrat m срески школски надзорник; ~versammlung f среска скупштина; ~vorsteher m срески начелник, срески поглавар; члан кварта; ~weise adv. по срезовима, на срезове, по котарима, на котаре; по квартovima, на квартове.

Bezoa'r {беџоар} [перс.] m 2g (камен) зборбиљ (у желуцу преживара); ~ziege f X персиска коза.

bezo'g {бџо'г} impf., ~en {бџо'г-н} p. p. од Bezo'gene(r) [beziehen] m 9l менични плати- bezi'cht... v. bezieht... [лац, трасат.]

be zu'ckern tr. пошећери(ва)ти.

Bezu'g {бџук, бџу'г} m 1. (креветска, постелна) навлака f, постелно рубље n, превлака f, лице n (и. тканина f, штоф) за намештај; жице fpl. (виолине). 2. = Beziehung; mit ~ (и. in bezug) auf (acc.) односно чега, у вези са, у односу према; auf et. (auf j-n) ~ haben односити се на што (на кога), имати везе са чиме (са киме); auf et. (auf j-n) ~ nehmen поз(и)вати се на што (на кога); auf et. ~ nehmen водити рачуна о чему, обазирати се на што. 3. примање n (плате); Bezüge pl. принадежности fpl., берива n pl.; претплата f, примање n (часописа).

bezi'glich {бџи'глич} I a односни, који се односи (auf: на), који стоји у вези (auf: са); gr. ~es Fürwort односна заменица f. II prp. са gen. односно, што се тиче (в. Beziehung).

Bezu'g'nahme f позивање n (на што), довођење у везу (са чим), вођење n рачуна (о чему); mit ~ auf et. (acc.), unter ~ einer Sache позивајући се на што; обзиром на што, односно чега.

Bezu'gs..., bezu'gs... {бџу'гс-}. ~anweisung f налог m за испоруку (и. предају), налог за исплату; ~bedingungen fpl. погодбе (и. услови m pl.) за испоруку, услови за повлачење (и. за набавку); ~fall m претходни случај; ~preis m цена f у претплати, претплатна цена; ~quelle f извор m за повлачење (робе), извор за набављање (и. за набавку); ~recht n право повлачења, право куповања; ~schein m претплатна f, (претплатна) признаница f; дозвола f (за куповање...); ~weise adv. = beziehungsweise.

beizwa'cken tr. уштинити (и fig.), (о)штрпнути, (о)штрпкати.

beizwa'ng {бџи'в'нг} impf. од bezwingen.

be|zwe'cken¹ [Zweck] *tr.* смерати, канити, намеравати. [чиће у.]

be|zwe'cken² [Zwecke] *tr.* укуца(ва)ти ексер-
be|zwei'feln I *tr.* (по)сумњати у; das ist nicht zu ~ у то се не може (по)сумњати. II Be|zwei'feln *n*, Be|zwei'felung *f* сумња(ње).

be|zwi'ngbar *a* укротљив, савладљив, освојљив.
be|zwi'ngen I *tr.* и *refl.* 1. = bewältigen I; sich ~ = sich beherrschen II. 2. над-, са|владати, побе|дити, -ђивати, потчи|нити, -њавати. II Be|zwi'ngen *n*, Be|zwi'ngung *f* = bewältigen II; потчи|њавање, -ење. [ни|к, ца.]

Be|zwi'nger *m*, ~in *f* савлађивач, -ица, побед-
be|zwu'ngen (би|звун|ен) *p.p.* од bezwingen.

Bf. *abr.* = Brief.

Bg. *abr.* = Bogen. [bürgerlich.]

BGB. *abr.* = Bürgerliches Gesetzbuch, в. I

Bia'nka [ит.] *f* 8b Бјанка, Бел(к)а.

Bi'bel {биб|л} [гр. bibli'a бел. књиге] *f* 3d die ~
Свето Писмо *n*, Библија.

Bi'bel..., bi'bel... {биб|л-}: ~anstalt *f* завод *m*
за ширење Светог Писма; ~ausieger *m* тумач
Светог Писма; ~auslegung *f* тумачење
Светог Писма; ~fest *a* (добро) упућен у Свето
Писмо; ~gesellschaft *f* Библи(ј)ско друштво
n; ~kenner *m* познавалац Библије (и. Светог
Писма); ~kunde *f* познавање *n* Библије (и. Светог
Писма); ~leser(in) *f* чита|лац -тељка Библије (и. Св.
Писма); ~mäßig *a* сагласан са Библијом, саобразан
са Светим Писмом; ~sprache *f* библи(ј)ски језик,
језик Светог Писма; ~spruch *m* изрека (из) Светога
Писма; ~stelle *f* место *n* (из) Библије, место (из)
Светог Писма; ~stunde *f* час *m* читања Светог
Писма, веронаука; ~übersetzung *f* превод *m* Библије
(и. Светог Писма); ~werk *n* Свето Писмо с објашњењима;
~wort *n* = ~stelle.

Bi'ber {биб|р} [свн. bibar] *m* 2l 1. 2. (Castor fiber)
дабар. 2. шешир од дабровине. 3. и *n* (б. пл.)
тканина од даброве длаке.

Bi'ber... {биб|р-}: ~bau *m* даброва јазбина *f*;
~baum *m* (Magnolia) магнолија *f*; ~falle *f*
клопак за даброве; ~fell *n* дабровина *f*, даброва
кожа *f*, даброво крзно; ~geil [Geile²] *n* 2g phm.
дабровица *f*; ~haar *n* даброва длака *f*; ~hut *m*
шешир од дабровине; ~klee *m* (Menyanthes trifolia'ta)
грчица *f*, горка трава *f*; ~kraut *n* (Erythraea centauryum)
кичица *f*, грозничавка *f*. [Pimpernell.]

Biberne'lle {биб|рнел'} [фр. pimpinelle] *f* 3b = I

Bi'ber...: ~pelz *m* дабровина *f*, крзно *n* од дабровине,
бунда *f* од дабровине; ~ratte, por. ratze *f* (Sorex moschatus)
пацов миришља- I [вац.]

Bibi {биб|и} *por.* [?] *m* би шешир.

Bibliogra'ph {биб|ио|граф} [гр.] *m* 3a библио-
граф (познавалац књига; писац списка стручних
књига); Bibliographie' {~граф|и} *f* 3b библио-
графија (познавање књига; списак стручних
књига, часописа, чланака); bibliogra'phisch {~граф|ш}
a библиографски.

Biblioma'ne {~ман'} [гр.] *m* 3a библиоман,
страстан скупљач књига. [жница.]

Bibliothek {~тек} [гр.] *f* 3b библиотека, књи- I

Bibliotheka'r {~текар} [гр.] *m* 2g¹ библиоте-

кар, књижничар; bibliotheka'risch {~џш} *a*
библиотечарски, књижничарски. [књига- I]

Bibliothe'k(s)|zeichen *n* знак *m* библиотеке, из)

bi'blisch {биб|џш} *a* библиски, (из) Светог Пи- I

Bi'ck|beere [?] *f* = Blaubeere. [сма.]

biderb {бид|рп, бид|ерп} [bieder] *a* 1. = bieder.

2. неотесан, прост(ачки), сиров.

bie'der {бид|р} [дн.] *a* ваљан, честит, исправан,
частан, поштен; *adv.* исправно, честито, пош-
тено.

Bie'der..., bie'der... {бид|р-}. ~frau *f* ваљана
(и. исправна, честита) жена; ~helt {бид|р-
х|лт} *f* = ~keit; ~herz *n* ваљано (и. исправно,
честито) срце; ~herzig *a* ваљана (и. честита,
исправна) срца (*gen.*); ~keit {бид|р|к|т} *f* 3b
ваљаност, честитост, исправност, чашност;

~mann *m* ваљан (и. исправан, честит) човек,
поштењак(овић).

Bie'der|meier... {~м|ер-}: ~kostüm *n*, ~stil *m*,
~zeit *f* бидермајерова ношња *f*, бидерма-
јеров стил *m*, бидермајерово доба *n* (1815—
1850 у Немачкој). [~weib *n* = ~frau.]

Bie'der...: ~sinn *m*, ~wesen *n* = Biederkeit; I

bie'gbar {бук|бар} *a* гибак, савитљив, витак.

Bie'ge {бур-} *f* 3b = Beuge 1.

Bie'gelmaschine *f* * машина савијачица.

bie'gen {бур|н} [свн. biogan] 13g I *tr.* и *refl.* 1.
(sich ~) савити (се), савијати (се); превити
(се), превијати (се); повити (се), повијати (се).
прегибати (се); сагибати (се), сагнути (се);
2. *fig.* в. beugen I; sich schmiegen und ~: а)
савијати се и превијати се, б) улагивати се,
понижавати се. II *intr.* (s) ~ oder brechen
или да се вије или да се сломије; besser ~
als brechen боље савијати него ломити; um
die Ecke ~ са-, за|ви(ја)ти, заћи за угао, заћи
за ћошак. III Bie'gen *n*, Bie'gung *f* са-, пре-,
по|вијање; пре-, са|гибање, прегиб *m*; Biegung
са-, за вијутак *m*, завој *m*; (scharfe) Biegung
окука, лакат *m*; Biegungen machen савијати
(*intr.*), правити савијутке.

Bie'ge... *: ~probe *f* оглед *m* (и. проба) на са-
вијање; ~zange *f* клеште *fpl.* за савијање.

ble'gsam {бук|зам} *a* савитљив (и *fig.*), гибак
(и *fig.*), витак; Bie'gsamkeit {~к|т} *f* 3b са-
витљивост (и *fig.*), гипкост (и *fig.*), виткост.

Bie'gungs... {бур|ун-с-}: ~beanspruchung *f* *

оптерећење *n* на савијање; ~elastizität *f* ела-
стичност на савијање; ~fall *m* *gr.* падеж; ~
feder *f* * савитљива опруга, савитљив ги-
бањ *m*; ~festigkeit *f* * чврстина (и. отпор-
ност) при савијању; ~linie *f* * линија сави-
јања; ~moment *m* * моменат савијања; ~
spannung *f* * напрезање *n* при савијању.

Biel {би|л} *n* 8g * Бил *m* (швајцарска варош).

Bie'ler {~р} I *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с Биљалин, -ка.

II *a* билски; ~ See Билско Језеро *n*.

Bien {бин} [Biene] *m* *fat.* der ~ муџ мора чова.

Bie'nchen {бин|х|н} *n* 2l (*dim.* од Biene) пче-
лица *f*. [Пчела. 3. *por.* лападука, ваш, уш.]

Biene {бин} [свн. bini] *n* *f* 3b 1. пчела. 2. *

Bie'nen..., bie'nen... {бин|н-}: ~artig *a* пчеласт,
сличан са пчелом; ~bau *m* = ~zucht; ~baum
m * (Acer campestre) клен(ика *f*), кун(ика *f*);
~brut *f* уљеви *m* *pl.*; ~dreck *m* в. After 2b;

натпис *m* (фирма, на пивници; ~schlauch *m* древо *n* за претакале пива; ~schröter *m* спуштач пива (и. пивских буради) у подрум; ~seidel *n* пивска чаша *f*, ~steuer *f* порез(а) *m* на пиво; ~stube *f* (мала) пивница; ~suppe *f* јуха од пива; ~trinker *m* пивопилац, пивопија; ~untersatz *m* подметач за пиво; потглатица *f* за пиво; ~verlag *m* стовариште *n* (за продају) пива; ~verleger *m* посредник пиваре; ~wage *f* пивомер *m*, мерач густине пива; ~wagen *m* пиварска кола *n* *pl.*, кола за пиво; ~wärmer *m* грејалница *f* (за пиво); ~wirt *m* пивничар; ~wirtschaft *f* пивница; ~würze *f* течност која се врењем претвара у пиво; ~zeichen *n* знак *m* пивнице; ~zwang *m* = ~bann; пиварина *f*, принудно плаћање (чаше) пива иако се не (по)пије.

Bie'se {búz·} [дн?] f 3b X опшивен (по)руб *m*,
опшивен шав *m*, ширит *m*.

bie'sen {~н} [Bise] I *intr.* (h) 15e (из)обадати се, бежати (и. беснети) од (убода) обада. II **Bie'sen** n обадање.

Biest {бѹст} [лат. bestia] *n* 2с 1. *pop.* = Bestie.
bie'ten {би'тн} [свн. bieten] 1 *tr.* 13г 1. и *refl.*
(*sich* ~) *пружити* (се), *пружати* (се), *дава'ти*,
(по)нудити; е-н Trunk ~ понудити кога да пи-
је; j-m die Hand ~ пружити ~ ати кому руку (и
fig.); j-m е-н guten Tag (или е-н guten Morgen
и. die Tageszeit) ~ наз(и)вати кому добар
дан, добро јутро; j-m den Rücken ~ окрену-
ти кому леђа. 2. **?** (по)нудити; zuerst ~ први (и.
прво) (по)нудити. 3. а) = ansagen I 3; б) dem
Könige Schach ~ да(ва)ти краљу шах. 4. j-m
et. ~ усу|дити се, -ђивати се рећи (и. пред-
ложити) кому што; das darf mir (и. das lasse
ich mir von) niemand ~ то нико да ми није
рекао. 5. j-m die Stirn (и. die Spitze) ~, es j-m
~ одупрети се, -ирати се кому, опрети се,
опирати се кому, одоле|ти, -вати кому; es j-m
~ ухватити се (и. хватати се) у коштац с ким,
пркосити кому; j-m Hohn (и. Trotz) ~ и. es j-m ~
чикати (и. изазивати) кога, пркосити кому;
j-m Trotz ~, et. zu tun чикати кога да што
уради. 6. = gebieten; j-m ~, j-n ~ (о)терати
кога; j-n ~ поз(и)вати кога. II *sich* ~ в. I 1. III
Bie'ten *p*, **Bie'tung** *f* пружање, давање; ну-
ђење итд.

Bie'ter {bút·p} [bieten] *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3с по-
нуђач, -ида, нудилац, надметац, -ица.

Bigamie' {бигами} [лат.-гр.] *f* 3b бигамија (дво-
женаштво *п*; двомужиштво *п*).

Bigam'i'st {~мйст} т 3а, ~in {~їн} f 3с двоже-
нац, двомужица. [цемеран.]

bigot'tt {бигот} [фр. bigot?] а богомољац, ли-
Bigotterije' {биготѝѝѝ} f 3b богомољство п. ли-

Bila'nz {биланс} [ит. *bilancia* *f* ≡ фр. *balance*

bilanz {буџиц} [нп: биланс] — фр. *bilan* *f* и *bilan* *m*] *f* 3b \otimes биланс *m*, закључни рачун *m*, die ~ ziehen (на)правити биланс, прерачуна(ва)ти се.

Bila'nz... {биланц-} **8** ~buch *п* књига *f* биланса (и. закључног рачуна); ~rechnung *f* биланс *т*, закључни рачун.

bilanzie'ren {бѣлѣнцирѣн} *intr.* (н) 15g (на)пра-
вити баланс, закъючи(ва)ти баланс.

Bie'ner {бин'ер} *m* 2l пчелар. [Bienchen.]

Bie'nlein {бѣнлѣнъ} n 2l (dim.¹ од Biene) =

Bier {búr} [свн. biog; лат. bibere?] *n* 2g пиво

v. bayrisch, dünnes (и. halbes) ~ слабо пиво;
fam. zu ~(e) gehen ићи на пиво; beim ~(e)
sitzen седети при чаши пива; ~! једно пиво!
fam. et. wie sauer ~ ausbieten v. sauer.

Bie'r... {бѣр-}. ~bank f 2f: а) клупа у пивници;

b) = ~schenke; immer auf der ~bank liegen не избивати из пивнице, пуцак му (им) је отсечен у пивници; ~bank|politik *f* политикаство *n*, бистрење *n* политике; ~bann *m* монопол (једне) пиваре; ~baß *m fam.* глас као из бачве; ~bottich *m* каца *f* (и. бачва) з пиво; ~brauen *n* кување (и. прављење) пива; ~brauer *m* пивар; ~brauerei *f.* а) пиварство *n*, пиварски занат *m*, б) пивара; ~bruder *m fam.* пивџија, љубитељ пива; ~druck|apparat *m* шмрк *m* за пиво; ~eifer претерана ревност *f*; ~essig *m* пивско сирће *n*, пивски оцат; ~faß *n.* а) пивско буро; б) *fig.* буре; ~fiedel *f fam.* виолина крнтија; ~fiedler *m* кафански свирач; *fam.* шкрпало; ~flasche *f* пивска боца; ~garten *m* башта *f*, пивница у башти; ~gelag(e) *n* пијанка *f* (уз пиво); ~geld *n:* а) новац *m* за пиво; б) = Trinkgeld; ~glas *n* пивска чаша *f*; ~halle *f*, ~haus *n* пивница *f*; ~hefe *f* а) пивски квасац *m*; б) пивски талог *m*, пивска дрождина; ~kalt|schale *f* хладна јуха од пива; ~kanne *f* бокал *m* за пиво; ~keller *m.* а) подрум за пиво; б) подрум где се продаје пиво; ~kellner *m* пивнички *m* конобар; ~krug *m.* а) пивски кондир; пивска чаша *f*, б) = ~haus; ~probe *f* проба, оглед(ање *n*) *m* пива; ~reise *f:* eine ~reise machen обићи-лазити све пиваре (и. пивнице); ~rest *m* остатак пива; ~schank *m.* а) крчма *f* пива, точење *n* пива, право *n* крчмљења (и. точења) пива; б) = ~schenke; ~schenk *m* пивничар; ~schenke *f* пивница; ~schild *n*

Ві'ldsamkeit {~кѣт} f 3b 1. творљивост, о-

бражљивост, изградљивост, способност изграђивања (и. стварања, образовања). 2. гипкост, поучљивост, примљивост, примчивост. **Bi'ld...**, **bi'ld...**: ~säule *f* кип *m*; ~schnitzer *m* вајар у дрвету; ~schnitzerei *f* вајарство *n* у дрвету; ~schön *a* леп као уписан; ~seite *f* лик *m*, глава (на новцу); ~stecher *m* резач; ~stein *m* камен са сликом; ~stock *m*, ~stöckl(ein) *n* мали кип свеца (и. светице) у пољу.

Bi'ldung {би'лдун} *f* 3b 1. грађење *n*, образовање *n*, творење *n*. 2. чињење *n*, сачињавање *n*. 3. изграђивање *n*, стварање *n*, прављење *n*. 4. састав *m*, склоп *m*, облик *m*; ein Mann von schöner ~ стасит (и. наочит) човек, човек лепога створа; die liebliche ~ des Mädchens љупка девојка. 5. образовање *n*, изображавање *n*, изображење *n*, образованост, (Хр. наобразба); ein Mann von ~ образован човек; Mann ohne ~ човек без образовања; ~haben имати образовање, бити образован; sich ~ aneignen образовати се, стећи образовање. 6. образовање *n*, састављање *n* *m* (владе, друштва итд.).

Bi'ldungs..., **bi'ldungs...** {би'лдунс-}: ~anstalt *f* васпитни завод *m*, завод за образовање, просветни завод; ~fähig *a* способан да се образује, просветљив, васпитљив, узгојљив; ~fähigkeit *f* способност образовања, просветљивост, васпитљивост, узгојљивост; ~fehler *m* ма(х)на *f* у склопу (и. у саставу); ма(х)на образовања, васпитна (и. узгојна) мана; ~gang *m* ток образовања (и. васпитања, узгајања, просвећивања); ~grad *m* ступањ образованости (и. просвећености); ~kraft *f* творачка сила; ~los *a* без образовања; ~mittel *n* средство за образовање, просветно средство; ~schule, ~stätte *f* школа; расадник *m*; ~silbe *f* гр. слог *m* за грађење; ~stufe *f* = ~grad; ~trieb *m* нагон за образовањем (и. просвећивањем); ~verein *m* друштво *n* за ширење просвете (и. образованости), просвета *f*.

Bi'ld...: ~weber *m* ткач дамаста; ~weberei *f* ткачница дамаста; ~werfer *m* пројекциона лампа *f*; ~werk *n* дело ликовне уметности, вајарско дело.

Bi'leam {билеам} [јевр.] *m* 8a Валам.

Bill {бил} [енг.] *f* бил *m*, предлог закона.

Bi'llard {би'лјарт} [фр.] *n* 2g¹ (аус. само би) билијар *m*; ~spielen играти билијара.

Bi'llard... {би'лјарт-}: ~ball *m*, ~kugelf билијарска лопта *f*; ~kellner *m* билијарски момак; ~loch *n* рупа *f* на билијару; ~queue *n* = ~stock; ~saal *m* билијарска дворница *f*; ~spiel *n* (игра *f*) билијар(а) *m*; ~spieler *m* играч билијара; ~stock *m* так; ~zimmer *n* билијарска соба *f*.

Bille'tt {би'лјет} [фр.] *n* 2g карта *f*; улазница *f*; ~e (vorzeigen!) молим, карте!

Billetteu'r {би'лјетер} *m* 2g¹ а) = Schalterbeamter; б) = Kartenausgeber.

bi'llig [свн.: Unbill] *a* 1. прав, правичан, справедљив, праведан; wenn wir ~ sein wollen ако хоћемо да будемо правични; das ist nicht mehr als ~ колико је право; was recht und ~ ist што је право и поштено; wie ~ како је

право; в. billigermassen; прв. was dem einen recht ist, ist dem andern ~ да не крива ни тамо ни амо. 2. јевтин; *adv.* јевтино; zu ~em Preise по јевтиној цени; ziemlich ~ прилично јевтин(о); es ist ~ (zu leben) и. das Leben ist ~ (in dieser Stadt) јевтино је (за живот) и. живот је јевтин (у овом граду и. у овој вароши); ~er јевтинији, *adv.* јевтиније; am ~sten најјевтинији, -а, -е, *adv.* најјевтиније; das Billigste ist immer das Teuerste јевтино месо чорба за плот; (в. wohlfeil).

bi'llig|denkend *a* правичан.

bi'lligen {би'лиг-ен} [billig] *I* *tr.* 15a одобрити, -авати; потврдити, -ђивати; was zu ~ ist што је за одобравање. **Bi'lligen** *n*, **Bi'lligung** *f* одобрљавање, -ење.

Bi'lliger {би'лиг-ер} *m* 2l, ~in {~үн} *f* 3c одобравал|ац, -ица, (као што је) прав(едн)о.

bi'lliger... {би'лиг-ер-}: ~maßen, ~weise *adv.*

Bi'lligkeit {би'лигх-ајт} *f* 3b 1. правичност; справедљивост, праведност; nach Recht und ~ како је право и поштено. 2. јевтиноћа (уп. Wohlfeilheit).

Bi'lligkeits...: ~gericht *n* суд *m* правичности; ~gründe *m* *pl.*: aus ~ gründen из (разлога) правичности.

Bi'lligungs|zeichen *n* знак *m* одобравања.

Billio'n {би'лион} [фр., ит.] *f* 3b билион *m* (= 10¹², милион милиона).

Bi'lse {би'лз} [?] *f* 3b, ~n|kraut *n* (Hyoscyamus) буника *f*, ~n|kraut|pflaster *n*, ~n|kraut-salbe *f* мелем *m* од бунике.

bim {бим} [оном.] *int.* цин, дан.

bimbam {бимбам, бимбам} [оном.] *I* *adv.* цин-цин, цинцилин, бомболом, дин-дан. **Bi'mbam** *n* 2l (б. *pl.*) дин-дан, цинцилин, звоњење; *fam.* heiliger Bimbam! Боже благи!

Bimetallism {биметалисизм} [лат.] *m* 6g (б. *pl.*) биметализам, двострука новчана подлога.

Bi'mmel {бим-л} [бим] *fam.* *f* 3d звонце *n*.

bi'mmeln {~н} *fam.* *I* *intr.* (h) 15f 1. звонити цин-цин. 2. звонити; *fam.* звонца(рати). **Bi'mmeln** *n* звоњење цин-цин. [stein.]

Bi'ms {бимс} [нвн., лат. pumex] *m* 2h — Bims-|

bi'msen {бимсен} [Bims] *I* *tr.* 15e 1. (ис)трети (и. глачати) плавцем (и. пловућцем). 2. *fam.* (из)мазати, (из)деветати, излем(ез)ати. **Bi'msen** *n* трљање плавцем, глачање пловућцем.

Bi'ms {бимс-}: ~papier *n* плавчана хартија *f*; ~seife *f* плавчани сапун *m*; ~stein *m* мин. плавац, пловућац.

bin {бин} *praes. ind.* *I* л. од sein. [јединачни.]

binär {бине-р} [лат.] *a* бинарни, двојни, дво-|

Bi'ndchen {биндхен} *n* 2l (*dim.* од Binde) повешчица *f*, завојић *m*; трачица *f*.

Bi'nde {бинд-} [binden] *f* 3b 1. завој *m*, повеска, повезача, повез *m*; den Arm in der ~ tragen носити руку у завоју; j-m die ~ von den Augen nehmen скинути коме завој с очију, *fig.* скинути коме копрену с очију, отворити кому очи; die ~ fällt mir von den Augen очи ми се отварају. 2. машна, поша; *fam. fig.* einen hinter die ~ gießen сипати, сунути, сручити коју чашицу у гушу, натегнути. 3. трака.

Bi'nde... {бунд-}: ~balken *m* спојница *f*, попречница, попречна греда; ~band *n* 2a подгушњак *m*, подгрљак *m*; ~bogen *m* ≡ знак везивања (и. сливања); ~draht *m* жица везачица *f*, (танка) жица за (у)везивање; ~gewebe *n* ≡ везивно ткиво, везиво; ~glied *n* веза *f*; ~haut *f* ≡ вежњача; ~haut|entzündung *f* запаљење *n* (и. упала) вежњаче; ~kraft *f* спојна сила, везивна снага; ~mittel *n* везиво, цемент *m*, малтер *m*, \ средство за згушњавање (и. за слепливање).

bi'nden {бунд-н} [свн. bintan] 12a 1 tr., intr. (h), refl. 1. вез(ив)ати (ап: за); fester ~ чврста вез(ив)ати; mit Kitt ~ (за)китовати; (sich) ein Tuch um den Kopf ~ вез(ив)ати (себи) мараму око главе, повезати главу марамом; j-m et. auf die Seele (и. aufs Gewissen) ~ стављати-ити коме што на душу, оставити, -љати што чијој савести; fam. j-m was auf die Nase ~ насамарити кога; ich werde ihm nicht alles auf die Nase ~ nehu му све рећи. 2. увез(ив)ати; повез(ив)ати; укоричити; ein Faß ~ обручати (и. обручима вез(ив)ати) буре; Korn in Garben ~ уснопити -љавати жито; e-n Strauß ~ увезати (и. (на)правити) кит(к)у; fig. sich selbst eine Rute ~ пружити оружје против себе сама. 3. вез(ив)ати, свез(ив)ати, спута(ва)ти, оковати. 4. \ (sich) ~ згуснути (се), згушњавати (се). 5. a) *gr.* вез(ив)ати (falsch погрешно); b) ≡ Noten ~ вез(ив)ати, сли(ва)ти ноте. 6. der Mörtel bindet малтер држи (и. везује). 7. одвез(ив)ати, одреши(ва)ти (ein Pferd von der Krippe коња од јасала). 8. fig. (sich ~) везати (се), везивати (се), обвезивати (се), обвезати (се) (ап: за); dieser Schluß bindet nicht овај закључак не убеђује, није убедљив; ~d обавезан. II **ge|bu'nden** *p. p.* и *a* везан; увезан; an die Scholle gebunden везан за груду; an das Geschäft gebunden sein бити везан за радњу, за посао; an die Stunde gebunden sein бити везан за час; an feste Preise gebunden sein морати се држати утврђених цена; durch seine Versprechungen gebunden sein бити (об)везан својим обећањима; gebundene Rede (по)-везан говор, говор у вези; in gebundener Rede у стиховима; ≡ gebunden везано. III **Bi'nden** *n*, **Bi'ndung** *f* вез(ив)ање; у-, по|везивање; корицење; везивање обручем, обручање; *gr.* fehlerhafte Bindung погрешно везивање *n*; ≡ Bindung везивање *n*, сливање *n*. **Bi'nden|macher** *m* израђивач (и. творничар) повески (и. завоја).

Bi'nder {бунд-р-} *m* 2l 1. и ~in {дн} *f* 3с везивач, -ица. 2. бачвар, качар. 3. ~везник.

Bi'nder... {бунд-р-}: ~balken *m* главна греда *f*; ~bursche *m* бачварски (и. качарски) момак; ~lohn *m* везарина *f*, коричарина *f*, обручарина *f*, награда (и. плата) за по-, увезивање, за корицење, за везивање обручима, I **Bi'nder|reis** *n* = Bindeweide. [за обручање.] **Bi'nde...**: ~satz *m* *gr.* спојна реченица *f*; ~schlüssel *m* *pl.* (opp. Löseschlüssel) моћ *f* кључева, моћ везивања и дрешења; ~sohle *f* сандала; ~stoff *m*: a) \ средство за згушња-

вање, жуманце *n*; b) ≡ везиво *n*, цемент; ~strich *m* *gr.*, ≡ везица *f*, цртица *f*; ~vokal *m* *gr.* спојни самогласник; ~weide *f* прут *m* за везивање, лика; ~wort *n* 2a *gr.* свез(и)ца; ~wörtchen *n* *gr.* свезна речца; ~wort|satz *m* *gr.* свезичка реченица *f*; ~zeichen *n* *gr.* = strich; ~zeug *n* завој(ни материјал) *m*.

Bi'nd... {бунд-}: ~faden *m* канап; ~faden rolle *f* котур за намотавање канапа; ~gerte *f* = I **Bi'ndling** *m* 2g! ≡ в. Zaunwinde. [Bindeweide.] **Bi'ndsel** {бунд-з-л} *n* 2l узица *f*, канап *m*. **Bi'ndungs...** = Binde...

Bi'nge {бунг-} *f* 3b ≡ вртло *n*, рупа.

Bi'ngel|kraut [свн. bungo] *n* (б. пл.) ≡ (Mercurialis) просинац *m*.

Bi'nger {бин-р} [Bingen нем. варош] *a* inv. I

bi'nnen {бин-н} [свн., be... и innen] I *prp.* (ca dat. и gen.) = innerhalb; ~ e-m Monat, ~ e-s Monats за месец дана; ~ heute und morgen у року од данас и сутра; ~ kurzem замало, ускоро; ~ 24 Stunden за 24 часа (и. сата). II *adv.* унутра.

Bi'nnen..., **bi'nnen...** {бин-н-}: ~deich *m* унутрашњи насип; ~gewässer *n* *pl.* ≡ копнене воде *f* *pl.*; ~hafen *m* = унутрашња лука *f*; ~handel *m* ≡ унутрашња трговина *f*; ~land *n* 2a земља *f* без мора, средоземна земља; ~länder *m*: a) становник земље без мора (и. средоземне земље); b) ≡ мали брод; ~ländisch *a* средоземни; унутарњи; копнени, континентни; ~meer *n* унутарње море, средоземно море; ~schiffahrt *f* унутарња пловидба, речно и језерско бродарство *n*; ~schmarotzer *m* ≡ унутрашњи готован (и. паразит); ~see *m* унутарње (и. средоземно) језеро *n*; ~verkehr *m* унутарњи саобраћај (и. промет); ~zoll *m* унутарња царина *f*.

Bino'm {бином} [лат.-грч.] *n* 2g ^ бином *m*, двочлан израз; bino'misch {би-нш} биномни, binomische Größe бином *m*.

Bi'nse {бунз-} [свн.] *f* 3b ≡ (Juncus) сита; *fam.* in die ~n gehen отићи у першун.

bi'nsen {~н} *a* од сите.

Bi'nsen..., **bi'nsen...** {бинз-н-}. 2artig *a* ситаст, налик на ситу; ~blume *f* ≡ (Narcissus jonquilla) лужањ *m*; ~büschel *m* и. *n* свежањ *m* сите; ~decke *f* = ~matte; ~gebüsch *n* ситак *m*; ~gefecht *n* борба *f* (и. мачевање) ситом; ~glait *a* гладак као сита; ~gras *n* (Juncus articulata) сита *f* с коленцима; ~korb *m* зембил; ~lager *n*, ~matte *f* асура, рогожина; ~wahrheit *f* истина проста као бели пасуљ, чита истина.

Bi'nsicht {бинзихт} *n* ситак *m*, ситик *m*.

bi'nsicht {~}, **bi'nsig** {бинзих} *a* ситаст, налик на ситу; обрастао ситом.

Biograph {биограф} [гр.] *m* 3a биограф, животописац; **Biographie** {биографи} *f* 3b биографија, животопис *m*; **biographisch** {биографш} *a* биографски, животописан.

Biolo'g {~лок} [гр.] *m* 3a биолог, проучавалац живота; **Biologie** {биологи} *f* 3b биологија, наука о животу; **biolo'gisch** {~логш} *a* биолошки.

Bi|quadrat {биквадрат} [лат.] *n* ^ четврти

степен *m*; *bi|quadra'tisch*^a биквадратни, четвртога степена.
birg {бѳрк} *imper.*, *birgst* {~cr}, *birgt* {бѳркт} 2^{то} и 3^{ће} л. *praes. ind.* од *bergen*.
Bi'rke {бѳрк*} [свн. *bircha*] *f* 3b ♀ (weiße) ~ (Be'tula) бреза.
bi'rken {~н} а брезов, од брезовине.
Bi'rken..., **bi'rken...** {бѳрк-н-}: *zartig* а брезаст, налик на брезу; *~baum* *m* = *Birke*; *~besen* *m* брезова метла *f*; *~busch* *m* = *~wäldchen*; *~holz* *n* брезовина *f*; *~pflanzung* *f* брезик *m*; *~rute* *f* брезовац *m*, брезовача, брезов прут *m*; *~saft* *m* брезов сок; *~wald* *m* брезова шума; *~wäldchen* *n* брезова шумица *f*, брезичић *m*; *~wasser* *n* брезова вода *f*.
Bi'rkn... {бѳрк-}: *~geflügel* *n* ♀ тетреб(ов)и мали *m* *pl.*; *~hahn* *m* (Lygurus tetricus) тетреб мали; *~henne* *f*, *~huhn* *n* мала тетребица.
Bi'rma {бѳрма} *n* 8g ● Бирма(нија) *f*; *Bi'rma'ne* {бирман*} *m* 3a, *Bi'rma'nin* {~nin} *f* 3c Бирман(ац, -ка); *bi'rma'nisch* {бѳрма'ниш} а бирмански.
Bi'rn... {бѳрн-}: *~baum* *m* крушка (дрво) *f*; *~schen* {бирн*} *n* 2l *dim.* од *Birne* крушчица *f*.
Bi'rne {бирн*} [свн. *bira*, лат. *pirum* *n*] *f* 3b 1. крушка. 2. ♀ = *Birnbaum*. 3. крушка, предмет облика крушке, на пр. сијалица (и. жаруља) итд.
Bi'rn(en)..., **bi'rn(en)...** {бѳрн(ен)-}: *~essig* *m* крушково сирће *n*, оцат од крушака; *~förmig* а крушкаст, облика крушке; *~holz* *n* крушковина *f*; *~most* *m* шира *f* од крушака, крушковача; *~mus* *n* пекмез *m* од крушака; *~pflaume* *f* крушкаста шљива; *~saft* *m* сок од крушака; *~schale* *f* љуска од крушке. [крушке.]
bi'rnen|tragend а крушконосан, који рађај
Birsch {бѳрш} итд. в. *Pirsch* итд.
bis {бѳс; *hom.* *biß*} [срвн.] 1 *prp.* 1. *просторно* и *временски*: до; а) *ca adv.* ~ *dahin* донде, дотле, до тамо; ~ *heute* до данас; ~ *heute abend* до вечера; ~ *hierher* докде; ~ *morgen* до сутра; ~ *morgen früh* до ујутру; ~ *wann?* докле?; ~ *wo?* докле?; б) *ca s* ~ *Pfingsten* до Духова, до Тројица; *von... bis...* од... до...; в) *ca prp.* ~ *ans Knie* до колена; ~ *auf den Gipfel* до врха, до на врх; ~ *auf weiteres* до даље, до даље наредбе; ~ *auf wenig* за мало; ~ *auf die Dienerschaft*: а) до послуге, рачунајући (ту) и послугу, б) до послуге, осим послуге; ~ *gegen Mitternacht* до око поноћи, до пред поноћ; ~ *in den Garten* до у башту, до у градину; ~ *in die späte Nacht hinein* дубоко у (мрклу) ноћ; ~ *nach Berlin* до Берлина; ~ *nach Asien* до у Азију; ~ *über den Kopf* преко главе; ~ *über acht Tage* warten чекати да прођу осам дана; ~ *um zehn Uhr* до десет часова; ~ *vor wenigen Jahren* до пре неколико година још; ~ *zu Ende* до краја; *vom Kopf* ~ *zu den Füßen* од главе до пете. 2. *приближно означавање*: *sechs* ~ *acht Mark* шест до осам марака; *drei* ~ *vier Tage* три до четири дана. 3. ~ *einschließlich*... (рачунајући) и... II *сј.* *bis, bis daß* док(ле); *so lange* ~ ... дотле док...; *nicht eher bis...* не... док не..., не... пре него што...; *warte, bis er kommt* че-

кај док дође; *gehe nicht weg, ~ alles fertig ist* не(мој) одлази(ти) док не буде све готово.
Bi'sam {би'зам} [свн. *besem* леп мирис] *m* 2g¹ 1. мошус. 2. кожа *f* мошусова, крзно *n* мошусово.
Bi'sam..., **bi'sam...** {би'зам-} (уп. *Moschus*...):
~apfel *m* јабука миришљавка *f*; *zartig* а машусаст; *~bock* *m* ♀ мошус; *~büchse* *f* кутија с мирисом; *~ente* *f* ♀ пловка миришљавка; *zfarben* а мошусове боје; *~geruch* *m* мошусов мирис; *~katze* *f* ♀ цибетка; *~korn* *n* мошусово зрно; *~kraut* *n* ♀ миришљавац *m*; *~ochs* *m* дивљи биво, зубер, бизон; = *Auer(ochs)*; *~ratte* *f* ♀ канадски мошусни пацов *m*; *~rübler* [Rüssel] *m* 2l и *~spitzmaus* *f* ♀ = *Desman*; *~tier* *n* ♀ мошус *m*.
Bi'schof {би'шѳф, би'шѳф} [свн. *bischof*, гр. *episkopos*] *m* 2e 1. владика, епископ, бискуп. 2. *напитак* од црна вина, шећера и неранце.
bi'schöflich {би'шо-флѳх} а владичански, епископски, бискупски; ~ *Kirche* англиканска црква; *die Bischöflichen* *m pl.* Англичанци.
Bi'schofs... {би'шѳфс-}: *~amt* *n* владичанство, епископство, бискупство, владичина (и. епископова, бискупова) служба *f*; *~essenz* [Bischof 2] *f* есенција за бишоф; *~hut* *m.* а) митра *f*; б) ♀ трolist, преволац; *~konferenz* *f* конференција владика (и. бискупа), састанак *m* епископа; *~mantel* *m* плашт; *~mütze* *f* ~ *~hut*; *~sitz* *m* седиште *n* владике (и. епископа, бискупа); *~stab* *m* владичански (и. бискупски) штап, епископска штака *f*; *~würde* *f* владичанство *n*, епископство *n*, бискупство *n*, достојанство *n* владике (и. епископа, бискупа). (*n* = *Bistum*.)
Bi'schofs...: *~sitz*, *~stab* *m* = *Bischofs...*; *~tum*
Bi'se {би'зе} [свн.] *f* 3b шв. североистни ветар *m*.
bis'her {би'хѳр} *adv.* досад(а), досле.
bis'herig {би'хѳрѳх} а досада(ш)њи.
Biska'ya {бѳскаја} *n* 8g ● Бискај(ск)а *f*.
biska'yisch {~jisch} а бискајски; *Biskayischer Meerbusen* ● Бискајски Залив.
Biskuit {бѳсквит} [фр.] *m* и *n* 2g бисквит *m*, двопек *m*; *~figür* *f* лик од бисквита.
bis la'ng {бѳслан} [срвн.] *adv.* = *bisher*.
Bi'smarck {би'смарк} *m* 8g: *Otto von* ~ Бизмарк (пруски државник 1815—1898).
Bi'smut в. *Wismut*. [зон, дивљи биво, зубер.]
Bi'son {би'зѳн} [гр., лат., ит. *Wisent*] *m* 1l би-
biß {бѳс; *hom.* *biß*} *impf. ind.* од *beißen*.
Biß {~} [свн., *beißen*] *m* 2h¹ 1. гризење *n*, уједање *n* (и *fig.*). 2. угриз, ујед(ина *f*), уједотина *f*. 3. у-, за|гризак, у-, за|гризено место *n*, убуд.
Bi'ßchen {бѳсхен} *n* 2l *dim.* од *Bissen* залагајчић *m*, залагајак *m*, парченце *n*.
bi'ßchen {~} [Bißchen] а *inv.*, *adv.* и *n* 2l *ein* ~ мало; *ein (fat. ganz) klein* ~ малчице, малко; *kein* ~ *Brot* ни мало хлеба (и. круха), ни мрве хлеба; *ni* труни хлеба; *ein* ~ *Latein* мало нешто латински, мало латинско (језика); *er hat sein* ~ *Vermögen aufgezehrt* појео је оно мало свога иметка; *mein* ~ *Vermögen* то мало што имам; *dein* ~ *Deutsch* оно мало немачког што знаш; *iro. ein* ~ *schü-*

ner мало лепши, -a, -e; *fam.* ein ~ viel мало) **bi'sse** {бисе} *impf. conj.* од *beißen*. [много.] **bi'ssel** {бисел} *jn.* = *bißchen*.

Bi'ssen {бисен} [свн.: *beißen*] *m 2l* / *por.* = *Happen*) *залогај*; *парче n* (и *fig.*), *окусак*; *der letzte ~* (и *e-r Schüssel*) *стидак*; *j-m schmale ~* *geben* *танко давати коме*; *ich habe heute noch keinen ~ gegessen* *данас нисам ништа окусио*; *er gönnt ihm keinen ~* *криво му је и што он поједе*; *j-m die ~ in den Mund zählen* *бројити кому залагаје*; *das ist ein harter ~* *тежак је то хлеб(ац)*; *ein saurer ~* *горџан*, *тешка ствар f*; *fig. das Mädchen ist kein übler ~* *девојка није лош залагај (и. лоше парче).*

bi'ssen[weise] *adv.* *залагајима, на залагаје.* **bi'ssig** {бисих} [*beißen*] *a 1*, који уједа, који хоће да уједе, *љут. 2. заједљив; adv.* *зајед-* **bi'ssigkeit** {~кџт} *f 3b* *заједљивост.* [ливо.] **Bi'ß[stelle, Bi'ß]wunde** *f* *ујед(ина) m, уједотина.* **bist** {бист} *2-го л. praes. ind.* од *sein*. **Bi'ster** {бистер} [фр.] *m и n 2l* (б. *pl.*) *чајно црнило n.*

Bi'stum {бисгум} [свн. од *bis(cof)tuom* = *Bischoftum*] *n 2b* *владичанство, епископство, бискупство; епархија f, дијеца f, бискупина f; ~s[verweser]* *m* *управитељ епархије.*

bi[s]wei'len {бисвџлн} *adv.* *каткад, кадицад,* **Bi'swind** {бис-} *m шв.* = *Bise.* [кашто.]

Bi'thy'nien {битунин} *n 8g* ● *Битинија f; Bi'thy'nier* {битунер} *m 2l, ~in* {~иш} *f 3c* *Битињан[ин, -ка; bi'thy'nisch* {~иш} *a* *битински.* **Bi'tte** [свн. *bita; bitten*] *f 3b* *молба, прозба; ich habe eine ~ an Sie* *имам да Вас замолим за нешто; auf seine ~ hin* *на његову молбу; sie gehört in die siebente ~* *далеко јој лепа кућа.*

bi'tten [свн. *bitten; beten*] *1 tr. 12/ 1.* (за)молити (*für j-n ~* *за кога; um et. acc.* *за што*); *ich bitte dich darum* *молим те за то; um was ich Sie bitte* *за што Вас молим; ich bitte dich um Geduld* *молим те имај стрпљења; ich bitte ums Wort* *молим за реч; bitte doch sehr!* *молим лепо! дозволихете! неће бити!; bitte (tausendmal)* *um Verzeihung!* *опростите, молим!; bitte, hat nichts zu sagen, bitte schön!* *молим, нема на чему!; ich bitte Sie!* *молим Вас!; ich lasse ~!* *молим нека уђи, -е; sich lange ~ lassen* *да(ва)ти се дуго молити. 2. j-n zu Tische ~* *молити кога да дође на ручак, поз(и)вати кога на ручак; sich zu Gaste ~* *сам доћи, не(по)зван долазити. 3. j-n frei ~* *измолити слободу кому. II Bi'tten* *n* *мољење; nach vielem (и. langem) Bitten, auf vieles Bitten* *после многог (дугог) мољења, на много мољење, многим мољењем; sich aufs Bitten legen* *ударати у мољење, стати молити. III ~de(r) s 9l* *молилац, -ља (в. и Bittsteller(in)).*

Bi'tter {битер} *m 2l, ~in* {~иш} *f 3c* = *Bittende(r)* (в. *bitten* II). **bi'tter²** [свн. *bittar; beißen*] *I a 10/ 1.* *горак. 2. fig.* *горак; jednak; es ist ~er Ernst* *то је горка збиља (и. стварност); ~er Kummer* *вељи јади m pl.; die ~ste Not* *најгора беда (и. невоља). 3. ~e Kälte* *љута зима. II adv.* *горко; јетко. III Bitter* *n 2l* *горко, горчина f. IV Bi'ttere(r)*

{~р} *m 9l* (*gen., dat., acc.* и *pl.* *Bitteren*) *e-n Bitteren* (*Schnaps*) *trinken* (*по)пити једну горку (ракију). V Bi'ttere(s) n 9l 1.* *горко, горчина f, горка ствар f. 2. горко, горчина (и fig.) f, горак укус m.*

Bi'tter..., bi'tter... {битер-}: *~bier* *n* *горко пиво; ~böse* *a* *дозлабога љут; b* *дозлабога зао, пакостан; ~distel* *f* ● = *Bernhardinerkraut; ~erde* *f* ● *магнезија; ~holz* *n* *квасијино дрво, квасијовина f; ~holz[baum]* *m* ● *квасија f, горко дрво n; ~kalk* *m min.* *доломит; ~kalt* *fam.* *љут, љуто хладан, љута зима; ~keit* {битеркџт} *f 3b: a* *горчина (и fig.); b* *fig.* *јеткост; ~klee* *m* ● = *Biberklee; ~kraut* *n* (*Picris*) ● *гркуша f.*

bi'tterlich {битерлих} *I a* *нагорак; ~schmecken* *горакнути. II adv. fig.* *горко.*

Bi'tterling {битерлин} *m 2g¹ 1.* *горка минерална вода f, извор горке минералне воде. 2. ● (Chlora perfoliata) салвини.*

Bi'tter[mandel]... *~öl* *n* (*~seife* *f, ~wasser* *n*) *уље (сапун m, вода f)* од *горког бадема.*

Bi'tternis {битернис} [*bitter*] *f 2l* = *Bitterkeit.*

Bi'tter..., bi'tter... *~salz* *n* ● *горка со f, ~spat* *m min.* = *~kalk; ~stoff* *m* *горчина f; ~süß* *a* *слаткогорак, горкосладак; ~wasser* *n phm.* *горка вода f; ~werden* *n* *горакнуће, угорчавање; ~wurz* *f* ● *горчица.* [молба f.]

Bi'tt... *~gang* *m rl.* *литија f; ~gesuch* *n* **Bi'ttre(r)** *m 9l* = *Bittere(r)* (в. *bitter* III).

Bi'tt..., bitt... *~schreiben* *n, ~schrift* *f* *мољб(е)ница f; ~steller(in)* *m* *молилац, -ља, подносилац, -ља мољбе; ~weise* *adv.:* *a* *молећи, на молбу; b* *опозивно; ~woche* *f* *недеља (и. седница) молепствија.*

Bitu'men {битумин} [лат.] *n 2l* (б. *pl.*) *тм.* *битумен m, смола f; bituminö's* {битуминџс} *a min.* *битуминозан, смоласт.*

Bi'wak {бивак} [фр., *n. Beiwacht*] *n 6i* *бивак m, ноћни логор m; ~feuer* *n pl.* *бивачке ватре f pl., ватре у ноћном логору.* [вати.]

biwakie'ren {бивакирџи} *intr. (h) 13g* *бивако-*

biza'rr {бицар} [фр.] *a* *бизаран, чудан, не-*

Bl. abr. = *Blatt.* [обичан.]

blach {блџх} [свн. *flach*] *a 1.* *раван. 2. ~er Frost*

= *Barfrost.*

Blach... {блџх-}: *~e* {блџх} *f 3b* = *~feld; ~er* {блџхр} *m* = *~frost; ~feld* *n* *равно поље, (чисто) поље, пољана f; ~frost* *m* = *Barfrost; ~gefeld* *n* = *~feld.*

Blackfisch [дн. *blak*] *m* ● = *Tintenfisch.*

blaff {блџф} [оном.] *I int. 1.* *аф, ав, вав. II Bla'ff* *m 2g* *лавџ.* [(h) *15a* = *bellen.*]

bläffen {блџфн}, **blä'ffen** {блефн} [*blaff*] *intr.*

Bla'he {бла} [свн.] *f 3b* = *Plane.*

Blä'he {блџе} *f 3b* = *Blähung.*

blä'hen {блџен} [свн. *bläjan; (blasen?)*] *15a I tr.* и *refl.* = (*sich*) *aufblähen* *и; der Wind bläht die Segel* *ветар надима једра; fig. sich mit et. ~* *надимати се, надути се, разметати се, fam.* *печити се чим. II intr. (h)* *надимати, ства-зати ветрове, изазивати надимање; ~d a* *који надима, надимни. III Blä'hen* *n, Blä'hung* *f* *надимање; fam fig.* *печење, разметање.*

Blä'h..., blä'h... {блџе-}: *~sucht* *f* *надутост трбу-*

ха од гасова; **z süchtig** *a* с надувеним трбухом од гасова.

Blä'hung... {блѣун-с-}: ~beschwerden *fpl.* тегобе од надимања; ~mittel *n* лек *m* против надимања. [се; гаравити, чађавити.]

bla'ken {дн.} *intr.* (H) 15a пушити се, димити! **Bla'ker** {блaк'р} *m* 2l 1. = Wandleuchter. 2. шешир, капица *f* (над лампом да не гарави).

bla'k(e)rig {блaк(с)рцх} *a* који чађави (и. гарави), који се осећа на дим.

Blama'ge {блaмaж} [фр.] *f* 3b брука(ње *n*); sich (dat.) eine ~ zuziehen (о)брукати се, (о)срамотити се.

blamie'ren {блaмцр'н} [фр.] *tr.* (и sich ~) 15g *fat.* обрукати (се), брукати (се), осрамотити (се), срамотити (се).

blank {блaн.к} [свн. blanch; blitzen, blinken, Blick] *a* 1. блистав; сјајан; сјаков, светлуцав; ~e Teller *mpl.* чисти тањира (као сунце); zehn ~e Taler *mpl.* десет сјајних талира; ~e Waffen *fpl.* светло (и. сјајно) оружје; ~machen, ~putzen (о)чистити, (о)рибати (да сјаја); ~polieren изглачати; ~reiben орибати да се сјаји, -е; die Stiefel sind nicht recht ~ципеле се не сјајају баш. 2. гладак; утовљен. 3. го, наг; ~und bloß го голцат; in ~em (више у употреби bloßem) Hemde само у кошуљи; mit ~em Degen голим мачем; *fig.* ~sein бити чист (и. шворц); ~e Worte *n pl.* голе (и. празне) речи *f pl.*; ~er Neid чиста завист *f*; jetzt habe ich's ~сад ми је јасно. 4. = blach 1. 5. чист (и *fig.*), mein ~er Name моје чисто име, моје неокаљано име. 6. бео; ~es Mädchen лепа девојка. 7. mit j-m ~ stehen бити закрвљен с киме, бити у непријатељству са киме; ~stehen: a) = Gevatter stehen; b) = zur Schau, zur Prüfung stehen. 8. die Wiesen stehen alle ~ све су ливаде поплаване.

Bla'nka {блaн.кa} [шп., гот., blank] *f* 3b Бланка, 1

Bla'nk draht *m* бела жица *f*. [Бел(к)а.] **Bla'nke** {блeн.к} *f* 3b 1. равнина; пропанак *m*, чистина; = Wiese. 2. блиставост, сјајност *m*. [blank machen.]

bla'nken {блaн.к'н}, **blä'nken** {блeн.к'н} *tr.* —

Blanke'tt {блaн.кeт} [фр., н.] *n* 2g бланкет *m*. **Bla'nk...** ~irost *m* = Barfrost; ~machen *n* чишћење, рибање.

bla'nko {блaн.кo} [ит., нем.] *a inv.* *q* in ~ бланко, непопуњено (akzeptieren и. annehmen примити, -ати).

Bla'nko... ~akzept *n* акцент *m* (и. примање) бланко; ~kredit *m* бланко кредит, отворен кредит.

Bla'nk..., **bla'nk...** ~pasch *m* свуда бело; ~putzen *n* чишћење; ~scheit [фр. planchette] *n* (рожната) шипка (у стежнику); ~ziehen *intr.* исук(ив)ати (мач), потегнути-зати мач.

Bla's... {блaс-}: ~balg *m* = Blasebalg.

Bla'se {блaз'е} [свн. blasen] *f* 3b 1. мехур *m*; клобук *m*. 2. плик *m*. 3. (мокраћна) бешика. 4. (дуван)кеса. 5. велика огледница (и. реторта). 6. *fat.* die ganze ~ цела багра, сва фајта. [*m*; бешичица *f*; пликчић *m*.]

Bläschen {блeсч'н} *n* 2l *dim.* од Blase мехурић; **blä'schen**... {блeсч'н-}: ~artig *a* мехураст; ~

bildend *a* који гради мехуриће (и. пликчиће). **Bla'selbalg** {блaз'е-} *m* мех (и у оргуљи); ~kammer *f* мешна комора; ~klappe *f* мешни приклопац *m*; ~rohr *n*, ~röhre *f* мешна цев *f*; ~treter *m* дувач мехова (и. оргуља).

Bla'se... ~horn *n* *q* por *m*, труба *f*; ~instrument *n* в. Blasinstrument; ~loch *n* писак *m*, дулац *m*; ~maschine *f* машина дувалица, мех *m*.

bla'sen {блaз'н} [свн. blāsan: Blase (и blāhen)] 1 *intr.* (H) и *tr.* 14l 1. дувати, пирити; woher bläst {блeст} der Wind? одакле дува ветар? der Wind bläst vom Osten ветар дува са истока; j-m et. in die Ohren ~дошапнути кому што. 2. свирати у; das Horn (и. auf dem Horn) ~свирати у por; Lärm ~свирати на узбуну; zum Angriff ~свирати за јуриш; auf der Flöte ~свирати на фрули (и. у фрулу, на флаути); *fig.* in ein Horn (и. aus demselben Ton) (mit j-m) ~дувати (por. прдети) у једну тикву с киме; *iro.* ich will ihm was ~хоће, ако му не треба; љуто се вара, ако рачуна на мене. II **Bla'sen** *n* дување, пирење; свирање.

Bla'sen..., **bla'sen...** {блaз'н-}: **zähnlich**, **zartig** *a* мехураст; ~arterie *f* *q* бешична артерија; ~ausschlag *m* пликови *mpl.*, осутост *f* пликотима; ~ball *m* лопта *f* за надување, балон; ~bildend *a* који прави (и. ствара) мехуре (и. пликове); ~bruch *m* *q* бешична кила *f*; ~entzündung *f* *q* запаљење *n* (и. упала) (мокраћне) бешике; ~fieber *n* *q* грозница *f* од запаљења (мокраћне) бешике; ~förmig *a* мехураст; ~fuß *m* *q* трипс; ~galle *f* *q* бешична жуч; ~gries *m* *q* песак у бешици; ~hals *m* бешични грлић; ~hut *m* *q* приклопац велике огледнице; ~käufer *m pl.* *q* мајши; ~katarrh *m* *q* бешични катар; ~kirsche *f* *q* (Phy'salis Alkekengi) љоскавац *m*, плюскавац *m*, дивља паприка, зрниш *m*; ~kuchen *m* надувен колач од јаја; ~lähmung *f* *q* узетост бешике; ~leiden *n* *q* болест *f* (мокраћне) бешике; ~pflaster *m* мелем *m* (и. (п)фластер *m*) за изазивање пликова; ~pocken *fpl.* *q* мале богиње; ~salbe *f* маст за стварање пликова; ~säure *f* *q* мокраћна киселина; ~schinken *m* шунка (без костију) *f* димљена у бешици; ~schnitt *m* *q* сечење *n* (и. прорез) бешике; ~schwäche *f* *q* слабост бешике; ~sonde *f* бешичница, цевчица за увлачење у бешику, катетар *m*; ~stahi *m* *q* цементовани челик; ~stein *m* камен у бешици; ~stein|schnitt *m* = ~schnitt; ~stich *m* *q* бод(ење *n*) бешике; ~tang *m* *q* мехуровити окрек; ~ziehen *n* *q* стварање (и. изазивање) пликотима; **z ziehend** *a* који ствара (и. изазива) пликове.

Blä'ser {блeз'р} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c 1. дувац, -ица. 2. *q* свирач, -ица на инструменту за дување. 3. магнет који одбија гвозђе. 4. *min.* = Aschenblaser. 5. = Gebläse. (ви *mpl.*)

Bla'se... ~rohr *n* дуваљка *f*; ~werk *n* мехови *q* blasie'rt {блaзирт} [фр.] *a* блазиран, отупео, пресићен, преживео; **Blasie'rtheit** {~д'т} *f* 3b блазираност, отупелост, преживелост.

bla'sig {блaз'и} *a* мехуровит, пликовит.

Blas'instrument *n* [инструменат за (и. на) дување, дувачки инструменти].

Bläslein {блеслѣн} *n* 2l = Bläschen.

blasonie'ren {блaзиpн} [фр.] *tr.* 15g сликати, објашњавати грбове.

Blasphemie' {блaсфeми} [гр.] *f* 6f бласфeмија, богохуљење *n*, хуљење *n* на Бога; погрда.

blasphemie'ren {~pн} *tr.* и *intr.* (h) 15g хулити, *i*

Blas'rohr *n* = Blaserohr. [псовати.]

blaß {блaс} [свн. blas бео (на челу)] *a* 10¹ и 10² блед, преблeдео; ~ werden: *a*) (пре)блeдети, *b*) (из)блeдети; blasse Tinte блeдо мастило

keine blasse Idee haben в. Schimmer.

blaß/blau *a* блeдоплав.

Blässe {блeс} [blaß] *f* 3b (б. pl.) блeдило *n* (и fig.), блeдоћа.

Bläse... blaß... {блaс-}. 2gelb *a* блeдожyт; ~ gesicht *n* — Bleichgesicht; 2grün *a* блeдозе-лен; ~ heit {блaсхѣт} *f* 3b = Blässe.

Bläse/huhn {блeс-} [blaß] *n* 2. (Fußica atra)

bläblich {блeслѣх} *a* блeдуњав. [лиска црна.]

blaß/rot *a* блeдоцрвен.

Blatt {блат} [свн. blat] *n* 2a 1. лист *m*, pl.

Blätter лише *n* coll.; листић *m*; Blätter be- kommen (о)листати; fig. ~ vor den Mund neh- men кресати, отворено рећи (и. говорити), не увијати.

2. лист *m* (као мера у pl. inv.); fliegendes (и. loses) ~ летак *m*, листић *m*; un- beschriebenes ~ неисписан (и. чист) лист;

vom ~ e spielen свирати с листа; fig. das steht auf e-m andern ~ e то је нешто друго; das ~ (um)wenden окренути други лист; das ~ wendet sich окренуо се лист, ствар се изме- нила.

3. лист *m*; die öffentlichen Blätter pl. јавна гласила *n* pl., новине *f* pl., листови *m* pl.

4. цртеж *m*; слика *f*; (gestochenes) ~ рез- барија *f*.

5. лист *m* (pl. листови), лиска *f*, плоча *f*; лопата *f*; ~ eines Ruders лопата ве- сла; лице (обуће); сецивица *f*, сечиво.

6. — Bahn 6 (у pl. inv.); vier oder fünf ~ e-s Stoffes четири ширине (и. поле) или пет ширинā (и. пола) лица (и. тканине).

7. ☉ плећка *f*, плеће.

Blät't..., blät't... {блат-}. ~ adern *f* pl. ☼ лисна ребра *n* pl.; 2ähnlich *a* листолик, налик на лист, сличан са листом; 2artig *a* ☼ листоаст, попут листа; ~ auge *n* ☼ лисно окце; ~ bieі *n* олово у листовима; ~ blume *f* ☼ (Phyllanthus) филант *m*; ~ breite *f* ☼ ширина (лица, тка- нине).

Blät'tchen {блет'хн} *n* 2l (dim. од Blatt) 1. ли- стић *m*, листак *m*.

2. листић *m*, лишчица *f*, плочица *f*. ☿ 3. бубуљи(чи)ца *f*. [листића.]

blät'tchen/förmig *a* облика листића, у виду

blät'ten {блат'н} *tr.* 15c 1. = abblatten 1. 2. ☿ (и intr.) брстити.

Blät'ter {блат'р} [свн. blätara „Blase“; blähen] *f* 3d 1. оспа, бубуљица.

2. ☼ бубуљица; mit ~ n bedeckt бубуљичав.

3. ~ n pl. ☿ богиње.

Blät'ter... {блет'р-}. ~ abfall *m* листопад, опа- дање *n* лишћа; ~ dach *n* кров *m* од лишћа;

~ erde *f* ☼ стрешна лисната земља; ~ gebak- kenes *n* = kuchen; ~ gold *n* = Blattgold.

Blät'ter/grube *f* = Blatternarbe. [бубуљичав.]

blät't(e)rig {блат(е)рѣх} [Blatter] *a* ☿ оспичав,

blät't(e)rig {блет'рѣх} [Blatt] *a* 1. листат, (који

се одваја) на листове, љускав, љускав. 2. ли- стат, који има лишће; у слож: breit~ широ- колист, са широким лишћем.

Blät'ter..., blät'ter...: ~ kohle *f* угаљ лиснац;

~ koralle *f* корал лиснац *m*; ~ kuchen *m* ко- лач лиснац, колач на листове; ~ los *a* =

blattlos; ~ magen *m* ☼ листавац; ~ meldung *f* вест листова, обавештење *n* новина.

blät'tern {блет'рн} [Blatt] 15f 1 *intr.* (h) превр- тати листове, прелиста(ва)ти; in e-m Buche ~ прелиставати књигу. II *tr.* и *refl.* (sich ~) љупати (се), изљупати (се).

Blät'ter..., blät'ter... {блат'р-}. ~ narbe *f* рупа од богиња; ~ narbig *a* богињав, рошав; ein ~ narbiger богињавлац, -ко, рошавко.

Blät'tern..., blät'tern... {блат'рн-}. ~ epidemie *f* редња (и. епидемија) богиња; ~ gift *n* отров *m* богиња; ~ impfung *f* калемљење *n* про- тив богиња; ~ krank *a* болестан од богиња;

~ kranke(r) *s* болесник -ца од богиња.

Blät'ter..., blät'ter...: ~ pilz *m* ☼ печурка *f*; 2reich *a* лиснат, шумнат, богат лишћем;

~ schmuck *m* ☼ лишће *n* coll.; ~ schwamm *m* = ~ pilz; ~ stand *m* ☼ распоред лишћа; ~ stein *m* камен лиснац; ~ stimmen *f* pl. преглед *m* листова, преглед штампе, из других листо- ва; ~ tabak *m* дуван у листовима; ~ teig *m* листато тесто *n*, тесто на листове; ~ teig- kruste *f* корица од теста; 2tragend *a* листо- носан; ~ trieb *m* ☼ окце *n*; 2weise *a* на листо- ве; ~ werk *n* лишће *n* pl.

Blät't..., blät't...: ~ feder *f* опруга (и. гibaњ *m*) на листове, листата опруга; ~ federwerk *n* листат гibaњ *m*; 2förmig *a* листоаст, облика

листа; ~ gewächs *n* = ~ pflanze; ~ gold *n* злато у листовима; ~ grün *n* лисно зеленило, хлорофил *m*; ~ halter *m* ☼ држач листа;

~ häutchen *n* ☼ везица *f*; ~ hüter *m* ☼ чувар листа; ~ käfer *m* ☼ златица *f*; ~ grund *m* ☼ основа *f* листа; ~ kohl *m* неуглавичен купус;

~ laus *f* ☼ лисна вах; ~ laus/käfer *m* ☼ буба- мара *f*; ~ los *a* безлисан, без лишћа; ~ nase *f* ☼ вампир *m*; ~ pflanze *f* биљка са украсним лишћем; 2reich *a* шумнат, богат лишћем;

~ reif *m* пљоснат обруч.

blät'trig, blät'trig *a* в. blatterig, blätterig.

Blät'tier {блет'тјр} *m* 2l новинар, писац по но- винама.

Blät't..., blät't...: ~ rippe *f* ребро *n* листа; ~ rol- ler *m* pl. = ~ wickler; ~ säge *f* ☼ лисна тесте- ра (и. пила); ~ salat *m* млада салата *f*; ~ schei- de *f* ☼ рукавац *m*; 2scheu *a* који се (по)пла- ши (и. који преза) и кад лист шушне; ~ seite

(a) стран(и)ца (књиге); b) ☼ лице *n* листа; ~ silber *n* сребро у листу, -овима; 2ständ- dig *a* ☼ лисни; ~ stiel *m* (лисна) петелька *f*;

2stiel ständig *a* ☼ на лисној петельци; ~ stück *n* ☼ лист *m*; ~ vergoldung *f* позлата (у) ли- стовима; 2weise *adv.* лист по лист, на ли- стове; ~ weiser *m* = ~ zeichen; ~ wender *m* ☼ окретач лист(ов)а; ~ werk *n* = Blätter- werk; ~ wespe *f* ☼ лисна оса; ~ wickler *m* pl. ☼ цигараши; ~ zeichen *n* залога *f* (у књизи); ~ zinn *n* калај у листу, коситар у листовима.

blau {блѡ} [свн. blāo] 1a 1. плав; плаветан; ~ e

Augen плаве очи; ~ färben плавити (*praes.* плавим), поплавити, (о)бојити плаво. 2. модар; ~e Flecke(n) *m pl.* модрице *f pl.*; ~ machen, ~ anlaufen lassen помодрити, (на)чинити модрим; ~ angelaufenes Auge помодрело око; j-m die Augen ~ schlagen направити коме модрице на очима; ~ e-n Karpfen ~ sieden (с)кувати шарана да помодри; в. Kreuz. 3. црн (за грошје). 4. магловит, расплут, нејасан. 5. *fam.* ~ (betrunken) sein бити накресан. 6. в. Auge 1. а, Bohne 5; es wird mir grün und ~ vor den Augen смрче ми се пред очима, заврте ми се мозак; j-n braun und ~ schlagen испребијати кога на мртво име; j-m ~ en Dunst vormachen причати коме Маркове коначе (и. шарену лажу); ~ (en Montag) machen не радити у понедељак, одмарати се понедељком; sein ~es Wunder erleben и. sehen доживети -љавати (и. видети) чуда невиђена; *pop.* so ~! ком га везеш, Мапо! II Blau *n 2g* (б. *pl.*) (и *inv.*), Blau'e(s) {~(r)} *n 9l* 1. плаво; плаветнило (неба); правило (за рубље); модро, модрина *f*; в. Berliner II. 2. *fig.* das Blaue vom Himmel herunterschwören (lügen) келти се свим свецима (лагати на сва уста); ins Blaue hinein: а) у ветар, б) насумце, *fam.* натерсуме; ins Blaue hinein reden: а) говорити у ветар, говорити с брда с дола, б) говорити којешта.

Blau'..., blau'...: {блѡ-}: 2ad(e)rig а с плавим жилама, плавих жила; 2äugig а плавоок; ~bart *m* плавобрадац; ~beere *f* = schwarzer Besing; ~blut *n* плава крв *f*; 2blütig а *fig.* плаве крви (*gen.*), племић(ки); ~buch *n dipl.* Плава књига (збирка енглеских дипломатских аката). [дрина.]

Bläu'e {блѡ'-е} *f 3b* (б. *pl.*) плаветнило *n*; мо- Blau'eisen|erde *f* земљасто фосфатно гвошће (и. железно). Bläu'el {блѡ'-ел}, (Blau'el) *m* правило (за рубље). blau'en {блѡ'-н} [blau] 15a *intr.* (и) и sich ~ плавити се; (по)плавети (*praes.* (по)плавим); и *tr.* = bläuen.

bläu'en {блѡ'-н} [blau] I *tr.* 15a плавити (*praes.* плавим), поплавити (*praes.* поплавим), оплавити (*praes.* оплавам); (по)модрити, оmodрити, начинити модрим; *fig.* испребијати. II Bläu'en *n* плавлѣње, модрење.

Blau'..., blau'...: ~ente *f* дивља пловка; ~färben *n* плавлѣње, бојење плаво; ~färber *m*: а) бојилац плаво, бојација плавим; б) *fam.* фарбало, лажов; ~färberei' *f* вештина плавлѣња, бојења плаво; радионица за плавлѣње (и. бојење плаво); ~fuchs *m* изатис, северна лисица *f*; 2gefleckt а с плавим пегама, попрскан плаво; ~glas *n* плава глеђ *f*; 2grau а сиволав; 2grün а сињи, плавозелен; ~holz *n* кампеховина *f*, кампехово дрво; ~holzbaum *m* кампехово дрво *n*; ~jacke *f* матроз *m*, морнар *m*; ~kehlichen [Kehle] *n 2l* (Lusci'nia sue'cica) модровољка *f*; ~kohl *m* модри купус; ~küpe *f* каца за плавило.

bläu'lich {блѡ'-лѣх} а плавакаст, плавичаст; модрикаст; ~grau а плавичастосив.

Blau'..., blau'...: ~meise *f*, ~müller *m* (Parus

caeruleus) сеница плаветна *f*; ~pause *f* плава фотографска хартија, плави прокурт *m*; ~racke *f* (Coracias garrula) златоврана; ~rock *m* плав(и) капут(аш); 2rot а плавоцрвен; 2sauer а цијанидни; 2saures Kali в. Kaliumzyanid; ~säure *f* цијанодонична киселина; ~schimmel *m* жерав, плавакастобео ксњ; ~schreiber *m* гријемник; 2schwarz а плавоцрн; ~stein *m* а) = Kupfervitriol; б) = Lasurstein; ~stift *m* плава писалка *f*; ~strumpf *m* [од енгл. blue-stocking] учена носна *f*; ~sucht *f* модра болест, цијаноза; 2süchtig а болестан од модре болести; 2weiß а плавобео; ~werden! *n* плавлѣње, модрење.

Blech {блѣх} [свн. bleh: bleich(en) *n 2g* 1. лим *m*. 2. бели лим; црни лим. 3. (лимен) оков *m*. 4. *fam. ca.* трањци *m pl.*, пењези *m pl.* 5. инструментат *n* од лима. 6. *fam. fig.* бургија *f*; das ist reines ~ то је не може бити већа бургија.

Ble'ch..., ble'ch... {блѣх-}. ~abschnitzel *n pl.* лемени одресци *m pl.*, отсечци *m pl.* од лима; ~arbeit *f* рад *m* од (белог) лима; лимарска роба; ~arbeiter *m* лимар(ски радник); ~band *n 2a* лимени каиш; ~becher *m* цимента *f*; ~büchse *f* лимена кутија, кутија од белог лима; 2en' {блѣх'-н} [Blech 4] *tr.* и *intr.* (h) 15a *fam.* да(ва)ти да звекне (и. да шушне), пла'тити, -ћати; 2e(r)n' {блѣх'(p)-н} а 1. лимен, од лима. 2. *fig.* шупаљ; ~flasche *f* чутурица; ~gefäß *n* лимен оуд *m*, лимена кант(и)ца (за уље); ~geschirr *n*: а) суд *m* од белог лима; б) судови *m pl.* (и. посуђе *coll.*) од белог лима; ~hammer *m*. а) чекић за ковање лима; б) творница (и. фабрика, радионица) (црног) лима; ~handschuh *m* гвоздена рукавица *f*; ~haube *f* кацига; ~hütte *f* = ~hammer *b*; ~instrument *n* инструментат *n* од лима; ~kanne *f* = ~flasche лимена канта; ~kappe *f* = ~haube; ~kuchen *m* колач печен на лименој плочи; ~lehre *f* мерка за лим; ~löffel *m* кашика *f* од белог лима; ~münze *f* танак новац *m* с једне стране кован, брактат; ~musik *f* музика лимених инструмената; ~musik'korps *n* војна музика *f*, свирачи на лименим инструментима; ~nagel *m* клинац (и. ексер) за причвршћивање кровног лима; ~ner {блѣх'-нр} *m 2l* = Klempner; ~scheibe *f* лимен колут *m*, лимен нишан *m*; ~schere *f* (велике) маказе *f pl.* (и. ножице *f pl.*) за сечење лима; ~schläger, ~schmied *m* лимар; ~schneider *m* резач лима; ~tafel *f* табла лима; ~walz'werk *n* ваљавица *f* лима, машина за ваљање лима; ~ware *f* лимарска роба; ~zinn *n* ваљан калај, коситар у листовима.

ble'cken {блѣк-н} [свн. blecken hervorleuchten; узорчно за blicken] I *tr.* 15a показ(ив)ати; die Zähne (и. mit den Zähnen) ~: а) показивати зубе (и *fig.*), б) (ис)кезити зубе, (ис)кезити се. II *intr.* (h), sich ~ показ(ив)ати се; церити се, провиривати; mit ~den' Zähnen искежених зубă.

Blei' {блѣ} [свн. blío] *n 2g* 1. олово; mit Pul-

ver und ~ hinri. hten стрелјати. 2. висак *m*. 3. (и *m*) = ~stift. 4. *fig.* олово, сињи камен *m*; der Kummer lastete wie ~ auf ihm (jhr)... притисли га (је) јади као сињи камен; *fat.* ~ im Munde haben тешко говорити.

Blei² {~} [дн.] *m* 2g ♂ = Brachsen.

Blei'... blei'... {блѐ-}: ~abgang *m* оловна трoска *f*; ~ader *f* ♂ оловна жица; ~arbeit *f*: а) рад *m* оловом; б) оловна израђевина; ~arbeiter *m* оловар, радник оловом; ~artig *a* оловаст, налик на олово; ~asche *f* оловни пепео *m*; ~balsam *m* оловни балсам; ~baum *m* ♂ оловно дрво *n*; ~bedachung *f* олован кров *m*.

blei'ben {блѐбн} [свн. biliban (bi = be...); - liban; ср. са гр. lipos „маст“ в. leben, Leib] I *intr.* (s) 13r 1. оста(ја)ти, останути; ich bin vier Jahre in Leipzig geblieben остао сам четири године у Лајпцигу; er ist dort geblieben он је тамо остао, остао је тамо; wo ist denn das Geld geblieben? (а) камо се новац денуо?; wo ~ nun Ihre Versprechungen! а где су Ваша обећања!; *fig.* Sie können mit Ihren Spötereien zu Hause ~ прођите се (и. поштедите ме) Ваше (и. своје) шеге. 2. оста(ја)ти; ~ bei (dat.)... оста(ја)ти при..., не одуста(ја)ти од...; ~ von (dat.) оставити... *acc.*, не дирати *acc.*, махнути се... *gen.*; ernsthaft, gesund ~ оста(ја)ти озбиљан, здрав; sich (selbst) getreu ~ оста(ја)ти (самом) себи веран; nüchtern ~ ништа не јести; er bleibt doch immer dein Vater ипак је он твој отац; es bleibt jetzt hell bis 7 Uhr сад се види до 7 часова; X in Reih und Glied ~ оста(ја)ти у строју; ~ wie man ist оста(ја)ти као што је (би)о, -ла, -ло); bei seiner Aussage ~ оста(ја)ти при своме исказу; bei der Sache ~ оста(ја)ти при предмету, не удаљавати се од ствари; bei der Wahrheit ~ држати се исти не; ich bleibe dabei, daß... остајем при томе да...; es bleibt dabei... остаје при (и. на) томе...; es wird nicht dabei ~ неће остати на (и. при) томе; es bleibt bei unserem Handel остајемо при погодби; es bleibt alles beim alten остаје све по старом; das bleibt unter uns! то да остане међу нама!; nichts bleibt ewig ништа није вечно (и. вечно); j-m vom Leibe ~ оставити кога (на миру), не дирати кога; ~ Sie mir vom Halse и. vom Leibe! оставите ме! не дирајте ме! махните ме се! 3. оста(ја)ти; vier von neun ~ fünf четири од девет остаје пет. 4. оста(ја)ти, задржавати се; er bleibt lange дуго га нема; Sie sind lange geblieben дуго сте остали, дуго сте се замајали; wo bleibst du denn? где си се замајао? шта је с тобом?; wo blieb die glückliche Zeit? где је срећно време (и. доба)? 5. (auf dem Platze) ~ погинути; tot ~ умрети. II ~d *p. pr.* и а сталан; трајан; постојан; који не опада; keine ~de Stätte haben немати станка; ~der Wohnort стално боравиште *n*; ~des Denkmal вечан споменик. III Blei'ben *n* остајање; (о)станак *m*; hier ist meines Bleibens nicht mehr (и. kein Bleiben für mich) овде ми нема више станка; das Geld hat kein Blei-

bens bei mir папе не могу да се сврте (и. скрпе) код мене.

blei'benlassen *tr.* et. ~ оставити што, оставити се чега, махнути се чега; wenn Sie es nicht glauben wollen, so lassen Sie es bleiben! ако не верујете то, а Ви пољубите па оставите!; das sollen Sie mir wohl ~! чик ако смете! боље махните се Ви тога!; das werde ich wohl ~ богме ја то нећу да радим, ни дај, Боже, да ћу ја то (у)чинити; das hätten ihr ~ können то сте могли баш и да не радите; laß(t) das bleiben! остави(те) то! остави(те) се тога! махни(те) се тога!

Blei'...: ~bergwerk *n* рудник *m* олова; ~blumen *pl.* оловни цвет *m*.

blei'ch {блѐх} [свн. bleih; bleichen] а блед (уп. blaß); ~ werden: а) (пре)бледети, побледети, б) (из)бледети; ~e Farbe бледило *n*; das Bleich бледило *n*.

Blei'ch... {блѐх-}: ~anstalt *f* = Bleiche 3.

Blei'chart {блѐхарт} [bleich] *m* 2g ружица *f*, отворено вино *n*.

Blei'che {блѐх-} *f* 3b 1. бледило *n*, бледоћа, бледост. 2. бељење *n*, прање *n*. 3. белило *n*, бељара, место за бељење, праиште *n*. 4. = Blahe. 5. = Bleichwand.

blei'chen {блѐхн} 1b [срвн. bleichen, свн. bleihen], 13t [срвн. blichen] I *intr.* (h) (и 13t) (из-)бледети, пре-, по|бледети; (о)белети (*praes.* (о)белим), (о)седети; mit ~dem Haare proceed (е косе); ~ *fig.* (из)бледети, умрети. II sich ~ = I. III *tr.* (*praes.* белим); обелити (*praes.* обелим); gebleicht обелео, бео, сед; (на)чинити бледим. III Blei'chen *n*, Blei'chung *f* бељење; блеђење.

Blei'cher {блѐх-р} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c [белилац, бељар, бељар(и)ца, белила.

Blei'cherlohn *m* бељарина *f*.

Blei'chert {блѐх-рт} *m* 2g = Bleichart.

Blei'ch..., blei'ch... {блѐх-} ~gesicht *n* белац *m*, Европљанин *m*; ~heit {блѐх-т} *f* 3b Bleiche 1; ~kalk *m* хлорни креч *m*; ~ling {блѐхлинг} *m* 2g¹ = Bläbling, Feigling; ~plan, ~platz *m* = Bleiche 3; ~seife *f* сапун *m* за бељење (и. за прање); ~sucht *f*: а) бледило *n*, бледоћа, бледа боја; б) *f* бледило *n*, бледокрвност, хлороза; ~süchtig *a* оболео (и. болестан) (*s* болесни|к, -ца) од бледила (и. од болести малог броја црвених (крвних) зрнаца); ~wand *f* леп *m* од блата, зид *m* од блата с плевом; ~wasser *n* ♂ оловна вода.

Blei'...: ~dach *n* кров *m* од олова, олован кров;

~decker *m* покривач оловом; ~draht *m* олов-

bleie' {блѐ-} *f* 3b ♂ = Blei². [на жица *f*.]

Blei'..., blei'...: ~einsatz *m* уметак за оловку; ~erde *f* оловна земља; ~ern {блѐ-рн} а олован; ~erner Schlaf дубок сан, мртви сан; ~erz *n* оловна руда(ча) *f*; ~essig *m* ♂ оловно сирће *n*, оловни оцат; ~farbe *f* оловна боја, боја олова; ~farben, ~farbig *a* оловне боје, боје олова, сур, блед; ~feder *f* = ~stift; ~feile *f* турпија за оловке; ~gang *m* ♂ оловна жица *f*, жица оловне руд(аче); ~geist *m* ♂ оловни екстракт; ~gewicht *n* оловни тег *m*, тег од олова; ~gießen *n* ливење олова; ~

gießer *m* ливац олова; ~gießerei *f* ⚙ ливница олова; ~glanz *m* *min.* галенит, сулфид олова; ~glas *n* оловно стакло; ~glätte *f* ⚙ оловна глеђ, оксид *m* олова; ~grau *a* сив као олово; ~haft {блѣхафт} *a* = bleiig; ~haltig *a* оловоносан, са оловом.

Blei'he {блѣхѣ} *f* 3b ⚙ = Blei.

Blei'..., blei'... ~hütte *f* ⚙ оловара; ~ig {блѣѣх}, ~isch {блѣѣш} *a* олован; = bleihaltig; ~kabel *n* кабл *m* обложен оловом; ~kammer *f*: а) ⚙ оловна комора, одељење обложено оловним плочама (за прављење сумпорне киселине); б) одељење под оловним кровом (у млетачком државном затвору); ~kolik *f* ⚙ завијање *n* у трбуху од олова; уп. ~vergiftung; ~korrektur *f* ⚙ поправка на олово; ~krankheit *f* оловна болест; ~kugel *f*: а) оловни метак (и. куршум) *m* оловно зрно (и. тане) *n*; б) оловна лопта, олово (на виску); ~lot *n* висак *m*; направа *f* за мерење дубине; ~lötung *f* оловни лем *m*, оловно демљење *n*; ~mantel *m* ⚙ оловна кошулица *f*; ~ofen *m* пех *f* за олово; ~oxyd *n* ⚙ оловни оксид *m*, оксид олова; ~pflaster *n* оловни мелем *m* (и. (п)фластер); ~plombe *f* ⚙ блomba; ~probe *f* оглед *m* олова; ~pulver *n* олово у праху; ~röhre *f* оловна цев; ~salbe *f* оловна маст; ~salz *n* оловна со *f*; ~schaum *m* оловна пена *f*; ~schwer *a* тежак као олово; *fig.* тежак као сињи камен; ~sicherung *f* ⚙ оловни осигурач *m*; ~siegel *n* оловни печат *m*, блomba *f*; das ~siegel anlegen (*dat.*) (abnehmen von...) метнути -ати (скинути, скидати са...) оловни печат, блombу на... *acc.*; ~spitzer *m* резалка *f* за оловке; ~stift *m* (урна) писаљка *f*, оловка *f*; ~stift|halter *m* држаље *n* за писаљку; ~stift|notiz *f* за-, при|белешка писаљком; ~stift|schneider, ~stift|spitzer *m* резач писаљке; ~stift|schoner, ~stift|schützer *m* навлака (и. чаура) *f* за писаљку; ~stift|zeichnung *f* цртеж писаљком (и. оловком); ~vergiftung *f* тровање *n* оловом; уп. ~kolik; ~verschluss *m* оловни затвор; ~wage *f* равњача за одређивање одвесног правца; ~waren *f* *pl.* оловна роба *f*, израђевине *f* *pl.* од олова; ~wasser *n* *phm.* оловна вода *f*; ~weiß *n* (б. *pl.*) оловно бел(ил)о; ~weiß|farbe *f* боја оловног белила; ~weiß|salbe *f* *phm.* маст оловног белила; ~wurf *f* ⚙ (Plumba'go) блитвина; ~zeichen *n* олово, блomba *f*; ~zirkel *m* шестар *s* оловком; ~zucker *m* оловни шећер (отровна со).

Ble'nde {блѣндѣ} *f* 3b 1. ⚙ засењивање *n*, засена, засењеност, заслепљивање *n*. 2. *opt., phot.* преграда (и ⚙), дијафрагма, заклон *m* (и ⚙). 3. ⚙ наочњак *m*, зазирак *m*. 4. ⚙ заклон *m*, оклопљивање *n* *m*, облога челичним плочама. 5. *min.* сфалерит *m*, блѣнда. 6. ⚙ слепа врата *prl.*, слепи прозор *m*; (обличаст) удубак *m* у зиду, (облично) удубљење *n*.

ble'ndehaltig *a* са сфалеритом, који садржи блѣнде у себи.

ble'nden {свн. blenden, узрочно од blind} *I* *tr.* 15с 1. слепити (*praes.* слѣпим) ослепити (*praes.* ослѣпим) (уп. blind werden), ослепљивати; auf *e-m* Auge ~ оћоравити, оћорав-

љивати. 2. засе|нити, -њивати. 3. *fig.* за-, оп|сенити, за-, оп|сењивати, заслеп|ити, -љивати. 4. задржа(ва)ти (*acc.: dat.*) светлост, спреч|ити -авати (*acc.: dat.*) светлост; метнути заклон (и. шешир) на..., метнути наочњак (и. зазирке) (*acc.: dat.*). 5. ⚙ закл|онити, -ањати; оклопити. 6. (по)тамнити, одузети сјај (*acc.: dat.*) замаг|лити, -љивати. II ~d *p.pr.* и *a* засенљив, који засењује; блештав(о); *fig.* засенљив, који засењује, опсењује, заслепљује. III Ble'nden *n* Ble'ndung *f* ослепљивање, (о)слепљење, одузимање очњег вида; Blenden auf *e-m* Auge оћорављивање, оћорављење, чињење оћоравим, лишављење једнога ока; засењ|ивање, -ење, засењеност (и *fig.*), заслепљ|ивање, -ење, заслепљеност (и *fig.*); Blendung = Blende 2., 4.

Ble'nder *m* 2l особа *f* (коњ итд.) која (-и, -е) вара својим изгледом; на око само привлачна ствар.

Ble'nd... {блѣнт-}: ~faschine *f* фашина за заклањање; ~fenster *n* слепи прозор *m*; ~laterne *f* фењер који светли, а носилац му није осветљен; ~leder *n* = Scheuklappe; ~ling¹ {блѣндлѣн} {нвн.} *m* 2g¹ а) засењивач, који изгледом обмањује; б) који се даје засенити, заслепити, обманути, *fat.* Тоша; ~ling² *m* и ⚙, ⚙ мелез; ~nis {блѣнтѣс} *f* = ~werk б; ~rahmen *m* сликарски оквир, рам за разапињање платна; ~stein *m* ⚙ камен слѣпак; ~werk *n*: а) ⚙ заклон *m*; б) опсена *f*, обмана *f*; ~ziegel *m* ⚙ опека (и. цигла) сле-

Bleß {блѣс} *m* = Blesse 2. [пака *f*]

Ble'sse {блѣсѣ} {свн. (blaß?)} *f* 3b 1. лиса, звезда. 2. лисац *m*, лисасти коњ (и. во).

blesse'ren {блѣсѣрен} {фр.} *tr.* 15g (обранити. II Blesse'rt(e)r *s* 9l рањеник, -ца, (об)рањени, -а. Blesse'ur {блѣсѣур} {фр.} *f* 3b рана.

bleu'el {блѣел} {bleuen} *m* 2l млат, маљѣћ; пракљаа *f*; ~stange *f* ⚙ радилица.

bleu'en {свн.} *tr.* 15a (из)млатити; j-m den Rücken ~ (из)млатити кога.

blich {блѣх} *impf.* од bleichen.

Blick {блѣк} {свн. blic(ch) муња; уп. Blitz} *m* 2g 1. поглед (и *fig.*; аут: на); око *n* (и *fig.*); schmachsender, verliebter ~ чежњив, заљубљен поглед; j-m verstohtene ~e zuwerfen (по)гледати кога испотаја; böser ~: а) зао поглед, онак поглед, mit bösem ~е злопогледа, б) урокљиво око *n*; auf den ersten ~: а) на први поглед, б) отпрве, одмах; mit nassem ~е влажних очију; ein Mann mit sicherem, scharfem ~е човек поуздана, оштра (и. прозирна) погледа; zärtliche ~е auf j-n werfen гледати кога мило. 2. ⚙ — поглед, изглед. 3. готово *f* трен(ут). 4. блесак. 5. ⚙ блесак (и. заблѣста(ва)ње *n*) (сребра), помол сребра; das Silber steht im ~е сребро блешти; комад сребра; ⚙ прочеље; mit breitem ~ широким прочељем; die Erze stehen in breitem ~е руда се протеже целом ширином жице.

Bl'icke {блѣкѣ} {свн.} *f* 3b ⚙ беовица.

bli'cken {блѣкѣн} {Blick} 15a *I* *intr.* (h) 1. (по)гледати; so weit das Auge blickt докле се оком може сагледати; (ge)gen Himmel ~ подићи

очи к небу, (по)гледати у небо; zur Erde ~ погледати у земљу, оборити очи; scharf ~: a) оштро (по)гледати, b) кресати очима; vor sich hin ~ гледати преда се. 2. (из)гледати; sanft ~ благо (из)гледати; finster ~des Auge натмурено око, мрк поглед *m*; Verachtung blickt aus s-m Auge презирање *n* му вири из очију. 3. ~ lassen показ(ив)ати; sich ~ lassen појавити се, ~ ливати се, показивати се; das läßt tief ~ ту нам се открива нешто дубоко. 4. блистати (се), сијати; die Sonne blickt durch die Wolken сунце (про-)сија(ва) (и. пробија) кроз облаке. II *tr.* 1. испољавати, показивати; одавати, одисати (*acc.*: *abl.*); das Auge blickt Zorn око сева гневом, око креше гневом; sein Auge blickt Hohn из очију му вири поруга; das Auge blickt Liebe око одаје љубав, око одише љубављу. 2. са *r.p.* *in...* ~ погледима уносити у..., погледом (и. очима) унети у, погледом (и. очима) ули(ва)ти у...; vom Herzen ~ из срца погледом (из)вадити, са срца гледајући скинути.

Blif'ck... {блик-}: ~feuer *n* ☞ = Blinkfeuer; ~gold *n* пречишћено злато са још сребра; ~silber *n* пречишћено сребро.

blieb {блил} *impf.* од bleiben.

blies {блис} *impf.* од blasen.

blind {блџнт} {сврн. blint} I *a* 1. слеп (и *fig.*); ~geboren слеп рођен, од рођења слеп; ~für... sein бити слеп за...; auf e-m Auge ~ хорав; ~machen (о)слепити (*praes.* ослепџм, слепџм); ~werden (о)слепети (*praes.* ослепџм, слепџм); sich ~ weinen ослепети од плача (и. плачући); auf e-m Auge ~ werden (о)хоравети; ~e Kuh, ~e Maus = Blindekuh; ~drauflosschlagen (schießen) распалити где стигне, -у, куд стугне, -у; *prv.* eine ~e Henne findet auch mal ein Korn и хорува кока нађе по које зрно; ~e Suppe *so.* посна јуха, супа без масних оака да пливају. 2. ~e Karpe волшебна капа, капа која чини невидљивим; ☞ ~e Gräben *m pl.* заклоњени (и. прикривени) ровови; die ~e Nacht мркла ноћ; *ins* Blinde hinein — *ins* Blaue hinein. 3. мутан, помутен, замагљен; ~ werden за-, појмутити се, замаглити се, ~ ливати се; ~es Münzstück излизан новац. 4. с-, прикривен; ~e Klippen *fpl.* гребени *m pl.* (и. стене) под водом; ~des Holz = Blindholz. 5. слепи; тобожњи, вајни, привидни; лажан; празан, непопуњен; ~es Fenster слепи прозор; ~e Wand слепи зид, зид без прозора и врата; ~er Kauf тобожња (и. привидна) куповина; ~ laden (на)пунити хорком (и. хорцима); ~schießen пуцати хорком (и. хорцима); ~er Schuß хорак (*opp.* scharfer Schuß); ~er Darm = Blinddarm. 6. празан, ништаван, без разлога; ~er Lärm празна граја (и. бука); ~er Passagier путник провуклица; ~blühen јалово цветати. 7. сувишан, претекли; ☞ der ~e Mann крмарев помоћник; ~es Holz, ~e Reben исечени ластари винове лозе за положнице; ~er Rahmen = Blindrahmen. II *adv.* слепо (в. I 1., 6); *уп.* blindlings. III ~e(r) *s 9l* слеп човек, слепа

жена, слеп|ац, -ица; *prv.* unter den Blinden ist der Einäugige König међу слепима и хорав (човек) је краљ; das sieht ja ein Blinder, das kann ja ein Blinder mit dem Stocke fühlen то и хорав види.

Blind... {блџнт-}: ~darm *m* ☞ слепо црево *n*, заднивно црево; ~darm entzündung *f* ☞ запаљење *n* (и. упала) слепог црева; ~druck *m* утискивање *n* шара; mit ~druck с утиснутим

Blinde¹ {блџнд-} *s 9l* в. blind III. [шарама.]

Blinde² {~} *f 3b* ☞ Blende 4. [миша.]

Blindekuh *f inv.* слепи миш *m*, игра слепога

Blinden... {блџндн-}: ~anstalt *f* дом *m* слепих, завод *m* за слепе; ~schrift *f* азбука за слепе, Брајова азбука; ~verein *m* удружење *n* слепих.

Blind..., **blind...**: ~gänger *m* метак који је слагао; ~geboren *a* слепорођен(и); ~geborene(r) *s* слепорођен|и, -а; ~gläubig *a* који слепо верује.

Blindheit {блџнтхџт} *f 3b* 1. слепоћа, слепило *n*. 2. *fig.* слепило *n*, заслепљеност; mit ~schlagen заслепџити, ~ ливати; wie mit ~geschlagen sein бити заслепљен.

Blindholz *n* (фурниром) покривено дрво.

Blindling¹ {блџнтџлџн} *m 2g*¹ 1. = ein Blinder. 2. заслепљен човек. 3. слепак (чир).

blindling² {~} *a* * * = blind.

blindlings {~c} [blind] *adv.* слепо, *fam.* хоравачке; насумце; ~drauflosschlagen в. blind I; ~zufahren auf et. (*acc.*) навалити (и. грухнути) слепо на; ~zugreifen слепо се латити (*gen.*).

blindlings spiel *n* игра *f* шаха без гледања.

Blind...: ~maus *f* ☞ (Spalax typhlus) слепо куче *a*; ~natter *f* ☞ ~schleiche; ~rahmen *m* = Blendrahmen; ~sack *m* мередов; ~schleiche *f* ☞ (Anguis fragilis) слепић *m*; *fig.* подмуслица. [став, сјактав.]

blink {блџнк} [blinken] *a*: ~ und blank бли-
bli'nken {блџн|кн} [дн., blank] I *intr.* (h) 15a 1. блистати (се), сијати (се), светлцати; трептати, треперети; ~d *fig.* пламен. 2. = blinzeln. II **bli'nken** *n* блистање, сијање; светлцање; трептање, треперење.

blinkern {блџнк|кн} *intr.* (h) = blinken I 1.

blinkfeuer *n* сигнална ватра *f* на махове.

blinzeln {блџнц|лн} [сврн. (од blink(e)zen од blinken)] I *intr.* (h) 15f трептати, подрхтавати; трептати, трепушати, миг|ати, -нути; жмиркати, жмирити, чкиљити; j-m ~ намиг|ивати -нути кому. II **blinzeln** *n* трептање; трепушање; мигање; жмиркање, жмирење, чкиљење.

Blitz {блџц} [сврн., blitzen] *m 2g* 1. сев(ак), крес(ак). 2. муња *f*; гром; ~e zucken... севати муње...; wie der ~, im ~ као муња, муњевито. 3. der ~ schlage drein гром га ударио; ~Donnerwetter! и. ~, Donner und Hagel! сто му мука!; ~! wie sie schreiten! ао, сунце му! како корачају!

Blitz..., **blitz...** {блџц-}: ~ableiter *m* громовод, громобран; ~blank *a* блистав; ~blau *a* модар; ~bube *m* = ~junge; ~dumm *a* глуп као ћускија; ~durchflammt *a* (ис)паран муњом.

blitz'en {блѣц'н} [свн. *blechazzen* од *blis* муња; *blank*] 15d I *intr.* и *impers.* (*h*; код 4, и *s*) 1. севати, -нути; *es blizt* сева(ју муње); *Zeus blizt* Зевс баца муње (и. громове); *fig. die Augen ~ von Zorn* очи севају од гнева. 2. = *blinken* I 1. 3. *fig. auf* (и. *gegen*) *et. (acc.) ~* (и *wettern*) праскати на кога; *er ist davon geblitzt* одлетео је одатле као из пушке, отсевао је. 4. севати, сенути; *es blizte mir ein Gedanke durch die Seele* сену ми (по)мисао кроз главу. II *tr. j-n blind ~* ослепити кога муњом (и. блеском муње); *fig. zu Boden ~* згромити. III **Blitz'en** п севање.

Blitz'erzeuger *m* ♂ произвођач муња. [зина.]

Blitz'es schnelle *f* муњевитост, муњевита бр-л

Blitz'..., **blitz'...**: ~ **feuerzeug** *n* електрично кресиво; ~ **hagel/dumm** = **dumm**; ~ **ig** {блѣц'и} *a* муњевит, налик на муњу; ~ **junge** *m* мушкарче и *pō*, дечко и *pō*, дете и *pō*, ђаво од детета; ~ **kerl** *m*: а) *fat.* ђаво од човека; б) бата, чова; ~ **leitend** *a* громоводни; ~ **licht** *n* муњевита (и. магнетиумова) светлост *f*; ~ **lichtaufnahme** *f* снимак *m* помоћу магнетиумове светлости; ~ **lichtpatrone** *f* фишек *m* за магнетиум(ову светлост); ~ **mädel** *n* девојче и *pō*, дур-девојка *f*; ~ **pulver** *n* фулминантан барут *m*; ~ **röhre** *f* *min.* фулгурит *m*; ~ **schaden** *m* штета *f* од грома, квар од муње; ~ **schlag** *m* гром, муња *f*; ~ **schnell** *a* (*dv.*) муњевит(о); ~ **schutz/vorrichtung** *f* ♂ осигурач *m* од грома; ~ **stoff** *m* електрична грађа *f*, електрика; ~ **strahl** *m* гром, муња *f*; ~ **wenig** *adv.* мало као за лек; ~ **zug** *m* ♂ муњевити воз (и. влак).

Blitz'zard {блѣц'рт} [амер. енгл.] *m* *bi* снажна олуја *f* у Сев. Америци.

Block {блѣк} [дн., свн. *b(i)loh*] *m* 2d 1. клада *f.*, *in den ~ schließen* метнути у клade (и. у гвозђа), бацити у тамницу. 2. пањ (месарски итд.); трупца; шипка *f*, полука *f*, комад (лива), саливак; ~ *Seife* калуп сапуна; ~ *einer Ramme* маљ. 3. ♂, ♀ чутура *f*, жаба *f*, котур. 4. *fig.* пањ(ина), трупца. 5. новац за метање (у игри). 6. (*pl.* и ~s) лисни бележник, лисна бележница *f*; листар; *im ~ verkaufen* прода(ва)ти намного. 7. четвртаст простор = *Häuserblock*.

Blocka'de {блокад'е} [*blockieren*] *f* 3b 1. ♂ блокада, опсада. 2. ♀ слагање *n* изврнутим словима.

Blocka'de... ♂: ~ **brecher** *m* разбијач блокаде, пробијач опсаде; ~ **zustand** *m* стање *n* блокаде, опсадно стање.

Blo'ck... {блѣк-}: ~ **blei** *n* олово у калупима, олово у комаћу; ~ **eis** *n* лед у (крупном) комаћу.

blo'cken {блѣк'н} I *tr.*, *intr.* затворити, -арати (пругу за друге возове), блоковати. II **Blo'cken** *n*, **Blo'ckung** *f* затварање (пруге за друге возове), блокавање.

blo'cken {блѣк'н} *tr.* 15a 1. метнути -ати на калуп. 2. = *in den Block schließen*.

Blo'ck...: ~ **fabrik** *f* = ~ **rollenfabrik**; ~ **haus** *n*: а) брвнара *f*; б) ♂ караула *f*; с) тамница *f*; ~ **holz** *n* дрво у трупцима.

blockie'ren {блѣкир'н} [фр., н. *Block*] *tr.* 15g 1.

once|сти, -дати, пресећи (*acc.*, *dat.*) довоз. 2. ♀ слагати (и. сложити) изврнутим словима. 3. ♂ = *blocken*. II **Blockie'ren** *n*, **Blockie'ring** *f* опседање, пресецање довоза; ♀ слагање изврнутим словима; = *blocken* II.

Blo'ck..., **blo'ck...**: ~ **ig** {блѣк'и}, ~ **isch** {блѣк'иш} *a* = *klotzig*; ~ **rolle** *f* = чутура, жаба, котур *m*; ~ (*rollen*) **fabrik** *f* творница (и. фабрика) чутура (и. жаба, котура).

Blo'cks/berg *m* (б. *pl.*) ♂ Брок(е)н (брег вештица и вештаца, брег врзиног кола).

Blo'ck...: ~ **karren** *m* колица *n* *pl.* за терет(е); ~ **kette** *f* ♂ ланац с блоком; ~ **lafette** *f* ♂ лафет на блок; ~ **rad** *n* дубео (и. масиван) точак, врндуљ; ~ **schrift** *f* ♀ мисирска слова *n* *pl.*; ~ **seife** *f* сапун *m* у калупима; ~ **signal** *n* ♂ блок-сигнал, затворни сигнал (за пругу); ~ **station** *f* ♂ блок-станица, станица за затварање (пруге); ~ **stück** *n* калуп *m*, комад *m*, ~ **stufe** *f* први ступањ *m* степеница; ~ **system** *n* ♂ систем *m* затварања (пруге), блок-систем; ~ **tau** *n* ♂ уже на чутури (и. на жаби, на котури); ~ **verband** *m* енилеско зидање *n*; ~ **wagen** *m* кола *n* *pl.* за велик(е) терет(е); ~ **zinn** *n* калај *m* у калупима.

blöd {блѣт} = **blöde**.

Blö'd..., **blö'd...**: {блѣт-}. ~ **auge** *n* слабо око;

~ **äugig** *a* слабовид, слаба вида; кратковид.

blö'de {блѣд'е} [свн. *blödi*] *a* 1. слаб; нежан; *ein ~s Auge haben*: а) имати слаб вид, бити слабовид, б) бити кратковид. 2. (*opp. dreist*) сневбивљив, стидљив; плашљив.

Blö'digkeit {блѣд'иц'к'т} *f* 3b 1. слабо(видо)ст. 2. сневбивљивост, стидљивост.

Blö'd..., **blö'd...**: ~ **sichtig** *a* = ~ **äugig**; ~ **sichtigkeit** *f* 3b слабовидост, слаб(ост) вид(а); кратковидост; ~ **sinn** *m* (б. *pl.*): а) блесавост *f*; б) бесмислица, бесмисленост; *das ist ja der höhere ~sinn!* то је блесаво(ст)!; ~ **sinnig** *a* блесав.

blö'ken {блѣк'н} [дн.] *tr.* (*h*) 15a мукати, мукнути; рикати; блејати, блекнути. II **Blö'ken** *n* мукане; рикане; блејање; блејање.

blond {блѣнт} [фр.] I *a* плав; ~ *er Mann* плав човек, плавушан; ~ *er Frau* плава жена, плавуша; ~ *es Mädchen* плавојка *f*; ~ *werden* (по)плавети (*praes.* (по)плавим). II **Blo'nd** *n* плаво. [вушко *m*, мала плавуша *f*.]

Blo'ndchen {блѣнт'чн} *n* 2l плавушанче, пла-

Blo'nde {блѣнд'е} *f* 3b 1. ♀ свилена шипка. 2. плавуша, плавојка, плава девојка. 3. *fat.* *kühle* ~ велика чаша белог пива.

Blo'nd..., **blo'nd...**: {блѣнт-}: ~ **gelockt** *a* = ~ **lockig**; ~ **haarig** *a* плавокос; ~ **ine** {блѣндан'е} [фр.] *f* 3b плавуша; ~ **heit** {блѣнтхѣт'т} *f* 3b плавост; ~ **kopf** *m* плавушан, плавуша *f*; ~ **ling** {блѣнтлѣн'т} *m* 2g плавушан; ~ **lockig** *a* плаве косе (*gen.*) на увојке.

bloß {блѣс} [срвн.] I *a* 1. сам, чист; *die ~e Darstellung der Tatsache* само излагање чињенице; *der ~e Gedanke* ein Verbrechen сама помисао је злочин; *schon der ~e Anblick erfreut* већ сам поглед изазива радост у човеку; *im ~en Hemde* само у кошуљи; ~ *er Neid* чиста завист. 2. го, наг; *mit ~en Füßen* бос(о-ног); *mit ~em Auge* голим оком; *mit ~em*

Kopf гологлав; *fig.* nackt und ~ го као пиштољ; нема пас за шта да га ухвати; auf ~er Erde на голој земљи; mit ~em Halse gehen, sich ~ tragen ићи головрат, ићи одголићена врата; auf ~em Pferde reiten јахати на голу коњу (и. без седла). 3. лишен, без; von aller Hilfe ~ лишен сваке помоћи. II *adv.* само; ich habe ihn ~ berührt само сам га додирнуо; schon ~ der Anblick erfreut већ и поглед само изазива радост у човеку; nicht ~ sondern auch не само..., него и (и. већ и); *уп. nur.* III Blo'Be(r) {~(p)} *m*, Blo'Be(s) {~(c)} *n* голо; *fat.* j-m den Bloßen besehen ижицати кога по голом, нажирити кому стражњицу. bloß/decken *tr.* (и sich ~) открити (се), открити (се) (и *fig.*).

Blö'Be {блб'с} [bloß] *f* 3b 1. голотиња (и *fig.*), голоћа, нагота. 2. незаштићено (и. откривено) место; sich eine ~ geben открити (ва)ти се (и *fig.*), показивати незаштићено место. 3. *fig.* слаба страна, слабост, слабо место.

blö'Ben {блб'сн} *tr.* = entblößen.

Blo'В., blo'В... {блос}. Zlegen *tr.* одголити, -ћавати (и *fig.*), открити (ва)ти; ~legen *n* оголеће, оголићаванье, -ење; Zliegen *intr. sep.* бити одголићен (и. откривен, оголео); ~liegen *n* оголелост *f*, одголићеност *f*, откритивеност *f*; (sich) Zstellen *tr. sep.* изложити (се), излагати (се) (опасности, неприликама), довести (себе) (и. доводити (себе)) у неприлику; ~stellen *n*, ~stellung *f* излагање (опасности, неприликама, бруци), довођење у неприлику; sich Ztun ~ = sich entblößen.

blu'bbern {блуб'брн} I *intr.* (H) 15b брслати, мрмљати. II Blu'bbern *n* брслање, мрмљање.

Blü'e'te {блует'с} [фр.] *f* 3b ❖ блиета.

Bluff {блүф} [енгл. (verblüffen?)] *m* 5 блеф, (реч, радња) застрашница, обмањивка, застрашивање, обмањивање.

bluffen {~н} *tr.* и *abs.* 15a обмањивати, -нути, застраши(ва)ти.

blü'hen {блү'хн} [свн. bluojan; Blüte; Blume] I *intr.* (h) 15a 1. цветати, цвати, расцветати се; а) die Bäume ~ дрвета *n pl.* цветају, дрвеће *n coll.* цвета; die Kirschbäume haben sehr schön geblüht трешње су се лепо расцветале; б) *fig.* der Handel blüht трговина цвета; dir blüht das schönste Glück чека те најлепша срећа; wer weiß, was mir noch blüht ко зна шта ме још чека. 2. сијати се, сјати. 3. избијати, помањати се. II ~d *p. pr.* и а цветан, у цвету; *fig.* у цвету; *им* ~d(st)en Alter у цвету својих година. III Blü'hen *n*, ❖ Blü'hung *f* цветање (и *fig.*), процвет *m*.

Blü'mchen {блүм'хн} *n* 2l (dim. од Blume) цветић *m*, цветак *m*; ~kaffee *m fat.* шљивова вода *f*, танка кафа *f*.

Blu'me {блүм'с} [свн. bluoma; blühen, Blüte] *f* 3b 1. цвет *m*, *pl.* цветови, цвеће *n coll.* 2. а) ~en in Terrichen цветови (и. цвеће) на ћилимима (и. теписима); б) ~n am Fenster грање *n coll.* (и. гране) на прозору; с) ~ am Nagel бело (и. бела пегла) на нокту; д) а) цвет *m*, лиса, звезда (уп. Blesse), б) цветоња *m*, цветоша, цветуља, животиња са цветом; е) ❖

врх репа у лисице, реп(и)х *m*; ф) сјајна пена (на пиву); г) мирис *m*, арома (финог вина); h) ❖ цвет *m*; и) маље *f pl.*, зечја длака; die ~ des Schafs меко руно *n*; j) *fig.* цвет *m*, *fat.* кајмак *m*; *fat.* die ~ von et. haben скинути кајмак са чега; *fat.* ich komme dir meine ~! прву у твоје здравље!; durch die ~ за-, у|вијено; у сликама; к) девичанство *n*; л) женско (месечно) прање *n*.

Blü'm(e)lem {блүм'с'лѐн} *n* 2l (dim. од Blume) цветић *m*, цветак *m*.

blü'meln {блүм'елн} *intr.* (h) 1. скупљати медни сок из цвећа. 2. употребљавати слике (и. увијене изразе) у говору.

blü'men {блүм'ен} [Blume] *tr.* 15a (у)красити цветовима (и. цветићима), (у)ткати цветове (и. цветиће) у; geblühtes Zeug лице (и. тканина *f*) с цветовима (и. на цветиће).

Blu'men..., blu'men... {блүм'ен-}. ~asch *m* = ~topf; ~au(e) *f* цветна лука, цветна ливада; ~ausstellung *f* изложба цвећа; ~bande *n pl.* цветни окови *m pl.*; ~bau *m* цвећарство *n*, гајење *n* цвећа; ~beet *n* цветна леја *f*, леја са цвећем; ~berg *m* цветни брег, цветно брдо *n*; ~binde *f* веска цвећа; ~binder(in) *f* *m* китар, -ка, цвећар, -ка; ~binderei' *f* цвећарска радња; ~binse *f* ❖ (Bu'tomus) срчак *m*; ~blatt *n* латица *f*, цветни лист(и)х *m*; Zblattlos а безлатичан, без латица (и. круничних) листића; ~brett *n* полица *f* за саксије; ~büschel *m* и *n* кит(к)а *f*, бокор *m*; ~decke *f* цветни омот *m*; ~draht *m* жица *f* за (везивање цвећа у) китке; ~duft *m* мирис цвећа; ~erde *f* црница; ~erzeuger(in) *m* = ~fabrikant(in); ~fabrik *f* творница (и. фабрика) (вештачког) цвећа, цвећара; ~fabrikant(in) *m* израђивач, -ица (и. фабрикант, -киња) вештачког цвећа, цвећар, -ка; ~flor *m* одбир цвећа; цвет(а)ње *n*; ~flur *f* ❖ цветно поље *n*; Zförmig а цветаст, облика цвета; ~freund(in) *m* = ~liebhaber(in); ~garten *m* цветна градина (и. башта *f*); цвећњак, цвећара *f*; ~gärtner *m* цвећар, баштован за цвеће; ~gehänge, ~gewinde *n* венац *m* од цвећа; ~glas *n* стаклен суд *m* за цвеће; ~göttin *f* богиња цвећа, флора; ~griffel *m* петелка *f* цвета; ~gruß *m* селам, поздрав цвећем, поздрав китом цвећа; ~haar *n*: а) коса *f* закићена (и. украшена) цвећем; б) ❖ вилина косица *f*, самавила *f*, преденце, сплит *m*, змијини конци *m pl.*, Zhaft {блүм'ихсф'т} а цветаст, у виду цвета; ~halle *f* цветна дворница, дворница са цвећем; ~handel *m* трговина *f* цвећем; ~händler(in) *m* цвећар, -ка, трговац, -киња цвећем; ~honig *m* ❖ медни сок у цвећу, нектар; ~hülle *f* = Blütenhülle; ~kalender *m* календар цвећа; ~kasten *m* сандук за цвеће; ~kelch *m* = Blütenkelch; ~kenner *m* познавалац цвећа; ~knospe *f* ❖ цветни пупољак *m*; ~kohl *m* ❖ (Bra'ssica olera'cea botry'tis) цветача *f*, карфиол; ~kohlsame(n) *m* цветачино семе *n*; ~korb *m* корпа *f* за цвеће; ~korso *m* битка *f* цвећем, забава *f* уз бацање цвећа; ~kranz *m* венац (од) цвећа, цветни венац; ~krone *f*: а) круна од цвећа, цветна круна; б) ❖ круница,

венчик *m*; ~kronenblatt *n* круничин листић; ~leben *n* живот *m* цвећа; *fig.* живот једног цвета; ~lese *f*: а) брање *n* цвећа, берб-ба цвећа; б) избор *m* (и збирка) најлепшега, антологија; ~liebhaber(in *f*) *m* љубитељ, -ка цвећа, цвећар, -ка; ~macher(in *f*) *m* = ~fabrikant(in); ~mädchen *n* цвећарица *f*; ~maler *m* сликар цвећа; ~malerei *f* сликарство *n* цвећа; ~markt *m* цветни трг, трг за цвеће; ~monat *m* цветни месец, свибањ, мај; ~pfad *m* цветна стаза *f*; ~reich *a* цветан, богат цвећем; *fig.* пун сликовитих израза, богат алегоријама; ~reich *n* царство цвећа; ~rohr *n* indisches ~rohr кана *f*; ~schaft *m* = ~stengel; ~schale *f* ваза, суд *m* за цвеће; ~schere *f* маказе *f pl.* за брање цвећа; ~schmuck *m* украс од цвећа, цветни украс; ~schnur *f* ниска цвећа; ~spiele *n pl.* светковина *f* у част богиње флоре; ~sprache *f* говор *m* цвећа; сликовит језик *m*, језик у преносном значењу; ~stand *m* цваст *f*; ~ständner *m* полица *f* за цвеће; ~staub *m* = Blütenstaub; ~stengel *m* стабљика *f* цвета; ~sticker(in *f*) вези/лац, -ља цвећа; ~stiel *m* петелка (и дршка) цвета; ~stock *m*: а) цвећна биљка *f*; б) штап за привезивање цвећне биљке, претка; ~strauß *m* кит(ка) *f* (цвећа); ~stück *n*: а) = ~beet; б) слика *f* која претставља цвеће; ~sucht *f* помага (и. страст) за цвећем; ~tee *m* царски чај; ~tiere *n pl.* (Anthozoa) корали *m pl.*; ~tisch *m*, ~tischchen *n* сто(чић) *m* за цвеће; ~topf *m*: а) саксија *f*; б) саксија цвећа; ~topf|manschette *f* омот *m* за саксију; ~topf|untersatz *m* подметач (и. плитица) испод саксије; ~tragend *a* цветоносан, цветан; ~vase *f* ваза за цвеће; ~wespe *f* оса цвећарка; ~zeit *f* време *n* цветања, цветање; ~zierat *m* цветни украс, украс(и *pl.*) у виду цвећа; ~zucht *f* = ~bau; ~züchter(in *f*) *m* цвећар, -ка; ~zwiebel *f* луковица *f*.

blümera'nt {блүм'рәнт} [фр. bleu mourant] *a* *fat* бледоплав; mir wird ganz ~ игра ми пред очима.

blü'micht {блүм'мхт} *a* = blumenhaft, blumig.

blü'mig {блүм'йх} *a* 1. — blumenhaft. 2. — geblümt. 3. ишаран цвећем. [gärtner, züchter.]

Blumi'st {блүмист} [Blume] *m* 3a = Blumen-|

Blumisterei' {блүмист'рәй} *f* 3b = Blumen-|

Blu'm'kohl {блүм-} *m* = Blumenkohl. [zücht.]

Blü'mlein {блүм'лјн} *n* 2l = Blümelein.

blü'mlich {блүм'лйх} *a* = verblümt.

Blu'nze {блүни} *f* јн. = Blutwurst.

Blü'se {блүз} [дански] *f* 3b (надалеко вид-)

Blu'se {блүз} [фр.] *f* 3b блуза. [на] светиљка.]

Blu'sen mann *m* 2a човек у блузи; радник.

Blust {блүст} *m* = Blüte.

Blut {блүт} [свн. bluot] *n* 2g (б. *pl.*) 1. крв *f*; wie Milch und ~ aussehen изгледати као румена ружа; mit ~ beflecken (о)кравити, окрвањивати; ~ lassen: а) пу/стити -штати крв, б) крвавити; kein ~ sehen können не моћи видети крв, грозити се крви, стресати се на крв; ~ speien: а) пљнути крв(и), б) пљувати крв; *fig.* mein ~ empört sich крв ми се буни; mit kaltem ~е (= kaltblütig) хладно-

крвно; heißes ~ haben бити вреде крви; immer ruhig ~! само тихо!; das macht böses ~: а) то (на)љути човека, то узруја(ва) човека, б) то ствара -ори злу крв; sein ~ für et. vergießen проли(ва)ти своју крв за што; Gut und ~ aufopfern жртвовати живот и имање; ~ ist zwischen ihnen крв је пала између њих; ohne ~ без (проливања) крви; sein ~ schreit nach Rache крв његова вапије за осветом; Bande *n pl.* des ~es крвне везе *f pl.*; *prv.* das ~ verleugnet sich nicht крв није вода; im ~е liegen: а) лежати у крви, б) *fig.* бити (и. лежати) у крви; von edlem ~е entsprossen рода (и. соја) господскога (*gen.*); bibl. Fleisch und ~ месо и крв; er ist mein Fleisch und ~ он је моја крв; gegen sein eigenes Fleisch und ~ wüten устати против своје крви; in Fleisch und ~... у крв и у месо.; in Fleisch und ~ übergehen прел/ћи -лазити у крв. 2. *fig. fam.* junges ~ младо створење као роса, пиле(тина *f*); mlada девојка као роса; sie ist noch ein junges ~ она је још врло млада; mein süßes ~! слатко лане моје! слатка моја!; armes ~! сироче! сирото дете!; ich armes, unschuldiges ~! ја сирото невинашце! 3. сок *m*, сузе *f pl.* (der Reben чокотов(е)).

Blu't..., blu't... {блүт-}: ~abgang *m* одлив крви, губитак крви; ~achat *m* *min.* крвни ахат; ~acker *m* bibl. крвна њива *f*; ~ader *f* крвна жила *f*, вена *f*; ~äderchen *n* крвна жилица *f*, веница *f*; ~ader|knoten *m* = Krampfader; ~ähnlich *a* = ~artig; ~ampfer *m* (Rumex sanguineus) црвена штава(љ) *f*; ~andrang *m* навала *f* крви; ~ansammlung *f* скупљање *n* крви; ~apfel *m* црвенка *f*, руменка *f*; ~arm *a*: а) малокрван; б) ~arm {блүт'арм} пуки сиромас, убити сиромас; ~armut *f* малокрвност; ~artig *a* крваст, налик на крв, природе крви; ~auge *n* крвављење стакластог тела; ~ausleerung *f* испражњавање (и. пражњење) крви; ~auswurf *m*: а) избацивање (и. искашљавање, бацање) *n* крви; б) крвав испљувак; ~bad *n* *fig.* покољ *m*, сеча *f*, кланица *f*; ~bann *m* кривично правосуђе *m*, кривични суд; ~baum *m* (Haematoxylon) кампехово дрво *n*; ~befleckt *a* о-, искрваљен, крвав; ~behälter *m* = ~gefäß; ~bereitung *f* стварање *n* крви; ~besprechen *n*, ~besprechung *f* заустављање *n* крви бајањем; ~besprecher(in *f*) *m* заустављач, -ица крви бајањем; ~bespritzt *a* по-, испрскан крвљу, крвав; ~bildend *a*, ~bildner *m* који ствара (и. гради) крв, крвотворни; ~bildung *f* = ~bereitung; ~bläsen *n* крвни мехурић *m*; ~brechen *n* бљување крви; ~bruch *m* крвава кила *f*, ~buche *f* (Fagus silvatica atrogubens) мркоцрвена бука; ~bühne *f* губилиште *n*. [*m*, цветак *m*.] Blü'tchen {блү'тхн} *n* 2l *dim.* од Blüte цветић

Blu't..., blu't...: ~durst *m* крвожедност *f*, крволочност *f*; ~dürstig *a* крвожедан, крволочан.

Blü'te {блүт-} [свн., bluot *f*; blühen, Blume] *f* 3b 1. цвет *m*; in ~ stehen бити у цвету, цветати, расцветати се; den ~н zugehörig цветни. 2. *fig.* = Blume 2 j, h, i, k. 3. цвет(ање *n*) *m*, време *n* цветања. 4. = Blume 2c; бубуљи-

ца. 5. *fig.* цвет(ање *n*) *m*, врхунац *m*; in der ~ seines Glückes на врхунцу среће своје. 6. *шатр.* лажна шуштавица.

Blu'tegel *m* (Hirudo) пијавица (и *fig.*); ~teich *m* пијавичњак; ~zucht *f* пијавичарство *n*, гајење *n* пијавица; ~züchter *m* пијавичар, гајилац пијавица.

Blu'teiler *m* гнојна сукривица *f*.

blu'ten {блут'н} [Blut] *15c* *I intr.* (*h*) 1. крвати; *er blutet an der Stirn* чело му крвати, тече му крв из чела; *er blutet aus der Nase* иде му крв на нос; *fürs Vaterland ~proli-* (ва)ти крв за отаџбину; *fig. das Herz blutet mir bei diesem Anblick* срце ми се кида (и. цела; и. душа ме боли) кад погледам то. 2. *fam. fig.* изу(ва)ти се, платити; *er wird ~ müssen* мораће добро да се изјује; *er soll mir dafür schon ~!* платиће ми он већ за то! искијаће он то; *j-p arg ~ lassen* добро оглобити кога, истрести коме добро кесу. 3. пуштати сок(ове), цурити. 4. (по)гинути. II *tr., refl.* проли(ва)ти; *voll ~* искржавити; *sich zu Tode i. tot ~* изгубити сву крв. III ~d *p. pr.* а крвав; искржављен, израњављен; *fig. mit ~dem Herzen* рањена срца, уцељена срца; *mit ~dem Gefühl* црне душе (*gen.*). IV **Blu'ten** *n*, **Blu'tung *f* крвавење.**

Blü'ten... ~baum *m* цветало дрво *n*, дрво у цвету; ~blatt *n* = Blumenblatt; ~honig *m* = Blumenhonig; ~hülle *f* цветни омот(ач) *m*; ~kelch *m* чашица *f*; ~knospe *f* цветни пупољак *m*; ~stand *m* цваст *f*; јек цветања; ~staub *m* цветни прах; ~stengel *m* стабљика цвета.

Blu't enziehung *f* пуштање *n* крви, одузима-

...blüter {блут'р} = ...blütler. [ње *n* крви.]

Blu'ter {блут'р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с крвави-лац, -ица, особа подложна крвавењу; ~krankheit *f* склоност крвавењу, болест тешког заустављања крви.

Blu't... ~ergiebung *f*, ~erguß *m* излив(ање *n*) *m* крви, крвавење *n*, ~erzeugung *f* = ~be-geitung.

Blü'tezeit *f* 1. време *n* цветања, цвет(ање *n*) *m*. 2. *fig.* цвет(ање *n*) *m*, пролеће *n*, врхунац *m*.

Blu't..., **blu't...** ~fahne *f* црвен барјак *m*, црвена застава; ~farben, ~farbig *a*. а) боје крви; крвав; б) *min.* мракоцрвен; ~faser(stoff *m*) *f* фибрин *m*; ~feind *m* крвни непријатељ; ~fennich *m* свракоњ; ~fink *m* зимовка *f*; ~flagge *f*: а) застава правде; убојна застава, (црвена) застава (истакнута) за бој; ~fleck *m* крвава мрља *f*, ~flecken|krankheit *f* пегаста крвава; ~fleckig *a* умрљан крвљу, с крвавим мрљама; ~fluß *m* крвавење *n*; ~flüssig *a* с изливом крви, с губитком крви; ~flußstillend *a* = ~stillend; ~gang *m* = ~fluß; ~gefäß *n* крвни суд *m*; ~gefäß lehre *f* наука о крвним судовима; ~geld *n*: а) крвнина *f*, крварина *f*, умирнина *f*; б) крвав новац *m*, крвнички новац, новац стечен убиством; в) крвничка пара *f*, отет новац; ~gericht *n* = ~bann; ~gerinnung *f* згрушавање (и. усипавање) *n* крви; ~gerüst *n* губилиште *n*; ~geschwür *n* чир *m*; ~getränkt *a* напољен

крвљу; ~gier *f* = ~durst; ~gierig *a* = ~dürstig; ~hänfling *m* црвени, -а, конопљар, -ка; ~harnen *n* мокрење крви, крвомућење; ~hirse *f* ~fennich; ~hochzeit *f*: die Pariser ~hochzeit Вартоломејска ноћ; ~holz *n* црвено дрво; ~hund *m*: а) птичар, ловачки пас; б) *fig.* крволок; ~husten *m* кашаљ с избацивањем крви, искашљивање *n* крви.

blu'tig {блут'х} *a* 1. крвав; ~es Fleisch крваво месо; (sich) ~ machen о-, ис|кржавити (се), раскржавити (се), кржавити (се); *j-p ~ schlagen* раскржавити кога тукући га. 2. крвав; *mit ~er Schrift* крвавим словима; ~e Tränen *pl.* крваве сузе, грóзне сузе; *fam. keinen ~en Heller haben* немати ни пребијене паре. 3. = blutrot. [blütig вреле крви (*gen.*).]

...blütig {блут'х} [Blut] *a* у слож. на пр. heiß-**Blu'tig** *m* *pop.* * * * = Blutegel.

blu'tig/rot *a* = blutrot.

Blu't..., **blu't...** ~jaspis *m* *min.* јаспис црвен као крв; ~jung *a* млад као роса, млад као капља; ~klumpen *m* грудва *f* усирене крви; ~kolik *f* крвава гризлица; ~koralle *f* црвен(и) корал *m*; ~körperchen *n* (rotes, weißes црвено, бело) крвно зрнце; ~kraut *n* а) (Amara'nthus) штир *m*; б) руса *f*, жута трава *f*, змијиње млеко; в) иља; г) = Blutampfer; а) јарчија трава *f*, крвара *f*; ~kuchen *m* лопар усирене крви, усирена крв *f*; ~kügelchen *n* = ~körperchen; ~lache *f* локва крви; ~lassen *n* пуштање крви; ~lauf *m* крвоток; ~laus *f* (Schizoneura lanigera) вашица крвава; ~lechzend *a* крволочан; ~leer *a* а) без крви, бескрван; б) = ~arm; ~leere, ~leerheit *f* = ~armut; ~lehre *f* наука о крви. [Lippen~ *pl.*]

...blütler {блут'л'р} [Blut] *m* 2l у слож. на пр.)

Blu't..., **blu't...** ~liebe *f*: а) = ~durst; б) љубав између крвних сродника; ~los *a* бескрван, без крви; ~mal *n*: а) = ~fleck; б) = Muttermal; ~mangel *m* = ~armut; ~masse *f* маса крви, сва крв; ~menschen *m* = ~hund б; ~pfirsich *m* црвена бресква *f*; ~rache *f* крвна освета; ~rächer *m* крвни осветник; ~rat *m* веће *n* (и. савет) за кривично дело; ~regen *m* крвава (и. црвена) киша; ~reich *a* пунокрван, пун крви; ~reinigend(es Mittel) *a* (средство) за чишћење крви; ~reinigung *f* чишћење *n* крви; ~reinigungs|mittel *n* средство за чишћење крви; ~richter *m*: а) кривични судија; б) = Nachrichten; ~rinne *f* олак *m* на сечиву сабље; ~rot *a* црвен као крв; *er wurde ~rot* он поцрвене као паприка; ~rot *n* црвен(ило *n*) *f* као крв; хемат(оз)ин *m*; ~ruhr *f* срдобоља; ~rünstig [crvn.,: rinnen] *a* раскрваљен од туче, испребијан да су све модрице остале; *j-p ~rünstig schlagen* раскржавити кога тукући га, испребијати кога да му све крв цури; ~sauer *a* *fam.* крвав, премучан, тежак претежак; *es sich ~sauer werden lassen* крваво се (на)мучити; ~sauger *m* крвопија (и *fig.*), вампир; ~saugereif *f* вампирство *n*; ~schande *f* родоскрвњење *n*; *in (и. mit) ~schande* родоскрвно, у родоскрвњењу, родоскрвнилачки; ~schande treiben (у-)чинити родоскрвњење; ~schänder(in *f*) *m*

родоскврнил/ац, -ица, родоскврник, -ца; *š*schänderisch а родоскврничак, родосквр-
наван; *~schau* *f* угрожавање *n* од крви, гроза
од (виђења) крви; *~schuld* *f* убиство *n*, крв;
eine *~schuld* auf sich laden имати убиство на
души; *~schwäre(n m)* *f* = *~geschwür*; *~s*
freund(in f) *m* близак рођак, блиска рођака,
крвн/и, -а сродни/к, -ца; *~s freundschaft* *f*
крвно сродство *n*, блиска родбина, близак
род *m*; *~speien*, *~spucken* *n* пљување крви;
~spuren *fpl.* крвави трагови *mpl.*, трагови
крви; *~stätte* *f* место *n* убиства (и. уморства);
~stein *m* мин. хемамит, крвавик, мркоцрвена
гвоздена руда; *~stillen* *n* заустављање крви;
~stillend *a* који зауставља крв; *~stillend(es*
mittel) (средство) за заустављање крви;
~stockung *f* застој *m* крви, застајање *n* крви;
~strieme(n m) *f* крвава мазница *f*; *~strom* *m*
поток крви; *~stropfen* *m* кап(ља) *f* крви; *fig.*
in ihm steckt kein guter *~stropfen* у њему
нема ничег доброг; *~stuhl* *m.* а) столица *f*
за погубљење; б) крвава столица *f*, идење
n крви напоље; *~sturz* *m* крволићење *n*,
силно крвавање *n*, силно избацивање *n* кр-
ви; *~s verwandt* *a* близак род, род по крви; *~s*
verwandte(r)s = *~s freund(in)*; *~s verwand-*
schaft *f* крвно сродство *n*; *~tat* *f* убиство *n*,
уморство *n*, *~taufe* *f* крштење *n* крвљу, кр-
ваво крштење; *~triefend* *a* крвав; *~überlei-*
tung *f* претакање *n* крви; *~überströmt* *a* об-
ливен крвљу, потопљен крвљу; *~umlauf* *m*
крвоток; *~unterlaufen* *a* са населом крви,
са подишлом крви; *~unterlaufung* *f* *♀* насе-
дање *n* крви, подилажење *n* крви; *~urteil* *n*
смртна пресуда *f*; *~vergießen* *n* проливање
крви, крвопролиће; *~verdünnung* *f* в. *~armut*;
~vergiftung *f* тровање *n* крви; *~verlust* *m*
губитак крви; *~verwandt* в. *~s verwandt*; *~*
wage *f* вага (и. *~kanter*) за мерење крви;
~wallung *f* а) бузумање *n* ватром; б) = *~*
andrang; *~wärme* *f* топлота крви; *~wasser* *n*
серум *m*, водица *f* из крви; *~wäss(e)rigkeit* *f*
водњикавост крви; *~wenig* *adv.* мало као за
лек; *~werden* *n* *rl.* претварање у крв; *~wurst*
f крвавица; *~wur* *f* *♂* = *~kraut*; *~zeichen*
n крвава мрља *f*; *~zeuge* *m*, *~zeugin* *f* му-
ченик, -ца; *~zwang* *m* *♀* идење *n* крви на-
и *B=* Мол *n* *♂* Б-мол. [поље, срдобоља *f.*]
Bö {бѳ} [дн.] *f* 3б удар (и. мах *m*) ветра.
Bo'a {бѳа} [лат., браз.] *f* *1.* *♂* боа, удав,
m, змијски цар *m*. 2. (и *m* 2l, *pl.* *~s*) боа, кр-
знена огрлица.
Bo'a/schlangen *fpl.* *♂* (Boidae) удавке.
Bo'bbel {бѳбл} *f* 3д брбот *m*, водени мехур *m*.
bo'bbeln {~н} *intr.* (h) брботати.
Bo'scia {бѳча} [ит.] *f* 6i коцка, ждреб са 12
страна; *~spiel* *n* игра лоптама (и. куглама).
Bock {бѳк} [свн. bosc] *m* 2d 1. *♂* а) јарац; б) ован;
с) мужјак (питомог зеца итд., свих рогатих
четвороножаца сем говечета); *fig. pr.* den
~ zum Gärtner setzen дати јарцу да чува
купус; оставити вука да чува овце. 2. *fam.*
fig. (дете) јогунца; е-п ~ haben бити јогу-
ница; шнајца, кројач; *fig. fam.* alter geiler ~
матори похотљивац; steifer ~ а) невежа, б)

дрвендека; streitsüchtiger ~ свађалица; hol's
der ~! hol' mich der ~! ђаво"да га носи, ђаво
да ме носи; weinen (и. schluchzen), daß e-n
der ~ stößt и. als ob e-n der ~ stieße пла-
кати (јецати) на трзаје. 3. а) ован, направа
за разбијање (и. рушење) зидина; б) маљ;
с) ледолом. 4. преметање (и. превртање)
преко главе; е-п ~ schießen: а) преметнути
се (и. преврнути се) преко главе, [внв.] *fig.*
избацили прангију, омашити, погрешити. 5.
gut. (дрвени) коњ; ~ springen играти јани-
цајес (и. труле кобиле). 6. *♂* јарац, коза *f*,
ногари *mpl.*; носач; преклад, зглавац. 7. те-
ретна дизалица *f*. 8. а) узвишено седиште *n*
пред наслоном (и. пултом); б) кочијашево
седиште *n*; особ. *✕* vom ~ aus fahren возити
(и. терати) са седишта. 9. јарац, кврге *fpl.*,
справа за мучење; j-n in den ~ spannen уда-
рити кога на муке; spanischer и. polnischer
~ шпанске чизме *fpl.* за мучење. 10. *♂* гајде
fpl. 11. *♂* трепераво свирање *n* оргуље. 12.
прчевина *f*. 13. *♂* = Bockkäfer.

Bo'ck² {~} [срвн. од Aimbock, Einbeck] *m* 2d
pl. inv. = Bockbier; чаша бок-пива.

Bo'ck..., *bock...* {бѳк-}. *~beinig* *a.* а) = *~steif*;
б) јорунаст; *~bier* *n* бок-пиво, јако мин-
хенско пиво; *~brücke* *f* мост на ногарима.
Bö'ckchen {бѳкхен} *n* 2l (*dim.* од Bock¹) јарчић
m, козлић *m*, мушко јаре, јаренце.

bo'cken {бѳкн} [Bock¹] *intr.* (h) 1a 1. мрка-
ти се; прцати се. 2. (за)ударати на прчевину,
осећати се на прчевину. 3. скакати као ја-
рац, (по)скочити као јарац; уарумити се. 4.
fig. усићити се, уарумити се, узјогунити се.
5. *✕* трзати (се); *✕* = stampfen. II *tr.* и *refl.*
ударати (и. тући, туцати) главом; sich ~ уда-
рати се (и. тући се, туцати се) главама.

bocke'nzen {бѳкенцн} *intr.* (h) = bocken I 2.
Bock¹..., *bock¹...*: *~fell* *n* јарећа кожа *f*, јаре-
тина *f*; *~fleisch* *n* јаретина *f*, јарећа месо, јар-
чевина *f*; *~flöte* *f* фрула (и. свирала) изједна
са кљунатим писком, дудук; *~füßig* *a* с јар-
чевим ногама; *~geruch* *m* прчевина *f*; *~gestell*
n *♂* макаре *fpl.*; *~hüpfen* *n* = springen.

bo'ckig {бѳких}, *bö'ckig* {бѳкѳкѳ}, *bö'ckisch*
{бѳкѳш} *a* 1. прчевит. 2. ~ sein мркати се, пр-
цати се. 3. похотљив. 4. = bocksteif, bocks-
artig. 5. усинен, арум.

Bo'ck¹..., *bo'ck¹...*: *~käfer* *m* *♂* стриzubуба *f*;
~kalb *n* мушко лане; ~lamm *n* мушко јагње;
~leder *n* јарећа кожа *f*, јаретина *f*; *~ledern*
a. а) од јареће коже, од јаретине; б) *fam. fig.*
гњаважа, досадан; ~leiter *f* двојне лествице *f*
pl.; ~mühle *f* ветрењаца; ~pfeife *f* гајде *f* *pl.*
Bö'cklin {бѳклн} *m* 8a: Arnold ~ швајцарски
сликар, 1827—1901.

Bo'cks..., *bo'cks...* {бѳкс-}. *~artig* *a* јарчевит,
налик на јарца; ~auge *n* јарчево око; ~bart
m: а) јарчева брада *f*, кесер-брада; б) *♂* а)
Tragorogon туровет; б) (Tragorogon pra-
tense) козја брада *f*, ~beutel *m*: а) јарчеве
мошнице *f* *pl.*; б) боца у облику јарчевих
мошница; с) вирцбуршко вино *n*, вино из
околине Вирцбурга; д) [*] * дн. boocks-, *gen.*
од book = Buch] *fam.* преживеле ствари *f* *pl.*;

~beutel¹ {бѹтѣлѣ} *f* 3b *fam. fig.* придржавање *n* преживелих ствари; **~beut(e)lig** *a fam.* затуцан, старовремени; **~dorn** *m* **a**) живичњак, живи трн, жива ограда *f*, живи плот; **b**) = *Tragant*; **~pfeifer** *m* гајдаш.

Bo'ck/seife *f min.* горски црни сапун.

Bo'cks..., **bo'cks...**: **~geruch** *m* = *Bockgeruch*; **~horn** *n* 2a јарчев рог *n*; *fig.* j-n ins ~horn jagen сатерати кому веру у чутуру (и. рогове у главу); **~ledern** *a* = *bockledern*; **~sprung** *m* = *Bocksprung*.

Bock'..., **bo'ck'**...: **~springen** *n* јаницаес *m*, прескакање преко главе; **~sprung** *m* скок увертени; **~sprünge machen** скакати као јаре, скакати увертени; **~steif** *a* крут као проштац, укочен.

Bode'ga {бодѣга} [шп.] *f* 6i и. 6g = *Weinkneipe*.

Bo'den {бѹдѣн} [сви. *bodam*; лат. *fundus*] *m* 2l и 2j 1. тле *n*; земља *f*, земљиште *n*; под, патос; *sich auf den ~ legen* лећи -гати на земљу; *auf Gottes ~* на земљи, овде доле; (*festen*) ~ *fassen* стати на (чврсто) тле; (*j-m*) ~ (*ab*) *gewinnen* хватати маха (испред кога), напредовати (испред кога); *fig. der ~ brennt ihm unter den Füßen* гори му под ногама, вре-ло му је тле под ногама; *Zimmer auf ebenem ~* соба у приземљу; *auf dem bloßen ~ schlafen* и. *übernachten* спавати (и. (пре)ноћити) на голој земљи; *dem ~ gleich machen* сравнити (и. поравнати) са земљом; *in (и aus) Grund und ~ verdorben* покварен до сржи, покварен из основа, *fam.* покварен као муњак; *zu ~ drücken*: *a*) у-, сле|гнути, *b*) *fig.* скрхати, сломити; *zu ~ schlagen*; *a*) оборити, обарати, *fig.* оборити, обарати, утући, уништити; *die Augen zu ~ schlagen* об|орити -арати очи; *zu ~ setzen* спу|стити -штати на земљу; *zu ~ sinken* па|сти -дати на земљу; *j-n zu ~ strecken* и. *werfen* оборити кога на земљу, бацити кога о земљу. 2. земља *f*, тле *n*, земљиште *n*; *fruchtbarer ~* плодно тле *n*, плодна земља *f*. 3. *Grund* и ~ земља *f*, имање *n*; *Grund und ~ besitzen* имати земљу. 4. дно *n*; данце *n*; *zu ~ sinken* па|дати -сти на дно, (по)тонути; *einen ~ in ein Faß setzen* метнути данце на буре; *v. ausstoßen* II 1; *den ~ verlieren* изгубити данце, провалити се; *fig. keinen ~ haben* бити продрта врећа; *priv. Handwerk hat goldenen ~* занат је златан. 5. таван; — *Bodenkammer*; *fig. Korn auf dem ~ haben* имати хлеба и с хлебом, бити збринут. 6. *fig.* тле *n*, основа *f*, становиште *n*, гледиште *n*; *auf dem ~ der Erfahrung* на тлу, (и. на основу) искуства; *sich auf den ~ des Gesetzes stellen* ставити се на становиште закона.

Bo'den..., **bo'den...** {бѹдѣн-}: ...тла (*gen.*), ...земљишта (*gen.*), тавански: **~amboß** *m* котларски (и. казанциски) наковањ; **~art** *f* врста земљишта, природа тла; **~auszug** *m phot.* тираж; **~balken** *m* греди патосница *f*, патосна греди; **~beschaffenheit** *f* природа тла, својство *n* земљишта; **~besitz** *m* посед земљишта; имање *n* у земљи; **~bestandteil** *m* састојак тла (и. земљишта); **~eis** *n* = *Grund-*

eis; **~erhebung** *f* узвишење (и. уздигнуће) *n* тла; **~ertrag** *m* принос од земље (и. од тла); **~erzeugnisse** *n pl.* пољопривредни производи *m pl.*; **~falte** *f* бора земљишта (и. тла); **~fenster** *n* баца *f*, кровни прозор(чић) *m*; **~fläche** *f* површина земље (и. земљишта, тла); **~fries** *m* прелазница *f* задњишта; **~geschoß** *n* **a**) = *Erdschoß*; **b**) = *Dachgeschoß*; **~gestaltung** *f* облик *m* земљишта (и. тла); **~hefe** *f* талог *m*, дрожина, мутљак *m* на дну; **~hindernis** *n* препрека *f* тла, препона *f* на земљишту; **~holz** *n* дрво за данце, дуге *f pl.* за дна; **~kammer** *f* поткровница, соба под кровом; **~kredit** *m* кредит на земљу (и. на земљиште, на имање); **~kreditanstalt**, **~kreditbank** *f* хипотекарни завод *m*, хипотекарна банка; **~leder** *n* кожа *f* за ђонове (и. за пенцета, за потплати); **~loch** *n* баца *f*, рупа *f* на тавану; **~losa**: *a*) без дна, без данце; **~lose** *Tiefe* бездан *m*; **~loser Weg** испроваљиван (и. разривен) пут; *b*) *fig.* недокучан, недокучљив, дубок; огроман, неизмеран; **~los** ун|г|л|ич|ки безмерно несрећан; *er ist ein ~loses Faß* он је продрта врећа; **~luke** *f* = *~loch*; **~mehl** *n* талог *m*, скроб *m*; **~planken** *f pl.* = даске за дно, даске подводног дела; **~produkte** *n pl.* = *~erzeugnisse*; **~raum** *m* = *Boden* 5; **~reform** *f* аграрна реформа; **~reformer** *m* који се бави аграрном реформом, аграрни реформиста; **~satz** *n* *co f* која се образује на дну језера; **~satz** *m* талог, дрожина *f*, мутљак; *fig.* шљам; **~satz|haltig** *a* таложни; **~schicht** *f* слој *m* земље; **~schlüssel** *m* кључ од тавана; **~schraube** *f* = *~zieher*.

Bo'den|see [Bodman] *m* **a** Боденско Језеро *n*.

Bo'den..., **bo'den...**: **~senkung** *f* угнуће *n* тла, угиб *m* земљишта; **~ständig** *a* који се налази на земљи; *fig.* срастао са (родним) тлом, срастао са земљом; **~stein** *m* **a** (камен) доња, доњи воденични жрвањ (*opp.* *Läufer*); **~stück** *n*: *a*) **×** лежиште топа (и. пушке); *b*) данце, дно, срећ; **~teig** *m* доња кора *f*, дно *n* у теста; **~teppich** *m* подни ћилим, ћилим за патос; **~treppe** *f* таванске степенице *f pl.*; **~tür** *f* таванска врата *n pl.*; **~untersuchung** *f* испитивање *n* тла (и. земљишта); **~ventil** *n* **a** под(иш)ни вентил *m*; **~verhältnisse** *n pl.*: *a*) природа *f* тла; *b*) прилике *f pl.* (и. стање *n*) непокретних имања; **~wohnung** *f* тавански стан *m*; **~zieher** *m* бачварска алатка *f* за намештање последње дуге на данцету; **~zins** *m*: *a*) таванска закупнина (и. кирија) *f*, закупнина (и. кирија) од тавана, од амбара; *b*) кирија *f* (и. приход) од земље, од (непокретног) имања; **~zoll** *m* земљарина *f*; **~zünder** *m* лежишни упаљач.

bo'dmen {бѹдѣмн}, **bö'dmen** {бѹдѣмн} [Boden] *I tr.* 15c 1. задни(ва)ти; метнути данце на; патосати. 2. = *ein Schiff ~ osigura(va)ti* брод, зајмити на брод (в. *Bodmerei*). II **Bo'dmen** *n* заднивање, метање данцета (и. дна); патосање.

Bodmerei {бѹдѣмрѣ} [дн., *bodmen*] *f* 3b **ж** и **с** зајам на брод који се враћа ако брод стигне у место опредељења, а пропада ако брод

пропадне; sein Geld auf ~ ausgeben да(ва)ти свој новац на зајам на брод; mit ~ belasten = bodmen I 2.; ~brief, ~vertrag *m* писм(ен)о *n* (и. уговор) о зајму на брод; ~geber *m* зајмодавац на брод, давалац зајма на брод.

Bo'fist {бофџџт} [дн.] (= Bubenfist) *m* 2g * (Lycoperdon bovi'sta) пух(ара *f*), пув(аљ)ка *f*. **bog** {бок} *impf. ind.*, bö'ge {бо-ге} *conj.* од biegen. **Bo'gen** [свн. bogo; biegen] *m* 2l 1. лук. 2. лук, кривина *f*; X im höchsten ~ schießen гађати (и. пуцати) што даље, докле метак тера. 3. ♣ лук, свод; ~ e-r Brücke лук моста. 4. а) гудало *n*; б) лук, везица *f*. 5. X лук; mit dem ~ schießen гађати луком; den ~ spannen пуцати на високо. 6. ~ an e-r Brille лук на наочарима; ~ der Augenbrauen вејни лук. 7. ~ (Papier) табак (и. арак хартије, папира), двострук лист, лист од четири стране; табак (= 16 страна).

Bo'gen..., **bo'gen...** {бог-н-}. ~anleger (*inf*) *m* ♣ уметач, ица; ~bezeichnung *f* ♣ ознака табака; ~brücke *f* мост *m* на лук(ове); ~dach *n* кров *m* на лук, засведен кров; ~decke *f* таваница на лук, лучна таваница; ~fänger (*in f*) *m* ♣ хватач(ица) табака; ~fenster *n* прозор *m* на лук, (за)сведен прозор *m*; ~fläche *f* површина лука; ~form *f*: а) инфолио формат *m*, формат табака; б) ♣ лук *m*, свод *m*; ~förmig *a* лучни, у облику лука, у виду лука, (за)сведен; ~führung *f* = ~strich; ~gang *m* ♣ ходник на сводове; сеница *f* са сводом; ~gerüst *n* ♣ дрвени лук *m*, свод склопљен од дрвета; ~geübt *a* вичан луку; ~gewölbe *n* ♣ пунолучни свод *m*; ~größe *f* величина табака; Buch in ~ grobe књига инфолио формата, књига величине табака; ~haft {бог-н-х-ф-т} *a* = ~förmig; ~halle *f* ходник *m* са стубовима, дворница на стубове; ~halter *m* ♣ држач табака; ~hobel *m* ♣ лучно ренде *n*; ~höhe *f* ♣ висина лука; ~instrument *n* ♣ инструменат *m* са гудалом; ~krümmung *f* лучна кривина; ~lampe *f* лучњача, лампа са светлосним луком; ~lampen/kohle *f* лучњачин угљен, угљен (лампе са светлосним луком); ~laube *f* (за)сведена сеница, (за)сведен хладњак *m*; ~licht *n* светлосни лук *m*, светлост у облику лука; ~linie *f* лучна линија, кружна линија, крива; ~pfeiler *m* ♣ потпорни полулук, сведен стуб; ~rohr *n* лучна цев *f*, цев на лук; ~rund лучни, (за)сведен, лучно, округло; ~rundung *f* лук *m*, округлина лука (и. свода); ~säge *f* ♣ лучна тестера (и. пила), тестера затегнута луком; ~schere *f* лучне маказе *pl.*, маказе на лук; ~schießen *n* гађање луком (и. стрелом); ~schlagen *n* дридање; ~schluß *m* ♣ завршетак лука (и. свода); ~schmierer *m* *fat.* шкрабало; ~schreiber *m* преписивач; ~schuß *m* X: а) хитац луком (и. стрелом); б) стреломет, домет стреле (и. стрелом); с) лучно гађање *n*, ~schütz(e) *m* стрелац; ~sehne *f* тетива лука, лучна тетива; ~seite *f* страна инфолио, страна величине табака; ~signatur *f* = ~zeichen; ~spanner *m* запињач лука; ~sprung *m* лучни скок; ~stellung *f* ♣ отвор *m* у обли-

ку лука, аркада, свод *m*; ~stirn *f* сведено чело *n*; ~strich *m* ♣ потез гудалом; ~träger *m* ♣ лучни носач; ~tür *f* сведена врата *n* *pl.*, врата на лук; ~weise *adv.* на табаке, на аркове, (по) табацима, у табацима; ~weite *f* отвор *m* лука, ширина лука; ~winde *f* витао *m* за запињање лука; ~wölbung *f* ♣ лук *m*, свод *m*; ~zahl *f* број *m* табака (и. арака); ~zeichen *n*, ~ziffer *f* ознака на табаку; број- (ка *f*) *m* на табаку (и. арку); ~zeile *f* ♣ лучни ред *m*, ред на лук; ~zirkel *m* шестар с четвртином круга.

bo'gig {бог-г-г-г} *a* = bogenförmig.

Bohe'me {бох-м-е, бoхем-е} *f* *inv.* б. *pl.* боем.

Bohe'mer... = böhmisch; ~land *n* = Böhmen; ~weib *n* = Böhmin. [ска.]

Bo'hle {бол-; hom. Bowle} [дн.] *f* 3b дебела да-

bo'hlen {~н} *tr.* 15a ♣ дебелим даскама обложити (и. патосати).

Bo'hlen... {бо-л-н-}: ~belag облога (и. оплата) *f* од дебелих дасака; ~decke *f* таваница од дебелих дасака; ~säge *f* ♣ тестера пререзача; ~wand (и. Bo'hl|wand) *f* зид *m* од дебелих дасака.

Bö'hme {бо-м-е} [свн.-свн. Beheim из кел.-лат. Boiohemum седиште Боја] *m* 3a, Bö'hmin {бо-м-ин} *f* 3c 1. Чех, -иња; ун. Tscheche. 2. = чергар, циганин.

Bö'hmen {бо-м-н} *n* 8g ♣ Чешка *f*.

Bö'hmer {бо-м-р} *a* *inv.* ♣ ~ Wald Бемервалд, Чешка Шума.

bö'hmisch {бо-м-иш} *a* чешки; *fig.* das sind ihm ~e Dörfer то су шпанска села за њ(ега); die ~e Sprache, das Böhmische *gl* чешки језик, Böhmisch *n* *inv.* чешки; ун. tschechisch.

Bo'hn... {бо-н-} [bohnen]: ~acht *f* секирица; ~bürste *f* четка за трљање. [*m*, пасуљче, бопче.]

Bö'hnen {бо-н-н} *n* 2l *dim.* од Bohne грашник

Bo'hne {бо-н-} [свн. bona] *f* 3b 1. а) боб *m*; б) грах *m*, пасуљ *m*; gewöhnliche (и. türkische) ~ пасуљ *m*; kriechende ~ = Kriechbohne; 2. а) grüne ~n *pl.* буранија *f*; trockene weiße ~n *pl.* бели пасуљ *m*; kleine weiße ~ пасуљница; große ~n *pl.* крупан боб *m*; das ist keine ~ wert то не вреди ни луле дувана (и. ни пишљива боба). 3. [ар. bunn(i)] = Kaffeebohne; Kaffee *m* in ~n кафа *f* у зрну. 4. шећерлем(и)ца, ушећерен бадем *m*. 5. брабоњак *m*; *fig.* blaue ~ куршум *m*, метак *m*. 6. ♣ каљаз *m*.

bo'hnen {~н} [дн.] I *tr.* 15a (на)мазати, на(во)-штити, трљати (патос). II **Bo'hnen** *n*, **Bo'h-nung** *f* мазање, воштење, трљање (патоса). **Bo'hnen...**, **boh'nen...** {бо-н-н-}: ~acker боб(ов)иште *n*, граховиште *n*, пасуљиште *n*; ~Earlig пасуљаст; ~baum *m* ♣ (Cy'tisus) зановет; ~blatt *n* ♣ wildes ~blatt (Sedum tele'phium) бобовњак *m*, црњак *m*, кравља сиса *f*, сисача *f*; ~erz зрна(с)та руда *f*, зрнчаница *f*; ~feld *n* = ~acker; ~fest *n* Богојављење; ~gericht *n* јело с бобом, јело с пасуљом; ~hilfe *f* бобова махуна; ~kaffee *m*. а) кафа *f* у зрну; б) права кафа; ~keim *m* бобова клнца *f*, грахова клица *f*; ~kern *m* = Bohne б; ~köni-g (*in f*) *m* који, -а о Богојављењу добије грах

печен у колачу; ~kraut *n* ☞ (Satureia hortensis) чубар *m*; ~kuchen *m* грашни колач, бо-
гоявљенски колач; ~lied *n. fam.* das geht
über das ~lied! превршила дара меру, *por.*
то је преко јего; ~mehl *n* грашно брашно,
брашно од пасуља; ~stange *f* притка, тачка;
fam. fig. мотка, дугоња *m*; ~stroh *n* грахо-
вина *f*, пасуљевина *f*, бобовина *f*, слама од
граха, пасуља; *fig.* wie ~stroh као бели па-
суљ; ~suppe *f* чорба од граха, јуха од па-
суља. [(пода, патоса).]

Bo'hner {бон'р} *m* 2l мазач, вошилац, трљач
bo'hner {~н} *tr.* 15b = bohnen.

Bo'h... ~lappen *m* = крпа *f* за мазање (и. за
трљање); ~wachs *n* восак *m* за под, маст за
Bo'hlein {бол'н} *n* 2l = Böhnchen. [патос.]
Bohr {бор; хот. Bor} *m* 2g = Bohrer.

Bo'hr... {бор-}: ~apparat *m* ☞ справа бушали-
ца *f*; ~bank *f* 2f ☞ бушни струг *m*, струг за
бушење (цеви); ~bogen *m* ☞ гудало *n* за
бургију; ~brett *n* ☞ подметница *f*; ~einsatz
m, ~eisen *n* ☞ бурги(и)ца углавница *f*, бур-
гијца за грудну обутушку.

bo'hren {бор'н} [свн. borōn, лат. (per)forāre] 15a
I *tr.* и *refl.* 1. бушити, вртети; sich in das Holz
~ (из)бушити дрво и сместити се у њ(ега);
~ in den Grund ~ пробушити (и. провалити)
и потопити; j-m den Degen durch den Leib ~
пробуразити кога мачем; sich (dat.) ein Mes-
ser ins Herz ~ зарити себи нож у срце; *fig.*
er mag keine harten Bretter ~ и. er bohrt gern,
wo das Brett am dünnsten ist он воли окру-
њено. II *intr.* (h) 1. in der Nase ~ копати нос.
2. (sich) in die Erde ~ зари(ва)ти се у земљу,
заби(ја)ти се у земљу. 3. *fig.* an j-m ~ мучи-
ти кога без престанка; das bohrt mir schon
lange im Kopfe одавно ме то мучи; ~der
Schmerz жесток бол. III Bo'hren *n*, Bo'hrung
f бушење, врћење, проврћивање; Bohrung
пробушен отвор *m*, рупа; X калибар *m*,
пречник избушене цеви (и. душе).

Bo'hrer {бор'р} *m* 2l 1. бушач. 2. бургија *f*,
сврда, вртка *f*, (рударска) бушалица *f*; ein-
schneidiger ~ једнореза бургија; zweischnei-
diger ~ двореза бургија.

Bo'hrer|garnitur *f* гарнитура бургија (и. свр-
дала), бургије *f* *pl.*

Bo'hr... ~krätzer *m* ☞ бушачка кашика *f*,
грепка *f*; ~lade *f* = ~bank; ~loch *n*: а) бу-
шотина *f*, рупа *f*, вртина *f*; б) X душа (то-
па), избушена цев; ~maschine *f* ☞ машина
бушалица, бушаћа машина; ~mehl *n* сита *f*,
муљ(евина) *f* *m*, прах *m* од бушења; ~meißel
m бушачко длото *n*; ~mühle *f* бушалица (за
цеви итд.); ~muschel *f* ☞ (Pholas dactylus)
камоточац *m*; ~schmied *m* ☞ сврдлар, изра-
ђивач бургија; ~späne *m* *pl.* ☞ ивери *f* *pl.*
(и. трине) од бушења; ~spindel *f* ☞ вретено
n бушалице; ~spitze *f* врх *m* сврдла, врх бур-
гије; ~stück *n* врх *m* бушалице, врх бурги-
је, врх сврдла; ~turm *m* бушачка кула *f*, бу-
шачки ногари *m* *pl.*

Bo'hrungs... {бор'н-с} = Bohr...

Bo'hr... ~versuch *m* покушај бушења; ~(werk)-
zeug *n* алат *m* за бушење, бушачки прибор *m*.

Boi {бѐ} [хол., фр.] *n* *bi* (gen. ~(e)s) боа; ~we-
ber *m* израђивач боа.

böig {бо'и} [Bö] *a* на махове.

Boja'r {бо'јар} [слов.] *m* 3a, ~in {~јн} *f* 3c бо-
љар, -ка, властелин, -ка.

Boja'ren|wirtschaft *f* бољарство *n*.

boja'risch {~јш} *a* бољарски.

Bo'je {бо'ј} [хол., фр.] *f* 3b = плутача, бова,
веја, путоказ *m* са котвом; в. Bake.

bo'jen {~н} *tr.* 15a = aufbojen.

Bo'je(n)leine *f* = плутачин конопац *m*.

Bo'jer {бо'јр} [Boje] *m* 2l = брод(и) за мета-
ње плутача, лађ(и)ца за метање бова.

Bo'jeltau *n* = плутачино уже.

Bol {бол} *m* 2g¹ (б. *pl.*), Bola'r(erde {болар-}
[гр.] *min.* ума *f*, врста глине.

Bolle'ne {бол'н} [енгл.] *f* 3b = Bull(e).

Bole'ro {болеро} [шп.] *m* *bi* болеро, шпанска
игра; кратак капут(и).

Boli'via {бол'вја} 8g, Boli'vien {бол'в'н} *n* 8g¹

Boli'vier {бол'в'р}, Bolivia'ner {бол'в'ан'р} *m*
2l, ~in {~јн} *f* 3c Боливијан(а), -ка.

boli'visch {бол'в'ш}, bolivia'nisch {бол'в'ан'ш}
а боливи(ј)ски. [bloken.]

bö'ken {бол'к'н} [дн., оном.] *intr.*, (h) 15a =

Bo'lle {бол'л} [свн. (: Ball?)] *f* 3b ☞ 1. а) луко-
вица, главица; б) округла чаура (лана итд.).
2. свн. црни лук *m*.

Bo'llen gewächs *n* ☞ биљка *f* с луковicom.

Bö'ller {бол'л'р} [свн., од boln бацати, хитну-
ти] *m* 2l прангија *f*, тарацка *f*, мали топ;
~schuß *m* пуцањ из прангија.

bö'llern {~н} [Böller] *intr.* (h) 15b пуцати из

прангија (и. прангијама, из малих топова).

Bolle'tte {бол'ет'т} [ит.] *f* 3b аус. = Zollschein.

Bo'll'werk {бол'л-} [дн.; Bohle] *n* 1. X грудоб-
бран *m*, бастин *m*. 2. = насип *m*, брана

Bo'll'werks... X. ~befestigung *f* грудобранско
утврђење *n*; ~turm *m* кула *f* с грудобраном.

Bolo'gna {болон'ја} *n* 8g ☞ Болоња *f*.

Bologne'ser {болон'ез'р} *m* 2l, ~in {~јн} *f* 3c

Болоњац, -ка. II *a* *inv.* болоњски.

Bolschewi'smus {бол'шев'исм'ус} [рус.] *m* 6g б.
pl. болшевизам. [большевик, -иња.]

Bolschewi'st {~в'ист} *m* 3a, ~in {~јн} *f* 3c

bolschewi'stisch {~јш} *a* болшевички.

Bo'lus {бол'ус} [гр.] *m* *inv.* б. *pl.* *min.* = Bol.

Bolz {бол'ц} *m* 2g ауст. = Bolzen.

Bo'lzen {бол'ц'н} [свн. bolz] *m* 2l 1. стрела *f* (и
fig.) (самострела *gen.*); *fig. prv.* nicht jedes

Holz gibt e-n Bolz од свакога дрвета не прави
се стрела; zum ~drehen на кантару мерити;

gerade wie ein ~ прав као стрела, прав као
проштац (уп. 5.). 2. ☞ заворањ, завртак; гво-

зден клин с једног краја с главом а с дру-
гог са завртњем; ~ mit Kopf und Mutter за-

ворањ (и. завртак) са главом и навртком; e-n
~ versplinten утврдити заворањ расцепком.

3. утија *f*, гвозђе *n*. 4. ☞ клин; можданик.

5. усправна греда *f*.

Bo'lzen... {бол'ц'н-}: ~büchse *f* ваздушна пу-

шка; ~schloß *n* ваљкаст катанац (и. локот)

m; ~zange *f* клеште *f* *pl.* на заворањ.

Bomba'rde {бом'бард'а} [фр.; Bombe] *f* 3b лу-

барда, кумбар.

Bombardeme'nt {бѡмбардма-} [фр.] *n* 6l бомбардовање, пуцање на, обасипање мецима.
Bombardie'r {~дѡр} [фр.] *m* 2g¹ кумбараџија, тобџија; бомбаш, баџач бомби.

bombardie'ren {бѡмбардѡр-н} [фр.] *I tr.* 15g бомбардовати (и *fig.*), пуцати на, обасипати мецима. **II Bombardie'ren n**, **Bombardie'ring f** бомбардовање, пуцање на, обасипање мецима. [њак *m.*]

Bombardie'r...: ~galiete *f* — оружан једре-*f*
Bomba'st {бѡмбѡст} [енгл., афр. од срлат. *baubax* памук, *гр.] *m* 2g (б. *pl.*) надута буџија *f* речи, надуvenост *f* израза, надуvenост (говора). [бѡстѡш] бомбаст(ичан), надуven.

bomba'stig {бѡмбѡстѡх}, **bomba'stisch** {бѡм-
Bo'mbe {бѡмб-} [фр., ит., *гр.] *f* 3b — бомба; *Potz ~n und Granaten!* сто му громова! сто му мук!

Bo'mben..., **bo'mben...** {бѡмб-н-}: ~attentat *n* атентат *n* бомбом; ~element! *inf.* сунце му!; ~fest *a* обезбежен (и сигуран) од бомбе, бомбом непроваљив, бомбом неразорљив; ~fest *machen* начинити безбедним (и сигурним) од бомбе, да (га, је) бомба не може провалити (и. пробити); *fat. fig.* das steht ~fest то је поуздано као град, тако је; ~sicher *a* = ~fest; ~splitter *m*, ~stück *n* парче *n* од бомбе; ~werfen *n* бацање бомби, бомбардовање; ~werfer *m* бомбаш, баџач бомби.

Bon {бѡ-} [фр.] *m* 6i = бон, Anweisung 3.

Bonaparti'st {бѡнапѡртист} *m* 3a, ~in {~ѡн} *f* 3с бонапартист|а, -киња.

Bonbo'n {бѡбѡн} [фр.] *m* и (ауст. само) *n* 6i бомбѡна *f*; ~dose, ~schachtel *f* кутија за бомбоне, кутија од бомбона; ~fabrikation *f*, ~laden *m*, ~zu. Zuckerwaren|fabrik *f* творница (и. фабрика) бомбона, *fat.* бомбонџиница, шећерлемџиница; ~tüte *f* фишек *m* за бомбоне.

Bö'n|hase {бѡн-} [дн.] = Bühn- = Hase! *m fat.* мајстор-квариш. [8с Бонифаџије.]

Bonifa'z {бѡнифѡџ}, **Bonifa'zius** {~ѡн} [лат.] *m*

Bonität {бѡнитет} [лат.] *f* 3b — доброта, ваљаност. [mys] поланда *f.* 1

Bonit'e {бѡнит'е} [ит.] *m* 3a — (Thynnus pela-) **Bo'nne** {бѡн-} [фр.] *f* 3b бона, девојка за децу, васпитачица.

Bo'nze {бѡниџ} [јап.] *m* 3a будистички свештеник, *fat.* поп; ~nikloster *n* будистички манастир (и. самостан).

Boot {бѡт} [дн.] *n* 2g (ауст. *pl.* и Böte) — чамац *m*; шајка *f*; чун *m*; лађица *f*.

Boo'tchen {бѡтх-н} *n*, **Boo'tlein** {бѡтлѡн-н} *n* 2l *dim.* од **Boot** чамчић.

Boo'tes {бѡртес} [гр.] *m* 8с — Говедар.

Boo't|fahrt *f* возња чамцем.

Böo'tien {бѡѡџиен} [гр.] *n* 8g — Беѡтија *f*.

Böo'tier {бѡѡџиер} *m* 2l, ~in {~ѡн} *f* 3с Беѡћан-ка; **böo'tisch** {бѡѡџиш} *a* беѡтски, беѡћански.

Boots... {бѡтс-}: ~anker *m* мачак, куказ, сидро *n* чамца, четворокрак денгер; ~bauer *m* градилац (и. израђивач) чамца; ~eigentümer *m* власник чамца; ~fahrer *m* чамџија, возар; ~führer *m* чамџија, веслач; ~haken *m* чакља *f*; ~knecht *m*: а) веслач, возар; б) ма-

троз, морнар; ~leute *pl.* од ~mann *b*; ~mann *m a* (*pl.* 2a) вођа палубе, официр који прегледа чамце итд.; б) (*pl.* ~leute) матроз, морнар; ~leute *coll.* момчад; ~manns|maat *m* вођа палубе; ~volk *n* = ~leute; ~wächter *m* чувар чамца; стража; ~zieher *m* лађар (= који вуче чамац, лађу). [B] — бор *m.* 1

Bo'r {бѡр; hom. Bohr} [Borax] *n* 6i (б. *pl.*) (*abr.*)

bo'r|artig *a* — бораст, борни. [боракс.]

Bo'rax {бѡрдѡкс} [ap.] *m* (*gen.* ~e), б. *pl.*) —

Bo'rax..., **bo'rax...** {бѡрдѡкс-} — Zsauer *a* који садржи борне киселине, са борном киселином; ~säure *f* борна киселина; ~spat *m min.* борацит. [spat.]

Borazi't {бѡроџит} [Borax] *m* 2g¹ min. = Borax-*f*

Bord {бѡрт} [дн.; Brett] *n* 2g = Brett, Bücherbrett.

Bord {~} [дн.; Borte] *m* 2g — 1. палуба *f*; брод, лађа *f*; frei *an* ~ укрцан(о); *an* ~ gehen у|ни-лазити у лађу (и. у брод), укрца(ва)ти се: *an* ~ на брод!; *an* ~ legen приста(ја)ти, прилазити; über ~! у воду!; über ~ fallen пасти -дати у воду (и. у море); eine schwere (Sturze) See über ~ bekommen бити преливен таласом (и. валима); über ~ werfen бацити -ати у воду (и. у море), *fig.* одбаци(ва)ти; Schiff, das zwanzig Kanonen, hundert Mann *an* — hat брод оружан са двадесет топова и са посадом од сто људи. 2. ивица *f*, руб, крајак, крај. 3. перваз, рубни ширит. 4. обала *f*.

Bo'rd... {бѡрт-}; ~brett *n* завесна даска *f*; ~anker *m* — палубно сидро *n*, котва *f* споља на броду (*opp.* Raumanker).

Bo'rde {бѡрд-} *f* 3b = Borte.

Bö'rde {бѡрд-} [дн.] *f* 3b плодна равница.

Bordeau'x {бѡрдо} [фр.] *inv.* *I n* — Бордо *m.*

II m ~, ~wein *n* бордо, вино бордоско.

bordeau'x...: ~farben, ~rot *a* боје бордо, бордо црвен, боје црна вина.

Bö'rde|... {бѡрд-л-} — eisen *n* — посувратњак *m*, наковањ за посувраћање лима; ~nietung *f* — (шав) посувратник, шав на посуврат.

Borde'll {бѡрдел} [ит., Bord¹] *n* 2g¹ бурдељ *m*, јавна кућа *f*; ~wirt(in) *f* газда(рица), сопственик, -ца јавне радње.

bordie'ren {бѡрдир-н} [фр., Bord *m*] *I tr.* 15g (о)первазити (ширитом), гајтанити, опшивати (гајтаном), (об)рубити. **II Bordie'ren n**, **Bordie'ring f** перважење, гајтањење, опшивање ширитом (и. гајтаном); **Bordierung** перваз *m*, гајтан *m*, ширит *m*.

Bordie'rer {бѡрдир-р} *m* 2l первазач, опшивач.

Bo'rd...: ~leiste *f* — каиш *m*; ~linie *f* — водена линија; ~schwelle *f* крајак *m*, крај *m*;

~stein *m* ивичњак, рубњак; ~wand *f* — зид *m* брода (и. лађе).

Bo'reas {бѡреѡс} [гр.] *m inv.* северац.

Borg {бѡрк} [borgen] *m* 2g (б. *pl.*) зајам, вересија *f*, почек; auf ~ на зајам, на вересију, на почек; vom ~е (и. auf ~) leben живети од вересије, *fat.* живети на креду.

bo'rgen {бѡрг-н} [свн. borgen пазити се] *I tr.* 15a 1. (у)зајмити, узајмљивати, узјети -имати на зајам, узјети -имати на вересију. 2.

(по)зајмити, да(ва)ти на зајам, да(ва)ти на вересију. II Bo'rgen *n* зајмљење, по-, узајмљивање, зајам *m*, у-, позајмица *f*; *priv.* Borgen macht Sorgen *дуг је зао друг.*

Bo'rger {bōrp̄r̄p} *m* 2l, ~in {~ун} *f* 3c 1. зајмљивац, -ица, узајмљивач, -ица, зајмопрималац. 2. позајмљивач, -ица, зајмодавац.

Borgerei' {bōrp̄r̄p̄e} *f* 3b узимање *n* на вересију, навика узимања на вересију.

Bo'rgis {bōrp̄r̄c} [Bourgeois] *f* *inv.*, и ~schrift *f* боргис-слова *n* *pl.*

Bo'rg..., bo'rg... {bōrk-}: ~kauf *m* куповина *f* на вересију (и. на почек); ~kattleine *f* = појачана пртилица; ~kippleine *f* = превалница *f*; ~rahe *f* = причувни криж *m*; ~weise *adv.* на вересију, на почек.

Bo'rium {bōr̄um} *n* bi (6. *pl.*) = Bor.

Bo'rke {bōrk-} [дн.] *f* 3b 1. кора; *fig.* в. Baum 1. 2. краста, кора.

Bo'rken... {bōrk-}: ~dach *n* кров *m* од коре; ~gefäß *n* крбуља *f*, лубура *f*, ~käfer *m* *pl.* ☞ (Iridae) поткорњаци; ~tier *n* ☞ = Seekuh; ~wurm *m* ☞ црв корар.

bo'rkig {bōrk̄x} *a* покривен кором; од коре. Born {bōrn} [дн. = Bruppen] *m* 2g 1. бунар. 2. студенац, кладенац, врело *n* (и *fig.*). извор (и *fig.*), зденац, врутак.

Bo'rneo {bōrneo} *n* 8g ● Борнео *m*.

Bo'rn... {bōrn-}: ~fahrt *f* обилажење *n* (и. преглед *m*) соних бунара; ~herr *m* надзорник (и. прегледач) соних бунара.

bornie'rt {bōrn̄irt} [фр.] *a* ограничен; в. beschränkt *b*; Bornie'rtheit {~ишт} *f* 3b = Beschränktheit 2. [у солани.]

Bo'rn|knecht *m* солар(ски радник), радник| Bo'rloxyd *n* боров оксид *m*, оксид бора.

Borrado {bōr̄r̄do} [срлат., *ар.] *m* bi, Bo'rretsche {bōrp̄r̄č} *m* 2g (оба б. *pl.*) ☞ боражина *f*.

Bo'r..., bo'r... ☞: ~sauer *a* борни; ~säure *f* борна киселина.

Bo'rdsdorfer {bōr̄sdor̄f̄p̄} [Borsdorf, село у Саксонској] *a* *inv.* и *m* 2l ~ (Apfel) борсдорфка (јабука), руменика. [2. берза, бурза.]

Bō'rse {bō̄r̄z̄, bō̄r̄z̄} [срлат., *гр.] *f* 3b 1. кеса. I Bō'rse... {bō̄r̄z̄-н, bō̄r̄z̄-н-}: ~bericht *m* берзански извештај, извештајсберзе; ~besucher *m* посетилац берзе, играч на берзи, берзијанац; ~blatt: *n* а) = ~bericht; б) = ~zeitung;

~buch *n* берзанска књига *f*; ~bügel *m* затварач на кеси; ~clique/берзанска багра, финансиска мафија; ~effekten *pl.* берзанске вредности *f* *pl.*; ~gebäude *n* берза *f*, зграда *f* берзе;

~gerücht *n* берзанска вест *f*; ~geschäft *n* берзански посао *m*; ~jobber берзански шпекулант; ~krach *m* слом на берзи, берзански слом; ~kurs *m* берзански курс; ~makler *m* берзански сензал (и. посредник); ~manöver *n* берзански маневар *m*; ~ordnung *f* берзански ред *m*; ~platz *m* а) трг берзе; б) ☞ тржиште *n*, берза *f*, пијаца *f*. ~schluß *m* берзански закључак; ~schwindel *m* играње *n* наситно на берзи; ~spekulant, ~spieler *m* берзански шпекулант, играч на берзи; ~spiel *n* играње *f* на берзи; ~steuer *f* порез(а) на берзанске операције; ~tag *m* берзански дан;

~tum {bō̄r̄z̄ntum} *n* берзанство; ~wucher *m* берзански зеленаш (и. лихвар). шпекулант; ~zeitung *f* берзанске новине *f* *pl.*, берзански лист *m*; ~zettel *m* = ~bericht.

Bōrsia'ner {bō̄r̄zīan̄p̄, bō̄r̄zīan̄p̄} [Börse] *m* 2l = Börsenspieler.

borst¹ {bōpst} ☞ *impf. ind.* од bersten.

Borst² [bersten] *m* 2g пукотина *f*, (на)пуклина *f*; е-п ~ bekommen (на)пухи.

Borst³ *m* = Borste.

Bo'rst|besen *m* в. Borstenbesen.

Bo'rste {bōpst̄} [свн. burstel] *f* 3b чекиња; ~п *pl.* des lgels јежеве бодље.

bo'rsten¹ *intr.* (s) = bersten.

bo'rsten² *intr.* (h) и sich ~ 15c (на)кострешити се, (на)јежити се, стршити.

Bo'rsten..., bo'rsten... {bōpst̄-н-}: ~ähnlich, ~artig *a* чекињаст; ~besen *m* метла *f* од чекиње; ~federn *f* *pl.* чекињасто перје *n* *coll.*, ~förmig *a* чекињаст; ~füsse *m* *pl.* ☞ бата

лице *f* *pl.*; ~gras (Nardus stricta) а) типац *m*, тресетуша *f*; б) (Setaria) мур *m*, ~pinsel четк(и)ца *f*; ~tragend *a* ☞ чекињав, са чекињом; ~träger *m* *pl.*, ~vieh *n* ☞ чекињари *m* *pl.*; ~wisch *m* четка с дршком; ~wurm *m* ☞ глиста чекињара *f*. [тинама.]

bo'rstig¹ {bōpst̄ix} [Borst²] *n* напукао, с пукотинама; bo'rstig² {~} [Borst²] *a* 1. чекињав, с чекињама; накострешен; = borstenartig; ~werden (на)кострешити се. 2. *fam. fig.* љут, срдит; ~werden (на)љутити се, (ра)срдити се. II *fam. adv.* здраво, јако, веома.

Bo'rstigkeit {~кд̄т} *f* 3b накострешеност; *fam. fig.* љутитост, срдитост.

Bo'rst|wisch *m* = Borstenwisch.

Bort {bōrt} [Bord¹] *n* 2g даска *f*.

Bō'rthen {bō̄r̄t̄h-н} *m* 2l первазић *m*, ширитић *m*, гајтанић *m*.

Bo'rte [свн. borto *m*; Bord²] *f* 3b перваз *m*; галун, ширит *m*; гајтан *m*; et. mit ~п besetzen и. einfassen (о)первазити, гајтанити, опши(ва)ти што ширитом, гајтаном.

Bo'rten... {bōrt̄h-н-}: ~händler *m* трговац ширитима (и. гајтанима), ширитар, гајтанџија; ~macher *m* ширитар, гајтанџија, израђивач ширита (и. гајтана); ~rock *m* капут опшивен ширитом (и. гајтаном); ~weber *m* ширитар, гајтанџија; ~weberei *f* ширитарство *n*, гајтанџијски занат *m*; ~wirker *m* = ~macher; ~wirkerei' *f* ширитара, гајтанара; ширитарска роба, гајтанска роба; ~wirker|stuhl *m* ширитарски разбој, разбој за гајтане.

Boru'sse {bōr̄us̄s̄} [нлат., са Preuße] *m* 3a, Boru'ssin {bōr̄us̄s̄in} *f* 3c, boru'ssisch {bōr̄us̄s̄iʃ} ☞ = Preuße итд. [који претставља Пруску.]

Boru'ssia {bōr̄us̄sia} *f* 8b Борусија, женски лик| Bo'r|verbindung *f* 3b ☞ борово једињење *n*,| bös {bō̄c} *a* = böse. [боров спој *m*.]

bō's|artig *a* (opp. gutartig) opak, зао; злоћуд(ан); пакостан; злобан; Bō's|artigkeit *f* opakost, злоћудност; пакост, злобност, злоба.

Bō'schen {bō̄c̄h-н} [böse] *n* 2l *dim.* од Böse(r) срда *f*.

bō'schen {bō̄.ш-н} I *tr.* 15e земљиште уко|сити -шавати, (на)правити (већи, мањи) нагиб,

косим начинити, острмити. II Bö'schen *n* укошовање (земљишта), прављење (већер, мањер) нагиба, нагибање.

Bö'schung {бѡшун} [нвн. 16. век] *f* 3b нагиб *m*, кошња, закос *m*, пристранак *m*, ~s|anlage *f*, ~s|fuß *m* нагиб *m*, ~s|ebene *f* раван нагиба, закосна раван; ~fläche *f* површина нагиба, закосна површина; ~winkel *m* угао укошеног земљишта, угао нагиба, закосни угао.

böse {бѡз} [свн. bösi] I a 1. (opp. gut) зао, рђав; пакостан; изопачен; opak; (зло)кобан; в. Blick 1; rel. der ~ Feind и. Geist нечастиви, сотона; dieser Mensch war sein ~r Geist овај човек био је његов зао дух; die ~ Welt пакостан свет *m*, зли људи; er hat ein ~s Gewissen савест му није чиста; in ~n Ruf bringen озлоглавити, ~шавати, извикати; er steht in ~m Ruf бије га рђава гласина; в. sieben² II; sehr ~ sein бити злоћа; er ist nicht so ~, wie er aussieht (он) није баш таква злоћа као што изгледа. 2. болестан, оболео; das ~ Weh и. Wesen велика боља *f*, велика болест *f*, падавица *f*; ich habe ~ Augen боле ме очи; ich habe e-p ~n Finger боли ме (један) прст. 3. зао, рђав, тежак, мучан; ~ Nachricht рђава вест; ~r Weg гадан пут, рђав пут; ~ Zeiten *f* pl. зла времена *n* pl. 4. љут, срдит; j-p ~ machen (на)љутити, разљутити, (на)-срдити кога; auf j-p ~ sein, j-m ~ sein љутити се на кога, срдити се на кога; sie sind sich (dat.) ~, sie sind ~ mit-ea. наљутили су се један на другог; auf wen ist er ~? на кога је љут? на кога се наљутио?; ~ werden на-, разљутити се. 5. ✕ ~s Wetter опасан ваздух. II adv. зло, рђаво, опако, пакосно; ich habe es nicht ~ gemeint (mit Ihnen) нисам помишљао ништа зло (да Вам учиним), нисам имао никакве зле намере (према Вама); es ist nicht ~ gemeint није било рђаве намере, није се мислило зло. III Bö'se(r) {-p)} s 9l пакосни|к, -ца, неваљал|ац, -ица; rl. der Böse нечастиви. IV Bö'se(s) {-c)} n 9l зло; Böses beabsichtigen (nichts Böses dabei denken) (не) мислити на зло, (не) помишљати на зло; Böses mit Gutem vergelten вра|тити -ћати зло добрим; mir schwant Böses зло (и. несрећу) слутим, предосећам зло (и. несрећу).

bo'sen {бѡзѣн} tr., refl. (sich ~) срдити (се), љутити (се). [злочинац, злотвор.]

Bo'se|wicht *m* 2c (ауст. само) 2g зликовац, I

bö's...: ~fertig *a* готов на зло, на зло брз; ~gelaunt *a* рђаво расположен; ~gesinnt *a* рђава помишљања (gen.) на срцу; ~gewillt *a* = ~willig.

bo'shaft {бѡсхѡфт} [böse] a 1. пакостан, злобан. 2. зао, рђав, безбожан; opak. 3. разјарен. Bo'shaftigkeit {-ѡхѡт} *f* 3b = Bosheit.

Bo'sheit {бѡсхѡт} [böse] *f* 3b 1. пакост, опачина, опачило *n*, злоба, злобност; aus (reiner) ~ из (чисте) пакости. 2. пакост, пакосно дело *n*; безбожно (и. опако) дело. 3. пакосни|к, -ца, злобни|к, -ца, неваљал|ац, -ица. 4. † јед *m*, мука, бес *m*, жуч.

Bo'sheit(s)..., bo'sheit(s)... {бѡсхѡт(c)-}. ~sünde *f* грех *m* учињен хотимиче, хотимичан грех,

грех с предумишљајем; ~voll *a* пун пакости, пун злобе, пун злине. [keit *f* = ~artigkeit.]

Bö's..., bö's...: ~herzig *a* = ~artig: ~ herzig-| Boske'tt {бѡскет} [фр., ит., н. Busch] *n* 2g шумарак *m*. [намеј. ан. II adv. злонамерно.]

bö'slich {бѡслих} [böse] I a 1. зао, opak. 2. зло-| bö's|meinend *a* злонамеран.

Bosnia'k {бѡснѡк} ~e {-} *m* 3a Бошњак, Bo's-nier {бѡснѡр} *m* 2t, ~in {-ѡн} *f* 3c Босан|ац, -ка.

Bo'snien {бѡснѡн} *n* 8g ● Босна *f*, bo'snisch {бѡснѡш} *a* босански.

Bo'sporus {бѡспорус} [гр.] *m* 8c ● Босфор. bosselie'ren {бѡслирѣн} 15g tr. = bossieren.

bo'sseln {бѡсслн} [фр.] tr. 15f 1. fam. крп(ар)н-ти. 2. — bossieren 2. 3. кеглати се.

Bossie'r|arbeit {бѡсир-} *f* ● рад *m* у испупченим (и. избоченим) шарама.

bossie'ren {бѡсирѣн} [фр.] ● I tr., intr. 15g 1. (из)радити испупчене шаре (на), (из)радити избочене шаре (на). 2. моделисати, моделтовати. II Bossie'ren | Bossie'ring *f* рад *m* (у) испупченим (и. избоченим) шарама; моделисање, моделовање.

Bossie'r...: ~griffel *m*, ~holz *n*, ~hölzchen *n* ва-|јалица *f*; ~kunst *f* вештина рађења (у) испупченим (и. избоченим) шарама; ~wachs *n* вос-|сак *m* за моделовање.

Bo'ston {бѡстѡн} *n* ● 1. ● Бостон *m*, приморски град Америке. 2. бостон (игра карата).

bö's|willig {бѡсвиллх} *a* злонамеран; adv. зло-|намерно; Bö's willigkeit {-кѡт} *f* 3b зло-|

Bot' {бѡт} [bieten] *n* 2g понуда *f*. [намерност.]

bot' {-} impf. од bieten. [о биљу.]

Bot'a'nik {ботѡник} [гр.] *f* 3b ботаника, наука | Bot'a'niker {ботѡникѣр} *m* 2l ботаничар.

bot'a'nisch {ботѡнѡш} *a* ботанички; ~er Garten ботаничка башта. [= ~trommel.]

Botanisie'r... {ботѡнѡзир-} ~büchse *f*, kapsel *f* | botanisie'ren [Botanik] I intr. (n) 15g скупљати биљке; проучавати биљке. II Botanisie'ren *n* скупљање биљака.

Botanisie'r|trommel *f* ботаничка кутија.

Bö'tchen {бѡтѡхѣн} *n* 2l dim. од Boot чамчић *m*, чамче, чунић *m*.

Bo'te [свн. boto; bieten] *m* 3a (уп. Botin) 1. гласник, весник; гласноша; reitender ~ улак, скоротеча, † татарин; eigener ~ посебни весник, нарочити гласник; die zwölf ~n дванаест весника, апостола; весник, изасланик; весник, објављивач; prtv. man muß den hin-kenden ~n abwarten треба чекати потврду. 2. момак, (по)служитељ; ~n gehen, ~n laufen послуживати, вршити службу момака (и. но-|

bö'te' {бѡтѣ} impf. conj. од bieten. [сиоца.] | Bö'te' {-} ауст. pl. од Boot.

Bo'ten..., bo'ten... {бѡтѣн-}. ~amt *n* а) служба *f* (и. звање) гласника, весника, момака, послу-|жителя, гласништво, весништво, послужи-|тељство; б) гласнички биро *m*; ~frau *f* = Botin; ~gang *m* идење *n* гласника (и. момака, носио-|ца); ~gänger 2l *m*, ~läufer *m* гласник пешак,

весник пешке, момак (и. послужитељ) пешке, носилац пешак; ~geld *n* = ~lohn; ~laufen *n* послуживање, идење момака (и. носиоца); ~lohn *m* награда (и. плата) *f* гласнику (и. мом-

ку, носиоцу); ~meister *m* надзорник над гласницима (и. момцима, носиоцима); ~meisterel' *f* = ~amt *b*; ~weib *n* = Botin; ~weise *adv.* преко гласника, преко весника, по момку, по носиоцу, као гласник, као весник; ~wesen *n* гласништво, весништво.

Bo'tin {бoтiн} *f* 3c 1. гласница, весница. 2. послужитељка, носиља.

bo't mäßig {bietēn} *a* 1. (који) господар(и), који (има право да) заповеда. 2. потчињен. 3. обавезан да слуша.

Bo't mäßigkeit *f* 1. господарство *n*, влада(вина), власт; unter seine ~ bringen подвластити, шћивати, загосподарити (*acc.*: *abl.*), потчинити. 2. потчињеност, зависност.

Bo'tschaft {бoтшaфт} [Bote] *f* 3b 1. гласништво *n*, весништво *n*; auf ~ gehen ићи као гласник (и. весник). 2. вест, глас *m*. 3. = Bote. 4. посланство *n* (велике државе, зграда посланства); посланштво.

Bo'tschafter {бoтшaфтер} *m* 2l, ~in {~iн} *f* 3c посланик, -овица, амбасадор, -ка; ~ des Papstes нунције, папин посланик; ~posten *m* место посланика, амбасадорско место.

Bo'tschafts....: ~attasche' *m* аташе посланства; ~rat *m* 2d' саветник посланства.

Bö'ttcher {бoтхчр} [Bottich] *m* 2l бачвар, качар.

Böttcherel' {бoтхчрeл'} *f* 3b 1. бачварство *n*, качарство *n*, бачварски (и. качарски) занат *m*. 2. бачварница, качарница, бачварска (и. качарска) радионница. 3. подрумарство *n*, надзор над великим кнежевским подрумима.

Bö'ttcher... {бoтхчр-} ☉: ~handwerk *n* бачварски (и. качарски) занат; ~holz *n* дрво за дуге, даске *fpl.* за дуге; ~meister *m* бачвар(ски мајстор), качар(ски мајстор); ~schlegel *m* качарска маљница *f*; ~werkstätte *f* бачварска (и. качарска) радионница, бачварница, качарница; ~woche *f* бачварска недеља, качарска седмица, прва недеља Лајпцишког сајма; ~zange *f* качарске клеште *fpl.*, зубне клеште. Bottelier' {бoтeлe} [хол.] *m* bi = раздавач хране) Bo'tten {бoтeн} *n* 8g ☉ Ботен *m*. (на броду). I Bo'ttich [свн. botahha] *m* 2g каца *f*; ein ~ voll *m* пуна каца; ~macher *m* = Böttcher; ~reif(en) *m* обруч од каце.

Bottlerei' {бoтлeрe} [хол.] *f* 3b ☉ смок *m* (на броду),местиште *n* хране.

bo'ttnisch {бoттиш} *a* ботни(ј)ски; ☉ Bottnischer Meerbusen Ботни(ј)ски Залив.

Boudoir' {будоар} [фр.] *n* 2g¹ и (ауст. само) bi будоар *m*, женски мали салон.

Bouillon' {булjо} [фр.] *f* bi буљон *m*, в. Fleischbrühe; ~ mit verlorenen Eiern буљон с улупаним јајима; ~kapsel *f* буљонска чаура; ~kartoffeln *fpl.* = Brühkartoffeln; ~tafel *f* буљонска таблица; ~topf *m* лонац за јуху, лонац са јухом; ~würfel *m* буљонска коцка *f*, коцка за буљон.

Boule Möbel {бул-} [Boul(l)e], француски уметник столар, 1642-1732] *prl.* Булов намештај.

Bourbo'ne {бурбон} *m* 3b Бурбонац; bourbo'nisch {бурбонш} *a* бурбонски. [Borgis.]

Bourgeois {буржоа} *inv.* *i* *m* буржуј. II *f* ☉ = Bo'vist {бофист} *v.* Bofist ☉ пухара.

Bo'wie {бол-; hom. Bohle} [енг.] *f* 3b бола, хаса. Bo'x {бoкс} [енг.] *f* 3b (*pl.* и ~es) бокс, штала за једног коња.

bo'xen {-и} [енг.] I *intr.* (*h*) и sich ~ 15e боксовати се, песничати се. II Bo'xen *n* боксовање, песничање.

Bo'xer {бoксeр} *m* 2l 1. врста паса. 2. боксер, борац песницама. 3. кинеска народна странка; ~aufstand *m* устанак Боксера.

Boxerel' {бoксeрeл'} *f* 3b боксовање, песничање.

Boyko'tt {бoјкoт, бoјкoт} [Бојкот, енглески капетан, 1880] *m* 2g бојкот(овање *n*), забрана *f*, забрањивање *n*; den ~ über j-n verhängen бојкотовати кога.

boykottie'ren {бoјкoтiрeн} I *tr.* 15g бојкотовати.

II Boykottie'ren *n*, Boykottie' rung *f* бојкото-
br. {бoр} *int.* = burr. [вање.]

br. *abr.* = broschiert.

Br *abr.* = Brom; Br. *abr.* = Bruder.

Braba'nt {брабант} *n* 8g ☉ Брабант *m*.

Braba'nter {брабaнтeр} I *m* 2l, ~in {~и} *f* 3c Брабантан(ин, -ка. II *a* *inv.* = brabantisch; ~ Spitzen *fpl.* ☉ брабантске чипке.

braba'ntisch {-тiш} *a* брабантски.

brach¹ {бpax} *impf.* *ind.* од brechen.

brach² {-} [срвн., Brache] *a* угарен, ~ liegen *v.* ~liegen.

Brach...: {бpax-}. ~acker *m* угар(ница *f*); ~distel *f* ☉ (Eryngium campestre) ветроваљ *m*, котрљан *m*, ваљавица *m*, бели трн *m*, бела боца; Brach'e {бpax-} [позносвн. brācha; brechen] *f* 3b 1. угар; in der ~ на угару. 2. = Brachacker. 3. угарење *n*; време *n* угарења.

brā'che {бpex-} *impf.* *conj.* од brechen.

brach'en¹ {бpax'и} [Brache] I *tr.* 15a 1. угарити. 2. преора(ва)ти; zum zweiten Male ~ двојачити. II ~ *mtr.* (*h*) = brach liegen. III

Brachen *n* преоравање; zweites Brachen дво-
bra'chen² {-} 1. и 3. *l.* *pl.* од brechen. [јачење.]

Bra'che'pflügen *n* угарење.

Bra'ch..., bra'ch... {бpax-}: ~er {бpax'eр} *m* 2l: a) који угари; b) = Brachvogel; ~feld *n*, ~flur *f* ☉ = ~acker; ~käfer *m* ☉ кокица *f*, гундeљ; ~

~korn ☉ = brachliegen. *n* (*opp.* Stoppelkorn) жито (по)сејано по угару; ~land *n* угар(ена земља *f*) *m* (и *fig.*), парлог *m*; ~liegen *intr.*

ser. стајати (и. бити) на угару; *fig.* бити пуштен на отаву, не радити, одмарати се; отпочинути; et. ~ liegen lassen угарити, оставити угарено; *fig.* пуштити -штати на отаву, не употребљавати што; ~liegen *n* = Brache

1; ~ling {брахлiн-} *m* 2g, ~männchen, ~männlein *n* ☉ (Agaricus campestris) рудњача *f*, виловњача *f*; ~monat, ~mond *m* липањ, јуни; ~pilz *m* ☉ = ~männchen.

Brachs {бpax-} *m* 2h = Brachse(*n*). [угара.]

Bra'ch...: ~schlag *m* = ~land; ~schnepe *f* ☉ I

Bra'chse(*n* *m* 2l) {бpax'ce(*n*)} *f* 3b [свн. brachs(e-*ma*) *f*] (Abramis brama) снј *m*, деверика *f* (уп. Blei²).

[и *conj.* од bringen.]

bra'chte {бpaxт-}, *ind.* brā'chte {бpaxт-} *impf.* I

Bra'ch...: ~lerche *f* ☉ (Alauda campestris) полска шева; ~vogel *m* ☉ a) = ~lerche; b) = ~schnepe; ~weide *f* паша по угару; ~zeit *f* време *n* угарења.

brachykepha'l {брѣху.кефал} [гр.] а, ~е {~} т

3а брахицефал, краткоглав, краткоглавац.

Brack¹ {брѣк} т 3а = Bracke¹.

Bra'ck² {~} {дн.: brechen} п 2g 1. ☞ = Ausschub

3. 2. непитка, слана вода. 3. = ~vieh.

Bra'cke¹ {свн. bracco} т 3а и ф 3b ☞ ловачки пас клемпавих ушију.

Bra'cke² {~} ф 3b 1. = Auschub 2а и в. 2. пробирица, прегледаоница, надлештво п за пробирање (и. преглед) робе.

bra'cken {брак'н} {дн. = brechen} I тр. 15а проби(и)рати, издвјајати, ожити. II Bra'cken п пробирање, издвјање.

Bra'cker {брак'р} т 2l прегледач, пробирач.

Brack²... {брак-}: ~gut п ☞ одбачена роба ф, лоша роба; ~heringe т pl. одбачене харинге fpl., одбачени слејеви. [непитак.]

bra'ckig {брак'и} {дн.} а наслан, сланкаст, I

Bra'ckin {брек'ин} [Bracke] ф 3с ловачка кучка клемпавих ушију.

Bra'ck²...: ~kaffe т ☞ кафа ф оштећена (и. поковарена) морском водом; ~tisch т пробирни сто; ~vieh п одбачена стока ф; ~waren ф pl. = ~gut; ~wasser п наслана вода, сланкаста вода. [(се) истија, пржити (се) истија.]

brä'geln {брѣглн, брег'лн} тр. и intr. (h) пећи

Brä'gen {брѣг'н} в. Bregen.

Bra'hma {брама} [скр.] т 8b Брама.

Brahma'ne {браман'} [скр.] т 3а браман.

brahma'nisch {браманш} а брамански.

Brahma(n)'ismus {брама(н)исмус} [скр.] т 6g (б. pl.) браманство п.

Brahmapu'tra {брамапутра} т 8b Брамапутра.

Bra'ke {брак'} [braken] ф 3b трлица. [ти, трти.]

bra'ken {~н} {дн. = brechen} тр. 15а ☞ обија- I

Brakteat¹ {брѣктеат} [лат.] т 3а брактеат, танац новац с једне стране кован.

Bram¹ {брам} {свн.} т 2g 1. а) (Geni'sta) жуковина ф; б) = Brombeere. 2. и Bräm

{брем} т 2g = Brame. [~mast итд.]

Bra'm²... {брам-} {хол.} само још у слож. в.)

Bra'mah {брама} [Bramah, енглески механичар, 1749—1814] ☞: ~kolben п Брамов клип; ~presse ф хидраулична преса; ~schloß п Брамова брава ф.

Brama'rbaas {брамарбѣс} [ит.] т 8с разметљивац, хваставац, јунак на језику, јунак у потоку.

bramarbasie'ren {брамарбазир'н} I intr. (h) 15g разметати се (јунаштвом), хвастати се, правити се јунак. II Bramarbasie'ren п разметање, хвастање.

Bra'me {брам'}, Brä'me {брем'} [нвн.] ф 3b перваз т, крај, руб, крајак.

brä'men {брем'н} = verbrämen.

Bra'mling {брам'лин}, Brä'mling {брем'лин} [Bram?²] т 2g¹ мала горска зеба ф.

Bra'm²... ☞: ~mast т = ~stange; ~rahe ф горњи криж т; ~segel п горње једро; ~stange ф наставак.

bra'msig {брам'сиг} а prov. = aufgeblasen.

Bra'nche {бра'ш'} ф 3b бранша, струка.

Bra'nd {свн. brant; brennen} т 2d 1. пожар (и fig.), паљевина ф; in ~ kommen, in ~ geraten за-, упалити се; et. in ~ stecken и. setzen за-,

упалити што; nach ~ riechen мирисати на паљевину (и. на изгорело). 2. жигосање п (врелим гвожђем); жиг. 3. печење п (креча, цигље); (пуна) пех ф. 4. горење п, сагоревање п, сажизање п, жежење п. 5. опекотина ф, изгоретина ф. 6. fig. а) јапа ф, врелина ф, жар(кост) ф, припека ф; des Durstes ~ жестока жеђ ф; б) жар ф, жестина ф, ватра ф; с) fam. in ~ sein бити шворц. 7. (pl. и Bränder) угарак. 8. гориво п, ложење п. 9. = Brandung. 10. а) прљотина ф, суво, неплодно место на њиви; б) крчевина ф паљевином. 11. ф (в)учац, гњилеж; ~ der alten Leute старачки вучац; kalter ~ хладан вучац; trockener ~ сув вучац. 12. ☞, ☞ гара ф, гараж; снет ф. 13. ☞: а) ~ setzen ватром камен начинити кртим (и. трошним); б) гомила дрва за такву ватру. 14. упаљач. 15. гар ф (у цеви пушчаној итд.).

Bra'nd... {брѣнт-} ~assekuranz ф = Feuerversicherung; ~balsam т мелем за опекотину (и. за изгоретине); ~beule, ~blase ф плик т од опекотине (и. од изгоретине); ~bock т преклад, зглавац; ~bombe ф бомба за изазивање пожара; ~brief т а) уверење п о погорелству; б) писмо п у којем се прети пожаром (и. паљвином); с) fam. хитно писмо п.

Brä'ndchen {брѣнтх'н} п 2l dim. од Brand.

Bra'nd...: ~direktor т старешина пожарне чете; ~eimer т пожарно ведро п, ведрница ф за пожар; ~eisen п. а) = ~bock; б) гвожђе за жигосање.

bra'nden {дн.: Brand?} I intr. (h) 15с 1. ударати о обалу (и. ☞ о брегове), разбијати се о обалу. 2. fig. разбеснети се, беснети, разбуктати се. II Bra'nden п = Brandung 1.

Bra'nden|burg {бра'нденбург} п 8g ☞ Бранденбург т.

Bra'nden|burger {~пр'р} I м 2l, ~in {~үн} ф 3с Бранденбург|анин, -анка. II а inv. = brandenburgisch.

bra'nden|burgisch {~гш} а бранденбуршки.

Bra'nd|ente ф ☞ утва, туртан т (врста пловке).

Bra'nder {бранд'р} {хол. Brand} т 2l 1. ☞ брод упаљивач, брод са запаљивим стварима да (за)пали непријатељске бродове. 2. ☞ = Brandfuchs а. 3. ☞ упаљач.

Bra'nd..., bra'nd...: ~eule ф ☞ сов(уљат)а; ~fackel ф буктиња за изазивање пожара (и. за паљевине); fig. угарак т; ~faß п ☞ буре за ватру; ~fiest а незапаљив, несагорљив; ~fieher п ф грозница запаљења; ~fleck(en) т а) печат од опекотине (и. од изгоретине); б) печат вучца, мрља ф вучца; ~fleckig а с печатима од опекотине (и. од изгоретине); ~fleckiges Pferd коњ т са црним пегама; ~fuchs т а) ☞ мркориђа лишица црна на грлу са белим врхом репа; б) ☞ рићан; с) fam. рићан, рићокос човек; ~gans ф = ente; ~gasse ф узан простор, уско сокаче п (између две оближње куће); ~gelb а црвеножут, рићожут; ~gerste ф главничав јечам; ~geruch т мирис на изгоретину (и. на изгорело); ~geschmack т укус на изгорело; ~geschoß п ☞ метак т за изазивање пожара, запаљиво зрно; ~geschwür п гњилежан чир т; ~getreide п главничаво жи-

то; ~glocke *f* пожарно звоно *n*, звоно на узбуну; ~granate *f* ✕ граната за изазивање пожара, запаљива граната; ~hafer *m* главничав овас, главничав зоб *f*; ~haken *m*. а) чакља *f* за рушење кућа при пожару; б) одбојник; ~heide *f* ✕ врес *m*; ~hemd *n* кошуља за пожар (и. за ватру); ~hering *m* харинга у бурадима са жигом; ~herr *m* = ~meister; ~hirsch *m* ✕ арденски јелен; ~holz *n* = Brennholz.

bra'ndicht {брандџт}, чешке bra'ndig {бран-диг} а 1. који мирише (и. који се осећа) на изгорело (и. на загорено); ~er Geruch мирис на изгорело (и. изгоретину). 2. ♀ оболео од (в)учца, гњилежан. 3. ✕ (yn. Brand 12.) сетљив, главничав.

Bra'nd...; ~kasse *f* благајна осигурања против пожара; ~kitt *m* незапаљив (и. несагорљив) кит; ~korn *n* = ~getreide; ~kugel *f*: а) ✕ жуле *n* за изазивање пожара; б) ватрена лопта.

Brä'ndlein {брентлџн} *n* = Brändchen.

Bra'nd...; bra'nd...: ~legung *f* = ~stiftung; ~leiter *f* пожарне лесте *f pl.*; ~loch *n*. а) рупа *f* у незапаљивом зиду; б) рупа у љуту за изазивање пожара; с) ✕ руп(и)ца *f*, отвор *m*, фаља *f*; ~lunte *f* фитиљ *m*; ~mal *n* 2g и 2a. а) = ~fleck(en) *a*; б) жиг (и *fig.*); 2malen = 2marken; ~malerei *f* сликарство *n* горењем, горена слика; 2marken [~marke † = ~mal] *tr.* 15a жигосати (и *fig.*), ударити жиг на; ~marken *n*, ~markung *f* жигосање (и *fig.*); ~mauer *f*: а) незапаљив зид *m*; б) заједнички зид *m*, гранични зид; ~mehl *n* брашно од главничаве (и. сетљиве) жита; ~meise *f* ✕ велика сеница; ~meister *m* старшина пожарне чете; ~mittel *n* ♀ средство против (в)учца; ~opfer *n* bibl. жртва паљеница; ~ordnung *f* пожарна (и. ватрогаска) уредба; ~otter *f* ✕ гуја, присојкиња; ~pfahl *m* ломачни колац, колац за привезивање осушеника на смрт спаљивањем; ~pfeil *m* стрела упаљача; ~pilaster *n* phm. мелем *m* за опекотине, (п)фластер *m* за изгоретине; ~pilz *m* ✕ гар(а) *f*, гареж, снет; ~rakete *f* ✕ ракета за изазивање пожара; ~rede *f* запаљив говор; ~regen *m* гарежна киша *f*, киша која проузрокује гару на житу; ~roggen *m* сетљива раж, главничав раж; ~rose *ff* црвени ветар *m*; ~rost *m* роштиљ (у пламеним пећима за пржење руде); 2rot *a* црвен као ватра, риђ; ватреноцрвен; ~röte *f* црвенило *n* ватре, ватрена румен; ~salbe *f* = ~balsam; ~satz *m* ✕ запаљиво пуњење *n*; ~schaden *m*. а) опекотина *f*, изгоретина; б) штета *f* од пожара; 2schätzen *tr. insep.* ударити (ратни) намет на, ударати намет на, abs. ударати намет, глобити; (о)пљачкати; *fig.* уцелити, њивати, изнудити, ђавати; ~schätzen *n*, ~schätzung *f* ударање намета на, глобљење, глоба; Brandschätzung (ратни) намет *m*; ~schiefer *m* горљиви (и. смоласти) шкриљац; ~schiff *n* = Brander I; ~schimmel *m* ✕ кулаш; ~schlag *m* запаљива прерада *f*; ~schlange *f* ✕ = ~otter; ~schwäre *f* чир

m; 2schwarz *a* црн као угаљ; ~silber *n* фино сребро; ~sohle *f* унутрашња потплат, унутрашњи ђон, друго пенце; ~sonntag *m* rl. недеља угарака; ~spritze *f* пожарни шмрк *m*, ватрогаски шмрк; ~stätte *f*. а) згариште *n*; б) огњиште *n*; ~stein *m* опека *f*, цигла *f*; ~stelle *f* = ~stätte *a*; ~steuer *f*: а) = ~schätzung; б) премија осигурања против пожара; с) прилог *m* за погорелце; ~stifter(in) *f* *m* паликућа; ~stiftung *f*: а) паљење *n*, запаљивање *n*; б) паљевина; fahrlässige ~stiftung паљевина из нехата; ~stück *n* bibl. паљеница *f*; ~tür *f* (гвоздена) врата *n pl.* у незапаљиву зиду.

Bra'ndung {брануџ} {branden} *f* 3b 1. ударање *n* таласа (и. валова) о обалу, ✕ ударање *n* мора о брег(ове), разбијање валова о обалу (и. о гребене). 2. гребен *m* (под водом), отсечна стеновита обала; ~sboot *n*, ~sfahrer *m* чамац који плови преко подводних стена.

Bra'nd...: ~versicherung *f* = Feuerversicherung; ~vogel *m* ✕ морска ласта *f*; ~wache *f* а) пожарна стража, пожарни *m*, б) ✕ Wachschiff; ~weizen *m* ✕ главничав (и. сетљива) пшеница *f*; ~wirkung *f* ✕ запаљиво дејство *n*; ~wunde *f* опекотина, изгоретина; ~wundkraut *n* трава *f* за опекотине; ~zeichen *n* = ~mal *b*; ~zeug *n* ✕: а) запаљива грађа *f*, горљиве ствари *f pl.*; б) = ~satz.

Bra'nke {браџк} *f* 3b = Pranke.

bra'nnte {браџнт} *impf.* од brennen.

Bra'nnt|wein {браџнт-} {brennen} *m* ракија *f*; ~blase *f* казан(ица) *m*, направа за печење (и. за препицање) ракије; ~brenner *m* ракијар, ракиџија, пеџар ракије; ~brennerei *f*. а) печење *n* ракије; б) ракиџиница, пеџара; ~essig *m* раки(ј)ско сирће *n*, оџат од ракије; ~flasche *f* а) боца с ракијом; б) раки(ј)ска боца, боца за ракију; ~geist *m* алкохол; ~glas *n* раки(ј)ска чаш(ица); ~kneipe *f*, ~krug *m* = ~schenke; ~pest *f* тровање *n* ракијом. ~säufer *m* ракијаш; ~schenke *f* ракиџиница; ~schlempe *f*, ~spüllicht *n* џибра *f*; ~steuer *f* поџез *m* на ракију; ~sucht *f* = ~pest; ~trinker *m* = ~säufer; ~verkäufer *m* ракиџија, продавац ракије; ~wage *f* алкохолметар *m*. ~zapf *m* jam. = ~säufer.

Bra'nte {браџнт} *f* 3b канџа, панџа, шапа.

Brasi'lier {бразил'р}, Brasilia'ner {бразилиан'р} I *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c Бразилијан(а), -ка. II *a* inv. = brasilianisch.

brasi'lish {бразил'ш}, brasilia'nisch {бразилиан'ш} бразили(јан)ски.

Brasi'lien {бразил'н} [порт.] *n* 8g ● Бразилија *f*; ~holz *n* варзило.

Brasi'lier итд. в. Brazilianer итд.

Bra'sse {брас} [хол., фр. bras] *f* 3b ✕ праће *n*, уже за водоравно покретање крижева (Rahen) на крајевима ових.

Bra'ssen¹ {брас'н} [дн.] *m* 2l в. Brachs.

bra'ssen² {~} [Brasse] ✕ I *tr.* 15d праћати, (о)кретати крижеве. II Bra'ssen *n* праћање, (о)кретање крижева.

brät {брџт} 3-he л. sg. ind. praes. од braten.

Brä't...: {бр'ат-}: ~aal *m*: а) јегуља *f* за печење (и. за пржење); б) печена (и. пржена) јегуља; ~anstalt *f* печењарница; ~apfel *m*: а) јабука *f* за печење; б) печена јабука; ~bock *m* соха *f*. [чењце.]

Brä'tchen {бр'ет'х'н} *n* 2l *dim.* од Braten пе-
brä'teln {бр'ет'лн} *tr.* (*intr.* {h}) пропећи (се), пропржити (се), мало пећи (се), мало пржити (се).

brä'ten¹ {бр'ат'н} [свн. brātan] 14k 1 *intr.* {h} пећи се; пржити се; *fig.* in der Sonne ~ пећи се (и. пржити се) на сунцу. II *tr.* пећи; пржити; scharf (и. braun) ~ добро, румено (ис)пећи, (ис)пржити (и. (ис)пећи) да порумен(и, -е; j-p bei kleinem Feuer ~ пећи кога лагано. III **Gebrä'tene(s)** *n* 9l печење, печено; пржено. IV **Brä'ten** *n* печење; пржење.

Brä'ten² [свн.] *m* 2l 1. печење *n*. 2. *fig.* ein fetter ~ мастан залагај; den ~ riechen намири-сати, наћушити, прокљувити.

Brä'ten... {бр'ат'н-}: ~brühe *f* сок *m* од печења; ~fett *n* маст *f* од печења; ~handlung *f* печењарница; ~kleid *n*, ~rock *m* празнично одело *n*, стајаће рухо *n*; ~schmalz *n* маст *f*; ~schüssel *f* здела (и. чинија) за печење; ~wender {в'енд'р} *m* 2l окретач ражња.

Brä'ter {бр'ат'р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с који, -а пече, пржи.

Brä't...: ~fisch *m* а) риба *f* за пржење; б) пржена риба; ~gerät *n* посуда *f* са ражњем (за печење); ~hecht *m*: а) штука за пржење; б) пржена штука *f*; ~hering *m*: а) харинга *f* за пржење; б) пржена харинга *f*; ~kartoffel *f* а) пржен кромпир *m*; б) (на масти) печен кромпир *m*; ~koch *m*, ~köchin *f* кувар, -ица који, -а пече.

Brä'tle'n {бр'ет'ла'н} *n* 2l = Brätchen.

Brä'tling {бр'ет'л'н} *m* 2g¹ 1. ♀ grüner ~ (Agaricus delicio'sis) печурка печеница. 2. ♂ сардина *f*.

Brä't...: ~maschine *f* направа за печење, посуда са ражњем; ~ofen *m* пећ *f* (за печење); ~pfanne *f*. а) тигањ *m*, б) суд *m* испод ражња; ~röhre *f* пекуља; ~rost *m* роштиљ.

bratsch {брач} *intr.* прас! трас!

Brä'tsche {брач'} [ит.] *f* 3b ≡ брач *m*, виола; ~spieler *m* свирач на брачу (и. у виолу), брачист.

Brä't...: ~schmalz *n*: а) маст *f* за печење; б) = Bratenschmalz; ~spieß *m* а) ражањ; б) *fat. co.* ражањ, дугачак мач; ~spill *n* ≡ (мањи) витао *m*.

brätst {бр'етст} 2l^o л. *sg. ind. praes.* од braten.

Brä't wurst *f* месната кобасица, месњача, кобасица за пржење.

Brau¹ {бр'ау}, Bräu {бр'ау} [brauen] *m* 2d (код 1., 2. и 2g). 1. когао пива, каца *f* пива, количина наједном прављења пива; пиво *n* об. у слож. на пр. Spatenbräu. 2. = Brauerei, Brauhaus. 3. = Brauer.

Brau² {~}, ~e {~} *f* 3b ≡ Augenbraue.

Brau'..., brau'... {бр'ау-}: ~berechtigt *a* који има право да кува (пиво), с правом на прављење пива; ~berechtigung *f* право *n* кувања (и. прављења) пива; ~bottich *m* пиварска каца *f*.

Brauch {бр'аух} [brauchen] *m* 2d 1. обичај. 2. (6. pl.) † употреба *f*.

brau'chbar {бр'аухб'ар} *a* употребљив; користан, способен; **Brau'chbarkeit** {~к'а'т} *f* 3b употребљивост; корисност, способност.

brau'chen [свн. brūhhan] 15a 1 *tr.* 1. = gebrauchen. 2. требати, потребовати; ich brauche et. треба ми (не)што; wie man ihn (es, sie) ~ канн као што нам он (оно, она) треба, за што нам он (оно, она) треба; er braucht eine lange Zeit um... *inf.* треба му дуго времена да... *praes.*; ich brauche wohl nicht (erst) zu sagen... не треба да кажем, није ми потребно да речем...; ich habe (и. weiß), was Sie ~ имам (знам) шта Вам треба; darauf braucht man nicht stolz zu sein нема човек на што да је горд; das ~ Sie mir nicht zu sagen не треба да ми кажете; није то потребно да ми кажете; man braucht gerade nicht zu wissen, daß ich... не треба баш да се зна да сам...; sie hätte es nicht zu erfahren ~ није било потребно да она сазна то; man braucht nur zu ...*inf.* треба само да се... (*praes.*); ich brauchte nur krank zu werden требало би само да се разболим; du brauchst es nur zu sagen реци ти само, само ти кажи. 3. (по)трошити; *abs.* er braucht zu viel (Geld) он много троши (пара). II *imp.* es braucht hundert Jahre... треба сто година...; das braucht es nicht то не треба, то није потребно; es braucht's nicht eben just... не треба баш..., није баш потребно; was braucht es...? на што...?

III **Brau'chen** *n* употребљавање, употреба *f*. **bräu'chlich** {бр'аухлих} *a* 1. = gebräuchlich. 2. † = brauchbar.

Bräu'chlichkeit {~к'а'т} *f* 3b = Brauch.

Brau'e [свн. brā(wa)] *f* 3b = Augenbraue.

Brau'eigner *m* пивар, сопственик пиваре.

brau'en {бр'ау'н} [свн. briuwan] 1 15a *intr.* {h} пушити се, испаравати се; кључати, врети. II *tr.* 1. пустити (да избије), пуштати (да груне), разви(ја)ти; die Hexen ~ Sturm вештице пуштају олују; *fig.* (с)кувати, сковати, удесити. 2. (с)кувати, (с)правити, справљати, (з)готовити. III **Brau'en** *n* 1. *fig.* кување, сковање, удешавање. 2. кување, прављење, справљање, готовљење.

Brau'er {бр'ау'р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с пивар, -ка.

Brauerei¹ {бр'ау'р'а} *f* 3b 1. пиварство *n*, вештина кувања (и. справљања) пива. 2. пиварски занат *m*. 3. пивара. 4. = Gebräu.

Brau'er... {бр'ау'р-}: ~bursche *m* пиварски момак; ~gilde, ~innung, ~zunft *f* пиварски еснаф *m*, пиварско удружење *n*; ~lohn *m* пиварина *f*, плата *f* пивару; ~wagen *m* пиварска кола *n* pl., кола за пиво.

Brau'... ~gerät *n* пиварско посуђе *n* coll., пиварске справе *f* pl.; ~gerechtigkeit *f* право *n* справљања пива; ~haus *n*, ~hof *m* пивара *f*; ~herr *m* = ~eigner; ~kessel *m* пиварски ко-тао; ~knecht *m* пиварски момак; ~krücke *f* пиварска мешалка; ~kufe *f* пиварска бачва (в. ~bottich); ~meister *m* пивар(ски мајстор).

braun {бр'ау'н} [свн. brūn] 1 а мрк; црномањаст, гарав; црнпураст; ~es Mädchen црномања-

ста (и. црнпураста) девојка, гаравуша, црнка; ~ färben, ~ beizen мрко (о)бојити; von der Sonne ~ werden поцрнети од сунца, препланути; ~es Gesicht поцрнело (и. преплануло, опалено) лице; ~es Pferd мрк коњ, доратаст коњ; в. braten; ~ werden поруменети; ~e Butter мрк маслац, мрк путер; в. blau. II **Braun** 1. *n inv.* мрко, мрка боја. 2. *m inv.* медвед. III **Braune(r)** *s 9l* 1. црномањаст човек, црномањаста жена, гаравко, гаравуша, црнка. 2. *ж* дорат, доруша, мрков, мркуша. 3. (во) мркоња, (крава) мркуља. 4. der Braune медвед.

Brau'n..., **brau'n...** {брџн-}: **Äugig** *a* мрких очију; ~beizen *n* бојење мрко; ~bier *n* мрко пиво.

Brau'ne {брџн-} [braun] *f 3b (б. pl.)* 1. мрка боја. 2. *f* гушобоља; häutige ~ гуштер *m*, круп *m*. brau'nelartig *a* налик на гушобољу (и. на гуштер).

[гвоздена руда *f*, лимонит.] **Brau'n|eisen|erz** *n*, **Brau'n|eisen|stein** *m* мрка **Braune'lle** {брџнел-} [braun] *f 3b ж* а) црњ(евац) *m*, трава од црног пришта; б) = Kohlröschen.

brau'nen {брџнн-} [braun] *15a I intr. (h)* и sich ~ 1. (по)црнети, поста(ја)ти мрким; \ поруменети. II *tr. 1.* (о)бојити мрко; \ румено (ис)пећи, (ис)пржити да порумени. 2. **braunen** {брџнн-} *intr.* пружити мрк изглед. III **Brau'nen** *n*, **Brau'nung** *f* бојење мрко.

Brau'n..., **brau'n...**: ~fisch *m ж* плискавица *f*, делфин; ~gefleckt *a* с мрким печатима, с мрким мрљама, с мрким пегама; ~gelb *a* мркожут; ~grün *a* мркозелен; ~haarig *a* мркокос; ~kehlchen *n ж* белогуза; ~kohl *m* крцав купус; ~kohle *f* мрки угаљ, лигнит; ~kohlen|fiöz *n* слој *m* мрког угља; ~kohlen|grube *f* рудник мрког угља; ~kohlen|industrie *f* индустрија мрког угља. [~gelb *a* кулашаст.] **brau'nlich** {брџнлих-} *a* мркаст, смеђ; доратаст; **brau'nling** {брџнлинг-} *m 2g¹* 1. = Braune(r) 1. 2. мрка јабука *f*.

Brau'n..., **brau'n...**: ~rot *a* мркоцрвен; ~rot *n* мркоцрвена боја *f*, мркоцрвено; ~schecke *m ж* шарац; ~scheckig *a* шарен. [уншвајг *m*.]

Brau'nschweig {брџншвајк-} [свн.] *n 8g ж* Бра-**Brau'nschweiger** {~швајг-р} *1 m 2l*, ~in {~ин-} *f 3c* Брауншвајжан|ин, -ка. II *a inv.*, **braun-schweigisch** {~швајгш-} *a* брауншвајшки.

Brau'n...: ~spat *m min.* доломит; ~stein *m min.* манган; ~stein|erz *n* манганска руда(ча) *f*, ~wurz *f ж* трава од шапа.

Brau'...: ~ordnung *f* пиварски ред, ред пивара; ~planne *f* котао *m* за справљање пива; ~recht *n* = ~gerechtigkeit; ~reihe *f* пиварски ред, ред пивара.

Braus {брџс-} [свн., brausen] *m 2h (б. pl.)* буча *f*, хука *f*, граја *f*; in Saus und ~ leben живети бурно, терати бригу на весеље.

Brau'sche {брџш-} [свн.] *f 3b*, **Brausch** {брџш-} *m* модра чворуга *f*, *ж* убој, набој.

brau'schen¹ {брџшн-} *intr. (s)* = anschwellen.

brau'schen² {~} *intr. (h)* 1. рзати. 2. = brausen.

brau'schig {брџшиг-} *a* = bauschig.

Brau'se {брџз-} [brausen] *f 3b* 1. кипљење *n*,

врење *n*, превирање *n*; der Wein, das Bier ist in der ~ вино, пиво ври, превире. 2. решетка (на канти за заливање). 3. оросница, прскалица, канта за заливање. 4. купатило *n* с прскалицом, туш *m*; 5. = ~limonade.

Brau'se..., **brau'se...** {брџз-}: ~bad *n* купатило с прскалицом, туш *m*; ~erde *f* црвенкаста глина, киптава земља; ~geist *m* = ~kopf; ~hahn *m* = Kampfhahn; ~kopf *m* пргавак, пргавко; ~köpfig *a* пргав; ~limonade *f* пенушава лимонада.

brau'sen [свн. brüsen] *15a I intr. (hнз) и imp.*

1. бучати, хујати, шумити, шуштати; es braust mir in den Ohren зује ми уши. 2. = brauschen² 1.; das Pferd hat gebräust коњ је рзао. 3. (ус)кипети (и fig.), (уза)вретити (и fig.) узавирати (и fig.). 4. *s* бучати греко, хујати (преко), прехујати (преко); das Pferd ist über den Graben gebräust коњ прехуја (преко) ров(а); der Champagner ist aus der Flasche gebräust пенушавац (и. шампањер) је искипео из боце. 5. (уп. Brause 3) прскати се, туширати се, купати се под прскалицом (и. тушем). II *tr. 1.* сипати уз хуку (и. уз бучу); бучно ударити у, хучно ударити у; das Pferd braust Dampf aus der Nase коњу сукља пара из носа. 2. оројсити, -шавати, (по)прскати. III ~d *p. pr.* и *a* бучан, хучан (и fig.); киптав, кипећи; ~der Kopf = Brausekopf. IV **Brau'sen** *n* бучање, хујање, шумљење, шуштање; зујање, брујање; кипење, узавирање, врење; орошљавање, -ење, прскање; туши-**Brau'selpuiver** *n* киптав прашак. [рање.]

Brau'ser *m* 1. = Brausekopf. 2. који се купа (под) прскалицом, тушач *m*. [врелост.]

Brauserei¹ {брџзрџ-} *f 3b* узавирање *n*, уза-

Brau'se...: ~vorrichtung *f* направа с оросницом; ~wein *m* киптаво (и. пенушава) вино *n*; ~wind *m*: а) бучан ветар, хучан ветар; б) fig. ветропир, ветрогоња.

brau'sicht {брџзџх-} *a fam.* пргав.

brau'st {брџст-} 1. 2-го и 3-ће л. *sg. praes. ind.* од brausen. 2. 2-го л. *sg. praes. ind.* од brauen.

Brau'steuer *f* пиварина, порез *m* на справљање пива.

Braut {брџт-} [свн. brüt] *f 2f* 1. невеста, млада; вереница, заручница, суђена; *fig. rl.* des Himmels ~ Христова невеста; *prv.* wer das Glück hat, führt die ~ heim које срећан, тога је; eine reiche ~ macht alles wieder gut богата же-
нидба све уреди. 2. *ж* женка. 3. ~ in Haaren (Nigelle damascena) чупава ката, чупаво девојче *n*, чупавац *m*, мачкови бркови *m pl.*

Brau't... {брџт-}: ~abend *m* = Polterabend; ~anzug *m* невестино (и. младино) одело *n*, свадбено одело *n*; ~bett *n* брачна постеља *f*; ~bewerber *m*, ~bitter *m* = ~werber.

Brau'tchen {брџтхн-} *n 2l dlm*, од Braut младаца *f*, невестица *f*.

Brau't...: ~chor *m* свадбени марш *m*; ~diener *m* = ~führer; ~fahrt *n*: а) пут(овање *n*) *m* за тражење младе (и. невесте); б) пут(овање) са младом (и. невестом); ~fest *n* свадба *f*; ~fuder *n* = ~wagen б; ~führer(in) *m* девер, уша, ручни девер; ~gabe *f*: а) мираз *m*,

прија; **b)** дарови *m pl.*, (девојачка) спрема; **c)** свадбени поклон *m*, **d)** младожењин поклон *m* млади; **~gemach** *n* ложница *f*; **~gerät** *n* (девојачка) спрема *f*, дарови *m pl.*; **~geschenk** *n* = **~gabe** *s и d*; **~geschmeide** *n* = **~schmuck**; **~gewand** *n* свадбено одело.
Bräu'tigam {брѣтигѣм} [свн. brutigomo (: Braut; свн. gomo = лат. homo човек) *m 2g¹* (G. *pl.* ~s) младожења, женик, ђувегија; вереник, заручник, суђени.
bräu'tigamlich {~лѣх}, **bräu'tigamshaft** {~схѣфт} *a* младожењски, женички, ђувегиски, као младожења, као ђувегија.
Bräu'tigamschaft {~шѣфт} *f 3b* младожењство *n*, жеништво *n*.
Brau't... ~jungfer *f* деверуша, † енђебула; ~kammer *f* = ~gemach; ~kind *n* дете рођено пре свадбе; ~kleid *n* венчана хаљина *f*; ~kranz *m* младин венац; ~lauf *m и f (pl. ~läufte)* *prov.* = Hochzeit; ~leute *pl.* млада и младожења; вереници, заручници.
Bräu'tlein {брѣтлѣн} *n 2l dim.* од Braut.
bräu'tlich {брѣтлѣх} *a 1.* младин, невестин, младожењин; као млада, као невеста, као младожења. **2.** свадбени. **3.** девојачки, девичански.
Bräu'tlichkeit {~лѣч} *f 3b* невестинство *n*.
Brau't... ~lied *n* свадбена песма *f*, сватовска песма *f*; ~mutter *f* младаина мати, невестина мајка; ~nacht *f* свадбена ноћ; ~paar *n* = ~leute; ~ring *m* веренички прстен; бурма, венчани прстен.
Brau'tschaft {брѣтшѣфт} *f 3b* = Brautstand.
Brau't... ~schatz *m* спрема *f*, дарови *m pl.*; ~schau *f* гледање *n* (девојке); auf die ~schau gehen ићи на гледање; ~schilling *m* свадбарина *f*; ~schleier *m* дувак, невестин вео, прѣвес; ~schmuck, ~staat *m* младин украс, невестин украс; ~stand *m* невестинство *n*, младоженство *n*, жеништво *n*; ~tag *m* веридбени дан; ~vater *m* младин (и. невестин) отац; ~wagen *m*. **a)** кола *n pl.* за младу и младожењу; **b)** кола *s* младином спремом; ~werber *m* просидлац; ~werbung *f* просидба, прошење *n*, тражење (за жену); ~zeit *f* вереничко доба *n*, време *n* вереништва.
Brau'twesen *n* пиварство.
brav {брѣф} [фр.] *1 a 1.* ваљан, честит; ein ~er Mann ваљан (и. честит) човек; es ist ~ von Ihnen, daß Sie gekommen sind лепо је од Вас што сте дошли. **2.** храбар, срчан. **3.** ваљан, добар. II *adv.* ваљано, како ваља; поштено, жестоко; добро; sehr ~! врло добро!; ~ Geld haben имати силне паре.
Bra'vheit {~хѣт} *f 3b 1.* ваљаност, честитост. **2.** храброст, срчаност.
bra'vo {браво}, **bravi'ssimo!** {брависсима} *1 ~!* *int.*, аферим! жестоко! алал ти вера! II **Bra'vo** ~ *bi и. bk 1.* *n* одобравање, аферим, жестоко, алал ти вера. **2.** најмљен убица (*pl. bravi*). [алал ти вера, узвици браво.]
Bra'vo|rufen *n* узвикивање аферим, викање
Bravou'r {бравур} [фр.] *f 3b* бравура (јунаштво, храброст, јуначки подвиг; мајсторско извођење); ~arie *f*, ~stück *n* мајсторски

изведена арија, мајсторски извођен комад.
Brä'zel {брѣцл} в. Brezel.
Break {брек} [енг.] *m bi* брек.
Brech... {брѣх-} ~arz(e)nei *f* = ~mittel.
bre'chbar {брѣхѣар} *a 1.* ломљив, ломак. **2.** ~ломан, преломљив.
Bre'chbarkeit {~хѣр} *f 3b 1.* ломљивост, ломкост, ломност. **2.** ~преломљивост.
Bre'ch... ~bohnen *fpl.* ломљена бурагија; ~durchfall *m f* слаба колера *f*, колерина *f*.
Bre'che {брѣх} [срвн.] *f 3b 1.* = Brechbank. **2.** трлица. **3.** време *n* обијања лана. **4.** време *n* заламања винограда крајем маја. **5. = Bresche.
Bre'chleisen *n* ђускија *f*, полуђа *f*, палија *f*.
bre'chen [свн. brehhan] *12d* (али в. 8) *1 tr. 1.* и *refl. (sich ~)* (с)ломити (се), изломити (се), с-пре|амати (се), (с)кршити (се), скрхати (се), пребијати (се), пребити (се), разбијати (се), разбити (се); (sich *dat.*) den Arm ~ сло-мити (и. пребити) руку; sein Arm ist gebrochen рука му је слоњена (и. пребијена); das bricht ihm den Hals то he му сло-мити (и. скрхати) врат; das Herz ist ihm gebrochen срце му је препуцло; das Herz möchte mir ~ хоће срце да ми пукне; das bricht ihm das Herz срце му се цепа на то; er hat nichts zu beißen noch zu ~ *fam.* нема шта да метне у кљун; уп. Eisen, Stab, Zaun. **2. gr.** предв|ојити, -ајати, растав|ити, -љати, (по)делити. **3.** ~пре-|амати, -омити; gebrochene Linie изломљена линија; gebrochene Zahl разломљен број *m*. **4.** (из)вадити (Steine камење, Erze руде), од-|амати, -омити; ein Schloß von der Tür(e) ~ скинути браву *s* врата. **5. fig.** прекршити (Wort реч), прекршавати; наруш|ити -авати (Frieden мир); (по)газити (Gesetz закон); die Ehe (и. die eheliche Treue) ~ прекрш|ити -авати брачну верност. **6.** пресави(ја)ти (Papier, Brief хартију, писмо). **7. s** (ис)кршити. **8.** (понајвише /ба/) оби(ја)ти, трти. **9.** повраћати, -тити, бљувати. II *intr. A. (s)* **1.** = sich ~ в. I **1.**; пучати (Leder кожа); кидати се; die Zweige ~ unter der Last der Früchte гране се ломе под теретом рода. **2.** (у)гасити се; sein Auge bricht oko му се гаси; ~des Auge oko које се гаси. **3.** gebrochenes Deutsch пђав немачки (језик); er spricht gebrochen Deutsch он натуца (и. штрбеца) немачки; gebrochene Worte *n pl.* испрекидане речи *fpl.*; gebrochene Stimme умирући глас *m*; am gebrochenen Herzen sterben пресвиснути. **4.** проби(ја)ти (durch кроз), продрети, продирати. **5.** изби(ја)ти (aus: из). **6.** прова|ити, -љивати, про-|рети, -ирати (in: у). **7.** aus dem Gefängnis ~ провалити тамницу, разбити затвор и утећи. **B. (h)** **8. fig.** ~mit преки|нути -дати са. **9.** (sich) ~ повраћити, -ћати, бљувати; zu ~ einnehmen уз|ети -имати на повраћање. III sich ~ *1.* в. I **1.**; die Wellen ~ sich an... таласи (и. вал(ови)) се ломе (и. разбијају) o...; die Strahlen ~ sich зраци се преламају. **2.** мењати се; die Stimme bricht sich глас се мења (у доба полног сазревања); das Wetter bricht sich време се мења, време се окренуло; die Krankheit bricht sich болест се окренула на**

боље, болест опада; die Kälte hat sich gebrochen зима је попустила. 3. в. II 9. IV Bre'chen *n*, Bre'chung *f* ломљење, преламање, кршење, пребијање; разбијање; пуцање, цепање (срца); предвајање, растављање, дељење; пресавајање; крчење; обијање; повраћање, бљување; *fam.* das ist zum Brechen то је да човек повраћа; гашење (ока), изумирање (гласа); пробијање, продирање; избијање; проваљивање; прекид(ање) *m* (mit: ca).

Bre'cher {брѣхѣр} *m* 2l 1. и ~in {~ин} *f* 3с који, -а ломи, крши итд.; ломилац, кршилац итд. (в. brechen). 2. = Brechsee. 3. = Wellenbrecher. {a mir ist ~ повраћа ми се, мука ми је.}

bre'cherig {брѣхѣриг}, bre'cherlich {брѣхѣрлих} *a* = gebrechlich, zerbrechlich; ~meißel *m* = ~eisen;

~mittel *n* лек *m* (и. средство) за повраћање; *fam.* fig. wahres ~mittel морских; ~stange *f* = ~eisen; ~trank *m* напитак на повраћање. Bre'chungs... {брѣхунс-}: ~ebene, ~fläche *f* ~раван, површина преламања; ~winkel *m* угао (и. кут) преламања.

Bre'chungs... {брѣхунс-}: ~ebene, ~fläche *f* ~раван, површина преламања; ~winkel *m* угао (и. кут) преламања.

Bre'ch...: ~wein *m* *pht.* вино *n* на повраћање; ~wein *stein* *m* стреш на повраћање; ~wurzel *f* ~ипекакуанха; ~zeug *n* хускије *f* *pl.* полуге *f* *pl.*, палије *f* *pl.*

Bre'gen {брѣгн} [дн.] *m* 2l мозак.

Bre'i {брѣ} [свн. brío] *m* 2g каша *f*; das Fleisch ist ganz zu ~ gekocht месо се раскувало и претворило у кашу; *fig. pop.* j-n zu ~ schlagen измесити кога да не ваља ни Богу ни људима; *fam.* einen langen ~ von et. (dat.) machen = et. breittreten; den ~ verschütten упропасти ствар, покварити посао; den ~ einrühren скувати попару, замесити (што); *prv.* er geht wie die Katze um den (heißen) ~ (herum) обилази као киша око Крагујевца; (zu) viele Koche verderben den ~ где су многе бабице, ту су деца килава.

Bre'i..., bre'i... {брѣ-}: ~artig, ~haft {брѣхѣфт}, ~icht {брѣхѣхт}, ~ig {брѣхѣх} *a* кашаст; ~löf-fel *m* кашика *f* за кашу; ~napf *m* чанак (и. здела *f*) за кашу.

Bre'i'sach {брѣзѣх} *n* 8g ● Брајзах *m*. [м.]

Bre'i'sgau {брѣсгау} *m* и *n* 8g ● дер ~ Брајсгау

breit {брѣт} [свн.] 1 *a* (dv.) 1. широк(о); ebenso lang als ~ дуг(ачак) колико и широк; einen Fuß ~ стопу широк, за (једну) стопу широк; keinen Fuß ~ ни стопе; einen Finger ~ с прста широк; keinen Finger ~ nachgeben не уступити (и. не уступити) ни стопу; ~er machen (werden) ширити (се), ра-, проширити (се), ра-, проширивати (се); ~e Stirn широко чело *n*; ~e Nase шопав нос *m*; weit und ~ на-

далеко, на све стране, где стане и где стигне, где стану и где стигну; ~ drücken спљоштити, -авати, притискујући (ра)ширити; ~ machen (на)правити широко, начинити широким; ~ schlagen спљоштити, -авати (ударањем), спљескати; ~ treten разгизити, гажењем ра-, прошири(ва)ти (уп. breitmachen, breitschlagen; breittreten); *fig.* die Sache ist so ~, wie (sie) lang (ist) ствар (му) излази на исто; није шија него врат. 2. развучен; расплинут, сувише опширан. II Breite(s) {~(с)} *n* 9l широко: ins Breite gehen ра-, прошири(ва)ти се широко; *fam.* ein langes und ~es von e-r Sache reden говорити надугачко и широко о некој ствари; sich des ~er(e)n über et. (acc.) auslassen опширно говорити о чему; et. des langen und ~en erläutern објашњавати што надугачко и широко.

Bre'i't..., bre'i't... {брѣт-}: ~axt *f*, ~beil *n* брадва *f*; ~basig *a* широке основе (*gen.*), са широком основом; ~beinig *a* који има раскречене ноге; ~blätt(e)rig *a* широколист; ~brüstig *a* прсат, грудат, широких прсију, широких груди.

Bre'i'te {брѣт-} [breit] *f* 3b 1. ширина; ~ der Schulter ширина рамена, ширина у раменима; ~ des Geleises ширина колосека; in die Länge und ~: *a*) у дужину и у ширину, *b*) уздуж и попречно. 2. ●, ~ (geographische) ~ (земљописна) ширина; nördliche, südliche ~ северна, јужна ширина. 3. ширина, пола (сукна итд.). 4. ширина, поље *n*, пространство *n*. 5. ~ откос. 6. *fig.* ширина, опширност, развученост, расплинутост.

bre'i'ten {брѣтн} *tr.* и *refl.* 15с (sich) ~ раширити (се), ширити (се), разастрти (се), разастирати (се), разапињати (се), разапети (се); *fig.* раширити (се), протегнути (се).

Bre'i'ten... {брѣтен-}: ~durchschnitt *m* ширински пресек, пресек ширином; ~grad *m* ●, ~ ширински степен; ~kreis *m* ●, ~ упоредник.

Bre'i't..., bre'i't...: ~fingerig *a* широкопрст, широких прстију; ~flossig *a* широких пераја; ~flügelig *a* широких крила; ~fuß *m* широка нога *f*, широко стопало *n*; ~füßig *a* широконог, са широким стопалом; ~gebrüstet *a* = ~brüstig; ~gesicht *n* широко лице; ~gestirnt *a* челат, широка чела (*gen.*); ~gestuft *a* са широким ступњевима; ~hammer *m* чекић за спљоштавање; ~händig *a* широке шаке (*gen.*); ~kopf *m* широка глава *f*, пљосната глава *f*; ~ling {брѣтлін} *m* 2g¹ 1. ● *a*) Brätling 1; *b*) срамак, срамниче *n*, стидак; 2. ● = Brätling 2; 3. језерасто проширење *n* у реци; sich ~machen (уп. breit l): *a*) (ра)ширити се, *fam.* распртити се, раскомотити се, расплавити се; *b*) шепурити се, кочоперити се; ~mäulig *a* широких уста, широке њушке (*gen.*); ~nasig *a* шопав(а) носа; ~randig *a* широке ивице (*gen.*), са широким ивицом, са широким рубом; ~rückig *a* лежат; ~schlagen *tr. sep.* (уп. breit l) наговорити; насукати; ~schnabel *m* ● (пловка) ширококљуна *f*; ~schnäbler *m* ● (птица) ширококљуна *f*; ~schult(e)rig *a* плегат; ~schwanz *m*: *a*) ши-

рок реп; **b**) широкорепа [*f*] (животиња); *breitschwänzig a* широка репа (*gen.*); *~seite f* [*X*]; **a**) бок *m*, страна (брода); **b**) плотун *m* с бока, бочни плотун; *breispurig a*. **a**) широка коловоза (*gen.*), широка колосека (*gen.*); **b**) нормалног колосека, са нормалним колосеком; **b**) *fig. fam.* који се понео; претенциозан; *breispurigkeit f 3b*: **a**) нормалан колосек *m*; **b**) *fig. fam.* понесеност, гордост, важност; *breistirnig a* = *gestirnt*; *et. breistreten tr.* (уп. *breit l*) *fig.* развод|нити, -њавати, разв|ући, -лачити; *~ung {брѣтун}* *f 3b* = *Breitling 3*.

Breil..., *breil...*: *umschlag m* облога *f* с кашом; *breil a* мек као каша. [*Bremse*¹]

Breme {брѣм} [*срвн.*, *brummen*] *f 3b* = *Bremse*¹

Bremen {брѣмн} *p 8g* ● Бремен *m*.

Bremer {брѣмр} *m 2l*, *~in {~н}* *f 3c* Бремен|ац, -ка. II *a inv.* и *breimisch {брѣмш}* бременски; *~blau p* бременско плав(етнил)о.

Bremerhaufen {брѣмрхафн} *p 8g* ● Бремерхафен *m*.

Bremmer {брѣмр} *m 2l* ✕ мало окно *p*.

Bremse¹ {брѣмс} [*Bremse*¹]: на пр. *~fliege*.

Bremse² {брѣмс} [*Bremse*²]: *~backe(n m)* *f* ✕ чељуст *f* кочнице, шкрип *m*, папуча *f* кочнице; *~band p* ✕ појас *m* кочнице; *~berg m* ✕ спуштаљка *f*, свозница *f*, кочилице *p*; *~dynamometer {брѣмн}* *p* и *m* кочнички динамометар *m*. [*штрк(аљ) m*]

Bremse¹ {брѣмс} [*дн.*; *Breme*] *f 3b* ✕ обада *m*; *Bremse² {брѣмс}* [*дн.*] *f 3b 1*. процеп *m* (за коње). 2. ✕ кочница; *die ~ anziehen steln* гнути -зати кочницу.

bremsen {брѣмсн} I *tr. 15a* (уп. *Bremse*²) 1. метнути (*acc.: dat.*) процеп. 2. (у)кочити, закочити; *intr.* кочити, метнути папучу. II *Bremsen p* кочење. [*штрка*].

Bremsenstich {брѣмсн} *m* убуд обада (и.)

Bremsen {брѣмсн} *m 2l* кочничар.

Bremsen... {брѣмсн}: *~häuschen p* кочничарева кућица *f*; *~sitz m* кочничарево седиште *p*.

Brems...: ~fliege f ✕ = *Bremse*¹; *~hebel m* ✕ кочничин озиб, кочничина полуга *f*; *~klotz m* ✕ кочничка папуча *f*; *~kraft f* ✕ сила кочења; *~kurbel f* ✕ кочничка ручка; *~schuh m* кочничка папуча *f*; *~stange f* ✕ кочничка шипка; *~strecke f* = *~berg*; *~tritt m* ✕ кочнички подножник; *~vorrichtung f* кочница, направа за кочење; *~wagen m* кола *p pl.* с кочницом; *~werk p* кочница *f*.

Brenn..., *brenn...* (*брен*). *~apparat m*. **a**) казан(ица *f*), апарат за печење (и. препицање, дестиловање); **b**) справа (и. кутија) за резање горењем; **c**) грејач; грејалица *f*; *~arbeit f* преишћавање *p* (сребра); *~bar {брѣнбар}* *a* (са)горљив, за-, у|палив; *~barkeit {брѣнбаркѣт}* *f 3b* (са)горљивост, за-, у|паливост; *~blase f* ✕ суд *m* за печење (и. препицање, дестиловање); *~bock m* ✕ преклад, зглавац; *~dauer f* време *p* горења, време сагоревања; *~docht m* стењак, фитиљ; *~eisen m* **a**) жиг *m*; **b**) усијано гвожђе (и. железно), угрејано гвожђе; **c**) гвожђе за кудрављење (и. коврчење) косе.

brennen [*срвн.* *brinnan*] *16d I intr. (h)* и *imp.* 1. горети (и *fig.*); жарити; пећи, жећи; *das Feuer will nicht ~* ватра неће да гори; *das Holz brennt* дрво гори; *der Ofen brennt* пећ гори; *lichterloh ~* пламтети; *es brennt: a*) гори, *b*) ватра!, *c*) жеже; *die Lichte(r) ~* свеће горе; *die Lampe ~* lassen оставити (и. пустити) лампу да гори; *sengen und ~* жарити и палити; *die Nessel brennt* коприва жари; *die Sonne brennt* сунце пече (и. жеже); *fig. der Kopf brennt mir* гори ми глава; *das Geheimnis brennt mir* auf der Zunge пече ме тајна да је кажем; *es brennt ihm* auf der Seele пече га (нешто у души); *уп. Nagel; er brennt (vor Verlangen)*, *sie wiederzusehen* он гори од жеље да је опет види; *er brennt* auf die Ehre, *Sie kennenzulernen* он гори да Вас (у-)позна; *die Wunde brennt* рана пече. 2. горети, с(и)јати се. II *tr.* 1. горети; *Holz ~* горети дрва; *Holz zu Asche (са)горети* дрво у пепео, горењем претворити дрво у пепео; *priv. gebrannte Kinder scheuen* das Feuer парен кашу хлади; кога су змије уједале, тај се и гуштерова боји; *die Wunde brennt mich* рана ме пече; *fig. was mich brennt* што ме пече; *mich brennt's* wie Feuer, *bis ich...* пече ме као жеравица, док не...; *sich (dat.) eine Kugel vor den Kopf ~* просвирати (себи) куршум кроз главу. 2. жигосати, врелим гвожђем означ(и)вати. 3. ✕ (са)горети, (ис)пећи, сажећи. 4. пећи (цигљу, цреп, креч, итд.; ракију); *Wein zu Brantwein ~* пећи ракију од вина; *gebrannte Mandeln f pl.* печен бадем *m*; пржити (каву итд.); *Kohlen ~* правити (дрвени) угаљ (и. Meilern у жежницама). III *sich ~* 1. о-, ис|пећи се, ожећи се. 2. *sich weiß ~* (по)белети од печења (и. пекући се). 3. *fig.: a*) опећи се; *fam. da brennst du dich* ту се љуто вараш; *b*) *sich weiß* (и. *rein*) ~ опрати се. IV *~d p. pr.* и *a* горући; за-, у|пален; *~des Dorf* село у пламену; *~der Durst* силна жеж; *~de Hitze* силна жера; *fig. ~des Rot* црвено које (све) гори; *~der Schmerz* жесток бол; *~de Liebe: a*) ватрена (и. жарка) љубав, *b*) (Lychnis chaledonica) љулашк *m*, љулашин *m*, од два брата крв; *fig. von ~dem Interesse* живог интереса; *~d wie Nesseln* који жари као коприва. V *Brennen p* горење; *Sengen und Brennen* жарење и паљење, пустошење; печење, жежење (ране); *Brennen im Magen* печење у стомаку (и. желуцу), врелина *f* у стомаку, горушица; ✕ горење, сагоревање; печење (цигље, црепа; ракије итд.); пржење (каве); *Brennen zu Asche* сагоревање у пепео, претварање у пепео.

*Brenner*¹ 1. (*бренр*) *m 2l 1*. Mordbrenner, Brandstifter. 2. = Brantweinbrenner. 3. = Brennmeister. 4. пецар (цигље, црепа) 5. горач, сажижник, жижак, део лампе где је пламен, пламен. 6. = Kaffeetrommel. 7. ✕ = Brand 10. 8. ✕ елементи који се једине с другима уз развијање топлоте и светлости. *Brenner m 2l* ● *der ~* Бренер (брег (и. клисура) у Тирољској); *~bahn f* бренерска железница.

Brennerei' {брѣн·рѣ} *f* 3б 1. = Branntwein-brennerei. 2. кречана, пећ за печење креча, вапненица. 3. циглана. [дестиловање *n*.]

Brennerei' {betrieb} *m* печење *n*, препицање *n*.

Brennessel *f* (при растављању: Brenn-nessel) коприва, жара.

Brenn... ~geld *n* трошкови *m pl.* за печење (опеке, црепа итд.); ~glas *n* сабирно сочиво, лупа *f*; ~haus *n* пецара *f*; ~hitze *f* врелина ватре, јара; *fig.* жар, ватра; ~holz *n* (орр. Bau-, Nutzholz) дрво за гориво, огревно дрво, дрва за огрев, горивна дрва; ~hütte *f* пречишћаваоница; ~kasten *m* сандук за печење; ~kegel *m* мокса *f*; ~kolben *m* суд за печење (и. дестиловање); ~kosten *pl.* = ~geld; ~linie *f* жижица, жаришница, жижна (и. жаришна) линија; ~linse *f* = ~glas; luft *f* запаљив ваздух *m*; ~malerei *f* = Brandmalerei; ~material *n* гориво; ~meister *m* (мајстор) пецар; ~mittel *n* средство за горење (и. за сагоревање); ~ofen *m* а) пећ *f* за пречишћавање; б) пећ *f* (за печење); ~öl *n* горивно уље, уље за горење; ~ort *m* место ватри, подземно место где се стјење ватром разрыва; ~pfanne *f* котлоу *m* за топлење; ~punkt *m* А, *fig.* жижа *f*, (Хр.) жариште *n*; ~satz *m* горљива смеша *f*; ~schere *f* = ~eisen *c*; ~spiegel *m* сабирно огледало *n*; ~spiritus *m* шпиритус (и. Хр. жеста *f*) за горење; ~stahl *m* цементни челик, челик грађен из гвоздених штапова додавањем угљеника; ~stift *m* платински шиљак за горење (и. за сагоревање); ~stoff *m* гориво *n*; ~stunde *f* час *t* горења; ~weite *f* жижна дужина; ~wert *m* горивна вредност *f*; ~zeit *f* време *t* горења; ~zünder *m* упалач.

brennschen {брѣншчн} *intr.* (h) њискати.

brenzeln {брѣнцлн} [brennen] *intr.* (h) 15f осећати се на горетину, ударати на паљевину, имати мирис (и. укус) загорелог.

brenzlich {брѣнцлѣхт}, **brenzlig** {брѣнцлѣх} [brenzeln] *a* који се осећа на (за)горетину, који удара на паљевину, који има мирис (и. укус) загорелог; brenzlicher Geruch мирис из-, загореног, осмуђеног; *fig.* ~ werden поварити се.

Bre'sch {batterie} *f* X брешна батерија.

Bre'sche {брѣшч} [фр., н. brechen] *f* 3б бреша, пролом *m* продор *m*, рупа; ~ legen (и. schieben) *in et.* (acc.) провалити што, начинити рупу на чему (и *fig.*).

Bre'slau {брѣслѣ} *n* 8g Бреслава *f*.

bre'shaft {брѣстѣхфт} [Gebrechten] *a* болешљив, слабунав.

Breta'gne {брѣтањ} *f* inv. die ~ Бретања.

Breta'gner {~р} 1 *m* 2l, ~ин {~ѣн} *f* 3с Бретањца, -ка, Бретонца, -ка. II *a* inv., breta'gnisch {~ѣш} *a* бретањски.

Breto'ne {брѣтон} *m* 3а, Bretonin {брѣтонин} *f* 3с = Bretagner(in); breto'nisch {брѣтонѣш} *a* = bretagnisch.

Bret {брѣт} [свн. bret, Bord] *n* 2с 1. даска *f* (уп. Bohle, Diele, Planke); ~er schneiden: а) сећи даске (из дрвета), б) *fig. fam.* стругати чутуре, хркати; durch ein ~ sehen имати

прозирно око; ein ~ vor den Augen haben имати завезане очи; ein ~ vor dem Munde haben не моћи говорити; ein ~ vor dem Kopfe haben и. mit ~ern vernagelt sein бити ограничен, бити глуп јакоче даска; da ist Welt mit ~ern vernagelt ту је крај (света). 2. послужавник *m*. 3. schwarzes ~ црна табла *f*, оквир *m* за објаве; zu ~ kommen изићи на таблу, обнародовати се. 4. полица *f*. 5. сто *m*; тезга *f*; auf einem ~e bezahlen одједном платити; *fig.* bei dem ~ bezahlen не оста(ја)ти дужан. 6. судски зелени сто *m*; vors ~ kommen (изићи на суд, доћи пред суд; *fig.* (hoch) am ~e sein бити на власти. 7. = Griffbrett. 8. даска *f* (за игру дама, коцке); *fig.* bei j-m einen Stein im ~e haben бити у милости код кога; e-n aus dem ~ schlagen истиснути (и. надбити) кога. 9. брод *m*, лађа *f*. 10. die ~er X даске *f pl.*, позорница *f*; die ~er betreten ступити на даске; über die ~er gehen претстављати се (позоришни комад). 11. schwere ~! (од schweres Gebrechen) сто му мука!

Bre'tt... {брѣт-}: ~baum *m* дрво *n* за даске, дрво за сечење дасака; ~block *m* трупцац за даске, трупцац за сечење дасака; ~chen {брѣтхчн} *n* 2l (dim. од Brett) дашчица *f*; ~decke *f* таваница од дасака.

bre'tteln [Brett 8.] *intr.* (h) играти на дасци.

Bre'tter..., **bre'tter...** {брѣт-р-}: ~bude *f* дашчара, талпара; ~bühne *f* комедијашко позориште *n*; ~dach *n* дашчан кров, кров од дасака; ~fuß|boden *m* под од дасака, патос; ~gerüst *n* скеле *f pl.* од дасака; ~haft {брѣтхфт} *a* = bühnenhaft, bühnengerecht; ~haus *n* = ~bude; брвнара, дрвена кућа; ~n {брѣт-рн} 1 *a* дашчан, од дасака; *fig.* дрвен, досадан, плитак. II *tr.* обложити -агати даскама; ~verschlag *m*, ~wand *f* дашчана преграда, зид *m* од дасака; ~werk *n* даске *f pl.*; ~zaun *m* тараба *f*. [ко ње разапетим жицама.]

Bre'tt {geige} *f* хемане *n* од једне даске са прет-
Brett {брѣтл} [ауст. dim. од Brett] *n* 2l варњетско позориште.

Bre'tt... ~lein {брѣтлѣн} *n* = Brettchen; ~mühle *f* стругара, пила; ~nagel *m* ексер за даске; ~säge *f* тестера за даске, тестера балванара; ~säger, ~schneider *m* стругар (даска из дебала); ~spiel *n*: а) трик-трак; б) игра *f* дама; ~spieler(in) *f* играч, -ица трик-трака, дама; ~spiel|macher *m* стругар-вештак, израђивач даски за игру; ~stein *n* зрно *n* (у игри дама); ~verkleidung *f* дашчана облога, оплата. [писмо.]

Bre've {брѣве, брѣв} [лат.] *n* 4б и. 6i папино

Brevier {брѣвѣр} [лат.] *n* 2g¹ rel. требник *m*.

Bre'zel {брѣцл, брѣцл} [свн. pricella, breze] *f* 3d переча; ~bäcker *m* перечар; ~frau *f* перечарка.

brich {брѣх} *imp.*, brich(s)t {брѣх(с)т} (2-го) 3-ће л. *sg. praes. ind.* од brechen.

Brief {брѣф} [свн., лат. (littera) brevis] *m* 2g 1. писмо *n*; mit j-m ~e wechseln измењивати -нити писма с ким, дописивати се с ким; ~ mit Wertangabe писмо са означеном вред-

ношћу. 2. писмено *n*, исправа *f*, докуменат; ~ und Siegel über et. (acc.) haben имати писмено о чему; ~ und Siegel geben обвез(ив)ати се (и. обавез(ив)ати се) писмено (и. уговором). 3. \mathfrak{E} меница *f*; понуда *f*, понуђена цена *f* (abr. В и. Р). 4. хартија *f* пресавијена у облику писма; фишек; ~ Stecknadeln пакло чиода; ~ Tabak пакло *n* дувана.

Brief..., **brief...**; {бриф-}: ~abgabe *f* = ~an-nahme *b*; ~abholung *f* вађење *n* писама; ~adel *m* повелно племство *n*, племство по повели (и. по дипломи); ~annahme *f*. а) примање *n* писама, пријем *m* писама; б) (прозорче *n* за) пријем *m* писама; ~aufschrift *f* адреса; ~ausgabe *f* разоношење *n* писама; ~beschwerer *m* притискач (за писма); ~beutel *m* торба *f* за писма; ~bogen *m* табак хартије за писмо; ~bote *m* = ~träger; ~buch *n \mathfrak{E} књига *f* писама; ~schen {брифшн} *n* 2l (dim. од Brief) писамце; ~einwurf *m* отвор за убацивање писама; ~fach *n* претинац *m*, преграда *m* (за писма); ~form *f*. in ~form у облику писама, у виду писма; ~geheimnis *n* тајна *f* писама; ~geld *n* = Postgeld; ~gut *n \mathfrak{E} роба *f* назначена у спроводници; ~hülle *f* омот *m* писма, куверта; ~karte *f* затворена карта; ~kasten *m* сандуче *n* за писма; ~kasten leerer *m* вадилац писама (из сандучета); ~kopf *m* заглавље *n* писма; ~kuvert *n* = ~hülle; ~lich {брифлих} *a* писмен, писмом; *adv*. писмом, писмено; ~licher Verkehr дописивање *n*; in ~lichen Verkehr treten почети дописивати се, ступити -ати у преписку; mit j-m ~lich verkehren дописивати се с ким; ~marpe *f* кожна торба; ~marke *f* поштанска марка; ~markenalbum *n* албум *m* за поштанске марке; ~marken|anfeuchter *m* влажило *n* за поштанске марке; ~marken kunde *f* познавање *n* скупљања марака, скупљање марака; ~marken liebhaber(in *f*) *m*, ~marken|sammler(in *f*) *m* љубитељ, -ка, скупљач, -ица (поштанских) марака; ~marken sammlung *f* збирка поштанских марака; ~öffner *m* отварач писама; ~ordner *m* сређивач писама; ~papier *n* хартија *f* (и. папир *m*) за писма; ~porto *n* поштарина *f*; ~post *f*: а) пошта писама; б) пошта(нска кола *n* pl.); c) mit der nächsten ~post првом поштом, обратном поштом; ~presse *f* преса за копирање писама; ~sack *m* = ~beutel; ~schaften {брифшфштн} *fpl*. а) писма *n* pl.; б) хартије, писмена *n* pl., исправе, документа *m* pl.; seine ~schaften erledigen свршити пошту; ~schalter *m* = ~annahme *b*; ~schrank *m* орман за писма; ~schreiber *m* писац писама; ich bin kein fleißiger ~schreiber слабо пишем писма; ~steiler *m*: а) = ~schreiber; б) упут за писање писама; ~stempel *m* (поштански) жиг; ~stempelmaschine *f*, ~stempler *m* машина за жигосање, жигосач(ица); ~stil *m* стил писама; ~tabak *m* дуван у паклићима; ~tasche *f* торба; ~taube *f* голуб писмоноша; ~tauben botschaft *f* вест преко голуба писмоноше; ~träger *m* писмоноша, поштар, разносач писама; ~umschlag *m* омот, куверта *f*; ~verkehr *m* =**

~wechsel; ~wage *f* кантар *m* за писма; ~wechsel *m* дописивање *n*, кореспонденција *f*; mit j-m in ~wechsel stehen дописивати се с ким.

Brie'schen {брасхн} *n* 2l = Bröschchen.

briet {брут} *impf*. од braten.

Briga'de {бригад} {фр., ит.} *f* 3b \times бригада.

Briga'de... {бригад-} \times : бригадни, бригада (gen.); ~adjutant *m* ађутант бригадног ђенерала; ~batterie *f* бригадна батерија; ~exerzieren *n* бригадно вежбање; ~general *m* бригадни ђенерал; ~kommandeur *m* командант бригаде; ~manöver *n* бригадни маневар *m*. [dekommandeur.]

Brigadie'r {бригади} {фр.} *m* bi \times = Briga-f

Briga'nt {бригонт} {ит.} *m* 3a разбојник.

Briganti'ne {бригантин} {ит.} *f* 3b \mathfrak{E} бригантина, једрилица с две катарке.

Brigg {бриг} {енг.} *f* bi \mathfrak{E} брик *m*, једрењак *m* (и. једрилица) с двома великим катаркама.

Bright {брайт} {енглески лекар} *m*: ~sche Nierenkrankheit? Брајтова болест. [8b Бригита.]

Brigi'tta {бригита}, **Brigi'tte** {бригит} {шв.} *f*

Brike'tt {брикет} {фр.} *n* 2g = Preßkohle.

brikolie'ren {бриколирн} {фр.} *intr*. 15g одбијати се погодити (и. ударити).

Brilla'nt {бриљант} {фр.} *I* *m* 3a брилијант. II **brilla'nt** *a* = glänzend, herrlich.

Brilla'nt... ~nadel *f* брилијантска игла; ~ring *m* брилијантски прстен. [тин *m*.]

Brillanti'ne {бриљантин} *f* 3b (б. pl.) бриљан-

Brille {брил} {срвн. 1300 од Beryll(e pl.)} *f* 3b 1. наочари *fpl.*, *fam*. окалке *fpl.*; *fig*. jeder sieht durch seine eigene ~ сваки гледа (и. види) кроз своје наочари; et. durch eine andere ~ ansehen гледати на што другим очима; et. durch die richtige ~ sehen гледати (на) што као што треба. 2. округло отвор *m* на њику; \times мало утврђење *n*; очњак *m*, зазирак *m*. 3. *bill*. = Maske 3.

Brillen... {брилн-}: ~bogen *m* лук наочара; ~(ein)fassung *f* оквир *m* наочара; ~fabrikation *n* израда (и. прављење *n*) наочара; ~futteral *n* кутија *f* за наочаре; ~glas *n*. стакло за наочаре, сочиво; ~händler *m* оптичар, трговац наочарима; ~kästchen *n* = ~futteral; ~macher *m* оптичар, израђивач наочара; ~schlange *f \mathfrak{E} (Naja tripudians) наочарка; ~schleifer(in *f*) *m* брусач, -ица наочара; ~werk *n \times мало утврђење.**

Bri'ndisi {бриндизи} *n* 8g \bullet Бриндизи *f*.

brin'gen {свн. bringan} *I* *tr*. 16f 1. донети, доносити; der Briefträger hat den Brief gebracht писмоноша је донео писмо; der Wind bringt uns Regen ветар нам доноси кишу; das Geld bringt Zinsen новац доноси камату (и. интерес); was ~ die Zeitungen? шта доноси новине? nun, was ~ Sie? е, које добро? 2. донети, доносити, рађати, проузроковати; Ehre (Schande) ~ донети -осити част (срамоту); Glück, Unglück ~ донети -осити срећу, несрећу; die Menge muß es ~ то ће мноштво да донесе собом, то ће мноштво да учини; *prv*. Wahrheit bringt Haß истина доноси (и. ствара) мржњу; ein Wort bringt das andere

печ по печ; Zeit bringt Rat с временом дође и памет; Zeit bringt Rosen све у своје време. 3. j-m ein Glas ~ напи(ја)ти кому, пити у здравље чије. 4. Ständchen ~ приређити -ђивати серенаду. 5. Junge ~ доијети -осити на свет младунце, (о)котити, (о)штенити. 6. са *adv.* sein Leben hoch ~ достићи приличну старост; dem Untergange nahe ~ довести -одити близу пропасти; es in... weit (и. hoch) ~ (д)отерати далеко у..., заћи дубоко у...; er hat es im Latein nicht weit gebracht у латинском није много одмакао; es weit ~ отићи далеко, одлазити далеко; wer es so weit gebracht hat, zu... *inf.* ко је догле дотерао да... *praes.*; esso weit~, daß... дотле дотерати да..., дотле доспети да... 7. са *grp.*: а) an: et. an sich (*acc.*) ~ стећи, стицати што; j-n an einen sichern Ort ~ метнути (и. довести) кога на поуздано место; an den Rand des Verderbens ~ довести -одити до ивице (и. до руба) пропасти; an den Tag ~ изијети -осити на видело, обелодањити, -њивати; et. an den Mann ~: а) смејстити -штати што код кога, б) дотурити кому што, да(ва)ти кому што на знање, с) протурити -ати што, отрести се чега, d) s-e Tochter an den Mann ~ удомити (и. вдати) кћер, е) ☞ продавати, протурати, -ити; б) auf: auf den einfachsten Ausdruck ~ до-, свести (и. до-, с)водити на најпростији израз; ein Stück auf die Bühne ~ изнејети -осити комад на позорницу, претстављати комад; j-n auf den Gedanken (и. Einfall) ~ довести -одити кога на (по)мисао; das brachte mich wieder darauf то ме опет доведе (и. потсети) на то; das bringt mich auf unsern Plan то ме доводи (и. потсећа) на наш план; j-n auf böse Gedanken ~ до-, навести (и. до-, наводити) кога на зле мисли; auf andere Gedanken ~: на друге мисли (и. на друга осећања) одвести -одити; et. aufs höchste ~ довести -одити (и. дотерати) до крајње тачке; sein Leben (и. es) (bis) auf 90 Jahre ~ дотерати до 90 година; sein Vermögen (и. es) auf e-e Million ~ дотерати (с имањем) до једног милиона; auf die Nachwelt ~ пренејети -осити на потомство; eine Gleichung auf die niedrigste Potenz ~ свести (и. сводити) једначину на најнижи степен; seinen Sohn auf die Schule ~ да(ва)ти сина у школу; et. aufs Tapet ~ изијети -осити на тапет; j-n auf den Trab ~ потерати кога касом, пожурити кога; j-n (wieder) auf den rechten Weg ~ извести -одити кога на прави пут; ein Kind auf die Welt ~ донети дете на свет; et. (mit) auf die Welt ~ доијети -осити што собом на свет, родити се с чим, рађати се с чим; warm auf den Tisch zu ~! до-, изијети (и. до-, износити) топло на сто; с) aus: j-n aus dem Hause ~ извући кога из куће; fig. j-n aus der (и. außer) Fassung ~ одузети коме прибраност (и. присебност), смести кога, довести -одити кога ван себе; j-m et. aus den Gedanken ~ изби(ја)ти кому што из главе; *fat.* j-n aus dem Häuschen ~ довести -одити кога до беса, разбеснити кога; aus dem Irrtum ~ извести -одити из заблуде; d) außer: j-n

außer sich ~ довести -одити кога ван себе; e) bis (zu): (в. 1b) es bis zum Major ~ дотерати (и. дотурати) до мајора; f) hinter: etwas hinter sich (*acc.*) ~ (при)штедети, одвајати (на страну); g) in: in Achtung ~ (у)чинити поштованим, учинити да се поштује, -у; in Anregung ~ покрећнути, -тати; in Anwendung ~ примењити, -њивати; in Aufregung ~ узбуђити, -ђивати, узруја(ва)ти, раздражити (ва)ти; in Ausgabe ~ изда(ва)ти, (по)трошити; et. in s-n Besitz ~ узети што у свој посед, узимати што у своју државину; in Blüte ~ довести до цветања, доводити до процвата; in Einnahme ~ примјити, -ати; in Kufen ~ метнути у бачве, стављати у каце; in Verse ~ ставити у стихове; in großes Elend ~ довести -одити до највеће беде; in Erfahrung ~ до-, сајзна(ва)ти; j-m et. in Erinnerung ~ потсетити -хати кога на што; er hat sich ins Gerede gebracht учинио је да се о њему говори; et. in seine Gewalt ~ загосподарити чим, постати господарем чега, овладати чим; ins gleiche ~ изравнати; in Harnisch ~ расрдити, наљутити; j-m et. in den Kopf ~ ули(ва)ти кому што у главу; Licht in et. (*acc.*) ~ уијети -осити светлости у што, расветлити -љавати што; Mannigfaltigkeit in et. (*acc.*) ~ уијети -осити разноликост (и. разноврсност) у што; in Mode ~ увести -одити у моду; in Ordnung ~ до-, ујести у ред, до-, уводити у ред, у-, сјредити, у-, сјеђивати; in (guten) Ruf ~ изијети -осити кога на (добар) глас; j-n in üblen (и. schlechten) Ruf ~ изијети -осити кога на рђав глас, учинити да кога бије рђава гласина; in Schlaf ~ успавати, -љивати; in Sicherheit ~ метнути (и. стављати) на сигурно место, обезбедити, -ђивати, склонити; in Verbindung ~ довести -одити у везу; in Verdacht ~ (у)чинити подозривим (и. сумњивим), бацити подозрење на кога, бацити сумњу на кога; in Vergessenheit ~ бацити -ати у заборав; in Verruf ~ уби(ја)ти (*acc. dat.*) глас, озлогласити, -шавати, извикати; in Wallung ~ узбурк(ав)ати, (по)дићи; in Wegfall ~ (у)чинити да што от-, испадне, изоставити, -љати; h) (es) mit sich ~, daß... доијосити -ети собом да..., имати за последицу да...; die Sache bringt es so mit sich тако ствар изискује; wie es die Umstände (so) mit sich ~ како прилике изискују; i) nach: j-n (wieder) nach Hause ~ од-, довести (опет) кога кући, од-, доводити (опет) кога кући; j) über: e-n Ausländer über die Grenze ~ пребаци(ва)ти странце преко границе; Unglück über j-n ~ навући (и. навлачити) несрећу на кога; es übers Herz ~, zu... *inf.* преломити се да... *praes.*; ich kann es nicht über mich ~, zu... *inf.* не могу да се преломим да... *praes.*; k) um: j-n um et. (*acc.*) ~ лишити -авати кога чега; sich um et. (*acc.*) ~ лишити се(бе) чега, лишавати се(бе) чега; j-n ums Leben ~ (по)рубити кога; sich (freiwillig) ums Leben ~ уби(ја)ти се, изврши(ва)ти самоубиство; er brachte ihn um Ehre und Leben он га је лишио части и живота; l) unter: unter Dach

und Fach ~ метнути под кров; j-n unter die Erde ~: a) метнути кога у земљу, b) отерати кога под земљу (и. у гроб); unter seine Gewalt ~ подвластити, -шћивати, потчинити, -њавати; unter die Leute ~: a) пустити у оптицај, пуштати у промет, b) рас-, про|турити, рас-, про|турати; m) von: j-n (et.) vom Fleck (и. von der Stelle) ~ покре|нути -тати с места; маћи (и. мицати) с места; er ist nicht vom Fleck zu ~ не може га човек маћи с места; j-n vom Leben zum Tode ~ убити, усмртити, уморити; j-n von Sinnen ~ довести -одити кога дотле да сиђе с ума; n) vor: vor das Haus ~ до-, одвести пред кућу, до-, од|водити пред кућу; j-n vor den Richter ~ до-, од-, извести (и. до-, из|водити) на суд; et. vor sich (acc.) ~ урадити, учинити; = et. hinter sich ~; o) zu: zum Abschluß ~ завр|шити, -авати, закључи(ва)ти; j-n zu Ansehen ~ стећи (и. стицати) углед(а) кому; j-n zu Bette ~ метнути кога у постељу, метати кога у кревет; j-m et. zum Bewußtsein ~ освестити кога за што, учинити да ко дође до свести о чему (и. да осети што); et. (wieder) zu Ehren ~ повратити чему част; j-n in der öffentlichen Meinung wieder zu Ehren ~ повратити кому стари углед у јавности; zu Ende ~ до-, с-, заврши(ва)ти; zur Entscheidung ~: a) et.: одлучи(ва)ти (и. решити) што (и. abs.), b) j-n: одлучи(ва)ти кога; j-n zu einem Entschlusse ~ опреде|лити -љивати кога на што (и. за што); zum Ertrag ~ искоришћавати, вадити; j-n ~ zu (dat.) довести -одити кога до...; j-n dazu ~ et. zu tun довести -одити кога до тога да...; zu Fall(e) ~ оборити, обарати, *fig.* упропа|стити, -шћивати; zum Gehorsam ~ натер(ив)ати кога на послушност; zum (als) Geschenk ~ донети на дар, доносити на поклон; j-n zum Geständnis ~ довести -одити кога до признања (и. да призна); j-m zur Kenntnis ~ да(ва)ти кому на знање, ставити -љати кому до знања; j-n wieder zu Kräften ~ (по)вратити (и. враћати) кому снагу; j-n zum Lachen ~ на-, за|смеја(ва)ти кога; zu Markte ~ донјети -осити на трг (и. на тржиште, на пијацу); (j-m) et. zum Orfer ~ принјети -осити (кому) што на жртву, жртвовати кому што; et. zu Papier ~ ставити -љати што на хартију (и. на папир) (на)писати што; zu m Rasen ~ довести -одити до беса, разбе|снити, -шћавати; zur Ruhe ~ умири(ва)ти; j-n zum Schweigen ~ ућутк(и)вати; j-n wieder zu sich ~ повра|тити -ћати кога; zur Sprache ~ изнјети, -осити, покре|нути, -тати; zum Stehen ~: a) зауставити, -љати, b) примора(ва)ти (den fliehenden Feind непријатеља у бекству) да прекине повлачење, c) учинити да стане (и. да стоји), дићи, дизати; zur Stelle ~ довести, -одити; ein Kind zur Taufe ~ донјети -осити дете на крштење; das Glas zum Überlaufen ~ прес|јути -ипати чашу; zur Verzweiflung ~ довести до очај(а)ња, доводити до очај(а)ња; et. zu hoher Vollendung ~ довести до великог савршенства, усавршити што веома; zum Weichen ~

натер(ив)ати на отступање, примора(ва)ти на узмицање; ein Kind zur Welt ~ = auf die Welt ~; es zu et. (dat.) ~ дотер(ив)ати до чега, доспети до чега, догурати до чега; es zu nichts ~ не доспети ни до чега, ништа не постићи, ништа не постижавати. II **Bringen** п доношење; донашење на свет, рађање, кођење, штењење; довођење; итд.

Bringer {брџнџр} m 2l, ~in {~џн} f 3с доно-си|лац, -ља; ~lohn m награда (и. плата) до-носиоцу; преноснина f, возарина f. [дина f.]

Brink {брин.к} [дн.] m 2g зелен брежуљак, ру-|bri'nnel|brau'n {брџн'брџн} a мрк као изгорено.

Brise {бриз} [енг., фр.] f 3b бриза, ветрић m, поветарац m. [енглески метал m.]

Brita'nnia|metall {британа-} [Britannien] n 3

Brita'nnien {британија} n 8g ● Британија f, Енглеска; brita'nnisch {~иш} a = britisch.

Brüte {брит} [клт.] m 3a, Brütin {бру-|tün} f 3с Британ|ац, -ка, Енгле|з, -скиња; bri-|tisch {бритиш} a британски, енглески.

Brü'tisch {бритиш} (Nord-)Ame'rika n 8g ● Доминион|britsch {бритч} int. фук! [Канада f.]

Brü'tsche {бритч} итд. = Fritsche итд.

Brö'ckcken {брџкхн} n 2l (dim. од Brocken¹) парченце, комадић m, мрвица f, залагајчић m.

brö'ck(e)lig {брџкхлиг} a дробан, дробак, крунљив, трошан (и *fig.*).

brö'ckeln {брџкхлн} [Brocken¹] 15f I tr. (из-)дробити, (из)мрвити, трошити, крунити. II *intr.* (s), sich ~ (из)дробити се, (из)мрвити се, трошити се, крунити се.

Bro'cken¹ {брокн} [свн., brechen] m 2l 1. парче п, комад. 2. парченце п, одломак, ивер f. 3. мрва; übriggebliebene ~ остаци, мрве f pl. иза стола; das sind harte ~ то је тешко за гутање. 4. *fig.* мрвице f pl.; mit lateinischen ~ um sich werfen фрљати се латинским. 5. залагај (и *fig.*). 6. = Abhub 2. 7. ♀ = Brockkohle. 8. ♂ брус.

Bro'cken² {~} m 8g: der ~ ● Брокен.

bro'cken³ {~} [Brocken¹] tr. 15a дробити; ge-|brockte Milch (у)дрсљено млеко.

Bro'cken..., **bro'cken...** ~blume f ♀ алписка саса; ~haus n кућа на Брокену; ~weise adv. дробимице, (у) малим парчадима, на одломке, (у) одломцима.

Bro'ck|kohle {брџк-} f угаљ дробник m.

Brö'cklein {брџкхлн} n 2l = Bröckchen.

brö'cklig {брџкхлиг} a = bröckelig.

Brod итд. в. Brot итд.

Bro'del {брџдл} m 2l (врела, густа) пара f.

bro'deln {брџдлн} [срвн.: brauen?] I *intr.* (h, s) 15 f кључати, врети. II **Bro'deln** п кључање, врење.

Bro'dem {брџдм}, **Bro'den** {брџдн} [свн. brā-|dam, Rauch, Hitze] m 2l врела пара f; дим, испарење п. *intr.* (s) ♀ испар|јавати, -ити.

bro'd(e)men {брџд(е)мн}, **brö'den** {брџдн}

Broka't {брџкат} [фр., ит.] m 2g ♂ брџкат, сви-лена златотканина f, сребротканина; ~kleid п брџкатска хаљина f, хаљина од свилене златотканине.

Bro'm {брџм} [гр.] n 2g¹ (б. pl.) ♂ бром m.

Bro'm|beere {брџм-} [свн. bram|beri; brāmo

= трновит шиб (:Bram), beri = Beere) f ♣
1. кулина. 2. = Brombeerstrauch.

Bro'm|beer...: ~strauch *m* купинин шиб, купина *f*; ~wein *m* купиново вино *n*, вино од купина.

Bro'm..., bro'm... {брџм-}: ~haltig *a* са бромом, који садржи брома; ~kalium *n* калиума бромид *m*; ~metall *n* бромид *m*; ~sauer *a*: ~saures Salz бромат *m*, бромово со *f*; ~säure *f* бромна киселина; ~silber *n* бромид сребра; ~silber(gelatine)trockenplatte *f* phot. сува (желатинска) плоча бромиди сребра; ~silber(gelatine)schicht *f* (желатински) слој *m* бромиди сребра; ~verbindung *f* бромово једињење *n*, бромов спој *m*, једињење (и. спој) брома.

Bronchia|katarrh {брџхал-} [Bronchien] *m* ф катар (и назеб) бронхија; в. и Luftröhren.

Bronchien {брџх'н} [гр.] *pl. inv.* бронхије.

Bronchi'tis {брџхитис} [гр.] *f* 3b (б. *pl.*) ф бронхитис *m*, запаљење *n* (и. упала) бронхија.

Bro'nn {брџн} *m* 4a, Bro'nne {~н} *m* 2l ♣ = Born, Brunnen. [туч *m.*]

Bro'nze {брџзе, брџсе} [фр., ит.] *f* 3b бронза, Bro'nze..., bro'nze... {брџзе-, брџсе-}: ~arbeiter *m* радник на бронзи (и. на тучу), радник с бронзом (и. с тучем); ~farbe *f* бронзана (и. тучана) боја, боја бронзе (и. туча); ~farben *a* боје бронзе, боје туча, бронзане (и. тучане) боје; ~metall *n* бронза *f*, туч *m*; ~n {брџзе, брџсе} *a* бронзан, тучан, од бронзе, од туча; ~pulver *n* бронзани прах *m*, прахак *m* од бронзе; ~waren *f* *pl.* бронзана роба *f*, тучана роба, бронзарија *f*, тучарија *f*.

bronzie'ren {броџире} [Bronze] *l* *tr.* 15g бронзовати, (о)бојити бронзаном бојом. II Bronzie'ren *n*, Bronzie'ring *f* бронзовање, бојен е бронзаном бојом. [заном бојом.]

Bronzie'rer {броџире} *m* 2l који боји брон-

Bro'sam {брџам} [свн. brösama] *m* 2g, ~e {~} brosch. *abr.* = broschiert. [ф 3b мрва *f.*]

Bro'sche {брџше} [фр.] *f* 3b брост *m*, запињача.

Brö'schen {брџшн} [нвн.] *n* 2l 1. *dim.* од Brosen мрвица *f*. 2. \ крезле *f* *pl.*, подгушне жлезде *f* *pl.*

broschie'ren {брџш'ре} [фр.] *l* *tr.* 15g проши- (ва)ти, меко повез(ив)ати; broschiert проши- еен(о), у меком повезу. II Broschie'ren *n*, Broschie'ring *f* прошивање, мек(о) повез(ивање) *m*.

Broschüre {брџшуре} [фр.] *f* 3b брошура, књижица; ~n|kampf *m* борба *f* брошурама;

~n|schreiber *m* писац брошура, брошураш.

Bro'sel {брџсел} [*dim.* од Brosam] *m* 2l, Brö'slein {брџслеин} *n* 2l, Brö'slein {брџслеин} *n* 2l = Brosam(e) мрв(ица) *f*.

Brot {брџт} [свн. brot; brauen] *n* 2g 1. хлеб(ау) *m* (и *fig.*), крух *m*; alt(backen)es ~ стари (и. *fat.* баят) хлеб(ау), стари крух; schwarzes, weißes ~ црни, бели хлеб(ау); *fig.* unser täglich(es) ~ наш насушни хлеб; der versteht mehr als ~ essen тај зна даље од носа; sein ~ haben имати свој хлеб(ау); auf Wasser und ~ gesetzt sein добијати само хлеба и воде; fremder Leute ~ essen јести туђ хлебца, ту-

ђим зубима јести хлебца; in j-s ~ stehen бити у служби код кога; sein ~ verdienen заслуживати (и. зарађивати) свој хлеб(ау); das ist mein ~ то ми је хлеб(ау); од тога живим. 2. ein ~ Zucker глава *f* шећера.

Bro't..., {брџт-}: ~austeilung *f* раздавање *n* хлеба; ~austräger(in *f*) *m* (до)носилац-ља хлеба; ~backen печење *n* хлеба; ~bäcker *m* хлебар; ~bäckerei, *f* хлебарница; ~bank *f* хлебарска тезга; ~baum *m* ♣ хлебно дрво *n*; ~beutel *m* торба *f* за хлеб, мрежа *f* за хлеб, X (војничка) торба; ~brechen *n* bibl. ломљење хлеба; ~brei *m* попара *f*. [чић *m.*]

Brö'tchen {брџтх'н} *n* 2l (*dim.* од Brot) хлен-

Bro't..., bro't...: ~dieb *m.* а) крадљивац хлеба, хлебокрадац, који кому хлеб краде (и. на храни закида), б) хлебокрадац, ошљар; ~erwerb *m* зарада *f* хлеба, зарађивање *n* хлеба; ~esser *m* хлебојед; ~fresser *m* хлебождер; ~frucht *f* плод *m* хлебног дрвета; ~frucht|baum *f* ♣ = ~baum; ~gelehrsamkeit *f* научништво *n* хлеба ради; ~gelehrte(r) *m* научник за хлеб, научник хлеба ради; ~herr *m* газда; ~herrschaft *f* газде *m* *pl.*; ~kammer *f* остава за хлеб, хлебара; ~karte *f* хлебна карта, карта за хлеб; ~karten|abschnitt *m* отсечак (купон) хлебне карте; ~karten|heft *n* књижица *f* хлебних карата; ~kasten *m* кутија *f* за хлеб, сандук за хлеб; ~korb *m* корпа *f* за хлеб; *fig.* j-m den ~korb höher hängen стегнути кога, не да(ва)ти му много; ~korn *n* житарица *f*, жито за печење хлеба; ~krümchen *n* мрвица *f* (хлеба); ~krume *f* средина хлеба; ~kruste *f* кора хлеба; ~kuchen *m* лепиња *f*; ~laib *m* (цео) хлеб(ау), † сомуи; ~lieferung *f* набавка хлеба; ~los *a.*: а) бесхлебан; без хлеба, j-n ~los machen оставити-љати кога без хлеба, одузети-имати кому хлеб; б) бесхлебан, који не доноси (и. не даје) хлеб(а); ~losigkeit *f* бесхлебност, немање хлеба; ~mangel *m* бесхлебица *f*, оскудица у хлебу, несташница хлеба; ~marke *f*: а) = ~karten|abschnitt; б) бон *m* за хлеб; ~markt *m* хлебни трг, хлебна пијаца *f*; ~messer *n* нож *m* за (сечење) хлеб(а); ~neid *m* руфетли(ј)-ска завист *f*, завист на (зараду) хлеб(а); ~not *f* = ~mangel; ~rinde *f* кора хлеба; Stück ~rinde корица хлеба; ~sack *m* џак (и. врећа *f*) за хлеб; ~schaufel *f* (хлебарска) лопата; ~schnitte *f* кришка хлеба; geröstete ~schnitte пурен(е кришке) хлеб(а); ~schrank *m* орман за хлеб; ~schrift *f* ♣ обична слсва *n* *pl.*; ~spende *f* дељење (и. даривање, раздавање) хлеба; ~spender(in *f*) *m* даривалац, -ица хлеба; ~studium *n* учење за (насушни) хлеб; ~suppe *f* попара; ~tasche *f* торба за хлеб; ~taxe *f* дажбина на хлеб; ~teig *m* хлебно тесто *n*; ~teller *m* тањир за хлеб; ~torte *f* торта с хлебом; ~verdienen *n*, ~verdient *m* зарађивање *f* хлеба, зарада *f* хлеба; ~verwalter *m* хлебар, таиница, који издаје хлеб; ~(ver)wandlung *f* *rl.* претварање *n* хлеба у у тело Христово; ~wagen *m* кола *n* *pl.* за хлеб; ~wasser *n* вода *f* с кором хлеба (за бодеснике); ~wissenschaft *f* наука за (насушни)

хлеб; и = ~studium; ~zucker *m* шећер од главе шећера.

bro'tzeln {бруц-лн} *intr.* 15f = brutzeln.

Bro'wning {бруџннг} [енг.] *m* би браунинг, револвер Браунингова система.

brr! {бр} [оном.] бр! пр! р!

Bruch¹ {брух}¹ = [свн. bruoh *n*;?] *m* 2d и. *n* 2d, 2a пиштољина *f*, мочвар *f*, баруштина *f*.

Bruch² {брух} [свн. bruh, brechen] *m* 2d 1. а) ломљење *n*; разбијање *n*; лупање *n*; б) \times прелом; с) \times пролом, прокид, пробој; Brüche bekommen испуцати, доби(ја)ти пукотине; д) \times = Bankerott, Bankbruch; е) *fig.* прекршај, прекршење *n*, гажење *n*; ф) *fig.* раскид (на пр. уговора), прекид (на пр. преговора); es ist zwischen ihnen zum ~ gekommen дошло је до раскида између њих. 2. бора *f*, набор; залом, прелом; угужвотина *f*; leicht Brüche bekommen ломити се. 3. Δ разломак; echter, gemeiner, gemischter, unechter ~ прав(и), обичан, мешовит, неправ(и) разломак; ~, der sich (nicht) (auf)heben läßt разломак који се (не) може, (не) даје скратити; *fig.* das geht (и. fällt) in die Brüche: а) то је несрачуњливо, то прелази границе могућнога, б) то је много ситно да се о том води рачуна, с) нема од тога ништа, то је пропало; in die Brüche kommen и. geraten преварити се (и. варати се) у рачуну. 4. прелом; der Stein zeigt e-n muscheligen ~ камен показује шкољкаст прелом, камен је на прелому шкољкаст. 5. каменолом. 6. f кила *f*, просупост *f*. 7. одломљена гран(чица) *f*, отсечена гран(чица) *f*.

Bruch³..., **bru'ch**³... {брух-} \times artig а) а) преломаст, налик на прелом, у виду прелома итд.; б) f киласт, налик на килу; ~arzt *m* f лекар за киле, хирург килар; ~band *n* 2a \times утега *f*. ~bandmacher *m* утежар, израђивач утега; ~dach *n Δ испрекидан кров *m*, кров на преломе; ~einklemmung *f* f стезање *n* киле; ~fest а чврст на кидање, који се опире кидању; ~festigkeit *f* чврстина на кидање, отпор *m* кидању; ~fläche *f* прелом(на површина) *m*, површина прелома; ~frei а) беспреломан, без прелома; б) f бескилан, без киле; с) без лома, читав, цео; ~glas *n* разбијена стаклад *n* *pl.*, стаклена парчад *n* *pl.*; ~gold *n* чисто злато; ~halter *m* = ~band. [чваран.]*

bru'chig {брухџ} [Bruch¹] а пиштољинав, мо-1 **Brü'ch(t)e** {брух(т)} [Bruch²] *f* 3b глоба, новчана казна.

brü'chig {брухџ} [Bruch²] а 1. *fig.* ломан, ломљив, ломак, кршлив; крт; трошан (и *fig.*), трошљив. 2. (с)ломљен, разбијен; напукнут, напукао, напруснут, напрусно; који има преломе (и. боре). 3. f килав, просупт. 4. [Brüche] који је скривио за новчану казну, који има да буде кажњен глобом.

...brüchig {-брухџ} у слож. н. пр. wort~.

Bruch⁴..., **bru'ch**⁴... ~kraut *n* \times (Hernia) сипаница *f*, килавица *f*; ~kupfer *n* бакрена парчад *n* *pl.*, ~operation *f* \times отварање *n* киле; ~pflaster *n* *phm.* (н)пластер за килу; ~rechnung *f* рачун(ање *n*) *m* разломцима; ~reis *m* пиринчан ситнеж, пиринчани от-

паци *m* *pl.*, ~sack *m* f килина кеса *f*; ~schaden *m*. а) штета *f* од лома (и. од разбијања); б) f кила *f*, просупост *f*; ~schiene *f* \times улога; ~schnitt *m* = ~operation; ~schokolade *f* (из)ломљена чоколада; ~silber *n* (из)ломљено сребро; ~stein *m*: а) ломљеник, мајдански камен, камен из каменолома; б) камен лековит за килу; ~stelle *f* прелом *m*, прекид *m*; ~strich *m* пруга *f* прелома (и. раскида); ~stück *n* од-, уломак *m*, комад *m* *pl.* комађе, парче (*pl.*: парчад); ~stückig а у од-, уломцима, у комађу, у парчадима; ~teil *m* део, разломак; ~wasser {брух-} *n* пиштољинска (и. мочварска) вода *f*; ~weide *f* \times крта врба, црна врба; ~weise *adv.* у од-, уломцима, на од-, уломке; ~zahl *f*, ~ziffer *f* разломак *m*. [стих *m*, хуприца *f*.]

Brü'ckchen {бру-к-чн} *n* 2l *dim.* од Brücke мо-1 **Brü'cke** {бру-к-чн} [свн., brucka; Braue (обрва)]

Prügel *f* 3b 1. мост *m*, хуприја; fliegende ~ летећи мост; hangende ~ висећи мост; schwimmende ~ пливачући мост; stehende ~ непомичан мост; eine ~ über e-n Fluß schlagen (на)правити (и. начинити, (са)градити, подићи, подизати) мост преко реке; eine ~ abbrechen (по)рушити мост; dem Feinde goldene ~n bauen омугући(ва)ти непријатељу повлачење; die ~ hinter sich abbrechen (и. abbrennen) (по)рушити (и. (по)ломити) све мостове са собом; j-m die ~ aufziehen пресећи коме пут, ускратити коме кредит; j-m die ~ niederlassen (и. treten) потпомоћи кога, погурнути кога. 2. мост *m*, хуприја (= сви предмети слични с мостом), на пр. \times мост за заповедника брода. 3. Δ im Gehirn можда ни мост *m*, Варолов мост.

brü'cken {~н} *tr., intr.* (h), sich ~ градити мост на(д)..., правити мост на(д)....; gebrückter Weg пут од дасака (и. греда) бачених у мочваран предео.

Brü'cken... {бру-к-чн}: ~amt *n* одељење за мостове; ~bahn *f* пут *m* моста; ~balken *m* мостовница *f*, мостовна греда *f*, мостовни балван; ~bau *m* (*pl.* ~bauten) грађење *n* мостова, мостовна градња *f*; ~baum *m* мостовница *f*; ~bogen *m* лук моста; ~boot *n* мостовни чамац *m*, понтон; ~decke *f* под (и. патос) моста; ~geländer *n* ограда *f* на мосту; ~geld *n* мостарина *f*; ~geldnehmer *m* наплаћивач мостарине; ~haus *n* кућ(ица) наплаћивача мостарине; ~joch *n \times распон *m* (моста); ~joch|träger *m* распонски носач; ~kahn *m* = ~boot; ~kopf *m \times мостобран; ~meister *m* надзорник мостова; ~pfeiler *m* стуб моста; ~schanze *f \times мостобран *m*; ~schiff *n* = ~boot; ~schlag(en) *n* *m* подизање *n* моста, грађење *n* моста; и = ~bau; ~schläger *m \times понтоњер; ~steg *m* мост за пешаке, брвно *n*, брвине *f* *pl.*; ~train *m \times мостовни трен; ~wage *f* вага; ~zoll(einnehmer) *m* = ~geld(einnehmer). [Brückchen.]*****

Brü'cklein {бру-к-л-чн} *n* 2l *dim.* од Brücke в.1

Brü'ckner {бру-к-н-р} [Brücke] *m* 2l = Brückengeldnehmer мостаринар.

Bru'der {бруд-р} [свн. bruodar, лат. frater] *m*

2j 1. брат, *fam.* буразер; *fig.* брат, сестра *f*; *leiblicher* ~ рођени брат; ~ *von der Mutter her* брат по мајци; ~ *vom Vater her* брат по оцу; *wie Brüder zusammen leben* живети као браћа; *das ist unter Brüdern* hundred Mark wert то вреди брат брату сто марака. 2. (са)брат; друг; *fauler* ~ левента, нерадник; *priv. du bist der beste* ~ *auch nicht* ко те не зна скупо би те платио; *das ist ein fauler* ~ треба га се (по)причувати; *gleiche Brüder*, *gleiche Karren* с ким си онаки си. 3. об. со. ~ *Herzdragi* брат, *fam.* дражаши; ~ *Leichtfuß* ветрогоња, онај који тера ветар капом; ~ *Liederlich* лола, развратник; ~ *Lustig* и *lustiger* ~ весељак; ~ *Saufaus* испичутура, сујчмез; ~ *Studio* студент; ~ *Zimperial* секаперса.

Bru'der... {брудр-}: ~ *art* *f* братски начин *m*; *nach* ~ *art* братски; ~ *bund* *m* братски савез.

Brü'derchen {брудр'чхн} *n* 2l *dim.* од *Bruder* братић *m*, братац *m*.

Bru'derfehd *f* кавга између браће.

Brü'dergemeinde *f* општина браће.

Bru'der...: ~ *hand* *f* братска рука, братовљ(е)ва рука; ~ *herz* *n* братско срце, братовље(во)срце; ~ *kind* *n* братић *m*, братичина *f*; *синовац* *m*, *синовица* *f*; ~ *krieg* *m* братоубилачки рат; ~ *kuß* *m* братски пољубац.

Brü'derlein {брудр'л'н} *n* 2l = *Brüderchen*.

brü'derlich {брудр'л'х} *a, adv.* братски; **Brü'derlichkeit** {~кл'т} *f* 3b брат(им)ство *n*, братска осећања *n pl.*

Bru'der..., bru'der...: ~ *liebe* *f* братска љубав, братовља љубав; ~ *mord* *m* братоубиство; ~ *mörder(in f)* *m* братоубица; ~ *mörderisch* *a* братоубилачки; ~ *schaft* {бруд'рш'фт} *f* 3b = *Brüderschaft* 2.

Brü'derschaft {бруд'рш'фт} *f* 3b 1. брат(им)ство *n*; *mit j-m* ~ *machen*, *schließen* и *trinken* (з)братимити се с ким. 2. братство *n*; задруга, заједница.

Bru'ders... {брудрс-}: ~ *frau* *f* снаха, снаја, братовљева жена; ~ *kind* *n* = *Bruderkind*; ~ *sohn* *m* братић, синовац; ~ *tochter* *f* братичина, синовица.

Bru'der...: ~ *treue* *f* братска верност; ~ *volk* *n* братски народ *m*; ~ *zwist* *m* распра (и. кавга) *у* између браће. [гији].

Brü'gge {бругг-} *n* 8g ● Бриж *m* (град у Бел-)

Brü'he {бру-} [срвн. *brüje*, *brühen*] *f* 3b 1. чорба, јуха; умокац *m*, сос *m*; *priv. die* ~ *kommt teurer* als das *Fleisch* скупља дара него масло. 2. сок *m*. 3. *fig.* = *Patsche*; *in der* ~ *sitzen* (и. *stecken*) бити у шкрипцу; *in der* ~ *sitzen lassen* оставити у шкрипцу; *e-e lange* ~ *über et. (acc.)* *machen* развући о чему, развести о чему.

brü'hen {бру-н} [срвн.: *brüten*] *I tr. 15a* (по)парити, (по)шурити. II **Brü'hen** *n* парење, шурење.

Brü'h..., brü'h... {бру-}: ~ *faß* *n* парионика *f*, буре за парење (= у којем се пари); ~ *futter* *n* попарена крма *f* (и. пића, храна); ~ *haus* *n* парионика *f*, шурионика *f*; ~ *heiß* *a* = ~ *warm*; ~ *kartoffeln* *f pl.* (о)барени кромпир *m pl.*; ~ *kessel* *m* = ~ *faß* парионика *f*, котао за парење (и. шурење).

brü'hig {бру-х} [Brühe] *a* чорбаст, јухаст.

Brühl {бру-л} [срвн. *brüil*, келт.] *m* 2g баровит предео, бар(уштин)а *f*; Брил (= име улице).

Brü'h..., brü'h...: ~ *näpfchen* *n* сосара *f*, суд *m* за сос; ~ *suppe* *f* чорба, јуха; ~ *warm* *a* врео, кључао; *fam. fig.* тазе, из прве руке; ~ *wasser* *n* вода за парење (и. за шурење), врела вода, кључала вода.

Brü'llaffe {бру-л-} *m* ☞ дрекавац.

brü'llen {бру-л'н} [срвн.] 15a *I intr. (h)* 1. рикати. 2. урлати. 3. мукати. 4. блејати. II *tr. j-m* Beifall ~ урлати у знак одобравања ко-му; (про)будити риком (и. урлањем). III **Brü'llen** *n* рикање; урлање; мукање; блејање.

Brü'll...: ~ *frosch* *m* ☞ жаба рикача *f*; ~ *ochs*, ~ *ochse* *m* ☞ бик.

Bru'mm... {брум-}: ~ *bär* *m*: а) = *Bär*¹; б) *fam. fig.* (и ~ *bart* *m*) гунђало, чантрало, свеклар, -рва; ~ *baß* *m*: а) ☞ бас; *fam.* бас, глас као из бачве; ~ *eisen* *n* дромбуља *f*.

bru'mmen {брум-н} [срвн. *breman*; *Bremse*] *I intr. (h)*, *tr. 15a* 1. мумлати. 2. мукати. 3. мрмљати; гунђати, чантрати; в. *Bart* 1.. 5. зујати, брујати; *mir brummt der Kopf* davon бучи ми глава од тога; *fam* ..., daß *es nur so* brummt... да све бруји. II **Bru'mmen** *n* мумлање; мукање; мрмљање, гунђање; зујање, брујање.

Bru'mmer {брум-р} *m* 2l 1. (и ~ *in* {~н} *f* 3с) = *Brummbär* б. 2. = *Brummliege* *f* зурња-ча, зукача, зукара. 3. бик. 4. велики топ, топ који грува. 5. дебела жица *f* баса.

bru'mmig {брум'х}, **bru'mmisch** {брум'ш} *a* гунђав, цандрљив.

Bru'mm...: ~ *kater* *fam. fig. m* = ~ *bär* б; ~ *kreis* *m* зврк, чигра *f* која свира; ~ *ochs*, ~ *ochse* *m* ☞ = *Brüllochs*; ~ *stimm* *f* ☞ бундав глас *m*.

brü'ne'tt {бру-нет} [фр., *braun*] *I a* црномањаст, црнпураст, гарав. II **Brü'ne'tte** {~} *f* 3b гара-вуша, црнка.

Brunft {брунфт} [срвн., *brunft*, срвн. *breman*, *brummen*] *f* 2f успаљеност, терање *n*, букарење *n*, пасење *n*; *in der* ~ *sein* = *brunften*.

bru'nften {~н} *intr. (h)* 15с бити успаљен, терати се, букарити се, пасти се. [парења.]

Bru'nft hirsch *m* успаљен јелен, јелен у време *f*

bru'nftig {брунфт'х} *a* успаљен, којји, -а се тера (и. букари, пасе, води).

Bru'nft...: ~ *tier* *n* успаљена кошута *f*, кошута која се пасе; ~ *zeit* *f* време *n* успаљености, време терања (и. букарења, пасења).

Bru'nhild {брунх'лт}, **Brunh'ide** {брунх'илд} [срвн.] *f* 3b Брунхилда.

Brü'nie'r'eisen *n* глачаница *f*, гладило.

brü'nie'ren {бру-нир-н} [фр., н. *braun*] *I tr. 15g* (о)бојити мрко, гладити. II **Brü'nie'ren** *n*, **Brü'nie'ring** *f* бојење мрко, глађење.

Brü'nie'r... {бру-нир-}: ~ *gold* *n* мрко злато; ~ *stahl* *m* = ~ *eisen*.

Brunn {брун} *m* 4с ☞ = *Brunnen* 1.

Brü'nn {бру-н} [срвн. *brunna*, келт.] *f* 3b оклоп *m*.

Bru'nnen {брун-н} [срвн. *brunno*, *Born*] *m* 2l 1. кладенац, студенац, врело *n* (и *fig.*), извор, вртак. 2. минерални (и. бањски) извор, минерална (и. бањска) вода; ~ *trinken* пити (ми-

нералну, бањску) воду. 3. бунар; чесма *f*; *v. artesisch*; *prv.* meine Pläne sind in den ~ gefallen пропали су ми планови; den ~ zu decken, wenn das Kind ertrunken ist после кише жапунце; мртвој глави лека нема; Wasser in den ~ tragen бацати песак у море.

Bru'nnen... {брун-н-}: ~ader *f* водена жица; ~anstalt *f* бањски завод *m*; ~arzt *m* бањски лекар; ~aufseher *m* = ~meister; ~becken *n* чесменско корито; ~behälter *m* бунарски резервоар; ~bohrer *m*: а) бушач чесменских цеви; б) бунарска бургија *f*; ~dach *n* бунарски кров *m*, кров од бунара; ~eimer *m* (бунарско) ведро *n*; (бунарска) ведрица *f*; ~feger *m* чистач бунара; ~gast *m* бањски гост; ~gebrauch *m* употреба *f* минералне (и. бањске) воде; ~gräber *m* копач бунара; ~hahn *m* чесменска славина *f*; ~haken *m* бунарска кука *f*, кука за ведро; ~haus *n* бунарска кућица *f*; ~kasten *m* бунарски (и. чесмени) резервоар; ~kette *f* бунарски ланац *m*; ~kranz *m* бунарска ограда *f*; ~kresse *f* (Nasturtium officinale) угац *m*, указ *m*, бели угац, поточарка, резаница; ~kur *f* бањско лечење *n*, лечење бањском (и. минералном) водом; eine ~kur (ge)brauchen пити бањску воду, лечити се бањском водом; ~macher *m* чесмар, израђивач чесми; ~macher|arbeit *f* чесмарски рад (и. посао) *m*; ~meister *m* чувар (и. надзорник) јавних чесми; ~ort *m* бањско место *n*; ~rand *m* бунарска ограда *f*, ограда око бунара; ~raumer *m* = ~feger; ~rohre *f* чесменска цев; ~salz *n* бунарска со *f*; ~schwengel *m* ћерам; ~seil *n* бунарско уже, бунарски конопцац *m*; ~stein *m* = Kesselstein; ~vergiftung *f* тровање *n* бунара, отрованост бунара; ~versendungs|direktion *f* управа разашлињања минералне воде; ~wasser *n* бунарска (и. чесменска) вода; ~zeit *f* бањско време *n*, време за топлоче, бањска сезона.

Brü'nnelein {брун-н-леин} *n* 2l *dim.* од Brunnen бунарић *m*, кладенчић *m*, студенчић *m*, из-1

Bru'nn|quelle (e *f*) *m* извор *m*. [ворчић *m*.]

Bru'no {бруно} [срвн.] *m* 8b Бруно.

Brunst {брунст} [свн. brunst, brennen] *f* 2f 1. готово † пожар *m*; ватра. 2. жар, жестина; успаљење *n*, успаленост; ~leiden бити успаљен, успаљивати се. 3. ‡ = Brunft.

Bru'nst... = Brunft...

brü'nstig {брунстѝх} а 1. ~, ~lich {брунстѝх-лих} (*adv.*) ватрен(о), жесток(о). 2. = inbrünstig. 3. успаљен.

Brü'nstigkeit {брунстѝхкѝт} *f* 3b = Inbrunst. **Brü'nstling** {брунстѝлѝн} *m* 2g¹ успаљеник, похотљивац.

Brunz {брунц} *m* 2g. **Bru'nze** {~} *f* 3b мокраћа *f*. **bru'nzen** {брунѝнѝ}. **brü'nzeln** {брунѝнѝлѝн} *intr.* (h) јн. мокрити, пишкати.

brü'seln {бру-з-лѝн} *intr.* (h) 15f тећи жаморећи.

brüsk {бру-ск} [фр.] а бриск, напрасит, осорљив, прек, нагао.

brüskie'ren {бру-скѝрѝн} *tr.* 15g брецати се на, из-, обрецнути се на, осећи се на.

Brü'ssel {бру-сел} *n* 8g ● Брисел *m*.

Brü'sseler {~р}, **Brü'bler** {бру-с-р} I *m* 2l,

Brüblerin {~гн} *f* 3с Брисел|ац, -ка. II а *inv.* бриселски.

Brust {бру-ст} [свн. brust] *f* 2f 1. груди *f* pl., прса *n* pl.; eine breite ~ haben имати широке груди (и. широка прса), бити грудат (и. прсат); sich an die ~ schlagen бусати се, ударати се у груди, лупати се у прса; sich in die ~ werfen испрсити се, испршавати се, *fig.* шепурити се, копечити се, разметати се. 2. груди *f* pl., прса *n* pl., плућа *n* pl.; eine gute ~ haben имати добре груди, добра прса; er hat es auf der ~, s-e ~ ist verschleimt он има слуги у грудима. 3. дојка, сиса, груди *f* pl., прса *n* pl.; einem Kinde die ~ geben (по)дојити дете; ein Kind an der ~ дете на сиси; ein Kind (von der ~) entwöhnen одби(ја)ти дете (од сисе). 4. *fig.* груди *f* pl., срце *n*; ein Herz in der ~ haben имати срце у грудима; mir fiel ein Stein von der ~ свали ми се камен с груди. 5. груди *f* pl. (e-r Weste прсни-ка, e-s Hemdes кошуље); bis zur ~ ausgeschnitten изрезан (и. исечен) до груди.

Bru'st... {бру-ст-}: ~ader *f* ● грудна жила (и. вена); ~aorte *f* ● грудна аорта; ~balsam *m* мелем за груди; ~baum *m* ● предње вратило (на разбоју); ~beer|baum *m* ● а) (Zi'zyphus iu'iu'ba) чичимак *m*; б) (Zi'zyphus vulga'ris) чичимак, жижоле *n*, кинкавица *f*, цирка *f*; ~beere *f* чичимак *m*; ~bein *n*: а) ● грудњача *f*, грудна кост; б) кобилица (и. Kamm *m* des ~beins); ~beklemmung, ~beschwerde *f* заптиване *n* (и. стезање) у грудима; ~bild *n* попрсје; ~binde *f* грудна повеска; ~bonbon *m* и. *n* пастила *f* за груди.

Brü'stchen {бру-ст-чен} *n* 2l *dim.* од Brust, груди *n* pl., прсаница *n* pl.; дојчица *f*, сисица *f*. **Bru'st|drüse** *f* ● грудна жлезда; ~ des Kalbes телећа крзла.

brü'sten {бру-ст-н} I sich ~ 15с (ис)прсити се, испршавати се, разметати се, шепурити се. II Brü'sten *n*, Brü'stung *f* пршење, испршаване, разметане, хвастане; уп. и. Brüstung.

Bru'st..., **bru'st...**: ~entzündung *f* ● запаљење *n* (и. упала) груди; ~fell *n* ● плућна марамица *f*; ~fell|entzündung *f* ● запаљење *n* (и. упала) плућне марамице; ~fleisch *n* месо са груди, бело месо; ~flosse *f* ● грудна пераја; ~flosser *m* pl. ● грудни перајари; ~gang *m* грудни ходник; ~gegend *f* грудни предео *m*, предео груди; ~harnisch *m* грудни оклоп, оклоп за груди; ~höhe *f* ●, ●, ● висина до испод ребара; ~höhle *f* ● грудна дупља; ~hütchen *n* цуца *f*; ~kasten *m* ● грудни кош; ~knochen *m* ● = ~bein; ~korb *m* = ~kasten; ~krampf *m* ● сипња *f*; ~krank а грудоболан; ~kranke(r) *s* 9l грудоболни|к, -ца, болесни|к, -ца од груди; ~krankheit *f*: а) грудна болест; б) јехтика, плућна туберкулоза; ~kreuz *n* грудни крст *m*; ~latz *m* стежник; ~leder *n* грудник *m*, кожа за одбрану груди; ~lehne *f* наслон *m*, прсобран *m*; ~leiden *n* = ~krankheit а; ~leidend а = ~krank; ~leier *f* ● сврдао напршњак *m*. [Brüstchen.]

Brü'stlein {бру-стлѝн} *n* 2l *dim.* од Brust, в. I **Bru'st...**, **bru'st...**: ~mittel *n* средство (и. лек *m*)

за груди; ~muskel *m* ☹ грудни мишић; ~nadel *f* записача, брош *m*; ~nerv *m* ☹ грудни живац; ~pflaster *n* (п)фластер *m* за груди; ~pulver *n* прахак *m* за груди; ~reinigend (es Mittel) *a* ♀ (средство, лек *m*) за чишћење груди; ~riemen *m* пршњак, грудник (на хау); ~saft *m* сок (и. сируп) за груди; ~schild: a) *m* грудни штит, штит за (заштиту) груди; b) *n* плочица (и. значка) *f* на грудима; ~schiefer *m* вео (и. дувак) преко груди; ~schleife *f* стежничка омча; ~schleim *m* грудна слуз *f*; ~schmerz *m* бол у грудима; ~sirup *m* = ~saft; ~stimme *f* глас *m* из груди; ~streifen *m* поруб на грудима кошуље; ~stück *n*: a) = ~bild; b) груди *f* pl., парче од груди; ~tasche *f* унутрашњи џеп *m*; ~tee *m* теј за груди; ~ton *m* тон (и. глас) из груди; fig. im (и. mit dem) ~ton der Überzeugung гласом најдубље убеђења; ~trank *m* напитак за груди; ~tuch *n* марама *f* за груди.

Brü'stung {бру-стун} [Brust] *f* 3b грудобран *m*, прсобран *m*; ограда.

Brü'st... ~warze *f* брадавица (на дојци); ~wasser *n*: a) ♀ вода *f* у грудима; b) нановача *f* за груди; ~wasser[sucht] *f* ♀ грудна водена болест; ~weh *n* = ~schmerz; ~wehr *f* ☹ грудобран *m*; ~weite *f* ширина у грудима, мера преко груди; ~werk *n*: a) дојке *f* pl.; b) делови *m* pl. оргуље пред свирачем; ~wirbel *m* ☹ грудни пршљен; ~zucker *m* шећер за груди.

Brut {брут} [срвн. bruot, brühen] *f* 3b 1. лежење, лежање на јајима; die Vögel sind in der ~ птице леже на јајима. 2. млад, легло *n*, кот *m*, накот *m*, fig. жгадија. 3. јаја *n* pl.; насад *m*, потсад *m*. 4. ♀ младе лукавице *f* pl., ластар *m*. [ски, скотски, суров, груб.]

bruta'l {брутал} [фр.] *a* бруталан, животињ-
Brutalität {бруталитет} [фр.] *f* 3b бруталност, животињство *n*, суровост, грубост.

Brut... {бруг-}: ~apparat *m* пех *f* за лежење; колевка *f* за недоношчад; ~biene *f* = Drohne.

Brü'tei {бру-теј} *n*: a) јаје за насад; b) мућак *m*.

brü'ten {бру-тен} [свн. bruoten, Brut] *I* intr. (h) 15c 1. a) лећи, лежати на јајима; лећи на, лежати на; b) лежати; c) fig. лежати, притиснути; d) ~de Weinberge жарки виногради. 2. fig. мозгати, нутрити, über et. (dat.) ~, auf, über et. (acc.) ~ сковати што; нутрити (и. мозгати) о чему; auf Rache ~ нутрити о освети, спремати у потаји освету. II tr. (из-)лећи; fig. сковати, (из-)мозгати, у потаји спремати. II Brü'ten *n* лежење, нутрење, мозгање, сковање.

Brü't... ~fleck *m* оголено место *n*, место без перја; ~henne *f* квочка; ~hitze *f* топлота лежења, топлота потреба за лежење; fig. врућина као у кречани.

brü'tig {бру-тих} [Brut] *a* 1. das Huhn ist ~ кокоши се леже, кокош хоће да лежи на јајима. 2. ~es Ei насађено јаје, мућак *m*. 3. запаран, спаран.

Brü't... ~käfig *m* кавез (и. клетка *f*) за квочку, кавез где се (перната) живина леже; ~kasten *m*, ~knospe *f* ♀ расплодни пупољак

m; ~maschine *f*, ~ofen (и Brüt[ofen]) *m* пех *f* за лежење; ~stätte *f*: a) = Brutkäfig; b) fig. огњиште *n*.

bru'tto {бру-то} [ит.] (opp. netto) adv. ☹ бруто, с даром; ~wiegen тежити бруто, бити тежак с даром.

Brü'tto... {бру-то-}: ~einnahme *f* бруто примање *n*; ~gewicht *n* бруто тежина *f*, тежина с даром; ~preis *m* бруто цена *f*; уп. Roh...

Brü't... ~wärme *f* = ~hitze; ~zeit *f* време *n* лежења; ~zelle *f*: a) хелија за млад; b) ♀ расплодна хелија; ~zwiebel *f* ♀ (расплодна) лукавица, чесно *n*.

bru'tzein {бру-ц-ин} [brodeln] intr. 15f цврчати, пехи се уз цврку; врети.

Bryo'nie {бру-он-и} [гр.] *f* 3b ♀ (Bryo'nia) де-1 bst! {бст} int. пст! ej! [белица, дебела тиква.]

bu! {бу} int. 1. му! 2. бау! бу!

Bub {буп} *m* 3a = Bube.

Bü'bchen {бу-п-х-ин} *n* 2l (dim. од Bube) деча-
чић *m*, мушкарче, бата, пуша.

Bu'be {буб-} [срвн.] *m* 3a 1. (opp. Mädchen) дечак, мушкарац, мушкарче *n*, мушко дете. 2. (opp. Mann, Ehemann) момак, младић, јаран; böser ~ лола, грозан поданик. 3. момак, слуга. 4. жандар, краљ (у картама). 5. хуља, битанга, неваљалац, угурсуз, лола.

Bu'ben..., **bu'ben...** {буб-н-}: ~haft {буб-н-х-афт} *a*, ~mäßig *a* дечачки; ~streich *m*, ~stück *n* и. ~tat *f* лолска посла *n* pl., мангуплук *m*, угурсузлук *m*, несташлук *m*; неваљалство *n*, подлост *f*, подлаштво *n*, нитковство *n*, нитков-

Büberei' {бу-б-ре-и} *f* 3b = Bubenstreich. [лук *m*.]

Bu'bi {буби} *m* 5 (од мила за Bube 1) шврња, малишан. [лола, хуља, битанга.]

Bü'bin {бу-бин} [ф од Bube 5] *f* 3c неваљалица,

bü'bisch {бу-б-иш} *a* 1. дечачки. 2. лолски; угурсуски; нитковски.

Bü'biein {бу-пла-ин} *n* 2l = Bübchen.

Bu'bo(n) {буб-о-н} [лат.] *m* 6d ♀ бубон.

Buch {бух}¹ [свн. buoh, Buche (уп. Buchstabe)] *n* 2a 1. књига *f*; a) altes ~ стара књига, књи-
журина *f*, купусара *f*; fig.: es ließe sich ein ~ schreiben über (acc.) могла би се читави књига написати о томе; immer über den Büchern sitzen и. hocken (о)капати над књигама; wie ein ~... ..као из књиге; wie es im ~ steht као што треба; b) in drei Büchern у три књиге; bibl. das erste ~ der Könige прва књига о царевима; die fünf Bücher Mosis пет књига Мојсијевих; erstes (zweites usw.) Mo-
sis прва (друга итд.) књига Мојсијева; c) ☹ ~ führen водити књиге; (genau) ~ und Rechnung führen über (acc.) (тачно) водити рачун о (loc.); d) fig. das ~ der Natur књига природе. 2. свеска *f*. 3. тринаест карата исте боје, карте исте боје. 4. ~ Papier 1/20 риса хартије (и. папира); ~ Gold (Silber) 12—25 листови злата (сребра). 5. ☹ = Blättermagen.

Buch... {бух-} од Buche в. Buchecker итд.

Buch'... {бух-}: ~adel *m* повељско племство *n*; ~auszug *m* извод из књиге; ~binder *m* књи-
говезац; ~binderei' {~бунд-ре-и} *f* 3b: a) књи-
говезаштво *n*, књиговезачки занат *m*; b) књиговезница.

Bu'ch¹|binder... {бухбѣндѣр-} ~gesell(e) *m* књигоvezачки помоћник (и. калфа); ~handwerk *n* = Buchbinderei *a*; ~kleister *m* књигоvezачки лепак, ћириш; ~kunst *f* књигоvezачка вештина; ~leim *m* књигоvezачко туткало *n*; ~lohn *m* повезнина *f*, плата књиговесцу; ~presse *f* књигоvezачка преса.

Bu'ch¹... ~deckel *m* корица *f*, корице *f pl.*; ~drama *n* драма *f* за читање.

Bu'ch¹|druck *m* 1. (б. *pl.*) штампа(рство *n*) *f*. 2. штампана *p*, тискано *n*, штампана ствар *f*, тисканица *f*. [парски јастук.]

Bu'ch¹|drucker *m* штампар; ~ballen *m* шам-

Bu'ch¹|druckerei' {бухдрукѣра} *f* штампарија; штампарство *n*; ~besitzer *m* штампар, сопственик штампарије; ~einrichtung *f* уређење *n* (и. уређај *m*) штампарије; ~faktor *m* (штампарски) фактор.

Bu'ch¹|drucker... ~farbe *f* штампарска боја, боја за штампање; ~gehilfe *m* штампарски помоћник (и. калфа); ~gewerbe *n* штампарство *n*; ~kunst *f* штампарска вештина, штампарство *n*; ~lehrling *m* штампарски шегрт (и. ученик, Хр. научник); ~presse *f* штампарска машина, штампарски строј *m*; ~schwärze *f* штампарско црnilo *n*; ~stock *m* (завршена) шара *f*; ~wappen *n* штампарски грб *m*.

Bu'ch¹|druck... = Buchdrucker...; ~schnell presse *f* брза штампарска машина.

Bu'che [свн. buohha] *f* 3b (Fagus) буква; в. и Hagez, Rot-buche.

Bu'ch²... ~ecker, ~eichel *f* буков жир *m*; ~eckern|ernte *f* купљење *n* (и. берба) букова.

Bu'ch¹|eigner zeichen *n* = Exlibris. [жира.]

Bü'chelchen {бухѣлѣн} *n* 2l (dim. од Buch) књижица *f*, књишче.

bü'chen¹ {бухѣн} [Buch¹] 1 *tr.* 15a (у)књижити, унјети -осити у књиге, (за)бележити; die Summe ist zu Ihren Gunsten gebucht сума је укњижена у Вашу корист. II **Bu'chen *n***, Bu'chung *f* (у)књижење.

bü'chen- {~}, bü'chen {бухѣн} [Buche] *a* буков.

Bu'ch¹... ~hain *m* буквик, буков гај; ~hecke *f* букова живица, жива ограда од букова; ~holz *n* буковина *f*, буково дрво; ~pflanzung *f*, ~wäldchen *n* = ~hain; ~wald *m* букова шума *f*.

Bü'cher... {бухѣр-} [*pl.* од Buch¹]: ~abschluß *m* закључак књига; ~aufseher *m* књижнички надзорник; ~beschreiber *m* описивач књига; ~bestell zettel *m* наруџбеница *f*, наруџбени (и. поруџбени) лист (за књиге); ~brett *n* полица *f* (за књиге).

Bücherei' {бухѣра} [ивн. 17 век Buch¹] *f* 3b књижница; ~verwalter *m* књижничар.

Bü'cher... ~freund (in *f*) *m* пријатељ, -ица књиге; ~gestell *n* полица *f* за књиге, орман *m* за књиге; ~handel *m* трговина *f* књигама; ~händler *m* трговац књигама, књижар полловних књига, антиквар; ~kenner *m* = ~beschreiber; ~kenntnis *f* = ~kunde; ~kram *m* *fat*: а) антикварница *f pl.*; б) књижурина *f pl.*, књижурица *f pl.*, кртлог књига; ~krämer *m* антиквар; ~kunde *f* познавање *n* књига; ~leiter *f* књижничке лествице *f pl.*; ~liebha-

ber(in *f*) *m* = љубитељ, -ка књиге; ~liebhaberei' *f* љубитељство *n* књига; ~machen *n* писање (и. састављање) књига; ~macher *m* књигописац, списатељ (и. састављач) књига; ~markt *m* тржиште *n* књига, књижарство *n*; ~nach|druck *m* 2g прештампавање *n* књиге; ~narr *m* страстан скупљач књига; ~ranzen *m* торба *f* за књиге; ~regal *n* = ~gestell; ~register *n* списак *m* књига; ~revisor *m* ревизор књига; ~saal *m* књижница *f*, књижничка дворница *f*; ~sammler *m* скупљач књига; ~sammlung *f* збирка књига; ~schau *f* преглед *m* (и. разгледање *n*) књига; ~schmierer *m fat.* шкрабало; ~schmiererei' *f* шкрабање *n* (књига); ~schrank *m* орман за књиге; ~schreiber *m* = ~macher; ~sprache *f* књишки (и. књижевни) језик *m*; ~ständer *m* полица *f* за књиге; ~stempel *m* в. Exlibris; ~stube *f* соба с књигама (и. за рад); ~sucht *f* помага за књигама; ~trödel *m* трговина *f* полловним књигама; ~trödler *m* антиквар; ~verleiher *m* позајмљивач књига; ~verzeichnis *n* списак *m* књига; ~wart *m* књижничар; ~wesen *n* књиштво, књижевност *f*; ~wurm *m*: а) (књишки) мољак; б) *fig.* er ist ein ~wurm он окапа над књигама, он стално рије по књигама; ~wut *f* помага за књигама; ~zeichnen *n* в. Buchzeichen; ~zettel *m* = bestellzettel.

Bu'ch²|fink(e) *m* (Fringilla coelebs) зеба чинкавица.

Bu'ch... ~forderung *f* књишко потраживање *n*, потраживање из књига; ~form *f* облик *m* књиге, формат *m*; ~führer *m* = ~halter; ~führung *f* књиговодство *n*; einfache (doppelte и. italienische) ~führung просто (двојно) књиговодство; ~gelehrsamkeit *f* књишка ученост, ученост из књига; ~gläubiger *m* књишки поверилац, поверилац из књига; ~gold *n* злато за књиге; ~halter (in *f*) *m* књиговођа; ~halterei' {~} *f* 3b, ~haltung *f* = ~führung.

Bu'ch¹|handel *m* трговина *f* књига(ма), књижар(ница); im ~ sein продаје се, добија се (код...).

Bu'ch¹|händler *m*, ~in *f* књижар, -ка; ~und Verleger књижар издавач; fliegender ~ путујући књижар; ~börse *f* књижарска берза; ~messe *f* књижарски сајам *m*, сајам књига.

bü'ch|händlerisch *a* књижарски.

Bu'ch¹|händlerschaft *f* 3b књижарство *n*, књижари *m pl.* [ње *n.*]

Bu'ch¹|händler'verein *m* књижарско удружење *f* **Bu'ch¹|handlung *f* 1.** = Buchhandel. 2. (и **Bu'ch¹|laden *m***) књижара *f*, књижарски дућан *m*.

Bü'chlein {бухѣлѣн} *n* 2l (dim. од Buch¹) књижица *f*.

Bu'ch... ~macher *m* кладилац (на тркама) против; ~mast *f* жирење *n*, гојење буковим жиром; ~nuß *f* = ~ecker; ~nußöl *n* уље од букова жира.

Bu'chs {букс} [лат.] *m* 2h = Buchsbaum.

Bu'chs|baum [свн., лат. buxus, гр. pyxos] *m* (Buxus) шимшир.

bü'chs|baumen *a* шимширов, од шимшира.

Bu'chs|baum... ~holz *n* шимшировина *f*, шим-

широво дрво; ~öl *n* шимширово уље; ~pflanzung *f* шимширик *m*, шимширје *n pl.*, ~ränder *m pl.* ивице *f pl.* од шимшира. [шчица *f.*] Bü'chschē {букшчн} *n 2l dim.* од Büchse пу-
Bu'ch¹|schul *f* књишки дуг *m*, дуг из књига.
Bu'chse {буксч} *f 3b* = Büchse 5.

Bü'chse {буксч} [сврн., buhsa, гр. puxis шимширова кутија, в. Buchsbaum] *f 3b 1.* (ваљкаста) кутија. 2. тегла. 3. а) (14. и 15. век) ватрено оружје *n*, топ *m*; б) пушка; с) пушка с изолученом цеви. 4. (и Buchse {буксч}) ☼ тулац *m*, скриња, прстен *m*, карика.

Bü'chsen..., bü'chsen... {буксчн-}. ~bohrer *m* сврдао; ~fleisch *n* конзерва *f* од меса; ~förmig *a* облика (ваљкасте) кутије (и. тегле) (*gen.*); ~frucht *f* пиксида; ~futter(al) *n* кутија (и. навака) за пушку; ~geld *n* новац *m* из кутије за милостињу; ~gemüse *n* конзерва *f* од поврха; ~knall *m* пуцањ (из) пушке; ~lauf *m* пушчана цев *f*; ~macher *m* пушкар, израђивач (и. фабрикант) оружја; ~macherarbeit *f* пушкарски рад (и. посао) *m*; ~macherei' *f*, ~macher handwerk *n*, ~kunst *f*: пушкарство *n*, пушкарски занат *m*, пушкарска вештина *f*; ~meister *m* ☼ тобија; ~obst *n* конзерва *f* од воћа; ~pulver *n* пушчани (и. ситан) барут *m*; ~rohr *n* пушчана цев *f*; ~sack *m* = ~futter; ~schaft *m* дрво од пушке, кундак (од пушке); ~schäfter {шефтр} *m 2l* ☼ склапач; ~schießen *n* пуцање из пушке, гађање пушком; ~schloß *n* ☼ брава *f* пушке; ~schmied *m* = ~macher; ~schuß *m* метак из пушке, пуцањ из пушке; пушкет; *fig.* einen ~schuß weit на пушкет; ~schütze *m* стрелац пушком; ~spanner *m* пушконосац, пушконоша; ~zieher *m* ☼ олучар, израђивач олука у пушчаној цеви.

Bü'chstabe {бухштэб} [сврн. buchstap прут (Stab) од букве (Buche)] *m 3a и 4e* слово *n*, писмо *n*; zusammengeegossene ~п сливена слова, слова изједна; großer, kleiner ~ велико, мало слово; 100 Mark in ~п словима сто марака; et. mit lateinischen ~п schreiben писати што латинским словима (и. латинцом); unter den ~п... под почетним словима...; *fig.* der ~ tötet, aber der Geist macht lebendig слово убија, а дух оживљује; nach dem ~п дословно, дословце.

Bü'chstaben..., bu'chstaben...: ~fehler *m* штампарска грешка *f*; ~folge *f*: (nach der) ~folge азбучни(м) ред(ом); ~gläubig *a* верски затуцан; ~gleich'klang *m* понављање *n* истих сло(го)ва, алитерација; ~gleichung *f* ∆ једначина (у) словима; ~große *f* ∆ величина (изражена) словима; ~mensch *m* човек који се придржава слова, цецидлака; ~rätsel *n* загонетка (у) словима, логогиф; ~rechnung *f* рачунање *n* *m* словима, алгебра; ~schloß *n* (брава) словар *f*, брава која се отвара комбиновањем слова; ~schrift *f* спис *m* словима; ~spiel *n* игра *f* словима, грађење речи премештањем слова друге речи различног значења; ~tafel *f* азбучна таблица; ~versetzung *f*. а) = ~spiel; б) премештање *n* слова.

buchstabe'ren {бухштэбэрен} [Buchstabe] *I tr.*

15g срицати. II Buchstabe'ren *n*, Buchstabe'bung *f* срицање.

bu'chstäblich {бухштэблих} *a* буквалан, дослован; *adv.* буквално, дословно, дословце; et. ~ nehmen узимати што буквално, узети што дословно; allzu ~ übersetzen преводити буквално, превести дословце (и. од речи до речи); ~ wahr дословце истинит.

Bu'chstäblichkeit {~кд'т} *f 3b* дословност, буквалност.

Bucht {бухт} [дн., *biegen] *f 3b 1.* залив *m*; за-тон *m*. 2. кривина. 3. угао *m*; преграда.

bu'chten {~н} *tr.*, sich ~ засецати, правити залив (и. кривину).

bu'chtig {бухтѣх} [Bucht] *a 1.* који прави заливе (и. кривине). 2. ☼ вијугав, рецкав.

Bu'ch¹..., bu'ch¹...: ~titel *m* наслов (и. натпис) књиге; ~weise *adv.* на двадесетине.

Bu'ch²|weizen *m* ☼ а) (Poly'gonum fagopy'rum) хељда *f*, ељ(д)а *f*; б) (Poly'gonum convolvulus) вијушац, слак, чукунда; ~grütze *f* хељдина прекрупа.

Bu'ch¹...: ~wert *m* књишка вредност *f*, вредност по књигама; ~zeichen *n*. а) залога *f* (у књизи); б) = Bibliothekzeichen.

Bu'ck {бук} [bücken] *car*, саригб.

Bu'ckel¹ {буклэ} [сврн., фр.] *f 3d (и m 2l)* 1. избочење *n*, испупчење *n*. 2. гвоздац, прегљиза *f*. 3. увојак, коврча *f*.

Bu'ckel² {~} [Buckel¹ (народна етимологија: bücken)] *m 2l 1.* грба *f*; *fam. fig.* sich einen ~ lachen, sich den ~ voll lachen (ис)кривити се од смеха. 2. ☼ грба, испупчење *n*, избочење *n*. 3. *fam.* грбача *f*, грбина *f*, леђа *n pl.*; *fam.* e-n (krummen (за мачке) ~ machen (на)правити грбу, нарогушити се (и *fig.*); j-m den ~ voll schlagen, j-m den ~ schmieren испребити (и. измазати) кому леђа; *fig.* e-n breiten ~ haben имати добра леђа; sich eine Rute auf den ~ binden сам се удесити.

bu'ck(e)lig {буклэлих} *I a 1.* грбав, гурав; *fig.* sich ~ lachen (ис)кривити се од смеха. 2. ~es Land валовита земља *f*, валовито земљиште. II Bu'kk(e)lige(r) *s 9l* грбавица, -ица, грбоња, грбавко, гуравко.

bu'ckeln {букэлн} [Buckel²] *I intr. (h)* 15f имати грбу, (на)правити грбу, (на)рогушити се. II *tr.* (у)пртити на грбину (и. на леђа). III ge-bu'ckelt {гбукэлт} *p. p. и a 1.* = buckelig. 2. с испупчењем, с избочењима.

Bu'ckel²... {букл-}: ~ochs, ~ochse *m* ☼ во с грбом, бизон, зебу; ~tier *n* ☼ животиња с грбом; камила.

bu'cken {букин} *I intr. (h)* 15a ☼ скакати, поскокити. II Bu'cken скакање, поскок *m*.

bü'cken [сврн., biegen] 15a *I tr. и refl.* (sich ~) са-, погнати (се), сагињати (се), сагибати (се); gebückt gehen ићи са-, погнут(о); sich nach et. (*dat.*) ~ сагнути се за...; sich vor j-m ~ сагибати се пред ким, поклонити се кому.

II Bu'cken *n*, Bü'ckung *f* сагињање, сагибање.

Bü'cking {букјин} [сврн., дн.] *m 2g¹* = Bück-
bu'cklig *a* в. buckelig. [ling².]

Bü'ckling¹ {букјлин} [bücken] *m 2g¹* поклон, клањање *n*, (Хр.) наклон.

Bü'ckling² {~} [Bücking, под утицајем ~¹] *m* 2g¹ сува харинга *f*, (надимљена харинга.
Bu'ckskin {буџскјн} [енг.] *m* би $\frac{1}{2}$ буксин (врста штофа).
Bu'dapest {будапџест} *n* 8g ● Будимпешта *f*.
Buddelei¹ {будла} *fam.* *f* 3b копање *n*, ријење *n*.
bu'ddeln {буддлн} [?] *fam.* 15f *I intr.* (h) копати, рити. II *tr.* $\frac{1}{2}$ копати.
Bu'ddha {буда} [скт.] *m* 8b *rl.* Буда. [дизам.]
Buddhi'smus {буддјсмус} *m* 6g (б. *pl.*) *rl.* бу-
Buddhi'st {буддјст} *m* 3a *rl.* будиста; **buddhi'stisch** {~јш} *a* *rl.* будистички.
Bu'de {буд} [срвн.: bauen] *f* 3b шатра, дашчара, вашарски дућан *m*; чатрља, кућа; *fam.* *fig.* соба, стан *m*.
Bu'den... {будн-}. ~geld *n* изложбина *f*; ~stand *m* шатриште *n*, место за шатру|у, -е; ~zins *m* = ~geld. $\frac{1}{2}$
Budge't {буџе} [изг. буџе; енгл., фр. † bougette] *n* би буџет *m*, државни прорачун *m*; auf das ~ bezüglich буџетски; ~beratung *f* претресање *n* буџета; ~recht *n* буџетско право.
Budi'ke {будјк} [фр. boutique, гр.: (Apotheke)] *f* 3b *fam.* дућан *m*; крчма.
Budi'ker {~р} [Budike] *m* 2l, ~in {~јн} *f* 3c *fam.* дућанџија, -ка; крчмар, -ица.
Bü'dner {буднр} [Bude] *m* 2l ситан поседник.
Bü'dtt {буфџт} [фр.] *n* 2g бифе *m* (орман за стоно посуђе; сто постављен разним јелима; просторија где се може купити што за јело и пиће); ~tamsell *f* бифеска дама.
Bü'ffe {буфл} [фр., лат. (bos) bubālus] *m* 2l $\frac{1}{2}$ биво; kleiner ~ биволић; *fam. fig.* wahrer ~ волина, клипанчина. [антилопа.]
Bü'ffel... {буфл-}. ~antilope *f* $\frac{1}{2}$ биволаста
Büffelei¹ {буфла} *f* 3b *fam.* 1. бубанџија, груванџија, бубање *n*, грување *n*. 2. клипанство *n*.
Bü'ffel... ~herde *f* стадо *n* бивоља, ~horn *n* бирољи рог *m*; ~jagd *f* лов *m* на дивље биволе; ~jäger ловац *m* на дивље биволе; ~kalb *n* биволче; ~koller *n* грудњак *m* од бивоље коже; ~kuh *f* биволица; ~leder *n* бивољача *f*, бивоља кожа.
bü'ffeln {буфлн} [нвн. 16. век] *fam.* *I intr.* (h) 15f бубати, грувати; радити као коњ(ина), диринџити. II **Bü'ffeln** *n* бубање, грување.
Büffel... ~ochs *m* = Büffel; ~rock *m*, ~wams *n* капут, грудњак од бивоље коже.
Bü'ffler {буфлр} [büffeln] *m* 2l *fam.* бубал|о, -ица, грувал|о, -ица.
Bu'ffo {буфо} [ит.] *m* би (pl. и Buffi) $\frac{1}{2}$ лакр-
Bu'ff, **bu'ffen** в. Puff, puffen. [дијаш.]
Bug {бук} [свн. buog] *m* 2d 1. прегиб(ање *n*). 2. гребен; потколењак, прегиб *m*; плећка *f*, бут. 3. $\frac{1}{2}$ прамац, предњи део брода, кљун.
Bu'g... {бук-}. ~ader *f* плећна жила (и. вена); ~anker *m* $\frac{1}{2}$ сидро *n* прамца.
Bü'gel {бугел} [нвн., biegen] *m* 2l 1. парче *n* дрвета и. метала облика кружног лука. 2. $\frac{1}{2}$ стремен, узенгија *f*. 3. држак, дршка *f*; повраз(ац). 4. обруч. 5. прстен, карика *f*. 6. $\frac{1}{2}$ браник (на пушци); кош, рукобран (на сабљи). 7. † и. $\frac{1}{2}$ кривина *f*; лук.
Bü'gel... **bü'gel**... {бугел-}. ~brett [bügel] *n* даска за утијање (и. за глачање) (= Plätt-

brett); ~eisen [Eisen mit e-m Bügel] *n* утија *f*, глачалица *f*, „пегла(јз *m*) *f* (= Plätt-eisen); $\frac{1}{2}$ fest *a* боље: sattelfest; $\frac{1}{2}$ los *a* без стремена, без узенгија.

bü'geln {бугелн} [Bügeleisen] *I tr.* 15f (пре-)утијати, преглачати, „(пре)пеглати“. II **Bü'geln** *n*, **Bü'gelung** *f* утијање, глачање, „пеглање“.

Bü'gel... ~riemen *m* стременица *f*, каиш од узенгије; ~riemen|ring *m* стременичина алка *f*; ~säge *f* лучна тестера; ~träger *m* стременица.

Bu'g... **bu'g**... {бук-}. ~feuer *n* $\frac{1}{2}$ паљба (и. ватра) *f*спрамца; ~geschütz *n* $\frac{1}{2}$ топ *m* на прамцу; $\frac{1}{2}$ lahm *a* vet. сакат у прегибу; ~lähme, ~lähmung *f* $\frac{1}{2}$ сакатост у прегибу; ~lancier|rohr *m* $\frac{1}{2}$ цев *f* за избацивање с прамца; ~leine *f* $\frac{1}{2}$ = Buline. [„пеглерка“.]

Bü'glerin {буглрјн} [bügel] *f* 3c глачарка, *Bugsie'r*... {буксир, бугзир-} $\frac{1}{2}$ ~anker *m* сидро *n* (и. котва *f*) за вучу; ~boot *n* чамац *m* за вучу, реморкер.

bugsie'ren {~н} [хол.] *I tr.* 15g вући, теглити (и *fig.*). II **Bugsie'ren** *n*, **Bugsie'ring** *f* вучење, вуча, тегљење.

Bugsie'rer {~р} *m* 2l вучни брод, реморкер.

Bugsie'r|tau *n* тегљеник, уже за вучу.

Bu'g|spriet [хол.] *m* $\frac{1}{2}$ косник; ~segel *n* косничко једро.

Bu'g|stück *n* 1. плећка *f*. 2. $\frac{1}{2}$ топ *m* на прамцу.

Bü'hl {бул} *m* 2l, **Bühl** {бул} *m* 2g¹ [свн. (biegen?)] 1. узвишица *f*, брежуљак. 2. † грба, хум.

Bu'hle {бул} [срвн.] *m* 3a, *f* 3b (и Buhl|dirne *f* {бул-} милосник, -ца, љубавник, -ца, јаран, -ица „швалер“.

bu'hlen {булн} *I intr.* (h) 15a 1. ашиковати, проводити љубав, миловати се, живети, *fam.* швалер(ис)ати. 2. *abs.* = beschlafen 2. 3. $\frac{1}{2}$ миловати, мазити (mit: *acc.*); der ~de Tanz игра *f* (и. плес) уз ченгијање. 4. *um j-n*, et. (*acc.* ређе са nach *dat.*) ~облетати око кога, око чега, сав се дати на задобијање кога, чега, сав се дати на постигнуће чега; er buhlt um seine Gunst он облеће око њега да задобије његову милост. 5. такмичити се (mit: са; ап: у, *abl.*). II **Bu'hlen** *n* = Buhlerei.

Bu'hler {булр} *m* 2l, ~in {~јн} *f* 3c 1. милосник, *fam.* швалер; удварач; који облеће за наклоност неке жене. 2. ~in *f* намигуша, *fam.* сека-даша, намицаљка; gemeine ~in дроца, дроља.

Buhlerei¹ {булрја} *f* 3b 1. блуд *m*, живљење у блуду, *fam.* швалер(ис)ање; чулна љубав. 2. ~um et. (*acc.*) облетање за што, ујдурме за постигнуће (и. за задобијање) чега. 3. кахиперство *n*, жеља за допадањем.

bu'hlerisch {булрјш}, **bu'hlerhaft** {булрхџфт} *a* 1. који жели да се другом допадне; заљубљен; ~es Weib кахиперка, = Buhlerin. 2. похотан, похотљив.

Bu'hlin {булјн} *f* 3c = Buhle *f*.

Bu'hlschaft {булшџфт} *f* 3b 1. ашик(овање *n*) *m*, *fam.* швалер(ис)ање. 2. готово † = Buhle.

Bu'hl|schwester *f* = Buhlerin.

Bu'hne {бун} [дн. = Bühne?] *f* 3b 1. брана (у-

грађена са обале под тупим углом за заштиту обале, за одбијање матице, за продубљивање корита итд.) 2. обалски зид *т*, кеј *т*. 3. тиквара.

Bühne {бу^н} [срвн. *bün(e)*] *f* 3b 1. ✱ позорница (и *fig.*), позориште *п*, (Хр.) казалиште *п*; *die* ~ *betreten* сту|пити -ати на позорницу; *über die* ~ *gehen*: а) ићи преко позорнице, б) претстављати се, давати се. 2. узвишење *п*, подиум *т*, трибина. 3. † таваница; *fig.* небесни свод *т*. 4. ✱: а) стојиште *п*, постаја (у окну); б) скела; с) главна преграда, заклоњача. 5. *prov.* = *Boden, Dachkammer*. 6. ✱ сплав *т* (за оправку доњих делова брода).

bühnen {~н} [Bühne] *tr.* 15a патосати; об|ло-жити -агати даскама, ✱ подгра|дити, -ђи-вати.

Bühnen..., **bühnen...** {бу^н-н}: ~*angaben* *f* *pl.* позоришна означања *п pl.*; ~*anweisung* *f* упут *т* за позорницу, сценарио; ~*ausstattung* *f* опрема позорнице, позоришни декор *т*; ~*beleuchtung* *f* осветљење *п* позорнице; ~*beleuchtungseffekte* *т pl.* утисци (и ефекти) (који долазе) од осветљења позорнице; ~*dekoration* *f* = ~*ausstattung*; ~*dichter* *т* драмски песник; ~*dichtung* *f* драмско песничство *п*; ~*festspiel* *п* свечана претстава *ф*; ~*fläche* *f* позорница; ~*gerecht* *а* по-, у|дешен за позорницу; ~*gerecht machen* по-, у|десити (и. по-, у|дешавати) за позорницу; ~*held* *т* позоришни јунак; ~*kundig* *а* који познаје позориште (и. казалиште), вичан позоришту; ~*kunst* *f* драмска уметност; ~*künstler* (и *f*) *т* позориш|ни, -а уметни|к-ца; ~*mal* *г* позоришни сликар; ~*malerei* *f* позоришно сликарство *п*; ~*mäßig* *а* позорнички, позоришни, казалишни.

Bühnenmeister *т* надзорник кеја.

Bühnen...: ~*sänger* *т* позоришни (и. оперски) певач; ~*stück* *п* позоришни комад *т*; ~*tanz* *т* балет, позоришни плес; ~*veränderung* *f* промена на позорници; ~*vorhang* *п* позоришна завеса *ф*; ~*wand* *f* кулиса; ~*werk* *п*: а) позоришне машине *ф pl.*; б) драмско дело; ~*werkmeister* *т* позоришни машиниста (и. стројар); ~*wirkung* *f* позоришно дејство, утицај које врши позориште; ~*zubehör* *п* позоришни прибор *т*.

Bühnloch *п* ✱ укоп *т*, удубљење.

buk {бук} *impf.* од *backen*.

Bukarest {букарџест} *п* 8g ● Букурешт *т* (престоница Румуније).

büke {бу^к} *impf. conj.* од *backen*.

Buket {букет} [фр., н. *Busch*] *п* 2g 1. кит(к)а *ф*, букет *т*. 2. мирис *т*, арома *ф*.

Bukolika {буколика} [гр.] *п pl. inv.* *die* ~ *буко*-лике *ф pl.*, пастирске песме.

bukolisch {буколиш} *а* буколички, пастирских песама (*gen. pl.*); *die* ~ *e* *Dichtungsart* пастирско песничство *п*.

Bulette {булет} [фр.] *f* 3b лоптица.

Bulga're {булгар} *т* 3a, **Bulga'rin** {булгарин} *ф* 3c Бугарин, -ка.

Bulga'rien {булгарин} *п* 8g ● Бугарска *ф*.

bulgarisch {булгарш} *а* бугарски.

Buli'n(e) {булин(е)} [дн. (упр. *Bugleine*)] *f* 3b = ветроловка, уже са сваке стране једра за затезање према ветру.

Bull dogg {булдџ} [енг.] *т* 4b и 1a, **Bull dogge** *f* = *Bullenbeißer*. [beißer.]

Bulle¹ {бул¹} [дн.] *т* 3a 1. бик. 2. = *Bullen*-

Bulle² {~} [срвн., лат. *bullā*] *f* 3b 1. печат *т*. 2. була, повеља; *goldene* ~ *златна* була.

Bulle {~}, **Pulle** *f* 3b [лат.] боца (за ракију).

Bullen... {бул^н-}: ~ *beißer* *т* 3a булдог (пас); ~ *kalb* *п* 3a телад *т*, мушко теле; ~ *samm-lung* *f* збирка була (и. повеља).

bullern {бул^{рн}} [оном.] *intr.* (h) 15b *fat.* гρυ-вати, брботати.

Bullrich {бул^{рх}} [~, фабрикант]: ~*sches Salz*, ~*salz* *п* бикарбонат *т* соде.

Bülte {булт^е} *f* 3b, **Bulten** {булт^н} *т* хумка *ф*, брежуљак *т*; цомба *ф*.

bum {бум} [оном.] *int.* ду(м)! (уп. *bam*).

Bumerang {бум^{рџн}} [аустралиски] *т* и *п* 2g¹ бумеран *т*, оружје *п* за бацање.

Bummel {бум^л} [*bummeln*] *т* 2l *fat.* шилип^о-рија *ф*, шврљање *п*, врљање *п*, шетња *ф*; *auf den* ~ *gehen* ићи у шилипорију, ланзати се.

Bummelei {бум^{лџ}} *f* 3b тумарање *п*, шврљање *п*, ландарање *п*, ланзање *п*, скитање *п*, скитња; базање *п*, дангуба; јавашлук *т*.

Bummel... {бум^л-}: ~*fritze*, ~*hans* *т fat.* = *Bummeler* 1 и 3; ~*leben* *п* чергашки живот.

bummelig {бум^{лх}} = *bummig*.

bummeln {бум^{лн}} [дн.] 1 *intr.* (h) 15b 1. = *bammeln*. 2. тумарати, шврљати, врљати, ландарати, ланзати (се), скитати (се). 3. базати, дангубити. II **Bummeln** *п* = *Bummelei*.

Bummel...: ~*tag* *т* дан провода, дан одмора; ~*treiben* *п* базање; ~*zug* *т* 3a пилићар.

Bummier {бум^{лр}} [*bummeln*] *т* 2l, ~*in* {~*ün*} *f* 3c 1. тумарало, ланзало, шврљало, линтра-ло. 2. скитница. 3. јавашлија.

bummig {бум^{лх}} *а* јаваш (*inv.*), клај-клај (*inv.*); ~*es Leben* = *Bummelleben*.

Bums¹ {бумс} [*bums*-?] *т* 2h (и ~*keller* *т*) *pop.* крчма/пчварница.

bums² [оном.] *int.* буп! [ти, бупати.]

bumsen {бумз^н} [*bums*] *intr.* (h) 15e бупну-и

Bund {бунт} [срвн., *binden*] *A.* *п* 2g (као јединица мере *pl. inv.*) свежањ *т*, веска *ф*, сноп *т*; повесмо, пасме; деме, дењак *т*, руковет *ф*; на пр. ~ *Schlüssel* свежањ кључева; ~ *Ruten* сноп прућа; *drei* ~ *Petersilie* три ките (и. веске) першуна. *B.* *т* 2d 1. веза *ф*, појас; чвор, узао; ♣ — *Knauf*; (*türkischer*) ~ чалма *ф*. 2. савез; *bibl.* завет; *im* ~ *e* *mit N.* у савезу са *N.*, у друштву са *N.*; *der dritte im* ~ *e* *sein* бити трећи у друштву; *e-p* ~ *schließen* склопити -апати савез; *der alte* (неуе) = Стари (Нови) завет; *Deutscher* ~ Немачки савез; *der deut-sche* ~ *der Hansa* Немачки савез Ханза; *Norddeutscher* ~ Северонемачки савез; *Rhei-nischer* ~ Рајнски савез; *Schweizer* ~ Швајцарски савез, Швајцарска савезна држава; ~ *der Landwirte* савез земљорадника (немачка политичка странка).

Bund..., **bund...** {бунт-}: ~*artig* *а* свежњаст, снопаст, у облику (и. у виду) свежња (и. сно-

па, демена, ките); **zbrüchig** *a* који прекршује (уговор о) савез(у), вероломан, издајнички.

Bü'ndchen {бу'ндчѐн} *n* 2l (*dim.* од Bund) свежњић *m*, вешчица *f*, снопић *m*, деменце, дењић *m*, повесамце; савезић *m*.

Bu'ndleisen *n* гвозђе (и. железно) у шипкама (и. у полугама).

Bü'ndel {бу'ндл} [срвн., Bund A.] *n* (и *m*) 2l 1. свежањ *m*, веска *f*, деме *n*, смотуљак *m*, бошча *f*; ~ Stroh свежањ сламе, деме сламе; ~ Wäsche смотуљак рубља; *fam. fig. sein* ~ schnüren (по)купити прње. 2. свежањ *m*; сноп *m*; ~ (von) Akten свежањ аката.

Bündelei' {бу'ндл'еи} *f* 3b = Bündeln.

bü'ndelförmig *a* облика свежња (*gen.*) (и. веске, демена).

bü'ndeln {бу'ндлѐн} [Bündel] 15f 1 *tr.* вез(ив)ати (и. свез(ив)ати) у свежње(ве) (и. у деме(на), (на)правити деме од итд. II *intr.* (*h*) спрежати, зклопити-апати заверу (и. уроту). III **Bü'ndeln** *n* везивање у свежње(ве), у деме(на); спрежање, склапање завере.

Bü'ndel..., **bü'ndel...** ~saule *f*, ~schaft *m* ♣ стуб као сноп; **zweise** *adv.* (у) свежњима, (у) сноповима, (у) деменима, (у) смотуљцима, на свежње(ве), на сноп(ове), на деме(на), на смотуљке.

Bu'ndes..., **bu'ndes...** {бунд'ес-}. ~akte *f*; deutsche ~akte акт Немачког савеза; савезни уговор; ~anwalt *m* савезни државни тужилац; ~bahnen *f* *pl.* савезне железнице; ~behörde *f*: *a*) = ~regierung; *b*) ~behörden *pl.* савезне власти *f* *pl.*; ~beschluss *m* савезна одлука *f*, одлука *f* (и. решење *n*) савеза; ~bruch *m* прекршење *n* савеза, прекршај уговора о савезу; **zbrüchig** *a* = bundbrüchig; ~bruder *m* савезник, члан савеза; ~fest *n* савезна свечаност *f*; ~festung *f* савезно утврђење *n*; **zflüchtig** = **zbrüchig**; **zfreundlich** *a* пријатељски према савезу; ~fürst *m* савезни кнез; ~genosse *m*, ~genossin *f* савезник, -ца; ~genossenschaft *f*. *a*) савез *m*, *b*) савезништво *n*, савезници *m* *pl.*; **zgenössisch** {~г'н'д'с'џш} *a* савезнички; ~gericht *n* савезни суд *m*; ~gewalt *f* савезна власт; ~kanzler *m* канцелар савеза; ~lade *f* bibl. ковчег *m* завета; ~mächte *f* *pl.* савезне силе; ~mahl *n* савезна гозба *f*, гозба савезника; **zmäßig** *a* савезни; углављен уговором о савезу; ~präsident *m* претседник савеза; ~rat *m* (б. *pl.*) савезно веће *n*; ~rat|bevollmächtigte(r) *m* пуномоћник у савезном већу; ~rats beschluß *m* одлука *f* (и. решење *n*) савезног већа; ~regierung *f* савезна влада; ~schießen *n* савезно гађање, народно гађање; ~staat *m* савезна држава *f* (уп. Staatenbund); ~staats|system *n* систем *m* савезне државе, федерализам; ~stadt *f* савезни град *m*, савезна варош; ~tag *m* савезна скупштина *f*; **ztreu** *a* веран савезу; ~treue *f* верност савезу; ~truppen *f* *pl.* савезне трупе; ~verfassung *f* савезни устав; ~versammlung *f* савезна скупштина; ~vertrag *m* савезни уговор; **zverwandt** *a* савезни.

Bu'nd|holz *n* дрво у свежњевима.

bü'ndig {бу'ндџ} [срвн., binden] 1 *a* 1 важећи, ваљан, обавезан. 2. доказан, убедљив. 3. збијен, сажет, језгровит; тачан. II *adv.* 1. убедљиво. 2. збијено, сажето; в. kurz.

Bü'ndigkeit {~к'дџт} *f* 3b 1. важење *n*, ваљаност. 2. доказност, убедљивост. 3. збијеност, сажетост, језгровитост, тачност.

bü'ndisch {бу'ндџш} *a* савезни; **Bü'ndische(r)** {~(p)} *m* 9l савезник.

Bü'ndler {бу'ндлѐр} *m* 2l 1. земљорадник, члан савеза земљорадника. 2. спрежач, савезник. **bü'ndlerisch** {~џш} [Bündler] *a* земљораднички; спрежачки. [венцем.]

Bu'ndmutter *f* ♣ навртка (и. навртањ *m*) са|

Bü'ndner {бу'нднѐр} [Bund] *m* 2l, ~in {~џн} *f* 3c 1. = Bundesgenosse. 2. Граубиндњанин.

Bü'ndnis {бу'нднџс} *n* 2h¹ = Bund 2. савез *m*.

Bu'nd..., **bu'nd...** ~schuh [срвн.] *m*: *a*) опанак, сандала *f*; *b*) сељачка буна *f*; ~seide *f* свила у вескама; **zweise** *adv.* (у) свежњ(ев)има, (у) сноповима, (у) вескама, на свежње(ве), на снопове, на веске, на повесма.

Bu'nge {бу'нџ} *f* 3b 1. = Trommel. 2. (рибарски) бубањ *m*. 3. ♣ = Bachbunge.

Bu'inker {бу'нкѐр} [дн.] *m* 2l спремиште *n* (и. ☞ магацин) за угаљ, простор за угаљ (у пароброду); **bu'nkern** {~н} *intr.* узимати-ети угаљ.

Bu'nsen... {бу'нз'ен-} [~, немачки хемичар, 1811—1899]: Бунзенов; ~brenner *m* Бунзенова лампа *f*; ~element *n* ☞ Бунзенов елемент *m*.

bunt {бу'нт} [срвн. (лат. punctus) *p. p.* од punge-?] 1 *a* 1. шарен; *adv.* шарено; ~er Teppich шарена простирка, шарен тепих (и. ћилим); ~machen (и)шарати. 2. шарен, у боји; ~e Bilder слике у боји. 3. *fig.* шарен, шаролик, разноразан, разнолик; по-, збркан; *adv.* шарено, шаролико, разноразно, тамо-амо; *adv.* ~ durch-einander дар-мар, с брда с дола; ~e Schlüssel, ~er Teller чиније, тањири са измешаним хладним месом; ~ durch-einander-gehen ићи дар-мар, ићи тумбе; *es geht* (da) ~ zu ту се не зна ни ко пије ни ко плаћа; *die Sache wird immer* ~er ствар (му) се све више замршује; *er macht es mir zu* ~ und zu kraus он је прекардашио; *er treibt es sehr* (и. *gar zu*) ~ он прекардашује; *es kommt immer* ~er *iro.* све му иде на боље. 4. измешан, прошаран; ~e Reihe machen прошарати, наизменце мет|нути -ати, поставити људе и жене, измешати људе и жене (за столом итд.). II **Bu'nte(s)** *n* 9l разнo, сваштице *f* *pl.*

Bu'nt..., **bu'nt...** {бу'нт-}. ~drossel *f* ☞ црвени дрозд *m*; ~druck *m* штампа(ње *n*) *f* (у) бојама; ~färber *m* бојица шарено, бојација разним бојама; **zfarbig** *a* шарен(о бојен), ишаран; ~feuer(werk) *n* шарен ватромет, ватромет у бојама; **zfiedig** *a* шарен(опер), са шареним перјем; **zileckig** *a* шарен, ишаран; **zflügelig** *a* шаренокрил, шарених крила; **zgefärbt** *a* = **zfarbig**; **zgefiedert** *a* = **zfiedig**; **zgeflügelt** *a* = **zflügelig**; **zgescheckt** *a* = **zschreckig**; **zgesprenkelt** *a* = **zsprenglig**; ~gras *n* ☞ (Phalaris picta) пантљика(ста трава) *f*, појатљика *f*, басмица *f*; ~heit {бу'нтх'џт} *f* 11

шаренило *n*; ~papier *n* шарена хартија *f*, шарен папир *m*; ~scheckig *a* шарен; ~schillernd *a* који се прелива, на преливање; ~specht *m* детао, детлић; ~sprenglig *a* шарено попрскан; ~stickerei' *f* шарен вез *m*; ~stift *m* писаљка *f* у боји, шарена писаљка; ~streifig *a* шарен, ишаран, са шареним пругама; ~werker *m* † = Kürschner.

Bur {буp} [хол. = Bauer'] *m* Бур.

Bü'rde {бу,рдѐ} [свн., gebaren] *f* 3b 1. бреме *n*, терет *m*. 2. бреме *n*, плод *m*. 3. (уп. Bündel, Bund 1) свежањ *m*, веска, дема *n*.

Bü're {бу,рѐ} [дн.] *f* 3b = Bettüberzug.

Bureau' {бу,рѐ} [фр.] *n* би (ауст. pl. и ~х) канцеларија *f*, биро *m*; ~assistent *m* помоћник; ~beamte(r) *m*, ~beamtin *f* канцелариски, -а чиновник, -ца; ~diener *m* момак, послужитељ.

Bureaukra't {бу,рократ} [фр.-гр.] *m* 3a бирократа, чиновник који мисли да може за својим столом све решавати; ~entum {~нгу́м} *n* 2b (б. pl.): а) = ~ie; б) формализам *m*; Bureaukratie' {~крату́} *f* 3b бирократија, влада чиновништва; bureaukra'tisch {~крату́ш} бирократски, формалистички.

Bureaukrati'smus {~крату́смус} *m* 6g (б. pl.) = Bureaukratentum бирократизам.

Bureau'... {бу,рѐ-}: ~mensch *m* бирократа; ~schluß *m* затварање *n* канцеларије; ~stunden *f* pl. радно време *n*; ~vorsteher *m* старешина (канцеларије).

Burg [свн. bur(u)g, : Berg] *f* 3b 1. замак *m*, град *m*, двор(ац) *m*. 2. fig. град *m*, окриље *n*, уточиште *n*. 3. утврђење *n*, тврђава.

Bu'rgl'band *m* околина *f* замка (и. града).

Bü'rge {бу,ргѐ} [свн., borgen] *m* 3a, Bürgin {бу,ргѐн} *f* 3c јемац, јамац; талац; einen ~п stellen да(ва)ти јемство, да(ва)ти јемчевину; ~werden јемчити, јамчити (für: за).

bü'rge {бу,ргѐ} impf. conj. од bergen.

bü'rgen {бу,ргѐн} [Bürge] *I* intr. (h) 15a јемчити, јамчити. II tr. 1. ~ = verbürgen. 2. j-n frei, los ~ јемчити за кога, ослободити кога својим јемством.

Bü'rger {бу,ргѐр} [свн., Burg] *m* 2l, ~in {~ѐн} *f* 3c 1. грађанин, -ка, варошанин, -ка, пучанин, -ка; ~werden постати грађанином, постајати варошанином. 2. обичан грађанин, буржуј. 3. грађанин, -ка.

Bü'rger... {бу,ргѐр-}: ~adel *m* грађанско племство *n*, ~art *f* грађански начин *m*; ~ausschuß *m* одбор грађана; ~brief *m* грађанска повеља *f*, писм(ен)о *n* о пријему у грађанство; ~buch *n* списак *m* грађана; ~deputierte(r) *m* грађански посланик, посланик (из) грађанског staleжа; ~eid *m* грађанска заклетва (и. присега) *f*; ~fest *n* грађанска свечаност *f*; ~(s)frau *f* грађанка, грађанинова жена, буржујка; ~freund *m* пријатељ грађана, народни пријатељ; ~garde *f* = ~wehr; ~gardist *m* грађански (и. народни) гардист; ~geld *n* грађанина *f*, дажбина за прелаз у грађане; ~general *m* генерал грађанин; ~hauptmann *m* капетан грађанске (и. народне) гарде; ~haus *n* грађанска кућа *f*; ~könig *m* грађански краљ, краљ грађанин; ~krieg *m* грађански

рат; ~krone *f* грађанска круна.

bü'rgerlich {бу,ргѐрлѐх} *I* а 1. (opp. adlig, bauerisch, militärisch) грађански; ~gekleidet обучен у грађанско (одело), обучен (по) варошк; ~gekleideter Offizier официр у грађанском оделу, официр грађански одевен; ~leben живети буржујски. 2. а) ~er Tod грађанска смрт *f*, б) das ~e Jahr грађанска година *f*; в) ~e (opp. kriminal) Bürgerliches Gesetzbuch (abr. B. G. B.) грађански законик *m*. II Bü'rgerliche(r) {~(р)} *s* 9l грађанин, -ка, плебеј[ац, -ка; буржуј, -ка.

Bü'rgerlichkeit {~кѐрт} *f* 3b грађанство *n*, грађански начин *m*.

Bü'rger..., bü'rger...: ~mädchen *n* девојка грађанка *f*; ~meister *m* председник општине, кмет; ~meister[amt *n*: а) (општинско) председништво, кметство; б) општин(ск)а (зграда) *f*; ~meistere' *f* 3b (општинско) председништво *n*, кметство *n*; ~meisterin *f* председниковица, жена председника општине, кметовица, кметова жена; ~meisterschaft, ~meister[stelle *f* = ~meistere; ~miliz *f* = ~wehr; ~pack *n* грађански олош *m*, грађанска бараберија *f*; ~pflicht *f* грађанска дужност, дужност грађанина; ~quartier *n* стан код грађанина, у вароши; im ~quartier liegen бити у грађанском стану, бити на стану у вароши, код грађанина; ~recht *n* грађанско право, fig. право грађанства; ~rechtlich *a* грађанскоправни, грађанскога права (gen.); ~rolle *f* = ~buch; ~schaft {бу,ргѐршафт} *f* 3b грађанство *n*; ~schaftlich {бу,ргѐршѐфтлѐх} *a* грађански; ~schule *f* грађанска школа; ~sfrau = ~frau; ~sinn *m* грађанска свест *f*; ~s[mann *m* (pl. ~s[leute) грађанин, буржуј; ~soldat *m* војник грађанин; и = ~gardist; ~spital *n* грађанска болница *f*; ~stand *m* грађански staleж, грађанство *n*; ~steig *m* плочник, тротоар; ~stolz *m*. а) грађанска гордост *f* (и. поноситост); грађанска охолост *f*, буржујска охолост *f*; ~stunde *f* час *m* растурања (и. разилажења) грађана; ~tracht *f* грађанска ношња; ~tugend *f* грађанска врлина (и. крепост); ~tum {бу,ргѐртум} *n* 2b (б. pl.) = ~schaft; ~tümlich {бу,ргѐртумлѐх} *a* грађански; ~volk *n* грађани *m* pl., пучани *m* pl.; = ~pack; ~wache, ~wehr *f* грађанска стража, народна стража, пучанска одбрана; ~wehrmann *m* = ~gardist; ~zwist *m* грађанска распра *f*, грађанске борбе *f* pl.

Bu'rg..., bu'rg...: ~fleckен *m* варошица *f*; ~frau *f* господарка замка, властелинка, госпа; ~fräulein *n* госпођица властелинка; ~fried {~фрит} *m* 2g = Bergfried; ~friede(n) *m*: а) = област *f* замка, околина *f*; б) мир (у) области замка; в) слога *f*; ~gericht *n* властелински суд *m*; ~graf *m*, ~gräfin *f* бурграф, -ица, господар, -ка замка, заповедник замка; ~gräfllich *a* бурграфски, бурграфа (gen.), господара замка; ~grafschaft *f* бурграфовство *n*; ~hauptmann *m* заповедник замка; ~herr *m*, ~herrin *f* господар, -ка замка.

Bü'rgin {бу,ргѐн} *f* 3c в. Bürge.

Bu'rg...: ~lehen *n* феуд *m* (завистан од) замка;

~richter *m* судија замка; ~sasse *m* клетвеник замка.

Bü'rgschaft {бу.рџшафт} *f* 3b 1. јемство *n*; јемчевина; ~leisten јемчити, јамчити; gegen ~ на јемство. 2. mit ~ versehen = bürgen. 2. Bü'rgschafts..., bü'rgschafts... {бу.рџшафтс-}: ~brief *m* веровница *f*, ~fähig *a* способан да јемчи, способан за јемчење; ~schein *m* јемченица *f*, гарантно писм(ен)о *n*.

Bu'rg...: ~stall *m* замчиште *n*, место где је (био) замак (и. град); ~tor *n* капија *f* замка, капија на граду.

Burgu'nd {бургунт} *n* 8g ● Бургундија *f*.

Burgu'nder {бургундѐр} *l* *m* 2l 1. ~, ~in {~џн} *f* 3с Бургунђанин, -ка. 2. ~ *m* *pl*. Бургунди. 3. ~ бургундско (вино). II *a* бургундски.

burgu'ndisch {бургундиш} *a* бургундски; die ~e Sprache, das Burgundische *gl*, Burgundisch *n* *inv*. бургундски језик, бургундски.

Bu'rg...: ~verließ *n* доњи подруми *mpl*., тамница *fu* замку; ~vogt *m*, ~vögtin *f* намесник, -ца замка; ~vogtei' *f* намесништво *n* замка; ~wache *f* стража замка, стража на граду. burle'sk {бурлеск} {фр., ит.} *l* *a* бурлеск, лакрдијашко, смешан, накарадан; das Burleske лакрдијашко. II Burle'ske {~} *f* 3b ✱ бурлеска, лакрдија. [огртач.]

Bu'rnus {бурнус} {ар.} *m* 2h бурнус, бедуински

Büro' {бу.ро} *n* = Bureau.

burr {бур} [оном.] *int*. = brr.

bu'rren {~н} [burr] *intr*. (*h* и *s*) 15a зујати, зврндати, летети уз звуку.

Bursch {бу.рш} *m* 3a (*pl*. и 2g) = Bursche.

Bü'rschchen {бу.ршхчн} *n* 2l (*dim*. од Bursch) момчић *m*, момче; шврћа *m*.

Bu'rsche {бу.рш} [нвн. 17. век од † Burse (срвн., срлат. bursa = Börse)] *m* 3a (*pl*. и 2g) 1. момак, детић, младић; die jungen ~п момчадија, момци. 2. друг. 3. (opp. Philister) студент, ђак универзитета. 4. шегрт, ученик, (Хр.) научник. 5. ✕ посиљни. 6. а) entschlossener ~ ђида, бата; ein gutmütiger ~ добричина; б) Sie sind mir ein sauberer ~ Ви сте ми красник; красни сте ми Ви. 7. fig. (за жене) ein lustiger ~ весељака. [schen.]

Bürsch {бу.рш}, bü'rschen {~н} *v*. Pirsch, pir-) Bü'rschel(chen) {бу.ршчл(хчн)} *n* *dim*. од Bursch *v*. Bürschchen.

Bu'rschen... bu'rschen... {бу.ршчн-}. ~dienste *m* *pl*. момачка служба *f*, ✕ посиљничка служба *f*; ~haft {бу.ршчнхфт} *a* 1. момачки; 2. = burschikos; ~herrlichkeit *f* ђаковање царовање, сјајни ђачки живот *m*; ~leben *n* ђаковање, студентски (и. ђачки) живот *m*; ~schaft {бу.ршчншфт} *f* 3b студентско удружење *n*, удружење студената; ~schafter {бу.ршчншфтѐр} *m* 2l члан студентског удружења; ~schafterei' *f* рад *m* студентских удружења; ~schafter *m* (каткад презирно) = ~schafter; ~schaftlich {бу.ршчншфтлџх} *a* (попут) студентског удружења; ~sitte *f* студентски (и. ђачки) обичај; ~sprache *f* студентски (и. ђачки) језик *m*; ~tum {бу.ршчнштум} *n* 2b (б.рл.) а) студентство, ђаштво, ђаковање на универзитету; б) = Burschenschaft; ~wesen *n*

студентство, ђаштво на универзитету.

burschiko's {бу.ршикос} [реч Bursche погрчена] *a* 1. студентски, ђачки. 2. fig. послободан.

Burschikosität {бу.ршикозитет} *f* 3b 1. студентско понашање *n*, ђачко држање *n*. 2. раскалашно расположење *n*.

Bü'rschlein {бу.ршлчн} *n* 2l = Bürschchen.

Bü'rstchen {бу.рстхчн} *n* 2l *dim*. од Bürste четкица *f*.

Bü'rste {бу.рстѐ} [срвн., Borste] *f* 3b четка.

bü'rsten {бу.рстѐн} *l* *tr*. 15с и *abs*. 1. четкати; ein wenig ~ прочеткати. 2. fig.. а) j-п ~, j-m den Kopf ~ суво (о)бријати кога, насапунити кога; б) fam. сукаати, цевчити, бекијати. II *intr*. (*s*) (пре)шишати, јурити, грабити. III Bü'rsten *n* четкање.

Bü'rsten..., bü'rsten... {бу.рстѐн-}. ~abzug *m* ✕ (коректурни) описак четком; ~artig *a* четкаст, у виду четке; ~binder *m* четкар; fam. fig. wie ein ~binder laufen трчати као зец; saufen wie ein ~binder пити као смук; ~binderei' *f* 3b прављење *n* четака, четкарство *n*; ~binder|waren *pl*. четкарија, четке; ~elektrode *f* електрода четка; ~förmig *a* = ~artig; ~garnitur *f* гарнитура четака; ~halter *m* четкара; ✕ носач четки; ~handel *m* четкарница *f*, ~händler *m* четкар; ~holz *n* четкино дрво; ~kupplung *f* ✕ четкаста спојница; ~macher *m* четкар; ~waren *pl*. четкарија, четке. [из. са.]

bü'rtig {бу.ртџх} *a* (в. gebürtig) родом (von:) Bu'rtel {бу.ртџл} *итд* в. Purzel *m* четкар. [п(и)н.]

Bü'rtel {бу.ртџл} [нвн.] *m* 2l тртица *f*; ✕ re-|

Busch [свн. (brämal)buse] *m* 2d 1. грм, жбун, *pl*. грмље *n* *coll*. жбуње *n* *coll*.; auf den ~ klopfen: а) ударати по жбуњу; б) fig. пипати, испитивати поиздаље; fam. fig. sich (seitwärts) in die Büsche schlagen извући се, извлачити се; прв. hinter dem ~e halten прикривати; (lange) um den ~ gehen околишити. 2. шума-рак, шумарица *f*, шипраг, шипражје *n* *coll*. грмље *n* *coll*., жбуње *n* *coll*. 3. кит(к)а *f*. 4. бућ, прамен. 5. перјаница *f*, кићанка *f*, челенка *f*.

Bu'sch..., bu'sch... {бу.ш-}. ~affe *m* ✕ орангутан; ~artig *a* жбунаст; ~baum *m* жбунасто дрво *n*, бокораста воћка *f*, ~bock *m* ✕ шумска антилопа *f*; ~bohne *f* ✕ чувавац *m*, лежак *m*, пасуљница.

Bü'schchen {бу.шхчн} *n* 2l *dim*. од Busch грмић *m*, жбунић *m*, шипражић *m*.

Bü'schel {бу.шчл} [срвн., *dim*. од Busch] *m* и *n* 2l 1. прамен *m* (косе итд.), прамен, чупа *f*, бућ *m*. 2. хуба *f*. 3. гроња *f*. 4. китка *f*, кичица *f*. 5. свежањ *m*, свежњић *m*, снопак *m*, руковат *f*, деме *n*. 6. кићанка *f*. 7. — elektrische (Strahlen)~ *pl*. електрични праменови, електрично прамење *n* *coll*.

Bü'schel..., bü'schel... {бу.шчл-}. ~artig *a* праменаст; ~feuer|werk *n* праменаст ватромет *m*; ~form *f* облик *m* прамена; ~förmig *a* = ~artig; ~kiefer *f* ✕ американски бор *m*; ~licht *n* праменаста светлост *f*, светлосно прамење *n* *coll*. ш(ч)лџх) *a* = büschelartig. I

bü'sch(e)licht {бу.ш(ч)лџхт}, bü'sch(e)lig {бу.ш(ч)лџхт}

Bü'schel..., **bü'schel...**: ~kiemer *m pl. 2l* 2 (Lophobranchii) рибе кесоносне *fpl.*; ~mütze *f* капа са кићанком; ~nelke *f* (Sile'ne arme'ria) прилепак *m*, прилепка; ~tragend *a*: а) гроњат, гроњаст; б) хубат, хубаст; с праменастом хубом; ~weise *adv.* (у) праменовима, на праменове, в. *bündelweise*.

bu'schen {буш'н} *l tr. 1* 1. вез(ив)ати (у) китке (и. (у) кићанке). 2. чупати (у) праменовима (и. (у) рукавима, (у) киткама). *II sich* ~ жбуновити обрастати.

Bu'sch..., **bu'sch...**: ~grün *n* отворено зелен(и)ло; ~haft {буш'хфт} *a* в. *buschig*; ~hahn *m* хуба(с)т петар; ~heide *f* 2 врес *m*; ~holz *n* шибље *ppl.*, шипражје *ppl.*; грање *ppl.*; шумарица *f*; лиснато дрвеће *ppl.*; ~licht {буш'хт} *a* в. *buschig*; ~icht {буш'хт} *n* = *Gebüsch*. **bu'schen** {буш'х} *a* 1. жбунаст. 2. жбуновит; шумнат; густ.

Bu'sch...: ~jäger *m* ак-ловац; ~katze *f* афричка мачка; ~klepper *m* хајдук, разбојник; ~klepperei *f* хајдучија.

bü'schlicht {буш'хт} итд. в. *büschelicht* итд.

Bu'sch...: ~mann *m 2a* Бушман; ~mensch *m* а) шумски човек; б) = ~affe; ~rohr/sänger *m* 2, грмуша *f*; ~schnepfe *f* 2 = *Waldschnepfe*; ~spinne *f* 2 паук птичар; ~wald *m* шумарица *f*; ~weide *f a* 2 (Salix triandra) врба тријандра; б) шумски пашњак *m*; ~werk *n* грмље *ppl.*, шибље *ppl.*, шипражје *ppl.*

Bü'se {бу'з} [хол.] *f 3b* = *Heringsbüse*.

Bu'sen {буз'н} [свн. *buosum*] *m 2l* 1. недра *n pl.*, груди *f pl.*, прса *n pl.*; дојке *f pl.*; ein schöner Busen лепе груди; künstlicher ~ вештачке груди. 2. недра *n pl.* (= простор између одела и груди); den Brief in den ~ stecken метнути-ати (пор. турити, -ати) писмо у недра. 3. залив, затон. 4. *fig.* недра *n pl.*, груди *f pl.*, срце *n*; im tiefsten ~ у дубини душе; in s-n ~ greifen погледати у се; eine Schlange am (и. im) ~ hegen (и. nähren) хранити (и. чувати) гују у недрима; храни псета да те уједе; ein Kind im ~ tragen носити дете под појасом.

Bu'sen... {буз'н-}: ~freund(in *f*) *m* присн/и, -а пријатељ, -ица; ~halter *m* прслуче *n* (за придржавање груди); ~jünger *m* љубљени ученик, ученик љубимац; ~kind *n* љубимче, најмилије дете; ~krause *f* поруб *m* на грудима (кошуље); ~nadel *f* игла за груди, прсна за пињача, брош *m*; ~schleier *m* вео за груди; ~schleife *f* машина за груди; ~streifen *m* = ~krause; ~tasche *f* џеп *m* на грудима, џеп са стране; ~tuch *n* марама *f* (за груди).

bu'sig {буз'х} *a* са грудима; са заливом, са затоном.

...**bu'sig** {буз'х} у слож. на пр. schön ~ лепогруд, лепих груди, лепопрс, лепих прсију. **Bu'ssard** {бу'сарт} [лат. *buteo*, фр. *busard*] *m 2g*, **Bu'sjaar** [по народној етимологији] *m* мишар.

Bu'B... {бус-}: ~bank *f 2f* покајничка клуп(ица); ~busch *n* трбник *m* покајања (и. покре).

Bu'Be {бус-} [свн.: *besser*, *best*] *f 3b* 1. (по)кајање *n*, покора; ~ predigen проповедати

(по)кајање; ~ tun (по)кајати се, чинити покору; in Sack und Asche ~ tun чинити покору врећом и пепелом. 2. глоба, новчана казна; **bü'Ben** {бу'сн} [Buße] *15e I tr., intr. (h)* 1. испаштати, поправити, -љати, платити, -ћати; et. mit s-m Leben ~ платити што животом својим. 2. für et. (acc.) ~ испаштати за што; et. mit Geld ~ плаћати-тити глобу за што, плаћити-ћати новцем за што; er wird es (и. dafür) ~ (müssen) платиће он (за) то, испаштаће он (за) то. *II* само *intr. (h)* = *Buße tun*. *III* само *tr. 1*. † задовољити, -авати; 2. † (за)крпити, затварати, запушавати, -ити; *fig.* (и данас у употреби) die Lücke ~ морати запушавати рупе; би(ва)ти за све потрзан (као кеба иза појаса); замењивати кога (уп. *Lückenbüßer*). 3. а) казнити глобом, кажњавати глобом (и. новчаном казном); б) казнити, кажњавати. *IV* **Bü'Bende(r)** {~д'р} *s 9l* = *Büßer(in)*. *V* **Bü'Ben n**, **Bü'Bung f** испаштање; окајавање.

Bü'Ber {бу'ср} *m 2l*, ~in {~дн} *f 3c rl.* покајник, -ца, покорник, -ца; ~gewand *n*, ~kleid *n* покајничко одело; (и = *Bußhemd*).

Bu'sse(r) {бус'р} [јн.; ?] *n 2l* пољубац *m*. **Bu'ßermahnung f** позивање на (по)кајање, опомена на покору.

Bu'ßetun n (по)кајање, окаја(ва)ње.

Bu'B..., **bu'B...**: ~fällig *a* кажњив; ~fertig *a* по-кајан, покајнички; ~fertigkeit *f* (спремност на) (по)кајање *n*, покајништво *n*; ~gebet *n* покајничка молитва *f*; ~geld *n* глоба *f*, новчана казна *f*; ~hemd *n* хаљина *f* од кострети; ~lied *n* покајничка песма *f*.

Bü'Bling {бу'слдн} [?] *m 2g* = *Bästling*.

Busso'le {бусол'е} [фр.] *f 3b* бусола.

Bu'B...: ~prediger *m* а) проповедник (по)кајања, проповедник који позива на (по)кајање; б) проповедник великога поста; ~predigt *f* проповед (по)кајања, проповед којом се позива на (по)кајање; ~psalmen *m pl.* покајнички псалми; ~rituale *n* трбник *m* покајања; ~schwester *f* покајница; ~station *f* покајничка станица; ~strafe *f* казна (по)кајања; ~tag *m* дан (по)кајања, дан окаја(ва)ња ~text *m* текст беседе о (по)кајању; ~tränen *f pl.* сузе (по)кајања, сузе покајнице; ~übung *f rl. cath.* вежбање *n* у (по)кајању, (по)кајање, окаја(ва)ње; ~und Bet[ag] *m* дан поста и молитве; ~werke *n pl.* покајничка дела; ~zeit *f* покајничко време *n*, време посвећено (по)кајању (и. окајавању); ~zelle *f* покајничка ћелија. [здравствени стежњак без шипака.]

Bü'ste {бу'срт} [фр.] *f 3b* покрсје *n*; ~n(halter *m*)

Bu'ti'ke {бу'тик'е} *f 3b* итд. = *Budike* итд.

Butt {бүт} [дн.] *m 2g* 1. 2 (брадати) облиш; иверак. 2. прц(м)ољак.

butt {~} [дн.] кржљав; здепаст, *fig.* глупав.

Bu'tte¹ {бүт'е} *f 3b* 1. = *Butt*. 2. ♀ пупољак *m*; = *Hagebutte*.

Bu'tte² {~}, највише *Bütte* {бүт'е} [свн. *butin(na)*; гр. *puti'ne*] *f 3b* чабар *m*, буре *n*, каца; путуња; Hand von der ~! (к) себи руке, девере!

Bu'ttel {бүт'л} [дн., енг., фр.] *f 3d fam.* боца.

Bü'ttel {бү'тл} [свн. *butil*, *bieten*] *m 2l* † 1. суд-

ски момак, судски послужитељ, пандур. 2. целатов момак. [затвор *m.*]

Büttelei' {бу.т.ла'} *f* 3b тамница, хапс *m.*
bu'ttein {бу.т.ин} *intr.* (h) 1. = bobbeln, bollern. 2. и *tr.* копати, рити.

Bü'tten {папир} *n* хартија *f* (и. папир *m.*) из каце.
Bu'tter {бу.т.р} [сврн. butera, гр. bu'tiron] *f* 3b (б. *pl.*) 1. маслац *m.*, масло *n.*, путер *m.* 2. *phm.* grüne итд. ~ зелена маст. 3. крмељ, дрљеф *pl.*

Bu'tter..., **bu'tter...** {бу.т.р-}: **ähnlich**, **artig** *a* масла(ча)ст, путераст, налик на масло (и. на маслац, на путер); **baum** *m* (Ba'ssia) путерно дрво *n.*; **bemme** *f* = ~brot; **birne** *f* мека, сочна крушка; **blume** *f* 3: а) копитац *m.*, ђурђево цвеће *n* *pl.*; б) голочек *m.*; **c** = Löwenzahn; ~bohrer *m* вадило *n* за кушање путера (и. маслаца); ~brezel *f* переца с путером (и. маслацем); ~brot *n* (комад, кришка) хлеб(а) са путером (и. са маслацем); belegtes ~brot (кришка) хлеб(а) намазан(а) с путером (и. маслацем) и озго парче сира, јајета итд., сандвич *m.*; *fig.* et. für ein ~brot bekommen (weggeben) доби(ја)ти (да(ва)ти) што за комад хлеба; ~brühe *f* јуха (и. чорба) са путером (и. с маслацем); ~büchse, ~dose *f* суд *m* (и. кутија) за путер (и. за маслац); ~faß *n.*: а) буре за путер (и. за масло); б) бућка(лица) *f*, стап *m.*; ~fett *n* путерна маст *f.*; ~form *f* калуп *m* за путер (и. за масло); ~frau *f* продавалица путера (и. масла); ~gebackene(s) *n* а) пециво са путером (и. са маслом); б) печење на путеру, пржено на маслу; ~gelb *a* жут као путер, жут као масло; ~geschäft *n* продавница путера (и. масла); ~haft {бу.т.р-} *a* = butterig; ~haltig *a* који садржи путера, са путером, са маслацем; ~handel *m* трговина путером (и. маслом); ~händler(in) *f* *m* маслар, -ка, продавац, -ачица путера; ~handlung *f* = ~geschäft; ~hose *f* вучија за путер (и. за масло). [и = butterähnlich.]

bu'tt(e)rig {бу.т(е)р.д.х} *a* 1. = butterhaltig. 2. I

Bu'tter...: ~kammer *f*, ~keller *m* одаја *f* за путер, подрум *m* за масло; ~kuchen *m* колач с путером (и. са маслом); ~kühler *m*, ~kühl-dose, ~glocke *f* хладњача за путер (и. за масло); ~markt *m* трг за путер, ~maschine *f* бућка(лица), стап *m*, машина (и. строј *m*) за бућкање маслаца; ~milch *f* млаћеница.

bu'ttern' {бу.т.рн} [Butter] I *intr.* (h) *tr.* 15f 1. бућкати, правити масло (и. путер, маслац). 2. само *intr.* правити се путер (и. масло, маслац) претварати се у путер (и. у масло, маслац); *fam. fig.* das will nicht ~ залуд мука. II **Bu'ttern** *n* бућкање. III *a* од путера, путерни, од маслаца.

bu'ttern' {~} *intr.* (h) бупати, тупати.

Bu'tter..., **bu'tter...**: ~rahm *m* кајмак; ~sauer *a*. ~saurer Salz путерна со *f*, ~säure *f* путерна киселина; ~schnitte *f* = ~brot; ~semmel *f* земичка намазана путером; ~soße *f* умокац (и. сос) *m* с путером (и. с маслацем); ~spritze *f* штрцалка за путер; ~stände *m* = ~faß *a*; ~stecher *m* = ~bohrer; ~stempel, ~stöbel *m* стапаица *f*; ~stolle(n *m*) *f* бела векна с путером; ~stulle *f* свн. = ~brot; ~teig *m*: а) те-

сто с путером (и. с маслацем); б) = Blätterteig; ~tonne *f* = ~faß *a*; ~topf *m*: а) лонац за маслац (и. путер); б) лонац с маслацем (и. с путером); ~vogel *m*: а) = Kohlweißling; б) *prov.* = Schmetterling; ~weck(e) *f* *m*: а) клис *m* путера, клишче *n* маслаца; б) и ~wecken *m* бела векн(и)ца с путером (и. с маслом); ~weich *a* мек(ан) као путер (и. маслац); ~woche *f* покладна недеља (и. седмица), недеља месојећа, седмица пред постом.

Bü'tte|voll *f* (пун) чабар *m*.

Bu'tt|fisch *m* 2 = Butt.

Bü'ttner {бу.т.н.р} [Butte] *m* 2l бачвар, качар.
bu'ttrig {бу.т.р.х} *a* в. butterig.

Bu'tz(e)' {бу.ц(е')} *m* 3a, **Butzen** {бу.цн} *m* 2l [нвн. 16 век] 1. срце *n*, језгро *n* (са семенкама у воћу). 2. мосура (на свећи). 3. дрља *f*, крмељ. 4. чеп (у чиру); *fig. der* ~ muß heraus све то мора напоље; треба зло у корену сачећи.

Bu'tz(e)' {бу.ц(е')} [сврн.] *m* 3a = Butzenmann.

Bu'tz' {бу.ц} [butz] *m* бупак, буботка *f*, (по-)тмуо пад, тмуо ударац. [бупати, бупнути.]

bu'tz {бу.ц} *int.* буп! туп!; ~en {~н} *intr.*, *tr.*

Bu'tzen... {бу.цн-}: ~mann [Butz'] *m* страшило *n*; ~scheibe [Butze] *f* стаклен котур с испупчењем у средини на обема странама.

Bu'tz|kopf *m* 2 косатка *f*.

Bu'xen {бу.ксн} [дн.] *f* *pl.* *inv. pop.* = Hosen.

Buzentauf' {бу.цн.таур} [гр.] *m* 3a myth. бу-кентаур.

Buze'phalus {бу.це.фал.ус} [гр.] *m* *inv.* Букефал.

By'ssus {бу.сус} [гр.] *m* *inv.* бисус, фина памучна тканина старих; ~kleid *n* каљина *f* (и. одело, од бисуса).

Byzanti'ner {бу.ц.ан.тин.ер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с 1. Византин(ац, -ка). 2. византински (златан и. сребрн) новац. 3. *fig.* византинац, ули-ница.

byzanti'nisch {бу.ц.ан.тин.иш} *a* 1. византиски; *die* ~e Sprache, das Byzantinische 9l, **Byzanti'nisch** *n* *inv.* византински (језик). 2. *fig.* византиски, улинички, слугерањски; ~es Wesen улиштво, удвориштво.

Byzantini'smus {бу.ц.ан.тин.и.с.мус} *m* 6g (б. *pl.*) византинство *n*, улиштво *n*, удвориштво *n*.

Byza'nz {бу.ц.ан.цн} *n* *inv.* ● Византија *f*.

bz. 3 *abr.* = bezahlt, bezeichnet.

Bz. mil. abr. = Brennzünder.

bzw. abr. = beziehungsweise.

С

(уп. К, Sch и Z.)

С, с {ш} *n* *inv.* треће слово азбуке којим не почиње ниједна првобитно немачка реч; одомаћене туђице и позајмљенице пишу се данас са *k* и *z*. [тине такта.]

С, с *n* *inv.* 3 с (це); **С** ознака четири четвр-)

С (на новцима немачким и аустријским) = Frankfurt a. M., Prag.

С *abr.* 1. 3 [лат. carbo] 3 = Kohlenstoff. 2. = Celsius. 3. X — Konstruktion на пр. С/73 (тј. 1873). 4. = Zentrum, Mitte (пређе: Centrum), *ca. abr.* = zirka. [на пр. Berlin C.]

Ca... в. и ка... [кашу.]
 Cachou' {кашу} [фр., индиски] *n* 2g¹ (б. pl.)
 Căci'lie {цѣцилѣ} [лат.] *f* 8d Цецилија.
 Ca'diz {кадѣз} *n* inv. = Kadiz.
 Ca'dre {кадр} [фр.] *m* бѣ = Kader.
 Cafe' {кафѣ} [фр.] *n* бѣ кафана *f*, кавана *f*.
 Camera'lia {камѣралиа} *pl.* = Kameralien.
 Ca'mera obscu'ra {камѣра ѓпскура} [лат.] *f* (sg. inv., *pl.* лат. camerae obscurae) — мрачна комора.
 Canai'lie {канѣлѣ} [фр.] *f* 3b олош *m*, шљам *m*.
 Ca'ncan {канка} *m* бѣ канкан, развратна игра.
 cand. *abr.* = Kandidat.
 Cape {кеп} [енг.] = Umhang.
 Capule'tti {капулетѣ} [ит.] *pl.* inv.: die ~ und die Montechi Капулети и Монтеки.
 Că'sar {цезар} [лат. caesar, одакле Kaiser, he-sar, цар] *m* бѣ (у *pl.* Căsa'ren) Цезар.
 Căsa're'a {цезареа} *n* 8g. ● Цезареа (име градова Старога века). [на] Цезарѣ.
 Căsa'ren... {цезарѣн-} ~herrschaft *f* влада(ви-)
 Căsa'rentum {цезарѣнтум} *n* 2a (б. pl.) цезарство, цезаризам *m*.
 Căsa'ria'ner {цезарианѣр} *m* 2l цезаровац.
 căsa'risc {цезарѣш} *a* цезарски, бесарски.
 Căsa'ri'smus {цезарѣсмѣс} *m* 6g цезаризам.
 Căsa'rius {цезарѣус} *m* 8c Цезарије.
 cbkm *abr.* = Kubikkilometer.
 cbm *abr.* = Kubikmeter.
 ccm *abr.* = Kubikzentimeter.
 cdm *abr.* = Kubikdezimeter.
 C-dur *n* inv. ≡ C-дур.
 Ce... в. и Зе..., Ке... [струменту] челу.)
 Celli'st {чѣлѣст} [ит.] челиста, свирач на (ин-)
 Ce'llo {чѣло} [ит.] *n* бѣ, 6k ≡ чело; ~spieler *m* = Cellist; ~virtuose *m* виртоуз на челу.
 Ce'isius {цѣлѣус} *m* inv. Целзиус (шведски научник, 1701—1744); ~thermometer *n* (и *m*) Целзиусов термометар *m*, термометар са поделом на сто поделака.
 Celt(e) {цѣлт(ѣ)} итд. в. Kelt(e) итд. [амерички].
 Cent {лат.} {цент} *m* бѣ цент (новац холандски).
 Centime {сентѣмѣ} [фр.] *m* 3a, бѣ сантимет, параф.
 Ce'rcle {серкл} [фр.] *m* бѣ серкл, круг.
 Ce'res {цѣрѣс} *f* inv. myth., Церера, Церес.
 Ce'rte partie {цѣртѣ-} [фр.] *f* 5, 8 = Chartepartie. [тона.]
 Ces {цѣс} *n* inv. ≡ цес, С-нота умањена за 1/2.
 Ceven'nen {севѣнѣн} *pl.* ● = Sevennen.
 Sey'lon {сејлѣн} [скр.] *n* 8g ● Цејлон (острво јужно од Хиндустана).
 ci. *abr.* = confer [лат. = man vergleiche упореди(ти), сравни(ти).
 cg *abr.* = Zentigramm.
 Ch... в. и К... и Sch...
 Chagri'n {шѣгре} [фр., *турски] *m* бѣ шагрин, шагринска кожа, ожиљчана кожа, кожа с ожиљцима.
 Chagri'n..., chagri'n...: ~arbeiter *m* радник са шагрином, радник који ради шагрин(ску кожу); ~artig *a* шагринаст, налик на шагрин(ску кожу); ~futteral *n* кутија (и. навлака) *f* од шагрини; ~lede *n* = Chagrin.
 chagrinie'rt {шѣгриниѣрт} [Chagrin] шагринаст, шагринован, шагрински с ожиљцима.

Chai'ne {шѣнѣ} [фр.] *f* 3b ланац *m*; halbe ~ полуланац.
 Chaise {шѣзѣ} [фр.] *f* 3i поштанска кола *n* pl.
 Chaiselo'ngue {шѣзѣ(ѣ)лѣѣг} [фр.] *f* бѣ шезлонг *m*, столица за лежање, диван *m* за лежање.
 Chaldä'a {халдѣа} *n* 8g ● Халдеја *f*, земља халдејска. [дејѣа, -ка.]
 Chaldä'er {халдѣѣр} *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3c Хал-)
 chaldäi'sch {халдѣѣш} *a* халдејски; die ~e Sprache халдејски језик, das Chaldäi'sche, Chaldäi'sch *n* inv. халдејски. [граф, бакорезац.]
 Chalkogra'ph {халкограф} [гр.] *m* 3a халко-)
 Chalkographie' {~графѣ} *f* бѣ халкографија, бакорез *m*; chalkogra'phisch {~графѣш} *a* халкографски, бакорезачки.
 Chalzedo'n {халцедон} [лат.] Халкедон, град у Малој Азији] *m* 2g¹ min. калцедон.
 chalzedo'n artig *a* калцедонаст, налик на калцедон. [(и fig.)]
 Chamä'leon {хамѣлѣѣн} [гр.] *n* бѣ хамелѣѣн)
 Chameleo'n..., chameleo'n...: ~artig *a* хамелеонаст, налик на хамелеона; ~natur *f* хамелеонова природа, хамелеонска природа.
 Chambre'garni'st {шамбѣргарниѣст} *m* 3a [фр.] закупац намештене собе.
 Chami'sso {шѣмисѣ} *m*: Adalbert von ~ Шамисо (немачки књижевник 1781—1838).
 chamoi's {шѣмоѣс} [фр.] *a* inv. боје дивокозе (gen.), отвореножут. [Шампања.]
 Champa'gne {шампѣњѣ} *f* 3b (б. pl.) ● die ~)
 Champa'gner {шѣмпѣњѣр} [Champagne] *m* 2l шампањац, пенушавац (= Schaumwein); ~glas *n* чаша *f* за шампањац; ~wein *m* = Champagner.
 Champignon {шѣмпѣњѣн, шѣмпѣњѣн} [фр.] *m* бѣ пѣчурка *f*, рудњача *f*; ~soße *f* умокац (и. сос) од пѣчурака; ~zucht *f* пѣчуркарство *n*, гајење *n* пѣчурака. [пиѣн, прѣак.]
 Champion {шѣмпѣѣн, чѣмпѣн} [енг.] *m* бѣ шам-)
 Chance{шѣнсѣ} [фр.] *f* 3b = Aussicht 3. [(књижа).]
 Change {шѣжѣ} [фр.] *f* 3b (б. pl.) 8 размена)
 changie'ren {шѣжѣрѣн} [фр.] *l* intr. (H) 15g мењати, про-, разменити, размењивати; мењати (и. променити) коња. II Changie'ren *n*, Changie'ring *f* мењање *n* (и. промена) руке. [ца. 2. певачица.]
 Chansone'tte {шѣсонѣтѣ} [фр.] *f* 3b 1. песми-)
 Cha'os {хаѣс} [гр.] *n* inv. (б. pl.) хаос (и fig.), неред *m*, збрка *f*; chao'tisch {хаѣтѣш} *a* хаотичан, у неред. [que {~клѣк} = Klapphut.]
 Chapeau' {шѣпо} [фр.] *m* бѣ фат. = Hut; ~cla-)
 Char... {кар-} в. Kar...
 Chara'kter {карактѣр} [срвн., гр.] *m* 2g¹ (pl. Charakte're {карактѣрѣ}) 1. карактер; стално душевно својство, сталне душевне особине, сталне осећајне особине; чврстина душе, јачина душе; личност јаке душе, чврсте душе, несавитљиве душе; нарав; e-n sanften ~ haben бити благе нарави; von ~ по карактеру; Mann *m* von ~ човек од карактера, карактеран човек. 2. знак; ознака *f*; обележје *n*. 3. /, готово † глас, име *n*; опис. 4. положај, назив, звање *n*, ранг.
 Chara'kter..., chara'kter... {карактѣр-}: ~ähnlich *a* сличан по карактеру, слична карактера;

~ähnlichkeit *f* сличност карактера; ~bild *n* опис *m*, портрет *m*; ~buchstabe *m gr.* карактеристично слово *n*; ~fehier *m* мана *f* (и. недостатак) карактера; ~fest *a* чврст карактером, чврст по карактеру; ~festigkeit *f* чврстина карактера; ~figur *f* карактер *m*, карактерни лик *m*.

Charakterisie'ren {карѣктѣризѣрѣн} *tr.* 15g 1. (о)карактерисати, обележ|авати, -ити, тачно означи(ва)ти, оцрта(ва)ти. 2. да(ва)ти (*acc. dat.*) положај (и. службу, звање, достојанство); wohl charakterisiert са добрим положајем.

Charakteri'stik {карѣктѣристѣк} *f* 3b (*pl.* -isti-ken) 1. карактеристика, ознака, обележје *n*, оцрт(авање *n*) *m* карактера (и. природе). 2. / карактеристика, значица (цела у логаритму).

Charakteri'stisch {~рѣстѣш} I *a* карактеристичан, значајан, који тачно означаје (и. оцртава, обележава). II Charakteri'stische(s) {~(с)} *n* 9l (оно што је) карактеристично, значајно, својствено.

Chara'kter..., chara'kter...: ~kopf *m* лепа глава *f*; ~los *a* бескарактеран, некарактеран; ~los sein немати карактера; ~loser Mensch бескарактерњак, човек без карактера; бес-, некарактерност, немање *n* карактера; ~rolle *f* улога карактера, важна улога (глумца); ~roman *m* психолошки роман, роман у којем се оцртава(ју) карактер(и); ~schilderung *f* оцрт(авање *n*) *m* карактера, опис(ивање *n*) *m* карактера; ~schwäche *f* слабост карактера; ~stärke *f* јачина карактера; ~stück *n* карактерни комад *m*, карактеристичан комад; ~zug *m* карактерна црта *f*, карактеристична црта *f*.

Charakterologie' *f* 3b карактерологија.

Cha'rgе {шаржѣ} [фр.] *f* 3b служба, звање *n*; X: a) = Angriff, b) = Dienstgrad.

Chargie'ren {шѣржѣрѣн} [фр.] I *tr.* 15g (laden) (на)пунити; о-, испалити, палити; напајсти, -дати, јурнути, навалити. II *mtr.* (h) бити одређен да претставља (и. репрезентује). III Chargie'ren *n*, Chargie'rung *f* пуњење.

Chargie'rte(r) {шѣржѣртѣ(р)} *m* 9l 1. X die Chargierten подофицири. 2. студ. члан одбора студентског удружења.

Cha'ris {гр} {харѣс} *f* (*sg. inv., pl.* Chari'ten {харѣтѣн}) љупкост, грација, богиња љупкости. Charite' {шѣритѣ} [фр.] *f* 6l = Mildtätigkeit; болница.

Chari'tin {шѣритѣн} [гр.] *f* 3с = Charis.

Chariva'ri {шаривѣри} [фр.] *n* урнебес *m*, русвај *m*, маџа музика *f*, збрка *f*, ко у клин ко у плочу.

Charlata'n {шѣрлѣтан} [фр.] *m* шарлатан, прчвар, разметљивац, букач; Charlatanerie' *f*, Charlatani'smus {шѣрлѣтанѣсмѣс} *m* шарлатанство *n*, прчварство *n*, разметљивост *f*, букаштво *n*.

Charlo'tte {шѣрлотѣ} [фр.] I 8d Шарлота. II 3b 1. X = Schlotte. 2. торта са пекмезом од јабука. [зар у доњем свету].

Cha'ron {харѣн, карѣн} *m* 8b myth. Харон (во-) Charpie' {шѣрпиѣ} [фр., лат. carpere] тифтик *m*.

Cha'rtе|partie {шѣртѣ-} [фр.] *f* X, X уговор *m* о закупу брода.

cha'rtern {шѣртѣрѣн} [енг.] *tr.* 15 *f* уз|ети -имати брод (и. лађу) под закуп (и. под кирију).

Chary'bdis {харѣпѣдѣс, карѣпѣдѣс} [гр.] *f* inv. Харибда; *prv.* aus der ~ in die Szylla fallen (и. geraten) пасти из Харибде у Сцилу; *уп.* aus dem Regen in die Traufe...

Chassepo't, gewehr {шѣсѣпѣ} [Chassepot, француски проналазач] Шаспотова пушка острагуша.

chassie'ren {шѣсѣрѣн} [фр.] *intr.* (s) 15g при и грађу ситним корацима клизити праволиниски. [Untergestell.]

Chassi's {шѣсѣ} [фр.] X шаси(ја) = Rahmen, I

Chauffeu'r {шѣфѣ, р} [фр.] шофер.

Chaussee' {шѣсѣ} [фр.] *f* 6f друм *m*, главни пут *m*, џада.

Chaussee'... (*уп.* и Wege...): ~arbeiter *m* радник путар; ~bau(ten *pl.*) *m* грађење *n* путѣва, (из)градња (и. израда) *f* друмова; ~geld *n* путарина *f*, друмарина *f*, ђермарина *f*; ~geld-einnehmer, ~geld erheber *m* наплаћивач путарине (и. друмарине, ђермарине); ~graben *m* друмски јарак, ров крај (и. дуж) пута; ~haus *n* кућа где се наплаћује друмарина (и. путарина, ђермарина); ~rappel *f* X (Po'pulus ita'lica) јаблин *m*; ~stein *m.* а) туцаник, туцани камен; б) (камен) километраш; ~walze *f* ваљак *m* (за набијање друмова, путѣва); ~wärter *m* путар.

chaussie'ren {шѣсѣрѣн} [фр.] *tr.* (на)правити (*acc.: dat.*) камену подлогу, макадамисати.

Chauvini'smus {шѣвинѣсмѣс} [фр.] *m* 6g (б. *pl.*) шовинизам, затуцано родољубље *n*; Chauvini'st {шѣвинѣст} *m* 3а шовиниста, затуцан родољуб; chauvini'stisch {~ѣш} *a* шовинистичан, затуцано родољубив.

Chef {шѣф} [фр.] шеф, старешина, главешина, главни...; ~arzt *m* des Lazarets шеф болнице; ~ingenieur *n* инжењер шеф, главни инжењер, инжењер старешина; ~pilot *m* X = Flugmeister; ~redakteur *m* главни уредник.

Chemie' {хѣмиѣ} [ар.-гр.] *f* 6f (б. *pl.*) хемија; anorganische, organische ~ анорганска, органска хемија.

Chemigra'ph {хѣмиграф} *m* 3а хемиграф, цинкограф; Chemigraphie' {~графѣ} *f* 3b хемиграфија, галванска цинкографија; chemigra'phisch {~графѣш} *a* хемиграфски, цинкографски.

Chemika'lien {хѣмикалѣн} [Chemie] *pl. inv.* хемикалије *fpl.*, хемиски производи, хемиски I

Che'miker {хѣмѣкр} *m* 2l хемичар. [артикли.]

che'misch {хѣмѣш} [Chemie] *a* хеми(ј)ски; ~ gebunden (rein) хемиски (с)једињен (чист); ~e Fabrik хемиска фабрика, творница хемиских производа; ~es Feuerzeug хемиско (и фосфорно) огњило; auf ~em Wege хемиским путем; ~ untersuchen хемиски испит(ив)ати.

Chemise'tt {шѣмизѣт} [фр.] *n* 6l, ~е {~} *f* 3b (платиене) груди *fpl.* [у Саксонској.]

Che'mnitz {хѣмниц} *n* inv. X Кемниц *m* (град) ...chen {~хѣн} [срвн., дн.] наставак за умањивање на пр. Lämmchen од Lamm; *уп.* ...lein.

Chersone's {херзоне́с} [гр.] *m 2h* (gen. и inv.) (б. pl.) ● *der* ~ Херзоне́з.

Che'rub {херу́п} [јевр.] *m bi* (pl. и Cherubim {херубим, херуби́м}) херувим, анђео.

Cherubi'm|gesang *m* херувимска песма *f*, појање *n* херувима. [лик *m* херувима.]

Che'rubs|gestalt *f* херувимско обличе *n*, об-

Cheru'sker {херу́ск-р} *m 2l*, ~in {~и́н} *f 3c* Херуск,-иња (члан,-ица старог германског племена у Харцу); cheru'skisch {~и́ш} *a* херуски.

Chester|käse {чэ́ст-р} [Chester, град у Енгле-ској] *m* честерац, честерски сир.

Cheviot {чэ́ви-от} [енг.] *m m* ☞ шевиот (јагњећа вуна, тканина од ње).

Chevreau' {шэ́вро} [фр.] *m bi*, ~leder *n* јаретина *f*, јарећа кожа *f*, шевро *m*; ~stiefel *m* (дубока) ципела *f* од јаретине (и. од јареће коже, од шевроа).

Chi'ffre {шиффе́р} [фр., ар. (: Ziffer)] *f 3b* шифра, тајно писмо *n*; in ~п шифром, шифрован; unter der ~ под (и. са) шифром, под знаком, под (и. са) почетним словима; ~schrift *f* шифровано писмо *n*, шифрован напис *m*; ~telegramm *n* шифрована депеша *f*.

chiffrie'ren {шиффри́р-н} *1 tr.* 15g шифровати, (на)писати шифром (и. тајним писмом). II

Chiffrie'ren *n 2l* шифровање, писање шифром (и. тајним писмом). [сања тајним писмом]. I

Chiffrie'r|kunst *f* вештина шифровања (и. пи-)

Chika'ne {ш...} [фр.] *f 3b* шикана, смицалица, ујдурма.

chikanie'ren {ш...} [фр.] *1 intr.* (h) шиканирати, узимати на длаку и запетљавати. II *tr.* запетља(ва)ти, правити (acc.: dat.) смицалице.

Chi'le {чиле́, хиле́} *n 2g* ● Чиле; Chile'ne {чиле́н-е} *m 3a*, Chile'nin {чиле́н-и́н} *f* Чилац, Чилкиња; chile'nisch {~и́иш} *a* чилски.

Chi'le salpeter *m* ☞ чилска шалитра *f*.

Chilia'smus {хил'асмус} [гр.] *m 6g* (б. pl.) хилија-зам, учење *n* о хиљадугодишњем царству Христову; Chilia'st {хил'а́ст} *m 3a gl.* приста-лица учења о хиљадугодишњем царству Христовом; Chi'li|salpeter *m* = Chilesalpeter.

Chi'na' {хина́} *n 8g* ● Китај *m*, Кина *f*.

Chi'na²... {хина́-} [перуански kina „кора“]: ~baum *m* ☞ кина дрво *n*; ~essenz *f* есен-ција кине.

Chi'na... {хин-а-} ~'fahrer *m* = брод (и. лађа *f*) којји (-а) плови у Кину; ~'gras *n*, ~'hanf *m*, ~'nesseif ☞ јута *f*; ~'rinde *f* кора од кине; ~'silber *n* кина-сребро, енглески метал по-сребрен галванским путем; ~'säure *f* ☞ ки-нинска киселина; ~'silber waren *f pl.* роба *f* од кина-сребра; ~'tinktur *f* тинктура кине; ~'wein *m* кинино вино; ~'wurzel *f* ☞ phm. кинин корен *m*.

Chinchi'lla {чй́нчй́ла} [шп., ам.] *f*, *n bi* чинчиља, јужноамерички зец; јужноамеричка зече-вина. [тај]ац,-ка, Кине з,-скиња.

Chine'se {хине́з-е} *m 8a*, Chine'sin {~и́н} *f 3c* Ки-чине'sisch {хине́з-иш} [China'] *1 a* кинески, ки-тајски; ~e Sprache китајски (и. кинески) је-зик. II Chine'sisch *n inv.*, das Chine'sische *9l* кинески *m*.

Chini'n {хини́н} [China-] *n 2g¹* (б. pl.) phm. кинин *m*.

Chi'ragra {хи́рагра} [гр.] *n m* (б. pl.) ☞ хирагра, костобоља у рукама, ручна костобоља.

Chiroma'nt {хи́романт} [гр.] *m 3a*, ~in {~и́н} *f 3c* хиромант,-киња, гатар,-а у длан (и. руку);

Chiromantie' {хи́романтй́} *f 6f* хиромантија, гледање *n* у длан, гатање *n* из длана.

Chiru'rg {хи́рурк} [гр.] *m 3a* хирург, видар;

Chirurgie' {хи́рурги́} *f 6f* хирургија, видарство *n*; chiru'rgisch {хи́рурги́ш} *a* хируршки, ви-дарски. [1756—1827] *a* ☞ Кладнијев. I

chia'dnisch {клџ́днй́ш} [Chladni, природњак, I

Chla'mys {хлџ́ам-ис} [гр.] *f inv.* хламис, грчки I

Chlo'dwig {клџ́твй́х} *m* = Klodwig. [огртач. I

Chlo'e {клџ́е} [гр.] *f 8b myth.* Хлоа.

Chlor {клџ́ор} [гр.] *n 2g¹* (б. pl.) ☞ хлџ́ор *m*.

Chlora'i {клџ́орай́} [Chlor=Al(kohol)] *n 2g¹* (б. pl.) хлџ́орал *m*; ~hydrat *n* ☞ хлџ́орални хи-драт.

Chlo'r... {клџ́ор-}: ~alkalien *n pl.* алкални хлори-ди *m pl.*, лужни хлориди *m pl.*; ~aluminium *n* алуминиумов хлорид *m*; ~ammonium *n* а-монијакова со *f*; ~antimon *n* антимонов хло-рид *m*; ~arsenik *n* арсеников хлџ́орид *m*.

Chlora't {клџ́орат} [Chlor] *n 2g¹* хлџ́орат *m*, хлор-на со *f*.

Chlo'r..., chlo'r...: ~blei *n* олова хлорид *m*; ~gas *n* = Chlor; ~gold *n* злата хлорид *m*; ~haltig *a* са хлором, који садржи хлора (у себи), хлорни; ~hydrat *n* хлорни хидрат *m*.

Chlori'd {клџ́орй́т} [гр.] *n 2g* (б. pl.) ☞ хлџ́орй́д *m*.

chlo'rig {клџ́орй́х} *a* ☞ хлџ́ораст.

Chlori't {клџ́орй́т} [гр.] *m 2g* ☞ хлџ́орит *m*.

Chlo'r...: ~kali *n* хлџ́оркали *m*, хлорид *m* пота-ше; ~kalium *n* калиумов хлџ́орид *m*; ~metall *n* метални хлорид *m*; ~natron *f* содни хло-рид *m*. [роформ *m*.]

Chlorofo'rm {клџ́ороформ} [гр.-лат.] *n 2g¹* хлџ́о- chloroformie'ren {клџ́ороформй́р-н} *1 tr.* 15g хло-роформисати. II Chloroformie'ren *n*, Chloro- formie' rung *f* хлџ́ороформисање.

Chlorophy'll {клџ́орофу́л} [гр.] *n 2g¹* (б. pl.) ☞ хлџ́орџ́ифил *m*.

Chlo'r..., chlo'r...: ~phosphor *m* фосфоров хло-рид *m*; ~sauer *a* начињен хлорном кисели-ном, помоћу хлорне киселине; ~saure Ver- bindung хлџ́орат *m*, хлорна со; ~saures Kali хлџ́орат поташе; ~saures Salz хлџ́орат *m*, хлорна со; ~säure *f* хлорна киселина; ~silber *n* сребра хлорид *m*.

Chlorü'r {клџ́ору́р} *n 2g¹* (б. pl.) ☞ хлџ́орид *m*, једињење (и. спој *m*) хлора са каквим еле-ментом осим кис(еон)ика и вод(он)ика; chlo- rü'r|haltig *a* хлоридни.

Chlo'r...: ~verbindung *f* хлџ́орово једињење *n*, једињење *n* хлора; хлџ́оров спој *m*; ~wasser- stoff(säure) *f* *m* хлџ́ороводоник, хлџ́ороводонич-на киселина; ~zink *n* цинков хлорид *m*; ~zinn *n* калајев хлорид *m*.

Cho'lera {колџ́ра} [гр.] *f inv.* ☞ колџ́ера; leichte (и. einheimische) ~ колџ́ерина, слаба колџ́ера.

Cho'lera..., cho'lera... {колџ́ра-}: ~ähnlich *a* = ~artig; ~anfall *m* колџ́еричан напад; ~artig *a* колџ́ераст, налик на колџ́еру; ~bazillus *m* ко-лџ́ерични бацил; ~binde *f* = Leibbinde; ~epi-

demie *f* колерична епидемија, зараза колере; ~gift *n* колерични отров *m*, отров колере; ~kommission *f* комисија за сузбијање колере; ~krank *a* болестан од колере; ~krank(e) *s* болесни|к, -ца од колере, колерич|ан, -на болесни|к, -ца; ~seuche *f* = ~epidemie; ~symptom *n* колерични симптом *m*, знак *m* колере; ~tropfen *m pl.* капљице *fpl.* против колере.

Chole'riker {колѐрѝк'р} [гр.] *m 2l* холѐрик, холеричар, човек жустра темперамента.

Choleri'ne {колѐрѝнѝ} *f 3b* колерина, слаба колера. [колеричан, жустар, плах, напрасит.] choie'risch {колѐрѝш} [Choleriker] *a* жучан; Cholia'mbus {холиѝмбѝс} [гр.] *m 6g met.* холијамб, стих од 5 јамбова са следећим трохејом.

Chor {кор; хот. kor, Korps} [гр.] *1. m* (пор. и *n*) 2e ✱ хѐр *m*; im ~ у хѐру. 2. *n* (и *m*) 2e и 2g¹ ✱ хѐр *m*; певница *f*.

Chora'l {корѝл} [лат., *гр. Chor] *m 2e (pl.* Chora'le {корѝлѝ} црквена песма *f*, црквено певање (и. појање) *n*.

Chora'l..., chora'l... {корѝл-}: ~artig *a* налик на црквену песму (и. на црквено певање), попут црквеног појања; ~buch *n* књига *f* црквених песама, књига црквеног певања; ~maßig = ~artig.

Cho'r..., cho'r... {кор-}: ~altar *m* главни олтар; ~amt *n* служба *f* (служена) у главном олтару; ~artig *a* налик на хор; ~buch *n* = ~gesangbuch; ~büchse *f* кутија хорске деце; ~direktor *m*: а) директор хора; б) *gl.* главни певчик.

Choreogra'ph {хѐроѝгрѝф} [гр.] *m 3a* хореѝграф, вештак обележавања игара знацима; Choreographie' {~грѝфѝ} *f 6f* хореографија, вештина обележавања игара знацима; choreogra'phisch {~грѝфѝш} *a* хореѝграфски.

Cho'r...: ~frau *f* каноница; ~führer *m* хоровођа; ~gang *m* црквено крило *n*; ~gesang *m* хорско певање *n*, певање у хору, песма *f* у хору; ~gesangbuch *n* антифонар *m*; ~gitter *n* хорска решетка *f*; ~hemd *n* стихар; ~herr *m* каноник.

Choria'mbus {хѐриѝмбѝс} [гр.] *m 6g met.* хореус са оваквим јамбом (— — —).

Chori'st {корѝст} [гр.] *m 3a*, ~in {~ѝн} *f 3c* (орр. Soli'st) хорски певач, хорска певачица.

Cho'r...: ~knabe *m* дечак из хора; ~mantel *m* хорски огртач; ~nische *f* ✱ хорско удубљење *n*.

Chorogra'ph {хѐроѝгрѝф} [гр.] *m 3a* хорѝграф; Chorographie' {~грѝфѝ} *f 6f* хорографија, опис(ивање *n*) *m* (неке) земље; chorogra'phisch {~грѝфѝш} *a* хорѝграфски.

Cho'r...: ~pult *n* наслон *m* у цркви за читање књига; ~rock *m* хорски капут; ~sänger(in) *f* *m* хорски певач, хорска певачица; ~schüler *m* = ~knabe; ~stimme *f* хорски глас *m*; ~stuhl *m* сто у цркви; ~übungen *f pl.* хорска вежбања *n pl.*, вежбе *fpl.* (и. вежбања) у хору. Cho'r'us {корѝс} [гр.] *m 6b (pl.* Chöre) = Chori'cho'r'weise *adv.* у хору, хорски. [1 7-]

Chrestomathie' {крѝстѝмѝти} [гр.] *f 6f* хресто-

матија, избор *m*.

[теме.]

Chrie' {хри(с)} [гр.] *f 3b rhet.* хрија, израда; Chri'sam {хризѝм}, Chri'sma {хри'сма} *n 6i* (6. *pl.*) Свето миро.

Chri'st {крѝст} [свн. Krist; Christus] *m 2g¹, 1.* = Christus. 2. der Heilige ~ = Божић; = ~bescherung.

Chri'st² [свн. kristāni, *лат.; са Christus] *m 3a*, ~in {~ѝн} *f 3c* хришћ|анин, -анка.

Chri'st'... {крѝст-}: ~abend *m* Бадње вече *n*; ~baum *m* јелка *f*, бадњак; ~baum|schmuck *m* украс (и *pl.*) за јелку; ~bescherung *f* (раз-) давање *n* божјићних поклона; ~dorn *m* ✱ а) (Cratae'gus oxyaca'ntha) црвени глог; б) зеленика *f*, зимозелен *f*, бодљика *f*.

Chri'stel {крѝстѝл} [Chri'st] *f 8g* Христѝла.

Christelei' {крѝстѝлѝ} *f 3b* изношење *n* (свога) хришћанства на пазар, хришћанисање; приближавање хришћанству.

chri'steln {крѝстѝлн} [Chri'st] *intr. (h)* износити (своје) хришћанство на пазар, правити се хришћанином; приближивати се хришћанству.

Chri'sten..., chri'sten... {крѝстѝн-}. ~gemeinde *f* хришћанска општина; ~glaube(n) *m* хришћанска вера *f*; ~heit {крѝстѝнхѝт} *f 3b* (6. *pl.*) хришћанство *n*, ~kind *n* хришћанче, хришћанско дете; ~lehre *f* хришћанска наука, веронаука; ~liebe *f* хришћанска љубав; ~mensch *m*, ~seele *f* хришћанин, хришћанска душа; ~pflicht *f* хришћанска дужност; ~sinn *m* (6. *pl.*) хришћански дух; ~tum {крѝстѝнтѝм} *n 2b* (6. *pl.*) хришћанство; ~tüm(e)l' {крѝстѝнтѝмѝлѝ} *f 3b* = Christelei; ~tümeln {крѝстѝнтѝмѝлн} *intr. (h)* = christeln; ~tümlich {крѝстѝнтѝмѝлѝх} *a* (по) хришћански; ~tümlichkeit {~кѝтѝ} *f* хришћанство *n*; ~verfolgung *f* гоњење (и. прогањање) хришћана; ~volk *n* хришћански народ *m*.

Chri'st...: ~fest *n*: das ~fest Божић *m*, божјићни празници *m pl.*; ~geschenk *n* божјићна поклон *m*. [крѝстѝанѝ] *f 8d* Кристан, -ка.

Chri'stian {крѝстѝан} [лат.] *m 8a*, Christia'ne! Christi'ne {крѝстѝнѝ} *f 8d* Христина.

Chri'st'kind, ~chen, ~lein *n* дете(нце) Христос.

chri'stlich {крѝстѝлѝх} *a*, *adv.* хришћански; Chri'stlichkeit {~кѝтѝ} *f 3b* (6. *pl.*) хришћанство *n*, хришћанска осећања *n pl.*; chri'stlich|sozia'l'a pol. хришћанско-социјалистички

Chri'st...: ~messe, ~mette *f* поноћна служба; ~monat, ~mond *m* децембар, просинац; ~nacht *f* божјићна ноћ, ноћ уочи Божића.

Chri'stoph {крѝстѝф} [гр. Christo'phorus „христосносау"] *m 8a* Христифор.

Chri'st...: ~stolle(n) *m f* = Weihnachtsstolle(n); ~tag *m* (дан) Божић(а).

Chri'stus {крѝстѝс} [гр. (миро)пѝмазани (= Messias)] *m 8j* Христос; vor Christo пре Христа; vor Christi Geburt пре Христова рођења; im Jahre 1389 nach Christo (читај: dreizehn hundred neun und achtzig) године хиљаду триста осамдесет девете после Христа; ~bild *n* Христова слика *f*, Христов лик *m*; ~kopf *m* Христова глава *f*; ~lehre *f* наука о Христу.

Chri'st|woche *f* божична недеља (и. седмица).
Chrom {хром} [гр.] *n* 2g¹ (б. pl.) хром *m*.
Chroma'tik {хроматик} [гр.] *f* 3b (б. pl.) хроматика (= наука о бојама; мешање боја);
chroma'tisch {хроматич} *a* хроматски, ... боја; ¶ (који се ниже) у полутоновима.
Chro'm..., **chro'm...** {хром-}: ~blei *n* = ~gelb; ~chlorid *n* хромов хлорид *m*; ~eisen(stein *m*) *n* гвожђа хромат *m*; ~gelb *n* олова хромат *m*; ~grün *n* хромно зелен(ило); ~haltig *a* са хромом, који садржи хрома (у себи), хромни; ~leder *n* хромна кожа *f*, кожа чињена помоћу хрома.
Chro'mo|lithogra'ph {хром-} [гр. chrōma „боја“] *m* 3a хромолитограф; **Chro'mo|lithogra'phie** *f* хромолитографија, литографисање (у) бојама; **chromo|lithogra'phisch** *a* хромолитографски.
Chro'm..., **chro'm...**: ~sauer *a*: ~saures Kali хромат поташе; ~säure *f* хромна киселина; ~stahl *m* хромни челик, челик са хромом.
Chro'nik {хроник} [гр.] *f* 3b хроника, летопис *m*.
Chro'nika {~а} [гр.] *f* 6g (б. pl.) = Chronik; bibl. Bücher *n* pl. der ~ Книге дневника.
Chro'niken|schreiber *m* хроничар, летописац.
chro'nisch {хронич} [гр.] *a* хроничан, повремени.
Chroni'st {хронист} [гр.] *m* 3a = Chronikens-schreiber. [грам, запис *m* времена.]
Chronogra'mm {хронотграм} [гр.] *n* 2g¹ хронот-
Chronogra'ph {хронотграф} [гр.] *m* 3a хронот-
 граф; **Chronographie** {~граф} *f* 6f хроно-
 графија.
Chronolo'g {хронотлог} [гр.], ~е {~лог} *m* 3a
 хронотлог, познавалац науке о времену; **Chro-
 nologie** {~логи} *f* 6f хронологија, наука о
 времену, наука о одређивању времена исто-
 риских догађаја; **chronolo'gisch** {~логич} *a*
 хронолошки (који припада науци о времену;
 временским редом, уређен по временском
 реду).
Chronome'ter {хронотметар} [гр.] *n* и *m* 2l ¶,
 —, ¶ хронотметар (тачан часовник; спра-
 ва за мерење времена); **chronome'trisch** {хро-
 нотметрич} *a* хронометриски. [lingsuppe.]
Chrysal'i'de {хрузалида} [гр.] *f* 3b = Schmetter-
Chrysa'nthemum {хрузантемум, кру...} [гр.]
n 6e (pl. Chrysanthe'men {хрузантемум} хри-
 зантема *f*. [хризоберил.]
Chrysobery'll {хрузоберил} [гр.] *m* 2g¹ мин.
Chrysol'i'th {хрузолит} [гр.] *m* 2g и 3a мин.
 хризолит. [зопраз.]
Chrysopa's {хрузопас} [гр.] *m* 2h мин. хри-
Chryso'stomus {хрузостомус} [гр.] *m* Злато-
 усти.
chtho'nisch {хтонич} [гр., chtōn „земља“] *a*
 myth. ~е Götter хтонски богови, грчки бо-
 гови подземнога света.
Chur {кур; hom. Cour, Kur} *n* 8g ● Кур; chu'r|
 welsch *a* курски, ромуниски; Chu'r|welsch *n*
inv., das Chu'r|welsche 9l курски језик, ро-
 Ci... в. и Zi... и Ki... [муњски језик.]
Ci'cero {цицеро} I *m* 8b Цицерон. II *f* 6i (б. pl.)
 + цицеро (слова). [вођа туђинаца.]
Cicero'ne {чичероне} [ит.] *m* 6i и / чичерон.
Ciceronia'ner {цицерониер} [Cicero] *m* 2l ци-

цероновац; **ciceronia'nisch** {цицерониш},
cicero'nisch {цицеронич} цицеронски, Цице-
Ci'cero|schritt *f* + Cicero II. [рцов.]
Cicisbe'o {чичисбео} [ит.] *m* 6i и / чичисбео,
 домаћи пријатељ. [нак, + 1099].
Cid {ид} [шп., ар.] *m* 8a и с Сид (шпански ју-
Cie = Komp.
Ci'mbern {цимберн и к...} итд. в. Zimbern итд.
Ci'ngulum {цингулум} [лат.] *n* = Gürtel.
Cinquecenti'st {чинквечентист} [ит.] *m* 3a Чин-
 квечентиста, уметник (и. песник) италијан-
ci'rca {цирка} *adv.* = Zirka. [ски из 16. века.]
Ci'rce {цирце} *f* 8d myth., ¶ Кирка.
Cis {цис} *n* *inv.* цис, **Cis-Dur** *n* цис-дур;
 Cis-Moll цис-мол.
Cl... в. и Kl...; **cl** *abr.* = Zentiliter.
Clan {клен, клан} [келт.] *m* 2g¹, 6i клан, племе.
Claque [фр.] 1. {клак} в. Claqué. 2. {клџк} *f*
 3b (б. pl.) ¶ клака.
Claqueu'r {клџор} [Claque 2] *m* 2g¹ ¶ нај-
 мљен пљескач, тапшар.
Cl'i'que {клџк} [фр.] *n* клима, сојтарија, багра,
 фајта, котерија, друштво *n* за узајамно по-
 магање; ~n|wesen *n*, ~n|wirtschaft *f* сојта-
 ријанство *n*, котеријаштво *n*, утицај (разних)
 багри (и. фајти).
Clown {клџн} [енг.] *m* 6i клџн.
cm *abr.* = Zentimeter.
cm² *abr.* = Quadratcentimeter.
cm³ *abr.* = Kubikcentimeter.
cm *abr.* = Kubikmillimeter.
C-Moll *n* ¶ це-мол.
Co... в. и Ko...
Co = Komp.
Coeur {коур} [фр.] *n* 6i и *inv.* = Herz ерц.
Coeur=As итд. = Herzas итд. [дан кајмак.]
Co'ld-crea'm {колдкрем, колд...} [енг.] *n* 6i хла-
Cölesti'ner {цолџстинер} итд. = Zölestiner итд.
Co'mer {комер} [Como, град у Италији] *a* *inv.*
 ~See ● Комско Језеро *n*. [lungsgehilfe.]
Comi's {коми, ген. и pl. ~с} [фр.] *m* *inv.* Hand-
Compagn... в. Компа(g)n...
Co'mpound... {компаунд-} [енг.] = Verbund...
Compta'nt {комта} [фр.] = kontant. [итд.]
Comptoi'r {комтор} [фр.] *n* 6i итд. = Kontor/
 Contre... в. Konter...
contuma'cia {контумаца} [лат.] *n* ~m {~м}
 verurteilen в. Kontumaz, kontumazieren.
Co'pyright {копирйт} [енг.] *n* 6i (б. pl.) =
 Verlagsrecht.
Co'rnwall {кџрнвал} *n* *inv.* ● Корнвал *m*.
Corre'ggio {корџо} [ит.] *m* 8b Кореџо.
Cou... в. и Ku...
Couleur {кулџор} [фр.] *f* 3b (ауст. 6i) боја;
 студентско удружење *n*, удружење студе-
 ната; ~tragen носити боје црвога (студент-
 ског) удружења; ~student *m* члан студент-
 ског удружења. [купџ.]
Coupe' {купе} [фр.] 1. купе. 2. [купе.]
Couplet' {купле} [фр.] *n* 6i купле, строфа *f*,
 кита *f*, стих *m*, ~dichter, ~schreiber *m* пе-
 сник (и. писац) куплеа; ~sänger *m* певач,
 песник.
Coupon {купон} [фр.] *m* 6i купон; ~(ab)schnei-
 der *m* резач купона, који сече купоне, рен-

тијер; ~bogen *m* купонски лист; ~schere *f* маказе *f pl.* за сечење купона, ножице за сечење хартије (и. папира).
Cour {кур; *hom.* Chur, Kur} [фр.] *f 3b* (б. *pl.*) = Hof; groÙe ~ примање на двору; j-m die ~ machen и. *fat.* schneiden = j-m den Hof machen.
Coura'ge {кураж} *f 3b* (б. *pl.*) = Mut.
Cour... {кур-}: ~machen *n* удварање; er versteht das ~machen он уме да се удвара; ~macher *m*, ~schneider *m fat.* удварач.
Courta'ge {куртаж} [фр.] *f 3b* награда посреднику.
Cousin {кузѐн} [фр.] *m bi* = Vetter; **Cousi'ne** {кузиня} *f 3b* кузина, сестра од стрица, сестра од тетке, сестра од ујака.
Cpt. abr. = Comptant (= bar 1).
Cr... в. и **Kr...**
Cre'me {крем(с), крем(с')} [фр.] кајмак *m* (и. *fig.*), крем *m*; ~torte *f* торта с(а) кремом.
crescendo {крешендо} [ит.] *adv.* крешендо, све јаче; ун. *Krescendo*.
Croupie'r {крупије} [фр.] *m bi* крупие, заступник банкара у (великим) коцкарницама.
Cz=Schlüssel *m* ≡ С-кључ (це-кључ) = Altz.; **Су...** в. и **Ku...** [Diskantz, Tenor=Schlüssel.]
Curaca'o {курасао} [~ ● холандско карибско острво] *m bi* курасао (фини ликер).
Cur'ry {кари} [енг.; тамулски kārī] *m* и *pl bi* (б. *pl.*) кари (зачински прах).
Су... в. и **Zu...** и **Ku...** [Кибела.]
Sy'bele {цибеле} [гр.] *f 8d myth.* Цибела, Ј.
Sy'rus {сирус} *m 8c* Кир.
Cz... в. **Tsch...** и **Z...**

D

D, d {де} *n inv.* (слово) де.
D, d {~} *n inv.* де, ре.
D {~} 1. (на немачким новцима) = München.
 2. ☞ = Debet. 3. ☞ = D=zug. 4. ☞ = dringend.
d. abr. 1. = der, die, das. 2. dieses; ун. d. J., d. M.
D. = Doktor der evangelischen Theologie; ун. Dr. [бази, де се прецрта. 2. = Pfennig.]
đ abr. 1. = deleātur (латински значи: да се из-)
da abr. = Deziar.
da' {да, у обичном говору често да} [срвн. dā(r), свн. dar] *adv.* I (просторно) 1. ту, туна (често се и не преводи!); овде; да und да ту(на) и ту(на); hier und da овде онде, где-где, ту и тамо, гдешто (уп. II 1.); ich bin da ја сам ту, ту сам; wer geht da? ко иде ту?; ist sie da? је ли ту она? је ли она ту(на)?; nein, sie ist nicht da не, она није ту(на); ist jemand da gewesen? је ли био неко? је ли долазио ко?; да ist, da sind ево, ето; да bin ich ево ме, ту сам; da kommt er ево га (где) иде; der Mann da тај човек; da haben wir es! ту смо! а видиш ли! а видите ли!; da siehst du...! сад видиш...!; da komme ich schön an! лепо ми иде!; X wer da? ко иде?; wenn ich ihn jetzt so da hätte! да ми је ту (у шакама)! 2. sieh da! гле(д'те)!; ihr da! (ej) ви!; nichts da! циц! нема!; da! na! држ'(те)!; da hast du es! ето ти (га)! 3. da ist keiner, der... нема

никога који...; wer da (nur) will ко хоће (само); als da sind као што су. 4. в. dasein. 5. (= wo) am Ort, da der Totschlag geschehen на месту где се десило убиство. II (временски) 1. тада, онда; von da an, von da ab отада; da sagte ich онда рекох, тада казах, онда ђу ја; hier und da кадицад, кашто, овда онда (уп. I 1), seit da = seitdem; da wird eben geschellt ето неко звони. 2. (= wo, an welchem) када, кога; der Tag, da... дан кога..., дан када...; jetzt, da... сада када... III (околност) онда, ту, у тим околностима; da wird man sich besinnen müssen ту (и. у тим околностима) ће се морати (човек) размислити; da irrst du dich ту (и. онда) се вараш; was kann man da machen? шта може човек ту да ради?; da kann man sagen ту се може рећи; iro. und da wagt man (noch) zu behaupten... и ту се (још) неко усуђује да тврди...; und da noch и још.

da' {да} [свн. dō] *cj.* 1. (за време; ун. da' II) када, пошто, како; da alles beendet war када је све било свршено; пошто је све било свршено; како је све било свршено. 2. (за разлог) пошто, јер, како; da (nun einmal) пошто, јер; da doch пошто; да ја пошто, јер; da dem so ist пошто је то тако; da das der Fall ist пошто је то случај; како је то случај. 3. (за супротност) da jedoch, da aber а пошто; да (doch) ма да; како.

da... {да[...]} предметак у слож. 1. са *intr.* в (у-век раздвојно) означава да је нешто ту, на пр. dableiben оста(ја)ти ту; daliegen лежати (ту) (*opp.* dastehen). 2. (испред *vo. dar*) са *prp.* има значење средњега рода показне и личне заменице 3-ћег лица; dabei при томе; davon од тога, о томе, са тога итд.

d. Ä. abr. = der Ältere старији.

dabei {дабѐ, кад се ствар истиче даба'} *adv.* (в. da... 2). 1. (месна близина) ту; wir sind ganz nahe ~ ту смо сасвим близу, сасвим смо близу (тора); ein Haus und ein Garten ~ (и. mit einem Garten ~) кућа са вртом. 2. (временска близина) ich bin gerade ~, den Brief fertig zuschreiben таман завршавам писмо; ich war nahe ~, zu sagen... таман да кажем...; тек што не рекох...; ich war nahe~, das Kind zu verlieren умало да не изгубим дете. 3. при томе; ту; er bleibt ~ он остаје при томе; das Gute ~ ist... оно што је добро ту (и. при томе), то је...; was ist denn ~? шта је ту?; es bleibt ~ остаје при томе, остаје као што је; was ist denn ~, wenn man... шта има ту, кад (и. ако) се... (и. кад човек...); ~ befinde ich mich wohl добро ми је при томе; ich habe mir nichts Böses ~ gedacht нисам при томе ни на какво зло помишљао; ich habe es getan, ohne mir et. Böses ~ zu denken урадио сам (то), не помишљајући (при томе) ни на какво зло; ~ kommt nichts heraus нема од тога ништа; es ist nichts ~ нема ту ништа, нема ту ничега; was sollte ich ~ tun? шта је требало ту да радим? 4. при томе, уз то; поред тога; er ist gewandt und ~ tugendhaft он је вешт и при том (и. уз то) пун врлине.

dabei... {дaбeй-}: ~bleiben *intr.* (s) *sep.* 1. оста-(ја)ти ту; = ~sein. 2. *fig.* в. dabei 3; ~sein *intr. sep.* бити ту, присуствовати, учествовати; er ist immer gleich ~, wenn... он је увек међу првима кад...; уп. dabei 1 и 2; ~sitzen *intr.* (h) *sep.* седети поред (и уз, крај) = dabeisein; ~stehen *intr.* (h) *sep.* стајати ту (и уз, поред, крај), присуствовати ту.

da'bleiben *intr.* (s) в. da...

da capo {дакапо} [ит.] *adv.* још једанпут, по други пут; уп. Dakapo.

Dach {дах} [свн.; decken] *n* 2a 1. кров *m*, кућа *f*; || кров; flaches ~ раван кров; unter ~ bringen: a) покри(ва)ти, метнути под кров, b) *fig.* склонити, унети, збринути; *fig.* unter ~ (und Fach) sein бити склоњен, бити збринут; e-m ~ und Fach geben примити кога; er hat weder ~ noch Fach (он) нема ни куће ни кућишта; in ~ und Fach erhalten одржа(ва)ти у добром стању. 2. *fig.* заклон *m*; склониште, окриље (в. 1). 3. *fig. fam.* bei ihm ist gleich Feuer im ~ е он лако прасне, он је пргав; bei ihm ist es nicht richtig unter dem ~ е он није (баш) чист; он је ђакнут; e-m auf dem ~ sein и. sitzen: a) мотрити добро на кога, пратити коме сваки корак, b) притеснити кога; e-m eins aufs ~ geben опалити коме шљакавицу, ошамарити кога; e-m aufs ~ (zu ~e) steigen запржити коме чорбу, избрусити (и. изрибати, ребнати) кога; 4. ♂ повлата *f* жице (и. слоја). 5. ♂: a) љуштура *f*; b) леђа и крила *pl.* (птице).

Da'ch... {дах-}: кровни..., ...крова (*gen.*): ~abhäng *m* нагиб крова; ~boden *m* таван; ~decker {дeкeр} *m* 2l кровар, покривач куће; ~decker arbeit *f*, ~deckerei *f* 3b. a) кроварски посао *m*, занат *m* покривача кућа; b) кроварски рад *m*; ~deckung *f*: a) = ~deckerarbeit; b) = Bedachung. [вић *m.*]

Dächelchen {дeхeлxн} *n* 2l *dim.* од Dach кро-
da'chen {дaхeн} [Dach] 15a I *tr.* 1. покри(ва)ти кровом, метнути-ати кров на. 2. = abdachen II. II sich ~ = abdachen II. III Da'chen *n*, Da'chung *f* 1. покривање (куће) кровом, метање крова)

Da'cher {дeхeр} *pl.* од Dach. [на. 2. кров *m.*]

Da'ch..., da'ch...: ~fahne *f* ветреушка, ветроказ *m*; ~fenster *n* баца *f*; ~fette в. ~pfette; ~first *m* и *f* слеме *n*; ~förmig *a* кроваст, облика крова; ~gebälk *n* = ~gesparr; ~geschoß *n* поткровље, поткровни спрат *m*; ~gesims *n* кровна опшивница *f*; ~gesparr(e) *n* ♀ кровне греде *fpl.*, дрвена кровна конструкција; ~hase *m* со. зец уз багрем (= мачка); ~ig {дахйх} *a* као кров.

Dä'chlein {дeхeлeн} *n* 2l *dim.* од Dach кровић *m*.

Da'ch...: ~kammer *f* = ~stube; ~kandel *m* и *f* = ~rinne; ~luke *f* баца, кровни прозорчић *m*; ~rappe *f* кровна хартија, катранисан папир *m* за покривање крова; ~pfanne *f* цреп *m* облика ~, ~(p)fette *f* ♀ слемењача; ~recht *n* = Traufrecht; ~reiter *m* ♀ кулица *f* на (кровном) слемени; ~rinne *f* олука *m*; ~röhre *f* ♀ олука *m*. Dachs {дaхc} [свн. dachs] *m* 2h (и 2d) 1. ♂ (Meles meles) јазавцац; *fig.* schlafen wie ein ~ спава-ти као хрчак; frecher ~ безобразник. 2. = ~

hund. 3. студ.: a) студент који није члан ниједног удружења; b) ноћна фаћкалица *f*.

Da'chs..., da'chs... {дaхc-}. ~bau *m* 2g јазбина *f*; ~beil *n* = Dechsel; ~beinig *a* јазавчевих ногу (*gen. pl.*). [вић *m*, јазавче.]

Dä'chschen {дeкcхeн} *n* 2l *dim.* од Dachs јаза-

Da'ch...: ~schiefer *m* кровни шкриљац, шкриљац за покривање кров(ов)а; ~schindel *f* шиндра; ~schwelle *f* праг *m* кровне конструкције; Dä'chsel {дeкcл, hom. Dechsel} *m* 2l ♂ = Dachs-hund.

Da'chs...: ~falle *f* клопка за јазавце; ~fang *m* хватање *n* јазавца, лов на јазавце; ~fänger *m* = ~hund; ~fell *n* јазавчевина *f*, јазавчева кожа *f*; ~fett *n* јазавчево сало, јазавчева маст *f*; ~finder *m* = ~hund; ~graben *n* копање јазбине; ~haar|pinsel *m* кичица (и. четкица) *f* од јазавчевих длака.

Dä'chsin {дeкcйн} *f* 3c јазавица, јазавчева женка.

Da'chs...: ~jagd *f* лов *m* на јазавца, јазавчев лов; ~loch *n* јазавчева рупа *f*; ~pinsel *m* = ~haarpinsel.

Dä'chslein {дeкcлeн} *n* 2l = Dächschen.

Da'ch...: ~span *m* ♀ = ~schindel; ~sparren *m* рог, мертек, калканска греда *f*; ~spitze *f* слеме *n*, врх *m* крова. [м јазавча крв *f.*]

Da'chs...: ~röhre *f* улаз *m* у јазбину; ~schweiß

Da'ch..., da'ch...: ~stein *m*. a) = ~ziegel; b) шкриљац; ~stroh *n* кровна слама *f*, слама за кров; ~stübchen *n* поткровничка *f*, собица *f* на тавану; *fig.* es ist bei ihm im ~stübchen nicht richtig он није (сасвим) чист; он је мало ударен мокром чарапом; ~stube *f* поткровничка, собана тавану; ~stuben|artig *a* поткровничаст, попут поткровнице; ~stuhl *m* ♀ (дрвена) кровна конструкција *f*; ~stuhl|brand *m* пожар у дрвеној кровној конструкцији.

Da'chs|weibchen {дaхc|вeйпхeн} *n* = Dächsin.

Dacht {дахт} *m* (и *f*) *prov.* = Docht.

da'chte {дахтe} *impf. ind.*, da'chte {дeхтe} *impf. conj.* од denken.

Da'chtel {дaхтeл} [† нвн. = Dattel] *f* 3d *pop.* шљакавица, ђушка, шамар *m*. [дат.] шамар.]

da'chteln (~н) *tr.* ошамарити, опалити (*acc.*)

Da'ch..., da'ch...: ~traufe *f*: a) стрехокап, стрехокапница, стреха; b) = ~rinne; ~traufen|ziegel *m* стрехокапнички цреп; ~werk *n* кров *m*; ~ziegel|artig *a* (*adv.*) црепаст(о), (поређан(о)) као цреп на крову.

Da'ckel {дaкeл} [Dachs] *m* 2l *prov.* = Dachshund.

da|durch {да|дурх, да|дурх; уп. dabei} *adv.* 1. (боље da durch) кроз то, туда; ~ {да|дурх} muß man gehen туда се мора проћи, кроз то се мора проћи. 2. a) тим, помоћу тога, таквим начином; b) ~daß: (са истим и различним *subj.*) тим што, услед тога што.

da|fern {да|фeрн} *conj.* = wofern, (in)sofern.

da|für {да|фу,р, кад се истиче што да|фу,р} *adv.*

1. за то; у замену, место тога; за накладу; за награду; ~daß = weil зато што; ~bekommen Sie es nicht за то га нећете добити, по тој цени га нећете добити; er ist bestraft worden ~, daß er gestohlen hatte он је био кажњен зато што беше (у)крао; seine Braut ist häßlich, aber ~reich млада му је ружна,

али (је) за то богата; wir geben Ihnen ein anderes Buch ~ даћемо Вам за то (у замену, место тога) другу књигу; ich halte ihn ~ ја сматрам да је он такав (ун. dafürhalten); iro. er fuhr ihn gebieterisch an, ~ war er ein reicher Mann он га заповеднички ослови, што мишљаше да му се може као богату човеку. 2. за (opp. dagegen, dawider); ~ und dagegen sprechen говорити за (то) и против (тога); sind Sie ~? јесте ли за то? (= је ли то Ваше мишљење; одобравате ли то); ich bin (и. stimme) ~, даВ... ја сам (и. гласам) за то да...; ~ gibt es kein Mittel ту нема лека. 3. (у односу према чему) за то; wir bürgen (и. stehen) Ihnen ~ јамчимо Вам за то; ihn ~ ansehen сматрати га кадим за то; wir werden ~ sorgen (по)стараћемо се за то; ~ mag er sorgen нека се он (по)стара за то, нека се он (по)брине за то. 4. ~ können бити крив чему (и. за што); ich kann nichts ~ ја нисам крив за то, није кривица до мене; шта ја могу!; wer kann ~? ко је крив за то? до кога је кривица? шта може ко!

dafür|halten {дафѝр-} i *intr.* (h) мислити, сматрати (ун. dafür 1). II Dafür|halten n мишљење, мњење; meines Dafürhaltens, nach meinem Dafürhalten по моме мишљењу; како ја мислим.

da|gegen {дагѝг-н} кад се истиче што: дагѝг-н I *adv.* 1. против тога; напротив; ~ halten играти против, бити противник (у игри; ун. dagegenhalten). 2. (opp. dafür 2) против (тога); meine Gründe ~ моји разлози против тога; ich habe nichts ~ einzuwenden немам ништа против тога (да приметим); wir haben nichts ~, daВ Sie... ми немамо ништа против тога да Ви... (ми) нисмо противни томе да Ви...; wenn Sie nichts ~ haben ако немате ништа против (тога); ~ sein бити против(ан); ~ hilft nichts против тога не помаже ништа; томе нема лека; er stieß ~ он удари о то (и. у то, о њих, у њих, на пр. о врата, у врата). 3. према томе, у сравњењу с тим. 4. за то, у замену, за накнаду; er bezahlt, ~ verlangt er gute Ware он плаћа, за то тражи добру робу. II *сј.* 1. напротив, насупрот; ich suche dir zu nützen, du ~ suchst mir zu schaden ја гледам да ти користим, ти, напротив, гледаш да ми (на)-шкодиш; ја гледам да ти користим, а ти гледаш да ми (на)(х)удиш. 2. ~ релативно = wo-gegen.

dage|gen|halten {дагѝг-н-} *tr.* 1. сра|вити, -њи-вати, (у)поредити. 2. одговор|ити -ати на то. Da|gewesenheit {да|гвез-нхѝт} *f* 3b сваки-дашност, овешталост.

Daguerreotyp {дагѝроту-п} [фр.-гр.; Daguerre, проналазач, 1789-1851] *n* 2g¹ дагеротипски снимак; Daguerreotypie *f* дагеротипија (= дагеротипско снимање; дагеротипски снимак); Daguerreotyp|platte *f* Дагерова плоча.

da|heim {дахѝм} I *adv.* код куће, дома, на дому; wie ~ sein осећати се као код куће; er ist überall ~ он се свуда (с)нађе (и. сналази); in einer Wissenschaft ~ sein бити печен у некој науци, познавати (потпуно) неку науку;

прв. ~ ist's am besten свуда добро, а код куће (по)најбоље. II D¹hei'm n 2g¹ (б. pl.) кућа *f*, дом *m*, огњиште; породични живот *m*.

da|her {да|хѝр} кад се истиче: дахѝр I *adv.* 1. (за место) отуда, одатле; ~ {дахѝр} kann er nicht kommen одатле (он) не може доћи, отуда (он) не може долазити; bis ~ доведе. 2. ~ = hierher оџамо. 3. ~ (временски = her) die Zeit ~ отада; bis ~ досада. 4. (узрок) отуда, одатле; ~ {дахѝр} kommt die ganze Verwirrung отуда (долази) цела збрка. 5. (релативно = woher) одакле, из чега. II *сј.* {дахѝр} отуда, стога, зато; дакле; er ist reich, er braucht ~ (и. кад се истиче у почетку реченице: ~ braucht er) solche Ausgaben nicht zu scheuen он је богат, отуда му није потребно да преза од таквих издатака.

dahe'r... {дахѝр-} у вези с *v* увек *sep.* означа-ва: 1. кретање ка говорнику, на пр. ~ beben *intr.* (s) приближ|авати -ити се тресући се, долазити дршћући, ићи тресући се; 2. уопште правац: често служи да оживи глаголску радњу, на пр.: ~ brausen *intr.* (s) приближ|авати се хујећи (и. бучећи, шумећи); ху-јати, бучати, шумети; 3. без промене места *subj.* ~ blinken *intr.* приближ|авати се блиста-јући се; блистати из далека; ~ bringen *tr.* до-н|осити, -ети; ~ fahren *intr.* (s) приближ|авати -ити се возећи се, примицати се возе-ћи се; про|лазити -ћи возећи се, пројездити; ~ fliegen *intr.* (s) примицати се гудећи, при-ближавати се гудећи; ~ fliegen *intr.* (s) при-ближ|авати -ити се летећи, пролазити ле-тећи, пролетати; ~ gehen *intr.* (s) пошетати, шетати се, ићи; ~ kommen *intr.* (s) долазити, доћи; често са *p.p.*, на пр. ~ getrippelt kommen дотакати, приближавати се ситним ко-рацима; ~ laufen *intr.* (s) дотрча(ва)ти; ~ prangen *intr.* сјати, разметати се; ~ reiten *intr.* (s): ~ geritten kommen дојах(ив)ати, пројах(ив)ати; ~ schleichen *intr.* (s) прибли-жавати се шуњајући се, дошуња(ва)ти се, досмуца(ва)ти се; ~ sprengen *intr.* (s) доју-рити, доћи у трку, трком долазити; ~ stolzie-ren *intr.* (s) долазити -ћи као велики госпо-дин; ~ treten *intr.* (s) примицати се, присту-пати, приближавати се; ~ wanken *intr.* (s) ићи тетурајући се, приближ|авати -ити се љуљајући се; ~ ziehen *intr.* (s) приближавати се, примицати се.

da|he'ro {дахѝра} † *сј.* = daher II.

da|hier {дахѝр} *adv.* ту, овде.

da|hin {да|хѝн} кад се истиче дахѝн *adv.* 1. (просторно и временски) онамо, тамо; ~ {да-хѝн} muß man treten тамо (и. онамо) се мора стати; bis ~: a) донде, b) дотле; er ist ge-stern ~ gefahren он је (от)ишао јуче тамо; ist's weit bis ~? је ли далеко донде? има ли много до тамо? da= und dorthin, dahin und dorthin овуда и онуда, одовуд и одонуд, на све стране, одасвуда; прв. bis ~ läuft noch viel Wasser den Rhein hinunter дотле ће још много воде протећи Дунавом и Савом. 2. {дахѝн} sich ~ äußern изразити се у том сми-слу, изјашњавати се у том смислу; ~ hat

ihn die Leidenschaft gebracht страст га је до-
тле довела; es ~ bringen: a) дотле доћи (и.
дотерати), довести (ствар) дотле, b) изићи на
крај; ун. dahinbringen; ich habe es noch nicht
~ gebracht још с тим нисам дотле дошао,
још то нисам дотле дсвео (и. дотерао); ~
hat er es gebracht дотле је дошао, ето докле
је доспео, дотле је дотерао; er hat es auch ~
gebracht и он је дотле дсшао, и он је дотле
доспео (дотерао); es ~ bringen, daß... a) (кад
је исти *subj.*) доспети да..., b) (кад је раз-
личит *subj.*) довести (и. доводити) ствар
дотле да...; j-n ~ bringen, zu... *inf.* довести
-одити кога дотле да... *praes.*; man hat sich
~ geeinigt, daß... сложили су се у томе да...,
постигнут је споразум да...; meine Meinung
geht ~ такво је моје мишљење; ун. dahinge-
hen; meine Meinung geht ~, daß... мишљења
сам да..., моје је мишљење да...; meine Bemü-
hungen gehen ~, zu... моји су напори управ-
љени да..., моји напори теже томе да...; man
kommt ~, daß man... дотле се дође (и. доспе) да
се...; ~ istes gekommen дотле се дошло (и. до-
спело), тим се завршило; ~ streben, daß... те-
жити томе да...; ~ arbeiten (и. wirken, zielen,
zwecken), daß... радити на томе да..., дела-
ти у том правцу да... 3. {дахин} отишао, -ла,
-ло, -ли, -ле, -а; изгубљен, пропао; прошао,
прешао; мртав, свршио; в. dahinsein.

da|hinab {дахинџа, дахџина} 1. (за правац) ту-
да доле; steigen Sie ~ сиђите туда; reiten
Sie ~ сјашите туда. 2. (већином растављено:
da... hinab; означаје место где је нешто пало)
da hinab ist er gefallen ту је пао.

da|hinauf {дахинџф, дахџџф} 1. туда горе;
er kommt ~, er geht ~, er steigt ~ он се пење
туда. 2. (већином раздвојено: da... hinauf;
значаје достигнуто место) da hinauf ist er
gestiegen ту се попео, на то се успео.

da|hinaus {дахинџс, дахџџс} *adv.* (и раз-
двојено da... hinaus, што је боље) туда; er
fährt ~: a) он иде туда, b) он излази туда;
fig. will er ~ {дахинџс} на то ли он иде? смера
ли он то?

da|hin... {дахан-} (у сложеницама са *v*, увек
наглашено да|хџн, често без одређена циља,
те се онда и не преводи): ~brausen *intr.* (s)
(про)хујати, брзо пролазити; ~bringen *tr.*
донјети -осити тамо; однјети -осити тамо;
довести -одити тамо, одвести -одити тамо;
ун. dahin 2; ~eilen *intr.* (s) = ~brausen.

da|hinein {дахинџн, дахџџн} *adv.* (боље раз-
двојено da... hinein) ту унутра; у то; ~setzen
метнути -ати у то, ставити -љати у то.

da|hin...: ~fahren *intr.* (s). a) одлазити, оти-
ћи; b) пролазити, проћи, (про)хујати; c) *fig.*
отићи, одлазити, умирати, умрети, прем-
нути, преставити се; ~fliegen *intr.* (s) одле-
тети, -ати; *fig.* летети, (про)хујати; *fig.* од-
летети, бити продан; ~fließen *intr.* (s) тећи,
протицати.

Dah|n|gabe {дахџн|габ-} *f* предавање *n*, одава-
ње *n* (ан ет. *acc.*: чему); ~ von ет. (*dat.*) да-
вање чега, жртвовање чега, уступање чега.
dah|n|geben *tr.* a) напу|стити, -штати, оста-

вити, -љати; b) да(ва)ти, жртвовати; sich ~
da|hinge|gen *adv.* на|против. [предати се.]
da|hi'n...: ~gehen *intr.* (s) в. ~fahren; ун. da-
hin 2; ~gehören *intr.* (h). a) спада|ти тамо;
b) стајати у вези са тим; ~haben *tr.*: er hat
seinen Lohn dahin он је примио своју плату
(и. награду), он је узео своју плату (и. награ-
ду); ~jagen *intr.* (s) (од)јурити; ~kommen
intr. (s) доћи тамо, долазити онамо, ићи та-
мо, ићи онамо; ун. dahin 2; ~leben *intr.* (h)
животарити, живуцати; gemütlich ~leben на-
тенане проводити своје дане.

da|hinnie|den {дахџинџн} *adv.* = hinnie|den.
da|hi'n...: ~raffen *tr.* отргнути, отрзати, угра-
бити, однети, (по)косити; ~reißen *tr.* отки-
нути, отргнути; за-, по|нети; ~scheiden *intr.*
(s) = ~fahren c; ~schmachten *intr.* (s) ги-
нути, сахнути; ~sein *intr.* (s) не постојати
више; ihre Jugend ist ~ отишла је њена мла-
дост, прошла јој је младост; meine Ruhe ist
~ отиде мој мир; беше му с мојим миром;
die Ernte ist ~ пропала је жетва; mein Volk
ist ~ пропаде мој народ, изгубе мој народ;
du bist dahin тебе нема више; ти си умро;
~siechen *intr.* (s) чилети, пропадати, слабе-
бети; ~sinken *intr.* (s) пасти, падати, сру-
шити се, клонути; ~stehen *intr.* (h): es steht
~ (об...) није извесно (да...), не зна се (да
ли...); et. ~stellen, ~gestellt sein lassen оста-
в|ити -љати што нерешено; не испитивати
подробније; не решавати о чему; es ~gestellt
sein lassen, ob... оставити да ли..., не реша-
вати да ли...; wir wollen es ~gestellt sein las-
sen, es mag ~gestellt bleiben оставимо то;
прејимо преко тога; то можемо оставити
нерешено; ~sterben *intr.* (s) умирати, умре-
ти; ~stürmen *intr.* (s) = ~brausen; in rasen-
der Eile ~stürzen *intr.* (s) бесно јурити; ши-
шати кроз простор.

da|hi'nten {дахџнтн} *adv.* позади (себе, мене,
тебе), острг; ~ bleiben изостати.

da|hinter {дахџнтр, дахџнтр} *adv.* позади
(тога, њега, ње, њих), иза тога, иза ње(га);
fig. ich weiß, was ~ ist знам (ја) шта се ту
крије, знам (ја) шта ту има; viel Worte und
wenig ~ многе речи а ништа у ствари; es
kann doch et. ~ sein може ту ипак имати не-
чега, може да је ствар озбиљна; ~ her sein
да(ва)ти се на то, да(ва)ти се на посао; ~ her
fahren = ~ her sein; es ist (чешће је: es steckt)
et. ~ има ту нечега; ту се крије нешто; es
steckt nicht viel ~ ту нема богзна шта; то не
вреди богзна шта.

da|hi'nter... {дахџнтр-}: ~kommen *intr.* (s)
докучити, прокљувити; sich ~machen да(ва)-
ти се на посао, приступити послу.

da|hinüber {дахџну.бр, дахџну.бр} (боље раз-
двојено: da... hinüber) туда преко.

da|hinunter {дахџнџнтр, дахџнџнтр} *adv.*
(боље раздвојено да... hinunter) туда доле.

da|hi'nwä|rts {дахџнвџртс} *adv.* туда.

da|hi'n|welken *intr.* (h) венути, чмијати.

da|h|en {далн} [нвн.] 1 *intr.* (h) 15а чаврљати,
ћаскати; трућати. II Da'h|en *n* чаврљање,
ћаскање; трућање.

Dahlerei' {дал'рѐи} *f* 3b = Dahlen.

Da'hlie {дал'и} [Dahl, шведски ботаничар] *f* 3b
далија (в. Georgine²).

Dai'mler {да'мл'р} *m* 8f [творничар, 1834—1900]:
~motor *m* Дајмлеров мотор.

Daka'po {дака'пo} *n* би понављање, бис; ~ruf
m узвик „још једанпут“; ~rufen *n* вика(ње)
f „још једанпут“; ~zeichen *n* поновка *f*, знак
m понављања.

dakty'lish {дакту'лйш} [Daktylus] *a* дактилски.
Daktyloskopie' {дакту'лоскопи} [гр.] *f* 6f дак-
тилскопија (начин утврђивање личности
помоћу отисака прстију).

Da'k ylus {дакту'лус} [гр.] *m* 6g (pl. beh. Dak-
ty'len) дактил (— ∪ ∪).

Da'les {дал'ѐс} [jebr.] *m* inv. (6. pl.) *pop.* прпа *f*,
би спарица *f*; den ~ haben бити у прпи.

da'lli {дал'и} [?] *adv.* *fam.* = flink. [маџија *f*.]

Dalma'tien {далма'ци'н} [албански] *n* 8g ● Дал-

Dalma'tier {далма'ци'р} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c =
Dalmatiner I.

Dalmati'ner {далматин'р} I *m* 2l 1. и ~in {~йн}
f 3c Далматинац, -ка. 2. ~(hund *m*) далма-
тинац, далматински пас. II (и dalma'tisch
{далмат'иш}) *a* inv. далматински.

Dam {дам больше, и дам} [свн., лат. dama] *m*
= Damhirsch у слож. Dam'...

Dam ... {дам-}: [Dame] в. ~brett итд.

da'malen {да'мал'н} *adv.* = damals.

da'malig {да'мал'и} [damals] *a* тадашњи, он-
дашњи.

da'mals {да'малс} [Mal²] *adv.* тада, онда.

Dama'skus {дамаскус} [арамејски] *n* inv. ●
Дамаск *m*; sein ~ finden, seinen Tag von ~
erleben наћи свој пут у Дамаск.

Damast {дам'аст, дам'аст} [фр., ит. од Damas-
kus] *m* 2g дамаскин, дамаска свила *f*.

Damast..., damast... {дам'аст-, дам'аст-}: ~ar-
beit *f* дамаски(нски) рад; ~art *f* дамаски(н-
ски) начин *m*; auf ~art weben ткати у виду
дамаске свиле; ~artig *a* дамаскинаст, попут
дамаске свиле, ткан као дамаскин; ~len {да-
м'аст'н, дам'аст'н} *a* од дамаск(ин)а; ~fabrik
f дамаскара, ткачница на дамаски начин,
творница дамаск(ин)а; ~flor *m* дамаски(нски)
вео; ~leinwand *f* дамаско платно *n*; ~möbel
n pl. намештај *m* од дамаск(ин)а; ~stuhl *m*
разбој за дамаск(ин); ~tisch {tuch *n* столњак
m од дамаск(ин)а, дамаскински чаршав *m*;
~weber *m*, ~wirker *m* ткач дамаск(ин)а; ~we-
berei' *f*, ~wirkerei' *f* дамаскара, дамаскинара,
творница дамаск(ин)а.

Damasze'ner {дам'сцен'р} [Damaskus] I *m* 2l
1. и ~in {~йн} *f* 3c Дамашчан(ин), -ка. 2. =
Damaszenerklinge, Damaszenerstahl. II *a* inv.
= damaszenisch.

Damasze'ner... {дам'сцен'р-}: ~arbeit *f* дими-
скијски рад *m*, рад утискивањем (сребрних,
златних) шара у челик; ~klinge *f* (сабља) ди-
мискија; ~pflaume *f* белошљива; ~säbel *m*
= ~klinge; ~stahl *m* цевер, дамаски челик;
~traube *f* дамаско грозђе *n* coll. [маски.]

damasze'nisch {дам'сцен'иш} [Damaskus] *a* да-
damaszie'ren {дам'сцир'н} [Damaskus] I *tr.* 15g
(и)шарати (оружје) утискивањем (сребрних,

златних) шара у челик. II Damaszie'ren *n*,
Damaszie'ring *f* шарање (оружја) утискива-
њем (сребрних, златних) шара у челик.

Damaszie'rer {~р'р} *m* 2l шарац (оружја) ути-
скивањем (сребрних, златних) шара у челик.

Damaszie'r|kunst *f* вештина шарања (оружја)
утискивањем (сребрних, златних) шара у

Da'm' bock {дам-} *m* = Damhirsch. [челик.]

Da'm brett {дам-} *n* даска *f* за игру дама.

Dä'mchen {дем'х'н} *n* 2l *dim* од Dame дамица,
дамче.

Da'me {дам-} [фр.; лат. domīna] *f* 3b 1. (*opp.*
Herr) госпа, дама; die vornehme ~ spielen из-
игравати отмену даму (и. госпу). 2. (у игри,
картама, шаху) дама; краљица.

Dä'mel {дем'л} 2l, Damel(s)ack {дем'л(з)ак} *bi*
m [dämlich] *fam.* дедак, бедак, блесавко, бле-
савац; wie mit eim Dämelsack geschlagen
глуп као хускија; Dämelei' {дем'леи} *f* 3b *fam.*
будаљење *n*, бедастоћа, глупост, будала-
штина. [лит.]

dä'meln {дем'лн} *intr.* (*h*) дедачити се, буда-

Da'men..., da'men... {дам'н-}. ~abteil *n* (и *m*) —
Frauenabteil; ~bad *n* женско купатило, купа-
тило за даме; ~bekanntschaft *f* познанство
међу дамама; keine ~bekanntschaft haben не-
мати познанства међу дамама; ~brett *n* =
Dambrett; ~haft {дам'нх'ф'т} *a* = ~mäßig;
~handschuh *m* женска рукавица *f*; ~hut *m*
женски шешир; ~kamm *m* редак чешаљ;
~kleid *n* женска хаљина *f*; ~knecht *m* удва-
рач, удварало; ~mantel *m* женски капут (и.
огртач); ~mäntelchen *n* кратак женски огр-
тач *m*; ~mäßig *a* женски, попут госпа, попут
дама; ~rad *n* женски точак *m*, точак за жен-
ске; ~reit|anzug *m*, ~reit|kleid *n* женско ја-
хаће одело *n*, јахаће одело за жене; ~sattel
m женско седло *n*; ~schneider *m* женски кро-
јач; ~schuh *m* женска ципела *f*; и = ~stiefel;
~spenden *f* pl. артикли за забаве (и. игранке);
~spiel *n* = Damspiel; ~stein *m* = Damstein;
~stiefel *m* женска дубока ципела *f*, чизмица
f; ~täschchen *n* женска торбица *f*; die ~weit
госпе *f* pl., даме *f* pl.; ~zimmer *n* женска соба

Da'mel|spiel *n* = Damspiel. [*f*, соба за жену.]

Da'm'..., da'm'...: ~geiß *f* кошута лопатара;
~hirsch(bock) *m* (Dama dama) (јелен) ло-
патар, лопаташ; ~hirsch|ledern *a* од коже је-
лена лопатара (и. лопаташа).

dä'misch {дем'иш} [срвн. tout = Dunst] 1. да
ми (и. јој, ум) се мозак врти, да ми (јој, им)
се врти у глави; занет, у несвестици. 2. =
dämlich. 3. = damhirschledern.

da|mit {да'мит, да'мит; ун. dabei} 1. I *adv.* ти-
ме, с тим; was macht er ~? шта ради (с)тим?
ich bin ~ zufrieden задовољан сам тим; wie
steht (и. ist) es ~? како стоји с тиме? како је
с тиме? како стоји та ствар?; es ist nichts ~
нема од тога ништа, нема ту ничега; lassen
Sie mich ~ in Ruhe! оставите ме с тиме на
миру! не говорите ми о томе!; ich bin ~ ein-
verstanden слажем се с тиме; ~{дам'ит} ist es
aus и. es ist aus ~ {да'мит} с тиме је сврше-
но; ~ wird er nichts ausrichten тим (он) неће
ништа учинити; was wollen Sie ~ sagen шта

хоћете тиме да кажете?; ~ hat es nichts zu bedeuten то не значи ништа; ~ ist mir nicht gedient од тога немам ја ништа; то ми ни за шта не служи; ~ geht's nicht то не иде тако; ~ ist alles gesagt тим је све речено; ~ verschwand er нато га нестале; nur her ~! дајте, дајте, само овамо!; heraus ~! а) дај- (те) (брзо), б) говори (те)! изјашњавај (те) се!; und ~ basta (и. Punktum!, genug!) доста с тиме!; ich fing ~{дa|мiт} an, ihm zu sagen почео сам тим да му казујем; ~ u'mgehen, zu... inf. носити се мишљу да... (praes.) 2. релативно = womit. II {само: да|мiт} cј. (за намеру) да, да би; kommen Sie herein, ~ ich mit Ihnen spreche ућите да говорим с Вама; ~ ich es kurz mache да будем кратак, укратко. Dam!... ~kalb п јеленче лопатарче; ~kuh f кошута лопатара.

Dä'mlein {дeмiлeн} п 2l = Dämchen. dä'mlich {дeмiлiх} [дн.] fam. а 1. брљив, шашав. 2. = dämisch. [шавост, глупост.] Dä'mlichkeit {дeмiлiхкiт} f 3b брљивост, шашавост. Dä'mling m 2g¹ {дeмiлiн} = Dämelsack. Damm {дaм} [дн.] m 2d 1. насип; бедем; брана f, устава f. 2. а) друм, цеста f, чада f; насип; севн. плочаник, калдрма f; б) fam. fig. das wird ihn wieder auf den ~ bringen то ће га опет (по)дићи; wieder auf den ~ kommen: а) придићи се, отковрунути, б) бити поново уведен; auf dem ~ sein бити чио и оран; ich bin nicht (recht) auf dem ~ нису ми све козе код куће; не осећам се баш добро; er ist wieder auf dem ~ он се опоравио. 3. fig. бедем, брана f, препрека f. 4. међица f (део између уда и чмара). 5. пешчана греда f, мангура f, спруд.

Dä'mm..., dä'mm... {дaм-}: ~arbeit f рад m на насипу, земљани рад; ~arbeiter m радник на насипу, радник на земљаним радовима; ~artig а насипаст, попут насипа; ~bau m грађење п (и. из)грађања f насипа, подизање п бедема; ~baumeister m инжењер насипар; ~böschung f насипни нагиб m, насипна страна; ~bruch m: а) провала f насипа; б) f цепање п међице. [(по)дизању насипа.]

Dä'mm|arbeiten {дeм-} f pl. радови m pl. на |дä'mmen {дeм-н} [Damm] 15a I tr. 1. (за)га|тити, заја|зити, -жавати, насипом зауставити, правити насип, поди|ћи -зати насип; fig. заја|зити, -жавати, зауставити, -љати, обузда- (ва)ти, угушити. 2. калдрмисати, поплоча- (ва)ти. 3. запушити, зауставити (високу пех). 4. раза|јети, -ињати, затегнути. II intr. (h) schlemmen und ~ крвати и пити, лумповати. III Dä'mmen п, Dä'mmung f гађење, зајажавање, -ење, подизање насипа; обуздавање, заустављање.

Dä'mmer I {дeмep} [dämmen] m 2l (б. pl.) = Dammarbeiter, Dammsetzer. II {дeмep} [скр. tamas, англисакс. dim, српхрв. тама] † m, п сумрак m, сутон m, сумрачак m, сумраче п, слаба светлост f.

Dä'mm|erde f земља за насип(е); црница. Dä'mmer..., dä'mmer... {дeмep-}: ~grau {дeмep-} а сумрачан, сутоњав; ~er {дeмep-} m 2l са-

њалица, сањало; ~haft {дeмepхaфт} а в. dämmerig; ~hell а в. dämmerig; ~helle f в. ~licht, ~schein; ~ig {дeмepиx}, ~isch {дeмepиш}, ~lich {дeмepлiх} [Dämmer II] а 1. сумрачан; полутаман, полуосветљен; es wird (schon) ~ig = es dämmt. 2. fig. неодређен, сањалички; ~licht п сумрак m, сумраче, сутон m; = ~schein; fig. ~licht der Freiheit праскозорје слободе; ~ling {дeмepлiн} m 2g¹ 1. = Dämmerer; 2. ~ = Dämmerungsfalter.

dä'mmern {дeмepн} [нвн. Dämmer II] 15b I intr. (h) расипати слабу светлост, појављивати се у сумраку, бити у сутону, стајати у полутами, бити полуосветљен; ~d сумрачан, у полутами, у сутону, полуосветљен; imp. es dämmt (schon): а) = der Morgen, der Tag dämmt свиће (се), свањује (се), пуца зора, зора руди, б) = der Abend dämmt смрква се, спушта се ноћ; wenn es dämmt: а) када свиће, када свањује, б) кад се смрква, кад се сумрачи; in ~der Frühe у зору. 2. fig. појављивати се неодређено, бивати јасније, свитати пред очима; es dämmt mir in der Seele неодређено предосећање обузима душу моју; душа моја наслућује; ~d неодређен, нејасан; ~de Hoffnung зрачак m наде. 3. сањарити, сањалички проводити. 4. готово † (при промени места са sein) полунесвесно (о)тумарати. 5. дремати. II tr. замрачивати. III sich ~ (из)губити се у даљини. IV Dä'mmern п в. Dämmerung; неодређено појављивање, нејасно јављање; неодређено предосећање, нејасно предосећање, наслућивање; сањарење, сањаличко недељање; тумарање; дремање; замрачивање.

Dä'mmer..., dä'mmer...: ~schein m полумрак, полутамна f; сумрак, сутон; нејасна светлост f; ~stunde f време п сумрака; in der ~stunde у сумрак, у сутон; ~ung {дeмepун} [срвн.; dämmern] f 3b сумрак m, сутон m, сумраче п; освит m; in der ~: а) у вечерњи сумрак, у вечерњи сутон, б) у зору, када зора руди, с) у таму.

Dä'mmerungs... {дeмepунс-}: ~falter m 2вечерњи лептир; ~kreis m сутонски круг, сумрачна међа f; ~licht п сумрачна светлост f, сутонско светло, слаба светлост f; ~vogel m 2вечерњи лептир; ~zeit f = Dämmerung.

Dä'mmer..., dä'mmer...: ~voll а утонуо у таму, ~zeit f = ~stunde.

Dä'mm...: ~geld п кејарина f; ~grube f калупна јама; ~meister m надзорник насипа; ~schüttung f насипање п; ~setzer m калдрмџија; ~straße f, ~weg m друм m, цеста f; ~wärter m = ~meister. [п биб. pl. губитак m.]

Da'mno {дaмно} ит. dampno, лат. damnum m] Da'mokles {дaмоклeс} [гр.] m 8с Дамокло; das Schwert des ~, das ~schwert Дамоклов меч m. Dä'mon {дeмoн} [гр.] m бd демон, дух, добри дух, дух заштитник, зли дух; dä'monisch {дeмoнiш} а демонски, ђавољи, сатански.

Dampf {дaмпф} [свн. dampf] m 2d 1. пара f; испарење п; fig. дим, ништавно(ст) f п; fig. es geht mit (vollem) ~ иде као намазано, иде као из пушке; mit vollem ~ пуном паром,

свом снагом. 2. *fig. fam.* е-п ~ haben бити цврцнут, бити наћефлеисан; *blauer* ~ = *blauer Dunst*; *Herr* ~ ветропир, ветрогоња; *Hans* ~ в. *Hansdampf*. 3. сипња *f*; *den* ~ haben бити сипљив, имати сипњу; *pop. fig.* ~ haben имати зорт.

Da'mpf... {дѣмпф-}: парни..., ...паре (*gen.*): ~*absperrung f* ⚙️ обустава паре; ~*absperrventil n* ⚙️ вентил *m* за обустављање паре; ~*antrieb n* парни погон, покретање (и. терање) *n* паром; *mit* ~*antrieb* са парним погоном, с покретањем паром, који ради паром; ~*apparat m* парни апарат, парна направа (и. справа) *f*; ~*ausgang m* ⚙️ одлазник паре, кондензаторов канал; ~*auslaßrohr n* парна (цев) испусница *f*; ~*bad n* парно купатило, париле, амам *m*, купање у пари, парење.

dä'mpfbar {дѣмпфбар} *a* угушљив, пригушљив, који се може угушити (и. пригушити, сүзбити).

Da'mpf..., da'mpf...: ~*barkasse f* = парна лађица (и. шалупа); ~*barometer n* (и *m*) елатерометар *m*; ~*betrieb m* рад паром; ~*boot n* = *Dampfer*; ~*bremse f* ⚙️ парна кочница; ~*dicht a* пародржљив, непропустљив за пару; ~*dichte f* густина паре; ~*dom m* 2g ⚙️ скупљач паре; ~*druck m* парни притисак, парни тлак; ~*druckmesser m* манометар, мерило *n* парног притиска.

da'mpfen {дампфѣн} [*Dampf*] 15a 1 *intr.* (s) 1. пушити се, дизати се (као пара), испаравати. 2. возити се (паробродом, железницом); *der Zug dampft brausend über die Brücke* воз хукне преко моста. II *tr. и intr.* (h) а) пушити се, димити се, испаравати (и *tr.*), испуштати; ~*de Pferde* коњи окупани у зноју да се све пуше; *fig.* е-м *einheizen*, даџер *dampf* дохватити кога да се све пуши; б) пушити (eine Pfeife лулу), чурити; *abs.* пушити (у) густим димовима. III *Da'mpfen n* пушење, испараване, испуштање; пушење, чурење.

dä'mpfen {дѣмпфѣн} [свн. *demphen*] I *tr.* 15a 1. пригуши(ва)ти (звук, глас), (о)слабити; придуши(ва)ти, утулити, утрнути, задуши(ва)ти (бол); *mit gedämpfter Stimme* пригушеним гласом, тихим гласом; *gedämpfter Ton* пригушен тон, ослабљен тон; е-п *Farbenton* ~ (о)слабити тон боје; *den Glanz des Lichtes* ~ (о)слабити сјај светлости; *eine Geige* ~ пригуши(ва)ти виолину, метнути пригушницу (сордину) на ђемане. 2. парити; \ тмулити, пирјанити, тушити, у пари (з)готовити. 3. гушити, давити, сметати дисању. II **Da'mpfen n**, **Dä'mpfung f** пригушивање, -ење, (о)слабљење; придушивање, -ење, утуљивање, задушивање, -ење; угушивање, -ење; ублаживање, -ење; парење; тмуљење, пирјање, тушење; гушење, давлеење, сметање дисању.

Da'mpf...: ~*entweichungsrohr n* ⚙️ цев *f* за одлазну пару; ~*er* {дѣмпф-р} *m* 2l пароброд.

Dä'mpfen {дѣмпф-р} [*dämpfen*] *m* 2l 1. пригушивач, угушивач; придушивач, утуљивач;

ублаживач; *ein* ~ *der guten Laune* кварилац доброг расположења; *die Lustigkeit* erhielt einen ~ веселост попусти. 2. = *Löschhorn*; суд за гашење жеравице; ¶ пригушница *f*, сордина *f*; *fig.* е-п ~ *aufsetzen* ублажи(ва)ти, угуши(ва)ти, савлађивати.

Da'mpfen... {дѣмпф-р-}: ~*flotte f* парно бродовље *n coll.*; ~*gesellschaft f* = *Dampfschiff-fahrtsgesellschaft*; ~*linie f* паробродска линија, пут *m* пароброда.

Da'mpf...: ~*erzeuger m*, ~*erzeugungsapparat m* парни котла, направа *f* за произвођење паре; ~*esse f* = ~*schornstein*; ~*fahre f* парна скела. [со, месо зготовљено у пари.]

Dä'mpffleisch n тмуљено (и. пирјањено) ме-

Da'mpf..., da'mpf...: ~*förmig a* параст, попут паре; ~*getriebe n* парно покретало, парна покретала *n pl.*, парне машине *f pl.*; ~*grau a* сив као пара; ~*hahn m* парна славина *f*; ~*hammer m* парни чекић; ~*heizung f* парно грејање *n*; ~*heizungsrohre f* цев парног грејања; ~*horn n*: а) = *Löschhorn*; б) *fig. fam.* кукаст нос; с) дугокљуну водени бик (и. во-); **Dä'mpfhorn n** в. *Dampfhorn*. [денбика.]

da'mpfig {дѣмпфѣх} *a* паровит, пун паре.

dä'mpfig {дѣмпфѣх} [*Dampf* 2] *a* сипљив;

Dä'mpfigkeit {кѣ-т} *f* 3b = *Dampf* 3, сипљивост.

Da'mpf..., da'mpf...: ~*jacht f* = парна јахта; ~*kammer f*, ~*kasten m* парна комора, парни сандук (и. ковчег); ~*kessel m* парни котла, парни казан; ~*kessel/explosion f* експлозија парног котла (и. казана); ~*klappe f* ⚙️ парни приклопац (и. вентил) *m*; ~*klar a* спреман за полазак; ~*kohle f* димљив угаљ *m*, угаљ који се пуши; ~*kolben m* ⚙️ парни клип; ~*kraft f* снага (ширења) паре; *mit voller* ~*kraft* пуном паром, пуном снагом; ~*kran n* парна дизалица *f*, парни граник; ~*kugel f*: а) ∞ парна лопта; б) X зрно *n* са димом (и. паром); ~*kur f* ♀ лечење *n* паром; ~*leere f* празнина, празан простор *m*; ~*leitung f* парни (про)вод *m*; ~*loch n* парна одушка *f*; ~*maschine f* парна машина, парострој *m*; *fahrbare* ~*maschine* покретна парна машина, локомотива; ~*messer m* = ~*druckmesser*. [угушивање.]

Dä'mpfmittel n средство за пригушивање (и.)

Da'mpf...: ~*mühle f* парни млин *m*; ~*pferd n* парни коњ *m*, коњска снага *f*; ~*pfeife f* парна свирајка; ~*pflug m* парни плуг; ~*pinasse f* = парна лађица; ~*pumpe f* парна црпка, парни шмрк *m*; ~*ramme f* парни маљ *m*; ~*raum m* парни простор (котла, казана), простор за пару; ~*rohr n*, ~*röhre f* парна цев *f*, цев за спровођење паре; ~*roß n* со. и ∞ парни парип *m*, парни хат, локомотива; ~*schiff n* пароброд *m*, парни брод; ~*schiff-fahrt f* = паробродарство *n*; ~*schiffahrts gesellschaft f* паробродско друштво *n*; ~*schiff-fahrtsverbindung f* паробродска веза, саобраћај *m* паробродом; ~*schiffahrtsverkehr m* саобраћај (и. промет) паробродима; ~*schornstein m* димњак парне машине; ~*spannung f* напон *m* паре; ~*spritze f* парна црпка, парна прскалица; ~*stopfbüchse f* ⚙️

заптивача за пару; ~straßenbahn *f* парни трамвај *m*; ~strecke *f* потез *m* прелажења, полупречник дејствовања; ~stunde *f* парни час *m*, час рада под паром; ~turbine *f* парна турбина, парни витоат, парно колоно; ~überhitzer *m* парни прерпејач, прерпејач паре. Da'mpfungs-fläche, -flosse, -wand *f* утврђеница *f*, утврђена површина, стабилизатор *m*. Da'mpfi... ~ventil *n* парни вентил *m*, вентил за пару; ~wagen *m* локомотива *m*; ~walze *f* парни ваљак *m*; ~wäscherei *f* парна перионица; ~weg *m* пут паре, пролаз паре; ~zylinder *m* парна стублина *f*.

Da'm...: ~schaufel *m* ☞ = ~hirsch; ~spiel *n* игра дама (и. даме); ~spieler *m* играч дама; ~spießer *m* ☞ лопатар (и. лопаташ) годишњак, једен лопатар од девет месеци; ~stein *m* зрно *n* (у игри дама); ~tier *n* = ~geiß; ~wild(bret) *n* лопатари *m pl.*, лопаташи *m pl.*; крупна дивљач *n coll.*; ~wildleder *n* кожа *f* од јелена лопатара.

da'nach {данах, данах; ун. dabei} *adv.* 1. за тим; ich werde nicht ~ laufen нећу трчати за тим; ich sehe mich ~ чезнем за тим; ~streben wir за тим тежимо; **fam.* ich frage nichts ~ ништа (ја) не хајем за то; марим за то као за лањски снег; wir haben ihn ~ gefragt питали смо га за то; das Verlangen ~ жеља *f* за тим; trachtet ~, daß... тежите за тим да... 2. по томе, према томе; handelt ~ радите по томе, делајте према томе; ich richte mich ~ управљам се по (и. према) томе; ich kann nicht viel ausgeben, die Zeiten sind nicht ~ не могу много да трошим, времена нису за то (и. не допуштају); iro. er sieht (auch) ~ aus а (и) види му се то; ..., aber es geht ihm auch ~ а тако му и иде; добио је што је заслужио; er ist nicht der Mann ~ није он за то; die Ware ist billig, aber sie ist auch ~ роба је јевтина, а и одговара цени; er hat es ~ gemacht, daß... он је тако (у)радио да...; alles läßt sich ~ an, als ob... све личи на то (као) да... 3. према; ~ die Arbeit, ~ der Lohn према послу и плати; ~ der Mann ist, ~ brät man die Wurst према свецу и тропар. 4. за тим, потом.

Da'naer {дана'р} [гр.] *mpl.* die ~ Данајци, Грци; ~geschenk *n* дар Данајаца, злокобан дар. Dana'i'de {данајд'е} [гр.] *f* 3b Данаида, Данајева кћи, *pl.* Данајеве кћери; ~n|arbeit *f* посао *m* Данаида, узалудан посао без краја; ~n|faß *n* буре Данаиде. [f 3с Данкиња.]

Dä'ne {ден'е} *m* 3a Данац, Dä'nin {денин} | da'ne'ben {данеб'н} *adv.* 1. поред, поред ње(га), поред њих, (по)крај, (по)крај ње(га), (по)крај њих; поред тога, (по)крај тога. 2. поред тога, осим тога, уз то, у исто доба. da'ne'ben... {данеб'н-}: ~fallen *intr.* (s) пасти поред (њега, ње, тога, њих), падати (по)крај (њега, ње, тога, њих); ~gehen *intr.* (s) ићи поред, грести покрај; *fig.* (пр)омашити; ~liegen, ~stehen *intr.* (h) лежати поред (њега, ње, њих, тога), стајати (и. бити) покрај (њега, ње, њих, тога).

Dä'nemark {ден'марк} *n* 8g ☉ Данска *f*.

dang¹ {дџн'} *imp. ind.*, dä'nge {ден'е} *imp. conj.* | dang² {~} *int.* дан (за звук звона). [од dingē.] da'nie'den {данид'н} †, још ~ *adv.* 1. доле. 2. овде доле, на земљи, на овоме свету.

da'nie'der {данид'р} *adv.* доле, на земљу.

danie'der... {данид'р-}: ~beugen *tr.* пригнути, сави(ја)ти, *fig.* опхрвати, утући, скрхати; ~drücken *tr.* притискивати, *fig.* утући, потиштити; ~fallen *intr.* (s) па(с)ти, -дати на земљу; ~fließen *intr.* (s) тећи доле, стакати се; ~führen *tr.* водити доле; ~kämpfen *tr.* потући, савладати, победити; ~kommen (готово †) = niederkommen; ~legen *tr.* оборити, победити; ~liegen *intr.* (h): а) лежати бол(ест)ан, лежати болан и преболан; б) *fig.* посрнути, бити немоћан, бити уништен, бити побеђен; der Handel liegt ~ трговина је стала; ~ringen *tr.* оборити; ~schlagen *tr.* оборити, *fig.* утући, обесхрабрити; ~singen *tr.* натпевати, у певању победити; ~sinken *intr.* (s) срушити се на земљу, скљокати се; ~strecken *tr.*, ~werfen *tr.* оборити; ~stürzen: а) *tr.* стропошта(ва)ти, срушити, оборити; б) *intr.* (s) стропоштати се, срушити се, сунути на доле.

Da'niel {дани'ел} [јевр.] *m* 8a Данило.

Dä'nin. v. Däne. [Dänisch *n inv.* дански (језик).] dä'nisch {ден'ш} а дански; das Dänische 9l, | dä'nisch-deutsch а данско-немачки.

Dank {дан'к} [свн. danc; denken, ун. Gedanke] | *m* 2g (б. pl.) 1. захвалност *f* (gegen *acc.*: dat.), † благодарност *f*, хвала *f*; meinen ~! хвала!; haben Sie (großen) ~! хвала Вам (велика!); schönen ~! хвала лепо!; vielen ~! много хвала!; haben Sie tausend ~ (dafür)! (по) стопу-та Вам хвала (за то); ich stattе Ihnen dafür meinen ~ ab, ich sage Ihnen meinen (besten) ~ dafür захваљујем Вам за то (најлепше); ун. danksagen; et. mit ~ annehmen прим(и)ти што са захвалношћу; zum ~ као захвалност; ich bin ihm ~ schuldig и. zu ~ verpflichtet дугујем му захвалност; für et. (viel) ~ wissen бити (много) захвалан за што; ich weiß es euch mit dem Teufel ~ до ђавола са захвалношћу; (e-m) ~ zollen ода(ва)ти (кому) хвалу (и. признање). 2. Gott sei ~! Богу хвала! хвала Богу! 3. хвала *f*; награда *f*; ist das der ~ für meine Mühe? је ли то захвалност (и. хвала) за мој труд?; schlechten ~ mit et. (dat.) verdienen (и. davon bekommen) добити лепо „хвала“ за што; das ist der ~, den ich davon habe и. das ist mein ~ dafür то ми је хвала за то. 4. e-m et. zu ~ (e) machen (у)чинити кому по вољи; задовољити кога; gegen (и. wider) j-s ~ против чије воље (и. жеље); wider den ~ der Natur против природе, унаточ природи; man kann ihm nichts zu ~ machen не може му се ништа по вољи учинити; не може му се ништа угодити. II dank *prp.* са dat. и ~ *gen.* ~ meiner Bemühung захваљујући моме труду.

Da'nk {дан'к-}: ~adresse *f* адреса захвалности; ~altar *m* жртвеник захвалности.

da'nkbar {дџн'кбар} а 1. захвалан, * * * благодаран, *adv.* (и. ~lich) са захвалношћу, * * * са

благодарношћу. 2. *fig.* захвалан, * * * благодаран, користан, од вајде, од хасне; ~es Lied захвална (и. благодарна) песма, песма која увек утиче (и. делује); ~e Pflanze захвална (и. благодарна) биљка, биљка од које се има (увек) користи; ~e Rolle захвална (и. благодарна) улога, улога која (увек) утиче.

Da'nkbarkeit {~кѣт} *f* 3b захвалност, * * * благодарност; seine ~ bezeigen да(ва)ти доказа своје захвалности; aus ~ из захвалности.

Da'nkbarkeits|bezeigung *f* доказ (и. показивање *n*, знак *m*) *m* захвалности.

da'nkbarlich {дан.кбарлѣх} *adv.* = dankbar 1.

Da'nk..., **da'nk...**: ~beflissen *a* захвалан, * * * благодаран; ~beflissenheit *f* ревностна захвалност; ~begier(de) *f*: а) жеља (и. жудња) за (п)осведочавањем (и. показивањем) своје захвалности; б) ~ жеља (и. жудња) за признавањем (од стране другог) својих услуга; ~begierig *a* жељан (и. жудан) да покаже (и. да (по)сведочи) своју захвалност; ~bezeigung *f* показивање (и. доказивање, (п)осведочење) захвалности; ~brief *m* захвалница *f*, захвално писмо *n*, писмо којим се захваљује.

da'nnen {дан.кнн} [свн. danchon; Dank] *I intr.* (h) 1. захвалити (се), захваљивати (се) (е-т für et. кому за што, на чему), ода(ва)ти хвалу, * * * (за)благодарити; danke schön! хвала лепо! захваљујем (се) лепо; seid gedankt! хвала лепо! Sie haben nicht Ursache zu ~! нема на чему!; ~d erhalten наплаћено, примљено; *iro.* da danke ich! хвала! захваљујем! danke schön für die Ehre хвала лепо за част (= није ми до части); (ich) danke, es geht! хвала (и. захваљујем), може се (и. полако); (у картама) ich danke нећу више (карата). 2. хвалити, славити; Gott sei gedankt! Бору хвала. 4. отпоздравити, -љати. *II tr.* 1. вратити, платити; е-т seine Mühe schlecht ~ рђаво вратити (и. платити) кому за труд његов; wie soll ich dir das je ~, was du an mir tust? како да ти (икада) вратим (за) то што ти мени чиниш?; Gott danke dir's! danke dir's Gott! нека ти Бог врати! Бог нека ти плати! 2. е-т et. ~ дуговати кому што, имати кому да захвалим, -иш, -и, -имо, -ите, -е за што; er hat ihm das Leben zu ~ он има њему да захвали за живот; er dankt ihm das Leben он њему дугује за свој живот, он њему има да захвали за свој живот; ihm also, nicht mir, dankt ihr das Unheil њему дакле, не мени, имате да захвалите за несрећу; meiner Mutter danke ich, daß ich... својој мајци имам да захвалим, што сам... *III* Da'nnen *n* захваљивање; über dem Danken vergißt er... захваљујући се он заборавља... **da'nkens|wert** {дан.кнс|вѣрт} *a* вредан (и. достојан) захвалности.

da'nk|erfüllt *a* прожет захвалношћу. *

Da'nk... {дан.кнс-}: ~bezeigung *f* = Dankbezeigung; ~kirche црква захвалница, црква заветница; ~worte *n pl.* речи *f pl.* захвалности.

Da'nk..., **da'nk...**: ~feier *f* празновање *n* захвал-

ности; ~fest *n* дан *m* празновања захвалности, празник *m* захвалности; ~gebet *n* захвална молитва *f*, молитва захвалница; ~gefühl *n* осећање захвалности; ~gottes|dienst *m* благодарење *n*, Божја служба захвалница *f*; ~lied *n* захвална песма *f*, песма захвалница *f*; ~opfer *n* захвална жртва *f*, жртва захвалница *f*; ~rede *f* захвални говор *m*; ~sage *f* = ~sagung.

da'nk|sagen {дан.к|сарн} *I intr.* (h) 15a *insep.* (и. *sepp.* ich sage Dank, в. Dank) захваљивати, -лити; молити се (Бору). *II* Da'nk|sagen *n* = Danksagung.

Da'nk..., **da'nk...**: ~sagung *f* захваљивање, -ење *n*; mit lauter ~sagungen bezahlen платити (у) лепим речима, платити (у) готовим речима; ~(sagungs)schreiben *n* захвалница *f*, захвално писмо; ~vergessen *a* = undankbar.

dann {дѣн} [свн. danne, denne] *I adv.* 1. (времениски; услов, погодба) онда, тада; затим, потом; erst ~ et. tun, wenn... тек онда нешто (у)чинити, када... (и. ако...); selbst ~, wenn das wahr wäre чак онда, ако (и. кад) би то било истина; selbst ~ nicht, als... чак ни онда када...; Sie werden ein Heidengeld zahlen, und ~ werden Sie noch betrogen werden платите грдне паве и још ћете бити преварени; wie ~? und was ~? а (шта) онда? (а) после?; ~ und ~ тада и тада. 2. ~ und wann овда онда, кадикад; овде онде; на махове. 3. ~..., ~... = bald... bald... 4. онда, даље, осим тога, и. 5. ~ = dannen; von ~ = von dannen. *II* Dann *n inv.* = Zukunft.

da'nnen {дѣнн} [dann] *adv.* 1. von ~ (с без von, на пр. als sie ~ ging = als sie von ~ ging) одатле; von ~ gehen (и. ziehen) отићи, одлазити; von ~ reiten одјах(ив)ати, одјездити; er raste von ~ он оде као бесан. 2. (с као релативно) von ~ одакле.

da'nn zumal {дѣн|цумал} *adv.* = einst.

Da'nzig {дѣнцих} *n* 8g ● Данциг *m*.

Da'nziger {~гѣр} *I m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3c Данцижан|ин, -ка. *II a inv.* данцишки.

dar {дар} [свн. dara] *adv.* *I* ~, готово † = da; von ~ = von da. *II* = da... 2. (в. daran, daraus, darein итд.). *III* предметак *sepp.* у *v tr.* кретања (= hin) тако да је то ту за примање (и. за прихватање), а кашто и изостане *v*; на пр.: dar bieten пружити, пружати; daß er vor Wut von der Kette reißt und auf mich dar (= losstürzt)... и суне на мене.

dar|an {даран, дарѣн; уп. dabei} *I adv.*, *beh.* *fam.* dran {дран} 1. на то(ме), на њ(ему), на њу, на њима; у то(ме); о то(ме); der Reifen ist schon ~ обруч је већ ту (= на њему, на булети); daran erkenne ich sie по томе је (ја) познајем; (hinten) dran иза, на крају; dran (an dat.) причвршћен за; ein Hut und ein Strauß ~ шешир и на њему кит(к)а (и. шешир са кит(к)ом); ein Riemen und eine Schelle ~ каиш и на њему пранорац; ein Hemd, aber kein Kragen ~ кошуља али без оковратника (на њој); (unten) dran доле, на доњој страни; ich bin nicht schuld ~ ја нисам томе крив. 2. (може се и не превести) ich habe nicht ~

gedacht, Sie zu beleidigen нисам мислио (на то), да Вас врећам (и. увредим). 3. и *neben* ~: man sieht ein Haus und einen Garten (hart и. gleich ~ види се (једна) кућа и врт (тик) уз њу (и. баш уз саму њу). 4. (са другим *adv.*) es war **drauf und dran**, daß er abgereist wäre умало што није отпутовао; es war **drauf und dran**, daß er fortgejagt worden wäre умало што није био најурен; wenn es **drauf und dran** kommt: *a*) ако то наступи, *b*) ако до тога дође; alles was **drum und dran** ist (и. hängt): *a*) све што спада у то, *b*) *fig.* све што стоји у вези с тим. 5. (у вези са *v*) er hat ~ (обичније **dran**) glauben müssen: *a*) морао је проћи кроз то, морао је наићи на то, морао се повиновати томе, *b*) заглавио је, страдао је, умр'о је; es liegt mir ~, zu... *inf.* стало ми је (до тога) да... *praes.*; es liegt mir nichts ~, zu... *inf.* ништа ми није стало (до тога) да... *praes.*; es liegt mir viel ~ много ми је стало до тога; ~ soll es nicht liegen! ако је до тога стало, онда не мари ништа; од тога не треба да зависи; *abs.* was liegt ~! шта (то) мари!; ~ (обичније **dran**) sein: wer ist ~? ко је на реду? ко долази?; es ist etwas ~: *a*) има ту нечег истинитог, има у томе истине, *b*) то вреди да се човек њим позабави; es ist nichts ~: *a*) (и. es ist nichts Wahres ~) нема ту ничега (истинитога, уствари), *b*) нема ту ништа, то не вреди ништа; der letzte ist ~ последњи је на реду; на последњег је ред; долази последњи; gut ~ sein бити у добром положају, стајати добро; übel ~ sein бити у рђавом (и. незгодном) положају, заостајати; er ist bei ihm gut (и. wohl) ~ он стоји добро код њега; *iro.* da bin ich schön ~ лепо сам се провео; лепо ми иде; ich weiß nicht, wie ich ~ bin не знам на чему сам; man weiß nicht, wie (и. wo) man mit ihm ~ ist не зна човек на чему је са њим; не зна човек шта ће са њим; wenn ich recht ~ bin ако се не варам; ~ sein са следећим *inf.*: ~ sein, et. zu tun: *a*) бити заузет око чега, радити што; *b*) (на) ~ sein zu... *inf.* умало (и. замало) што не... *aor.*, *pf.*; er war nahe ~ zu sterben умало што није умр'о, замало што не умре; ~ wird er sich nicht stoßen то га неће дирнути, то га неће бости, о то се неће спотаћи његова осећања; ~ tun: ich habe gut ~ getan (даß ich...) добро сам (у)радио (што сам...); er tut wohl ~, daß er... добро ради што... II **Da'ran n.**, **Dran n inv.** в. *darum*.

Dar'a'n..., **dar'a'n...** {*даран*}: у слож. са *s*, *v* (у-век *sep.*) и *a*: ~ *gabe f* жртвовање *n*, жртва; = *Angeld*; ~ *geben tr.* жртвовати, напуштати, -стити; употребити, -љавати; ~ *gehen intr.* (*s*) приступити -ати чему, прихватити се -ати се чега; лагити -ћати се чега; sich ~ *halten* запети на чему, записати у чему, (певносно) се дати на што; ~ (обично **dran**) *kommen intr.* (*s*) доћи -лазити на ред; ~ *kriegen tr.* обрлатити, наговорити; sich ~ *machen* = ~ *gehen*; ~ *mögen intr.* (*h*) = ~ *wollen*; ~ (обично **dran**) *müssen intr.* (*h*): er muß ~:

a) он мора да се лати тога, он мора да приступи томе, он мора да се прихвати тога, *b*) на њега је дошао ред, он долази на ред, *c*) дошао је ред на њега, не извуче се (= има да умре); ~ *setzen tr.* ставити -љати на кошку, уложити -агати на срећу; alles ~ *setzen* (um zu... *inf.*) сав се заложити (да... *praes.*); све употребити (да...), напрегнути све своје силе (да...); ~ *stoßen intr.* (*h*) додиривати, бити суседан (и. оближњи); ~ *wagen tr.* = ~ *setzen*; ~ *wollen intr.* (*h*): er will nicht ~ неће му се (то); es scheint, als ob er nicht gern ~ *will* чини се да му се то неће.

dar'auf {*дарџф*, *дарџф*; уп. *dabei*} *adv.* об. *fam.* **drauf** {*дрџф*} 1. (просторно) на то; на томе; на њ(ег)а; на њему; на њу; на њој; ~ *setzen* метнути на то, на њ(у); ~ *stehen* стајати на томе (и. на њему, на њој, на њима); ~ *stolz sein* бити горд на то, бити поносит на то; *stolz* ~ *sein*, да... и. *inf.* поносити се тим што..., гордити се тим што...; ein Helm und ein Federbusch (и. mit e-m Federbusch) ~ шлем (и. кацига) са перјаницом; ein Tisch, aber keine Decke ~ сто без столњака (и. чаршава). 2. *ich wollte* ~ *schwören*, да... заклео би се (на то) да...; ~ *meine Hand* ево моје руке за реч. 3. (временски) онда, затим, потом, након тога; das Jahr ~ идуће године; ein Jahr ~ годину дана потом, годину дана након тога; den Tag ~ сутрадан; ein(en) Tag ~ један дан потом. 4. са *adv.*: ~ *hin* тамо, ка томе месту; уп. *hinziehen* итд.; уп. ~ *hin*; der Weg führt gerade ~ *zu* пут води правце тамо; er schreibt ~ *los* расписао се, пише ли пише; **drauf und dran** в. *daran*; **drauf und drauf** = *immerfort*. 5. у вези са *v* (уп. *drauf...* и одговарајуће *v*) ~ *soll* се *nicht ankommen* од тога не треба да зависи; ~ *kommt alles an* до тога је све стало, до тога све стоји; ~ *ausgehen*, ~ *aussein*, zu... *inf.* в. *ausgehen* I 9; sich ~ *einlassen* упуштати се -стити се у то; ~ *fallen*: ~ *wird niemand fallen* и. *verfallen* на ту (по)мисао нико неће доћи; ~ *geben* (уп. *draufgeben*) полагати на то, прида(ва)ти важност томе; ~ *gehen* (уп. *draufgehen*) (от)ићи на то, одлазити на то, (у)трошити се на то, губити се на томе; es geht viel Zeit ~ *ide* много времена на то, губи се времена на томе; es ist viel Geld ~ *gegangen* отишло је (и. утровошено је) много новца на то; es sind viele Menschen ~ *gegangen* многи људи су пропали (и. страдали); ~ *halten*: *a*) држати на томе, придржавати, *b*) полагати на то, ценити то; j-m ~ *helfen* помоћи кому да дође на што (и. да се сети чега); ~ *kommen* доћи -лазити на то; wie sind Sie ~ *gekommen*? како сте дошли на то? откуда Вам та (по)мисао?; ~ (steigen usw.) *konnen* моћи попети се; ~ *losgehen* ићи на то; ~ (steigen usw.) *müssen*, *sollen* морати попети се; ~ *rechnen*, ~ *zählen* рачунати с тим, рачунати на то; ~ *stehen*: es steht Todesstrafe ~, der Tod steht ~ то је под смртном казном забрањено; sich ~ *verlassen* ослањати се -онити се на то, рачунати на то; ~ *warten* чекати то; ~ *wetten*:

ich wette ~ кладим се да је тако.
dar auf|hin {дарѡфхѣн} *adv.* на то; по томе.
dar|aus {дарѡс, дарѡс; ун. dabei} об. *fat.*
draus {дрѡс} из тога, од тога, одатле, из ње-
 (га), из њих; *es folgt ~*, даб... следује из тога
 (и. одатле) да...; ~ *wird nichts* нема ништа од
 тога; *was wird ~ werden?* шта ће бити с тим?
 шта ће бити од тога?; *ich kann nicht klug ~*
werden ту не могу да будем паметан; *fig.*
ich mache mir nichts ~ не хајем ја за то, није
 ме брига за то; *ich mache mir nichts ~*, об...
 ништа ми није стало до тога да ли...; *ich*
weiß nicht, was ich ~ machen soll не знам шта
 ћу с тим; ~ *wird eine Gewohnheit* то пређе
 у навику; то прелази у навику; то постане
 навиком; *es ist ein Sprichwort ~ geworden*
 то је прешло у пословицу; *die Bibel oder eine*
Stelle ~ Библија или једно место из ње.
dar|ben {дарѡбн} [свн. *darben*; dürfen] *15a I*
intr. (h) 1. оскудевати, кунаторити, скомра-
 чити, гладовати, злопатити се; *an et. (dat)*
 ~, / *einer Sache (gen.) ~*, † *tr. et.* ~ оскуде-
 вати у чему. 2. / *mit et.* ~ цицијати с чим.
 II *sich reich darben* обогатити се оскудева-
 јући (и. кунаторећи). III *Darben n* оскудева-
 ње, кунаторење, скомрачење, злопаћење.
dar|bleten {дар|битн} *I tr. i refl. (sich ~)* пру-
 жати (се), пружити (се), давати (се); *sich ~*
 по-, указивати се. II *Da'r|bieten n*, *Da'r|bie-*
tung f пружање, давање, по-, указивање.
dar|bringen *I tr.* принјети, осити, донјети, о-
 сити; жртвовати, приложити, агати; *j-m et.*
huldigend ~ донети кому што на дар. II *Da'r-*
bringen n, *Da'r|bringung f* доношење, прино-
 шење, жртовање, прилагање.
Da'r|bringer m, ~ *in f* доносилац, -ља, прино-
 силац, -ља, жртвоваца, прилагач, -ица.
Dardane|llen {дарданелѣн} *pl. 3b* ● 1. Дарда-
 нели, Дарданелски Градови. 2. и *Dardanel-*
leustraße f Дарданели, Дарданелски Мо-
 реуз *m*.
dar ein {дарѡн, при истицању дарѡн} об. *fat.*
drein {дрѡн} *adv.* 1. (у место *prp. in* са *s* у
acc. на питање „wohin“; ун. *darin*) у то, уну-
 тра, ту унутра, у њ(ера), у њу, у њих. 2. у
 вези са *v sich ~ (er)geben, sich ~ finden* (и.
fügen, schicken) повиновати се, помирити се
 (с тим), пристати (на то); *ich kann mich nicht*
~ finden: a) не могу да се помирим с тим,
b) не могу да се (сна)ђем у томе.
Dar ei'n... dar|ei'n... {дарѡн-}: у слож. са *v*
 (увек *sep.*) и *s. z. blicken intr. (h)* = *zschau-*
en; zfahren intr. (s) грухнути, ба(х)нути; *z*
geben tr. да(ва)ти још озго (и. приде); (*mit*)
zgehen ићи још уз то, ићи приде; *sich zle-*
gen: a) лећи у то, лећи у њ(ера) (и. у њу, у
њих); b) *fig.* умешати се, посредујући оме-
сти; sich zmengen, sich zmischen (у)мешати
се у то, плести се у то; ~mischung f меша-
*ње *n*, плетење *n; zreden, zsprechen intr. (h)**
мешати се у (раз)говор, плести се у разго-
вор, упадати у реч; zschlagen intr. (h) бити
(и. ударати) где стиг|јем, -еш, -емо, -ете, -у,
ударати (и. тући) безобзирце; zschauen, z
sehen intr. (h) (по)гледати; *zwilligen при-*

ста(ја)ти на то, слагати се; ун. *hinein*.
darf {дѡрф} 1. 3. л., *darfst* {дѡрфст} 2. л. *sing.*
praes. ind. од dürfen.
dar|geben tr. да(ва)ти, жртвовати.
darin {дарин, при истицању дарин} об. *fat.*
drin {дрин} *adv.* (у место *prp. in* са *pr.* 3-ћег
 лица с обзиром на ствари, на питање „wo“;
 ун. *darein*) у томе, у њему, у њој, у њима,
 унутра; *es ist das und das ~ у томе је то и*
то, унутра је то и то; ~ {дарин} irren Sie sich
 у томе се варате; *mit ~ begriffen* рачунају-
 ћи ту; са; *ein Käfig und drei Vögel ~* кавез и
 у њему три птице; кавез са трима птицама;
ein Beutel und kein Geld ~ кеса и у њој нема
 новца, кеса без новца; ... ~, даб... у томе
 да..., у томе што...
dar|innen {даринн} *adv.* (= *darin*) ту унутра,
 у томе, у њему, у њој, у њима.
dar|legen {дар-} *I tr.* 1. изл|ожити, -агати, из-
 нјети, -осити, претставити, -љати, показ(и-
 в)ати; разложити, утврдити. 2. готово † под-
 нети, донети, платити. II *Da'r|legen n*, *Da'r-*
legung f излагање, изложење, изношење,
 претстављање, -ење, показивање; разлага-
 ње, разложење, утврђивање.
Da'r|leger {дар|легр} *m 2l, ~in {~дн} f 3с* из-
 лагач, -ица, претстављач, -ица, кој|и, -а изла-
 же (и. износи, претставља, показује).
Da'r|lehen n 2l, Da'r|lehn n 2g позајмица *f*,
 зајам *m*; *e-m ein ~ geben* и. *machen* да(ва)ти
 кому позајмицу, позајмити кому суму нова-
 ца; *als ~* као позајмица, као позајмицу, на
 име зајма...
Da'r|lehens... {дарленс-}: ~*kasse f* зајмионица;
 ~*kassen|schein n* зајмионички бон *m*; ~*kas-*
sen verein m зајмионица *f*.
Da'r|leihe f 3b, Da'r|leih m = *Darlehen*.
da'r|leihen *I tr.* позај|мити, -љвати. II *Da'r|lei-*
hen n, Da'r|leihung f позајм|ивање, -ење, за-
 јам *m*. [дав|ац, -ка.]
Da'r|leier m, ~in f позајмљивач, -ица, зајмо-
 I
Darm {дарм} [свн. *dar(a)m*] *m 2d (pl. Därme*
*{дѡрм} 1. ѿ црева *n*. 2. црева *n* кобасице,*
*кожица *f*. 3. = Darmsaite. 4. fig. fat. глиста*
f (= висока мршава особа); hungrierer ~ =
Hungerleider.
Da'rm... {дарм-}: цревни ..., ... црева (*gen.*), ...
 у цреву: ~*ausleerung f* † пражњење *n* црева;
 ~*beere f* ● брекиња; ~*bein n* ● карличнача
f, карлична кост *f*, ~*blutung f* † цревно кр-
 вављење *n*, крварење из црева; ~*bruch m* †
 цревна кила *f*; ~*drüsen f pl.* † цревне желе-
 зде; ~*einklemmung f* † уклешење *n* црева,
 прештинутост црева; ~*einspritzung f* = *kli-*
stier; ~entzündung f † запаљење *n* (и. упала)
 црева; ~*fell n* = *Bauchfell*; ~*fett n* сало са
 црева; ~*fistel f* † цревна фистула, цревна не-
 пресушница; ~*gang m* цревни ходник, црев-
 ни канал; ~*geschwür n* † чир у цреву; ~*gicht*
f † завијање *n* при повраћању погани (услед
 замршених црева); ~*grimmen n* † цревна
 гризлица *f*; ~*jammer m* = *gicht*; ~*katarrh*
m † = *entzündung*; ~*knochen m* = *bein*;
 ~*krebs m* цревни рак, рак у цревима; ~*leiden*
n † болест *f* црева; ~*reißer m* киселица *f*,

рђаво вино *n*; ~saite *f* (жица) цревара, жица од црева; ~saiten fabrik *f* цреварана, творница (и. радионица, фабрика) жица од црева; ~saiten/fabrikant(in *f*) *m*, ~macher(in *f*) *m* израђивач, -ица жица од црева; ~schmerz *m* *f* бол црева; ~schnitt *m* *f* цревни рез; ~spritze *f* брызгалица за (испирање) црева; ~stein *m* *f* цревни камен; ~tätigkeit *f* рад *m* црева, цревне функције *fpl.*; ~übel *n* *f* болест *f* црева (и. цревног канала); ~verschlebung *f* *f* затварање *n* црева; ~verschlingung *f* *f* заплетена црева *n pl.*; ~verstopfung *f* *f* затвор(еност) *m*, тврда столица; ~weh *n* бол *m* црева; ~wind *m* = Magenwind; ~zubereitung *f* готовљење (и. спремање) црева; ~zwang *m* *f* стегнутост *f* црева.

dar na'ch, dar ne'ben, dar nie'der *adv.* в. danach, daneben, danieder.

dar'ob {дар'оп, при истицању дар'оп}, об. *fat.* drob {дроп} *adv.* = darüber, особ. кад означава разлог.

Da'rr {дар-}: ~balken *m pl.* греде *fpl.* сладаре, греде пиварске сушнице; ~blech *n* лимена решетка *f* за сушење; ~boden *m* сушара *f*, сушница *f*; ~brett *n* дрвена решетка *f* за сушење.

Da're {дар-} [свн. darra; dürr, dörren] *f* 3b 1. = Darren. 2. сушара, сушница; сладара, пиварска сушница. 3. ☼ сушење; *f* = Auszehrung сушница, сува болест.

dar'reichen I *tr.* пружити, -ати, да(ва)ти. II Da'r'reichen *n*, Dar'reichung *f* пружање, пружење, давање.

dar'ren {дар'ен} [Darre] I *tr.* 15a 1. сушити у пећи, пржити; сушити у сладари, у пиварској сушари. 2. сушити. II Da'ren *n* сушење у пећи, пржење; сушење у сладари, пиварској сушари; сушење.

Da'rr..., da'rr...: ~fieber *n* *f* сушичава грозница *f*; ~gekrätz *n* бакарна згура (и. троска); ~geld *n* сладарина *f*, дажба за прављење слада; ~haus *n* кућа *f* у којој је сушара; сушара *f*; ~kammer *f* сушара, сушница; ~malz *n* сушарски слад *m*; ~ofen *m* пећ *f* за сушење, сушница *f*; ~stube *f* сушара; ~sucht *f* *f* сушење *n*, копњење *n*, изумирање *n*, ☼ süchtig *a* *f* у сушењу, у копњењу.

dar'stellbar {дар'стел'бар} *a* претстављив, који се може (и. даје) претставити, приказљив, који се може (и. даје) приказати, изложљив, који се може описати (и. играти итд.).

dar'stellen I *tr.* (и sich ~) 1. показати (се), показивати (се), претставити (се), претстављати (се), приказати (се), приказивати (се); sich gut ~ показ(ив)ати се добар; *abs.* das stellt sich (jedem von selbst и. nackt) dar то је белодано; то бode очи очевидношћу; то је очигледно. 2. *fig.* претставити, -љати, изнети, -осити, излагати, изложити, опис(ив)ати, оцрта(ва)ти; ☼ приказ(ив)ати, играти. 3. ☼ справити, -љати; показати постојање (*acc. gen.*), издвојити. II ~d *p. pr.* и *a* 1. у знач. *inf.* 2. *Λ* ~de Geometrie нацртна геометрија. III Da'stellen *n* = Darstellung.

Da'r'steller {дар'стел'ер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c

претстављач, -ица, излагач, -ица, приказивач, -ица, описивач, -ица; уметник, -ца, глумца, -ица.

Da'r'stellung {дар'стелун} *f* 3b 1. показ(ив)ање *n*. 2. претстављање *n*, приказ(ив)ање *n*, излагање *n*, изношење *n*, опис(ивање) *n* *m*, оцртавање *n*. 3. ☼ издвјажање, -ојење. 4. = Darstellungsweise.

Da'r'stellungs... {~с-}: ~art *f* начин *m* претстављања; ☼ начин справљања; *up.* ~weise; ~gabe, ~kunst *f*, ~talent *n*. а) дар *m* (вештина *f*, таленат *m*) излагања (и. претстављања, описивања); б) дар *m* претстављања (и. подражавања); ~weise *f* излагање *n*, претстављање *n*, начин *m* излагања (и. представљања), стил *m*. [ken.1]

da'r'strecken *tr.* 1. = darreichen. 2. в. vorstrek- da'r'tun I *tr.* (јасно) доказ(ив)ати, показ(ив)ати, утврдити. II Da'r'tun *n*, Da'r'tuung *f* доказ(ивање) *m*, показивање.

dar'über {дару'б'ер, при истицању дару'б'ер} об. *fat.* drü'ber {дру'б'ер} *adv.* 1. (просторно) преко тога, изнад тога, над тим, више тога, над то, преко њих, над њима; а) da ist eine Tür und ein Schild ~ ту су једна врата и над њима натпис, фирма; ~ geht der Weg преко тога (преко њега, тј. преко моста) води пут; ich bin ~ gegangen прешао сам преко њега (тј. пола), преко ње (тј. ливаде); ~ schreiben (на)писати изнад реда, између редова; alle Männer von fünfunddreißig Jahren und ~ сви људи од тридесет и пет година и старији; б) са другим *adv.*: sich ~ her machen дати се (ревностно) на то; er machte sich (gierig) ~ (her) (и. er fiel ~ (her)) он се (пожудно) даде на то (и. он се баци на то); ~ hin (напр. fahren итд.) (возити се, ићи) преко тога, преко ње(га), *fig.* овлаш; ~ hinaus преко тога, даље; *fig.* ich bin ~ hinweg: а) ја сам изнад тога, б) то ме не дира; er ist ~ hinweggegangen он је прешао преко тога, пропустио је да говори о томе; sich ~ hinwegsetzen пре(и)лазити преко тога; drunter und drüber в. darunter. 2. (указивање на што) ich freue mich ~ радујем се томе; denken Sie ~ nach размислите о томе; ich beklage mich nicht ~, дав... не жалим се (на то) што... 3. (узрок) због тога, с(а) тога, за то; sind denn meine Gründe so schlecht, daß ich ~ ihre Hochachtung verlieren sollte?... да ја због њих изгубим њено поштовање?; ~ hätte ich bald vergessen умало да због тога не заборавим; *fat.* ~ lasse ich mir keine grauen Haare wachsen ни бриге ме за то није. 4. (временски) уто(м), међутим, у међувремену, за то време; er hat lange an dem Werk gearbeitet und ist endlich ~ gestorben, ohne es vollendet zu haben он је дуго радио на делу и уто је умр'о не довршив га; er kam ~ heran он приђе уто(м); он приђе у међувремену; ~ vergeht die Zeit уто(м) пролази време. 5. преко тога, поврх тога, уз то; ein Viertel ~ четврт преко тога; et. ~ geben да(ва)ти што преко тога (и. још озго); ich tue was ich soll und noch ~ (ја) чиним што треба да чиним и још преко тога; nicht ~ oder darunter ни преко тога ни испод

тога; ни више ни мање; *das geht noch* ~ то је још јаче; ~ *geht nichts* нема ништа изнад тога; нема ничега над тим; томе нема равна; *es geht mir nichts* ~ за ме не постоји ништа лепше; *ich setze dies noch* ~ ја то стављам још изнад тога; ја претпостављам још то; *es ist 3 Uhr oder 5 Minuten* ~ 3 је часа или ту 5 минута прошло; *30 Jahre und* ~ 30 година и више.

dar|ü'ber... {дару-б-р-} у слож. са *v* (уек *sep.*): ~*legen tr.* метнути -ати преко тога, озго; ~*legen intr. (h)* лежати (и. бити, налазити се) преко тога, изнад тога, над тим; ~*stehen intr. (h)* стајати (и. бити) изнад тога, над тим.

dar|um {дарум, дарум; ун. dabei}, об. *fam. drum* {друм} уместо *prp. са pr. I adv. 1.* {само дарум} ~ (herum) око(ло) тога, (уна)около; *ein Schloß mit Dörfern* ~ замак са селима унаоколо; *fig. auf die Sache selbst geht er nie ein, er spricht nur ~ herum* он никада не улази у саму ствар, он само околиши; *fig. es hängt viel drum und dran* много (штошта) стоји с тим у вези. 2. (однос) *ich habe mich ~ bemüht* трудио сам се око тога; трудио сам се да добијем то; *wir bitten Sie ~* молимо Вас за то; *ich gäbe viel ~* дао бих много за то; ~ *hat sich niemand zu kümmern* то се никога не тиче; ~ *handelt es sich nicht* о томе није реч; то није и питању; *wir wollen ~ {дарум} lösen* да вучемо коцку за то; *es ist mir sehr ~ zu tun, nicht betrogen zu werden* много ми је стало до тога да не будем преварен; *es ist mir bloß ~ zu tun, daß...* до тога ми је само да...; *es steht schlecht ~* с тим је ло; *er weiß darum* он зна за то; *es sei ~!* (па) нека буде! 3. (и не преводи се) *es handelt sich ~ zu wissen, ob...* у питању је да се зна да ли... 4. {дарум} и *сј.* (разлог = deshalb) зато; ~ *sage ich es, damit...* зато кажем, да (би)...; ~ *daß, ~ weil* = *weil*. 5. (= упркос томе) *Sie sind ~ {дарум} nicht verständiger* зато нисте паметнији; ~ *gehe ich doch hin* зато ипак идем тамо; упркос томе идем тамо. 6. (означава губитак; ун. um) *e-n ~ bringen* у пропасти кому то; *sich ~ bringen* лишити се тога; ~ *kommen* (из)губити то. II *Darum* *n* 21 *jedes Darum {дарум} hat sein Warum* свако зато има своје зашто; *das ganze Darum {дарум} und Dara'n* и. *Drum= und =Dran* све што с тим стоји у вези.

dar|u'm {дарум-} у слож. са *v* (уек *sep.*): ~*binden tr.* вез(ив)ати око(ло) тога, унаоколо; ~*legen, ~setzen, ~stellen tr.* метнути -ати око(ло) тога, (по)ставити (и. постављати) око(ло) тога, унаоколо.

dar|u'nter {дарунт-р, дарунт-р}, об. *fam. dru'nter* {друнт-р} *adv. 1.* (просторно) испод тога, под тим; испод тога, под то; ... *liegt (unten) ~ je (st)* (и. лежи) сасвим испод тога, доле; *fig. ~ steckt et.* нешто се крије испод тога; има ту нечега; *was verstehen Sie ~?* шта разумете (и. подразумевате) под тим? 2. (време) 100 Mark und ~ 100 марака и мање; *von drei Jahren und ~* од три и испод три године; *ich kann es nicht ~ lassen* не могу да(ва)ти испод тога (и. испод те цене). 3. ~ *gehören* спадати

у то (и. у те), бити од тих; *es sind einige ~* има их неколико међу њима; ~ *sein* бити међу њима; бити од тих; *mit ~ begriffen* рачунајући у то; *ich finde keinen Unterschied* ~ не налазим ту разлике. 4. *er leidet ~* он пати од тога. 5. *drunter und drüber* тумбе, дармар, ва-шап; *es geht alles drunter une drüber* општи је вашап; све иде тумбе; *alles drunter und drüber gehen lassen* пустити да све иде тумбе. **dar|u'nter...** {дарунт-р-} у слож. са *v* (уек *sep.*): ~*legen tr.* метнути -ати испод тога, под то; ~*liegend* а доњи, који лежи испод (тога); *et. ~mengen, et. ~mischen* (по)мешати што у то; *ich werde meine Unterschrift nicht ~setzen* ја нећу ставити свој потпис под то.

dar|wägen tr. *е-т е-т.* ~ (из)мерити кому што, (из)мерити што пред ким (= *vorwägen*). **Darwini'smus** {дарвинисмус} [Charles Robert Darwin, енглески природњак, 1809—1882] *m 6g* (6. *pl.*) дарвинизам, Дарвиново учење.

Darwini'st {дарвинист} *m* За а дарвиниста, присталица Дарвиновог учења; **darwini'stisch** {~ш} а дарвински.

dar|wi'der *adv.* *е-т е-т.* = *dawider*.

dar|zu *v.* *dazu* итд.

das {дас; као неодређени члан ненаглашено} *n* од *der* у свима значењима.

Da'se {дас-е} *f 3b* *v.* Dassel.

da|'sein {дас-е-ин} *I intr. (s)* бити ту, бити присутан, присуствовати; постојати, опстајати; *nicht ~* не бити ту, бити отсутан; *ich werde gleich wieder ~* ето ме одмах натраг; *für j-n garnicht ~* не постојати за кога; *wäre er nicht dagewesen, so...* да није њега било, онда...; *das ist noch nie dagewesen* то је нешто невиђено; (das ist) *alles schon dagewesen!* све је то давно познато (в. и да 1). II **Da'sein** *n* присутност *f*, присуство; постојање, спстојање, опстанак *m*, живот *m*; *v.* Kampf.

Da'seins... {~с-}: ~*berechtigung f* оправданост постојања; ~*kampf m* борба *f* за опстанак.

dalse'bst *adv.* ту, на том месту.

da'sig {дас-иг} *a* = *dortig, hiesig*.

da'sitzen *intr. (h)* седети (ту).

da's|jenige {дас-е-н-иге} *n* од *derjenige*.

daß {дас} [= *das*] *cj.* 1. да; *ich glaube, daß er weg ist* мислим да је отишао; *ich wünsche, daß Sie das tun* желим да Ви то учините. 2. *fürchten Sie, daß Sie fallen* бојите ли се да ћете пасти? плашите ли се пасти?; *was ist Ihnen denn, daß Sie so lachen?* шта Вам је, те се тако смејете?; *der Mann, von dem wir glauben, daß er ein braver Mensch ist* човек о коме мислимо да је ваљан човек. 3. *са prp. и adv.* а) (auf) *daß* (за намеру = *damit*) да; б) *außer daß er reich ist, ist er auch gelehrt* осим тога што је богат, он је и учен; *ich weiß nichts Neues, außer daß...* не знам ништа ново, осим да... (и. осим што...); *c) dadurch daß* тиме што (и. именицом у *abl.*); *dadurch, daß er weggeht, verliert er...* тиме што одлази (и. одласком својим) губи он...; *d) dafür daß* зато што; *e) er zweifelte (daran), daß es wahr sei* он је сумњао (у то) да је то истина; *f) nur daß* само да; *g) ohne daß* а да не; *ohne*

daß seine Eltern es erfahren а да његови родитељи не дознају то; h) so daß тако да. 4. zu ... als daß: er ist zu mächtig, als daß du ihm schaden könntest он је одвећ јак да би му ти могао (на)шкодити (и. наудити). 5. (у привидно независним реченицама: ell. за израз жеље, сажаљевања, жаљења); daß (doch): daß doch alle erkennen mögen да сви сазнају да ...; нека би сви сазнали да ...; ach, daß sie ewig grünen bliebe ... о да би се вечно зеленило ... (време...); кад би вечито цвало ...; daß mir gerade das passieren muß! да се то баш мени мора да деси!; daß Sie es wissen да знате (то); ach, daß Gott erbarm! нека би се Бог смиловао!; daß Sie auch gar nicht hören! да Ви уопште и не слушате!; daß man auch so dumm ist! да је човек толико глуп; daß man so veränderlich ist! да је човек тако променљив!

Dassel {дасел} [дн.] f 3d, ~liege f = Bremse¹. das|se|lb|ig(e) {дас|зельб(џ)р} l a n од derselbe.

II (именички) исто, иста ствар.

Dasse|lbigkeit {дас|зельбџкџт} f 3b (б. pl.) једноличност, монотонија.

da|stehen {даштџен} intr. (h) 1. бити ту; (opp. daliegen, dasitzen) стајати (ту); wie er da steht! какав је! какав став! како стоји!; wie versteinert ~ стајати као скамењен, стајати као укопан. 2. fig. jetzt steht er ganz anders да сад он стоји сасвим друкче; er steht rein да живот му је неокаљан.

dat. abr. = datum (лат. дан(о), писан(о)).

Da'ten {даторн} n pl. inv. 1. пл. од Datum. 2. подаци m pl.; чињенице f pl.

datie'ren {датурен} [фр.; Datum] 15g I мет|нути -ати датум, ставити -љати датум, дан (acc.: на са acc.). II refl. sich ~ и intr. (h) рачунати се (вон: од), почињати.

Dativ {даторф, датиф} [лат.] m 2g¹ gr. трећи падеж, датив (Wemfall).

Da'tiv... {даторф-}: ~endung f наставак m за трећи падеж, дативни завршетак m; ~objekt n предмет m у трећем падежу.

dato {датор} [ит.: дан(о)] adv. bis ~ до данашњега дана; а ~ од данашњега дана, од данас; Dato|wechsel m меница f са одређеним роком.

Dattel {датур} [срвн., гр. dactylos] f 3d урма; ~baum m урма f, урмово дрво n; ~kern m коштица f од урме; ~öl n урмово уље, уље од урми; ~palme f ~baum; ~pflaume f а) шљива урма; б) дрво, и ~pflaumenbaum шљива урма; ~wald m урмова шума f, урмак.

Da'tum {датур} [рано нвн., срлат.; лат. „дано“] n бe 1. датум m, дан m; ein Brief von dem und dem ~ писмо од тога и тога дана (и. датума); ein ~setzen ставити -љати и мет|нути -ати датум (auf et. acc.: на што); ~zahlbar zwei Monate nach ~ плативо (за) два месеца од датума. 2. was für ein ~ haben wir heute? који је данас?; в. и dato итд. 3. в. Daten 2.

Da'tum(s)... {датур(с)-}: ~(an)zeiger m датумско казало n; ~uhr f часовник са датумом.

Dau'be {дџб} [срлат. doga, гр. dohe' „суд“]

дуга; ~n holz {дџб-нхџли} n дрво за дуге. Dau'er {дџр} [dauern¹] f 3d (б. pl.) 1. трајање n; ununterbrochene ~ непрекидно трајање, непрекидност; et. ist von langer (kurzer) ~ нешто је дуга (кратка) века (и. трајања), нешто је дуговечно (крatkовечно); auf die ~: а) задуго, б) заувек, стално. 2. трајашност, трајност; auf die ~ gearbeitet (из)рађен да траје; von ~ sein бити трај(аш)ан, трајати; die Dinge dieser Welt sind von keiner ~ ствари овога света нису трајне (и. пролазне су).

3. (Ausdauer) истрајност.

Dau'er..., dau'er... {дџр-}: ~apfel m јабука f која се добро одржава, за зиму; ~bar {дџр-бар} a (об. за особе) = dauerhaft; ~barkeit {~кџт} f 3b = Dauerhaftigkeit; ~birne f крушка која се добро одржава, за зиму; ~brand|ofen m пећ f са сталном ватром; ~brenner m несагорљив стењак (и. фитиљ); ~butter f путер m (и. масло n) који, -е се добро одржава (и. држи), путер за чување; ~fahrer m дуготрајан возилац; ~fahrt f дуготрајан пут m, путовање n које дуго траје, дуг(отрајна) војна; ~flug m дуготрајан лет, лет који дуго траје; ~gewächs n дуготрајна биљка f, вишегодишње биље n coll.; ~haft {дџрхџфт} a трајан, постојан, трајашан, дурашан, чврст; доживотан; adv. трајно, постојано, чврсто; ~haft(er) werden уста|лити се, -љивати се, устрајати; ~haltigkeit {~хџкџт} f 3b трајност, постојаност, трајашност, дурашност, чврстина; ~karte f претплата карта; ~lauf m, ~marsch m гимнастичко трчање n; ~marsch m X дуготрајан марш.

dau'ern¹ {дџрн} [срвн.; лат. durāre] I intr. (h) 1. трајати; dies dauert nicht lange то не траје дуго; nur kurze Zeit ~ само кратко време (по)трајати; ewig ~ вечито трајати, овековечити се; diese Äpfel ~bis Weihnachten ове јабуке трају (= држе се) до Божића; die Äpfel ~ lange јабуке се дуго држе; nichts dauert ihnen eine Tonne Kohlen? колико Вам траје тона угља? 3. и imp. (по)трајати; lange ~ дуго трајати; zu lange ~ предуго трајати; imp. es dauerte nicht lange, so kam er не потраја дуго, а он дође; es wird nicht lange ~, so werden sie alle kommen неће дуго потрајати, па ће сви доћи; das soll nicht lange ~ то неће бити дугавека, то неће дуго трајати; es wird lange ~, ehe (и. bis) dieses Wörterbuch vollendet sein wird требаће времена док овај речник буде завршен; wie lange dauert es, bis Sie ... колико времена прође док Ви...; das wird nicht lange ~ то неће бити дуга века, то неће дуго трајати; die Zeit dauert mir lange, bis du zurück bist дуго ми је време док се ти не вратиш. 4. издржати. II tr. издржати. III ~d p.гр. и а трајан; постојан; сталан; ~der Erfolg трајан успех; sich ~d niederlassen стално се настанити.

dau'ern² {~} [срвн.; teuer] tr. и imp. 15f 1. сажаљевати, жалити. 2. du dauerst mich жао ми те је; wie dauert mich sein Schicksal! како ми је жао удеса његова! 3. и imp. sich (dat.)

weder die Mühe noch das Geld ~ lassen не жалити ни труда ни новца; mich dauert das Geld nicht није ми жао п_{ар}а; es dauert sie jeder Pfennig жао јој је сваке паре; es dauert mich, daß ... жао ми је што ...

Dau'er...: ~obst *n* одржљиво воће, воће за зиму; ~pflanze *f* = ~gewächs; ~ritt *m* дуготрајно јахање *n*; ~schießen *X* пуцање до разорења; ~schießen von 120 Schuß избацавање 120 у-застопних метака; ~speise *f* = Консерве; ~stand *m* трајно стање *n*; ~versuch *m* оглед трајности; ~wurst *f* сува кобасица.

Daum {д_{аум}} *m* = Daumen.

Däu'mchen {д_{аум}ч_{ен}} *n* 2l 1. *dim.* од Daumen палчић *m*. 2. = Däumling 2.

Dau'men {д_{аум}ч_{ен}} [свн. dūmo] *m* 2l 1. палац (*pl.* палци); ohne ~ = daumenlos; *fig.* den ~ drücken и. kneifen ухватити се за амајлију; куцнути у дрво; j-m (für j-n) den ~ (и. das Däumchen) halten подржавати кога; j-m den ~ auf das Auge halten (и. setzen, drücken) притернути кога; den ~ auf den Geldbeutel halten заве-зати кесу; den ~ führen (о)дрешити кесу. 2. = Zoll (уп. Fuß). 3. (напрстак за) палац (на рукавици). 4. * прихват (на столарском рендету). 5. * палац, озиб који радијално улази у вретено.

Dau'men..., dau'men... {д_{аум}ч_{ен}}: ~beuger *m* * палчев прегибач; ~blech *n* палчани лим *m* (пушчане цеви); ~breit *a* палац широк, широк с палца; ~breite *f*: а) ширина (с) једнога палца; б) палчева ширина; ~dick *a* палац дебео, дебео с палца; дебљине (*gen.*) палца; ~dreher *m* улагивало; ~drücker *m*: а) притискивач палцем; б) потпомагач; ~eisen *n* = ~schützer; ~klapper *f* тасић *m* за палац, ка-стањета; ~klopfer *m* * мишић пучкач; ~leder *n* кожна навлака *f* за палац; ~los *a* беспалачни, без палца; ~lutscher *m* дете које сише палац, сисопрстац; ~rad *n* * зупчасти ланчаник *m*; ~ring *m* = ~leder; ~rolle *f* * = ~rad; ~schraube *f* * (завртањ) лептирњак *m*, лептирасти завртањ (и. завртак); ~schrauben *f* *pl.* = Daumschrauben; ~schützer *m* зашти-ћавач палца; ~strecker *m* * палчев испру-жач; ~welle *f* * вретено са палцима (в. Daumen 5).

Däu'merling {д_{аум}ч_{ен}р_{ин}} *m* 2g¹ = Däumling 1.

Däu'mlein {д_{аум}ч_{ен}л_{ин}} *n* 2t = Däumchen.

Däu'mling {д_{аум}ч_{ен}л_{ин}} [Daumen] *m* 2g¹ 1. / (*dim.* од Daumen) палчић. 2. = Daumen 3. 3. палчић, човечуљак, кепец; Палчић. 4. * = Daumen 5.

Dau'm[schrauben] {д_{аум}ч_{ен}} *f* *pl.* (некада справа за мучење, данас *fig.*) *fig.* j-m ~ ansetzen притернути кога, *por.* метнути кому муда у процеп. [*pl.* паперје *n* *coll.*]

Dau'ne {д_{аун}} [дн.. исл.] *f* 3b лако перо *n*; ~n! **Dau'nen...**, dau'nen {д_{аун}ч_{ен}ч_{ен}}: ~bett *n* перина *f*, ~decke *f* перјани јорган *m*; ~kissen *n* перјани јастук *m*; ~haft {д_{аун}ч_{ен}ч_{афт}} *a* паперјаст; ~weich *a* мек(ан) као паперје (и. као душа).

dau'nhaft {д_{аун}ч_{ен}ч_{афт}} *a* = daunenhaft.

Daus¹ {д_{аус}} [свн.; фр.; лат. duo(s)] *n* 2a и 2h двојка *f*; кеџ *m*.

Daus² {~} [срлат. dustus, лат. deus] *m* 2h ei,

der ~! до ђавола! до впраа!; was der ~! шта впраа!; das ist ein Junge wie ein ~ момчина. **Da'vid** {давит, дафит} [јевр. љубљени] *m* 8a Давид. [дова лира.]

Da'vids|harfe *f* 1. * велика харфа. 2. * Дави-|Davis|straße {д_{еј}вис-} [Davis, енглески море-пловац, 1550—1605] *f* Девисова мореузина, отока. [дизалица.]

Da'vit {девит} [енг.] *m* 6i * обртљива бродска) **da|von** {дафон, при истицању даф_{он}} *adv.* од тога; од ње(га), од тога, од те, од тих, од њих; о томе; ich habe nicht ~ weggenommen нисам ништа (од)узео од тога; ~ ist nicht die Rede о томе није реч; nichts mehr ~! still ~! ни речи више о томе!; ~ {даф_{он}} spricht er о томе он говори; ein andermal ~! други пут о томе! то за сутра!; er ist ~ gesund geworden од тога је оздравио; habe ich etwas ~? имам ли ја (не)што од тога?; was werde ich ~ haben? шта ћу ја имати од тога? 2. sie sind (auf und) ~ они су отишли; weg ~! бежи! даље одатле! не дирај(те) у то!

da|vo'n {даф_{он}ч_{ен}} у слож. са *v* (увек *sep.*) (уп. weg...): ~bleiben *intr.* (s) уздржа(ва)ти се од тога, не мешати се у то, не дирати у то: ~bringen *tr.* однети, -осити; изнети; nichts als das Leben ~bringen изнети голи живот; nichts mit ~bringen ништа одатле не одне-ти (и. не изнети), *fig.* ништа одатле не до-бити; ~eilen *intr.* (s) одлазити журно, отићи хитно, (от)хујати; ~fahren *intr.* (s): а) одве-стисе, одвозитисе, отићи, одлазити; б) = ab-fahren I 3; ~fliegen *intr.* (s) одлетети, -ати; ~fliehen *intr.* (s) побећи; ~führen *tr.* одве-сти, -одити; однети, -осити; ~gehen *intr.* (s): а) отићи, одлазити; б) извући се, измаћи; sich ~heben повићи се, отићи, одлазити; j-m ~helfen *intr.* (h) помоћи кому да умакне (и. да побегне, да се извуче); б) курталисати кога тога; ~hüpfen *intr.* (s) отскакувати; ~huschen *intr.* (s) шутићи (и. штуркнати) као сенка; ~jagen: I *tr.* отерати, најурити; II *intr.* (s) (од)јурити, (од)јездити; ~kommen *intr.* (s) у-, из|маћи, отићи, извући се; er ist mit blauem Auge (mit genauer Not) ~gekommen јевтино је прошао; er ist mit heiler Haut ~gekommen извукао је кожу, извукао је главу; mit dem bloßen Schreck ~kommen претрпети само страх; noch wohlfeil ~kommen јевтино проћи; ich bin noch so ~gekommen прилично сам се извукао; ~laufen *intr.* (s) одјурити; од-, по|бећи, умаћи, *por.* заждити; Sie laufen vor mir ~? Ви бежите од мене?; j-m ~laufen побећи од кога, бегати од кога; es ist um ~ zulaufen и. es ist um Davonlaufen то је да човек бежи; ~machen: sich (auf und) ~machen отићи, побећи, умаћи; sich heimlich ~machen извући се крадом, отшуњати се; ~müssen *intr.* (h) морати отићи, морати одлазити; *fig.* морати отићи са овога света, морати умрети, не моћи се извући; ~reiten *intr.* (s) одјах(и-в)ати; ~schießen *intr.* (s) као стрела одлете-ти; в. ~jagen II; ~schleichen *intr.* (s) и sich ~schleichen отшуњати се, крадом отићи; ~sprengen *intr.* (s) одјурити, одјездити; ~tra-

ben *intr.* (s) откасати; ~tragen *tr.*: а) одн|ети, -осити; б) *fig.* одн|ети, -осити, задоби(ја)ти, доби(ја)ти; ~wollen *intr.* (h) хтети (от)ићи, хтети побећи; ~ziehen *intr.* (s) отићи, отселити се, одлазити.

da|vor {дафџр, при истицању дафџр} *adv.* 1. (за место) испред тога, пред то; испред тога, пред тим; испред ње(га), пред њега, пред њу, испред њих; испред ње(га), пред њим, пред њом (не односи се на лица); ein Schloß ~legen метнути катанац (и. локот) на то; die Tür war offen, aber ein Hund lag und wachte davor врата бејаху отворена, али један пас лежаше пред њима и чуваше стражу. 2. (односно) од тога; sei (и. behüt) uns Gott ~! (и. постављено) да sei Gott vor! сачувај нас, Боже, од тога!; ich erschrecke nicht ~ не плашим се ја (од) тога; ich habe e-n Abscheu ~ грозим се (од) тога, ужасавам се од тога, то ми је одвратно. 3. *ж. и por.* = dafür.

da|vor... {дафџр-} у слож. са *v* (увек *sep.*): ~legen, ~setzen, ~stellen *tr.* метнути (и. ставити -љати, поставити -љати) испред тога, пред то; (ис)пред њега, пред њу, испред њих (в. и davor 1); ~stehen *intr.* (h) стајати испред тога, пред тим, испред ње(га), пред њим(а).

Davy {дев} [енглески хемичар, 1778—1829]; ~sche {ш-} (Sicherheits-) Lampe ☿ Девејева лампа (безбедности).

da|wider {давидр, при истицању давидр} *adv.* = dagegen (*opp.* dafür 2.); dafür und ~ за и против; ~... у слож. = dagegen...

da|zu {дацу, при истицању дацу} *adv.* 1. (за место) (к) томе, (к) њему, (к) њој, (к) њима; der Baum steht auf einem steilen Felsen, man gelangt nicht leicht ~, nur ein schmaler Pfad führt ~...не доспева се лако к њему (до њега), само једна уска стаза води к њему. 2. (за сврху) за то; на то; до тога; er ist abgerichtet ~ он је обучен томе; ~gehört Zeit за то треба времена; ~wird es nicht kommen до тога неће доћи; wie komme ich ~? како ћу ја то?; wie komme ich ~, Sie bei mir zu sehen? откуда то (и. откуда та част) да Вас видим у свом дому?; ich kann nicht ~ kommen не могу да стигнем (за то), не могу да доспем (за то); ich komme nicht ~ немам кад (за то), не стигнем (за то), не доспем (за то), не доспе(ва)м (за то); ich komme nicht dazu, zu... *inf.* и. даВ... не стигнем (и. не стигнем) да..., не доспе(ва)м да... *praes.*; ich lache nur ~ смејем се само на то; ich rate Ihnen nicht ~ не саветујем Вам то; was sagst du ~? шта велиш (ти) на то?; ~ist er ja da та за то он и јесте ту; was kann ich ~ tun? шта ја могу ту да радим? (да учиним)?; das Geld ist ~da, daß man es gebraucht новац је за то да се троши; ich bin nicht der Mann ~, das zu ertragen нисам ја тај човек који ће то да подноси. 3. (додавање) уз то, к томе, поврх тога; tausend Mark und freie Wohnung ~ хиљаду марака и бесплатан стан уз то; ich wollte lieber mein anderes Bein ~ verlieren радије бих изгубио и другу своју ногу; arm und (noch) kränklich ~ сиромаш и

уз то (још) болешљив; ~ kommt, daß... уз то додајте да... 4. (праћење, истовременост) er arbeitet und singt ~ он ради и пева, ради уз песму; Sie müssen ~essen Ви морате заједно јести; er war ganz still ~ слушао је то, ни речце не прозборив.

Da|zu... у слож. са *s*, **da|zu'**... {дацу-} у слож. са *v* (увек *sep.*): ~geben *tr.*: приложити -агати томе; ~gehören *intr.* (h) припадати томе, ићи уз то, спадати у то (и. у те); ich gehöre nicht ~ не спадам ја у то (и. у те); gehört der Bogen auch ~ иде ли и гудало уз то?; ~gehörig а који припада томе, томе припадни; ~kommen *intr.* (s) = hinzukommen; уп. dazu 1—3; ~kommen *n*, ~kunft *f* придолажење *n*, придолазак *m*; ~legen *tr.* дода-**1** **da|zumal** {дацумал} *adv.* = damals. [(ва)ти.] **Da|zu'...**, **da|zu'...**: ~nehmen *tr.* уз|ети -имати уз то; ~schlagen, ~setzen *tr.* дода(ва)ти; ~schreiben *tr.* = hinzuschreiben; ~tun *tr.* дода(ва)ти; в. tun 1 10 и dazu 2; ~tun *n* посредовање, мешање.

da|zwi'schen *adv.* између тога (двога), између њих, међу њима, у средини; der Raum ~ међупростор, простор између; wählen Sie ~! бирајте између њих, изаберите од њих; es ist der Unterschied ~ (, даВ...) постоји та разлика (што...); ~einschalten умет|нути -ати између њих; Hügel und Schluchten ~ брежуљци поодвајани дубодолинама; sie sprach und seufzte ~ говор јој беше непрекидан уздисајима; man hörte seine Stimme ~ његов глас пробијаше кроз грај.

Da|zwi'schen..., **da|zwi'schen...** {дацвишн-}: у слож. са *v* (увек *sep.*) и *a*, са *s*: ~kommen *intr.* (s) међутим доћи, уто(м) наступити, искрснути, наићи; wenn nichts ~kommt ако ништа не наступи, ако не наиђе каква сметња; ~kunft *f* посредовање *n*, мешање *n*; (при)додолазак *m*; ~legen *tr.* мет|нути -ати између, (по)ставити (и. (по)стављати) између, умет|нути -ати; sich ~legen уметати се; ~liegen *intr.* (h) лежати (и. бити, налазати се), између (и. у средини); ~liegend *p. pr.* и *a* (који лежи) између, средњи; ~reden *intr.* (h) упадати у реч, мешати се у разговор; ~schalten *tr.* умет|нути, -ати; ~schlagen *tr.* ☿ умет|нути проред (и. белину) између редова; sich ~schlagen = ~treten; ~schreiben *tr.* (на)писати између редова; ~setzen, ~stellen *tr.* = ~legen; ~stecken *intr.* (h) бити ту умешан; ~stehen *intr.* (h) стајати (и. бити, налазити се) између тога (и. између та два предмета итд.); бити између њих, међу њима, од тих; ~treten *intr.* (s) (у)мешати се, посредовати; **DDr. abr.** = Doktoren. [~treten *n* 2] = ~kunft.]

Deba'tte {дебатр} [фр.] *f* 3b дебата, расправљање *n*, расправа (= Verhandlung); et. zur ~bringen изнети (и. износити, ставити, стављати) што на расправљање; der ~ unterworfen за расправљање.

debattie'ren {дебатирн} [фр.; Debatte] *I tr.* и *intr.* (h) 15g (über *acc.*) et. ~ расправљати што (о чему), дебатovati о чему. **II Debat-tie'ren** *n* дебатовање, расправљање.

Debet {дѣбѣт} [лат. „дугује“] *n* 6i (Soll; *opp.* Kredit²) ☞ дуг(овање) *m*; *ins* ~ stellen у|ети -осити у дуг(овање); ~ *posten* *m* рачун дуговања; ~ *seite* *f* страна дуг(овањ)а. [даја *f.*] **Debi't** {дебит} [фр.] *m* 2g (б. *pl.*) прођа *f*, про-*f* **debitte'ren** {дебитир'н} [фр.] 15g 1. [Debit] продавати (намало), крчмити. 2. [Debet] задужи(ва)ти (mit: *abl.*).

Debi't *masse* *f* (стецишна) маса.

De'bitor {дебитор} [лат.] *m* 6d дужник.

deblockie'ren {деблок'ир'н} [фр. Block(ade)] *tr.* 15g \times ослободити блокаде; дићи опсаду (*acc.*: са); \ddagger изврнуто сложена слова заменити правим.

debouchie'ren {дебушир'н} [фр.] *intr.* (s) 15g \times изаћи, излазити (из теснаца, шуме, долине). [вање *n*, прво излажење *n.*]

Debüt {дебу} [фр.] *n* (и *m*) 6i прво појављи-

debütie'ren {дебют'ир'н} [фр.] *intr.* (h) 15g појавити се -љивати се први пут, от-, за|по-

Dec... в. **Dek...** и **Dez...** [чети, почињати.]

dechana't {деханат} *n* 2g = Dekanat.

Decha'nt {дехант} *m* 3a = Dekan 1.

Decha'rge {дешарж} [фр.] *f* 3b, и ~ *erteilung* *f*

= Entlastung (в. entlasten 1 4).

De'cher {дех'р} [лат. decuria од decem = десет] *m* и *n* 2l десет(ина) *f*. [прочитљив.]

dechiffrie'rbar {дешифрир'бар} *a* одгонетљив,

dechiffrie'ren {дешифрир'н} [фр.; Chiffre] *I tr.* 15g (про)читати шифру, одгоне|тати, -нути, дешифровати. II **Dechiffrie'ren** *n* прочита(ва)ње шифре, одгонетање, дешифровање.

Dechiffrie'rer {дешифрир'р} *m* 2l читалац ши-

Deci... в. **Dezi...** [фре, одгонетач шифре.]

De'chsel {дѣкс'л; *hom.* Dachsel} [свн. dehsa(la)] *f* 3d кесер *m*, тесла; **de'chseln** {~н} *tr.* 15f (о)-тесати кесером (и. теслом).

Deck' {дѣк'} [дн., decken] *n* 2g 1. ☞ палуба *f*, кров *m*; auf ~! на палубу! на кров! 2. кров *m* (на омнибусу).

De'ck'... [decken] {дѣк'}: ~ *arbeit* *f* прављење *n* таванице, таванисање *n*; ~ *balken* *m* ☞ палубна греда *f*; ~ *bett* *n* покривка *f*, перина, (перјани) јорган *m*; ~ *blatt* *n.* ☞ а) брактеја *f*; б) кошуљица, чаура (*opp.* Einlage 3); ~ *blättchen* *n* ☞ брактејица *f*; ~ *blech* *n* покривни лим *m*.

De'ckchen {дѣк'ч'н} *n* 2l *dim.* од Decke покривчица *f*, ћебенце, јорганчић *m*, јорганче; чаршавић *m*, чаршавче.

De'ck' {дѣк'} *f* палубна даска.

De'cke {дѣк'} [свн. decki; decken] *f* 3b 1. покривка; покривач *m*, покривало *n*; ћебе *n*; јорган *m*; потседлица, хаша, абажлија; чаршав *m*; арњеви *m* *pl.*, кров *m*; *fig.* unter einer ~ (mit j-m) stecken и. sein бити (и. радити) с ким у дослуку; дувати у једну тикву, слизати се; *fig.* unter der ~ spielen радити испод жита; *fig.* sich nach der ~ strecken пружати се према губеру; ☞ окриље *n*; *fig.* вео *m*, копрена, мрак *m*. 2. омот *m*; в. Deckel. 3. ☞ таваница; свод *m*; ☞ прекривка, наткриље *n*; \times и ☞ оклопљен кров *m*. 4. ☞ кожа.

De'ckel {дѣк'л} [тек нвн.; Decke] *m* 2l 1. покло-

пац; заклопац; капак; *fam. fig.* Topf und ~ петак и субота, Бадњи дан и Божић; der Topf ist würdig des ~s нашла врећа закрпу; *fig.* изговор, вид, вео. 2. *fam.* шерпа *f*, шешир. 3. корице *f* *pl.* (книге).

De'ckel..., **de'ckel...** {дѣк'л-}. ☞ *ähnlich* *a* налик на поклопац (и. заклопац); ☞ *förmig* *a* облика поклопаца (*gen.*), у виду заклопаца, поклоп-часть, заклопчаст; ~ *glas* *n* чаша *f* са заклоп-цем; ~ *kanne* *f* ибрик *m* са поклопцем; ~ *klappe* *f* ☞ капак *m*, поклопац *m*; ~ *korb* *m* корпа *f* са поклопцем; ~ *los* *a* без поклопаца, без заклопаца.

de'ckeln {~н} [Deckel] *I tr.* 15f 1. мет|нути -ати поклопац (и. заклопац) на. 2. *fig. fam.* поклопити, завезати (*acc.*: *dat.*) уста. II *intr.* (h) *fam.* ски|нути -дати шерпу (и. шешир).

Deck... ~ *schraube* *f* ☞ завртањ *m* за заклопац; ~ *sieb* *n* сито са двоструким дном; ~ *verschraubung* *f* ☞ утврђивање *n* заклопаца завртњима.

de'cken {дѣк'н} [свн. dechen; Dach] *I tr.* и *refl.* 15a 1. (sich ~) покрити (се), покривати (се). 2. ein Tuch auf (über) den Tisch ~ застрти сто столњаком (и. чаршавом); den Tisch mit e-m Tischtuch ~ покри(ва)ти сто столњаком; den Tisch ~, *abs.* ~ поставити -љати сто, für acht Personen ~ поставити за осам особа; für acht Personen gedeckter Tisch сто постављен за осам особа. 3. *fig.* покри(ва)ти, прикри(ва)ти. 4. особ. *mil.* (sich ~) зашти|тити (се), -ћавати (се), закл|онити се, -ањати (се), скл|онити (се), -ањати (се); sich (*dat.*) den Rücken ~ заштитити своја леђа. 5. ☞ (sich ~) обезбедити (се), обезбеђивати (се), покрити (се), покривати (се); er ist gedeckt он је обезбеђен (и. покривен); die Kosten ~ покри(ва)-ти трошкове, извући трошкове; ein Defizit ~ попунити мањак (у каси); e-n Wechsel ~ платити меницу. 6. \wedge sich (и. einander) ~ поклопити се, -апати се, бити подударан, подударати се; eine Figur deckt eine andere једна се слика поклапа са другом, једна је слика подударна са другом; ~ *d* подударан (*dat.*: са); sich ~ *d* подударан; zwei Begriffe ~ sich два се појма поклапају, два су појма истоветна. 7. опас(ив)ати, скочити на, скакати на (уп. bespringen). 8. ☞ zudecken. II **De'cken** *n*, **De'ckung** *f* покривање, покриће; покривање, застирање; постављање; зашти|ћавање, -ење, заклањање; поклапање, подударање; опасивање, скакање на; само Deckung в. тамо.

De'cken..., **de'cken...** {дѣк'н-} [Decke]: ~ *beleuchtung* *f* таванично осветљење *n*, таванична расвета *f*; ~ *flechter* *m* рогожар, асурар, асурџија; ~ *gemälde* *n* слика *f* на таваници; ~ *händler* *m.* а) трговац покривкама (и. покривачима, ћебадима); б) трговац чаршавима; ~ *hoch* *a* висок до таванице, *adv.* (високо) до таванице; ~ *macher* *m.* а) ~ *flechter*, израђивач покривача, ћебади; б) израђивач чаршава; в) ☞ таваничар; ~ *maler* *m* сликар таваничар; ~ *oberlicht* *n* таванична светлост *f*, светлост са таванице; ~ *rosette* *f* таванична розета; ~ *schalung* {шалун} [verschalen] *f*

3b таванисање *n*, израда таванице; ~stück¹ *n*: а) гипсана таваница *f*, таваница од садре; б) ~gemälde. [decker.]
 De'cker {дек'р} *m* 2l о.б. у слож., и = Dach-
 De'ck...: ~farbe *f* непровидна боја; ~farbenmalerei *f* сликање *n* непровидним бојама; ~feder *f* покривно перо *n*, мало перо које покрива крила и реп птица; ~firnis *m* фирнајз; ~flügel *m* тврдо крило *n*, *pl.* (elytra) покривци; ~flügler {-флу'гл'р} [Flügel] *m* *pl.* 2l (Coleo'ptera) тврдокрилци; ~gang *m* X заштићен пут (и. ходник); ~getäfel *n* облога *f* (дрвена, мраморна) зидова; ~gut *n* листови *m* *pl.* најбољег дувана (за увијање цигара); ~ham *n* г чекан покривача крова; ~hengst *m* пастув, ајгир; ~ladung *f* палубни товар *m*; ~lehm *m* глина *f* за калупе; ~leinwand *f* платно *n* за арјеве; ~leistchen *n* покривница *f*, покривна шипчица *f*; ~mantel *m* плашт, огртач; fig. изговор, вид, veo, образина *f*; ~namē *m* лажно име *n*; ~offizier *m* = морински подофицир; ~planken *f* *pl.* кровне даске; ~platte *f* плоча покривница; ~platz *m* место *n* на крову (омнибуса итд.); ~rasen *m* бусен (бусење *n* coll.) за покривање; ~reiser *n* *pl.*, ~reisig *n* грање *n* coll. за покривање жежница; ~ring *m* X прстен (и. карика *f*) за појачање.
 De'cks... {дџкс-} у слож. = Deck...
 Deck...: ~schiene X der Lafettenwände придржница чепа (и. рукавца топа) на лафетним зидовима; ~schiene *f* палубна мостовна пружница; ~schlid *n* леђна краљушт *f*; ~schwabber *m* палубни брисач; ~sitz *m* седиште *n* на крову (омнибуса итд.); ~stein *m* покривник, камен за покривање; ~stütze *f* палубни подупирач *m*.
 De'ckung {дџкун} *f* 3b 1. = decken II. 2. hinter et. (dat.) ~suchen und finden заклонити се за што, заклањати се иза чега, заштити се чим, наћи заклон иза чега; ~nehmen X заклонити се, склонити се, заштитити се; in ~sein бити под заштитом батерије; mit der ~ des Rückzuges betraut sein бити у заштитници; ohne ~ lassen оставити без заштите, одголити. 3. обезбеђење *n*, покриће *n*; ohne ~ без покрића; wir werden für rechtzeitige ~sorgen (по)стараћемо се за благовремено покриће; zur ~ der Kosten за покриће трошкова. 4. einer ~ die ~nehmen одголити фигуру.
 De'ckungs...: ~arbeit *f* рад *m* на заклону (и. око заклону); ~graben *m* заклони ров; ~höhe *f* висина заклону; ~kauf *m* обезбедна куповина *f*; ~linie X одбранбена линија; ~pannschaft *f*, ~truppen *f* *pl.* заштитне чете *f* *pl.*; ~mittel *n* новац *m* за покриће.
 De'ck...: ~wachs *n* восак *m* за покривање; ~wagen *m* затворена кола *n* *pl.* за пренос намештаја; ~werk *n* X заклон *m*, ~zange *f* клешта *n* *pl.* покривача крова. [ja, посвета.]
 Dedikatio'n {дџикаци'он} [лат.] *f* 3b дедикаци-
 dedizie'ren {дџици'р'н} [лат.] *tr.* 15g посветити, -живати.
 Dedukzio'n {дџуки'он} [лат.] *f* 3b дедукција (закључивање из општега о посебноме; opp. In-

duktion); уп. ableiten III); ~s|verfahren *n* дедуктивни поступак *m*, дедуктивна метода *f*.
 dedukti'v {дџу'кти'ф} а дедуктиван, од општега ка посебноме. [вати, изводити, извести.]
 deduzie'ren {дџуци'р'н} [лат.] *tr.* 15g дедуко-
 de facto {дџфакто} [лат.] *adv.* дефакто, чињенички.
 defekt¹ {дџфэкт} [лат.] а дефектан, крњ, манљив, с маном, с недостатком, непотпун; oштеhen, с кваром, покварен.
 Defekt² {~} [лат.; defekt] *m* 2g 1. мањак. 2. = Fehler, Beschädigung. 3. † распарен табак, распарени табаци *m* *pl.*, распарена слова *n* *pl.*
 Defe'kt... {дџфэкт-}: ~bogen *m* распарен табак; ~buchstabe(n *pl.*) *m* распарено слово *n* (распарена слова *n* *pl.*); ~enkasten *m* сандуче *n* са распареним (и. допунским) словима; ~enschrank *m*, ~enspind *n* орман са распареним (и. допунским) словима.
 defekti'v {дџфэкти'ф} [лат.] а особ. *gr.* непотпун(их облика), с непотпуним облицима; Defekti'vum {дџфэктив'ум} *n* 6k *gr.* глагол *m* с непотпуним облицима. [раторија.]
 Defektu'r {дџфэктур} [лат.] *f* 3b рhm. лабо-
 Defe'kt|zettelt *m* лист мањака (и. недостатка).
 Defensio'n {дџфэнзи'он} [лат.] *f* 3b = Verteidigung (в. verteidigen II).
 defensi'v¹ {дџфэнзи'ф} а дефанзивни, одбранбени; Defensi'v|bündnis *n* одбранбени савез *m*, завез за одбрану (opp. Offensivbündnis).
 Defensi've {дџфэнзи'в} [фр.] *f* 3b X дефанзива, одбрана; in der ~ bleiben оста(ја)ти у дефанзиви (и. у одбрани); die ~ ergreifen пре(л)азити у дефанзиву (и. у одбрану).
 Defensi'v... = Verteidigungs...
 Defilee' {дџефиле} [фр.] *n* 6f = Engpaß.
 Defilee'r|cour *f* {дџефил'р} дефиловање *n* испред владара при дворским свечаностима.
 defillie'ren {дџефил'р'н} [фр.] I *intr.* (h n x) 15g дефиловати, пролазити дугим низом. II Defillie'ren *n* дефилозање, пролажење дугим низом.
 Defillie'r|marsch *m* X марш у дефиловању.
 definie'rbar {дџефинир'бар} [лат.] а дефинљив, појмовно одредљив.
 definie'ren {дџефинир'н} [лат.] *tr.* 15g дефинисати, појмовно одредити, -живати.
 Definitio'n {дџефиници'он} *f* 3b дефиниција, појмовно одређивање *n*, појмовна одредба.
 definiti'v {дџефинити'ф} а дефинитиван, коначан.
 Defizit {дџефици'т} [лат.] *n* 2g¹ (аус. nbi) дефицит *m*, мањак *m*; в. decken I 5; ~ am Gewicht мањак у тежини; mit e-m ~ abschließen закључи(ва)ти (са) мањком (и. губитком).
 Defraudant {дџефр'удант} [defraudieren] *m* 3a, ~in {~н} *f* 3c proneвэрчач, -ица, утајивач, -ица.
 Defraudatio'n {~даци'он} *f* 3b proneвэрчач(вање *n*).
 defraude'ren {~х'р'н} [лат.] *tr.* и *intr.* (h) 15g 1. = proneвэрчити, -азати, утаји(ва)ти. 2. = schmuggeln. [schatzmeister.]
 Deifterda'r {дџефтер'дар} *m* 2g [перс.] = Groß-
 de'itig {дџефти'х} а *prov.* = tüchtig, gediegen.
 De'gen¹ {дџег'н} [свн. degan] *m* 2l јунак, витез; fam. alter ~ јуначина, стари ратник.
 De'gen² {дџег'н} [нвн. 15/16 век; фр. dague] *m* 2l

мач, шпада *f*; mit dem ~ мачем, на мачу; zum ~ greifen лагити се ~ хатисе мача; den ~ ziehen исук(ив)ати мач; den ~ wieder einstecken вратити мач у корице. [двобој *m* мачем.]

De'gen...²: ~band *n* 2a темњак *m*; ~duell *n* Degeneratio'n {дегенерацион} [лат.] *f* 3b дегенерисање *n*, дегенерација, изопачавање, -ење *n*, изрођавање, -ење *n*.

degenerie'ren {дегенерирач} *l* *tr.* 15g дегенерисати се, изопачи(ва)ти се, изродити се, изметнути се, -ати се. II Degenerie'ren *n*, Degenerie'ring *f* = Degeneration.

De'gen...², de'gen...²: ~fähig *a* који има право да носи мач, с правом на ношење мача; ~fest *a* мачем необранљив; ~fisch *m* (риба) сабљарка *f*; ~fläche *f* плоштина мача; ~gefäß *n* балчак *m*, збаоч *m*; ~gehänge *n* кајас *m* (и. каиш) (о коме виси мач); ~gehenk *n* спасач *m*; ~griff *m* балчак; ~hieb *m* ударац мачем; ~klinge *f* мач *m*, оштрица мача; ~knopf *m*. a) јабука *f* на балчаку; b) *fam.* fig. alter ~knopf јуначина; ~koppel *f* кајас *m*, ~quaste *f* X темњак *m*; ~schärfe, ~schneide *f* оштрица мача; ~scheide *f* корице *f* *pl.* мача, канија мача; ~spitze *f* врх *m* мача; ~stich *m* (у)бод мачем; ~stock *m* штап с мачем; ~stöß *m* (у)бод мачем.

Degradatio'n {деградацион} *f* 3b даградација (лишење звања; одузимање чина, рашчињење; унижење, понижење; пропадање; смањивање вредности; поступно губљење).

degradie'ren {деградирач} [фр.] *l* *tr.* 15g деградовати (лишити чина, рашчинити; по-, у-, низити, по-, у-, нижавати; смањивати вредност). II Degradie'ren *n*, Degradie'ring *f* = Degradation.

de'hnbar {дѣнбар} *a* 1. ~истегљив, растељив, (ра)ширљив. 2. кован; тегљив; гибак, витак; *fig.* гибак, еластичан. 3. ~отегљив, (про)дуљив, које се може (и. даје) отегнути, (про)дуљити.

De'hnbarkeit {дѣнбар} *f* 3b ~истегљивост, растељивост, (ра)ширљивост; ковност, тегљивост, гипкост, виткост; *fig.* гипкост.

de'hnen {дѣнч} [свн. (:dünn); лат. tendere, tener] *l* *tr.* и *sich* ~ 15a 1. истегнути (се), истезати (се), растегнути (се), растезати (се), раширити (се), ширити (се); (сich) in die Länge ~ издужити (се); (ис)теглити се; *sich* ~ теглити се, протезати се. 2. *fig.* развлачити, развући, (сich) отезати (се), отегнути (се); seine Worte ~ отезати у говору; gedehnte Stimme развучен глас; gedehnte Silbe дуљен слог; der Weg dehnt sich отерао се пут (= нема му краја). II De'hnen *n*, De'hnung *f* истезање, истегнуће, растезање, растегнуће, ширење; (ис)теглење; тегљење, протезање; развлачење, отезање, дуљење; die ganze Dehnung (= Ausdehnung, Sch.) des Weltsystems цело пространство *n* светскога система.

de'hnсам {дѣнсам} *a* = dehnbar.

De'hnungs... {дѣнунс-} ~koeffizient *m* коефициент истезања; ~kraft *f* снага ширења, сила истезања; ~rest *m* X стална дужинска промена *f*; ~rohr *n* (цев) тегљивица *f*, истегљива (и. компензациона) цев *f*; ~werkzeug

n истезалка *f*; ~zeichen *ngr.* знак *m* дуљења. **Dei** {дѣ} [ар.] *m* 2g¹ и *bi* дај (име ранијих владара у Алжиру).

Deich {дѣх} [дн:вн. Teich] *m* 2g насип, бедем; е-п ~aufführen подићи насип, подизати бедем.

Dei'ch... {дѣх-}: ~acht *f*: a) надзорници *m* *pl.* насипа; b) = ~buch; c) уредбе *f* *pl.* о насипима; d) део *m* земљишта брањена насипом; ~amt *n* надзорништво насипа; ~anker *m* подноже *n* насипа; ~arbeit *f* рад *m* на насипима, рад око насипа; ~arbeiter *m* радник на насипима; ~bau *m*. a) грађење *n* насипа, (из-)градња *f* насипа; b) начин грађења насипа; ~beamte(r) *m* насипски чиновник; ~beschauer *m* надзорник насипа; ~bruch *m* провала *f* насипа; ~damm *m* одбранбени (мали) насип великог насипа; ~eidige(r) {-дѣдѣг'(р)} [Eid] *m* 9l = ~geschworene(r).

deichen {дѣхч} [Deich] *l* 15a 1. *tr.* подизати -дићи насип(е), (за)јазити, (за)гатити. 2. *intr.* (h) подизати насип(е), поправљати насип(е); радити на насипу. II Dei'chen *n*, Dei'chung *f* подизање насипа.

Dei'ch..., dei'ch...: ~erde *f*: a) земља подесна за грађење насипа; b) земља насипа; ~fach *n* одељење насипа; ~frei *a* ослобођен роботе за подизање насипа; ~geld *n* насипарина *f*, новац за одржавање насипа; ~geschworene(r) *m* под заклетвом надзорник насипа; ~gesetz *n* закон *m* о насипима; ~gräber *m* = ~arbeiter; ~graf *m*, ~gräfe {-грѣф} [Graf] *m* 3a, ~hauptmann *m* главни надзорник насипа; ~grafschaft *f* главно надзорништво *n* насипа; ~land *n* земља *f* заштићена насипима; ~pflicht *f* обавеза (и. дужност) одржа(ва)ња насипа; ~pflichtig *a* обавезан да плаћа дажбину за одржа(ва)ње насипа; ~rat, ~richter *m* саветник у одељењу за насипе; ~recht *n* насипно право; ~sache *f* ствар (која се тиче) насипа; ~schaden *m* оштећење *n* насипа, квар на насипу; ~schau *f* надгледање *n* (и. преглед *m*) насипа. [лат. temo] *f* 3d руда, рукуница.

Dei'chsel¹ {дѣксчл; hom. Deixel} [свн. dihsala,] **Dei'chsel²** *f* 3d = Dechsel.

Dei'chsel... {дѣксчл-}: ~arm *m* крак руде; ~gabel *f* рукунице *f* *pl.*; ~haken *m* рудина кука *f*; ~kette *f* рудин ланац, ланац на врху руде.

dei'chseln {дѣксчлн} [Deichsel] *tr.* 15f отесати теслом; *fam.* измајсторисати, (у)радити.

Dei'chsel...: ~nagel *m* чивија *f* на руди; ~pferd *n* (коњ) рудњак *m*; ~ring *m* рудина алка; ~stange *f* = Deichsel; ~wagen *m* кола *n* *pl.* с рудом.

Dei'ch...: ~sohle *f* травник *m* на странама нагиба насипа; ~verständige(r) *m* стручњак за насипе; ~vogt *m* главни поднадзорник насипа; ~weg *m* пут поред насипа; пут по насипу; ~wesen *n* одељење за насипе.

dein¹ {дѣн} [свн. din] *gen.* од du. 1. 9a †, још = deiner; sie gedenken ~ они те се сећају, они се сећају тебе. 2. [~?] уз v bleiben, fühlen, glauben, machen, nennen, scheinen, sein, werden usw., *fam.* и уз gehören = ~Ei-

gentum: ich bin ~ ja сам твој(а); ~ ist die Kraft usw. твоја је сила итд.; ~ scheint die Schuld чини се да је твоја кривица.

dein- {~} [свн. din; ~¹] (у стилу писама Dein) I а и *pr./pss 9b* твој, свој; ~ Vater твој отац; ~e Mutter *pr.* Mutter ~) твоја мати, твоја мајка; ~ Kind твоје дете; mein und ~ Freund (mein Freund und ~er) мој и твој пријатељ; diese ~e Beleidigung ова твоја увреда (= коју си ти нанео; која ти је нанета); ~ bißchen Deutsch оно мало немачкога што знаш. II а) ~er, ~e, ~e(s) 9d; твој, -а, -е; б) са чл. der (die, das) ~е и. чеште der (die, das) ~ige 9l твој (-а, -е); као s: die Dein(igen) {дѣн(ѣг)·н} *pl.* твоји, твоја породица, итд.; ewig der (die) Dein(ige) вечито твој(а); das Dein(ige) (оно што је) твоје. III п *inv.* das Mein und Dein) deiner¹ {дѣн·р} в. dein² II. [моје и твоје.] deiner² {~} *gen.* од du 9a (уп. dein¹).

dein·er·seits {дѣн·рзѣтс} *adv.* са твоје (и своје) стране, од твоје (и своје) стране.

dein·es·glei·chen {дѣн·сглѣх·н} теби раван, попут тебе, теби равни.

dein·es·teils за твој удео.

dein·et... {дѣн·т-} ~halben, ~wegen, ~willen *prp.* са *pr./p.* тебе ради, због тебе, за твоју љубав; im ~willen за твоју љубав.

dein·ige {дѣн·ѣг} в. dein² II б).

Dein·ing {дѣн·ин} [дн.] *f 63* ~ бурно море п.

dein·sen {дѣн·з·н} [дн.] 15e I *intr.* (N) кретати се натраг (и. натрашке). II *tr.* кретати натраг (и. натрашке). III Dei·nsen *p* кретање натраг (и. натрашке).

Dein·ung {дѣн·ун} *f 3b* = Deining.

Dei·smus {дѣйс·мус} [нлат. од лат. deus] *m 6g* (б. *pl.*) *gl.* деизам, чисто веровање у Бога (без откривења).

Dei·st {дѣист} *m 3a*, ~in {-ѣн} *f 3c* деиста, деистиџа, присталица чисте вере у Бога (без откривења); dei·stisch {-ѣш} деистички.

Dei·xel {дѣкс·л} *fat.* [покр. = Teufel] *m 2l* (б. *pl.*) куси, враг; рђи ~! пи ха!

Deka·de {декад} [гр.] *f 3b* декада (десетина; десет комада, књига итд.).

Deka·e·der {декаед·р} [гр.] *m 2l* ^ декаедар *m*. Deka... {дека-, дека...}: ~gramm *p* и *m* (abr. dkg) декаграм *m*; ~liter *p* и *m* (abr. dkl) декалитар *m*.

Dekalo·g {-лок} [гр.] *m 2g* (б. *pl.*) *gl.* декалог, десет заповести (Божјих, Мојсијевих).

Deka·meron {декам·рѣн} [ит.; *гр.] *p 6i* (б. *pl.*) Декамерон *m*.

De·ka·me·ter *p* и *m* (abr. dkm) декаметар *m*. Deka·n {дек·н} [лат., гр.] *m 2g¹* 1. прота. 2. декан. [ство. 2. деканство.]

Dekana·t {декан·т} [Dekan] *p 2g* 1. прот-*f* Dekana·ts... {декан·тс-}: ~amt *p* = Dekanat;

~gerichtsbarkeit *f* деканска судска надлеж-*l*

Dekane·i {декан·ѣ} *f 3b* протство *p*. [ност.]

Deka·ster {декастер, декастер} [гр.] *m* декастер, 10 кубних метара.

dekatie·ren {декатир·н} [фр.] I *tr.* 15g одузети -имати сјај (асс.: *dal.*). II Dekatie·ren *p*,

Dekatie·rung *f* одузимање сјаја.

Dekatie·rer {декатир·р} *m 2l* одузимач сјаја.

Dekatie·r·maschine *f* машина (и. stroj *m*) за одузимање сјаја. [јужно] *p 8g* ● Декан *m.*

De·khan {дек·хн} [скр. dakshina „десно“, тј.]

Deklamatio·n {декламаци·н} [лат.] *f 3b* декламовање *p*; декламација; изговарање *p*.

Deklamatio·ns...: ~kunst *f* вештина декламовања; ~stück *p* комад *m* за декламовање; ~übungen *f pl.* вежбања *p pl.* (и. вежбе) у декламовању. [тор, вештак у декламовању.]

Deklama·tor {декламатор} [лат.] *m 6d* декламатор.

deklamato·risch *a* {-маториш} декламаторски.

dekla·mie·ren {декламир·н} [лат.] I *tr.*, *intr.* (h) 15g 1. декламовати, изговарати лепо и с осећањем. II Dekla·mie·ren *p* = Deklamation.

Deklaratio·n {деклараци·н} [лат.] *f 3b* особ. *ж* декларација (изјава; пријава, означање *p*, набрајање *p*); ~spflicht *f* обавеза пријаве свoga прихода; ~schein *m* = Deklaration.

dekla·rie·ren {декларир·н} [лат.] *tr.* 15g изјавити, -љивати; пријавити, -љивати; в. и an·geben I 1.

Deklinatio·n {деклинаци·н} [лат.] *f 3b* *ж*, *gr.*, ~ деклинација (лучно отстојање *p* од полутара; именичка промена; скретање, отступање (магнетне игле) од подневка); ~s·sonnen·uhr *f* деклинациони сунчаник *m*; ~s·ta·belle *f* деклинациона таблица; ~s·weise *f*: а) начин *m* деклиновања; б) деклинација.

Deklinato·rium {-ториум} [лат.] *p 6e* ~ деклинаториум *m*, компас за одређивање скретања магнетне игле.

deklinie·rbar {деклинирбар} *a* *gr.* променљив;

Deklinie·rbarkeit {-к·т} *f* *gr.* променљивост.

deklinie·ren [лат.] *intr.* (h) 15g *ж*, ~ имати отстојање од полутара; скретати од подневка; *tr.* *gr.* мењати, склањати.

Deko·kt {декокт} [лат.] *p 2g* *phm.* одвар(ак) *m*.

dekolletie·rt {деколетирт} [фр.] *a* дубоко изрезан, огољена врата.

dekomponie·ren {декомпонир·н} [лат.] *tr.* 15g декомпоновати (= zerlegen).

Dekorateur·r {декоратор·р} [фр., dekorieren] *m 2g¹* декоратор, украшивач.

Dekoratio·n {декораци·н} [лат., dekorieren] *f 3b* декорација (украс, урес; одличје, одликовање, орден); ~s·arbeit *f* декорисање, украшавање; ~s·maler *m* сликар (позоришних) декорација; ~s·malerei *f* сликарство *p* позоришних декорација; ~s·stück *p* *ж* комад *m* у декорацијама; ~s·verwandlung *f* промена декорација.

dekorati·v {декоратив} *a* декоративан, украсни.

dekorie·ren {декорир·н} [лат.] I *tr.* 15g декорисати, украсити, -шавати, уресити, -шавати; да(ва)ти (и. подарити (асс.: *dat.*) одличје (и. орден). II Dekorie·ren *n*, Dekorie·rung *f* декорисање, крашење, украшавање, урешивање; давање одличја, подаривање одликовања.

Deko·rt {декорт} [фр.] *m 2g* *ж* декорт, одбитак.

dekortie·ren {декортир·н} *tr.* 15g одби(ја)ти.

Deko·rum {декорум} [лат.] *p 6k* (б. *pl.*) декорум *m*, пристojност *f*; das ~ wahren пазити на уљудност. [f, решење.]

Dekre·t {декрет} [лат.] *p 2g* декрет *m* (одлука)

Dekretale {декретал} [лат.] *p 4b* (ген. и ~;

pl. и Dekretalien) папска одлука *f*.
dekretie'ren {декретир'н} *tr.* и *intr.* (h) 15g одлучи(ва)ти, решити. [тина (10).]
Deku'rie {декур'и} [лат.] *f* 3b декурија, десе-
Deku'rio {декур'ио} [лат.] *m* 6i (pl. Dekurio'nen) декурион, десетар.
del. abr. = delineavit (лат. = цртао).
Delea'tur {делеатур} [лат. *n* 6i (pl. inv.) об. † (abr. †) да се избади, избацити.
Delegatio'n {делегаци'он} [лат.] *f* 3b делегација, изасланство *n*.
delegie'ren {делегир'н} I *tr.* 15g делеговати, из-, од/аслати. II **Delegie'ren n, Delegie'run** *f* делеговање, из-, од/ашиљање, изасланство.
Delegie'rte(r) *m* 3a делегат, изасланик.
Delegie'rten [tag *m* скупштина *f* изасланика.
Del'fiter {дѐлф'т'р} [Delft град холандски] *a* inv. ~ Fayence *f* делфтски порцелан.
delika't {делик'ат} [фр.] *a* деликатан (нежан, мекушан; фини; укусан; осетљив; тугаљив, шкакљив).
Delikate'sse {деликатес'е} [фр.] *f* 3b 1. нежност; утанчаност, тананост. 2. ~ *pl.* посланице, слаткиши *m* pl.; фина јестива *n* pl.
Delikate'ssen... ~händler *m* трговац деликатесама (и. финим јестивима); ~handlung *f* деликатесна радња, радња финих јестива.
Delikt {дел'икт} [лат.] *n* 2g сд деликт, преступ.
Delinque'nt {дел'ин.кв'ент} [лат.] *m* 3a, ~in {~ин} ~ *f* 3c преступник, -ца, злочинац.
Delir'ium {делири'ум} [лат.] *n* 9a делириум *m*, 'бунило; *Delirium tremens* {тр'ем'енс} пијачничко лудило.
de'lish {д'ел'ш} [Delos, грчко острво] *a* делски.
delizio's {делизи'о:с} [лат.] *a* делициозан, диван, изврстан, сладак, мио, умилан.
Delkre'dere {д'елкр'едр'е} [ит.] *n* inv. † делкр'едр'е, обезбеђење кредита у комисионом послу.
De'lphi {делфи} *n* 8g ● Делфи *m* pl. (град старе Грчке са пророчиштем Аполонивм).
De'lphier {д'елф'и'р} [Delphi] *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c Делф'ианин, -ка. [плискавица *f*.]
Delphi'n {делфин} [срвн., гр.] *m* 2g † делфин, I **de'lphisch** {д'елф'иш} [Delphi] *a* делфиски; das Delphische Orakel Делфиско пророчиште.
De'ita {дел'та} [гр. слово: Δ] *n* 6i (gen. и ~) делта *f* (троугласто наносно ушће); ~bildung *f* стварање *n* делте; ~land *n* делтска земља *f*; ~muskel *m* ● рамењаш, рамени мишић.
dem *dat.* од *der*: а) као одређени чл. ненаглашено; mit dem Messer {мит д'ем мес'ер}; као *pr./rel.* {дем}; б) као *pr./dem.* {дем}.
Demago'g {демагог}, ~e {демагог'е} [гр.] *m* 3a демагог (вођа народа, заводилац народа).
Demago'gen..., **demago'gen...** {демагог'н-}: 2 artig *a* демагошки, попут вође (и. заводилоца) народа; ~hetze *f* демагошко прогањање *n*; ~tum {~тум} *n* 2a демагоштво; ~umtriebe *m* pl. демагошка роварења *n* pl.
Demagogie' {демагоги'е} [Demagog] *f* 6f демагогија (влада народа; завођење народа).
demago'gisch {демагог'иш} *a* демагошки.
Dem'ant {дем'ант} [срвн., споредни облик од Diamant] *m* 3a и 2g, више узв. ст. = Diamant.

de'manten {~н} *a* † = diamanten.

Demarkatio'ns [linie {дем'аркаци'онс-}] [фр.] *f* демаркациона линија (и. међа, граница).

demaskie'ren {дем'аскир'н} [фр.; Maske] *tr.* 15g скинути (и. здерати) образину (*acc.: dat.*), раскрити, обелоданити; sich ~ скинути образину, показ(ив)ати се у правој боји.

de'm|entge'gen {д'ем|'ентг'ег'н} насупрот томе.

Dem'e'nti {дема'н'ти, об. дем'енти} [фр.] *n* 6l деманти *m*, утеривање у лаж, оповргавање; j-m ein ~ geben демантовати кога, утер(ив)ати кога у лаж. [прот томе.]

de'm|gegenü'ber {дем|гег'ну.б'р} *adv.* насы-
de'm|gemäB {д'ем|г'ем'е:с} *adv.* према томе, сходно томе, по томе.

Demim'o'nde {д'ими'онд'е} [фр.] *f* 3d (б. pl.) полусвет *m*, женскиње *f* pl. сумњива гласа.

dementie'ren {дем'енти'р'н} [фр.] *tr.* 15g демантовати, утер(ив)ати у лаж, оповргавати, -нути.
de'm|entspre'chend {дем|'ентспр'ех'нт} *a* сходан томе, саобразан с тим, сагласан с тим; *adv.* в. demgemäß. [sion usw.]

Demissio'n {дем'иси'он} *f* 3b изв. аус. = Dimis-
de'm|na'ch {д'ем'нах} *adv.* 1. (преглед, угледа-
 ње) по томе, са тога. 2. (логичка последица) према томе, следствено, дакле.

de'm|nā'chst {дем'н'ехст} *adv.* 1. ускоро, за-
 ма-ло, убрзо, ових дана. 2. одмах потом, одмах затим.

de'm|nā'chstig {дем'н'ехст'и:х} *a* претстојећи.

demobilisie'ren {демобилизи'р'н} [фр.; mobili-
 sieren] I *tr.* 15g X демобилисати, распустити војску. II **Demobilisie'ren n, Demobilisie'run** *f* демобилисање, распуштање војске, демобилизација.

Demokra't {демократ} [гр.] *m* 3a демократа, присталица влад(авин)е народа; **Demokratie'** {демократи'е} *f* 6f демократија, влада(вина) народа; **demokra'tisch** {демokra'ti:ш} *a* демократски. [демократ' *m* 8a Демокрит.]

Demo'kritos {демокр'итос} *m* 8с, и **Demokri't**

demolle'ren {демоли'р'н} [фр.] I *tr.* 15g (с)рушити, порушити, развалити, разлупати. II

Demolie'ren n, Demolie'run *f* рушење, разваљивање.

Demonstratio'n {демонстраци'он} [лат.] *f* 3b демонстрација (доказивање *n*) *m*; показивање *n*, испољ(ва)вање, -ење *n*).

demonstrati'v {демонстраци'в} I *a* доказни; *gr.* показни. II **Demonstrati'v n** 2g' I **Demonstrati'vum** {~ативум} *n* 6k *gr.* показна замe-
 ница *f*.

demonstrie'ren {демонстрир'н} [Demonstration] *tr.* 15g доказ(ив)ати, показ(ив)ати; *ad oculos* ~ доказати очигледно.

demontie'ren {демонтир'н} [фр.; montieren] I *tr.* 15g демонтовати, раск(л)опити, -apati, раставити, -лати, растурити, -ати. II **Demontie'ren n, Demontie'run** *f* раск(л)апање, -опљење, растурање, растављање.

Demoralisatio'n {деморализаци'он} [фр.; Moral] *f* 3b деморалисање *n*, деморализација, уби-
 јање *n* вере у кажњивост недела, развраћа-
 ње *n*.

demoralisie'ren {~зир'н} *tr.* 15g деморалисати, уби(ја)ти веру у кажњивост недела, раз-
врати.

De'mos {демос} [гр.] *m* 6g демос, народ.
demosthe'nisch {дем'стѐнѝш} [Demo'sthenes,
атински говорник, 383—322 пре Хр.] *a* де-
мостенски, Демостенов.

de'm/unerachtet, de'm/ungeachtet {дем-} *adv.*
= dessenungeachtet.

De'mut {дѐмут} [свн. diumuoti (:dienen, Mut)] *f*
3b (б. пл.) повизност, скрушеност.

de'mütig {дему'тѝх} [Demut] *a* понизан, скру-
шев, смеран; *adv.* понизно, скрушено, смер-
но; ~st *adv.* врло понизно, најпонизније, нај-
смерније.

de'mütigen {дему'тѝг'н} [Demut] *I tr.* (и sich ~)
15a 1. понизити (се), понижавати (се), уни-
зити (се), унижавати (се); das Demütigende
оно што понижава (и. унижава); j-s Stolz ~
сломити чију охолост. II De'mütigen *n*, De-
mütigung *f* 1. пониж|авање, -ење, униж|ава-
ње, -ење. 2. (само Demütigung) tiefste Demü-
tigung скрушеност; j-m e-e Demütigung zuteil
werden lassen по-, унизити кога.

De'mut(s)..., de'mut(s)... {дѐмут(с)-}: ~probe
f оглед *m* понижења, оглед скрушености; ~
sinn *m* (дух) понизност(и) *f*, (дух) скруше-
ност(и) // ~voll пун понизности, пун скру-
шености, пун смерности.

de'm/zufo'lge {дем'цуфолг'е} *adv.* = demnach.
den 1a и 9e 1. *acc. sg.* од der: а) као одређени
чл. ненаглашен, на пр. in den Wald {ѝн дѝн-
валт у шуму}; б) као *pr/rel.* {ден}: das ist
der Wald, in den ich ging {дас ѝст д'рвалт,
ѝн дѝн ѝх гѝн}; с) као *pr/d.* {дѝн}: in den Wald
ging ich {ѝн дѝн валт гѝн ѝх}; 2. *dat. pl.*
од der, die, das (одр. чл.): in ~ Häusern у ку-

Denar {денар} [лат.] *m* 2g¹ динар. [ћама.]

denaturie'ren {денатурир'н} [фр.; Natur] *I tr.*
15g денатулисати ((на)чинити неупотребљи-
вим за друге сврхе). II Denaturie'ren *n*, Den-
aturierung *f* денатурисање (чињење неупо-
требљивим за друге сврхе).

Dendrit {дѝндри'т} [гр.] *m* 3a *min.* дендрит.

de'nen {ден'н} 9e *dat. pl.* од der, die, das *I pr.d.*
тим, оним. II *pr. r.* којим.

De'ngel... {дѝн'гел-}: ~amboß *m* = ~stock; ~
hammer *m* чаканац, клепац, чекић за косу.

De'ngeln {~н} [срвн.] *tr.* 15f (ис)клепати, отко-
вати.

De'ngel...: ~stock *m* баквица *f*, мали накован
за клепање (и. откивање) косе; ~zeug *n* при-
бор *m* за клепање (и. откивање) косе, косни
ков *m*.

De'nk... {дѝн'к-}: ~arbeit *f* умни рад *m*; ~art
f а) (по)мишљење *n*; б) начин *m* мишљења;
seine ~art ist folgerecht његов је начин ми-
шљења доследан, он има логике; уп. Den-
kungsart.

de'nkbar {дѝн'кбар} *a* 1. замишљив, који се да-
је (и. може) замислити. 2. уз *sup.* das ~ be-
ste Mehl брашно (да) не може боље бити; in
der ~sorgfältigsten Weise не може брижљи-

De'nk|buch *n* = Gedenkbuch. [вије бити.]

de'nken {дѝн'к'н} [свн. denchen; dünken] 16g

мислити (уп. *v* (сродне или супротне): emp-
finden; fühlen; sinnen; glauben; meinen; vor-
stellen; reden; sprechen; tun, handeln) *I intr.*
(h) 1. (по)мислити, помишљати; размишља-
ти (и bei sich ~); а) der Mensch denkt, die
Tiere ~ nicht човек мисли, животиње не ми-
сле; ich denke, also bin ich mislim, дакле по-
стојим; das gibt einem zu ~ то натерује чо-
века да мисли; jeder ~de Mensch свако који
мисли; б) der Mensch denkt, Gott lenkt човек
каже, а Бог располаже; човек умује, а Бог
одлучује; gedacht, getan намишљено — учи-
њено; с) er kann schon lange ~ он много пам-
ти; solange ich ~ kann колико (г'д) се сећам;
d) machen Sie es, wie Sie ~ (у)радите како
Ви мислите; ich denke morgen... мислим су-
тра...; denke ich (као уметнута реченица) ми-
слим; so denke ich тако мислим; е) са *adv.*:
edel ~ племенито мислити; hoch hinaus ~ на
високо мислити, смерати далеко; rechtschaf-
fen ~ поштено мислити; f) (у *imper.*) denk
nur!, denken Sie (sich) nur! замислите само!
помислите само!; denk' (mal einer) an! зами-
сли(те)!; g) (у *imperf. ind.*) ich dachte gar! =
warum nicht gar?; в. 3a; h) (у *imperf. conj.*)
ich dachte, wir setzten unsere Reise fort ми-
слим да би добро било да продужимо (свој)
пут; ich dachte, wir lassen es bleiben ја бих
био мишљења да се махнемо тога; ich dachte
gar! та није ваљада! 2. са зависним *prp.*: an
j-n (an et.) ~ (по)мислити на кога (на што),
помишљати на кога (на што); denke daran!
(по)мисли о томе! помишљај на то!; ich denke
daran мислим на то; das geschieht gewiß,
denk an mich то ће се одиста десити, сетит-
е се што Вам рекох; er soll daran ~! (за)-
памтиће он то!; (gar) nicht daran ~, zu... *inf.*
и не мислити да... *praes.*, и не помишљати
да...; ich denke nicht d(a)ran, es zu tun не ми-
слим да то (у)чиним; woran ~ Sie? wo ~ Sie
hin? на што мислите? куд Вам лутају ми-
сли?; auf et. (*acc.*) ~ мислити на што, има-
ти на уму што; auf Böses ~ смисљати зло;
für j-n ~ мислити за кога (и. уместо кога);
über et. (*acc.*) (einen) (nach)~ мислити о че-
му (о коме), размишљати о чему (о коме). 3.
са зависном реченицом: а) у индиректном
говору: ich dachte, er sei einer von Ihren Freun-
den ја сам мислио да је он један од Ваших
пријатеља; man sollte ~, er wäre ein Narr чо-
век би (по)мислио (и. рекао би човек) да је
он лудак; помислило би се да је он будала;
ich dachte, Wunder was er mirschenken würde
ја сам мислио да ће ми богзна шта покло-
нити; er denkt, Wunder wer er ist (и sei) он
мисли да је богзна ко; в. 1 *h*; б) са *inf.* и
zu: er denkt mich zu betrügen он мисли да ме
вара; он мисли да ме превари; ich denke m-n
Prozeß zu gewinnen мислим да ћу добити
спор (и. парницу); ich denke heute abzureisen
мислим да отпутујем данас; с) са *acc.* и *p. r.*
и. а као предикатом: ich dachte mich von m-n
Ohr getäuscht мислио сам да ме ухо моје ва-
ра; са *acc. и inf.*: nun denk' dir einmal, die Vettel
vor mir herumtanzen претстави себи да ста-

ра кртија преда мном игра. II *tr.* а) са општом *pron.* *wer hätte das ~ können!* *wer hätte das gedacht!* ко би то могао (по)мислити! ко би то (по)мислио! ко би то рекао!; *was ~ Sie unter diesen Worten?* шта мислите Ви под тим речима? који смисао дајете тим речима?; *was ~ Sie von ihm (von dieser Sache)?* шта мислите о њему (о тој ствари)?; *dacht' ich (mir)'s doch!*, *ich habe (mir) es wohl gedacht!* та мислио сам ја то!; *was ~ Sie!* шта мислите Ви!; *was in aller Welt dachten Sie, daß Sie...* та шта сте мислили да Ви...; *ich denk' es dir!* нећу ти (ја) то заборавити! запамтићу ти то!; *et. bei et. (dat.) ~* мислити што при чему; б) са придевском *s* *Arges* (и. *Böses*) ~ мислити зло, помишљати на зло; *von jedem das Schlimmste ~* о свакоме најгоре мислити. III 1. *sich (dat.) ~*: *sich j-n (et.) ~* замислити (и. замишљати) (себи) кога (што), претставити (и. претстављати) себи кога (што); *ich denke mir deinen Bruder recht kräftig (ja)* замишљам твога брата као врло снажна; *ich kann mir's schon ~* могу већ мислити; *poraßam* што је; *das hätte ich mir nicht gedacht* то не бих (ни) (по)мислио; *das habe ich mir gedacht* мислио сам то, очекивао сам то; ~ *Sie sich meine Freude* замислите како сам се радовао; *das kann man sich (leicht) ~* то се (лако) даје (и. може) замислити; *es läßt sich ~ ...* даје се (и. може се) замислити; *разуме се, схвата се; Sie können sich leicht ~*, *daß...* можете лако замислити да...; *mancherlei doch denkt sich (и. läßt sich ~) bei diesen Worten* штошта се даје (и. може) (за)мислити код тих речи; *der Verlust denkt sich nicht, er fühlt sich nur* губитак се не мисли (= губитак се не може мишљењем схватити), он се само осећа (и. осети); *ich dachte mir die Sache so* ја сам тако замишљао ствар; *v. arg* 1. *ich denke mir nichts Böses (dabei)* не мислим ништа зло (при томе); ~ *Sie sich (acc.) an m-r Stelle* замислите да сте на мом месту; ставите се у мој положај. 2. *er hatte seine Entschlüsse reif gedacht; Du könntest dich wohl gar wahnsinnig daran ~* он је своје одлуке зрело промислио; а ти можеш полудети мислећи о томе. 3. *узв. ст. б. dat. et. ~*, *e-n Gedanken ~* (за)мислити нешто, мисао (за)мислити; *du denkst nur dich, und denkst den Fürsten nicht* ти само мислиш на себе, а на кнеза не помишљаш; *gib mir den Mann, den ich jetzt denke* дај ми човека на кога сада једино мислим. 4. ✓ са *dat.* *ihm nur bin ich, ihm nur denk' ich* за њ само живим, на њ само мислим. 5. са *gen.* = *an et.* IV ✓ *† imp.* *es denkt mich и. mir einer Sache (gen.)* чећам се нечега, опомињем се чега; *solange es mir denkt* колико (год) се чећам. V *gedacht* {*r-dacht*} *p. p.* и *a* 1. у свима знач. *inf.* 2. *gedachter Herr* (споменути господин. VI *Denken* *n* 1. мишљење; *des Denkens fähig* способан за мишљење, способан да мисли; *durch das Denken* мишљењем. 2. размишљање; *судење*; = *Gedanke*.

De'nker {*ден'кер*} *m* 2l мислилац, ~*in* {~*ин*} *f*

Зс мислиља; *das Volk der Denker* народ мислилаца; ~*stirn(e)* *f* мислилачко чело *p.* *De'nk...*, *de'nk...*: ~*fähig* *a* способан да мисли; ~*fähigkeit* *f* способност мишљења; ~*faul* *a* лен да мисли; ~*faulheit* *f* леност духа, леност мишљења; ~*freiheit* *f* слобода мишљења; ~*kraft* *f* способност (и. моћ) мишљења; ~*lehre* *f* наука о законима мишљења, логика; ~*mal* *n* 2a и 2g споменик *m*; ~*mal|pflege* *f* одржавање *n* споменика; ~*münze* *f* споменица; ~*sätze* *m* *pl.* издвојене мисли *f* *pl.*; ~*säule* *f* спомен-стуб *m*; ~*schrift* *f* споменица, спомен-спис *m*; ~*spruch* *m* (мудра) изрека *f*; ~*stein* *m* спомен-камен; ~*stoff* *m* грађа *f* подесна за вежбања у мишљењу; ~*übung* *f* вежбање *p* (и. вежба) у мишљењу, умно вежбање *p.*

De'nkungs|art *f* = *Denkart*; *von edler ~* племенита мишљења (*gen.*), који племенито мисли; *im Schatten kühler ~* у хладној мирноћи размишљања.

De'nk..., *de'nk...*: ~*vermögen* *n* = ~*fähigkeit*; ~*vers* *m*: а) памтљив стих, стих (лак) за памћење; б) изрека *f* у стиху; ~*würdig* *a* достојан успомене, достојан да се (за)памти, знаменит; ~*würdigkeit* *f*: а) достојност успомене, достојност да се (за)памти, знаменитост; б) знаменитост, догађај *m* достојан успомене, вредан да се (за)памти; с) ~*würdigkeiten* *pl.* успомене, записи *m* *pl.*; ~*zeichen* *n* спомен *m*; ~*zettel* *m*: а) забелешка *f*; б) ~*zettel* (*der Juden*) (јеврејска) амајлија *f* (*phylacterium*); с) *iro.* успомена *f*, спомен; *j-m e-n ~zettel* *geben* (и. *anhängen*) дати кому, ишибати кога. *denn* {*ден*} [свн. = *dann*] 1 *сј.* 1. (као *разлог* у почетку реченице којом се претходно објашњава; *ред речи се не мења*; *уп. weil*) *јер, fam.* *јербо*; *ich gehe nicht aus, ~ es regnet* *fortwährend* не излазим (нећу да изиђем), *јер не престано пада киша*; ~ *er hat es ja gesagt* *јер(бо)* је он (то) рекао. 2. *иза compr.* *готово* †, *данас особ. место другог* *als*: а) *до, него*; *du hast dich in diesem Falle mehr als Schriftsteller, ~ als Advokat erwiesen* ти си се у овом случају показао више као писац него као адвокат; *kein anderer ~* *ich* нико други *до ја*; ~ *ehe ~* *ich* *sterbe* *пре него ли умрем*; б) (и *спред бројева без (у)поређења*) *од, него, mehr ~ einmal* више него *једанпут*. 3. *об. ненаглашено (у упутним реченицама и реченицама за жељу)* = *also, nämlich*; *та, па*; *a: wo ist er ~?* *та где је он?* *где ли је он?*; *auf ~!* *та хајде(те)!* *та напред!*; *so mag es ~ dabei bleiben!* *та нека му буде тако!* *па нека буде тако!*; *warum hast du 's denn (ненаглашено) verkauft?* *Ничио wahr?* *ум фир das Geld zu naschen?* „Неин, дарум ничио“. *Nun, warum denn (наглашено)?* *па зашто си то продао?* *Зар не, да се за новац посланицама наслађујеш.* „Не, зато не“. *Е, па зашто?*; *nun ~!* *де!*; *ја ~!* (па) *нека (му буде)!*; *pop.* (па) *~ nicht!* *е да!* 4. = *schließlich*; *ти; ich gab ihm eine Mark, die er ~ auch einsteckte* *ја му дадох (једну) марку, коју ти он метну у џеп.* 5. (ненаглашено, *ослања се на conj.* глагола

= ausgenommen wenn; außer wenn; wenn nicht; wir binden dich nicht los, du singest uns ~ ein Lied neћemo те одрешити ако ли нам не отпеваћ једну песму (и. осим ако нам...). 6. в. doch 4a. II **Denn** *n* јер = Grund, Begründung. **dennoch** {дѣнѣх} [denn noch] *cj.* (па) ипак.

denta'l {дѣнтал} [лат.] I *a* зубни. II **Denta'l** *m* 2g, **Denta'l** [laut *m* = Zahnlaut. [бар.]

Denti'st {дѣнтист} [фр.] *m* 3a зубни лекар, зу-
Denunzia'nt {денунциант} *m* 3a, ~in {~ѣн} *f* 3b = денунцијант, -киња, = Angeber 2.

Denunziatio'n {денунциацион} *f* 3b 1. денунцијација, достава. 2. = Angeberei 2.

denunziatio'risc {~торѣш} *a* денунцијаторски, потказивачки, достављачки.

denunzie'ren {денунцирѣн} [лат.] *tr.* 15g доставити, -љати, потказати. [ман *m*, округ *m*.]

Departeme'nt {департамент} [фр.] *n* 6i департ-
Depende'nz {депѣнденц} [лат.] *f* 3b (*pl.* и ~ien) зависност, овисност. [*m*, телеграм *m*.]

Depe'sche {депѣш} [фр.] *f* 3b депеша, брзојав
Depe'schen... ~beförderung *f* одашиљање *n*

депеша, слање брзојава; ~bote *m* депешар, разносач брзојава; ~reiter *m* X гласник, гла-соноша, скоротеча; ~sack *m* торба *f* за депешу (и. брзојаве); ~stil *m* стил депеша (и. брзојава) ~weg *m*: im ~wege депешом, брзојавом, путем брзојава.

depeschie'ren {депѣширѣн} [фр.] *intr.* (н) и *tr.* 15a брзо отпра-вити -љати; телеграфисати, брзојавити.

deplac'e'rt {деплацирт} [фр.] *a* = unangebracht.

Depo'nens {депонене} [лат.] *n* 6h gr. депонентан глагол *m*, глагол *s* обликом трпнога стања а радног значења.

Depone'nt {депонент} *m* 3a, ~in {~ѣн} *f* 3c: *a*) сведок, *b*) X улагач, -ица.

deponie'rbar {депонирбар} који се може депоновати (и. положити, дати на чување).

deponie'ren {депонирѣн} [лат.] I *tr.* 15g 1. изјавити, -љавити, исказивати, сведочити. 2. депоновати, предавати на чување, положити, полагати. II **Deponie'ren** *n*, **Deponie'gung** *f* исказ *m*; депоновање, предавање на чување, полагање.

Deportatio'n {депортацион} [лат.] *f* 3b протеривање *n*, из-, прогнање *n*, заточење *n*.

deportie'ren {~тирѣн} [лат.] I *tr.* 15g протер(и)вати, прогнати, (по)слати на заточење. II

Deportie'ren *n*, **Deportie'gung** *f* протеривање, про-, изгнање, заточење.

Deportie'rte(r) {депортирт(р)} *s* 9l прогнаник, -ца, изгнаник, -ца, заточеник, -ца.

Depositär {депозитар} [лат.], **Depositär** {~ер} [фр.] *m* 2g, ~in {~ин} *f* 3c депозитар, -ка, чувар, -ка.

Deposit'en {депозитѣн} *pl.* од Depositum.

Deposit'en... {депозитѣн-}: ~bank *f* заложна банка; ~gelder *pl.* новац *m* на остави; ~kasse *f* заложна банка; ~schein *m* заложница *f*.

Deposito'rium {депозиториум} [лат.] *n* 6e депозиториум *m*, оставиште, чувалиште.

Depo'situm {депозитум} [лат.] *n* 6k (*pl.* и **Depo'siten**) депозитум *m*, остава *f*, добро предано на чување.

depossedie'ren {депосѣдирѣн} [фр.] I *tr.* 15g депоседовати, одузети (*acc.*: *dat.*) посед, лишити притежања. II **Depossedie'ren** *n*, **Depossedie'gung** *f* депоседовање, одузимање поседа, лишавање притежања.

Depo't {депо} [фр.] *n* 6i депо *m* (место за о-ставу, склониште, спремиште, складиште); ~schein *m* складишница *f*.

Depressio'n {депрѣсион} [лат.] *f* 3b X депресија (у(ле)гнуће *n*, угиб *m*; падање *n*, смањење; утученост, слабљење *n*); ~s/winkel *m* депресиони угао, X угао испод видика, хоризонта (*opp.* Elevationswinkel).

deprimie'ren {депримирѣн} [лат.] *tr.* 15g 1. у-нути, угибати, улубити. 2. *fig.* утући, обесхрабрити. [[ход *m* у натури.]

Deputa't {депутат} [лат.] *n* 2g следовање, при-
Deputatio'n {депутацион} [фр.] *f* 3b депутација, изасланство *n* (ан *j*-п кому).

deputie'ren {депутирѣн} [фр.] *tr.* 15g изаслати, изашиљати, одаслати, одашиљати, (по)слати (у скупштину). [сланик, заступник.]

Deputie'rte(r) {~ирт(р)} *s* 9l посланик, иза-
Deputie'rten versammlung *f* збор *m* изасланика, скуп(штина) *m* посланика.

der *m*, *die* *f*, *das* *n* (*das* *fam.* и. *abr.* 's) I одређени члан 1a непаглашен {дѣр и. д'р}

1. а) за *m*: der Vater {дѣр-фат'р}; изговара се са именицом као једна реч) отац; б) за *f*: die Mutter {ди-мут'р} мати; с) за *n*. das Kind {дас-кѣнт} дете. 2. са изостављеним *s* (=

derjenige; ун. 4) mein Hut und der des Gastes мој шешир и (онај) гостов. II *pr./d.* *a* и *s* III

наглашено високо 3. (= dieser, jener) der {дѣр} тај, овај, онај; die {ди} та, ова, она; das {дас} то, ово, оно; der Mann hier овај човек; der Mann da тај човек; dieser und der овај и тај, тај и онај; hol dich dieser und der и. der und jener! да те враг носи! да те јаво однесе!

der und der тај и тај; zu ~ und ~ Zeit {цу-дѣр-ѣнт дѣр цѣт} у то и то време, и. у то и то доба; енклитично са und, об. *iro.*: der und Wort halten! тај и држање речи!; *fam.* ah! hören Sie doch den! {...дох ден} е гле овога!

4. односи се на односну реченицу = derjenige онај; der(jenige), welcher онај који, тај који.

5. das то; оно; a) das sage ich nicht то (ја) не кажем, то (ја) не велим; das, was то што, оно што; ich traue dem, was du sagst {их-трау-дем...} (ја) имам поверење у то што ти ка-жеш; bei allem dem (и. alledem) {бѣ-ал-ѣм-дѣм} при свем том; ist er gekommen? das nicht, aber... је ли дошао? то не, али...; das heißt

(*abr. d. h.*) то јест (*abr. tj.*), то ће пећи; das ist (*abr. d. i.*) то је(ст), das sind то (је)су; das ist doch sonderbar то је чудновато; das geht ja gut! (та) то иде добро!; das ist ja schön (та) то је лепо; das wäre! и. das muß wahr sein! то би било!; wenn (и. da) dem (al)so ist ако (и. пошто) је то тако; wie dem auch sei, и. dem sei, wie ihm wolle било с тим како било; било с тим како му драго; како год с тим било (и. стајало); б) (као накнада за претходни *inf.* и. *part.*) er hat studiert, das hast du nicht он је студирао, то ти ниси; er

wird bestraft werden und das von Rechts wegen он ће бити кажњен, и то законски (и. с. правом); с) (као накнада за предикат) sie sind arm, das sind wir nicht они су сироти, (и. сиромашни), то ми нисмо; d) (означава подмет у реченицама са *s* и. *pr.*) das ist Herr Schmidt то је господин Шмит; das bin ich! то сам ја!; e) *fam.* за особе: ich bin bei Kindern, das schreit und weint und lacht ја сам код деце, то се дере и плаче и смеје се. III *pr./r.* 9е наглашено ниско: *der* {дѐр} који, *die* {ди} која, *das* {дас} које; *ich*, *der* *ich* es weiß ја који знам то; Vater unser, *der* du bist... {фатѐр унзѐр дер...} оче наш који си...; *ihr*, *die* *ihr* vereint mit uns gekämpft *vi* који сте се с нама удружени борили; *die* Dame, mit (von) *der* ich spreche {дѐ дам, мѐт (фон) дер} дама са којом (о којој) говорим; *das* Haus, *das* ihm gehört = кућа која је његова својина; *dem* (= *welchem*) ко(је)му.

de'r|art {дѐр|арт} *adv.* тако; толико; ~ даВ... тако да..., толико да...

de'r|artig {дѐр|арт|г} *a* такав, такви.

derb {дѐрп} [свн. *derp*] *a* 1. једар, чврст. 2. јак, снажан, крепак; *j-n* ~ *durchprügeln* изб(а)ти кога жестоко; *er geht* ~ *drauflos* (он) тера безобзирце, наваљује безобзирце; ~ *es* *munteres* *Weib* *fam.* веселака *f.* 3. груб, сиров, суров, прост(ачки), неотесан, незграпан; пресан, незавијен, незазоран; ~ *e* *Antwort* (у очи) скресан одговор, оштар одговор; ~ *e* {дѐрб} *Lüge* пресна лаж; ~ *er* *Spaß* пресна шала; ~ *e* *Wahrheiten* *pl.* мучне истине.

De'r|heit {~х|а|т} *f* 3b 1. једрина, чврстина. 2. јачина, јакост, снажност, крепкост. 3. грубост, сировост, суровост, неотесаност, незграпност; пресност, пресноћа, незавијеност, незазорност.

der|ei'nst {дѐр|е|нст} [дн. (*der* = *dar*)] *adv.* 1. (будућност) (и ~ *ens*, *derma|ei'nst*) једном, једнога дана, негда, некада, кадгод. 2. (прошлост) некада, једном.

der|ei'nstig {~ѐх} *a* некадашњи, будући.

de'ren {дѐр|ен} 1. *gen. sg.* *f* од *die*: а) (в. *der* II) те, ове, оне; б) (в. *der* III) које; чији. 2. *gen. pl.* од *die*: а) (в. *der* II) тих, ових, оних; б) (в. *der* III) којих, чији.

de're(n)t... {дѐр|ен|т-}: ~ *halben*, ~ *wegen*, *um* ~ *willen* *adv.* 1. због њих, њих ради. 2. због ње(га), ње(га) ради. 3. због које, које ради, због кога, кога ради; због којих, којих ради; због тога, ради тога.

de'r'er {дѐр|ер} *gen. pl.* од *der* I 4 оних, тих.

de'r|gestalt I {дѐр|г|шт|алт} *adv.* 1. тако; на тај начин; ~ даВ... тако да... 2. толико. II ~ (иг) *a* такав.

der|giei'chen {дѐр|г|е|х|ен} *a inv.* 1. какав; *Dinge* *pl.* ~ *ich* *nimmer* *sah* ствари *pl.* какве никад нисам видео. 2. такав, сличан; *ein* ~ *Gespräch* такав разговор; ~ *Leute* *pl.* такви људи, такав свет; *abs...* und ~ (*abr. dgl.*) (*mehr*)... и друге такве ствари; и томе слично; *in* ~ *Fällen* у таквим случајевима; *et.* ~ тако (не)што. 3. ~ *tun* (*als ob*) правити се (као да); ~ *nicht* *tun* (и. *nichts* ~ *tun*) правити се невешт,

не показ(ив)ати.

Derivati'v {дѐриватиф} *a* 2g¹, ~ *um* {~тивум} *n* 6k *gr.* изведеница *f*, изведена реч *f*.

de'r|jenige {дѐр|ј|е|н|е|г} *m*, *die|jenige* {дѐ|ј|е|н|е|г} *f*, *da's|jenige* {дас|ј|е|н|е|г} *n* 9f *pr. d.* онај, она, оно; ~ *ist* glücklich, welcher (и. *der*)... онај је срећан који...; в. *der* I 2, 4; ~ *Mann*, welcher (и. *der*)... (онај) човек који.

de'r|lei {дѐр|л|е|} *a inv.* = *dergleichen*.

de'r|mal|ei'nst {дѐр|мал|е|нст} *adv.* и ~ *ig* *a* =

de'r|malen {дѐр|мал|ен} *adv.* сад(а). [*der|ein|st*(ig).]

de'r|ma'lig {дѐр|мал|г} *a* сада(ш)њи.

de'r|maßen {дѐр|мас|ен} *adv.* = *dergestalt*.

de'ro {дѐро} *gen.* од *der* (*f* и *pl.*) готово † (од) које, чији, њен, његов; (од) којих, чији, њихов; данас још у употреби и. *co.* Ваш; ~ *Befehl* zufolge по Вашој заповести. [*halb*] *de'r(o)...* {дѐр|о|} ~ *halben*, ~ *wegen* † = *des-* *der|selbe* {дѐр|з|е|лб} *m*, *die|selbe* {ди|з|е|лб} *f* *das|selbe* {дас|з|е|лб} *n* 9f 1. (истовестност, идентитет) исти, иста, исто; auf *dieselbe* *Art* на исти начин; *ein* und *dasselbe*, *ein* und *dieselbe* *Sache* (једно) исто, (једна) иста ствар, (једну) исту ствар; *co.* *du* *bist* *es* *selbst?* *der-selbste* *jesi* ли ти то лично? ја главом и брадом; *dasselbe* *isto*, *isto* *stvar*, *ist* *stvar*; *ganz* ~, *genau* ~ = *ebenderselbe* *itd.* 2. (не)наглашено кад се односи на претходну *s* а) (уместо он, она *itd.*) *er* *will* *dieselben* *nicht* *bezahlen* он неће да (њ)их (на пр. рачуне, дугове *itd.*) плати; *die* *Bürger* *derselben* (*Stadt*) *sind* *tugendhaft* грађани овога (града) супуни врлине; б) (уместо овај, онај *itd.*) *wir* *kamen* *zu* *meiner* *Mutter*; *dieselbe* *sagte* *uns...* ми дођосмо мојој мајци; ова нам рече... 3. † уместо *Sie* *Ви*. 4. *pr. r.* = *deren*.

der|selbige {дѐр|з|е|лб|г|е|}, *die|selbige* {ди|з|е|лб|г|е|}, *dasse|lbige* {дас|з|е|лб|г|е|} готово † и *bibl.* = *derselbe*, *dieselbe*, *dasselbe*. [= *di* *eweil*.]

der|weil {дѐр|в|е|л}, и. ~ *e* {~}, ~ *en* {~ен} *adv.*

De'r|wisch {дѐр|в|иш} [перс. сиромас (уп. факир)] *m* 2g *derwisch*, мухамедански калуђер; *Der-wischerei* *f* 3b *derwisch*ки манастир *m*, самостан *m* *derwisha*. [*dermalig*.]

de'r|zeit {дѐр|ц|е|т} *adv.*, ~ *ig* {~ѐх} *a* = *dermalen*, *des* {дѐс} 1. *gen. sg.* *m* и *n* од *der* I и II. 2. в. *dessen*.

Des {дѐс} *n inv.* дес, за пола тона снижено D. *desarmie'ren* {дѐз|арми|рен} [фр.] I *tr.* = *ent-waffnen*. II *Desarmie'ren* *n*, *Desarmie'ring* *f* = *Entwaffnen*, *Entwaffnung*.

desavoui'eren {дѐзаву|и|рен} [фр.] дезавуисати, одр|еи, -ицати, пор|еи, -ицати, оповр|и, опоз(и)вати. II *Desavoui'eren* *n*, *Desavoui'e-rung* *f* дезавуисање, по-, одрицање, опози-вање, оповргавање. [*телова* *супруга*] I

Desdemo'na {дѐсдемона} *f* 8b Дездемона (О-)

De'sem {дѐзм} [слов.] *m* 2g и 2l, *De'semer* {дѐ-

з|м|р, *De'sen* {дѐз|ен} *m* 2l = брзак; *de-*

semern {дѐз|м|р|ен} *tr.* мерити малим брзаком.

Deserteu'r {дѐзѐр|т|о|р} [фр.] *m* 2g¹ X дезертер

= *Fahnenflüchtiger*. [*fahnenflüchtig* *werden*.]

desertie'ren {~т|и|рен} [фр.] *intr.* (s) 2g¹ X

Desertio'n {~и|он} [фр.] *f* 3b = *Fahnenflucht*.

de's|falls {дѐс|ф|алс} *adv.* 1. за овај случај, за

тај случај, у овом случају, у том случају. 2. у том погледу; стога, зато.

de's|fallsig {дѣсфалзѣх, дѣсфалзѣх} а који се догађа (и дешаво, збива) у овом случају; који би се могао догодити (и. десити, збити) у овом случају.

des|glei'chen {дѣс|глѣхѣн} I а inv. (abr. desgl.) 1. (односно) = wie какав, каква, какво; као; es war ein Mann, ~ ich noch keinen gesehen habe био (је то) човек, каквога ја никада нисам видео. 2. (показно) такав, таква, такво; тако (што) (више у употреби: dergleichen); исто тако; tue zu Hause ~ ради тако (што) дома. II сј. ~ даВ ... као и ...

de's|halb {дѣс|халп} I adv. 1. стога, због тога, зато; eben ~ баш стога, управо због тога; ich achte ihn ~ nicht weniger због тога не ценим га мање; er hat mir's nur ~ erlaubt, weil er... он ми је то допустио само зато, што он...; ~, weil ich krank gewesen bin зато (и. због тога) што сам био болестан; und zwar ~, weil ich keinen Grund hatte, zu... inf. и то због тога (и. стога) што нисам имао разлога да... praes.; ~ doch = trotzdem. 2. = weshalb. II сј. зато, због тога.

Desidera't {дѣзидѣрат} [лат.] п 2g дезидератум т, (оно што је) за жељење. [гол т за жељу.] Desiderati'vum {~ративум} [лат.] п 6k gr. гла- Deside'rius {~дерѣс} [лат.] т 8с Дезидерије. designie'ren {дѣзѣгнѣрен} [лат.] tr. 15g = bezeichnen.

Desinfektio'n {дѣзѣнфекциѣн} [фр.] f 3b дезинфекција, чишћење п од заразе, откуживање п. Desinfektio'n's... {~фнс-} ~anstalt f завод т за дезинфекцију; ~apparat т справа f (и. направа f, апарат) за дезинфекцију; ~mittel п дезинфекционо средство, средство за дезинфекцију; ~pulver п прашак т за дезинфекцију.

desinfizie'ren {дѣзѣнфицирѣн, дѣс-} [фр.; infizien] I tr. 15g дезинфицивати, (о)чистити од заразе, откуживати. II ~д р. рг. и а који дезинфикује, који чисти од заразе, откужни. II Desinfizie'ren п, Desinfizie' rung f дезинфиковање, чишћење од заразе, откуживање.

De'sman {дѣсман} [снв.] т 6и десман.

desola't {дѣзолат} [лат.] а ојађен.

Desorganisatio'n {дѣзѣрганизациѣн} f 3b дезорганизација (растројавање п, растројство п, расуло п).

desorganisie'ren {~зѣрѣн} [фр.; organisieren] I tr. 15g дезорганизовати (растројити, ун|осити -ети растројство у, ун|осити -ети расуло у). II Desorganisie'ren п, Desorganisie' rung f растројавање, -ење, уношење расула у, растројство п, расуло п.

Desoxydatio'n {дѣзѣксу-дациѣн} f 3b дезоксидација, дезоксидовање п, одузимање кис(еон)ика; губљење кис(еон)ика.

desoxydie'ren {~дѣрѣн} [фр.; oxydieren] I tr. 15g дезоксидовати, одузјети -имати (acc.: dat.) кис(еон)ик; sich ~ дезоксидовати се, (из)губити кис(еон)ик. II Desoxydie'ren п, Desoxydie' rung = Desoxydation.

despektie'rllich {дѣспѣктирлѣх} [лат. (Respekt)

и. -lich] а који не одаје (и. указује) поштовање.

despera't {дѣспѣрат} [лат.] а десператан, оча- Despo't {дѣспот} [грч.] т 3а, ~in {~ѣн} f 3с деспот(а), деспотица, неограничен|и, -а господар, -ка, насилни|к, -ца.

Despo't..., despo't... {дѣспот-} ~en|furcht f страх т деспѣта; ~isch {дѣспѣтѣш} а деспотски; ~ismus {дѣспѣтѣсмус} т 6g (б. pl.) деспотизам, самодржаство п, неограничено господарство п.

De'ssauer {дѣсѣур} I т 2l, ~in {~ѣн} f 3с Десав|ац, -ка, становни|к, -ца Десаве; der alte ~ стари Десавац, стари кнез анхалтско-десавски; der ~ (Marsch) марш старора Десавца, кнеза Леополда Десавског. [dasselbe.] des se'iben {дѣс|зѣлбѣн} gen. sg. од derselbe, de'ssen {дѣсѣн} и des {дѣс} gen. sg. т и п од der II и III 1. pr. d.: а) тога, овога, онога; ich habe ~ genug доста ми је тога; ich erinnere mich ~ сећам се тога; б) његов, -а, -о. 2. pr. r. ко-јера, чији.

de'ssent... {дѣсѣнт} ~halben, ~wegen, um ~willen adv. 1. због ње(ра), због тога. 2. због ко-ра, због које; ун. deshalb.

de'ssen|u'ngeachtet {дѣсѣн|унѣхѣт} adv. упр-кос томе, поред свега тога; ипак.

Desse'rt {дѣсѣрт} [фр.] п 1l десерт т, завршетак обеда у сире, воћу и колачима.

Desse'rt...: ~backwerk п колачићи т pl., сит-но пециво; ~löffel т, ~messer п кашика f за десерт, нож т за десерт; ~teller т тањир за десерт.

Destillatio'n {дѣстѣлациѣн} [лат.] f 3b 1. дестиловање п, дестилација, препицање п, печење п. 2. казаница. 3. ракициница, продавница ликера.

Desti'lle {дѣстѣлѣ} fam. f 3b = Destillation 3.

Destillie'r, destillie'r... {дѣстѣлѣр-} ~apparat т направа f (и. апарат) за дестиловање (и. препицање), казан(ица) f; ~bar {дѣстѣлѣрбар} а који се може дестиловати (и. препицати); ~blase f стаклени суд т за дестиловање, стаклена дестиловача.

destillie'ren {дѣстѣлѣрѣн} I tr. 15g дестиловати, препицати, пећи. II Destillie'ren п, Destillie' rung f дестиловање, препицање.

Destillie'r'er {дѣстѣлѣрѣр} т 2l дестилатор.

Destillie'r...: ~gefäß п суд т за дестиловање (препицање, печење); ~geschäft п радња f са ракијом, ликерима; ~glas п = ~blase; ~helm т наглавица f суда за дестиловање (и. препицање); ~kammer f дестиловаоница, одељење п за дестиловање; ~kolben т дестиловача f, препицача f; ~kunst f вештина дестиловања (и. препицања, печења); ~ofen т f за дестиловање (и. препицање, печење); ~vorrichtung f = ~apparat.

de'sto {дѣсто} [снв.: der] adv. (у)толико, тим; ~ besser: а) утолико бољи, утолико боље, б) ~ besser! тим боље; ~ schlimmer! тим горе!; je mehr..., ~ mehr... што више..., то више...; уколико више..., утолико више...

de's|u'ngeachtet {дѣсѣн|ѣхѣт} adv. = dessen-ungeachtet.

de's|we'gen {дѣс|вѣгн}, um de's|wi'llen {дѣс|ви-
лн} *adv.* = deshalb.

Deszende'nt {дѣсцѣндент, дѣс...} *m* 3a, ~in
{~ѣн} *f* 3c потомак.

Deszende'nz {дѣсцѣнденци, дѣс...} [лат.] *f* 3b
порекло *n*; потомство *n*; ~theorie *f* теорија
о пореклу.

Detail' {детѣл} [фр.] *n* 6i детаљ *m*, појединост
f, подробност *f*, ситница *f*; ~bericht *m* под-
робан извештај; ~geschäft *n* ☞ радња *f* на-
мало; ~handel *m* ☞ трговина *f* иамало;
~händler ☞ *m* = Detaillist.

detaillie'ren {детѣлирн} *tr.* 15g детаљисати,
подробно изложити, потанко излагати; ☞
прода(ва)ти намало, крчмити.

Detailli'st {детѣлист} *m* 3a детаљиста, трговац
намало, крчмилац, продавац намало.

Deta'il...: ~maler *m* сликар детаљиста; ~ver-
käufer *m* = Detaillist.

Detekti'v(e) {детектив (с~тив')} {американски,
лат.} *m* 2g¹ или 6i детектив, = Geheimpolizist.

Determina'nte {детѣрминант} [лат.] *f* 3b ^ де-
терминанта.

Determini'smus {~нѣсмизм} [нлат.] *m* *inv.* (б.
pl.) детерминизам, учење о неслободи воље.

Detonatio'n {детонациѣн} [лат.] *f* 3b детонаци-
ја, пуцањ *m*, прасак *m*, тресак *m*.

detonie'ren¹ {детони́рн} ☞ [лат.] *I* *intr.* (h) 15g
пући, пуцати, праскати, праснути. II Deto-
nie'ren *n*, Detonie'rung *f* пуцањ *m*, пуцање,
прасак *m*, тресак *m*.

detonie'ren² {~} ☞ [фр.; Ton²] *I* *intr.* (h) 15g
нечисто (от)певати, погрешно (от)певати. II
Detonie'ren *n*, Detonie'rung *f* нечисто (и. по-
грешно) певање.

De'ttenried {дѣтнѣриѣт} *n* 8g ☉ Дел *m*, Детен-
рит (место близу Белфора).

de'tto {дето} *adv.* в. dito. [(уп. Deixel).]

Deu'ker {дѣкѣр} *m* 2l *fam.* куси, ђаво, враг
deu'chten {дѣхтн} 15c *veh.* 3 *l. pl. praes. ind.*
од mich deucht, mir deucht; *intr.* (h) споре-
дан облик од dünken (в. т.)

Deut {дѣт} {хол., сканд.} *m* 2g пара *f*; *fig.* um
е-п ~ за мало; kein ~ = gar nichts; nicht е-п
~ haben немати ни паре.

Deu'tel'finger *m* = Zeigefinger.

Deu'te {~} *f* = Düte.

Deutelei' {дѣтѣлѣ} *f* 3b натегнуто (и. усиљено)
тумачење *n*, ситничарско тумачење *n*,
натезање *n*.

deu'teln {дѣтѣлн} [deuten] *I* *tr.*, *intr.* (h) 15f на-
тегнуто (и. усиљено) тумачити, ситничарски
тумачити; цепидлачити; тражити длаку у
јајету. II Deu'teln *n* натегнуто (и. усиљено)
тумачење, ситничарско тумачење.

deu'ten {дѣтн} [свн. diota = Volk; ун. deutsch]
I *intr.* (h) 1. auf et. (*acc.*) ~, nach et. (*dat.*)
hin ~ показ(ив)ати на шта, указивати (пр-
стом) на што; mit dem Finger auf е-п ~ по-
каз(ив)ати прстом на кога; mit den Augen
~ мигнути очима, креснути очима. 2. *fig.* auf
et. (*acc.*) ~ указ(ив)ати на што, наговѣшта-
вати -стити што; das deutet auf nichts Gutes
to (му) не слуги на добро; das Wetter deu-
tet auf Regen време личи на кишу; alles deutet

darauf, daß... све говори за то да... II *tr.* 1.
наговѣштавати, -стити; значити; Unheil ~d
(зло)кобан, злослутан; Glück ~d срећан, по-
вољан. 2. = ausdeuten I; (про)тумачити; die
Sterne ~ гледати у звезде, читати из звезда;
et. auf eine Person oder Sache ~ доводи
-ести у везу што са ким и. чим. 3. schlecht,
übel ~ (про)тумачити рђаво, зло, окрепнути
-тати на зло; alles zum Guten, zum Besten ~
(про)тумачити све на добро, окретати све на
добро. 4. e-m Eselsohren ~ направити кому
велики нос. III sich ~ 1. наговѣштавати се,
показ(ив)ати се (као значење.) 2. et. deutet
sich leicht, schwer нешто се лако, тешко тумачи,
схвата, разјашњује. IV Deu'ten *n*, по-
највише Deu'tung *f* 1. (про)тумачење. 2. зна-
чење, смисао *m*.

Deu'ter {дѣтѣр} *m* 2l 1. и ~in {~ѣн} *f* 3c тумач.
2. казаљка *f*, игла; писаљка *f*; кажипрст, ро-
гуша. 3. ☞ gr. одређени члан.

Deu'terling {дѣтѣрлин} *m* 2g рогуша, кажи-
прст. [дѣтѣлх] двосмислен(о). I

...deutig {~дѣтѣлх} у слож., на пр. zwei~{двѣ} I

Deu'tler {дѣтѣлѣр} [deuteln] *m* 2l тумач мудри-
јаш, тумач цепидлака.

deu'tlich {дѣтѣлх} [deuten] *a* разговетан; јасан,
разумљив, одређен; *adv.* разговетно, јасно;
~ hören јасно чути. [сност, разумљивост.]

Deu'tlichkeit {~кѣлх} *f* 3b разговетност; ја-
deu'tsam {дѣтсам} *a* 1. = bedeutsam. 2. be-
deutungskundig.

deutsch {дѣтх} [свн. theodiscus (доцније diutisc)
= volkstümlich, од diota *f* народ] *Ia* немачки;
германски; das ~e Volk немачки народ; die
~e Sprache немачки језик; ein ~er Mann =
Deutscher Немац; eine ~e Frau = Deutsche
Немица; в. Bund 2a; ~e Hansa Немачка хан-
за; Deutsches Meer Северно Море; das Deut-
sche Reich Немачка; Deutscher Ritterorden
Тевтонски ред; ~e Spracheigenheit, ~e Wen-
dung германизам *m*, особеност немачкога
(језика); ~ mit е-м sprechen говорити не-
мачки (српски, јасно) с ким; *fig. fam.* ~ mit
е-м reden говорити с ким српски (хрватски),
говорити српски (хрватски) кому; dieser Brief
ist ~ geschrieben ово је писмо (на)писано не-
мачки; auf ~ немачки(м језиком), на немач-
ком; ~er Schlüssel кључ с рупом. 2. *fig. a*) (у
добром смислу) немачки, германски; ~er Fleiß
немачка вредноћа *f*, немачка марљивост *f*,
~es Herz немачко срце, отворено срце; alte
~e Redlichkeit старо немачко поштење *n*, ста-
ра германска честитост; b) (у рђавом сми-
слу) швапски, неотесан, незграпан; der ~e
Michel Швабен(д)а. II Deu'tsche(r) *m*, Deu't-
sche {дѣтх(р)} *f* 9l Немац, Немица; die alten
Deutschen (стари) Герман(ци); Ludwig der
Deutsche Јудевит Немац. III Deutsch *n* *inv.*,
das Deu'tsche 1. немачки (језик); er kann,
spricht, schreibt Deutsch он уме, говори, пи-
ше немачки; er lernt Deutsch он учи немачки;
auf gut Deutsch добрим немачким језиком, на
добром немачком језику; aus gutem Serbo-
kroatisch in schlechtes Deutsch übersetzen
прев(одити)-ести са доброг српскохрватског

на рђав немачки; aus dem Serbokroatischen ins Deutsche übersetzen преводити -ести са српскохрватског на немачки. 2. (оно што је) немачко.

Deu'tsch..., deu'tsch... {дѡч-}: ~amerikaner(in) *f* Американца, -ка Немаца, -ица, Америка-нац, -ка немачког порекла; ~amerikanisch *a* Американаца немачког порекла, Американаца Немаца; ~amerikanisch *a* немачкоамерикиански.

Deutschelei' {дѡчлѡ} *f* 3b (б. *pl.*) пренемагање *n* немством, ачење *n* немачком народношћу.

deu'tscheln {дѡчлѡн} *intr.* (h) 1. / личити на Немаца, бити налик на Немаца. 2. пренемагати се немством, ачитати се немством.

deu'tschen {дѡчн} *1 tr.* 1. = verdeutschen немчитати. 2. (на)чинити Немцем. II *intr.* (h) = deutschümmeln.

Deu'tschen..., deu'tschen... {дѡчн-}: ~feindlich *a* непријатељски (расположен) према Немцима, швабождерски, германофобски; ~freundlich *a* пријатељски (расположен) према Немцима, германофилски; ~freundlichkeit *f* пријатељско расположење *n* према Немцима; ~haß *m* мржња *f* на Немце.

Deu'tsch..., deu'tsch...: ~feind *m* непријатељ (свега) немачкога; ~feindlich = ~enfeindlich; ~französisch *a* немачко-француски; ~freisinnig *a* слободњачко-немачки; ~gesinnt *a* с немачким помишљењем на срцу, немачкога помишљења на срцу.

Deu'tschheit {дѡчхѡт} *f* 3b немство *n*, немачко порекло *n*, немачка народност; die ~seiner Gesinnung немство његова помишљења на срцу, његова истинска немачка осећања *n pl.*; немачка особеност.

Deu'tsch..., deu'tsch...: ~herzig *a* немачкога срца, с немачким срцем; ~katholi'k *m* Немац католик; ~katholi'sch *a* Немаца католика; ~klingend *a* који звучи немачки.

Deu'tschland {дѡчлѡнд} *n* 8g ● Немачка *f*; das alte ~ Германија *f*. [дри-Немац.]

Deu'tschling {дѡчлѡн} *m* 2g вајни Немац, на-

Deu'tsch..., deu'tsch...: ~Lothringen *n* ● Немачка Лотарингија *f*, ~meister *m* мајстор немачкога (и. тевтонскога) реда; ~meistertum *n* мајсторство немачкога (и. тевтонскога) реда; ~Osta'frika *n* Немачка Источна Африка *f*, ~österreichisch *a* немачко-аустријски; ~Südwestafrika *n* Немачка Југозападна Африка *f*.

Deu'tschtum {дѡчтум} *n* 2a (б. *pl.*) немство, немштина *f*; немачка природа *f*, немачка народност *f*; понашање (и. држање) Немаца; немачки дух *m*, немачки карактер *m*, *coll.* Немци. [н (свега) немачкога.]

Deutschümelei' {дѡчтумлѡ} *f* 3b обожавање

deu'tschümmeln {дѡчтумлѡн} *int.* (h) 15f пренемагати се (својим) немством, ачитати се својом немачком народношћу.

Deu'tschtümmier {дѡчтумлѡр} *m* 2l обожава-лац (свега) немачкога.

deu'tschümmlich {дѡчтумлѡх} *a* (који има) немачки (карактер), народни, родољубив.

Deu'tung {дѡтунг} *f* 3b в. deuten.

Deu'tungs..., deu'tungs...: ~gabe *f* дар *m* тумачења; ~kundig *a* вичан тумачењу; ~kunst *f* вештина тумачења; ~voll *a* (зло)кобан, злослутан; ~wort *n* реч *f* ((из)речена) за наговештење (чега); ~zeichen *n* знак *m*.

Devi'se {девиз} [фр.] *f* 3b девиза (изабрана изрека, гесло *n*; меница на инострано менично тржиште). [луциони рат.]

Devolutio'nskrieg {деволуцијонс-} [фр.] дево-| devo'nisch {дево'нш} [енг.] *geol.* девонски.

devo't {дево'т} [лат.] 1. побожан, богомољан; лицемеран. 2. одан (= ergeben).

Devotio'n {дево'цијон} *f* 3b 1. побожност; лицемерство *n*. 2. оданост.

De'xel {декс'л}, de'xeln {~н} в. Dechsel, dechseln.

Dextri'n {декстрин} [лат.] *n* 2g¹ декстрин *m*, гума скроб.

De'zem {дец'м} [лат.] *m* 61 десетак, десетина *f*.

Deze'mber {децемб'р} [лат.] *m* 2l (ген. и inv.) декембар, децембар, просинац; ~kälte *f* децембарска хладноћа, децембарска зима; de-ze'mberlich {~лѡх} декембарски, децембарски, као у (месецу) децембру.

Deze'mvir {децемв'р} [лат.] децемвир; De-ze'mvira't {децемвират} *n* 2g децемвират *m*.

Deze'nnium {децен'ијум} [лат.] *n* деценија *f*, десетолетје, десет година. [уљудан.]

deze'nt {децент} [лат.] децентан, пристојан, |

Dezentralisatio'n {децентрализацијон} [фр.] *f* 3b децентрализација, разсредсређивање *n*, разсредсређење *n*.

dezentralisie'ren {~зир'н} *1 tr.* 15g децентрали-сати, разсредсређити, -ђивити, јединствену управу разних делова државе (раз)делити.

II Dezentralisie'ren *n*, Dezentralisie'rung *f* де-централисање, разсредсређивање, разсредсређење. [ција, пристојност, уљудност.]

Deze'nz {деценц} [dezent] *f* 3b (б. *pl.*) децен-|

Dezerna't {децѡрнат} [лат.] *n* 2g подручје, ре-сор *m*. [љења.]

Dezerne'nt {децерне'нт} *m* 3a начелник оде-|

Dezl... {деци...} [фр.] ~a'r *n* (и *m*) (abr. da) де-циар *m*, десиар *m*; ~gra'mm *n* (abr. dg) де-циграм *m*, десиграм *m*; ~i'ter *n* (и *m*) (abr. dl) децилитар *m*, десилитар *m*.

dezima'l {децимал} *a* децималан, десетни.

Dezima'l... {децимал-}: ~bruch *m* десетни раз-ломак; ~komma *n* десетна запета | десетни запез *m*, ~maß *n* десетна мера *f*; ~rechnung *f* десетни рачун *m*; ~stelle *f* десетно место *n*; ~system *n* десетни систем *m*; ~wage *f* децимална вага, десетна вага; ~zahl *f* де-сетни број *m*.

De'zime {децим} [лат.] *f* 3b децима.

Dezi'me'ter *n* (и *m*) (abr. dm) дециметар *m*, десиметар *m*.

dezimie'ren {децимир'н} [лат.] *i tr.* 15g десет-ковати. II Dezimie'ren *n*, Dezimie'rung *f* де-сетковање. [метра.]

Dezi'ste'r *m* (1/10 m³) десетина *f* кубнога |

dg. abr. = Dezigramm.

dgl. abr. = dergleichen.

d. Gr. abr. = der Große.

d. h. abr. = das heißt (в. der).

d. i. abr. = das ist (v. der).

Diabe'tiker {диабетѣѣѣѣ} [гр.] *m 2l* дијабетичар, болесник од шећерне болести.

diabo'lish {~бѣлѣш} [гр.] *dia'bolos* = љаво) љаволски, љавољи, вражји. [повеза *f* главе.]

Diade'm {~дѣм} *n 2g¹* дијадема *f*, краљевска

Diagno'se {~гнозѣ} [гр.] *f 3b* ѣ дијагноза, одређивање *n* болести.

diagno'stisch {~гностѣш} ѣ дијагностички. *diagnostiziere'n* {~гностѣзирѣн} *tr. 15g* ѣ поставити ~љати дијагнозу (*acc.: gen.*).

diagona'l {диагѣнал} [гр.] дијагоналан.

Diagona'l... {~ал-}: ~е {~ал-} *f 3b* ѣ дијагонала, попречница; ~kraft *f* дијагонална сила; ~linie *f* ѣ дијагонала.

Diagra'mm {диаграм} [гр.] *n 2g* дијаграм *m*.

Diako'n {диакѣн} [гр.] *m 2g¹* и *3a m* љакон; Diako'nat {диакѣнат} *n 2g* љаконство.

Diakoni'sse {диакѣнисѣ} [Diakon], Diakoni'ssin {диакѣнисѣн} *f 3c* љаконица.

Diakoni'ssen/anstalt *f* завод *m* за љаконице.

Dia'konus {диакѣнус} [гр.] *m 6a* = Diakon.

diakri'tisch {диакритѣш} [гр.] *a* дијакритички.

Diaku'stik {диакѣстѣѣѣ} [гр.] *f 3b* ~дијакустика.

Diale'kt {диалѣкт} [гр.] *m 2g* дијалекат, наречје *n*; ~forschung *f* испитивање *n* дијалеката (и. наречја); diale'kt/frei *a* без дијалекта, без наречја.

Diale'ktik {диалѣктѣѣѣ} [гр.] *f 3b* (б. *pl.*) дијалектика (вештина расправљања; логика, наука о мишљењу); ~er {~р} *m 2l* дијалектичар (учитељ, познавалац дијалектике); diale'ktisch {~ѣш} *a* дијалектички, дијалектичан.

Dialo'g {диалѣѣѣ} [гр.] *m 2g¹* дијалог.

diaio'gisch {~ѣиш} *a* дијалошки.

dialogisie'ren {~логѣзирѣн} *tr. 15g* дијалогисати, претставити (и. изложити) дијалогом, претстављати (и. излагати) у дијалогу.

Dia'mant {диамант} [срвн.; фр.; гр.] *1. m 3a* дијаманат; mit ~en besetzt *c* дијамантима; fig. дијаманат, алем-камен, драги камен, вредно, чисто, сјајно, неукротљиво-чврсто. *2. f 3b* (б. *pl.*) ѣ = ~schrift.

Dia'mant..., dia'mant... {~мант-}: ѣartig *a* дијамантаст, налик на дијамант, попут дијаманта; ~ausgabe *f* ѣ издање *n* словима од четири тачке; ~bezirk *m* (у Бразилији) дијамантски срез; ~bort *m* ѣ = ~pulver; ѣen {диамантѣн} *a 1.* дијамантски, од дијаманта; *2.* који личи на дијаманат; ~ene Hochzeit дијамантска свадба (прослава 60 и 75 година по венчаном дану); ~format *n* ѣ (Ausgabe in) ~format = ~ausgabe; ѣförmig *a* -- ѣartig; ~gewicht *n* *ter m* за мерење драгог камења, карат *m*, ~griffel *m* дијамант(ска резаљка *f*); ~grube *f* дијамантски рудник *m*, мајдан дијаманата; ~halsband *n 2a* дијамантска огрлица *f*, огрлица од дијаманата; ѣhaltig *a* дијамантоносан, који садржи дијаманте; ~händler *m* трговац дијамантима; ~pulver *n* дијамантски прах *m*; ~ring *m* дијамантски прстен, прстен с дијамантом, ~има; ~schleifer, ~schneider *m* глачар, брусач (и. резач) дијаманата; ~schleiferei' *f* глачаоница дијаманата; ~schrift *f* ѣ слова *n pl.* од четири

тачке; ~spitze *f* = ~griffel; ~staub *m* = ~pulver; ~strauß *m* дијамантска игла *f*.

Dia'meter {диаметѣр} [гр.] *m 2l* ѣ дијаметар, пречник (= Durchmesser).

diametra'l {диаметѣрал}, diame'trisch {диаметѣрѣш} *a* ѣ дијаметралан, пречнички; diametral entgegengesetzt дијаметрално (= сасвим) супротан (и. супротно).

Dia'na {диѣна} [лат.] *f 8b myth.* Дијана (римска богиња лова).

Dia'nthe {диантѣ} [гр.] *f 3b* = Nelke."

Diapa'son {диапазѣн} [гр.] *m* и *n 6i* (*pl.* и Diapasone *6a*) дијапазон *m*, звучна виљушка *f*.

diapha'n {диафѣан} [гр.] *a* прозрачан, провидан.

Dia'positiv {диа-} [гр.] *dia* „кроз“, Positiv *n* дијапозитив *m*, слика *f* (лик *m*) на стаклу; ~platte *f* плоча за позитиве (на стаклу).

Diäre'se {диерезѣ} [гр.] *f 3b*, Diä'resis {диерезѣс} *f 3b* (*pl.* Diä'resen) ѣ дијареа, растављање *n* сраслих делова; *gr.* трема.

Dia'rium {диарѣѣѣ} [лат.] *n 6c* = Kladde.

Diarrhö'e {диарѣѣ} [гр.] *f 6f* ѣ пролив *m*; ~haben имати пролив. [стуреност.]

Dia'spora {диасѣѣѣ} [гр.] *f 6g* расутош, ра-*1*

Diät {диет} [фр. diète; гр. di'aita] *1 f 3b* (б. *pl.*) диета, начин исхране; прописана храна, уздржавање од (неких) јела; ~halten држати диету. *II diät adv.:* diät leben живети диетално (и. по диети); streng diät leben живети строго диетално. [кобројни, претекши.]

Diäta'r {диетар} *m 2g¹*, ~ius {~ѣс} *m 6g* пре-*1*

Diät'en {диетѣн} [лат. dies „дан“] *f pl. inv.* дневница; попутница; ~bewilligung *f* одобрење *n* дневнице (и. попутнице).

Diäte'tik {диетѣтѣѣѣ} [Diät] *f 3b* диететика, наука (и. уѣбеник *m*) о диети.

diäte'tisch {~тѣш} *a* диетски, здравствен; aus ~en Gründen из здравствених разлога.

Diät'fehler *m* погрешка *f* у диети, отступање *n* од диете.

diato'nisch {диатѣнѣш} [гр.] *a* ѣ диатонски.

Diatri'be {диатѣѣѣ} [гр.] *f 3b* дијатриба, жучна критика.

dich {дѣѣ} [срвн.] *pr.p.* *acc.* од *du* те(бе) (у писмима: Dich); ich sehe dich видим те, ја те видим; ich sehe dich видим тебе; ja тебе видим; freue ~ (nicht)! (не) радуј се! (не) весели се! dicht' {дѣѣѣ} [срвн., дн. (: dick, gedeihen)] *I a* и *adv.* *1.* густ; чест, збијен, набѣјит, једар; чврст; *adv.* густо, често, збијено, набѣјито, једро; ~er werden згуснути се, згушњавати се, зби(ја)ти се; ~es Zeug густо лице, густа тканина *f*, густ штоф *m*; ~er Wald густа шума; zu ~ stehende Bäume *m pl.* прегуста дрвета *n pl.*, пречесто дрвеће *n coll.*; ~ besetzt (и. besät) mit et. (*dat.*) начичкан чим, густо покривен, густо обасут, густо осут чим; sich ~ um j-n scharen зби(ја)ти се око кога; schreiben Sie nicht so ~! не пишите тако збијено! немојте писати тако збијено!, im ~esten Kugelregen под кишом куршума (и. зрна). *2.* заптивен(о), потпуно затворен(о), херметички; непропустљив; приљубљен, сљубљен, припијен; die Fenster sind ~ прозори се добро затварају; ~ anliegen

Di'chter..., di'chter... {дѣхтѣр-}: ~ader f песнич-
ка жѣца; ~art f: nach ~art попут песника;
~beruf m песнички позив; ~born m = ~uell;
~feuer n песнички огањ m, песничка ватра;
f; ~flug m песнички полет, песнички узлет;
~freiheit f песничка слобода; ~fürst m в.
~könig; ~gabe f песнички дар m; ~geist m
песнички дух; ~glut f песнички жар m;
~isch {дѣхтѣрѣш} a песнички; ~könig m краљ
песника; ~kraft f песничка снага; ~lied
{дѣхтѣрлѣд} f. m 2g¹ надрипесник, стихо-

Dick (*ди́к*) [сврн. dicki (: dicht)] 1 a 1. (*opp.* dünn) дебео; а) ~er Baum дебело дрво; ~e Schichten дебели слојеви; *adv.* дебело; б) (као мера) einen Daumen ~, † eines Daumens ~ па-лац дебео, с палца дебео; ein Meter ~ сеи-бити (један) метар дебео; ~(er) machen (на)-чинити дебелим (дебљим); ~(er) werden (о)-дебљати. 2. *fam.* дебео, претио, гојазан, уго-јен; ~ und fett дебео и мастан; ~e Frau де-бела жена, гојазна жена, дебељ(к)уша; ~er Kerl дебељко; ~er Kopf = Dickkopf; ~(er) machen (у)гојити; ~(er) werden (у)гојити се, (о)дебљати. 3. отечен, надувен; ~e Augen haben имати надуване очи; e-e ~e Backe ha-ben имати отечен (и. надувен) образ; ~e Bak-ken haben имати дебеле образе, бити дебе-лих образа. 4. трудна, тешка, бременита; скотна; ~ gehen бити скотна. 5. *fam.* sich ~ essen најести се, накркати се; sich ~ trinken напити се; das habe ich ~ доста ми је тога; то ми је дојадило. 6. *schwerer*, ~er Bauer се-љак газдаш, богат сељак; ~e Freundschaft присно пријатељство *n*; ~e Freunde присни пријатељи; es wird wohl so ~ damit nicht aus-sehen неће баш бити да је то тако нешто о-собито; das Griechische sitzt bei ihm nicht so ~ он није баш тако јак у грчком; er hat es ~ hinter den Ohren подмуклица је он; sich ~ machen, ~ tun разматати се; *priv.* das ~(st)e Ende kommt nach јаком иду Мара и сватови. 7. ein ~es Fell и. e-e dicke Haut haben в. dick-fellig sein (*и fig*); e-n ~en Kopf haben: а) тешко схватати, б) имати тврду главу (*и* *фиг*);

Dickkopf *b.* 8. густ, чест, дебео; ~es Haar *i* уста коса *f*; ~e Tränen грозне сузе, крупне сузе; *in* ~en Strömen потоцима; *ein* ~er Wald честа шума, густа шума са много дрвета; *adv.* густо, често; *adv.* = oft († и. још у канцелариском стилу). 9. густ, дебео, тежак (магла, ваздух); дубока, глува, глуха (ноћ). 10. густ, жидак; згрушан; усирен; ~es Blut усирена крв *f*; ~e Milch кисело млеко; ~es (и. ~gewordenes) Öl житко уље, жидак зеитин; ~ werden згруша(ва)ти се, усирити се; ~er werden згуснути се; das Dicke des Weines талог *m* вина. 11. *fig.* durch ~ und dünn долом и гором, свима путевима и кроз све препреке; mit *j-m* durch ~ und dünn gehen ићи с ким и кроз ватру и кроз воду. II Di'cke(r) {дик'(p)} *s 9l fam.* = dicker Kerl, dicke Frau. Di'ck..., di'ck... {дик-}: Zarschig *a pop.* дебелогуз; Zbäckig *a* = pausbäckig; Zbändig *a* од дебеле свеске, од дебелих свезака; ~bauch *m fam.* = Dickwanst; Zbäuchig *a* = Zwanstig; ~bein *n: a)* бут(ина) *f m*; *b)* дебелоног; ~beinig *a* дебелоног; Zbelaubt *a* = dichtbelaubt; Zbewachsen *a* = dichtbewachsen; Zblätt(e)rig *a* дебелolist; Zblütig *a* густе крви (*gen.*), са густом крвљу; Zbrüstig *a* сисат, прсат; ~darm *m* ⊕ дебело црево *n*; ~e {дик'} *f 3b (б. pl.)* дебљина, угојеност, гојазност; густина, житкост; ~e[milch] *f* = Dickmilch; Zfellig *a: a)* дебелокожан, дебеле коже (*gen.*), с дебелом кожом; *b)* *fig.* Zfellig sein бити дебелокожац, имати ђон-образ, бити неосетљив; ~felligkeit *f 3b fig.* дебелокоштво *n*, неосетљивост; Zfleischig *a* меснат; Zflüssig *a* густотечан, жидак; ~gehen *n* скотност *f*, Zhaarig *a* густокос, густе косе (*gen.*), дебелодлак, густе длаке (*gen.*), с густом косом, с густом длаком, космат; ~häuter {-хѡ-тѣr} [Haut] *m 2l* ⊕ дебелокожац; Zhäutig *a* = Zfellig (и *fig*); ~hüsig {-хуљзѣх} *a* дебеле љуске (*gen.*), дебеле махуне (*gen.*), с дебелом љуском (и. махуном); ~icht {дикѣхт} *n 2g* честа(р) *m f*, шипраг *m*, шипраже *n coll.*; ~kopf *m: a)* дебела глава *f*, дебелоглавац, главоња; *b)* глупан; er ist ein ~kopf он је бандоглав(ац), он има тврду главу; Zkörperig *a* дебелоглав, глат; *fig.* бандоглав, тврдоглав; ~köpfigkeit *f fig.* бандоглаваост, тврдоглаваост; Zlaubig *a* лиснат, шумнат; Zleibig *a* дебео, гојазан; кабаст; Zleibiger Band дебела свеска; ~leibigkeit *f* дебљина, гојазност; кабастост; дебљина (књиге); Ziippig *a* дебелих усана, с дебелим уснама, уснат; ~taul *n* дебелоуст(и)-а; Zmäulig *a* дебелих уста, с дебелим устима; ~milch *f* кисело млеко *n*; Znasig, Znäsige [Nase] *a: a)* дебела носа (*gen.*), с дебелим носем; *b)* *pop. fig.* напућен, напег, надувен; ~saft *m* густ сок, житко укуван сок; Zschalig *a* дебеле љуске (*gen.*), с дебелом љуском, дебеле љуштуре (*gen.*), с дебелом љуштуром; ~schnabel *m* ⊕ бото-кљун, трешњара *f*; Zschotig *a* дебеле махуне (*gen.*), с дебелом махуном; Zstämmig *a* дебела стабла (*gen.*), с дебелим стаблом; ~tuer {-туr} *m 2l fam.* разметљивац, хваста-

вац; ~tuerei' {-туrѣ} *fam. f 3b* разметање *n*, хвалисање *n*; Ztuerisch {-туrѣш} *fam. a* разметљив, хвалисав; (sich) Ztun *fam. intr. (h)* sep. устурити се, устурати се; (sich) mit et. (*dat.*) Ztun разметати се чим; ~tun *fam. n* = ~tuerei; ~wanst *fam. m* трбоња, трбуља, трбушко, пупоња, куљавац; Zwanstig {-ван-стѣх} *fam. a* трбушат, пупав, куљав.

Dict... в. Dikt...

Dida'ktik {дидактѣк} [грч.] *f 3b (б. pl.)* дидактика, наука о наставним методама, о начину предавања; ~er {-p} *m 2l* дидактичар.

dida'ktisch {дидактѣш} *a* дидактичан, поучап. dideldum(dei) {дид'лдѣм, дид'лдѣмдѣ} [оном.] {die *f* и *pl.* од der. [цигу-цигу.]

Dieb {диp} [свн. diab, diub] *m 2g 1. и* ~in {ди-бѣн} *f 3c* лопов, -ица, лупеж, -ица, крадљивац, -ица, тат; ein ~! haltet den ~! лопов! држ'те лопова!; *prv.* Gelegenheit macht ~e прилике чине човека лоповом; die kleinen ~e hängt man, die großen läßt man laufen мали кривци хватају се као муве у паукову мрежу, а велики пролећу кроз њу као бумбари. 2. (одмила и. сажаливо) лопов, лупеж. 3. расцветан горући стењак.

die'ben {диб'н} *tr., intr. (h)* (у)красти.

Dieberei' {диб'рѣ} *f 3b* лупештво *n*, лоповшти-н

Die'bes... {диб'с-} в. Diebs... [на, крађа.]

die'bissh {дибѣш} *a 1. и* *adv.* лоповски, лупешки, крадљив; ~e(erweise) handeln радити лоповски, делати лупешки. 2. (по)тајни, испотаје; *adv.* (по)тајно, испотаје. 3. *fig. adv.* опак, јако, страшно (уп. verdammt, verflucht).

Die'bs..., die'bs... {диpс-}: ~auge *n* лоповско око, лупешко око; ~bande *f* лоповска дружина, лупешка руља; ~brut *f* лоповска жгација, жгација лопова; ~daumen *m: fig.* e-n ~daumen bei sich tragen носити при себи парченце коца спремљенога као амајлију; Zfest *a* калаузом неотворљив, безбедан од лопова; ~finger *m.* ~finger haben имати дугачке прсте; ~gesindel *n* = ~bande; ~glück *n* незаслужена срећа *f*; ~griff *m* лоповски потез; ~handwerk *n* лоповски занат *m*; ~hehler *m* јатак (лопова); ~helfer *m* саучесник у крађи; ~herberge *f*, ~höhle *f* лоповска пещина, лупешко гнездо *n*; ~kluft *f* = ~höhle; ~laterne *f* фењер *f* с пригушеном светлошћу; ~nest *n* = ~herberge; ~pack *n* = ~gesindel; ~schlüssel *m* калауз; Zsicher *a* безбедан (и. сигуран) од лопова; ~sinn *m* нагон за крађом, настројеност *f* за лопова; ~sprache *f* лоповски језик *m*, језик лупежа; ~volk *n* = ~gesindel.

Die'bstahl {дипштал} [срвн.; Dieb и stehlen] *m 2d 1.* крађа *f*, покрађа *f*; ~ mit Einbruch (und Einsteigen) крађа с провалом (и успињањем); ~schwerer ~ опасна крађа *f*. 2. literarischer ~ књижевна крађа, плагијат.

Die'bstahlversicherung *f* осигурање *n* од крађе Die'denhofen ⊕ {дѣд'нхоф'н} *n 8g* Диденхофен *m*, Тионвил *m*.

die'jenige {дѣ'јенѣr} *f* од derjenige.

Die'le {дил'} [свн. dil(o)] *f 3b 1.* даска. 2. под *m*, патос *m*. 3. гумно *n*. 4. трем *m*, претсо-

бље п. 5. (особ. јн.) таван (Boden 4). 6. а) дворница (ресторана); б) отмен ресторан т.

die'len {~н} I тр. 15а патосати; паркетовати.

II Die'len п, Die'lung ф 1. патосање, паркетовање. 2. (само Dielung) патос т, паркет т.

Die'ler {дил'р} т 2л патосар, паркетар.

Die'me(n т 2л) ф 3б [дн.] = (Getreide-)Schober.

die'nen {дин'н} [свн. di'onon] I инт. (h) 15а 1. служити, послужити; Gott ~ служити Богу; den Götzen ~ служити идолима; den Lusten ~ одати се сладострасти; bei e-m Herrn ~ служити код (и. у) господара, служити господара; X bei der Artillerie, zu Fuß, zu Pferde, zur See ~ служити у артилерији, у пешадији, у коњици, у морнарици; er hat von unten (и. von der Pike) auf gedient почео је да служи од најнижег чина (и. ступња); прв. niemand kann zween Herren ~ нико не може служити два господара. 2. ~ als служити као, служити за; als Bedeckung ~ служити за пратњу; als Vorwand ~ служити као (и. за) изговор; mein Mantel wird mir als Decke ~ мој огртач ће ми (по)служити за покривку. 3. ~ zu (dat.) (по)служити за, служити на, (по)служити ...dat.; j-m zu et. (dat.) ~ (по)служити кому за што; das dient zu nichts то није ни за шта; то не служи ничему; wozu kann dieser Knecht Ihnen ~? за што Вам може послужити овај слуга? 4. (по)служити, помоћи; j-m mit s-r Börse ~ помоћи кога својом кесом; j-m mit et. (dat.) ~ послужити кога чим; обавезати кога чим; j-m in ähnlicher Weise ~ вратити кому сличном услугом; damit {дам'т} ist mir nicht gedient тим ми није ништа поможено; mit Schmeicheleien ist mir nicht gedient од ласкања немам ја ништа. 5. (по)служити, услужити; womit kann ich (Ihnen) ~? чим (Вас) могу по-, услужити?; ist Ihnen damit gedient, wenn...? јесте ли услужени, ако...?; kann ich Ihnen damit {дам'т} ~? могу ли Вас тим по-, услужити? могу ли Вам понудити то?; (Ihnen) zu ~ на служби! да, молим лепо!; damit {дам'т} kann ich Ihnen ~ тим Вас могу у-, послужити. 6. abs. служити, бити у служби; die ~de Klasse ред т послуге, класа слугу; ich diene zwanzig Jahre служим двадесет година; имам двадесет година службе. 7. X Gegenwärtiges dient Ihnen mitzuteilen, daß... предмет овога писма је да Вам се саопшти да... 8. fam j-m auf et. (acc.) ~ одговорити кому на што; j-m gehörig ~ поклопити кога. II тр. †; у наречју 1. служити. 2. gut gedient добро у-, послужен. 3. да(ва)ти као данак. III Die'nen п служење, служба ф; des Dienens müde уморан од служења, уморан од службе (в. Dienst).

Die'ner {дин'р} т 2л, ~in {~йн} ф 3с 1. слуга, момак, служитељ, служавка, слушкиња; rel. ~(in) des Herrn слуга Господњи; rel. ~ des göttlichen Wortes слуга Божје речи; (ich bin) Ihr gehorsamster ~ Ваш (сам) најпонижнији слуга; слуга (сам) понизан; gegen j-n den gehorsamen ~ machen табанати (и. теменати) пред ким; gehorsamer ~! gehorsame ~in!

заповедајте, молићемо! 2. слуга, службеник, чиновник. 3. fam: j-m e-n ~ machen поклонити се кому. 4. fig. stummer ~ сточић.

Die'ner... {дин'р-} = Bedienten...

Dienerei' {дин'рѐ} ф 3б 1. послуга, слуге т pl., млађи т pl. 2. слугерањство п 3. клањање п, fam. клањаницја.

die'nerhaft {дин'рхф'т}, die'nerisch {дин'рш}, die'nerlich {дин'рлх} а као слуга, попут слуге, слугерањски. [герањство п.]

Die'nerhaftigkeit {дин'рхфтихк'т} ф 3б слу- die'nern {дин'рн} инт 15б клањати се.

Die'nerschaft {дин'ршф'т} ф 3б 1. послуга, слуге т pl., млађи т pl. 2. = Dienertum.

Die'nertum {дин'ртум} п 2а (б. pl.) слуштво, служитељство; слугерањство.

die'nlich {динлх} а. погодан (dat.: за), користан, од користи, добар, повољан (dat.: по); zu et. (dat.) ~ sein (по)служити чему, (по-)служити за што; wenn Sie es für ~ erachten ако сматрате да је корисно (и. zgodno).

Die'nlichkeit {~к'т} ф 3б корисност, погодност.

die'nsam {динзам} а = dienlich.

Dienst {динст} [свн.; dienen] т 2г 1. служба ф, служење п; дужност ф; X ~ bei der Fahne служба у војсци; den (и. s-n) ~ antreten ступити -ати у службу; in ~ gehen (от)ићи у службу, постати слугом; den ~ (auf)kündigen отказ(ив)ати службу; fig. meine Beine versagen den ~ издају ме ноге; ~ haben и. tun (и X) бити на служби, бити дежуран; in ~ nehmen примити -ати у службу; bei j-m im ~ stehen служити код кога; e-n ~ suchen тражити службу; in ~ treten, ~e nehmen (и X) ступити -ати на дужност (и. у службу), ступити -ати у војску; außer ~: а) без службе, без места, б) без дужности, у пензији; vom ~ дежурни, на служби; dem Staate treue ~e leisten (по)служити верно држави. 2. услуга ф; j-m e-n ~ leisten и. erweisen и. tun (у)чинити кому услугу; was steht (Ihnen) zu ~en? чим Вас могу услужити? 3. dieser Stoff tut gute Dienste ово лице (и. овај стоф) врши добро посао; j-m auf den ~ passen fam. мотрити на кога; im ~e der Wahrheit, der Gerechtigkeit stehen бити (и. стајати) у служби истине, правде.

Die'nst... {динст-}: ~abteil п службени одељак т; ~abzeichen п X ширит т, гајтан т; ~adel т X службено племство п, племство скопчано са службом.

Die'nstag {динс|так} [свн. zies|tac Tag des Zio; Zio(старонордиски Туг, стари германски бог рата; уп. фр. mar-dil т 2г уторак; ам ~ у уторак; des ~s уторком, dienstags уторком.

Die'nst..., die'nst...: ~alter п године службе ф pl.; ~alters|liste ф списак т за унапређење; ~anerbieten п понуда ф за службу; ~angelegenheit ф службена ствар, службени посао т; ~antritt т ступање п у службу, ступање на дужност; ~anweisung ф службено упутство п; ~anzug т = ~kleid; ~arbeit ф службени рад (и. посао) т; ~auszeichnung ф X службено одличје п (дато војницима за дугу службу); ~bar {динстбар} а 1. потчињен, дужан да

служи, обавезан на службу; послушан; (sich) *z*bar machen потчинити (се), потчињавати (се), *fig.* искори|стити, -шћавати; 2. претерано услужан, преуслужан; 3. = *z*fertig; *~barkeit* {динстваркѣт} *f* 3b 1. потчињеност; 2. *д*з службеност; *~befehl* *m* *×* службена заповест (и. наредба) *f*; *~befiissen* *a* = *z*fertig; *~beilissenheit* *f* = *~fertigkeit*; *~behörde* *f* власт, надлештво *n*, *z*bereit *a* = *z*fertig; *~bereithheit* *f* = *~fertigkeit*; *~beschädigung* *f* повреда у служби; *~betrieb* *m* вршење *n* службе; *~bote* *m* млађе *n*, слуга, служавка *f*; *~boten* *pl.* послуга *f*, млађи *m* *pl.*; *~boten|herberge* *f* склониште *n* за млађе (и. за послугу); *~boten|treppe* *f* степенице *f* *pl.* за млађе (и. за послугу); *~brauchbarkeit* *f* употребљивост за службу; *~buch* *n* (службена) књижица *f*, † буква; *~eid* *m* = *Amtseid*; *~eifer* *m.* а) ревност *f* у служби; б) = *~fertigkeit*; *z*eifrig *a* ревностан у служби; услужан; *~einkommen* *n* плата *f*, плаћа *f*; *~entlassung* *f* отпуштање *n* из службе, отпуст *m* из службе; *z*erfahren *a* искусан у служби; *z*ergeben *a* одан (да (у)служи); *~ergebenheit* *f* оданост (да (у)служи); *~fach* *n* одељење; *z*fähig *a* = *z*tauglich; *~fähigkeit* *f* = *z*tauglichkeit; *~fahr|plan* *m* ред вожње; *z*fertig *a* услужан; *überaus z*fertig крајње услужан; *den ~fertigen spielen* правити се услужан; *~fertigkeit* *f* услужност; *z*frei *a* слободан (од службе), ослобођен дужности; *~führen* *f* *pl.* комора *f*; *~geber* *m* послодавац, газда; *z*gefällig *a* услужан, предусретљив; *~gefälligkeit* *f* услужност, предусретљивост; *z*geflissen *a* *✓* = *z*fertig; *~geflissenheit* *f* *✓* = *~fertigkeit*; *~gehorsam* *m* *×* послушност *f*; *~gesuch* *n* молба за службу; *~gewalt* *f* власт; *~grad* *m* *×* чин, степен у служби; *z*habend *a* = *z*tugend; *~herr* *m.* а) господар; б) послодавац, газда; *~herrschaft* *f* господар (и *pl.*) *m*, господарка, газда(рица) *f* *m*, газде *m* *pl.*, газдарице *f* *pl.*; *~jahr* *n* година *f* службе; *~jubiläum* *n* прослава *f* (свога) службовања, прослава година службе; 25 jähriges *~jubiläum* прослава двадесетпетогодишњице службе; *~kleid* *n* службено одело, униформа *f*, *×* походна униформа *f*; *~knecht* *m* слуга, момак; *~kenntnis* *f* познавање *n* службе; *~kontrakt* *m* уговор за службу, уговор између газде и слуге; *~leistung* *f* чињење *n* услуге; *×* zur *~leistung* kommandiert sein привремено служити; *~leute* *pl.* од *~mann* б; *z*lich {динствлх} *a* = *amtlich*; *z*liche Stellung службени положај *m*, *~ling* {динствлн} *m* слугерања; *~lohn* *m* плата *f*, плаћа *f*; *~lokal* *n* канцеларија *f*, *z*los *a* без службе; *~mädchen* *n*, *~magd* *f* служавка *f*, слушкиња *f*; *~mann* *m.* а) (*pl.* *~männer*) клетвеник, вазал; б) (особ. *pl.* *~leute*) слуга; в) *pl.* *~männer* и *~leute*) носач; *~mannschaft* *f* носачи *m* *pl.*; *z*mäßig *a* (*dv.*) службен(о); *~mütze* *f* службена капа; *~ordnung* *f* служба, службени ред *m*, *z*ordnungs|mäßig *a* службени, прописан; *~personal* *n.* а) = *Beamtenpersonal*; б) = *Diener-schaft*; *~pferd* *n* коњ *m* за службу; *~pflicht* *f*.

а) службена дужност; б) обавеза служења, обавеза службе; *×* allgemeine *~pflicht* општа војна обавеза; *z*pflichtig *a* обавезан за службу, обавезан на службу; *~reise* *f* службени пут *m*; *~rock* *m* = *~kleid*; *~sache* *f* службена ствар; *~schaft* {динствлффт} *f* 3b *✓* = *~barkeit*; *z*scheu *a* који се плаши службе, који се боји рада; *~stellung* *f* *×* функција, дужност; *~straf|gewalt* *f* дисциплинска власт; *z*streng *a* бирократски; *~stunden* *f* *pl.* службени часови *m* *pl.*, време *n* дужности; *z*tauglich *a* способан за службу; *~tauglichkeit* *f* способност за службу; *~tracht* *f* = *~kleid*; *z*tüchtiga = *z*tauglich; *~tüchtigkeit* *f* = *~tauglichkeit*; *z*tugend *a.* а) у дејству, у служби, на дужности, на раду; б) дежурни; *z*unbrauchbar, *z*unfähig, *z*untauglich, *z*untüchtig *a* неспособан (за службу); *~unbrauchbarkeit*, *~unfähigkeit*, *~untauglichkeit*, *~untüchtigkeit* *f* неспособност (за службу); *~untaugliche(r)* *m* *×* ослобођен(и) као неспособан; *~verhältnis* *n* однос *m* између газде и слуге; *~verlust* *m* губитак службе; *~verpflichtung* *f* *×* обавеза на служење (auf weitere fünf Jahre за идущих пет година); *~verschleppung* *f* овлашно вршење *n* дужности, пасивна резистенција; *~vertrag* *m* = *~kontrakt*; *~volk* *n* послуга *f*, млађи *m* *pl.*, чељад *n* *pl.*; *~vorschrift* *f* службени пропис *m*; *~weg* *m* пут хиерархије, пут подељености по старешинству; *z*widrig *a* противан служби; *z*willig *a* вољан да (у)служи; и = *z*fertig; *~willigkeit* *f* = *~fertigkeit*; *~woche* *f* службена недеља (и. седмица); *seine ~woche haben* имати службу преко недеље (и. седмице), имати седмично дежурство, бити на служби преко недеље; *~wohnung* *f* службени став *m*, *~zeit* *f* време *n* (и. године *f* *pl.*) службе, време службовања, службовање *n*; *×* *seine ~zeit aushalten* отслужити свој рок; *~zeugnis* *n* сведочанство (и. уверење) о служби, *×* књижица *f*; *~zulage* *f* службени додатак *m*; *~zwang* *m* = *~pflicht* б; *~zweig* *m* грана (и. врста) *f* службе.

die's|bezüglich {дис-} *a* који се односи на..., који стоји у вези са...; *adv.* што се овога (и. тога) тиче, односно овога, у вези са тим.

die|se|lbe {дизелб} в. *derselb(ig)*.

Diese|lbigkeit {дизелблхкѣт} *f* 3b истоветност, идентичност.

die'ser {дѣз'ер} [свн.: *der*] *m*, *diese* {дѣз'} *f*, *dieses* {дѣз'с} и. *dies* {дѣс} *n* (*opp.* *jener*), *pr/d.*

1. овај, ова, ово; тај, та, то; ~selbe Punkt ова иста тачка *f*; ~mein Kamerad овај мој друг; *dieses mein Haus* ова моја кућа *f*; *diese vielen Bücher* ове многе књиге; *diese wenigen Bücher* ово мало књига; *durch diese und andere Mittel* овим и другим средствима; ~ist es, den... овај је кога (и. који) ..., тај је кога (и. који) ...; *dieser und jener* овај и онај; *bald ~bald jener* сад овај сад онај; час овај час онај; *hol' dich dieser und jener!* да те јаво носи!; *den zehnten dieses (gen.)* десетог овог (месеца). 2. *die(se)s* *n* ово, то; *dies ist wahr* ово је истина, то је истина (*yn. das*);

dies (hier) ist mein Bruder ово је мој брат;
vor diesem некада, пређе.

die'serigestalt v. Gestalt 3.

die'ser-halb, -wegen † = deshalb.

die'serlei {диз'ерлеј} = derlei, dergleichen.

dieser-seits, -wärts adv. с ове стране, с ову страну.

die's... {дес-}: ~falls adv. у овом случају;

~jährig а овогодишњи; ~mal adv. овога пута, овај пут; ~malig {-малџ} а овога пута;

~rheinisch а оворајски, с ове стране Рајне;

~seit = ~seits; ~seitig {-зџ'тџ} а. а) ово-

страни; б) der ~seitigen Gesandte посланик

нашега краља (цара итд.); die ~seitigen

Truppen f pl. наше чете, наше трупе; ~seits

{-зџ'тс} adv. и prp. са gen. с ове стране, с ову

страну; ~seits und jenseits с ове и с оне стра-

не, с ову и с ону страну; Diesseits n inv. (б.

pl.) овај живот т, овај свет т; das Diesseits

und das jenseits овај живот и загробни жи-

Dieterich {дџ'трџ} т 2g в. Dietrich². [вот т.]

Die'trich¹ {дџ'трџ} [гр.] т 8а Дитрих; Теодо-

рих (визиготски краљ). [удешен кључ.]

Die'trich² {~} т [срвн. Dietrich¹] т 2g калауз, I

die'trichen {~н} intr. (h), tr. отв[арати -орити

калаузом. [сј. а) (по)што, јер; б) док.]

die'wei'l {дџ'вал} нешто † I adv. међутим. II

differentia'l {дџ'ф'ренџал} [лат., Differenz] ^ I

а диференцијалан. II Differentia'l n 2g¹ дифе-

ренцијал т.

Differentia'l... {дџ'ф'ренџал}: ~bremse f ⊕ дифе-

ренцијална кочница; ~flaschenzug т —

диференцијална котурача f; ~getriebe n ⊕

диференцијално зупчаниште; ~große f ^

диференцијал т; ~rechnung¹ f ^ диферен-

цијални рачун т; ~rolle f, ~scheibe f ⊕ дифе-

ренцијални котур т; ~tarif т ⊗ диферен-

цијална тарифа f; ~zoll т ⊗ диференцијал-

на царина f.

differenti'e'ren {дџ'ф'ренџир'н} [differential] ^

I tr. 15g диференцирати, доби(ја)ти дифе-

ренцијала (асс.: gen.). II Differenti'e'ren n,

Differenti'e'ring f диференцирање, добијање

диференцијала (и. диференцијалног колич-

ника).

Differenz {дџ'ф'ренџ} [лат.] f 3b 1. а диферен-

ција, разлика; ⊗ вишак т, мањак т. 2. рас-

спра, зајевица, спор т.

Differenz...: ~beilegung f поравнање н спора;

~geschäft н роковни посао т; ~zahlung f

плаћање н разлика, исплата диференције;

~zoll т = Differentialzoll.

differentzie'ren {дџ'ф'ренџир'н} tr. 15g а) дифе-

ренцирати, разликовати, делити; б) ^ = dif-

ferentzieren.

differie'ren {дџ'ф'рир'н} [лат., Differenz] intr.

(h) 15g диферирати, разликовати се.

Difftelei¹ {дџ'ф'тел'е}, diffeln {дџ'ф'тел'н} в. Tüfte-

lei итд.

digesti'v {дџ'гестџф} [лат.] а дигестиван, за ва-

рење, за пробаву, варења (gen.), пробаве

(gen.) [дигиталин т.]

Digitali'n {дџ'гиталин} [Digitalis] n 2g¹ (б. pl.) I

Digitalis {дџ'гиталис} [лат.] f inv. (б. pl.) ⊗ =

I'ngerhut б.

Dijo'n/rose {дџ'он-} [Dijon варош у Францу-

ској] f ⊗ дижонска ружа.

Diktat {дџ'ктат} [лат., diktieren] n 2g диктат т,

казивање у перо; nach dem ~ по диктату.

Dikta'tor {-џр} [лат.] т 6d диктатор, неогра-

ничени заповедник.

diktato'risch {-таторџш} а диктаторски.

Diktatu'r {дџ'ктатур} f 3b диктатура.

diktie'ren {дџ'ктир'н} [лат. dictāre; ун. dichten]

I tr. 15g диктовати, казивати у перо. II Dik-

tie'ren n диктовање, казивање у перо.

Diktie'r|übung f = Diktat.

Diktio'n {дџ'кцион} [лат. f 3b дикција, начин т

говора (и. изражавања, излагања).

Diktionä'r {дџ'кционер} [фр.] n 2g¹ речник.

dilato'risch {дилаторџш} [лат.] а дилаторски.

Dile'mma {дилема} [грч.] n 6i (pl. и ~ta inv.)

дилема f, положај неизбежне одлуке за јед-

но или за друго, избор између две непријат-

не ствари; облик дисјунктивног закључка.

Diletta'nt {дилетант} [ит.] т 3а, ~in {~ин} f 3с:

а) дилетант, -киња, љубитељ, -ка; б) полу-

тан, -ка.

Diletta'nten..., diletta'nten... {-тант'н-}. ~haft

{далетант'нхџфт} а, ~mäßig а: а) дилетант-

ски, љубитељски, као љубитељ(ка); б) полу-

тански, површан; ~konzert n дилетантски

концерат т, концерат љубитеља; ~tum {ди-

летант'нтум} n 2а (б. pl.): а) дилетантство,

љубитељство; б) полутанство; ~verein т у-

дружење н љубитеља.

diletta'ntisch {дилетантџш} = diletantenmäßig.

Dilettanti'smus {-тантасмус} т 6g (б. pl.) =

Dilettantentum. [мирођија f.]

Dill {дил} [свн.] т 2g, аус. и ~e¹ {~е} f 3b I

Dille² {дил'е} f 3b = Tülle. [мирођије.]

Di'll'oi {дџ'лол} n мирођијино уље, зеитин од I

diluvia'l {дилувиал} [Diluvium] а дилувијалан,

потопски. [формација.]

Diluvia'l|bildung f дилувијална творевина (и.)

diluvia'nisch {дилувианџш} а дилувијални, по-

топски. [2. geol. дилувиум т.]

Dilu'vium {дилув'ум} [лат.] n 6е 1. потоп т.]

Dimensio'n {димензион} [лат.] f 3b димензија,

правац т (простирања), (раз)мера.

Di'meter {диметр} [грч.] т 2l мет. диметар.

diminuti'v {диминутиф} [лат.] gr. I а димину-

тиван, за умањавање. II Diminuti'v {~} 2g¹ и

~um n {~вум} 6к диминутив т, именица за

умањавање, именица која означаје умањен

предмет. [ставка.]

Dimissio'n {димџсион} [лат.] f 3b димисија, о- I

dina'risch {динарџш} а динарски; Dina'rische

Alpen pl. Динарски Алпи.

Dine'r {дине} [фр.] n 6i дине т, ручак т.

Ding {дин} [свн. dinc] n 2g (особ. fam. и 2с) 1.

ствар f; der Schöpfer aller ~е творац свих

ствари; das ~ an sich (К.) ствар по себи; vor

allen ~ен пре свега; unbedeutendes ~ безна-

чајна ствар; er hat tausend ~е zu besorgen

(он) има триста ствари да (по)свршава; bei

so gestalteten (и. sobewandten) ~ен кад тако

ствари стоје; der Glaube ist nicht jedermanns

~ вера није за свакога; није свакоме дано да

верује; als er das ~ vernommen hatte кад је

чуо то; кад је сазнао то; *fig.* er versteht das ~ разуме се он у томе; ich habe das ~ lange gemerkt давно сам ја то приметио (и. запазио); er hat ganz andere ~e erlebt доживео (и. дочекао) је друго штошта; so ein ~ (, als) wie... тако што као...; das ist ein ~ der Unmöglichkeit то је немогућно, то је немогуће; es ist ihm ein ~ свеједно му је; мало га се тиче; ein hübsches ~ нешто лепо; bei Gott ist kein ~ unmöglich за Бога није ништа немогуће; es ist ein köstliches ~ um einen Freund divina (и. красна) (ти) је ствар пријатељ; *fig.* das geht nicht mit rechten ~en zu то (му) нису чиста посла; то нису чисте ствари; es müßte nicht mit rechten ~en zugehen, wenn das nicht geschähe не би била чиста посла кад се то не би догодило (и. десило); das ist ein übles ~ то је зло; *prov.* gut ~ will Weile haben што је брзо то је и кусо; geschehen ~ ist nicht zu ändern што би би; што је било било; не промени оно што се десило; jedes ~ hat zwei Seiten свака ствар има лице и наличје; jedes ~ hat seine Zeit све у своје време; aller guten ~e sind drei трипут Бог помаже. 2. (као опште означавање нечега што се не може или неће да назначи, именује, или што се не да ближе означити); а) (за неживе предмете) ово, оно, *por.* сокоћало; das böse ~ ♀ заноктица *f*; das heilige ~ црвени ветар *m*; б) (за животиње) створ(ење) *m*; die kleinen ~er ови мали створови, ова мала створења; с) (за особе); *fam.* die liebenswürdigen ~er ова љупка мала бића (деца); das ~ мушкарче, дечко *m*; so ein lieb ~ тако драго биће; *fam.* das arme ~ сиротица; das dumme (и. alberne) ~ луд(и)ца *f*, глупача *f*; freches ~ безобразница *f*; naseweises ~ проливеница *f*, брбљуша *f*; niedliches ~ слатка маља *f*. 3. прилошки *fig.*: guter ~e sein бити добро расположен; unverrichteter ~e zurückkommen вратити се (и. враћати се) не свршивши посао (и. празних шака). 4. *rl.* die vier letzten ~e четири врху *f pl.* човекове. 5. ♀, и *prov.* суд *m*, седиште суда; претрес(ање) *m*, расправа *f*, исправљање *p*.

di'ngbar {дин.бар} а погодљив, најмљив, закупљив, који се може погодити, најмити, закупити; купљив, за куповину, подмитљив.

Di'ngchen {дин.х'н} *n dim.* од Ding стварчица *f* (в. Dingelchen). [погодби (и. о најмљењу).]

Di'ngbrief {дин.-} *m* уговор (и. писмено *p*) о

Di'ngelchen {дин.елх'н} *n 2l dim.* од Ding (особ. 2) стварчица *f*; das arme ~, das arme Dingchen сиротица.

di'ngen {~н} [свн. dingon; Ding 5] 12b и 15a I *tr.* 1. погодити, погађати, најмити; купити. II *intr.* (h) погађати се, погодити се (um et. acc. за што, око чега), ценкати се. III Dingen *p* погађање, најмљење, закупљење; ценкање. **Di'ngerchen** {дин.рх'н} *dim. pl.* од Ding(elchen) (особ. 2). [(у)хапсити, затворити кога.]

di'ngfest а = fest; j-n ~ machen ухватити, **di'nglich** {дин.л'х} а *sz* (opp. persönlich) стваран; **Di'nglichkeit** {~л'х} *f 3b* стварност.

Dings {дин.с} [Ding] *fam. n inv.* (б. pl.) ствар

f; и = Ding 2с; ~da {дин.сда} *m* и *f inv.* (б. pl.) Herr ~ da *fam.* господин Н. Н.; господин, овај...; господин, како се зове; Frau ~da госпођа Н. Н.; госпођа, ова...; госпођа, како се зове; б) *n* in ~da (и. ~hausen {дин.сх'з'н}, ~kirchen {дин.ск'рх'н} у овом..., у како се

Di'ng... {дин.-}: ~statt *f* ♀, ~stelle *f* ♀, ~stuhl ♀ [Ding 5] *m* седиште *n* суда; ~wort *n 2a gr.* именица *f*. [(ва)ти.]

dinie'ren {динир'н} [Diner] *intr.* (h) 15g руча-**l** **Di'nkel** {дин.к'л} [свн.] *m 2l* (вх. jн.) ♂ (Tri'ticum spelta) пир.

Dio'genes {диогенес} [гр.] *m 8с* Диоген. **Diokletia'n** {диоклециан} *m 8a* Диоклецијан (римски цар, 245—313). [клецијанов.]

diokletia'nisch а {~йш} диоклецијански, Дио-**l**

Diony's {диону.с} *m 8с* = Dionysius.

diony'sisch {диону.зйш} а дионизиски.

Diony'sius {~зйс} [грч.] *m 8с* Дионизије.

diopha'ntisch {диофант'ш} [Диophantos, грчки математичар 4 век после Хр.] а ~e Gleichung Диофантова једначина, неодређена једначина.

Dio'pter {диопт'р} [грч.] *n 2l* диоптер *m*; ~lineal *p* алхидада *f*; ~teleskop *p* диоптерски телескоп *m*. [о преламању светлости.]

Dio'ptrik {диопт'рйк} *f 3b* ~ диоптрика, наука **l** **Dio'ptrisch** {диопт'рйш} а диоптриски.

Diora'ma {диорама} [грч.] *n 6е* диорама *f*.

Diosku'ren {диоскур'н} [гр.] *m pl. inv.* Диоскури

Diözesa'n {дио.цезан} [гр.] *m 3a* дијецезан, старшина дијецезе, епархије, бискупије; ~bischof *m* дијецезански владика, бискуп; ~verordnung *f* дијецезанска наредба, владин распис *m*; ~verwaltung *f* управа дијецезе, епархије, бискупије. [епархија, бискупија.]

Diöze'se {дио.цез'с} [Diözesan] *f 3b* дијецеза, **l**

Diphtherie' {дифтери'с} *f 6f* (б. pl.), **Diphtheri'tis** {~тйс} *f inv.* [гр.] дифтерија, запаљење *p* гуше. [терије.]

Diphtherie' serum *p phm.* с'ерум *m* против диф-**l** **diphtheri'tisch** {дйфтеритйш} а дифтериски.

Diphtho'ng {дйфт'г'н} [гр.] *m 2g¹* и 3a дифтонг, двогласник. [тонговати.]

diphthongie'ren {дйфт'г'н.гйр'н} *tr.* 15g *gr.* диф-**l**

Dipl.-Ing. abr. = Diplomingenieur. [чанство.]

Diplo'm {диплом} [гр.] *n 2g¹* диплома *f*, сведо-**l**

Diploma't {дипломат} [Diplomatik] *m 3a* дипломата (и *fig.*).

Diploma'ten... {~мат'н}: ~laufbahn *f* дипломатска кариера; die ~laufbahn einschlagen ући (и. улазити) у дипломатију; ~schreib-**l** **tisch** *m* дипломатски писаћи сто. [ција.]

Diplomatie' {дипломати'с} *f 3b* (б. pl.) диплома-**l**

Diploma'tik {~матйк} [фр., ср.лат., Diplom] *f 3b* (б. pl.) дипломатика, наука о повељама.

Diploma'tiker {~р} *m 2l* дипломатичар, повељар, познавалац повеља.

diplo'mat'isch {дипломатйш} а 1. дипломатски, *fig.* вешт. 2. дипломатски, посланички.

Diplo'm... {диплом.-}. ~ingenieur *m* инжењер са дипломом, дипломиран инжењер.

Di'ptychon {дйпту.х'н} [гр.] *n 6е* (pl. и Diptycha *inv.*) диптих *m*.

dir {дир}, у писмима *Dir*, *prp. dat.* од *du* 1. т(еб)и; *ich sage es dir* ја ти кажем (то), кажем ти (то); *dir habe ich es gegeben* теби сам (то, га, је) дао (дала); *wem gibst du's?* — *dir!* кому дајеш (то)? — теби!; *stelle dir diesen Mann vor* претстави с(еб)и овога човека, замисли овога човека; *fig. mir nichts, dir nichts* ни лук јео, ни лук мирисао; просто напросто. 2. као *dativus ethicus*: *das ist dir eine wahre Lust* то ти је право задовољство.

dire'kt {директ} [лат., од *dirigere*; отуд *dirigieren*] а директан, прав; управан; непосредан; X ~er *Schuß* директан хитац, директан метак; X ~er *Wagen (Zug)* директна кола *n pl.* (директан воз, влак); *adv.* директно, (у) право, непосредно; управно; ~ oder *indirekt* директно или индиректно, непосредно или посредно, право или заобилазно; X *Waren ~ beziehen* добављати — ити робу директно (и. непосредно, из прве руке).

Direk'tio'n {дирекциџн} *f 3b* дирекција (правац, вођење, управа); ~s|*bureau* *n* канцеларија *f* дирекције (и. управе); ~s|*gebäude* *n* зграда *f* дирекције, зграда управе; ~s|*linie* *f* линија дирекције (и. правца); ~s|*mitglied* *n* члан *m* дирекције, управе; ~s|*zimmer* *n* соба *f* управе, канцеларија дирекције.

Direk'ti've {директив} *f 3b* директива, упутство *n*, смерница.

Dire'ktor {директор} *m 6d* директор, управник, управитељ; *stellvertretender* ~ заступник директора, заступник управника (управитеља); *technischer* ~ технички директор; ~in {~ин} *f 3c*: а) директорка, директорова жена, управниковица, б) (об. *Direktrice*) директорка, управитељка.

Dire'ktor|amt *n* директорство, управништво, управитељство; директоровање, управниковање, управитељевање.

Direktora't {директорат} *n 2g* = *Direktoramt*. **Direk'toren...** {директорн-} ~*konferenz* *f* конференција директора, управнички састанак *m*, ~*versammlung* *f* директорска скупштина, скупштина директора (и. управника).

direktoria'l {директоријал} а директоријалан, управни; **Direktoria'l|verfügung** {~ал-} *f* директоријална одредба.

Direkto'rium {директоријум} *n 6e* директориум *m*, управа *f*, управни одбор *m*.

Dire'ktor... (в. и *Direktoren...*): ~*stelle* *f*, ~*würde* (= ~amt; директорско место, директорско звање. [реktor.]

Direktri'ce {директрис} [фр.] *f 3b* в. под *Di-* **Dirige'nt** {диригент} [лат. *dirigere*] *m 3a* диригент, управљач оркестром.

dirigie'ren {диригирн} [фр.; в. *direkt*] *I tr. 15g* дириговати, управљати (*acc.. abl.*), водити. II **Dirigie'ren** *n* дириговање, управљање.

Dir'nchen {дирнхн} *n 2l*, севн. **Dirnd(e)** {дирнд(е)} *n 2l dim.* од *Dirne* 1. девојче, цурица *f*.

Dir'ne {дирн} [свн. *diorna*] *f 3b* 1. мома, девојка, цура. 2. девојчура, лоћа, лоћка. 3. служавка. [војчурак *m*.]

Dir'nlein {дирнлн} *n 2l dim.* од *Dirne* 1. де-
Dis {дис} *n inv.* ≡ дис; ~*Dur* *n* дис-дур.

Disc... в. Disk... Disz...

Disharmonie' {дисхармони} [гр.] *f 6f 1*. ≡ дисхармонија, несклад *m*, немање *n* складности; нескладан тон. 2. *fig.* неслагање *n*.

disharmo'nisch {~мониш} а дисхармоничан, нескладан, у нескладу. [ван, раздвојни.]

disjunktiv {дисјунктиф} [лат.] а дисјункти-

Diska'nt {дискант} [ит.] *m 2g* ≡: а) дискант, највиши тон; б) певач највишим гласом; ~ *flöte* *f* дискант-флаута; ~*geige* *f* дискант-виолина. [гер.]

Diskanti'st {дискантист} *m 3a* = *Diskant(sän-)*

Diska'nt... ≡: ~*sänger* *m* = *Diskant* б; ~*schlüssel* *m* кључ дисканта, највишега гласа; ~ *stimme* *f* = *Diskant* а.

Disko'nt {дисконт} [*Diskonto*] *m 2g* одбитак, шконт; *wie hoch ist der ~?* колики је одбитак, шконт?

diskontie'rbar {дисконтирбар} а који се може одби(ја)ти, есконтовати, (ис)платити пре рока с одбитком.

diskontie'ren {дисконтирн} *I tr. 15g* есконтовати, (ис)платити (и. исплаћивати) пре рока с одбитком. II **Diskontie'ren** *n*, **Diskontie'ring** *f* есконтовање, исплата (и. исплаћивање) пре рока с одбитком.

Diskontie'rer {дисконтирер} *m 2l* есконтовалац.

Disko'nto {дисконт} [ит.] *m 6i* и *6k* аус. = *Diskont*; ~*bank* *f 3b* есконтна банка; ~*fuß* *m*, ~*satz* *m* есконтна стопа *f*; ~*geschäft* *n* есконтни посао *m*.

diskreditie'ren {дискредитирн} [фр.] *tr. 15g* дискредитовати, уби(ја)ти (*acc.: dat.*) глас (и. поверење); *sich ~* дискредитовати се, уби(ја)ти себи (и. један другом) глас (и. поверење).

diskre't {дискрет} [лат.] а дискретан (увиђаван, смотрен; непроливен; испрекидан, прекидан, *opp.* *kontinuierlich*).

Diskreti'on {дискрециџн} *f 3b* дискреција (увиђавност, смотреност; непроливеност); ~s|*tage* *m pl.* ≡ = *Respekttage*.

Disku'rs {дискурс} [лат.] *m 2h* дискурс, излагање *n*, претрес(ање) *n*.

Di'skus {дискус} [гр.] *m inv.* дискус, котур (и. колут) за бацање; котур *m*; ~*getriebe* *n* ≡ = *Planscheibengetriebe*.

Diskussio'n {дискусиџн} *f 3b* дискусија, расправљање *n*, претресање *n*; *et. kommt zur ~* нешто дође (и. долази) до расправљања (и. до претресања); *die ~ ist geschlossen* расправљање (и. претресање) је завршено; *ich will mich mit ihm in keine ~ einlassen* (ја) нећу да се упуштам (и. нећу да улазим) ни у какву распу са њим.

Di'skus|werfer *m* бацач дискуса (и. колута).

diskuta'bel {дискутабл}, **diskutie'rbar** {дискутирбар} о којем (и. о чему) се може дискутовати (и. расправљати); споран.

diskuti'eren {дискутирн} [*Diskussion*] *tr.* (и *intr.* (h)) *15g* (über) *et.* (*acc.*) ~ дискутовати (о чему) што, расправљати што (о чему).

dislozie'ren {дислоцирн} [фр.] *I tr. 15g* дислоковати, преместити, -штати, померити, -ати; X распоредити, -живати; X ишчашити, уга-

нути. II **Dislozie'ren** *n* **Dislozie'ring** *f* дислоковање, премештање, померање; ишчаше-
Dis=Moll *n* 𐌆 дис-мол. [ње; распоред *m*.]
dispara't {дѣспарат} [лат.] *a* диспаратан, сасвим различан, који јако одудара.
Dispe'ns {дѣспенс} [лат.] *m* 2*h* (аус. *f* 3*b*¹),
Dispensatio'n {дѣспѣнзацион} *f* 3*b* диспензовање *n*, разрешење *n*, ослобођење *n*; допуст *m*.
Dispensatio'ns... {~онс-}: ~recht *n* право диспензовања, право разрешења, разрешно право; ~schein *m* разрешница *f*.
Dispensato'rium {дѣспѣнзаториум} [лат.] *n* бе,
Dispensie'r|anstalt {дѣспензир-} *f* *phm*. диспензаториум *m*, аптека са бесплатним лековима. [бодљив.]
dispensie'rbar {~зирбар} *a* разрешљив, осло-
dispensie'ren {дѣспѣнзир-} [Dispens] *tr*. 15*g* 1.
 (рас)поделити, разделити, -ливати, разда-
 (ва)ти. 2. *phm*. зготовити, спремити. 3. *j-n*
 von et. (*dat.*) ~ разреши(ва)ти (и. ослобо-
 дити) кога од чега.
Dispone'nt {дѣспонѣнт} [disponieren] *m* 3*a* 𐌆
 диспонент, пословођа, деловођа.
disponi'bel {дѣспониб-л} *a* расположљив, на
 располагању.
Disponibilität {дѣспонибилитет} *f* 3*b* (6. *pl.*)
 расположљивост, располагање *n*; ~s|gehalt
n 𐌆 плата *f* на расположењу.
disponie'ren {диспони-р-н} [лат.] 15*g* 1 *tr*. дис-
 поновати: 1. распоре|дити, -ћивати, уредити,
 удесити; 2. склонити, склањати (*j-n* zu et.
dat.: кога на што), расположити (zu: за); zu
 et. (*dat.*) disponiert sein бити за што распо-
 ложен. II *Intr.* (*h*) über et. (*acc.*) ~ распола-
 гати чим.
Dispositio'n {дѣспозицион} [лат.] *f* 3*b* диспози-
 ција; распоред *m*, подела; располагање *n*,
 расположење *n*; zur ~ stehen: *a*) бити (и.
 стајати) (кому) на располагању, *b*) бити ра-
 сположљив; расположење *n*, склоност. 2. *j-n*
 zur ~ (*abr.* z. D.) stellen ставити кога на ра-
 спологање (расположење).
Dispositio'ns..., **dispositio'ns...** {~онс-}: 𐌆fähig
a 𐌆 способен да закључи (и. склопи); ~
 fähigkeit *f* 𐌆 способност закључивања (и.
 склапања); ~fonds *m* диспозициони фонд, но-
 вац на располагање; ~recht *n* право распо-
 лагања.
Dispu't {дѣспут} *m* 2*g* диспут, препирка *f*, пре-
 пирање *n*, претресање *n*, расправа *f*.
Disputatio'n {дѣспутацион} [лат.] *f* 3*b* диспу-
 тација, препирање *n*, претресање *n*, рас-
 прављање *n*, расправа (и = Streitschrift).
disputie'ren {дѣспутир-н} I *Intr.* (*h*) 15*g* über et.
 (*acc.*) ~ диспутовати, расправљати, препи-
 рати се о чему, расправљати што, претре-
 сати што. II **Disputie'ren** *n* диспутовање, пре-
 пирање, расправљање, претресање.
Disputie'rer {дѣспутир-р} *m* 2*l* расправљач, прет-
 ресач, препирало, парничар.
Disputie'r..., **disputie'r...** {дѣспутир-}: ~geist *m*
 расправљачки дух, парничарски дух; препи-
 рало; ~kunst *f* вештина расправљања (и. пре-
 пирања, претресања), дијалектика; ~sucht *f*
 болест расправљања (и. препирања), манија

претресања (и. препирања); 𐌆süchtig *a* пре-
 пирало, претресачки, расправљачки, кому да
 је само да се препире (и. да расправља); ~
 übung *f* вежба(ње *n*) у препирању (и. рас-
 прављању).
Disqualifikation {дѣсквалификацион} *f* 3*b* дис-
 квалификовање *n*, обележење *n* неподоб-
 ношћу, искључење *n* из утакмице.
Disse'nter {дѣсѣнтер} [енг.] *m* 6*i* дисидент, от-
 падник, расколник.
dissentie'ren {дѣсѣнтир-н} [лат.] *Intr.* (*h*) друкче
 мислити; отступати од владајућег назора (и.
 погледа). [(научна) расправа.]
Dissertatio'n {дѣсѣртацион} *f* 3*b* дисертација,
Disside'nt {дѣсидѣнт} [лат.] *m* 3*a* дисидент, от-
 падник.
Dissona'nz {дѣсѣнѣнц} [лат.] *f* 3*b* 𐌆 *rhet.* и *fig.*
 дисонанца, несклад(ност) *m*, неслагање *n*.
dissonie'ren {дѣсѣнир-н} *Intr.* (*h*) 15*g* дисоно-
 вати, не слагати се.
Dista'nz {дѣстанц} [лат.] *f* 3*b* отстојање *n*, у-
 даљење *n*, даљина, размак *m*; ~flug *m* =
 Dauerflug; ~messer *m* = Entfernungsmesser;
 ~pfahl *m* даљински колац, кочић отстојања;
 ~ritt *m* даљинско јахање *n*, јахање на велику
 даљину. [чичак *m*, драч *m*.]
Di'stel {дѣст-л} [свн. distil *m*] *f* 3*d* 𐌆 (Ca'rduus)
Di'stel..., **di'stel...** {дѣст-л-}: ~acker *m* чичкиште
n, драчиште *n*; 𐌆artig(e) Gewächse *n. pl.* 𐌆
 чичкаст(о) растиње); ~er {дѣст-л-р} *m* 2*l* =
 ~fink; ~feld *n* = ~acker; ~falter *m* 𐌆 (Vanessa
 Cardui) лептир чичков; ~fink *m* 𐌆 (Carduelis
 carduelis) чешљугар; 𐌆ig {дѣст-л-х} *a* чичко-
 вит, драчовит, обрастао чичком; ~vogel *m*
 𐌆: *a*) = ~fink; *b*) = ~falter.
Di'stichon {дѣстѣхон} *n* бе дистих *m*, (стих)
 двојац, дворедац (на пр. хексаметар и пен-
 таметар).
distingue'ren {дѣстѣн-гвир-н} *tr*. дистингова-
 ти, истаћи, истицати, разликовати; distin-
 guie'rt {дѣстѣн-г(в)ирт} *a* дистингован, и-
 стакнут, разликован.
Distinktio'n {дѣстѣн-кцион} [лат.] *f* 3*b* дистинк-
 ција, истицање *n*, разликовање *n*.
distributiv {дѣстрибутиф} [лат.] *a* дистрибу-
 тиван, расподелни, распоредни; **Distributi'v**|-
 zahl *f* *gr.* дистрибутиван, распоредни број *m*.
Distri'kt {дѣстрикт} [лат.] *m* 2*g* = Bezirk 2;
 ~s|kommissar *m* срески комесар.
Diszipli'n {дѣсциплін} [лат. dis-placeo не сви-
 дим се, метатезом од dis-plīcina] *f* 3*b* дис-
 циплина (грana, предмет, струка; запт, стега,
 ред; an ~ gewöhnen нави|ћи-кавати на запт).
Disziplina'r..., **disziplina'r...** {дѣсциплинар-}. ~
 fall *m* дисциплински случај, случај повреде
 дисциплине; ~(gerichts)hof *m* дисциплински
 суд; ~gewalt *f* дисциплинска власт; 𐌆isch
 {дѣсциплинариш} *a* дисциплински; ~strafe *f*
 дисциплинска казна; ~untersuchung *f*, ~ver-
 fahren *n* дисциплинска истрага *f*, дисциплин-
 ски поступак *m*; ~vergehen *n* огрешење о
 дисциплину, дисциплинска грешка *f*; ~weg
m дисциплински пут; auf dem ~wege дис-
 циплински(м путем).
disziplinie'ren {дѣсциплинир-н} *tr*. 15*g* дисци-

плиновати, нави|ћи -кавати на запт, на стегу, на ред.

Disziplinlosigkeit *f* недисциплинованост, непостојање *n* запта (и. стеге), непослушност.

Di'thmarschen {дѣтмарш-н} *n* 8g ● Дитмаршка *f*.

Dithyra'mbe {дѣту-рамб-е} *f* 3b, Dithyra'mbus {дѣту-рамбус} [грч.] *m* 6g *met.* дитирамб *m* (песма пуна одушевљења; *fig.* славопојка).

dithyra'mbisch {~ѣш} *a* дитирампски.

dito {дѣто}, ditto {дѣто} [ит.] *adv.* (*abr.* do.) ● (то) исто (*abr.* id.), дито.

diure'tisch {диуретѣш} [гр.] *a* † (који тера) на мокрење, за мокрење.

Di'va {дѣва} [ит.] *f* бѣ дива, славна певачица.

diverge'nt {дивѣргент} *a* дивергентан, који се разилази, размиче, удаљује.

Diverge'nz {дивѣргенц} [лат.] *f* 3b дивергенција, разилажење *n*, разлаз *m*, удаљавање *n*.

divergie'ren {дивѣргѣр-н} *intr.* (h) 15g диверговати, разилазити се (и *fig.*), размицати се, размаћи се.

dive'rs {диверс} [лат.] *a* диверз, разни.

Diversion {дивѣрзиѣн} *f* 3b диверзија; скретање *n*; бочни напад *m*; разонода *f*. [љеник.]

Divide'nd {дивидѣнт} [dividieren] *m* 3a ∆ де-1

Divide'nde {дивидѣнд-е} *f* 3b дивиденда; удео *m*; ~n/papier *n* дивидендни вредносни папир *m*, хартија *f* од вредности с дивидендом.

dividie'ren {дивидѣр-н} [лат.] *l* *tr.* 15g ∆ (по-)делити. II Dividie'ren *n* дељење.

Divinatio'n {дивинациѣн} [лат.] *f* 3b дивинација, погађање *n*, (на)слуђење *n* ~s/gabe *f* дар дивинације (и. погађања, наслуђења).

Divi's {дивѣс} [лат.] *n* *inv.* и 2h † цртица *f*.

Divisio'n {дивизиѣн} [dividie'ren] *f* 3b ∆ дељење *n*; X дивизија. [командант дивизије.]

Divisionär' {дивизиѣнѣр} *m* 2g¹ X дивизијар, I

Divisio'ns..., dlvisio'ns... {дивизиѣнс-} X: дивизиски, дивизије (*gen.*). ~adjutant *m* дивизиски ађутант; ~artillerie *f* дивизиска артилерија; ~befehl *m* дивизиска заповест *f*;

~brückentrain *m* дивизиски мостовни трен; ~exerzieren *n* дивизиска вежба *f*; ~general *m* дивизиски генерал, дивизијар; ~kavallerie *f* дивизиска коњица; ~kommandeur *m* командант дивизије; ~kommando *n* дивизиска команда *f*; ~manöver *n* дивизиски маневар *m*;

~prediger *m* дивизиски свештеник; ~reserve *f* дивизиска резерва; ~stab *m* дивизиски штаб; ~telegraphen[abteilung] дивизиско телеграфско одељење *n*; ~torpedo[boot] *n* ∆ дивизиска торпедњача (и. торпиљарка) *f*; ~weise (и ∆ *adv.*) (по) дивизијама, на дивизије.

Divi'sor {дивѣзѣр} [dividieren] *m* 6d ∆ делилац, делитељ.

Di'wan {дивѣн} [тур.; *персиски] *m* 2g¹ (аус. и бѣ) 1. Диван, турски државни савет. 2. диван, канапе *n*. 3. збирка *f* списа, песама.

d. J. *abr.* a) = dieses Jahres ове године; b) = der jüngere млађи, Млађи; *уп.* jung.

dkg *abr.* = Dekagramm.

dkl *abr.* = Dekaliter.

dkm *abr.* = Dekameter.

dl *abr.* = Deziliter.

d. M. *abr.* = dieses Monats овога месеца.

dm *abr.* = Dezimeter.

dm² *abr.* = Quadratdezimeter.

dm³ *abr.* = Kubikdezimeter.

do. *abr.* = dito.

d. O. *abr.* = der Obige.

Dö'bel {до-б-л} [сврн., дн.] *m* 2g¹ 1. ● и Do'bel {дѣб-л} заглавица *f*. 2. ● (Squalius cephalus) клен. 3. ● (и *n*) (Lolium temule'ntum) врат, вртоглавица *f*, љуљ(ак), уљ.

dö'beln {~н} [Döbel] ● I *tr.* заглавицом спојити, заглавицама спајати. II Dö'beln *n* спајање заглавицом.

Dobru'dscha {дѣбрѣџа} *f* *inv.*: die ~ ● Дѣбруџа.

Doc... в. Doz...

doch {дѣх} [сврн. doh] *cj.* и *adv.* A. наглашено: 1. ипак; er ist geschickt und hat ~ e-n Fehler gemacht он је вешт, па је ипак погрешно; er ist reich und ~ unglücklich он је богат па ипак несрећан; ist er gleich nicht reich, so ist er ~ zufrieden иако није богат, ипак је задовољан. 2. а, али; ich bat ihn, doch er wollte nicht ja га замолих, а(ли) он не хте-де; ja сам га молио, а(ли) он није хтео. 3. (одговор). а) после одречног питања: Sie kommen nicht? — doch, ich komme... Ви не-ћете доћи? — Ода, доћи ћу; b) ja doch!, freilich doch! па дабогме! та дабогме! nicht doch! о не!; nicht doch! та немој(те)! — В. нена-глашено. а) често се и не преводи) па, та; Sie wissen doch, daß sie fort ist (na) Ви знате да је она отишла; was ihn doch nur be- wogen haben mag? (та) шта ли га је побу- дило (и. покренуло)? шта ли га је могло по- будити?; du hast's ihm doch gesagt? казао (и. рекао) си му, а?; sein Zustand flößt (denn) doch noch immer Besorgnis ein његово стање још увек (и. једнако) задаје бриге; das ist doch (gar) zu arg! па (и. та) то је сувише! па (и. та) то је превише!; sah euch doch niemand па нико вас није видео; b) та, де; kommen Sie doch! та ходите! та дођите! де дођите!; so sehen Sie ~ nur! та (по)гледајте!; c) (за жељу) е, камо; wäre ich ~ dreißig Jahre! е (и. камо) да ми је тридесет година; hätte er ~ gesprochen! е (и. камо) да је говорио!

Docht {дѣхт} [сврн. täht] *m* 2g стењак, стење *n*, фитиљ.

Do'cht... {дѣхт-} ~ende *n* крај *m* стењка, крај фитиља; ~halter *m* држач стењка (и. фи- тиља); ~schmierer *m*, ~schmierbüchse *f* ●

стењачка мазалица *f*, мазалица са стењком; ~schmierung *f* ● стењачко подмазивање (и. мазање) *n*, подмазивање помоћу стењка.

Dock {док} [енг.] *n* 2g¹ и бѣ док, изидан базен за бродове у луци и. у бродоградилишту; schwimmendes ~ пловећи док; ~bank *f* 2f ба- нак *m* дока; ~meister *m* надзорник дока.

Do'cke {дѣк-е} [сврн. tocka] *f* 3b 1. стуб(ић) *m*, лутка; ћутук *m*. 2. = Dock. 3. кокошка, ко- к(иц)а, повесмо *n*; пасме *n*. 4. лутка (и *fig.*).

5. ● = Herbstzeitleose. 6. ✓ крстина од осам (и. 10) снопова.

do'cken¹ {дѣк-н} [Docke] I *tr.* 15a (по)делити (и. разделити) у (и. на) кокошке (и. кок(иц)е,

повесма, пасма); / сложити, слагати у крстине од 8 снопова. II *intr.* (h) играти (с) лутком, луткама. II *Do'cken* п дељење на кокошке (и. на кок(и)це, на повесма, на пасма); играње (с) лутком, (с) луткама.

*do'cken*² {~} [Dock] *с* I *tr.* 15a увући у док, довести у док, метнути у док. II *intr.* (h) бити у доку, бити увучен (и. метнут) у док.

III *Do'cken* п увлачење у док, метање у док.

Do'cken... {дѡк'н-} [Döcke]: ~*flachs* т лан у кокама (и. у повесму); ~*geländer* п ограда *f* (и. приручје) п од стубића (и. стубова).

Do'ck... {дѡк...}: ~*flut[tür]* *f* гат т на доку, дочна устава; ~*gebühr* *f*, ~*geld* п докарина, такса за док.

Dodeka'e'der {додекедер} [гр.] п 2l /, тп. додекаедар т, *dodeka'e'drisch* {едриш} а додекаедарски.

Dogare'ssa {догареса} [ит.] *f* 6g дуждевица.

Do'ge {дѡж, дѡѣ} [ит.] т 3a дужд; *dem* ~п *gehörig* дуждевски); ~п *mantel* т дуждев(ски) огртач, дуждев(ск)а кабаница; ~п *palast* т дуждева палата *f*, ~п *würde* *f* дуждевство п.

Do'gge {дог'} [енг.] *f* 3b *ж*: а) дог(а) т, тарач т, велик енглески пас; *kleine* ~ мопс т; б) будлог т; ~п *paar* п два дога.

Do'gger {дог'р} [хол.] п 2l, ~*boot* п *с* догер, холандски рибарски чамац.

Dogma {догма} [грч.] п 6e догма *f*, истина на основу веровања; *Dogma'tik* {дѡгмат'ик} *f* 3b догматика; *Dogma'tiker* {~р} т 2l догматичар; *dogma'tisch* {догмат'иш} а догматичан (на основу догме; поучавајући, отсечан); *dogmatisie'ren* {догматизир'н} *intr.* (h) 15g догматисати (предавати, поучавати о догмама; говорити поучавајућим тоном, отсечно говорити); *Dogmati'smus* {дѡгматисмус} т 6g (б. pl.) *phls.*, *rl.* догматизам.

Do'gmen... {дѡгм'н-}: ~*geschichte* *f* историја (и. повест) догми; ~*kram* т збрка *f* догми.

Do'hle {дол'} [свн. *tahala*] *f* 3b 1. (Colaeus *mone'dula*) чавка. 2. *fig. pop.* дропља; ~п *schleife* *f*, ~п *steig* т, ~п *strich* т низ т замки.

Do'hne {дон'} [свн. *dona Rebschoß*] *f* 3b замка; ~п *stellen* разап[и]њати -ети замке; ~п *fang* т лов замком, хватање п замкама.

do'ktern {доктр'н} [Doktor] *fam. intr.* (h) 15f 1. докторовати, докторисати, бити лекар, лечити. 2. лечити се, гутати лекове.

Do'ktor {доктор} [нвн. 1500, лат.] т 6d 1. *abr.* Dr., *pl.* DDr.) доктор; ~*der* Gottesgelehrtheit, ~*der* Theologie доктор богословља, теологије *abr.* Dr. theol. и. протестантски D. ~*der* Medizin доктор медицине (*abr.* Dr. med.); ~*der* Philosophie доктор филозофије (*abr.* Dr. phil.), ~*der* Rechte (Dr. iur.) доктор права; ~*der* Staatswissenschaften (Dr. rer. pol.) доктор камералних наука; ~*werden*, *den* ~*machen* поста(ја)ти доктором, положити докторат; *j-n zum* ~*machen* промовисати кога за доктора, начинити кога доктором; (*sich*) ~*peppen* називати (се) (и. назвати (се)) доктором. 2. *fam.* доктор, лекар. 3. ~п {~ѡн} *f* 3с. а) / докторка, лекарка; б) докторка, док-

торова жена; Frau ~*(in)* госпођа доктор.

Doktora'nd {дѡкторант} т 3a докторанд, кандидат за докторски испит. [торски назив т.]

Doktora't {дѡкторат} п 2g докторат т, док-т

Do'ktor... {дѡктѡр-}: ~*arbeit* *f* докторски рад т, докторска радња; ~*diplom* п докторска диплома *f*; ~*disputation* *f* бранење п (одбрана) доторске расправе (и. тезе); ~*dissertation* *f* докторска расправа (и. дисертација).

Dokto'ren... {доктор'н-} = Doktor...

Do'ktor...: ~*examen* п докторски испит т, *sein* ~*examen* *machen* положити докторски испит; ~*frage* *f* докторско питање п, питање п за докторат; ~*grad* т = ~*würde*; ~*hut* т докторски шешир. [жити докторски испит.]

doktorie'ren {дѡкторир'н} *intr.* (h) 15g поло-

Do'ktorin {доктор'ин} *f* 3с в. Doktor 3.

Do'ktor... *do'ktor...*: ~*ingenieur* т доктор-инжењер; ~*mantel* т докторски огртач; ~*mäßig* а докторски; ~*miene* *f* докторски изглед т, ~*promotion* *f* докторска промоција, унапређење п за доктора; ~*schmaus* т гозба (и. чашење п) приликом положена доктората; ~*titel* т дикторска титула *f*, докторски назив; ~*würde* *f* докторство п; *die* ~*würde* *erhalten* добити докторство, поста(ја)ти доктором. [ње п, наука.]

Doktri'n {дѡктр'ин} [лат.] *f* 3b доктрина, уче-д

doktrinär {дѡктринер} I а доктринаран (научно учен; поучним тоном; одређенога учења). II *Doktrinär* т 2g¹ доктринарац.

Doktrinar'l'smus {доктринаризмус} т 6g (б. pl.) доктринаризам.

Dokume'nt {документ} [лат.] п 2g докуменат т, акт т, писмено; уверење, повеља *f*, потврда *f*. [ментаран, потврђен.]

dokumenta'risch {документар'иш} а доку-

dokumentle'ren {документир'н} *tr.* 15g и *Dokumentie'ren* п 2l = *beurkunden*.

Dolch {долх} [нвн. 16 в.; чеш., пол. *tulich*?; лат. *doio*?] потацај, (нож) дворезац, кама *f*, (и *fig.*) нож; *mit e-m* ~ *erstechen* убити потајцем (и. дворесцем, камом).

Do'ich..., *do'ich...* {дѡлх-}: ~*beweahrt* а (на)оружан потајцем (и. камом); ~*en* {дѡлх'н} *tr.* (у-)бости потајцем, уби(ја)ти камом; ~*förmig* а потајачки, дворезачки, облика каме; ~*messer* п нож т дворезац; ~*stich*, ~*stoß* т убој потајцем, ударац камом; ~*stock* т = *Stockdegen*.

Do'le {дол'} [свн. *dola* цев] *f* 3b јн. сливник помијара. [штит(аста цваст) т.]

Do'ld {долд'} [свн. *toldo* т. *Tolle*] *f* 3b *ж*.

Do'lden..., *do'lden...*: {дѡлд'н}. ~*artig*, ~*förmig* а *ж* штитац, штитацте цвасти (*gen.*); ~*blume* *f* штитац цвет т; ~*biüt(ler)* т *pl.*, ~*gewächse* н *pl.*, ~*pflanzen* *f* *pl.* *ж* штитац *f* *pl.*, штитоноше *f* *pl.*, ~*ständig*, ~*tragend* а *ж* штитоносан, са штитастом цвасти; ~*traube* *f* *ж* (corymbus) гроња; ~*traubig* а гроњаст.

do'ldig {дѡлд'иш} а *ж* штитац, распоређен као штит. [лигокефал, дугоглавац.]

Dolichokepha'le, *Dolichozepha'le* [гр.] т 3a до-

Do'llar {долар} [амер.; нем. *Taler*] т бi долар; ~*prlnzessin* *f* доларска принцеза.

Do'll bord {дѡл-} [Dolle] *f* 3b = (горњи) руб *m* чамца, (горња) ивица чамца.

Do'lle {дѡл-} *f* 3b = палац *m*, виљушка.

dollie'ren {дѡлѣрѣн} [фр.] *tr.* 15g танко (о)стругати (кожу).

Dō'lling {дѡлѣн-} *m* 2g = смуђарак.

Do'lman {дѡлмѣн} [тур.] *m* 2g¹ долама *f*.

Do'lmen {дѡлмѣн} [келт.] *m* 2l долмен, преисториски споменик од насланага камена.

Do'lmetsch {дѡлмѣч} [срвн., слов.?] *m* 3a (и *sg. inv.*, *pl.* 2g и 3a) = Dolmetscher.

do'lmetschen {дѡлмѣчѣн} *intr.* (h) и *tr.* 15e (про)тумачити. II Do'lmetschen *n*, Do'lmetschung *f* тумачење. [-ица; терѡуман, драгоман.]

Do'lmetscher {дѡлмѣчѣр} *m* 2l, ~in {дѡлмѣчѣн} *f* 3c тумач, I

Do'lmetscher... ~amt *n*, ~posten *m* тумаштво *n*, тумачко место *n*.

Dolomi't {дѡломѣт} [Dolomieu француски минералог, 1750—1801] *m* 2g *min.* доломит; ~en *pl.* = Доломитски Алипи.

Dolomi'ten..., dolomi'ten... {дѡломѣтѣн-} ~artig *a* доломитаст, налик на доломит(е); ~bildung *f* стварање *n* доломита, доломитска творевина; ~gebirge *n* доломитска планина *f*; ~haltig *a* са доломитима, који садржи доломит(е).

dolomi'tisch {дѡломѣтѣш} *a* доломитски.

Do'lus {дѡлус} [лат.] *m* 6j (б. *pl.*) = превара *f*.

Dom¹ {дом} [лат. domus (dei) „кућа (Божија)“] *m* 2g саборна црква *f*, катедрала *f*.

Dom² {~} [фр., *лат. (в. ~¹)] *m* 2g кубе *n*.

Domä'ne {домѣнѣ} [фр.] *f* 3b државно добро *n*.

Domä'nen... {домѣнѣн-} ~amt *n* управа *f* државних добара; ~gut *n* државно добро; ~kammer *f* комора државних добара; ~pächter *m* закупца државног добра; ~verwalter *m* управник државних добара; ~verwaltung *f* управа државних добара. [бра.]

Domania'l'güter {домѣнѣл-} *n* *pl.* државна до-

Dom... {дом-} ~bau *m* (из)градња саборне цркве (и. катедрале); ~bau/lotterie *f* лутрија за грађење саборне цркве (и. катедрале); ~bau/verein *n* удружење *n* за (из)градњу саборне цркве (и. катедрале); ~dechant *m* декан саборне цркве (и. катедрале); ~förmig *a* у виду кубета; ~frau *f* каноника; ~herr *m* каноник; ~herrlich *a* канонички; ~herrn=pfände *f*, ~stelle *f*, ~würde *f* каноничтво *n*, место *n* каноника, достојанство *n* каноника. [квинта тона.]

Domina'te {домѣнѣнтѣ} *f* 3b = доминанта.

dominie'ren {домѣнѣрѣн} [лат.] *I* *intr.* (h) и *tr.*

15g владати, господарити (*acc.*: *abl.*). II Do-

minie'ren *n* владање, влада *f*, господарење.

Do'minik {домѣнѣк} *m* 8a = Dominikus.

Domī'nika {домѣнѣника} *f* 8b Доминика.

Domīnikan'er {домѣнѣканѣр} [лат. 1215; Domīnikus] *m* 2l, ~in {дѡнѣн} *f* 3c доминикан|ац, -ка; ~kloster *n* доминикански манастир *m*, самостаи *m* доминиканаца; ~orden *m* доминикански ред.

Domī'nikus {домѣнѣкус} *m* 8e [лат.] Доминик.

Domī'nium {домѣнѣиум} [лат.] *n* 6e доминиум *m* (влада(вина); имање; добро, посед).

Do'mino {домѣно} [ит.] *bi* 1. *m* домино (духов-

ник; кратак духовнички зимски капут; свилен огртач са широким рукавима и јаком; особа с таквим огртачем). 2. *n* домина *f*; ~spielen играти домине; ~machen изићи, победити (у доминама).

Do'mino... ~maske *f* маска у домино-огртачу; ~spiel *n* игра *f* домина; ~stein *m* домина *f*, зрно *n* (и. камен) домине.

Domizi'l {домицил} [лат.] *n* 2g¹ домицил *m* (завичај; место становања, обитавалиште, пребивалиште; ~ место исплате менице).

domizilie'ren {домицилирѣн} 15g *I* *intr.* (s) бити са станом, обитавати. II *tr.* ~e-n Wechsel ~означи(ва)ти (и. одре|дити, ~живати) друго место плаћања меници.

Domizi'l... {домицил-} ~veränderung *f* промена места становања; ~wechsel *m* ~меница *f* са промењеним местом плаћања.

Do'm... {дом-} ~kapitel *n* каптол *m*; ~kirche *f* = Dom¹; ~pfaff {дѡпѡф} 3a, ~pfaffe *m* ~зимовка *f*; ~prediger *m* проповедник у саборној цркви; ~propst *m* препошт каптола; ~propstei'f препоштво *n* каптола; ~schneple *f* ~зелена угара; ~schule *f* школа (проишла (из) саборне цркве); ~stift *n* каптол *m*, капитолија *f*.

Do'mmel {домѣл} *m* = Rohrdommel.

Don {дѡн} [ит.] *m* *inv.* (б. *pl.*) дон.

Donata'r {донатар} [лат.] *m* 2g¹ = Beschenke(r).

Do'nau {дѡнѡ} ~ *f* *inv.* die ~ Дунав *m*.

Do'nau... {донѡ-} ~Dampfschiffahrtsgesellschaft *f* (abr. DDSG) Дунавско паробродско друштво *n*, ~delta *n* делта *f* Дунава; ~fürstentümer *n* *pl.*, ~gegenden *f* *pl.* дунавске кнежевине *f* *pl.*; ~gebiet *n* Подунавље; ~mündung *f* ушће *n* Дунава; ~regulierung *f* регулација Дунава; ~schiffahrt *f* дунавска пловидба, пловидба по Дунаву. [ски.]

do'nisch {донѣш} [Don, река у Русији] *a* дѡн-|

Don Juan {дѡн жуѡн, дѡ жуѡн} [ит.] *m* в. Juan.

Do'nner {донѣр} [срвн. donar] *m* 2l 1. грмљав(ин)а *f*; unter ~ und Blitz уз грмљаву и севање муња; ~ des Geschützes грмљави топа; ~ und Teufel, ~ und Doria! гром и пакао! 2. гром; wie vom ~ gerührt као громом погођен.

Do'nner..., do'nner... {донѣр-} ~axt *f* = ~keil; ~bart *m* (Sempervivum tecto'rum) чувар-кућа *f* (= Dachwurz); ~bewaffnet *a* ~громом наоружан; ~büchse *f* нек. X лубарда; ~er {дѡнѣрѣ} *m* 2l: a) = ~gott; b) *fig.* громовник, горолом; ~flamme *f* ~гром *m*, муња; ~froh *a* који се радује грому, који воли да баца муње, громове; ~gang *m* громовит ход, ход да све тутња; ~gebrüll *n* рика *f* гром(ов)а, грмљав(ин)а *f*; ~gedanke *m* страшна (по)мисао *f*; ~gekrach *n* тресак *m* ~ром(ов)а, треска *f* ~ром(ов)а; ~gepolter *n*, ~gerassel *n* тутњава *f* (и. прасак *m*, праска *f*) гром(ов)а; ~geschoß *n*: a) топ *m*; b) гром *m*; ~getöse *n* тутњава (и. треска) *f* гром(ов)а; ~gleich *a* = ~mäBig; ~gott *m* громовник, бог грома; ~grün *n* ~bart; ~hall *m* грмљави *f*, ~hammer *m* = ~keil; ~keil *m*: a) *myth.* гром, муња *f*; b) *min.* белемнит; ~mäBig *a* громак, попут грома; *fig. adv.* страшно, до-

злабога; ~maul *n* опак језик *m*, проклет језик.
do'nnern {дон'рн} 15b I *intr.* (h) грмети (и као *v imp.* es donnert грми); *fig.* грмети (gegen против, на), праскати; die See donnert море грми, бучи; an die Tür ~ громовито лупати на врата; ~des Gelächter громовит смех *m*, громогласан смех; donnernde Stimme громак глас, громовит глас; ~d громовит, громак; der ~de Jupiter Јупитер громовник. II *tr.* mit Kanonen donnert er die Antwort он грмљавом топова одговара, он топовима одговара. III **Do'nnern** *n* грмљење, грмљав(ин)а *f*; Donner der Kanonen грмљава *f* топова.

Do'nner..., **do'nner...**: ~scheu *f* страх *m* од грома; ~scheu *a* који се боји грома; ~schlag *m* гром; ~schwanger *a* пун громова; ~schwer *a* пун громова.

Do'nnerstag {дон'рс|так} [Donner] *m* 2g четвртак; ам ~ у четвртак; des ~s четвртком; donnerstags четвртком; grüner ~ Велики четвртак; ~vor Fastnacht-покладни четвртак.

Do'nner...: ~stimme *f* громовит глас *m*, громак глас *m*; ~strahl *m* = Blitzstrahl; ~wetter. a) *n* олуја *f*; b) *inf.* (zum) ~wetter! сто му громова! (в. и Kreuz 4); das ~wetter soll mich erschlagen, wenn... да Бог да ме гром ударио (и. спалио), ако...; ein gnädiges ~wetter мало грђење; ~wolke *f* олујни облак *m*; ~wort *n* громовита реч *f*, реч као гром.

Do'nnerer {дон'р'р} *m* 2l = Donnerer.

Donquichotterie {до'кишот'ери} *f* 6f, Donquichotti'smus {~т'шмус} *m* 6b [Don Quichotte (шп. Quijote) de la Mancha, јунак једног шпанолског романа од Сервантеса] донкихотство *n*, донкихотизам.

Do'ppel {д'п'л} [doppelt] *n* 2l дуплика́т *m*.

Do'ppel..., **do'ppel...** {д'п'л}: ~adler *m* двоглави орао; ~B *¶* *n* двоструко бе; ~band *n* 2a трака *f* са два лица; ~barchent *m* *¶* јак поркет; ~bart|schlüssel *m* кључ са двоструким пером; ~bauer *n* двострук пешак (у шаху); ~becher *m*. a) [doppeln II a] ждребњача *f*, чаша *f* за бацање коцке; b) чаша са двоструким дном; c) двострука чаша *f*, двојан пехар; ~bett *n* кревет *m* за двоје, двострука постеља *f*; ~bier *n* двоструко пиво, јако пиво; ~bogen *m* *¶* савијена двокрака цев *f*, цев облика U; ~bruch *m* *∧* двојан разломак; ~büchse *f* пушка са два метка; ~buchstabe *m* двоструко слово *n*; ~decker *m* *¶* биплан; ~deutiga = ~sinnig; ~draht *m* двострука жица *f*, јака жица; ~dukaten *m* двострук дукат; ~ehe *f* двоженство *n*, двоштво *n*, бигамија; ~eisen *n* *¶* главни (и. оштри) лист *m*; ~fagott *n* *¶* двострук фагот *m*; ~fall *m* двострук случај, алтернатива *f*; ~fenster *n* двострук прозор *m*; ~fern|rohr *n* двокрак дурбин *m*, дурбин са оба ока; ~flinte *f* пушка са два метка; ~fuß *m met.* двострука стопа *f*, дигодија; ~gänger *m* двојник, друго ја; ~g(e)leisig *a* двоколосечан, са два колосека; ~gesang *m* *¶* допев, песма *f* удвоје; ~geschlechtig *a* двосполан; ~geschloß *n* *∧* двоструко зрно; ~gespann *n* двојна запрега *f*, запрега од два коња (уп. Zweigespann); ~gestirn *n* две зве-

зде *f pl.*; ~glas *n* *∧* двокрак дурбин *m*, двоглед *m*; ~gleisig = ~geleisig; ~glied(e)rig *a* *¶* рахитичан; ~gucker *m* двоглед, двокрак дурбин; ~haft {д'п'лх'ф'т} *a* *¶* = doppelt; ~haken *m* двокрака кука *f*; ~heit {д'п'лх'д'т} *f* 3b двоструко; дволичност; двосмисленост; ~hobel *m* *¶* ренде *n* са два листа; ~hochzeit *f* двострука свадба; ~kassette *f phot.* двострука касета; ~kegelkupplung *f* *¶* двоструко купаства спојница; ~keil *m* двострук(и) клин; ~kessel *m* двострук котло (и. казан); ~kinn *n* подволак *m*; ~konsonant *n* удвојен сугласник; ~köpfig *a* двоглави; ~krone *f* дваестица, новац од 20 марака; ~laschen-pietung *f* *¶* шав *m* са две везице; ~läufig *a* двоцеван, са две цеви; ~laut(er 2l) *m* двогласник, дифтонг; ~lebig *a* са два живота, водоземац; ~leitung *f* *∧* двострук вод *m*; ~linie *f* двострука линија; ~mäuliger Schlüssel двострани кључ.

do'ppeln {д'п'лн} [срвн., фр. doublet (doppelt)] I *tr.* 15f 1. удвостручити, -авати, подвостручити, пресамити, -ивати; gedoppelt = doppelt. 2. = besohlen. 3. облепити с обе стране. 4. обложити даскама (ein Schiff брод). II *intr.* (h): a) коцкати се; b) каишарити, подваљивати. III **Do'ppeln** *n*, **Do'ppelung** / удвостручување, -ење, пресамићење; облагање, облепљивање; коцкање, каишарење, подваљивање.

Do'ppel..., **doppel...**: ~nippel *m* *¶* двоструки унутрашњи наглавак за цев са лозом; ~paarig *a* са два пара; ~posten *m* *∧* двострука стража *f*; ~punkt *m gr.*, *¶* две тачке *f pl.*; ~punkt|verzahnung *f* *¶* назупчавање *n* са две кривине; ~register *n* *¶* двострук регистар *m* (на оргуљи); ~reihe *f* двострук ред *m*, шпалери; ~reihig *a* дворед, са два реда, у два реда; ~reime *m pl.* двоструки сликови; ~riemen *m* двоструки каиш; ~satz *m*. a) *¶* двострук слог; b) *gr.* двострука реченица *f*; ~schattig *a* са две сенке; ~schlichtfeile *f* *¶* ситна турпија; ~schloß *n* двострука брава *f*, брава која се отвара с обе стране; ~schluß *m phls.* двострук закључак, дилем(а); ~schlüssel *m* *¶* двострани кључ; ~schnepe *f* *¶* двострука шљука; ~schrauben|dampfer *m* пароброд са два вијка (и. на две хелисе); ~schritt *m* *∧* удвојен корак; ~sehen *n* двоструко гледање, двојно гледање; ~selbst|laut(er 2l) *m* двогласник, дифтонг; ~sichtigkeit *f* = ~sehen; ~sinn *n* двосмисленост *f*; ~sinnig *a* двосмислен; ~sinnigkeit *f* двосмисленост; ~sitz|ventil *n* *¶* вентил *m* са двогубим седиштем; ~sohlig *a* с двоструким ђоном (и. пенџетом), с удвојеном потплати; ~spat *m min.* исландски кристал; ~spiel *n*. a) *¶* свирање у двоје; b) *fig.* двострука игра *f*, двострука улога *f*; дволичност *f*; ~stern *m* *¶* двојна звезда *f*; ~stück *n* двојац *m*, двојни комад.

do'ppelt {д'п'лт} [нвн. † doppel (уп. Doppel...), *фр. double] I *a* двострук, двогуб, двојан, удвојен; *adv.* двоструко, двогубо, удвојено, двапут; ~er Adler = Doppeladler; ~er Brief писмо *n* с двоструком поштарином; в. Buch-

führung; ~ gekröpfte Welle ☼ двопрегибно вратило *n*, вратило на два прегива; ~es Gewinde ☼ двострука лоза *f*; *fam.* mit ~er Kreide anschreiben наплаћити ~ивати двоструко (и. двапут); ☼ ~e Oktave двострука октава; *fig.* ein ~es Spiel spielen играти двоструку улогу, играти дволичну улогу; *er ist ~ so alt als ich* њему је још једанпут толико година колико мени; ~ so viel двапут толико; ~ so viel bezahlen још једанпут толико платити, двоструко плаћати; ~ so viel verlieren, als man schon verloren hat још једанпут толико (из)губити, колико се већ изгубило; ~ sehen: *a*) двоструко видети, *b*) *fig.* бити накресан; ☼ ~ zusammengelegtes Tuch чоха *f* (и. сукно) двоструке ширине. II **Do'p-pelte(s)** *n 9t* двоструко, двогубо; *um das Doppelte* за двоструко, за двогубо.

Do'ppel... ~taf(fe)t *m* двострук тафт; ~**taler** *m* двоталир(ац), двоталирка *f*.

do'ppelt... {доп'лт-}: ~**basisch** *a* ☼ двобазни; ~**gefedert** *a* ☼ двоперан, са два пера; ~**hoch** | **rund** *a* испупчено-испупчен, биконвексан; ~**hohl** *a* издубено-издубен, биконкаван; ~**kohlen** | **sauer** *a* ~ kohlen-saures Natron ☼ бикарбонат *m* соде.

Do'ppeltriller *m* ☼ двострук трилер.

Do'ppeltsehen *n* = Doppelsehen.

Do'ppel|tür *f*: *a*) двострука врата *n pl.*; *b*) двокрилна врата.

do'ppelt|wirkend *a* с двоструким дејством; ~er Zylinder ☼ стублина са двоструким дејством.

Do'ppel..., do'ppel... ~**vokal** *m* двострук самогласник; ~**wahl** *f*: *a*) двострук избор *m*, двоструко бирање *n*; *b*) двострук избор *m*, избор на два места; ~**währung** *f* двоструко важење *n*, систем с двоструком металном подлогом; ~**weise** *f* двоструко сироче *n*, сироче без оца и без мајке; ~**zentner** *m* (*abr.* dz, ауст. q) двострука цента *f*; ~**ziehfeder** *f* двоструко перо *n* за извлачење; ~**zünder** *m* ☼ двогуб упаљач; ~**zündung** *f* двоструко паљење *n*; ~**züngig** *a*: *a*) ☼ двојезичан, са два језика; *b*) дволичан; ~**züngigkeit** *f* *fig.* дволичност; ~**zweif** двострука двојка; ~**zwirn** *m* ☼ двострук конач.

Dö'pper {дö-п'р} [?] *m 2l* ☼ обликач, алатка *f* за спајање закивица. [*n 2l* Дора, Дорица *f*.]

Do'ra {до'ра} [грч.] *8b f* (или *m*) **Do'rchen** {дö-р'х'н} *n 2a* село; *fig.* в. böhmisch.

Do'rf {дорф} [свн. dorf] *n 2a* село; *fig.* в. böhmisch.

Do'rf... {дорф-}: ~**anwachs** *m* сеоска омладина *f*, сеоски нараштај; ~**barbier** *m* сеоски берберин; ~**bengel** *m* геак, геца; ~**bewohner** (и *f*) *m* сељанин, сељак, -ница. [це, селанце.

Do'rchen {дö-р'х'н} *n 2l* (*dim.* од Dorf) сео-1

Dö'rf(ler) {дö-р'ф(л)'р}, **Dö'rfner** {дö-р'ф'н'р} *m 2l* сељанин, -ка, сељак, -ница.

Do'rf... ~**fest** *n* сеоска свечаност *f*, сеоска прослава *f*; ~**geistliche(r)** *m* сеоски свештеник, сеоски поп; ~**gemeinde** *f* сеоска општина; ~**geschichte** *f* сеоска прича; ~**hochzeit** *f* сеоска свадба, сеоски сватови *m pl.*

dö'rfisch {дö-р'ф'ш} *a* сеоски; сељачки, геачки.

dö'rflich {дö-р'ф'л'х} *a* сеоски.

Do'rf... ~**jugend** *f* сеоска младеж, сеоска омладина; ~**junker** *m* сеоски племић; ~**kind** *n* сеоско дете; ~**kirche** *f* сеоска црква; ~**kneipe** *f*, ~**krug** *m* сеоска крчма *f*, сеоска механа *f*; ~**leben** *n* сеоски живот *m*.

Dö'rflein {дö-р'фл'н} *n 2l* = Dörfchen.

Do'rfleute *pl.* сељани *m pl.*, сељаци *m pl.*

Dö'rfing {дö-р'ф'л'н} *m 2g¹* = Dörfen.

Do'rf..., **do'rf...** ~**mäBig** *a, adv.* сеоски, сељачки; ~**musikant** *m* сеоски свирач; ~**pfarrrer** *m* = ~**geistliche(r)**; ~**rand** *m* крај села, ивица *f* села; ~**richter** *m* сеоски судија; ~**schaft** {дö-р'фш'фт} *f 3b* сељани *m pl.*, сељаци *m pl.*, село *n*; ~**schenke** *f* = ~**kneipe**; ~**schöffe**, ~**schöppe** *m* сеоски кмет; ~**schöne** *f* сеоска лепотица; ~**schönheit** *f* сеоска лепота; ~**schule** *f* сеоска школа; ~**schulmeister** *m* сеоски уца; ~**schultheiß** *m*, ~**schulze** *m* сеоски кмет, претседник општине; ~**sprache** *f* сеоски језик *m*; ~**teufel** *m* геак; ~**volk** *n* = ~**leute**.

Do'ria {дор'ја} [ит.] *m 8b*, в. Donner 1. [киња. 1

Do'rrier {дö-р'р} *m 2l*, ~**in** {~**йн**} *f 3c* Дорац, Дö-р-1 **do'risch** {дö-р'ш} *a* дорски; *die ~e Säulenordnung* дорски ред *m* стубова; *die ~e Sprache*, *das Dorische 9l*, *Dorisch n inv.* дорски (језик).

Dorl {дорл} *m 2g prov.* чигра *f*. [ти се. 1

do'rten {дö-р'т'н} *intr. (h)* вртети се, окрета-1 **Dö'rling** {дö-р'л'н} *m 2g¹* 1. славуј који пева дању. 2. ☼ = Hartriegel.

Dorn {дö-рн} [свн. doru] *m 2g и 4a и 2a 1.* трн, бодљ(ик)а, ~**en** *pl.* трње *n coll.*; *prv.* в. Rose 1; *fig.* *er ist mir ein ~ im Auge* он ми је трн у оку. 2. ☼ трн, ~**en** *pl.* трње. 3. ☼ језичак, спонач; пробојац.

Do'rn..., **do'rn...** {дö-рн-}: ~**apfel** *m* ☼ — Stechapfel; ~**artig** *a* трнаст, трнолик, попут трна; ~**ästig** *a* са трновитим гранама; ~**baum** *m*: *a*) ☼ трновито дрво *n*; *b*) глог; ~**busch** *m* = ~**strauch**. [нић *m*. 1

Dö'rnen {дö-р'н'х'н} *n 2l* (*dim.* од Dorn) тр-1

Do'rn|dreher *m* ☼ в. Neuntöter.

do'rnen {дö-р'н'х'н} 1 *tr.* 1. об. gedornt. 2. ☼ (про-)бушити пробојцем. II *a* трнов, од трња.

Do'rnen..., **do'rnen...** {дö-р'н'х'н}: ~**bahn** *f* трновит пут *m* (и *fig.*); ~**feld** *n* трњак *m*; ~**gang** *m* ход(ање) *n* по трновиту путу, идење *n* по трновиту путу; ~**gebüsch** *n* трњак *m*; ~**hecke** *f* = Dornhecke; ~**kranz** *m* трнов венац; ~**krone** *f* трнова круна, круна од трња; ~**los** *a* без трња, *fig.* без мука; ~**pfad** *m* трновита стаза *f* (и *fig.*); ~**stock** *m* = Dornstock; ~**voll** *a* трновит; ~**zaun** *m* плот (и. ограда *f*) од трња.

Do'rn..., **do'rn...** ~**förmig** *a* = ~**artig**; ~**fortsatz** *m* ☼ хрбатна израстао *f*; ~**hai** *m* (Acanthias vulgaris) костељ; ~**hecke** *f* трнова живица, жива ограда од трња(ка); ~**licht** {дö-р'н'х'т}, ~**lig** {дö-р'н'х} *a* трновит, с трњем, *fig.* трновит, мучан; ~**igkeit** {дö-р'н'х'к'йт} *f 3b* трновитост; ~**muschel** *f* ☼ шкољка трнатица, шкољка трната; ~**raupe** *f* ☼ гусеница трнатица, гусеница трната; ~**reich** {дö-р'н'р'х'х}, ~**rich** {дö-р'н'р'х'х} *m* ☼ в. Sumpfmiese, Neuntöter; ~**rösch** {~**ро-с'х'н**} *n* Трнова Ружица *f*; ~**rose** *f* ☼ дивља ружа; ~**spitzig** *a* шиљат као трн; ~**stock** *m* в. Knotenstock; ~**strauch**

m трнов шиб, трн; *z*tragend *a* трновит, трнат, с трнем.

Dorothe'a {доpоtеа} [гр.] *f* 8b Доротеја.

do'rren {доpрн} [свн. dorren, dürr] *intr.* (s) 15a (ca)сушити се, (у)сахнути.

do'rren {доpрн} [срвн.; darren] I *tr.* 15a (ca)сушити; gedörrtes Obst сушено воће, суво воће; gedörrte Pflaumen суве шљиве. II Dö'rren *n*, Dö'r rung *f* сушење.

Dorsch {доpш} [дн.] *m* 2g *z* бакалар, треска *f*.

Do'r'sche {~} [свн. torso] *f* 3b *jn.* = Kohlstrunk.

dort¹ {доpт} [свн. darot, od dara = dar] *adv.* (opp. hier) 1. ~, каткад и ~en {~н}: а) тамо; онамо, онде; ~ kommt ein Mensch ено га иде један човек; б) у вези са *v* кретања, правца: gehen Sie ~ hinaus (heraus) изиђите онамо (и. онуда); er ist ~ herauf gekommen он је онуда узишао, он се онуда попео. 2. *fig.* тамо, на оном свету.

Dort² {доpт} *m* 2g, Do'rten {~н} *m* 2j *z* житљак, класача *f*, овсик, стоклас, врат китњач.

do'rt¹ {доpт} ~her {~хер} (von) ~ her оданде, оданде, одатле; ~hin {~хйн} *adv.* тамо, онамо; ~hinein {~хйндн} *adv.* онамо, онуда; ~hinwärts {~хйндвертс} *adv.* онуда.

do'rtig {доpтйх} *a* тамошњи, ондашњи.

do'rt¹ {доpт} ~lands {доpтлндтс} *adv.* тамо; ~zulande {~цулндл} *adv.* тамо.

Dö'schen {доpсхн} *n* 2l *dim.* од Dose¹, Dose² дозира *f*, оброчић *n*; кутијица *f*, кутица *f*, бурмутичица *f*.

Do'se¹ {доpс} [гр.] *f* 3b доза, оброк *m*.

Do'se² {~} [хол.] *f* 3b кутија; бурмутича.

Dö'se {доpс} [дн.] *f* 3b кутија. [м(уцк)ати.]

dö'sen {~н} [дн.: Dusel] *fat.* свн. *intr.* 15e дре-

Do'sen..., dö'sen... {доpсн} ~bild *n* слика *f* на кутији; *z*förmig *a* у облику (и. у виду) кутије (и. дувањаре), облика кутије (и. дувањаре); ~libelle *f* *z* округла равњача (и. либела) ~stück *n* = ~bild.

dosie'ren {доpзрн} [Dosis] I *tr.* 15g доzirати, одмерити ~авати у прописној мери. II Dosie'ren *n*, Dosie' rung *f* дозирање, одмеравање у прописној мери.

dö'sig {доpзйх} *fat.* свн. [dösen] *a* дремљив, дремован; шашав, сулуд; тежак.

Do'sis {доpзс} [гр. „дар“] *f* 6g *f*, *phm.* и *fig.* доза, оброк *m*. [*f*, кутица *f*, бурмутичица *f*.]

Dö'slein {доpслн} *n* 2l *dim.* од Dose кутијица

dossie'ren {доpсрн} [фр.] *tr.* 15g = abbö'schen.

Dost {доpст} [свн.] *m* 2g 1. и ~е {~} *f* 3b 1. (Origanum vulgare) мајоран *m*, миришљавац *m*. 2. *jn.* = Busch.

do'stig {~дх} *a* *jn.* *fat.* = dickleibig.

Dotatio'n {доpтацион} [лат.] *f* 3b дотација, спрема, обдаривање *n*, давање *n* прихода (и. новчане помоћи).

dote'ren {доpтрн} *tr.* 15g даровати, даривати, подарити; да(ва)ти новчану помоћ.

Do'tter {доpтр} [свн. totoro] *m* (аус. и *n*) 2l 1. жуманце *n*, жуманак *m*, жуље *n*; *fig.* клица *f*, зачетак *m*. 2. *z* а) = ~blume; б) = Dort; c) = Leindotter; d) = Stechapfel.

Do'tter..., do'tter... {доpтр} ~blume *f* = Butterblume *a*; ~brot *n* колач *m* од жуманца и

шећера; *z*gelb *a* жут као жуманце; *z*ig {до-трйх} *a*. а) са жуманцетом, који садржи жуманце; б) жуманцаст, палик на жуманце; ~kiem *m* жуманачна жлезда *f*; ~sack *m* жуманачна кеса *f*; ~weide *f* *z* бела врба.

do'ttrig {доптрйх} *a* в. dotterig.

Double'tte {дублёт} *f*, Douche {душ} *f* итд. в.

Dublette, Dusche итд.

Do'ver {доpвр} *n* 8g *z* Довер *m*.

Doze'nt {доцент} [лат.] *m* 3a доценат; ~m {~дн} *f* 3c доценткина. [давати, поучавати.]

dozie'ren {допзрн} *tr.* и *abs.* 15g учити, пре-

Dr. *abr.* = Doktor (в. т.)

Dra'che {драх} [свн. trahho, лат. draco, *грч. (yn. Dragoner)] *m* 3a, ~n {~н} *m* 2l 1. аждаја *f*, (х)ала *f*, змај; *z* Змај. 2. ала *f*, змај (од хартије). 3. *fig.* аждаја *f*, наџак-жена *f*, наџак-баба *f*. 4. *z* летилица *f*, аероплан. 5. вихор.

Dra'chen... {драхн} ~ballon *m* *z* балон (х)ала; ~baum *m* *z* (Dracaena draco) змајевац, змајево дрво *n*; ~blut *n*: а) аждајина крв *f*, змајева крв *f*, (х)алина крв *f*, б) црвена смола *f* (шпанске трске); ~blutbaum *m* ~baum; ~brut *f* *fig.* аждајска ггадија, аждајин накот *m*; ~fisch *m* = Meerdrache *b*; ~flieger *m* *z* аероплан; ~flügel *m* аждајино крило *n*, (х)алино крило *n*, змајево крило *n*; ~kopf *m*: а) аждајина глава *f*, (х)алина глава *f*, змајева глава *f*; б) *z* Змајева глава; c) *z* псовач; d) *z* истецитште на олуку у виду аждајине главе; e) *z* (Scorpaena scrofa) бодљика *f*; ~nest *n* најв. *fig.* (разбојничка) јазбина, пехина; ~pflanze *f*, ~rotang *m* *z* = ~baum; ~saat *f* (кадрмово) семе *n* аждајиних зуба; *z* јавље семе *n*; ~schuß *m* в. Hexenschuß; ~schwanz *m*: а) аждајин реп, (х)алин реп, змајев реп; б) = ~kopf *c*; c) *z* (Caltha palustris) копитац, *z*урђевско цвеће *n* colt., масни листак; ~steigen *n* дизање (х)але (и. змаја); ~wurz *f* *z* змијско дрво *n*.

Dra'chme {драхм} [гр.] *f* 3b *num.*, *phm.* драхма.

Dra'gge {драг} *f* 3b *z* четворокрак лентер.

dra'ggen {~н} в. dreggen.

Dra'goman {драгоман} [тур., *ар.] *m* 2g¹ (аус. и *n*) (в. Dolmetscher) драгоман, тумач.

Drago'n {драгон} [ср.лат., в. Drache] *m* и *n* 2g¹ (б. pl.) *z* (Artemisia dracuncululus) козалац *m*, змијина трава *f*. [гонада.]

Dragona'de {драгонаде} *f* 3b најв. у pl. ~н дра-

Drago'ner {драгонр} [фр. dragon, „Drache“] *m* 2l 1. *z* драгун, коњаник. 2. *fat.* *fig.* а) schimpfen wie ein ~ псовати као амалин (и. кочијаш, лаћар); б) wahrer ~ друсла *f*.

Drago'ner..., drago'ner... {драганр} ~marsch *m* *z* драгунски марш; *z*mäßig *a* и *adv.* драгунски; ~regiment *n* драгунски пук *m*.

Draht {драп} [свн. drât, drehen] *m* 2d 1. жица *f*, нит *f*. 2. жица *f*; umspinnener ~ определена жица, оплетена жица; zu ~ ziehen извлачити (и. извући) у жицу, правити жицу (од). 2. = Telegraph; per ~, durch den ~ телеграфски, телеграфским путем. 3. *fat.* трањци *mpl.*, пењези *m* pl., папе *f* pl.

Dra'ht... {драп} ~antwort *f* телеграфски од-

говор *m*; ~arbeit *f* рад *m* од жице, мрежаст кујунџијски рад; ~arbeiter *m* радник израђивач радова од жице; ~bahn *f* = ~seilbahn; ~bauer *m* (*n*) = ~käfing; ~bericht *m* депеша *f*, брзојав; ~berührung *f* међусобан(но, додир(иване)) *m* жица; ~binder *m* (ауст.) кр-пилонџија, жичар, лонцокрпа; ~brief *m* депеша *f*, брзојав; ~bündel *n* (и *m*) свежањ *m* жица; ~bürste четка од жица; ~eisen *n* ⚙ жичано гвозђе (и. железно).

Drähtchen {дрџџхн}, Drähtlein {дрџџлџхн} *n* 2l *dim.* од Draht жичица *f*.

drahten {дрџџтн} 1 *tr.* 15c 1. и *intr.* телеграфисати, брзојавити. 2. проши(ва)ти жицом. II и drähtern {дрџџџџн} *a* жичан, од жице. III Drahten *n*, Drahtung *f* телеграфисање, брзојављење; прошивање жицом; Drahtung депеша, брзојав *m*.

Draht..., draht...: ~falle *f* клопка од жице, жичана клопка; ~feder *f* жичана опруга, жичан гибан *m*; ~fenster *n* прозор *m* са жичаном решетком; ~gaze *f* газа од жица; ~geflecht *n* = ~gitter; ~geflochten *a* оплетен жицом; ~gestell *n* жичано постоље, ребра *n* *pl.* (за шешир) од жице; ~gewebe *n* жичано ткиво, ткиво од жице; ~gitter *n* жичана решетка, решетка од жица; ~hammer *m* = ~mühle; ~heftung *f* прошивање *n* жицом; ~hemd *n* жичана кошуља *f*, кошуља од жице; ~hindernis *n* X препрека од жица; ~hütte *f* ⚙ жичара, радионица жица; ~käfing *m* кавез од жице, жичана крлетка *f*; ~kette ланац *m* од жице, жичан ланац; ~kugel *f* синџирија; ~larve *f* жичана образаина, образаина од жице; ~leger *m* X постављач жица; ~leitung *f*: а) жичани вод *m*, телеграфска линија; б) жица; ~lich {дрџџлџх} *a* и *adv.* телеграфски; ~los *a* бежичан; ~lose Telegraphie бежична телеграфџија, телеграфџија без жица; ~loser Fernsprecher бежични телефон, телефон без жица; ~mitteilung, ~nachricht *f* депеша, телеграм *m*, брзојав *m*; ~mühle *f* жичара, радионица жица; ~netz *n* жичана мрежа *f*, мрежа *f* од жице; ~piätt(nen) *n* ⚙ прављење жица тањењем; ~plätt(n)er *m*: а) ⚙ истањивач жица; б) само ~piätter ⚙ машина *f* (и. строј) за прављење жица тањењем; ~puppe *f* лутка на жици, покретна лутка; ~richter *m* исправљач жица; ~rollen *n* прављење жица; ~saite ≡ *f* метална жица, жица од метала (*opp.* Darmsaite); ~schere *f* маказе *f* *pl.* за жицу; ~schneide|zange *f* клешта *n* *pl.* за сечење жице; ~seil *n* (конопац) жичаник *m*, жичан конопац, уже од жице; ~seil|bahn *f* жичана железница; ~seil|brücke мост *m* на жичаницима (и. на жичаним конопцима); ~sieb *n* сито од жице; ~silber *n* чисто сребро у жицама; ~splinner *m* предлац злата, сребра; ~verhack, ~verhau *m* X = ~hinderis; ~werk *n* ⚙ = ~mühle; ~zange *f* клеште *f* *pl.* жичаре, клешта *n* *pl.* за савијање жице; ~zaun *m* жичана ограда *f*, плот од жице; ~ziehen *n* прављење жице, израђивање жице, извлачење жице; ~zieher *m* жичар, израђивач жице; ~zieherei {циџџџџџџ} *f* ⚙ израђи-

вање (и. израда) *n* жица.

Drain {дрџџн} *m* итд. в. Drän итд.

Draisi'ne {дрџџзинџ} [Drais {дрџџс} немачки шумар † 1851] *f* 3b ⚙ драџина, дресина.

Dra'ko {драко} *m* 8b Дракон, строги атински законодавац. [строг, свиреп.]

drako'nisch {драканџш} *a* драконски, пре-

drall {драл} [дн.; drillen] 1 *a* 1. чврсто уврћен, збијено (у)сукан; крут. 2. *fig.* чврст, једар;

чио, жив, весео; ~es Bauernmädchen једра сељанка; ~e Dirne млада и једра мома, цура.

II Drall *m* 2g и Dra'lle {~} *f* 3b увој(ак) *m* (и. увијање *n*) олука (у цеви ватреног оружја).

Dra'ma {драма} [грч. „радња“] *n* ⚙ драма (в. Schauspiel); zu e-m ~ umgestalten драматизовати, дати (*acc.*: *dat.*) драмски облик.

Drama'tik {драмџџџџ} *f* 3b (б. *pl.*) 1. драмско песништво *n*. 2. драматургија, позоришна вештина. [песник.]

Drama'tiker {~џ} *m* 2l драматичар, драмски]

drama'tisch {драмџџџш} *a* драмски.

dramatisie'ren {драмџџџџџџн} *tr.* 15g драматизовати, да(ва)ти (*acc.*: *dat.*) драмски облик.

Dramatu'rg {драмџџџџџџ} *m* 3a 1. позоришни критичар. 2. = Dramatiker.

Dramaturgie' {драмџџџџџџџџџ} *f* 3b драматургија, вештина писања драмских дела, упућивање

n у правила за драмско песништво и позоришну вештину. [ње *n* драма.]

Dra'men|aufführung {драмџџн-} *f* претставља-

dran {дрџџн} *fat.* — daran. [лук.]

Drän {дрџџн} [енгл.] *m* 6i ⚙ дрен, подземни о-

Dräna'ge {дрџџџџџџџџџ} [енгл.] *f* 3b дренажа, одвођење *n* подземним олуцима.

drang¹ {дрџџн} 1. *impf.* од dringen. 2. *a* (*dv.*) збијен(о), стешњен(о).

Drang² {~} [срвн.; dringen] *m* 2d (б. *pl.*) 1. гу-

жва *f*, гурање *n*, тискање *n*) *f*. 2. невоља *f*, мука *f*; der ~ der Geschäfte хитност *f* послова, навала *f* послова; im ~e der Not у невољи, на невољи. 3. (силан) нагон, тежња *f*, терач из срца, терање *n* из срца; силна жеља (*nach*: за; zu: за); жудња *f*; навала *f*; ~ nach Osten навала *f* на Исток, гурање *n* према Истоку; в. и Sturm. 4. ~ (zum Stuhl) напон, терање *n* напоље. [Draufgeld]

Dra'n|gabe {дрџџн-} *f*, Dra'n|geld *n* = An- und]

drä'nge {дрџџнџ} *impf. conf.* од dringen.

drä'ngeln {дрџџнџнџ} *fat.* [drängen] 1 *intr.* (*n*)

и *tr.* 15f гурати се, мувати се, мувати; ~ Sie nicht! не гурајте се! не мувајте се! II Drä'n-

geln *n* гурање, мување.

drä'ngen {дрџџнџнџ} [срвн., узрочно за dringen]

15a 1 *tr.* 1. тискати, притиснути, гурати, гур-

нути, потискивати, (по)ривати, притешња-

вати, -снити, приби(ја)ти; von allen Seiten gedrängt sein бити притешњен са свих страна; j-d mit Fragen ~ сколити (и. салетети)

кога питањима, навалити -ливати на кога питањима; *fig.* j-n in die Ecke ~ сатерати (и. скљештити, прикљештити) кога у ћошак. 2.

fig. (више у употреби bedrängen) притискивати, мучити, гонити, притешњивати, -снити, с-, при|кљештити; j-p ~, et. zu tun нава|љивати -лити на кога (и. гурати кога)

да што (у)чини, (у)ради; X den Feind hart ~ притеснити непријатеља. 3. гонити, вијати, терати; наваљивати -лити на; eine Lustbarkeit drängte die andere једно задовољство смењиваше друго без престанка. 4. *v. imp.* es drängt mich (и. mich drängt's), zu... *inf.* гони ме нешто да... *praes.*, тера ме нешто да... *praes.*, осећам неоодољив нагон (и. неоодољиву потребу) да... *praes.* II *sich* ~ 1. тискати се, гурати се, *fat.* мувати се; *fig.* die Ereignisse ~ *sich* догађаји се брзо пеђају један за другим. 2. *ca prp.* *sich an et.* (*acc.*) ~ приби(ја)ти се уз што; *sich durch die Menge* ~ тискати се (и. (про)гурати се, проби(ја)ти се) кроз гомилу; *sich in eine Ecke* ~ = *sich in eine Ecke drücken*; das Volk drängt sich dahin народ наваљује тамо, народ нагнуо тамо; *sich um j-n* ~ гурати се око кога, наваљити -љивати, око кога; *sich unter die Menge* ~ проби(ја)ти, се у гомилу, продрети у гомилу; eine Menge Mitbewerber drängt sich zu diesem Amte мноштво такмаца навалило на ту службу; *sich zwischen...* ~ јурнути међу... III *intr.* (*h*) die Zeit drängt хитно је, журно је; auf et. (*acc.*) ~ наваљивати -лити за што. IV *gedrängt* {*гед-дрен-т*} *p. p.* и *a* (*dv.*) у свима значењима од I-III. 1. збијен(о), прибијен(о), притешњен(о); стешњен(о); *man saß (stand) sehr gedrängt* седело се (стајало се) збијено, прибијено једно уз друго, стешњено; *gedrängt adv.* voll дупке пун, дупком пун, пун пунцат, препун, вршке пун, вршком пун; es ist gedrängt voll дупке је пуно, дупком је пуно, препуно је. 2. *a*) збијен(о); *b*) сажет(о); *gedrängt schreiben*: *a*) збијено писати, *b*) збијено (и. сажето) писати. 3. набијен, сабијен, сабивен, збијен, густ, начичкан. V *Drängen* *n* 1. тискање, гурање, ривање, потискивање, притешњивање, прибијање; салетање, скољавање, наваљивање; скљештавање, прикљешћивање, сатеривање; притискивање, мучење, гоњење; притешњивање, скљештавање, прикљешћивање; наваљивање, мољење скољавањем. 2. *Drängen und Treiben* метеж *m*, гужва *f*, навала *f*, кркланац *m*.

Dränger {*дрен-р*} *m* 2l, ~in {~*än*} *f* 3c 1. тискач, -ица, гурач, -ица, притешњивач, -ица, наваљивач, -ица, који, -а тиска, гура, притешњује, наваљује; мучитељ, -ка, гонилац -ља (в. *drängen*). 2. в. *Stürmer*.

Drängerei {*дрен-р*} *f* 3b *fat.* притешњивање *n*, тлачење *n*, насиље *n*.

Drängnis {*дрен-н*} *f* 2i, ~n 2h¹ (= *Bedrängnis*) невоља *f*, мука *f*. [олук.]

Drän|graben *m* подземни одводни јарак (и.)

Dräng..., *dräng...* {*дран-*}: *zmäßig a* као да је гуран неоодољивим жаром (и. неоодољивом жестином), *adv.* као да долази од неоодољивог жара (и. неоодољиве жестине); ~periode *f* в. *Sturm* и *Drangperiode*.

Drängsal {*дран-зал*} {*Drang*} *f* 2i и ~n 2g (В., Ш., Ђ.) мука *f*, невоља *f*, мучење *n*, патња *f*, јад *m*.

drängsalen {~*n*} *tr.* 15a, *drängsalie'ren* {*дран-зал-ир-н*} 15g кињити, мучити.

dra'ng...: ~stillend *a* који ублажује напон(е), који ублажује терање напоље; ~voll *a* (*dv.*) *a*) збијен(о); *b*) пун мука, пун невоља, пун патњи, ојаћен; *c*) пун жара, пун жестине.

dränie'rbar {*дренирбар*} *a* исушљив, који се може исушити (одвојењем воде подземним јарцима, олуцима).

dränie'ren {*дренир-н*} {*Drän*} *I tr.* 15g исуши(ва)ти (подводно земљиште, подземним одводним јарцима, олуцима). II *Dränie'ren* *n*, *Dränie'ring* *f* исушивање (подводног земљишта подземним одводним јарцима, олуцима).

Dränie'rer {*дренир-р*} *m* 2l исушивач.

Drän|röhre *f* (цев) исушница, исушна цев, цев за исушивање (подводног земљишта).

Draperie' {*драп-ри*} {*фр.*} *f* 6f драперија (застор; наборана завеса).

drapie'ren {*драпир-н*} *I tr.* 15g *pict.* заоде|нути, -вати, покривати одећом, чохом (и. застором) украсити. II *Drapie'ren* *n*, *Drapie'ring* *f* заодевање, покривање одећом, украшавање чохом (и. застором). [conj. од *dreschen*.]

drasch {*драш*} *impf. ind.*, *drä'sche* {*дреш-*} *impf. I*

Dräsi'ne {*дрезин*} *f* 3b * * * = *Draisine*.

dra'stisch {*драстич*} {*грч.*} *a* 1. драстичан, упечатљив, изразит, силан, јак. 2. *f* драстичан, који брзо дејствује (и. утиче).

Drau {*дрѡ*} *f* inv. ☉ die ~ Драва.

dräu'en {*дрѡ-н*} *intr.* (*h*) 15a *вш. ст.* = *drohen*.

*drauf*¹ {*дрѡф*} *I adv.* = *darauf*. II *int.* хајде!; распали(те)! ожежи(те)!; држ'! тражи!

*Drauf*² {~} {*драуф*} *m* 2g ☉ сврдао.

Drauf..., *drauf...* {*дрѡф-*}: ~gabe = ~geld;

~gänger *fat. m*: који иде право циљу, који гура напред; који тера до краја, борац до краја; задрибалда; ~gehen *intr. sep.* *a*) = *darauf gehen*; er läßt viel ~gehen он троши (много); *b*) (по)гинуту, пропасти, страдати;

~geld *n.* *a*) капара *f*; *b*) приде; ~los|gehen {*дрѡф|лос|геч-н*} *intr. sep.* ићи тамо, надирати; *fig.* распалити о чему, гурати напред;

wie Sie ~losgehen! како прилазите томе!;

~los|reden {*дрѡф|лос|ред-н*} *intr. sep.* распалити говорити, заопуцати говорити, говорити с брда с дола; ~los|schossen {*дрѡф|лос-шис-н*} *intr. sep.* *a*) (*h*) окупити пуцати, окупити гађати, распалити пуцати, припуцати;

b) (*s*) ~los|stürzen {*дрѡф|лос|шту-ри-н*} устремити се, сунути, кидсати (на то, на њ(их), на њу); ~stecher *m fat.* *†* хитар сла-гач, вешт радник.

draus {*дрѡс*} *fat. m*. — *daraus*. [штати.]

dräu'schen {*дрѡш-н*} *intr.* (*h*) плуштати, пље-|

drau'Ben {*дрѡс-н*}, ~drauB {*дрѡс*} {*dar-außen*} *adv.* (*opp.* *drinnen*) 1. напољу, вани, споља;

von ~ споља. 2. напољу, упољу, на селу. 3. у иностранству, у иноземству, тамо далеко.

Dra've {*драв-*} *f* ☉ = *Drau*.

Dre'chsel... {*дрексл-*}: ~bank *f* 2f ☉ струг *m*;

~kunst *f* стругарска (и. токарска) вештина.

dre'chseln {*дрекслн*} {*срвн.*; *drehen*?} ☉ *I tr.* и *intr.* (*h*) 15f стругати, изградити на стругу, израђивати на стругу; *fig.* брижљиво изра-ђивати, -дити, фино направити, дотеривати, уде|сити, -шавати; ihre Arme sind wie ge-

drechselt руке су јој као на стругу израђене.

II Dre'chseln *n* стругање, рађење на стругу, израђивање на стругу; *fig.* брижливо израђивање, фино прављење, дотеривање, удешавање. [токар.1]

Dre'chsler {дрексл'р} *m* 2l **☉** стругар, стругач, **I** **Dre'chsler...** {дрексл'р-} **☉**: **~arbeit** *f.* а) стругарски (и. токарски) рад *m*, стругачки рад *m*, токарски посао *m*; б) рад *m* (израђен на стругу (и *fig.*)).

Drechslerlei' {дрексл'рл'е} *f* 3b 1. = Drechslerkunst. 2. = Drechslerwerkstatt.

Dre'chsler...: **~eisen** *n* = Dreheisen; **~handwerk** *n* стругарски занат *m*, стругарство, стругачки занат, токарски занат; **~kunst** *f* стругарска (и. стругачка, токарска) вештина, стругарство *n*, токарство *n*; **~laden** *m* стругарски (и. токарски) дућан; **~lehrling** *m* стругарски шегрт, токарски ученик, (Хр.) стругарски научник; **~meister** *m* мајстор стругар, токарски мајстор.

dre'chslern {дрексл'рн} *intr.* (h) 15f стругати (на стругу) из задовољства.

Dre'chsler... **~ware(n pl.)** *f* стругарија *f*, роба израђена на стругу, предмети *m pl.* израђени на стругу; **~werk|statt** *f* стругарница, токарница, стругарска (и. токарска) радионица; **~werk|zeug** *n* стругарски (и. токарски) алат *m*, стругарска (и. токарска) алатка *f*.

Dreck {дрек} [срвн.] *m* 2g (б. *pl.*) 1. *fat.* прљавштина *f*; блато *n*, гљиб, као; поган *f*, балега *f*, говно *n*; упљувак, мухосерина *f*; уп. Kot, Mist, Schmutz. 2. *por.* и *fig.* ich mache mir e-n ~ daraus одрах ја дупе за то; брига ме(не) за то као за лањски снег; хајем ја за то као врана за скелецију; da sitzen wir nun im ~ упишасмо крушку; упрскасмо га к'о нуран мотку; заглависмо; упетљасмо се. 3. *fat.* *fig.* трице *f pl.*, тричарије *f pl.* 4. **☉** дрождина *f*.

Dre'ck..., **dre'ck...** {дрек-}: **~batze** *m* прљавац, прљавко; **~bürste** *f* *fat.* четка за блато; **~en** {дрек'н} *intr.* бити прљав, *imp.* es dreckt прљаво је, каљаво је; **~erei'** {дрек'рл'е} *f* 3b прљавштина; **~erig** {дрек'рл'х} *a* = dreckig; **~feger** *m* чистач; **~fink(e)** *m* *fat.* *fig.* прљав|ац, -ко, прљавица; **~hammel** *m* прљав|ац, -ко, мурдар; **~hahn** *m* **☉** = Wiedehopf; **~haufen** *m* *fat.* гомила *f* блата; **~ig** {дрек'л'х} *a* *fat.* прљав, каљав, блатнав, глибовит; опогањен, говнав; **~käfer** *m* *fat.* **☉** говновал, зујак, зунзак (= Mistkäfer); **~karren** *m* *fat.* чистачке двоколице *f pl.*, љубретарске двоколице; **~kärner** *m* *fat.* чистач; **~kerl** *m* *fat.* говнар; **~lappen** *m* *fat.* пачавра *f* (и *fig.*); **~seele** *por.* *f* прљава душа, говнар(а), кукавица, стрина; **~weich** *a* мек(ан) као блато; **~winkel** *m* *fat.* љубриште *n*.

Dre'dsch|anker {дреч-} *m* четворокрак ленгер. **Dre'dsche** {дреч'е} [енг.] *f* 3b влак *m*, мрежа за по дну. [хи ленгер.]

dre'dschen {дреч'н} *tr.* 15a **☉** den Anker ~ ву-
Dreesch {дреш} *I m* 2g угарница *f*, угарена земља. **II dreesch** {~} *a* угарен, на угару. **dree'schen** {~н} *tr.* **☉** = umbrachen.

Dree'schling {-л'н} *m* 2g¹ = Drüschling.

Dreh {др'е} *m* 2g = Drehung.

Dre'h..., **dre'h...** {др'е-}: **~achse** *f* обртна о(со-вин)а, ос(овин)а обртања (и. окретања), **~bahn** *f* = Seilerbahn; **~bank** *f* 2d струг *m*, точило *n*; **~bar** {др'ебар} *a* окретљив, обртљив, који се може окрелнути, -тати, који се може обрнути, -тати; **~barkeit** {-к'ат} *f* 3b окретљивост, обртљивост; **~basse** {-б'ас} [?] **☉** и **☉** *f* 3b обртни топ *m*; **~baum** *m* брана *f*, ћерам; **~bewegung** *f* обртно кретање *n*, обртни покрет *m*; **~bohrer** *m* сврдао (и. бургија *f*) са Архимедовим завртњем; **~brücke** *f* **☉** окретница, обртни мост; **~brunnen** *m* бунар са точком; **~e** {др'е} *f* 3b: а) — Drehkrankheit; б) *prov.* = Wendepunkt; **~eisen** *n* стругарски нож *m*, токарски нож.

dre'hen {др'ен} [свн. dräen (:Draht)] 15a **I tr.** (и *sich* ~) 1. окретати (се), обртати (се), вртети (се); die Füße auswärts ~ (већма у употреби wenden) окрелнути -тати врхове стопала упоље; die Erde dreht sich um ihre Achse (um die Sonne) земља се окреће (и. обрће) око своје ос(овин)е (око сунца); *fig.* die Dinge zu s-m Vorteil ~ окретати (и. обртати, окренути, обрнути) ствари у своју корист; *fig.* j-m e-e Nase ~ направити кому дугачак нос; *fig.* den Mantel (и. sich) nach dem Winde ~ повијати се према ветру; *fig.* eine Stelle ~ und deut(e)l'n извртати неко место; der Wind dreht sich ветар окреће, ветар окренуо правац; sich im Kreise ~ окретати се у кругу, вртети се; *fig.* sich ~ (und wenden и. winden) вртети се, оклевати; *fig.* sich zu ~ und zu wenden wissen довијати се; er wußte es so zu ~ (und zu wenden), daß... он је умео ствар да окрене тако да...; *fig.* es dreht sich darum, zu ... (и. ob) ... питање је у томе да ли ...; *fig.* um diesen Punkt dreht sich die ganze Sache око тога (и. око те тачке) окреће се цела ствар. 2. j-m et. aus der Hand ~ изви(ја)ти кому што из руке; sich ~ und winden увијати се и превртати се (уп. 1). 3. **☉** = drechseln стругати, (из)радити на стругу; (у)сукати, упредати, плести (на)правити; Tüten ~ зави(ја)ти фишеке. 4. **☉** das Schiff ~ окретати брод, окренути лађу. **II intr.** (h) и б. предм. 1. стругати, израђивати на стругу, радити на стругу. 2. окретати се, вртети се; mit dem Hinteren ~ врцкати се. 3. *fig.* an e-m Gesetze ~ извр(т)ати -нути закон, искрел(т)ати -нути закон; an et. (dat.) ~ und deut(e)l'n = et. ~ und deut(e)l'n; es dreht (sich) mir alles wie ein Mühlrad im Kopfe врти ми се све у глави. **III sich ~d p. p.** и *a* који се обрће, окреће, врти; sich um die Achse ~d обртни. **IV Dre'hen n, Dre'hung** *f* 1. окретање, обртање, врћење; durch (langes) Drehen (дугим) окретањем, обртањем; **☉** стругање, израђивање на стругу; сукање, упредање; завијање, прављење; *fig.* изокретање, извртање; *vet.* = Drehkrankheit. 2. (само Drehung) окрет(ај) *m*, обрт(ај) *m*.

Dre'her {др'ер} *m* 2l 1. окретач, обртач, који окреће, обрће; сукач, завијач; **☉** стругар.

токар. 2. брљива овца *f.* 3. (лагана) окретна игра *f.* 4. казаљка *f.* 5. ☉ (epistropheus) о-бртач, други врати пршљен. 6. = Drehbaum. 7. ручка *f.*, ручица *f.* 8. ☼ двоколути воденични погонски точак. [2. *fig.* извртање.]

Dreherei' {дрѣрѣа} *f.* 3b 1. Drehen, Drehung 1.) Dre'h... dre'h...: ~geschütz *n* ☼ обртни топ *m*; ~gestell *n*: a) = Drehbank; b) обртно постоље; ~hals *m* ☼ = Wendehals; ~haus *n* = Drillhaus; ~käfer *m* ☼ (Gyrinus natator) коловрт; ~kraft *f.* обртна сила (и. снага); ~kran *m* обртни чекрк, обртна дизалица *f.*, окретни граник; ~krank *a* vet. брљив, оболео од брља; ~krankheit *f.* vet. брљивост; ~kreuz *n* обртни крст *m*, окретаљка *f.*; ~lade *f.*: a) = ~bank; b) *fig.* = ~peter; ~ling {дрелѣн} *m* 2g: a) = Dreher 2; b) ☼ = Stockgetriebe; ~mangel *f.* роља(ча); ~moment *m* ☼ моменат увијања (и. увртања); ~orgel *f.* ☼ вергл *m*; ~peter *m* fam. трњезгало, нерешљивац; ~pult *m* обртни наслон *m*, ~punkt *m.* a) стожер; b) обртиште *n*, окретиште *n*, обртна тачка, тачка обртања, тачка окретања; c) ☼ заходиште *n*, тачка захођења; ~rad *n* точак *m* који се окреће руком; = Riemenscheibe; ~richtung *f.* правац *m* обртања, правац окретања; ~riegel *m* обртна реза *f.*, обртни шип; ~rolle *f.* = ~mangel; ~scheibe *f.*: a) ☼ окретница; b) обртни нишан; c) лончарско коло *n*, точило *n*; d) вртешка; ~schaf *n* брљива овца; ~schieber *m* ☼ обртна загатка *f.*; ~schlüssel *m* ☼ = Schraubenschlüssel; ~sprung *m* окрет око себе на врховима прстију; ~stahl *m* = ~eisen; ~stift *m* ☼ времено *n*; ~strom *m* ☼ обртна струја *f.*, трофазна струја; ~strom|motor *m* мотор за обртну (и. трофазну) струју; ~stuhl *m*: a) (столица) окретуша *f.*, обртна столица на лози; b) часовничарски струг; ~tisch *m* обртни сто; ~turm *m* ☼ обртна кула *f.*, кула која се окреће.

Dre'hungs...: {дрѣунс-}: ~achse *f.* ос(овин)а обртања (и. окретања); ~beanspruchung *f.* ☼ оптерећење *n* на увијање (и. на увртање), подвргавање *n* увијању (и. увртању); ~feder *f.* ☼ увртна опруга; ~halb messer *m* полупречник обртања; ~strömung *f.* обртна струја (у мору); ~winkel *m* угао (и. кут) увијања (и. увртања).

Dre'h...: ~vorrichtung *f.* обртна направа; ~würfel *m* чигра *f.* за коцкање; ~wurm *m* ☼ брљ, брваљ, брвица *f.*, овчија ојађелица *f.* (в. Quese); ~zange *f.* клешта *n* pl. за окретање (и. за увијање); ~zapfen *m* ☼ обртањ, рукавац; чеп.

dreі {дрѣ} [свн. trī, лат. tres] 1 a/n. c. (б. следеће *s* често ~е {~}, gen. ~ег, dat. ~ен) три; троји, троја, троје; ~und~, је ~, zu ~ три и три, по три и три; sie waren (zu) ~(en), es waren ihrer ~ били су тројица; било их је три; било их је троје; ~Schritt(e) (Worte) три корака (речи); *fig.* два три корака (две три речи); es ist halb ~ два и по је; ~ Viertel auf zwölf четврт до дванаест; ~ Jahre dauernd трогодишњи; zu ~en spielen играти у троје;

fig. ehe man (bis) ~ zählen konnte док удариш длан(ом) о длан; *fig.* nicht (bis) ~ zählen können не умети ни бекнути. II Dreі' *f.* 3b тројка (3, III); Drei und Zwei двојка и тројка; die große Drei Велика тројка (констелација трију звезда — Јупитера, Венере, Марса). 2. готово *†* *n* тројка *f.*, трио *m*; ☼ das schwesterliche Drei сестринска тројка (три Грације, три Парке).

Drei'... drei'... {дрѣ}. ~achtel takt {дрѣ|дхтл-} *m* ☼ (такт) три осмине; ~akter *m* комад у (и. од) три чина; ~aktig *a* у три чина; ~angel *m* = Triangel; ~armig *a* трорук; трокрак; ~arten = ~brachen; ~atomig *a* ☼ троато-ман; ~ästig *a* трогран, са три гране; ~ba-sisch *a* ☼ тробазан, -ни; ~bätzner *m* јн. десетнарац; ~batzen|platz *m* ☼ место *n* за десет пара, четврта галерија; ~büchig *a* тротрбушан, са три трбуха; ~beinig *a* троног; ~beiniger Bock јарац, коза *f.*; ~blatt *n* ☼ тролита биљка *f.*, лист *m* (од) детелине; = Bitterklee; ~blätt(er)ig *a* тролист; ~blumig *a* троцвет, са три цвета; ~blütig *a* троцвет, са три цвета; ~bohrig *a* трипут бушен, са отвором од 3½ палца у пречнику; ~brachen тројачити, (по) трећи пут (по)орати; ~bund *m* 2g тројни савез; ~decke *m* a) = брод са три палубе; b) ☼ триплан; c) троугаони шешир; ~doppelt *a* = ~fach; ~draht *m* трожицна вуна *f.*, трожицан памук, трожицна тканина *f.*, ткиво *n* од три жице; ~drätig *a* трожицан, од три жице, од три нити, од три струне; ~eck *n* ☼ троугао *m*, трокут *m*; ~eckig *a* троугаон, трокутан, троугли, fam. трошокаст; ~eckiges Gewinde, ~ecks|ge-winde *n* ☼ троугласта лоза *f.*; ~ecks|lehre *f.*, ~ecks|messung *f.* наука о троуглу (и. трокуту), тригонометрија; ~ecks|seite *f.* троуглова страна, трокутова страна, страна троугла (и. трокута); ~zahn *m* ☼ троугласти зубац; ~einig {дрѣ|ѣнѣх} *a* rl. тројед(и)ни, један у тројици; ~einiger {дрѣ|ѣнѣх} (Gott) *m* Троједини (Бог), један Бог у трима лицима; ~einigkeit {дрѣ|ѣнѣх|каст} *f.* троједница; die heilige ~einigkeit Света Тројица; ~einigkeits|bekenner {дрѣ|ѣнѣх-} *m* који исповеда Тројство, Свету Тројицу, који верује у Свету Тројицу; ~einigkeits|fest {дрѣ|ѣнѣх-} *n* Тројице *f.* pl.; ~einigkeits|lehre {дрѣ|ѣнѣх-} *f.* учење *n* о тројству; ~einigkeits|leugner {дрѣ|ѣнѣх|каст|лѣгнѣр} *m* противник Тројства.

Drei'er' {дрѣ|ѣр} *m* 2l 1. тројка *f.* (уп. Drei). 2. нек. тропарац; марјаш; er hat keinen ~ нема ни марјаша; das ist keinen ~ wert то не вреди ни марјаша.

dreier' {~} gen. од drei l; ~lei {дрѣ|ѣр|лѣ} *a* inv. тројак; auf ~lei Art тројачко; на три (разна) начина. drei'ern {дрѣ|ѣрн} *tr.* ☼ = dreibrachen. Drei'... drei'...: ~fach *a* (dv.) трострук(о), трогуб(о); ~fache Krone тијара, папска круна; ~fache(s) *n* 9l троструку, трогубо, трострука количина *f.*, трогуб број *m*; ~fachheit *f.* трострукост, трогубост, тројност; a) ~faden|lampe {дрѣ|ѣд|ѣн-} *f.* трокончана лампа, си-

јалица (и. жаруља) са три конца (и. три жице); **2faltig**, **2fältig** *a*: а) = **2fach**; б) *rl.* = **2einig**; **2faltigkeit** {дрѡ|фэлтѡх|кѡт} *f*: а) = **2fachheit**; б) *rl.* = **2einigkeit**; **2faltigkeitsblume** {~|фалтѡх|} дан и ноћ *m*; **2faltigkeitsfest** {~|сфѡст} *n* Тројице *pl.*, **2farben|druck**, {дрѡ|фарбн-} *m*, **2farben|verfahren** *n* штампана(ње *n*) *f* у три боје, поступак *n* три-ма бојама (и. у три боје); **2farbig** *a* тробојан; **2farbige Fahne** тробојка; **2felder|wirtschaft** {дрѡ|фелдѡр-} *f* привреда са три наизменична обделавања; **2fingerig** *a* тропрст; **2flächig** *a* тропљосан; **2förmig** *a* тробличан, са три облика; **2fuß** *m* трonoжац, † сајак; **2füßig** {~|фусѡх} *a* од три стопе; **2füßig** *a* троног, трonoжан; **2gängiges Gewinde** трострука лоза *f*; **2gesang** *m* три песма *f* у троје; **2gespann** *n* заперга *f* од три коња, тројка *f*; **2geteilt** *a* подељен на троје; **2glied(e)rig** *a*: а) трочлан, од три члана; б) **2gliedrige Größe** трочлана величина, трином; в) троред *m*; **2haarig** *a* са три длаке; **2heit** {дрѡ|хѡт} *f* 3б: а) тројство *n*, тројност; б) = **Dreieinigkeit**; **2herren|spitze** {дрѡ|хѡрн-} *f* Врх *m* Трију Господара; **2herrschaft** *f* влада(вина) тројице; **2hundert** {дрѡ|хундѡрт} *a/n.c.* триста, три стотине; **2hundert|jährig** {дрѡ|хундѡртѡјерѡх} *a* тристогодишњи, тровековни, тростолећни; **2ein|hundertstel** {дрѡ|хундѡртстѡл} *n* тристо(тини)то (= 1/300); **2zwei|hundertstel** *a/n.c.* два три стота; **2hundertste** {дрѡ|хундѡртстѡл} *a/n.c.* три стотинити, -а; **2jährig** *a* трогод(ишњи), тролетњи (= од три године; који траје три године); **2jährig-Freiwillige(r)** *m* добровољац на три године, трогодишњи добровољац; **2jährlich** *a* трогодишњи, тролетњи, који се јавља сваке три године; *adv.* трогодишње, сваке три године; **2kaiser|bund** {дрѡ|кѡзѡрл-} *m* тројцарски савез; **2kant|feile** *f* троугласта турпија; **2kantig** *a* троивичан, = **2eckig**; **2kantige Feile** троугласта турпија; **2kant-schaber** *m* троугласто гребало *n*; **2käsle-hoch** {дрѡ|кѡзѡхѡх} *m fam.* (муж) као пуж; нема га педаљ од земље; **2kiang** *m* трострук акорд, акорд од основног тона, терце и квинте; **2klappig** *a* троприклопачни; **2klassen|wahl(-system n)** {дрѡ|класн-} дво-степенни избори, двостепенни систем *n* гласања; **2königs|bund** {дрѡ|кѡнѡхс-} *m* троје-краљски савез; **2königs|fest** *n* {дрѡ|кѡнѡхс-} *n*, **2königs|tag** *m* Света Три Краља, Богојављење *n*; **2kopfig** *a* троглав; **2körper-iger Muskel** (мишић) троглавац, троглави мишић, трицепс; **2laut(er)** *m* трогласник, трифтонг; **2ling** {дрѡ|лѡн} *m* 2г1: а) ствар сложена од три јединице, на пр. кита од три стиха; б) = **Dreier** 2; в) хлечић од три пфе-нига; **2lötig** *a* одунце по, од трилота; **2mähdig** *a* = **2schurig**; **2mal** *adv.* трипут, тројно; **2mal so viel** трипут толико; тринум, **2malig** *a* трократан, у три маха; **2männer** *mpl.* три-умвири; **2männerwein** {дрѡ|мѡнѡрл-} *m* киселица *f*, цаварика *f*, кисело вино *n*; **2männig** *a* тријандри; **2männigkeit** *f* тријандрија;

2mark *f* тромеђа; **2mark|stück** {дрѡ|мѡрк-} *n* тромарка, новац од три марке; **2master** {~|мастѡр} *m*: а) брод са три јарбола, лађа са три катарке; б) тророгласт шешир; **2mastig** *a* са три јарбола, са три катарке; **2monatig** *a* тромесечни, који траје три месеца, од три месеца; **2monatlich** *a* тромесеч-ни, који се јавља свака три месеца; *adv.* тромесечно, свака три месеца; **2monats-tratte** {дрѡ|монѡтс-} *f* меница (платљива за три месеца (од данас)).

drein {дрѡн} *fam.* в. **darein**.

Drei'..., **dreif'...**: **2paarig** *a* тропарни, у три па-ра; **2paß** *m* 2h1 тролучан троугао; **2pfün-der** *m* X (тон) трофунташ; **2pfündig** *a* од три фунте; **2prozentig** *a* тропроцентни; **2rad** *n* возило на три точка, трицикл; **2räd(e)rig** {~|редѡрѡх} *a* на (и. са) три точка; **2räd(e)-riger Wagen** кола *n pl.* (возило *n*) на три точка, трицикл; **2reihig** *a* троред; **2rohr|turm** *m* X трострука кула *f*; **2rud(e)rer** *m* лађа *f* са три реда весала; **2rud(e)rig** {~|ру-дѡрѡх} *a* са (и. на) три реда весала, са (и. на) три весла; **2saitig** *a* тројичан, трострун, са (и. на) три жице, са (и. на) три струне; **2schiffig** {~|шифѡх} *a* са три лађе; **2schlag** *m*: а) такт од четири четвртине; б) тројно ударање *n*; **2schlitz** *m* Tri- glyph: **2schneidig** *a* тропез, са три сечива; **2schurig** {~|шу,рѡх} [Schur] *a*. **2schürige Wie-se** ливада која се коси трипут; **2seitig** *a* тростран; **2silbig** *a* тросложен; **2sitzig** *a* са три седишта; **2sitziges Fahrrad** и **2sitzer** *m* 2l точак са три седишта; **2spaltig** *a*: а) у (и. са) три ступца, тројка; **2spanner** {~|шпе-нѡр} *m* кола *n pl.* са три коња; **2spännig** {~|шпѡнѡх} *a* са три коња; **2sprachig** {~|шпрѡ-хѡх} *a* тројезичан, у (и. на) три језика.

dreifig {дрѡ|сѡх} [dreif и ...zig] *i a/n.c.* три-десет; *etwa* ~ **2Stück** тридесетак комада. II **Dreifig** *f* 3b тридесет(ица) (30; XXX), три-десетина; *in den Dreifigen sein* не превалити тридесет (година). III **Dreifiger** {дрѡ|сѡрѡ} *m* 2l, **2in** {~|ѡн} *f* 3b човек, жена који, -а је напунио, -ла, превалио, -ла тридесет.

dreifig...: **2fach**, **2lältig** *a* (dv.) тридесето-струк(o), тридесетогуб(o); **2jährig** *a* триде-сетогодишњи; **der Dreifigjährige Krieg** три-десетогодишњи рат.

dreifigste {дрѡ|сѡхсѡт} *a/n.c.* (као **2Dreifigste** 9l) тридесети; **den** ~ *n* (30.) Јуни тридесетог а јуна (липња). [тридесето (= 1/30).]

Dreifigstel {дрѡ|сѡхсѡстѡл} *n* 2l тридесетина, **dreifigstens** {дрѡ|сѡхсѡстѡнс} *adv.* тридесето, на тридесетом месту.

dreifig...: **2stündig** *a* тридесеточасовни, од тридесет часова; **2täglich** *a* тридесетодневни.

dreist {дрѡ|сѡт} [дн.] I а I. (*opp.* **blöde** 2) смео. 2. дрзак, дрзовит. II *adv.* дрско, дрзовито; смело. [бодве], *f pl.* трокраке ости *f pl.*

Dreifstachel *m* трозубац, трозубе остве (и. I) **Dreifstheit** {дрѡ|сѡтхѡт} *f* 3b, **Dreifstigkeit** {дрѡ|сѡтхѡгѡт} *f* 3b смелост, дрскост, дрзови-тост.

Dreif'..., **dreif'...**: **2stimmig** *a* троглас, у три

гласа; **2stockig** *a* троспратан, трокатан; ein **2stockiges** Haus троспратница, трокатница; **2stündig** *a* трочасован; **2stündlich** *a* трочасовни, који се јавља свака три часа; *adv.* трочасовно, свака три часа, на три часа; **2täglich** *a.* а) тродневни, стар три дана; б) који траје три дана, од три дана; *c*) *f* = **2täglich**; **2tägllch** *a* тродневни, који се враћа (и. јавља) свака три дана; **2tausend** {др²т²а²з²нт} *a/n. c.* три хиљаде, три тисуће; **2teilig** *a.* а) подељен на три дела; б) **2teiliger** Ausdruck трочлан израз, трином; *~teilung* *f* дељење *n* (и. подела) на три дела, дељење *n* (и. подела) на троје; *~treffer* *m* тројан погодак (и. згодитак); **2undneunzig** *a/n. c.* деведесет три; **2undsechzig** *a/n. c.* шездесет (и. шесет) три; **2undsiebzg** *a/n. c.* седамдесет три; **2undzwanzig** итд. двадесет три; *~viertel* {др²в²рт²л} *m* такт три четвртине; *~weg* *m* раскрсница (од) три пута, *~wegel* *m* трокрака славина *f*; *~wegelstück* *n* повијена трокрака цев; *~wegelventil* *n* трокраки венгил *m*; **2weibig** *a* тригин; **2wertig** *a* тровредан, тривалентан; **2wöchentlich** *a* троседмични, тронедељни, који се јавља сваке три недеље (и. седмице); *adv.* троседмично, тронедељно, сваке три седмице, сваке три недеље; **2wöchig** *a* троседмични, тронедељни, који траје три недеље, од три седмице; *~zack* *m*: а) трозубац; б) = *~stachel*; *c*) трозубац; **2zackig** *a* трозуб, трокрак; *~zahl* *f* тројка, тројица, троје, три (особе).

dreizehn {др³ц³ен} *a/n. c.* тринаест; etwa ~ ... тринаестак... II **Drei'zehn** *f* тринаест(ина), тринаестица (13; XIII).

drei'zehn... {~} *~fach, ~fältig* *a* (*adv.*) тринаестострук(о), тринаестогуб(о); *~jährig* *a* тринаестогодишњи, који траје тринаест година, од тринаест година.

drei'zehnte {~} *a/n. o.* тринаести; der Drei'zehnte (des Monats) тринаести (у месецу); Ludwig XIII (der Dreizehnte) Људевит (и. Љуј) Тринаести. [сто (= 1/13).1]

Drei'zehntel {~т²л} *n* 2l тринаестина, тринае-*f* **drei'zehntens** {~т²нс} *adv.* тринаесто, на тринаестом месту.

Drei'..., **drei'...**: **2zeilig** *a* троред; **2ziff(e)rig** {~циф(е)р²лх} *a* троцифрен, тробројчан; **2zollig** *a* тропалачан, од три палца; *~zylindermaschine* *f* машина (и. строј *m*) са три стубине (и. цилиндра), тростублински строј *m*. **Drell** {др²л} 1 [дн., Drillich] *m* 2g тројник, трожином ишарано платно. II **dreil** *a* = drall. **dre'llen** {~н} [Drell] *a* од тројника.

Dre'mpel {др²мп²л} [дн.: trampeln] *m* 2l бранин ослонац при дну; *~* оквирне плоче *pl.*; дирек.

Dre'sch... {др²ш-}: *~boden* *m*, *~diele* *f* гумно *n*, гувно *n*; *~e* {др²ш} *f* 3b. а) = *~maschine*; б) = Dreschen; *c*) омлаћено жито, овршено жито; *d*) вршидба, време вршења; *e*) *fam. fig.* (б. *pl.*) батине *f pl.*

dre'schen {~н} [сви. drescan, лат. terere] 1 *tr.* и *intr.* (h) 13b¹ 1. млатити, врши; *fig.* leeres

Stroh ~ млатити глогине. 2. *fig.* (auf) j-n (los) ~ млатити кога, лемати кога; der Beamte drischt Akten чиновник ради акта; die losen Mäuler ungehindert ~ lassen пустити (и. оставити) торокала да причају. II **Dre'schen** *n* млаћење, вршење, вршидба *f*, *fig.* торокање.

Dre'scher {др²ш²р} *m* 2l млатац, вршилац; *~in* {~н} *f* 3c млатиља, вршилаца; *fam.* (fr)essen wie ein ~ мотати као мећава.

Dre'scher... {др²ш²р-}: *~arbeit* *f* млатачки рад *m*, вршилачки рад; *~hebe* *f*, *~lohn* *m* млатарина *f*, млатачка плаћа.

Dre'sch... *~flegel* *m* млат(ило *n*); *~maschine* *f* вршилаца; *~tenne* *f* = *~boden*; *~walze* *f* валак *m* за млаћење (и. вршење) жита; *~zeit* *f* време *n* вршидбе. [Саксонске].1

Dre'sden {др²сд²н} *n* 8g Дрезда *f* (главни град) **Dre'sd(e)ner** {др²сд²е²нер} 1 *m* 2l, *~in* {~н} *f* 3c Дрежђан[ин, -ка. II *a inv.* и dresd(e)nisch {др²сд²е²нйш} дрежђански.

dressie'ren {др²сир²н} [фр.] 15g 1 *tr.* обуча[ити, -авати, дресирати. II **Dressie'ren** *n*, **Dressie'ring** *f* = Dressur.

Dressie'rer {др²сир²р} *m* 2l, *~in* {~н} *f* 3c укротилац, -ља, укротитељ, -ка, обучаваалац.

Dressu'r {др²сур} *f* 3b обучавање, обука *n*, дресирање *n*, дресура. [muster.1]

DRGM. *abr.* = Deutsches Reichs- Gebrauchs-*f* **dri'bbeln** {дриб²лн} [енг.] *intr.* 15f дрибловати.

Driesch {др²ш} — Dreesch.

Drie'sel {дриз²л} *m* *prov.* = Drehscheibe, Kreis, Rollkloben, Schwindel, Wasserwirbel.

drie'sein {~н} 1. *tr.* брзо вртети, окретати. 2. *imp.* es drieselt лије, сипа (као из кабла), пљушти. [пђав тресет.1]

Drift¹ {дрифт} [?] *m* 2g влакнаст и лак тресет,1 **Drift²** {~} [енг. = Trift] *f* 3b, *~strömung* *f* површинска струја.

driften {~н} [Drift²] *intr.* (h) 15c бити ношен (површинском) струјом, пловити са струјом.

Drilch {дрилх} [Drillich] *m* 2g *☞* = Drell.

dri'lchen {~н} *a* *☞* = drellen.

Drill¹ {дрил} *m* 2g *☞* = Drell.

Drill-² {~} *m* 2g — drillen² 1l.

Drill²... {дрил-}: *~bogen* *m* *☞* гудало *n* за бургiju; *~bohrer* *m* *☞* бургија са Архимедовим завртњем; *~e* {дрил} *f* 3b кућ(иц)а окретница. **drillen¹** {дрил²н} [Drill¹] *a* *☞* = drellen.

drillen² {~} [дн.: drehen] 15a 1 *tr.* 1. (и sich ~) ковитлати, брзо окретати (се), вртети (се), окретати (се) у ковитлац, вртети се у ковитлац. 2. (у)сувати, (у)вртети, уви(ја)ти, увртати. 3. X (Rekruten ~) обуча[вати, -ити, вежбати (рекруте), (из)муштрати (рекруте). 4. кињити, мучити. II **Drillen** *n* брзо окретање, окретање у ковитлац, вршење (у ковитлац); сукање, усукивање, увртање, увијање; обучавање, обука, вежбање, муштрање; кињење, мучење.

Dri'ller {дрил²р} *m* 2l X обучаваалац.

Dri'llich {дрил²лх} [сви., лат. tri-līx, од три конца, са три жице] *m* 2g = Drell.

dri'llichen {~н} *a* — drellen.

Dri'lling¹ {дрил²н} [dreil] *m* 2g¹ 1. тројанче *n*;

~e *pl.* трој(ан)ке *f pl.*, тројци *m pl.*; 2. (нушка) троцевка *f*.

Drilling² {~} *m 2g*¹ = Dreher 8.

Drilling²... ~bruder *m* тројанац; ~büchse *f* = Drilling 2; ~dampfmaschine *f* тројна парна машина, тројни парни stroj *m*; ~geburt *f* рађање (и. рођење) трој(ан)ки, трој(ан)ке; ~kind *n* = Drilling 1; ~schwester *f* тројанка; ~turm *m* X тројна кула.

Drill²maschine *f* X сејалица на бразде.

drin {дрин} *fam.* в. darin.

Dr.-Ing. abr. = Doktoringenieur.

dringen {дринг} [свн. dringan, ун. Drang] *12b I intr.* 1. (s) продрети, ирати, навалити, ливати, нагнати; са *ppr.*: aus et. (*dat.*) ~ продрети, продирати, навалити, нагнати из чега; der Schmerz dringt mir bis in den kleinen Finger бол ми допире чак у мали прст; *fig.* das Gerücht ist bis zu mir gedrungen глас је допро (или продро) до мене; *durch* et. (*acc.*) ~ продрети -ирати кроз што, проби(ја)ти се кроз што; *fig.* es dringt mir durchs Herz срце ми се цепа (и. киди); *fig.* in ein Geheimnis ~ продрети -ирати у тајну, проићи (и. проникнути) тајну, докучити тајну; in die Öffentlichkeit ~ продирати у јавност, продрети у јавност, допрети (и. допирати) у јавност; *fig.* in die Zukunft ~ прозрети (и. проићи) будућност; *fig.* zum Herzen ~ допрети (и. допирати) до срца. 2. (h) auf et. (*acc.*) ~ наваљивати -лити на (и. за) што; mein Gläubiger dringt auf Bezahlung мој поверилац наваљује (на ме) за исплату; darauf ~, daß... навалити (и. наваљивати) на то да..., тражити да...; in j-n ~ наваљити -ливати на кога, салетјети -ати кога, окупити кога, сколити (mit et. (*dat.*) чим). II *tr.* готово † = drängen I, особ. 4 (в. ипак V); гурати, ионити, присилити; es dringt = es drängt. III X sich ~ = I I и drängen II. IV ~d *p. pr.* и а 1. који продире, наваљује, нагрће итд. 2. хитан, прек, прешан, неодложан; ~des Bedürfnis хитна потреба, прека потреба; ~de Bitten *f pl.* упорне молбе, усрдне молбе; ~des Geschäft хитан посао *m*; ~de Gefahr опасност која тек што није наступила, опасност која угрожава; ~de Notwendigkeit прека нужност; das Dringendste (оно што је) најхитније, најпрече; *adv.* наваљујући, упорно, усрдно, својски; преко. V *gedrungen* *p. r.* и а 1. од I и 2 у знач. *inf.* 2. von den Verhältnissen gedrungen (боље: gedrängt) гоњен приликама; ich fühle mich gedrungen, zu... *inf.* осећам се примораним да... *praes.* 3. наливен, дежмекаст, токмак. VI **Dringen** *n* продирање, наваљивање, пробијање; наваљивање, салетање, скољвање. [лѣх] а, *adv.* в. dringend 2.)

dringentlich {~тлѣх} највише **dringlich** {дринг-} **Dringlichkeit** {дринг-лѣх-а-т} *f 3b* хитност, прешност; die ~ beantragen (erklären) тражити (објавити) хитност; ~s/erklärung *f* објављивање *n* хитности; ~s/frage *f* питање *n* хитности. [унутра.]

drinnen {дринг} [drin] *adv.* (opp. draußen) I

drisch {дриш} *imper.*, drisch(e)st {дриш(е)ст}

2. л., drischt {дришт} 3. л. *sing. praes. ind.* од dreschen.

Drischel {дриш-л} *m 2l prov.* = Dreschflegel. **dritt** {дрит} [свн.: drei] *a/n o. der* (die, das) ~е трећи (трећа, треће); као s **Dritter** {~р} *m* трећи, **Dritte** {~} *f* трећа, **Dritte(s)** {~(с)} *n 9l* треће; ~ens {~нс}, zum ~en {~н} треће, на трећем месту; in der ~en Klasse sein бити у трећем разреду; am (и. den) ~en Mai треће(а) маја (и. свибија); Heinrich III (der Dritte) Хенрик Трећи; zu ~ у троје; das ist sein ~es Wort то му је свака друга реч; A eine Zahl in die ~e Potenz erheben (по)дићи (и. (по)дизати) један број на трећи степен; et. aus ~er Hand haben имати што из треће руке; der ~e Mann sein бити трећи; am ~en Orte на трећем месту; ~e Person треће лице; in der ~en Person reden говорити у трећем лицу; ~er Stand трећи сталеж; da gibt es kein Drittes ту нема трећег, ту треће не постоји.

drittel/halb *a inv.* два и по, две и по.

Drit't teil [свн. dritt(er) Teil] *n 2g* трећина *f*.

Drit'tel {дрит-л} [Dritteil] *n 2l* трећина (= 1/3); um ein ~ за трећину.

Drit'tel... {дрит-л-}. ~fracht *f* = mit ~fracht segeln једрити (и. пловити) са слободном трећином; ~maß *n* нек. трећина *f*.

drit'teln {дрит-лн} *tr.* 15f (по)делити на троје, (по)делити на три (једнака) дела.

drit'tens {дрит-нс} *adv.* в. dritt.

Drit't..., **drit't...** {дрит-}: ~halb в. dritthalb; ~letzt а, ~letzte(r) s, ~letzte(s) *n 9l* трећи од краја, трећа од краја, треће од краја; ~nächst с трећи почев од...

drob {дрѢн} *adv.* = darob, darüber.

dro'ben {дрѢб-н} [dar oben] *adv.* тамо горе, горе (opp. drunten).

Dro'ge {дрѢг-} [нвн. 18. век, фр.] *f 3b* дрога, лекарија, роба за лекове.

Dro'gen... {дрѢг-н-}: ~geschäft *n*, ~handel *m* дрогерија *f*, дрогериска радња *f*; ~händler(in) *f* *m* дрогеријиста (дрогеристкиња); ~handlung *f* дрогерија; ~menge *f* мноштво *n* дрѢг-а, мноштво лекарија; ~waren *f pl.* дроге, лекарије.

Drogerie {дрѢг-рѣ} *f 3b* = Drogenhandlung.

Drogerie... {~рѣ} в. Drogen...

Droge'tt {дрѢг-т} [фр.] *m 2g* дрогет.

Drogi'st {дрѢг-ист} *m 3a*, ~in {~йн} *f 3c* = Drogenhändler(in).

Dro'h {дрѢ-}: ~blick *m* претећи поглед, поглед претње; ~brief *m* претеће писмо *n*.

dro'hen {дрѢн} [свн.] I *intr.* (h) и *tr.* 15a (при-)претити, грозити, угрожавати; j-m (et. *acc.* и. mit et. *dat.*) ~ (при)претити кому чим; uns droht ein Unglück прети нам несрећа; den Einsturz ~ претити да се сруши, да хоће да падне, грозити да се сруши; *imp.* es droht zu regnen прети киша, хоће киша. II **Dro'hen** *n*, **Dro'hung** *f* прећење, грожење, угрожавање, претња. [грожавалац.]

Dro'her {дрѢр} *m 2l* претилац, грозилац, за-

Dro'hne {дрѢн-} [дн.] *f 3b* трут *m* (и *fig.*), трутов *m* (и *fig.*).

dröhnen {дрѢн-н} [дн.] I *intr.* (h) 15a 1. тут-

њити, брујати, разлегати се, орити се. 2. *fam. prov.* ачити се. II Drö'hnen *n*, Drö'hnung *f* тутњење, брујање, разлегање, орење.

Drö'hnen/schlacht *f* убијање *n* трутова.

Drö'hnis {дронис} *f* 2i, n 2h¹ грожња *f*, претња *f*.

Drö'h...: ~note *f* претећа нота; ~rede *f* претећи говор *m*, припретни говор; ~wort *n* претећа реч *f*, припретна реч, претња *f*.

Drö'hungs... {дронунс-} *v.* Droh...

Drö'lle {дрол-} {trollen} *f* 3b друсла.

Drollerei' {дрол-рѐ-} *f* 3b лакрдија, смејурија, угурсузлук *m*.

drö'llig {дроллих} {drehen, Gr. дн.} *a* смешан, занимљив, шалив; ~er Kerl смешњаковић, чудак, смешан човек; ~e Streiche *m pl.* лакрдије *f pl.*, смејурије *f pl.*, угурсузлуци.

Drö'lligkeit {~кѐт} *f* 3b смешност.

Dromedar {дромедар, дрoмeдaр} {грч.} *n* 2g¹ дромедар, једногрба камила *f*.

Dromme'te {дрoмeт-} *f* 3b итд. † још само *Dr* = Trompete итд. {додо.}

Drö'nte {дрoнт-} {фр.} *f* 3b (Didus ineptus) Drop {дрѐп} {енг.} *m* и. *n* бi дроп, бонбон(a) *m* са воћем. {импф. conj. од dreschen.}

drosch {дрѐш} импф. инд., drö'sche {дрѐш-} *f*

Drö'schke {дрoшк-} {нвн., поль., *рус.} *f* 3b дрошка, фијакер *m*; russische ~ дрошки.

Drö'schken... {дрoшк-н-} ~halte|platz *m* фијакерска постаја *f*, фијакерска станица *f*; ~kut-scher *m* фијакериста; ~marke *f* фијакерска карта, број *n* фијакера; ~pferd *n* фијакерски коњ *m*; ~tarif *m*, ~taxe *f* фијакерска тарифа *f* (и. такса).

drö'seln {дрѐселн} *v.* drieseln, drillen.

Drö'ssel' {дрoсел} {свн. dröscalat} *f* 3d (Tur-dus) дрозд(аљ) *m*, дрозак *m*.

Drö'ssel- {~} {свн.} † *f* 3d = Kehle.

Drö'ssel...drö'ssel... {дрѐсел-}: ~ader *f* вратна жила; ~beere *f* = Eberesche; ~bein *n* = Schlüsselbein; ~fang *m* лов на дроздове, хватање *n* дроздова; ~grau *a* сур као дрозд; ~klappe *f* = Einlaßklappe; ~maschine *f* непрекидан разбој; ~spule *f* калем пригушник *m*; ~ventil *n* = Einlaßventil.

drö'sseln {~н} I tr. 15f 1. / = erdrosseln. 2. сузити, сужавати, стеснити, пригуши(вати), затворити. II Drö'sselung *f* пригушивање *n*, затварање.

Drost {дрѐст} {ср.лат.; дн. = Truchseß} *m* 2g и 3a старешина, жупан.

Drostei' {дрѐстѐ-} *f* 3b жупанија.

DRP. abr. = Deutsches Reichspatent.

drü'ben {дру.бен} *fam.* {drüber} *adv.* с оне стране, с ону страну, преко; hüben und ~ с ове и с оне стране, с ову и с ону страну; Drü'ben *n* *v.* Jenseits. {drunter.}

drü'ber {дру.бѐр} *fam.* *adv.* *v.* darüber {opp.}

Druck' {друк} {свн.; drücken} *m* 2g, 2d 1. притисак, тлак; ~ der Luft, des Dampfes притисак (и. тлак) ваздуха (и. зрака) *папе*; ~ *v.* beanspruchen I 1; ~ der Hand стисак руке; *e-n* ~ ausüben (из)вршити притисак (*fig.* auf *j-n* на кога). 2. притисак, терет; ~ im Magen притисак у стомаку (и. у желуцу); *fig.* im ~e leben живети потиштен; der gegenwärtige ~

lastet auf jedermann садашњи терет подноси (и. осећа) свако. 3. стискање *n*, цеђење *n*; убој, жуљење *n*. 4. стиснутост *f*, притиснутост *f*; исцеђење *n*. 5. важност *f*, озбиљност *f*. Druck' {~} {drucken} *m* 2g 1. † штампа(ње) *n* *f*, тисак, тискање *n*; *in* ~ geben да(ва)ти у штампу; *im* ~e (befindlich) sein бити у штамп-и; während des ~es за време штампања (и. тискања); *ein im* ~ befindliches Werk дело (које се налази) у штамп-и. 2. (о)тисак; издање *n*, zweiter ~ прештампавање *n*, ново издање *n*; Leipzig, ~und Verlag von... Лајпциг, штампа (и. тисак) и издање...

drü'ckbar {друк|бар} *a* који се може штампати.

Dru'ck... {друк-}: ~beanspruchung *f* подвргавање притиску, оптерећење на притисак; ~berichter *m* поправљач штампаног, тисканог, коректор; ~berichtigung *f* поправљање *n* (и. поправка) штампаног, тисканог, коректура; ~besorger *m* старалац око штампања (и. тискања), надгледач штампања, тискања; ~bewilligung *f* одобрење *n* за штампање (и. штампу), одобрење за тискање; ~bogen *m* штампан табак, тискан арак; ~bohrer *m* притиском покретан сврдао, тлаком покретана бургија *f*; ~buchstabe *m* † штампано (и. тискано) слово *n*.

Drü'ckeberger {друк|бѐргѐр} *fam.* {drücken I 6} *m* 2l забушант, подвалаџија.

drü'cken {друкн} {гн. = drücken} I tr. 15a 1. † = drücken. 2. штампати, тискати; kann gedruckt werden може се штампати (и. тискати); ~ (lassen) штампати, тискати, да(ва)ти да се штампа(jy) (и. тиска(jy)); das Werk wird eben gedruckt дело се баш штампа (и. тиска); *fig.* er lügt wie gedruckt он лаже чим зине; лаже на хват. II Dru'cken *n* штампање, тискање (в. Druck²).

drü'cken {друкн} {свн., уп. Druck¹} 15a I tr. 1. притиск(ив)ати, притиснути; стискати, стиснути; *j-m die Hand* ~ стиснути -кати кому руку, сте|гнути -зати кому руку; *j-n ans Herz* ~ притиснути -кати кога на срце; *j-n an die Wand* ~ притерати кога уза зид; sein Siegel auf et. (acc.) ~ удар|ити -ати на што (и. само: чему) свој печат, утиснути на што (и. само: чему) свој печат; *fig.* *j-m ein Geldstück* in die Hand ~ тутнути кому новац у шаку; den Hut tief in die Augen, ins Gesicht ~ нату-ћи (и. натицати, намаћи, намицати, наби(ja)-ти) шешир (дубоко) на очи, на лице; et. in et. (acc.) ~ забости, забадати што у што; breit (и. platt) ~ спљоштити, -авати (притиском, притискивањем); *j-n tot* ~ угњавити, згњечити кога; et. (acc.) aus et. (dat.) (heraus-) ~ истис|нути, -кивати, (ис)цедити што из чега. 2. притиск(ив)ати, притиснути; тлачити; тиштати; die Last drückt mich терет ме притискује (и. *fig.*); zu Boden ~ утући, погружити; *fig.* der Alp drückt ihn мора га тиштити; von der Armut итд. gedrückt werden бити потиштен сиротињом итд.; den Magen drücken притиск(ив)ати на стомак; der Hunger drückte die Belagerten глад је морила опседнуге; dieses Geheimnis drückt sie ова је тајна

тишти; m-e Stiefel ~ mich жуље ме ципеле; s-e Untertanen ~ тлачити своје поданике; *fig.* dieser Brief hat ihn gedrückt ово писмо га је погружило; *☞* die Preise ~ обарати цене, оборити цене; der Sattel hat dieses Pferd gedrückt седло је нажуљило овога коња; *prv.* jeder weiß, wo ihn der Schuh drückt сваки зна где га тишти (и. жуљи). II *intr.* (h) 1. притиск(ив)ати; тиштати; гурати, терати; diese Speise drückt mir (и. mich) im Magen ово ми јело притискује на стомак; die Sonne drückt сунце несносно упекло; die Last drückt терет притискује; an einer (и. auf eine) Feder ~ притискивати -нути на опругу; auf deinem Herzen drückt... твоје срце тишти...; *fam. fig.* auf et. (*acc.*) ~ нагла|сити -шавати што, истицати што, да(ва)ти важност чему. 2. = drucksen. III *sich* ~ 1. *sich an ea.* ~ приби(ја)ти се једно уз друго; *sich gegen die Wand* ~ приби(ја)ти се уза зид; der Stachel hat sich ihm tief ins Herz gedrückt жоака му се дубоко заболла у срце; sein Wort hat sich mir in die Seele gedrückt његова реч ми се урезала у душу; das Obst hat sich gedrückt воће се нагњечило (и. убило); *sich beim Reiten* ~ нажуљити се јашући. 2. *sich in eine Ecke* ~ завити се у ћошак (и. кут), шћућурити се у ћошак; шћучућити се. 3. пошућити се, окућити се. 4. *fig. sich* ~ извући се, измигољити се, ишућати се; *sich von Ort zu Ort* ~ вући се од места до места, потуцати се од места до места. IV ~d p. *pr.* и а тежак, мучан, тежобан; ~de Hitze загушљива врућина; ~der werden погорша(ва)ти се. V gedrückt p. *p.* и а. 1. притиснут, стиснут итд. 2. gedrückte Lage мучан положај, тежак положај; gedrückte Preise *p. pl.* ниске цене; die Börse war gedrückt берза (и. бурза) беше потиштена. VI Drück'en *p.* притискивање, стискање, стезање; притеривање (ан die Wand уза зид); ударање (печата), утискивање; туткање; намицање; згњечивање; притискивање, тлачење, тиштање, морење; жуљење, нажуљивање; обарање, спуштање (цена).

Dru'cker {друк'ер} *m* 2l 1. штампар, тискар, особ. = Buchdrucker; ~und Verleger штампар издавач. 2. особ. *prct.* и ☞ оно што служи за истицање (и. наглашавање).

Dru'cker... {друк'ер} у слож. ☞ штампарски; уп. Buchdruck..., Buchdruckerei... и Druck...; на пр.: ~bursche *m* штампарски момак; ~farbe *f* штампарска боја.

Drü'cker {дрү'к'ер} *m* 2l 1. скакавица *f*, реза *f*; квака *f*. 2. кључ. 3. обарач(а) *f*, окидач.

Druckerei' {друк'ерә'} *f* 3b 1. = Buchdruckerei. 2. *fam.* = Drucken. 3. штампарија, тискара. 4. *abr.* уместо Kattundruckerei, Zeugdruckerei Druckerei'... = Buchdruckerei... [rei итд.]

Drückerei' {дрү'к'ерә'} *f* 3b — Drücken.

Druck²...: ~erlaubnis *f* одобрење (и. допуштење) *p* за штампу, одобрење (и. допуштење) да се штампа (и. тиска); ~erzeugnis *n* штампан производ *m*, штампано (дело).

Drü'cker|schloß *n* брава на опругу.

Dru'ck..., dru'ck...: 2²fähig *a* који се може шам-

пати; за штампу, за штампање, за тискање; ~fehier *m* штампарска (по)грешка *f*; ~fehler|verzeichnis *n* списак *m* штампарских (по)грешака, штампарске (по)грешке *f pl.*; 2²fertig *a* ☞ готов за штампу (и. за тискање); ~festigkeit *f* ☞ чврстина (и. отпорност) при притиску; ~firma *f* натпис *m* штампарије, фирма тискаре; ~form *f* ☞ форма (за штампање, за тискање и. да се штампа, тиска); ~freiheit *f* слобода штампе; ~²genehmigung *f* одобрење *p* за штампање (и. тискање); ~hebel *m* полуга *f* притискаче (машине), озиб стискаче (машине), озиб строја за притискивање (и. за стискање); ~jahr *n* година штампања, тискања; ~kattun *m* ☞ штампана памучна тканина *f*, штампан катун; ~knopf *m* дугме *p* за притискивање; ~kontakt *m* контакт (и. додир) притиском; ~kosten *pl.* трошкови *m pl.* за штампање (и. за тискање); ~kraft *f* сила притискивања, притисак *m*, тежа; ~lager *n* ☞ олучасто лежиште; ~legung *f* штампање *n*, тискање *p*; ~²legungs|warte *f* одељење *p* за штампу; ~leitung *f* ☞ вод на притисак, (цев) спроводница (течности) притиском; ~linie *f* ☞ линија притиска (и. тлака); ~luft *f* сабијен (и. компримован) ваздух (и. зрак) *m*; ~maschine *f* штампарска машина, строј *m* за тискање; ~messer *m* притискомер, тлакомер; ~ort *m* место *m* штампања (и. тискања); ~papier *n* хартија *f* (и. папир *m*) за штампање, папир *m* за тискање (*opp.* Schreibpapier); ~platte *f* ☞ плочни слог *m*; ~²platten gießen (из)лити плочне слоге; ~platten|guß *m* лив(ење) *n* плочних слогова, стереотипија; ~presse *f* штампарска машина, строј *m* за тискање; ~probe *f* штампан оглед *m*, коректура; ~pumpe *f* шмрк *m* (и. црпка) притиском (*opp.* Saugpumpe); 2²reif *a* = 2²fertig; ~rohr *n* в. ~leitung; ~sache *f* штампана ствар, тисканица; ~schraube *f* ☞ завртањ *m* за стезање; ~²schrift *f.* а) штампан спис *m*, тискано дело *n.* б) ☞ ~²schriften штампана слова (и. писмена) *p pl.*, тискана слова; ~²seite *f* штампана страна, тискана страница.

dru'cksen {друк'с'ен} *fam.* [drucken 1] *intr.* (h) 15. скањерати се, трњезгати се, *por.* гузити се. [њезгало.]

Dru'ckser {друк'с'ер} *m* 2l *fam.* скањерало, тр-| Druckerei' {друк'с'ерә'} *f* 3b *fam.* скањерање *n*, трњезгање *p*, *por.* гужење *p*.

Dru'ck..., dru'ck...: ~stempel *m:* а) [Druck¹] клип (шмрка, црпке) притиском; б) [Druck²] штампан, тискан) жиг, печат; с) [Druck²] жиг, печат (алат); ~stock *m* клише *n*; ~tafel *f*, ~²tisch *m* табла, сто за штампање; ~²telegraph *m* телеграф који штампа (и. тиска); ~¹ventil *n* ☞ вентил *m* на притисак, вентил за потискивање; ~verbesserer *m* поправљач (штампаног, тисканог), коректор; ~²verbot *n*, ~²verweigerung *f* забрана *f* штампања (и. тискања); ~²vorlage *f* рукопис *m*; преглед *m*; ~²walze *f* ☞ ваљак *m* бојадисач; ~waren *f pl.* ☞ штампане тканине; 2²weise *adv.* притискајући, стискајући, притискивањем на ма-

x(ове), стискањем на мах(ове); ~werk *n*: а) = ~pumpe; б) машина *f* за ковање новца, с) штампано (и. тискано) дело.

Drü'ck {зaнге} *f* клеште притискаче *f pl.*, клеште за отиске.

Drud {друт} *m* вештац, вукодлак.

Dru'de {друд} {срвн. trute} *f 3b 1.* вештица. 2. често се брка са Druide (в. т.)

Dru'den... {друд-н-}: ~baum *m* дрво *n* вештаца, дрво под којим се скупљају вешти; ~fuß *m*. а) солумуново слово *n*; б) ☞ (Lycopo'dium clava'tum) пречица *f*, плавуна, прашулица *f*, црвоточина *f*; ~stunde *f* час *m* духова, поноћ.

Dru'i'de {друд-е} {келт.} *m 3a*, Dru'i'din {друд-ин} *f 3c* друид, келтски свештеник, друитка, келтска свештеница.

Dru'i'den... {друд-н-}: ~denkmal *n* друидски споменик *m*, долмен *m*; ~dienst *m* друидска служба *f*; ~lehre *f*, ~tum {друд-нтум} *n 2a* друидско учење *n*, друидство *n*.

dru'i'disch {друд-иш} *a* друидски.

drum {друм} *fat. adv.* — darum (в. т.); das (ganze) Drum-und-Dran *n inv.* (б. *pl.*) (све) што стоји с тим у вези.

dru'nten {друнт-н} *fat.* [dar unten] *adv.* тамо доле, доле (*opp.* droben).

dru'nter {друнт-р} *fat. adv.* в. darunter.

Drusch {друш} [dreschen] *m 2g* (б. *pl.*) 1. = dreschen II. 2. овршај, оврхљај, овршено жито. [пљусак.]

Drüsch {друш} *m 1.* ☞ — Drusch. 2. *fat.*

Drü'schen {дру-сх-н} *n dim.* од Drüse жлезди-

Dru'schprämie *f* првенство *n* вршења. [цаф.]

Dru'se {друз} [= Drüse] *f 3b 1.* min. друза, шупљина у камену испуњена кристалима. 2. ☞ = Drüse. 3. vet. запаљење *n* вратних жлезда. 4. готово ☞ гука; куга, чума.

Dru'se {друз} {срвн. druosi} *f 3b* ☞ жлезда.

dru'seln {друз-елн} {дн} *intr. (h)* 15f *fat.* дре-м(у)ати. [на *f*.]

Dru'sen {друз-н} {срвн.} *pl.* комина *f*, джоджи-

Drü'sen..., drü'sen... {друз-н-}. ~anschwellung жлездни оток *m*, оток жлезда; ~artig *a* жлездаст, налик на жлезду; ~beschreibung *f* жлездопис *m*, опис(ивање *n*) *m* жлезда; ~beule = ~geschwulst; ~entzündung *f* запаљење *n* (и. упала) жлезда; ~förmig *a* облика жлезде (*gen.*), у виду жлезде; ~geschwulst *f* жлездана гука, жлездани израштај *m*, оток *m* жлезда; ~höhle *f* жлездна дупља; ~kunde, ~lehre *f* наука о жлездама; ~leiden *n* оболе-лост *f* жлезда; ~schmerz *m* бол жлезда; ~schnitt *m* рез(ање *n*) жлезде, расецање *n* жлезде; ~tragend *a* жлездоносан; ~übel *n* = ~leiden.

drü'sicht {друз-ихт}, већма у употреби drüsig {друз-их} *a 1.* = drusenartig. 2. жлездовит, пун жлезда; гукав.

dru'sig {друз-их} *a 1.* друзни. 2. vet. болестан од запаљења вратних жлезда.

Drya'de {дру-ад-е} {грч.} *f 3b myth.* дријада, горска вила.

Dscna'ngel {дун-а} {скрт.} *f 3b* цангла, цунгла.

Dsche'ngis-Kha'n {дженгис-хан} *m 2g* 1. Џенгис-Кан (татарски освајач 1154—1227).

D-Schieber *m* ☞ Ватов разводник.

Dschiggeta'i {дџиггетай} [монголски] *m bi* ☞ по-лумагарац.

Dscho'nke {дџонк-е} [кин.] *f 3b* цонка, цунка.

Dschu'ngel {дџунг-ел} в. Dschangel.

Dschu'nke {дџунк-е} *f 3b* = Dschonke.

Dtzd. abr. = Dutzend.

du {ду} {срвн. du, лат. tu} I *pr.p.* другога лица (у писмима Du) 9a ти; (sich) du nennen гово-рити (један другом) ти (уп. duzen); mit j-m auf du und du stehen бити с ким на ти; *fat.* was du kannst што игда можеш; du, der du mein Freund bist ти, који си мој пријатељ; du Esel! магарче један!; du Narr! будало једна! II Du *n inv.* Ти; der Freund ist dein anderes Du пријатељ је твоје друго Ти (сам).

Dual {дуал} [лат.] *m 2g*, ~is {~ис} *m 6b* дво-јина *f*, дуал.

Duali'smus {дуалисму-с} [лат.] *m 6g* (б. *pl.*) (*opp.* Monismus) дуализам, учење *n* о двојству; двојство *n*. [ца двојства.]

Duali'st {дуалист} *m 3a* дуалиста, пристали-ца дуалистички.

duali'stisch {~иш} *a* дуалистички.

Dü'bel {ду-бел} *m* в. Döbel.

Duble' {дубле} [фр.] *n bi*, ~gold *n* позлата *f*;

~sachen *f pl.* позлаћене ствари.

Duble'te {дублет-е} [фр. doublet] *f 3b* дублет *m*, двојни примерак *m*, двоструки примерак; ~n katalog *m* списак дублета, двојних (и. двоструких) примерака.

duble'ren {дублр-н} [фр. (: doppelte)] 15g *tr. bibl.* и ☞ (*intr. (h)*) удвојити, удвајати; ☞ о-пловити; ☞ заменити (у улози). [ски] *m*.

Dublo'ne {дублон-е} [шп.] *f 3b* златник (шпан.)

Ducht {духт} [дн.] *f 3b* = 1. веслачка клуна. 2. струка конопца.

Dückda'lbe {дџкдалб-е} [(*) * *pop.* duc d' Albe] дн. Diek (Deich)dallen] *f 3b hydrotech.* у дно пободени шипови који стрче из воде.

du'cken {дук-н} {срвн., дн.; (: tauchen и. Tücke)} 15a (нешто *fat.*) I *tr.* по-, сагнути, сагиња-ти, шћућурити, забити; *fig.* j-p ~ сабити ко-му рогове; запустити кому уста. II sich ~, ~ *intr. (h)* сагнути главу, погнути главу (и *fig.*); шћућурити се (и *fig.*), шћу(ћу)њити се, згу-рити се; полећи, полегати.

Dü'cker {ду-к-р} *m* = Düker.

Du'ckmäuser {дук-мџер} *fat.* [ducken (Tücke) и срвн. müssen „ићи нечујно као мачка“] *m 2l.* ~in {~ин} *f 3c* подмуклица, притворица; ~ei {дук-мо-з-рџ-е} *fat.* *f 3b* подмуклиштво *n*, при-твориштво *n*, подмуклост.

du'ckmäus(er)ig {дук-мџер-иг} *fat.* *a* под-муклички, подмукао, притворан.

du'ckmäusern {дук-мџер-н} *fat. intr. (h)* 15f подмукличити, бити подмуклица.

Du'ckstein {дук-с-т-е-ин} — Tuffstein.

Du'deldei {дуд-ел-де-и} *m* и. *n 2g* (б. *pl.*) 1. жив ми Тодор да се чини говор. 2. тричарија *f*, трице *f pl.*; wieder Hans ~ sein бити Максим као и пре.

dudeldu'm {дуд-ел-дум}, dudeldumdei' {дуд-ел-дум-де-и} *fat. int.* дуду-дуду, цигу(љигу)-ци-гу(љигу); тирлитом.

Dudelei' {дуд-ел-де-и} *fat.* *f 3b 1.* дудукање *n*; ци-

гуљање *n.* 2. гњавање *n.*, скањерање *n.*, трнезгање *n.* 3. *prov.* = Gejodel.

Du'd(e)ler {дуд(е)л'р} *fat.* *m* 2l 1. гајдар, гадљаш; дудукало; верглаш. 2. *fat.* гњаважа, скањерало, трнезгало. 3. *prov.* = Jodler.

du'deln {дуд'лн} *fat.* [пољ.?] *intr.* (h) 15f 1. свирати у гајде, гадљати. 2. дудукати, цигуљати.

Du'del'sack {дуд'л'зак} *m* 3 гајде *f* *pl.*, гадље *f* *pl.*, дипле *f* *pl.*; ~pfeifer *m* гајдаш, гадљар, свирац. [правописни речник (Дуденов).]

Du'den {дуд'н} [Дуден, писац, † 1911] *m* *inv.*

Du'dler {дудл'р} *m* 2l в. Dudeler.

Due'll {двел} [фр., лат.] *n* 2g¹ двобој *m*, мегдан *m*; amerikanisches ~ американски двобој; j-p zum ~ herausfordern поз(и)вати кога на двобој (и. мегдан); im ~ töten убити на двобоју (и. мегдану).

Duella'nt {дуелант} *m* 3a који се бије на двобоју, мегдану, *fat.* мегданција.

Due'll... {двел...} ~forderung *f* позив(ање *n*) *m* на двобој; ~gesetz *n* закон *m* о двобоју; ~verbot *a* забрана *f* двобоја.

duell'en {дуел'н} *fat.* sich ~ 15g: sich mit j-m ~ бити се (и. тући се) с ким на двобоју, (по)-делити мегдан с ким.

Duenja {дуења}, Duenna {дуена} [шпан.] *f* 6g, бi дуења, госпа, чуварка. [песма *f* у двоје.]

Due'tt {дует} 3 [ит.] *n* 2g дует *m*, двојев *m*, I duff {дуф} [дн.] *a* таман, без сјаја, тмуо.

Dü'ffel {дуф'л} [енг.] *m* 2l 3 чупава вунена тканина *f*.

Duft {дуфт} [свн. duft Frost] *m* 2d 1. пара *f*, измаглица *f*, дах; машак, пепељак, мах(овина *f*), магица *f* (на воћу); иње *n*, снег; pict. прозрачан вео. 2. воњ(а *f*), мирис.

Du'ft'bruch {дуфт'бруч} *m* шум. лом услед иња.

dü'fteln {дуфт'н} I *intr.* 15c 1. (s) испаравати се, излазити. 2. (h) а) највише *imper.* es duftet um den See измаглица наднела се над језером; б) воњати, мирисати; lieblich ~ мирисати миомиром; die Rose duftet angenehm ружа пријатно мирисе; nach et. (dat.) ~ мирисати на што. II *tr.* et. (acc.) ~ мирисати чим, одавати што. III ~d *p. pr.* и *a* који се испарава; мирисан, миришљав, миомирни. IV Du'ften *n* мирис(ање) *m*, воња(ње) *f*.

dü'ften {дуфт'н} в. duften.

Du'ft... {дуфт...} ~essig *m* мирисно сирће *n*, мирисан ојат; ~gebilde *n*, ~gestalt *f* облик *m* (и. прилика *f*) као пара, измагличаста прилика *f*; ~gewebt, ~gewoben *a* измагличаста ткива (*gen.*) као од паре ткан(о); ~hauch *m* миомирни дах.

du'ftig {дуфт'и} *a* паровит, као пара, измагличаст, у магли, магловит; прозрачан, лак. 2. мирисан, мирисав, миомиран.

Du'ftigkeit {~к'т} *f* 3b паровитост, измагличастост, изглед *m* паре (и. измаглице); прозрачност, лакоћа; магловитост.

Dü'ftling {дуфт'лн} *m* 2g¹ да дунеш да одлети.

Du'ft..., du'ft...: ~los *a* безмирисан; ~reich *a* мирисан, пун мириса; ~spritze *f* штрцаљка мириса; ~stoff *m* мирис, парфим.

du jou'r {ду. жу'р} *adv.*: du jour (sein) (бити)

дежуран, (бити) на служби.

Duka'ten {дукат'н} [ср.лат.] *m* 2l 3 дукат; ~gold *n* дукатно злато; ~gran *a* дукатна (аустриска) мера (= 5,8177 сантиграма); ~mann *m* 2a дукатлија, човек с дукатима.

Dü'ker {ду'к'р} [дн. = Taucher] *m* 2l 1. клинчић без главе. 2. (спроводна) цев *f* (под насипом, каналом, речним коритом).

dukti'l {дуктил} *a* дуктилан, тегљив; Duktilität {дуктилитет} *f* 3b дуктиљност, тегљивост.

Du'ktor {дукт'ор} [лат.] *m* 6d фваљак који боји.

Du'ktus {дуктус} [лат.] *m* *inv.* (б. *pl.*) потез, црта *f*.

du'ldbar {дулт'бар} *a* подношљив, сношљив, који се може трпети; Du'ldbarkeit {~д'бар'т} *f* 3b подношљивост, сношљивост.

du'lden {дулд'н} [свн. dulden] 15c 1 *tr.* и *intr.* (h) трпети, подносити; претрпети, поднети; das duldet keinen Aufschub то се не може одлагати; er ist nur geduldet трпе га. II sich ~ = sich gedulden. III Du'lden *n*, Du'ldung *f* трпљење, подношење; Duldung трпељивост.

Du'lder {дулд'р} *m* 2l 1. трпилац, који има стрпљења. 2. ~, ~in {~дн} *f* 3c трпилац, -ља, паћеник, -ца, страдалник, -ца.

du'ldsam {дулт'сам} *a* 1. трпељив. 2. стрпљив. 3. ~ = duldbar. [пљивост.]

Du'ldsamkeit {~к'д'т} *f* 3b трпељивост; стр-I Du'ldungs-edikt и. ~patent {дулдун'с-} *n* едикт (указ) (о)трпељивости.

du'ld willig {дулт'в'лиг} *a* ~ duldsam 1.

Du'lle {дул'л} *f* 3b = Dolle.

Dult {дулт} *f* 3b *prov.* = Jahrmarkt.

Dulzine'a {дулцине'а} [ит.] *f* 8b и 6g Дулсинеа (госпа мисли (Дон Кихота)).

Du'ma {дума} [рус.] *f* 6i дума, скупштина.

Dumdu'm {дум'д'ум} [Dum-Dum енглеско сме-стиште војске близу Калкуте у Индији где се израђује овај метак] *a* 6i или *inv.*, ~geschob *n*, ~kugel *f* думдум-куршум, думдум-метак.

dumm {дум} [дн. (:taub)] I *a* (dv.) 10¹ и 10² 1. глуп(о); блесаст, бедаст; туп(оглав); блесав; будаласт; прост; а) herzlich ~ ужасно глуп; so ~ sind wir nicht, *par.* (на) so ~! није ми сврака мозак попила!; (о) wie dumm! их, што сам глуп!, што је глупо!; er ist nicht so ~, wie er aussieht није он тако глуп као што изгледа; ~ bleibt ~ од погани не бива пита; et. ~ angreifen глупо (за)почети; ~ machen заглупити (*praes.* заглупим), заглупљивати (уп. I 3); ~ werden заглупети (*praes.* заглупим), оглупети; *fat.* sie ist e-e ~e Gans она је хурка (једна); ~er Junge жутоклунац; ~er Mensch глупак, глупан, дедак, звекан, *fat.* билмез; б) ~e Rede и. Handlung глуп говор, глупа радња; *fat.* j-m ~ kommen говорити кому глупости; *prov.* auf eine ~e Frage gehört e-e ~e Antwort на глупо питање глуп одговор; *fat.* ~er Schnack глупост *f*, лудорија *f*; ~er Streich = Dummheit 2; ~es Zeug глупости *fpl.*, лудорије *fpl.*, будалаштине *fpl.*, којештарије *fpl.*; као узвик: којешта!; ~es Zeug reden (и. vorbringen) говорити (и. износити) глупости, будалаштине, трабуњати, була-

знити. 2. неугодан, непријатан; проклетити; das ist eine ~e Geschichte! то је неугодна ствар!; das ist ~! то је неугодно! то је незгодно!; das ist gar nicht so ~! то није рђаво, то није лоше! 3. ошамућен, обезнањен; es ist (и. es wird) mir ganz ~ im Kopfe сав сам као ошамућен; ganz ~ machen ошамућити, -ћивати. 4. готово †: а) ~ werden (из)губити укус, обљутавети; ~e Farbe тамна боја, маст без сјаја; б) утрнуо; в) глуп, глух; д) нем, *por. мутав*. II Du'mme(r) s 9l глупак, глупан, глупача, будала; сом; damit fängt man Dumme на то се хватају сомови; *prov.* die Dummen haben das meiste Glück што глупи то срећнији; die Dummen werden nicht alle глупака неће никад нестати.

Du'mm..., du'mm... {дџм-} ~bart *m fam.* = ~kopf; ~dreist *a* глупо (и. лудо) дрзак, безочан; ~dreistigkeit *f* глупа (и. луда) дрскост, безочност; ~eling {дџм'лѝн} *m* 2g¹ = Zaunkönig; ~e(r)jungen|streich {дџм'рјѝн'нштрѝх} *m* 7a мангупска посла, дечурлиса посла *n pl.*, обешенаштво *n*, чапкунство *n*; глупост *f*, лудорија *f*. [dummer Mensch (в. dumm l 1).]

Du'mmerjan {дџм'рјан} [dumm, Jan] *m* 2g¹ = Du'mmmheit {дџмхѝт} *f* 3b 1. глупост; блесавост. 2. глупост, лудорија, будалаштина.

Du'mm..., du'mm...: ~häuptig = ~köpfig; ~klug *a* глупо промишљен; ~kopf *m* = dummer Mensch (в. dumm l 1); ~köpfig *a* = dumm l 1; ~köpfigkeit *f* = Dummheit l; ~kühn *a* глупо (и. лудо) смео, и = ~dreist; ~kühnheit *f* глупа (и. луда) смелост, и = ~dreistigkeit; ~(e)lig {дџм'лѝх} *a* глупав(о). [дедак.]

Du'mmiling {дџм'лѝн} *m* 2g¹ глупак, звекан, Du'mm..., du'mm...: ~machen *n* заглупљивање; ~pfiffig *a*: ~pfiffig(er Kerl) шерет будала; ~rian {дџм'риан} *m* 2g¹ = Dummerjan; ~sinnig *a* (dv.) глупав(о), тупав(о); ~stolz *a* глупо охол; ~stolz *m* глупа (и. луда) охолост (и. гордост).

dumpf {дџмпф} [нвн. (:Dampf)] *a* 1. потмуо, тмуо, пригушен, мукао; који прави (и. чини) потмулим (и. тмулим, пригушеним, муклим); *adv.* потмуло, тмуло, пригушено. 2. потмуо, туп (бол). 3. тмуо, таман, без сјаја. 4. тупав, ограничен. 5. натмурен, туробан, суморан; ~es Schweigen суморно ћутање. 6. туп, отупео, неосетљив. 7. тежак, загушљив, запапан, спаран; ihm wird so ~ тешко му је; es ist ~ hier овде је загушљиво. 8. ограничавајући. 9. мемљив, плеснив; ~er Geruch мирис затворена простора, мирис устојала ваздуха; ~er Geschmack пашење, укус устојалога; ~ riechen мирисати (и. осећати се) на мемлу (и. на устајао ваздух).

du'mpf...: ~brausend *a* који потмуло бучи; ~brütend *a fig.* утоноу у туробна маштања, туробан.

Du'mpfheit {дџмфхѝт} *f* 3b (б. pl.) 1. потмулост, тмулост, пригушеност, муклост. 2. потмулост, тупост. 3. тмулост, тамност. 4. тупавост, ограниченост. 5. натмуреност, туробност. 6. тупост, неосетљивост. 7. тежи-

на, загушљивост.

du'mpfig {дџмпфѝх} *a* = dumpf 9; ~es Getreide подуспарено жито, упаљено жито; = dumpf 1, 4, 6, 7.

Du'mpfigkeit {~кѝт} *f* 3b (б. pl.) = Dumpfheit. Dumping {дџмпѝн} [енг.] *n* 2g¹ = демпинг *m*, нуђење испод цене.

Dü'na {дџна} *f* inv.: die ~ Двина.

Du'ne {дџнѝ} [дн.] *f* 3b = Daune.

Dü'ne {дџнѝ} [дн.] *f* 3b 1. пруд *m*, дуна, пешчани брег *m*, пешчани вал *m*. 2. = Dünung.

Dü'nen..., dü'nen... {дџнѝн-} ~artig *a* прудаст, сличан дунама, налик на пешчане брегове (и. валове); ~bildung *f* стварање (и. творење, образовање *n*) прудова (и. дџна, пешчаних брегова, валова); ~gras *n*, ~halm *m*, ~helm *m* (Elymus arena'rius) спрудна трава *f*; ~hafer *m* = Sandrohr; ~haft {дџнѝнхѝфт} *a* = ~artig; ~kette *f* ланац *m* прудова, пешчаних брегова (и. валова); ~rose *f* (Rosa rubiginosa) дивља ружа; ~sand *m* песак пешчаних брегова (и. валова), живи песак.

dung {дџн} *impf. ind.*, dü'nge {дџнѝ} *impf. conj.* † и ~ од dingen.

Dung {~} [свн.] *m* 2g (ѝ *f*) (б. pl.) = Dünger; ~ablage *f* претакалиште *n* ђубрета (и. гнојива). [ђубре.]

Dü'ngemittel {дџнѝнѝ-} *n* ђубриво, гној(иво) *m*, dü'ngen {дџнѝн} [Dung] 15a ѝ 1 tr. (на)ђубрити, (на)гнојити. II *intr.* (на)служити као ђубриво (и. гнојиво), гнојити земљу. III Dü'ngen *n*, Dü'ngung *f* гнојење, ђубрење, нагнојавање; Dü'ngung = и Dung. [у праху.]

Dü'ngelpulver *n* гнојивни прах *m*, гнојиво

Dü'nger {дџнѝр} *m* 2l (б. pl.) ѝ ђубриво *n*, гној, гнојиво *n*, ђубре *n*; ~erde *f* црница; ~grube *f* јама за гној(иво) (и. ђубриво); ~haufen *m* ђубриште *n*, гнојиште *n*.

Dü'nge... ~salz *n* ђубривна со *f*, гнојивна со; ~stoffe *m pl.* ђубрива *n pl.*, гнојива *n pl.*

Dü'ng...: ~fliege *f* (муха) ђубрапа; ~gabel *f* виле *f pl.* за ђубриво (и. гнојиво); ~grube *f* = Düngergrube; ~mittel *n* = Düngemittel; ~salze *n pl.* сона ђубрива, сона гнојива.

Dü'ngungs... {дџнѝнѝс-} = Dung..., Dünge..., Dünger...

du'ndel {дџнѝл} [свн. tunchal] l a 10¹ 1. (opp. hell) таман; мрачан; ein Zimmer ~ machen замрачи(ва)ти собу; ~ werden (по)тамнети, замрачитисе, замрачивати се, смркавати се, смркнути се, смрћи се, смрачитисе, смркнути; es wird ~ смркава се, мркне, хвата се мрак; es wird mir ~ vor den Augen хвата ми се мрак на очи, мркне ми пред очима; die Lampe brennt ~ лампа слабо светли. 2. таман, тмаст, угасит, загасит, затворен; ~ gekleidet sein носити одело тамне боје; dunkles Schwarz дубока црна; dunkler machen (на)чинити тамнијим (и. загаситијим, угаситијим); dunkler werden (по)тамнети, поста(ја)ти угаситијим (и. загаситијим). 3. fig.: а) таман, мрачан, нејасан; неодређен, збркан; ~ war der Rede Sinn таман (и. нејасан) беше смисао говора; ein guter Mensch in seinem dunklen Drange ist sich des rechten Weges wohl bewußt добар

човек у своје нејасном нагону добро је свестан правога пута; **b)** таман, суморан, туробан, тужан; **c)** таман, сам себи нејасан; **d)** непознат, неславан; *dunkler Ursprung* тамно (и. непознато) порекло; *im ~n Afrika* у тами Африке, у непознатој Африци. 4. нераспознајан. II *Du'inkel* *n* 2l (б. *pl.*) тмина (и *fig.*) *f*, тмица *f*, мрак *m* (и *fig.*). III *Du'inkle(s)* (*ду'инк(с)*) *n* 9l тамно, мрачно; *im Dunkeln* и. *im Dunklen* (и *fig.*) у тмини, у мраку; *fam. im Dunkeln ist gut munkeln* све по хладу да га не познаду; *fig. im Dunkeln tappen* тупкати по мраку; *ићи насумце, Sprung m ins Dunkle* корак насумце, корак на слепу.

Du'inkel {*ду'инк(л)*} [*dünken*] *m* 2l (б. *pl.*) (*opp. Bescheidenheit*) 1. претерано мишљење *n* о својој ваљаности (и. о својој заслужности), високо мишљење о себи, преузношење *n* себе; охолост *f*; сујета *f*, таштина *f*, надутост *f*. 2. данас † мишљење *n*, мњење *n*; крива (по-)мисао *f*, погрешна (по-)мисао.

Du'inkel..., *du'inkel...* {*ду'инк(л)-*}: ~*arrest m* X, хелија *f*, мрачан затвор; ~*äugig a* црноок, црних очију; ~*blau a* загаситоплав, угаситоплав, затвореноплав, угаситомодар; ~*blond a* загаситоплав, угаситоплав (за косу); ~*braun a*: а) загаситомрк, угаситомрк; б) гарав, поцрнео, плеплануо; **c)** ~ угаситодоратаст, затворендоратаст; ~*farbig a* угасит(е боје), загасит(е боје), затворен(е боје); ~*fuchs m* ~ загасит алат, угасит риђан; ~*gefleckt a* са тамним мрљама (и. пегама); ~*gelb a* загаситожут, угаситожут, затвореножут; ~*gelockt a* = ~*lockig*; ~*grau a* загаситосив, угаситосив, затвореносив; ~*grün a* загаситозелен, угаситозелен, затворенозелен; ~*haarig a* загасите косе (*gen.*), угасите косе, тамнокос. *dü'inkelhaft* {*ду'инк(л)хфт*} *a* надут, уображен, врло сујетан, охол; *Dü'inkelhaftigkeit* {~*инк(л)хфт*} *f* 3b надутост, уображеност.

Du'inkelheit {*ду'инк(л)хфт*} *f* 3b (б. *pl.*) там(ни)на (и *fig.*), тмина, тмица, мрак *m* (и *fig.*); *bei einbrechender ~* кад се спушта ноћ; *уп. Dunkel.*

Du'inkel..., *du'inkel...*: ~*kammer f* а) мрачна комора; б) мрачна одаја, лабораторија; ~*mähig a* загасите (и. угасите, затворене) гриве (*gen.*); ~*mann m* 2a мрачњак.

du'inkeln {*ду'инк(л)*} [*dunkel*] 15f 1 *intr.* (*h*) и *sich ~* (по)тамнети, замрачи(ва)ти се, помрачи(ва)ти се, смржавати се, мркнути; *der Abend* (и. *der Himmel*) *dunkelt* и *imp. es dunkelt* смржава се. II *tr.* замрачи(ва)ти, помрачи(ва)ти; (на)чинити загасити(ји)м (и. угасити(ји)м, затворени(ји)м).

Dunkel..., *dunkel...*: ~*rot a* тамноцрвен; ~*stoff m* пигмент, кожна црна маст *f*.

dü'inkelvoll {*ду'инк(л)*} *a* пун надутости, пун уображења.

Du'inkel..., *du'inkel...*: ~*werden n*: а) тамњење, потамњивање, замрачивање, помрачивање, смрковање; *beim ~werden* кад се смржава; ~*zelle f* мрачна хелија.

dü'inken {*ду'инк(л)*} [*dünken*, *denken*] 16h 1 *tr.*, *intr.* (*h*) и *imp.* чинити се, изгледати (*уп.*

bedünken *l*); *es dünkt* (и. *deucht*) *mich* (и. *mir*), *daß...* (и. *als ob...* и. *als wenn...*) чини ми се да... (као да...), изгледа ми да... (као да...); *wie mich* (и. *mir*) *dünkt*; *dünkt mich* (и. *mir*) као што ми се чини, као што ми изгледа; чини ми се, изгледа ми, како (ја) мислим; *mich dünkt, ich höre ihn* чини ми се, ја га чујем; чини ми се, где га чујем; *wenn es euch gut dünkt* ако вам се чини добро, ако вам изгледа добро; *was dünkt dir davon?* како ти се чини то?; *das dünkt einen nur so* то се тако само чини човеку. II *sich ~* мислити, мнити, замишљати; *ich dünke mich gut* и. *ich dünke mir gut zu sein* мислим да сам добар; *er dünkt sich ein Held* (и. *e-n Helden*) он мисли да је јунак, он замишља да је јунак; *er dünkt sich tapfer* он мисли (и. замишља) да је храбар; *sich etwas (Großes) ~* имати високо мишљење о себи, замишљати о себи да је нешто (велико), држати много на себе; *daß man sich mehr dünkt als man ist* да човек више мисли о себи (и. више замишља о себи) него што је. III *Dü'inken* *n* мишљење, мњење, схватање; *meinem Dünken nach* по мом мишљењу, по мом схватању.

Dü'nk(e)rich {*ду'инк(л)рих*} *m* 2g¹ = *Dünkling*.

Dü'nkirchen {*ду'инк(л)рих*} *n* 8g ● Дункерк *m*, Динкирхен *m*.

Dü'nkling {*ду'инк(л)инг*} *m* 2g¹ надувенко, *l* *du'inkle(r)*, *du'inkles* в. *dunkel*.

dü'nn {*ду'ин*} [*свн. dunni*, *dehnen*] *a* 1. (*opp. dick*) танак; *adv.* танко; сув, мршав; витак; *sehr ~* танан; *sehr ~e Beine haben* имати ноге као вретена, имати врло танке ноге; ~*e Haut* танка (нежна) кожа; ~*es Papier* танка хартија, танак папир; ~(*er*) *machen* тањити, стањити, стањивати, отањити(ва)ти; ~*werden* (*с*) тањити се, стањивати се, утањити, отанчати; *fig. ~e Stimme* танак глас *m*. 2. (*opp. dicht*) редак, проређен; *adv.* ретко, проређено; ~*es Haar* (einen ~en Bart) *haben* имати ретку косу (браду); ~*er Nebel* ретка магла; ~(*er*) *machen* проређити, -ђивати, разређити, -ђивати; ~*er werden* разређити се, -ђивати се, проређити се, -ђивати се; ~*säen* рет; ко сејати; *das Korn steht ~* жито је ретко; *fig. sein Vermögen ~* *machen* проредити свој иметак. 3. (*opp. dick*) редак, танак; разређен-разблажен; ~*es Bier* танко пиво; ~*es Blut* ретка крв; ~*e Luft* редак ваздух, разређен ваздух; *die Luft ist ~er als das Wasser* ваздух је ређи од воде; ~*er machen* разређити, -ђивати.

Dü'nn..., *dü'nn...* {*ду'ин*}: ~*bärtig a* реткобрад, ретке браде (*gen.*); ~*bauch m* човек (и. животиња) спљоштена трбуха; витка особа *f*; ~*bäuchig a* спљоштена трбуха (*gen.*); ~*behaart a* ретке косе (*gen.*), ретке длаке (*gen.*); ~*beil n* = *Breitbeil*: ~*beinig a* танконог; ~*belaubt a* ретка лишћа (*gen. pl.*), с ретким лишћем; ~*bewachsen a* ретко обрастао; ~*bier n* танко пиво, слабо пиво; ~*blätt(e)rig a* танколист; ~*darm m* ● танко црево *n*; ~*e* {*ду'ин*} *f* 3b б. *pl.* 1. танкост, танкота, танкоћа, тананост; сухота, сувота, мршавост; 2. рет-

кост, реткоћа, проређеност; 3. реткост, раз-
ређеност; разблаженост; танкост, слабост;
Zen (дунен) *tr.* — verdünnen; Zflüssig *a*
ретко течан, сасвим течан; Zfüßig *a* танконог,
танких ногу; Zgesät *a* редак, проређен; Zhaa-
rig *a* реткокос, ретке косе (*gen.*); Zhalsig *a*
танковрат, танкошијаст, танка врата (*gen.*),
танке шије (*gen.*); Zhäutig *a* танкокож(и),
танке коже; ~heit {дунхдт} *f* 3b (6. *pl.*) =
Dünne; Zhörnig *a* танкорог, танких рогова;
Zhülsig *a* танке махуне (*gen.*), танке љуске
(*gen.*); ~igkeit {дунхдт} *f* 3b = Dünne;
Zleibig *a* танкови(јас)т, витак; Zlich {дунлх}
a таначак, танцераст, мало танак; Zschalig
a танке љуске (*gen.*); Zschenklig *a* танко-
крак, танких кракова; ~schiff *m* *pop. vulg.*
литање *n*, сраћкавица *f*; ~schliff *m* танка и
провидна плочица (*f* минерала итд.); ~schnäb-
ler *m* *pl.* танкокожунке *f* *pl.*; ~ung {дунун}
f 3b 1. слабина, бок *m*; 2. пролив *m*; 3. † =
Schläfe. [мез.]

Duns {дунс} [енг.] *m* 2h тикван, надувен бил-
Dunst {дунст} [свн. tunist, dunst] *m* 2d 1. пара
f, испарење *n*; = Duft 2; schädliche Dünste
шкодљиве паре *f* *pl.*, шткодљива испарења *n*
pl.; fig. alles wurde zu ~, alles ging in ~ und
Rauch auf све је отишло у ветар; blauer ~
дим, ветар. 2. fig. j-m (e-n) blauen ~ vorma-
chen причати кому (Маркове конаке); вести
кому. 3. † гмиза *f*, сита *f*, ситна сачма *f*. 4.
† böser ~ избијање угљене киселине.

Du'nst..., du'nst... {дунст-}: ~art *f* врста паре;
Zartig *a* параст, као пара, у виду паре; ~bad
n = Dampfbad; Zbeladen *a* покривен паром;
~bild *n*: а) прилика *f* од паре; б) fig. варка
f, причина *f*; ~bläschen *n* парни мехурић *m*.
du'NSTen {дунстн} [Dunst] *I* *intr.* 15c 1. (s) ди-
зати се као пара, испаравати се, пушити се.
2. (h) испаравати; *imp.* es dunstet испарава
се, пуши се, магла је. II Du'NSTen испаравање.
dü'NSTen {дунстн} [Dunst] 15c *I* *intr.* (s и h)
= dunsten I. II *tr.* = dämpfen I 2.

Du'nst..., du'nst...: ~flinte *f* = Vogelflinte; Zför-
mig *a* паровит, ветровит; ~früchte *f* *pl.* = ~
obst; ~gebilde *n*, ~gestalt *f* маглопита при-
лика *f*; варка *f*, причина *f*; ~hülle *f* магловит
омот *m*, вео *m*; Zig {дунстх}, dü'NSTig {дун-
стх} пун паре, пун испарења, запушен; б) па-
ровит, у виду паре; с) *f* бити влажан од зно-
ја; ~kreis *m* ваздушни омотач, атмосфе-
ра *f*; ~kugel *f* парна лопта, омотач *m* коме-
тина језгра; ~obst *n* компот *m*.

Dü'nung {дунун} [Deining] *f* 3b = гибане *n*
мора, узбуркано море *n*; = Brandung.

Du'o {дуо} [лат.] *n* bi 3 дуо *m*, дует *m*, двопев
m, песма *f* у двоје.

Duodez {дуодец} [лат.] *n* 2g (6. *pl.*) † двана-
естина *f*; ~band *m* 2d свеска *f* у дванаести-
ни; ~form(at *n*) *f* — Duodez; ~fürst *m* *fam.*
кнежић, кралић, владарић; ~fürstentum *n*
fam. кнежевина, мала кнежевина.

duodezima' {дуодецимал} *a* дуодецималан,
дванаестни, са 12 као основним бројем, на
12 једнаких делова подељен.

Duodezima'l... {~мал-}: ~мав *n* дуодецимална

мера *f*, дванаестна мера *f*; ~rechnung *f* дуо-
децимални рачун *m*, дванаестни рачун; ~sy-
stem *n* дуодецимални систем *m*, дванаестни
систем. [дуодецима.]

Duodezime {дуодецим, дуодецим} *f* 3b 3
Duodez... {дуодец-}: ~kerichen *n* муж к'о пуж,
човек нема га три педља; ~staat *m* држави-
ца *f*. [насађивати, варати, преварити.]

düpie'ren {дупиерн} [фр.] *tr.* 15g насадити, *i*

Du'plex... {дуплџкс-} [лат.] двострук, -а, -о:
~autotypie *f* дуплекс-аутотипија; ~telegra-
phie *f* дуплекс-телеграфија. [говор, утук *m*.]

Dupli'k {дуплик} [фр.] *f* 3b одговор *m* на од- *i*

Duplika't {дупликат} [лат. (: doppelt)] *n* 2g ду-
пликат *m*, дословни препис *m*, други исти
такав примерак *m*.

Duplikatio'n {дупликаци'он} *f* 3b удвајање *n*, у-
двостручјавање, -ење *n*.

Duplika'tor {дуплика'тор} *m* 6d ≠ дупликатор.

duplizie'ren {дуплицирн} [Duplik] *tr.* 15g а) ver-
doppeln; б) одговорити на одговор, подне-
ти одговор на одговор.

Du'plum {дуплум} [лат.] *n* 6k = Duplikat.

Dur {дур} [ит.] *n* inv. дур (*opp.* мол).

Du'randal {дурандал} *n* 6k, Duranda'rte {дурдн-
дарт} *f* 3b (6. *pl.*) дурандал, дуриндана (Ро-
ландов меч).

durch {дурх} [свн. duruh, dur(a)h] *I* *prp.* са *acc.*

1. (просторно) кроз; sich ~ die Feinde schla-
gen проби(јати) се кроз непријатеље; ~ einen
Fluß schwimmen пливати преко реке; er geht
~ den Garten он иде кроз врт (и. градину,
башту), он иде вртом (и. градином, баштом)
(уп. II 1); ~ die Luft fliegen летети кроз ваз-
дух (и. зрак); ~ die Nase reden говорити кроз
нос; ~ einen Tunnel fahren возити се кроз
тунел; ~ die Wolken (hin(durch)) кроз обла-
ке; fig. v. Finger; das geht mir ~ das Herz и.
~ Mark und Bein то ми срце раздира; на то
ми се срце цепа. 2. (средство, узрок; на
српскохрватски преводи се обично аблати-
вом) ~ vieles Arbeiten многим радом, много
радећи; ~ Fleiß etwas erreichen постићи (и.
постизавати) што вредноћом, марљивошћу;
~ langen Gebrauch abgenutzt дугом употре-
бом (и. услед дуге употребе) похабан (и.
излизан); ~ Spinnen предењем, предући; ~
die Post поштом. 3. (временски) кроз; ~ das
ganze Leben (hindurch) кроз цео живот; це-
лога живота; ~ alle Jahrhunderte (hindurch)
кроз све векове, кроз сва столећа. II *adv.* 1.
(просторно и временски) (и = vorbei) er
geht den Garten ~ он иде по врту (и. по ба-
шти, по градини), он иде вртом (градином;
баштом) тамо-амо (уп. I 1); die ganze Nacht
~ преко целе ноћи; целу ноћ. 2. er ist ~: а)
прошао је, пропутовао је, б) прошао је
(кроз), с) прошао је, ван опасности је, д)
прошао је, прешао је, положио је (испит);
mit allen Schwierigkeiten ~ sein изићи на крај
са свима опасностима; пребродити све опа-
сности; *fam.* er ist unten ~ пропао је као ни-
ко његов; ich bin unten ~ пропао сам као ни-
ко мој. 3. durch und durch скроз; ~ und ~ ge-
hen прођи-лазити скроз; j-n ~ und ~ stechen

пробости кога скроз, пробурозити кога; ~ und ~ ergriffen дубоко потресен, сав узбуђен; ~ und ~ паВ скроз мокар; *fig.* j-n ~ und ~ kennen познавати кога скроз; ~ und durch verderbt скроз покварен, покварен до сржи, *fam.* покварен као мућак. 4. *fam.* m-e Füße sind ~ разрањавио сам ноге; die Schuhe sind ~ процерале се ципеле.

durch... у слож. са *v* I {дурх-} увек *sep.*, тј. са главним нагласком на *durch*, означава: 1. *пролажење, пролажење кроз*, с једне стране на другу, на пр. *dur'chleuchten* {дурх|лџхтн} *intr.* (h) светлети кроз, пробијати се светлећи; 2. *извршивање и вршење неке радње до краја*, на пр. *alle Weine dur'chkosten* {дурх|костн} (о)кушати сва вина (редом, једно за другим); *alle Sonaten dur'chgeigen* {дурх|гџгн} отсвирати (на виолини), одгудети све сонате; 3. *постизавање вишег ступња и усавршавање радње* означене простим глаголом, на пр. *ein Zimmer dur'chheizen* {дурх|хџн} добро заложити, добро загрејати собу; 4. *fig. савлађивање препрека* помоћу радње означене простим глаголом, на пр. *sich dur'chklügen* {дурх|лугн} проби(ја)ти се лажју, извлачити се -ући се лагањем. II {дурх-} увек *insep.*, тј. са главним нагласком на основној речи, означава: 1. *испуњавање, прожимање чим*, на пр. *die ganze Welt durchleuchten* {дурх|лџхтн} осветљавати цео свет испуњавати цео свет светлошћу, прожети цео свет светлошћу; 2. *пролажење, идење, гредње, вожњу кроз неко место у свима правцима*, на пр. *einen Raum durchtanzen* {дурх|танцн} преигра(ва)ти неки простор; *alle Meere durchschiffen* {дурх|шџфн} пребродити сва мора, проћи сва мора; 3. *нагло и журно вршење, извршивање неке радње*, на пр. *e-n Brief durchfliegen* {дурх|флигн} летимице прећи оком преко писма, летимице прећи -лазити писмо; 4. *провођење времена чим*, у чему, на пр. *die Nacht durchtanzen* {дурх|танцн} преигра(ва)ти ноћ, провјести -одити ноћ у игрању; *die Nacht durchstöhnen* {дурх|штџн} прстењати ноћ, провјести -одити ноћ у стењању.

durch'ä'chzen {дурх|џхцн} *tr.* 1. прејецати, прејечати, прстењати, прећи -лазити јецајући (и. јечећи, стењући). 2. прејецати, прејечати, прстењати, провјести -одити јецајући (и. јечећи, стењући, у јецању, у јечању, у стењању).

durch|ackern {дурх|акрн} *I tr.* 1. поорати, изорати, завршити орање. 2. {и *дурх|акрн*} добро (и. дубоко, ваљано) (по)орати, изорати, преорати; прерити; *fig.* = *durcharbeiten* I 1. II **Durch|ackern** *n*, **Durch|ackern** *f* поора(ва)ње, изора(ва)ње, свршавање орања; дубоко орање, преора(ва)ње, преривање.

durch|adern {дурх|адрн}, **durch|ä'dern** {дурх|џдрн} *tr.* жилама (и. жицама) испревући (и. испревлачити), жилама (и. жицама) проткати (и. прожети).

durch|arbeiten {дурх|џрбџтн} *I tr.* 1. {и *дурх|џрбџтн*} потпуно обрадити, добро (и.

темељно) радити, брижљиво радити; проћи темељно кроз..., проучити; изградити; *abs.* радити без прекида (и. без починка), радити скроз (не једући, не спавајући); *den Teig* ~ изградити тесто, (добро) умесити тесто; ~ = *durchprügeln*. 2. радом проби(ја)ти, радом прокрчити. 3. (и *sich (dat.)* ~) разрањавити (се(би)), одрати (се(би)); излизати (се) радом, излизати (се) трењем. II *sich* ~ 1. проби(ја)ти се, доспети до краја радом (читањем итд.). 2. проби(ја)ти се (радом), прокрчи(ва)ти себи пут; темељно проучити; *ich habe mich durch das schwierige Buch durchgearbeitet* темељно сам проучио тешку књигу; *sich durch alle Hindernisse* ~ савла-дати -ђивати све препреке. III **Dur'ch|arbeiten** *n*, **Dur'ch|arbeitung** *f*, потпуно (и. темељно) обрађивање, потпуна обрада, темељно пролажење кроз..., проучавање, израђивање, прерада; мешање; пробијање.

durch|atmen I *intr.* {дурх|атмн} ваљано дисати. II *tr.* {дурх|атмн} дахом (и. мирисом) испуњавати, прожети, испуњавати.

durch|ätzen *tr.* 1. {дурх|џцн} прогристи, -зати, нагризањем (про)бушити. 2. {дурх|џцн} нагризајући прожети.

durch|aus {дурх|џс} *adv.* 1. сасвим, потпуно, посве. 2. безусловно, апсолутно; ~ nicht никак, нипошто; *er wünscht ~ nicht*, Sie auszustecken он никако не жели да Вас истисне; *ich will es ~ nicht haben* нећу то нипошто.

durch|backen *tr.* 1. {дурх|бакн} добро (и. ваљано) испећи. 2. {дурх|бакн} помешати.

durch|ba'lsamen {дурх|балсамн} *tr.* испуњавати мирисом, миомиром.

durch|beben {дурх|бџбн} *tr.* 1. протрес(а)ти, потрес(а)ти, затрести (*acc.: acc., abl.*). 2. {и *дурх|бџбн*} предхтати, претеперити, провјести -одити у дрхтању, провјести, -одити у треперењу, провјести -одити тресући се.

durch|beißen {дурх|бџсн} I *tr.* {и *дурх|бџсн*} прогристи, -зати; прегристи, -зати. II *intr.* (h) продирати -рети гризући, пролазити -ћи уједајући; боleti. III *sich* ~ 1. проби(ја)ти се уједајућу (и. гризући, зубима). 2. *fig.* проби(ја)ти се уједајући, проби(ја)ти се показујући зубе, прокрчи(ва)ти себи пут не дајући се, прокрчи(ва)ти себи пут борбом. IV **Durch|beißen** *n*, **Durch|beißen** *f* прогр зање, прогризење; прегризање, прегризење.

durch|beizen {дурх|бџцн} I *tr.* 1. прогристи -зати нагризним средством, (про)бушити нагризним средством. 2. {и *дурх|бџцн*} прожети нагризним средством. II **Durch|beizen** *n* прогризање -ење нагризним средством, (про)бушење нагризним средством.

du'ch|bekommen {дурх|бџкомн} *tr.* 1. успе(ва)ти да протурим, -иш, -и, -мо, -те, -е, полазити (и. поћи) за руком да протнјем, -еш, -е, -емо, -ете, -у (и. да провучем); *ich bekomme den Faden durch dieses Ohr gar nicht durch* не могу да протнем (и. провучем) копац кроз ову ушицу. 2. = *durchbringen* I 2.

dur'ch|beraten {дурх-} *I tr.* претрес(а)ти до краја, расправљати тачку по тачку (и. темељно),

испретресати, израсправљати. II **Du'rch|beraten** *n*, **Du'rch|beratung** *f* темељно претресање, подробно расправљање.

durch|beten {дурх|бет'н} I *tr.* 1. {и дурх|бет'н} премолити, провести у молитви, проводити молећи се (Богу). 2. прочитати, измолити (alle Gebete све молитве). II *intr.* (h) **durch** e-e Allee ~ ићи (и. пролазити, проћи) молећи се (Богу) кроз дрворед (и. алеју). III **sich** ~ молитвама проћи, пролазити молећи се Богу, оправдати се (и. опрати се) молећи се Богу.

durch|betteln I *tr.* 1. {дурх|бет'лн} препрос(ја)чити, прећи прос(ја)чећи. 2. {дурх|бет'лн} провлачити (и. провући) прошњом, протур(а)ти-ити прос(ја)чењем. II **sich** ~ {дурх|бет'лн} прогурати се прос(ја)чењем, просећи провлачити се, провући се прошњом, протур(а)ти се -ити се просењем.

du'rch|beuteln {дурх-} I *tr.* 1. просеја(ва)ти, протрес(а)ти. 2. *fig.* претрес(а)ти, прорешетати. 3. (из)деветати, (из)лемати. II **Du'rch|beuteln** *n* просејавање.

du'rch|bilden I *tr.* (и **sich** ~) потпуно израдити (се), потпуно израђивати (се), скроз (и. потпуно) образовати (се), темељно (се) обучити. II **Du'rch|bilden** *n*, **Du'rch|bildung** *f* потпуно образовање.

durch|bildern {дурх|билд'рн, дурх|бїлд'рн} *tr.* (као) књигу са сликама прелиста(ва)ти.

durch|bittern {дурх|бит'рн} *tr.* скроз загорчавати, горчином прожети.

durch|blasen I *tr.* A. {дурх|блaз'н} 1. продува(ва)ти, дувањем проби(ја)ти, дувајући процепати. 2. и *intr.* продува(ва)ти, пропири(ва)ти, пропук(ив)ати, дувати (и. пирити, пухати) (с)кроз. 3. \equiv ein Stück ~ отсвирати (на дувачком инструменту) комад. B. {дурх|блaз'н} прожети дувањем, продирати (и. продрети) (својим) дувањем кроз. II **Durch|blasen** *n* продување; свирање до краја (на дувачком инструменту).

durch|blättern I *tr.* 1. {дурх|блет'рн и дурх|блет'рн} прелиста(ва)ти, прећи -лазити преврћући листове. 2. {дурх|блет'рн} поделити на листове. II **Durch|blättern** *n* прелиставање; дељење на листове. {измазати}

du'rch|bleuen *tr.* *fam.* издеветати, излемати,}

Du'rch|blick *m* 1. поглед (кроз што). 2. *fig.* продиран поглед, проницљив поглед.

durch|blicken I *intr.* (h) {дурх|блик'н} 1. гледати кроз. 2. провири(ва)ти, пробијати, просијавати, појављивати се, видети се; die Sonne blickt durch die Wolken durch сунце пробија (и. просијава) кроз облаке. 3. *fig.* пробијати, провиривати; et. ~ lassen нагове|шћивати, -стити. II *tr.* {и дурх|блик'н} прод(р)ети, -ирати погледом, прегледати, прећи очима; *fig.* прозрети, -ирати. III **Durch|blicken** *n* гледање кроз; провиривање, пробијање, просијавање; прозирање; прегледање.

durch|blinken I *intr.* (h) {дурх|блїн'кн} просијавати, светлуцајући продирати, сијајући пробијати се. II *tr.* {дурх|блїн'кн} испуњавати сјајем.

durch|blitzen I *intr.* {дурх|блиц'н} 1. (h) просевати као муња, просијавати као муња, пробијати се, просјакати, светлуцајући пробијати се; проврцавати, сипати кроз. 2. (s) *fam.* = abblitzen I 2 *fig.* II *tr.* {дурх|блїц'н} као муња прод(р)ати -рети кроз, просевати кроз, као муња синутти кроз, као муња запарати кроз; *fig.* ein Freudenstrahl durchblitzte sein Antlitz зрак радости сину његовим лицем. **durch|blümen** {дурх|блум'н} цвећем проткати, украсити.

durch|bluten {дурх|блут'н} *tr.* прокрвавити, прокрвављивати, крварећи проби(ја)ти (кроз).

durch|bohren I {дурх|бор'н} *tr., intr.* (h), *refl.* 1. пробушити, бушити скроз, проврћети, проби(ја)ти бушећи. 2. *et.* ~ пробушити чим, проврћети чим, пробити чим бушећи (е-е Spitze врхом, шилком); **sich** ~ и *abs.* продирати (и. продрети) бушећи, проби(ја)ти се бушењем, проћи бушећи. II {дурх|бор'н} *tr.* 1. (и **sich** ~) пробити (се), пробијати (се), пробости (се), пробадати (се); *fig.* j-n mit dem Blicke ~ прострелити кога погледом; das durchbohrt mir das Herz то ми чупа (и. кида) срце, срце ми се цепа (и. кида) од тога; ~der Blick поглед који прострељује, продиран поглед, проницљив поглед. 2. пробушити; отворити (j-m den Schädel кому лобању); von Kugeln durchbohrt изрешетан мецима (и. куршумима); ~d *adv.* прострељујући, продирно, проницљиво. III **Durch|bohren** *n*, **Durch|bohrung** *f* {дурх- и дурх-} пробушивање, -ење, бушење скроз, проврћивање, -ење; пробијање пробадање.

du'rch|braten I *tr.* скроз (ис)пећи, (gut и. recht) ~ (добро, ваљано) испећи. II *intr.* (s) испећи се. III **Du'rch|braten** *n* печење скроз.

durch|brausen I {дурх|брѡз'н} *intr.* (s) прохујати, хујати кроз, пробучати, бучати кроз. II {дурх|брѡз'н} *tr.* хујати кроз, бучати кроз, пролазити -ћи хучећи, проћи -лазити бучећи; der Wind durchbraust {дурх|брѡст} der Bäume Gipfel ветар хуји кроз врхове дрвећа. III **Durch|brausen** *n* прохујавање, пролажење хуком, пролажење буком.

durch|brechen A. {дурх|брех'н} I *tr.* 1. прол(о)мити, -амати, прел(о)мити, -амати, сломити, сламати, скрхати. 2. проби(ја)ти (ein Loch руну; ein Fenster in der Wand прозор у зиду); провалити, -љивати; \simeq ~ B. I b: er hat die Wand durchgebrochen пробио је зид; zwei durchgebrochene Häuser две куће пробијањем преградвог зида спојене. II **sich** ~ проби(ја)ти се; (провалити зид и) утећи. III *intr.* (s) 1. = A. II. 2. проби(ја)ти, изби(ја)ти, излазити, изићи; разви(ја)ти се, процвета(ва)ти; провалити, -љивати, прод(р)ети, -ирати. 3. проломити се, (с)ломити се; das Eis ist unter ihm durchgebrochen лед се проломио под њим; er ist auf dem Eise durchgebrochen пропао је кроз лед. B. {дурх|брех'н} IV *tr.* 1. а) проби(ја)ти, провалити, -љивати; (про)бушити; б) X проби(ја)ти (die feindlichen Glieder непријатељске редове). 2. (из)радити на шупљике, (из)радити са шупљикама, (из)-

радити на отворе (и. са отворима); отворити, отварати; *durchbrochen* (е Arbeit) шупљикав (рад *m*), (рад) на шупљике, рад *m* са шупљикама (и. на отворе, са отворима); *durchbrochene Strümpfe m pl.* шупљикаве чарапе *f pl.*, чарапе на шупљике, чарапе са шупљикама. **IV** *Durchbrechen n, Durchbrechung f* {*дурхбрѣхн, дурхбрехун*} проламање, проломљење, преламање, (пре)ломљење, скршење; {и *дурхбрѣхн, дурхбрехун*} пробијање, проваљивање; про-, избијање, излажење; развијање, процветаване; проваљивање, бежање; израђивање на шупљике, израда са шупљикама; отварање. {за вез, ручни рад.} **Du'rch|brech|nadel f** (игла) пробадача, шило *n f* **du'rch|brennen A.** {*дурхбрѣнн*} **I tr.** 1. прогоревати, прожећи, горењем (и. сагоревањем, ватром) (про)бушити, проби(ја)ти; и = **IV** 2. **II sich ~** {код G. необично и *дурхбрѣнн*} проби(ја)ти се горећи (и. жегући). **III intr.** (s) 1. прогоревати, горећи добити рупу, услед горења добити рупу; *der Fußboden ist durchgebrannt* под је прогорео. 2. *fam. fig.* ухватити маглу, очистити чувства, умаћи. **B.** {*дурхбрѣнн*} **IV tr.** 1. = **I** 2. жаром прожети, горењем скроз обузети. **III Durchbrennen n** прогоре(ва)ње; хватање магле, кидане. **Du'rch|brenner m, ~In f** 3c *fig.* бегун|ац, -ица; уп. *Durchgänger*. **durch|bringen A.** {*дурх|брѣнн*} **I tr.** 1. прове-сти, проводити (j-n *durch* е-n Ort кога кроз неко место); пронети, проносити (ет. нешто). 2. а) протнати (е-n Faden конач), провући, провлачити, протур|ити, -ати; б) *fig.* прогурати (ein Gesetz закон), извући, извлачити (е-n Kranken болесника), протур|ити, -ати; j-n im Examen извући кога на испиту. 3. *fig.* а) с-, за|вршити, до краја извести; б) проћердати, потрошити. 4. {и *дурх|брѣнн*} провјести, -одити; *ein elend du'rchgebrachtes Leben* бедно проведени живот; *eine gut durchbra'chte Nacht* добро проведена ноћ. **II sich ~:** а) проћи; б) прогурати се, протурати се, провлачити се; *sich kümmerlich ~* таворити, комрачити, протурати се на једвите јаде; *er bringt sich (so) durch* протура се, саставља крај с крајем. **III Durch|bringen n** провођење; доношење; протнуће, протурање, провлачење; извлачење, прогуривање, протурање; *das Durchbringen dieses Kindes* извлачење овога детета, муке око подизања овога детета; проћердавање, утровођење. [brechen B.] **durch|brochen** {*дурх|брѣхн*} *p. p.* од *durch-* **Du'rch|bruch** {*дурх|брѣх*} *m* 1. пролом, проламање *n*; прелом, иреламање *n*; пробој, пробијање *n*; продор, продирање *n*; провала *f*, проваљивање *n*. 2. про-, избијање; проваљивање; *zum ~ kommen:* а) изби(ја)ти (богиње, зуби итд.), провалити, б) *fig.* изби(ја)ти, појављивати се. 3. излив (реке; крви; жучи). 4. продор, отвор; пролаз; кланац. 5. = *durchbrochene Arbeit*. 6. ☞ прорашљика *f*. 7. (машина) бушилица. {ивати -нити.} **durch|brüllen** {*дурх|брѣлн*} *tr.* риком испу- **durch|brüten I** {*дурх|брутн*} *intr.* (h) лећи до

краја; лежати на јајима до краја. **II** {*дурх|брутн*} пренутрити, пресањарити, пров, е-сти, -одити нутрећи (и. сањарећи). **du'rch|buchstabieren I tr.** просрицати, сричући прочитати; *fig.* испипати, (у)познати. **II Du'rch|buchstabieren n, Du'rch|buchstabierung f** срицање, прочита(ва)ње сричући; испипа(ва)ње; упознавање. **durch|da'cht** {*дурх|дахт*} *p. p.* од *durchdenken*. **durch|dämmern I** {*дурх|дем'рн*} *intr.* (s) светлети слабом светлошћу кроз, продирати (и. пробијати) слабом светлошћу. **II** {*дурх|дем'рн*} сутонском светлошћу осветљавати, сумрачном светлошћу осветлити. **durch|dampfen I** {*дурх|дампфн*} *tr.* паром испуњавати -ити, задимити. **II** {*дурх|дампфн*} *intr.* (s) проћи -лазити (пуним паром); *das Schiff dampft durch* пароброд пролази. **durch|dauern I** {*дурх|даурн*} *intr.* (h) трајати; *das dauert den ganzen Mai durch* то траје целога маја (и. свибља). **II** {*дурх|даурн*} издржа(ва)ти, трајати преко цел|ога, -е; *den Winter ~* издржати зиму, постојати (и. трајати) преко целе зиме. **durch|denken** {*дурх|ден'жн* и *дурх|ден'кн*} *I tr.* проми|слити, -шљати, разми|слити, -шљати (ет. што, о чему); *durchda'cht p. p.* и а промишљен, смишљен. **II durch|denken n** промишљање, размишљање. **durch|dienen I** {*дурх|динн*} *intr.* (h) 1. отслужити, служећи (и. у служби) провјести, -одити. 2. отслужи(ва)ти (alle Grade све чинове), служећи (и. у служби) проћи (и. пролазити) кроз (alle Grade кроз све чинове). **II** {*дурх|динн*} преслужити, предворити, служећи (и. опслужујући, дворећи) прећи. **durch|donnern I** {*дурх|дон'рн*} *intr.* (h) громовитим гласом викати кроз, громовито ори-ти се. **II** {*дурх|дон'рн*} *tr.* громом (и. грмљавом) испунити, громовито потре(с)ати, *fig.* муњом ошинути, згромовисати. **du'rch|drängen tr.** протискивати, протиснути, прогур(ив)ати; *sich ~* прогур(ив)ати се, проби(ја)ти се. **du'rch|drehen I tr.** протнати вртећи. **II intr. (h) = при једрењу крму погрешно употребити тако да лађа натраг једри; *fig. durchgedreht* = *verrückt*. **du'rch|dreschen I tr.** 1. измлатити, добро млатити, добро (из)вртећи. 2. *fig. fam.* а) измлатити, излемати, издеветати; б) *durchgedroschen* = *abgedroschen*. **durch|dringbar** {*дурх|дрин'бар*} а 1 пробојан; проходан. 2. прозрив, схватљив. **Durch|dringbarkeit** {~кѣ'т} *f* 3b (б. pl.) пробојност, проходност. **durch|dringen I** {*дурх|дринн*} *intr.* (s) 1. — *dringen I*; *ich konnte kaum ~* једва сам могао продрети (и. пробити се), једва могао да продрем (и. да се пробијем); *das Gerücht ist bis zu mir durchgedrungen* глас је продро (и. допго) до мене; ...*drang die Wolken durch* (kl., acc. просторности) ...продре широм облака. 2. а) *abs.* проби(ја)ти се, продрети, продира-ти, прогурати се; *fig.* продрети, проби(ја)ти**

се, успе(ва)ти; **b)** *fig.* прод|рети, -ирати, обелода|нити се, -њивати се; *früher oder später dringt die Wahrheit durch* раније или доцније (и. касније) истина продре; **c)** *mit s-r Meinung* ~ прод|рети -ирати (са) својим мишљењем; *bei j-m... ~ прод|рети, -ирати код кога...* II {дурх|дрин|ен} *tr.* прожети (и *fig.*), прожимати; продирати кроз; обуз|имати -ети све(га), сву; про|ћи -лазити (с)кроз; парати; *durchdru'ngen* (и *fig.*) прожет, сав обузет (*von dat.: abl.*); *fig.* прозрети, прои|ћи, -кнути. III ~ *d p.* и *a 1.* у свима знач. *inf.* 2. продирна; који пара, оштар; *fig.* продиран, проицљив. III *Durch|dringen n*, *Durchdringung f* продирање, пробијање; прожимање, прожеће. *durch|dringlich a 1.* {дурх|дрин|љх} готово † = *durchdringend*. 2. {дурх|дрин|љх} = *durchdringbar*. *durch|drö'nnen* {дурх|дрф|ен} (про)тутњити кроз, орити се тутњећи кроз (и. преко). *Du'rch|druck m* отисак. *du'rch|drucken † I tr.* отштампа(ва)ти, свршити тискање. II *intr.* (h) проби(ја)ти црнилом, прљати. *du'rch|drücken I tr.* протиснути, протискивати, процедити. 2. проби(ја)ти; *die Knie ~ испра-вити* (и. увући, увлачити) колена. 3. разрањавити (притиском, јашећи), нажуљити. 4. *fam. et.* ~ прогурати што (= *et. durchsetzen*). II *sich ~ 1.* = *sich durchdrängen*. 2. *fam.* *sich durch-bringen*, = *schlagen*. *durch|dru'ngen* {дурх|друн|ен} *p.p.* од *durchdringen* II; *Durch|dru'ngenheit* {~дурх|друн|ен} *f 3b б. pl.*, *Durch|dru'ngenwerden* {~верд|ен} *n* прожетост *f*. *durch|du'ten tr.* мирисом испу|нити -њавати. *durch|du'lden tr.* ис-, претрпети. *durch|dü'nsten I* {дурх|ду|нст|ен} *tr.* паром (и. мирисима) прожети, испуњавати. II {дурх|дун|ст|ен} *intr.* (h) испаравајући пробијати, пушећи се продирати, испаравати. III *Durch-dü'nsten n* испаравање. *du'rch|dürfen intr.* (h) смети про|ћи -лазити; *ich darf (nicht) durch (ne) smen da* прођем. *durch|eilen I* {дурх|е|л|ен} *tr.* журно про|ћи, -лазити; прејурити. II {дурх|е|л|ен} *intr.* (h) журно про|ћи -лазити (кроз). III *Durch|eilen n* журно прелажење, прејуривање; журно пролажење. *durch|ein|ander* {дурх|е|н|анд|ер} *I adv.* испретурано, испреметано, без реда, неуређено, с брда с дола; како кој(и) стигне, како ко(ји) дохвати. II *Durch|ein|ander* {ерло често и *дурх|е|н|анд|ер*} дармар *m*, збрка *f*, испретураност *f*, испреметаност *f*, *fam.* замешатељство, кркљанац *m*, папазјанија *f*. *Durch|ein|a'nder..., durch|ein|a'nder... {~} 2 gehen intr.* (s) (по)мешати се; 2 *kommen intr.* (h) = 2 *gehen*; 2 *liegen intr.* (h) лежати испретуран (-а, -о, -и, -е, -а), лежати без реда; ~ *liegen n* испретураност *f*, испреметаност *f*; 2 *mengen tr.* (по)бркати, (по)мешати; ~ *mengen n* мешање, бркање; 2 *schlingen tr.* (ис)преплетати, преплести; 2 *schwirren intr.* (s) (по)мешати се; 2 *werfen tr.* наба-

ц(ив)ати, разбац(ив)ати, испретурати, испреметати, побркати; ~ *werfen n* испреметање, испретураност *f*, побрканост *f*. *durch|leiten intr.* (h) 1. {дурх|ле|т|ен} прогно-јити, проби(ја)ти гној(ем) (*intr.*); *imp. es hat durchgeleitet* прогнојило је, пробио је гној. 2. {дурх|ле|т|ен} прожети гнојем. *du'rch|empfinden tr.* кроз осетити (*p.p.* ипак *durchempfunden*). *durch|fä'cheln* {дурх|фех|лн} *tr.* пропири(ва)ти, прои|ћи -лазити пирећи; поветарцем (по)кретати. *durch|fä'chen* {дурх|фах|ен} *tr.* распири(ва)ти, распламтети (код *G. p. p.* и *du'rchgefacht*). *du'rch|fädeln tr.* проденути, продевати, протнути конач кроз ушцу. *durch|fa'hrbar a* прелажљив, који се може прећи; пребродљив, бродан, који се може газом прећи. *durch|fahren A.* {дурх|фар|ен} *I intr.* 1. (s) про|ћи -лазити, провести се, провозити се, пропловити (*durch acc.:* кроз); *er ist nur durchgefahren* он је само прошао, он се само провезао, он је само пропловио. 2. *fig.:* а) планути, праснути, разјари(ва)ти се; б) гурати даље, безобзирно спровести -одити. II *tr.* 1. разри(ва)ти, изри(ва)ти дубоким колосецима (пут). 2. прокрчи(ва)ти, проби(ја)ти (пут колима). 3. пров|ести -одити возећи се, пров|ести, -одити у возњи. В. {дурх|фар|ен} III *tr.* (каткад са *sein*) прећи (*acc.:* *acc.*), прои|ћи кроз, пролазити кроз, пров|ести се кроз, пров|ести се (*acc.:* *abl.*), провозити се кроз, провозити се (*acc.:* *abl.*), препловити; *fig. ein Schauer durchfu'hr meine Glieder* (*durchfu'hr mich*) јежа (и. гроза) прође мојим удовима. 2. пресећи, пресецати (колима, точком). IV *Durch|fahren n* (б. *pl.*) 1. = *Durchfahrt* 1. 2. *ein rücksichtsloses Durchfahren* безобзирно гурање даље, безобзирно прелажење преко питања. *Du'rch|fahrt* {дурх|фарт} *f 1.* пролажење *n*, пролазак *m*, провожење *n*, провоз *m*, проплов|вање, -ење *n*. 2. пролаз *m*. *Du'rch|farts... {~с-}:* ~ *recht n* право проласка, право пролажења; ~ *zoll m* ☞ провозна царина *f*. *Du'rch|fall m 1.* пропадање *n*, пад кроз; *fig.* (про)падање *n*, пад, наседање *n*, заглављивање *n*. 2. ☞ пролив; (*den*) ~ *haben* имати пролив. *durch|fallen I* {дурх|фал|ен} *intr.* (h) 1. пропа-сти, -дати. 2. *fig.* (про)пасти, (про)падати (*im Examen* на испиту), заглав|ити, -љивати, насе|сти, -дати; ~ *lassen* оборити, обарати. I {дурх|фал|ен} *tr.* пре|ћи -лазити падајући, прева|лити, -љивати падајући. III *Durch|fallen n* (l) = *Durchfall* 1. *durch|fa'lten tr.* 1. на-, из|борати. 2. ☞ *die Hände ~* = *die Hände falten*. *du'rch|färben tr.* потпуно (о)бојити. *durch|fäulen I intr.* (s) 1. {дурх|фал|ен} про-трунути, прогни(ле)ти, труљењем бити про-бушен 2. {дурх|фал|ен} струнути, сагни(ле)ти, труљењем бити прожет. II *Durch|fäulen n* {дурх|фал|ен}

за 1) протруљење, прогњиљење, пробијање трулежем; (s за 2) сатруљење, сагњиљење, прожетост трулежем.

durch|fechten A. {дурх|фехт'н} I *tr.* извојевати, изборити, борећи се спровести, борбом спроводити (и *fig.*); den ganzen Tag ~ борити се цео дан, борити се целога дана; побијати, нападати. II *sich* ~: a) проби(ја)ти се мачем, продрети борбом; b) *fam.* = durchbetteln II. B. {дурх|фехт'н} прећи борећи се, проћи кроз ...борећи се. III **Durch|fechten** n, **Durch|fechtung** f извојевање, изборење, спровођење борбом.

durch|fegen {дурх|фег'н} *tr.* 1. прочистити, ишчистити (и *fig.*). 2. {дурх|фег'н} брисати кроз, продирати кроз, пролазити кроз.

durch|feilen {дурх|фаил'н} I *tr.* 1. престругати турпијом, пропилиити, препилити, простругати турпијом. 2. *fig.* дотер(ив)ати, (у)гладити. II **Durch|feilen** n, **Durch|feilung** f престругивање турпијом, пропиљење, препиљење, простругивање турпијом.

durch|feuchten I {дурх|фохт'н} *tr.* кроз натопити, кроз наквасити. II {дурх|фохт'н} *intr.* (h) проби(ја)ти, провлажити. III **Durch|feuchten**, n, **Durch|feuchtung** f (s за I) натапање кроз, наквашење кроз.

durch|feuern A. {дурх|фюер'н} I *tr.* добро наложити, добро загрејати. II *intr.* (h) пуцати кроз, палити кроз. B. {дурх|фюер'н} *tr.* кроз загрејати, распалити.

durch|fie|bern *tr.* грозницом прожети.

du'rch|finden *intr.* (h) и *sich* ~ (с)наћи се, (с)налазити се (у простору), наћи пут.

durch|finger {дурх|финг'н и дурх|финг'н} *tr.* протнуги прсте кроз.

durch|flammen I {дурх|флам'н} *tr.* кроз распламити -ћивати. II {дурх|флам'н} *intr.* (s) das Feuer flammt durch ватра пробија пламенима, пламени пробијају. III **Durch|flammen** n (б. *pl.*) пробијање пламен(ов)а.

durch|fla|ssern {дурх|флазс'н} *tr.* / жицама (и жилама) проткати.

durch|flattern I {дурх|флат'н} *intr.* (s) пролепшати, лепршајући се пролетети, лепршајући се проћи. II {дурх|флат'н} *tr.* (каткад са *sein*) прелепша(ва)ти, лепршајући се пре|ћи -лазити. III **Durch|flattern** n пролепшаване; прелепшаване.

durch|flechten I *tr.* A. {дурх|флехт'н} I. проплетсти, проплетати, плетући пров|ући -лачити. 2. исплести, завршити плетење. B. {дурх|флехт'н} проплетсти, (ис)проплетати, проплетсти; das Haar mit Blumen ~ проплетсти (и испроплетати) косу цвећем; durchflochtene Arbeit проплет m, преплет m, испроплетан рад m; *fig.* проплетсти, испроплетати, измешати. II **Durch|flechten** n, **Durch|flechtung** f проплетане; преплетане.

durch|fliegen I {дурх|флиг'н} *intr.* (s) пролетети, пролетати; wo ist der Vogel durchgeflogen? где је птица пролетела? (durch ein Zimmer кроз собу). II {дурх|флиг'н} 1. прелетети, прелетати, летећи прећи, летом прелазити. 2. *fig.* прелетети очима преко, летими-

це (и на брзу руку) пре|ћи -лазити. III **Durch|fliegen** n пролетање; прелетање.

durch|fließen I {дурх|флис'н} *intr.* (s) протицати, протекти (durch са *art.*: кроз). II *tr.* {дурх|флис'н} протицати кроз, тећи кроз (das Dorf *acc.*: кроз село); *fig.* про|ћи -лазити кроз, обуз|ети, -имати, обли(ва)ти. III **Durch|fließen** n протицање.

du'rch|flimmern *intr.* (h) = durchschimmern.

durch|flo'chten {дурх|флехт'н} a и *p.p.* = од durchflechten. [провести.]

du'rch|flößen *tr.* просплаварити, сплавом

du'rch|fluchten *tr.* + продужи(ва)ти праву линију.

Du'rch|flug m пролет(ање n); прелет(ање n).

Du'rch|fluß m протицање n.

durch|flu'ten v. durchflie'Ben.

durch|forschen {дурх|форш'н и дурх|форш'н}

I *tr.* темелно (и темелито) истражи(ва)ти, кроз испит(ив)ати; претражи(ва)ти, претресати. II *sich* ~ (скроз) испит(ив)ати се, истражи(ва)ти се. II **Durch|forschen** n, **Durch|forschung** f темелно (и темелито) истраживање, испитивање кроз; претраживање, претрес(ање) m, истрага.

durch|forsten {дурх|форст'н и дурх|форст'н} [Forst] I *tr.* 15c (шуму) одржавати по прописима науке о шумама (пропејивати; ново дрвеће садити). II **Durch|forsten** n, **Durch|forstung** f одржавање шуме по прописима науке о шумама.

durch|fragen {дурх|фраг'н} I *tr.* испит(ив)ати (и пропит(ив)ати) од почетка до краја, испит(ив)ати (и пропит(ив)ати) све редом {и дурх|фраг'н} II *intr.* (h) / тражити. III *sich* ~ распитивањем сна|ћи се -лазити се. IV **Durch|fragen** n про-, испитивање.

durch|fressen I A. {дурх|фрес'н} *tr.* прогристи, -зати, наједанем (про)бушити. II *sich* ~ I. = durchbeißen III I. 2. *fam.* крвати муфте где се може, живети мукте, тражити цаба-лука. B. {дурх|фрес'н} изгристи, изјести; der Rost durchfrißt das Eisen ржа изгризе (и изеде) гвозђе (и железно). III **Durch|fressen** n прогризање, прогризење.

durch|friren I {дурх|фрир'н} *intr.* (s) кроз смрзнути -авати; промрзнати; прозепсти. II {дурх|фрир'н} *tr.* прожети зимом, прожмарити хладноћом, протрести зимом.

du'rch|fristen *tr.* sein Leben ~, *sich* ~ кунатопрећи (про)живети; животарити.

durch|frö'steln {дурх|фрост'н} *tr.* прожмарити хладноћом (и зимом), протрести зимом (и хладноћом). [rep.]

durch|fro'sten {дурх|фрос'н} *tr.* = durchfrie'-

du'rch|fuchtein *tr.* пљоштимце мачем издеветати; v. durchprügeln.

du'rch|fühlen I *tr.* 1. A. {дурх|фул'н} опипати, пипањем осе|тити -ћати (durch *acc.*: кроз); *fig.* осетити, опазити. 2. *fig.* кроз осе|тити, -ћати, дубоко осетити, осећањем прожети.

II *sich* ~ пипајући сна|ћи се, пипањем сналазити се. B. III {дурх|фул'н} *tr.* = I 2.

Du'rch|fuhr {дурх|фур} [durchfahren] f 3b провоз m, пролазак m.

du'rch|führbar {дурх|фурбар} *a* спроводљив, изводљив, извршљив; **Du'rchführbarkeit** {~кд^т} *f* спроводљивост, изводљивост, извршљивост.

du'rch|führen I *tr.* 1. провести, проводити. 2. *fig.* спровести, -одити, извести, -одити, изврши(ва)ти. II **Du'rch führen** *n*, **Du'rch|führung** *f* провођење; спровођење, извођење, извршивање, -ење.

Du'rch fuhr... {~}: ~handei *m* провозна трговина *f*; ~zoll *m* провозна царина *f*.

durch|funkeln {дурх|функелн} *intr.* (*h*), {дурх|функелн} *tr.* = durchleuchten.

durch|furchen *tr.* (из)браздати; разри(ва)ти; *fig.* сећи; **durchfurchte** Stirn избраздано чело.

du'rch|füttern, **du'rch|füttern** *tr.* 1. Vieh den Winter ~ прекрмити, прехранити -њивати стоку преко зиме. 2. нахранити. 3. {и дурх|футерн} скроз поставити, свуда метнути поставу. (сти -одити.)

durch|gähnen *tr.* презевати, зевајући прове-
du'rch|galoppieren *intr.* {и} прогалопирати, проћи -лазити трком (и. у трку).

Du'rchgang *m* 1. пролаз(ак) (и $\bar{\Lambda}$), пролажење *n*. 2. $\bar{\Lambda}$ = Durchfuhr 2. 3. пролаз; излаз; ~ gesperrt! затворен пролаз!; hier ist kein ~! или ~ verboten! нема пролаза! забрањен пролаз!

Du'rchgänger *fam. m* 2/ 1. (и ~in *f* 3c) којји, -а умакне, којји, -а се извучи, којји, -а охлади; рђав платиша; благајник, -ца којји, -а умакне с касом; лолла, којји, -а воли да се проводи.

du'rch|gängig {дурх|гангиг} I *a* 1. с пролазом (с једне стране на другу). 2. општи; ~e Regel, Sitte опште правило *n*, општи обичај *m*; ~er Preis обична цена *f* II *adv.* (у)опште, скроз, готово без изузетка.

Du'rchgangs... {~fern rohr *n* $\bar{\Lambda}$ подневачки дурбин *m*, дурбин за посматрање проласка звезда кроз подневак; ~gut *n* провозна (и. транзитна) роба *f*; ~hahn *m* славина *f* пропусница, пропусна славина; ~handel *m* = ~verkehr; ~öffnung *f* пролазни отвор *m*; ~punkt *m*: а)

Λ итд. пресециште *n*, тачка *f* пресека; б) пролазиште *n*, тачка проласка, тачка пролаза; ~querschnitt *m* попречни пресек пролаза; ~recht *n* право проласка; ~schein *m* пролазнаца *f*; ~ventil *n* пролазни вентил *m*; ~verkehr *m* провозна трговина *m*, непосредан промет; ~wagen (често D=Wagen) *m* $\bar{\Lambda}$ кола *n* *pl.* с (бочним) ходником; ~zoll *m* провозна (и. пролазна) царина *f*; ~zug (највише D=Zug) *m* $\bar{\Lambda}$ воз (и. влак) са колима са ходником; директан воз (и. влак).

durch|gehen {дурх|ген} I *intr.* (*s*) 1. проћи, пролазити: а) der Faden geht (nicht) durch (durch das Ohr) конач (не) пролази (кроз уши), конач (не) може дапрође (кроз уши); hier geht kein Weg durch овуда се не пролази; овуда не може да се пролази; das Wasser geht nicht durch den Stoff durch вода не пролази (и. не може да прође) кроз штоф; $\bar{\Lambda}$ ~ lassen пропуштити -штати (да прође); б) ein Gesetz, ein Vorschlag geht durch закон, предлог про-

лази, прихвата се, прима се; в) *fig.* das geht (mit) durch и. das mag so mit ~ (и) то може да прође; für dieses Mal mag es noch so ~ за сада (и. овога пута, за овај мах) нека прође нека (му) иде тако; j-m et. ~ lassen пропуштити -штати кому што, опростити кому што. 2. проћи скроз, пролазити скроз; провлачити се; ићи скроз; diese Regel geht durch ово правило важи (у)опште; ово правило важи за (и. примењује се на) све случајеве. 3. $\bar{\Lambda}$ узети (и. узимати) ђем у зубе, отети се; sein Pferd geht mit ihm durch коњ му се отео (и. узео ђем у зубе) и однео га; durchgegangenes Pferd коњ који се отео, који је узео ђем у зубе. 4. *fig.*: а) ићи право, радити (и. делати) одлучно и отворено; er geht gerade durch он иде право; б) *fam.* = durchbrennen III 2, drücken III 3. 5. $\bar{\Lambda}$ дрљати, не хватати. II *tr.* 1. (по)дерати ходајући, (по)цепати идући (die Sohlen пенџета, потплати); sich (*dat.*) die Füße ~ разрањавати ноге ходом (и. идући). 2. {дурх|ген} (са sein, онда се *acc.* може схватити као за меру, са haben *acc.* предмет) прећи, прелазити (од почетка до краја); проћи -лазити кроз; er hat (и. ist) die Zimmer durch(ge)gangen он је прешао (све) собе (и. он је прошао кроз (све) собе); *fig.* (већином дурх|ген) проћи -лазити кроз; прећи, прелазити, прегледати. III ~d *p. pr.* и а 1. који пролази, итд. в. I и II); ~de Fahrkarte возна карта до краја; ~der Wagen директна кола *n* *pl.*; ~der Zug директан воз (и. влак). 2. $\bar{\Lambda}$ провозни, пролазни, транзитни. 3. *fig.* = durchgängig I. IV **Durch|gehen** *n* 1. Durchgang 1. 2. пролажење, примање, прихватање (e-s Gesetzes закона). 3. узимање ђема у зубе, отимање; бежање, кидање. 4. **Durch|gehung** *f* преглед(ање *n*) *m*.

du'rch|gehends {дурх|гендс} *adv.* = durchgängig II.

durch|geigen *tr.* {дурх|гаген} отсвирати, свирати од почетка до краја, одгудети, {дурх|гаген} пресвирати, прегудети (die Nacht (целу) ноћ).

du'rch|gleiten *tr.* спровести, -одити.

du'rch|geißen *tr.* {и}шибати.

durch|geißen {дурх|гаген} *tr.* одуховити, -љавати, испуњавати -нити духом.

du'rch|gerben I *tr.* добро уштавити; *fig.* j-n ~ излем(ез)ати, издеветати кога. II **Du'rch|gerben** *n* добро (у)штављење; *fig.* лем(ез)ање, деветане.

durch|gießen *tr.* (по)жудно претражи(ва)ти.

durch|gießen I *tr.* {дурх|гисен} 1. левати, лити, сипати (durch: кроз), (про)цедити. 2. {дурх|гисен} прожети. II **Durch|gießen** *n* левање, сипање (кроз), процеђивање.

durch|glänzen I {дурх|гленцен} *intr.* (*h*) просија(ва)ти. II {дурх|гленцен} *tr.* сјајем (својим) прожети, сјајем обли(ва)ти (и. испунити, испуњавати).

durch|gleiten I {дурх|глајтен} *intr.* (*s*) проклизити, клизајући се (и. клизећи) проћи -лазити. II {дурх|глајтен} *tr.* клизећи пролазити кроз, проклизити кроз.

durch|glühen *tr.* 1. {дурх|глу·н} усија(ва)ти, ужари(ва)ти. 2. {дурх|лу·н} жаром (и. жаром, врелином) прожети (и. прожимати); *fig.* жаром прож|ети, -имати, жаркошћу обузимати.

durch|graben *A.* {дурх|граб·н} *I tr.* прокопа(ва)ти, продупсти. *II sich ~:* sich durch den Berg ~ копањем пробити се кроз брег. *B.* {дурх|граб·н} прокопа(ва)ти, прори(ва)ти, прерити, пробити. *III Durch|graben n* прокопанање, проривање.

durch|greifen *I intr. (h)* 1. ~ durch (*acc.*) машити се кроз, машати се кроз. 2. *fig.* предузети -имати одлучне (и. озбиљне) мере. *II ~d p. pr.* и *a* одлучан, озбиљан, коренит, темељан; *adv.* одлучно, коренито, темељно.

durch|grüßeln *tr.* промозгати; лупати главу (*acc.* *abl.*).

durch|gucken *I fam. intr. (h)* про(г)виривати, (г)вирити кроз (в. durchsehen *I*). *II Du'rch|gucken n* про(г)виривање, гледање кроз.

Du'rch|guß m 1. = durchgießen *II*. 2. место кроз који се лева, сипа; сливник. 3. = Durchschlag.

durch|haben {дурх|хаб·н} *tr. fam.* ich habe das Buch durch (изостављено: gelesen) прочитао сам књигу; ich habe den Faden durch (тј.: =gezogen) провукао сам конач; wir haben unseren lieben Kranken durch (тј.: =gebracht) извукли смо (и. спасли смо) свога драгога болесника. [hau·en *I* 2.]

du'rch|hacken и **durch|ha·cken** *tr.* = durch-/du'rch|hageln *imp.* es hageit durch пробија град. **durch|ha·llen** *tr.* в. durchtönen; dieser Donnerschlag durchhallte alle Täler овај гром заорио се свима долинама, овај гром одјекиваше кроз све долине.

du'rch|halten *I tr.* издржати, држати до краја. *II sich ~* издржати до краја, истрајати *intr. (h)* = aushalten *II*.

du'rch|hämmern *I tr.* 1. добро чекићем (из)ударати, (из)лупати. 2. проби(ја)ти чекићем. *II Du'rch|hämmern n* добро ударање чекићем; *III Du'rch|hau m* просек. [пробијање чекићем.] **durch|hauchen** *I* {дурх|ха·х·н} *intr. (h)* пирити кроз, дувати кроз. *II* {дурх|ха·х·н} *tr.* = durch-a'tmen.

durch|hauen *I* {дурх|ха·н} *tr.* 1. просећи -цати секиром (ein Loch rупу); e-n Weg ~ просећи (и. прокрчити) пут; ein Nebel so dick, daß man nicht mit dem Säbel ~ kann магла густа као тесто. 2. {и дурх|ха·н} пресећи, -цати (секиром, сабљом итд.), прецепити, *fam.* расцопати; *fig.* den gordischen Knoten ~ пресећи Гордијев чвор. 3. j-n (и sich ~) прокрчи(ва)ти кому (себи) пут секући (мачем, секиром, итд.), sich ~ проби(ја)ти се секући (мачем, секиром). 4. j-n ~ измакљати, излупати кога, издеветати кога. *II Durch|hauen n* просецање секиром, итд.; пресецање, прецепљивање; макљање, деветање.

Du'rch|haus n = Durchgangshaus.

du'rch|hecheln *I tr.* 1. изгребенати, прогробенати, прочешљати. 2. *fig.* (по)цепати, продринати, испрескакати, прорешетати. *II*

Du'rch|hecheln n **Du'rch|hecheiung f** прочешља(ва)ње, ишчешља(ва)ње; *fig.* продрндавање, прорешетавање, цепање.

durch|heiftern *tr.* разведрити.

du'rch|heizen и **durch|hei·zen** *I tr.* добро загрејати. *II Durch|heizen n* потпуно загревање. **du'rch|heilen** *I intr. (h)* e-m (и *tr.* e-n ~ помоћи (и. помагати) кому да прође (и. да се извуче, да се спасе, да може да живи); j-m durch die Krankheit ~ извући кога из болести. *II sich ~* проћи, пролазити, извући се, извлачити се; sich kümmerlich ~ = durchbringen *II*.

durch|herrschen *I* {дурх|херш·н} *intr. (h)* (и са *acc.* времена) владати скроз, господарити од почетка до краја. *II* {дурх|херш·н} *tr.* потпуно владати (*acc.* *abl.*), господарити (*acc.* *abl.*). [мерством, проћи притворством.]

du'rch|heucheln: sich ~ проби(ја)ти се лице-**durch|heu·len** *tr.* испу|њавати -нити ур(лик)ањем; урл(ик)ати кроз.

Du'rch|hieb m = Durchhau.

durch|hin {дурх|хин и дурх|хун} *adv.* нешто ~ = hindurch и durch und durch.

durch|hitzen *tr.* жаром (и. врелином) прожети. **durch|höhlen** *tr.* дубећи пробушити, дубећи прокопати.

du'rch|holen *tr.* 1. дои|ети -осити кроз; (из)вадити кроз. 2. *fig. fam.* а) = durchhecheln *I* 2; б) пропу|стити -штати кроз шаке, издеветати. 3. проби(ја)ти; der Wind hat uns durchgeholt ветар нас пробио.

du'rch|hören *tr.* 1. чути (и. слушати) кроз. 2. слушати (и. чути) до краја.

durch|hüpfen *I* {дурх|хупф·н} *intr. (s)* проскакувати, скакућући про|ћи -лазити. *II tr.* {дурх|хупф·н} прескакувати, скакућући пре|ћи -лазити.

du'rch|huschen *intr. (s)* = durchschlüpfen.

durch|irren *tr.* прелутати, лутајући пре|ћи -лазити, претумарати, тумарајући прећи.

durch|jagen {дурх|јаг·н} *I intr. (s)* пројури(ва)ти, трком про|ћи -лазити. *II tr.* 1. гонити, јурити (den Feind durch die ganze Stadt непријатеља кроз цео град). 2. {и дурх|јаг·н} а) преловити, ловећи пре|ћи -лазити, вијајући прећи; б) прејурити, јурећи пре|ћи -лазити, (про)читати трком. *III Durch|jagen n* пројуривање, пројурење, пролажење трком; преловљење, прелажење ловећи; прејуривање. **durch|ja'mmern** *tr.* прејад(иковати), прекукати, јадикујући провести; у кукању (и. кукајући) проводити. [вести -одити.]

durch|jau'chen *tr.* преклицати, кличући про-**durch|ju'beln** *tr.* у веселу про|вести -одити. **du'rch|jucke(r)n** *tr. pop.* профућкати, проћердати, страћити.

durch|kälten *I tr.* скроз хладноћом проби(ја)ти (и. прожети); расхладити, охладити, расхлађивати. *II Durch|kälten n*, **Durch|kältung f** пробијање хладноћом; расхлађивање, -ење, назеб *m*.

du'rch|kämmen и **durch|kä'mmen** *tr.* рашчешља(ва)ти, прочешља(ва)ти, расправити, -љати. **du'rch|kämpfen** каткад и **durch|kä'mpfen** *tr.* =

durchfechten A I; sich ~ = durchfechten II a. du'rch|kauen, durch|kau'en, du'rch|käuen, durch|käu'en I tr. прожвакати, добро сажвакати (и *fig.*). II sich ~: sich durch et. ~ = durchfressen II.

du'rch|klauben, durch|klau'ben tr. пинајући истражи(ва)ти (и. претраживати).

du'ch|klettern A. {дурх|клеттери} I tr. и intr. (s) пропузати се, проверати се, пропентрати се, верући се (и. пузајући се) проћи -лазити. B. II tr. {дурх|клеттери} пузати се преко, пузајући се прећи (и. прелазити). {durchklettern.} durch|kli'mmen tr., du'rch|klimmen intr. (s) = du'rch|klingen intr. (h), durch|kli'ngen tr. = durchtönen.

durch|klopfen tr. A. {дурх|клѡпфен} 1. прокуца(ва)ти, куцајући проби(ја)ти. 2. *fam.* прочибувати, истући, избити. B. {дурх|клѡпфен} прећи -лазити куцајући (и. лупајући) (по стенама). {испресецац пукотинама.} durch|klü'ftet {дурх|клѡфтет} [Kluft] p. p. и a) du'rch|kneten, durch|kne'ten I tr. промесити, умесити, (из)месити; *fig.* прогњавити. II Durch|kneten n мешење.

du'rch|kochen tr. скувати, сухати, сварити. du'rch|kommen I intr. (s) 1. a) проћи, пролазити (durch *acc.*: кроз); b) моћи проћи; es ist nicht durchzukommen не може се проћи, не може да се прође; hier ist nicht durchzukommen овуда се не може проћи. 2. *fig.* проћи, пролазити; извући се, извлачити се, спасти се; mit dieser Entschuldigung kommen Sie nicht durch то Вам извињење неће упалити; in der Prüfung (и. im Examen) ~ проћи -лазити на испиту (уп. durchfallen); *fam.* so ~ састављати крај с крајем; sehen Sie, wie Sie ~ гледајте, шта ћете. 3. свршити, прочитати, прећи; проћи; er ist ganz durchgekommen: a) он је свршио, он је прочитао, b) све је редом прошао. II Durch|kommen n пролажење (и *fig.*); *fig.* извлачење, оздрављење.

du'rch|können intr. (h) моћи проћи; ich kann (nicht) durch (не) могу да прођем.

du'rch|kosten, durch|ko'sten tr. окусити, (о)кушати (и *fig.*) једно за другим (пачеа. једно, durch|kra'nken tr. преболовати. [за другим].)

durch|kratzen A. {дурх|крацн} I tr. разгрепти, разгребати. II sich ~ гребући прокрчити себи пути. B. {дурх|крацн} изгрепти.

Du'rch|kraut n = Durchbruch 6.

durch|kreu'zen I tr. и sich ~ 1. (sich) ~ укрстити (се), укрштати (се), изукрстити (се); (пре)сећи (се) унакрст, пресецати (се) унакрст; X ~des Feuer унакрсна ватра f. 2. унакрст прећи -лазити, унакрст проћи -лазити (*acc.*: abl.), прокрстари (и. abl.). 3. *fig.* испречити се (*acc.*: dat.), ометати, осујетити, -живати; ihre Interessen ~ sich њихови се интереси сукобљавају; j-s Absichten ~ испречити се чијим намерама, осујетити чије намере. II Durch|kreuzen n, Durch|kreuzung f укрштавање (и *fig.*), укрштење; пресецање (и. сечење), унакрст; прелажење унакрст, крстарење; ометање, осујећивање, -ење, сукобљавање) m. durch|kriechen {дурх|криче} intr. (s) пузећи

проћи -лазити, провући се, прогмизати, гмижући проћи. II tr. и дурх|криче} препузати, прегмизати, премилети, пузећи (и. гмижући, милећи) прећи.

du'rch|kriegen tr. *fam.* = durchbekommen.

du'rch|kümmern tr., sich ~ претаворити, таворећи провести -одити.

Du'rch|kunft {дурх|кунфт} f 2f = Durchreise.

Durchl. *abr.* = Durchlaucht.

durch|la'chen tr. 1. смехом испу|нити, -њавати. 2. у смеху про|вести, -одити.

du'rch|laden X пунити без престанка; Durch|laden! пуни непрестано!

du'rch|langen I tr. = durchreichen. II intr. (h) *fig.* доста(ја)ти, бити довољан.

du'rch|längen tr. X проби(ја)ти водоравно, продуживати ходнике.

durch|lä'rmen tr. преграјити, прелармати, про|вести, -одити у граји (и. у ларми).

Du'rch|laß {дурх|лас} m 2d¹ 1. пропуштање n, пропуст. 2. a) пропуст, пролаз; b) = Sieb.

du'rch|lassen I tr. 1. пропу|стити, -штати; пу|стити (и. пуштати) да прође, -у, пу|стити -штати да промакне; das läßt kein Wasser durch то не пропушта воду. 2. e-n im Examen ~ пустити кога на испиту да прође, пропустити кога на испиту. 3. = durchsieben, durchseigen. II Du'rch|lassen n, Du'rch|lassung f пропушт|ање, -ење; просеја(ва)ње.

Du'rch|laß... {~}: ~brücke f мост пропусник, покретни мост; ~posten m X испитујуће оделење n; ~rohr n (цев) пропусница f, пропусна цев; ~ventil n вентил m.

du'rch|lässig [durchlassen] a пропустљив.

Du'rch|lässigkeit f 3b пропустљивост.

Durch|laucht {дурх|лаухт и дурх|лаухт} [првобитно durchleucht(et), превод срлат. illustris]. I f 3b светлост. II durch|laucht {~} a = durch|lauchtig(st). [(пре)светли.]

durch|lau'chtig(st) a {дурх|лаухтѡг(ст)} a) Durch|lau'chtigkeit f 3b = Durchlaucht.

Du'rch|lauf m I. = durchlaufen IV. 2. пролив. 3. пролаз.

durch|laufen A. {дурх|лауфен} I intr. (s) 1. протрча(ва)ти (durch *acc.*: кроз); протећи, протицати; (про)цурити; прокапати, -љивати; пролазити кроз, провлачити се кроз. II tr. 1. = durchgehen II; die Sohlen ~ подерати (и. поцепати) пенцета (и. потплати) ходајући; sich (dat.) die Füße ~ = sich die Füße durchgehen; durchgelaufene Füße ходом израњавање ноге. B. {дурх|лауфен и дурх|лауфен} III tr. прећи, прелазити (и *fig.*); v. durchgehen II 2; die Erde durchläuft {дурх|лауфт} ihre Bahn in e-m Jahr земља прелази (и. пређе) своју путању за годину дана; ich habe ganz Leipzig deshalb ~ обиграо сам због тога цео Лајпциг; ein Buch ~ = durchblättern I. IV Durch|laufen n протрчавање; прелажење; пролажење (*gen.*: abl.).

du'rch|läutern tr. = durchsehen; durch|läu'tern tr. (пр)очистити; разбистрити.

durch|leben A. {дурх|леб-н и дурх|леб-н} tr. 1. проживети, -љавати, преживети, -љавати: eine Zeit неко доба; et. (mit) ~ што прежи-

вети, што доживети, доживљавати; durchlebt {дурх|лѣпт} про-, пре-, доживљен. В. {дурх|лѣбн} животом прожети.

du'rch|legen I tr. проби(ја)ти (Straße: улицу). II Du'rch|legen n, Du'rch|legung f пробијање (е-р Straße улице).

du'rch|leiten tr. (с)провести, (с)проводити.

durch|lesen A. {дурх|лѣзн} и дурх|лѣзн I tr. прочита(ва)ти. В. {дурх|лѣзн} II sich ~: sich durch е-п ... ~ прочитати (не)кога ... С. {дурх|лѣзн} III tr. похабати читајући, поцепати читајући. III Durch|lesen n, Durch|lesung f прочита(ва)ње.

durch|leuchten I {дурх|лѣхтн} intr. (h) 1. светлети (с)кроз, просијавати; fig. одавати се, показивати се. 2. j-m durch е-п dunkeln Ort ~ (по)светлити кому кроз какво мрачно место. II tr. {дурх|лѣхтн} прожети светлошћу, осветлити, -љавати, грејати; (mit Röntgenstrahlen) ~ изложити (и. излагати, испитивати, просветлити) Рентгеновим зрацима, зрачно (и. радиоскопски) испитивати. III Durch|leuchten n, Durch|leuchtung f (mit Röntgenstrahlen) осветљавање, -ење, осветљење, излагање Рентгеновим зрацима.

Durch|leuchtungs|bild {дурх|лѣхтун|сбилт} n зрачна (и. радиоскопска) слика f.

durch|li'chten tr. = durchleuchten II.

du'rch|liegen I tr. продерати лежећи, процепати лежањем. II sich ~ израњавати се од лежања, разрањавати се лежећи; sich (dat.) (die Haut) ~ одерати (и. огулити) (себи) кожу лежећи. III Durch|liegen n одеротина f од лежања, рана f од лежања.

du'rch|lispeln intr. (h) тихо шуштати кроз, жаморити кроз. — durch|li'speln tr. испуњавати тихим шуштањем (и. жаморењем).

durch|lo'chen I tr. (про)бушити. II Durch|lo'chen n, Durch|lo'chung f (про)бушење.

durch|lö'chern {дурх|лѣхрн} [Loch] I tr. 15f (про)бушити, избушити; (wie ein Sieb) ~ изрешетати; fig. повредити, нарушавати, нарушити. II Durch|lö'chern n, Durch|lö'cherung f (про)бушење; повреда, нарушавање.

durch|lo'dern tr. пламеном обузети. — du'rch|lodern intr. (s) избијати (у) пламеновима.

durch|lü'ften I tr. проветр|ити, -авати. II Durch|lü'ften n, Durch|lü'ftung f проветр|авање, -ење.

du'rch|lügen: sich ~ излагати се, изв|ући се -лачити се лагањем.

Durch|lüfter {дурх|лү|фтер} и дурх|лү|фтер} проветравач, ветрило, проветравало (понемишена реч Ventilator).

du'rch|machen tr. 1. протнути. 2. проби(ја)ти, пробушити. 3. а) свршити; проћи кроз; alle Klassen durchgemacht haben свршити све разреде; ich habe den ganzen Homer durchgemacht прошао сам кроз целога Хомера, свршио сам целога Хомера; б) прецрта(ва)ти, пребриса(ва)ти. 4. проживети, -љавати, преживети, -љавати, претурити преко главе; viel ~ проћи кроз много штошта, много (штошта) про-, преживети; man muß das durchgemacht haben, um darüber urteilen zu können морао би човек то да доживи (и. пре-

живи), па да може да суди о томе; ich habe das durchgemacht прошао сам кроз то; eine Krankheit ~ претурити (и. пребродити, fat. пребобати) неку болест, проболовати.

du'rch|mahlen tr. млети; (ситно) самлети.

durch|ma'nnen tr. прожети мушкошћу.

Du'rch|marsch m 1. пролазак. 2. pop. со. пролив.

du'rch|marschieren I intr. (s) проћи, пролазити.

II Du'rch|marschieren n пролажење, прола-

durch|mei'nen tr. ✓ = erwägen. [зак т.]

durch|mengen tr. = durchmischen.

du'rch|merken tr. провидети, назрети.

durch|messen tr. 1. {дурх|мѣсн} премер|ити, -авати. 2. {дурх|мѣсн} и дурх|мѣсн} = durchschreiten II, durchziehen IV.

Du'rch|messer m ^ пречник, (Хр.) промер; halber ~ полупречник.

durch|mischen I tr. 1. {дурх|мѣшн} добро смешати, (по)мешати. 2. {дурх|мѣшн} et. mit et. (dat.) ~ (по)мешати што с чим, измешати (и fig.).

du'rch|müssen intr. (h) морати проћи; ich muß durch морам проћи, морам да прођем.

du'rch|mustern и durch|mu'stern I tr. прегледати (једно по једно, једно за другим), прегледајући једно по једно пре|и -лазити; одржати смотру над. II Durch|mustern n, Durch|musterung f потпуно прегледање, потпун преглед т; одржавање смотре над.

durch|na'chten tr. ✓ преноћити.

du'rch|nagen и durch|na'gen tr. и refl. прогладати, прогристи, преглодати, прегристи; sich ~ проћи проглодав(ши) рупу.

durch|nähen tr. A. {дурх|нѣн} sich (dat.) die Finger ~ разрањити прсте шијући (и. шивењем). В. {дурх|нѣн} проши(ва)ти; fig. проткати. [јашњавање п.]

Du'rch|nahme {дурх|нам} f прелажење n, об-|

du'rch|naß {дурх|нас} а скроз мокар, мокар као додола.

durch|nässen I tr. {дурх|несн} и дурх|несн} прожети мокротом, натопити, намочити; ich bin ganz durchnäßt {дурх|нест} ја сам гола вода; мокар сам као додола. II {дурх|несн} intr. (h) проквасити, проби(ја)ти.

du'rch|nehmen tr. 1. предуз|ети, -имати, прећи (и. пролазити), претрес(а)ти, објашњавати; и = durcharbeiten I 1; et. noch einmal (im Geiste) ~ прећи још једном (у мислима). 2. fig. = durchhecheln I 2. [durchnässen.]

durch|ne'tzen tr., du'rch|netzen intr. (h) = durch|ni'stern {дурх|ни|стерн}. durch|nū'stern {дурх|нү|стерн} tr. ✓ = durchstöbern.

durch|ö'rtern {дурх|ѳ|терн} I tr. у свима правцима истражи(ва)ти; ✕ проби(ја)ти (рудно) лежиште под правим и косим углом. II Durch|ö'rtern n, Durch|ö'rterung f истраживање у свима правцима; пробијање лежишта под правим и косим углом.

Du'rch|paß m кланац.

du'rch|passieren intr. (s) проћи, пролазити.

du'rch|pausen I tr. процрта(ва)ти, процрта(ва)ти кроз провидну хартију, прев|ући -лачити боју у прашку преко избоцкана цртежа. II Du'rch|pausen n, Du'rch|pausung f пре-

црт(авање) *m* кроз провидну хартију.

durch|peitschen *I tr.* А {дурх|пѣчн} 1. ишибати; *rl.* = geißeln. 2. шибати (и. шибаньем) протерати. 3. {и дурх|пѣчн} *fat.* на брзу руку прећи; на брзу руку свршити. В. {дурх|пѣчн} шибати, силно потресати; шибати кроз, фијукати кроз. II **Durch|peitschen** *n*, **Durch|peitschung *f* шибанье. [зити.]**

durch|pesten {дурх|пестн} скроз кугом зара-
durch|pfeffern *tr.* забиберити, запаприти.

durch|pfeifen А. {дурх|пфѣфн} *I tr.* одзвиздати, отсвирати. 2. *i. h.* pfeife mir ein Lied durch вежба се у звиздању (и. свирању) једне песме. II *intr.* (h) 1. дувати звиздећи (и. свирајући, фијучући). 2. пролазити звиздећи (и. свирајући). В. {дурх|пфѣфн} *tr.* звиздати кроз, свирати кроз. [ackern.]

durch|pflügen и **durch|pflügen** *tr.* = durch-
du'rch|picken *tr.* прокљува(ва)ти, прокљуца(ва)ти.

du'rch|pilgern *intr.* (s): ~ durch (*acc.*), **durch|pilgern** *tr.* као ходочасник (и. хаџија) прећи -лазити, као ходочасник (и. хаџија) проћи -лазити кроз; прећи, прелазити.

durch|plaudern *tr.* прећаскати, прећеретати, пров(е)сти -одити у ћаскању (и. у ћеретању).

du'rch|pressen *I tr.* протиснути, протискати, процедити. II *sich* ~ прогурати се, тискајући (се) проби(ја)ти се.

du'rch|proben, **durch|proben**, **du'rch|probieren**, **du'rch|prüfen**, **durch|prüfen** *tr.* 1. а) огледати једно за другим, испит(ив)ати једно за другим, поизогледати, поиспробати; б) ein Lied ~ = einüben. 2. = durchkosten. [лупати.]

du'rch|prügeln *tr.* (из)батинати, (ис)тући, из-
du'rch|prunken *intr.* (s) проћи -лазити свечано опремљен(-а, -о, -и).

du'rch|putzen, **durch|putzen** *tr.* добро очистити; *fig.* украсити, улепша(ва)ти.

du'rch|quälen: *sich* ~ у муци проживети.

durch|quarzen {дурх|кварцн}: *sich* ~ помешати се са кварцом (и. белутком); **durchqua'rtzt** помешан с кварцом.

durch|quellen *tr.* = durchströmen; **du'rch|quellen** *intr.* (s) = hervorquellen.

durch|queren {дурх|кверн} [quer] *I tr.* 15а прећи -лазити попречке; = durchörtern. II **Durch|queren** *n*, **Durch|querung *f* прелажење попречке, прелазак *m* попречке.**

du'rch|quetschen *tr.* = durchpressen.

durch|ranken *I* {дурх|ранкн} *tr.* пузајући се (и. верући се) избавијати (и. испреплетати.) II {дурх|ранкн} *intr.* (s) и *sich* ~ пузајући се (и. верући се) проћи -лазити, пропузати се, проверати се.

durch|rasen *I* {дурх|разн} *intr.* (s) 1. проћи бесно, прохујати силовито, беснећи проћи -лазити, проишати. 2. = II 3. II {дурх|разн} и **durх|разн** *tr.* 1. беснећи прећи, силовито прелазити, прехујати, хујећи прећи -лазити. 2. плахо(вито) прећи, свршити; nach rasch durchrastem {дурх|растм} Tanze после бесно (и. плаховито) одигране игре. 3. пребеснети, беснећи пров(е)сти -одити.

du'rch|rasseln *intr.* (s) 1. прозвекетати, звеке-

ћући проћи. 2. *fat. fig.* im Examen ~ треснути (и. трескати) на испиту.

durch|rauchen А. {дурх|рѡхн} *intr.* (h) пушити се кроз, димити се кроз; *imp.* es raucht durch die Ritze durch дими се (и. пуши се) кроз пукотину. В. {дурх|рѡхн} 1. задим(а)нити, надимити, димом испунити. 2. препушити, пушећи прећи.

du'rch|räuchern и **durch|räu'chern** *tr.* 1. добро надим(ити) -љавати, добро (о)сушити на диму. 2. о-, на|кадити.

du'rch|rauschen *intr.* (h) шумећи проћи -лазити, шуштећи проћи -лазити; **durch|rauschen** *tr.* шуштећи (и. шумећи, жуборећи) пролазити -ћи кроз; der Wind durchrau'scht die Blätter ветар шушти пролазећи кроз лишће.

du'rch|rechnen и **durch|re'chnen** *I tr.* 1. пропачуна(ва)ти, израчунати. 2. провести рачунајући. II **Durch|rechnen** *n*, **Durch|rechnung** *f* про-, из|рачунавање.

du'rch|reden *tr.* = durchsprechen.

durch|re'gen *tr.* ожив(ити), -љавати.

durch|regnen *I* {дурх|регнн} *intr.* *imp.* (h) 1. прокишњавати, прокисвати; es regnet überall durch свуда прокишњава, свуда прокисује. 2. es hat die ganze Nacht durchgeregnet падала је киша целу ноћ, даждило је целе ноћи. II {дурх|регнн} и **durх|регнн** *tr.* ich bin ganz durch'regnet (и. du'rchgeregnet) сав сам покисао; покисао сам до голе коже.

du'rch|reiben *I tr.* 1. прорибати, протрти, пролизати, рибати (и. трљајући, лижући) проби(ја)ти (и. пробушити). 2. протрти, трљајући протиснути (durch et. (*acc.*) кроз што) 3. {дурх|рѣбн} добро истр(ља)ти. II *sich* ~ прорибати се, одерати се. III **durch|rie'ben** *p. p.* и *a* префриган, препреден.

du'rch|reichen *I tr.* j-m et. ~ пруж(ити) -ати кому што (кроз што). II *intr.* (h) 1. стизати да прође (и. пређе), пролазити скроз, досезати, стизати. 2. стићи, стизати (durch den Winter за преко зиме); mit dem empfangenen Gelde reiche ich nicht durch примљени новац неће ми стићи; нећу изићи на крај са примље-
du'rch|reihen *tr.* (s) сазрети. [ним новцем.]
durch|rei'hen *tr.* измешати наизменце.

Du'rch|reise *f* пролаз(ак) *m*; auf der ~ sein бити у проласку, бити на путу кроз; auf der ~ durch (*acc.*) у пролазу (и. у проласку) кроз; на путу кроз.

durch|reisen *I* {дурх|раѣзн} *intr.* (s) пропутовати, проћи; **Du'rch|reisende(r)** *s9l* пролазни|к, -ца. II {дурх|раѣзн} *tr.* пропутовати (ein Land земљу). III **Durch|reisen** *n* (I) пролаз(ак) *m*; (II) пропутовање.

durch|reißen {дурх|раѣсн} и **durх|раѣсн** *I tr.* прокинути, -дати, прекинути, -дати, процеп(а)ти, -ити, продерати. II {дурх|раѣсн} *intr.* (s) 1. прокинути се, прокидати се, процепати се, продерати се. 2. (и *sich* ~) проћи (и. пролазити) кидајући, проби(ја)ти се кидајући. 3. = triftig sein. III **Durch|reißen** *n* прокидање, прокинуће, процепљење.

durch|reiten А. {дурх|рѣтн} *I intr.* (s) 1. про-

јах(ив)ати, пројездити. II *tr.* 1. разрањавити јашући; подерати јашући. 2. обучити јахању. III *sich* ~ разрањавити се јашећи. В. {дурх|рѣтн} IV *tr.* прејах(ив)ати, пре|ћи-лазити јашући, прејездити. V *Durch|reiten* *n* пројахивање, пројезђење; обучење јахању; цепање јашући; (IV) прејахивање, пројезђење.

durch|rennen А. {дурх|рѣнн} I *intr.* (s) протрча(ва)ти, пројурити (*durch* (acc.) кроз). II *tr.* = *durchlaufen* II. В. {дурх|рѣнн} и {дурх|рѣнн} III *tr.* 1. претрча(ва)ти, прејурити. 2. зарити (и. забити) трчећи (и. јурећи); j-n mit dem Degen ~ пробити кога мечем, пробурозити кога мечем.

durch|rie|ben {дурх|рибн} в. *durchrei|ben*.

durch|riechen I {дурх|ричн} *tr.* и *intr.* (h) мирисати (с)кроз; der Käse riecht immer noch *durch* сир још једнако пробија својим мирисом; сир се још једнако осећа. II {дурх|ричн} *tr.* премирсати, миришући прећи, миришући претражити.

durch|rieseln I {дурх|ризлн} *intr.* (s) 1. цурити кроз, сипити кроз. II {дурх|ризлн} *tr.* 1. жуборећи прелазити; жаморећи пролазити кроз. 2. прожмари(ва)ти; ein Schauer *durch|rieselt* einen прожмарије гроза човека; *impres* *durch|rieselt* einen kalt: а) човек се најежи, човека прожмари језа, б) човека подиђу жмарци (и. трнци) (од страха).

du|rch|ring|en, *durch|ri|ngen* *intr.* (h), *sich* ~ = *durchfechten* А I и II. {дурх|риѣнн}.

du|rch|rin|nen, *durch|ri|nnen* *intr.* (s) и *tr.* = {дурх|риѣнн} *n* пројах(ив)ање *n*.

durch|rollen А. {дурх|ролн} I *intr.* (s) прокотрљати се, котрљајући се про|ћи, -лазити (*durch* acc. кроз). II *tr.* добро (из)рољати. В. {дурх|ролн} *intr.* (h) der Donner *durchrollt* die Wolken гром се ори облацима. III *Durch|rollen* *n* прокотрљање; (добро) рољање.

du|rch|ro|sten *intr.* (s) про|жати.

du|rch|rö|sten *tr.* добро (ис)пржити, (ис)пећи.

du|rch|rü|cken *intr.* (s) X про|ћи, пролазити (*durch* e-n Ort ~ кроз неко место).

durch|rudern А. {дурх|рудн} I *intr.* (s) провеслати, веслајући про|ћи -лазити. II *tr.* *sich* (dat.) die Hände ~ нажуљити руке веслајући, разрањавити руке (своје) од веслања. III *sich* ~ проби(ја)ти се (и. прогурати) веслајући. В. {дурх|рудн} IV *tr.* превеслати, веслајући пре|ћи -лазити.

du|rch|rü|hren *tr.* 1. добро промешати, измешати. 2. = *durchreiben* I 2.

du|rch|rütteln, *durch|rütteln* *tr.* продрм(ус)ати, истрцакати; протрес(ати).

durchs {дурхс} = *durch* das.

durch|sä|en *tr.* посејати; *durchsä|t* {дурх|зет} осут (mit et.: чим).

du|rch|sä|gen, *durch|sä|gen* I *tr.* претестериса(ва)ти, претестерити, препилити. II *Durch|sägen* *n* претестерисавање, препиљење.

du|rch|sa|izen, *durch|sa|izen* *tr.* добро послити.

du|rch|sä|uern, *durch|sä|uern* *tr.* (добро) закиселити; *du|rch|sä|uern* *intr.* (s) ускиснути.

durch|sä|u|seln *tr.* зујети (и. зузикајући) про-

лазити кроз, зујати кроз; *du|rch|sä|u|seln* *intr.* (s) *jam.* љоснути, треснути (im Examen на испиту); er ist *durchgesä|u|selt* љоснуо је.

du|rch|sau|sen, *durch|sau|sen* *intr.* (h) и *tr.* = *durchbrausen*.

du|rch|schaben, *durch|scha|ben* *tr.* простругати, прогребсти.

du|rch|schaffen *tr.* протурити. {дурх|шѣнн}.

du|rch|schallen *intr.* (s), *durch|scha|llen* *tr.* — I

durch|scha|llen *tr.* = *beherrschen*.

durch|schau|dern *tr.* = *durchschauern*.

durch|schauen А. {дурх|шѣнн} I *intr.* (h) про-

гледати, прогледивати, гледати кроз, провири(ва)ти. II *tr.* видети кроз. В. {дурх|шѣнн}, {дурх|шѣнн}.

III *tr.* 1. прегледати. 2. *fig.* прозрети, -ирати. IV *Durch|sehen* *n* прогле-

дање, провиривање.

durch|schau|ern *tr.* прожмари(ва)ти, подилазити језа, подићи језа, грозом (и. језом) о-буз|ети, -имати, грозом (и. језом) испунити.

durch|schau|lich а = *durchsichtig*. [-њавати.]

du|rch|schein *m* зрачак (који светлуца кроз).

du|rch|scheinbar а = *durchscheinend*.

durch|scheinen {дурх|шѣнн} I *intr.* (h) свет-

луцати кроз, слабо светлети кроз; ~d који светли (с)кроз; прозрачан. II {дурх|шѣнн} = *durchleuchten*; vom Sonnenlicht *durch|schie|nen* испуњен сунчевом светлошћу. III

Durch|scheinen *n* прозрачност *f*.

du|rch|scherzen, *durch|sche|rzen* *tr.* ушали про-

вести -одити.

durch|scheuern *tr.* А. {дурх|шѣнн} 1. разра-

њавити рибалући (и. од рибана), одерати трљајући. 2. прорибати, протрти, рибалући (и. трљајући) пробушити. 3. *sich* ~ *refl.* из-

рибати се, излизати се; разрањавити се од трљања. В. {дурх|шѣнн} добро изрибати, I

du|rch|schieben *tr.* прогурати. {истрти.}

durch|schie|ßen {дурх|шѣнн} I *intr.* 1. (h) пу-

цати кроз, проби(ја)ти; *durch* ein Fenster ~ пуцати кроз прозор, проћи кроз прозор, про-

бити прозор (mit dem Gewehr из пушке). 2. (s) прошишати, шишати кроз, просвирати, брзо проћи; севнути. II {дурх|шѣнн} 1. про-

стрелити, проби(ја)ти метком (и. куршумом, зрном). 2. прелазити шишајући, шишати преко (и. кроз), парнути. 3. ‡ проре|дити, -

ђивати; mit Papier ~ проредити књигу чистим листовима. III *Durch|schie|ßen* *n* пуца-

ње кроз, пробијање; прошишавање, просви-

равање; проређивање.

durch|schiffen А. {дурх|шифн} I *intr.* (s) про-

пловити, проћи пловећи. II *tr.* ‡ et. ~ про-

вести што водом. В. {дурх|шифн} препло-

вити, прећи; проћи (acc.: abl.), пролазити. III

Durch|schiffen *n* пропловљење; препловљење.

du|rch|schimmern *intr.* (h) просветлуцавати, светлуцајући пробијати (и. пролазити), као

зрачак пролазити; *durch|schimmern* *tr.* о-

светљавати (и. испунити) слабо светлошћу.

durch|schlafen {дурх|шлафн} I *intr.* спавати

скроз, спавати без прекида. II *tr.* {и дурх|

шлафн} преспавати, провести спавајући, проводити у спавању. III *sich* ~ преспавати, из-
јући се спавањем.

Du'rch|schlag *m* 1. пробојац, пробадало *n*. 2. \ решетка *f*, сито *n*, ђевђир. 3. прокоп, продор, отвор.

Du'rch|schlag|eisen *n* пробојац, пробадало.

durch|schlagen *A.* {дурх|шлаг-н} *I intr. (h)* 1. проби(ја)ти, пролазити, проћи (durch *acc.*: кроз): а) die Bombe schlägt durch alle Stockwerke durch бомба пробија (и. пролази) кроз све спратове; *abs.* die Kugel hat durchgeschlagen метак је пробио (и. скроз прошао, *fam.* скрзирао); die Tinte schlägt durch (durchs Papier) мастило пробија (и. пролази, пролива) (кроз хартију, папир); es schlägt durch пробија, пролази; б) *метон.* das Papier schlägt durch хартија пролива. 2. (про)терати, дејствовати, прочишћавати (*opp.* stopfen). 3. *fig.* силно дејствовати, деловати; продрети; бити убедљив; *e-n* ~ den Erfolg haben: а) потпуно успе(ва)ти, б) имати трајан успех. *II sich* ~ проби(ја)ти се, прокрчи(ва)ти (себи) пут, прод|рети, -ирати (durch den Feind кроз непријатеља); *fig.* из-, про|влачити се, из-, про|вући се; *fig.* sich kümmerlich ~ (про)таворити, кунаторити (уп. durchbringen *II*). В. {дурх|шлаг-н} и {дурх|шлаг-н}. *III tr.* 1. = durchprügeln. 2. проби(ја)ти, провалити, -љивати; *abs.* man muß hier ~ овде се мора проби(ја)ти. 3. {и дурх|шлаг-н} проби(ја)ти. 4. протерати, протискати; и = durchreiben *I* 2; durchgeschlagene Erbsen *f pl.* папула *f* од грашка; (durch ein Seihtuch) ~ (про)цедити, процеђивати. 5. {дурх|шлаг-н} = durchschmettern 2. *IV Durch|schlagen n* (I) пробијање, пролажење; проливање; терање, дејствовање, прочишћавање; деловање, дејство, (II) пробијање; процеђивање.

Du'rch|schlag...: ~hammer *m* чекић пробојник; ~macher *m* израђивач решетки (и. ђевђира); ~skraft *f* пробојна снага; ~vermögen *n* пробојна моћ; ~tuch = Seihtuch.

du'rch|schlägig {дурх|шлаг-н} *a* ~ werden mit... проби(ја)ти у..., отв|арати се -орити се према...

durch|schlängeln *I* {дурх|шлäng-н} *tr.* вијугати (се) кроз, провијугати (се) преко, кривудати кроз, (про)кривудати преко. *II sich* ~ {дурх|шлäng-н} вијугати (се), кривудати, вијугајући (и. кривудајући) про|лазити -ћи, про-вијугати.

durch|schleichen *I* {дурх|шлäch-н} *intr. (s)* и *sich* ~ прошуња(ва)ти се, прокрасти се, про-вући се. *II* {дурх|шлäch-н} *tr.* шуњајући се пре|ћи -лазити; *fig.* прошуњати се, шуњајући се (и. крадом) про|ћи -лазити кроз.

Du'rch|schleif *m* = Unterschleif.

du'rch|schleppen *I tr.* провући, -лачити, протеглити; *fig.* j-n ~ теглити кога кроз живот, пров|лачити -ући кога. *II sich* ~ таворити, талигати. [водити кроз уставу.]

du'rch|schleusen *tr.* провести кроз брану, про-

durch|schlingen *A.* {дурх|шлинг-н} *tr.* I. протнуги. *II intr. (s)* и *sich* ~ провити се, вијући се про|ћи -лазити; = sich durchschlängeln. В. {дурх|шлинг-н} *III tr.* проплести (mit et. чим); *fig.* испреплетати. *IV sich* ~ испрепле-

тати се, испреплести се (и *fig.*). [дремати.] du'rch|schlummern, durch|schlummern *tr. npe-* du'rch|schlüpfen *intr. (s)* шмугнути, проми-гољити се, промаћи, провући се, -лачити се; *fig.* у-, про|маћи, извући се; *er ist so durchgeschlüpft* он се извукао; das kann noch so mit ~ то (му) може још да прође.

du'rch|schmarotzen *I sich* ~ пров|лачити се -ући се муфте (и. мукте, цабе). *II tr.* про-муфташити, слушати не платив(ши).

durch|schmau'chen *tr.* 1. задим(ан)ити. 2. предиманити, пречурити, препушити, чурећи (и. диманећи, пушећи) пров|ести -одити.

durch|schmausen *tr.* 1. {дурх|шмаузен} препи-ровати, пров|ести -одити частећи се. 2. {дурх|шмаузен} потрошити пирујући, потрошити частећи се.

du'rch|schmecken *I intr. (h)* осећати се, про-би(ја)ти. *II tr.* 1. оце|ћати -тити укусом. 2. окушати сасвим. 3. = durchkosten.

du'rch|schmeißen *tr. pop.* 1. профрљити, в. durchwerfen. 2. = durchschlagen *III* 1.

du'rch|schmelzen *tr.* (и)стопити.

durch|schme'ttern *tr.* 1. трештећи проби(ја)ти. 2. проламати се (*acc.*: *abl.*).

du'rch|schmiegen: sich ~ прибијајући се (и. приљубљујући се) пров|лачити се, -ући се.

du'rch|schmuggeln *tr.* прокријумчари(ва)ти.

durch|schneiden *A.* {дурх|шнәд-н} и {дурх|шнәд-н} *I tr.* 1. пресе|ћи, -цати, пререз(ив)а-ти; просе|ћи, -цати, пререз(ив)ати; *fig.* (G.) пресе|ћи, -цати, прекинути; *fig.* ~der Wind ветар који (све) сече; ~e Kälte хладноћа (и. зима) која сече. 2. *fig.* парати, кидати, чупа-ти; *fig.* das durchschneidet mir das Herz то ми пара (и. кид) срце. 3. {већ. дурх|шнәд-н} (пре)сећи, пресецати (das Wasser воду, *e-n* Weg пут, *e-e* Linie линију); die Wellen ~ се-ћи вал(ове) (и. таласе). В. {дурх|шнәд-н} *II sich* ~ (пре)сећи се, пресецати се (особ. *Л.*, *~*). С. {дурх|шнәд-н} *III sich* ~ проби(ја)ти се секући. *IV durchschni'tten* {дурх|шнит-н} *p. p.* и *a* у свима знач. *inf.*; испресецан (von: *abl.*, mit: *abl.*). *V Durch|schneidung f* пресецање, пререзивање; про-сецање, прорезивање; сечење; пресек *m*.

Durch|schneidungs|punkt *m* = Durchschnitts-punkt.

du'rch|schneien *v imp.* провејавати; es schneit hier durch овде провејава, овде пролази снег.

Du'rch|schnitt *m* 1. пресек, пререз, просек, пропез; в. durchschneiden V. 2. \wedge = Durchschnittspunkt. 3. \wedge = Durchmesser. 4. машина бушилаца. 5. \boxplus просек. 6. особ. \boxplus пресек; horizontaler ~ водораван пресек. 7. от-сек, просечна вредност *f*, средња вредност *f*; im ~ просечно, отсеком, једно на друго.

durch|schnittlich {дурх|шнитлх} *a* просечан, средњи; *adv.* = im Durchschnitt.

Du'rch|schnitts...: ~ansicht *f* профил *m*, из-глед *m* са стране; ~betrag *m* просечан из-нос; ~einkommen *n*, ~ertrag *m* просечан при-ход *m*, просечан доходак *m*; ~fläche *f* \wedge повр-шина (и. површје *n*) пресека, пресечна по-

вршина; ~geschwindigkeit *f* просечна брзина; ~jahr *n* проста година, просечна година; ~linie *f* пресечница, линија пресека; ~mensch *m* просечан човек, човек просечних способности; ~natur *f* просечна природа, просечан човек; ~preis *m* просечна цена *f*; ~punkt *m* пресециште *n*, тачка *f* пресека, пресек; ~rechnung *f* Δ правило *n* директне смесе; ~summe *f* просечан збир *m*; ~wert *m* просечна вредност *f*; ~zahl *f* просечан број *m*.

durch|scho'bern, du'rch|schnobern, durch|schnü'ffeln, du'rch|schnüffeln, durch|schnu'ppern, du'rch|schnupfern *tr.* прењуши(ва)ти, прењушкати, њушећи претражи(ва)ти.

durch|scho'ssen {дурхшосен} *a p. p.* од durch-schie'Ben.

durch|schreiten I {дурхшрѣтн} *intr. (s)* прокорачити, корачајући проћи-лазити, препешачити. II {дурхшрѣтн} *tr.* прекорачити, корачајући (и. крупним корацима) прећи-лазити, препешачити, корацима премерити. III Durch|schreiten *n* прокорачење, пролазак *m*, пролажење.

Du'rch|schuß [durchschießen] *m* 1. потка *f*, пулица *f* (= Einschlag). 2. ‡ (и ~linie *f*, ~stück *n*) проред *m*.

durch|schütteln *tr.* 1. {дурхшутн} тресући сипати кроз. 2. {дурхшутн} протрести.

du'rch|schütten *tr.* сипати кроз. [подрмати.] durch|schü'ttern, du'rch|schüttern *tr.* подрмати, протрести.

durch|schwärmen I {дурхшвермн} *intr. a) (s)* пролепшати, пролутати, лепршајући се (и. лутајући) проћи-лазити; б) {и дурхшвермн} прескитати, прелолати, скитајући се (и. лолујући се) проћи, провести, пробанчити (eine Nacht ноћ). II {дурхшвермн} *tr.* 1. alle Blumen ~ лепршати се од цвета до цвета. 2. проћи лолујући се; die Nacht ~ = eine Nacht du'rchschwärmen. [претрес(а)ти.] du'rch|schwätzen, du'rch|schwätzen *haskajuyhi*

durch|schwe'ben *tr.* прелебдети, лебдећи прећи-лазити (и *fig.*), лебдећи провести-одити; *fig.* лебдећи прожимати.

durch|schweifen, du'rch|schweifen *tr.* прелутати, прешврљати, лутајући прокрстарити, шврљајући прокрстарити.

durch|schwe'igen, du'rch|schwelgen *tr.* проживети раскалашно, у раскалашности провести-одити.

durch|schwimmen I {дурхшвимн} *intr. (s)* проплива(ва)ти, пливајући проћи-лазити. II {дурхшвимн} *tr.* преплива(ва)ти.

du'rch|schwindeln *fam.* sich ~ пролазити -ћи подвалама, пролазити -ћи каишарењем.

durch|schwirren I {дурхшврн} *tr.* зврјећи (и. зујећи) продирати кроз. II *intr. (s)* прозука(ва)ти, прозврјати, прозујати, зврјећи (и. зујећи) проћи.

durch|schwitzen A. {дурхшвицн} I *intr. (h)* прокапљивати, избијати кроз шупљине. B. {дурхшвицн и дурхшвицн} II *tr.* 1. знојем проби(ја)ти; ich bin ganz durchgeschwitzt сав сам мокар од зноја. 2. цедити кап по кап, пуштати кап по кап. C. {само дурхшвицн}

III *tr.* провести-одити знојећи се, провести-одити презнојавајући се (die ganze Nacht целу ноћ); презнојавати се (die ganze Nacht целе ноћи).

durch|segeln I {дурхзеґлн} *intr. (s)* проједри(ва)ти, -авати. II {дурхзеґлн} *tr.* преједри(ва)ти, -авати; *fig.* die Lüfte ~ = durchfliegen. III Durch|segeln *n* проједравање; преједравање.

durch|sehen A. {дурхзеен} I *intr. (h)* видети кроз, гледати кроз, прогледати, прогледивати; die Knie(e) sehen durch (die Hosen durch) колена прогледају (и. провирују) (кроз чакшире). II *tr.* = durchschauen II. B. {дурхзеен и дурхзеен} III *tr.* 1. = durchschauen III. 2. прегледати. IV Durch|sehen *n* (II) прегледање, преглед *m*.

durch|seigen, durch|seihen A. {дурхзеґн, дурхзеен} I *intr. (s)* = durchsickern I. B. {дурхзеґн, дурхзеен} II уредити се, упи(ја)ти се у. C. {дурхзеґн, дурхзеен, дурхзеґн, дурхзеен} III *tr.* процедити, -живати. IV Durch|seihen *n*, Durch|seihung *f* процеђивање, Du'rch|seiherм цедило, филтар. [вање, -ење.] du'rch|sein *intr.* в. durch II 2.

durch|setzen A. {дурхзецн} I *tr.* 1. свршити. 2. спровести (ein Gesetz закон, e-e Meinung мишљење), спроводити; seinen Willen ~ спровести-одити своју вољу; es ~, daß... постићи да..., постићи, постижавати (употребљава се и без предмета). II *intr.* 1. (h и s) прећи, прелазити. 2. (h) ~ дрљати, не хватати (= triftig sein). III sich ~ подрети, успети; sich durchzusetzen verstehen умети подрети; er hat sich nicht ~ können није могао да продре. B. {дурхзецн} IV *tr.* ✱ прошарати, проткати, проденути (mit и. von: *abt.*). V Durch|setzen *n*, Durch|setzung *f* (I) = durchführen II; спровођење, постижавање, постигнуће; прелажење, прелазак *m*; ~ дрљање, нехватање.

durch|seuchen {дурхзеухн} [Seuche] I *tr.* 15d окужи(ва)ти, заразити; durchseu'cht {дурхзеухт} окужен, заражен. II Durch|seu'chen *n*, Durch|seu'chung *f* окуживање, окужење, заражење.

du'rch|seufzen, durch|seu'fzen *tr.* уздишући провести, -одити (Tag und Nacht дан и ноћ).

Du'rch|sicht *f* 1. прогледало *n*. 2. преглед *m*, прегледање *n*, разглед *m*, разгледање *n*; zur gefälligen ~ с молбом за преглед(ање).

du'rch|sichtig {дурхзеихтх} [Durchsicht] *a* провидан (и *fig.*) (уп. durchscheinbar); *fig.* јасан; Du'rch|sichtigkeit {дурхзеихтх} *f* 3b провидност.

durch|sickern I {дурхзѣкн} *intr. (s)* прокапљивати, -ати. II {дурхзѣкн} *tr.* = durchsiehen II. III Durch|sickern *n* прокапљивање; процеђивање.

du'rch|sieben, durch|sie'ben I *tr.* просеја(ва)ти, пропешета(ва)ти. II Durch|sieben *n*, Durch|siebung *f* просеја(ва)ње, пропешета(ва)ње.

durch|singen *tr.* A. {дурхзѣнн} (ис)певати од почетка до краја. B. {дурхзѣнн} 1. препевати, певајући провести-одити. 2. песмом испунити -њавати.

du'rch|sinnen, durch|si'nnen *tr.* = durchdenken.

du'rch|sintern *intr.* (s) = durchsickern i.
durch sitzen I *tr.* 1. п(р)одерати седећи, поцепати седењем, пробушити седећи. 2. преседети, седећи провјести -одити. II *sich* ~ ис-, раз|рањавити се седећи.

du'rch|sollen *intr.* (h) требати проћи, требати да прођем, -еш итд.; *ich soll durch* треба да прођем; *wir sollen durch* треба да прођемо.

durch|so'rgen *tr.* у бризи провјести -одити.
du'rch|spähen, **durch|spä'hen** *tr.* = durchforschen.

du'rch|spalten, **durch spa'lten**, **du'rch|spellen**, **durch|spe'llen** *tr.* процепити, расцепити.

du'rch|spicken, **durch|spi'cken** *tr.* надевати сланином, прошарати сланином; *fig.* прошарати; *durchspi'ckt* mit et. начичкан чим.

durch|spielen *tr.* A. {дурх|шпил'н} 1. одиграти, изиграти, играти од почетка до краја; *ein Los* ~ играти (неку) срећку до краја. 2. свирати од почетка до краја, отсвирати. 3. исвирати. B. {дурх|шпил'н} 1. преиграти, провјести -одити у игри, у коцки. 2. пресвирати, провјести -одити у свирању (и. свирајући). 3. играјући (се) пролазити кроз, благо (по)кретати. [ражњем, пробуразити.]

du'rch|spießen, **durch|spie'Ben** *tr.* пробости
du'rch|sprechen *tr.* 1. говорити кроз; I саопштити -авати телефоном, *abs.* говорити телефоном, телефонисати. 2. (из)говорити цео (целу, цело) до краја, прочитати. 3. и дурх|шпрех'н претрес(а)ти; расправљати (*acc.*: о).

durch|sprengen A. {дурх|шпрен'н} I *intr.* (s) пројездити, пројурити на коњу, трком проћи. II *tr.* (e-n Tunnel) ~ (тунел) проби(ја)ти (распрскавањем). B. {дурх|шпрен'н} III *tr.* 1. прејездити, прејурити, у трку прећи -лазити. 2. mit et. (*dat.*) ~: a) пошкропити чим, оросити -шавати чим, b) ис-, по|прскати, прошарати. IV **Durch|sprengen** n пројежђивање, -ење, пројуривање (на коњу), пролажење трком; пробијање (распрскавањем); (III) прскање, пошкропљвање, орошавање.

durch|spre'nkeln = durchsprengen III 2 b.

durch|springen I {дурх|шприн'н} *intr.* (s) 1. проскочити, скочити кроз (*durch* e-n Reifen кроз обруч). 2. препући, пући скроз. II {дурх|шприн'н} *tr.* прећи -лазити скачући.

durch|spritzen I {дурх|шприц'н} *tr.* сасвим попрскати. II {дурх|шприц'н} *intr.* (s) проштрца(ва)ти, прскати кроз, вртати кроз.

durch|spüren *tr.* 1. {дурх|шпур'н и дурх|шпур'н} = durchforschen и durchschnüffeln. 2. {дурх|шпур'н} = durchfühlen i I.

du'rch|stampfen, **durch|sta'mpfen** *tr.* ударајући (ногом, ногама) (з)дробити, ударајући ногом провалити; *sich* ~ ударајући ногом пробити се.

durch|stä'nkern, *peџe* **du'rch|stä'nkern** *pop. tr.* 1. усмрдети, забаздити. 2. *fam.* и **durch|stä'nken** {дурх|штан'н} прецуњати = durchstöbern.

du'rch|stauben *intr.* (h) као прах пролазити (и. продирати), у виду праха (и. прашине) пролазити (и. продирати); *imp. es staubt* *durch* прашина пролази (и. продире) (*durch*

das Fenster usw. кроз прозор итд.).

durch|stäuben *tr.* 1. {дурх|штѡб'н} пропраши(ва)ти, прах (угљена, креде) кроз избоцкан цртеж протер(ив)ати. 2. {дурх|штѡб'н} прашином испунити.

durch|stechen A. {дурх|штѣх'н, дурх|штѣх'н} I *tr.* 1. пробости, пробадати; = durchbohren II; *das Papier mit einer Nadel* ~ (про)бости, (ис)пробадати хартију (и. папир) иглом; *durchstochenes Muster* (zum Durchstäuben) пробод m, испробадана хартија по цртежу (за попрашивање); e-n Damm ~ просећи насип. B. {дурх|штѣх'н} II *tr.*: a) die Nadel *durch* et. (*acc.*) ~ проб(ости) -адати иглу кроз што; b) Korn ~ превртати жито; c) (по)мешати; d) ein Muster ~ (из)бости цртеж. III *intr.* (h) пробијати, пролазити; *die Spitze sticht durch* et. (*acc.*) *durch* врх (и. шиљак) пролази кроз што; *fig.* пробијати (јасно), показивати се; b) готово †: mit e-m и *tr.* et. ~ = Durchstecherei treiben. IV **Durch|stechen** n, **Durch|stechung** f пробадање, бодење; бушење; пробијање, просецање; превртање; мешање.

Durch|stecherei {дурх|штѣх'рѣ} f 3b *fig.* дослук m, ујдурма; mit j-m ~ treiben бити у дослуку с ким, удесити с ким (карабице).

du'rch|stecken *tr.* протурити, протнути.

Durch|steckerei {дурх|штѣк'рѣ} f 3b = Durchstecherei.

du'rch|stehlen: *sich* ~ 1. прокра(сти) се, -дати се, шмугнути. 2. крађом про|лазити -ћи (кроз живот), крађом (про)таворити.

durch|steigen I *intr.* (s) {дурх|штѣг'н} *durch* ein Fenster ~ про|ћи -лазити кроз прозор, (ус)пети се кроз прозор, изићи кроз прозор.

II {дурх|штѣг'н} *tr.* пењући се пре|ћи -лазити. III **Durch|steigen** n пролажење (пењањем).

du'rch|steppen, **durch|ste'ppen** *tr.* = durchnähen. [шен, звездама украшен.]

durch|sternt {дурх|штѣрнт} a звездама уре-
du'rch|steuern, **durch|steu'ern** *tr.* = durchschiffen, durchleiten.

du'rch|stich m 1. = durchstechen IV. 2. про-
 бод; продор, просек, прокоп, лагум.

du'rch|sticken, **durch|sti'cken** *tr.* извести (*praes.* извезем).

du'rch|stieben *intr.* (h) = durchstauben.

durch|stinken I *intr.* (h) {дурх|штѣн'н} про-
 смрдети, пробаздити, смрдети кроз. II *tr.* {дурх|штѣн'н} durchstä'nkern I.

du'rch|stöbern, **durch|stö'bern** I *tr.* прецуњати, цуњајући претражи(ва)ти, премешући претражи(ва)ти; прочачкати; претумарати, прешврљати. II **Durch|stöbern** n, **Durch|stöberung** f прецуњавање, претраживање, преметање.

durch|stochen {дурх|штѣх'н} *p. p.* од durchstechen A. [stöbern.]

du'rch|stochern, **durch|sto'chern** *tr.* = durch-
 durch|stö'nnen {дурх|што'нн} *tr.* престењати, стењући провјести -одити.

durch|stö'ren, **du'rch|stö'ren** ~ = durchstöbern.
du'rch|stoß m машина пробијалица, буши-
 лица.

durch|stoßen *tr.* A. {дурх|штѡс'н} 1. а) прогу-
 рати; b) пробости, пробуразити, пробити;

c) пробити ударајући, пробушити ударајући; sich (*dat.*) den Fuß ~ озледити ногу ударајући (и. ударив) о што; d) очистити. В. {дурх|штосчн} = durchbohren II.

durch|strahlen I {дурх|штралчн} *intr.* (h) зрачити кроз. II {дурх|штралчн} *tr.* сјајем (и. сијањем, зрацима) испунити -њавати; в. и durchleuchten II. III Du'rch|strahlen *n* зрачење кроз.

durch|streben I {дурх|штребчн} *intr.* (h) тежити да прођем, -еш, -е, -емо, -ете, -у. II {дурх|штребчн} напорима претурити преко главе, савладати напорима. [рити.]

du'rch|strecken *tr.* (ис)пружити кроз, проту-ј

durch|streichen I *tr.* А. {дурх|штрахчн} 1. {и дурх|штрахчн} прецрта(ва)ти, пребриса(ва)ти; kreuzweise и. mit e-m Kreuze ~ прекрижити; = ausstreichen I 1. 2. прекрестарити; прокрестарити (*acc.*: *abl.*). 3. брисати (*acc.*: *abl.*, кроз), шишати (*acc.*: кроз), прошишати (*acc.*: *abl.*), преваљивати, превалити. В. {дурх|штрахчн} 1. = durchhauen I 3. 2. (durch ein Sieb) ~ = durchsieben. II Durch|streichen *n*, Durch|streichung *f* прецртавање, пребрисавање; (В) деветање, мазане.

du'rch|streifen, durch|streifen *tr.* 1. = durchstreichen I 2. 2. прыге (и. траке) повући кроз (и. по). [fechten.]

du'rch|streiten, durch|streiten *tr.* = durch-ј Du'rch|strich *m* 1. прецрт *m*, пребрис, прецртавање *n*, пребрисавање *n*. 2. ~ der Vögel пролет, пролазак птица.

du'rch|striegeln, durch|striegeln *tr.* 1. ис-, о|тимарити. 2. *fat.* излемати, излупати; *fig.* у-) durch|strieden *tr.* истругати. [лупати.]

durch|strömen I {дурх|штромчн} *intr.* (h) протицати брзо, струјом протицати; протицати кроз, струјити кроз. II {дурх|штромчн} *tr.* *fig.* прострујати, струјати (*acc.*: *abl.*; *acc.*: кроз).

du'rch|studieren *tr.* 1. проучити. 2. (die Nächte) ~ (ноћи) провјести -одити проучавајући (и. учећи).

durch|stürmen I {дурх|штүрмчн} *intr.* (s) про|ћи лазити силовито, про|ћи -лазити жестоко, пројурити, протутњити (durch *acc.* кроз). II {дурх|штүрмчн} *tr.* јуришати кроз, (про)јурити кроз, силовито пролазити (и. дувати итд.) кроз; *fig.* бурно провести, силно обузимати, силовито обузети.

du'rch|stürzen *intr.* (s) стремкнути се кроз.

du'rch|suchen, durch|suchen I *tr.* 1. претрес(а)ти, претражити(ва)ти. 2. ein Haus ~ (из)вршити претрес у кући. II Durch|suchen *n*, Durch|suchung *f* претрес(ање) *m*, претраживање, преметачина.

Durch|su'cher *m*, ~in *f* претресач, -ица.

Durch|su'chungs|recht *n* право претреса(ња).

durch|süßen *tr.* засладити, -живати.

durch|tändeln, (G.) и du'rch|tandeln *tr.* превраголати, прећаскати, провјести -одити враголајући (и. хаскајући).

durch|tanzen А. {дурх|танчн} I *intr.* (h и s) 1. проигра(ва)ти, проплесати, играјући (и. плешући) про|ћи -лазити. II *tr.* 1. (и. без пред-

мета) одигра(ва)ти, отплесати (alle Tänze све игре), скроз играти, играти од почетка до краја. 2. играјући (и. плешући) п(р)одерати, играјући (и. плешући) поцепати (и. излизати, похабати). В. {дурх|танчн} 1. преигра(ва)ти, преплесати, играјући (и. плешући) пре|ћи -лазити. 2. преигра(ва)ти, преплесати, играјући (и. плешући) про|вести, -одити.

durch|tappen I {дурх|тапчн} *intr.* (s) и sich ~ про|ћи -лазити пипајући. II {дурх|тапчн} пре|ћи -лазити пипајући.

durch|tasten А. {дурх|тастчн} I *tr.* 1. пипајући претражити(ва)ти, опипати. 2. опипати (једно за другим); die Hühner alle ~ опипати све кокоши. II sich ~ = sich durchtappen. В. {дурх|тастчн} опипати.

durch|tauen А. {дурх|тәучн} I *tr.* отопити. II *intr.* (s) отопити се; *imp.* es hat noch nicht durchgetaut још се није отопило, још није ојужило. В. {дурх|тәучн} (п)оросити, покри(ва)ти росом.

durch|taumeln I *intr.* (s) {дурх|тәумлн} протетурати, про|ћи -лазити тетурајући се (и. посфухи). II *tr.* {дурх|тәумлн} *tr.* тетурајући се (и. посфухи) пре|ћи -лазити.

durch|teufeln [Teufel] I *tr.* испунити -њавати ђаволима. II durch|teufelt *p. p.* и *a* = ver-teufelt.

durch|toben I {дурх|төбчн} *intr.* (s) пробеснети, беснећи про|ћи -лазити. II {дурх|төбчн}, каткад дурх|төбчн} *tr.* 1. беснећи (и. бесом) пре|ћи -лазити; беснети кроз, бесом испуњава-ти -нити, бесом прож|ети -имати. 2. пребеснети, у бесу провјести -одити, преоригјати.

durch|tönen I {дурх|төнчн} *intr.* (h) (за)орити се (и. разлегати се) кроз, продирати. II {дурх|төнчн} *tr.* орити се (*acc.*: *abl.*), разлегати се (*acc.*: *abl.*).

durch|tosen I *intr.* (h) {дурх|төзчн} бесно пробучати, беснећи прохучати. II *tr.* {дурх|төзчн} буком (и. хуком) испуњавати -нити.

durch|traben {дурх|трабчн} I *intr.* (s) прокасати, касајући про|ћи -лазити. II *tr.* {дурх|трабчн} прекасати, касајући пре|ћи -лазити.

du'rch|tragen *tr.* 1. проносити, пронети. 2. носити до краја.

durch|tränken *tr.* et. mit et. (*dat.*) ~ натопити (и. натапати) што чим, прожети (и *fig.*) што чим.

du'rch|träumen, durch|träu'men *tr.* 1. просањати, пресањати, сањајући провјести -одити. 2. пресањати, сањајући (и. сневајући) пре|ћи -лазити.

du'rch|treiben I *tr.* 1. а) протер(ив)ати, прого-нити Vieh usw. стоку итд.; б) e-n Keil протерати клин (durch *acc.*: кроз); в) Erbsen usw. ~ протерати, протиснути грашак итд.; д) *fig.* et. ~ = durchsetzen I 1, 2. II *intr.* (s) ~ = durchreiben II 3. III durch|trie'ben в. тамо.

IV Du'rch|treiben *n* протеривање (des Viehes durch... стоке кроз).

durch|treten А. {дурх|третчн} I *tr.*: а) газећи похабати (и. п(р)одерати, поцепати, излизати); гажењем сломити; б) Weintrauben ~ гажењем грожђе цедити, муљати. II *intr.* (s)

пропа|сти -дати ногом. В. {дурх|трѣтн и дурх|трѣтн} изгзати.

du'rch|trichtern *tr.* сипати кроз левак.

Du'rch|trieb *m* 1. пролаз за стоку кроз туђе пасиште, прогон. 2. право *n* протеривања стоке кроз туђе пасиште.

durch|trie|ben {дурх|трѣбн} [*p. p.* од † durch-treiben] *a* натучен, препреден.

Durch|trie|benheit {дурх|трѣбенхейт} *f* 3b натученост, препреденост. [павати.]

du'rch|triefen *intr. (s)* прокапљивати, прока-|

Du'rch|tritt *f* = Durchtrieb.

durch|tri|nken *tr.* пијући пров|ести -одити, у

пићу пров|ести -одити. [и про|ћи -лазити.]

du'rch|trippeln *intr. (s)* протапкати, тапкају-|

du'rch|tröpfeln I *intr. (s)* = durchtriefen. II *tr.* пропу|штати -стити кап по кап, протер(и-|

вати) кап по кап.

durch|tro|tten, du'rch|trotten = durchtraben.

du'rch|üben *tr.* извежбати.

du'rch|versuchen *tr.* = durchprobieren.

durch|wa|chen, каткад du'rch|wachen *tr.* про-|

бдети, бдијући пров|ести -одати; durchwachte

Nächte *f pl.* пробдеване ноћи. [Durchbruch.]

Du'rch|wachs {дурх|вакс} *n (m)* 2h (б. *pl.*) = I

durch|wachsen I {дурх|ваксн} *intr. (s)* про-

рашћивати, прорастати, растати кроз. II {дурх|

ваксн} *tr.* овде онде обрасти (*intr.*); mit...

(*dat.*) ~ обрас|тао, -ла, -ло, *abl.*; ~er Speck

сланина прошарана месом, ред сланине ред

меса; (mit Fett) ~es Fleisch месо прошарано

слинином.

durch|wagen: sich ~ усудити се -ћивати се

да прођем, -еш итд.; ich wage mich nicht

durch не усудјуем се да прођем; wir wage

uns nicht durch не усудјујемо се да прођемо.

du'rch|walken, durch|wa|lken *tr.* уваљати, *fat.*

fig. = излемати, излупетати.

durch|wailen I A. {дурх|вајлн} *intr. (s)* 1. гре-

дећи про|ћи -лазити, ходајући про|ћи -лазити.

2. = durchwallfahrten. II {дурх|вајлн} *tr.* 1.

гредећи пре|ћи -лазити, ходајући пре|ћи -ла-

зити, преходати. [хаџија] про|ћи -лазити.]

du'rch|wallfahrten *intr. (s)* као ходочасник (и.)

du'rch|walten, durch|wa|lten *tr.* = durch-|

du'rch|wälzen *tr.* проваљати. [herrschen.]

du'rch|wamsen *tr. fat.* измакљати, излемати.

durch|wandeln *intr. (s)* {дурх|вандлн} ~ durch

(*acc.*), *tr.* {дурх|вандлн} прошетати се кроз,

шетајући се про|ћи (кроз); в. durchwandern.

durch|wandern I {дурх|вандлн} *intr. (s)* (и са

acc.) пропешачити, про|ћи (пешице), пропу-

товати; er hat sich... nicht aufgehalten und ist

nur durchgewandert он се није задржавао...

и само је пропутовао (и. прошао). II {дурх|

вандлн} *tr.* (и са *s*) пропешачити, пропуто-

вати, про|ћи -лазити. III Durch|wandern *n*,

Durch|wanderung *f* пропешачивање, пропе-

шачење, пролажење; пропутовање; препе-

шачивање, препешачење, прелажење.

durch|wanken I *intr. (s)* {дурх|вандлн} клате-

ћи се (и. љуљајући се) про|ћи -лазити. II *tr.*

{дурх|вандлн} клатећи се (и. љуљајући се)

пре|ћи -лазити. [јати, кроз загрејати.]

du'rch|wärmen, durch|wä|rmen *tr.* добро угре-

du'rch|waschen *tr.* 1. опрати једно за другим,

опрати све (рубље); *fat. fig.* wir sind schön

durchgewaschen ала смо мокри као додоле.

2. препрати, перући пров|ести -одити. 3. пра-

њем п(р)одерати, од прања излизати (и. по-

хабати); sich (*dat.*) die Hände ~ разрањава-

ти руке прањем (и. од прања; перући). 4. {и

дурх|вајшн} испирањем (и. заплускивањем)

пролокати.

durch|wä|ssern *tr.* нақвасити, натопити, кроз

наводнити; *fig.* развод|нити, -њавати.

durch|watbar {дурх|ватбар} *a* прегажљив,

бродан.

du'rch|waten *intr. (s)*, durch|wa|ten *tr.* прегач-

цати, прегазити, газом (и. бродом) пре|ћи

-лазити.

durch|weben *tr.* A. {дурх|вебн} уткати кроз,

уткати да кроз пролази. В. {дурх|вебн} 1.

проткати (mit et. чим); durchwebt {дурх|вепт}

проткан (и *fig.*), прошаран (и *fig.*). 2. проже-

ти (и. прожимати) (што) као ткање.

Du'rch|weg *m* {дурх|век} пролаз.

durch|weg {дурх|век дурх|век}, ~s {~с} *adv.*

увек и свугде; баш; сасвим, кроз, без изу-

ду'rch|wegsam *a* проходан. [зетка.]

durch|wehen A. {дурх|веен} 1 *intr. (h)* 1. про-

дува(ва)ти, пропири(ва)ти; дувати (и. пири-

ти) (с)кроз, дувајући про|ћи, -лазити. II *tr.* 1.

продувати, дувајући протерати. 2. дувајући

поқварити, дувајући збрисати, спирити. 3.

{дурх|веен и дурх|веен} *tr.* дувањем проди-

рати, дувањем прож|ети -имати; брисати

кроз, брисати преко; der Wind durchweht die

Ebene ветар брише кроз равницу (и. преко

равнице), ветар брише равницом; проби(ја)ти.

du'rch|weichen и durch|wei|chen I *intr. (s)* са-

свим (и. потпуно) омекша(ва)ти, размекша-

(ва)ти се; раскиселити се, раскишељавати

се, расквасити се. II *tr.* размекша(ва)ти; рас-

киселити, раскишељавати, расквасити; *fat.*

ich bin ganz durchgeweicht сав сам мокар као

нико мој. III Durch|weichen *n*, Durch|wei-

chung *f* омекша(ва)ње, размекша(ва)ње; рас-

кишељење, расквашење.

du'rch|weinen, durch|wei|nen *tr.* проплакати,

преплакати, плачући пров|ести -одити.

du'rch|werfen *tr.* пробаци(ва)ти; Sand ~ (из)-

решетати песак, просејати песак.

durch|we|ttern I *tr.* погодити, ударити. II

durch|we|ttert очврснуо од времена, прека-

љен за поднебље.

du'rch|wetzen *tr.* пробрусити, брусећи пробу-

шити, брушењем излизати.

durch|wachsen *fat. tr.* (из)мазати, (из)макљати.

durch|winden A. {дурх|виндн} I *tr.* прови(ја)-

ти, вијући (и. увијајући) протурити (и. про-

би(ја)ти). II sich ~: а) провити се, вијући се

про|ћи -лазити; пров|ући се, -лачити се, про-

гурати се, проби(ја)ти се; б) *fig.* с муком

провлачити се, смуком провући се. В. {дурх|

виндн} *tr.* ~ mit (*dat.*) проплести чим.

durch|wintern I {дурх|винтн и дурх|винтн}

tr. 1. прехранити (и. прекрмити) преко зиме,

сачувати преко зиме. 2. изложити зими (и.

мразу). II {већ. дурх|винтн} *intr. (h)* пре-

зимити. III **Durch|wintern** *n*, **Durch|winterung** *f* прехрањивање преко зиме, чување преко зиме.

durch|wirbeln I {дѣрх|вѣрблн} *tr.* 1. ковитлајући се пре|ћи -лазити. 2. die Luft ~ разлегати се ваздухом. II {дѣрх|вѣрблн} про|ћи -лазити ковитлајући се.

durch|wirken A. {дѣрх|вѣркн} I *tr.* 1. а) проткати, провести (*praes.* провезем); б) *fig.* (*bunt*) ~ проткати, прошарати. 2. делатно прожети. В. {дѣрх|вѣркн} II *intr.* (h) 1. дел(ов)ати кроз, дејствовати кроз. 2. са *acc.* времена: das Leben ~ делати (и дејствовати) целога живота свога. С. {дѣрх|вѣркн и дѣрх|вѣркн} *tr.* = durchkneten.

dur'ch|wischen *fam. intr.* (s) = durchschlüpfen. **durch|wischen** {дѣрх|вѣчн} *intr.* (s) = durchwischen.

durch|witern A. {дѣрх|вѣтѣрн} I *tr. min.* прожети (и прожимати) распадом, прож|ети -имати распаднутим каменом; *p. p.* durchw'itert прожет рудом у распадању, прожет распаднутим каменом. В. {дѣрх|вѣтѣрн} II *intr.* (s) изби(ја)ти у распаднутом стању. III *tr.* мирисати кроз, њушити кроз.

durch|wo'gen *tr.* таласајући се пре|ћи -лазити, таласајући се испу|њавати -нити.

durch|wo'hnen *tr.* = durchdringen II 1.

dur'ch|wollen *intr.* (h) хтети проћи; ich will durch хоћу да прођем; wir wollen nicht durch нећемо да прођемо. [жети, скроз прожети.]

durch|wu'chten {дѣрх|вѣхтн} *tr.* силином про-|

durch|wühlen I {дѣрх|вѣулн и дѣрх|вѣулн} *tr.*

1. прери(ва)ти; рити. 2. *fig. a)* = durchstöbern I; б) der Kummer durchwühlt sein Herz

јад нагриза срце његово. II {дѣрх|вѣулн} sich ~ проби(ја)ти се ријући, прокрчити се-

би пут ријући. III **Durch|wühlen** *n*, **Durch|wühlung** *f* преривање, ријење. [решето *n.*]

Dur'ch|wurf *m* 1. пробачај; хитац кроз. 2. *f*

durch|würgen A. {дѣрх|вѣѣркн} I *tr.* = ein ganzes Geschlecht ~ цео род подавити (и погушити, поубијати). В. {дѣрх|вѣѣркн} II *tr.*

(про)гутати с тешком муком. III sich ~ пров-

вличити се с тешком муком, провличити се кроз иглене уши, таворити, скомрачити, кунаторити.

dur'ch|würzen, **durch|wü'rzen** *tr.* 1. добро (и скроз) зачинити (и *fig.*). 2. испу|нити -њавати

мирисом. [II 1, durchtoben II.]

dur'ch|wüten, **durch|wü'ten** *tr.* = durchrasen/

dur'ch|zählen, **durch|zä'hlen** I *tr.* пребројити, -авати, избројити једно по једно. II **Durch|zählen** *n*, **Durch|zählung** *f* пребројавање.

dur'ch|zechen, **durch|ze'chen** *tr.* пропијанчити, провести -одити пијући, пробанчити, про-

лумповати.

Dur'ch|zeichen|papier *n* процртна хартија *f*, процртни папир *m*, провитна хартија за пре-

цртавање.

dur'ch|zeichnen I *tr.* 1. изнацртати, (на)црта-

ти једно за другим. 2. процрта(ва)ти, пре-

црта(ва)ти кроз провидну хартију. II **Durch|zeichnen** *n*, **Durch|zeichnung** *f* процртавање, прецртавање кроз провидну хартију; (само

Durchzeichnung процрт *m*, прецрт кроз про-

видну хартију.

durch|ziehen A. {дѣрх|цѣчн} I *tr.* 1. провући,

провлачити, уденути (den Faden durch das

Nadelöhr конач кроз иглене уши). 2. прову-

ћи, провличити, вукући кроз неки простор

(по)кретати. 3. е-п Balken ~ провући греду.

4. провући -лачити (на *pr.* eine Linie, е-п

Stich линију, црту). 5. *fam. fig.* j-n (и *et.*) ~ = durchhecheln I 2. II sich ~ провличити

се, пружати се кроз (уп. V 2). III *intr.* (s). а)

проћи, пролазити (durch ein Land кроз зе-

мљу); б) проћи, упи(ја)ти се; die Feuchtigkeit

ist noch nicht durchgezogen влага још није

прошла, влага се још није упила. В. {дѣрх|

цѣчн и дѣрх|цѣчн} IV *tr.* прећи, прелазити

(е-п Raum неки простор). С. {дѣрх|цѣчн} V

tr. 1. провличити се кроз, пружати се кроз...

у разним правцима; пролазити кроз; die

Feuchtigkeit hat das Papier durchzo'gen {дѣрх|

цѣчн} влага се упила у хартију. 2. прожети

(mit *et.* (*dat.*) чим); mit Furchen ~ избразда-

ти; das Papier durchzie'ht sich mit Feuchtig-

keit влага се упија у хартију; mit Rinnen ~

испресецати олуцима; испровлачити. VI

Durch|ziehen *n* провлачење; повлачење, прав-

љење; прорештавање, критиковање; про-

лажење (в. Durchzug 2); упијање, натапање;

пресецање, браздање.

durch|zi'schen *tr.* шиштећи пролазити кроз.

durch|zl'tern *tr.* протрес(а)ти, продрмати.

Dur'ch|zoll *m* = Durchfuhrzoll.

durch|zu'cken *tr.* 1. парајући про|ћи -лазити

кроз, запарати кроз; као муња про|ћи -лази-

ти; прострелити; ein Freudenstrahl durch-

zuckte sein Antlitz зрак радости севну лицем

његовим. 2. *fig.* трзати, изаз(и)вати трзање

(и дрхтање, треперење). [durchsüßen.]

durch|zu'ckern *tr.* добро зашећерити, = *f*

Dur'ch|zug *m* 1. провлачење *n*. 2. пролазак; ~

der Luft промаха *f*, промаја *f*. 3. ♣ ахитрав.

Dur'ch|zugs|recht *n* право проласка.

dur'ch|zwangen, **dur'ch|zwingen** I *tr.* силом (и

на силу) прогурати, протиснути (durch *acc.*:

кроз). II sich ~ прогурати се силом.

dürfen {дѣрфн} [свн. durfan „потребовати

што“ (уп. be~, dürftig; : darben, Notdurft) I

intr. (h) 1. смети, усудити се, усуђивати се;

ich darf et. tun (ја) смем нешто да (у)чиним;

wenn ich so sagen darf ако смем тако да ка-

жем; wer dürfte ihm die Wahrheit sagen? ко

би му смео рећи истину? 2. смети, имати

право, допуштење, моћ; а) er hat nicht ge-

durft ~ (он) није смео; er hat nicht ausgehen

(schlafen, schreiben, sagen итд.) ~ он није

смео изићи (спавати, писати, казати итд.);

он није смео да изиђе (да спава, да пише, да

каже итд.); man darf nicht hinein не сме се

унутра; er darf nicht sagen он не сме казати

(и рећи), он не сме да каже; wenn ich bitten

darf? ако смем (за)молити?; darf ich bitten?

смем ли (за)молити?; darf ich Sie fragen?

смем ли Вас (за)питати?; darf ich meinen

Augen trauen? смем ли веровати својим очи-

ма?; darf man wissen? сме ли се знати? мо-

же ли се знати?; Hier darf nicht geraucht werden Овде се не сме пушити; er darf keinen Brantwein trinken он не сме да пије ракију; **b) ell.:** es darf niemand herein нико не сме да улази; nur Minister und Senatoren ~ zu ihm само министри и сенатори смеју да улазе к њему; ich darf hin (и. weg, fort) (ja) смем да идем (и. да одем); **fam.** der Deckel darf nicht ab поклопац не сме да се скида; dürften wir nur an die Fürsten! кад бисмо смели само да нападнемо кнежеве! **3. †** = bedürfen; још у употреби са одречним речима и са **nur** и **inf.:** **a)** sie durften ihn nicht (danach) fragen, denn sie wußten es нису имали потребе да га питају (за то) јер су они то знали; du darfst es ihm nur einmal sagen, so weiß er's кажеш (и. рекнеш) ли му само једанпут, он зна већ; ако му само једаред кажеш, он зна; es darf nur einer schnell die Tür aufmachen, so liegen Sie an der Erde отвори ли само неко брзо врата, а ви лежите на земљи; ich durfte nur wünschen, so wurden meine Wünsche erfüllt јесам ли само зажелио, моје су жеље биле испуњене; man darf nur... (**inf.**) само ли се... (**praes.**); ich darf nur daran denken, so gerate ich in Wut помислим ли само на то, ја побесним; er darf es ja nur sagen нека он само каже; **c)** das hätten Sie nicht tun ~ није Вам било потребно да то (у)чините; ich kenne diese kölnische Bibel recht gut und habe sie nicht erst hier ~ kennen lernen познајем ову келнску Библију врло добро и нисам имао потребе да је тек овде упозна(је)м. **4.** (имати разлога) darüber ~ Sie sich nicht wundern не треба због тога да се чудите; не треба томе да се чудите; Sie ~ sich dessen nicht schämen немате потребе да се стидите тога; Sie ~ es immerhin glauben можете ипак веровати у то. **5.** додирује се у значењу са können, mögen (нарочито у **impf. conj.**) за давање учтивјег руха свому мишљењу или вероватноћи: das dürfte wohl geschehen то би се свакако могло десити; die Sache dürfte sich wohl anders verhalten биће свакако да ствар стоји друкче; das dürfte wohl falsch sein то би свакако могло бити погрешно. **II Dürfen** **п** смење.

du'rfte {дурфте} **impf. ind., dü'rfte** {дурфте} **impf. conj.** од dürfen.

dü'rtig {дурфтиг} {свн., dürfen} **a** **1.** потребит, оскудан, сиромашан, сиротан, убог; скучен, бедан. **2. fig.** оскудан, скучен. **3.** an et. (**dat.**) ~, einer Sache (**gen.**) ~ = bedürftig; ich selbst, der ich des Trostes ~ bin ја кому је самом потребна утеха. **II adv.** оскудно, скучено.

Dü'rftigkeit {~дурфт} **f** **3b** **1.** потребитост, оскудност, сиромашност, сиротност, немаштина, скученост. **2. fig.** оскудност, скученост **3.** несташница, немање **п.**

dürr {дур} {свн. durri (: Darre, dorren, Durst)} **a** **1.** сух, сув; **a)** ~es Holz суво дрво, сувад **pl. (opp. feucht);** ~ machen (о)сушити; ~ werden (о)сушити се; **b)** ~er Wind сув ветар; **c)**

fig. ~e Worte суве речи; mit ~en Worten суво. **2.** сув, неплодан. **3.** сушан; ~er Sommer сушно лето **п.** **4.** сув, мршав; ~e Person сува особа, сувоња. **5.** (и **adv.**) худ(о), убог(о). **6.** мршав, без много метала.

dü'rr|beinig **a** сувоног.

Du'rre {дур} {свн. durri, dürr} **f** **3b** **1.** (**opp.** Feuchtigkeit) сухост, сувост, сухота (и **fig.**); суша. **2.** (**opp.** Dicke) сухост, мршавост. **3.** = Dürrsucht. **4. prov.** = Darre **1. 5. bibl.** пу-и

Dü'rre {дур} = Bergeiche. [стиња.]

dü'rren {дур-рн} **I intr. (v)** = dorren. **II tr.** = dörren.

Dü'r'r|erze **n pl.** мрше **fpl.** оскудне сребром. **dü'r'r|hün** {дур-рхун} **adv.** (G.) суво, сухо, безобзирно.

Dü'r'r... {дур-р-}: ~obst **n** суво воће; ~stein **m** мин. = Sauereisen; ~sucht **f** сушица; ~ung {дур-рун} **f** = Dürre.

Durst {дурст} {свн. durst; dürr} **m** **2g (6. pl.)** **1.** жеђ **f**, жеђа **f**, жеђца **f**; ~ haben бити жедан; ich habe ~ жедан сам; gewaltigen ~ haben бити силно жедан; s-n Durst löschen (у)гасити жеђ; ~ machen и. erregen изаз(и)вати жеђ; **fig.** ~ nach Ehre, Ruhm жеђ (и. жудња) за славом, за чашћу.

du'rsten {дурстн}, **dü'rsten** {дурстн} **I intr. (h)** **15c** бити жедан, жеднети; **imp.** es dürstet mich и. mich dürstet жедан сам, жедним; **fig.** ich düreste и. mich dürstet nach et. (**dat.**) жедан сам чега, жедним за чим, жудим за чим, жудан сам чега; er durstet nach Blut жедан је крви; ich durste nach Rache жудим за осветом. **II tr.** Blut ~ бити жедан крви; Rache ~ жудети за осветом. **III Du'rsten n, Dü'rsten** **n** жеђ(а) **f**, жеђца **f**; **fig.** жуд(ња) **f**.

du'rstig {дурстиг} **a** **I** жедан (nach et. **dat.** чера); ~ sein = dursten; sehr ~ sein горети од жеђи; ~ werden ожеднети; **ca.** e-e ~e Kehle haben имати загорело грло; радо подмазивати грло; сушан; was ist das für ein ~ Jahr! каква је ово година да се толико! **Du'rstigkeit** {~кдст} **f** **3b** = Durst. [жедни!]

Du'rst..., **du'rst...** {дурст-}. **2löschend, 2stillend** **a** који гаси жеђ; ~losigkeit **f**, ~mangel **m** немање **n** жеђи; ~qualen **f pl.** муке од жеђи; ~sucht **f** помага за водом.

Du'r... {дур-}: ~ton|leiter **f** лестница у дуру;

~ton|stück **n** комад **m** у дуру.

Du'sche {душ- и дүш-} {фр.} **f** **3b** прскалица, туш **m** (в. Brause **3**).

du'schen {~н} **15e I intr. (h)** (о)купати се прскалицом, (о)купати се (под) тушем, тушовати се. **II tr.** (о)купати (под) прскалицом, (о)купати (под) тушем, тушовати; sich selbst ~ сам се (о)купати (под) прскалицом (и. тушем) сам се тушовати.

Du'schen... ~apparat **m** направа **f** са прскалицом, апарат **c(a)** тушем; ~bad **n** купатило са прскалицом (и. са тушем).

Dü'se {дүз-} **f** **3b** (цев) дувалица; штрцаља.

Du'sel {дүзл} **fam.** [дн., dösen; Tor] **I m** **2l** **1.** занос, несвестица **f**, вртоглавица **f**, ошамућеност **f**, убећућеност **f**, полусан; сањарија **f**; im ~ sein бити у заносу. **2.** срећа **f**; ~ ha-

бен имати среће. 3. свн. {већ: дѹз'л} ма-млаз, бедак. II *f* 3d *ж* женка мањих пољских и шумских птица.

Duselei' {дѹз'лѣ} *f* 3b 1. буновност, ошамућеност. 2. занетост, занесеност.

Du'seler {дѹз'лѣр} *m* 2l, Du'sel|hans {дѹз'л|ханс} *m* занесењак, занесењаковић, занетко, занешенко.

du's(e)lig {дѹз'(е)лѣх} *fam.* a 1. занесен, занет; бунован; ошамућен. 2. севн. {већ: дѹз'(е)лѣх} шашав, глупав.

du'seln {дѹз'лн} *fam.* I *intr.* (h) 15f бити занет, бити занесен, бити у заносу, дремати; бити ошамућен, бити бунован; заносити се, сачнати. II *intr.* (s) 1. у заносу ићи, занет ићи. 2. = druseln. 3. (и *tr.*) und ich muß nur wieder anfangen meinen Weg allein so fort zu ~ и морам поново почети да даље гредем својим путем као ошамућен (Lss.). III *tr.* мислити на (Sch.). [селдорф *m.*]

Dü'ssel|dorf {дѹ'с'л|дѹрф} *n* 2l (б. *pl.*) ● Ди-|Dust {дѹст} {дн.} *m* 2d (б. *pl.*) прах, прашина *f*, паспаљ; *fig.* прашина *f*, ништарија *f*.

du'ster {дѹстѣр} {свн.} *a* = düster 1.

dü'ster {дѹ'стѣр} {дн.} I *a* 1. таман, мрачан, тмаст, потмурен, натуштен, натмурен, мутан; ~ werden натмурити се, натуштити се, замрачи(ва)ти се. 2. *fig.* суморан, туробан, сетан; ~e Gedanken туробне мисли, мрачне мисли; sich ~e Gedanken machen бавити се туробним (и. црним) мислима; ~es Schweigen туробно ћутање; ~e Stunden црни часо-ви *m pl.* II *adv.* тамно, мрачно, тмасто, потмурено, натмурено, натуштено; суморно, туробно, сетно. III Dü'ster *n* 2l мрачно, тмасто, натуштено, натмурено.

Dü'ster..., dü'ster... {дѹ'стѣр-}; ~farbig *a* тмасте боје (*gen.*), туробне боје; ~gefärbt *a* = düster 1; ~heit {~хѣт} *f* 3b, ~keit {~кѣт} *f* 3b = Dunkelheit; натуштеност, натмуреност; *fig.* суморност, туробност, натмуреност, натуштеност; ~ling {дѹ'стѣрлѣн} *m* 2g¹ мрачњак. dü'stern {дѹ'стѣрн} I *intr.* (h) 15f бити таман, бити мрачан, бити натуштен, замрачи(ва)ти се, тамнети; *imp.* es düstert schon замрачује се већ, смркава се већ, мркне већ. II sich ~ замрачивати се, смркавати се, тамнети. III *tr.* = verdüstern. [Düsterheit.]

Dü'sternheit {дѹ'стѣрнхѣт} *f* 3b¹ (б. *pl.*) = Dü'sternis {дѹ'стѣрнѣс} *f* 2i (б. *pl.*) = Dü'sterheit. [кесица *f.*]

Dü'tchen {дѹ'тхѣн} *n* 2l фишечих *m*, фишечѣ, I Dü'tchen..., dü'tchen... {дѹ'тхѣн-}. ~dreher *m*, ~krämer *m* *fam.* бакалин, ситничар; ~weise на фишечихѣ, фишечихима, на кесице, кесицама.

Du'te {дѹт}, Dü'te {дѹтѣ} *f* 3b фишек *m*, кеса; ~n drehen зави(ја)ти фишеке, (на)правити фишеке (и. кесе).

du'ten {дѹтѣн} *v.* tuten.

Du'ten..., du'ten... {дѹтѣн-}; ~fabrikation *f* израда кеса, израда фишека; ~förmig *a* фише-част, кесаст. [кица, сисица.]

Dü'ttchen {дѹ'тхѣн} *n* 2l *dim.* од Dutte *fam.* ло-|Du'tte {дѹтѣ} 3b *fam.* лака, сика, сиса.

Du'tzend {дѹ'цѣнт} {срвн.} *n* 2g¹ туце, двана-ест(ина); иза бројева *inv.*, на пр. ein ~ једно туце, дванаест(ина); drei ~ три туцета, три-десет и шест комада.

Du'tzend..., du'tzend... {дѹ'цѣнт-}; ~dichter *m* пе-сник на туце, песник туцеташ; ~karte *f* претплатна карта (за 12 пута); ~mal *adv.* туце пута, дванаест пута; ~maler *m* сликар на туце, сликар туцеташ; ~mensch *m* човек на туце, човек туцеташ; ~weise *adv.* (и *a*) на туце(та), туцетима.

Duu'mwir {дуумвир} [лат.] *m* 4d дуумвир.

Du'wok {дувак} *m* 5 (б. *pl.*) ☼ (Equisetum ar-vense) раставица *f*, растав(и)че *n*.

Duz {дуц} *m* 2g (б. *pl.*) = duzen II.

Du'z... {дѹц-}; ~bruder *m* побратим, друг на „ти“; wir sind ~brüder ми смо побратими, ми смо другови на „ти“; ми се тикамо; ~brü- derschaft *f* побратимство *n*.

du'zen {дѹцѣн} {срвн.; ду} I *tr.* (и sich ~) 15е тикати (се), ословљавати (се) са „ти“, ослов-вити (се) са „ти“. II Du'zen *n* тикање, ослов-љавање са „ти“.

Du'z...: ~freund(in *f*) *m* = ~bruder (~schwester); ~fuß *m*: mit j-m auf dem ~fuß stehen бити с ким на „ти“; sie stehen auf dem ~fuß mit- einander они се тикају, они су на „ти“ једно с другим; ~schwester *f* посестрима, прија-тељица на „ти“.

D=Wagen *m* *abr.* = Durchgangswagen.

dwars {дѹвѣрс} {дн.: quer, Zwerch...} *adv.* = по-преко, попречке.

dwatsch {дѹвѣч} *a* *fam.* на три ћошка, шашав.

Dyck {дѹк} *m* 8a: Anton van ~ Антон ван Дајк (фламански сликар 1599—1641).

Dyn {дѹн} {грч. dynamis, в. Dynamik} *n* 2l дин *m*, дина *f*, јединица силе у CGS-систему (и. апсолутном систему) мерења.

Dyna'mik {дѹ'намик} {од грч. dynamis {дѹ'намѣс} „сила“} *f* 3b (б. *pl.*) динамика, наука о кре-тању под утицајем сила. [мички.]

dyna'misch {дѹ'намѣш} *a* динамичан, дина-|

Dynami'smus *m* динамизам.

Dynami't {дѹ'намит} [(Nobel 1867) као Dyna- mik] *n* (и *m*) 2g (б. *pl.*) динамит *m*; ~attentat *n* атентат *m* динамитом; ~attentäter(in *f*) *m* атентатор(ка) динамитом; ~fabrik *f* фа-брика (и. творница) динамита.

Dynamo {дѹ'намо, дѹ'намо} *f* 6i *abr.* = Dyna- tomaschine.

Dynamo... {дѹ'намо- и. дѹ'намо-}; ~maschine *f* динамомашина, динама; ~meter *n* (и *m*) динамометар *m*, снагомер, силомер; ~werk- statt *f* радионица динама, радионица дина- момашина.

Dyna'st {дѹ'наст} {грч.} *m* 3a династ, владар;

Dynastie' {дѹ'насти} *f* 6f династија, владар-ска породица, владалачки дом; dyna'stisch ☼ {дѹ'настѣш} *a* династички. [стије.]

Dynastie'(en)...: ~wechsel *m* промена *f* дина-|

Dysenterie' {дѹ'сѣнтѣри и. дѹ'зентѣри} {грч.} *f* 6f дизентерија, срдобоља.

dz *abr.* = Doppelzentner.

dz. *abr.* = derzeit.

D=Zug {дѹ'цук} *m* ☼ = Durchgangszug.

E

E, e {e} A. п 1. (слово) E, e; *gr.* offenes ~ отворено e; geschlossenes e затворено e. 2. $\frac{3}{4}$ a) mi; E-Dur e-дур, E-Moll e-мол; b) жица e. B. *abr.* E. = Euer (обично: Ew.); E. E. = Euer Ehrwürden. C. e *intl.* = eh! D. E (на немачким новцима) = Dresden.

Ebb... {en-} = Ebbe...

E'bbe {eb-} {хол; можда из ар-ijā „узмицање воде“} f 3b (*opp.* Flut) oseka, одлив m, отслека; ~ und Flut: a) одлив и прилив m, плима и oseka; die ~ tritt ein настаје oseka, вода почиње опадати; *fig.* es ist ~ in meiner Börse танко свирам; у моме новчанику нема ни паре (и. ни цвоњка); b) *fig.* плима и oseka, растење и опадање (у политици).

E'bbe..., e'bbe... {eb-}: ~anker m — сидро n које држи брод при осеци; ~п {eb-n} *intr., imp. (h)* 15a: 1. ~ osehi, осецати, секнути, опасти, опадати, одли(ва)ти се, смањи(ва)ти се; das Meer ebbt и. es ebbt море осеца, море опада, настала је oseka; 2. *fig.* измицати се, смањивати се, опадати; ~strom m = Ebbe; ~tor n одливна устава f, одливна врата; ~zeit f време n осеке.

ebd. *abr.* = ebendasselbst.

e'ben¹ {eb-n} {свн. eban} a 1. раван; гладак; auf ~er Bahn: a) по равну путу, b) *fig.* без незгода; auf ~em Boden на (и. по) равну тлу, на (и. по) равнотј земљи; zu ~er Erde wohnen седети (и. становати) у приземљу; ~e Fläche, равна површина, равно површје n; ~en Fußes све равно под ногом, у истој равни; ~es Land равна земља; ~er Weg раван пут; ~er Winkel раван угао (и. кут); ~machen из-, поправити, поравња(ва)ти; *fig.* die Welt ~ machen wollen хтети уклонити све препреке; *fig.* alle Berge ~ zu machen wissen умети отклонити све препреке (и. сметње); ~ werden поравнати се, ~нјивати се, заравнати се, ~нјивати се. 2. једнак, подједнак, уједначен, подједнако дебео, равномеран; ~er Faden подједнак конац, подједнако дебео конац; ~er Regen устаљена киша. 3. *fig.* погодан, згодан, пошудан; ~er Mann човек као што треба.

eben² {~} {свн. eban} *adv.* 1. баш, управо, таман; ~ deshalb, weil... баш (и. управо) стога, што...; ~ diese Abgeschiedenheit баш та усамањеност; ich spreche ~ davon баш (и. управо) о томе и говорим; du bist ~ recht gekommen дошао си баш у добар час, дошао си баш када треба; das ist es ~ то баш и јесте; das war es ~ то управо и беше, у томе баш и беше ствар; das ist es ~ warum ich geschwiegen habe то је баш оно због чега сам ћутао; du kommst ~ recht стижеш баш када треба, долазиш у згодан час; das ist mir ~ recht то ми је баш право; es sind nicht ~ reiche Leute нису баш богати људи; es ist von hier ~ zu sehen таман се одавде види; ich kann ~ nicht sagen, daß... не могу баш рећи да...; er scheint sich eben nicht zu übereilen не изгледа баш да се жури; er will ~ immer spielen он хоће баш једнако да се

игра; es ist ~ so шта ћете, тако (му) је. 2. таман, ни мање ни више; mit drei Metern kommen Sie ~ aus таман ће Вам три метра бити доста; nur so ~ таман, скучено. 3. у вези са временом: ~ damals баш тада; ~ da ich schreibe баш када пишем; er ist ~ erst ausgegangen тек (и. таман) што је изишао; ~ wollte ich es sagen таман сам хтео рећи, таман хтедох рећи; da kommt er ~ ето га баш где долази. 4. једнако, уједначено, равномерно; die Rosse gingen ~ коњи иђаху уједначено.

[m] = ~holzbaum.

E'ben³... {eb-n} {свн.; ег. heben камен}: ~baum! E'ben²..., e'ben-...: ~bild n подобље; слика f, слика и прилика f; обличје; das ist ihr ~bild то је њена слика и прилика; er ist das wahre ~bild seines Vaters он је исти (и. сушти) његов отац; он је слика и прилика свога оца; ganz sein ~bild његова слика и прилика, сушти он; er sieht in ihm sein ~bild он види у њему своју слику и прилику; der Schlaf ist das ~bild des Todes сан је слика смрти; der Mensch ist das ~bild der Gottheit човек је слика и прилика Божја; ~bildnis n слика f; ~bürtig {~бу-ртј} {Geburt} a једнак по роду (и. по рођењу, по сталежу, по господству); ~bürtig sein: a) бити истог порекла, b) бити раван (и. једнак), бити дорастао; einem ~bürtig werden изједначити се с ким; ~bürtige(r) {~бу-ртјг-р} s једнаки, једнака, раван, равна; ~bürtigkeit {~бу-ртјгк-т} f: a) једнако порекло n, једнакост по пореклу (и. по рођењу); b) дораслост, једнакост; ~da¹ {se¹bst} {~да(зг¹лст)} *adv.* баш ту, управо ту, на истом месту; ~dahe¹r *adv.* a) баш отуда, баш одатле, баш са истог места; b) управо (и. баш) отуда, баш због тога, баш због (и. са) истог разлога; ~dahi¹n *adv.* баш тамо, баш туда, баш у истом правцу; ~da¹rum *adv.* баш (и. управо) зато, баш (и. управо) због тога, баш стога; ~da¹¹se¹bst *adv.* = ~da; ~de¹r, ~die¹, ~da¹s *pr. d.* баш (и. управо) тај, баш (и. управо) та, баш (и. управо) то; ~derse¹lbe, ~diese¹lbe, ~dasse¹lbe *pr. d.* баш (и. управо) тај (исти), баш (и. управо) та (иста), баш (и. управо) то (исто), тај исти, та иста, то исто; ~de¹shalb *adv.*, ~de¹swegen *adv.* a) баш (и. управо) стога, баш (и. управо) због тога; b) управо! тачно; ~die¹ser, ~die¹se, ~die¹ses *pr. d.* = ~der, ~die, ~das; ~dort *adv.* баш (и. управо) тамо, баш (и. управо) на оном месту; ~drahtig {~др-тјх} a жице (*gen.*) подједнаке дебљине.

Ebene {eb-n} {свн. eban} f 3b 1. раван, равнина, равнина, пољана. 2. \angle , — итд. раван; schiefe ~ стрма раван; eine ~ legen повући (и. повлачити) раван. 3. = Ebenheit.

e'benen {~n} *tr. v.* ebenen.

E'benen n v. Ebnen. [сноп ра̀внй.]

E'benen... {eb-n-n} [Ebene]: ~büschel \angle m

E'ben..., eben...: ~erdig a приземни, раван са земљом, раван са тлом; ~er¹maßen *adv.* равномерно; ~²falls *adv.* такође, исто тако, на исти начин, равним начином (в. gleich-falls); ~¹flächig a равне површине (*gen.*),

равна површја (*gen.*), с равном површином; ~*geburt* *f* = ~*bürtigkeit*; ~*gesang* *m* хармонична песма *f*; ~*gewicht* *n* равнотежа *f* (в. Gleichgewicht); ~*heit* {*еб·нхат*} *f* 3b равност, равнина; глаткост, једнакост; ~*holz* *n*: а) абоносовина *f*, абоносово дрво; aus ~*holz* од абоносовине; б) *fig.* црнци, црно робље; ~*holz*|*artig* *a* абоносовинаст, сличан абоносовини, попут абоносовине; ~*holz*|*baum* *m* ☞ (Diospy'ros *e'*benum) абонос, абоносово дрво *n*; ~*holzen* *a* абоносов, од абоносовине; ~*holz*|*farbig* *a* боје (*gen.*) абоносовине; ~*holzig* *a* као абоносов; ~*holz*|*kiste* *f* сандук *m* од абоносовине, уметнички столар; ~*jener*, ~*jene*, ~*jenes* баш (и. управо) онај, баш (и. управо) она, баш (и. управо) оно; ~*kreisig* *a* сасредишни, концентричан; ~*maß* *n* сразмера *f*, сразмерност *f*, равномерност *f*, складност *f*, симетрија *f*; nach dem ~*maße* сразмерно; ~*mäßig* *l* *a* сразмеран, равномеран, једнак, симетричан; II *adv.* сразмерно, симетрично; ~*mäßigkeit* *f* сразмерност; ~*recht* *adv.* баш (и. управо) када треба, баш као поручено; ~*so* *adv.* баш тако, исто тако; управо тако; на исти начин, слично; ~*so* *reich* *wie* *er* исто тако богат као он, исто толико богат колико он; ~*so* *wahr* *als* *beredt* исто толико истинито колико речито; *es* *ist* *ihm* ~*so* *gegangen* слично му се десило, с њим је било то исто, он је слично прошао; *ich* *werde* *es* *mit* *ihm* ~*so* *machen* с њим ћу исто тако (и. на сличан начин) радити; ~*sogut* *adv.* исто тако, и (в. ~*sowohl*); *das* *kann* *ich* ~*sogut* *machen* и ја то могу учинити, то могу исто тако и ја да урадим; ~*sogut* ... *wie* *adv.* како ... тако; ~*sogut* *einer* *wie* *der* *andere* како један тако и други, колико један толико и други; ~*so*|*häufig* *adv.* — ~*oft*; ~*so*|*hle* *f* водораван (и. хоризонтална) раван, подина, подлога, подножје *n*; ~*so*|*hlig* ☞ *a* водораван, хоризонталан; ~*so*|*la'nge* *adv.* исто толико, исто дотле; ~*so*|*lcher*, ~*so*|*lche*, ~*so*|*lches* баш (и. управо) такав, баш (и. управо) таква, баш (и. управо) такво; ~*so*|*o'ft* *adv.* исто толико пута; ~*so*|*se'hr* *adv.*, ~*so*|*vie'l* *adv.* исто толико, ни мање ни више; *ich* *erhielt* ~*so*|*viel* *wie* *er* добио сам колико и он; ~*so*|*wenig* *adv.* исто толико, исто толико, исто тако мало; не више; никако; ~*sowenig* *wird* *er* *auch* *deinen* *Rat* *annehmen* ни твој савет неће он никако примити, исто ће толико он и твој савет прихватити; *ich* *habe* *es* *früher* *nicht* *getan* *und* ~*sowenig* *werde* *ich* *es* *jetzt* *tun* раније то нисам радио, а исто тако не могу ни сада (то) учинити; ~*so*|*weitig* *a* једнако удаљен, паралелан; ~*so*|*wo'hl* *adv.* в. ~*sogut*; ~*sowohl* ... *als* (и. *wie*) ... толико исто ... колико ... , исто тако ... као ...

E'benung {*еб·нун*} *f* в. Ebnung.

E'ber {*еб·р*} [свн. ebar, ebur, лат. aper, ср. са

наш. вепар] *m* 2l нераст, (дивљи) вепар; junger ~ вепрић, млад вепар; *wie* *ein* ~ *schäumen* запенушити.

E'ber... {*еб·р*}: ~*esche* *l* а) оскоруша (дрво) = ~*eschenbaum*; б) = ~*eschenbeere*; ~*eschen*|*baum* *m* ☞ (Sorbus *auscuparia*) оскоруша (дрво), смрдљиковина; ~*eschen*|*beere* *f* оскоруша (плод); ~*hard* {*еб·рхарт*} [свн. Eburhart] *m* 8a Еберхард; ~*hirsch* *m* ☞ = Hirscheber; ~*jagd* *f* лов *m* на дивље вепрове; ~*raute* *f* = ~*reis* *n* ☞ (Artemi'sia *abro'tanum*) божје дрвце; ~*schwein* *n* дивља свиња *f*; ~*wurz* *f* ~*wurzel* *f* ☞ (Carli'na *asaulis*) крављак *m*, крављац *m*, кравачац *m*, вилино сито *n*, крагујац *m*, пупава; ~*zahn* *m*. а) вепров очњак, калац; б) мутвица *f*, лозин изданак, заперак.

e'bnen {*еб·нн*} [eben!'] *l* *tr.* равн|ити, -ати, изравн|ити, -ати, поравн|ити, -ати, изједначити; нивелисати; *ein*en *Weg* ~ поравнати пут, *fig.* прокрчи(ва)ти пут. II *sich* ~ поравнати се, изједначити се. III E'bnen *n* 2l б. *pl.*, E'bnung {*еб·нун*} *f* 3b порав|нивање, -навање, зарав|нивање, нивеловање.

e'bner|ma'Ben в. ebenermaßen.

Eboni't {*ебонит*} [Ebenholz] *n* 2g б. *pl.* ебонит *m* (вештачка материја коју не нагризају киселине), тврда гума *f*, каучук *m*.

Ebrä'er {*еб·р·ер*} *m* 2l в. Hebräer.

ebrä'isch {*еб·рейш*} в. hebräisch. [Eberraute. I

E'britz {*еб·риц*} [свн., *лат. abrotonum] *f* 3b в. I Ecce-homo {*екце-х·мо*} *m* ево човека, то је човек, слика Христа Мученика.

Echa'rpe {*еш·арп*} [фр.] *f* 3b ешарпа, официрски појас (в. Schärpe).

echauffie'ren {*ешо·фир·н*} [фр.] *l* *tr.* раздражи(ва)ти, (на)љутити. II *sich* ~ наљутити се, раздражи(ва)ти се. [морски јеж.]

Echini't {*ехинит*} [гр.] *m* ехинит (окамењен)

Echinode'rmen {*ехинодерм·н*} [гр.] *pl.* ☞ бодљикавци *m* *pl.*, ехинодерми.

Echinoko'kkus {*ехинокод·кус*} [гр.] *m* ☞ бабичњак, ехинококус.

Echo {*ехо*} [гр.] *n* бi одјек *m* (и *l* *g.*), ехо *m*.

E'cho..., e'cho...: ~*artig* *a*, *adv.* као одјек, као ехо, попут одјека; ~*zug* *m* ☞ свирка одјека.

e'choen {~*чн*} *intr.* (h) 15a одјекивати; *imp.* *es* *echot* *hier* овде одјекује.

E'chse {*ехс*} [од Окена 1836 из (Ei-d) *echse*] *f* 3b ☞ = Eidechse; *pl.* ~*n* (Sau'ria) гуштери *mpl.*

echt {*ехт*} [дн., свн. ehaft „законски“ из *ê* *f* „закон“; в. Ehe] *l* а 1. законит, у браку рођен; ~*e* *Kinder* законита деца. 2. законит, законски, законом прописан. 3. прави, истинит, истински, аутентичан; чист, овејан; ~*es* *Gold* право (и. чисто) злато; ~*er* *Bruch* прав(и) разломак; ~*es* *Zeugnis* право сведочанство; ~*e* *Farbe* права (и. постојана) боја; *dieser* *Stoff* *ist* ~ *in* *der* *Farbe* ово лице (и. овај штоф) има постојану боју; ~*e* *Freundschaft* право (и. истинско) пријатељство; ~*er* *Diamant* прави дијамант; ~*e* *Schmucksachen* *f* *pl.* накит од правог драгог камења; ~*er* *Kartenspieler* прави коцкар; *er* *ist* *ein* ~*er* *Slawe* он је чист Словенин. 4. поуздан, коме се мо-

же веровати; von ~em Schrot und Korn старог кова, овејани, окушане (и. доказане) вредности и исправности. II E'chte(s) {~(c)} *n* 9l (оно што је) право; ein Glas Echtes чаша (и. чашу) правога баварскога (и. минхенскога) пива.

E'cht..., e'cht... {~(c)} *z*christlich *a* право (и. чисто) хришћански; *z*deutsch *a* право (и. чисто) немачки; ~heit {~(c)} *f* 3b: а) законитост; б) правост, истинитост; постојаност; в) веродостојност; *z* menschlich *a* право (и. чисто) људски. [итд.] = Ecke.)

Eck {~(c)} *n* 2g (об. у слож. Dreieck, Viereck) E'ck... {~(c)}: ~apfel *m* јабука зимњача *f*; ~balcken *m* греда на углу; ~band *n* 2a = Eckenbeschlag; ~blatt *n* украс *m* основице код романских стубова; ~bohrer *m* = Winkelbohrer; ~brett *n*: а) угаона (и. хошкаста) даска *f*; б) даска у углу (и. у куту), полица *f* у углу; ~bude *f* дућан на углу (и. хошку); ~chen {~(c)} *n* 2l dim. од Ecke углић *m*, кутић *m*, хоше, рољих *m*; ein ~chen Brot окрајчић хлеба (и. круха); ein ~chen weiter gehen ићи (и. отићи) мало даље, поодмаћи.

E'ske {~(c)} {сврн. еска, лат. acus игла, гр. аке врх} *f* 3b 1. угао *m*, кут *m*, кутак *m*; um die ~biegen завити (и. савити) за угао; *fig.* bläst der Wind aus der ~? одатле ли дува ветар?; um die ~bringen: а) дићи, дизати, смаћи, б) einen um die ~bringen смакнути (и. смаћи, убити) кога; man hat ihn um die ~gebracht смакли су га; sich in eine ~drücken прибити се (и. забити се) у угао (и. у хоше); um die ~gehen: а) ступићи, шмугнути, извући се, б) нестати; nicht um die ~trauen ништа не веровати, немати ни најмање поверења (е-т у кога); an allen ~n und Enden свуда, свугде, где стигне и где стане, где стигну и где стану; an allen ~n und Enden Schulden haben дуговати на све стране; von allen ~n und Enden са свих страна, одасвуда. 2. Δ рогаљ *m*; körperliche и. räumliche ~ рогаљ; Flächen plus ~n gleich Kanten plus zwei површине више рољеве једнако ивице више два. 3. крај *m*, крајак *m*, окрајак *m*; eine ~ Brot окрајак (и. крајка) хлеба (и. круха). 4. размак *m*, комад (пута); wir haben nur noch eine kleine ~ bis dahin имамо донде још мало; имамо да пређемо донде још мали комад пута; донде немамо још много.

ecken {~(c)} [Ecke] 1 *tr.* снабдети угловима, дати (и. давати) (acc.: dat.) облик угла (и. кута), начинити угластим; ~digeleckt {~(c)} *a* = eckig 1. II *intr.* die Stopfbüchse eckt заптивача се заглављује.

Ecken..., ecken... {~(c)}: ~beschlag *m* оков на угловима; ~kante *f* ивица на углу, брид *m* на куту; ~los *a* без углова, без кутова, без рољева; ~steher *m* носач (што стоји на углу улице и чека посао). [ница.]

E'ckener {~(c)} [Ecke] *m* 2l бадавација, клат-} E'cker {~(c)} [сврн. ecker *n*] *f* 3d 1. = Eichel, Buchecker жир *m*, желуд *m*, буков жир; *coll.* = Eichelmast. 2. (у картама) мак, треф.

E'cker... {~(c)} = Eichel...; ~buche *f* = Fagus

silva'tica) црвена буква; ~daus *m* маковски кец, кец треф; ~doppe *f* чашица жира, жирна плитица; ~doppen *f* = Bergeiche; ~ober *m* = Eichelober.

E'ckerich {~(c)} *n* 2l 6. pl. = Eichelmast.

e'ckert {~(c)} *a* јн. = eckig.

E'ck...: ~feile *f* угласта турпија; ~feld *n* поље у углу (у игри даме); ~fenster *n* прозор на углу; ~first *m* = рогљасто слеме *n*; ~flügel *m* крилце *n*; ~haus *n* кућа *f* на углу; ~holz *n* угласто дрво.

e'ckig {~(c)} *a* 1. угласт, хошкаст, рогљаст; ~machen = ecken. 2. *fig.* неотесан, прост, простачки; хошкаст, крут; ein ~er Mensch неотесан (и. крут) човек; das Eckige im Benehmen хошкастост понашања, кростост у понашању. [стост. 2. хошкастост, кростост.]

E'ckigkeit {~(c)} *f* 3b 1. угластост, рогаљ-

E'ck...: ~kachel *f* угаони каљ *m*, угаони пехњак *m*; ~kammer *f* соба (и. одаја) на углу; ~laden *m* дућан на углу; ~lein {~(c)} *n* 2l dim. од Ecke = Eckchen; ~loch *a* рупа у углу, угаона рупа; ~mundschnecke *f* (Torchus parvulus) зврк *m*; ~pfahl *m* = ~pfosten; ~pfeller *m*: а) угаони стуб (и. дирек), стуб на углу; б) = ~pfosten; ~pfosten *m*: а) угласт дирек, хошкаст дирек, угаони дирек; б) дирек на углу; ~polster *m* јастук (и. јастуче) за угао; ~satz *m* први и последњи став у музичном комаду; ~säule *f* угаони стуб *m*, стуб на углу; ~schiene *f* оков *m* на угловима, угласта гвоздена плочица, гвоздена плочица на углу (сандука); ~schild *n* фирма *f* на углу куће; ~schrank *m* орман у углу; ~schränkchen *n* угаони орманчић; ~schuh *m* = ~schiene; ~sparren *m* = рогљача *f*; ~spind *n* = ~schrank; ~ständer *m* = ~pfosten; ~stein *m*: а) (камен) одбојник, камен на углу (зграде да брани зид); б) (камен) међаш; в) камен темељац; *fig.* Christus ist der ~stein der Kirche Христос је темељ цркве; ~stube *f* соба на углу; ~tisch *m* сто за угао (у соби), угаони сто; ~turm *m* кула *f* на углу (куће); ~ventil *n* угаони вентил *m*, вентил под углом; ~zahn *m* кољач (уп. Hauer); пасји зуб, очњак, ~zimmer *n* соба на углу.

Edamer {~(c)} [Edam] град у Холандији) I ~ *m* 2l Едамљанин, ~in {~(c)} *f* 3c Едамљанка. II ~ *a* *inv.* едамски; ~Käse едамски сир. [старонордских песама.]

E'dda {~(c)} {исл. „баба, бака“} *f* 6g Еда (збирка) E'dda... {~(c)}: ~lieder *n* pl. песме *f* pl. из Еде ~sagen *f* pl. скаске из Еде.

e'del {~(c)} {сврн. edili} I *a* 1. племићки, властелински. 2. племенит, великодушан; ~sein der Mensch, hilfreich und gut човек да буде (и. нека буде) племенит, дарезљив и добар edle Seele племенита душа. 3. племенит, благородан, калемљен (за воће); edle Obstbäume благородане (и. калемљене, питоме, племените) воћке. 4. изврстан, одличан; edler Wein изврсно вино; edles Getränk изврсно пиће; edles Roß, edles Pferd коњ племенити соја. 5. племенит, драг, драгоцен; edle Metalle драгоцени метали (платина, злато, сре-

бро, осмиум, иридиум итд.); *edle Erze* племените руде. 6. ♂ богат рудама (и. рудом), богат, издашан; *edle Gebirge* планине богате рудним благом. II *adv.* племенито. III а) *s* = *Edle(r)*; б) *das Edle 9l* (оно што је) племенито, племенитост *f*, отменост *f*; *das Edle macht das Gemüt, nicht das Geblüt* племенитост потиче од срца, а не од племићке крви. *E'del...*, *e'del...* {*едл-*}: *~blut* *n* племићка крв *f*, племићи; *~bürger* *m* властелин, патриције; *~bürtig* *a* племићког (и. властелинског) порекла, племенит, благородан; *~dame* *f.* а) племићка, властелинка; б) отмена госпа, отмена дама; *~denken* *a* = *~herzig*; *~erde* *f* дијамантска земља; *~erz* *n* ♂ богата руда, богата рудача; *~esche* *f* ♂ (*Fra'xinus ela'tior* и. *exce'l'sior*) бели јасен *m*; *~falke* *m* ♂ (*Falco durfalco*) племенит соко; *~fasan* *m* ♂ (*Phasianus co'lchicus*) фазан обични; *~faul* *a* презрео на сунцу (за грожђе); *~fäule* *f* презреост на сунцу; *~frau* *f* = *Edeldame*; *~fräulein* *n*: а) госпођица племићког порекла; б) отмена госпођица; *~gase* *n* *pl.* ♂ племенити гасови (и. плинкови) *m* *pl.* (хелиум, неон, аргон, криптон (*Krypton*) ксенон, *~gebo-ren* *a*: а) племићког рода; б) племенит; отмен; *~gesinnt* *a* племените душе, племенита срца, благородан; *~gestein* *n* драго камење; *~herzig* *a* племенита срца, племенит, великодушан, благородан; *~hirsch* *m* ♂ (*Cervus e'laphus*) jelen; *~hof* *m* племићки (и. властелински) двор (и. дворац); *~ling* {*едл'ин*} *m* 2g¹ племић, дворанин, витез; *~kastanie* *f* ♂ питоми кестен *m*; *~kna-be* *m* паж; господичић; *~knecht* *m* шитионоша (владара и племића; в. *Knappe*); *~leute* *pl.* племићи, властела, племство *n*; *~mann* *m* племић, властелин; кућић, коленовић, оцаковић; *~männisch* *l* *a* 1. племићки, властелински, властелоски; 2. отмен; II *adv.* 1. племићки; 2. отмено, благородно; *~marder* *m* ♂ (*Mustela martes*) куна златка *f*; *~mensch* *m* отмен човек; *~metall* *n* племенити метал *m* драги метал: *~metallfolie* *f* листић *m* чистог злата за позлаћивање (у дебљини 0,0001 mm); *~mut* *m* племенитост *f*, великодушност *f*, благородност *f*; *~mütig* *a* племенит, великодушан, отмен, благородан; *~n* {*едл'н*} *tr.* оплеменити, оплеменјивати, облагородити, облагорођавати; *~pflaume* *f* рингловка; *~piiz* *m* ♂ (*Bo-le'tus edu'lis*) вргањ, варгањ, сирњаја *f*; *~raute* *f* ♂ = *Achillenkraut*; *~reis* *n* наврт *m*, калем *m* (в. *Pfropfreis*); *~rost* *m* зелена на-влака на бронзаним стварима; *~sinn* *m* племенитост *f* осећања *m*, благородство *n*, благородност *f*; *~sinnig* *a* племенити осећања, благородан (в. *~herzig*); *~sitz* *m* в. *Edelhof*; племићско седиште *n*; *~stein* *m* драги камен (и *fig.*), накит, драгоценост *f*; *~steinfasser* *m* опточивач (драгог камења), јувелир; *~stein-gewicht* *n* карат *m* (мера за драго камење); *~steinhandei* *m* трговина *f* драгим камењем; *~stein handlung* *f* трговина (и. радња) драгим камењем, јувелирска радња; *~stein|schleifer* *m*, *~stein|schneider* *m* глачач

драгог камења; *~stolz* *m* племенита гордост *f*, племенит понос; *~stolz* *a* прожет племенитим поносом (и. племенитом гордошћу); *~tanne* *f* ♂ (*Pinus abies*) јела, јелка; *~tan-nen|nadel|öl* *n* уље од јелиних четина; *~tan-nen|zapfen|öl* *n* уље од јелиних шишарки; *~tat* *f* племенито дело *n*, великодушно дело, благородно дело; *~tum* {*едл'тум*} *n* племенитост *f*, *~weiß* *n* 2g (sg. и inv.) ♂ (*Leonto-po'dium alpinum*) рунолист *m*; *~wild* *n* племенита дивљач *f*, срне и јелени.

E'den {*ед'н*} [јевр. (gan) eden] *n* бi б. *pl.* Еден, рај; *fig.* рај земаљски.

edie'ren {*едир'н*} [лат. edere] *tr.* 15g изда(ва)-ти, штампати, објавити, -љивати.

Edi'kt {*едикт*} [лат.] *n* 2g едикт *m*, указ *m*, наредба *f*, заповест, службена објава, обзнана *f*. *Edikta'l...* {*едиктал-*}: *~ladung* *f* судски позив *m* преко новина.

Editio'n {*едити'он*} [лат.] *f* 3b издање *n*, едисија.

E'dith {*едит*} [англс.] *f* 8b Едита.

e'dle(r) {*едл'(р)*} I в. *edel*. II *Edle(r)* *s* 9l 1. племић, племићка, властелин, властелинка; као назив: *Edler* *m* von... племенит... 2. племенит (и. благородан) човек, племенита (и. благо-1 *Edle(s)* *n* 9l в. *edel* II б. [родна] жена.]

E'dmund {*едмунт*} [од аскс. öd „имање“ и *Mund* „заштита“] *m* 8a Едмунд.

E'duard {*едуард*} *m* 8a Едвард.

Edukatio'n *f* = *Erziehung*.

E'e Dur *n* ♂ в. *E*.

E'feu {*ефеу*} [свр. ebehewi *n*] *m* (n) 2g¹ б. *pl.* ♂ (Hereda helix) бршљан, бршљен, пљушт.

E'feu..., *e'feu...* {*ефеу-*} *~artig* *a* бршљенаст, бршљанаст, попут бршљана; *~artig* *in die Höhe ranken* верати се (и. пењати се) увис као бршљан; *~bekränzt* *a* венчан венцем од бршљена; *~blatt* *n* бршљанов лист *m*, лист од бршљена; *~kranz* *m* венац од бршљена; *~laube* *f* хладњак *m* (и. сеница) од бршљена.

E'ffeff {*ефеф*} [ff] *n* inv.: et. aus dem ~ verstehen темељно знати (и. разумевати, познавати) што.

Effe'kt {*ефект*} [лат.] *m* 2g. 1. ефекат, дејство; утисак; последица; успех. 2. — учинак, ефекат, учин.

Effe'kten {*~н*} [Effekt] *pl.* 1. ефекти *pl.*, ствари *f* *pl.*, покретности, покућство *n*, (путни) пртљаг *m*. 2. ♂ ефекти, ствари од вредности, државни папири, хартије од вредности, берзанске хартије од вредности, обвезнице државног зајма, облигације, деонице, акције, менице.

Effe'kten... {*ефектн-*} ♂: *~bank* *f* ефектна банка, банка за хартије од вредности; *~börse* *f* берза (и. бурза) за хартије (и. папире) од вредности; *~handel* *m* трговање *n* (и. трговина *f*) хартијама (и. папирима) од вредности; *~händler* *m* трговац хартијама од вредности; *~konto* *n* рачун *m* ефеката; *~stempel* *m* такса *f* на ефекте; *~steuer* *f* порез *m* на ефекте.

Effe'kt... {*ефект-*}. *~garn* *n* разнобојан и разноврсно упреден конач *m*; *~hascherei* *f* трка (и. трчање *n*) за дејством (и. утиском, ефектом), тражење дејства (и. утиска).

effektiv {ефектив} [лат.] а ефективан, прави, стваран, истинит.

Effektiv..., effektiv... {ефектив} ~bestand *m* стварно стање *n*; ~geschäft *n* ☞ ефективан посао *m*, берзански посао када купац мора одмах примити купљену робу; ~kraft *f* ефективна снага, стварна снага (војске); ~nutzen *m* стварна добит *f*, чиста добит; ~preis *m* стварна цена *f*; ~stand *m* = ~bestand.

Effe'kt..., effe'kt...: 2los *adv.* без (икаква) дејства, без утиска; 2uie'ren {ефектурирати} *I tr.* 15g изврши(ва)ти, оствари(ва)ти, испословати, израдити, -ђивати; 2uie'ring {ефектуирање} извршивање *n*, извршење *n*, остваривање *n*, остварење *n*; 2voll *a* пун ефекта, са jakim утиском, успешан; ~zwirn *n* = Effektgarn. [~ geben ударити лопту.]

Effe't{эфет} [фр.] *n* би удар у билијарску лопту; E'ffloch *n* прорез, отвор (на виолини).

Effusio'n {ефузија} [лат.] *f* 3b ефузија, излив (в. Ergießung).

ega'l {ерал} [фр.] *fam.* I *a* једнак, раван, равнодушан. II *adv.* равно, свеједно; das ist mir egalisie'ren *tr.* = [ganz ~ то ми је свеједно.] Egalität *f* = Gleichheit, Gleichmäßigkeit.

E'gart {егерд} [свн. egerda] *f* 3b ледина, тратина.

E'gel {егел} [свн.] *m* 2l 1. = Blutegel. 2. = Egelwurm; ~ *pl.* ☞ (Fasciolidae) метиљи. 3. = Wurm, Made.

E'gel... {егел-}. ~baum *m* = Eberesche; ~biß *m* ујед пијавице; ~krankheit *f* метиљавост; ~schnecke *f* ☞ (Di'stomum hepa'ticum) метиљ *m*; ~seuche *f* = ~krankheit, зараза метиља; ~sucht *f* метиљ, метиљавост; ~wurm *m* = ~schnecke.

E'ger(t)ling {ерп(т)лјн-} *m* 2g' ☞ (Aga'ricus campe'stris) печурка *f*, рудњача *f*, виловњача *f*.

E'gge {егг} [дн.: Еске, ср.лат. ossa] *f* 3b 1. дрљача, брана, зубача. 2. ивица (на штофу).

e'ggen {~н} [свн. egen, ecken] *I tr.*, *inf.* (h) 15a дрљати, влачити, бранати. II Eggen *n* 2l б. *pl.* дрљање, влачење.

E'gge(n)... {егг(н)-}. ~balken *m* греда *f* дрљаче; ~haken *m* кука *f* за подизање дрљаче; ~schlitten *m* саонице за ношење дрљаче; ~zahn *m* зубац на дрљачи.

E'gger {егг} *с* 2l дрљач.

E'ggerling {еггрлјн-} *m* 2g' врста јабуке.

E. G. m. B. H. abr. = Eingetragene Genossenschaft mit beschränkter Haftung.

Egoi'smus, {егуисмус} [од лат. ego „ja“] *m* 6g б. *pl.* егоизам, себичност *f*, саможивост *f* (в. Selbstsucht).

Egoi'st {егуист} *m* 3a егоиста, себичњак, са-egoi'stisch {егуистш} *a* егоистичан, себичан, саможив (в. selbstsüchtig).

egrenie'ren {егренурирати} [фр.] *tr.* = auskernen; Baumwolle ~ очистити памук од семена.

eh¹ {е} [фр.] *inf.* e! ej!

eh² {е} нар. аус. = ehe¹.

e'he¹ {е} [свн. ē, спореданоблик од ēr (= eher) *cj.*, и ~ daß = (в. bevor) пре него (што), пре но што; ~ ich abreise пре но што отпућујем, пре мога поласка на пут; ~ ich abreise, will

ich dich besuchen пре него што отпућујем, посетићу те; ~ ich noch ein Wort sagte пре но што сам и једну реч рекао; kommen Sie nicht, ~ Sie Nachrichten von mir haben не долазите (и. немојте долазити) док не будете имали вести од мене (и. док Вам се не јавим).

E'he² {е} [свн. ewa „право, закон“] *f* 3b брак *m*; ~ aus Liebe брак из љубави; wilde ~ незаконит брак, наложништво *n*; morganatische ~, ~ zur linken Hand брак на леву руку, морганатски брак; gemischte ~ мешовит брак; in der ~ leben живети у браку, бити венчани; Kinder erster ~ (и. aus der ersten ~, in der ersten ~ erzeugt) деца из првог брака, од првог мужа, од прве жене; Kinder zweiter ~ деца из другог брака; außer der ~ erzeugte Kinder ванбрачна деца, копилад; außer der ~ leben ванбрачно живети, не бити венчан; er ist in zweiter ~ verheiratet он се оженио по други пут; eine ~ schließen, in die ~ treten, zur ~ schreiten ступити у брак, склопити брак, венчати се, оженити се, удати се; die ~ trennen, scheiden, auflösen раскинути брак, раставити брак, развести брак, развенчати, раскинути брачну везу; sich in den Stand der (heiligen) ~ begeben ступити у брак; die ~ brechen учинити прељубу, огрешити се о брачну верност, прекршити брачну верност; zur ~ begehren просити; zur ~ haben бити ожењен, бити удата; zur ~ geben дати кому за жену своју ћерку, удати своју ћерку за кога; eine glückliche ~ führen живети у срећну браку; ~n werden im Himmel geschlossen бракови се склапају на небесима; außer der ~ geboren sein бити ванбрачно рођен; wie in der ~ leben живети као муж и жена.

E'he..., e'ne... {е-}; 2 baldigst *adv.* што пре; ~band *n* брачна веза *f*; ~bande *pl.* брачни окови *m pl.*; ~beratung *f* тражење и давање *n* савета о свима приликама за ступање у брак; ~beratungs|stelle *f* завод за испитивање услова за ступање у брак; ~beredung *f* брачни уговор; ~bett *n* брачна постеља *f*; 2brechen *I inf.* (h) прељубити, прекршити брак, огрешити се о брачне везе, извршити (и. учинити) прељубу; du sollst nicht ~ не чини прељубе. II 2brechen *n* 2l браколомство, прељуба *f*, прељубочинство; ~brecher (in *f*) *m*, браколомник, -ца, прељубник, -ца, прељубочинац, -ка, прељуб; ~brecherei *f* = ~bruch; 2brecherisch *a* браколомнички, прељубнички, прељуботворни; 2brief *m* брачни уговор; 2bruch *m* прељуба *f*, прељуб, браколомство *n*, прељубочинство *n*; ~bruch begehen (treiben) извршити (и. учинити, чинити) прељубу, прељубити; 2brüchig *a* браколомни, прељубни, прељубнички; ~bund *m*, ~bündnis *n* брачна веза *f*, 2dem {дѐм}, 2des {дѐс}, 2dessen {дѐсн} *adv.* = ehemals; ~dispensatio'n *f* развод *m* брака; 2fähig *a* способан за брак (и. за удају, за женидбу); 2feind *m* противник брака; ~frau *f* жена, супруга, љуба; 2freuden *f pl.* брачне радости, породичне радости, срећан брачни жи-

вот; ¹frieden *m* брачни мир, брачна слога *f*, породични (и. кућни, домаћи) мир; ²gatte *m* муж, супруг, војно; ³gatten *pl.* супружници, муж и жена; ²gattin *f* = ¹frau; ²gattlich *a* супружански; ²geding *n* брачни уговор *m*; ²gelöbniß *n*, ²gelübde *n* заветовање (и. обећање, давање вере) момка и девојке да ће се узети; веридба *f*; ²gemach *n* брачна соба *f*, ложница *f*; ²gemahl *m* = Ehegatte; ²gemahlin *f* = Ehefrau; ²genoß *m*, ²genosse *m* = Ehegatte; ²genossin *f* = Ehegattin; ²gericht *n* суд *m* за брачне парице, конзисторија *f*, ²gesetz *n* брачно право; ²gespons *m* со. брачни спрежник, брачни друг; ²gestern *adv.* = vorgestern; ²gestrig *n* = vorgestrig; ²geld *n* мизанс *m*; ²glück *n* брачна срећа *f*, срећан брачни живот *m*; ²gott *m* бог брака, Химен; ²gut *n* у браку стечено добро (и. имање); ²hafen *m* брачно пристаниште *n*, брак; in den ²hafen einfahren упловити у брачно пристаниште, ступити у брак; ²haften *f* *pl.* законске препреке; ²hälfte *f* брачна половина (муж и. жена); seine teure ²hälfte његова драга половина; ²herr *m* = Ehemann муж, супруг; ²herrlich *a* мужевљев, мужански; die ²herrliche Gewalt мужанска власт, власт мужа над женом; ²hindernis *n* сметња (и. препрека) *f* за брак (и. за склапање брака, за ступање у брак); ²irrung *f* браколомство *n*; ²jahr *n* брачна година *f*; ²joch *n* брачни јарам *m*, брачни терет *m*, породична брига; er ist ins ²gespannt упрегнут је у брачни јарам; ²konsens *m* сагласност *f* за (ступање у) брак; ²kontrakt *m* = ²vertrag; ²kreuz *n*: а) брачни крст (и. криж) *m*, брачна невоља *f*, тешкоће брачног живота; б) зла жена, оштроконђа; ²krone *f* адамско колено, добра, ваљана жена; ²krüppel *m*: а) брачни богаљ, немощан (и. изнемогао) муж; б) папучић, муж под папучом; ²leben *n* брачни живот *m*; ²leiblich *a*: а) брачни, законит (за дете); б) рођени; ²leute *pl.* супружници, муж и жена.

e'helich {e'liх} I *a* брачни, законит (дете), рођен у браку; ²e Geburt рођење у законитом браку; ²e Pflichten брачне (и. супружанске) дужности; seinen ²en Pflichten nachkommen испуњавати своје брачне дужности; ²e Liebe супружанска (и. брачна) љубав; ²e Kinder законита деца, деца из законитог брака. II *adv.* брачно; ²verbinden брачно (и. браком) везати; ²miteinander leben брачно живети, живети у браку; ein Kind ²sprechen усвојити дете.

e'helichen {e'liх} I *tr.* 15a узети за жену, ожени се, узети за мужа, поћи за кога. II *sich* ²венчати се, везати се браком. [тост.]

E'helichkeit {e'liхка} *f* 3b брачност, законитост.

E'helichkeits...: ²erklärung *f* узаконење ванбрачног детета.

E'he..., e'he...: ²liebste(r) *fam.* *s* супруг, супруга, муж, жена; ²los *a* безбрачан, нежењен, неодата; der ²lose Stand, das ²lose Leben безбрачно стање *n*, самачко стање, самачки

живот; in ²losem Stande bleiben не ожени се, остати нежења; не удати се, остати девојка; ²losigkeit *f* безбрачност, нежењеност, неодатост; ²lustig *a* оран (и. расположен) за (ступање у) брак; er ist ²lustig жени му се, хоће да се жени, радо би се оженио; sie ist ²lustig удаје јој се, хоће да се уда, радо би се удала; ²malig {~malix} *a* негдашњи, некадашњи, пређашњи, бивши, ранији; ²mals {~malc} *adv.* некад, негда, пре, пре е, у раније доба, у оно доба, у старо доба; ²mann *m*: а) жењен човек; б) муж, супруг; ²männisch *a*, ²männlich *a*: а) мужевљев; б) супрушки, мужански; ²möglichst *adv.* што пре, што раније; ²mündig *a* пунолетан за (ступање у) брак; ²mündigkeit *f* брачна пунолетност (жејско после шеснаесте, а мушко после двадесет и прве године); ²ordnung *f* брачна уредба, законски пропис *m* о браку; ²paar *n* брачни пар, муж и жена; ²pakte(n) *m* *pl.* брачни уговор *m*, уговор о имовини мужа и жене; ²pand *n*: а) брачна залога *f* (на пр. прстен); б) брачна залога, дете; ²pflucht *f* брачна дужност; ²prozeß *m* бракоразводна парница *f*.

e'her {e'he} [сврн. срвн. er, уп. ehe] *adv.* (comp. од ehe и bald) 1. (opp. später) пре, раније; ein wenig ²мало раније; er kam ²als du он је дошао (и. стигао) пре тебе; zwei Tage ²два дана раније; ich kenne ihn von ²her познајем га из ранијег доба, познајем га још од некада; је ², је lieber што раније (и. пре), то боље; је ², desto besser што раније, то (и. утолико) боље; lese ich ²oder schreibe ich ²? шта ћу пре (и. раније) почети: читати или писати, хоћу ли пре читати или писати?; desto ², um so ²утолико раније, утолико пре; viel ²много пре, много раније; ²später кад тад. 2. пре, радије; ²wollte ich alles verlieren, als... пре (и. радије) бих све изгубио, него...; eher will sterben als das tun пре (и. радије) ћу умрети, него да то учиним; das läßt sich ²hören то се радије слуша, то ћемо радије чути (и. слушати). 3. abs. а) пређе, некада, раније; er hat mich schon ²betrogen он ме је већ раније обмануо; б) аус. = ohne hin, so wie so. 4. (сувишно у временским питањима) ²? када?

E'he...: ²recht *n* а) право супружника; б) брачно право; ²ring *m* бурма *f*, венчани прстен.

e'hern {e'ph} [сврн.-сврн. erin] *a* 1. бронзан, од бронзе, медан, од меди, тучан, од туча; das ²e Zeitalter бронзано доба; eine ²e Statue бронзан кип, кип од бронзе (и. меди), од туча. 2. ²stern *a* тврд, чврст; er hat eine ²e Stirn а) он има тврдо чело; б) он има тврду главу, он је тврдоглав.

E'he..., e'he...: ²sache *f* брачна ствар, ствар која се тиче брака; ²schänder *m* оскврнитељ брака, браколомник, прељубник; ²schändung *f* оскврњење *n* брака, браколомство *n*, прељуба; ²scheidung *f* развод *m* брака, развенчање *n*; ²scheidungs klage *f* бракоразводна тужба; ²scheidungsprozeß *m* бра-

коразводна парница *f*; ~scheidungs|sache *f* бракоразводна ствар; ~scheidungs|urteil *n* бракоразводна пресуда *f*; ~schatz *m*. а) мизан; б) драги, драга; ~scheu *a* који (и. која) се боји од брака, што зазира од брака; er ist ~scheu он се боји брака, он зазира од брака; ~scheu *f* страх од брака, страх од женидбе (и. удадбе); ~schließung *f* склапање *n* брака, венчање *n*, женидба, удадба; ~segen *m*. а) брачни благослов; б) деца, од срца **вора**; seine Verbindung blieb ohne ~segen у браку није имао деце, његов брак је остао без деце; reicher ~segen богат брачни благослов, много деце.

e'hest {éct} *a* и *adv.* (*sup.* од ehe, bald) најранији; mit ~em, aufs ~e, des ~en, ~ens, ~er Tage што пре, што раније; што скорије; mit ~er Gelegenheit првом приликом; *adv.* најпре, најраније; ich war am ~en dort онамо сам стигао најраније (пре свих осталих).

E'he²... ~stand *m* брак, брачно стање *n*; im ~stand leben живети у браку; in den ~stand treten ступити (и. ступати) у брак, оженити се, удати се; ~stand — Wehestand брак је пун неприлика; удаћеш се и покајаћеш се, оженићеш се и покајаћеш се; ~stands|freuden *f pl.* брачне радости.

e'hestens {éctнс} *adv.* 1. најраније; ich kann ~ am Montag zurück sein могу се вратити најраније у понедељак. 2. ових дана, до који дан, за који дан, ускоро, убрзо, првом приликом; Ihr Auftrag wird ~ besorgt werden Ваш налог биће извршен првом приликом

E'he²..., e'he... ~steuer *f* мизан *m*; ~stifter *m*, ~in *f* праводац|ија, -ика, посредник, -ца за женидбу и удадбу; ~stiftung а) жењење *n*, удавање *n*; склапање брака *n*; б) брачни уговор *m*; ~streit *m*, ~streitigkeit *f* брачна свађа, брачна размирица; ~teufel *m*: а) зао дух у браку, нарушилац брачног мира и слоге; б) зао муж, зла жена; sie ist ein wahrer ~teufel она је сушти ђаво у женском облику; ~trennung *f* развод *m* брака; ~verbindung *f* брачно везивање, женидба, удадба; ~verbot *n* забрана *f* брака, забрана за ступање у брак; ~verkündigung *f* објава брака, објава о намери за ступање у брак; ~verlassen *a* остављен (и. напуштен) од жене, остављена (и. напуштена) од мужа; ~verlöbnis *n* веридба *f*, заручење; ~versprechen *n*, ~versprechung *f* заветовање (и. обећање) *n* момка и девојке да ће се узети; ~vertrag *m* брачни уговор; ~weib *n* = ~frau жена, супруга; ~werber *m* просак, просилац; ~werbung *f* просидба; ~wirt *m* = ~gemahl; ~zarter *m*, ~zarter *m* = ~beredung.

E'hr... {épr}: ~abschneider *m* клеветник, опадач, окаљач части; ~abschnederei *f* каљање *n* части, клеветање *n*.

e'hrbar {ébr̄r} {срвн.} I а 1. поштован, уважен, за поштовање, достојан поштовања; ~er Greis поштована старина. 2. поштен, частан, честит; пристojан; чедан, скроман; ~e Frau поштена (и. часна) жена; ~es Benehmen пристojно понашање; er konnte kaum ~ bleiben

једва се савладао да остане озбиљан, једва се уздржао од смећа. II *adv.* часно, поштено, пристojно, скромно, чедно; sich ~ kleiden одевати се скромно; sie tut sehr ~ она се прави врло скромном.

E'hrbarkeit {ébr̄r} *f 3b pl.* 1. поштованост, уваженост. 2. честитост, поштење *n*; часност, пристojност; узоритост; озбиљност; скромност; чедност.

e'hrbarlich {ébr̄rl̄ich} готово *†* = ehrbar.

E'hr..., e'hr... ~begier(de) *f* честољубље *n*; амбиција; ~begierig *a* честољубив, амбициозан; ~beraubung *f* = ~abschneiderer, ~durst *m* претерано честољубље *n*, претерана амбициозност.

E'hre {épr̄} (свн. éra) *f 3b 1.* част, углед *m*, добар глас; пошта, почаст; слава; дика; ~n und Würden почести и достојанства; die ~ seines Vaterlandes sein бити дика своје отаџбине; militärische ~n војне почасте; ~ seinem Andenken! слава његовој успомени!; das ist aller ~n wert то је достојно сваке хвале; sich mit et. die ~ einlegen стећи чиме леп глас, прославити се чиме; e-m ~ erweisen ukazati кому почаст (и. поштовање); j-m die gehörige ~ erweisen ukaz(ив)ати кому дужну пошту (потребно поштовање); einem große ~ erweisen ukaz(ив)ати кому велику почаст; die letzte ~ erweisen ukaz(ив)ати коме последњу почаст, испратити кога до гроба; j-m göttliche ~n erweisen ukazati коме божанске почести, обожавати кога; geben Sie mir die ~ Ihres Besuches удостојите ме својом посетом; der Wahrheit die ~ geben не skrivati истину, не тајити истину, ukazati част истини, истина пре свега; ~ dem ~ gebührt част ономе ко част заслужује, част и поштовање свакоме ко то заслужује; ihm gebührte die ~ des Tages он је био јунак дана, он се прославио тога дана; er genießt große ~n он ужива велико поштовање, необично га уважавају; (ich) habe die ~! моје поштовање!; ich habe die ~, Ihnen zu melden част ми је да Вас известим; e-s in allen ~n gedenken spominjati кога с великим поштовањем; in ~n halten поштовати; in allen ~n часно; in ~n leben уживати добар глас, бити поштован; einen Kuß in ~n kann niemand verwehren нико не може никоме ускратити невин пољубац; auf daß deiner Eltern Andenken in ~n bleibe да би добар глас твојих родитеља остао увек у лепој успомени; in ~n stehen бити поштован; einem zu ~ у нечију част; aus et. eine ~ machen поносити се чиме; sein Amt in ~n verwalten своју дужност часно отпављати (и. вршити); nach ~n trachten жудети за почастима; mit ~n часно, с чашћу; mit ~n zu melden с допуштењем да јавим (и. да јавимо); wir bitten um die ~ Ihres Besuches молимо Вас да нас удостојите својом посетом; ein Mann von ~ поштен (и. поштован) човек, човек од угледа; zu Gottes ~ у славу Божју; ~ sei Gott in der Höhe слава Богу на висинама; zu ~n des Königs у славу Краљеву; viel Feind, viel Ehr(e)

што више непријатеља, то већа слава; wer ~ verdient, bekommt sie nicht, und wer sie hat, verdient sie nicht ко заслужује почаст (славу), не добија је, а ко је има, не заслужује је; das wird ihm zur ~ gereichen то ће му послужити на част. 2. част, образ *m*; der ~ halber части ради; auf ~ halten полагати на част, чувати образ; j-n bei der ~ angreifen дирнути у нечију част; das Gefühl für ~ осећање части; die jungfräuliche ~ девичанска част; ~ abschneiden (stehlen, rauben) обешчастити, оклеветати; обедити, опањкати; es gilt meine ~ у питању је моја част; mit wem habe ich die ~ zu sprechen? с киме имам част да говорим?; ich habe nicht die ~, Sie zu kennen немам части да Вас познајем; ich habe die ~ zu sein и. zu verbleiben част ми је назвати се (при закључењу писма); er hat keine ~ im Leibe метнуо (и. бацио) је образ под ноге, он нема у себи ни трунке части; einen der ~ verlustig erklären лишити некога части (часних права); e-m Mädchen die ~ rauben обешчастити девојку; um die ~ bringen обешчастити се; seine ~ in et. (*acc.*) setzen заложити се за што својом чашћу; er rettete seine ~ спасао је своју част, спасао је свој образ; mit ~n davonkommen изићи одакле с чистим образом; wieder zu ~n kommen поново стећи част; er rechnet sich das zur ~ ~ он то сматра за част; j-n wieder zu ~n bringen повратити некоме част; besser arm in ~n, als reich in Schanden боље добар глас, него златан пас; ~ verloren, alles verloren ко изгуби част, све је изгубио; без поштења нема живљења; die ~ verletzen повредити част; er ist im Punkte der ~ sehr kitzlich он је врло тугављив у питању части; auf dem Bette der ~ sterben часно окончати свој живот; auf dem Felde der ~ sterben умрети на пољу части (на бојном пољу); seine ~ aufs Spiel setzen ставити на коцку своју част. 3. auf (meine) ~! части ми! моје ми части! кунем се чашћу!; auf ~ versichere ich dir уверавам те својом чашћу; bei meiner ~! тако ми части!

E'hr...: ~eifer *m* претерана осетљивост *f* у питању части; ревност у стремљењу ка слави. Ehren {*ep'n*} [свн. *ehren*] I *tr.* поштовати, штовати (е-п кога), одавати (и. указ(ив)ати) част (и. поштовање) (*acc.* *dat.*), уважавати; ehre deine Eltern поштуј своје родитеље; du sollst Vater und Mutter ~ поштуј оца свога и матер своју; man soll das Alter ~ ваља поштовати старост; die Jugend soll das Alter ~ млађи нека поштују старије; ~einen Wechsel ~ платити меницу; ich ehre deinen Willen поштујем твоју вољу, пристајем на твоју жељу; geehrt *p. p.* и *a* поштован; geehrt werden бити поштован; geehrter Herr! поштовани господине!; ~ Ihr geehrtes Schreiben Ваше поштовано писмо; er wird von allen geehrt сви га поштују; ich fühle mich durch Ihren Beifall geehrt осећам се почастинованим Вашим одобравањем; wer den Groschen nicht

ehrt, ist des Talers nicht wert ко не поштује мало, не може никада доста имати. 2. einen ~ dати кому поклон у знак поштовања. 3. das ehrt mich то ми чини част. II E'hren *n* 2l б. *pl.* поштовање, штовање, указивање поштовања.

E'hren..., e'hren... {*ep'n*}: ~abend *m* вече *n* у част (кога); ~abschneider *m* = Ehrabschneider; ~akzeptant *m* ~ = ~annehmer; ~akzeptation ~ = ~annahme; ~amt *n* почасно звање, почасна служба *f*; ~amtlich *a* који (и. што) се тиче почасног звања (и. почасне службе); ~annahme ~ *f* почасни пријем *m*, почасно прихватање *n*; ~annehmer ~ *m* почасни пријемник (и. експертант); ~arbeitsdienst *m* добровољни рад, кулук (у Немачкој), служба почасним радом; ~bahn *f* пут *m* части; ~becher *m* почасна чаша *f*; ~beleidigung *f* увреда части; ~belohnung *f* почасна награда; ~benennung *f* почасни назив *m*; ~besuch *m* посета *f* из почасти, почасна посета; j-m e-n ~besuch abstatten посетити кога из почасти; ~bett *n* парадни кревет *m*; ~bezeigung *f* одавање (и. указивање) *n* почасти, поштовање *n*; die ~bezeigungen erweisen указ(ив)ати почасти; er verdient nicht diese ~bezeigungen не заслужује тих почасти; das Erweisen der militärischen ~bezeigungen одавање војничких почасти; ~bogen *m* славолук, триумфска врата; ~bürger *m* почасни грађанин; ~bürger|brief *m* повеља *f* почасном грађанину; ~bürger|recht *n* право почасног грађанина; ~dame *f* почасна госпа, почасна дворкиња, дворска дама (и. госпођа); ~degen *m* почасни мач; ~denkmal *n* споменик *m* (у нечију) част (и. славу); ~dieb *m* = ~abschneider; ~dienst *m* почасна служба *f*; ~diplom *n* почасна повеља (и. диплома) *f*; ~erklärung *f* јавно извињење *n* због увреде части, извињење (и. извињавање, задовољење) *n* за увреду части; j-m eine ~erklärung geben и. machen дати кому задовољење за увређену част; ~erweisung *f* = ~bezeigung; ~fest *n* светковина *f* у (чију) част; ~fest *a* врло частан, врло поштен; ~fräulein *n* почасна (дворска) госпођица *f*; ~gabe *f* почасни дар *m* (в. ~geschenk); ~gast *m* нарочито цењени гост; ~gedächtnis *n.* а) прослава *f* у част (некога); б) готово *†* споменик *m*; ~gefolge *n* = ~geleit; ~gehalt *n* стална новчана помоћ *f* (неком заслужном човеку); ~geleit *n* почасна пратња *f* (в. ~gefolge); ~geprägnis *n* свечаност *f* у част некога, прослављање *n*; ~gericht *m* суд *m* части; ~gerichtlich *a* (који и. што се тиче) суда части; ~geschenk *n* почасни поклон *m*, почасни дар (в. ~gabe); ~gewand *n* свечано одело, одело за свечане прилике; ~gruß *m* поздрав; ~haft {*ep'n*хфт} *a* (*opp.* ehrlos) частан, поштен, честит, образан; *adv.* часно; ~haftigkeit {*ep'n*хфтйхфт} *f* 3b = Ehrbarkeit; ~halber *adv.* части ради; ~halle *f* = ~tempel; ~handel *m* спор око задовољења чије увређене части, рад суда части; ~hof *m* свечани дворца; ~hold *m* весник, херолд (в. Herold); ~hüter (in ~) *m* чувар, -ка части;

~jungfer *f* жн. — ~fräulein; ~kette *f* почасни ланац *m*; ~klage *f* тужба због увреде части; ~kleid *n* почасно одело, свечано одело, свечано рухо (в. ~gewand); ~konsul *m* почасни конзул; ~kränkung *f* увреда части, љага, увреда; ~kranz *m* почасни венац, невестин венац; ~kreuz *n* крст (и. криж) *m* части (орден); ~krone *f* почасна круна, невестин венац *m*; ~kuß *m* пољубац из поштовања; ~legion *f* легија части (орден у Француској); das Kreuz der ~legion крст легије части; ~lohn *m* почасна награда *f*, нарочита награда, хонорар; ~los *a* = ehrlos; ~lüge *f* лаж ради спасавања части, лаж из нужде; ~mahl *n* свечан обед *m* у нечију част, банкет; ~mal *n* = ~denkmal; ~mann *m* частан човек, поштен човек, поштењак, поштењаковић; ~mantel *m*: а) почасни ортач; б) *fig.* вео; ~mitglied *n* почасни члан *m*; ~mitgliedschaft *f* почасно чланство *n*; ~münze *f* споменица, колајна, медаља; ~name(n) *m* почасно име *n*, почасни надимак (и. назив); ~pfad *m* = ~bahn; ~pfennig *m* новац скован у нечију част; ~pflicht *f* часна дужност, дужност части; ~pforte *f* = ~bogen; ~platz *m* почасно место *n*, зачеље *n* (при трпези); ~posten *m*: а) = ~platz; б) ✕ почасна стража *f*; ~präside'nt *m* почасни претседник; ~preis *m*: 1. награда *f*; 2. ♣ а) (Vero'nica) вероника, б) (Vero'nica officinalis) трава од ушљеме, људска верност *f*; ~punkt *m* питање *n* части, ствар *f* части; das ist bei mir ein ~punkt то задире у моју част; ~rat *m*: а) почасни саветник; б) *coll.* = ~gericht; ~raub *m* лишење *n* части, клевета *f*, потвора *f*; ~räuber(in) *m* = Ehrabschneider(in); ~recht *n*: а) право на поштовање, право које потиче из части; б) право части, часно право, прописи *m pl.* за суд части; bürgerliche ~rechte *n/pl.* грађанска права; Verlust der bürgerlichen ~rechte губитак грађанских права; ~rede *f* говор *m* (и. беседа) у чију част; ~reich *a* ehrenvoll; ~retter *m* спасаоца части; ~rettung *f* спасавање *n* части, одбрана части; одбрана (нападнуте) части; ~richter *m* судија у суду части; ~ritter *m* почасни витез (на двору); ~rock *m* свечани капут, свечана хаљина *f*; ~ruf *m* частан глас, глас (и. име) за поштовање; ~rüh'rig *a* који (и. што дира) у част, што вређа част, увредљив, нечастан, погрдан, инфаман; ~rührig'keit *f* 3b увредљивост, погрдност, вређање *n* части, обеђивање *n*; ~säbel *m* почасна сабља *f*; ~sache *f*: а) ствар части, суђење због увреде части (в. ~handel); б) = ~pflicht; es ist eine ~sache für mich hinzugehen ствар је части за ме да идем тамо; ~salve *f* почасни плотун, почасни поздрав пуцњем; ~säule *f* почасни стуб *m*, споменик; ~schänder *m* = Ehrabschneider; ~schänderisch *a, adv.* клеветнички, опадачки; ~schändung *f* = ~raub; ~schein *m* почасна карта (и. улазница) *f*; ~schild *m* штит части; ~schilling *m* = ~pfennig; ~schmaus *m* пир у чију част; ~schmuck *m* почасни украс, почасни накит; ~schuld *f* дуг *m* части, дуг на реч, дуг који се мора

платити јер се тиче части (уп. Spielschuld); ~schuß *m* почасни пуцањ; ~schüsse *m pl.* почасни плотун; ~sitz *m* почасно седиште, зачеље, почасно место (в. ~platz); ~sold *m* = ~lohn; ~spiegel *m* огледало *n* (и. узор) части; животопис славних људи; ~staffel *f* = ~stufe; ~stamm *m* племићка лоза *f*, јуначки род, часно племе *n*, часно порекло *n*; ~stand *m*: а) частан позив, позив пун части; б) достојанство *n*, почаст *f*; ~stelle *f*: а) *pl.* = ~ämter; zu den höchsten ~stellen aufsteigen доспети до највиших звања; б) часно место; в) почасно место; ~strafe *f* ⚔ срамна казна; ~streit *m* распра због увреде части; ~stufe *f* ступањ (и. степен (почасти и. части); die höchsten ~stufen erreichen доспети до највиших почаста; ~tag *m*: а) дан прославе у чију част, свадбени дан, дан крштења, јубилеј; es ist heute ihr ~tag данас је прослава њене удаје, свадбени јубилеја; б) дан славе; ~tanz *m* почасна игра (и. игранка) *f*, почасни плес; ~tat *f* часно дело, поштено дело; ~tempel *m* храм славе, пантеон; ~t[halben, ~t[halber *adv.* = ~halber; ~titel *m*: а) почасни назив; б) грдња *f*, псовка *f*; sie geben sich die schönsten ~titel чaste се најлепшим именима; ~tod *m* славна смрт (на пољу части) *f*; ~trunk *m* чаша (наздрављена) *f* у чију част, добродошлица *f*; ~verletzung *f* увреда части; ~voll *l a* частан; славан; честит, дичан; einem ein ~volles Geleite geben испратити некога са свима почастима (и. врло свечано); auf ~volle Art на врло частан начин, часно и поштено; eine ~volle Meinung über einen врло ласкаво мишљење о коме; II *adv.* часно; славно; einen ~voll empfangen дочекати кога с пошашу (и. врло свечано); ~voll sterben умрети на пољу части, на бојном пољу; ~vormund *m* почасни старалац; ~vorsitz *m* почасно претседништво; ~vorsitzender(r) *m* почасни претседник; ~wache *f* почасна стража; ~wächter *m* = ~hüter; ~weg *m* = ~bahn; ~weib *n* жена *f* за поштовање; ~wein *m* вино *n* за част, вино за чашћење; ~wert *a* частан, вредан (и. достојан) поштовања, за поштовање, уважен; ~widrig *a* супротан части; ~wort *n* часна реч *f*, поштена реч; auf mein ~wort! на моју часну реч!; Gefangener auf ~wort заробљеник на часну реч; sein ~wort geben да(ва)ти своју часну реч, дати тврду веру (и. реч); ~würdig + а (G.) = ehrwürdig; ~zahler *m* почасни платац, платац за част; ~zahlung *f* почасно плаћање *n*, исплата за част; ~zeichen *n* почасни знак *m*, орден *m*, споменица *f*, медаља *f*.

E'hr..., e'hr... {ep-}: ~erbietig {~эpбѣтѣх} {erbie-ten} а пун поштовања, пун обзира, понизан; ~erbietigkeit {~эpбѣтѣх} *f* 3b, ~erbietung *f* особито поштовање *n*, уважење *n*, уважавање *n*, понизност; die größte ~erbietung zeigen показати (и. показивати) највеће поштовање (и. уважење, уважавање); dem Alter sind wir ~erbietung schuldig старост треба да поштујемо; ~furcht *f* дубоко поштовање *n*, страхопоштовање *n*; ~furcht vor älteren Leuten

страхопоштовање према старијим, поштовање према старијим; j-m seine ~furcht bezeigen указивати (и. указати, засведочити) своје нарочито поштовање према некоме; ~furcht|bezeugung *f* одавање (и. указивање) *n* поштовања; ~furcht|gebietend *a* који улива страхопоштовање (и. поштовање); ~fürchtig *a* = ~furchtsvoll; ~furcht|los *a* без страхопоштовања; ~furchts|voll *a* I пун страхопоштовања, понизан; II *adv.* са страхопоштовањем, понизно; ~gefühl *n* осећање части, образ *m*; er hat ~gefühl он има јако осећање части, он је јако осетљив у питању части; ~geiz *m*, ~gier *f* честољубље *n*, славољубље *n*, амбиција; ~geiz besitzen бити честољубив; ~geizig *a*, ~gierig *a* честољубив, славољубив. *ehrl|ich* {*ep|uch*} [Ehre] I *a* 1. (*opp.* unehrlich) частан, поштен, честит, ваљан; *a*) ~er Mann частан (и. поштен, честит) човек; gute ~e Haut поштена, честита душа, добричина; ~er Leute Kind дете честитих родитеља; auf sein ~es Gesicht hin Geld geliehen bekommen добити зајам на поштenu реч; ~ währt am längsten поштем начином најдаље се допне; *b*) von ~er Abkunft из честите породице; ~er Gewinn часна (и. поштена) зарада; einen wieder ~ machen вратити кому часна права; ein Kind ~ machen узаконити (ванбрачно) дете; sein ~es Auskommen haben зарађивати часно и поштено свој насушни хлеб, живети поштем начином, имати за живот колико му треба; ~es Begräbnis сахрана по прописима вере, сахрана, погреб са прописаним почастима; das ~e Begräbnis versagen ускратити погреб са прописаним почастима; ~er Name поштено (и. часно) име. 3. *iro.* *a*) † угледан, ваљан, поштен; ~e Leute угледни људи; *b*) поштен, ваљан, жесток; er ügt was Ehrliches zusammen он је поштено (и. крупно) слагао, жестоко лаже, жестоко је налагао; er hat mich etwas Ehrliches gekostet он ме жестоко стаје, стаје он мене поштених п_{ар}а; *fig.* es hat mich et. Ehrliches gekostet жестоко ме је стало; was Ehrliches schlafen ваљано (и. поштено, до миле воље) наспавати се; was Ehrliches schwatzen поштено (и. ваљано, до миле воље) наћаскати се. 4. † славан, чувен; die alten ~en Gesetze стари чувени закони. 5. поштен; безазлен, приглуп. II *adv.* часно, поштено, честито, ваљано; er sieht ~ aus по изгледу, рекао бих да је поштен; на изглед је поштен; er hat mich ~ und redlich bezahlt он ми је часно и поштено исплатио; ~ zu Werke gehen часно поступити; gestehen Sie ~ признајте поштено; er meint es ~ он има часне (и. поштене) намере, он поштено мисли; sein Wort ~ halten одржати часно (и. поштено) (своју) реч.

Ehrl|ichkeit {~к_ат} *f* 3b (*opp.* Unehrlichkeit) часност, честитост, поштење *n*, образност, ваљаност; ~s|erkl|ärung *f* *pl.* враћање часних права, враћање грађанских права.

Ehrl|ich|machung *f inv.* повраћај *m* часних права, рехабилитација.

Ehrl|ich|e|hr|... ~liebef|chastoљубивост, племенито

частољубље *n*, љубав према части; ~liebend *a* честољубив, који воли част; ~los (*opp.* ehrenhaft) I *a* непоштен, нечастан, бешчастан, сраман, срамотан; ~lose Tat нечасно (и. срамно) дело; ~loses Leben нечастан (и. бешчастан) живот; auf eine ~lose Weise на нечастан (и. непоштен) начин, нечасно, непоштено. II *adv.* нечасно, непоштено, срамно, бестидно, без стида и срама; ~loser|weise *adv.* нечасно, непоштено; ~iosigkeit *f* нечас(т)ност, бешчас(т)ност, непоштење *n*, непоштеност; ~sam {*ep|am*} = ehrbar; ~samkeit {~к_ат} *f* 3b = Ehrbarkeit; ~sucht *f* претерано честољубље (и. славољубље), помама за чашћу, претерана жудња за славом, похлепност за славом; ~süchtig *a* претерано честољубив, помаман за чашћу (и. славом), славољубив, похлепан за чашћу (в. ~begierig).

Eh|rung {*ep|un|*} [ehren] *f* 3b поштовање *n*, указивање почasti; ihm wurden viele Ehrungen zuteil указали су му велике почasti (и. велико поштовање).

Eh|r|...e|hr|... ~vergessen *a* нечастан, без части, сраман, безобразан, бестидан; ~vergessenheit *f* нечасност, бестидност, бацање образа под норе; ~verletzend *a* што вређа част (в. ehrenrührig); ~verletzung = Ehrenverletzung; ~verlust *m* губитак части; ~widrig *a* сраман, срамотан, бешчастан, бестидан, непоштен; ~würden *f* часни, часност, пречасни, пречасност; Euer ~würden Ваша пречасност, пречасни; в. euer II; ~würdig *a* достојан поштовања, за поштовање, частан, пречастан, цењен; ~würdiger Vater! (пре)часни оче!; ~würdiger Greis поштована старина, пречасна старина, старац за поштовање; ~würdigkeit *f* достојност поштовања, поштованост; die ~würdigkeit seines Alters његова цењена старост, његове године достојне поштовања. *ei* {*ai*} [оном.] *int.* *el* *ej!* *o!* *axa!*; ~, ~ das ist nicht gut *e*, *e*, то не ваља!; ~, das ist ja herrlich *и*, то је красота (и. дивота!); ~, warum nicht gar! *e* да! та није ваљ'да! та немојте! није него! како да не!; ~, geh doch! та иди, молим те!; ~ nun, warum sollte ich es nicht tun? *e*, глете, па зашто да ја то не учиним?; ~ nun, ich bin bereit *e* па добро, ја сам готов; ~ freilich! па дабогме!; ~ ja doch! ~ jawohl! па дабогме! па наравно!

*Ei*² {~} [свн. *ei*, лат. *ovum*] *n* 2c 1. jaje; faules ~ покварено jaje, мућак; das erste ~ пронос(ак) *m*; ein frisches ~ свеже jaje; gerührte ~er *pl.* = Rührei; hartgesottenes ~ тврдо кувано (и. обарено) jaje; das letzte ~ износак *m*; rohes ~ живо jaje; ein rotes ~ црвено (и. ускршње) jaje; в. Bouillon; weich(gekocht)es *и*. weich(gesotten)es ~ повито jaje; das ~ des Kolumbus Колумбово jaje, просто решење нечера; das ~ der Schmeißfliege упљувак *m*; wie ein ~ dem anderen ähnlich личи један на другог као расечена јабука (и. као кап на кап); er ist kaum aus dem ~ gekrochen тек што се испилио; још је жутокљунац; још је млад и зелен; wie aus dem ~ geschält као из кутије (да је изашао); das ~ will klüger sein als die

Henne хоће пиле да учи кокош; јаје хоће да је паметније од кокошке; voll wie ein ~ пун као око; nicht ein ausgeblasenes ~ wert не вредети ни пишљива боба (и. ни пребијене паре); ein ~ klopfen туцнути (и. разбити) јаје; sich um ungelegte ~er kümmern бринути се о нечем што још и не постоји; ~er legen носити јаја; der Henne ~er unterlegen насадити кокошку; da legte der Teufel ein ~ in die Wirtschaft јаво ти умеша своје прсте у ствар (и. у посао); wie auf ~ern gehen ићи као по трњу; das ~ unterm Huhn verkaufen продавати на зелено; seine ~er in fremde Nester legen подметати јаје као кукавица; fig. man muß mit ihm umgehen wie mit e-m rohen ~ с њим се мора поступати врло опрезно. 2. јаје, заметак *m*, зачетак *m*. 3. *pop.* ~er *pl.* = Hoden.

eia' {āa} *int.* баји!

eiapopei'a {āanopēa}, eiopopeio {~o} буји паји! трајнанина (нена). [тиса.1]

Ei'be {ābē} *f* 3b (Taxus baccata) тис *m*, ei'ben {~n} а тисов, од тисовине.

Ei'ben..., ei'ben... {ābēn-}: 2artig а тисаст, као тиса, сличан тиси; ~baum *m* = Eibe; ~holz *n* тисовина *f*, тисово дрво. [б. ли слез.1]

Ei'bisch {ābīsh} *m* 2g (Althea officinalis) Ei'bisch... {ābīsh-}. ~baum *m*, ~beer|baum *m* (Sorbis aucuparia) смрдљиковина *f*, смрдљиково дрво *n*; ~saft *m* сок од белог слеза; ~tee *m* теј од белог слеза; ~wurzel *f* корен *m* од белог слеза.

Eich' {āx-} [eichen¹]: ~amt *n* одељење (и. уред *m*) за проверавање мера, контрола *f* мера, баждарски уред.

Eich²... {~} [Eiche²]: ~apfel *m* шишарка *f*, шишарица *f*, бабушка *f*; ~baum *m* = Eiche².

Ei'che' {āx-} [eichen¹] *f* 3b 1. мерење *n*, баждарење *n*. 2. баждарска (и. проверена, прѣва, законом прописана) мера; mit der ~ messen = eichen¹ 1.

Ei'che² {~} [свн. eih] *f* 3b (Quercus) храст *m*, дуб *m*; eine kleine, junge Eiche храстић *m*; fig. eine große ~ fällt nicht von e-m Streiche, auf e-n Streich fällt keine Eich' од једног удара дуб не пада; durch wiederholte Streiche fällt die größte ~ кап по кап и камен дуби.

Ei'chel {āx-} *f* 3d 1. храстов жир *m*, жирка, желуд *m*; mit ~n mästen жирити, гојити жиром. 2. (у картама) мак *m*, треф *m*. 3. главче *n*, главић *m*. 4. жир, украс у облику жира.

Ei'chel..., ei'chel... {āx-} ~acht *f* макова осмица, осмица треф; 2artig а жирист, као жир, облика жира; ~brot *n* хлеб *m* од жирове брашна. [чица *f*.1]

Ei'chelchen {āx-} *n* dim. од Eichel жир-1

Ei'chel..., ei'chel...: ~daus *n* маковски кец *m*, кец треф *m*; 2deutsch а овејан(о) немачки, чисто немачки; ~ernte *f* берба (и. брање) *n* жира; 2förmig а жирист, облика жира; 2 ganz а *fat.* цео целцат; ~geld *n* жировина *f*, жировница *f*; 2gesund а здрав као тресак, здрав као дрен; ~hafer *m* (Avena strigosa) рутава зоб *f*; ~häher *m* (Garrulus glandarius) креја *f*, крешталица *f*; ~jahr *n* жировна година *f*; ~kaffee *m* кава *f* од прженог жира;

~kelch *m* жирова чашица (и. плитичица) *f*; ~könig *m* маковски краљ, краљ треф, жиров краљ; ~krone *f* жировна круна.

Ei'ch'...: ~elle *f* баждарски аршин *m*.

Ei'chel...: ~lese *f* брање (и. скупљање) *n* жира; ~mast *f* жирење *n*, гојење *n* жиром; ~maus *f* = Haselmaus; ~napf *m*, ~näpfchen *n* = Eichelkelch; ~schale *f* жирове луска; ~sau *f*, ~schwein *n* у жир истерана свиња, у-жирена свиња.

Ei'chen¹ {āx-} *n* dim. од Ei јајце, јајашце.

ei'chen² {~} а храстов, од храстовине, дубов.

ei'chen³ {~} 1. *tr. 1da* баждарити, проверавати (и. контролисати) мере. II Ei'chen *n*, Ei'chung *f* баждарење, подмеравање (и. проверавање, контроловање) мера.

Ei'chen... ei'chen... {āx-} [Eiche²]: 2artig а храстаст, као храст, налик на храст; ~baum *m* храст; 2beschattet а покривен храстовим хладом; ~bestand *m* храстик; ~blatt *n* храстов лист *m*; ~blatt|gall|wespe *f* = Gallwespe; ~bohle *f* храстова даска; ~bohrer *m* (Cynips quercus folii) шишарак; ~brett *n* храстова даска *f*. [песник, 1788—1858.1]

Ei'chendorff {āx-ndōrf} *m* 8a Ајхендорф (нем.)

Ei'chen..., ei'chen... [Eiche²]: ~farbe *f* храстова боја, боја храста; ~farn *m* (Phegopteris; Dryopteris) сладић, слатка папрат *f*; ~faß *n* храстово буре, буре од храстовине; 2fest а чврст као храстовина; ~gallwespe *f* = ~blattgallwespe; ~grund *m* храстова дубрава *f*, храстова долина *f*; ~hain *m* храстик; ~holz *n* храстовина *f*, храстово дрво, срчеви-на *f*, дубовина *f*.

Ei'chenholz...: ~faß *n* храстово буре; ~parkett *n* храстов паркет *m*; ~stab *m* храстовац, храстовача *f*, штап од храстовине, храстовик.

Ei'chen... [Eiche²]: ~klotz *m* храстов пањ; ~knüppel *m* храстова кијача (и. батина) *f*, храстова буца *f*, храстовац, храстовача *f*, храстова тојара *f*; ~kranz *m* венац од храстова лишћа; ~laub *n* храстово лишће *n* coll.; ~lohe *f* строј *m*, самлевена храстова кора за чињење (и. стројење) кожа; ~lunge *f* (Lichen pulmonarius) храстов лишај *m*; ~mehl *n* = ~lohe; ~mistel *f* (Viscum quercinum; V. album) храстова имела; ~moos *n* (Lichen plicatus) маховина *f* на храсту; ~pilz *m* = ~schwamm; ~planke *f* храстова дебела даска, храстова треница; ~rinde *f*: а) храстова кора; б) gemahlene ~rinde млевена храстова кора (за чињење кожа); ~stamm *m* храстово дебло (и. стабло) *n*; ~stock *m* храстовац, храстовача *f*; ~wald *m* храстова шума *f*, храстик; ~waldung *f* храстова шума; ~wurm *m* = ~bohrer; ~zweig *m* храстова гранчица *f*.

Ei'cher {āx-} [eichen¹] *m* 2l баждар, контролор мера.

Ei'ch..., ei'ch...: ~faß *n* баждарено буре; ~gebühr *f*, ~geld *n* баждарина *f*, такса за проверу мера; ~gewicht *n* баждарски теж *m*, ~herr *m* = Eich(n)er; ~horn [свн. eihorn *m*] *n*, ~hörchen *n*, ~kätzchen *n*, ~läufer *m* (Sciurus vulgaris) веверица *f*; 2horn|artig а веверица, налик на веверицу; ~horn|fell

п вереричина кожа *f*; ~²icht {ѣхѣхѣ} п храстик *m*, храстова шума *f*; ~¹kommission *f* баждарска комисија, комисија за контролу мера и тегова; ~¹maß *n* баждарска мера *f*; ~¹meister *m* = Eich(n)er.

Ei'chner {ѣхѣхѣ} *m* = Eich(er).

Ei'ch...: ~¹pfaht *m* прапорац (у воденици, колац за показивање водостаја); ~¹schale *f* плита (и. тас *m*) на баждарској вази; ~¹stab *m* визир, баждарско мерило *n*; ~¹stempel *m* баждарски жиг; ~¹uhr *f* нормални (и. контролни) часовник.

Ei'chung {ѣхѣхѣ} [eichen¹] в. eichen¹ II.

Ei'chungs... = Eich¹...

Ei'ch...: ~¹wald *m* = Eichenwald; ~¹wesen *n* баждарство, контрола мера *f*.

Eid {ѣд} *m* 2g заклетва *f*, присега *f*; leiblicher, körperlicher ~ лична заклетва (opp. писмена); е-п ~ ablegen (и. leisten, schwören, tun) положити (и. полагати) заклетву, присећи се, заклетити се, -ијати се; j-m den ~ der Treue leisten заклетити се кому на верност, дати кому тврду реч; einen falschen ~ leisten (и. schwören, ablegen) криво се заклетити; den ~ brechen погазити заклетву; mit einem ~ beschwören (и. beteuern) потврдити заклетвом, под заклетвом потврдити; j-m den ~ (ab-)nehmen; j-p in ~ nehmen; von j-m den ~ nehmen примити од кога заклетву, узети од кога обећање под заклетвом; j-p in ~ und Pflicht nehmen заклетити кога, обавезати кога заклетвом; увести у заверу; an ~es Statt место заклетве; er will е-п ~ darauf leisten он хоће на то да се закуне; j-m den ~ zuschieben понудити кому заклетву, понудити (и. нудити) кога да се закуне; j-m den ~ zuerkennen (и. auflegen) примити (и. пристати) да се неко закуне (и да потврди заклетвом); j-m den ~ erlassen ослободити кога од полагања заклетве (и. од присеге); j-p von s-m ~e lossprechen (и. freisprechen); s-s ~es entbinden ослободити кога од дане заклетве; in ~ genommen заклет; den ~ von j-m fordern тражити од кога заклетву (и. да се закуне).

Ei'd... {ѣд-}: ~¹ablegung *f* полагање *n* заклетве.

Ei'dam {ѣдам} [свн. eidum, eidam] *m* 2g скоро † зет (= Schwiegersohn).

Ei'd..., ei'd...: ~¹brecher *m* прекршилац заклетве, вероломник; ~¹bruch *m*: а) кршење (и. гажење) *n* заклетве, вероломство *n*; б) криво-клетство *n*; в) неверство *n*; ~¹brüchig а вероломан, неверан; ~¹brüchig werden изневерити, погазити заклетву; ~¹brüchige(r) *m* 9l вероломник; ~¹bürge *m*, ~¹bürgschaft *f* јемство *n* под заклетвом.

Ei'dechse {ѣдекс} [свн. egidehsa; egi и. свн. egi *f* и гот. agis *n* „страх“, и гр. orphis „змија“; dehsa?] *f* 3b, / Ei'dechs {ѣдекс} *m* 3 (Lacerta) гуштер *m*, гуштерица *f*.

Ei'dechsen..., ei'dechsen...: ~¹artig а гуштераст, као гуштер, налик на гуштера; ~¹kopf *m* гуштерова глава *f*.

Ei'der {ѣд-р} [исл.] *m* 2l, *f* 3d 1. = Eiderente *f*, Eidergans *f* ајдерска (и. северна) пловка (и. гуска), гавка. 2. = б. art. Eiderdaun(en), Ei-

derdun(en) паперје од северне гуске.

Ei'der...: ~¹daunen *f* pl., ~¹dunen *f* pl. перје *n* pl. од ајдерских птица; ~¹ente *f*, ~¹gans *f* (Somateria mollissima) ајдерска пловка, гуска; ~¹vogel *m* = ~¹ente. [заклетвом.]

Eid...: ~¹erbietung *f* понуда за потврђивање!

Ei'des..., ei'des... {ѣд-с-}: ~¹ablegung *f* полагање *n* заклетве, присега; ~¹ablehnung *f* одбијање (и. непримање) *n* заклетве; ~¹antrag *m* нуђење *n* заклетве; ~¹formel *f* образац *m* заклетве (и. присеге), речи *f* pl. за заклетву; ~¹helfer *m* заклетити сведок, заклетник; ~¹kräftig а по положеној заклетви; ~¹leistung *f* = ~¹ablegung; ~¹pflicht *f* обавеза под заклетвом; die ~¹pflicht leisten положити заклетву на верност и покорност; ~¹statt *f*: ап ~¹statt в. Eid; ~¹stattliche Versicherung (и. Erklärung) свечано уверавање *n* место полагања заклетве; ~¹verwarnung *f* опомена која претходи заклетви; ~¹verweigerer *m* отказивач заклетве; ~¹verweigerung *f* отказивање *n* заклетве; ~¹zuschiebung *f* = ~¹antrag.

Ei'd..., ei'd...: ~¹genosse *m*: а) друг кога везује иста заклетва, савезник; б) Швајцарац; ~¹genossenschaft *f* савез швајцарских кантона; ~¹genössisch *n* савезни; федерални; швајцарски.

ei'dlich {ѣдлх} I а под заклетвом, присежни; ~¹e Pflicht дужност заклетве. II adv. (под) заклетвом; ~¹ verpflichtet заклетвом обавезати; sich ~¹ verpflichten et. zu tun заклетвом се обавезати да ће нешто учинити; j-p ~¹ verhören саслушати кога под заклетвом.

Ei'..., ei'...: ~¹dotter *m* (аус. и *n*) жуманце *n*, жумањак, жутац, жујце *n*.

Ei'd..., ei'd...: ~¹schwur *m* = Eid; ~¹vergessen а = eidbrüchig; ~¹verweigernd а који отказује заклетву.

Ei'er..., ei'er... {ѣ-р-} [Eier *pl.* од Ei²]: ~¹albumin *n* беланце, албумин *m* јајета; ~¹apfel *m* (Solanum melongra) плави патлиџан; ~¹becher *m* чашица *f* (за ровито јаје); ~¹bier *n* прелив *m* од пива и јаја; ~¹birne *f* (крушка) јајара, јајаста крушка; ~¹brot *n* хлеб *m* са јајима и млеком; ~¹chen {ѣрхѣ} *pl.* од Eichen¹ јајашца *n* pl.; ~¹dotter *m* = Eidotter; ~¹farbe *f* боја за бојење јаја, варзило; ~¹färben *n* бојење јаја; ~¹fladen *m* = ~¹kuchen; ~¹frau *f* продавачица јаја; ~¹frucht *f* = Eierapfel; ~¹gelb *n* жут као жуманце; ~¹gelb *n* = Eidotter; ~¹grog *m* грог од јаја; ~¹händler *m* јајар, трговац (са) јајима; ~¹käse *m* колач од згрушаног млека и од јаја; ~¹klar *n* 2g б. *pl.* = Eiweiß; ~¹kocher *m* кувало *m* за јаја, справа *f* за кување јаја; ~¹krebs *m* бобара *f*, бобарац, бобарица *f*; ~¹kuchen *m* 1. омлет, басламача *f*; 2. *fat. fig.* просута слова *n* *pl.* (у штампарии); ~¹kürbis *m* (Cucurbita ovifera) шукур, шукурка *f*, шукурица *f*; ~¹legen *n* ношење јаја; ~¹legend а која носи јаја; ~¹legende Henne кокош носила; ~¹leiste *f* јајаст украс *m*; ~¹(leiter)-gang *m* јавовод; ~¹leuchter *m* радник што прегледа јаја помоћу светлости; ~¹markt *m* трг за јаја; ~¹napf *m* = Eierbecher; ~¹pflanze *f* тигањ *m* за јаја; ~¹pflanze *f* = ~¹apfel; ~¹pflaume *f*

шљива јајара, белошљива; ~pilz *m* = ~schwamm; ~punsch *m* пуњш од јаја; ~rühr = Rührei; ~sack *m* кееаста превлака *f* јајника; ~schale *f* љуска од јајета; ~schaum *m* снег (и. пена) од јаја; ~schnee *m* снег од јаја; ~schwamm *m* ☞ (Cantharellus cibarius) млечњаја *f*; ~speise *f*: а) јело с јајима, јело од јаја; б) аус. = Rührei; ~stab *m* ♣ јајаст украс; ~stock *m* (ovarium) а) јајник, јајњак; б) ☞ плодник; ~stock(entzündung) *f* запаљење *n* (и. упала) јајника; ~suppe *f* јуха (и. чорба) зачињена јајима; ~tanz *m* игра *f* (и. плес) између јаја; ~tragend *a* јајоносан, што носи јаја. Ei'fer {äφ·p·r} *m* 2l (6. pl.) 1. ревност *f*; реван труд, живо настојање *n*, усрђе *n*, усрдност *f*, жустина *f*, жива жеља, жудња; blinder ~ schadet nur претерана ревност само шкоди; ~ im Dienste zeigen у служби показивати своју ревност, бити прилежан у својој дужности; mit ~ ревносно; eine Sache mit ~ betreiben ревносно радити што, усрдно се о чему старати; mit ~ beten усрдно се молити Богу; mit ~ verteidigen ватрено бранити; mit neuem ~ anfangen још ревније започети. 2. јарост *f*, жестина *f*, ватра *f*, жар *f*; j-n in ~ bringen ражестити, расрдити, разгневити, разљутити кога; in ~ geraten ражестити се, пасти у ватру; in heftigen ~ geraten силно се ражестити, планути, успламетети; etwas im ~ sagen рећи што у љутини; sein ~ ist abgekühlt охладнео је, стишао се. 3. † bibl. = Eifersucht.

Ei'f(e)rer {äφ·p·r} *m* 2l, Ei'ferin {äφ·p·rīn} *f* 3с ревносник, -ца, ревностан човек, ревносна жена, ватрен присталица, поборник, -ца; слеп присталица (für acc.: gen.).

Ei'fer... {äφ·p·r-}: ~geist *m* дух ревности; bibl. = ~sucht; ~gesetz *n* закон *m* за љубомору. Ei'fern {äφ·p·r} 1 intr. (h) 15f 1. ражестити се, расрдити се, разљутити се (über acc.: на); eifere nicht über die Gottlosen не љути се на безбожнике; gegen et. ~ устати жустро против чега, ударити на што. 2. бити (су)ревњив (и. завидљив), бити љубоморан, бити супарник; beide Völker fingen an, gegeneinander zu ~ оба народа посташе суревњиви један на другог. 3. ревновати, такмичити се, стремити (за нечим), утркивати се (с киме због нечега), ревносно тежити (за чим). II sich ~ са ознаком последице: sich zu Tode ~ убити се(бе) жестећи се (и. срдећи се), убити се(бе) ревнојући. III tr. prov. 1. et. ~ ревносно што радити. 2. et. ~ поново покренути што. IV Ei'fern *n* жешћење, срђење, љућење; ревновање; суревњивост; устајање, уларање.

Ei'fer..., ei'fer...: ~opfer *n* bibl. принос *m* за љубомору, принос за сумњу љубавну; ~sucht *f* љубомора (auf acc.: на), љубоморност, (су)ревњивост, завист (auf acc.: на, због); von ~sucht geblendet заслепљен љубомором; ~süchtelei' {~х·х·т·л·а} *f* 3b ситничарска љубомора, љубоморство *n*; ~süchteln intr. (h): mit j-m et. ~ бити љубоморан на кога, на што, завидети кому, чему; ~süchtig I а

љубоморан, ревњив; суревњив; auf j-n ~süchtig sein бити суревњив на некога; j-n ~süchtig machen пробудити у коме љубомору; II adv. љубоморно, (су)ревњиво, завидљиво; ~süchtige(r) *s* 9l љубоморник -ца, fam. љубоморко, ревњивац, -ица; ~süchtler(in) *f* *m* ситничарск|и, -а љубоморник, -ца.

Ei'..., ei'...: ~form *f* облик *m* јајета, јајаст о-) Ei'ferin в. Eiferer. [блик; ~förmig *a* јајаст. I ei'frig {äφ·p·rīx} I а 1. (opp. nachlässig) ревнос(т)ан; жустр, ватрен; усрдан; ~es Gebet ватрена (и. усрдна) молитва; auf das eifrigste најревносније. 2. bibl. љубоморан. II adv. ревносно; жустро, усрдно; sich ~ verwenden für j-n ватрено се заузимати (и. заложити) за кога.

Ei'..., ei'...: ~gelb *n* = Eidotter; den Teig mit ~ bestreichen намазати тесто жуманце(то)м. ei'gen {äφ·rīn} [свн. eigan] I а 1. властит, сопствен, свој; mit eig(e)ner Hand властитом (и. сопственом, својом) руком; in ~er Regie nehmen узети што у своје руке; in ~er Regie betreiben радити сам, радити у својој режији; mit ~en Augen sehen видети својим (и. рођеним) очима; in ~er Person (сам) главом, лично; er war selbst in ~er Person да он главом био је ту, он је сам (и. лично) био ту; dies sind seine ~en Worte то су његове сопствене речи; es sind seine ~en Kinder то су његова сопствена (и. рођена) деца; es ist sein ~es Haus то је његова сопствена кућа; ihr ~es Haar њена сопствена (и. природна) коса; er hat seine ~en Leute он има своје сопствене људе (слуге, робове); es ist mein ~; ich habe es zu ~; das gehört mir (zu) ~ то је моје сопствено, то је моје властито; er geht damit um, als wenn es s' in ~ wäre поступа с тим као да је то његово сопствено; sein ~er Herr sein бити свој господар; seine ~e Haushaltung anfangen засновати своју сопствену кућу (и. своје домаћинство); Geschäfte für ~e Rechnung führen вршити какве послове за сопствени рачун, из сопствених средстава; ~ ein ~er Wechsel соло меница; sich einem ganz zu ~ geben сасвим се предати кому; wenn du doch mein ~ wärest! ах, када би ти био мој!; sich etwas (zu) ~ machen усвојити шта; прикључити се чему; sich eine Sprache zu ~ machen добро научити (и. савладати) који језик; auf ~e Hand (и. Faust) tun (у)радити на своју руку; auf ~e Faust leben живети на своју руку (и. слободно, независно); etwas auf ~en Kopf tun учинити што на своју одговорност; auf ~e Kosten о свом трошку; ich habe das zu ~ то је моје, то је моја својина; sein ~es Nest beschmutzen опоганити своје сопствено гнездо; wir haben uns seine Gedanken zu ~ gemacht усвојили смо његово мишљење (и. његове мисли); im ~en Interesse у сопственом (и. властитом) интересу; für sein ~ halten својати, својакати; aus ~em Antriebe; aus ~er Macht, ~en Stücken из властитих побуда, сам (-а, -о, -и, -е, -а) од себе, од своје воље, својевољно; er hat keine ~e Meinung он нема свога мишљења; das ist sein

~stes Wesen то је суштина његова; ich habe das aus seinem ~en Munde чуо сам то из његових сопствених устију; *prv.* ~er Herd ist Gutes wert своја кућица, своја слободица; ако је и колионица, моја је. 2. особен, посебан, засебан, лични; er hat sein ~es Zimmer он има своју засебну собу; hier ist für jeden ein ~es Zimmer овде има за свакога засебна соба; es war dazu ein ~er Bote bestimmt за то је био одређен посебан (и. нарочит) гласник. 3. нарочит, своје врсте; das gehört in ein ~es Buch то спада у нарочиту књигу; das ist eine ganz ~e Sache (и. ein ganz ~es Ding) то је нарочита ствар; eine ~e Art und Weise савим нарочит пут и начин; ein ~er Fall нарочит случај. 4. својствен; Naschen ist den Katzen ~облапност је својствена мачкама; das ist ihm ~то му је својствено; то је његово; der menschlichen Natur ist es ~ својствено је људској природи; diese Schwachheit ist der ganzen Familie ~та је слабост својствена целој породици; der ihm ~e Leichtsinн њему својствена лакомисленост; mit dem Takt, der ihm ~ist тактичношћу која је њему својствена. 5. чудан, чудноват, карактеристичан, необичан; ~sein бити чудан (и. оригиналан), бити на своју руку; ein ganz ~er Mensch врло чудан човек, особенјак; er ist sehr ~ он је чудан човек, он је на своју руку. 6. тачан; sehr ~sein бити врло тачан (и. уредан); er ist sehr ~in seinen Sachen он је у својим стварима врло тачан. II *adv.* 1. = *eigens*; er ist ~ dazu hierher gekommen он је нарочито због тога дошао овамо; es ist ~, daß ich ihn nie zu Hause treffe чудно је што га никада не могу затећи код куће; es ist doch ~ ипак је чудно. 2. † = *eigentlich*. III *Eigen n 2l (6. pl.)* = *Eigentum*; nichts Eigenes besitzen немати нијега сопственога (и. властитог), немати свога имања, немати нијега свога.

Eigen..., *eigen...* {*ä-r-n-*}: ~*ansicht f.* а) своје (и. устима) мишљење *n*; б) проматрање *n* самог себе; ~*art f.* својственост, особеност, особитост; ~*artig a.* особен, особит, особите врсте, нарочит; чудан; ~*artigkeit f.* *Eigenheit* особеност, особитост, нарочитост; ~*bein-den n.* самоосећање; ~*behörig a.* = ~*hörig*; ~*berechtigt l a.* својевластан (*sui iuris*); II *adv.* својевласно; ~*bericht m.* нарочит извештај; ~*besitzer m.* сопствено имање *n*, лична имовина *f*, сопственост *f*; als ~*besitz haben* имати што као своју (личну) сопственост; ~*besitzer m.* сопственик; ~*betrieb m.* сопствен погон; сопствен посао (и. рад); ~*bewegung f.* сопствено кретање *n*; ~*blutbehandlung f.* убризгавање *n* своје сопствене крви у мишиће; ~*brötelei'* {*bröt-er-er*}, ~*brötlererei'* {*bröt-er-er*} *f 3b* самосвојност, хуљива тежња за подвојеношћу; ~*brötler(in f.) m.* својеглавац, самац, самица; ~*dünkel m.* = *Dünkel*; ~*dünk(e)lig a.* (G.) надут, уображен; ~*erregend, Erregt a.* самоузбудљив; ~*gebacken a.* печен код куће; ~*gebackenes Brot* домаћи хлеб; = *selbstgebacken*; ~*geschäft n.*

самостална радња *f*; ~*geschwindigkeit f.* сопствена (и. властита) брзина; ~*gewicht n.* а) сопствена (и. властита) тежина; б) дара; ~*gut n.* сопствено (и. властито) имање (и. добо); ~*handel m.* сопствена радња *f*, самостална трговина *f*; ~*händig l a.* својеручан; ~*händiges Testament* својеручно написан(и) тестамент; II *adv.* својеручно; der Brief war von ihm ~händig unterschrieben он је својеручно потписао писмо; ich muß es ~händig übergeben морам ово предати у руке, морам ово ја лично предати; ~*handig zu übergeben* предати у руке; ~*haut f.* сопствена кожа; ~*heim n.* сопствена кућа *f*, сопствен дом *m*, кућа са вртом за једну породицу; ~*heit {ä-r-n-}* *f 3b 1.* својственост; 2. особеност; ~*einer Sprache* особеност кога језика; ~*heit der französischen Sprache* особеност француског језика, галицизам *m*; ~*heit der deutschen Sprache* особеност немачког језика, германизам *m*; 3. нарочитост, чудноватост, чудна особина; er hat viele ~heiten он (ти) има своје нарочитости, он је пун чудноватости, он у себи има много чега чудноватог; gewisse ~heiten ablegen оставити се (и. отрести се) извесних чудних особина; 4. *g* = *Eigentum*; ~*hilfe f.* = *Selbsthilfe*; ~*horig a.* = *leibeigen*; ~*jagdherr m.* ловац који лови само на свом (огромном) ловишту; ~*liebe f.* самољубље *n*; себичност, саможивост; er besitzt viel ~liebe он много воли себе; ~*liebig a.* самољубив, себичан; ~*lob n.* самохвала *f*, сопствена хвала, самохвалисање; ~*lob stinkt* ко се хвали сам се квари; ~*löhner m.* самосталан рудар, рудар за свој рачун; ~*löhnerschaft f.* рударење (и. искоришћавање, вађење) *n* за свој рачун; ~*macht f.* самовоља, самовласност; ~*machung l a.* самовољан, самовластан, својевластан, својевољан; ~*mächtiges Verfahren* самовластан поступак; II *adv.* самовољно, самовласно, својевласно; ~*machtigkeit f.* самовољност, својевољност, својевласност; ~*mündig a.* својим устима; ~*name(n) m.* особно име *n*, властито (и. сопствено) име, особна именица *f*; ~*nutz m 2g (6. pl.)* користољубље *n*, себичност *f*; aus ~*nutz* из користољубља; ~*nützig l a.* користољубив, себичан; II *adv.* користољубиво, себично; ~*nützigkeit f.* = *Eigen-nutz* користољубивост; ~*personlichkeit f.* индивидуалност; ~*rache f.* лична освета; ~*richung a.* који се управља само према себи; ~*ruhm m.* а) лична слава; б) = ~*lob*; ~*s {ä-r-n-}* *adv.* нарочито, особито; ~*dazu* нарочито за то; ~*zu dem Zwecke* нарочито за (и. у) ту сврху.

Eigenschaft {ä-r-n-} *f 3b* особина, својство *n*, особеност, каквоћа; jeder Mensch hat gute und schlechte ~en сваки човек има добрих и рђавих особина; die ~en des Körpers und des Geistes телесне и душевне особине; in der ~ als Vormund у својству староца; in der ~ eines Bevollmächtigten у својству пуномоћника; für eine Stelle die nötigen ~en haben имати за неко место потребне подобности (и. потребна својства); ~*s|wort n 2a 1.*

gr. придев *m*, адјектив *m*: 2. *fig.* епитет, назив *m*.

ei'genschaftlich {~лѣх} *a* особен, својствен.

Ei'gen..., *ei'gen...*: ~*schrift f* својеручно писмено *n*, својеручно писана ствар; ~*schwere f* сопствена тежина; ~*sinn m*: *a*) худљивост *f*, буба у глави; *b*) самовоља *f*, јогунство *n*, упорство *n*, упорност *f*, својглавост *f*, тврдоглавост *f*; ~*sinn zeigen* показати се упорним (и. тврдоглавим); *man muß ihm den ~sinn brechen* мора се саломити његово упорство; *c*) *fam.* (kleiner) ~*sinn* (мала) јогуница; *du bist ein rechter ~sinn*; *du hast viel ~sinn* ти си прави тврдоглавац (и. тврдоглаво, јогуница); ~*sinnig* *l a a*) чудан, чудноват; *b*) самовољан, својглав, упоран, тврдоглав, јогунаст; ~*sinnig werden* узјогунити се. II *adv.* јогунасто, тврдоглаво, упорно; ~*sinnige(r) s 9l a*) чудњак, -иња; *b*) тврдоглавац, -ица, јогуница; ~*sprache f* свој језик *m*, ~*sprachlich a* својим језиком; ~*ständigkeit f* = *Selbständigkeit*; ~*stimme f* / свој (и. мушки) глас; ~*sucht f* = *Selbstsucht*; ~*süchtig a* себичан, саможив; ~*tat f* својеволно дело *n*; ~*tätig a* = ~*mächtig*.

ei'gentlich {~гнтлѣх} [из срвн. *eigenlich* са уметнутим *t*] *l a 1.* = *eigen 4. 2.* прави, истински; *dort wohnt der ~e Besitzer* dieses Gartens тамо станује прави сопственик овога врта; ~*e Bedeutung eines Wortes* право (и. истинско) значење једне речи; *im ~en Verstande* у буквалном смислу; *im ~en Sinne* у правом смислу; ~*er Wert* права (и. стварна) вредност *f*. II *adv.* управо, уствари, тачно, истину говорећи; *das ist ~ nicht richtig* то управо (и. уствари) није тачно; *ich kann es ~ nicht sagen* то управо не могу рећи; *das müßtest du ~ wissen* то би ти управо морао знати; ~*er zu reden* боље речено.

Ei'gentlichkeit {~кѣт} *f 3b* стварност.

Ei'gentum {~гнтум} *n 2a* својина *f*, власништво, сопственост *f*, имање, имовина *f*, иметак *m*; *j-m et. als ~ übergeben* предати кому шта у његову сопственост.

Eigentümer {~гнту.мр} *m, ~in* {~џн} *f 3c* сопственик, -ца, власник, -ца, господар, -ица, својинар, -ка, поседник, -ца, самовласник, -ца.

eigentümlich *l a A.* {~гнту.млѣх} 1. сопствен, свој, властит; *der ~e Besitz* сопствено (и. властито) имање. В. {~гнту.млѣх} 2. својствен, особит, нарочит; ~*e Merkmale* нарочити (и. особити) знаци *m pl.*; *die Sache ist ganz ~*; *diese Sache hat eine (ihre) ~e Beschaffenheit* та ствар има у себи нечега особеног; *das ist dem Menschen ~* то је својствено човеку. 3. чудан, чудноват. II *das Eigentümliche* einer Sache (оно што је) својствено некој ствари; *das Eigentümliche* bei dieser Sache war, daß... чудно код ове ствари било је то, што... III *adv.* особито, нарочито.

Ei'gentümlichkeit *f 3b 1.* својственост, особитост, нарочитост, природа, начин *m*. 2. чудноватост.

Ei'gentums..., *ei'gentums...* {~гнтумс-}: ~*an-*

spruch m полагање *n* права на власништво (и. својину, имање); ~*entsetzung f* одузимање *n* својине; ~*erwerb m* стицање *n* својине (и. власништва); ~*herr m* = *Eigentümer*; ~*klage f* тужба због својине; ~*los a* без својине, без имања; ~*objekt n* предмет *m* сопствености; ~*recht n* право својине (и. сопствености, власништва); ~*titel m* (s. *titulus possessionis*) основ права власништва; ~*vergehen n* кривица *f* због повреде права својине; ~*zeugnis n* сведочанство својине.

Ei'gen..., *ei'gen...*: ~*wärme f* сопствена топлота; ~*wechsel m* & соло меница; *am 1. März d. J. verspreche ich an die Order des Herrn M. H. diesen ~wechsel im Betrage von 3000 Dinar zu zahlen* обећавам да ћу 1 марта ов. год. а по налогу господина М. Х. исплатити се. II *меница* 3000 динара; ~*wert m* сопствена вредност *f*; ~*wille m 1.* своја воља *f*; 2. самовоља *f*; 3. тврдоглавост, упорност; ~*willig a* својевољан; самовољан, тврдоглав, упоран, јогунаст; ~*willigkeit f* = ~*sinn b*; ~*wirtschaft f* сопствено газдинство *n*; ~*wuchs m* самониклоост *f*, ~*wüchsig a* самоникао; *adv.* самоникло; ~*wüchsigkeit f* самониклоост.

ei'gnen {~гнн} *l* готово + *tr. j-m et. (acc.) ~ a*) да(ва)ти кому шта у сопственост (и. својину), да(ва)ти кому што; посве|тити, -ћивати. II / *intr. (h)* припадати; *et. eignet mir: a*) (/ *tr.* *ich eigne es*) нешто ми припада (као својина), нешто је моје; *das Buch eignet mir* књига је моја (својина); *b*) нешто одговара мојој својствености; *c*) нешто ми пристаје. II *sich ~ 1.* готово + присвојити -ајати себи (што). 2. и / *intr.* *sich zu et. (dat.) ~* бити погодан (и. подобан) за што, ваљати за што; *die flachen Dächer ~ sich nicht für unser Klima* равни кровови нису подесни за наше поднебље; *nicht jedes Pferd eignet sich für den Anspann* сваки коњ није за презање (и. за вучу); *er eignet sich für alles* он је погодан за све; *er eignet sich dazu nicht* он није погодан за то, он није за то; *es eignet sich nicht für das weibliche Geschlecht* то не приличи женама (и. женском роду); / *imp. es eignet sich* = *es spukt*. [tümer(in).]

Ei'gner {~гнр} *m 2l, ~in* {~џн} *f 3c* = *Eigen- f* *Ei'gung* {~гнун} *f 3b* / способност (за што). *eigtl. abr.* = *eigentlich*. [опница *f* на јајету.] *Ei... ei...: ~haut f* опна на јајету; ~*häutchen n* *Ei'land* {~лѣнт} [ein-land] *n 2g* острво, оток *m*, ада *f*.

Ei'länder {~лендр} *m* острвљанин, оточанин. *Ei'l...*, *ei'l...* {~л-}: ~*bestellung f* хитна поруџбина (и. поруџбина); испорука брзим возом; ~*bote m* скоротеча, брзи гласник, гласоноша весник; *durch ~boten* хитно; ~*botschaft f* хитно изасланство *n*; поспешница; ~*brief m* хитно писмо *n*; ~*dampfer m* брзи пароброд *Ei'le* {~л} [свн. *ila*] *f 3b* хитња, хитност, журба, журење *n*, преша, брзина, наглост; *in der ~* хитно, журно, брзо, нагло, у брзини, у хитњи; *in aller ~* на брзу руку, у највећој журби, на врат на нос, врло хитно; *mit der ~* нагло; ~*haben* хитати, журити се; *ich ha-*

be ~ журим се, хитам; ich habe keine ~ не журим се, не хитам; es hat ~ журно је, хитно је; es hat keine ~ није журно; so große ~ hat's nicht није тако (и. толико) журно; es ist ~ nötig ваља похитати, треба се пожурити; in möglichster ~ што журније, што пре; die Sache erfordert (hat) ~ ствар је хитна; die Sache hat keine so große ~ ствар није баш хитна; wohin mit solcher ~? куда (и. камо) тако хитно (и. журно)?; hat es denn solche ~? зар је баш тако хитно?

Ei'lein *n* 2l *dim.* од Ei јајце, јајашце.

ei'len {*џилн*} [свн. ilen] I *intr.* 15a. a) {*а*} при промени места, b) *abs.* (h) (по)журити, (по)хитати; eile! пожуре, похитај!; eilt (sehr)! пожурите! похитајте!; er ist nach Hause geeilt похитао је кући; j-m zu Hilfe ~ похитати (и. потећи) кому у помоћ; die Zeit eilt време лети; das eilt то је журно; wohin eilt er so? куда (и. камо) тако жури, хита?; eile mit Weile ко полако иде пре кући стигне; ко лагано иде даље ће отићи; што је брзо, то је и кусо. II *tr.* пожурити, убрза(ва)ти кога, ускорити, -авати, (по)спешити. III *sich* ~ журити се, (по)журити се. IV *imp.* es eilt журно је, хитно је; es eilt nicht није журно, није хитно; es eilt ja nicht па није хитно; V ~d a = eilig који хита, који се жури; meine Eilenden моји весници; *adv.* в. eilends. VI Ei'len *n* = Eile. [на нос.]

ei'lends {*џилнтс*} *adv.* журно, хитно, на врат

Ei'ler {*џилр*} *m* 2l хитник, брзак.

eilf {*џилф*} = elf.

Ei'l..., ei'l...: 2fertig I a хитар, хитрен, брз, журан, прешан, нагао, брзоплет; II *adv.* нагло, хитно, на брзу руку, брзоплето, прешно; 2fertig sein брзати, наглити, хитати; ~fertigkeit *f* хитност, наглост, прешност; брзање *n*; ~fracht *f*, ~fuhrer *f* брзовозан превоз *m*; durch ~fracht брзовозно; ~gut *n* брзовозна роба *f*; ~gutexpedition *f* отправање (и. отправање) *n* брзовозна робе.

ei'lig {*џилх*} [свн. ilic] I a хитан, журан, нагао; ich bin sehr ~ врло ми се жури; die Sache ist sehr ~ ствар је врло хитна; es ~ haben, ~ sein журити се, хитати; er hat's ~; es tut ihm ~ жури му се; II *adv.* хитно, журно, нагло; wohin so ~? куда (и. камо) тако хитно (и. журно)?; ~st *adv.* што пре, што брже, што се брже може. II Ei'ligeres *n.* nichts Eiligeres zu tun haben als... немати ништа прече до...

Ei'ligkeit {*џилгт*} *f* 3b журност, хитност.

Ei'...: ~linie *f* ∆ овална линија, елипса.

Ei'...: ~marsch *m* X брзи марш (и. ход); in ~märschen gehen (и. ziehen) ићи убрзаним маршем; ~post *f* брза пошта; ~schritt *m* убрзани (и. журан) корак; ~sendung *f* хитна (и. брзовозна) пошиљка; ~wagen *m* брза поштанска кола *n pl.*, дилижанс; ~zug *m* брзи воз, брзи влак; ~zuglokomotive *f* брзовозна локомотива.

Ei'mer {*џимр*} [свн. eimbar] *m* 2l ведро *n*, ведрица *f*, кова *f*, чабар, аков.

Ei'mer..., ei'mer... {*џимр*}: ~bagger *m* јаружар (и. багер) са ведрицама; ~chen {*џимрчи*} *n*

2l ведричица *f*, ведриче; ~deckel *m* поклопац за ведрицу; ~faß *n* аковче, аков *m*, 2ig {*џимрх*} а од једног акова; у слож. на пр. zweieimerig од два акова; ~kette *f* ланац *m* за ведрице; ~kunst *f* долап *m* (за вађење воде); 2weise *adv.* ведрицама, ведрима, на ведрице, на ведра; ~werk *n* = ~kunst.

ein¹ {*џин*} [свн. ein] I. a/n.c. увек наглашено. a) уз имена: ein, eine, ein 1b; b) самостално: einer, eine, ein(e)s 9d; c) са одређ. art.: der eine, die eine, das eine 9l, d) самостално: eins *inv.* 1. један, једна, једно; као s Eins {*џнс*} *f* 3b¹ јединица; einmal eins ist eins једанпут један јесте један; eins von beiden ist nur möglich могућно је само једно од двога; einsundzwei macht drei један и два јесу три; eins, zwei, drei: a) један, два, три, b) у трен ока; mit dem Schläge eins; Punkt eins (и. ein Uhr) тачно у један час; кад избија један; es schlägt eins избија један. 2. (opp. alle, viele, mehrere) es gibt einen Gott {*џин* göt} постоји само један Бог; ~ Glaube једна вера; er bekam nur ~en Brief {*џин* бриф} добио је само једно писмо; ich komme gegen ~ Uhr доћи ћу око једног часа; ~ Herz und ~e Seele sein бити једно срце и једна душа; in ~em Zuge једним потезом, једним махом, надушак; in ~em fort једнако; непрестано, непрекидно, без прекида; er läuft in ~em fort трчи без одмора; mit ~em Worte једном речју; v. allemal; es regnet in ~em zu непрестано пада киша; ich habe Ihnen ~ Wort zu sagen имам да Вам кажем једну реч (и. само неколико речи, реч-две); der ~e Sohn један син, један од синова; *inv.* у изразима: ~ und der andere један и други; ~ und derselbe један исти; ~ und des andern једног и другог; ~ bis zwei Monate један до два месеца; mit ~ bißchen (wenig) Verstand са нешто мало разума; vermengt von ~ Drittel помешано са трећином; so ~ zwei bis drei Jahre тако једно две-три године. 2. један, једна, једно, исти, иста, исто; alle sind von ~em Alter сви су једних (и. истих) година; sie sind alle von ~er Größe сви су једне (и. исте) величине (и. истог узраста). 3. неко, ко, ма ко, ко год; v. irgend; er schreit, sobald ihn ~er anrührt виче (и. депе се) чим га ко дирне; ~er will dies, der andere jenes један (и. неко) хоће ово, други оно; da könnte ~er aus der Haut fahren ту да човек искочи из коже; ту да човек свисне; was ~er nicht erfahren hat, darüber soll er nicht urteilen што неко није искусио, не треба о томе да суди; das kann ~em alle Tage geschehen то се може свакоме десити сваког дана; er spricht auch mit unser ~em он говори и са једним од нас; ~er ist keiner један као ниједан; so ~er такав; die ~en једни; die ~en ... die anderen једни ... други; einer für alle, alle für einen један за све, сви за једнога. 4. сваки, свака, свако; ~ Hund ist ein treues Tier свако псето је верна животиња; das muß ~en freuen то мора свакога веселити (и. радовати), томе се мора свако радовати; er gibt ~em nicht gern Bescheid он свакоме не даје радо обавештења;

es steht ~em nicht auf der Stirne geschrieben, ob er ein Lügner ist не пише свакоме на челу да ли је лажов. II неодређени чл.; непреводи се и *ненаглашен*; das ist doch ~Mensch {д'нмѣнш} та то је човек; ~ gewisser извесни, неки; bis zu ~em gewissen Grade до извесног степена; ~ jeder сваки; solch ~ Mensch такав човек; welch ~ Glück! каква срећа! III *adv.* die Bienen fliegen ein und aus пчеле улећу и излећу; er sprang querfeldein он скакаше преко поља; jahraus, jahrein из године у годину; er weiß weder aus noch ein не зна шта ће ни камо ће.

ein²... предметак, у слож. са *v.* увек наглашен {д'н-}, раздвојан одговара углавном нашем предметку *у...*, означава: 1. *улажење, улазак, уношење*, на пр. ein|führen увести -одити; ein|graben укопа(ва)ти; 2. *разбијање*, на пр. Fenster ein|schlagen разбити прозоре каменом -њем; 3. *смањивање*, на пр. ein|kochen укува(ва)ти; 4. *прибављање*, на пр. ein|kaufen на-, по|куповати, купити.

Ein¹..., ein²... {д'н-}. **Ein¹achsiger** *a* једноосни, са једном осовином; **Ein²ackern** *tr.* 1. *заора(ва)ти, уора(ва)ти, плугом затрпати*; 2. *заора(ва)ти од, приорати*; ~ **akter** *m* позоришни комад у једном чину; **Ein¹aktiv** *a* у једном чину. **ein|a'nder** {д'нанд'р} [свн.; ein¹] *adv.* 1. *један другог, једна другу, један другоме, једна другој, једни другима, једне другима*; ~ antworten један гругом одговарати, -орити; sie begegnen täglich ~ једно с другим сусрећу се свакога дана; ~ beistehen помоћи -агати један другоме; ~ hassen мрзети се узајамно; ~ helfen узајамно се помагати; ~ lieben волети се; ~ schaden шкодити (и. наудити) једно другом; sie verstehen ~ nicht они се не разумеју. 2. *са prp. в. an~, auf~, aus~, durch~ usw.* **ein|ängstigen** *tr.* (opp. abhängigsten I 2) *j-m et.* ~ страхом кога натерати на што, страхом натерати кога да узме што, да (по)једе, да (по)пије.

ein|arbeiten *I tr.* 1. *j-n in et. (acc.) ~ увежба(ва)ти кога радом, привикнути -авати кога чему радом, радом увести кога у што.* II *sich ~: sich in et. (acc.) ~ привикнути -авати се чему радом, навикнути -авати се на што радом, извештати се у чему радом, ући (у посао), ући радом у што; sich einzuarbeiten suchen гледати (и старати се) да ућем, -еш, -е, -емо, -ете, -у (у посао).* 2. *за-, у|вучи, забити, уметнути.*

Ein¹..., ein²...: ~ **arm** *m* једнорукац; кљако; **Ein¹armig** *a* једнорук, кљакав, кљаст; једнокрак; **Ein²armiger Hebel** *♂* једнокрака полуга, једнокрак озби.

ein|arten *I intr.* {н} и *sich ~* стећи (и. стицати) праве одлике (једне врсте); вратити се у пређашње стање. II *intr.* {н} = anarten II. III **ein|ge|artet** *p. p.* и *a* урођен.

ein¹...: ~ **artig** *a* једноврстан, подједнак.

ein|äschern *I tr.* 1. *претворити -арати у (прах и) пепео, спа|лити, -љивати, попалити, сажећи, -изати*; das Dorf ward vom Feinde eingeäschert село је непријатељ спалио. 2.

у **упепелити, претворити -арати у пепео.** 3. *спа|лити, -љивати (мртваца).* II **Ein¹ äschern** *n*, **Ein|äschern** *f* претварање у пепео, спаљење, сажизање; спаљивање (леша).

Ein|äscherns...: ~ **ofen** *m* пех *f* за спаљивање (мртваца); ~ **stätte** *f* спалиште *n*.

ein|atembär *a* удишлив, који се може удисати. **ein|atmen** *I tr.* удисати, удахнути. II **Ein|atmen** *n*, **Ein|atmung** *f* удиса(ва)ње.

Ein|atmungs|vorrichtung *f* справа за удиса(ва)ње (и. инхалацију).

ein|ätzen *tr.* урез(ив)ати безапом.

ein|äugeln *tr.* (на)калемити.

Ein¹..., ein²...: ~ **auge** *n*: a) *једноокац, fat. хорав|ко, -ица*; b) **Σ** (Cyclops) *рак циклоп*; **Ein¹äugig** *a* једноок, *fat. хорав*; **Ein²äugig werden** изгубити једно око, *fat. о|хоравети*; ~ **äugiger** {s 9l} *једноокац, fat. хора, хорав|ац, -ица, хоравко*; в. blind III; ~ **äugigkeit** *f* хоравост; ~ **äuglein** *n* једноока, једнооко створење (у бајкама); ~ **back** *m* (једном печен) хлеб.

ein|backen *I tr.* *et. in et. (acc.) ~ испећи што друго у пециву чега, метнуто што у тесто чега да се испече*; in die Semmel war ein Nagel eingebacken у земички је био испечен један чавао (и. ексер). II *sich ~ 1.* *упећи се у што, ући печењем у тесто чега.* 2. (из)губити од (своје) тежине услед печења, *упећи се.* **ein|bailien**, **ein|ballieren** *I tr.* *вез(ив)ати дењак, удењчити.* II **Ein|ballen** *n*, **Ein|bailierung** *f* везивање у дењак, удењчавање.

ein|baisamieren *I tr.* (у)балзамовати. II **Ein|balsamieren** *n*, **Ein|balsamierung** *f* убалзамовање.

ein|balzen: *sich ~ ǂ* *све живље (и. жешће) пуштати гласове мамљења ради спаривања.*

Ein|band *m* 2d 1. *повез (књиге).* 2. *повезана*

Ein|band|decke *f* корице *f pl.* [књига *f.*]

ein|bändig *a* у једној свесци. [у стогове.]

ein|bansen *tr.* сложити снопове у крстине (и.)

ein|basisch *a* једнобазичан.

Ein|bau *m* 2g 1. **♣** *упад, увучени део зграде.* 2. *загат који залази у реку.* 3. **✕** *улаз у рудник.* 4. *улаз у скретницу.* 5. *уграђња* *f.*

ein|bauen *I tr.* 1. *узи|дати, -ђивати, угра|дити, -ђивати, зази|дати, -ђивати; зидати унутра, градити унутра.* 2. **♣** (са)зидати (и. градити) са упадом. 3. *зајазити, загатити.* 4. **✕** *поставити (топ).* II *intr.* {н} и *sich ~* *узи|дати се унутра, настанити се (у нечему); fig* *сакрити се.*

ein|bauern *tr.* метнути (и. затворити) у кавез.

Ein|baum *m* ораница *f* (чамац).

ein|bedingen *tr.* условити, ставити (као) услов (и. увет); (mit) ~ истовремено погодити, унети у погодбу. [п, крстац *m.*]

Ein|beere *f* (Paris quadrifolia) *вранино око*

ein|begleiten *tr.* *аус. пропра|тити, -рати, написати увод.* [пратно писмо *n.*]

Ein|begleitungs|schrift *f* пропратница, про-

ein|begleiten *I tr.* (mit) ~ *урачуна(ва)ти, обухва|тити, -рати.* II **ein|begriffen** *p. p.* и *a* *урачунавши, обухвативши; die alte Schuld mit einbegriffen заједно са старим дугом, урачунавши ту и стари дуг; die Zinsen mit ein-*

begriffen урачунавши камату, заједно са каматом (и. интересом).

ei'n|behalten I *tr.* задржа(ва)ти, обустав|ити, -љати. II Ei'n|behaltung *f* задржавање *n*.

Ei'n|behaltungs|recht *n* право задржавања (и. обустављања).

Ein!..., ein!...: ~bein *m* једноногац, једноноги; ~beinig *a* једноног, са једном ногом.

ei'n|beißen I *intr.* (и) *in et. (acc.)* ~ загри|сти, зати у што. II *intr.* (и) *и sich* ~ I. уједајући прод|ирати, -рети, уједом забитисе; die Blutegel beißen sich ein пијавице се упијају у кожу; *fig.* sich in eine neue Arbeit ~ добро загристи у нов посао.

ei'n|beizen *tr.* 1. залужи(ва)ти. 2. натопити киселином. 3. нагризањем урезати. 4. (семе прве сетве) потопити у дезинфекциони ра-

ei'n|bekennen *tr.* призна(ва)ти. [створ.]

ei'n|bekommen *tr.* доби(ја)ти, прим|ити, -ати.

ei'n|berichten *tr.* пријав|ити, -љивати, поднети извештај.

ei'n|berufen I *tr.* саз(и)вати; X поз(и)вати (у војску). II Ei'n|berufen *n*, Ei'n|berufung *f* сазивање, сазив *m*; позивање, позив *m*.

Ei'n|berufert *m* 21 сазивач.

Ei'n|berufungs...: ~befehl *m* наредба за са-, позив; ~liste *f* списак *m* оних које треба са-, позвати; ~order *f*, ~ordre *f* = ~befehl; ~schreiben *n* сазивница *f*, позив *m*, позивница *f*; ~termin *m* рок сазива.

ei'n|bescheren *tr.* донети поклон у кућу.

ei'n|betteln I *tr.* ис-, у|просјачити, просјачењем скупити; sich (*dat.*) *et.* ~ испросјачити што за себе. II *refl.* sich (*acc.*) bei j-m ~ ула-гати се кому.

ei'n|betten I *tr.* 1. метнути у постељу, у кревет, прострети (*acc.: dat.*) постељу. 2. примити, -атина конач. 3. = eindämmen. 4. метнути (што у шта); ein Kabel ~ укупати кабао; наместити кабао у његово лежиште. II sich bei e-m ~ преноћити код кога; *fig.* sich bei einem ~ угнездити се код кога.

ei'n|beugen *tr.* и *intr.* (*s*) = einbiegen.

ei'n|beulen (и) [Beule] *tr.* 15a улуб|ити, -љивати.

ei'n|beziehen *tr.* (в. einbegreifen) урачунати (у што), унети; ei'n|bezogen *p. p.* и *a* урачунат, унесен.

ei'n|biegen I *tr.* 1. уви(ја)ти, угнути, угибати, сави(ја)ти унутра; eingebogene Beine *n pl.* унутра савијене ноге *f pl.* II *intr.* (*s*) закре-нути, -тати, скре|нути, -тати, сави(ја)ти, за-ви(ја)ти; hier biegt der Weg rechts ein овде скреће (и. савија, завија) пут удесно; links ~ сави(ја)ти улево. III sich ~ угнути се, угиба-ти се, сави(ја)ти се унутра. IV Ei'n|biegen *n*, Ei'n|biegung *f* савијање, увијање, савијање унутра, угибање, увој *m*; савијање, с-, за-кретање, савијутак *m*, кривина, кључ *m*.

ei'n|bilden I *tr.* j-m etwas ~ увер|ити -авати кога у што, напричати кому шта да овај у то (по)верује, тутнути кому што у главу; was willst du mir ~! ти хоћеш да ме увериш у то!; ich lasse mir nichts ~ не допуштам да ме убеђујеш у којешта; не може ми се ни-

шта тутнути у главу; lasse dir doch so etwas nicht ~ не веруј томе; немој поверовати то-ме; j-m et. zu viel ~ дати кому повода да много уображава о себи; das braucht man ihm nicht einzubilden у то га не треба увера-вати. II sich (*dat.*) *et.* ~: а) претстав|ити -љати себи што, б) зами|слити -шљати што; уобра|зити -жавати што, увртети себи што у главу; ich bildete mir ein, ich würde sterben био сам уобразио да ћу умрети; sie bildet sich ein, sie sei sehr hübsch уобразила је (и. увртела је себи у главу) да је лепа; du bildest dir gar ein, ich werde dich bitten! ти чак уображаваш да ћу те ја (за)молити; wer hätte sich das ~ können? ко би могао и за-мислити то?; sich~, ein Kenner zu sein уобра-зити да је познавалац (чега); sich viel ~ много уобразити, много држати до себе; sich et. auf etwas ~ поносити се чиме, бити горд због чега; sich allerlei ~ уображавати које-шта, замишљати којешта; sich etwas steif und fest ~ увртети себи што у главу; sie bildet sich viel auf ihre Schönheit ein много држи до своје лепоте, много полаже на своју лепоту; er bildet sich sehr viel auf seine vornehme Ab-stammung ein много се горди својим отме-ним пореклом, много полаже на своје отмено порекло. III ein|gebildet *p. p.* и *a* уображен; der eingebildete Kranke уображени болесник.

ei'n|bildisch *a* = dünnelhaft.

Ei'n|bildung *m* 2g¹ уображенко.

Ei'n|bildung *f* 1. уобра|вање, -ење *n*, машта-ње *n*, машта *f*, уобразиља *f*; der in der ~ bestehende Gegenstand предмет уобразиље (и. маште); er ist nur in der ~ krank он је само уображени болесник, уобразио је само да је болестан; in der ~ vorhanden замишљен, уображен. 2. уображење; das ist eine leere ~ то је чисто уображење. 3. уображење *n*, та-штина *f*, сујета *f*.

Ei'n|bildungs...: ~kraft *f* моћ уображавања, ма-шта, уобразиља; seiner ~kraft volles Spiel lassen пустити машти на вољу; ~vermögen *n* моћ *f* уображавања, машта.

Ei'n|binde|geld *n* даривање, новац који кум даје при крштењу детета.

ei'n|binden I *tr.* 1. увити и завезати; seinem Pa-tenkinde *et.* ~ даривати кумче; den Kopf ~ повезати главу; *et.* in Stroh ~ обмотати (и. обвити) што сламом; Räder ~ метнути ши-не на точкове. 2. повез|ати, -ивати, увез(ив)-ати (књигу), укоричити; in Pappe ~ увезати у картон. 3. & сави(ја)ти, смотати (једра). 4. *jam. fig.* мало † j-m *et.* ~ некоме нешто вео-ма препоручити, ставити кому што на душу. II Ei'n|binden *n* повезивање, укорич|авање, -ење; & савијање, смотавање; опасивање (точка). [mpl]

Ei'n|binde|kosten *pl.* коричарски трошкови

Ei'n|biß *m* 1. ујед. 2. уједотина *f*.

ei'n|blasen I *tr.* 1. удохнути, удохати, удувава-ти; Kartenhäuser ~ дувањем срушити кућу од карата. 2. пришанути, пришапта(ва)ти, дошап|нути, -тавати, на ухо рећи, потказа-ти; wer hat ihm das eingeblasen? ко му је то

доша(н)уо?; das hat ihm der Teufel eingeblasen то му је ваљада ђаво дошапнуо (и. казао на уво). II *Ei'n|blasen n*, *Ei'n|blasung f* 1. удухавање. 2. дошаптавање. [тавало.] *Ei'n|bläser m*, ~in *f* дошаптач, -ица, дошап-
Ei'n|bläserei {*а'нблэз'рә*} *f* 3b дошаптавање п.
Ei'n|blatt n *♂* једнолиста (и. монокотиледона) биљка.

ei'n|blätterig, *ei'n|blattig a* једнолист.

Ei'n|blattkeimer m *♂* биљка *f* са једним кличним листићем. [2. = *einbleuen*.]

ei'n bläuen tr. 1. омодрити, оплавити (рубље).

ei'n|bleuen tr. e-m et. ~ батином кому што утерати у главу, силом ули(ва)ти кому шта у главу (и. памет).

Ei'n|blick m поглед (на, у што) (и *fig.*); e-n ~ tun погледати у шта, бацити поглед у шта; j-m den ~ in et. *gewähren* (и. *gestatten*) допустити и. дати да ко баци поглед у што (и. да загледа у шта), показати кому што.

ei'n|blumig a једноцветан, са једним цветом; ~e *Pflanzen* једноцветнице.

ei'n|bohren I tr. 1. бушењем направити рупу, пробушити; ein Loch in ein Brett ~ пробушити рупу на дасци. 2. увртети, бушењем (и. врћењем) утерати (што). II *intr.* (h), *sich* ~ увртети се, бушењем се увући.

ei'n|bohrig, *ei'n|böhrig* {*а'нбр'рѣх*} *a* једанпут пробушен.

ei'n|booten {*а'нбр'отн*} *I tr.* 15c *⚔* укрцати у чамац (и. чун). II *Ei'n|booten n* укрцавање у чун, чамац. [ча, препланути од сунца.]

ei'n|bräunen intr. (h), *sich* ~ поцрнети од сун-
ei'n brechen I tr. 1. провалити, -ливати, проби(ја)ти, проломити, -амати; ein Loch (и. eine Öffnung) in et. ~ направити рупу (и. отвор) у чему. 2. срушити (кућу, плот). II *intr.* (s)

1. провалити, -ливати, упа(сти), -дати, ући силом; оби(ја)ти; es ist eingebrochen worden лопови су провалили у кућу и извршили крађу. 2. продрети, упасти (у туђу земљу); in ein Land ~ упасти у државу (и. земљу); in die Reihen des Feindes ~ провалити у непријатељске редове; er brach auf dem Eise ein он пропаде кроз лед. 3. срушити се; das Dach brach ein кров се сруши. 4. проломити се, провалити се; das Eis brach ein лед се провали; der Boden ist unter ihm eingebrochen патос се под њим провалио. 5. *⚔* срушити се, сасути се; сломити се, сва(л)ити се, -ливати се. 6. нагло настати, наступити, догодити се; die Nacht bricht ein настаје ноћ, хвата се (и. спушта се) мрак, смркава се; bei (и. mit) einbrechender Nacht под ноћ, пред мрак; sehr oft bricht das Unglück unerwartet ein врло често догоди се неочекивано несрећа. 7. изби(ја)ти, појавити се, -ливати се; die Seuche bricht ein зараза избија; das Erz bricht ein избија (и. појављује се) руда. III *Ei'n|brechen n* 1. пробијање, проваливање, проламање, пролом *m*. 2. рушење. 3. пропадање (кроз...). 4. проваливање, обијање, покрађа *f*. 5. настајање, наступање. 6. избијање, појављивање.

Ei'n|brecher m провалник, лопов.

Ei'n|brecher|glocke f звоно *n* на узбуну при провали провалника. [шка, потприг *m*.]

Ei'n|brenne {*а'нбр'ен*} *f* 3b запршка, запра-
ei'n|brennen I tr. 1. нагоревањем утиснути знак, жигосати, ударити (*acc.* *dat.*) жиг;

ein Zeichen ~ ударити жиг горењем. 2. *⚔* из-, на(горети (рану). 3. прогорети; ein Loch ins Kleid ~ прогорети хаљину (и. одело). 4. нападати буре сумпором, осумпорисати (буре). 5. *⚔* запрж(ити), -авати. 6. пропустити кроз ватру; die Glasur okaliti остаклицу; eine Farbe langsam ~ боју горењем истиха удесити. II *intr.* 1. (h) изгорети. 2. (s) угнути се под утицајем ватре, срушити се горећи (и. од ватре). III *sich* ~ 1. изгорети, препланути (од сунца). 2. горењем изгубити у тежини. IV *Ei'n|brennen n*, *Ei'n|brennung f* ударање жига, жигосање (горењем); паљење, нагоревање; кађење, сумпорисање буради; прогоревање; каљење, пропуштање кроз ватру; преплањавање; губљење у тежини услед горења. [воде и запршке.]

Ei'n|brenn|suppe f чорба (и. јуха) од вруће
ei'n|briefen tr. сложити игле (и. набадаче) у мала демена.

ei'n|bringen I tr. 1. увести, увозити; довести, дотерати (заробљенике); унети, уносити; донети, доносити; j-n gefangen ~ довести кога као заробљеника; j-n gefänglich ~ одвести кога у затвор, затворити кога; die Ernte ~ довести (и. сместити) жетву под кров; et. in die Ehe ~ донети што у брак; das Eingebachte, eingebrachtes Gut имање донето у брак; мираз; ein Schiff ~ увести брод у пристаниште, упловити бродом у пристаниште. 2. подн(ети), -осити; beim Gerichte et. ~ поднети шта суду; e-n Antrag ~ поднети предлог, изићи с предлогом. 3. *⚔* завући, -лачити. 4. дон(ети), -осити, испла(тити) се, -ћивати се, бити приносан; diese Stelle bringt viel ein ово место доноси много, ово је место врло приносно; das wird dir wenig ~ то ће ти мало донети, то ти се неће довољно исплаћивати; ~d *p. pr.* и *a* приносан; viel einbringend врло приносан; wenig einbringend мало приносан. 5. надокна(д)ити, -ћивати; was jetzt versäumt worden ist, läßt sich gar nicht wieder ~ што је сада пропуштено, неће се моћи никако надокнадити; das Versäumte wieder ~ пропуштено опет надокнадити; e-n Verlust ~ надокнадити губитак. 6. *⚔* прокопати; die Teufe ~ прокопати окно дубље. 7. *†* зби(ја)ти. II *Ei'n|bringen n*, *Ei'n|bringung f* увожење, уношење, унос *m*; у-, до(в)оз *m*; доношење, донос *m*, наплата; подношење (предлога); наклањивање, наклада.

ei'n|bröckeln, *ei'n|brocken tr.* 1. на-, у(д)роби-
 ти. 2. *fam. fig.* e-m et. (и. eine Suppe) ~ замесити кому што; скувати кому попару; запржити кому чорбу; der hat sich eine hübsche Suppe eingebrockt тај је сам себи замесио; тај је сам себи скувао попару; er hat ihm eingebrockt он му је замесио; он му је скувао попару; v. aussessen; du hast dir etwas Schönes eingebrockt сам си замесио, па сад гледај

како ћеш. 3. покрцкати, уситнити (ganzes Vermögen цело своје имање).

ei'n|bröseln *tr.* \ уваљати у мрвице, посути мрвицама (стучаног сухог хлеба).

Ei'n|bruch *m* 1. рушење *n*, сурвавање *n*. 2. провала *f*, пролом, упад; ~ der Feinde провала непријатеља; ~ e-r Epidemie избијање заразе (и. епидемије); *fig.* ~ tun in j-s Recht закорачити у туђе право. 3. наступање *n* (зиме), спуштање *n*, хватање *n* (мрака). 4. ein Diebstahl mit ~ крађа са провалом, провална (и. опасна) крађа.

Ei'n|bruchs...: ~diebstahl *m* = ein Diebstahl mit Einbruch; ~ort *m* \ пробојиште *n*, пробојно прочеље *n*; ~stoß *m* \ пробојни бок. ei'n|brüd(e)rig {ѣнбруд(е)рих} [zɪn¹ i Bruder] *a* \ једнобратан, моноделфан.

ei'n|brühen *I tr.* попарити (врелом водом), размекшати у врелој води. II Ei'n|brühen *n* попаривање врелом водом.

ei'n|buchten *I intr.* (s) (на)правити улегнуће (и. увалу, затон). II Ei'n|bucht(ung) *f* завој *m*, увала, улегнуће *n*; затон *m*.

Ei'n|bug *m* завој, савијутак.

ei'n|bürgern {ѣнбүрг-рн} *I tr.* 15f 1. да(ва)ти (acc.: *dat*) право грађанства (и. држављанства), примити за грађанина (и. држављанина). 2. одомаћи(ва)ти, увести у употребу, стјећи-ицати (acc.: *dat*.) право грађанства. II sich ~ (и *fig.*) стјећи-ицати право грађанства, одомаћи(ва)ти се; dieses Wort hat sich in unserer Sprache eingebürgert ова се реч одомаћила у нашем језику; hier hat sich Gebrauch eingebürgert овде се одомаћило обичај; die Meinung hat sich eingebürgert мишљење се одомаћило (и. укоренило). III Ei'n|bürgern *n*, Ei'n|bürgerung *f* давање права грађанства, примање за грађанина (и. за држављанина); стицање права грађанства, одомаћивање, -ење.

Ei'n|buße *f* штета, губитак *m*; ~ haben (и. erleiden) штетовати, претрпети губитак (и. штету); Entschädigung für Versäumnisse und ~n оштета због занемарења и претрпљеног губитка.

ei'n|büßen *I tr.* изгубити, штетовати; sein Leben ~ изгубити живот (и. главу), платити главом (и. животом); das Augenlicht ~ изгубити очни вид, ослепети. II Ei'n|büßen *n* губљење, губитак *m*.

ei'n|dämmen *I tr.* 1. подићи -зати насип око, насипом оградити (и. сузити), зајажити, -живати, загајити, -њивати. 2. *fig.* заузда(ва)ти, обузда(ва)ти, ограничити, -авати, спречити, -авати. II Ei'n|dämmen *n*, Ei'n|dämmung *f* подизање насипа око, ограђивање (и. загађивање, сужавање) насипом, зајаживање; за-, обуздавање.

ei'n|dämmern *I intr.* (s) задремати, дремајући заспати. II *tr.* успавати, -љивати.

ei'n|dämpfen *I tr.* испаравањем исушити (и. укувати). II *intr.* (s) испаравањем исушити се (и. згуснути се). III Ei'n|dämpfen *n*, Ei'n|dampfung *f* исушивање -ење испаравањем, згушњавање испаравањем.

ei'n|dämpfen *tr.* 1. пу|стити-штати пару да прод(и)ре у (и. на) шта, напарити, надимити. 2. затворити (е-п Vogel птицу) у мрачан кавез (да не би певала).

ei'n|decken *I tr.* 1. \ загр|нути, -тати (виноград), покрити (руже пре мраза). 2. \ das Dach ~ метнути кров, покри(ва)ти. II sich ~ \ покрити се (робом). II Ei'n|decken *n*, Ei'n|deckung *f* загртање; покривање; повлачење робе пре заказаног рока; \ прикривање (топа). [2. \ моноплан.]

Ei'n|decker *m* 1. \ брод са једном палубом.]

ei'n|deichen *tr.* — ei'n|dämmen.

ei'n|denken: sich in et. (acc.) ~ пренети се мислима у што, упознати се с чим мислећи о томе, продрети у што мислећи о томе.

ei'n|deutig *a* једнозначан.

Ei'n|deutigkeit *f* једнозначност.

ei'n|deutschen {ѣндѣчн} [deutsch] *I tr.* по-немч|ити, -авати. II Ei'n|deutschung *f* понемч|авање, -ење *n*. [зби(ја)ти, саби(ја)ти]

ei'n|dichten [dicht] *tr.* згу|снути, -шњавати,]

ei'n|dicken {ѣндѣчн} [dick] *I tr.* укуха(ва)ти, згуснути (кувањем); eingedickte Milch згуснуто (и. кондензовано) млеко. II Ei'n|dicken *n*, Ei'n|dickung *f* укухавање, згушњавање (кувањем). [свићи се на службу.]

ei'n|dienen: sich ~ увежбати се у служби,]

ei'n|dingen *tr.* 1. погодити (и. најмити). 2. \

ei'n|docken *tr.* \ = docken². [= einbedingen.]

ei'n|donnern *tr.* згрувати, с треском разбити.

ei'n|dorren *intr.* (s) уса|хнути, -њивати; о-, са-сушити се.

ei'n|drähtig *a* једножичан, са једном жицом.

Ei'n|drang *m* \ = Ei'n|dringen.

ei'n|drängen *I tr.* угурати, угур(ив)ати силом.

II sich ~ утрпа(ва)ти се, угурати се; увући се, ушњајати се; dieser Mensch drängt sich überall ein овај се човек утрпава у све. II Ei'n|drängen *n*, Ei'n|drängung *f* угуривање, угурање силом; увлачење; утрпавање.

ei'n|drehen *tr.* 1. уврнути, увр|нути, -ћи, окретањем увући. 2. die Füße ~ при ходу врхове ногу извијати унутра.

ei'n|drillen *I tr.* 1. провртити сврдлом (и. бургијом). 2. улићи у главу. 3. \ обучити, механички извежбати. II Ei'n|drillen *n*, Ei'n|drillung *f* бушење сврдлом; обучавање, механичка обука.

ei'n|dringen *I intr.* (s) 1. прод|рети, -ирати, силом ући, грунути унутра; прова|лити, -љивати, упа|сти, -дати; der Feind ist in die Stadt eingedrungen непријатељ је продро у град; mit Gewalt bei e-m ~ насилно ући ка кому; силом продрети до кога; in das Mark ~ продрети до сржи. 2. проби(ја)ти, прод|рети, -ирати; der Dolch drang zwei Zoll tief ein потајац је ушао два палца (у месо); das Wasser drang plötzlich ein вода је изненада продрла (и. провалила); das Wasser dringt überall ein вода продире са свих страна. 3. *fig.* прод|рети, -ирати, ући (и. улазити) у ствар; näher (и. tiefer) in eine Sache ~ ближе (и. дубље) продрети (и. ући) у ствар; in den Geist einer Sprache ~ продрети (и. ући) у

дух језика; in ein Geheimnis ~ проникнути тајну, ући у тајну. 4. auf e-n ~ устремити се на кога, навалити, -ливати на кога. II ~d p. рг. и а продиран, проницљив. III Ei'n|dringen n, Ein dringung f продирање, упадање; пробијање, продирање (течности); провала, упад m.

Ei'n dringlich I а продиран, продиран дубоко у душу, убедљив, упечатљив, уверљив, снажан, моћан; жив; својски; das Eindringliche der Rede убедљивост речи. II adv. продирно, уверљиво, убедљиво, снажно, моћно, живо. Ei'n|dringlichkeit f продирност, убедљивост, уверљивост, упечатљивост; јачина, оштрина. Ei'n dringling {ѣндрѣн.лѣн} m 2g¹ наметљивац, улез, домазет; упадач, освајач.

Ei'n|druck m 1. y-, o|тисак, знак; der ~ des Siegels im Wachs y-, o|тисак печата у воску. 2. утисак, упечаток; ~ machen (y)чинити утисак, утицати; die Rede machte e-n tiefen ~ auf die Zuhörer говор је оставио дубок утисак на слушаоце; er macht den ~ eines höchst oberflächlichen Menschen он чини (и. прави) утисак врло површног човека; gro-ßen ~ auf j-n machen учинити на кога јак утисак; er macht den ~ eines erfahrenen Menschen он даје утисак расплинутог (и. растро-женог) човека. [отисак.]

ei'n|drucken intr. (h) уштампати, направити | ei'n|drücken I tr. 1. утиснути, -кивати; die Sporen ~ забости оструге (и. мамузе). 2. уштампати, направити отисак; ein Siegel in Wachs ~ утиснути печат у восак. 3. сломи-ти, разбити (притиском споља); eine Fen-sterscheibe ~ разбити прозорско окно. 4. у-лубити, -ливати, угнути, угињати, уто-ленути, згњечити, збити; eine eingedrückte Nase припљескан (и. угнут) нос; ein Mensch von eingedrückter Gestalt човек погупеног стаца. 5. свести, склопити; die Augen ~ за-жмурити. 6. набити, die Wäsche recht fest in die Kisten ~ рубље врло чврсто збити у сан-дуке. II sich ~ 1. утиснути се, оставити отисак; die Hufe der Tiere haben sich in den Schnee eingedrückt животињске копите оставиле су свој отисак у снегу. 2. fig. = sich einprägen; sich dem Gedächtnisse ~ урезати се у памет; was man in der Jugend lernt, drückt sich dem Gedächtnisse fester ein оно што се у младо-сти учи чвршће се уреже у памети. III Ei'n|drücken n, Ei'n|drückung f утискивање; улу-бљивање, угнуће, спољштавање; разбијање. ei'n|drücklich {ѣндрѣ.клѣх} а 1. изразан, израз-ит, знатан. 2. = eindringlich.

Ei'n|drucks..., ei'n|drucks...: 2fähig а упеча-тљив, способен да прима утиске, примљив за утиске; ~fähigkeit f упечатљивост, примљив-ост за утиске; 2los а без утиска, без ути-цаја, безутицајан; die Rede blieb 2los говор је остао без икаквог утицаја, говор није о-ставио никаква утиска; er hielt eine 2lose Rede његов одржан говор није оставио ни-каква утиска; ~methode f метода утиска; 2voll а пун утиска, са пуно утиска, са пуно утицаја, врло утицајан, изразит; eine 2volle

Persönlichkeit врло виђена (и. угледна) лич-ност.

ei'n|druseln {ѣндруз.лн, ѣндруз.лн} intr. (s) | ei'n|dunkeln I intr. почети се смржавати (и. за-мрачивати). II tr. ставити у мрачан простор (уп. eindämpfen).

ei'n|dunsten, ei'n|dünsten I tr. 1. прожети па-ром, напарити. 2. испаравањем сасушити. II intr. (s) испаравањем се сасушити, испа-равањем се смањити.

ei'n|duseln intr. (s) задремати.

ei'ne {ѣн} в. код ein¹.

ei'n|eben I tr. по-, у|равнити, по-, у|равнати, по-, у|равнати. II Ei'n|eben n, Ei'n|ebnung f y-, по|равнавање. [чити, побранати.]

ei'n|eggen tr. 2 подрљати, позубати, повла-|

ei'n|ein|halb = einundeinhalb.

ein|ein|halb|mal један и по пута.

ei'nen {ѣнн} [ein¹] tr. (и sich ~) = einigen.

ei'n|engen I tr. 1. сузити, сужавати, сте|снити, -шњавати, стегнути, ограничити, -авати. 2. збити, прите|снити, -шњавати; 400 Menschen saßen eingengt in diesem Saale 400 лица притешњено једно уз друго седело је у овој дворници; ich fühle mich eingengt in meinem Wirkungskreis осећам се притешњеним (и. скученим) у своме делокругу. II Ei'n|engen n, Ei'n|engung f сужавање, стешњавање, ску-чавање, ограничавање; збијање.

ei'ner {ѣнр} I в. ein¹ 1. један; gib es einem von ihnen подај то једном од њих; einer ist keiner један као ниједан; der eine und der andere je-ан и други, тај и овај; der eine so wie der andere један као и други; der eine so, der an-dere so један овако, други онако; was für ~? какав?; so (solch) ~ такав; ~ für alle und alle für einen један за све и сви за једнога; der Eine Бог. 2. prop. неко, ко; в. irgend; er schreit, sobald ihn ~ anrührt он се депе, чим га ко такне; da könnte ~ aus der Haut fahren то је да човек изиђе из коже; das tut einem wohl то прија човеку. II Einer m 2l / јединица.

ei'nerlei {ѣнр.лѣ} [ein¹] I а inv. исте врсте, -(један те) исти; једнолик; равнодушан; sie sind von ~ Alter они су истих година; sie haben ~ Schicksal исте су судбине; sie waren ~ Meinung били су истог мишљења; ich bin mit dir ~ Meinung ја сам с тобом истог ми-шљења; er bleibt nie bei ~ Rede никад не го-вори исто; он говори час овако, час онако; unsere Kleider haben ~ Farbe наше хаљине су исте боје; adv. свеједно; es ist mir ~, ob wir zu Fuß gehen oder fahren свеједно ми је да ли ћемо пешачити или се возити; er mag kommen oder nicht, das ist mir ~ дошао или не, за мене је свеједно. II Einerlei n 2l б. pl. једноликост f, непроменљивост f, једнообра-зност f, монотонија f, увек исто; das ewige Einerlei habe ich satt сит сам сталне једно-образности; досадна ми је већ та вечита мо-нотонија; дојади ми то једно те једно; es ist das ewige Einerlei то је вечито једно те једно; mich ermüdet das ewige Einerlei замапа ме то вечито једно исто; mich ermüdet das ewige Einerlei dieser Beschäftigung доса-

еи|па|сти, мисао. 1. упа|сти, -дати, пасти (и. падати) у; про|дрети, -ирати у; das Licht fällt in das Zimmer ein светлост продире у собу; das Wild fällt ins Netz ein дивљач упада (и. улеће) у мрежу; ~der Strahl упадни зрак 2. захва|тити, -ати; die Klinke fällt schlecht ein кљавка рђаво захвата (у брави). 3. X упа|сти, -дати, прова|лити, -љвати, про|дрети, -ирати. 4. срушити се, пасти; die Zimmerdecke ist eingestürzt срушила се таваница у соби; ~ wollen бити склон паду; das Haus will ~ кућа хоће да се сруши; die eingestürzte Erzgrube срушени рудник. 5. упасти, упадати, оморшавети; die Wangen und die Augen fallen ein образи и очи упадају; die eingestürzten Augen, Wangen упале очи, упали образи. 6. упа|сти, -дати, сле|ћи се, -гнути се, слегати се. 7. пасти (и. спустити се), нападати; уле|тети, -ати; die Vögel fallen auf den Vogelherd ein тице улећу у замку; die Wildenten fallen ein дивље пловке спуштају се (и. падају) на воду. 8. наступити -ати, наста|јати нагло, појавити се, ударити; der Wind fällt mit Ungestüm ein диже се одједном ужасан ветар; wenn nur kein Regenwetter einfällt ако не настане (и. не почне) кишно време; die Nacht fällt ein настaje ноћ, спушта се ноћ. 9. X упа|сти, -дати; jetzt muß der Tenor ~ сада мора упасти тенор. 10. упа|сти, -дати у реч. 11. па|сти -дати на ум, па|сти -дати на памет, дови|јати се; опо|мен|ти се, -и|вати се; das fällt uns im Traum nicht ein то нам ни у сну не пада на памет; mir ist etwas eingestürzt пало ми је нешто на памет; was fällt dir ein? шта ти пада на памет?; er redet (и. spricht), wie es ihm einfällt говори све што му на ум падне; ich weiß selbst nicht, wie es mir

eingefallen ist ни сам не знам, како ми је то на ум пало; so etwas ist mir nicht eingefallen тако што није ми на ум падало; das ist mir gar nicht eingefallen то ми није пало на памет; то ми није било ни на крај памети; es will mir durchaus nicht ~ никако тога да се сетим; es fällt mir eben ein сада се баш сетих (и. опоменух); laß dir so etwas nicht einfallen и не помишљај на тако што; das hätte ich mir nie (и. nicht) ~ lassen то ми никада не би пало на ум. 12. ✕ падати, нагибати се. II *tr.* sich (*dat.*) den Schädel ~ разбити лобању у паду (и. од пада). III *Ei'n|fallen* *n* упадање; рушење, сурвавање; ✕ упадање, упад *m*, на-језда *f*; ≡ упадање; ✕ пад *m*, нагиб *m*.

Ei'n|fall(s)....: ~ebene *f* упадна равана; ~klinke *f* скакавица; ~linie *f* упадна линија; ~punkt *m* упадиште *n*, тачка *f* упада(ња); ~richtung *f* правац *m* упадања, упадни правац; ~schacht *m* ✕ рудничко окно *n* за проветравање; ~tor *n* провалиште; ~winkel *m* упадни угао (и. кут), угао упадања.

Ei'n|falt {ѡнфалт} [сврн. einfaltig; ein' и Falte] *f* 3b 1. простота; ~ des Herzens простодушност. 2. једноликост. 3. безазленост, искреност. 4. простота, глупост, недотупавност, неразумност; in der ~; aus ~ из глупости; seine ~ ist aber doch zu groß он је одвећ прост. 5. дедак *m*, глупач(ин)а, билмез *m*; ~ (vom Lande) простачина; sie ist eine kleine ~ она је мала глупача.

ei'n|falten *tr.* наборати.

ei'n|fältig {ѡнфелтих} [Einfalt] *I a* 1. прост (уп. einfach *I*; *opp.* сложен). 2. безазлен, простодушан. 3. глупав, (при)глуп, недотупаван, бедаст; er ist etwas ~ он је приглуп; ~es Zeug будалаштине. II *adv.* просто.

Ei'n|fältigkeit {~кд*т} *f* 3b 1. простота. 2. безазленост. 3. глупавост, недотупавност, бе-
ei'n|fältig *a*, *adv.* = einfältig. [дастоћа.]

Ei'n|falts...: ~pinsel *m* простак, простачина, глупак, букван, сакалуда, дедак, билмез, шупљов.

ei'n|falzen *I tr.* 1. ужлеб|ити, -љивати; угла-
в|ити, -љивати. 2. уметнути (књигу) у кори-
це, укоричити. II *Ei'n|falzen* *n*, *Ei'n|falzung* *f*
ужлебљивање, углављ|ивање, -ење; метање
(књиге) у корице, укорич|авање, -ење.

Ei'n|familien|haus *n* кућа *f* за једну породицу.

Ei'n|fang *m* затворен (и. заграђен) простор.

ei'n|fangen *I tr.* ухватити (и. затворити); уло-
вити, ухватити; затворити, ухапсити. II
Ei'n|fangen *n* хватање; затварање.

ei'n|farbig *a* једнобојан, једне боје (*gen.*), *y*

Ei'n|farbigkeit *f* 3b једнобојност. [једној боји.]

Ei'n|faß...: ~band *n* 2a трака опточница, тра-
ка за опточивање.

ei'n|fassen *I tr.* 1. обухва|тити, -ћати; опас|а-
ти, -ивати, огра|дити, -ђивати; опточити,
опши(ва)ти; уоквири(ва)ти; оковати, окива-
ти, углавити, -љивати *y*; оперва|зити, -жа-
вати; ein Grundstück ~ оградiti земљиште;
ein Bild in einen Rahmen ~ уоквири(и. у-
рамити) слику; in Gold ~ опточити златом,
оковати у злато; mit Perlen ~ опточити би-

сером, нанизати бисер око (*acc.*: *gen.*); mit einer Mauer ~ обидати (и. заградити) зидом;
mit Rasen ~ бусењем оивичити (и. побуса-
ти); mit Blumen ~ засадити цвеће унаоколо;
mit e-m Geländer ~ подићи ограду (и. при-
ручје) око (*acc.*: *gen.*); mit Pelzwerk ~ опто-
чити крзном. 2. оточити, разли(ва)ти у бу-
рад; са-, у|сути, са-, у|сипати; das Getreide
~ сасути жито (у вреће); Heringe in Fässer ~
метнути харинге у бурад. 3. den Bienen-
schwarm ~ ухватити рој пчела. II *Ei'n|fassen*
n, *Ei'n|fassung* *f* 1. обухватање; ограђивање;
опточивање, опшивање; уокви|ривање, -ење;
урамљ|ивање, -ење; окивање, оперважење;
отакане, растакане, разливање у бурад;
са-, у|сипање. 2. (само Einfassung) ограда;
оквир *m*; оков *m*, опток *m*; опшав *m*, поруб
m, обод *m*, перваз *m*; steinerne Einfassung
камено оивичење *n*, камена ограда.

Ei'n|fasser {ѡнфасер} *m* опточивач, радник ко-
ји опточава драго камење.

ei'n|faulen *intr.* (*s*) угњити.

ei'n|fehmen *tr.* ужири(ва)ти, жиром (у)гојити,
терати у жир (свиње). [лом] урезати (знак). I

ei'n|feilen *tr.* у-, за|пилити, турпијом (и. пи-
I

ei'n|fesseln *I tr.* оковати, окивати, метнути у
окове. II *Ei'n|fesseln* *n*, *Ei'n|fesselung* *f* оки-
вање.

ei'n|fetten *I tr.* ума|стити, -шивати, намаза-
ти машћу, подмаз|ати, -ивати; замастити.

II *Ei'n|fetten* *n*, *Ei'n|fettung* *f* мазање (и. ума-
зивање) машћу, подмазивање; замашћивање.

ei'n|feuchten *I tr.* овлаж|ити, -авати, наква|си-
ти, -шавати, намочити, уква|сити, -шавати.

II *Ei'n|feuchten* *n*, *Ei'n|feuchtung* *f* навлаж|и-
вање, -ење, квашење, мочење.

ei'n|feuern *intr.* (*h*) добро у-, за|грејати, раз-
грејати (нећ), добро наложити; *fig.* j-m
(и *tr.* j-n) ~ распалити кога.

ei'n|finden: I sich ~ 1. наћи се, -лазити се негде,
доћи (на заказано место), скупити се, поја-
вити се; sich plötzlich wo ~ обрети се где,
изненада се где појавити; ich werde mich ~
доћи ћу, појавићу се; der Hund hat sich un-
terwegs bei mir eingefunden псето се успут
нашло крај мене, псето ми се успут придру-
жило; auf dem Boden haben sich Ratten ein-
gefunden појавили су се пацови на тавану;
Sie werden gebeten, sich dort gefälligst heute
einzufinden умољавате се за љубазност да
данас будете тамо. 2. сна|ћи се, -лазити се,
привик|нути се, -авати се; sich in eine Ord-
nung ~ свићи се (и. прилагодити се) на ред.

II *Ei'n|finden* *n* појављивање, долазак *m*.

ei'n|fitzen *tr.* das Ohr in die Nähnadel ~ напра-
вити ушце на игли. [ноплан.]

Ei'n|flächer {ѡнфлехер} [Fläche] *m* 2l мо-
I

ei'n|flechten *I tr.* упл|ести, -итати, уплетати,
испреплетати; опле|сти, -тати; ein Band ins
Haar ~ уплести траку у косу; die Haare ~
оплести косу. 2. *fig.* упл|ести, -етати; eine
eingeflochtene Erzählung уплетена прича. II

sich ~ упл|етати се, -сти се. III *Ei'n|flechten*
n, *Ei'n|flechtung* *f* уплетање, испреплетаване,
преплитање; *fig.* уплетање, мешање у шта.

ei'n|fleischen I *tr.* утелов|ити, -љавати. II *sich* ~ утелов|ити се, -љавати се, постати тело.

III Ei'n|fleischen *n*, Ei'n|fleischung *f* утелов-љ|авање, -ење.

ei'n|flicken I *tr.* ein Stück ~ умет|нути, -ати закрпу (и. парче), закрпити; *fig. fam.* до-, у|метати. II *sich* ~ наметати се, пришљам-чи(ва)ти се.

ei'n|fliegen I *intr.* (s) улет|ети, -ати; aus- und ~ излетати и улетати. II Ei'n|fliegen *n* улетање.

ei'n|fließen I *intr.* (s) 1. утицати, тећи у, ули-вати се; Wasser in ein Gefäß ~ lassen пусти-ти да вода тече у какав суд; ins Meer ~ ули-вати се (и. утицати) у море. 2. *fig.* притица-ти, ући, улазити; die zur Kasse eingeflossenen Gelder у благајницу притекли новац, новац који је ушао у благајницу. 3. *fig.* узгред спо-менути (и. прећи); er hat diese Bemerkung mit ~ lassen он је ову примедбу узгред рекао; in eine Rede (mit) ~ lassen убацити у говор. 4. / утицати (auf: на). II Ei'n|fließen *n* ути-цање, уливање; притицање.

ei'n|flößen I *tr.* 1. ули, улевати, са-, у|сути, са-, у|сипати; e-m eine Arznei in den Mund ~ дати кому лек да попије. 2. *fig. a*) e-m Furcht ~ ули(ва)ти (и. зада(ва)ти) кому страх; b) j-m Hoffnung ~ ули(ва)ти наду; Mut ~ хра-брити, соколити, бодрити; j-m Mitleid ~ иза-з(и)вати сажалење (и. самилост) код кога; II Ei'n|flößen *n*, Ei'n|flößung *f* улевање, сипа-|ei'n|fluchten *tr.* / дотерати под линију. [ње у.] Ei'n|flug *m* улет, улетање *n*.

ei'n|flügelig {*ѣнфлу҃глиц*} *a* једнокрилан; ~er Bau / једнокрилно вађење.

Ei'n|fluß *m* 1. a) утицање *n*, уливање *n*; b) уше *n*, увор, става *f*. 2. *fig.* утицај, уплив; es hatte großen ~ auf alle имало је (то) вели-ког утицаја на све, то је јако утицало на све; er hat großen ~ auf die Gesellschaft он има велики утицај на друштво; ~ gewinnen за-доби(ја)ти уплив (и. утицај); ~ ausüben вр-шити утицај, бити од утицаја; ich habe gar keinen ~ darauf ту ја не могу ништа учини-ти; er hat großen ~ bei Hofe он је врло ути-цајна личност на двору; unter dem Einflusse j-s stehen стајати под чијим утицајем; ein Mann von ~ утицајан (и. упливан) човек; eine Sache von ~ врло важна ствар.

Ei'n|fluß..., ei'n|fluß...: / los *a* безутицајан, не-утицајан, безупливан, без утицаја (и. упли-ва); / reich *a* врло утицајан (и. упливан); ~rohr *n*, ~röhre *f* / улазна цев *f*, ~sphäre *f* утицајна сфера. [шаптавало.]

Ei'n|flüsterer *m* дошпатач, дошпатавало, при-|ei'n|flüstern I *tr.* 1. j-m et. ~ при-, до|шанути, при-, до|шпатавати кому што. 2. *fig.* усели-ти кому што у главу, нагов|орити, -арати кога на што, пришанути на уво. II Ei'n|flüstern *n*, Ei'n|flüsterung *f* до-, пришаптавање; на-|ei'n|flüsterei *f* = Einflüsterung *f*. [говарање.]

ei'n|fordern I *tr.* захтевати натраг, тражити натраг, искати натраг; утер|ати, -ивати (у касу); Geld ~ тражити новац натраг, тра-жити повраћај новца, тражити исплату; Steu-ern ~ наплатити (и. покупити) порезу. II

Ei'n|fordern *n*, Ei'n|forderung *f* тражење на-траг, наплата, -живање.

ein|förmig {*ѣнфѣрмѣх*} *a* једнолик, једнак, једнострук; досадан, монотон.

Ein|förmigkeit {*~кѣрт*} *f* 3b једноликост, једна-кост, једнострукост; досадност, монотоност.

ei'n|freien *intr.* (h) и *sich* ~ = einheiraten.

ei'n|fressen I *tr.* 1. пожд|ерати, -ирати, појести, прогутати. 2. *fig.* прогутати, огрпети (die Be-leidigung увреду). II *intr.* (h и s), *sich* ~ на-гривањем продрети, нагривањем ући (in et. acc. у што); der Rost hat (sich) tief in das Messer eingefressen *pha* је јако нагривла нож; die Maden haben sich in den Käse eingefressen црви су се нагривањем увукли у сир. III Ei'n|fressen *n* прождирање, гутање; *fig.* гутање, подношење; продирање нагривањем, ула-жење нагривањем.

ei'n|fried(ig)en {*ѣнфрѣд(ѣр)ен*} I *tr.* 15a огра-дити, -ћивати, загра дити, -ћивати. II Ei'n|fried(ig)en *n*, Ei'n|fried(ig)ung *f* за-, о|грађива-ње; само Einfried(ig)ung ограда, плот *m* живица. [као ограда.]

Ei'n|friedigungs...: ~mauer *f* оградни зид; зид; ei'n|frieren *intr.* (s) замрз|нути се, -авати се, зале|дити се, -ћивати се, смрз|нути се, -ава-ти се; das Wasser ist eingefroren смрзла се вода; ei'n|gefroren *p. p.* и *a c.*, за|мрзнут; / eingefrorene Kredite замрзли кредити.

ei'n|früchtig {*ѣнфрухтих*} *n* једноплодан, са једним плодом.

ei'n|fuchsen *tr.* 15e j-m et. ~ ули, кому шта у главу, научити кога чему; gut eingefuchst добро печен.

ei'n|fugen / I *tr.* (и *sich* ~) умет|нути, -ати, углав|ити (се), -љивати (се), узглоб|ити (се), -љавати (се), ужлеб|ити, -љавати (се). II Ei'n|fugen *n*, Ei'n|fügung *f* уметање, углављива-ње, узглобљавање, ужлебљавање.

ei'n|fügen I *tr.* 1. / = einfügen. 2. узглоб|ити, љавати, наместити, учаши (opp. ишчаши-ти), уложити (кост). 3. *fig.* умет|нути, -ати, дода(ва)ти. II *sich* ~ прилаго|дити се, -ћава-ти се, приви|ћити се, -кавати се; sich in die Haus-ordnung ~ прилагодити се домаћем реду (и. поретку). III Ei'n|fügen *n*, Ei'n|fügung *f* уме-тање, углављивање, уклопљавање; узглобља-вање, намештање, учашење; уметање, до-давање.

ei'n|fühlen: I *sich* ~ уосе|тити се, -ћавати се, ужив|ети се, -љавати се, спо|дити се, -ћа-вати се. II Ei'n|führung *f* уосећавање *n*, ужив-љавање *n*.

Ei'n|fuhr *f* 3b и / увоз *m*, увожјење *n*; ~ des Getreides in die Scheune увожјење жита у житницу; die Ein- und Ausfuhr увоз и извоз. Ei'n|fuhr...: ~artikel *m* увозни артикал (и. пред-мет), увозна роба *f*.

ei'n|führbar {*ѣнфурбар*} *a* увозан, увожљив; Ei'n|führbarkeit {*~фѣрт*} *f* 3b увожљивост, у-возност.

Ei'n|fuhr...: ~beschränkung *f* ограничење *n* увоза; ~bewilligung *f* увозно допуштење (и. одобрење) *n*, допуштење за увоз, увозница *f*. ei'n|führen I *tr.* 1. увести, увозити, унети, уно-

сити; das Getreide in die Scheune ~ увести (и. унети) жито у житницу; aus dem Auslande ~ увозити (и. увести) са стране; et. heimlich ~ кришом нешто увести (и. унети); j-n redend in einer Erzählung ~ неком лицу у приповести ставити извесне речи у уста. 2. увести, -одити, претставити; j-n in die Geschäfte ~ увести кога у послове, упознати кога са пословима; j-n bei Hofe ~ претставити кога на двору (владаоцу), омогућити кому приступ у двор; wir nehmen uns die Freiheit, Herrn N. durch diesen Brief empfehlend bei Ihnen einzuführen слободни смо да Вам овим писмом препоручимо господина Н.; in ein Amt ~ увести у дужност. 3. увести, уводити, завести, -одити, установити, -лавати; nach der eingeführten Ordnung према установљеном поретку; die Goldwährung ~ увести (и. озакопити) златно важење; neues Gesetz ~ увести (у живот) нов закон, применити нов закон. II sich ~ увести се, ући у употребу; diese Ware hat sich beim Publikum gut eingeführt ову је робу публика лепо примила. III Ei'n|führen *n* = Einführung. Ei'n|führer *m*, ~in *f* 1. уводи|лац, -ља, увођач, -ица. 2. \mathfrak{E} увозник. 3. оснивалац, творац. Ei'n|fuhr...: ~geschäft *n* увозничка радња *f*; ~gesetze *n/pl.* увозни прописи *m pl.*; ~handel *m* увозна трговина *f*; ~land *n* увозна земља *f*; ~prämie *f* увозна премија; ~schein *m* увозница *f*. Ei'n|führung *f* 1. увожење *n*. 2. увоз *m*. 3. увођење *n*, претстављање. 4. увод *m* (в. Einleitung). Ei'n|führungs...: ~bestimmungen *f pl.* одредбе (и. прописи *m pl.*) при увођењу новог закона; ~feierlichkeiten *f pl.* свечаности приликом увођења (и. завођења, заснивања чега); ~gesetz *n* прелазни закон *m* (пре потпуног ступања на снагу новог закона); ~patent *n* увозни патент *m*; ~rohr *n* (цев) уводница *f*, уводна цев. Ei'n fuhr...: ~verbot *n* забрана *f* увоза; ~ware *f* увозна роба; ~wert *m* увозна вредност *f*, вредност увоза; ~zoll *m* увозна царина *f*, увозина *f*. ei'n|füllen *I tr.* налити, налевати, насути, насипати, сипати, нагнути. II Ei'n|füllen *n*, Ei'n|füllung *f* сипање, улевање; пуњење, налевање, са-, на|сипање. ei'n|furchen *tr.* 1. обра|здити, -жћивати, брадом оградити. 2. набрати, наборати (лице); von Gram eingefurchte Wangen од јада избрани образи. ei'n|füßig (\mathfrak{E} nfüßig) *a* 1. једноног, једноножан, са једном ногом. 2. једноstopан, једну стопу дуг(ачак). Ei'n|gabe *f* 1. предаја (писмене жалбе), подношење *n*. 2. поднесен акт *m*, писмена молба, жалба, призив *m*. Ei'n|gang *m* 1. улазак, улажење *n*; beim ~ улазећи, приуласку; gleich beim ~ одмах приуласку. 2. улаз(ак), приступ; der vordere ~ eines Hauses предњи (и. главни, парадни) улаз у зграду; der hintere ~ задњи (и. споредни) улаз у зграду; ~ in die Kirche улаз у цркву;

verbotener ~ забрањен улаз(ак); fig. er hat überall ~ свугде има приступа. 3. долазак, приспеће *n*, приспевање *n* (робе, писама), стицање *n*; vor ~ des Schreibens пре пријема (и. приспећа) писма; ~ der bestellten Waren долазак поручене робе; den ~ der Waren melden извести о доласку (и. приспећу) робе. 4. fig. пријем, приступ; einen ~ finden наћи пријема; ући у употребу; er hat überall ~ он свугде има приступа; das Buch hat ~ gefunden књига је наишла на леп пријем (и. добро се продаје); e-r Sache ~ verschaffen постарати се о увођењу у употребу нечега; es ist schwer bei ihm ~ zu finden к њему је тешко прићи, он је неприступачан; die Schmeichler finden bei ihm keinen ~ он је неприступачан за ласкавце, он не мари за ласкавце; dieser Umstand verschaffte ihrer Vorstellung den gewünschten ~ bei dem Monarchen ова је околност учинила да је њихова претставка наишла на повољан пријем код владоца; die Vorstellung fand keinen ~ претставка није била примљена; die falschen Gerüchte fanden bei ihm ~ он је поверовао лажним вестима; meine Bitte fand keinen ~ (и. kein Gehör) моја молба не би прихваћена, моја је молба била одбијена. 5. почетак, увод; vor ~ in die Tagesordnung пре прелаза на дневни ред; im ~e seiner Rede у почетку (и. уводу) своје беседе (и. свога говора). 6. Eingänge *pl.* (преко дана) приспела писма *n pl.* (и. акта). 7. \mathfrak{E} престајање *n*, престанак, угаснуће *n*. ei'n|gängig \mathfrak{E} ei'n|gänglich \mathfrak{E} *a* = zugänglich. Ei'n|gänglichkeit *f* 3b \mathfrak{E} = Zugänglichkeit. ei'n|gangs (\mathfrak{E} ngānc) [Eingang 5] *adv.* при улазу; почетка, у почетку. Ei'n|gangs...: ~abgabe *f* улазна такса, улазна; ~artikel *m* увозни предмет; ~buch *n* књига *f* приспеле робе; ~deklaration *f* увозна декларација; ~gericht *n* предјело, мезе; ~halle *f* улазни трем *m*; ~journal *n* = ~buch; ~nummer *f* број *m* приспелог акта, број приспећа; ~pforte *f* улазна врата *n pl.*; ~rede *f* приступна беседа, претходни разговор *m*, пролог; ~tor *n* улазна капија *f* (и. врата); ~treppe *f* улазне степенице *f pl.*; степенице пред улазом; ~tür *f* улазна врата *n pl.*; ~vermerk *m* завод приспелог писма; ~zoll *m* у-| ei'n|geartet *a* v. einarten. [возна царина *f*.] ei'n|geben *I tr.* 1. да(ва)ти (да узм[е, -у]; dem Kranken eine Arznei ~ дати болеснику лек; j-m Gift ~ дати кому отрова; e-m zum Schwitzen ~ дати кому на знојење. 2. заст. e-m seine Wohnung ~ дати (и. уступити) кому свој стан. 3. подн[е]ти, -осити, преда(ва)ти (тужбу, молбу); er hat eine Bittschrift eingegeben предао је молбу. 4. fig. e-m et. ~ улити кому што у главу, надахнути, -њивати (и. задахнути, -њивати) кога чим, научити кога чему; das gab dir Gott ein тим те је Бог надахнуо, томе те је сам Бог научио; diesen Gedanken hat ihm ein guter Geist eingegeben овом га је мишљу надахнуо неки добар дух; von Gott eingegeben Богом надахнут; das gibt ihm der Neid ~ на то га наводи завист;

j-m ~, was er sagen soll научити кога шта треба да каже. II Ei'n|geben *n*, Ei'n|gebung *f* давање; предавање, подиошење, предаја; само Eingebung усађивање *n* у главу, надах-њивање *n*, надахнуће *n*; göttliche Eingebung Божје надахнуће.

Ei'n|geber *m*, ~in *f* надахњивач, -ица, потстре-кач, -ица, наводи|лац-ља.

ei'n|gebildet *p. p.* и *a* в. einbilden.

Ei'n|gebildetheit *f* 3b уображеност. [ђенчету.]

Ei'n|gebund(e) *n* повојница *f*, дар *m* новоро-

ei'n|gebogen {~нг-бог-н} *p. p.* и *a* в. einbiegen.

ei'n|geboren {~нг-бóр-н} [ein¹] *a* der ~e Sohn једини син, јединац, јединак; der ~e Sohn Gottes јединородни син Божји; die ~e Tochter једина ћерка, јединица.

ei'n|geboren {~} [ein²] *I* *a* 1. домородан, (у земљи) рођен, домаћи, земаљски; auf den Bergen, wo wir eingeboren sind на брдима, где смо рођени (и. где нам је домовина); ein ~er Untertan поданик који се родио у (тој) земљи. 2. урођен; das ~e Talent урођена даровитост *f*; dem Tiger ist der Blutdurst ~ тигру је урођена крволочност. II Ei'n|geborene(r) {~(p)} *s* 9l доморо|дац, -тка, урође-ни|к, -ца.

ei'n|gebracht {~нг-брахт} *I* в. einbringen. II

Ei'n|gebrachte(s) {~(c)} *p* 9l прија|ја, мираз *m*.

Ei'n|gebrockte(s) *n* удробљено, подробац *m*.

Ei'n|geburts|recht *n* право грађанства, др-жавна припадност.

ei'n|gedenk *a* е-г Sache (*gen.*) ~ sein сећати се чега, опомињати се чега; sei meiner ~ се-ћај ме се; dessen werde ich dir einmal ~ sein! то ти већ нећу заборавити!; ~ der Eides-pflicht сећајући се заклетве; е-г Sache (*gen.*) ~ bleiben чувати успомену на што.

ei'n|gefallen {~нг-флэ-н} *a* в. einfallen.

ei'n|gefleischt {~нг-флэ-шт} [од Fleisch према лат. incarnatus] оваплоћен, утеловљен; оли-чини, сушти; sein ~es Abbild његова слика и прилика, сушти он; ~er Bösewicht оличе-ни (и. окорели) зликовац; ein ~er Deutscher оличени (и. прави) Немац; sie ist ein ~er Teufel она је (оличени (и. прави, сушти) ђа-во; er ist ein ~er Kartenspieler он је окорели коцкар.

ei'n|gefroren {~нг-фрор-н} *a* в. einfrieren.

Ei'n|gehackte(s) *n* сецкано месо.

ei'n|gehen *I* *intr.* (*s*) 1. ући, улазити, уићи, у-нићи, уходити, улести; zur Tür ~ ући-лазити на врата; zu jenem Hause geht ein vñite у ону кућу; aus ~ und ~ в. ausgehen *I* 1; der Degen geht schwer aus und ein мач се тешко извлачи и увлачи; zum ewigen Leben ~, zur ewigen (и. in die ewige) Ruhe ~ преселити се у вечност; отићи на вечни починак. 2. *fig.* auf et. (*acc.*) ~: а) ући-лазити у што, за|ћи-лазити у што, упу|стити се -штати се у што; ich will nicht auf seine Ansicht ~ нећу да ула-зим (и. залазим) у његово мишљење; auf die näheren Umstände ~ ући-лазити (и. за|ћи, -лазити) у појединости (и. подробности); б) приста(ја)ти на што, усв|јојити -ајати што, наи|ћи -лазити на што; auf eine Bedingung ~

приста(ја)ти на неку погодбу (и. неки услов), прихват|ити -ати неку погодбу; auf e-n Scherz ~ знати за шалу, прим|ити -ати шалу; auf j-s Wunsch ~ изићи чијој жељи насусрет, испунити кому жељу; er hat nicht darauf ~ wollen није хтео на то наићи, није хтео на то пристати. 3. ићи; ићи у главу; dem Sinne ~ ићи у главу; *fam.* das geht ihm glatt ein: а) воли он то (да чује); б) то му иде (лако), то (он) учи лако, то му иде као од шале; с) то му иде, то он лако схвата (и. разуме); das geht ihm hart (и. schwer) ein то му иде тешко, то он тешко схвата; das geht mir nicht ein то ми не иде у главу; die Mathema-tik geht ihm schwer ein математика му не иде (у главу), с математиком натеже. 4. сти-ћи, стизати, пристизати, пристати, приспе-вати, доћи; es sind Briefe eingegangen стигла су писма; ~de Ausstände приспеле (и. за-остале) своте; das Geld ist unter m-r Adresse eingegangen новац је приспео (и. дошао) на моје име; so und so viel ist nicht eingegangen толико и толико је мање приспело; mit ~ у-лазити у, ићи као приде. 5. престати (изла-зити); угасити се; пропасти, угинути, сасу-шити се, свенути; растурити се; ~ lassen: а) напустити, оставити, б) укинути; ~ die Firma N. ist eingegangen фирма Н. престала је да ради, престала је да постоји; e-e Ge-sellschaft ~ lassen растурити друштво. 6. скупити се, -љати се, стејати се, -гнути се, збе|ћи се, -гнути се. 7. ићи, улазити, стати, сачињавати, садржавати се. II *tr.* 1. (*h* и *s*) (уп. *I* 2) пристати на; er ist (и. hat) es einge-gegangen он је пристао на то, он је то усвојио (и. прихватио): e-e Bedingung ~ пристати на неку погодбу (и. на неки услов); e-e Ehe ~ склопити -апати брак, у|ћи -лазити у брак, ступ|ити -ати у брак; e-n Handel ~ начинити неки посао, пазарити; e-n Kontrakt ~ скло-пити уговор; e-n Vergleich поравнати се, на-годити се; e-e Verbindung ~, e-e Verpflichtung ~ (пре)узети обавезу, примити обавезу, оба-везати се; e-n Vertrag ~ склопити уговор; e-e Wette ~ опкладити се. 2. (само са *h*) ~ ein Wild ~ опколити дивљач. III ~d *p. p.* и *a*, *adv.* в. тамо. IV Ei'n|gehen *n*, Ei'n|ge-hung *f* улажење, ухођење, улагање; одла-жење, пресељавање; пристајање, наилаже-ње, прихватање, примање, усвајање, испу-њавање, -ење; у-, за|лагање, упуштање; стизање, пристизавање *n*, приспевање; пре-стајање, престанак *m*, угаснуће; пропаст *f*, угинуће, сасушење, свенуће, свењавање; оп-кољавање; скупљање, стезање; растурање; укидање; склапање.

ei'n|gehend {~нг-гэ-нт} *I* *a* 1. подробан, исцрпан, темељан; ~er Bericht исцрпан, опширан из-вештај. 2. тачан. II *adv.* подробно, исцрпно, темељно. [шени|к, -ца.]

Ei'n|gekerkerte(r) *s* 9l затворени|к, -ца, ухап-

Ei'n|geladene(r) *s* 9l званица.

ei'n|geleisig *a* в. eingleisig.

Ei'n|gemachte(s) *n* 9l припремљено воће или поврће за зиму; слатко, компот *m*, туршија *f*.

ei'n|gemeinden {*ѣнгѣмѣнѣн*} [Gemeinde] I *tr.* 15c припојити општини, примити у општину. II *Ei'n|gemeindung* *f* припајање *n* другој општини, спајање *n* са другом општином.

ei'n|genommen {*ѣнгѣнѣмѣн*} I *p.p.* од *einnehmen*. II *a* задобивен, одобровљен, пристражан; für j-n (et.) ~ sein бити расположен према некоме (нечему), имати лепо мишљење о кому (о чему); er ist für die Musik ~ занет је музиком, претерано воли музику; er ist gegen mich ~ ненаклоњен ми је, не воли ме; er ist ganz von Vorurteilen ~ он је пун предасуда; er ist ganz von ihrer Schönheit ~ потпуно га је занела њена лепота. 2. уображен; von sich ~ sein много о себи уображавати; имати о себи претерано добро мишљење. 3. тежак, мутан; der Kopf ist mir ganz ~ глава ми је сасвим мутна (и. тешка).

Ei'n|genommenheit {*~хѣт*} *f* 3b 1. задобивеност, одобровољеност, занетост, наклоњеност, пристрасност. 2. уображеност. 3. мутност, тежина (у глави). [јан|ин, -ка.]

Ei'n|gepfarrte(r) *s* 9l придошл|и, -а парохи-|
Ei'n|gesalzene(s) *n* 9l б. *pl.* усољено месо, месо из саламуре.

Ei'n|gesandt {*ѣнгѣзѣнт*} *n* 5 припослано (чланак у новинама за који не одговара уредник).
ei'n|geschlechtig *a* ~ једносполан.

ei'n|geschlossen {*ѣнгѣшлѣсѣн*} *a* *p.p.* од *einschließen*. [опсада.]

Ei'n|geschlossenheit {*~хѣт*} *f* 3b затвореност; I
ei'n|geschnitten {*ѣнгѣшнѣтѣн*} I *p.p.* *a* в. *einschneiden*. II *Ei'n|geschnittene(s)* {*~(c)*} *n* 9l б. *pl.* (и)сецкано, искрижано.

ei'n|geschränkt {*ѣнгѣшрѣнѣкт*} *p.p.* и *a* (*dv.*) ограничен(о), стешњен(о), скучен(о); ~ leben живети скучено; ~ wohnen становати у тескобном стану.

Ei'n|geschränktheit {*~хѣт*} *f* 3b ограниченост, стешњеност, скученост; штедљивост; in ~ leben живети скучено.

ei'n|geschrieben *p.p.* од *einschreiben*.

ei'n|geschüchtert *a* заплашен.

ei'n|gessen I *a* *p.p.* од *einsitzen* насељен, стално настањен. II *Ei'n|gesessene(r)* *s* 9l насељени|к, -ца, становни|к, -ца.

Ei'n|gesessenheit *f* настањеност.

ei'n|gestand(e)ner|maßen *adv.* према признању; er hat es ~ getan он је признао да је то учинио.

ei'n|geständig *a* који је признао, признавши; ~ sein призна(ва)ти; er war das nicht ~ он то не призна(ваше).

Ei'n|geständnis *n* призна(ва)ње.

ei'n|gestehen *tr.* = *bekennen* I 2 призна(ва)ти.

ei'n|gestrichen¹ {*ѣнгѣштрѣхѣн*} [ein¹] *a*: ㊦ ~ *e* Note нота четвртине октаве.

ei'n|gestrichen² {*~*} [ein²] *a* и *p.p.* од *einstreichen*.

ei'n|getragen *a* в. *eintragen*. [дошљак, -иња.]

Ei'n|gewanderte(r) *s* 9l у-, до|сељени|к, -ца, |

Ei'n|geweide {*ѣнгѣвѣдѣ*} [срвн. *ingeweide* „црева“; *Weide*²; уп. *ausweiden* I] *n* 2/1. изнутрица *f*; дроб *m*, утроба *f*, црева *n* *pl.* 2. *fig.* утроба *f*, изнутрица *f*, унутрашњост *f* (eines Berges брда). 3. *fig.* утроба *f*, срце.

Ei'n|geweide... {*~*}: ~arterie *f* ☞ цревна артерија; ~beschauer *m antiqu.* гледач судбине по утроби; ~lehre *f* ☞ наука о изнутрици, сплахнологија; ~schmerz *m* утробни (и. цревни) бол; ~senkung *f* ☞ спад *m* изнутрице; ~würmer *m* *pl.* ☞ цревне глисте *fpl.*, утробни готовани. [ни|к, -ца, посвећен|и, -а.]

Ei'n|geweihte(r) {*ѣнгѣвѣтѣ(р)*} *s* 9l посвеће-|

ei'n|gewöhnen I *tr.* и *refl.* привик|нути, -авати (in et. *acc.* на што, an et. *acc.* на што), прилагодити; sich ~ приви|ћи се, -кнути се, привикавати се, прилагодити се (чему), научити се на што. II *Ei'n|gewöhnen* *n*, *Ei'n|gewöhnung* *f* при-, на|викавање, прилагођ|авање, -ење, навика.

ei'n|gezogen {*ѣнгѣцогѣн*} *p.p.* од *einziehen* 1. повучен, у-, о|самљен, скроман, тих; ~ leben; ein ~es Leben führen живети повучено. 2. увучен, удуб(љ)ен, унутра повучен; ~e Flanken упали бокови. [о|самљеност, самовање.]

Ei'n|gezogenheit {*~хѣт*} *f* 3b повученост, у-, |

ei'n|gießen I 1. ули(ва)ти, улевати, наточити, налити, налевати, усугити, усипати. 2. *fam.* *fig.* ули(ва)ти. 3. залити, залевати; eiserne Klammern in den Stein ~ гвоздене скобе залити у камену. II *Ei'n|gießen* *n*, *Ei'n|gießung* *f* у-, на|левање, сипање, утакање; затапање.

ei'n|gipsen I *tr.* угипсовати, гипсом причврстити; ☞ e-n Arm ~ метнути руку у гипс. II *Ei'n|gipsen* *n*, *Ei'n|gipsung* *f* метање (и. стављање) у гипс, угипсавање.

ei'n|gittern *tr.* огра|дити, -ћивати решетком.

Ei'n|..., ei'n|...: ~glas *n* наочари за једно око; монокл; ~gläubig *a* једноверан; ~gläubige(r) *s* једноверни|к, -ца; ~gläubigkeit *f* једна вера, једноверност; ~gleisig *a* са једним колосеком. [зити.]

ei'n|gleiten *intr.* уклизити, клизећи у|ћи, -ла-|

ei'n|...: ~glied(e)rig *a* једночлан.

ei'n|graben I *tr.* 1. укопа(ва)ти, закопа(ва)ти, погрести, покопати; уров|ити, -љавати, у-трап|ити, -љавати. 2. урез|ати, -ивати, усе|ћи, -цати; *fig.* in das Gedächtnis ~ утувити, урезати у памет. II *sich* ~ 1. укопа(ва)ти се, ушанџити се, -авати се. 2. *fig.* зарити се; sich in seine Bücher ~ зарити се у своје књиге; sich dem Gemüte ~ урезати се у душу. III *Ei'n|graben* *n*, *Ei'n|grabung* *f* укопавање; у-ровљавање, утрапљавање; ушанчавање; у-|

ei'n|gravieren *tr.* урези(ва)ти. [резивање.]

ei'n|greifen *intr.* (*b*) 1. in et. (*acc.*) ~ машини се у што, машини се руком у шта; in die Saiten ~ ударити у жице (и. струне). 2. *a* ☞ захватити, захва|тати, -нати, хватати (једно у друго), ухватити, за|качи(ва)ти, за|квачи(ва)ти; *b*) *fig.* die Teile des Systems greifen gut inein. ein делови система добро су повезани међу собом. 3. *fig.* in et. (*acc.*) (у)мешати се у што; fördernd ~ потпом|оћи, -агати; handelnd ~ суделовати; kräftig ~ својски прискочити у помоћ, одлучно потпомоћи, јуначки улетети у борбу. 4. in j-s Rechte ~ зако-рачити (и. дирати) у чија права, забраздити у чија права. 5. ☞ e-m in die Rede ~ упасти

кому у реч, прекинути кога. 6. *der Hund greift ein* пас хвата траг (и. улази у траг). II *~d p.pr.* и *a* одлучан, својски, оштар; *~de Maßregeln* одлучне мере; *adv.* одлучно, својски, оштро. III *Ei'n|greifen n*, *Ei'n|greifung f* машање у; (за)хватање; повезаност; мешање; закорачавање, дирање, заилажење. *Ei'n|grenzen tr.* ограничити, -авати, омеђити, -авати.

Ei'n|griff m 1. захват, хватање *n*; *☼ außer ~ bringen* извадити из зубаца, искључити из захвата; *in ~ bringen* уметнути (и. убацити) у зупце, довести до захвата. 2. *fig.* заилажење *n*, закорачивање *n*, дирање (и *acc.*: у што); *dieses Verfahren ist ein ~ in meine Rechte* овим се поступком заилази у моја права. 3. *☼ (blutiger) ~* операција *f*; *der Arzt mußte einen ~ machen* лекар је морао извршити операцију.

Ei'n|griff(e)lig a *☼* са једним стубићем.

Ei'n|guß m 1. улев, = *eingießen* II. 2. *☼* лек за животиње. 3. *☼* цевњак, калуп. 4. = *Inlett*. *Ei'n|guß...: ~rohr n* цев *f* улевница; *бадањ m*, тулац (код воденице); *~tierchen n pl.* инфу-*i* *Ei'ngut n* покретно имање. [*зорије f pl.*] *Ei'n|hacken I intr. (h)* *in et. ~ zace|hi* -цати секиром у што; *mit den Zähnen in et. ~ zari* (ва)ти (и. забити) зубе у што. II *tr.* ** исецкати; *Fleisch in die Würste ~* исецкати месо за кобасице.

Ei'n|hageln I impers. *es hagelt hier ein* овамо пробија град; *es hagelten Streiche auf ihn* *ein* пљуштаху ударци по њему. II *tr.* 1. *es sind alle Fenster eingehagelt (worden)* све је прозоре град поразбио. 2. *wir sind eingehagelt* град нас је задржао.

Ei'n|häkeln I tr. 1. укукити. 2. *☼* = *einhaken*.

Ei'n|haken I tr. закопчати, закачити; *☼* убацивати. II *intr. (h)* и *sich ~* закопчати се; закачити се; ухватити.

ein|halbmal adv. попут, упола.

Ei'n|halt m 6. *pl.* задржавање *n*, заустављање *n*, застанак; прекид; обустава *f*; *e-r Sache (dat.) ~ tun* зауставити (и. спречити) напредовање чега, спречити што; *dem Feuer (и. der Feuersbrunst) ~ tun* спречити ширење пожара, угасити пожар; *dem Kriege ~ tun* учинити крај рату, прекинути рат; *der Rede ~ tun* прекинути говор (и. беседу); *man muß solchem Mißbrauch ~ tun* мора се учинити крај таквој злоупотреби.

Ei'n|halten I tr. и refl. j-n ~ задржати кога код куће (и. дома); *sich ~* седети код куће, не излазити. II *tr.* 1. зауставити, -љати, задржати; *die Pferde ~* зауставити коње. 2. одржати (ва)ти, држати се тачно, тачно извршити (ва)ти; *das Versprechen ~* одржати (и. испунити) обећање; *die Ordnung ~* држати се реда; *den Weg ~* држати се пута; *er wird den Termin pünktlich ~* он ће се тачно држати рока; *das Maß ~* држати се мере, бити умерен; *☼ s-e Zahlungen ~* бити тачан с плаћањима; *die Zeit ~* не пропустити време, бити тачан. 3. обуставити, -љати, задржати (den Gehalt плату); *s-e Begierden ~*

не дати маха својим прохтевима. III *intr. (h)* преста(ја)ти, стати; *mit den Zahlungen ~* обуставити плаћања, престати с исплатама; *mit dem Lesen ~* престати са читањем; *halt ein!* (пре)стани! IV *Ei'n|halten m*, *Ei'n|haltung f* заустављање, задржавање, обустављање, обустава; одржавање.

Ei'n|handeln tr. 1. купити, по-, на|куповати, пазари(ва)ти; *et. gegen et. anderes ~* разменити (и. трампити) што за што друго. 2. *et. mit ~* обухватити што куповином (и. пазаром). 3. *☼ er hat sein ganzes Vermögen eingehandelt* он је у трговини изгубио цело своје имање; *~ abs.* осиротети тргујући.

Ei'n|händig a 1. једнорук, класт, кљакав. 2. *☼* за једну руку.

Ei'n|händigen {☼* *en|händig*} [Hand] I tr.* преда(ва)ти у руке, *☼* уручи(ва)ти, испоручи(ва)ти. II *Ei'n|händigen n*, *Ei'n|händigung f* предавање у руке, *☼* уручивање, -ење, предаја у руке, испоручивање, -ење, испорука.

Ei'n|händigungs...: ~scheine m потврда *f* о предаји, предајница *f*.

Ei'n|hängen I tr. 1. *~ in (acc.)* обесити у; обесити, окачи(ва)ти; *die Kleider ~* обесити хаљине; *die Tür ~* окачити врата. 2. *☼ die Hemmkette ~* укочити (и *das Rad* точак). II *intr. (h)* и *sich ~* улактити се (= *unterfassen*). III *Ei'n|hängen n*, *Ei'n|hängung f* вешање; окачивање.

Ei'n|hängig a: *~es Dach* једностран кров.

Ei'n|hauch m удах.

Ei'n|hauchen I tr. 1. удах|нути, -њивати, удисати. 2. удахнути, удухати; *e-m Leben ~* удахнути кому живот, оживити кога дахом својим; *fig. e-m Begeisterung ~* улити кому одушевљење, запојити кога одушевљењем, одушевити кога. II *Ei'n|hauchen n*, *Ei'n|hauchung f* удахивање, удисање; *☼* уливање.

Ei'n|hauen I tr. 1. усе|ћи, -цати, насећи, насецати; *урез(ив)ати, уклесати (die Worte in den Stein ~* речи у камен); *ein Loch ins Eis ~* просећи рупу у леду; *eingehauene Stufen* усечене степенице. 2. разва|лити, срушити, оборити, ударцима секире; *eine Tür ~* развалити врата секиром. 3. *исећи, изудити (Fleisch mесо)*. II *intr. (h)* *auf (и. in) j-n ~* ударити на кога (сабљом, секиром итд. у руци); *auf den Feind ~* ударити сабљом (и. ножем) на непријатеља. 2. *fig.* наклонити се, навалити (и *n*); *er hieb tapfer aufs (и. ins) Essen ~* он се јуначки наклони на јело. III *sich ~* = *sich einpauken*. IV *Ei'n|hauen n* усецање; уреживање; разваљивање; наваљивање сабљом (и. ножем).

Ei'n|hauig a *☼* што се једанпут годишње коси.

Ei'n|häusig a *☼* једнодом.

Ei'n|häusig a који нерадо излази из куће, који чува огњиште. [*дома биљка.*]

Ei'n|häusling m 2g¹ *☼* једнодомка *f*, једно-

Ei'n|heben tr. 1. дижући што наме|стити, -штати; *das Fenster ~* окачити прозор; *☼ die Form unter die Presse ~* метнути сложени слог у машину. 2. (по)купити, утерати у касу; *die Steuer ~* покупити порез.

ei'n/hefteln: sich ~ укопчати се (G.)

ei'n/heften I *tr.* уши(ва)ти, проши(ва)ти; das Futter ~ ујемчити поставу; ein Buch ~ проши(ва)ти књигу. II Ei'n/heften *n* ушивање, ујемчивање; прошивање. [einfriedigen.]

ei'n/hegen *tr.*, Ei'n/hegen *n*, Ei'n/hegung *f* = I ei'n/heilen I *intr.* (s) лечењем остати у телу; die Kugel ist eingeheilt зрно је зарашћивањем остало у телу. II *tr.* учинити да зарашћивањем остане у телу.

ei'n/heimisch *a* (opp. ausländisch) домаћи, овоземаљски; ~er Krieg грађански рат; ~e Pflanzen овоземаљске (и домаће) биљке; ~machen одомаћити, прилагодити; ~werden одомаћити се, прилагодити се; ich bin hier ~ ја сам овдашњи (и. одавде, из овога места); ich fühle mich hier ~ осећам се овде као код своје куће. [дашњи човек.]

Ei'n/heimische(r) *m* нашинац, домаћи, ов-I Ei'n/heimisch/sein {днхдмйшзџн} *n* одомаћеност *f*.

ei'n/heimsen {днхдмзџн} [heim] I *tr.* 15e унети, -осити, смејстити, -штати, склонити (летину) у житницу (и. у (х)амбар), однети кући, скупити, -љати, прикупити, -љати; метнути у цеп; *fig.* Lorbeeren ~ побрати лаворике. II Ei'n/heimsen *n* уношење (и. смештање) у житницу (и. амбар).

ei'n/heiraten I *tr.* приженити, довести у кућу. II sich ~ приженити се, постати домазет; sich in eine Familie ~ женидбом ступити у сродство са којом породицом, женидбом ући у породицу.

Ein'heit {днхдт} *f* 3b 1. јединство *n*; die ~ Gottes јединство Бога; die ~ der Handlung јединство радње (у драми); Anhänger der politischen ~ присталица политичког јединства; ~ in der Mannigfaltigkeit јединство у разноврсности. 2. Δ јединица; *phls.* монада. 3. *gr.* — Einzahl. 4. \times јединица.

ein'heitlich {длх} I *a* 1. јединствен; заједнички; ein ~es Kommando јединствена (и. заједничка) команда; ein ~es Deutschland јединствена Немачка; ~e Regierung јединствена (и. једна заједничка) влада; ~e Bevölkerung јединствено становништво; ~e Taxe јединствена (и. једнообразна) такса. 2. што тежи за јединством, унитаристички. II *adv.* јединствено, заједнички, по истом начелу, на исти начин. [једномерност; једнообразност.]

Ein'heitlichkeit {дкдт} *f* 3b јединственост; I Ein'heits...: ~bestrebung *f* тежња за јединством; ~geschoß *n* једнак метак *m* (за све), уједначен метак; ~preis *m* уједначена цена *f*; ~schreibung *f* заједнички начин *m* писања; ~uhr *f* нормални часовник *m*; ~zeit *f* заједничко време *n*, уједначено време; mitteleuropäische ~zeit средњеевропско време.

ei'n/heizen I *intr.* (h) под-, на|ложити; *fig.* j-m tüchtig ~ угрејати кога, ознојити кога; *fig.* fam. подложити казан, накресати се; er hatte tüchtig eingeheizt он се ваљано накресао. II Ei'n/heizen *n*, Ei'n/heizung *f* подлагање (ватре), ложење, загревање.

Ei'n/heizer *m*, ~in *f* ложач, -ица.

ei'n/helfen *intr.* (h): e-m ~ помоћи кому да уђе; e-m in den Wagen ~ помоћи кому да се попне (и. уђе) у кола; *fig.* подгурнути, -ивати кога, помоћи кому да нешто може без застајања продужити; e-m Schauspieler (и. Redner) ~ подгурнути глумца (и. говорника), дошапнути глумцу (и. беседнику) да може наставити.

Ei'n/helfer *m*, ~in *f* шаптач, -ица.

ei'n/hellig {днхелџ} [срвн. einhellec; ein' и Hall] I *a* једногласан, једнодушан. II *adv.* једногласно, једнодушно. [нодушност.]

Ei'n/helligkeit {дкдт} *f* 3b једногласност, јед-I ei'n/hemmen *tr.* укочити.

ein'henk(e)lig *a* са једном дршком, са једном ручицом, са једном рукатком (лонац).

ein/he'r... {днхер-}: *adv.* са *v* кретања увек *sep.*: ~brausen *intr.* дохуја(ва)ти.

ei'n/herbsten {днхџрпстџн} *tr.* обавити бербу.

ein/he'r...: ~fahren *intr.* (s), einhergefahren kommen довозити се, довести се; ~fliegen *intr.* (s) einhergefliegen kommen долет|ати, -ети; ~gehen *intr.* (s), einhergegangen kommen грести, ходати, ступати одмерено, до|ћи, -лазити свечано, дошетати; ~jagen *intr.* (s) (до-)јурити; ~kommen *intr.* (s) долазити, до|ћи, при|ћи, приближ|ити се, -авати се; ~rauschen *intr.* (s) шумети (и. са шумом) се приближавати; ~reiten *intr.* (s), einhergeritten kommen (до)јездити, (до)јахати, јашући приспети; ~schleichen *intr.* пришуња(ва)ти се, у-, при|вући се; ~schlendern *intr.* (s) (до)регати, доклатити се; ~schreiten *intr.* (s), einhergeschritten kommen (до)корачати, грести; ~schwanken *intr.* (s) дотетуравати се, (до-)тетурати се; ~schweben *intr.* (s) долазити лебдећи, (до)лебдети; ~schwimmen *intr.* (s), einhergeschwommen kommen пливајући долазити, допливавати, пловити, (до)пливати, допловити; ~stürmen *intr.* (s) (до)јурити, долет|ети -ати као олуја; ~stolzieren *intr.* (s) шепурити се, вркочити се, шепурећи се долазити; ~tragen *tr.* (до)носити; ~treten *intr.* (s) ступати одмерено, свечано ходати, грести, прилазити, улазити; ~trippeln *intr.* (s) дотапка(ва)ти, доцупка(ва)ти, приближавати се тапкајући, цупкајући; ~ziehen *intr.* (s), einhergezogen kommen и|ћи, летети, приближ|ити се, примицати се.

Ei'n'herrschaft *f* монархија.

ei'n/hetzen *tr.* 1. \ddot{x} die Hunde auf ein Wild ~ напујдати псе на дивљач. 2. *fig.* eingehetzt = eingeschossen (в. einschießen I 2).

ei'n/heucheln: sich ~ улар|ати се, -ивати се.

Ei'n/hieb *m* [einhausen] наваљивање (и. ударање) сабљом, секиром итд., клање.

ei'n/hodig *a* са једним мудом (и. јајетом); ~es Geschöpf једнотупац *m*, једнојајац *m*.

ei'n/holen I *tr.* 1. изићи свечано пред кога (и. допратити кога у град). 2. стићи, стизати, при-, до|стићи, при-, до|стизати; die Verfolger holten ihn ein потера га је (при)стигла; du kannst deine Mitschüler nicht mehr ~ ти не можеш више стићи своје другове. 3. надокна|дити, -ђивати, стићи; das Versäumte (wie-

der) ~ пропуштено надокнадити. 4. добити, на-, до-, при|бавити, купити, куповати; Futter ~ набавити сточну храну; Vorräte ~ набавити, -љати залихе (животне намирнице). 5. *fig.* j-s (и. von j-m., bei j-m) Rat ~ потражити од кога савета, питати кога за савет; Nachricht über et. (*acc.*) ~ добавити вест о чему, (от)ићи по вести о чему; ein Gutachten ~ тражити и добити мишљење, добавити мишљење; die Stimmen ~ покупити гласове. 6. ~ скупити, смота(ва)ти, сави(ја)ти (die Segel једра). 7. шум. из-, пре|мерити. II Ei'n|holen *n*, Ei'n|holung *f* свечано дочекивање, свечан дочек *m*; на-, до|бављање, стижање. Ei'n|hole...: ~korb *m* [einholen 4] ручна корпа *f*; ~tasche *f* ручна торба. [свечаности.] Ei'n|holungs...: ~feierlichkeiten *f pl.* пријемне. Ein'..., ein'...: ~horn *n* 2g. а) једнорог (у бајкама), животиња са једним рогом; б) (Rhino|ceros) носорог; в) (Monodon mono|ceros) једнорожац, нарвал (врста кита и ~horn|fisch *m*), б) китов зуб; ~hornig {~хо-р-ни} а) једнорог; ~horn|schnecke *f* пуж *m* са једним пипком. ei'n|hotzeln *intr.* (*s*) збрчкати се. Ei'n'..., ei'n'...: ~hufer *m* једнокопитар; ~hufig *a* са једном копитом, једнокопит(аст). ei'n|hüllen I *tr.* и *refl.* (sich ~) у-, за|мотати (се), у-, за|мотавати (се), омотати (се), омо-гавати (се), у-, за|вити (се), у-, за|вијати (се), заогр|нути (се), -тати (се), *fig.* скрити (се), скривати (се); sich in seine Unnahbarkeit ~ огрнути се плаштом неприступачности, бити неприступачан; ~d *p. pr.* и *a* који омо-тава, омотни. II Ei'n|hüllen *n*, Ei'n|hüllung *f* у-, за|мотавање, (за)огртање; за-, у|вијање; скривање. ei'nig {~нић} [свн. einac] I а 1. готово † (= einzig); der ~e Gott једини Бог; er ist der ~e Sohn seiner Eltern он је једини син својих родитеља, он је јединац у својих родитеља; man kann sich nur einen ~en Raum vorstellen (K.) може се претставити само један једини простор. 2. über et. (*acc.*), in et. (*dat.*) ~ сло-жан, сагласан у чему; ~ sein бити сложан, слагати се, бити сагласан, саглашавати се; unsere Herzen bleiben ~ наша ће срца оста-ти сложна (и. нераздвојна); im Preise ~ sein, handelseinig sein (werden) сложити се у це-ни, погодити се; mit sich selbst nicht ~ sein не знати шта хоће; колебати се; не бити са собом начисто; darüber ist fast jeder ~ у то-ме се скоро сви слажемо; ~ werden сложи-ти се; sie können darüber noch nicht ~ wer-ден не могу још да се сложе у томе. II *adv.* сложно, сагласно; ~ machen ујединити; nicht ~ leben не слагати се. ei'nige {~нић} [свн. einig] *pr/ind.* (у једнини стоји обично испред мислених, градивних и збирних именица и тада значи: нешто, а у множини показује неодређен број и има зна-чење наших речи: некоји, неки, једни, не-колицина): 1. а) нешто (мало), неколико; ~r Wein möchte nicht schaden нешто вина не би шкодило; ~ Milch нешто млека; ~s

Holz нешто (мало) дрва; er bat um ~e Bü-cher он замоли (и. мољаше) за неколико књига; bei ~m guten Willen са нешто мало добре воље; hier muß ~s geändert werden овде се мора нешто да измени; er hat noch ~s Geld он има још нешто мало новаца; б) *fig.* нешто, прилично; das wird ~s kosten то ће стати нешто (и. не мало, прилично). 2. не-к(о)и, једни, неколицина, икакав; ~ Äpfel а) неколике јабуке (до пет); б) неколико јабу-ка (преко четири); ich habe deren noch ~ и-мам их још неколико; ~ behaupten, daß... неки тврде да...; ~ denken so, andere anders једни мисле тако, други опет друкчије; vor ~er Zeit пре неког времена, недавно; ~ mei-ner Freunde неки (и. неколицина) од мојих пријатеља; es kamen nur ~ дође само (њих) неколицина; ~ lasen, andere schrieben једни читаху, а други писаху; ~ wenige неколици-на; er ist zwanzig und ~ (и. ~ und zwanzig и. ~ zwanzig) Jahre alt њему је двадесетак го-дина, он има око двадесет година, он има двадесетак година, њему је (и. он има) не-ких двадесет година; er wird in ~n Stunden zurückkommen вратиће се за неколико ча-сова; er machte es ohne ~ Schwierigkeiten он је то учинио без икаквих тешкоћа. ei'nig|mal *adv.* неколико пута. ei'nigen I *tr.* (и sich ~) 1. у-, с|јединити (се), у-, с|једињавати (се). 2. сложити (се), слагати (се), довести у сагласност, измири(ва)ти. II Ei'nigen *n*, Ei'nigung *f* уједињавање, -ење, сједињавање, -ење; сагласност, једноду-шност; погодба, измирење. ei'niger|ma|ßen {~нић-г-мас-н и ~нић-г-мас-н} *adv.*: а) унеколико, донекле; б) донекле, при-лично. ei'nig|gehen *intr. sep.* слагати се; ich gehe in diesem Punkte mit Ihnen einig у овој се тачци слажем са Вама. Ei'nigkeit {~нић-к-т} *f* 3b слога, једнодушност, сагласност; ~ macht stark у слози је спас. Ei'nigungs...: ~amt *n* суд *m* за измирење су-протности (на пр. одбор радника и послода-ваца); ~bestrebung *f* тежња за уједињењем; ~vertrag *m* уговор о миру. ei'n|impfen I *tr.* убризгати серум, (на)-калемити, навр|нути, -тати; ein Reis e-m Baume ~ окалемити дрво; *fig.* накалемити, у-ли(ва)ти у главу. II Ei'n|impfen *n*, Ei'n|impfung I Ei'n|impfling *m* 2g¹ калам. [*f* калемљење.] ei'n|jagen I *tr.* 1. утер|јати, -ивати, угнати, у-гонити. 2. *fig.* ули(ва)ти, утер(ив)ати; j-m Furcht (и. Schrecken) ~ зада(ва)ти кому страх, утерати кому страх у кости; j-m e-p schönen (и. großen) Schreck(en) ~ претстра-вити кога; j-m et. ~ ули(ва)ти кому што у главу. 3. обучити, -авати лову. II *intr.* (*s*) у|ћи -лазити у трку, трком у|ћи, -лазити. ei'n|jährig *a* једногодишњи; ~es Kind дете од године дана, једногодишње дете; ~e Pflanze једногодишња биљка; ~es Pferd једного-дац, једногодишњак коњ, омак; ~e Stute једнотка кобила, омакиња, омица; Ein'|jährig(e) *m*, Ein'|jährig|freiwillig(e) *m* 9l је-

дногодишњи добровољац, војник са скраћеним (и. ђачким) роком; *Einjährig-Freiwilligen-Dienst* *m* б. *pl.* једногодишња добровољачка служба *f*, ђачки рок. [у јарам.]

ei'n|jochen *tr.* ујарм|ити, -љивати, упрегнути)
ei'n|kacheln *intr.* (h) *fam.* = *einheizen*.

ei'n|kalken *l* *tr.* потопити у креч; закречити. II
Ein' kalken *n* потапање у креч; закречавање.
Ein' kammer system *n* једнодоми систем *m*, парламенат без сената.

ei'n|kanten *l* *tr.* опши(ва)ти, оивич|ити, -авати, цвећем оградити. II *Ein' kantung* *f* опшивање, оивич|авање, -ење, ограђивање цвећем (и. бусеном).

ei'n|kantig *a* једноивичан, једнобридан, са једном ивицом, са једним бридом.

ei'n kapseln {*ѣнкапс|лн*} [*Kapsel*] *l* *tr.* у-, за-, чаурити, у-, за|чауравати. II *sich* ~ 1. учаур|ити се, -авати се. 2. *fig.* учаурити се, сакривати се, издвојити се, -ајати се. *Ein' kapseln* *n*, *Ein' kapselung* *f* учаур|авање, -ење.

ei'n|kassieren *g* *l* *tr.* покупити, напла|тити, -ћивати, утер(ив)ати у касу. II *Ein' kassieren* *n*, *Ein' kassierung* *f* наплаћивање, наплата, утеривање у касу.

Ein' kassierer *m* наплаћивач, инкасент.

Ein' kassierungs... ~ *geschäft* *n* радња за наплату дуга; ~ *kosten* *pl.* наплатни трошкови *m* *pl.*, трошкови око наплате.

ei'n|kauen *tr.* 1. сажватати, сажвакати (и *fig.*) 2. сажвакану храну стављати кому у уста.

Ein' kauf *m* 1. куповина *f*, куповање *n*, купња *f*; *Einkäufe machen* (и. *besorgen*) (на)куповати, пазари(ва)ти; *ich habe noch einige Einkäufe zu machen* имам још што-шта да купим; *sie versteht sich nicht auf den* ~ она не уме да купи, она се не разуме у куповини. 2. задобијање чланства у каквом предузећу уношењем свога новца у њ = *Einkauf(s)geld*.

Ein' kauf... = *Einkaufs...*

ei'n|kaufen *l* *tr.* 1. куп|ити, -овати, по-, на|куповати; *abs.* куповати; *sie weiß gut einzukaufen* она уме да купи (и. купује); *in Menge* ~ = много (и. сила) накуповати. 2. а) платити за кога уписнину у какво у друштво; б) платити за кога трошкове за смештај у какав завод; с) платити осигурање за кога; *j-p in eine Gesellschaft* ~ уписати кога у друштво плативши чланарину за њега. II *sich* ~ у-платити за себе чланарину у каквом друштву; платити за себе место; *sich in ein Spital* ~ купити (и. платити) место за лечење у болници; *sich in die Lebensversicherung* ~ осигурати се за случај смрти. III *Ein|kaufen* *n* куповина *f*; плаћање друштвеног улога; плаћање места у заводу.

Ein|käufer *m*, ~ *in* *f* купац.

Ein' kaufs... ~ *auftrag* *m* налог за куповину; ~ *buch* *n* књига *f* куповине, рачунска књига; ~ *geld* *n*: а) уписнина *f*, улог *m*; б) прописана цена за ступање у (на пр. у болницу); с) оброк *m* за осигурање; ~ *preis* *m* куповна цена *f*; *zum ~preis verkaufen* прода(ва)ти што по куповној цени; ~ *verein* *m* друштво *n* за куповину; ~ *ware* *f* куповна роба, купљена

роба; ~ *zeit* *f* време *n* за куповину. [мрежи.]

Ein' kehle *f* 1. олук *m*, жлеб *m*. 2. грлић *m* на)
ei'n|kehlen *l* *tr.* изолуч|ити, -авати, ижлеб|ити, -љавати. II *Ein' kehien* *n*, *Ein' kehlung* *f* изолуч|авање, -ење, ижлеб|авање, -ење.

Ein'kehr {*ѣнхер*} *f* 3б б. *pl.* 1. на-, с|враћање, отседање; *dieses Wirtshaus hat viele* ~ у ову гостионицу многи свраћају. 2. конак *m*, свратиште *n*, гостионица *f*; *bei j-m* ~ *nehmen* свратити ка кому, отсести код кога; *ich werde bei ihm eine* ~ *nehmen* навратићу се к њему, свратићу к њему. 3. ~ *in sich selbst* враћање у се, испитивање свога сопственог живота.

ei'n|kehren *intr.* (a) 1. свра|тити, -ћати, отсести, -дати, навра|тити, -ћати; *bei j-m* ~ свра|тити -ћати ка кому; *in e-m Gasthofe* ~ отсести у гостионици; *willst du nicht ein wenig bei mir* ~? зар нећеш мало да навратиш к мени (и. до мене)?; *fig. die Not kehrte bei ihm ein* невоља га је снашла, невоља је наишла к њему. 2. *fig. in sich* ~ задубити се у се; повући се у се; испитивати самог себе; *ein in sich eingekehrter Mensch* у се повучен)

Ein'kehr... ~ *haus* *n* гостионица *f*. [човек.]
ei'n|keilen *tr.* 1. угла|вити, -љивати клином, причвр|стити, -шћивати клином, ударити клин, закланчити. 2. *fig.* прикљештити, збити. 3. *fam.* разби(ја)ти, полупати.

ei'n|kellern {*ѣнкел|ерн*} [*Keller*] *tr.* сме|стити, -штати у подрум (и. трап), утрап|ити, -љавати. [ју матер.]

ei'n|kennig *a* плашљив, што зна само за сво-)
ei'n|kerben *l* *tr.* урез|ати, -ивати, зарез|ати, -ивати, засе|ћи -цати, зарез(ив)ати у рабош, назубати; *eine Schuld* ~ зарезати у рабош дуг; *ein Schwein* ~ ровашити свињу. II *Ein' kerben* *n*, *Ein' kerbung* *f* у-, за|резивање, засецање; ровашење.

ei'n|kerkern {*ѣнкер|керн*} [*Kerker*] *l* *tr.* ухапси-ти, затворити у тамницу (и. у затвор). II
Ein' kerkern *n*, *Ein' kerkerung* *f* хапшење, затварање, бацање у тамницу.

ei'n|kernig *a* ~ једнозрн, с једном коштуницом.
ei'n|kesseln *tr.* затворити као у казан (и. у котао). [(и. багер.)]

Ein' ketten|bagger *m* једноланчани јаружар)
Ein' kindschaft *f* *g* подједнако право *n* за децу доведену у нов брак и за децу рођену пре склопљеног брака; *in die* ~ *aufnehmen* признати доводче за своје. [под своје.]

ei'n|kindschaften *tr.* усинити, усвојити, узети)
ei'n|kitten *l* *tr.* закитовати, залепити китом. II

Ein' kitten *n*, *Ein' kittung* *f* закитавање, залепљивање китом.

ei'n|klagbar *a* *g* судски(м путем) тражљив (и. наплатљив, који се може судским путем тражити и наплатити).

Ein' klagbarkeit *f* 3б тражљивост (и. наплатљивост) судским путем.

ei'n|klagen *l* *tr.* *g* судским путем тражити наплату (*acc.*: *gen.*; *eine Schuld* дуга). II
Ein' klagen *n* тражење наплате судским путем; *Einklagen* *eines Wechsels* тражење наплате меничног дуга судским путем.

ei'n|klammern I *tr.* 1. Δ *gr.*, † загра|дити, -ђивати. 2. утврдити (и. везати) скобом (и. стегом, спојом), ускобити. II **Еи'н|klammern** *n*, **Еи'н|klammerung *f* Δ , *gr.*, † заграђивање; утврђивање (и. везивање) скобом, ускобљавање.**

Ei'n|klang *m* 1. Ξ склад, складност *f*, сазвучје *n*. 2. *fig.* склад, сагласност *f*; *in* ~ bringen у-складити, довести -одити у склад, сложити; *im* ~ stehen mit et. бити (и. стајати) у складу са чим. [једним записком.]

ei'n|klappig *a* са једним при-, за|клопцем, са|

ei'n|klarieren *tr.* оцаринити бродски товар.

ei'n|klassig *a* једноразредан.

ei'n|klaui *a* = **ein|**hufig.

ei'n|kleben I *tr.* улеп|ити, -љивати, залеп|ити, -љивати. II **Еи'н|kleben** *n*, **Еи'н|klebung** *у-*, залепљивање.

ei'n|kleiden I *tr.*, *sich* ~ 1. (*sich*) ~ обући (се), облачити (се), оде(ва)ти (се), оденути (се); *e-n* Soldaten ~ дати војнику војничко одело. 2. *e-n* Mönch (и. eine Nonne) ~ закалуђерити, замонашити, потстрижи; einen Geistlichen ~ запопити; der als Mönch Eingekleidete потстриженик, монах, калуђер; die als Nonne Eingekleidete потстриженица, калуђерица, дувна; *sich* ~ lassen (и. eingekleidet werden): а) обући униформу, запопити се, замонашити се, закалуђерити се, б) отићи у калуђерицу. 3. *fig.* заоденути (у лепо рухо); *et.* in schöne Worte ~ заоденути што у лепе речи, нешто исказати бираним речима; *in* Bilder eingekleidete Vorstellungen сликовите претставе. II **Еи'н|kleiden** *n*, **Еи'н|kleidung** *f* облачење, одевање; запопљавање, -ење, замонашавање, -ење; заодевање (лепим рухом), сликовито претстављање.

ei'n|kleistern *tr.* за-, улепити ћиришем (и. туткалом), у-, за|ћиришити, утуткалисати.

ei'n|klemmen I *tr.* у-, при|кљештити, у-, при|кљештавати, приштинити, стегнути, стезати, прите|снити, -шњавати; den Finger zwischen die Tür ~ прикљештити (и. пригњечити) прст вратима; ein eingeklemmter Bruch уклештена кила *f*. II **Еи'н|klemmen** *n*, **Еи'н|klemmung** *f* у-, при|кљештавање, у-, при|кљештење, пригњечавање, -ење.

ei'n|klettern *intr.* (s) упузати се, уверати се.

ei'n|klingen *intr.* (s) сагла|сити се, -шавати се.

ei'n|klinken I *tr.* затв|орити -арати резом (и. кваком, чекљуном, скакавицом). II *intr.* (s) затв|орити се, -арати се, пасти (реза); die Tür klinkt nicht mehr ein реза на вратима не хвата више.

ei'n|klopfen *tr.* 1. укуца(ва)ти, закуца(ва)ти 2. die Wand ~ куцањем (пр)обити зид, куцањем срушити зид.

ei'n|kneifen *tr.* уштинити, приштињивањем приврстити (и. наместити); загристи (усне).

ei'n|kneten *tr.* умесити (што) у (шта).

ei'n|knicken I *tr.* зал|омити, -амати; завр|нути -тати, (лист) преви|јати, посувра|тити, -ћати; die Ecke einer Visitenkarte ~ превити угао посетнице. II *intr.* (s) 1. зал|омити се -амати се. 3. клецати; die Knie knickten mir

vor Müdigkeit ein колена су ми клецала од умора. III **Еи'н|knicken** *n*, **Еи'н|knickung** *f* заламање, превијање, завртање; клецање.

ei'n|knöpfen *tr.* за-, у|копча(ва)ти.

ei'n|knüpfen *tr.* увезати, завези(ва)ти.

ei'n|kochen I *tr.* укуха(ва)ти, укувати; den Saft bis auf die Hälfte ~ укувати сок за половину; die Früchte in Zucker ~ укувати воће у шећеру, направити слатко. II *intr.* (s) уврети, увирати; die Fleischbrühe bis zur Hälfte ~ lassen пустити да чорба до половине увре; die Suppe ist (ganz) eingekocht јуха (и. чорба) је (потпуно) уврела. III **Еи'н|kochen** *n*, **Еи'н|kochung** *f* укухавање, увирање.

ei'n|koffern *tr.* спремити (и. спаковати) у путничку торбу (и. у кофер).

ei'n|kommen I *intr.* (s) 1. *prov.* у(ни)ћи, улазити, ступити у; als er zur Kirchentür einkam када је ушао на црквена врата. 2. стићи, присти|ћи, -зати, приспе(ва)ти; допринесити, давати доходака, бити уносан; притицати; es ist noch kein Geld eingekommen није још стигао никакав новац; es sind noch nicht alle Außenstände eingekommen нису још наплаћена сва потраживања (и. тражбине, дугови); es sind viele Waren eingekommen приспело је много робе; die Zinsen kommen richtig (и. pünktlich) ein камата редовно пристиже; die Nachrichten kommen ein вести пристижу; von m-m Gute kommt jetzt nicht viel ein од свога имања имам сада мало дохотка. 3. доћи с молбом, молити, жалити се, поднети жалбу (и. тужбу); schriftlich ~ поднети писмену молбу; um Kassation ~ жалити се касацији; um die Erlaubnis ~ молити за допуштење; mit einer Bitte ~ доћи с молбом; mit einer Klage gegen j-n ~ поднети тужбу против кога. 4. па|сти -дати на памет (и. на ум), присетити се; es kommt mir ein пада ми на ум; sich ~ lassen присетити се. II **Еи'н|kommen** *n* пристизање, наплата *f*; боље *pl.* **Еи'н|künfte** доходак *m*, приход *m*, (до)принос *m*; von s-m Einkommen leben живети од свога дохотка; пристизање властима (молби, жалби).

Еи'н|kommen...: ~steuer *f* доходарина.

Еи'н|kömmling *m* 2g¹ дошљак,ridoшлица, досељеник, *fam.* пришићелдија.

ei'n|köpfig *a* једноглав, са једном главом.

ei'n|koppeln *tr.* 1. оградити. 2. укопча(ва)ти, прик(в)ачити.

ei'n|körben *tr.* 1. сместити (и. спаковати) у корпу. 2. метнути (и. стрести) у кошицу.

Еи'н|korn *n* (Triticum monococtum) пир *m*.

ei'n|körpern I *tr.* = einverleiben; спојити, спајати, придружи(ва)ти, присајединити, -њавати; Güter ~ спојити имања. II **Еи'н|körpern** *n*, **Еи'н|körperung** *f* = einverleiben III.

ei'n|kramen *tr.* 1. изложену робу за продају сместити (и. уклонити, спаковати). 2. јн. = einkaufen. [зати, запарати.]

ei'n|kratzen *tr.* гребањем (и. стругањем) уре-

ei'n|kreisen I *tr.* окружи(ва)ти, заокружи(ва)ти; опко|дити, -љавати, опасати; *fig.* осамити, издвојити. II **Еи'н|kreisen** *n*, **Еи'н|kreisung**

f окруж|авање, -ење, заокруж|ивање, -ење, опкољ|авање, -ење; осамљивање, издавање.
Ei'n|kreisungs...: ~politik *f* политика окру-
 жавања (и. осамљивања).

ei'n|kriechen *intr.* (s) 1. умилети, упузити. 2.
 = einschrumpfen.

ei'n|kriegen *tr.* [севн.] = einholen I 2.

ei'n|krümeln, **ei'n|krumen** *tr.* у-, на|дробити.

ei'n|krümmen *tr.* по-, са|ви(ја)ти унутра, са-
 вијањем скупити (и. сузити).

Ei'n|küchen|haus *n* кућа са једном кухињом за
 више станова.

Ei'n|künfte (ѣнкунѣт) *pl.* од Einkommen *n*
 приходи *mpl.*, доходи *mpl.*, доприноси *mpl.*;
 zufällige ~ непредвиђени приходи.

ei'n|kuppeln *tr.* = einkoppeln 2.

Ei'n|lade... = Einladungs...

ei'n|laden I *tr.* 1. утовари(ва)ти, натоварити
 (Waren in ein Schiff робу у брод); eine Kugel
 in die Flinte ~ метнути метак у пушку, на-
 пунити пушку. 2. поз(и)вати; zu e-r Versamm-
 lung ~ сазвати (чланове) на састанак (и. сед-
 ницу); j-n freundlich ~ zu bleiben молити ко-
 га да остане; die Natur ladet uns zum Ge-
 nusse ein природа нас зове на уживање. II
 ~d *p. pr.* и *a* 1. знач. *mf.* 2. привлачан, при-
 мамљив, диван; ~de Musik привлачна музика.
Ei'n|ladende(s) *n* привлачно, примамљиво, ди-
 вота *f*. III **Ei'n|laden** *n*, **Ei'n|ladung** *f* товаре-
 ње, утоваривање, утовар *m*; пуњење; пози-
 в(а)ње *m*.

Ei'n|lader *m*, ~in *f* позивач, -ица, позивар, -ка.

Ei'n|ladungs...: ~billet *n*, ~brief *m*, ~karte *f*
 позив *m*, позивница *f*; ~schreiben позивница
f; ~schritt *f* програм *m* (на позивници).

Ei'n|lage [einlegen] *f* 1. уметање *n*, метање *n* у,
 ѣ упаковивање *n*, смештање *n*. 2. прилог *m*,
 приложено *n*, додаток *m*; in der ~ у прилогу;
 ein Brief mit der ~ писмо с прилогом; in der
 ~ senden wir Ihnen Abschrift von... у прилогу
 шаљемо Вам препис... 3. уметак *m*, унутра-
 шњост (e-r Zigarre цигаре) (*opp.* Deckblatt *b*).
 4. ѣ итд. улог *m*, уплата. 5. уметак *m* (у ха-
 лини). 6. ѣ уметак, уметнута песма у вод-
 вилу. 7. уметак *m*, даска за продужење стола.

Ei'n|lager *n* 1. затвор *m* за дуг. 2. X стан *m*.

ei'n|lagern I *tr.* 1. сместити (и. унети) што у
 стовариште (и. оставу, подрум, магацин,
 складиште). 2. X сме|стити -штати у логор,
 улогори(ва)ти, разме|стити, -штати по ста-
 новима. II sich ~ сместити се, улогорити се.
 III **Ei'n|lagern** *n*, **Ei'n|lagerung** *f* смештање у
 стовариште итд., X смештање, улогорава-
 ње, размештање; само Einlagerung X међу-
 слој *m*, међуслог *m*.

Ei'n|lage...: ~kapital *n* уложна главница *f*, у-
 ложни капитал *m*; ~schein *m* уложница *f*,
 признаница *f* на уложени капитал. [штању.]

Ei'n|lagerungs...: ~gewicht *n* тежина при сме-|

Ei'n|lags...: ~kapital|konto *n* рачун *m* о унетом
 капиталу у касу.

ei'n|ländisch *a prov.* = inländisch.

ei'n|langen I *tr.* преда(ва)ти, поди|ети, -осити.

II *intr.* (s) = eingehen I 4.

ei'n|lappig *a* = einsamenlappig.

Ei'n|laß (ѣнлаѣ) [einlassen] *m* 2d 1. пуштање
n унутра, допуштење *n* за улазак, приступ, у-
 лазак; den ~ gewähren (и. geben) допустити
 улазак; den ~ begehren тражити допуште-
 ње за улазак; den ~ wehren бранити (и. за-
 бра|нити -њивати) улазак. 2. пролаз, спо-
 редни улаз, *fam.* капицик. 3. пропуст, отвор
 на рибњаку кроз који улази вода. 4. потка *f*.
Ei'n|laß...: ~billett *n* = ~karte.

ei'n|lassen I *tr.* 1. пу|стити -штати унутра, пу-
 стити да неко и. што уђе; спу|стити, -штати;
 die Wache wollte mich nicht ~ стража ме
 не хтеде пустити унутра. 2. уметнути,
 углавити (Holz in ein anderes Holz дрво у
 друго дрво); пустити да упија; Tuch ~ потопи-
 тити сукуно да се скуп; den Fußboden mit
 Wachs ~ натопити патос воском. II *refl.* 1.
 sich in et. (*acc.*) упу|стити се -штати се у
 што; sich in ein Gespräch mit e-m ~ упусти-
 ти се с киме у разговор; ich lasse mich auf
 diese Bedingungen nicht ein не упуштам се у
 те услове, не пристајем на те услове; sich
 nicht auf Fragen ~ не упуштати се у питање;
 sich auf eine weitere Erklärung über et. nicht ~
 не упуштати се у даља објашњења о чему;
 ~ sich über et. (*acc.*) ~ (боље auslassen) ре-
 ћи (и. казати) опширно своје мишљење о че-
 му; sich mit j-m ~: а) ступити у везу с киме,
 спријатељити се с киме; laß dich ja in keinen
 Streit mit ihm ein! та не упуштај се с њиме
 ни у какву свађу!; б) упу|стити се -штати се
 с ким у распу. 2. X спу|стити се, -штати се.
 III **Ei'n|lassen** *n*, **Ei'n|lassung** *f* пуштање
 унутра, улажење, улаз *m*; упуштање; уме-
 тање, углављивање.

Ei'n|laß...: ~geld *n* улазница *f*; wieviel beträgt
 das ~geld? колика је улазница?; ~karte *f*
 улазница; ~klappe *f* ѣ упустни приклопац *m*.

ei'n|läßlich *a* ѣ опширан, подробан, тачан;
adv. опширно, подробно, тачно, темељно.

Ei'n|laß...: ~pforte *f* улазне вратнице *f* *pl.*;
 ~schacht *m* X окно *n* за спуштање; ~steue-
 rung *f* ѣ упустни разводник *m*; ~tür *f* у-
 лазна врата *n* *pl.*; ~ventil *n* ѣ упустни вен-
 тил *m*.

Ei'n|lauf *m* 1. = Eingang 3. 2. ѣ у-, до|плов-
 љавање (des Schiffes брода). 3. клистир;
 j-m e-n ~ geben клистирати кога, испрати
 кому црева.

ei'n|laufen I *intr.* (s) 1. ући, улазити, приспе-
 ти; ѣ у-, до|пловити; das Schiff läuft in den
 Hafen ein брод улази у луку. 2. улевати се,
 утицати; der Fluß läuft ins Meer ein река се
 улива у море. 3. = eingehen 4; es ist eine trau-
 rigة Nachricht eingelaufen стигла је жалосна
 вест; das Geld läuft langsam ein новац пола-
 ко пристиже; es ist eine Klage (и. es sind
 Klagen) gegen dich eingelaufen стигле су
 тужбе против тебе. 4. скупити се, -љати се,
 покупити се (= eingehen I 6); das Tuch ist
 sehr eingelaufen сукуно се јако скупило. II *tr.*
 трчећи (и. у трку) провалити; die Türe(n) ~
 трком врата провалити. III **Ei'n|laufen** *n* улаз
m; улажење *n*, ѣ упловљавање *n*, присти-
 зање; скупљање, стезање.

ei'n|läufig *a* једноцеван, са једном циви (пушка).

ei'n|laugen I *tr.* о-, за|лужи(ва)ти, ставити у цеђ. II Ei'n|laugen *n*, Ei'n|laugung *f* о-, за|луживање, стављање у цеђ.

ei'n|läuten I *tr.* звоњењем огласити (почетак чега), огла|сити -шавати звоном; den Gottesdienst ~ (звоњењем) огласити почетак службе Божје. II Ei'n|läuten оглашавање звоњењем.

ei'n|leben: sich ~ ужив(е)ти се у, -љавати се у, навикнути се животом на; sich an e-m Orte ~ прилагодити се приликама неког места; sich in et. (*acc.*) ~ ужив(е)ти се -љавати се у што.

Ei'n|lege...: ~arbeit *f* рад *m* уметањем; ~band *n* 2a залога *f* (у књижи); ~boden *m* покретно дно *n*; ~brettchen *n* покретна дашчица *f*.

ei'n|legen I *tr.* 1. умет|нути, -ати, мет|нути -ати у, став|ити -љати у, уложити, улагати; die Rechnungen in den Brief ~ метнути рачуне у писмо; Geld in e-n Brief ~ метнути новац у писмо; die Pflanzen in Herbarien ~ метнути биљке у хербариум; die Waren ~ сместити (и. спаковати) робу; die Waren bei j-m ~ оставити робу код кога на чување; Feuer in den Ofen ~ заложити ватру у пећи; потпалити пећ; Holz in den Ofen ~ метнути дрва у пећ; Feuer ins Haus ~ запалити кућу; die Reben in die Erde ~ положити лозу у земљу; сме|стити, -штати, разме|стити, -штати; die Soldaten ~ сместити војнике (на пребивалишту); j-n ins Gefängnis ~ ухапсити кога, бацити кога у затвор; Wein in den Keller ~ унети вино у подрум; mit Gold oder Silber ~ украшавати златом или сребром, украсити уметањем злата или сребра; Metall ins Holz ~ умет|ати -нути метал у дрво (као украс); eingelegte Arbeit рад *m* са уметањем, мозаички рад; das Messer ~ склопити (и. затворити) нож; Geld in eine Unternehmung ~ уложити новац у какво предузеће; Geld in die Sparkasse ~ дати новац у штедионицу; X ein Kapfenrohr ~ наместити топовску цев (на лафет). 2. спремити (и. оставити) што за зиму; die Gurken in Essig ~ метнути краставце да се укиселе, метнути краставце у турпију; das Fleisch in die Salzlake ~ метнути месо у саламуру; in Zucker ~ ушећерити, направити слатко (и. компот) од. 3. X die Lanze ~ спремити копље за одбрану; *fig.* eine Lanze für e-n ~ ломити копље за кога; бранити кога. 4. порубити, опшити. 5. *fig.* заслужи(ва)ти, задоби(ја)ти; Ehre ~ задобити славу. 6. *fig.* ein gutes Wort für e-n ~ и sich für e-n ~ заузети се за кога, рећи коју добру реч за некога, заложити се за кога; *als* die Berufung ~ уложити призив (и. жалбу) вишем суду, жалити се вишем суду; апеловати на виши суд; Verwahrung ~ уложити протест. II sich ~ 1. в. I 6. 2. сместити се. III Ei'n|legen *n*, Ei'n|legung *f* уметање, стављање у, полагање у, улагање у; остављање за зиму; порубљивање; задобијање; заузимање, залагање; *als* подношење, улагање.

Ei'n|leger *m* 1. ~, ~in *f* улагач, -ица. 2. / положница *f*; пропољак *m*. 3. полагаач (лозе у земљу). 4. подметач (на столу за јела).

Ei'n|lege...: ~holz *n* дрво за уметање; ~sohle *f* подлагач *m* (за ципеле), подлога.

ei'n|lehren *tr.* / e-m et. ~ научити кога чему.

ei'n|leiern / I *tr.* успав|ати -љивати једноличком песмом. II sich ~ *fig.* навикнути се на.

ei'n|leimen *tr.* утуткалити, туткалом залепити изнутра.

ei'n|leiten I *tr.* увести, уводити; e-n Bach in den Teich ~ увести (и. довести) поток у рибањак. 2. приправ|ити, -љати, припрем|ити, -ати, упу|тити, -ћивати; уде|сити, -шавати, пригот|овити, -љавати, направити увод; e-n Rechtsstreit ~ заметнути (и. повести) парницу; Verhandlungen ~ повести преговоре; eine Schrift ~ написати предговор (и. увод) каквом списку; er wußte die Sache so einzuleiten, daß... он је дао такав правац (и. ток) ствари да...; ein Buch mit et. ~ почети књигу чиме. II ~d *p. pr.* и *a* 1. у знач. *inf.* 2. претходни, припремни, уводни, приступни. III Ei'n|leiten *n*, Ei'n|leitung *f* увођење, припрема, приправа; увод *m*; претходни поступак *m*; *¶* претходна свирка, прелудија, увертира.

Ei'n|leitungs...: ~gefecht *n* X припремна борба.

ei'n|lenken I *intr.* (*h*) 1. вратити се (in den Weg на пут); rechts ~ ударити десно, скренути на десно. 2. *fig.* (wieder) вратити се на (главну) ствар, опет се навраћати на (главну) ствар; предомислитисе. II *tr.* 1. den Wagen ~ заокрепнути кола на пут, вратити кола; e-n wieder ~ вратити кога на пут. 2. X = einrenken I. III sich ~ узглоб|ити се, -љавати се. IV Ei'n|lenken *n*, Ei'n|lenkung *f* враћање (на пут); враћање на ствар; предомишљене.

ei'n|lernen *tr.* добро научити, утувити; j-m et. ~, j-n zu et. (*dat.*) ~ — einlehren.

ei'n|lesen I *tr.* по-, скупити, побрати. II sich ~ увежбати се у чему читањем; sich in e-n Schriftsteller ~ дугим читањем сродити се са писцем. III Ei'n|lesen *n* при-, скупљање.

ei'n|leuchten I *intr.* (*h*) бити јасан, -на, -но, -ни итд., бити очевидан; das leuchtet ein то је јасно, то је очевидно, то је јасно као дан; das leuchtet mir ein то ми је јасно; die Sache will mir nicht recht ~ ствар ми није сасвим јасна. 2. / свијати се, допадати се. II ~d *p. pr.* и *a* јасан, очигледан, очевидан; j-m eine Sache ~d machen објаснити што кому.

ei'n|liefern I *tr.* преда(ва)ти, испоручи(ва)ти, достав|ити, -љати; die Briefe zur Post ~ преда(ва)ти писма на пошти; bei der Behörde ~ предати властима (крадљивца). II Ei'n|liefern *n*, Ei'n|lieferung *f* предавање, предаја, испоручивање, -ење; испорука.

Ei'n|lieferungs...: ~schein *m* *¶* потврда *f* пријема, признаница *f*.

ei'n|liegen I *intr.* (*s*) 1. бити на стану (код кога), становати (код кога). 2. бити стављен у шта, бити у чему; der Brief liegt ein писмо је у омоту. II ~d *a* приложен, у прилогу; ~der Brief приложено писмо; *adv.* ~d die Abschrift са преписом унутра (у писму), са пре-

писом у прилогу; ~d werden Sie die Abschrift des Briefes finden naħi ħete prepis писма у прилогу. [џија.]

Ein|lieger {*анлиг·р*} *m* 2l станар, *fat.* кирај-
 Ei'n|ling {*анлин*} *m* 2g¹ 1. једно биће *n*, једно-

рођенче *n*, једнорођено дете (не близанче) *n*.
 ei'n|lippig *a* *♣* једноуснат. [особењак.]

ei'n|lispeln *tr.* 1. — einflüstern. 2. — einlullen l.
 ei'n|lochen *tr.* 1. *♣* пробушити рупу. 2. *por.* затворити у бувару (и. хапс).

ei'n|logieren l *tr.* узети стан (е-п за кога), сме-
 стити у стан. II *sich* ~ наста|нити се, -њива-
 ти се, усе|лити се, -љавати се.

Ein|logierer *m* станар, *fat.* кирајџија.

ei'n|lösen l *tr.* 1. откуп|ити, -љивати, испкуп|и-
 ти, -љивати; *♣* исплатити (меницу); ein
 Gut ~ откупити имање; sein Ehrenwort ~ ис-
 купити своју часну реч; eine Versprechung
 ~ испкупити обећање. 2. *♣* преда(ва)ти
 (Erze bei der Hütte руду на топљење). II Ei'n|
 lösen *n*, Ei'n|lösung *f* откуп|ивање, -ење, ис-
 куп|ивање, -ење; исплаћивање, исплата.

Ei'n|lösungs...: ~kasse *f* *♣* благајна за замену
 (и. за откупљивање); ~recht *n* право откупа;
 ~schein *m* откупница *f*, откупна признаница;
 ~stelle *f* = ~kasse.

ei'n|loten *tr.* измерити виском.

ei'n|löten l *tr.* улем|ити, -љивати, залем|ити,
 -љивати. II Ei'n|löten *n*, Ei'n|lötung *f* уле-
 м|ивање, -ење, залем|авање, -ење.

ei'n|lotsen *tr.* *♣* спровести брод (in е-п Hafen
 у луку).

ei'n|lügen: *sich* ~ улагати се, увући се лагањем.

ei'n|lullen l *tr.* *fat.* певушењем успав|ати -љи-
 вати, уљушк(ив)ати (и *fig.*). II *intr.* *♣* попу-
 стити (ветар).

ei'n|machen *tr.* 1. метнути у, уметнути; ста-
 в|ити -љати у; ein Bild in den Rahmen ~ мет-
 нути слику у оквир (и. у рам); in Papier ~
 увити у хартију; Kalk ~ угасити креч; на-
 правити малтер. 2. Obst ~ укухати воће (у
 шећеру), направити компот (и. слатко);
 Fleisch ~ усолити месо, метнути месо у са-
 ламу; Gurken ~ метнути краставце у сир-
 ће (и. у туршију); den Teig ~ замесити тесто.

Ei'n|mach...: ~essig *m* сирће *n* (и. оцат) за
 зимницу; ~glas *n* стакло за компот.

ei'n|mähdig *a* *♣* једнокосан, што се једном ко-
 ei'n|mahlen *tr.* самлети. [си у години.]

ei'n|mahnen *tr.* опоменом тражити (исплату
acc.: *gen.*); e-e Schuld ~ опомињати за (вра-
 ћање) дуг(a), опоменом утерати дуг.

ei'n|maischen l *tr.* пот|опити -apati за прав-
 љење слада. II Ei'n|maischen *n*, Ei'n|mai-
 schung *f* потапање за слад.

ei'n|mal *adv.* I {*анмал*} 1. једанпут, једаред;
 ~ eins ist eins једанпут један јест један;
 das habe ich mehr als ~ erfahren то сам иску-
 сио не једанпут; ~ für allemal = ein für allemal
 једном за свагда; ~ ist keinmal једном као
 ниједном; ~ über das andere једно за дру-
 гим; ~ um das andere једно за другим; ~
 wie das andere како једанпут тако и други
 пут; das Tuch ist noch ei'nmal (и. eimal) so
 breit wie die Leinwand сукуно је још за један-

пут шире од платна; wer ~ lügt, dem glaubt
 man nicht ко једанпут слаже, више му се не
 верује. 2. са *prp.*: auf ~ {и *анмал*}, mit ~ на-
 једанпут, уједанпут, одједаред, изненада,
 намах; auf ~ war er da одједаред обрете се
 ту; sie kamen alle auf ~ дођоше сви одједаред.
 3. ~..., ~... час..., час...; сад..., сад...; ~
 reden Sie so, das andere Mal anders једном
 говорите овако, други пут друкчије; час (и.
 сад) говорите овако, час (и. сад) онако. II
 {*анмал*} често *fat.* mal 1. једном, некад(a);
 irgend ~ икада; ich habe ihn ~ gesehen, aber
 ich weiß nicht wo једном сам га видео, али
 не знам где; es war ~ ein König und eine Kö-
 nigin био је једном неки краљ и нека краљица;
 живели су негда неки краљ и краљица;
 es war ~ беше (то) једном, било је једном;
 ich werde ~ zu euch kommen доћи ћу једном
 к вама; werden Sie uns nicht ~ besuchen?
 хоћете ли нам кадгод доћи у посету?; wenn
 er je ~ hierherkommt ако икада дође овамо;
 2. (за означавање нечега непроменљивог)
 es ist nun ~ so тако је, па шта могу; тако му
 је; das geht (и. es ist) doch nun ~ nicht anders
 тако му је и није друкче; ich bin nun ~ so
 это, такав сам и шта да радим; такав са-
 ми; sind Sie ~ abgereist, so... отпућујете ли
 Ви, онда... 3. уз *imper.*: höre doch ~, was er
 sagt! та чуј, шта он каже (и. вели)!; höre
 doch ~! па чуј!; komm ~ her! та, оди овамо!
 schreibe es doch ~ hin! па (на)пиши!; denk'
 dir ~! замисли само!; denk' dir ~ die Ver-
 wunderung! замисли само колико сам се за-
 чудило!; sag' doch ~! па кажи већ једном!
 so sei doch endlich ~ still! па, примири се већ
 једном! 4. doch ~! ипак једном! најзад!; das
 war ~ ein Leben! то је био живот!; Teufel
 noch ~! па, до ђавола! 5. ist er ~ fort? да ли
 је најзад (и. већ једанпут) отишао?; endlich
 ~ једва једном; најзад; da kommt er endlich
 ~! најзад ето (ти) га! најзад ето иде!; da sind
 sie endlich ~ ту су најзад; es ist nun ~ ge-
 schehen! свршено је! најзад се догодило!
 збило се па шта ћемо. 6. чак; nicht ~ чак ни;
 ich habe es nicht ~ gesehen нисам то (тога)
 чак ни видео; nicht ~ lesen kann er не уме чак
 ни да чита; er blickt sie nicht ~ an и не обзи-
 ре се чак на њу; он је чак и не гледа.

Ei'n|mal|eins *n inv.* *Λ* таблица *f* множења,
 једанпутједан; das kleine (große) ~ мала (ве-
 лика) таблица множења.

ei'n|malig *a* једнократан, од једног пута, што
 се догађа једанпут; nach ~er Durchlesung
 прочитавши једаред.

ei'n|männig, ei'n|männisch *a* 1. *♣* са једним
 прашником, једнопрашнички. 2. *♣* са једним
 човеком; једноручан.

ei'n|marinieren *tr.* направити маринат (*acc.*:
 од), ставити у маринат, умариновати.

Ei'n|marsch *m* и *Χ* улазак. [умаршовати.]

ei'n|marschieren *intr.* (s) и *Χ* ући, улазити,]

Ei'n|maß *n* губитак *m* у тежини услед сушења.

Ei'n'..., ei'n'...: ~master *m* *♣* брод са једном
 катарком (и. са једним јарболом); ~mastig
a *♣* са једном катарком, са једним јарболом.

ei'n|mauern I *tr.* 1. узи|дати, -ђивати. 2. зидом оградити (и *fig.*), обзи|дати, -ђивати, зидом опколити (и. опасати). II *sich* ~ *fig.* зидом оградити се. III Ei'n|mauern *n*, Ei'n|mauerung *f* узиђивање; ограђивање зидом, обзиђивање, опасивање зидом. [клесати.]

ei'n|meißeln *tr.* длетом урез|ати, -ивати, у-|
ei'n|mengen I *tr.* et. in et. (*acc.*) ~ у-, за|мешати што у шта. II *sich* in et. (*acc.*) ~ умешати се у што, посредовати у чему. III Ei'n|mengen *n*, Ei'n|mengung *f* мешање; посредовање.

Ei'n|mengsel *n* примеса *f*.

ei'n|messen I *tr.* 1. измерити и усугити (и. ули-ти) у. 2. ~ изгубити мерећи. II *sich* ~ сма-њи(ва)ти се у мери (уп. Einmaß).

ei'n|mieten I *tr.* j-n ~ узети стан под најам (и. закуп) за кога. II *sich* ~ узети за себе стан, настанити се. III Ei'n|mieten *n*, Ei'n|mietung *f* узимање у закуп (и. под кирију), узимање.

ei'n|mischen *tr.* и *sich* ~ einmengen. [стана.]

Ei'n|mischling *m* 2g¹ мешало, пачало, онај што се меша (и. пача).

Ei'n|mischung *f* = Einmischung.

ei'n|monatig једномесечни, шта траје месец дана. [(и. понавља) сваког месеца.]

ei'n|monatlich *a* једномесечан, који се јавља

ei'n|mumme(l)n *tr.* (и *sich* ~) затућити (се), затућивати (се), замућити (се), заму-ћивати (се).

ei'n|münden I *intr.* (h) 1. утицати, улевати се (река). 2. улазити (цеви). 3. излазити (улица).

II Ei'n|münden *n*, Ei'n|mündung *f* уливање, у-тицање; улажење; ушће, уток *m*.

Ei'n|mündungs... ~winkel *m* угао уливања.

ei'n|münzen I *tr.* прековати у новац. II Ei'n|münzen *n*, Ei'n|münzung *f* прекивање у новац.

Ei'n|mut *m* ~ = Einmütigkeit.

ei'n|mütig {*анму.тих*} I *a* једнодушан; слојан; ~er Beschluß једнодушан закључак. II *adv.* једнодушно, слојно; у слоју.

Ei'n|mütigkeit {*анму.тих*} *f* 3b једнодушност, I

ei'n|nageln *tr.* уковати. [слојност, слога.]

ei'n|nähen I *tr.* 1. у-, за|ши(ва)ти; Ärmel in ein Kleid ~ ушити рукаве за хаљину. 2. ушити на. 3. ујмити, шивењем сузити (и. стеснити, скратити). II *sich* ~ избежбати се у шивењу, научити шити.

Ei'n|nahme *f* 1. заузеће *n*, заузимање *n*, осва-јање *n*. 2. *✱* (*opp.* Ausgabe) примање *n*, до-ходак *m*, приход *m*; ~ und Ausgabe приход и расход, примање и издавање; in ~ bringen (и. stellen) ун|ети -осити што као примање (и. приход). 3. прималиште *n* прихода, ме-сто где се приходи прибирају; в. Steuerein-nahme. 4. примање (у себе), узимање (лекова).

Ei'n|nahme... ~buch *n* књига *f* примања, днев-ник *m* примања; ~und Ausgabe|buch *n* књи-га *f* примања и издавања; ~posten *m* ставка *f* примања; ~quelle *f* извор *m* прихода; ~stelle *f*, ~stube *f* благајна примања.

ei'n|nehmbar *a* заузимљив, освојљив. [кова.]

Ei'n|nehme|löffel *m* кашика *f* за узимање ле-|

ei'n|nehmen I *tr.* 1. уз|ети, -имати, прим|ити, -ати у се (= појести, попиту); sein Frühstück ~ доручковати; sein Mittagessen ~ ручати; das

Abendbrot ~ вечерати; die Arznei ~ узети (и. попиту) лек. 2. прим|ити, -ати, ун|ети, -оси-ти у благајницу, купити, употребити; Steuer ~ купити (и. наплаћивати) порез; er nimmt viel ~ прима (и. има) велик приход. 3. скуп|ити, -љати, смота(ва)ти, сави(ја)ти; die Segel ~ смотати једра. 4. уз|ети, -имати, прим|ити, -ати; ~ das Schiff nimmt Vorräte ein брод у-зима залихе, намирнице; ~ Wasser ~ уз|е-ти -имати воду. 5. зауз|ети, -имати, освој|и-ти, -ајати; mit Sturm ~ заузети (и. освојити) на јуриш; s-n Platz ~ заузети своје место. 6. зауз|ети, -имати, испу|нити, -њавати, имати, запремати; ein großer Tisch nimmt die Mitte des Zimmers ein велик сто налази се у сре-дини собе (и. заузима средину собе); der Auf-satz nimmt drei Seiten ein чланак заузима (и. испуњава) три стране; viel Platz ~ заузимати (и. запремати) много места; eine Stelle ~ за-уз|ети, -имати место (у служби); j-s Stelle ~ a) заузети чије место, ступити на чије место, б) заме|нити, -њивати кога (у дужности); eine sit-zende Stellung заузети седећи положај; eine schiefe Stellung ~: а) узети кос положај; б) доћи (и. запасти) у незгодан положај; starke Getränke nehmen den Kopf ein јака пића уда-рају у главу (и. заносе главу); der Kopf ist mir ganz eingenommen сва ми је глава занета; глава ми је врло тешка, бучи ми глава; seine Hände sind ganz eingenommen руке су му за-узете. 7. обуз|ети, -имати, овладати, задоби-(ја)ти; er versteht die Herzen einzunehmen он се разуме у освајању срдаца; j-n für sich ~ задобити кога за себе; привући кога на сво-ју страну; ihre Güte nimmt uns für sie ein њена доброта нас осваја; ihre Armut nimmt uns für sie ein дира нас њена сиротиња; j-n für sich ~ задобити кога за се; er ist von einer seine Freundlichkeit sehr ein он јако задобија за се (и. привлачи) својом љубазношћу; er wird sie gegen uns ~ он ће учинити да буду против нас; он ће код њих изазвати нерасположење против нас; wider (gegen) j-n ~ изазвати не-расположење против кога; der Umstand nahm mich gegen ihn ein та околност опе-делила ме је да будем против њега; Schreck und Furcht nahmen ihn ein обузе га страх и ужас; von Schrecken eingenommen обузет страхом; die Krankheit nahm ihn ein болест овлада њиме. II ~d *p. pr.* и *a* који узима, прима; пријатан, привлачан, заносан; који заузима (и. запрема); er ist von einer ~der Beredtsamkeit његова речитост све заноси; ~des Äußere пријатан изглед, привлачна спољашност; eine ~de Gesichtsbildung при-вљачан изглед лица; er hat ein sehr ~des Be-tragen он је врло пријатног понашања; ~des Wesen привлачност *f*, заносност *f*; viel Platz ~d што заузима много места, кабаст. III ei'n|genommen *p. p.* и *a* у значењу *infin.* IV Ei'n|nehmen *n* узимање, примање; заузима-ње, освајање; купљење, прикупљање.

Ei'n|nehmer *m*, ~in *f* примал|ац, -ица, поре-зник, благајни|к, -ца.

Ei'n|nehmer... ~dienst порезничка служба *f*;

~stelle *f* пореско одељење *n.* [љење *n.*]

Ein|nehmerei' {*аннем·реи'*} *f* 3b пореско оде-

ei'n|netzen *tr.* наквасити, намочити, навлажити.

ei'n|nicken *intr.* (s) = einschlummern.

ei'n|nieten *tr.* Φ у-, при|ковати закивкама.

ei'n|niste(l)n: sich ~ 1. направити где своје

гнездо, угнездити се. 2. *fig.* угнездити се.

ei'n|nötigen *tr.* j-m et. (acc.) ~ кому што на-

турити, приморати кога да што узме (попије, поједе).

Ei'n|öde {свн. einöti, срвн. einöede; ein¹} *f* 3b 1.

пустољина, пустиња; *fig.* усамљеност; sich in

die ~ zurückziehen повући се од света. 2. jн.)

Ei'n|öd|hof *m* = Einöde 2. [салаш *m*, мајур *m*.]

ei'n|ölen *tr.* уљем (и. зеитином) на-, под|ма-

зати, зауљити, зазеитинити; *fig.* е-м et. ~

олакшати кому што. II Ei'n|ölen *n*, Ei'n|ölung

f подмазивање уљем, зауљавање, -ење, за-

зеитињавање, -ење.

ei'n|ordnen *tr.* уре|дити, -ђивати, распоре|

дити, -ђивати, поставити, -љати на своје

место. II Ei'n|ordnen *n*, Ei'n|ordnung *f* уређи-

вање, -ење, распоређивање, -ење, постав-

љење на место, распоред *m*.

ei'n¹|paarig *a* од једнога пара, једнопаран.

ei'n|packen *tr.* 1. (opp. auspacken) упак|ова-

ти, -ивати, замота(ва)ти, уви(ја)ти, сложити

(и. слагати); in Stroh ~ увити у сламу; in

Fässer ~ наслагати у бурад; in Papier ~ у-

вити у хартију. 2. *fam.* кркати, јести; gehörig

~ набокати се. II *intr.* (h) 1. спремити се (и.

спаковати) се за пут; die Kaufleute packen

schon ein трговци се спремају за одлазак

(са вашара). 2. *fam. fig.* (по)купити се, (по)-

купити прђе, отићи; pack' nur mit deiner

Weisheit ein очепи са својом мудрошћу. III

sich ~ = sich einmummeln. IV Ei'n|packen *n*,

Ei'n|packung *f* слагање, спремање, упакива-

ње, паковање, умотавање, увијање.

Ei'n|packer *m*, ~in *f* упакивач, -ица. [сати (се).]

ei'n|parfümieren *tr.* и *refl.* (sich ~) намири-|

ei'n|paschen *tr.* = einschmuggeln.

ei'n|passen *tr.* удесити, углавити, -љивати,

дотерати. II *intr.* (h) таман бити (in et. acc.

за што), одговарати; dieser Schlüssel paßt

nicht ein овај кључ није за ову браву, овај

кључ не одговара. III Ei'n|passen *n*, Ei'n|pas-

sung *f* удешавање, углављивање.

ei'n|passieren *tr.* (s) у(ни)ћи, улазити. II

Ei'n|passieren *n* улажење *n*, улазак *m*.

ei'n|pauken *fam.* I *tr.* 1. j-п ~, j-м et. ~ утера-

ти кому шта у главу (учењем напамет, ба-

тинама). 2. обуч|авати -ити мачевању. II sich

~ извежбати се у мачевању пред двобој;

накљукати се знањем (пред испит), набуба-

ти, награвати. III Ei'n|pauken *n* утеривање у

главу, бубање, грување.

Ei'n|pauker *m fam.* учитељ, репетитор, дома-

ћи учитељ, учитељ пред испит.

ei'n|peitschen *tr.* 1. j-м et. ~, j-п ~ шибањем (и.

батином, штапом) што кому утерати у гла-

ву. 2. \mathcal{H} = einhetzen.

Ei'n|peitscher *m* 1. који батином (и. бичем)

натерује некога да што научи. 2. *fig.* (у енгл.

парламенту) човек који по наређењу шефа

странке натерује посланике да дођу у пар-

ламенат на какво гласање.

ei'n|pelzen *tr.* калемити, пелцовати.

ei'n|pfählen *tr.* огра|дити -ђивати кољем (и.

прошћем). II Ei'n|pfählen *n*, Ei'n|pfählung *f* о-

грађивање кољем (и. прошћем); (само Ein-

pfählung) ограда од коља, плот *m*.

ei'n|pfarren {*анпфар·н*} [Pfarre] *I tr.* 15a при-

дружити парохији. II Ei'n|gepfarrte(r) *m* 9l

нови парохијанин. III Ei'n|pfarren *n*, Ei'n|

pfarrung *f* придружење парохији.

ei'n|pfeffern *tr.* забиберити, запиприти.

ei'n|pferchen *I tr.* 1. уторити, у тор заградити.

2. *fig.* сабити. II Ei'n|pferchen *n*, Ei'n|pferchung

f утор|авање, -ење, затварање у тор; (само

Einpferchung) тор *m*. [садљив.]

ei'n|pflanzbar *a* подесан за засађивање, за-

ei'n|pflanzen *I tr.* 1. уса|дити, -ђивати, за-, по-

садити, засађивати. 2. *fig.* уса|дити, -ђивати,

улити, -евати у душу; von der Natur einge-

pflanzt upођен; eingepflanzter HaB укореење

на мржњу. II sich ~ 1. уса|дити се, -ђивати

се. 2. усадити се, укоренити се, урезати се.

III Ei'n|pflanzen *n*, Ei'n|pflanzung *f* усађива-

ње, -ење.

ei'n|pflastern *tr.* 1. поплочати, калдрмисати.

2. опколити калдрмом. 3. облепити (и. уви-

ти) фластерима.

ei'n|pflocken *tr.* 1. учврстити дрвеним клин-

цима. 2. огра|дити -ђивати кочићима.

ei'n|pilügen *tr.* \mathcal{H} = ei'n|ackern.

ei'n|pfropfen *I tr.* 1. накаламити, навр|нути,

-тати. 2. *fig.* накалемити, уса|дити, -ђивати,

улити. 3. = einstopfen. II Ei'n|pfropfen *n*,

Ei'n|pfropfung *f* калемљење, навртање; *fig.*

усађивање, уливање; (само Einpfropfung) ка-

лем *m*.

Ein¹..., ein¹...: ~pfünder *m* \mathcal{H} једнофунтовњак,

једнофунтовни топ; \mathcal{H} pfündig *a* једнофун-

товни, од једне фунте.

ei'n|pichen *tr.* 1. у-, за|смолити, у-, за|катра-

нити. 2. залити (и. причврстити) смолом.

ei'n|picken *tr.* накљукати, кљуном што поква-

рити. [(и. хаџија).]

ei'n|pilgern *intr.* у|ћи -лазити као ходочасник

ei'n|pinseln *tr.* четкицом (и. кичицом) замазати.

ei'n|pissen *intr.* мокрити пода се (при спава-

њу), умокрити се.

ei'n|platten *tr.* по-, у|равнати.

ei'n|plaudern *tr.* 1. j-м et. ~ наговорити кога на

што হাসкајући, утрапити кому што হাসка-

њем. 2. \mathcal{H} j-п ~ успавати кога својим হাস-

скањем. [(ти) у, бућнути у.]

ei'n|plump(sen) *intr.* (s) бупнути (и. пласну-|

ei'n|pökeln *tr.* усо|лити, -љавати, осо|лити,

љавати, метнути у саламуру; eingepökelt

Fleisch усољено месо, месо из саламуре; *fig.*

wir sind eingepökelt wie die Heringe збили

смо се као сардине.

ei'n¹|polig {*анпол·а*} *a* ~ једнополни; Ei'n¹|

poligkeit {*анпол·г*} *f* 3b једнополност.

ei'n|prägen *I tr.* 1. (sich ~) утис|нути (се), -ки-

вати (се); (на)правити отисак у. 2. *fig.* уре-

зати, оставити дубок утисак; et. dem Ge-

dächtnis ~ утувити; упампити; das hat die

Natur unseren Herzen eingepägt природа је то усадила у срца наша; es ist m-m Gedächtnisse tief eingepägt то се дубоко урезало у моју душу. II sich ~ урезати, -ивати се у душу, запамтити; sich (dat.) tief ~ дубоко урезати себи у душу; es hat sich m-m Gedächtnisse tief eingepägt добро сам утврдио то; то се дубоко урезало у моје памћење. III Ei'n|prägen *n*, Ei'n|prägung *f* утискивање, урезивање, утврђивање, тврђење, памћење. [упечатљив.]

ei'n|prägar *a*, ei'n|präglich *a*, ei'n|prägsam *a* | ei'n|predigen I *tr.* 1. j-m et. ~ наговорити -арати кога на што. 2. j-p ~ успавати кога придицом својом. II *intr.* (h) auf j-p ~ навалити на кога својом беседом (и својом придицом). III sich ~ увештати се у проповедању.

ei'n|pressen *tr.* 1. утиснути, -кивати, притиском оставити отисак у; наби(ја)ти; s-e Kleider in e-n Koffer ~ набити своје хаљине (своје одело) у путничку торбу. 2. прикештити, зби(ја)ти; eingepreßt sitzen седети збијен(о) један до другог.

ei'n|proben, ei'n|probieren *tr.* покушати уметнути (и да уметне и утури).

ei'n|prügeln *tr.* батином утерати у главу.

ei'n|pudern I *tr.* прашком послати, -ипати (и заслати, -ипати), напрати(ва)ти. II sich ~ напудровати се.

ei'n|pumpen *tr.* шмрком налити (и сипати).

ei'n|puppen I sich ~ учаурити се, -авати се, укукувати се. II Ei'n|puppen *n* учаурјавање, -ење.

ei'n|quartieren I *tr.* дати (acc.: dat.) стан, смештити у стан на преноћиште, разме|стити, штати по становима; bei j-m einquartiert sein бити настанен код кога. II sich ~ настанити се код кога, узети стан код кога. III Ei'n|quartieren *n*, Ei'n|quartierung *f* давање стана, смештање у стан, размештање по становима; (само Einquartierung) настанено особље (војници, станари); es liegt starke Einquartierung in diesem Hause много је њих смештено у овој кући, много има станара у овој кући; Einquartierung haben: a) имати војника у својој кући, b) имати пешака (и вашију).

Ei'n|quartierungs..., ei'n|quartierungs...: ~billet *n* објава *f* за усељење (војника); ~frei *a* ослобођен од принудног давања стана; ~kosten *pl.* трошкови *m pl.* за настанјење (и становање); ~zettel *m* = ~billet.

ei'n|quellen I *intr.* (s) набубрети, набрекинути. II *tr.* натопити, намочити, метнути у воду да набубри. [кештити.]

ei'n|quetschen *tr.* при-, у-, з|гњечити, при-| ei'n|quirlen *tr.* \ умутити.

Ei'n|rad *n* & моноцикл *m*.

ei'n|rahmen I *tr.* уоквири(ва)ти, урам|ити, -ливати; ein kohlschwarzer Vollbart rahmt sein Gesicht ein брада, црна као угљен, опкољава његово лице. II Ei'n|rahmen *n*, Ei'n|rahmung *f* уоквирјавање, -ење, урамљивање, -ење.

Ei'n|rahmungs... ~geschäft *n* радња за ура-| ei'n|rammen I *tr.* = einrammen. [мљивање.]

ei'n|rammen I *tr.* (маљем) заби(ја)ти, поби-

(ја)ти (die Pfähle in die Erde коље у земљу). II Ei'n|rammen *n*, Ei'n|rammung *f* за-побијање (маљем). [вати.]

ei'n|randen, ei'n|rändern *tr.* обрубити, -ли-| ei'n|rangieren I *tr.* упе|дити, -ћивати, сврста(ва)ти. II Ei'n|rangieren *n*, Ei'n|rangierung *f* уређивање, сврставање.

ei'n|raten *tr.* аус. auf et. ~ = anraten.

ei'n|räuchern I *tr.* надим|ити, -љавати, напу-| нити димом, нака|дити, -ћивати. II Ei'n|räuchern *n*, Ei'n|räucherung *f* надимљавање, на-| каћивање.

ei'n|räumen I *tr.* 1. (opp. ausräumen) уне|ти, осити, сме|стити, -штати, размести, -штати. 2. уступити, -ати, оставити; ich räume dir eines meiner Zimmer ein уступам ти (и дајем ти) једну од својих соба. 3. одобрити, -авати, допу|стити, -штати, призна(ва)ти; ich räume dir ein, daß... слажем се с тобом да...; Sie werden mir doch ~, daß Sie sich irren können ипак ћете ми допустити да се може-| те варати; die Möglichkeit nicht ~ wollen сме-| трати немогућним; er räumt seinen Kindern zu viel Freiheit ein он допушта (и даје) много слободе својој деци; du wirst mir doch ~, daß es unanständig ist свакако ћеш признати (сва-| како ћеш се сложити са мном) да је то не-| пристојно; e-n Kredit ~ одобрити кредит. II ~d *p. pr.* и *a* допуси. III Ei'n|räumen *n*, Ei'n|räumung *f* смештање; уступање; одобрава-| ње, признавање, допуштање.

Ei'n|räumungs..., ei'n|räumungs...: ~satz *m gr.* допусна реченица *f*; ~weise *adv.* с допу-|

ei'n|raunen *tr.* & = einflüstern. [штењем.]

ei'n|rauschen I *tr.* шуштањем успавати, шу-| мљењем уљушкати. II *intr.* (s) = einfluten.

ei'n|rechnen *tr.* & пограбуљати.

ei'n|rechnen I *tr.* урачуна(ва)ти, став|ити -ља-| ти у рачун, ун|ети, -осити у рачун; mit eingerechnet урачунавши и, подразумевајући и, заједно са; nicht mit eingerechnet не рачуна-| јући, без. II Ei'n|rechnen *n*, Ei'n|rechnung *f* у-| рачунавање, стављање (и уношење) у рачун.

Ei'n|rede *f* 1. ириговор *m*, противречење *n*; ohne alle ~ без икаква приговора; ohne alle ~ gehorchen послушати без поговора. 2. & приговор *m*, одговор *m* на тужбу; ~gegen eine Klage erheben (и tun) дати одговор на тужбу.

ei'n|reden I *tr.* 1. j-m et. ~ наговорити кога на што; j-m Mut ~ (о)соколити кога, охрабри-| ти кога; das lasse ich mir nicht ~ на то ме не може нико наговорити, у то ме не може нико уверити; laß dir doch nicht so et. ~ не веруј у то; er redet sich (dat.) ein, daß... он за-| мишља (и уображава) да... II *intr.* (h) 1. j-m говори кому, гледати уразумити кога, гле-| дати убедити (и уверити) кога; sich (dat.) nicht ~ lassen не примати разлоге. 2. in et. ~: a) упадати у реч, мешати се у разговор, b) приговарати, противречити. III Ei'n|reden *n* наговарање; упадање, прекидање; приго-| варање, приговор *m*.

Ei'n|rede...: ~frist *f* рок *m* за одговор на тужбу; ~schrift *f* писмени одговор *m* на тужбу.

Ei'n|redner *m* & приговарач.

ei'n|reffen Σ I *tr.* скуп|ити, -љати (die Segel једра). II **Ei'n|reffen** *n* скупљање (једара).

ei'n|registrieren I *tr.* упис|ати, -ивати, ун|ети, -осити у списак, завести у записник, озвани-
ч|ити, -авати. II **Ei'n|registrieren** *n*, **Ei'n|regi-
strierung** *f* уписивање, завођење.

ei'n|regnen I *intr.* (*h*) 1. *imp.* прокишњавати;
es regnet hier ein овде прокишњава. 2. *fig.*
падаати као киша, пљуштати. II *tr.* wir sind
eingeregnet ми смо кишом задржани, киша
нас је задржала. III *sich* ~: der Morgen reg-
net sich ein окишало се јутро и наговешта-
ва кишан дан.

ei'n|reiben I *tr.* 1. настругати, накрунити (Brot
in die Schüssel хлеба у зделу). 2. утр|ти,
-љати, трљањем утерати што ушта; den Kör-
per mit Öl ~ истрљати тело уљем; *sich* (*dat.*)
den Arm mit der Salbe ~ истрљати руку ма-
шћу; *fig.* ich werde es ihm ~ натрљаћу му (ја)
нос. II *tr.* **Ei'n|reiben** *n*, **Ei'n|reibung** *f* струга-
ње; утрљавање, трљање, мазање; (само Ein-
reibung) (средство и. маст) за трљање.

Ei'n|reibsalbe *f* маст за трљање.

ei'n|reichen I *tr.* преда(ва)ти, подн|ети, -осити
(eine Bittschrift um Unterstützung молбу за
помоћ); eine Klage bei Gericht ~ предати (и.
поднети) тужбу суду; ein Gnadengesuch ~
поднети молбу за помиловање. II **Ei'n|reichen**
n, **Ei'n|reichung** *f* предавање, предаја, под-
ношење.

ei'n|reihen *tr.* 1. поређати, уврст|ити, -ати,
(по)ставити у ред; нанизати; in verschiedene
Regimenter ~ распоредити по разним пуко-
вима; in die Soldaten ~ узети у војску. 2.
прихват|ити, -ати, крупно проши(ва)ти, ујем-
ч|ити, -авати. III **Ei'n|reihen** *n*, **Ei'n|reihung** *f*
ређање, уврш|авање, -ење; узимање (у вој-
ску); прихватање, ујемчавање.

ei'n|reihig *a* једноредан, са једним редом; ~e
Weste прсник (и. прслук) са једним редом
дугмади.

ei'n|reißen I *tr.* задерати, задрти, зацепати,
продерати, процепати, направити рупу тр-
гајући; das Loch ins Kleid ~ продерати одело.
2. с-, полпушити (ein Haus кућу); das Vieh hat
den Zaun eingerissen стока је провалила плот.
3. учрта(ва)ти, направити скицу. 4. забити
(die Krallen ins Fleisch канџе у месо). II *intr.*
(*s*) 1. продерати се, процепати се, прснути,
пући; провалити (*intr.*). 2. *fig.* увући се, за-
владати, узети маха, ширити се, уобичајити
се, укоренити се; die Seuchen sind eingeris-
sen заразе су узеле маха (и. рашириле се);
die Krankheit reißt bei ihm ein код њега је
болест узела маха; diese Krankheit reißt über-
all ein ова се болест шири на све стране;
tief eingerissenes Übel дубоко укореењено зло;
et. ~ lassen пустити да што узме маха (и. да
се рашири). III **Ei'n|reißen** *n*, **Ei'n|reißung** *f*
задеревање, продеревање, зацеп|ивање, -е-
ње; рушење; учртавање; продирање, шире-
ње. **Ei'n|reißer** *m* рушилац. (ње, узимање маха.)

ei'n|reiten I *intr.* (*s*) ујах(ив)ати. II *tr.* 1. обу-
чити јахању (ein Pferd коња). 2. *fig.* — ein-
pauken. 3. јашући провалити; er hat mir den

Gartenzaun eingeritten он ми је коњем про-
валио баштенску ограду. III **Ei'n|reiten** *n*,
Ei'n|reitung *f* ујахивање; обучавање јахању.

ei'n|renkbar *a* Σ узглобљив, учашљив.

ei'n|renken I *tr.* учаши(ва)ти, узглоб|ити, -ља-
вати. II **Ei'n|renken** *n*, **Ei'n|renkung** *f* учаш|и-
вање, -ење, узглоб|авање, -ење.

ei'n|rennen I *intr.* (*s*) 1. auf j-n ~, auf j-n ein-
gerannt kommen налетети (и. кидисати) на
кога. II *tr.* у трку ударити на (и. о) што и
провалити; die Tür ~ натрчати (и. налетети)
на врата и провалити их; er hat das Fenster
mit dem Kopf eingerannt разбио је прозор
главом налетивши на њ; *sich* (*dat.*) die Stirn
~ разбити чело налетивши на (што); j-m die
Lanze ~ прободити кога копљем; er ist so
dumm, daß man mit ihm die Wände ~ kann он
је глуп као ноћ.

ei'n|richtbar *a* — einrenkbar.

ei'n|richten I *tr.* 1. узглоб|ити, -љавати, учаш-
и(ва)ти. 2. уре|дити, -ђивати, уде|сити, -шавати,
fam. ујудриса(ва)ти, устрој|ити, -авати, поди|ћи,
-зати, осн|овати, -ивати, установ|ити,
-љавати; наме|стити, -штати (собу), по-
равна(ва)ти (војнике); ich bin nicht darauf ein-
gerichtet, ihn zu empfangen нисам спреман
да га примим; ich werde mein Betragen nach
dem deinigen ~ удесићу своје понашање пре-
ма твојем; s-e Ausgaben nach s-n Einnahmen
~ удесити своје расходе према приходима;
das Gewehr auf den Zielpunkt ~ уперити пуш-
ком у нишан, нанишанити; seine Tochter ~
опремити своју ћерку (за удају); Schulen ~ по-
дизати школе; ein eingerichtetes Zimmer
намештена соба. 3. Δ свести, сводити; eine ge-
mischte Zahl ~ претворити мешовит број у
разломак. II *sich* ~ 1. наме|стити се, -штати
се, уде|сити се, -шавати се, сме|стити се,
-штати се; wie hast du dich an dem neuen Ort
eingerichtet? како си се сместио у новом ме-
сту?; *sich* auf et. ~ спремити се за што, при-
правити се на што; *sich* nach et. ~ управљати
се према чему; *sich* einzurichten wissen уме-
ти се снаћи. 2. бити чуваран. III **Ei'n|richten**
n, **Ei'n|richtung** *f* узглоб|авање, -ење, учаш-
ење; у-, по|дешавање; на-, с|мештање, спре-
мање; уређ|ивање, -ење, подизање, оснива-
ње; Δ свођење; само Einrichtung: уређај *m*,
смештај *m*; innere Einrichtung: *a*) унутрашње
устројство (и. уређење) *n*, *b*) унутрашњи уре-
ђај, механизам; neue Einrichtungen преуређе-
ње *n*, преустројење *n*; nützliche ~en im Staate
ефикасне завести корисне установе у држа-
ви; in s-m Hause eine andere Einrichtung tref-
fen завести други поредак у својој кући, пре-
уредити своју кућу; намештај *m*, покућство
n; die Einrichtung seines Hauses war prunk-
voll намештај у његовој кући био је сјајан.

Ei'n|richter *m* 1. ~, ~in *f* установљивач, -ица,
уређивач, -ица. 2. Σ = Einrenker.

ei'n|riegeln *tr.* (и *sich* ~) заманда|лити (се), -љи-
вати (се), затворити (се) резом (и. шипом),
зашипити (се).

Ei'n|riß *m* процеп, пукотина *f*.

Ei'n|ritt *m* ујахивање *n*, улазак на коњу.

ei'n|ritzen *tr.* 1. запарати, задерати, загрепти. 2. урезати, -ивати.

ei'n|rollen *I tr.* (и sich ~) скотурати (се), скотуравати (се), савити (се) у котур, савијати (се) у котур; eingerolltes Blatt поса-, у|врнут лист.

II Ei'n|rollen *n*, Ei'n|rollung *f* скотуравање, савијање у котур, посувраћање, пресавијање.

ei'n|rosten *intr.* (s) зарђати, покрити се рђом; *fig.* убуђати се; man rostet hier ganz ein овде се човек просто убуђави.

ei'n|rücken *I tr.* 1. et. in et. (*acc.*) ~ метнути што у шта, умет|нути -ати, увр|стити, -шћивати, увући, увлачити. пом|аћи, -ицати унутра; eine Anzeige in eine Zeitung ~ дати оглас у новине; eine Mauer ~ померити зид унутра; eine Zeile ~ повући ред унутра. 2. * уквачи(ва)ти, убаци(ва)ти, запрегнути (в. ausrücken I).

II *intr.* (s) 1. ући, унићи, улазити, умаршовати; in den Besitz ~ загосподарити чиме; in jemandes Stelle ~ доћи на чије место, заузети нечије место. 2. увући се, померити се унутра. III Ei'n|rücken *n*, Ei'n|rückung *f* метање унутра, увршћивање, давање огласа; померање унутра, улачење; * уквачивање, убацивање; долажење (и. ступање) на чије место; улажење, улазак *m*.

Ei'n|rück(e)... ~und Ausrück(e)hebel *m* * полуга *f* за уквачивање и исквачивање.

Ei'n|rückungs... ~gebühr *f*, ~kosten *pl.* огласна такса *f*, такса за огласе.

ei'n|rudern *intr.* (s) увеслати.

ei'n|rühren *I tr.* 1. уму|тити, -ћивати, у-, за|мести, замесити, размутити; Eier in die Suppe ~ умутити јаја у јуху (и. чорбу); den Teig ~ умесити тесто; Kalk ~ угасити креч; Kalk mit Sand ~ измешати креч са песком, направити малтер. 2. *fig.* j-m et. ~ = einbrocken; hast du's eingerührt, kannst du's auch aufessen сам си замесио, сам и покусај. II Ei'n|rühren *m*, Ei'n|rührung *f* умућивање, мешање, мешање, размућивање.

eins {*ѐнс*} *I n.* с. један; ~, zwei, drei... један, два, три...; Frauen wissen ~, zwei, drei! Rat жене се за час досете; ~, zwei, drei! war er fort док длан о длан (удариш) и. док си оком трепнуо, њега је већ било нестало: er wohnt Nummer ~ он станује у броју један; es hat ~ geschlagen избило је (и. откуцало је) један; die Uhr schlägt ~ часовник избија један; es ist (и. es schlägt) jetzt ~ сада је (и. сада избија) један; um ~ у један (= um ein Uhr); es ist über ~ прошло је један; es ist bald ~; es ist nahe an ~ скоро ће један. II *a inv.* 1. исти, један (те) исти, истоветан, једнак; свеједно; es läuft auf ~ hinaus све му излази на једно, излази на исто; reden und fluchen war bei ihm ~ а говорио а псовати — било је за њега исто; alles ~ свеједно; unser Schicksal ist jetzt ~ судбина нам је сада једнака. 2. сложен, сагласан; ~ sein слагати се, бити сагласан; wir sind ~ слажемо се; ~ werden сложити се, погодити се. III *pr/ind.* ~ gefällt mir an ihm нећу једно ми се на њему не допада; du bist mein ~ und alles ti si mi све и сва; ~ ins andere gerechnet рачунајући једно на друго;

~ um das andere једно за другим; j-m ~ versetzen (и. schlagen) ћушити кога, ошамарити кога, одвалити кому један шамар; wollen wir ~ trinken да попијемо по једну; ~ singen запевати што (и. неку песму); sing doch ~! па запевај једну (песму)! IV *adv.* das ist noch ~ so viel wert то вреди још једном толико; mit ~ = auf einmal; mit ~ stand er vor uns одједаред створи се он пред нама; lieber alles mit ~ боље све одједаред; auf ~ изненада, одмах; in ~ weg непрекидно, беспрестанка; noch ~! гле! нутто!

Eins *f* 3b¹ 1. јединица; er hat ~ bekommen добио је јединицу (= најбољу оцену). 2. кец *m*

Ei'n|saat *f* * усев *m*, сетва. [(у картама).]

ei'n|säckeln {*ѐнсѝклн*} [Säckel] *tr.* 15f метнути у џеп, у кесу.

ei'n|sacken *I tr.* 1. метнути у врећу (и. торбу, џеп, џак), стрпати; Getreide ~ усутити жито у вреће (и. џакове). 2. *fam.* = einsäckeln. 3. (по)гумати, (по)мувати, брзо и много јести, ждрокати. II *intr.* (s) слер|нути се, -ати се, скљокати се. III Ei'n|sacken *n*, Ei'n|sackung *f* метање (и. сипање) у врећу, џак(ове), трпања; присвајање; гумање, ждерање; слегање, скљокавање.

ei'n|säen * I *tr.* за-, у-, по|сејати. II Ei'n|säen *n*, Ei'n|säung *f* засејавање, сејање.

ei'n|sägen *tr.* = ansägen.

ei'n|saitig *a* једножижан, једноструни, са једном жицом (и. струном).

ei'n|salben *I tr.* 1. намазати унутра, измазати; *fig.* e-m den Rücken ~ измазати кога. 2. = einbalsamieren. II Ei'n|salben *n*, Ei'n|salbung *f* мазање изнутра; балзамовање.

ei'n|salzen *I tr.* 1. усолити, -љавати, (п)осолити, метнути што у саламуру; tüchtig ~ добро посолити; eingesalzenes Fleisch усолено месо. 2. *fam.* — vergelten; ich werde dir das schon ~! вратићу ти ја то! запамтићу ја то теби! II Ei'n|salzen *n*, Ei'n|salzung *f* усоља-
Ei'n|salzer *m* усољач. [вање.]

ei'nsam {*ѐнсѝм*} *I a l.* сам(отан), у-, о|самљен, самохран; *adv.* у-, о|самљено, насамо; ~ leben, ein ~es Leben führen самовати, живети осамљено; im ~en weinen насамо плакати. 2. пуст, слабо посећен, забачен, забитан, снеруке; ~er Ort повучено место; ~e Gegend пуст предео; der Wind fegte durch die ~en Straßen ветар брисаше кроз пусте улице. II Ei'n|same(r) *s* 9l сам|ац, -ица, осамљени|к,)

ei'n|samen|lappig *a* * монокотиледон. [-ца.]

ei'n|samig *a* * једносемеан, са једним семеном.

Ei'nsamkeit {*ѐнсѝмкѝт*} *f* 3b 1. усамљеност, осама, самоћа, самотиња, инокоштина; in der ~ leben живети усамљено (и. повучено), самовати. 2. усамљено место *n*, пустиња; sich in die ~ begeben повући се од света.

ei'n|sammeln *I tr.* скуп|ити, -љати, на-, при|купити, на-, при|купљати, (по)брати, саб(и)рати; Beiträge ~ прикупити прилоге; die Stimmen ~ прикупити гласове. II Ei'n|sammeln *n*, Ei'n|sammlung *f* с-, при|купљање, прибирање. [сабирач, -ица, порезник.]

Ei'n|sammler *m*, ~in *f* с-, при|купљач, -ица,)

ei'n|sargen I *tr.* 15a метнути (и. положити) у мртвачки ковчег (и. сандук). II Ei'n|sargen *n*, Ei'n|sargung *f* метање (и. полагање) у мртвачки ковчег (и. сандук).

Ei'n|saß *m*, Ei'n|sasse *m* = Insasse.

ei'n|satteln I *sich* ~ поста(ја)ти седластим, доби(ја)ти облик седла. II Ei'n|satteln *n*, Ei'n|satt(e)lung *f* добијање облика седла; (само Einsatt(e)lung) седласт превој *m*, преседлина.

Ei'n|satz *m* 1. уметак; латица *f*. 2. улог (у игри); wie hoch ist der ~? колико се улаже? 3. тиквара *f*, причувиште *n* живих риба. 4. a) писак (код дувачких инструмената); b) упадање (гласова и. инструмената у хор и. оркестар).

Ei'n|satz...: ~becher *m* чаша прстењара *f*, чаша уклопница, чаша за склапање и расклапање; ~gewicht *n* & тегови уклопници *m pl.* (мањи тег смештен у већем); ~preis *m* улог; ~röhre *f* цев за настављање (и. уметање); ~schachtel *f* кутија уклопница (мања улази у већу); ~streifen *m* трака *f* за уметак; ~stück *n* уметак *m*; ~teich *m* рибњак за млад.

ei'n|sauern *tr.* и (sich ~) *por.* усвињити (се), упрљати (се) као свиња.

ei'n|säuern I *tr.* 1. за-, у|киселити. 2. \ направити маринат. II Ei'n|säuern *n*, Ei'n|säuerung *f* за-, у|кишељавање; \ стављање у маринат, умаринатавање.

ei'n|saugen I *tr.* усиса(ва)ти, посисати, упи(ја)ти, удиса(ва)ти, увлачити у себе; das Kind hat die Krankheit von seiner Amme eingesogen дете је посисало болест са млеком од своје дојиље. II sich ~ 1. упи(ја)ти се. 2. сисањем причврстити се. III Ei'n|saugen *n*, Ei'n|saugung *f* усиса(ва)ње, упијање, удиса(ва)ње.

ei'n|säumen I *tr.* (по)рубити, направити поруб (*acc.*: на), оивичити, -авати. II Ei'n|säumen *n*, Ei'n|säumung *f* порубљивање, -ење, опшивање, оивичавање, -ење; (само Einsäumung) поруб *m*, ивица.

ei'n|säuseln, ei'n|sauen I *intr.* (s) ужоморити, ужуборити, у|ћи -лазити жаморећи (и. жуборећи, са шумом). II *tr.* / = einlullen.

ei'n|schachteln I *tr.* 1. метнути (и. ставити) у кутију; умет|нути, -ати. 2. *gr.* уметати споредне реченице у главну. II sich ~ *fam.* на трпати се (као сардине). III Ei'n|schachteln *n*, Ei'n|schacht(e)lung *f* уметање (и. слагање) у кутију; уметање; Lehre von der Einschachtelung учење *n* о уметању (и. стварању живих бића развојем из ранијих клица).

Ei'n|schachtelungs...: ~lehre *f*, ~hypothese *f* = Lehre von der Einschachtelung.

ei'n|schaffen *tr.* 1. 14h створити, уса|дити, -ћивати. 2. 15a унети, -осити, донети унутра, при-, на|бавити.

ei'n|schäkeln *tr.* унизати, укоричити.

ei'n|schalen *tr.* = verschalen.

ei'n|schalig *a* & с једном љштуром.

ei'n|schalten I *tr.* 1. умет|нути, -ати; eingeschaltetes Wort уметнута реч *f*; eingeschalteter Satz уметнута реченица *f*; eingeschalteter Tag уметнути дан (у преступној годи-

ни); < den Strom ~ пустити струју, затворити коло; in den Stromkreis ~ затворити коло, пустити струју. II Ei'n|schalten *n* в. Einschaltung.

Ei'n|schalter *m* 1. уметач. 2. < прекидач.

Ei'n|schaltier *n* & једнољускар *m*.

Ei'n|schaltung *f* уметање *n*; < затварање *n* кола, пуштање *n* струје.

Ei'n|schaltungs...: ~verfahren *n* & поступак *m* уметања, метод *m* интерполације.

ei'n|schanzen I *tr.* < ушанч|ити, -авати, по-ди|ћи, -зати ров, ровом опко|лити, -љавати. II sich ~ ушанчити се, укопати се.

ei'n|schärfen I *tr.* j-m et. ~ препоручити нарочито кому што, наложити. II Ei'n|schärfen *n*, Ei'n|schärfung *f* нарочито препоручивање, налагање.

ei'n|scharren I *tr.* затрпа(ва)ти, закопа(ва)ти, загр|нути, -тати, зачепкати. II Ei'n|scharren *n*, Ei'n|scharrung *f* затрпавање, загртање, за-

ei'n|schattig *a* са једном сенком. [копавање.] ei'n|schätzen I *tr.* 1. проце|нити, -њивати, раз-рез|ати, -ивати порез. 2. ценити, сматрати, држати. II sich ~: sich selbst ~ ценити себе сама; er schätzt sich zu hoch ein он себе прецењује. III Ei'n|schätzen *n*, Ei'n|schätzung *f* процењивање, процена, разрезивање пореза; цењење.

Ei'n|schätzungs... = Abschätzungs...

Ei'n|schau *f* < = Einblick.

ei'n|schauen < I *intr.* (h) (по)гледати у. II *tr.* испитивати, проникнути. III Ei'n|schauen *n*, Ei'n|schauung *f* = Einblick.

ei'n|schaueln *tr.* убац(и)ти лопатом. [в]ати.)

ei'n|schaukeln *tr.* уљуљ|ати, -ивати, уљушк(и-)

ei'n|schäuen *intr.* (h) просветлити унутра.

ei'n|scheitig *a* једноцепанични, нецепан (дрво).

ei'n|schenkelig *a* једнокрак.

ei'n|schenken *tr.* ут|очити, -акати, ул|ити, -евати; j-m reinen (и. klaren) Wein ~ казати кому голу истину.

ei'n|scheren I *tr.* & = einlassen I 2; & пров-ћи уже. II Ei'n|scheren *n*, Ei'n|scherung *f* у-глављивање, възглобљавање. [у житницу.]

ei'n|scheuern [Scheuer] *tr.* < унети (и. свести) |

ei'n|schichten *tr.* (на)слагати унутра, сместити у слојевима

ei'n|schichtig *a* 1. & једнослојан. 2. jн. а) не-ожењен, неудата; б) обудове|о, -ла.

ei'n|schicken I *tr.* (ис)послати, отпра|вити -ља-ти; ich werde Ihnen das Geld durch die Post ~ послаћу вам новац поштом. II Ei'n|schicken *n*, Ei'n|schickung *f* слање, (ис)пошиљање.

Ei'n|schiebe...: ~essen *n*, ~gericht *n* међујело.

ei'n|schieben I *tr.* 1. угур(ив)ати, утур|ити, -ати, метнути, умет|нути, -ати, зав у|и, -ла-чити; et. gewaltsam in eine Öffnung ~ силом што угурати у какав отвор; das Brot ~ мет-нути хлеб у пећ. 2. умет|нути -ати (в. ein-

schalten); e-n Satz ~ уметнути реченицу. 3. j-n in ein Amt ~ угурати кога у службу; j-n an j-s Stelle ~ угурати кога на нечије место.

II sich ~ 1. угурати се, увући се, увлачити се. 2. *fam.* избежати се у куглању. III Ei'n|

schieben *n*, Ei'n|schiebung *f* угуривање, уту-

рање, метање у; метање хлеба у пех; завлачење, уметање.

Ei'n|schieber *m* 1. уметач. 2. метач у пех. 3. угуркивало, гургур. 4. = Einschiebsel.

Ei'n|schiebe|satz *m* уметнута реченица *f*.

Ei'n|schiebsel *n* 1. уметак *m*. 2. уметак *m*, уметнута реченица *f*, парентеза. 3. једно пуњење пећи (хлебом итд.).

ei'n|schienig *a* једнопружан, једнотрачан.

Ei'n|schienen|bahn *f* железница на једној пружини.

ei'n|schießen *I tr.* 1. пуцањем оборити (и срушити), пробити убојним зрном; eine Mauer ~ срушити зид пуцањем у њ. 2. (и sich ~) обучити (се) -авати (се) (у) пуцању; e-p in ein Fach ~ оспособити (и. навићи) кога за (на) какав рад; auf et. (и. in et.) eingeschossen sein бити печен у чему. 3. ein Gewehr ~ огледати пушку пуцањем. 4. а) das Brot ~ брзо убацивати хлеб у пех; б) Geld ~ новац убацивати у касу; с) Ballast in ein Schiff ~ брзо убацивати терет у брод. 5. тк. поткати, поткивати. 6. ‡ in die Presse ~ метнути у машину. 7. X гађањем одредити -ђивати (отстојање); die Distanz ~ пуцањем одређивати растојање. 8. ein Pferd ~ навикнути коља на пуцање. **II intr.** (s) 1. auf j-n ~ (при)нудити на кога. 2. доћи (и. улетети) као из пушке, као куршум. 3. проби(ја)ти (зуби код детета), нићи, никнути. 4. † = einfallen; e-m ~ пасти кому на памет. 5. die Furcht schießt mir ein сподаде ме страх. 6. ‡ градити угао са видиком (и. хоризонтом). **III** sich ~ в. I 2; sich auf eine Büchse ~ усавршити се у пуцању из неке пушке; fig. sich in ein Fach ~ стећи окретности у струци. **IV** **Ei'n|schießen** *n*, **Ei'n|schießung** *f* рушење пуцањем; вежбање у гађању; огледање пушке; ‡ уношење новца у касу; тк. поткивање; ‡ уношење терета у брод.

ei'n|schiffen *I tr.* ‡ укрца(ва)ти. **II intr.** (s) уловити у луку, приспети. **III** sich ~ укрца(ва)ти се (nach Amerika за Америку). **IV** **Ei'n|schiffen** *n*, **Ei'n|schiffung** *f* укрцавање.

Ei'n|schiffungs|platz *m* укрцавалиште *n*.

ei'n|schippen *tr.* = einschaufeln.

ei'n|schirren *tr.* у(х)амити, метнути (х)ам на. **ei'n|schlachten** *tr.* (за)клати код куће (ein Schwein свињу), извршити посек. 2. fig. Güter ~ придружити мања имања (већем); e-p ~ примити кога у кућу искоришћења ради.

ei'n|schlächting *a* једноврстан.

ei'n|schlafen *I intr.* (s) 1. заспати, уснути; ich bin über dem Lesen eingeschlafen читајући сам заспао. 2. утрнути, -њивати, обамрети, -ирати; der Fuß ist mir eingeschlafen нога ми је утрнула (и. обамрла). 3. fig. заспати, замрети; die Sache ist ganz eingeschlafen ствар је замрла (и. легла); sein Eifer ist eingeschlafen његова је ревност попустила; sanft ~ тихо издахнути. **II** **Ei'n|schlafen** *n* уснухе, предавање сну; vor dem Einschlafen пре него што се заспи, пре спавања; утрнулост *f*, обамрлост *f*; полако ишчезавање, ишчиљење, замрлост *f*.

ei'n|schlafen, **ei'n|schlaf(e)rig** *a*: ein ~es Bett постеља само за једно лице.

ei'n|schlafen *I tr.* 1. успав(а)ти, -љивати. 2. умртвити, учинити неосетљивим. 3. уљушк(и-в)ати, зава(ва)ти; ich lasse mich durch seine schönen Redensarten nicht ~ не дам се (ја) уљушкати његовим лепим речима. 4. er will die Sache ~ он би хтео да се ствар забора-ви. **II** ~d a за успављивање; ~der Vortrag предавање *n* да човек заспи. **III** **Ei'n|schlafen** *n*, **Ei'n|schläferung** *f* успављивање, -ење; уљушкивање, зава(ва)ње; умртвљеност, обамрлост, утрнулост.

Ei'n|schlag *m* 1. забијање *n*, затеривање *n*, за-куцавање *n*. 2. удар (руке о руку, при руко-вању двојице). 3. удар; ~ des Blitzes удар муње (и. грома). 4. завој, обмотач, омот, облог. 5. уметак (у одећи). 6. тк. потка *f*, потка *f* (opp. Kette, Aufzug; ун. Einschub, Eintrag). 7. пошав. 8. додаток, примеса *f* (и fig.). 9. забран (део шуме где је забрањена сеча дрвета). 10. ‡ отисак јеленових рогова на земљи. 11. јама *f* за сађење дрвета.

Ei'n|schlage...: ~faden *m* пређа за потку; ~messer *n* = Einlegemesser.

ei'n|schlagen *I tr.* 1. заби(ја)ти, у-, за|куца(ва)-ти, при-, у|куца(ва)ти, при-, у|кивати; die Nägel ins Holz закуцати ексер (и. чавле) у дрво. 2. заби(ја)ти, забости, забадати, зарити (die Zähne ins Fleisch зубе у месо). 3. за-, по-би(ја)ти, поб|ости, -адати (die Pfähle in die Erde коље у земљу). 4. оградити, -ђивати, за-градити, -ђивати (ein Stück Feld комад поља). 5. направити ударом отвор (и. рупу), проби(ја)ти, обити, провалити, -љивати (ein Loch in der Wand рупу у зиду). 6. оби(ја)ти, (с)рушити; eine Wand ~ срушити зид. 7. раз-би(ја)ти (ударом), разлупати; die Fenster-scheiben ~ полупати окна прозорска; e-m den Kopf ~ разбити кому главу; Eier in die Suppe ~ разбити јаја и сасути их у јуху (и. чорбу), умутити јаја у јуху (и. чорбу). 8. на-би(ја)ти, добро сложити; Waren in die Fä-ser ~ набити бурад робом; Kenntnisse kann man k-m ~ знање се не може ником силом сабити (и. утерати) у главу; Mehl in die Sä-ke ~ набити вреће брашном. 9. направити набор(е), у-, на|борати. 10. (ударом) утерати, изби(ја)ти, са|сути, -ипати; e-m die Zähne ~ избити кому зубе, сасути кому зубе у гушу; dem Fuß den Boden ~ избити дно на бурету, разаднати буре. 11. подви(ја)ти, подави(ја)-ти, подвр|нути, -тати, потши(ва)ти; ein Blatt im Buche ~ превити угао листа у књизи. 12. подвијањем скратити (Kleider хаљине). 13. тк. потк(ив)ати, обл|ожити, -агати, уви(ја)ти, умота(ва)ти, уметнути; et. in Papier ~ увити што у хартију. 14. e-n Brief in e-n anderen ~ уметнути једно писмо у друго. 15. загр|нути, -тати, утрап|ити, -љавати, метнути у трап. 16. утиснути, ударом направити отисак (acc.: на); den Münzstempel der Münze ~ жигом направити отисак на новцу. 17. (каткад са sein) den Weg ~ кренути се путем, ударити путем; den falschen Weg ~: а) залутати, за-

басати, *b*) ударити погрешним путем; den rechten Weg ~ ударити правим путем; den Weg der Güte ~ покушати што добротом; die Bahn des Lasters ~ поћи путем порока. 18. (и *sich* ~) из-, у/вежбати (се) у мачевању. 19. *e-n* Vergleich ~ утврдити поравнање руковањем (и. ударом длана одлан). 20. ✕ отпочети вадити руде. 21. Holz ~ слагати дрва, метрити, уметрати дрва. 22. den Schwarm ~ ухватити рој. II *intr. A. (h)* 1. ударити, -ати, нагло пасти на што; der Blitz hat in den Baum eingeschlagen гром је ударио у дрво; es hat eingeschlagen: *a*) ударио је гром, *b*) ~~по~~ погодило је; da soll ja das Donnerwetter ~ гром ударио у то!; mit et. auf et. ~ ударити, -ати чиме по чему; mit der Peitsche auf die Pferde ~ ударати бичем по коњима; die Peitsche schlägt auf das Pferd ein бич удара по коњу; mit dem Schwert auf den Feind ~ ударити (и. кидисати) мачем на непријатеља. 2. ударити руком о руку, руковати се, потврдити куповину; schlag ein! дај руку!, пристани (на понуду)!; auf et. ~ дати (и. пружити) руку, пристати на понуду; der Kauf war eingeschlagen (ударом руке и руковањем) потврђена је погодба; in die dargebotene Hand ~ прихватити пружену десницу; mit der Hand ~ плеснути се руком, погодити се. 3. заблести се, -адати се, зари(ва)ти се; die Krallen schlägt ins Fleisch ein канџа се зарива у месо. 4. ~~д~~ nach e-m Dachs ~ копати за јазавцем. 5. die Wünschelrute schlägt auf Metalle ein чаробни штапић показује где има метала. 6. продлети, -ирати; die Welle schlug schäumend ins Schiff ein талас продре у брод пенушећи се. 7. ударати по такту; in die einschlagenden Ruder singen певати по такту удара есала о воду. 8. засецати, залазити, задирати, спадати; das schlägt (nicht) in mein Fach ein то (не) спада (и. не) засеца у моју струку. В (s) 9. поћи за руком, успе(ва)ти, родити, понети; die Hoffnung schlägt ein нада се испуњава; es schlug ihm ein пошло му је за руком, срећа га је послужила; trotz aller Ermahnungen schlug der Schüler nicht ein упркос свих опомена ученик није напредовао (и. није показао никаква успеха); die Feldfrüchte sind in diesem Jahre nicht eingeschlagen пољски плодови нису понели (и. родили) ове године; der Wein ist gut eingeschlagen виноград је добро понео; was immer er tut, schlägt ihm ein ма шта радио, испада му за руком (и. упали му); ich fürchte, daß diese Spekulation nicht einschlägt страх ме је да ова шпекулација неће имати успеха. 10. упи(ја)ти се, потамнети, -њивати, (из)губити боју; die Farbe schlägt ein боја се упија и тамни. 11. Hautkrankheiten schlagen ein кожне болести престају, повлаче се. III *sich* ~ извежбати се у мачевању рапиром. IV ~d *a* који спада у, дотични, односни; ich habe alle ~den Werke gelesen прочитао сва дела која спадају у (ту) струку; die ~den Gesetze berücksichtigen водити обзира о законима који тамо спадају. V *Ei'n|schlag*en *n* забијање, за-

куцавање; заривање; побијање, побадање; пробијање, рушење; разбијање, лупање; набијање (чега у што); подвијање, пресавијање, за-, у/вијање; ударање, кретање; ударање (грома) *n*, удар *m*; полагање за руком, успевање; ✕ отпочињање вађења руда.

Ei'n|schlag(e)|papier n хартија *f* (и. папир *m*)

Ei'n|schlag... *v.* Einschlage... [за увијање.]

ei'n|schlägig {~~ѣ~~ншле҃гѣх} *a* дотични, односни, надлежан; ~e Behörde надлежна власт.

Ei'n|schlag...: ~messer *n* *v.* Einschlage...; ~seide *f* свилена потка.

ei'n|schleichen I *intr. (s)* чешће *sich* ~ 1. ушунџа(ва)ти се, увући се, увлачити се, кришом ући, прикрајсти се -дати се унутра, усмуцати се; *sich* in j-s Gunst ~ ласкањем задобити чију наклоност (и. милост); *sich* bei j-m ~ улаг(ив)ати се кому, увући се кому под кожу. 2. поткрајсти се, -дати се; ein Fehler hat sich eingeschlichen поткрала се једна (по)грешка. II *tr. y-*, про/кријумчарити. III *Ei'n|schleichen n*, *Ei'n|schleichung f* ушунџавање, усмуцавање, увлачење, улажење кришом.

ei'n|schleiern tr. метнути вео (и. превес, дувак) (*acc.*: на), завити у вео, забулити; закалуђерити; *sich* ~ lassen отићи у калуђерице.

*ei'n|schleifen*¹ [Schleife] *tr.* 1. увући санкама; = einschleichen. 2. у омчу вез(ив)ати.

*ei'n|schleifen*² I *tr.* убрусити, брушењем урезати, -ивати (Bilder ins Glas слике у стаклу). II *Ei'n|schleifen n* убрुшивање, урезивање.

ei'n|schleppen I *tr.* 1. увући, увлачити, утеглити; ун/ети, -осити; verbotene Ware ~ про/кријумчарити забрањену робу. 2. ansteckende Krankheiten ~ пре-, у/нети заразне болести. II *Ei'n|schleppen n*, *Ei'n|schleppung f* увлачење, уношење; ~~пр~~ношење.

ei'n|schleudern tr. 1. убацити. 2. бацањем (чега) разбити (што).

ei'n|schleusen tr. увести у брану (и. уставу).

ei'n|schlieBbar a затворљив.

ei'n|schließen I *tr.* 1. закључа(ва)ти, затв/орити, -арати, ставити под кључ; in den Kerker ~ затворити у тамницу. 2. опко/лити, -љавати, опас(ив)ати (eine Festung тврђаву); mit e-m Zaun ~ оградити плотом; ✕ eine Stadt ~ опколити (и. опсести) град; den Feind ~ опколити непријатеља; Felsen schließen das Tal ein стене опкољавају долину. 3. прил/ожити, -агати, прикључи(ва)ти; die Rechnung liegt im Briefe eingeschlossen рачун је прикључен писму. 4. \wedge in Klammern ~ затворити заградом, загра/дити, -ђивати, метнути у заграду. 5. *fig.* обухватити, -ати, урачуна(ва)ти; eine Stadt in den Frieden ~ град обухватити уговором о миру; et. mit ~ обухватити и што; das Mittagmahl mit eingeschlossen урачунавши ту и ручак; са ручком; sie alle, auch du mit eingeschlossen сви они с тобом заједно; *e-n* in sein Gebet ~ спомињати некога у својој молитви. II *sich* ~ 1. затв/орити се, -арати се. 2. \surd *sich* auf et. ~ ограничити се на што. III ~d *adv.* = einschließl. IV *Ei'n|schließen n*, *Ei'n|schlie-*

Bung *f* затварање, затвор *m*; опкољавање, -ење, окруживање, опсађивање, -ење; стављање у заграду, заграђивање; урачунавање. **ei'n|schließ|lich** *adv.* (beh. са *gen.*) (*opp. ausschließ|lich*) рачунајући и..., урачунавши и..., закључно.

Ei'n|schließ|ungs|heer *n* опсадна војска *f*.

ei'n|schlingen *tr.* 1. упле|сти, -тати, завез(и-)вати у; Bänder ins Haar ~ уплести траке у косу. 2. жудно гутати, прогутати.

ei'n|schlucken *tr.* (про)гутати (и *fig.*).

ei'n|schlummern *I intr. (s)* 1. задремати, закуњати. *II tr.* ~ = einschläfern. [у, шући у.]

ei'n|schlüpfen *intr. (s)* ушуњати се, шмугнути

ei'n|schlürfen *tr.* (у)сркнути, усркати.

Ei'n|schluß *m* 1. закључавање *n*, затварање *n*. 2. уметак, прилог; Brief mit ~ писмо од вредности, новчано писмо. 3. а) метање (и. стављање) у заграду; б) (оно што је) заграђено; 4. mit ~ = einschließ|lich.

Ei'n|schluß... ~klammer*f*, ~zeichen*n* заграда *f*.

ei'n|schmalzen *tr.* зама|стити, -шћивати.

ei'n|schmarotzen: sich ~ увући се као готован; = sich einschmeicheln.

ei'n|schmeicheln *I tr.* j-m et. ~ ласкањем уверити кога у што. *II sich ~:* sich bei j-m ~ до-, у|дворити се кому, до-, у|дварати се, улагати се кому, увући се кому под кожу. *III ~d* аумиљат, мазан. *IV Ei'n|schmeicheln m*, **Ei'n|schmeichelung** *f* улагивање, додвор|авање, -ење, улажење под кожу.

ei'n|schmeißen *tr.* 1. *fam.* разбити каменом (и. каменицама). 2. *pop.* е-п ~ стрпати кога у хапс.

ei'n|schmelzen *I tr.* 15*b* раст|опити, -apati, стопити, прет|опити, -apati. *II intr. (s)* 13*b* ископнети, с-, о|топити се, смањити се; der Schnee schmilzt ein снег копни (и. топи се); die Bevölkerung ist um einige Tausend eingeschmolzen становништво се смањило за неколико хиљада. *III Ei'n|schmelzen n*, **Ei'n|schmelzung** *f* топљење, растапање; копњење, нестајање, смањивање.

ei'n|schmettern *I intr. (s)* с треском упа|сти -дати, трештећи упа|сти -дати. *II tr.* с треском разбити, разлупати, расцопати.

ei'n|schmieden *tr.* оковати; in Fesseln ~ баци-ти у окове, оковати; уковати.

ei'n|schmiegen: sich ~ 1. sich bei j-m ~ уми-лити се код кога, умиљавати се око кога; = sich einschmeicheln. 2. сави(ја)ти се, искрив|ити се, -љивати се.

ei'n|schmieren *I tr.* 1. намазати; мажући уне-ти. 2. подмаз(ив)ати (ein Schloß mit Öl браву улем). 3. ума|стити, -шћивати. 4. ума-з(ив)ати, упрљати, убрљати. 5. *fam.* удрљати. *II sich ~* умазати се, упрљати се, убрљати се. *III Ei'n|schmieren n*, **Ei'n|schmierung** *f* ма-зање унутра; подмазивање; умазивање, тр-љање, брљање.

ei'n|schmuggein *I tr.* у-, про|криумчарити. *II sich ~* = sich einschleichen. *III Ei'n|schmug-gein n*, **Ei'n|schmuggelung** *f* (у)криумчарива-ње, (у)криумчарење.

ei'n|schmutzen *tr.* = beschmutzen.

ei'n|schnallen *tr.* сапети пређицом, укупчати.

ei'n|schnappen *I tr.* ухлупнути, нагло увући у себе, шћапити, апити; Luft ~ жудно удахну-ти ваздух. *II intr. (s)* шклоцнувши затвори-ти се; das Schloß ist eingeschnappt брава је шклоцнула (и. захватила). [бескрајност.]

Ei'n|schnapp|vorrichtung *f phot.* подесница за

ei'n|schneiden *I tr.* у-, за|резати, у-, за|резива-ти, усе|ћи, -цати, направити у-, за|рез (*acc.*: у). 2. у-, из|резати (die Buchstaben слова). 3. исе|цкати, -ћи, насе|цкати, -ћи (Brot in die Suppe хлеба у јуху и. чорбу). 4. урезати (и. усећи) и наместити; den Boden e-s Fasses ~ наместити данце у бурету. 5. X Schieß-scharte ~ направити мазгалу. 6. ✓ Getreide ~ покосити (и. пожњети) жито. *II intr. (h)* in et. (*acc.*) ~ засећи у што; in das Fleisch ~ засећи у месо. 2. урезати се, -ивати се; diese Worte schnitten tief in die Gemüter ein ове речи урезаше се дубоко у душе; *fig.* diese Nachricht schnitt ihm tief ins Herz ein ова вест коснула се јако његовог срца. *III sich ~* посећи се, порезати се (in den Finger по пр-сту). *IV ~d* а 1. у знач. *inf.* 2. који засеца, важан; ~de Veränderung промена која за-сеца, важна промена. *V Ei'n|schneiden n*, **Ei'n|schneidung** *f* усецање, урезивање; изрезива-ње; засецање.

Ei'n|schneide... ~säge *f* књиговезачка тестера (и. пила); ~zelt *f* време *n* косидбе, жетве.

ei'n|schneidig *a* једнорез, са једном оштрицом.

ei'n|schneien *I tr.* покри(ва)ти снегом, завеја-(ва)ти; die Wege waren eingeschneit путови су били завејани; wir waren endlich eingeschneit ми смо били потпуно затрпани сне-гом; ein eingeschneites Dorf завејано село. *II imp.* es schneit hier ein овамо продире снег, овде пробија снег унутра. *III Ei'n|schneien n*, **Ei'n|schneieung** *f* завејавање.

Ei'n|schnitt [einschneiden] *m* 1. усек, за-, у|рез, за-, у|резотина *f*; раз-, про|рез. 2. X пушкар-ница *f*, мазгала *f*, отвор за пушку (и. топ). 3. ✓ жетва *f*, косидба *f*; жетва *f*, жетвени принос. 4. *met.* цезура *f*.

Ei'n|schnitt... ~messer *n* X хируршки нож *m*; ~stelle *f* просечено место *n*; ~tier *n* инсе-т

ei'n|schnittig *a* ✓ = einhaug. [кат *m.*]

ei'n|schnitzen *tr.* урез(ив)ати.

ei'n|schnupfen *tr.* ушмр|кати, -ивати.

ei'n|schnüren *I tr. и refl.* 1. (sich) ~ увез|ати (се), -ивати (се), завез|ати (се), -ивати (се), уте|г-нути (се), -зати (се); *fig.* das schnürt mir das Herz ein то ми стеже (и. тишти) срце; ☉ sich ~ сте|гнути се, -зати се, сузити се. *II Ei'n|schnüren n*, **Ei'n|schnürung** *f* с-, у|тезање, при-тезање; сужавање.

ei'n|schnurren *intr. (s)* 1. = einschrumpfen. 2. узујати, убрундати, ући зујећи.

ei'n|schöpfen *tr.* захватити и усуги.

ei'n|schränken *I tr.* ограни|ити, -авати (die Freiheit слободу; Rechte права; seine Ausga-ben своје расходе); auf et. (*acc.*) ограни|ити, -авати на што; den Sträfling auf Wasser und Brot ~ осуђенику не дати ништа сем воде и хлеба. *II sich ~* ограни|ити се, -авати се;

стиснути се, стегнути се; sich auf et. (*acc.*) ограничити се -авати се на што. III ~d *p.pr.* и а ограничавајући. IV *ei'n|geschränkt p. p.* и а ограничен; eingeschränkte Gewalt ограничена власт; eingeschränkt leben живети скучено (и. штедливо). V *ei'n|schränken n*, *ei'n|schränkung f* ограничење, -авање; стежање, стискање.

ei'n|schrauben tr. за-, у|врнути, за-, у|вртати, сте|гнути -зати завртњем.

ei'n|schrecken tr. 1. за-, у|плашити, застраши-(ва)ти, заплаши(ва)ти. 2. ✕ плашењем ватерати у замке.

ei'n|schreib(e)...: ~amt n пријавно одељење; ~brief *m* препоручено писмо *n*; ~bureau *n* ✕ одељење за препоруку; ~gebühr *f*, ~geld *n*: а) уписнина *f*, уписна такса *f*; б) препоручнина *f*, такса за препоручено писмо (и. пакет).

ei'n|schreiben I tr. 1. упис(ив)ати, запис(ив)ати; забележити, -авати; in das Kassabuch ~ унети у благајничку књигу; in die Rechnung ~ унети у рачун; in das Protokoll ~ унети (и. завести) у записник. 2. ✕ препоручи(ва)ти, дати на препоруку; eingeschriebener Brief препоручено писмо *n*; einen Brief ~ lassen препоручити писмо, дати писмо на препоруку; einschreiben! препоручено. 3. et. ins Gedächtnis ~ запамтити што. II sich ~ 1. sich ~ (lassen) у-, за|писати се. 2. избежбати се у писању, исписати руку. III *ei'n|schreiben n*, *ei'n|schreibung f* уписивање, упис *m*; ✕ препоручивање, препорука.

ei'n|schreiber m уписивач, заводилац.

ei'n|schreibe...: ~stelle f ✕ препоручена пошљика; ~stelle *f* = ~bureau.

ei'n|schreibungs... = Einschreib(e)...

ei'n|schreiten I intr. (s) 1. укорачати, кораком у|ћи -лазити. 2. умешати се, посредовати, преду|јети, -имати кораке, одлучно устати против; gegen j-n ~ устати против кога; mit Strafen ~ прибећи кажњавању, почети кажњавати; mit bewaffneter Macht ~ умешати се оружаном силом; die Polizei mußte ~ полиција се морала умешати; gegen j-n gerichtlich ~ (по)терати кога преко суда; gegen Mißbräuche ~ устати против злоупотреба. II *ei'n|schreiten n*, *ei'n|schreitung f* укорачавање, улазак *m*; посредовање, предузимање мера, мешање.

ei'n|schroten tr. 1. уваљати (и. укотрљати), унети (die Fässer in den Keller бурад у подрум).

ei'n|schrumpfen I intr. (s) збрчка(ва)ти се, смежура(ва)ти се; згрчити се, скупити се; збабати се; eingeschrumpftes Mütterchen збрчкана бака; sein Beutel ist ziemlich eingeschrumpft његов се новчаник прилично испразнио. II *ei'n|schrumpfen n*, *ei'n|schrumpfung f* збрчкавање, смежуравање, згрчење; скупљање; збабавање. [додатак.]

ei'n|schub m 1. = einschieben III. 2. уметак, *ei'n|schüchtern I tr.* 15f заплаши(ва)ти, застраши(ва)ти. II *ei'n|schüchtern n*, *ei'n|schüchterung f* застрашивање, -ење, заплашивање. *ei'n|schüchterungs...: ~system n* систем *m* за-

страшивања; ~versuch *m* покушај (са) застрашивањем.

ei'n|schulen I tr. 1. обуч|ити, -авати, извежбати, школовати, истесати. 2. упутити у (другу) школу, доделити ученике некој школи (уп. einpfarren). II *ei'n|schulen n*, *ei'n|schulung f* обучавање, обука; упућивање у школу.

ei'n|schürig a 1. ✕ = einhäutig. 2. једнострижан, што се једном преко године стриже (и. шиша).

ei'n|schuß m 1. устрел, улазна рана од зрна. 2. ✕ по(у)тка *f*, поучица (Einschlag б). 3. пад воде (на витло). 4. ✕ уплата *f*, улог.

ei'n|schußfaden m = Einschlagfaden.

ei'n|schustern I intr. (h) fam. изгубити, штетовати, пропасти. II sich ~ *por.* увући се под кожу. [сасипати. 2. ули, улевати, дати.]

ei'n|schütten tr. 1. усуги, усипати, сасуги, *ei'n|schwärzen I tr.* 1. оцрнити, црно обојити,

за-, о|мрчити, овра|нити, -њивати. 2. — einschmuggeln; eingeschwärzte Ware кријумчарска (и. прокријумчарена) роба. II *ei'n|schwärzen n*, *ei'n|schwärzung f* оцрњивање, оврањивање; криумчарење.

ei'n|schwärzer m криумчар.

ei'n|schwätzen, ei'n|schwätzen I tr. j-m et. ~ наговарати кога на што брбљањем; lassen Sie sich nichts von ihm ~ не дајте да Вас он својим брбљањем наговори. II *intr. (h)* 1. auf j-n ~ навалити на кога својим брбљањем да би га наговорио. 2. in et. mit ~ (у)мешати се у њаскање о чему. II sich ~: sich bei j-m ~ улагати се кому лепим речима (и. ласкањем).

ei'n|schwefeln I tr. на-, за|сумпорити, сумпором накадити. II *ei'n|schwefeln n*, *ei'n|schwefelung f* на-, за|сумпоровање.

ei'n|schwenken I intr. (h) заходити, за(и)ћи; fig. и = einlenken. II *tr.* ✕ in den Strom ~ навити (и. отиснути) на воду.

ei'n|schwimmen intr. (s) уплива(ва)ти.

ei'n|schwinden intr. (s) смањи(ва)ти се, губити се, скупити се, -љати се, чилети.

ei'n|schwören: sich ~ auf et. (acc.) и. zu et. (dat.) заклетвом се обавезати на што.

ei'n|segeln intr. (s) ✕ уједр|ити, -авати.

ei'n|segnen I tr. 1. благос|ловити, -иљати, да-(ва)ти благослов (*acc.: dat.*). 2. (код католика) први пут причестити, кризматити, конфирмовати. 3. дати (самртнику) последњи благослов, миропомазати, свештати масла. 4. e-n Geistlichen ~ рукоположити кога за свештеника. II *ei'n|segnen n*, *ei'n|segnung f* благосиљање, давање благослова, кризмање, конфирмовање, прво причешће; давање последњег благослова, свештање масла; рукополагање.

ei'n|segnungs...: ~anzug m одело *n* за конфирмовање (и. за кризмање); ~feier *f* конфирмација, кризмање *n*; ~geschenk *n* поклон *m* о кризмању; ~tag *m* дан кризмања (и. конфирмације).

ei'n|sehen I intr. (h) 1. ✕ in et. (*acc.*) ~ (по-)гледати у што, бацити поглед у што, загледа-ти; man kann nicht in den Garten ~ не може се гледати у врт. 2. mit j-m in das Buch ~

гледати с киме заједно у књигу. 3. bei j-m ~ завити код кога, навратити се код кога. 4. auf j-n ~ бацити поглед на кога, хтети га прозрети. II *tr.* 1. прегледати, разм|отрити, -атрати, испитивати; ich habe die Schriften eingesehen размотрио сам списе; nach eingesehenem Brief (G.) пошто сам прочитао писмо. 2. уви|дети, -ћати, разуме(ва)ти, схва|тити, -ћати; ich sehe es sehr wohl ein ja то врло добро увиђам; ich sehe ein, daß du recht hast увиђам да си у праву; er sieht selbst seinen Fehler ein он сам увиђа своју погрешку; er sah es zu spät ein он је то доцкан увидео; wie kann man so etwas nicht ~? како да се то не може да увиди (и. схвати, разуме)? III ~d *p.pr.* и *a* 1. у знач. *inf.* 2. a) = einschichtsvoll; b) разборит, разуман. IV *Ein|sehen* *n.* *Ein|sehung* *f* прегледање, разматрање, испитивање (в. Einsicht); само Einsehen: увиђање, схватање, разумевање; ein Einsehen haben (и. nehmen) бити увиђаван, схватити у чему је ствар, схватати околности (и. прилике); dieser Mensch hat ja kein Einsehen та овај човек не схвата у чему је ствар; habe doch ein Einsehen! на буди разборит!

ein|seifen I *tr.* 1. (и sich ~) насапунити (се). 2. *fam. fig.* e-n ~ насапунити кога, насамарити кога, обманути кога. II *Ein|seifen* *n.* *Ein|seifung* *f* сапуњање, насапуњавање; насамаривање, обмањивање.

Ein|seif|pinsel *m* четкица *f* за насапуњавање. *ein|seihen* *tr.* проце|дити, -ћивати, уце|дити, -ћивати.

ein|seitig (*ʔna:00:03*) [*hom.* einsaitig] I *a* 1. једностран; a) ~es Dach кров са једном страном; ~es Kopfwch једнострана главобоља, главобоља половине главе; ~er Druck штампање само са једне стране (и. на једној страни); b) ~e Geschwister браћа и сестре по оцу (и. по матери); c) ~er Vertrag (и. Kontrakt) једностран уговор, уговор који обавезује само једну (уговарачку) страну; d) e-n ~en Frieden schließen саопити засебан мир; ~es Urteil једностран суд; ein ~er Mensch једностран човек. II *adv.* једнострано.

Ein|seitigkeit {~k00t} *f* 3b једностраност.

ein|senden I *tr.* 1. = einschicken. 2. припослати. II *Ein|senden* *n.* *Ein|sendung* *f* пошиљање *n.* пошиљка, достављање, доставка.

Ein|sender *m.* ~in *f* пошиљал|ац, -ица, поши-|

ein|senkeln *tr.* = abloten. [љач, -ица.]

ein|senken I *tr.* 1. спу|стити, -штати у; у-, за|ронити; пот|опити, -apati; сахра|нити, -њивати. 2. пол|ожити, -агати (в. einlegen I 1), посадити. II sich ~ спу|стити се, -штати се, уле|нути се, -ати се, утоле|нути се, -ати се. III *Ein|senken* *n.* *Ein|senkung* *f* спуштање, сахрањивање; полагање; потапање; само Einsenkung угнуће *n.* утелгнуће *n.* удол *m.*

Ein|ser {0nzp} [eins] *m* јн. — Einer.

Ein|setz... = *Ein|satz...*

ein|setzbar *a* постављив; wieder ~ повратљив, наново постављив.

ein|setzen I *tr.* 1. став|ити -љати у, мет|нути -ати у, умет|нути, -ати; a) falsche Zähne ~

метнути (и. наместити) вештачке зубе; den Boden in ein Faß ~ наместити данце у бурету, уметнути данце; in e-n Topf ~ метнути у лонац; Gänse zum Mästen ~ затворити гуске гојења ради; die Vögel in den Käfig ~ метнути (и. затворити) птице у кавез; e-e Summe im Budget ~ унети извесну своту у буџет; j-n in sein Amt ~ увести кога у дужност; e-m Pferde die Sporen (hart) ~ (добро) обости коња мамузама; e-n Mast ~ поставити (и. учврстити) катарку; b) die Früchte ~ оставити воће за зиму, метнути воће у шећер, скувати воће у шећеру; die Gurken ~ метнути краставце у сирће; c) (по)садити (Bäume дрвеће); d) узглоб|ити, -љавати, наместити, -штати, учаши(ва)ти. 2. затв|орити, -арати кога, притв|орити, -арати кога; einen ins Gefängnis ~ бацити кога у тамницу. 3. уложити (Geld in die Lotterie новац у лутрију; alle Kraft све своје снаге; seine beste Kraft in et. у шта сву своју снагу); et. zum Pfande ~ дати што на залог, да(ва)ти у залог (и. као залог); seine Ehre in et. (*acc.*) ~ уложити у што своју част, заложити се за што својом чашћу; Gut und Blut für et. ~ жртвовати (и. ставити на коцку) за што имање и живот свој; alle Hebel ~ покушати сва средства; ставити; sein Leben ~ ставити живот (и. главу) на коцку, метнути главу у торбу. 4. метнути; in die Zeitung ~ метнути (и. дати) у новине, објавити преко новина; eine Anzeige in die Zeitung ~ (lassen) дати оглас у новине, огласити преко новина. 5. постав|ити, -љати, одре|дити, -ћивати (e-e Kommission комисију); установ|ити, -љавати, увести, уводити; an j-s Stelle ~ поставити на чије место; j-n in den Besitz eines Vermögens ~ увести кога као власника неког имања; j-n in seine vorigen Rechte ~ повратити кому његова пређашња права; j-n zu (s-m) Erben ~ одредити кога за (свога) наследника; Christus hat das Abendmahl eingesetzt Христос је установио Тајну вечеру; j-n zum Richter ~ поставити кога за судију; ein eingesetzter Erbe назначен (и. одређен) наследник. II *intr.* (*h*) 1. наста(ја)ти, (от)-почети; die Regenzeit setzt ein окишало се, отпочиње кишно време. 2. упа|сти, -дати (в. einfallen 9). 3. (са sein) auf e-n ~ навал|ити, -љавати на кога, кидисати на кога. III sich ~ 1. = sich hineinsetzen; sich in e-n Wagen ~ сместити се у кола, сести у кола. 2. ухвати-ти се, наслагати се (Schmutz in der Röhre прљавштина у цеви). 3. заложити се, залагати се, заузети се (für j-n за кога). IV *Ein|setzen* *n.* *Ein|setzung* *f* уметање, стављање у, метање у; сађење, засађивање, -ење; намештање, узглоб|авање, -ење; затварање, бацање (ins Gefängnis у тамницу); постављање, одређивање; увођење, установ|авање, -ење; die Einsetzung des heiligen Abendmahls установљење Тајне вечере; die Worte der Einsetzung = Einsetzungsworte; Einsetzen j-s in seine vorigen Rechte повраћање кому његових пређашњих права.

Ei'n|setzungs...: ~tag *m* дан постављења; ~worte *pl.* речи изговорене пред само причешће.

Ei'n|sicht {*ѣнзѣхт*} [einsehen] *f* 1. поглед (*y*); die ~ ins Tal war bezaubernd поглед у долину био је чаробан. 2. увид *m*, увиђај *m*; преглед(ање *n*) *m*, разглед(ање *n*) *m*; senden Sie mir das Buch zur ~ пошаљите ми књигу да је разгледам; zur ~ nehmen разгледати; ~ von et. nehmen пре-, разгледати што, испит(ив)ати што, упознати се са чиме; zur gefälligen ~ с молбом на преглед (и. увиђај); es bedarf nur der ~ jenes Dokuments потребно је само да се разгледа онај докуменат; e-n Plan zur ~ vorstellen изнети план на увиђај и одобрење; sie haben nun die ~ in alles, was geschehen они сада знају (и. виде) све што се десило. 3. *fig.* увиђање *n*, разумевање *n*, сазнање *n*, увиђавност, разборитост; mit ~ handeln разборито поступати (и. делати, радити); nach bester ~ urteilen судити према најбољем увиђању; nach meiner ~ по моме мишљењу (и. схватању); et. j-s ~ überlassen оставити-љати што нечијој увиђавности; er hat (besitzt) keine ~ in dieser Sache он не увиђа (и. не разуме) ову ствар; ich hoffe, du wirst so viel ~ haben надам се да ћеш имати толико увиђавности; ein Mann von tiefer ~ човек дубоких погледа; s-e ~en reichen nicht weit његова увиђавност не сеже далеко; zur ~ gelangen уверити се, доћи до сазнања; sich wovon ~ verschaffen обавестити се о чему; zur ~ bringen уверити кога, уразумити кога; die ~ gewinnen увидети, уверити се. 4. *!* nehmen = ein Einsehen nehmen; v. einsehen IV. **ei'n|sichtig** {*ѣнзѣхтѣх*} 1. [ein²] = einsichtsvoll. 2. [ein¹] *co.* једновид, хорав.

ei'n|sichtlich *a* *!* увидљив, схватљив.

Ei'n|sicht... {*ѣнзѣхт*}: ~nahme {*~нѣм*} *f* 3b преглед *m*, разматрање *n*; zur gefälligen ~nahme с молбом на увиђај.

ei'n|sichts... {*~с*}: ~los *a* неувиђаван, неразборит; ~voll *a* увиђаван, разложен, разборит, разуман.

ei'n|sickern I *intr.* (*s*) (*y*) капљама продирати -рети, прокап(а)ти, -љивати, упи(ја)ти се. II **Ei'n|sickern** *n*, **Ei'n|sickern** *f* продирање (*y*) капљама, прокап(а)вање, -љивање, упијање. **ei'n|sieben** *tr.* усеј(ав)ати.

Ei'n|siedel {*ѣнзѣдл*} [свн. insidilo; ein¹ i sie-deln] *m* † = Ein|sied(er)er.

Ein|siedelei {*ѣнзѣдлѣ*} *f* 3b испоснички (и. пустињачки) стан *m*, испосничка (и. пустињачка, усамљеничка) колиба; усамљена кућица. **ei'n|sieden** *tr.*, *intr.* (*s*) и sich ~ = einkochen.

Ei'n|siedler {*ѣнзѣдлѣр*} [Einsiedel] *m* 2l 1. ~, ~in *f* 3c *a*) усамљени|к, -ца, пустињак, испосни|к, -ца; б) осамљени|к, -ца, усамљен-а становни|к, -ца, салашар, -ка што живи на салашу (и. трлу). 2. *!* = Einsiedlerkrebs.

Ei'n|siedler..., **ei'n|siedler...** {*~*}: *!*isch {*~иш*} *a* (*dv.*) самачки, усамљенички, пустињачки, испоснички; ~krebs *m* *!* (Tagurus) рак самац; ~leben *n* усамљенички (и. пустињачки, испоснички) живот *m*.

ei'n|siedlern *intr.* пустињиковати, испосниковати, живети усамљенички (и. пустињачки). **ei'n|siegel** *tr.* метнути (и. затворити) па запечатити. [носложница *f*, једносложна реч.]

Ein¹|silb(l)er {*ѣнзѣлб(л)ѣр*} [Silbe] *m* 2l *!* јед-**!** **ein¹|silbig** {*ѣнзѣлбѣх*} *a* 1. једносложен. 2. *fig.* ћутљив, неразговоран. 3. краткотрајан, кратак; er ist immer in seinen Antworten ~ он је увек кратак у својим одговорима.

Ei'n¹|silbigkeit {*~ѣѣѣ*} *f* 3b 1. једносложност. 2. ћутљивост. 3. краткост (и. краткоћа) у изражавању.

ei'n|singen I *tr.* 1. j-n ~ песмом успавати кога. 2. (и sich ~) извежбати (се) у певању. 3. *!* j-m et. ~ певањем надарити кога чим, песмом ули(ва)ти кому што.

ei'n|sinken I *intr.* (*s*) 1. in et. ~ пропа(сти) -дати у што, упа(сти) -дати у што, уто(ну)ти, -њавати у што, заглибити се, -љивати се у што; in die Tiefe ~ пропасти у бездан; in Sumpf ~ заглибити се у бари. 2. у(то)легнути се, угнути се, угињати се; das Grab ist eingesunken гроб се улегао. 3. (с)пушити се, стрпошта(ва)ти се; *fig.* die Knie sinken ihm ein клечају му колена. II **ei'n|gesunken** *p. p.* и *a* у(то)легнут; упао. III **Ei'n|sinken** *n* упадање; заглибљивање; улегање; рушење, *!* **ei'n|sintern** = einsickern. [стрпоштавање.]

ei'n|sitzen I *intr.* (*s*) (= sich einsetzen) 1. сести, седати (in den Wagen у кола). 2. седети стално код куће, не излазити из куће, не избијати.

3. *!* спу|штати се, -стити се на седалцу у окно. II *tr.* et. ~ седењем улећи (и. у(то)легнути) што. III **ei'n|gesessen** *p. p.* и *a* в. тамо.

Ei'n¹|sitzer {*ѣнзѣсѣр*} *m* 2l једносед(ишник), точак (и. чамац итд.) са једним седиштем.

Ein²|sitzer {*~*} *m* 2l = Insasse. [штем.]

ein¹|sitzig *a* једноседиштни, са једним седи-

ei'n|s|mais *adv.* = einstmals.

ei'n¹|sohlig {*ѣнзѣрлѣх*} [Sohle] *a* једнопотплатни, једноћон, са једном потплати, са једним ћоном. [лето.]

ei'n¹|sommerig *a* једнолетан, који траје једно-

ei'n|spannen I *tr.* 1. упре(г)нути, -зати (die Pferde коње; den Wagen (у) кола); *fig.* den Buben müssen wir besser ~ дечка морамо упре(г)нути (и. строже држати). 2. раза(п)ети, -ињати (et. in e-n Rahmen што у ђерђефу). 3. *!* *fig.* die Nasen eingespannt! спустите мало нос! не дижите нос!

Ei'n¹|spanner {*ѣншпѣнѣр*} *m* 2l 1. запрега *f* (и. кола *n pl.*) са једним коњем. 2. кочијаш кола са једним коњем. 3. сељак који има само једног коња, једноспрежник. 4. особењак, чудац, луштра. 5. † једноцевка предњака *f*.

ei'n¹|spännig {*ѣншпѣнѣх*} I *a* 1. једнопрежан, са једним коњем; ~er Wagen кола *n pl.* за једног коња. 2. ein ~es Bett кревет за једну особу. II *adv.* ~ fahren возити се (у) колима са једним коњем.

ei'n|speicheln I *tr.* *!* натопити (и. овлажити) плувачком. II **Ei'n|speicheln** *n*, **Ei'n|speiche-**

lung *f* натапање (и. влажење) плувачком.

ei'n|speichern *tr.* ун(е)ти, -осити (и. сме(с)тити -штати) у складиште (и. у магацин).

ei'n|spelzig {ѣншпѣлцѣ} *a* са једном плев(иц)ом.

ei'n|sperrē I *tr.* (и sich ~) затворити (се), -арати (се), метнути (и. бацити) у затвор, ухапсити, закључати (се), закључавати (се); der Missetäter ist gestern eingesperrt worden злочинац је јуче затворен (и. ухапшен); in ein Gefängnis ~ затворити у тамницу. II Ei'n|sperrē *n*, Ei'n|sperrung *f* затварање, хапшење, закључавање.

ei'n|spielen I *tr.* (и sich ~) извежбати (се) у свирању; gut eingespielt sein бити добро извежбан у свирању; исвирати (die Geigeвиолину). II *tr.* е-п ~ успавати кога свирком. III *intr.* (h) 1. der Zeiger der Wage spielt auf der Skala ein стрелица на вази брзо се креће по лествици; die Magnethnadel spielt ein магнетна се игла креће и заузимље одређени правац; die Libelle spielt ein либела врхори. 2. утицати, долазити до израза; hier spielt die Eifersucht mit ein овде се умешала љубомора.

ei'n|spinnen I *tr.* 1. упрести, -дати. 2. упрести, -дати, за-, у(ви)јати пређом (и. паучином). 3. аус. *fam.* = einsperren. II sich ~ упрести се, -дати се, учаурити се, -авати се. III Ei'n|spinnen *n* упретање, учауравање.

ei'n|sporig *a* ~ једноспоран.

Ei'n|sprache *f* 1. = Einrede. 2. = Einspruch.

ei'n|sprechen I *intr.* (h) 1. (у)мешати се у разговор, устати и сам у разговор; и *tr.* ein Wort mit ~ убацити неку реч у разговор. 2. für j-n, et. (acc.) ~ заузети се, -имати се за кога што. 3. gegen et. (acc.) ~ уста(ја)ти против чега, говорити тротив чега, нападати што. 4. auf j-n ~ напасти кога у говору, осути на кога. 5. bei j-m ~: а) на-, свратити ка кому (на реч-две); б) свратити (и. отцести) код кога. II *tr.* j-m et. ~ = einreden I. 2. j-m Mut ~ (говором) (о)храбрити, соколити; Trost ~ (говором) (у)тешити, рећи утешну реч; Hoffnung ~ говором ули(ва)ти наде. III sich ~ извежбати се у говору (туђег језика).

ei'n|sprengen I *tr.* 1. у налету провалити и. пробити (е-е Tür врата), развалити; разнети; дизањем у ваздух направити, провалити. 2. пошкропити, -љивати, попрскати (mit Wasser водом). 3. упрскати, расути, помешати овде онде; eingesprengtes Erz руда расута по јаловини, упрскана руда. 4. угонити, увијати, утерати. 5. *fam.* аус. in j. eingesprengt sein бити заћорен у кога. II *intr.* (s) 1. упасти у трку, трком ући, улетети (и. ујурити) на коњу; X auf den Feind ~ навалити (и. налетети) на непријатеља у трку. III Ei'n|sprengen *n*, Ei'n|sprengung *f* проваљивање; (ш)кропљење, прскање; улажење трком; X налет *m*, навала.

Ei'n|springling *m* 2g¹ X упрскана руда *f*.

ei'n|springen I *intr.* (s) 1. ускочити, -акати, скокити у; ich bin rasch in den Wagen eingesprungen ја сам брзо скочио у кола; *fig. fam.* mit Geld ~ ускочити (и. ући) с парам. 2. (на)прснути, пући; (ис)пуцати; das Spiegelglas ist eingesprungen огледало је напсло.

3. захватити, шкљоцнути (перо у брави, часовнику); хватати. 4. für einen ~ замењити -њивати кога. 5. auf et. (acc.) ~ скокити на што; der Hund sprang auf den Menschen ein пас скочи на човека. 6. упадати, улазити (ос. X), залазити; einspringender Winkel увучен угао. II *tr.* у скоку што срушити.

ei'n|spritzbar *a* убризгљив, уштрцљив.

ei'n|spritzen I *tr.* 1. уштрца(ва)ти, убризга(ва)ти. 2. штрцањем (и. прскањем) поквасити (Wäsche рубље). 3. (и sich ~) упрскати (се). II Ei'n|spritzen *n*, Ei'n|spritzung *f* уштрцавање, убризгавање. [штрцац.]

Ei'n|spritzer *m* убризгач, штрцаљка *f*, у-|Ei'n|spritz...: ~hahn *m* X славина *f* за уштрцавање; ~maschine *f* машина (и. строј *m*) за убацивање воде; ~vorrichtung *f* направа за уштрцавање (и. убризгавање), бризгалица.

Ei'n|spruch *m* приговор, опирање *n*, противљење *n*, устајање *n*; ~ tun (и. erheben) gegen et. (acc.) учинити приговор чему, уложити протест против чега, протестовати против чега. [пеловања.]

Ei'n|spruchs...: ~recht *n* право призива (и. а-|

ei'n|spünden *tr.* зацепити, завраћити.

ei'n|spurig {ѣншпурѣ} *a* X једноколосечни, са једним колосеком, једнотрачни.

Ei'n|sein {ѣнсзѣн} *n* 1. истоветност. 2. = Einverständnis.

ei'nst {ѣнст} [свн. einest, gen. од ein'] I *adv.* (opp. jetzt) 1. (за прошлост) једном, некад(а), негда; ~ sagte er једном је он рекао; ~ war es anders некада је (то) било другачије; ich habe es ~ gelesen некада сам то читао. 2. (за будућност); ich hoffe ihn ~ wiederzusehen надам се да ћу га опет једном видети; ~ wird kommen der Tag, wo... доћи ће једном дан, када... II Ei'nst *n inv.* 1. прошлост *f*, негдашњост *f*. 2. будућност *f*.

ei'n|stallen *tr.* одвести (и. затворити) у стају (и. шталу), ушталити. [стабљиком.]

ei'n|stämmig *a* X једностабљичан, са једном

ei'n|stampfen I *tr.* 1. et. in ein Faß ~ набити што у буре (маљем или гажењем); стул(и), -цати; Lumpen ~ крпе стући (и. прерадити) у хартију. 2. наби(ја)ти, утабати. II Ei'n|stampfen *n*, Ei'n|stampfung *f* набијање; туцање, прерада.

Ei'n|stampf|papier *n* више пута пропуштена хартија *f* кроз машину за штампање, макулатура.

Ei'n|stand *m* 1. ступање *n*, улажење *n* (у службу, на дужност). 2. част *f*, гозба *f* приликом ступања на дужност, добродошлица; s-n ~ abtragen частити за ступање; s-n ~ bezahlen (и. geben) дати част, (по)частити другове о свом ступању (у службу), дати алвалук. 3. = Einstandsrecht.

Ei'n|stands...: ~gebühr *f*, ~geld *n* улазна *f*, пријемнина *f*, ~recht *n* право ступања; ~schmaus *m* част (и. гозба) за ступање (на дужност), гозба за добродошлицу.

ei'n|stänkern *tr.* *fam.* у-, за|смрдети, убаздити.

ei'n|stauben *intr.* (s) у-, за|прашити се, упрашњавити се, покри(ва)ти се прашином.

ei'n|stäuben *tr.* упрашњавити, покрити прашином, запраши(ва)ти.

ei'n|stechen I *tr.* 1. за-, у|бостити, за-, у|бадати. 2. проб|остити, -адати, пробушити. II *intr.* (s)

1. mit et. (dat.) in et. (acc.) ~ бостити чиме у шта; mit der Nadel in das Papier ~ бостити иглом (у) хартију, забадати иглом у хартију. 2. в in See ~ окренути пикомике на пучину, навести се на дебело море. III Ei'n|stechen *n* у-, за|бадање, бодење; пробушивање.

ei'n|stecken I *tr.* 1. (у)турити, метнути; Geld in die Tasche ~ метнути (и. стрпати, турити) новац у џеп. 2. fam. стрпати, ухапсити. 3. fig. прогутати, отрпети (е-е Beleidigung у-вреду); jetzt kannst du das ~ ето ти. II Ei'n|stecken *n*, Ei'n|steckung *f* задевање, утурање, стрпавање, хапшење; гутање, подношење.

Ei'n|steck...: ~kamm *m* чешаљ *m* укосник; ~kontakt *m* = Steckkontakt.

ei'n|stehen I *intr.* (s) 1. für j-n ~: a) заменити кога; b) заузети се за кога. 2. für j-n, et. ~ јамчити (и. одговарати) за кога, за што; ich stehe für ihn ein ја јамчим за њега, ја јемчим за њега; für den Schaden ~ одговарати за штету. 3. in ein Amt, in e-n Dienst ~ ступити, -ати у службу. 4. т ~d = bevorstehend. 5. das für den Kaufmann N beim Gerichte einstehende Geld новац који је за трговца N. код суда положен. 6. die Wage steht ein кантар (и. вага) је у равнотежи. II в *tr.* — eingestehen. III Ei'n|stehen *n*, Ei'n|stehung *f* замењивање, замена, заступање; јемчење, одговарање; ступање у службу.

Ei'n|steher *m* заменик; e-n ~ beibringen довести кога као свога заменика. [њивања.]

Ei'n|steher...: ~system *n* X систем *m* заме-)

ei'n|stehlen: sich ~ = sich einschleichen.

Ei'n|steige...: ~halle *f* X покривен перон *m*.

ei'n|steigen I *intr.* (s) попети се (у); auf einer Leiter in ein Haus ~ лествицама попети се (и. ући) у кућу; in ein Schiff ~ укрцати се у брод; in den Wagen ~ попети се (и. ући) у кола; ~! путници у кола! II Ei'n|steigen *n* пењање, улажење; в укрцавање; j-m beim Einsteigen behilflich sein помоћи кому да се попе у кола.

Ei'n|steige...: ~öffnung *f* отвор *m* за улаз; ~platz *m* укрцавалиште *n*; ~schacht *m* X улазно окно *n*; ~versuch *m* покушај успињања.

ei'n|stellen I *tr.* 1. метнути, ставити, сместити (in et. acc. у што); die Pferde in den Stall ~ = einstellen; Bücher ~ разместити (и. сложити) књиге. 2. (у)најмити, узети у службу; Rekruten ~ узети у војску, перутовати; Leute ~ узети (и. најмити) раднике. 3. обуставити, -љати, прекинути, -дати; die Arbeit ~ обуставити рад (и. посао); die Feindseligkeiten ~ обуставити (и. прекинути) непријатељства; das Feuer ~ обуставити ватру, прекинути паљбу; ein Handwerk ~ напустити занат; den Handel ~ престати с трговином, затворити дућан; stellen Sie die Komplimente ein! престанте са комплиментима! Mißbrauche ~ стати на пут злоупотребама; sein Vorhaben ~ одустатати од своје наме-

pe; в das Verfahren ~ обуставити поступак; seine Zahlungen ~ обуставити своја плаћања.

4. наме|стити, -штати, уде|сити, -шавати, дотер(ив)ати; ein Fernglas auf die richtige Entfernung ~ удесити доглед на право отстојање; phot. scharf ~ удесити да буде оштро; der Vortrag war auf gebildete Zuhörer eingestellt предавање је било подешено за образоване слушаоце. 5. в Wild ~ опколити дивљач мрежама. II sich ~ 1. = sich einfinden; er soll sich morgen ~ нека сутра дође; ich werde mich zur bestimmten Zeit ~ наћи hy ce (ty) у одређено време, доћи hy у заказано време; sich mit der Zahlung ~ јавити се с плаћањем (уп. Stelldichein). 2. наста(ја)ти, појавити се, -љивати се; die Schmerzen stellen sich wieder ein болови се опет појављују. 3. sich auf etwas ~ приправити се на што, заузети став према чему; eingestellt sein auf et. бити приправљен (и. удешен, дотеран) на што. III Ei'n|stellen *n*, Ei'n|stellung *f* 1. стављање, метање, смештање чега; ступање; узимање, упошљавање; намештање, подешавање, дотеривање; обустављање, обустава, прекидање, прекид *m*, напуштање; Einstellung der Arbeit обустава рада; der Befehl zur Einstellung des Verfahrens наређење за обустављање поступка; само Einstellung заузимање *n* става, подешеност, приправљеност; место за смештај, колница, гаража.

Ei'n|steli...: ~halle стаја за кола, колница, гаража; ~schraube *f* завртањ *m* удешавач (и. дотеривач), завртањ за удешавање (на догле-

ду); ~tuch *n* phot. црно платно за удешавање.

ei'n|stellig *a* едноцифрен (Zahl број).

Ei'n|stellungsbeschuß *m* в одлука *f* за обуставу судског поступка.

Ei'n|stellupe (при раздвајању Einstell-lupe) *f* phot. лупа дотеривачица, лупа за дотеривање.

ei'n|stemmen I 1. подб|очити, -очавати; одупрети, -ирати; die Arme ~ подбочити се рукама, fam. направити ферт. 2. в уклеса(ва)ти, утесати, издупсти; ein Loch ~ направити.)

ei'n|stens {внстѣнс}adv. = einst. [рупу длетом.]

Ei'n|stich *m* убуд. [њем учрцати, извести.]

ei'n|sticken *tr.* увести (praes. увезем), везе-

ei'n|stieben *intr.* (s) увејавати, улазити.

ei'n|stielig {внштилих}a са једном стабљиком.

ei'nstig {внстѣх} [einst] *a* 1. негдашњи, некадашњи. 2. будући.

ei'n|stimmen в I *intr.* (h) 1. слагати се. 2. (mit) ~ заједно запевати, прихватити започету

песму, придружити се упевању; die Versammlung stimmte in das Lied ein збор прихвати и запева песму у глас; sobald ich anfangе zu spielen, stimmt er sogleich ein чим ја засвирам он одмах стане да пева ту песму; alle stimmen ein сви запеваше у глас; stimmt ein, Kinder! певајте сви, децо! 3. fig. in et. (acc.) ~ сагласити се (и. сложити се) са чим; ich stimme mit ein ја сам с тим сагласан, слажем се с тим; ich habe mit ihm darin nicht eingestimmt нисам се с њим у томе сложио. II Ei'n|stimmen *n*, Ei'n|stimmung *f* слагање (и fig.), саглашавање.

ei'n|stimmig {*ѣнштѣмѣх*} I a 1. једногласан, у један глас, са једним гласом; ~е Arie пема у један глас, соло; es wird ~ gesungen пева се у један глас. 2. *fig.* једногласан, сло-жан, складан; ~er Beschluß једногласан за-кључак; ~е Wahl једногласан избор; нешто т ~ sein бити сагласан. II *adv.* једногласно; er wurde ~ gewählt он би једногласно иза-бран; es wurde ~ beschlossen одлучено је једногласно; alle sagen ~ сви се слажу.

ei'n|stimmigkeit {*ѣнштѣмѣх*} f 3b једногласност; **ei'n|stippen** *tr. fam.* = eintunken. [сагласност.] **ei'nst|malig** {*ѣнштмалѣх*} a = einstig.

ei'nst|mals {*ѣнштмалс*} *adv.* = einst.

ei'n|stöbern *imp. (h)* = einstieben.

ei'n|stöckig a једноспратан, једиокатан, на један спрат (и. кат), од једног спрата (и. ката); ~es Haus једноспратница f, једноскатница f. **ei'n|stopfen** I *tr.* 1. набити (и. нагурати) у, убу-тати; (на)трпати; was er nicht alles in sein Felleisen eingestopft hat шта све није на-тр-пао у свој телехак. 2. das Bettuch ~ подвити крајеве чаршави под душек. II *sich* ~ набо-кати се, накркати се.

ei'n|stoßen I *tr.* угур(ив)ати, гурати у; заби- (ја)ти, нагурати; den Nagel in das Brett ~ за-бити ексер у даску; die Ladung ~ напунити; *sich* (dat.) e-n Splitter in den Fuß ~ набости се на трн. 2. разби(ја)ти (гурнувши, ударив-ши), развалити, проби(ја)ти; die Fenster-scheiben ~ разби́ти прозорска окна; *sich* (dat.) den Kopf ~ разби́ти главу (своју); dem Fasse den Boden izbíti dno на бурету; e-m die Zähne ~ избити кому зубе, сасути кому зубе у грло; zu Pulver ~ стуцати у прах; e-e Mauer ~ оборити зид. II **ei'n|stoßen** n, **ei'n|stoßung** f забијање, угуривање; разваљива-ње, разбијање. [цати зраке.]

ei'n|strahlen *intr. (s)* зрачити (и. сјати) у, ба-
ei'n|streichen I *tr.* 1. умаз(ја)ти, -ивати; утрти (на пр. Öl ins Haar уље у косу); dem Kinde Brei ~ детету турити кашу (у уста). 2. Mörtel in die Fugen ~ малтером попунити састав-ке, замаз(ив)ати саставе малтером. 3. Geld ~ стрпати (и. турити, згр(ја)ти, -нути) новац. 4. Vögel ~ хватати птице мрежом, утерати птице у мрежу; die Bienen in den Korb ~ рој пчела стрести у кошницу. 5. die Feilstriche ~ за-, у(ре)зивати турпијом. II *intr. (s)* утума-рати, ушврљати; ꞑ die Lerchen streichen ein шеве падају у мреже. III **ei'n|streichen** n, **ei'n|streichung** f умазивање, утрљавање, за-мазивање; стрпавање, турање, згртање; па-дање у мреже.

ei'n|streich... ~feile f турпија зарезача, тур-пија за зарезивање; ~säge f тестера (и. пила) зарезача, тестера за за-, на(ре)зивање.

ei'n|streifig a с једном пругом.

ei'n|streuen I *tr.* 1. ус(ја)ти, -ипати, подас(ја)ти, -ипати; посути, -ипати; den Pferden Stroh ~ прострети сламу коњима; *fig.* die Verse in die Rede ~ у(п)ле(с)ти -тати стихове у говор. 2. *fam.* jн. j-m et. ~: a) до-, при(ш)а(п)нути (= einflüstern); b) j-m et. ~ ули(ва)ти кому што у главу (левком) (и. einschmieren *fig.*). II **ei'n|**

streuen n, **ei'n|streueung** f у-, по|сипање; про-стирање; Einstreuung ꞑ дошаптавање n, пањкање n.

ei'n|strich m 1. = Einstreichen; у-, за(ре)з (на перу кључа), зубац. 2. ꞑ прегача f, распон, **ei'n|stricken** *tr.* у(п)ле(с)ти, -тати. [левка f.]

ei'n|strömen I *intr. (s)* 1. (у великој количини) утицати, улевати се, брзо утицати, проди-рати, куљати, надирати бујицом; hier ist viel Wasser eingeströmt овде је много воде про-дрло; das Wasser strömt in den Keller ein вода продире (и. куља) у подрум. 2. куљати, врвети, притицати (и. тећи) као бујица; die Volksmenge strömte in den Saal ein свет по-врве (и. нагрну, куљаше) у дворницу. II *tr.* ули(ва)ти III **ei'n|strömen** n, **ei'n|strömung** f надирање (и. продирање) бујицом, куљање; врвење, куљање.

ei'n|strömungsöffnung f отвор m улазни.

ei'n|stücke(n) *tr.* уметнути (е-н Flicken закрпу).

ei'n|studieren I *tr.* про-, на|учити; eine neue Oper ~ нову оперу увежбати. II *sich* ~: sich in ein Fach ~ уду(п)сти се -бити се у какву струку (и. какав предмет).

ei'n|stülpen *tr.* посув(р)ати -вати унутра.

ei'n|ständig I a једночасовни, од једног часа.

II *adv.* ~ lesen читати један час.

ei'n|stürmen I *intr. (h и s)* 1. улетети као олу-ја, гру(х)нути. 2. auf j-n ~ грунути (и. уда-рити) на кога, навалити -љивати на кога; mit Bitten (Fragen) auf j-n ~ навалити (и. ско-чити, закупити) кога молбама (питањима); *fig.* auf mich stürmte alles Unglück ein на ме-не се сручила сва несрећа; *fig.* auf s-e Ge-sundheit ~ поткопати своје здравље. II *tr.* 1. der Wind hat das Haus eingestürmt ветар је оборио кућу. 2. ꞑ j-m den Speer ~ пројури-ти кому копље кроз груди, пробости кога копљем (уп. einrennen).

ei'n|sturz m пад(ање n), рушење n, обарање n, сручивање n, строваљивање n, развалина f.

ei'n|stürzen I *tr.* 1. (с)рушити, разрушити, раз-валити, -љивати, обурва(ва)ти, стрпошта-ти. 2. ꞑ сручити, нагло попити. II *intr. (s)* 1. стрпоштати се, срушити се, сручити се, обронити се, обурва(ва)ти се; ~ auf j-n (и. sich ~) навалити (и. насрнути, кидисати) на кога; Kummer und Sorge stürzten auf ihn ein нево-ља и брига навалише на њега. III **ei'n|stürzen** n = Einsturz.

einst|weilen {*ѣнштѣѣлѣн*, *ѣнштѣѣлѣн*} *adv.* ме-ђутим, за неко време, за први мах, привре-мено.

ei'nst|weilig {*ѣнштѣѣлѣх*} I a привремен; ~er Zustand привремено стање n. II *adv.* при-

ei'n|sudeln *tr.* = beschmutzen. [времено.]

ei'n|süßen *tr.* = süßen.

ei'n|s|werden n слагање, споразумевање; у-)

ei'n|tätig a једнодневан. [једначење.]

ei'n|tags... ~bauer m роботник, кулчар (код господара један дан недељно); ~blume f ꞑ једнодневни цвет m; ~fliege f: a) ꞑ (Ephemerata vulgata) водени цвет m; b) *fig.* уметник, књижевник чија дела падну брзо у заборав; нешто врло кратке, пролазне вредности и.

славе; ~liebe *f* кратка, пролазна љубав; ~pflanze *f* биљка кратког трајања.

Ei'n|tänzer *m* најмљени играч.

ei'n|tauchen I *tr.* у-, за|мочити, у-, за|макати, загњури(ва)ти, пот|опити, -apati; die Feder ~ умочити перо. II *intr.* (s) загњури(ва)ти се, уро|нити, -њавати. III Ei'n|tauchen *n*, Ei'n|tauchung *f* умакање, потапање, загњуривање; уроњавање.

Ei'n|taucher *m* умакач, мочилац.

Ei'n|tauchungs|kessel *m* коџао за натапање.

ei'n|taumeln *intr.* (s), eingetaumelt kommen утeturати се, ући поспхући.

Ei'n|tausch *m* размена *f*, размењивање *n*, трампа *f*, трампавање *n*.

ei'n|tauschen I *tr.* gegen et. (acc.) ~ разме|нити -њивати за што, трам|пирати -љавати за што.

II Ei'n|tauschen *n*, Ei'n|tauschung *f* = Eintausch.

ei'n|tausend *a/n.* с. једна хиљада, тисућа.

ei'n|teeren I *tr.* у-, на|катранисати, у-, за|катранити. II Ei'n|teeren *n* у-, на|катранисавање, у-, за|катрањавање. [einlassen II 1.]

ei'n|teigen I *tr.* у-, за|месити. II sich ~ jn. = j

ei'n|teilbar *a* дељив.

ei'n|teilen I *tr.* поделити (in Grade на ступње, степене). 2. разде|лити, -љивати, расподе|лити, -љивати, распоре|дити, -ђивати; man muß seine Einkünfte so ~, daß man damit auskommt човек мора своје приходе тако да распореди да с њима изиђе на крај; er wurde in die zweite Kompanie eingeteilt он би учвршћен (и. распоређен) у другу чету. II Ei'n|teilen *n*, Ei'n|teilung *f* (раз)деоба, (рас)подела; распоређивање, распоред *m*, распоређивање, -ење; (само Einteilung) подела.

ei'n|teilig *a* у једном делу.

Ei'n|teilungs...: ~grad *m* ~ степен, ступањ поделе; ~grund *m* основ за поделу, основ поделе; ~zahl *f* расподелни (и. дистрибутивни) број *m*.

Ei'ntel {ѣнтл} *n5* (opp. Zweitel, Drittel, Viertel) целина *f*, све. [засвирати, заједно се заорити.]

ei'n|tönen *intr.* (h) заједно зазвучати, заједно

ei'n|tönig {ѣнтб.нѣх} *a* 1. ~ једнозвучан. 2. једнолик, досадан.

Ei'n|tönigkeit {~тѣнѣгѣ} *f* 3b 1. једнозвучност. 2. једноликост, досадност.

ei'n|tonnen 15a *tr.* метнути (и. ставити, сместити) у бурад; улити у бурад.

ei'n|traben *intr.* (s) укасати.

Ei'n|tracht I [срвн. из ein¹ и tragen] *f* 3b 6. *pl.* (opp. Zwietracht) слога, сложеност, једнодушност; in ~ leben живети у слози, слагати се, сложено живети; Friede und ~ stiften успоставити мир и слогу; ~ unter andern stiften мирити друге, сејати слогу. II *jn.* *m* = Eintrag.

ei'n|trächtig [Eintracht] I *a* сложан, једнодушан. II *adv.* сложно, једнодушно.

Ei'n|trächtigkeit *f* 3b сложеност, једнодушност.

ei'n|trächtiglich {ѣнтрѣхтѣхлѣх, -тѣхлѣх} *adv.* и *a* = einträchtig.

Ei'n|trag {ѣнтрѣх} [eintragen] *m* 2d († Eintracht) 1. унос, уношење *n*, убележавање *n*; завођење *n*, упис(ивање *n*). 2. упис(ано *n*).

3. уштрб, квар, штета *f*; j-m (e-r Sache) ~ ~ tun оштетити, (на)шкодити кому (чему), (на)худити кому (чему); j-m in s-n Rechten ~ tun окрњити чија права; die Krankheit hat s-m Gedächtnis ~ getan болест је штетно утицала на његово памћење; das tut dem Handel großen ~ то наноси трговини велике штете, то много худи трговини. 4. *тк.* = Einschlag 6. [за завођење, за увођење.]

ei'n|tragbar *a* уношљив, заводљив, за завод, I

ei'n|tragbuch *n* регистар *m*.

ei'n|tragen I *tr.* 1. унети, уносити. 2. *abs.* die Bienen tragen ein пчеле уносе у кошницу. 3. завести, -одити, увести, -одити, запис(ив)ати, укњижити, -авати; упис(ив)ати; eingetragene Schutzmarke регистрован (и. одобрен) заштитни жиг *m*; eingetragener Verein регистровано (и. одобрено) удружење *n*; gerichtlich ~ потврдити код суда, e-e Linie ~ ^ учртати линију; in die Zeitung ~ донети што у новинама, метнути што у новине. 4. до|јети, -осити, бити уносан; sein Amt trägt ihm viel ein његова је служба уносна; његова му служба доноси много. 5. *тк.* потк|јати, -ивати. II Ei'n|tragen *n*, Ei'n|tragung *f* уношење; уписивање, завођење, укњижавање, регистровање; доношење користи; поткивање; само Eintragung потврда код суда.

ei'n|träglich {ѣнтрѣхлѣх} *a* у-, приносан, који доноси (доходак), исплатљив; sehr ~ sein много доносити; ~es Geschäft уносна радња.

weniger ~ sein давати мање прихода.

Ei'n|träglichkeit {~кѣчѣ} *f* 3b уносност, исплатљивост.

Ei'n|trags|faden *m* потка *f*, поучица *f*.

Ei'n|tragungs...: ~amt *n* архива *f* (место за завођење аката), канцеларија *f* за регистровање; ~bescheinigung *f* потврда о заводу (акта); ~gebühr *f* такса за завођење (и. регистровање); ~nummer *f* број *m* завода; ~vermerk *m* напомена *f* о завођењу.

ei'n|tränken *tr.* 1. нат|опити, -apati, на|квасити, намочити. 2. напојити, напајати. 3. *fig.* j-m et. ~ натрунити кому за што. 4. *fig.* на|платити се (и. осветити се) кому за што.

ei'n|träufel(n) *tr.* сипати кап по кап, укап|јати, -нути.

ei'n|träumen *intr.* (s) заспати (сневати).

ei'n|treffen I *intr.* (s) 1. приспе(ва)ти, сти|ћи, -зати. 2. зби(ва)ти се, дог|одити се, -ајати се, стећи се, испу|нити се, -њавати; meine Voraussagung ist richtig eingetroffen моје се претсказање збиља испунило (и. обистинило); es ist eingetroffen, wie... стекло се (и догодило се) као... 3. (готово † са h) слагати се, подударати се. II Ei'n|treffen *n* приспе|ће, -вање, стицање; обистин|јавање, -ење, испу|њавање, -ење.

ei'n|treibbar {ѣнтрѣпбар} *a* наплатљив, уби|рљив. [убирљивост.]

Ei'n|treibbarkeit {~ѣтрѣ} *f* 3b наплатљивост, I

ei'n|treiben I *tr.* 1. утер(ив)ати, угнати, угоинити (das Vieh in den Stall стоку у стају; das Wild ins Garn дивљач у пређу). 2. са|гнати, -онити, сатер(ив)ати, заби(ја)ти (e-n Keil in

das Holz клин у дрво). 3. утер(ив)ати у касу, напла(тити) -ивати, уб(и)рати; *schwer einzutreiben* тешко наплатљив; *seine Rechte* ~ (гледати) доћи до својих права. 4. j-m den Hut ~ некому згњечити шешир. 5. *fig. fam.* j-n j-m et. ~ = eintränken 3. II *intr. (s)* нанети струјом (и. таласима). III *Ei'n|treiben n, Ei'n|treibung f* утеривање, угоњење; забијање, сатеривање; наплаћивање, наплата, убирање. *Ei'n|treiber m* наплаћивач, порезник.

ei'n|treten I intr. (s) 1. у(ни)ћи, улазити, ступити, -пати у; *treten Sie ein!* уђите!; *ins Zimmer* ~ ступити (и. ући) у собу; *in eine Gesellschaft als Mitglied* ~ ступити -ати у какво друштво као члан; *in den Dienst* ~ ступити -ати у службу (и. на дужност); *in das zehnte Jahr* ~ ући (и. заћи) у десету годину; *in den Kot* ~ угазити у блато; *in e-n (geistlichen) Orden* ~ ступити -ати у (духовнички) ред; *fig. in ein Amt* ~ ступити у службу; *an j-s Stelle* ~ ступити -ати на чије место, заузети чије место. 2. *für j-n (et.)* ~ = einstehen I 2; *er ist für mich eingetreten* он се заузео за мене; он ме је бранио; *für j-s Sache* ~ заузети се за чију ствар. 3. наста(ја)ти, наступити, -ати, завладати; *es trat ein Augenblick Stillschweigen ein* наста (и. завлада) тренутак ћутања; *es wird e-e Dürre* ~ настаће суша; *es treten Fälle ein, daß...* настану случајеви да...; дешава се (и. догађа се) да...; *wenn aber der Fall* ~ *sollte, daß...* а ако би настао случај да...; *када би се догодило (и. десило) да...*; *es können solche Hindernisse* ~, *daß...* могу настати такве сметње (и. препреке) да...; *eingetretener Hindernisse halber (и. wegen)* због насталих сметњи; *es trat eine Stille im Handel ein* наста (и. завлада) мртвило у трговини; *es trat gutes Wetter ein* настаде лепо време; *~lassen* пустити (и. дати) да наступ(и, -е (и. да завлада(ју), настан(е, -у); *eintretenden Falls* *werde ich Sie rufen lassen* када настане тај случај ја ћу Вас позвати, у даном случају позваћу Вас. II *tr.* 1. гажењем утиснути, -кивати, угазити. 2. гажењем утер(ив)ати, заби(ја)ти, наби(ја)ти; *die Wurzeln in die Erde* ~ гажењем утерати корен у земљу; *das Kraut* ~ купус набити; *sich (dat.) e-n Dorn* ~ нагазити (и. стати) на трн, убоити се на трн; *sich (dat.) e-n Nagel in den Fuß* ~ у ходу набити се на ексер. 3. гажењем разбити (и. размрскати, покварити); *die Tür* ~ ногом провалити врата; *den Boden e-s Fasses* ~ ногом избити дно на бурету; *die Pferde haben den Weg eingetreten* коњи су прокопали пут. 4. *die Schuhe* ~ искривити (и. потпети) ципеле. III *Ei'n|treten n* улажење, ступање у(нутра); настајање, наступање, почињање; заузимање, брањење.

ei'n|trichtern tr. улејвати -ити на левак; *fig. j-m et.* ~ улити кому што у главу; *der Verstand läßt sich nicht ~* разум се не може (силом) улити (и. утерати) у главу.

ei'n|trinken tr. ускрнути.

Ei'n|tritt m 1. улаз(ак), ступање *n* у, улажење *n*; *beim* ~ *in das Haus* улазећи у кућу, при у-

ласку у кућу; *der* ~ *ist nicht gestattet*, *der* ~ *ist verboten* улазак је забрањен, забрањен је улаз; *der* ~ *kostet 10 Dinar* улазница стаје 10 динара, за улазак се плаћа 10 динара; ~ *in die Ehe* ступање у брак; *freier* ~ *bесплатан* улазак; *freiwilliger* ~ *in das Heer* ступање у војску као добровољац. 2. наступање *n*, настајање *n*; почетак; *der* ~ *des Frühlings* наступање *n* пролећа; *der* ~ *der Mondfinsternis* почетак помрачења месеца.

Ei'n|tritts..., ein|tritts... ~ *billet n* = ~ *karte*; ~ *examen n* пријемни испит *m*; ~ *fähig a* који има све особине да може бити куда примљен, примљив; ~ *geld n. a*) улазница *f*; *b*) = *Einstand* 2; ~ *karte f* улазница; ~ *öffnung f* улазни отвор *m*; ~ *recht n* право на улазак; ~ *rohr n* улазна цев *f*; ~ *ventil n* улазни вентил *m*; ~ *zimmer n* претсобље.

ei'n|trocknen I intr. (s) 1. усахнути, о-, са|сушити се; *die Tinte ist eingetrocknet* мастило је усахло. 2. чилети, усахнути, венути, губити се сушењем. 3. пресушити, усахнути. II *tr.* о-, са|сушити. III *Ei'n|trocknen n* сушење, усахњивање, сасушљивање, -ење; вењење, чиљење.

ei'n|tröpfeln, ei'n|tropfen I tr. сипати кап по кап, укапати. II *intr. (s)* падати кап по кап. III *Ei'n|tröpfeln n, Ei'n|tröpfelung f* укапавање, сипање кап по кап.

ei'n|trümmern intr. (s) *☞* = *zusammenfallen*.

ei'n|tun I tr. 1. = *einmachen* 1; затв|орити, -арати, ухапсити (е-*n* Dieb лопова); *das Schwert* ~ метнути мач у канију; *e-n Faden in das Nadelöhr* ~ уденути конца у иглу; *Vieh* ~ = *einstallen*; *☞ fam. sich (dat.) et.* ~ набавити што (себи), узети што. 2. готово † *j-m et.* ~ предати кому што у својину. 3. *☞* = *lernen*. II *sich* ~ *☞* сакри(ва)ти се. [зам|очити -акати.] *ei'n|tunken tr.* ум|очити, -акати (= *einstippen*); *ei'n|türmen* *tr.*, *Ei'n|türmen n, Ei'n|türmung f* = *einkerkern*.

ei'n|üben I tr. (и *sich* ~) увежбати (се), увежбавати (се), вежбањем научити (се). II *Ei'n|üben n, Ei'n|übung f* увежбавање, вежбање, учење. [а/п. о. осамдесет и први.]

ein|und|achtzig a/n. с. осамдесет и један; ~ *ste* | *Ei'n- und Au's|fuhr|verbot n* забрана *f* увоза и извоза.

Ei'n- und Au's|schalter m *☞* спајач и прекидач. *ein und derselbe* један исти.

ei'n|und... ~ *dreißig a/n.* с. тридесет и један; ~ *einhalb a/n.* с. један и по; ~ *fünfzig a/n.* с. педесет и један; ~ *neunzig a/n.* с. деведесет и један; ~ *sechzig a/n.* с. шездесет (и. шесет) и један; ~ *sieb(en)zig a/n.* с. седамдесет и један; ~ *vierzig a/n.* с. четрдесет и један; ~ *zwanzig a/n.* с. двадесет и један.

Ei'nungs... *☞*: ~ *amt n* = *Einigungsamt*; ~ *künstler m* вештак у уједињавању.

Ei'nung [ѣнунг] *f* *☞* = *Einigung*.

ei'n|urnen tr. метнути у урну.

ei'n|vergraben tr. *☞* = *eingraben*.

ei'n|verleiben [ѣнфѣрлѣбн] 15а I *tr.* утеловити, -љавати, присаједи|нити, -њавати, прикључи(ва)ти, прип|ојити -ајати; *dem Regi-*

mente ~ уврстити у пук. II \ddot{f} sich e-m Körper ~ пре|ћи -лазити (асимилацијом) у тело. III Ei'n|verleiben *n*, Ei'n|verleibung *f* теловљ|авање, -ење, присаједињавање, -ење, придруживање, -ење, прип|ајање, -ојење.

Ei'n|vernahme *f* аус. саслушање *n* (✓ = Verhör). Ei'n|vernehmen *tr.* 1. саслуша(ва)ти (e-n Zeugen сведока). 2. e-e Behörde ~ тражити од (какве) власти мишљење о чему. II Ei'n|vernehmen *n* 2l б. *pl.* споразум(евање) *m*, договор; mit e-m in gutem Einvernehmen stehen бити с ким потпуно сагласан (и. споразуман); sich mit e-m in Einvernehmen setzen споразумети се с киме.

Ei'n|verstanden [*p. p.* од \ddot{f} einverstehen] *a* сагласан, споразуман; ich bin damit ~ слажем се са тиме, пристајем на то; ich bin darüber mit Ihnen ~ о томе сам са Вама сагласан, у томе се слажем са Вама; sich ~ erklären дати свој пристајак; ~!пристајем!добро!у реду! Ei'n|verständlich ✓ *l tr.* сагла|сити, -шавати, споразумети (кога), сложити. II sich ~ = sich einverstehen.

Ei'n|verständnis *n* сагласност *f*, споразум *m*, договор *m*, дослук *m*; sie stehen miteinander in keinem guten ~ они се међусобно не слажу; in gutem ~ leben живети у слози; geheimes ~ тајни договор (и. споразум); im ~ mit j-m у споразуму с киме; mit j-m in geheimem ~ stehen имати с киме тајни споразум; sie sind im ~, dich zu hintergehen договорили се да те преваре.

Ei'n|vestehen *l* sich ~ споразумети се, сложити се, сагласити се. II *tr.* = einbegreifen; die Früchte sind bei der Pacht mit einverstanden закуп обухвата и воће, воће се подразумева са закупом.

Ei'n|verwachsen *tr.* ✓ = einwachsen.

Ei'n|wachsen *l intr.* (*s*) 1. ура|сти, -шћивати (ins Fleisch у месо); eingewachsener Nagel урастао нокат; *fig.* = einwurzeln. II Ei'n|wachsen *n* урашћивање. [при мерењу.]

Ei'n|wage *f* ✕ размера *m*, губитак у тежини

Ei'n|wägen *l tr.* 1. ~ in (*acc.*) измерити, спремити у (и. метнути у); Kaffee in e-n Sack ~ измерити и метнути каву у врећу (и. џак). 2. уравнати, нивелисати. II sich ~ (из)губити у тежини при мерењу (на мање количине). III Ei'n|wägen *n*, Ei'n|wägung *f* мерење и метање; губљење у тежини. [варити] у вагон(е). I Ei'n|waggonieren *tr.* ✓ аус. убацивати (и. ута-|

Ei'n|waiken *l tr.* уваљати (сукно). II *intr.* (*s*),

sich ~ скуп|ити се, -љати се при ваљању.

Ei'n|walzen *tr.* ✓ уваљати, ваљком утер(ив)ати.

Ei'n|wand [einwenden] *m* 2d 1. приговор, замерка *f*; frei von ~ без приговора. 2. \mathcal{E}_2 = Einspruch 1; e-n ~ erheben приговорити, -а-

рати, подићи тужбу.

Ei'n|wandeln *intr.* (*s*) ући, уходати.

Ei'n|wand(er)er *m*, Ei'n|wanderin *f* у-, до|се-

љеник, -ца (*opp.* Auswanderer).

Ei'n|wandern *l intr.* (*s*) (*opp.* auswandern) усе-|лити се, -љавати се, досе|лити се, -љавати се. II Ei'n|wandern *n*, Ei'n|wand(er)ung *f* усе-|љавање, -ење, досе|љавање, -ење.

Ei'n|wand|frei *a* без замерке, без приговора, беспрекоран.

Ei'n|wandig { \mathcal{E} нвандџ} *a* ✕ са једним зидом. Ei'n|wander(in) = Einwanderer.

Ei'n|wärts *adv.* (*opp.* auswärts) унутра, ка унутрашњој страни.

Ei'n|wärts..., ei'n|wärts...: \mathcal{Z} gebogen *a* унутра повијен; \mathcal{Z} gehen *intr.* (*s*) ходати са стопалима искрнутим унутра; \mathcal{Z} gekehrt *a* унутра окренут (и. посувраћен); ~kehrung *f* посувраћивање *n* унутра; ~krümmung *f* кривљење *n* ка унутрашњој страни; ~setzen *n* окре-тање унутра; ~zieher *m* (мишић) примицач.

Ei'n|wässern *l tr.* пот|опити -apati у воду, покиселити, наквасити. II Ei'n|wässern *n*, Ei'n|wässerung *f* потапање у воду.

Ei'n|weben *l tr.* 1. утк(ив)ати (Blumen in e-n Stoff цветиће у штоф). 2. уткати, ткањем обвити. 3. *fig.* упле|сти, -тати (в. einflechten 1 2). II sich ~ ткањем се скупити, у ткању скра|тити се, -ћивати се. III Ei'n|weben *n*, Ei'n|webung *f* уткивање; *fig.* уплетање; скупљање (и. скраћивање) у ткању.

Ei'n|wechseln *l tr.* добити променом новца, про-, раз|менити; Gold gegen Silber ~ за-менити (и. разменити) злато за сребро (уп. eintauschen). II Ei'n|wechseln *n*, Ei'n|wechs(e)lung *f* мењање, про-, размена.

Ei'n|wecken [Weck, творничар, фабрикант] *tr.* = einmachen 1 I.

Ei'n|wehen *intr.* (*s*) 1. духањем пробијати унутра; der Wind weht hier ein овде пробија ветар унутра; hier weht der Schnee ein овде увејава снег. 2. дувањем (унутра) разбити; der Wind hat mir das Fenster eingeweht ветар ми је разбио прозор.

Ei'n|weibig { \mathcal{E} нвџбџ} *a* \mathcal{E} моногин.

Ei'n|weibigkeit {~кџ} *f* 3b моногиност.

Ei'n|weichen *l tr.* 1. наква|сити, -шавати, намо-чити, потапањем у воду омекшати, рас-, покиселити, раскишељавати; Wäsche ~ потопити рубље (у воду); Haut ~ покиселити конопљу; der Regen hat den Boden eingeweicht киша је размекшала земљиште. 2. *fig.* испребијати. II Ei'n|weichen *n*, Ei'n|weichung *f* потапање у воду ради омекшања, мочење, раскишељавање.

Ei'n|weihen *l tr.* 1. осве|тити, -ћивати, освешта(ва)ти; посветити, рукоположити; ein Haus, e-e Kirche ~ осветити кућу, цркву; j-n zum Priester ~ некога посветити за свештеника, некога запопити; *fig.* sein neues Kleid ~ поновити одело. 2. посве|тити, -ћивати (j-n in seine Geheimnisse некога у своје тајне); ich bin nicht in die Sache eingeweiht нисам посвећен у ствар; in die Wissenschaften und Künste eingeweiht sein бити посвећен у науке и уметности, добро се разумевати у наукама и уметностима. II Ei'n|weihen *n*, Ei'n|weihung *f* освешћивање, -ење; посвећивање, -ење, рукополагање; *fig.* поновљавање; посвећивање, -ење.

Ei'n|weihen *m* 2l 1. освешћивач. 2. посвећивач.

Ei'n|weihungs...: ~feier(lichkeit) *f*, ~fest *n* свечаност *f* освешћења; ~lied *n* песма *f* освешћења;

~predigt *f*, ~rede *f* беседа (и. говор *m*) при-
ликом (п)освећења; ~schmaus *m* гозба *f* при-
ликом (п)освећења; ~tag *m* дан (п)освећења.
ei'n|weisen I *tr.* 1. увести-одити (j-n in ein Amt
кога у дужност). 2. j-n in den Besitz eines
Gutes ~, j-m den Besitz eines Gutes ~ пре-
дати кому у државину (и. посед) неко има-
ње. II Ei'n|weisen *n*, Ei'n|weisung *f* увођење
(у дужност), предавање у посед.

ei'n|welken I *tr.* (s) = hinwelken.

ei'n|wenden I *tr.* приговарати, -орити, заме-
рити, -ати; ich habe nichts dagegen einzu-
wenden немам ништа томе да приговорим,
немам ништа против тога; du hast immer
etwas einzuwenden стално нешто пригова-
раш; dagegen läßt sich nichts ~ томе се не мо-
же ништа приговорити, против тога не мо-
же се ништа навести; starke Gründe dage-
gen ~ јаке разлоге противставити томе (и.
изнети против тога). II Ei'n|wenden *n* ~
Ei'n|wendung *f* = Einwand; gegen et. (*acc.*)
Einwendungen machen стављати чему при-
говоре, приговарати чему.

ei'n|wendig *a* = inwendig.

ei'n|werfen I *tr.* 1. убаци(ва)ти, бац(и)ти, -ати
(у); Kohlen in den Ofen ~ убацити (и. мет-
нути) угаљ у пех; j-n ins Gefängnis ~ бацити
кога у тамницу. 2. разби(ја)ти (и. полупати),
камењем, -ницама. 3. = einwenden I 1; er
warf mir mancherlei ein on mi je штошта
приговорио. II Ei'n|werfen *n*, Ei'n|werfung *f*
убацивање, бацање унутра; разбијање ка-
меницама; приговарање, приговор *m*.

ei'n|wertig *a* ~ jednovredan.

ei'n|wickeln I *tr.* (и sich ~) увити (се), увијати
(се), завити (се), завијати (се), умотати (се),
умотавати (се); das Kind ~ пови(ја)ти дете.
II Ei'n|wickeln *n*, Ei'n|wick(e)lung *f* увијање,
за-, умотавање; повијање. [= einwägen II 1]
ei'n wiegen¹ [wiegen¹] I = einwägen I II sich ~
ei'n wiegen² [wiegen²] *tr.* уљуљати, -ушкати,
успављати -љивати љуљањем, уљуљкати; *fig.*
уљушк(ив)ати.

ei'n|willigen I *intr.* (*h*) in et. (*acc.*) ~ приста-
(ја)ти на што, одобрити -авати што; in den
Verkauf ~ пристати на продају. II Ei'n|willi-
gen *n*, Ei'n|willigung *f* пристајање, приста-
нак *m*, одобравање.

ei'n|willigungszeichen *n* знак *m* одобравања.

ei'n|windeln *tr.* пови(ја)ти, у-, за(в)ити у пелене.

ei'n|winden I *tr.* и *refl.* (sich) ~ увити (се), уви-
јати (се). II *tr.* 1. вијати упле(сти) -тати. 2.
витлом ди(ш)и -зати; ~ den Anker ~ витлом
дигнути сидро; et. ins Schiff ~ укрцати што
у брод помоћу втла.

ei'n|wintern I *imp.* зазимити, наста(ја)ти зи-
ма; es hat plötzlich eingewintert нарло је зази-
мило, нарло је настала зима. II *intr.* (*s*) 1.
= einfrieren; alte, eingewinterte Herzen ста-
ра, замрзла срца. 2. зазимити, бити (где) зи-
мом изненађен и задржан. III *tr.* 1. (о)држа-
ти (и. хранити) до зиме. 2. (и sich ~) навићи
(се) на зиму, навикавати (се) на зиму. IV
Ei'n|wintern *n*, Ei'n|winterung *f* зазимљава-
ње, настајање зиме; зазимљивање, изнена-

ђивање и задржавање зимом; држање (и.
храњење) до зиме.

ei'n|wirken I *tr.* 1. = einweben. 2. = einkneten.

II *intr.* (*h*) auf (J-P. in) j-n, auf et. ~ утицати
(и. деловати) на кога, на што. III Ei'n|wirken
n, Ein|wirkung *f* уткивање; утицање, утицај
m, деловање, уплив *m*.

ei'n|wöchentlich *a* сваконедељни, седмични,
који се враћа (и. јавља) сваке недеље (и.
седмице). [дељу дана, од недеље дана.]

ei'n|wöchig *a* једнонедељни, што траје не-1

ei'n|wohnen I *intr.* (*h*) 1. bei j-m ~ становати
код кога, бити на стану код кога, имати стан
код кога. 2. e-r Sache ~ бити својствен (и.
битан) чему, бити у чему; den Körpern ~ d
телима својствен (и. битан). II *tr.* 1. ~ j-n ~
наста(њ)ивати, -нити кога. 2. e-e Wohnung
~ упропастити стан (својим становањем у
њему). III sich ~ 1. навићи се на становање
(у), у-, о(до)маћити се; приви(ћ)и се, -кнут
се. IV Ei'n|wohnen *n*, Ei'n|wohnung *f* стано-
вање; битно припадање, нераздвојност; при-
викавање.

Ei'n|wohner {~нвон'р} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c 1. стан-
овни|к, -ца, житељ, -ка, обитавалац, -тељка,
грађан|ин, -ка. 2. станар, -ка, укућан|ин, -ка.

Ei'n|wohner...: ~melde|amt *n* пријавно одеље-
ње; ~schaft {~шффт} *f* 3b становништво *n*,
житељство *n*, житељи; станари, укућани;
~zahl *f* број *m* становника.

ei'n|wölben *tr.* засвојити, -ђивати.

ei'n|wölken *tr.* и sich ~ = bewölken.

ei'n|wollen *intr.* (*h*) 1. хтети ући; er will ein on
хоће да уђе. 2. ићи у главу; das will mir nicht
ein то ми не иде у главу (не разумем; не
могу да се сложим).

ei'n|wuchern I ~ *tr.* 1. узеленашити, улихва-
рити, зеленашењем (и. лихварењем) заради-
ти (и. добити). 2. побрати, добити. II *intr.* и
sich ~ улећи се, размножити се.

ei'n|wüchsig *a* изједна растао.

ei'n|wuhlen I *tr.* у-, зарити, заровити, ријући
укопати, затрпати. II sich ~ у-, зарити се, зар-
ивати се.

Ei'n|wurf *m* 1. отвор кроз који се нешто уба-
цује (на пр. отвор на сандучету за писма).

2. (в. Einwand и einwenden II); Einwurfe ma-
chen приговарати; e-n ~ machen приговорити.

ei'n|würgen *tr.* ~ тешко прогутати.

ei'n|wurzeln I *intr.* (*s* ~ *h*) sich ~ укорее(н)ити
се -њивати се (и *fig.*). II *tr.* ~ укорее(н)ити,
-њивати. III ei'n|gewurzelt *p. p.* и *a* укорее-
њен; eine eingewurzelte Gewohnheit укорее-
њена навика; wie eingewurzelt dastehen ста-
јати као укопан. IV Ei'n|wurzeln *n*, Ei'n|wur-
zelung *f* укорее(н)ивање, -ење, укорее(н)ост.

ei'n|zacken *tr.* = auszacken.

Ei'n|zahl *f* *gr.* једнина.

ei'n|zahlbar *a* уплатљив.

ei'n|zahlen ~ I *tr.* уплатити; пла(т)ити, -ћати,
испла(т)ити, -ћивати, намири(ва)ти; e-e Aktie
voll ~ потпуно уплатити акцију (и. деоницу);
die einzuzahlende Summe beträgt... уплатна
свота износи; e-n Wechsel ~ платити меницу.

II Ei'n|zahlen *n*, Ei'n|zahlung *f* уплаћивање,

плаћање; (само Einzahlung) уплата; eine neue Einzahlung (auf Aktien) ausschreiben расписати (отворити) нов упис (акција).

ei'n|zählen *tr.* 1. бројити метати (Eier in den Korb јаја у корпу). 2. = einrechnen; es waren 50 Personen da, die Kinder mit eingezählt било је 50 особа (лица) заједно са децом (урачунавши и децу). [ти|лац, -ља.]

Ei'n|zahler *m*, ~in *f* уплаћивач, -ица, упла-
ei'n|zählen *tr.* изрезати зупце (acc.: на), на-, иззупчати; спојити (и. углавити) зупцима; eingezahnt *p. p.* у знач. *inf.*; зупчаст. II Ei'n|zählen *n*, Ei'n|zählung *f* иззупчавање.

ei'n|zapfen *I tr.* 1. о-, у|такати, о-, у|точити (Wein in Flaschen вино у боце). 2. *tr.* углави-
-ливати. II Ei'n|zapfen *n*, Ei'n|zapfung *f* о-, у|такање; углављивање.

ei'n|zaubern *tr.* учара(ва)ти, умађијати, учинити, (као) чинима ули(ва)ти (и. дати).

ei'n|zäumen *tr.* зауздати.

ei'n|zäunen *I tr.* (плотом) загра|дити, -ђивати, огра|дити, -ђивати (плотом). II Ei'n|zäunen *n*, Ei'n|zäunung *f* за-, о|грађивање (плотом); (само Einzäunung) ограда, плот *m*.

ei'n|zehig {*а*нзеџ} [Zehe] *a* једнопрст, са једним прстом на нози.

ei'n|zehren *I intr.* и sich ~ смањити се трошењем, смањивати се ветрењем (и. испаравањем, хлапљењем, упијањем); = abzehren; грицкати (и. начети) главницу. II *tr.* sein Vermögen ~ начети главницу, уситнити своје имање. III Ei'n|zehren *n*, Ei'n|zehrung *f* смањивање испаравањем (и. хлапљењем).

ei'n|zeichnen *I tr.* 1. уцрта(ва)ти, (Хр.) уриса(ва)ти. 2. = einschreiben I 1; записати, при-
бележити. II Ei'n|zeichnen *n*, Ei'n|zeichnung *f* уцртавање, урисавање; = einschreiben III.
ei'n|zeilig *a* једноред.

ei'n|zel {*а*нцл} *†* = einzeln.

Ei'n|zel... {*а*нцл-}: појединачан, посебан, засебан: ~arrest *m* = ~haft; ~aufzählung *f* појединачно набрајање *n*; ~begriffe *m pl.* појединачни појмови; ~ding *n* јединка *f*, поједина ствар; ~haft *f* засебан затвор; ~heit {*а*нцлхџт} *f* 3b: а) поједин(ачн)ост, посебност; б) у-, о|самљеност; с) особеност; ~lader *m* (пушка) једнометка *f*; ~land|tage *m pl.* обласне скупштине *f pl.*

ei'n|zeln {*а*нцл} [срвн. einzeln, einzeln] *I a* поједини, појединачан; по-, за|себан; један, сам; ein ~er Mann kann das nicht leisten појединац то не може да уради; ~er Mensch јединка *f*; самац; an ~en Punkten der Erde на појединим тачкама земље; ~er Handschuh једна рукавица; ~es Geld ситан новац *m*, ситнина *f*; ~e Umstände појединости *f pl.*; es fielen nur ~e Regentropfen киша је само оросила; die ~en Teile поједини делови. II *adv.* појединачно, појединце; засебно; оделито; посебно. III ~e(r) *s 9l* појединац; дер ~е појединац, јединка *f*; jeder ~е сваки појединац, сваки посебице; ~е sagen неки кажу, неки веле. IV ~e(s) *9l n* = Einzelheit поједин(ачн)о, посебно; im ~en појединачно, у појединостима.

Ei'n|zeln..., ei'n|zeln...: ~heit *f* = Einzelheit; ~stehend *a* засебан, издвојен.

Ei'n|zel...: ~recht *n* појединачно право, лично право; ~richter *m* појединачни судија, судија појединац; ~sänger(in) *f* *m* соло певач(ица); ~schießen *n* појединачно гађање; ~spieler *m* *♠* солиста; ~stimme *f* појединачни глас *m*; *♠* соло глас *m*; ~stück *n* *♠* комад *m* за соло; ~studie *f* засебна студија; ~verkauf *m* продаја *f* на парче; ~wesen *n* = Einzelding.

ei'n|ziehbar 1. наплатљив. 2. запленив. 3. *†*
Ei'n|ziehbarkeit *f* 3b увлачљивост. [увлачљив.]

ei'n|ziehen *I tr.* 1. увући, увлачити, удестити, уденути; e-n Faden ins Nadelöhr ~ уденути конач у иглу; e-n neuen Balken in eine Wand ~ увући (и. углавити) нову греду у зид; e-e Schwelle ~ увући (и. подметнути) праг. 2. сузити, сужавати, истањи(ва)ти; скупити, -љати; eine Mauer nach oben ~ правити тањи зид на горе, стањивати зид на више; die eingezogene Mauer стањени зид; das Kleid ~ сузити хаљину (и. одело). 3. подви(ја)ти, сави(ја)ти; скупити, -љати, увући, увлачити (die Hörner porove; die Ruder ins Boot весла у чамца); der Hund zieht den Schwanz ein пас подвигу реп; die Flagge ~ спустити заставу; die Segel ~ савити једра. 4. утер|јати, -ивати у благајницу, наплатити, -ћивати, уб(и)рати (Geld новац; die Forderungen потраживања). 5. упр|знити, -жњавати (eine Stelle место). 6. узап|тити, -ћивати (die Güter имања); ein Gehalt ~ задржати (и. одузети) плату. 7. затворити, ухапсити; gefänglich ~ ухапсити, бацити у тамницу. 8. поз(и)вати (X die Reserve резерву). 9. с-, при-, по|купити, прикупљати; Nachrichten ~ (по)купити вести; Erkundigungen ~ von j-m über et. (acc.) обавестити се код кога о чему; es hat sich nach eingezogenen Erkundigungen erwiesen... показало се после прикупљених обавештења... 10. увући, увлачити (у себе), удиса(ва)ти (den Tabakrauch дим од дувана). 11. *fam.* смотати, украсти. 12. упи(ја)ти; das Löschpapier zieht die Tinte ein упијача упија (и. купи у се) мастило; der Schwamm zieht das Wasser ein сунђер (спужва) упија воду. 13. по-, у|вући, по-, у|влачити (die Zeile ред); X Vorposten ~ повући претстраже; e-n Graben ~ повући ров ближе ка унутрашњости; eine Wand ~ повући зид унутра. 14. по|вући, -влачити (из опција, die Münzen новац). II *intr.* (s) 1. у(ни)-ћи, улазити, умаршовати; die Soldaten ziehen ins Land ein војници улазе (и. упадају) у земљу; zu Pferde in die Stadt ~ ући у град на коњу, ујახати у град. 2. (bei j-m) ~ уселити се (код кога); in e-e Wohnung ~ ући у стан, уселити се; der Frühling zieht ein ins Land пролеће долази (и. наступа, стаје). III sich ~ 1. су|зити се, -жавати се, сте|снити се, -шњавати се, скупити се, -љати се. 2. упи(ја)ти се: es zieht sich die Tinte ins Löschpapier ein мастило се упија у упијачу; das Fett zieht (sich) in die Poren ein маст се упија кроз поре. IV Ei'n|ziehen *n*, Ei'n|ziehung *f* увлачење, удева-

ње; углављивање; сужавање, (и)стањивање; купљење, прикупљање; савијање; наплата, наплаћивање, убирање; упражњење, укидање; узапљивање, -ење, одузимање, задржавање; затварање, хапшење; X позивање; прикупљање (вести), тражење (обавештења); увлачење, удисање; упијање; повлачење унутра, повлачење из оптицаја и. из промета; улажење; усељавање, -ење. [френ.]
ei'n|zigförrig {*Физиферри*} [Ziffer] *a* једноци-
ei'n|zig {*џици*} [срвн. einzic, ein'] *1 a* 1. једини, цигли, сџм; *sein* ~er Fehler његова једина грешка; *er ist mein* ~er Freund он ми је једини пријатељ; *das ist mein* ~es Geld то ми је сав новац; *ein* ~es Mal један једини пут; *nicht ein* ~es Mal ни један једини пут, ниједанпут; *der* ~e Sohn једини син, син јединац; *alle sind gefallen*, *kein* ~er ist davongekommen сви падоше, не умаче ни један једини; *das Einzige*, *was wir tun können* једино што можемо учинити; *das ist das Einzige*, *was ich für richtig halte* то је једино што сматрам да је тачно. 2. јединствен, изврсан; ~ *in seiner Art* јединствен у својој врсти. II *adv.* 1. јединствено, особито; *nein*, *das ist doch* ~! не, то је јединствено!; *es war ein* ~ schöner Tag био је јединствено леп дан. 2. једино, само; ~ *und allein* једино, цигло, искључиво, потпуно; *ich liebe ihn* ~ *und allein* једино њега волим; ~ *deswegen* једино због тога.
ei'n|ziglich *adv.* † једино. [= *umzi'ngeln*].
ei'n|zingeln *tr.* опкољити, -љавати, опасати
ei'n|zischeln *tr.* = *einflüstern*. [коњем].
Ei'n|zler {*џицлр*} *m* 2/1 *kochi*јаш (кола са једним)
ei'n|zöllig *a* једнопалачни, од једног палца.
ei'n|zuckern *tr.* усугити шећера, зашећерити, засладити, -ћивати.
Ei'n|zug [einziehen] *m* 1. улазак; ~ *des Herrn* *in Jerusalem* улазак Христов у Јерусалим; *s-n* ~ *halten* свечано ући. 2. усељавање, -ење *p.*
Ei'n|zugs... ~ *feier(lichkeit)* *f* прослава свечаног уласка; ~ *gebühr* улазнатина, улазна такса; ~ *geld* *n* такса *f* за настањење у неком месту; ~ *marsch* *m* : *Pariser* ~ *marsch* корачница *f* (и. марш) уласка у Париз; ~ *schmaus* *m* *n* *насеље* *n*, *гозба* *f* поводом усељења.
ei'n|zwängen I *tr.* утисцјнути, -кивати, стисцјнути, -кати, стегнути, притеснити; *er ist in e-n zu engen Rock eingezwängt* капут га јако стеже; *in steife Förmlichkeiten eingezwängt sein* бити притешњен крутим формалностима. II *sich* ~ *stischnuti* се, стегнути се.
ei'n|zwingen *tr.* 1. силом утер(ив)ати. 2. *j-m das Essen* ~ *натерати* кога да једе.
Ei'..., **ei'...** ~ *profil* *n* *јајаст* *профил* *m*, ~ *rund* *a* *јајаст*, округло као јаје; *adv.* *јајасто*; ~ *rund* *n* *овал* *m*.
Eis {*џис*} [свн. *is*] *n* 2h б. *pl.* 1. лед *m*; *es hat* ~ *gefroren* смрзло се; *zu* ~ *werden* (с)ледити се; *zu* ~ *gefrieren* (с)ледити се; *das Wasser gefriert zu* ~ *вода се смрзава*; *das* ~ *trägt noch* лед је још чврст, преко леда може се још ићи; *das* ~ *geht* лед се креће; *der Fluß geht mit* ~ *и. treibt* реком иде лед; *fig.* *das*

mit ~ *bedeckte* *Haupt* глава покривена ињем; *fig.* *j-n aufs* ~ *föhren* натоциљати кога, навести кога на танак лед; *das* ~ *brechen* проби(ја)ти лед (и *fig.*); *Fleiß bricht* ~ у ради-
на комадина. 2. *fig.* лед *m*, хладноћа *f*, немилост *f*; *das* ~ *des Herzens* хладноћа у срцу; *das* ~ *ist endlich gebrochen* хладноћа је најзад попустила; *die Liebe hat das* ~ *des Herzens gebrochen* љубав је раскривила хладноћу срца; *da schmolz das harte* ~ *des Stolzes* тада се раскриви тврди лед поноса. 3. сладолед *m* (уп. *Gefrorenes*).
Ei's..., **ei's...** ~ *alabaster* *m* *алабастер* сличан леду; ~ *alaun* *m* *прозрачна стипса* *f*, ~ *apparat* *m* = ~ *maschine*; ~ *artig* *a* *ледаст*, као лед; ~ *axt* *f* *секира* за сечење (и. просецање) леда; ~ *bad* *n* *купање* у леду; ~ *bahn* *f* *тоциљака*, клизалиште *n*, ~ *balken* *m* = ~ *baum*; ~ *bank* *f* 2f = *ледена греда*, *ледени спруд* *m*; ~ *bär* *m* 2 (Ursus maritimus) *бели, северни, поларни медвед*; ~ *baum* *m* (укошена *n* *греда*) *f* *ледолом(а)*; ~ *bedeckt* *a* *покривен ледом*, *ледовит*, *залеђен*; ~ *behangen* *a* *ледом* (и. ињем) *окићен*; ~ *beil* *n* = ~ *axt*; ~ *bein* [хол. *isch-been*, лат. *os ischium*] *n* *свињска нога* *f*; ~ *bereitung* *f* *a* *прављење* *n* (вештачког) леда; *b*) *справљање* *n* *сладоледа*; ~ *berg* *m* *ледено брдо* *n*, *ледени брег*; ~ *beutel* *m* *кеа* *f* за лед; ~ *bildung* *f* *стварање* (и. образовање *n*) леда; ~ *blick* *m*, ~ *blink* *m* *отсјај* *ледених поља* на облацима; ~ *block* *m* *велика санта* *f* *леда*; ~ *blume* *f* *a* *грана* (и. шара) на замрзнутом прозору, ~ *blumen* *pl.* *ране* на прозору; *b*) ~ *kraut*; ~ *bock* *m*: *a*) = *Eisbaum*; *b*) = *ледоломац* (брод); ~ *brechen* *n* *ломљење* леда; *zum* ~ *brechen* *dienend* *ледоломни*, што служи за ломљење леда; ~ *brecher* *m* *a* *ледолом*; *b*) *ледоломац* (брод); *c*) *радник* *ледоломац*, *вадилац* леда; ~ *bruch* *m*: *a*) = ~ *gang*; *b*) *ледолом*, место где се ломи и вади лед; *c*) *лом од леда* (и. иња итд.); ~ *decke* *f* *ледени покривач* *m*; ~ *drift* = *Drift*; ~ *ebene* *f* *ледена равана*; ~ *eiche* *f* ~ *Steineiche*.
Ei'sen {*џизн*} [Eis] I *tr.* 1. сећи лед (на реци), *cace* | *хи*, -цати лед око брода, просецајути лед за кретање брода; *das Schiff wurde in den Hafen geeist* брод је доведен у луку ломљењем леда пред њим. 2. смрзавати, ледити, пустити (и. учинити) да се смрзне, следи. II *intr.* (h) 1. ловити (и. хватати) рибу кроз отворе на леду. 2. *imp.* *es eist* {*џист*} *леди се*, *мрзне се*, *хвата се* лед; *es hat vorige Nacht geeist* прошле ноћи било је мрза, прошле се ноћи (с)мрзло. 3. смрзнути се, следити се.
Ei'sen {*џизн*} [свн. *isan*] *n* 2f 1. *гвожђе*, *железо*; *altes* ~ *старо* *гвожђе* (и *fig.*); *zum* *alten* ~ *werfen* *бацјити* -ати у старо *гвожђе* (и *fig.*); *glühendes* ~ *усијано* *гвожђе*; *in* ~ *arbeiten* *радјити* што од *гвожђа* (и. на *гвожђу*); *fig.* *ein Mann von Stahl* и ~ *челик-човек*; *er ist ein Mann aus* ~ *он је од* *гвожђа*; *ein Herz von* ~ *срце* од *камена*; *ein Mädchen hat ein* ~ *verloren* *девојка је изгубила* *девојаштво*; *prv.* *man muß das* ~ *schmieden*, *solange es warm ist* *гвожђе се кује* док је *вруће*; *Not bricht* ~

сила Бога не моли; нужда закон мења. 2. мач *m*; копље; окови *m pl.*; гвожђа *n pl.*; лисице *f pl.*; тамница *f*; = Hufeisen; j-n in ~ schlagen (и. schmieden, legen) оковати кога, бацити кога у окове; mit ~ beschlagen оковати (и. опточити) гвожђем. 3. гвожђе, лек *m* који садржи гвожђа.

Ei'sen..., ei'sen... (железо) гвозден, железан: ~abfälle *m pl.* гвоздени отпаци; ~ader *f* гвоздена жица; ~alter *n* гвоздено доба; ~arbeit *f* а) рад *m* у гвожђу; прерада гвожђа; б) гвозден рад; ~arbeiter *m* радник прерађивач гвожђа; ~artig *a* железаст, као гвожђе; ~arznei *f* гвожђеви лек *m*; ~auflösung *f* раствор *m* гвожђа, гвоздени раствор; ~bad *n* гвожђеви бања *f*; ~bahn *f* железница; mit der ~bahn fahren (и. reisen) возити се (и. путовати) железницом (и. на железници).

Ei'sen|bahn..., ei'sen|bahn... ~abteil *m* одељак у вагону, купе; ~abteilung *f* Одељење *n* за железнице; ~aktie *f* железничка акција, акција друштва за грађење железница; ~amt *n* железничка служба *f*; ~arbeiter *m* железнички радник; ~bataillon *n* железничарски баталјон *m*; ~bau *m* грађење *n* (и. градња *f*) железница; ~Baukommission *f* комисија за грађење железница; ~beamte(r) *m*, ~beamtin *f* железнички, а чиновник, -ца, железничар, -ка; ~betrieb *m* железнички промет, експлоатација *f* железница; ~brücke *f* железнички мост *m*; ~damm *m* железнички насип; ~direktion *f* железничка дирекција, дирекција железница; ~direktor *m* директор железница.

Ei'sen bahner {железничар} [Eisenbahn] *m* железничар.

Ei'sen|bahn..., ei'sen|bahn... ~fahrt *f* возња (и. путовање *n*) железницом; ~fahrkarte *f* железничка карта; ~fahrplan *m* ред возње, распоред возова, возни распоред, ~fracht|verkehr *m* теретни железнички саобраћај; ~geleise *n* железнички пруга *f*, железнички колосек *m*; ~gesellschaft *f* железничко друштво *n*, друштво *n* за прављење железница; ~güter|wagen *m* теретна железничка кола *n pl.*, фургон; ~gesetze *n pl.* закони *m pl.* о железницама; ~häuschen *n* железничка караула *f*, кућица *f* чувара пруге; ~hof *m* железничка станица *f*, (Хр.) колодвор; ~karte *f* карта железница; ~knoten|punkt *m* железнички чвор; ~kursbuch *n* = ~fahrplan; ~linie *f* железничка линија (и. пруга); ~netz *n* железничка мрежа *f*; ~post|anstalt *f* железничка (и. амбулантна) пошта; ~post|wagen *m* железничка поштанска кола *n pl.*; ~regiment *n* железничарски пук *m*; ~schiene *f* железничка пружница, трачница; ~schwelle *f* железнички праг *m*; ~station *f* железничка станица, (Хр.) колодвор *m*; ~tarif *f* железничка тарифа *f*; ~transport *m* пренос (на) железницама, железнички транспорт; ~unfall *m*, ~unglück *n* несрећан случај на железницама, железничка несрећа *f*; ~verbindung *f* железничка веза; ~verkehr *m* железнички саобраћај; ~verwaltung *f* управа железница; ~wagen *m* железничка кола *n pl.*, вагон; ~wär-

ter *m* чувар (железничке) пруге; ~weiche *f* железничка скретница; ~werkstatt *f* железничка радионица, ложioniца; ~wesen *n* железнице *f pl.*; ~zug *m* железнички воз (и. влак); ~zug|personal *n* возно особље.

Ei'sen..., ei'sen... ~band *n* гвозден обруч *m*; ~bau *m* гвоздена конструкција *f*; ~baum *m* (Sidero'xylon) сидероксилон; ~beißer *m*: а) задрибалда; б) хвалисавца; ~bergwerk *m* рудник гвожђа, железник; ~beschlag *m* гвоздени оков; ~beton *m* армирани бетон; ~blausäure *f* фероцијанична киселина; ~blech *n* гвозден лим *m*; ~blechern *a* од гвозденог лима; ~blech|macher *m* израђивач гвозденог лима; ~blech|platte *f* плоча од гвоздена лима; ~bohrer *m* сврдао за бушење гвожђа; ~blume *f* (Verbena) чврстац *m*, љутовница, коњушара; ~chlorid *n* гвоздени хлорид *m*, хлорид *m* гвожђа; ~draht *m* гвоздена жица *f*; ~draht|seil *n* уже од гвоздене жице; ~druse *f* руда кристалног гвожђа; ~einlage *f* гвозден уметак *m*, гвоздене шипке *f pl.* у бетону; ~element *n* гвоздени елеменат *m*; ~erde *f* гвожђеви земља *f*; ~erz *n* гвоздена руда *f*; ~erzeugung *f* производња (и. произвођење *n*) гвожђа, добијање *n* гвожђа; ~farbe *f* (сива) гвоздена боја, (сива) боја гвожђа; ~farbig *a* боје гвожђа; железне боје; ~feile *f* а) троугласта турпија за гвожђе; б) = ~feilicht; ~feilicht *n*, ~feilstaub *m*, ~späne *m pl.* гвоздени опилци *m pl.*, опилци гвожђа; ~fest *a* чврст као гвожђе; ~fleck *m*, ~flecken *m* мрља *f* од рђе; ~fleckig *a* са мрљама од рђе, зарђао; ~flöz *n* слој *m* гвоздене руде; ~fluß *m*: а) ток растопљеног гвожђа; б) растопљено гвожђе; ~frei *a* без гвожђа, што нема у себи гвожђа; ~fresser *m* хвалиша, хвалисавца, разметљивац; ~fresserisch *a*, adv. хвалисавачки, разметљивачки; ~funken *m* гвоздена варница *f*, искра *f* при ковању; ~gang *m* жица *f* гвоздене руде; ~garn *n* чврст памучни конач *m*; ~gehalt *m* садржај гвожђа; ~gerät *n*, ~gerätschaft *f*, ~geschirr *n* ствари *f pl.* од гвожђа, железне ствари; ~gerippe *n* гвоздени скелет *m*; ~gerüst *n* скела *f* од гвожђа; ~geschmack *m* укус гвожђа; ~gestell *n* гвоздени ногари *m pl.*, гвоздено постоље; ~gießer *m* ливац гвожђа; ~gießerei *f*: а) ливење *n* гвожђа; б) ливница гвожђа; ~gitter *n* гвоздена решетка *f*; ~glanz *m* min. лискуновита гвоздена руда *f*; ~glimmer *m* min. гвоздени тињак; ~glimmer|schiefer *m* итаборит; ~grau *a* сив (и. суп) као гвожђе; ~grau|p|pl. min.: а) зрнаста гвоздена руда; б) волфрам *m*; ~grube *f* рудник *m* гвожђа, гвоздени рудник; ~guß *m*: а) ливење *n* гвожђа; б) лив гвожђа, ливено гвожђе *n*; ~guß|waren *n* ствари од ливеног гвожђа; ~haltig *a* гвожђеви; ~haltigkeit *f* 3b гвожђевитост; ~hammer *m*: а) чекић (и. маљ) за ковање гвожђа; б) самоков, творница (и. фабрика) гвожђа; ~hammer|schlag *m* отпаци *m pl.* гвожђа при ковању; ~hammer|werk *n* = ~hammer *b*; ~handel *m*: а) трговање *n* (са) гвожђем; б) гвожђарница *f*, трговина *f* (са)

гвожђем; ~händler *m* гвожђар; ~handlung *f* гвожђарница, гвожђарска радња; ~hart *a*: a) тврд као гвожђе; гвозден; b) *fig.* немилосрдан; ~hart *m* ☞ = ~kraut; ~herz *n* окорело (и. тврдо, каменито) срце; ~hoch|ofen *m* ☞ висока пећ *f* за топљење гвожђа; ~holz *n* дрво тврдо као гвожђе; ~hut *m*: a) гвоздена капа *f*, шлем; b) ☞ (Aco'nitum napellus) једић; ~hütchen *n*, ~hüttlein *n* = ~hut; ~hütte *f* топионица гвожђа; ~hütten|kunde *f*, ~hütten|wesen *n* топионичтво *n* гвожђа, гвоздена индустрија *f*; ~hütten|werk *n* творница *f* гвожђа; ~industrie *f* индустрија гвожђа; ~joch *n* гвозден јарам *m*; ~kalk *m* гвоздени креч; ~kalkstein *m* гвоздени кречњак (и. вапне-нац); ~kasten *m*: a) гвоздени сандук; b) сандук за старо гвожђе; ~keil *m* гвозден клин; ~kessel *m* гвозден котло (и. казан); ~kies *m* *min.* гвоздени пирит, пирит гвожђа, сумпорњача *f* гвожђа; ~kitt *m* гвоздени кит; ~kloß *m* = Rasen(eisen)stein; ~konstruktion *f* гвоздена конструкција; ~kram *m*: a) старо гвожђе *n*, стара гвожђурија *f*; b) гвожђарница *f*; c) старударница с гвожђаријом; ~krämer *m* ☞ гвожђар; ~kraut *n* ☞ (Verbena officinalis) љутовница *f*, чврстац *m*, коњушара *f*; ~kuchen *m* колач печен у гвозденој модли; ~kugel *f* гвоздена лопта; ~kur *f* лечење *n* гвожђевитим лековима; ~lack *m* гвоздени лак; ~los *a*: a) без гвожђа, безгвожђан; b) без кова, без потковице; ~mal *n*: a) гвоздени споменик *m*; b) = ~glanz; c) мрља од рђе; ~malig *a* са мрљама од рђе; ~mann *m*: a) — ~krämer; b) челик-човек; c) оклопник; d) — ~glimmer; ~markt *m* тржиште *n* гвожђа; ~mine *f* = ~grube; ~mittel *n* гвожђевит лек *m*; ~mohr *m* = Oxydul-Oxyd; ~molke *f* гвожђевита сурутка, сурутка у коју је замочено (било) врело гвожђе; ~mulm *m* земљаство магнетско гвожђе *n*; ~nuß *f* *min.* = Blutstein; ~ocker *m* гвоздени окер; ~ofen *n*: a) гвоздена пећ *f*; b) пећ *f* за топљење гвожђа; ~oxyd *n* ☞ гвоздени оксид, рђа *f*; ~oxyd|hydrat *n* ☞ хидрат гвозденог оксида; ~oxyd|salz *n* ☞ со *f* гвозденог оксида; ~oxydul *n* ☞ гвоздени оксидул *m*; ~oxydul|oxyd *n* ☞ оксид *m* гвозденог оксидула; ~oxydul|salz *n* со *f* гвозденог оксидула; ~platte *f* гвоздена плоча; ~präparat *n* препарат *m* са гвожђем; ~prüf|apparat *m* справа *f* за испитивање гвожђа; ~probe *f*: a) оглед *m* (и. проба) ради утврђивања постотка гвожђа у руди; b) мазија; ~pulver *n* гвоздени прашак *m*; ~quelle *f* гвожђевит извор *m*; ~rahm *m* гвоздено црнило *n*; ~zrah-mig *a* са гвозденим црнилом; попут гвозде-ног црнила; ~reich *a* богат (и. обилан) гвожђем; ~reichtum *n* богатство гвожђем, оби-ље железа; ~reif *m* гвозден обруч; ~rock *m* панцир; ~rost *m*: a) гвоздена рђа *f*; b) гвозден роштиљ, гвоздена решетка *f*; ~safran *m* гвожђевит шафран; ~säge *f* тестера (и. пила) за гвожђе; ~salz *n* гвоздена со *f*; ~sand *m* гвожђевит песок; ~sau *f* ☞ нерастопљив гвозден грумен *m* при топљењу; ~sauer *a* гво-зденокисели; ~säuerling *m* гвоздени кисељак,

гвожђевита кисела вода *f*; ~säure *f* ☞ гво-здена киселина; ~schiebe *f* † минералошка бусола; ~schiene *f*: a) гвоздена шина (на точ-ку); b) ☞ гвоздена пружница; ~schimmel *m* ☞ чилаш; ~schlacke *f*: a) гвоздена шљака (и. троска); b) пена на растопљеном гвожђу; ~schlag *m* гвоздена троска од удара чеки-ћем; ~schlamm *m*: a) гвожђевит муљ, гво-жђевито блато *n*; b) = ~schlich; ~schlich *m* лимонит; ~schmelze *f*, ~schmelz|hütte *f* то-пионица гвожђа; ~schmelz|ofen *m* пећ *f* за то-пљење гвожђа; ~schmied *m* ковач; ~schmiede *f* ковачница; ~schmiede|waren *f* *pl.* роба *f* од кована гвожђа; ~schneider *m* печаторезац; ~schrot *n* гвоздена сачма *f*; ~schuß *m* = ~glanz; ~schüssig *a* гвожђевит, упрскан гво-жђем; ~schwamm *m* сунђерасто гвожђе *n*; ~schwarz *n*, ~schwärze *f*: a) црн гвозден тињак *m*; b) гвоздено црнило *n*; ~schweif *m* = ~glanz; ~schweifig *a* = ~haltig; ~schwer *a* тежак као гвожђе; ~schwere *f* тежина гво-жђа; ~sinter *m*: a) = ~hammerschlag; b) ли-монит; ~späne *m* *pl.* гвоздени опилци; ~spat *m* сидерит; ~spiegel *m* огледаласта гвоздена руда *f*; ~spitze *f* гвозден врх *m* (и. шилак) *m*; ~stab *m* гвозден штап; ~stange *f* гвоздена шипка (и. полуга); ~staub *m* гвоздени прах; ~stein *m* = ~erz, железар; ~stein|berg|werk *n*, ~stein|grube *f* железни рудник *m*, рудник *m* гвожђа; ~stein|flöz *n* слој *m* железара; ~stein|gang *m* жица *f* гвоздене руде; ~stein|zeche *f* рудник *m* гвоздене руде; ~stufe *f*: a) гвоздена руда; b) гвоздена (и. железна) сте-пеница, гвозден ступањ *m*; ~sulfid *n* гвоздени сулфид *m*, сулфид гвожђа.

Ei's|ente *f* ☞ (Harelda) северна пловка.

Ei'sen..., ei'sen...: ~tinktur *f* тинктура гвожђа; ~ton *m* гвоздена глина *f*; ~tor *n* гвоздена капија *f*; гвоздене вратнице *f* *pl.*: ~träger *m* гвозден носач; ~tropfen *m* *pl.* гвожђевите капице *f* *pl.*; ~tür *f* гвоздена врата *n* *pl.*; ~turm *m* гвоздени торањ, гвоздена кула *f*; ~und Kurz|waren|händler *m* гвожђар, гво-жђарски трговац; ~vitriol *m*, *n* зелена галица *f*; ~walze *f* гвозден ваљак *m*; ~ware *f* гво-здена роба; ~waren|handlung *f* гвожђарни-ца; ~waren|laden *m* гвожђарница *f*; ~wasser *n* гвожђевита вода *f*; ~wein *m* гвожђевито вино *n*; ~werk *n*: a) гвожђе, гвожђурија *f*; b) — ~hütte; ~werk|zeug *n* гвозден алат *m*; ~wurz(el) *f* ☞ (Centaurea scabiosa) козја бра-да; ~zeit *f* гвоздено доба *n*; ~zeug *n* гвожђе, гвожђурија *f*; ~zunder *m* = ~hammerschlag.

Ei'serling {а'з'рл'ин} *m* 2g¹ гвожђевит извор.
ei'sern {а'з'рн} [Eisen] *a* 1. гвозден, железан; в. Kreuz, Krone; ~es Zeitalter гвоздено доба; Eisernes Tor *n* ☞ Гвоздена Врата *n* *pl.*, Бер-дап *m*. 2. *fig.* гвозден, чврст, несаломљив, челичан, непоколебљив, неумољив, строг; ~e Gesundheit челично здравље; ~er Fleiß исаломљива вредноћа *f*; ~es Herz срце од камена; ~er Schlaf тврд, крепак сан; ~e Stirn тврда, пркосна глава; ~er Wille гвоздена во-ља. 3. ~er Bestand: a) стални резервни фонд (у банци); b) ☞ резервна храна (у војсци);

~es Kapital неотуђљив капитал; ~es Vieh неотуђљива стока.

Ei's..., ei's...: ~fabrik *f* творница (и. фабрика) леда, ледара; ~fahrt *f*: а) возња по леду; б) — ~gang; ~feld *n* ледено поље, = ~bank; ~fisch *m*: а) смрзнута риба *f*; б) (Balaena mysticetus) арктични кит; ~fischerei *f* хватање *n* рибе испод леда (кроз отворе), рибарење *n* под ледом; ~fläche *f* ледена површина; ~frei *a* без леда, непокривен ледом, очишћен од леда; ~fuchs *m* (Vulpes lagopus) поларна лисица *f*; ~gang *m* кретање *n* леда; ~gebirge *n* ледничке планине *f*; ~gefilde *n* ледничко (и. ледено, глечерско) поље; ~gefrorene(s) *n* сладолед *m*; ~grau *a* бео као иње, сед; ~grube *f* = ~keller; ~händler *m*: а) продавац леда; б) продавац сладоледа; ~hase *m* поларни зец; ~hauch *m* студен (и. леден) поветарац; ~hauer *m* = ~brecher; ~haus *n* а) леденица *f*; б) = ~palast; ~heilige *m pl.* = die gestrengen Herren; ~höhle *f* ледена пехина, пехина у леду; ~holz *n* = Eisenholz; ~hütte *f* = ~haus *a*.

ei'sig {э́йсиг} [Eis] *a* 1. ледом покривен, леден, ледовит. 2. = eiskalt; ~e Kälte студен, чича; ~er Wind студен ветар; ~er Winter љута зима; es ist ~ kalt чича је; ~e Miene врло хладан изглед лица. 3. немилосрдан.

Ei's..., ei's...: ~insel *f* ледено острво *n*, ледом покривено острво; ~kaffee *m* ледена кава *f*, сладолед од кафе; ~kalorimeter *n (m)* калориметар с ледом; ~kalt *a* леден, студен, хладан као лед; es läuft mir ~kalt über den Rücken подилазе ме мравци (и. жмарци, трнци); ~kälte *f* чича; ~kasten *m* хладњача *f*; ~keller *m* леденица *f*; ~kessel *m* котло са ледом (за расхлађивање пића); ~kluft *f* пукотина (у дрвету) од мрза; ~klüftig *a* од мрза испуцао; ~klüftigkeit *f* испуцаост услед зиме; ~klumpen *m* грумен леда; ~knochen *m* = ~bein; ~kraut (Mesembryanthemum crystallinum) ледено цвеће; ~kruste *f* ледена кора; sein Herz ist mit einer ~ umgeben његово се срце следило; ~kühler *m* суд за хлађење пића; ~lauf *m* тоциљање *n* по леду; ~läufer *m* клизач на леду; ~loch *n* рупа (и. отвор *m*) у леду; ~maschine а) машина (и. справа) за прављење леда; б) справа за прављење сладоледа; ~masse *f* лед *m*, ледена маса; ~mauer *f* ледени зид *m*, зид од леда; ~meer *n*: а) Ледено Море; б) ледено море, ледена маса *f*; ледник *m*, глечер *m*; Nördliches (Südliches) ~meer *f* Северно (Јужно) Ледено Море; ~nadel *f*: а) ледени зуб *m*, ледена чука; б) \ ледена игла; ~nagel *m* клинац за зимски ков; ~nebel *m* мраз, иње *n*; ~netz *n* мрежа *f* за хватање рибе под ледом; ~palast *m* ледена палата *f*, кристална палата; ~pfeil *m*, ~pfeiler *m* = ~baum; ~pflanze *f* = ~kraut; ~pflug *m* справа *f* за ломљење леда у пристаништима, ледолом; ~picke *f*, ~pickel *m* мотичица (и. штап) планинаца за прихватање за лед и за усецање леда; ~pol *m* ледени пол; ~punkt *m* ~мрзлиште *n*, тачка *f* мржњења (и. смрзава-

ња); ~rinde *f* ледена кора; ~säge *f* тестера (и. пила) за (сечење) лед(а); ~schicht *f* ледени слој *m*, слој *m* леда; ~scholle *f* санта леда; ~schrank *m* хладњача *f*; ~schuh *m* тоциљака *f*; ~segeln *n* једрење по леду; ~spalte *f* пукотина у леду; ~spat *m* кристални шпат; ~spiegel *m*. а) ледена равница *f*; б) \ остаклица; ~spind *n* = ~schrank; ~spieß *m*, ~spitze *f* = ~nadel *a*; ~sporn *m* кука *f* на потковици, чавао на ципелама за идење по леду; ~sport *m* спорт на леду.

Ei'B *m* 2g, Ei'Be *f* 3b пришт, чир.

Ei's..., ei's...: ~stand *m* ледостој *m*, стање *n* леда; ~stollen *m* кука *f* на потковици; ~treiben *a* сплављање леда, кретање леда; ~umschlag *m* леден облог; ~umstarrt *a* сав у леду, залеђен, замрзнут; ~und Schneefelder *n pl.* поља прекривена снегом и ледом; ~vogel *m* (Alcedo i'spida) водомор, ковач; ~wasser *n*: а) вода *f* од отопљеног леда; снежница *f*; б) ледена (и. студена) вода, вода из леда; ~zacken *m*, ~zapfen *m* леденица *f*, леденак, ледена свећа; ~zeit *f* ледено доба *n*; ~zone *f* ледени појас *m*.

ei'tel {э́ittel} [свн. ital „leer, ledig, rein“] 1. празан, чист; бескористан, лажан, (у)залудан, пуст; eitle Freude залудна радост; eitles Geschwätz само празно (и. бескорисно) брбљање; eitle Hoffnung јалова (и. пушта) нада; eitle Mühe узалудни труд; sich (dat.) eitle Mühe geben узалудно се трудити; eitler Ruhm пушта слава *f*; eitle Wünsche пуште жеље. 2. сух, сув, чист; сами; ~ Brot essen јести сух хлеб; er tut es aus eitlem Geiz он то чини из чисте шкртости; das ist ~ Lug und Trug то је само лаж и обмана; das ist ~ Gold то је чисто злато. 3. ташт, сујетан; ein eitles Frauenzimmer сујетна жена; кахиперка; ein eitler Mann ташт човек, гиздавац, кицош; auf et. ~ sein гордити се чиме, бити на што горд; es ist alles ~ auf der Welt све је само таштина на овом свету.

Eitelei' {э́ittel} *f* 3b таштина.

Ei'teling *m* 2g¹ сујетан, ташт човек.

Ei'telkeit {э́ittelkeit} *f* 3b таштина, сујета.

Ei'ter {э́тер} [свн. eiter *n*] *m* 2l гној; ~ mit Blut, blutiger ~ сукрвица *f*; ~ ansetzen гнојити се; voll ~ пун гноја, гнојав.

Ei'ter..., ei'ter...: ~ansammlung *f* нагомилавање *n* гноја; ~artig *a* гнојаст, налик на гној; ~auswurf *m*: а) избацивање *n* гноја *n*; б) избачени гној; ~befördernd *a* што изазива загнојавање (и. гнојење), што убрзава гнојење; ~beule *f* гнојавица, чир *m*; ~bildung *f* гнојење *n*, загнојавање, -ење *n*, стварање *n* гноја; ~bläschen *n*, ~blatter *f* гнојница *f*, гнојави плик *m*; ~blatterig *a* пун гнојница; ~brust *f* груди *f pl.* пуне гноја, загнојене груди; ~butz *m* = ~stock; ~erbrechen *n* повраћање гноја, гнојаво повраћање; ~erguß *m* излив гноја, течение *n* гноја; ~erzeugung *f* = ~bildung; ~fluß *m* цурење *n* гноја, гнојављење *n*; ~fraß *m* гнојави чир, пришт; ~geschwulst *f* гнојави оток *m*; оток са гнојем; ~geschwür *n* = ~beule; ~haft {э́терhaft} *a*, ~richt {э́терricht}

a, *žrig* {*žrtrpūx*} *a* гнојав, загнојен; гнојаст; *~herd* *m* огњиште *n* гноја; *~höhle* *f* гнојна шупљина (и. дупља); *~kanal* *m* гнојни канал; *~körperchen* *n* гнојно зрнце.

ei'tern {*ētrern*} *I intr.* (*h*) (на)гнојити се, гнојавити; *anfangen zu ~* почети да се гноји, загнојити се. *II ~d p. pr.* и *a* (за)гнојљив, гнојав. *III Ei'tern* *n*, *Ei'terung* *f* (за)гнојење, загнојавање; *in Eiterung übergehen* загнојити се. *Ei'ter...*, *ei'ter...*: *~nessel* *f* {*Urtica urens*} коприва, жара; *~pflock* *m*, *~pfropf* *m* = *~stock*; *~sack* *m* а) кесица пришта (и. чира); б) = *~höhle*; *~stock* *m* гнојни чеп, језгра гноја; *~vergiftung* *f* тровање *n* услед гноја; гнојаво тровање; *~ziehend* *a* = *~befördernd*.

ei'tricht {*ētrūxt*}, *ei'trig* {*ētrūx*} = *eitericht*, *eiterig*.

Ei'weiß *n* 1. беланце (у јајету). 2. беланчевина *f*. *Ei'weiß...*, *ei'weiß...*: *~artig* *a* као беланце, беланчевиност; *~haltig* *a* који има у себи беланчевине, са беланчевином, беланчевиност; *~stoff* *m* беланчевина *f*.

Ejakulatio'n *f* ејакулација, избацивање *n* (семена); *ejakulie'ren* *tr.* 15*g* избаци(ва)ти (семе).

E'kel {*ēkēl*} [срп. (:heikel?)] *I m* 1. гађење *n*, мука *f*; одвратност *f*; *j-m ~* erregen *vor et.* (*dat.*) огадити кому што; *e-p ~ haben vor et.* (*dat.*) гадити се од чега (на што); *~ vor dem Fleisch* одвратност према месу; *~ bekommen*, *~ empfinden*, *~ zгадити се*, *~ гнушати се*, *~ дотужа(ва)ти*; *es macht mir ~*, *wenn ich es ansehe* смучи (и. згади) ми се чим то видим; *sein Leben ist ihm zum ~ geworden* дотужао му живот, дојадому живот; *das ist mir zum ~ (geworden)* гади ми се на то, смучи ми се на то. 3. гад; гнусоба *f*; *du ~!* гаде један! гнусобо једна! *II ekel* *a* 1. гадан, одвратан, гнусан, отужан, блутав; *das ist eine ekle Sache* то је гадна (одвратна) ствар. 2. гадљив, пробирач. 3. *fig.* осетљив, нежан; *er ist sehr ekel* он је врло осетљив; *ekle Farbe* нежна боја.

E'kel..., *e'kel...* {*ēkēl*}: *~farbe* *f* нежна боја (код лептира); *~geruch* *m* смрад; *~haft* {*ēkēlhaft*} *a* = *ek(e)lig*; *~haftigkeit* {*~hāft*} *f* 3*b* гадост, гнусност, одвратност, отужност, блутавост; *~ig* {*ēkēlīx*} *a* гадан, гнусан; одвратан, отужан, блутав; *eine eklige Person*: а) гадљива личност, б) одвратна личност; *ein ~es Ding* одвратна ствар *f*, блувотина *f*; *die Sache wird eklig* ствар постаје непријатна, опасна.

e'keln {*ēkan*} 15*f* *I intr.*, *tr.* *et.* *ekelt mir* (и. *mich*) = *anekeln*; *diese Speise ekelt mich* гади ми се од тога јела, смучи ми се на то јело. 2. *imp.* и *refl.* *es ekelt mir vor et.* (*dat.*), *es ekelt mich vor et.*, *mich ekelt vor etwas*, *ich ek(e)le mich vor et.* (*dat.*) гадим се на што, одвратно ми је што; *mir ekelt vor seinem Blick* одвратан ми је његов поглед; *es ekelt einen das alles anzuhören* човеку се смучи да то чује; *mich ekelt des Lebens* досадио (и. дојадому, дотужао) ми је живот.

E'kel..., *e'kel...*: *~kur* *f* лечење *n* повраћањем; *~name* [дн.] — *Spitzname*. [упадљив.] *eklatant* {*ēklātant*} [фр.] а еклатантан, сјајан, *I*

Ekle'ktiker {*ēklēktīkər*} [гр.] *m* 2*l* еклектичар. *ekle'ktisch* {*ēklēktīsh*} *a* еклектичан. [цизам.] *Eklektizismus* {*ēklēktīzīsmus*} *m* 6*g* еклекти-

e'klig {*ēklīx*} *a* — *ekelig*.

Eklip'se {*ēklīpsē*, *e...*} [гр.] *f* 3*b* *☾* еклипса, помрачење *n* (сунчево, месечево).

Eklip'tik {*ēklīptīk*} [гр.] *f* 5*b* *☾* еклиптика, привидни годишњи сунчев пут *m*.

ekli'ptisch {*ēklīptīsh*} *a* еклиптичан.

Eklō'ge {*ēklōgē*} *f* 3*b* еклога, пастирска песма.

Eklō'gen|dichter *m* песник еклога. [вање.]

Ekrasi't *n* екразит *m* (материја за распрска-

Eksta'se {*ēkstāzē*} [гр.] *f* 3*b* екстаза, занос *m*, усхићење *n*.

eksta'tisch {*ēkstātīsh*} *a* занет, одушевљен.

Ekuado'r {*ēkuadōr*} *n* 8*g* *☉* Екуадор *m* (држава).

Ekze'm {*ēkzem*} [гр.] *n* 2*g*¹ екзем *m*, кожни осип *m*. [став *m*, елаборат *m*.]

Elabora't {*elaborat*} [лат.] *n* 2*g* израда *f*, са-

ela'stisch *a* {*elastīsh*} [новолат., гр.] еластичан, растељив, опружљив.

Elastizität {*elāstīcītet*} *f* 3*b* еластичност, растељивост, опружљивост.

Elastizitäts... {*~tēts*} *☉* *~grenze* *f* граница еластичности (и. растељивости, опружљивости); *~koeffizient* *m* коефициент еластичности; *~messer* *m* елатометар; *~modul* *m* модуло еластичности; *~moment* *n* моменат *m* еластичности.

E'lba {*elba*} *n* 8*g* *☉* Елба *f* (острво).

E'lbe {*elbē*} *f* *inv.* *☉* *die ~* Лаба.

E'lb... {*ēlp*}: *~Florenz* *n* (Флоренција на Лаби, Дрезда); *~kahn* *m* чамац на Лаби; *~kaviar* *m* лапски ајвар (од моруне у Лаби); *~schiffahrt* *f* бродарство *n* на Лаби, пловидба по Лаби; *~strom* *m* Лаба *f*.

E'Ich {*elx*} [свн. *elaho*] *m* *☉* Elen.

Eldora'do {*elldorado*} [шп.] *n* Елдорадо, рај.

Eiefa'nt {*elefant*, *el...*} *m* *☉* (Elephas) слон; *ein junger ~* слонче *n*; *er macht aus einer Mücke einen ~* он прави од комарца магарца; *das ist ein wahrer ~* то је права слоница; *por. den ~en machen* светлети, држати свећу.

Elefa'nten {*elefantn*}: *~führer* *m* погоњач слонова, слонар; *~fuß* *m* слонова нога *f*; *fig. por.* рипидар; *~haut* *f* слонова кожа; *~kalb* *n* слоново младунче, слонче; *~knochen* *m* слонова кост *f*; *~orden* *m* орден слона; *~papier* *n* велики фолио; *~rüssel* *m* слонова сурла *f*; *~schild|kröte* *f* див-корњача; *~wächter* *m* = *~führer*; *~weibchen* *n* слоница *f*; *~zahn* *m* а) слонов зуб; б) огроман зуб.

Elefanti'asis {*elefantīazīs*} [Elephant] *f* *inv.* *☉* елфантиазис (медицински израз за претерано развијени део тела, човечијег или животињског).

elega'nt {*elēgānt*} [фр.] *I a* елегантан, фин, са пуно укуса, отмен; *die ~e Welt* отмени свет.

II adv. отмено, елегантно [укусност.]

Elega'nz {*elēganz*} *f* 3*b* елегантност, финоћа, *I*

Elegie' {*elēgi*} [гр.] *f* 6*f* елгија, тужбалица, *I*

Elegi'en *dichter* *m* елгичар. [тугованка.]

Ele'giker {*elēgīkər*} *m* 2*l* елгичар.

ele'gisch {*elēgīsh*} *I a* елгичан, тужан, туробан. *II adv.* тужно, туробно, елгично.

Elektora'l... {елѣкторал-}: ~schaf *n* саксонска овца *f*; ~wolle *f* вуна од саксонске овце.

Elektora't {елѣкторат} *n* 2g електорат *m* (изборна кнежевина; достојанство изборног кнеза).

[Elektrotechniker.]

Ele'ktriker {електрѣк'р} *m* 2l електричар, = I

ele'ktrisch {електрѣш} [гр. e'lektron хилибар]

I *a* електричан; ~er Antrieb електрични погон; eine Maschine mit ~em Antrieb машина (и. stroj *m*) са електричним погоном; ~e Bahn електрична железница; ~e Batterie електрична батерија; ~beleuchten осветлити ~лавати електричном светлошћу; ~e Beleuchtung електрично осветљење *n*, (Хр.) електрична расвета; ~e Entladung електрично (ис)пажњење *n*; ~e Glühlampe електрична сијалица (и. жаруља); ~e Heizung електрично ложење (и. грејање) *n*; ~e Klingel електрично звонце *n*; ~es Lichtbad купатило електричном светлошћу (за електрично зрачење тела); ~e Straßenbahn електрични трамвај *m*; ~er Strom електрична струја *f*; ~er Stuhl електрична столица *f*; (у Америци за погубљења); ~e Zündung електрично паљење *n*. II Ele'ktrische {~e} *f* електрични трамвај *m*. elektrisle'rbar {елѣктризѣрбар} *a* који се може наелектрисати.

elektrisie'ren {елѣктризѣр'н} I *tr.* (на)електрисати. II Elektrisie'ren *n*, Elektrisie' rung *f* електрисање, наелектрисавање.

Elektrisie'rer {~r'p} *m* 2l електрисач.

Elektrisie'rmaschine *f* — машина (и. stroj *m*) за произвођење електрине (и. електрицитет) помоћу трења.

Elektrizität {елѣктрицитет} *f* 3b ~ електрицитет *m*, електрина *f*; positive, negative ~ позитиван, негативан електрицитет, позитивна, негативна електрина.

Elektrizität's... {~тѣтс-}. ~anzeiger *m* електроскоп; ~entladung *f* електрично пражњење *n*; ~erreger *m* електромотор; ~erregung *f* стварање (и. изазивање) *n* електрицитет; ~gesellschaft *f* електрично друштво *n*; ~leiter *m* електрични спроводник; ~leitung *f* електрични вод *m*; ~lehre *f* наука о електрини (и. електрицитету); ~menge *f* електрична количина; ~messer *m* електрометар; ~messung *f* мерење *n* електрине (и. електрицитет); ~sammler *m* гомилач (и. скупљач) електрине, акумулатор; ~träger *m* електрофор; ~werk *n* електрична фабрика (и. творница) *f*, (Хр.) муњара *f*; ~verteilung *f* расподела електрицитет; ~zähler *m* бројач електрицитет; ~zentrale *f* електрична централа.

Ele'ktro..., ele'ktro... {елѣктро-}: ~analyse *f* електроанализа; ~chemie *f* електрохемија; ~chemiker *m* електрохемичар; ~chemisch *a* електрохемиски.

Elektro'de {електрѣд'е} *f* 3b електрода; negative ~ негативна електрода, анода; positive ~ позитивна електрода, катода.

Elektro'den/spannung *f* електродски напон *m*.

Ele'ktro..., ele'ktro...: ~dyna'mik *f* електродинамика; ~dyna'misch *a* електродинамички; ~dynamometer {~д'н'т'р} *m* електродинамоме-

тар; ~filter *n* електрофилтар *m*; ~galvanisch *a* електрогалански; ~galvanismus *m* електрогаланизам; ~Ingenieur *m* електроинжењер, инжењер стручњак за електрину (и. електрику); ~kultur *f* електрокултура (повећање жетвеног приноса помоћу електричне струје или електричне светлости); ~lyse {елѣктролѣз'е} *f* 3b електролиза; ~magnet *m* електромагнет; ~magne'tisch *a* електромагнетски; ~magnetische Lichttheorie електромагнетна теорија светлости; ~magnetis'mus *m* електромагнетизам; ~metallurgie *f* електрометалургија; ~meter {елѣктромѣт'р} *m* и *n* електрометар *m*; ~mobil {елѣктромобѣл'н} аутомобил са електричним погоном; ~motor *m* електромотор; ~motorisch *a* електромоторни; ~motorische Kraft електромоторна сила. [трицитет].

Ele'ktron {елѣктрѣн} *n* електрѣн *m* (атом елект-) Elektro'nik *f* електроника (наука о електронима).

Elektro'nen... {елѣктрѣн'н-}: електрѣнски, електрѣнā (*gen. pl.*); ~stoß *m* електронски удар, удар електрона.

Ele'ktro..., ele'ktro...: ~phon *n* електрофон; ~phor *m* {елѣктрофѣр} *m* 2g¹ електрофор; ~positiv *a* електропозитиван; ~seilbahn *f* електрична жичана железница; ~skop {електроскоп} [гр.] *n* 2g¹ електроскоп (справа за показивање електричности); ~statik *f* електростатика; ~statisch *a* електростатичан; ~technik {елѣктротѣхнѣк'р} *f* електротехника; ~techniker {елѣктротѣхнѣк'р} *m* електротехничар, инжењер електротехнике; ~technisch {елѣктротѣхнѣш} *a* електротехнички; ~technische Industrie електротехничка индустрија; ~therapie' *f* електротерапија (лечење помоћу електр. струје); ~thermisch *a* електротермички; ~typie *f* електротипија.

Element {елемент} [лат.] *n* 2g 1. елемент *m*, стихија *f*, главни саставни део *m*; die vier ~e четири елемента (ватра, вода, ваздух, земља); der Humor ist eins der ~e Genies хумор је један од елемената (и. један од главних особина) генија. 2. елемент *m*, главно (и. најмилије) занимање, животни услов *m*, средина *f*; Malerei ist sein ~ сликарством се најрадије бави; die Jagd ist sein ~ лов је његово најмилије занимање, када је у лову онда је у свом елементу; das Rauchen ist sein ~ пушење је његова страст, он је страстан пушач; ich bin nicht in meinem ~ нисам у свом елементу (и. у сродној средини). 3. ~galvanisches ~ галански елемент; ~e *pl.* елементи, основи *m pl.*, основна знања *n pl.*, почетак *m*. 4. Blitz ~! = Potz ~! гле! нутто врага! 5. људи; schlechte ~e пхави елементи, пхав друштвен слој; die besseren ~e hatten die Oberhand бољи друштвени слојеви добили су превагу.

elementa'r {елемѣнтар} *a* елементаран, основни, почетни, природни; ~er Begriff основни појам; ~e Gewalt природна сила.

Elementa'r..., elementa'r...: {~ар-}: ~bildung *f* почетно (и. основно) образовање *n*; ~buch *n*

почетна књига *f*, почетница *f*, буквар *m*; ~ereignis *n* елементарни (и природни) догађај *m*; ~geometrie *f* елементарна геометрија; основи геометрије; Эисх {элементарш} *a* = elementar; ~klasse *f* почетни разред *m*, приправни разред *m*; ~kräfte *f* *pl.* елементарне (и природне) силе (вода, ветар, пара); ~kursus *m* основни течај; ~lehrer *m* учитељ основне школе; ~lehrzeugnis *n* сведочанство о дипломском учитељском испиту; ~organ *n* основни орган *m*, хелица *f*; ~physik *f* основи физике, елементарна физика; ~schaden *m* штета *f* од (природних) непогода; ~schule *f* основна школа; ~unterricht *m* основна настава *f*; ~werk *n* основно (и почетно) дело.

E'len {елн} [литавски (:Elch) *m*, *n* 2l ㊄ (Alces palmatus) лос.

E'len... ~antilope *f* антилопа слична говечету.

E'lend {елнд} [свн. elilenti „туђина“, из eli „други“ (лат. alius) и lenti од lant] *l n* 2g 1. готово † туђина *f*, из-, прогнанство; ins ~schicken послати кога у изгнанство, прогнати. 2. беда *f*, невоља *f*, злопата *f*, сиротиња *f*, сиромаштво, убоштво; das äußerste ~ крајња беда (и сиротиња); ~ertragen подносити беду; ins ~ geraten запасти у беду; es ist ein wahres ~ mit ihm права је мука с њим; беда ти је баш са њим; es ist ein ~, mit ihm zu tun zu haben невоља је (и беда је) имати посла са њим; in großem ~ leben живети у великој беди; man hat sein ~ mit diesem faulen Menschen човек има муке са овим нерадним човеком; das ist nur glänzendes ~ то није ништа друго до прикривена беда. II e'lend *a a* † без постојбине, из-, прогнан; b) бедан, јадан, жалостан, злехудан, кукаван; elendes Kind јадно (и кукавно) дете; elender Mensch бедник, рђа од човека; elende Hütte бедна колиба; in ~er Lage sein бити у жалосном стању (и положају); c) бедан, рђав, недостојан, порочан; elendes Essen бедно (и рђаво) јело. III *adv.* бедно, кукавно, јадно, жалосно; elend leben, ein elendes Leben führen бедно живети, таворити, кубурити, крваво живети, животарити; es geht ihr elend она бедно стоји; sich elend fühlen осећати се рђаво (и нелагодно); elend aussehen бедно (и рђаво) изгледати. IV Elende(r) {елѣнд'р} *s* 9l бедник, -ца, јадник, -ца.

e'lenden {елѣнд'н} *tr.* студ. мучити, досађивати, бити досадан (*acc.*: *dat.*). [elend.]

e'lendig {елѣнд'х, елѣнд'к и елѣнд'х} *a* (=)

E'lendigkeit {~елѣнд'г} *f* 3b бедност, бедноћа, јадност, јадно стање *n*. [elend II.]

e'lendiglich {елѣнд'хл'х, елѣнд'хкл'х} *adv.* (=)

E'len(s)... ~len(s)...: ~haut *f* лосова кожа; ~hirsch *m* = Elen; ~jagd *f* лов *m* на лосове; ~kuh *f* женка лосова; ~tier *n* = Elen; ~ziedern *a* од лосове коже.

Eleono're {елеонор'р} *f* 8d Елеонора.

eleusi'nisch {елѣзин'ш} [● Eleusis, атички град] *a* елеушки. [дизање *n*.]

Elevation {елевацион} [фр.] *f* 3b X елевација, *f*

Elevation's... {~ѣнс-}: ~grad *m* X елевациони

ступањ, степен уздицања; ~winkel *m* елевациони угао (и кут) (*opp.* Depressionswinkel).

Eleva'tor {елеватор'р} *m* 6d 1. елеватор, дизалица *f*. 2. ☼ (мишић) уздизач.

Ele've {елѣв'с} *m* 3a, Ele'vin {елевин'н} *f* 3c васпитаник, -ца, питом|ац, -ица.

elf¹ {елф} [свн. einlif] *I a/n.c. inv.* једанаест. II

Elf *f* 3b die ~ једанаестица. [лењак, вила.]

Elf² {елф} [енг. (:Alp¹)] *m* 3a, ~e¹ {~с} *f* 3b ви-

e'ffe² {елф'с} = elf *I*.

Elf¹..., elf¹... {елф-}. ~eck *n* једанаестоугао(ник)

m; Zeckig *a* једанаестоугли, једанаестокутни.

E'lfen|bein {елф'нбѣн} [свн. heipbantbein (El(e)-f(ant)en и Bein *l*)] *n* 6. *pl.* слоновача *f*, слонова кост.

E'lfenbein..., e'lfenbein... {~н}. Zähnlich *a* сли-

чан са слоновачом, налик на слонову кост;

~arbeit *f* рад *m* у слоновачи, израда од сло-

нове кости; ~arbeiter *m* радник што прера-

ђује слоновачу; Zartig *a* слоновачаст, као

слонова кост; ~drechsler *m* стругар (и то-

кар) што изрезује ствари од слоноваче;

Ze(r)n *a* од слонове кости; ~händler *m* трго-

вац предметима од слоноваче; ~küste *f* *inv.*

● Обаба Слонове Кости; ~nuß *f* ☼ биљна

слоновача; ~palme *f* ☼ врста врло ниске

палме са перјастим лишћем (у Ј. Америци);

~papier *n* хартија *f* слоновача; ~schwarz *n*

црнило од слоноваче.

E'lfen..., e'lifen... {елф'н-} [Elf²]: ~born *m* вилин

извор, извор на коме се окупљају виле; Zhaft

{елф'нхф'г} *a* вилински; ~könig *m* краљ ви-

лењак(а) (уп. Erlikönig); ~königin *f* краљица

вила; ~reich *n* вилинско царство; ~reigen *m*,

~tanz *m* вилинско коло *n*, вилински плес;

~tum {елф'нтум} *n* вилинство, виле *f* *pl.*

E'lfer {елф'р} [elf¹] *m* 2l 1. једанаестина *f*, је-

данаест. 2. један од једанаесторице. 3. јед-

наестак (војник из 11-ог пука). 4. вино из

1811, 1911 год. 5. једанаестица *f*.

e'lf...: ~erlei {елф'рлѣ, елф'рлѣ} *a* *inv.* од је-

данаест разних врста; ~fach *a* (*dv.*) једанае-

стострук(о); ~jährig *a* једанаестогодишњи;

~mal *adv.* једанаест пута; ~malig *a* једанае-

стократ, једанаест пута поновљен; ~monat-

lich *a* једанаестомесечни; ~silbig *a* једанае-

стосложан; ~stündig *a* једанаесточасовни;

~tägig *a* једанаестодневни.

e'lite {елф'т'с} [elf¹] *a/n.o.* (der, die, das) једанае-

сти; am (и den ~n) Mai једанаестог маја; Lud-

wig XI (der Elfte) Лудвиг једанаести

e'lite|ha'lb *a* *inv.* десет и по.

e'litel {елф'т'л} *n* 2l једанаестина (= 1/11).

e'litens {елф'т'нс} *adv.* једанаесто.

E'lger *m* 2l остве *f* *pl.* за хватање риба (од

гвожђа, у виду чешља).

Eli'as {елѣас} *m* *inv.* bibl. Илија.

Eli'as|feuer *n* = Elmsfeur.

Eli'as|tag *m* Илиндан, Свети Илија (празник).

elidie'ren {елидир'н} [лат.] *tr.* 15 елидовати,

изоставити, -љати, избаци(ва)ти.

Eliminatio'n {елиманацион} *f* 3b елиминавање,

елиминација, издвајање, изостављање, от-

страњење. [новањем (и избацивања).]

Eliminatio'ns|verfahren *n* поступак *m* елими-

eliminie'ren {~нир'н} *tr* 15*g* елиминovati, изоставити, љати, издвојити, ајати, отстранити, -њивати.

Eli'sabeth {ел'ізабѣт} [јевр.] *f* 4 Јелисавета. Elisio'n {елизи'он} *f* 3*b* *gr.* елизија, изостављање *n*, избацивање *n*.

Eli'te {ел'ит} *f* 3*b* 6. *pl.* елита, одбир *m*, цвет *m*, језгро *n*; најбољи *m* *pl.*, најотменији *m* *pl.*

Eli'te... {ел'ит-}: ~korps *n* X елитни (и. одабран) корпус *m*; ~tag *m* елитни дан; ~truppe *f* елитна (и. одабрана) трупа; ~vorstellung *f* X итд. = Galavorstellung.

Elixie'r {ел'икс'р} [ар.] *n* 2*g*¹ еликсир (лековити напиток; екстракт; камен мудрости).

Elk {елк} [дн.] *m* 2*g* X = Elen.

E'll'bogen {ел'л-} [Ellen'bogen] *m* лакат; bis zum ~ до лак(а)та; в. auflehnen I 1; sich auf den ~ stützen налактити се, поднимити се; j-n mit dem ~ stoßen гурнути (и. гурати, мунути) кога лактом; seine ~ benutzen гурати се, пробијати се.

E'll'bogen...: ~bein *n* X лакатњаца *f*, лакатна кост *f*; ~freiheit *f.* а) угодно седење за столом; б) *fig.* слобода кретања; ~gelenk *n* X лакатни зглоб (и. зглавак) *m*; ~geschwulst *f* оток *m* лакта; ~lehne *f* наслон *m* за лакат; ~muskel *m* X лакатни мишић; ~polster *n* јастућић *m* за подметање под лактове; ~recht *n* пробијање лактовима.

E'lle {ел'л} [свн. elina] *f* 3*b* 1. лакат *m*. 2. аршин *m*, риф *m* (66,7 cm); nach der ~ verkaufen прода(ва)ти на аршип; mit der ~ messen мерити аршином; man muß mit gleicher ~ messen мора се мерити истом мером.

E'llen..., e'llen... {ел'л-}: ~bogen *m* [свн. ellinbago] *m* = Ellbogen; ~bogenfreiheit *f* = Ellbogenfreiheit; ~breit *a*: аршин широк; ~hoch *a* аршин висок; ~lang *a* а) аршин дуг(ачак); б) *fig.* предугачак, километарски; ~maß *n* аршин *m*; ~prinz *m*, ~reiter *m*, ~ritter *m* господин аршиновић, калфица; ~ware *f* роба што се продаје на аршин; ~waren/händler *m* трговац ситничар; ~weise *adv.* на аршин(е), аршинима.

E'ller {ел'р} [дн. — Erle] *f* 3*d* = Erle.

e'llern *a* = erlen.

E'llering {ел'рин} *m* 2*g*¹ = Elritze.

Ellip'se {ел'ипс} [гр.] *f* 3*b* ^, *gr.* елипса.

Ellip'sen..., ellip'sen...: ~ähnlich *a*, ~artig *a*, ~förmig *a* елипсаст, елиптичан, облика елипсе; ~form *f*, ~gestalt *f* облик *m* елипсе, елиптичност.

Ellipso'id {ел'ипсойт} *n* 2*g* ^ елипсоид *m*.

elliptisch {ел'ипт'иш} *a* елиптичан.

Elliptizität *f* 3*b* елиптичност.

E'lms feur *n* — ватра Св. Елиса.

E'lritze {ел'ритц} [нвн.] *f* 3*b* X = Pfrill(e).

E'lsäz {ел'зас} [свн.] *n* 10*v* и. 2*h*¹ 6. *pl.* (*abr.* Els.) das ~ Елзас *m*, Алзас *m*.

E'lsässer {ел'зас'ер} I *m* 2*l*, ~in {~йн} *f* 3*c* Елзашанин, Елзашанин. II *a* *inv.* елзашки, ал-елзасиски *a* = Elsässer II. [зашки.]

E'lsaß-Lo'thringen {ел'зас-л'отринг'н} *n* 8*g* X

Елзас-Лотрингија *f*. [зашко-лотринги(ј)ски.]

e'lsaß-lo'thringisch {ел'зас-л'отринг'иш} *a* ел-

E'ls[beer]baum {елс-} *m* X (Sorbus torminalis) брекиња *f* (дрво).

E'ls[beere] [дн. (:Else², Beere)] *f* брекиња (плод).

Elsbeth {елсбет} *f* 8*h*, Else¹ {елс-} *f* 8*d* Елза, Елиза.

E'lse- {~} *f* 3*b* 1. Јелена, Јелка. 2. X = Erle. 3. X (Clupea alosa) чеп *m* (морска риба).

Else[beer]... = Elsbeer...

E'lster {елст'р, елст'р} [свн. agalstra] *f* 2*b* 1. (Pica caudata) сврака. 2. *fig.* = Plaudertasche.

E'lster(n)..., e'lster(n)...: ~auge *n* = Hühnerauge, в. Leichdorn; ~bunt *a* шарен као сврака (и. као детлић); ~haft {елст'рх'ффт} *a* свракаст, као сврака; ~nest *n* сврачије гнездо; ~specht *m* = Buntspecht.

e'lterlich {елт'рл'иш} *a* родитељски.

E'ltern {елт'рн} [свн. eltron] *pl.* родитељи *m* *pl.*

E'ltern..., e'ltern...: ~freude *f* родитељска радост, радост родитеља; ~haus *n* родитељска кућа *f*; ~liebe *f* родитељска љубав; ~los *a* без родитеља; ~mord *m* оцубијство *n*, матероубијство *n*; ~mörder(in *f*) *m* оцубица, матероубица; ~pflicht *f* родитељска дужност; ~segen *m* родитељски благослов; ~schaft {елт'рнш'ффт} *f* 3*b* родитељство *n*.

elysä'isch {елузейш}, ely'sisch {елуэйш} *a* јелисејски, рајски, прекрасан; die ~en Gefilde *n* *pl.* Јелисејска Поља (прекрасна поља на оном свету), рајска поља; die Elysäischen Felder Јелисејска Поља (у Паризу).

Ely'sium {елуэйз'ум} *m* бе Елизијум, Јелисеј (по Хомеру: красна поља на западној ивици света као пребивалиште блажених), рај *m*.

Email {ема} [фр.] *n* б¹ глеђ *f*, цаклина *f*, емаљ *m*.

Email'... {ема-}: ~arbeiter *m* радник што пра-

Emaille {ема'л} *f* 3*b* — Email. [ви емаљ.]

Email'...: ~farbe *f* емаљна боја; ~gemälde *n* емаљна слика *f*;

emaillie'ren {емајир'н} [Email] I *tr.* 15*g* емаљовати, глеђејисати, глеђосати. II Emaillieren *n*, Emailliern *f* емаљовање, глеђосање.

Emaillier'er {~рр} *m* 2*l* емаљиста, глеђосар.

Emaillier'ofen *m* пећ *f* за емаљовање.

Email'...: ~maler *m* сликар у емаљу; ~malerei *f* сликарство *n* у емаљу; ~platte *f* емаљована плоча; ~waren *f* *pl.* емаљно (и. глеђосано) посуђе *coll.*

Emanatio'n {еман'иц'ион} [лат.] *f* 3*b* еманација (истицање, израчавање, пуштање из себе.)

emanie'ren {еманир'н} *intr.* (s) 15*g* испуштати, еманирати.

Ema'nuel {емануел} [јевр.] *m* Емануило.

Emanzipatio'n {еманципаци'он} [лат.] *f* 3*b* еманциповање *n*, ослобођење, еманципација, задобијање самосталности.

Emanzipatio'ns... {~онс-}: ~bestrebungen *f* *pl* тежње за ослобођењем.

emanzipie'ren {~пир'н} I *tr.* еманциповати; ослободити, -ајати, дати (*acc.*: *dat.*) самосталност, прогласити самосталним. II *refl.* sich ~ еманциповати се, ослободити се, задобити самосталност. [за-, у/вијање.]

Emballage {аба'лаж} [фр.] *f* удењавање,

emballie'ren {~лѣрѣн} *tr.* 15*g* удењч|ити, -авати, зави(я)ти, у-, с|паковати.

Emba'rgo {ембѣрго} [ит.] *m, n* бѣ эмбарго *m*, узапћење *n* (брода, његова товара).

Emble'm {эмблѣм} [гр.] *n* 2*g*¹ емблем *m*, знак *m*, обележе. [чан, симболичан.]

emblematisch {эмблѣмѣтѣш} *a* емблемати-
E'mbritz *m* 3*a* 2*g*¹ в. Ammer¹. [заметак.]

E'mbryo {ембруо} *m* 6*d* ембрио, зачетак,
Embriologie' *f* эмбриологија (наука о за-
чећу).

E'mbryo'nen..., embryo'nen...: 2*artig a* заче-
тачки, заметачки, као зачетак; ~lehre *f* ем-
бриологија, наука о зачецима.

Emerit' {емерѣт} *m* 3*a* = Emeritus.

emeritie'ren {~ритирѣн} *I tr.* 15*g* ставити у пен-
зију, пензионисати, умировити. **II** emeritie'rt
a стављен у пензију, умировљен. **III** Emeritie'-
ren *n*, Emeritie'rung *f* стављање у пензију,
умировљење. [свештеник.]

E'meritus {емеритус} [лат.] *m* 6*j* пензионисан

Emigrant' {емигрант} *m* 3*a*, ~in {~ин} *f* 3*c* е-
мигрант, -киња, исељеник, -ца, ускок, (поли-
литички) бегунац. [исељење.]

Emigratio'n {~грацио'н} [лат.] *f* 3*b* емиграција,
emigrie'ren {~грѣрѣн} *I intr.* (s) 15*g* емигро-
вати; иселити се, побегти из земље. **II** Emi-
grie'ren *n* емиграција *f*, исељавање.

E'mil {емѣл} [фр., лат.] *m* 8*a* Емило.

E'milie {емѣлѣ} *f* 8*d* Емилија.

emine'nt {еминент} *a* еминентан, изврстан,
одличан, узвишен, отмен. [узвишени.]

Emine'nz {емине'нц} *f* 3*b* преосвећени, пре-
E'mir {емѣр} *m* 2*g*¹ емир. [ни] канал.]

Emissa'r {емисар} *m* 2*g*¹ одводни (и. подзем-
Emissä'r {~сер} *m* 2*g*¹ емисар, (тајни) изасла-
ник, покласар.

Emissio'n {~ион} [лат.] *f* 3*b* емисија, изда-
(ва)ње, пуштање у саобраћај.

Emissio'ns... {~онс-} ~kurs *m* емисиони курс;
~preis *m* емисиона цена *f*.

emittie'ren {емѣтирѣн} *I tr.* 1. 5 емитовати,
пустити (и. пуштати) у промет, изда(ва)ти.

2. пуштати (и. слати) (из себе). **II** Emittie'ren
n, Emittie'rung *f* емитовање, пуштање у

E'mma {ема} *f* 8*b* Ема. [промет.]

E'mmentaler {емѣнталѣр} *m* 2*l* 1. и ~in {~ин} *f*
3*c* Ементал'ац -ка, становник, -ца из Емине
Долине (у Швајцарској). 2. ~(käse) емента-
лац, ементалски сир. [крупник, пир нокташ.]

E'mmer {емѣр} *m* 2*l* 3 (Triticum dicoccum)

E'mmering {емѣринг} *m* 2*g*¹ = Embritz.

E'mmerich {емѣрих} *m* 8*a* Емерих.

Emotio'n {емоцио'н} [лат.] *f* 3*b* емоција, узбу-
ђење, душевни покрет.

empfa'hen {емпфѣн} = empfangen.

empfa'hl {емпфѣл} *intr.* од empfehlen.

empfa'nd {емпфѣнт} *impf.* од empfinden.

Empfang {емпфѣн} *m* 2*d* пријем, примање *n*,
дочек, дочекивање *n*; in ~ nehmen прим|ити,
-ати; den ~ bescheinigen (и. bestätigen) по-
твр|идити -живати пријем; bei ~ ihres Schreibens
примивши Важе писмо, по пријему Ва-
шега писма; dem ~ (einer Sache) entgegen-
sehen очекивати стижање (и. долажење) че-

ра; j-m e-n glänzenden ~ bereiten некога
сјајно дочекати.

Empfa'ng... {емпфѣн-} в. Empfangs...

empfa'ngen {емпфѣнѣн} [ent..., fangen] *I tr.* 1.
прим|ити, -ати, прихват|ити, -ати, прихва-
ћати; den Segen ~ примити благослов; das
Sakrament (и. das heilige Abendmahl) ~ при-
мити причест, причестити се; von j-m Befehle
~ прим|ити -ати од некога заповести; ~ Sie
meinen Dank примите моју захвалност; die
Hebamme hat das Kind empfangen бабица је
(при рођењу) прихватила дете. 2. прим|ити,
-ати, дочек(ив)ати, приредити (acc.: dat.)
дочек, причек(ив)ати; j-n gut (kalt) ~ неко-
га лепо (хладно) примити (и. дочекати); e-n
als seinen Freund ~ дочекати кога као свога
пријатеља; er empfängt jeden Mittwoch он
прима сваке среде. 3. затруднети, зачети; in
Sünden ~ зачети у греху. **II** Empfa'ngen *n* при-
мање, прихватање; дочекивање; зачињање,
затрудњење.

Empfa'nger {емпфѣнѣр} *m* 2*l* 1. и ~in {~ин} *f*
3*c* прима|лац, пријемник, -ца. 2. 3 при-
empfa'ngig *a* 3 = empfänglich. [јемник.]

empfa'nglich {емпфѣнѣлѣх} *a* примљив, при-
јемљив, примчив, осетљив.

Empfa'nglichkeit {~лѣхѣт} *f* 3*b* примљивост,
пријемљивост, примчивост, осетљивост.

Empfa'ngnahme *f* примање *n*, пријем *m*.

Empfa'ngnis {емпфѣнѣнс} *f* 2*l*¹ 1. = Empfang.
2. зачеће *n*, затрудњење *n*.

Empfa'ngs..., empfa'ngs... {емпфѣнѣнс-}: ~abend
m вече *n* примања; ~anlage *f* пријемна ста-
ница; ~anzeige *f* потврда пријема; ~apparat
m 3 пријемник, пријемни апарат; ~berech-
tigt *a* овлашћен да прима; ~berechtigung *f*
овлашћење *n* за пријем; ~bescheinigung *f* по-
тврда о пријему, признаница; ~bestätigung
f = ~bescheinigung; ~draht *m* 3 (жица) при-
јемница, пријемна жица; ~feierlichkeit *f* све-
чаност при дочеку, свечан дочек *m*; ~gebäude
n 3 железничка станица за путнике; ~quit-
tung *f* признаница о пријему; ~rede *f* при-
јемни говор *m*, беседа при дочеку; ~saal *m*
дворница *f* за примање, пријемна дворана *f*;
~schein *m* признаница *f*; ~station *f* пријемна
станица; ~stelle *f* прималиште *n*; X = tele-
graphische Station; ~stunde *f* час *m* прима-
ња; ~tag *m* дан примања; ~zimmer *n* соба *f*
за примање.

Empfe'hl {емпфѣл} *m* 2*g* препорука *f*, поздрав.

empfe'hlbar {емпфѣлбар} *a* препоручљив, за
препоруку.

Empfe'hlbarkeit {~лбарѣт} *f* 3*b* препоручљивост.

empfe'hlen {емпфѣлѣн} [ent..., befehlen] *I tr.* пре-
поручи(ва)ти (j-m et. acc. кому што); eine
Bittschrift ~ препоручити молбу; seine Seele
Gott ~ Богу душу своју преда(ва)ти; et.
dringend ~ живо (и. свесрдно) што препору-
чити; sich (dat.) et. empfohlen sein lassen при-
мити што к срцу; laß dir m-n Sohn bestens
empfohlen sein најлепше ти препоручујем
свога сина; das empfiehlt ihn то га препору-
чује, то је за њ(ера) препорука. **II** refl. sich
~ 1. препоручи(ва)ти се; es empfiehlt sich,

daß... препоручљиво је да..., препоручује се да...; das Gute empfiehlt sich selbst добро се само по себи препоручује; sich Gott ~ предати севољи Божјој. 2. а) препоручи(ва)ти се, опр[о]стити се, -аштати се; ich muß mich dem Wirt ~ морам се опростити са домаином; ich empfehle mich Ihnen моје поштовање, збогом; б) отићи, одлазити, удаљи(ва)ти се; wird er sich nicht bald ~? хоће ли скоро да оде?; und damit empfahl er sich рекав то, оде; empfiehl dich! иди!; в) учтиво поздравити, -љати; ich lasse mich ihm ~ шаљем му своје поштовање; ~ Sie mich Ihrem Herrn Vater изразити с моје стране поштовање господину Вашем оцу. III ~d а препоручљив, пријатан; das ~de Äußere пријатна спољашност, пријатан изглед; sie hat nichts Empfehlendes in Ihrem Äußern она нема ничега привлачног у својој спољашности (и. у своме изгледу); es ist für ihn sehr ~d то јако говори у његову корист. IV Empfehlen п, Empfehlung ф препоручивање, препорука, поздрав т; (само Empfehlung) поштовање. [препоруку.] empfehlenswert, ~würdig а препоручљив, за Empfehlung..., empfehlungs... ~brief т препоручница ф, писмо п којим ко препоручује; ~karte ф посетница којом се неко препоручује; ~schreiben п = ~brief; ~wert а, ~würdig а = empfehlenswert. empfiehl {ѣмпфѣл} imper., empfiehl(s)t {~(с)т} 3. (2.) л. praes. sg. ind. act. од empfehlen. empfi'ndbar {ѣмпфѣнтбар} а осетљив. Empfi'ndbarkeit {~кѣрт} ф 3b осетљивост. Empfindel' {ѣмпфѣндѣл} ф 3b претерана, извештачена осетљивост. Empfi'nd(e)ler {ѣмпфѣнд(е)лер} т 2l, Empfi'nderin {~ѣн} ф 3с тобожњ|и (и. вајн|и) осетљив|ац, -ица. empfi'ndeln {ѣмпфѣндѣлн} [empfinden] intr. (h) 15f претеривати са осетљивошћу. empfi'nden {ѣмпфѣндѣн} [ent..., finden] I tr., intr. (h) осетити, осећати (Wärme, Kälte топлоту, хладноћу; e-n physischen Schmerz физички бол; Freude, Lust радост, задовољство); er soll es noch ~ неће га налијо проћи, он ће то још осетити; er soll es ~, daß er Unrecht getan hat треба да осети да је неправедно поступио; er hat es leider schon empfunden он је то нажалост већ осетио; man empfindet oећа се; es wird empfunden oећа се; das hat er sehr übel empfunden то га се непријатно коснуло. II ~ sich ~ осећати се; sich selbst ~ осећати себе сама, бити свестан себе; sich übel ~ осећати се рђаво. III ~d а који осећа, осећајан; ~des Herz осећајно срце. IV Empfi'nden п, Empfi'ndung ф осећање; (само Empfindung) осећај т, осет т; Empfindung und Reiz осет (и. осећај) и надражај (и. драж); schmerzliche Empfindung болно осећање п; angenehme Empfindungen hervorbringen (про)будити пријатна осећања; tiefe Empfindung дубоко осећање (уп. Gefühl; народна немачка свест не прави разлике између речи Empfindung и Gefühl; та је разлика научна астракција).

empfi'ndlich {ѣмпфѣнтлих} I а 1. осетљив; нежан; für Licht ~ sein бити осетљив према светлости; er ist (sehr) ~ он је (врло) осетљив; er ist sehr ~ im Punkte der Ehre врло је осетљив у питању части; gegen die Kälte ~ sein бити осетљив према хладноћи; ~e Wage осетљива вага, осетљив кантар; über et. (acc.) ~ sein бити осетљив према чему; eine ~e Stelle осетљиво (и. тугаљиво) место; j-s ~ste Seite berühren додирнути чију најосетљивију (и. најболнију) страну; du bist gar noch ~? то те чак вређа? 2. осетан, велик, тежак, јак; ~er Schmerz јак бол; ~er Verlust осетан (и. јак) губитак; ~e Kälte јака зима. II adv. осетљиво; осетно; j-n recht ~ kränken некога јако увредити; ~ strafen осетно казнити.

Empfi'ndlichkeit {~кѣрт} ф 3b 1. осетљивост. 2. осетност. [finder.]

Empfi'ndling {ѣмпфѣнтлѣн} т 2g¹ ~ = Empfi'ndnis п = Empfindung.

empfi'ndsam {ѣмпфѣнтсам} а осетљив, осећајан, сентименталан.

Empfi'ndsamkeit {~кѣрт} ф 3b осетљивост.

Empfi'ndungs..., empfi'ndungs... {ѣмпфѣндунгс-} осетни, осећајни, осета (gen.), осећаја (gen.): ~eigenheit ф осећајна особеност, идиосинкразија; ~fähig а способан да осети, осетљив; ~fähigkeit ф способност осећања, осетљивост; ~kraft ф: а) јачина осећања; б) = ~vermögen; ~laut т gr. усклик, узвик; ~los а без осећаја, неосетљив; ~losigkeit ф безосећајност, неосетљивост; ~vermögen п моћ ф осећања, осетљивост (уп. Denkvermögen); ~voll а пун осећаја, осетљив; ~wert а ~ вредан (и. достојан) да се осети; ~wort п = ~laut.

empfi'ng {ѣмпфѣнг} impf. од empfangen.

empfo'hl {ѣмпфол} ~ = empfahl.

empfo'hle {ѣмпфолѣ} imperf., empfo'hlen {ѣмпфолн} p.p. од empfehlen.

empfu'nden {ѣмпфундѣн} p.p. од empfinden; 3. л. pl. imperf. ~ од empfinden.

Empfa'se {ѣмфаз} [gr] ф 3b емфаза, ударање гласом (на речи), претеривање (у изражавању).

empha'tisch {ѣмфатѣш} а емфатичан, са нарочитим наглашавањем (и. ударањем гласа на што). [емпирија, искуство п.]

Empirie' {ѣмпири} ф 6f, Empi'rik {ѣмпирик} ф 3b

Empi'riker {ѣмпирикѣр} т 2l емпиричар.

empi'risch {ѣмпириш} а емпирички, искуствени.

emp'o'r {ѣмпор} [свн. bor ф висина, in bor(e) увис] adv. узв. ст. у слож. са v (увек раздвојно) и са s означава кретање (и. правац, тежњу) навише (и. нагоре): нагоре, увис, навише, к небу.

Empo'r..., emp'o'r... {ѣмпор-}. sich ~arbeiten трудити се (и. напрезати се) изићи (и. испети се и. да изиђем, -еш, -е, -емо, -ете, -у) на површину; fig.: а) трудити се избити (и. да избјегем, -еш, -е, -емо, -ете, -у) на површину, б) изићи (и. избити) на површину својим трудом (и. радом, напорима); sich aus dem Staube ~arbeiten извући се из прашине; sich ~bäumen: sich an et. ~bäumen пропетати

се на што; **z**bewegen *tr.* (по)кретати увис (и. навише, нагоре), (по)дићи; **~bewegung** *f* (по)кретање *n* увис (и. навише, нагоре), (по)дизање; **z**blicken *intr.* (*h*) (на)горе (по)гледати, подићи очи; **~blicken** *n* поглед *m* горе, гледање увис; **z**blühen *intr.* (*s*) разви(ја)ти се, цветати, цвати, расцветати се; **~blühen** *n* цветање, расцветавање; **z**bringen *I tr.* уздићи, -гнути, подићи, -гнути (и *fig.*); **II refl.** sich **z**bringen подићи се, развијати се; **~bringen** *n* подизање (и *fig.*); **z**donnern *I. intr.* (*s*) (за)грмети увис; **2. tr.** (про)будити грмљавом; **z**dringen *intr.* (*s*) продирати у вис, подизати се. [kirche.]

Empör'e {*емпоре*} [нвн., *empor*] *f* 3b = **Empor-** **empören** {*емпоре*} [свн. *apa*] *bögen* „дизати“, (: *empor*) *I tr.* 1. (по)дићи, дизати. **2. fig.** бунити, уз-, побунити, разјари(ва)ти; seine Aufführung empört mich његово ме понашање буни, буним се на његово понашање; es empört mich, wenn ich sehe... буним се када видим... **3.** узбурка(ва)ти; das empörte Meer узбуркано море. **II sich ~** (по)бунити се, негодовати, уста(ја)ти (gegen et. (*acc.*) против чега); die Natur selbst empört sich degegen и сама се природа буни против тога. **III ~d** *p. pr.* и *a* das ist ~d човек се буни на то. **IV Empörende(s)** *n* 9l (оно) на што се човек (мора да) буни; das Empörende an dieser Sache ist... оно на што се човек (мора да) буни код те ствари јест... **V Empören** *n* буњење, побуњивање, устајање; *v.* Empörung.

Empörer {*емпоре*} *m* 2l, ~in {~*йн*} *f* 3c 1. бунтовник, -ца, побуњеник, -ца. **2.** = Auf- **empörisch** {~*иш*} *a* бунтовнички. [wiegl.] **Empor..., empor..., zfahren** *intr.* (*s*): **a** увис скочити (и. сунути), ђипити; **b** дизати се, дићи се, пети се; **~fahren** *n* скакање увис, ђипање; **zflammen** *intr.* **a**) букнути, планути; **b**) планути, наљутити се; **zflattern** *intr.* прхнути у вис; **~flattern** *n* прхање у вис; **zfliegen** *intr.* слати ка небу молитве своје; **zfliegen** *intr.* (*s*) узлет(ети), -ати, полетети (увис); **~fliegen** *n* узлет(ање) *m*; **~geschoß** *n* виши спрат *m*, кат *m*; **zgeschwollen** *a* набујао, набубрео; **zhalten** *tr.* пружити, -ати увис, држати (и. дићи) увис, држати високо (и. навише); **~haltung** *f* пружање *n* увис, држање (и. дизање) *n* увис; **zheben** *I tr.* уз-, из-, подићи, уз-, из-, подизати, дићи, дизати; узви(с)ити, -шавати, исп(ј)ети, -ињати; die Augen **~heben** подићи очи; **II refl.** sich ~ по-, уз-, издићи се, усправити се, -љати се, (из)дизати се, ус-, испети се; **III ~heben** *n*, **~hebung** *f* дизање, по-, издизање, узвишавање; **zhelfen** *intr.* (*h*): *j-m* **zhelfen** помоћи кому да се (по)дигне (и *fig.*); **~helfen** *n* помаг ање кому да се (по)дигне.

Emporium {*емпорум*} [гр.] *n* **tr.** трговачко место, робно слагалиште.

Empor..., empor..., zjauchzen *intr.* (*h*) клицати (од радости); **zkeimen** *intr.* (из)никнути, (из)ницати, проникнути, проклија(ва)ти; **~keimen** *n* (из)ницање, клијање, проклијавање; **~kirche** [срвн.] *f* хор *m* (у цркви); **zklet-**

tern *intr.* (*s*) ус-, испузати се; **zklimmen** *intr.* (*s*) узверати се, успузати се, успентрати се; **~klimmen** *n* узверавање, успузавање, успентравање; **zkommen** *intr.* (*s*) 1. (уз)дизати се, (уз)дигнути се, по-, уздићи се; **2.** појавити се, -љивати се; **3.** дизати се, напредовати, цветати; **~kommen** *n* (по)дизање, напредовавање, цветање; **~kömmling** {~*оммлинг*} *m* 2g¹ новајлија; скоројевић; **zlassen** *tr.* пу(с)тити -штати увис, пу(с)тити -штати да се (по)диже (и *fig.*); **zlecken** *intr.* (*h*) = **zzüngeln**; **zlodern** *intr.* (*s*) пламтети увис, планути увис, разбуктети се; die Flamme loderte empor пламен лизну увис; **zplatschern** *intr.* успљускивати се; **~platschern** *n* успљускивање; **zquellen** *intr.* извирати; **~quellen** *n* извираре; **zraffen** *I tr.* зграбити оздо, нагло дићи; **II sich zraffen** придићи се тешко, придићи се с муком; sich wieder **zraffen**: **a**) придићи се (после болести), **b**) придићи се, подићи се, поправити своје материјалне прилике; **zragen** *intr.* (*h*) стрчати увис; истицати се; **~ragen** *n* стрчање; истицање; sich **zranken** узвијати се, пењати се (и. попети се) увијањем (око чега); **~ranken** *n* узвијање, пењање увијањем; **zrecken** *tr.* и (sich ~) протегнути(се) -зати(се) увис; **zreichen** *tr.* дода(ва)ти (на)горе, пружити -ати навише; **~reichen** *n* додавање (на)горе, пружање увис; **zreifen** *intr.* сазре(ва)ти; **zreißen** *tr.* тргнути (на)горе (и. увис); **zrichten** *tr.* и (sich ~) по-, уздићи (се), усправити -љати (се); **~richten** *n* подизање, усправљање; sich **zringen** силом се проби(ја)ти (на)горе; **zschauen** *intr.* (*h*) погледати (на)горе (и. увис); **~schauen** *n* погледање (на)горе (и. увис); **zschäumen** *intr.* успенити се, подићи се увис уз пенушање; **zschießen** *I intr.* (*s*) 1. на-, из(ђ)икати, израсти; **2.** су(к)нути увис, избијати, извирати; **II tr.** стрелати (и. пуцати) увис (и. навише); **~schießen** *n* ђикање увис; **zschlagen** *I tr.* подићи (die Augen очи); **II intr.** сунути увис, планути, букнути; **zschleudern** *tr.* завитлати увис; **zschnellen** *I tr.* хитнути (и. бацити, пикнути) увис. **II sich zschnellen** дићи се одједном, скочити увис, ђипити. **III ~schnellen** *n* нагло дизање, ђипање; **zschweben** *intr.* (*s*) лебдећи узвинути се, лебдећи дизати се; **zschwellen** *I tr.* надути, препунити; **II intr.** и sich **zschwellen** надути се, ускипети; **zschwimmen** *intr.* (*s*) усплива(ва)ти; **zschwingen** *I tr.* завитлати увис; **II sich zschwingen** 1. винутисе увис, узви(ја)ти се; der Adler schwang sich zu den Wolken empor орао се виноу небу под облаке; **2. fig.** sich auf et. (*acc.*) **zschwingen** узвинути се до чега, попети се на што; sich zum Herrscher **zschwingen** постаати владарем; **zsehen** *intr.* (*h*) = **zblicken**; **~sehen** *n* (по)гледање увис; **zsenden** *tr.* уза-слати, узашиљати, (по)слати (на небо) горе; **zspringen** *intr.* (по)скочити увис; **~springen** *n* скакање увис; **zspritzen** *tr., intr.* прскати увис, штрцати увис; **zstehen** *intr.* стајати на-, уздигнут (и. усправно), дићи се (увис), надићи се, накрестити се; **zstehend** *p. pr.*

и *a* на-, уздигнут, накострешен; ~*stehen* *n* стајање на-, уздигнуто (и. усправно); *Steigen intr. (s)* дићи се, дизати се, изићи, попети се, издићи се, -зати се, уздигнути се; ~*steigen* *n* уз-, издизање, пењање; *Sträuben tr. (на)* кострешити; *Streben intr. (h)* тежити увис (и. навише); *strecken tr. (ис)* пружити увис; ~*strecken* *n* дизање (и. пружање) увис; *Tauchen intr. (s)* 1. изроњити, -њавати, испливати горе (и. на површину). 2. *fig.* искрснути, -авати; појавити се, показати се; ~*tauchen* *n* изроњавање, испливање увис, искрсавање; *tragen tr. 1.* узнети, -осити, носити (и. однети) горе; 2. носити на рукама; 3. *fig.* увисити, подићи; *treiben I tr.* узлагати, устер(ив)ати, (о)терати (на) горе; II *intr.* издићи се, -зати се, попети се; ~*treiben* *n* устеривање, терање увис (и. нагоре).

Empör'ung {емп'орун} *f* 3b 1. (по)буна, побуњивање *n*, устанак *m*. 2. буђење *n*, узбуђење *n*, узбуђеност, узаврелост.

Empö'rungs..., **empö'rungs...**: ~geist *f* бунтовнички дух; *Etüchtig a* рад буђењу, бунтовнички, *fat.* бунциски.

Empo'r..., **empö'r...**: *Wachsen intr. (s)* по-, уз-, израсти, расти увис; ~*wachsen* *n* узрастање, растење увис; *Wallen intr.* ускипети, усталасати се; *Werfen tr.* убац(ив)ати, бацити -ати увис (и. навише, нагоре); *Winden I tr.* узви(ја)ти, дићи -зати витлом, узмота(ва)ти; II *sich* *Winden* узви(ја)ти се, вити се увис, вијугати увис; ~*winden* *n* узвијање, извијање увис, вијугање горе (и. увис); *Wirbeln intr.* узвитла(ва)ти се, усколута(ва)ти се; *Wühlen tr.* уз-, изприти; узбуркати; *Ziehen I tr.* узвићи, -лачити, (од)вићи горе (и. увис, навише); j-n aus der Verborgenheit *Ziehen* извићи кога из заборава; II *intr.* (уз)дизати се, успети се; ~*ziehen* *n* узвлачење; *Züngeln intr. (h)* пласати увис.

Ems¹ {ѐмс} *f* ● Емс (река у Немачкој).

Ems² {~} *n* ● Емс (град у Прусској).

E'mse {емз} *f* † = Ameise.

e'msig {емзиx} [свн.] I *a* вредан, радан, марљив, прилежан, радиша(н), усталац. II *adv.* вредно, марљиво, прилежно.

E'msigkeit {~} *f* 3b марљивост, вредноћа, прилежност, усталаштво *n*.

e'msiglich *adv.* = emsig II.

E'mu {ему} [аустралиски] *m* ● ему.

Emulsio'n {емулзио'n} [лат.] *f* 3b емулзија.

Enaki'ter {енаки'тер} [јевр.] *m* 2l Енаков потомак; **Enakskind** *n*, ~sohn {енакс-} *m* Енаков

Ency... = Enzy... [син; огромн човек, див.]

End... {ент-}: коначан, крајњи: ~absicht *f* крајњи циљ *m*, крајња сврха; ~arterie *f* крајња артерија; ~bescheid *m* коначна одлука *f*; ~beschuß *m* коначно решење *n*; ~buchstabe *m* последње слово.

Endchen {ендчн} *n* 2l *dim.* од Ende крајчић *m*, мрва *f*, малчице; ich werde dich ein ~ begleiten мало ћу те (ис)пратити.

Ende {енд} [свн. enti *m*, *n*] *n* 4b I 1. просторно: крај *m*; реп *m*; чело; последак *m*, окра-

јак *m*; с-, за|вршетак *m*; von Anfang bis zu ~ од почетка до краја, с краја на крај; ein Buch von Anfang bis zu ~ durchlesen прочитати књигу од корица до корица (и. од почетка до свршетка); von e-m ~ zum anderen с једног краја на други; ~ e-s Stockes крај штапа; das obere ~ des Tisches зачеље стола; das ~ der Welt крај света; das ~ einer Kolonne крај колоне; am ~ des Waldes на крају шуме; hier hat der Wald ein ~ овде је крај шуме, овде шума престаје; an beiden ~n на оба краја; von e-m ~ zum anderen с једног краја на други, од краја до краја; die Sache beim rechten ~ anfassen (и. angreifen) почети ствар како треба, својски се чега примити (и. латити); beim verkehrten ~ angreifen почети с репа; das spitze (stumpfe) ~ шиљаст (затубаст) завршетак; die Gabel läuft in zwei ~n aus виљушка се завршава двама крајевима. 2. страна *f*; sie wurden nach allen vier ~n der Welt zerstreut растепани су на све четири стране света; von allen ~n одсвуда, са свих страна; in allen ~n свуда. 3. ~n *pl.* паровици *m pl.* (на погу); ein Hirsch mit zehn ~n јелен са десет паровака. 4. кратко отстојање, мало (пута), део пута; es ist ein ganzes ~ bis dahin има донде добар део пута. II **временски**: 1. (opp. Anfang) крај *m*; свршетак; завршетак *m*, дочетак *m*, конач *m*; скончање, смрт *f*; am ~ *a*) на крају, на измаку, *b*) доцкан, *c*) можда, *d*) најзад; am letzten ~, am ~ aller ~n на крају крајева, на концу конца; am ~e des Jahres на крају године; ~ dieses Monats крајем овог месеца; bis ans ~ до краја; am ~ sein бити при крају, свршити; bis zum ~ до краја; das ~ ist nicht abzusehen никада му краја сагледати; *iro.* am ~ wird man dich noch bitten müssen најзад као да би требало још да те молимо; zu ~ bringen свршити, -авати, докрајчити, смири(ва)ти, докончати, докочавати, дочети, привести -одити крају; das findet kein ~ томе нема краја; find schon ein ~ свршавај (и. престани) већ једанпут; ich würde kein ~ finden, wenn... не бих свршио да...; zu ~ führen довршити, -авати, привести -одити крају; zu e-m glücklichen ~ führen срећно довршити; das Angefangene zu ~ führen започето довршити; zu ~ gehen примити се -аћи се крају, (по)нестати, нестати, измицати се; es geht zu ~ свршава се, при крају је; alles hat ein ~ свему има краја; das hat gar kein ~ томе нема краја; es hat kein ~ никако да се сврши; die Freude hat ein ~ свршено је са радом, оде радост; es muß ein ~ damit haben тому мора бити краја; dieser Prozeß hat kein ~ овој парници нема краја, ова се парница отегла у бескрај; am ~ hat er es getan још ће бити да је он то учинио; zu ~ kommen довршити, -авати, докоча(ва)ти, дочети, завршити, -авати, отарасити, отприти, изићи на крај; am ~ kam es heraus... најзад је изишло...; mit ihm kann man nicht zu ~ kommen не може с њим изићи на крај; ~ machen за-, довршити, учинити крај; mit

j-m ein ~ machen свршити с ким, изићи с киме на крај; machen wir ein ~ свршавајмо; ~ nehmen свршити се, -авати се, преста(ја)ти; was kann das für ein ~ nehmen? како се може то свршити?; das nimmt gar kein ~ то се никако не завршава; das will kein ~ nehmen томе нема краја; das wird kein gutes ~ nehmen то се неће добро свршити; schlechtes (и. schlimmes) ~ nehmen зло проћи; рђаво се свршити; es ist zu ~ крај је, свршава се; die schönen Tagen sind zu ~ свршено је са лепим данима, лепи су дани прошли (и. минули); damit war's zu ~ тиме је било свршено; meine Geduld ist zu ~ моје је стрпљење већ при крају; sein Geld ist zu ~ новац му је на измаку; das war das ~ vom Liede тако се то свршило; et. dem ~ zuführen довести што до краја, привести што крају; Klagen ohne ~ жалбе без краја, никад краја жалбама; zu ~ : zu ~ bauen доградити, завршити грађење; zu ~ dienen дослужити, служити до краја; sich zu ~ neigen примицати се крају; es rückt zu ~ примиче се крају; das ~ der Welt смак света; er hat ein ruhiges ~ gehabt он је имао миран крај живота; er hat ein schreckliches ~ gehabt он је ужасно завршио; es geht mit ihm zu ~ ту му је крај; s-m Leben ein ~ machen учинити крај свому животу, убити се; ...und kein ~ ...и никада краја; Faselhans und kein ~ брбљало да му нема равна. 2. *prv.* ~ gut, alles gut конач. дело краси; alles nimmt ein ~ свему има краја; v. dick I 6; das ~ krönt das Werk конач. дело краси. III *fig.* сврха *f*, циљ *m*; zu dem ~ {*цу дем енд*} у ту сврху, у том циљу; zu welchem ~ нашто? у коју? *endelich* {*енд'лих*} = endlich. {*сврху?*} *Endemie* {*ендеми*} [гр.] *f* ендемија, одомаћена болест. {*одомаћен.*} *endemisch* {*ендемиш*} [гр.] *a* ендемичан, *enden* {*енд'н*} 15c I *tr.* 1. завршити, -авати, свршити, -авати, довршити, -авати, прекинути, -дати, изврши(ва)ти, доконча(ва)ти, дочети, смири(ва)ти, отарасити, отрсити, учинити крај; das Leben ~ свршити са животом; ein Gedicht ~ до-, свршити песму. II *intr.* (h) и sich ~ 1. свршити се, -авати се, довршити се, -авати се; er endigte mit Erzählen он заврши причањем; damit endet тиме се завршава; wie wird (и. soll) das ~? како ће се то свршити?; die Sache endete, wie sie anfang stвар се свршила оним чиме је и почела. 2. свршити, преста(ја)ти, умрети, умирати, издахнути, преставити се; nicht ~ wollender Beifall непрекидан плесак; es wird bald mit ihm ~ скоро ће му бити крај, скоро ће свршити; dieser Mensch endete auf eine schreckliche Weise овај је човек свршио на страхан начин. 3. *gr.* {*сич* ~} свршавати се; (sich) auf -er ~ свршавати се наставком -er. III *Enden* *n* 1. за-, свршавање; v. *Endung*. ...ender {*енд'р*} *m* 2l на пр. у Zehntender. *End...* ~ *ergebnis* *n* исход *m*, резултат *m*; ~ *erkenntnis* *n* = ~ *urteil*. *Endes...* {*енд'с*}: ~ *bezeichnete(r)* *s* 9l, ~ *gefertigte(r)* *s* 9l, ~ *genannte(r)* *s* 9l, ~ *unterschiede*

bene(r) *s* 9l, ~ *unterzeichnete(r)* *s* 9l доле потписан/и, -а. *Enderling* {*енд'рлин*} *m* 2g¹ = Engerling. *ende'tail* {*а'дет'ил*} *adv.* *z* намало, на парче. *End...*, *end...*: ~ *fläche* *f* крајна површина, завршна плован (и. плоха); ~ *geschwindigkeit* *f* крајња (и. завршна) брзина; ~ *gültig* *a* коначан, крајњи; *adv.* коначно. *endigen* {*енд'иг'н*} I *tr.*, *intr.* 15a = enden I, II. II *Endigen* *n*, *Endigung* *f* = enden III. *Endivie* {*енд'ив*} [ит., лат.] *f* 3b (Cichorium endivia) жуменица, жућаница. *Endivien|salat* *m* салата *f* од жуменице. *End|knospe* *f* ~ *pupolack* *m* на врху стабла. *endlich* {*ент'лих*} {*срвн.* *endelich*} I *a* 1. (*opp.* *unendlich*) крајан, крајњи, коначан; без die Welt ~ oder unendlich? је ли свет крајан или бескрајан? 2. ограничени, одређен, пролазан, смртан; unser Leben ist ~ наш је живот ограничен; der Mensch ist ein ~es Wesen човек је пролазно биће. 3. што најзад дође. II *adv.* најпосле, напоследку, напокон, најзад; ~! једва!; ~ einmal! једва једанпут!; ~ finde ich dich једва те нађох; ~ ist er mit seiner Arbeit fertig најзад је свршио свој посао. *Endlichkeit* {*~к'д'т*} *f* 3b I. крајност, коначност. 2. пролазност, смртност. 3. ~ са *pl.* ограничено (и. пролазно) биће (и. створење). *End...*, *end...*: ~ *ling* {*ентлин*} *m* 2g¹ завршетак, крајњи слог; ~ *los* I *a* бескрајан, без краја; бесконачан, неограничен; II *adv.* бескрајно, бесконачно; ~ *losigkeit* *f* бескрајност, бесконачност; ~ *punkt* *m* крајња тачка *f*, крај; ~ *reim* *m* слик на крају стиха; ~ *resultat* *n* крајњи исход, крајњи резултат *m*; ~ *schaft* {*ент'шафт*} *f* 3b крај *m*, конач *m*, за-, свршетак *m*; seine ~ *schaft* erreichen доћи до краја, свршити се; ~ *silbe* *f* крајњи (и. последњи) слог *m*; ~ *spruch* *m* коначна пресуда *f*; ~ *station* *f* крајња станица; ~ *stück* *n* крајњи (и. последњи) комад *m*; ~ *termin* *m* крајњи рок. *Endung* {*ендун*} *f* 3b свршавање, с-, за-, до-вршетак; *gr.* наставак. *Endungs...*: завршни ~ *silbe* *f* завршни слог *m*. *End...*, *end...*: ~ *ursache* *f* крајњи (и. последњи) узрок (уп. *zweck*); ~ *urteil* *n* коначна пресуда *f*; ~ *verhör* *m* последње саслушање; ~ *verschlus* *m* завршни затварач; ~ *zahl* *f* исходни број *m*, резултат *m*; ~ *zeile* *f* последњи ред *m*; ~ *ziel* *n* крајња сврха *f*, крајњи циљ *m*, крајња мета *f*; ~ *zweck* *m* крајња сврха *f*. *Energie* {*енерги*} [гр.] *f* бf енергија (јачина, истрајност, одлучност, решеност, храброст, крепкост); mit viel ~ са много енергије; kinetische, potenzielle ~ кинетична, потенцијална енергија; ~ der Lage енергија положаја, положајна енергија; strahlende ~ зрачна енергија. *Energi'e...*, *energi'e...* {*енергу*}: ~ *los* *a* без енергије, без истрајности, слаб; ~ *losigkeit* *f* неенергичност, неистрајност, слабост; ~ *mensch* *m* човек од енергије; ~ *menge* *f* ~ количина енергије; ~ *messer* *m* мерач енергије; ~ *zähler* *m* бројач енергије. *energisch* {*енергич*} I *a* енергичан (преду-

дузимљив, истрајан, одважан, храбар); ~e Maßregeln treffen предузети енергичне мере. II *adv.* енергично, одважно, одлучно, храбро, истрајно.

e'ng (en'g) [свн. engi] I a 1. узан, узак; тесан; густ, чест; etwas ~ мало (и. нешто) тесан; zu ~ претесан, одвећ узан; zu ~er Rock претесан капут; ein ~er Kamm густ (и. чест) че-шаљ; ~er machen сте|снити, -шњавати, су-зити, сужавати; zu ~ machen одвећ сузити, много стеснити. 2. fig. узак, стешњен, зби-јен; ~e Freundschaft присно пријатељство; ~erer Ausschuß ужи одбор; mein ~eres Va-terland моја ужа отаџбина; in ~ster Bedeu-tung des Wortes у најужем смислу речи; ~ere Wahl ужи избор; zur ~eren Wahl kom-men доћи до ужег избора; im ~sten Kreise у најужем кругу; es wird mir ~ ums Herz нешто ме стеже око срца, нешто ме тишти den Satz ~ halten сузити реченицу; fig. ein ~es Gewissen haben много се прибојавати. II adv. тесно, уско; ~er knüpfen уже везати; ~ schreiben писати збијено; ‡ ~ setzen збијено слагати; ~ sitzen седети збијено; ~ verbun-den sein бити тесно везан; ~ zugeschnitten тесно скојено.

Engagement (ангажмант) [фр.] *п* **б** *и* ангажман *т*
(обавеза, служба, позивање (за играње), ула-
зак у бој).

angagié'ren {а_нгаж_{и́}р_ен} I tr. 15г ангажовати (обавезати, примити у службу, одредити на службу; приволети, позвати за играње; ући у бој). II sich ~ ангажовати се, обавез(ив)ати се.

E'ng... e'ng... {*гн-*} *z*anliegend *a*, *z*anschlie-
Bend *a* припијен; *z*äbäuchig *a* витак, са ма-
лим трбухом, коме се трбух залепо за ле-
ђа; ~bäuchigkeit *f* немање *n* трбуха, витост;
*z*ebegrenzt *a* уско ограничен; *z*ebeinig *a* сти-
снутих ногу, са стиснутим ногама; ~beinig-
keit *f* стегнутост ногу; *z*ebüstig {~*бру-стѣх*}
a тесногруд, сипљив; *er ist z*ebüstig он је
сипљив, он има заптивање; ~brüstige(r) *m*
сипљивац, сипљиво; ~brüstigkeit *f* *3b* тесно-
грудост, сипља, заптивање *n*.

Енге {~} 1 *f* 3b 1. узина, ускост, тесноћа, тескоба, тескобност. 2. стешњеност. 3. теснац *m*, кланац *m*; *fig.* шкрипац *m*; in die ~ geraten доћи у шкрипац; j-n in die ~ treiben при-теснити кога, довести кога у шкрипац. II e'nge *a* = eng.

E'ngel [en.ʌl] [свн. engil; гр. a'ngelos „весник“] *m* 2l 1. а́нђео (и *fig.*); die ~ im Himmel Pfeifen hören видети све свете на небу; ich habe alle ~ singen hören пребројао сам све звезде; schön wie ein ~ леп као а́нђео, леп као уписан; *fam.* *fig.* es fliegt ein ~ durchs Zimmer настао (је) тајас. 2. ☞ = Engelfisch.

E'ngel..., e'ngel...: {*енг-л*}: ~bild *n* = Engelsbild; ~brot *n* мана *f*; ~chen {*енг-л-хен*} *n* 2l анђелак *m*, анђелче, анђелчић *m*; ~chor *m* хор анђела; ~ein {*енг-л-ајн*} *n* 2l = ~chen; ~fisch *m* (Squalus squatiner) склат; ~gesang *m* песма *f* анђела, анђеоска песма; ~gesicht *n* анђеоско лице; ~gestalt *f* анђелска прилика,

анђелски створ *m*, анђео *m*; **gleich** *a* анђеоски; **gut** *a* добар као анђео; **güte** *f* анђеока доброта; **haft** {*en-lich**ft*} *a* анђеоски; **in** {*en-lich**n*} *f* **Зс** *↗* анђелица, женски анђео *m*; **isch** {*en-lich**n*} *a* = **englisch**; **knabe** *m* анђео, анђелак; **macher** {*in* *f*} *m* човек, жена који -а терају у смрт својом немилосрдношћу децу дату им на чување; **mild** *a* благ као анђео, анђелски благ; **rein** *a* чист као анђео; **reinheit** *f* анђелска чистота.

E'ngels..., **e'ngels...** {~с-}: **Ähnlich** *a* сличан
анђелу, анђелски; **ähnlichkeit** *f* сличност
анђелу; **angesicht** *n*, **antlitz** *n* анђелско
лице; **bett** *n* анђелски кревет *m*; **bild** *n. a*)
слика *f* анђела; **b**) анђеоски створ *m*; **brod** *n*
мана *f*; **burg** *f* замак *m* Св. Анђела у (Риму).
E'ngel...: **schaft** {~н, ~лшдфг} *f* 3б анђели
pl.; **schar** *f* = **chor**; **schön** *a* леп као ан-
ђео, леп као уписан; **schöne** *f* лепотица;
schönheit *f* анђелска лепота.

E'ngels...; an'jelska... анђелска неопшта.
E'ngels...; e'ngels... ~geduld *f* анђелско (и. пре-
 велико) стрпљење *n*; ~gesicht *n* анђеошко
 лице; ~gruß *m*: а) анђелски поздрав; б)
 Богородиче дево; ~güte *f* анђелска доброта;
 ~huld *f* анђелска милост; ~kind *n* анђелак
m, анђелче; ~kopf *m*: а) анђелска глава *f*; б)
 geflügelter ~kopf херувим; ~lächeln *n* анђе-
 оски осмех *m*; ~seele *f* анђелска душа.

Е'ngel(s)...: ~speise *f* мана; ~stimme *f* анђеоски глас *m*.

Engel... ~süß *n* ♀ (Polypodium vulgare) сла-
дих *m*, слатка папрат *f*; **~s Zunge** *f* језик *m* ан-
ђела; **~taler** *m* анђелски талир (стари зла-
тан новац); **~wurz(el)** *f* ♀ (Archangelika offi-
cinalis) анђелски корен *m*.

e'ngen {eн'н} [eŋ] *1 tr.* и *sich ~ 15a* (sich) ~
теснити (се), стеснити (се), узити (се), сужа-
вати (се), ограничити (се), -авати (се). **II**
E'ngen *n* тешњење, ужење, сужавање.

e'nger (енгер) *состр.* од eng. [ларва.]

E'ngerling {~лин.} *m* 2g¹ 兪 угрк, гундељева)

E'nger...: ~tachen и потешњавање, тешњење, стешњавање, ужење, сужавање.

e'ngern {eH:ph} tr. = verengern.

E'nger..., e'nger...: ~werden л потешњавање, тешњење, сужавање, стешњавање.

E'ng..., e'ng...: **ǝhalsig** а с тесним грлићем (боца); **~heit** [en. ɔ. ʃɪt] *f* 3b = **Enge**; **ǝherzig** а тесногруд, уске душе, скучене племенитости; **~herzigkeit** *f* теснорудост; **~igkeit** [en. ɔ. ʃɪkəʊt] *f* 3b = **Enge**.

England {ен.лѧнт} [9 век Angel(sachsen)=
Land] n 8g ● Енглеска f.

Engländer {ен.ленд'р} m 2l 1. ~ in {~ин} f 3c
Енглез, Енглескиња. 2. енглез, енглески коњ.

Engländererei' *f* 3b помага за (свим што је) енглеско, подражавање Енглеза.

e'nglisch' [энглиш] [England] 1 a енглески; die ~e Sprache енглески језик; auf ~ енглески на енглеском језику; ~e Krankheit енглеска болест, рахитис *m*; mit der ~en Krankheit behaftet оболео од енглеске болести, од рахитиса; Englische Kirche Енглеска црква; ~es Pflaster — Englischpflaster; sich ~ empfehlen (и. *fam.* sich ~ drücken) извући се (као та-

рана из лонца); ~es Blau плава боја за порцелан. II s 1. Englisch *n inv.*, das Englische 9l енглески (језик); Englisch sprechen говорити енглески. 2. das Englische an et. (dat.) енглеско на (и. у) чему.

e'nglisch² {~} [Engel] *a* анђелски, анђеоски; der ~e Gruß = Engelsgruß.

E'nglisch..., e'nglisch...: ~amerikanisch енгле-скоамерички; ~blau *n* енглеско плаво, плава боја *f* за порцелан; ~deutsch *a* енглеско-немачки; ~jugoslawisch *a* енглеско-југословенски; ~leder *n* енглеска кожа *f* (јака памучна тканина); ~pflaster *n* = Heftpflaster; ~rot *n* енглеско црвено, енглеска црвена боја. englis'e'ren {~н-кдшрн} [englisch] *tr.* 15a поткратити (и. поткусити) реп (acc.: dat.).

E'ng... e'ng...: ~maschig *a* густих петља, збијено плетен; ~maschigkeit *f* густина (и. збијеност) петљи; ~paß *m* теснац, кланац, ждрело *n*, превоз, клисура *f*, сутеска *f*, жвало *n*, ужина *f*; ~rohrig *a* ускоцеван. [en detail]. I en gro's {~г-рр} [фр.] *adv.* ~ навелико (opp.) Engro's... [en gros]: ~geschäft *n* радња (и. трговина) *f* навелико; ~handel *m* трговина *f* навелико; ~händler *m* трговац навелико; ~verkauf *m* продаја *f* навелико.

E'ng... e'ng...: ~sichtig {~зхтх} [Sicht] *a* у-сковид; ~süchtig *a* тесногруд; ~süchtigkeit *f* тесногрудост; ~tai *n* увала *f*; ~weg *m* узан. enharmo'nisch {~н-} *a* ~ енхармоничан. [пут.] enigma'tisch *a* енигматичан, загонетан.

enkau'stich {~н-кдштш} [гр.] *a* енкау-стичан (сликан бојама у растопљеном воску). Enkau'stik {~тх} *f* 3b енкаустика (сликање бојама у растопљеном воску).

E'inkel¹ {~н-кдш} [свн. dim. од apo „дед“] *m* 2l, ~in {~н-н} *f* 3c унук, -а; die ~ pl. унучад *n* pl.

E'inkel² {~} [свн. enchil] *m* 2l чукал, чланак.

E'inkel... {~н-кдш-} ~chen {~н-кдшхн} *n* 2l уну-че, унучић *m*; ~frau *f* снаха по унуку, уну-кова жена; ~kind *n* унуче; ~kinder pl.: а) у-нучад *n* pl., унучићи; б) потомство *n*; ~neffe *m* унук по брату или сестри, братовљев или сестрин унук; ~nichte *f* унука по брату или сестри, братовљева или сестрина унука; ~sohn *m*; а) праунук; б) ~ унук; ~tochter *f*: а) праунука; б) ~ унука; ~welt *f* потомство *n*, беле пчеле *f* pl.

Enkla've {~н-кдшв} [фр.] *f* 3b земљиште са свих страна опкољено туђим земљиштем.

Enkli'tika {~н-кдшткш} [гр.] *f* 6g, Enkli'tikon {~н-кдшткш} *n* бс (и бс) гр. енклитика *f*.

enkli'tisch {~н-кдштш} *a* гр. енклитичан.

ennetbirgisch *a* (швајц.) загорски, с оне стра-не брда, забрдски, забрдни.

eno'rm {~норм} [фр.] *a* енорман, огроман, прекомеран. II *adv.* енормно, огромно, пре-комерно.

Ensemble {~ансбл} [фр.] *n* бс ансамбл *m* (укупан број, скуп, целина; ~ опште суделовање; позоришна трупa).

ent... {~нт-} [свн. ant-, int-] ненаглашен и не-раздвојан предметак код слож. *v* и *s* изве-дених од ових (глагола) означава: 1. одваја-ње, ослобођавање, на пр. entfleischen осло-

бодити (што) од мяса, скинути (са чега) ме-со; 2. удаљавање, испадање, на пр. der Hand entfallen испасти из руке; 3. ново стање на пр. sich entbinden породити се, entbrennen запалити се.

[дићи се (dat.: из).] ent|ä'chzen *intr.* (s) стењући (и. јечећи) (по)-I ent|a'deln I *tr.* 1. лишити племства; одузети племство. 2. у-, по|низити, у-, по|нижавати.

II Ent|a'deln *n*, Ent|a'delung *f* лиш|авање -ење племства, одузимање племства; понижа|ва-ње, -ење, унижа|вање, -ење. [ле (acc.: из).] ent|ä'dern *tr.* ослободити жила, извадити жи-ent|a'mten I *tr.* одузети звање (acc.: dat.), ски-нути с положаја. II Ent|a'mten *n*, Ent|a'mtung *f* одузимање положаја.

ent|a'rtен I *intr.* (s), sich ~ измет|нути се, -ати се, изопач|ити се, -авати се, изро|дити се, -ђавати се, извр|ћи се, -гнути се. II *tr.* изо-пач|ити, -авати, кварити. III Ent|a'rtен *n*, Ent|a'rtung *f* изопачавање, -ење, изрођ|ава-ње, -ење, изметање.

ent|a'sten, ent|ä'sten *tr.* ослободити од грања, сачећи (и. окресати) гране (acc.: на).

ent|a'tmen I *tr.* 1. задихати, засопити, одуз|е-ти-имати (acc.: dat.) дах; entatmet задихан, засопљен, без даха. 2. ~ е-м et. ~ дахом (и. дисањем) својим одуз|ети-имати кому што. II *intr.* (s) 1. као дах изићи -лазити. 2. ~ изгубити дах. III ~ Ent|a'tmen *n* губљење даха; es ist zum Entatmen то је да човек из-губи дах.

ent|äu'Bern I *tr.* отуђи(ва)ти. II sich ~ одр|ећи се, -ицати се, лиш|ити се, -авати се; sich е-г Sache (и. eines Dinges) лишити се (и. одр|ећи) се чега. III Ent|äu'Bern *n*, Ent|äu'Berung *f* отуђ|ивање, -ење, одрицање; лиш|авање, -ење. Ent|äu'Berungs'recht *n* право отуђ|ивања, -ења. ent|be'ben *intr.* (s) ~ тресући се (и. дршћући) отићи (и. одлазити), дршћући (и. тресући се) изићи -лазити (dat.: dat., из).

ent|be'hren {~нтбѐрн} [свн. in|beran „не носи-ти“; в. Bahre, gebären] I *tr.* 15a 1. et. (acc.) ~, е-г Sache (gen.) ~ бити без чега, немати што; es entbehrt jedes rechtlichen Grundes то нема никаква правног основа, то је лишено сваког правног основа; das kann ich ~ без тога могу бити; то ми није потребно. 2. et. ~ лишити се чега, оскудевати у чему; j-p nicht ~ können не моћи бити без кога; ich entbehre es nicht не жалим што (га) немам. II Ent|be'hren *n*, Ent|be'hrung *f* немање, лише-ње, оскудица, невоља.

ent|be'hrlich {~нтбѐрлх} *a* без кога (и. чега) се може, непотребан, излишан; er ist — без њега се може.

Ent|be'hrlichkeit {~кдшт} *f* 3b непотребност, излишност; wegen ~ et. verkaufen прода(ва)-ти што као непотребно.

Ent|be'hrnis *f* = Entbehrung.

ent|bie'ten I *tr.* 1. да(ва)ти на знање (acc.: dat.), јав|ити, -љати (acc.: dat.); поручи(ва)ти (acc.: dat.); s-n Gruß ~ поздравити. 2. по-з(и)вати (zu sich к себи). 3. ~ anbieten II. II Ent|bie'ten *n*, Ent|bie'tung *f* порука, пору-чивање.

ent|bi'nden I *tr.* и *sich* ~ 1. одвез|ати, -ивати, дрешити, одрешити(ва)ти. 2. ослоб|одити, -а|јати, решити, разрешити(ва)ти, опр|остити, -аштати; *sich* ~ раскр|стити се; j-n e-r Sache (*gen.*) ~, j-n von e-r Sache (*dat.*) ~ ослободити кога (од) чега; j-n eines Eides, einer Verbindlichkeit ~ разрешити кога од заклетве, од обавезе; von e-r Stellung entbunden werden бити смењен с положаја; ~, ~ latente Wärme ~ ослоб|одити -а|јати латентну топлоту; die Wärme entbindet sich топлота се ослобађа. 3. порађати, породити, примити дете; sie ist von e-m Knaben (von Zwillingen) entbunden worden родила је сина (близанце); II Ent|bi'nden *n*, Ent|bi'ndung *f* разреш|авање, -ење, ослобо|ђење, -авање, раскрштавање; порођај *m*, порађање; frühzeitige Entbindung *f* превремен порођај *m*; die Frau ist der Entbindung nahe жена је пред порођајем.

Ent|bi'nder *m*, ~in *f* бабичар, бабица.

Ent|bi'ndungs...: ~anstalt *f* породилиште *n*; ~arzt *m* порођајни лекар, акушер; ~haus *n*, ~heim *n* = ~anstalt; ~kunst *f* порођајна вештина, бабичтво *n*; ~wissenschaft *f* наука о порађању.

ent|blä'ttern I *tr.* 1. (по)кидати (и. обрати) лишће (*acc.*: са); ein entblätterter Baum оголено дрво, дрво без лишћа. 2. (необично) прелиставајући отворити -арати. II *sich* ~ прелистати, (из)губити лишће, опастити; im Herbst ~ sich die Bäume ујесен опада лишће са дрвећа, ујесен остане дрвеће без лишћа. III Ent|blä'ttern *n*, Ent|blä'tterung *f* прелиставање, опадање лишћа.

ent|blä'tzen *intr.* (*s*) севнути, креснути; Zorn entblitzte s-m Auge гнев му сину из очију.

ent|blö'den {ентблөд'ен} [blöde] I *tr.* ~ осмелити, начинити мање снебивљивим (и. стидљивим). II *sich* ~ 1. усудити се, дрзнути се, осмелити се, имати смелости, не устручавати се, не стидети се. 2. стидети се.

ent|blö'Ben {ентблөб'ен} [bloß 2] I *tr.* и *refl.* 1. (*sich* ~) од-, раз|голити (се), од-, раз|голи|хавати (се), од-, раз|голитити (се), открити (се), откривати (се), раздрљити (се), згуљивати, згулити; das Haupt ~ скинути капу, открити главу; mit entblößtem Haupt гологлав; die Brust ~ разголитити груди; die Grenzen von Truppen ~ оголити границу, повући војску са границе; das Schwert ~ тргнути (и. извући) мач из корица. 2. (*sich* ~) лишити (се) (von et. чега), оголити, оглоб|ити, -љавати; er ist von allem entblößt остао је без игде ичега; ich bin jetzt von Geld entblößt остао сам сада без новаца; von Haaren entblößt без косе; e-n Wald von Holz ~ оголити шуму; *fig.* sich von et. (*dat.*) ~ остати без чега 3. ~ *fig.* откри(ва)ти се, показати се. II Ent|blö'Ben *n*, Ent|blö'bung *f* одголи|јавање, -ење, разголи|јавање, -ење, раздрљивање, -ење, оголење; (само Ent|blö'bung) од-, раз|голи|ћеност; оголеност, немање *n*.

ent|blü'hen *intr.* (*s*) 1. = aufblühen; der Erde ~ die schönsten Blumen из земље изниче најлепше цвеће. 2. = verblühen.

ent|blu'men, ent|blü'men, ent|blü'ten *tr.* отки|нути -дати цвеће (и. цветове) са.

ent|bö'dmen *tr.* ода-, раз|днитити.

ent|bra'nnt(e) *p. p.* (*impf.*) од entbrennen.

ent|bo'rgen *tr.* узајм|љивањем (од)узети, узајм|мити.

ent|brau'sen *intr.* ху|јехи (и. пенушајући се) отицати (и. излазити), бучећи из ићи -лазити.

ent|bre'chen I ~ *intr.* (*s*) изби(ја)ти (уп. ausbrechen II 2). II *sich* ~ 1. *sich* e-r Sache (*dat.*) ~ отети се чему, отргнути се чему. 2. уздржати се, одолети; er konnte sich nicht ~, zu... *inf.* није се морао уздржати да не... *praes.*; ich kann mich nicht ~, ihm die Wahrheit zu sagen не могу се уздржати да му не кажем истину; не могу да му не кажем истину (уп. enthalten).

ent|bre'nnen I *intr.* (*s*) 1. распа|лити се, -љивати се, за-, упалити се, букнути, разбукта(ва)ти се. 2. *fig.* узбудити се, разјарити се, распалити се, планути, успламетити, распламетити се, ражестити се; vor Zorn ~ успламетити гневом, разгневити се, гневом планути; in Wut ~ разбеснети се; der Krieg entbrannte букнуо је рат. II *tr.* ~ was hat dich so entbrannt? што те је тако ражестило?

ent|bu'nden {ентбунд'ен} *p. p.* од entbinden.

ent|bü'rden I *tr.* скинути терет (и. бреме) (*acc.*: са, *dat.*), обе-, ра|стеретити, ослободити бремена (и. терета), распртити, олакша(ва)ти. II *sich* e-r Sache ~ ослободити се (и. опростити се) чега, растеретити се.

E'ntchen {ентх'ен} *n* 2l *dim.* од Ente пловче, паткица *f*, паче, бире, рачица *f*; ~ *pl.* пловчићи, пачићи, бирићи.

ent|chri'stlichen I *tr.* отргнути од хришћанства, учинити да неко напусти хришћанство. II Ent|chri'stlichen *n*, Ent|chri'stlichung *f* напуштање хришћанства.

ent|de'ckbar *a* што се може открити (и. пронаћи), проналажлив.

ent|de'cken I *tr.* откри(ва)ти, дићи поклопац (и. застор) (*acc.*: са); изнети на видело, обелода|нити, -њивати, ода(ва)ти, повер|ити, -авати; прона|ћи, -лазити, с-, о|пазити, угле|дати; проказ(ив)ати; j-m et. (*acc.*) ~ откри(ва)ти (и. поверити), одати кому што; j-m sein Herz ~ отворити кому своје срце; das Verbrechen ist sehr schnell entdeckt worden злочин је откривен врло брзо; ein Geheimnis, eine Verschwörung ~ открити тајну, завера (и. уроту); in diesem Jahre sind viele neue Sterne entdeckt worden ове су године пронађене многе нове звезде. II *sich* ~ открив(а)ти се; појавити се, показати се; повер|ити се, -авати се; *sich* j-m ~ открити кому своје стање, поверити се кому; ~ Sie sich ihm ungeschlechtlich слободно му се поверите. III Ent|de'cken *n*, Ent|de'ckung *f* откривање, откриће, проналажење, проналазак *m*, обелода|њивање, -ење, проказивање; die Entdeckung Amerikas откриће Америке; eine Entdeckung machen открити, пронаћи

Ent|de'cker *m* 2l, ~in *f* 3с откривач, -ица, проналазач, -ица, пот-, про|казивач, -ица.

Ent|de'ckungs... ~fahrt *f*, ~reise *f* пут(овање *n*) *m* ради откривања (и. проналажења), откривачки пут.

ent|deu'tschen I tr. и (sich ~) однемчити (се), одродити (се) од немства. II **Ent deu'tschung** *f* однемч|авање, -ење *n*, одрођавање *n* од Немаца. [ме, осветлити.]

ent|du'nkeln, ent|dū'stern tr. ослободити та-

E'nte¹ {ент¹} [свн. anut, лат. anas] *f* 3b пловка, патка, раца; eine kleine (и. junge) ~ = Entchen; *fig.* wie eine bleierne ~ schwimmen пливати као цртало (и. секира) по дну; die wilde ~ (Anas boschas) дивља пловка.

Ente² {~} [нвн. (~ или pop. Lugente народски од Legende)] *f* 3b лаж, новинарска измишљотина, новинарска патка, вест доба кеселих краставаца; das ist eine fette ~ то је чиста измишљотина, то је пресна лаж.

ent|ecken tr. скинути (и. затупити) пор|аљ-љево (acc.: на). [= denaturieren.]

ent|e'deln tr. одузети (acc.: dat.) племство; I

ent|e'hren I tr. 1. обешчастити, -шавати, о-каљати, осрамотити, оцрнити образ (acc.: dat.), обрукати. 2. обешчастити, одузети девојаштво (acc.: dat.). II sich ~ осрамотити се, обрукати се. III ~d *p. pr.* и *a* срам(от)ан. IV **Ent|e'hren n, Ent|e'hrung f** обешчаш|авање, -ење, срамоћење, брукање; одузимање части, одузимање девојаштва.

Ent|e'hrer m 2l, ~in f обешчастилац, обешчаститељ, -ка, осрамотилац.

ent|e'ignen I tr. отуђи(вати), лишити сопствености, одузети право својине. II sich e-r Sache (gen.) ~ лишити се сопствености чега. III **Ent|e'ignen n, Ent|e'ignung f** отуђење, одузимање права својине.

Ent|e'ignungs... ~recht *n* право одузимања својине; ~verfahren *n* поступак *m* одузимања својине.

ent|e'ilen I intr. (s) 1. одјурити, журно (и. хитно) отићи, одлетети; јурити, проћи, пролазити (време). 2. ~ = entkommen. II **Ent|e'ilen n** одјуривање, журно одлажење (и. удаљавање), брзо пролажење (времена), јурење.

E'nten..., e'nten... {ентен...} ~aar *m*, ~adler *m*

(Aquila clanga) орао кликташ; ~art *f* врста пловки; ~artig *a* пловкаст, као пловка, попут пловке; ~beize *f* = ~jagd; ~braten *m* пловчје печење *n*; ~brut *f* пачињи, пловчињи, бирињи, рачињи (све *m pl*); ~dreck *m* пачевина *f*, пловчја поган *f*; ~dunst *m* = ~schrot; ~ei *n* пловчје јаје; ~fang *m* лов на дивље пловке, ловљење *n* дивљих пловки, ~fleisch *n* пловчије месо, пловчевина *f*, пачевина *f*; ~flinte *f* пушка за ловљење пловака; ~flott *m* (Lemna) сочивица *f*; ~flug *m* лет дивљих пловака; ~fuß *m* пловчија нога *f*; ~gang *m* пловчији ход; ~gras *n*, ~grün *n*, ~grütze *f* = ~flott; ~habicht *m* = ~adler; ~hagel *m* = ~schrot; ~haus *n*, ~hof *m*, ~hütte *f* пачињак *m*, кућица за пловке (и. патке); ~hund *m* пас птичар за дивље пловке; ~jagd *f* лов *m* на дивље пловке; ~küchlein *n* пловче, паче, бире, раче; ~pfuhl *m* = ~teich; ~schnabel *m* пловчји клун; ~schnäbel *m pl* дугачке кљу-

насте ципеле *f pl.* (из 15 и 16 века); ~schrot *n* сачма *f* за (лов на дивље) пловке; ~stall *m* = ~haus; ~stöber *m* = ~aar; ~strich *m* = ~flug; ~teich *m* бара *f* за пловке.

Ente'nte f антанта, споразум *m*, договор *m*.

E'nten... ~zucht *f* гајење *n* пловака; ~zug *m*

лет дивљих пловака, сеоба *f* дивљих пловака.

E'nter... {ентер...} ~anker *m* сидро *n* за за-качивање туђег брода; ~beil *n* секира *f* за на-пад на непријатељски брод.

ent|e'rben I tr. лишити наследства, искључити из наследства. II **Ent|e'rben n, Ent|e'rbung f** искључење из наследства.

E'nter|brücke f ~ покретни мост *m* за напад.

Ent|e'rbte(r) {ентерпт(р)} *s 9l* лишени -а на-следства, искључени -а из наследства.

Ent|e'rbungs|recht n 5l право лишавања (и. искључивања из) наследства.

E'nter|haken m ~ чакља *f*. [ван, патак.]

E'nterich {ентерих} [свн. antrehho] *m 2l* пло-

e'ntern {ентерн} [хол., фр. entrer] ~ I *tr. 15f 1.* чакљом привући (лађу). 2. (ус)пентрати се, узверати се. II **E'ntern n, E'nterung f** хватање брода чакљом; успентравање.

ent|fa'chen tr. = anfachen, распаљити, -љивати.

ent|fa'hren intr. (s) изма|ћи се, -кнути се, отргнути се, отети се; омакнути се; исклизнути (се); es entfuhr ihm ein tiefer Seufzer оте му се из груди дубок уздах; im Zorn entfährt j-m manches unüberlegte Wort у љутњи омакне се човеку понека непромишљена реч.

ent|fa'llen intr. (s) 1. от-, испасти, испадати; das Buch entfiel s-r Hand књига му испаде из руке; eine Träne entfiel s-m Auge једна суза одронила му се из ока; *fig.* der Mut ist ihm ~ изгубио је храброст, клонуо је духом. 2. *fig.* изићи из памети; заборавити; измаћи се, слетети (с језика); das Wort ist mir ~: a) измакла ми се реч; b) изишла ми је реч из памети, заборавио сам реч; das ist ihm ~ сметнуо је с ума то; sein Name ist mir ~ заборавио сам његово име; не могу да се сетим његова имена. 3. *fig.* auf j-n ~ пасти у део кому, припасти -дати кому, допасти, -дати; der auf mich entfallende Anteil део који је мени припао.

ent|fa'lten I tr. 1. разви(ја)ти (die Fahne заста-ву; ~ die Segel једра; ~ ein Heer војску; sein Wissen своје знање), рашири(ва)ти, рас-кл|опити, -апати; sein Herz ~ отворити срце своје. 2. разаб(и)рати, уклонити наборе на, исправити; ein Tuch ~ изглачати (и. изути-јати) наборе на тканини. II sich ~ 1. разви-(ја)ти се, процвета(ва)ти; sein Genie entfaltet sich immer mehr његов се геније развија све више; die Rose hat sich entfaltet ружа се развила (и. расцветала); *fig.* ein herrlicher Tag entfaltet sich über der Flur диван дан појавио се над пољаном. 2. разаб(и)рати се, нестати бора (и. набора); seine Stirn entfaltete sich његово се чело разведри. III **Ent fa'lten n, Ent|fa'l tung f** разви јање *n*, развиће, разви-так *m*, развој *m*; отварање; разабирање, у-клањање бора (и. набора).

ent|fä'rben I tr. обезбојити, уклонити боју

(acc.: dat.), променити боју (acc.: dat.). II sich ~ (из)губити боју, по-, избледети, променити (и. мењати) боју, бледети (praes. бледим), белети (praes. белим). III Entfärbung *f* обезбојавање, уклањање боје; губљење боје, блеђење, поблеђивање, мењање боје, блеђење, бељење.

entfärsen I *tr.* искрзати, искецати, излизати. II *intr.* (s), sich ~ искрзати се, искецати се, излизати се, искончати се. [љив.]

entfernbar {џентфернбар} *a* удаљив, уклон-љивост.

entfernen {џентферн} [fern] 15 *a* I *tr.* уда-љити, -авати; уклонити, -ањати, отстра-нит, -њивати; wir müssen die Kugel aus der Brust ~ морамо уклонити метак из груди; j-n aus dem Zimmer ~ удаљити (и. отерати) кога из собе. II sich ~ удаљити се, -авати се, уклонити се, -ањати се, отићи, одмакну-ти се; sich vom rechten Wege ~ удаљити -авати се од (и. скренути са) правог пута; er hat sich entfernt от се удаљио; sich von der Wahrheit ~ удаљити се од истине. III Entfernung *n*, Entfernung *f* 1. удаљавање, -ење; отстрањивање, -ење, уклањање. 2. (само Entfernung) от-, растојање *n*, удаљење *n*, размак *m*; отсућност; in der Entfernung изда-лека; auf kurze Entfernungen hin на кратким растојањима; die Stadt ist in weiter Entfer-nung zu sehen град се види са велике даљи-не; die Entfernung zwischen der Sonne und der Erde раздаљина између сунца и земље; in einer Entfernung von drei Schritten на раз-маку од три корака.

entfernt {џентфернт} [entfernen] *p. p.* и *a* 1. у-даљен, даљни, далеки; ~er Ort удаљено ме-сто *n*; ein ~er Verwandter далеки рођак; weit ~ davon, daß ich... далеко од тога да ја...; j-n von sich ~ halten држати кога на извесном растојању од себе; gleich weit vonea. ~ на једнаком растојању једно од другог. 2. отстрањен, отсућан. 3. *fig.* мали; незнатан; eine ~e Ähnlichkeit мала (и. незнатна) слич-ност; nicht im ~esten ни издалека; nicht die ~este Ursache haben немати ни најмање раз-лога (и. узрока); weit ~ daß... (и. zu...) дале-ко од тога да... [од тога.]

entfernter|weise *adv.* (баш) никако, далеко!

Entferntheit {~хф~т} *f* 3b удаљеност.

Entfernungs...: ~messermдаљиномер; ~schät-zen *n*, ~schätzung *f* (пр)оцењивање *n* отсто-јања (и. раздаљине).

entfesseln I *tr.* отк(овати, -ивати, скинути окове (acc.: dat.), одрешити (вати). 2. *fig.* рас-па(лити, -љивати, распири(вати, разјарити, разобручити, разбуктети, пу(стити -штати да бесно избије, -у (и. да силно грун(у, -е); die entfesselten Leidenschaften разбуктеле страсти. II sich ~ отковати се, раскинути окове, одрешити се; *fig.* грухнути (и. изби-ти) свом силином, (по)дићи се бесно, силно разбуктети се. III Entfesselung *n*, Entfesse- lung *f* откивање, скидање окова, одвезива-ње; *fig.* силно (и. бесно) (по)дизање, разбук-

телост, распламтелост, разбешњеност.

entfestigen I *tr.* порушити утврђење (acc.: око, код). II Entfestigung *n*, Entfestigung *f* рушење утврђења (gen.: око, код).

entfetten I *tr.* ски(нути -дати маст са (acc.: gen.), (из)вадити (и. изљући -лачити) маст (acc.: из), испостити, (из)мршавити. II Entfetten *n*, Entfettung *f* скидање масти, ва-ђење масти, испошћење, мршављење, смр-шављење.

Entfettungs...: ~kur *f* лечење мршављењем, лечење мршављења ради; ~mittel *n* сред-ство за мршављење. [оскупсти.]

entfiedern *tr.* (о)чупати перје (acc.: са), I entfiambar *a* = entzündbar.

entfiambarkeit *f* запаљивост.

entfiammen I *tr.* запа(лити, -љивати, расплам-тети, разбуктети (и *fig.*), распа(лити, -љивати (и *fig.*), *fig.* ражестити. II *intr.* (s) и sich ~ распламентети се, распа(лити се, -љивати се, ражарити се, разбуктети се; er ist in heißer Liebe für sie entflammt у њему се разбукте силна љубав према њој. III Entfiammen *n*, Entfiammung *f* за-, рас(па)љивање, распалење, распламћење, ражешћење.

Entfiammungs|punkt *n* тачка *f* запаљивости.

entfiamt *intr.* (s) отпрхнути (dat.: из), прх-нути (dat.: из), лепршајући се одлетети -ати. [2. плетући одузети -имати.]

entflechten I *tr.* 1. распле(сти, -тати, расукати.) entfleischen {џентфлашн} I *tr.* 5e ски(нути -дати месо (acc.: са), оголити; смршавити; entfleischt огољен; смршао. II Entfleischen *n*, Entfleischung *f* скидање *n* меса (gen.: са).

entfliegen *intr.* (s) одлетети, -ати, умаћи; die Tauben sind dem Schläge entflohen голу-бови су одлетели из голубињака; Stunden ~ in Ihrer Gesellschaft gleich Augenblicken часови у Вашем друштву прохује као тре-нуци.

entfliehen I *intr.* (s) отићи, измаћи, по-, из-бећи, утећи, умаћи, умакнути, ускочити, у-скапати; (про)хујати, брзо пролазити; der Gefahr ~ избећи опасност; er entflohen m-n Händen побеже ми из руку; du entfliehst mir nicht! нећеш ми утећи (и. побећи); die Zeit entflieht pfeilschnell време пролази муњеви-том брзином. II Entfliehen *n*, Entfliehungs *f* бежање, одлажење, бекство *n*.

entfliehen *intr.* (s) ист(ећи, -ицати, от(ећи, -ицати, исцурити; Tränen entflohen ihren Augen сузе потекоше из њених очију.

entfloren {џентфлорн} [Flor] *tr.* 1. = ent-schleiern. 2. = entblumen. [p.p. од entfließen.]

entfließen {џентфлос} *impf.*, entfließen {~н} *i* entflüchten *intr.* (s) 1. = entfliehen.

entfremden {џентфремдн} [fremd] I *tr.* 1. j-m et. (acc.) ~, et. von j-m ~ отуђити (вати) кому што, отстрањити, -њивати, одби(ја)ти; sie entfremdet uns unseren Sohn она нам оту-ђује нашег сина; dieses Benehmen entfrem-dete ihm die Herzen seiner Freunde оваквим понашањем одбио је од себе своје пријате-ље. 2. отети, (од)узети. II *intr.* (s) отуђити (ва)-ти се. III sich ~ (от)уђити се, отуђивати се

IV Ent|fre'mden *n* Ent|fre'mdung *f* отуђивање, туђење, одбијање.

ent|fū'hren *tr.* 1. одвести, -одити. 2. уграбити, отети. II Ent|fū'hren *n*, Ent|fū'hrung *f* одвођење; отмица.

Ent|fū'hrer *m*, ~in *f* одводни|к-ца, отмичар, -ка. ent|fū'rsten *tr.* раскнежити, збацити с прет-

ent|fū'seln I *tr.* очистити од патоке. [стола.] II Ent|fū'seln *n*, Ent|fuselung *f* чишћење (и. ослобађање) од патоке.

ent|ga'lt {ent|galt} *impf.* од entgelten. [одлаз.]

Ent|ga'ng *m* од(и)лазак, од(и)лажење *n*, измак; I

ent|ga'ngen {ent|gangan} *p. p.* од entgehen.

ent|ga'sen {ent|gasen} [Gas] *tr.* (и sich ~) осло-

бодити (се) од гас(ов)а (и. плин(ов)а).

ent|ge'gen I *prp.* [свн. ingagan] *beh.* са претходним *dat.* против, насупрот, супрот, уз; dem Strom ~ уз реку, уз воду; dem Winde ~ уз ветар. II *adv.* [свн. ingagan] (на)супрот, усупрот, насусрет, у сусрет, према, уопште; den Wind ~ haben имати противан ветар.

Ent|ge'gen..., ent|ge'gen... у слож. са *v* увек *sep.*

~arbeiten *intr.* (h) j-m (и. е-г Sache) ~arbeiten радити против кога (и. чега), радити што противно кому (чему), сметати кому (чему); j-m ~bellern *intr.* лајати на кога, лајањем до-

чекати кога; ~blicken *tr.* изгледати; j-m ~

bringen *tr.* носити (и. изнети) пред кога, при-

нети -осити кому, носити насусрет кому;

fig. изнети, предложити, -агати, показ(и)-

вати; guten Willen ~bringen показати добру

вољу; ~brummen *intr.* (про)гунђати; ~eilen

intr. (s) (по)хитати (и. пожурити, потрчати)

у сусрет; s-m Untergange ~eilen срљати у

пропаст; ~eilen *n* хитање (и. журење) у су-

срет; ~fahren *intr.* (s) возити се у сусрет,

извести се у сусрет; dem Strome ~fahren во-

зити се уз воду; dem Winde ~fahren возити

се уз ветар; ~fliegen *intr.* (по)летети у сусрет;

(einem) ~führen *tr.* водити пред (кога), во-

дити у сусрет (кому); ein Zufall führte ihn uns

heute entgegen случај нас је данас намерио

на њега; случајно смо се данас средили са њиме;

~gehen *intr.* (s). a) (j-m) ~ ићи кому у сусрет,

изићи -лазити пред кога; b) *fig.* einer Gefahr

~gehen пркосити опасности; mutig ~gehen

ићи храбро у сусрет; dem Tode ~gehen хлад-

нокрвно ишчекивати смрт; die Dinge gehen

einer Lösung entgegen ствари су пошле пут-

ем ка свршетку; s-m Untergange ~gehen

приближавати се својој пропаст; s-m Ende

~gehen примицати се крају; ~gehen *n* идење

у сусрет; ~gesetzt противан, супротан, про-

тивположен; in ~gesetzter Richtung у су-

протном правцу; супротним правцем; ~ge-

setzter Sinn супротан смисао, супротан смер;

~gesetztenfalls *adv.* у противном (и. су-

протном) случају; ~halten *tr.*: a) пруж(и)ти,

-ати; b) (ис)поредити, (ис)поређивати, срав-

нити, -њивати; c) приговорити, -арати; пре-

говорити, -арати; противстав(и)ти, -љати,

одговорити, -арати (*dat. acc.* на *abl.*); ~

handeln *intr.* (h): a) радити против (и. уна-

точ) (*dat.* *acc.*); s-m eigenen Interesse ~

handeln радити (и. делати) против свога соп-

ственог интереса; b) = ~arbeiten; ~harren

intr. ишчекивати (*dat.* *acc.*); e-m ~jauchzen,

~jubeln *intr.* (h) дочек(ив)ати кога клица-

њем, изићи пред кога кличући. ~kämpfen

intr. борити се против (*dat.* *acc.*); ~kommen

intr. (s): a) ићи насусрет, пре(ду)срести,

срести, предусретати; b) изићи -лазити у су-

срет, одаз(ив)ати се; er kam m-n Wünschen ent-

gegen изишао је у сусрет мојим жељама; ~

kommen *n* предусретање, излажење у су-

срет; der Vorschlag fand ~kommen предлог

је наишао на повољан пријем; ~kommend *a*

предусретљив, услужан, пажљив; ~lächeln

intr. осмех(ну)ти се на, -ивати се на (*dat.* *acc.*);

~laufen *intr.* (s). a) (j-m) трчати на-

сусрет (кому), (ис)трчати (пред кога); b) *fig.*

бити против(ан); das läuft dem Befehl schnur-

stracks entgegen то је сасвим противно (и.

супротно) заповести; ~lieben *intr.*: a) ићи у

сусрет, надати се, очекивати (*dat.* *acc.*);

b) живети против(но); ~leuchten *intr.* п(р)о-

светлити (при доласку), светлети насупрот;

~nahme *f* = ~nehmen; ~nehmen *tr.* при-

м(и)ти, -ати, прихв(а)тити, -ћати; ~nehmen *n*

пријем *m*, примање; прихв(а)тање *n* *m*; ~re-

den *tr.* говорити против, противуречити; ~

reisen *intr.* (от)путовати у сретање; ~reiten

intr. (s) (из)јахати у сретање (и. у сусрет);

~rücken *intr.* (s) поћи (и. кренути се) у су-

срет, поћи -лазити (и. кретати се) на (*dat.* *acc.*);

~rücken *n* полазак *m* у сусрет, полазак

на; ~schicken *tr.* (по)слати у срет(ање), (по)-

слати пред (*dat.* *acc.*); ~schlagen I *intr.* 1. уда-

р(а)ти -ити према (и. у сусрет); 2. одговори-

ти -арати ударцем; 3. бити (и. ударати, ку-

цати) (dir: теби у сусрет, за тебе); II *tr.* од-

би(ја)ти према (и. у сусрет); ~sehen *intr.* (h)

изгледати (*dat.* *acc.*), очекивати (*dat.* *acc.*);

dem Tode ruhig ~sehen очекивати мирно смрт;

wir sehen e-m traurigen Schicksal entgegen о-

чекује нас жалосна судбина, претстоји нам

жалосна судбина; ~sehend *adj.* очекујући, у

очекивању; e-г baldigen Antwort ~sehend

очекујући скори одговор; der Erfüllung meiner

Bitte ~sehend habe ich die Ehre... очекујући

испуњење моје молбе част ми је...; ~sehen *n*

о-, ишчекивање; ~sein *intr.* (s) j-m (и. е-г

Sache) ~sein бити против кога (чега), опи-

рати се кому (чему), супротстав(и)ти се -љати

се кому (чему); ~ der Wind war uns ent-

gegen имађасмо противан ветар; ~setzen I

tr. противстати, противстав(и)ти, -љати, ста-

в(и)ти -љати насупрот; II sich ~setzen против-

став(и)ти се -љати се, опрети се, опирати се;

противити се; ~setzen *n*, ~setzung *f* стављање

на супрот, противстављање, опирање; су-

протност *f*, опрека *f*; ~stehen *intr.* (s) ста-

јати против, стајати насупрот, противити

се, одупрети се, одупирати се, пречити, спреч-

ити, -авати, сметати, стајати на путу, про-

тивста(ја)ти; soweit dem die Erfordernisse des

Dienstes nicht ~stehen уколико се томе не

противе службене потребе; es stehen keine

Hindernisse entgegen не стоје никакве сметње

на путу; ~stehen *n* противљење, (о)ду(п)ирање;

stellen I *tr.* ставити -љати насупрот, противставити, -љати, метнути на пут. II *sich stellen* противставити се, -љати се, противити се, противстати, одупрети се, одупирати се, испречити се, -авати се; III *stellen n*, *stellung f* противстављање, стављање насупрот, стајање на пут, давање отпора, одупирање, испречавање; e-m **strecken** *tr.* пружити -ати према кому, наперити на кога; j-m **stürzen** *intr.* (s) потећи кому у сусрет; **tragen** *tr.* (j-m et. acc.) изнјети -осити (што пред кога), предусрести (кога чиме); ihm wurde die allgemeine Achtung entgegengetragen он је предусретен општом пажњом (и. општим поштовањем); *tragen n*, *tragung f* изношење пред, предусретање; **treiben** I *tr.* (о)терати (и. гонити) у сусрет; II *intr.* (s) ићи у сусрет; der Schnee trieb uns entgegen снег нам је вејао у очи; **treten** *intr.* (s) I. ста(ја)ти на пут, сметати, противити се, иступити против; dem Tode **treten** борити се са смрћу; mutig der Gefahr **treten** храбро се изложити опасности; 2. изићи у сусрет; *treten n* иступање против, стајање на пут; **wehen** *intr.* = **gehen**; **wirken** *intr.* (h) духати у сусрет (и. у лице); **wirken** *intr.* (h) = **arbeiten**; *wirken n* рађење (и. делање) против; **ziehen** *intr.* (s) ићи (и. крета)ти се -нути се у сусрет, ићи (и. крета)ти се на (dat.: acc.); *ziehen n* идење (и. кретање) у сусрет, идење (и. кретање) на.

entgegen I *intr.* (h) 15c I. и *tr.* одвратити, -ћати, узвратити, -ћати, одговорити, -арати, прихватити. 2. *entgegen* = *entgegentreten*. 3. *entgegen* показ(ив)ати се. II **Entgegnen** *n*, *chewhe Entgegnung f* одговарање, одговор *m*, уз-, одвраћање, прихватање.

entgehen *intr.* (s) I. утећи, умаћи, -кнути, побећи, -гнути, измаћи, -кнути, измицати, минути; der Gefahr *entgehen* избећи опасност; er wird der Strafe nicht *entgehen* неће избећи казну; man kann s-m Schicksale nicht *entgehen* од судбине се не може утећи; das ist mir *entgangen* то ми се измакло; es ist mir nichts *entgangen* ништа ми није промакло; die Kräfte *entgehen* ~ mir издаје ме снага; der Gewinn kann mir nicht *entgehen* ~ добит ми неће побећи; er entging s-n Verfolgern он је умакао испред својих гонилаца; es ist mir kein Wort *entgangen* ни једна реч није ми умакла. 2. *lassen* пропу-стити, -штати, превидети, -ћати; ich lasse diesen Vorteil nicht *entgehen* ~ не дам да та добит измакне; es soll Ihnen dabei nichts *entgehen* ~ ништа нећете притом изгубити; lassen Sie sich diese Gelegenheit nicht *entgehen* ~ немојте пропустити ову прилику. 3. *imp.* *entgeht* mir nicht (даб...) није ми непознато (даб...); sich nichts *entlassen* ничега се не лишавати; sich etwas (nicht) *entlassen* (не) испустити што из шака, (не) пропустити прилику.

entgeistern {*entgeistern*} [Geist] I *tr.* I. лишити духа (и. душе, живота). 2. лишити својства (и. особине) духа, утваре. II **entgeistert** *a* лишен осећања, препанут, скамењен.

entgeistigen *tr.* лишити духа, направити материјалним.

Entgelt {*entgelt*} [entgelten] *n* (и *m*) 2g б. pl.

1. накнада *f*; ohne ~ без накнаде, бесплатно; als ~ у замену, у накнаду. 2. награда *f*, наплата *f*; das soll er mir nicht ohne ~ getan haben вратићу ја то њему, нећу му остати дужан.

entgelten I *tr.* накнадити, платити, испаштати; wer schuld ist, der mag es auch ~ ко је крив нека и испашта; du sollst es mir ~! платићеш ти мени за то!; j-m et. ~ lassen вратити кому мило за драго, осветити се кому за што; Böses mit Bösem ~ вратити зло за зло, вратити мило за драго. II **Entgelten** *n*, **Entgeltung** *f* враћање милост за драго, испаштање, (само Entgeltung) награда.

entgiften *tr.* ослободити од отрова, учинити неотровним.

entgipfeln *tr.* развршити, скинути врх.

entglänzen *intr.* (s) одавати (из себе) сјај, сијати се, отсјајивати.

entglaßen I *tr.* I. одузети стаклу провидност; учинити да стаклена маса кристалише. II *intr.* прећи из аморфног у кристално стање, кристалисати.

entgleisn {*entgleisn*} [Gleis] I *intr.* (s) 15c I. исклизнути, искочити из колосека. 2. *fig.* испасти из тока, збунити се (у беседи, предавању). II **Entgleisn** *n*, **Entgleisung** *f* исклизнуће, искакање из колосека; испадање из тока, збуњивање.

entgleiten *intr.* (s) из-, омакнути се, измаћи (се), опузнати се, оклизнути се, испасти, -дати; Seitenblicke *entglitten* mir измакоше ми се погледи у страну; das Glas *entglitt* meiner Hand чаша ми испале (и. исклизну) из руке.

entglimmen *intr.* (s) растиња(ва)ти се, распа-лити се, -љивати се, разбуктети се.

entglitschen = *entgleiten*.

entglühen I *intr.* (s) I. успамтети, зажари-се, распа-лити се, -љивати се, планути; зацрвенети се, зајапурити се; *fig.* er *entglüht* für alles Schöne он успамти за све што је лепо. 2. врцати (dat.: из). II *tr.* *entglühen* усија(ва)-ти, зажари(ва)ти, распалити.

entgoßten {*entgoßten*} *p.p.* од *entgelten*.

entgöttern *tr.* I. лишити божанства (и. бо-жанскога). 2. лишити богова.

entgöttlichen *tr.* *entgöttern* I.

entgraden *tr.* одузети чин (и. достојанство), деградовати, ражаловати.

entgräten {*entgräten*} [Gräte] *tr.* 10c (о)чи-стити од драча (и. од костију).

entgrünen I *intr.* (s) зазеленети се, зеленети се (из)никнути. II *tr.* одузети (acc.: dat.) зе-
[ленило.]
entgurgeln *tr.* заклати.

entgürten *tr.* и *refl.* (sich ~) отпаса(ти) (се), -ивати (се), распаса(ти) (се), -ивати (се).

enthaaren I *tr.* уклони(ти) -ањати (acc.: на) длаке, (о)чистити од длака, ски(нути) -дати косу (acc.: dat.), ошишати. II **Enthaaren** *n*, **Enthaarung** *f* уклањање косе (и. длаке), ши-шање. [њање длака.]

Enthaarungsmittel *n* средство за укла-

ent|ha'ften *tr.* ослободити затвора, пустити из затвора. [(acc.: dat.)]

ent|ha'ftern *tr.* одуларити, скинути улар|
ent|hä'keln *tr.* рас-от|пучи(ва)ти, откочи(ва)ти.

ent|ha'llen *intr.* (s) орећи се излазити (и.)

ent|ha'lsen *tr.* = enthaupten. [изићи.]

ent|ha'lsen *I tr.* 1. садржа(ва)ти, имати у себи; dieses Gefäß enthält Wein у овом суду има вина; was enthält das? шта има унутра? 3 ist in 12 viermal ~ 3 у, 12 иде 4 пута; das Nähere darüber enthält die heutige Zeitung подробније о овоме има у данашњим новинама; die Welt enthält alles in sich свет садржи све у себи. 2. † = zurückhalten. II sich ~ 1. уздржа(ва)ти се; sich der Tränen ~ уздржа(ва)ти се од суза; er enthält sich des Weines он се уздржава од (пијења) вина; sich der Abstimmung ~ уздржа(ва)ти се од гласања; ich enthalte mich des Urteils über... уздржавам се од суда о...; vom Essen kann ich mich nicht ~ од јела се не могу уздржати; er konnte sich des Lachens nicht ~ није могао да се уздржи од смејања, није могао а да се не насмеје; ich enthalte mich darüber zu urteilen нећу о том да дајем свој суд; ich enthalte mich nicht zu sagen, daß... не уступавам се да кажем да... 2. † = sich aufhalten. III Ent|ha'ften *n*, Ent|ha'ftung *f* садржавање; уздржа(ва)ње, (само Enthaltung) уздржљивост.

ent|ha'ftsam {ентхалтсам} *I a* (dv.) уздржљив(о), умерен(о), трезвен(о). II Ent|ha'ftsam(e)r *s* уздржљивац, трезвењак.

Ent|ha'ftsamkeit {~} *f* 3b уздржљивост, умереност, трезвеност. [звености.]

Ent|ha'ftsamkeitsverein *m* друштво *n* тре-|

ent|ha'ngen *intr.* (h) = herabhängen *intr.*

ent|hä'ren = enthaaren.

ent|hä'rten *tr.* учинити да изгуби (своју) тврдоћу, о-, у|мекша(ва)ти.

ent|hau'chen *I intr.* (s) пушећи се из|лазити -ићи. II *tr.* испуштати, испаравати.

ent|hau'en *tr.* одрубити, -ливати, от-, са|сећи, отсецати.

ent|hau'pten {ентхѡптн} [Haupt] *I tr.* 15e отсећи (и. скинути, одрубити) главу, погубити, обезглавити, -ливати. II Ent|hau'pten *n*, Ent|hau'ptung *f* отсецање главе, погубљење, -ење; Enthauptung Johannes des Täufers Усековање. [Ent|häu'tung *f* дерање.]

ent|häu'ten *I tr.* од(е)пати. II Ent|häu'ten *n*,|

ent|he'ben *I tr.* и *refl.* 1. j-n (sich) e-r Sache (gen.). (и. von et. dat.) ~ ослободити (се) кога (од)

чега, решити кога (од) чега; опр|остити, -аштати, разрешити(ва)ти; збаци(ва)ти, свр-ћи, -гнути; j-n e-r Strafe ~ опростити кому казну; seiner Verpflichtungen ~ разрешити кога од обавеза; j-n s-s Amtes ~ а) разрешити кога од дужности; б) отпустити кога из службе; jetzt ist er aller Geschäfte enthoben сада је ослобођен (од) свих послова. 2. готово † e-m (и. von e-m) Gegenstande et. ~ (о)дузети што од нечега; er enthob dem Köcher zwei Pfeile он извади из тобоца две стреле;

enthebe dich! дижи се! одлази! II Ent|he'ben *n*, Ent|he'bung *f* ослобођење, разрешавање, -ење; отпуштање, свргнуће, (само Enthebung) отпуст *m*.

ent|hei'ligen *I tr.* обесве|тити -ивати, осквр-н(ав)ити, скврнавити; den Namen Gottes ~ хулити име Господње. II Ent|hei'ligen *n*, Ent|hei'ligung *f* оскврњевање, -ење, скврнављење, обешчашћење, хуљење; (само Entheligung) оскврна.

Ent|hei'ligter *m* 2l, ~in *f* обесвећивач, -ица, оскврнил|ац, -ица, оскврнитель, -ка.

ent|he'mmen *tr.* откочи(ва)ти.

ent|he'rzen *tr.* обесхрабри(ва)ти.

ent|hi'nken *intr.* (s) отхрамати.

ent|ho'ben {ентхобн} *p. p.* од entheben.

ent|ho'len *tr.* посећи шуму (acc: на, по), оголити.

ent|hü'llen *I tr.* 1. дићи застор (acc.: са), от-кри(ва)ти. 2. fig. откри(ва)ти, показати; e-m ein Geheimnis ~ открити (и. показати) кому тајну. II sich ~ откри(ва)ти се. III Ent|hü'llen *n*, Ent|hü'llung *f* откривање, -ће; про-казивање. [ком откривања споменика.]

Ent|hü'llungsfeierlichkeit *f* свечаност прили-|

ent|hü'lsen *tr.* = aushülsen.

ent|hu'mpeln *intr.* (s) отшантати, отхрамати.

ent|hü'pfen *intr.* (s) отскакувати.

Enthusia'smus {ентузи'асмус} [гр] *m* 6g б. pl. ентузијазам, одушевљење, жар, занос, занесеност, раздраганост.

Enthusia'st {~ст} *m* 3a ентузијаста, занесењак.

Enthusiasterei' {ентузи'аст'рај} [гр.] *f* 3b лажно одушевљење *n*, fam. одушевљеница.

enthusia'stisch {~ш} *a* (dv.) ентузијастич|ан (-но), одушевлен(о).

Enthyme'm *n* ентимем *m*, скраћен силогизам.

ent|i'rren *intr.* (s) = abirren.

ent|jau'chzen *tr.* j-n dem Schläfe ~ (про-)будити кога клицањем.

ent|jo'chen *tr.* изјарм|ити, -ливати, испалачити, скинути јарам.

ent|ju'ngfern {ентјунг'фрн} [Jungfer 2] *I tr.* 15f одузети девојачку невиност (и. част) (acc.: dat.), лишити девојаштва, раздевичити. II

Ent|ju'ngfern *n*, Ent|ju'ngferung *f* одузимање девојачке невиности, раздевичавање, -ење.

ent|ka'nten *tr.* (од)рубити (и. отсећи) ивице (и. бридове) (acc.: на). [(acc.: са), отворити.]

ent|ka'ppen [Kappe] *tr.* ски|нути -дати капу|

ent|kei'men *I intr.* (s) 1. (ис)клијати, ницати, (из)никнути. 2. разви(ја)ти се. II *tr.* 1.

раскличити, (по)откидати клице (acc.: на). 2. обескличити, -авати, раскличити, осло-

бодити -ајати клица, откужи(ва)ти. III Ent|kei'men *n*, Ent|kei'mung *f* (из)ницање, клија-

ње; откидање клица; обескличавање, -ење, ослобађање (од) клица.

ent|ke'rken *I tr.* пустити из тамнице. II

Ent|ke'rken *n*, Ent|ke'rkerung *f* пуштање из тамнице.

ent|ke'rnen *tr.* (о)требити од коштира, изва-дити језгру. [крцало *n*.]

Ent|ke'rner {енткерн'р} *m* 2l крца|лица, -љка *f*,|

ent|ke'tten *tr.* = entfesseln.

ent|kirchlichen *tr.* одби(ја)ти од цркве.
 ent|klei'den I *tr.* и *refl.* 1. (sich ~) свући (се), свлачити (се), скинути се, -дати се; sich bis auf die Seele ~ скинути се до голе коже. 2. *fig.* j-n e-r Sache (*gen.*) (и. von et.) ~ лиши-ти кога чега, одузети кому шта; j-n s-s Amtes — сменити кога са (његове) дужности, рашчинити кога. II Ent|klei'den *n.*, Ent|klei'dung *f* свлачење, скидање (одеа).
 ent|kle'ttern, ent|kli'mmen *intr.* (s) сверати се, спузати се, спентрати се.
 ent|kli'ngen *intr.* (s) звучећи изићи-лазити.
 ent|kne'chten *tr.* ослободити (ропства).
 ent|kno'spen I *intr.* (s) и sich ~ напупети, распупоља(ва)ти се, развијати се; пупећи ницати (и. излазити) (*dat.* на, из). II *tr.* разви(ја)ти. III Ent|kno'spen *n.*, Ent|kno'spung *f* распупољавање, развијање.
 ent|kno'ten, ent|kno'tigen I *tr.* (о)дрешити чвор (и. узао). II Ent|kno'ten *n.*, Ent|kno't(i-g)ung *f* дрешење чвора (и. узаа).
 ent|ko'hlen I *tr.* 1. истоварити (*acc.*: из) цео товар угља. 2. ослободити -ајати од угљ(ен)ика. II Ent|ko'hlen *n.*, Ent|ko'hlung *f* истоваривање -ење угља; ослобођавање -ење угљ(ен)ика.
 ent|ko'hren *tr.* и *refl.* (sich ~) откоптрљати (се).
 ent|ko'mmen I *intr.* (s) побећи, умаћи, измакнути, утећи, спасти се; er ist aus dem Gefängnis ~ побегао је из затвора (и. тамнице); der Gefahr (*dat.*) ~ избећи опасност. II Ent|ko'mmen *n.*, Ent|ko'mmung *f* умицање, бежање, бекство.
 ent|kö'nigen *tr.* раскраљивати.
 ent|ko'ppeln *tr.* одвез(ив)ати, одреши(ва)ти.
 ent|ko'rken I *tr.* извадити запушач (од плуте) (*acc.*: из). II Ent|ko'rken *n.*, Ent|ko'rkung *f* вађење запушача.
 ent|kö'rpern I *tr.* ослободити од тела, обестеловити; ent|kö'rperт бестелесан. II Ent|kö'rpern *n.*, Ent|kö'rperung *f* ослобађање -ођење од тела, обестеловљавање, -ење.
 ent|krä'ften I *sc.*, ent|krä'ftigen I *tr.*, *refl.* 1. учинити немоћним, одуз(имати)-ети снагу (*acc.*: *dat.*), (и)слабити, ослабити, истрошити, истрп(сти), -љивати, изнур(ити), -авати; die Krankheit hat ihn entkräftet болест га је ослабила (и. изнурила); sich ~ o-, и|слабети, изнемоћи, изнурити се. 2. обеснажи(ва)ти, побити (die Gründe разлоге). II ent|krä'ftet, ent|krä'ftigt *p. p.* и *a* и-, о|слабљен, ослабео, малаксао, немоћан, изнемогао; обеснажен. III Ent|krä'ft(ig)en *n.*, Ent|krä'ftung *f* ослабљавање, -ење; изнурљавање, -ење, малакса(ва)ње; обеснажење, побијање; (само Ent|kräftung) умор *m*, немоћ, слабост, ослабљеност, изнуреност, изнемоглост; an Entkräftung sterben умрети од изнурености.
 ent|krie'chen *intr.* (s) 1. одмилети. 2. измилети.
 ent|krö'nen I *tr.* раскрунити, лишити круне, одузети (*acc.*: *dat.*) круну. II Ent|krö'nen *n.*, Ent|krö'nung *f* раскруњивање, -ење, одузимање круне.
 ent|ku'ppeln I *tr.* 1. искључи(ва)ти, извући, отквачи(ва)ти. 2. = entkoppeln. II Ent|ku'ppeln

n., Ent|ku'ppelung *f* искључивање, -ење, отквачивање. [узети].
 ent|kü'ssen *tr.* пољупцем покупити (и.)
 ent|ku'tten *tr.* и *refl.* (sich ~) свући мантију.
 ent|la'den I *tr.* и *refl.* 1. (sich ~) растоварити (се), истоварити (се), истоваривати (се), стоварити (се), стоваривати (се); j-n s-r Schuld ~ опростити кому кривицу; sich e-r Schuld ~ опростити се дуга; sich e-r Bürde ~ курталисати се терета; er hat mich meiner schweren Verantwortung ~ он ме је ослободио (и. курталисао) (од) моје тешке одговорности. 2. (sich ~) испразнити (се), празнити (се); Leidener Flasche ~ (ис)празнити Лајденску боцу; sein Herz ~ олакшати срцу; das Gewehr ~ a) окинути пушку, b) испразнити пушку; X — испразни пушку!; die Wolken ~ sich облаци се празне, сипа киша из облака. II Ent|la'den *n.*, Ent|la'dung *f* истоваривање, -ење, испражњавање, -ење, пражњење; in der Entladung begriffen sein празнити се; Entladung vornehmen празнити.
 Ent|la'der *m* 1. (и)стоваривач. 2. обарача *f.* 3. ~ испражњивач. [т шипка за пражњење].
 Ent|la'de...: ~stärkefјачина пражњења; ~stock|Ent|la'dungs...: ~frist *f* рок *m* истовара; ~geschwindigkeit *f* брзина испражњавања (и. пражњења); ~schlag *m* удар(ац) од пражњења.
 ent|la'ng [дн.] *adv.* и *prp.* са претходним *acc.*, *dat.*, са следећим *gen.* и са *an.* 1. (просто)рно) дуж, поред, покрај; уз; den (и. dem) Fluß ~, ~ des Flusses дуж реке; an et. ~ fahren возити се дуж чега. 2. (временски) die liebe lange Woche — hat er gefaulenzт читаву боговетну недељу (и. седмицу) он је ленствовао; so kosten {крстн} sie die Nacht ~ тако су ћаскали (и. ћепетали) целе (боговетне) ноћи.
 ent|la'ngs {ентлјанс} *adv.*, ent|lä'ngst *adv.* = entlang.
 ent|la'ngweilen *tr.* растер(ив)ати досаду.
 ent|la'rven {ентларвен} [Larve] I *tr.* 15a скинути (и. здерати) образину; изоблич(ити), -авати, разголитити. II sich ~ скинути са себе образину; ишчаурити се. III Ent|la'rven *n.*, Ent|la'rvung *f* скидање образине; ишчауривање, разголић(а)вање, -ење.
 Ent|la'B *m* = Entlassung.
 ent|la'ssen I *tr.* 1. от-, рас|пустити, от-, рас|пуштати; e-n Beamten ~ отпустити чиновника; j-n aus dem Dienste ~ отпустити кога из службе; aus der Schule — отпустити (и. истерати) из школе; mit Pension ~ ставити у пензију, пензионисати, умировити; aus dem Militär ~ отпустити из војске; die Truppen ~ распустити војску; aus dem Gefängnis ~ пустити из затвора; alle der Reihe nach ~ све поотпуштати. 2. ослободити, -ђавати, опростити, -аштати; j-n s-s Eides ~ ослободити кога од заклетве. II Ent|la'ssen *n.*, Ent|la'ssung *f* (от)пуштање, отпуст *m*; ослобођ(а)вање, -ење; оставка; seine Entlassung einreichen поднети оставку.
 Ent|la'ssungs...: отпусни: ~gesuch *n* отпусна молба *f*, молба за отпуст; ~schein *m* отпу-

сница *f*; ~schreiben *n* отпусна писм(ен)а *n pl*;
~zeugnis *n* = ~schein.

ent|la'sten I *tr.* и *refl.* 1. растовари(ва)ти (von et. *dat.* и e-г Sache *gen.*), растере|тити, -живати, ослободити од терета, скинути терет, олакша(ва)ти; sein Herz ~ олакшати срцу; j-n e-s Verdachtes (и. von e-m Verdachte) ~ ослободити кога од подозрења. 2. ослободити, опр|остити, -аштати; von Steuern ~ ослободити пореза. 3. ✎ растере|тити, -живати, отпис(ив)ати, одобрити у рачуну; j-n für eine Summe ~ растеретити кога за неку своту, одобрити кому извесну своту у његову рачуну. II Ent|la'sten *n*, Ent|la'stung *f* растере|ивање, -ење, ослобођење од терета, опраштање, одужење, -ивање.

Ent|la'stungs...: ~grund *m* олакшавни разлог; ~klappe *f*, ~ventil *n* ✎ олакшавни приклопац *m*, вентил *m* за о(д)лакшавање; ~zeuge *m* сведок у корист оптуженог (и. окривљеног). [tern.]

ent|lau'ben {ентлѡбѣн} [Laub] *tr.* = entblät-|
ent|lau'fen I *intr.* (s) од-, по|бећи, утећи, ума-
нети, умицати, отумарати; ein Sklave ist ~ у-
текао је роб; s-n Eltern ~ од-, по|бећи од
својих родитеља. II Ent|lau'fen *n*, Ent|lau-
fung *f* бежање, одбегивање, умицање, бек-
ство. [побегуша.]

Ent|lau'fene(r) *s* бегун|ац, -ица, одбеглица,
ent|lau'sen *tr. pop.* (о)требити од вашију (и.
ушију), побискати.

ent|le'digen {ентледѣгѣн} [ledig] I *tr.* и *refl.* 15a
(sich ~) ослободити (се), решити (се), опро-
стити (се), отарасити (се); *fam.* курталисати
(се); ich bin aller Schuld ~ ослобођен сам
сваке кривице; sich j-s (e-г Sache) ~ ослобо-
дити се (и. опростити се) кога (чега); ich
habe mich meiner Verbindlichkeiten entledigt
ослободио сам се својих обавеза. II Ent|le'-
digen *n*, Ent|le'digung *f* ослобођавање, ође-
ње, опростење, отара|шење, -савање, кур-
талисање.

ent|lee'ren I *tr.* и *refl.* — ausleeren I 1. II Ent|
lee'ren *n*, Ent|lee'ring *f* = ausleeren II.

Ent|lee'rungs|drang *m* терање *n* напоље; ich
fühle e-n ~ тера ме напоље.

ent|le'gen {ентлегѣн} [gelegen p.p.] *a* удаљен,
далек, даљни, забачен. [ност.]

Ent|le'genheit {~хѡт} *f 3b* удаљеност, забаче-
ње

ent|le'hnen [Lehen] I *tr.* j-m et. (и. et. von j-m)
~ у-, по|зајмити од кога што, уз|ети, -имати
на зајам што од кога. II Ent|le'hnen *n*, Ent|
le'hnung *f* у-, по|зајмљивање, у-, по|зајмљење.
Ent|le'hner {ентленѣр} *m 2l*, ~in {~ѣн} *f 3c*
узајмљивач, -ица.

ent|lei'ben {ентлѣбѣн} [Leib] I *tr.* и *refl.* 15a 1.
(sich ~) лиши(ти) се -авати (се) живота, уби-
ти (се), оду|з(имати) -ети (себи) живот; sich ~
извршити самоубиство. 2. ✎ лиши(ти) тела,
ослободити од тела; mein entleibter Geist мој
дух што се ослободио тела. II Ent|lei'ben *n*,
Ent|lei'bung *f* убијање, (само)убиство.

ent|lei'den *tr., intr.* (s) = verleiden.

ent|lei'hen *tr.* ✎ = entleihen.

Ent|lei'her *m*, ~in *f* узајмљивач, -ица.

Ent|lein {ентлѣн} *n (2)l* = Entchen.

ent|lo'ben [verloben]: sich ~ покривати (и. ра-
скинути) веридбу, разверити се.

ent|lo'cken *tr.* — ablocken; ein Lächeln ~ из-
мамити осмејак; e-m Instrumente Töne ~ ин-
струменту измам|ити -љивати звуке; diese
Erzählung entlockte ihr Tränen ова прича на-
терала јој је сузе на очи; er hat mir 100 Dinar
entlockt измамо (и. искамчио) ми је 100 ди-
нара; dem Stein e-n Funken ~ искресати вар-
ницу из камена. [букнути.]

ent|lo'dern, ent|lo'hen *intr.* (s) у-, за|палити се,
ent|lo'hnen I *tr.* = abfinden I, исплатити. II

Ent|lo'hnen *n*, Ent|lo'hnung *f* накнађивање,
обештеђење, исплата. [ти.]

ent|lö'schen *tr.* ✎ искрца(ва)ти, истовари(ва)-
ти, ent|lö'sen *tr.* 1. одвез(ив)ати, одреш(ив)ати. 2.

et. e-г Sache (*dat.*) ~ одвојити што од чега.

ent|magnetisie'ren I *tr.* размагнетиса(ва)ти. II

Ent|magnetisie'ren *n*, Ent|magnetisie'ring *f*

размагнетиса(ва)ње. [~ одрубити главу.]

ent|mä'hen *tr.* отко|сити, -шавати; das Haupt|
ent|ma'nnen {ентмѡдѣн} [Mann] I *tr.* 15a 1. (од)у-

зети мушкост (*acc.: dat.*), ушкопити, уштро-
јити, (у)јаловити. 2. *fig.* (о)слабити, разме-
кушити. 3. ✎ (од)узети посаду (*acc.: dat.*).

II Ent|ma'nnen *n*, Ent|ma'nnung *f* (од)узима-

ње мушкости, ушкопљ|авање, -ење, (у)штро-
јење, јаловљење.

ent|ma'nteln I *tr.* разгр|нути, -тати, раскрити.
II Ent|ma'nteln, Ent|ma'ntelung *f* раскривање.

ent|ma'sten {ентмастѣн} [Mast] ✎ I *tr.* раска-
тарчити, ски|нути -дати катарк|у -е (и. јар-
бол(е)) (*acc.: ca*); entmastet без катарке, без
јарбола. II Ent|ma'sten *n*, Ent|ma'stung *f* ски-
дање катарке (и. јарбола) (*gen.: ca*); Ent-
mastung раскатарченост.

ent|me'nschen {ентмѣншѣн} [Mensch], ent|
me'nschlichen I *tr.* 15e унечовечити, начини-

ти нечовеком, одузети човечност (*acc.: dat.*),
одљу|дити, -ђивати; entme'nscht унечовечен,
одљуђен, нечовечан, свиреп, нечовек, одљуд.

II Ent|me'nschen *n*, Ent|me'nschung *f* унечо-
вечавање, -ење, одљуђивање, -ење, одузи-

мање човечности.

Ent|me'nschtheit *f* нечовечност.

ent|mi'schen I *tr.* и *refl.* (sich ~) разл|ожити
(се), -агати (се), издвојити (се) на састојке. II

Ent|mi'schen *n*, Ent|mi'schung *f* разлагање,
издвајање на састојке.

ent|mö'nchen {ентмѡнхѣн} [Mönch] I *tr.* и *refl.*
(sich ~) раскалуђерити (се); sich ~ lassen

раскалуђерити се. II Ent|mö'nchen *n*, Ent|
mö'nchung *f* раскалуђеривање, -ење.

ent|moos'en {ентмѡзѣн} [Moos] *tr.* ски|нути
-дати маховину (*acc.: ca*). [љи(ва)ти.]

ent|mu'mmen *tr.* размумуљи(ва)ти, раскуку-
I

ent|mü'ndigen {ентмѣндѣгѣн} [mündig] I *tr.* 15a
став|ити -љати под старатељство. II Ent|
mü'ndigen *n*, Ent|mü'ndigung *f* стављање под

старатељство.

Ent|mü'ndigungs...: ~antrag *m* предлог о став-
љању под старатељство; ~verfahren *n* по-
ступак стављања под старатељство.

ent|mu'ten {ентмутѣн} [Mut] 15c ✎ ent|mu'ti-

gen {ѣнтмутѣгн} [mutig] *tr.* 15a обесхрабри(ва)ти; уби(ја)ти вољу; er ist ganz entmutigt сасвим је клонуо, нема нимало воље. II Ent|mu'tigen *n*, Ent|mu'tigung *f* обесхраб|ривање, -ење; убијање воље; клонулост, обесхрабреност. [ексера (и. чавле) (acc.: из).] ent|na'geln *tr.* отк|овати, -ивати, (из)вадити. Ent|na'hme *f* 1. (од)узимање *n*, (од)узеће *n*. 2. узеће *n*, узето *n*, позајмица. ent|nationalisie'ren I *tr.* одро|дити, -ђавати, однародити, -ђавати. II Ent|nationalisie'ren *n* Ent|nationalisie'ung *f* одрођ|авање, -ење, однародђ|авање, -ење. ent|ne'hmen *tr.* 1. узети, узимати; (из)вадити; Et. auf j-s Namen ~ узети нешто на чије име; Geld ~ узети (и. позајмити) новац (*dat.*: од); diese Sprichwörter sind e-m alten Buche entnommen ове су пословице узете из једне старе књиге. 2. откл|онити, -ањати, ослободити, -ањати; j-n et. Unangenehmem ~ отклонити што непријатно од кога. 3. & auf j-n (и. ет.) ~ вући на кога (и. на што), прен|јети -осити на кога (и. што); die Gebühr wird auf den Empfänger entnommen такса ће се наплатити од примаоца; der Betrag der geschuldeten Summen wird auf die Absender entnommen износ дужних сума преноси се на пошиљаоце. 4. разаб(и)рати, (у)видети, разумети, закључи(ва)ти; was läßt sich wohl daraus ~? што се може одатле разабрати (и. видети)? какав се закључак може из тога извести?; hieraus können Sie selbst den Unterschied ~ одавде можете сами (у)видети разлику. [носилац.] Ent|ne'hmer *m* узимач, узајмил|ац, -ица; пре- ent|ne'l'gen *tr.* = abneigen I. ent|ne'rven {ентнерфн, ~нервн} [Nerv] I *tr.* растрој|ити -авати живце, (о)слабити, изну|рити, -авати, исце|дити, -ђивати, исцрп|сти, -љивати, измощ|ити, -авати. II Ent|ne'rven *n*, Ent|ne'rvung *f* растрођ|авање -ење живаца, изнуравање, исцрпљ|ивање, -ење, измощ|авање. [расковати шав.] ent|nie'ten *tr.* скинути закивке (acc.: са). ent|no'mmen {ѣнтнѣмн} *p. p.* од entnehmen. ent|nü'chern I *tr.* и *refl.* 1. sich ~ прихватити се, презалогајити; доручковати; со. er ist entnüchtert он је накресан. 2. (sich ~) о-, рас|трезнити (се). ent|nü'cken *intr.* (s) = einschlimmern. ent|o'hnigen {ентонѣгн} [ohne] *tr.* и *refl.* (sich) e-r Sache (*gen.*) ~ ослободити (се) чега, курталисати (се) чега. ent|ö'len I *tr.* одузети (и. извадити, скинути) уље (acc.: са, из). II Ent|ö'len *n*, Ent|ö'lung *f* одузимање (и. вађење, скидање) уља. Entomolo'g {ентомолог}, ~е {-лог} [гр.] *m* За ентомолог, природњак што проучава инсекте; ~ogie' {-логи} *f* бф ентомологија, наука. entomolo'gische ентомолошки. [о инсектима.] ent|paa'ren *tr.* и *refl.* (sich ~) распарити (се), распаривати (се), раздружити (се), раздруживати (се). ent|pa'nzern *tr.* скинути оклоп (acc.: *dat.*, са); sich ~ ски|нути -дати оклоп са себе.

ent|persö'nlichen *tr.* одузети личност (acc.: *dat.*). ent|pe'sten *tr.* откужи(ва)ти. [dat.: *dat.*] ent|pflü'cken *tr.* по-, уз|брати. ent|pflü'gen *tr.* одора(ва)ти. ent|pfro'pfen *tr.* = entkorken, отпушити. ent|pre'ssen *tr.* 1. j-m, e-r Sache et. ~ исцеди-ти што од (и. из) кога, од (и. из) чега. ent|pu'ppen I *tr.* и *refl.* (sich ~) ослободити (се) од чауре, ишчаур|ити (се), -авати (се); sich ~ ишчаур|ити се, -авати се, *fig.* открити се, показати се у правој боји. II Ent|pu'ppen *n*, Ent|pu'ppung *f* ишчаур|авање, -ење, отк|ривање. [сук|нути, -ати (*dat.*: из).] ent|qua'men *intr.* (s) излазити димећи се, ent|que'llen I *intr.* (s) извирати (*dat.*: из), потећи (*dat.*: из), истичати (*dat.*: из); das Blut entquoll der Wunde крв потече из ране; Tränen entquoll'en ihr сузе јој потекоше. II Ent|que'ilen *n*, Ent|que'llung *f* извираре, ис-, по- ent|ra'ffen *tr.* и *refl.* = entreißen. [тицање.] ent|ra'gen *intr.* (s) et. (*dat.*) ~ стрчати над чим. ent|ra'hmen *tr.* 1. ски|нути -дати павлаку (и. скоруп) (acc.: са). 2. разоквири(ва)ти, ски-нути оквир (и. рам) (acc.: са). ent|ra'nt {ентрант} *p. p.* од entrennen. ent|ra'ten *tr.*, *intr.* (h). et. (acc.) (и. e-r Sache *gen.*) ~ бити без чега (в. entbehren I 2). ent|rä'tselbar {ентретс'лбар} *a* одгонетљив. ent|rä'tselbarkeit {ентретс'лбар} *f* 3b одгонетљивост. ent|rä'tseln {ентретс'лн} I *tr.* и *refl.* 15f (sich ~) одгоне|нути се, -тати (се), разрешити (се), разрешивати (се), протумачити (се), протумачивати (се), објас|нити се, -шњавати (се). II Ent|rä'tseln *n*, Ent|rä'tselung *f* одгонетање, разреш|авање, -ење, протумачење, објашње-ње; одгонетка, одгонетљај *m*. ent|rau'ben *tr.* = entreißen. ent|rau'chen *intr.* (s) као дим (по)пети се, из-дизати се као дим (*dat.*: из). ent|rau'fen *tr.* ишчупати. ent|rau'schen I *intr.* (s) шумећи из|лазити-ићи (*dat.*: из). II *tr.* ис-, о|трезнити (*opp.* be- rauschen). ent|re'chten I *tr.* обесправити, (од)узети пра-во (acc.: *dat.*), учинити бесправним. II Ent|re'chten *n*, Ent|re'chtung *f* обесправљење. Entree' {а'тре} [фр.] *n* бi 1. улазна *f*. 2. ула-з(ак) *m*. 3. претсобље. 4. *f* бi (аус. и *n*) поче-так *m*; предјело *n*, прво јело, хладно јело. ent|rel'n(igen) *tr.* 1. у-, ис|прљати. 2. = dena- turieren. ent|rei'ßen I *tr.* и *refl.* от|јети, -имати, ис-, о- тргнути, уграбити; j-n dem Tode ~ отети кога од смрти; e-m ein Geheimnis ~ изма-мити од кога тајну; e-m ein Geständnis ~ из-нудити кому признање; dem Feinde eine Fahne ~ отети непријатељу заставу; sich den Händen... ~ отети се (и. отргнути се) из ру-ку... II *intr.* (s) отети се, отргнути се, побе-ћи (*dat.*: са). III Ent|rei'ßen *n*, Ent|rel'Bung *f* отимање, отргнуће. [(*dat.*: из).] ent|rei'ten *intr.* (s) одјахати, отићи на коњу. ent|re'nken *tr.* = ausrenken. [трчати.] ent|re'nnen *intr.* побећи, утећи, одјурити, о-]

Entrepo't {а.т.рпо} [фр.] *n* стовариште, складиште.

Entrepreneur {а.т.рпир.но.р} [фр.] *m* предузи-

Entreso'l {а.т.рсол} [фр.] *n* и *m* полуспрат.

ent|ri'chten I *tr.* (ис)платити, на-, из|мирити, положити; j-m s-n Dank ~ изјавити -љивати кому своју захвалност; аус. e-n Gruß ~ = ausrichten. II Ent|ri'chten *n*, Ent|ri'chtung *f* плаћање, из-, на|мирење, полагање.

ent|rie'gein *tr.* — aufriegeln.

ent|rie'seln *intr.* (s) оджаморити, оджуборити, жуборећи (и. жаморећи) отицати.

ent|ri'l'nden *tr.* огулити, скинути кору (acc.: са), откорити.

ent|ri'ngeln *tr.* отковрчити, -авати.

ent|ri'ngen *tr.* и *refl.* (сich ~) отети (се), изви-ти (се) (dat.: из).

ent|ri'nnen I *intr.* (s) 1. ис-, о|тећи, ис-, о|тицати, исцурити; den Felsen entrinnt der Quell из стена истиче (и. избија) извор; die Tränen entrannten den Augen сузе су потекле из очију; про|лазити, -ћи; die Zeit entrinnt време одмиче (и. пролази). 2. из-, по|бећи, ума|ћи, -кнути (dat.: из); er ist den Händen der Polizei entronnen он је умакао из руку полиције; der Gefähr ~ избећи опасност. 3. = entfahen. II Ent|ri'nnen *n*, Ent|ri'nnung *f* истицање, цурење; умцање, бекство

ent|ri'ppen *tr.* = ausripfen.

ent|ri'ssen *p. p.* од entreißen.

ent|ro'llen I *tr.* и *refl.* 1. (сich ~) раз-, од|вити (се), раз-, од|вијати (се), раз-, од|мотати (се), раз-, од|мотавати (се). 2. разви(ја)ти, представ|љати, -ити, опис(ив)ати, изн|ети, -осити; er entrollte (vor) seinen Zuhörern das Bild je-ner Zeit он је развио (и. описао) (пред) својим слушаоцима слику ондашњег доба; vor seinen Blicken entrollt sich ein entzückendes Panorama пред његовим погледима (и. очима) указује се заносна панорама. II *intr.* (s) от-, с|котрљати се, от-, с|котрљавати се, отићи (и. одлазити) котрљајући се, удаљити се, -авати се; (од)ронити се (сузе); die Tränen ~ ihren Augen сузе јој се котрљају из очију. III Ent|ro'llen *n*, Ent|ro'llung *f* раз-, од|мотавање, од-, развијање; от-, с|котрљавање.

ent|ro'nnen {ентрџнн} *p. p.* од entrinnein.

Entropie' *f* ~ ентропија. [намике.]

Entropie'...: ~satz *m* друго начело термоди-

ent|rü'cken I *tr.* и *refl.* (сich ~) одм|аћи (се), -ицати (се), изм|аћи (се), -ицати (се), укл|онити (се), -ањати (се), удаљити (се), -авати (се); уграбити, однети; der Tod entrückte ihn der Welt (dat.) смрт га је отргла са овога света; den Blicken ~ уклонити испред очију. II Ent|rü'cken *n*, Ent|rü'ckung *f* удаљавање, -ење, уклањање, одмицање; уграбљење; fig. = Entzücken.

ent|ru'dern *intr.* (s) одвеслати (dat.: са, од).

ent|ru'fen *tr.* ~ одазвати, одзивати.

ent|ru'ngen *p. p.* од entringen.

ent|ru'nzeln *tr.* и *refl.* (сich ~) разведр|авати (се), -ити (се), разборати (се), разабрати (се). ent|ru'pfen *tr.* = ausrufen, оч(ер)упати (dat.: из).

ent|rü'sten *tr.* и *refl.* (сich ~) на-, раз|љутити (се), расрдити (се), разјарити (се), разгневи-ти (се), (уз)бунити, узбуњивати; darüber bin ich sehr entrüstet јако сам љут због тога; sich über etwas ~ разљутити се због нечега (и. на то). [сиљно негодовање *n.*]

Ent|rü'stung *f* узбуњивање *n*, љутња, срџба, I

Ent|rü'stungs|sturm *m* опште сиљно негодовање *n*.

ent|sa'gen I *intr.* (h) и *refl.* e-r Sache (dat.) ~, готово † sich e-r Sache (gen.) ~, / auf et. ~ оставити се -љати се чега, оканити се чега; s-m Glauben ~ одрећи се своје вере; der Welt ~ одрећи се света; er entsagte dem Trunke оставио је пиће, оканио се пића; sich des Lebens ~ умрети. II Ent|sa'gen *n*, Ent|sa'gung *f* одрицање, окањивање, остављање.

Ent|sa'gungs..., ent|sa'gungs...: ~akte *f*, ~urkunde *f* акт *m* одрицања; ~voll *a* пун одри-

ent|sa'ndt {ентзандт} *p. p.* од entsenden. [цања.]

Ent|sa'ndte(r) {~(p)} *s 9l* иза-, по|слани|к, -ца.

ent|sa'tteln *tr.* от-, ра|седл(ав)ати.

Ent|sa'tz *m* X 1. ослобођење *n* (опседнуте тврђаве). 2. помоћна војска *f* (за ослобођење опседнуте тврђаве).

ent|säu'ern I *tr.* ~ одуз|ети -имати киселину (acc.: dat.), издв|ојити-ајати (и. излучи(ва)ти) киселину (acc.: из). II Ent|säu'ern *n*, Ent|säu'erung *f* одузимање (и. издвајање) киселине I

ent|sau'gen *tr.* исиса(ва)ти. [(gen.: из).]

ent|säulen {ентзџлн} [Säule] *tr.* / лишити

стубова; entsäult без стубова.

ent|säu'seln *intr.* (s) оджаморити, отшумети.

ent|sau'sen *intr.* (s) отхујати.

ent|scha'den *tr.* / = entschädigen.

ent|schä'digen I *tr.* обеште|тити, -навати; на-(до)кнадити штету, накна|ђивати -дити штету; j-n für s-n Verlust ~ надокнадити кому штету (и. губитак); j-n für seine Mühe ~ наградити чији труд, платити кому за његов труд. II sich ~ обеште|тити се, -навати се. III Ent|schä'digen *n*, Ent|schä'digung *f* обеште-ђавање, -ење, накна|ђивање -ење штете, накнада, оштета.

Ent|schä'digungs...: ~anspruch *m* полагање *n* права (и. право) на накнаду штете; ~betrag *m* износ оштете; ~forderung *f* тражење *n* о-штете (и. накнаде); ~klage *f* тужба ради накнаде штете; ~summe *f* оштетна свота, свота оштете. [ти, -љивати, отребити.]

ent|schä'llen *tr.* ољуштити, ољуспати, огу|ли- I

ent|scha'llen *intr.* (s) = enthalten, из|ићи -ла-

зити одјекујући (и. орећи се).

ent|scha'ren: sich ~ растур|ити се, -ати се.

ent|scha'rren *tr.* изграбити (dat.: из).

ent|schäu'men I *intr.* (s) пенушајући се оти-цати (и. одлазити, измицати). II *tr.* = abschäumen.

Ent|schei'd {ентшџт} *m 2g* = Entscheidung.

ent|schei'den I *tr.* 1. одлучи(ва)ти, решити, -авати, (не)судити; e-n Streit ~ пресудити распу; dieser Umstand entschied die Schlacht ова је околност решила битку; zu j-s Gunsten ~ решити у чију корист; mein Schicksal wird eben entschieden судбина ми се сада реша-

ва; so hat das Schicksal entschieden тако је судбина доделила. 2. † = unterscheiden. II *intr.* (h) решити, одлучивати (über *acc.* о чему). III *sich* ~ решити се, одлучи(ва)ти се, опредељивати се, -лити се; mein Schicksal wird sich bald ~ моја ће се судбина скоро решити; ich habe mich darüber noch nicht entschieden о томе још нисам донео никакву одлуку; у томе се још нисам определио; sich für (и. gegen) j-n ~ одлучити (и. определити) се за (и. против) кога. IV ~d *p. pr.* и *a* одлучан, пресудан, отсудан, одређен, утврђен; ~des Urteil коначна пресуда f; ~de Schlacht одлучна (и. отсудна) битка; ~des Zeichen пресудан знак *m.* V *ent|schie|den p. p.* в. тамо. VI *Ent|schie|den n* = Entschei'dung.

Ent|schie|dung f одлучивање *n*, пресуђивање, -ење *p*, решавање *n*, опредељивање *n*, одлука, пресуда, решење *n*; die ~ ist gefallen одлука је пала; zur ~ kommen одлучити се; die Sache kommt bald zur ~ ствар ће се брзо одлучити (и. решити); die Stunde der ~ пресудни час *m*; eine ~ treffen решити се; gerichtliche ~ судско решење *n*; die ~ bringen донети решење (и. одлуку).

Ent|schie|dungs..., *ent|schie|dungs...*: отсудан, пресудан, пресудни: ~*angriff m* одлучан напад; ~*augenblick m* пресудан тренутак; ~*grund m* пресудни разлог; ~*kampf m* пресудна (и. одлучна) борба *f*; ~*punkt m* пресудна тачка *f*; ~*recht n* право одлучивања; ~*schlacht f* отсудна битка; ~*stunde f* отсудан (и. одлучан) час *m*; ~*tag m* отсудан дан; ~*voll a* отсудан, одлучан; ~*weise f* начин *m* одлучивања (и. решавања).

ent|sche|ren tr. ☞ = abscheren.

ent|scheu|chen tr. ☞ = verscheuchen.

ent|sch|cken tr. = entsenden.

ent|schle|den (ent|sch|den) I p. p. од entscheiden.

II *a* одлучан, решен, отсудан, одрешит; ~e Abneigung несумњива (и. очита) одвратност.

III *adv.* одлучно, решено, одрешито; ~antworten одговорити одлучно; er ist ein ~er (a) Narr; er ist ~ ein Narr он је права луда.

ent|schle|dener|weise adv. одлучно.

Ent|schle|denheit {~xātr} f 3b одлучност, решеност, одрешитост, отсудност.

ent|schle|ßen ☞ intr. (s) 1. = entfahren. 2. = entspießen.

ent|schl|ffen intr. (s) отпловити, одједрити; бродом побећи, спасти се једрењем.

ent|schl|mmern I tr. ☞ entschimmert лишен (и. без) свора *cja*. II *intr. (s)* излазити *cja*јећи

ent|schinden tr. ☞ fig. = entblößen. [(*dat.* : из).]

ent|schir|ren tr. = ausschirren.

ent|schla|fen intr. (s) = einschlafen I 1; fest ~ чврсто заспати. 2. уснути завек, умрети, упокојити се, преминути, претставити се;

im Herrn ~ отићи Богу на истину. 3. зам|пети, -ирати, при-, у|тиша(ва)ти се.

Ent|schla|fener) s 9f преминул|и, -а, покојник, -ца; der Gedächtnistag der Entschlafenen задушнице *f pl.*

ent|schla|gen I sich ~; sich e-r Sache (*gen.*) ~ ослободити се чега, опр|остити се, -аштати

се чега, махнути се чега, оканити се чега; sich aller Sorgen ~ опростити се свих брига, све пребринути; entschlage dich aller Betrübnisse забораваи све своје јаде; entschlage dich solcher Gedanken махни се (и. окани се) таквих мисли. II *tr. 1.* j-m den Degen seiner Hand (*dat.*) ~ избити кому мач из руке; Feuer dem Steine ~ укресати ватру у кремену. 2. ~d који ослобођава. III *Ent|schla|gen n*, *Ent|schla|gung f* ослобођавање, -ење, опраштање, окањивање, избијање.

ent|schlei|chen intr. (s) = abschleichen II; Tränen entschlichen ihren Augen сузе јој се искрадоше из очију.

ent|schlei|ern I tr. и refl. ски|нути -дати вео (и. застор) (*acc.* : са), (sich ~) рас-, от|крити (се), рас-, откривати (се) (и *fig.*). II *Ent|schlei|ern n*, *Ent|schlei|erung f* скидање (и. дизање) вела (и. застора), откривање.

ent|schli|chen {ent|schl|chen} p. p. од entschleichen.

ent|schlie|ßen I refl. sich ~ 1. одлучи(ва)ти се, реш|ити се, -авати се, нака|нити се, -њивати се, одважи(ва)ти се; sich zu et. (*dat.*) ~ решити се на (и. за) што, одлучити се на што; sich anders ~ предомислити се; ich habe mich entschlossen (и. ich bin entschlossen), alles zu wagen одлучио сам се да све могуће предузmem (и. покушам). 2. = sich aufschließen (готово само *fig.*). II *tr.* узв. ст. = aufschließen I 1. III *ent|schlo|ssen p. p.* и *a (dv.) 1. a* одлучан, науман, накан, одважан, одрешит; fest entschlossen sein бити чврсто решен. 2. *adv.* одлучно, решено, одрешито, одважно.

IV *Ent|schlie|ßen n*, *Ent|schlie|ßung f* одлучивање, решење, -авање, = Entschluß.

Ent|schlo|ssenheit {ent|schlo|ssenheit} f 3b одлучност, решеност, одрешитост, одважност, прегнуће *n*, прегалаштво *n*. [entschlafen.]

ent|schlu|mmern intr. (s) = einschlimmern,]

ent|schlü|pfen intr. (s) изма|ћи (се), -кнути (се), измицати (се) (*dat.* : из); ума|ћи, -кнути, утећи, извући се, шту|ћи, -кнути, шмугнути; den Augen ~ нестати испред очију, изгубити се из вида; ein unbedachtes Wort ist ihm entschlüpft измакла му се непромишљена реч

Ent|schlu|ß m одлука *f*, накана *f*, намисао *f*; den ~ fassen... одлучити се..., намислити...; mein ~ ist gefaßt решио сам се, одлучио сам; mein ~ steht fest остајем непоколебљив при одлуци; j-n zu e-m ~e bringen навести кога да (се) одлучи.

ent|schlu|ß|gewohnt a ☞ = entschlossen.

ent|schlü|sseln {ent|schlu|sseln} [Schlüssel] tr. ☞ разрешити шифру, дешифровати.

ent|schmei|cheln I j-m et. ~ изласкати од кога што, ласкањем (за)добити што од кога. II

☞ sich ~ извући се (и. спасти се) ласкањем.

ent|schmie|den tr. рас-, от|кивати, расковати.

ent|schna|llen tr. = losschnallen.

ent|schne|llen = abschnellen.

ent|schni|cken: sich ~ пикнути се, бити хитнут.

ent|schnü|ren tr. = aufschnüren 2.

ent|schö|pfen tr. от-, ис|црпсти (*dat.* : из).

ent|schrei|ten intr. откорачати, удаљити се корачајући.

ent|schü'chtern I tr. ослободити од плашње (и. страшливости), охрабрити. II Ent|schü'chtern n, Ent|schü'chterung foхраб|ивање, -ење.
ent|schu'hen tr. и refl. (sich ~) скинути обућу (acc.: dat.), изути (се), изувати (се).

ent|schu'ldbar {ентшүлтбар} а извинљив, опростљив; Ent|schu'ldbarkeit {~кдт} f 3b опростљивост, извинљивост.

ent|schu'lden I tr. 1. ослободити (од) кривице. 2. ослободити (од) дуга, скинути -дати дуг (acc.: са). II Ent|schu'lden n, Ent|schu'ldung f ослобођење n (од) дуга, скидање дуга.
ent|schu'ldigen {ентшүлдйгн} [Schuld] I tr. 1. изви|њавати, -нити, (о)правдати, опростити, -аштати; ~ Sie! извините! опростите!; das ist nicht zu ~ то се не може опростити; man kann sein Betragen nicht ~ не може се оправдати његово понашање. 2. ослободити -ајати (von et. dat.: (од) чега). II sich ~ извинити се, -њавати се, (о)правдати се, испричати се; ~ одговарати се; sich wegen et. ~ изви|њавати се -нити се због чега; sich mit et. ~ извинити се (и. оправдати се) чиме; sich durch Krankheit ~ извинити се болешћу; er hat sich ~ lassen извинио се. III Ent|schu'ldigen n = Entschuldigung.

Ent|schu'ldigung f изви|њавање, -ење n, (о)правдање n, испричавање n; im ~ bitten молити за опроштење, -ај, молити за извињење; es ist eine leere ~ то је празан изговор; als ~ vorbringen изнети за оправдање, навести као оправдање.

Ent|schu'ldigungs...: ~beweis m доказ за оправдање; ~brief m извињење n; ~grund m разлог за опроштење (и. извињење); ~schreiben n, ~zettel m извињење n.

ent|schu'ppen tr. очистити од крљушти.

ent|schü'rzen tr. и refl. 1. скинути прегачу (и. кецељу) (acc.: dat.); sich ~ скинути -дати себи прегачу. 2. развез(ив)ати, расплести.

ent|schü'teln I tr. = abschütteln. II sich ~ отрести се (e-r Sache gen.: чега); v. sich entle-digen.

ent|schü'tten I tr. = ausschütten I 1. 2. = entledigen. II sich ~ = sich entschütteln.

ent|schwe'ben intr. (s) одлебдети, по-, одлетети, лагано лебдећи дизати се, ишчезнути у ваздуху; удаљити се, -авати се.

ent|schwe'feln I tr. ослободити од сумпора, издвојити -ајати сумпор (acc.: dat.), отсумпорити. II Ent|schwe'feln n Ent|schwe'felung f ослобађање -ођење од сумпора, вађење сумпора (gen.: из).

ent|schwe'Ben tr. = entfetten.

ent|schwe'llen intr. (s) 1. e-r Sache (dat.) ~ из|ићи -лазити бујајући (и. бубрећи) из чега, бујајући (из)расти из чега, набујати; dem Ufer ~ изли(ва)ти се из корита. 2. abs. спла|снути, -шњавати.

ent|schw'i'mmen intr. (s) отплива(ва)ти.

ent|schw'i'nden intr. (s) неста(ја)ти, ишчезнути, -авати, (из)губити се; das entschwundene Jahr протекла (и. минула) година.

ent|schw'i'ngen A. tr. 15a [Schwinge] лишити крила, обескрилити. B. 12b I tr. = fort-

schleudern. II intr. (s) и sich ~ узвинути се, отпх|ати, -нути (в. entschweben).

ent|schw'i'rren intr. (s) одзврјати.

ent|schwö'ren tr. и refl. (sich ~) одрећи (се) закљичући се. [schwinden.1]

ent|schwu'nden {ентшвүндн} p. p. од ent-|

ent|see'len {ентзелн} [Seele] I tr. лишити -авати живота, одузети (acc.: dat.) душу, усмртити. II ent|see'lt а лишен живота, без душе, усмрћен; Ent|see'lte(r) s 9l умр|и, -а, покојник, -ца. III Ent|see'len n, Ent|see'lung f лишавање живота, одузимање душе, усмрћ|јавање, -ење.

ent|se'geln I tr. лишити једара; entsegelt без једрила. II intr. (s) одједрити.

ent|se'hen: sich ~ † презати, плашити се; чувати се; sich nicht ~, zu... inf. не устручавати се да... praes.

ent|se'lsien {ентзелстн} [selbst], ent|se'lbstigen {ентзэлпстйгн} I tr. и refl. (sich ~) довести -одити (до)ћи -лазити ван себе. II Ent|se'lbstung f довођење n (долажење) ван себе.

ent|se'nden tr. по-, ода|слати, одашиљати, иза|слати, -шиљати; отпра|вити, -љати.

ent|se'tzbar {ентзецбар} а 1. X ослободљив, што се може ослободити опсаде. 2. свргљив, збацљив, уклонљив. [гљивост, уклонљивост.1]

Ent|se'tzbarkeit {~кдт} f 3b збацљивост, свр-|

ent|se'tzen I tr. и refl. 1. e-n e-r Sache (gen.) ~ одузети кому посед чега, одузети кому што; збац(ва)ти; j-n e-s Amtes ~ уклонити кога из службе, свргнути кога са дужности, макнути кога с места, упра|знити, -жњавати кому место; j-n für e-e Zeit des Amtes ~ привремено кога удаљити са дужности. 2. X ослободити опсаде. 3. (sich ~) intr. (s) престравити (се), -љивати (се), ужас|нути (се), -авати (се), у-, за|препа|стити (се), -шњивати (се), препа|сти (се), -дати (се). II ent|se'tzt p.p. и a(dv.) ужаснут(о), запрепа|шћен(о), престрављен(о). III Ent|se'tzen n, Ent|se'tzung f уклањање, свравање, збац|вање, удаљивање (с дужности); X ослобо|ђ|јавање -ење (од опсаде). IV Ent|se'tzen n ужас m, ужасавање, ужаснуће, престрављење, за-, у|препа|шћење, страва f; mit Entsetzen erfüllen ужас|нути, -авати.

ent|se'tzlich {ентзецлйх} 1a ужас|ан, -ни, грозан, страховит; ein ~es Schauspiel ужасан приказ m; das ist ~ то је ужасно (и. страшно).

II adv. ужасно, страшно; ~ reich ужасно (и. врло) богат; ~ viel страхаота много; ~ eitel страшно сујетан; alles ist teuer све је ужасно скупо. [хота, страхаота, грозота.1]

Ent|se'tzlichkeit {~кдт} f 3b ужас m, стра-|

ent|seu'chen I tr. откужи(ва)ти, дезинфикова-ти. II Ent|seu'chen n, Ent|seu'chung f отку-|

ж|ивање, -ење, дезинфиковање.

ent|si'chern tr. откочи(ва)ти (пушку).

ent|sie'den intr. (s) врући (и. кључајући) из-

лазити (dat.: из).

ent|sie'geln I tr. 1. рас-, от|печатити, рас-, от-|печа|ивати, ски|нути -дати печат (acc.: са).

2. fig. отв|орити, -арати, откри(ва)ти (ein

Geheimnis тајну). II Ent|sie'geln, *n* Ent|sie'ge-lung *f* рас-, от|печаивање; *fig.* отварање, откривање.

ent|si'nken *intr.* (*s*) = entfallen I; der Mut ent-sank ihm клонула му је храброст.

ent|si'nnen: I *sich* ~ сетити се, сећати се, при-сетити се, опомињати се, -енути се; onse-тити се, -хати се; soviel ich mich entsinne уколико се опомињем (и. сећам); wenn ich mich recht entsinne ако се добро сећам; ich kann mich dessen nicht ~ не могу се тога се-тити; ich entsinne mich, ihn irgendwo gesehen zu haben (при)сећам се да сам га негде ви-део. II *tr.* /лиш|ити -авати чула. III Ent|si'nnen *n*, Ent|si'nnung *f* (при)сећање, опоми-њање.

ent|si'ttlichen I *tr.* 15a развратити, -хати, по-кварити, деморалисати. II Ent|si'ttlichen *n*, Ent|si'ttlichkeit *f* квариње, развраћање, де-моралисање; (само Entsittlichung) разврат *m*, развраћеност.

ent|so'nnen¹ {ент|сон'н} *p. p.* од entsinnen.

ent|so'nnen² {~} [Sonne] *tr.* /лишити сунчеве светлости.

ent|spa'nnen I *tr.* / = abspannen. II Ent|spa'n-nen *n*, Ent|spa'nnung *f* олабављивање, -ење.

Ent|spa'nnungsübung *f* гимнастичка вежба за разлабљивање мишића.

ent|spi'nnen I *tr.* испрести, распре|сти, -дати, заподел|нути, -вати, завр|ћи, -гнути, (за)по-чети, повести, заметнути, -ати. II *sich* ~ I. испре|сти се, -дати се, заподел|нути се, -вати се, завр|ћи се, -гнути се, повести се, замет-нути се, -ати се, изродити се; der Kampf entspann sich заподену се бој; es entspann sich ein Gespräch unter ihnen заметну се (и. поведе се) разговор међу њима; daraus ent-spann sich eine große Sache из тога се из-легла крупна ствар; daraus entspann sich eine unversöhnliche Feindschaft из тога се изро-дило непомирљиво непријатељство. 2. раз-ви(ја)ти се.

ent|spo'nnen {ент|шп'он'н} *p. p.* од entspinnen.

ent|spre'chen I *intr.* (*h*) одговарати, -орити, приличити, слагати се (*dat.*: са), одаз(и)ва-ти се; j-s Absichten ~ одговарати чијим на-зорима; e-m Wunsche ~ одазвати се жељи, испунити жељу; das entspricht s-m Charakter nicht то не одговара његову карактеру; der Erfolg entsprach durchaus nicht den Erwar-tungen успех није нимало одговарао очеки-вањима; ich werde bemüht sein, Ihrem Wun-sche zu ~ трудићу се да испуним Вашу же-љу. II ~d *p. pr.* а одговарајући, који одгова-ра, прикладан, сразмеран, подударан, сход-ан; die Kopie ist dem Original vollkommen ~d копија потпуно одговара оригиналу, копија се у свему слаже са оригиналом. III Ent|spre'chen *n* одговарање (чему), слагање (са чим).

ent|sprie'Ben *intr.* (*s*) 1. (из)нићи, (из)ницати; der Erde (*dat.*) ~ wundervolle Gewächse из земље изниче дивно биље. 2. *fig.* = abstammen. ent|sprin'gen I *intr.* (*s*) 1. умаћи, умикати, у-тећи, побећи, ускочити; er ist aus dem Ge-

fängnis entsprungen побегao је из тамнице (и. затвора). 2. извирати; der Fluß entspringt in Deutschland река извире у Немачкој. 3. *fig.* наста(ја)ти, долазити, произ|лазити, -ићи, происходити, излећи се, изродити се; daraus kann nichts Gutes ~ из тога не може ништа добро изаћи; was kann daraus ~? шта се мо-же одатле изродити?; aus jenen Maßregeln können böse Folgen ~ од оних мера могу на-стати рђаве последице; aus dem Müßiggang ~ alle Übel из ленствовања потичу (и. про-излазе) сва зла. II Ent|springen *n* умикање, спасавање бекством; извирање; произила-жење, проистацање, настајање.

ent|sprit'zen *intr.* штрц|ати, -нути (*dat.*: из), шик|љати, -нути (*dat.*: из).

ent|spro'chen {ент|шпр'ох'н} *p. p.* од entsprechen.

ent|spro'ssen {ент|шпр'ос'н} I *p. p.* од entspie-ßen. II *intr.* (*s*) = entspießen.

ent|spru'deln *intr.* (*s*) куљати (*dat.*: из), изби-јати, кључајући отицати.

ent|sprü'hen *intr.* (*s*) одвртати (*dat.*: из), вртати, сипати (*dat.*: из). [springen.]

ent|spru'ngen {ент|шпру'н'н} *p. p.* од ent-|

Ent|spru'ngene(r) *s* 9l одбегли, -а, ускок, бе-гун|ац, -ица.

ent|spü'len *tr.* сп(ир)ати (*dat.*: са).

ent|staa'tlichen {ент|штат'л'х'н} [staatlich] *tr.* 15a одузети из имовине државе, уступити -ати приватном предузећу. [дити.]

ent|stä'hlen *tr.* рашчелич|ити -авати, разна-|

ent|stä'ten *tr.* / = entstellen.

ent|stä'mmen I *intr.* (*s*) = abstammen. II Ent|stä'mmen *n*, Ent|stä'mmung *f* произилажење, вођење порекла; (само Entstammung) по-рекло, род *m*.

ent|stä'nkern *tr.* = desinfizieren.

ent|stau'ben, ent|stäu'ben I *tr.* опрашити, (о)-брисати (и. скинути) праšину (*acc.*: са), (о)-пајати праšину (*acc.*: са). II Ent|stau'ben *n*, Ent|stau'bung *f*, Ent|stäu'ben *n*, Ent|stäu'bung *f* опрашивање, брисање праšине, пајање.

Ent|stau'ber *m*, Ent|stäu'ber *m* перушка *f*, па-јалица *f*.

ent|ste'hen I *intr.* (*s*) I. поста(ја)ти, наста(ја)-ти, рађати се, родити се, ств|орити се, -ара-ти се, произ|лазити, -ићи, појавити се, -љи-вати се, замесити се, изродити се, заме|т-нути се, -тати се, завр|гнути се, -ћи се, за-вргавати се; излећи се, зач|ети се, -ињати се, заподел|нути се, -вати се; was wird daraus ~? шта ће бити (и. изићи) отуда?; hier ent-steht die Frage овде се намеће (и. настаје) питање; es entstand ein Gewitter наста олуја; es entstand ein Streit заметну се кавга; alle Vögel ~ aus Eiern све птице проистичу из јаја. 2. готово + недоста(ја)ти; das kann mir gar nicht ~ то мора за мене бити; ich werde ihm nie ~ нећу га никад оставити. II ~d *p. pr.* и а у свима знач. *inf.*: ~des Gas гас у ства-рању, гас у стању постајања (и. стварања). III Ent|ste'hen *n*, Ent|ste'hung *f* поста(ја)ње, настајање, заметање, стварање, излажење, постанак *m*, по-, за|четак *m*; im Entstehen begriffen sein постајати, настајати, стварати

ce; in der Entstehung selbst у самом зачетку, у самом стварању.

Ent|ste'hungs... {ентште'нгс} ~art *f* начин *m* поста(ја)ња, ~fall *m* им ~falle у случају да нема тога; ~geschichte *f* историја постања (и. постанка); ~grund *m* узрок постанка, узрок постању; ~weise *f* = ~art.
ent|ste'hlen *tr.* и *refl.* (сich ~) искрасти (ce), искрадати (ce).

ent|stei'gen *intr.* (s) (aus) е-г Sache (*dat.*) ~ изићи -лазити из чега, (по)дићи се (и. дизати се) из чега. [= erweichen.]

ent|stei'nen *tr.* 1. = auskernen I 1. 2. *fig.* I ent|ste'llen *I tr.* и *refl.* (сich ~) нагрдити (ce), у-, онаказити (ce), накарадити (ce), унакарадити (ce), изопачити (ce), изопачивати (ce); den Sinn ~ изопачити (и. изврнути) смисао; die Welt ist sittlich entstellt свет се изопачио. II Ent|ste'llen *n*, Ent|ste'llung *f* накарађивање, -ење, унакаж/ење, -авање, нагрђивање, -ење, изопач/авање, -ење, извртање; нагрда, наказа.

ent|ste'rben *intr.* (s) = dahinsterven.

ent|ste'rt {ентште'рт} *a* без звезда.

ent|stie'ben *intr.* (s) = zerstieben.

ent|sti'rt {ентшти'рт} *a* без образа, безочан.

ent|stö'pseln *tr.* = entkorken.

ent|sto'Ben *tr.* = herabstoßen.

ent|stra'hlen *I intr.* (s) зрачити (*dat.* из). II *tr.* лишити зракова.

ent|stre'ben *intr.* (s) тежити (*dat.*: од), тежити да се удаљ/и, -е (*dat.*: од).

ent|stri'cken *tr.* 1. и *refl.* (сich ~) раз-, од/везати (ce), раз-, одрешити се, *fig.* ослободити (ce). 2. распура(ва)ти.

ent|strö'men *I intr.* (s) (е-м Gegenstände из чега) (по)тећи, истицати, извирати, сукнути, лопити, шик/љати, -нути, (по)куљати; Tränen entströmten ihren Augen сузе потекоше из њених очију; die Bienen entströmten den Bienen körben покуљаше пчеле из кошница. II *tr.* учинити да потече (и. покуља, извире итд.).

ent|stür'men *I intr.* (s) беснећи (и. бучећи, хучећи) удаљ/ити се, -авати се, полетети као олуја (*dat.*: из), = entstürzen. II *tr.* омлатити, оборити.

ent|stür'zen *intr.* (s) каткад и sich ~ (е-м Gegenstände из чега) 1. јурнути, грунути, полетети, испа/сти, -дати, истрча(ва)ти; Tränen entstürzten s-n Augen сузе му грунуше из очију. 2. = entströmen I.

ent|sü'hnen *I tr.* и *refl.* (сich ~) очистити (ce) од греха, разрешити (ce) од греха, окаја(ва)ти своје грехе, испаштати. II Ent|sü'hnen *n*, Ent|sü'hnung *f* чишћење од греха, окајавање греха, испаштање.

ent|su'mmen *intr.* (s) одзуја(ва)ти (*dat.* из), излазити зyjећи (*dat.* из).

ent|su'mmsen *intr.* (s) = entsummen.

ent|su'mpfen *I tr.* исуши(ва)ти (од бара). II Ent|su'mpfen *n*, Ent|su'mpfung *f* исуш/ивање, -ење (од бара).

ent|sü'nd(ig)en *tr.*, sich ~ = entschühen.

ent|su'nken {ентзүн'кн} *p.p.* од entsinken.

ent|tau'chen *intr.* (s) изро/нити, -њавати (*dat.*: из).

ent|tau'meln *intr.* (s) = abtaumeln.

ent|tau'schen *I tr.* и *refl.* (сich ~) разочарати (ce), разочаравати (ce), отрести (ce) крива мишљења. II ent|tau'scht *p.p.* и *a* разочаран. III Ent|tau'schen *n*, Ent|tau'schung *f* разочара(ва)ње.

ent|thro'nen *I tr.* збаци(ва)ти са престола, свр/ћи -гнути с престола. II Ent|thro'nen *n*, Ent|thro'nung *f* збацивање (и. сврг/авање, -нуће) са престола.

ent|tö'nen *I intr.* (s) звучећи избијати (и. излазити (*dat.* из). II *tr.* (и. ent|tö'nen) одузети звук (*acc.*: *dat.*); одузети боје (*acc.*: *dat.*), изједначити у боји.

ent|tra'gen *tr.* јн. оди/јети, -осити.

ent|träu'feln, ent|trie'fen *intr.* (s) капљући отицати, откапа(ва)ти.

ent|tri'ppeln *intr.* (s) = abtrippein.

ent|tro'ck(e)nen *tr.* обрисати, утирати.

ent|ü'brigen *tr.* 1. е-п е-г Sache (*gen.*) ~ (раз)решити (и. ослободити, опростити) кога чега. 2. ет. ~: а) = entbehren; б) = erübrigen.

ent|vö'lkern *I tr.* расе/лити, -љавати, опустити, оставити без становништва. II sich ~ расе/лити се, -љавати се, опустети, остати без становништва. III Ent|vö'lkern *n*, Ent|vö'lkerung *f* расе/љавање, -ење, уклањање становништва; само Entvölkerung опустоше-} entw. *abr.* = entweder. [ност.]

ent|wa'chen *intr.* (s) † = erwachen.

ent|wa'chsen *intr.* (s) 1. израс(та)ти (*dat.*: из), изни/кнути, -цати. 2. seinen Kleidern ~ sein израсти из својих хаљина, бити велик за своје (раније) хаљине; der Rute ~ sein минути доба шиба, прећи дечачко доба.

ent|wa'ffnen *I tr.* и *refl.* (сich ~) обе-, разору-жати (ce), обе-, разоружавати (ce); *fig.* er hat mich durch seine Großmut entwaffnet обезоружао ме је својом великодушностју.

II Ent|wa'ffnen *n*, Ent|wa'ffnung *f* разоружа(ва)ње, обезоружа(ва)ње.

ent|wä'hren *tr.* 1. (и. entwehren) одузети (*acc.*: *dat.*) посед (и. имање). 2. одузети (и. смањити) вредност (*acc.*: *dat.*). II Ent|wä'hren *n*, Ent|wä'hrung *f* одузимање поседа (и. имања); смањење вредности.

ent|wa'lden {ентвәлд'н} [Wald] *I tr.* 15c посећи (и. сатрти) шуму, оголити. II Ent|wa'lden *n*, Ent|wa'ldung *f* сатирање шума, огољ/авање, -ење. [сравнити бедем(е).]

ent|wa'llen¹ [Wall'] *I tr.* разрушити бедем(е), I ent|wa'llen² [wallen'] *intr.* (s) одгрести, од(и)-лазити пешке, отићи (пешце).

ent|wa'llen³ [wallen²] *intr.* (s) од/лазити -ићи кључајући (и. таласајући) (*dat.*: из).

ent|wä'lzen *tr.* = abwälzen.

ent|wä'ndeln *intr.* (s) од(и)лазити; отићи.

ent|wä'ndt {ентвәнт} *p.p.* од entwenden.

ent|wä'nken *intr.* (s) отетурати се.

ent|wä'schen *tr.* о-, с/прати.

ent|wä'ssern *I tr.* исуши(ва)ти, одв/ести -оди-ти воду, одвод/њавати, -нити; ослободити воде; пречи/стити, -шћавати (алкохол). II

Ent|wä'ssern *n*, Ent|wä'sserung *f* исуш|авање, -ење, одводњавање, -ење; ослобађање воде, пречишћавање.

Ent|wä'sserungs...: ~anlagen *f pl.* постројења *n pl.* (и уређаји *m pl.*) за одводњавање; ~kanal *m* канал за хватање и одвођење воде; ~kunst *f* вештина одводњавања; ~rohr *n* цев одводница *f*, цев за одвођење воде.

ent|we'der [свн. ein-de-weder „један од двојице“] *cj.* са следећим одер или ... или ...; ја ... ја ...; а ... а ...; ich reise ~ heute oder morgen путујем (и. крећем се на пут) данас или сутра; — so oder gar nicht! или тако или никако!; ~, oder! или или!

Ent|weder-Oder {ентвед'род'р} *n inv.* или или. ent|we'hen I *tr.* одувати, одухати. II *intr.* (s) дувајући одвајати се (*dat.*: од), од дувања одвојити се (*dat.*: од, са), као лахор излазити (*dat.*: из).

ent|we'hren I *tr.* 1. = entwaffnen. 2. = abwehren. 3. = entwähren. II *sich* ~ = erwehren. ent|wei'ben {ентвѣб'н} [Weib] *tr.* 1. лишити жене, начинити удовцем. 2. (и entweiblichen) лишити женскости (и. женствености).

ent|wei'chen I *intr.* (s) умаћи, из-, узмакнути, из-, узмицати, утећи, из-, побећи, ускочити, отићи, одлазити; минути, пролазити, -ћи (време); entwichene Zeiten минула времена; за|лазити, -ћи (сунце); из|ићи, -лазити (гас, плин). II Ent|wei'chen *n*, Ent|wei'chung *f* у-, измицање, узмицање, бежање; од(и)лажење.

ent|wei'hen I *tr.* 1. (о)скврнавити, обесве|тити, -живати, опоганити. 2. е-п Priester ~ распспити, рашчинити свештеника. II Ent|wei'hen *n*, Ent|wei'hung *f* оскврњавање, -ење, скврнављавање, -ење, обесвећивање, -ење, расппољавање, -ење, рашчињавање, -ење.

Ent|wei'her {ентвѣ'р} *m 2i*, ~in {~ѣн} *f 3c* (о)-скврнѣлац, -ица, обесвећивач, -ица.

ent|wei'len *tr.* = entlangweilen.

ent|we'ken *intr.* (s) = dahinwelken.

ent|we'nden I *tr.* тајом склонити, макнути, (при)дићи, (при)дизати, (у)красти; отети; j-m Ruhe und Glück ~ отети кому мир и срећу. II *intr.* окренути се; умаћи. III Ent|we'nden *n*, Ent|we'ndung *f* склањање, (при)дизање, крадење; отимање. [отимач, -ица.]

Ent|we'nder {ентвѣнд'р} *m 2l*, ~in {~ѣн} *f 3c* Ent|we'nderisch *a (dv.)* отимачки.

ent|we'rfen I *tr.* нацртати (и. састав|ити -ља-ти) у општим цртама (и. потезима); flüchtig ~ овлаш (и. у општим потезима) нацртати; fig. у општим потезима оцртати (и. описати); е-п Plan ~: а) нацртати план; б) у памети скројити план. II Ent|we'rfen *n*, Ent|we'rfung *f* цртање у општим потезима, прављење скице; кројење плана.

ent|we'rten I *tr.* обезвре|дити, -ђивати, оду-зети -имати вредност (*acc.*: *dat.*), смањи-вати вредност (*acc.*: *dat.*); поништити, жигосати. II *intr.* (из)губити у вредности. III Ent|we'rten *n*, Ent|we'rtung *f* обезвређивање, -ење, одузимање вредности, смањивање -ење вредности; поништавање, жигосање.

Ent|we'rtungs|stempel *m* жиг за поништавање марака.

ent|wi'chen {ентвѣх'н} *p. p.* од entweichen.

ent|wi'ckeln I *tr.* и *refl.* (sich ~) развити (се), развијати (се), одвити (се), одвијати (се), размотати (се), размотавати (се), размр|сити (се), -шивати (се), раширити (се), разл|ожити (се), -агати (се); изаз(и)вати; распл|ести (се), -итати (се); е-е Frage ~ развити (и. изложити) питање; X eine Kolonne — разви-(ја)ти колону; er entwickelt s-e Anlagen он развија свој дап; das Schiff hat volle Geschwindigkeit entwickelt брод је развио пуну брзину; das Bild ~ развити (и. изазвати) слику; das Mädchen hat sich entwickelt девојка се развила; die Puppe entwickelt sich zum Schmetterling лутка се развија у лепти-ра; die Knospen ~ sich пупољци се развијају; sein Talent entwickelt sich immer mehr његов се талент развија све више. II Ent|wi'ckeln *n*, Ent|wi'ck(e)lung *f* развијање, размотавање, расплитање, размрш|авање, -ење, из-, разлагање, изазивање (слике); (само Entwick(e)lung) развој *m*, развитак *m*, развиће *n*; die genaue Entwicklung aller Umstände тачно (и. опширно) описивање (и. излагање) свих околности.

Ent|wi'ck(e)lungs..., ent|wi'ckelungs...: ~apparat *m phot.* развојни апарат, апарат за изазивање слика; ~fähig *a* способан за развиће; ~fähigkeit *f* способност развића; ~gang *m* ток развића; ~geschichte *m* историја *f* развића; ~gesetz *n* закон *m* развића; ~hemmung *f* сметања у развићу; ~jahre *n pl.* године *f pl.* развићања, доба *n* полног сазревања; ~krankheit *f* болест у годинама развића; ~lehre *f* наука о развијању, -ћу; ~papier *n phot.* хартија *f* за изазивање слика; ~periode *f* доба *n* (и. период *m*) развића; ~prozeß *m* процес развића; ~stufe *f* ступањ (и. степен) *m* развића; ~theorie *f* теорија о развићу; ~vorgang *m* процес развића, развијање *n*.

Ent|wi'ckler *m phot.* изазивач; — генератор.

Ent|wi'ckler|schale *f phot.* плитица (и. чанак) за развијање (и. изазивање) слика.

ent|wi'lde(r)n I *intr.* (s) преста(ја)ти бити дивљачан, уљу|дити се, -ђивати се. II *tr.* ослободити дивљачности, уљу|дити, -ђивати, припитомити.

ent|wi'nden I *tr.* изви(ја)ти кому што из руку; j-m et. (*acc.*) ~ отети кому што извијањем.

II *sich* ~ извијањем се отети (*dat.*: од); ich habe mich nur mit Mühe seiner Umarmung (*dat.*) entwunden с тешком муком сам се из-вио из његова загрљаја. [се, -арати се.]

ent|wi'rken: *sich* ~ разви(ја)ти се, ств|орити

ent|wirr'bar {ентвѣрбар} *a* од-, размршљив.

Ent|wirrbarkeit {~кѣ'т} *f 3b* од-, размршљивост.

ent|wirren I *tr.* и *refl.* (sich ~) од-, размр|сити (се), распетљати (се), распетљавати (се), расплести (се), разја|снити (се), -шњавати (се). II Ent|wirren *n*, Ent|wirrung *f* од-, размршаване, распетљаване, расплетавање; (само Entwiring) расплет *m*.

ent|wi'schen I *intr.* (s) у-, из|маћи, изм|акну-ти, -ицати, побећи, очистити чувства; er ist entwischt он је умакао; das Wort entwischte mir реч ми се омакла (са уста); j-n ~ lassen пустити кога да умакне, омогућити кому бекство. II *tr.* = abwischen. III Ent|wi'schen n у-, из|мицање, бежање.

ent|wo'hnen *intr.* (s) е-г Sache (*gen.*), et. (*acc.*) ~ одун|ити се -авати се од чега, одвик|нути се -авати се од чега.

ent|wö'hnen {*ѣнтвѡнн*} [gewö'hnen] I *tr.* одби-(ја)ти, залучи(ва)ти (јагњад, телада); ein Kind von der Brust ~ одбити дете од сисе. 2. *fig.* е-г Sache (*gen.*) и. von et. (*dat.*) ~ (и sich ~) одвик|нути (се) -ћи (се) од чега, одуч|авати (се) -ити (се) од чега; ich habe mich dessen entwöhnt одвикао сам се од тога. II Ent|wö'hnen n, Ent|wö'hnung f одбијање, залучивање; одвикавање, одучавање, одвика, одука.

ent|wöl'ken I *tr.* и *refl.* (sich ~) разведри(ти) (се), -авати (се), разоблачити (се); seine Stirn entwölkte sich његово се чело разведри. II ent|wöl'kt *p. p.* и a 1. безоблачан, ведар. 2. ведар, спокојан, непомућен.

ent|wo'rfen {*ентворфн*} *p. p.* од entwerfen.

ent|wü'hlen *tr.* = auswählen.

ent|wu'nden {*ентвундн*} *p. p.* од entwinden.

ent|wü'rdigen I *tr.* и *refl.* (sich ~) лишити (се) достојанства, пони|зити (се), -жавати (се), срозати (се), срозавати (се), бацити углед под ноге. II Ent|wü'rdigen n, Ent|wü'rdigung f лиш|авање, -ење достојанства, понижавање, -ење, срозавање.

Ent|wu'rf {entwerfen} *m* нацрт, скица *f*, основа *f*, план, пројекат, предлог; *fig.* план, намера *f*, замисао *f*.

ent|wu'rzeln I *tr.* ишчупати с кореном, ишчупати из корена, искоре|њивати -нити. II Ent|wu'rzeln n, Ent|wu'rzelnung f чупање (и. ишчупавање) с кореном (и. из корена), искоре|њивање, -ење.

ent|zäu'bern I *tr.* ослободити чини, рашчинити, дићи чини, размађијати; *fig.* отворити кому очи, ослободити (од) каква заноса. II Ent|zäu'bern n, Ent|zäu'berung f ослобађање од чини, дизање чини, размађивање.

ent|zäu'men *tr.* и *refl.* (sich ~) разуздати (се), разуздавати (се).

ent|zie'hen *tr.* разгра|дити, -ђивати,

ent|zie'hen I *tr.* и *refl.* одуз|ети -имати, узети, узимати; ускра|тити, -ђивати; укл|онити, -ањати; издв|ојити, -ајати; ослобађати, -одити; избављати, -ити; j-m Blut ~ (из)вадити кому крви, пустити кому крв; das Schwert der Scheide ~ извадити (и. тргнути) мач из корица; der Gefahr (*dat.*) ~ избавити из опасности; sich der Gefahr ~ извући се из опасности, ослободити се опасности; j-m seine Aufmerksamkeit ~ не обраћати пажње на кога; dem Vaterlande seine Dienste ~ отказати отаџбини своје услуге; dem Verkehr ~ избацити из саобраћаја; j-m sein Gehalt ~ одузети (и. задржати) кому плату; j-m die Gewalt ~ одузети кому власт; dem

Kranken die Speise ~ ускратити болеснику јело; alles ist ihm entzogen све му је одузето (и. ускраћено); ich habe mir alles entzogen све сам себи ускратио; свега се уздржавам; sich der väterlichen Gewalt ~ отргнути се испод очеве власти; das entzieht sich der Berechnung то се не може израчунати; sich der Arbeit ~ клонити се рада, извући се од рада; sich (*dat.*) den Schlaf ~ ускратити себи сан (и. спавање); sich j-s Blicken ~ сакрити се од чијих погледа, сакрити се од кога; sich der Gerechtigkeit ~ измаћи мачу правде; sich j-s Umarmung ~ отети се из чијег загрљаја; sich der Welt ~ избегавати свет; dieser Gegenstand entzieht sich der öffentlichen Besprechung о овоме предмету не може се јавно говорити; er entzieht sich unserer Gesellschaft избегава наше друштво. II Ent|zie'hen n, Ent|zie'hung f одузимање, ускраћивање, -ење; лишење, задржавање, обустављање.

Ent|zie'hungs...: ~kur *f* лечење п смањивањем хране, лечење гладовањем; одвикавање (лечење) *n* од навике употребљавања опојних средстава (опијума, алкохола). [гонетљив.] ent|zi'f'fbar {*ѣнтиѣфрбар*} a разрешљив, од- I Ent|zi'f'fbarkeit {*~качт*} *f* 3b разрешљивост, одгонетљивост.

Ent|zi'ff(e)rer {*ентциф(е)рер*} *m* 2l, ~in {*~ѣн*} *f* 3c разрешивач, -ица, онај (она) што дешифрује.

ent|zi'ffern I *tr.* растумачи(ва)ти, разја|снити, -шњавати, прочитати тајну азбуку, протумачити, одгоненути, дешифровати. II Ent|zi'ffern n, Ent|zi'ffierung *f* растумачивање, -ење, одгонетање; (про)читање тајне азбуке, дешифровање.

Ent|zi'ffierungs|kunst *f* вештина прочитавања тајне азбуке (и. дешифровања).

ent|zo'gen {*ентцогн*} *p. p.* од entziehen.

Ent|zo'genheit {*~хдгт*} *f* 3b = Zurückgezogenheit. (се) трзајући се.)

ent|zu'cken *intr.* (s) из|ићи -лазити (и. отети) ent|zü'cken I *tr.* 1. узв. ст. (bis) in den Himmel, zum Himmel — узнети на небо. 2. усхи|тити, -ђивати, зан|ети, -осити, очара(ва)ти, раздрага(ва)ти. II ~d *p. p.* и a који усхићује, заноси, заносан, заношљив, прекрасан. III ent|zü'ckt *p. p.* a усхићен, занесен, очаран. IV Ent|zü'cken n, Ent|zü'ckung *f* усхићивање, -ење, занос *m*, усхићеност, раздраганост, милина, миље, наслад; in Entzückung geraten усхитити се, па|сти -дати у занос; (es ist) zum Entzücken за усхићење (је).

ent|zü'geln *tr.* разузда(ва)ти; ent|zü'gelt *p. p.* и a разуздан, необуздан. [у-, за|паливост.] ent|zü'ndbar a у-, за|палив. Ent|zü'ndbarkeit *f* ent|zü'nden I *tr.* и *refl.* (sich ~) у-, за|палити (се), распа|лити, -љивати (се), ужећи (се), у-жизати (се); der Blitz hat das Haus entzündet гром је упалио кућу; den Krieg ~ распалити рат; sein Auge ist entzündet његово је око за-,у|паљено (и. узапаљењу). II Ent|zü'nden n в. Entzündung. [цима запаљења (и. упале).] ent|zü'ndlich a 1. = entzündbar. 2. *f* са зна- I Ent|zü'ndlichkeit *f* запаљивост.

Ent|zü'ndung *f* за-, у'пљивање *n*, уживање *n*; паљевина; *f* упала, запаљење *n*, врућина; eitri-ge ~ гнојаво запаљење *n*, гнојава упала.

Ent|zü'ndungs...: ~fieber *n* прозница од запаљења (и. упале); ~krankheit *f* запаљење *n*, упала; ~punkt *m* палиште *n*, тачка *f* паљења; ~temperatur *f* температура паљења. ent|zwei' [срвн. en|zwei = in zwei] *adv* надвоје, попола(к), на два дела, располак; сломљен; разбијен; подеран; der Stock ist ~ штап је сломљен, штап се пребио; das Fenster ist ~ прозор је разбијен.

Ent|zwei'..., ent|zwei'... {ентцвѡ-} у слож. са *v* увек *sep.*: раз-, пре-: *z*beißen *tr.* прегри(сти), -зати; *z*bersten *intr.* (s) прену(ћи), -кнути, распу(ћи) се, -кнути се; *z*brechen *I tr.* преби(ја)ти, пре-, разломити, пре-, разламати, прекр(жати), -шити; *II intr.* (s) преби(ја)ти се, преломити се, -амати се; сломити се, разби(ја)ти се; ~brechen *n*, ~brechung *f* пре-, разламање, пребијање, разбијање.

ent|zwei'en {ентцвѡ-н} [entzwei] *I tr.* и *refl.* (sich ~) свадити (се), посвадити (се), -ђати (се), позавадити (се), -ђати (се), распријатељити (се); sie sind miteinander entzweit они су се посвадили; ich habe mich mit ihm entzweit завадио сам се с њиме. *II Ent|zwei'en n* в. Entzweiung.

Ent|zwei'..., ent|zwei'...: ~fallen *I intr.* (s) разбити се (и. полупати се) од пада (и. павши); *II sich (dat.) e-n Arm z*fallen у паду сломити (своју) руку; *z*feilen *tr.* претругати турпијом, препилити; *z*gehen *intr.* (s) пре-, расцепити се; пре-, разломити се, располовити се, расположити се, -ћивати се; *z*hauen *tr.* пресећи -цати надвоје, расе(ћи) -цати надвоје; *z*machen *tr.* = *z*brechen *I*; *z*platzen *intr.* (s) распу(ћи) се, пу(ћи), распрснути се; *z*reißen *I tr.* раскинути -дати (надвоје), претргнути (надвоје), прече(п)ити -љивати, раз-, пре(дерати) (надвоје), рас-, ис(тр)гати (надвоје); *II intr.* (s) рас-, пре(кин)ути се, раздерати се (надвоје), претргнути се, истргати се (надвоје); der Strick ist entzweigerissen уже се прекинуло; ~reißen *n*, ~reibung *f* (рас)кидање, прекидање; *z*sägen *tr.* препилити, претругати, претестерисати; *z*schlagen *tr.* пребити, разбити (надвоје), с-, о(л)омити; ~schlagen *n* пребијање; *z*schneiden *tr.* пререзати, -ивати (надвоје), пресе(ћи) -цати (надвоје), расе(ћи), -цати (надвоје), резањем преполов(љавати, -ити); ~spalten *tr.* прече(п)ити, -љивати; *z*springen *intr.* (s) пу(ћи) напола, препу(ћи), -кнути, распу(ћи) се; *z*teilen *tr.* поделити на два дела, располовити, -утити, пред(в)ојити, -ајати; ~teilung *f* дељење а надвоје, дељење напола, предвајање *n*, располо(в)ивање, -ење *n*; *z*treten *tr.* гажењем раздвојити.

Ent|zwei'ung {ентцвѡун-} *f* 3b свађа(ње *n*), завађање *n*, завада, завађеност, разлаз *m*, разилажење *n*.

En'zian {енциан} *m* 2g¹ (Gentiana; G. lutea) линцура *f*, горчица *f*, равен; schwalbenwurz-artiger ~ (Gentiana asclepiadea) свећница *f*.

En'zian...: ~bitter *n* линцурина горчина *f*, горчица *f*; ~extrakt *m* екстракт од горчице (и. линцуры). [папска посланица.]

Enzy'klika {енциклика} [гр.] *f* 6g енциклика, enzy'klisch {~кльш} а енцикличан, у виду енциклике. [клопедија, свезнање *n*.]

Enzyklopädie' {енцуклопеди} [гр.] *f* 6f енци-

enzyklopä'disch {~педйш} а енциклопеди(ј)ски.

Enzyklopädi'st {~педист} *m* енциклопедиста.

E'os {ёѡс} [гр.] *f* inv. богиња Аурора, Зора.

Eosi'n {еозин} [гр.] *n* 2g¹ б. pl. еозин *m* (црвена катранска материја за бојење).

Eosi'n roggen *m* еозинова раж *f*.

Eozä'n {еоцен} [гр.] *n* 2g¹ б. pl. geol. еоцен *m* (најстарија терцијерна творевина).

Epa'kte {епакт, е~} [гр.] *f* 3b пакта.

Epa'rch {епарх, е~} *m* 3a antiqu. епарх, намесник византиске провинције, владика.

Eparchie' {епархи} [гр.] *f* 6f епархија, владичанство *n*, бискупија.

epa'rchisch {епархйш} а епархи(ј)ски.

Epaule'tt {епалет} *n* 2g и (аус. само) бi, ~е {~} [фр.] *f* 3b нарамница, еполета; fig. sich (dat.) die ~en verdienen заслужити официрски чин.

E'pen {епн} pl. од Epos.

Epenthe'se {епентез} [гр.] *f* 3b gr. уметање.

Ephe'be {ефеб} [гр.] *m* 3a antiqu. ефеб

(младић између 18 и 20 година).

epheme'r(isch) {ефемер(йш)} а једноставан, пролазан, кратка века, ефемеран.

Ephe'me're {~} *f* 3b = Eintagsfliege.

Ephemeriden {меридн} pl. дневници, таблица места небесних тела. [н/ин -ка.]

E'pheser {ефезер} *m* 2l, ~in {ин} *f* 3c Ефежа-]

E'pheser...: ~brief *m* посланица *f* Ефезанима.

Epho'r {ефор} [гр.] *m* 3a antiqu. ефор (један од петорице спартанских врховних надзорника).

Ephora't {ефорат} *n* 2g, Epho'ren amt {ефор-н-} *n* ефорат *m*, ефорска служба *f*.

E'phraim *m* Јеврем.

Epi..., еpi... {епи-, епи-} [гр. „на“] епи...

Epidemie' {~емиди} [гр.] *f* 6f епидемија, зараза, помор *m*, болештина, редња.

epide'misch {~демйш} а (dv.) епидемичан, заразан, кужан.

Epide'rmis {~дермис} [гр.] *f* inv. и и покожица, епидерм *m*. [подражавалац.]

Epigo'ne {~гон} [гр.] *m* 3a епигон, потомак;]

Epigo'nen... {епигонн-}. ~kampf *m* борба *f* епигона; ~krieg *m* рат епигона; ~periode *f* доба епигона, доба опадања; ~tum {епигонн-} *n* 2a б. pl. епигонство, опадање.

Epigra'mm {епиграм} [гр.] *n* 2g¹ епиграм (натпис; песма исмевања, заједљива песма).

Epigra'mm... {епиграм-}: ~atiker {епиграматикр} *m* 2l писац епиграма, епиграмиста; epigramma'tisch {епиграматйш} а (dv.) епиграмски, заједљив(о); ~ati'st {епиграматист} *m* 3a епиграмиста; ~(en)sammlung *f* збирка епиграма. [м, натпис *m*.]

Epigra'ph {епиграф, ~} [гр.] *n* 2g¹ епиграф]

Epigra'phik {~йк} *f* 3b епиграфија, наука о натписима.

epigra'phisch {~йш} а епиграфски.

E'rik {епѣк} [гр.] *f* 3b епика, епскопесништво *n*.
E'piker {~ер} *m* 2l эпичар, епски песник.

E'pikure'er {епикурер, е~} [E'piku'r(os) грчки филозоф, 341—270 пр. Хр.] *m* 2l епикурејац, пријатељ уживања.

epikure'isch {епикурејш} *a* епикурејски; **epi-ku'risch** {епикуриш} *a* епикурски.

E'pikuri'smus {епикурисмус} *m* inv. епикуризам, епикурско схватање *n*.

Epilepsie' {~лепси} *f* 6f епилепсија, падавица, велика болест, гора, горица, горска болест, горопаштина, мрска болест; *ap* ~ *leiden* патити (и. боловати) од падавице.

Epile'ptiker {~лептикер} *m* 2l епилептичар, падавичар.

epile'ptisch {~лептиш} *a* падавичав, епилеп-
Epi'lo'g {~лок} *m* 2g¹ епилог, завршни говор, поговор, закључна реч *f*, закључна песма *f*, завршетак.

E'piphania {~фаниа, ~фаниа} *f* Богојављење *n*, водокршће *n*; код католика: Света три краља.

E'piph'nia's {~фаниас-}, **E'piph'nia'n** {~фанин-} *a* Богојављење, Крштење Господње, Водокршће; Света три краља.

E'piph'y'se {~фузз} [гр.] *f* 3b епифиза (жлезда у мозгу, као грашак ситна крај, окрајак (шупље кости).

E'piph'y'ten {~футн} [гр.] *pl.* 3 биљке гото-
E'piro't {епирот} *m* 3a, ~ин {~йп} *f* 3c Епирац, -ка.

epi'ro'tisch {~иш} *a* епир(от)ски.

E'pi'rus {епѣрус} [гр.] *n* inv. антик. 3 Епир *m*.
e'pisch {епиш} [E'pos] *a* јуначки, епски, мушки, приповедни.

episkopa'l {епѣскопал} *a* [гр. epi'skopos = Bischof] *a* владичански, епископски, бискупски.
Episkopa'l... {~ал-}: ~kirche *f* Епископска (и. Англиканска) црква.

Episkopa't {епѣскопат} *m* и *n* 2g епископат *m*, владичанство, епископство, бискупство, епископска власт; владике *pl.*, бискупи *pl.*

E'piso'de {~зод} [гр.] *f* 3b епизода, уметак *m*, уметнута прича.

episo'den... {епѣзодн-}: ~artig, ~haft {епѣзоднхфат}, **episo'disch** {епѣзодѣш} епизодски.

E'pi'stel {епѣстел} [гр.] *f* 3d 1. писмо *n*, посланица, лист *m*, апостолска посланица. 2. Апостол *m* (текст из Апостола што се чита у цркви); *j-m* die ~ *lesen* (о)читати кому буквицу (и. (а)вакелу, горопадну молитву).

pi'stel... ~lesen *n* читање буквице (и. вакеле), читање горопадне молитве.

epita'ph(ium) {~таф(иум)} [гр.] *n* 2g¹ (6e) епитаф *m* (надгробни натпис, стих на надгробном споменику; надгробни споменик).

E'pita'l(ium) {епител(иум)} [гр.] *n* 2g¹ (6e) епител(иум) *m*.

epithelia'l {gewebe} *n* епително ткиво.

E'pi'theton {епитетон, е~} [гр.] *n* 6k епитет *m*, придев (реторски украс).

E'pi'tome {епѣтоме} *f* 3b извод *m*, кратак садржај *m* научног дела.

E'pize'ntrum {епѣцентрум} *n* епицентар *m* (средиште земљотреса на земљиној повр-
E'pizykloi'de *f* 3 епѣциклоида. [шини].)

epocha'l {епѣхал} *a* епохалан, славан.

E'po'che {епѣх, е~} [гр.] *f* 3b епоха, време *n*, доба *n*, век *m*; ~ *machen* изићи на глас, чинити преокрет, значити датум; **epochema-chend** *a* знаменит, значајан, што чини преокрет, епохалан.

E'po'de {епѣд} [гр.] *f* 3b епода (завршетак лирске песме; врста лирске песме, у којој се смењују дуг и кратак стих).

E'poro'e {епѣорѣ} [гр.] *f* 3b епопеја, јуначка песма, епос *m*.

E'pos {епѣс} [гр.] *n* 6g еп(ос).

E'ppich {епѣх} [свн. ephih, лат. apium] *m* 2g 1. = Efeu. 2. (Apium graveolens) целер.

Equi... нек. = Äqui...

Equipa'ge {екипаж} [фр.] *f* 3b 1. кола *n* *pl.*, фијакер *m* са коњима; eigene ~ haben имати своја кола. 2. бродска посада, екипа. 3. опрема.

equipie'ren {екипирѣн} *I* *tr.* и *refl.* 15g (sich ~) опрема(ти) (се), -ити (се) свим потребним стварима (за пут). II **Equipie'ren** *n*, **Equipie'ring** *f* о-, спремање *n*, с-, опрема.
Equipie'rungs... ~geider *pl.* X новац *m* за спрему, новац за обмундировну спрему; ~kosten *pl.* трошкови *mpl.* око спреме.

er {ер, мање наглашено ер, ненаглашено *р} [свн. ir, er] *I* *pr.p.* трећег лица *sg.* *m* 9a 1. он; *er* sagt он каже, он вели; ~ allein он сам; ~ selbst он сам (лично, главом); *da* ist ~ ту је он, ево га. 2. у презривом тону, када се неком неће да каже ни *Vi* ни *tu*; *Er* behauptet also дакле тако тврдите, дакле ти тако тврдиш. II **Er** *m* 1. мужјак; *der* *Er* und *die* *Sie* мужјак и жена. 2. *ich* verbitte mir das *Er* забрањујем Вам да ме ословљавате са „ти“.

er... {ер} [свн. ir-, ar-, ur-; ненаглашен облик од *ur* (уп. *erlauben*, *Urlaub*) нераздвојан и ненаглашен предмета пред глаголима и глаголским именицама *I* означава: 1. (за)добивање, стицање оном радњом коју обележава прост глагол, на пр. *ersingen* испевати, певањем зарадити (и. стећи); 2. настајање, постајање, на пр. *erblü'hen* расцвета(ва)ти се; 3. убијање, умирање услед радње и стања изражених простим глаголом, на пр. *erschie-ßen* убити из пушке, устрелити; *erfrieren* смрзнути се, умрети од зиме; 4. кретање увис, на пр. *erstehen* дићи се из земље, ускрснути; 5. појачање радње изражене простим глаголом, на пр. *erwählen* изабрати; 6. постизавање, долажење циљу, мети, на пр. *erreichen* достићи; II служи за грађење *v* од *a*, на пр. од *schwer* *erschweren* отежа(ва)ти, од *leicht* *erleichtern* олакша(ва)ти.

er|a'chten *I* *tr.* = *achten* *I* 2; *ich* erachte es für notwendig сматрам да је то потребно; *wenn* Sie es für gut ~ ако сматрате да је то добро; ако налазите да ће бити добро. II **Er|a'chten** *n* мишљење, мњење, сматрање, назор *m*; *meines* *Erachtens*, *nach* *m-m* *Erachten* по моме мишљењу, по моме мњењу; *ich* stelle es Ihrem *Erachten* anheim остављам то Вашој увиђавности; радите како Ви нађете за потребно.
er|a'ckern *tr.* изора(ва)ти, орући стећи.

er|a'hnden, er|a'hnen наслу|тити, -ћивати, искобити.

er|a'ngeln *tr.* упецати, напецати, *fig.* упецати.
er|a'rbeiten I *tr.* 1. радом ст|ећи -ицати, зарадити, -ћивати, одра|дити, -ћивати, привре|дети, -ћивати; ich habe etwas, weil ich es erarbeitet habe имам нешто, јер сам торадом стекао; er muß sein tägliches Brot schwer ~ он се мора мучити да заради свој свакодневни (и. насушни) хлеб. 2. ~ из-, обра|дити, прера|дити, -ћивати. II Er|a'rbeiten *n* Er|a'rbeitung *f* стицање радом, за-, од|рађивање.

er|ä'rgern: sich ~ = sich ärgern.

er|ä'rmen *intr.* (s) ~ = verarmen.

Era'smus {ерасмус} *m* Еразмо.

er|a'tmen I *intr.* (h) 1. тешко (у)дисати; den ~ den Schritt дахтавим кораком. 2. одахнути. II *tr.* дишући достићи. [грчки научник.]

Erato'sthenes {ератостенес} *m* Ератостен|

er|ba'cken *tr.* напечи, наспремати пециво.

Er|äu'gung {ерауунг} *f* 3b испољење *n*.

E'rb... {эрп-}: наследни, наслеђен: ~acker *m* наслеђена њива *f*, баштина *f*; ~adel *m* наследно племство *n*; ~amt *n* наследна служба *f*, наследно (и. наслеђено) звање; ~anfall *m* наследство *n*, добијање *n* наследства; ~anforderung *f* потраживање *n* наследства, тражење *n* наследства. [од страха.]

er|ba'ngen *intr.* (h, s) стрепети, (за)дрхтати|

Er'b...: ~anspruch *m* полагање *n* права на наследство; ~anteil *m* наследни део, део наследства; ~antretung *f* примање *n* наследства.

er|ba'rmen {ербарм-н} [свн. irbarmen; barmherzig] I *tr.* 15a 1. er erbarmt mich жао ми га је; sein Unglück erbarmt mich његова ме несрећа дира. 2. das es Gott erbarme! erbarm es Gott! Gott erbarme! Боже сачувај!; *iro.* sie singen, daß Gott erbarme певају да Бог сачува, певају саклони, Боже! II sich ~ и *imp.* смиловати се, сажалити се; sich j-s ~ и. sich über j-n ~ смиловати се на кога; daß sich Gott erbarme! не дај, Боже!; Herr, erbarme dich meiner! Господе, смилуј се на ме(не)!; es erbarmt mich j-s жао ми је кога, сажалевам кога. III Erba'rmen *n*, Er|ba'rmung *f* сажале(ва)ње, милост, милосрђе; habt Erbarmen! смилујте се! имајте милости!; mit j-m Erbarmen haben (по)жалити кога, имати сажалења према кому; ohne Erbarmen немилост, без милости; es ist zum Erbarmen жалосно је, пуца човеку срце од жалости; das Heer war zum Erbarmen војска је била у жалосном (и. бедном) стању.

er|ba'rmens...: ~wert *a*, ~würdig *a* вредан (и. достојан) сажалења, за сажалење, за жалење. [лосрдник, -ца, сажаливац, -ица.]

Er|ba'rmer {ербарм-р} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3с мил|
er|bä'rmlich {ербермљх} [erbarmen] I жалостан, јадан, бедан, достојан сажалења, кукаван; ~er Mensch јадник, бедник; ~er Wicht бедник. II *adv.* жалосно, јадно, кукавно, бедно.

Er|bä'rmlichkeit {~кџ-т} *f* 3b беда, бедно стање *n*, невоља, јад *m*, убоштво *n*, сиротиња; ниско, неваљалостина, ништавност.

Er|ba'rmungs..., er|ba'rmungs...: ~los *a* (dv.), без сажалења, без милосрђа, без милости; немилосрд|ан (-но), немилостив(о), немилостив(о); ~losigkeit *f* немилосрдност; ~reich *a* (dv.), ~voll *a* (dv.) милостив|ан (-но), милосрд|ан (-но); ~wert *a*, ~würdig *a* — erbarmenswert.

Er|ba'rmung {ербармунг} *f* 3b ~ в. Erbarmen.

er|bau'en I *tr.* 1. на-, са|зидати, на-, из|градити, поди|ћи, -зати; Rom ist nicht in einem Tage erbaut Рим није сазидан за један дан. 2. произв|одити, -ести, обрађивањем добити; ~досећи руду (и. рудну жицу), доћи до руде. II *tr.* и *refl.* (sich ~) духовно поди|ћи (се), -зати (се), окрепити (се), крепити (се), поди|ћи (се), -зати (се), укреп|љивати (се), -ти (се); обвесе|лити (се), -љавати (се); sich an et. (dat.) ~ (о)крепити душу своју чим, веселити се чему, наслађивати се чиме; diese Predigt wird die Zuhörer ~ ова ће проповед окрепити душе слушаца; solche Dinge können mich nicht ~ овакве ствари нису ми по вољи.

III Er|bau'en *n*, Er|bau'ung *f* 1. градња, грађење, изградња, подизање, назиђивање, зидане; zum Erbauen der Schiffe за изградњу бродова. 2. духовно укрепљење, (о)крепљење душе, подизање. [градил|ац, -ица.]

Er|bau'er *m* 2l, ~in *f* 3с (из)градитељ, -ка, из-|

er|bau'lich I *a* који окрепљује душу (човекову), који крепи дух (човеков), који подиже (човека да не клоне), који подржава, подржан, спасоносан, добротворан, утешан (у свима знач. и *iro.*). II *adv.* окрепљујући душу, подижући (човека), подржно, утешно.

Er|bau'lichkeit *f* 3b особина крепљења душе, особина подизања (духа човекова), подржност.

E'rb|aus|einander|setzung *f* рашчишћавање *n* (и. ликвидација) наследства.

E'rb|au'ungs...: ~buch *n* књига *f* која крепи душу (човекову), књига која подржава (човека), побожна књига; ~schrift *f* спис *m* који крепи душу (човекову), спис који подржава (човека да не клоне), побожан спис; ~schriftsteller *m* писац дела које крепи душу (човекову), писац списка за подржавање духа човекова; ~stunde *f* час *m* окрепљења душе, час молитве, час верске поуке.

E'rb..., e'rb...: ~banner|herr *m* наследни заставник (и. бар|актар); ~bauer *m* наследни чивчија; ~beamter *m* наследни чиновник; ~begierig *a* пожудан (и. похлепан) за наслеђе; ~begräbnis *n* породична гробница *f*; ~berechtigt *a* с правом на наследство, који има право наслеђа; ~berechtigt sein имати право на наследство; ~berechtigte(r) *s* законити|и-а, наследни|к, -ца; ~berechtigung *n* право *n* на наследство; ~besitz *m* наследно добро *n*, деовина *f*; ~besitzer *m* власник наследног добра (и. имања); ~besitzlich *a* наследно-имовински; ~bestand *m* — ~pacht; ~buch *n* баштинска књига *f*.

E'rbe {эрб-} [свн. er(i)ba] I. *m* 3a, E'rbin {эрбин} *f* 3с наследник, -ца; j-n als ~n (и. zum ~n) einsetzen, ernennen поставити, именувати кога за наследника; der ~n Weinen ist heimliches Lachen у плачу наследника скрива се

њихова радост; viele ~n machen schmale Teile што више наследника утолико су мањи делови наслеђа. 2. *n* 4b наслеђе, наследство; großväterliches ~ дедовина; das ist mein Erb und Eigen то је земља која је мени рођењем припала у наслеђе.

er|be|ben I *intr.* (*h* и *s*) 1. за-, по|трести се, устрести се, задрхтати, задрмати се; die Erde erbebe земља се затресе; ~ machen, за-, по|трести. 2. *fig.* уз-, за|дрхтати, ус-, за|трептати; mein Herz erbebe vor Freude срце ми заигра од радости. II Er|be|ben *n* затресење, потресање, уздрхтавање.

E'r|b..., e'rb...: **~eigen** *a* наслеђен, наследан, добијен наследством; **~eigentum** *n* наслеђено имање, баштина *f*, наследство; **~eigentümer** (*in f*) *m* власник, -ца наслеђеног имања, наследник, -ца; **~eingesessen** *a* = **~ge-**
sessen; **~einigung** *f* = **~verbrüderung**; **~ein-**
setzung *f* предавање *n* наследства, постав-

љање *n* наследника.
e'r|ben {e'rbn} [свн. erben] I *tr.* 1. насле|дити, -ђивати, добити у наследство (и. као наследство) (*et. acc.* von einem што од кога). 2. † *et.* ~ = vererben. 3. *jn.* ~-п ~ = beerben. 4. das Reich Gottes ~ добити царство небесно. II *intr.* и *refl.* насле|дити се, -ђивати се, пре|ћи -лазити у наслеђе; насле|дити се, -ђивати се, наслеђем пре|ћи -лазити; die Schwind-sucht erbt oft auf die Kinder јектика насле-ђем прелази често на децу.

e'r|ben|los *a* = erblos.

er|be|ten¹ *tr.* 1. измолити (од Бога), до-, у|мо-лити. 2. ~ = erbiten.

er|be|ten² *p. p.* од erbiten.

er|be|tteln *tr.* на-, ис|просити, испросјачити, просјачењем што стећи (и. добити), *por.* из-дрљанчити.

er|beu|ten [Beute] *tr.* упљачкати, плачком за-добити, заплелити, -њивати; *fig.* Lorbeeren ~ побрати (и. однети) лаворике.

E'r|b..., e'rb...: **~fähig** *a* способан (и. погодан) да наследи, способан за наслеђивање; **~fä-**
higkeit *f* способност (и. подобност) за насле-ђ(ивање); **~fall** *m* случај наследства, наслед-ство, смртни случај; **~fällig** *a* што наслед-ством кому припада, наслеђем припали; **~falls|recht** *n* наследно право; **~fehler** *m* на-следна мана *f*, наследни недостатак; **~feind** *m* заклето (и. крвно) непри-јатељство *n*; **~folge** *f* ред *m* наслеђа, наслед-ност; **~folge|frage** *f* питање *n* реда наслеђа; **~folge|gesetz** *n* закон *m* о наслеђу, закон *m* о реду наследства; **~folge|krieg** *m* рат око наслеђа; **~folge|ordnung** *f* ред *m* наслеђа; **~folger** *m* наследник; **~folge|recht** *n* наследно право; право наслеђа; **~folge|streit** *m* спор око наслеђа; **~folge|vertrag** *m* уговор о насле-ђу; **~förster** *m* наследни шумар; **~frau** *f* на-следна власница, жена господара земље; **~fürst** *m* наследни кнез; **~fürstentum** *n* на-следна кнежевина *f*; **~gang** *m* = **~folge**; **~geben** *n* завештач; **~geld** *n* наслеђен(и) но-вац *m*; **~genahm** *m*, **~genob** *m* санаследник;

сабаштиник; **~genossin** *f* санаследница, са-баштеница; **~gericht** *n* властелински (и. кне-жевски) суд *m* за расправљање наследства; **~gesessen** *a* настањен на наслеђеном зе-мљишту; **~graf** *m* наследни гроф; **~grind** *m* наследна краста *f*, краста *f* тешко лечљива; **~grindig** *a* са наследним крастама; **~groß-**
herzog *m* наследни велики херцог; **~gruft** *f* породична гробница; **~grund** *m* наследно земљиште *n*; **~gut** *n*: а) наследно добро (и. имање); очевина *f*, баштина *f*; б) наслед-ство, наслеђе; **~haß** *m* исконска мржња *f*, = **~feindschaft**; **~herr** *m* наследни господар; властелин, кнез; **~herrschaft** *f* властелинство *n*; **~hof** *m* = **~gut**; **~herzog** *m*, **~herzogin** *f* наследни херцог, наследна херцогинја.

er|bie|ten I *refl.* sich ~, zu... *inf.* (по)нудити се да... *praes.*; sich zu *et.* (*dat.*) ~ понудити се за што; er erbot sich mir zum Führer он ми се понуди за вођу. II Er|bie|ten *n*, Er|bie|tung *f* нуђење, понуђавање, -ење, понуда.

er|bie|tig {e'rbütix} *a* ~ = erbötig.

Er|bin {e'rbün} *f* в. Erbe.

er|bi|tten *tr.* 1. *et.* von j-m ~; а) измолити што од кога, испросити; б) тражити (и. искати) што од кога. 2. на-, у|молити, домо|лити, -љавати, мољењем придобити; sich ~ lassen попустити на молбу; kaum hat er sich ~ las-sen једва сам га намолио; sich nicht ~ lassen не моћи се намолити, остати неумољив; er ist nicht zu ~ не можеш га умолити; он је неумољив.

er|bi|ttern {e'rbütprn} [bitter] I *tr.* и (sich ~) 15b огорч|ити (се), -авати (се), озлоје|дити (се), -ђивати (се), разљу|тити (се), разгне|вити (се), -љивати (се). II er|bi|ttert *p. p.* и *a* огор-чен, озлојеђен. III Er|bi|tterung *f* огорчење *n*, озлојеђење *n*, огорченост, озлојеђеност.

er|bi|ttlich {e'rbütlix} *a* 1. умољив, попустљив. 2. измољив, умољив.

E'r|b..., e'rb...: **~kaiser** *m* наследни цар (*opp.* Wahlkaiser); **~kaisertum** *n* наследно царство (*opp.* Wahlkaisertum); **~kauf** *m* куповина *f* за-навек, куповина чега што ће се моћи насле-ђивати, куповина чега за себе и своје по-томке; **~könig** *m* наследни краљ; **~könig-**
reich *n* наследна краљевина *f*; **~krankheit** *f* наследна болест; **~kux** *m* ♂ господарев део уруднику; **~land** *n* наследна земља *f*; **~lassen** *n* завешта(ва)ње.

er|bla|ssen {e'rbläsɐn} [blaß] I *intr.* (s) 15d 1. а) пре-, по|бледети, бледети (vor Zorn од гнева); б) побледети, избледети. 2. *fig.* vor, *et.* (*dat.*) ~ (по)тамнети пред чим, ишчез|ну-ти -авати пред чим. 3. *fig.* (у)гасити се; im Tode ~ издахнути, умрети. II *tr.* побле-дити, направити бледим, учинити да побле-ди. III Er|bla|ssen *n*, Er|bla|ssung *f* блеђе-ње, преблеђивање; изблеђ|ивање, -ење; смрт.

E'r|b..., e'rb...: **~lasser** *m* 2l, **~lasserin** *f* заве-штач, -ица, опоручитељ, -ица; **~lassungs-**
recht *n* право завештавања, право на заве-штавање; **~laster** *n* наследни порок *m*; **~le-**
hen *n* наслеђени феуд *m*, баштина *f*; наслед-но вазалство; **~lehens gut** *n* наследно феу-

дално имање; ~lebens|herr *m* сопственик наследног вазалства.

er|blei|chen *intr. (s)* 15a и 13t = erblassen I. er|bli|ch {ерблѣх} *impf.*, er|bli|chen {~н} *p. p.* од erbleichen.

E'rb..., e'rb...: ~lich {ерплѣх} *a (dv.)* наслед|ан, (-но), по наследству, по рођењу; ~licher Edelmann племић по рођењу; ~liche Belastung наследно оптерећење *n*; ~lich belastet sein имати наследну болест, бити наследно оптерећен; ~lichkeit {~н} *f* 3b наследност.

er|bli|ckbar *a* сагледљив.

er|bli|cken I *tr. o.*, c|пазити, у|мотрити, у-, са|гледати, уоч|ити, -авати; das Licht der Welt ~ угледати света. II Er|bli|cken *n* сагледане, умотрење, уоч|авање, -ење.

er|bli|nden {ерблѣндѣн} [blind] I *intr. (s)* 15c ослеп|ети, -љивати, обневидети, изгубити вид; (ca gen.) ich erblinde gerne der Zukunft срећан сам што не могу да назрем будућност.

II *tr.* ~ = blenden. III Er|bli|ndenn, Er|bli|ndung *f* ослепљивање, -ење, губљење вида. [јати.]

er|bli|tzen *intr. (s и h)* засе|вати, -нути, зас(и)-|er|blö|den I *intr. (s)* снебивати се, устручавати се, либити се. II sich ~ = entblöden.

e'rb|los *a* 1. без наследника, без порода. 2. без наследства, искључен из наслеђа; e-n ~ machen искључити кога из наследства, лишити кога наследства.

er|bli|hen *intr. (s)* = aufblühen.

E'rb...: ~marschal *m* наследни маршал; ~masse *f* наследна маса; ~meier *m* = ~pächter; ~meier|gut *n* = ~pachtgut; ~monarchie *f* наследна монархија; ~mühle *f* наследно закупљена воденица; ~nehmer *m* наследник; ~onkel *m* стриц кога имају да наследе рођаци; ~ordnung *f* = folgeordnung.

er|bo|hren *tr.* бушењем добити, пробушити, провртети; бушењем отворити.

er|bo|rgen I *tr.* узајмити, позајмањем добити. II erbo|rgt *p. p.* и *a u.*, по|зајмљен, туђ.

er|bo|sen {ербозѣн} [срвн. erbosen; böse, в. boshaft] I *tr.* раз-, на|љутити, раср|дити, -ђивати, озлоје|дити, -ђивати. II *intr. (s)* и *refl.* раз-, на|љутити се, раср|дити се, озлоје|дити се, -ђивати се. III Er|bo|sen *n*, Er|bo|sung *f* љућење, срђење, срџба.

Er|bo|t {ербот} *n* понуда *f*.

er|bö|tig {ерботѣх} [erbieten] *a* ~ zu et. (*dat.*) готов на што, приправан на што, спреман на што.

E'rb...: ~pacht *f*: *a*) наследни закуп (*opp.* Zeitpacht); наследна закупнина; ~pächter *m*, ~pächterin *f* наследни купац (и. закупник), наследна закупница.

E'rb|pacht...: ~gut *n* наследно закупљено имање; ~herr *m* господар који је издао имање под наследни закуп; ~recht *n* право о наследном закупу; ~vertrag *m* уговор о наследном закупу.

E'rb...: ~pfand|besitz *m* наследно заложено имање; ~pflicht *f* наследна дужност; наследно дужно поштовање *n*, поданичко поштовање *n*; ~prinz *n*, ~prinzessin *f* наследни принц, принц наследник, престолонаследник,

наследна принцеза; ~quote *f* величина наслеђеног дела.

er|brau|sen *intr. (s)* заху|јати, зашумити, захучати; ус-, за|кипети, ускључати.

er|bre|chen I *tr.* I. раз-, про|валити, раз-, о|би(ја)ти, пробити; распечатити, скинути печат. II *tr.* и *refl.* (sich ~) повра|тити, -ати, побљувати (се); lauter Galle ~ повратити сам јед; der Kranke hat (sich) erbrochen болесник је повратио (и. повраћао). III Er|bre|chen *n*, Er|bre|chung *f* I. обијање, про-, раз|ваљивање, разломљ|вање, -ење, распечаћивање. 2. повраћање, блување. [повраћање.]

er|bre|chlich {ербрехлѣх} *a* што дражи на|E'rb..., e'rb...: ~recht *n.* *a*) наследно право; *b*) право наслеђа; ~reich *n* наследна држава *f*; наследна царевина *f*; ~rezeß *m* уговор о наследству.

er|bre|nnen *intr. (s)* = entbrennen.

er|br|ngen *tr.* = bringen, beibringen.

er|bro|chen {ербрѣхѣн} *p. p.* од erbrechen.

er|brü|llen *intr.* заревати, зарикати.

er|bru|mmen I *intr.* замумлати; загунђати. II *tr.* изгунђати, измумлати.

er|brü|ten *tr.* ~ = ausbrüten I 1.

E'rb..., e'rb...: ~sache *f* = Erbschaftssache; ~säzler *m* наследни сопственик солане; ~saß *m*, ~sasse *m* сопственик наслеђеног имања.

Er|bs|brei *m* = Erbsenbrei.

E'rb..., e'rb...: ~schacht *m* ✱ главно окно *n*, најдубље окно; ~schaden *m* = ~fehler; ~schaft {ерпшѣфт} *f* 3b наследство *n*, наслеђе *n*; eine ~schaft antreten примити наследство; j-n der ~schaft verlustig machen лишити кога наследства, искључити кога из наслеђа; er spekuliert auf diese ~schaft он пуца на ово наслеђе; ~schattlich {~шт} *a* наследни, наследством, путем наследства.

E'rb|schafts...: ~angelegenheit *f* = ~sache; ~annahme *f* примање *n* наследства; ~anspruch *m* полагање *n* права на наследство; ~anteil *m* део наслеђа, наследни део, удео наследства; ~auseinander|setzung *f* Erbaueinander|setzung; ~forderung *f* = ~anspruch тражење *n* наследства; ~gericht *n* суд *m* за расправљање ствари о наследству; ~klage *f* тужба поднета ради наследства; ~masse *f* наследна маса; ~sache *f* ствар наследства; ствар која се тиче наследства; наследство; ~stempel *m* наследна такса *f*; такса *f* на наследство; ~steuer *f* порез *m* на наследство; ~teilung *f* подела наследства, деоба; ~verfügung *f* тестаменат *m*, завештање *n*; ~vertrag *m* уговор о наслеђу.

E'rb...: ~schatzmeister *m* наследни ризничар (и. благајник); ~schein *m* акт о наслеђу; ~schicht(ung) *f* подела наследства; ~schleicher (in *f*) *m* кебач(ица) наследства, који (која) се незаконито дочепца наследства; ~schleicherei *f* кебање (и. вребање) наследства; ~schloß *n* замак *m* предака; ~schuld *f* наслеђени дуг *m*; праотачки дуг *m*.

E'rbse {ерпсѣ} [свн.] *f* 1. ☼ (Pisum) грашак *m*, зечак; grüne ~ *n* зелени грашак, грашак у махуни; durgeschlagene ~ *n* каша од грашка;

auf ihm hat der Teufel ~n gedroschen он је рохав (и. шорав, рапоња); er läßt ~n Bohnen sein све му је равно до Косова. 2. нешто што има облик грашка (на пр. брадавица, грашка (зноја)).

E'rbse..., e'rbse... {ерпс-н-}: ~acker *m* њива засејана грашком; ~ähnlich *a*, ~artig *a* као грашак, сличан грашку, грашкаст; ~bau *m* обделавање (и. гајење) *n* грашка; ~baum *m* а) (Robinia pseudacacia) барген, баргем; б) gemeiner ~baum (Caragana arborescens) жути баргем; в) sibirischer ~baum (Caragana frutescens) жути баргем, сибирски баргем; ~beet *n* леја *f* са грашком; ~bein *n* ☞ кост ушаци, грашчица *f*; ~brei *m* каша *f* од грашка; ~farben, ~farbig *a* боје грашка; ~feld *n* = ~acker; ~förmig *a* облика грашка; ~gericht *n* јело од грашка; ~groß *a* величине грашка; ~grün *a* зелен као грашак; ~hülle *f* грашкова махуна; ~käfer *m* ☞ (Bruchus pisi) грашков жижак; ~korn *n* зрно грашка, грашка *f*; ~mehl *n* брашно од грашка, грашак *m* у праху; ~mus *n* каша *f* од грашка; ~ranke *f* грашкова вршљика; ~schale *f*: а) грашкова љуска; б) грашкова махуна; ~schiefer *m* вео са лоптицама; ~schote *f* грашкова махуна; ~schrot *n* прекрупна *f* од грашка; ~stein *m* пизолит; ~stengel *m* грашкова стабљика *f*; ~strauch *m* = ~baum; ~stroh *n* грашковица *f*, махуне *f* *pl.* од грашка; ~suppe *f* чорба (и. јуха) од грашка. [Erbsen..., erbsen...]

E'rbse..., e'rbse... {ерпс-н-} у сложеницама види код

E'rb...: ~setzer *m* завештач, тестатор.

E'rbsefüllung *f* ☞ пуњење грашком.

E'rb...: ~staat *m*: а) наследна држава; монархија; б) држава наследница; ~steuer *f* порез *m* на наследство; ~steuergesetz *n* закон о порезу на наслеђе; ~stolien *m* ☞ дубински (и. подножни) поткол; ~streit *m*, ~streitigkeit *f* распра *f* око наслеђа; ~stück *n* наслеђена ствар *f* наследство, баштина *f*; ~sünde *f* наслеђени грех *m*, праотачки грех.

E'rbse...: ~wickler *m* ☞ (Grapholitha dorsana) грашков лептирач; ~wurst *f* кобасица од грашка (справљена од грашкова брашна, масти и сланине) као војничка храна.

E'rb..., e'rb...: ~tante *f* стрина (и. тетка, ујна) од које се очекује наслеђе; ~teil *n* и *m*: а) наследни део, део наследства; б) деоба *f* наследства; в) наследство; ~teilung *f* подела наследства, деоба; ~titel *m* наследна титула *f*; ~thron *m* наследни престо; ~tochter *f* ћерка наследница; ~tugend *f* наследна врлина; ~tum {ерптум} *n* наслеђено добро, наследство; ~tümlich {ерптумлих} *a* по наследству, наслеђен, свој, сопствен; ~übel *n* наследна болест *f*, наследни порок *m*.

erbu'hlen *tr.* издворити, додворавањем (за) добити, ласкањем (и. улагивањем) (за) добити.

E'rb..., e'rb...: ~untertan *m* клетвеник, вазал; ~verbrüderung *f*, ~vereinigung *f* уговор *m* о узајамном наслеђивању; ~verbrüder *a* спојен уговором о узајамном наследству; ~vergleich *m* = ~vertrag; ~vermacher *m* завештач, легатор; ~vermachtnis *n* завештање, легат *m*;

~vermögen *n* очевина *f*; ~vertrag *m* уговор о наследству; ~verzicht *m* одрицање од наследства; ~zins *m* закупнина *f* за наследно имање, наследнина *f*.

E'rb/zins..., e'rb/zins...: ~gut *n* имање са наследном закупнином; ~lich *a* наследнишки; ~vertrag *m* уговор о наследном закупу.

erjda'rben *tr.* искунаторити, искомрачити, злопатећи се добити (и. стећи), откидањем од својих уста стећи.

E'rd {ерт-}: ~achse *f* земљина ос(овин)а.

erjda'cht {ердахт} *p.p.* од erdenken.

E'rd..., e'rd...: ~ader *f* ☞ рудна жица; ~ähnlich *a* сличан земљи, сличан са земљом, земљаст; ~alkali|metalle *n pl.* земљано-алкални метали *m pl.*; ~apfel *m*: а) кромпир, кртола *f*; б) = Trüffel; ~äquator *m* земљин полутар, екватор; ~arbeiten *f pl.* земљани радови *m pl.*; ~arbeiter *m* земљани радник, копач, кубикаш; ~art *f* врста земље, земљиште *n*, ~artig *a* земљаст; ~artischocke *f* ☞ = Batate 2; ~atmosphäre *f* земљина атмосфера; ~aufwühlend *a (dv.)* ријући земљу; ~aufwurf *m* земљани насип; ~ausheber *m* ☞ избацивач земље; ~bahn *f* ☞ земљина путања; ~ball *m*: а) земљина лопта *f*, земљин шар *m*; б) глоб(ус); ~balsam *m* нафта *f*; ~bank *f* грудобран *m*, насип *m* (од земље); ~bau *m*: а) земуница *f*; б) земљани рад, насипање *n*; в) у-, подземљен, подземни рад, подземна грађевина *f*; ~beben *n* земљотрес *m*, трес *m*, земљин потрес *m*; ~beben|kunde *f* наука о земљотресима (и. трусовима); ~beben|messer *m* трусомер, справа *f* за мерење земљотреса.

E'rd|beer..., e'rd|beer...: ~ähnlich *a* јагодаст, сличан јагоди, налик на јагоду; ~apfel *m* јагодњака *f* (врста ране јабуке што сазревају када и јагоде); ~artig = ~ähnlich; ~baum *m* ☞ (Arbutus unedo) планика *f*, (дивља) магиња; ~beet *n* леја *f* са јагодама, јагодњак *m*; ~blatt *n* јагодин лист *m*; ~blüte *f* јагодин цвет *m*; ~bowle *f* бола с јагодама.

E'rd|beere {ертбер} {свн. ertberl} *f* 1. (Fragaria vesca) јагода (биљка). 2. hohe ~beere (Fragaria elatior) китњача. 3. јагода (плод); ~n sammeln јагодарити, ићи у јагоде, брати јагоде.

E'rd|beeren... {~н-}: ~verkäufer(in) *m* јагодар(ка); ~sammler(in) *m* јагодар(ка).

E'rd|beer..., e'rd|beer...: ~förmig *a* јагодаст, облика јагоде; ~fund *m* јагодњак; ~klee *m* ☞ (Trifolium fragiferum) јагодаста детелина *f*, тролита детелина *f*; ~melde *f* ☞ (Blitum capitatum) сврачије јагоде *f pl.*; ~pflanze *f* јагода (биљка); ~saft *m* сок од јагоде; ~spinat *m* ☞ = ~melde; ~stauden *f*, ~stock *m*, ~strauch *m* јагодина врежа *f*, јагода *f*.

E'rd..., e'rd...: ~beschreibend *a* земљописни, географски; ~beschreiber *m* земљописац, географ; ~beschreibung *f* земљопис *m*, географија; ~bewegung *f* кретање (и. гibaње) *n* земље; ~bewohner *m* земљин становник, становник на земљи, човек; ~biene *f* ☞ (Bombus terrestris) бумбар *m*; ~bildung *f* стварање

(и. образовање) *n* земље, постанак *m* земље; ~bildungslehre *f* наука о стварању земље, геологија; ~birne *f* ☼: а) кромпир *m*, кртола, б) = Batate 2; ~boden *m*: а) земља *f*, тле *n*; б) земља *f*, земљиште *n*, тле *n*; dem ~boden gleichmachen сравнити са земљом; auf dem ~boden schlafen спавати на земљи; ~bogen *m* темељни свод (и. лук); ~bohrer *m* ☼ сврдао за бушење земље, земна бушилица *f*, земљовртка *f*, бушалка *f* испитивања ради; ~bohrloch *n* бушетина *f* у земљи, пробушена рупа *f* у земљи; ~brand *m* подземни пожар; ~brot *n* ☼ = Alpenveilchen; ~bulle *m* ☼ = Rohrdommel; ~bürger *m* земљин житељ, човек; ~damm земљан насип; ~dunst *m* земљино испарење *n*; ~durchmesser *m* земљин пречник (и. промер).

E'rde {ерд} [свн. erda] *f* 3b 1. земља; die ~ dreht sich um ihre Achse земља се окреће око своје осовине; die ~ umkreist die Sonne земља оптиче (и. обилази) око сунца; die Menschen sind auf der ganzen ~ verbreitet људи су распрострањени по целој земљи; im Schoße der ~ у земљиној утроби; er ist nicht wert, daß ihn die ~ trägt он не заслужује да живи. 2. земља, тле *n*; auf der bloßen ~ на голој земљи; (mit) der ~ gleichmachen сравнити са земљом; auf die ~ werfen бацати -ати на земљу, оборити на земљу; eine Wohnung unter der ~ стан под земљом; in die ~ sinken пропасти у земљу; zur ~ schauen; den Blick zur ~ senken (по)гледати у земљу, оборити поглед, ником поникнути; sich unter die ~ verlieren губити се под земљом, понирати; zu ebener ~ wohnen становати у приземљу; e-n unter die ~ bringen; e-n zur ~ bestatten сахранити кога, предати кога матери земљи; fig. das hat ihn unter die ~ gebracht то га је отерало у гроб; die ~ feststampfen набити земљу; zur ~ fallen пасти -дати на земљу. 3. земља, састав земљине површине; alkalische ~ алкална земље; gebrannte ~ печена земља; lehmige ~ глиновита земља; sandige ~ пескуша, пескуља, грохотлика; schwarze (и. fette) ~ црница; zu ~ werden постати земља, претворити се у земљу. 4. ☼ земља (назив за извесна кисеоникова једињења). 5. земља, копно *n* (орр. Meer). 6. земља, покрајина, држава; die Rote Erde Вестфалија. 7. земља, становници *m pl.* на земљи, свет *m*; die ~ war verderbt und voll Frevels свет је био покварен и пун незакоња. 8. земља, овај свет, земни свет; auf dieser ~ на овом свету; auf ~п на земљи, у земном свету; под небом; међу људима.

e'rde|bewohnend *a* који живи на земљи, који је настањен на земљи. [штер *m.*]

E'rde... ~eichel *f* ☼ = пуш; ~eidechse *f* гу-

E'rde... ~eidechse *f* гу-
E'rde... ~eidechse *f* гу-
E'rde... ~eidechse *f* гу-

E'rden {ердн} [Erde] *I a* † — irden. **II tr.** ☼ спојити -ати са земљом.

E'rden... {ердн-}: ~ball *m* = Erdball; ~band *n* земаљска веза *f*, оков *m* земљин (и. земаљски); ~bewohner *m* становник на земљи, чо-

век; ~bürger(in *f*) *m*: а) = ~bewohner; б) = Weltbürger(in); ~fessel *f* = ~band; ~freude *f* радост овога света; ~gast *m* земаљски гост, гост на земљи, човек.

E'rden|enge *f* земљоуз *m*, превлака.

E'rden... ~e'rden...: ~genuß *m* уживање на овом свету; ~geschöpf *n* земаљски створ *m*, земаљско створење; ~glück *n* земаљска срећа *f*, срећа на овом свету; ~gott *m* земаљски бог, бог на земљи, моћан владар, самодржац; ~große *f*: а) величина земље; б) fig. величина у држави, силник; ~grund *m*: а) земља *f*, тле *n*; б) земљина унутрашњост *f*, утроба *f* земљина; ~gut *n* земно добро, земно богатство; ~guter *n pl.* земаљска блага; ~haus *n* земља *f*, васиона *f*, Божји свет; ~hülle *f* земни огртач *m*, смртно тело *n*; ~jahr *n* земљина година *f*; ~jammer *m* овоземни јад.

er|de|nkbar *a* — erdenklich.

Er|de|nkbarkeit *f* замишљивост, измишљивост, изналажљивост.

er|de|nken *I tr.* изми|слити, -шљати, изналажити, -ћи, изуме(ва)ти, проналазити, -ћи, сми|шљати, -слити; sich (*dat.*) eine List ~ смислити лукавство. **II Er|de|nken** *n* измишља(ва)ње, изумевање, смишљање, изналажење.

E'rden... ~kind *n* земаљски створ *m*, земаљско биће, човек, смртник, Божји двоножац. **er|de|nklich** {ерденкlich} *a* што се може за-, из|мислити, измишљив, замишљив, изналажљив, могућан; sich (*dat.*) alle ~e Mühe geben настојати из петних жила (и. свима силама).

E'rden... ~e'rden...: ~kloß *m.* а) грудa *f* земље, земља; б) земни створ, човек; ~kreis *m* = Erdkreis; ~last *f* земаљско бреме *n*, тежоба живота на земљи; ~lauf *m* ток овоземног живота, живот на земљи; ~leben *n* живот *m* на овом свету, овоземни живот *m*; ~leib *n* земаљско тело *n*; ~leid(en) *n* патња *f* на земљи; ~licht *n* земаљска светлост *f*; ~los *n* људска судбина *f*; ~luft *f* ваздух *m* на земљи; ~lust *f* задовољство *n* (и. радост) овога света; ~mal *n* земаљска мрља *f*, земаљско обележје, ознака *f* овога света; ~mann *m* човек; ~mühe *f* овоземна мука; ~nacht *f* ноћ на земљи; ~nähe *f* = Erdnähe; ~not *f* беда на овом свету; ~pilger *m* човек; ~rolle *f* улога (човекова) на овом свету; ~rücksicht *f* овоземаљски обзир *m*; ~rund *n* земљин шар *m*, свет *m*; auf dem weiten ~rund широм целог света; ~saft *m* земљин сок, сок из земље; ~schlund *m* понор у земљи; ~schmerz *m* бол на овом свету, овоземаљски бол; ~schoß *m* земљина недра *n pl.*, земљина утроба *f*; ~seligkeit *f* земно блаженство *n*; ~sohn *m* = ~kind земљин син, син од земље рођен, човек; ~sonne *f* земаљско сунце *n*, сунце на земљи; ~sorge *f* земаљска брига, брига овог света; ~staub *m* земни прах.

E'rde|ntstehungs|lehre *f* наука о постанку земље, геологија.

E'rden... ~e'rden...: ~tag *m* земаљски дан, дан живота; ~tand *m* земаљска таштина *f*, људ-

ска таштина; ~tal *n* долина *f* плача; ~tochter *f* Евина кћи, смртница, жена; ~volk *n* народ *m*, људи *m pl.*; ~wallen *n* гредeње по овој земљи, овоземаљски живот; ~wärts *adv.* према земљи, пут земље; ~wehe *n* овоземаљски бол *m*, бол на овом свету; ~weißheit *f* земаљска мудрост; ~winkel *m* кутак на земљи; ~wonne *f* земаљска наслада, земаљско миље *n*, земаљска милина; ~wurm *m*: a) земни црв, смртник, Божје ништавило *n*, човек; б) глиста, гујавица.

E'rd..., e'rd...: ~efeu *m* (Glechoma hederacea) нишки бршљан; ~eichhörchen *n* = ~zeiselchen, ~zeislein; ~erhebung *f* узвишица; ~erhöhung *f* узвишица; ~erschütternd *a* који потреса земљу, што изазивље потреса земље; ~erschütterer *m* myth. земљотресац; ~erschütterung *f* потрес *m* земље, земљотрес *m*, трус *m*; ~fahl *a*, ~falb *a* земаљане боје, земаљаст, црн као земља, жућкаст; ~fall *m* одроњавање (и сурвавање) *n* земље; провалија *f*; ~farbe *f* боја земље, земаљана боја; ~farben *a*, ~farbig *a* = ~fahl; ~feige *f* = ~nuß; ~ferne *f* највеће удаљење од земље, апогеум *m*; ~fest *a* чврст у земљи, непомичан, непокретан; ~feuer *n* подземна ватра *f*, ватра у унутрашњости земље; ~fläche *f*: a) земаљина површина, површје *n* земље; место *n* покривено земаљом; ~flachs *m* min. амијант (врста азбеста); ~floh *m* (Hal'tica oleracea) бухач; ~fruchte *f pl.* земаљини плодови, плодови што се развијају у земљи; ~galle *f* = Tausendguldenkraut; ~gang *m* ходник у руднику, галерија *f*, тамник; ~gans *f* (Anas tadorna) утва, турпан *m*; ~gas *n* = Sumpfgas; ~geboren *a* на земљи рођен, смртан, земаљородан; за грудом везан; ~gebor(e)ne(r) *s 9l* смртник, -ца, човек, жена; ~gefilde *n* поља на земљи; ~gefühl *n* земаљско осећање; ~gegend *f* земаљин предео *m*, крај *m*; ~geist *m* подземни дух, гном, ђаво; ~gelb *a* жут као земља; ~gelb *n* жути окер, жута земаљана боја *f*; ~gerste *f* (Ficaria ranunculoides) лединић *m*, лединак *m*, златоуст *m*, златоуста, маслац *m*; ~geruch *m* земаљани мирис, мирис на земљу; ~geschichte *f* историја земље, геологија; ~geschichtlich *a* геолошки; ~geschmack *m* укус земље, укус на земљу; ~geschöpf *n* земаљско створење; ~geschoß *n* приземље, приземни спрат *m*; ~geschoß|wohnung *f* стан *m* у приземљу; ~gewächs *n* биље (и. растине) *n coll.* на земљи; ~gewölbe *n* подземни свод *m*; ~gleicher *m* полутар; ~globus *m* земаљин глобус; ~gräber *m* копач, кубикаш; ~grau = ~fahl; ~grille *f* (Gryllotalpa vulgaris) медведац *m*, ронац *m*, ровац *m*; ~grube *f* јама, руп(ча)га; ~grün *n* зелена бронзана боја *f*; ~grund *m* земља *f*, тле *n*; ~gürtel *m* земаљин појас; ~hacke *f* мотика; ~halbmesser *m* земаљин полупречник; ~hälfte *f* земаљина полулопта; ~haltig *a* што има у себи земље, земаљаст; ~harz *n* земаљана смола *f*, асфалт *m*; ~harzig *a* асфалтан; ~haue *f* мотика; ~haufen *m* гомила (и. хрпа) *f* земље; ~

haus *n* кућа *f* од земље, кућа *f* од набоја; ~höhle *f* пећина (у земљи), шпиља; ~holz *n* грмље, шибље; ~hopfen *n* = Feldhopfen; ~hügel *m* могила *f*, хумка *f*; ~hummel *f* (Bombus terrestris) бумбар земни; ~hütte *f* земуница; ~hütten|bewohner *m* земуничар. e'rdicht {e'rdīcht} *a* = erdig.

er|di'chten I *tr.* 1. = erdenken изуме(ва)ти, пронаћи, -лазити. 2. испевати, певањем песама стећи; er hat sich ein Haus erdichtet он је себи испевао кућу, он је својим песмама стекао кућу. II er|di'chtet *p. p.* и *a* измишљен, лажан, намештен; das ist lauter erdichtetes Zeug то је чиста измишљотина. III Er|di'chten *n* = Erdichtung.

Er|di'chter *m* измишљач. Er|di'chtung *f* 1. измишља(ва)ње *n*, намештање *n*, пронадажење *n*, смишљање *n*. 2. (opp. Wahrheit) измишљотина, измишљеност; намештеност, бајка, прича; das sind lauter ~en то су чисте измишљотине.

er|die'nen *tr.* ислужити, службом стећи.

E'rd..., e'rd...: ~ig {e'rdīch} *a* земаљан, земаљаст; ~iger Geruch = ~geruch; ~iger Geschmack = ~geschmack; ~innere *n* земаљина унутрашњост *f*; ~käfer *m* = Laufkäfer; ~karte *f* земаљописна карта, карта земље, мапа; планиглоб *m*; ~kastanie *f* = ~mandel, ~nuß; ~kiefer *f* (Teucrium chamaedrys) дубачац *m*, подубица; ~kloß *m. a*) грудa *f* земље, грумен земље; б) од земље створени, човек; ~kluft *f* провалија, бездан *m*; ~klumpen *m* грумен земље, бусен; ~kobalt *m* min. земаљаста кобалт; ~kohle *f* земаљаста мрки угаљ *m*, лигнит *m*; ~kohlrabi *m* подземна келераба *f*; ~körper *m* земаља *f* (као планета); ~krebs *m* = ~grille; ~kreis *n* земаља *f*, земаљин шар, земаљски круг, свет; ~kreislinie *f* видик *m*, хоризонтат *m*; ~kruste *f* = ~rinde; ~kugel *f*: a) земаљина лопта (и. кугла); б) земаљин глобус *m*; ~kunde *f* земаљопис *m*, географија; ~kundige(r) *m* географ; ~kundlich *a* земаљописни, географски; ~leitung *f* подземни вод *m*, подземна линија; ~magnetismus *m* земаљин магнетизам; ~mandel *f* (плод од Arachis hypogea) кикирики; ~männchen *n*, ~männlein *n* ђаволак *m*, подземни дух *m*, патуљак *m*; ~massen *f pl.* велике количине земље; ~mast *f* (Brutmast) црви *m pl.*, ларве *f pl.* (као храна); ~maus *f*: a) = Feldmaus; б) = ~nuß; ~mehl *n* ситна прашина *f*; ~messer *m* земаљомер; ~meß|kunst *f*, ~messung *f* земаљомерство *n*; ~mittelpunkt *m* земаљино средиште *n*, средиште земље; ~molch *m* (Salamandra) даждевњак; ~moos *n* маховина *f*; ~morchel *f* (Tuber melanasporum) триф(ла); ~nahe *a* близу земље; ~nähe *f* близина земље, најмање отстојање од земље, перигеум *m*; ~nuß *f*: a) (Lathyrus tuberosus) рашак, орашковица; б) (Arachis hypogea) кикирики; c) (Cyclamen europaeum) скрж, колутка *f*; ~oberfläche *f* земаљина површина; ~öl *n*: a) нафта *f*; б) камено уље, петролеум *m*, гас *m*. er|do'lchen {e'rdōlch'n} [Dolch] I *tr.* и *refl.* (sich

~) пробости (се) потајцем, убити (се) потајцем (и. камом). II *Er|do'ichen n*, *Er|do'ichung f* пробадање потајцем, убијање камом (и. ножем).

E'rd öl|quelle f петролејски извор *m*.

er|do'nnern intr. (h) загрмети, загрузати, загрузати, затутњити.

E'rd...; e'rd...: ~pech n асфалт *m*, паклина *f*; *~pech|artig, ~pech|haltig a* асфалтаст, асфалтни, паклинаст; *~priemen f* ☼ (*Cytisus sagittalis*) прештип *m*, приштап *m*; *~platte f* ☼ подземна плоча; *~pol m* земљин стожер; *~potential n* ☼ земљин потенцијал *m*; *~rauch m* ☼ (*Fumaria officinalis*) димњача *f*, росопад *f*, росница *f*; *~ratte f* пољски пацов *m*; *~reich n*: а) земља *f* са становништвом; б) копно; с) земљиште, састав земљишта.

er|dre'cheln tr. на стругу изградити, истругати.

er|dre'isten {*ѣрдра'стн*} [*dreist*] I *sich* ~ дрзнути се, усудити се, дити се, осмелити се.

II *tr.* учинити смелим (и. дрским), осмелити.

er|dre'schen tr. омлатити, оврћи.

E'rd|rinde f земљина кора.

er|dr'i'ngen tr. искамчити, камчењем добити, изнудити, -ђавати, от ети -имати.

E'rd|riß m пукотина *f* у земљи.

er|dro'hen tr. ☼ испретити, (за)добити претњом.

[загрмети, загрузати, загрузати.]

er|drö'hnen intr. (h) = *dröhnen* затутњити, I

er|dro'sseln I tr. и *refl.* 1. (*sich* ~) у-, загушити (се), у-, загушивати (се), за-, у|давяти (се). 2. зауставити, -љати, спречити, -авати, затворити, пригушити II *Er|dro'sseln n*, *Er|dro'ss(e)lung f* удављивање, -ење, угушивање, -ење, задављивање, -ење; заустављање, спречавање, пригушивање, -ење, затварање.

E'rd...: ~rücken m било *n*, гребен.

er|drü'cken I tr. у-, при|гњавити, згњечити, притиснути, -кати, за-, у|давяти, у-, загушивати (се). II *Er|drü'cken n*, *Er|drü'ckung f* за-, у|гушивање, дављење; згњечавање, -ење, притискање; *das Theater war zum Erdrücken voll u* позоришту је било толико света да су I

E'rd|rund n = *Erdenrund*. [се гушили.]

Er|drü'sch m ☼ овршај, оврхљај, омлаћено, овршено (жито).

E'rd...; e'rd...: ~rutsch m осулина *f*; клизење *n* земљиних слојева; *~sack m*: а) врећа *f* пуна земље; б) врећа *f* за земљу; *~salz n* со из рудника соли; *~schanze f* X грудобран *m*, шанац *m*, опкоп *m*; *~schatten m* земљина сенка *f*; *~schaufel f* гвоздена лопата (за земљу); *~scheibe f*: а) *myth.* земљин колут *m*; б) ☼ = *Alpenveilschen*; *~schicht f* слој *m* земље, земљин слој *m*; *~schliff m* = *~rutsch*; *~schlund m* бездан *f*, амбис; *~schluß m* ☼ спој са земљом; *~schluß|anzeiger m* ☼ показивач споја са земљом; *~schnecke f* ☼ (*Litax*) пуж *m* голаћ; *~scholle f* грудa земље; *busen m*; смрзнута земља; цомба; *~schüttung f* земљани рад *m*, наспање *n* земље, -ом; *~schwabe f* ☼ (*Hirundo riparia*) брегуница; *~schwamm m* триф(ла) *f* *m*; *~schwefel m* сумпор из рудника сумпора; *~seife f* масна иловача; *~senke f* удоп *m*, утолегутина, уто-

легнуће *n*; *~spalte f* земљина пукотина, проселина; *~spitze f* рт *m*, рат *m*; *~stampfe f*, *~stampfer m* (ручни) маљ *m*, набијач *m*; *~stern m* ☼ (*Botrychium lunarium*) папрадник, месечина *f*; *~stock m*. а) пањ; б) гица *f*; с) = *~geschoß*; *~stockwerk n* = *~stock c*; *~stoß m* подземни удар (за време земљотреса); *~strich m* предео, крај; појас; *~strom m* подземна река *f*; *~sturz m* = *~fall*; *~tal m* земласт талк; *~teil m*: а) део света; б) део земље, земљина честица *f*; *~teilchen n* земљина честица *f*; *~toffel f* ☼ = *Kartoffel*; *~torf m* тресет.

er|du'iden tr. I 1. препатити, о-, пре|трпети, поднети, -осити, сносити, издржа(ва)ти; *der Mensch hat vieles auf der Erde zu* ~ човек има много штошта да препати на земљи; *ich habe seine Beleidigungen erduldet* отрпео сам његове увреде. 2. ☼ = *duiden*, *zulassen*. II *Er|du'iden n*, *Er|du'ldung f* (пре)трпљење, отрпљење, подношење, трпеж *m*.

E'rd...; e'rd...: ~umfang m земљин обим (и. опсер); *~umschiffer m* морепловац који је опловио земљу; *~umschiffung f*, *~umseg(e)lung f* пловање око земље, опловљење земље; *~umsegler m* = *~umschiffer*; *~umwälzung f* преврат на земљи.

E'rdung {*ѣрдун*} [*erden II*] *f* 3b ☼ спајање (антене) са земљом. [замрачити се.]

er|du'nkeln intr. (s) смркнути се, -авати се, I

er|du'rsten, er|dür'sten ☼ *intr.* (s) умрети од жеђи.

E'rd...; e'rd...: ~verschanzung f укопавање *n*, ушанчавање, -ење; *~wachs n* земни восак *m*, земна воштина *f*, озокерит *m*; *~wall m* земљани насип (и. бедем); *~wand f* земљан зид *m*, зид *m* од земље; *~wärme f* земљина топлота; *~wärts adv.* к земљи, пут земље, на земљу, доле; *~wasser n* земна вода *f*; *~werk n* = *~wall*; *~winde f*: а) ☼ (*Convolvulus arvensis*) попонац *m*, слатковина, слачак *m*, слачац *m*; б) усправан витао *m*, усправна дизалаца; *~winkel m* кутак на земљи, закутак, скривено месташце *n*; *~wurm m*: а) ☼ глиста *f*, гујавица *f*; б) = *Erdenwurm*; *~zeiselchen n*, *~zeislein n* ☼ (*Spermophilus citillus*) текуница *f*; *~zone f* = *~strich*; *~zunge f* рат *m*, рт *m*.

E'rebus {*ѣребус*} [*rp.*] *m* *inv.* б. *pl.* Ереб.

er|ei'fern I sich ~ и *intr.* (s) 1. = *eifern* 1. 2. загрејати се; жести се, расрдити се; *sich für seine Meinung* ~ загрејати се за његово мишљење, одушевити се његовим мишљењем; *sich wegen einer Kleinigkeit* ~ наљутити се због маленкости, наљутити се ни због чега. II *Er|ei'fern n*, *Er|ei'ferung f* жешћење, расрђивање, загревање.

er|ei'gnen {*ѣрејгн*} [*er|äug(n)en*, предпочити], *svn.* *irougen*; **Augel* I *sich* ~ десити се, дешавати се, случити се, -авати се, зби(ва)ти се, догодити се, -ађати се, при|одити се, -ађати се; *was hat sich ereignet?* шта се догодило? II ☼ *Er|ei'gnen n*, *Er|ei'gnung f* догађање, случавање = *Ereignis*.

Er|ei'gnis {*ѣрејгнѣс*} *n* 2h¹ догађај *m*, случај *m*,

пригода *f*, *fam.* † збивање, збитије; *grosse* ~ велики догађаји. [знатан, значајан.]

er|ei'gnis...: ~reich *a*, ~voll *a* пун догађаја, *er|ei'len tr.* (су)стићи (трчећи), достићи, до- стигнути, пристићи, -гнути (трчећи); изне- на|дити, -ђивати; *ein Unglück ereilte ihn* сна- шла га је несрећа; *der Schlaf ereilt mich* ха- та ме сан; *fig. der Tod hat ihn ereilt* изнена- дила га је смрт. [што] сенаслађивати чиме.)

er|ei'teln: sich an et. (acc.) ~ ништавно (и. та- *Ermi'tt {еремит} [гр.] m* За, ~in {~йн} *f* 3с пу- стинак, -иња, пустиник, испосник, -ца.

Eremita'ge {еремитаж} f 3b 1. пустињакова

колиба, испосница, скит; усамљена кућа. 2.

Еремитаж (галерија слика у Лењинграду).

er|er|ben tr. насле|дити, -ђивати, примити (и. добити) у наслеђе.

er|fa'hren [свн. ir|faran, срвн. ervarn] l tr. 1. са-

зна(ва)ти, дозна(ва)ти, разуме(ва)ти, раз-

брати, разабирати; *wie man erfährt* као што

се са-, до|знаје; *aus sicherer Hand* ~ дознати

из поуздане руке (и. из поузданог извора);

man erfuhr es sogleich дознало се за то од-

мах; *man erfährt, daß...* дознаје се да...; *ich*

möchte nicht, daß man es erfährt не бих хтео

да се то дозна. 2. искусити, искуством до|ћи

-лазити до (*acc.: gen.*), дожив|ети, -љавати,

дочек(ив)ати, претрпети; *ich habe es an mir*

selbst ~ ја сам то на себи искусио; *e-n Unfall*

~ доживети несрећу; *mit der Zeit wirst du es*

selbst ~ временом ћеш сам искусити (и. доћи

до тога искуства). II *p.p.* и *a* искусан, вешт,

вичан; ~er *Arzt* искусан лекар; *in et. (dat.)*

~ sein бити вичан чему, бити вешт у чему,

имати искуство у чему. III *Er|fa'hren n* са-

зна(ва)ње, дознавање; дочекивање, претр-

пљење, -авање. [сност, вичност; искуство.]

Er|fa'hrenheit f 3b, *Er|fa'hren|sein n* 2l иску-

Er|fa'hrung {ерфарун} f 3b 1. в. Erfahrung. 2.

искуство *n*; (са)знање; доживљај *m*, опит *m*;

ein Mann von ~ искусан човек; *langjährige* ~

дугогодишње искуство; *die tägliche* ~ свако-

лозофија; ~regel *f* искуствено правило *n*, правило искуства; ~reich *a* пун искуства, са богатим искуством; ~satz *m* искуствен став, истина *f* створена на основу искуства; ~tat- sache *f* искуствена чињеница; ~ursprung *m* искуствено порекло *n*; ~voll = ~reich; ~ wahrheit *f* искуствена истина; ~weg *m* иску- ствен(и) пут; ~wissenschaft *f* искуствена (и. емпиријска) наука.

er|fa'llen l intr. (s) припа|дати, -сти, бити на- плаћен. II *tr.* и *sich* ~ = (sich) tot fallen.

er|fa'Bbar a = *erfaBlich*.

er|fa'ssen l tr. 1. дохват|ити, -ати, до-, ш|чепати,

зграбити, уловити, сподби(ја)ти, улучи(ва)ти,

обуз|ети, -имати; *Schrecken erfaßte ihn* спо- паде (и. обузе) га страх; *den günstigen Augen-*

blick ~ уграбити згодан тренутак. 2. схва- т|ити, -ати, схваћати, докучи(ва)ти, разуме-

(ва)ти; *er kann es nicht* ~ он то не може да схвати. II *Er|fa'ssen n*, *Er|fa'ssung f* дохва-

тање, до-, ш|чепаванье; обузимање; схвата- *er|fa'Blich a* дохватљив. [ње, разумевање.]

er|fa'ulen intr. (s) ~ = (*ver*)faulen.

er|fe'chten tr. извојева(ва)ти, изборити, бор-

бом (за)добити; однети.

er|fei'lschen tr. исцењкати, цењкањем добити.

er|fie'deln tr. = *ergeigen*.

er|fi'ndbar a из-, про|налажљив.

Er|fi'ndbarkeit f из-, про|налажљивост.

er|fi'nden l tr. узв. ст. 1. на|ћи, -лазити, утвр|-

дити, -ђивати; *ich habe ihn als einen Schur-*

ken erfunden нашао сам (и. утврдио сам) да

је он никакав човек; *er ward als Lügner er-*

funden нашло се (и. утврдило се) да је ла-

жљивац; *ich habe ihn gerecht erfunden* нашао

сам да је правичан. 2. прона|ћи, -лазити, из-

на|ћи, -лазити, изми|слити, -шљати, изуме-

(ва)ти, произна|ћи, -лазити; *du hast das Pul-*

ver erfunden! ти си пронашао барут! кратка

ти је памет! 3. изми|слити, -шљати, скроји-

ти; *das ist erfunden!* то је измишљено! то је

измишљотина! *dies Gerücht hat er rein er-*

funden ову је вест он просто измислио. II

Er|fi'nden n из-, про|налажење, изумевање,

измишљање. [-ица; творац.]

Er|fi'nder m, ~in *f* проналазач, -ица, изумевач, *er|fi'nderisch {ерфидерш} a* домишљат, до-

кучљив, довитљив, досетљив, проницљив,

стваралачки; *priv. Not macht* ~ невоља чове-

ка свачему научи.

Er|fi'nder|schutz m заштита проналаска.

er|fi'ndsam a = *erfinderisch*.

Er|fi'ndsamkeit f 3b докучљивост, проницљив-

ност, довитљивост, досетљивост.

Er|fi'ndung f 1. — Erfinden. 2. проналазак *m*,

изум(етак) *m*, изналазак *m*. 3. измишљотина;

das ist eine glatte ~ то је прстонапросто

измишљено.

Er|fi'ndungs..., *er|fi'ndungs...*: ~fähig *a* спосо-

бан да пронађе, довитљив, докучљив; ~fä-

higkeit *f* докучљивост, досетљивост, дови-

тљивост; ~gabe *f* проналазачки дар *m*, до-

мишљатост, досетљивост, проницљивост;

~geist *m* проналазачки дух, досетљивост *f*,

домишљатост *f*; ~kraft *f* проналазачка моћ;

~kunst *f* проналазачка вештина; ~patent *n* патенат о проналаску; ~reich *a* домишљат, оштроуман; ~vermögen *n* = ~kraft.
 er|fi'schen *tr.* = erangeln. [крилима достићи.]
 er|fia'ttern *tr.* долепшати се до, лепршајући
 er|fle'hen *tr.* 1. испреклињати, преклињањем (и. преклињући) добити. 2. = erbitten 2.
 er|flie'gen *tr.* долетети до чега, летом достићи; летом (за)добити.
 er|fo'dern {ерфод'рн} *tr.* ⚡ = erfordern.
 Er|fo'lg {ерфолк} *m* 2g успех; дејство *n*, учин, исход, конач, последак; mit ~ с успехом, успешно; keinen ~ haben немати успеха; von ~ успешан.
 er|fo'lg'en I *intr.* (s) 1. (про)изићи, произилезити, настати, следовати; was wird daraus ~? што ће из тога изићи? 2. десити се, зби(ва)ти се, заподести се, зач(е)ти се, -ињати се; die Antwort ist noch nicht erfolgt одговор још није дошао (и. стигао); es ist noch keine Resolution darauf erfolgt о томе још није донета одлука; auf seine Rede erfolgte ein tiefes Schweigen после његова говора наста тајац; nachdem der Befehl erfolgt ist пошто је издата заповест. II *tr.* аус. = ausfolgen I.
 Er|fo'lg..., er|fo'lg...: ~los *a* (dv.) безуспешан (-но), узалудан (-но), неуспео, (-ло), неуспешан (-но); ~losigkeit *f* 3b безуспешност, неуспелост; ~reich *a* (dv.) успешан (-но), са пуно успеха.
 er|fo'(r)derlich {ерфд(р)д'ерлџх} I *a* потребан, неопходан; die ~en Eigenschaften потребне (и. неопходне) особине; das ~e Alter прописни узраст *m*; dazu ist viel Geld ~ за то се тражи много новаца; ~en|fa'lls *adv.* у случају потребе, ако устреба. II das Er|fo'(r)derliche 9l потребно.
 er|fo'rder'n I *tr.* искати, изискивати, захтевати, тражити; das erfordert große Unkosten то изискује велике трошкове; es erfordert Zeit томе се хоће времена, за то треба времена; diese Sache erfordert es ова ствар захтева то. II Er|fo'rder'n *n*, Er|fo'rderung *f* изискивање, исцање, тражење, потраживање, захтевање, потреба.
 Er|fo'rder'nis {ерфд'рд'ернс} *n* 2h¹ 1. захтев *m*, изискивање, потреба *f*; nach ~ der Sache према потреби; nach ~ der Umstände како прилике захтевају (и. траже). 2. потреба *f*, потребна ствар *f*. [чљив.]
 er|fo'rschbar *a* испитљив, истражљив, документљивост, документљивост.
 er|fo'rschen I *tr.* истражити(ва)ти, испитати, -ивати, проучити, извидети, извиђати. II sich ~ испитати себе сама. III Er|fo'rschen *n*, Er|fo'rschung *f* испитивање, истраживање, проучавање, извиђање, извиђај *m*.
 Er|fo'rscher *m*, ~in *f* истраживач, -ица.
 er|fo'rschlich {ерфршлџх} *a* ⚡ = erforschbar.
 Er|fo'rshungs|reise *f* истраживачки пут *m*.
 er|tra'gen *tr.* распитивањем сазнати за, распитујући се сазнати, искуша(ва)ти, испипати, испипкати; er war nirgends zu ~ није се могао нигде наћи; wo ist er zu ~? како би

се могло сазнати где он седи?; ich konnte seine Wohnung noch nicht ~ нисам још никакo могао сазнати за његов стан; beim Portier zu ~! обратити се вратару!
 er|fre'chen {ерфрех'н} [frech]: sich ~ усудити се, -ђивати се, дрзнути се, осмелити се,
 er|fre'ien *tr.* ⚡ = erheiraten. [-љавати се.]
 er|freu'en I *tr.* 1. развеселити, -љавати, обрадовати; обвеселити, -љавати, причинити -њавати радост (acc.: dat.); der Wein erfreut des Menschen Herz вино весели срце човеково; ~ Sie mich mit Ihrem Besuch обрадујте ме својом посетом; ich bin darüber sehr erfreut врло се радујем томе; ich bin sehr erfreut, Sie zu sehen врло ми је мило што Вас видим. II sich ~ 1. sich einer guten Gesundheit (gen.) ~ бити у добру здрављу, имати добро здравље; er erfreut sich nicht des besten Rufes не ужива најбољи глас. 2. sich an et. (dat.) ~ уживати у чему, наслађивати се чиме. 3. † = sich freuen. III ~d *a* весео, радостан.
 er|freu'lich {ерфрџлџх} *a* весео, радостан, угодан, пријатан, утешан; es ist mir ~ радујем се, мило ми је; es ist ~ zu sehen пријатно је видети; das Erfreulichste für ihn ist ... оно чему се он највише радује (и. весели) то је...
 er|freu'licher|weise *adv.* срећом.
 Er|freu'lichkeit {~ка'т} *f* 3b радост, весеље *n*, милина, утеха.
 er|fre'veln *tr.* ⚡ злочин(ств)ом заслужити.
 er|fri'ren I *intr.* (s) 1. смрзнути се, -авати се, премрзнути, скочањ(ва)ти се; die Blumen sind erfroren цвеће се смрзло; der Fluß ist erfroren река се смрзла (и. замрзла); das Obst ist erfroren воће је промрзло. 2. смрзнути се, про-, о|зепсти ich bin ganz erfroren сав сам се смрзнуо; сав сам прозебао; die Hände sind ihm erfroren руке су му промрзле; mir ist die Nase erfroren смрзао ми се нос. II *tr.* замрзнути, -авати. III er|fro'ren *p.p.* *a* смрзнут, замрзнут; озебао; erfrorene Hände промрзле (и. прозебле) руке. IV Er|fri'ren *n* смрз|авање, -нуће, промрз|авање, -нуће; прозеб *m*.
 Er|fri'rungs|tod *m* смрт *m* од смрзнућа.
 er|fri'schen I *tr.* и refl. 1. (sich ~) освежити (се), -авати (се), окреп|ити (се), -љавати (се), расхла|дити (се), -ђивати (се), поткреп|ити (се), -љивати (се); sich an et. ~ освежити се чиме. 2. охрабри(ва)ти, осоко|лити, -љавати. 3. ⚡ освежити; das Metall ~ учинити да се метал лакше топи; Seide ~ свилу лупати и испирати. II ~d *p. pr.* и *a* освежавајући, окрепљујући, за освежавање. III Er|fri'schen *n*, Er|fri'schung *f* освеж|авање, -ење, окреп|ивање, -ење, поткреп|ивање, -ење, расхла|ђење, -ивање; (само Erfrischung) свеж напатак *m*, хладно пиће *n*, закуска, облазница.
 Er|fri'schungs...: ~hafen *m* лука *f* за одмор и освежење; ~mittel *n* средство за освеж|ење, -авање (и. окрепљење); ~raum *m*, ~zimmer *n* поткрепилиште *n*, освежница *f*, бифе *m*, ресторација *f*; ~tisch *m* сто пред железничком станицом са јелом и пићем.

erfrö'hlichen *tr.* = erfreuen. [ти = erdienen.]
 erfrö'hnen *tr.* = исклучити, роботом доби-
 erfro'r *impf.*, erfro'ren *p. p.* од erfrieren.
 erfro'sten *intr. (s)* = erfrieren.

erfü'llbar *a* испунљив, остварљив, изводљив.
 Erfü'llbarkeit *f* испунљивост, остварљивост,
 изводљивост.

erfü'llen *I tr. и refl. 1.* (sich ~) ис-, на|пунити
 (се); seine Worte haben mich mit Trost erfüllt
 његове су ме речи утешиле; mit Besorgnis
 ~ забринут; e-n mit Furcht ~ застрашити
 кога, утерати кому страх у пете; *fig.* Freude
 erfüllt sein Herz срце му је пуно радости; *fig.*
 diese Tat erfüllte alle mit Bewunderung ово
 је све зачуђило (и. запрепастило). **2.** (sich ~)
 испунити (се), -њавати (се), на-, извршити
 (се), намирити (се), намиривати (се), оствари-
 тити (се), остварити сан; sich ~ збити
 се; e-n Befehl ~ извршити заповест; j-s Bitte,
 j-m seine Bitte ~ испунити чију молбу, ода-
 звати се чијој молби; e-e Hoffnung ~ испу-
 нити наду; остварити сан; ein Gelübde ~ ис-
 пунити (и. извршити) завет; das Maß seiner
 Sünden ~ пре-, испунити меру својих гре-
 хова; er hat das Verlangen seines Herzens er-
 füllt дошло му је срце на место; sein Ver-
 sprechen ~ испунити (и. искупити) своје обе-
 хање; die Wahrsagung hat sich erfüllt прет-
 казање се испунило (и. остварило); sein
 Wort ~ испунити (и. одржати) своју реч; e-n
 Wunsch ~ испунити жељу; erfüllt werden ис-
 пунити се, -њавати се, из-, на|врши(ва)ти
 се, зби(ва)ти се. **II** Erfü'llen *n* испуњавање,
 -ење, остварење. [вач, -ица.]

Erfü'ller *m*, ~in *f* испуњивач, -ица, оствари-
 Erfü'llung *f* испуњавање, -ење, изврш|вање,
 -ење, намир|ење, -ивање; in ~ bringen испу-
 нити, -њавати, оствари(ва)ти, изврши(ва)-
 ти; in ~ gehen испунити се, зби(ва)ти се, сте-
 хи се, уродити, ост(ва)рити се; sein Wunsch
 ist in ~ gegangen испунила му се жеља; un-
 terlassene ~ неиспуњење, неизвршење, не-
 остварење.

Erfü'llungs-: ~berich *m* извештај о изврше-
 њу (наредбе); ~ort *m* извршилиште *n*, ме-
 Erfü'nd *m* = Befund. [сто *n* извршења.]

erfu'nden {ѐрфунд'н} *p. p.* од erfinden.
 erfu'nkeln *intr. (s)* (за)светлукати.

Erfurt {ѐрфурт} *n* ● Erfurt (град) *m*.

Erfurter {~р} *I ~ m 2l, ~in f 3c* Erfуртан|ин, *I*
II a inv. ерфуртски. [-ка.]

Erg {ѐрк} [гр. *ergon* „дело“] *n 2g¹ pl. inv.* ерг
m (јединица мере рада у С Г S-систему).
 erg- *abr.* = ergänze *imper.* од ergänzen.

ergä'ngen {ѐргән'н} *p. p.* од ergeben.

ergän'zen {ѐргән'цн} [ganz] *I tr. и refl. 15e*
 (sich ~) допу|нити (се), -њавати (се), упот-
 пу|нити (се), -њавати (се), довршити (се),
 довршивати (се), до-, на|мирити (се), на-
 миривати (се); ein Winkel von 30° ergänzt
 einen Winkel von 60° zu einem rechten Winkel
 угао од 30° допуњава угао од 60° до правог
 угла; das ist noch zu ~ то има још да се до-
 пуни; X die Truppen wieder ~ попу|нити
 -њавати војне јединице новим војницима;

II ~d p. p. и a допуњујући, допунски. **III** Er-
 gän'zen *n*, Ergän'zung *f* допуњавање, -ење,
 попуњавање, -ење, надопуњавање, -ење,
 домир|ивање, -ење, употпуњавање -ење;
 (само Ergän'zung) допуна (и ^), попуна, до-
 датак *m*, допунак *m*, гр. предмет *m*; dies dient
 zur Ergän'zung ово служи за допуну.

Ergän'zner {ѐргән'цр} *m 2l, ~in {~ин} f 3c* до-
 пуњивач, -ица, попуњивач, -ица.

Ergän'zungs-: допунски, за допуну, допуне
 (gen.). ~band *n* допунска свеска *f*, додатак
m; ~bestimmung *f* допунско наређење *n*,
 допунска одредба; ~blatt *n* допунски лист
m, додатак *m*, прилог *m*; ~bogen *m* допун-
 ски табак, прилог, додатак; ~eid *m* допун-
 ска заклетва (и. присега); ~farben *f pl.* до-
 пунске боје; ~gesetz *n* допунски закон *m*,
 законска допуна *f*, допуна *f* закона; ~mann-
 schaft *f* допунске трупе *f pl.*, резерва; ~pferde
n pl. X коњи *m pl.* за попуну, ремонтни ко-
 њи *m pl.*; ~steuer *f* допунски порез *m*; ~stück
n додатак *m*; ~tag *m* допунски дан (у репу-
 бликанском франц. календару); ~versuch *m*
 допунски покушај; ~wahl *f* допунски избор
m; ~werk *n* допунско дело, допуна *f*; ~win-
 kel *m* ^ допунски угао (zu dat.: до); ~wör-
 terbuch *n* додатак *m* речнику.

erga'ttern {ѐргат'рн} [Gatter] *tr. 15f fam.* уке-
 бати, увребати, ухватити, уловити, уфа-
 ergau'nern *tr.* искашшарити. [кати.]

erge'ben *I tr. 1.* † предати у власт, препустити
 власти. **2.** дати, показ(ив)ати, доказ(ив)а-
 ти; das Feld ergibt eine reiche Ernte земља да-
 је борату жетву; die Untersuchung hat seine
 Unschuld ~; die Untersuchung ergab, daß er
 unschuldig ist истрага је утврдила његову
 невиност; истрага је показала да је он невин.

II sich ~ 1. пода(ва)ти се, преда(ва)ти се,
 покор|ити се, -авати се; sich in den Willen der
 Vorsehung ~ предатисе вољи Провиђења; sich
 in sein (и. sich seinem) Schicksal ~ помирити
 се са својом судбином; подати се својој суд-
 бини; sich als Gefangener ~ предати се као
 заробљеник; sich dem Feinde ~ предати се
 непријатељу; sich auf Gnade und Ungnade ~
 предати се на милост и немилост; sich der
 Arbeit ~ предати се послу; sich den Leiden-
 schaften ~ пода(ва)ти се страстима; sich den
 Studien ~ дати се на науку, посветити се на-
 уци; er hat sich völlig dem Trunke ~ потпуно
 се одао пићу, сасвим се пропио. **2.** излазити,
 изићи, следовати; hieraus ergibt sich из тога
 излази; daraus ergab sich отуда је изашло, о-
 туда се показало; es hat sich ~, daß er noch
 nicht verheiratet ist изашло је да још није
 ожењен; es kann sich noch ~ може још да
 буде и то. **III p. p. и a 1.** одан, предан, при-
 вржен, понизан, покоран; er ist ihr sehr ~ он
 јој је врло одан; der Arbeit ~ предан послу;
 dem Trunk ~ одан пићу; ihr ~er Diener Bash
 одани слуга; ich bitte Sie ~st, die Güte zu ha-
 ben молим Вас најпокорније да будете добри:
 ich verbleibe ihr ~ster Diener остајем Ваш
 најпонизнији слуга; der Unterzeichnete be-
 nachrichtigt das Publikum ganz ~st потпи-

сати најпонижније извештава публику. IV *Er|ge'ben* *n* в. *Ergebung*.
Er|ge'benheit {*ѣргѣбнѣст*} *f* 3b 1. оданост, приврженост. 2. покорност, преданост.
er|ge'benst {*ѣргѣбнст*} *adv.* в. *ergeben* III.
Er|ge'bnis {*ѣргѣбнѣс*} *n* 2h¹ 1. исход *m*, последак *m*, последица *f*, дејство; крај *m*; das ~ der Untersuchung war folgendes исход истраге беше овај. 2. / резултат *m* (збир *m*; остатак *m*; производ *m*; количник *m*).
Er|ge'bung {*ѣргѣбун*} *f* 3b 1. подавање *n*, предавање *n*, предаја. 2. оданост, преданост.
er|ge'hen *I intr.* (s) 1. бити обзнањен, бити објављен, изићи; vom Minister erging folgender Befehl министар је издао ову наредбу; ~ lassen издати (e-n Befehl заповест an j-n кому); ein Urteil ~ lassen изрећи пресуду; Recht ~ lassen поступити по закону; es ergeht an dich die Frage поставља ти се питање, питају те; es ist über ihn ein Gericht ergangen изречена му је пресуда. 2. über sich ~ lassen подносити, трпети, сносити стрпљиво; Gottes Willen über sich ~ lassen повиновати се вољи Божјој. 3. *imp.* es ergeht ihm soundso иде му тако и тако; es wird ihm übel ~ зло ће проћи; wie wird es dir ~? како ћеш проћи?; es ist mir nicht nach Wunsch ergangen није ми испало по жељи (и. вољи); es ist ihm schlimm ergangen зло је прошао. 4. es ist so ergangen, wie er sagte тако се стекло као што он рече. II *sich* ~ 1. проћи се, проходити (се), прошетати се; *sich* im Freien ~ прошетати се по чистом ваздуху. 2. *fig.* *sich* in et. (*dat.*) ~ опширно што изложити -агати, изговорити се о чему; *sich* über e-n in Scheltworten ~ испсовати кога; *sich* in Späßen über e-n ~ нашалити се с киме, збијати шалу с киме; *sich* in Hoffnungen ~ уљуљкивати се надама; *sich* in Schilderungen ~ нашироко описи(ва)ти; *sich* in Schmähungen ~ дати се на псовке; *sich* in Vermutungen ~ слутити, наслућивати, правити претпоставке (über *acc.*: o); *sich* in Verwünschungen gegen j-n ~ проклињати кога. III *tr.* 1. исходати, изгрести, идењем што добити; *sich* (*dat.*) Appetit ~ шетањем (и. ходањем) добити апетит. 2. † идући стићи. IV *Er|gehen* *n* 1. стање здравља, здравље. 2. судбина.
er|gei'gen *tr.* исвирати, изгудети, свирањем (и. гуђењем) стећи.
er|gei'zen *tr.* 1. истврдичити, тврдичењем стећи (и. згрнути), ишкртарити. 2. жудно тежити.
er|ge'tzen = *ergötzen*. [ти за, жудети за.]
er|gie'big {*ѣргѣбѣг*} (*ergeben*) *a* издашан, обилан, обилат, плодан, родан, богат, пробитачан; ~er Boden плодно земљиште; ~es Bergwerk богат рудник.
Er|gie'bigkeit {*ѣргѣбѣгѣст*} *f* 3b издашност, обиље *n*, плодност, богатство *n*, пробитачност.
er|gie'Ben *I tr.* и *refl.* (*sich* ~) раз-, излити (се), из-, разливати (се), пролити се, -евати (се), ист/очити (се), -акати (се), прос/ути (се), -ипати (се); der Fluß hat seine Gewässer über das Gefilde ergossen пека се разлила по пољима; die Wolken ergossen den Regen-

schauer из облака је пао пљусак; sein Herz ~ излити своје срце; das Blut ergoß sich ins Gehirn излила се крв у мозак; die Galle ergoß sich ins Blut излила се жуч у крв; *sich* in das Meer ~ утицати (и. уливати се) у море; *sich* in e-n Strom von Worten ~ распричати се, просути бујицу речи; *sich* in Lobeserhebungen über j-n ~ обасути кога похвалама. II *Er|gie'Ben* *n*, *Er|gie'bung* *f* раз-, из/ливање, раз-, из/левање, излив *m*, поплава; утицање, уливање; *Ergiebung* der Galle ins Blut излив жуци у крв. [тети.]
er|gi'lben {*ѣргѣлбн*} [*gelb*] *intr.* (s) у-, по/жу-
er|glä'nzen *intr.* (h и s) засијати, засветлети (се), ра(за)сјати (се), синуту, забелети (се), заблистати (се); der Tag erglänzte sinu дан, забеле дан.
er|glei'Ben *intr.* (s) заљаштити. [ти се.]
er|gli'mmen *intr.* (s) ус-, за/тињати, ражари-
er|glü'hen *I intr.* (s) (ус)пламтети, запламтети, за-, ра/жарити се, усијати се; зајапурити се, зацрвенети се, поцрвенети, загрејати се; *fig.* vor Scham ~ од стида поцрвенети; *fig.* er erglüh für alles Schöne он се лако загрева за све што је лепо; vor Liebe ~ успламетити љубављу. II *tr.* у-, ра/жарити, распалити.
er|go'B {*ѣргѣб*} *impf.*, *er|go'ssen* {*ѣргѣсн*} *p. p.* од *ergießen*.
er|gö'tzen {*ѣргѣцн*} [*срвн.* *er-getzen* „vergesen machen“] *I tr.* и *refl.* 15a (*sich* ~) разве-се/лити (се), -љавати (се) (mit et. чиме), увесељавати (се), обрадовати (се), веселити (се), уживати (an et. *dat.* у чему), насла/дити (се), -ђивати (се) (an et. *dat.* чиме); die Augen ~ наслађивати очи своје. II ~d a = *ergötzlich*.
III *Er|gö'tzen* *n*, *Er|gö'tzung* *f* наслађивање, увесељавање, -ење, уживање, наслада.
er|gö'tzlich {*ѣргѣцѣх*} *a* угодан, пријатан, љубак, забаван.
Er|gö'tzlichkeit {*ѣргѣцѣхѣст*} *f* 3b забава, наслада, весеље *n*; öffentliche ~en јавне забаве.
er|gra'ben *tr.* ископати, копањем добити.
er|grau'en *I intr.* (s) 1. осивети, постати сив(им); свитати; смркавати се; *ergraut* schon ist die Welt хвата се мрак на земљи. 2. (o)-седети, остарети; sein Haar ist schnell ergraut његова је коса брзо оседела; im Dienste ergraut оседео (и. остарео) у служби. 3. [*срвн.* *irgrüen*] (з)грозити се, препастити се, -дати се; mir ergraut vor dem Anblick eines Toten згрозим се кад видим мртваца. II *Er|grau'en* *n* свањивање, свитање; хватање мрака; грожење, ужасавање, јежа *f*.
er|grau'sen *intr.* (s) = *ergrauen* I 3.
er|grei'fen *I tr.* 1. у-, до/хватити, хватати, захватити, зграбити, по-, у/грабити, до-, ш/чепати, докопати, ла/тити се, -ати се (*acc.: gen.*), сподби(ја)ти; mit den Händen, mit den Klauen ~ дохватити рукама, канџама; er ergriff ihn beim Schopf он га дохвати (и. шчепати) за перчин; bei der Hand ~ ухватити за руку; bei den Haaren ~ ухватити (и. шчепати) за косу; die Waffen ~ латити се оружја; es bleibt mir nichts anderes übrig, als die Feder zu ~ не преостаје ми ништа друго него

да се латим пера; die Maßregeln ~ предузети мере. 2. *fig.* j-n auf (и. bei) frischer Tat ~ затаћи (и. ухватити) кога на делу; die Flucht ~ побећи, надати се у бекство, нагнути да бежи; der Regen hat mich ergriffen ухватила ме је киша; das Feuer ergriff auch das Dach ватра дохвати и кров; das Fieber hat ihn ergriffen ухватила га је грозница; das Hasenpanier ~ пете дати па бежати стати; ухватити маглу; das Wort ~ узети реч, стати говорити; Besitz von et. (*dat.*) ~ заузети што, узети у посед, присвојити; eines Partei ~ пристати уз кога, прећи на чију страну; eine Gelegenheit ~ улучити прилику; die Gelegenheit beim Schopfe ~ уграбити прилику. 3. обузети, -имати, спопасти, -дати, дирати, -нути, потрес(а)ти, тронути, -њавати; diese Nachricht hatte ihn tief ergriffen ова га је вест јако дирнула (и. потресла); es ergriff ihn ein plötzlicher Schrecken обузе (и. спаде) га изненадан страх. II ~d а дирљив; eine ~de Rede дирљив говор. III *er|griffen* *p. p.* и *a* обузет, дирнут, ганут, тронут, потресен, узбуђен, уплахирен. IV *Er|greifen* *n*, *Er|greifung* *f* (до)хватање, лањање, обузимање, подузимање, спадање.

er|greifen *intr.* (*s*) оседети, остарети.

Er|griffenheit {*ɛrgrɪfənhaɪt*} *f* 3b, *Er|griffen|sein* *n* дирнутост, потресеност, обузетост, узбуђеност, уплахиреност.

er|grimm *intr.* (*s*) (раз)љутити се, разјарити се, разгневити се. II *tr.* разљутити, разјарити, разгневити. III *Er|grimm* *n*, *Er|grimmung* *f* разљућивање, разјаривање, -ење; разјареност, [чи(ва)ти.]

er|grübein *tr.* измудровати, измозгати, доку-
er|gründbar {*ɛrgrʏndbɑr*} *a* докучљив, про-
ницљив, који се може (и. даје) докучити,
пронићи. [проницљивост.]

Er|gründbarkeit {*~grʏndbɑrkaɪt*} *f* 3b докучљивост,
er|gründen *intr.* 1. тражити (и. наћи) дно (*acc.*: *gen.*, *dat.*); e-n Fluß ~ измерити дубину реке, досећи до речног дна; dieser See ist nicht zu ~ ово је језеро толико дубоко да му се не може наћи дно; *fig.* — erforschen I докучи(ва)ти, пронићи, -кнути, прозрети, -ирати, (про)наћи узрок (и. разлог) (*acc.*: *dat.*), образложити, -авати. II *Er|gründen* *n*, *Er|gründung* *f* тражење (и. налажење) дубине (и. дна); докучивање, -ење, проницање, -кнуте. [тивач, -ица, истраживач, -ица.]

Er|gründer *m*, ~*in* *f* мерач-ица дубина; испи-
er|gründlich *a* чему се може наћи дно, измер-
љив у дубину; докучљив.

er|grünen *intr.* (*s*) о-, за|зеленети.

Er|guß *m* (и *ф*) излив, изливање *n*.

er|haben [срвн. *p. p.* од *erheben*] I а 1, узви-
шен, испупчен, избочен, рељефан; ~e Arbeit
избочен (и. пластичан) рад *m*; *flach* ~, *halb* ~
~ барелефан, полуиспупчен, полуизбочен;
flach ~e Arbeit рад у барелефу, полуизбо-
чен рад. 2. *fig.* узвишен; надмоћан, величан-
ствен, племенит, узоран, узорит, за углед;
~er Stil узвишен стил. 3. *über* et. (*acc.*) ~ sein
бити изнад чега, бити над чим, не освртати

се на што, узви|сити се, -шавати се изнад
чега; ich bin ~ über diese Beleidigung не освр-
ћем се на ту увреду, с презрењем прелазим
преко те увреде. II das *Er|haben* 9! узви-
шено; велико, племенито; das Schöne und
das Erhabene лепо и узвишено.

Er|habenheit {*ɛrhabənhaɪt*} *f* 3b 1. узвишеност,
висина, величина; испупченост, избоченост,
рељеф(ност), (на кожи) рапе *f. pl.* 2. *fig.* уз-
вишеност (des Charakters карактера, des
Himmels неба), величанственост. [рањем.]

er|haben *tr.* испрепирати, добити препи-
er|haben *intr.* (*s*) заорити се, зајечати,
зајектати, јекнути.

Er|halt *m* аус. = Empfang(nahme).

er|haltbar *a* одржљив, сачувљив; што се мо-
же добити.

er|halten *intr.* и *refl.* 1. доби(ја)ти, прим|ити,
-ати (в. bekommen I 1); von j-m et. (*acc.*) ~ до-
би(ја)ти (и. прими) шта од кога; eine Aus-
kunft ~ добити обавештење; wir haben keine
Antwort ~ нисмо добили одговор(а); einen
Auftrag, eine Bestellung ~ добити налог, на-
руџбину; Bestätigung ~ добити потврду;
Ihren Brief habe ich ~ примио сам Ваше пи-
смо; eine Nachricht ~ добити вест; einen
Preis ~ добити награду; er erhält einen Sä-
belhieb добио је ударац сабљом; aus dem
Salzwasser erhält man Salz из слане воде до-
бија се со; es ist überall zu ~ то се може сву-
да добити. 2. et. (*acc.*) von e-m ~ добити (и.
извући што) од кога; den Sieg ~ добити (и.
однети) победу. 3. (сich ~) одржати (се), о-
државати (се), сачувати (се), спасти (се),
спасавати (се); Gott erhalte dich! нека те Бог
(са)чува!; das Haus in gutem Zustande ~ очу-
вати кућу; auf gleicher Höhe ~ одржа(ва)ти
на истој висини; j-n am Leben ~ одржати
кога у животу; diese Blumen haben sich frisch
~ ово се цвеће одржало свежим; die Preise
haben sich fest ~ цене су се одржале; sich
gesund ~ сачувати своје здравље; die Summe
der Energien erhält sich збир енергија се о-
држава. 4. издржати (се), издржавати (се),
прехра|нити (се), -њивати (се); es fällt ihm
schwer, seine Familie zu ~ муке га стаје да
издржи (и. прехране) своју породицу. 5. го-
тово † ich kann es nicht von mir (и. über mich)
~, zu... *inf.* не могу да се преломим (и. ре-
шим) да... *praes.* II *Er|halten* *n*, *Er|haltung*
f добијање, примање; одржа|вање, -ње; о-
чување, издржавање, прехра|ивање, пре-
храна, исхрана; zur Erhaltung des Gebäudes
за одржање зграде; das Prinzip der Erhal-
tung der Energie начело о одржању енергије.

Er|halter *m*, ~*in* *f* одржавал|ац, -ица, одржа-
вач, -ица, сачувач, -ица; издржавач, -ица,
хранитељ, -ка.

er|hältlich {*ɛrхелтл̩х*} [erhalten] *a* што се мо-
же добити (и. набавити); heute sind auf der
Börse alle Devisen ~ данас се на берзи могу
добити све девизе; in jeder Apotheke ~ мо-
же се добити у свакој апотеци (Хр. лекарни).
Er|haltung..., *er|haltung*... {*ɛрхалтун.с.*}
~kosten *m pl.* трошкови за о-, издржа-

вање; ~mittel *n* средство за одржавање; ~trieb *m* нагон одржа(ва)ња (в. Selbsterhaltungstrieb); ~wert *a* вредан да се одржи (и. сачува).

er|ha|ndeln *tr.* 1. истрговати, стећи трговањем. 2. исцењкати, купити дугим погађањем (и. цењкањем), пазарити погађањем.

er|hä|ngen *I tr.* и *refl.* (sich ~) обесити (се). II Er|hä|ngen *n*, Er|hä|ngung *f* вешање.

er|ha|rren *tr.* ишчек|ати, ивати, до-, са|чекати. er|ha|rschen *intr.* (s) = harschen.

er|ha|rtен *I intr.* (s) отврднути, стврднути се. II Er|ha|rtен *n*, Er|ha|rtung *f* о-, с|тврдњавање, стврднуће.

er|här|ten *I tr.* 1. / = härten. 2. поткреп|ити, -љивати, потврдити, -ђивати; eidl|ich ~ заклетвом потврдити. II Er|här|ten *n*, Er|här|tung *f* 1. = erhärten II. 2. поткрепл|ивање, -ење, потврђивање, -ење.

er|ha|schen *tr.* ш|апити, уграбити, хлапити, ухватити, укебати, укечити, ујагмити, докопати, до-, ш|чепати, уловити; ein Wort ~ уловити једну реч (прислушкивањем); im Fluge ~ апити (и. ш|апити) у лету.

er|he|ben *I tr.* 1. по-, уз|дићи, уз-, по|дигнути, (из)дићи, (из)дигнути, (по)ди|зати, -гнути, усправити, -љати; die Hand gegen j-n ~ подићи руку на кога; den Kopf ~ (по)дићи (и. усправити) главу; er erhob seine Augen gen Himmel он подиже (и. у|пре) своје очи пут неба. 2. *fig.* in den Adelstand ~ дати кому племство; e-n Anspruch ~ полагати право; e-n Aufruhr ~ подићи буну, побунити се; ein Gelächter ~ ударити у смех, стати смејати се; das Geld bei der Bank ~ подићи новац из банке; ein Geschrei ~ надати дреку, подићи вику, заграјати, развикати се; eine Klage gegen j-n ~ a) подићи тужбу против кога, b) (по)жалити се на кога; / zu e-r Potenz ~ степеновати, (по)дићи на степен; ins (и. zum) Quadrat ~ (по)дићи на квадрат; Protest ~ изјавити незадовољство, бити противан, протестовати; e-e Rente zum Kapital ~ приход претворити у главницу, укапиталисати ренту; das erhebt die Seele то подиже душу; die Stimme ~ a) подићи глас, b) узети реч, стати говорити; seine Stimme gegen et. (*acc.*) ~ подићи свој глас против чега; einen Streit ~ приметнути (и. заподенути) кавгу; den Tatbestand ~ у-, раз|видети дело; j-n auf den Thron ~ понети кога на престо; den Wert e-r Sache ~ истаћи вредност нечега; das erhebt mich то ме подиже (и. окрепљује); im voraus ~ подићи (и. примити) унапред (плату, надницу). 3. узети, узимати, уб(и)рати; купити; Steuern ~ покупити (и. убирати, наплаћивати) порез; eine Abschrift ~ узети препис. 4. j-n ~ уздизати (и. хвалити преузносити) кога, величати; j-n bis in den Himmel (и. in die Wolken) ~ уздизати кога до небеса; ковати кога у звезде; s-e Seele zu Gott ~ узнети своју душу ка Господу; meine Seele erhebt den Herrn велича душа моја Господа. 5. утвр|дити, -ђивати, констатовати. II sich ~ 1. (по)дићи се, дигнути се, (по)дизати се, уста(ја)ти,

издизати се, уздићи се; sich vom Stuhl ~ подићи се са столице, устати са столице; sich von s-m Platz ~ (по)дићи се са свога места; das Land erhob sich aus dem Meer подигла се земља из мора. 2. подићи се, појавити се, наста(ја)ти, заподенути се; es erhoben sich neue Schwierigkeiten настале су нове тешкоће; es erhebt sich die Frage настаје питање; ein Sturm erhob sich подиже се бура; ein Jammergeschrei erhob sich подиже се (и. настаде) кукњава; es erhob sich ein Wehgeheul настаде кукњава (и. лелек), све залелека; уздићи се, узвисити се, узнети се (über j-n, über et. *acc.* изнад чега, изнад кога, над ким, над чим); sich nicht über das Alltägliche ~ не узвисити се над свакодневним. 3. *fig.* sich wider (и. gegen) j-n (и. et.) ~ устати против кога (и. чега), побунити се против кога (и. чега); das Volk erhob sich народ се подиже (и. побуну). 4. величати се, хвалити се, хвастати се. III ~d p.pr. и a у свима знач. *inf.* који подиже душу; свечан, узвишен. IV Er|he|ben *n* / = Erhebung.

er|he|blich (*ерхѐблѝх*) *I a* знатан, замашан, значајан, важан; осетан. II *adv.* знатно, значајно, замашно. [ност, замашност, важност. I Er|he|blichkeit (*~кѝт*) *f* 3b значајност, знат-I Er|he|bung (*ерхѐбун*) *f* 3b 1. (по)дизање *n*, уздизање *n*; ~ auf den Thron подизање на престо; узвишавање, -ење *n*; / (по)дизање (in die dritte Potenz на трећи степен; ins Quadrat на квадрат); испунчење *n*. 2. убир|ање *n*, куплење *n*, узимање *n*, ~ der Steuern убир|ање (и. скупљање, наплаћивање) *n* пореза; die ~ der Abgaben куплење данка. 3. дизање *n*, устајање *n*, побуна, устанак *m*. 4. узношење *n*, величање; ~ in den Himmel дизање *n* у небеса; ковање *n* у звезде. 5. изви|ђање *n*, утврђивање *n*, истрага; ~ en anstellen (и. einleiten) повести истрагу; ~ pflegen извиђати, водити истрагу.

er|hei|raten *I tr.* доби(ја)ти (и. стећи) женидбом, удајом. II Er|hei|raten *n* добијање (и. стицање) женидбом (и. удајом).

er|hei|schen *tr.* = erfordern I 1; die Umstände ~ прилике (и. околности) изискују (и. траже).

er|hei|schlich (*ерхѝшлѝх*) *a* / = erforderlich.

er|hei|tern *I tr.* и *refl.* (sich ~) разведр|ити (се), -авати (се), развесел|ити, -љавати (се), разга|лити (се), -љивати (се); der Himmel ist wieder erheitert небо се опет разведрило; er schien sehr erheitert изгледао је врло весело. II ~d a забаван. III Er|hei|tern *n*, Er|hei|terung *f* разведр|авање, -ење, развесел|авање, -ење, забава. [љив.]

er|hei|zbar *a* што се може загрејати, загрев-
er|hei|zen *I tr.* за-, у|грејати, загре(ја)вати. II Er|hei|zen *n* Er|hei|zung *f* загревање.

er|he|llen *I tr.* 1. ра-, о|светлити, о-, ра|светљава-
вати, просветлити. 2. *fig.* расветлити, раз-, об|јаснити. II *intr.* *imp.* видети се јасно; hieraus erhellt, daß... из овога се јасно види да .. III Er|he|llen *n*, Er|he|llung *f* расветл|авање, -ење, разјашн|авање, -ење.

er|he|nken *tr.* и *refl.* = erhängen.

er|heu'cheln *tr.* 1. излицемерити, (за)добити лицемерством, стећи лицемерењем. 2. издавати (*acc.*: за), претварати се, правити се; seine Frömmigkeit ist nur erheuchelt његова је побожност притворна (и. привидна, лажна); erheuchelte Versöhnung привидно (и. тобожње) измирење; erheuchelte Schmerzen измишљени болови.

er|heu'len *tr.* изурлати, урлањем добити.

er|hi'nken *tr.* ✎ исхрамати, храмањем изазвати (и. постигнути).

er|hi'tzen I *tr.* и *refl.* 1. (sich ~) у-, загрејати (се), разгрејати (се), усијати (се), усјати (се). 2. *fig.* sich über et. (*acc.*) — за-, угрејати се, ражестити се, разјарити се због чега, па|сти -дати у ватру. II er|hi'tzt *p.p.* и *a* за-, угрејан, распаљен. III Er|hi'tzen *n.*, Er|hi'tzung *f* за-, угревање, загрејавање, усија(ва)ње; загрејаност, ражешћеност. [од erheben.]

er|ho'b {ερχόμ} *imp.*, er|ho'ben {ερχόμεν} *p.p.* I er|ho'ffen *tr.* = ersehen.

er|hö'hen {ερχόμεν} [Höhe] I *tr.* и *refl.* 1. (sich ~) пови|сити, -шавати (се), узви|сити (се), -шавати (се), подићи (се); wir müssen die Mauer um 10 cm — морамо повисити зид за 10 см; das Haus um ein Stockwerk ~ повисити кућу за један спрат; дозидати на кући још један спрат; ein Denkmal ~ подићи споменик. 2. (sich ~) пови|сити (се), -шавати (се), повећа|ти (се), -вати (се); das Gehalt ~ повисити (и. повећати) плату; den Wert der Münzen ~ повисити вредност новца; den Preis des Brotes ~ повисити цену хлеба; auf (и. um) das Doppelte ~ удвостручити; auf (и. um) das Dreifache ~ утростручити; auf 100 ~ повисити на 100; der Betrag seiner Schuld hat sich um die Zinsen erhöht износ његова дуга попео се још толико колико износи камата; *fig.* j-s Mut ~ подићи чију храброст, охрабрити; Schnelligkeit ~ повећати брзину; die Bescheidenheit erhöht das Verdienst скромност повећава заслугу; die Stimme ~ повисити глас. 3. узносити (се), уздићи (се), узди|гнути, -зати (се); wer sich selbst erhöht, wird erniedrigt werden ко се сам уздиже, биће понижен. II Er|höhen *n.*, Er|hö'hung *f* по-, уздизање, повишавање, -ење; повећа(ва)ње; (пре)узношење, хваљење; (само Erhöhung) узвишица, узвишење, узвишеност, уздигнуће; повишица, вршак *m.*

Er|hö'hangs...: ~grad *m* ✎ степен уздизања; ~grenze *f* ✎ граница уздизања; ~winkel *m* ✎ угао (и. кут) уздизања, елевациони угао; ~zeichen *n* ✎ знак *m* за повишавање.

er|ho'len I sich ~ одм|орити се, -арати се, опоравити, -љати се, о-, потк|репити се, о-, предакнути, издувати се, почи|нути, -вати, живахнути, повратити се; sich von e-r Krankheit ~ опоравити се од болести; ohne sich zu ~ без одмора, не одмарајући се; wir können uns nicht ~ не можемо да се повратимо; j-n sich ~ lassen пустити кога да (мало) одахне (и. да се (мало) издува); sich wieder ~ повратити се, доћи к себи, освестити се. 2. sich e-r Sache (*gen.*) ~ прибавити себи што; sich

bei j-m Rats ~ потражити савета од кога; sich s-s Schadens ~ обештетити се. 3. ✎ sich an j-m für et. (*acc.*) ~ наплатити се од кога за неки износ. II *tr.* ✎ 1. готово само *p.p.* er|ho'lt одморан, одморен. 2. möge es dir so gehen, wie du es an mir erholt hast нека теби буде тако као што си и ти заслужио својим поступком према мени.

Er|ho'lung *f* 3b 1. одмарање, опорављ|ање, -ење, окрепљ|ивање, -ење, одмор(ак) *m*, починак *m*, опоравак *m*, опорав *m*; zu m-er ~ за мој одмор; j-m keine ~ gönnen не да(ва)ти кому да предахне.

Er|ho'lungs..., er|ho'lungs...: ~arbeit *f* рад *m* за одмарање, лак посао; ~bedürftig *a* кому је потребан одмор (и. опорављење); ~bedürftigkeit *f* потреба одмора; ~heim *n* опоравилиште; ~pause *f* одмор *m*; ~reise *f* путовање разоноде ради; ~stätte *f* одмориште *n*, место *n* за одмарање; ~stunde *f* час *m* одмора; ~zeit *f* време *n* одмора, одмор.

er|ho'rchen *tr.* прислушкивањем (и. слушањем) сазнати.

er|hö'ren I *tr.* 1. ✎ = hören; so et. ist nicht erhört то је нечувано. 2. = erhörchen. 3. j-n (и. j-s Bitte) ~ услишити чију молбу; j-n nicht ~ оглушивати се о кога. II Er|hö'ren *n.*, Er|hö'ring *f* услишење.

er|hö'rlich {ερχο-ρλή} *a* услишљив.

Er|hö'rlichkeit {ερχο-ρλή} *f* 3b услишљивост.

er|hu'ngern † I *tr.* изгладовати, гладовањем што добити (и. стећи).

E'rich {ερχ} [швед.] *m* 8a Ерих.

E'rie|see {ερι-} *m* (8)g ● дер ~ Ири Језеро (Север. Амер.).

Erika {εрика, ерика} [rp.] *f* 6g ● (Erica) врес.

Er|i'nnere *m* 2l опомињач, потсетник.

er|i'nnere *a* што се памти, чега се сећа; das ist mir — tora се (добро) сећам, то памтим.

er|i'nnern I *tr.* (15)b 1. j-n an et. *acc.* (и. j-n e-r Sache *gen.*) ~ (пот)сећати, потсетити кога на што; опом|енути -ињати кога на што; erinnere ihn nicht daran не потсећај га на то, не спомињи му то. 2. напомен|ути -ињати, спом|енути, -ињати, навести; im Vorbeigehen will ich ~, daß... узгред хоћу да споменем (и. напоменем, приметим) да...; ich habe nichts dabei zu ~ немам ту шта да напоменем; ich habe dagegen zu ~ против тога имам да напоменем (и. кажем). II sich ~: sich e-r Sache *gen.* ~, sich an et. (*acc.*) — сећати се чега, сетити се чега, опом|енути се, -ињати се чега, памтити што, тубити што; soviel ich mich erinnere (у)колико се сећам; wie Sie sich ~ werden као што ћете се сетити; ich habe mich an seine Worte erinnert сетио сам се његових речи; ich kann mich dieses Vorfalls nicht ~ не могу да се сетим тога догађаја, не могу се сетити шта је то било. III *imp.* es erinnert mich = ich erinnere mich. IV ✎ Er|i'nnern *n* = Erinnerung.

Er|i'nnere {εр|нерун} *f* 3b 1. потсећање, опомињање *n*, спомен *m*, тувљење *n*, успоме-на; aus ~ по сећању; zur ~ за сећање, за успомену; noch frisch in ~ sein бити још у све-

жој успомени; *et. (acc.) in ~ bringen* потсетити, -ћати на што; *die ~ daran erlischt* ишчезава (већ) успомена на то; *e-e ~ wachrufen* пробудити успомену, потсетити на што. 2. на-, с|помињање *n*, напомена, примедба. 3. опомена.

Er|in|nerungs..., **er|in|nerungs...**: *~bild n* слика *f* сећања; *~buch n* потсетник *m*, књига *f* за забелешке; *~fest n* свечаност *f* у спомен; *~geschenk n* поклон *m* за успомену; *~kraft f* моћ сећања, памћење *n*; *~mal n* споменик *m*; *~schreiben n* опомена *f*; *~tafel f* спомен плоча; *~vermögen n* = *~kraft*; *~weise adv.* a) по сећању; b) само спомињања ради, колико да се споменје, -у; *~zeichen n* знак *m* за потсећање.

Er|in|nye {*er|in|nye*}, **Er|in|nys** {*er|in|nys*} [*gr.*] *f* 3b, *pl.* **Er|in|nyen**, *myth.* еринија, фурија (богиња о-свете).

Er|is {*er|is*} [*gr.*] *f* *inv. myth.* Ерида (богиња раздора); *~apfel m* јабука *f* раздора.

er|ja|gen *tr.* 1. у-, на|ловити. 2. трчећи стићи (и. доћи до), дојурити до. 3. *fig.* јурењем (и. трчањем) постићи -завати; *den Ruhm ~ ste|hen* славу јурњавом.

er|ju|beln *tr.* = *auf|jauchzen* I.

er|ju|deln *tr.* = на јеврејски начин доћи до чега, исцењкати.

er|ju|ngen *intr. (s)* = *ver|jungen*.

er|ka|lten I *intr. (s)* 15c 1. охладнети, охладити се, хладнети; *fig.* *er ist gegen mich sehr erkaltet* према мени је јако охладнео; *im Tode ~ um|t|rennen* умирати. 2. *fig.* охладнети, попусти-ти, -штати; *sein Eifer ist erkaltet* његова је ревност попустила. II *tr.* и *sich ~* = *er|käl|ten*. III **Er|ka|lten** *n*, **Er|ka|ltung** *f* охлађи-вање, -ење, хладњење.

er|kä|lten I *tr.* о-, рас|хладити, на-, пре|хлади-ти. II *sich ~* пре-, на|хладити се, о-, на|зеп-сти, прозепсти; *ich habe mich erkältet* на-, о-зебао сам, прехладао сам се; *sich (dat.) die Fü|ße ~* навући назеб на ноге. III **Er|kä|lten** *n*, **Er|kä|ltung** *f* прехлађивање, -ење, расхла-ђивање, -ење, назеб *m*, на-, пре|хлада, на-зима; *sich eine Erkältung zuziehen* назепсти.

Er|kä|ltungs...: *~fieber n* назебна грозница, грозница услед назеба; *~krankheit f* назеб *m*, прехлада. [*извојевати.*]

er|kä|mpfen *tr.* изборити, борбом (за)добити, I

er|ka|nnt {*er|kant*} *p.p.* од *erkennen*.

er|ka|pern *tr.* = *erbeuten*.

er|ka|rgen *tr.* = *ergeizen* I.

er|kau|fbar *a* = *erkäuflich*.

er|kau|fen I *tr.* 1. = *kaufen*, испу|нити, -ливати; *ich mußte diese Erfahrung teuer ~* морао сам скупо платити (за) ово искуство; *er hat sein Leben mit seiner Freiheit erkauft* он је свој живот испунио својом слободом. 2. купити, подми|тити, -ћивати, потпла|тити, -ћивати, поткуп|ити, -ливати; *erkaufte Zeuge* купљен сведок; *dieser Mensch hat sich ~* las-сен овај се човек продао. II **Er|kau|fen** *n*, **Er|kau|fung** *f* испуњење; поткупљивање, -ење, потплаћивање, -ење, подмићивање, -ење.

er|käu|flich *a* 1. купљив, на продају. 2. потку-пљив, подмићљив. [*dreisten.*]

er|ke|cken {*er|ken|ken*}: *sich ~ 15a* = *sich er|ke|nnbar* *a* 1. сазнајан, сазнатљив, који се може сазнати (и. с-, по|знати). 2. приметан, опажљив.

Er|ke|nnbarkeit *f* 3b приметност, опажљивост. **er|ke|nnen** I *tr.* и *refl.* 1. (*sich ~*) познати (се), познавати (се), распознати (се), распознава-ти (се), сазнати (се), сазнавати (се), разазна-ти (се), разазнавати (се); *j-n am Gange ~* по-знати кога по ходу; *j-n an s-r Stimme ~* по-знати кога по гласу; *daran erkenne ich Sie* по томе Вас познајем; *ich erkannte ihn* на први поглед; *den ersten Blick* познадох га на први поглед; (*e-m et.*) *zu ~* geben навестити (кому) шта, да(ва)ти (кому шта) на знање; *et. (acc.) mit blo|ßem Auge ~* приметити што голим оком; *er hat mich wieder nicht erkannt* није ме опет познао; *sich nicht zu ~* geben не казати се; *~ lassen* објавити, показ(ив)ати; *sich nicht ~ lassen* не показати се, не дати се да се види; *gleich ließ es sich ~*, да|ß *er lügt* одмах се познало да лаже; *der Stern läßt sich nicht mehr ~* звезда се не може ви-ше познати; *den Freund erkennt man in der Not* прави се пријатељ у невољи познаје; *nie-mand hat et. durch das reine Denken erkannt* нико ништа није чистим мишљењем сазнао; *erkenne dich selbst* познај себе сама. 2. при-зна(ва)ти, уви|дети, -ћати; *mit Dank ~* са за-хвалношћу признати; *s-n Fehler ~* признати своју (по)грешку; *er wollte s-e Unterschrift nicht ~* није хтео признати да је он потписао, одрекао је свој потпис; *für billig ~* призна-ти (и. наћи) да је право; *s-n Irrtum ~* увиде-ти своју заблуду; *ich erkenne seine Güte* ја се са захвалношћу сећам његове доброте. 3. [*и intr.*] *über et. (acc.)* и. *in et. (dat.)* ~ пресудити о чему, донети пресуду о чему; *in einer Sache ~* решити (и. одлучити) у не-чему; *eine Geldstrafe gegen j-n ~* осудити кога на новчану казну; *auf Scheidung ~* до-нети пресуду о разводу (брака); *auf Todes-strafe gegen j-n ~* осудити кога на смрт. 4. *~* отпис(ив)ати, одобрити, -авати (*j-n für eine Summe* кому извесну своту). 5. *bibl.* *ein Weib ~* познати жену, имати сношај са (не-ком) женом. III **Er|ke|nnen** *n* = *Erkennung*.

er|ke|nntlich *a* 1. † = *erkennbar*. 2. који при-знаје (учињено добро), захвалан, харан.

Er|ke|nntlichkeit {*er|ken|ntlich|keit*} *f* 3b призна-(ва)ње *n*, захвалност, харност.

Er|ke|nntnis I *f* 2i сазнање *n*, спознаја, схвата-ње *n*, разумевање *n*, (у)познавање *n*; *sinnliche und begriffliche* — чулно и појмовно сазнање, чулна и појмовна спознаја; *zur ~ bringen* ура-зумити; *e-n zur ~ s-s Irrtums bringen* дове-сти кога до сазнања заблуде, довести дотле да увиди своју заблуду; *zur ~ kommen* (и. gelangen) уверити се; опаметити се; пока-јати се; *der Baum der ~ des Guten und Bö-sen* дрво познања добра и зла; *nach meiner ~* по мом сазнању, по (и. према) моме схва-

тању. II *p 2h 1.* δ_1 пресуда *f*, решење, судска одлука *f*. 2. $\ddagger = 1$ (на пр. К.).

Er|ke|nn|nis... *er|ke|nn|nis*... {*еркентнџс*}: 2 *fähig a* способан да сазна, кадар да позна; \sim *grund m*: а) начело *n* сазнања; б) δ_2 разлог пресуди (и. одлуци, решењу), законска подлога за судску пресуду; \sim *kraft f* моћ сазнања, моћ спознаје; \sim *kreis m* круг (и. обим) сазнања (и. спознаје); \sim *prinzip n* принцип *m* (и. начело) сазнања (и. спознаје); \sim *quelle f* извор *m* сазнања (и. спознаје); \sim *theorie f* теорија сазнања (и. спознаје); \sim *vermögen n* = \sim *kraft*.

Er|ke|nn|ung f 1. сазна(ва)ње *n*, спозна(ва)ње *n*. 2. (рас)познавање, разазнавање, утврђивање (болести). 3. призна(ва)ње *n*. 4. fleischliche \sim спољно упознавање.

Er|ke|nn|ungs... \sim *dienst m* служба *f* упознавања; \sim *karte f* карта за распознавање, легитимација; \sim *marke f* значка за распознавање; \sim *szenen f* \times призор *m* упознавања, сусрет *m* (после дугог разјављања); \sim *vermögen n* моћ *f* позна(ва)ња, моћ сазна(ва)ња; \sim *wort n* парола, лозинка *f*, одзив *m*; \sim *zeichen n* знак за распознавање, обележје; \ddagger дијагностични знак.

Er|ker {*ерк*р} [срвн. *erker*, од срлат. *arcōra* од *arcus*] *m 2l* испупчен део на згради горе, обично на углу, са прозорима, затворен балкон.

Er|ker... \sim *fenster n* прозор *m* на затвореном балкону; \sim *stube f*, \sim *stübchen n*, \sim *zimmer (chen) n* собица *f* у затвореном балкону; \sim *turm m* кула *f* на углу зграде.

er|kie|sen {*еркџс*} узв. ст. од-, изабрати, ода-, изабирати. II **Er|kie|sen** *n*, **Er|kie|sung** *f* одабирање, избор *m*.

er|kla|tern *tr.* \ddagger = *umklatern*.

er|kla|gen *tr.* изјадиковати, кукањем добити.

er|kla|mmern *tr.* \ddagger грчевито ухватити се за.

Er|klär... \ddagger = **Erklärungs...**

er|klä|r|bar {*ерклџрбар*} *a* об-, разјашњив, протумачљив; *das ist* \sim то је објашњиво.

Er|klä|r|barkeit {*ерклџрбарџт*} *f 3b* објашњивост, протумачљивост.

er|klä|ren *l tr. и refl. 1.* (сich \sim) (про)тумачити (се), рас-, ис-тумачити (се), објаснити (се), -шњавати (се), рашла-нити (се), -њавати (се); изложити, раз-, излагати; *den Text* \sim (про)тумачити текст; *erkläre mir doch, wie dieses zugeht* па објасни ми како се то догодило. 2. изјавити, -љивати, објавити, -љивати, исказ(ив)ати, рећи, очитовати; *feierlich* \sim свечано изјавити; *seine Liebe* \sim изјавити -љивати љубав. 3. (про)огласити, -шавати, поставити, -љати, именовати; *den Krieg* \sim објавити -љивати рат; *j-n für e-n Betrüger* \sim прогласити кога за варалицу; *für ungültig* — (про)огласити да не важи, огласити -шавати за неважеће; *e-e Stadt in Belagerungszustand* \sim објавити опсадно стање у неком граду; *j-n zum König* \sim прогласити кога за краља (и. краљем); *er hat ihn zu s-m Erben erklärt* он га је огласио (и. именовао) за свога наследника; *v. Acht!*; *erklärter Feind* за-

клети непријатељ; *j-n für unschuldig* \sim прогласити кога за невина; ослободити кога кривице; *j-n (als) bankrott* \sim прогласити кога банкротом; *das Gericht hat ihn frei erklärt* суд га је ослободио од сваке кривице, суд је донео пресуду да није крив. 4. *sich* \sim изјаснити се, -шњавати се; *sich gegen et. (acc.)* \sim изјаснити се против чега; не пристати на што; *sich für j-n* \sim изјаснити се -шњавати се за кога, пристати уз кога; *sich einverstanden* \sim изјавити (за себе) да је споразуман (и. да се слаже). II **Er|klä|ren** *n* = **Erklärung** 1. *er|klä|rens wert a* вредан објашњења, вредно да се објасни.

Er|klä|rer {*ерклџрер*} *m 2l*, \sim *in* {*џн*} *f 3c* објашњивач, -ица, објаснилац, тумач, -ица.

er|klä|rl|ich {*ерклџрлџх*} *a* = **erklärbar**.

Er|klä|rl|ichkeit {*ерклџрлџџџт*} = **Erklärbarkeit**.

Er|klä|r|ung {*ерклџрџн*, *ерклџрџн*} *f 3b 1.* објашњавање, -ење *n*, разјашњење, -авање *n*, тумачење *n*, ис-, про-тумачење *n*, разлагање *n*; *j-m eine genügende* — *geben* дати кому потребно објашњење, добро објаснити (и. рас-тумачити) кому што. 2. изјављивање *n*, изјава; *schriftliche* \sim писмена изјава; *eine* \sim *machen* дати изјаву, изјавити; *eine* \sim *über et. abgeben* изјаснити се, изјавити, дати изјаву о чему; \sim *s-s letzten Willens* изјава последње воље, завештање. 3. објављивање, -ење *n*, оглашњавање, -ење *n*, очитовање, објава; *öffentliche* \sim *der Staatsgewalt* објава од стране државних власти. 4. проглашњавање, -ење *n*, проглас *m*; \sim *der Unabhängigkeit* проглас *m* независности.

Er|klä|r|ungs... **er|klä|r|ungs...** \sim *art f* начин *m* тумачења; \sim *grund m* разлог; \sim *kunst f* вештина објашњавања (и. тумачења); \sim *schrift f* писмено објашњење *n*, коментар *m*; \sim *versuch m* покушај објашњења, оглед тумачења; \sim *weise f* = \sim *art*.

er|kle|cken {*ерклџкџн*} [срвн. *erклеcken*] *intr.* (h) бити доста, стићи. [тан.]

er|kle|cklich {*ерклџклџх*} *a 1.* довољан. 2. зна-

er|kle|t|ern, **er|kli|mmen** *l tr. 1.* узверати се на, успентрати се на, успузати се на, ус-, по-пети се на; *e-n Baum* \sim попети се на дрво; *den Berg* \sim попети се на брег. II **Er|kle|t|ern** *n*, **Er|kli|mmen** *n* успентравање, узверавање, успузавање, испење; *das Erklettern des Baumes wurde uns schwer* тешко смо се испели на дрво. [градити дрнкајући.]

er|kli|mp|ern *intr. (s)* издрнати, издрнати, за-

er|kli|ngen *l intr. (h)* зазвучати, зазвучати, (за)звекетати, звекнути, звецнути, заорити се, забрујати; *die Gläser* \sim lassen куцнути се чашама; *die Glocken* erklungen звона забрујаше. II **Er|kli|ngen** *n* зазвучање, (за)орење, (за)брујање. [настати звекет.]

er|kli|rr|en *intr. (s)* зазвекетати, зазвучати, **er|klo|mmen** {*ерклџмџн*} *p. p.* од **erklimmen**.

er|klo|pf|en *l tr.* (про)будити куцајући (и. лупајући). II *intr. (h)* закуцати, залупати; *mein Herz erklopfte stark* срце ми је јако закуцало.

er|klü|ften *tr., intr. (s)* \ddagger = **zerklüften**.

er|klü|geln *tr.* \ddagger = **ausklügeln** 1.

er|klu'ngen {эрклѹн'н} *p. p.* од erklingen.
 er|kna'cken *tr.* и *intr.* (s) / = knacken.
 er|kna'llen *intr.* (h) запустити, праснути, за-
 праштати, закротити.
 er|kna'rren *intr.* (s) зашкрипати, -тати.
 er|knau'sern *tr.* (erkargen) исцицијашити, из-
 цимријати. (зубима).
 er|kni'r'schen *intr.* зашкрѹтати, зашкрипати.
 er|knu'rren *intr.* (h) / закрчати; зарезати.
 er|ko'bern {эркѹб'рн} [свн. irkobogon, од лат.
 recuperāre] *I tr.* повратити, поново добити.
 II *fam.* sich ~ = sich erholen. [в. erkiesen.]
 er|ko'r {еркор} *impf.*, er|ko'ren {~н} *p. p.* од /
 er|kra'chen *intr.* (s) закрчати, стати се ломити.
 er|krä'ft(igen) *tr.* и *refl.* (sich ~) окрепити (се),
 ојачати (се), оснажити (се).
 er|kra'llen *tr.* / ш-, до|чепати канџама.
 er|kra'nken *I intr.* (s) разбо|лети се, -љевати
 се, поболети се, оболети, обољевати, испо-
 разбољевати се, оболестити, занемоћи, за-
 ковр|нути, -тати; ап Gicht ~ разболети се од
 костобоље; zu Tode erkrankt sein разболети
 на смрт; er erkrankte immer mehr болест се
 његова све више погоршаваше. II Er|kra'n-
 ken *n*, Er|kra'nkung *f* раз-, обоље(ва)ње, бо-
 лест, оболелост, занемоглост, заковртање;
 wegen Erkrankung због болести; seit seiner
 Erkrankung откако се разболео.
 Er|kra'nkungs...: ~erscheinung *f* појава боле-
 сти; ~fall *m* случај болести; im ~falle haben
 Sie... у случају болести имате да....
 er|kra'tzen *tr.* награбити, накупити.
 er|krie'chen *tr.* испузити (и. измилети) (е-п
 Berg на берг), испузати се на; *fig.* j-s Gunst
 ~ испузити чију наклоност.
 er|krie'gen *tr.* / 1. = erkämpfen, erobern. 2.
 † = bekommen, kriegen.
 er|kru'mmen *intr.* (s) / искривити се.
 er|kü'hlen *I tr.* рас-, о|хладити. II *intr.* (s), sich
 ~ рас-, о|хладити се, напепсти, нахладити се.
 er|kü'hnen {еркѹн'н} [kühn] *I sich* ~ = sich
 erdreisten; wenn sich j. dessen (и. das *acc.*)
 erkühnte ако бм се неко усудио (и. дрзнуо,
 осмелио) на то; er erkühnte sich solcher Tat
 (*gen.*) он се дрзнуо да то учини. II *tr.* / =
 erdreisten II. III Er|kü'hnen *n*, Er|kü'hnung *f*
 усудивање, осмелјавање, -ење, смелост, др-
 скост.
 er|kü'mmer(liche)n {эркѹм'р(лѹх')н} *tr.* / ис-
 комрачити, искунаторити, мучно стећи.
 er|ku'nden {еркунд'н} [Kunde!] *I tr.* 15с 1. до-
 знати (за), испитати, -ивати, изви|дати, -ђа-
 ти, истражи(ва)ти, уходити, ухађати. II sich
 ~ = sich erkundigen. III Er|ku'nden *n*, Er-
 ku'ndung *f* ис-, распитивање, извиђање.
 Er|ku'ndungs|patrouille *f* X извидничка па-
 трола, (патрола) извидница.
 er|ku'ndigen {эркундѹг'н} [erkunden] *I tr.* =
 erkunden I. II sich ~ обаве|стити се, -штава-
 ти се, (у)питати, распит(ив)ати се; sich des
 Näheren ~ ближе се обавестити о чему; sich
 über et. (*acc.*) (и. nach et. *dat.*) (и. j-n) ~
 распит(ив)ати се о чему (и. кому), обаве|сти-
 ти се -штавати се о чему (о кому); sich nach
 j-s Befinden ~ распит(ив)ати се за нечије

здравље; sich nach j-m ~ распитати се за
 кога. III Er|ku'ndigen *n*, Er|ku'ndigung *f* рас-
 питивање, обавештавање, -ење, обавештај
m, разбирање; Erkundigungen einziehen оба-
 вестити се, прибавити обавештења; nähere
 Erkundigungen einziehen добити ближа оба-
 вештења; бити подробније обавештен о чему.
 Er|ku'ndigungs..., er|ku'ndigungs...: обавештај-
 ни: ~abteilung *f* обавештајни отсек *m*; ~brief
m писмено тражење и обавештења; ~bureau
n, ~stelle *f* обавештавалиште *n*, обавештај-
 ница *f*, обавештајни биро *m*; ~weise *adv.* оба-
 вести ради, обавештења ради, обавештењем.
 er|ku'ndschaften *tr.* = auskundschaften I 1.
 er|kü'nsteln *I tr.* извештачити, наме|стити,
 -штати; претварати се, градити се, правити
 се; Heiterkeit ~ правити се веселим. II er-
 kü'nstelt *p. p.* и *a* извештачен, притворан, на-
 мештен. III Er|kü'nsteln *n*, Er|kü'nstlung *f*
 извештачење, извештаченост, намештеност.
 er|kü'ren *tr.* = erkiehen.
 er|la'ben *I tr.* и *refl.* = laben. II Er|la'ben *n*, Er-
 la'bung *f* опорављање, -ење, окрепљавање,
 -ење, освежјавање, -ење, наслађивање, на-
 слада.
 er|la'hmen *I intr.* (s) 1. охромети, остати хром,
fam. обангавити, ошантавети, ошепавети.
 2. малакса(ва)ти, (о)слабети, попустити, о-
 ронути. II *tr.* (и er|lähmen) = lähmen. III Er-
 la'hmen *n*, Er|la'hmung *f* охромљавање, -ење,
 ошепављење, обангављење, ошантављење;
fig. слабење, малаксавање, малаксалост,
 попуштање.
 er|la'ngbar {эрлан'бар} *a* = erreichbar.
 Er|la'ngbarkeit {~кѹт'} *f* 3b = Erreichbarkeit.
 er|la'ngen *I tr.* 1. досе|ћи, -гнути, досезати
 (*acc.*: до), дости|ћи, -гнути (*acc.*: до), дома-
 шити, дохва|тити, -ћати; mit der Hand ~ досе-
 гнути руком; *fig.* ein hohes Alter ~ дости-
 ћи (и. дочекати) дубоку старост. 2. задоби-
 (ва)ти, добити, стећи; пости|ћи, -завати;
 mühsam ~ с муком што пости|ћи -завати;
 du hast alles erlangt, wonach dein Herz be-
 gehrte ти си све постигао што ти је срце за-
 желело; durch Bitten ~ постићи што моље-
 њем. II Er|la'ngen *n*, Er|la'ngung *f* досезање,
 домаћање, достизање, дохватање; задоби-
 јање, задобивање, постизавање, постигнуће.
 Er|langen {эрлѹн'н} *n* ● Ерланген *m* (град у
 Немачкој).
 Er|langer {эрлѹн'р} *I a inv.* ерланшки, из Ер-
 лангена. II ~ *m* 2l, ~in *f* 3с Ерланђанин, -нка,
 становник -ца из Ерлангена. [сѹ] {
 er|la'ngen *tr.* и *refl.* (sich ~) / про-, о|дужити.
 Er|la'ß {ерлас} [erlassen] *m* 2h 1. ослобођење
n, опрштење *n*, опрост, попуштање *n*, по-
 пуст; ~ einer Strafe ослобођење казне; ~ im
 Preise попуст у цени. 2. наредба *f*, одлука *f*,
 решење *n*, распис, указ; ~ eines Gesetzes об-
 јављивање закона. [стљив.]
 er|la'Bbar {эрлас'бар} *a* = erlänglich, (про-)
 Er|la'Bbarkeit {~кѹт'} *f* 3b опростљивост.
 er|la'ssen *I tr.* 1. изда(ва)ти (е-п Befehl запо-
 вест, наредбу); обзна|нити, -њивати, обја-
 в|ити, -љивати, обнародовати; ein Rund-

schreiben ~ издати распис (и. окружни);
 1. ein Urteil gegen j-n ~ донети пресуду про-
 тив кога. 2. ослободити, -ђавати, опрости-
 ти, -аштати; j-m et. (acc.) j-n e-r Sache
 (gen.) ~ опростити кому шта, ослободити
 кога од чега; eine Schuld ~ опростити дуг;
 eine Strafe ~ опростити казну. 3. j-n ~ =
 entlassen I 1 II Er|la'ssen n, Er|la'ssung f 1.
 објављивање, обнародовање, издавање. 2.
 = Erlaß I. [бођење, ~jahr n = Ab|laßjahr]

Er|laß n... ~gebühr f, ~geld n такса f за осло-
 боду; er|läßlich {ерлеслѣх} а опростљив.

Er|la'ssungs...: опросни: ~brief m опросно пи-
 смо n; ~jahr n = Ab|laßjahr; ~sünde f опро-
 сни грех m.

Er|lau'b m = Erlaubnis.

er|lau ben {эрлау-бн} [сврн. ir-lauben] I tr допу-
 стити, -штати, дозвољити, -љавати, одобри-
 ти, -авати; das kann man nicht ~ то се не
 може допустити; ich erlaube, daß Sie kom-
 men допуштам да дођете; ~ Sie! допу-
 стите! извините! опростите! II sich (dat.)
 ~ допу|стити -штати себи (што), усудити се,
 бити слободан; durch gegenwärtiges Schrei-
 ben erlaube ich mir овим писмом допуштам
 себи ... (и. усуђујем се да...); ich erlaube mir,
 Ihnen zu bemerken слободан сам да Вам при-
 метим. 3. fam. sich (dat.) et. ~ приуштити
 себи што, пружити себи што. II er|lau'bt {эр-
 лаубт} p. p. и а допуштен, слободан.

Er|lau'bnis {эрлау-бнис} f 2i допуст m, допуште-
 ње n, одобрење n, дозвола; mit ~ с допуште-
 њем; допустите!; mit ~ zu sagen с опросте-
 њем; ако је допуштено да се каже, ~ Waf-
 fen zu tragen одобрење за ношење оружја;
 um ~ bitten молити за допуштење.

Er|lau'bnis...: ~karte f, ~schein m допусница
 f, дозвола f, исправа f, пропусница f, одо-
 брење n.

er|lau'cht {эрлаухт} [сврн. erluchtet; ун. Durch-
 laucht] I a (пре)светли, узвише. II f 3b Свет-
 лост; Euer Erlauch! Ваши Светлости!

er|lau'en I tr. c-, за|млачити. II intr. (s) c-, за|
 млачити се.

er|lau'ern tr. увребати, укебати, упрежати.

er|lau'ten I tr. 1. трчећи (и. јурећи) стићи (acc.)
 y; j-n ~ трчећи (и. јурећи) стићи кога. 2. et.
 ~ трчећи нешто постићи (и. добити). II sich
 ~ грчећи (и. јурећи) проћи се (и. прошета-
 ти се). [sen 2.]

er|lau'schen tr. 1. = erhörchen. 2. = abpas-|

Er|läu'terer m 2l, Er|läu't(er)in f 3c разја-
 шњивач, -ица, тумач, -ица.

er|läu'tern I tr. расветлјити, -љавати, разја-
 шнити, -шњавати, обја|шнити, -шњавати,
 (про)тумачити, растумачити. II Er|läu'tern n,
 Er|läu'terung f расветљавање, објашњавање,
 -ење, разјашњавање, -ење, тумачење.

Er|läu'terungs...: ~schrift f тумачење n, обја-
 шњење n. [joha, јелша.]

Er|le {ерл} [er|la из elira] f 3b (Alnus) јова, I
 er|le'ben tr 1. дожив|ети, -љавати; дочек(ив)а-
 ти; wenn ich die Zeit erlebe ако доживим то
 време, ако узживим дотле; wir werden ~,
 daß... ми ћемо доживети да...; sein siebzigstes

Jahr ~ доживети (и. дочекати) седамдесету
 годину; wir werden es ja ~ та доживећемо
 ми то. 2. дожив|ети, -љавати, прежив|ети,
 -љавати; er hat vieles erlebt он је много што-
 шта доживео; er erlebt viel Freude an seinen
 Kindern његова му деца причињавају велике
 радости; ein alter erlebter Mann стар и
 искусан човек. II er|lebt {ерлебт} p. p. и а до-,
 про-, пре|живљен III Er|le'ben n, Er|le'bung
 f = Erlebnis.

Er|le'bnis {эрлѣбнис} n 2h¹ доживљавање, до-
 чекивање; доживљај m, доживљење, иску-
 ство. seine ~se erzählen причати своје до-
 брот; er|le'chzen intr. (s) ижеднети. [живљаје.]

er|le'digen {ерледиген} [ledig] I tr. и refl. 15a 1.
 c-, извршити, (по)свршавати, решити, -ава-
 ти, расправити, -љати, извести, отарасити,
 отаља(ва)ти, обавити, -љати, отклонити,
 -ањати (сумњу); ослободити, -ајати, опро-
 стити, -аштати; e-e Sache gründlich ~ те-
 мелјно свршити посао; die Sache ist erledigt
 ствар је свршена; e-n Auftrag ~ извршити
 налог; das Eiligste muß erledigt werden нај-
 хитније мора бити свршено; seine Arbeit ~
 отаља(ва)ти свој посао; eine Streitsache ~
 расправити спор; ein Gesuch ~ решити мол-
 бу; sich e-r Sache (gen.) ~ = sich entledigen.
 2. упр|азнити, -жњавати, оставити непопу-
 њеним. II er|le'digt {ерледигт} p. p. и а 1. у
 свима знач inf 2. упр|ажњен, празан, непопу-
 њен; der Thron ist erledigt престо је упр|а-
 жњен III Er|le'digen n, Er|le'digung f сврша-
 вање, извршење, -авање, реш|авање, -ење,
 отаљавање, упр|ажњење, упр|ажњеност, о-
 слобођење, расправа; nach Erledigung dieses
 Auftrages no извршењу овога налога, es fehlt
 an Arbeitskräften zur Erledigung der Geschäfte
 нема радне снаге за отаљавање послова.

er|le'gen! {ерлеген} I tr 1. полжити, -агати,
 (ис)платити 2. оборити, обарати, уби(ја)ти,
 уловити II Er|le'gen n, Er|le'gung f полагање,
 плаћање, обарање, убијање.

er|le'gen- {ерлеген} p. p. од erliegen.

er|lei'chern I и refl. од(д)лакшати, олак-
 шавати (j-m et. кому што), одлакнути; j-n
 von der Last ~, p. der Last ~ олакша(ва)ти
 кому терет; fam. s-n Bauch ~, sich ~ испра-
 знити црева, свршити велику нужду; sein
 Herz ~ олакша(ва)ти срцу. II Er|lei'chern n
 Er|lei'chterung f олакша(ва)ње, олакшица;
 Erleichterungen im Zahlen олакшице у пла-
 ћању; ich fühle einige Erleichterung мало ми
 је лакше, мало ми је одлакнуло.

Er|lei'chterungs mittel n олакшавно средство,
 средство за ублажавање (болова).

er|lei'den I tr A. 13y 1. o-, пре|трпети; Verluste
 ~ (пре)трпети губитке; Abänderungen, Ver-
 ränderungen ~ (пре)трпети измене, промене,
 e-n Schaden ~ имати штете, штетовати. 2.
 под|ети, -осити, (пре)патити, испатити, (о)-
 трпети; B. 15a — verleiden. II Er|lei'den a,
 Er|lei'dung f претрпење; подношење.

er|lei'dlich a † c-, под|ношљив.

e'rlen {ерлн} [Erle] a јовов, јелшов, од јове.
 E'rlen... {ерлн-}: ~baum m јова f, жоха f

јелша *f*; ~busch *m* јошје *n coll.*, јелашје *n coll.*, јошик, јошљак; ~fink *m* = Zeisig; ~gebüsch *n* = ~busch; ~gehölz *n* јовљак, јошик, јошје *n coll.*; ~holz *n* јововина *f*, јоховина *f*, ~könig *m* = Erlkönig; ~wald *m* јовљак, јошик, јошљак, јовова шума.

er|le'rnbar *a* научлив, што се може научити.

Er|le'rnbarkeit *f* 3b научливост.

er|le'nnen I *tr.* из-, научити. II Er|le'nnen *n* Er|le'nung *f* из-, проучавање, учење.

er|le'nnens|wert *a* учења вредан.

er|le'sen I *tr.* 1. = auslesen I 1. 2. читанем стећи (и. добити). II *p.p.* и *a* од erlesen = auserlesen II.

er|le'tzen: готово † sich an et. (*dat.*) ~ уживати у чему, наслађивати се чиме.

er|leu'chten I *tr.* 1. = beleuchten I 1; die Sonne erleuchtet die Erde сунце обасјава (и. осветљава) земљу. 2. *fig.* просветити, -ћивати: ein erleuchteter Kopf просвећен човек, човек јасних погледа; der Himmel möge ihn ~ нека му Бог да памети, нека га Бог умудри. II sich ~ рас-, осветлити се, рас-, осветљава-ти се. III Erleu'chten *n*, Er|leu'chtung *f* (пр)-осветљавање, расветљавање, осветљење; просвећ|авање, -ење, просвета.

Er|leu'chter *m* просветитељ.

Er|licht {er|lūht} [Erl] *n* 2g = Erlengebüsch.

er|lie'gen I *intr.* (*s*) подле|ћи, -гати, пасти, изнемоћи, клонути; unter der Last ~ клонути (и. пасти) под теретом; s-n Wunden ~ подлећи (својим) ранама; er erlag der Versuchung он подлеже искушењу, није се могао одупрети искушењу. II sich ~ улежати се, бити угарен.

er|li'sch {er|liʃ} *imper.*, er|li'sch(e)st, {er|liʃ-}st 2 л., er|li'scht {er|liʃt} 3 л. *praes. sg. ind.* од erlöschen.

Er|ling {er|lɪŋ} *m* 2g' = Elritze.

er|li'sten I *tr.* 15c 1. лукавством (за)добити. 2. лукавством ухватити (и. хватати).

er|li'tt {er|liʈ} *impf.*, er|li'tten {-н} *p.p.* од erleiden I A.

Er|l|könig {er|l|k|nɔŋ} H. из дан. ellerkonge — Elfenkönig | краљ вилењак. [(acc.: gen.)]

er|lo'ben *tr.* исхвалити, хваљењем доћи до

er|lo'g {er|lɔk} *impf.*, er|lo'gen {er|lɔŋ} *p.p.* од

erlügen. [битак, новац од продаје, пазар.]

Er|lö's {er|lɔs} {er|lɔsen} *m* 2h примање *n*, до-|

er|lo'sch {er|lɔʃ} *impf.*, er|lo'schen {er|lɔʃn} *p.p.* од erlöschen.

er|lö'schen I *intr.* (*s*) 1. у-, за|гасити се, гасити се, утнути (се); das Feuer ist erloschen ватра се угасила. 2. *fig.* (у)гасити се, престати да постоји, нест(а)јати, ишчезавати, -нути, (из)губити се, истражити се, изумрети, истећи; die Firma ist erloschen ова је фирма престала да постоји, нестало је те фирме; dieses Geschlecht ist erloschen ово колено се угасило (и. је изумрло); das Recht ist erloschen право је истекло; das Privilegium ist erloschen истекла је повластица; die Augen sind erloschen угасиле су се очи; die Liebe ist erloschen љубав се угасила; dein Stamm ist erloschen твоје се племе за-

трло. 3. (из)бледети, (из)губити боју, (по-)тамнети, избрисати се. II *tr.* = löschen. III er|lö'schen *p.p.* и *a* угашен; престао; (из)брисан, ишчилено, изумро. IV Er|lö'schen *n*, Er|lö'schung *f* гашење, угаснуће; престајање, престанак *m*, истицање, блеђење, губљење боје, тамнење.

er|lö'sen *tr.* на коцки (и. лутрији) добити.

er|lö'sen I *tr.* 1. ис-, от|купити, от-, ис|купљивати, избавити, -љати, ослободити, -ајати, спас(а)вати; Herr, erlöse uns von dem Übel Господе, избави нас од зла; Christus hat uns mit seinem Blute erlöst Христос нас је спасао својом крвљу. 2. прим|ити -ати од продаје, извући; das erlöste Geld новац добивен од продаје (в. Erlös). 3. готово † = auslösen I 2 (ein Pfand залог). II Er|lö'sen *n*, Er|lö'sung *f* искупљ|ивање, -ење, откупљ|ивање, -ење, откуп *m*; избављ|авање, -ење, ослобо|ђење, -авање, спасавање, -ење, спас *m*.

Er|lö'ser {er|lɔz'p} *m* 2l, ~in {-ин} *f* 3c искупитељ, -ка, избавитељ, -ка, избавилац, спасилац, спаситељ, -ка; Спас, Спаситељ (Хри-)|

Er|lö'ser|jorden *m* Орден Спаситеља. [стос.] I Er|lö'sungs...: ~stunde *f* час *m* спасавања (и. избављења); ~werk *n* дело спасења.

er|lu'chsen {er|lūksn} *tr.* увребати, лукавством доћи (acc.: до).

er|lü'gen I *tr.* 1. — erdichten I 2. 2. слагати, излагати, лажју измамити (и. добити). II er|lo'gen *p.p.* и *a* измишљен, намештен, лажан; das ist erlogen то је измишљено (и. лаж); das ist rein erlogen; das ist erstunken und erlogen то је чиста измишљотина, то је измишљено од почетка до краја, то је пресна лаж.

er|lu'stigen I *tr.* и *refl.* = belustigen I 1. II Er|lu'stigen *n*, Er|lu'stigung *f* — belustigen III

er|ma'chen *tr.* = aufessen I.

er|mä'chtigen {er|mɛχtūr'n} [mächtig] I *tr.* 15a 1. j-n zu et. (*dat.*) ~ овла|стити -шћивати кога за што, опуномоћ|ити, -авати, дати пуномоћство; dazu bin ich nicht ermächtigt нисам властан да то учиним. 2. et. ~ — bemächtigen I. II sich ~ 1. sich e-r Sache (*gen.*) ~ = bemächtigen I. 2. † = sich erkönnen. III Er|mä'chtigen *n*, Er|mä'chtigung *f* овлашћ|ивање, -ење, опуномоћ|авање, -ење, пуномоћство.

Er|mä'chtigungs...: ~gesetz закон *m* који је сама влада донела по овлашћењу парламента; ~schreiben *n* писмено овлашћење, пуномоћство.

er|ma'hnen I *tr.* zu et. (*dat.*) ~ опом|енути, -ињати на што, позивати на што; j-n zur Mäßigkeit ~ опоменути кога да буде умерен(и)и. II Er|ma'hnen *n*, Er|ma'hnung *f* опомињање, опомена, позивање.

Er|ma'hner *m*, ~in *f* опомињач, -ица.

Er|ma'hnungs|schreiben *n* писмена опомена |

er|ma'ngeln I *intr.* (*h*) 1. недостајати, оскудевати; j-m ermangelt et. неком недостаје што; неко оскудева у чему; *imp.* es ermangelt mir an Geld (и. des Geldes) немам новца, недостаје ми новца; ich werde es an nichts ~ lassen постараћу се да свега буде. 2. пропу-|

стити, -штати; es an der schuldigen Ehrbie-

tung gegen j-n ~ lassen не показ(ив)ати душно поштовање према кому; ich werde nicht ~, zu... *inf.* нећу пропустити да... *praes.* II *Er|ma'ngeln n*, *Er|ma'ngelung f* недостајање, недостатак *m*, несташница, пропуштање; in *Ermang(e)lung* у недостатку; in *Ermang(e)lung* eines Bessern (и. von et. Besserem) у недостатку нечег бољег.

er|ma'nnen {*ерман'н*} [*Mann*] I *tr.* (о)соколити, (о)храбрити. II *sich* ~ охрабрити се, осоколити се; ~ Sie sich! охрабрите се! приберите се! III *Er|ma'nnen n*, *Er|ma'nnung f* (о)храбрење, осокољ|вање, -ење.

er|mä'ßigen I *tr.* умерити, -авати, попу|стити, -штати, сни|зити, -жавати, смањи(ва)ти, спу|стити, -штати, оборити, обарати (цене); s-e Neugierde ~ умерити своју радозналост; die Kosten ~ смањити трошкове; *ermäßigter Preis* спуштена цена; zu *ermäßigten Preisen* по спуштеним ценама. II *er|mä'ßigen n*, *Er|mä'ßigung f* умер|авање, -ење, с-, по|пуштање, попуст *m*, смањ|вање, -ење, повластица; ohne jede *Ermäßigung* без икаквог попуста; *Ermäßigung* für Eisenbahnfahrten повластица за возију на железницама.

er|ma'tten {*џрмат'н*} [*matt*] I *tr.* 15c 1. изнур|ити, -авати; за-, у-, из|морити. II *intr.* (s), *sich* ~ изнур|ити се, -авати се, за-, у|морити се, (по)сустати, малакса(ва)ти, ослабети, изнемоћи. III *Er|ma'tten n*, *Er|ma'ttung f* изнур|авање, -ење, за-, у|марање, малаксавање, умор *m*, труд *m*, сусталост, малаксалост.

Er'mel {*ер'мел*} † = *Ärmel*.

er|me'ldet a речен, споменут.

er|me'rken tr. (пажљиво) приметити, опазити.

er|me'ssen I *tr.* 1. измерити (die Tiefe des Meeres дубину мора), промер|авати, -ити. 2. *fig.* (про)судити, расу|дити, -ђивати, проце|нити, -њивати, промислити, одмерити; hieraus ist zu ~ одатле се види; das läßt sich leicht ~ то се даје лако расудити; das Ende ist gar nicht zu ~ крај је недогледан; er muß die Folgen deines Unternehmens размисли добро о последицама свога подухвата. 3. пре-ћи скроз. 4. † постићи. II *sich* ~ = *sich* vermessen. III *Er|me'ssen n* суд *m*, оцена *f*, нахођење, мњење, мишљење; nach m-m *Er-messen* по моме мишљењу; nach richterlichem *Er-messen* по судиском нахођењу; es liegt in s-m *Er-messen* од његова увиђања зависи; ich stelle es Ihrem *Er-messen* anheim остављам то Вашој увиђавности.

er|me'ßlich {*ермес'лѝх*} *a* измерљив. {*den.*}

er|meu'cheln {*ермѝхел'н*} *tr.* = *meucheln* (mor-)

er|mi'tteln {*ермѝт'лн*} [*Mittel*] I *tr.* 15f докучи(ва)ти, откри(ва)ти, из-, про|наћи, наћи, створити, ући у траг (*acc.: dat.*), измерити, про-рачунати; nicht zu ~ не може се сазнати. II *Er|mi'tteln n*, *Er|mi'tt(e)lung f* изналажење, израчунање, откривање, откриће, докучивање.

er|mög'lichen {*ермѝклѝх'н*} [*möglich*] I *tr.* 15a омогу|јити, -авати, олакша(ва)ти. II *Er|mög'lichen n*, *Er|mög'lichung f* омогу|јивање, -ење.

er|mo'rden I *tr.* уби(ја)ти, уморити, усмртити, поубијати, побити. II *sich* ~ убити се, извршити самоубиство. III *Er|mo'rden n*, *Er|mo'r-dung f* убијање, убиство, уморство.

er|mo'rschen intr. (s) † = *morsch* werden.

er|mü'den {*ермү'ден*} [*müde*] I *tr.* и *refl.* (sich ~) за-, у|морити (се), за-, у|марати (се), измѝ-рити (се). II *intr.* (s) за-, у|морити се, у-, за-марати се, утрудити се, малакса(ва)ти, (по)сустати. III ~d *p. pr.* и *a* заморан, трудан. IV *Er|mü'den n*, *Er|mü'dung f* за-, у|марање, утру|живање, замореност, умор *m*, сустајање сусталост.

er|mu'ntern {*ермунт'ерн*} [*munter*] I *tr.* и *refl.* 15f 1. (sich ~) пробудити (се). 2. (sich ~) разонодити (се), развеселити (се), опоравити (се). 3. ободр|авати, -ити, (о)соколити, по|те-тицати, потакнути, бодрити. II *Er|mu'ntern n*, *Er|mu'nterung f* буђење; бодрење, ободр-авање, (о)храбрење, соколење, потстицање.

er|mu'ten {*џрмут'н*} [*Mut*] † = *ermutigen*. *er|mu'tigen* {*ермутѝг'н*} I *tr.* и *refl.* (sich ~) о-храбрити (се), храбрити (се); осоколити (се), соколити (се). II *Er|mu'tigen n*, *Er|mu'ti-gung f* (о)храбрење, осокољ|вање, -ење.

er|nä'hen tr. † ишити, шићем зара|дити и-ђи-вати.

er|nä'hren I *tr.* и *refl.* (sich ~) исхра|нити (се) -њивати (се), нахранити (се), хранити (се), прихра|нити (се), -њивати (се); mein Hand-werk ernährt mich мой ме занат храни; die Philosophie ernährt mich nicht филозофија ме не храни; sich durch s-r Hände Arbeit ~ жи-вети од својих десет поката; Friede ernährt, Unfriede verzehrt од мира глава не боли; da-mit ernähre ich mich тиме се храним. II ~d *p. pr.* и *a* хранљив. III *Er|nä'hren n*, *Er|nä'h-rung f* исхрањивање, хранење, (ис)храна, прихрањивање; zur Ernährung за исхрану.

Er|nä'hrer m. ~in/храни|лац, -ља, хранитељ, -ка. *Er|nä'hrungs...* ~ministerium министарство за исхрану; ~mittel *n* средство за исхрану, храна; ~pulver *n* хранљиви прашак *m*, пра-шак за исхрану; ~weise *f* начин *m* исхране. *er|nä'nnt* {*ернѝнт*} *p. p.*, *er|nä'nnte* {~} *impf.* од ernennen.

er|ne'nnen I *tr.* 1. j-n zu et. (*dat.*) ~ (на)имено-вати кога за што, поставити кога за што, произвести кога за што; zu s-m Erben ~ и-меновати за свога наследника; j-n zum Bot-schafter ~ поставити кога за посланика (на страни); j-n zu e-m Amte ~ поставити неко-га за неку службу. II *er|nä'nnt p. p.* и *a* (на)-именован. III *Er|ne'nnen n*, *Er|ne'nnung f* (на)-именовање, постављ|ање, -ење, производ-ство; seine Ernennung zum Direktor његово постављење за директора.

Er|ne'nnungs... ~brief *m* декрет о поставља-њу; ~recht *n* право постављања (и: наиме-новања); ~urkunde *f* = ~brief.

Ernesti'ne {*ернестин'*} *f* Ернестина.

er|neu'en tr. 15a = *erneuern*.

er|neu'erbar {*ерно'рбар*} *a* обновљив.

Er|neu(er)er m. ~in *f* обнови|лац, -ља, обнав-љач, -ница, препородилац, препородитељ, -ка.

er|neu|ern {эрнѣ-рн} I *tr.* и *refl.* 15f (sich ~) об-
новити (се), -ављати (се), по|новити (се),
-ављати (се), при|новити (се), -ављати (се),
препородити (се); sein Abonnement ~ обно-
вити претплату; den Angriff ~ обновити на-
пад; das Haus ~ поправити кућу; ☞ Wechsel
~ обновити меницу; ein Los ~ обновити
срећку. II Er|neu|ern *n*, Er|neu|erung *f* обнав-
љање, обновљење, при-, по|нављање, обнова,
понова, препород *m*, пре-, о|правка.

Er|neu|er *m* = Erneuerer.

Er|neu|erungs..., er|neu|erungs...: 2fähig *a* об-,
по|новљив; ~fonds *m* обновни фонд; ~schein
er|nie|dern *tr.* ☞ = erniedrigen. [*m* талон.]

er|nie|drigen {эрнид-риг} I *tr.* и *refl.*
(sich ~) сни|зити (се), -жавати (се); пони|зи-
ти (се), -жавати (се), уни|зити (се), -жавати
(се), омаловажити (се); j-n bis zum Tier ~
понижити кога до скота (и. животиње); den
Preis ~ сни|зити-жавати цену; ☞ um eine
Terz ~ снизити за терцу. II ~d *p. pr.* и *a v.*,
по|нижавајући, по-, у|нижљив. III Er|nie|dri-
gen *n*, Er|nie|drigung *f* снижавање; понижа-
вање, -ење, унижавање, -ење, по-, у|ниженост.
Er|nie|drigungs...: ~grad *m* степен снижава-
ња, -ења, степен (и. ступањ) унижења; ☞ ~
zeichen *n* знак *m* за снижавање.

E|rnst¹ {ернст} *m* 8c Ернст.

E|rnst² {ернст} [свн. ernüst *f*] *m* 2g б. *pl.* (*opp.*
Scherz) 1. збиља *f*, стварност; mit ~ својски,
збиљски, без шале; aus (и. mit) е-г Sache ~
machen узети (и. схватити) ствар озбиљно;
ist das Ihr ~? озбиљно?, мислите ли то о-
збиљно?, говорите ли то озбиљно?; ist es
Ihnen ~ damit? мислите ли то озбиљно?; das
ist wohl nicht Ihr ~ свакако не мислите то о-
збиљно?; es ist mein voller ~ озбиљно кажем;
mit ~ an einer Sache arbeiten озбиљно ради-
ти на чему; allen ~es збиљски, најозбиљније;
im ~ збиљски, озбиљно; im vollem ~е најо-
збиљније; es war bitterer ~ то је била горка
збиља (и. стварност); ствар је била врло о-
збиљна; wenn es dir damit ein ~ ist ако ти то
збиљски мислиш; es wird ~ почиње бивати
озбиљно, ово није шала. 2. озбиљност *f*; sei-
nen ~ behaupten одржати своју озбиљност. 3.
строгост *f*; mit ~ verfahren строго поступи-
ти; ~ gebrauchen строго поступити.

ernst³ {~} [ивн., *Ernst] *a* 1. озбиљан; *adv.* о-
збиљно; et. ~ nehmen схватити -хати што
озбиљно; *fig.* ein ~es Wort mit j-m reden го-
ворити с киме озбиљно, рећи кому горку и-
стину. 2. достојанствен; *adv.* достојанствено.
3. строг; *adv.* строго. [шалити се.]

e|rnst⁴ {~n} *intr.* (18) ☞ бити озбиљан, nel
E|rnst..., e|rnst... {ернст-}; ~fall *m* озбиљан слу-
чај, случај рата, рат; ~feuer *n* ☞ бојева (и
убојна) ватра *f*; 2froh *a* озбиљно весео, о-
збиљан и весео; 2haft {ернстхфт} *a* озбиљан,
2hafter Mensch озбиљан човек; *adv.* озбиљно;
~haltigkeit {~аххдт} *f* 3b озбиљност; 2heiter
a = 2froh; 2lich {ернстлѣх} *a* озбиљан; *adv.*
озбиљно, збиљски; строг; 2lich glauben о-
збиљно веровати; er ist 2lich höse geworden
он се озбиљно наљутио; es ist mein 2licher

Wille, daß... ја озбиљно намеравам да..., 2-
licher Schritt одлучан корак; ~lichkeit {~лѣхт}
f 3b озбиљност, строгост; 2lustig *a* = 2froh;
2voll врло озбиљан, са пуно збиље.

E|rnte {ернт} [свн. arnôd *m*] *f* 3b жетва, на-
жањ *m*, летина, род *m*, брање *n*, берба; die-
ses Jahr verspricht eine gute ~ ова година о-
бећава добру жетву; die heurige ~ овогоди-
шња жетва; ~ halten жети; die ~ einheimsen
прибрати летину; wie die Saat, so die ~ ка-
ква сетва, таква жетва; како посејеш, тако
ћеш и жети.

E|rnte... {ернт-}; жетвени: ~arbeit *f* жетва;
брање *n*, берба; ~arbeiter (in *f*) *m* жетел|ац,
-ица; берач, -ица; ~aussicht *f* изглед *m* за
жетву; ~dankfest *n* благодарење за добру
жетву; ~ertrag *m* жетва *f*, жетвени принос;
~ferien *f pl.* распуст *m* због жетве; ~fest *n*
празник *m* жетве; ~göttin *f* богиња жетве,
Церепа; ~jubel *m* жетелачко клицање *n*;
~kranz *m* венац од класја; ~lied *n* жетелач-
ка песма *f*; ~lohn *m* жетвена надница *f*;
~mahl *n* жетелачка гозба *f*; ~maschine *f* (ма-
шина) жетелица; ~monat *m* август, коловоз.

e|rnten {~n} [Ernte] I *tr.* 1. ж(њ)ети, пожњети;
брати, прибрати плод, сабирати летину;
wie der Mensch säet, so wird er ~ како ра-
диш, онако ћеш и проћи; *fig.* wer Wind säet,
wird Sturm ~ ко ветар сеје пожњеће буру.
2. *fig.* ж(њ)ети, пожњети; er erntet Früchte
seiner Arbeit он прибира плодове свога рада,
Lorbeeren ~ пожњети лаворике; Ruhm ~ за-
добити славу; Beifall ~ бити награђен одо-
брављем. II E|rnten *n* жетва *f*, брање, бер-
ба *f*. [слави жетве]

E|rnte..., e|rnte...: ~predikt *f* проповед о про-
I E|rnter {ернт-р} *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3c жетел|ац,
-ица, мобар, -ка.

E|rnte..., e|rnte...: 2reif *a* зрео за жетву, дозрео;
~schmaus *m* = ~mahl; ~segen *m* жетвени
благослов, обилна жетва *f*; ~tag *m* дан жетве;
~wagen *m* воз жита, кола *n pl.* са лотрама за
превоз жита; ~wetter *n* време за жетву; ~zeit
f жетва, жетвено доба *n*, брање *n*; zur ~zeit
о жетви.

er|nü|chtern I *tr.* 15f о-, рас|трезнити, трезни-
ти; *fig.* отрезнити, разочара(ва)ти. II *intr.* (s).
sich ~ о-, рас|трезнити се, трезнити се; *fig.*
(o)трезнити се, разочара(ва)ти се. III Er|
nü|chtern *n*, Er|nü|chterung *f* отреж|ивање,
-ење, трежњење; *fig.* (o)трежњење, разоча-
рање. [јач, -ица, завојсвач, -ица.]

Er|o|berer {эроб-р-р} *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3c осва-
er|o|bern {эроб-рн} [свн. obarôn, *ober] I *tr.* 15f
осв|ојити, -ајати; зау|зјети, -имати, о-, за-
владати (*acc.* *abl.*), задобити; er hat alle
durch sein Benehmen erobert он је све осво-
јио својим понашањем; sie hat manches Män-
nerherz erobert она је освојила многа људ-
ска срца. II Er|o|bern *n*, Er|o|berung *f* осваја-
јање, -ојење (и. *fig.*); заузимање, -ење; auf
Eroberungen ausgehen: a) ићи за освајањем,
жудети за освајањем; b) *fig.* тражити осваја-
јања срца; Eroberungen machen: a) осваја-
ти, b) *fig.* освајати срца

Er|o|berungs... er|o|berungs...: освајачки, за-
војевачки: ~begier(de) *f* жудња за осваја-
њем; ~durst *m* освајачка жеђ, жеђ освајања;
~geist *m* освајачки дух; ~gelüste *f pl.* похле-
па за освајањем; ~gier *f* — ~begier; ~krieg
m освајачки рат; ~lust *f* жеља за освајањем;
жеља за задобијањем љубави; ~lustig *a* же-
љан освајања, оран за љубавна освајања;
~sucht *f* помага (и. страст) за освајањем;
~süchtig *a* помаман за освајањем; ~zug *m*
освајачки поход.

er|öf|fen I *tr.* и *refl.* 1. (sich ~) отв|орити (се),
-арати (се); отпеча|тити, -ивати; открити
(се), откривати (се); feierlich ~ свечано отво-
рити; sein Herz ~ отворити своје срце;
поверити се; e-n Brief ~ отворити (и. от-
печатити) писмо; eine Ader ~ пустити крв;
e-n Kredit ~ отворити кредит. 2. отв|орити,
-арати, (от)почети, (от)почињати; das
Feuer ~ отворити ватру; den Reigen ~ пове-
сти коло, заиграти; das Geschäft ~ отвори-
ти радњу. 3. (об)јавити, објављивати, саоп-
штити, -нити, саопштавати, обзна|нити,
-њивати; j-m seinen Wunsch ~ казати кому
своју жељу. II *intr.* (h) (от)почети. III Er|
öf|fen *n*, Er|öf|fung *f* отварање; откри|ва-
ње, -ће; отварање, почињање; (само Eröff-
nung) објављ|ење, -ивање *n*, обзнана, објава;
die Eröffnung des Urteils објављење (и. саоп-
штење) пресуде; die Eröffnung e-r neuen Ei-
senbahnlinie отварање нове железничке пру-
ге; Eröffnung der Sitzung отварање седнице;
Eröffnungen machen саоп|штити, -нити.

Er|öf|fungs...: ~bilanz *f* биланс *m* (и. би-
ланца) отварања; ~feier(lichkeit) *f* свечаност
при отварању, свечаност приликом отвара-
ња; ~rede *f* говор *m* при свечаном отварању,
говор приликом отварања; ~sitzung *f* прва
седница; ~stück *n* увод *m*, увертира *f*.

er|ör|tern I *tr.* 15f разл|агати, -ожити, претрес-
(а)ти, расправљати, -ити, изл|агати, -ожити.
II Er|ör|tern *n*, Er|ör|terung *f* раз-, изл|а-
гање, претресање, претрес *m*, расправљање;
et. zur Erörterung bringen изнети што за прет-
ресање (и. расправљање); sich in eine Er-
örterung einlassen упустити се у претресање
(и. расправљање). [бави], Амор.

E'ros {epōs} [гр.] *m myth. m.* Ерос (бог љу-
бави). Erosio'n {epozion} [лат.] *f* 3b ерозија. 2. *f*
ојед(ање *n*) *m*. [чар, љубавни песник.]

Ero'tiker {erotiker} [гр.] *m* (песник) ероти-
чар. ero'tisch {erotisch} *a* еротичан, љубаван; *adv.*
еротично. [ти, -ети под закуп (и. аренду).]

er|pa|chten *tr.* закуп|ити, -љивати, уз|има-
ти. er|pa|cken *tr.* до-, ш|чепати, до-, з|грабити.

er|pa|ssen *tr.* — abpassen 2, erlauern

E'rpel {erpel} [дн.] *m* 2l = Enterich.

er|pfle|gen *tr.* — pflegen. [дити.]

er|plü|gen *tr.* изорати, орући стећи (и. зара-
ботити). er|pi|cht {epnūxt} [Pech] *a* auf et. (acc.) ~ лаком

на што, похлепан на што, попашан на што, у-
копиш|ен; aufs Geld ~ попашан на новац; auf
et. (acc.) ~ sein укопистити се на (и. за) што.
Er|pi|chtheit {epnūxt} *f* 3b попишност, похлеп-
ност, укопиш|еност, лакомост,

er|pi|cken *tr.* искљувати, искључати, кљу-
цањем до|ћи-лазити (acc.: до). [(за)добити.]

er|plü|ndern *tr.* у-, по|пљачкати, пљачком|

er|po|chen I *tr.* 1. пробудити лупом (и. куца-
њем). 2. = ertrotzen. II *intr.* залупати (срце).

er|pre|ssen I *tr.* = auspressen I 1 и 2; приси-
лито -љавати кога на што; von j-m Geld ~
изну|дити -ђавати кому (и. од кога) новац,
оглобити кога; von j-m ein Geständnis ~ из-
нудити кому признање; j-m Tränen ~ рас-
плакати кога, натерати кому сузе на очи;
j-p ~ изну|дити -ђавати кому; уце|нито -њив-
ати кога. II Er|pre|ssen *n*, Er|pre|ssung *f* ис-
це|живање, -ење; изну|ђавање, -ење, глобле-
ње, исисавање, уце|њивање, отимачина, у-
цена. [-ица, отимач, -ица, уце|њивач, -ица.]

Er|pre|sser *m*, ~in *f* изну|живач, -ица, глобач, I

er|pre|sserisch {erpresserisch} уце|њивач-
ки, изну|живачки. [штво, уце|њиваштво.]

Er|pre|ssertum {erpressertum} *n* изну|жива-
ње. Er|pre|ssungs|versuch *m* покушај уцене (и. из-
ну|ђавања).

er|pro|ben I *tr.* и *refl.* 1. окуша(ва)ти (seine
Kräfte seine svoje), огледати, опробати; sich
~ огледати се, окуша(ва)ти се. 2. осведочи-
ти, -авати, доказ(ив)ати. II erprobt {erprobt}
p. p. и *a* осведочен, огледан, доказан.

er|prü|fen *tr.* = erproben.

er|quä|len *tr.* измучити, искињити.

er|que|llen *intr.* (s) извирати, избијати.

er|que|tschen *tr.* = zerquetschen.

er|qui|cken {erquicken} [сврн. irquicken, од queck
„жив“; Quecksilber] I *tr.* и *refl.* 15a (sich ~)
пот-, о|крепити (се), иот-, о|крепљивати (се),
опорављати (се), -ити (се), освеж|авати (се),
-ити (се), ожив|ити -љавати; (sich ~) ожи-
вити, -љавати, одм|орити (се), -арати (се),
разга|љивати (се), -лити (се), разоно|дити
(се), -ђавати (се). II ~d *p. pr.* и *a* = erquick-
lich. III Er|qui|cken *n*, Er|qui|ckung *f* пот-, о|
крепљивање, пот-, о|крепљење, опорављ|а-
вање, -ење, опоравак *m*, освеж|авање, -ење
одмор *m*, оживљ|авање, -ење, разга|љивање,
-ење, разоно|љавање, -ење.

er|qui|cklich {erquickenlich} *a* освежлив, што о-
свежава, окрепљив, разгаљив, здрав (сан)
разонодљив.

Er|qui|ck|trunk *m* Er|qui|ckungs|trunk *m*
напитак за освежавање, освежавајући на-
питак.

er|ra|ffen *tr.* до-, з|грабити, (по)грабити

er|ra|ng {errangen} *impf.* од erringen.

er|ra|sseln *intr.* (h) зазвекати, зазвекетати.

Erra'ta {epatā} *n pl.* штампарске (по)грешке
f pl. [одгонетљив.]

er|ra|tbar *a* погодљив, што се може погодити; I

er|ra|ten I *tr.* пого|дити, -ађати (j-s Gedanken
чије мисли; што ко мисли); докучи(ва)ти,
домишљати се, одгоне|нути, -тати; ~! пого-
дили сте!; den Sinn ~ погодити смисао; das
~ Sie nie! то нећете никад погодити! Sie ha-
ben es ~! погодили сте!; Rätsel ~ одгоне-
нути (и. решити) загонетку; schon sein erstes
Gemälde ließ einen Künstler ~ већ по првој
његовој слици могао се познати (и. наслуги-

ти) будући уметник. II *Er|ra'ten* *n*, *Er|ra'tung* *f* погађање, докучивање, -ење, домишља-(ва)ње, одгонета(ва)ње.

Er|ra'ter *m* 2l, ~in *f* 3c погађач, -ица.

erra'tisch {*epa'tiš*} [лат.] *geol.* ератски, залутао, догуран.

er|re'chnen *tr.* *с* = ausrechnen израчунати.

er|re'gbar {*срректбар*} *a* узбудљив, узрујљив, раздражљив; осетљив.

Er|re'gbarkeit {~кд-т} *f* 3b узбудљивост, узрујљивост, раздражљивост; осетљивост.

er|re'gen I *tr* и *refl* 1. (sich ~) узбу|дити (се),

-ђивати (се), раздражити (се), раздражива-

ти (се), узрујати (се), узрујаваги (се), успла-

хирити (се), усплахиривати (се) 2. изаз|вати,

-ивати, покре|нути, -тати, причи|нити,

-њавати, будити, побу|дити, -ђивати, про-

узроковати, проузрочити; Bedenken ~ иза-

звати сумњу; Bewunderung ~ задивити; das

Mitleid ~ изаз(и)вати саучешће (и. милоср-

ђе); den Neid ~ изаз(и)вати (и. побудити)

завист; Schmerz ~ изаз(и)вати (и. причини-

ти) бол; den Staub ~ прашиати, (по)дићи пра-

шину, (по)дизати прашину; der Sturm erregte

das Meer бурa је узбуркала (и. усталасала)

море; das Volk ~ узбу|нити народ II ~d *p.*

pr. *a* узбуђујући, узрујавајући, раздражују-

ћи, узбудљив. III *er|re'gt* {*еррект*} *p.* *p.* и *a*

узбуђен, раздражен, узрујан, усплахирен

IV *Er|re'gen* *n*, *Er|re'gung* *f* узбуђивање, -ење,

раздраживање, -ење, узрујавање, -ење; и-

зазивање, побуђивање, побуњивање, побу-

на; (само Erregung) узбуђеност, -ње, раз-

драже|ност, -ње, узруја|ност, -ање

Er|re'ger {*еррег-р*} *m* 2l, ~in {~дн} *f* 3c узбу-

ђивач, -ица, узрујавач, -ица, изазивач, -ица,

узрочни|к, -ица, проузроковач, -ица; ~ einer

Krankheit изазивач (и. проузроковач) (неке)

болести [и. изазивачица]

Er|re'ger...: ~dynamo *f.* ~maschine *f* *с* дина-

Er|re'gtheit {*ерректха-т*} *f* 3b узбуђеност, раз-

драженост, узрујаност, усплахиреност

Er|re'gungs...: ~gefühl *n* узбудљиво осећање

~mittel *n* *с* средство за раздраживање, ~ver-

such *m* покушај узбуђивања (и. изазивања)

Er|rei'ch *m* = Bereich

er|rei'chbar {*еррѣхбар*} *a* достижљив, дости-

жан, постижљив, докучљив, доступан.

Er|rei'chbarkeit {~кд-т} *f* 3b до-, по|стижљив-

ност, достиженост, докучљивост, доступност

er|rei'chen I *tr.* 1. до-, при|стићи, стићи, до-, при-

стизати; er hat Nisch erreicht стигао је у Ниш,

стигао је до Ниша; den höchsten Grad ~ до-

стићи највиши степен (и. ступањ), er hat das

Ziel gar nicht einmal erreicht није ни стигао

до мере; seinen Zweck ~ постићи своју свр-

ху; das wirst du nie ~ то никад нећеш по-

стићи, was zu ~ bleibt што остаје да се по-

стигне, es ist erreicht! постигнуто је!, ich

habe das vierzigste Jahr noch nicht erreicht

нисам још наизирно четрдесет година; ein

hohes Alter ~ дочекати дубоку старост 2.

досе|ћи, -зати, досегнути, дохиг|ати, -ити,

дометати, дохват|ити, -ати, домашити, за-

т|јети, -ицати; der Brief hat ihn daheim er-

reicht писмо га је затекло код куће; hier

erreichte ihn der Tod овде га сугистије (и. за-

деси) смрт. II *Er|reichen* *n*, *Er|reichung* *f* (до)-

стизање, пристизање, достигнуће, допира-

ње, намирење, постизавање, постигнуће, до-

метање, досезање, домашање, домашај *m*,

дохватање, дохват *m*; zur Erreichung seines

Zweckes за постигнуће своје сврхе.

Er|rei'chungs|weite *f* домак *m*, домашај *m*

er|rei'sen *tr.* *с* путовањем стећи

er|rei'ten I *tr.* 1. е-п Ort ~ стићи јашући до

некога места; j-n ~ стићи кога јашући 2.

изјавити, јашући добити (и. стећи) II *refl*

1. sich {*dat.*} Ruhe ~ с-, умирити се јаха-

њем 2 пројавити, јашући (про)шетаги се.

er|re'nnen *tr.* *с* трчећи стићи; трчањем (за)-

добити

er|re'tten I *tr.* избавити, -љати, спас(ава)ти;

ослободити, -ађати; j-n vom Tode ~ спасти

кога од смрти. II *Er|re'tten* *n*, *Er|re'ttung* *f*

избављање, -ење, спасавање, -ење, спас *m*

Er|re'tter *m*, ~in *f* спаси|лац, -ља, спаситељ

-ка, избави|лац, -ља, избавитељ, -ка.

er|ri'chten I *tr.* подићи, -зати, озидати, (на)-

правити, начинити, поградити; осн|овати,

-ивати, засн|овати, -ивати, склопити, саста-

в|ити, -љати, зав|ести, -одити, утемељити;

e-e Handlung ~ отворити радњу; e-n Vertrag

~ склопити уговор; \wedge ein Lot ~ подићи ус-

правну; ein Denkmal ~ дигнути (и. подићи)

споменик II *Er|ri'chten* *n*, *Er|ri'chtung* *f* (по)-

дизање, прављење, постављање, установље-

ње, -авање, склапање, утемељење.

Er|ri'chter *m* градилац, градитељ; оснивалац,

оснивач, завештач.

er|ri'ngen *tr.* изрвати, рвањем добити, изво-

јевати, изборити, с муком (за)добити, с му-

ком стећи (и. постићи), den ersten Preis ~

извојевати (и. добити) прву награду

er|rö'ten I *intr* (*s*, *с* *h*) über et (*acc*) и vor et.

{*dat.*} ~ поцрвенети, зацрвенити се услед

нечега, зарудети, заруменити се, (по)ру-

менети, *ru* (по)црвенети, застидети се; bis

über die Ohren ~ поцрвенети до ушију; du

mußt vor dir selbst ~ треба да се стидиш

самог себе. II *Er|rö'ten* *n*, *Er|rö'tung* *f* црве-

љење, заруме|вање, -ење, заруђивање, *ru*

er|ru'dern *tr.* веслајући стићи до. [руђење.]

er|ru'fen *tr.* 1. доз|вати, -ивати, довик(ив)а-

ти; man kann ihn nicht ~ не може се дозвати;

ich konnte ihn nicht ~ нисам га могао дови-

кати. 2. *с* = rufen

er|ru'ngen {*еррунген*} *p.p.* од erringen.

Er|ru'ngenschaft {~рунгш-т} *f* 3b тековина, те-

чевина; уснех *m*.

Er|ru'ngenschafts|gemeinschaft *f* заједничка те-

ковина (у браку заједнички стечено имање

n, извојевана политичка права).

er|sa'gt {*ерзак-г*} *a* = gesagt, ermeldet.

er|sa'h {*ерза*} *impf.* од ersehen.

er|sa'ng {*ерзан.*} *impf.* од ersingen

er|sa'nn {*ерзан*} *impf.* од ersinnen.

er|sa'tten *intr* (*s*) *с* заситити се

er|sä'ttigen *tr*, sich ~, *Er|sä'ttigen* *n*, *Er|sä'tti-*

gung *f* = sättigen, er ist nicht zu ~ он је нена-

сит, он је незајажљив. [же заситити.]
er|sä|tlich {*эрсэтлѣх*} *a* зајажљив, који се мо-
Er|sa|tz *m* до-, по|пуна *f*, накнада *f*, оштета *f*,
 замена *f*, повраћај; против-вредност *f*, окрп;
 X допунска војска *f*, резерва *f*; ~ *der* Pferde
 резерва коња; ремонт; das Geld bietet ~ für
 alles новац све надокнађује; j-m e-n ~ leisten
 платити коме накнаду; ~ *des* Schadens und
 der Kosten накнада штете и трошкова; et.
 als ~ erhalten добити што у име накнаде (као
 накнаду); zum ~ у накнаду; ~ leisten на-
 на|дити, -ђивати; j-m für et. (*acc.*) ~ leisten
 дати кому накнаду за што.

Er|sa|tz..., **er|sa|tz...** {*эрсџу-*}: допунски, на-
 надни, резервни: ~*abteilung* *f* допунско-оде-
 љење *n*; ~*anspruch* *m* потраживање *n* на-
 наде, полагање *n* права на накнаду; ~*an-*
spruche *erheben* тражити накнаду (и оштету);
 X ~*bataillon* *n* допунски батаљон *m*; ~*bat-*
terie *f* резервна батерија; ~*bedarf* *m* регрутни
 контингент; ~*behörde* *f* X регрутна власт;
 регрутна комисија; ~*betrag* *m* накнада *f*,
 свота *f* накнаде, величина *f* накнаде; ~*bezirk*
m X војни округ; ~*felge* *f* резервни напла-
 так *m*; ~*forderung* *f* = ~*anspruch*; ~*geschäft*
n X рад *m* око регрутовања, регрутовање;
 ~*geschworene(r)* *m* заменик поротника; ~
klage *f* тужба за накнаду (и оштету); ~
kommission *f* = ~*behörde*; ~*kompanie* *f* X
 допунска чета; ~*leistung* *f* давање *n* накнаде
 (и оштете), накнађивање *n*, накнада, оште-
 та; ~*mann* *m* 2a заменик, заступник, послед-
 ник; заменик у војсци, најамник; ~*mannschaft*
f X годишњи број *m* регрута, резервна вој-
 ска, војска за попуњавање борбених једи-
 ница; ~*mittel* *n* средство за надокнаду; ~
pferd *n* X резерви коњ *m*, ремонтски коњ *m*;
 ~*pfligt* *f* обавеза давања накнаде; ~*pflichtig*
a обавезан да даје накнаду; ~*reserve* *f* X
 резерва новог годишњег регрутовања *n*, ~
reservist *m* X војник из новог годишњег
 регрутовања; ~*schnapell* *m, n* шрапнел хо-
 рак; ~*stück* *n* допунски (и резервни) део *m*, ~
summe *f* свота накнаде; ~*teil* *m* причувни
 (и резервни) део; ~*truppe* *f* резерва; ~*wahl*
f накнадни избор *m*; ~*wert* *m* једнака (и
 еквивалентна) вредност *f*.

er|sau|fen *intr. (s) pop.* 1. у-, по|давити се, у-,
 по|топити се; es ist viel Vieh ersoffen много
 се стоке подавило (уп. *ertrinken*). 2. пропа-
 сти-дати под водом, бити потопљен; das
 Heu ersäuft сено пропада потопљено; er-
 soffenes Bergwerk упронашћен рудник у-
 след поплаве.

er|säu|fen {*эрсџуфн*} [*ersaufen*] *I tr. (s) 1.* по-,
 утопити; у-, по|давити; eine Katze in den
 Fluß ~ удавити мачку у реци; *fig.* die Sorgen
 im Weine ~ своје бриге у пићу заборавити.
 2. потопити. II *sich* ~ удавити се, утопити се.
 III **Er|säu|fen** *n*, **Er|säu|fung** *f* удављивање,
 дављење у води. [вутарити.]

er|scha|chern *tr.* 1. = *erhandeln* 2. 2. ишчи-
er|scha|ffen *I tr.* створити, -арати; саздати;
 и = *bereiten* I 2; *erschaffen* *p. p. a* створен.
 II **Er|scha|ffene(r)** *s 9l* створ, створење, -а.

III **Er|scha|ffen** *n* = *Erschaffung*.

Er|scha|ffer *9l* ~*in* *f* створитељ, -ка, ства-
 рал|ац, -иља, творац, саздаатељ, -ка.

Er|scha|ffung *f* стварање, створење, саздање;
 seit (и. von) der ~ der Welt од створења света.
er|scha|llen *intr. (s)* заор|ити се, -авати се,
 разле|гати се, -ћи се, одјекнути (и *fig.*), од-
 јекивати, јекнути, јектати, *fig.* рашчути се,
 разгласити се; die Nachricht erscholl in dem
 ganzen Lande вест је одјекнула у целој зе-
 мљи; seine Stimme ~ lassen заорити гласом;
 es erscholl ein Geräusch пуче глас; es erscholl
 ein Gelächter заори се грохотан смех; die
 Trompeten ~ lassen затрубити.

er|scha|ren *tr.* = *ergeizen*.

er|schau|dern *intr. (s)* = *schaudern*.

er|schau|en = *erblicken*.

er|schau|ern (*intr. (s)*) = *erschauern*; *er-*
Sache (*gen.*) ~ ужас|нути се -авати се на
 што, згрозити се на што.

Er|schei|n *m* = *Erscheinung*.

er|schei|nen *I intr. (s)* 1. по|јавити се, -љивати
 се, пом'олити се, -аљати се; изићи -лазити
 на видик (и. видело); угледати света, изићи,
 -лазити (из штампе); zum ersten Male in der
 Gesellschaft ~ појавити се први пут у дру-
 штву; das Blatt erscheint täglich лист излази
 свакога дана; soeben erschienen тек што је
 изашла (нова књига). 2. *etw.* претстати, јавити
 се; vor Gericht ~ претстати суду, јавити се
 суду; auf die Vorladung nicht ~ не одазвати
 се позиву, не доћи по позиву; persönlich ~
 лично доћи. 3. изгледати, чинити се; die
 Sache erscheint mir jetzt ganz anders ствар
 ми сада сасвим другачије изгледа; ствар ми
 се чини... 4. јавити се, при-, по|казати се,
 приви|јати се, -дети се; im Traum ~ јавити
 се у сну, призрети се у сну; sein Geist ist mir
 erschienen привидео ми се његов дух. II **Er|**
schei|nen *n* појављивање, долажење, долазак
m; излажење (за књигу); *etw.* претстајање,
 претстанак *m*, до-, из|лазак *m* (пред суд).

Er|schei|nung {*эрсхеинунг*} *1.* = *Erscheinen*;
 zur ~ bringen по|казати, -ивати; zur ~ kom-
 men по|јавити се, -љивати се; in die ~ treten
 = zur ~ kommen. 2. појава; seltene ~ ретка
 појава; sie ist eine liebliche ~ она је љупка
 појава; *phls. (opp. Ding an sich, Schein)* die
 ~ ist kein Schein појава није причина. 3. ~
 Christi Боројављење.

Er|schei|nungs...: ~*form* *f* облик појаве, облик
 јављања (и. појављивања); ~*lehre* *f* наука о
 појавама, феноменологија; ~*welt* *f* појавни
 свет, видљиви свет. [од *erscheinen*.]

er|schie|n {*эрсхин*} (*imp.*) **er|schie|nen** {*эрин*} *p. p.*

er|schie|Ben *I tr.* 1. устрелити, -љивати, убити
 из пушке. 2. ~ (lassen) стрелјати, пушкара-
 ти; по(у)бијати. 3. X die Entfernung ~ по-
 де|шавати -сити хитац на даљину, доба-
 (ва)ти, домет|ати, -пути. 4. пуцањем добити,
 добити на гађању; sich (*dat.*) e-n Preis ~ на
 гађању добити награду. II *sich* ~ убити се,
 устрелити се. III **Er|schie|Ben** *n*, **Er|schie|Bung**
f стрелјање, пушкарање, убијање из пушке.
er|schim|mern *intr. (s)* засветлети

er|schi'mpfen *tr.* sich (*dat.*) *et.* ~ испсовати (и. изгрдити) себи што, псовањем (и. грд-
но) добити што.

er|schi'nden *tr.* 1. = erscharren. 2. *et.* ~ изди-
ринчити што, изарговати што, аргатују-
ћи добити што.

er|schla'fen *tr.* 1. испавати што, спавањем до-
бити. 2. den folgenden Tag ~ спавајући до-
чекати сутрашњи дан.

er|schla'fen I *intr.* 15a 1. (о)млитавети,
(о)млитавити се; олабавети, (раз)лабавити
се; ослабети; малакса(ва)ти; попу|стити,
-штати; разнежити се; онемо|јати, -и, изне-
моћи; meine Kräfte ~ снага ми малаксава. II
tr. омлитавити, ослабити, (раз)лабавити;
разнежити. III Er|schla'fen *n.*, Er|schla'fung
f лабављење, раз-, олабављивање, (о)мли-
тављење, млитавост; ослабљивање, -ење,
слабљење, малаксавање, малаксалост.

er|schla'gen I *tr.* 1. уби(ја)ти, у-, по|млатити,
побити, *fam.* у|пљескати; der Blitz hat ihn ~
убио га гром. 2. побити (град), потући. II
Er|schla'gene(r) *s* 9l убијени, -а, побијени, -а.

er|schla'ppen *intr.* (*s*) *fam.* = erschlaffen.

er|schlei'chen I *tr.* (шуњајући се, кришом) пре-
пасти, шуњајући се затећи (и. изненадити),
кришом (и. лукавством) добити, прокрасти;
з недопуштеним путем добити парницу,
прећуткивањем истине добити спор, искаш-
шарити, неправедно присвојити. II er|schlei'-
chen *p. p.* у знач. *inf.*, прокраден; искашша-
рен. III Er|schlei'chen *n.*, Er|schlei'chung *f* пре-
падање (кришом, шуњајући се), прокрадање,
задобивање лукавством, искашшаривање,
-ење.

er|schle'ppen *tr.* = herbeischleppen.

er|schli'ch {er|schl'ch} *impf.*, er|schli'chen {~н}
p. p. од erschleichen. [кључљив.]

er|schlie'ßbar *a* отворљив; *fig.* докучљив, за-
er|schlie'ßen I *tr.* и *refl.* 1. (с)и|х откључати
(се), откључавати (се), отв|орити (се), -арати
(се); *fig.* sein Herz ~ отворити своје срце,
поверити се. 2. *fig.* закључи(ва)ти, докучи-
(ва)ти. 3. einen Gang ~ ударити на рудну
жицу, пресећи рудну жицу.

er|schlo'ß {er|schlo'ß} *impf.*, er|schlo'ssen {~н} *p.*
p. од erschlossen.

er|schlu'g {er|schlug} *impf.* од erschlagen.

er|schma'chten *tr.* чезнући (и. сахнући) из-
гледати.

er|schmei'cheln *tr.* изласкати; ласкањем (и.
улагивањем, удварањем) добити; sich (*dat.*)
j-s Gunst ~ улагивањем за добити чију на-
клоност.

er|schna'ppen *tr.* 1. (ш)апити, за-у|хлупити,
ухлапнути. 2. *fig.* (по)апити, (до)чути.

er|schnü'ffeln *tr.* напуштити, проњушкати.

er|schöl'l {er|schöl'l} *impf. ind.*, er|schöl'le {er|schöl'l'
impf. conj., er|schöl'len {er|schöl'l'n} *p. p.* од er-
er|schöl'pbar *a* = erschöpflich. [schallen.]

er|schöp'fen I *tr.* 1. исцрп|сти, -љивати, поцрп-
сти; истрошити, изнурити, -авати, измо-
ждити, -авати; испра|знити, -жњавати; ису-
шити; die Krankheit hat mich sehr erschöpft
болест ме је јако исцрпла (и. изнурила); alle

Mittel ~ исцрпсти сва средства; sein Beutel
ist erschöpft кеса му је испражњена (и. пра-
зна). 2. исцрп|сти, -љивати, исцрпно, претре-
с(а)ти (и. разложити). II sich ~ исцрп|сти се,
-љивати се, истрошити се, изнурити се, пре-
сушити. III ~д *p. pr.* и *a* (*dv.*) исцрп|ан (-но),
опшир|ан (-но). IV er|schöl'pft *p. p.* и *a* исцр-
пен; изможден, изнурен; истрошен. V Er|
schöl'pfen *n.*, Er|schöl'pfung *f* исцрпљивање,
-ење; испражњ|ење, -ивање; изнур|авање,
-ење, измождавање; Erschöpfung исцрпе-
ност, изнуреност, изможденост.

er|schöl'pflich {er|schöl'pflich} *a* исцрпљив.

Er|schöl'ptheit *f* 3b исцрпеност, изнемоглост,
изнуреност, истрошеност, изможденост.

er|schö'ß {er|schö'ß} *impf.*, er|schö'ssen {~н} *p. p.*
од erschießen.

er|schra'k {er|schrak} *impf.* од erschrecken.

er|schre'cken I {er|schrek'n} *intr.* (*s*) препа|сти
се, -нути се, препадати се, запрепастити се,
ужас|нути се, -авати се, престравити се,
пре-, за|страшити се; ich erschrak dermaßen,
daß... толико сам се препао да...; ich war sehr
erschrocken био сам се јако уплашио. II {er|
schrek'n} *tr.* препа|сти, -дати, ужас|нути, -авати,
престрављивати, -ити, у-, пре|стравити,
за-, у|страшити. III ~д {er|schrek'n} *p. p.* и *a*
који застрашује, који задаје страх, страхо-
вит, ужасан; *adv.* застрашујући, плашећи.
IV er|schro'cken *p. p.* и *a* препанут, ужаснут,
пре-, по-, у|плашен, запрепашћен; за-, пре|
страшен. V Er|schre'cken *n* препадање, пре-
иаст *f*, престрављивање, -ење, запрепашће-
ње, ужасавање.

er|schre'cklich {er|schreklich} *a* = schrecklich.

Er|schre'cknis *n* = Schrecknis, Schreck.

er|schrei'ben *tr.* исписати, добити писањем
sein Unterhalt ~ издржавати се писањем.

er|schrei'en *tr.* 1. извикати, виком што доби-
ти. 2. j-n ~ = eruufen 1.

er|schrei'ten *tr.* (по)стићи корачајући, корача-
јући доћи (*acc.*: до, у).

er|schri'ck {er|schrik} *imper.* од erschrecken I.
er|schrie'b {er|schrieb} *impf.*, er|schrie'ben {er|
schrieb'n} *p. p.* од erschreiben.

er|schri'tten {er|schrit'n} *p. p.* од erschreiten.

er|schro'cken {er|schrok'n} *p. p.* од erschrecken I.

Er|schro'ckenheit {~хә'т} *f* 3b ужаснутост, за-
препашћеност, препанутост.

er|schro'ten *tr.* копајући наићи на.

er|schü'rten *tr.* копањем наићи на, *fig.* на
ићи на.

er|schü'ttern {свн. irscutten} I *tr.* 1. за-, уз-,
раз|дрмати, дрм|ати, -нути, потрес(а)ти (и
fig.), притреснути, про-, у|стрести, пољу-
љати (и *fig.*); den Boden ~ потрести тле;
fig. j-m das Zwerchfell ~ јако кора засмејати;
diese Nachricht hat mich (tief) erschüttert ова
ме је вест (дубоко) потресла. II *intr.* (*s*) и
sich ~ уздрмати се, за-, по|трести се, поко-
лебати се. III ~д *p. pr.* и *a* у знач. *inf.* *fig.*
потресаи, узбудљив. IV Er|schü'ttern *n*, Er|
schü'tterung *f* дрмање, уздрмавање, пољу-
љивање, потресање (и *fig.*), потрес *m* (и
fig.), трешња.

er|schwa'chen *intr.* (s) (opp. *erstarken*) (о)слабити, масакса(ва)ти.
 er|schwä'chen *tr.* (о)слабити.
 er|schwa'tzen *tr.* избрбљати, ишпаскати, брбљањем (и. хаскањем) добити.
 er|schwe'ben *tr.* / узлебети (acc.: до).
 er|schwe'llen *intr.* (s) = *schwellen*.
 er|schwe'ren {ершвер'н} I *tr.* 15a отежа(ва)ти. II ~d *p.pr.* и *a* отежавајући, отежавни; ~de Umstände отежавне околности. III Er|schwe'ren *n*, Er|schwe' rung *f* отежа(ва)ње.
 er|schwim'men *tr.* испливати на, пливањем стићи (acc.: до), доплвати (acc.: до); er hat das jenseitige Ufer erschwommen испливао је на другу обалу. [варати I]
 er|schwim'deln *tr.* *fam.* добити подвалом, из-
 er|schwim'ngbar *a* = *erschwinglich*.
 er|schwim'ngen I *tr.* 1. die Flügel ~ = *schwingen*. 2. = *erliegen*, узвинути се (acc.: до) (и *liegen*). 3. (про)вејати. 4. с муком истерати (и. набавити, добити); er kann diese Ausgaben nicht ~ он не може истерати ове издатке. II sich ~ закллати се; = sich *aufschwingen*.
 er|schwim'nglich *a* — *erreichbar*, који се једва може истерати (и. платити).
 er|schwim'tzen I *intr.* (s) ознжити се. II *tr.* знојем (и. трудом) стећи (и. постићи).
 er|schwom'men {ершвом'н} *p.p.* од *erschwimmen*.
 er|schwu'ngen {ершвун'н} *p.p.* од *erschwingen*.
 er|se'hen I *tr.* 1. нешто *f*, узв. ст. угледати, спазити, умотрити 2. (у)видети; man ersieht aus den Zeitungen види се из новина; das hat man sofort ~ то се одмах видело; man ersieht hieraus одавде се види; daraus läßt sich ~ из тога се може видети. 3. = *aussehen*. 4. / гледајући (и. посматрајући) поднети. 5. улучи(ва)ти, увребати; seine Zeit zu et. (dat.) ~ улучити тренутак (и. време, прилику) за што. II sich ~: sich der Gelegenheit (gen), des Augenblicks ~ = ~ I 5.
 er|se'hnen *tr.* жудно изгледати, жељно ишчекивати, прижељкивати, јако желети.
 er|se'ssen {ерзес'н} *p.p.* од *ersitzen*.
 Er|se'ssenheit {~хат'т} *f* 3b 6.pl. / = *Erpichtheit*.
 er|se'tzen *a* заменљив; на(до)кнадљив, заменљив.
 er|se'tzen I *tr.* 1. замењити, -њивати (ein Wort durch ein anderes једну реч другом). 2. на(до)кна|дити, -ђивати (die Unkosten трошкове); den Verlust, den Schaden ~ накнадити губитак, штету; обн|овити, -ављати, вра-тити, -ћати; j-m s-e Kosten ~ надокнадити кому трошкове. II Er|se'tzen *n*, Er|se'tzung *f* замењивање, замена; накна|живање, -ење, надокна|живање, -ење, накнада.
 er|se'tzlich *a* = *ersetzbar*.
 er|seu'fzen I *intr.* (h) = *aufseufzen*. II *tr.* 1. et. ~ уздисати за чим. 2. добити (и. постићи) уздишући.
 er|si'cht {ерзихт} / *p.3* л. *praes.* од *ersehen*.
 er|si'chtlich {~лүх} *a* видљив, јасан, очевидан; daraus ist ~ одатле се види; *adv.* јасно, очевидно. [ност.]
 Er|si'chtlichkeit {~кд'т} *f* 3b јасност, очевид-

er|sie'chen *intr.* (s) / боље допанути, разбр-
 лети се.
 er|sie'gen *tr.* задобити победом, извојеваги.
 er|si'ngen *tr.* испевати, певањем добити (и. стећи).
 er|si'nken I *intr.* (s) = *versinken*. II *tr.* / ко-
 пајући у дубину доћи (acc.: до) (и. наићи на).
 er|si'nnen *tr.* = *aussinnen*, *ausdenken* I I
 er|si'nnlich *a* из-, с|мишљив, изналажљив; er
 gibt sich (dat.) alle ~e Mühe труди се (и. до-
 вија се) на све могуће начине.
 er|si'tzen I *tr.* 1. и-, от|седети, добити седе-
 њем; добити дугим поседом, добити заста-
 реловшћу; er hat sich das Zeugnis ersessen до-
 шао је до сведочанства гулећи клупе. 2. /
 sich (dat.) et. ~ навући на се (дугим) седе-
 њем. II *intr.* (s) остати (auf j-m на коме), па-
 сти (auf j-m на кога). III er|se'ssen *p.p.* и *a* I.
 у свима знач. *inf.* 2. = *versessen*. IV Er|si'tzen
n, Er|si'tzung добивање седењем (и. заста-
 ревањем. [ersaufen I]
 er|so'ff {ерзоф} *impf.*, er so'ffen {~н} *p.p.* од I
 er|so'nnen {ерзон'н} *p.p.* од *ersinnen*.
 er|so'rgen *tr.* 1. избринути, брињем добити.
 2. / *jn.* = *befürchten*.
 er|spä'hen *tr.* ух|одити, -ађати, у-, при|вреба-
 ти, изви|јати, -дети, угледати, докучи(ва)ти.
 Er|spä'her *m*, ~in *f* ухода.
 er|spa'ren I *tr.* у-, за-, при|штедети, приште-
 љивати; ich habe es an meinem Munde erspart
 уштедео сам то од својих уста; ~ Sie mir
 die Mühe! уштедите ми труд!; ~ Sie sich
 weitere Worte nemoјте више речи да тро-
 шите. II Er|spa'ren *n*, Er|spa' rung *f* у-, при-
 штеђивање, уштеда, заштеда.
 Er|spa'rnis {ершпарт'ис} *n* 2h¹, *f* 2i¹ за-, при-
 уштеда *f*, за-, при-, уштеђевина *f*.
 Er|spa'rnis|rücksicht *f* новчани обзир *m*.
 Er|spa'rte(s) {ершпарт'с} *n* 9l = *Ersparnis*.
 er|spei'chern *tr.* = *aufspeichern*.
 er|spie'geln: sich ~ огледати се (an и. in et. dat.
 у чему); / угледати се.
 er|spie'len *tr.* 1. изиграти, искоцкати, добити на
 (и у) игри. 2. исвирати, зарадити свирањем.
 er|spie'Ben *tr.* пробости (ражњем).
 er|spi'nnen *tr.* испре|сти, -дати, добити (и. сте-
 ћи) предући.
 er|spo'nnen {ершпон'н} *p.p.* од *erspinnen*.
 Er|sprie'B {ершприс} *m* благодат *f*, благодет *f*,
 успех.
 er|sprie'Ben I *intr.* (s) 1. = *aufsprießen*. 2. aus
 et. (dat.) ~ (из)пасти (и. изићи -лазити) из
 чера (и. са dat.: из). 3. користити, вајдати,
 бити заувар. II Er|sprie'Ben *n* корист *f*, вајда
f; zu aller Ersprießen на корист свију.
 er|sprie'Blieh {ершприслүх} *a* користан, про-
 битачан, успешан.
 Er|sprie'Bllichkeit {~кд'т} *f* 3b корист, кори-
 сност, добит, пробитачност.
 er|spri'ngen *tr.* скоком стигнути (acc.: до), до-
 скочити (acc.: до).
 er|spro'ssen {ершпрос'н} *p.p.* од *ersprießen*.
 er|spu'fen *tr.* / исукати, добити сучући.
 er|spü'ren *tr.* = *aufspüren*.
 erst {ерст} [свн. *erist*] I *adv.* 1. најпре, испрва;

ich will ~ et. essen xohy најпре да што (по)једем; ~ denke, dann sprich! најпре испеши, па реци!; ~ wollte er nicht најпре није хтео, ~ war es nicht meine Absicht испрва није ми то била намера, *fam* ~ abwarten und dann Tee trinken (и sehen)! најпре ваља видети! видећемо! 2. прво, пре, истом, тек, јаком, нун (и. jetzt) ~ сада тек, јаком, одјако, er ist (eben) ~ angekommen тек (сада) је стигао, тек што је стигао; ~ gestern habe ich gemerkt јуче сам приметно; ich habe ~ 30 Seiten davon gelesen тек сам 30 страна прочитао (од тора); es ist ~ drei Uhr тек је три часа; und ich ~! тек ја!; das braucht nicht ~ bewiesen zu werden то не треба да се тек докажу; wenn er nun ~ Offizier sein wird! а шта тек кад постане официр! 3. тек, само, bis jetzt habe ich ~ zwanzig до сада имам тек двадесет; man soll ihn ~ horen, wie er spricht треба га само чути како говори, wenn er ~ einmal verheiratet ist када се само ожени; bin ich ~ einmal abgereist када само одем; wäre ich ~ fort! само да сам отишао! 4. тек, баш; jetzt ~ nicht! сада тек (и баш) не!; jetzt tue ich es ~ recht nicht сада баш неху да то учиним. II Erst *f* † = Anfang; für die Erst = furerst; in der Erst = zuerst.

er|sta'nden {epstāndn} *p. p.* од entstehen.
er|sta'rken I *intr. (s)* 15a ојача(ва)ти; оснажити се, оцврнути, стати на снагу. II *tr* / и er|stä'rken = stärken III Er|sta'rken *n*, Er|sta'rkung *f* ојача(ва)ње, оснажавање, -ење.
er|sta'rren I *intr. (s)* (и. *refl.*) 1. укоч(ањ)ити се; укрутити се, обамрети, -ирати, смрзнати се, следити се, укипити се, упроштати се, уштапати се, стинути се; vor Kälte ~ укочити се од студи; das Blut erstarrte mir (vor Grauen) in den Adern крв ми се следи у жилама. 2. *fig.* запањити се, згранути се, (пре)трнути; über et. (*acc.*) erstarrt sein бити чиме запањен. II *tr.* укочити, скочањити, укрутити, следити, стинути. III Er|sta'rren *n*, Er|sta'rung *f* кочење, скочавање, крућење смрзавање; укоченост, обамрлост, зграњавање, трпење.

er|sta'tten {epstāttn} {Statt} I *tr* 15c 1. (по)вратити, враћати; Dank ~ захвалити, alles mit Dank ~ све са захвалношћу вратити, e-e Schuld ~ вратити дуг. 2. *j-m et. (acc.)* ~ вратити, накнадити -живати кому што. 3. поднети, -осити; Bericht ~ поднети извештај, јавити, извести; e-n Dienst ~ учинити услугу. II Er|sta'tten *n*, Er|sta'ttung *f* враћање, повраћај *m*; накнађивање, -ење, накнада; Erstattung e-s Berichtes подношење *n* извештаја, јављање, извештавање (премијера I Erst|auführung {epcr-} *f* † прва претстава I er|stau'nen I *intr. (s)* (каткад и *refl.*) запрепастити се, врло се (за)чудити, наћи се у чуду, за-, удивити се, забезекнути се, запањити се; ganz erstaunt запрепаћен II *tr.* запрепастити, -шћивати, зачудити, задивити, изненадити, -ћивати; ich war ganz erstaunt јако сам се зачудио. III Er|stau'nen *n* чуђење, удивљавање, -ење, запрепаћење, за-

чуђеност *f*; in Erstaunen setzen запрепастити, зачудити, zum Erstaunen за чудо, на запрепаћење, да се човек зачуди (и. запрепасти). in ~ geraten зачудити се, удивити се

er|stau'nens...: ~voll а зачуђен, задивљен; ~wert, ~würdig а дивљења вредан.

er|stau'nlich {epstānlich} I а 1. чудноват, чудан, задивљив. 2. силан. II *adv.* чудновато, чудно; силно.

Erst..., e'rst... {epcr-} ~ausgabe / прво издање *n*; 2besagt а рече поменут (и. речен); ~beste а = erste beste

e'rste {epcr} {свн., *sup.* од ehe(r)} I а/п. о. 1. *der, die, das* ~ први, прва, прво; а) Karl I. (der Erste) Карло I. (први); am ~n Mai, den ~n Mai првога маја; vom ~n des nächsten Monats апочев од првога наредног месеца; j-n ~n свакога првога (у месецу), im ~n Stock на првом спрату; am ~n besten Tage првога згоднога дана, der ~ beste који први најбоље; први који буде; ма који, који год; ich holte mir den ~n besten leeren Stuhl weg донео сам за себе прву празну столицу на коју сам наишао; zum ~mal = zum ~n Male први пут; das hat er nicht zum ~nmal getan није му то првином да је моје ~s Geschäft то је први (и. главни) посао; Abteil ~r Klasse одељак (купе) прве класе (првог разреда); auf ~s Verlangen на први захтев (и. прво тражење); an ~r Stelle на првом месту; sein ~s war zu... *inf.* прво му је било да... *praes.*, das ~ was ihm einfiel прво што му је пало на памет; die Ersten werden die Letzten први ће бити последњи; b) der ~e Redner seiner Zeit први (и. најбољи) говорник свога времена; Hauptmann ~r Klasse капетан прве класе; ~r Liebhaber први љубазник (на позорници); ~r Vorsitzender први претседник; der ~ in der Klasse први у разреду; die Ersten in der Stadt први (и. најодличнији) у граду; c) der ~re..., der Letztere први..., последњи. 2. првобитан 3. *adv.* am ~n првом, први пут, прво; am ~n kommen први доћи, најпре доћи; mit ~m ускоро, убрзо; fürs ~ а) = erstens; b) за прво време, засада, zum ~n прво; први пут II Erste *f* für die Erste = für die Erst; in der Erste = in der Erst.

er|ste'chen I *tr* пробости, -адати.

e'rst|ehelich а првобитан.

er|ste'hen I *tr* 1. купити на јавној распродаји (и. лицитацији); остати на кому. 2. = ausstehen II 1. II *intr. (s)* узв. ст = aufstehen I и auferstehen III Er|ste'hen *n*, Er|ste'hung *f* куповање на лицитацији, остајање на коме, = aufstehen II, Auferstehung

Er|ste'her *m* купац на јавној продаји, лицитант на коме је остало

Er|ste'hungs|preis *m* цена истерана на јавној продаји, дражбена цена.

er|ste'hlen *tr.* украсти, крађом доћи (*acc.*: до) ho j-s Gunst ~ измамити нечију наклоност. er|ste'ffen *intr. (s)* укрутити се, -живати се. удуречити се.

er|stei'gbar {epstāigbar} а = ersteiglich

er|stei'gen I *tr.* 1. *et. (acc.)* ~ ис-, ус-, попети

се на што; den Berg ~ попети се на брег; mit Leitern ~ попети се лествицама. 2. *fig.* постићи; доћи (*acc. до*). II Er|stei'gen *n*, Er|stei'gung *f* успињање, испење.

er|stei'gich {ерштѣкльх} *a* на што се може ис-, појнети, испенљив.

er|ste'llen *tr.*, Er|ste'llen *n*, Er|ste'llung *f* шв. = herstellen, hinstellen.

e'rsten[mal *adv.* zum ~ в. erste 1а. [месту.]

e'rstens {ерстнс} [erste] *adv.* прво, на првом

e'rster {ерст'р} в. erste 1 б.

er|ste'rben I *intr.* (s) 1. умирати, умрети, изд[ах-нути, -исати, изум[рети, -ирати (и *fig.*), (y)-гасити се (и *fig.*), поизумирати, обам[рети, -ирати; (y)венути; нестати; губити се; замрети; (иш)чилети (боја); das Wort erstarb auf seinen Lippen реч замре на његовим усни-цама. 2. *fig.* (у писмима) ich ersterbe in tiefster Ehrfurcht Ihr вечно остајем са најдубљим поштовањем Ваш... II Er|ste'rben *n* умирање, у-, изумирање; обамирање; гашење; с-, увећавање; ишчиљавање, губљење, нестajeње.

E'rst..., e'rst...: 2erschaffen *a* прво саздани, прво створени; 2erwähnt *a* горе споменути; 2gebärende *f* првороткиња; 2geboren *a* првородни, првородни; 2gebore(ne)r *s* првороден|и, -а, првен|ац, -ица; 2geburt *f*: а) првен|ац, -ица, б) 2 првородство, првенаштво; 2geburts|recht *n* 2 право првородства (и првенаштва); 2gedacht, 2gemeldet, 2genannt *a* = 2besagt; 2gehilfe *m* први (и настарији) помоћник; 2genannte(r) *s* 91 горе споменути, -а.

er|sti'cken [сви. irsticchen; Stich stoff, stickig] I *intr.* (s) угушити (се), по-, у-, загушити се; an einer Gräte ~ удавити се драчком (и. рибљом коском); vor Hitze ~ угушити се од врућине. II ~d *p. pr.* и а за-, у|гушљив. III *tr.* и *refl.* (sich ~) угушити (се) (и *fig.*), угушивати се, загушити (се); у-, за|давити (се), удушити (се); e-n durch giftige Gase ~ угушити кога отровним гасовима; *fig.* im Keime ~ угушити у зачетку; 2 erstickter Bau рад у загушљивом ваздуху (у руднику). IV Er|sti'cken *n*, Er|sti'ckung *f* угуш|ивање, -ење, загуш|ивање, -ење, задављ|ивање, -ење; es ist eine Hitze zum Ersticken врућина је да се човек загуши.

I rsti'ckungs...: 2anfall *m* напад угушења, гушење *n*, 2tod *m* смрт гушењем (и. давлeњем) er|stieг {ерштик} *impf.*, er|stie'gen {ершт'гн} *p. p.* од ersteigen. [востепенн.]

e'rst instanzlich {~инстанцльх} [Instanz] *a* пр-|er|sti'ngen *intr.* 1 засмрдети.

E'rst..., e'rst...: 2klassig {~класльх} *a* одличан, првокласан; 2klassigkeit {~кль'г} *f* 3b првокласност; 2klässler *m*, 2klässer *m* ученик првог разреда; 2lich {ерстльх} *adv.* 1. прво; 2. најпре; 2ling {ерстльн} 2g¹, ~in {~ин} *f* 3с 1.: а) првенац, првенче *n*, првеница; б) прво теле, јагње, прасе итд.; с) 2 први род; d) први рад; 2linge *pl.* првенци *m pl.*; 2. ~ = der, das erste. 3. жена код животиња која добије прве младунце. 4. сисанче *n*, одојче

n, одојак; 2lingschaft {~ингсхфт} *f* 3b 1. првенаштво *n*; 2. првенци *m. pl.*; 3. први почетак.

Er|stlings... {ерстльн-с-}: првеначки, први: ~arbeit *f* први рад; 2bettchen *n* креветац *m* за новорођенче; 2blume *f* први цвет *m*; 2bräutigam *m* првоженац, првоженик; 2frucht *f* први плод; 2garbe *f* први сноп *m*; 2kalb *n* прво теле; 2kuh *f* првотеока; 2lamm *n* прво јагње; 2schaf *n* првојагњеница *f*; 2versuch *m* први покушај; 2werk *n* први рад *m*, првенче. [adv. први пут.]

e'rst...: 2malig {~малльх} *a* први; 2mals {~малс} *f*

er|sto'chen {ершт'орб'чн} *p. p.* од erstechen.

er|sto'rben {ершт'орб'чн} *p. p.* од ersterben.

er|stra'hlen *intr.* (s) заблистати, синути; гра-}

e'rst|rangig *a* = erstklassig. [пути.]

er|stre'ben *tr.* 1. = austreben. 2. постићи својим трудом.

er|stre'cken I *tr.* продужи(ва)ти, расте|гнути, -зати, пруж|ити, -ати. II sich ~ пружати се, простирати се, проте|гнути се, -зати се; пружити се, допирати, досезати.

er|strei'ten *tr.* извојевати, доћи парничењем (*acc. до*); задобити.

er|stri'tten {ершт'р'т'чн} *p. p.* од erstreiten.

er|stu'mmen *intr.* (s) = verstummen.

er|stu'mpfen I *tr.* за-, о|туп|ити, -љивати; за-руб|ити, -љивати. II *intr.* (s) sich ~ о-, за-тупети, о-, за|тупљивати.

er|stu'nken {ершт'н'к'чн} *p. p.* а в. erlügen.

er|stürmbar {ершт'урмбар} *a* освојљив јуришем.

er|stürmen X I *tr.* на јуриш (за)узети, освојити. II Er|stürmen *n*, Er|stürmung *f* (за)узимање јуришем.

er|su'chen I *tr.* (за)молити, затражити (и: за). II Er|su'chen *n*, Er|su'chung *f* молба.

er|sü'ndigen *tr.* 2 изгрешити, грехом добити, стећи непоштено.

er|su'ngen {ерз'ун-чн} *p. p.* од ersingen.

er|ta'ppen I *tr.* ухватити, укебати, затећи (auf frischer 'lat на делу); da ertappe ich dich wieder onet сам те укебао. II Er|ta'ppen *n*, Er|ta'ppung *f* хватање на делу, затицање на делу. [пазити.]

er|ta'sten *tr.* напипати, пипањем сазнати, о-}

er|tau'ben {ерт'авб'чн} [taub] I *intr.* (s) 15а о-глухнути, оглувети. II *tr.* оглувити.

Er|tau'bte(r) {ерт'авнт'р} *s* 91 оглувел|и, -а,}

er|tau'ben *tr.* = ertauben II. [глувах.]

er|tau'schen *tr.* = eintauschen.

er|tei'len I *tr.* да(ва)ти; изда(ва)ти; саопш|ити, -авати; Antwort ~ одговорити; e-n Auftrag ~ издати налог, наложити, наредити; Audienz ~ примити у аудијенцију; в. Befehl; Erlaubnis ~ допустити, дати допуштење; e-n Rat ~ дати савет, саветовати; Unterricht ~ учити, поучавати, давати часове; e-n Verweis ~ дати укор, укорети. II Er|tei'len *n*, Er|tel'lung *f* давање; издавање; саопш|авање, -ење; Erteilung einer Erlaubnis давање допуштења, дозвола, допуштење; Erteilung von Unterricht давање часова, поучавање.

Er|teiler *m*, ~in *f* давал|ац, -ица, давач, -ица; издавал|ац, -тељка.

er|tö'nen I *intr.* (s) = erschallen; die Glocken ertönten звона ударише (и. забрујаше). s-e Stimme ~ lassen заорити гласом II *tr.* зазвучати (acc чим) III **Er|tö'nen** n, **Er|tö'nung** f заоравање, разлегање, грмљење, о-рење, звоњење, зазвонявање, затрубљивање **er|tö'sen** *intr.* (s) одјекивати (и. разлегати се) у буци, (за)бучати **er|tö'ten** I *tr.* по-, убити, усмртити, умртвити, -љавати, уморити, затрти, затирати; s-e sinnlichen Begierden ~ умртвити своје чулне пожуде II **Er|tö'ten** n, **Er|tö'tung** f убијање, усмрћење; затирање, утамањивање, умртвљивање. [дак; добит(ак m) f; плод, род.] **Er|tra'g** (ертраг) m 3b принос, приход, дохо-
er|tra'gbar a = erträglich I **er|tra'gen** I *tr.* 1. поднети, -осити (die Hitze впухину; das Unrecht неправду); сносити; о-, пре|трпети, трпети, издржа(ва)ти; e-n Schimpf geduldig ~ поднети стрпљиво срамоту; die Schmerzen nicht mehr ~ können не моћи више подносити болове; die Not läßt sich schwer ~ невоља се тешко подноси 2. готово † = eintragen I 4 II **Er|tra'gen** n, **Er|tra'gung** f подношење, сношење, (пре)трпљење, издржавање **Er|tra'g...**, **er|tra'g...**: 2fähig a под(оно)сан, продуктиван. ~fähigkeit f плодн. ст, продуктивност. 2gebend a у-, приносан **er|trä'glich** (ертрәкльх) I a 1 под-, сношљив, сносан. ~ machen направити сношљивим. 2. подношљив, приличан. II *adv* под-, сношљиво **Er|trä'glichkeit** (ертрәкльх) f 3b под-, сношљивост. **er|trä'glos** a без приноса, непродуктиван **Er|trä'gnis** (ертрәкнәс) n 2h¹ = Ertrag **er|trä'greich** a врло приносан, јако плодан. **er|trä'gsam** a = einträglich. **er|trä'nken** *tr.* удавити, утопити. **er|trä'men** *tr.* сањати, уснити; *fig.* сањати, замишљати, уображавати; erträumt уображен, замишљен. **er|tre'ten** *tr.* = zertreten. **er|tri'nken** I *intr.* (s) по-, утопити се, у-, подавити се. II **Er|tri'nken** n, **Er|tri'nkung** f утопљење, даљење, утапање. **er|tro'tzen** *tr.* (acc.) von j-m et. (acc.) ~ испркосити (и. пркосом задобити) што од кога. **er|trü'ben** *intr.* (s) (за)мутити се. **er|tru'nken** (ертрункен) p. p. од ertrinken **Er|tru'nkene(r)** {~tr) s 9l (у)дављеник, -ца, утопљеник, -ца. **Er|tü'chtigung** (ертүчтүгүн) [tüchtig] f 3b о-способљавање, -ење n, физички одгој m **er|ü'brigen** (ерубририч) [übrig] I *tr.* 15a при-, уштедети, преоста(ја)ти, оста(ја)ти претећи, претицати (*intr.*), wenn ich so viel Zeit ~ kann ако будем имао толико времена; ако ми за то остане толико времена. II *imp.* es erübrigt mir nur noch die Bemerkung остаје ми само још да напоменем. III *sich* ~; es erübrigt sich, auf diese Frage einzugehen излишно је да се расправља о овоме питању. IV **Er|ü'brigte(s)** (ерубригте) n 9l уштећевина f, преостатак m. V **Er|ü'brigen** n, **Er|**

ü'bringen f преостајање; уштећивање, претицање [ученост.] **Eruditi'o'n** (ерудитио) [лат.] f 3b ерудиција, **erue'ren** (ерурири) [лат.] *tr.* (про)наћи, испитати, докучити. **Eruptio'n** (еруптио) [лат.] f 3b ерупција, про-ваљивање n, провала, излив m, избацивање n. **Eruptio'n's** erscheinung f еруптивна појава **erupti'v** (еруптиф) [лат.] a еруптивни, вулкански [камење.] **Erupti'v,gestein** n вулканско (и. еруптивно) **E'r've** (ерв) f 3b (Ervum ervi'lia) уров m, лењак m. **er|wa'chen** I *intr.* (s) будити се, про-, разбу- дити се (и *fig.*), пренути се; *fig.* vom Tode ~ оживети, васкрснути из мртвих; der Tag erwacht свиће, буди се дан; *fig.* der alte Haß erwachte wieder стара мржња пробуди се опет. II *tr.* бдијући дочекати. III **Er|wa'chen** n буђење, раз-, про|буђивање **er|wa'chsen** [wachsen] I *intr.* (s) 1. по-, уз-, из-, на-, од|расти 2. (по)нићи, родити се, произићи, -лазити, потећи, -ицати, на-, по-стати, daraus ist nur Schaden ~ отуда је на-стала само штета; die daraus ~den Übel зла која потичу одатле. II **er|wa'chsen** p.p и a одрастао, ~es Mädchen одрасла девојка, де-војка на удају. III **Er|wa'chsene(r)** s 9l одрас-ли, -а, die Erwachsenen одрасли. **Er|wa'chsenheit** f 3b одраслост **er|wä'gen** I *tr.* раз-, про|мислити, размишља-ти, раз-, про|мотрити, процењити, -њивати, промерити, расу|ђивати, -дити, испит(ив)а-ти, (про)мозгати. II **Er|wä'gen** n, **Er|wä'gung** f раз-, про|мишљање, процењивање, проме-равање, расуђивање, мозгање; in Erwägung ziehen осврнути се на што, узети у разма-трање; in Erwägung, daß... с обзиром на то што..., стога што..., судећи по томе што...; in Erwägung dieses Umstandes с обзиром на ту околност. **er|wä'hlen** I *tr.* из-, од|абрати; er ist zum Kö-nige erwählt worden он је изабран за краља. II **Er|wä'hlte(r)** s 9l избраник, -ца. III **Er|wä'hlen** n, **Er|wä'hlung** f бирање, из-, ода-бирање, избор m. **er|wä'hnen** I *tr.* et. (и. e-r Sache gen.) споме-нути, (на)поменути, помињати што; hier ist zu ~ овде ваља (с)поменути. II **Er|wä'hnen** n, **Er|wä'hnung** f (на)помињање, спомињање, (с)помен m; j-s, e-r Sache (gen.) Erwähnung tun (с)поменути (и. (с)помињати) кога, што. **er|wä'hnen's|wert** a (с)помињања вредан, вре-дан да се (с)помиње (и. спомене). **er|wa'hren** I *tr.* потврдити, -ђивати; обисти-нити, -њавати. II *sich* ~ и *intr.* (s) обисти-нити се, -њавати се. **er|wa'ndern** *tr.* 1. путовањем стећи. 2. до-живети на путу. **er|wa'rmen** I *intr.* (s) у-, о-, за|грејати се. II **Er|wa'rmen** n, **Er|wa'rmung** f у-, за|грејање. **er|wä'rmen** I *tr.* и *refl.* (сich ~) загревати (се), загрејати (се), о-, у-, раз-, з|грејати (се), згревати (се); откравити (се), -љивати (се), утоп|лити (се), -љавати (се); *fig.* sich für et. ~

загрејати се за што. II Er|wärm|en *n*, Er|wärm|ung *f* загревање (и *fig*)

er|wärm|en I *tr.* I. очекивати (и *fig.*), са-, до-чекати, са-, иш|чекивати, изгледати; ich erwarte, daß... очекујем да...; es war nicht zu ~, daß... не беше за очекивање да...; es steht zu ~, daß... очекује се да..., ваља сачекати да...; das habe ich von ihm nicht erwartet то нисам од њега очекивао; man erwartet mich очекују ме, чекају ме; er kann es kaum ~, daß... не може да дочека да... II Er|wärm|en *n*, Er|wärm|ung *f* очекивање (и *fig.*), са-, иш|чекивање, чекање, изгледање; wider (и. gegen) alles Erwarten против сваког очекивања; über alles Erwarten преко сваког очекивања; in Erwartung Ihrer Antwort очекујући Ваш одговор; er hat unsere Erwartungen übertroffen превазишао је наша очекивања; zu großen Erwartungen berechtigen увелико давати наде (j-n кому); voll Erwartungen sein веома се надати.

er|wärm|ungsvoll *a* пун о- иш|чекивања, са много наде; нестрпљив.

er|weck|bar *a* раз-, пробудљив.

er|weck|en I *tr.* 1. раз-, пробудити; vom Tode ~ ускрснути, оживити. 2. *fig.* пробудити, узбудити, -ђивати, побудити, изаз(и)вати. II Er|weck|en *n*, Er|weck|ung *f* буђење, разбуђивање, пробуживање, -ење, (vom Tode) ускрсавање, оживљавање, -ење.

Er|wecker *m* пробуђивач, изазивач

er|weck|lich {ервеклѝх} *a* 1. који буди, који оживљује, који разведрава. 2. *rl.* који поддржава.

er|weh|en *refl.* sich e-r Sache (*gen.*) ~ (од)-бранити се од чега; уздржа(ва)ти се од чега (der Tränen)суза, отрести се чега, отарасити се чега; sich der Verfolgungen ~ отрести се (и. ослободити се) (од) гоњења; склонити се од гоњења; ich kann mich nicht ~, zu... *inf.* не могу одолети да не... *praes.*; er konnte sich des Schlafes nicht ~ није могао одолети поспаности. [нежљив.]

er|weic|bar *a* размекшљив, наклашљив; раз-} er|weic|hen I *tr.* о-, у-, размекша(ва)ти; на-, омочити, расквасити. II *intr.* (s) и sich ~ омекша(ва)ти, омекнути, умекшати (се); разнежити се, бити ганут (и. дирнут); sich ~ lassen умилоствити се; erweicht werden омекшати. II Erweic|hen *n*, Erweic|hung *f* у-, омекша(ва)ње; разнежлавање, -ење, гануће.

Erweic|hungsmittel *n* средство за умекша(ва)ње.

er|weic|nen *tr.* 1. исплакати, плачем добити. 2. плачући (и. плачем) иш-, дочекати.

Er|weis| {ервѝс} *m* 2h = Beweis.

er|weis|en I *tr.* = beweisen I; указ(ив)ати, посведочити, -авати, ода(ва)ти; es ist erwiesen, daß... доказано је да...; в. Ehre I; j-m einen schlechten Dienst ~ указати кому пљаву у службу; Gefälligkeiten ~ учинити љубав. II sich ~ показ(ив)ати се, видети се; sich gut (schlecht) gegen j-n ~ показати се добрим (пљавим) према коме. III Er|weis|en *n*, Er|weis|ung *f* доказ(ивање) *m*; указивање.

er|weis|lich *a* = beweisbar.

er|weis|licher|maßen *adv.* подносећи доказе, са доказима, као што се може доказати.

Er|weis|lichkeit *f* 3b = Beweisbarkeit.

er|wei|tern I *tr.* и *refl.* (sich ~) ра-, по-, про-ширити (се), ширити (се); разм|аћи (се), -ицати (се); распрост|рти се, -ирати се; распростра|нити (се), -њивати (се); der Körper erweitert sich тело се шири; die Bedeutung ~ проширити значење; seine Kenntnisse, sein Wissen ~ проширити своје знање; in erweitertem Sinne у проширеном смислу. II Er|wei|tern *n*, Er|wei|terung *f* ра-, по-, про-ширивање, (про)ширење; распрост|ирање, -рањење; размицање; Erweiterung про-, ра|ширење *n*, про-, ра|ширеност.

Er|weiterungs...: проширни; ~bau *m* проширна зграда *f*, проширна градња *f*; ~bohrer *m* (сврдао) проширивач, бургија проширница

~urteil *n* проширни (и. синтетички) суд *m*, суд којим се проширује наше сазнање. Er|we|rb {ерверп} *m* 2g 1. зарада *f*, зарађивање *n*; стицање *n*; заслуга *f*; привређивање *n*, привреда *f*, обрт; von s-m ~e leben живети од своје зараде. 2. тековина *f*, тециво *n*, течевина *f*; добит(ак *m*) *f*, корист *f*; das ist mein ~ то је моја тековина.

Er|we|rb... в. Er|we|rbs...

er|we|rbbar {ерверпбар} *a* који се може стећи, зарадити итд., привредљив, привредан.

er|we|rben I *tr.* зарадити, -ђивати, заслужи-(ва)ти, стећи, стицати; привре|дити, -ђивати; j-s Achtung ~ стећи чије поштовање; sich Verdienste um das Vaterland ~ стећи заслуге за отаџбину; Vermögen, Ehre, Ruhm ~ стећи имање, част, славу; j-s Vertrauen ~ стећи чије поверење; Rechte ~ стећи право; erworbene Eigenschaften стечене особине. II Er|we|rben *n*, Er|we|rbung *f* — Erwerb.

Er|we|rber *m*, ~in *f* 1. зарађивач, -ица, привређивач, стечник, стицал|ац, -ица. 2. онај на кога је пренето право.

er|we|rblich *a* = erwerbbar.

er|we|rb|los без зараде, без посла, незапослеи Er|we|rbnis *n* = Erwerb 2.

er|we|rbsam {ерверпзам} *a* — betriebsam. Er|we|rbsamkeit {~} *f* 3b = Betriebsamkeit.

Er|we|rbs..., er|we|rbs...: ~art *f* начин *m* зараде; ~beschränkten|fürsorge *f* старање о лицима која су услед умних и телесних недостатака неспособна за рад; ~fähig *a* кадар да заради (и. стече, привреди); ~fähigkeit *f* способност за зараду (и. стицање, привређивање); ~fleiß *m* радиност *f*; индустрија; ~genossenschaft *a*) друштво *n* за привређивање; б) набављачка задруга; ~losen|unterstützung *f* помоћ (и. потпора) незапосленим; ~mittel *n* средство за живот (и. прехрану); ~quelle *f* извор *m* за привређивање; извор доходака, извор зараде; ~sinn *m* смицао за привређивање; подузетан дух, предузимљивост; ~stand *m* привредни staleж, ~steuer *f* течевина, порез *m* на течевину; ~tätigkeit *f* радиност, индустрија; ~trieb *m* — ~sinn; ~und Wirtschaftsgenossenschaft на-

бављачка и привредна задруга; *Unfähig a* неспособан за зараду; *~unfähigkeit f* неспособност за зараду; *~zweig m* привредна грана *f*, занат, струка *f*.

Er|we'rbungs... = Erwerbs... [каменом] *1* *er|we'rten tr.* уби(ја)ти хицем (mit e-m Stein) *er|wi'dern {эрвид'рин}* [wider] *1 tr. 15f 1.* вра-тити, -хати (Liebe mit Liebe љубав љубављу; e-n Besuch посету); Gleiches mit Gleichem ~ мерити истом мером; вратити на исти начин *2.* одвраћати, -тити, одгов орити, -арати, узвраћати, -тити; e-n Gruß ~ отпоздравити. *II Er|wi'dern n* *Er|wi'derung f* враћање; од-, узвраћање, прихватање, одговарање, одговор *m*. [вор.]

Er|wi'derungs|schrift f одговор *m* на одго-
er|wie'sen {ервиз'н} *p. p.* од erweisen.

Er|wie'senheit f 3b доказаност.

er|wi'mmern tr. = erwinseln.

er|wi'nden n 1 tr. = erringen. *II sich ~* = sich unterstehen. *III intr. (h)* = ermangeln. [бити.] *er|wi'nseln tr.* исцвилети, цвиљењем што до-
er|wi'rken tr. = auswirken *II*, испословати, учинити. [штедети, пригосподарити.]

er|wi'rtschaften tr. привредити, -ћивати, у-
er|wi'schen tr. 15e 1. ухватити, учебати, за-тећи; докопати, до-, шчепати; auf frischer Tat ~ = ertappen; vom Regen erwischt werden бити изненађен кишом. [сати.]

er|wi'ttern tr. напушити, нацуњати, намири-
er|wo'gen {ервог'н} *p. p.* од erwägen.

er|wo'rben {ерворб'н} *p. p.* од erwerben.

Er|wo'rbenheit {~хат'т} *f 3b 1.* степеност. *2.* = Erwerb *2.*

Er|wo'rbenchaft {~шафт} *f 3b 1.* = Erwerb *2.*
er|wu'chern tr. излихварити, иззеленашити, стећи лихварењем (и. зеленашењем).

er|wü'hlen I tr. 1. изрити, ријући доћи (acc.: до), ријући добити, стећи. *2.* = aufwählen. *II sich ~* разри(ва)ти се.

er|wü'nschen I tr. 1. = wünschen. *2.* ижеле-ти, жељењем постићи (и. добити). *II er|wü'nscht 1. p. p. и a (dv)* жељен, пожељан; драг; *adv.* по жељи; alles ist erwünscht ausgefallen све је испало како се желело; es könnte ihm nichts erwünschter sein ништа му не би било милије.

Er|wü'nschtheit f 3b пожељност, жива жеља.

er|wü'rgen I tr. 1. за-, по-, у|давити, у-, за|гу-шити, пригњавити; по-, убити. *II intr. (s)* за-, у|гушити се. *III Er|wü'rgen n*, *Er|wü'r-gung f* угушивање, -ење, загушивање, -ење. *Er|wü'rger m*, *~in f* задављивач, -ица, угуши-лац, -ица, убица.

Erz¹ {ерц} [сврн. erizzi] *n 2g 1.* руда(ча) *f*; armes, reiches, gediegenes ~ сиромашна, богата, чиста руда(ча). *2.* метал *m*, ковина *f*; мед *f*, туч *m*, бронза *f*.

Erz²..., erz³... {ерц-} [сврн. erze, гр. archi...] ар-хи..., над..., велик, јако, веле..., пре..., пре-исполни. [~ader *f* рудна жица.]

Erz³...: ~abt m генерални опат, архимандрит; *Er|zäh'lbär a* приповедљив, што се може (ис-)причати.

er|zäh'len I tr. причати, испричати, припове-

дати, исприповедати, каз(ив)ати, рећи; man erzählt sich, daß... прича се да...; lebendig ~ живо причати; ein langes und ein breites über et. (acc.) ~ (рас)причати (се) о чему надугачко и нашироко; nicht genug zu ~ wissen бити неисцрпан у причању, не знати краја у причању. *II ~d p. pr.* и *a* приповеда-ни. *III Erzäh'len n*, *Er|zäh'lung f* приповеда-ње, причање; (само Erzählung) приповетка, приповест, прича; гатка.

er|zäh'lens|wert a причања вредан, вредан да се прича, за причу. [-ица, који лепо прича.] *Er|zäh'ler m*, *~in f* приповедач, -ица, причалo, *f* *Er|zäh'lungs...*, *er|zäh'lungs...* ~art *f*, ~weise *f* начин *m* приповедања (и. причања); *~weise adv.* приповедачки, у виду приче.

Erz³..., erz³...: ~amt n највеће наследно звање у земљи; *~anbruch m* појава *f* руде; *~anflug m* танка жица *f* руде, наговештај руде; *~arbeit f* рад *m* у меди (и. у тучу, у бронзи); *~arbeiter m* радник што ради ствари од меди (и. туча, бронзе); *~aristokrat m* велики (и. рођени) аристократа; *~aristo-kratisch a* врло аристократски, као рођени аристократа; *~arm a* сиромашан у ру-дама; *~art f* врста руде, руда; *~artig a* ме-таласт, као метал; *~aubereitung f* пре-права руде; *~auge n*, *~äuglein n* руда у зрнастом облику; зрнце руде; *~ausschläger m* радник који издваја руду; *~bau m* ва-ђење руде; *~bergbau m* рудно рударство *n*; *~beschickung f* припреивање *n* руде за топљење; *~beschlagen a* окован бронзом (и. тучем); *~betrüger(in f)* преиспољна варалица, варалица над варалицама; *~bild n* кип *m* од меди; *~bischof m* надбискуп, архи-епископ, митрополит; *~bischöflich a* архи-епископски, надбискупски; *~bistum n*: архиепископство, надбискупство; архиеписко-пија *f* надбискупија *f*; *~böse a* зао дозлабо-га; *~bösewicht m* окорели зликовац; *~bruch m* рудник, рудокоп; *~bubenstück n* велико неваљалство; *~butzen m* рудни уклубак; *~dämelack m* ћаловчина; *~dechant m* архи-декан, архиђакон; *~dieb(in f)* архи-лупеж, архилопов, лопуза, лупежина, лу-пешчина, лопурда; *~druse f* кристалисани минерал; рудна друза; *~dumm a* глуп као ћускија, глуп као ноћ, глуп као даска; *~dummheit f* грозна глупост, глупост да ве-ћа не може бити; *~dumm|kopf m* глупачи-на, сомчина, букван.

er|zei'gen I tr. 1. готово *†* = zeigen. *2.* — er-weisen *1*; Ehre ~ указати почаст; j-m Gutes ~ учинити кому добра. *II sich ~ 1.* готово *†* = sich zeigen. *2.* — beweisen *1* *2*, erweisen *II 2.* *III Er|zei'gen n*, *Er|zei'gung f* по-, у|ка-зивање, по-, за|сведочавање, по-, за|сведо-
e'rzen¹ {ерцен} [Erz¹] *a* = ehern. [чење.]
e'rzen² {ерц'н} [er] *tr.* ослов|љавати -ити са он (er) (yn. duzen).

Erz³..., erz³...: ~engel m арханђео, аранђел, ~esel *m* магарина, магарац над магарцима. *er|zeu'gbar {ерц'кбар}* *a* производљив. *Er|zeu'gbarkeit {~кб'т}* *f 3b* производљивост.

er|zeu'gen I *tr.* ств|орити, -арати; (из)родити рађати; произв|одити, -ести, (из)радити, израђивати, правити; проузроковати, изаз(и)-вати; изв|ести, -одити, излећи; *heuer haben wir weniger erzeugt* ове године смо мање произвели; *e-n Strom ~ произв|ести -одити струју*. II *sich ~* рађати се, стварати се, образовати се. III Er|zeu'gen *n*, Er|zeu'gung *f* (про)извођење, стварање, прављење, производња, производ *m*, плод *m*; рађање, извођење, израђивање, творевина.

Er|zeu'ger *m*, ~in *f* 1. родитељ, -ка, отац, мајка. 2. произвођач, -ица, производник. 3. ☼ = Dampferzeuger.

Er|zeu'gnis *n* производ *m*, творевина *f*; израђевина *f*, плод *m*, рукотворина *f*.

Er|zeu'gte(r) {ериџкт(р)} *s* 91 узв. ст. син, ћерка, дете, потомак.

Erzeugungs..., erzeugungs...: ~fähig *a* способан за рађање (и. за стварање порода); ~fähigkeit *f* способност за рађање; ~kosten *pl.* трошкови *m pl.* око производње; ~kraft *f* моћ рађања.

Erz..., e'rz...: ~fall *m* незнатно рудовито место *n*; ~farbe *f* боја *a* меди, бронзана боја, боја туча; ~farben *a*, ~farbig *a* бронзане боје (*gen.*), боје меди (и. туча); ~faß *n* буре за извлачење руде; ~faul *a* лен као буба; ~faulenz(er)in *m*, ~faulpelz *m* преиспољна ленистина; левента; лези, хлебе, да те је-(де)м; ~feind(in) *m* (дин)душманин, заклет|и -а непријатељ, -ица, крвни непријатељ; ~feindlich *a* душмански, врло непријатељски; ~flegel *m* простачина, цепаница; ~förderung *f* ☼ копање (и. вађење) руда, експлоатација руда; ~förderungs|schacht *m* ☼ окно *n* за вађење руда; ~führung *f* ☼ рудовитост, рудоносност; ~gang *m* рудна жила *f*; ~gauner *m* маугупчина; ~gebirge *n*: а) рудоносна планина *f*, рудна гора *f*; б) ☼ Еригебирге; ~gewinnung *f* ☼ добијање (и. вађење) *n* руда; ~gießen *n* ливење бронзе (и. туча); ~gießer *m* ливач бронзе (и. туча); ~gießerei *f* ливница меди (и. бронзе); ~gräber *m* рудар; ~grobian *m* геачина; ~grube *f* рудник *m*, рудокон *m*, мајдан *m*; ~halde *f* рудно хрпиште *n*, рудно згртиште (и. просипалиште) *n*; ~haltig *a* рудовит; ~haus *n* рудара *m*, магазин за руду; ~haus *n* надвојводски дом *m*; ~herzog(in) *m* надвојвода, -ткиња; ~herzoglich *a* надвојводски; ~herzogtum *n* надвојводство; велика војводина; ~heuchler(in) *m* лицемерчина; ~hufig *a* ☼ са бронзаним копитама; ~hurer *m* курварчина; ~hure *f* курветина; ~hütte *f* топионица, самоков *m*.

er|zie'hen I *tr.* 1. одгајити, одгојити, одгајати, васпита(ва)ти, узгојити, -ајати, изобра|жавати, -зити, однихати, подићи; *das ist ein schlecht erzogener Mensch* то је неваспитан човек. 2. аус. = fortziehen. II *sich ~* = sich erstrecken. III Er|zie'hen *n*, Er|zie'hung *f* одгајање, васпита(ва)ње, одгој *m*, изобра|жавање, -ење.

Er|zie'her *m* ~in *f* васпитач, -ица, васпита-

тељ, -ка, одгојитељ, -ка, одгајивач, -ица, наставник, -ца.

er|zie'herisch {ериџерич} *a*, erzie'hlich {ериџлих} *a* васпитачки, васпитни, одгојни.

Er|zie'hungs..., er|zie'hungs...: одгојни, васпитни: ~anstalt *f* одгојилиште *n*, васпиталиште, васпитни завод *m*, завод за васпитање; ~art *f* начин *m* васпитања (и. одгоја); ~buch *n* књига *f* о васпитању (и. одгоју); васпитна (и. одгојна) књига; ~fach *n* васпитна (и. одгојна) струка *f*; педагогија; ~fehler *m* погрешка у васпитању (и. одгоју); ~gang *m* — ~methode; ~gelder *n pl.* трошкови *m pl.* око васпитавања; ~grundsatz *m* васпитно (и. одгојно) начело *n*; ~haus *n* = ~anstalt; ~kunde *f*, ~kunst *f* наука о васпитању (и. одгоју), вештина васпитања (и. одгоја); ~lehre *f* васпитна (и. одгојна) наука, педагошка наука, педагогија; ~los *a* безваспитања, безодгојни; ~methode *f* метода (и. начин *m*) васпитања (и. одгоја), васпитни (и. одгојни) метод; ~mittel *n* васпитно (и. одгојно) средство; ~schrift *f* васпитни (и. одгојни) спис *m*, педагошки спис; ~system *n* васпитни (и. одгојни) систем *m*, педагошки систем; ~weise *f* = ~art; ~wesen *n* просвета *f*, васпитавање, одгајање; ~widrig *a* противан васпитању (и. одгоју); ~wissenschaft *f* = ~kunde.

er|zie'len *tr.* 1. узети -имати на нишан, з-,по-годити, *fig.* смерати (*acc.* на), циљати. 2. постићи, -гнути, постижавати; *er hat folgenden Erfolg erzielt* он је постигао овакав успех; *gute Preise ~* постићи добре цене. 3. = erzeugen I 1; *er erzielt die schönsten Erdbeeren* он производи најлепше јагоде. II Er|zie'len *n*, Er|zie'lung *f* постиза(ва)ње, постигнуће, производње; *zur Erzielung dieses Zweckes* за постигнуће ове сврхе.

er|zi'ttern I *intr.* (s) за-, уз|дрхтати, за-, уц|трепети, ус-, за|треперити, ус-, за|трести се, тргнути се, узигра(ва)ти, (за)цепети, стрепети; *aller Herzen erzitterten vor Freude* свима је заиграло срце од радости. II Er|zi'ttern *n*, Er|zi'tterung *f* за-, уз|дрхтавање, ус-, за|треперење, затресање, стрепљење, стрепња.

E'rz..., e'rz...: ~jude *m* прави Јеврејин; јеврејштина ~kammer *f* складиште *n* руде; ~kämmerer *m* главни коморник; ~kanzler *m* врховни канцелар; ~kasten *m* = ~truhe; ~katholik(in) *m* велики каголик, -иња; ~katholisch *a* јако католичан; ~klein *n* ☼ дробна (и. ситна прашина) руда *f*; ~knauser *m*, ~knicker *m* преиспољна циција, опака тврдица; ~korb *m* ☼ корпа *f* за руду; ~kübel *m* ☼ кабао за руду; ~kunde *f* металографија; топиоништво *n*, металургија; ~kundige(r) *m* учен рудар, минералог; топионичар, металургиста; ~laffe *m* шмокланчина; ~lager *n* рудиште, рудни слој *m*, лежиште руде; ~lagerstätte *f* рудиште *n*, рудно лежиште *n*; ~leer *a* безрудан, нерудовит, јалов; ~lügnen(in) *m* лажовчина; ~lummel *m* клипанчина, зинзовчина; ~marschall *m* врховни (и. велики) маршал; ~mann *m* рудар; ~mehl

n иситњена (и. самлевена) руда *f*; ~¹*mittel* *n* рудни уметак *m*, рудни полог *m*; ~¹*mühle* *f* млин *m* за млевање руда; ~¹*mund[schenk* *m* дворски натпехарник; ~²*narr* *m*, ~²*närrin* *f* будалчина, лудовчина; ~¹*nest* *n*, ~¹*niere* *f* гнездасто рудно налазиште *n*; ~¹*ofen* *m* висока пећ *f*.

er|zo'g {еруок} *impf.*, *er|zo'gen* {еруог'и} *p. p.* од *erziehen*.

E'rz..., *e'rz...*: ~²*pedant* *m* претерани ситничар; ~¹*pinsel* *m* сомчина, звеканчина; ~¹*pocher* *m* радник који меље руду; ~²*prahler* (*n f*) *m* велик|и-а хвастав|ац -ица; ~²*priester* *m* првосвештеник, прота, протопоп, протојереј, протопресвитер; ~²*priesterlich* *a* првосвештенички, протопопски, протојерејски; ~¹*priestertum* *n* првосвештеништво, протојерејство; ~¹*probe* *f* рудни оглед *m*; ~¹*reich* *a* богат рудом, рудовит, богат металима; ~¹*säuf* *m* древна пијаница, *fig.* смук; ~²*schalk* *m* лолчина; ~²*schatzmeister* *m* главни благајник; ~¹*schaum* *m* метална пена *f*; ~¹*scheiden* *n*, ~¹*scheidung* *f* пребирање (и. издвајање) руде; ~¹*scheider* *m* пребирач (и. издвајач) руде; ~²*schelm* *m* угурсушчина, лолчина; ~*schenk* *m* = ~*mundschenk*; ~¹*schicht* *f.* а) слој *m* руде, рудни слој; б) количина руде испољена за 24 часа; ~¹*schlamm* *m* рудни муљ; ~*schuff* *m* архибитанга, нитковчина; ~*schurke* *m* = ~*gauner*, нитковчина; ~¹*speise* *f* бронза; ~*spieler* *m* страстан играч, коцкарчина; ~¹*spitzbube* *m*, ~²*spitzhübn* *f* велики угурсуз (и. чапун); ~¹*spur* *f* траг *m* руде; ~¹*staub* *m* рудна прашина *f*, самлевена руда; ~*stift* *m* надбискупиа; ~¹*stock* *m* рудни склад (и. вршај); ~¹*stufe* *f* узорак руде, руда(ча); ~²*taugenichts* *m* никуговић, ништавило; ~¹*teufe* *f* дубина у којој има много руда; ~²*truchseß* *m* дворски економ; велики трезник; ~¹*umpanzert* *a* оклопљен бронзом (и. тучем); ~¹*umschient* *a* са доколеницама од туча (и. бронзе).

er|zü'nen *tr.* 1. на-, раз|јутити, разгневити; на-, ра|срдити. 2. на-, раз|једити. II *intr.* (s) и *sich* ~ 1. раз-, на|јутити се, расрдити се, разгневити се. 2. *sich mit j-m* ~ посвадити се с киме. III *Er|zü'nnen* *n*, *Er|zü'nung* *f* раз|јућење, расрђење, разгневљење.

E'rz..., *e'rz...*: ~²*vater* *m* праотац, патријарх; ~²*väterlich* *a* праотачки, патријархалан; ~²*verschwender* (*n f*) *m* грдна распикућа; ~¹*wäsche* *f*: а) испирање руда; б) испиралиште *n* руда; ~¹*wäscher* *m* испирач руда.

er|zwa'cken *tr.* шчепати. [ти, -ћи.]

er|zwe'cken *tr.* 1. — *bezwecken*. 2. пости|гну-и

E'rz|wind *beutel* *m* велики ветропир, витропир да му пара нема.

er|zwi'ngen *tr.* изну|дити, -ђавати; *den Zutritt* ~ извојевати приступак. II *er|zwingen* {еривуи'и} *p. p.* и *a* изну|ђен; насилан, неприродан. III *Er|zwingen* *n*, *Er|zwingung* *f* изну|ђавање, -ење. [лихвар.]

E'rz|wucherer *m* окорели зеленаш, велики

er|zwingener {маßen *adv.* присилним начином. *es' abr.* 's {èc} [свн, es] *9a pr./p.* трећер ли-

ца једине, средњег рода, *nom.* оно, *acc.* (ње)га. I као предмет. 1. а) *er nimmt* ~ (*das Kind*) он га узима (дете); *ich weiß* ~ знам то; б) *иза v*; *er wird* ~ *bereuen* кајаће се он због тога; *er hat* ~ *beantwortet* одговорио је на то. 2. (као припрема за следеће; не преводи се) *ich halte* ~ *für unnötig*, *so viel Geld mitzunehmen* држим да је излишно, да се поне-се толико новаца. 3. у изразима: в. *absehen* I 5; *aufnehmen* I 1; *es gut haben*: а) бити срећан; *er hat* ~ *gut* њему је добро; б) *sie hat* ~ *gut* њој је добро (= с њом добро поступају); ~ *mit j-m halten* држати се кога, бити уз кога. II као *gen.* нек. место *seiner* и. *dessen*, сада *acc.*; *ich habe* ~ (и. *hab's*) *satt* сит сам тога. III као предикатова допуна: *er ist arm*, *wir sind* ~ *auch* он је сиромаш, ми смо то исто (и. а и ми смо); *sind Sie der Vater dieses Kindes?* — ја, *ich bin* ~ јесте Ви отац овога детета? да, ја сам; *sie sind* ~ (*sind's*) они су (то). IV I. подмет код *v imp.*; *es regnet* пада киша, дажди; *es blitzt* сева; *wenn (es) sich findet*, да... ако се нађе (и. утврди) да... 2. као граматични подмет, место правог: ~ *war* (и. *lebte*) *einmal ein König* био једном неки краљ; ~ *freut mich* мило ми је; ~ *kamen drei Wagen* дошла су троја кола; ~ *lebe der König!* живео краљ!; ~ *wird gespielt* игра се; ~ *braust das Meer* море бучи (и. шуми); ~ *klopft* куца неко; ~ *lebt sich schön* лепо се живи; ~ *tut mir leid* жао ми је; ~ *gibt* има; *es kommt mir* вр чини ми се. 3. *ca v sein*: а) испред *a*: ~ *ist* *offenbar*, да *Sie recht haben* јасно је да имате право; б) испред *s* *ca art.* ~ *ist ein Deutscher* *Hemaц* је; *c*) пред *s* време-мена: ~ *ist* *Zeit* време је; *es sind* 10 *Tage* *her* има (отада) 10 дана. 4. (неодредљиво нешто) *veh.* ~ *riß mich hinunter* повукло ме је нешто доле. 5. *ich bin* ~ ја сам (то); *das ist* ~, *was ich sagen wollte* то хтедох рећи; *Es' {~} n* ~ *es, mi.* [то је што хтедох рећи.] *E'sau* {~} *m* 8b Исав. [њива орница *f.*] *Esch* {~} *m* 2g, *E'sche*! ~ *hom.* *Äsche* *f* *Äsche* {~} *f* 3b (Fraxinus) јасен *m*. *e'schen* {~} *a* јасенов, од јасеновине. *E'schen...*, *e'schen...*: ~*artig* *a* јасенаст, као јасен; ~*baum* *m* јасен; ~*holz* *n* јасеновина *f*, јасеново дрво; ~*prügel* *m*, ~*rute* *f*, ~*stab* *m* јасеновац *m*, јасеновача *f*; ~*wald* *m*, ~*wäldchen* *n* јасеник *m*, јасенова шума *f*. *E'schenbach* {~} *m* 8a Wolfram von (немачки песник 1170—1220) Волфрам од [Ешенбаха.] *E'schel* {~} = *Äschel* 1. [Ешенбаха.] *E'schling* {~} *m* = *Asch*, *Äsche* *m* *Asel* {~} [свн. *esel*; лат. *asinus*] *m* 2l 1. ~ (Asinus) магарец, магаре *n*, осао, кењац, гу-мапе *n*, пуле *n*; *den* ~ *scheren* зевзечити се; *ein* ~ *schimpft* *den anderen* *Langohr* смејала се кука кривом дрвету; *potсмевала* се сова сеници; *vom Pferd auf den* ~ *kommen* спасти с коња на магарца; *den Sack schlägt* *er*, *den* ~ *meint* *er* *hepku* кара, а снаси приговара. 2. *fig.* магарец, магарчина, глупак, мазгов, дедак; *alter* ~! магарчино! [магарец.] *e'sel...*; ~*ähnlich* *a*, ~*artig* *a* магараст, као!

E'selchen {~лн} *n* 2l = Eselein.
Eselei' {~лн} *f* 3b магарштина, глупост, магарећи посао *m*.
E'selein {~лн} *n* 2l магаре(нце), магарчић *m*, пуле, ослић *m*, товарчић *m*.
E'sel..., **e'sel...** {~лн-}. ~fest *n* свечаност *f* магарца; ~fohlen *n*, ~füllen *n* магаренце; ~grau *a* сив као магарац; ~hengst *m* магарац за приплод; ~halt {~лхфт} *a* магарећи, глуп; *adv.* магарећи, глупо.
E'selin {~лн} *f* 3с магарица (и *fig.*).
E'sel...: ~milch *f* магаричино млеко *n*.
e'seln {~лн} 1 *tr.* (на)магарчити. II *intr.* (h) 1. коњосати, дириңцити. 2. будалити, лудовати, правити будалаштине.
E'sels...: ~rennen *n* магарећа трка *f*, трка магарца; ~stute *f* магарица; ~treiber *m* ослар.
E'sels... {~лн-}: ~arbeit *f* магарећи посао *m*; ~bank *f* магарећа клупа, последња клупа у школи (за рхаве ученике); ~bohne *f* (Vicia faba) боб *m*; ~brücke *f*: a) магарећи мост *m*, олакшавање рада ленивцима; b) *fig.* Питагорино правило.
E'selschaft {~лшфт} *f* 3b 1. магарци *m pl.*, магарад *f coll.* 2. магараштво *n*, магареће битисање.
E'sels..., **e'sels...**: ~distel *f* a) (Onopordum) чкаљ *m*; b) (Onopordum acanthium) магарећи чкаљ, модри репук, меки осат; ~fell *n* = ~haut; ~furz *m* = Wedegdistel; ~geschrei *n* њакање, њака *f*; ~haupt *n*: a) магарећа глава *f*; b) = дрвена греда *f* за продужење катарке; ~haut *f* магарећа кожа, кожа од магарца; ~huf *m*: a) магареће копито *n*; b) Hufblatt; ~kinn/backen *m* магарчева вилица *f*; ~kopf *m*: a) магарећа глава; b) *fig.* кењац, магарчина; ~ladung *f*, ~last *f* магарећи товар *m*; ~ohr *n*: a) магареће уво; b) поврнути део листа у књизи; ~rücken *m*: a) магарећа леђа *n pl.*, магарећи хрбат; b) зашиљен свод. [магарад; ~treiber *m* ослар.]
E'sel...: ~stall *m* магарећа штала *f*, стаја *f* за
E'sels...: ~tritt *m* ударац магарчеве ноге; *fig.* кукавичка освета *f*.
E'sel|wett|rennen *n* = Eselrennen.
Eskadro'n {ескадрон} [фр.] *f* 3b (pl. и bi) X ескадрон *m* (коњички одред).
Eskadro'ns... {~онс-}: ~chef *m*, ~führer *m* командир ескадрона.
eskamotie'ren {эскамотирн} *tr.* 15g изводити вештине са показивањем и скривањем ства-
E'skimo {эскимо} [индијански] *m* биескимо. [ри.]
eskomptie'ren, **eskontie'ren** {эсконтирн} [фр.] 1 *tr.* 15g X = diskontieren. II **Eskontie'ren** *n*, **Eskontie'ring** *f* есконтовање, есконт.
Esko'rte {ескорте} [фр.] *f* 3b (оружана) пратиња.
esote'risch {эзотерич} *a* езотеричан, посвећен.
Espare'tte {эспаретт} [фр., шп.] *f* 3b (Opobrychis sativa) еспарзета, слатка детелина, турска детелина.
E'spe {есп} [свн. aspa] *f* 3b (Populus tremula) трепетљика, јасика, јагњеда.
e'spen {~н} *a* јасиков, од јасике, јагњедин.
E'spen... {еспн-}: ~baum *m* = Espe; ~blatt *n* јасиков лист *m*, трепетљичин лист; ~holz *n*

јасиковина *f*, јагњедовина *f*; ~laub *n* јасиковино лишће *n coll.*; wie ~laub zittern дрхтати као прут; зацептети као прут, трести се као трска; ~wald *m* јасик, јасикова шума.
Espera'nto {есперанто} [шп.] *n* bk (и. inv. pl.), есперанто *m*.

Esperanti'st {~рантист} *m* 3a есперантиста.

E'spicht {еспихт} *n* = Espenwald.

E'sra {есра} [јев.] *m* 8b bibl. Езра.

Essä'er {есер} [јев.] *m* 2l становник града Есеје, Есејанин. [расправа, чланак.]

E'ssay {есе} аус.. **Essai'** {есе} [енг.] *m* би есеј.

e'Bbar {еббар} *a* за јело, једљив, што се једе; das ist nicht ~ то није за јело, то се не једе.

E'Bbarkeit {~карт} *f* 3b једљивост; ~en *pl.* јела, јестива.

E'B... {е-}: ~begier(de) *f* = ~gier; ~besteck *n* прибор за јело (нож, виљушка и кашика).

E'sse {ес} [свн. essa] *f* 3b 1. виган *m*, ковачко огњиште *n*; myth. Gott der ~ Вулкан. 2. огњиште *n*. 3. димњак, оцак.

E'sselgeld *n* = Eßgeld.

e'ssen {есн} [гот. itan, лат. edere] 1 *tr.* 14a и б. предмета: јести, појести, изести, обедовати; zu Abend ~ вечера(ва)ти; zum Frühstück ~ доручковати; zu Mittag ~ ручати; sich satt (и. dick, voll) најести се, набокати се; alles ~ све појести; was werden wir heute zu Mittag ~? шта ћемо имати за ручак?; er hat die Weisheit mit dem Löffel gegessen он је кашиком посркао мудрост; nicht ~ dürfen не смети ништа јести; j-n arm ~ појести (и. потрошити) кому и црно иза ноктију; осиромажити кога својим једењем; die Schlüssel leer ~ очистити зделу, појести све из зделе, sich krank ~ разболети се од многог јела; ich habe mir... acc. zuwider gegessen огадило ми је... *nom.*; sein Brot mit Tränen ~ залогаје сузима натапати; wo sechs ~, spürt man den siebenten nicht где има јела за шесторицу, може се нахранити и седми; wer nicht arbeiten will, soll auch nicht ~ ко неће да ради, не треба ни да једе. II **E'ssen** ¹ *n* 2l 1. једење, обедовање; was gibt es zum Essen шта има за јело?; zu vieles Essen ist schädlich претерано једење шкоди; er vergißt Essen und Trinken darüber при томе заборавља (он) да једе и да пије. 2. јело, јестиво, храна *f*; das Essen ist hier sehr gut јело је овде врло добро. 3. обед *m*, ручак *m*, вечера *f*; goszba *f*; sto *m*, трпеза *f*; zum Essen eingeladen sein бити позван на ручак; vom Essen aufstehen устати од стола; zum Essen ausgeben sein бити позван на ручак (у граду).

E'ssen ² *n* 8g ● Есен (град у Пруској) *m*.

E'ssen... {есн-} [Esse]: ~eisen *n* (и. Eßeisen) цев *f* којом се утискује ваздух у пећ за топљење; ~feger *m*, ~kehrer *m* димњичар, оцачар; ~mantel *m* димњички омотач; ~klin-ge *f*, ~räumer *m*, ~spieß *m* чистилица за запуштене цеви у пећима за топљење; ~meister *m* ковач, косар.

E'ssens... {еснс-}: ~zeit *f* време *n* обода.

Esse'nz {есенц} *f* 3b есенција (и. етерично уље; најхранљивији део чега; битни састо-

- jak; концентрисан препарат за прављење пића; суштина).
- E'sser {e'sp} *m* 2l, ~in {~ün} *f* 3c јелац; er ist ein starker (schwacher) ~ он добро (слабо) једе. [п, јастивије п, крканција.]
- Esserei' {e'spæ} *f* 3b *fam.* прекомерно једење
- e'sserlich {e'sp'līx} *a* *fam.*: mir ist nicht ~ не једе ми се.
- E'ß..., e'ß...: ~eisen *n* [Esse] = Esseneisen; ~geld *n* новац *m* за храну; ~gabel *f* виљушка; ~gelage *n* гозба *f*, част *f*, свечан ручак *m*, свечана вечера *f*; ~geschirr *n* стоно посуђе; ~gier *f* јешност, прождрљивост, алапливост; ~gierig *a* јешан, прождрљив, алаплив.
- E'ssig {e'sīx} {свн. ezzih; лат. acetum} *m* 2g¹ оцат, остика *f*, сирћета (и. оцта); mit ~ säuern засирћетити, заоцитити; in ~ legen метнути у сирће (и. у туршију), оставити за зиму; zu ~ werden претворити се у сирће, укиселити се; *fig. fam.* das ist ~ и. damit ist es ~ то је пропало.
- E'ssig..., e'ssig... {e'sīx-}: сирћетни, оцтени: ~art *f* врста сирћета (и. оцта); ~artig *a* сирћетаст; ~äther *m* ~ сирћетни (и. оцтени) етар; ~baum *m* (Rhus coriaria) шмак; ~bildung *f* стварање (и. образовање) *n* сирћета (и. оцта); ~braten *m* печење *n* у киселом соку; ~brauer *m* сирћетар, оцтар, фабрикант сирћета; ~brauerei *f* а) прављење (и. фабриковање) сирћета (и. оцта); б) сирћетана, творница (и. фабрика) *f* оцта; ~brühe *f* кисела јуха (и. чорба); ~essenz *f* сирћетна (и. оцтена) есенција; ~fabrik(ation) *f* = ~brauerei; ~faß *n* буре за сирће; ~flasche *f* боца за сирће; ~fliege *f* (Drosophila) сирћетна мушица; ~gärung *f* сирћетно врење *n*; ~geist *m* сирћетни (и. оцтени) шприт; ~glas *n* = ~flasche, стакло за сирће; ~gurke *f* кисео краставац *m*, краставац из сирћета; ~handel *m* трговина сирћетом; ~händler *m* сирћетар; ~krug *m* крчаг за сирће; ~mutter *f* сирћетни талог *m*, сирћетна стеља *f*, сирћетни квасац *m*; ~rose *f* (Rosa gallica) дивља ружа, каук-ђул *m*; ~sauer *a* кисео као сирће; кисео, сирћетаст; ~saure Tonerde ацетат глинин; ~säure *f* ~ сирћетна (и. оцтена) киселина; ~sieder(ei *f*) *m* = ~brauer(ei); ~wasser *n* водом разблажено сирће; ~und Ölständer *m* стони прибор за зеитин и сирће, уљаница и оцтеница.
- E'ß..., e'ß...: ~kartoffel *f* кромпир *m* за јело; ~kastanie *f* питоми кестен; ~korb *m* котарица *f* за јело; ~löffel *m* ожица (и. кашика) *f* за јело; alle Stunden e-n ~löffelvoll свакога часа кашику; ~lust *f* јешност, воља за јелом, поједљивост, рачење *n*, тек *m*, апетит *m*; ~lustig *a* јешан, поједљив; ~saal *m*, ~stube *f* трпезарија *f*, обедованица *f*; ~schüssel *f* здела (и. чинија) за јело; ~stunde *f* доба (и. време) *n* обедовања; ~tisch *m* сто (за ручавање), трпеза *f*; ~ware *f* јестиво *n*, јело *n*; ~waren-handlung *f* трговина јестивом; ~zeit *f* време *n* јела; ~zimmer *n* = ~saal. [н|ин, -ка.]
- E'ste {e'st} *m* 3a, Estin {e'stīn} *f* 3c Естоња-} E'stland {e'stlōnt} *n* 8g ● Естонија *f*.
- e'stländisch {e'stlēndīsh} *a* естонски.
- Estra'de {e'strādē} {фр.} *f* 3b естрада, узвишено место (испред прозора), узвишење.
- Estrago'n {e'stragōn} {фр.} *m* 6i ● (Artemisia dracunculul) козалац, козлац, змијина трава *f*, змијино цвеће *n* coll.
- Estrago'n...: ~essig *m* сирће *n* од козлаца.
- E'strich {e'strīx} {свн. astrih} *m*, *n* 2g¹ плочник.
- etablie'ren {etablīrēn} {фр.} 1 *tr.* и *refl.* 15g (sich) наместити (се), смејстити (се), -штати (се), окућити (се). II Etablie'ren *n*, Etablie'rung *f* с-, на|мештање, окућење.
- Etablissem'e'nt {etablī'sma} {фр.} *n* 6i етаблисман *m*, завод.
- Eta'ge {eta'jē} {фр.} *f* 3b спрат *m*, кат *m*.
- Eta'gen... {eta'jēn-}: ~bau *m* ✕ вађење на катове (и. на лесе, на сохе); ~ofen *m* пех *f* на спрат; ~wagen *m* ● кола *pl.* на спрат.
- Etag'e're {etajerē, etajerē} {фр.} *f* 3b полица, етажер *m*.
- Etam'in {etamīn} {фр.} *m* 2g¹ 6. *pl.* ✕ етамин *m* (танко, јако збијено вунено ткиво).
- Eta'ppe {etapē} {фр.; дн. Stapel} *f* 3b етапа, постаја, друмска станица, одмориште *n*.
- Eta'ppen..., eta'ppen... {etapēn-}: ~dienst *m* етапна служба *f*; ~kommandant *m* етапни командант; ~linie *f* етапна линија; ~platz *m*, ~station *f* етапно место *n*, етапна станица *f*, место за одмор (на путу); ~straße *f* војнички друм *m*, војничка цеста; ~weise *adv.* по ета-} Eta't {eta} {фр.} *m* 6i прорачун, буџет. [пама.] eta't[mäbig *a* = etatsmäßig.
- Eta'ts..., eta'ts... {etas-}: ~beratung *f* буџетска распра, претрес(ање *n*) *m* буџета; ~jahr *n* буџетска година *f*; ~mäbig *a* државни, буџетски, по буџету; према стању (броју); ~rat *m* државни саветник.
- et ce'tera {et cet'ra} и тако даље.
- E'thik {etīk} {гр.} *f* 3b етика, наука о моралу.
- E'thiker {et'p} *m* 2l етикар.
- e'thisch {etīsh} *a* етички, моралан, наравствен.
- e'thnisch {etnīsh} *a* етнички.
- Ethnogra'ph {etnogra'f} {гр.} *m* 3a етнограф, испитивалац народа.
- Ethnographie {~grafī} *f* 6f етнографија, на-родословље, описивање народа.
- ethnogra'phisch {~grafīsh} *a* етнографски.
- Ethnolo'g {~lōk}, ~e {~lōg} {гр.} *m* 3a етнолог, познавалац народа. {народима.}
- Ethnologie' {~lōgī} *f* 6f етнологија, наука о етноло'гички {~lōgīsh} *a* етнологски.
- Etike'tt {etiket} *n* 2g = Etiket 1.
- Etike'tte {~} {фр.} *f* 3b (и. Etiket *m* 2g) 1. етикета, натпис (и. жиг) *m* на роби. 2. понашање *n* на двору, дворски церемонијал *m*, углађено понашање.
- Etike'tten...: ~druckerei *f* штампарија за израду етикета; ~streit *m* сукоб због етикета.
- etikettie'ren {~tipēn} *tr.* 15g етикетовати, метнути -ати жиг на.
- e'tlich {etlīx} {свн. etolih} *pr/ind.*, *veh. pl.* ~e = einige; ~e 20 двадесетина, двадесетак, *bibl.* ~es нешто, један део...
- e'tliche...: ~mal *adv.* = einigemal; ~r[ma]ßen, *adv.* некако, на неки начин.

E'tmal {этмал} *n* 1. морнарски дан, од подне до подне. 2. пут пређен за то време.

Etru'rier {етрурир} [лат.] *m* 2b, ~in {~ин} *f* 3c Етрур|ац, -ка.

etru'skisch {етрускш} [лат.] а етруски; die ~e Sprache етруски језик; das Etru'skische 9l, Etru'skisch *n* inv. етруски.

etsch¹ {еч} *fam.* = ätsch.

Etsch² {еч} [лат. Althesis] *f* intr. 1. die ~ Адија, Еч (река у Италији). [ђени простор.]

E'tter {етр} [свн. etar] *m* (n) prov. плот; огра-

E'tü'de {этуд} [фр.] *f* 3b етида, вежбање *n*, учење *n*. [т, чаура *f*, корице *f* pl.]

E'tui¹ {етуй, етуи} [фр.] *n* б|кутија *f*, омотач¹

e'twa {етва}, e'twan {етван} *adv.* 1. једно, отприлике, око; ~ 20 једно двадесет, двадесетак, око двадесет. 2. можда; нешто; weißt du ~ nicht? зар (можда) не знаш?; leiden Sie ~? да Вам није можда зло? да нешто не патите?; wenn er ~ sterben sollte ако (можда) умре; када би он нешто умро; außer ~, daß... сем можда да..., сем случаја да..., сем ако нешто...; denken Sie nicht ~ да не мислите можда...; wenn nicht ~ ако није можда...; sollte er ~ verreist sein да није можда отпутовао? 3. in ~ делимиче.

etwa'ig {етвајг}, etwa'nig {етванјг} (не)-какав, случајан, могућан, евентуалан; melden Sie mir seine ~e {етвајг} Ankunft јавите ми ако он случајно дође; ~e üble Folgen могуће (и. евентуалне) рђаве последице; ~ep Falles, ~en|falls *adv.* случајно.

e'twas {етвас} [свн. *n* од etewer] I *pr./ind. inv.* нешто, штогод, што; шта; ~ sehen видети нешто; er ging weg, ohne ~ zu sagen он оде не казав(ши) ништа; so ~ wie Neigung нешто као наклоност; das wäre ~ für mich то би било што за мене; ich werde Ihnen ~ sagen рећи њу Вам нешто; daraus kann ~ werden од тога може нешто бити; aus ihm wird ~ од њега ће нешто бити; das will schon ~ sagen то ће већ нешто значити. 2. *ca s:* ~ Geld нешто новаца; ~ Schönes нешто лепо; das ist ~ anderes то је (не)што друго. II *adv.* нешто, мал(ко), малчице; er befindet sich ~ besser он се осећа нешто (и. малко) боље; in ~ у нечему, у неку врсту, у неку руку; nur ~ само нешто, само малчице. III E'twas *n* inv. 1. ein gewisses Etwas неко (и. извесно) нешто. 2. нешто, ишта (*opp.* Nichts).

etwelche {етвѐлх, этвѐлх} *pr./ind.* готово † = einige. [молог.]

Etymolo'g {ету.молог}, ~e {~лог} *m* 3a ети-
Etymologie¹ {~лог} *f* 6f етимологија, наука о сродности и развију језика.

etymolo'gisch {~логш} а етимолошки.

E'tzel {етцл} [свн., *Attila] *m* 8f Атила.

Eubö'a {еубоа} [гр.] *n* 8g ● Евбеја *f*.

euch {ѐх} [свн. iuwih] *dat.* и *acc. pl.* од du вама; вас (у писмима Euch).

Eucharistie¹ {ѐхарѝсти} [гр.] *f* 3b еухаристија, причест *m*, причешће *n*, тајна светог при-
eucharist'isch {~тш} а еухаристични. [чешха.]

e'u'er {ѐр} [свн. iuwar] (у писмима Euer) I *pr./p.* (*gen. pl.* од du) вас; es waren ~ zwölf

било вас је дванаесторица. II euer, eu(e)re, euer *pr./pss.* ваш, -а, -е; свој, -а, -е; warum habt ihr eure Sachen nicht mitgebracht? зашто нисте понели своје ствари?; der (die, das) eu(e)re в. eurig; ist dieses Haus — је ли ова кућа ваша?; unser und ~ Haus наша кућа и ваша; Eure (*abr.* Ew.) Majestät Ваше Величанство; Eure Hochheit Ваше Височанство. euert... = euret...

Euge'n {ѐген} *m* 8a, ~ius {~јус} 8c Евгеније.

Euge'nie {ѐгени} *f* 8d Евгенија.

Eukaly'ptus {ѐкалу.птус} [гр.] *m* 6g и *inv.* ●

(Eucalyptus) еукалиптус. [матичар] I

Eukli'd {ѐклѝт} [гр.] *m* Еуклид (грчки мате-
Eu'lchen {ѐлхн} *n* 2l (*dim.* од Eule) 1. совица *f*, совић *m*. 2. ● вештичица *f*.

Eu'ien *pl.* ноћни лептирови (Noctuidae).

Eu'le {ѐл} *f* 3b 1. [свн. üwila] 2 (Strix) сова, јејина. 2. ● вештица, врста ноћног лептира. 3. *fig.* ~n nach Athen tragen сипати песак у море; des einen ~ ist des andern Nachtigall један воли дињу, други лубеницу; die ~ heckt keinen Falken; von ~n kommen nicht Sperber од вране не бива соко. 4. метлица. 5. капица за новорођенче. 6. ● das Schiff fängt eine ~ брод добија изненада супротан ветар.

Eu'len..., eu'len... {ѐлн-}: ~falter *m* = Eule 2; ~flucht *f* *fig.* сумрак *m*, сутон *m*; ~gesang *m* совина песма *f*, *fig.* рђаво претсказање; ~loch *n*, ~nest *n* совино легало (и. гнездо), *fig.* развалине.

Eu'len|spiegel {ѐлншпигл} [свн.] *m* 1. Тил Ојленшпигел. 2. Насрадин оца, приклапало, шаљивчина, чапкун, шалџија, лакрдијаш.

Eulen|spiegelei¹ {ѐлншпиглѐ} *f* 3b шала, пошалица, лудорија, лакрдија.

eu'len|spiegelhaft а шаљив, лакрдијашки.

Eu'len|spiegel|streich *m* = Eulenspiegelei.

Eumeni'de {ѐменид} [гр.] *f* 3b myth. Еуменида, фурија.

Eumeni'den...: ~chor *m* хор еуменида.

Eunu'ch {ѐнух} [гр.] *m* 3a ушкопљеник, евнух.

Eunu'chen... {ѐнухн-}: ~tum {ѐнухнѝтум} *n*, ~wirtschaft *f* 6. *pl.* ушкопљеништво *n*.

Euphemi'smus {ѐфемѝсмус} [гр.] *m* 6g еуфемизам, ублажен (и. улепшан) израз.

euphemi'stisch {ѐфемѝстш} а еуфемистичан, ублажено речен; *adv.* еуфемистично, ублажено речено.

Euphonie¹ {ѐфѐнѝ} *f* еуфонија, благогласност.

eupho'nisch {ѐфѐнш} а еуфоничан, благогласан.

Euphorbie¹ {ѐфѐрбѝ} *f* ● (Euphorbia) млеч(ик)а.

Eu'phrat {ѐфрѝт} *m* 8g ● дер~ Еуфрат (река)

eu're {ѐр} а = euer, eurig ваш. [у Азији.] I

eu'rer {~р} 1. *gen.* и *dat. sg.* (f) као и *gen. pl.* од euer M. 2. * * * = euer I.

eu'rer|seits *adv.* од (и. са) ваше стране.

eu'res|gleichen *adv.* вама раван (и. једнак), као ви. [*adv.* збор Вас, ради вас, за вас.]

eu'ret|halben, eu'ret|wegen, (um)eu'ret|willen/

eu'rig {ѐрѝх} *pr./pss.* der (die, das) Eurige ваш, -а, -е; das Eurige ваше (= ваше имање; све што вам је могуће; ваша дужност); die

Eueren ваши (= ваша породица, ваша родбина, ваше присталице).

Euripides {ѳρῑπίδης} [гр.] *m 8c* Еврипид.

Euro'pa {ѳρῶπα} *I f npr. 8b myth.* Европа. *II n 8g* ● Европа *f.* [ропљан'ин, -ка.]

Europä'er {ѳρῶπερ} *m 2l*, ~in {~ин} *f 3c* Ев-
europä'isch {ѳρῶπερ} *a* европски.

euro'pal'müde *a* умиран од европског живота, засићен европским животом.

eusta'chisch {ѳεσταχῆς} [Eustachis, шп. анатом, 1574] *a* ● ~e Röhre Еустахијева труба.

Eu'ter {ѳττρ} [свн. útár(о)] *n 2l* виме. [мешце.]

Eu'terchen {~х'н} *n*, Eu'terlein {~ла'н} *n 2l* ви-
ev. abr. = evangelisch.

E. V. abr. = eingetragener Verein.

E'va {ѳва} [јевр.] *f 8b* Ева. [сати, испразнити.]

evakuie'ren {ѳвакуир'н} [лат.] *tr. 15g* евакуи-
Evange'lien {ѳвангел'н} *pl.* од Evangelium.

Evange'lien... {~ел'н} : јеванђелски: ~buch *n* јеванђеље; ~harmonie *f* јеванђелска хармонија (живот Христов приказан према причању четворице јеванђелиста).

evange'lich {ѳвангелиш} [Evangelium] *I a 1.* евангелски, јеванђелски. *2.* евангелички, протестантски. *II* Evange'liche(r) *s 9l* евангелик, -иња, протестант, -киња; die Evangelischen евангелици, протестанти.

evangelisie'ren {ѳангелисир'н} *I tr. 15g* проповедати јеванђеље. *II* Evangelisie'ren *n*, Evangelisie'ring *f* проповедање јеванђеља.

Evangelist {~лист} *m 3a* евангелиста, јеванђелиста.

Evange'lium {~лиум} [свн.; гр. eu-ange'lion „добра вест“; в. Engel] *n 4c* јеванђеље; ~ St. Matthäi јеванђеље по Матеју; das ~ predigen држати проповед о јеванђељу.

evaporie'ren {ѳапорир'н} [лат.] *tr.* испаравати.

E'vas/tochter *f* Евина кћи, жена.

Evchen {ѳх'н} *n 2l* (dim. од Ева) Евица.

Eventualit'ät {ѳевентуалитет} [лат.] *f 3b* случај *m*, случајност, евентуалност.

eventue'll {ѳевентуел} [фр.] *I a* евентуалан, случајан, могућан. *II adv.* евентуално; ако се догоди (и. деси) († eventua'liter {ѳевентуалитер} [лат.]).

eviden't {ѳевидент} [лат.] *a* евидентан, очит, очеvidан, очигледан, по себи јасан.

Eviden'z {ѳевиденц} *f 3b* евиденција; очевидност, очигледност, јасност по себи; преглед *m*.

Eviden'z... : ~haltung *f* држање у виду, евиден-
ev. luth. abr. = evangelisch-lutherisch. [ција.]

Evolutio'n {ѳеволуци'н} [лат.] *f 3b 1.* еволуција, развијање *n*, развитак *m*, развиће *n. 2.* ▲ ~ einer Kurve развијање крив(у)ле.

Evolutio'ns(theorie) *f* теорија еволуције, теорија развића, теорија о сталном развијању васионе.

Evolve'nte {ѳеволвент} *f 3b* ▲ еволвента.

evtl. abr. = eventuell.

Ew. abr. = Euer, Euerе; в. euer il.

E'wer {ѳвр} [дн. хол.] *m 2l* ☞ отворен брод са једном катарком.

e'wig {ѳвѳх} [свн. evig од ewa „вечност“; в. Ehe] *I a 1.* вечан, вечит, вековит, вековечан, бесмртан; die ~e Seligkeit вечито блажен-

ство *n*; der ~e Jude Јеврејин луталица (Ахасвер); ~e Teufe ☞ бесконачна (и. неизмерна) дубина. *2.* вечан, вечит, што прелази људски век; ~er Friede вечит мир; ~er Haß вечита мржња; zum ~en Gedächtnis за вечиту успомену; seit ~en Zeiten одвајкада; ~e Renten рента на неокрнлив капитал. *3.* вечит, непрестан, сталан (и. досадан); dein ~es Jammern und Klagen твоје вечито жадање и кукање; er hat ihr ~e Liebe geschworen заклео јој се на вечиту љубав. *II adv.* вечно, вечито, навек, вавек, довека, на свагда, заувек, за вечита времена; es ist ~ schade грдна је штета; ~ nicht! никад! *III* der Ewige Вечни (Бог).

e'wigen {ѳвѳх'н} *I intr.* ☞ вечно трајати; вековати. *II tr.* вековечити, -авати, (на)чиинити вечним (и. незаборављивим).

E'wigkeit {ѳвѳхка'т} [ewig] *f 3b* вечност, вечитост, вековитост; von ~ her одвајкада; in alle ~ на веки веков; von nun an bis in ~ отсад па довека; von ~ zu ~ увек и довека; in ~ nicht никад ни довека; man hat Sie seit einer ~ nicht gesehen не дате се видети читаву вечност; fam. das glaube ich in ~ nicht никад ја у то нећу (по)веровати; fam. das dauert eine halbe ~ отегло се као гладна година; er ist in die ~ hinübergeschlummert преселио се у вечност.

e'wiglich {ѳвѳхлѳх, ѳвѳхлѳх} *adv.* = ewig *II.*

E'wig/wei'bliche *n inv.* das ~ вечно женствено.

E'x... {ѳекс-} [лат.] екс-, бивши, некадашњи.

exa'kt {ѳексакт} [фр.] *a* тачан, одређен, егзактан, (сасвим) научан; ~e Wissenschaft егзактна, тачна наука.

Exa'ktheit {~хакт} *f 3b* егзактност, тачност.

Exaltatio'n *f* раздраженост, егзалтација.

exaltie'rt {ѳексальтирт} *a* егзалтован, одушевљен, занесен; претеран.

Exaltie'rtheit {~хакт} *f 3b* егзалтованост, узбуђеност, одушевљеност, занесеност.

Exa'men {ѳексам'н} [лат.] *n 6k* испит *m*; schriftliches ~ писмени испит; mündliches ~ усмени испит; im (и. das) ~ bestehen положити испит; im ~ durchfallen пасти на испиту.

Exa'men... : испитни: ~arbeit *f* испитни рад *m*; ~aufgabe *f* испитни задатак *m*; ~ausschuß *m* испитни одбор; ~fieber *n* испитна грозница *f*; ~vorbereitung *f* спремање *n* за испит.

Examina'nd {ѳексаминант} *m 3a* испитаник, кандидат. [испитивалац.]

Examina'tor {~натѳр} *m 6d* питач, испитивач,
examinie'ren {~нир'н} *tr. 15g* испит(ив)ати.

Exanthe'm {ѳексантем} [гр.] *n 2g* *f* егзантем *m*,
Exa'rch {ѳексарх} [гр.] *m* егзарх. [осип *m*.]

Exarcha't {ѳексархат} *n 2g* егзархија *f*.

Exege'se {ѳексегез} [гр.] *f 3b* егзегеза, тумачење (Библије).

Exege't {~гет} *m 3a* егзегета, тумач (Библије);
~ik {~ѳк} *f 3b* егзегетика (наука о тумачењу)

exege'tisch {~ѳш} *a* егзегетски. [Св. писма.]

exekutie'ren {ѳексекутир'н} [фр.] *tr. 15g 1.* *1.* извести (музички комад). *2.* ☞ наплатити јавном продајом. *3.* извршити смртну пресуду, погубити.

Exekutio'n {*ѣксекуциѡн*} *f* 3b *егзекуција* (извршење судске пресуде; извршење смртне пресуде; наплата (дуга, пореза) путем јавне продаје имовине).

Exekutio'ns... {*ѣнс-*}: *~akt m* акт о *егзекуцији*; *~führer m* извршитељ; *~mannschaft f* војници за реквизирање војничких потреба; *~verfahren n*, *~vollstreckung f* извршни поступак, *егзекуција*.

exekuti'v {*ѣтиф*} *a* *егзекутивни*, *извршни*.

exekuti'v... {*ѣиф-*}: *~e* {*ѣи*} *f* 3b *егзекутива*, *извршење п*; *~gewalt f* *егзекутивна* (и. извршна) *власт*; *~organ n* извршни орган *т*. **Exeku'tor** {*ѣксекутор*} *m* 6d *егзекутор*, *извршитељ*.

Exe'mpel {*ѣксемпл*} *n* 2l 1. = Beispiel. 2. \wedge *рачунски задатак*, *проблем*; *ein ~ rechnen* (из)радити *рачунски пример*. [мерак.]

Exempla'r {*ѣксѣмплар*} *n* 2g' *егземплар*, *при-* *exempla'risch* {*ѣш*} *l a* *примеран*, *за углед*. *II adv.* *примерно*, *примера ради*, *за опомену*, *ради застрашења*.

Exequa'tur {*ѣксекуатур*} [лат.] *n* 6i *наредба* (и. одлука) *f* о *извршењу*.

exerzie'ren {*ѣксѣрицн*} [лат.] 15g *I tr.* \times *вежбати*, *егзерцирати*. *II intr. (h)* *вежбати се*, *егзецирати се*. *III Exerzie'ren n* *вежбање*, *егзерцирање*, *егзерцир m*; *zerstreutes Exerzieren* *егзерцир у расутом строју*; *расути егзерцир*; *geschlossenes Exerzieren* *смакнути егзерцир*.

Exerzie'r... {*ѣксѣрицр-*} *beh.* \times : *егзерцирни*: *~ausbildung f* *обука у егзерциру*; *~bewegung f* *егзерцирни покрет m*; *~haus n* *кућа за егзерцир*, *вежбаоница*; *~kunst f* *егзерцирна вештина*; *~meister m* *наставник егзерцира* (подофицир или офицер); *~palrone f* *егзерцирни метак*; *~platz m* *вежбалиште n*, *егзерцириште n*; *~vorschrift f* *егзецирни пропис m*. **Exerzi'tien** {*ѣициѣн*} *pl.* од *Exerzitium*; *2buch n* *књига f* *задатака*.

Exerzi'tium {*ѣициѣм*} *n* 6e 1. *писмени задатак m*, *писмено вежбање*. 2. \times *вежбање*, *егзерцирање*. 3. (код језуитског реда) *вежбање у побожности* (и. у поковавању верским прописима). 4. *студ. exercitium salamandri* *вежбање у испијању чаша*.

Ex'fürst m *раскнез*, *бивши кнез* (и. *владар*).

Exi'l {*ѣксил*} [лат.] *n* 2g' 1. *изгнанство*, *прогонство*. 2. *место изгнања*.

Existe'nz {*ѣксѣстенѣ*} [лат.] *f* 3b 1. *егзистенција*, *постојање n*, *опстанак m*; *s-e ~ haben* *имати средстава за живот*. 2. *биће*, *створење*, *човек*; *verfehlt ~en* *промашена бића* (и. *створења*).

Existe'nz..., **existe'nz...** {*ѣенѣ-*}. *~bedingung f* *услов m* за *опстанак* (и. *егзистенцију*); *~berechtigung f* *право n* на *егзистенцију* (и. на *постојање*), *право опстанка*; *2fähig a* *способан за живот*; *~minimum n* *минимум m* за *опстанак* (и. *егзистенцију*); *~mittel n* *средство за егзистенцију*.

existie'ren {*ѣтирѣн*} [лат.] *intr. (h)* 15g *постојати*, *бити*, *живети*, *опстати*. [-ица.]

Ex'kaiser m, *~in f* *расцар*, *-ица*, *бивш|и-а цар*, *l*

exkl. abr. = *exklusive*. [ти, изуз|ети, -имати.] **exkludie'ren** {*ѣксcludѣрѣн*} *tr* 15g *искључи(ва)-l* **Exklusio'n** {*ѣзиѡн*} [лат.] *f* 3b *ексклузија*, *искључење n*.

exklusi'v {*ѣиф*} [лат.] *I a* *ексклузиван*, *искључив*; **exklusi've** {*ѣи*} *adv.* *искључиво*.

Exklusivität {*ѣживитѣт*} *f* 3b *ексклузивност*, *искључивост*.

Exkommunikatio'n {*ѣксѣмуникациѡн*} [лат.] *f* 3b *екскомуникација*, *искључење из цркве*. **exkommunizie'ren** {*ѣцѣрѣн*} *I tr.* 15g *искључити из цркве*. *II Exkommunizier'te(r) s* 9l *искључен|и-а из цркве*. *III Exkommunizier'en n*, **Exkommunizier'ung f** = *Exkommunikation*. **Ex'könig m**, *~in f* *расцар*, *-ица*, *бивш|и-а краљ*, *-ица*. [метине *f pl.*]

Exkreme'nte {*ѣкскремент*} [лат.] *n pl.* 2g *из-* **Exku'rs** {*ѣкскурс*} [лат.] *m* 2h 1. *удаљење n* од *главног предмета*. 2. *засебна расправа f*.

Exkursio'n {*ѣкскурзиѡн*} [лат.] *f* 3b *екскурзија*, *излет m*.

Exlibris {*ѣкслибрис*} [лат.] *n inv.* *из књига*.

Exlibris... *~sammler m* *скупљач књига са потписом сопственика*, „из књига“ *тога и тога*.

Exmatrikulatio'n {*ѣксматрикулациѡн*} [лат.] *f* 3b *испис (студента) m*.

exmatrikulie'ren {*ѣлирѣн*} *tr.* 15g *испис(ив)ати* (из *главне књиге студената*).

Ex'minister m *бивши министар*.

Exmissio'n {*ѣксмисиѡн*} [лат.] *f* 3b *терање n* из *стана*; *~s klage f* *тужба због отказа стана*.

exmittie'ren {*ѣксмитирѣн*} [лат.] *tr.* 13g *истер(ив)ати* (из *стана*), *отказати стан*.

Ex'odus {*ѣксодѣс*} [гр.] *m* 6g *b. pl.* *из-*, *од|лазак из земље*; *Исход* (друга књига Мојсијева).

ex officio {*ѣкс ѡфиѡ*} [лат.] *adv.* *службено*, *званично*.

Exorzi'smus {*ѣксорцизмус*} [лат.] *m* 6g *гонње n* *беса*, *истеривање n* *ђавола из тела*.

exote'risch {*ѣксотѣриш*} [гр.] *a* *егзотеричан*, *народски*, *прост*, *схватљив*. [иноземски.]

exo'tisch {*ѣксотѣиш*} *a* *егзотичан*, *туђински*, **Expansio'n** {*ѣкспанзиѡн*} [лат.] *f* 3b *експанзија*, (про)ширење *n*, \otimes *напон m*.

Expansio'ns... {*ѣнс-*}. *~dampfmaschine f* *експанзивна* (и. *напонска*) *парна машина*; *~kraft f* *моћ* (и. *снага*) *ширења*, *експанзивна снага*; *~politik f* *експанзивна политика*; *~ventil n* \otimes *експанзиони приклопац* (и. *вентил) m*.

expansi'v {*ѣиф*} *a* *експанзиван*, *раширљив*, *растегљив*. [на снага.]

Expansi'v|kraft f *напонска снага*, *експанзив-* **Expansivität** *f* *експанзивност*, *раширљивост*.

Expedie'nt {*ѣкспѣдиѣнт*} [лат.] *n* 3a \otimes *отправник*, *експедитор*.

expedie'ren {*ѣдирѣн*} *tr.* 15g *експедовати*, *отправ|ити*, *-лати*, *изда(ва)ти*.

Expeditio'n {*ѣдиѡн*} *f* 3b *експедиција* (отправништво; *отправљање*, *одашиљање*; *отправа*, *отпрема*, *издавање*, *војнички поход m*; *научни поход m*).

Expeditio'ns... {*ѣнс-*}: *експедициони*: *~abteilung f* *отпремалиште n*, *експедициони отсек m*, *одељење n* за *одашиљање*; *~armee f* *експедициона војска*; *~bureau n* = *~abteilung*;

~geschäft *n* експедициона радња *f*; ~korps *m* експедициони војни одред; ~mannschaft *f* војници из војне експедиције; ~vorsteher *m* старешина експедиције; ~zimmer *n* отпремалиште.
Expektatio'n {експектација} [лат.] *f* 3b искашљавање, избацивање (слузи); *fig.* излив срца.
expektorie'ren I sich ~ 15g искашља(ва)ти се; *fig.* изговорити се, олакшати срцу. II **Expektorie'ren** *n*, **Expektorie'ring** *f* = **Expektoration**.
Experiment'e {експеримент} [лат.] *n* 2g експеримент *m*, опит *m*, оглед *m*. [опитни.]
experimenta'l {~мѐнтал} *a* експерименталан, **Experimenta'l**... {~ал-}. ~physik експериментална (и. опитна) физика.
experimentie'ren {~тир'н} I *tr.* 15g експериментовати, вршити опите (и. огледе), огледати, окушати. II **Experimentie'rende(r)** *m* 9l вршилац огледа (и. опита), експериментатор. III **Experimentie'ren** *n* експериментовање, вршење опита (и. огледа).
expe'rt {експерт} [лат.] *a* искусан, вичан. II **Expe'rt(e)** *m* 3a експерт, стручњак.
Expi. *abr.* = **Exemplar**.
Explicatio'n {експликација} [лат.] *f* 3b експликација, тумачење *n*, објашњавање, -ење *n*.
explizieren {~цир'н} *tr.* 15g тумачити, објашњавати, -снити.
explodie'bar {експлодирба'р} *a* распршљив, који се може распрснути, праскав.
Explodie'barkeit {~лост} *f* 3b распршљивост, могућност распрскавања, праскавост.
explodie'ren {~р'н} [лат.] I *intr.* (s, h) 15g експлодовати, распрснути се, -кавати се, пући, пуцати. II **Explodie'ren** *n* експлодовање, распрскавање, пуцање; zum Explodieren bringen распрснути, -кавати, произвести експлозију.
Explosio'n {експлозија} [лат.] *f* 3b експлозија, распрскавање, пуцање (e *n*) *m*.
Explosio'ns..., **explosio'ns...** {~фнс-}: 2fähig *a* = **explodierbar**; ~motor *m* експлозивни мотор; ~raum *m* експлозивни простор.
Explosiv... {~зиф-}: експлозивни: ~stoff *m* експлозивна материја *f*, експлозив.
Expone'nt {експонент} [лат.] *m* 3a 1. Δ изложилец, -тељ. 2. излагач.
Exponentia'l... {~нѐнциал-} Δ експоненцијални, изложитељни: ~funktion *f* изложитељна функција; ~gleichung *f* изложитељна једначина; ~reihe *f* изложитељни ред (и. низ) *m*.
exponie'ren {~нир'н} [лат.] I *tr.* и *refl.* 15g (sich ~) изложити (се), -агати (се), истаћи (се), -ицати (се). [порт, извоз.]
Expo'rt {експорт} *m* 2g (= **Ausfuhr**) експорт.
Expo'rt... {~порт-}: експортни, извозни: ~akademie *f* експортна академија; ~artikel *m* извозни предмет; ~bier *n* експортно пиво, пиво за извоз; ~bonifikation *f* извозна повластица. [лег.]
Exporteu'r {експорто'р} *m* 2g¹ = **Exporthänd-**
Expo'rt... ~geschäft *n*, ~haus *n* извозна радња *f*; ~handel *m* извозна трговина *f*; ~händler *m* извозник. [возити, експортивати.]
exportie'ren {~тир'н} *tr.* 15g експортирати, из-

Expo'rt... ~prämie *f* извозна премија; ~verbot *n* забрана *f* извоза; ~vergütung *f* извозна повластица; ~verein *m* извозно друштво *n*; ~ware *f* извозна роба.
Expositio'n {експозиција} [лат.] *f* 3b експозиција (излагање, изложба; почетак радње).
Expositio'ns... {~фнс-}: ~dauer *f*, ~zeit *f* phot. време (и. трајање) излагања.
expre'ß {експрес} I *a* (dv.) експресан (-но), брз(о), нарочит(о). II **Expresse(r)** {~(p)} *m* 9f = **Eilbote**. [воз.]
Expreß {~} *m* 3a¹ (sg. *W.*) експрес, брзи.
Expropriatio'n {експроприација} [лат.] *f* 3b експроприација (принудно одузимање приватне својине).
Expropriatio'ns... {~фнс-}. ~gesetz *n* закон *m* о експроприацији; ~recht *n* право о експроприацији; ~verfahren *n* експроприациони поступак *m*.
exproprie'ren {~прир'н} *tr.* 15g експроприсати, одузети приватну сопственост уз извесну накнаду.
exquisi't {ексквизит} *a* одабран. [накнаду.]
Exspekta'nt {ексспектант} [лат.] *m* 3a ишчекивалац, кандидат. [ција, издисање *n*.]
Expiratio'n {експириација} [лат.] *f* 3b експирација.
Exsuda't {ексудат} *n* ексудат *m*, зној(ење) *n* *m*.
Extempora'le {екстемпорал} [лат. ex tempore] *n* 6e беседа без претходне припреме; писмени превод са страног језика према читању текста; ~schreiben писање по диктату.
ex te'mpore {екс темпоре} *adv.* сместа, одмах.
extemporie'ren {екстемпорир'н} I *tr.* и *intr.* (h) 15g сместа што прикладно казати (и. говорити), импровизовати. II **Extemporie'ren** *n* импровизација *f*.
exte'rn {екстерн} *a*, **Exte'rne(r)** {екстерн(р)} *s* 9l екстерни; ученик -ца који -а не седи у школском интернату.
Externa't {екстерна'т} *n* 2g екстернат *m*, школа без школског интерната.
e'xtra {extra} [лат.] *adv.* екстра, особито, нарочито, необично.
e'xtra..., **e'xtra...** {екстра-}: ~ausgabe *f.* а) — **Sonderausgabe** ванредно издање; б) ванредни издатак *m*; ~beilage *f* ванредни додатак *m*; ~blatt *n* = **Sonderblatt**; ~fein *a* ванредно фин; ~gericht *n* ванредно јело.
extrahie'ren {екстрахир'н} *tr.* екстраховати (извадити, направити извод (из рачуна); извући, -лачити, излучи(ва)ти. [вод; исцедак.]
Extra'kt {екстракт} *m* и *n* 2g екстракт *m*, из-
E'xtra..., **e'xtra...** ~ordinär *a* ванредан; ~ordinarium *n* ванредни буџет; ~ordinarius *m* ванредни професор универзитета; ~post *f* нарочита пошта; брза пошта за путнике; ~postperde *n* pl. нарочити поштански коњи *m* pl.; ~strom *m* \neq ванредна струја *f*; ~stunden *f* pl. а) ванредни часови *m* pl., допунски часови; б) прековремени часови; ~tour *f* нарочити пут; ~uniform *f* ванредна униформа; ~unterstützung *f* ванредна помоћ (и. потпора); ~vagant *a* претеран, настран, чудан, екстравагант.
Extravagan'z {екстраваганц} [лат.] *f* 3b претераност, настраност, екстравагантност.

extravagie'ren {~rúp·n} *intr. (h)* 15g претер(и-вати), прекардашити, правити лудости (и. будалаштине).

E'xtra...: ~verdienst *m* ванредна зарада *f*; ~vergnügen *n* ванредно уживање (и. задовољство); ~wein *m* нарочито (и. ванредно) вино *n*; ~wurst *f* *iro.* man wird dir eine ~wurst braten сад ћемо ти дати печене шеве; ~zug *m* ванредни воз.

extre'm {экстрем} [лат.] 1 *a* екстреман, крајњи, претеран. II Extre'm *n* 2g¹ екстрем *m*, крајност *f*, претераност *f*; *fam.* fig. von einem Extrem ins andere fallen пасти (и. ићи) из крајности у крајност. [митети, руке и ноге.] Extremitäten {екстремитетин} *f* *pl.* екстре-
Exz. abr. = Exzellenz. [стан.]

exzelle'nt {ексцелент} *a* ексцелентан, извр-
Exzelle'nz {ексцеленци} *f* 3b ексценција, пре-
узвишеност. [се, бити изврс(т)ан.]

exzellie'ren {~lúp·n} *intr. (h)* 15g одликовати
Exze'nter {ексценитер} *n* 2l ⊕ Exze'ntrik {екс-
центрик} *f* 6i ⊕ вансредишњак.

exze'ntrisch {~грдш} *a* ексцентричан, вансре-
дишни; претеран, необичан; *adv.* ексцентрич-
но, вансредишно.

Exzentrität't {~трицитет} *f* 3b ексцентрич-
ност (удаљеност од средишта; претераност,
настраност).

Exzeptio'n {ексцѣпцио} [лат.] *f* 3b ексцепција
(изузетак *m*; приговор *m*, примедба).

exceptione'll {~цонел} 1 *a* изузетан, изниман,
изванредан. II *adv.* изузетно, изнимно, из-
ванредно. [извод *m*.]

Exze'rpt {ексцерпт} [лат.] *n* 2g ексцерпат *m*,
Exze'ß {ексцес} [лат.] *m* 2h¹ ексцес, изгред,
иступ.

F

F, f {фф} *n* *inv.* 1. Ф, ф. 2. ♪ и. F = Loch *n*
отвор на виолини.

F, f {~} ♪ *n* *inv.* фа. [ноvcу = Stuttgart.]

F {~} *abr.* a) = Fahrenheit; b) знак на немачком
F ♪ *abr.* = forte. [= für.]

f. *abr.* = fein (уп. ff.); = folgende Seite;
F *abr.* = флуор.

Fa'bel {фаб·л} [срвн., *лат.] *f* 3d 1. басна; er ist
der Wolf in der ~ ми о вуку, а вук на врата.
2. предмет *m*, грађа. 3. прича, бајка, изми-
шљотина.

Fa'bel... {фаб·л-}: ~buch *n* књига *f* басана, ба-
снарица; ~chen {фаб·л·х·н} *n* (dim. од Fabel)
басница *f*; ~dichter *m* писац басана, басно-
словац, баснописац. [ка, прича.]

Fabelei' {фаб·ла·} *f* 3b 1. = fabeln II. 2. бај-
Fa'bel..., fa'bel...: ~gewebe *n* вешто смишље-
на прича *f*; ~haft {фаб·л·х·фт} 1 *a* баснослов-
ан, невероватан, за причу, чудан, чудноват.

II *adv.* баснословно, невероватно, за причу,
чудно; ~haftigkeit {~х·х·к·т} *f* 3b баснослов-
ност, огромност, чудноватост; ~hans *m* =
Faselhans; ~held *m* а) јунак у басни; б)
наклапало, причало, измишљало; ~land *n*
земља *f* бајки; ~lehre *f* митологија; ~lehrer
m митолог; ~lese *f* збирка басана; ~macher
m = ~dichter.

Fa'b(e)ler {фаб(·)л·р} *m* 2l причало, гатало,
преклапало, трабуњало.

fa'beln {фаб·лн} [Fabel] I *tr., intr. (h)* 1. писа-
ти басн|у-е, причати басне (и. приче); was ~
Sie da? шта Ви (ту) причате? 2. изми|сли-
ти, -шљати. 3. бајати, говорити којешта, тра-
буњати, булазнити. II Fa'beln *n* причање (ба-
сана) бајки, прича; измишљање, трабуњање.

Fa'bel..., fa'bel...: ~reich *n* царство басана (и.
бајки), царство чудноватости; ~reich² *a*: а)
баснослован, пун басана (и. прича); б) басно-
словно богат, богат за причу; ~sage *f* мит
m; ~sammlung *f* = ~lese; ~schmied *m* испре-
дало бајки (и. прича), = ~hans; ~sucht *f*
страст за бајкама (и. причама); ~tier *n*: а)
животиња *f* из басана; б) баснословна жи-
вотиња; ~wahn *m* заблуда; ~welt *f* = ~reich;
~werk *n* басне *fpl.*, бајке *fpl.*, приче *fpl.*,
књига басана; ~wesen *n* измишљено биће;
~zeit *f* време (и. доба) *n* басана (и. бајки).

Fa'bian {фаб·иан} [лат.] *m* 8a Фабијан.

Fabri'k {фабр·к, фабрика} [фр.] *f* 3b 1. фабри-
ка, творница. 2. издржавање зграда и по-
требни новац за то (у католичкој цркви).

Fabri'k... {фабрик-}: фабрични, творнички:
~anlage *f*, ~anwesen *n* = Fabrik I, фабричко
(и. творничко) постројење.

Fabrika'nt {фабрикант} *m* 3a, ~in *f* 3c фабри-
кант, -киња, творничар, -ка.

Fabri'k...: ~arbeit *f* фабрички рад *m*, рад у
творници; ~arbeiter *m*, ~arbeiterin *f* фа-
бричк|и, -а (и. творничк|и, -а) радник, -ца.

Fabrika't {~кат} *n* 2g фабрикат *m*, фабрична
(и. творничка) творевина (и. роба, израђевина)
f, фабрични (и. творнички) производ *m*.

Fabrikatio'n {~кацио} *f* 3b, Fabrikatu'r {~тур}
f 3b произвођење *n*, прављење, фабриковање.

Fabri'k..., fabri'k...: ~aufseher(in) *f* *m* фа-
бричк|и, -а надзорник, -ца, надзорник, -ца
фабрике (и. творнице); ~besitzer(in) *f* *m*
сопственик, -ца фабрике, фабрикант, -киња,
творничар, -ка; ~betrieb *m* фабрично (и.
творничко) произвођење (и. пословање) *n*,
фабрички рад; ~betriebs|kunde *f* наука о фа-
бричком (и. творничком) пословању; ~di-
rektor *m* директор фабрике (и. творнице);
~erzeugnis *n* = Fabrikat; ~gebäude *n* фа-
бричка (и. творничка) зграда *f*, — Fabrik I;
~geschäft *n* = Fabrik I; ~gesetzgebung *f* за-
конодавство *n* о фабрикама (и. творница-
ма); ~herr(in) *f* *m*, ~inhaber(in) *f* *m* = ~be-
sitzer(in); ~inspektor *m* инспектор фабрике
(и. творнице); ~kontor *n* фабричка (и. твор-
ничка) канцеларија *f*; ~kranken|kasse *f* бол-
нички фонд *m* творничких радника; ~marke
f = ~zeichen; ~mäßig 1 *a* фабрички, твор-
нички. II *adv.* фабрично; у фабрици, фа-
бричним начином; обично; ~ordnung *f* фа-
брички ред (и. поредак) *m*; ~ort *m* фабричко
(и. творничко) место *n*; ~preis *m* фабрична
цена *f*; ~räte *m* *pl.* фабричка већа *n* *pl.*.

Fabri'ks... аус. = Fabrik...

Fabri'k...: ~stadt *f* фабрички град *m* (в. ~ort);
~stempel *m* фабрични (и. творнички) жиг;
~ware *f*: а) фабрична роба, роба из фабри-

ке (и. творнице); **b)** брзо рађена роба, обична роба; ~wesen *n* фабрикарство, творничарство; ~zeichen *n* фабрични (и. творнички) знак *m*; ~zeichen|schutz *m* законска заштита *f* фабричних знакова.

fabrizie'ren {~цир'н} [Fabrik] *I tr. 15g 1.* производити, правити, израдити, -ђивати, пре-рађивати, фабриковати. *2.* мешати, фабриковати. *3.* брзо производити. *II* **Fabrizie'ren** *n* = Fabrikation.

fabulie'ren {фабул'ир'н} [Fabel] *tr., intr. (h)* причати бајке (и. приче); хаскати.

Fabul'ist {фабул'ист} [лат.] *m 3a* = Fabeldichter.

Face'tte {фасет'} [фр.] *f 3b* фасета, брушена страна на чаши (и. драгом камену).

Face'tten... ~augen *n pl.* ☞ фасетне очи *f pl.*; ~glas *n* брушено стакло.

facetie'ren {~сетир'н} *tr. 15g* фасетовати, брушењем добити више површина.

Fach {фāх} [свн. fah „зид“] *n 2a* (и *2g*, као мера *inv.*) *1.* преградак *m*, преграда *f*, преклет *f*, претинац *m*, полица *f*, раф *m*; geheimes ~ тајна преграда; *fig.* die geheimsten Fächer des Herzens најтајнији кутци срца; Dach und ~ кућа, кров; ohne Dach und ~ без куће и кућишта; in Fächer bringen распоредити. *2.* струка *f*, грана *f*; die Fächer des menschlichen Wissens гране људског знања; im gelehrten ~ у грани науке, у научној грани; das schlägt nicht mein ~ то не спада (и. не засеца) у моју струку; von ~ по струци; ein Mann von ~ стручњак. *3.* прозорски отвор *m*; ein Haus mit zwölf ~ Fenstern кућа са 12 прозора. *4.* преграда *f*, простор за чатму. *5.* преграда *f* у семенци. *6.* тк. зев *m*, простор између горњег и доњег дела основе кроз који се провлачи чун.

...fach {~фāх} [срвн., Fach] у слож. -струк(о), -губ(о): zehn ~ десетострук(о).

Fa'ch... {фāх-}: стручан; ~arzt *m* лекар стручњак; специјалиста; ~ausdruck *m* стручни (и. технички) израз; ~baum *m. a*) праг бране; **b)** дрнда *f*, дрндало *n*; ~bildung *f* стручно образовање *n*; ~bogen *m* клобучарски лук.

Fa'che {фāх'} *f 1.* дрндање *n. 2.* дрндевина, (из)дрндана вуна.

Fa'ch|einteilung *f* подела на струке.

Fä'chel {фāх'л} *m 2g¹* *1.* = Fächer. *2.* [лат. velum] ледујав veo.

fä'cheln {фāх'лн} [fachen¹] *15f I tr.* махати; хладити махањем. *II* sich ~ хладити се махањем.

III **Fä'cheln** *n* махање; хлађење махањем.

fa'chen¹ {фāх'н} [нвн.] *tr. 15a* = anfachen.

fa'chen {~} [Fach] *15a tr., intr.* дрндати. *II* **Fa'chen** *n* дрндање.

Fa'cher {фāх'р} *m 2l* дрндар.

Fä'cher {фāх'р} [fachen¹] *m 2l 1.* лепеза *f*, махалица *f*, махач, хладилица *f. 2.* тетребов реп. *3.* ☞ листавац.

Fä'cher..., **fä'cher...** {фāх'р-}. **2ähnlich**, **2artig** *a* лепезаст; **2blätt(e)rig** *a* са лепезастим лишћем; ~fenster *n* лепезаст прозор *m*; **2förmig** *a* лепезаст, облика лепезе; ~gewölbe *n* лепезаст свод *m*.

fä'cherig {фāх'рāх} *a* (dv.) подељен(о) на пре-

граде, с преградама, испреграђен(о), на преграде.

Fä'cher|macher *m* лепезар, израђивач лепеза.

fä'chern {фāх'рн} [Facher] = fächeln.

Fä'cher... ~palme *f* ☞ (Borassus flabelliformis) лепезаста палма; ~schlag *m* удар лепезом; ~schwamm *m* лепезаста печурка *f*.

Fa'ch..., **fa'ch...** ~gelehrte(r) *m* научник стручњак; ~gelehrsamkeit *f* стручна ученост (и. образованост); ~genosse *m* друг по струци; ~holz *n* проштац *m*.

fa'chig {фāх'иг} *a* = fächerig.

fa'chlich {фāх'лх} *a* стручан, по струци.

Fa'ch..., **fa'ch...** ~kenntnis *f* стручно знање *n*; **2kundig** *n* стручан; ~lehrer *m* стручни учитељ (и. професор), стручњак; ~mann *m* стручњак, вештак; ~männisch *a* стручан, стручњачки; **2mäßig** *a* стручан; ~ordnung *f* (рас)подела; ~reuse *f* врша.

fä'chrig {фāх'рāх} *a* = fächerig.

Fa'ch|schule *f* стручна школа.

Fa'chse {фāх'с} *f* = Faxe.

Fä'chser {фāх'ср} *m* = Fechser.

Fa'ch..., **fa'ch...** ~simplem *n* једнострани стручњак; ~simpelei' *f* врло једнострано образовање у својој најужој струци; **2simpleln** {~зāмп'лн} *intr. (h)* *15f* говорити само о предмету из своје уске струке; ~sprache *f* стручни језик *m*; ~studium *n* стручно изучавање; ~unterricht *m* стручна настава *f*; ~verein *m* стручно удружење *n*; ~wand *f* ☞ (opp. Steinwand) зид од чатме (и. бондрука); **2weise** *adv.* по преградама, на преграде, преградице; ~werk *n. a*) зид *m* од чатме (и. бондрука); **b)** стручно дело; **c)** ☞ = нек. Repositorium; ~werk(s)bau *m* зграда *f* од чатме (и. бондрука); ~wissenschaft *f* стручна наука; **fack!** {фāх} *int.* фљас! [ка, стручна знаност.]

Fa'ckel {фāх'к'л} [свн. facchala, *лат.] *f 3d* буктиња, луча, факља, зубља, бакља, паља; ~der Weisheit зубља мудрости; die ~ des Genies луча генија; ~der Zwietracht пламен свађе.

Fa'ckel... {фāх'к'л-}: ~aufzug *m* бакљада *f*; ~baum *m* ☞ (Viburnum Opulus) бобут, жулашин, жулаштик, картоп; ~beleuchtung *f* осветљење *n* (и. расвета) зубљама; ~blume *f* ☞ (Verbascum thapsiforme) мала дивизма; ~distel *f* ☞ (Cereus peruvianus) перуански кактус *m*. [тењезгање, оклевање.]

Fackelei' {фāх'к'лā} [fackeln *2*] *f 3b* трњезгање, *I*

Fa'ckel... ~feuer *n* ватра *f* од зубљи; бакљада *f*; ~glanz *m* сјај зубље; ~jagd *f* лов *m* уз буктиње; ~jüngling *m* *a*) лучоноша бога Химена (бога брака); **b)** геније смрти; ~kraut *n* = ~blume; ~läufer *m* учасник у бакљади; ~licht *n* *2e* буктиња *f*, зубља *f*.

fa'ckeln {фāх'к'лн} [fackel] *I intr. (h)* *15f 1.* лелујати се, подрхтавати (= flackern). *2. fam. fig.* трњезгати се, тењезгати се, оклевати, нећкати се. *3.* бајати, тењезгати, причати.

Fa'ckel... ~schein *m* лучни сјај, сјај буктиња; ~schuh *m* ручица *f* зубље, облога *f* зубљине дршке; ~ständchen *n* серенада *f* са зубљама; ~stuhl *m* = ~schuh; ~tanz *m* игра *f* (и. плес)

при буктињама; ~träger *m* зубљоноша, лу-
чоноша; ~zug *m* бакљада *f*, свечана поворка
f са буктињама.

Facu'tas {фак'ултас} *f* 1. прилика, случај *m*. 2.
подобност, способност; ~doce'ndi наставнич-
ка подобност (и. способност, спремност); ~
docendi für neuere Sprachen спремност за
предавање нових језика.

fad {фат} *a* = fade. [*m*, жичица *f*.]

Fä'dchen {фед'хн} *n* 2l (*dim.* од Faden) кончић;
fa'de {фад'} {фр.} *a* бљутав, неукусан; досадан;
без духа, плитак; ~s Zeug досадна (и. бљу-
тава) ствар, бљутавости *f* *pl*.

fä'deln {фед'лн, фад'лн} [Faden] 1 *tr.* и *refl.* 15f
1. уде|нути, -вати; низати. 2. (sich ~) расу-
кивати (се), расукати (се), распредати (се) у
конце. 3. ~ = anzetteln 2. II sich ~ *intr.* (*h*)
кончати се, теглити се у конце, ис-, рас|те-
зати се у конце.

Fä'den {фад'н} {свн. fadum} *m* 2j и 2l 1. конач,
жица *f*, нит *f*, пређа *f*, влакно *n*; дер ~ reißt
конач се кида; dünner ~ танак конач, кон-
чић; keinen trockenem ~ am Leibe haben; bis
auf den letzten ~ наВ бити мокар до коже;
er hat keinen ganzen ~ am Leibe сав је у ри-
тама; die Fäden in der Hand haben (и. halten)
држати конче у руци; sein Leben hängt nur
noch an einem ~ живот му виси о концу; sich
als ein roter ~ durchziehen провлачити се
(кроза шта) као црвени кончић; die Fäden
dieses listigen Planes... сви конци овога лу-
кавога плана...; den ~ verlieren изгубити ток
мисли; den ~ des Gesprächs wieder aufneh-
men наново почети разговор, наново наћи
предмет за разговор; es ist ihm der ~ ausge-
gangen: *a*) не уме даље да настави говор;
b) нема више новца. 2. хват (1,88 *m*); ein ~
Holz пет и по кубних метара дрва; четири
аршина (мера за пређу).

Fä'den..., fä'den... {фад'н}. ~ähnlich *a* кончаст,
влакнаст; ~alge *f* (Conferva virularis) окрек
m; ~artig *a* кончаст; ~abhängung *f* веша-
ње *n* о конач; ~dick *a* дебљине конач (*gen.*),
дебео као конач; ~dreieck *n* ~ кончаница *f*;
~dünn *a* танак као конач (и. влачно); ~för-
mig *a* кончаст, влакнаст; у виду конач (и,
влакна); ~förmige Pflanzen *f* *pl.* влакнасте
биљке; ~führer *m* спроводник конач; ~g(e)-
rade *a*. *a*) по жици, дуж жице (и. нити); *b*)
прав као стрела; ~gold *n* злато испредено
у жице; ~gras *n* = ~kraut; ~halter *m* др-
жач нити; ~holz *n* ухваћена дрва *n* *pl.*, дрва
...fädenig {фед'нх} *a* = ...fädig. [за гориво.]

Fä'den..., fä'den...: ~kraut *n* (Filago) маља-
вица *f*; ~kreuz *n* ~ кончаница *f*, укреник *m*;
~kreuzung *f* тк. укрштање *n* конач; ~leiter
m = ~führer; ~nackend *a*, ~nackt *a* го гол-
цит, наг као од мајке рођен; ~naß *a* до коже
мокар; мокар као додоло; мокар као миш;
~netz *n* = ~kreuz; ~nudeln *f* *pl.* танки ре-
занци *m* *pl.*, фиде *f*; ~nudel|fabrik *f* фабрика
резанца (и. фиде); ~nudel|fabrikant *m* фа-
брикант (и. творничар) фиде; ~pils *m* ~
влакњача *f*; ~pulver *n* барут *m* кончаник, прах
у шипчицама; ~recht *a* = ~gerade; ~scheinig

a; *a*) просењен, излизан, отрцан, олињан;
~scheinig werden просе|нити се, -њивати се,
олињати се, отрцати се, изгубити афку; *b*)
fig. отрцан; ~schlag *m* јемчење *n*, прихва-
тање *n*; ~silber *n* сребро у жици, срма *f*; ~
sommer *m* = Altweibersommer; ~spanner *m*
~ разапињач (конца, мреже); ~sucher *m* ~
тражилац конач; ~weise *adv.*: *a*) конач по
конач, на жице, на конче; *b*) на хват, хвато-
вима; ~wurm *m* ~ црв влашњак; ~zähler *m*
a) ~ бројач хвата; *b*) бројач дужине тка-
нина; ~ziehend *a* који се тегли (и. развлачи)
у конце.

[укусност, досадност.]
Fa'dheit {фатх'т} [fade] *f* 3b бљутавост, не-
...fädig {фед'х} *a* у слож. на пр. fein ~ *a* од
финих (и. танких) конача.

Fä'dlein {фед'л'н} *n* 2l = Fädchen. [менат.]

Fago'tt {фэг'от} [ит.] *n* 2g ~ фагот *m* (инстру-)
Fagotti'st {фэг'отист} *m* 3a фаготиста, свирач
у фагот.

[од суре верерице.]

Fäh {фэ} {свн. faha „лисица“} *n* 2g б. *pl.* крзно

Fä'he {фэ} [Fäh] *f* 3b 1. кучка; вучица; лиси-

ца. 2. *a*) сура верерица; *b*) = Fäh.

fä'hen {свн.} *tr.* 15a + и. ~ = fangen.

Fä'händler *m* ~ = Kürschner.

fähig {фэ'х} [нвн., *fahen] *a* способан, подо-
бан; вешт, кадар, даровит; примљив; ~er
Kopf добра глава, способан човек; er ist nicht
~, dieses zu tun он није способан да то учи-
ни; er ist zu allem ~ он је способан за све
(= он је на све готов; он је вешт у свему;
од њега се може све очекивати).

Fähigkeit *f* 3b подобност, способност; дар *m*.

Fähigkeits|diplom *n* диплома *fo* оспособљењу.

fa'hl {фал} [свн.; срвн. val. = faib] *a* избледео;
пепељав; нажут; земљине боје (*gen.*); рујев;
~es Pferd риђо, риђан; e-n auf ~em Pferde
finden (и. erwischen) ухватити (и. укебати)
кога у чему (у лажи).

Fa'hl..., fa'hl...: ~bänder *n* *pl.* рудни слојеви *m*
pl. у гнајцу; ~braun бледомрк; ~gelb *a*
бледуњав, бледожут; ~grau *a* си(њав); ~heit
{фалх'т} *f* 3b бледуњавост, избледелост, на-
жутост, рујевост; ~erz *n* сињавац *m*; ~leder
n горњиште на ципели; ~rot *a* риђ; ~rot *n*
риђо *m*.

Fä'hnen {фен'н} *n* 2l (*dim.* од Fahne) 1. за-
ставица *f*, барјачић *m*, барјаче. 2. барјачић *m*
за равнање (и. управљање). 3. ~ сигнални
барјачић *m*.

fa'hnden {фанд'н} [свн.] 1 *tr.*, *intr.* (*h*) 15c j-n
~, auf j-n ~, nach j-m ~ судски тражити (и.
гонити) потерницом; гонити кога. II fa'hnden
n, Fa'hndung *f* судско тражење, трагање,
гоњење.

Fä'hndrich {фендр'х} *m* 2g = Fähnrich.

Fa'hne {фан'} [свн. fano] *f* 3b 1. застава, барјак
m; стег *m*; mit fliegenden ~n und klingendem
Spiel с развијеним заставама и звонком му-
зиком; zu den ~n (einbe)rufen позвати под за-
ставу; der ~ folgen поћи у рат; die ~ verlas-
sen: *a*) побећи испод заставе; *b*) иступити
из војске; schwarze ~ црна застава (знак жа-
лости); grüne ~ Пророкова (Мухамедова) за-
става; gelbe ~ жута застава (знак заразе);

zu j-s ~ schwören доћи под чију заставу; при/ћи -лазити кому. 2. ✕ барјак *m*, чета, ескадрон *m*. 3. застава, све што личи на заставу: а) ветроказ *m*, петао *m* на крову; б) † знак у коректури; с) трака, отисак сложеног непреломљеног текста; д) † реп *m* (код пса, зеца, лисице, верице); е) позадницветни лист (код лептирастих биљака); ф) лака женска хаљина (која се лепрша при ходу); г) чија.

Fa'hnen..., fa'hnen... {фáн-н-}. ~abzug *m* † тракаст отисак штампаног слога; †artig *a* застава, као застава, у виду заставе; ~band *n* 2a лента *f*, заставна трака *f*; ~druck *m* † тракаст отисак (за коректуру); ~eid *m* ✕ војничка заклетва *f*, заклетва војној застави; ~flucht *f* бекство *n* из војске, војно бегунство *n*, бекство испод заставе; †flüchtig *a* који је побегао испод заставе; †flüchtig werden побећи испод заставе; ~flüchtige(r) *m* војни бегунац; ~futter *n* навлака *f* за заставу; ~gasse *f* средња стаза *f* у војничком логору, на чијем се крају налазе постављене све заставе; ~junker *m* нек.: заставник, барјактар; сада: официјерски приправник; ~korrektur = ~abzug; ~lanze *f* копљача; ~lehen *n* заставни феуд *m*; ~marsch *m* марш под заставом, свечани пролаз војске испред заставе; ~offizier *m* заставник; †pflichtig *a* = militär(dienst)pflichtig; ~schaft *m* = ~stange; ~schmied *m* ✕ ескадрони (и. војни) поткивач; ~schmuck *m* украшавање *n* заставама; ~schuh *m* ✕ придршка *f* заставе; ~schwenker *m* fam. = ~träger; ~signal *n* сигнал *m* (и. знак *m*) заставом; ~stange *f*, ~stock *m* копљача *f*; ~träger *m* заставник, барјактар, стегоноша; ~tuch *n* застава *f* (без копљаче); ~überzug *m* = ~futter; ~wache *f*, ~wacht *f* заставна стража; ~weihe *f* освећење *n* заставе; †weise ✕ adv. на чете, четама; ескадронима, на ескадроне; ~zug *m*: а) дефиловање *n* војних застава; б) вод.

Fä'hlein {фáйн-л-н} *n* 2l 1. = Fä'hchen. 2. мали барјак (у Немачкој, од почетка 16 stoleћа, војна јединица од 300—1000 војника).

Fä'hrrich {фáйр-и-ч} [Fahne] *m* 2g 1. заставник. 2. најмлађи официр у чети.

Fä'hrrichs... ✕ ~presse *f* краткорочна школа за официре, fam. фабрика официра; ~stelle *f* заставничко звање.

Fa'hr {фáр} *f* † = Gefahr.

Fa'hr..., fa'hr... {фáр-}. ~abteilung *f* ✕, ~schacht *m*, ~trum *m*; ~bahn *f*: а) железничка пруга; б) коловоз *m*, колник *m*; с) стаза, тркалиште *n*, велодром *m*; †bar {фáрбáр} *a*. а) возан, добар за пролаз кола; †barer Weg колски пут, пролазан пут за кола; б) плован, бродан; с) покретан, преношљив; †bare Dampfmaschine покретна парна машина; ~barkeit {~áрт} *f* 3b возност, проходност за кола; † пловност; ✕ покретност; ~betrieb *m* † вожња *f*; електриscher ~betrieb електрична вожња; ~betriebsmittel *n* возно средство, саобраћајно средство.

Fä'hrboot *n* † = Fähre.

Fä'hr...: ~bogen *m*, ~buch *n* ✕ листа *f*, књига *f* спуштања и излагања; ~bremse *f* † возна кочица; ~brücke *m* коловозни мост; ~bühne *f* ✕ галерија у руднику, возна клупа, скела за вожњу; кабина успињаче; ~damm *m* железнички (и. друмски) насип, коловозни насип.

Fä'hrde {фáрд-} [Gefährde] *f* 3b 1. † = Gefahr; † fä'hrden {~н} = gefährden. [2. = List.]

Fa'hr...: ~decke *f* коњски покривач; ~deckel *m* ✕ поклопац (и. преклоп) лестишта; ~dienst *m* † саобраћајна (и. возна) служба *f*; ~dienstleiter *m* шеф саобраћајне службе.

Fä'hre {фáр-} [срвн., *fahren] *f* 3b скела, превоз *m*, брод *m*.

fa'hren {фáр-н} [срвн.] 14l 1l 1r. 1. возити, возати, пре-, по/вести, превозити; j-n nach der Stadt ~ возити кога у град; fig. den Karren in den Dreck ~ утерати кола у блато, pop. заговнити; über e-n Fluß ~ превести се преко реке. 2. вожњом ум/орити, -арати; er hat die Pferde zuschanden gefahren он је сатро коње вожњом (и. терањем). II intr. (s) 1. возити, кочијашити; пловити, бродити; er kann nicht ~ он не уме да вози (и. да тера); rechts ~! вози десно!; Schritt ~ ићи (и. возити, терати) ходом, кораком; Schritt ~! вози лагано! ходом!; das Dampfschiff fährt jeden Tag nach Smederevo пароброд иде (вози) свакога дана за Смедерево; er versteht nicht zu ~ не уме да вози (и. да тера); unter jugoslawischer Flagge ~ пловити под југословенском заставом; mit vollen Segeln ~ пловити пуним једрима. 2. возити се, повести се, (по)возати се; ich bin in e-m Wagen gefahren возио сам се (у) колима; er ist schon gefahren он је већ отпутовао, одвезао се; gefahren kommen довести се, допловити; wie lange haben wir zu ~? колико имамо да путујемо?; spazieren ~ (im Wagen, zu Boot) провозати се (на колима, чамцем); fahr wohl! а) срећан пут!; б) збогом! с Богом пошао!; ans Land ~ пристати уз обалу; auf die Alp (и. zu Berg) ~ отићи на (и. у) планину; auf e-e Sandbank ~ насукати се на пешчани спруд; der Wagen fährt auf der Straße кола иду друмом (и. улицом); aufs Land ~ извести се у поље, на село; den Strom aufwärts ~ возити се уз реку; aus dem Wege ~ скренути с пута; durch eine Stadt ~ проћи, пропутовати, провести се кроз (неки) град; gegen den Wind ~ пловити уз ветар; fahr' hin! путуј!; in die Grube ~: а) спу/стити се -штати се у рудник; б) отићи у гроб; in die Luft ~ (по)пети се у ваздух; in die Höhe ~: а) (по)пети се у вис, одвести се у планине; б) fig. ђипити, скочити увис; die Küste entlang (и. längs der Küste) ~ возити се дуж обале (морске); mit dem Auto(mobil) ~ возити се аутом(обилом); mit dem Dampfschiff ~ возити се паробродом; mit der Eisenbahn ~ возити се железницом; mit dem Kahn ~ возити се чамцем; mit dem Rad ~ возити се на точку, велосипеду; mit der Post ~ путовати поштом (и. у поштанским колима); mit welchem Zuge wollen Sie ~? којим ћете возом путовати?; (mit dem)

Schlitten ~ возити се на санкама, саоница-ма; über einen Fluß ~ препловити реку, прећи реку бродом, чамцем; um die Ecke ~ заћи за угао; unter: er fuhr unter sie он суну међу њих, скочио је међу њих; von der Alp (zu Tal) ~, vom Berge ~ сићи с планине; vom Stuhle ~ скочити са столице; von hinnen ~ отићи с овог света, умрети; zu Berge ~ а) пењати се, (по)пети се на брдо; б) пловити уз воду; zur See ~ пловити морем; zu den Vätern ~ умрети, преминути; fuhr zur Hölle (и. zum Teufel)! да те враг носи! иди до врага (и. до ђавола)!; das Schiff fährt zwischen Beograd und Zemun лађа иде, плови између Београда и Земуна. 3. *fig.* јурити, пролазити, проху-јати, сунути; die Wolken ~ облаци јуре; der Blitz fuhr сину муња; mit der Hand hin und her ~ ићи руком тамо-амо, руком показивати онамо-овамо; ~ lassen: laß ihn doch ~! пусти га нека иде!; et. ~ lassen а) напусти-ти, оставити се, баталити; б) пустити из ру-ку, бацити; ~ich lasse ihn nicht dorthin ~ не допуштам му да тамо иде, путује; seine Ansprüche ~ lassen одустати од свога полага-ња права на; die Hände ~ lassen опустити руке; den Haß ~ lassen проћи се (и. оканити се) мржње; ich lasse die Hoffnung noch nicht ~ још не напуштам наду, још ме нада држи; alle Sorgen ~ lassen манути се брига, бата-лити све бриге; laß doch die Sorgen ~! про-ђи се брига! мани се брига! ein Wort ~ lassen *fat.* изланути се; *por.* einen ~ lassen одре-зати, пустити ветар; aus dem Bett ~ скочи-ти (и. ђипити) из кревета (и. из постеље); die Flammen ~ aus der Erde пламенови су-кљају (и. избијају) из земље; das Messer fuhr mir aus der Hand испаде ми нож из руке; man möchte aus der Haut ~ то је да човек искочи из коже; das Schwert fuhr aus der Scheide мач је полетео из каније (и. из ко-рица); aus der Welt ~ отићи са овога света, умрети; Blitze fuhren aus den Wolken муње су севале из облака; der Wind fährt durch die Bäume ветар хуји кроз дрвеће; die Kugel fuhr ihm durch seine Brust зрно му пројури кроз груди, зрно му је просвирало кроз груди; der Schreck fuhr mir durch alle Glieder страх ми проструја кроз удове; mir fuhr ein Ge- danke durch den Kopf прође ми мисао кроз главу; es fuhr mir durch den Kopf (и. durch den Sinn) сину ми кроз главу; es fuhr mir durch Mark und Bein (и. durch alle Glieder) прође ме јеца кроз цело тело; man muß ihm durch den Sinn ~ ваља сломити његову упор-ност; mit dem Kopfe durch die Wand ~ гла-вом зид пробити; der Teufel (и. ein Böser, ein böser Geist) ist in ihn gefahren ђаво (и. нечастиви) је ушао у њ; j-m in die Haare ~ дочепати кога за косу; sich in die Haare ~ почупати се, покикати се; ein Blitz fuhr in das Haus муња (и. гром) удари у кућу; in die Kleider ~ натући се, брзо се обући; der Schreck ist ihm in den Leib gefahren страх га је целог обузео; in die Stiefel ~ скочити у чизме, брзо навући чизме; mit dem Löffel in

die Schüssel ~ захватити кашиком из зделе, чиније; mit der Hand in die Tasche ~ маши-ти се руком у џеп; mit der Hand nach et. ~ машинити се руком за што; mit der Hand über die Haare (и. über die Stirn) ~ руком преву-ћи (и. прећи) преко косе (чела); j-m über das Maul ударити кога по њушци; mit dem Fiedel- bogen über die Saiten ~ превлачити -ући гу-далом преко жица; mit j-m soundso ~ с не-ким поступати тако и тако. 4. *fig.* прођи, -лазити, бити; schlecht ~ рђаво прођи -ла-зити; er ist bei dieser Sache wohl (gut) ge- fahren добро је он прошао у овој ствари; er ist dabei schlecht (übel) gefahren он је при том рђаво прошао; ich bin mit ihm immer gut gefahren с њим сам увек био добро; beide wären besser dabei gefahren, wenn... било би боље за обоје, да су... III sich ~: dieser Wagen fährt sich gut ова кола добро возе; hier fährt es sich gut овде се добро вози; sich satt ~ навозати се (до миле воље); sich müde ~ за-морити се возњом; es fährt sich gut in dem Wagen у овим се колима лепо, пријатно во-зи. IV ~d p. pr. и d 1. који иде, који (се) во-зи; die ~de Post в. Fahrpost. 2. који путује, лута; ein ~der Mann путник луталица, по-тукач; ~de Leute: а) просјаци; б) луталице (у средњем веку: опсенари, певачи, свирачи итд.); ~der Ritter витез луталица; ~der Schü- ler ученик луталица; ~er Sänger певач лу-талица, путујући певач; ~des Volk народ лу-талица. 3. покретан; ~de Habe покретно и-мање II, покретност. V Fa'hrende(r) s 91 лу-талица. VI Fa'hren п вожење, возња f, во-зање, пловљење; силажење; искакање; er versteht das Fahren sehr gut он уме врло до-бро да вози; das Fahren bekommt mir nicht, ich kann das ~ nicht vertragen не прија ми возња, не подносим возњу.

Fa'hrenheit {фар'нхџџт} m inv. Фаренхајт (не-мачки физичар, 1686—1736).

Fa'hrer {фар'р} m 2l 1. возач, возар. 2. ~, ~in f 3c шофер, -ка. [занција.]

Fahrerei' {фар'рџџ} f 3b возакање n, *fat.* во-з

Fa'hr...: ~freiheit f слобода возње (и. саобра-ћаја); ~gast m путник; ~geld n: а) новац m за пут; награда f за возњу, попутнина; б) возарина f; в) мостарина f. [зарина f.]

Fä'hr|geld n = скеларина f, бродарина f, во-

Fa'hr...: ~gelegenheit f прилика за вожење; ~geleise n колосек m, вагаш m, колотечина f; ~genosse m сапутник. [превоза.]

Fä'hr|gerechtigkeit f превозно право, право

Fa'hr...: ~geschwindigkeit f брзина возње; ~gestänge n 3 = Gestänge 3; ~gestell n 4 возно постоље; ~gleis n = geleise; ~gut n покретност f, покретнина f.

Fä'hr...: ~haus n скеларева кућица; ~herr m сопственик ске, скелар.

fa'hrig {фар'џ} а нескрашљив, који се не мо-же нигде да скраси, несталан, немиран.

Fa'hrigkeit {кар'џ} f 3b нескрашљивост, лута-н

Fä'hr|kahn m скела f. [је, несталност.] Fa'hr...: ~kappe f 3 рударски калпак m; ~kar- te f возна (и. путничка) карта; ~karten|aus-

- gabe *f.* а) издавање *n* возних карата; б) билетарница; ~kasse *f.*, ~karten|schalter *m* билетарница; ~karten|steuer *f* порез *m* на возу (и. путничку) карту.
- Fä'hr|knecht *m* скеларев момак.
- Fä'hr..., fa'hr...: ~knecht *m* возар, кочијаш; ~kahn *m* дизалица *f.*, чекр за дизање; ~kunst *f* = ~maschine; ~lässig [fahren lassen] а нехатан, немаран, небрижљив, небрига; ~lässige Brandstiftung изазивање (и. стварање) пожара из нехатности; ~lässige Körperverletzung нехатна озледа, озледа из нехата; ~lässige Tötung убиство из нехата; ~lässigkeit *f* нехатност, немар *m*, нехат *m*, немарност; ~leder *n* рударска прегача (и. кецеља) *f.*
- fä'hrlich {фэрлѣх} а = gefährlich; Fä'hrlichkeit {кѣрт} [Gefahr] *f* 3b = Gefährlichkeit.
- Fä'hr|linie *f* возна пруга, пут *m*.
- Fä'hr...: ~lohn *m* возарина *f.*, сплаварина *f.*, скеларина *f.*, бродарина *f.*; ~mann *m* 2a (*pl.* ~leute): а) скелеџија, сплавар; б) = Schiffer возар.
- Fä'hr...: ~maschine *f.* ✕ спуштаљка, покретљиве лествице (у окну), машинске лествице; ~maus а) ✕ = Maulwurfsgrille; б) *fig.* несталан човек, превртљивац *m*; ~meister *m* вођа аутомобила, шофер.
- Fä'hr|meister *m* скелар.
- Fä'hr|nagel *m* клин на руди. [Habe.]
- Fä'hrnis {фэрнѣс} *jn.* *f* 2i, *n* 2h¹ = fahrend
- Fä'hrnis|gemeinschaft *f* заједница покретнине.
- Fä'hr|pachter *m* закупца скеле.
- Fä'hr..., fa'hr...: ~panzer *m* покретна оклопљена кула *f.*; ~park *m* возни парк (бродови, вагони); ~pferd *n* коњ *m* за вожњу; ~plan *m* ред вожње, возни ред; ~plan|mäßig *a.*, *adv.* по реду вожње; ~post *f* возна пошта; брза поштанска кола; ~post|sendung *f* поштанска пошиљка (без ознаке вредности); ~preis *m* подвозна цена *f.*, возарина *f.*, превознина *f.*; ~preis|anzeiger *m* казало *n* превознине.
- Fä'hr|rad *n* ✕ точак *m*, котач *m*, велосипед *m*; dreirädriges ~ велосипед са три точка; ~stand *m* гаража *f* за точкове (и. велосипеде); ~stände *m* покретни чивилук; ~steuer *f* порез *m* на точкове (и. велосипеде).
- Fä'hr...: ~richtung *f* правац *m* вожње; ~rinne *f* матица, олука *m*; ~schacht *m* ✕ силазно окно *n*, окно са лествицама.
- Fä'hr|schein *m* а) допуштење *n* за вожњу на точку; б) = Fahrkarte; ~zweiter Klasse возна карта другог разреда (и. друге класе); ~für die Hin- und Rückfahrt возна карта за одлазак и повратак.
- Fä'hr|schein...: ~abgabe *f* предаја возне карте; die ~abgabe findet beim Ausgange statt возне карте се предају при изласку; ~ausgabe *f.* а) издавање возних карата; б) билетарница; ~heft *n* књижица *f* са више путних карата; ~kasse *f.*, ~schalter *m* = ~ausgabe *b.*
- Fä'hr|schiff *n* = Fähre.
- Fä'hr|schule *f.* а) саобраћајна школа; б) школа за кочијаше; с) тркалиште *n* за точкаше.
- Fä'hr|seil *n* ✕ уже висећег моста.
- Fä'hr...: ~sessei *m* столица *m* на точковима; ~sicherung *f* безбедност вожње.
- fä'hr(s)t {фэрст} 3 (2) *l.* *sg.* *praes.* од fahren.
- Fä'hr...: ~strahl *m* = Leitstrahl, Zuglinie; ~stra-Be *f* колски пут *m*, коник *m*, цеста, друм *m*; ~stuhl *m*: а) = ~sessel; б) дизалица *f.*, успињача *f.*; с) ✕ покретна скела *f.*; ~stuhl|steuerung *f* разводник *m* (електричне) дизалице.
- Fä'hrт {фарт} {свн.; *fahren} *f* 3b 1. вожња, вожње *n*; пловљење *n*; пут *m*, путовање *n*; sich auf die ~ machen кренути се на пут; eine ~ machen извести се, возити се; e-e ~ wohin machen путовати куда; es ist hier e-e gefährliche ~ овде је опасан пут, овде је опасан прелаз; dieses Schiff hat schon einige ~en nach Amerika gemacht овај је брод већ неколико пута путовао у Америку; er ist immer auf der ~ он је стално на путу; freie ~ бесплатно путовање *n*, бесплатна вожња; gute ~ haben добро путовати. 2. ✕ а) вожња ужетом, пењање и спуштање лествицама; б) ~en *pl.* стрме лествице за силажење у рудници и излажење. 3. доживљај *m*. 4. tolle ~ лудорија; was machst du für ~en? какве су то лудорије (које правиш)? 5. mit Hab und ~ са непокретним и покретним имањем. 6. ✕ а) подземни ходник; б) траг *m*. 7. ✕ *jn.* орање *n*.
- Fä'hr|taxe *f* возарина, тарифа.
- Fä'hrte {ферт} [нвн. *pl.* од Fahrt] *f* 3b ✕ траг *m* {и *fig.*}; auf die ~ kommen наићи на траг, ући у траг; auf der ~ bleiben држати се трага; j-n auf die richtige ~ bringen некога извести на прави пут; von der ~ abkommen, die ~ verlieren изгубити траг; der Hase springt von der ~ ab зец замеће траг.
- Fä'hrт... {фарт}: ~abteilung *f* = Fahrabteilung; ~bühne *f* = Fahrbühne.
- Fä'hrten|liste *f* распоред *m* вожње.
- Fä'hrт...: ~griff *m* = ~klammer; ~geschwindigkeit *f* брзина вожње; ~haken *m*, ~haspe *f* ✕ скоба *f* (и. квачило *n*, закачка *f*) на рудничким лествама; ~klammer *f* ✕ ручица (и. придршка) *f* на рудничким лествама; ~linie *f* путни правац *m*; ~messer *m* ✕ = Log; ~richtung *f* правац *m* вожње.
- Fä'hr|trumm *n* = Fahrabteilung.
- Fä'hrт|unterbrechung *f* прекид *m* вожње.
- Fä'hr|übung *f* вежбање *n* у вожњи.
- Fä'hr..., fa'hr...: ~versuch *m* оглед (и. покушај вожње); ~voll а) = gefahrvoll; ~wasser *n* матица *f.*, пловни део *m* реке; in s-m ~wasser sein бити (и. пливати) у својим водама, бити у свом елементу; ~weg *m* коловоз, колник, друм, цеста, колски пут; ~wind *m* ✕ повољан ветар; ~zeit *f.* а) време *n* вожње; б) ✕ радни часови *m pl.* у руднику; ~zeit|überschreitung *f* прекорачење *n* времена вожње, закашњење у вожњи; ~zeug *n.* а) возило, воз *m*, кола *n pl.* б) ✕ барка *f.*, брод *m*, лађа *f.* [верице.]
- Fä'hr|werk [Fähe] *n* (б. *pl.*) крзно од суре ве-)
- Fä'ka'lien {фэкалѣн} [лат.] *pl. inv.* фекалије, људски измет; ~abfuhr *f* износ *m* измета (из нужника).
- Fä'kir {факѣр} [ар. „сирмах“] *m* 2g¹ факир.

Faksi'mile {факсимиле} [лат.] *n* би факсимил *m* (копија рукописа и. цртежа), потпис *m* штампилем отиснут.

faksimilie'ren {факсимилује} *tr.* 15g et. ~ начинити факсимил (*acc.*: од).

Faktio'n {фактион} [лат.] *f* странка. [смутљив.]

faktiö's {фактио'с} *a* бунтовнички, бунтован, ¹

fa'ktisch {фактиш} [Faktum] *I a* фактички, чињенички, стваран, прави. **II** *adv.* фактично, чињенички, стварно, уствари.

faktiti'v {фактитив} *I a* узрочан. **II** **Faktiti'v** *n* 2g¹; tränken ist das Faktitiv von trinken tränken је узрочни облик од trinken.

Fa'ktor {фактор} [Faktum] *m* 6d 1. фактор, чинилац, чинитељ (и \wedge). 2. деловођа, пословођа; фактор (у штампарији).

Faktorei' {факторија} *f* 3b факторија (трговинско насеље европских предузећа у колонијама).

Fakto'tum {фактотум} [лат. fac totum „учини све“] *n* би фактотум, све и сва, главни чинилац *m*, десна рука *f*. [њеница *f*.1]

Fa'ktum {фактум} [лат.] *n* 6k факат *m*, чи-

Faktu'r {фактура} [лат.] *f* 3b, ~а *f* 6g фактура *f*, рачун *m* о роби.

Faktu'ra..., **Faktu'ren...**: ~buch *n* фактурна књига *f*, књига за рачуне; ~preis *m* фактурна цена *f*, цена у рачуну.

Faku'ltas {факултас} [лат.] *f* *inv.* = befähigen IV; в. Fakultät.

Fakultät {факултет} [лат.] *f* 3b факултет *m*; theologische ~ теолошки факултет; medizinische ~ медицински факултет; juristische ~ правни факултет; philosophische ~ филозофски факултет.

fakultati'v {фактитив} [лат.] *a* (*opp.* obligatorisch) необавезан, остављен слободном избору, факултативан. [*pl.*] на факултету.1]

Fakultät's...: ~studium *n* учење (и. студије) *f* 1a = fahl(rot); бледожут; сињ(ав); кулашаст. **II** **Fa'lbe(r)** *m* 9l кулаш, риђан.

Fa'lbel {фалбел} [ит.] *f* 3d набран руб *m*, карнер *m*. [на]

fä'lbeln {фалбелн} *tr.* метнути карнер(е) (*acc.*:)

fa'lben {фалбен} [falb] *I intr.* (*s*) постати бледожут(им), (по)жутети, (из)бледети. **II** *tr.* (о)бојити бледожуто.

fa'lbig {фалбих} *a* = falb.

Fale'rner {фалернер} [Фалерн, град у Шампани] *m* 2l фалернски; фалернско вино.

Fa'lge {фалге} *f* 3b = Felge.

Falkau'ne {фалкау'не} [Falke] *f* 3b = Falke 2.

Fä'lkchen {фелкхен} *n*, **Fä'lklein** {фелклеин} *n* 2l (*dim.* од Falke) соколић *m*.

Fa'lke {фалке} [свн.] *m* 2a 1. соко; er hat ein Auge wie ein ~ има соколово око. 2. † ✱ врста старог топа. 3. кулаш.

Fa'lken..., **fa'lken...**: ~auge *n*: а) око сокола; б) *fig.* око соколово; ~beize *f* ✱ лов *m* са соколовима; ~blick *m* а) поглед сокола; б) соколов поглед; ~geschlecht *n* ✱ племе сокола; соколи *m* *pl.*; ~haube *f* соколова капица; ~haus *n* соколарник *m*; ~hell *a* врло јасан, оштар; ~hof *m* = ~haus.

Falkenie'r {фалкенир} [Falke] *m* 2g¹ соколар.

Fa'lken...: ~jagd *f* = ~beize; ~jäger *m* ловац са соколима, соколар; ~kappe *f* = ~haube; ~meister *m* главни соколар, старешина соколара; ~orden *m* орден сокола, Соко; ~recht *n* соколско право; ~riemen *m* каиш којим је везан соко; ~schuh *m* прстен на ноzi сокола; ~wärter *m* соколар; ~weibchen *n* солица *f*.

Fa'lkner {фалкнер} [свн.] *m* 2l соколар.

Falkneri' {фалкнерија} *f* 3l 1. лов *m* са соколима. 2. соколарница. 3. соколари *m* *pl.*

Fall {фал} [свн.; fallen] *m* 2d 1. пад, падање *n*; пропадање *n*, губљење *n* невиности; ~ der Körper пад(ање) тела; die Gesetze des freien ~s закони слободног пада(ња); e-n ~ tun пасти; der ~ eines Mädchens пад девојке; губљење невиности; zu ~(e) bringen упропастити, шћивати; zu ~(e) kommen пасти, пропасти, -дати (и *fig*); der ~ der Getreidepreise пад цена жита. 2. (водо)пад, рипалка *f*; der ~ des Nia'gara Нијагарин (водо)пад; *fig.* er hat e-n guten ~ пије као да у буре сипа. 3. спуштање *n*; der ~ e-r Straße пад улице. 4. пад, пропадање *n*, пропаст *f*; der ~ des byzantinischen Reiches пропаст Византиског царства; der ~ eines Handelshauses пад неке трговачке куће; er war in seinem ~e groß у свом паду био је велик; Hochmut kommt vor dem ~ паду претходи гордост. 5. случај, догађај, згода *f*, положај, обичај; ob dies der ~ ist? да ли је то случај; да ли је тако?; auf den ~ у случају (и. за случај); auf j-n ~; auf alle Fälle; in allen Fällen а) свакако, на сваки начин, у сваком случају; б) за цело, неодложно; sich auf alle Fälle gefaßt machen бити спреман (и. приправан) на све; für den ~ за случај; für alle Fälle за сваки случај, у сваком случају; im ~e у случају; ако; in diesem ~e у том случају; онда; im besten ~e у најбољем случају; in keinem ~, auf keinen ~ никако, нипошто, ни у ком случају; außer im ~e eines Unglückes сем у случају несреће; in den meisten Fällen у већини случајева; im schlimmsten ~e; schlimmsten Fall(e)s у најгорем случају; wenn ich in den ~ kommen sollte кад бих дошао у положај; када би ми се десило; gesetzt den ~ ако се претпостави (случај); setzen wir den ~ претпоставимо (случај); узмимо, рецимо; gesetzten ~es претпоставимо; рецимо да..., ако; ein trauriger ~ жалостан случај (и. догађај); ein unerhörter ~ нечувен случај; wie es oft der ~ ist као што се често догађа (и. дешава); der ~ tritt ein бива (и. настаје случај); das ist mein ~ то је мој случај; das ist ein ganz anderer ~ то је сасвим други случај (и. нешто друго); Komplimente machen ist nicht mein ~ није ми обичај да правим комплименте; so steht der ~ овакав је случај, тако стоји ствар; von ~ zu ~ од случаја до случаја. 6. скапавање *n*, цркавање *n* (des Viehes стоке). 7. *gr.* падеж; erster, zweiter, dritter, vierter ~ први, други, трећи, четврти падеж. 8. ✱ пукотина *f*, напуклина *f*, расцеп. [дрила.]

Fall² {фал} [нвн.] *n* 4a уже за уздизање је-1

Fa'll'...: ~abwand(e)lung *f* промена по падежима; ~apfel *m* опала јабука *f*. [ложљив.]
fä'llbar {фелбар} *a* 1. шум. за сечу. 2. та-
Fa'll'...: ~baum *m. a*) = Schlagbaum; *b*) дрво на које слетају (и. седају) птице; ~beil *n* гилотина *f*; ~beschleunigung *f* убрзање *n* при пад(ањ)у; ~beugung *f* падежна промена; ~block *m* маљ; ~brett *n a*) заклопница *f*, капак *m*; *b*) клопка *f*; ~brücke *f* покретни мост *m*, мост за спуштање.

Fa'lle {фал} [свн.; fallen] *f* 3b 1. клопка, ловка, мишоловка, пастуља, ступица, гвожђа, кљуса, замка; туљак *m*; *j-m* eine ~ stellen намељстити -штати кому клопку (и. замку); in die ~ gehen ући (и. пасти) у клопку; in e-e ~ geraten пасти у клопку; долијати; in die ~ locken намамити у клопку; das ist vielleicht e-e ~ то је можда каква замка (и. клопка). 2. скакавица, квака, чекљун *m*, језичац *m*. 3. студ. кревет, постеља; er liegt schon in der ~ он већ мркњоше.

Fa'll'...: ~ebene *f* ♀ раван пада(ња); падна раван *m*; ~ei *n* у врелу воду разбијено јаје да се скува.

fa'llen [свн.] 14k I intr. (*s*) 1. пасти, падати (и *fig.*); der Stein fällt камен пада; der Stein ist gefallen камен је пао; *fig.* die Festung fiel тврђава је пала (и. освојена); das Handelshaus ist gefallen трговачка кућа је пала; die Ketten ~ окови спадају; *fig.* ein Mensch fällt човек пада (и. спржава се); das Ministerium ist gefallen Министарство је пало; der Reif ist gefallen пала је слана; das Quecksilber fällt, жива пада; *fig.* der Würfel (и. das Los) ist gefallen коцка је бачена; *fig.* wer hoch steigt, fällt tief ко високо лети, ниско пада; mit dem Kopfe an die Wand ~ пасти главом на зид, ударити главом о зид; auf die Erde ~ пасти на земљу; auf den Bauch ~ пасти на трбух, потрбушке; eine Taubenschaar fiel auf e-n Baum јато голубова паде, спусти се на дрво; alle Schuld fällt auf die Eltern сва је кривица до родитеља; er fiel auf den Gedanken паде му на ум; das Licht fällt auf das Gemälde светлост пада на слику; das fällt mir schwer aufs Gewissen то ми тешко притискује савест; auf die Hände ~ пасти на руке, дохватити се на руке; auf die Knie ~ пасти -дати на колена; *fig.* er ist nicht auf den Kopf gefallen није пао на теме; није му сврака мозак попила; nicht auf den Mund gefallen sein умети одговорити: не бити везана језика; auf die Nase ~ пасти на нос; auf die Nerven ~ ударати на живце; auf den Rücken ~ пасти на леђа; der Samen ist auf guten Boden gefallen семе је пало на плодно земљиште; die Wahl ist auf ihn gefallen избор је пао на њега; mein Blick fiel auf sie мој поглед паде на њу; mit Begierde auf et. ~ жудно навалити на што; *fig.* aus den Wolken ~ пасти с неба; aus seiner Rolle ~: *a*) не испунити своју улогу; *b*) збунити се, смести се; *j-m* in die Arme ~ пасти кому у наручје, у загрљај; an e-m in die Augen ~den Orte на видном месту; ins Bett ~ пасти у кревет;

ins Elend ~ запасти у беду; das fällt nicht in mein Fach то не спада у моју струку; in e-n Fehler ~ упасти у (по)грешку; *fig.* in die Feindschaft ~ пасти у непријатељске руке; dem Feinde in die Flanke ~ напасти непријатеља с бока; ins Gewicht ~: *a*) бити тежак, тежити, теглити; *b*) *fig.* бити замашан, бити важан; долазити у обзир као важан; *j-m* in die Haare ~ дочепати кога за косу; *j-m** in die Hände ~ пасти кому шака; mit der Tür ins Haus ~: *a*) рупити на врата, банути изненада; *b*) (рећи) с неба па у ребра; das Herz fiel ihm in die Hosen сиђе му срце у пете; X in ein Land ~ упасти у земљу; in Ohnmacht ~ пасти у несвест, онесвестити се, обнезнанити се; *j-m* in die Rede (и. ins Wort) ~ упасти некому у реч; dem Feinde in den Rücken ~ напасти непријатеља са леђа; in Schlaf ~ заспати; das ist ihm in den Schoß gefallen то му је пало као с неба; *j-m* in die Suppe ~ некоме изненада доћи на ручак; bei *j-m* in Ungnade ~ пасти код некога у немилост; dem Pferde in die Zügel ~ ухватити коња за узду; über einen Stein ~ пасти на камен; über den Haufen ~ стрпоштати се; *j-m* um den Hals ~ обиснути се кому око врата; unter die Räuber ~ пасти у руке разбојника; в. Apfel 1; kein Meister fällt vom Himmel нико се научен није родио; *fig.* eine Felsenlast fiel mir vom Herzen силан ми се терет свалио са срца; *j-m* zu Füßen ~ пасти пред ким на колена; в. Apfel 1. 2. пасти -дати, (по-)гинути, умрети; sie ~ wie die Fliegen падају као муве; er fiel als Held пао је (и. погинуо је) као јунак; durchs Schwert ~ пасти од мача; vor dem Feinde ~ пасти на бојишту (и. од непријатељске руке); die Gefallenen погинули; ein gefallenes Tier угинула животиња; ein gefallenes Vieh стрвина, мрчина. 3. пасти, падати, сићи, силазити, спу|стити се, -штати се, опа|сти, -дати, смањ(ва)ти се, спла|снути, -шњавати; спрза(ва)ти се; по-срунути; der Nebel fällt пада магла, магла се спушта; ein Nebel fiel mir auf die Augen паде ми мрак на очи; der Vorhang fällt завеса се спушта; der Kurs ist gefallen купс је пао; der Wert der Häuser fällt вредност кућа (о)пада; die Häuser fallen im Preise цене кућа (о)падају; das Leben fällt in seinem Preise живот губи своју цену; das Barometer ist gefallen барометар је пао; das Wasser fällt вода опада; die Erdschicht fällt gegen Norden овај земљин слој пада (и. нагиње се) ка северу; *fig.* mir fällt Mut губим храброст; sein Ansehen ist gefallen пао му је (и. спрзао му се) углед; die Geschwulst ist gefallen оток је спласнуо; das Mädchen ist gefallen девојка је пала (= изгубила девичанство); ein gefallenes Mädchen посрнула девојка; *fig.* ein gefallener Günstling љубимац у немилости; eine gefallene Größe спрзана величина. 4. пасти, -дати, наста(ја)ти; Ostern fällt auf Sonntag Ускрс пада у недељу; die Zahlung fiel gestern плаћање је било јуче; die Fastnacht fällt dieses Jahr früh месојеђе пада (и. настаје)

ове године рано. 5. с-, припадати; das fällt in dieselbe Kategorie ово спада у исту категорију. 6. in die Augen ~ пасти у очи, опајити, -жати, примејити, -живати; das fällt sogleich in die Augen то одмах пада у очи, то се одмах примећује (и. даде видети); es fällt zu sehr ins Auge јако је упадљиво; die Wahrheit fällt ins Auge истина је очевидна; es fällt gut ins Gehör пријатно је за слух; in die Sinne ~ долазити -ћи до чула; diese Farbe fällt ins Grüne ова боја прелази (и. иде) у зелено. 7. бити, поста(ја)ти; *fig.* j-m zur Last (и. lästig) ~ пајсти -дати кому на терет (и. на врат); es fällt ihm schwer тешко му је, пада му тешко; j-m beschwerlich ~ бити кому на терету, дотешчати; diese Arbeit fällt ihm schwer тежак му је овај рад; es fällt mir unmöglich није ми могућно, никако не могу; ein solches Los ist mir gefallen такав ме је удес задесио. 8. пасти, падати, чути се; es fiel ein Schuß чу се пуцањ; es fielen beleidigende Reden von beiden Seiten падале су (и. чуле су се) увреде с обе стране. 9. наста(ја)ти, произићи, -лазити, родити се, рађати се, окотити се; в. Bank 1; es falle wie es wolle нека буде шта буде; in diese Zeit ~ seine Hauptwerke у ово време падају његова главна дела; wie es fällt према приликама; како буде. 10. припасти, пасти у део (ан j-п кому); die Erbschaft fiel an den Sohn наследство је припало сину; das Gut fällt auf den ältesten Sohn имање припада најстаријем сину; auf s-n Teil ist nichts gefallen њему није ништа припало. 11. ~ lassen испустити (из руке), пустити да падне, -у; ма(х)нути се, напустити, оставити; ✱ den Vorhang ~ lassen спустити завесу; j-п ~ lassen оборити кога; den Anker ~ lassen спустити (и. бацити) котву; sie lassen den Ball nicht auf die Erde ~ не даду да лопта падне на земљу; sie läßt ihre Haare über die Schultern ~ коса јој се спуштала преко рамена (и. низ леђа); die Maske ~ lassen скинути образину; seine Ansprüche ~ lassen напустити своје захтеве, махнути се (и. оканити се) својих захтева; seine Meinung ~ lassen напустити своје мишљење; ein Gespräch ~ lassen прекинути разговор; den Mut ~ lassen клонути духом; et. vom Preise ~ lassen попустити мало од цене; einen Prozeß ~ lassen прекинути парницу; sie ließ den Schleier über ihr Gesicht ~ она спусти вео преко лица; die Stimme ~ lassen спустити глас; e-п Wink (и. eine Andeutung) ~ lassen: а) дати знак; б) споменути; с) узглед навести; ein Wort ~ lassen а) (из)рећи реч; б) изрећи се, несмотрено се изрећи; hätte er doch nur ein Wort ~ lassen да је бар једну реч казао (и. рекао). 12. сићи, спустити се; aus dem Schiffe ins Boot ~ са брода сићи у чамац. II *intr.* и sich ~; sich (*acc.*) tot ~, sich zu Tode ~ умрети услед пада; погинути од пада (и. павши); sich den Arm aus dem Gelenke ~ ишчапати руку услед пада; sich lahm ~ охромити услед пада. III ~d *p.pr.* и а 1. који пада, опада, гине; ~de Blätter

лишће које пада; 2. ♀ ~de Sucht = Fallsucht. IV **Fallen** *n* 1. падање (и *fig.*); пад *m*; о-, с|падање, осецање; beim Fallen auf die Füße zu stehen kommen при паду дочекати сена ноге; das Fieber ist im Fallen грозница је у опадању; грозница опада; die Geschwulst ist im Fallen оток спашњава; das Fallen der Stimme спуштање гласа. 2. цркавање, липсавање. **fä'llen** {феллѐн} [*свн. узрочни глаг. од fallen*] 15a I *tr.* 1. (по)сећи, оборити, обарати; Bäume ~ оборити (и. сећи) дрвеће. 2. на-, уперити (оружје); das Gewehr ~ нанишанити пушком, узети пушку „на готово“; die Lanze ~ упрети копље; das Bajonett ~ упрети бајонет; fällt's Gewehr! готов'с'!; mit gefälltem Bajonett angreifen напајсти -дати на бајонет. 3. одрубити, -љивати, отсећи, -цати, (за)кла-ти; оборити, -арати (из пушке); das Haupt ~ одрубити главу; ein Schwein ~ закла-ти свињу. 4. упропајстити, -шћивати; ein Mädchen ~ упропајстити девојку. 5. А|спујстити, -штати; eine Senkrechte vom Scheitelpunkte auf die Grundlinie ~ спустити управну из темена на основицу. 6. ✱ с-, на|таложити, таложењем доби(ја)ти. 7. ✱ (из)дупсти, дубље спустити, укопа(ва)ти; e-п Schacht ~ продупсти окно. 8. *fig.* изрећи, -ицати, пресудити, -ћивати; der Richter fällt das Urteil судија доноси (и. изриче) пресуду; das Todesurteil über j-n ~ изрећи кому смртну казну; *fig.* sein Urteil über et. ~ да(ва)ти свој суд о чему; ein gutes Urteil über j-n ~ дати добро (и. повољно) мишљење о коме. II **Fä'llen** *n* = Fällung. **Fä'll'...**: ~endung *f* падежни наставак *m*. **Fä'llen|steller** *m* ловац клопчар (и. замчар). **Fä'll'...**: ~fenster *n* прозор *m* на спуштање; ~fleck(en) *m* = ~stelle; ~form *f* падежни облик *m*; ~frist *f* а_{вс} = Verfallfrist; ~gang *m* сун, јаз, даљан, гарда *f*; ~gatter *n* решетка *f* на спуштање на вратима; ~geschwindigkeit *f* брзина пада(ња); ~gesetz *n* ♀ закон *m* пад(а)ња; ~geid *n* прелазнина *f*, данак за промену феуда; ~gewicht *n* покретни тер *m*; ~grube *f* курјачка јама; ~gut *n* = ~lehn; ~hammer *m* маљ; ~haus *n* створодерница *f*; ~höhe *f* висина пада(ња); ~holz *n* сувад *n pl.*, суварак *m*; ~hut *m* обод (и. венац) (детету око главе, да је не разбије). **fallie'ren** {фаллѐрин} [*ит.*] 15g *intr.* (h) ✱ про-пасти, банкротовати. **fä'llig** {феллѐх} [*fallen*] а доспео, платљив, приспео за плаћање; der Wechsel ist heute ~ данас је рок плаћања менице, меница је данас платљива; der ~e Zahlungstermin доспели рок плаћања; die Entschädigung ist vom fünften Tage an ~ оштета се рачуна од петог дана; in diesem Monat ist das Schulgeld nicht ~ овога се месеца не плаћа школарина. **Fä'lligkeit** {~каѐт} *f* 3b ✱ доспелост, платљивост, приспелост плаћања, рок плаћања. **Fä'lligkeits...**: ~tag *m* дан платљивости, дан плаћања; ~termin *n* рок *m* платљивости (и. плаћања). **Fallime'nt** {фаллимѐнт} [*ит. од fallit*] *n* 2g,

Fallisem'ent {фалџсмә} [* * фр.] *n* бѣ банкротство.

falli't {фалџт} [фр., ит.] I *a* неспособан за плаћање, банкрот; *fam.* пропао; ~er Kaufmann *trговац* неспособан да плаћа, *fam.* пропао трговац. II **Falli't m 2a** = ~er Kaufmann.

Fälli't... ~erklärung *f* изјава (и. објава) неспособности плаћања; ~masse *f* стечајна маса.

Fäll'kessel m ☞, ☞ котло (и. казан) за таложење растворених руда, минерала.

Fäll'..., fall'... ~klappe *f* заклоп(ница *f*) *m*; ~klinke *f* скакавица; ~klotz *m* маљ; ~knecht *m* стрводерски момак; ~lehn *n* лични феуд *m*; ~maschine *f* машина за показивање закона пада(ња), Атвудова машина.

Fäll'mittel n средство за таложење.

Fäll'..., fall'... ~mütze *f* = ~hut; ~netz *n* мрежа *f* на спуштање за хватање птица; ~obst *n* опало воће, падалица *f*; ~raum *m* у пад(ањ)у пређен пут; ~rechen *m* = ~gatter; ~reep *n* спољашње покретне бродске степенице *f pl.* (од ужета); ~reif *a* зрео да опадне; ~richtung *f* правац *m* пада(ња); ~riegel *m* = ~klinke; ~rohr *n* = Abfallrohr.

falls {фалс} [Fall] *cj.* ако, у случају да; ...falls {фалс} у слож. као: besten~ у најбољем случају; jeden~ свакако, на сваки начин, у сваком случају.

Fäll'... ~scheibe *f* ☞ одбојница; ~schirm *m* падобран; ~schirm|springer *m* скакач с падобраном. [вено таложењем.]

Fäll'silber n сталожено сребро, сребро доби-
fäll(s)t {фелл(с)т} (2 и) 3 л, *sg.* од fallen и fällen.

Fäll'..., fall'... ~stelle *n* убијено (и. нагњечено) место; ~strick *m* замка *f*, омча *f*, вигови *m pl.*; j-*m* ~stricke legen наместити кому замку; ~sucht *f* ☞ падавица, велика болест, горица, гора; ~süchtig *a* падавичав; ~süchtige(r) *m*, ~süchtige *f* ☞ падавичар, -ка; ~tau *n* = ~reep; ~tor *n* капија *f* на спуштање; ~treppe *f* покретне степенице *f pl.* за спуштање; ~tür(e) *f* водоравна врата *n pl.*, поклопац *m*; ~übel *n* = ~sucht.

Fäll'lung {фелун} [fällen] *f 3b* сеча, сечење *n*, обарање *n* (дрвећа); одрубљивање, -ење *n*, отсецање *n*; клање *n*, убијање *n*; у-, на|перавање *n*, нанишавање *n*, гађање *n*; упропашћивање, -ење *n*; ☞ спуштање; ☞ сталожаване *n*, таложење *n*; ☞ продубљивање, -ење *n*; изрицање, доношење.

Fäll'..., fall'... ~versuch *m* оглед (и. опит) о слободном пад(ањ)у; ~wild *n* поцркала дивљач *f coll.*; ~winkel *m* угао (и. кут) пада(ња); нагиби угао; ~zeit *f* време *n* пада(ња).

Fäll'zeit f време *n* сече шуме.

falsch {фалш} [срвн.] I *a* 1. лажан (и *fig.*); погрешан; нетачан; лукав; притворан; неискрен; eine ~e Auffassung погрешно схватање; ~er Ausdruck погрешан (и. нетачан) израз; ~er Diamant лажан дијамант; ~es Ehrgefühl лажно честољубље; ~er Freund притворан (и. неискрен) пријатељ; ~ wie Galgenholz покарвен као муњак; ~es Geld лажан новац; ~es Gerücht лажна вест, ла-

жан глас; ~es Gewicht крива мера; ~er Glaube лажна (и. крива) вера; ~e Götter лажни богови; ~es Haarg лажна (и. вештачка, туђа) коса; ~er Hase лажни зец (печење од сецкане меса); ~es Herz неверно (и. притворно) срце; ~e Karten лажне карте; ~e Lehre лажно (и. погрешно) учење; ~es Licht погрешно осветљавање; ein ~es Maß крива мера; ein ~er Mensch неискрен, дволичан човек; unter ~em Namen под лажним именом; ~e Rechnung погрешан (и. неисправан) рачун; ~e Rippe вито ребро; ~e Scham лажан стид; ~e Schlange лукава змија; ~e Schmucksachen лажан накит; ~er Schlüssel; *a*) погрешан кључ, други кључ; *b*) калауз; e-*n* ~en Schritt machen (и. tun) учинити погрешан корак, погрешно (и. неправилно) поступити; ~er Schwur лажна заклетва; ~es Spiel каишарска игра; ~er Spieler играч каишар; ~e Tränen лажне (и. притворне) сузе; ~es Testament лажан тестамент; ~e Unterschrift лажан потпис; ~e Zähne лажни (и. вештачки) зуби; ~er Zeuge лажан сведок; ~es Zeugnis лажно сведочанство; er ist ~ он је притворан (и. неискрен); das ist ~ то је погрешно. 2. *fam.* лут; er war ~ auf ihn био је лут на њега; er wurde ~ он се расрди; mach' mich nicht ~ не љути ме. II *adv.* лажно, неисправно, нетачно, погрешно; ~ verbunden погрешно спојен; et. ~ deuten нешто криво (и. нетачно) тумачити; die Uhr geht ~ часовник нетачно ради; ~ hören погрешно чути; ~ schwören лажно се заклетти; ~ singen погрешно певати; j-*n* ~ ver- stehen погрешно (и. криво) кога разумети; ~ urteilen погрешно (и. неправилно) судити.

III **Falsch n inv.** лаж *f*, превара *f*, лукавство; ein Mann ohne Falsch отворен (и. искрен) човек; in ihm ist kein Falsch код њега нема лукаства; у њега нема дволичности; seid klug wie die Schlangen und ohne Falsch wie die Tauben будите мудри као змије а безазлени као голуби. IV **Fälsche(s) n 9l** лажно, погрешно. [ство *n*.]

Fälschleid m лажна заклетва *f*, кривоклет-
fälschen {фелшн, фелшн} [срвн., *falsch] I *tr.*

15e 1. кривотворити, патворити, правити лажно, валзификовати, изопачи(ва)ти, кварити; ein gefälschtes Dokument лажан (и. фалзификован) докуменат. II **Fälschen n**, **Fälschung f** кривотворење, патворење, фалзификовање, лажно прављење, изопачавање, кварење; (само Fälschung) кривотворина, фалзификат *m*, лажан с-, потпис *m*.

Fälscher {фелшр} *m 2l*, ~in *f 3c* кривотвори-
лац, -ља, патвори|лац, -ља, фалзификатор, -ка, варалица, изопачивал|ац, -ица, квари-
лац, -ља. [(и. банда).]

Fälscher|bande f кривотворилачка дружина
Fälsch..., fa'lsch... {фалш-}: ~gläubig *a* = irrgläubig; ~heit {фалшхәт} *f 3b* лажност, погрешност; нетачност; неискреност, дволичност, лицемерност, притворност, лукавост, коварност; ~herzig а неверан, неискрен; ~klingend *a* нескладан.

fälschlich {фелшлџ} I *a* лажан, погрешан,

крив, неистинит. II *adv.* лажно, погрешно, криво, неистинито.

fälschlicher/weiße *adv.* = fälschlich II.

Fa'lsch..., fa'lsch...: *£los a* = arglos; *£losigkeit f* = Arglosigkeit; *£münzen intr. (h)* (на)правити (и. (ис)ковати) лажан новца; *£münzer m* прављач (и. ковач) лажног новца; *£münzer|bande f* дружина прављача лажног новца; *£münzerei' {~мү.нци.ра}* *f 3b* прављење *p* лажног новца; *£münzer werkstatt f* радионица за прављење лажног новца; *£namig a* под (и. са) лажним именом; *£schwörer m* кривоклетник; *£sehen p* погрешно гледање (и. виђење); *£spieler(in f)* *m* играч(ица) каишар(ка); *£verstanden a* рђаво разуме(ва)н. False'tt {фалзет} [ит.] *p 2g* фалзет *m*, фистула, глас неприродно танак; *£stimme f* фалзет, фистула, неприродно танак глас.

Falsifika't {фалсификат} [лат.] *p 2g* кривотворина *f*, фалсификат *m*.

falsifizie'ren = falschen.

fa'ltbar {фалтбар} *a* наборљив, набирљив.

Fäl'tchen {фелтхен} *p 2l* (*dim.* од Falte) борица *f*, порупчић *m*.

Fa'lt...: *£blatt p* листићи од хартије за склапање разних предмета; *£boot p* преклопни чамац *m*; *£boot|brücke f* преклопни мост *m*.

Fa'lte {фалт} [свн.] *f 3b 1.* бора, на-, у|бор *m*; гужва; *das Kleid wirft* (и. schlägt) *~n* одело прави наборе; (*sich*) *in ~n legen* набирати (се), набрати (се); *die ~n verlieren* изгубити боре. *2.* бора, бразда, мрезготина; *die Stirn (kraus)* *in ~n legen* (и. ziehen) наб(и)рати чело, намргодити се, намрштити се. *3. fig. in der verborgensten ~ meines Herzens* у најскривенијем кутку мога срца.

fäl'teln {фелтлн} [свн.] *I tr.* (на)борати, набирати. II *sich ~ борати се, наб(и)рати се.* III Fäl'teln *p* набирање, борање.

fa'lt'en {фалт'ен} [свн.] *I tr.* и (*sich ~*) *15c* (*p. p.* и *gefalten*) набрати (се), наборати (се), набирати (се); савити, скл|опити, -апати; *e-p Brief ~ савити писмо; die Stirn ~ набрати чело, намргодити се, намрштити се.* *2.* *die Hände ~ скл|опити -апати руке.* II Fa'lt'en *p*, Fa'ltung *f* набирање, борање; набор *m*.

Fa'lt'en..., fa'lt'en...: {фалт'ен-}: *£artig a* (*dv.*) набораст(о); *£balg m* наборана ограда између железничких кола; *£drücker m* притискивач набора (на шиваљци); *£gebürge p* наборана планина *f*; *£hemd p* наборана кошуља *f*; *£kleid p* хаљина *f* на боре; *£leer, £los a* без бора, ненабран; *£magen m* = Blättermagen; *£pilz m* млечњаја; *£reich a* пун бора; *£rock m* сукња *f* на боре; *£schlag m* = *£wurf*; *£voll a* пун бора, врло набран; *£weise adv.* наборице, на боре; *£wurf m* набирање *p*, прављење *p* набора, набораност *f*; *dieser Stoff gibt e-n schönen ~wurf* ово лице пада у лепим наборима. [тир(ица *f*).]

Fa'lt'er {фалт'ер} [ивн; свн. *vivaltra*] *m 2l* *£* леп *I* fa'lt'ig {фалт'иг} *a* набран, наборан, са борама; *£er Rock* = Faltenrock.

...fältig {-фелт'иг} [Falte] у слож. = ...fach.

Fäl'tlein {фелтл'ен} *p 2l* = Fältchen.

Fa'lt...: *£maß|stab m* метар на склапање, преклопник; *£stuhl m* = Klappstuhl.

Falz {фалз} [falzen] *m 2g 1.* и Fa'ltze {~} *f 3b* жлеб *m*, превој *m*, прегиб *m*; жлеботина *f*, шипило *p*, утор *m*, урез *m*. *2.* парење *p* крупних дивљих птица (Balz).

Fa'ltz... {фалц-}: *£amboß m* наковањ за жлебљење; *£bank f 2f* тезга за жлебљење; *£bein p* нож *m* од кости за савијање хартије, костило, шикало; *£bock m* ногаре *f pl.* за чињење кожа, кожарски коњ; *£brett p* даска *f* за савијање (хартије); *£eisen p* стругач *m*, нож за стругање (и. чкрњање) кожа.

fa'ltzen {фалц'ен} [свн.] *15e I tr.* *1.* са-, пре|ви-(ја)ти (хартију). *2.* *£* шипилити, уторити, жлебити. *3.* чкрњати, лешити. *4.* *£* парити се (за птице). II Fa'ltzen *p* савијање, склапање; шипиљење, жлебљење, уторење; стругање, чкрњање. [-ица.]

Fa'ltzer {фалц'ер} *m 2l, ~in {-ин} f 3c* савијач, *I*

Fa'ltz...: *£hammer m* чекић за жлебљење; *£hobel m* уторњак, тарањ; *£horn p* мали наковањ *m* за жлебљење.

Fa'ltz...: *£maschine f* савијалица, машина (и. stroj *m*) за савијање; *£messer p* = *£eisen*; *£rahmen m* ижлебљен оквир; *£zange f* клеште *f pl.* за чкрњање; *£ziegei m* цреп на жлеб, жлебњак. [богиња скаске; глас, вест]. *I*

Fa'ma {фам} [лат.] *f inv. myth.* Фама (римска) familiä'r {фамили'ер} [фр. Famille] *I a* фамилијаран, пријатељски, породичан, сроднички, искрен, поверљив. II *adv.* фамилијарно, породично, сроднички, пријатељски, искрено, поверљиво; *~tun* поступати -ити фамилијарно, пријатељски. [присност, искреност.]

Familiaritä't {-аритет} *f 3b* фамилијарност, *I*

Fami'lie {фамили'е} [лат.] *f 3b* породица, обитељ, фамилија, глота, чељад *ppl.*, род *m*, племе *p*, поколење *p*, колено *p*, братство *p*, јато *p*, пород *m*, деца; *in diesem Hause wohnen vier ~n* у овој кући станују четири породице; *keine ~ haben* немати породице, бити беспородичан; *junger Mann aus guter ~* младић из добре породице; *eine große ~ haben* имати многобројну породицу (= много деце); *wie stark ist deine ~* колико имаш деце.

Fami'lien..., fami'lien... {-илн-}. *£abend m* породично посело *p*; *£ähnlichkeit f* породична сличност; *£angelegenheit f* породична ствар; *£anschluß m* веза *f* са каквом породицом; *£anzeigen f pl.* породичне вести; *£bad p* породичко купатило; *£band p* породична веза *f*; *£begräbnis p* породична гробница *f*, коштурница *f*; *£bild p* породична слика *f*; *£chronik f* породични летопис *m*; *£ereignis p* породични догађај *m*; *£fehler m* породична (и. наследна) мања *f*; *£fest p* домаћи (и. породични) празник, породична свечаност *f*; *£fideikommiß p* породични фидеикомис *m*; *£geheimnis p* породична тајна *f*; *£gemälde p* породична слика *f*; *£geschichte f.* а) историја породице; б) породична пригода; *£glück p* породична срећа *f*; *£gruft f* породична гробница; *£gut p* породично добро; *£haupt p* старешина *m* породице; *£haus p* породична

кућа *f*; ~krankheit *f* породична (и. наследна) болест; ~kreis *m* породични круг, породица *f*; ~leben *n* породични (и. домаћи) живот *m*; ~los *a* без породице, без рода, инокосан, беспородичан; ~nachrichten *fpl.* породичне вести; ~name(n) *m* презиме *n*; ~rat *m* породични савет; ~rücksicht *f* породични обзир *m*; ~schlag *m* — ~ähnlichkeit; ~sinn *m* смисао за породични живот; ~stiftung *f* породично имање *n*, породично завештање *n*; ~stück *n* а) наследан намештај *m*; б) ~bild; в) ✕ комад *m* из породичног живота; ~tafel *f* породични обед *m*; ~tisch *m*: а) породични (и. домаћи) сто; б) бесплатна прехрана *f* кога у некој богатијој породици; ~umgang *m*: а) породична веза *f*; б) пријем у породици, -ама; ~vater *m* отац породице, домаћин; ~vertrag *m* породични уговор; ~vorstellung *f* ✕ поподневна претстава са спуштеним ценама; ~warpen *n* породични грб *m*; ~weise *adv.* (по) породицама, на породице; ~wesen *n* породични живот *m*, породичност *f*; ~wohnung *f* породични стан *m*; ~zug *m* породична црта *f*; ~zuwachs *m* пораст у породици.

famo's {фамос} [ит.] I а фамозан, славан, чувен, диван, изврстан. II *adv.* славно, изврсно, чувено.

Fa'mulus {фамулус} [лат.] *m* sg. inv. (pl. 2h и Famuli {фамули}) школски послужитељ.

Fana'l {фана'л} [фр., ит.] *m*, *n* 2g I. знак ватром (и. светлошћу, димом); буктиња при погребу. 2. фењер. 3. кула светиља *f*.

Fana'tiker {фанатик'ер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c фанатик, -иња, занесењак, -иња.

fana'tisch {~тйш} а I а фанатичан, занет, занесен, помаман, махнит. II *adv.* фанатично, занесењачки.

fanatise'ren {фанатизир'ен} [лат.] 15g tr. фанатизовати, занјети, -осити.

Fanatismus {~тизмус} *m* 6g (б. pl.) фанатизам, занос, занесеност *f*, претерана ревност *f*, заслеппеност *f*. [conj. од finden.]

fand {фант} *impf. ind.*, fä'nde {фенд'е} *impf.* I Fanfa're {фанфар'е} [фр.] *f* 3b фанфара, трубљење *n*, труба, музика.

Fang {фанг} [fangen] *m* 2d (б. pl.) 1. хватање *n*; лов(љење) *n*; ✕ лов, плен и *fig.*; e-n guten ~ machen (и. tun) добро уловити, ухватити добар лов. 2. ✕ зуб, већ. pl. Fängeзуби *mpl.*, канце *fpl.* (и *fig.*). 3. удар(ау) ножем, копљем; dem Wildschwein den ~ geben пробости дивљу свињу. 4. ✕ ловиште *n*, мрежа *f*, клопка *f*. 5. ✕ = Rauchfang.

Fa'ng... {фан-} ~apparat *m* справа *f* за хватање; ~arm *m* ручица ловка; ~ball *m*: а) лопта *f* за хватање; ~ball spielen лоптати се, бацатиселоптом; б) лопта; ~ball des Glückes коло среће.

fa'ngbar {~бар} а ухватљив, ловљив.

Fa'ng...: ~becher *m* игра лоптицом и прутинем; ~brief *m* потерница *f*, наредба *f* за хватање; ~damm *m* привремена брана *f*; ~e|ball *m* = ~ball; ~elsen *n* а) гвозђа *n* pl., кљуса *f*, железа; б) ✕ хватач (на корпи), прихватало; в) копље.

fa'ngen {фән'н} [српн. *gevangen* p. p. од *vâhen* (= fâhen)] 14j I tr. 1. хватати, ухватити, (у-)ловити, укебати, щепати; с-п Ball ~ ухватити лопту; Feuer ~ у-, запаљити се, -љивати се, *fig.* запалити се, планути; *fig.* Grillen ~ измишљати којешта, заносити се чудним мислима; auf der Leimrute ~ ухватити на лепак; auf der Leimrute gefangen werden налетети на лепак; Mäuse in Fallen ~ хватати мишеве мишоловком; den Rauch ~ ухватити и спровести дим; der Dieb ist gefangen ловов је ухваћен; gefangennehmen заробити, -љавати; sich gefangen geben предати се (непријатељу); gefangen sitzen (и. liegen) бити узатвору, тамновати; sich ~ lassen ухватити се, пасти у замку; er läßt sich nicht so leicht ~ не да се тако лако ухватити; damit lasse ich mich nicht ~ тиме ме нећете уловити; *fig.* sie hat ihn gefangen ухватила га је у своје мреже; prv. mit Speck fängt man Mäuse на лепак се хватају птице; mit gefangen, mit gehen *kon* в са ђаволом тикве сади, о главу му се лунају. 2. е-е Krankheit ~ добити (fam. зарадити) неку болест. 3. ✕ ✕ = abfangen I 3. 4. ✕ подупрети. II sich ~ ухватити се, хватати се, предати се; *fig.* sich in seinen eigenen Worten ~ ухватити се својим сопственим речима. III Fa'ngen *n* хватање, ловљење.

Fä'nger {фен'ер} *m* 2l 1. хватач, ловац. 2. ✕ ловачки нож. 3. pl. ✕ = Fangzähne. 4. ✕ хватач, хватало *n*, држач.

Fa'ng...: ~garn *n* мрежа *f* (ловачка, рибарска); ~geld *n* ловарина *f*; ~gerät *n*, ~gestell *n* хватало, хватала *pl.*; ~heuschrecke *f* ✕ (Mantis religiosa) богомољка. [ман за ловљење.]

fä'ngisch {фән'иш} а готов за хватање, спре-

Fa'ng...: ~haken *m* (кука) хваталица *f*; ~hund *m* а) ловачки пас; б) њушало; ~instrument *n* = ~apparat; ~klaue *f*, ~kralle *f* канџа за хватање; ~künstler *m* хватач, вештак, жонглер; ~leine *f*; а) ✕ поводач *m*, узица (за пса); б) ✕ прихватно уже *n*; ~messer *n* кратак ловачки нож *m*; ~netz *n* = ~garn; ~reuse *f* рибарска вршка, кош *m*, бубањ *m*; ~schlinge *f* замка хваталица = Lasso; ~schnur *f* ширит *m*, гајтан *m*; ~stahl *m* = ~eisen; ~strick *m*: а) ✕ = ~leine; б) = Fallstrick.

fäng(s)t {фен(с)т} (2) 3. л. praes. *f* од fangen.

Fa'ng...: ~tag *m* дан хватања, дан лов(љења)а; ~vogel *m* птица *f* ловица, соко; ~vorrichtung *f* браник *m*, одбојник *m*; ~weise *f* начин *m* хватања (и. ловљења); ~zähne *m* pl. зуби прихватачи. [Franziska.]

Fa'nnl {фани} *f* 8b Фани(ка), abr. = Stephanie.]

Fant {фант} [дн.] *m* 2g младић, кицош, вркоч, гладац, гладун, фиџирић.

Fantasie' {фантази} [ит. fantasia — Phantasie] *f* 6f ✕ фантазија.

fantasie'ren {~рен} I intr. (h) 1. бунцати, тлапити. 2. импровизовати. II Fantasie'ren *n* бунцање; импровизовање.

Fanta'st {фантаст} *m* 3a фантаста, сањало. fanta'stisch {~иш} а фантастичан.

Fa'rad {*fā'rāt, fārāt*} [Faraday, engleski физичar 1791—1867] *n inv.* и. 2g¹ фарад *m* (електрична јединица мере).

Fa'rb... {*fār-p-*}: ~**band** *n* 2a трака *f* с бојом на писаици; ~**bücher** *n pl.* књиге у боји (обнародоване дипломатске преписке); ~**druck|stempel** *m* влажан печат.

Fa'rbe {*fār-b-*} {свн.} *f* 3b 1. боја, маст; echte ~ права боја; einfache ~ просте боје; helle ~ светле боје; offene ~ отворена боја; satte (и. gesättigte) ~ zasiћена боја; dem Zeuge die ~ geben обојити материју; die ~ halten (о)држати боју, не (из)бледети, не (из)белети; die ~ hält боја се држи; die ~ geht aus боја излази (и. бледи); die ~ fahren lassen пуштати, пустити боју; in ~-n spielen преливати боје; die ~ geht nicht aus боја не излази. 2. боја (у картама), адут *m*; *fig.* er will mit der ~ nicht heraus неће да открије карте; неће да каже своје намере; er spielte in der ~ одговорио је на боју; в. bekennen I 3; 3. боја лица (и. коже), маст; sie hat keine ~ она нема боју, бледа је; die ~ verändern (wechseln) мењати боју, променити боју, мењати се у у лицу. 4. (штампарска) боја, црnilo *n*. 5. die jugoslawischen ~-n југословенске боје (тробојка). 6. die ~-n erhalten добити боје (и. значке друштва, удружења), бити примљен за члана; die ~-n tragen носити боје (и. значке друштва). 7. облик *m*, изглед *m*; die Sache hat jetzt e-e andere ~ ствар је сада добила други изглед; es gibt Käuze von allen ~-n има чудака сваке врсте; Leute von einer ~-n људи истог кова (и. мишљења); unsere Zeit verlangt ~ наше доба тражи одлучности.

Fä'rbe {*fār-b-*} *f* 3b бојење, бојадисање, фарбање; ~bad *n* потапање у боју, растопљена боја, бојило, бојиште.

Fa'rbe|behälter *m* суд за боју.

Fä'rbe...: ~brühe *f* раствор *m* (какве) боје; ~distel *f* (Carthamus tinctorius) дивљи ша-|

Fa'rbe|fleck *m* мрља *f* од боје. [фран *m*.]

Fä'rbe...: ~flotte *f* = ~bad; ~ginster *m* = Färbeginster. [(gen.).]

fa'rbe...: ~haltend *a*, ~haltig *a* постојане боје|

Fä'rbe...: ~haus *n* бојадисачница, фарбарница *f*; ~holz *n* дрво за бојадисање; ~kessel *m* котло за бојење, бојадисачки котло; ~kufe *f* бојадиска каца, бојадиски љуп *m*; ~kunst *f* вештина бојења (и. фарбања); ~küpe *f* = ~kufe; ~lehre *f* наука о бојењу (и. фарбању).

...**farben** {*fār-b-*} [Farbe] у сложеницама као: gold~ златне боје (gen.).

färben {*fēr-b-*} [Farbe] 15a I tr. (о)бојити, (о)бојадисати, (о)фарбати; die Augenbrauen ~ навући обрве; die Wangen rot ~ наруменити образе; das Alter färbte seine Haare weiß од старости му је обелела коса; die Sonne hat ihn braun gefärbt поцрнео је од сунца; die Sonne färbte die Bäume grün од сунца озелени лишће; die Scham färbte ihre Wangen од стида јој је румен ударила у лице; der Frost färbte ihre Wangen од мраза су јој се заруменели образи; das Zeug färbt материја пушта боју; *fig.* ein von Ungunst gefärbter Be-

richt намерно рђав извештај; eine gefärbte Freundschaft неискрено (и. притворно) пријатељство; in der Wolle gefärbt: a) обојен у вуни, b) *fig.* прави, пунокрвни, ак. II sich ~ 1. (о)бојити се, доби(ја)ти боју; sich schwarz ~ омрчити се, награвити се, навранити се; sich weiß ~ о-, побелети, оседети; sich grün ~ озеленети, зазеленети се; die Trauben färben sich schon gрожђе је већ зашарало; vor Freude färbten sich ihre Wangen од радости јој се заруменеше образи; der Himmel färbt sich im Osten на истоку небо руди; dieses Garn färbt sich gut ова се пређа лепо бојадише, ова пређа лепо прима боју. 2. *ж* лињати се. II Fä'rben *n*, Fä'rbung *f* бојење, бојадисање, фарбање; (само Färbung) обојеност; боја.

Fa'rben..., **fa'rben...** {*fār-b-*}. ~abstufung *f* прелаз (и. прелив) *m* боја; ~auftrag *m* слак. премаз(ивање *n*) бојом, набацивање *n* боја; ~band *n*. a) трака (и. лента) *f* у боји; b) разнобојна трака (и. лента); ~behandlung *f*, ~bereitung *f* начин *m* слагања боја; ~bild *n* a) слика *f* у боји; b) сунчани спектар *m*; ~blind *a* слеп за боје; ~blindheit *f* слепило *n* за боје; ~brechung *f* ~ преламање *n* боја; ~brett *n* (сликарска) дашчица *f* за боје, палета *f*; ~buch|druck *m* штампање *n* књига у боји, хромотип(ограф)ија; ~dreieck *n* троугао боја; ~druck *m* штампање *n* у разним бојама; = ~buchdruck; ~drucker *m* штампар у боји, хромолитограф; ~druck|umschlag *m* штампан омот у боји; ~empfindlich *a* осетљив за боје; ~erscheinung *f* појава боје; ~fabrik *f* творница (и. фабрика) боја; ~feuer *n* огањ боја, пламени сноп *m*; ~fülle *f* обиље *n* боја; ~funkelnd *a* блиставих боја; ~gebung {*fār-b-*} *f* 3b давање боја, бојење *n*; ~glanz *m* сјај боја; ~glas *n* бојадисано стакло, стакло у боји; ~glut *f* жаркост боја; ~grund *m* основа *f* у боји; ~händler(in) *f* *m* трговац (с) бојама; ~hell *a* сјајан; ~karte *f* картон *m* са узорцима боја; ~kasten *m*, ~kästchen *n* сандуче *n*, кутија *f* са бојама; ~kleckser *m* мазало; ~kunde *f* = ~lehre; ~lage *f* слој *m* боја; ~lehre *f* наука о бојама; ~leiter *f* = ~skala; ~lithographie *f* литографија у бојама; хромолитографија; ~los *a* = farblos; ~messer *n* = ~spatel; ~mischung *f* мешање *n* боја; ~mühle *f* млин *m* за боје; ~muschel *f* шкољка за боје; ~mütze *f* капа студентских удружења; ~näpfchen *n* чанче (и. плитичица) за боје; ~photographie *f* фотографија у бојама; ~pracht *f* раскош *m* боја; ~prächtig *a* раскошан у бојама; ~probe *f* оглед(ање *n*) *m* боја; ~pyramide *f* пирамида боја (уп. ~dreieck); ~rand *m* обојена ивица *f*; ~reiber *m* растрљивач боја; ~reib|maschine *f* справа за растрљивање боја; ~reib|stein *m* камен за растрљивање боја; ~reich *a* обилно обојен, са пуно боја, разнобојан, шарен; ~reichtum *m* богатство *n* боја, разнобојност *f*, шаренило *n* боја; ~rein *a*: a) чистих боја; b) без боја, ахроматичан; ~reinheit *f* a) чистоћа боја; b) безбојност, ахроматичност; ~saum

n = ~rand; ~schachtel *f* кутија са бојама; ~scheibe *f* окно *n* од бојеног стакла; ~schmelz *m* сјај боја; ~sehen *n* *f* виђење боја, хромотопсија; ~sinn *m* чуло *n* за боје; ~skala *n* лествица *f* боја; ~spatel *m* лопатица *f* за скупљање растрљаних боја; ~spektrum *n* ~ = ~bild *b*; ~spiel *n* преливање боја; ~stein *m*. а) обојен камен; б) камена зделица *f* (и. чанчић) за растрљивање боја; ~stein|druck *m* литографисање *n* у бојама, хромолитографија *f*; ~stein|druck|bild *n* слика *f* израђена хромолитографијом; ~stift *m*: а) комадић суве боје; б) писаљка *f* у боји; ~stift|gemälde *n* слика *f* израђена писаљкама у боји; ~stift|malerei *f* сликарство *n* писаљкама у боји; ~stoff *m* боја *f*; ~strahl *m* обојен зрак; ~strich *m* црта *f* повучена бојом, црта у боји; ~stufe *f* прелаз *m* боја; ~tafel *f*: а) тврда боја у плочицама; б) таблица боја; ~teppich *m* тепих у боји, шарена простирка *f*; ~ton *m* тон боје; ~topf *m* лонац за боје; ~trust *m* труст фабрикатора боја; ~tuch *n* обојено сукно; ~wechsel *m* промена *f* боја; ~werk *n*: а) творница (и. фабрика) *f* боја; б) б. *pl.* боје *fpl.*; ~zelle *f* = Farbzelle; ~zerstreuung *f* — разлагање *n* (сунчане светлости) у боје.

Färber {фербер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c бојадисар, -ка, бојадисач, -ица, бојација, -ка, фарбар, -ка, мастилац.

Färber... {фербер-}: ~baum *m* (Rhus cotinus) смрдљика *f*, руј; ~bursche *m* бојацијски шегрт; ~distel *f* а) = ~scharte; б) = Färbedistel.

Färberei {ферберѐ} *f* 3b 1. бојење *n*, бојадисање *n*. 2. бојациница, фарбарница. 3. фар-

Färber|reiber *m* — Farbenreiber. [барство *n*.]

Färber... ~eiche *f* (Quercus tinctoria; Quercus infectoria) зелени храст *m*; ~flechte *f* (Rocella tinctoria) лакмусов лишај *m*; ~gallwespe *f* (Cynips gallae tinctoriae) шишарац *m* прави; ~geselle *m* бојацијски помоћник; ~ginster *m* (Genista tinctoria) жутилова трава *f*, жутиловка *f*; ~gras *n* ~wau; ~handwerk *n* бојацијски занат *m*; ~indigo *n* (Indigofera tinctoria) бојацијски индиго *m*; ~kamille *f* (Anthemis tinctoria) жута рада, попадика, путуњак *m*; ~kraut *n* ~ginster; ~meister *m* бојација, фарбар; ~moos *n* ~flechte; ~pfrieme *f* ~ginster; ~röte *f* (Rubia tinctorum) брош *m*; ~scharte *f* (Serratula tinctoria) српац *m*, српак *m*; ~waid *m* (I'satis tinctoria) сињ, сињавица *f*, сач; ~wau *f* (Reseda luteola) катанац *m*; ~wurzel

Färber|spatel *m* = Farbenspatel. [f брош *m*.]

Färber|stoff *m* материја *f* за бојење.

Färber|holz *n* дрво које боји.

farbig {фарбѝх} I а (о)бојен, у боји, шарен, разнобојан. II **Farbige(r)** *s* (opp. Weißer) црнац, колонијалац.

farbig {фербѝх} *aus.* а = farbig. [бојан.]

...farbig {фарбѝх} а у слож. на пр. ein~ једно-

Farbigkeit {~ѝх} *f* 3b обојеност; разнобојност, шаренило *n*.

Farb..., **farb...** ~kasten *m* *f* сандуче *n* за боју; ~licht|musik *f* композиција уз садејство боје

и тона; ~los а: а) безбојан (и. *los*); б) блед; ~losigkeit I а) безбојност; б) бледоћа; ~schreiber *m* *f* апарат који пише мастилом; ~spritzen *n* прскање (зидова) бојама; ~stift *m* = Farbenstift; ~stoff *m*, ~substanz *f* боја; ~waren *f pl.* *f* боје *f pl.*; ~waren|händler (и. *h*) *m* трговац-киња бојама; ~waren|handlung *f* трговина бојама; ~zelle *f* бојена хелица.

farci'ren {фарсѝр'н} [фр.] 15g *tr.* на-, испунити, наде|сти, -вати. II **Farci'ren** *n*, **Farci'ring** *f* пуњење, надевање.

Farin {фарѝн} [лат. farina „брашно“] *m* 2g¹ (б. *pl.*) фарин, једном пречишћен шећер, ситан шећер, туцан шећер.

Farin|zucker *m* = Farin. [лаш, мајур.]

Farin {фарѝн} [сврн.] *f* 3b фарма, имање, са-

Farin|besitzer (и. *f*) *m* фармер, -ка, сопственик -ца салаша (и. фарме).

Farmer {фарм'р} [енг.] *m* 2l фармер, пољопривредник, салашар.

Farn {фарн} [сврн.] *m* 2g (Filix) папрат *f*, бујад; ~e *m pl.* (Filicinae) папрати.

Far'n..., **far'n...** {фарн-}: ~artig а папратац; ~boden *m* папратина *f*, папратиште *n*, папратњача *f*; ~kraut *n* — Farn; ~kraut|abdruck *m* отисак (од) папрати; ~kraut|ähnlich а папратац, као бујад, налик на бујад, сличан папрати. [*pl.* 2l *tr.* Острвље Феро.]

Färö'er {ферё'р} [дан., faar овца и оер острво]

Farre {фарѝ} [сврн., Färse] *m* 3a јунац, јуне *m*.

Farren..., **farren...** {фарн-}. ~auge *n* воловско (и. крупно) око; ~äugig а са крупним очима; волоок, крупноок; ~ledern а од воловске коже; ~mummel *m* јн. = Zuchstier; ~schwanz *m* = Ochsenziemer.

Färse {ферз', ферз'} [сврн., дн.] *f* 3b јуница.

Färren *kalb* *n* теле.

Farz {фарц} *m* *pop.* = Furz; **farzen** {~н} = — furzen; **Farzer** (и. *h*) *m* = Furzer (и. *h*).

Fasan {фазан} [сврн., *гр.] *m* 2g и 4a (Phasianus) фазан, гњетао.

Fasan(en)... {фазан(н)}: ~beize *f* = ~jagd; ~beller *m* пас за ловљење фазана; ~braten *m* печење од фазана; ~garten *m* врт (и. забран) за фазане; ~gehege *n* забран за фазане; ~hahn *m* фазан мужјак; ~haus *n* кућа *f* за неговање фазана; ~huhn *n* фазан женка *f*; ~jagd *f* лов *n* на фазане (и. гњетлове); ~wärter *m* чувар фазана; ~zucht *f* гајење *n* фазана, расплод *m* фазана.

Fasanerie {фазанѝри} [Fasan] *f* бf фазанерија, гњетињак *m*, место за неговање фазана.

Fasanerie|besitzer *m* сопственик фазанерије (и. гњетињака).

Fä'schen {фѝсхен} [Fase] *n* влакнаце, кончић *m*.

Faschi'ne {фашин'е} [фр.] *f* 3b фашина, сноп пружа за шанац, сантрач.

Faschi'nen... {~шин-}: ~bekleidung *f* облагање *n* сантрачима; ~binden *n* везивање (и. спремање) пружа за фасине; ~brücke *f* мост *m* од сантрача; ~damm *m* насип од сантрача; ~holz *n* пруже за фасине; ~messer *n* косир *m*; ~werk *n* фасине *f pl.*

Fasching {фѝшинг} [сврн. (:Fastnacht)] *m* 2g¹ месојеђе *n*, покладе *f pl.*

Fa'schings... {фашинг-с-}. месеојејски, покладни:
~aufzug *m* покладни поход; ~laune *f* покладно
расположење *n*; ~lust *f* покладно весе-
ље *n*; ~narr *m* покладни лакрдијаш; ~scherz
m, ~torheit *f* покладна шала (и. лакрдија);
~sonntag *m* беле покладе *f pl.*, заузи; ~(um)-
zug *m* покладна поворка *f*; ~woche *f* себич-
на (и. трапава, уршна) недеља; ~zeit *f* = 1
Faschi... в. Faschi... [Fasching.]

Faschi'smus {фашисмус} *m* фашизам.

Faschi'st {фашист} *m* фашиста.

fä'sch'stisch {~йш} *a* фашистички.

Fa'se {фазе; hom. Phase} [Faser] *f 3b* конач *m*,
кончић *m*, жил(и)ца, влакно *n*, влаканце *n*.

Fa'sel {фазел} [свн.] *m 2l 6. pl., f 3d 6. pl. 1.* рас-
плод *m*, приплод *m*, насад *m*, запат *m. 2.* за-
пат *m*, млад *f. 3.* животиња за приплод.

Fa'sel... {фазел-}: ~bock *m* ован за приплод;
~eber *m* приплодни вепар, нераст; ~fritze *m*
fam. = ~hans; ~gebühr *f*, ~geld *n* такса *f* за
парење приплодних животиња.

Faselei' {фазлеа} [faseln 2] *f 3b 1.* трабуњање,
баљезгање, дробљење, зановетање, накла-
пање. 2. лудорија, будулаштина.

Fa's(e)ler {фазелер} *m 2l* = Faselhans.

fä'selhaft {фазелхфт} *a (dv.)* будаласт(о), су-
луд(о), ветрењаст(о), непромишљен(о), ла-
комислен(о).

Fa'selhaftigkeit {~йхфт} *f 3b* непромишље-
ност, лакомисленост, ветрењаштво *n*.

Fa'sel...: ~hammel *m* = ~bock; ~hans *m* при-
чало, бенетало, нарадало, наклапало, трућа-
ло, спрдало, трабуњало, ћалапрдало, баљез-
гало; ~hengst *m* ајгир, пастух, пастув, коњ
за приплод.

fä'selig {фазелџ} *a* = faselhaft.

Fa'sel...: ~jan *m* = ~hans; ~liese *f* тртљуша,
торокуша, блебетуша, брбљуша.

fä'seln {фазелн} [свн.] 15*f intr. (h) 1.* (о)котити;
(о)прасити; доносити, -ети (плода); успе-
(ва)ти; прим|ити се, -ати се. 2. скитати, ло-
лати се; трабу|нити, -њати, бенетати, на-,
пре|клапати, баљезгати, бенетати, булазни-
ти, говорити којешта, бунцати, дробити, ћа-
лапрдати, трућати, жвањкати, нарадати.

fä'seln {фазелн} *tr.* и *sich* ~ = fasern.

Fa'sel..., fä'sel...: ~nackend, ~nackt = faser-
nackend, fasernackt; ~ochs *m* приплодни бик;
~schwein *n* свињче за приплод; ~sau *f* при-
плодна крмача; ~vieh *n* стока *f* за приплод
(и. запат(ак)), приплодно грло.

Fa'sen' {фазен} *m 2l* = Fase.

fä'sen' {~} *tr.* и *sich* ~ 15*b* = fasern.

fä'sen|nackt *a* = fadennackt.

Fa'ser {фазер} [срвн.] *f 3d 1.* = Fase. 2. конач
(у меду, у махунастим биљкама); влас, вуна
(овце, козе, камиле); (осинчево) влакно, жи-
ца; пауцина, нит. 3. ☉, ☿ влакно *n*; длака,
рудица, афка, чупа.

fä'ser|artig *a* влакнаст, кончаст. [влаканце.]

Fä'serchen {фазерхен} *n 2l (dim. од Faser.)*

Fa'ser...: ~bündel *n* свежњић (и. снопић) *m*
влаканца; ~geschwulst *f* влакнаста отекли-
на, фибром *m*; ~gewebe *n* влакнасто ткиво;
~haut *f* влакнаста опна.

fa'serig {фазерџ} *a* влакнаст, жиличаст, кон-
част, ликав; осут, просењен.

Fa'ser...: ~kohle *f* влакнасти угаљ *m*.

fa'sern {фазерн} 1 *tr. 15b* (о)чимкати, чијати,
крзати, извлачити жице, скупсти. II *intr.* и
sich ~ (о)чимкати се, окрзати се, отрцати се,
оскупсти се; в. ausfasern.

Fa'ser..., fa'ser...: ~nackt *a* = fadennackt; ~
quarz *m* влакнасти кварц (и. белутак); ~stoff
m влакнаста материја *f*, фибрин; ~stoff|hal-
lig *a* који у себи има влакнасте материје (и.
фибрина); ~torf *m* влакнасти (и. жиличасти) |
fa'sig {фазџ} *a* = faserig. [тресет.]

Faß {фас} [свн.] *n 2b 1. a)* буре, бачва *f*, бечка
f, ардов *m*, вучија *f*, каца *f*; *ein* ~ binden у-
обручити буре, метнути обруче на буре; *ein*
~ füllen (на)пунити буре; den Wein in Fässer
füllen расточити вино у бурад; der Wein
schmeckt nach dem Fasse вино је судовно; fig.
er hat noch et. bei mir im Fasse још ми је не-
што дужан; *b)* fig. буре, бачва *f*, дебела о-
соба. 2. (као мера) буре, хектолитар; *ein* ~
Apfel буре јабука; *ein* ~ Bier, Wein буре,
(аков, хектолитар) пива, вина. 3. † суд, ло-
нац (још у слож. на пр. Salz-, Tintenfaß).

Fassa'de {фасада} [fr.] *f 3b* ♣ фасада, чело *n*,
прочеље *n*.

Faß|band *n 2a* обруч *m* (на бурету).

fä'ßbar {фасбар} *a 1.* ухватљив, уловљив. 2.
схватљив, појмљив.

Faßbarkeit {~кфт} *f 3l 1.* ухватљивост, улов-
љивост. 2. схватљивост, појмљивост.

Faß...: ~bärme *f* пивски квасац *m*; ~baum *m*
дрво *n* за дуге; ~bier *n* пиво из бурега (opp.
Flaschenbier); ~binder *m* качар, бачвар; ~
binder|arbeit *f* бачварски рад *m*; ~boden *m*
данце *n*; ~bohrer *m* бургија *f* за проврћива-
ње буради; ~brücke *f* мост *m* на буради; ~
butter *f* масло *n* из бурета (opp. Stücken-
butter).

Fäßchen {фесхен} *n 2l (dim. од Faß)* буренце *n*.

fä'ß...: ~daube *f* дуга; ~dauben|holz *n* дрво
за дуге.

fä'ssen {фасен} [свн.] 15*d I tr. 1.* et. in et. (acc.)
~ сипати (и. метнути, усуги, сложити) шта
у шта; уп. einfassen I 3; Korn ~ усуги жито;
Bienen in einen Korb ~ сасуги пчеле (ухва-
ћени рој) у кошницу. 2. прим|ити, -ати, узе-
ти, узимати, требовати; Brot ~ примати (и.
требовати) хлеб. 3. ухватити, хватати, до-
копа(ва)ти, шчепа(ва)ти, спопа|сти, -дати;
e-n Dieb ~ ухватити лопова; er faßte seine
Hand; er faßte ihn an die Hand (an der Hand;
bei der Hand) он га ухвати за руку; j-n bei
den Haaren ~ ухвати (и. спопасти) кога за
косу (и за кике); j-n beim Kragen ~ ухвати-
ти кога за јаку; j-n bei seiner empfindlichen
Seite ~ дирнути кога у живац; j-n bei seiner
schwachen Seite ~ пронаћи кому слабу стра-
ну; j-n bei seinem Wort (Versprechen) ~ у-
хватити кога за реч; j-n bei seiner Ehre ~
дирнути кога у његову част; ein Grauen, ein
Entsetzen faßt mich спопада ме гроза, ужас,
грозим се, ужасавам се; es faßte mich mit
Schrecken обузе ме страх; festen Fuß ~ за-

копитити се, утврдити се, учврстити се; в. Auge l d; ich will ihn schon ~! ухватићу ја њега већ; der Mörtel will nicht ~ неће малтер да ухвати; nicht zu ~ sein не моћи бити ухваћен. 4. опточити, оптакати, оковати, окмвати, уоквири(ва)ти; е-п Edelstein ~ оковати (и. опточити) драги камен; das Bild in е-п Rahmen ~ уоквири(ва)ти, урамити слику; е-п Brunnen оплатити бунар, ставити ограду око бунара. 5. хватати, брати, садржа(ва)ти, моћи стати у, бити места за; dies Gefäß faßt zehn Liter овај суд хвата (и. бере) 10 литара; dieser Saal faßt hundert Menschen ова дворница може примити 100 особа; ова дворана има места за 100 лица. 6. fig. схвати(ва)ти, -вати, појмити, увидети, -ћати, разумевати; der Schüler faßt leicht ученик схвата лако; er kann es nicht ~ он то не може да схвати (и. да појми). 7. изра|зити, -жавати, исказ(ив)ати; fig. е-п Gedanken in Worte ~ исказити мисао речима; et. kurz ~ казати што укратко, сажети; sich kurz ~ кратко се изра|жавати -зити, сажети се; in Worte ~ речима изразити; er faßte Abneigung gegen ihn он му постаде одвратан. 8. fig. в. Beschluß l; в. Entschluß; е-п Gedanken ~ смислити, наумити; die Gelegenheit beim Schopfe ~ уграбити прилику; Haß gegen j-n ~ омрзнути кога, замрзнати на кога; Hoffnung ~ надати се, уздати се, почети (и. стати се) надати; eine Leidenschaft für j-n (zu j-m) ~ страстно завољети кога; Lust zu et. ~ завољети (и. зажелети) што; eine Meinung von j-m ~ створити своје мишљење о кому; Mißtrauen gegen j-n ~ постати неповерљив према кому; Mut ~ охрабрити се, ослободити се, осмелити се; Neigung (Zuneigung) für j-n ~ постати наклон (и. наклоњен) према кому, завољети кога; е-п Plan ~ наумити; Vertrauen (Zutrauen) zu j-m ~ поуздати се у кога, (по)веровати у кога; Widerwillen gegen j-n ~ омрзнати кога, осетити одвратност према коме; Wurzel ~ укоренити се, закопити се, хватати корена. II *intr.* (h) захват|ити, -ати, хватати; der Hobel ist stumpf, er faßt nicht струг је туп, па не хвата; der Anker hat gefaßt котва је захватила. III *sich* ~ I. хватати се, при-, у|хватити се; sich mit j-m ~ хватати се (и. ухватити се) с ким у коштац; sich bei den Händen ~ ухватити се за руке. 2. fig. приб(и)рати се, примири(ва)ти се; sich in (mit) Geduld ~ стрпети се; er konnte sich vor Freude nicht ~ није знао од радости шта ће; sich (dat.) ein Herz ~ осоколити се, охрабрити се; осмелити се, усудити се. 3. fig. изра|зити се, -жавати се; sich kurz ~ кратко рећи, кратко се изразити; bitte, ~ Sie sich kurz! молим Вас, будите кратки!. 4. fig. et. faßt sich (и. läßt sich ~) нешто се да разумети, нешто се може схватити. IV *ge|fa|ßt* {r|fäct} p. p. и a у знач. *inf.* прибран, спреман, миран; sich auf et. gefaßt machen спремити се за што, бити приправан на што; man muß auf alles gefaßt sein мора човек бити приправан на све. V *Fa|ssen*

n, *Fa|ssung* f сипање (и. стављање) у бурад; хватање; окивање, опточавање, уоквиривање; схватање; само *Fassung*: оков *m*, оквир *m*; изражавање *n*, излагање *n*, исказивање *n*; е-е andere *Fassung* geben давати други облик (чему написаном), дати што у другом облику, срочити друкче; diese *Fassung* wird genehmigt овако срочен(о) се прима; er legte das Programm in kurzer *Fassung* vor он је укратко изложио програм; in der *Fassung* eines Berichts у облику извештаја, срочен(о) као извештај; fig. душевно стање (и. расположење) *n*: прибраност, примиреност, душевни мир, спокојство; присебност, присуство *n* духа; außer *Fassung* ван себе; aus der *Fassung* bringen збунити, смести, извести из стрпљења; die *Fassung* verlieren; aus der *Fassung* kommen смести се, смутити се, збунити се, изгубити прибраност (и. присебност); er läßt sich nicht aus seiner *Fassung* bringen он се не да збунити; ohne aus der *Fassung* zu kommen не губећи присебности; er war außer *Fassung* (aus aller *Fassung*; ganz aus der *Fassung*) он је био изгубио присебност (био је (сасвим) изгубио главу); die *Fassung* des Gesetzes срочење (и. редакција) закона; = *Fassungsgabe*.

fä|sser|weise *adv.* бурадима, на бурад.

fa|ssen|zen {fäc|c|n} *intr.* (h) мирисати (и. заударати) на буре, бити судован.

Fa|sser {fäc|p} *m* 2l 1. *prov.* бачвар, качар. 2. привремена кошница *f*.

Fa|B..., *fa|B...*: *2faul* *a* судован; *~geld* *n* превознина на бурад; *~geschmack* *m* судовност *f*; е-п *~geschmack* haben бити судован; *~hahn* *m* славина *f*, шајтов; *~hefe* *f* = *~bärme*; *~holz* *n* = *Daubenhholz*.

fä|ssig {fäc|c|} [Faß] *a*: *~es* Bier пиво зрело за разлевање у бурад; *~schmecken* = *fassen|zen*.

Fä|Blein {fäc|c|n} *n* 2l (*dim.* од Faß) = *Fä|B|chen*. [мљив. 2. бистар, који схваћа.]

fa|Blich {fäc|c|} *a* 1. схватљив, разумљив, пој-
Fa|Blichkeit {~к|c|t} *f* 3b схватљивост, појмљивост, разумљивост.

Fasso|n {fäc|c|} [fр.] *f* 6i фазон *m*, облик, изглед; начин ношње, крој; ein Mann ohne ~ неприличан човек, човек без пристojног понашања; jeder nach seiner ~ сваки на свој начин.

Fasso|n...: *~hut* *m* шешир што добро стоји; *~stück* *n* комад (и. парче) *m* по фазону; *~ver|änderung* *f* промена фазона.

Fa|B...: *~pech* *n* смола *f* за (заптивање) бурад(и); *~reif* (и) *m* обруч; *~reif|eisen* *n* гвоздени обруч *m*; *~spund* *m* врањ, чеп.

fa|ßt {fäc|t} *n* 2 и 3 л. *sg.* *praes.* од *fassen*.

fa|ssung {fäc|c|n} *f* в. *fassen* V.

Fa|ssungs..., *fa|ssungs...*: *~gabe* *f* схватљивост, дар схватања; *~große* *f* запремина; *~kraift* *f* = *~vermögen*; *~los* *a* (dv.) неприбран(о), неприсеб(ан) (но), сметен(о), збуњен(о), смушен(о); пренеражен(о); *~losigkeit* *f* неприбраност, неприсебност, збуњеност, сметеност; *~raum* *m* простор за утовар (робе); *~vermögen* *n* моћ *f* схватања, схватљивост.

Faßware, faßw...: ~ware *f* роба у буради (и. из буради); ~weise *adv.* на буре, буре по буре, бурадма; ~werk *n* бурад *n coll.*

fast {фаст, hom. faßt} [свн. = fest] *adv.* 1. готово, скоро, замало, мало не, отприлике; er ist ~ wieder genesen он је готово сасвим оздравио; ich habe ~ alles bezahlt ја сам безмало све платио; ich wäre ~ gefallen умало нисам пао; ich hätte ~ gesagt умало не рекох; eine der Einstimmung ~ gleichkommende Mehrheit безмало једногласна већина; ~ nichts готово ништа. 2. † = sehr; nicht so ~ = nicht sowohl.

Fasta'ge {фастаж} [* * фр.] *f* 3b буре.

fa'sten¹ {фастен} [свн.] 15c I *intr.* (h) 1. пости-ти, не јести. 2. пости, јести постно. II Fa'sten *n* пошћење.

Fa'ste(n)² {~} [свн.] *pl. inv.* (✓ и *f sg.*) 1. пост *m*. 2. велики (и. часни) пост *m*; die ~ halten постига велики пост.

Fa'sten..., fa'sten...: ~abend *m* покладе *f pl.*; ~blume *f* (Primula veris) јагорчевина, јагорчика; ~brezel *m* посни перец, посна перца *f*; ~gebet *n* молитва *f* за време поста; ~kuren *n* пошћење, лечење постом; ~mäßig а посни, као уз пост; ~prediger *m* проповедник за време поста; ~predigt *f* проповед за време поста; ~regel *f* правило *n* за пост; ~sonntag *m* недеља великог поста; ~speise *f* постно јело *n*; ~suppe *f* посна чорба (и. јуха); ~woche *f* седмица (и. недеља) поста; ~zeit *f* = Fasten 2.

Fa'ster {фастер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3e посни|к, -ца, испосни|к, -ца, учажни|к, -ица.

Fa'st...: ~nacht [срвн.] *f*: а) покладе *f pl.*, покладно вече: б) месојеђе, месопуст; ~nachts|diens|tag *m* покладни уторак; ~nachts|krappen *m* покладни уштипак; ~nachts narr *m* пајак, шаљивчина; ~nachts|ochse *m* покладни во, угојен во; ~nachts|possen *f pl.* покладне шале; ~nachts|splele *n pl.* покладне забаве *f pl.*; ~nachts|zeit *f* покладе *f pl.*, месојеђе *n*; ~tag *m* посни дан, дан поста (*opp.* Fleischtag). [сноп *m* пруха.]

Fa'szes {фасцес} [лат.] *pl. inv.*, ~bündel *n* Faszi'kel {фасцикл} *m* 2l фасцикула, свежањ, свеска *f* (аката).

fata'l {фатал} [лат.] а фаталан, (зло)кобан, досадан; мрзак; непријатан; суђен, несрећан.

Fatali'smus {фатализмус} *m* 6g фатализам, вера у неизменљиву судбину.

Fatali'st {фаталист} *m* 3a фаталиста.

fatali'stisch {~шт} а фаталистички.

Fatalitā't {фаталитет} *f* 3b 1. фаталност. 2. неприлика, несрећан случај.

Fa'ta Morga'na {фата моргана} *f* 6g и bi — фата моргана, тера баба козлиће.

Fa'tum {фатум} [лат.] *n* фатум *m*, судб(и)на *f*, коб *f*, удес *m*.

Fa'tzke {фатцк} [дн.] *m* 3a *fat*. 1. мамлаз, шамшула, шмоклан, дедак. 2. = Possenreißer.

fa'u'chen {фѡхен} [срвн.] 15a I *intr.* (h) фрчати, фркати; фуктати. II Fau'chen *n* фрчање, фрчање; фуктање.

faul {фѡл} [свн.] I а 1. (*opp.* frisch) труп, гњиво,

у-, по|кварен; нездрав, трошан; ~ werden (у)гњилити, (с)трнути, укварити се; ~er Geruch задах од трулежи; ~ riechen (и. schmecken) заударати (и. осећати се) на трулеж; ~er Zahn покварен (и. кваран) зуб; ~e Küste нездраво приморје; ~es Obst труло воће; ~er Ankergrund меко дно за укотвљавање; ~e Gesteine трошно камење; пршљиво стене; ~e Krankheiten трулежне болести; ~es Ei покварено јаје; ~es Fleisch по-, у|кварено, смрдљиво месо; ~e Wäsche прљаво рубље; ~er Sumpf устојала бара; ~es Wasser устајала вода. 2. *fat. fig.* пљав, лош, никакав; празан; ~e Fische, ~e Redensarten лагарије *f pl.*, (празни) изговори *m pl.*; ~es Geschwätz празне речи, бесмислица; *fig.* ein ~er Schuldner пљав платац (и. дужник); die Sache steht ~; es sieht damit ~ aus ствар пљаво стоји, слаби су ту изгледи; *fig.* den ~en Fleck berühren дарнути у болно место; *fig.* ~er Witz неслана (и. пљав) шала; *fig.* ~er Friede никакав мир; alles geht ihm ~ све му иде натрашке (и. наопако); et. ist ~ im Staate Dänemark нешто је труло у држави Данској; ~er Zauber = ~e Fische. 3. и ~ сумњив; *fig.* ~e Geschichte, ~e Sache сумњива ствар. 4. лен; ein ~er Mensch (и. Kerl) лен човек, леннац, ленштина, ленчуга, нерадин; *fat.* stinkend ~ лен као буба, смрдибуба, лен дозлабора; ~ werden у-, о|ленити се; *fig.* auf der ~en Seite (и. Bank, Haut) liegen ленчарити, дембелисати; er nicht ~, sprang auf ihn los он (ти) не буде лен, скочи на њега; ~e Jugend, lausiges Alter питаће те старост, где ти је била младост; млад ленштина, стар просјак; ~er Knecht књига са израћеним рачунима (и. таблицама). II Fau'le(s) {~(с)} *n* труло, трулеж *f*. III Fau'le(r) *s* 9l ленштина, ленивац, -ица, нерадни|к, -ца, беспосличар, -ка, дембел.

Fau'l..., fau'l... {фѡл-}: ~bank *f* магарећа клупа (у школи); auf die ~bank kommen (от)ићи у магарећу клупу; ~bar {фѡлбар} а укварљив, подложен труљењу: ~baum *m* (Rhamnus frangula) пасјаковина *f*, пасја леска *f*; кржавина *f*, крушина *f*; ~beere *f* бобица пасјаковине; ~bett *n* одморник *m*, канабе; auf dem ~bette liegen излежавати се, дембелисати; ~brand *m* главница *f*; ~brandig а главничав; ~bruch *m* ломљивост гвожђа (хладног и топлог); ~brüchig а: ~brüchiges Eisen гвожђе ломљиво (хладно и топло); ~brut *f* укварени уљеви *m pl.*, усмрдела кошница, помор *m* пчела; ~butte *f* каца за расквашивање крпа (за прављење хартије).

Fau'le {фѡл} *f* 3b трул|ост, -ина, гњилеж, трулеж, гњил|ина, -оћа; в. Fäulnis.

fau'len {фѡлен} I *intr.* (h) 15a 1. гњи(ли)ти, сагњити, трулети, трнути. 2. (по)кварити се, укварити се. II *tr.* (тачније: fäulen) до-вјести -одити до труљења (и. гњиљења). III Fau'len *n*, Fau'lung *f* и Fäu'lung *f* гњиљење, сагњивање, труљење; кварење.

fau'len {фѡлен} *tr.* = faulen II.

fau'lenzen {фѡленцен} [нвн. из 16 в.] I *intr.* (h)

ленствовати, ленчарити, лени се, беспосличити, пландовати, излежавати се, левентовати; дангубити. II **Fau'lenzen** *n* ленствовање, ленчарење, беспосличење, левентовање, излежавање, пландовање, дангубљење. **Fau'lenzer** {фѡлѣнцѣр} 1. *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3с ленивац, -ица, ленштина, лежак, ладолеж, нерадник, -ца, трутов, дембел, -ка, левента, дангуба. 2. баштенски одморник. 3. ваљкаст јастук. 4. аус. = Linienblatt.

Faulenzerei' {фѡлѣнцѣрѣи'} *f* 3b ленствовање *n*, пландовање *n*, дангубљење *n*, дембелисање *n*, левентовање *n*, ленчарење *n*. [дембелски.] **fau'lenzerisch** {фѡлѣнцѣрѣиш} *a* ленивачки, **Fau'lenzer|leben** *n* ленивачки (и. левентски, дембелски) живот *m*, ленствовање, дембелисање.

Fau'l...; fau'l...: ~fieber *n*. а) (Febris putrida) гнојава грозница; б) *fam.* er hat das ~fieber обузела га је ленивост; прави се болесним; ~fleck *m* натрулина *f*, трулежна мрља; ~fleckig *a* са натрулинама, са трулежним мрљама; ~fräßig *a* лен а прождрљив; ~heit {фѡлхѣйт} *f* 3b леност; Fleiß bringt Brot ~heit Not ко ради не боји се глади; ~fuß *m* = ~tier *a*; ~licht {фѡлѣхт}, ~ig {фѡлѣх}, **fau'lig** {фѡлѣх} *a* (на)труо, (на)гњо; ~knecht *m* = fauler Knecht; ~krank *a* који се прави болестан из лености; ~matte *f* отирач *m* за ноге (пред вратима).

Fäu'lnis {фѡлѣнѣс} *f* 2l б. pl. труљење *n*, трулост, трулеж, гњилење *n*, гњилост, гњилеж, гњилина, сакњилост, распаѓање *n*.

Fäu'lnis...; fäu'lnis... ~erreger *m* изазивач трулежи, трулежна клица *f*; ~hindernd *a* против труљења; ~prozeß *m* ток труљења (и. распаѓања); ~widrig *a* против труљења, устукљив. **Fau'l...; fau'l...: ~pelz** *m* = Faulenzer I; ~pelzerei' *f* = Faulenzerei; ~regen *m* = Meltau; ~tier *n*: а) 𐀓 (Bradypus tridactylus) ленивац; б) *fam.* = Faulenzer I.

Fau'lung *f*, **Fäu'lung** *f* = faulen II.

Faul... ~werden *n* труљење.

Faun {фѡн} [лат.] *m* 2g, ~in {~ѣн} *f* 3с 1. Фаун, шумски бог. 2. велики похотљивац. [свет.]

Fau'na {~а} [лат.] *f* 6g фауна, животињски **Fau'n(en)...**, **fau'n(en)...** {фѡн(ѣн)}: ~artig *a* = faunisch; ~blick *m* фаунски поглед, безобразан (и. похотљив) поглед; **fau'nisch** {фѡнѣиш} *a* фаунски.

Faust' {фѡст} [свн.] *f* 2f 1. песница; шака, рука; в. ballen² I 1; е-е ~machen стиснути песницу; j-m eine ~ machen показати кому песницу, претити кому песницом; mit der ~ песницом; е-е ~ in der Tasche machen претити у потко; не смеи отворено претити; sich mit Fäusten schlagen ударати се песницама, песничати се; е-е starke ~ јака рука; von der ~ weg schreiben лако писати; mit dem Schwerte in der ~ с мачем у руци; *fig.* die Arbeit geht ihm gut von der ~ посао му иде од руке; auf eigene ~ на своју руку, сам од себе; in die ~ (и. sich ins Fäustchen) lachen злорадо се смејати, смејати се у себи, смејати се иза чијих леђа; в. Auge I e; das Pferd liegt

in geschickter ~ коњем управља вешта рука. 2. (као мера) подланица; achtzehn ~ hoch висок 18 подланица.

Faust² {~} [лат. faustus „срећан“] *m* 8a и. 8c Doktor Johann ~ Доктор Јован Фауст; Фауст (Гетеов спев).

Fau'st... {фѡст-}: ~'amboß *m* ручни наковањ; ~'ausgabe *f* издање *n* Фауста (од Гетеа).

Fäu'stchen {фѡстѣхн} *n* 2l (dim. од Faust') песничница; в. Faust.

Fau'st'..., fau'st'... ~balger *m* песничар, песничало; ~birne *f*. а) крупна крушка; б) ~schlag; ~büchse *f* (велик) пиштољ *m*; ~degen *m* = Dolch; ~dick *a* дебео као песница, с шаке дебео; *fig.* er hat es ~dick hinter den Ohren потуљен је он, лице је то; ~eisen *n* мален наковањ *m*. [чук.]

Fäu'stel {фѡстѣл} *n* 2l 𐀓 рударски чекић (и.)

Fau'st'..., fau'st'... ~fechter *m* = ~balger; ~gehörn *n* 𐀓 шакасти рогови *mpl.*; ~'griff *m* држала *n*, држалица *f*; ~'groß *a* велик колико песница; ~'hammer *m*: а) ручни чекић, чаканац; б) убојни чекић; в) 𐀓 пандур са убојним чекићем; ~'handschuh *m* рукавица *f* без прстију, наруквица *f*; ~'hobel *m* ручно ренде *n*; ~'kampf *m* песничане *n*, борба *f* песницама; ~'kämpfer *m* = ~balger; ~'kolben *m* буздован; ~'legende *f* легенда о Фаусту; ~'leier *f* *f* грудна обртница *f* за бургије.

Fäu'stein {фѡстѣн} *n* 2l = Fäustchen.

Fäu'stling {фѡстѣлѣн} *m* 2g: 1. пиштољ. 2. штап, машка *f*. 3. = Fausthandschuh. 4. велик ваљушак. 5. грудва *f* сира (у виду песнице). 6. каменица *f*. 7. 𐀓 чортан, мали шаран. 8. патуљак.

fäu'stlings {~с} *adv.* песничке, песницама.

Fau'st'... ~'pfand *n* ручна (и. покретна) залог *f*; ~'pinsel *m* ручна кичица (и. четка) *f*; ~'recht *n* право јачега, право песнице; ~'riemen *m* ручни каиш; ~'rohr *n* = ~büchse; ~'sage *f* = ~'legende; ~'säge *f* мала тестера; ~'satz *m* чортани *mpl.*, мали шарани; ~'scheidung *f* 𐀓 ручно пребирање *n*; ~'schlag ударац песницом; ~'voll *f* пуна шака, грст, прершт.

Fau't|fracht {фѡфрахт} [фр.-нем.] *f* 𐀓 на време неиспоручена пошиљка.

favorisie'ren {фаворизѣрен} [фр.] *intr.* 15g фаворизовати, бити коме наклоњен, ићи кому на руку.

Favorit' {фаворѣт} [фр.] *m* 3a, ~in {~ѣн} *f* 3с 1. фаворит, -киња, љубим[а]ц, -ица, миљеник, -ца 2. милосни[к], -ца; ~sultanin *f* омиљена султанија. [рија; *fam.* керефеке *f* pl.]

Fa'xe {фѡксѣ} [нвн. 18 в.] *f* 3b лакрдија, лудо-ла **Fa'xen|macher** *m* лакрдијаш, шаљивчина, лудија.

Faxerei' {фѡксѣрѣи'} *f* 3b лакрдија, лудорија.

Faye'nce {фајѣнс(ѣ)} [фр.; *ит. Faenza, град у Италији] *f* 3b фајанс, полупорцелан.

Faye'nce..., faye'nce... ~artig *a* као полупорцелан, као фајанс; ~fabrikant *m* творничар (и. фабрикант) фајанса; ~händler *m* трговац (са) фајансом.

Fa'zit {фајѣт} [лат. „чини“] *n* 6i и (аус. само)

2g¹ \wedge исход *m*, резултат *m*; \mathfrak{F} збир, свота,
F=Dur *n* \mathfrak{F} ф-дур. [свега.]

Fe \mathfrak{F} *abbr.* = гвожђе, железо [лат. ferrum].

Fe'ber {фeб'p} *m* 2l *prov.*, Februar {фeбpуap, фeбpуap} [лат.] *m* 2g¹ фебруар, вельача *f*; im Monat ~ у месецу фебруару, фебруара месеца. [ција (1848г.); ~tag *m* фебруарски дан.]

Februar...: ~revolution *f* фебруарска револу-

fe'chsen, fä'chsen {фeкс'чн} *l tr.* (по)жњети, (по)-брати, саб(и)рати. II Fe'chsen *n*, Fe'chsung *f* жетва, берба, брање. [ђеница *f*, садница *f*.]

Fe'chser {фeкс'сp} *m* 2l прпољак, прпорак, са-

Fe'cht... {фeхт'ч} ~art *f* начин *m* мачевања;

~boden *m* мачевалиште *n*; ~bruder *m* *fam.*

просјак; ~degen *m* рапир, мач.

fe'chten {фeхт'чн} [свн.] *I intr.* (h) 13b 1. бори-

ти се, тући се; ~lernen учити мачевање. 2.

мачевати се, тући се (и. борити се) сабља-

ма (и. на сабље); auf den Hieb ~ борити се

сабљама; auf den Stoß ~ борити се рапири-

ма. 3. махати, млата(ра)ти (mit den Händen

рукама). 4. просити, просјачити. II *tr.* ein Ge-

fecht ~ бити бој; узв. ст. wir ~ ihre Schlach-

ten ми бијемо њихове битке, ми се боримо

за њих. III sich ~ 1. узв. ст. ohne den kein

Gefecht sich ficht без кога се ниједан бој не

бије. 2. sich bis an die Kasse ~ борећи се доћи

до благајне, пробити се борбом до благајне.

IV Fe'chten *n* борење; мачевање; Fechten auf

Stoß und Hieb мачевање (и. борба) бодими-

це и сечимице.

Fe'chter {фeхт'чp} *m* 2l 1. ~, ~in {~йн} *f* 3с маче-

валац, борац мачем (и. сабљом). 2. глади-

јатор. 3. просјак, скитница *f*.

Fe'chter..., fe'chter... {фeхт'чp} ~gang *m* на-

вала *f* (и. иалет) (при мачевању); ~handwerk

n мачевалачки занат *m*; ~kunst *f*. a) = Fecht-

kunst; b) мачевалачка вештина; ~mäßig *a*

према прописима за мачевање; ~spiele *n pl.*

гладијаторске борбе *f pl.*; ~sprung *m* бора-

чки скок уназад; ~schule *f* школа маче-

вања; ~stellung *f* борачки став *m*; мачева-

лачко лукавство; ~streich *m* = kunst.

Fe'cht...: ~hand[schuh] *m* рукавица *f* за маче-

вање; ~haus *n* мачевалиште; ~kunst *f* веш-

тина мачевања; ~lehrer *m* учитељ борења

(и. мачевања); ~maske *f* образина за маче-

вање; ~meister *m* = ~lehrer; ~platz *m* =

~boden; ~saal *m* дворница *f* за мачевање;

~schule *f* школа мачевања, мачевалиште *n*;

~schüler *m* ученик у мачевању (и. у борењу);

~schurz *m* борачки грудњак; ~sport *m* спорт

борења (и. мачевања); ~stunde *f* час *m* ма-

чевана, час *m* борења; ~stunden nehmen

имати часове борења; ~übung *f* вежба у бо-

рењу (и. у мачевању); ~unterricht *m* наста-

ва *f* борења (и. мачевања).

Fe'der {фeд'p} [свн.] *f* 3d 1. перо *n* (и *fig.*); die

~n *pl.* (= Gefieder) перје *n coll.*, leicht wie

e-e ~ лак као перце; ~n bekommen оперна-

тити, оперјанити се; *fig.* fliegen (steigen)

wollen, ehe j-m die ~n gewachsen sind хтети

полетети пре но што су му крила порасла;

sich mit fremden ~n schmücken китити се ту-

ђим перјем; *prov.* den Vogel erkennt man an

seinen ~n по перју се птица познаје. 2. (у-

красно) перо *n*, перјаница. 3. перо *n*; die ~

ergreifen; zur ~ greifen латити се пера; ~

lecken грицкати перо; eine ~ schneiden (за)-

резати перо (од гуске за писање); die ~ führen

ићи пером, писати; die ~ hinlegen оканити

се пера; ein Mann von der ~ човек од пера;

von der ~ leben живети од пера; ein Werk

unter der ~ haben писати дело; das ist nicht

aus seiner ~ geflossen то није изишло испод

његова пера. 4. стил *m*, начин *m* писања;

eine gute ~ führen лепо писати, имати леп

стил; er führt eine geschickte ~ он је вештак

у писању; er hat eine gewandte ~ он изврсно

пише; eine starke ~ haben бити јак на перу;

eine spitzige ~ führen оштро писати, пецка-

ти својим писањем. 5. перина, кревет *m*, по-

стеља; in den ~n sein (liegen) бити у посте-

љи; er ist schon aus den ~n veh је устао; j-n

aus den ~n jagen истерати кога из кревета;

schon so früh aus den ~n? што си тако по-

ранио? 6. \mathfrak{F} опруга, пруголо *n*, пружило *n*,

гибањ *m*, пружина, покретач *m*, штенци *m*

pl., перо *n*; die ~ ist gesprungen прсла је о-

пруга; гибањ је прснуо. 7. чекиња; бодља. 8.

\mathfrak{F} rep *m* (код зеца и лисице). 9. прах *m* на

лептировим крилима. 10. \mathfrak{F} перце *n*.

Fe'der..., fe'der... {фeд'p-}: ~ähnlich *a* налик

на перо, као перо; ~alaun *m* власаста стип-

са *f*; ~arbeiter(in) *f* *m* = ~schmuckarbeiter;

~artig *a* a) пераст, = ~ähnlich; b) гибак, ела-

стичан; ~artigkeit *f* гипкост, еластичност;

~ball *m* лопта *f* од перја; ~ballspiel *n* игра

f лоптом од перја; ~ba:t *m* a) перје *n* на ба-

дрљци, заставица *f*; b) маље *fpl.* на лицу;

~behälter *m* = ~büchse; ~besen *m* перушка

f; ~bett *n*. a) перина *f*, блазина *f*, дуња *f*; b)

кревет *m* са душеком од перја; c) кревет *m*

са матрацем од опруга; ~büchse *f* в. ~be-

hälter кутија за пера; ~busch *m* a) љуба *f*;

b) перјаница *f*, кићанка *f*, челенка *f*; ~busch-

artig *a* љубаст, перјаничаст; ~büschel *n* и *m*

прамен *m* перја; ~schen {фeд'p'шн} *n* 2l (*dim.*

од Feder): a) перце; b) опругица *f*; ~deck-

bett *n*, ~decke *f* перјани покривач, покривач

од перја; ~dynamo|meter *m*, *n* динамометар

m на опругу; ~fahne *f* заставица (на бадр-

љици); ~fechter *m*. a) књижевни борац, витез

на перу; b) адвокат, препирало; c) = ~fuch-

ser; ~fechtere|' *f* пискарање *n*; ~förmig *a*

облика пера, пераст; ~fuchser *m* *fam.* писка-

рало *n*, шкрабало *n*; ~fuchserie|' *f* *fam.* писка-

рање *n*, шкрабање *n*; ~fuß *m* \mathfrak{F} голуб

гаћан; ~füßig *a* гаћаст; ~galvano|meter *n* =

Колраушев галванометар *m*; ~gehäuse *n* \mathfrak{F}

опругиште *n*, пруглиште *n*; ~gewandt *a* ви-

чан перу, вешт у писању; ~gras *n* \mathfrak{F} (Stipa

renna'ta) (обично) ковиље *n*; ~hahn *m* =

Auerhahn; ~haken *m* отпонац, макаљ, мица-

њик; \mathfrak{F} закачка *f* за хватање дубинске бур-

гије; ~halter *m* држаље *n*, држалица *f*, ка-

лем, увлака *f*; ~handel *m* \mathfrak{F} трговина *f* пер-

јем; ~händler *m* \mathfrak{F} : a) перинар, трговац пер-

јем; b) трговац украсног перја; ~hans *m*

хвалиша, који се шепури; ~hart *a* тврд да

може да се гiba, опружлив, еластичан; ~härte *f* опружливост, еластичност; ~harz *n* гума *f*, каучук *m* опружљива смола *f*; ~haus *n* = ~gehäuse; ~held *m* витез на перу; ~hobel *m* жлебно ренде *n*; ~hof *m* = Geflügelhof; ~hut *m* а) шешир са пером (и. перјем); б) шешир од перја; ~licht {фед·рџхт} а) пераст; ~lig {фед·рџх} а) а) = ~licht; б) перјав; du hast dir den Rock ~lig gemacht капут ти је сав перјав; ~kampf *m* = ~krieg; ~kasten *m* кутија *f* за пера; ~kiel *m* бадрљица *f*; ~kissen *n* перјана узглавница *f*, перјан јастук *m*; ~kraft *f* опружност, еластичност; ~krieg *m* књижевни спор, књижевничка препирка *f*, рат пером; ~leicht а) лако као перо; ~lein {фед·рлџн} *n* 2l = ~chen; ~lesen *n* а) чување перја; б) *fig.* ohne viel ~lesens zu machen без околишења, без оклевања; nicht viel ~lesens machen не околишати, не оклевати; ~los а) без перја; очупан; ~mano|meter *n* манометар *m* са опругом; ~matratze *f* душек *m* (и. матрац) *n* од опруга; ~messer *n* цепни ножић *m*, перорез *m*; ~motor *m* мотор са опругама.

fe'dern {фед·рн} 15f I tr. 1. j-n teeren und ~ некога намазати катраном па посути перјем. 2. *Fe'n Vogel* ~ погодити птицу из пушке да јој перје полети. 3. ein Bett ~ напунити перину перјем. II *intr.* (h), sich ~ 1. (о)митарити се, (из)губити перје. 2. das Kissen federt sehr из јастука много испада перје; schwarzes Zeug federt sehr на црни штоф се лако хвата перје. 3. бити опружлив (и. еластичан), гибати се, растезати се и скупљати се; ~d опружан, растегљив, гибљив, еластичан. III Fe'dern *n*, Fe'derung *f* митарење; опружање, растезање, гибанье.

Fe'der...: ~nelke *f* (Dianthus plumarius) (циц)-каранфил; ~pfühl *m*, *n* ваљкаст перјан јастук *m*; ~pose *f* = ~kiel; ~riß *m* цртеж пером; ~rohr *n* = ~büchse; ~schloß *n* бртва *f* са опругом; ~schlüssel *m* опружни кључ, навијач; ~schmuck|arbeiter(in) *f* радник-ца за израду украсног перја; ~schmücker *m* израђивач украса од перја; ~schneider *m* резаљка *f*; ~schütz *m* ловац на птице; ~skizze *f* скица израђена пером; ~spalt *m* расцеп на перу; ~spanner *m* обарача *f*; ~schlüssel; ~spiel *n* а) мамац *m* за лов; б) = Falkenbeize; в) птице *fpl.* за лов *m* са соколима; ~spitze *f* врх *m* од пера; ~spule *f* = ~kiel; ~stahl *m* челик за опруге; ~staub *m* панепје *n*; ~stäuber *m* перушка *f*; ~streit *m* = ~krieg; ~strich *m* потез перјом -а; ~uhr *f* часовник *m* са опругом (*opp.* Gewicht-, Pendeluhr); ~umriß *m* = ~riß; ~ung {фед·рун} *f* 3b = federn III; ~ventil *n* вентил *m* са опругом; ~vieh *n* (перната) живина *f*; *iro.* марва *f* од пера; ~vieh|zucht *f* живинарство *n*; ~volk *n* птице *fpl.*; ~wage *f* кантар *m* (и. вага) на опругу; ~weich а) мек као перје; ~wein *m* = ~weiß(r); ~weiß *n* растресит азбест *m*; ~weiß(r) {~weiß(r)} *m* непревела шира *f*, слатко вино *n*; ~wild(bret) *n* дивље птице *fpl.*, перната дивљач *f*; ~wisch *m* перушка *f*;

~wischer *m* брисалица *f* за пера; ~wolke *f* цирус *m* (облак); ~zange *n* мала клешта *n pl.* за хватање (ситних предмета); ~zeichnung *f* = ~riß; ~zirkel *m* шестар са опругом; ~zug *m* = ~strich.

[робница.] Fee {фе} [срвн.; фр.] *f* 6f myth. 1. вила. 2. ча-|

Fe'en..., fe'en... {фе·н-}: вилински; ~artig а) вилински, чаробан; ~burg *f* вилин(ски) замак *m*; чаробни (и. волшебни) замак *m*; ~gestalt *f* вилинска прилика, вилинско биће *n*; ~haft {фе·нхџфт} а) вилински; чаробан, волшебан; ~hand *f* вилинска рука; ~königin *f* краљица вила; ~märchen *n* прича *f* о вилама; ~land *n* вилинско царство, чаробна земља *f*; ~palast *m*, ~schloß *n* вилински двор(ац) *m*, замак *m*; ~reich *n* = ~land; ~stück *n* чаробни комад *m*; ~welt *f* чаробни (и. вилински) свет *m*. Feerei' {фе·рај} *f* 3b 1. = Feenwelt. 2. [Feenstück.]

Fe'g... {фег-}: = Fege... [Feenstück.] Fe'ge {фег-} [срвн.] *f* 3b 1. б. *pl.* чишћење *n*, решетање *n*. 2. омет(а) *m*, протак *m*.

Fe'ge... {фег-}: ~feuer *n* чистиштиште; ~geld *n* димничарина *f*; ~hader *m* крпа *f* за чишћење (и. брисање); ~kraut *n* (Equisetum) раставић *m*; ~lappen *m* = ~hader; ~mühle *f* ветрењача, вејалица, вејача.

fe'gen {фег-} [срвн.] 15a I tr. 1. (по)мести, чистити, иш-, по|чистити. 2. (о)чистити, (о)рибати, брисати, о-, по|брисати, про-, о|чистити; den Schornstein ~ (о)чистити димњак; *fig.* j-m den Beutel ~ испразнити (и. очистити) кому џеп; *fig.* j-n ~ очистити кому џепове; der Hirsch fegt (sein neues Geweih) јелен скида кору са нових рогова; durch die Feinde fegte er sich blutige Bahn прокрчио је себи крвав пут кроз непријатељску војску. 3. про-, о|вејати (Korn жито); der Tauwind fegte die Felder jrg је очистио поља (од снега). II *intr.* (h и s) 1. чистити, мести, о-, по|мести; *prv.* jeder fege vor seiner Tür сваки нека чисти пред својом кућом. 2. (про)|жирити, (про)летети, брисати; der Wind fegt über das Feld ветар брише преко поља; v. einsam. III Fe'gen *n* чишћење; рибање; ме-|

Fe'ge|opfer *n* жртва *f* покајница. [тење.]

Fe'ger {фег-р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c чистач, -ица.

Fe'ge...: ~sand *m* ситан песак (за рибање); ~teufel *m*: а) јаво мучитељ; б) дух чистач куће; в) оштроконђа *f*, роспија *f*; ~wisch *m* = ~hader. [бре, смеће.]

Fe'gsel {фегс-л} [fegen] *n* 2l сметлиште, жу-|

Feh {фе} *n* 2g¹ = Fähr.

Fe'hde {фед-} [срвн.: Feind] *f* 3b распра, размирица; неслога; непријатељство *n*, рат *m*; j-m ~ bieten изаз(и)вати кога, поз(и)вати кога на мегдан; j-m die ~ ankündigen објавити кому рат; die ~ annehmen примити рат.

Fe'hde..., fe'hde... {фед-}: ~brief *m* објава *f* рата; ~hand|schuh *m* бачена рукавица *f* у знак изазивања на двобој; j-m den ~handschuh hinwerfen позвати кога на мегдан, бацити кому рукавицу; ~lustig а) оран за препирку (и. за мегдан); ~recht *n* право рата; ~zeichen *n* знак *m* изазивања на борбу, знак рата; ~zeit *f* време распре (и. раздора, рата).

Fe'he {fé} f 3b = Fähe.

Fe'h...: ~händler *m* крзнар; ~rücken *m* поле-
ђина *f* крзна од сибирске веверице; ~wam-
me *f* потрбушина од крзна сибирске вевери-
це; ~werk *n* крзно сибирске веверице.

fe'hén {féh} *a* од крзна сибирске веверице.

Fehl {fel} [fehlen] I *m* 2g = Fehler. II fehl не-
што † *adv.* погрешно, криво, рђаво; *уп.* гла-
голе fehlgehen итд.

fe'hlbar {féлбар} *a* (*opp.* unfehlbar) погреш-
љив; Fe'hlbarkeit {~кф'т} f 3b погрешљивост.

Fe'hl..., fe'hl...: ~bericht *m* погрешан извештај;
~betrag *m* мањак; ~bitte *f* неуспешна, не-
услишена молба; eine ~bitte *tun* узалудно
молити; ~bitten *intr.* (*h*) узалудно молити;
~blatt *n* погрешна карта *f*; ~druck *m* по-
грешно оштампана ствар *f*; погрешан табак.

Fe'hle {fel} f 3b = Fehl.

fe'hlen {féh} [срвн.; фр. faillir] 15g I *tr.* 1.
промашити, -авати, не погодити; die Kugel
hat (das Ziel) gefehlt зрно није погодило, зрно
је промашило; den Ball ~ промашити
лопту. 2. den Weg (и. des Weges) ~ залута-
ти, погрешити пут, ударити погрешним
путем (и *fig.*). II *intr.* (*h*) и *imp.* 1. (по)греш-
шити, (о)грешити се (gegen *acc.* о), варати
се, преварити се; gestehen Sie, daß Sie ge-
fehlt haben признајте да сте погрешили;
stark ~ тешко погрешити; weit gefehlt! у то-
ме се љуто варате, далеко од тога; прома-
шили сте! 2. не бити ту, не присуствовати,
не бити присутан, отсутствовати, бити отсут-
тан, изоста(ја)ти, недостајати, немати, оску-
девати; wer fehlt? кога нема? ко није дошао,
ко није ту?; warum hast du gestern gefehlt?
зашто јуче ниси дошао?, зашто си јуче изо-
стао?; heute fehlt niemand данас су сви до-
шли; данас нико не отсутује; Sie haben
uns heute recht gefehlt Ви сте нам данас би-
ли врло потребни; es fehlt uns unser Freund
нема нам нашега пријатеља; in der Biblio-
thek fehlt kein Buch у књијници су све књи-
ге; diese Waren ~ uns ова роба нам недо-
стаје, ове робе немамо; es fehlt mir an nichts
не оскудевам ни у чему, свега имам доста;
an Fleiß wird es ihm sicher nicht ~ зацело ће
бити вредан; es fehlt ihm immer et. увек му
нешто недостаје; увек му нешто треба; ge-
naue Auskünfte ~ uns немамо тачних обаве-
штења; die Energie hat ihm gefehlt недостаја-
ла му је енергија, није имао енергије; es fehlt
ihm nicht an Fähigkeit није да нема способно-
сти; diese Stelle wird dir nicht ~ ово ћеш место
добити; an mir soll es nicht ~ неће требати да
се на мене чека; es fehlt noch fünf Minuten
joш 5 минута, joш само пет минута; am Ende
sieht man, wo es fehlt на крају се види шта
joш треба (и. чега joш нема); das Erz fehlt
nicht, aber die Industrie fehlt ganz у рудном
благу се не оскудева, али индустрија не по-
стоји (и. индустрије нема); es an nichts ~
lassen ништа не пренебрег|авати -нути, све-
га да(ва)ти; es j-m an nichts ~ lassen да(ва)-
ти кому свега и свачега; не да(ва)ти кому
да у чему оскудева; man hatte es an nichts ~

lassen ничега није недостајало, свега је би-
ло. 3. не требати много па да...; умало па
да...; es fehlte nur eines Haares Breite само
за длаку; es fehlt wenig daran, daß... мало
треба па да...; es fehlte nicht viel, so wäre er
gefallen мало је требало па да падне; умало
није пао; es fehlte wenig, er wäre umgekom-
men замало па да погине, умало није поги-
нуо, мало је требало па да погине; es fehlt
viel daran, daß er so reich ist, wie sein Bruder
много му joш треба па да се у богатству из-
једначи са братом; daran soll es nicht ~ тога
ће бити; ако је само до тога; од тога неће
зависити; das fehlte noch! то би joш треба-
ло! 4. не поћи (и. не испасти) за руком; ich
denke, es kann mir nicht ~ mislim да ћу успе-
ти, да ће ми поћи за руком. 5. was fehlt dir?:
a) шта ти недостаје?, шта ти треба?; b)
шта ти је?, шта те боли?; mir fehlt et. није
ми добро; mir fehlt nichts: a) ништа ми не-
достаје; b) ништа ми није, здрав сам; ihm
fehlt oft et. често му није добро, често је не-
расположен. III Fe'hlende(r) {~д'р} *n* от-
сутни|к, -ца, отсутн|и, -а. IV Fe'hlende(s) *n*
мањак *m*. V Fe'hlen *n* недостајање, немање;
грешење; промашавање; изостајање.

Fe'hler {fel'p} [fehlen] *m* 2l 1. мана *f*, недоста-
так, порок; ohne ~ без мане; organischer ~
органиски недостатак. 2. (по)грешка *f*; in e-n
~ verfallen пасти у погрешку; e-n ~ begehen
погрешити; ~ machen грешити; in denselben
~ zurückfallen пасти у исту грешку; e-n ~
im Dienste begehen огрешити се о своју
службу; grammatischer ~ граматичка греш-
ка; ~ gegen die Syntax грешка у синтакси,
синтактична грешка; ~ gegen den Sinn (по)-
грешка у смислу; ~ über ~ грешка за греш-
ком; in diesem Falle ist der Unternehmer im
~ und nach dem Gesetze strafbar у овом слу-
чају предузетник нема права и према зако-
ну подлежи казни. 3. недобијање *n* згодитка.
4. X промашај.

Fe'hler..., fe'hler... {fel'p-}. ~ausgleichung *f*
изравнање *n* (по)грешака; ~berechnung *f* с-,
израчунавање погрешке -и; ~chen {fel'p-
чн} *n* (*dim.* од Fehler) маница *f*, (по)грешчи-
ца *f*; ~frei *adv.* без погрешке, без мане; ~
freiheit *f* беспогрешност; ~grenze *f* гра-
ница грешења (и. грешака); ~haft {fel'p-
хфт} *a* (*dv.*) погреш|ан (-но), нетач|ан (-но),
неправил|ан (-но), непотпун(о), манљив(о); ~
haftigkeit {~хфт'т} f 3b погрешност, не-
тачност, неправилност, манљивост; ~los *a*
= ~frei; ~losigkeit *f* = ~freiheit.

re'hlernte *f* рђава жетва, оманула летина.

Fe'hler..., fe'hler...: ~verzeichnis *n* списак *m* (и.
исправка) *f* погрешака; ~voll *a* пун (по)греш-
ака (и. мана, недостатака); ~zahl *f* број *m*
(по)грешака.

Fe'hl..., fe'hl...: ~fahren *intr.* (*s*) залутати, по-
грешити пут, забасати; ~farbe *f* боја која
не одговара; ~fracht *f* = Fautfracht; ~
führen *tr.* водити погрешним путем; зав|е-
сти, -одити; ~gang *m*: a) погрешан пут; b)
узалудан ход; e-n ~gang *tun* узалуд ићи ку-

да; **2**gebären *intr.* (h) побаци(ва)ти; **2**geburt *f* побачај *m*, побацивање *n*; **2**gehen *intr.* (s) а) поћи (и. ићи) погрешним путем, за|ћи-лазити с пута, залутати; *fig.* (по)грешити; б) промашити, не погодити; **2**gehen *n* погрешан пут *m*, скретање пута, промашавање; **2**gewicht *n* мањак *m* у тежини; **2**greifen *intr.* (h) криво ухватити, погрешити, погрешно узети; промашити; **2**greifen *n*, **2**griff *m* криво хватање *n*, погрешно узимање *n*, промашење *n*; омашка *f*, промашај *m*; е-п **2**griff *tun* омашити, погрешити; **2**guß *m* неуспео лив; **2**hauen *intr.* (h) не ударити, промашити; **2**hieb *m* промашен ударац, промашај; **2**jagd *f*, **2**jagen *n* неуспео лов *m*; **2**jagen *intr.* (h) узалуд ловити; **2**jahr *n* неродна година *f*; **2**karte *f* — **2**blatt; **2**kauf *m* неуспела (и. рђава) куповина *f*; **2**leiten = **2**führen; **2**kommen *intr.* (s) узалуд до|ћи-лазити; **2**sam {фелзām} = fehlbar; **2**rechnen *intr.* (h) криво (из)рачунати, погрешно (из)рачунати, погрешити у рачуну; **2**reiten *intr.* (s) јахати погрешним путем; **2**rippe *f* вито ребро *n*; **2**schießen *intr.* (h) промаш|ити, -ати; *fig.* преварити се; **2**geschossen! ниси погодио!; **2**schlag *m* промашај, промашен ударац, *fig.* неуспех; **2**schlagen *intr.* (h) с) ударити мимо, промашити; б) *fig.* не успе(ва)ти, не испа|сти-дати за руком; **2**geschlagen неуспео; **2**schlagen *n* *fig.* неуспевање, неуспех *m*; **2**schließen *intr.* (h) погрешно закључи(ва)ти; **2**schluß *m* погрешан закључак; **2**schrift *m* погрешан корак; **2**schuß *m* промашај; е-п **2**schuß *tun* промашити; **2**schwören *intr.* криво се клети; **2**sehen *tr.* погрешно видети; **2**sprechen *intr.* (h) погрешно говорити, погрешити у говору; **2**springen *intr.* (h и s) погрешно скочити; **2**sprung *m* погрешан скок; **2**stelle *f* манљиво место *n*; **2**stoßen *intr.* (h) погрешно ударити, промашити; **2**stoß *m* промашен (и. неуспео)удар; е-п **2**stoß *tun* промашити ударом; **2**streich *m* = **2**schlag; **2**strich *m* погрешан потез; **2**summe *f* = **2**betrag; **2**treffen *tr.* не погодити, промашити; **2**treten *intr.* (h) погрешно стати (и. ступити), спот|аћи се, -ицати се, посрнути; **2**tritt *m* погрешан корак, посртај *m*; е-п **2**tun посрнути (и *fig.*); **2**werfen *intr.* (h) погрешно бацити, промашити; **2**wurf *m* погрешан хитац; **2**zähler *m* *pl.* **2** (Edendata) крезубице *f* *pl.*; **2**zug *m* по-
Fehn {фем} *m* 2g = Feim(en). [грешан потез.]
Fehn {фен} *n* (m) 2g = Fenn.
Fehwerk *n* = Fährwerk.
Fei {фә} † *f* = Fee.
feien {фәен} [Fei † = Fee] *tr.* 15a 1. обдари(ва)ти чинима (и. чаробњаштвом); учинити необранљивим, волшебним.
Feier {фәер} [свн.; лат. feria] *f* 3d 1. одмор *m*, починак *m*, мир *m*, покој *m*. 2. празновање *n*, светковање *n*. 3. свечаност, празник *m*, прослава.
Feier..., **fei**er... {фәер-}: **2**abend *m*. а) навечерје *n*, вече *n* пред празник; б) престанак с радом, починак, одмор; **2**abend machen престати са радом, оставити посао; **2**abend

haben немати више посла; *prv.* viel Hände machen bald **2**abend благословене многе ручице; **2**abend|glocke *f* = **2**glocke; **2**abendlich *a* (који се ради) у часовима починка; **2**abend|stunde *f* час *m* (и. време *n*) одмора; **2**bursch *m* = **2**gesell; **2**gesel *m* радник без посла; **2**geläut *n* празничко (и. свечано) звоњење; **2**glocke *f* звоно *n* за прекид рада, звоно *n* за одмор; **2**jahr *n* празничка година *f* (старих Јевреја); **2**jubil *m* радосно клицање *n*; **2**klang *m* свечана песма *f* (и. химна *f*); **2**kleid *n* = **2**tagskleid. [одмара; који не ради, беспослен.]
fei(e)rig {фә(е)рјг} *a* који празнује, који се|
feierlich {фәерлјх} *a* (dv.) 1. свечан(о); *in* ~em Тоне свечаним гласом; ~e Begehung *f* свечано прославање *n*; ~e begehen светковати, свечано прославити. 2. достојанствен.
Feierlichkeit {кәрт} *f* 3b 1. свечаност. 2. светковина, прослава, славе *n*.
Feier..., **fei**er...: **2**mahl *n* гозба *f*, свечаност *f*; **2**mäßig *a* (dv.) празничан, (-но), свечан(о).
feiern {фәерн} [свн.; Feier] 15f 1 *tr.* 1. светковати, празновати, прославити, -љати; der Friedensschluß wird überall gefeiert склапање мира свуда се прославља. 2. j-п ~ славити кога, величати кога; der gefeierte Name слављено име. II *intr.* (h) 1. не радити, бити без посла, беспосличити; одмарати се, отпочивати (после рада); ~de Arbeiter беспослени радници; die Handwerker ~ heute занатлије данас не раде. 2. престати са радом, не хтети више радити, штрајковати. III **Fei**ern *n* слављење, празновање, прослављање; обустава *f* рада, штрајковање, нерађење, одмарање.
Feier..., **fei**er...: **2**saal *m* свечана дворница; **2**stunde *f* час *m* одмора (и. починка); **2**tag *m* дан одмора; б) празник, светац, свечаник, благодан; die Sonn- und Feiertage недеље и празници; **2**täglich *a*, **2**täglich *a*: свечан, празнични; стајаћи; **2**tags *adv.* празником; **2**tags|hemd *n* стајаћница *f* (кошуља), празнична кошуља *f*; **2**tags|kleid *n* свечано (и. празнично, стајаће) одело (и. рухо); **2**tagsmäßig *a* свечан, празнични; *adv.* свечано, као о празнику; **2**zeit *f* време *n* нерађења (и. одмарања); **2**zug *m* свечана поворка *f*.
Feifel {фәфәл} [нлат. viv(ō)ae] *m* 2l и. *f* 3d *vet.* ушне железде *fpl.*, заушке *fpl.*
feig {фәг} [ди.] *a* (dv.) I 1. пудљив(о), плашљив(о), страшљив(о), бојажљив(о), малодушан(-но), кукавички, а кукавица; ~e Memme кукавица, стрина; ~er Streich кукавиштво. 2. ☞ трошан, труо, распадљив; ~es Gestein трошно камење. II **Fei**ge(r) {фәер(р)} *s* 9l = Feigling.
Feig... ~bohne [Fei] *f* ☞ (Lupinus) обрника,
feige¹ {фәг¹} *a* — feig¹. [дивља кава.]
Feige² {~} [свн.; лат. ficus] *f* 3b 1. ☞ смоква (дрво); indische ~ индиска смоква. 2. смоква (плод). 3. = Exkremente. 4. ☞ = Feigwarze. 5. шљива (= weibliche Scham). 6. шипак *m*; j-m die ~ zeigen показати кому шипак. 7. ☞ со. = Ohrfeige.
Feigen..., **fei**gen... {фәг-}. **2**ähnlich *a* налик на смокву; ~apfel *m* јабука смоква *f*, **2**artig *a* смокваст; ~baum *m* ☞ смоква *f* (дрво),

смоковница *f*, смоввеница *f*; ~blatt *n* лист *m* од смовке, смоввин (и. смовков) лист *m* (и на актовима); ~drossel *f* 鷓 грмуша; ~förmig *a* смовкаст, облика смовке; ~fresser *m* — ~drossel; ~frucht *f* смовка (плод); ~garten *m* смовкар, смоввик; ~holz *n* смовкиновина *f*; ~kaffee *m* кава *f* од пржених смовкава; ~kaktus *m* = indische Feige; ~lack *m* гумилак; ~schnäpper *m* = ~drossel; ~wespe *f* 蜂 оса смовкина.

Fei'gheit {фѣѣѣѣѣѣ} [feig] *f* 3b страшливост, кукавичлук, малодушност, плашљивост, пудљивост.

Fei'g..., fei'g...: ~herzig *a* = feig; ~herzigkeit *f* = Freigheit; ~ling {фѣѣѣѣѣѣ} *m* 2g кукавица, страшливац, пудљивац, плашљивац, мама, стрина; ~warze *f* 瘡 гука, оток *m* (на задњици и. на женском полном органу), сворак *m*.

fei'l' {фѣѣѣѣ} [свн. = за продају] *a* 1. на (и. за) продају, продајан; ~sein бити за продају, продавати се; es ist nicht ~ није за продају, не продаје се; ~haben имати за продају, продавати. 2. *fig.* подмитљив, поткупљив; продан; ~e Dirne = Dirne 2.

Feil'..., feil'... [fei'l'], Feil'..., feil'... [feilen] {фѣѣѣѣ}. ~arbeit *f* рад *m* турпијом; ~bank [feilen] *f* 2f браварска тезга; ~bäcker *m* хлеббар; ~bieten *tr.* нудити на продају, продавати; ~bieten *n* продавање; ~bieter *m* продавац; ~bietung *f* продавање *n*; продаја; ~block *m* [feilen] дрво *n* за турпијање (на менгелама); ~chen {фѣѣѣѣ} *n* (dim. од Feile) турпи(и)ца *f*.

Fei'le {фѣѣѣѣ} [свн.] *f* 3b 1. турпија, јере *n*, пила; dreikantige ~ троугласта турпија; vierkantige ~ четвртаста турпија; spitzrunde ~ шиљака турпија; ~n hauen правити зарезе на турпији. 2. *fig.* die letzte ~ an et. legen потпуно дотер(ив)ати (и. свршити) што; et. nochmals unter die ~ nehmen још једанпут дотерати (и. (у)гладити) што.

fei'len {свн} *tr.* 15a I 1. стругати турпијом, турпијати, пилити. 2. *fig.* дотерјати, -ивати, гладити; wohl gefeilte Rede лепо углађен говор. II Fei'len *n* пиљење, турпијање; дотеривање, поправљање.

Fei'len..., fei'len...: {фѣѣѣѣ}. ~ähnlich, ~artig, ~förmig *a* турпијаст, као турпија, облика турпије; ~griff *m* држање *n* (и. ручица *f*) за турпију; ~halter *m* процеп (за турпијање); ~hammer *m* чекић за прављење зареза на турпији; ~hauer *m* израђивач зареза на турпији; ~heft *n* = ~griff; ~hieb *m* удар чекићем за прављење зареза на турпији.

Fei'ler {фѣѣѣѣ} *m* 2l турпијар.

fei'l'halten *tr.* = feilbieten.

Fei'lheit {фѣѣѣѣѣѣ} [fei'l?] *f* 3b 1. продајност. 2. *fig.* поткупљивост, подмитљивост.

Fei'licht {фѣѣѣѣѣѣ} [feilen] *n* 2g опилци *mpl.*, таротине *fpl.*, струготине *fpl.*

Fei'l...: ~kloben *m*, ~kolben *m*, ~kluppe *f* процеп *m*, ручне мотгелице *fpl.*; ~markt *m* трг *f* за (јавну) продају; ~maschine *f* машина за стругање (и. турпијање).

Fei'lschaft {фѣѣѣѣѣѣ} *f* 3b роба (и. ствар(и) за и. на продају.

fei'lschen {фѣѣѣѣѣѣ} [свн.; feil] *intr.* (h) 15a ценкати се, погађати се (um et. за што).

Fei'lscher {фѣѣѣѣѣѣ} *m* 2l, ~in {свн} 3с ценка-

Fei'lsel {фѣѣѣѣѣѣ} *n* 2l = Feilicht. [л]о, -ица.]

Fei'l..., fei'l...: ~schnitt *m* (за)пез турпијом; ~späne *m pl.* = Feilicht; ~staub *m* = Feilicht; ~stehen *intr.* = ausstehen 1; ~stock *m* = ~kloben; ~strich *m* = ~schnitt.

Fei'm' {фѣѣѣѣ} *m* 2g б. *pl.* жирење *n* (свиња).

Feim' {свн. (witu)фина „Holzhaufe“} *m* 2g,

Feimen {свн} *m* 2l (Fehm *f*, Fehmen *m*) пласт, крстина *f*, стог.

Feim' {свн. feim} *m* 2g пена *f*.

fei'men' {фѣѣѣѣѣѣ} [Feim-] *intr.* (у)пластити, скупљати у крстине и стогове.

fei'men' {свн} [Feim'] *intr.* пенити се.

Fei'm...: ~geld *n* жировнина *f*; ~mal *n* жиг *m* на свињама (за жирење).

fein {фѣѣѣѣ} [свн., *фр.] I а 1. фин, танак, нежан; ~es Papier (фина) танка хартија; ~e Stimme танак глас; ~es Brot фини, бели хлеб.

2. фин, ситан, чест; ~er Zucker ситан шећер; ~es Pulver ситан прах; ~er Regen ситна киша; ~e Schrift ситно писмо, ситна слова; ~er Kamm чест чешаљ; ~es Sieb често сито.

3. *fig.* фин, одличан, изврстан, особите врсте; ~ste Sorte најфинија врста; ~stes Mehl најфиније брашно. 4. *fig.* чист, одличан; ~es Gold чисто (и. фино) злато; er spricht ein ~es Deutsch говори чистим немачким језиком; ein ~es Herz чисто срце. 5. фин, прикладан, пристојан, учтив, уљудан, углађен, отмен, образован; das ist nicht ~ то није лепо (и. прикладно, пристојно), то се не приличи; ~es Benehmen, ~e Lebensart отмено понашање, углађеност, отменост; ein ~er Herr отмен господин; ~er Ton отмен тон; ~e Welt отмен свет; ~e Linie фина, отмена црта; ~er Kopf фина, паметна глава; ~e Züge господске, отмене црте; sei et. ~er буди мало уљуднији, учтивији. 6. *fig.* фин, љубак, мио, леп(ушкаст); ein ~es Mädchen љупка девојка; ~er Knabe леп дечко; ~e Kunst лепа вештина; ~geformte Beine haben имати врло лепе ноге. 7. *fig.* фин, танан, утанчан, оштар, осетљив, проциљив; ~es Gehör оштар слух; ~er Geschmack: а) оштар укус, осетљиво чуло укуса; б) углађен (и. фин) укус; ~es Ohr фино ухо, оштар слух; ~e Nase haben имати добар нос. 8. *fig.* префињен, фин, лукав, препреден, умешан, израђен; ~er Diplomat одличан (и. префињен) дипломат; ein ~er Politiker вешт (и. умешан) политичар; ein ~er Plan лукав план; ein ~er Furchs препреден лисац, препредењак. 9. *fig.* притворан, лицемеран. 10. ~er machen пречи|стити, -шћавати; ~er werden пречи|стити се, -шћавати се. II adv. 1. фино, лепо, добро, изврсно; sich ~ machen лепо се нагиздати, дотерати се; er geht immer ~ gekleidet увек је фино (и. лепо, укусно) одевен. 2. ситно; et. ~ machen иситнити; строшити, здробити, измрвити; ~ mahlen ситно млетити; ~ schneiden ситно исецкати. 3. *fig.* фино, танано, утанчано, лукаво; ~ ausgedacht фино (и. лукаво) сми-

шљено. 3. јако, врло, силно; ~ säuberlich mit e-m umgehen врло се опрезно опходити са киме; seid ~ artig будите врло пристojни; kommt ~ schnell zurück вратите се врло брзо; schreiben Sie mir doch ja ~ bald und ~ viel пишите ми што скорије и врло много. III Fein(es) {~(c)} n 9l (оно што је) фино, лепо, отмено.

Fei'n..., fei'n...: {фѣн-}. ~abstimm|kondensator *m* кондензатор финог зглашивања (и. синтонизације); ~adrig *a* ситножиличаст, са танким жилицама; ~bäcker *m* посластичар; ~bäckerei *f* посластичарница; ~blech *n* танак лим *m*; ~brand *m* изврстан коњак; ~brennen *n*. а) препицање (ракије, коњака); б) ✕ пречишћавање; ~brot *n* бели хлеб.

Feind {фѣнт} [свн.] I *m* 2g, ~in {фѣндин} *f* 3с непријатељ, -ица, противник, -ца, злотвор, душман|ин, -ка, завидљив|ац, -ица; der böse (arge) ~ нечастиви, ђаво; зао дух; der ~ hat alles niedergebrannt непријатељ је све спалио (и. предао огњу); als ~ handeln поступати непријатељски; in die Hände der ~e garaten (до)пасти у непријатељске руке, пасти шака непријатељу; v. absagen I 1; er ist ein abgesagter ~ vom Schreiben он је непријатељ писања; er ist ein abgesagter ~ von Komplimenten он јако мрзи комплименте; gegen den ~ ziehen поћи на непријатеља; sich (dat.) alle zu ~en machen све изазвати против себе; са свима се свађати. II feind *a* (у прироку) j-m feind sein бити кому непријатељ, злобити на кога; j-m feind werden омрзнути кога; ich bin ihm nicht feind: а) нисам против њега, не желим му зла; б) он ми је драг, волим га; sie waren einander feind били су у завади.

Feindes... {фѣндс-}: непријатељски: ~angriff *m* непријатељски напад; ~hand *f* непријатељска рука; ~lager *n* непријатељски логор *m*; ~land *n* непријатељска земља *f*; ~liebe *f* љубав према непријатељу; ~macht *f* непријатељска сила.

fei'nd|gesinnt *a* = feindselig gesinnt.

fei'ndlich {фѣнтлѣх} *a*, *adv.* 1. непријатељски, душмански, злотворски; ~er Einfall непријатељски упад; ~ gesinnt sein бити непријатељски расположен; имати непријатељско помишљење на срцу; ~e Gesinnung hegen gegen j-n бити непријатељски расположен према кому; бити непријатељског помишљења на срцу према коме; j-n ~ behandeln; gegen j-n ~ handeln (и. verfahren) непријатељски се понашати (и. поступати, владати) према кому. 2. противнички, супротан; ~e Partei противничка странка; fig. ~e Farben нескладне (и. супротне) боје. [мржња. I]

Fei'ndlichkeit {~лѣх} *f* 3b непријатељство *n*, I Fei'ndschaft {фѣнтшафт} *f* 1. непријатељство *n*, неслога, раздор *m*. 2. сруба, мржња, непријатељско расположење *n*, огорченост; darum keine ~! без срубе!

fei'ndschaftlich {~лѣх} *a*, *adv.* = feindlich.

Fei'nd..., fei'nd... {фѣнт-}: ~selig *a*, *adv.* [нвн. од † Feindsal и -ig] непријатељски, душмански, противнички; eine ~selige Haltung an-

nehmen заузети непријатељско држање; ~seligkeit *f* непријатељство *n*; die Eröffnung der ~ seligkeiten почетак непријатељства.

Fei'ne(s) *n* в. fein III.

fei'ne(r)n {фѣн(р)н} I *tr.* 15a (15b) утањи(ва)-ти, префи|нити, -њивати, пречи|стити, -шћавати. II Fei'ne(r)n *n* утањивање, префињавање, пречишћавање, рафиновање.

Fei'n..., fei'n...: ~drähtig *a* танкожицан, од танке (и. fine) жице; ~einsteller *m* ✕ утанчаник, фин дотеривач; ~einstell|heber *m* ✕ полуга утанчаника; ~einstellung *f* утанчано намештање *n*; ~elsen *n*: а) чисто (и. пречишћено) гвожђе; б) ситнозрнасто гвожђе; ~erdig *a* од fine земље; ~fädig *a* = ~drähtig; ~faserig *a* танковлаканаст; ~führend *a*, ~fühlig {~фулѣх} *a* (врло) осетљив, осећајан, нежан; утанчаних (и. тананих) осећања; ~fühligkeit {~кѣт} *f* 3b утанчаност осећања, танана осетљивост (и. осећајност); ~gefühl *n* танано (и. утанчано, нежно) осећање; ~gebäck *n* фино пециво; ~gehalt *n* садржина *f* драгих метала (у слитинама); ~gekerbt *a* ситнорез, ситно за-изрезан; ~gespitzt *a* врло шиљаст, зашиљен; ~gesprenkelt *a* ситно испрскан; ~gestalt *f* леп стас *m*; ~gestoßen *a* ситно истуцан; ~gezähnelт *a* ситно назупчан; ~gold *n* суво злато, чисто злато.

Fei'neheit {фѣнхѣт} *f* 3b, ✕ Fei'nigkeit {фѣнѣх-ѣт} *f* 1. финоћа, танкоћа, танкост, ситноћа. 2. fig. финоћа, лепота, отменост, углађеност. 3. осећајност, племенитост, нежност, уљудност, учтивост. 4. финоћа = Feingehalt.

Fei'n..., fei'n...: ~haarig, ~härig *a* танкокос, танковлас; ~hechel *f* чести гребени *m* pl.; ~hörig *a* танана (и. оштра) слуха (*gen.*); ~klären *tr.* (из)бистрити, избистравати; ~kohle *f* ситан угаљ *m*; ~körnig *a* ситнозрн(аст); ~kosthandlung *f* деликатесна радња; ~kupfer *n* чист бакар *m*; ~ling {фѣнлѣн} *m* 2g: а) врло отмен, префињен човек; б) мекушац; ~machen *tr.* пречи|стити, -шћавати; ~machen *n* пречишћавање; ~maler *m* сликар ситних слика; ~malerei *f* минијатурно сликарство *n*; ~maschig *a* са ситним петљама; ~mechanik *f* механика тачних радова; ~messung *f* тачно мерење *n*; ~meß|gerät *n* справа *f* за тачно мерење; ~plätterin *f* она што глача фино рубље; ~säulig *a* са лепим стубовима; ~schlicht|felle *f* ситна турпија; ~schmeckend *a* врло укусан; = leckermäulig; ~schmecker *m* сладокусац; ~schmeckerei *f* сладокуштво *n*, гурманство *n*; ~schmeckerisch *m* сладокусачки, гурмански; ~schrift *f* ситан рукопис *m*; ~silber *n* чисто сребро; ~sinn *m* = ~fühligkeit; ~sinnig *a* = ~fühlig; ~sliebchen {~с-} *n* 2l миљеница *f*, љупка драгана *f*; mein ~sliebchen! лане моје!; ~speisig *a* ситнозрн; ~stell|schraube *f* завртка за тачно дотеривање; ~stellung *f* тачно намештање (и. дотеривање) *n*; ~strunkig *a* ✕ са танком стабљиком; ~wäscherin *f* праља финог рубља; ~werkzeug *n* фин, ситан алат *m*; ~wollig *a* танковун, са фином вуном, танкорун, свилорун; ~zinn *n* фини калај (и. коситер) *m*; ~zink

m, n фини цинк; *~zucker m* шећер, пречишћен шећер.

*feist*¹ {фѣст} [свн.] *a* гојазан, тован, претио, мастан; *dick und ~* дебео и гојазан; *~ machen* (y)гојити, (y)товити, (y)жирити; *~ werden* угојити се, ужирити се, утовити се; *~es Hartwerk* тешко топљива шљака.

*Feist*² {~} [свн.] *n 2g* (б. pl.), *~e*¹ {~} *f 3b* *ж* маст *f*, сало *п*.

*Feiste*² {фѣст} *f 3b 1.* гојазност, утовљеност, претилоост. *2.* *ж* време *n* гојења, товљења.

feisten {фѣстн} *I tr. 15c* гојити, товити. *II intr. (s)* (y)гојити се.

Feistheit {фѣстхѣт} *f 3b*, *Feistigkeit* {фѣстѣх-ѣт} *f 3b* = *Feiste*² *1.*

Feist... {фѣст-} *~hammel m. a)* мастан ован, угојен шкопац; *b)* = *~ling*; *~ling* {фѣстлѣн} *n 2g*¹ маснов, дебељ(уш)ко; *~sein n* = *Feiste*² *1*; *~zeit f* *ж* = *Feiste*² *2.* [рити се.]

feixen {фѣксн} *intr. (h) 15d* церити се, кесе-
Feibel {фѣбл} [ит. *felpa*, *плиш*] *m 2l* дуго-
влакши плиш.

Feiber {фѣлбер} *m* *ж* (*Salix alba*) бела врба.

Felch {фѣлх} *m 2g*, *~e* {~} *f 3b*, *~en* {~н} *m 2l* *ж* (*Coregonus*) корегон *m* (у Боденском Језеру).

Feld {фѣл} [свн.] *n 2c 1.* поље (већ. *ж*), поља-
на *f*, раван *f*, равница *f*, њива *f*; *freies ~* чи-
стина; *auf freiem ~e* у пољу, под ведрим не-
бом; *das flache ~* равнина, равница; *das ~*
bebauend пољопривредни; *das ~ betreffend*
пољски; *das ~ bebauen* (и. *bestellen*) обра-
дити - њивити земљу; *das Feld steht gut* поља
су добро; *das Korn steht noch im ~* жито ни-
је још свезено у житницу; *fig. das liegt noch*
im fernem ~e до тога је још далеко; *fig. die*
Hochzeit ist noch in weitem ~e свадба је још
далеко; *fig. das ist noch weit im ~e* (noch in
weitem ~e) то је још врло далеко. *2.* поље,
област *f*; *das ist nicht mein ~* то није поље
мога рада; *freies ~ haben* имати слободно
поље за рад. *3.* бојиште, ратиште, (ратно)
поље, разбојиште; *im ~e bleiben* погинути у
рату, у боју, пасти на бојном пољу; *das ~*
räumen напустити бојиште, оставити бојно
поље; *отступити, fig. уступити, устукнути*;
das ~ behaupten в. *behaupten* *I 1.* *4.* ратни
поход *m*, рат *m*, бој *m*; *ins ~ ziehen* поћи у
рат, отићи у војску; *zu ~e ziehen* отићи у рат,
ратовати, отићи у војску; *im ~e stehen* бити
у рату, ратовати, војевати; *gegen j-n zu ~e*
ziehen: *a)* заратити на кога; *b)* устати про-
тив кога; *ins ~ rücken* (от)ићи у рат; *aus dem*
~e schlagen: *a)* победити, еузбити, натера-
ти на отступање; *b)* победити, надвладати;
die Konkurrenz aus dem ~e schlagen еузбити
конкуренцију; *man kann keinen Vergleich ins*
~ führen не може се навести никакво упоре-
ђење; *die Truppen im ~e* трупe (и. војска)
у рату; *das Leben im ~e* ратни живот, жи-
вот у рату; *zu ~e liegen* бити у рату. *5.* по-
ље; *ein ~ des Schachbrettes* једно шаховско
поље. *6.* *ж* рудно поље; *das ~ aufschließen*
отворити рудник, почети вадити руде; *abge-
bautes ~* напуштен рудник. *7.* *ж* поље;
homogenes, magnetisches, elektrisches ~ хо-

могено, магнетско, електрично поље. *8.* *ж*
поље (између олука цеви). *9.* *ж* *das rote ~*
поворка ловаца у црвеним капутима.

Fe'ld..., *fe'ld...* {фѣлт-}: пољски, војни, ратни,
убојни, војнички: *~abteilung f* војно (и.
ратно) одељење *n*; *~ahorn m* *ж* (*Acer cani-
pestre*) клен; *~altar m* покретан олтар; *~*
ameise f *ж* (*Formica campestris*) пољски, о-
бични мрав; *~ammer f* *ж* жутоволка; *~*
ampfer m *ж* (*Rumex acetosa*) пољски кисе-
љак; *~andorn m* *ж* (*Stachys annua*) чистац;
~anemone f *ж* саса; *~apotheke f* војна апо-
тека; *~apotheker m* војни апотекар; *~arbeit*
f пољски рад *m*; *~arbeiter(in f)* *m* пољски, -а
радник, -ца; *~armee f* = *~heer*; *~artillerie f*
ж пољска артилерија (*opp. Festungsartille-
rie*); *~arzt m* *ж* војни лекар; *~aus* {фѣлтѣс}
adv. в. *~ein*; *~ausrüstung f* *ж* ратна спрема
(и. опрема); *~bäcker m* војни пекар; *~bäcke-
rei f* војна (и. пољска) пекар(ница); *~bahn f.*
a) *ж* (војна) железница; *b)* *ж* мала железни-
ца; *~banner n* војничка заставица *f*, стег *m*; *~*
bataillon n *ж* ратни батаљон *m*; *~batterie f*
ж пољска батерија; *~bau m* = *Ackerbau*; *~*
bauer m = *Ackermann*; *~baukunde f* наука
о земљорадњи; *~befestigung f* *ж* пољско у-
тврђивање *n*; *~beifuß m* *ж* рунка *f*; *~bett n*
ж пољски кревет *m*; *~bewohner*
m пољски становник; *~biene f* дивља пчела;
~binde f *ж* ешарпа, војнички појас *m*; *~blu-
me f* пољски цвет *m* (*opp. Gartenblume*); *~*
bohne f боб *m*; *~breite f* *ж* слог *m* (део њиве
између два разора); *~brief m* *ж* писмо *n* из
рата; *~briefpost f* војна пошта; *~brücke f:* *a)*
мостић *m* преко рова; *b)* ратни мост *m*; *~*
busch m цбун у пољу; *~chen* {фѣлтхн} *n* (*dim.*
од *Feld*) пољце; *~chirurg m* = *~arzt*; *~degen*
m ратни мач; *~dieb(in f)* *m* потричар, -ка,
крадљив|ац -ица пољских плодова; *~dieb-
stahl m* потрица *f*, крађа *f* пољских плодова;
~dienst m *ж* *a)* ратна служба *f*; *b)* пољска
робота *f*; *~dienstordnung f* правила *n pl.* ратне
службе; *~dienstübung f* ратна вежба, ратна
служба; *~ein adv.:* *~aus*, *~ein* {фѣлтѣс, фѣлт-
ѣн} преко поља; *~eisen|bahn f* *ж* = *~bahn*;
~erbse f *ж* пољски грашак *m*.

Fe'lder... {фѣлдер-}. *~abteilung f* подела поља;
~decke f таваница на поља; *~einschnitt m*
урез на поља; *~einteilung f* подела на поља;
~zahl f број *m* поља (и. преграда). [пољу.]

Fe'ldes|sperre f *ж* забрана рада на рудном

Fe'ld..., *fe'ld...*: *~erd|beeren f pl.* пољске јагоде,
пољњаче; *~flasche f* *ж* чутур(и)ца, плоска;
~flucht f *ж* = *Fahnenflucht*; *~flüchter* {~флух-
тп} *m 2l* *ж* дивљи голуб; *~flüchtig a* *ж* =
fahnenflüchtig; *~flur f* (n)отес *m*; *~flut f* попла-
ва поља; *~frevler m* потрица *f*, штета *f* у пољу;
~frevler(in f) *m* потричар, -ка; *~früchte f pl.*
пољски плодови *m pl.* лeтина; *~geflügel n* пољ-
ске птице *f pl.*; *~gehege n:* *a)* *ж* брањевина *f*; *b)*
тор *m* за овце; *~geist m* пољски дух; *~geist-
liche(r) m* војни свештеник; *~gepäck n* ратни
пртљаг *m*; *~gerät n:* *a)* ратарски алат *m*,
прибор *m*; *b)* војнички пртљаг *m*, ратна (и.
војничка) опрема *f*; *~gerecht a* вешт у лову

на ситну дивљач (*opp.* hirschgerecht); ~gericht *n* војни суд *m*; ~geschirr *n* = ~gerät *b*; ~geschrei *n*: а) убојна вика *f*; б) лозинка *f*, одзив *m*; ~geschütz *n* × пољски топ *m*; ~gewächs *n* пољска биљка *f*; ~glocke *f* со. вешала *n* *pl.*; er ist ein Schwengel in der ~glocke geworden висео је (= њера су обесили); ~gott *m* пољски бог; ~gottesdienst *m* × служба *f* Божја у логору; ~graben *m* пољски ров; ~grau *a* сивозеленкаст; ~grau(e) *m* × шајкача *f*, војник; ~grille *f* × попац *m* пољски; ~hase *m* пољски зец; ~hauptmann (*pl* -leute) *m* († и ✕) војсковођа, војвода, врховни командант; ~herd *m* = Vogelherd; ~heer *n* ратна (и. убојна) снага *f*; ~herr *m* војсковођа, војвода, врховни командант; ~herrnkunst *f* стратегија; ~herrnpflicht *f* дужност војсковође; ~herrnstab *m* маршалска (и. заповедничка) палица *f*; ~herrnwürde *f* војсковођство, маршалско достојанство *n*, маршалски чин *m*; ~heu *n* пољско сено (*opp.* Wiesenheu); ~holz *n* = ~busch; ~hospital *n* × пољска болница *f*; ~huhn ✕ = Rebhuhn; ~hut 1. *m* шешир за поље; 2. *f*: а) пољска паша; б) пољачење *n*, пољаштво *n*; ~hüter *m* пољак, пољар, чувар поља; ~hütte *f*: а) пољска колиба; б) логорска барака; ~jäger *m*: а) ловац ситне дивљачи; б) × војни улак, курир; в) стрелац; ~kaplan *m* *rl. cath.* војни свештеник; ~kasse *f* војна благајна; ~keller *m*: а) пољски подрум, подрум у пољу; б) = Fläschenfutter; ~kessel *m* војнички котло; ~klee *m* × обична, дивља детелина *f*; ~koch *m* војнички кувар; ~koffer *m* официрска торба *f*; ~kompagnie *f* убојна чета; ~krankenhaus *n* пољска болница *f*; ~krankheit *f* војничка болест, ратна болест; ~krieg *m* пољска војна *f*; ~küche *f*: а) (покретна) војничка кухиња, пољска кухиња; б) со. = Schindanger; ~kümmel *m* × мајкина душица *f*; ~kunde *f* × познавање *n* земљишта; ~lager *n* логор *m*, табор *m*, око *m*; ~lazarett *n* пољска болница *f*; ~leitungsdraht *m* жица *f* за војни телеграф (и. телефон); ~lerche *f* × пољска шева; ~lied *n*: а) пољска песма *f*; б) ратна песма; ~mann (*pl* -leute) *m* земљорадник; ~mannstreu *f* ✕ = Brachdistel; ~manöver *n* војна вежба *f*, маневар *m*; ~mark *f*: а) пољски хатар *m*; б) границе поља *m*; ~mark einer Gemeinde општински хатар; ~marschall *m* војсковођа, војвода, врховни командант, маршал; ~marschallleutnant *m* подмаршал; ~(marsch)|mäßig *a* (*dv.*) × ратни(чки), као у рату; ~maß *n*: а) мера *f* за њиве, поља; б) мера *f* за руднике; ~maus *f* × пољски миш *m*; ~meister *m* = Abdecker; ~meisterei *f* = Schindanger; ~messe *f* логорска служба Божја, миса; ~messen *n* земљомерство; ~messer *m* земљомер; ~meßkunst *f* земљомерство *n*; ~messung *f* земљомерство *n*, мерење *n* (и. премеравање *n*) земље; ~minze *f* × пољска, дивља метвица; ~mohn *m* × турчинак, булка *f*; ~musik *f*: а) војна музика; б) ✕ = Vogelgesang; ~mütze *f* ратничка капа; ~nachbar *m* пољски сусед; ~oberster *m* =

~herr; ~obst *n* пољско воће, воће са дивљачка; ~ochs *m* во за орање; ~ort *m* ✕ чело *n*, прочеље *n* прокопа; ~ort|mäßig *adv.* ✕ прочељем, челимице; ~paket|post *f* војна пошта за пакете, војна аманетна пошта; ~pfau *m* ✕ = Kiebitz; ~plan *m* ратни план; ~polizei *f* војна полиција; ~post *f* војна пошта; ~post|amt *n* војна пошта *f*; ~post|brief *m* војничко писмо *n*; ~post|karte *f* војничка поштанска карта; ~post|paket *n* војничка поштанска пошиљка *f*; ~post|meister *m* шеф војног поштанског отсека; ~prediger *m* војни свештеник; ~propst *m* војни прота; ~rain *m* синор; ~ratte *f* ✕ пољски пацов *m*; ~recht *n*: а) пољопривредно право; б) право поља; ~regiment *n* ратни пук *m*; ~rittersporn *m* ✕ жаворњак; ~rose *f* ✕ шипак *m*, дивља ружа; ~ruf *m* = ~geschrei; ~ruhm *m* ратна слава *f*; ~rute *f* земљомерска палица *f* (као мера за поља); ~salat *m* ✕ мотовилка *f*; ~schacht *m*: а) *prov.* = ~busch; б) = ~ort; ~schaden *m* потр(и)ца *f*; ~schanze *f* пољски шанац *m*, пољско утврђење *n*; ~scheibe *f* мета за даљно гађање (*opp.* Standscheibe); ~scheider *m* = ~messer; ~scheidung *f* = ~messung; ~scher(er) {~шep(•p)} *m* 2g¹ (2l) војни лекар, видар; ~scheuche *f* страшило *n* (за птице); ~schlacht *f* бој *m*, битка *f*; ~schlange *f* нек. шипа (врста дугачког топа); ~schmiede *f* пољска ковачница; ~schnecke *f* пољски пуж *m*; ~schön *a* леп издалека; ~schule *f* логорска школа (нек. за децу војнике); ~schütz *m*: а) = ~hüter; б) стрелац за даљно гађање; ~see *m* језеро *n* у равници; ~seite *f* страна (куће) окренута ка пољу; ~sessel *m* пољска столица *f*; ~soldat *m* ратник, војник; ~spat *m* *min.* фелдспат; ~sperling *m* ✕ пољски врабац; ~spiegel *m* шв. = Fernrohr; ~spiel *n* ✕ = ~musik; ~spital *n* = ~lazarett; ~stecher *m* (војни) доглед; ~stein *m*: а) пољски камен; б) камен међаш; в) фелдспат; ~stellung *f* ратни распоред *m*, пољско утврђење *n*; ~streit *m* бој, битка *f*; рат *m*; ~stück *n*: а) њива *f*, б) пределска слика *f*; в) комад *m*, песма *f* за војну музику; д) пољски топ *m*; ~stuhl [od Faltstuhl] *m* столица *f* преклапуша; ~taube *f* ✕ дивљи голуб *m*, пољски голуб *m*; = ~flüchter; ~telegraph *m* × пољски (и. војни) телеграф; ~telegraphen|abteilung *f* одељење *n* војног телеграфа; ~telegraphen|dienst *m* војно-телеграфска служба *f*; ~telefon *n* пољски (и. војни) телефон *m*; ~teufel *m* = ~geist; ~tisch *m* пољски сто, расклопни сто, сто за расклапање; ~truppen *f* *pl.* ратне, војне трупе; ~tüchtig *a* способан за војску (и. рат); ~tüchtigkeit *f* способност за војску, рат; ~übung *f* = ~dienstübung; ~zung {фел-} *f* 3b ✕ поље *n*, преграда; ~uniform *f* ратна униформа; ~vogt *m* пољак; ~wache *f* мртва стража, логорска стража; ~wache|habende(r) *m* командир мртве (и. логорске) страже; ~wächter *m* = ~hüter; ~wacht|meister *m* старшина мртве страже; ~wärts *adv.* у поље; ~webel {~веб•л} *m*: а) наредник; б) *fam. fig.* чизма; ~webel|leutnant *m* поча-

сни потпоручник; ~weg *m* пут преко поља; пречица *f*; ~wicke *f* = Futterwicke; ~wiese *f* поље *n* претворено у ливаду; ~wirtschaft *f* пољоделство *n*, пољопривреда; ~zaun *m* пољска ограда *f*; ~zeichen *n* X војнички знак *m*; ~zeug *n* = ~gerät *b*; ~zeugmeister *m*: а) артилериски генерал; б) маршал; ~zug *m* рат, ратни поход, војна *f*; е-п ~zug mitmachen учествовати у рату; ~zügler *m* ратник; ~zugsmedaille *f* ратна медаља; ~zugsplan *m* X ратни план; ~zulage *f* ратни додатак *m*.

Fe'lge¹ {фелг¹} [свн. felaga] *f* 3b наплатак *m*, гобела, гобела. [раница.]

Fe'lge² {фелг²} [свн. felga] *f* 3b угар *m*, прео-
fe'lgen¹ {фелг¹} [Felge¹] *tr.* 15a наме|стити
-штати наплатке.

fe'lgen² {фелг²} [Felge²] *tr.* 15a угарити, пре-
ора(ва)ти, прашити (виноград).

Fe'lgen...: ~bank *f* 2a тезга за прављење на-
платака; ~haue *f* мотилица; ~hauer *m* колар;

~kranz *m* венац точка; ~zapfen *m* рукавац
на наплатку.

Fellix {феликс} [лат.] *m* Феликс (Срећко).

Fell {фел} [свн., лат. pellis] *n* 2g 1. кожа *f* (на
телу); в. dick 1 7; j-m das ~gerben (из)лема-
ти, (из)макљати кога; fig. j-m das ~über die
Ohren ziehen одрати, оглобити кога; hüte
dich, daß ich dir nicht aufs ~komme чувај се
да те ја не дочепам; ich armes ~! о мене бед-
ника!; liederliches ~жентурина; altes ~баба,
старац. 2. крзно. 3. опна *f* (auf dem Auge на
оку).

Fe'll... {фел-}: ~bereiter *m* крзнар, хурчија; ~
bereitungskunst *f* крзнарство *n*; ~schen {фел-
х¹} *n* 2l (dim. од Fell) кожица, мало крзно;
~eisen ¹ [срвн. рор.; *фр.] *n* торба *f* од ко-
же, торбак *m*, телећак *m*, ранац *m*; ~zen {фел-
х¹} *tr.*, *intr.* кожом (о)трти; ~gar *a* уштав-
љен као што треба; ~geschäft *n*, ~handel *m*
X крзнарска (и. хурчијска) радња *f*; ~händler
m X кожар, крзнар; ~schüring *m* кожа *f* са
кратком остриженом вуном; ~werk *n* коже
f pl., крзна *n* pl.

Fels {фелс} [свн.] *m* 3a¹ стена *f* (и fig.), камен,
крш, грич, камењар, литица *f*, хрид (и fig.)
f гребен, чука *f*, тимор; стење *n* coll.

Fe'ls..., fe'ls... {фелс-} в. Felsen...

Fe'lzen {фелз¹} *m* 2l = Fels.

Fe'lzen..., fe'lzen... {фелз¹}: ~ab *adv.* низ сте-
ну; ~abgrung *m* стеновита провала *f*; ~ab-
hang *m* литица *f*, стеновита стрмина *f*; ~ab-
wärts *adv.* = ~ab; ~ader *f* стеновита жица;
~an(wärts) *adv.* уз стену; ~artig *a* стенаст,
као стена; ~bach *m* = Gebirgsbach; ~bein *n*
X хридица *f*, део *m* слепоочне кости; ~berg *m*
стеновити брег; ~bett *n* стеновита корито;
~bewohner(in) *f* *m* становник-ца крша; ~
block *m* хридица *f*; ~boden *m* камењар; ~
born *m* = ~quelle; ~brust *f* камене груди
f pl., камено срце *n*; ~bucht *f* стеновити за-
тон *m*; ~burg *f* град (и. замак) на хридици;
~damm *m* стеновит бедем; ~ecke *f* угао ли-
тице; ~eiland *n* стеновито острво; ~fest
a(dv.) чврст(о) као стена; fig. непоколебљив-
о; meine Treue steht ~fest тврђа ми је ве-

ра (верност) од камена; ~gebilden *n* стеновита
творевина *f*, стење, стењак *m*; ~gebirge *n*
а) крш *m*, стеновита планина; б) das ~ge-
birge Стеновите Планине (у Сев. Америци);
~geklüft *n* стеновита клисура *f*; ~gewinde *n*
кршни завојци *m* pl.; ~gipfel *m* гребен, чука *f*;
~grab *n*, ~gruft *f* камена гробница *f*; ~grat
m гребен; ~grotte *f* стеновита пећина; пе-
ћина у стени; ~grund *m* стеновито дно *n*; ~
hang *m* литица *f*, стеновит (и. кршевит) о-
бронак; ~hart *a* тврд као камен (и. стена);
~härte *f* тврдоћа стене; ~haupt *n* стеновита
чука *f*; ~herz *n* тврдо (и. немилосрдно) срце,
срце од камена; ~höhe *f* висина стене; ~höhle
f пећина у стени; ~insel *f* стеновито (и. ка-
менито) острво; ~jähе *f* литица *f*; ~kamm *m*
стеновит гребен; ~keller *m* подрум у стени;
~kette *f* ланац *m* стена; ~klippe *f* гребен *m*,
стена; ~kluft *f* стеновита провалија; ~kuppe
f стеновита главица; ~küste *f* стеновита
морска обала; ~last *f* голем терет *m*, терет си-
њег камена; ~mann *m* = Felsenbewohner;
~masse *f* мноштво стења, стеновити масив;
~mauer *f* зид *m* од стене (и. камена), стено-
вита зидина *f*; ~nest *n* гнездо на стени; ~
pfad *m* стаза *f* кроз стење; ~pfeiler *m* камени
стуб; ~pforte *f* стеновито ждрело *n*; ~platte
f стеновита зараван; ~quelle *f*, ~quell *m* из-
вор из стене; ~riff *m* гребен, стена *f* (у води);
~riß *m* пукотина *f* у стени; ~ritze *f* пукоти-
на у стени; ~rücken *m* стеновита плећа *n* pl.;
~schacht *m* окно *n* у стени; ~schicht *f* сте-
новити слој *m*; ~schloß *n* замак *m* на стени;
~schlucht *f* стеновита клисура; ~schlund *m*
стеновит понор, стеновито ждрело *n*; ~
schwer *a* тежак као (сињи) камен; *adv.* те-
шко као (сињи) камен; ~spalt *m*, ~spalte *f*
пукотина *f* у стени; ~spitze *f* шиљаста гре-
бен *m*, врх *m* стене; ~starr *a* крут (и. укочен)
као стена, као колац; ~steg *m*, ~steig *m* = ~
pfad; ~stein *m* стена *f*; ~stück *n* комад *m* стене;
~sturz *m* урвина *f*; ~tal *n* стеновита долина
f, гудура *f*, сутеска *f*, долина опкољена сте-
њем; ~tor *n* = ~pforte; ~treue *f* вера тврђа
од камена; ~trümmer *m* pl. стење *n*; ~wand
f а) камени зид *m*; б) литица *f*, врлет *f*; ~was-
ser *n* вода *f* што извире из стене; ~zacke *f*,
~zinke *f* зупчасти врх *m* стене, стеновит зуб,
шиљак стеле. [стеновит; камен.]

fe'lsicht {фелз¹хт}, fe'lsig {фелз¹х} *a* стенаст; 1

Fe'ls...: ~schroffen *m* окомита литица *f*; ~taube
(Columba li'via) голуб пећинар *m*; ~wand
f = Felsenwand.

Felu'ke {фелук¹} [фр., ар.] *f* 3b X фиљуга
(врста лађе). (у Немачкој у средњем веку.) 1

Fe'me {фем¹} [срвн.] *f* 3b тајни (и. преки) суд 1

fe'men {фем¹} *tr.* поз(и)вати кога на тајни суд.

Fe'm... {фем-}: ~gericht *n* тајни (и. преки) суд
m; ~graf *m* претседник тајног суда.

Femina'l... {феминал-}: ~bildung *f* гр. образо-
вање (и. прављење) *n* женског рода; ~en-
dung *f* наставак *m* за женски род.

Femini'num {фемининум} [лат.] *n* 6k 1. женски
род *m*. 2. реч женског рода.

Fe'm...: ~recht *n* право тајног суђења; ~rüge

f казна тајног суда; ~schöffe *m* поротник у тајном суду. [taria] мухар, бар.]

Fench {фѐнџ} [свн.; лат. panicum] *m* 2g (Se-)

Fe'nchel {фѐнџ} [свн.; лат. feniculum] *m* 2l (Foeniculum vulgare) дивља мирођија, морач, коморач, копар.

Fe'nchel...: ~branntwein *m* мирођијача; ~öl *n* уље од мирођије; ~same *m* мирођијино семе *n*; ~tee *m* теј (и. чај) од мирођије; ~wasser *n* замирођисана вода *f*, морачница.

Fe'nier {фѐнџ} *m* 2l фениер (члан ирског националног друштва); ~tum {~тум} *n* 2a фениерство.

Fenn {фѐн} [свн.] *n* (m) 2g, Fe'enne {~} *f* 3b рит *m*, пиштољина *f*, мочвар *f*, тресетиште *n*. Fe'nnich {фѐнџ} *m* 2g — Fench.

Fe'nris/wolf {фѐнрѝс-} *m* myth. курјак Фенрис.

Fe'nster {фѐнстѐр, фѐнстѐр} [свн.; лат. fenestra] *n* 2l 1. прозор *m*, окно; aus dem ~ sehen гледати с прозора; zum ~ hinaussehen гледати кроз прозор; den Kopf zum ~ hinausrecken помолити главу кроз прозор; zum ~ hinaus напоље кроз прозор; fig. das Geld zum ~ hinauswerfen бацати новац у мутну Марицу; fig. er sieht aus hohen ~n он гледа (и. посматра) са висине; am ~ sitzen седети поред прозора; zum ~ hinausprechen говорити (више) за улицу; говорити шта узалудно; offene ~ einschlagen радити што бесмислено. 2. fig. die ~ des Himmels тати се на отворише се небесне уставе. 3. fig. = Auge.

Fe'nster... {фѐнстѐр-}: ~band *n* 2a прозорска баглама, шарка *f*; ~bank *f* 2f: a) = ~sitz; b) прозориште *n*; ~beschlag *m*: a) прозорски оков; b) = ~schweiß; ~blei *n* олово за окна, оловни оквир за прозор; ~bogen *m* прозорски лук; ~brett *n* даска *f* на прозору, даска *f* пред прозором; ~brief *m* прозорско писмо *n*, писмо са провидном адресом; ~brüstung *f* Δ потпрозорски зид *m*, наслон *m*; ~chen {фѐнстѐрџн} *n* 2l (dim. од Fenster) прозорчић *m*, прозорче; fig. = Fenster 3; ~einfassung *f* прозорска оплата; ~einlage *f* уметак *m* у прозор, прозорско јастуче; ~fach *n* прозорски раф *m*; ~flügel *m* прозорско крило *n*; ~frei *a* без прозора; ~futter *n* унутрашња прозорска оплата *f*, шипови *m* pl.; ~geld *n* = ~steuer; ~gesims *n* прозорска опшивница *f*; ~giebel *m* прозорски забат; ~gitter *n* решетка *f* на прозору; ~glas *n* прозорско стакло, стакло за прозоре; ~haken *m* прозорска кука *f*; ~höhe *f* висина прозора; ~höhle *f* = ~öffnung; ~kissen *n* јастучић *m* на прозору; ~kitt *m* прозорски кит; ~kreuz *n* прозорски крст *m*; ~laden *m* прозорски капак; ~lehne *f* = ~brüstung; ~loch *n* отвор *m* за прозор; ~los *a* без прозора, беспрозорни.

fe'nstern {фѐнстѐрн} *tr.* 15f 1. снабдети прозорима, метнути (и. наместити) прозоре. 2. ваљано изгрити. II *intr.* (h) и *prov.* fe'nsterl(e)n {фѐнстѐрл(ѐ)н} *intr.* (h) 15a разговарати се ноћу кроз прозор са драганом (в. gasseln).

Fe'nster...: ~nische *f* = ~vertiefung; ~öffnung *f* прозорски отвор *m*, (отвор за) прозор, про-

зориште *n*; ~parade *f* шетња испод прозора; ~pfeiler *m* зид између два прозора; ~pfosten *m* = ~stock; ~polster *n* = ~kissen; ~promenade *f* = ~parade; ~rahmen *m* прозорски оквир, ћерчиво *n*; ~recht *n* право прављења (и. отварања) прозора; ~riegel *m* прозорски затварач, прозорска квака *f*; ~rouleau *n* стора *f*; ~säule *f* = ~stock; ~scheibe *f* прозорско окно *n*; ~schirm *m* a) платнени заклон од сунца; b) ребренице *f* pl.; ~schweiß *m* магл(ица) *f* на прозору; ~seite *f* прозорска страна (куће); ~sitz *m* седиште *n* у удубљењу прозора; седиште крај прозора; ~spiegel *m* a) зидно огледало *n* између прозора; b) помично огледало *n* пред прозором; ~sprosse *f*, ~stab *m* прозорска пречага *f*; ~steuer *f* порез *m* на прозор, прозорина; ~stock *m* прозорски рагастов; ~sturz *m* a) пад кроз прозор; b) горња прозорска даска *f*; ~tritt *m* = ~bank; ~tür *f* стаклена врата *n* pl.; ~verkleidung *f* прозорско облагање *n*; ~vertiefung *f* прозорско удубљење *n*; ~vorhang *m* прозорска завеса *f*; ~vorsetzer *m* = ~schirm; ~vorsprung *m* прозорска избочина *f*; ~wand *f* зид *m* с прозорима; ~werk *n* прозори *m* pl.; ~wirbel *m* прозорска завртка *f*.

...fe'nstrig {фѐнстѐрџ} *a* услож. као drei ~ a са три прозора.

Fe'rge {фѐргѐ} [свн. Fähre] *m* 3a = Fährmann. [премити.]

fe'rgen {~н} [свн.] *tr.* направити, -љати, от-

Feria'l... {фѐриал-} = Ferien...

Fe'rien {фѐриѐн} [нвн. 17 в.; лат. feriae] *f* pl. одмор *m*, распуст; (sechs Wochen) ~ haben имати (шестонедељни) распуст.

Fe'rien... {фѐриѐн-}: ~abteilung *f*, ~kammer *f* распустни отсек, отсек суда што ради за време судског распуста; ~arbeit *f* рад *m* за време одмора; ~kolonie *f* колонија феријалаца; ~kursus *m* феријални курс; ~reise *f* пут *m* о распусту, феријално путовање *n*; ~zeit *f* одмор *m*, распуст *m*.

Fe'rkel {фѐркѐл} [свн.; лат. porcus] *n* 2l 1. прасе; noch saugendes ~ сисанче, одојче. 2. fig. a) Хијаде (звездана група); b) прасе, прасац *m*, прљавко, мусавко; c) мрља *f*, крмача *f*.

Fe'rkelchen {~џн} *n* 2l (dim. од Ferkel) пра-

Ferkelei' {фѐркѐлѐ} *f* 3b свињарија. [сенце.]

fe'rkeln {фѐркѐлн} *intr.* (h) 15f 1. (о)прасити се. 2. бити прљав; бити непристојан у говору и понашању. [реп. 2. буцаклија.]

Fe'rkelstecher *m* 1. невешт месар, клач под

ferm {фѐрм} [фр.] *a* in et. ~sein бити печен (и. искусан) у чему.

Ferma'n {фѐрман} [перс.] *m* 2g¹ ферман, указ.

Ferme'nt {фѐрмѐнт} [лат.] *n* 2g ферменат *m*, квасац. [ментација, врење, превирање.]

Fermentatio'n {фѐрмѐнтациѐн} [лат.] *f* 3b фер-

fermentie'ren {фѐрмѐнтѐрѐн} *intr.* 15g превирати, киснути.

fern {фѐрн} [свн.] I *a* (opp. nah) 1. далек, удаљен, даљни; der ~e Osten далеки Исток; einst in ~en Tagen једном у будућности. 2. в. код inso ~, inwie ~. II *adv.* (на)далеко; ~ von der Stadt далеко од града; von ~(e): a)

издалека (и *fig.*), из даљине; **b**) у даљини; *von* ~ (e) *her* издалека; *er steht mir* ~ слабо (и. мало) га познајем; *das liegt mir* ~ то је далеко од мене; *dieser Gedanke liegt mir* ~ та је мисао далеко од мене; *das sei* ~; *es sei* ~! далеко од тога! не дао Бор!; ~ *sei es von mir!* далеко било од мене!; ~ *von mir!* далеко од мене!

Fe'rn..., **fe'rn...** {*фѣрн*}: **2ab** {*фѣрн**а**p*} *adv.* (врло) далеко; ~ **anru'f** *m* **1**: **a**) телефонски међуградски разговор; **b**) телефонски међународни разговор; ~ **ansicht** *f* = ~ **sicht** *a*; ~ **aufnahme** *f* снимак *m* из даљине, телефотографија; ~ **aus[schalter** *m* **1** телефонски прекидач; ~ **beben** *n* земљотрес *m* у даљини, далеки земљотрес *m*; ~ **beben/zeichner** *m* трыскоказ; ~ **bleiben** *intr.* (*s*) **1**. изоста(ја)ти (*dat.* са), не присуствовати; **2. fig.** **a**) einer Sache (*dat.*) ~ **bleiben** не ући у што; **b**) mögen euch dergleichen Unglücksfälle ~ **bleiben!** нека вас Бог сачува од таквих несрећа!; ~ **bild** *n* слика *f* добијена из даљине; ~ **bild/übertragung** *f* преношење *n* слика из даљине; ~ **dienst** *m* **1** телефонска међуградска служба *f*.

fe'rne¹ {*фѣрн**е*} *adv.* = fern.

Fe'rne² {~} *f* **3b** **1**. даљина, удаљеност, раздалјина; *aus der* ~ издалека, из даљине; *in der* ~ (на)далеко, у даљини; *in die* ~ далеко; *aus weiter* ~ из велике даљине; *das ist noch in weiter* ~ до тога је још далеко; *in der* ~ *weilen* боравити далеко од својих; *unabsehbare* ~ недоглед. **2. слик.** позадина, залеђе *n*.

Fe'rn[empfang *m* пријем из (велике) даљине.

fe'rnen {*фѣрн**е**n*} **1** *tr.*, *refl.* = (sich) entfernen. **II** *intr.* (*h*) = fernschön sein.

fe'erner¹ {*фѣрн**е**r*} [*comp.* од fern] **I** *a* **1**. даљи, будући; *ich bitte um Ihre* ~e *Freundschaft* молим за Ваше пријатељство и даље. **II** *adv.* **1**. даље, надаље, убудуће. **2**. затим, отсада; *wir werden uns* ~ *nicht mehr sehen* нећемо се отсада више виђати. **3**. даље, осим тога, сем тога. [*per.*]

Fe'erner² {*фѣрн**е**r*} [*Firn*] *m* **3l** = Gletscher, Fir-

fe'erner¹...: ~ **a**'**b** = fernab; ~ **hi**'**n** *adv.* отсада, убудуће, (на)даље; ~ **weit**(ig) *a* даљи, потоњи; ~ **weit** *adv.* даље, потоње.

Fe'rne[wein *m* лањско вино *n*.

Fe'rn..., **fe'rn...**: ~ **fahrt** *f* возња у даљину, далека возња; ~ **flug** *m* лет у даљину, далеки лет; ~ **gas/versorgung** *f* снабдевање *n* гасом (и. плин) из велике даљине; ~ **gespräch** **II** **1** телефонски разговор *m*; ~ **geschütz** *n* X далекометни топ *m*; ~ **glas** *n* доглед *m*, дурбин *m*; ~ **gucker** *m* двоглед; ~ **halten** **I** *tr.* држати далеко, отстранити, њивати. **II** *sich* ~ **halten** држати се далеко, избегавати, избећи, не мешати се; *er hat sich von einer Einmischung in diese Angelegenheiten ferngehalten* он се није хтео мешати у ове ствари; ~ **heizung** *f* X загревање *n* из даљине; ~ **he'r** {*фѣрн**х**e'r*} *adv.* издалека; ~ **hi**'**n** {*фѣрн**х**i**n*} *adv.* у даљину, (на)далеко; ~ **hin**au's {*фѣрн**х**i**n**au's*} *adv.* = ~ **hin**; ~ **hörer** *m* **1** пријемник; ~ **kabel** *n* даљински кабл *m*; ~ **kampf** *m* X битка *f* на великом растојању; ~ **leitung** *f* X

даљински вод *m*; ~ **lenkung** *f* даљинско управљање *n*; ~ **liegen** *intr.* (*h*) лежати (и. налазити се) далеко, бити далеко; *dieser Gedanke liegt mir fern* помисао на то далеко је од мене; *es hat mir durchaus ferngelegen*, *dich zu kränken* далеко је била мисао од мене да те увредим; ~ **liegend** *a* далек, удаљен; ~ **malerei** *f* перспективни живопис *m*; ~ **meldeanlage** *f* телефонско постројење *n*; ~ **melder** *m* даљински јављач; ~ **messer** *m* даљиномер; ~ **photographie** *f* X даљинска фотографија; ~ **rohr** *n* дурбин *m*, доглед *m*, телескоп *m*; ~ **rohren** *intr.* (*h*) гледати (и. посматрати) кроз дурбин; ~ **rohr[visier** *n* X дурбински нишан *m*; ~ **schau** *f* = ~ **sicht** *a*; ~ **schiffahrt** *f* даљна пловидба; ~ **schnell[zug** *m* X брзи воз за далеко путовање; ~ **schön** *a* леп издалека; ~ **schreibekunst** *f* вештина даљинског писања, телеграфија; ~ **schreiber** *m* даљинопис, телеграф; ~ **sehen** *intr.* даљински гледати; ~ **sehen** *n* даљинско гледање (и. виђење); ~ **sicht** *f*: **a**) перспектива, даљински поглед *m*; **b**) далековидост, даљновидост; ~ **sichtig** {~*zū**h**u**h*} *a* даљновид, далековид; ~ **sichtigkeit** {~*h**u**h*} *f* **3b** = ~ **sicht** *b*.

Fe'rn[sprech... {*фѣрн**ш**п**р**е**х*...}: ~ **abonnent** *m* телефонски претплатник; ~ **amt** *n* телефонска станица *f*; ~ **anschluß** *m* телефонска веза *f*; ~ **apparat** *m* телефонски апарат; ~ **automat** *m* аутоматски телефон; ~ **beamtin** *f* телефонисткиња; ~ **betrieb** *m* телефонски промет.

Fe'rn..., **fe'rn...**: ~ **sprechen** **I** *intr.* (*h*) **15g** разговарати (и. говорити) телефоном, телефони-сати; **II** ~ **sprechen** *n* разговарање телефоном, телефонисање; ~ **sprecher** *m* телефон; **drahtloser** ~ **sprecher** бежични телефон; ~ **sprecherei** {~*ш**п**р**е**р**e**i*} *3b* = ~ **sprechwesen**.

Fe'rn[sprech...: ~ **fräulein** *n*, ~ **gehilfin** *f* телефонисткиња *f*; ~ **gebühr** *f* такса за телефонски разговор; ~ **kunst** *f* телефонска вештина; ~ **leitung** *f*; ~ **linie** *f* телефонски вод *m*, телефонска линија; ~ **neben[stelle** *f* помоћна (и. споредна) телефонска станица; ~ **netz** *n* телефонска мрежа *f*; ~ **station** *f* телефонска станица; ~ **stelle** *f* телефонска говорница, телефонска станица; ~ **tarif** *m* телефонска тарифа *f*; ~ **teilnehmer** *m* телефонски претплатник; ~ **verbindung** *f* = ~ **anschluß**; ~ **vorrichtung** *f* телефонска справа; ~ **wesen** *n* телефонија *f*; ~ **zelle** *f* телефонска говорница (и. кабина); ~ **zentrale** *f* телефонска централа.

Fe'rn..., **fe'rn...**: ~ **spruch** *m* телефонски извештај; ~ **stehen** *intr.* (*h*) стајати (и. бити) далеко; *er steht mir fern* слабо га познајем; не општим с њиме; ~ **steuerung** *f* даљинско крмањење *n*, управљање *n* на даљину; ~ **thermometer** *n* даљински термометар *m*; ~ **treffer** *m* даљински погодак.

Fe'rnung {*фѣрн**у**n*g} *f* **3b** = Ferne.

Fe'rn..., **fe'rn...**: ~ **verkehr** *m* **a**) X, X даљински саобраћај; даљна пловидба; **b**) **1** међуградска служба *f*; ~ **wirkung** *f* дејство *n* на даљину; ~ **zug** *m* X воз за даљно путовање; ~ **zündung** *f* даљинско паљење *n*.

Fe'rro {фѐро} *n* ♂ **Феро** *m*.

Fe'rse {фѐрзѐ; *hom.* Färse} [свн.] *f* 3b пета; *j-m* auf den ~*n* sein и. sitzen гонити кога у(за)стопце, гонити кога у стопу, бити кому за вратом; притеснити кога; *der Feind* ist uns auf den ~*n* непријатељ нас гони у стопу, непријатељ нам је ту за вратом; *j-p* auf den ~*n* haben имати некога за вратом; *die ~n* zeigen = Fersengeld geben.

Fe'rse... {фѐрзѐ-}: ~*bein n* ♂ петњача *f*, петна кост *f*; ~*flechse f* ♂ петна жила (и. тетива); ~*geld n* ~geld geben плећа дати па бежати стати; зарепсти, утећи; ~*leder n* луб *m*; ~*sehne f* = ~*flechse*.

fe'rtig {фѐртѝх} [свн.; *Fahrt*] *I a* 1. (за лица) готов, спреман, приправан; *fam.* fix und ~ сасвим готов; *jetzt bin ich auch ~* сада сам и ја готов; *ich bin noch nicht ~* нисам још готов; *fig.* er ist ~ готов је (= пропао је; погинуо је; опео се); er ist schon damit ~: *a*) он је с тим готов; *b*) он је већ све потрошио; er ist mit s-m Gelde ~ потрошио је сав свој новац; wir sind miteinander ~ свршили смо своје; ~ werden mit et. (*dat.*) *a*) сложити се с чим; *b*) свршити (и. окончати) што; in einer Stunde werde ich damit nicht ~ за један час не могу то свршити; mit *j-m* ~ werden свршити с киме, изаћи с киме на крај; бити с ким готов; ich kann nicht ohne ihn ~ werden не могу без њега свршити; mit ihm kann man gar nicht ~ werden с њим се не може изићи на крај; siehe zu, wie du mit ihm ~ wirst гледај како ћеш с њим изићи на крај; wir werden leicht mit ihr ~ werden лако ћемо с њом; ~! ✕ готов!; ~ zum Absitzen! сјаши! 2. (за ствари) с-, завршен, докончан; ich muß den Brief erst ~ schreiben морам најпре довршити писмо; ~e Kleider готова одела; ~e Speise готово јело. 3. вешт, извежбан, умешан, хитар, течан; ein ~er Tänzer вешт (и. окретан) играч; ein ~er Rechner вешт рачуналац; eine ~e Zunge haben имати окретан (и. добар) језик. II *adv.* готово, свршено, течно; nun ist's ~ сада је готово (и. свршено); eine Sprache ~ sprechen говорити потпуно који језик, владати потпуно којим језиком, говорити течно неки језик; ~ Klavier spielen уметнички свирати на клавиру.

Fe'rtig... {фѐртѝх-}: ~*bekommen I tr.* свршити, окончати, изићи на крај (*acc.*: са); ich habe es nicht ~bekommen то нисам могао свршити, то ми није пошло за руком; ~*bringen tr.* = ~*bekommen*; ~*eisen n* готово гвозђе (и. железно).

fe'rtigen {фѐртѝгѐн} *I tr.* 15a 1. — anfertigen I 2. = ausfertigen I; der (Endes-)Gefertigte (доле)потписани. II **Fe'rtigen n**, **Fe'rtigung f** = *Abz., Anz., Ausfertigung*. [ник.]

Fe'rtiger {фѐртѝгѐр} *m* 2l отпављач, отпрем-
Fe'rtigfabrikat n ♂ готов производ *m*.

Fe'rtigkeit {фѐртѝгѝхѐт} *f* 3b готовост, спремност; умешност, извежбаност, вештина, окретност, вичност, лакоћа, рутина; ~erlangen in s-m Geschäft увежбати се, изградити се у свом послу; ~in der Hand erlangen извежбати

руку; mit großer ~ врло вешто, умешно; das hängt nur von einer gewisser ~ ab за то се тражи само мало извежбаности; ~in der Sprache besitzen течно говорити којим језиком; darin besitzt er e-e große ~ у томе је он вештак; ~e-e große ~ im Spiele haben вешто свирати.

Fe'rtig..., **fe'rtig...**: ~*halten tr.* држати у правности; sich ~halten спремити се; sich zur Reise ~halten бити спреман за пут; ~*kriegen tr. fam.* = ~*bekommen*; ~*machen I tr.* = ~*bekommen*; спремити; II ~*machen n* свршавање; довршење; ~*macher m* свршавалац, довршилац; ~*munitio'n f* ✕ готова муниција; ~*schaffen tr.* = ~*bekommen*; ~*stellen I tr.* = ~*bekommen*; II ~*stellen n*, ~*stellung f* = ~*machen*; wenn ihm die ~stellung gelingt ако успе да с-, заврши (и доврши); ~*waren f pl.* готова роба *f*.

Fes¹ {фѐс} *n inv.* ✕ за пола тона снижено *F*. **Fes²** {~} [ар. Fâs, град у Мароку] 1. *n* ♂ **Фес** (град у Мароку). 2. *m* и *n inv.* и. 2h¹ фес (црвена капа). [б] елегантан, феш, гиздав.

fesch {фѐш} [fash(ionable)] *a ays.* *a*) = keck; *f* **Fe'sen** {фѐзѐн} *m* 2l *prov.* махуна, љуска.

Fe'ssel {фѐсѝл} [свн.] *f* 3d 1. окови *m pl.* (и *fig.*) ланци *m pl.*, гвозђа *n pl.*; вериге *f pl.*, букарије *f pl.*, лисице *f pl.*; в. anlegen I 2; in ~*n* liegen бити окован; *fig.* er hat sich ~*n* angelegt он је сам себи наметнуо јарам; *fig.* *j-m* in schimpflichen ~*n* halten држати кога у срамном јарму (и. у срамним оковима); in ~*n* schlagen оковати, бацити у окове; спутати. 2. сапон *m*, путо *n*, हुстек *m*; *fig.* сметња, препрека. 3. ✕ путиште *n*.

Fe'ssel..., **fe'ssel...** {фѐсѝл-}: ~*ader f* ✕ жила у путишту; ~*ballon n* привезани балон; ~*bein n* путишњача *f*, кост *f* путишта; ~*frei a* без окова, слободан; ~*gelenk n* ✕ зглоб *m* путишта; ~*geschwür n* пришт *m* на путишту; ~*los a* = ~*frei*; ~*losigkeit f* потпуна слобода.

fe'sseln {фѐсѝлѐн} [свн.] *I tr.* 15f 1. оковати, ставити (и. бацити) у окове, метнути лисице (*acc.*: *dat.*), спута(ва)ти, сап'ети, -ињати; e-m Pferde die Füße ~ спутати коња. 2. *fig.* привући, -лачити, (при)везати, заузети сву пажњу (*acc.*: *gen.*), приковати, занети, заносити, опсенити; den Leser ~ привући -лачити пажњу читаоца; die Aufmerksamkeit ~ привући пажњу; ans Bett gefesselt sein бити везан за кревет, лежати; an den Schreibtisch gefesselt sein бити прикован за писаћи сто; dieses fesselt am meisten seine Aufmerksamkeit ово највише привлачи његову пажњу; II ~*d* примамљив(о), занимљив(о); ~*d* erzählen занимљиво причати. III **Fe'sseln n**, **Fe'sselung f**, **Fe'Blung f** оковање; спутавање; привлачење, прикивање, занашење.

fe'ssell'wund a 1. разрањавањен (и. рањавањен) од окова. 2. ✕ разрањавањен у путишту.

fest¹ {фѐст} [свн.] *I a* 1. (*opp.* flüssig) чврст; ~er Körper чврсто тело; ~es Land копно; ~er Stuhl чврста столица; der Fluß ist schon ~ река је већ залеђена. 2. (*opp.* locker) чврст, ~стамен, јак; ~er Stein чврст, једар камен; ~en

Boden fassen дохватити се чврсте подлоге; ~es Brot: *a)* чврст хлеб, *b)* *fig.* = ~e Anstellung, ~es Gehalt; ein ~er Grund чврста подлога, чврст темељ; ~es Fleisch haben имати чврсто месо. 3. чврст, поуздан; ~en Fußes чврстом ногом; ~en Schrittes чврстим кораком; ein ~er Kerl кршан момак. 4. не(по)кретан; ~e Brücke сталан мост; ~e Sterne звезде некретнице. 5. сталан, постојан; ~e Einnahmen сталан приход; *fig.* ~e Anstellung стално намештење, стална служба; ~es Gehalt стална, утврђена плата; ~e Kundschaft стална муштерија, сталан купац; auf ~e Rechnung *℥* на сталан рачун; ein ~er Punkt утврђена тачка. 6. *er ist ~ in s-m Fache* он је поуздан у својој вери; ~er Entschluß чврст; ein ~er Charakter чврст карактер; ~e Hand чврста рука; *fig.* ~wie eine Burg јак као град; ~e Freundschaft чврсто пријатељство; die Anleihe ist also während zehn Jahre ~ зајам се не може отказати за десет година; ~er Schlaf чврст, крепак сан; ~ in s-m Glauben чврст у својој вери; ~er Entschluß чврста одлука; ~e Überzeugung непоколебљиво уверење; ~e Absicht чврста намера; in der ~en Überzeugung sein бити тврдо уверен; ~er Wille чврста (и. непоколебљива) воља; ~e Meinung непоколебљиво мишљење. 8. јак, спреман; in et. ~ sein бити у чему јак, добро што познавати. 9. необранљив, незаузимаљив; *er ist ~ gegen Hieb und Schuß* њега не сече сабља нити га бије зрно. 10. утврђен; ~es Lager утврђен логор; ~e Stadt утврђен град; ~e Stellung утврђен положај. 11. *℥* чврст, непроменљиве вредности; ~er Preis утврђена цена; ~e Haltung der Preise чврсто држање цена; ~der Markt ist sehr ~ трг је чврст, цене се одржавају; ~es Geld чврст новац, врло тражени ефекти (на берзи); die Türken und Italiener (Wertpapiere), obgleich gegenwärtig ~, zeigen sich nur schwer widerstandsfähig турски и италијански папири тешко ће се моћи одржати, иако су сада чврсти. 12. који држи чврсто; забрекао; eine ~e Mauer чврст зид; зид без прозора; ein ~er Zaun чест плот; das Faß ist nicht ~, es läuft буре не држи, оно цури. 13. затворен, закључан, заклопљен, заглављен; die Tür ist ~ врата су закључана; in einer ~en Kiste у закованом сандуку; ein ~er Wagen затворена кола. II *adv.* чврсто; тврдо; јак, стално, поуздано, непоколебљиво; ~ auftreten: *a)* ступити чврсто, *b)* одлучно и., поступити; *j-n ~ ansehen* (и. *anblicken*) (по)гледати кога добро (и. строго); ~er anziehen чвршће (и. јаче) притегнути, притезати, привући; ~ einschlafen чврсто заспати, заспати мртвим сном; ~ auf et. halten чврсто се држати чега; ~ sein gegen et. бити сигуран против чега; ~ im Sattel sitzen седети чврсто у седлу; der Nagel sitzt ~ клинац (и. ексер) чврсто држи; es steht ~ то је несумњиво, то не подлежи сумњи, то је утврђено; steif und ~ v. steif; ~ werden (о)једрати, очврснути, забрекнути.

Fest²{*фест*} [срвн., *лат.] *n* 2g празник *m*, светац *m*, свечаник *m*, благодан *m*, светковина *f*, свечаност *f*, част *f*, гозба *f*, весеље; hohes ~ велики празник; kirchlich gebotene ~ црквени празници; das ~ der unschuldigen Kinder Младенци; das war ein rechtes ~ то је било право весеље; нешто † sein ~ mit j-m haben потсмевати се кому, збијати с киме шалу. Fe'st¹..., fe'st¹... {*фест*-}, Fest²..., fest-... {*фест*-}: ~ *abend m* навечерје *n*; am ~ *abend* уочи празника; *℥* ankern *tr.* чврсто уковити; ~ *aufzug m* свечана поворка *f*; ~ *ausschuß m* одбор за свечаност (и. за прославу); *℥* backen *intr.* (*h*) *a)* запјећи се, -ицати се; спећи се; ~ *ballon m* привезани балон; *℥* bannen *tr.* опчарати, омађијати, опчинити; *℥* bekommen *tr.* ухватити, шчепати, зграбити, уловити; ~ *beleuchtung f* свечано осветљење *n*, (Хр.) свечана расвета; *℥* besoldet *a* стално плаћен, са сталном платом; *℥* binden *tr.* чврсто с-, појезати, (с)везивати; *℥* bremsen *tr.* уковити, добро стегнути; *℥* decken *tr.* чврсто заклопити, приклопити; *℥* drücken *tr.* притискањем учврстити -шћивати.

Fe'ste {*фест*-} [срвн.] *f* 3b 1. б. *pl.* готово † чврстина. 2 † потврђење. 3. огроман камен, масив. 4. готово † копно *n*. 5. утврђење *n*, тврђава. 6. небесни свод *m*, небо *n*.

Fe'st-einzug *m* свечан улазак. [betestigen. i fe'sten¹ {*фест-н*} [fest¹] *tr.* и *refl.* = (sich)] fe'sten¹ {*фест-н*} [Fest²] *intr.* (*h*) *℥* прослављати; славити, частити се, гозбовати.

Fe'st..., fe'st...: ~essen *n* гозба *f*, банкет *m*, част *f*, свечана гозба *f*; *℥* fahren I *tr.* насукати, углубити; II *sich* *℥* fahren насести, насукати се; das Schiff hat sich festgefahren брод је насео (и. насукао се); diese Sache ist festgefahren ова је ствар запала у безизлазан положај, ова је ствар насела; ~ *feier f* свечаност, прослава; ~ *gabe f* поклон *m*, дар *m* о прослави; ~ *gebrauch m* празнички (и. свечани) обичај, *pl.* церемонијал о свечаности; ~ *gedicht n* пригодна песма *f* за прославу (и. за свечаност); ~ *gelagen n* = *essen*; ~ *gelaute n* свечано звоњење, звона *n pl.* која објављују свечаност; ~ *genosse m* друг на гозби (и. прослави); ~ *genossenschaft f* гости *m pl.*, званице *f pl.*; ~ *gesang m* свечана песма *n*, славопојка *f*; ~ *geschenk n* = *gabe*; ~ *gewand n* = *kleid*; ~ *hälfte f* Свето преполовљење *n* (празник у средини између Ускрса и Духова); ~ *halle f* свечана дворница (и. дворана); *℥* ha ten I *tr.* чврсто држати; задржати; II *intr.* (*h*) dieser Nagel hält fest овај ексер држи чврсто; an et. (*dat.*) *℥* halten држати се чега, придржавати се чега; an s-r Meinung *℥* halten држати се свога мишљења; III *sich* an et. (*dat.*) *℥* halten држати се за што, при- задржати се за што; ~ *halten n* држање; придржавање; das ~ halten an der Pflicht придржавање дужности; *℥* heften *tr.* причврстити; ~ *heit* {*фестхџт*} *f* 3b = Festigkeit.

fe'stigen {*фестџн*} *tr.* = befestigen.

Fe'stigkeit {*фестџхџт*} *f* 3b *pl.* 1. чврстина,

чврстоћа; јачина, трајност. 2. чврстина (des Charakters карактера), снага, постојаност, енергија, увереност, убеђеност.

Fe'stigkeits... {*фест...*}: ~grenze *f* граница чврстине; ~lehre *f* наука о чврстости (тела), наука о чврстости (и. јачини) материјала; ~nietung *f* чврст спој *m* закивцима.

fe'st(ig)lich {*фест(и)к*} *adv.* = fest. [keit 2.]

Festivität {*фестивитет*} [лат.] *f* 3b = Festlich-*f*

Fe'st..., **fe'st...**: ~jungfrau *f* почасна дама;

~keilen *tr.* заклинчити; ~klammern *tr.* у-, за|скобити, скобама (и. стегама) причвр|стити -шћивати; sich an et. (acc.) ~klammern чврсто се ухватити (и. припити) за што (и. *fig.*); ~kleben *I tr.* залепити, -љивати (ан *et. acc.* на што); II *intr.* (h) (ан *et. dat.*) (на чему) бити прилепљен; ~kleid *n* стајаће (и. празничко, свечано) рухо (и. одело); ~kneipe *f* = Kammers; ~knoten *tr.*, ~knüpfen *tr.* чвором (и. узлом) чврсто (за)везати; ~körnig *a* чврстозрн; ~land *n* копно, суво; ~landbewohner(in *f*) *m* становни|к -ца копна; ~ländisch {~лендш} копнени; ~legen *tr.* утврдити, одредити; sich ~legen *с* усидрити се; *fam.* sich bei et. (dat.) ~legen прионути на што, не попуштати од чега; ~leimen *tr.* при-, за|уткалити.

festlich {*фестлих*} *a* (dv.) свечан(о), празнички;

die Stadt hatte ein ~es Aussehen град је имао свечан изглед; ~er Schmaus свечана гозба;

sich ~kleiden одевати се (и. обући се) свечано; ~begehen празновати, светковати, прославити, -љати.

Festlichkeit {~кшт} *f* 3b 1. свечаност. 2. свечаност, празновање *n*, славље *n*, прослава.

Fe'st..., **fe'st...**: ~lied *n* свечана песма *f*; ~liegen *intr.* (h) а) бити причвршћен, везан; б) бити везан за кревет, не дизати се из постеље; ~lokal *m* = ~saal; ~machen *tr.* а) учвр|стити, -шћивати, у-, при|тврдити (и. *с*); б) *с* утвр|дити, -ћивати; в) затворити; die Tür läßt sich nicht ~machen врата се не могу затворити; ein Loch ~machen затворити рупу; der Frost macht die Wege fest од мрза се путевни шчврсну; д) *с* утвр|дити, -ћивати, углав|ити, -љивати; ~machen *n*, ~machung *f* учвршћивање, -ење, притвршћивање; *с* утвршћивање; затварање; утвршћивање, углављивање, -ење; ~mahl *n* = essen; ~meter *n* (m) шум. кубни метар *m*; ~nageln *tr.* а) заковати, закуцати; б) прикуцати ексерима; ~nahme *f* = ~nehmen II; ~nehmen I *tr.* ухватити, ухапсити, затворити; II ~nehmen *n*, ~nehmung *f* хватање, хапшење, затварање.

festonie'ren {*фестонирен*} [фр.] *tr.* 15g окитити венима од цвећа.

Fe'st..., **fe'st...**: ~opfer *n* жртва *f* о свечаности; ~ordner(in *f*) *m* руководи|лац -ља прославе (и. свечаности); ~ordnung *f* програм свечаности; ~platz *m* место за свечаности; ~prediger *m* проповедник на свечаности; ~predigt *f* беседа (и. проповед) о свечаности (и. прослави); ~programm *n* = ~ordnung; ~rechnung *f* израчунавање *n* покретних празника; ~rede *f* свечан говор *m*;

sich ~reden запети, застати; ~redner(in *f*) *m* говорни|к -ца о свечаности; ~saal *m* свечана дворница *f*, дворана за свечаности (и. прославу); sich ~saugen сисањем (и. сишу|ћи) припити се; ~schlagen закуцати, затворити прикованим даскама, чекићем учврстити, затворити; ~schlagen *n* закуцавање, затварање; при-учвршћивање чекићем (и. ударањем); ~schmaus *m* част *f*, гозба, свечан ручак, свечана вечера *f*; ~schmieden *tr.* уковати, ковањем у-, при|чврстити; ~schnallen *tr.* закопчати; ~schnüren *tr.* у-, при|тегнути (врвцом); ~schrauben *tr.* стегнути завртањ, чврсто (и. добро) заврнути; ~schrift *f* свечани спис *m*; ~setzen I *tr.* 1. утвр|дити, -ћивати, одредити, -ћивати, углав|ити, -љивати, доконати, заказ|ати, -ивати; 2. одлучи(ва)ти, наумити; 3. затворити, ухапсити; II sich ~setzen утврдити се, настанити се; укоренити се; ~setzen *n*, ~setzung *f* одређивање, углављивање; одлучивање, установљивање; затварање, хапшење; ~sitzen *intr.* (h): а) чврсто седети; бити добро причвршћен; der Nagel sitzt fest клинац (и. ексер) добро држи, чврсто је укуцан; б) *с* не моћи даље, бити насукан; в) *с* не моћи даље, имати квар; д) *fig.* не моћи даље, не мицати, заглибити се; ~sitzen *n* наседање, немицање; ~sitzung *f* свечана седница; ~spiel *n* свечана претстава *f*, комад за свечаност; ~stampfen *tr.* наби(ја)ти, утапати; ~stecken *tr.* побости, задести, закачити; ~stehen *intr.* (h) а) чврсто стајати, чврсто се држати; б) стајати чврст(о), бити чврст(о), бити постојан(о), бити поуздан(о), утврђен(о); das steht fest то је утврђено (и. тачно); ~stehend а) непомичан; сталан; б) утврђен, установљен; ~stehen *n* чврсто стајање, непомичаност *f*; утврђеност; ~stellen I *tr.* утвр|дити, -ћивати; установ|ити, -љавати; одредити, -ћивати; wir haben festgestellt, daß es so ist установили смо (и. утврдили смо) да је то тако. II ~stellen *n*, ~stellung *f* утврђивање, установљивање, -ење; одређивање, -ење; ~stoßen *tr.* = ~stampfen; ~tag *m* свечани дан, празник, светац, свечаник, благодан; ~täglich а = ~täglich I; ~täglich I а свечан, празнички; II *adv.* а) празнички, свечано; б) о празни|цима -ку; ~tags *adv.* = ~täglich II; ~tagslied *n* свечана песма *f*; ~treten *tr.* утапати, утабанати, угазити.

Fe'stung {*фестун*} [срв.] *f* 3b *с* тврђава, град *m*, тврдиња, тврђа.

Fe'stungs... {*фест...*}: ~arbeit *f* рад *m* на утврђивању; ~arrest *m* затвор у тврђави;

~artillerie *f* градска артилерија; ~bau *m* подизање (и. грађење) *n* тврђаве; zum ~bau verurteilt sein бити осуђен на рад на утврђењу; ~bau kunst *f* вештина грађења утврђења, фортификација; ~bau|meister *m* градител *m* тврђаве (и. утврђења); ~geschütz *n* градски топ *m*, *fam.* градлија; ~graben *m* градски ров; ~gürtel *m* појас утврђења; ~haft *f* = ~arrest; ~kommandant *m* заповедник (и. командант) града (и. тврђаве);

~krieg *m* рат око утврђења, опсадни рат; ~manöver *n* опсадни маневар *m*; ~mauer *f* градски зид (и. бедем) *m*; ~netz *n* мрежа *f* утврђења; ~rayon *m* градско поље *n*; ~strafe *f* а) = ~haft; б) в. ~bau б, робија; ~truppen *f* *pl.* војска у тврђави; ~wall *m* градски бедем; ~werk *n* утврђење *f*, тврђава *f*.

Fe'st.... fe'st....: die ~versammlung лица *n* *pl.* (и. особе *fpl.*) са свечаности; ~vorstellung *f* свечана претстава; ~werden *n* стезање, ш., очвршћавање; згрушавање; ~wurzeln *intr.* укоренити се, ~живати се (и *fig.*); ~zeit *f* празнично време *n*; доба *n* свечаних дана; ~ziehen *tr.* за-, при-, с|тегнути; ~zug *m* свечана поворка *f*.

Fe'te {фетт} *n* [фр. fête] *f* 3b = Festlichkeit 2.

Fe'tisch {фетџш} [порт.] *m* 2g фетиш, идол, кумир.

Fe'tisch.... {фетџш-}; ~anbeter(in) *f* *m*, ~diener(in) *f* *m* обожава|лац-тељка идола (и. фетиша); ~dienst *m*, ~glaube *m* фетишизам *m*, идолопоклонство *n*, = Fetischismus {фетџшмус} *m* 6g б. *pl.*

fett {фет} [дн. (= дн. feist)] 1 а 1. мастан, дебео, угојен, гојан, тован, претио; dick und ~ дебео и мастан; ~machen о-, за|мастити; утовити, угојити; des Herrn Auge macht das Vieh ~ господарење очи коња гоје; *fig.* das macht den Kohl (и. die Suppe, das Kraut) nicht ~ од тога нема много вајде (и. хасне); ~werden, ~er werden угојити се, утовити се; davon wird er nicht ~ тиме се неће омастити; ту неће омастити брке. 2. мастан; ~e Küche масна кухиња; ~er Bissen мастан залагај. 3. мастан, обилан, уносан, пробитачан; ein ~ es Amt масна (и. уносна) служба; ~er Prozeß масна парница; *prov.* ein magerer Vergleich ist besser als ein ~er Prozeß боље је мршава кривица него масна парница. 4. сочан, мастан, хранљив; ~er Boden масно (и. плодно) земљиште; ~e Weide сочна паша. 5. † мастан; ~e Buchstaben масна (и. дебела) слова. 6. мастан, испрљан, замазан. 7. неотесан. II *adv.* 1. дебело, густо. 2. богато, раскошно, обилно, у изобиљу.

Fett² {~} *n* 2g 1. маст *f*, сало, претилина *f*, претоп *m*, тустина *f*; die ~e *pl.* масти *fpl.* 2. *fig.* er hat sein ~ weg он је извукао своје; du hast noch dein ~ zu kriegen ти имаш још да извучеш; vom eigenen ~e zehren трошити сопствену телесну залиху.

Fe'tt...., fe'tt.... {фетт-}: ~ablagerung *f* слој *m* масти; ~artig *a* као маст, у виду масти; ~auge *n* масно окце (на јухи); ~bauch *m*: а) трбушина *f*, куле *fpl.*, пабушина *f*; б) трбоња, дебелко, куљавко; ~bäuchig *a* трбушаст, куљав, пупав; ~blätterig *a* маснолист; ~büchse *f* кутија за маст; ~maзалица; ~darm *m* дебело (и. гузно) црево *n*; ~drüse *f* масна жлезда.

Fe'tte¹ {фетт} [fett] *f* 3b = Fettigkeit 1.

Fette² {~} [фр. faite] = Dachpfette.

fe'tten {~н} *tr.* 15с 1. за-, о|мастити, мастити. 2. † товити, гојити, кљукати. 3. † = einfetten.

Fe'tt...., fe'tt....: ~feder *f* репно перо *n*, крмилло *n*; *fig.* j-m die ~federn ausziehen очупати, огули-ти кора; ~finne *f* = ~flosse; ~fleck(en) *m* масна мрља *f*, мрља од масти; ~flosse *f* масна пераја; ~frei *a* без масти, постан; ~gang *m* спроводник масти; ~gans *f* пингвин; ~gar *a*: ~gares Leder учињена кожа натопљена уљем; ~gedruckt *a* † штампан масним (и. дебелим) словима; ~geruch *m* задах (и. мирис) масти; ~geschmack *m* укус масти; ~geschwulst *f* масни оток *m*; ~glanz *m* масни сјај; ~haltig *a* што има (и. садржи) у себи масти; маснен; ~hammel *m*: а) угојен (и. гојни) ован (и. шкопац); б) *fig.* газдаш; ~händler *m* трговац (с) машу; ~haut *f* масна опна; ~heit {фетхат} *f* 3b = Fettigkeit 1; ~henne *f* кумрино грожђе *n*; weiße ~henne *f* лишајевица; rundblättrige ~henne прељуб *m*; ~hering *m* масна харинга *f*; ~herz *n* срце зарасло у сало.

fe'ttig {фетџ} *a* мастан; омашћен, маслен.

fe'ttigkeit {~кџт} *f* 3b б. *pl.* 1. дебљина, гојаност, масленост, масноћа, товност. 2. маст, Fe'ttig|sein *n* масност, масноћа. [масноћа.]

Fe'tt...., fe'tt....: ~klumpen *m* дебела ђуфта *f*; ~kohle *f* мастан (и. смоласт) угаљ; ~körper *m* масно тело *n*; ~kram *m* = ~handel; ~krämer *m* = ~händler; ~kraut *a* = wildes Bohnenblatt; ~leibig {~лџбџ} *a* гојазан, шишав, дебео; ~leibigkeit {~лџбџ} *f* 3b гојазност, шишавост; ~lich {фетлџ} *a* намастан, са мало масти; ~magen *m* сириште *n*; ~männchen *n* а) † ситан новац (у Порађу); б) = Rapunzel; ~mönch *m* = ~männchen а; ~markt *m* трг масти (и. сала); ~masse *f* = ~klumpen; ~pflanze *f* масна биљка; ~rahmig *a* са масним скорупом; ~säure *f* масна киселина; ~schicht *f* слој *m* масти (и. сала); ~schrift *f* † масна (и. дебела) слова *n* *pl.*; ~schwanz *m* а) реп степске овце (пун лоја); б) дебелорепна овца *f*; ~schwanz|schaf *n* = ~m schwanz б; ~seife сапун од масти; ~stoff *m* масна материја, *f* маст *f*; ~sucht *f* склоност ка гојењу, гојажљивост; ~süchtig *a* склон ка гојењу, гојажљив; ~teil *m* мастан део; ~ton *m* масна глина *f*; ~umwachsen *a* зарастао у сало; ~vieh *n* товна (и. угојена) стока *f*, стока *f* за гојење; ~vieh|markt *m* трг за угојену (и. дебелу) стоку; ~wanst *m*: а) пабушина *f*, куља *f*, дебео трбух; б) трбоња, пупавко, куљавко; ~waren *f* *pl.* а) масти; б) кобасичарска роба од свињетине; ~weide *f* пашњак за гојење стоке; ~werden *n* гојење, товљење; ~wolle *f* испрана вуна; ~zelle *f* масна ћелија.

Fe'tzen {фетцен} [српн] *m* 2l 1. крпа *f*, дроњак, прња *f*, рита *f*, траља *f*, одрпина *f*; die ~hängen von seinem Leibe дроњци висе с њега. 2. аус. = Rausch.

fe'tzen {~} *tr.* 1. испараклисати. 2. јн. = fitzen. Fe'tzchen {фетцхен}, Fe'tziein {фетцлџен} *n* 2l (dim. од Fetzen) крпица *f*, крпче, дроњче.

Fetzer {фетцер} *m* 2l 1. цепало *n*, сецкало *n*; жицало *n*. 2. задњица, стражњица. 3. батине *fpl.* по стражњици.

feucht {фѣхт} [свн.] *a* влажан, мокар; *~e* Hände влажне руке; die *~e* Luft влажан ваздух; eine *~e* Wohnung влажан стан; *~* machen влажити, овлажити, *~* авати; *~* werden (о-) влажити се, вугнути; mit *~en* Augen са сузама у очима; ihre Augen wurden *~* њој се овлажише очи, она засузи; ein *~es* Grab finden наћи свој гроб у води; er ist noch *~* hinter den Ohren он је још зелен, жутокљунац.
Feu'cht... {фѣхт-}: *~brett* *n* *♂* даска *f* за квашење слова.

Feu'chte {фѣхт} *f* 3b = Feuchtigkeit.

feu'chten {~н} I *tr.* 15c влажити, на-, о|влажити, квасити, оросити, умокрити. II **Feu'chten** *n* влажење, квашење, вугњење.

Feu'cht..., **feu'cht...**: *~heit* {фѣхтхѣйт} *f* 3b = Feuchtigkeit; *~frei* *a* без влаге, безвлажан.

Feu'chtigkeit {фѣхтхѣйтхѣйт} *f* 3b 1. влажност. 2. влага, мокрота, мокрина; знојавост; *wässrige* *~* водњикава течност.

Feu'chtigkeits... {фѣхтхѣйтс-}: *~gehalt* *m* влажност *f*, садржина (и. количина) *f* влаге; *~grad* *m* степен влажности; *~lehre* *f* наука о влажности; *~messer* *m* влагомер, хигромер; *~nieder/schlag* *m* падавина росе; *~zeiger* *m* влагоказ, хигроскоп.

Feu'cht..., **feu'cht...**: *~kalt* *a* влажнохладан, влажан и хладан; *~lich* {фѣхтлѣх} *a* навлажан, мало влажан; *~mulde* *f*, *~wanne* *f* *♂* карлица за квашење (у штампарији), квасионица; *~sack* *m* мокраћна бешика *f* у јелена; *~warm* *a* влажнотопао, влажан и топао; *~werden* *n* (о)влажење, вугњење.

feuda'l {фѣдал} [ср. лат.] *a* властелински, клетвенички, феудални, проијарски.

Feuda'l'herrschaft *f* = Feudalsystem.

Feudali'smus {фѣдалѣсмус} [feudal] *m* бг феудализам, проијарство.

Feudali'tät {~литет} *f* 3b феудалност.

Feuda'l... {~ал-}: *~recht* *n* феудно право; *~staat* *m* феудална држава *f*; *~system* *n*, *~wesen* *n* феудални систем *m*.

Feu'er {фѣер} [свн.: грч. πυρ] *n* 2l 1. ватра *f*, огањ *m*; bei gelindem *~* на тихој ватри; das wilde *~* дивља ватра, ватра добивена трљањем два дрвета; wie *~* као ватра; das *~* des Himmels; das himmlische *~* небесна ватра, муња; der Himmel war lauter *~* све се небо било зажарило; das *~* der Zwietracht anschüren потпири(ва)ти свађу (и. раздор); das *~* schlägt aus... бије ватра из..., ватра избија из...; das *~* schlägt zum Fenster aus ватра избија кроз прозор; *~* fangen, in *~* geraten запалити се (и *fig.*); bitte, geben Sie mir *~* молим (дајте ми) да запалим; *~* schlagen укресати ватру; den Topf ans *~* setzen поставити лонац; j-n zum *~* verurteilen осуђити кога да се спали на ломачи; *fig.* der Pfeffer hat *~* бибер пали (и. пече); *fig.* das *~* des Edelsteines сјај драгог камена; *fig.* Öl ins *~* gießen гасити ватру сламом; сипати уље у ватру; er fürchtet ihn wie das *~* он га се боји као живе ватре; v. brennen II 1; *~* bei Stroh brennt lichterloh; *~* und Stroh ist keins des andern froh ватра и слама; wer ins *~* bläst,

dem fliegen die Funken ins Gesicht ко у ватру дува може се и опећи; *~* und Wasser sind gute Diener aber schlechte Herren ватра и вода су добре слуге, али зли господари; man leidet den Rauch des *~s* wegen где је ватре, ту има и дима; док се дима не надими, докле се ватре не напеја. 2. ватра *f*, пожар *m*; *~* rufen (и. schreien) викати „ватра“!; ein *~* ist ausgekommen појавила се (и. избила је) ватра; es ist *~!* ватра!; in *~* aufgehen изгоре-ти; die ganze Straße steht im *~* гори цела улица; mit *~* und Schwert огњем и мачем; gegen *~* versichern обезбедити (и. осигурати) за случај пожара. 3. *×* ватра *f*, паљба *f*; beherrschendes *~* надмоћна паљба (и. ватра); flankierendes *~* бочна ватра; geleitetes *~* ватра по команди; höllisches *~* паклена ватра; ungeleitetes *~* ватра без команде; wohlgezieltes *~* ватра са тачним гађањем; Feuer! пали! п'ли!; *~* geben (о)палити, пуцати; gebt *~!* пали!; das *~* leiten управљати паљбом; im feindlichen *~* stehen бити под непријатељском ватром; im *~* sein бити у борби; unter *~* halten држати под ватром; unter *~* nehmen узети под ватру, обасути ватром; *fig.* zwischen zwei *~n* између две ватре. 4. *fig.* жар *m*, плам *m*, топлина *f*, ватреност *f*, страст *f*, одушевљење, раздраганост *f*; ревност *f*, живост *f*, блесак *m*; das *~* der Liebe љубавни жар; das *~* jugendlicher Liebe ватреност младосне љубави; j-n in *~* und Flamme setzen разјарити кога; *~* und Flamme für et. sein бити живи огањ (и. жива ватра) за што; er fängt gleich *~*; er ist gleich *~* und Flamme он одмах плане, ускипи; in *~* (и. in *~* und Flamme) geraten успламтети, разјарити се; mit *~* reden ватрено говорити, говорити са жаром; er speit *~* und Flamme он бесни; er hat Augen voll *~* његове су очи зажарене, севају му очи, ватра му бије из очију; das *~* steigt ihm ins Gesicht; er wurde lauter *~* зајапурило му се лице, ударила (и. подишла) му ватра у лице; das Pferd hat viel *~* коњ је врло ватрен; dieser Wein hat viel *~* ово вино је јако као гром. 5. *♀* ватра, грозница; wildes *~* (angina membranacea) свињска ангина, задавица.

Feu'er..., **feu'er...** {фѣер-}. *~abgabe* *f* *×* опашивање *n*, пуцање *n*; *~alarm* *m* узбуна *f* због пожара (и. ватре); *~anbetend* *a* који обожава ватру, огњопоклонички; *~anbeter* (in *f*) *m* обожаваљац *-ица* ватре, огњопоклоник *-ца*; *~anbetung* *f* обожавање *n* ватре, огњопоклонство *n*; *~anzünder* *m* = Kohlenanzünder; *~anstalt* *f* ватрогасни завод *m*; *~arbeit* *f* рад *m* ватром; *~art* *f* *×* врста паљбе (и. ватре); *~artig* *a* ватраст, огњаст; *~assekuranz* *f* = *~versicherung*; *~auge* *n* ватрено око; *~augig* *a* ватрених очију; *~bach* *m* огњени поток; *~bake* *n* = плутача *f* са фењером; *~bail* *m* огњена лопта *f*; *~becken* *n* мангал *m*; грејалица *f*; *~bereich* *m* *×* домашај *m* паљбе (и. ватре); *~bereitschaft* *f* *×* готовост (и. приправност) за паљбу; *~berg* *m* ватрено брдо *n*, вулкан; *~beständig* *a* постојан на ватри, несагорљив, неупаљив; *~beständigkeit* *f* посто-

јаност на ватри, несагорљивост, неупаливост; ~bestattete *n* спаљени(к); ~bestattung *f* спаљивање *n* мртваца; ~blase *f* мехур *m* од ватре, опекотина; ~blick *m* ватрени поглед; ~blume *f* булка, турчинак *m*; ~bock *m* преклад, зглавац; ~bohne *f* вишња, вишњ(ев)ак *m*, вишњица, мерцанац *m*; ~brand *m* угарак (и *fig*), главња *f*; ~brunst *f* пожар *m*, ватра; ~büchse *f* огњиште *n* парног котла; ~diener *m* = ~anbeter; ~dienst *m* = ~anbetung; ~dorn *m* мушмула *f*; ~drache *m* огњени змај; ~ecke *f* тупа сечица за брушење; ~eifer *m* силна ревност; ~eimer *m* ведро *n* за гашење пожара; ~eisen *n* = ~stahl; ~eröffnung *f* отварање *n* ватре (и. палбе); ~esse *f* а) димњак *m*; б) огњиште *n*, виган *m*; ~fahne *f* црвена застава за означавање пожара; ~fangend *a* у-запалив; ~farben *a*, ~farbig *a* боје ватре, (црвен) као ватра; ~faß *n* ватрогасачка бачва *f*; ~fest *a* = ~beständig; несагорљив; нетоплив; ~festigkeit *f* = ~beständigkeit; несагорљивост; нетопљивост; ~flamme *f* плам *m*, пламен *m*; ~ileck(en) *m* мрља *f* од ватре; ~ilut *f* = ~strom; ~fressend *a* ватрождер, огњождер; ~fresser *m* ватројед, огњождер; ~fuchs *m* рићан; ~funke(n) *m* искра *f*, варница *f*; ~gabel *f* машице *f* *pl.*; ~garbe *f* огњен сноп *m*, сноп ватре; ~gatter *n* решетка *f* за жар; ~geben *n* пуцање, испаливање; ~gefahr *f* = ~sgefahr; ~gefährlich *a* лако запаљив; ~gefecht *n* палбена борба *f*, борба ватреним оружјем (*opp.* Bajonetgefecht); ~geist *m*; а) ватрен дух; б) = Salamander; ~gerät *n* а) справе *f* *pl.* за гашење пожара; б) прибор *m* за ватру; ~geschrei *n* вика (и. узбуна) *f* за пожар; ~geschwindigkeit *f* брзина ватре (и. палбе); ~gewehr *n* ватрено оружје; пушка *f*; ~gitter *n* = ~gatter; ~glocke *f* звон *m* за узбуну за пожар; ~glut *f* жар *m*; ~gott *m* myth. бог ватре; ~gut *n* лако запаљиве ствари *f* *pl.*; ~haken *m*: а) чакља *f* за пожар; б) жарач, чарач, жарило *n*, ожег, прњача *f*; ~heiß *a* врео као ватра; ~hell *a* светао (и. сјајан) као ватра; као ватром обасјан; ~herd *m*: а) огњиште *n*, ватриште *n*; б) виган; с) огњиште *n* пожара; ~herz *n* ватрено срце; ~himme! *m* огњено небо *n*; ~hitze *f* жара, врућина од ватре; ~holz *n* = Brennholz; ~io! ~jo! *int.* ватра!; ~käfer *m* јеленак; ~kampf *m* = ~gefecht; ~kasse *f* = ~versicherungskasse; ~kasten *m* = ~büchse; ~kieke *f* грејалица за ноге; ~kiste *f* = ~büchse; ~kluit *f*: а) = ~zange; б) огњена провал(и)ја; ~kohle *f* а) жеравица; б) угаљ *m* за гориво; ~kopf *m* ватрена глава *f*; ~kraft *f* јачина (и. снага) ватре, ватрено дејство *n*; ~kröte *f* огњена (и. ватрена) жаба; ~krücke *f* = ~haken; ~kugel *f* а) = ~ball; б) ватрена лопта у ватромету; с) бомба, граната; ~kuß *m* ватрен пољубац; ~land *n* 8g Огњена Земља *f*; ~lärm *m* = ~geschrei; ~lärmblasen свирати на узбуну због пожара; ~läuterung *f* пречишћавање *n* ватром; ~leiter *f* пожарничке лествице *f* *pl.*; ~leitung *f* X

управљање (и. руковођење) *n* ватром, палбом; ~leute *m* *pl.* од ~mann; ~lilie *f* жути крин *m*; ~linie *f* X а) ватрена (и. стрелачка) линија; б) унутрашњи гребен *m* грудобрана; ~lösch|apparat *m*, ~löscher *m* справа *f* за гашење пожара; ватрогасна справа *f*; ~lösch|gerätschaft *f* пожарничке справе *f* *pl.*; ватрогасни прибор *m*; ~lösch|mannschaft *f* ватрогасци *m* *pl.*, пожарници *m* *pl.*; ~lösch|mittel *n* средство за гашење пожара; ~lösch|ordnung *f* правила *n* *pl.* о гашењу пожара; ~lösch|vorrichtung *f* аутомобилска пожарна кола *n* *pl.*; ~lösch|wesen *n* пожарништво, пожарничка служба *f*; ~mal *n*: а) = Brandmal; б) црвени младеж *m*; ~mann (*pl.* ~leute) *m*: а) пожарник, ватрогасац; б) лажач; с) светлост *f* луталица; д) ватрени човек; ~männchen *n* светлост *f* луталица; ~mauer *f* = Brandmauer; ~meer *n* огњено море; ~melder {~мелдер} *m* 2l X јављач пожара; ~meldestelle *f* а) јављалиште пожара, место за јављање пожара; б) = ~melder; ~meldung *f* јављање *n* за пожар.

feu'ern' {фогерн} *a* ватрен, огњен.

feu'ern' {~} 15f I tr. 1. (на)ложити; (mit) Holz ~ ложити дрвима; *fam. fig.* j-m eins um die Ohren ~ опалити некоме шамар. 2. Weip ~ осумпорити вино. II intr. (h) 1. ложити (ватру). 2. X пуцати, (o)палити, гађати; blind ~ пуцати хорцима; scharf ~ пуцати бојеви метцима. 3. палити; der Feuerstein feuert gut кремен добро пали. 4. горети, пехи, палити; das Gesicht feuert ihm лице мугори. III Feu'ern *n*, Feu'erung *f* ложење, грејање; (само Feuern) пуцање; (само Feuerung) а) ватра, б) гориво *n*. Feu'er..., feu'er...: ~not *f* = ~snot; ~ofen *m*: а) зажарена пех *f*; б) пакао; ~ordnung *f*: а) X ред палбе (и. ватре); б) пожарна уредба; ~pause *f* X прекид *m* палбе; ~pein *f* = ~strafe; ~planne *f* мангал *m*; ~pfeil *m* = Brandpfeil; ~pfuhl *m* огњена бездан *f*, пакао; ~platte *f* плоча за ватру; ~polizei' *f* пожарна полиција; ~probe *f*: а) мазија, Божји суд *m*; б) испитивање *n* ватром, оглед на ватри; *fig.* die ~probe aushalten проћи кроз најтеже искушење; ~rachen *m* = ~schlund; ~rad *n* огњени точак *m*; ~raum *m* простор за ложење, огњиште *n*. ~regen *m* огњена киша *f*; ~reich *a* ватрен, огњен; ~reich *n* царство ватре (и. огн а); ~reinigung *f* пречишћавање *n* ватром; ~rohr *n* = ~gewehr; ~röhre *n* *pl.* X цеви за спровођење ватре; ~rohr|kessel *m* парни котло са цевима; ~rose *f*: а) X гороцвет *m*; б) = Gesichtsrose; ~rost *m* роштиљ, решетка *f*; ~rot *a* црвен као жеравица (im Gesichte у лицу); ~rotes Haar плава коса да чисто гори; ~rot werden поцрвенети као рак; ~roter Himmel зажарено небо; ~ruf *m* = ~geschrei; ~salamander *m* X даждевњак; ~säule *f* вагени (и. огњени) стуб *m*; ~s|brunst *f* пожар *m*; ~schaden *m* штета *f* од ватре (и. пожара); Versicherung gegen ~schaden обезбеђење (и. осигурање) *n* од пожара; ~schau *f* преглед *m* због могућности појаве пожара; ~schaufel *f* посипка, ватраљ *m*; ~schein *m* цр-

венило *n* пожара; светлост од ватре; **2** *scheu* *a* који се боји ватре; *~scheu f* страх *m* од ватре; *~schilf n* **2**; **a**) = Brander 1; **b**) брод за плутаче са фењером; *~schirm m* штит (и. заклон) за пећ, штит од ватре; *~schloß n* = Flintenschloß; *~schlund m*: **a**) огњено ждрело *n* (и. гротло *n*); **b**) огњена чељуст *f*, топ; *~schnell a* (*dv.*) брз(о) као муња, брз(о) као стрела; *~schrift f* ватрена слова *n pl.*, огњена слова; *~schütter m* **2** = *~käfer*; *~schutz m* заштита *f* од ватре; *~schwamm m* труд, самокрес, усека *f*; *~seeie f* = *~geist*; *~segen m* бајалица *f* за престанак пожара; *~sgefahr f* опасност од ватре (и. пожара); *Versicherung gegen ~sgefahr* = *~versicherung*; *~sicher a* обезбеђен (и. сигуран) од ватре; *~signal n*: **a**) пожарни знак *m*, знак за пожар; **b**) ватрени знак, знак ватром; *~snot f* несрећа (и. невоља) проузрокована пожаром; *~speiend {шпѣнт} a* који избацује (и. бљује, сипа) ватру; *~speier m* = *~berg*; *~spiegel m* огледало *n* ватрена сјаја; *~spritze f* ватрогасни (и. пожарни) шпрк *m*; *~stahl m* огњило *n*, оцило *n*; *~stätte f*: **a**) (з)гариште *n*, ватриште *n*, гариште *n*, огариша; **b**) огњиште *n*; *~stein m* кремен; *~stein|schloß n* затварач *m* са кременом; *~stein|schloß|gewehr n* пушка *f* кремењача; *~stein|werkzeug n* кремени *m pl.*; *~stelle f* = *~stätte*; *~stellung f* **2** став *m* за гађање (и. пуцање); *~stoff m* ватрина *f*, огњена материја *f*; *~strafe f* казна спаљивањем; *~strahl m* муња *f*; *~strom m* огњена (и. ватрена) река *f*; *~stübchen n* = *~kieke*; *~sturm m* ватрена олуја (и. бура) *f*; *~tätigkeit f* **2** дејствовање *n* ватром; *~taufe f* ватрено крштење *n*; прва ватра; *~teufel m* огњени ђаво (фигура *f* од овлаженог барута, која, запаљена, сагорева сипајући варнице); *~tod m* смрт *f* у ватри, смрт на ломачи, смрт спаљивањем; *~tonne f* бачва (и. буре *n*) са водом за гашење пожара; ватрогасна кола са водом; *~trank m* ватрено (и. жестоко, јако) пиће *n*, жесток напитака; *~trieb m* ватрен нагон; *~trommel f* добош *m* за узбуну због пожара; *~trunk m* в. *~trank*; *~trunken a* раздраган; *~tür f* врата *n pl.* за случај пожара; *~turm m* = Leuchtturm.

Feu'erungs... {фѣрѣн.с-}: *~anlage f* постројење *n* за ложење (и. загревање); *~bedarf m* потреба *f* за ложење (и. загревање); *~raum m* = Feuerraum.

Feu'er..., **feu'er...**: *~überiegenheit f* **2** надмоћност у ватри (и. палби); *~unke f* **2** = *~kröte*; *~unterhalten n* подржавање ватре (и. палбе); *~unterstützung f* потпомагање *n* ватром (и. палбом), прихватање *n* палбе; *~verehrer m* = *~anbeter*; *~vergoldung f* позлата (и. позлаћивање *n*) ватром; *~versicherung f* обезбеђење *n* од пожара; *~versicherung|anstalt f* завод *m* за обезбеђење од пожара; *~versicherung|gesellschaft f* друштво *n* за обезбеђење (и. осигурање) од пожара; *~verteilung f* подела ватре (и. палбе); *~voll a* огњевит; ватрен; *~vorhang m*: **a**) **2** неза-

паљива завеса *f*; **b**) **2** ватрена брана *f*; *~wache f*, *~wacht f*: **a**) ватрогасна (и. пожарна) стража; **b**) стражакод знака ватром; **c**) огњена стража, знак ватром; *~wächter m* пожарни стражар, пожарник; *~waffe f* ватрено оружје *n*; *~wagen m* ватрена (и. огњена) кола *n pl.*; *~warte f* = *~turm*; *~wasser n* огњена вода *f*; *~wechsel m* промена *f* (врсте) ватре; измена палбе, узајамна ватра *f*; *~wehr f* ватрогасна чета, пожарништво *n*; *~wehr|aus|rüstung f* ватрогасна опрема; *~wehrmann (pl. ~leute) m* ватрогасац, пожарник; *~wein m* ватрено (и. јако) вино *n*; *roter ~wein* ружно вино; *~welle f* рафална ватра; *~werk n* ватромет *m*; *~werker {веркер} m 2l*: **a**) пиротехничар; **b**) тобџиски подофицир (који пали топ); *~werkerei f* пиротехника; *~werker|kunst f* пиротехничка вештина; *~werker|schule f* пиротехничка школа; *~werker|unter|offizier m* = *~werker b*; *~werkskörper n* ватрина *f*; *~wirkung f* **2** дејство *n* ватре; *~wolf m* ватра *f* што избија из пекарске пећи; *~wolke f* огњени облак *m*; *~wurm m* свитац, кресница *f*; = *~käfer*; *~zange f* маша(ице) *f pl.*; *~zauber m* волшебни огањ, огњене чини *f pl.*; *~zeichen n*: **a**) отсјај *m* пожара на небу; **b**) ватрени метеор *m*; **c**) знак *m* ватром; **d**) знак да се појавио пожар *m*; *~zeug n* кресиво, огњило, сецало; *~zucht f* ватрена дисциплина; *~zunder m* = *~schwamm*.

[листак *m*.] **Feuilleto'n** {фѣјто'н} [фр.] *n bi* фељтон *m*, под-**1** **Feuilleto'n...** **feuilleto'n...** {~ѣ-}: *~ist {тонист} m 3a*, *~istin {ѣн} f 3e* фељтониста, -киња, писац фељтона; *~istisch {тонистѣш} фељтонски*, у виду подлиска; *~roman m* фељтонистички роман; *~schreiber (in f) m* = *~ist(in)*. **feu'rig** {фѣрѣх} [срвн.] **1 a 1**. ватрен, огњевит, пламен; *der Himmel war ganz ~* небо је било запаљено, небо се било зажарило; *~e Kohlen auf j-s Haupt sammeln* бацити коме жар у недра. **2. fig.** ватрен, жесток, љут, страстан, жив(ахан); *~er Wein* јако вино. **3. 2** ватрен. **II adv.** ватрено, пламено, јако, страсно, живо.

Feu'ung f 3b = Feuerung.

feu'riol int. ватра! [лудов.]

Fex {фѣкс, фѣкс} *m 2g, 3a* = Bergfex луда, **1** **Fez** = Fes².

ff **2** *abr.* = sehr fein.

ff abr. **2** fortissimo фортисимо.

ff, FF и *inv.* = Effeft.

ff. abr. = folgende Seiten, und das Folgende.

fil {фѣ} *int. m, f, yj*!

Fia'ker {фиак'р, фѣак'р} [фр.] *m 2l 1*. фијакер.

2. фијакериста. Уп. Droschke и Droschken...

Fia'sko {фијаско} [ит.] *n bi* фијаско *m*, неуспех *m*, пропадање; *~machen* не успети, претрпети неуспех, пропасти. [четница.]

Fi'bel {фѣбѣл} [дн.; *Bibel] *f 3d* буквар *m*, по-**1**

Fi'ber {фиб'р; hom. Fieber} [лат.] *f 3d* влакно *n*, конач *m*. [брин *m*.]

Fibri'n {фибрин} [нлат.] *n 2g¹ (б. pl.)* **2**, **3** фи-**1**

ficht {фѣхт} од *fechten imper.* и **3 l. sg. praes.**

Fi'chte {фѣхт'е} [свн.] *f 3b 1*. **2** смрч *m*, смрека, смрча, оморика. **2**. севн. *pop.* **2** = Kiefer.

Fichte² {~} (Johann Gottlieb) Фихте (немачки филозоф 1762—1814).

fi'chten {~н} а смреков, смрчин, омориков.

Fi'chten..., **fi'chten...** {фихт-н-} [Fichte¹]: ~**apfel** *m* = ~zapfen; ~**balken** *m* балван (и. греда) *f* од оморике (и. смрча); ~**baum** *m* = Fichte¹ 1; ~**berg** *m* смрчево брдо *n*; ~**bewachsen** *a* обрастао (и. покривен) омориком (и. смрчем); ~**gehölz** *n*, ~**hain** *m* оморик *m*, смрчик *m*; ~**harz** *n* смола *f* од оморике (и. смрча); ~**holz** *n* а) омориковина *f*, смрчевина *f*; б) = ~hain; ~**kreuz|schnabel** *m* крстокуљна *f*; ~**motte** *f* оморикова лептирица; ~**nadel** *f* оморикова четина; ~**nadel|bad** *n* купатило с водом у коју су потопљене оморикине четине; ~**nadel|extrakt** *m* есенција *f* из оморикине четине; ~**raupe** *f* смрчева гусеница; ~**reis** *n* оморикина гранича *f*; ~**spargel** *m* кукавички хлеб; ~**spinner** *m* = ~motte; ~**stamm** *m* дебло (и. стабло) *n* од оморике (и. смрча); ~**wald** *m* оморикина шума *f*, оморје *n*, смрчик; ~**zapfen** *m* = ~apfel оморикина шишарка *f*.

fichtst {фихтст} 2 л. *sg. praes.* од *fechten*.

Fi'cke {фук-} *f* цеп *m*.

fi'ckein {фук-ин} = *ficken* 2.

fi'cken {фук-н} *tr.*, *intr.* (h) 1. трљкати, чешкати. 2. (и)жицати, (ис)фићкати (кога), жицнути прутом.

Fi'ck..., **fi'ck...** {фук-}: ~**fack** *m* врдање *n*, варакане *n*, завараване *n*; ~**facken** *intr.* (h) = ~fackern; ~**facker(in)** *f* *m* врдалама, врдало; ~**fackerei** {фукфакр-} *f* врдање *n*, изврдавање *n*; ~**fackern** {фукфакр-} *intr.* (h) врлати, изврдавати; ~**mühle** *f* = *Zwickmühle*.

Fideikommiß {фидеикомис} [лат.] *n* 2h¹ фидеикомис, наслеђено добро које се не може продати.

Fideikommissaria't {~мисариат} [лат.] *n* 2g.

fide'i {фидел} [инв., *лат.] *a* (dv.) весе|о (-ло); ein ~er Bruder (и. Bursche); ~es Haus, ~er Kerl весео братац, весељак; ~sein: *a*) бити весео, б) проводити се.

Fidelität *F* {фиделитет} [fidel] *f* 3b веселост, весело расположење *n*. [љач (за лулу).

Fi'dibus {фидибус} [?] *m* 2h¹ (и. inv.) припа-Fidschl|inseln {фидш-} *f* *pl.* ☉ Острва *n* *pl.* Фици

Fidu'z {фидуц} [лат. fiducia] *f* *n* 2g б. *pl.* поверење. [спасеније! у твоје (и. Ваше) здравље!]

fidu'zit {~йт} студ. (одговор на *schmollis!*) на!

Fi'e'ber {фиб-р; hom. Fiber} {свн.; *лат. febris} *f* *n* 2l грозница *f* (и *fig.*), огњица *f*, трескавица *f*.

Fi'e'ber..., **fi'e'ber...** {фиб-р-}. ~**anfall** *m* напад грознице; ~**angst** *f* грозница од страха; ~**artig** *a* грозничав, грозничаст; ~**arz(e)nei** *f* лек *m* од (и. против) грознице; ~**ausschlag** *m* осип од грознице (око усана), трупца, јарич;

~**biässe** *f* грозничаво бледило *n*; ~**frei** *a* без грознице, негрозничав, безгрозничав; ~**frost** *m* јежа *f*, гроза *f*, грозница *f*; ~**glut** *f* = ~hitze; ~**haft** {фиб-рх-фт}, **fi'e'b(e)rig** {фиб-р-р-х-}, **fi'e'b(e)risch** {фиб-р-р-ш} *a* (dv.) грозничав(о); ~**hitze** *f* ватр(уштин)а у грозници;

~**kälte** *f* = ~frost; ~**kleee** *m* = Biberklee; ~**krank** *a* грозничав, болестан од грознице;

~**kranke(r)** *m* болесник од грознице, *fat*.

грозничавко; ~**kraut** *n* кичица *f*; ~**kurve** *f* крив(уљ)а грознице; ~**los** *a* без грознице; ~**messer** *m* = ~thermometer; ~**mittel** *n* = ~arznei; ~**n** {фиб-рн} *intr.* (h) 15f имати грозницу, бити у грозници; *fig.* бунцати; *der Kranke* 2t болесник је у грозници (и. има грозницу); *er* 2t sehr stark у јакој је ватри (и. грозници); ~**patient** *m* оболели од грознице; ~**pille** *f* пилула против грознице; ~**puls** *m* грозничаво било *n*; ~**pulver** *n* прашак *m* против грознице; ~**rinde** *f* = Chinarinde; ~**rinden|baum** *m* = Chinabaum; ~**schau(d)er** *m* јежа *f*, дрхтавица *f*, гроза *f*; ~**schütteln** *n* тресење у грозници; ~**schwäche** *f* изнемоглост услед грознице; ~**schweiß** *m* зној услед грознице; ~**tag** *m* дан грознице; ~**thermometer** *n* (m) медицински топломер; ~**traum** *m* грозничав сан, сањање *n* у грозници; ~**vertreibend** *a* који сузбија (и. лечи) грозницу; ~**wahn(sinn)** *m* бунило *n*; ~**wechsel** *m* престажане (и. прекидање) *n* грознице.

Fi'e'del {фид-л} {свн.; срлат. vitula (ит. viola)} *f* 3d гусле *fpl.*, хемане *n*, виолина.

Fi'e'del... {фид-л-}: ~**bogen** *m* гудалон *n*; ~**bohrer** *m* = Drillbohrer; ~**brett** *n* = Fiedel.

Fiedelei' {фид-л-} *f* 3b *fam.* струганција, шкрипанција, свираницја, цигуљање.

Fiedel|mann (pl. ~leute) *m* гуслар, виолиниста, хеманција.

fi'e'deln {фид-лн} 15f *fam.* I *tr.*, *intr.* (h) 1. (от)стругати, (от)шкрипати, (от)свирати, отцигуљати. 2. гудети. II **Fi'e'deln** *n* стругање, цигуљање, шкрипање; гуђење.

fi'e'dern {фид-рн} I *tr.* I. и *sieh* ~ 15f = befiedern. 2. das Glas ~ обломити (и. обрезати) стакло (стаклорезачким ножем). II **gefi'e'dert** {г-фид-рт} *p. p.* пернат, обрастао (и. покривен) перјем; ein schön gefiederter Vogel птица са лепо израслим перјем; gefiedertes Blatt

Fi'e'der {фид-р} *f* 3d перце *n*. [пераст лист.]

Fi'e'der..., **fi'e'der...** {фид-р-}: ~**förmig** *a* пераст; ~**messer** *n* стаклорезачк и нож; ~**nervig** *a* перолико ребраст.

fi'e'd(e)rig *a* = gefiedert пераст. [ло, дрндало.]

Fi'e'dler {фид-лр} *m* 2l *fam.* стругало, шкрипа-

fiel {фил} *impf. ind.*, **fiele** {фил} *impf. conj.* 3 л. *sg.* од *fallen*.

fi'e'pen *intr.* (h) 3 пиштати, викати (за срну).

Fi'e'sel {физ-л} *m* 2l кита, мушки уд.

Fiest {фист} *m* 2g пувањак. [ти се.]

fi'e'sten {~н} *intr.* (h) пухати, пувати, упува-

fi'e'ster {фист-р} *m* 2l пувало.

Figur {фигур} [лат.] *f* 3b 1. фигура, (об)лик *m*, прилика, појава. 2. стас *m*, раст *m*. 3. /

слика; geometrische ~ геометриска слика. 4. слика, икона, цртеж *m*; Bild in ganzer ~ слика целог тела. 5. фигура (у шаху); слика (на картама за игру). 6. кип. 7. личност. 8. = Redefigur; Tropen und ~en тропи и фигуре.

Figur'a {фигура} *f* [лат.] *f* 6g б. *pl. fam.* изглед *m*; wie die ~ zeigt (и. lehrt) као што се види; на први поглед.

Figur'a'l... {фигурал-} 3: ~**gesang** *m* концертно певање *n*; ~**musik** *f* симфонија.

Figur'a'nt {~рант} [лат.] *m* 3a, ~in {~н} *f* 3c

статист|а, -киња, немо лице на позорници.
Figürchen {фигурхен} *n* 2l (dim. од Figur) фигурица *f*, појавица *f*, приличица *f*, сличица *f*.
Figür'en..., **figür'en...** {фигурен-} ~**maler** *m* портретиста целог тела; **reich** *a* богат фигурама, пун фигура; ~**zeichnen** *n* цртеж *m* личности; ~**zeichner** *m* = ~**maler**.

figurieren {фигурир-ен} [лат.] 15g I *tr.* украсити сликама (и. киповима); **figurierter Stil** сликовит, китњаст стил. II *intr.* (h) играти улогу другог, бити (и. појавити се) место другог, заступати другог.

figürlich {фигурлих} *a*, *adv.* = **bildlich** 2.

Fiktio'n {фикциона} [лат.] *f* 3b фикција, уображење *n*.

File't {филе} [фр.] *n* 6i 1. мрежица *f*, мрежасте женски ручни рад *m*. 2. златан украс *m* у линијама на леђима повезане књиге. 3. филе *m*, печеница *f*.

File't... {филе-} ~**arbeit** *f* мрежаст ручни рад *m*; ~**beefsteak** *n* печеница *f*; ~**braten** *m* печење *n* од печенице; ~**nadel** *f* игла за мрежаст рад; ~**stempel** *m* печат за утискивање шара на полеђине повеза (књига)

Filia'le {филјал} [лат.] *f* 3b филијала, споредна радња; подружница, в. **Zweiggeschäft**.

Filia'l... {ал-}. ~**geschäft** *n*, ~**handlung** *f* подружница, филијална радња *f*, филијала *f*; ~**kirche** *f* помоћна (и. филијална) црква, црква без свога свештеника; ~**schule** *f* школа без самосталне управе, школа под управом друге школе.

Filigran {филигран} [ит.] *n* 2g¹ филигран *m*, ситан (и. фин) рад *m* од златних или сребрних жица.

Filigran... {ан-}. ~**arbeit** *f* ситан рад *m*, кујунџиски рад *m* од златне или сребрне жице; ~**arbeiter** *m* кујунџиски, филигрански радник.

Film {филм} [енг.: Fell] *m* 2g¹ филм.

Fil'm... {филм-}. ~**atelier** [фр.] *n* филмска радионица *f*, студио *m*; ~**aufnahme** *f* филмовање *n*, снимак *m* филмским фотографским апаратом, филмски снимак; ~**darsteller** *m* филмски глумца; ~**diva** *f* филмска звезда; ~**industrie** *f* филмска индустрија; ~**kamera** *f* фотографски апарат *m* за филмско снимање; ~**regisseur** [фр.] *m* филмски режисер, драматург филмске претставе; ~**reklame** *f* реклама преко филма; ~**schauspieler(in)** *f* *m* филмски, -а глумца -ница; ~**schriftsteller(in)** *f* *m* филмски писац, филмска списатељка; ~**stern** *m* = ~**diva**; ~**streifen** *m* филм(ска трака *f*); ~**theater** *n* биоскоп *m*, кино *m*; ~**zensur** *f* цензура филма.

Filter {филтр} [фр.; *нем. Filz] *m* (☉ само *n*) цедило *n*, филтар. [ње (и. филтровање).]

Filteranlage *f* постројење *n* за пречишћавање. II **filtern** {н-} *tr.* филтровати, (про)цедити, пречишћити, -шћавати.

Filter... ~**presse** *f* справа за цеђење (и. филтровање); ~**schicht** *f* слој *m* материје која пречишћава течност *f*. [вана) течност *f*.]

Filtra't {филтрат} *n* 2g процеђена (и. филтро-)

Filtratio'n {филтрацион} [фр.] *f* филтровање *n*, цеђење *n*, пречишћавање *n*.

Filterie'r... {филтрир-} ~**apparat** *m* справа *f* за цеђење (и. филтровање); ~**beutel** *m* = ~**sack**. **filterie'ren** {филтрир-ен} I — **filtern**. II **Filterie'ren** *n*, **Filterie'ring** *f* филтровање, цеђење, пречишћавање.

Filterie'rer {и-р} *m* цедилац, филтратор.

Filterie'r... ~**gefäß** *n* суд *m* за цеђење (и. филтровање); ~**kaffee[m]aschine** *f* справа за кување филтроване кафе; ~**maschine** *f* машина за цеђење (и. филтровање); ~**papier** *n* хартија *f* за цеђење (и. филтровање); ~**sack** *m* цедило *n*, кеса *f* за цеђење; ~**sieb** *n* сито за цеђење; ~**stein** *m* камен за цеђење, цедионик; ~**trichter** *m* левак за цеђење (и. филтровање); ~**tuch** *n* цедило.

Filz {филз} [свн.] *m* 2g 1. клобучина *f*, пуст(ина) *f*. 2. шешир од клобучине (и. пусти). 3. биљним жилицама и влакнима испреплетаноземљиште. 4. *fam.* циција, цимрија, цинцарин, драмосер, кросер(ац). 5. цицијаштво *n*, дрмосерство *n*. 6. груб човек, грубијан. 7. јак прекор. 8. ‡ грубо штампарско платно *n*. 9. ☉ фини мул.

Fil'z..., **fil'z...** {филз-}. ~**arbeit** *f*: а) прављење *n* клобучине; б) клобучина, пуст; **artig** *a* клобучинаст, пустаст; ~**bällchen** *n* лоптица *f* од клобучине; ~**decke** *f*: а) брисач *m* за ноге од клобучине; б) покривач *m* од клобучине (и. од пусти); ~**deckel** *m* поклопац од клобучине.

fil'zen {филцен} 15b I *tr.* 1. правити клобучину (и. пуст). 2. правити од клобучине. 3. *fig.* избрусити. II *fam.* *intr.* (h) цицијашити, цимријати, кросерити, драмосерити. III *sich* ~ (у)ваљати се у пуст.

fil'zen {~} *a* од клобучине (и. пусти).

Fil'zer {филцер} *m* = **Filz** 4.

Filzerei {филцер-и} *f* 3b цицијашење *n*, цицијашлук *m*, цимријање *n*, драмосерење *n*.

Fil'z... ~**geige** *f*, ~**holz** *n* гледилица за глачање чешљева; ~**haar** *n* пустина *f*; ~**händler** *m* = ~**macher**; ~**hund** *m* = **Filz** 4; ~**hut** *m* шешир од клобучине (и. од пусти, уваљане длаке); ~**hütte** *f* = ~**zelt**.

fil'zlicht {филцхт} *a* = **filzig** 1.

fil'zig {филцх} *a* 1. клобучинаст, пустаст. 2. циција, цимрија, цинцарин. [члук *m*.]

Fil'zigkeit {~кџт} *f* 3b цицијашлук *m*, тврди-

Fil'z... ~**kappe** *f* капа од пусти (и. од клобучине); ~**laus** *f*: а) ☉ злауш, осмероножица, широкаљ *m*; б) *fig.* стеница, вашка; ~**macher** *m* клобучар, пустар; ~**mühle** *f* ваљавица за ваљање пусти; ~**mütze** *f* = ~**kappe**; ~**pariser** *m* *fam.*, ~**schuh** *m* ципела *f* од клобучине (и. пусти); ~**socke** *f* кратка чарапа од пусти; ~**sohle** *f* потплат (и. њон *m*) од клобучине (и. пусти); ~**unterlage** *f* подлога од пусти; ~**werk** *n* ствари *f* *pl.* од клобучине (и. пусти).

Fil'mmel {фиммел} [лат. femella] *m* 2l ☉ мушка конопља, белојка *f*. [махати]

fil'mmeln {~н} *tr.* чупати конопљу; трзати, I **Final'e** {финал} [лат.] *n* 6i ☉ финале, с-, завршетак.

Final'... {финал-}. ~**abschluß** *m* крајњи завршетак; ~**satz** *m*: а) *gr.* намерна, финална

реченица *f*; **b**) 隼 = Finale; ~stock *m* украс (и. вињета) у књизи на крају сваког одељка.
Fina'nz {финанц} [фр.] *f* 3b, већ. ~en *pl.* 1. финансије; државна благајница. 2. финансијери *m pl.*

Fina'nz... {финанц-}: финансиски: ~amt *n* пореска управа *f*; ~aufsicht *f* финансиски надзор *m*; ~ausgleich *m* финансиско изједначење *n*; ~beamte(r) *m* финансиски чиновник; ~behörde *f* финансиска власт; финансиско надлештво *n*; ~direktion *f* финансијска дирекција; ~frage *f* финансиско питање *n*; ~genie *n* финансиски геније *m*; ~hoheit *f* право државе да своје финансије слободно уреди.
finanzie'll {финанцијел} *a* финансијски.

finanzie'ren {финанцир} *intr.* (h) финансирати, да(ва)ти новац за какво предузеће. II **Finanzie'ren** *n*, **Finanzie'ring** *f* финансирање.

Fina'nz...: ~jahr *n* буџетска година *f*; ~kammer *f* министарство финансија; ~kontrolle *f* финансиска контрола; ~kunde *f* = ~wissenschaft; ~lage *f* финансиско стање *n*; ~mann (*pl.* ~leute) *m* финансијер; ~mathematik *f* финансиска математика; ~minister *m* министар финансија; ~ministerium *n* министарство финансија; ~pächter *m* нек. финансиски закупца; ~rat *m* финансиски саветник; ~reform *f* финансиска реформа; ~sache *f* финансиска ствар; ~statistik *f* финансиска статистика; ~system *n* финансиски систем *m*; ~verwaltung *f* = ~behörde; ~welt *f* финансиски свет *m* (финансије *f pl.*; финансијери *m pl.*); ~wesen *n*, ~wirtschaft *f* финансије *f pl.*; ~wissenschaft *f* финансиска наука, наука о финансијама.

fin'dbar {финдбар} *a* налажљив.

Fi'nde... {финд-}: ~buch *n* а) инвентар *m*, б) потсетник *m*. [ходник. 2. = Findelhaus.]

fi'ndel {финдл} *m* (n) 1. = Findelkind, на-

Fi'ndel... {финдл-}: ~anstalt *f* = ~haus; ~geld *n* = Findergeld; ~haus *n* завод *m* за нахоцад; ~kind *n* нахоче, нахоч *m*; ~lohn *m* = Finderlohn; ~mutter *f* помајка нахочета; жена која се стара о нахочету; ~pfleger *m*, ~vater *m* прочим находа (и. нахочета); човек који се стара о нахочету.

fi'nden {финдн} [свн.] 12a I *tr.* 1. наћи, налазити; изнаћи, изналазити, находити, наићи, -лазити, откри(ва)ти; sein Vorschlag fand keinen Anklang његов предлог није наишао на одзив; e-n guten Empfang ~ наићи на леп пријем; (kein) Gehör ~ (не) бити саслушан, (не) бити услишен; er findet kein Gehör неће да га саслушају; ich finde Glauben верују ми, уживам поверење; das findet k-n Glauben у то нико не верује, томе нико не поклања вере; ich finde keine Kraft dazu in mir немам снаге за то, не осећам се способним за то; solch ein Mann muß erst gefunden werden таквог човека треба наћи (и. тражити); keine Ruhe ~ können не моћи се смирити, не моћи наћи мира ни покоја; den Tod ~ наћи смрт, погинути; er fand allgemeine Zustimmung наишао је на општу сагласност; ich werde dich schon zu ~ wissen умећу те ја већ наћи; ich

fand ihn leidend затекао сам га болесног (и. да болује); ich fand ihn lesend затекох га како чита; ich fand ihn schlafen(d) наћох га где спава; suchet, so werdet ihr ~ тражите, па ћете наћи; das ist nirgends zu ~ то се не може нигде наћи; was findest du an ihm? шта налазиш на њему? шта ти се допада на њему?; Hutsch findet s-n Hätsch нашла врећа закрпу; jeder Hans findet sein Gretchen свако нађе према себи прилику; хоћеш ли ме, Петко, хоћу те, Петкано; er hat seinen Meister (Mann) gefunden намерио се на мајстора, наишао је на кога треба; ein gutes Wort findet einen guten Ort лена реч гвоздена врата отвара; Gott weiß die Bösen zu ~ Бог ће умети да пронађе зле (људе); das ist ihm ein gefundenes Fressen то му је било као да је пало с неба 2. са *prp.* an et. (*dat.*) Freude ~ радовати се чему; ich finde keinen Geschmack (Gefallen) daran то ми се не допада (и. не свиђа); ich finde kein Vergnügen daran не налазим у томе задовољство; ich finde eine Beruhigung darin налазим умирење у томе; das findet seinen Grund in den Gesetzen то има подлоге у законима, то је на законима основано. 3. наћи, налазити, видети, сматрати, закључи(ва)ти; ich finde es zu grob налазим (и. сматрам) да је грубо; wie findest du dieses Tuch како ти се допада ово сукно (и. ова чоха)?; et. gut ~ наћи -лазити (и. сматрати) да је што добро; et. schlecht ~ наћи (и. сматрати) да је нешто рђаво; ich finde das schön налазим (и. сматрам) да је то лепо; ich finde daran nichts Besonderes не налазим (и. не сматрам) да је ту ништа нарочито; ich finde dabei nichts Schlechtes не видим (и. не налазим) у томе ничега рђавог; ich finde es für das beste налазим (и. сматрам) да је то најбоље; er fand es für gut, so zu handeln сматрао је да ће бити добро да о-вако поступи (и. учини); für nötig ~ наћи, -лазити за потребно; et. für notwendig ~ сматрати (и. налазити) да је што нужно; et. für recht ~ сматрати да је што право; ich finde es (für) unmöglich држим да је то немогућно; ich finde, daß du unrecht hast налазим (и. сматрам) да ниси у праву (и. да немаш права). II *sich* ~ 1. наћи се, налазити се; срести се; показ(ив)ати се, појавити се, -љивати се, пронаћи се, -лазити се; das findet sich selten то се ретко налази; der Fehler hat sich gefunden погрешка се нашла; wenn sich eine Gelegenheit findet ако се нађе (и. укаже) прилика; das Wort findet sich nur einmal im Homer ова се реч налази код Омира само једанпут; wo werden wir uns ~? где ћемо се наћи?; schöne Seelen ~ sich лене душе нају се; es ~ sich auch solche Menschen нају се и такви људи, има и таквих људи; sich zu et. bereit ~: а) бити спреман на што; б) сагласити се са чиме; es fand sich, daß ich recht hatte показало се да сам имао право; das andere findet sich остало ће се показати; das wird sich ~ то ће се видети; habe ich erst Geld, wird sich alles ~ када бих имао нова-

ца, све би се лако удесило; es findet sich öfter, daß dergleichen geschieht дешава се чешће да тако буде. 2. *fig.* (с)наћи се, (с)налазити се, прилаго|дити се, -ђавати се; помирити се; das wird sich ~ то ће се удесити; er wird sich darein ~ müssen мораће се у томе снаћи, мораће се привикнути на то; sich in et. (*acc.*) ~ снаћи се у чему, прилагодити се чему, привикнути се на што; ich kann mich in mein Glück gar nicht ~ не могу се никако снаћи у својој срећи; er findet sich in jede Sache; er weiß sich in alles leicht zu ~ он се сналази (и. уме се снаћи) у свакој прилици; er weiß sich in diese Sache nicht zu ~ он не уме да се снађе у овој ствари (и. прилици); sich in sein Unglück ~ привикнути се на своју несрећу; sich zu allem willig ~ lassen пристати на све; ihn bringst du nicht aus der Fassung, er weiß sich immer zu ~ њега нећеш збунити, он ће увек умети да се снађе; er kann sich aus der Sache nicht ~ не уме да се искобела из ове ствари; ich will mich ~ ja hy се прибрати, покушаћу да се приберем. 3. *fig.* сматрати се, осећати се; sich beleidigt ~ осећати се увређеним; er fand sich durch deinen Ratschlag beleidigt он се осетио увређеним твојим саветом; sich zufrieden ~ осећати се задовољним; sich zu j-m ~ а) сложити се с ким, б) сагласити се с киме, с) придружити се кому; der Hund hat sich unterwegs zu mir gefunden пас ми се успут придружио. III **Finden** *n*, **Findung** *f* налажење; налажење, нахођење; сналажење; (само Findung) = Fund.

findens wert *a* налажења вредан.

Finder {*фјнд-р*} *m* 2l, ~in {~*йн*} *f* 3c 1. налазач, -ица. 2. *ж* налазач, ловачки пас. 3. *ж* налазач, мали доглед на телескопу. 4. *ж* проналазач.

Finder... {*фјнд-р*}: ~*geld n*, ~*lohn m* налазни-на *f*, награда *f* налазачу (за нађену ствар); ~*recht n* право налазача.

findig {*фјндлх*} *a* 1. проницљив, досетљив, испрен, промућуран; ~er Kopf (и. Kerl) паметна (и. промућурна) глава. 2. *ж* е-*n* Gang ~ machen открити рудну жицу; е-*r* Sache (*gen.*) ~ werden пронаћи што. 3. богат за искоришћавање.

Findigkeit {~*кд-т*} *f* 3b проницљивост, испреност, докучљивост, промућурност.

Findling {*фјндлџ*} *m* 2g' 1. нахоче *n*, на-ход(ник). 2. догуран (и. ератски) камен. 3. отумарали рој пчела.

Findung {*фјндун*} *f* 3b = Finden, Fund. [heit.] **Fine'sse** {*фјне'с*} [нвн., 17 b., *фр.] *f* 3b = Fein-ling {*фјнлџ*} *impf.* од fangen.

Finger {*фјнџ*} [свн.] *m* 2l 1. прст (на руци); der große ~ велики прст; der kleine ~ мали прст, малић; Gottes ~ прст Божиј; *fig.* das läßt sich an den ~n herzsählen то се може избројити на прсте; an den ~n herzsagen wissen знати у прсте; sich die ~ wund nähern шијући разарањавити прсте; auf die ~ bekommen добити по прстима; j-m durch die ~ sehen гледати кому кроз прсте; одбити на

дапу кому; sich in den ~ schneiden посећи се по прсту; die Leute zeigen mit ~n nach ihm свет показује прстом за њим; mit den ~n schnalzen пући (и. пуцкати) прстима; et. im kleinen ~ haben имати што у малом прсту, знати што увек добро; was ihm unter die ~ kommt што му дође до руку, што му падне шака; j-m auf die ~ sehen пазити (и. мотрити) на кога; ich habe e-n bösen (и. schlimmen) ~ боли ме прст; *fam.* j-m auf die ~ klopfen лупити кога по прстима (и *fig.*); *fig.* k-n ~ rühren ни прстом макнути (и. мрднути); ich habe ihn auch nicht mit e-m ~ angerührt нисам га ни прстом дарнуо (и. додирнуо); mit allen zehn ~n nach et. greifen с пожудом (и. с радом) што прихватити (и. чега се латити); mit allen fünf ~n zugreifen жудно се прихватити; lange (krumme) ~ haben (machen) имати дугачке прсте; не бити чистих руку; die ~ kleben lassen бити смотауз, красти; das habe ich nicht aus den ~ gezogen (и. gesuggelt) то нисам исисао из прстију; alle fünf ~ nach et. lecken оближавати се за чим; den ~ auf den Mund legen мет|нути -ати прст на уста; *fig.* sich (*dat.*) die ~ bei et. (*dat.*) verbrennen опржити се, опећи се; er ist um den ~ zu wickeln, man kann ihn um den ~ wickeln мек је као памук, може се увијати око прста; *fig.* mein kleiner ~ hat es mir gesagt то ми је птица казала; gibt man ihm e-n ~, will er die ganze Hand пусти петла на праг, он хоће и у кућу; sein kleiner ~ ist mehr wert als du nиси ни за његов мали прст; deshalb macht man sich keinen ~ наф за то нико неће ни репом да мрдне; er braucht nur die ~ danach auszustrecken треба само да он то зажели; das geht durch seine ~ то пролази кроз његове руке; den kenne ich wie meinen kleinen ~ знам ја њега у главу; da hast du deine ~ gehabt у то си ти умешао своје прсте. 2. прст на рукавици. 3. кука *f* за причвршћивање весала. 4. прст (као мера за дужину); e-n ~ breit, dick, lang (за) један прст широк, дебео, дугачак; keinen ~ breit, nicht um einen ~ breit nachgeben не попустити ни за длаку; *fig.* alle fünf ~ lang свакога тренутка.

Finger..., **finger...** {*фјн-р*}: прстни, прстију, прста: ~*abdruck m* отисак прстију; ~*abdruckverfahren n* поступак *m* са отисцима прстију; ~*ablösung f* отпадање *n* прстију; ~*ähnlich a* сличан прсту, као прст, прстаст, попут прста; ~*arbeit f* рад *m* прстију; ~*artig a* прстаст; ~*auslösung f* окидање (и. притискање) прстом; ~*beuger m* мишић прегинбач прстију; ~*biutlader f* прстна вена; ~*breit a* с прста широк; (за) прст широк; ~*breite f* ширина прста, ширина колико прст; ~*chen* {*фјн-рхчн*} *n* (*dim.* од Finger) прстић *m*; ~*dick a* с прста дебео, дебео као прст; ~*druck m* притисак прстима; ~*ei'* {*фјн-ра*} *f* 3b = finger III; ~*ende n* врх *m* прста; ~*fertig a* спре-тан (и. окретан) у прстима, вешт; ~*fertigkeit f* спретност прстију, спретна рука, спретност, окретност; ~*fertigkeit haben* имати вешту руку; имати спретне прсте; ~*förmig a*

прстаст, облика прста; ~geienk *n* прсни чланак *m*, зглавак *m*; ~geschwür *n* прстобоља, пришт на прсту; ~glied *n* чланак *m* на прсту, прстни чланак; gemeines ~gras *m* свракоњ *m*; ~haken *m* рачва *f*, кукач; ~handschuh *m* рукавица *f* са прстима; ~hut *m*: а) на прстак, напршњак; е-п ~hut Wein кап вина, гутљај вина; б) (Digitalis) бесник; wolliger ~hut зубачица; ~hut|bitter *n* дигиталин *m*; ~hut|blume *f* = ~hut *b*; ~knochen *m* прстна кост *f*; ~koppe *f*, ~kuppe *f* = ~spitze; ~krampf *m* прстни грч; ~kraut *n* петолист *m*, петопрста стежа *f*; kriechendes ~kraut челашица *f*; ~lang *a* с прста дугачак; ~lein {фин.рлџн} *n* 2l = ~chen; ~ling {фин.рлџн} *m* 2g¹: а) на прстак; б) прст рукавице; ~los *a* без прста, беспрст.

fi'ngern {фин.рлџн} 15f 1 *tr.* вртети (и. кретати) прстима, играти прстима; mit ~der Hand на прсте. 2. вешто извести-одити. 3. (о)пипати, др(а)пати; *prv.* er kann wohl geigen, aber nicht ~ он не зна најважније. II ge|fi'ngert *v.* тамо. III Fi'ngern *n* вртење (и. кретање) прстију, играње прстима; пипање, др(а)пање.

Fi'nger..., fi'nger...: ~muskel *m* прстни мишић; ~nackt *a* го као пиштољ; ~nagel *m* нокат (на прсту руке); ~rechnung *f* рачун *m* на прсте; ~reif, ~ring *m* прстен, бурма; ~rings|spielen прстен *m* (игра), играње прстена; ~satz *m* стављање прстију при свирању; ~s|breit *a* = ~breit; ~s|dick *a* = ~dick; ~schlag *m* удар прстом; ~schlag|ader *f* прстна артерија, куцавица; ~schützer *m* браник за прсте; ~spitze *f* врх *m* прста; Aristokrat bis in die ~spitzen аристократа од главе до пете; ~spitze|voll *f* колико се у прсте ухвати; ~sprache *f* говор *m* прстима; ~stock *m* справа *f* за развлачење рукавице; ~strecke *m* прстни мишић опружач; ~übung *f* вежбање *n* прстију; ~wurm *m* = ~geschwür; ~zeig {уџџк} *m* 2g знак прстом; *fig.* миг, упут.

fingie'ren {фин.рлџн} 1 *tr.* 15g изми|слити, -шљати, лажно приказ(ив)ати, изми|слити, -шљати, градити се, правити се. II fingie'rt *p. p.* и *a* уображен, фиктиван, замишљен: привидан; fingierter Wert фиктивна вредност. III Fingie'ren *n*, Fingie'ring *f* измишљање, лажно претстављање, фиктивност. Fink {фин.рлџн}. Fi'нке {~} [свн.] *m* 3a 1. (Fringilla) зеба *f*. 2. *fat.* лола, женскарош. 3. студент што није члан ниједног удружења.

fi'nkeln 1 *intr.* (h) хватати зебе, птичарити, ловити птице. II Fi'nkeln *n* хватање (и. ловљење) зеба, птичарење.

fi'inken {фин.рлџн} 1 *intr.* (h) 1. певати (зеба). 2. в. finkeln 1. II Fi'inken *n* певање зеба.

Fi'inken... {фин.рлџн}: ~bauer *m* (и *n*) кавез за зебе; ~falk *m* кобач; ~fang *m* ловљење (и. хватање) *n* зеба; ~garn *n* мрежа *f* за хватање зеба; ~gesang *m* зебина песма *f*; ~habicht *m* кобач; ~herd *m* хваталиште *n* зеба; ~käfig *m* кавез за зебе; ~meise *f* велика сеница; ~netz *n* = ~garn; ~ritter *m*: а) Витез Зеба; б) хвалиша, хваставац; ~same(n) *m* = Butterblume; Dotterblume; ~schaft

{фин.рлџн} *f* студенти нечланови студентских удружења; ~schlag *m* = ~gesang; ~strich *m* а) хватање *n* зеба у лету; б) лурање *n*, долање *n*.

Fi'nkler {фин.рлџн} *m* 2l зебар, птичар; Heinrich der ~ Хенрик Птичар. [трична јегуља *f*.]

Fi'nn... {фин.рлџн}: ~aal *m* 2 (Gymnotus) елек-)

Fi'nnē {фин.рлџн} [дн.] *f* 3b 1. 2. пераја. 2. супротни (и. тањи) део чекића.

Fi'nnē {~} [свн.] *f* 3b 1. бубуљица. 2. (Hydatis) бобица.

Fi'nnē {~} *m* 3a, Fi'nnin {фин.рлџн} *f* 3c Финац, Финка, Финланђан|ин, -ка.

Fi'nn...: ~fisch *m* (Balaenoptera boops) (врста) кит(а); ~hammer *m* чекић са шиљастим крајем.

fi'nnig¹ {фин.рлџн} [Finne¹] *a* 1. перајат, са перајима. 2. перајаст. [бичав.]

finnig² {~} [Finne²] *a* 1. бубуљичав. 2. *vet.* бо-)

fi'nnisch {фин.рлџн} [Finne³] *a* фински; die ~ Sprache фински језик; das Finnische 9l, Finnisch *n* *inv.* фински; der Finnische Meerbusen Фински Залив.

Fi'nn..., fi'nn...: ~land *n* 8g Финска; ~länder {ленд.рлџн} *m* 2l, ~länderin {~дн} *f* 3c Финланђан|ин, -ка; ~ländisch {ленд.рлџн} *a* финланђански; ~wal *m* = ~fisch.

fi'enster {фин.рлџн} [свн.] 1 *a* 1. мрачан, таман, тмур, црн; es ist ~ смркло се; ~ werden (с)мрачитисе, смркнути се, -аватисе. 2. мрк, мргодан, намрштен, туробан, натмурен, облачан; ~e Ahnung *f* црна слутња; ~es Aussehen туробан изглед; ein ~er Blick мргодан, натмурен поглед, мрачан поглед; ein ~es Gesicht натмурено лице; ein ~es Gesicht machen намргодити се, натмурити се; ~e Gedanken мрачне (и. црне), мисли; ~es Wetter тмуро (и. облачно) време. 3. грешан; ~e Wege gehen ићи грешним путевима, грешити. 4. мрачан, скривен, непознат, нејасан, неиспитан. II *adv.* мрачно, тамно; мрко, мргодно, натмурено. III Finstere(s) *n* 9l мрачно, мрак *m*, тама *f*, непознато; im ~n по мраку, у мраку; im Finstern tappen пипати по мраку.

Fi'ensterheit {~хџт}, Fi'ensterkeit {~кџт} *f* 3b мрак *m*, тама, помрчина, мрачност.

Fi'ensterling {фин.рлџн} *m* 2g¹ 1. мрачњак. 2. незналица *f*, непросвећени.

fi'ensterlings {~с} *adv.* у мраку, по мраку.

fi'nstern {фин.рлџн} *tr.*, *intr.* (h) и sich ~ = dunkeln, verfinstern.

Fi'nsternis {фин.рлџн} [свн.] *f* 2l 1. мрак *m*, тама, помрчина, тамност, мрачност, мрачњаштво *n*; die ~ der Nacht помрчина, тама ноћи; *fig.* ägyptische ~ помрчина као тесто. 2. помрачење *n*. 3. *fig.* туга, несрећа, грех *m*, грешност.

Fi'nte {фин.рлџн} [ит.] *f* 3b, *dim.* Fi'ntchen {фин.рлџн} *n* 2l 1. *mach.* потајан удар. 2. *fig.* марифетлук *m*, лукавост, изговор *m*, доскочица.

Fi'nten|macher *m* подмуслица *f*.

fi'ppern {фин.рлџн} [лат. vibrare] *intr.* (h) 1. = beben. 2. *nach et. (dat.)* = verlangen.

Fips {фин.рлџн} [?] *m* 2h 1. = Nasenstüber. 2. *fat.*

враголан; Meister ~ мајстор боцкало (кројач).
fi'psen {фипс-н} I intr. (h) 1. играти картама
фипс. 2. = knöcheln. II tr. 1. ударити зврчку,
зврчкати. 2. *fam.* боцкати, шити. III Fipfen
п играње пиљака.

Fi'rlefanż {фирл-фәнци} [срвн., фр. *virelai* и *Fant*]
m 2g 1. замлата, лакрдијаш. 2. лакрдија *f*, ан-
драмоље *fpl.*, лудорија *f*, трице *fpl.*, глупост *f*.

fi'rlefanzen {~н} intr. (h) 15e лакрдијати.

Fi'rlefanzer {~р} m 2l = Firlefanż 1.

Firlefanzerel' {фирл-фәнцәрәл'} *f* 3b лакрдијање
п, лудирање п, којештарија.

fi'rlefanżisch {~иш} а лакрдијашки.

firm {фирм} [лат.] а чврст, поуздан, увежбан.

Fi'rma {фирма} [ит.] *f* 6g *♀* фирма (Хр. твртка)
(натпис над радњом; трговачка кућа); eine
~ ins Handlungsregister eintragen протоко-
лисати фирму; kleine, große, angesehene ~
мала, велика, угледна фирма.

Firname'nt {фирмамент} [лат.] п 2g небески
свод *m*, фирмамент, небесна тврдиња *f*, зве-
здано небо.

fi'rme(l)n {фирм-(л)н} [лат.] I tr. 15a, 15b 1.
благословити, миропомазати. 2. (код като-
лика) кризмати, конфирмовати. II Fi'rme(l)n
п, Fir'm(е)lung *f* потврда, благослов *m*, по-
новно крштење, кризмање, миропомазанье.

Fi'rmen... {фирмн-} *♀*: ~beständigkeit *f* стал-
ност (и непроменљивост) фирме; ~buch п,
~register п списак трговина (и фирми); ~
führer *m* деловођа радње; ~inhaber(in *f*) *m*
сопственик -ца радње; ~schild п натпис *m*
фирме (и. творнице); ~verzeichniss п списак
m фирми, адресар.

firmie'ren {фирмирати} [ит.] tr. 15g *♀* потпи-
с(ив)ати фирму. [помазаник.]

Firm'ling {фирмли-н} m 2l кризманик, миро-)

Firm pate *m* кум на конфирмовању.

Firn' {фирн} m 2g шв. 1. лањски (и. стари)
снег, снежаник. 2. вечитим ледом и снегом
покривена планина (и. врх планине). 3. =
Gletscher.

firn'2 {~} а лањски, стари (*opp.* heurig).

Fi'rni' block *m* огроман комад снежаника.

fi'rnen {фирнен} intr. (h) старети (о вину).

Fi'rnel'korn п старо жито.

Fi'rner {фирнер} m 2l = Gletscher. [по] вино.)

Fi'rne'wein *m* лањско, прошлогодишње и. ста-)

Fi'rn...: ~feld п просторија *f* покривена вечним
ледом и снегом, глечерско поље; ~licht п
глечерска светлост *f*, отсјај *m* од глечера;
~schein *m* отсјај глечера, сјај, светлост *f*
глечера; ~schnee *m* стари снег, снежаник.

Fi'rnis {фирнис} [срвн., *фр.] m 2h' 1. фирнајс,
маз. 2. *fig.* (от)сјај.

Fi'rnis... {фирнис-}: ~baum *m* *♂* pyj; ~farbe *f*
боја са фирнајсом; ~lack *m* фирнајс, лак; ~
pinsel *m* четкица *f* за фирнајс; ~sumach *m*
јапански фирнајс; ~tag *m* дан дотерива-
ња и премазивања.

fi'rnissen {фирнис-н} I tr. 15d 1. фирнајзом.
премаз(ив)ати, лаковати, глеђосати. 2. до-
теривати. II Fi'rnissen п мазање (и. према-
зивање) фирнајзом, лаковање, глеђосање;
дотеривање.

Fi'rnisser {фирнисер} m 2l премазивач фир-
најзом, лакар, радник што лакује.

First {фёрст} [свн.] m 2g и. *f* 3b 1. врх (брда).
2. *fig.* врх (носа). 3. ~ слеме п, пошивач,
повлата *f*. 4. *fig.* слеме п, кућа *f*. 5. *♀* слеме
(и. таван) окна у руднику.

Fi'rst... {фёрст-}: слемени: ~balken *m* слеме-
њача *f*, слемена греда *f*; ~blech п слемени
лим *m*, лим на слемени; ~kasten п *♂* од-
бранбена поплата *f* слемени у окну; ~kohle
f *♂* угаљ слемењач *m*; ~schicht *f* слемени,
повлатни слој *m*; ~stempel *m* *♂* слемени по-
дупирач (и. потпорник); ~stoß *m* *♂* прочеље
п прерова у слеме; ~straße *f* *♀* почетни пре-
ров *m*, прорез *m*; ~strecke *f* *♀* слемени га-
лерија, слемени ходник *m*; ~verzug *m* *♀* сле-
мена облога п ~zimmerung *f* *♀* слемени
подграда; ~ziegel *m* слемењак, слемени цреп.

Fis {фис} п inv. *♀* фис *m* (пола тона више од *f*).

Fisch {фисх} [свн., лат. *piscis*] m 2g 1. риба *f*;
kleine ~е ситна риба; die gefangenen ~е
ухваћене (и. уловљене) рибе; gesalzene ~е
слане (и. усолјене) рибе; getrockneter ~ сува
(и. сушена) риба; frische ~е, gute ~е свежа
је риба добра (за јело); stumm wie ein ~ нем
као риба, ћути као заливен; gesund wie der
~ im Wasser здрав као од брега одваљен,
здрав као дрен; er befindet sich (er fühlt sich)
so wohl wie ein ~ im Wasser осећа се као
риба у води; *priv.* ~е wollen schwimmen хоће
риба да плива; nicht ~, nicht Fleisch ни ово
ни оно; wer ~е fangen will, muß vorher die
Netze flicken купи алат, па онда иди на за-
нат. 2. (код католика) посно јело.

Fi'sch..., fi'sch... {фисх-}: рибли, рибе (*gen.*):
~abdruck *m* отисак рибе, рибли отисак; ~
aar *m*, ~adler *m* *♂* костолом; ~ähnlich а сли-
чан риби, налик на рибу; ~angel *f* удица;
~arm а сиромашан рибом; ~art *f* врста рибе;
~artig а = ~ähnlich, рибаст; ~auge п ри-
бино око, рибе око; ~bank п а) спруд *m*
око кога има пуно рибе; б) риблиа тезга; ~
bär *m* *♂* медвед који хвата рибу; ~behälter
m рибарница, барка *f* тиквара; ~bein п
риблиа кост *f*; ~beinern а од рибе (и. од
китове) кости; ~bein'händler *m* трговац ки-
товим костима; ~bein'reißer *m* мајстор за
цепане китових костију; ~bein'stange *f*
шипка од китове кости; ~beschreibung *f* *♀*
опис *m* риба; ~besteck п прибор *m* за једење
риблих јела; ~blase *f*: а) рибли мехур *m*;
б) = ~leim а; ~blut п а) риблиа крв *f*, крв *f*
од рибе; б) *fig.* хладна крв, хладнокрвност
~blut haben бити хладнокрван; ~biütig а
хладнокрван; ~brett п \ даска *f* за рибу;
~brühe *f* \ рибли умокац; ~brut *f* а) икра,
мрест *m*; б) риблиа млад; ~chen {фисх-н} п
2l (*dim.* од Fisch): а) рибица *f*, рипче; б) *fam.*
(у тепању) мачкица *f*, лане; в) ~potz
~chen! гром и пакао! [♂ Рибе *fpl.*]

Fische' {фисх-н} m.pl. 1. *♀* (Pisces) рибе *fpl.* 2.)
Fi'sche'2 {~} *f* 3b [фр. *fiche*; погрешно Fisch] 1.
баглама. 2. тантуз *m*.

fi'schen {фисх-н} I tr. intr. (h) 15e 1. рибарити,
хватати (и. ловити рибу), пецати (и. *fig.*) 2.

nach et. (dat.) ~ = angeln 2; im trüben ~ ловити у мутној води; es ist nichts dabei zu ~ не може се ништа ту уловити. II Fi'schen *n* рибарење, ловљење рибе. [осећати се на рибу.] fi'schenzen {~ишн} *intr. (h)* мирисати на рибу, I Fi'scher {фџшр} *m 2l, ~in {~йн} f 3c* рибар, -ка, риболовац, живар, -ка, алас, -киња. Fi'scher... {фџшр-}: рибарски: ~barke *f* рибарска барка, чун *m*; ~boot *n* рибарски чамац *m*, чун *m*; ~dorf *n* рибарско село. Fischerei' {фџшрѐ} *f 3b 1.* риболов *m*, рибарење *n*, хватање (и. ловљење) *n* рибе. 2. рибарство *n*, рибарски занат *m*. 3. право риболова. 4. ловиште *n* рибе. Fischerei'... {~ѐ-}: ~aufseher *m* надзорник риболова; ~berechtigung *f*, ~gerechtigkeit *f*, ~gerechtsame *f*, ~recht *n* право риболова, рибарско право *n*; ~frevel *m* рибарска кривица *f*, огрешење *n* о риболов. Fi'scher...: ~fährzeug *n* рибарица *f*; ~frau *f* рибарева жена, рибарка; ~garn *n* = ~netz; ~gerät *n* = Fischgerät; ~gewerbe *n* = Fischerei 2; ~haken *m* рибарска чакља *f*; ~hamen *m* = ~netz; ~hütte *f* рибарска колиба; ~innung *f* = ~zunft; ~junge *m* рибарче *n*; ~kahn *m* = ~boot; ~knabe *m* рибарче *n*; ~knecht *m* рибарски момак. Fi'sch|eriaubnis *f 1.* допуст *m* (и. дозвола) за риболов. 2. званична објава о почињању рибарења. Fi'scherlein {фџшрлѐн} *n* = Fischerchen. Fi'scher... fi'scher...: ~leine *f* рибарска узица; ~mädchen *n* рибарева кћи *f*; ~mäßig *a, adv.* рибарски; ~netz *n* рибарска мрежа *f*, пређа *f*; ~reuse *f* = ~netz; ~ring *m*: а) рибарев прстен; б) папски печат са ликом св. Петра као рибара; ~schiff *n* рибарски брод *m*, рибарица *f*; ~stechen *n* рибарско борење; ~zeug *n* = ~gerät; ~zunft *f* = ~innung. Fi'sch...: ~dieb *m* крадљивац риба; ~dünger *m* рибље ђубре (и. гнојиво) *n*; ~ei *n* рибље јаје, зрнце икре. Fi'schers|mann *m* = Fischer. Fi'sch..., fi'sch...: ~esser *m*: а) рибојед, који воли да једе рибу; б) рибојед; ~fang *m* риболов, хватање (и. ловљење) *n* риба, риба(ре)ње *n*; ~fänger *m* рибар, риболовац; ~faß *n* буре за рибу; ~feder *f* = ~flosse; ~fett *n* рибља маст *f*; ~flosse *f* пепаја; ~förmig *a* облика рибе (*gen.*); ~fressend *a* рибождер; ~fresser *m* рибождер(ау); ~fütterung *f* хранење *n* риба; ~gabel *f* а) виљушка за рибу; б) ости *m pl.*, остве *f pl.*; ~gabel|stiel *m* оствиште *n*, држаље *n* за остве; ~galle *f* рибља жуч; ~garn *n* мрежа *f* за (хватање) рибе; ~geier *m* = ~aar; ~geld *n* рибарина *f*; ~gerät *n* справа *f* за рибарење (и. за риболов); ~gerechtigkeit *f* рибарско право *n*, право *n* на риболов; ~gericht *n* рибље јело, јело од рибе; gerippe *n* рибљи костур *m*; ~geruch *m* рибљи мирис, задах од рибе; ~gräte *f* рибља кост, длака, драча; ~grube *f* рибља јама; ~häher *m* = ~reier; ~haken *m*: а) кука *f* на удици; б) рибарска кука *f*; ~halle *f* = ~markt; ~hälter *m* = ~behälter; ~handel *m* трговина

f (и. трговање *n*) рибом; ~händler(in) *m* трговац -киња (с) рибом, рибар, -ка; ~haus *n* гајилиште рибе; ~licht {фџшлџт}, ~haft {фџшхџфт}, ~lig {фџшлџх} а) рибаст, као риба; који се осећа на рибу; ~kasten *m* = ~(be)-hälter; ~kelle *f* равна кашика за рибу; ~kenner *m* познавалац риба; ~kessel *m* рибљи котло; ~kiefen *f pl.*, ~kiemen *f pl.* рибље шкрге *f*; ~köder *m* мама *f*, мамак, мамац, мека *f*; ~konserve *f* рибља конзерва, конзерва од рибе; ~korb *m*: а) корпа *f* за рибу; б) кош за хватање рибе; ~kopf *m* рибља глава *f*; ~kram *m* = ~handel; ~kunde *f* наука о рибама; ~laden *m* рибља радња *f*, радња (и. дућан) за продају рибе; ~laich *m* икра *f*; ~lake *f* рибља саламура; ~leer *a* без рибе, безриб; ~leim *m* а) рибља клија; б) = Fleischleim; ~lein {фџшлѐн} *n 2l* = ~chen; ~ling {фџшлѐн} *m 2g¹* = ~molch; ~loch *n* = ~grube; ~löffel *m* = ~kelle; ~los *a* без рибе, безриб; ~lurch *m* = ~molch; ~markt *m* рибљи трг; ~meister *m* сопственик риболова, надзорник риболова; ~messer *n* нож *m* за рибу; ~milch *f* млечац *m* (*opp.* Fischrogen); ~molch *m* икхиоид; ~möve *f* морски галеб *m*; ~netz *n* рибарска мрежа *f*; ~öl *n* = ~tran; ~ordnung *f* уредба о риболову; ~otter *m* и. *f* видра *f*; ~otter|jäger *m* ловац видре; ~pastete *f* рибља пастета; ~pfanne *f* тава (и. тигањ *m*) за пржење рибе; ~platz *m* рибара *f*; ~ragout *n* рибљи рагу *m*; ~recht *n* = ~gerechtigkeit; ~reich *a* рибан, богат рибом, риболован; ~reier *m* чапља *f* сива; ~reuse *f* врш(ка) *m*, бубањ *m*; ~rogen *m* икра *f*; ~salat *m* мајонез од рибе; ~satz *m*: а) рибља млад *f*; б) даска *f* крај воде са које се бацају мреже; ~säugetiere *n pl.* китови; ~schuppe *f* рибља крљушт; ~schwanz *m* рибљи реп; ~speise *f* јело *n* од рибе; ~stechen *n* набадање (и. бодeње) рибе; ~suppe *f* рибља јуха (и. чорба), аласка чорба; ~tag *m* а) дан за рибарење; б) *rl. cath.* посни дан, дан када се риба једе; ~teich *m* рибњак; ~torpedo *m* торпедо облика рибе; ~tran *m* рибљи зеитин, рибље уље *n*; ~trampe *f* = Störstange; ~trog *m* корито *n* за продају рибе, в. ~behälter; ~trunk *m* со. рибље пиће *n*, вода *f*; ~vergiftung *f* тровање *n* рибом; ~versteinerung *f* окаменотина риба; ~vogel *m* (Ichthyornis) риба птица *f*; ~wasser *n* рибна вода *f*, вода где има риба; ~wate *f* = Wate; ~wehr *f* заград *m* за рибу; ~weib *n* а) рибарка *f*, продавачица *f* рибе; б) = Meerfrau; ~weih *m*, ~weihe *f* = ~aar; ~weiher *m* = ~teich; ~wimmelnd *a* препун рибе, да све ври од риба; ~zahn *m* рибљи зуб; ~zaun *n* даљан, сун, јаз, плетена ограда за риболов; ~zeug *n*: а) = ~gerät; б) *fam.* ситнеж *m*, ситне рибе *f pl.*; ~zucht *f* гајење *n* рибе, рибарство *n*; ~züchter *m* одгајивач риба; ~züchtere *f* = ~zucht; ~zug *m* а) бацање и извлачење *n* мреже; б) лов, уловљена риба.

Fisimate|nten {физиматентн} *pl. inv. fam.* врданције *f pl.*, манзафларије *f pl.*, изговори *m pl.* Fiska'l {фискал} [лат.] *m 2g¹* † и. бав. за-

ступник државне благајнице; државни правобранилац.

fiska'lish {~иш} а државне благајнице (ген.), што се односи на државну благајницу.

Fi'skus {фискус} [лат.] *m inv.* и *bg* државна благајница.

Fiso'le {физол} [лат. phase'olus] *f 3b jn.* пасуљ *m*.
fi'speln {фиспелн}, fi'spern {фисперн} *intr. (h)*
= wispern; flüstern.

Fist {фист} *m 2g 1. vutg.* = Fiest. 2. пух, пухара *f*, пуваћ, пув(аљ)ка.

Fi'stel {фистел} [свн., *лат.] *f 3d 1.* фистула, гнојавотвор *m* у кожи, цевчица. 2. фистула, танак глас; *durch die ~ singen* певати танким извештаченим гласом.

Fi'stel..., fi'stel... 2artig а фистуласт, облика фистуле; ~geschwür *n* чир *m* са фистулом.

fi'stein {~н} *intr. (h)* говорити (и. певати) танким (и. пискавим) гласом.

Fi'stelstimme *f* танак глас *m*, глас из грла.

fi'sten {фистен} *intr. (h)* 15f = fiesten.

fistulie'ren {фистуларен} *intr. (h)* 15g = fistein.

fi'tsche/faden/naß а мокар као додола.

Fi'ttich {фитих} [свн.] *m 2g 1.* крило *n*. 2. *fig.* крило, окриле *f*, заштита *f*; *die ~e der Nacht* ноћно окриље, заштита ноћи; *unter dem Schatten seiner ~e*; *unter seinen ~en* под његовим окриљем. 3. пеш; *fam. j-n beim ~erwischen* (и. packen) зграбити (и. шчепати) кога за јакү; *er nahm ihn beim ~ und warf ihn zur Tür hinaus* он га дограби (и. шчепи) за јакү и избаци га кроз врата; *ihre Paar ~e* оно мало њена одела. [fliegen.]

fi'ttichen {~н} *l tr.* = beflügeln *l 1.* *II intr.* =

Fitz {фит} *m jn.* = Fitzer 2. [од сто жица.]

Fi'tz... {фитц-}: ~band *n 2a* пасмењача *f*, веза

Fi'tze {фитце} [свн.] *f 3b 1.* конач *m* којим се пређа везује у пасма, пасмењача. 2. пасмо *n* (40 жица пређе), повесмо *n*. 3. *fig.* бора. 4. *fig. j-m e-e ~ reißten* (о)читати кому (а)вакелу. [комадиће.]

fi'tzen *intr. (h)*, *tr.* штрићкати, сећи у ситне

fi'tzen {фитцен} *l tr.* 15e 1. вез(ив)ати пређу у пасма. 2. наб(и)рати (die Stirn чело). 3. (ис)трљати. 4. (и)жицати, ишибати, (ис)фићкати. *II* Fi'tzen *n* везивање пређе; борање; трљање; жицање, фићкање.

Fi'tzer 1. ткач. 2. фићка *f*, удар шибом.

Fi'tz...: ~faden *m* = ~band.

fix {фикс} [нвн., 17. в. *лат.] *l a 1.* чврст, тврд, непокретан; ~e Frist неодгодљив рок; ~e Kosten стални, утврђени трошкови; ~er Preis утврђена цена; ~e Besoldung *f* стална награда; ~e Idee стална мисао (и. идеја) (као болест), фикс-идеја; † ~e Luft угљена киселина. 2. готов, спреман; *ich bin ~ und fertig* ја сам свским готов, све сам свршио. 3. хитар, брз, окретан; вешт, спретан; ~er Kerl бата, ђида. *II adv.* хитро, брзо. *III* Fix *m* овчарски пас.

fi'xen {фиксен} [fix] *tr., intr. (h)* ✕ вршити (и. закључити) терминску куповину, играти на берзи обарањем и дизањем вредности.

Fi'xer {фиксер} [fixen] *m 2l* ✕ играч на берзи, спекулант који обара вредности.

Fi'x...: ~fax *m inv.* = Fickfack; ~geschäft *n* ✕ термински посао *m*.

Fixie'r'bad {фиксур-} *n phot.* купка *f* за утврђивање (слике, боја).

fixie'ren {фиксурен} 15g *l tr.* фиксирати (учвр-
стити, -шћивати, одредити, -ћивати; зами-
слити; непокретно гледати, пиљити, не ски-
дати очију). *II sich ~* стално се населити, на-
станити. *III* Fixie'ren *n*, Fixie'runг *f* фиксира-
ње (учвршћивање, утврђивање; пиљење).

Fixie'r...: ~flüssigkeit *f*, ~mittei *n phot.* течност
за учвршћивање слика; ~salz *n phot.* = ~
mittel; ~punkt *m* стална (и. утврђена) тачка *f*.

Fi'x|stern *m* ✕ звезда некретница *f*.

Fi'xum {фиксум} [лат.] *n 6k* утврђена (и. стална)
плата *f*, сталан доходак.

Fjord {фјорд} [дан.] *m 2g* фјорд (дугачак а у-
зан залив у Норвешкој).

fl. *abr.* = Florin (Gulden).

Fl *abr.* = Fluor.

Fla'bbe {флаб-} *f 3b* лабрња; њушка.

flach {флэх} [свн.] *l a 1.* пљоснат, раван, зарубљен, плочаст; ~es Gesicht пљоснато лице; ~e Hand длан, подланица; *mit der ~en Hand* дланом; *das liegt auf der ~en Hand* то је јасно, то је очевидно; *mit ~er Klinge* hauen ударати сабљом пљоштимце; ~es Land раван, равница; ~e Nase пљоснат, припљескан нос; ~e See мирно море; ~e Stirn равно чело; ~es Schiff брод са равним дном; ~er Winkel раван угао. 2. са благим нагибом; са благим падинама. 3. плитак; ~er Teller плитак тањир; ~es Ufer полојита обала; ~es Wasser плитка вода, плићак; eine ~e Stelle im Flusse плићак уреци. 4. *fig.* плитак, плиткоуман, површан. 5. ~e Partie широко осветљен или осенчен део. *II adv.* пљоснато, равно, полојито; плитко. *III* Flach *n 2g 1.* пљоснат предмет *m*; пљојка *f*. 2. ~ равно дно (брода).

Fla'ch..., fla'ch... {флах-}: ~bahn *f* ✕ пруга са благим нагибима; ~bau *m* ниска (и. приземна) грађевина *f*; ~bild *n* слика *f* у плитком рељефу; ~bohrer *m* бургија *f* којом се започиње бушење; ~brenner *m* пљоснат горач; ~brunnen *m* плитак бунар; ~draht *m* пљосната жица *f*; ~druck *m* равно штампање *n*, штампање на офсету; ~druckmaschine *f* машина за равно (и. офсет) штампање.

Flä'che {флехе} [свн.] *f 3b 1.* површина, плоха, површје *n*; ebene und krumme ~ равна и крива површина; *die ~n eines Kristalls* површине (и. плохе) једног кристала. 2. раван, равнина, пољана; geneigte (senkrechte) ~ коса (усправна) раван; *in gleicher ~ mit der Erde* (dem Wasser) раван са земљом (са водом). 3. пљоснат (и. пљосан, раван) део нечега; ~ der Hand длан; *die ~ des Degens* пљошта страна мача. 4. — Flachheit 1.

Fla'ch...: ~eisen *n* пљоснато гвозђе (и. железно)

Flä'chel eisen *n* = Meißel.

flä'cheln {флехелн} *tr., intr. (h)* 1. обрађивати што пљосним длетом. 2. = bemmeln.

flä'chen {флехен} [flä'chen] *l tr. 15a* заравнити, -њивати, поравнити, -њивати,

сплоштити, -авати. II **Fla'chen** *n*, **Fla'chung** *f*, **Flä'chen** *n*, **Flä'chung** *f* заравњивање, -ење, поравњање, -ивање, спљоштавање.

Flä'chen... {флэхчн-}: ~**ausdehnung** *f* површина; ~**blitz** *m* расута муња *f*; ~**einheit** *f* површинска јединица, јединица за површину. **flä'chenhaft** {флэхчнхфт} *a* површински.

Flä'chen...: ~**inhalt** *m* ^ површина *f*; ~**maß** *n* мера *f* за површину, површинска мера; ~**maßstab** *m* размера *f* површина; ~**meile** *f* квадратна миља; ~**meßkunst** *f*, ~**messung** *f* мерење *n* равних површина; ~**raum** *m* = ~**inhalt**; ~**winkel** *m* ^ равни угao (и. кут); ~**zahl** *f* број површина (и. плоха); ~**zoll** *m* квадратни палац.

Fla'ch..., **fla'ch...**: ~**feile** *f* пљосната турпија; ~**feld** *n* пољана *f*, равн *f*; ~**feuer** *n* ш површинска ватра; ~**fuß** *m*. а) пљосната (и. широка) нога (стопало); б) дустабанлија, човек са равним табаном; ~**füßig** *a* са пљосним (и. равним) табаном, дустабанаст; ~**gedeckt** *a* са равним кровом; ~**gedrückt** *a* спљоштен; ~**gehend** *a* с са плитким гажењем.

Fla'chheit{флэхххт} *f* 3b 1. пљоснатост, равнина, равност. 2. *fig.* плиткост, плиткоумност, површност.

...**flächig**{флэххх} у слож. на пр. **sechs**~ шестостран, са шест плоха (и. пљосни).

Fla'ch..., **fla'ch...**: ~**hammer** *m* пљоснати чекиљ; ~**hufig** *a* са пљоснатим копитама: ~**kantig** *a* са равним (и. зарубљеним) ивицама (и. бридовима); ~**klopfen** *tr.* куцањем исправити; ~**kopf** *m*: а) човек са спљоштеном главом; б) плиткоумник, шуploглавац, човек кратке памети; ~**köpfig** *a*: а) са пљоснатом главом; б) плиткоуман; ~**kultur** *f* плитко обделавање *n* земље (6—15 cm); ~**land** *n* равна земља *f*, равница *f*, равн *f*; ~**länder**: а) равничар, низоземац; б) *pl.* од ~**land**; ~**meißel** *m* пљоснато длето *n*; ~**nase** *f*. а) пљоснат нос, спљоштен нос; б) човек са спљоштеним носем; ~**pass** {назйх} *a* пљоснонос, са спљоштеним носем; ~**ort** *m* ✕ нагнути ходник, падна галерија *f*; ~**rennen** *n* *f* трка на равници, трка без препона.

Flachs {флакс} {свн.; *flechten} *m* 2h 6. *pl.* ✕ лан; ~**raufen** (и. **hecheln**) перјати.

Fla'chs..., **fla'chs...** {флакс-}: ланен: ~**acker** *m* ланиште *n*; ~**ähnlich** *a* ланаст, као лан; ~**art** *f* врста лана; ~**artig** *a* ланаст; ~**bart** *m* ланаста брада *f*, брада ланене боје; = **Milchbart**; ~**bartig** *a* ланасте браде; ~**bau** *m* гајење (и. обрађивање) *n* лана; ~**bereiter**(in) *f* *m* прерађивач(ица) лана; ~**bereitung** *f* прерада (и. прерађивање) лана; ~**blond** *a* плав као лан; ~**brake** *f* = ~**breche**; ~**breche** *f*: а) трлица, тарак *m*, сецалица, ступа; б) трлиште *n*; ~**brechen** *n* ступање (и. трљење) лана; ~**brecher**(in) *f* *m* трлац, трлица; ~**brechmaschine** *f* машина за трљење лана; ~**bündel** *n* а) ручица *f* лана; б) кудеља *f* лан за предиво; ~**bürste** *f* гребени *m* *pl.*

Flä'ch..., **flä'ch...**: ~**schacht** *n* ✕ нагнуто окно *n*; ~**seil** *n* ✕ појас *m* од плетене жице, пљоснато жичано уже.

Fla'chs...: ~**darre** *f*. а) сушење *n* лана; б) сушница за лан; ~**dotter** *f* ✕ вилина косица.

Flä'chse {флэхс} *f* = **Flechse**. [ветати.]

flä'chsen {флакчн} *tr.* шв. (из)млатити, (из)де- / **flä'chse(r)n** {флэхс(р)н} *a* ланен.

Fla'chs..., **fla'chs...**: ~**ernte** *f*: а) брање (и. чупање) *n* лана; б) род (и. принос) *m* лана; ~**faden** *m* ланени конач; ~**farbe** *f* ланена боја, боја лана; ~**farben** *a*, ~**farbig** *a* боје лана; отвореноплав; ~**faser** *f* ланено влакно *n*; ~**feld** *n* = ~**acker**; ~**fink** *m* ✕ конопљарка *f*; ~**garn** *n* ланена пређа *f*; ~**gelb** *a* = ~**farben**; ~**haar** *n* отвореноплава коса *f*; ~**haarig** *a* са косом отвореноплаве боје; ~**händler** *m* ланар, трговац (са) ланом; ~**hechel** *f* гребен *m*, перајица, огребача, огребло *n*; ~**hechler** *m* гребенар; ~**kamm** *m* гребени *m* *pl.*; ~**kopf** *m* бेलокос, плавушан; ~**kraut** *n* = ~**seide**; ~**mühle** *f* ступа за лан; ~**raufe** *f* = ~**hechel**; ~**riffel** *m* = ~**kamm**; ~**röste**, ~**röte**, ~**rotte** *f* ✕: а) потапање *n*, квашење *n* лана, кисељење *n* лана; б) мочило *n*, мочионица *f*; ~**schäbe** *f* поздер *m* од лана; ~**schwinge** *f* ✕ трлица; ~**seide** *f* ✕ вилине власи *f* *pl.*, вилина косица *m* *pl.*; ~**spinnerei** *f*: а) предење *n* лана; б) предионица лана; ~**spinnmaschine** *f* машина за предење лана.

Flach|stickerei *f* пљоштимички вез *m*.

Fla'chs...: ~**stoppel** *pl.* *n* ланиште, ланено стрњиште; ~**stroh** *n* поздер *m*.

Flä'chung {флэхун} *f* = **flachen** III.

Fla'ch...: ~**werk** *n* кров *m* од пљоснатог црепа; ~**zange** кљеште *f* *pl.* *n* са широким (и. пљоснатим) зупцима; ~**ziegel** *m* пљоснат цреп. **fla'cken** {флакчн} I *intr.* (h) 1. ленствовати, излежавати се. 2. пламтети, буктети, повијати се. II *tr.* 1. дрндати (вуну). 2. распорити (рибу). [ринга *f*.]

Fla'cken hering *m* распорена и осушена ха- / **Fla'cker|feuer** {флакчр-} *n* ватра *f* која пламса, разбуктана ватра. [жив.]

fla'ckerig {флакчрх} *a* разбуктан, пламен, / **fla'ckern** {флакчрн} [срвн.] I *intr.* 15f пламтети, пламсати, буктети, повијати се, треперити; **das Licht flackert** светлост се повија, трепери. II **Fla'ckern** *n* пламћење, иламсање, букћење, повијање.

Fla'ck...: ~**fisch** *m* распорен бакалар.

Fla'den [свн.] *m* 2l 1. лепиња, погача. 2. *fig.* — **Kuhfladen**.

Fla'der {флэдчр} *f* 3a, *m* 2l = **Flaser**.

Flageole|tt {флажолет} [фр.] *m* 2g¹ флажолет, мала пискава флаута, фрула.

Fla'gge {флагг} [дн., *сканд.] *f* 3b ✕ застава; **unter fremder** ~ под туђом заставом; **die** ~ **wehen lassen** развити заставу.

fla'ggen {~н} *intr.* (h) 15a ✕ I лепршати се, вити се. 2. развити заставу, -е, бити окићен заставама; **истахи заставу**, -у; **die Schiffe haben geflaggt** бродови су развили заставу. II *tr.* окитити заставама. III **Fla'ggen** *n* лепршање заставе, развијање (и. истицање) заставе.

Fla'ggen... {флаггчн-} ✕: ~**alphabet** *n* сигнална азбука *f*; ~**gruß** *m* поздрав заставом; ~**schiff** *n* = **Flaggschiff**; ~**signal** *n* знак *m*, сигнал *m*

заставом; ~stange *f*, ~stock *m* копљача, мотка; ~stoff *m*, ~tuch *n* материја (и. платно) за заставе; ~zoll *m* диференцијална царина *f* у корист домаћег бродарства.

Fla'gg... {флагг-} ~gast *m* заставник; ~kapitän *m* поморски капетан, заповедник брода; ~offizier *m* виши поморски официр; ~schiff *n* адмиралски брод *m*.

flagra'nt {флагрант} [лат.] *a* 1. који гори, ватрен, флагрантан. 2. јавни, отворен, који вапије, на делу ухваћен; ~er Treubruch отворено вероломство; in ~i на делу.

Fla'k... {абр. од Flugzeug-Abwehr-Kanone}: ~feuer *n* ватра из противавионских топова; ~offizier *m* официр противавионске батерије.

Flako'n {флакдн} [фр.] *n* бочица *f*, стакленце.

Fla'mänder {фламјндер} *m* 2l, ~in {~јн} *f* 3c Фламанд, -ка.

fla'mändisch {~дјш} *a* = flämisch.

Fla'mberg {фламберк} [фр.] *m* 2g фламбершки мач, широки мач. [Flamänder(in).]

Fla'me {флеме} *m* 3a, Flä'min {флјмјн} *f* 3c =

Flami'ngo {фламјнгга} [порт. од *лат. flamma] *m* 6i фламинго, црвена чапља.

flä'misch {флјмјш} *a* 1. фламански, из Фландрије; die ~e Sprache фламански језик; das Flä'mische 9l, Flä'misch *n* inv. фламански. 2. неотесан, прост; ein ~er Kerl неотесанко, простак. 3. мргодан, зловољан, мрзовољан.

fla'mländisch {фламјлјндјш} *a* = flamändisch.

Fia'mländer {фламјлјндер} *m* = Flamänder.

Flä'mmchen {флјмхчн} *n* 2l (dim. од Flamme) 1. пламичак *m*, пламенић *m*. 2. слаб траг *m* руде, слаба жица руде.

Fla'mme {флам} {свн., *лат.} *f* 3b 1. пламен *m*, плам *m*; in ~n aufgehen сагорети (intr.); in ~n setzen запалити; in ~n stehen буктети, бити у пламену; es steht alles in vollen ~n све је у пламену. 2. fig. ватра, пламен *m*, жар ватреност, страсност, занетост; заслепљеност; die ~n der Begeisterung ватра, ватреност одушевљена; die ~n des Hasses заслепљеност мржње; die ~n der Liebe љубавни жар, ватреност љубави; die ~n der Leidenschaft страсна ватреност; der Krieg wütet in vollen ~n рат бесни и пламти; sein Zorn brach in volle ~n aus његов гнев се разбукта; fig. е-п in ~n setzen распалити, разјарити кога. 3. драга(на), љубав. 4. црвена очна опна код тетреба. 5. таласасте жиле на крављем вимену, које показују издашност млека.

fla'mmen {~н} 15a I tr. 1. опалити, осмудити (Gänse гуске). 2. распламтети; сипати; зрачити. 3. (на)правити што слично пламену, исталасати. II intr. (h) 1. пламтети, буктети. 2. светлети као пламен, севати; ~de Augen пламене (и. светле) очи. 3. (ус)пламтети, зажарити се. 4. пламтети, распламтети се; прострујати. III Fla'mmen *n* пламћење, букћење.

Fla'mmen..., flä'mmen... {фламчн}: ~auge *n* пламено (и. ватрено) око; ~blick *m* пламен (и. ватрен) поглед; ~blume *f* флокс *m*; ~bogen *m* пламени лук; ~eifer *m* ватрена ревност *f*; ~farbe *f* пламена боја; ~feuer *n* распламтела ватра *f*; ~hauch *m* пламени дах;

~liebe *f* ватрена љубав; ~lohe *f* пламен *m*; ~meer *n* пламено море; ~nacht *f* пламена ноћ; ~ofen *m* = Flammofen; ~quell *m* извор пламена; ~reich *n* царство пламена, ватре; ~reih *m* = Flamingo; ~rot *a* пламен, црвен као пламен; ~säule *f* пламени стуб *m*, стуб *m* од пламена; ~schild *m* пламени штит; ~schmerz *m* ватрени бол; ~schlund *m* пламено гротло (и. ждрело) *n*; ~schrift *f* ватрено, пламено писмо *n*; ~schwanger *a* тежак (и. бременит) пламеновима (и. пламењем); ~schwert *n* пламени мач *m*; ~speiend *a* који бљује пламен, ватру; ~strom *m* река *f* од пламена, пламена река; ~tod *m* смрт *f* у пламену; ~trieb *m* пламени нагон; ~vogel *m* = Flamingo; ~wagen *m* ватрена кола *n* pl.; ~werfer *m* бацач пламена; ~wort *n* пламена реч *f*; ~zeichen *n* пламени знак *m*; ~zug *m* пламена црта *f* (и. потез).

Fla'mmeri {фламјри} [енг.] *m* 6i врста колача.

fla'mmern {фламјрн} intr. (h) = flimmern.

Fla'mmfeuer *n* ватра *f* (и. огањ *m*) са пламеном, пламена ватра *f*, пламени огањ *m*.

fla'mmig {фламјш} *a* 1. пламенист, пламен. 2. моариран; ~er Stoff пламени, моариран штоф. **Fla'mm...**, flä'mm...: ~kohle *f* угаљ *m* пламењач; ~kuchen *m* лепиња *f*; ~ofen *m* пламена печ *f*; ~rohr *n* цев *f* за спровођење пламена; ~rohrkessel *m* котло са цевима за пламен; ~rot *a* = flammenrot.

Fla'ndern {флјндјрн} *n* 8g Фландрија *f*.

fla'ndrisch {флјндјш} *a* фландриски.

Flane'll {фланел} [енг., ит.] *m* 2g¹ фланел, вунено меко ткиво *n*; ~binde *f* фланелска [везача.]

flane'llen {~н} *a* фланелски. **Flane'll...** {~ел-}: ~fabrik *f* фабрика (и. творница) фланела; ~hemd *n* фланелска кошуља *f*, кошуља *f* од фланела; ~macher *m*, ~weber *m* ткач фланелног ткива.

flan'ie'ren {флјндјрн} [фр.] I intr. (h) 15g тумарати, клатарити се, шврљати, луњати (се). II Flan'ie'ren *n* тумарање, шврљање, луњање. **Fla'nke** {фланкч} [нвн.; *фр.; свн. од lenken] *f* 3b 1. слабина. 2. бок *m*, страна; die ~ decken заштитити, обезбедити бок; dem Feinde in die ~ fallen ударити на непријатеља с бока.

Fla'nken... {фланкчн-} X: ~angriff *m* напад с бока, бочни напад; ~batterie *f* бочна (и. крилна) батерија; ~bewegung *f* бочно кретање *n*; ~deckung *f* бочна заштита, побочница; ~feuer *n* ватра *f* с бока, бочна ватра *f*; ~kolonne *f* бочна колона; ~marsch *m* бочни марш; ~patrouille *f* бочна (и. крилна) патрола; ~stellung *f* бочни положај *m*; ~umgehung *f* бочно заобилажење *n*.

flank'ie'ren {фланкјрн} [фр.] 15g I tr. 1. с бока напа|дати -сти (и. ударити). 2. бранити с бока, заштитити с бока, утврдити с бока. II intr. (h) = flanieren. III Flank'ie'ren *n* бочно нападање, нападање (и. ударање, брањење, утврђивање) с бока; = Flanieren.

Flan(t)sch {флјнш, флјнч} *m* 2g, Fla'n(t)sche {~ч} [енг.] *f* 3b посувраћени обод (цеви) *m*, ободник *m*, огрлица *f*.

Fla'n(t)schen... ☼: ~kupplung *f* котураста спојница; ~rohr *n* цев *f* са посувраћеним ободом, цев ободница; ~schraube *f* завртањ *m* за обод цеви, ободнички завртањ; ~verbindung *f* ободнички спој *m*, спајање *n* (цеви) посувраћеним ободом.

Fla'ppe {флāп} *f* 3b = Flabbe.

fla'ppen {~н} I *intr.* (h) отомбољити се, отомбољено висити. II *tr.* отомбољити.

Flaps {флāпс} [дн.] *m* 2h = Lümmel, Schlaps.

fla'psig {~џ} *a* шмоклав, незграпан.

Flä'schen {флāшчн} *n* 2l (dim. од Flasche)

бочица *f*, стакалце, стакленце.

Fla'sche {флāш} {свн.} *f* 3b 1. боца, стакленица *n*, стакло *n*, гостара; 2. Leidener ~ Лајденска боца; ~ Wein боца вина; eine ~ Wasser боца воде; e-m Kinde die ~ geben (на)хранити дете на цуцу. 2. vet. водени оток *m* на врату оваца. 3. ☼ жаба, оквир *m* котураче. 4. prov. = Kürbis.

Fla'schen..., **fla'schen...** {флāшчн}. ~apfel *m* јургет, тиква; ~batterie *f* батерија боца; ~bier *n* пиво у боцама; ~birne *f* крушка облика боце, тиквара; ~boden *m* дно *n* боце; ~bürste *f* четка за боце; ~füllapparat *m* справа *f* за пуњење боца; ~futter *n* = ~keller b; ~gestell *n* = ~ständer; ~glas *n* стакло за боце; ~hals *m* грлић боце, грљак; ~hülse *f* оплетени омотач *m* за боце; ~kapsel *f* чаура *m* грлића боце; ~kästchen *n* сандуче за боце; ~keller *m*: а) подрум за боце; б) бочњак, носиљка *f* за боце; с) подрум за продају боца; ~kind *n* питанче, дете које се храни на цуцу; ~korb *m* корпа *f* за боце, бочњак; ~kühler *m* ведро *n* са ледом за хлађење пића; ~kürbis *m* ☼ јургет, тиква *f*, врг, тиква *f* грљача; ~post *f* (пловећа) боца са извештајем; 2. reif *a* приспео за разлевање у боце; ~reinigungsmaschine *f*, ~spülmachine *f* машина за чишћење боца; ~ständer *m* полица *f* за боце; ~stöpsel *m* запушач за боце; ~verkork(ungs)maschine *f* справа за утискивање у боце запушача од плуте; ~wein *m* вино *n* у боцама; ~zug *m* ☼ котурача *f*, ко-
Fla'schner *m* лимар. [лотур.]

Fla'ser {флāз'р} *f* 3d, *m* 2l (Flader) жила (у дрвету, у камену), шара на дрвету.

Fla'serholz *n* жилисто дрво.

fla'serig {~џ} (fladerig) ишаран жилицама, мраморисан; ~e Struktur пласаста структура.

fla'sern {флāз'рн} *tr.* = fladern.

Fla'tsche *f* 3b, **Fla'tschen** *m* 2l *prop.* 1. шљаковица *f*, шљисковица *f*. 2. крпа *f*, прња *f*, отирак *m*.

fla'tschen {флāчн} *intr.* = flattern; = klatschen.

Fla'tter..., **fla'tter...** {флāтр}. ~binse *f* рас-тресита сита; ~er {флāтр'р} *m* 2l: а) ☼ вечерњи лептир; б) ветропир; ~esche *f*, ~espe *f* ☼ = Zitterespe; 2. flüßig *a*: 2. flüßige Tiere *n* pl., ~flüßler *m* pl. љиљци; ~geist *m* ветро-гоња, ветропир, ветар; ~haar *n* лепршава коса *f*; 2. haft {флāтрх'фт} *a* (adv.) лепршав(о), нестал(ан) (-но), ветрењаст(о), ветропи-раст(о), лакомислен(о); ~er Mensch = ~geist; ~haftigkeit {~флāтрх'т} *f* 3b лепршавост, непо-

стојаност, лакомисленост, несталност, ве-тропирство *n*. [fladerig.]

fla'tt(e)rig {флāтр'их} *a* 1. = flatterhaft. 2. =

Fla'tterigkeit {~флāтр'их} *f* 3b, **Fla'tterkeit** {флāтр'х'т} *f* 3b = Flatterhaftigkeit.

Fla'tterling {флāтр'л'ин} *m* 2g¹ = Flatterer.

Fla'ttermine *f* ☼ плитка мина.

fla'ttern {флāтр'н} [свн.] I *intr.* (h, при истицању промене места *s*) 1. прхати, лепршати се. 2. лелујати се. 3. fig. бити несталан (ветропир, лакомислен); seine Gedanken hin und her ~ lassen шетати својим мислима тамо амо. II ~d *p. pr.* и а лепршав, лелујав. III **Fla'ttern** *n* прхање, лепршање; лелујање.

Fla'tter..., **fla'tter...**: ~sinn *m* ветропирство *n*, лакомисленост *f*; 2. sinnig *a* ветрењаст, несталан, лакомислен; ~tiere *pl.* ☼ љиљци *m* pl. **flattie'ren** {флāт'ир'н} [фр.] *intr.* (h) 15g *fam.* ласкати.

flau {флāу} [дн.; *фр.] I *a* и *adv.* 1. млитав, лабав, малаксао; ich fühle mich ~; mir ist ~; mir wird ~ малаксао сам, изнемогао сам. 2. бљутав, неукусан. 3. ☼ лабав, који се слабо тражи; Kaffee ist ~ кава је лабава, кава се слабо тражи; die Geschäfte gehen ~ трговина је слаба, посао иде траљаво; der Dinar ist ~ динар је лабав. 4. ☼ der Wind wird ~ ветар слаби (и. малаксава). 5. слик. расплинутоплавакст. [љавост, застој *m*, мртвило *n*.]

Flau {флāу}, **Fläu'e** {флāу'е} *f* 3b лабавост, тра-
flau'en {флāу'н} I *intr.* (h) 15a лабавети, ☼ бити лабав. 2. ☼ попу|стити, -штати. II *tr.* испирати (рубље).

Flau'faß *n* буре за испирање.

Flau'heit {флāух'т} *f* 3b, **Flau'igkeit** {флāух'т'х'т} *f* 3b 1. млитавост, лабавост, малакса-
лост. 2. ☼ застој *m*, лабавост. 3. бљутавост.

Flaum' {флāум} [свн.; *лат. pluma] *m* 2g б. *pt.* 1. пахуљица *f*, паперје *n* pl. 2. маље (на лицу) *f* pl. ☼ es sproßt ihm kaum der erste ~ ums Kinn још га није (на)гарила мрка на-
Flaum' {~} *m* 2g сало *n*. [усница.]

Flau'..., **flau'...**: ~macher *m*: а) ☼ обарац цена (и. вредности), бесиста; б) дефетиста; ~ma-
cherei' *f*: а) обарање *n* цена; б) дефетизам *m*.

Flau'm'...: ~bart *m* а) прва брада; б) младих с првом брадом; 2. bärtig *a* с првом брадом; ~bett *n* перина *f*. [ум'...:]

Flau'men..., **flau'men...**: в. под **Flaum'**..., **fla-
Flaum'**..., **flau'm'...**: ~feder *f* паперје *n*, машак *m*; ~haar *n* руње *f* pl., маље *f* pl.; 2. haarig *a* маљав.

flau'mig {флāум'их} *a* 1. маљав. 2. мек као перје.

Flau'm'..., **flau'm'...**: ~streicher *m* ласкавац, у-

лагивало, улизица; 2. weich *a* мек као памук.

Flaus {флāус} *m* 2h, **Flausch** {флāуш} [дн: Vlies] *m* 2g 1. прам(ен), чуперак, бућ; ~Haare прам-ен косе. 2. ☼ грубо, чупаво сукно *n*. 3. ка-

пут од чупавог сукна, дороц, гуњ.

flau'sch|weise *adv.* (у) праменовима, на пра-
мење, (у) чуперцима.

Flau'sch|rock *m* = Flaus 3.

Flau'se {флāз'е} [нвн.] *f* 3b (већ. у *pl.* ~н) ла-
гарија, изговор *m*, бургија, изврдавање *n*,
којештарија; das sind ~n то су лагарије (и.

којештарије); ~n machen говорити бургије (и. којештарије).

Flau'sen... {флѡзѣн-}: ~macher(in f) *m* лагало, бенетало, баљезгало; ~macherel' {флѡзѣн-мачерел'} *f* 3b којештарија, лагарија, изврдавање *n*.

Flau's rock *m* = Flaus 3. [Flauheit.]

Flau'te {флѡтѣ} *f* 3b 6. *pl.* 1. ~ тишина. 2. = Flau'...: ~trog *m* корито *n* за испирање.

Fläz {флѣц} [срвн.] *m* 2g *fam.* простак, грмаљ.

flä'zen {~н} 15e: sich ~ понашати се као простак (и. грмаљ), извалити се, изврнути се. flä'zig {~ѡх} *a* простачки.

Fle'chse {флѣксѣ} [нвн.] *f* 3b ☹ жила, тетива.

Fle'chsen..., fle'chsen... {флѣксѣн-}: ~ähnlich *a*, ~artig *a* ☹ жиласт, сличан жили; ~band *n* тетивна веза *f*; ~lehre *f* наука о мишићним тетивама; ~verletzung *f* *vet.* повреда жиле.

fle'chsig {флѣксѡх} *a* = sehnig.

Fle'cht... {флѣхт-}: ~arbeit *f* плетени рад *m*; ~band *n* 2a уплетник *m*, уплетњак *m*.

Fle'chte {флѣхтѣ} [срвн.; *flechten] *f* 3b 1. плетеница, витица, кика. 2. леса, плет(ер) *m*. 3. ~ плетеница. 4. ~ лишај *m*. 5. ~ лиша.

fle'chten {~н} [свн.: лат. plectere] 13b 1 *tr.* 1. плести, о-, у|плести, уплетати (е-п Bund савез), за-кључи(ва)ти; ~ Blumen in das Leben ~упле|сти -тати цвеће у живот, улепша(ва)ти живот. II sich ~ 1. плестисе. 2. sich um et. (acc.) ~ плести се око чега. III Fle'chten *n* плетене, уплитање, преплетање.

Fle'chten..., fle'chten... {флѣхтѣн-}: ~ähnlich *a* ~artig *a* ☹ лишајаст; ~ausschläge *m* *pl.* ~ лишајасти осипи; ~förmig *a* плетеничаст, у виду плетенице; ~kranke(r) *m* оболели од лишаја.

Fle'chter {флѣхтер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c плетач, -ица, плети|лац, -ља, плетар, -ка.

Flechterei' {флѣхтерѣ} *f* 3b плетење *n*, плетарство *n*.

Fie'cht..., fle'cht...: ~hütte *f* плетара; ~korb *m* плетена котарица *f*; ~matte *f* прогожина, асура; ~reis *n* витка *f*; ~rute *f* витка; ~wagen *m* кола *n* *pl.* са плетеним лесема; ~weide *f* ракита; ~werk *n* плетиво; ~чатма *f*; плот *m* од прућа; преплет *m*; реса *f*; кош *m*, котарица *f*; ~zaun *m* плетени плот, плот одпрућа.

Fleck {флѣк} [свн.] *m* 2g 1. (и *n*) комад, парче *n*; ein ~ Landes комад земље. 2. место *n*; auf dem alten ~e stehen окретати се у месту, тапкати у месту; ein Mann (и. Kerl) am ~e човек на свом месту; auf dem ~e сместа; vom ~e bringen макнути с места; nicht vom ~e gehen не мицатисе; die Arbeit geht nicht vom ~e посао не (од)миче; das Herz auf dem rechten ~e haben бити добра срца; den Kopf auf dem rechten ~e haben бити промућуран; er kommt nicht mal vom ~e ни да мрдне с ме-

ста; den rechten ~ treffen наћи право место, погодити куда треба; der Mund (пор. das Maul) auf dem rechten ~e haben не бити с раскида, умети рећи; der Wunde ~ болно место. 3. мрља *f* (и *fig.*), пера *f*, печат *m*, белега *f*, *fig.* љага *f*; blauer ~ модрица; ~e bekommen; sich ~e machen ис-, по|прљати се; blinder ~ ☹ слепа мрља; ☹ gelber ~ жута мрља; ein weißer ~ im Auge бела пера на оку; ein ~ auf der Ehre љага на части. 4. шарац; в. Scheck. 5. закрпа *f*; *fig.* den ~ neben das Loch setzen промашити циљ. 6. парче *n* коже за пету на ципели. 7. кецеља *f*, прегача *f*. 8. ~ руб, шкембић.

Fle'ck|aufsetzen *n* крпење, метање закрпе.

Fle'ckchen {флѣкѡн} 1. парченце, комадић *m*. 2. местанце, месташце. 3. мрљица *f*, пегица *f*. 4. крпица *f*.

fle'ckeln {флѣкѣлн} I *tr.* (за)крпити, метати закрпу. II *intr.* (h) гађати у центар, у циљ.

fle'cken¹ {флѣкѣн} [Fleck] 15a I *tr.* 1. (у)мрљати, (у)прљати, по-, испрскати, мрчити. 2. = fleckeln I. II *intr.* (h) 1. остављати мрље, прљати; das Wasser fleckt nicht од воде не остају мрље; das Öl fleckt од зеитина (и. уља) остају мрље. 2. (у)прљати се, (у)мрљати се; seidene Zeuge ~ sehr свилена се материја јако прља. 3. мицати (се), мрднути (се); es fleckt одмиче, напредује; die Arbeit will nicht ~ рад не одмиче; es will mit der Arbeit nicht ~ рад неће да одмиче; nichts fleckt ihm ништа му не иде од руке.

Flecken {~} [свн.] *m* 2l 1. = Fleck 3; ~ bekommen упрљати се; ein Leben ohne ~ живот без љаге. 2. ~ die ~ = Masern. 3. паланка *f*, варошица *f*; в. Marktflecken.

Fle'cken..., fle'cken... {флѣкѣн-}: ~ausmacher *m* чистач мрља; ~frei, ~los: а) без мрља, не-испрљан; б) без љаге, без мане; ~putzer *m*, ~reiniger *m* чистач мрља; ~reinigung *f* чишћење *n* мрља; ~reinigungspulver *n* прашак *m* за чишћење мрља; ~wasser *n* течност *f* (и. водица *f*) за вађење мрља.

Fle'ck|fieber *n* ~ негави тифус *m*, негавац *m*.

fle'ckig {флѣкѡх} *a* 1. прљав, запрљан, са мрљама; ~ werden умрљати се, упрљати се. 2. негав, негаст; ~ werden нагњечити се, изубијати се. [вост. 2. негавост.]

Fle'ckigkeit {~кѡхѣт} *f* 3b, Fle'ckig|sein *n* 1. прља-| Fle'ckig|werden *n* прљање.

le'ck...: ~kugel *f* лоптица (и. сапунчић *m*) за вађење мрља; ~leder *n* потплатна кожа *f*, кожа за ђон *m*, ~seife *f* сапун *m* за вађење мрља; ~typhus *m* = fieber; ~vieh *n* шарена стока *f*; ~wasser *n* водица *f* за вађење мрља.

Fle'der... {флѣдер-} [свн.]: ~maus *f* а) ☹ слепи миш *m*, љиљак *m*, шишмиш *m*; б) маска слепог миша.

fle'dern {флѣдерн} I *tr.* 1. чистити (и. брисати) перушком, пајати. 2. *fam. fig.* избацити, истерати. 3. излемати, измакљати. II *intr.* (h и s) шв. — flattern. III Fle'dern *n* пајање.

Fle'der...: ~wisch *m* а) перушка *f*, пајалица *f*; leicht wie ein ~wisch лак као перо (и. пе-

рушка); **b)** пршута *f*, мршавко; **c)** уседелица *f*; **d)** макљача *f*, батина *f*; *iro.* мач *m*.

Fle'gel {флѣгѣл} 2¹ [свн.]; *лат. flagellum] *m* 2¹
1. млатача *f*, млатило *n*, млат. 2. *fig.* клипан, цепаница, простак, дедак, млатишума, неотесанко.

Fle'gel..., **fle'gel...** {флѣгѣл-}: ~ei' {флѣгѣлѣ} *f* 3^b неотесаност, просташтво *n*, дедаштво *n*; ~haft {флѣгѣлѣф} *a* неотесан, прост, простачки; ~hattigkeit {~ѣхѣт} *f* 3^b неотесаност, просташтво *n*; ~ig {флѣгѣлѣх} *a* — flegelhaft; ~henke *f* гозба после свршеног млаћења жита; ~jahre *n pl.* године *f pl.* младости-лудости.

fle'geln {флѣгѣлн} 15^f 1 *tr.* 1. = dreschen. 2. наз(и)вати простаком (и. неотесанцем). II *intr.* чинити лудорије, лудовати. III *sich* ~ = sich fläzen.

Fle'gel...: ~riemen *m* свор; ~streich *m* лудорија *f*, будалаштина *f*; ~wischer *m* четка *f* за чишћење топовске цеви.

fle'hen {флѣн} [свн.] I *intr.* (h) *tr.* преклињати (zu j-m кога); zu Gott ~ усрдно Бога молити, молити се Богу; j-n um Barmherzigkeit ~ преклињати (и. молити) кога за милост. II **Fle'hende(r)** *s* преклињач, -ица, молилац, -ља. III **Fle'hen** *n* преклињање, усрдно мољење, усрдна молба *f*.

fle'hentlich {~тлѣх} I *a* преклињући, молећив, смиран, понизан, усрдан; ~e Bitte понизна (и. усрдна) молба. II *adv.* усрдно, понизно; j-n ~ anrufen (и. bitten) кога понизно молити, преклињати кога.

Fleisch {флѣш} [свн.] *n* 2^g (б. *pl.*) 1. месо; frisch geschlachtetes ~ свеже месо; geselchtes (и. geräuchertes) ~ суво месо, пастрма; rohes ~ живо (и. пресно) месо; schieres ~ кртина; ~ ansetzen подмесити се, угодити се; vom ~e fallen (и. kommen) опадајти, -сти, омршавети; wieder zu ~e kommen поправити се, угодити се; an Fasttagen ~ essen мрсити; in das gesunde ~ schneiden: *a)* у живо месо засећи; *b)* *fig.* добро уштинити; *fig.* sich ins eigene ~ schneiden радити што на своју штету; ~ und Bein месо и кост, тело, човек; ~ und Blut *a)* месо и крв, живо тело, жив организам; *b)* рођени (сиц, ћерка); es ist mein ~ und Blut то је моја крв (и. кост); gegen sein eigen ~ und Blut wüthen беснети против своје крви, против своје деце; den Weg alles ~es gehen умрети; *rl.* ~ werden оваплотити се, овапутити се, утеловити се. 2. * wildes ~ дивље месо. 3. тело, пут *f*; das ~ töten уништити пут; zu ~ werden претв(о)рити се -арати се у месо. 4. месо; das ~ der Aprikosen, Birnen месо кајсија, крушка.

Flei'sch..., **flei'sch...** {флѣш-}: ~abfälle *m pl.* отпаци *m pl.* од меса, месни отпаци; ~artig *a* месаст; ~auswuchs *m* месни израштај, израштај меса; дивље месо *n*; ~bank *f* 2^f месарски пањ *m*, месарница, касапница; *ji. por.* du hast deine ~bank offen отворен ти (је) дућан; ~baum *m* мотка *f* за вешање меса сушења ради; ~bedarf *m* потреба *f* у месу, потребно месо; ~beil *n* сатара *f*, ~beschau *f* преглед *m* меса; ~beschauer (in *f*) *m* прегле-

дач, -ица меса; ~bildend *a* = ~erzeugend; ~bildung *f* образовање *n* (и. стварање) меса; ~brötchen *n* хлеб *m* с месом, сендвич *m*; ~bruch *m* *f* месаста кила *f*; ~brühe *f* чорба (и. јуха) од меса; ~brühtäfelchen *n* табличница *f* за месну јуху; ~bude *f* месница, месарница, касапница; ~darstellung *f* слик. претстављање *n* меса, начин *m* сликања меса; ~eisen *n* нож *m* чкрњач.

flei'schen {флѣшн} 15^c 1 *tr.* чкрњати. II *intr.* (h) допрети до меса, продрети у месо.

Flei'scher {флѣшчр} *m* 2¹, ~in {~ѣн} *f* 3^e месар, -ка, касап(ин, -ка).

Flei'scher...: месарски: ~beil *n* месарска брадва *f*; сатара *f*; ~bursche *m* месарски шегрт; ~frau *f* месарева жена, месарка, касапка; ~gang *m* узалудан ход (и. одлазак); e-n ~gang tun (и. machen) ићи па доћи, узалудно ићи куда; ~gesell(e) *m* месарски момак; ~gilde *f* — ~innung *f*; ~gewerbe *n* месарски занат *m*; ~gewicht *n* месарска мера *f*; ~hund *m* месарски пас, самсов; ~innung *f* месарски еснаф *m*, месарско удружење *n*; ~knecht *m* = ~geselle; ~laden *m* = Fleischladen; ~lehrling *m* = ~bursche; ~messer *n* месарски нож.

flei'schern {флѣшчрн} *a* од меса, месни.

Flei'scher...: ~stand *m* месарски сталеш, месари *m pl.*

flei'sch|erzeugend *a* * који ствара месо.

flei'sches|lust *f* телесна наслада, пуност.

Flei'sch..., **flei'sch...**: ~essen *n*: *a)* мрс *f*, мршење *n*; *b)* јело са месом; ~essend *a* који једе месо; ~esser (in *f*) *m* месојед, месождер, -ка; ~extrakt *m* и *n* месни екстракт; ~farbe *f* месна боја, боја меса; ~farben *a*, ~farbig *a* месне боје, боје меса; ~faser *f* месно влакно *n*; ~faß *n* буре за месо; ~fliege *f* златар(к)а, погануша; ~fressend *a* који једе месо, месождер; ~fressende Pflanzen месождерке, биљке које се хране месом; ~fresser *m* месождер, живождер; ~frucht *f* меснат плод *m* (и. род *m*); ~gabel *f* велика виљушка за вађење меса; ~gebackene(s) *n* колач *m* с месом, пита *f* с месом; ~gegner (in *f*) *m* биљојед; који-а не једе месо; вегетаријан(а), -ка; ~genuß *m* једење *n* меса; ~gericht *n* месно јело, јело с месом; ~geschwulst *f* месна отеклина *f*; ~gewächs *n* месни израштај *m*; ~gift *n* месни отров *m*, отров од меса; ~hacke *f* сатара; ~hacke|brett *n* даска *f* за сецање меса; ~hack|messer *n* нож *m* за сецање меса; ~hack|maschine *f* машина за сецање меса; ~hacken *n* сецање меса; ~hacker *m* = ~hauer; ~haken *m* кука *f* за вешање меса, ченгели *m pl.*; ~halle *f* пијачни трем *m* за продају меса, месарница; ~händler *m* трговац месом, месар; ~hauer *m* месар, касап(ин); ~haut *f* покожица на месу.

flei'schig {флѣшѣх} *a* месан, меснат.

Flei'schigkeit {~ѣхѣ} *f* 3^b меснатост.

Flei'sch..., **flei'sch...**: ~kamm *m* месната креста *f*; ~kammer *f* одаја за месо; ~käufer *m* купац меса; ~klöBchen *n* ваљушак *m* од меса, ђуфте; ~klotz *m*: *a)* месарски пањ; *b)* *fig.* клада; ~klumpen *m*: *a)* комад меса; *b)*

fig. кола *n pl.* меса; *~koch* *m* кувар за јела од меса; *~konserve* *f* конзерва од меса, месна конзерва; *~kost* *f* месна храна; *~kräuel* *m* = *~gabel*; *~laden* *m* месарска радња *f*, месница *f*, месарница *f*, касапница *f*; *~lake* *f* саламура; *~lappen* *m* бобица *f* (у ћурке), мосур (у ћурана), реса *f* (у козе); *~läppchen* *n* мосурић *m*, ресица *f*; *~lehre* *f* наука о месу; *~leim* *m* туткало *n* од меса.

flei'schlich {флѣшлѣх} *a* (*dv.*) телесан (-но), чулан (-но), путен(о); *~er Umgang*, *~e Vermischung* телесно опћење; *nachdem er sie ~erkannt hat* пошто је телесно опшио са њом; *~e Begierde* похота.

Flei'schlichkeit {кѣшт} *f* 3*b* путеност, чулност.

Flei'sch...: *~lieferung* *f* набављање *n* (и набавка) меса; *~ling* {флѣшлѣн} *m* 2*g*¹: *a*) похотљивац; *b*) *☞* = *Kuhpils*; *~los* *a* без меса, безмесни, постан; бестелесни; *~losigkeit* *f* безмесност, бестелесност, поност; *~lust* *f* телесно уживање *n*, путеност; *~machend* *a* *☞* = *~erzeugend*; *~made* *f* црв *m* у месу; *~magen* *m* бубац, желудац (код птица); *~mangel* *m* оскудица *f* у месу; *~markt* *m* месни трг; *~messer* *n* нож *m* за месо, кухињски нож; *~mulde* *f* корито *n* за месо; *~nahrung* *f* = *~kost*; *~pastete* *f* паштета од меса, месна паштета; *~portion* *f* месни оброк *m*; *~preis* *m* цена *f* меса; *~rot* *a* црвен као месо; *~scharren* *n* = *~bank*; *~saft* *f* месни сок *m*; *~schau* *f* = *~beschau*; *~schneide* *maschine* *f* = *~hackmaschine*; *~schnitt* *m*, *~schnitte* *f*, *~schnittchen* *n* кришка *f* (и режњ *m*) меса; *~seite* *f* = *Aasseite*; *~speise* *n* јело од меса, мрсно јело, мрс *m*; *~suppe* *f* јуха (и чорба) од меса; *~steuer* *f* трошарина на месо; *~tag* *m* мрсни дан (*opp.* *Fasttag*); *~teil* *m* месни део; *~ton* *m* слик. тон боје меса; *~topf* *m* лонац за месо, мрсан лонац; *sich nach den ~töpfen Ägyptens zurücksehnen* чезнути за минулим благостањем; *~verbrauch* *m* потрошња *f* меса; *~vergiftung* *f* тровање *n* месом; *~verkäufer(in)* *f* *m* продавац -чица меса, месар, -ка; *~wage* *f* кантар *m* за месо; *~ware* *f* месна роба, кобасице *f pl.*; *~warenhändler(in)* *f* *m* кобасичар, -ка; *~warenhandlung* *f* кобасичарница; *~werdung* {~вѣрѣнѣ} *f* 3*b* б. *pl.* *rl.* овапућење *n*, оваплоћење *n*; *~wolf* *m* велика машина *f* за сецање (и млевење) меса; *~wunde* *f* рана у месу; *~wurst* кобасица месњача *f* (*opp.* *Leberwurst*); *~zeit* *f* време *n* мршења, мрсно доба *n*; *~zucker* *m* месни шећер; *~zwieback* *m* двопек са месом.

FleiB {флѣс} [свн.] *m* 2*g* (б. *pl.*) 1. марљивост *f*, вредноћа *f*, прилежност *f*, радљивост *f*, настојање *n*, трудољубивост *f*; *et. mit ~ tun* радити што марљиво; *ohne ~ kein Preis* какав труд, таква и награда; *~ bricht Eis* с трудом се све постигне; *~ geht über Kunst* вредноћом се више постигне него уметношћу. 2. *mit ~ adv.* намерно, навлаш.

flei'Ben: *sich ~* = *sich befließen* (и)gen.

flei'Big {флѣсѣх} [FleiB 1] 1*a* марљив, вредан, прилежан, трудољубив, радљив, работан,

усталац; *~e Arbeit* марљив рад; *~e Besuche* прилежне посете. II *adv.* марљиво, прилежно, вредно, трудољубиво, усрдно, брижљиво; *et. ~ tun* марљиво што радити; *~ studieren* марљиво учити, студирати; *~ spazieren gehen* уредно ићи у шетњу, уредно (и. марљиво) се шетати.

flei'Big {флѣсѣх} I *tr.* радити марљиво (и. брижљиво). II *sich ~* = *sich befließen*.

flektie'ren {флектѣрѣн} [лат.] I *tr.* и *sich ~ gr.* = *abwandeln* I 1; *~d p.pr.* и *a* који се мења, који добија наставке. II **Flektie'ren** *n*, **Flektie'ring** *f* = *abwandeln* III *gr.*

fle'nnen {флѣнѣн} [свн.] *fam.* I *intr.* (h) 15*a* пиждрити, слинити, чепити се, цмолити. II **Fle'nnen** *n* цмољење, слињење, чепљење, пиждрење.

Fle'nn {флѣнѣн} *m* 2*l*, *~in* {~ѣн} *f* 3*c* *fam.* цмољавлац, -ица, плачљивко, слинча.

Fle'nnerei' {флѣнѣрѣи} *f* 3*b* цмољење *n*, слињење, пиждрење.

Fle'sche {флѣш} [фр., *хол. *Flitz*] *f* 3*b* X у-гласт (и. стреласт) ров *m*. [канал *m.*]

Flet {флет} *n* 2*g*, *~e* {~ѣ} *f* 3*b* [дн.] поток, *m.*

fle'tschen {флѣчѣн} [срвн.] I *tr.* развлачити, -ући, кезити, чепити; *das Maul ~ развљући* -лачити уста; *die Zähne ~ кезити се*. II **Fle'tschen** *n* 2*l*, **Fle'tschung** *f* 3*b* кежење.

fleuch {флѣх}, **fleug** {флѣх}, **fleugt** {флѣхт}, **fleuß** {флѣс}, **fleußt** {флѣсѣт} *†*, *joh* *☞* = *flieh(e)*, *fliege*, *fliegt*, *fließ(e)*, *fließt*.

Fleu'te {флѣтѣ} *f* = *Flöte*. [III *gr.*]

Flexio'n {флѣксиѣн} [лат.] *f* 3*b* *gr.* = *abwandeln*

Flexio'ns..., **flexio'ns...** {~ѣнс-} *~endung* *f* наставак *m* за промену, наставак за облик; *~lehre* *f* наука о промени речи; *~los* *a* непроменљив. [ски разбојник; гусар.]

Flit'u'stier {флибустиѣр} [фр., *хол.] *m* 2*l* мор-*f*

flicht *imper.*, **flicht**(st) (2) 3 *л. sg.* *praes.* од

Flick {флик} *m* 2*g* = *Flick*. [flechten.]

Fli'ck... {флик-} *~aal* *m* изуђена јегуља *f* за сушење; *~arbeit* *f* крпеж *m*, крпљење *n*, крпирија; *~chen* {фликѣхѣн} *n* (дн., од *Flick*) (за-) крпица *f*; *~e* {фликѣ} *f* 3*b* = *Flick*.

Fli'cken¹ {фликѣн} [дн.] *m* 2*l* крпа *f*, закрпа *f*.

fli'cken² {~} [Fleck] I *tr.* 15*a* 1. *☞* распарчати, истргати (и. исцепати) у комаде; *fig.* *j-m am Zeuge ~ дохватити се* с ким. 2. крпити, о-, закрпити, пешњати. 3. *fig.* (о)крпити, скрпарити. II **Fli'cken** *n* 2*l* крпљење.

Fli'cker {фликѣр} *m* 2*l*, *~in* {~ѣн} *f* 3*c* крпа, крпач, -ица. [крпарија, петљавина.]

Flickerei' {фликѣрѣи} *f* 3*b* крпљење *n*, крпеж *m*,

Fli'ckerlohn *m* награда *f* за крпљење, крпирина *f*.

fli'ckern {фликѣрѣн} *intr.* (h) = *flackern*.

Fli'ck..., **fli'ck...**: *~fleck* *m* закрпа *f*, *~gans* *f* испорена осушена гуска; *~gedicht* *n* скрпљена (и. склепана) песма *f*; *~hering* *m* испорена и сува харинга *f*; *~lappen* *m* закрпа *f*; *~reim* *m* скрпљен слик; *~schneider* *m* крпа(ч); *~schuster* *m* крпа; *~stein* *m* ситно камење за попуњавање; *fig.* крпеж; *~szene* *f* утурска појава; *~werk* *n* крпеж *m* (и *fig.*), крпирија *f* (и *fig.*); *~wort* *n* уметнута реч *f*.

Flie'der {флид'р} [дн.] *m* 2l (б. pl.) 1. јоргован. 2. зова *f*.

Flie'der..., **flie'der...** {флид'р-}: ~baum *m* = Flieder; ~beere *f* зовина бобица; ~blau *a* боје јоргована; ~blüte *f* цвет тод јоргована; цвет од зове; ~büchse *f* пуцалка, штрцалка; ~mus *n*, ~salt *m* пекмез (и. сок) *m* од зове; ~strauch *m* = Flieder; ~strauß *m* кита *f* јоргована; ~tee *m* чај (и. теј) од зовина цвета.

Flie'ge {флиг'е} [свн.; *fliegen] *f* 3b 1. муха, мува; kleine ~ мушица; *fig.* ihn ärgert die ~ an der Wand њега једи свака ситница; *fig.* sie ist leicht wie e-e ~ лака је као комарац; so matt wie e-e ~ уморан као јаво; zwei ~n mit einer Klappe schlagen једним ударцем убити две муве. 2. буба; spanische ~ шпанска буба. 3. Муха, Мува (сазвежђе). 4. ~ = Ankerfliege. 5. мушица, нишан *m*. 6. *fat.* *fig.* линтраљка. 7. = Fliegenvogel. 8. брадица (мали, необријани део браде).

flie'gen {флиг'н} [свн.; лат. *pluma*] 13g I *intr.* (s, без ознаке кретања *h*) летети, полетети, летати, прамати, вијати се; aus und ein ~ излетати и улетати; auf Bäume ~ (с)летети, слетати на дрво; hoch ~ а) високо летети; б) бити горд; in der Höhe (Luft) ~ летети у висини (по ваздуху); in die Höhe (Luft) ~ одлетети увис (и. у ваздуху); in Stücke ~ отићи у парампарчад, распасти се; j-m in die Arme ~ полетети кому у загрљај; sie flogen von ihren Sitzen полетеше са својих седишта; er gab ihm eine Ohrfeige, daß er unter den Tisch flog опалио му је такав шамар, да је одлетео под сто; er hat drei Stunden geflogen лето је три часа; geflogen kommen долетети; der Vogel flog ins Fenster птица долете на прозор; die Reiter flogen durch die Straßen коњаници пролетеше, пројурише кроз улице; die Fahnen flogen in der Luft заставе су се лепршале по ваздуху; ein Lächeln flog über sein Gesicht осмејак му прелете преко лица; *fig.* er flog am ganzen Leibe он је дрхтао целим телом; j-m zu Hilfe ~ прилетети кому у помоћ; gebratene Tauben ~ k-m ins Maul печене шеве не падају никоме у уста. II *tr.* e-n schnellen Flug ~ летети брзим летом. III sich ~; sich müde ~ уморити се летећи (и. од лет(е)ња). IV ~d *p. pr.* и а летећи, који лети; лепршав, који се лепрша; ~de Blätter летећи листићи; ~de Brücke покретан мост; in ~der Eile у највећој хитњи; mit ~den Fahnen са залепршаним (и. развијеним) заставама; ~er Fisch крилата риба; ~es Haar разбарушена коса; ~de Hitze пролазна врућина; der ~de Holländer Холанђанин луталица (Барнерова опера); ~des Geschwader летећи ескадрон; ~e ескадрила авиона; ~der Hund летипас, калонг; ~des Lazarett покретна болница; ~de Röte пролазно црвенило; ~der Sommer = Altweibersommer; *adv.* летећи, летом, у лету. V **Fliegen** *n* 2l (в. Flug) летење, полетање, прамане.

Flie'gen..., **flie'gen...** {флиг'н-}: ~baum *m* = Ulme; ~dreck *m* мувосерина *f*; мувин упљувак; ~falle *f*: а) мухоловка; б) мухоловка;

~fänger *m*: а) и ~fängerin *f* мухоловац, мухоловка *f*; б) направа *n* за хватање мува; в) (Muscicapa grisola) = ~schnäpper мухоловка *f* (врста птица); д) ~ = ~falle б; ~fenster *n* прозорска решетка *f* од густо исплетене жице, комарник *m*; ~fressend *a* мувождер; ~fürst *m* хроми даба; ~garn *n* = ~netz; ~gift *n* мухомор *m*; ~glas *n* = ~fänger б; ~gott *m* = ~fürst; ~holz *n* квасија *f*; ~klappe *f*, ~klatsche *f* пацка за убијање мува; ~könig *m* = ~fürst; ~kopf *m*: а) мувина глава *f*; б) * црн знак место слова које недостаје; ~kot *m* = ~dreck; ~netz *n* комарник *m*, мрежа *f* на коњима против мува; ~papier *n* лепак *m* за муве; ~pilaster *n* лепак *m* за муве; ~pilz *m* мухомор; ~pulver *n* прашак *m* за тамањење мува; ~schimmel *m* белац са црним тачкама (и. пегам); ~schmutz *m* = ~dreck; ~schnäpper *m* = ~fänger с; ~schrank *m* комарник, орман са жицом за оставку јела; ~schwamm *m* = ~pilz; ~schwarm *m* рој мува; ~stein *m* мухомор; ~stich *m* убој муве, пецкање *n* мува; ~stock *m* прут(ић) за убијање мува; ~vogel *m* = ~schnäpper; колибри; ~wedel *m* махалица *f* (за терање мува). **Flie'ge|ku'nst** *f* = Flugwesen. [мува].

Flie'ger {флиг'р} *m* 2l 1. летилац; авијатичар. 2. летилац, тркач. 3. лак чамац за брзо летење. 4. тркач, цокеј. 5. коњ за трку, коњ тркач. 6. летилица *f*. 7. дугачка а уска застава *f*.

Flie'ger... {флиг'р-}. ~abteilung *f* ваздухопловни отсек *m*; ~abwehr *f* ваздухопловна одбрана; ~adjutant *m* ваздухопловни ађутант; ~alarm *m* ваздухопловна узбуна *f*.

Fliegerei {флиг'р-е} *f* 3b = Flugwesen.

Flie'ger... ~geschwader *n* ескадрила *f* авиона; ~offizier *m* ваздухопловни официр; ~schule *f* ваздухопловна школа; ~schuppen *m* ваздухопловна стаја, хангар; ~sicht *f*; gegen ~sicht gedeckt покривен да буде невидљив из аероплана; ~tätigkeit *f* ваздухопловни рад *m*, ваздухопловна радљивост *f* (и. активност).

flie'hen {флиг'н} [свн.] I *tr.* избећи, избегавати, бежати (ет. *acc.*: од чега); j-n ~ бежати од кога, избегавати кога; mich ~ alle Freuden мене су напустиле све радости; die Sünde ~ клонити се (од) греха; der Schlaf flieht ihn не хвата га сан; fliehe die Versuchung бежи од искушења; клони се искушења; die Welt ~ избегавати свет, клонити се света. II *intr.* (s) бежати, бегати, побећи, -гнути, утећи, умакнути; Hals über Kopf ~ бежати главом без обзира, бежати што га ноге носе; in die Einsamkeit ~ побећи (и. склонити се) у самоћу, усамити се; in die weite Welt ~ побећи у бели свет; (von dannen) ~ побећи, бежати; vor j-m ~ клонити се кога, крити се од кога, бежати од кога; vor et. (*dat.*) ~ бежати од чега, избегавати што; zu j-m ~ утећи ка кому, прибећи кому; die Jahre ~ године пролазе (и. лете). III ~d *p. pr.* и а који бежи, у бекству. IV **Flie'hen** *n* 2l бегане, избегавање, бежање. [центрифугална] сила. **Flie'h...** {флиг'н-}: ~kraft *f* ~, ~ средобежна (и.)

Flie'se {флиз'е} [дн., хол.] *f* 3b плоча (од камена, мермера, цемента, печене иловаче за облагање зидова, за патосање); mit ~n belegen обложити (каменим) плочама.

Flie'sen... {флиз'н-}: ~fuß|boden *m* под од камених плоча; ~macher *m* израђивач камених плоча; ~pflaster *n* помост (и. калдрма) *m* од камених плоча. [мена плочица *f*]

Flie'schen {флиз'х'н} *n* 2l (*dim.* од Fliese) ка-|
Flieβt {флиз'т} *n* = Vlies.

Flieβt {~} [flieβen] *m* 2g поточић, речица *f*.

Flieβ., {флиз'-}: ~arbeit *f* (брз) рад од руку до руку; ~blattern *f* *pl.* мале богиње.

flieβen {флиз'н} [свн.] *I* *intr.* (s и h) 13d flieβ(t) = flieβ(t) 1. тећи; цурити; der Fluß flieβt durch die Stadt река тече кроз град; das Blut hat aufgehört zu ~ крв је престала да тече; in diesem Kampfe ist viel Blut geflossen у овом боју много се пролило крви; Land, wo Milch und Honig flieβt земља, где тече млеко и мед; der Schweiß flieβt ihm von der Stirn зној му тече (и. цури, лије) са чела; die Tinte will nicht ~ мастило неће да цури; der Triebssand flieβt живи песак тече; die Wunde flieβt рана цури (и. крвари, гноји); *fig.* die Worte flieβen ihm sehr gut речи му лепо теку; die Verse ~ gut стихови теку глатко; unsere Tage ~ in das Meer der Ewigkeit наши дани тону у море вечности; das ist nicht aus seiner Feder geflossen то није потекло из његова пера; *fig.* für jene Zeit ~ die Geschichtsquellen spärlich за то доба су врло оскудни историски извори. 2. тећи, топити се, растопити се, апати се; das Wachs flieβt восак тече (и. се топи и. растапа); das Silber flieβt noch nicht crebro се још не топи. 3. лепршати се, спуштати се; das aufgelöste Haar floß ihr über die Schultern расплетена коса спуштала јој се преко рамена. 4. проливати (се) (хартија), разливати се (мастило); diese Tinte flieβt ово се мастило разлива (по хартији); das Papier flieβt хартија пролива; das Faß flieβt буре таји, подлизује се. 5. протицати, пролазити; die Jahre ~ протичу године, године теку. 6. притицати, у-, долазити (за новац). 7. *fig.* проистичати, потицати; was flieβt daraus? шта из тога следује, проистиче?; daraus flieβt das Übel отуда потиче зло. II ~d *p. pr.* и *a* који тече, течан; ~de Augen дрљаве очи; ~des Gold растопљено злато; ~es Pech житка смола; ~der Stil течан стил; *adv.* течно; ~d sprechen течно говорити. III Flieβen *n* течење, цурење, топљење, растапање.

Flieβ... ~gold *n* испрано злато, злато у зрнцима; ~grenze *f* граница развлачења; ~papier *n* хартија *f* за упијање, упијача *f*; ~pokken *f* *pl.* мале богиње; ~wasser *n* текућа вода | текућица *f*. [тлећи.]

flimmern {флим'н} *I* *intr.* (h) треперети све-|
flimmer {флим'р} *m* 2l 1. светлуцава светлост *f*, треперав сјај. 2. = Glimmer. 3. драгулије *f* *pl.*

flimmer|bewegung *f* трепераво кретање *n*.

flimmern {~н} *I* *intr.* (h) 15l светлукати, треп-

тати, треперети, светлети, сјати; es flimmert mir vor den Augen трепери ми пред очима; појављују ми се светлаци пред очима; die Sterne ~ звезде светлуцају. II *tr.* die Lampen ~ Licht von sich лампе дају светлуцаву светлост. III ~d *p. pr.* и *a* светлуцав, треперав. IV Flimmer *n* 2l светлуцање, треперење, трептање.

flimmer... ~glanz *m* треперав сјај; ~licht *n*, ~schein *m* треперава светлост *f*.

flinder {флинд'р} *m* 2l, *f* 3c 1. = Flitter. 2. ж марама, крпа за застрашавање дивљачи.

flink {флин'к} [дн.] *a* хитар, окретан, брз, лак, жив; er ist sehr ~ он је врло хитар; ein ~er Arbeiter вешт и брз радник. II *adv.* хитро, окретно, брзо, живо.

flinkheit {~х'ет} *f* 3b *pl.* хитрост, окретност, брзина, хитрина.

flinke(r)n {флин'к(р)н} = flimmern.

flinker {флин'к'р} *m* 2l = Flitter. [stein.]

flint {флин'т} [дн.: Flinz] *m* 2g *min.* = Feuer-|

flinte {флин'т} [нвн., хол., швед. Flint] *f* 3b пушка; *fig.* die ~ ins Korn werfen бацити копље у трње.

flinten... {флнт'н-}: пушчани: ~boden *m* пушчано дно *n*; ~hahn *m* ороз, орлић, кокот; ~kolben *n* кундак; ~krätzer *m* шипка *f* за вађење сукије из пушке; ~kugel *f* пушчани метак *m*, тане *n*, пурак *m*, пушчано зрно *n*; ~lauf *m* пушчана цев *f*; ~pulver *n* барут *m* за пушку, пушчани прах *m*; ~riemen *m* каиш (и. ремен) за пушку; ~riß *m* пушчана напустина *f*; ~rohr *n* = ~lauf; ~schaft *m* кундак, јалман; ~schloß *n* огњило, чарак *m*, чакмак *m*, табанца *n*; ~schrot *n* сачма *f* за пушку; ~schuh *m* кожна навлака за пушку; ~schuß *m* пушчани хитац, пуцањ; e-n ~schuß weit, bis auf ~schußweite на пушкет (далеко); ~schütz(e) *m* стрелац; ~sprung *m* = ~riß; ~stein *m* кремен. — Уп. Büchsen..., Gewehr...

flint... ~glas *n* флинт-стакло, врло тврдо кристално стакло; ~stein *m* = Feuerstein.

fliren {флйр'н} *intr.* (h) 15a = flimmern.

flirt {флйрт} [енг.] *m* *pl.* флерт, забављање, ашиковање. [ковати.]

flirten {~н} *I* *intr.* (h) 15c флертовати, аши-|

flispern {флйсп'рн}, flüstern {флйст'рн} *intr.* (h) = flüstern.

flitter {флит'р} [нвн.] *m* 2l, *f* 3d 1. шљока *f*, шљокица *f*, титренка *f*, шик. 2. *fig.* (спољашњи) сјај, лажан сјај; андрамоље *f* *pl.*, драгулије.

flitter..., flitter... {флит'р-}. ~ainboß *m* наковањ за прављење шљокица; ~band *n* трака *f* са шљокицама; ~blume *f* цвет *m* од шљокица; ~erz *n* сјајни делићи руде у камену као зрнца и. љуспице; ~glanz *m* лажни сјај, сјај безвредних ствари; ~gold *n* варак *m*, шик *m*, козар *m*, телеј *m*, клободан *m*, шљокица *f*; ~haft {флит'рх'ф'т} *a*, ~zig {флит'рйх'т} *a* као варак, варљив, лажан; ~hammer *m* чекић за прављење шљокица; ~haube *f* капа са шљокицама; ~jahr *n* медена година *f*, прва година брачног живота; ~kram *m* драгулије *f* *pl.*, титренке *f* *pl.*, андрамоље *f* *pl.*; ~kranz

m венац од шљокица; *~monat m* медени месец, први месец брака.

flit'tern {флит'терн} *I intr. (h) 15f* = flimmern. II *a* од шљокица.

Flit'ter... *~rappel f* јасика, трепетљика; *~sand m* сјајан (и. блистав) песак; *~schau f* = *~glanz*; *~schein m* = *~glanz*; *~schläger* = *~macher*; *~silber n* телеј *m*, шик *m*; *~staat m*, *~tand m*, *~werk n* = Flitter *v*, *~kram*; *~witz m* слаба досетка *f*; *~wochen f pl.* медени месец *m*, прве недеље брака.

Flitz {флиц} *m 2g* стрела *f*.

Flitzbogen *n* лук.

flit'zen {~н} *intr. (s) 15e* летети као стрела, шишати као стрела, стрелимце летети.

Flit'z|pieil m стрела *f*. [шка *f*, глугара *f*.]

Flobert|gewehr {флорбер-} *n* Флоберова пу-

flocht {флoхт} *impf. ind.*, **flö'chte** {флo'хт} *impf. conj.* од flechten.

Flö'ckjasche f {флoк-} *f* пухор *m*.

Flö'ckchen {флoк'чн} *n 2l* пахуљичица *f*, прамичак *m*, праменчић *m*, кунадрица *f*.

Flö'cke {сви.} *f 3b 1.* пахуљица, прамен *m*, прамичак *m*, кунадра; *in ~en* падати у пахуљицама; *~n lesen* чушкати прстима (за лица на самрти), хватати муве. 2. при ваљању сукна настој набор. 3. ☞ чвршћи камен међу растреситим.

flö'cken {~н} *I tr. 15a* дрндати, кунадрити. II *intr. (h и s)* падати у пахуљицама, валати, вејати. III *sich ~* пахуљати се, скупљати се -ити се у пахуљице. IV **Flocken n** падање снега у пахуљицама, вејање.

Flö'cken... **flö'cken...** {флoк'чн-} *2artig a* пахуљичаст, праменаст; *~bett n* душек *m* напуњен вуненим отпацима; *~blume f* ☞ различак *m*; *gelbe ~blume* клукучар; *gemeine ~blume* васиљак *m*, острижак *m*, стрљика; *~gestöber m*, *~gewimmel n* снежна вејавица *f*; *~kraut n* ☞ = *~blume*; *~lesen n* чушкати нрстима (код самртника), хватање мува; *~schnee m* снег у пахуљицама; *~stäubling m* пухара *f*; *~tuch n* ☞ грубо сукно.

flö'kicht {флoк'хт}, **flö'ckig** {флoк'х} *a* пахуљичаст, праменаст, кунадраст.

Flö'ck... *~seide f* пахуљичасти отпаци *m pl.* свиле, свилена сукија; *~wolle f* пахуљичасти ☞ отпаци *m pl.* вуне, вунена сукија.

flög {флoк} *impf. ind.*, **flöge** {флo'г} *impf. conj.* од fliegen.

flöh {флo} *impf. ind.* од fliehen.

Flöh {флo} {сви.}; **fliehen* *m 2d* бува *f*, буха *f*; *j-m e-n ~ ins Ohr setzen* тутнути кому што у главу; *die Flöhe husten hören* чути како трава расте.

Flö'h... **flö'h...** {флo-}: *~beutel m* бувљивац, бувљивко; *~biß m* ујед буве; бухоједина *f*; *~blume f*: *gemeine ~blume f* ранилист *m*; *~braun a* мрк као бува; *~dreck m* бувосерина *f*.

flö'he {флo'е} *impf. conj.* од fliehen.

flö'hen {~н} *I tr. 15a* тражити (*acc.: dat.*) буве, требити од бува. II *sich ~* требити се од бува, хватати буве. III **Flö'hen n 2l** требљење од бува, хватање бува.

flö'h... **flö'h...**: *~fang m* хватање *n* бува; *~farbe f* боја буве; *~tarben a* = *~braun*; *~hatz f* = *~jagd*. [бувљив.]

flö'hig {флo'х}, **flö'hig** {флo'х} *a* пун бува,

Flö'h... *~jagd f* хватање *n* бува, лов *m* на буве; *~knöterich m* ☞ = *Wasserknöterich*; *~kraut n* ☞ бухача *f*, бушина *f*; *~krebs m* ☞ козлић, ситан морски рак; *~krebse m pl.* ☞ (Amphipoda) ракушци; *~pulver n* прашак *m* против бува; *~same m* ☞ бокв(и)ца *f*, жиловлак; *~stich m* = *~biß*.

Flö'm(en) {флoм'чн} {срвн.} *m 2g, 2l v.* Flaum 2.

Flor¹ {флoр} {нвн., *лат.} *m 2g¹* 1. цветање *n*, доба *f* цветања, расцветаност *f*; *die Blumen sind jetzt im schönsten ~* цвеће је сад у пуну цвету, цвеће се потпуно расцветало. 2. биље *n* у цвету, расцветано биље. 3. *fig.* цветање *n*, напредовање *n*, снажан развитац, јек; *der ~ der Künste und Wissenschaften* цветање уметности и наука; *in ~ kommen* снажно се разви(ја)ти, напредовати; *der Handel ist im ~* трговина цвета; *in ~ bringen* унапредити, -живати, довести до цветања.

Flor² {~} {нвн., хол., *лат.} *m 2g¹* 1. флор, врло танко ткиво *n*, креп. 2. *fig.* вео, копрена *f*; *es ist mir, als hätte ich e-n ~ vor den Augen* као да ми је мрежа пред очима; *j-m den ~ von den Augen ziehen* отворити кому очи.

Flö'ra {флoра} {лат.} *f 6g 1.* *myth.* Флора (богиња цвећа код Римљана). 2. флора, биљни свет *m*.

Flö'r... *~band n* трака *f* од флора; *~binde f* поша од флора, трака од (црног) флора (на руци или око шешира). [крепа, флора.]

flö'ren {флoр'н} {Flor²} *a* од танког ткива (и. *l*) **flö'rent'ner** {флoрeнтин'ер} {Florenz} *I m 2l*, *~in* {~цн} *f 3c* Флорентин|ац, -ка. II *a inv.* флорентински.

flö'rent'nisch {~нйш} *a* флорентински.

Flö'renz {флoрeнц} {лат.} *n inv.* ☞ Флоренца *f*.

Flö'rett {флoрeт} {фр.} 1. *n 2g* рапир *m*, мац *m*. 2. *m 2g* (аус. и *bi*) ткиво *n* од отпадака свиле, полусвилено ткиво.

Flö'rett... *~band n* полусвилена трака *f*; *~klinge f* сечиво *n* рапира (и. мача за борење); *~seide f* = *Florett 2*; *~teppich m* тепих ткан у виду плиша.

Flö'r... *~gespinnst n*, *~gewebe n* врло танко ткиво, ткиво од флора; *~haube f* капа од танке тканине (и. крепа, флора); *~hut m* шешир од флора.

Flö'rian {флoри'ан} {лат.} *m 8a* Флоријан.

flö'rie'ren {флoрир'н} {лат.} *intr. (h) 15g* цветати, цвати, напредовати.

Flö'ri'n {флoри'н, флoре'н} {срвн., *Florenz} *m bi* и *n 2g¹* (*abr. fl.*) форинта *f*.

Flö'r... *~kappe f* = *~haube*; *~kleid n* хаљина *f* од танког ткива (и. крепа, флора); *~schleier n* вео од флора; *~seide f* свилени флор *m*; *~weber(in f)* *m* ткач -ља крепа, флора.

Flö'skel {флoск'ел} {лат.} *f 3d* беседнички цвет *m*; *~n pl.* празне речи.

FlöB¹ {флoб} {сви.} *n (m) 2d 1.* неврат *m*, сплата *f*. 2. сплав *m*. 3. мрежа *f* с плутом.

flöB² {флoб} *impf. ind.* од fließen.

FloßB... {флос-}. ~¹amt *n* и Flöß¹amt *n* сплавска управа *f*.
 FlößB... {флос-}: ~bach *m* сплаван поток; ~¹band *n* греда *f* спојница на сплаву. [воје.]
 flößBbar {флосб-} *a* сплаван, плован за сплаву.
 FlößB... {флос-}. ~baum *m* сплављена дрвена грађа *f*; ~baum *m* сплављено дрво *n*.
 FlößB... ~beamte(r) *m* чиновник сплавне управе; ~bedienter *m* сплавар; ~brücke *f* сплавни мост *m*. [рајица *f*, перајце.]
 FlößBchen {флос-хен} *n* 2l *dim.* од Flosse пе-
 Floßsse {флос-} {свн.; *fließen} *f* 3b 1. ♀ пераја, пераје *n*. 2. ♀ закривљен стабилизатор.
 flößsse {флос-} *imprf. conj.* од fließen.
 FlößBe {флос-е} *f* 3b 1. сплав *m*. 2. а) сплаварење *n*, б) право *n* сплаварења. 3. сплављена грађа, неврат *m*. 4. пловак *m*, пловац *m*.
 flößBen {~н} {свн.} 1l *tr.* 1. сплаварити, сплављати, -ити, спуштати сплавом. 2. = einflößen I 1. 3. сплављити, -љати, покупити са површине; die Milch ~ скинути павлаку са млека. 4. рибарити, хватати рибу мрежама с плутом. II FlößBen *n* 2l сплаварење, сплављење.
 Floßsen..., floßsen... {флос-ен}. ~feder *f*: а) = Flosse I; б) рука; ~fisch *m* риба *f* са перајима; ~förmig *a* перајаст, облика пераје; ~füß(l)er *m pl.* ♀ перајари.
 FlößBer {флос-ер} *m* 2l сплавар.
 FlößBerei {флос-ер-е} *f* 3b сплаварење *n*.
 FloßBfeder {флос-е} [Flosse] *f* 2 — Flosse.
 FloßBführer {флос-е} *m* сплавар.
 FloßB... ~garn *n* пређа *f*, мрежа *f* са пловцима; ~gehaue *n* место у шуми где се сече дрвеће за сплављење. [сплаварења.]
 FloßB... и FlößB...: ~gerechtigkeit *f* право *n*;
 FloßB... ~graben *n* сплавни јаз, канал за сплављење; ~haken *m* сплаварска чакља *f*; ~handel *m* трговина сплављеним дрветом; ~herr *m* сопственик сплава; ~hieb *m* = ~gehaue; ~holz *n* сплављено дрво; ~hüter *m* чувар сплава, сплавар.
 floßsig {флос-и} *a* [Flosse] *a* ♀ са перајима.
 FlößB... ~junge *m*, ~knecht *m* чувар сплава, сплавар.
 FloßB... ~loch *n* 1l отвор *m*; ~mann *m* крмар на сплаву; ~meister *m* старешина на сплаву; ~ordnung (и FlößBordnung) *f* уредба *f* о сплаву;
 FlößBplatz *m* сплавниште *n*. [варењу.]
 FloßB... ~recht *n* = ~gerechtigkeit.
 FlößBregal *n* право сплаварења.
 FloßB... ~schieß *n* сплављена цепаница *f*.
 FloßB... ~verwalter *m* старешина сплава; ~wasser *n* сплавна вода *f*, вода за сплав; ~wehr *f* брана за сплавове; ~wesen *n* (и FlößBwesen) сплаварство; ~wiede *f* гужва за спајање на сплаву; ~zeit *f* доба (и. време) *n* сплаварења. [лица *f*, фрулица *f*, флаутица *f*.]
 Flößtchen {флос-хен} *n* 2l *dim.* од Flöte свира-
 Flößte {флос-те} {свн., фр.} *f* 3b 1. ♀ свирала, фрула, дудук *m*, свирајка, флаута; ~blasen свирати у флауту; ~spielen свирати у флауту. 2. тк. намотана цев. 3. винска чаша са високом шиљастом купом.
 flößen {флос-тен} [Flöte] *tr.* и *intr.* (h) 15c 1.

свирати у фрулу (и. флауту), дудукати, свирати на флауту. 2. певати и. говорити гласом фруле (и. флауте); ich höre die Nachtigall ~ чујем како славуј умиљно пева; e-n in Schlaf ~ успавати кога звуцима фруле (и. флауте); успавати својом умиљном песмом.
 Flößten..., flößen... {флос-тен-}: ~ähnlich *a* као фрула (и. флаута), сличан фрули; ~bläser (и *f*) *m* флауташ, -ица, свирач -ица на флауту; ~dudelei *f* дудукање *n* (и. свирукање *n*) на флауту; ~futter(al) *n* кутија (и. навлака) *f* за флауту; ~gehen *intr.* (s) *fam.* обрати бо-стан, пропасти, заглавити, поиспропадати; ~gedudel *n* = ~dudelei; ~gesang *m* тихо пријатно певање *n*; ~gesäusel *n* тихо пријатно жуборење (и. жаморење); ~getön *n* свирање на флауту, звуци флауте; ~glas *n* висока, шиљаста винска чаша *f*; ~klang *m*, ~laut *m* звук фруле, флауте; ~macher *m* израђивач флаута; ~pfeife *f* свирала на оргуљама; ~register *n* регистар *m* на оргуљама; ~schall *m* = ~klang; ~spiel *n*: а) свирка *f* на флауту; б) свирање у задном часовнику; ~spieler (и *f*) *m* = ~bläser (и); ~stimme *f*: а) глас *m* за флауту; б) свирала на оргуљама; в) тих, пријатан глас *m*; ~stück *n* ♀ комад *m* за флауту; ~ton *m* а) флаутин звук, тон флауте; б) тих пријатан тон; ~uhr *f* часовник *m* који свира; ~werk *n* ♀ свирале *imprf.* на оргуљама; ~zug *m* = ~register.
 Flößter {флос-тер} *m* 2l, Flößtst {флос-тист} *m* 2a = Flötenbläser.
 flott {флот} [дн. fließen] I а 1. ♀ који плива, плови, на води покретан; ~sein пливати, пловити, бити на води; ~werden запловити, свући се са спруда. 2. студ. слободан, весео, нескучен (opp. philisterhaft); ~er Bursche диван (и. красан) момак; ~es Leben весео живот; ~er Tänzer окретан играч; ~e Lieferung брза испорука. II *adv.* слободно, весело; ~gehen брзо ићи; die Geschäfte gehen ~ по-слови иду глатко; ~darauflos leben живети раскалашно; hier geht es ~ her овде је све весело, овде се весело живи; ~mit dem Geld umgehen бити издашне руке. III Flott *n* 1. ♀ = Floß, FlößBe. 2. скоруп *m*, павлака *f*, кајмак *m*.
 Floßte {флос-те} [нвн. 17b., фр., ит., *дн.] *f* 3b ♀ бродовље *n coll.*, морнарица, флота. [sein.]
 floßten {~н} I *tr.* = flott machen. II *intr.* = flott
 Floßten... {флос-тен-}: ~abteilung *f* одред *m* ратне морнарице; ~führer *m* заповедник флоте, адмирал; ~gründungsplan *m* план о устројству морнарице; ~offizier *m* флотни (и. морнарски) официр; ~parade *f* реви *m* ратне морнарице; ~schau *f* смотра флоте; ~verein *m* Поморско друштво *n* (= Јадранска стража); ~soldat *m* морнар. [води.]
 Floßtt..., floßtt...: ~holz *n* дрво које плива по
 Flottille {флос-тил-е} [фр.] *f* 3b флотила, ескадра.
 flottieren *intr.* колебати се, мењати се; ~de Bevölkerung *f* колебаљиво стање броја становништва; ~de Schuld летећи дуг.
 Floßtt..., floßtt...: ~machen I *tr.* кренути, свући (и. дићи) да опет плови (и *fig.*); II ~machen

п свлачење (и. скидање) брода са спруда; *2 weg* {флѡтвѣк} *adv.*: а) брзо, хитро; б) без околишења.

Flöz {флѡц} [свн.] *n* 2g 1. ✖ слој *m* (водораван и. мало нагнут камена, руде, угља); водоравна наслага *f*. 2. одмориште *n*.

Flöz'z..., **flöz'z...** {флѡц-ц-}: *2artig a* слојаст, слојевит; *~bau m* ✖ вађење *n* руда у слојевима; *~berg m* слојевито брдо *n*, брдо (постало) од морских наслага; *~bergbau m* ✖ слојевно рударство *n*; *~dach n* наткриље; *~dicke f* ✖ дебљина слоја; *~erz n* руда *f* у слојевима, слојевита руда *f*; *~einfallen n* ✖ нагиб *m* слоја; *~gebirge n* слојевита планина *f*, таложна творевина *f*; *~lage f* = **Flöz** 1; *~leer a* ✖ без искористљивих слојева; *~reich a* богат искористљивим слојевима; *~schicht f*: а) = **Flöz** 1; б) таложни слој; *~schmitt m* прослојак; *~treppe f* степенице *fpl.* са одмориштем; *~weise adv.* (у) слојевима, слојевито, на слојеве.

Fluch {флух} [свн., *fluchen] *m* 2d 1. (*opp.* Segen) клетва *f*, уклетва *f*, уклон, проклињање *n*, проклетство *n*; *~ über dich!* проклет да си!; *~ über euch!* да сте проклети!; *es ruht (и. liegt) ein ~ auf diesem Hause* ова је кућа проклета, на овој кући лежи проклетство. 2. проклетство *n*, проклетиња *f*, проклетник, -ца. 3. псовка; *bitl.* богохуљење.

Flu'ch..., **flu'ch...** {флух-}: *2befreit a* ослобођен клетве; *2beladen a*, *2belastet a* проклет.

flu'chen {флухчн} [свн.] *I intr. (h)* 15a 1. j-m ~ клети, проклети -ињати кога; *auf j-n ~* проклињати кога. 2. псовати, грдити; *auf e-n ~* псовати, грдити кога; *abs. ~ wie ein Landsknecht* (и. *wie ein Fuhrmann*, *wie ein Türke*) псовати као амалин, као кочијаш. II *tr.* schwere Flüche ~ грозно псовати; j-m alles Böse an den Hals ~ натоварити кому триста клетви на душу. III **Flu'chen n** проклињање; псовање, грдња *f*.

flu'chen *entlastet a* = **fluchbefreit**.

Flu'cher {флухчр} *m* 2l, *~in* {~н} *f* 3c проклињач, -ица; псовач, -ица, богохулник, -ца.

Flu'ch..., **flu'ch...**: *~geschick n* клетва судбина *f*; *2ig* {флухѣх} *a* ✖ склон проклињању (и. псовању); *~maul n* = **Flucher**.

Flucht¹ {флухт} [свн., *fliehen] *f* 3b 1. бег *m*, бекство *n*, бежање *n*; *auf der ~ (sein)* (бити) у бекству; *in voller ~* у пуном бекству; в. ergreifen; *in die ~ jagen* (и. schlagen, treiben) натерати у бекство, разбити. 2. *fig.* хујање, брзо пролажење (der Zeit времена); *fat.* ich habe ihn nur auf der ~ gesehen само сам га узгред видео; *in der ~* у журби. 3. одушка, простор *m*; *das Fenster hat zu wenig ~* прозор има мало простора за отварање. 4. правац *m*, ред *m*, низ *m*; *in einer ~ (bauen)* (зидати) у једном реду, поређан(о) право.

Flucht² {~} [fliegen] *f* 3b јато *n*.

Flu'cht... {флухт-}: *~bau m* јазбина *f*.

flu'chten {флухчтн} *tr.* довести у праву линију, поређати право.

flü'chten {флүхтн} [нвн. 17 в.; *дн.] 15c 1 *tr.* спас(ава)ти, склонити. II *intr. (s)* и sich ~ бе-

жати, побећи, утећи, склонити се, пребећи, ускочити; *sich zu j-m ~* пре-, побећи ка кому, тражити прибежишта код кога. III **Flü'chten n** бежање, ускакање, пребегивање.

flü'chtig {флухтѣх} *I a* 1. који бежи; *~ werden*; *sich auf ~en Fuß setzen* побећи; *er wurde ~* он побеже, утече. 2. брз, хитар; *~er Blick* летимичан (и. површан) поглед; *~es Roß* брз коњ. 3. *fig.* пролазан, несталан, непостојан, кратког трајања, тренутан; *~e Röte* пролазно црвенило. 4. на брзу руку, овлашан, површан; *~e Arbeit* рад на брзу руку; *~er Mensch*: а) површан, лакомишлен човек; б) расејан човек. 5. ✖ крт, ломљив. 6. *слик.* који лебди у ваздуху. 7. ✖ (лако) испарљив; *~e Bestandteile* испарљиви састојци; *~e Öle* испарљива уља; *~es Salz* испарљива со. 8. *тк. лак.* II *adv.* брзо, на брзу руку; површно, летимиче, летимично (*durchlesen* прочитати). III **Flü'chtige(r)** *s* 9l = **Flüchtling**.

Flü'chtigkeit {~нѣт} *f* 3b 1. брзина, хитрина. 2. пролазност, непостојанство *n*. 3. површност, летимичност; непажљивост, немарност. 4. испарљивост. 5. лакомишленост; расејаност. **Flü'chtigkeitsfehler m** погрешка *f* из непажње. **Flü'chtling** {флүхтлѣн} *m* 2g¹ 1. бегунац (и. ✖), ускок, пребег.

Flü'chtlingschaft {~шѣфт} *f* 3b 1. бегунарство *n*. 2. бежанија, бегунци *mpl.*

Flu'cht'..., **flu'cht'...**: *~linie f* = **Flucht**¹ 4 права линија, регулациона линија; *~punkt m* привидан пресек двеју паралелних (у перспективи); *2recht a* прав, под конац; *~verdacht m* подозрење *n* (и. сумња *f*) за бекство (и. због бекства); *~versuch m* покушај бекства.

Flu'ch..., **flu'ch...**: *2voll a* = *2beladen*; *2wert a*, *2würdig a* који заслужује да буде проклет, за проклетство.

flück {флүк} *a* = **flügge**.

flu'dderig {флудрѣх} *a* *prov.* = flatterhaft, flüchtig, oberflächlich. [жлеб *m*.]

Flu'der {флудр} *m* (n) 2l јаз *m*, бразда *f*.

flu'dern {~н} *tr.* сплавити, спуштати јазом и. i.

Flü'e {флү-} [шв.] *f* 3b = **Fluh**. [жлебом.]

Flug {флук} [свн., *fliegen] *m* 2d 1. лет, летење *n* (eines Vogels птице); *fig.* der ~ der Zeit хујање (и. прохујавање) времена; *im ~e*: а) у лету; б) *fig.* на брзу руку; *ich war nur im ~e in Berlin* био сам у Берлину само у пролазу; *es geht bei ihm alles im ~e* код њега све иде на брзу руку; *in einem ~e* у једном лету, једним летом. 2. *fig.* (полет, замах. 3. = **Flucht**². 4. раздаљина *f* (раширених) крила; *drei Fuß im ~e messen* имати 3 стопе у раширеним крилима. 5. = **Flugmehl**. 6. ✖ = **Flugmaschine**. 7. ✖ = **Flugwesen**.

Flu'g..., **flu'g...** {флук-}: *~abwehr/artillerie f* противавионска артилерија; *~abwehr/geschütz n* противавионски топ *m*; *~apparat m* = *~zeug*; *~asche f* = **Flockasche**; *~bahn f*: а) ✖ пут(ања) *f* *m* лет(ења) (зрна); б) ✖ пут лет(ења); *~biene f* = **Arbeitsbiene**; *~blatt n*.

a) летак *m*, летећи листић *m*; b) протурен спис *m*, памфлет *m*; ~boot *n* ≡ хидроавион *m*; ~brand *m* ≡ главница *f*; ~dauer *f* трајање *n* летења; ~drache *m*: a) змај, (х)ала *f*; b) ✱ врста авиона; ~eichhorn *n* ≡ крилата верерица *f*, тагуан *m*.

Flü'gel {флу-гел} [срвн.; *Flug] *m* 2l 1. крило *n*: a) die ~schwingen махати крилама; b) a) ~e-г Windmühle крило ветрењаче; b) ☉ ~der Lunge крило плућа; c) ~e-s Gebäudes крилозграде; d) ~e-г Tür крило врата; e) ✕ rechter, linker ~ десно, лево крило; f) ~e-s Flugzeuges крило летилице. 2. *fig.* крило *n*; die ~ seines Geistes крила његова духа; ~der Morgenröte крило зоре; auf den ~n der Liebe eilte er zu ihr на крилима љубави похита он к њој; die ~ hängen (и. sinken) lassen опустити крила, обесити крила, покуњити се; j-n unter seine ~ nehmen узети кога под окриље (и. у заштиту); sich (*dat.*) die ~ verbrennen ожећи се, опећи се; die ~ wachsen ihm расте му кика; die Zeit hat ~ време има крила, време лети као на крилима. 3. ≡ извијен клавиру.

Flü'gel..., **flü'gel...** {флу-гел-}. ~adjutant *m* ✕ крилни ађутант, први ађутант; ~ähnlich *a* криласт, налик на крило, сличан крилу, као крило; ~artig *a* = ~ähnlich; ~bahn *f* ≡ побочни пут *m*, побочна железница; ~batterie *f* ✕ крилна батерија; ~bauer *m* ≡ израђивач клавира; ~bezug *m* ≡ ~haut; ~bote *m* ≡ крилати гласник (Меркур); ~chen {флу-гел-чн} *n* 2l крилце, криоце, крилашце; ~dekke *f* ≡ a) крилни поклопац *m*; b) заклопац *m* на клавиру; ~feder *f* вило *n*, крилно перо *n*; ~fenster *n* двокрили прозор *m*; ~förmig *a* облика крила; ~fort sätze *m* *pl.* криласти продушци; ~frucht *f* крилати плод *m*; ~füßig *a* крилоног; ~füßer *m* *pl.* крилоноги, крилоношци; ~glas *n* чаша *f* са криластим постољем; ~gelenk *n* крилни прегиб *m*; ~geschütz *n* крилни топ *m*; ~gott *m* амор; ~gruppe *f* ✕ крилна десетина; ~haft {флу-гел-хфт} *a*: a) = ~artig; b) крилат; ~haube *f* капа са криластим крајевима; ~haut *f* ≡ крилна превлака; ~horn *n* ловачки рог *m*; ...flü'gelig {-флу-гел-х} *a* ...крилни, са толико и толико крила.

Flü'gel..., **flü'gel...**: ~kleid *n*: a) лака хаљина *f*, са залисцима (и. пешевима); дечија хаљиница *f* са дугачким крајевима; b) ✱ крилато одело; ~kolonne *f* ✕ крилна колона, крилни одред *m*; ~lahm *a* узетих крила; ~los *a* бескрилни, без крила; ~mann *m* ✕ крилни; ~meister *m* крилни ловац у скупном лову (и. у хајци); ~muskel *m* ☉ крилни мишић; ~mutter *f* ≡ лептирасти навртањ *m*, навртањ са залисцима.

flü'geln {флу-гелн} 1 *tr.* 1. да(ва)ти (*acc.*: *dat.*) крила, снабдети крилима; убрза(ва)ти, поспешити(ва)ти; flügle deinen Lauf! потрчи брже! sich zu e-m ~ (по)летети кому у сусрет. 2. ✕ ранити у крило. II **geflü'gelt** *p.p.* и *a* в. тамо.

Flü'gel..., **flü'gel...**: ~ort *m* ✕ бочни ходник, бочна галерија *f*; ~pferd *n* ≡ крилат коњ *m*,

Пераз *m*, ~roß *n* = ~pferd; ~schlag *m* удар (и. замах) крила; *fig.* der ~schlag der freien Seele узмах слободне душе; ~schnell *a* врло брз, *fig.* крилат; *adv.* врло брзо, као на крилима; ~schnelle *f*, ~schnelligkeit *f* брзина (лета) птице; ~schraube *f* лептирасти завртањ *m* (и. завртањ) *m*; ~schrauben|mutter *f* = ~mutter; ~schuhe *m* *pl.* ≡ Меркурове крилате ципеле *f* *pl.*; ~sektion *f* ✕ крилна десетина; ~signal *n* ≡ сигнал *m* са заставицама, семафор *m*; ~spitze *f* врх *m* крила; ~telegraph *m* телеграф помоћу заставица; ~tier *n* = ~pferd; ~tor *n* двокрилна капија *f*; ~tücher *n* *pl.* платна ветрењачиних крила; ~tür *f* двокрилна врата; ~unteroffizier *m* ✕ крилни подофицир; ~welle *f* крилно вратило *n* (ветрењаче); ~weite *f* раздаљина раширених крила; ~werk *n* a) = Geflügel; b) крила *n* *pl.*; c) перната дивљач *f* *coll.*

Flu'g..., **flu'g...**: ~feld *n* = ~platz; ~fertig *a* спреман за лет, готов да полети; ~feuer *n* угарци *m* *pl.*, *f* искре ватре које ветар носи; ~fisch *m* ≡ риба *f* летилица; ~fläche *f* летна површина.

flü'gge {флу-гел-г} [дн.] *a* опернаћен за лет, полетарац; ~werden добити крила (и *fig.*).

Flu'g..., **flu'g...**: ~hafen *m* ✕ хидроавионска лука *f*; ~hafer *m* ≡ дивљи оvas; ~halle *f* = ~schuppe; ~handel *m* трговина *f* преко трговачких путника, трговина преко авиона; ~haut *f* крилна опна (и. кожа); ~höhe *f* висина лета; ~linie *f* = ~bahn *a*; ~loch *n* лето, улази и излази отвор *n* (на кошници); ~maschine *f*: a) ✕ машина (и. строј *m*) за приказивање лета на позорници; b) ≡ ~zeug; ~mehl *n* паспаљ *m*; ~meister *m* вештак у летењу; старешина авионских пилота; ~müde *a* уморан од летења; ~platz *m* аеродром, летилиште *n*; ~post *f* авионска пошта; ~richtung *f* правац *m* летења.

flugs {флукс, флуks} [срвн.] *adv.* у лету, летом; одмах, умах, намах, места.

Flu'g..., **flu'g...**: ~sand *m* живи песак; ~schiff *n* ваздушна лађа *f*, ваздушни брод *m*; ~schiffahrt *f* ваздухопловство *n*; ~schnell *a* брз као стрела; ~schrift *f* = ~blatt; ~schüler *m* ✕ пилотски приправник, ~schütz(e) *m* ловац птица у лету, одличан ловац; ~sommer *m* = Altweibersommer; ~tag *m* дан летења; ~taube *f* дивљи голуб *m*; ~technik *f* техника летења; ~ton *m* тон (и. глас) при лету; ~wagen *m* = ~maschine *a*; ~weite *f* раздаљина раширених крила; ~werk *n* = ~maschine *a*; ~werkzeug *n* летило, средство (и. оруђе) за летење; ~wesen *n* ваздухопловство; ~woche *f* недеља летења; ~zeltmesser *m* времемер, хронограф; ~zeug *n* ✕ летило, летелица *f*, аероплан *m*, авион *m*; ~zeug|abwehr|kanone *f* противавионски топ *m*; ~zeug|baracke *f* авионска барака (и. стаја), хангар *m*; ~zeug|führer *m* пилот; ~zeug|funkstelle *f* радио-станција на авиону; ~zeug|geschwader *n* авионска ескадрила *f*; ~zeug|kabine *f* кабина у авиону; ~zeug|motor *m* авионски мотор; ~zeug|mutter|schiff *n* авион-

ски брод матичар *m*; ~zeug[schuppen] *m* стаја (и. шупа) *f* за аероплан(е), хангар; ~zeug[stoff] *m* = Flügelhaut; ~zeugträger *m* авионски носач. [окомита стена, гола стена; бездан.]
Fluh {флу} [свн. „стеновит зид“] *f* 2f литица, I
Flu'dum {флуидум} [лат.] *n* *pl* флуид(ум) *m*, течно тело.

flu'ktu'e'ren {флукутир'н} [лат.] I *intr.* (h) 15g флукутовати, таласати се, лелујати се; колебати се. II **flu'ktu'e'ren** *n* 2l флукутовање, таласање, лелујање, колебање.

flu'nder {флунд'р} [швед.] *m* 2l, *f* 3d иверак *m*; ~fang *m* лов на иверке. [Blendwerk.]

flu'nter {флунт'р} *m* 2l 1. = Flimmer. 2. = Flunkerei {флун.к'р'е} *f* 3b = Aufschneiderei.

flu'nterer {флунт'р'ер} *m* 2l = Aufschneider.

flu'nterhaft {флунт'рх'џфт} *a* разметљив, хва-став.

flu'ntern {флунт'н} [дн.] I *intr.* (h) 15f 1. = flimmern I. 2. = aufschneiden; обмањивати. II **flu'ntern** *n* 2l 1. = flimmern III. 2. = Aufschneiderei.

flunsch {флунш} [дн.] *por. m* 2g пућа *f*, уста-шца *n pl.*; е-п ~ machen пућити се.

flu'or {флуор} [лат.] *n* *bi* флуор *m*.

fluoreszenz {флуоресценц} [лат.] *f* 3b флуоресценција; ~schirm *m* заклон за показивање флуоресценције.

fluoreszie'ren {флуорџицир'н} I *intr.* флуоресцирати. II **fluoreszie'ren** *n* 2l флуоресцирање.

flu'or... ~wasserstoff *m*, ~wasserstoffsäure *f* флуоровод(он)ик, флуороводонична киселина.

flu'r {флур} [срвн.] *f* 3b 1. пољана, поље *n*, поља *n pl.*, рудина, ледина. 2. атар *m*.

flu'r {~} [дн.] *f* 3b (и. *m* 2g) 1. плоча, коцка (камена и. дрвена) за поплочавање пода. 2. поплочан трем *m*, ходник *m*; одмориште (на степеницама).

flu'r... {флур-}: ~'begang *m*, ~'besichtigung *f*, ~'beziehung *f*, ~'bezug *m* разгледање *n* хатара, (свечано) обилажење поља; ~'buch *n* катастар(ска књига *f*) *m*.

flu'ren {флур'н} *tr.* 1. поплоча(ва)ти (плочама), патосати коцкама. 2. ограничити -авати атар. 3. (свечано) обилазити поља, разгледа-ти хатар. 4. чувати поље -а.

flu'r... ~'fenster *n* прозор *m* трема; ~'gang *m* = ~'begang; ~'gang *m* ходник; ~'gott *m* myth. бог поља; ~'graben *m* ров (и. јарак) међаш, атарски ров, јарак; ~'grenze *f* граница поља (атар), међа; ~'hüter *m* = ~'schütz(e); ~'karte *f* = ~'buch; ~'ordnung *f* закон *m* о пољима (и. атарима); ~'recht *n* земљишно право(суђе); ~'register *n* = ~'buch; ~'schaden *m* = Feldschaden; ~'scheide *f* = ~'grenze; ~'schütz(e) *m* пољак, пољар; ~'stein *m* (камен) међаш; ~'stein *m* камен плочаник; ~'wächter *m* = ~'hüter; ~'stück *n* део земљи-шта, парцела *f*; ~'zug *m* = ~'begang.

flu'schen {флуш'н} *intr.* (h) 15e *fam.* одмица-ти, напредовати, успевати.

fluß {флуц} [свн.] *m* 2d¹ 1. (мања) река *f* (уп. Strom); an Flüssen lebend (и. wohnend) поре-чанин. 2. ток, течење *n*; промицање *n*; про-

тицање, пролажење; *fig.* in ~ bringen покренути; in ~ kommen покренути се; *fig.* ~ der Rede ток говора, бујица (од) речи; die Unterhaltung kam wieder in ~ разговор се опет развезао. 3. топлетење *n*, течење *n*; in ~ bringen топити; in ~ kommen топити се; das Erz ist im ~ руда се топи. 4. ♀ цурење *n*; крвављење *n*; monatlicher ~ месечно прање; weißer ~ бело прање; (Glieder-)~ реуматизам.

flu'ß..., **flu'ß...** {флуц-}. ~aal *m* *pl* обична јегуља *f*, угор; ~abwärts {флуцап(вертс)} *adv.* низ реку, низводу, низводно; ~anwohner(in *f*) *m* поречан(ин, -ка); ~arm *m* речни рукавац, речни крак; ~arm *a* сиромашан (у) рекама; ~artig *a*: a) као река, у виду реке; b) ♀ као реуматизам, катаралан; ~auf(wärts) {флуцџф(вертс)} *adv.* уз реку, узводу, узводно; ~bad *n* речно купање, речно купалиште; ~barbe *f* мрена; ~barsch *m* греч; ~bett *n* речно корито. [чица *f*.]

flu'ßchen {флуцх'н} *n* 2l (од fluß) ре-

flu'ß..., **flu'ß...**: ~damm *m* речни насип, насип крај реке; ~dampfer *m* речни пароброд; ~deich *m* насип дуже реке; ~eisen *n* растопљено гвозђе (и. желез); ~erde *f* земља као додатак за повишавање топлivosti (руде); ~fahrzeug *n* речно возило, речни брод *m*; ~fieber *n* ♀ реуматична грозница *f*; ~fisch *m* речна риба *f*; ~fischerei *f* речни риболов *m*; ~forelle *f* = Bachforelle; ~galle *f* vel. меки домуз *m*, гука на колену; ~gebiet *n* поречје, слив *m*; ~gold *n* речно злато; ~gott *m* myth. бог река; ~göttin *f* богиња река; ~hafen *m* речно пристаниште *n*.

flu'ssig {флуцх} [свн.; *fluß] *a* 1. (opp. fest) течан, жидак, растопљен; ~er Zustand течно стање *n*; ~e Körper течна тела; ~ machen претворити -арати у течност (и. текућину), (рас)топити; ~ werden претворити се -арати се у течност (и. текућину), (рас)топити се. 2. ♀ расположљив, који стоји на располагању, готов, ликвидан; ~ machen направити ликвидним; уновчити; ~e Gelder расположљив новац, новац којим се може слободно располагати, слободан новац. 3. *gr.* течан, ликвидан; ~e Mitlaute (l, m, n, r) течни, ликвидни сугласници.

flu'ssigkeit {~к'ет} *f* 3b 1. течност, течно стање *n*. 2. течност, текућина, течно тело *n*.

flu'ssigkeits... {флуцх-}: ~gewicht *n* тежина *f* течности (и. текућине); ~maß *n* мера *f* за течност; ~wage *f* кантар *m* за мерење течности.

flu'ssig..., **flu'ssig...** {флуцх-}: ~machen ~machung *f*. a) претварање *n* у течност (и. у текућину); b) ♀ уновчавање -ење *n*, чињење ликвидним; ~sein *n* = Flüssigkeit I; ~werden *n* прелажење (и. претварање) у течност (и. у текућину); топлетење.

flu'ß..., **flu'ß...**: ~kabel *n* речни кабао *m*; ~kanonenboot *n* речна топовњача *f*, монитор *m*; ~karpfen *m* речни шаран; ~kies *m* речни шљунак, облутак; ~krabbe *f* речна раковица; ~krebs *m* речни рак; ~krümmung *f* завој *m* (и. кривина) реке; ~mes-

ser *m* = Pegel; ~mittel *n*: a) средство за убрзање топлена; b) лек *m* од реуматизма; ~mündung *f* речна ушће *n*; ~muschel *f* речна шкољка; ~netz *n* речна мрежа *f*; ~neun|auge *n* змијулица *f*; ~nix *f*, ~nymphe *f* myth. водена вила, бродарица, најада; ~otter *f* = Fischotter; ~perl|muschel *f* речна бисерна шкољка; ~pferd *n* водени (и. нилски) коњ *m*; ~pflaster *m* фластер против цурења, кијавице; ~pulver *n* прашак *m* против цурења, кијавице; ~reich *a* богат (у) рекама; ~sand *m* речни песак; ~säure *f* флуороводонична киселина; ~schiff *n* речни брод *m*, речна лађа *f*; ~schiffahrt *f* речна пловидба, речно бродарство *n*; ~schiffer *m* речни бродар; ~schifferei *f* речна пловидба; ~spat *m* min. флуорит; ~tal *n* речна долина *f*; ~übergang *m* прелаз(ак) преко реке; ~ufer *n* речна обала *f*; ~wasser *n* речна вода *f*.

Flü'sterer {флу'стерер} *m* 2l, Flü'sterin {флу'стерин} *f* 3с шаптач, -ица, шапутало.

flü'stern {флу'стерн} 1 *tr.*, *intr.* (h) 15f 1. шапутати, ша(п)нути, хуторити; et. ins Ohr ~ (при)шапнути што на уво; sie haben immer et. zu ~ стално се нешто дошаптавају (и. домунђавају), стално нешто хућоре. 2. шуштати, шумети, жаморити. II Flü'stern *n*, Flü'sterung шап(у)тање, шапат *m*, хућорење *n*; жаморење, жуборење, шуштање *n*.

Flut {флут} [свн.] *f* 3b 1. (opp. Ebbe) прилив *m*, плима; hohe ~ висока плима. 2. потоп, поплава, бујица; вал(ов)и *m* pl., таласи *m* pl. 3. fig. бујица, море *n*, плусак *m*; e-e ~ von Schimpfwörtern плусак погрдних речи; sie vergoß e-e ~ von Tränen пролила је море суза; e-e ~ von Worten бујица речи.

Flut... {флут-}: ~anker *m* елимско сидро *n*, сидро *n* за плиму; ~becken *n* елимски базен *m*; ~bett *n* воденично корито; ~brecher *m* валолом; ~deich *m* заштитни насип од поплаве; ~donner *m* грмљава *f* валова (и. таласа).

Flüte {флуте} [хол.] *f* галија са три катарке.

flu'ten {флутн} [Flut] 1 *intr.* (h, при ознаци промене места *s*) 1. *imp.*: es flutet плима је, море расте. 2. (на)бујати, (на)расти као бујица, ваљати се у таласима, таласати се; fig. das Volk flutet durch die Straßen народ (и. светина) се креће као бујица кроз улице, светина кула (и. врви) улицама. 3. пливати, пловити. II *tr.* an das Ufer ~ бацити -ати на обалу. III ~d *p. pr.* и *a* у знач. *inf.*; das ~de Leben живот пун промена; die ~de Menge бујица светине; светина која се повија тамо амо. IV Fiu'ten *n* 2l бујање, набујавање, таласање; fig. врвљење, куљање; fig. колебање.

Flu'ten..., flu'ten... {флутн-}. ~andrang *m*, ~drang *m*, ~gedränge *n* навала валова (и. таласа); ~weise *adv.* валовима, таласима.

Flu't...: ~getös *n* = ~donner; ~graben *m* јаз; ~hafen *m* елимска лука *f*; ~höhe *f* висина таласа, плиме. [adv. = flutenweise.] flu'tig {флутн} *a* који се таласа, таласаст; flu't...: ~messer *m* плимомер. [gleiten.] flu'tschen {флутчн} [оном.] *intr.* = rutschen;

Flu't...: ~strom *m* велика бујица *f*; ~tor *n* челна врата *n* pl. (на устами); ~welle *f* талас *m* плиме, бујице; ~werk *n*. a) пралиште; b) прана руда *f*; ~zeit *f* време (и. доба) *n* пли- F= Moll *f* еф-мол. [ме (и. прилива), плима.]

focht {фохт} *impf. ind.*, fö'chte {фö'chte} *impf. conj.* од fechten.

Fock {фок} [дн.] *f* 3b 1. предња катарка. 2. предње једро *n*, доње једро *n* на предњој катарци. [њој катарци.] Fo'ck|brasse *f* ручица доњег једра на пред- Fo'cke {фö'cke} *f* 3b 1. = Fock. 2. ноћна чапља.

Fo'ck...: ~mars *m* корпа *f* на предњој катарци; ~mast *m* предња катарка *f*, предњи (и. први) јарбол; ~segel *n* = Fock 2; ~stange *f* на врху предње катарке причвршћена мотка. [„савез“] *m* 6g федерализам.]

Föderali'smus {фö'дeрaл'и'смус} [лат. foedus] Föderali'st {~л'ист} *m* 3a федералиста.

föderali'stisch {~и'ш} *a* федералистички.

Föderatio'n {фö'дeрa'ци'oн} [лат.] *f* 3b савез *m* држава, федерација. [федерације.]

Föderatio'ns... {~о'нс-}: ~fest *n* прослава *f* föderati'v {~ти'ф} [лат.] федеративни, савезни.

Föderati'v... {~ти'ф-}: ~staat *m* федеративна (и. савезна) држава *f*.

föderie'ren {~рö'рн} 1 *tr.* и *refl.* (sich ~) удружити (се) у савез. II föderie'rt *p. pr.* и *a* савезни. III Föderie'rte(r) *m* 9l савезник.

fo'dern {фö'дeрн} = fordern.

Fo'hle {фö'л} *f* женско ждребе *n*, ждребица.

Fo'hlen¹ {фö'лн} [дн.] *n* 2l ждребе; в. Füllen.

fo'hlen² {~} 1 *tr.* (о)ждребити. II *intr.* (h) (о)ждребити се, изждребити се. III Fo'hlen *n* ждребење.

Fo'hlen...: ~gift *n* ждребни отров *m* (нађена материја у стомаку коњског заметка); ~hof *m* тор за ждребад.

Föhn {фö'н} шв. [свн.; *лат. favonius] *m* 2g 1. југ, јужњак, јужни ветар, топао ветар. 2. електрични апарат за сушење косе.

Fö'hn..., fö'hn... {фö'н-}: ~artig *a* сличан јужном ветру; ~en *imp.* es föhnt {фö'нт} дува југ; ~ig {фö'них} *a* јужан, југован, шибан југом; ~wetter *n* југовина *f*, јужно време; ~wind *m* јужни ветар, топла олуја *f*.

Fo'hre {фö'р} [лат. fario] *f* 1. = Forelle. 2. = Föhre.

Fö'hre {фö'р} [свн.] *f* 3b = Kiefer бор *m*.

fö'hren {~н} *a* боров.

Fö'hren... {фö'рн-}: ~baum *m* бор; ~holz *n* боровина *f*; ~wald *m* борова шума *f*, борје *n* coll., бор(ов)ик.

Foka'l... {фö'кал-}: ~abstand *m*, ~distanz *f*, ~länge *f*, ~weite *f* жижна (и. жариска) (раз)даљина. [риште *n*.]

Fo'kus {фö'кус} [лат.] *m* inv. = жижка *f*, жа- Fol. *abr.* = Folio.

Fo'lge {фö'лг} [folgen] *f* 3b 1. след *m*, пратња, слеђење *n*, следовање *n*; in einer ~e без прекида, један за другим, узастопце; in bun-ter ~ без реда; с брда с дола; e-e gewisse ~ wobei beobachten сачувати у чему извештај (и. поредак). 2. ред *m*, низ *m*, ток *m*, наставак *m*, продужење *n*. 3. издање *n*;

die zweite ~ друго издање; der neuen ~ erster Band прва свеска новог издања. 4. будућност; die ~ wird es lehren будућност ће нас научити, будућност ће то показати, временом ће се видети; in der ~ после, убудуће, унапредак, отсад(а). 5. последица, дејство *n*, исход *m*, резултат *m*, плод *m*; в. in-folge, zufolge; Grund und ~ разлог и последица; die Sache ist für mich von ~ *n* ствар ће за мене имати последица; ствар за мене неће бити без последица; die ~en des Krieges последице рата; traurige ~ *n* haben имати жалосне последице; dieses wird keine ~ *n* nach sich ziehen то неће имати последица; zur ~e haben имати за последицу, повљући - лачити за собом; die ~ *n* tragen сносити последице; an den ~ *n* eines Sturzes sterben умрети услед пада; dieses Ereignis hatte den Fall des Hauses (der Firma) zur ~e услед овога догађаја пала је трговачка, кућа (фирма); das wird schlimme ~ *n* für Sie haben то ће бити од рђавих последица по Вас. 7. закључак *m*. 8. послушност, слушање *n*; j-m ~ leisten (по)слушати кога; e-r Einladung ~ leisten одазвати се позиву; ~ geben слушати; e-m Gesuche ~ geben испунити, уважити молбу; den Gesetzschriften ~ leisten повиновати се законским прописима; e-m Befehl ~ leisten повиновати се заповести.

Fo'lge..., fo'lge... {фолг-}: ~gang *m* ток (и. след) догађаја; ~gemäß = *recht*; ~geschlecht *n* наредни (и. будући) род *m*, наредно поколење *n*; ~jahr *n* наредна година *f*; ~leer *a* без последице, безуспешан; ~niedrig *n*; ~leistung *f* слушање *n*, повиновање *n*; ~los *a* = ~leer; ~magd *f* службеница, пратиља, соборица.

fo'lgen {фолг-} [свн.] I *intr.* (s, h) 1. следити, -овати; ићи, долазити (nach et. *dat.* за чим), пратити; j-m ~ следовати кому, ићи (и. поћи) за ким; er ist mir gefolgt пошао је за мном; ~ Sie mir! хайдете за мном!; er folgt der Mode он иде за модом; auf Regen folgt Sonnenschein за кишом долази сунце; auf den Frühling folgt der Sommer за пролећем долази лето; j-m auf Schritt und Tritt ~ пратити кога у стопу; es folgten ihm zwei Männer за њим су ишла два човека; j-m in der Regierung ~ наследити кога у влади, доћи после кога на владу; j-m im Amte ~ заузети нечије место у служби; das Geld folgt anbei новац се прилаже, новац се шаље у прилогу; wie folgt као што следује; овако; на овај начин; die Bemerkung ist wie folgt zu ändern опаску (и. примедбу) ваља овако изменити; wenn dem Unfall der Tod folgt када после несрећног случаја настане смрт; e-r Leiche ~, dem Leichenzuge ~ бити на пратњи (и. на погребу); j-m überall ~ ићи свуда за неким, пратити некога стално; gehen Sie voran, ich werde Ihnen ~ идите напред, а ја ћу за вама; Fortsetzung folgt наставиће се; dem alten (herkömmlichen) Gebrauche ~ држати се старих обичаја. 2. следовати, излазити (auset. *dat.* из чега); daraus folgt; es folgt dar-

aus одатле следује, отуда следи, отуда излази; was folgt daraus? шта следује из тога? шта ће из тога изићи?; es mag daraus ~, was da wolle па нека одатле изиђе шта му драго. 3. (вех. са *h*) (по)слушати, угледати се на; ~ Sie mir! послушајте ме!; j-m ~ (по)слушати кога; dem Rate j-s ~ (по)слушати чији савет; er hat mir nicht gefolgt није ме послушао; er folgt s-m eigenen Kopfe он иде за својом главом; man muß dem Arzte ~ треба слушати лекара; wenn ich meiner inneren Stimme folgte кад бих послушао свој унутарњи глас (и. своју савест). II ~d *p. pr.* и *a* наредни, следећи, што иде (и. следује), овакав; der ~de Tag наредни (и. идући) дан; am ~den Morgen сутрадан; ein Brief ~en Inhalts писмо ове садржине; die ~en Worte ове речи. IH Fo'lgende(r) *m*, Fo'lgende *f*, Fo'lgende(s) *n* 9l: der (die, das) Folgende који (-а, -е) долази (и. следи), следећи (-а, -е); und das Folgende и следеће; и ово; er schreibt uns ~es он нам пише ово (и. следеће); ~es sind die Tatsachen ово су чињенице, ево чињеница. iV Fo'lgen *n* следовање; слушање, повинова- fo'lgen... {фолг-} в. Folge... [ње, угледање.] fo'lgender... {фолг-нд-р-}: ~gestalt {-гштлт}, ~maßen {-масн}, ~weise *adv.* овако, на овај начин.

Fo'lgen..., fo'lgen...: ~los *a* без последица, беспоследични; ~reich *a* = folgerreich; ~reihe *f* = Folgereihe.

fo'lgende {фолг-нтс} *adv.* готово † 1. потом, касније, доцније; убудуће. 2. = folglich.

fo'lgen...: ~schwer *a* = folgeschwer.

fo'lger {фолг-р} *m* 2l, ~in {-ин} *f* 3c 1. следбеник, -ца, присталица. 2. наследник, -ца. 3. пратилац, учесник у пратњи, погребу.

fo'lge|recht *a* (dv.) доследан(-но), следствен(о).

Folgeret' {фолг-рѐ} *f* 3b претерано, недоследно закључивање, претерани, недоследни закључци *mpl.*

Fo'lge..., fo'lge...: ~reich *a* са значајним последицама, од крупних последица, замашан, судбоносан, кобан; ~reihe *f* след *m*, ред *m*, низ *m*; ~richtig *a* = folgerichtig; ~richtigkeit *f* доследност, следственост.

fo'lgern {фолг-рн} [folgen] I *tr.* 15f закључи(ва)ти, извести -одити закључак; daraus folgere ich из тога закључујем. II Fo'lgern *n*, Fo'lgerung *f* закључивање, извођење закључка; (само Folgerung) закључак *m*, *phls.* непосредан закључак (yn. Syllogismus); ohne daraus Folgerungen für die Zukunft zu ziehen а да се из тога не изводе закључци за будућност.

Fo'lgerungs..., fo'lgerungs... {фолг-рүн-с-}. ~vermögen *n* моћ (и. способност) *f* закључивања (и. извођења закључака); ~weise *adv.* закључујући, закључком.

Fo'lge..., fo'lge...: ~satz *m* закључак, закључен став; ~schwer *a* = folgerich; ~stern *m* звезда пратилица *f*, пратилац; ~welt *f* потомство *n*; ~widrig *a* (dv.) недоследан (-но); ~widrigkeit *f* недоследност; ~zeit *f* а) будућност; б) потомство.

fol'glich {фолґлїх} I *сј.* следствено; дакле; о-туда. II *adv.* † = foigends.

fol'gsam {фолґсам} *a* послушан, покоран.

Fo'lgbarkeit {фолґбарџт} *f* 3b б. *pl.* послушност, покорност.

Folia'nt {фолїант} [лат.] *m* 3a књига *f* величине табака, књига *f* са великим листовима.

Fo'lie' {фолї} [лат.] *f* 3b 1. (металан танак) лист *m*. 2. *fig.* супротност, позадина за истицање; eine häßliche Person dient einer schönen als ~ лепа се особа боље истакне кад је крај ње ружна; die Häßlichen der Schönheit zur ~ geben; die Häßlichen als ~ für die Schönheit geben ругобе ставити поред лепотица да би ове још лепше изгледале. 3. ☞ = Folio 2. [листова.]

Fo'lien'macher *m* фабрикант (и. творничар) | folie'ren {фолїерн} [лат.] I *tr.* 15g 1. ein Buch ~ означити бројем стране књиге. 2. ☞ прилеп[ити] -љивати танак металан лист (*acc.*: на). II Folie'ren *n* означавање бројевима; ☞ прилепљивање танких металних листова.

Fo'lio {фолїо} [ит.] *n* 6e и *n* 6i 1. Buch in ~ (*abr.* Fol.) = Foliant; *fig. co.* Narr in ~ будадала на крадрат; будала над будалама. 2. ☞ страна *f* (листа).

Fo'lio... {фолїа-} ~band *m* 2d свеска (и. књига) *f* у великом формату; ~format *n* велики формат *m*.

Fo'lt'er {фолт'ер} [нвн.] *f* 3d 1. справа за мучење, мучила *n* *pl.*; j-n auf die ~ spannen мучити кога (и *fig.*), ударити (и. метнути) кога на муке. 2. мука, мучење *n*, кињење *n*, ударање (и. метање) *n* на муке.

Fo'lt'erbank *f* 2a мучила *n* *pl.*, мучилиште *n*.

Fo'lt'erer {фолт'ерер} *m* 2l мучитељ, мучилац.

Fo'lt'er...: ~eisen *n* гвозђа *n* *pl.* за мучење; ~gerät *n*, ~instrument *n* справа *f* за мучење, мучила *n* *pl.*; ~kammer *f* мучилиште *n*, соба за мучење; ~knecht *m* мучитељ, мучилац.

fo'lt'ern {фолт'ерн} [срвн.] I *tr.* 15f = auf die Folter spannen; sein Gewissen foltert ihn мучи га савест његова. II sich ~ мучити се. III Fo'lt'ern *n*, Fo'lt'erung *f* мучење, ударање (и. метање) на муке.

Fo'lt'er...: ~pein *f*, ~qual *f* муке веље *f* *pl.*, мучење *n*; ~qualen erdulden бити на мукама (и *fig.*); ~schmerz *m* мучилишни бол; ~schraube *f* кврпе *f* *pl.* за мучење; ~seil *n*, ~strick *m* уже *n* за мучење; ~stube *f* = Folterkammer; ~werkzeug *n* = ~gerät.

Fond {фон} *m* 6i 1. темељ, подлога *f*, основ. 2. ☞ позадина *f*. 3. горње (и. задње) седиште *n* (у колима). 4. ☞ аус. = Fonds.

Fonds {фон, *pl.* фоны} [фр.] *m* 6i 1. основни капитал *m*, главница *f*, фонд, заклада *f*. 2. *pl.* државне обвезнице *f* *pl.*, државни папири, фондирани државни дуг; öffentliche ~ erlitten einigen Rückgang обвезнице државног зајма су мало пале; die Kurse der auswärtigen ~ sind gestiegen понео се курс обвезница државног зајма на страни. 3. *fig.* основ, дар.

Fo'nds... ☞ ~besitzer(in *f*) *m* капиталиста, -киња; ~börse *f* берза за државне папире (и. хартије); ~handel *m* трговање *n* (са) држав-

ним папирима; ~makler *m* берзански посредник за државне папире; ~spekulant *m* спекулант са државним папирима.

Fontä'ne {фонтен} [нвн. 1600 г., хол. *фр.] *f* 3b водоскок *m*.

Fontane'll {фонтанел} [фр.] *n* 2g, ~е {~} *f* 3b 1. ☞ меко место *n* на темену новорођенчета, теме *n*. 2. просечени канал *m* за цеђење гноја.

fo'ppen {фоппн} [нвн. 17 в., шатр. 18 в. „лагати“] I *tr.* 15a j-n ~ шагачити се с ким, *fat.* спрдати се с ким, терати спрдњу (и. шалу, шегу) с ким; задикивати (и. дирати) кога.

II Fo'ppen *n* = Fopperei'.

Fo'pper {фопер} [шатр. 14 в. „тобожњи просјак“] *m* 2l, ~ин {~йн} *f* 3c потсмевац, -ица, подругљивац, -ица; задикивало.

Fopperei' {фоперџе} *f* 3b шагачење *n*, спрдане *n*, терање спрдње (и. шеге); задикивање.

Fo'rce {форс} [фр.] *f* 3b 1. *fat.* das ist seine ~ ту је он јак. 2. и ~karte *f* карта која се сече само адутом.

forcie'ren {форсирн} [фр.] *tr.* 15g форсирати, убрзати, ускорити, -авати, изну[д]ити, -ђавати, претерати.

Fö'rde {фөрд} *f* 3b затон *m*.

Fö'rder... {фөрдр-} *veh.* ☞: ~abteilung *f* провозни одељак *m*, провозиште *n*; ~anlage *f* постројење *n* за изношење руда; ~bahn *f* индустријска железница, превозна пруга, рударска железница; ~band *n* водоравна извлачица *f*.

Fö'rderer {фөрдрер} *m* 2l 1. тражилац, потраживалац; молилац. 2. по-, иза[з]ивач.

Fö'rderer {фөрдрер} *m* 2l, Fö'rd(er)in {фөрдр(er)ин} *f* 3c = Beförderer(in).

Fö'rder... ☞ ~erz *n* извозна (и. товарна) руда *f*; ~gefäß *n* суд *m* за вађење, рудничка ведрица *f* (и. кова *f*); ~göpel *m* = ~maschine; ~hund *m* = ~wagen; ~karren *m* рудничка колица *n* *pl.*; ~kette *f* X ланац *m* за подизање (и. преношење); ~kohle *f* мајдански (и. јамски) угаљ *m*, непребран угаљ, ровни угаљ; ~korb *m* корпа *f* за изношење (руде); ~kosten *f* *pl.* трошкови *m* *pl.* око износа (руда из рудника); ~leute *m* *pl.* извозачи руднички.

fö'rderlich {фөрдрлїх} *a* 1. користан, пробитачан; услужан. 2. auf das Förderlichste што пре; што брже.

Fö'rder... ☞ ~maschine машина (и. stroj *m*) за извлачење руда, извлакуша.

fo'rder'n {фөрдэрн} [свн.; *vorder] I *tr.* 15f 1. исказати, изискивати, захтевати, тражити (et. von j-m што од кога); das fordert die Klugheit то изискује разборитост; ich habe nichts weiteres zu ~ не тражим (и. не потражујем) више ништа; das ist es, was ich zu ~ ein Recht zu haben glaube то је оно за шта мислим да имам право да тражим; die vom Gesetze geforderten Formalitäten формалности које закон изискује; wir ~ die Bezahlung dieser Schuld захтевамо да нам се плати дуг. 2. ☞ тражити; ~ Sie! кажите своју цену!; wieviel haben Sie noch von mir zu ~? колико још тражите од мене? колико сам Вам још дужаи?; der

Kaufmann fordert zu viel трговац много тражи; wieviel fordert et dafür? колико (он) тражи за то? 3. j-n ~, j-n vor sich ~ поз(и)вати кога к себи (да се јави, да претстане); j-n vor Gericht ~ позвати некога на суд, тужити кога суду. 4. поз(и)вати, изаз(и)вати (zum Zweikampf на двобој); er hat ihn auf Pistolen gefordert позвао га је на двобој пиштољима. II Fö'rderu n = Forderung.

fö'rderu {фө'рдэру} [свн.] 15f1 tr. 1. (opp. hemmen) ускорити, -авати, убрза(ва)ти. 2. fig. унапредити, -ђивати; подупрети, -ирати, потпомоћи, -агати, подгурнути, ићи у корист, у прилог; die Künste ~ унапредити -ђивати уметности, потпомоћи -агати уметности; Handel und Gewerbe müssen gefördert werden трговина и занати морају се потпомагати. 3. ✕ копати, вадити; терати колица п, рудничким просторијама, провозити руду кроз окна; (zutage) ~ извличити руду на површину земље, црпати, црпсти, извличити (воду); die Pumpe fördert viel Wasser шмрк вади (и. црпе) много воде; fig. ans Licht ~; zutage ~: изнјети -осити на видело, обелоданити, -њивати. 3. ✕ подићи, -зати, пренјети, -осити II intr. (h) напредовати, успевати. III sich ~ хитати, журити се, тежити напред. IV Fö'rderu n = Förderung f.

Fö'rderu {фө'рдэру} n 2h¹ = Förderung.

Fö'rder...: ~platte f ✕ плоча за обртање, плочиште п, подложница; ~punkt m ✕ изгониште п, место п за изгон (из рудника); ~quer-schlag m ✕ извозна побочна галерија f.

fö'rderu {фө'рдэру} I a = förderlich. II adv. 1. ~st(-st), aufs Fördersamste {-st} што пре, што брже. 3. ~st најпре, пре свега.

Fö'rder... ✕; ~schacht m извозно окно п; ~schale f извозна корпа; ~schnecke f завртањ т за превозење; ~seil п уже за извлачење, окнарско уже; ~sohle f извозни спрат т у руднику; ~stollen m извозни поткоп; ~strecke f извозна галерија, извозни ходник; ~trumf п = ~abteilung.

Fö'rderung {фө'рдэрун} f 3b (в. fordern) 1. захтев(ање п) т, тражење п, потраживање п, исказење п, изискивање п. 2. позив(ање п) т, изазивање п (на двобој); ~ vor Gericht позив на суд; ~ zum Zweikampf позивање, изазивање на мегдан (и. на двобој). 3. ✕ потраживање п; e-e ~ an j-n haben имати (какво) потраживање од кога; meine ~ an ihn beträgt 1000 Mark моје потраживање од њега износи 1000 марака.

Fö'rderung {фө'рдэрун} f 3b (в. fördern) 1. ускоравање п, убрзавање п, пожуривање п. 2. потпора, потпомагање п, подупирање п. 3. напредовање п, напредак п, успевање п, унапређење, -ивање п. 4. ✕ вађење п, изношење п, извлачење п; пренос т (руда кроз ходнике у руднику; од рудника даље); црпење п (и. извлачење) п воде.

Fö'rderungs... {фө'...с-} ✕; ~anlage f постројење п за вађење (и. извлачење) (руда и. воде); ~kasten т сандук за извлачење руда.

Fö'rderungs|klage f тужба због дуга, тужба за наплату дуга. [✕ средство за вађење.]

Fö'rderungs|mittel n средство за унапређење;

Fö'rderungs|recht n право потраживања; ~ gegen j-n право потраживања од кога.

Fö'rder...: ~wagen т колица п pl. за извлачење (руда из рудника), вагонет.

Fö'rderin f в. код Förderer.

Fore'lle {фөрел} [ивн.] f 3b (в. Fohre) 2 пастрма, пастрмка.

Fore'llen... {фөрелн-}: ~bach т поток са пастрмкама; ~fang т лов пастрмки, лов на пастрмке; ~fänger т, ~fischer т ловац пастрмки; ~porzellan п јапански порцелан т са финим перама; ~salat м салата f са црвеним перама; ~teich т рибњак за пастрмке. fore'nsisch {фөрэнзш} [лат.] а судски; die ~e Medizin судска медицина.

For'rke {фөрр} [(свн.) дн., *лат. furca] f 3b 1. виле f pl. 2. рогуље f pl. 3. остве f pl.

For'rkell {-л} f 1. ✕ рачваста мотка за подизање камена. 2. ✕ рачвасто копље за вешање мрежа. [лати. 2. ✕ набости на рокове.]

for'rkeln {фөррклн} tr. 1. набости на виле, ви-

For'rle {фөррл} f 3b = Kiefer.

Form {фөрм} [срвн.; *фр.] f 3b 1. облик т; лик т, обличје п, изглед т, слика, прилика, вид т; in dieser ~ у овом облику, овакав; aus der ~ bringen изменити облик (acc.: dat.); in e-e andere ~ bringen да(ва)ти други облик (acc.: dat.), изменити облик (acc.: dat.); ~ und Inhalt облик и садржина; äußere ~ спољашњи облик; aus der ~ kommen (из)губити свој облик; die ~en der Kristalle облици кристала; die Erde hat die ~ e-r Kugel земља има облик лопте; poetische ~ поетски облик; in aller ~ у најлепшем облику, у најлепшој форми, прописно; bloße ~ чиста, пука формалност; in (aller) ~ Rechtsens према (свима) правилима, прописима права (и. закона), како закон прописује; in gehöriger ~ у пропис(а)-ном облику; an ~en kleben држати се строго прописа, бити формалиста. 2. калуп т; in eine ~ gießen сипати у калуп. 3. gr. облик т, стање п; tätige ~ радно стање; leidende ~ трпно стање. 4. облик т, образац т, модел т. 5. начин т, лепо понашање п; ein Mann ohne ~en човек који се не зна у друштву понашати, прост човек; der ~ wegen форме ради; тек онако; gesellschaftliche ~ друштвени начин опхођења; das gerichtliche Verfahren nach der ~ судски поступак по форми; gegen die ~ vorstoßen огрешити се о уобичајени начин. 6. ✕ форма; слог т стегнут у оквир. 7. ✕ тип т.

forma'l {фөрмал} [лат.] а 1. формалан, који се тиче облика, по облику, по форми, спољашњи; ~e (opp. materielle) Ursache формалан узрок. 2. ~e Bildung интелектуално образовање.

Forma'lien {-н} [лат.] pl. inv. формалности.

Formali'smus {фөрмалцсмус} [лат.] т bg формализам, начело п које полаже пажњу само на спољашњу страну, придржавање п облика.

Formall'st {-лјст} т За формалиста, онај што много полаже само на спољашност.

Formalität {~литет} *f* 3b = **Förmlichkeit** формалност, обичај *m*, спољашност.

Fo'rm..., **fo'rm...** {форм-} ~**änderung** *f* из-, промена облика; ~**arbeit** *f* ливени рад *m*, калупски рад *m*. [чина *f*, облик *m*.]

Forma't {фөрмат} [лат.] *n* 2g фөрмат *m*, вели-

Formatio'n {фөрмацион} [лат.] *f* 3b формација, састав *m*; **X** **militärische** ~ војна формација, строј; **aufgelöste militärische** ~ развијени строј; **geschlossene militärische** ~ смакнута строј. [промена у формацији, преуређење.]

Formatio'ns... ~**veränderung** *f*, ~**wechsel** *m*

Fo'rm..., **form...**: ~**bank** *f* сто *m* за калупске радове; ~**bar** {формбар} *a* пластичан; ~**barkeit** {~карт} *f* 3b пластичност; ~**beständigkeit** *f* сталност (и. постојаност) облика; ~**bestimmend** *a* што одређује облик, пресудан за облик; ~**bestimmung** *f* одређивање *n* облика;

~**brett** *n* калупна даска *f*; ~**draht** *m* калупна жица *f*, ~**eisen** *n*: а) гвозђе за изливање; б) гвозђе одређеног облика (Т, L, H). [зац *m*.]

Fo'rmel {формел} [лат.] *f* 3d формула, обра-

Fo'rmel..., **fo'rmel...** {фөрмел-}. ~**buch** *n* књига *f* образаца; ~**haft** {формелхџфт} *a* образачки, шаблонски; ~**kram** *m* формализам, формалности *pl*.

forme'll {формел} [фр.] *I a* формалан, правилан, по (и. према) облику, форми. *II adv.* формално; ~**genommen** узевши по правилу. *III das Forme'lle* {~} формално, формалност.

fo'rmeln {формелн} [Formel] *vk* формулисати, да(ва)ти (*acc.*: *dat.*) извршан, одређен облик. [wesen *n* формализам *m*.]

Fo'rmel...: ~**sammlung** *f* збирка образаца; ~

fo'rmen {фөрмен} [лат.] *I tr.* да(ва)ти (*acc.*: *dat.*) облик, уобличи(ти), -авати, укалупи(ти), -лавати, узети -иматиотисак, сас(у)ти -ипати у калуп; *e-n* Hut ~ дати шеширу облик; *den* Teig zu Brot ~ од теста направити хлеб(ове), тесто премесити у хлеб(ове); *ein* Held wird nicht geformt, er wird geboren јунак се не може створити (и. направити), он се мора родити. *II sich* ~ образовати се, стварати се, правити се. *III Fo'rmen n*, **Fo'rmung** *f* давање облика, уобличавање, калупљење.

Fo'rmen..., **fo'rmen...** {фөрмен-}. ~**arm** *a* *gr.* сиромашан (у) облицима; ~**lehre** *f* наука о облицима; ~**mensh** *m* човек (беспрекорне) спољашности (и. форме), формалиста; ~**reiter** *m* = ~**mensh**; ~**reich** *a* богат (у) облицима; ~**reinheit** *f* чистота облика; ~**sinn** *m* смисао за облик (и. форме); ~**wesen** *n* = **Formelwesen**.

Fo'rmer {фөрмер} *m* 2l 1. ~, ~**in** {~йн} *f* 3с творилац, -тељка, твора(ц), -чица. 2. моделар; калупар. [мља; б) = ~**sand**.]

Fo'rm(er)de *f*. а) грнчарска (и. лончарска) зе-

Formerei' {формерџ} *f* 3b 1. = **formen** *II*. 2. радионица за моделовање.

Fo'rm..., **fo'rm...**: ~**fehler** *m* (по)грешка *f* у начину, формална грешка *f*, ~**flasche** *f* = **Gußflasche**; ~**geben** *n*, ~**gebung** {~гебун} *f* 3b давање *n* облика, уобличавање, -ење *n*; ~**gefühl** *n* осећање облика, осећање за облик; ~**gerecht** *a* према пропису (и. форми), про-

писан; ~**gewandt** *a*: а) вешт у говору; б) искусан у друштвеном понашању; пун манира, отмен; с) који уме живети; ~**gewölbe** *n* свод *m* калупа; ~**gießer** *m* ливац; ~**gießerei'** *f* ливење *n*; ~**hammer** *m* чекић за искривање златних листића.

formie'ren {фөрмџрен} [лат.] *15g I tr.* формирати, (с)творити, (на)чинити, образовати, постројавати, -ити, **X** **ein neues Regiment** ~ образовати нов пук; **† in** Seiten ~ пред(о)мити -амати у стран(и)це. *II sich* ~ формирати се, образовати се, сврста(ва)ти се, постројити се, -авати се, уредити се, -живати се. *III Formie'ren n*, **Formie'ring** *f* формирање, образовање, постројавање, -ење.

...**förmig** {~фөрмиг} у слож., на пр. *ein* ~ једнообразан. [~ једнообразност.]

...**förmigkeit** {~карт} *f* 3b у слож. на пр. *Ein-*

Fo'rm...: ~**kasten** *m* калупни сандук; ~**kugel** / калупна лопта; ~**lehm** *m* грнчарска (и. лончарска) иловача (и. глина) *f*.

fö'rmlich {фөрмлих} [Form] *I a* 1. формалан, према облику (и. форми), прави, потпун, правилан; *darauf* kam seine ~e **Abdankung** на то је дошла његова формална оставка; *aus dem Streit* ward eine ~e **Schlägerei** свађа се претворила у праву тучњаву (и. тучу). 2. лепог облика, уобличен. 3. свечан. 4. изричан, одређен. *II adv.* формално, управо, потпуно, савршено, просто, одређено; *er* **hates** ~ *darauf* **abgesehen**, *mich* zu **ärgern** он је просто (и. само) ишао за тим да ме (на)једи.

Fö'rmlichkeit {~кџт} *f* 3b 1. формалност. 2. свечаност, церемонија.

Fo'rm..., **fo'rm...**: ~**los** *a* а) безобличан, грдан, наказан; б) неотесан, незграпан; *das* **Formlose** in seinem **Benehmen** неустезање у његову понашању; ~**losigkeit** *f*. а) безобличност, наказност, грдност; б) неумешност у понашању, незграпност, неотесаност; ~**mangel** *m* оскудица *f* у начину понашања; ~**maschine** *f* машина за калупљење (и. ливење); ~**presse** *f* преса за прављење златних листића; ~**rahmen** *m* калупни оквир; **†** оквир (и. форма); ~**sand** *m* песак за калупљење (и. моделовање); ~**sand|kasten** *m* сандуче *n* са песком за калупљење (и. моделовање); ~**scheibe** *f* лончарски котур *m*; ~**schneide|kunst** *f* калупарска (и. моделарска) вештина (и. уметност); ~**schneider** *m* калупар, моделар, дуборезац у дрвету; ~**steg** *m* **†** окрајак; ~**stein** *m*: а) калупни камен; б) цигла *f*; ~**tisch** *m* калупарски сто, сто за моделовање.

Formula'r {формулар} [лат.] *n* 2g¹ 1. штампани образац *m*, формулар *m*. 2. схема, шема *f*.

Formula'r..., **formula'r...** {~ар-}: ~**mäßig** *a* по (и. према) обрасцу; ~**sammlung** *f* збирка образаца (и. модела).

formulie'ren {формулирџен} [лат.] *15g I tr.* формулисати, срочити, саставити, -љати, да(ва)ти (*acc.*: *dat.*) облик, образовати, исказати речима, написати. *II Formulie'ren n*, **Formulie'ring** *f* формулисање, образовање, састављање, давање облика, срочјавање, -ење.

Fo'rm..., fo'rm...: ~veränderung *f* промена облика; *℥*vollendet *a.* а) савршених облика, савршене форме; б) дивне говорничке способности; ~vollendung *f* савршеност у облику; ~wechsel *m* промена *f* облика; ~wesen *n* формалност *f*, уоквиреност *f*; *℥*widrig *a* противан (прописано) форми.

forsch {фѳрш} [дн.; *фр. force] *a* *fam.* снажан, јак, кршан.

Fo'rsch..., fo'rsch... {фѳрш-}: ~begier(de) *f* жеља за испитивањем (и. за истраживањем); радозналост; *℥*begierig *a* жељан испитивања (и. истраживања).

Fo'rsche {фѳрш} *fam.* *f* 3b 6. *pl.* = Nachdruck. fo'rschen {фѳршн} [свн.] *℥*se *℥*intr. (*h*) истражи(ва)ти, испит(ив)ати; распит(ив)ати се, кушати; bei *j-m* ~, ob... распитивати се код некога да ли...; in *et.* ~ истраживати што; nach *et.* ~ трагати за чим; nach *j-m* ~ распитивати се о коме. II ~d *p. pr.* и *a* испитивачки, продиран; *adv.* испитујући, истражујући, испитивачки. III Fo'rschen *n*, Fo'rschung *f* испитивање, истраживање, распитивање, трагање.

Fo'rscher {фѳршр} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c 1. истраживалац, -чица, истраживач, испитивач, -ица. 2. тражилац, -ља. 3. истраживач, мислилац, научник.

Fo'rscher... {фѳршр-}: ~blick *m* испитивачки (и. продири) поглед; ~geist *m* истраживачки дух; ~pfad *m* истраживачки пут; ~sinn *m* истраживачки смисао, смисао за истраживањем; ~trieb *m* истраживачки нагон.

Fo'rsch..., fo'rsch...: ~gewicht *n* = Senkblei; *℥*gierig *a* = *℥*begierig.

Fo'rschheit {фѳршхѳт} *f* 3b *fam.* снажност, јачина, кршност; окретност, делатност.

Fo'rsch..., fo'rsch...: *℥*lustig *a* оран за истраживање (и. испитивање); ~lust *f* воља за испитивањем (и. истраживањем); *℥*sam {фѳршзам} *a* склон испитивању (и. истраживању), истраживачки.

Fo'rschungs... {фѳршунс-}. ~eifer *m* ревност *f* у истраживању; ~ergebnis *n* исход (и. плод *m*, резултат) истраживања; ~gebiet *n* област *f* истраживања; ~geist *m* истраживачки дух, проницљив дух; ~reise *f* истраживачки пут *m*, истраживачко путовање *n*, путовање *n* ради истраживања; ~reisende(r) *m* (научник) истраживач; ~trieb *m* нагон за истраживањем. [ма *f* (уп. Wald.)]

Forst {фѳрст} [свн.; *фр., ит.] *m* 2g; *f* 3b шу-]

Forst... {фѳрст-}: ~akademie *f* академија за шумарство, шумарска академија; ~akademiker *m* слушаца шумарске академије; ~amt *n*: а) шумско одељење (у министарству); б) шумска управа *f*; ~aufseher *m* шумар, чувар (и. надзорник) шуме; ~bann *m* шумско подручје *n*; ~baum *m* шумско дрво *n*; ~beamte(r) *m*, ~bedienstete(r) *m* шумарски чиновник; ~besitzer *m* власник шуме; ~bewirtschaftung *f* гајење *n* шуме, искоришћавање шуме, шумарство; ~bezirk *m* шумски срез, шумско подручје *n*; ~diebstahl *m* горосеча *f*; ~dienst *m* шумарска служба *f*; ~

direktion *f* дирекција шума, шумска управа. Forstei' {фѳрстѳ} *f* 3b 1. шумарева кућа. 2. шумско подручје *n*.

forstei'lich {фѳрстѳлѳх} *a* = forstlich.

fo'rsten {фѳрстн} [Forst] *tr.* 1. ставити -љати под шумску власт. 2. е-п ~ уступити -ати кому (у)део у шуми; geforsteter Mann човек са уделом у шуми. [= geforsteter Mann.]

Fo'rster {фѳрстр} *n* 2l 1. *prov.* = Förster. 2.)

Fö'rster {фѳрстр} [срвн.; *Forst] *m* 2l 1. шумар. 2. = Forster 2. 3. ~in *f* 3c шумарка, шумаревица, шумарева жена.

Försterei' {фѳрстрѳ} [срвн.] *f* 3b 1. шумарева кућа, шумарија. 2. шумско подручје *n*, део *n* шуме. 3. суд *m* за горосечу и његово заседавање. [кућа *f*.]

Fo'rster...: ~haus *n*, ~wohnung *f* шумарева

Fo'rst..., fo'rst...: ~fach *n*: а) управа *f* шума; б) наука *f* о шумама, силвикултура *f*; ~frevel *m* горосеча *f*; ~gefälle *n* доходак *m* од шуме; ~geraume *n* крчевина *f*; *℥*gerecht *a*: а) вешт у шумарству; б) по закону о шумама; ~gerechtigkeit *f* право *n* коришћења шумом; ~gericht *m* суд *m* за шумске ствари; ~gesetz *n* закон *m* о шумама; ~grenze *f* шумска међа; ~gewächs *n* шумско биље (и. дрвеће); ~hammer *m* чекић са жигом за обележавање продатог дрвета и. дрвета за сечу; ~haus *n* шумарева кућа *f*, шумарија *f*; ~herr(in) *f* *m* власник -ица шуме; ~hüter *m* шумар, лугар, чувар шума; ~inspektor *m* надзорник (и. инспектор) шума; ~kultur *f* гајење *n* шуме, шумарство *n*; ~kunde *f* наука о шумама, шумарство *n*; *℥*kundig *a* вешт у шумарству; ~leh(e)n *n* феудна шума *f*; *℥*lich {фѳрстлѳх} *a* шум(ар)ски; ~mann *m* шумар стручњак; *℥*männisch *a* шумарски; *℥*mäßig *a* = *℥*gerecht; ~meister *m* надзорник (и. инспектор) шума; ~nutzung *f* приход *m* од шуме; ~ordnung *f* шумска уредба, уредба о шумама; ~rat *m* шумарски саветник; ~recht *n*: а) шумско право; б) право сече шуме за огрев; *℥*rechtlich *a* по пропису закона о шумама; ~revier *n* = ~bezirk; ~sache *f* шумска ствар, ствар која се тиче шуме; ~schule *f* шумарска школа; ~schütze *m* = ~hüter; ~stein *m* шумски међаш (камен); *℥*technisch *a* шумско-технички, што се односи на искоришћење шума; ~ung {фѳрстун} *f* 3b = Forst; ~verbrechen *n*, ~vergehen *n* = ~frevel; ~vermessung *f* мерење *n* шума, разграничење *n* шума; ~verordnung *f* пропис *m* закона о шумама; ~verwalter *m* директор шумске управе; ~verwaltung *f* шумска управа, управа шума; ~wesen *n* шумарство; ~wirt *m* шумар стручњак; ~wirtschaft *f* шумарство *n*; ~wissenschaft *f* = ~kunde; *℥*wissenschaftlich *a* шумарствени.

Fort' {фѳр} [фр.] *n* 6i фор *m*, тврђава *f*, град *m*. fort' {фѳрт} [срвн.] *adv.* 1. даље; напред; er schrieb ruhig ~ писао је мирно даље; ell. nur immer ~ само тако даље, само тако наставите; es will mit der Sache nicht ~ ствар не иде (и. не напредује), ствар је стала (и. застала); es will mit ihm nicht recht ~ он не напре-

дује. 2. in e-m (и. in eins) ~, in einem Zuge (*fam.* in einer Tour) ~ непрестано, непрекидно; **fort und fort** једнако, стално, непрекидно, вечно; **und so fort** (*abr.* usf.) и тако даље (*abr.* итд.). 3. отсутан; далека; отишао; sie sind ~ отишли су, отпутовали су; wir wollen ~! хоћемо да идемо! хајдмо!; meine Uhr ist ~ (боље: weg) оде мој часовник (= пропао је, изгубио се); alles ist ~ све је отишло (и. пропало); er muß ~ он мора ићи (и. удаљити се); ~ mit deinem Gelde! иди (ти) са својим новцем! носи свој новац!; ~ mit dir! одлази!; торњај се!; ~ marsch! чисти се (одавде)!; ~ von hier! хајдемо одавде!; der Kaiser ~... кад је цар отишао...

fort... у смислу *hinweg* в. *weg...*

fort... као предмета уз *v. sep.*, и уз глаголске *s* и *a*, увек значи: а) кретање унапред; б) непрестаност нечега, трајање; одлазак, удаљавање (боље: *weg...*).

fort|a'b {фортан} *adv.* отада, убудуће, надаље.

Fort..., **fort...** {форт}: **~arbeiten** I *intr.* (h) продужити -авати рад (и. посао), непрестано (и. даље) радити; II *sich mühsam ~arbeiten* с муком напредовати, пробијати се; III *~arbeiten* и даљи рад, продужење *n* (и. наставак) *m* рада; **~bauen** *tr.* *intr.* (h) наставити -љати грађење, даље градити; **~** продужити -авати (и. наставити -љати) вађење (и. рад у руднику); **~bauen** *n* наставак *m* грађења, даље грађење; **~** даље вађење, даље ископнишћавање рудника; *sich ~begeben* = *sich wegbegeben*; **~bestand** *m* = *~bestehen*; **~bestehen** *intr.* (h) продужити постојање (своје), постојати и даље, важити и даље; даље опста(ја)ти, оста(ја)ти у важности, продужавати се, настављати се; *~bestehen* *n* продужење (и. настављање) постојања (свога), даље трајање, опстојање и даље; **~bewegen** I *tr.* кретати напред (и. даље), (по)кренути с места; II *sich ~bewegen* маћи се (и. мицати се) напред; кретати се; напредовати; *~bewegen* *n*, *~bewegung* *f* мицање, даље кретање, напредовање; *~bewegungs|art* *f* начин *m* кретања; *~bewegungs|mittel* *n* возило, превозно средство; **~bilden** I *tr.* усавршавати, образовати даље, наставити образовање; II *~bilden* *n*, *~bildung* *f*: а) даље образовање, даље школовање, усавршавање; б) (даље) образовање после свршене школе; в) развијање, напредовање; *~bildungs|anstalt* *f*, *~bildungs|schule* *f* продужна школа; школа за усавршавање; *~bildungs|schul|wesen* *n* продужно школовање; *~bildungs|verein* *m* друштво *n* за продужно образовање (и. школовање); **~blasen** I *intr.* (h) стално дувати, дувати и даље, продужити -авати да дува(ју); II *tr.* = *wegblasen*; **~bleiben** *intr.* (s) = *wegbleiben*; **~brauchen** I *tr.* непрестано употребљавати, употребљавати и даље, наставити употребу (*acc.*: *gen.*). II *intr.* (h) *fam.* *ich brauche nicht fort* не треба да идем (и. да одлазим); **~brausen** *intr.*: а) (h) бучати, хујати, шумети и даље; б) s) отхујати, одлучати

ти, отићи бучећи (и. хујећи); **~bringen** I *tr.* а) (за ствари) уклањати, -онити, од-, пре|нети; б) (за лица) одвести, уклонити, одагнати, отерати; *man kann ihn nicht ~bringen* не можеш га отерати; е-н Schüler in der Schule **~bringen** гурати ученика (да прелази) из разреда у разред, гурати ученика кроз школу; в) Blumen **~bringen** (од)неговати, одржа(ва)ти цвеће; *fig.* j-n **~bringen** издржавати, прехра|нити, -њивати кога; *sich ~bringen* (mit et. *dat.*) живети (од чега), пробијати се кроз живот (чим); *~bringen* *n*, *~bringung* {~брин-ун-} *f* 3b одношење; уклањање; одвођење; преношење; превођење; *~dauer* *f* = *~dauern*; **~dauern** I *intr.* (h) (по)трајати, трајати даље, постојати и даље; продужити се, -авати се = **~bestehen**; II **~dauernd** а (*dv.*) непрестан(о), непрекидан(-но), сталан(-но), трајан(-но), постојан(о); III *~dauern* *n* продужење, трајање *n* и даље, постојање *n*, непрестанак *m*, непрекидност; **~drängen** *tr.* ис-, по|тиск(ив)ати, ис-, о-, по|тиснути; *fig.* = *wegdrängen*; **~dürfen** *intr.* (h) = *wegdürfen*. **fo'rt**{форт}{ит.} *adv.* ♣ форте, снажно, јако.

Fort..., **fort...**: **~eilen** *intr.* (s) = *wegeilen*; **~entwickeln** I *tr.* разви(ја)ти даље; II *sich ~entwickeln* разви(ја)ти се даље, напредовати у развијању; III *~entwickeln* *n*, *~entw|ck(e)lung* *f* дали развитака, даље (и. стално) развијање, напредовање.

Fort|e|plano {фортпано} [ит.] *n* пијано, клави-р; *~fabrikant* *m* фабрикант клавира; *~spieler* (in *f*) *m* свирач(ица) на клавиру.

Fort..., **fort...**: **~erben** *intr.* (h), *sich ~erben* насле|дити се, -ђивати се, прен|осити се -ети се наслеђем (и. с колена на колена); *der Vater erbt die Krankheit auf den Sohn* fort ову је болест отаца наследством пренео на сина, ову је болест син наследио од оца; *die Familienbilder haben sich vom Vater auf den Sohn fortgeerbt* породичне слике прелазили су у наследство с оца на сина; **~fahren** I *tr.* = *wegfahren* II; II *intr.* а) (s) = *wegfahren* I; *ich bin erst gegen Mittag fortgefahren* ја сам се одвезао тек пред подне; б) (h) продужити (ва)ти, наставити, -љати; *ich habe fortgefahren zu lesen* наставио сам да читам, наста-вио сам читање; *fahren Sie nur fort!* продужите само! наставите само!; *mit einer Arbeit ~fahren* наставити посао (и. рад); *~fall* *m* в. Ausfall 2 и Wegfall; отпадање; **~fallen** *intr.* (s) = *wegfallen*; **~liegen** *tr.* шчистити, изме-сти; **~flattern** *intr.* (s) = *wegflattern*; **~fliegen** *intr.* а) (s) = *wegfliegen*; б) (h) продужити (с) летење(м), наставити летење, и даље лете-ти; **~fließen** *intr.* а) (s) = *wegfließen*; б) (s, h) непрестано тећи, (и) даље тећи, продужити тећи (и. да тече); в) *fig.* *da fließt die Arbeit munter fort* рад чило одмиче; **~führen** I *tr.* а) = *wegführen*; б) продужити, -авати, наста-вити, -љати (Mauer зид); **~das Geschäft seines Vaters ~führen** продужити (и. наставити, и даље водити) радњу свога оца; II *~führen* *n*, *~führung* *f* одвођење; настављање, наставак *m*, продуж|авање, -ење; *~gang* *m* [~gehen]

= Weggang; b) = ~führung; развој, ток; die Sache hat ihren ~gang ствар иде (и. тече) својим путем; die Sache hat keinen ~gang ствар је застала (и. не напредује); c) успех, напредак; ich wünsche Ihrem Unternehmen guten ~gang желим Вашем предузећу да успе- (ва); *~geben tr.* = weggeben; *~gehen I intr.* (s) a) = weggehen; b) даље ићи, наставити (и. продужити) пут, трајати; наставити се, -љати се; sein Gehalt geht fort плата му тече даље; wenn das nur kurze Zeit noch (so) *~geht* ако то само још кратко време (тако) потраје; wenn es so *~geht* ако се тако настави, ако тако продужи; c) напредовати, успевати; unsere Arbeit geht glücklich fort иаш рад напредује; II *tr.* immer denselben Weg *~gehen* увек ићи истим путем; III *~gehen n* = ~gang; од-, полажење; стално (и. непрекидно) идење; *~geschritten p. p.* од *~schreiten*; *~gießen I tr.*: a) про-, ода|сути, про-, ода|сипати; b) *imp.* es gießt fort киша непрестано лије; *~glimmen intr.* (h) тињати даље.

For't|gürtel {форт-} *m* X појас утврђења.

For't..., for't...: *~haben tr.* er möchte ihn (es) gern *~haben* он би га се радо отресао; желео би да он(о) није овде; *~halten tr.* и даље држати, продужити држање; *~handeln intr.* (h) a) (и) даље радити (и. делати), наставити рад (и. делање); b) наставити трговање, продужити трговати; *~helfen I intr.* (h) a) j-m *~helfen* помоћи -агати кому да оде (и. да иде, да продужи пут); j-m bei der Flucht *~helfen* помоћи кому да побегне, помоћи кому у бекству; b) j-m (и *tr.* j-n) *~helfen* помагати -оми кому, подржавати кога у животу, гурати кога; II *sich ~helfen* протурати се, прометати се, гурати се (кроз свет). III *~helfen n* (пот)помагање, подржавање; *~hi'n {фортхун} adv.* = *~ab*; *~hinken intr.* a) (s) отхрамати, отшантати; b) (h) продужити (и. наставити) да храмље, -у, храмати (и) даље; *~humpeln intr.* (s) отшантати. [фортификација, утврђивање, -ење.]

Fortifikation {фортификацион} [фр.] *f* 3b X fortifikato'risch {~торџш} *a* фортификациони, с гледишта утврђивања.

Forti'ssimo, forti'ssimo {фортисимо} *adv.* и *n* би (pl. и бк) ㊦ (abr. ff) врло снажно, фор- тисимо.

For't..., for't...: *~jagen I tr.* = wegjagen; II *intr.* a) (h) (и) даље терати (и. вијати), (и) даље јурити; (и) даље ловити; b) (s) одјурити трком; *~kommen I intr.* (s) 1. = wegkommen; der Knabe kam früh von Hause fort дечак је рано отишао од куће; mache, daß du fortkommst! a) гледај да што пре одеш; b) одлази! чисти се! торњај се! губи се!; mit dieser Entschuldigung kommst du nicht fort таквим извињењем нећеш се (моћи) ишчупати; 2. даље (и. напред) ићи; про|ћи -лазити; die Wege sind so schlecht, daß man nicht *~kommt* путеви су тако рђави; да се не може ићи напред; auf diesem Wege ist nicht *~zukommen* овим се путем не може ићи (и. проћи); 3. *fig.* напредовати; (gut) ~усне(ва)-

ти; прокопсати; schlecht *~kommen* не успевати; diese Pflanzen wollen in unserem Boden nicht *~kommen* ове биљке не успевају на нашем земљишту; er kommt mit dieser Arbeit nicht fort у овом послу неће успети; 4. про- па|сти, -дати, неста(ја)ти, изгубити се; das Buch ist mir fortgekommen nestало ми је књиге; 5. пролазити, излазити на крај, (пре)-хранити се, исхрањивати се; II *~kommen n* одлажење; напредак *m*, напредовање, успевање; glückliches ~kommen успевање, успех *m*; пролажење, издржање, прехрана *f*; sein ~kommen haben зарађивати за живот; sein gutes ~kommen haben имати лепе приходе; er findet nirgends sein ~kommen не може ни- где наћи зараде; *~können intr.* (h) = wegkönnen; (vor Müdigkeit) nicht mehr *~können* не моћи више (од умора); nicht *~können* не моћи се макнути с места; ich kann nicht weiter fort не могу даље (ићи); *~kriechen intr.* (s) = wegekriechen; *~kriegen I tr. fam.* = wegbringen I; II [Krieg] даље ратовати, продужити рат(овање); *~küssen tr.* пољупцима (и. љубљењем) отепати; *~lassen I tr.* = weglassen; II *~lassen n*, ~lassung *f* допуштање -ење одласка; изостављање, пропуштање; *~laufen I intr.* (s) a) = weglaufen; b) (и) даље трчати, трчати без престанка, непрестано; тећи, пружати се; X der Sold läuft fort плата тече и даље; die Zinsen laufen fort камата тече даље; der Weg läuft längs dem Flusse fort пут иде поред реке, пут се пружа поред реке; diese Mauer läuft bis zur Stadt fort овај се зид простире све до града (и. вароши); dieser Fehler läuft durch das ganze Buch fort ова се погрешка провлачи кроз целу књигу; II *tr.* denselben Weg *~laufen* ићи истим путем; III *~laufend a* (dv.) непрестан(о), непрекидан (-но), продужан, текући; *~laufende Nummer* текући број; *~laufendes Konto* текући рачун; IV *~laufen n* трчање; бежање; даље (и. непрестано) трчање; бекство; продужавање; течење; *~leben intr.* (h) и *tr.* једнако живети, живети даље, продужити живот; in seinen Kindern *~leben* продужити свој живот у својој деци; nach dem Tode *~leben* живети и после смрти; sein Andenken lebt unter uns fort успомена на њега живи у нама и сада; II *~leben n* живот *m* после смрти; *~leiten I tr. a)* = wegleiten; b) спроводити -ести даље; II *intr.* (h) даље водити (и. управљати); III *~leiten n*, ~leitung *f* одвођење; спровођење; ~leitungsfähigkeit *f* ~спроводљивост; ~leitungsvorrichtung *f* справа за спровођење; *~machen I tr. a)* удаљавати, укл|онити, -ањати, отстранити, -њивати; mach den Schmutz fort уклони (и. скини) прљавштину; b) ruhig seine Arbeit *~machen* радити мирно даље, наставити мирно свој рад (и. посао); II *intr.* (h) a) продужити, наставити; an (и. mit) et. (dat.) *~machen* наставити (и. продужити) рад на чему; so macht denn fort! радите тако даље! b) (по)журити се, (по)хитати; III *sich ~machen* = sich wegmachen; ~marsch *m* a) = Abmarsch; b) =

Weitermarsch; **2** marschie'ren *intr.* a) (s) = wegmarschieren; b) (h) продужити пешачење (и. маршовање); **2** mögen *intr.* (h) = wegmögen; ich mag nicht fort не иде ми се; ich möchte wieder fort хтео бих опет да идем (и. одем); **2** müssen *intr.* (h) = wegmüssen; du mußt fort мораш (от)ићи; mußt du schon fort? зар мораш већ да идеш?; **2** nahme *f* = **2** nehmen; **2** nehmen *l tr.* a) = wegnehmen; b) наставити одношење (и. узимање), даље узимати; **2** nehmen *n* (од)ношење (са) собом, скидање; стално узимање (и. одношење); **2** sich 2 packen = sich 2 scheren; pack dich fort! торњај се! губи се!; **2** pflanzen *l tr.* a) умножавати, -ити, расплодити, -ђавати; раса-дити, -ђивати; et. auf j-n 2 pflanzen прен[ети]-осити што на кога; b) *fig.* ширити (е-е Lehre науку); **2** sich 2 pflanzen расплодити се, -ђавати се; множити се; плодити се; рас-прост[ети] се, -ирати се, ширити се, прено-сити се; die Vogel pflanzen sich durch Eier fort птице се плоде јајима; sich von e-m Geschlecht zum anderen 2 pflanzen преносити се с колена на колена; **2** pflanzen *n*, **2** pflan-zung *f* распло[ђавање], -ење, расплод *m*, множење, умножавање, плођење; прости-рање, преношење; ширење; **2** pflanzer(in) *f* *m* шири[лац], -ља, распростирач(ица), рас-простраивач(ица).

For'tpflanzungs... fo'rtplanzungs... (форт-пфланцунгс-)

2 fähig *a* расплодлив, спо-собан за расплођавање; **2** fähigkeit *f* распло-дливост, способност за расплођавање; **2** ge-
schwindigkeit *f* брзина распростирања (и. прено-шења); die **2** geschwindigkeit des Schalles брзина преношења звука; **2** organ *n* орган *m* за размножавање (и. расплођавање); **2** trleb *m* нагон размножавања (и. расплођавања).

For't... fo'rt...: **2** rafften *tr.* зграбити и понети (са собом); die Krankheit hat viele Menschen 2 gerafft болест је покосила много света; **2** räumen *tr.* = wegräumen; **2** reden *intr.* (h) говори даље (и. непрестано), продужити свој говор; es wird 2 geredet наставља се гово-
вор, говори се непрестано; er redet noch im-
mer fort он још увек говори, он не престаје са говором; **2** reisen *intr.* a) (s) = wegreisen; b) (h) наставити -љати свој(е) пут(овање), продужити пут(овање); **2** reißen *tr.* a) = weg-
reißen; b) отргнути, однети, по-, од[вући]; mit sich 2 reißen по-, од[вући] са собом; sich von et. (dat.) 2 reißen lassen занети се чи-
ме, завести се чиме; **2** reiten *intr.* (s) a) = wegreiten; b) продужити јахање, јахати и даље; **2** rennen *intr.* (s) = wegrennen; **2** rollen *l tr.* откотрљати, одваљати, котрљати даље, одваљати даље; **2** intr.: a) (s) = wegrollen; b) (h) даље се котрљати, даље тутњити (и. грмети); **2** rollen *n* котрљање (даље), ваља-
ње; **2** rücken *l tr.* по-, од[макнути], по-, од[маћи] (den Tisch сто); **2** intr. (s) кретати се (даље), одлазити; напредовати, одмицати (и *fig.*); **2** rücken *n*, **2** rückung *f* по-, од[мицање]; кретање даље, одлажење, напредовање; **2** rücken eines Schülers in eine höhere Klasse

прелаз ученика у старији разред; **2** rudern *l tr.* = wegrudern; **2** intr. a) (s) = wegrudern; b) (h) продужити веслати, наставити веслање, ве-
слати (и) даље; **2** rufen *tr.* одазвати; **2** satz *m* продуж(ет)ак, продужење *n*, израштај, апо-
физа *f*; **2** schaffen *l tr.* 15a a) = wegschaffen; eine Unbekannte, die Klammer 2 schaffen осло-
бодити се непознате, заграде; ein Übel 2 schaf-
fen уклонити зло; b) отпратити, послати; **2** intr. (h) 14h даље стварати, продужити стварање; schafft fort am guten Werke про-
дужите рад на добром делу; **2** schafften *n*, **2** schaffung *f* одношење, уклањање; отпра-
вљање, одашиљање, преношење; **2** sche-
ren (от)торњати се; **2** scheuchen *tr.* расплаши-
ти, отерати плашњом; **2** schicken *tr.*, **2** schik-
ken *n*, **2** schickung *f* = wegschicken, Wegschik-
kung; **2** schieben *l tr.* = wegschieben; **2** intr. (h) продужити (и. наставити) (с) гурање(м), стал-
но куглати се, продужити куглање; **2** schie-
ben *n*, **2** schiebung *f* одгуривање, одмицање; **2** schießen *l tr.* = wegschießen *l*; **2** intr. a) (s) = wegschießen *l*; b) (h) продужити-авати (и. наставити) пуцање, стално пуцати, не пре-
стајати са пуцањем; **2** schiffen *intr.* (h) от-
пловити; **2** schiagen *l tr.* = wegschlagen; **2** intr. (h) a) и даље тући, стално тући; b) и даље (и. непрестано) певати (славу); **2** sich 2 schlängen даље се вијугати, непрестано се вијугати; **2** schleichen *intr.* (s) и sich 2 schleichen = sich wegschleichen; **2** schleifen *tr.* a) = wegschleifen; b) 15a одвући, одвлачити, одвући за собом; **2** schlendern *intr.* a) (s) = wegschlendern; b) (h) непрестано тумарати (и. шврљати), (и) даље тумарати (и. швр-
љати); **2** schleppen *l tr.* одвући -лачити са собом, однети, -осити; j-n mit sich 2 schleppen (од)вући кога са собом; auf der Erde 2 schleppen вући (и. теглити) по земљи; **2** sich 2 schleppen вући се; **2** schleudern *tr.* хитнути, завитлавањем бацити, *fam.* завр-
љачити; **2** schlüpfen *intr.* (s) = wegschlüpfen; **2** schnellen *l intr.* (s) (от)перјати, (от)шиша-
ти; **2** tr. хитнути, пикнути; **2** schreiben *tr.*, *intr.* (h) писати даље; **2** schreiten *l intr.* (s) (от)корачати; *fig.* напредовати; zu et. ande-
rem 2 schreiten пре[и]-лазити на нешто дру-
го; in der Wissenschaft 2 schreiten напредо-
вати у науци; пратити науку; die Arbeiten schreiten unter guten Bedingungen fort радо-
ви напредују под добрим условима; mit sei-
ner Zeit 2 schreiten ићи напред са својим добом; **2** schreitend *a* који се креће напред; напредан; постепен; **2** schreitende Bewegung напредно (и. прогресивно) кретање (и. ги-
бање); **2** schreiten *n*, **2** schreitung *f* идеје (и. корачање) напред; напредовање, напре-
дак, *m* успевање; **2** schritt *m* напредак, успех; **2** schritte machen одмицати; напредовати; ein Mann des 2 schritt(e)s напредан човек; keine 2 schritte machen не напредовати; **2** schrittler {-шритл[ер]} *m* 21 напредњак; **2** schritt-
lich {-шритл[их]} *a* напредан, напредњачки.

For'tschritts... ~freund *m*, ~mann *m* напредан човек, напредњак; ~partei *f* напредна странка.

Fo'rt..., **fo'rt...**: **zschweben** *intr.* a) (s) одлебдети; b) (h и s) продужити лебдети, непрестано лебдети; **zschwemmen** *tr.* сплавити, -љати, однети; **zschwimmen** *intr.* a) (s) отпливати, пливајући отићи; b) (h и s) пливати (и) даље, не престајати са пливањем; **zsegeln** *intr.* (s) ☞ = **wegsegeln**; **sich zsehnen** = **sich wegsehnen**; **er sehnte sich fort** чезну је да оде, свим срцем је желео да оде; **zsenden** *tr.* послати; **zsetzen** *I tr.* a) наставити, -љати, продужити, -авати; **seine Geschäfte wieder zsetzen** продужити своје послове; **предузети** опет свој посао; **zgesetzt** (*adv.*) непрекидан(-ио), непрестан(о); **durch zgesetztes Arbeiten** непрекидним радом; b) = **wegsetzen**; **II intr. (h) и **sich zsetzen** наставити се, -љати се, продужити се, -авати се; **III ~setzen** *n* = **setzung**; **~setzer** (*in f*) *m* настављач(ица), продуживач(ица); **~setzung** {~**setzung**} *f* 3b продужавање, -ење *n*, наставак *m*, настављање *n*; **v. folgen**; **zsolien** *intr.* (h) треба да одле-у; треба да идле-у; **ich soll heute fort** данас треба да одем (и. да идем); **zspinnen** *I tr.* = **ausspinnen** *I* 2; **II intr. (h) и даље прести, наставити -љати предење; **zsprengen** *intr.* (s) = **zjagen** *II* b; **zspringen** *intr.* a) (s) отскакати, отићи скачући; b) (h) непрестано (и. даље) скакати; **zstellen** *tr.* = **wegstellen**; **zstoßen** *tr.* = **wegstoßen**; **zstrecken** *I tr.* = **wegstrecken**; **II intr. (s) a) отумарати, отскитати се; b) ☞ **пружати** се, простирати се; **das Gebirge streicht nach Süden** fort планина се пружа према југу; **zströmen** *intr.* (s) (даље) струјати, тећи, куљати, отицати; **zstürmen** *I intr.* a) (s) = **wegstürmen**; b) (h) **es stürmt noch immer fort**: a) бура још увек траје; b) још непрестано звони звоно на узбуну; **II tr.** **sein halbes Leben zstürmen** пола живота свога провести у бури; **die Winde stürmen uns die Freude** fort ветрови (силни) односе нам нашу радост; **zstürzen** *intr.* (s) одјурити, сунути напоље; **ztaumeln** *intr.* a) (s) отетурати се; b) (h) и даље се тетурати; **ztönen** *intr.* (h) не престајати да звони, звонити (и. звучати) и даље; **ztraben** *intr.* a) (s) = **wegtraben**; b) (h) и даље касати, стално касати; **ztragen** *tr.* a) = **wegtragen**; **das Schiff wurde von der Strömung zgetragen** водена струја је однела брод; b) носити и даље; **er muß sein Elend ztragen** он мора своју беду и даље да (с)носи (и. трпи); **ztreiben** *I tr.* a) = **wegtreiben** *I*; **das Vieh zur Weide ztreiben** (о)терати стоку на пашу; b) продужити да ради, -е, наставити, -љати, бавити се и даље (*acc.: abl.*); **er kann's so nicht ztreiben** он то не може и даље тако радити; ☞ **e-n Stollen ztreiben** продужити окно; **den Handel ztreiben** наставити (и. продужити) трговање, бавити се и даље трговином; **II intr. (s) = **wegtreiben** *II*; **wir trieben mit der Strömung fort** нас је и даље носила водена струја; **III ~treiben** *n*, **~trieb** *m* продужење, настављање; **sich ztrollen** = **sich zscheren**; **ztun** *tr.* однети, уклонити, са-крити, узети.********

Fortu'na {**фóртyна**} *f* 8b *myth.* Фортуна (богиња среће).

Fo'rt..., **fo'rt...**: **zwachsen** *intr.* (s) продужити да раст|е, -у, расти (стално), порастати; **sich zwagen** усудити се да од|е, -у; **zwähren** *intr.* (h) = **zdauern**, **zbestehen**; **zwährend** *a* = **zdauernd**; *adv.* непрестано, трајно, без престанка, увек, једнако; **zwälzen** *I tr.* (од)ваљати; **II sich zwälzen** (од)ваљати се, ваљати своје вале; **zwandeln** *intr.* (s) грести даље, даље путовати, продужити пут(овање); **auf dem Wege der Tugend zwandeln** грести (и. ићи) и даље путем врлине; **zwandern** *intr.* (s) a) = **wegwandern**; b) даље путовати, продужити пут(овање); **zwehen** *I tr.* = **wegwehen**; **II intr. (h) даље дувати, продужити да дува(ју); **zweisen** *tr.* = **abweisen**; **zwerfen** *tr.* = **wegwerfen**; **zwirken** *intr.* (h) непрестано делати (и. радити); **der Mensch soll zwirken**, solange er Kraft dazu hat човек треба да ради све дотле докле осећа снагу за то; **sein Einfluß wirkt noch fort** његов се утицај и даље осећа; **zwischen** *tr.* = **wegwichen**; **zwollen** *intr.* (h) a) = **wegwollen**; b) **nicht zwollen** не хтети ићи, не хтети крелнути-тати; **das Pferd will nicht fort** коњ неће никако да пође; **zwünschen** *tr.* и **sich zwünschen** = **wegwünschen**; **ich wünsche mich fort** von hier желим да одем одавде (и. да сам далеко одавде); **zwüten** *intr.* (h) непрестано беснети; **беснети** (и) даље; **zzeugen** *intr.* (h) продужити (и. наставити) да се рађа(ју), да се множи -е; **zziehen** *I tr.* одвући, одвлачити; **вући**; **отргнути**, **отети**; **es zieht mich fort** von hier нешто ме вуче одавде; **v. wegziehen** *I*; **II intr. (s) a) = **wegziehen** *II*; **er ist aus seiner Wohnung zgezogen** отселио се (и. исе-лио) из свога стана; **das Regiment wird morgen von hier zziehen** пук ће (се) сутра одавде кренути даље; b) **seines Weges zziehen** ићи даље својим путем, продужити својим путем; **~ziehen** *n*, **~zug** *m* одвлачење *n*, одлажење *n*, од-, полазак *m*; **исељење** *n*, сеоба *f*.****

Fo'rum {**форум**} [лат.] *n* 6i и 6k 1. форум *m* (римски јавни трг). 2. *fig.* форум, меродаван суд; **das gehört nicht vor mein ~** то не спада у моју надлежност.

fossil {**фосил**} [лат.] *geol.* 1a фосилан, окамењен. 1b **Fossil** *n* 6a фосил *m*, окаменотина *f*. **Fossilien...**, **fossilien...** {**фосилн-**}. **~beschreibung** *f* опис *m* окаменотина (и. фосила); **~bildung** *f* стварање *n* окаменотина (и. фосила); **zhaltig** *a* што има у себи окаменотина (и. фосила); **~kunde** *f*, **~lehre** *f* наука о окаменотини (и. фосилима).

Fö'tus {**фó-тус**} [лат.] *m* 2h¹ зачетак, зачетак.

Fou..., **fou...**, **v. Fu...**, **fu...**: **Fourage** = **Furage**; **fouragieren** = **furagieren**.

Föve'r {**фó-ве**} [фр.] *n* 6i **фoаје** *m*, чекаоница *f*, ходници *m* *pl.* у позоришту.

fr. abr. = **frei**, **frankiert**, **französisch** итд.

Fr. abr. = **Frank**; **Frau**.

Fracht {**фрáхт**} [дн. (свн.)] *f* 3b ☞ 1. воза-рина, подвоз *m*; **бродарина**, **лађарина**. 2. **то-вар** *m*, **воз** *m*, **терет** *m*; **ein Schiff in ~ nehmen**

најмити лађу, узети брод (лађу) у закуп. 3. споровозна роба.

Fra'cht..., **fra'cht...** {фрахт-}: ~**abzug** *m* одбитак подвозних трошкова; ~**aufgeber** *m* отпремник (и. пошиљалац) робе; ~**auslage** *f* подвозни трошак *m*; ~**bar** {фрахтбар} *a* преношљив (и. превозљив) бродом, железницом, колима; ~**bedingung** *f* подвозни (и. преносни) услов *m*; ~**betrag** *m* подвозна свота, преносни износ; ~**brief** *m* товарни лист; ~**buch** *n* товарна свеска *f*, књига *f*; ~**eigentümer** *m* сопственик товара (и. натоварене робе).

fra'chten (фрэхтун) *tr.* 15с 1. (по)слати по превознику, кочијашу; ⚔ закупити лађу, узети брод у закуп. 2. превозити (робу).

Fracht!..., fräch!... ~empfänger *m* прималац робе; ~er {фрāхт-р} *m* 2l: а) = ~fuhrmann, ~schiffer; б) = Befrachter; ~ermäßigung *f* снижење *n* попуст *m* подвозине; 2frei а без подвоза, без возарине, са плаћеним подвозним грошковима, бесплатно; 2frei und zollfrei бесплатно и оцарињено; ~führer *m*, ~fuhrmann *m* возар, превозилац робе; ~fuhrwerk *n* теретна кола *n* пл., теретњак *m*; ~fuhrwesen *n* превоз *m*; ~gebühr *f*, ~geld *n* возарина, бродарина: ~geschäft *n* отпремничка радња; ~gut *n* ■ = Fracht 3; als ~gut споровозно; ~gut sendung *f* споровозна пошиљка; ~kontrakt *m* = ~vertrag; ~lohn *m*, ~preis *m* = Fracht 1; ~satz *m* а) = ~geld; б) = ~tarif; ~schein *m* = ~brief; ~schiff *n* теретни брод *m*, теретна лађа *f*; ~schiffer *m* сопственик теретног брода; ~stück *n* колето; ~tarif *m* превозна тарифа *f*; ~überweisung *f*: mit ~überweisung неплаћено; ~versender *m* пошиљалац, отпремник; ~vertrag *m* уговор о превозу робе; ~wagen *m* = ~fuhrwerk; ~zettel *f* = ~brief; ~zug *m* теретни воз; ~zuschlag *m* подвозна доплата *f*.

Frack {фрак} [нвн. 18b.; *енг. frock] *m* бi и 2*d*
фрак (капут; човек у фраку).

Fra'ck... {фрак-}: ~anzug *m* (одело) фрак; ~weste *f* прсник (и. прслук) *m* за фрак; ~zwang *m* обавеза да се појави, -е у фраку.

Frage {*фраг*} [свр.] *f* 3b 1. питање *n*; e-e ~ aufstischen pote|зати -гнути питање; die ~n beantworten одгов|орити -арати на питање; die Beantwortung e- ~ geben дати одговор на неко питање; an j-n e-e ~ richten упутити некоме питање; запитати кога; eine ~ stellen постав|ити -лати питање, запитати; e-e ~ tun запитати; ~ auf ~ tun стављати питање за питањем; meine Ehre steht in ~ у питању је моја част; nicht zur ~ gehören не спадају у то (питање), не спадају (ов)амо; wie die ~, so die Antwort какво питање, такав и одговор; in ~n und Antworten у питањима и одговорима; ~ der Zeit питање (и. ствар) времена; das in ~ stehende Buch књига која је у питању (и. о којој је реч); das steht in ~; es ist noch die ~; es ist e-e große ~ то је још под питањем; es ist keine ~; da ist keine ~ за то се не пита; то је несумњиво; es ist jetzt die ~ (jetzt entsteht die ~), was zu tun? сад је

питање (сада настаје питање) шта да се ради; das ist noch die ~ то има још да се види; das ist eine heikle ~ то је тугаљиво питање; davon ist nicht die ~ није о томе реч; ohne ~ бесумње; e-e große und wichtige ~ крупно питање; die ~ nach dem Ursprung питање о пореклу; (es ist) die ~, ob (es sich wirklich so verhält) питање (је) да ли (је то баш тако). 2. питање л, нерешена ствар, нешто тешко (и. непоуздано); die orientalische ~ источно питање. 3. нек. ♀ peinliche ~ метање на муке и испитивање. 4. ♀ trajnja; es ist viel ~ nach Zucker шећер се много тражи; велика је тражња шећера.

Fra'g... {фраг-} в. Frage...

Frage {фрaгe-}: ~bogen *m* табак за одговор на постављена питања; ~buch *n* књига *f* с питањима; ~fürwort *n* упитна заменица *f*; ~kasten *m* сандуче *n* за питања; рубрика *f* за питања (у новинама).

frä'gein {фрагелн} tr. питкарати, запиткивати.
 fra'gen {фрагн} {свн.: лат. prescāri} 15a (pop.
 често 144b) 1 tr. и intr. (h) 1. (y)питати;
 распитивати (се), распитати (се); j-n et. ~
 питати кога што; (j-n) nach et. (dat.), um et.
 (acc.), über et. (acc.), wegen et. (gen.) ~ пи-
 тати кога за што (и. о чему), распитивати
 (се) (код кога) о чему; von j-m et. ~ распи-
 тивати се код некога о чему; er fragte nach
 dir питао је за те(бе), тражио те је; nach
 wem fragt er? за кога пита? кога тражи?;
 nach dem Namen ~ упитати за име; nach
 dem Preis ~ питати за цену; um Rat ~ пи-
 тати за савет; тражити савет; um Erlaubnis ~
 питати за допуштење, тражити допуштење;
 eins muß ich Sie noch ~ једно морам још да
 Вас запитам; ohne ihn zu ~ (и) не питајући
 га; nicht viel (и. lange) ~ не питати много;
 wenn ich ~ darf ако смем да запитам; wie
 kann man nur so ~! како можеш то да пи-
 таш! какво је то питање!; er hat es ohne zu
 ~ genommen он је то узео без питања; wer
 viel fragt, geht viel irre ко много пита, много
 и лута. 2. особ. fig. nach j-m (и. et.) ~ пи-
 тати за кога (и. за што), бринути се о кому (и.
 чему); ich fragte nicht danach ~ не питам за
 то; б) не тиче ме се то; was frage ich nach
 diesem Menschen не хајем за овог човека;
 er hat nichts danach zu ~ то се њега не тиче,
 нема он шта о томе да пита; nach j-s Befin-
 den ~ питати за чије здравље; питати како
 је кому; er fragt nach niemand (он) не пита
 ни за кога, не тражи никога, не тиче га се
 нико, не мари ни за кога; er fragt den Henker
 nach ihm не мари он за њ, баш га брига за
 њега; sein Gewissen ~ питати своју савест;
 e-n peinlich ~ метнути кога на мукe и испи-
 тивати га. II sich ~ питати се; sich (acc.)
 heiser fragen промукнути питајући; man
 fragt sich, woher das kommen mag пита се
 човек откуда би то могло доћи; das fragt
 sich noch то је још сумњиво, то је још у пи-
 тању. III imp. es fragt sich, ob... питање је
 да ли...; пита се да ли... IV ~d p. pr. и a у-
 питни; испитивачки; adv. испитивачки. V

Fra'gen *n* питање, распитивање; mit Fragen kommt man durch die ganze Welt ko пита не скита.

Fra'ge... ~partikel *f* упитна речца; ~punkt *m* питање *n*. [-ица, испитивач, -ица.]

Fra'ger {фрaг'ер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с питац, I

Fragerei' {фрaг'ерaй} *f* 3b питкарање *n*, запиткивање *n*.

Fra'ge..., **fra'ge...** ~satz *m* *gr.* упитна реченица *f*; ~steller(in) *m* = Frager(in), поставља-ч(ица) питања; ~stellung *f.* а) постављање *n* питања, питање *n*, интерпелација; б) *gr.* претварање потврдне реченице у упитну; ~und=Antwort=Spil *n* питалица *f*; ~stück *n* питање; ~suchт *f* страст стављања питања; ~weise *f* начин *m* питања; ~weise *adv.* а) питајући, испитујући, питањима; б) упитно; ~wort *n* 2a *gr.* упитна реч *f*, упитни придев *m*, упитна заменица *f*; ~zeichen *n* *gr.* знак *m* питања.

fra'glich {фрaк'лих} I а 1. о чему је реч, о коме је реч, дотични; die ~en Sachen ствари о којима је реч. 2. сумњив, неизвешан, у питању; das ist alles ~ то је све под питањем. II *adv.* под питањем, неизвесно, сумњиво.

fra'g'los {фрaк'лос} *a* (dv.) несумњив(о).

Fragme'nt {фрагмент} [лат.] *n* 2g фрагмент *m*; одломак *m* (Хр. уломак), комад *m*.

fragmenta'risch {~ментa'риш} *a* фрагментаран, у од-, уломцима, непотпун. [љар.]

Fra'gner {фрaг'нер} (управо Pfragner) *m* 2l пи-и

Fra'g..., **fra'g...** ~selig *a* што се радо распитује о свему, љубопитљив; ~seligkeit *f* љубопитљивост; ~süchtig *a* = ~selig; ~würdig *a* сумњив, подозреив, под питањем.

Frais *f* {фрa'с} (Frai'sen *pl.* {фрa'зeн}) ? фрас *m*, прекојас *m*, падавица.

Fraktio'n {фрaк'цион} [лат.] *f* 3b фракција, странка, партија, група.

Fraktio'ns... {~онс-}: ~beratung *f* саветовање *n* странке (групе); ~beschluss *m* закључак (и. одлука) странке (групе); ~sitzung *f* седница странке (групе).

Fraktu'r {фрaк'тур} [лат.] *f* 3b (б. *pl.*) 1. Ж (пре)лом *m*. 2. † (орр. Antiqua) готица (слова), шиласта азбука. [schrift *f* = Fraktur 2.]

Fraktu'r... {фрактур-}: ~buchstaben *m* *pl.*, ~

Frank' {франк} [нвн. 17 в.; фр.: н. Franke] I а слободан (већ у вези са frei); ich bin ~ und frei ја сам (потпуно) слободан; слободан сам као птица на грани. II *adv.* ~ und frei (потпуно) слободно. [нак (фр. новац).]

Frank' {~} [фр. 1250] *m* 3a (аус. *sg.* и *bi*) фраз

Frankatu'r {франкатур} [ит.] *f* 3b плаћање *n* поштарине унапред.

Frankatu'r... {~ур-}: ~betrag *m* износ поштарине; ~vermerk *p* ознака *f* плаћене поштарине; ~zwang *m* обавезно плаћање поштарине.

Fran'ke {франк} [свн. „слободан човек“] *m* 3a

1. Франак (становник франачке државе). 2. (на истоку) Европљанин. 3. Франкљанин;

Fra'nkin *f* 3с Франкљанка. [Франачка *f.*]

Fra'nken' {франк'н} ● *n* 2l Франк(он)ија *f.* I

Fra'nken' {~} *m* 3a франак (шв. новац).

Fra'nken... {франк'н-}: ~land *n.* а) Франачка

земља *f*, Франкија *f*; б) Франција, Француска *f*; ~reich *n* Франачка држава *f*; ~sprache *f* (на истоку) француски језик *m*; ~stück *n* (један) франак *m*, новац од једног франка; ~wald *m* ● Франкиска шума *f*.

Fra'nfurt {франкфурт} *n* 8g ● Франкфурт *m*; ~ am Mein Франкфурт на Мајни; ~ an der Oder Франкфурт на Одри.

Fra'nfurter {~р} I *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с Франкфурхан|ин, -ка, становник-ца Франкфурта.

II ~, и fra'nfurtisch {~иш} *a* франфуртски.

frankie'rbar {франк'ирбар} [frankieren] *a* ~er Brief писмо за које се плаћа поштарина.

frankie'ren {франк'ире} [ит.] 15g I *tr.* пла|тити -хати поштарину (*acc.*: за); Pakete frankiert abschicken одаслати пакете са плаћеном поштарином; ungenügend frankiert непрописно (и. недовољно) плаћен; frankierte Briefe werden beantwortet на плаћена писма се одговара. II **Frankie'ren** *n*, **Frankie'ring** *f* плаћање поштарине.

Frankie'rungs|zwang *m* обавеза да се поштанске пошиљке плаћају пре одашиљања.

Fra'nkin {френкин} *f* в. Franke 3.

frä'nkisch {френк'иш} *a* 1. франачки; das Fränkische 9l, Fränkisch *n* *inv.* а) ~e Sprache франачки (језик); б) (на истоку) француски језик.

fra'nko {фрaн'ко} [нвн. 17 в.; *ит.] *adv.* = frei плаћено, ослобођено од поштарине; ~Bahn плаћено до железничке станице; ~Bord (*abr.* Fob.) плаћено до уноса у брод; ~Spesen без трошкова, плаћено, о трошку пошиљаоца; die Ware wird ~ geliefert роба се испоручује са плаћеном поштарином, роба се испоручује о трошку пошиљаоца.

Fra'nko... {франко-}: ~brief *m* плаћено писмо *n*; ~gebühr *f* поштарина; ~kuvert *n* таксиран завој *m* (и. коверат).

Fra'nko... [Franzosen...]: ~philie *f* франкофилство *n*, љубав према Французима; ~phobie *f* франкофобија, мржња на Французе.

Fra'nkreich {франк'рeйх} [= Frankenreich] *n* 8g (б. *pl.*) ● Француска *f*; leben wie Gott in ~ живети боговски, живети као бубрег у лоју.

Frank'tireu'r {фран'(к)тирeр} [фр.] *m* 2g¹ стрелач. [ројтица *f*, ресица *f.*]

Frä'nschen {френсх'н} *n* 2l *dim.* од Franse

Fra'nse {фрaнз} [фр.] *f* 3b реса, ројта, кита, поткиће *n*. [(*acc.*: на), на-, из|ројтати.]

fra'nsen {~н} *tr.* 15e метати ројте (и. ресе) I

Fra'nsen..., **fra'nsen...** {фрaнз'н-}: ~artig *a* ројтаст, ресаст, попут реса (и. ројти); ~besatz *m* опшав ројтама; ~macher(in) *m* ројтар(ка), ресар(ка), израђивач(ица) ројти (и. реса). **fra'nsig** {франз'иш} [Franse] *a* реса(с)т, са ресама, ројта(с)т, са ројтама.

Fra'nz {фрaнц} [лат. Franciscus, *нем. Franke] *m* 8e Фрањо, Франц.

Fra'nz... {фрaнц-} [franz(ösisch)]: ~apfel *m* ниска повијена јабука *f*; ~band *m* 2d: а) кожни повез *m* са позлатом; б) књига *f* у којном повезу; ~baum *m* ниска воћка *f*; ~brannt|wein *m* француска ракија *f*, ракија од вина; ~brot *n* земичка *f*.

Frä'nzchen {фрэнцх'н} *n* 2l *dim.* а) од Франзиска Францискица *f*; б) *dim.* од Franz Фрањица *m*.

Fra'nze {франц'е} *m* = Franzose.

Franzi'ska {франциска} [лат.] 1 *f* 8b Франциска (име). II *f* 6g нек. X убојна секира старих Франака.

Franziska'ner {фрэнцискан'р} [Franz(iskus) од Assisi (1209)] *pl.* 1. *m* 2l фрањевац, францискаца. 2. ~in {~йн} *f* 3c фрањевка, францискака.

Franziska'ner... {~ан'р-}. ~mönch *m* = Franziskaner, ~nonne *f* = Franziskanerin; ~orden *m* (калуђерски) ред фрањеваца.

Fran'z...: ~mann *m* 2a *fam.* Француз; ~männisch *a* *fam.* француски.

Franzo'se {фрэнцоз'е} [стфр. François] *m* 3a 1. ~, Französin {фрэнцоз'ин} *f* 3c Француз/з, -скиња. 2. *por.* ~п *pl.* френга *f*, сифилис.

Französelei' {фрэнцоз'эл'е} *f* 3b подржавање (и. обожавање) *n* свега францускога, галоманија.

franzö'seln {фрэнцоз'элн} *intr.* (h) 15f подражавати (и. обожавати) све што је француско.

Franzo'sen... franzo'sen... {~оз'н-}. ~feind(in) *f* *m* непријатељ(ица) Француза; ~feindlich *a* непријатељски (расположен према) Французима; ~fresser *m* французождер, крвни непријатељ Француза; ~fresserei' *f* французождерство; ~freund(in) *f* *m* пријатељ(ица) Француза; ~freundlich *a* пријатељски (расположен према) Французима; ~furcht *f* страх *m* од Француза; ~haß *m* мржња *f* на Французе; ~sucht *f* помага за Французима, галоманија; ~tum {фрэнцоз'нтум} *n* 2a б. *pl.* француство, француска особина *f*, француски карактер *m*, Французи *m* *pl.*

französie'ren {фрэнцоз'ир'н} I *tr.* 15g (по-)французити, пофранцужавати. II Französie'ren *n*, Französie'ring *f* францужење, пофранцужавање. [сифилистичан.]

franzö'sig {фрэнцоз'иг} *a* францав, вренгав, Францоз'ин *v.* код Franzose.

franzö'sisch {фрэнцоз'иш} I *a* 1. француски; das ~e Kaiserreich и. Kaisertum Француско царство; die ~e Kirche Француска црква; die ~e Republik Француска република; ~es Schloß брава што се отвара са обе стране; die ~e Sprache француски језик; das Französische 9l, Französisch *n* *inv.* француски; auf ~, ins Französische на француски (језик); ~e Spracheigenheit (Redensart) галицизам; Französisch sprechen, lernen говорити, учити француски. 2. *fig.* ~en Abschied nehmen извући се као тарана из лонца, отићи без „збогом“. 3. *por.* = französisch.

Franzö'sling {фрэнцоз'лин} *m* 2g¹ Немац који нагиње Французима.

franzö'sisch-deutsch *a* француско-немачки.

frappa'nt {фрџпант} [фр.] *a* фрапантан, чудан, необичан, за дивљење, што пада у очи.

frappie'ren {фрџпир'н} [фр.] *tr.* 15g 1. зачудити, за-, убезекнути, фрапирати. 2. смрзнуту, расхладити -живати ледом.

Fräse {фрез'е} [фр.] *f* 3b 1. ☞ глодало *n*, справа за дуб(љ)ење. 2. = Halskrause.

frä'sen {~н} [фр.] I *tr.* 15e ☞ глодати, дупсти. II Frä'sen *n* глодање.

Frä'ser {фрез'р} *m* 2l ☞ глодало *n*.

Frä'smaschine {фрџс-} *f* глодача.

fraß' {фрџс} *impf.* *ind.* frä'Be {фрџс'е} *imp. conj.* од fressen.

Fraß' {фрџс} [свн.; *fressen] *m* 2g 1. храна *f* за животиње, крма; храна за човека (презриво); ein herzlicher ~ für unsere Leser изврсна храна за наше читаоце; das ist recht ein ~ für ihn ово је баш права храна за његова прождрљива уста; der ~ der Wölfe вучја храна. 2. прождрљивост *f*; алапљивост. 3. а) наједено место *n*; б) црвоточ *f*; разједање *n* костију.

frä'Big {фрес'их} *a* ☞ = gefräßig.

fraternisie'ren {фратџрнизир'н} [фр.] I *intr.* (h) 15g фратернизовати, братимити се, пријатељски се опходити. II Fraternisie'ren *n* пријатељско (и. братско) опхођење, фратернизовање, братимљење.

fratt {фрџт} I *a* оједен. II Fratt *m* (n) 2g оједеност (уп. Wolf и Wundsein).

Fratz {фрџц} [Fratze] *m* 3a 1. гадан, одвратан човек. 2. деран, дершште *n*, дерле *n*. 3. будала, лудак.

Fra'tze {~} [нвн. 16 в.; *ит. frasche] *f* 3b 1. лудорија, којештарија, шала, будалаштина; 2. бекељење, искривљено лице; eine ~ schneiden (из)бекељити се, искривити уста, развући лице; ~n ziehen (из)бекељити се, кревележити се. 3. грдно лице *n*, грдоба; лице. 4. карикатура. [*n* = Fratz 1, Fratze 3.]

Fra'tzen... {фрџц'н-}: ~bild *n* нагрда *f*; ~gesicht *f*

fra'tzenhaft {фрџц'нхџфт} *a* 1. смешан. 2. искривљен, избекељен, развучена лица (*gen.*).

Fra'tzen...: ~kopf *m* = Fratze 3; ~macher(in) *f* *m*, ~schneider(in) *f* *m* који, -а се кревелеји; ~maler *m* карикатуриста; ~spiel *n*, ~stück *n* лакрдија *f*; ~volk *n* дечурлија *f*, дершштад; ~wesen *n* бекељење *n* *pl.*, кревелење *n* *pl.*

fra'tzig {фрџц'их} *a* = fratzenhaft.

Frau {фрџ} [свн.: Fron...] *f* 3b 1. жена, женско, женска особа; die ~ mit blauen Augen жена с плавим очима; alte ~ старица, баба; den ~en nachjagen трчати за женама; ~en haben langes Haar und kurzen Verstand у жена дуга коса, а кратка памет. 2. жена, супруга; junge ~ млада жена, млада; eine ~ haben имати жену; eine ~ nehmen оженити се; eine geborene X zur ~ haben имати за жену девојку X; ein Mädchen zur ~ begehren (и. verlangen) тражити (и. просити) девојку; zur ~ geben дати за жену; wen hat er zur ~? којом је ожењен?; er hat keine ~ није жењен, не-ожењен је; sie ist schon zwei Jahre ~ она је жена већ две године. 3. жена, издарица, домаћица; die ~ hat die Hosen ап жена господар, жена је господар у кући. 4. госпођа; ~ Mohr госпођа Мор; Ihre ~ Mutter госпођа Ваша мајка; wie geht es Ihrer ~ Gemahlin? како је Ваша супруга (и. жена)?; die gnädige ~ ist nicht zu sprechen не можете говорити са (милостивом) госпођом; ~ Administration госпођа администрација; ~ Professor

1 оспоја професорка (жена професорова). 5. *rl. Unsere Liebe ~* пречиста Богородица, блажена Девица Марија. 6. *schöne ~* — Belladonna.

Frau|base {фрѡбаз} *f* прија.

Frau|basen..., **frau|basen...** {фрѡбазн-}. *2* artig *a* као прија, попут прије; *~geschwätz n*, *~gewäsch(e) n* торокање; *2* haft {~хѡфт} *a* = *2* artig. [рокање.]

Frau|baserei' {фрѡбазрѡ} *f* 3b женско то-1

Frau|chen {фрѡхчн} *n*, **Fräü|chen** {фрѡхчн} *n* 2c (*dim.* од Frau) женица, снашица.

frau'en... {фрѡн-} *tr.* = *weiben, freien.*

Frau'en..., **frau'en...** {фрѡн-}. *~abteil n* (*m*), *~abteilung f* одељак *m* (и. купе *n*) за даме; *~anzug m* = *~kleid*; *~anwalt m* женски адвокат, бранилац еманципације жена; *~arbeit f* женски рад *m*; *~arzt m* лекар за женске болести, женски лекар; *~ärztin f* лекарка (и. докторка) за женске болести; *~beere f* ☞ глогинја; *~bettstroh n* ☞ ивањско цвеће *n coll.*, иванданче *n*; *~bewegung f* женски покрет *m*; *~bild n* женска слика *f*, слика жене, женски лик *m*; *~birke f* ☞ (Betula alba) бреза са опуштеним гранама; *~blatt n*. а) женски лист *m*; б) = *~blume*; *~blume f* ☞ калопер; *~bruder m*; а) шурак, шура; б) калуђер кармелитског реда; *~brust f* женске груди *f pl.*; *~dienst m* поштовање *n* жена, услужност женама; *~emanzipatio'n f* еманципација жена; *~faden m* = *Altweibersommer*; *~feind m* женомрзац, непријатељ жена; *~fenchel m* ☞ онајз, онајс; *~frage f* женско питање *n*; *~freund m* пријатељ жена; *~gemach n* соба *f* (и. одаја) за жену, -е; *~glas n* = *Marienglas*; *~gut n* женско добро; *~haar n*; а) женска коса *f*; б) ☞ вилине власи *f pl.*, госпоине власи *f pl.*, венирине власи *f pl.*; *2* haft {фрѡнхѡфт} *a* (*dv.*) женски, женствен(о); *~haftigkeit* {~хѡфт} *f* 3b женственост, женскост; *~handschuh m* женска рукавица *f*; *~haube f* женска капа, јашмак *m*; *~haus n* јавна кућа *f*; бурдељ *m*; *~heim n* дом *m* за жен(ск)е; *~hemd n* женска кошуља *f*; *~hopfen m* ☞ женски хмель; *~hut m* женски шешир (и. клобук); *~jäger m* женскар(ош), лола, нокташ, сукњарош; *~kirche f* = *Liebfrauenkirche*; *~kleid n* женска хаљина *f*; *~kloster f* женски манастир (и. самостан); *~knecht m* дворилац жена; удварач; *~kongreß m* женски конгрес; *~krankheit f* женска болест; *~kraut n* ☞ матичњак *m*; *~küchlein n* = *Marienkäfer*; *~leiden n* женска болест *f*; *~liebe f*: а) женска жубав; б) љубав према женама; *~list f* женско лукавство *n*; *~lob 1. n*: а) женска хвала *f*; б) похвала *f* женама, величање жена; 2. *m* хвалилац жена; *~mann m* = *~jäger*; *~mantel m*: а) женски капут (и. огртач); б) ☞ вирак; *~milch f* женско млеко *n*; *~minze f* = *~kraut*; *~mode f* женска мода; *~nabel m* ☞ = *~kraut*; *~putz m* женски украс (и. урес); *~recht n* женско право; *~rechtler(in f)* {~рѡхтлѡр(ин)} *m* 2l (3c) поборник -ца женског права гласа; *~rose f* = ☞ *Feldrose*; *~sattel m* седло *n* за женске,

женско седло; *~schaft* {фрѡншафт} *f* 3b: а) жене *f pl.*, женскадија; женскост; *~schneider(in f)* *m* кројач, -ица за женске хаљине; *~schuh m*. а) женска ципела *f*; б) ☞ трбушница *f*; *~schuster m* женски обућар; *~schutz m* заштита *f* жена.

Frau'ens... {фрѡн-} *~leute pl.* жене, женскадија *f*; *~mensch pop. n* 2c = *Frauenzimmer d*; *~person f* жена.

Frau'en... *~spiegel m*: а) женско огледало *n*; б) *fig.* жена *f* за углед другима; *~stand m* а) женски сталеж; стање (и. положај) удатих женā; б) место за женске (у храму), препрата *f*; *~stift n* = *~kloster*; женска задужбина *f*, задужбина за жене; *~stimme f* женски глас *m*; *~stimm|recht n* женско право гласа; *~stimm|rechtlerin f* поборница женског права гласа, женска слободарка, феминисткиња; *~tag m* Госпојина *f*; *~taube f* = *Turteltaube*; *~tracht f* женска ношња, женско одело *n*; *~überschuß m* вишак женских (над бројем мушкараца); *~unter|rock m* доња сукња *f*; *~verein m* женско друштво *n*; *~volk n* жене *f pl.*, женскадија *f*, женскиње *n*; *~wahl|recht n* женско изборно право; *~wurzel f* = *~blatt b*; *~blume*; *~zimmer n*. а) соба *f* за жене; б) *die ~zimmer* жене *f pl.*; в) жена, женска глава *f*; д) женско рђавог владања, извикана женска; *~zimmerchen n* госпођица *f*; *2* zimmerlich *a*, *2* zimmerisch *a* женски; *~zwinger m* харем.

Fräü|lein {фрѡлѡн} [сврн.; *dim.* од Frau] *n* 2l, *pl. fam.* и *~s 1. †* женка. 2. госпођица; *gnädiges ~* милостива госпођица; *lhr ~* *Tochter* госпођица Ваша кћи.

Fräü|lein..., **fräü|lein...** {фрѡлѡн-}. *2* haft {фрѡнхѡфт} *a*, *2* mäßig *a* као госпођица, што приличи госпођици; *~stift n* завод за девојке. **frau|lich** {фрѡлѡх} *a*, **fräü|lich** {фрѡлѡх} *a* женски.

frech {фрѡх} [сврн.] *a* 1. смео. 2. дрзак; безобразан, дрзовит, бестидан, бесраман, безочан. II *adv.* 1. смело. 2. дрско; безобразно, безочно, бестидно.

Fre|chheit {фрѡххѡт} *f* 3b 1. смелост. 2. дрскост; безобразност, безочност, бесрамност, бестидност; *er hatte die ~, mir zu sagen* он је био тако дрзак да ми каже; *sollte er wirklich die ~ gehabt haben?* зар је он одиста био толико дрзак?

fre|chlich {фрѡххѡх} *adv.* дрско. [зочник.]

Fre|chling {фрѡххѡн} *m* 2g¹ дрзак човек, бе-1

Fre|ch|sein n = *Frechheit*.

fre|cksen {фрѡхксн} *tr.* клукати.

Frega|tte {фрегѡт} [фр., ит.] *f* 3b 1. ☞ фрегата, врста брзих ратних бродова. 2. ☞ (*Fregata aquila*) тропска морска птица из кола рода (најбржа морска птица).

Frega|tten... {~ѡтн-}: *~kapitän m* капетан фрегате (данас титула); *~vogel m* и *Frega|tt|vogel m* = *Fregate* 2.

frei {фрѡ} [сврн.] I *a* 1. слободан; независан; ослобођен, избављен; *ein ~er Mensch* слободан човек; *ein ~es Leben führen* слободно живети, не зависити ни од кога; *auf ~en Fuß*

setzen пустити на слобodu, ослободити; er ist jetzt ~: a) он је сад ослобођен (постao слободан грађанин); b) он је сад пуштен из затвора; ich war so ~, Sie gestern zu besuchen био сам слободан да Вас јуче посетим; dürfte ich wohl so ~ sein, Sie darum zu bitten? да ли бих смео за то да вас замолим?; wenn ich so ~ sein darf ако смем, ако допустиш (и. допустиш); ~ werden ослободити се, ађати се; ~er Wille слободна воља; aus ~er Wahl no слободном избору; die ~e Wahl haben имати слободан избор, моћи слободно бирати; ~e Manieren haben неусиљено се понашати; kein Mensch ist ~ von Fehlern нико није без мана; ~ von Fieber без грознице; ~ von Kummer ослобођен јада; er ist ~ von Leidenschaften он је без икаквих страсти; er ist von aller Gefahr ~ он је ван опасности, њему не прети никаква опасност; er ist von jedem Verdacht ~ на њега се ни мало не сумња, на њега не пада никаква сумња; X ~ vom Militärdienst ослобођен војне службе; ~ von Schulden без дугова; von allen Sorgen ~; aller Sorgen ~ ослобођен свих брига, безбрижан; ~ von Vorurteilen ослобођен предрасуда; ~ von Verantwortung sein бити ослобођен од одговорности. 2. слободан, искрен, отворен; ~es Geständnis слободно и искрено признање; ein ~es Wort слободна (и. искрена) реч. 3. слободан, неограничен, неспречен; aus ~er Hand из слободне руке; ~e Hand haben имати одрешене руке; j-m ~e Hand lassen (geben) оставити (и. дати) кому одрешене руке; j-m ~en Lauf geben пустити коме на вољу, не сметати кому; den Dingen ~en Lauf lassen пустити да ствари иду својим током; sein ~er Herr sein бити свој господар; bei j-m ~en Zutritt haben имати код некога слободан приступ; aus ~er Hand gezeichnet нацртано слободном руком; aus ~em Antrieb од своје воље, драговољно, из сопствених побуда; aus ~en Stücken од своје воље, из сопствених побуда; es ist sein ~er Wille то је његова драга воља. 4. бесплатан; ~e Wohnung слободна стан; ~e Wohnung, Kost und Wäsche он има бесплатан стан, храну и прање; er hat bei ihm alles ~ он има код њега све бесплатно; dieser Schüler hat ~e Schule (hat die Schule ~) овај ученик не плаћа школарине, овај се ученик бесплатно школује; ~er Eintritt бесплатан улаз; ~e Fahrt бесплатно путовање; ~en Tisch haben имати бесплатну храну; ~e Wohnung haben имати бесплатан стан; ~ ab Beograd плаћено од Београда; ein ~er Brief бесплатно писмо, писмо за које се не плаћа поштарина; ~ von allen Nebenkosten без икаквих споредних трошкова; ~ ins Haus stellen са доставом у кућу, са преносом до куће. 5. слободан, беспослен, незаузет, празан; ein ~er Platz слободно (и. незаузето) место; e-e Seite im Buche ~ lassen оставити једну страну у књизи празну; ~e Stelle празно место; der Wagen ist ~ кола су слободна; wir haben

noch zwei Zimmer ~ ми имамо још две собе за издавање (и. неиздате); das Gebäude steht ~ зграда је слободна, незаузета; sie ist nicht mehr ~ она није више слободна (= испрошена је, удата је); morgen ist ~ сутра нема школе; сутра нема рада; ich habe heute den ganzen Tag ~ ја сам данас слободан; ich bin jetzt nicht ~ нисам сада слободан, заузет сам послом; in ~en Stunden у слободним часовима, у доколици; keinen ~en Augenblick haben немати ни једног слободног тренутка; keinen Augenblick ~ sein не бити ни за један тренутак слободан. 6. слободан, отворен, незаузет; ~er Platz отворено, слободно место, трг; die ~e Luft genießen наслађавати се свежим, чистим ваздухом; in der ~en Luft на чистом ваздуху (и. зраку); er hat ein ~es Feld für seine Tätigkeit он има слободно поље за свој рад; das ~e Meer отворено море; hier hat man ~e Aussicht über... овде се има слободан поглед на...; unter ~em Himmel под ведрим небом. 7. (одвећ) слободан, дрзак, безобзиран; er führt eine ~e Sprache он смело говори; er hat ein ~es Maul он је дрзак у говору, он безобзирно говори; ~e Verse: a) слободни стихови (без прописа метрике), b) невезани стихови, стихови без слика; ~e Übersetzung слободан превод, превод по смислу. II adv. 1. слободно, независно, вољно; frei sprechen говорити слободно (уп. freisprechen); ich werde meine Meinung ~ und offen sagen рећи ћу слободно своје мишљење; ~ schalten und walten können моћи слободно жарити и палити; es steht Ihnen ~, anzunehmen oder abzulehnen стоји вам до воље да (то) примите или одбијете; sich ~ benehmen понашати се слободно (и. неусиљено); sie benimmt sich etwas zu ~ она се понаша одвише слободно. 2. слободно, неограничено, неспречено; ~ ein- und ausgehen слободно улазити и излазити. 3. (одвећ) слободно, безобзирно, дрско; sehr ~ reden; zu ~ reden врло слободно (и. сувише слободно) говорити. 4. слободно, отворено, без околишења, без увијања; ~ heraussagen рећи слободно (и. отворено); sprich ~ heraus!; nur ~ heraus! слободно! реци отворено; ~ gestehen искрено признати. 5. бесплатно; j-n ~ halten држати кога бесплатно. 6. некажњено, без казне; ~ ausgehen проћи без казне. 7. ослобођено, опроштено; ~ befördert werden бити бесплатно пренет (поштанске пошљице). 8. одвојено; ~ stehen одвојено (и. засебно) стојати. 9. незаузето, ненасељено; das Haus steht ~ кућа је незаузета (и. слободна за усељење). 10. ~ sprechen говорити без претходне приправе.

Freia {фрѐа} f *Freja* (у митологији германских народа богиња љубави).

Frei'... frei'... {фрѐ-}; ~acker *m* њива *f* ослобођена од плаћања порезе; ~arche *f* валов *m* бране; ~bad *n* отворено, бесплатно купатило; ~ball *m* бесплатна играчка *f*; бесплатан плес; ~ballon *m* слободан (и. непричврштен) балон; ~bank *f* 2f: a) козара, месар-

добро; б) **§** роба ослобођена дажбина, роба, пртљаг за коју се не плаћа царина или подвоз; с) властелинико добро; ~haften **т** **§** слободна лука **ф**; **§**halten **tr.** бесплатно држати (код себе), издржавати; пла|тити -hati за (кога), ча|стити, -shavati; ~halten **п** издржаваше, плаћаше за (некога), кашиваше; ~handel **т** **§** слободна трговина **ф**; ~handels-politik **ф** политика слободне трговине; ~handels|system **п** систем **т** слободне трговине; **§**händig {-хендѝх} **а** (**dv.**) слободноруч|ан (-но), слободном руком; **§**händiges Schießen пуцање без наслона; **§**händiger Verkauf продаја из слободне руке; **§**händig schießen пуцати без наслона; **§**händig zeichnen цртати слободном руком; ~händler **т** **§** (**opp.** Schutzzöllner) присталица слободне трговине (и. слободне размене добра); **§**händlerisch {-хендлѝрѝш} **а** по слободној трговини, са-

гласан са слободном разменом добара; ~hand|zeichnen *n* слободноручно цртање, цртање слободном руком; ~haus *n* повлашћена кућа *f*, кућа ослобођена дажбина.

Freiheit {фрѣхѣт} [свн.; *frei] *f* 3b 1. слобода; независност, слободина; смелост; повластица; die ~ des Willens слобода воље; ~ der Meere слобода мора; politische ~ политичка слобода; j-m die ~ geben да(ва)ти кому слободу, пустити кога у слободу, ослободити кога; den Kindern die ~ geben допустити деци да раде шта хоће; die ~ haben, zu wählen имати слободу бирања; sich (*dat.*) die ~ nehmen усу|дити се, -ћивати се; ich nehme mir die ~, darum zu bitten слободан сам да за то (за)молим; ich durfte mir nicht die ~ nehmen не смедох да се усудим; sich ~en herausnehmen усућивати се; ослободити се; entschuldigen Sie meine ~ не замерите ми што сам се усудио. 2. слободан простор.

Freiheitler {~л'р} *m* 2l тобожњи заточник слободe.

freiheitlich {~л'х} *a* који се тиче слободe, посвећен слободи, ослободилачки; ~e Bewegung ослободилачки покрет, покрет за ослобођење.

Freiheits..., **freiheits...** {фрѣхѣтс-}: ~apostel *m* апостол слободe; ~baum *m* дрво *n* слободe (у франц. револуцији дрвеће засађено на јавним местима); ~beraubung *f* лишење (и. одузимање) слободe; ~beschränkung *f* ограничавање *n* -ење слободe; ~brief *m* = Freibrief; ~drang *m* тежња *f* за слободом; ~durst *m* жудња *f* за слободом; ~feind *m* непријатељ слободe; ~fieber *n* грозница *f* за слободом; ~freund *m* пријатељ слободe, слободар; ~gefühl *n* осећање слободe; ~geist *m* дух слободe; ~gesang *m* песма *f* о слободи; ~göttin *f* богиња слободe; ~hasser *m* слобододрзак; ~kampf *m* борба *f* за слободу; ~kämpfer *m* борац за слободу; ~krieg *m* рат за ослобођење; ~land *n* земља *f* слободe, слободија *f*; ~liebe *f* љубав према слободи; ~liebend *a* који воли слободу; ~lied *n* песма *f* о слободи, песма слободe; ~mann *m* слободар; ~mütze *f* капа (као знак) слободe; ~prediger *m* = ~apostel, проповедник слободe; ~rausch *m* занос слободe; ~sang *m* песма *f* слободи; ~sänger *m* песник слободe; ~schwärmer *m* занесењак слободом; ~sinn *m* дух слободe; ~strafe *f* затвор *m* (и. казна) лишења слободe; ~streben *n* тежња *f* за слободом; ~trieb *m* нагон за слободом; ~trunken *a* слободом опијен, пијан од слободe; ~wahn *m* крива (и. погрешна) мисао *f* о слободи, лудо веровање у слободу; ~würger *m* тлачитељ (и. убица) слободe; ~wut *f* бес *m* (и. појама) за слободом.

Frei..., **frei...**: ~herr *m* барон; ~herrin *f* бароница; ~herrlich *a* баронски; ~herrn|sitz *m* седиште *m* барона; ~herrn|stand *m* баронски стаљеж; ~herrschaft *f* баронство *m*; ~herzig *a*, *adv.*: a) = ~mütig; b) од срца дан; ~hocke *f* снопови *mpl.* ослобођени десетка; ~hof *m*, ~hufe *f* = ~gut.

Frei'in {фрѣйн} *f* 3с бароница.

Frei'..., **frei'...**: ~jahr *n* a) година слободe, година ослобођења; b) година ослобођења од дажбина; ~karte *f* a) = ~billet; b) карта која се не сече (у картању); ~kauf *m* откуп; ~knecht *m* створдер; ~konservativ *a* слободно конзервативан; ~korps *n* добровољачки одред *m*; фрајкор *m*; ~kugel *f* чаробан метак, таче које не промашује (в. ~schuß b); ~kuvert *n* = омот *m* (и. коверта *f*) са плаћеном поштарином; ~lassen *tr.* ослободити, пустити (на слободу); ~lassen *n*, ~lassung {~л'сунг} *f* ослобођавање, -ење, пуштање (на слободу); ~läbling *m* ослобођеник; ~lauf *m* = слободна осовина *f* (код велосипеда, точка), слободан точак; ~lauf|einrichtung *f* уређај *m* са слободном осовином; ~lauf|nabe *f* главчина слободне осовине (и. слободног точка); ~lebigkeit {~л'бигкѣйт} *f* 3b слободан живот *m*; ~legen *l* *tr.* раскрчи(ва)ти, очистити, ослободити; II ~legen *n*, ~legung *f* раскрчење, -ивање, ослобођавање, -ење; ~lehen *n* слободан феуд *m*.

frei'lich {фрѣл'х} *adv.* 1. дабогме, дакако, то се зна. 2. адакако, истина. 3. ✓ *co.* = frei. 4. † = durchaus.

Frei'..., **frei'...**: ~licht *n* слободна светлост *f* у пољу; светлост; ~licht|auf|nahme *f* снимак на слободној светлости; ~licht|bild *n* слика *f* рађена на слободној светлости (и. у пољу); ~licht|bühne *f* позориште *n* под ведрим небом; ~licht|maler(in) *m* сликар -ка предмета обасјаних слободном светлошћу; ~licht|maler|erei' *f* сликар(ње *n*) предмета обасјаних слободном (и. сунчаном) светлошћу; ~liegend *a* слободан, усамљен; ~ling {фрѣл'ин} *m* 2g¹ слободан човек; ~los *n* бесплатна срећка *f*; ~luft|behandlung *f* лечење *n* на свежем ваздуху, лечење у ваздушној бањи; ~machen *l* *tr.* a) ослободити, -ађати; e-n ~machen ослободити кога, пустити; s-e Güter von Hypothekenschulden ~machen ослободити своје имање (од) хипотекарног дуга; den Kopf ~machen избацити из главе; b) платити поштину за; II sich ~machen ослободити се, -ађати се; sich von e-r Verpflichtung (и. Schuld) ~machen ослободити се обавезе (и. дуга); sich von e-m ~machen ослободити се (и. отрести се) кога; III ~machen *n*, ~machung {~м'ахунг} *f* 3b плаћање поштине (*gen.*: за); ~mann *m*. a) слободан (и. независан) човек; b) поседник слободног феуда; c) = Abdecker; d) = Freier² 1; ~marke *f* = поштанска марка; ~markt *m* = слободан сајам (и. вашар), сајам без терета дажбина; ~maurer *m* слободни зидар; ~maurer|bund *m* друштво слободних зидара; ~maurer|erei *f* слободно зидарство *n*; ~maurer|isch *a* слободнозидарски; ~maurer|loge *f* ложа слободних зидара; ~maurer|orden *m* ред слободних зидара; ~maurer|schaft *f* слободно зидарство *n*; ~maurer|schaftlich *a* слободнозидарски; ~maurer|tum *n*, ~maurer|wesen *n* слободно зидарство; ~meister *m* (*opp.* Zunftmeister) ванеснафски занатлија, занатлија коме је мајсторско писмо дано

декретом; ~messe *f* = ~markt; ~mut *m* = ~mütigkeit; ~mütig {~му.тѣ} *a* (dv.) отворен(о), искрен(о), простосрдач(ан (-но), простодуш(ан (-но)); ~mütigkeit {~кѣ.т} *f* 3b отвореност, простодушност *f*; искреност *f*; простосрдачност; ~ort *m* уточиште *n*, прибежиште *n*; ~raß *m* пасош(ка пропустница *f*); ~platz *m* а) бесплатно место *n*; б) слободно земљиште *n*; ~religiös *a* слободне вероисповести; ~sam|kraut *n* ☞ = Stiefmütterchen; ~saß *m*, аус. само ~sasse *m* а) слободњак, слободан становник; б) сопственик имања које не плаћа дажбине; в) грађанин који је ослобођен плаћања дажбина; д) седелац на туђем имању чији сопственик имао право да га удали одатле по истеку извесног рока; ~schar *f* добровољачки одред *m*; ~schärler {~шчѣ.рѣ.лѣ} *m* 2l добровољац, фрајкорцац, четник; ~schein *m* уверење *n* о ослобођењу; = ~billet; ~schießen *n* слободно гађање (стрељача који нису чланови стрељачке дружине); ~schlucker *m* муфташ, мукташ, муфтација; ~schule *f* бесплатна школа; ~schule haben бити благодјејанац; ~schüler(in) *f* *m* ученик, -ца што не плаћа школарину; ~schurf *m* ☞ просто право *n* истраживања руда; ~schuß *m* а) бесплатан пуцањ (и. хитац, метак); б) хитац (и. пуцањ) непромашним метком; ~schuster *m* ванеснафски (мајстор) обућар; ~schütz(e) *m*: а) стрелац што није члан стрељачке дружине; б) волшебни стрелац, стрелац погађач; ~sein *n* слобода *f*; ~sinn *m* слободоумље *n*; ~sinnig *a* слободоуман; ~sinnigkeit *f* слободоумност; ~sprechen *l* *tr.* ослободити, -ађати; е-н Lehrling ~sprechen ослободити шегрта; den Angeklagten ~sprechen пустити оптуженика испод суђења; е-п von einer Schuld ~sprechen ослободити кога кривице; II ~sprechen *n*, ~sprechung {~шпрѣхѣ.н} *f* 3b ослобођење *n*; ~spruch *m* ослобођење *n*, пуштање испод суђења; ~staat *m* република *f*; ~staatlich *a* републикански; ~stadt *f* слободан град *m*; ~statt *f*, ~stätte *f* склониште *n*, *fig.* уточиште, прибежиште *n*; ~stehen *intr.* стајати на вољу; es steht Ihnen frei, hinauszugehen, oder zu bleiben стоји Вам на вољу да изађете или да останете; wenn es nur ~stünde када би само било допуштено; ~stehen *n* стајање на вољу; ~stehend *a* засебан, одељен, усамљен; ~stelle *f* бесплатно место *n*, благодјејанско место *n*; Inhaber е-р ~stelle благодјејанац, стипендиста; ~stellen *l* оставити -љати (и. пустити) на вољу; ich stelle es Ihnen frei остављам Вам на вољу; ~stuhl *m* = ~gericht; ~stunde *f* слободан час *m*, одмор; време одмора, час одмора; seine ~stunden zu et. benutzen употребити на што своје слободне часове (и. слободно време); ~stunde haben имати одмор, бити на одмору; ~tag *m*: а) слободан дан, дан одмора; б) петак, der Stille ~tag, велики петак; ~tags *adv.* петком; ~tätig *a* ☞ од себе делатан, самоникао.

Frei'te {фрѣ.тѣ} *f* 3b просидба, прошевина; auf die ~ gehen ићи у прошевину.

Frei'..., frei'...: ~theater *n* бесплатно позориште; ~tisch *m* бесплатна храна *f*, бесплатан обед; ~tisch|stelle *f* бесплатно место *n* у трпези; ~treppe *f* спољашње степенице, перон; ~truppe *f* добровољачка чета; ~übung *f* *gym.* слободно вежбање *n*, слободна вежба; ~weg {фрѣ.вѣ.к} *adv.* слободно; ~weg! напред марш! ~werber(in) *f* *m* [freien] проводаци|ја, -ка, -ница; ~werden *intr.* ослободити се, -ађати се; ~werden *n* ☞ ослобођавање; ~willig *a* (dv.) драговољ(ан (-но), од добре воље, доброљ(ан (-но), својевољ(ан (-но)); ~willigen|bataillon *n* добровољачки батаљон *m*; Einjährig-Freiwilligen|dienst {ѣ.н.јѣ.рѣ.х.фрѣ.вѣ.лѣ.л.г.н.д.и.н.ст} *m* једногодишња добровољна служба *f*; ђачки рок; ~willige(r) *m* добровољац; ~willigkeit *f* добровољност, својевољност, драговољност; ~zeit *f* слободно време *n*; ~zettelt *m* лист (и. цедуља *f*) (о ослобођењу од дажбина, пореза, такса, царине итд.; ~zügig {~зѣ.г.и.г} *a*: а) слободан да се (от)сели; б) нек. ослобођен дажбине на одлазак; ~zügigkeit *f* а) слобода сељења, слободна сеоба, слободно сељење *n*; б) (уп. ~zügig б) ослобођеност дажбине на одлазак; ~zügigkeits|gesetz *n* закон *m* о слободи сељења.

fremd {фрѣ.мт} [свн.] *a* 1. туђ, стран; ~es Gut туђе (и. стран) добро (и. имање); durch е-е ~e Hand gehen проћи кроз туђе руке; in ~e Hände kommen доћи (и. пасти) у туђе руке; unter ~em Namen reisen путovati под туђим именом; sich in ~e Angelegenheiten mischen мешати се у туђе ствари. 2. туђ(оземски), иностран, туђински; ~e Länder туђе земље; ~ Sitten туђи обичаји; ~e Sprache туђ (и. страни) језик; ~e Völker туђи народи; ~e Länder, ~e Sitten друга земља други обичаји. 3. туђ, стран, који не спада ту; auf ~e Reden nicht achten не освртати се на туђи говор, не обраћати пажње говорима са стране; er ist allen Ränken ~ он је далеко од свих сплетака; он не зна ни за какве сплетке; er ist solchen Gefühlen ~ он је неприступачан таквим осећањима; Untreue ist ihm ~ неверство је далеко од њега, он је неспособан да буде неверан. 4. непознат, незнан; die Musik ist ihm ~ не разбiera (и. не разуме) се у музици; е-р Sache ~ sein не познавати ствар; er ist der Sache ~; ihm ist diese Sache ~ он не познаје ту ствар; он није ушао у ту ствар; он је далеко од те ствари; er ist mir ~ непознат ми је; не познајем га; das ist mir ganz ~ то ми је сасвим (и. потпуно) непознато; ich bin ganz ~ in dieser Stadt потпуно сам непознат у овом граду; у овом граду нико ме не познаје; ~ gegen j-n tun, sich ~ gegen е-п stellen правити се да некога не познаје; er tat ganz ~ gegen mich сасвим се чинио невешт према мени; право се да ме не познаје; er wird dieser Sache ~ он одустаје од те ствари; он заборавља ту ствар; er wird mir ~ он се туђи (и. удаљује) од мене, разилазимо се. 5. чудан, чудноват, необичан, непојмљив; das kommt mir ~ vor то ми чудновато изгледа; Sie nehmen ein sehr ~es

Benehmen gegen mich an Ви заузimate пре-
мени врло чудно понашање.

Fre'md..., **fre'md...** {фрѐмт-} **2**artig **a**: **a**) дру-
гачији, различите природе (*gen.*), разнород-
дан, хетероген; **b**) необичан, чудноват, чу-
дан; **~artigkeit** *f* другојакост, различна при-
рода, хетерогеност; необичност, чудно(ва-
то)ст; **~bestäubung** *f* оплођавање *n* прахом
друге биљке.

Fre'mde {фрѐмд-} **1** *f* **3b** туђина, туђа земља,
иностранство *n*, иноземство *n*, туђинство *n*;
in die ~ gehen (и. *ziehen*) отићи у туђину (и.
иностранство), отпутовати на страну. **II**
Fre'mde(r) {фрѐмд-(р)} **s** **9l** туђин|ац, -ка,
стран|ац, -киња, туђозем|ац, -киња, ино-
стран|ац, -киња; **Fremde** *pl.* *bei Tisch haben*
имати госте на ручку.

Fre'mden... {фрѐмдн-}. **~andrang** *m* навала *f*
туђинаца (и. странаца); **~bett** *n* = *Gastbett*;
~blatt *n* лист *m* туђинаца; **~buch** *n* књига *f*
(за уписивање) странаца; **~feindlich** *a* нера-
сположен према туђинцима (и. странцима);
~führer *m* водић, вођ туђинаца (и. странаца);
~haß *m* мржња *f* на туђинце (и. странце);
~heim *n* = *Pension* дом за туђинце; **~region**
f **X** страначка легија, легија туђинаца; **~**
liste *f* списак *m* странаца; **~polizei** *f* поли-
ција за туђинце (и. странце); **~steuer** *f* по-
рез *m* на туђинце (и. странце); **~stube** *f* **a**)
гостинска соба; **b**) хотелска соба; **~verkehr**
m промет странаца (и. туђинаца).

Fre'mden...: **~zimmer** *n* = **~stube**; **~zustrom**
m прилив (и. навала) туђинаца (и. странаца).

Fre'mdheit {фрѐмтхѐйт} *f* **3b** **1.** туђост. **2.** нео-
бичност, чудноватост.

Fre'md..., **fre'md...**: **~herrschaft** *f* туђа власт,
туђинска владавина; **~herrscher** *m* туђ(ин-
ск)и владалац; **~körper** *m* **9** туђе тело *n*;
~ländisch {~лендѝш} *a* туђински.

Fre'mdigkeit *f* = *Fremdheit*.

Fre'mdling {фрѐмтлѝн-} *m* **2g** **1.** туђинац, стра-
нац. **2.** намерник, дошљак, незнанац, гост. **3.**
непознавалац (ствари). **4.** туђица *f*, туђа реч.
5. = *Findling* **2.**

Fre'mdlingin {~ѝн} *f* **3c** туђинка, туђоземка.

Fre'md..., **fre'md...**: **~name** *m* туђе име *n*; **~**
namig {~намѝх} *a* са туђим именом; **~sein** *n*
= *Fremdheit* **1**; **~sprache** *f* туђ (и. стран) је-
зик *m*; **~sprachig** {~шпрѐхѝх} *a* који говори
туђ језик, туђојезични; на туђем (и. страном)
језику; **~sprachlich** *a* што се односи на туђ
(и. стран) језик, туђојезични; **~sprachlicher**
Unterricht настава *f* (и. предавање *n*) туђих
(и. страних) језика; **~städtisch** *a* иноградски,
туђега (и. страног) града; **~sucht** *f*, **~süch-**
teiei *f* помага за туђим (и. страним), прете-
рано вољење *n*, туђега, свега што је страно;
~süchtig *a* помаман за туђим (и. страним),
који жуди за страним; **~süchtling** *m* љуби-
тељ туђега, свега страног; **~wort** *n* туђа
(и. страна) реч *f*, туђица *f*; **~wörterbuch** *n*
речник *m* туђих (и. страних) речи, речник
туђица.

frene'tisch {фрѐнетѝш} *a* френетичан, пома-
ман, махнит, бесан, прекомеран, буран.

frequen't {фреквѐнт} {лат.} *a* чест; веома (и.
јако, обилно) посећен. [глагол.]

Frequentat'i'v {фреквѐнтатив} *n* *gr.* учестан|
frequent'i'eren {фреквѐнтирѝн} *tr.* **15g** посе|ти-
ти, -ивити; *sehr frequentiertes Geschäft* вео-
ма посећена радња.

Frequen'z {фреквенц} {лат.} *f* **3b** **1.** честа по-
сета, посећеност; навала. **2.** **z** број *m* перио-
да у секунди.

Fre'ske {фреск-} *f* **3b**, **Fre'sko** {фреско} {ит.} *n*
фреска *f* (слика на свежем малтеру).

Fre'sko...: **~bild** *n* фреско слика *f*; слика ра-
ђена на свежем кречу, слика на зиду; **~ge-**
mälde *n* = **~bild**; **~maler** *m* сликар фресака;
~malerei *f* сликарство на свежем кречу (и.
малтеру). [~beutel *m* зобница *f*.]

Fre'B..., **fre'B...** {фрес-}: **~begierde** *f* = **~gier**;
Fre'sse {фрес-} {fressen} *f* **3b** *por.* губица, њу-
шка; *halt die ~!* језик за зубе!

fre'ssen {фресн} {свн.} **14a** **1** *tr.*, *intr.* (*h*) и *refl.*

1. жд(е)рати, пождерати, прожд|ерати, -ира-
ти; (по)јести (за животињу; *уп. saufen*), из-
по|гристи, (по)зобати; *wie ein Wolf ~ жде-*
рати као вук (и. као ала); *~ wie ein Drescher*
ждерати као (каква) ала; *er ißt nicht, er frißt*
он не једе, он ждере; *wir werden dich nicht*
~ нећемо те појести; *dem Vieh zu ~ geben*
да(ва)ти стоци да једе, положити стоци; *die*
Großen ~ die Kleinen велики прождиру ма-
ле, мали су храна великих. **2.** *fig.* ждерати,
(по)јести, прогутати, уништ|ити, -авати, ис-
треб|ити, -ливати, изести, разје|јести, -дати,
наје|дати, -сти; *~de Reibung* рибање; **9** *ge-*
fressene Stelle изедено (и. изрибано) место;
um sich ~ ширити се, (за)хватати око себе;
fig. хватати маха; *der Rost frißt am Eisen*
рђа нагриза гвозђе. **3.** (са ознаком дејства)
j-n arm ~ појести кога, упропастити кога
(трошковима својим); *den Baum kahl ~ о-*
брстити цело дрво, појести све лишће на др-
вету; *die Krippe leer ~ појести све из јасала*;
sich dick (и. satt, voll) ~ наждерати се, на-
бокати се; *alles ~d* сваштождер, што све је-
де; *viele ~d* многождер, што много једе;
das ist ein ~der Besitz то је имање што мно-
го гута. **4.** *fig.* и *prv.* *s-n Kummer in sich ~ у*
себи се јести, ждерати се у себи; *er denkt,*
er habe alle Weisheit (mit Löffeln) gefressen
мисли да је сву мудрост кашиком посркао;
fig. *e-n Narren an j-m gefressen haben* зауо-
пати се у кога; *fig.* *was hat er an ihr gefres-*
sen? шта му се на њој толико допао?; *friß,*
Vogel, oder stirb! ил' се склони или се покло-
ни! или се повинуј, или си пропао!; *reime*
dich, oder ich fresse dich! или се повинуј, или
ћеш пропасти; *es frißt mir das Herz* то ми
срце нагриза; *wer sich unter die Kleie mischt,*
den ~ die Säue; *wer sich unter die Träger*
mischt, den ~ die Säue ко се с трицама поме-
ша, појешће га свиње. **II Fressen** *n* **1.** једе-
ње, прождирање; *das Kind ist zum Fressen*
дете је (слатко) да га поједеш. **2.** јело, хра-
на *f*; *das ist ihm (für ihn) ein gefundenes Fres-*
sen то му је пало с неба, то је за њега као
поручено. **3.** о-, наједање, рибање.

Fre'sser {фресер} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3с ждер(о-
њ)а, прождрљив|ац, -ица, прождрљивко, изле-
лица, трпија, ала ненасита, *пор.* набигузица.
Fresserei' {фресерџи} *f* *fam.* 1. ждерање *n*. 2.
крканција, крканлук *m*, чашћење *n*, пир(о-
вање *n*) *m*. [= gefräßig.]

fre'sserisch {фресерџш} *a*, fre'ssig {фресџш} *a*

Fre'B..., fre'B...: ~ieber *n* курјачка (и. страшна)
глад *f*, прождрљивост *f*; ~gevatter *m* *fam.* а)
прикумак, гост на гозби о крштењу; б) а-
лавко; ~gier *f* прождрљивост, ждеравост;
~gierig *a* прождрљив, алав; ~glocke *f* звоно
n што позива на обед; ~kober *m* корпа *f* за
јестиво; er möchte immer beim ~kober sitzen
њему само да је да се наклопа; ~krankheit *f*
= ~fieber; ~lieb *a* (мио, сладак) да га поје-
деш; ~ling {фреслин} *m* 2g¹ = Fresser; ~lust
f јешност, прождрљивост, ждеравост; ~napf
m, ~näpfchen *n* зделица *f* за храну птица; ~
sack *m*: а) = ~beutel; б) *пор.* = Fresser;
~spitze *f* ☞ рилица; ~sucht *f* = ~fieber;
~süchtig *a* = ~gierig; ~tag *m* *fam.* = Fleisch-
tag; ~trog *m* валов, корито *n*; ~wanst *m* =
Fresser; ~werkzeuge *n* *pl.* ☞ оруђа за хра-
њење.

Frett {фрет} {фр, ит.} *n* 2g, Fre'ttchen {~х'н}
n 2l, Fre'tt wiesel {фрет-} *n* ☞ (Putorius furo)
ласица *f*, невестица *f*. [комрачити.]

fre'tten {фрет'н} sich ~ аус. петљати (се),!

Fre'tt... {фрет-}: ~bohrer *m* сврдао, бургија *f*;

~säge *f* шиљаста тестерица за резбарију.

fre'tzen {фреџ'н} *tr.* 1. = fressen. 2. питати,

хранити, кљукаати (в. frecksen).

freu'd... {фрџ'д-} в. код freude... и freuen...

Fre'ude {фрџ'д} [свн.; *freuen] *f* 3b радост, ра-
довање *n*, обрадовање *n*, весеље *n*, уживање
n; er ist m-e einzige ~ он ми је једина радост;
das ist meine einzige ~ то ми је једина ра-
дост (и. моје једино уживање); das ist mir
eine große ~ радујем се томе много; du bist
m-e ~ ти си моје радовање (и. моја радост);
es ist e-e rechte ~, das zu sehen права је ми-
лина (и. право је уживање) да се то види;
das war e-e wahre ~ то је била права (и.
истинска) радост; alles atmet ~ све дише ра-
дошћу; ~ finden an et. (*dat.*) милити се, у-
живати у чему; s-e ~ darin finden уживати
у томе; er findet seine höchste ~ darin, zu...
inf. то му је највећа радост да... *praes.*; ich
finde m-e ~ darin, Gebirge zu besteigen ужи-
вам да се пењем по планинама; ich habe m-e
~ an dir радујем ти се; die ~ leuchtet in (aus)
seinen Augen очи ми се светле радошћу, из
очију ми сија радост; j-m eine ~ machen о-
брадовати кога; es macht mir große ~ врло
се радујем, веселим се јако, причињава ми
велику радост; das macht mir ~ то ми чини
задовољство; das macht mir keine ~ томе се
нимало не радујем; не уживам у томе; не
волим то; mit j-m ~ teilen (по)делити радост
с киме; geteilter Schmerz ist halber Schmerz,
geteilte ~ ist doppelte ~ подељен (с киме)
бол — ублажен бол, подељена радост — дво-
губа радост; welche ~! каква радост!, какво
уживање!, каква срећа!; (das) Haus der ~

кућа уживања, јавна кућа, бурдељ; (die)
Tochter der ~ блудница, јавна женска; herr-
lich und in ~n leben живети у пуном задо-
вољству; mit ~n радо(сно), драге воље, с у-
живањем; er war mit ~ erfüllt био је прера-
достан; vor ~ weinen плакати од радости;
mein Herz lacht vor ~ срце ми игра од ра-
дости.

Freu'de..., freu'de... {фрџ'д-}: ~bebend *a* који
дршће од радости, дршћући од радости (и.
веселеа); ~berauscht *a* опијен радошћу; пијан
од радости (и. веселеа); ~bringend *a* који
доноси радост(и), који обрадује; ~bringer
(*in f*) *m* доноси|лац -ља радости, обрадовач,
-ица, кој|и, -а чиме обрадује; ~gerötet *a* о-
бливен руменилом радости, поруменео од
радости; ~glänzend *a* који сија од радости;
~hell *a* озарен радошћу; ~leer (и. freudleer) *a*,
~los (и. freudlos) *a* безрадостан, без радости,
невесео, тужан.

Freu'den..., freu'den... {фрџ'д-н-}: ~arm *a* без
радости, невесео, тужан; ~becher *m* чаша *f*
(и. пехар) радости (и. насладе); ~bezeigung
f показивање (и. одавање) *n* радости; ~be-
zeigung *f* = ~bezeigung; ~blick *m* радостан
(и. весео) поглед; ~blitz *m* муња радости;
~bote *m* весник радости; ~botschaft *f* весео
глас, радосна вест *f*; ~erwecker *m* будилац
(и. изазивач) радости (и. веселеа); ~fest *n* ве-
селе; ~feier *f* = ~fest; ~feuer *n* ватра *f* ра-
досница, ватра у знак општег веселеа; ~geber
m = ~spender; ~geschrei *n* радосна (и. ве-
села) вика *f*, клицање од радости (и. веселеа);
~hasser *m* непријатељ радости (и. задовољ-
ства); ~haus *n*: а) кућа *f* радости (и. ужива-
ња); б) јавна кућа *f*, бурдељ *m*; ~jungfer *f* =
~mädchen; ~leben *n* весео (и. радостан) жи-
вот *m*, живот уживања; ~leer *a*, ~los *a* =
freudelos; ~lied *n* песма *f* радосница; ~mäd-
chen *n* блудница *f*, јавна женска *f*; ~mahl *n*
веселе, част *f*, гозба *f*; ~nachricht *f* = ~bot-
schaft; ~opfer *n* жртва радосница *f*; ~pferd *n*
коњ *m* на завршетку владарева погреб (сва-
како као указивање на радост која ће доћи
од следбеника); ~post *f* = ~botschaft; ~tausch
m опијеност *f* од радости, пјаност од веселеа;
~reich *a* богат радостима, радостан; ~reich
n царство радости; ~ruf *m* узвик радости,
крик радости; ~saal *m* боравиште *n* радосних
(и. блажених), небо *n*; ~satt *a* сит радости;
~schale *f* = ~becher; ~schießen *n*: а) пуца-
ње у знак радости, шенлучење; б) свечано
гађање; ~schmaus *m* = ~mahl; ~schrei *m*
= ~ruf; ~spender *m* даривалац (и. ствара-
лац) радости (и. веселеа), причињавац радо-
сти; ~spiel *n*: а) уживање, играње; б) † =
Lustspiel; ~sprung *m* скок (и. скакање *n*) од
радости, радосно скакање; ~störer(in) *f* *m*
нарушил|ац, -ица веселеа; ~störung *f* кваре-
ње веселеа (и. радости); ~strom *m*, ~sturm
m: а) бура радости; б) бурна (и. хучна) ра-
дост, занос (од) радости (и. веселеа); ~tag *m*
дан радости, радосни дан; ~tal *n* долина *f*
радости; ~tanz *m* весела игра *f*, весео плес;
~taumel *m* занос од радости (и. веселеа), ус-

хићење *n*; ~tod *m* смрт од радости; den ~tod sterben умрети од радости; ~träne *f* суза радосница, суза од радости; ~verderber *m* = ~störer; ~voll *a* = freudevoll; ~wein *m* вино *n* које се пије радујући се чему; ~zähre *f* = ~träne; ~zeichen *n* знак *m* радости; ~zeit *f* доба *n* радости, време *n* весеља.

Freu'de..., freu'de...: ~ruf *m* радосни узвик; ~scheu *a* који зазире (и. преза) од радости, који се боји радости; ~schrecken *m* страх од радости; ~strahlend *a* радошћу озарен; ~stumm *a* занемео од радости; ~taumelnd *a* у заносу од радости, занет (и. занесен) радошћу; ~trunken *a* п(и)јан од радости, опијен радошћу, усхићен; ~trunkenheit *f* опијеност (и. пјаност) од радости; усхићеност; ~verarmt *a* лишен радости; ~voll (и. freudvoll) *a* пун радости (и. весеља), радостан, весео; ~weinend *a* који плаче од радости, плачући од радости; ~zitternd *a* који дрхће од радости, устрептао од радости.

freu'dig {фрџдџ} [нвн.] I *a* 1. радостан, весео; ~über et. sein радовати се чему; mit ~em Herzen радосна (и. весела) срца, весело, радосно; ~des Erfolgs радостан због успеха (свога). 2. радостан; ~es Ereignis радостан догађај; ~e Nachricht радостан глас. 3. (bibl. и freidig) неустрашлив, храбар. II *adv.* радосно, весело; смело, храбро.

Freu'digkeit {~кџт} *f* 3b 1. весеље *n*, радост, веселост; mit ~ радосно, весело. 2. неустрашливост, готовост; die ~ zum Tode спремност на смрт.

freu'd...: ~leer, ~los, ~voll *v.* код freude...

freu'en {фрџен} [свн.; *fro] 15a I *tr.* = erfreuen I веселити, причинити ~њавати радост (и. весеље); es freut mich мило ми је, драго ми је, радујем се; das freut mich sehr врло ми је мило; es freut mich ungemein, Sie zu sehen врло ми је мило што Вас видим; es freut mich, daß du gesund bist радујем се што си здрав. II *sich* ~ радовати се, веселити се; узв. ст. ich freue mich dessen радујем се томе; freut euch des Lebens! радујте се животу!; sich an et. (dat.) ~ радовати се чему, уживати у чему, наслађивати се чиме; sich auf et. (acc.) ~ радовати се нечему (што ће доћи); ich freue mich auf Weihnachten радујем се Божићу; sie freut sich auf den Ball радује се забави (и. игранци), с радошћу ишчекује забаву; sie freute sich auf dem Balle она се увесељавала на забави, лепо се провела на забави; sich über et. (acc.) ~ радовати се чему (и. због чега); ich freue mich darüber радујем се томе (и. због тога); ich freue mich über seinen Erfolg радујем се његову успеху; ich freue mich sehr, dich glücklich zu wissen радујем се веома што си ти срећан; ich freue mich deines Glückes радујем се твојој срећи. III Freu'en *n* радовање, весељење; das war ein Freuen, wenn der Vater kam то беше радост када је отац дошао.

Freund {фрџнт} [свн.] *m* 2g, ~in {фрџндан} *f* 3c 1. пријатељ, -ица; angeblicher ~ назови (и. тобожњи) пријатељ; unter ~en macht man

keine Komplimente међу пријатељима нема никаквих чашћења речима (и. церемонија); gegen ~ und Feind против пријатеља и непријатеља, против свих без разлике; sie sind keine guten ~e нису у пријатељству (не слажу се; они су се разишли); Nachgiebigkeit macht uns ~e попуштањем стварамо себи пријатеље; er ist ein ~ von mir он је мој пријатељ, он ми је пријатељ; die Reichen haben viele ~e богаташи имају много пријатеља; die Nacht ist keines Menschen ~noh није пријатељ ниједног човека. 2. пријатељ, -ица, љубитељ, -ка; ~sein von et. марити за што, бити љубитељ чега; ich bin kein ~ von der Jagd не марим за лов; ich bin kein ~ von vielen Worten ја не волим много речи; ein ~ der Künste љубитељ (и. пријатељ) уметности; ich bin gerade kein ~ davon нисам баш загрејан за то. 3. и ~ пријатељ; друг, -арица; mein ~! lieber ~! драги мој!; X wer da? — gut ~! ко иде? — наши смо! 4. bibl. и fam. пријатељ, прико, прија, пријан, пријашко, рођак, -а. 5. пријатељ, -ица, драган, -а, јаран, -ица. 6. ~ Hein чича Крста, смрт.

freu'nd... {фрџнт-}. ~brüderlich *a* братски, као браћа, пријатељски и братски.

freu'nden {фрџндн} *tr.* ~ = befreunden.

Freu'ndes..., freu'ndes... {фрџндс-}: ~arm *m* пријатељска рука *f*; ~blick *m* пријатељски поглед; ~dienst *m* пријатељска услуга *f*; ~gruß *m* пријатељски поздрав; ~hand *f* пријатељска рука; ~hilfe *f* пријатељска помоћ.

freu'ndlich {фрџнтлџ} I *a* 1. љубазан, мио, пријатељски; ~er Empfang пријатељски (и. срдачан) дочек; ~es Anerbieten пријатељска понуда; ein ~es Kind љупко (и. мило) дете. 2. пријатан, угодан; ~e Gegend пријатан крај; ~es Wetter пријатно време. II *adv.* 1. љубазно, пријатељски; j-n ~ aufnehmen пријатељски (и. љубазно) примити кога; mit j-m ~ stehen бити у пријатељским односима са киме; das ist sehr ~ von Ihnen то је врло љубазно од Вас; gegen j-n ~ tun бити према кому љубазан. 2. пријатно, угодно.

Freu'ndlichkeit {~кџт} *f* 3b 1. љубазност, љупкост, милост; die ~ haben бити тако љубазан; Ihre ~ ist zu groß Ви сте одвећ љубазни. 2. уљудност; пријатељска услуга. 3. пријатност, љупкост.

freu'nd...: ~los *a* без пријатеља; ~nachbarlich *a* пријатељски и суседски.

Freu'ndschaft {фрџнтшџфт} *f* 3b 1. пријатељство *n*; richtige Rechnung erhält gute ~ чист рачун — дуга љубав; ~hegen für j-n гајити пријатељску наклоност према некому; in Frieden und ~ leben живети у миру и пријатељству; leere ~ голо пријатељство; mit j-m ~ pflegen пријатељевати, бити у пријатељству с киме; ~schließen спријатељити се, склопити пријатељство; Borgen schadet der ~; leihen macht ~, mahnen macht Feindschaft дај рукама, тражи ногама. 2. пријатељи *m pl.*, круг пријатеља; es ist einer aus der ~ gestorben умро је један од другова (и. један из нашега друштва); meine ganze ~ war

zugegen цело је моје друштво било присутно. 3. пријатељи *m pl.*, род *m*.

Freundschaftsteil' {фрѣнтшѣфтлѣ} *f 3b* на пазар изнесено пријатељевање.

freu'ndschäftlich {~лѣх} *a, adv.* пријатељски; својски, другарски; ~ gegen j-n gesinnt sein бити пријатељски расположен према кому; гајити пријатељска осећања према кому; ~ warnen пријатељски опоменути -ињати.

Freu'ndschäftlichkeit {~кѣт} *f 3b* пријатељство *n*.

Freu'ndschäfts... {фрѣнтшѣфтс-}: ~bande *n pl.* везе *f pl.* пријатељства; ~beweis *m* доказ пријатељства; ~bezeugung *f* показивање *n* пријатељства; ~bund *m*, ~bündnis *n* пријатељски савез *m*; ~dienst *m* пријатељска услуга *f*; ~gefühl *n* осећање пријатељства; ~pfand *n* залога *f* пријатељства; ~probe *f* кушање *n* пријатељства; искушење *n* за пријатељство; ~stück *n* пријатељски чии *m*, пријатељска услуга *f*; ~trieb *m* нагон пријатељства; ~verbindung *f* веза пријатељства; ~versicherung *f* пријатељско уверавање *n*; ~zeichen *n* знак *m* пријатељства.

Fre'vel {фрефл} {свн.} *1 m 2l 1.* грех, грехота *f*; (кажњива) лакомисленост *f*; дрскост *f*, дрзовитост *f*; пакост *f. 2.* и-, преступ; на-, прекршење *n*; безаконје *n*, злочин, злочинство *n*, насиље *n*. 3. † глоба, новчана казна. II fre'vel *a 1.* = frevelhaft. 2. лакоуман, лакомислен, непромишљен, неразмишљен.

Fre'vel|buße *f* = Frevel 3.

Frevelei' {фрефлѣ} *f 3b* грешење *n*, грех *m*, безаконје *n*, чињење *n* безаконих дела.

fre'velhaft {фрефлѣфт} *a 1.* грешан, злочиначки, безакони, opak, безбожан. 2. обестан, дрзак, дрзовит.

Fre'velhaftigkeit {~ѣхкѣт} *f 3b* злочиност, грешност, безаконост, безбожност.

Fre'vel... {фрефл-}: ~handlung *f* преступно дело *n*; ~holz *n* крадено дрво; ~mord *m* злочиначко убиство *n*; ~mut *m* опачина *f*, дрскост *f*, дрзовитост *f*.

fre'veln {фрефлн} *1 intr. (h) 15f* грешити, учинити и-, преступ, злочин; огрешити се (ап j-m, gegen j-n о кога, ап et., gegen et. о што); gegen die Gesetze ~огрешити се о за кон(е); *fam. и tr.* was hat er gefrevelt? шта је згрешио?; e-n Band Gedichte ~склепати свеску песама. II ~d *p. pr.* и *a* = frevelhaft. III Fre'veln *n* грешење, чињење безаконих дела; = Frevel.

Fre'vel..., fre'vel...: ~sinn *m* = ~mut; ~tat *f* злочинство *n*, злочин *m*, недело *n*, безаконје *n*, безбожничко дело *n*; ~voll *a* врло opak, злочиначки; ~wort *n 2g* опака реч *f*, безбожна реч *f*.

fre'ventlich {фрѣфнтлѣх} *a* = frevelhaft.

Fre'veler {фрефлѣр} *m 2l*, ~in {~ѣн} *f 3e* преступник, -ца, безаконик, -ца, злочинак, -ца, грешник, -ца; зликовац, безбожник, -ца; ~am Gesetze нарушилац закона, онај што се греши о закон.

fre'velerisch {~ѣш} *a* = frevelhaft злочиначки

Fri'da, Frie'da {фрида} *f 8b* Фрида, Фредерика, Мирослава, Мирјана, Мира.

friderizia'nisch {фридрицианѣш} *a* фридриховски, из доба Фридриха II.

fri'ed|brüchig {фрит-} *a* који нарушава мир.

Frie'de {фрѣд} {свн.} *m 1.* мир; покој, спокојство *n*; um ~n bitten молити за мир; Westfälischer ~ Вестфалски мир; häuslicher ~ домаћи мир, домаће спокојство; Ruhe und ~ im Innern; der ~ des Herzens унутрашње спокојство; in ~ на миру; мирно; in ~n leben живети на миру; im ~ у миру, за време мира, у мирно доба; laß ihn in ~ ziehen пусти га да иде; in Ruhe und ~n leben живети у миру и покоју; j-n in ~n lassen оставити (и. пустити) кога на миру; laß mich in ~n остави ме на миру; um des lieben ~ns willen werde ich nachlassen за љубав мира попустићу; ~schließen скл|опити -апати мир, уговорити мир, закључити мир; ~n stiften (у)мирити, засновати мир; ~n stiftend миротворици; den ~n stören (по)паметити мир; *fam. fig.* ich traue dem ~n nicht на опрезу сам, не верујем у то; ~ ernährt, Unfriede verzehrt слогом расту мале ствари, а неслога све поквари. 2. †, још *prov.* (= Einfriedigung) ограда *f*, плот.

Frie'de..., frie'de... {фрѣд-}: ~fürst *m bibl.* владар мира, спаситељ; ~los *a* = friedlos.

Frie'den {фрѣдн} {нвн. 18 в.; *Friede} *m 2l* = Friede.

Frie'dens... {фрѣднс-}: мировни; ~abgang *m* мирнодопски расход; ~abschluß *m* закључење (и. склапање) *n* мира; ~anerbietung *f*, ~antrag *m* понуда *f* за мир; ~bedingung *f* услов за мир, услов (за склапање) мира; ~bestand *m* мирнодопско стање *n*; ~bewegung *f* покрет *m* за (одржање) мир(а); ~bote *m* весник мира; ~botschaft *f* вест *o* (закљученом) миру; ~brecher(in) *f* рушилац, -ица (и. прекршилац) мира; ~bruch *m* нарушавање -ење *n* мира, прекршење *n* мира; ~brüchig *a* мироломан, рушилачки.

Frie'den|schluß *m* = Friedensabschluß.

Frie'dens..., frie'dens...: ~engel *m* анђео мира; ~fahne *f* застава мира; ~feier *f* прослава закључења мира; ~fest *n* прослава *f* закључења мира, мировна свечаност *f*; ~fürst *m a* мирољубив владар, владар миротворац; *b*) = Friedefürst; ~fuß *m* стање *n* мира, мирнодопско стање; eine Armee auf den ~fuß setzen свести војску на мирнодопско стање; ~gedanke *m* мисао *f* о миру, мирољубиво осећање *n*; ~gericht *n* примирителни суд *m*, првостепени суд; ~gesellschaft *f* друштво *n* за одржање мира; ~göttin *f* богиња мира; ~handlung *f* = ~verhandlung; ~heer *n* мирнодопска војска *f*; ~kongreß *m a*) конгрес за закључење мира, мировни конгрес; *b*) конгрес пријатеља мира; ~kuß *m* пољубац мира, пољубац као знак измирења; ~lager *n* мирнодопски логор *m*; ~münze *f* споменица на закључење мира; ~nachricht *f* вест *o* миру; ~palast *m* палата мира; ~periode *f* период *m* мира; ~pfand *n* залога *f* мира; ~pfeife

f лула мира (Индијанаца); *sie haben eine ~ pfeife geraucht* попили су чашу вина у славу измирења; *~pflicht f* дужност (и. обавеза) мира; *~präliminarien pl.* претходни споразум *m* за закључење мира, претходни услови за мир, услови примирја; *~präsenz stärke f* мирнодопска снага; *~preis m* награда *f* за мир; *~richter m:* а) судија мира; б) *prov.* = Schiedsrichter; *~schluß m* = *~abschluß*.

Frie'den...: *~stifter(in f)* *m* миротвор|ац, -ка; *~stiftung f* заснивање *n* мира, умирење *n*; *~störer(in f)* *m* нарушил|ац, -ица мира, смутљив|ац, -ица.

Frie'dens..., frie'dens...: *~tat f* дело *n* мира; *~unter|händler(in f)* *m* преговарач -ица о миру; *~ver|handlungen f pl.* преговори *m pl.* о закључењу мира; *~vermittler(in f)* *m* посредник, -ца за мир, мировн|и -а посредник, -ца; *~vermitt(e)lung f* посредовање *n* за мир; *~vertrag m* уговор о миру; *~vorschlag m* предлог за (закључење) мир(а); *~zeit f* мирно доба *n*, мир; *in ~zeiten u* мирно доба. [рика.]

Frieder|ike {фр|д|рик} [Friedrich] *f* 8d Фриде-
Frie'd..., frie'd... {фр|д|} *~fertigkeit a* помирљив, мирољубив, тих, кротак; *~fertigkeit f* помирљивост, мирољубивост, тихост *f*, кроткост; *~hag m* *prov.* ограда *f*; *~hässig a* који не воли мир, ратоборан; *~hof* [свн.] *m* (нек. Freithof) а) гробље *n*; б) порта *f*.

Frie'dländer {фр|д|ленд|р} [Friedland, град у Чешкој] *m* 2l *der* ~ кнез од Фридланда (титула Валенштајнова), Фридланђанин.

frie'dlich {фр|д|л|х, [Friede]} *I a* 1. мирољубив, помирљив, кротак, тих. 2. миран, спокојан; *~e Durchdringung f* мирно продирање *n* (освајање без рата). II *adv.* мирно, спокојно, на леп начин, помирљиво, у (и. на) миру; *es ging hier alles ~ zu* овде је све прошло у миру (и. мирно). 3. готово *†* = *zufrieden*.

Frie'dlichkeit {~к|д|т} *f* 3b 1. мирољубивост, помирљивост. 2. мирноћа, спокојство.

Frie'd..., frie'd... *~liebend a* мирољубив; *~ling* {фр|д|л|н} *m* 2g¹ мирољубац; *~los a:* а) кога закон не штити, без заштите; б) немиран, неспокојан; *~mütig a* = *~fertig*; *~reich a* миран, спокојан. [дрих.]

Frie'drich {фр|д|р|х} [Friedefürst] *m* 8a Фри-

Frie'drichs|dor *m* 2g¹ (ауст. б|) Фридрихдор, златник са Фридриховим ликом.

Frie'd..., frie'd... *~sam* {фр|д|з|ам} *a* = *friedlich* 1; *~samkeit* {~к|д|т} *f* 3b мирољубивост; *~selig a* врло мирољубив; *~seligkeit f* мирољубивост; *~zaun m* = *~hag*.

frie'ren {фр|р|н} [свн.] 13с I *tr.* 1. *imp.* а) *es friert mich*; *mich friert* мрзнем се, зима ми је, зебем; *es friert mich an den Fingern* мрзну ми се прсти; зима ми је на прстима; прсти ми зебу; *es fror ihn an den Füßen* мрзле су му се ноге; било му је зима на ногама; б) *es hat die Nacht Eis gefroren* ноћас се вода (за)мрзла; ноћас је био мраз; *es friert, daß die Steine (zer)platzen* моћтен пуца дрво и камен; зима је да су мачка и миш заједно. 2. *der Nord friert den Strom* северац замржњава реку. II *intr.* 1. (*h*) зепсти, бити

зима, мрзнути се; а) *ich friere* = *es friert mich*; *meine Hände ~, mich u. mir ~ die Hände* мрзну ми се руке; хладно ми је на рукама; *er hat unterwegs gefroren* успут му је било зима; *mir friert das Herz im Leibe* сав сам се смрзао; мрзне ми се срж у костима; и душа се смрзла у мени; б) *imp.* *es friert* мрзне се; мраз је. 2. (*s*) (и *gefrieren*) с-, за|мрзнути се, с-, за|мржњавати се; *der Fluß ist gefroren* река се замрзла; *die Fenster sind gefroren* прозори су се замрзли; *das Quecksilber (ge-)friert* жива се смрзла; *fig.* *er ist gefroren a*) он је леден (и. камен, неосетљив), б) он је необранљив. III *tr., intr.* и *sich ~ ich habe mir die Finger steif gefroren* укочили су ми се прсти од зиме; *sich zu Tode ~ = erfrieren* I 1. IV **Frie'ren** 1. мржњење; зима *f*, осећај хладноће. 2. мржњење, с-, за|мрзавање. 3. *fam.* *er hat das Frieren* зима му је; има дрхтавицу, у грозници је.

Frie'r|punkt m = *Gefrierpunkt*.

Fries {фр|с} [фр.] *m* 2h 1. фрриз (чупава тканина). 2. опшивнички перваз, пруга опшивнице (украсна пруга у грађевинарству изведена бојом и. пластично). [Фрижан|ин, -ка.]

Frie'se {фр|з|} *m* 3a, **Frie'sin** {фр|з|н} *f* 3c | **Frie'sel** {фр|з|л} [дн.; *frieren] *m* (п) 2l већ. *pl.* ~н *f* просица *f*, просасте оспице *f pl.*

Frie'sel... {фр|з|л-} *~ausschlag m* просица *f*, просасте оспице *f pl.*; *~fieber n* просаста грозница *f*.

frie'sisch {фр|з|ш} *a* фрижански, фризиски; *die ~e Sprache* фрижански језик.

Frie'sland {фр|сланд} *n* 8g ● Фризија *f*.

Frie'sländer {фр|сленд|р} *m* 2l, ~ин {~н} *f* 3b = *Friesen*.

frie'sländisch {фр|сленд|ш} *a* = *friesisch*.

Frikassee' {фр|кас|е} [фр.] *n* 6i \ фрикасе *m*, паприкаш *m*.

frikassie'ren {~сир|н} *tr.* 15g (и *fig.*) исецкати. **Frik|tio'n** {фр|к|цион} [лат.] *f* 3b 1. ● трење *n*, фрикција. 2. *fig.* трвење.

Frik|tio'ns... {~онс-} *~feuer|zeug n* хемиски упаљач *m*; упаљач с бензином; *~scheibe f* колут тзз трење, фрикциони колут; *~zünd|hölzchen n* жижица (и. шибица) *f* на трење; *~zündung f* X паљење *n* трвењем, паљење на трење.

frisch {фр|ш} [свн.] I *a* 1. свеж; хладан, чист; *~e Bergluft* свеж брдски ваздух (и. зрак); *~es Gemüse* свеже поврће; *~e Lippen* свеже уснице; *~e Luft schöpfen* дисати свеж ваздух; *~e Wäsche* чисто рубље; *~er Wind* свеж ветар; *es ist heute ~* данас је свеже (време) (и. доста хладно); *~ machen* освежити, -авати; *~ werden* освежити се, -авати се. 2. (*opp. welk, faul, alt usw.*) свеж, скорашњи, мало-пређашњи, недавни, нов; *~ angekommen* сад баш (и. скоро) приспео; *~e Blumen* свеже (и. скоро убрано) цвеће; *~es Brot* скорашњи хлеб, *fam.* тазе хлеб; *~e Butter* свеже (и. скорашње) масло; *~en Datums* скорашњи, недавни; *~es Ei* свеже, скоро снесено јаје; *ein ~es Faß anstechen* отворити буре; *~e Nachrichten* нове (и. скорашње) вести; *~ überzogenes Bett* (чисто) пресвучен кревет;

~er Schnee нов (и. скорашњи) снег; ~es Wasser свежа вода, малопрешњика; ein ~es Hemd anziehen обући чисту кошуљу; пресвући кошуљу; das habe ich in ~em Andenken то ми је у свежој успомени; ~en Mut fassen охрабрити се; frische Pferde свежи (и. одморни) коњи; ~e Truppen свеже (и. нове) трупе; von ~em nanovo, ponovo, iznova. 3. *fig.* свеж, здрав, освежен, оснажен, одморан; живахан; ein ~er Knabe окретан, весео дечак; ~e Farbe свежа, живахна боја; eine ~e Gesichtsfarbe haben имати свежу, здраву боју лица; ~ und gesund sein: а) бити свеж и здрав; б) бити здрав и читав; noch ~ очуван, крепак. 4. чио, окретан, хитар, весео. 5. *prv.* ~e Fische, gute Fische не одлажи оно на што си се одлучно. II *adv.* свеже, скоро, недавно; в. backen; ~ rasiert sein бити скоро обријан; ~ gekocht свеже (и. скоро) скуван; ~ gepflückte Blumen скоро (у)брано цвеће; ~ milchende Kuh скоро отељена кртва; ~ ans Werk! лагајте се брзо посла! хитро (и. чило) на посао!; ~ gewagt! смело напред! ~ heraus damit! казуј брзо!; ~ gewagt ist halb gewonnen добро започето је упола свршено. 6. ● в. Haff, Nehrung.

Fri'sch..., **fri'sch...** {фрш-}: ~arbeit *f* пречишћавање *n*; ~auf! {фршѿф} *int.* на ноге! хајде(мо)!; ~backen *a* свеж, сада (и. скоро) печен, *fat.* таже; ~blutend *a* још крвав; ~daran! {фршдаран} *int.* напред!

Fri'sche {фрш-} *f* 3b 1. свежина; хладноћа. 2. свежина, свежост, крепкост, чистост, живахност. 3. летовалиште *n*; in die (Sommer-)~ gehen ићи на летовање. 4. ● појило *n*.

Fri'sch/eisen *n* пречишћено гвожђе (и. железно).

fri'schen {фрш-} *1 tr.* и *sich* ~ 1. узв. ст. = erfrischen 1. 2. ● прет|опити, -apati, пречи|стити, -шавати; gefrischtes Eisen = Frischeisen. 3. *ж* die Hirsche ~ (sich) јелени гасе жеђ, пију. II *intr.* (h) 1. *ж* (о)прасити се. 2. *с* јачати, дувати јаче; es frischt свеже је, хладно је. III **fri'schen** *n*, **fri'schung** *f* освежавање, -ење, расхлађивање, -ење; пречишћавање, претапање; (само Frischung) појило *n*.

Fri'scher {фрш-р} *m* 2l пречишћивач.

frischer|dings {фрш-рдн-с} *adv.* наново.

Frisherei' {фрш-ра-е'} *f* 3b ● пречишћавање *n*.

Fri'sch..., **fri'sch...**: ~esse *f* = ~herd; ~feuer *n* ватра *f* за пречишћавање (и. претапање, дотеривање) метала; ~gebacken *a* = ~backen; ~hammer *m* чекић за пречишћавање метала; ~heit {фршхѿт} *f* 3b = Frische; ~herd *m* огњиште *n* за пречишћавање метала; ~hütte *f* ● пречишћаваоница; ~lich {фршлѿх} *a* свешкаст, хладњикав, зимкаст; ~ling {фрш-лин-} [свн.] *m* 2g¹: а) новајлија; б) *ж* дивље прасе *n*; с) = Ferkel, Lamm; ~lings|rücken *m* леђа *n* pl. од дивљег прасета; ~melk(end) *a*, ~milchend *a* (кртва) која даје младо млеко; ~ofen *m* ● пех *f* за претапање руда; ~prozeß *m* = ~verfahren; ~rudernd *a* који добро (и. снажно) весла; ~sein *n* = Frischel; ~stahl *m* онађено гвожђе *n*, нови челик; ~verfahren *n* поступак *m* претапања (и. пре-

чишћавања); ~weg {фршвѿк} *adv.* тако, одмах, без оклевања.

Friseu'r {фризѿр} [фр.] *m* 2g¹, ~in {~ѿн} *f* 3с, *fat.* и **Friseu'se** {фризѿз-с} *f* 3b фризер, -ка, бербер|ин, -ка, бријач, власуљар, -ка.

Frisier... {фризир-}. ~eisen *n* гвожђе за увијање (и. коврчење) косе.

frisie'ren {фризирѿн} [нвн., 16 в. (**) фр.] *1 tr.* и *sich* ~ 15g чешљати (се), кудравати (себи) косу. II **Frisie'ren** *n* чешљање, кудрављење.

Frisie'r...: ~kamm *m* ретки чешаљ, расправљач; ~laden *m* бријачница *f*, берберница *f*; ~mantel *m* берберски огртач; ~salon *m* бријачки салон, фризерски салон.

friB {фрѿс} *imper.*, **fri'ssest** {фрѿсѿст}, **friBt** {фрѿст; hom. Frist} 2-го и 3-ће л. *praes. sg.* *ind.* од fressen.

Frist {фрѿст; hom. friBt} [свн.] *f* 3b 1. време *n*; доба *n*; zu jeder (aller) ~ у свако доба; у свако време; zu keiner ~ никада; zu dieser ~ сада. 2. рок *m*, рочиште *n*; in kürzester ~ у најкраћем року (и. времену); j-m e-e ~ von 10 Tagen gewähren да(ва)ти кому рок од 10 дана; für die am 4. dieses Monats fällige Tratte noch e-n Monat ~ gewähren за плаћање менице чији рок истиче, 4 о. м. дати још рок од месеца дана; sobald die ~ verfallen ist чим истекне рок; gewähren Sie mir e-e ~ von drei Tagen дајте ми рока од три дана; lange ~ gewähren оставити -љати дуг рок.

Fri'st..., **fri'st...**: ~befehl *m* судско решење *n* о продужењу рока; ~bewilligend *a* одобравајући рок; ~brief *m* акт о одлагању рока (и. рочишта).

fri'sten {фрѿстѿн} *1 tr.* 15с 1. одг|одити, -ађати. 2. j-m das Leben ~ продужити (и. одржати) кому живот; sein Leben mühsam ~ животарити. 3. *ж* избавити, спасти; sich ~ избавити се. II **fri'sten** *n*, **fri'stung** *f* одгађање; одржавање, продуж|авање, -ење.

Fri'sten..., **fri'sten...** {фрѿстѿн-}, **fri'stungs...**, **fri'stungs...** {фрѿстун-с-} = Frist..., frist...

Fri'st..., **fri'st...**: ~erstreckung *f* = ~verlängerung; ~gesuch *n* молба *f* за продужење рока; ~gewährung *f* одобравање (и. давање) *n* рока; ~tag *m* рочни дан, рок; ~verlängerung *f* продужење (и. одгађање) *n* рока; ~weise *adv.* на рокове; ~zahlung *f* плаћање *n* на рокове.

Frisu'r {фризур} [фр.] *f* 3b 1. чешљање, фризура, кудрављење *n* (косе). 2. украс *m* на женској хаљини, волан *m*.

Fritt {фрит} *m* 2g бургица *f*. [лић, бургица *f*.]

Fri'tt|bohrer {фрит-} *m* мали сврдао; сврд-)

Fri'tte {фрит-} [ит.] *f* 3b растопљена стаклена маса, стаклача.

fri'tten {~н} *1 tr.* 15с усија(ва)ти стаклену масу. II **fri'tten** *n* усијавање стаклене масе.

Fri'tt...: ~ofen *m* пех *f* за растапање стаклене масе; ~wurm *m* ● житни мољац.

Fri'tz {фрѿц}, ~e {~} *m* 8е (*abr.* од Friedrich) Фриц, Фридрих.

frivo'l {фривол} [нвн. 17 в., *фр.] *a* frivolан, (ништаван, празан; лакоуман, лакомислен; дрзак, безобразан)

Frivolität {фриволитѐт} [фр.-лат.] *f* 3b фриволност (ништавност, празност; лакоумност, лакомишеност; безочност, дрскост).

Frl. abr. = Fräulein (г-ца).

froh {фрѳ} [свн.] *I a* 1. радостан, весео, добре воље; ~ sein радовати се; ich bin ~, daß (es so gut ausgefallen ist) радујем се (и. веселим се) што (је тако добро испало); wie ~ bin ich, daß... колико се радујем што...; ~es Fest! срећан празник!; das machte ihn ganz ~ то га је јако обрадовало, овеселило. 2. са *gen.* des Sieges ~ радостан због своје победе; e-r Sache ~ werden (об)радовати се нечему, уживати у чему; s-s Lebens nicht ~ werden немати радости у животу; wir sind deiner wenig ~ geworden ретко нам дајеш прилику да ти се обрадујемо, да те видимо. 3. радостан, весео, срећан, расположен; ~e Nachricht радосна вест. II *adv.* радосно, весело.

Fro'h... , fro'h... {фрѳ-}: ~blick *m* весео (и. задовољан) поглед; ~gefühl *n* радосно осећање; ~gelaunt *a* добре воље, весело расположен; ~gemut *a* = ~sinnig; ~heit {фрѳхѐт} *f* 3b веселост.

frohlich {фрѳлих} [свн.: *froh] *I a* 1. весео, радостан; ~ machen обрадовати, овеселити. 2. = froh; über et. (*acc.*) ~ sein радовати се чему, бити усхићен чим; ich wünsche Ihnen ein ~es neues Jahr желим Вам срећну Нову годину; e-p ~en Geber hat Gott lieb Бог воли онога који радо даје. II *adv.* радосно, весело.

Frohlichkeit {~кѳт} *f* 3b веселост, радост.

froh/locken {фрѳлок'н, фрѳлок'н} [свн. од *froh и locken = lecken] *I intr.* (h) 15a *insep.* клицати од радости, ликовати; über et. (*acc.*) ~ радосно примити што, ликовати на што (и. због чега); sie ~ meines Falles они ликују због мога пада; vor der Zeit ~ ликовати пре времена. II **Froh/locken** *n* клицање (од радости), ликовање, радовање.

Fro'h... , fro'h...: ~mut *m* = ~sinnig; ~mütig {~мутѳх} *a* = ~sinnig; ~sinn *m* весела нарав *f*, веселост *f*, расположеност *f*, весело расположење *n*, ведре душе *f*; ~sinnig *a* веселе нарави (*gen.*), весео, ведре душе (*gen.*), расположен.

fromm {фрѳм} [свн.] *I a* 1. побожан, богобожљив, благочастив; ein ~er Christ побожан хришћанин; ~es Werk побожно дело; ~e Gedanken побожне мисли; ~e Zählen сузе побожнице; ~er Betrug превара у поштеној намери. 2. кротак, смиран, благ, добар, скроман; der ~e Gott благи (и. добри) Бог; ~ wie ein Lamm кротак као јагње; ~e Kinder кротка (и. добра) деца; ~es Leben скроман живот. 3. пуст; ein ~er Wunsch пуста жеља. 4. † користан, употребљив; ваљан, храбар, честит, поштен. II *adv.* побожно; кротко, смирано. III **Fro'mme(r)** *s* 9l побожни|к-ца; богомољ|ац-ка; er spielt den Frommen он изиграва свеца, прави се свецем; Ludwig der Fromme Људевит Побожни.

Frömmelē {фрѳм'лѐ} *f* 3b лажна побожност, богомољство *n*, лицемерство *n*.

frömmeln {фрѳм'лѐн} [нвн. 18 в.] *I intr.* (h) 15b

правити се свецем, претварати се, понашати се богомољачки, лицемерити. II **Frömmeln** *n* = Frömmelē.

frommen {фрѳм'н} [свн.] 15a *I intr.* (h) *j-m* ~ користити кому, бити од користи кому; es frommt mir завар ми је; frommt's ihm zu reden? је ли вредно да му се говори?; was frommt sie dir? која ти је корист од ње?; zu et. (*dat.*) ~ бити од користи чему, користити чему, служити чему. II **Frommen** *n* корист *f*, *fam.* вајда, пробитачност *f*; zu niemand's Frommen никоу на корист; zu Nutz und Frommen für jedermann на корист свакога.

fromm/herzig *a* кротак, смирен, трпељив.

frömmig {фрѳм'мѳх} *a* = fromm.

Frömmigkeit {~м'мѳѳ} *f* 3b побожност, богобожљивост, благочастивост.

Frömmler {фрѳм'млѳр} *m* 2l, ~in {~м'н} *f* 3с лицемер, -ка, лицемер|ац, -ица, богомољ|ац, -ка, притворни -а побожни|к -ца.

frömmlicherisch {фрѳм'млѳр'иш} *a* лицемерски, богомољачки.

frömmlich {фрѳм'млѳх} *a* = fromm.

Frömmling {фрѳм'млѳн} *m* 2g' = Frömmeler.

Frommtuerē {фрѳм'туѳрѐ} *f* 3b = Frömmelē.

fron {фрѳн} [свн.] *I a* готово † осим у слож. господарски, свет, узвишен, јавни. II **Fron** *m* 2g, **Fro'ne** {~н} *m* 3a господарски слуга, момак, пандур. III **Fron** *f* 3b = Frondienst.

Fro'n... , fro'n... {фрѳн-}: ~acker *m* њива *f* подложна работи; ~altar *m* велики олтар, главни олтар; ~amt *n* велика миса *f* = Hochamt; ~arbeit *f* работа *f*, кулук *m*; ~arbeiter(in) *f* *m* роботар, -ка, кулучар, -ка; ~bar {фрѳнбѳр} *a* работи (и. кулуку) подвргнут; ~bauer *m* кмет, чивчија; ~dienst [свн.] *m* работа *f*, кулук; ~dienste tun ку-|

Fronde {фрѳндѐ} *f* = Frone *f*. [лучити.]

Fronde {фрѳндѐ} *f* 3b Фронда, странка политичких незадовољника.

frönden {фрѳнд'н} = fronen.

Fro'n/dorf *n* прњавор *m*.

Fro'ne {фрѳн} *m* 3a = Fron, в. fron II.

Fro'ne {~н} *f* 3b 1. тамница. 2. = Frondienst.

fro'nen {фрѳн'н} *intr.* (h) 15a = Frondienste tun.

frö'nen {фрѳн'н} *I intr.* (h) 1. = fronen. 2. служити, бити одан; dem Laster ~ одати се (и. предати се) пороку, пасти у порок, бити роб пороку; e-r Gewohnheit ~ бити роб навици, радити само по навици; den Leidenschaften ~ предати се страстима, бити роб страсти-ма. II *tr.* (за)робити. [кмет.]

Frö'ner {фрѳн'нѳр} *m* 2l 1. роботар, кулучар. 2.

Fro'n... , fro'n...: ~fasten *f* кватре (пост код католика у почетку сваке четврти године); ~feste *f* = Frone² 1; ~frei *a* ослобођен роботе (и. кулука); ~freiheit ослобођење *n* од роботе (и. кулука); ~fuhre *f* работа (и. кулук *m*) с колима; ~geld *n* роботнина *f*, кулук *m* у новцу, кулучарина *f*; ~gut *n* кметско имање, чифлук *m*; ~herr *m* сопственик имања које кметови обрађују, спахија, бег, ага.

frö'nig {фрѳн'нѳх} *a* = fronbar.

Fro'n... , fro'n...: ~leichnam {фрѳн'лѳх'нам} [свн.] *m* r! cath. Свето причешће *n*; ~leichnam[s]-

fest {~сфѣст} *n* Телово, Брашанчево; ~leichnam[s]prozession *f* литија на Брашанчево; ~leichnam[s]woche {~} *f* седмица Брашанчева.

Frö'nling {фрѳнлннг} *m* 2g¹ = Fröner.

Frö'n..., fro'n...: ~pflichtig *a* обавезан на роботу, подвргнут работи, дужан да кулучи; ~pflicht(igkeit) *f* обавезност за роботу, дужност кулучења; ~tag *m* дан роботe, дан кулука.

Front {фронт} [фр., *лат.] *f* 3b 1. лице *n* (Ф), предњи део *n*, pročеље *n*, фасада. 2. X фронт *m*, чело *n*, дужина (и. ширина) постројене војске, строј *m*; ~ machen заузјимати -ети фронт, стати у фронт, постројити се, поставити се у убојни поредак; gegen den Feind ~ machen иступити против непријатеља, дочекати непријатеља; *fig.* gegen et. ~ machen успротивити се чему, заузети став према чему; ~! у фронт! 3. прва убојна линија, рат; in der ~ stehen бити на фронту, бити у рату; der in der ~ stehende Soldat војник борац; in der ~ Dienst tun бити борац (и. војник са фронта), ратник.

Frö'nt... {фрѳнт} X: ~abschnitt *m* убојни отсек (и. сектор).

fronta'l {фронтал} *a* с лица, спреда, фронтални.

Fronta'l... {~ал} ~teuer *n* фронтална ватра *f*. ватра спреда; ~seite *f* лице *n*, фасада.

Frö'nt..., fro'nt...: ~angriff *m* фронталан напад, напад с лица, напад с фронта; ~ausdehnung *f* пружање *n* фронта; ~dienst *m* служба *f* на фронту (и. у убојној линији).

Frö'nte {фронт} [ит.] *f* 3b аус. = Front.

Frö'nt/hindernis *n* препрека (и. сметња) *f* пред фронтом.

Frontspiz {фрѳнтспиз} [фр.] *n* 2g 1. Ф фасада *f* с лица, pročеље. 2. фронтиспис *m*, изгравиран насловни лист.

Frö'nt... X: ~kämpfer *m* борац, ратник, војник из прве ратне линије; ~linie *f* убојна линија; ~loge *f* ложа према позорници; ~marsch *m* фронтални марш, фронтално кретање *n*; ~offizier *m* официр из убојне линије (и. са фронта); ~rapport *m* записка *f* о предаји (другом старешини) неке јединице убојних трупа; ~richtung *f* фронтални правац *m*; ~soldat *m* војник борац; ~teil *m* сектор; део убојног поретка; ~truppen *f* *pl.* убојне јединице; ~veränderung *f*, ~wechsel *m* промена *f* фронта; ~wendung *f* окретање *n* фронта.

Frö'n...: ~vogt *m* старешина роботe, надзорник роботара, намесник на кметском добру; ~wald *m* господарева шума *f*; ~weise *a* роботом, путем роботe, путем кулука, кулуком, кулучењем. [од frieren.]

fror {фрѳр} *impf. ind.*, frö're {фрѳр} *impf. conj.*

Frösch {фрѳш} [свн.] *m* 2d 1. ж жаба *f*. 2. ф гуштер, оток под језиком. 3. жабица *f* (ватромет). 4. *fig.* становник барских предела; студ. гимназиста; ручица *f*, руковат (део снопа); жабица *f*, део виолине за који се везују жице.

Frö'sch..., fro'sch... {фрѳш} ~ader *f* подјезична артерија; ~art *f* врста жаба; ~artig *a* жабаст, као жаба; ~auge *a* избуљено око;

~biß *m* ж зализ, трава *f* од костобоље; ~blut *n.* а) жабља крв *f*; б) хладна крв, хладнокрвност; ~bogen *m* = ~schnepper.

Frö'schchen {фрѳшчн} *n* 2b (dim. од Frosch) жабица *f*, жапче. [(h) хватати жабе.]

fro'schen {фрѳшчн}, frö'schen {фрѳшчн} *intr.*

Frö'sch..., fro'sch...: ~esser *m* а) жабојед(ац); б) *fig. iro.* Жабоједац, Француз; ~fang *m* хватање *n* жаба; ~gequak *n* крекет *m* (и. крекетање) жаба; ~geschwulst *f* = Frosch 2; ~jagd *f* = ~fang; ~keule *f* = ~schenkel; ~köpflig *a* жабоглав; ~lache *f* жабњак *m*, жабљак *m*; ~laich *m* жабњак, жабокречина *f*, жабља икра *f*; ~laich/pflaster *n* мелем *m* од жабокречине; ~larve *f* пуноглавац *m*; gemeiner ~löffl *m* жабочун; ~lurche *m* *pl.* ж жабе *f* *pl.*; ~mäusekrieg *m* Рат жаба с мишевима, батрахомиомахија *f*; ~sattel *m* седло *n* са пешевима; ~schenkel *m* батак од жабе, жабли батак; ~schnepper *m* самострел за гађање жаба; ~teich *m* жабњак, жабљак, бара *f* за жабе; ~wurm *m* жабић, жапче *n* још с репом.

Frost {фрѳст} [свн.: frieren] *m* 2d 1. мраз. 2. зима *f*. 3. зима *f*, студен *f*; ich zittere vor ~ дрхћем од студи (и. од зиме). 4. зима *f*, јежа *f*, гроза. 5. *fig.* студен *f*, хладноћа. 6. а) смрзнута земља *f*, лед, замрзнута површина; б) промрзлина *f*, прозеблица *f*, заноктице *f* *pl.*, чворуга *f* (и. оток) од хладноће; ich habe ~ an den Füßen премрзле су ми ноге.

Frö'st..., fro'st... {фрѳст} ~ballen *m*, ~beule *f* прозеб *m*, прозеблина *f*, промрзлина *f*, оток *m* од зиме, мрзлица *f*, прозеблица *f*; ~brand *m* (гангрена од) промрзлост(и).

frö'stein {фрѳстѳн} 15f I *tr., imp.* es fröstelt мало се мрзне; mich fröstelt зима ми је, пролази ме јежа, јежим се (од зиме). II *intr.* (h) јежити се од зиме; ich fröste = mich fröstelt; vor et. (dat.) ~ јежити се од чега. III Frö'stein *n* зебење, јежа *f*, жежење.

Frö'st..., fro'st...: ~falter *m* = ~spanner; ~frei *a* заштићен од мраза (и. зиме); ~haft {фрѳст} *a* = frostig 2.

frö'stig {фрѳстѳт} *a* 1. студен, хладан, мразан, мразовит; ~es Wetter мраз, мразовина. 2. зимљив, зимогрозан, зимогрожљив, зимежљив. 3. *fig.* хладан, студен, безосећајан, равнодушан; ~er Empfang хладан дочек (и. пријем); sich gegen j-n ~ benehmen понашати се хладно према некому.

Frö'stigkeit {~кѳт} *f* 3b ж хладноћа.

Frö'stler {фрѳстлѳр} *m* 2l, ~in {~ѳн} *f* 3c зимљив[ац, -ица, смрзло, смрзлотина *f*, зимогрожљив[ац, -ица, зимљивко.

Frö'stling {фрѳстлннг} *m* 2g¹ = Fröstler.

Frö'st..., fro'st...: ~mittel *n* средство против прозеб(лиц)а; лек против промрзлина; ~pflaster *n* фластер *m* за лечење од промрзлости; ~punkt *m* = Eispunkt; ~salbe *f* маст за лечење промрзлости; ~schaden *m* штета *f* од мраза; ~sicher *a* обезбеђен од зиме (и. од мраза); ~spalte *f* пукотина од мраза; ~schmetterling *m* = ~spanner; ~spanner *m* ж мразовац; ~wetter *n* мраз *m*.

frottieren {фротирен} [фр.] I *tr.* 15 трљати, трти, истрљати, фротирати. II **Frottieren** *n.* Фротирење *f* трљање, фротирање.

Frottier... {фротир-}. ~**hand schuh** *m* рукавица *f* за трљање (и. фротирање); ~**handtuch** *n* ручник *m* (и. убрис) за трљање.

Frucht {фрухт} [свн.; *лат. fructus] *f* 2f 1. плод *m*; род *m*; воће *n*; летина, берихет *m*; ~tragen доносити плод(а), родити; fleischige ~ меснат плод; die Früchte des Feldes пољски плодови; die ~ steht schön жита су лепа; die Pflaumen haben vorzügliche ~ gebracht шљиве су одлично родиле; reiche ~ tragen богат (и. обилно) родити; verbotene ~ ist süßer слађа смоква преко плота. 2. *fig.* плод *m*, успех *m*, последица, исход *m*; *fig.* ~ bringen уродити, успе(ва)ти, поћи за руком; wie die Saat, so die ~ каква сетва, таква жетва; die Früchte des Fleißes плодови марљивости (и. вредноће); das wird dir keine Früchte tragen од тога нећеш имати никакво плода; seine Taten ergaben gute Früchte његова су дела уродила добрим плодом. 3. плод *m*, зачетак *m*, заметак *m*. 4. приход *m*, принос *m*, корист; die Früchte eines Landgutes приходи имања; Früchte beziehen вући (и. добијати) приходе.

Fru'cht..., **fru'cht...** {фрџхт-}: ~**abgabe** *f* порез *m* на пољске плодове; ~**abtreibend** *a* који изазива побачај, за побачај; ~**acker** *m* њива *f* за жито; ~**auge** *n* пупољак *m*, пупа *f*, окце; ~**balg** *m* = Balgkapsel.

fru'chtbar {фрухтбар} *a* плодан, родан, житородан, плодоносан, благотворан; берихетан; ~es Jahr сита година, родна година; ~ machen (на)чинити плодним (и. родним); ~ an et. (dat.) sein бити плодан чиме; ~e Frau плодна жена, плодница, роткиња; ~e Ehe плодан брак; ~er Gedanke плодна мисао; ~er Verfasser плодан писац; ~er Regen плодна (и. благотворна) киша; ~er Mann плодан човек; *fig.* ~es Thema благодарна (и. обимна) тема; *fig.* ~e Witterung погодно време *n* (за усева).

Fru'chtbarkeit {фрџхт} *f* 3b плодност (и *fig.*), родност, плодовитост, продуктивност.

Fru'chtbar... {фрухтбар-}: ~**machung** *f* чињење *n* плодним.

Fru'cht..., **fru'cht...**: ~**baum** *m* воћка *f*, родно дрво *n*, родица *f*; ~**behältnis** *n* чаура *f*; ~**bildung** *f* оплођење *n*, -авање; стварање (и. образовање) плода; ~**blatt** *n* оплодни(чки) листић *m*; ~**blüte** *f* оплодни цвет *m*, женски цвет; ~**boden** *m*: a) житница *f*, амбар; b) (Reservoir) плодница *f*, лока *f*; ~**bonbons pl.** бонбоне *f pl.* од воћа; ~**branntwein** *m* комадара *f*, ракија *f* од жита; ~**bringend** *a* = fruchtbar; ~**bude** *f* воћарница, дућан *m* за продају воћа, пиљарница.

Frü'chtchen {фрџхтџен} *n* 2l (dim. од Frucht) 1. мали, ситан плод *m*, плодић *m*. 2. *fig.* sauberes ~ неваљалко, мали неваљалац.

Fru'chtleis *n* сладолед *m* од воћа.

fru'chten {фрџхтџен} I *intr.* (h) 1. родити, рађати, доносити (и. давати) плод(а). 2. кори-

стити, помоћи, помагати, уродити плодом; das kann mir nichts ~ то ми не може ништа помоћи, то ми не може бити ни од какве користи; wozu soll das ~? чему има то да послужи?; на што то? II *tr.* ~ узв. ст. = befruchten.

Fru'cht..., **fru'cht...**: ~**entwicklung** *f* развој *m* плода; ~**erde** *f* плодна земља, земља црница; ~**ertrag** *m* принос од плода (и. жита, воћа); ~**essend** *a* који се храни воћем, плодојед; ~**essig** *m* сирће *n* (и. оцат) од воћа; ~**feld** *n* житно поље, житна њива *f*; ~**fleisch** *n* воћно месо; ~**folge** *f* ред *m* којим се из године у годину сеју на истој њиви разни усеви; ~**garten** *m* воћњак; ~**gebend** *a* = fruchtbringend; ~**gefrorenes** *n* = eis; ~**gehänge** *n*: a) венац од воћа; b) ~ украс *m* од воћа, лишћа; ~**gehäuse** *n* семени омотач *m*, чашица *f*; ~**göttin** *f* богиња плодности, Помона (богиња воћа); Церепа (богиња пољских усева); ~**handel** *m*: a) житна трговина *f*, трговина житом; b) трговина воћем; ~**händler(in)** *f*: a) житарски трговац, житар, -ка; b) воћар, -ка, трговац (са) воћем, пиљар, -ка; ~**haut** *f*, a) омотач *m* жита; b) ~häute заметкове опне, зачетковни омоти *m pl.*; ~**horn** *n* рог *m* (из)обиља; ~**hülle** *f* семени омотач *m*; ~**hülse** *f* = gehäuse; ~**kapsel** *f* = Balgkapsel; ~**keim** *m*: a) клица *f*; b) зачетак; ~**kelch** *m* чашица *f*; ~**kern** *m* коштица, коштуница; ~**knospe** *f* = auge; ~**knoten** *m* оплодни; плодник; ~**korb** *m* корпа *f* са воћем, корпа за воће; ~**korn** *n* семка *f*, семе, зрно; ~**krone** *f* воћкина круница.

Frü'chtlein {фрухтлџен} *n* 2l = Früchtchen.

Fru'cht..., **fru'cht...**: ~**los** I a) бесплодан, јалов, неплодан, безродан, неродан; b) бесплодан, јалов, некорисан, узалудан; II *adv.* бесплодно, јалово, узалудно; ~**losigkeit** *f* бесплодност, неплодност, јаловост, безродност; ~**mangel** *m* неродица *f*, несташница *f* жита; ~**markt** *m* житни трг; ~**monat** *m* фруктидор (12 месец прве франуске револуције); ~**mus** *n* (воћни) пекмез *m*, мармелада *f* од воћа; ~**nießer(in)** {~ниср(џн)} *m* уживалац, -ља; ~**nießung** {~нисун} *f* 3b уживање *n*, имање *n* права на шта; ~**reich** *a*: a) плодан, родан, (из)обилан у житу (и. воћу); b) *fig.* плодан, продуктиван; ~**reichtum** *m* обиље *n* у плоду (у житу, у воћу); ~**reife** *f* зрелост плодова; ~**saft** *f* воћни сок; ~**schale** *f* a): плитица (и. шоља) за воће (и. са воћем); b) љуска; ~**schiff** *n* лађа *f* (и. брод *m*) за жито, житарица *f*; ~**schnur** *f* = gehänge; ~**schrumpf** *m* губитак у тежини услед сушења плода; ~**speicher** *m* = boden; ~**sperre** *f* забрана увоза и извоза жита; ~**stiel** *m* петелка *f*; ~**stück** *n* слика *f* с воћем, слика на којој је насликано воће; ~**tragend** *a* = bringend.

Fru'chtung {фрухтџен} [fruchten] *f* 3b рађање, доношење *n* плода (и. рода).

Fru'cht...: ~**wasser** *n* вода *f* (око зачетка у утроби); ~**wechsel** *m* наизменично засејавање *n* њиве разним семеном; ~**wein** *m* воћно вино *n*, вино од воћа (од јабука, крушака);

~zehnte *m* десетак у жити; ~zeit *f*: а) доба *n* сазревања; б) време *n* примања добити; ~ziehung *f* убирање *n* плода, добијање *n* добити (и. користи); ~zins *m* данак у жити (и. воћу); ~zucker *m* воћни шећер; ~zweig *m* гранича *f* са воћем. [нар. севн.] од fragen.)
 frug {фрук} *impf. ind. frū'ge impf. conj.* (* * *, I fruga'I {фругал} [лат.] а (dv.) фругал[ан(-но), прост(о), довољ[ан(-но), умерен(о), трезвен(о)]. [мереност, довољност.]

Frugalit'ät {фругалитет} *f* 3b фругалност, у-
 früh {фру} [свн.: грч. prōi] (opp. spät) I а 1. рани; јутарњи; mit dem ~en Tage abwandern отпутовати рано ујутру (и. зором); vom ~en Morgen bis an den späten Abend од рана јутра до мркла мрака; in ~er Morgenstunde раним јутром, зором; wir haben in diesem Jahre e-n ~en Winter ове године имамо рану зиму; in seiner ~en Jugend у својој раној младости. 2. рани, преран, превремен; ~er Tod рана смрт, прерана смрт. II *adv.* рано, благовремено, на време; ~ am Abend рано увече, рано с вечера; ~ und spät јутром и вечером; ~ oder spät пре или после; es ist noch sehr ~ још је врло рано; ~ genug на време, доста рано; heute ~ јутрос; ~ morgens ујутро рано, зарана; morgen ~ сутра рано; so ~ wie möglich што раније; recht ~ врло рано; es ist noch sehr ~ још је врло рано; ziemlich ~ порано, прилично рано; von ~ an од јутра, од сванућа; *fig.* von ~ auf израније, од детињства; von ~ bis spät од јутра до мрака; zu ~ сувише рано, прерано; er ist zu ~ gestorben он је (пре)рано умро; ~ aufstehen ранити, по-, уранити, рано уста(ја)ти; ~ kommen доранити, доћи рано; ~ zu Bette gehen рано лежати -ћи; meine Uhr geht zu ~ мој сат иде напред; er steht nicht gern ~ auf не радо рани; ~ auf und spät nieder bringt verlorenes Gut wieder ко рано рани две среће граби.

Früh..., früh'... {фру-}: ~apfel *m* рана јабука *f*; ~arbeit *f* јутарњи рад *m*, рани посао *m*; ~aufsteher(in *f*) *m* ранобудни[к, -ца, раноранил[ац, -ица]; ~beet *n* леја *f* за произвођење раног поврћа; ~birne *f* рана крушка; ~drusch *m* рана вршидаба *f*.

frü'he {фру-} I а = früh. II Frü'he {~} *f* 3b (6. pl.) зора, јутро *n*; in der Frühe, in aller Frühe зором, раним јутром.

frü'her {фру-р} *comp.* од früh I а ранији, пређашњи, првашњи, бивши; die ~en Ausgaben ранија издања; ~e Ereignisse ранији догађаји; das ~e Leben ранији (и. пређашњи) живот; der ~e Lehrer ранији (и. пређашњи) учитељ; in ~en Zeiten у ранија времена, ранијих времена. II *adv.* раније, пре(ђе); komm et. ~ доћи мало раније; er ist ~ gekommen он је дошао раније; wir haben ~ davon gesprochen раније смо о томе говорили; ~ oder später пре а после; je ~, desto besser; je ~, je lieber што раније (и. пре), то (и. уто-)
 Frü'h'erbse *f* рани грашак *m*. [лико] боље.)
 Frü'her|sein *n* претходност *f*, претхођење, првенство (у времену).

frü'hest {фру-ст} *sup.* од früh најранији; er hat die ~en Nachrichten он има прве вести; die ~en Jahrhunderte најстарији векови; die ~en Völker најстарији народи; am ~en *adv.* = ~ens {фру-ст-нс} најраније.

Früh'..., früh'...: ~gebet *n* јутарња молитва *f*; ~geburt *f*: а) превремен порођај *m*; б) побачај *m*, побацивање *n*, ~gemüse *n* рано поврће, раник *m*; ~gerste *f* јари јечам *m*, јарик *m*; ~getreide *n* јаро жито, јарица *f*; ~gotik *f* рана готика; ~gottesdienst *m* јутрење *n*; ~jahr [дн.] *n* = Frühling; ~jahrs... у слож. = Frühlings...; ~jahrsstoff *m* пролећни штоф; ~kartoffel *f* рани кромпир *m*; ~kirche *f* = gottesdienst; ~kirsche *f* рана трешња, раница, ранка, закићевка; ~klug *a* пре времена умно развијен, стармали; ~konzert *n* јутарњи концерат *m*; ~kopf *m* превремено сазрео човек, стармали; ~kost *f* = ~stück.

Früh'ling {фру-лџн} [нвн. 15. в.] *m* 2g' 1. пролеће *n* (и *fig.*), премалеће *n*; im ~ у пролеће, с пролећа; im vorigen (и. verflossenen) ~ пролетос; den kommenden ~ на пролеће; *fig.* der ~ des Lebens пролеће живота. 2. а) (opp. Spätling) рано младунче *n*, рано јагње; рана овца јагњеница *f*; б) дете пре времена рођења; дете рођено брзо после свадбе (уп. frühlingen 2).

früh'lingen {~н} *intr. (h)* 1. наста(ја)ти пролеће, опролећити се, -авати се; es frühlingt настаје пролеће. 2. *fam.* поранити, пожури-ти, површити посла пре свадбе.

Früh'lings..., früh'lings... {фру-лџн-с-}. ~adonis *m* ♂ гороцвет, гороцвеће *n*; ~arbeit *f* пролећни рад *m*; ~äquinoktium *n* ♀ = nachtgliche; ~blume *f* пролећни цвет *m*; ~feier *f* прослављање *n* (повратка) пролећа; ~fest *n* пролећни празник *m*, ~fieber *n* пролећна грозница *f*; ~freude *f* пролећна радост, радост у пролеће; ~früchte *f* pl. пролећно воће *n*; ~gefühl *n* пролећни осећај *m*; ~gemüse *n* пролећно поврће; ~haft {фру-лџн-схфт} а пролећни; ~hauch *m* пролећни поветарац (и. лахор); ~jahre *n* pl. године *f* pl. најлепшег дела живота, године младости; ~kind *n* ♂ дете пролећа, цвеће *n* coll., цвет; ~kleid *n* пролећна одећа *f*; ~lied *n* пролећна песма *f*; ~luft *f* пролећни ваздух (и. зрак) *m*; ~lust *f* пролећно уживање (и. радовање) *n*; ~mäßig а = 2haft; ~monat *m* пролећни месец; ~morgen *m* пролећно јутро *n*; ~nachtgleiche *f* ♀ пролећна равнодневница; ~plattierbse *f* ♂ кукавица; ~punkt *m* ♀ пролећна тачка *f*; ~regen *m* пролећна киша *f*; ~saat *f* пролећни усев *m*; ~safran *m* ♂ брндуша *f*; ~tag *m*. а) пролећни дан; б) ~tage дани најлепшег доба живота, дани младости; ~weiter *n* пролећно време; ~wind *m* пролећни ветар; ~zeichen *n* ♀ пролећни знак *m*; ~zeit *f* пролеће *n*.

Früh'..., früh'...: ~mahl *n* = ~stück; ~messe *f* јутрење *n*, рана миса, зорњача, зорница; ~mette *f* = messe; ~morgens {~мџрг-нс} *adv.* зором, рано; ~nebel *m* јутарња магла *f*; ~obst *n* рано воће; ~pfirsich *m* рана бре-

сква *f*; ~prediger *m* проповедник на јутрењу, јутарњи проповедник; ~predigt *f* јутарња беседа, проповед на јутрењу; ~regen *m* рана киша *f*; ~reif *a*. а) рано сазрели, рано припели, рано зрео; б) рано сазрео, пре времена умно сазрео, стармали; ~reifes Kind пре времена сазрело (и развијено) дете; ~reife *f* зрелост пре времена; превремена зрелост; ~reifend *a* који рано сазрева; ~rot *n* † = Morgenrot; ~saat *f* рани (и. пролећни) усеви *m*; ~schicht *f* јутрења смена (радника); ~schoppen *m* јутарња чаша *f* пива; ~sonne *f* јутарње сунце *n*.

frühstens *adv.* frühestens, = в. код frühest.

Früh... , früh... : ~stück [нвн.] *n* доручак *m*; beim ~stück за време доручка; das ist für ihn ein ~stück то је за њега ситница; ~stückchen {штүкчн} *intr.* (h) доручковати; ~stückservice *n*, ~stücksGeschirr *n* посуђе за доручак; ~stückszeit *f* време *n* доручка; ~stunde *f* јутарњи час *m*, јутро *n*; ~tau *m* јутарња роса *f*; ~tragend *a* = ~reif; ~traube *f* рано грождје *n*, ранка; ~trunk *m* јутарњи напатак, јутарње пиће *n*; ~verklärt *a*, ~vollendet *a* умро пре времена; ~zeitig I а 1. рани, јутарњи; 2. превремени, прерани; II *adv.* 1. рано, зарана, благовремено, на време; 2. прерано, пре времена; ~zeitigkeit *f* раност, благовременост; превременост; ~zug *m* јутарњи воз (и. влак).

Fruktifikatio'n {фруктификацион} [лат.] *f* 3b

фруктификација оплођавање, ење; доношење (и. пружање) користи.

F-Schlüssel *m* † еф кључ. [од(лет)е!]

ft! фуh! *int.* фш! ft, weg war er! фуh! и он

Fuchs {фукс} [свн.] *m* 2d¹ 1. лисица *f*, лисац, лија *f*; Reineke ~ лија, тета лија (у басни); der ~ läßt seine Tücke nicht; der ~ ändert das Haar, und bleibt, was er war вук длаку мења али худ никада; kein ~ beißt den ander(e)n врана врани очи не вади; wo Füchse und Hasen einander gute Nacht sagen где је ђаво рекао лаку ноћ; иза божјих леђа. 2. *fig.*: а) лисица *f*, лисичина *f*, лисичија кожа *f*; б) црвени дивљи голуб; с) рићан, риђо, рић коњ, алат; д) златник, дукат, златан новац; goldener ~ златан новац; goldene Füchse haben имати златника (и. златног новца); е) жућкастоцрвена боја *f*; ф) рић човек; рићи; г) лисац, лукав (и. подмукао) човек, лија; alter ~ стари лисац; schlauer (и. feiner) ~ лукави лисац; h) [нвн. 1700] бруцош (студент у првом семестру); i) ненамераваан погодак (при игрању билијара); j) Лисица (кавана); k) димњак; der ~ brennt ватра избија кроз димњак; l) нетопљив грумен *f* у високим пећима; m) гомила *f* (и. хрпа) дрвета која се при сплављењу загуши на једном месту; n) hol ihn der ~! ђаво га однео!

Fu'chs..., fu'chs... {фукс-}: ~affe *m* маки; ~artig *a* лисичаст, налик на лисицу, као лисица; ~balg *m* лисичина *f*, лисичја кожа *f*; ~bart *m*: а) лисичја брада *f*; б) риђа брада *f*, рићобради; ~bau *m* лисичја јазбина (и. јама, рупа) *f*; ~beere *f* = Ackerbeere; ~beilen *n* кевкање (и. штектање, лајање) лисице.

Fü'chschchen {фүкшччн} *n* 2l (dim. od Fuchs) лисичић *m*, лисичица *f*.

Fu'chs[eisen] *n* = Fuchsfalle.

fü'chseln {фүкселн} I *tr.* 1. красти. 2. = fuchsen 2. II *intr.* (h) 1. ићи у лов на лисице, ловити лисице. 2. *imp.* es fuchselт зауцара на лисицу, оцеха се на лисицу.

fu'chsen {фуксен} I *tr.* и *intr.* (h) 1. = fuchsen II 1. 2. *fig. fam.* сецати, једити, љутити, мучити; das fuchst mich то ме ждере; sich gehörig ~ добро се наждерати (и. наједити). 3. *fam.* зафркавати, обмалути, -њивати; каишарити, красти; смота(ва)ти. 4. e-n Ball ~ случајно погодити (код билијара). [коже.

fü'chsen {фүксен} а од лисичине, од лисичје

Fu'chser {фуксер}, Fü'chser {фүксер} *m* 2l 1.

 берзански посредник. 2. батлија (у билијару).

Fu'chs..., fu'chs...: ~falle *f* гвождја *n* pl. за хватање лисица; ~fang *m* хватање *n* (и. ловљење) лисица; ~fänger *m* ловац лисица; ~gans *f* гуска што живи по јазбинама; ~grube *f*: а) лисичија јазбина (и. јама); б) јама (и. рупа) за хватање лисица; ~haar *n*: а) лисичја длака *f*; б) риђа коса *f*; ~haft {фуксхфт} *a* = ~artig; ~höhle *f* = ~bau; ~hund *m* лисичар.

Fu'chsia {фуксиа} *f* 6g, Fu'chsie {фүксіе} *f* 3b [Fuchs, н. ботаничар] минђушица, фуксија.

fu'chsig {фуксиг} *a* = fuchsig 2.

fu'chsig {фуксиг} а 1. лисичји, на лисицу. 2. рић(окос); ~ werden порићети, постати рић.

3. *fam.* = fuchs(teufels)wild.

Fuchs'i'n {фукс'ин} [Fuchsia] *n* 2g¹ фуксин *m*, анилинска црвена боја *f*. [лија.]

Fü'chsin {фүксин} [свн.] *f* 3b лисица (женка), I

fü'chsisch {фүкшиш}, fü'chsisch {фүксшш} *a* = fuchshaft. [jäger *m* ловац лисица.]

Fu'chs..., fu'chs...: ~jagd *f* лов *m* на лисице; I

Fü'chslin {фүкшлин} *n* 2l = Füchschchen.

Fu'chs..., fu'chs...: ~kopf *m*. а) лисичја глава *f*; б) = Fuchs 2 *f*; с) = schlauer Fuchs; ~loch *n* = ~grube; ~major *m* старешина бруцоша (в. Fuchs 2h); ~mütze *f* капа од лисичине; капа опточена лисичином; ~pelz *m*. а) лисичина *f*, лисичја кожа *f*; б) бунда од лисичине; *fig.* den ~pelz anziehen (по)служити се лукавством; ~rot *a* рић; ~scheck(e *f*) *m* белац са рићим пегам, шарац рићан; ~schimmel *m* рић коњ, † јагрз; ~schrot *m*, *n* сачма *f* за лисице; ~schwanz *m*: а) лисичји пен; den ~schwanz streichen = fuchsschwänze(l)n; б) = ~schwänzer; с) једноручна незатегнута тестера *f*; д) првени штир; ~schwänze(l)n *fam., intr.* (h) 15e (15f) улизивати се, улагивати се, подилазити, увлачити се под кожу; ~schwänzer(in *f*) *m* улизач, улагивач(ица); ~schwänzer(ei) *f* улизивање *n*, улагивање *n*; ~schwänzerisch *a* улизички, улагивачки; ~schwanz/gras *n* кунина *f*; ~schweif *m* = ~schwanz *c*; ~stute *f* рићуша, риђа кобила, алатуша, алатаста кобила; ~taufe *f* крштење *n* бруцоша, примање новог студента у студентско удружење; ~(teufels)wild *fam.* а поманитао; бесан, ван себе од љутине.

Fu'chtel {фѹхтл} [нвн.; *fechten] *f* 3d 1. *мач* *т* са плѡстатим и широким сечивом, палош *т*; прут *т*, шибѡ, палица; *fig.* шкрипиле *f* *pl.*, строг запт *т*; *j-m* *die* ~ *geben* (из)ударати кога мачем плѡштимице; изударати (и. ишибати) кога; *die* ~ *bekommen* бити изударан мачем плѡштимице; *unter der* ~ *halten* држати строго (и. у запту); *unter der* ~ *stehen* бити (и. стајати) под строгим надзором. 2. *fam.* *мач* *т*; *heraus mit der* ~! вади сабљу!

Fu'chtel|klinge *f* = Fuchtel 2.

fu'chteln {~н} *I tr.* 15f *j-n* ~ (из)ударати кога мачем плѡштимице, изударати кога, казнити кога шибом. *II intr. (h)* 1. *млатарати* (mit den Händen *рукама*), *витлати*. *III Fu'chteln* *п* *млатарање*, *витлање*; *ударање*, *шибање*, *кажњавање*. [удара батине.]

Fu'chtler {фѹхтлр} *т* 2f 1. *убојица*. 2. *који* *Fu'der* {фѹдр} [свн.] *п* 2f 1. *воз* *т*, *кола* *п* *pl.*; ~ *Heu*, *Holz*, *Steine* *кола* *сена*, *дрва*, *камења*. 2. *ливада* што даје *товар* (и. *кола*) *сена*. 3. *товар* (од 800–1500 *литара*); *ein* ~ *Wein* *један* *товар* *вина*.

Fu'der..., **fu'der...** {фѹдр-} ~*fab* *п* *буре* од *једног* *товара*; *2weise adv.*: *a*) на *возове*, *возовима*, на *кола*, *колима*; *b*) на *товаре*, *товарима*.

fu'fzehn ** = fünfzehn.

Fug {фѹк} [срвн.; *fügen] *т* 2g (б. *pl.*) *оправдање* *п*, *допуштење* *п*, *право* *п*; *mit* ~ *und Recht* по *праву* и *правици*, с (пуним) *правом*; ~ *zu et. (dat.)* *haben* *имати* *право* на што; *dazu hast du* ~ *und Macht* за то *имаш* *право* и *силу*.

Fu'ge¹ {фѹг¹} [Fug] *f* 3b 1. *спој* *т*, *саставак* *т*, *везивање* *п*, *жлеб* *т*, *урез* *т*, *утора*; *die* ~ *п* *mit Werg* *ausfüllen* *попунити* *саставке* *кучином*, (за)уторити; *aus den* ~ *n bringen* (и. *treiben*, *reißen*): *a*) *разглавити*, ~*ливати*, *расклопити*, *-апати*, *раставити*, ~*лати*, *растројити*, *-авати*; *b*) *fam. fig.* *разјарити*; *aus den* ~ *n gehen* (и. *kommen*, *weichen*): *a*) *расклима-*(*та*)*ти* *се*, *распајти* *се*, ~*дати* *се*, *разглављивати* *се*, ~*ити* *се*, *разобруча(ва)ти* *се*; *b*) *fig.* *растројити* *се*, ~*авати* *се*, *fam.* *разјарити* *се*, *бити* *ван* *себе*; *in allen* ~ *en krachen* *попустити* у *свима* *везама*. 2. ☹ *зглоб* *т*.

Fu'ge² {~} [ит. fuga „бекство“] *f* 3b ☿ *фуга*.

Fu'ge¹..., **fu'ge¹...** {фѹг¹-} ~*bank* *f* 2f *уторњак* *т*, *ренде* *п* за *уторење*, *бачварско ренде*; ~*eisen* *п* = *Fugkelle*; ~*hobel* *т* *уторњак*, *ренде* *п* за *уторење*.

fu'gen {фѹгн} *I tr.* 15a 1. *састављати*, ~*ити*, *спојити*, *спајати*, *ужлебљавати*, ~*ити*; *Bretter* *aneinander* (и. *zusammen*) ~ *ужлебити* ~*ливати* *једну* *даску* у *другу*, *саставити* *даске*, *ужлебити* *даске*. 2. *саставке* *попунити* ~*навати* *малтером*, *саставке* *замазјати* ~*ивати*. *II Fu'gen* *п* *састављање*, *ужлебљавање*, *попуњавање* *саставака* *малтером*, *замазивање* *саставака*.

fu'gen {фѹгн} [свн.] 15a *I tr.* 1. *склопити*, *склапати*, *саставити*, ~*лати*, *спојити*, *спајати*, *сложити*, *приљубити*, ~*ливати*, *удесити*, ~*шавати*; *zu et. (dat.)* (hinzu) ~ *дода(ва)ти* што *чему*; *den Rock* *in* *Falten* ~ *удесити* *боре* на

хаљини. 2. *fig.* *наре|дити*, ~*живати*, *опреде|лити*, ~*ливати*; *Gott hat es so gefügt* *Бог* је то тако *удесио*; *Bory* је тако *било* *угодно*; *die Schickung* *fügte es so* *судбина* је *удесила* тако; *gr. ein Wort mit dem Genitiv* ~ *сложити* (и. *конструисати*) *реч* са *генитивом*. 3. *prov. j-m et. zu wissen* ~ *да(ва)ти* *кому* што на *знање*. *II sich* ~ 1. *a*) *sich an et. (acc.)* и. *sich zu et. (dat.)* ~ *саставити* *се*, ~*лати* *се*, *скл|опити* *се*, ~*апати* *се*, *слуб|ити* *се*, ~*ливати* *се*; *b*) *fig.* *die Dinge werden sich so* ~, *daß* ... *ствари* *ће* *се* тако *удесити* *да* ...; *dohi* *ће* (и. *десиће* *се*) *да* ... 2. *fig.* *повиновати* *се*, ~*навати* *се*, *покор|ити* *се*, ~*авати* *се* (*den Befehlen j-s* *чијим* *заповестима*); *sich in Gottes Willen* ~ *повиновати* *се* (и. *покорити* *се*) *Божјој* *вољи*; *sich in das Unabänderliche* ~ *повиновати* *се* *неизменљивој* *судбини*; *man muß sich darin fügen* *мора* *се* *човек* *томе* *повиновати*; *abs. sich* ~ *повиновати* *се* *судбини*; *снаћи* *се* у *реду* *ствари*; *fam.* *не* *хтети* *нешто* *ван* *света*. 3. *fig.* *десити* *се*, *дешавати* *се*, *дог|одити* *се*, ~*ајати* *се*; *бива* (*да...*); *es fügt sich* (*даб...*) *догађа* *се* (*да...*), *деси* *се* (*да...*); *wie es sich gerade fügt* *како* *буде*; *према* *приликама*; *es fügt sich nicht so leicht* *не* *бива* тако *лако*; *das fügt sich gut* *то* *долази* у *згодан* *час*. *II intr. (h)* ☿ = *sich* ~. *III Fü'gen* *n* = *Fügung*.

Fu'gen..., **fu'gen...** {фѹгн-} *2²* *artig* *a* ☿ у *виду* *фуга*; *2¹* *dicht* *a* *састављен*, *спојен*; *2²* *haft* {фѹгнхафт} *a* ☿ у *стилу* *фуге*; ~*schwelle* *f* ☿ *праг* *т* *спојник*; ~*verstreichung* *f* ☿ *замазивање* *п* *саставака*; ~*werk* *п* *шипила* *п* *pl.*, *склоп* *т*.

Fü'ge wort *n* 2a *gr.* *свеза* *f*, *конјункција*.

fugie'ren {фѹгирн} [Fuge] *tr.* 15g ☿ *компоно-* *вати* у *фугама*.

Fü'gkelle *f* *мистрија*. [вати у *фугама*.] **fü'glich** {фѹклѹх} [срв.] 1 *a* *прикладан*, *пристојан*, *подесан*, *згодан*. *II adv.* *уствари*, с *правом*, *згодно*, *најзад*; *er hätte* ~ *schweigen können* *он* је *уствари* *могао* *ћутати*; *могао* је *баш* и *да* *ћути*. [погодност.]

Fü'glichkeit {~ка²т} *f* 3b *згодност*, *подесност*, *fu'g|los* *a* *незаконит*.

Fu'g|losigkeit *f* *незаконитост*.

fü'gsam {фѹкзам} *a* *прилагодљив*; *савитљив*, *гибак*; *попустљив*, *послушан*, *поводљив*.

Fü'gsamkeit {~ка²т} *f* 3b *прилагодљивост*; *савитљивост*, *гипкост*; *попустљивост*, *послушност*, *поводљивост*.

Fü'gung {фѹгун} *f* 3b 1. *слагање* *п*, *састављање* *п*, *слагање* *п*. 2. *gr.* *слагање*, *везивање*, *конструкција*. 3. *повиновање* *п*, *покоровање* *п* (*in den Willen* ... *вољи* ...). 4. *одлука*, *воља*; *удес* *т*, *судб(ин)а*; *göttliche* ~, ~ *Gottes*, ~ *des Himmels* *Божја* *воља*, *Божје* *провиђење*; *unerforschlich sind die* ~ *en Gottes* *неиспитљиви* *су* *путеви* *Божји*; ~ *der Umstände* *стицај* *т* *прилика*; ~ *des Zufalls* *случајност*. 5. *склоп* *т*.

fü'hlbar {фѹлбар} *a* 1. *опипљив*, *осетан*, 2. *осетан*; *осетљив*; ~ *werden* и. *sich* ~ *machen* *осетити* *се*, ~*ћати* *се*; ~*er Verlust* *осетан* *губитак*; *j-m et.* ~ *machen* *да(ва)ти* *кому* *да*

што осети; учинити да неко нешто осети; ~e Seele осетљива душа.

Fühlbarkeit {~кд*т} *f* 3b опипљивост; осетност; осетљивост.

fühlen {фу*л*н} [дн.(свн) 15a 1 tr. 1. пипати, опипа(ва)ти, додир|нути, -ивати; j-m (и *intr.* j-m an) den Puls ~ (о)пипати кому било; mit den Fingerspitzen ~ пипати јагодицама, врховима прстију; im Dunkeln um sich ~ у помрчини пипати око себе. 2. осетити, осећати, хутети, чувствовати; Freude (Schmerz) ~ осећати радост (бол); keinen Fuß mehr ~ не осећати (да има) ноге, не моћи даље крочити; ich fühle mein Herz schlagen осећам како ми бије срце; Liebe ~ осећати -тати љубав; Mitleid ~ сажаљевати, осећати самилоост; ein menschliches Rühren ~ осећати -тати људско узбуђење; ich fühlte die Wärme seiner Hand осетио сам топлоту (и топлину) његове руке. II *intr.* (h) осећати, -тити; alles, was lebt, fühlt све што живи осећа; man fühlt osећа се; j-m auf den Zahn ~ испипати кога, искушати кога; wer nicht hören will, muß ~ ко неће да слуша мора осетити. III *sich* ~ 1. осећати се; wie fühlt sich heute der Kranke? како се осећа данас болесник?; sich behaglich ~ лагодно (и угодно) се осећати; jetzt fühle ich mich besser сада се осећам боље (и да ми је боље); sich geschmeichelt ~ осетити се поласканим; sich getroffen ~ осећати се погођеним; sich glücklich ~ осећати се срећним; sich verpflichtet ~ осећати се обавезним. 2. der Blinde fühlt sich nach dem Bette слепац иде у кревет пипајући; *fig.* sich in j-s Lage ~ пренети се осећањима својим у чији положај. 3. das fühlt sich to се осећа; er fühlt sich in seiner neuen Stellung он је сазнао своју вредност у новом положају. IV ~d p. pr. и a осећајан, осетљив. V **Fühlen** n, **Fühlung** *f* пипање; осећање, чувствовање; (само Fühlung) додир m, веза; Fühlung bekommen ступати -ити у везу; Fühlung nehmen доћи -лазити у додир; nach rechts Fühlung nehmen тражити везу десно; Fühlung verlieren (из)губити везу; es bestand keine Fühlung zwischen der Regierung und dem Volke није постојао (-ла) никакав додир (никаква веза) између владе и народа.

Fühler {фу*л*р} m 2l 1. ~, ~in {~ун} *f* 3c онај који осећа, она која осећа; er ist ein feiner ~ он fino осећа, он је тананих осећања. 2. **Flügel** m пипак. 3. покушај, пипање n била; dieser Artikel (in der Zeitung) war nur ein ~ овај чланак (у новинама) био је само пипање била.

Fühlerkopf m пипкова глава. [јавног мњења.] **Fühl...**, **fühl...** {фу*л*}: ~faden m **Fühler** 2; ~horn n **Flügel** m, пипак; ~los a = gefühllos; ~losigkeit *f* = Gefühllosigkeit; ~sam {фу*л*сам} a осетљив, осећајан; ~sinn m = Tastsinn; ~spitze *f* врх m пипка.

fuhr {фур} *impf. ind.* од fahren.

Führe {фур*} [свн.; *fahren] *f* 3b 1. (пре)вожење n; er macht ~ он (пре)вози. 2. воз m, кола n pl.; товар m; ~ Sand кола песка; ~ Kohlen

кола угља. 3. et. mit der ~ (и. per ~) bekommen доби(ја)ти што колима. 4. кола n pl.; mit eigener ~ (у) својим колима.

führe {фур*} *impf. conj.* од fahren.

führen {фур*н} [свн.; fahren] *intr.* 1. водити, од-, до|водити, до-, од-, по|вести; führe ihn zu mir доведи га к мени; j-n spazieren ~ водити кога у шетњу; führe mich ins Zimmer води ме у собу; das Vieh auf die Weide ~ терати (и. одагнати) стоку на пашу; am Arm ~ водити под руку; die Braut zum Altar ~ одвести невесту пред олтар, оженити се; j-m die Hand ~ водити коме руку; j-n an der Hand ~ водити кога за руку; mit nach Hause führen одвести (са) собом кући; das Glas zum Munde ~ при|ети -осити чашу устима; *fig.* j-n am Gängelbände (an der Leine) ~ водити кога на узици, зауздати кога; *fig.* j-m et. ins Gedächtnis ~ потсе|тити -хати кога на што; *fig.* j-n auf den Gedanken ~ навести кога на мисао; *fig.* in die Irre ~ одвести на криви пут, завести, -одити (и *fig.*); *fig.* j-n am Narrenseil ~ правити кога будалом; *fig.* j-n bei (an) der Nase ~ вући кога за нос; *fig.* j-m eine Sache zu Gemüte ~ претставити -љати кому какву ствар; *fig.* er führt et. im Sinne он нешто снује (и. кује); *fig.* j-n auf die Spur ~ навести кога на траг; ins Treffen ~ водити (и. повести) у бој; *fig.* j-n ins Verderben ~ упропастити кога; *fig.* j-n in Versuchung ~ навести -одити кога на искушење; j-n auf den rechten Weg ~ извести кога на прави пут; *fig.* es würde mich zu weit ~ то би ме врло далеко одвело; *fig.* dadurch wurde ich dazu geführt то ме је довело на то, тако сам дошао на то. 2. возити, превести, преводити; aus Spanien wird Wolle nach England geführt из Шпаније се извози вуна у Енглеску; über e-n Fluß ~ превозити (и. превести) преко реке; durch e-n Wald ~ провести кроз шуму. 3. имати (при себи), носити (са собом); bei sich ~ носити собом, имати при себи; ich führe kein Geld bei mir не носим новац са собом, немам новаца при себи; er führt viel Gepäck mit sich он носи са собом велики пртљак; schlimme Folgen mit sich ~ имати рђавих последица; die Bienen ~ Honig пчеле скупљају мед; e-n Namen ~ имати име, носити име; ein Schild (и. Wappen) ~ имати грб; e-n Titel ~ имати (и. носити) титулу, назив; guten Tisch ~ хранити се добро; der Fluß führt Krebse in sich ова река има ракова; der Fluß führt Gold река носи злато, река има злата, река садржи у себи злата; der Kreuzer führt 20 Geschütze крстарица *f* (и. крсташ) има 20 топова; et. immer im Munde ~ стално о нечем говорити; in der Tasche ~ носити у џепу; die Bienen ~ e-n Stachel пчеле имају жаоку; der Wind führte uns den Staub in die Augen ветар нам је наносио (и. терао) прашину у очи; *fig.* im Schilde ~ сновати. 4. **Flügel** држати, имати на продају, продавати; diesen Artikel ~ wir nicht ове робе немамо; овај артикал не држимо. 5. руковати (*acc.*: *abl.*), владати (*acc.*: *abl.*); бити ви-

чан (*acc.: dat.*); das Schwert gut ~ добро владати мечем; die Feder gut ~ лепо писати, писати добро, бити писмен; den Pinsel ~ умети сликати (и. радити) (вешто) кичицом. 6. в. Ende; e-n Damm ~ (на)правити (и. подизати) насип; e-e Mauer um et. ~ обзидати што, подићи зид око чега; Straßen durch ein Land ~ (с)провести (и. изградити) путеве (цесте) кроз неку земљу. 7. руководити (*acc.: abl.*), руковати (*acc.: abl.*), управљати (*acc.: abl.*); ein Amt ~ руковати надлештвом, бити старшина у канцеларији; die Aufsicht über et. ~ вршити надзор над чим, надгледати што; e-n Bau ~ руковати (и. управљати) грађом, грађвином; v. Beweis; e-e glückliche Ehe ~ живети у срећном браку; eine Handlung (ein Geschäft) ~ управљати радњом (и. трговином); e-n Hieb ~ ударити; ein Gespräch mit j-m ~ разговарати с ким; die Handelsbücher ~ водити трговачке књиге; die Haushaltung ~ газдовати, водити газдинство; das Hauswesen (die Wirtschaft) ~ управљати имањем (и. домаћинством); die Kasse ~ руковати благајном; über j-n Klage ~: a) жалити се на кога; b) тужити кога (суду); das Kommando ~ командовати; die Korrespondenz ~ водити преписку (и. кореспонденцију); Krieg ~ ратовати, војевати, водити рат; ein elendes Leben ~ бедно живети; ein eingezogenes Leben ~ живети повучено; ein Luftschiff ~ управљати ваздушном лађом; ein Protokoll ~ водити записник; e-n Prozeß ~ парничити се, водити парницу, судити се; die Rechnungsbücher ~ водити рачунске књиге; Reden ~ говорити; den Reigen (и. den Tanz) ~ водити коло; das Regiment ~ водити пук; ich werde ihre Sache ~ ja љу водити Вашу ствар; ja љу Вас заступати (и. бранити); seine Sache selbst ~ сам се бранити; ein Schiff ~ управљати бродом, заповедати на броду; e-n Streich ~ задати удар, ударити; e-n Streit ~ препирати се, спорити се; er führt e-e dreiste Sprache он је дрзак у говору, он дрско говори; ein Tagebuch ~ писати (и. водити) дневник; die Truppen ~ водити трупе, заповедати трупама; e-e Untersuchung ~ водити истрагу; den Vorsitz ~ претседавати; e-n guten Wandel ~ добро се владати; das Wort ~ водити (главну) реч; er führt das große Wort његова је најстарија; das große Wort im Hause ~ водити (и. имати) главну реч у кући. II *intr. (h)* водити; dieser Weg führt zur Stadt овај пут води у град; e-e Brücke führt über den Fluß мост води преко реке; *fig.* der Geiz führt zu vielen Lasten тврдичење одведе човека у многе пороке; das führt zu nichts Gutem то не води никакву добру; das würde zu weit ~ то би одвело далеко; wohin soll das ~? куда води то?; wozu soll das ~? чему води то?; alle Wege ~ nach Rom сви путеви воде у Рим. III ~d p. *pr.* и а који води, водећи; e-e de Rolle spielen играти водећу улогу. IV Führen *n* = Führung 1. Führrer {*фу:рр*} *m* 2l 1. вођ(а); (с)проводник,

водник; der ~ e-r Partei вођ странке; der ~ e-s Reisenden водич, путовођа; der ~ (des Deutschen Reiches) вођ (Немачке). 2. управљач, руковалац (*gen.: abl.*), руководилац, руковођа, управник; der ~ e-s Luftschiffes управљач ваздушним бродом, пилот; der ~ e-s Wagens возар, кочијаш; der ~ von Automobilen шофер. 3. вођа (durch Jugoslawien кроз Југославију); der ~ der Jugend васпитач. 4. * управљач.

Führrer..., führrer... ~amt *n* дужност *f* вође (и. војводе, васпитача итд.); ~anwärter *m* пилот приправник; ~fahrt *f* пробна пилотова возња; ~in {*фу:р:рин*} *f* 3с вођа; водиља; управљачица, васпитачица; ~los *a* без вође; ~prüfungs fahrt *f* пилотска испитна возња; ~schaft {*фу:р:шдфт*} *f* 3b 6.pl.: a) вођство *n*, управљање *n*, управа; b) вођство *n*, (војско)вође *m* pl., пилоти *m* pl., управљачи *m* pl., васпитачи *m* pl.; ~schein *m* дозвола *f* (пилоту) за летење; ~sitz *m*: a) пилотово седиште *n*; b) шоферово седиште *n*; ~stand *m* машиновођино место *n*, машиновођин закон; ~zeugnis *n* = ~schein.

Fu'hr... {*фур*}: ~frohe *f* робота (и. кулук *m*) колима; ~geld *n* = ~lohn; ~gelegenheit *f* подвозна прилика; прилика за превоз; ~halter *m* сопственик подвозних средстава (кола, аутобуса итд.); ~haltereī *f* држање (и. изнајмљивање) *n* подвозних средстава (кола, аутомобила, аутобуса итд.); ~herr *f* газда *m* (и. сопственик) кола.

führrig {*фу:рх*} *a* * = gängig.

Fu'hr..., fu'hr...: ~knecht *n* кочијаш, возар; ~leute *pl.* од ~mann; ~lohn *m* возарина *f*, подвознина *f*, превознина *f*, кирија *f*; ~mann *m* a) возач, возар, кочијаш, † кириџија; b) * возар; ~manns|bluse *f* возарска (и. кочијашка) блуза; ~manns|hemd *n* возарска (и. кочијашка) кошуља *f*; ~manns|kittel *m* = ~bluse; ~manns|peitsche *f* кочијашки бич *m*; ~manns|pferd *n* кириџиски коњ *m*; ~manns|sprache *f* кочијашки (и. простачки) језик *m*; ~manns|wagen *m* кириџиска кола *n* pl.

Fu'hr...: ~pack kolonne *f* возарска колона (у војсци); ~park *m* возни парк, кола *n* pl.; ~schlitten *m* превозне саонице *f* pl.

Führung {*фу:рун*} *f* 3b 1. вођење *n*; одвођење *n*; вожење *n*; спровођење 2. (пред)вођење *n*, вођство *n*. 3. управљање *n*, управа, руковање *n*, руковођење *n*, руководство *n*, командовање *n*. 4. (в. Fügung) удес *m*, судбина, Божје опредељење *n*; die göttliche ~ Божје провиђење. 5. *fig.* владање *n*, понашање *n* (в. Aufführung). 6. * вођица. 7. Goldstrom übernahm die ~ Голдштрот поче да води.

Führungs... führungs... {*фу:рунс*}: ~attest *n* = ~zeugnis; ~buch *n* a) радничка књижица *f*, буква *f*; b) ђачка књижица *f*; ~büchse *f* * вођичина чаура; ~kraft *f* моћ вођења (и. управљања); ~kunst *f* вештина вођења (и. управљања, командовања); ~latte *f* * гредица за вођење кошара; ~leiste *f* * вођич(и)на летвица, водеће ребро; ~mannschaft *f* * посада; ~mutter *f* вођичина навртка, вођичин

навртањ *m*; ~rippe *f* ☼ вођич(и)но ребро *n*; ~rolle *f* ☼ вођичин котур *m*; ~schienen *f pl.* ☼ вођице од пружница; ~seil *a* *n* ☼ ужана вођица *f* (и. придршка); *b*) поводно уже (код жичане железнице); ~stange *f* ☼: *a*) шипка управљачица; *b*) ☼ управљач *m*; ~stift *m* вођична шипка *f*; ~zeugnis *n* уверење о владању.

Fu'hr..., fu'hr...: ~unternehmer *m* сопственик превозних средстава, подвозни предузимач (и. подузетник); ~wagen *m* тарнице *f pl.*, теретна кола *n pl.*; ~weg *m* друм, цеста *f*; ~werk *n* кола *n pl.*, возило; ~werken *intr.* (*h*) *fam.* = fahren; ~wesen *n a*) возарство; *b*) ☼ комора *f*, кола *n pl.*

Fü'll... {фу'л-}: ~apparat *m.* *a*) справа *f* за пуњење; *b*) ☼ напајалица *f*, справа за напајање (e-s Dampfkessels парног котла); ~bank *f* ☼ место утоваривања, утоварни банак *m*; ~bier *n* пиво (спремно) за разливање (у бурад).

Fü'llchen {фу'лхен} *n 2l dim.* од Füllen ждребенце.

Fülle {фу'л} {свн; *voll} *f 3b 1.* обиље *n*, обилност, изобиље *n*, обилатост, мноштво *n*, множина; Brot(s) die ~ haben имати пуно хлеба; es liegt e-e ~ tiefer Gedanken in diesem Schriftsteller овај писац има обиље у дубоком мислима. 2. пуноћа (des Busens груди, der Stimme гласа), пуност. 3. садржина којом је шта испуњено и. чим се шта пуни, садржај *m*, надев *m*; aus der ~ seines Herzens sprechen говорити од свег срца. *fig.* die Hülle und ~ изобиље свега и свачега; er hat Geld die Hülle und ~ има новаца у изобиљу (и. као плеве); was mann in der Jugend wünscht, hat mann im Alter die ~ што човек у младости жели тога има у старости у изобиљу. 4. суд *m* за пуњење. 5. рупа у жежници за испуњавање. 6. \ = Füllung, Füllsel, Gefühl. 7. *bibl.* = Füllopfer.

Füll[eimer *m* ведро *n* (и. кабао, каблица, кова) за пуњење (и. усипање, улевање).

füllen¹ {фу'лн} {свн; *voll} *15a I tr.* 1. пунити, ис-, на-, допунити; засути, засипати; den Zahn ~ пломбирати зуб; s-n Weinkeller ~ напунити свој вински подрум; der Wind hat die Segel gefüllt ветар је испунио (и. надуо) једра. 2. \ (на)пунити, наде(ва)ти (mit gehacktem Fleisch сецканим месом). 3. у-, на-, лити, у-, на-, левати, разли(ва)ти (Wein in Flaschen вино у боце). 4. gefüllte Blumen оплемењено (и. калемљено) цвеће. 5. †, још *prov.* j-n ~ на-, опити кога. 6. das Fett von der Suppe ~ скинути маст са чорбе (и. јухе). II sich ~ (на)пунити се; sich selbst ~de Feder перо са механичним пуњењем. III Füllen *n* = Füllung 1.

Füllen² {фу'лн} {свн.} *n 2l* = Fohlen.

füllen³ {~} *intr.* (*h*) *15a* = fohlen.

Füllen... {фу'лн-}. ~garten *m* забран за ждребад; ~stall *m* стаја *f* за ждребад; ~stute *f* ждребица; ~zahn *m* млечњак ждребета.

Fü'll..., fü'll...: ~erde *f* земља пуњеница, земља за на-, за(сипање); ~feder *f* налив-перо *n*, стило *m*; ~flasche *f* боца за пуњење; ~gas *n*

гас (и. плин) *m* за пуњење; ~haag *n* длака *f* за пуњење; ~hals *m* (велик дрвени) левак (за пуњење буради); ~horn *n* ☼ рог *m* изобиља; ~kanne *f* канта за доливање (и. за сипање); ~kelle *f* велика зидарска кутлача; ~löffel *m* кашика *f* за сипање, кутлача *f*; ~ofen *m* пех *f* која се пуни озго; ~rolle *f* олук *m* кроз који се сручује угаљ (и. руда), сипалиште *n*.

Füllsel {фу'лзл} {свн.} *n 2l 1.* надев *m*, пуњење, месо (и. смеша) за пуњење. 2. = Lückenbüßer.

Füll...: ~steine *m pl.* камење *n coll.* за попуњавање; ~strich *m* (цртица) пуњеница *f*, црта до које се пуни; ~trog *m* ☼ корито за руде.

Füllung {фу'лунг} *f 3b 1.* (в. füllen¹) пуњење *n*; разливање; набивање *n*; (за)сипање *n*, блонмирање *n*. 2. \ = Füllsel 1. 3. ☼ пуњење *n*, набој *m*. 4. (дрвено) поље *n* (e-r Tür врата).

Füllungsraum *m* простор за пуњење.

Füll...: ~vorrichtung *f* направа за пуњење; ~wein *m* вино *n* (спремно) за разливање (у боце), долевак; ~werk *n*: *a*) пуњење, испуњавање; *b*) = Lückenbüßer; ~wort *n 2a* = Flickwort; ~wörtchen *n* украсна реч *f* у реченици.

Fund {фунт} {свн; *finden} *m 2g 1.* налазак, налажење *n*, налаз, нађено *n*, нађена ствар *f*; e-n ~ tun (machen) наћи; e-n glücklichen ~ tun срећно наћи; e-n unverhofften ~ tun (и. machen) ненадно наћи. 2. проналазак.

Fu'nd... {фунт-}: ~abgabe|stelle *f* место *n* за предају нађених ствари.

Fundame'nt {фундамент} {лат.} *n 2g* фундаментат *m*, темељ *m* (и *fig.*), основ(а) *f m*.

fundamenta'l {мѣнтал} {лат.} *a* фундаментни, темељни, основни.

Fundamenta'l... {~ал-}: ~gesetz *n* основни закон *m*, устав *m*; ~satz *m* основни став.

fundamentie'ren {~тирн} {лат.} *15g I tr.* положити -агати темељ(е) (*acc.*: *dal.*), основати. II Fundamentie'ren *n*, Fundamentie' rung *f* полагање темеља, оснивање. [љац.]

Fundame'nt... {~ент-}: ~stein *m* камен теме-| Fundati'on {фундацион} {лат.} *f 3b* фундација, оснивање задужбине, завешта(ва)ње, заклада, положени новац ради издржавања.

Fundatio'ns... {~фнс-}: ~akte *f*, ~brief *m*, ~urkunde *f* завештајно писм(ен)о.

Fündchen {фундхен} *n 2l dim.* од Fund лукавство *m*, сплетка *f*.

Fu'nd..., fu'nd...: ~bureau *n* = ~abgabestelle; ~dieb|stahl *m* крађа *f* налаза; присвојење нађене ствари.

fünde {фунд} † још *impf. conj.* од finden.

Fu'nd..., fu'nd...: ~gebühr *f*, ~geld *n* = Finderlohn; ~gegenstand *m* нађен предмет; ~grube *f a*) рудник, мајдан; *b*) *fig.* мајдан, обилан извор; er ist eine wahre ~grube von Anekdoten он је неисцрпни мајдан за приче (и. анегдоте).

fundie'ren {фундијрн} {лат.} *15g I tr.* основати, -ивати, засн[овати], -ивати, установ[ити], -љавати, завешта(ва)ти; ☼ fundierte Schuld обезбеђен дуг. II Fundie'ren *n*, Fundie' rung *f*

1. оснивање, установљ[е]ње, -авање. 2. обезбеђење (капитала).

Fundierungsarbeiten *pl.* темељни радови *m pl.*, радови на полагању темеља.

fündig {фундѝх} *a* ☒ = findig 2.

Fündlein {фунтлѝн} *n* 2l (*dim.* од Fund) = Fündchen.

Fündling {фунтлѝн} *m* = Findling.

Fünd..., fünd...: ~ort *m* налазиште *n*, нао-диште *n*; ~recht *n* налазно право, право на награду за предану нађену ствар; ~register *n* списак *m* налаза, инвентар *m*; ~schacht *m* ☒ окло *n* за истраживање руда; ~stätte *f*, ~stelle *f* = ~ort; ~stück *n* нађена ствар *f*; ~unterschlagung *f* утаја налаза (и. нађене ствари). [Данској.]

Fü'nen {фун'н} *n* 8g ● Финен *m* (острво *y*)

fünf {фунф} {свн.: лат. quinque; грч. pempē} I *a/n. c.* {*fam.* и ~е {~ф}} пет, пет на броју, петоро, петорица; es ist halb ~ сад је четири је пет, -оро, -орица; alle ~ свих пет; alle ~ Jahre сваких пет година; Lichte, ~ auf ein Pfund свеће, пет у фунти; es wurde von ~en getragen то су носила њих петорица; komm Punkt ~ дођи тачно у пет; es ist bald ~; es ist nahe an ~; es ist gegen ~ сада ће избити пет; скоро ће бити пет; ~ (eine) gerade (Zahl) sein lassen пустити нека иде како иде; er kann nicht (bis) ~ zählen не уме да бекне. II Fünf *f* 3b 1. пет(ина). 2. петица. III Fünf *n* *inv.* ☒ пет(ина).

Fü'nf..., fü'nf...: {фунф-}: ~akter *m* комад у пет чинова; ~aktig *a* са (и. у) пет чинова, петочин; ~armig *a* петорук; ~blatt *n. a*) ☒ = ~fingerkraut; *b*) врста игре карата; ~blät-(e)rig *a* петолист; ~drähtig *a* са пет жица, петожични; ~eck *n* ∆ петоугао *m*, петоугаоник *m*, петокутник *m*; ~eckig *a* ∆ петоугли, петокутни; ~eimer{faß} *n* петорка *f*, петачка *f*, буре од пет акова.

Fü'nf'er {фунф'ер} *m* 2l 1. = fünf II. 2. један од петорице; das Gericht der ~ Суд петорице. 3. петак, петпарац, новац од пет пфенига. 4. петак, војник петог пука. 5. вино од пет година [петорострук.]

fünferlei' {фунф'рлѝ} *a* *inv.* од пет врста, I

Fü'nf..., fü'nf...: ~fach *a* (*dv*) петострук(о), петогуб(о); ~fache(s) *n* 9l петоструко, петогубо, петострука (и. петогуба) количина *f*; ~fäch(e)rig *a* са пет одељака, са пет преграда; ~fältig *a* = ~fach; ~fingerig {фунф'нѝх} *a* петопрст; ~finger{kraut} {фунф'нѝх'крѝт} *n* ☒ петолист *m*, петопрстац *m*; ~flach {фунфлѝх} *n* 2g, ~flächner {фунфлѝх'нѝр} *m* 2l тело *n* од пет површина (и. плошти), пентае-дар *m*; ~franken'stück {фунф'фран'к'нштѝк} *n* петофранка *f*, новац од пет франака, петица *f*; ~füßig *a* *met.* петостопан, од пет стопа; ~füßiger Vers петостопан стих, пентаметар; ~glied(e)rig *a* петочлан; ~herr-schaft *f* влада петорице; ~hundert {фунф'хундѝрт} *a/n. c.* пет стотина; ~hundert|jährig

a петвековни, петстолећни; ~hundertste(r) *a/n. o.* петстоти(нити); ~hundertste(r) *s* 9l петстотинит|и,-а; ~hundertstel {фунф'хунд'ртстѝл} *n* петстото, петстотинити део *m*; ~hundertstens *adv.* петстот(инит)о; ~jährig *a* петогодишњи, од пет година; ~jährlich *a* петогодишњи, који се јавља (и. долази) сваких пет година; *adv.* сваке пете године; ~kantig *a* петоилични, петобридни, од пет ивица (и. бридова); ~mal *adv.* пет пута; ~malig *a* по пети пут, петократ; ~männ(er)ig *a* ☒ са пет прашника; ~mark[schein] {фунф'маркшѝн} *m* ☒ петица *f*, новчаница од пет марака; ~mark[stück] {фунф'маркштѝк} *n* ☒ петица *f*, метални новац *m* од пет марака; ~monatig *a* петомесечни, од пет месеца; ~monatlich *a* петомесечни, што се догађа сваких пет месеци, *adv.* сваких пет месеци; ~pfennig[stück] {фунф'пфѝнѝхштѝк} *n* петак *m*, (новац од) пет пфенига, марјаш *m*; ~pfünder *m* ☒ петофунтовни топ; ~pfündig *a* петофунтовни, од пет фунти; ~prozentig *a* петпостотни, петпроцентни; ~reihig *a* петоредан, од пет реди; ~rud(e)rig {фунд'рѝх} *a* са пет реди весала; ~saitig *a* петострун, петожичан, са пет жица, струна; ~säulig *a* ☐ петостуб, са пет стубова; ~seitig *a* петостран; ~silbig *a* петосложен; ~sitzig *a* петоседишњи, са пет седишта; ~sitzer {фунф'сѝтѝр} *m* 2l кола *n* *pl.* са пет седишта; ~sprachig {фунф'спрахѝх} *a* петојезичан, на пет језика; ~stellig *a* петоцифрен; од (и. са) пет цифара (и. места); ~stimmig *a* ☒ петоглас, за пет гласова; ~stöckig *a* петоспратан; ~stöckiges Haus петоспратница *f*; ~stündig *a* петочасовни, од пет часова; ~stündlich *a* петочасовни, који се јавља (и. долази) сваких пет часова; ~tägig *a* петодневни, од пет дана; ~tausend {фунф'тѝузѝнт} *a/n. c.* пет хиљада, пет тисућа; ~tausendste(r) {~ст'р} *s* 9l пет хиљадит|и,-а, пет тисућн|и,-а; ~tausendstel {~ст'л} *n* петхиљадито, петхиљадити део *m*.

fünfte {фунфтѝ}, као *s* Fü'nfte 9l (der, die, das) ~ пет|и,-а,-о; ~es Kapitel пета глава; der ~ ~ des Monats пети у месецу; der 5. März пети март; Philipp der Fünfte (V.) Филип пети (V); den ~n Mai, am ~n Mai петог маја; *prv.* das ~ Rad im Wagen sein бити девета руна на свирали.

fünfte|ha'lb {фунф'тѝхалѝ} *a* *inv.* четири и по.

Fü'nf..., fü'nf...: ~teilig *a* од пет делова, у пет делова, са пет делова; ~teilung *f* деоба на пет делова. [ein ~ једна петина (=1/5).]

Fü'nfte|l {фунф'тѝл} *n* 2l петина *f*, пети део *m*; I

fünftens {фунф'тѝнс} *adv.* пето, на петом месту.

Fü'nf..., fü'nf...: ~uhr|tee {фунф'нѝрѝтѝ} *m* чај(анка *f*) у пет часова; ~und|neunzig *a/n. c.* деведесет и пет; ~und|siebzig *a/n. c.* сездесет и пет; ~weibig *a* ☒ са пет тучкова, са пет плодница; ~wink(e)lig *a* петоугли; петокутан; ~zahl *f* број *m* пет; ~zähl|lg {фунф'цѝлѝх} *a* петобројан; ~zehig *a* петопрст, са пет прстију на ноzi.

fünzfzehn {фунф'цѝен} I *a/n. c.* петнаест. II

Fünzfzehn *f* 3b петнаест(ица).

Fü'nf|zehn..., **fü'nf|zehn...** {фунф-}: ~eck *n* / петнаестоугао(ник) *m*, петнаестокутник; **z** eckig *a* петнаестоугли, петнаестокутни.

Fü'nf|zehner *m* 1. **z** петнаестак, новац од петнаест стотих делова (пара, пфенига). 2. један од петнаесторице. 3. петнаестак, војник петнаестог пука. 4. вино од петнаест година.

fü'nfzehn...: **z**erlei' {фунфцен'рла} *a* од петнаест врста, петнаестострук; (уп. fünferlei); **z**hundert *a* хиљаду и пет стотина; **z**jährig *a* петнаестогодишњи, од петнаест година.

fü'nfzehnte *a/n. o.*, као *s* **Fünfzehnte** 91 петнаести; ден (и. ам) ~п Juli петнаестог јула; Ludwig der Fünfzente (XV.) Лудвиг, Људевит петнаести (XV.).

Fü'nf|zehntel *n* 21 петнаестина *f* (= 1/15).

fü'nf|zehntens *adv.* петнаесто, на петнаестом

fü'nf|zeilig *a* петоред, од пет реди. [месту.]

fü'nfzig {фунфцих} [fünf и ...zig] 1 *a/n. c.* педесет. II **Fü'nfzig** *f* 3b педесет(ина); педесетица; er ist hoch in den Fünfzig (и. Fünfzigern) одавно је превалио педесет година.

Fü'nfziger {фунфцигер} 1 *m* 21, ~in {~џн} *f* 3c 1. педесетњак, -иња, педесетогодишњак, -а; er ist ein ~ он је у педесетим годинама. 2. педесетак, војник педесетог пука. 3. **z** педесетица *f*. 4. в. fünfzig II. II **fü'nfziger** *a inv.* die fünfziger Jahre *n pl. a*) године између педесет и шездесет; *b*) доба (и. узраст) између педесет и шездесет година; in den fünfziger Jahren: *a*) педесетих година; *b*) у педесетој години.

Fü'nfziger|aus schuß *m* одбор педесеторице. **fünfzig|erlei'** {фунфцигерлеј} *a inv.* од педесет врста, на педесет (разних) начина.

Fü'nfzig..., **fü'nfzig...** {фунфцих-}: **z**jährig *a* педесетогодишњи, од педесет година; ~pfennig|stück {фунфцихпфенниг|штук} *n* **z** метални новац од 50 пфенига.

fü'nfzigste {фунфцихст} *a/n. o.* (као *s* 91) педесети; das ~ Jahr erreichen доживети педесету годину (живота).

Fü'nfzigstel {~стл} *m* 21 педесетина (= 1/50), педесето. [сетом месту.]

fü'nfzigstens {~стнс} *adv.* педесето, на педесетој

fü'nf...: ~zollig *a* од пет палаца; ~züngig *a* петјезични, са пет језика.

fungie'ren {фунгирен} [лат.] *intr. (h)* 15g радити, отпраљвати дужност, фунгирати.

Fu'nk... {функ-}: ~amt *n* радиотелеграфска служба *f*; ~anlage *f* радиотелеграфско постројење *n*; радиотелеграфска станица; ~bild *n* слика *f* пренесена бежичном телеграфском. [ничица *f*, искрица *f*.]

Fünkchen {функхен} *n* 21 (*dim.* од Funke) вар-

Fu'нке {функ} [свн.] *m* 3a 1. искра *f* (и *fig.*), варница *f*, жишка *f*; ~n schlagen кресати ватру; ~n geben, ~n sprühen сипати варнице, врцати варнице (и. искре); die ~n sprühen скачу (и. врцају) варнице; es stieben die ~n врцају (и. прште) варнице; reiten, daß Kies und ~n stieben јахати да све варнице севају из камена. 2. *fig.* трунка *f*, трун *f*; ein Mensch ohne е-п ~n von Gefühl човек без трунке осећања; er hat keinen ~n (и. kein Fünkchen)

Verstand он нема ни трунке памети; es ist kein ~ Hoffnung нема баш нимало наде; bis auf den letzten ~ темељно, потпуно. [жив.] **fu'nk(e)lig** {функ(е)лџх} *a* искричав, варничав, **fu'nkeln** {функелн} 1 *intr. (h)* 15f блистати (се), сјактати, сјати (се), светлуцати; vor Wut ~ бесно севати очима; трептати; die Sterne ~ звезде сјајају (и. светлуцају); der Wein funkelt из вина избијају искрице. II **tr.** sein Auge funkelt Freude из очију му сјаја радост. III ~d *p. pr.* и *a* блистав, светлуцав; жив. IV **Fu'nkeln** *n* блистање, сјактање, светлуцање. **fu'nkeln|nagel|neu** {функелнџгелнџе} *a* *fat.* нов новца; као из калупа; као испод наковња. **Fu'nnen** {функен} *m* 21 = Funke.

fu'nnen {~} 1 *intr. (h)* 15g 1. = funkeln. 2. и *tr.* (брзо)јавити бежичном телеграфијом, јавити преко радија. 3. **z**, ~ палити, пуцати.

Fu'nnen..., **fu'nnen...** {функен-}: ~abteilung *f*. *a*) одељење *n* за радиотелеграфију; *b*) одред *m* радиотелеграфиста; ~entladung *f* скакање (и избијање) *n* варница; ~fänger *m* заклон од варница; справа *f* за задржавање варница, жишки; ~feuer *n* искричава ватра *f*; ~puster *m* *fat.* ложач; ~sehen *n* *f* севање пред очима; ~sprühen *n* сипање (и. врцање) варница; **z**sprühend *a* који врца, сипље искре, варнице; ~telegraphie *f* бежична телеграфија, радиотелеграфија; ~telephonie *f* бежична телефонија, радиотелефонија; ~zieher *m* ~ изазивач варница; ~zünder *m* ~ варнични упаљач.

Fu'nger {фунгер} *m* 21 **z** радиотелеграфиста.

Fu'nk..., **fu'nk...**: ~kompaß *m* радиокомпас; ~offizier *m* радиотелеграфски официр; ~spruch *m* радиотелеграм, бежични брзојав; ~station *f* станица за бежичну телеграфију; ~stelle *f* = ~station; ~stunde *f* час *m* емисије преко радија; ~technik *f* радиотехника; ~telegramm *n* = ~spruch.

Fü'nklein {функхlein} *n* 21 = Fünkchen.

Funktion {функцион} [лат.] *f* 3b функција (служба, службовање; / однос, зависност). **Funktionär** {~ионер} *m* 2g¹ = Beamter.

funktionie'ren {~нирен} *intr. (h)* 15g функционисати (службовати, служити, радити, дејствовати).

Fu'nk...: ~turm *m* торањ за бежичну телеграфију; ~ung {функунг} *f* 3b = Funkspruch; ~verkehr *m* саобраћај (и. промет) бежичном телеграфијом; ~wesen *n* радиофонија *f*.

Fu'nsel {фунзл} *f* 3d, **Fu'nsel** {фунцл} *f* 3d шиља, лампа (и. свећа) што даје слабу светлост.

für {фу-р} [свн.] 1 *praep.* са *acc.* 1. за; er lebt ~ sich allein живи за се; ~ sich sein бити за себе; dies spricht der Schauspieler ~ sich то говори глумац у себи; jeder Teil ~ sich сваки део за се(бе); die Gesellschaft besteht ~ sich то друштво постоји за себе; das ist eine Sache ~ sich то је засебна ствар; er steht gut ~ mich он јамчи за мене; ~ mich ist das am besten за ме(не) то је најбоље; der Brief ist ~ uns писмо је за нас; das spricht ~ ihn то говори за њ(ега); ich will ~ dich alles tun

учинићу све за тебе; behalte das ~ dich задржи то за себе; das hat et. ~ sich то има својих добрих страна; die Sache hat viel ~ sich ствар је врло вероватна; er ist groß ~ sein Alter велик је за своје године; alles spricht ~ diese Ansicht све говори за ово гледиште; ~ 100 Mark за 100 марака; j-m ~ et. danken захваљити ~ љивати кому за што; ich halte ihn ~ e-n Ehrenmann ја га сматрам честитим човеком; er hat kein Gefühl ~ das Schöne нема осећања за лепо; er spart ~ das Alter он штеди за старост; mir ist bange ~ ihn страх ме је за њега; ~ Geld arbeiten радити за новац; et. ~ bares Geld kaufen купити што за готов новац; ~ die Jugend за омладину; ich höre es ~ mein Leben gern то врло радо слушам, чини ми задовољство да то чујем (и. слушам); ~ sein Leben gern tun од свега срца чинити; er spielt ~ sein Leben gern он воли коцку изнад свега; ich ~ meine Person што се мене тиче; ich halte es ~ meine Pflicht сматрам за своју дужност (и. својом дужношћу); ~ unsere Rechnung за наш рачун; ich ~ m-n Teil што се мене тиче, од моје стране; ~ dieses Verdienst ist er glänzend belohnt werden за ову услугу он је сјајно награђен; Jahr ~ Jahr из године у годину; Mann ~ Mann један за другим; један по један; сви редом; Schritt ~ Schritt корак по корак, корак за корак; Stück ~ Stück комад по комад; парче по парче; Tag ~ Tag дан за даном, с дана у дан; Wort ~ Wort од речи до речи, реч по реч; sich ~ nichts ärgern једити се (и. љутити се) ни за шта (и. ни због чега); nichts ~ ungut не примите за зло, не љутите се; ~ wahr halten држати за истину; сматрати да је истинито; ~ würdig halten сматрати достојним; ein ~ allemal једном за свагда; ~ nichts und wieder nichts ни за шта под милим Богом; ~s erste прво, пре свега; fürs zweite друго; ~ und wider за и против. 2. за, против, од; ein Mittel ~ das Fieber = ein Mittel gegen das Fieber лек од грознице. 3. за, због; ~ Ungehorsam bestrafen казнити за непослушност (због непослушности). 4. о; Sorge ~ et. брига о чему. 5. према; aus Liebe ~ ihn из љубави према њему. 6. † и *bibl.*, ~ = vor; ~ Schrecken bleich блед од ужаса (од страха). II *adv.* ~ und ~ непрестано, за увек. III *pron.* was ~ ein Mann ist das? was ist das ~ ein Mann? какав је то човек?; was ~ Äpfel sind das? какве су то јабуке?; was (ist das) ~ ein Lärm! каква (је то) граја (ларма)!; was sind das ~ Reden? какве су то речи?; was er immer (и. auch) ~ Absichten haben mag ма какве намере имао. IV *Für n inv.*: das Für und Wider за и против.

Fura'ge {фураж} [фр.] *f 3b* фураж *m*, храна, крма, пића, сточна храна.

Fura'ge... {фураж-}: ~händler *m* трговац са сточном храном; ~wagen *m* кола *n.pl.* за храну.

furagie'ren {фуражир-н} [Furage] I *intr. (h) 15g* хранити, снабдевати храном. II **Furagie'ren**

n, **Furagie'ring** *f* храњење, снабдевање храном.

Fü'r..., **fü'r...** {фу-р-}. **2baB** {фу.рбџс и фу.рбџс} [срвн.] † и. *bibl. adv.* даље, напред; ~bitte *f a* молба, заузимање *n*; bei j-m ~bitte einlegen (и. tun) молити кога, заузјимати се -ети се код кога; auf s-e ~bitte на његову молбу, на његово заузимање; Mariä Schutz und ~bitte Покров Богородичин; **b**) молитва; **2bitten** *intr. (h)* заузјети се, -имати се; ~bitten *n* мољење, заузимање; ~bitter(in) *m* молилац, -ља, -тељка.

Fu'rche {фурх-} [свн.] *f 3b 1.* бразда; разор *m*. **2.** бразда, бора (im Gesicht на лицу); das Alter hat ~n in seine Stirn gezogen од старости мусе наборало чело. **3.** жлеб *m*, олук *m*. **fu'rchen** {~н} I *tr. 15a 1.* повући -лачити бразду, браздати, орати; правити бразде (*acc.*: у, по); die Wogen schnell ~ таласе брзо просецати. **2.** наб(о)рати, (на)мрштити; er furcht ein finsternes Gesicht мргоди се, мршти се. II **sich** ~ наб(о)рати се, набиратисе. III **Fu'rchen** *n*, **Fu'rchung** *f* браздање; мргођење, набирање.

Fu'rchen..., **fu'rchen...** {фурхн-}: **2artig a**, **2 förmig a** браздаст, у виду бразде; ~rain *m* синор, међа *f*; **2weise adv.** на бразде, браздимице; ~ziehen *n* браздање, повлачење бразда.

fu'rchig {фурхх} *a 1.* браздаст. **2.** наборан. **Fur'ch...**: ~genosse *m*, ~nachbar *m* браздаш, сусед по њиви.

Furcht {фурхт} [свн.] *f 3b* (б. *pl.*) страх *m*, плашња; aus ~ из страха, из бојазни; aus ~, daß... из страха да...; ~ vor dem Tode (der Strafe) страх од смрти (од казне); ohne ~ und Tadel без страха и мане; die ~ Gottes страх Господњи; ~ und Schrecken страх и трепет; die ~ ablegen отарасити се страха, охрабрити се; er bebt vor ~ он се тресе од страха; vor ~ erblassen пре-, по/бледети од страха; mit ~ erfüllen испунити страхом, уплашити; laß die ~ fahren не бој се, не плаши се; ~ haben = sich fürchten; j-n in ~ erhalten држати кога у страху; ich habe eine entsetzliche ~ davor ужасно се тога бојим, ужасно ме је страх од тога; ~ hat tausend Augen у страха су велике очи; ~ kommt über mich страх ме хвата, бојим се; aus ~, es könnte noch schlimmer werden из страха да не буде још горе; ~ macht Beine у страха су брзе нозе; j-n in ~ setzen поплашити кога, утерати кому страх у пете; alles in ~ und Schrecken setzen задати свима страх и трепет; in ~ sein бојати се, стрепети; sei außer ~ не бој се, не плаши се; ohne ~ sein не плашити се, не бојати се; vor ~ zittern дрхтати од страха.

fu'rchtbar {фурхтбар} I *a 1.* страшан, страховит, страхотан, стравичан, убиствен, ужасан. **2. страшан, велик, опасан, тежак, огroman. II *adv.* страшно, ужасно, стравично; es ist ~ kalt страшно је хладно.**

Fu'rchtbarkeit {~ка*т} *f 3b* страховитост, стравичност, страхота.

ма о понашању кнезова (п. владара), — 31.11.11.

m кнежевина *f*; *~stamm* *m* кнежевска (и. владарска) *f* кућа *f* (и. лоза, породица); *~stand* *m* кнежевство *n*; *in den ~stand erheben* = *fürsten* 1; *~tag* *m* скупштина *f* кнежева, владалачки састанак; *~titei* *m* кнежевска (и. владарска) титула *f*; *~tum* {*фүрстентум*} *n* 2a кнежевина *f*; *~wort* *n* кнежев(ск)а реч, владалачка реч *f*; *~würde* *f* кнежевско (и. владалачко) достојанство *n*.

Fürst(er)bischof *m* кнез архиепископ (и. над-) *Fürstin* *f* в. *Fürst* 1. [бискуп.]

fürstlich {*фүрстлѣх*} *a*, *adv.* кнежевски, владарски; *Seine Fürstliche Durchlaucht* Његово Кнежевско Височанство; *~leben* живети кнежевски (и. краљевски, царски); *sich ~kleiden* краљевски се одевати.

Fürstlichkeit {*фүрстлѣх*} *f* 3b 1. кнежевство *n*, кнежевска (и. владарска) достојанственост. 2. кнежевско височанство *n*. 3. *~en* кнежеви *m pl.*, владари *m pl.*

Furt {*фүрт*} [свн. (**fahren*): лат. *portus*] *f* 3b газ *m*, брод *m*, плићак *m*; *an e-r ~durchfahren* (и. *durchreiten*) = *furten*.

fu(r)ten {*фүр*} *tr.* (пре)бродити, прегазити, прећи на плићак (и. газу).

Für..., *für...*: *~trefflich* = *vortrefflich*; *~tuch* *m* jн.: *a*) = *Brusttuch*; *b*) = *Schürze*.

Furunkel {*фурункел*} [лат.] *m* 2l *ф* поткожни чир, поткожњак, кокошињак.

Furunkulo'se {*фурункулоз*} *f* 3b *ф* фурункулоза, чиравост.

Für..., *für...*: *~wahr* {*фүрвар*} *adv.* заиста, ваистину, одиста, наравно, да; *~witz* *m* = *Vorwitz*; *~wort* *n*: *a*) 2g реч *f* заузимања (и. препоруке, залагања); *b*) 2a *gr.* заменица *f*; *bezügliches, anzeigendes (hinweisendes)* usw. *~wort* односна, показна итд. заменица; *~wörtlich* *a* *gr.* заменички, као заменица.

Furz {*фүрц*} *m* 2d *vulg.* прдац, прдањак, прдеж.

Fu(r)z... {*фүрц*}: *~bediente(r)* *s* ћирица, праторац. [нути.]

fu(r)zen {*фүрцн*} *vulg.* *intr.* (h) 15e прдјети, *f*

Fu(r)zer {*фүрцр*} *m* 2l, *~in* {*~ин*} 3c прдоња, прдљивко, -ица, попрдљивац, -ица, попр-

Fu(r)z...: *~major* *m* велики прдоња. [душа.]

Fuschelei {*фүшлѣи*} *f* 3b каишерење *n*, подваљивање *n*, *fat.* подваланица.

fu(s)cheln {*фүшлн*} 15f, *fu(s)chen* {*фүшн*} 15e, *fu(s)chern* {*фүшрн*} *intr.* (h) 1. каишарити, подваљивати. 2. = *pfuschen*.

Fu(s)el {*фүзел*} [нвн. 18. в.] *m* 2l (б. *pl.*) 1. смрдљиво уље *n* у ракији. 2. патока, шоме.

Fu(s)el {*фүзел*} *m* 2l *fat.* парче *n* конца (и. жице).

Fu(s)el..., *fu(s)el...*: {*фүзел*}: *~frei* *a* без смрдљивог уља (ракија); *~geruch* *m* мирис шоме, рђаве ракије; *~geschmack* *m* рђав укус ракије; *~haltig* *a* који у себи има смрдљивог ракијског уља.

fu(s)elig {*фүзелѣх*} *a* = *fuselhaltig*.

fu(s)elig {*фүзелѣх*} *a* *fat.* пун парчића од кончића.

fu(s)eln {*фүзелн*} *intr.* (h) 15f пити патоку, шому; (за)ударати на шому.

fu(s)eln {*фүзелн*} *intr.* (h) 15f *fat.* осути се, осипати се, ишчимкати се. [Fusel¹ 2.]

Fu(s)el...: *~öl* *n* = *Fusel*¹ 1; *~schnaps* *m* =

Füsillie'r {*фүзилѣр*} [фр.] *m* 2g¹ стрелац, пешак. *Füsillie'r(bataillon)* *n* батаљон стрелаца, стрелачки батаљон.

füsillie'ren {*фүзилѣрн*} [фр.] *tr.* 15g стрелати, (= *erschließen*). [ње *n*, фузија.]

Fusio'n {*фүзион*} [лат.] *f* 3b стапање *n*, спаја-

Fusioni'st {*фүзионист*} *m* 5a фузиониста, фузионаш. [онашки.]

fusioni'stisch {*фүзи*} *a* фузионистички, фузи-

Fusio'ns|partei *f* фузионистичка партија, спојена партија, фузија.

Fuß {*фүс*} [свн.: лат. *ped-*; гр. *pōd-*] *m* 2d 1. стопало *n*, нога *f*; *a*) *e-n* *schmalen ~haben* имати уско стопало (и. уско *nory*); *ein hölzerner Fuß* дрвена нога; *stehenden ~es* сме-ста, из ових стопа; *Füße bekommen* добити ноге, отићи, нестати; *den Gegner nicht ~fassen lassen* не дати непријатељу маха (и. да се учврсти); *e-n ~im Grabe haben* бити једном ногом у гробу; *die Sache hat Hand und ~* то ти је ствар која има главу и реп; ствар је потпуно изведена; *das hat weder Hand noch ~* то је без главе и репа; *priv.* *was man nicht im Kopfe hat, muß man in den Füßen haben* ко нема у глави има у ногама; *j-m Füße machen* збрзити (и. пожурити) кога; *den ~führen* макнути (и. мрднути) ногом; *j-m den ~auf den Nacken setzen* стати кому ногом за врат; *ich werde nie den ~in dieses Haus setzen* нећу никада крочити у ову кућу; *b*) *ca prp.*: *j-n an Händen und Füßen gebunden halten* везати кому и руке и ноге, сапети кога у све четири; *ich habe an meinem ~e e-n Kalender* имам календар у ноzi; *krank an den Füßen sein* боловати од ногу; *auf gleichem ~e* на равној ноzi; *j-m auf dem ~e folgen* ићи за ким устоп(и)це; *auf gespanntem ~e mit j-m stehen* бити с ким у завади, бити у запетим односима; *j-m auf die Füße helfen* (пот)по-моћи кога да се (по)дигне (и *fig.*), *j-n auf freiem ~e lassen* пустити (и. оставити) кога да се из слободе брани; *sich auf die Füße machen* кренути се на пут, отићи; *отрчати*; *auf freiem ~e sein* бити слободан, не бити затворен; *er ist schwer auf den Füßen* он тешко иде; *er steht auf eigenen Füßen* он је свој господар, он не зависи ни од кога; *auf großem ~e leben* живети на великој ноzi; *auf schwachen Füßen stehen* стајати на сла-бим ногама; *pfävo* стајати; *auf dem bishe-rigen ~ stehen* стајати као и досада; *mit j-m auf gutem ~e stehen* лепо живети с ким; *ich kann kaum auf den Füßen stehen* једва се др-жим на ногама; *j-n auf freiem ~ setzen* пу-стити кога на слободу, ослободити кога; *j-m auf die Füße treten*: *a*) стати кому на ногу, на-, згразити кога; *b*) *fig.* задати кому бол; *j-n hart auf dem ~e verfolgen* гонити кога у-стоп(и)це; *mit j-m auf gutem (и. vertrautem) ~e leben* пријатељевати (и. бити у прија-тељским односима) с киме; *X Gewehr bei ~!* к ноzi!; *bei dem ~ nehmen* ухватити за ногу; *mit Händen und Füßen arbeiten* радити рукама и ногама; *fig.* *mit dem linken ~ zuerst aufgestanden sein* устати прво левом ногом;

mit keinem ~e aus dem Hause kommen не крочити (и. не излазити) из куће; er steht für ihn mit Hand und ~ он се сав залаже за њ; mit Füßen (и. unter die Füße) treten (3)газити што ногама; ihm brennt der Boden unter den Füßen гори му земља под ногама; et. unter die Füße bringen загосподарити чиме; j-m et. unter den ~ geben дотурити кому што, саопштити шта кому кришом; den Boden unter den Füßen verlieren (из)губити тле под ногама; vom Kopf bis zu den Füßen од главе до пете; vom Kopf bis zu den Füßen bewaffnet наоружан до зуба; zu ~ пешке, пешице; er ist gut zu ~ он добро пешачи, добар је пешак; Soldaten zu ~e пешаци; zu ~ gehen пешачити, ићи пешке, табанчити; j-m zu Füßen sitzen седети кому уз колено; sich zu den Füßen werfen пасти ницице, бацити се кому пред ноге; die Krankheiten kommen zu Pferde und gehen zu ~ wieder weg болести долазе брзо као ветар, а одлазе једва милећи. 2. = Füßling. 3. подножје *n* (eines Berges брда; einer Säule стуба). 4. нога *f* (на столици, столу итд.). 5. мет. стопа *f*; der Hexameter hat sechs Füße хексаметар има шест стопа. 6. стопа *f* (мера за дужину); zehn ~ lang десет стопа у дужину; fünf ~ hoch 5 стопа високо(о). 7. ♣ стопа *f* (на кући).

Fuß..., **fuß...** {фус-} ~abkratzer *m fam.* стругач за ноге; ~angelf *к*љуса, гвозђа *n pl.*, клопка; ~arbeit *f* рад *m* ногом (при ткању); ~artillerie *f* пешачка артилерија; ~artillerist *m* пешачки артилерац; ~bad *n* купање ногу; ~ball *m*: а) ногометна лопта *f*; б) = ~ballspiel; ~ballen *m* ♣ дебело месо *n* палца на ноzi; ~baller *m* ногометаш, фудбалиста; ~ballspiel *n* ногомет *m*, фудбал; ~bank *f* 2/ подлога, подножје *n*, подножна клипца; ~bänkchen *n* подножна клипца *f*; ~becken *n* умиваоница *f* за прање ногу; ~bekleidung *f* обућа; ~beuge *f*, ~biege *f* прегиб *m*, прегибало *n*; ~beugen *n* прегибане ногу; ~binde *f* завој *m* за ногу; ~blatt *n* табан *m*; ~boden *m* под, патос; ~bote *m* гласник пешак; ~breit *m*. kämpfen um jeden ~breit Erde борити се за сваку стопу земље; keinen ~breit Land fortgeben не дати ни педља земље; ~bremse *f* ♣ ножна кочница; ~brett *n* (даска) подножница *f*.

Füßchen {фусчн} *n 2l (dim. од Fuß)* ножица *f*.

Fuß..., **fuß...**: ~decke *f*. а) покривач *m* за ноге; б) подни (и. патосни) покривач *m*, тепих *m*; ~dienst *m* пешачка служба *f*, работа телом својим (без кола); ~drehbank *f* ♣ струг *m* (и. точило *n*) који покреће ногу; ~eisen *n*: а) окови *m pl.* за ноге; гвозђа, шклоце (за коње) *f pl.*; букагије *f pl.*; негве *f pl.*; б) клопка за ноге; с) гвоздени оков на планинарским ципелама, мале скобе (и. притегаче). **füßeln** {фуселн} *intr. (h)* 1. млатарати ногама. 2. mit j-m ~ гуркати се с ким ногом. **II tr.** утапкати ногама. **III Füßeln** *n* млатарање ногама; гуркање ногом.

fuß'en {фусн} *15e I intr. (h)* 1. auf et. (dat. и acc.) ~ стати (и. ступити) на што, стајати на чему; fußt du im Wasser? стојиш ли у води?;

die Erde, auf der ich fuße земља по којој ја гредем (и. идем); земља која ме држи. 2. *fig.* auf et. (dat. и acc.) ~ почивати на чему, зајснивати се на чему, стајати на чему, ослањати се на што. 3. шв. gut ~ = gut zu Fuß sein. **II tr.** et. ~ auf (dat. и acc.) о-, зајснивати што на чему. **III sich ~** ослањати се. **IV gefußt** {рфуст} *p. p.* и а у знач. *inf.*; и **gefüßt** {рфуст} са ногама, снабдевен ногама.

Fuß...: ~ende *n* доњи крај *m* постеље, ноге кревета. [крилоноши.]

...füßer {фусер} *m 2l* у слож. као Flügel-)

Fuß..., **fuß...**: ~fall *m* падање *n* пред ноге, метанисање *n*, клањање *n*; e-p ~fall vor j-m tup пасти ницице пред киме, клекнути пред ким, пасти на колена пред ким, метанисати пред ким; ~fällig *a* коленоприклон, на коленима, ницице; ~fesseln *f pl.* = ~eisen *a*; ~flasche *f* боца (вруће воде) за грејање ногу; грејалица; ~folger *m* = Trabant; ~förmig *a* (dv.) стопаласт(о), ногоаст(о), облика ноге, у виду стопала (и. ноге); ~frei *a* који оставља ноге слободне за кретање; ~freier Rock сукња у којој се може слободно ходати (и. пешачити); ~gänger(in *f*) *m* пешак, -иња; ~gänger|brücke *f* мост *m* за пешаке; ~gänger|weg *m* пут за пешаке; ~geburt *f* порођај *m* детета са ногама напред; ~gelenk *n* чланак *m* на ноzi, ножни прегиб *m*, ножни зглоб *m*, глежањ *m*; ~gesims *n* постолни перваз *m* (на стубу); ~gestell *n*. а) постолје, сталак *m*; б) ногари *n pl.*; ~getäfel *n* паркет *m*; ~gicht *f* ♣ костобоља у ногама; ~hader *m* крпа *f* за брисање обуће; ~hang *m* = Hang 3; ~hoch *a* (за) стопу висок.

...füßig {фусиг} *a* у слож. као: vier~ чотвороножан, rot~ црвеноног итд.

Fuß..., **fuß...**: ~kissen *n* јастук *m* (и. јастуче) за ноге; ~klaviatur *f* ножна клавиатура; ~knecht *m* пешак; ~knöchel *n* ♣ чукаљ *m*, ножни чланак *m*, пикаљ *m*; ~knochen *m* ♣ ножна кост *f*; ~krank *a* ногоболан, оболео од ногу, у ногама болестан; ~krank(e) *r* *s* = ~leidende(r); ~krankheit *f* болест ногу, ножна болест; ~kuß *m* целив (и. пољубац) у ноге; ~lahm *a* хром, сакат у ногу, узет у ногу; ~lang *a* стопу дугачак; ~lappen *m* обојак; ~leiden *n* ногобоља *f*, болест *f* ногу; ~leidend *a* = ~krank; ~leidende(r) *s* ногоболи, -а, који болује (и. пати) од ногу.

Füßlein {фуслн} *n 2l* = Füßchen.

Füßling *m 2g¹* 1. (opp. Beinling) стопало *n*, доњиште *n*, пригалав (в. Fuß 2). 2. пешак.

füßlings {фс} *adv.* ♣ за ноге (aufhängen обесити); на ноге (fallen пасти).

Fuß..., **fuß...**: ~leiste *f* подна летвица (поред зида); ~los *a* без ноге, безножан; ~maß *n*: а) мера *f* на стопу, -е; б) мера *f* за ногу, мера ноге; ~matte *f* асура за брисање ногу, простирач *m* пред вратима, отирач *m* за ноге; ~mörser *m* ♣ рововски топ (са ногама); ~note *f* подножна забелешка (и. примедба), забелешка (и. примедба) при дну (стране у књизи); ~partie *f* шетња пешке; ~pfad *m* (пешачка) стаза *f*; ~pflege *f* нега ногу; ~pfle-

ger(in f) *m* неговал|ац, -ица (и. улепшавач-ица) ноге; ~platte *f* табан *m*; ~punkt *m* (opp. Scheitelpunkt) подножје *n*, подножна тачка *f*, надир; ~register *n* ножни регистар (на оргуљи) *m*; ~reiniger *m* отирач за ноге; ~reise *f* пешачење *n*, пут *m* пешице; ~reisende(r) *m*, ~reisende *f* пешак, -иња; ~rolle *f* точкић *m* на нози (стола, клавира итд.); ~rücken *m* горњи део стопала; ~sack *m* грејалица *f* за ноге, јастуче за загревање ногу; ~schelle *f* = ~eisen, ~fessel; ~schemel *m*: а) = ~bank; б) тк. подножник; ~schmerz *m* бол у нози; ~schweiß *m* зној ногу; ~schwellung *f* отицање *n* ногу, оток *m* на ногама; ~socke *f* кратка чарапа; ~sohle *f* табан *m*; ~soldat *m* пешак; ~spitze *f* врх *m* стопала (и. ноге); ~spur *f* = ~tapfe; ~stab *m* штап (и. мотка *f*) са означеном мером; ~stapfe *f* = ~tapfe; ~stärke *f*: а) јачина ноге; б) ширина стопала; ~steig *m*: а) пешачка стаза *f*; б) плочник, тротоар; ~stellung *f* положај *m* ногу; ~stock *m* = ~stab; ~strick *m* уже *n* за везивање ногу; ~tag *m* дан гласничке роботе; ~tapfe *f* = ~spur; траг (од) ноге; in j-s ~tapfen treten ићи чијим стопама, ићи чијим трагом; ~taste *f* подножник *m* на оргуљи; ~teppich *m* собни простирач; ~tief *a* стопу дубок; ~tour *f* = ~partie; ~tritt *m*: а) корак, ступај ногом; б) = ~tapfe; в) ударац ногом; j-m e-n ~tritt geben ударити кога ногом; д) = ~bank; е) тк. подножник; ~truppen *f* пл. X = ~volk; ~volk *n* пашадија *f*; ~wand(e)rer *m* пешак; ~wand(er)in *f* пешакиња; ~wanderung *f* пешачење *n*; ~wanne *f* умиваоница (и. када) за ноге; ~wärmer *m* грејалица *f* за ногу; ~waschung *f* прање *n* ногу; ~weg *m* стаза *f*, путања *f*; ~werk *n*: а) обућа *f*; б) *fam.* ноге *f* пл.; ~wurzel *f* @ корен *m* ноге.

Fusta'ge {фўстажэ} [*.* фп.] *f* 3b = Fastage.

Fu'B..., fu'B...: ~zehe *f* прст *m* на нози.

Iutsch! {фуч} [ит. fuggito] *int.*: а) фук! одлете!

fig. пропало!; das ist ~ пиши пропало.

Fu'tter! {футр} [свн.] *n* 2l 1. сточна храна *f*, крма *f*, пића *f*; погој *m* (пчела); der Klee ist ein gutes ~ детелина је добра храна. 2. *fam.* људска храна *f*; fig. er steht in gutem ~ има добру храну; er ist nicht das ~ wert не заслужује оно што поједе. 3. оброк *m* (и. порција *f*) хране; zehn Meilen in einem ~ machen с једним оброком десет миља превалити.

Fu'tter² {~} [свн.] *n* 2l постава *f*, поплата *f*; seidenes ~ свиlena постава.

Futteral! {футрал} [нем.-лат. 15 в.; *Futter²] *n* 2g¹ корице *f* пл., канија *f*, футрола *f*; ~pappe *f* картон *m* за канију.

Fu'tter..., fu'tter... {футр-} : ~arm *a* сиромашан (и. оскудан) у (сточној) храни; ~bank *f* 2f сецкалица, сечка; ~barchent *m* X пархет за поставу; ~bau *m* гајење *n* биљака за сточну храну; ~beutel *m* зобница *f*; војничка торбица *f*; ~boden *m* таван за сточну храну, појата *f*; ~bohne *f* боб *m*; ~diele *f* = ~planke; ~erbse *f* сточни грашак *m*, грахорица; ~fisch *m* (opp. Raubfisch) риба *f* што служи за храну другим (већим) рибама;

~flanell *n* X фланел *m* за поставу; ~gang *m* пролаз (у стаји) за доношење хране; ~geld *n* новац *m* за (ис)храну, хранарина *f*, крмарина *f*; ~gerste *f*: а) = Früherste; б) јечам (у зрну) за храњење стоке; ~gewächs *n* биље што служи за храну животињама; ~gras *n* пића *f*, паша *f*, трава што се коси зелена за исхрану стоке; ~hafer *m* овас, зоб; ~händler *m* трговац (са) сточном храном; ~hemde *n* † = Kamisol; ~holen *n* X добављање (и. доношење) хране; ~holer *m* X добављач хране, комесар; ~holz *n* поплатно дрво, дрво за облагање; ~kammer *f* соба (и. спремиште *n*) за храну; ~kartoffel *f* (opp. Eßkartoffel) кромпир *m* за храњење (домашних) животиња; ~kasten *m*: а) сандук за чување житне сточне хране; б) корито *n* у које се сипа жито коњима; в) кутица *f* за храну птицама у кавезу; ~klee *m* црвена детелина *f*, обична детелина; ~klinge *f* нож *m* за сечку; ~knecht *m*: а) коњушар; б) X сеиз; ~korb *m* = Freßbeutel; ~korn *n* жито за исхрану стоке; ~kosten *f* пл. = ~geld; ~kraut *n* = ~gras; ~kräuter *n* пл. траве *f* пл.; ~leder *n* кожа *f* за поплату, кожа за поставу; ~leinwand *f* X платно *n* за поставу; ~mangel *m* оскудица *f* у сточној храни (и. у пићи), несташница *f* крме; ~marschall *m*, ~meister *m* надзорник сточне хране, комесар за исхрану; ~mauer *f* обзид *m*, зид *m* за придржавање, потпорни зид; ~messer *n* = ~klinge; ~mittel *n* храна *f*, намирнице *f* пл.

fu'ttern {футрн} *tr.* 15f = füttern¹, füttern².

füttern¹ {футрн} [Futter¹] 15f I *tr.* 1. (на)хранити, да(ва)ти храну (acc.: dat.), (на)кормити, (на)питати; das Vieh ~ хранити стоку, положити стоци храну; ein Kind ~ (на)хранити дете; einen Kranken ~ нахранити болесника (који сам не може узимати храну); ein Tier tot ~ прехранити живинче да цркне.

2. (на)зобити, дати зоб (acc.: dat.), товити, гојити; die Pferde ~ (на)зобити коње, дати коњима зоб. 3. наложити, налагати, напунити горивом (den Ofen neh.). 4. abs. der Knecht hat gefüttert слуга је нахранио (стоку). II *intr.* (h) 1. јести, (на)хранити се; die Pferde haben gefüttert коњи су јели. 2. fig. јести, победовати. 3. Erbsen ~ gut грашак је добра храна. III Fu'ttern *n*, Füttern *n*, Fütterung *f*, Fütterung *f* храњење, давање хране, питање, крмљење; зобљење; (само Fütterung) крма, пића, храна, јестиво *n*, оброк *m*.

füttern² {~} [Futter²] 15f I *tr.* 1. постављати, -ити, метнути (и метати) поставу (acc.: на); e-n Rock mit Pelz ~ поставити капут крзном; e-e gefütterte Mütze постављена капа; er hat warm gefütterte Schuhe он носи топло постављене ципеле. 2. mit et. (dat.) ~ ис-, напунити чиме (седиште од столица итд.); mit Watte ~ ватирати. 3. mit et. (dat.) ~ обложити, -агати чиме, попла|тити, -ћивати чиме; mit Brettern ~ обложити дашчицама; fig. er ist mit e-m Schelm gefüttert натучен је. II Füttern *n*, Fütterung *f* постављање, метање поставе; die Fütterung mit Tuch по-

стављање сукном, чојом; облагање, пуњење; (само Fütterung) постава.

Fu'tter..., **fu'tter...**: ~**netz** *n* мрежаста торба *f* за храну; ~**not** *f* оскудица у пићној храни; ~**pflanze** *f* пићна биљка; ~**planke** *f* = даска за облагање; ~**preis** *m* цена *f* хране, пиће; ~**raufe** *f* лестве *f pl.* (и кош *m*) над јаслама; ~**reich** *a* богат сточном храном, богат крмом; ~**rübe** *f* сточна репа, бела репа; ~**sack** *m* зобница *f*; ~**saft** *m* млеч; ~**schneide** *f* = ~**bank**; ~**schneide**|**maschine** *f* машина за сецање хране, сецкалица, сечка; ~**schneider** *m* радник што сецка сточну храну; ~**schwinge** *f* решето *m*; ~**sieb** *n* сито, решето; ~**stroh** *n* слама *f* за храну; ~**taffet** *m*, ~**taft** *m* тафт (врста свиле) за поставу; ~**trog** *m* валов. [храну.]

Fu'tterungs|**kosten** *pl.* трошкови *m pl.* за пићну

Fu'tter...: ~**vorrat** *m* залиха *f* у пићној храни; резервна храна; ~**wanne** *f* = ~**schwinge**; ~**wert** *m* вредност *f* пићне хране; ~**wicke** *f* грехорица; ~**zeit** *f* време *n* давања пићне хране; ~**zeug** *n* материја *f* за поставу, постава. [ризам.]

Futuri'smus {футуризмус} *m* бк (б. *pl.*) футу-
Futuri'st {футурист} *m* За футуриста.

futuri'stisch {футуристички} *a* футуристични.

Futu'rum {футурум} [лат.] *n* бк гр. будуће време, футур *m*; ~ **exaktum** {ексактум} *n* бј (*pl.* бк), **zweites** ~ предбудуће време, футур други (и. егзактни).

G

G, **g** {re} *n* inv. слово Г, г.

G, **g** ♯ ге (квинта у С-Дур скали).

G, **g** *abr.* = Geld новац.

g *abr.* = Gramm.

gab {ган} *impf. ind.* од geben.

Ga'be {gab} {срвн., *geben} *f* 3b 1. а) дар *m*, даровање *n*, подарок *m*; поклон *m*, принос(ак) *m*; б) *fig.* дар *m*, обдареност; ~ Gottes Божји дар, обдареност. 2. дарак *m*, милостиња; j-n um eine milde ~ bitten молити кога за милостињу; e-m Armen e-e ~ reichen дати сиромашу милостињу. 3. оброк *m*, доза; in kleinen ~n у малим оброцима (и. дозама). 4. ✓ = Abgabe 2. [josh inv.] в. gang.)

gä'be {rēb} 1. *impf. conj.* од geben. 2. а (само)

Ga'bel {gab-л} {свн., *kelт.} *f* 3d 1. виле *f pl.* (в. Neugabel, Mistgabel); *fig.* die fünfzinkige ~ пет прстију на руци. 2. виљушка. 3. (у шаху) in die ~ gehen нападати косо на две стране. 4. ✓ = ~gehörn. 5. сошица, соха. 6. ракла, рачва. 7. остве *f pl.* 8. = ~deichsel. 9. бркови *m pl.* (на лози). 10. ✕ коњиц *m*.

Ga'bel..., **ga'bel...** {gab-л}. ~**anker** *m*. а) ✕ ракласта затега (и. споја, стега); б) = рачва-сто сидро; ~**antilope** *f* антилопа са ракла-стим роговима; ~**arm** *m* руда *f*, крак рукуни-ца; ~**artig** *a* виласт, виљушкаст; ~**ast** *m* ра-кла *f*; ~**baum** *m* = ~**arm**; ~**bein** *n* коби-лица *f*, јадац *m*; ~**bock** *m* ✓ = ~**hirsch**.

Gä'belchen *n* {rēb-лхн} (*dim.* од Gabel) 1. ви-љушчица *f*. 2. раклица *f*.

Ga'bel..., **ga'bel...**: ~**deichsel** *f* рукунице *f pl.*
Ga'beler {gab-лр} *m* 2l ✓ = Gabelhirsch.

Ga'bel..., **ga'bel...**: ~**förmig** *a* рачваст, ра-шљаст, ракласт, виласт; sich ~förmig teilen рачвати се; ~**förmige** Teilung рачвање *n*; ~**förmig** geteilt рачваст; ~**frühstück** *n* други доручак *m*, *fat.* чалабрчак *m*, мали ручак; ~**gehörn** *n* ✓ рачвасти рогови *m pl.*; ~**gemse** *f* ✕ = ~**antilope**; ~**geweih** *n* = ~**gehörn**; ~**hirsch** *m* ✓ вилаш, рашљак *m*, јелен двого-дац; ~**holz** *n*: а) соха *f*; б) рачве *f pl.*

ga'belicht {gab-лхт}, **ga'belig** {gab-лх} *a* ра-чваст, ракласт.

Ga'bel..., **ga'bel...**: ~**kreuz** *n* рачваст крст *m*; ~**mast** *m* рачваста катарка *f*, рачваст јар-бол.

gabeln {gab-лн} 1 *tr.* 15f 1. узети -имати ви-љушком, наб(о)сти-адати виљушком. 2. ✓ на-бости на рогове, убити рогом. II *intr.* (h) *fat.* веслати, грабити, јести. III *sich* ~ ра-чвати се. IV **gega'belt** {r-gab-лт} 1. *p.p.* у сви-ма знач. *inf.* 2. = gabelig; das gegabelte Ende рашље *f pl.* V **Ga'beln** *n*, **Ga'belung** *f* узимање (и. набадање) виљушком; наба-дање на рогове; рачвање; само Gabelung рачва, ракла.

Ga'bel..., **ga'bel...**: ~**nadel** *f* укосница *f*; ~**pferd** *n* (кон) рукуничар *m*.

ga'belsberger(i)sch {gab-лсберг-р(и)ш} *a* ~e Stenographie I абелсбергерова стеногра-фија.

Ga'bel..., **ga'bel...**: ~**schießen** *n* ✕ пуцање (и. гађање) преко соха; ~**schwanz** *m* 1. рачваст реп; 2. = ~**weihe**; ~**schwänzig** *a* са рачва-стим репом; ~**sprossen** *f pl.* ✓ (opp. Augensprosse) последњи паровици *m pl.* на јелено-вом пору; ~**ständig** *a* дихотоман; ~**stange** *f* ракласта шипка; ~**stelle** *f* ракла, рачва, место где настаје рачвање; ~**stiel** *m* вили-ште *n*; дршка *f* виљушке; ~**stück** *n* ✕ по-бочна радилица *f*; ~**stütze** *f* подупирач *m* за кола; ~**teilig** *a* ракласт, рачваст; ~**teilung** *f* рачвање *n*; ~**verbindung** *f* спајање (и. вези-вање) *n* скобама; ~**wagen** *m* кола *n pl.* с руку-ницама; ~**weihe** *f* ✕ (Falco milvus); ~**zacke** *f*, ~**zinke** *f* зубач *m* вила (и. виљушке).

Ga'ben..., **ga'ben...** {gab-н}: ~**bringer(in)** *m* доноси|лац, -ља дара (и. поклона), дарода-ва|ца, -ка; ~**fresser(in)** *m* подмитљивац, -ница; ~**samm** *ung* *f* скупљање *n* прилога (и. покло-на); ~**spender(in)** *m* = ~**bringer(in)**; ~**tem-pel** *m* дворана *f* за излагање дарова (и. по-клона).

Ga'bler {gab-лр} *m* 2l ✓ = Gabelhirsch.

ga'blig {gab-лх} *a* = gabelig.

Ga'briel {gab-риџл} [евр.] *m* 8a Гаврило

Gabrie'le {gab-риџл} *f* 8a Гавриела *f*.

gack! {rak} *int.* и gacks! {~c} *int.* га! гак!

Gackelei' {rāk-ла} *f* 3b гака = gackeln II.

Ga'ckeln...: ~**nest** *n* = Nestküchlein.

ga'ckeln {rāk-лн} 15f, **ga'cken** {rak-н} 15a, **ga'k-kern** {rak-рн} 15f, **ga'cksen** {rak-сн} 15e [свн. оном.] I *intr.* (h) гакати, какотати, кокода-кати (и *fig.*); раколити се, *fig.* цаврљати. II **Ga'ckeln** *n*, **Ga'cken** *n*, **Ga'ckern** *n*, **Ga'cksen** *n*

гакање, какотање, кокодакање; ракољење, *fig.* цаврљање.
Ga'ffel {гафл-} [дн. „виле“] *f* 3d 1. виле *pl.*; виљушка; ракла, соха. 2. ☞ сохерица, једрилка мотка са раклом.
Ga'ffel {гафл-} *f* 3d = Zunft, Innung.
Ga'ffel... {гафл-}: ~fall *m* подизач сошиог једра; ~meister *m* = Zunftmeister; ~segl *n* ☞ сошно једро.
ga'ffen {гафн-} [срн.] I *intr.* (h) 15a 1. з(и)јати, продавати зјала, бленути, блејати. 2. готово † зевати, зијати. 3. упиљити очима у. II *tr.* ☞ Bewunderung ~ дивити се (и. показивати дивљење) упиљивши очима. III *sich* ~: *sich blind* ~ ослепети зијајући (и. бленући). IV **Ga'ffen** *n* блењење, зијање.
Ga'ffer {гафр-} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c блена, зијало, зајавало, -ица, зијалица *f*, продавац.
Gafferei {гафр-} *f* 3b = gaffen IV. [зјала.]
Ga'ge {гаж-} [фр.] *f* 3b плата.
gäh {ге-} ☞ = jäh.
gä'hnen {генн, генн-} [сврн.] I *intr.* (h) 15a 1. зевати, зевнути; vor Müdigkeit, vor Langesweile ~ зевати од умора, од досаде. 2. зјапити, зијати, церити се; der Schlund gähnt понор зија (и. зјапи). II *tr.* die Kinnladen auseinander ~ развалити вилице (зевајући). III **Gä'hnen** *n* зевање; зјапљење, зијање, церење; das Gähnen steckt ал зевање је заразно.
Gä'hner {генр-} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c зевач(ица), зевало *n*, зевалица.
Gä'hn... {ген-}: ~affe *m* = Maulaffe; ~krampf *m* грч услед зевања; грчевито зевање *n*; ~sucht *f* болест зевања, неодољиво зевање *n*.
Ga'jus {гајус-} [лат.] *m* Гај(ус).
Ga'la {гала-} [дн. 17 в.; шпан.] *f* 6i 1. свечана (и. парадна) хаљина, свечано одело *n*; in ~ erscheinen доћи у свечаном оделу. 2. дворска свечаност.
Ga'la... {гала-}: ~anzug *m* свечано одело *n*; ~fest *n* велика свечаност *f*; ~frack *m* (свечани) фрак; ~kleid *n* = Gala 1.
Galaktomet'er {галактومتر-} *m* 2l галактومتر, млекомер *m*. [љубавник.]
Gala'n {галан, галан-} *m* [шп.] *m* 2g¹ удварач, I
Gala'nder {галандр-} [сврн., *грч.] *m* 2l I ☞ хубаста шева. 2. ☞ житни жижак. 3. ☞ Speckkäfer.
gala'nt {галант, галант-} [нвн. 1670; *фр.] *a* галантан (пажљив, издашан, услужан, отмен); ~e Welt отмен свет; ~e Krankheit отмена болест, венерична болест.
Galanterie {галантери-} *f* 6f галантерија (учтивост, уљудност, удварање *n*). 2. ☞ = Galanteriewaren.
Galanteri'e... {~и-}: галантериски: ~arbeit *f* ☞ галантериски рад *m*, нажит *m*, фини рад од коже; ~arbeiten = ~waren; ~artikel *m* *pl.* ☞ = ~waren; ~degen *m* кратка шпада *f*, парадна шпада; ~handel *m* ☞ галантериска трговина *f*; ~händler *m* ☞ галантериски трговац; ~waren *f* *pl.* ☞ галантериска (и. луксузна) роба *f*, роба за кићење (и. украшавање); ~waren|händler *m* = ~händler; ~waren|handlung *f* ☞ галантериска радња.

Gala'ntheit {галднхџт-} *f* 3b галантност.
Ga'la... ~tafel *f* свечан обед *m*; ~tag *m* свечан дан.
Ga'latea {галатеа-} *f* Галатеа (женско име).
Ga'later {галатр-} [Kelten] *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c Галахан[ин, -ка. [лаганима.]
Ga'later... ~brief *m* писмо (и. посланица) Га-
Gala'tien {галаци-н} *n* 8g ☞ Галатија *f*.
Ga'la... ~uniform *f* свечана (и. парадна) униформа; ~vorstellung *f* свечана претстава; ~wagen *m* свечана кола *n* *pl.* [катарке.]
Galea'sse {галеџс-} [ит.] *f* 3b ☞ брод са три
Galee're {галер-} [нвн., фр., шп., *грч.] *f* 3b 1. галија (ратна лађа из средњег века). 2. робија, рад на галији; zu den ~n verurteilen осудити на робију (и. на рад на галији).
Galee'ren... {ерн-} ~anker *m* ☞ четворокрако сидро *n*; ~arbeit *f* робија; ~hauptmann *m* ☞ заповедник галије; ~sklave *m* робијаш на галији; ~strafe *f* казна робијом (и. радом на галији); zur ~strafe verurteilen осудити на робију; ~strätling *m* робијаш, осуђеник на
Gale'n {гален-} *m* Гален. [рад на галији.]
gale'nisch {~иш} *a* Галенов.
Galeo'ne {галеон-} [шп.] *f* 3b ☞ галија, брод *m* са три катарке.
Galeri'e {галери-} [нвн. 17 в., ит. од *Galiläa] *f* 6f галерија, дворана (и. ходник) на стубовима; трем *m*, пристрешак *m*, ходник са настрешницом; дворана за слике; збирка (слика); ☞ (ограђени) ходник на броду; ванпалубни продужак (ван корита); ☞ ходник *m* у позоришту, фоаје; (oberste) ~ трећа галерија; ☞ поткоп *m*, тамник *m*.
Galga'nt {галгант-} [сврн.; ар., перс.] *m* 2g галанга; ~wurzel *f* корен од галанге.
Ga'lgen {галгн-} [сврн.] *m* 2l 1. вешала *n* *pl.*; j-n an den ~ schicken (и. bringen) послати кога на вешала; обесити кога; an den ~ kommen доћи до вешала, бити обешен; es steht Rad und ~ darauf то је за вешање; hart am ~ vorbei-kommen очешати се о колац, умаћи вешалима; er sieht aus wie vom ~ gefallen изгледа као да је дошао са вешала. 2. сантрач *m* (на бунару).
Ga'lgen... {галгн-}: ~berg *m* вешалиште *n*, узвишица *f* за вешала; ~braten *m* *fig.* *fam.* човек сазрео за вешала, злочинац; ~dieb *m* = ~schwengel; ~förmig *a* вешаласт, облика вешала, као вешала; ~frist *f* бели хлеб-бац *m*; *fig.* врлократак рок *m*, само одлагање; ~gesicht *n* разбојничко лице; ~holz *n* дрво за вешала; вешала; frech wie ~holz безобразан као вашка; er ist falsch wie ~holz покварен је као мућак; ~humor *m* усиљена шала *f*; ~leiter *f* вешалске лествице *f* *pl.*; ~männchen *n*, ~männlein *n* ☞ = Alraun(e) 2; ~mäßig *a* за вешала, за колац; ~miene *f* лупешко лице *n*; ~physiognomie *f* = ~gesicht; ~schelm *m*, ~schwengel *m* човек с коца и конопца, личинар, лупеж; ~strafe *f* казна вешањем; ~strick *m*: a) уже *n* (и. конопца) на вешалима; b) *fig.* = ~schwengel; ~vogel *m*: a) гавран; b) = ~schwengel.
Ga'li... = Ga'lli...

Gali'cien {галици'н} *n* 8g ● Галиција *f* (област у)
Gali'lä'a {галилеа'} *n* ● Галилеја *f*. [Шпанија].

Gali'lä'er {галилеа'р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c Гали-
gali'lä'isch {~иш} *a* галилејски. [ле]јац, -ка.
Ga'lio... = Galeo...

Ga'lion {галион} [шп.] *n* 2g¹ и б1 ☞ губац *m*, кљун
m брода; ~s|bild *n* слика *f* брода; ~s|deck *n*
 палубица *f*. [лиција *f*.]

Gali'zien {галици'н} [слов. Halicz] *n* 8g ● Га-
Gali'zier {галици'р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c Гали-
 цијан|ац, -ка, становни|к, -ца Галиције.

gali'zisch {галици'ш} *a* галици(ј)ски.

Ga'ljon {галиџн} = Galion.

Ga'll..., ga'll... {гәл-} [нвн.]: ~absonderung *f* ☞
 излучивање, -ење *n* жучи, лучење *n* жучи;
 ~abtreibend *a* противжучни; ~apfel *m* ☞ ши-
 шарка *f*, бабушка *f*; ~apfel|aufguß *m* налив
 шишарки; ~apfel|eiche *f* ☞ = Färbereiche;
 ~apfel|sauer *a* = gallussauer; ~apfel|säure *f*
 = Gallussäure; ~apfel|tinte *f* мастило *n* од
 шишарки.

Galle' {гәл'} [свн.: грч. chōlē'] *f* 3b 1. жуч (и
fig.); Gift und ~ speien бљувати отров и жуч;
 keine ~ haben не моћи се наљутити. 2. *fig.*
 жучност, јеткост, срџба, љутина, јед *m*; seine
 ~ ausschütten излити свој јед; die ~ läuft ihm
 über једи се, жести се; vor ~ bersten пући
 од једа (и. муке); Honig im Munde und ~ im
 Herzen у устима мед, у срцу јед. 3. чемер *m*;
 bitter wie ~ горак као чемер.

Ga'lle- {~} [срвн., *шп., ит.] *f* 3b 1. ✎ пишто-
 љина, влажно место у пољу. 2. *i et.* оток *m*.
 3. дуља у топовској цеви. 4. пенаста маса
 на растопљеном стаклу.

Ga'll...: ~eiche *f* ☞ цер *m*.

ga'llen {гәл'н} I *tr.* 15a 1. стројити шишарка-
 ма, потопити у раствор од шишарки; Seide
 ~ прати свилу у шишаркином раствору. 2.
 \ e-n Fisch gallen (из)вадити жуч из рибе.

II *intr.* (h) das Wild gallt дивљач мокри. III
 Ga'llen ☞ потапање у шишаркин раствор.

ga'llen {гәл'н} I *tr.* = verbittern, vergällen. II
intr. пунити се једом (и. жучношћу).

Ga'llen..., ga'llen... {гәл'н-} жучни: ~behältnis
n ☞ = ~blase; ~bereitung *f* стварање *n* жу-
 чи; ~bitter *a* горак као жуч (и. као чемер);
 ~blase *f* ☞ жучни мехур *m*, жучница; ~bla-
 sen|entzündung *f* ☞ запаљење *n* (и. упала)
 жучног мехура; ~erguß *m* излив жучи; ~fie-
 ber *n* ☞ жучна грозница *f*; ~gang *m* жучни
 канал, жучоводник; ~gefäße *n* pl. жучни су-
 дови *m* pl.; ~krampf *m* жучни грч, грч жуч-
 не бешике; ~krank *a* болестан (и. оболео) од
 жучи; ~krankheit *f* жучна болест; ~stein *m*
 жучни камен, камен у жучи; ~sucht *f* = Gall-
 sucht; ~süchtig *a* = gallsüchtig; ~trank *m*
 жучни напиток.

Ga'llert {гәл'ерт} [Gelee] *n* 2g, *veh.* Galle'rte
 {~, гал'ерт} [срвн.] *f* 3b 1. желатин *m*, жи-
 вотински лепак. 2. \ пиктије *f* pl., паче
f pl.; sich in ~ verwandeln, zu ~ werden спик-
 тијати се, спиктосати се.

Ga'llert..., ga'llert... {гәл'ерт-}: ~ähnlich *a*, ~art-
 ig *a* желатинаст, пиктијаст; ~gewebe *n* пик-
 тијасто ткиво; ~masse *f* пиктијаста маса;

~säure *f* ☞ желатинска киселина; ~schwamm
m ☞ Tremella nostoc.

ga'llicht {гәл'и'хт} *a* = ga'llig.

Ga'llien {гәл'и'н} [лат.] *m* 8g ● antiqu. Галија *f*.

Ga'llier {гәл'и'р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3b Гал, -киња.

ga'llig {гәл'и'х} 1 *a* 1. жучан, ожучен, што има
 у себи жучи. 2. жучан, чемеран, горак. 3. жу-
 чан, једак. 4. *prov.* = geil. II *adv.* жучно, јетко.

Ga'lligkeit {~и'г-т} *f* 3b жучност, јеткост.

gallika'nisch {гәли'кә'ниш} *a* галикански.

Gallimathi'as {гәли'мә'ти'ас} [фр. galimatias,
 *лат. galli Matthias место gallus Matthiae] *m*
 инв. галиматијас, бесмислено брбљање *n*,
 збирка *f*, да му се не зна крсно име, збуњен;
ga'llisch {гәл'иш} *a* галски. [говор.]

gallisie'ren {гәлизи'р-н} *tr.* 15g 1. погалити, по-
 франкузити. 2. [L. Gall] засладити ширу.

Gallizi'smus {гәлици'змус} *m* 6g галицизам.

Gallomanie' {гәломә'ни} *f* галоманија, прете-
 рана љубав за све француско. [галон *m*.]

Gallo'ne {гәл'он-} [енг., *лат. (gal(l)ēta)] *f* 3b

Ga'llo..., ga'llo... {гәло-}. ~roma'ne *m*, ~roma'-
 nin *f* галороман, -ка; ~roma'nisch *a* галоро-
 мански.

Ga'll..., ga'll...: ~seife *f* сапун *m* од жучи;
 ~sucht *f*. а) ☞ болест жучи; = Gelbsucht; б)
fig. жучност, јеткост; ~süchtig {~зү'хтих} *a*:
 а) ☞ = gelbsüchtig; б) жучан, једак.

Ga'llus..., gallus... {гәл'ус-}: ~sauer *a*. ~saurer
 Salz галат *m*; ~säure *f* ☞ шишарична ки-
 সেлина.

Ga'll...: ~wespe *f* ☞ шишарична зоља, зоља
 шишаруша, шишкар *m*, шишарица.

Galmei' {гәлмә'} [нвн., фр.; *гр. kadmei'a] *m*
 2g мин. каламина.

Galmei'..., galmei'... {гәлмә'-}: ~artig *a* кала-
 минач; ~haltig *a* што садржи каламине;
 ~grube *f* рудник *m* каламине.

Galo'n {гәло'н} [ит., фр.] *m* 6i, **Galo'ne** {гәлон'}

f 3b ширит *m*; гајтан *m*.

galonie'ren {гәлон'и'р-н} [фр.] *tr.* 15g опши(ва)-
 ти (и. поши(вати) ширитом (и. гајтаном).

Galo'pp {гәлоп} [нвн. 1600; фр.; *н. gallischer
 и Ge(h)lauf] *m* 2g¹ и 6i галоп *m*, трк; im kurzen
 ~ у кратком галопу; im ~ у галопу, гало-
 пом, у трку, трком; *fig.* es geht mit ihm im
 ~ zu Ende он стрмоглавце јури у пропаст.

Galoppa'de {гәлопад'} [фр.] *f* 3b 1. галопица.
 2. игра галоп.

galo'ppen {гәлоп'н}, **galoppie'ren** {гәлопи'р-н}
 [фр.] 1 *intr.* (h) 15g галопирати, јурити у тр-
 ку, јурити трком, јахати трком; в. Schwind-
 sucht. II **Galoppie'ren** *n* 2l галопирање, јуре-
 рење (и. јахање) трком.

Galo'pp... {гәл'п-}: ~tempo *m* темпо *m* галоп.

Galo'sche {гәл'ш-}, **gäl'dsh'** [нвн. 16 в.; *фр.
 galoche од срлат. gallīca socca] *f* 3b = Über-
 i

ga'lstern {гәлст'рн} *intr.* (s) ужећи се. [schuh.]

ga'lst(e)rig {гәлст'е'рпх} *a* = ranzig.

galt {гәлт} *impf.* ind., **gäl'te** {гәлт'} *impf.*
 conj. од gelten. [† 1798] *a* галвански. I

galva'nisch {гәвлә'ниш} [Galvani, ит. физичар, I
 galvanisie'ren {гәлванизи'р-н} I *tr.* 15g ~ гал-
 вани|зовати, -сати. II **Galvanisie'ren** *n*, **Gal-**
vanisie'ring *f* галванизовање, галванисање.

Galvani'smus {гáлвaни́змус} *m* 6g б. *pl.* — галванизам.

Galva'no {гáлвaно} *n* бi галвански клише *m.*
Galva'no..., **galva'no...** {гáлвaно-}: ~graphie' {~гpафи́} *f* бf галванографија; ~kaustik *f* галванокаустика; ~me'ter {~мeтeр} *n* и *m* галванометар *m*; ~pla'stik {~плaстiк} *f* галванопластика; ~pla'stisch {~плaстиш} *a* галванопластичан; ~skop {~скоп} *n* 2g¹ галваноскоп *m*; ~technik {~тeхник} *f* галванотехника.

Gama'nder {гамaнд'р, гá~} [лат. *грч.] *m* 2l
Gama'nder|ehren|preis *m* змијина трава *f*.

Gama'sche {гамaш', гá~} [фр. gamache] *f* 3b
 1. доколеница *f*, калчина, мества, назувак *m*.
 2. *fig.* ich hatte höllische ~n vor dem General дрктао сам као прут од генерала *n*.

Gama'schen...: ~dienst *m* војничка стега *f*, капларски систем, систем војничке чизме; ~held *m*, ~mensch *m* окорели (и. затучани) војник, војничина; ~knopf *m* дугме *n* за доколенице; bis zum letzten ~knopf gerüstet у потпуној опреми; ~ritter *m* = ~held; ~stiefel *m* дубока ципела са врвцама. [нат.]

Ga'mbe {гáмб' } [ит.] *f* 3b гамба (инструмент)
Gambi't {гáмб'ит, гáмб'ит} [ит.] *n* бi (у шаху) гамбит *m*. [гамбит.]

Gambi't...: ~zug *m*: den ~zug machen играти
Ga'mma {гáмa} *n* 1. гама (γ). 2. ☞ ноћни лептир гама. [m *pl.* зрачи гама.]

Ga'mma...: ~eule *f* ☞ = Gamma 2; ~strahlen
Gams {гáмс} *f* 3b¹ prov. = Gemse.

Gang¹ {гáн.} [свн.; *gehen] *m* 2d 1. ход; den ~ beschleunigen похитати; убрзати ход; er hat e-n schwerfälligen ~ он има тром ход; ich (er)kenne ihn am ~ е познајем га по ходу; er hat e-n hinkenden ~ он храмље; *fig.* jeder geht seinen eigenen ~ сваки иде својим путем. 2. идење *n*, одлазак, пут; ein schwerer ~ тежак пут; der ~ e-s Arztes посета лекарева; ein ~ zu e-m Kranken одлажење болеснику, обилазак болесника; der ~ zur Kirche идење у цркву; er hat noch e-n weiten ~ он има још далеко да иде; e-n ~ in die Stadt machen отићи у град; wollen Sie e-n ~ für mich machen? хоћете ли да одете и да ми нешто купите?; e-n ~ tun ићи куда; es kostet mir nur e-n ~ zu ihm треба само да одем до њега. 3. ток; *fig.* der ~ der Dinge ток ствари; der ~ des Flusses ток реке; das ist der ~ der Welt тако то иде у свету; der ~ der Zeiten ток времена; das Recht muß s-n ~ gehen право мора ићи својим током; die Sache geht ihren ~ ствар иде својим током; die Sache nimmt e-n anderen ~ ствар се прекренула, ствар узима други ток; e-r Sache ihren ~ lassen пустити да ствар иде својим током; die Verhandlungen sind im ~ е преговори су у току. 4. ход, рад, кретање *n*; ☞ leerer ~, toter ~ мртав ход; in vollem ~ е увелико, у пуном јeku; der Krieg ist in vollem ~ е рат је у пуном јeku; ~ e-r Maschine ход машине (и. строја); ~ e-s Schiffes ход брода; im ~ bleiben продужити -авати рад, не престајати са радом; et. in ~ bringen (по)кренути; уве-

сти (у обичај); захуктати; aus dem richtigen ~ е bringen пореметити; die Aufmerksamkeit im ~ е erhalten (п)одржавати пажњу; in ~ kommen покренути се; den ~ regeln по-, у-десити ход, по-, у|дешавати ход (e-r Maschine машине, строја); ich kann damit nicht in ~ kommen не могу с тиме изићи на крај; im ~ е sein ☞ ићи, кретати се, радити, бити у раду; er ist träge, wenn er aber erst einmal im ~ е ist... он је лен, али кад једном почне да ради...; diese Münze ist nicht mehr im ~ е овај новац није више у промету; in ~ setzen (по-)кренути, пустити у рад; außer ~ setzen исквацити, зауставити. 5. ☞ = Lauf. 6. судар, напад (при мачевању, двобоју итд.), борење од одмора до одмора. 7. ходник; пролаз; bedeckter ~ покривен ходник, трем; ein langer ~ дуг ходник; unterirdischer ~ подземни ходник; тамник. 8. ☞ канал, цев *f*, пролаз. 9. ☞ жица *f*, жила *f*, пруд. 10. ☞ стаза *f*, путања *f*, богаза *f*, алеја *f*. 11. ☞ јело *n*; erster ~ прво јело, предјело; e-e Mahlzeit von drei Gängen ручак од три јела; letzter ~ последње јело, посланица. 12. а) млевење *n*, једно сипање *n*; мливо, брашно једног млевења; der erste ~ vom Mehl прво брашно; б) воденични точак са својим помоћним справама; eine Mühle mit zwei Gängen воденица са два точка. 13. (код пужа, морског јежа) отвор (и. прорез) за пипке. 14. ☞ корак (Schraubengang). 15. ein ~ Stricknadeln потребан број игала за плетење. 16. ☞ = Hemmung. 17. ☞ trag.

gang² {гáнг} аус. gäng {гáнг} [свн.; *gehen] *a* 1. ☞ = gangbar 2; обичан, уобичајен, сасвим у обичају; готово само у вези са „gäbe“ *inv.*: das ist ~ und gäbe {гáн. унт гeб'} то је сасвим обично; то ти је свакога дана. 2. † брз.
Ga'ng..., **ga'ng...** {гáн.}: ~art *f.* а) = Gang 1; б) ☞ рудни (и. жични) примесак (и. пратилац) *m*; ~artig *a* ходничаст, у виду ходника.
ga'ngbar {гáн.бар} *a* 1. пролазан, проходан, утрвен; e-n Weg ~ erhalten одржавати пут (проходним). 2. у оптицају, у промету; ~е Münze новац у оптицају (и. у промету); diese Münze ist nicht mehr ~ овај новац није више у оптицају. 3. у употреби, који се употребљава, опште примљен; ~е Worte речи у употреби, опште примљене речи. 4. ☞ с добром прођом, што има добру прођу, добре прође (gen.); ~е Ware роба с добром прођом.

Ga'ngbarkeit {~кáрт} *f* 3b 1. пролазност, проходност, утрвеност. 2. оптицање *n*, оптицај (новца) *m*. 3. ☞ добра прођа, велика тражња. 4. ☞ (добар) рад *m*.

Ga'ngbar...: ~machung *f* чињење проходним; wir beschlossen die ~machung des Weges одлучисмо да овај пут учинимо проходним.

Ga'ng...: ~bahn prov. путања, стаза (*orr.* Fahrbahn); ~bau *m* ☞ искоришћавање прудне жице; ~beine *n pl.* ☞ ноге за ходање; ~bord *m* мост за улазак у лађу (и. брод); ~breite *f* ☞ der Schraube дебелина лозе.

Gängel {гáнгел} *m* 2l сталак колевке.

Gä'ngel... {гáнгел-}: ~band *n* 2a узица *f*; *fig.*

j-n am ~band führen водити кога на поводу (и. на узици), метнути коме брњицу.

gä'ngeln {ген.лн} [Gängel] I tr. 15f 1. j-n ~ = j-n am (Gängelbande führen; er läßt sich nicht ~ он не да да му се метне брњица. 2. die Wiege ~ заљуљати колевку; fig. golden Träume ~ уљуљквати се пријатним зава-равањима; fig. der Bach gängt manchen goldenen Traum поток својим жубором иза-зива слатке снове. 3. \ (и)сецкати. II intr. (s) шондати, шеврдати, ићи као мало дете.

Gängel... ~fleisch n сецкано месо; ~leine f во-диљка, поводац m; ~wagen m дубак, сталак.

Ga'ngen {ган.н} p. p. и jн. од gehen (с место gegangen).

Gä'nger {ген.р} m 2l ходац, ходач, пешак.

Ga'ng... ~erz n жична руда f, руда у жици.

Ga'nges {ган.р} m inv. Гангес (река у Индији).

Ga'ng... ga'ng... ~gebirge n жична плани-на f, планина са жицама (рудним); ~gestein n безрудни камен m, жична јаловина f;

~haft {ган.хафт} a 1. = gangbar 2. жична жицама; ~höhe f висина корака.

gä'ngig {ген.гх} a 1. = gäng; у употреби; с пројом. 2. текући, у току; die ~en Arbeiten радови (и. послови) у току.

Ga'nglion {ган.лион} [грч.] n бе ганглија f.

Ga'ng... ~rad n двострук точак m.

Gangrä'n {ган.рен} n, ~e {~} f гангрена f, трулење n.

gangrän's {ган.ренб.с} a гангренозан, што прелази у трулеж, захваћен гангреном.

Ga'ng... ga'ng... ~spill n витао (и. чекрк) m, мотовило n; ~steig m = Fußsteig; ~stein m = Ganggestein; ~weise adv. a) од хода, од пута, од једног идења; b) у жицама (рудним); ~woche f rl. cath. седмица моли-тава с поворкама.

Ga'ns {ганс} {свн., лат. anser} f 2f 1. гуска f; junge ~ гушче; die Gänse gehen überall bar-fuß свет је свуда исти. 2. fig. (dumme) ~хур-ка, гуска, глупача; ~weise adv. a) од хода, од пута, од једног идења; b) у жицама (рудним); ~woche f rl. cath. седмица моли-тава с поворкама.

Ga'ns... ga'ns... {ганс-}. ~ähnlich a као гуска; сличан гусци; ~braten m = Gänsebraten.

Gä'nschen {гансчн} n 2l (dim. од Gans) гушчица f, гушче; fig. хурчица f, мала глупача f; sie ist ein dummes ~ она је хурчица; er flog als ~ über den Rhein und kam als Gick-gack wieder heim Мартин у Загреб, Мартин из Загреба.

Gä'nse... gä'nse... {генз-}: гушчи, гушчији, гушчије; ~artig a = ~ähnlich; ~auge n: a) гушчије око; b) косо (и. кинеско око); c) тки-во за џакове; d) prov. (je)чмичак m; ~baum m јавор; платан; ~blümchen n красу-љак m, белка f, петровчић m; ~blume f a) = ~blümchen; b) станарица, петровско цвеће n coll., петров цвет m, петровац m, во-ловско око n; ~braten m гушчије печење n; ~brust f a) гушчије груди fpl., b) fig. уске груди; ~distel f горчица; gemeine ~distel крљ m, чепчежац m; ~dreck m гушчевина f,

гушчији измет; ~ei n гушчије јаје n; ~feder f гушчије перо n; ~fett n гушчија маст f; ~fingerkraut n стежа f; српенуц m; ~fleisch n гушчије месо, гушчевина f; ~flügel m гушчије крило n; ~fuß m. a) гушчија нога f; b) пепељуга f; c) ~füße pl. (и ~füßchen n pl.) = Anführungszeichen; ~garbe f = ~fingerkraut; ~gekröse n, ~geschneide n = ~klein; ~haft {гензхафт} a као гуска; хуркаст; ~handel m трговина f (са) гускама; ~händler m трговац (са) гускама; ~haut f: a) гушчија кожа; b) најежена кожа; ~haut bekommen (на)јежити се; ~hirt (in f) m гушчар(ка); ~hüter (in f) m гушчар(ка); ~junge m гушчар; ~kiel m гушчије перо n; ~klein n сит-ниж m од гуске, гушчија ситнеж f; ~kopf m: a) гушчија глава f; b) fig. букван, тикван; ~kot m = ~dreck; ~kraut n = ~fingerkraut; haarige ~kresse f шуманац m; ~küchlein n, ~küken n гушче n, ~leber f гушчија ци-герица f; ~leberpastete f пастета од гушче цигерице; ~mädchen n гушчарица f, гушчар-ка f; ~markt m гушчији трг m; ~marsch m ход гуска, гушчији ход; im ~marsch an-treten уредите се један за другим; im ~marsch gehen, e-n ~marsch machen ићи као овце једно за другим; ~nudel f ваљушак m за кљукање гуска; ~pfeffer m = ~klein.

Gä'ns(er) {ганзр(р)} m prov. = Gänserich 1.

Gä'ns(erich) {гензр(рх)} [нви. 16 в.] m 2g 1. гу-сан, гусак. 2. Gänsefingerkraut.

Gä'nse... ~schmalz n гушчија маст f; ~schwarz(sauer) n гушчија ситнеж f у киселом сосу; ~spiel n игра f гуске (врста друштвене игре); ~stall m гусињак, гушчак; ~wein m со. жабље вино n, вода f; ~weiß(sauer) n \ гушчије месо у пиктијама.

Gä'nslein {генсдн} n 2l = Gänschen.

Gant {рант} [нвн.; *фр. encan; *лат. in quan-tum? „колико стаје?“] 1. † и prov. = Auktion. 2. стечај m, банкротство n.

ga'nten {гантн} [гн.] intr. (h) 15c одредити јавну продају, изнети на јавну продају, јав-но продавати, лицитирати.

Ga'nt {гант-}: ~haus n зграда f јавних продаја (и. лицитације); ~masse f стецишна (и. сте-чајна) маса. [дџс] m 8с myth. Ганимед.]

Ganyme'd {ганимет} [гр.] m 8а и 8е, ~es {~ме-} ganz¹ {гани} [свн.] l a 9i-l (пред именима ме-ста и земаља n б. члана и. inv. на пр. (in) ~

Leipzig, (mit) ~ Deutschland). 1. (opp. ent-zwei) цео, читав; das Glas ist noch ~ чаша је још цела (и. читава); zwei ~e Stunde читава два часа (и. сата); ganze drei Monate читава три месеца; ~er Pfeffer несамлевен бибер, бибер у зрну. 2. цео; die ~e Nacht целу ноћ, целе ноћи; das ~e Dorf hat sich versammelt цело се село скупило; die ~e Welt цео свет; ~e 44 Jahre целе 44 године; ein ~es Jahr це-ла година, целе године, целу годину; ein ~es Brot цео хлеб; eine ~e Zahl цео број; ganz Beograd цео Београд; ~ Europa цела Евро-па. 3. цео, пун, потпун; die Flasche ist ~ боца је цела (и. пуна); das Buch ist nicht ~ књига није цела (недостају неки листови); ~es Pferd

неуштројен коњ, пастув, ајгир. 4. потпун, савршен; ein ~er Mann потпун (и. савршен) човек; ~er Redner савршен (и. одличан) говорник; ein ~er Narr савршена луда, луда над лудима; die Sache hat meinen ~en Beifall ствар потпуно одобравам. 5. сав, вас; von ~er Seele, von ~em Herzen од свег срца.

II adv. 1. сасвим, потпуно; er hat ~ recht он има потпуно право: ~ unverletzt здрав и читав; ~ gewiß сасвим (и. потпуно) извесно; das ist et. ~ anderes то је сасвим нешто друго; ~ besonders сасвим нарочито; sie ist ~ traurig она је сасвим тужна; ~ wenig сасвим мало; ~ recht сасвим тако; er ist ein ~ guter Mensch он је сасвим (и. врло) добар човек.

2. савршено; ~ gewiß зацело. 3. појачано речју gar: ~ und gar баш сасвим, савршено; ~ und gar nicht никако, нипошто; ich fürchte mich ~ und gar nicht vor ihm ја га се баш нимало не бојим; das ändert die Frage ~ und gar то потпуно мења питање; ~ und gar wie ein Toter баш сасвим као мртвац. 4. са: er ist ~ der Mann dazu он је баш човек за то, он је као створен за то; ~ Ohr sein претворити се сав у ухо; sie war ~ Auge und Ohr претворила се (сва) у око и ухо; er ist ein ~ großer Schlingel он је врло велик окачењак; er ist ~ der Vater он је исти отац; das ist ~ dieselbe Sache то је потпуно иста ствар; es hat ~ das Aussehen, als ob... сасвим изгледа као да.. 5. *fam.* доста, (по)прилично; ~ hübsch geschriebener Brief доста лепо написано писмо; er ist so ~ gut он је прилично добар. **III Ga'nze(s)** {гaнц'а(с)} *n* 9f 1. цело, целина; das Ganze ist größer als der Teil целина је већа од дела; zu e-m Ganzen verbinden везати у целину; im ~en свега, скупа, у свему; im großen und ~en свега, укупно, једно са другим, свега у свему; im ~n kaufen купити ђутуре.

Ganz² {гaнц'} *f* 2f, **Gānz** {гeнц'} *f* 2f 1. изливен комад сирове гвожђа (и. железа). 2. ♂ сасвим тврда стена. [лим лишћем.] **ga'nz...** {гaнц'-} ~blätt(e)rig а целолист, са це-
Gā'nze {гeнц'} *f* 3b †, још аус. = Ganzheit, Gesamtheit.

Ga'nz... ~franzband *m* 2d = Ganzlederband; ~heit {гaнцх'а'т'} *f* 3b а) целост; б) целина, целокупност; ~hüfner *m* сељак који има јутро земље; ~iederband *m* 2d кожни повез. **gā'nzlich** {гeнцл'их'} 1 а потпун, цео. **II adv.** сасвим, посве, амети(ми)це; ~ unmöglich сасвим немогућно.

Ga'nz..., **ga'nz...** ~pacht *f* потпун закуп *m*; 2 **randig** а са целом (и. читавом) ивицом; ~sachen *f* pl. читав збирка *f* (марака); ~sein *n* = ~heit а; 2 wolien а од чисте вуне, сав вуна.

gar {гap} [свн.] 1 а 1. готов, зготовљен, спремљен, куван, печен; das Fleisch ist noch nicht ~ месо још није готово (и. скувано, печено). 2. свршен, израђен, учињен; das Leder ist ~ ~ кожа је израђена (и. учињена); den Stahl ~ machen (на)правити челик, препадити ~ивати (гвожђе) у челик; ⚡ der Boden ist ~

земља је израђена (и. припремљена за сејање). **II adv.** 1. уз а и. *adv.* (не *v*) јако, врло; ~ reich врло богат; ~ wenig врло мало; ~ zu одвећ; er ist ein ~ zu ehrgeiziger Mann он је одвећ честољубив човек; ~ zu wenig одвећ мало; ~ selten врло ретко; ~ oft врло често; ~ viel врло много; ~ nicht никако; ~ nichts (ама) баш ништа; ich habe ihn ~ nicht verstanden ја га баш нимало нисам разумео; ја га баш никако нисам разумео; es ist ~ nicht nötig то баш није ни потребно; није ни најмање потребно; ein ~ nicht gelehrter Mann ни најмање учен човек. 2. = sogar; vielleicht ist er ~ ihr Mann можда јој је чак и муж; wenn er nicht ~ selbst kommt чак ако и сам не дође; nun wollen ~ die Kinder sich zu Richtern aufwerfen! чак и деца хоће да буду судије!; ich bedaure ihn noch ~ чак га и жалим; ich soll ihn ~ noch um Verzeihung bitten треба чак да га молим за опроштење; ich dachte ~!; warum nicht ~! није него! та идите! није ваљада!; das ist ~ wohl möglich то је сасвим могућно; ein nicht ~ gelehrter Mann не баш учен човек. [склониште *n*.]

Gara'ge {гapaж'} [фр.] *f* 3b гаража, колница,

Garantie {гapaн'ти} [нвн. 17 в. фр.] *f* 6f гаранција, јемство *n*, сигурност.

garantie'ren {гapaн'tи'p'н'} [фр.] *tr.* 15g = bürgen (für *acc.*), gewährleisten.

Garantie'... {~г':} ~brief *m* гарантно писмо *n*; ~fonds *m* гарантни фонд *m*; ~schein *m* гарантно писмо *n*, јемчевница *f*; ~vertrag *m* гарантни уговор.

Ga'r..., **ga'r...** {гap-}: ~arbeit *f* ⚡ пречишћавање *n*; ~arbeiter *m* пречишћавач; 2 aus {гap'а'с, гap'а'с} [gar aus] а) а свршен; б) ~aus *m* (n) *inv.* последњи ударац; j-m den ~aus machen доући кога; смрсити кому коње; дохакати кому; упропастити кога; e-r Sache den ~aus machen упропастити нешто, ударити чему глогов колац; den ~aus damit spielen свршити с чим, рашчистити с чим.

Gärb... {гeрп-} в. Gerb...

Ga'rbe {гapб'} [свн.] *f* 3b 1. сноп *m*; in ~n binden вез(ив)ати у снопове, уснопити; fig. der Tag der ~n дан жетве. 2. ⚡ хајдучка трава, спориш *m*, јалова месечина.

ga'rben {гapб'н'} *tr.* = in Garben binden.

Ga'rben..., **ga'rben...** {гapб'н-} 2 artig а снопа, у виду снопа, као сноп; ~band *n* 2a гужва *f* (сламно уже); ~binde'maschine *f* везачица снопова, машина (и. stroj *m*) за везивање снопова; ~binder(in *f*) *m* вез(ив)ачица снопова, везивал|ац, -ица; 2 förmig а облика снопа; ~haufe *m* крстина *f*, кладња *f*; ~schicht *f* насад *m*, вршај *m*; став *m*; ~zehnt *m* десетак у снопу.

Gä'r... {гeр-}. ~bottich *m* бачва *f* (и. кабао) за превирање (на пр. пива).

Ga'rda {see *m* ⚡ Језеро *n* Гарда (у Италији).

Ga'rde {гapд'} [нвн. 16 в.; фр.] *f* 3b ⚡ гарда, лична стража.

Ga'rde... {гapд'-}: гардиски: ~kavallerie *f* гардиска коњица; ~korps *n* гардиски корпус *m*; ~offizier *m* гардијски официр; ~regiment *n*

гардиски пук *m*; ~truppen *f pl.* гардијске трупе.

Gardero'be {гáрд'робэ} [фр.] *f 3b* облачионица, свлачионица, соба за облачење, соба за чување одела. 2. одело *n*, одећа.

Gardero'ben... {~рб'н-}: ~aufseher(in *f*) *m* ♀ гардеробар(ка), чувар(ка) гардеробе; ~frau *f* ♀ а) гардеробарка, чуварка у свлачионици; б) чуварка женских нужника; ~gelder *n pl.* ♀ такса *f* за гардеробу; ~halter *m* чивилук; ~meister *m* гардеробар, чувар одела; ~raum *m* гардероба, просторија за гардеробу (и. чување одела); ~stände *m* чивилук; ~zimmer *n* = ~raum.

Garderobie'r {~роби'е} [фр.] *m bi*, ~е {~бие'ре, ~е'ре} *f 3b* = Garderoben=aufseher(in), ~meister. [*f 3b* завеса.]

Gardi'ne {гáрд'инэ} [нвн. 16 в.; хол.; ит. cortina] *f* Gardi'nen... {~ин'н-}. ~arm *m* кука *f* за завесе;

~brett *n* дашчица *f* за завесу; ~feuer *n* ✱ завесна ватра *f*; ~haken *m* = ~arm; ~halter *m* врвца *f* за завесу; ~predigt *f* вакела, придика, буква, ферт *m*; ~j-m eine ~predigt halten (о)читати кому буквицу, (на)правити кому ферт; ~ring *m* прстенчић за завесе; ~stange *f* шипка за завесу. [*лични чувар.*]

Gardi'st {гáрд'ист} [*✱* фр.] *m 3a* ✕ гардиста, *f*

Ga're {гá'рэ} [gar] *f 3b* 1. зготовљеност, (с)куваност, печеност; учињеност; зрелост; das Erz hat s-e ~ руда је довољно испржена; das Leder hat seine ~ кожа је учињена; der Meiler hat die rechte ~ дрво у жежници угљенисало се као што треба. 2. ✱ растреситост, израђеност.

Gä're {гá'рэ} *f 3b* = Gärung(smittei).

ga'ren {гá'рн} *l tr.* = gar machen. II **Ga'ren** *n* = Garmachen.

gä'ren {гá'рн} [срвн. (свн); *gar] *l 3j* и. *l 15a* *l intr.* (h) врти (и *fig.*), преврети, превирати (и *fig.*); der Wein gärt вино ври; *imp. fig.* es gärt im Herzen ври (и. кипи) у срцу; es gärt in den Köpfen ври у главама; es gärt im Volke ври у народу. II *sich* ~ и *intr.* (s) der Wein hat sich klar gegoren; der Wein ist klar gegoren вино се избистрило превирањем; der Wein ist zu Essig gegoren вино је ускисло, вино се претворило у сирће; gegorene Getränke преврела пића. III **Gä'ren** *n* = Gärung.

Gären... {гá'рн-}. ~lassen *n* пуштање (и. остављање) да (пре)ври.

Gä'r... ~erz *n* испржена руда *f*; ~faß *n* буре за чињење; ~feuer *n* ватра *f* за пржење (руде); ~gang *m* ♀ добар ток, правилан ток (e-s Hoch-ofens високе пећи). [*превирање.*]

Gä'r... ~gefäß *n* суд *m* за ускишњавање, суд *za* *f* **Gä'r'herd** *m* пех *f* за пречишњавање руда.

Garibaldia'ner {гáрибалди'ан'ер} [Garibaldi, ит. родољуб] *m 2l*, ~ин {~йн} *f 3c* гарибалдијев|ац, -ка.

gariba'ldisch {~балд'иш} а гарибалдски, Гарибалдијев. [*друм за превирање новог вина.*]

Gä'r... ~kammer *f* превирница; ~keller *m* по- *f* **Gä'r...**, **ga'r...** ~koch *m*, ~köchin *f* прчвар, -ка, ашчија, -ка; ~könig *m* пречишћен бакар; ~küche *f* прчварница, ашчиница; ~kupfer *n*

= ~könig; ~leder *n* учињена кожа *f*; ~machen *n*: а) чињење (кожа); б) пречишњавање (метала); ~macher *m* пречишњавач.

Gä'r'mittel *n* = Gärungsmittel.

Garn {гá'рн} [свн.] *n 2g* 1. конач *m*; baumwollenes ~ памучан конач. 2. а) пређа *f* (zum Weben за ткање); б) ✕ zweidrähtiges ~ морнарско уже. 3. ♀ мрежа *f*, пређа *f*; замка *f*, клопка *f*; das ~ aufstellen (auswerfen) наметити (бацити) мрежу; in das ~ gehen (и. laufen) ући у мрежу (и. у замку); *fig.* улетети (и. пасти) у замку; man hat ihn im ~ у клопци је. 4. *fig. fam.* ~ spinnen причати приче. 5. ♀ капуља *f*, мрежавац *m*, други стомак преживара.

Gä'r'n... {гá'рн-}. ~baum *m* ✕ задње врати- *f*

Garne'le {гá'рнелэ} *f 3b* ♀ козица (рак). [*ло п.*]

ga'rnen {гá'рн'н} а ✕ кончан.

Gä'r'n... ~gabel *f* возаљка; ~handel *m* ✕ трговина *f* концем (и. пређом); ~händler(in *f*) *m* кончар(ка), пређар(ка); ~haspel *f* ✕ мотовило *n*, витао *m*, витлић *m*, сноватник *m*.

garnie'ren {гá'рн'и'рн} [фр., *нем.] *l tr.* 15g гарнирати, по-, оп|шити, опточити, снабде(ва)ти, укра|сити, -шавати, уде|сити, -шавати. II **Garnie'ren** *n*, **Garnie'rung** *f* гарнирање, по-, оп|шивање. [*гарнизон м.*]

Garniso'n {гá'рнизо'н} [нвн. 1600, *фр.] *f 3b* ✕

Garniso'n... {~он-}. гарнизонски: ~älteste(r) *m* гарнизонар; ~befehl *m* гарнизонска заповест *f*; ~dienst *m* гарнизонска служба *f*.

garnisonie'ren {~зони'рн} *intr.* (h) 15g ✕ гарнизонovati, бити у гарнизону.

Garniso'n(s)... ✕ {~он(с)-}. ~kirche *f* гарнизонска црква; ~lazarett *n* војна болница *f*; ~leben *n* гарнизонски живот *m*; ~prediger *m* гарнизонски проповедник.

Garniso'n... ~stadt *f* гарнизонски град *m*, гарнизонско место *n*; ~verwaltung *f* гарнизонска управа; ~wache *f* гарнизонска стража.

Garnitu'r {гá'рниту'р} [фр.] *f 3b* 1.=Besatz. 2. а) украс *m* (за хаљину); б) гарнитура (потребан прибор, збирка разне робе исте врсте, намештаја, посућа итд.), ✕ збирка слова. 3. ✕ униформа, војнички прибор.

Gä'r'n... ~knäuel *n* клупче конца; ~masche *f* петља; ~maße *n pl.* мере за дужину конца; ~netz *n* мрежа *f* од конца; ~sack *m* бубањ (за рибе); ~spule *f* калем *m*, цев; ~stange *f* = ~gabel; ~weber *m* ткач *m*; ~weberei *f*: а) ткање *n*, вештина ткања конца; б) ткачница конца (и. платна); ~weife *f* витлић *m*; ~winde *f* витао *m*, витло *n*, мотовило *n*; ~winder(in *f*) *m* мотач(ица).

Gä'r... ~ofen *m* ♀ пех *f* за пречишњавање; ~pfanne *f* ♀ тигањ *m* за пречишњавање; ~probe *f* ♀ оглед *m*.

Garro'tte {гá'ротэ} [фр., *шп.] *f 3b* 1. гвоздена карика за давлeње. 2. давлeње *n* кариком. **garrottie'ren** {гá'рот'и'рн} *l tr.* 15g стегнути, у-, задавити, угушити. II **Garrottie'ren** *n*, **Garrottie'rung** *f* стезање; давлeње (помоћу гвоздених карика).

Gä'r... ~rösten *n* последње пречишњавање руда; ~scheibe *f* котур *m* пречишњена бакра; ~

schlacke *f* шлага (и. дрозга) при пречишћавању метала; ~sein *n* = Gare 1.

ga'rstig {răp'stîx} [нвн., лат. horridus] 1 а 1. гадан, ружан: er ist so ~, daß... он је толико ружан да...; sie ist nicht ~ она није ружна. 2. гадан, гнусан, одвратан, сраман; das ist eine ~e Sache то је гадна ствар; то је гадно; ~er Mensch гадан човек; ~es Benehmen гадно понашање; ~es Wetter ружно време. II adv. гадно; гнусно, срамно; *fat. fig.* гадно, здраво, јако. [сног; ружност, ружноћа.]

Ga'rstigkeit {~} *f* 3b гадност, гадост, гну-

Ga'rst... {răp'st-}: ~hummel *m*, ~vogel *m* гад;

Gär|stoff *m* квасац *m*. [грдило *n*.]

Gärtchen {gêrt'x'n} *n* 2l (*dim.* од Garten) вр-

тић *m*, баштица *f*, градина *f*.

Ga'rten {gärt'n} [свн. (*фр.): лат. hortus, гр. chōrtōs] *m* 2) градина *f*, перивој, врт, башта *f*; im ~ arbeiten радити у врту; zoologischer ~ зверињак, зоолошки врт; das ist nicht in s-m ~ gewachsen није то из његове главе.

Ga'rten... {gärt'n-}: градински, баштенски, врт-

арски: ~ampfer *m* зеље *n*, питомка *f*, ен-

глески спанаћ; ~anlage *f* врт *m*, парк *m*, ба-

шта *f*, баштенски уређај *m*; ~arbeit *f* рад *m*

у врту, градински рад *m*, ~arbeiter *m* вртар-

ски радник; ~aufseher *m* вртарски (и. ба-

штенски) надзорник, главни вртар; ~bank *f*

2f баштенска клупа; ~bau *m* (по)вртарство

п, баштованство *n*; ~bau|aus|stellung *f* врт-

тарска изложба; ~bau|verein *m* вртарско

друштво *n*; ~beet *n* баштенска леја *f*, гре-

дица *f*; ~biene *f* домаћа пчела; ~blume *f*

градински (и. баштенски) цвет *m*; ~buch *n*

књига *f* о врт(арству); ~erbse *f* грашак

крунац *m*; ~erd|beere *f* баштенска јагода;

~erde *f* црница, баштенска замља; ~feld *n*

заграђено поље; ~fink *m* = Buchfink; ~freund

m љубитељ врта (и. баште); ~frucht *f* гра-

дински плод *m*, баштенско воће *n*; ~gemüse

n баштенско поврће; ~gerät *n* баштенски

алат *m*; ~gewächs *n* баштенска биљка *f*,

баштенско растиње; ~gott *m*, ~göttin *f* myth.

бог-иња баште (и. градине); ~grasmücke *f*

гргуша плавка; ~haus *n* баштенска кућа

f; ~häuschen *n* баштенска кућица *f*; ~hummel

f бумбар вртни *m*; ~hüter *m* чувар врта

(и. баште), вртар; ~kalender *m* вртарски ка-

лендар; ~kerbel *f* крбулица; ~kirsche *f*

калемљена трешња, = Amarelle; ~knecht *m*

вртарски слуга; ~kresse *f* а) грбаштица;

б) = ~kerbel; ~kultur *f* = ~bau; ~kunst *f*

(по)вртарство *n*; ~künstler *m* вртар, башто-

ван; ~land *n* баштенска земља *f*; земља за

врт; ~lattich *m* лоћика *f*, салата *f*; ~laube

f хладњак *m*, хладник *m*, сеница, вењак *m*;

~lauben|roman *m* роман штампан у листу

„Gartenlaube“ („Сеница“); ~leiter *f* баштен-

ске лествице *pl.*, ~lokal *n* кавана *f* са баштом;

~mauer *f* баштенски зид *m*, ~messer *n* косир

m; ~minze *f* (обична) нана; ~mohn *m* мак

m, афијон; ~musik *f* музика у башти; ~

pflanze *f* баштенска биљка; ~pforte *f* ба-

штенска врата *pl.*, ~promenade *f* шетња по

врту; ~rumpfe *f* баштенски шмрк *m*; ~raute

f рут(виц)а *f*; ~ringel|blume *f* невен *m*;

~ritter|sporn *m* челебејин перчин *m*, зене-

бостан; ~rose *f* столиста ружа *f*, мајска

ружа, ружа за слатко, слаткача; ~rot|schwanz

m, ~rot|schwänzchen *n*, црвенперка *f* ~saal

m баштенска дворница; ~säge *f* вртарска

тестера; ~salat *m* = ~lattich; ~schaufel *f* ба-

штенска лопата; ~schere *f* вртарске маказе

f pl. (и. ножнице); ~spargel *m* вилина ме-

тла *f*; ~spritze *f* вртарска прскалица; ~stadt

f град *m* сав у баштама; ~stuhl *m* баштенска

столица *f*; ~tisch *m* баштенски сто; ~tür *f*

баштенска врата *n pl.*; ~vergnügen *n* забава

f (и. уживање) у врту (и. парку); ~walze *f*

ваљак *m* за баште; ~werk *n*: а) вртови *n pl.*,

баште *f pl.*, све врсте вртова; б) = Gärtnerei;

~wesen *n* Gärtnerei 1; ~wirtschaft *f*. а) врт-

тарство *n*; б) гостионица у (јавном) врту.

Gä'rtlein {gêrtl'x'n} *n* 2l = Gärtchen.

Gä'rtner {gêrt'n'r} *m* 2l, ~in {~ün} *f* 3b 1. врт-

тар, -ка; баштован, -ка, градинар, -ка. 2.

prov. сељак који има врт око куће.

Gä'rtner..., Gä'rtner... {gêrt'n'r-}: вртарски, ба-

штовански: ~art *f* вртарски начин *m*; ~bursche

m вртарски момак.

Gärtnerei' {gêrt'n'r'x} *f* 3b 1. вртарство *n*, по-

вртарство *n*, баштованство *n*, градинарство

n. 2. баштенско имање *n*.

Gärtnerei'... {~x-}: ~betrieb *m* градинарство

n, (по)вртарство *n*. [тарски, градинарски.]

gä'rtnerisch {gêrt'n'r'ix} а баштовански, врт-

Gä'rtner..., Gä'rtner...: ~kunst *f* = Gartenkunst;

~maßBig а баштовански. [штованка, вртарка.]

Gä'rtners...: ~frau *f* баштованова жена, ба-)

gä'rtnern {gêrt'n'r'n} *mtr.* (h) обрађивати врт,

градинарити, бавити се вртарством.

Gä'runг {gêr'yn} *f* 3b 1. врење *n*, превирање *n*;

in ~ bringen довести до врења, проузрокова-

ти врење; der Teig kommt in ~ тесто кисне;

in ~ sein врти, превирати. 2. *fig.* врење,

комешање *n*.

Gä'runгs..., Gä'runгs... {rê...c-}: ~anfang *m* по-

четак врења, провирање *n*; ~bottich *f* чабар

m за превирање; ~erregger *m* проузроковач

врења; ~fähig а способан да превире; ~fä-

higkeit *f* способност превирања; ~mittel *n*

квасац *m*, маја *f*; ~pils *m* гљив(и)ца што

проузрокује превирање; ~prozeß *m* процес

превирења, превирање, врење *n*; ~stoff *m*

квасац; ~verfahren *n* превирни поступак *m*.

Gas {rac} [van Helmont, † 1644] *n* 2h гас

m, плин *m*; mit ~ beleuchten осветљавати

гасом (и. плином).

Ga's..., ga's... {rac-}: гасни, плински: ~angriff

m X напад (отровним) гасовима; ~anstalt *f*

фабрика гаса, плинара; ~anstecker *m*, ~an-

zünder *m*. а) палилац гасне (и. плинске)

лампе; б) (аутоматски) упаљач гасних лам-

пи; ~apparat *m* справа *f* за гас; ~arbeiter *m*

плински радник; ~art *f* врста гаса (и. плина);

~artig а гасаст, гасовит, плинаст, као гас

(и. плин); ~äther *m* гасни (и. плински) етар,

газолин; ~ball *m* = Ballon 1; ~ballon *m*

балон за гас; ~behälter *m* суд за гас, гасни

(и. плински) резервоар; ~beleuchtung *f* гасно

осветљење *n*, осветљење *n* (Хр. расвета) плин; ~*bereitung f* справљање *n* гаса (и. плина); ~*bildend a* који ствара гас (и. плин); ~*bildung f* стварање *n* гаса (и. плина); ~*bombe f* гасна бомба; ~*brenner m* гасни (и. плински) горач.

gä'schen {гешчн} *I intr. (h)* кипети, врети, пенити се, пенушити се. **II Gä'schen** *n* кипење, пенушање. [3. = Hefe.]

Gä'scht {гешт} *m 2g 1.* = Gärung. 2. Gischt. I

Ga's..., **ga's...**: ~*dicht a* непропустљив за гас (и. плин); гасодржљив, плиндржљив; ~*direktor m* директор гасне фабрике (и. плинаре); ~*druck m* притисак (и. тлак) гаса (и. плина); ~*element n* гасни (и. плински) елемент *m*; ~*entwick(e)lung f* развијање *n* гаса; ~*entbindung f* ослобађање *n* гаса (и. плина); ~*erzeugend a* који ствара гас (и. плин); ~*fabrik f* фабрика (и. творница) гаса, плинара; ~*flamme f* гасни пламен *m*; гасна (и. плинска) лампа; ~*form f* гасовит облик *m*; ~*förmig a* = ~*artig*; ~*förmiger Körper* гасовито тело *n*; ~*förmiger Zustand* гасовито стање *n*; ~*förmigkeit f* гасовитост; ~*generator m* гасни (и. плински) генератор; ~*geruch m* гасни (и. плински) мирис (и. задах); мирис (и. задах) гаса; ~*geschoß x* гасни метак, метак са загушљивим гасом; ~*gesellschaft f* друштво *n* за производњу гаса (и. плина); ~*gift n* гасни (и. плински) отров *m*; ~*glüh-lampe f* гасна (и. плинска) сијалица, жаруља са плин; ~*glühlicht n* гасна (и. плинска) светлост *f*; ~*hahn m* славина *f* за гас (и. плин); ~*haltig a* гасовит, плинвит, који садржи гаса (и. плина); ~*heizung f* ложење *n* гасом (и. плин;); ~*herd m* = ~*kocher*; ~*ig {газџ}* = ~*artig*, ~*förmig*; ~*kampf m* борба *f* отровним (и. бојним) гасовима. [Гаскоњ|ац, -ка.]

Gasko'gner {гаскоњер} *m 2a*, ~*in {ин}* *f* *del* gasko'gnisch *a* гаскоњски.

Ga's..., **ga's...**: ~*kocher m* справа *f* за кување на гасу (и. плину); ~*koks m* гасни кокс, кокс добивен при фабрикацији плина; ~*kompagnie f* = ~*gesellschaft*; ~*kraft* | *maschine f* = ~*maschine*; ~*krank a* болестан од загушљивих гасова; ~*krieg m* рат загушљивим гасовима; ~*küche f* кухиња са плинским ложењем; ~*lampe f* лампа за гас (и. плин); ~*leiter m* спроводник гаса (и. плина); ~*leitung f* гасовод *m*, плинвод *m*; ~*leitungsröhre f* цев спроводница гаса (и. плина); = ~*leiter*; ~*licht n* гасна (и. плинска) светлост *f*; ~*lichter pl.* гасне (и. плинске) лампе; ~*lichtpapier n phot.* хартија *f* (и. папир *m*) с којом (-им) се може радити и при лампи; ~*maschine* *f* гасна машина, плински строј *m*, машина која се тера гасом (и. плин;); ~*maske f* маска против загушљивих гасова; ~*messer m. a)* гасомер, плиномер; *b)* *m* справа за мерење притиска гасова; ~*motor m* гасни (и. плински) мотор; ~*motoröl n* уље за гасне моторе; ~*munitio'n f* *x* муниција са загушљивим гасовима; ~*ofen m* гасна (и. плинска) пећ *f*; ~*öl n* плинско уље. [= Gasäther.]

Gasoli'n {газолин} [Gas и лат. ol(leum)] *n 2g1*

Gasome'ter {газометр} *m* (и. *n*) *2l* = *a)* Gasbehälter; *b)* Gasmesser.

Ga's...: ~*rohr n*, ~*röhre f* гасна (и. плинска) цев *f*, цев спроводница гаса (и. плина); ~*röhrenlegung f* полагање *n* цеви за гас. [чица *f.*]

Gä'ßchen {гесчхн} *n 2l* (dlt. од Gasse) ули-

Ga'sse {гасч} [свн.] *f 3b 1.* (у Северној Немачкој) уска улица *f*; (у Јужној и Средњој Немачкој) = Straße улица; auf der ~ на (и. по) улици; auf der ~ herumlaufen; sich auf den ~ herumtreiben скитати по улицама, вуцарати се по улицама. 2. *fig.* Hans (Dampf) in allen ~n у свакој чорби мирођија; nicht von der ~ sein не бити са улице, бити из добре породице. 3. стаза (и. пут *m*) између живица, пут засађен са обе стране дрвећем; hohle ~ суетеска, теснац. 4. *fig.* шпалир *m*; e-e ~ bilden (на)правити шпалир *m*; ~n laufen проћи кроз шибу. 5. *a)* (у кошницама) простор између саћа; *b)* *m* пролаз *m* између столова са сандуцима слова.

ga'sseln {гасчлн} *i intr. (h)* = fenstern *I. II tr.* лопатом убацивати хлеб у пећ.

Ga'ssen... {гасчн-}: ~*aufseher m* улични стражар; ~*beleuchtung f* улично осветљење *n*; ~*bettelei f* улично просјачење *n*; ~*bettler(in)* *m* улични, -а просјак, -иња; ~*bube m* мангун; ~*bubenstreich m* мангунска посла *n pl.* мангуплук; ~*dirne f* сокачара, јавна женска; ~*ecke f* улични кут (и. ћошак) *m*; ~*fenster n* прозор *m* према улици; ~*hauer m* улична (и. сокачка) песма *f*; ~*hure f* = ~*dirne*; ~*junge m* мангун, мангунче *n*; ~*jungenartig a* мангунски; ~*jungenstreich m* = ~*bubenstreich*; ~*kehrer(in f)* *m* улични чистач, улична чистачица; ~*kot m* улично блато *n*; ~*lampe f* улична лампа; ~*laufen n* пролажење кроз шибу; ~*läufer m* = ~*bube*; ~*lied n* = ~*hauer*; ~*mädchen n* сокачара *f*; ~*mensch n* сокачара *f*, улична дроља *f*; ~*pöbel m* улични олош; ~*rinne f* улични олука *m*; ~*sänger m* улични певач; ~*treter(in f)* *m* = Pflastertreter; ~*witz m* сокачка доскочица *f*.

Gas...: ~*spannung f* гасни напон *m*; ~*strumpf m* гасна чарапица; Аурова чарапица.

Gast {гаст} [свн., лат. hostis „странац“] *m 2d* (*†* ~*in {ин}*) *f 3c* 1. гост, странац, туђинац; ich bin ein ~ auf Erden ја сам гост на земљи. 2. гост, намерник, званица; zu ~e bitten поз(и)вати у госте; ein willkommener ~ мио гост; ungebeter ~ незван(и) гост; dieses Wirtshaus ist immer voller Gäste ова је ростионица увек пуна гостију; ungebetene Gäste setzt man unter den Tisch; ungebetene Gäste sitzen hinter der Tür незвану госту место иза врата; dreitägiger ~ ist eine Last свакога госта за три дана доста. 3. *✱* гост, страни глумац на домаћој позорници. 4. муштерија *f*, клијенат. 5. *fig.* (уп. Kerl 2) schlauer ~ лукавац, лукавко; grober ~ простак. 6. *✱ pl.* ~en {~н} = Matrose.

Ga'st... {гаст-}: ~*becher m* гостинска чаша *f*, чаша за госта; ~*bett n* кревет *m* за госте, гостински кревет; ~*bitter(in)* *m* позивач(ица) гостију.

ga'sten I *intr.* (h) 1. бити у гостима, бити гост, гостовати. 2. (у)гостити, частити као госта. II Ga'sten *n* гостовање; гошћење.

Gasterei' {гаст'рѐ} *f* 3b = Gastmahl.

Ga'st..., ga'st...: 2frei *a* гостољубив, гостопримљив; 2freiheit *f* гостољубивост, гостољубље *n*, гостопримство *n*; 2freund *m* домаћин; гост; sie waren 2freunde они су били везани гостопримством; 2freundlich *a* (dv.) гостољубив(о); 2freundlichkeit *f* гостољубивост, гостопримљивост, гостољубље *n*; 2freundschaft *f* гостопримство *n*; 2freund-schaftlich *a* = 2freundlich; 2geber(in *f*) *m* угоститељ, -ка, домаћин, -ца; 2gebot *n* = 2mahl; 2geschenk *n* поклон *m* госту; 2halter *m* угоститељ, гостионичар; 2haus *n* гостионица *f*; 2herr *m* домаћин; угоститељ, гостионичар; 2hof *m* (велика) гостионица *f*, хотел; 2hof zum goldenen Löwen гостионица код „Златног лава“; 2hofbesitzer(in *f*) *m* гостионичар(ка), хотелијер(ка); 2hofs küche *f* гостионичка (и. хотелска) кухиња.

ga'st'ren {гаст'рѐн} [нем.-лат.] I *intr.* (h) 15g

1. = schmausen. 2. 2* = Gastrollen geben. II Gastie'ren, *n*, Gastie'run'g *f* гошћење; гостовање.

[j-n ~ bewirten угостити кога.] ga'stlich {гаст'лѝх} *a* гостински; гостољубив; I Ga'stlichkeit {~кѝт} *f* 3b гостољубивост.

Ga'st...: 2mahl *n* гозба *f*, част *f*, свечан обед *m*; 2meister *m* угоститељ; 2mutter *f* сестра угоститељка (у манастиру); 2ordnung *f* а) уредба о странцима; б) уредба о гостионичама и хотелима; 2prediger *m* проповедник (као) гост; 2recht *n* право гостопримства; 2reise *f* путовање *n* гостовања ради.

ga'strisch {гаст'рѝш} [грч.] *a* гастричан, стомачни, желудачни.

Ga'st...: 2rolle *f* улога глумца госта, гостинска улога; 2rollen geben гостовати, играти као гост. [ном, сладокусац.]

Gastrono'm {гаст'роном} [грч.] *m* 3a гастро-| Gastronomie' {~номѝ} *f* 6f гастрономија, сладокуство *n*. [сладокусачки.]

gastrono'misch {~номѝш} *a* гастрономски, I

Ga'st...: 2splel *n* 2* гостовање; 2stube *f* соба за госте; 2tafel *f*, 2tisch *m* гостински сто *m*, трпеза за којом гости једу; 2ung {гастун} *f* 3b а) = 2mahl; б) = 2wirtschaft; 2vorstellung *f* 2* претстава гостовања; 2weise *adv.* као гост; 2wirt(in *f*) *m* угоститељ(ка), гостионичар, -ка, крчмар(ица); 2wirtschaft *f* а) гостионичарство *n*, гостионичарско занимање *n*; б) гостионица; 2zimmer *n* = 2stube.

Ga's...: 2uhr *f* = 2messer *a*; 2wasser *n* амоничка вода *f*; 2werk *n* фабрика *f* гаса (и. плина), гасара *f*, плинара *f*; 2zünder *m* = 2gä'ten {гѐтн} *tr.*, *intr.* (h) = jäten. [anzünder.] Galt {гѐт} [дн.] *n* 4a и 6i 1. = руна *f*. 2. пролаз *m*. 3. задњи део *m* (лађе, топа).

Ga'tte {гѐт} [срвн.] *m* 3a супруг, муж.

ga'tten {гѐтн} I *tr.* 15c сјединити, -њавати, спајати, -ојити. II sich ~ = begatten I. III Ga'tten *n*, 2 Ga'ttung *f* спајање, сједињавање, -ење; парење.

Ga'tten..., ga'tten... {гѐтн-}, 2glück *n* супружанска (и. супрушка) срећа *f*; 2los *a* без супруга, без мужа; 2treue *f* супружанска (и. супрушка) верност.

Ga'tter {гѐт'р} [свн.] *n* 2l 1. (велика) решетка *f*, решетка од шипака. 2. 2* решетком ограђен простор. 3. 2* тестерни оквир *m*.

Ga'tter... {гѐт'р-}: 2geld *n* = 2zins; 2herr *m* господар коме се плаћа споразумни данак. ga'ttern {гѐт'рн} I *tr.* = gittern. II *intr.* (h) 1. auf et. (acc.) ~ вребати што, кебати што. 2. шв. зјапити, цѐрити се.

Ga'tter...: 2säge *f* велика пила (и. тестера); 2schaft {гѐт'ршѐфт} *f* обавеза плаћања данка по споразуму; 2stäbe *m* pl. шипке *f* pl. на решетци; 2tor *n*, 2tür *f* гвоздена решеткаста врата *n* pl; 2werk *n* решетке *f* pl; 2zins *m* споразумни данак.

gattie'ren {гѐт'ирн} I *tr.* 1. die Erze ~ мешати (слабије и јаче руде). 2. jн. = gatten. II Gattie'ren *n*, Gattie'run'g *f* мешање руда.

Ga'ttin {гѐтѝн} *f* 3c супруга, жена.

Ga'ttung {гѐт'ун} [gatten] *f* 3b 1. род *m*; (брка се са Art) врста; ~ und Art род и врста. 2. врста, фела; Leute aller ~ људи од сваке врсте (и. феле). 3. 2* = gatten ill.

Ga'ttungs...: родни: 2begriff *m* родни појам (opp. Funktions-, Gesetzesbegriff); 2charakter *m* родни карактер, карактер рода; 2name *m* gr. заједничка именица *f*, 2verschiedenheit *f* родна различност; 2wort *n* 2a gr. = 2name. [крај; котар, срез.]

Gau {гѐ} [срвн. (свн.)] *m* 2g, аус. и 4a жупа *f*, I

Gauch {гѐх} [свн.] *m* 2g, и (аус. само) 2d fam. 1. 2* = Kuckkuck. 2. = Hahnrei. 3. звекан, мамлаз. 4. жутокљунац. 5. неваљалац, лупеж, лола; armer ~ убоги ђаво. 6. маље *f* pl. 7. подвала *f*, опсена *f*.

Gau'ch... {гѐх-}: 2ampfer *m* 2* кисељак; 2bart а) прве длаке на бради, маље *f* pl., б) = Gauch 4; 2feder *f* кукавичије перо; 2haar *n* = Flaum I; 2hafer *m* 2* = Flughafer; 2heil *n* 2* видовица *f*.

Gau'...: 2dieb [дн. gau = gäh, jäh] *m* препреден лопов, окорели лупеж; 2ding *n* 2g обласни суд *m*. [freuen.]

gaudie'ren {гѐд'ирн} [лат.] *tr.* и sich ~ fam. I

Gau'dium {гѐд'ѝм} [лат.] *n* 6i fam. радост *f*, веселе, уживање.

Gau'...: 2gericht *n* = 2ding; 2graf *m* кнез, жупан, обласни поглавар; 2grafschaft *f*: а) жупанија, округ *m*; б) жупанство *n*.

Gau'kel {гѐк'л} 1. *m* 2l 2* = Gaukelei. 2. *f* 3d лојана свећа *f*.

Gau'kel... {гѐк'л-}: 2bild *n* варљива слика *f*, опсена *f*, варка *f*; 2bude *f* опсенарска (и. мађионичарска) шатра. [(рија).]

Gaukelel' {гѐк'лѝ} *f* 3b лепршање *n*; опсена-| Gau'kel..., gau'kel...: 2haft {гѐк'лхѐфт} *a*, 2ig {гѐк'лѝх} *a* опсенарски, варљив, обманљив; опсенарски, обманљивачки; 2kunst *f* опсенарство *n*, мађионичарство *n*; 2künste *pl.* опсенарије; 2mann *m*: а) = Gaukler; б) = 2männchen; 2männchen *n* пајац *m*.

gau'kein {гѐк'лн} [свн.; *лат. ioculari] I *intr.*

(h) 15f 1. (при промени места са sein) лепшати се, лелујати се. 2. брзим покретима варати (и. обмањивати), опсе|нити, -њивати, играти „окус-покус“, изводити опсенарске вештине. II *tr.* j-m das Geld aus der Tasche ~ опсенарским начином (из)водити кому новац из џепа. III *sich* ~ лелујати се, њихати се; *sich in Illusionen* ~ уљуљкивати се илузијама. IV *Gau'keln* *n* = Gaukelei.

Gau'kel...: ~posse *f* лакрдија, комедија; ~puppe *f*: a) = ~männchen; b) лутка за играње „Куку Тодоре“; ~spiegel *m* чаробно огледало *n*; ~spiel *n*, ~spielerei *f* = Gaukelei; ~spieler *m* опсенар, мађионичар; ~tasche *f* мађионичарска торба; ~werk *n* опсена *f*.

Gau'kler {гѡклр} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c 1. опсенар, -ка, мађионичар, -ка; комедијаш, пеливан. 2. die flimmernde ~in лелујави коњиц светлуцавих крила.

Gau'kler...: ~bande *f* комедијашка (и. опсенарска) дружина *f*, трупa; ~bühne *f* опсенарска позорница. [ливанство *n*.]

Gauklerei' {гѡклрѡ} *f* 3b опсенарство *n*, пел-
gau'klerhaft {гѡклрхѡфт} *a*, **gau'klerisch** {гѡклрѡш} *a* = gaukelhaft.

Gau'l {гѡл} [срвн.] *m* 2d кљусе *n*, коњ; коњина *f*, кљусина *f*, курада *f*; e-m geschenkt ~ schaut man nicht ins Maul поклону се не гледају зуби. [*m* *pl.*]

Gau'men {гѡмн} [свн.] *m* 2l непце *n*, непци

Gau'men... {гѡмн-}: ~bein *n* ⊕ небњача *f*, непчњача *f*, непчана кост *f*, ~buchstabe *m* непчаник; ~genüsse *m* *pl.* задовољства *n* *pl.* у јелу и пићу; ~kitzel *m* дражење *n* непца; ~laut(er) *m* = ~buchstabe; ~reiz *m* = ~kitzel; ~segl *m* ⊕ непчано једро *n*.

Gau'ming {гѡмнн} *m* 2g¹ непчаник *m*.

Gau'ner {гѡнр} [нвн. 18 в.] *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c мангуп, -ица, лупеж, -ица, шатровац; abgefeimter ~ препреден лупеж.

Gau'ner..., **gau'ner...** {гѡнр-}: мангупски, шатровачки: ~bande *f* лупешка дружина; ~ei {гѡнрѡ} *f* 3b лупештво *n*, лоповлук *m*, мангупска посла *n* *pl.*, мангуплук *m*; ~haft {гѡнрхѡфт} *a*, ~isch {гѡнрѡш} *a* лупешки, лоповски, шатровачки, мангупски; ~gesleht *n* лупешко (и. лоповско, мангупско) лице; ~leben *n* мангупски живот *m*.

gau'nern {гѡнрн} I *intr.* (h) 15b (у)каишарити, радити као лупеж, лоповисати. II **Gau'nern** *n* = Gaunerei.

Gau'ner...: ~sprache *f* мангупски (и. шатровачки) језик *m*; ~streich *m* мангуплук, лоповлук; ~tum {гѡнрѡтум} *n* 2a = ~welt; ~welt *f* мангупарија, шатровурија, мангупи *m* *pl.*, шатровци *m* *pl.* [(целе) жупе.]

Gau'schaft {гѡшѡфт} *f* 3b становништво *n* | **Gau'tsch|brett** *n* даска *f* за полагање (у творници папира).

gau'tschen {гѡшчн} [енг.] I *tr.* 15e полагати (листовете на даску). II **Gau'tschen** *n*, **Gau'tschung** *f* полагање (листова на даску).

Gau'tscher {гѡшчр} *m* 2l полагач листова.

Gau'...: ~turnen *n* заједничке соколске вежбе (сокола из целе покрајине); ~turn|fest *n* со-

колски слет *m*, свечаност о соколском слету; ~verband *m* окружни савез соколских дружина. [*f* 3b газа, ретко, танко ткиво *n*.]

Ga'ze {гѡз} [фр., *Gaza, град у Палестини] | **Ga'ze...**, **ga'ze...** {гѡз-}: ~artig *a* газаст, као газа; ~band *n* трака *f* газе; ~binde *f* повеска (и. завој *m*) од газе; ~grund *m* основа *f* газе. **Gaze'lle** {гаѡѡл} [фр., *ar.] *f* 3b газела. **Ga'ze|weber** *m*, ~in *f* тка|ч -ља газе.

gbr. abr. = gebräuchlich.

Ge|Dur {ге-дур} ге-дур.

Ge..., **ge...** {г-} [свн.] ненаглашени предметак који служи за образовање 1. именица које означавају понављање, учестаност, на пр. Geächze (од ächzen) стењање, јека, јечане; 2. збирних именица, на пр. Geäste (од Ast) грање, Gebein (од Bein) кости; 3. придева, на пр. gearmt с рукама, с мишицама; 4. глагола, на пр. gefallen (од fallen); 5. *p. p.* глагола, на пр. geachtet поштован; и *prov.* често отпада, на пр. kommen место gekommen.

ge|achtet {гѡхтѡт} *p. p.* и *a* поштован.

Ge|achteter {гѡхтѡтѡр} *s* 9l про-, из|гна-
ник, -ца.

Ge|ächze {гѡѡхѡ} *n* 2l в. Ge..., ge... 1.

Ge|acker *n* орање.

ge|ackert *a* (по)оран. [мић, -ка.]

Ge|adelte(r) {гѡдѡлтѡ(р)} *s* 9l нови -а пле-

Ge|ader {гѡдѡр} *n* 2l 1. жиге *f* *pl.* 2. жиличаст

ge|ä|dert {~т} *a* = ad(e)rig. [украс *m*.]

Ge|ä|fter {гѡѡфтѡр} *n* 2l ⊕ = Afterklauen.

ge|ä|mt {гѡäрт} *a* в. ge... 3.

ge|ä|rtet *a* в. arten III. [Äsung. 2. губица *n* уста]

Ge|ä|se {гѡѡз} *n* 2l, **Ge|ä|B** {гѡѡс} *n* 2g ж 1. = |

Ge|ä|ste {гѡѡстѡ} *n* 2l грање.

ge|ä|ste(l)t {гѡѡстѡ(л)т} *a* гранат, разгранат.

ge|ä|ugt {гѡѡгѡт}, **ge|ä|gt** {гѡѡгѡт} *a* = äugig.

geb. abr. = geboren; gebunden.

Ge|ba|ck(e) {гѡбѡкѡ(е)} *n* 2g (2l) б. *pl.* 1. стално (и. непрекидно) печење (хлеба, колача итд.). 2. = Gebäck 2.

Ge|bä|ck {гѡбѡк} *n* 2g 1. пециво, хлеб *m*, колачи *m* *pl.* 2. једно печење, једно вађење, једна пех *f*.

ge|bä|cken {гѡбѡкн} *a* *p. p.* од backen.

Ge|bä|ckene(s) {~(с)} *n* 9l = Gebäck 1.

Ge|bä|ge {гѡбѡгѡ} *n* 2l б. *pl.* туча *f*, тучњава *f*, гушање.

Ge|bä|lk {гѡбѡлѡк} *n* 2g б. *pl.* балвани *m* *pl.*, греде *f* *pl.*; ~träger *m* ⊕ носач греда.

ge|bä|llt {гѡбѡлт} *a* *p. p.* од ballen в. ballen²; грудваст, згрудван.

Ge|bä|mmel {гѡбѡммѡл} *n* 1. ландарање, клаћење, млатарање. 2. ландарало, висуљак *m*.

Ge|bä|nde {гѡбѡндѡ} *n* ⊕ (с)везе *f* *pl.*; траке *f* *pl.*

ge|bä|r {гѡбѡр} *imperf.* од gebären.

Gebä|r... {гѡбѡр-}: ~anstalt *f*, ~asyl *n* ражалиште *n*, породилиште *n*.

Ge|bä|rde {гѡберѡд} [свн.] *f* 3b 1. а) изглед *m*, спољашност; б) лице *n*, израз *m* лица, црте *f* *pl.* лица. 2. изразни (и. изражајни) покрет *m*, покрет *m*.

ge|bä|rden {~н} 15c I *sich* ~ 1. понашати се, држати се; *sich närrisch* ~ лудачки се понашати; *sich* (wie) unsinnig ~ понашати се као

луд; sich wie ein Kind ~ понашати се као дете; ich weiß nicht, wie ich mich gebärdete не знам како сам се понашао; mag er sich ~, wie er will нека се батрга. II **Gebä'rden** *n*, **Gebä'rdung** *f* понашање, држање, покрети *m pl.* **Gebä'rden** {*r'бѣрдн*}: ~kunst вештина изражавања помоћу телесних покрета; ~macher (in *f*) *m* изводица -ља покрета, гестикулатор(ка); ~spiel *n* игра *f* покретима, игра изражавањем телесним покретима, мимика, пантомима; нема игра; извођење покрета; ~spieler *m* глумац изражавањем покретима, глумац пантомимичар; ~sprache *f* језик (и говор) *m* покретима, мутавачки језик. **gebä'rdig** {*r'бѣрдѣ*} *a* пријатан (у понашању), пријатних покрета. **gebä'ren** {*r'бѣрѣн*} [сврн.] 15a I sich ~ понашати се; опходити се, показ(ив)ати се, правити се; sich heiter ~ показивати се (и. правити се) веселим. II **Gebä'ren** *n*, **Gebä'run** *f* понашање, давање изгледа, показивање, прављење; само Gebärung аус. управљање, вођење. **gebä'ren** {*r'бѣрѣн*} [сврн.] 12i I *tr.* 1. (по)родити, (по)рађати; донети на свет; abs. vor der Zeit ~ родити пре времена; sie hat ihrem Manne drei Söhne und zwei Töchter geboren родила је мужу своје три сина и две кћери. 2. geboren werden родити се, доћи на свет, бити рођен; er ist blind geboren он се родио слеп; wo ist er geboren? где се (он) родио?; der soll erst geboren werden тај (и. такав) треба тек да се роди; *rl.* wieder geboren werden наново се родити. 3. *fig.* родити, рађати, да(ва)ти, произвести, -одити; Müßiggang gebiert das Laster ленствовање је мати порока. II **gebö'ren** {*r'бѣрѣн*} *p. p.* и *a* 1. рођен; die Witwe Schulz, geborene Bergelt удовица Шулиц, рођена (и. девојком) Бергелт; geborener Deutscher рођени Немац. 2. ~sein родити се као племић; sie war gar keine Geborene она није племићка по рођењу. 3. *fig.* рођен за, створен за; er ist der ~e Präsident он је рођен (и. створен) за претседника. III **Gebä'ren** *n*, **Gebä'run** *f* рађање; порађање. **Gebä'rerin** {*r'бѣрѣрѣн*} *f* 3с породиља, роди-) **Gebä'r...**: ~haus *n* = ~anstalt. [ца, мати.] **Gebä'r'mutter** *f* ♀ материца. **Gebä'r'mutter...**: ~bauch/fellüberzug *m* материцица *f*, ~bruch *m* ♀ просупот *f* материце; ~entzündung *f* ♀ запаљење *n* (и. упала) материце; ~schmerz *m* ♀ бол у материци; ~senkung *f* ♀ спад *m* материце; ~spiegel *m* ♀ матерично огледало *n*, огледало *n* за преглед материце; ~vorfall *m* ♀ испад материце, спала материца *f*. **Gebä'r...**: ~schmerzen *m pl.* порођајни болови, преноси; ~stuhl *m* столица *f* за порођај (и. за порађање); ~wehen *f pl.* = ~schmerzen; ~zeit *f*. а) време *n* порођаја, време порођају; б) време (и. трајање) *n* порађања. **gebä'rret** {*r'бѣртѣ*} *a* брадат, с брадом. **gebä'ucht** {*r'бѣѣхт*} *a p. p.* од bauchen = bauchig. **Gebä'u'** {*r'бѣд*} *n* 2g ~ = Gebäude. **Gebä'u'de** {*r'бѣдѣ*} [bauen] *n* 2l 1. зграда *f*, грађевина *f*, нешто + здање. 2. *fig.* зграда,

склоп *m*. 3. ~ = Bauart. 4. ~ јазбина *f*. **Gebä'u'de/steuer** *f* кућарина *f*. [грађење] **Gebä'u'e** {*r'бѣдѣ*} *n* непрестано зидање, стално] **Gebä'u'er** {*r'бѣдѣ*} *n* 2l кавез *m*. **gebä'u't** {*r'бѣдѣ*} *a p. p.* од bauen. **Gebä'fall** {*r'бѣфал*} *m gr.* трећи падеж, датив. **Gebä'fer** {*r'бѣфѣ*} *n* 2l 6. *pl.* = beiern II. **Gebä'f'n** {*r'бѣфн*} *n* 1. кости *f pl.*; *fig.* mir flog es kalt durch alle ~e свега ме прође језа. 2. ~e *pl.* кости, мошти *f pl.*, смртни остаци *m pl.* 3. ~ кост *f*. **Gebä'f'er** {*r'бѣфѣ*} [ди.] *n* 2l 6. *pl.* = belfern II. **Gebä'f'II(e)** {*r'бѣфѣ*} (2l) 2g = bellen II. **geben** {*r'бѣн*} [сврн.] 14c I *tr.* 1. да(ва)ти; по-да(ва)ти, изда(ва)ти; der gibt niemandem et. тај не даје никоме ништа; j-m den Abschied ~ отпустити кога из службе; j-m Almosen ~ да(ва)ти коме милостињу; Antwort ~ одговори-ти, -арати; e-n Ball ~ да(ва)ти (и. приредити) играчку (и. забаву); ein Beispiel ~ дати пример; ich werde mir die Ehre ~, Sie zu besuchen биће ми част да Вас посетим; der Wahrheit die Ehre ~ одати част истини; ein Fest ~ приредити свечаност; Gesetze ~ да(ва)ти (и. донети) законе; gib mir die Hand дај ми руку; Karten ~ делити карте; ein Konzert ~ да(ва)ти концерат; j-m e-n Kuß ~ пољубити кога; eine Ohrfeige ~ ударити (и. опалити) шамак; j-m Privatstunden ~ давати кому приватне часове; Rabatt ~ да(ва)ти попуст; j-m Schuld ~ кривити кога; v. Schuld; die Sporen ~ обости, ударити мамузама; Unterricht ~ поучавати; j-m e-n Verweis ~ укорити кога, дати укор кому; den Vorzug ~ дати првенство; j-m e-n Wink ~ дати кому миг очима; Zeugnis von et. (dat.) ~ (по)сведочити о чему; jeder gibt, was er kann сваки даје што може. 2. дати, произвести, -одити, рађати, родити; dieser Baum gibt viel Obst ово дрво даје много воћа; unsere Pflaumenbäume ~ gute Pflaumen наше шљиве дају добре шљиве; diese Gleichung gibt zwei Lösungen ова једначина даје (и. има) два решења; dieses Land gibt gutes Korn ова земља даје (и. рађа) добро жито; ~ Sie dem Buche ein größeres Format дајте књизи већи формат; die Kuh gibt viel Milch крава даје много млека; wieviel Seiten gibt täglich ein Schriftsetzer? колико страна даје дневно један словослагач? dieses Tuch gibt einen Mantel од ове чохе изићи ће огртач; ein Wort gab das andere реч по реч; das wird e-n Lärm ~ биће галаме због тога. 3. да(ва)ти, показ(ив)ати; изгледати, видети се; das gibt schon der Augenschein то се види већ на први поглед. 4. (о Bory) да(ва)ти; alle Tage, die Gott gibt сваког Божјег дана; der Himmel gab es, daß... Бог је дао да...; Gott geb's дај Боже, дабогда. 5. да(ва)ти, дода(ва)ти, метнути, улити. 6. рећи, речима изразити, превести, -одити; gut gegeben! добро речено! добро је!; et. deutsch ~ казати што немачки, превести на немачки што. 7. ~ да(ва)ти, изнети на позорницу, претстављати, играти; ein Stück ~ да(ва)ти комад; was wird heute im Theater gegeben?

шта се даје данас у позоришту?; *wer gibt den Faust?* ко игра Фауста?; *er gibt diese Rolle sehr gut* врло добро игра ту улогу. 8. са а. в. *frei~*, *kund~*; ет. *verloren* ~ сматрати (и држати) што за изгубљено (и. пропало), дићи руке од чега; *j-n verloren* ~ дићи руке од кога. 9. *prp.* ап: *j-m et. an die Hand* ~ ули(ва)ти кому што, утицати на кога да учини што; *ans Licht* ~, *an den Tag* ~ обелода|нити, -њивати; *sein Leben an et.* ~ посветити свој живот чему; *auf: e-n Brief auf die Post* ~ дати писмо на пошту; *Geld auf Zinsen* ~ да(ва)ти новац на камате (и. под интерес, на приплод); *viel (wenig) auf j-n* ~ много (мало) полагати на кога, до некога много (мало) држати; *man gibt hier nichts auf ihn* овде се ништа не положе на њ(ега); *er gibt nichts auf meine Worte* он се нимало не обзира на то што му ја кажем; *ich gebe viel auf sein Urteil* много полажем на његов суд; *j-m die Hand darauf* ~ дати некоме часну реч (рукујући се); обећати кому што (рукујући се с њиме); *für: was haben Sie für diesen Ring gegeben?* шта сте дали (и. платили) за овај прстен? *in: v. Druck* 1; *in die Lehre* ~ дати у шегрге; (*j-m*) *et. in Verwahrung* ~ дати (кому) што на чување; *unter: j-m et. unter den Fuß* ~ в. *Fuß*; *von: sie will ihre Kinder nicht von sich* ~ она неће да се одвоји од своје деце, она не пушта своју децу од себе; *k-n Laut von sich* ~ не дати (и. не пу|стити-штати) гласа од себе; *v. Lebenszeichen*; *fam. er kann es nicht von sich* ~ не уме да се изрази; *f (wieder) von sich* ~ повратити; *— von sich* ~ пуштати из себе; *e-n Geruch von sich* ~ пуштати из себе мирис (и. задах); *zu: j-m seine Tochter zur Frau* ~ некому дати своју кћер за жену, удати за кога своју кћер; *wer hat den Anlaß dazu gegeben?* ко је дао повода тому?; *e-m zu essen und zu trinken* ~ да(ва)ти кому да једе и да пије. II *intr. (h)* *er gibt nicht gerne* он не даје радо; (у картању) *wer gibt?* ко дели? III *sich* ~ 1. да(ва)ти се, предати се; в. *Blöße*, *preis*~; *sich in j-s Gewalt* ~ предати се (и. потпасти) под чију власт. 2. *sich gefangen* ~ предати се (као заробљеник); *sich zufrieden* ~ задовољити се -авати се; *sich e-m zu eigen* ~ (пре)дати се кому; *er gibt sich für et. anderes, als er ist* он се издаје (и. претставља) да је друго нешто него што је; *er gibt sich wie er ist* показује се какав је одиста. 3. *sich zu erkennen* ~ показати се, дати (и. допустити) да га познаду. 4. *sich in et. (acc.)* ~ повиновати се чему, помирити се са чим, покорити се чему, предати се чему. 5. попу|стити, -штати, уминутити, стиша(ва)ти се; *der Schmerz wird sich bald* ~ уминуће (и. попустиће) брзо бол; *fam. er wird sich schon* ~ лећи ће он на руду; попустиће он; *das wird sich schon* ~ биће добро; то ће се већ удесити. 6. *imp. es gibt sich nicht gut, wenn man nichts hat* мучно се даје кад се нема ништа; *wie es sich gerade gibt* према приликама; *es wird sich schon* ~ *mit der Zeit* временом ће све бити. IV *imp. es gibt* има, постоји; *was gibt es?*

шта има? шта је?; *was gibt es (и. gibt's)* *Neut es?* шта има ново? шта је ново?; *es gib-Leute (acc.)* има људи; *gibt es nichts Neues?* зар нема ништа ново?; *es gibt wenig Menschen* има мало људи; *es gibt Fälle* има случајева; *es gibt e-n Gott* има Бога; *jedan je Bog*; *gibt es etwas Schöneres?* има ли чега лепшега?; *hier gibt es nichts zu tun* овде нема посла; *heute gibt es noch ein Gewitter* данас ће бити (још) олује; *es hat Lärm gegeben* било је граје (и. ларме); *es hat nie e-n solchen Menschen gegeben* није било још никад таквог човека; (so was) *gibt es ja gar nicht!* хоћеш, јест!; *hier gibt's zu unterscheiden* овде треба разликовати; *zum Braten gab es...* уз печење је било... V *ge|geben* {*г|ебен*} *p. p.* и а дат, дан; *gegeben zu Berlin den...* дано (и. рађено) у Берлину...; *ge~er Fall* данислучај; в. *gegebenenfalls*; *das Gegebene* дано, дато; *Λ die ge~e Größe* дана (и. дата) величина (и. количина). VI *Ge|ben* п давање; *das Geben hat bei ihm kein Ende* он стално даје; он даје од јутра до мрака; *am Gebensein* делити (карте); *Geben ist seliger denn Nehmen* боље је давати него узимати.

Ge|ber {*геб|ер*} *m 2l 1.* ~, *~in* {*~ин*} *f 3с* давалац, -ица, давач, -ица, давало п; даривалац, -ља, дародавац, -ка, делилац; *Gott, der ~ alles Guten* Бог даривалац свега доброга; *Wein, der ~ der Lust* вино, творац расположења. 2. *♂* преносилац права. 3. *♂* дирка *f*, тастер, преносач.

Ge|bet {*гебет*} [свн.] *n 2g 1.* молитва *f*; *stilles ~* молитва у себи; ~ *des Herrn* оченаш; *sein ~ verrichten (и. halten)* (о)читати молитву. 2. *fig. fam.* *j-n ins ~ nehmen* узети кога на миңдрос, узети кога на испит.

Ge|bet... {*гебет...*} ~ *buch* п молитвеник *m*.

ge|beten {*гебетен*} *p. p.* од bitten.

Ge|bet...: ~ *formel* *f* образац *m* за молитву; ~ *glocke* *f* звон о на молитву; ~ *maschine* *f* (код будиста) молитвена машина; ~ *riemen* *m*, ~ *schnur* *f* (код Јевреја) филактер *m*.

Ge|bet(t)e {*гебет(е)*} *n* кревет *m* са постељином.

Ge|bet(tel) {*гебет(ел)*} [bitteln] *n 2l б. pl.* просја-чење, мољкање, богорађење. [тве.]

Ge|bet|zeit *f* време *n* за молитву, време моли-|
ge|beu't {*гебу|т*} *3. л. praes.* од gebieten.

Ge|bhard {*генх|ард*} [Gabe-hart] *m 8a* Генхарт *geb|ier* {*геб|ир*} *imper.*, *geb|ier(s)t* {*геб|ир(с)т*} (2-го) 3-ће *л. praes. ind.* од gebären.

Ge|biet {*геб|ет*} [срвн.] *n 2g 1.* област *f*, крајина *f*; *†* нахија *f*; хатар *m*; *städtisches* ~ градски хатар (и. реон); ~ *eines Flusses* = *Fluß-gebiet* поречје. 2. подручје. 3. *fig.* поље, област *f*; *er ist auf dem geschichtlichen ~e be-rühmt* geworden прославио се на историском пољу; *ein weites ~* широко поље; *das ~ der Vermutungen* област претпоставки (и. нага-ђања). 4. *♂* = *Herrschaft*.

ge|be|ten {*геб|етен*} [свн.] *I tr. intr. (h)* 1. запо-ведати, налагати, наре|ђивати, -дити; *die Umstände ~* околности налажу; *j-m Still-schweigen ~* наредити кому да ћути; *Ruhe ~* наредити да буде мир. 2. тражити неизо-

ставно, изискивати неизоставно; Achtung ~ неизоставно изискивати поштовање, наређивати поштовање; es ist geboten тражи се неизоставно, изискује се неизоставно, потребно је, обавезно је, налаже се; hier ist Vorsicht geboten овде се тражи обазривост, овде је потребна обазривост. 3. über et. (acc.) ~ господарити (над) чиме, владати чиме, располагати чиме; ~ Sie über mich! распоредите мпоем!; über ein Volk ~ господарити (неким) народом; seinen Leidenschaften (и. über seine Leidenschaften) ~ господарити (и. владати) својим страстима. II ~d p. pr. и а који неизоставно тражи (и. изискује, наређује). III Gebie'ten n господарење, заповедање, налагање, наређивање.

Gebie'tende(r) {r'бѣт'ндѣ(r)} s 9l = Gebieter(in).

Gebie'ter m 2l, ~in f 3c заповедник, -ца, господар, -ка, владар, -ка.

gebie'terisch {r'бѣт'рѣш} а заповеднички, неотступан; ~ reden заповеднички говорити; fig. die ~e Macht ihrer Reize неодољива моћ њених дражи.

Gebie'ts... {r'бѣтс-}: ~abtretung f уступање п земљишта (и. територије); ~erweiterung f проширење п области; ~teil m део области.

Geb'i'de {r'бѣлдѣ} n 2l 1. творевина f, производ m, твар f; уобличење, слика f. 2. geol. творевина f, формација f. 3. узорак m, преглед m.

geb'i'ldet {r'бѣлдѣт} а p. p. в. bilden III.

Geb'i'ldete(r) {~(p)} в. bilden III.

Geb'i'mmel {r'бѣм'мел} n 2l = bimmeln II.

Geb'i'nde {r'бѣндѣ} n 2l 1. стално везивање, везарије f pl. 2. сноп m, ручица f (лана), пасмо, повесмо, свежањ m. 3. суд m, буре. 4. канап m за прошивање књига при повезу. 5. везе f pl. 6. ~ = Strophe.

Geb'i'rge {r'бѣргѣ} {свн.; *Berg} n 2l 1. планина f, гора f, брда n pl.. 2. камен m, стена f, минерал m. [birgsbewohner(in).]

Geb'i'rger(in) f m {r'бѣргѣр(ѣн)} m = Gebirg

geb'i'rgig {r'бѣргѣг} а брдовит, планински.

Ge bi'rgigkeit {~кѣг} f 3b брдовитост.

geb'i'rgisch {r'бѣргѣш} а брдски, планински.

Ge bir'gler {r'бѣргѣлер} m 2l, ~in {~ѣн} f 3c ~ = Gebirgsbewohner(in).

geb'i'rglich {r'бѣргѣлѣх} а брдски, планински.

Geb'i'rgs..., geb'i'rgs... {r'бѣргс-}: брдски, горски, планински; ~amsel f = Bergamsel; ~arm а сиромашан (у) планинама; ~arm m планински огранак; ~art f = Gebirge 2; ~artillerie f X брдска артилерија f; ~ast m планински огранак m; ~ausläufer m планински повијарац; ~bach m планински поток; ~bahn f планинска железница; ~batterie f X брдска батерија; ~beschreiber m описивач брда, орограф; ~beschreibung f опис m брда, орографија; ~bewohner(in) f m планин|ац, -ка, горштак(и)ња, горан|ин, -ка, брђан|ин, -ка; ~bildung f стварање п планина; ~dorf n планинско село; ~entstehung f постајање п планина = ~bildung; ~fluß m планинска река f; ~gegen f брдски (и. планински) предео m, планински крај m; ~geschütz n X брдски

топ m; ~grat m планински гребен; камивао; ~gruppe f планинска група; ~höhe f висина брда (и. планина); ~kamm m = ~grat; ~karte f орографска карта, карта планина; ~kessel котлина f; ~kette f планински ланац m; ~knoten m планински чвор; ~kunde f познавање п планина, наука о планинама; ~kundig а познавалац планина; ~kundige(r) m познавалац планина, орограф; ~land n планинска земља f; ~luft f брдски (и. планински) ваздух m; ~masse f (планински) масив m; ~ort m планинско место n; ~paß m кланац, теснац, ждрело n, клисура f; ~pflanze f планинска биљка f; ~plateau n планинска зараван f; ~reise f пут(овање n) m у планине, путовање n по планинама; ~rückен m: а) = ~grat; б) планински венац, планински гребен; ~schicht f планински слој m, планинска наслага; ~schlucht f планинска клисура; ~see m планинско језеро n; ~stadt f планински град; ~stellung f планински положај m; ~stock m: а) планински штап; б) = ~masse; ~truppen f pl. планинска војска f; војска од горштака; ~volk n планински народ m; ~wand f литица; ~weg m планински пут; ~zug m = ~kette.

Geb'i'ß {r'бѣс} {свн.; *beißen} n 2h¹ 1. зуби m pl., вилица f; ein gutes ~ haben имати добре зубе; ein falsches ~ лажни зуби. 2. ~ ђем m, жвале f pl.; mit dem ~ spielen гристи ђем. 3. чељуст f (кљешта, менгела).

geb'i'ssen {r'бѣсѣн} p. p. од beißen.

Geb'la'ffe {r'блѣфѣ} n 2l = bellen II.

Geb'la'se {r'блѣзѣ} n 2l = blasen II.

Geb'lä'se {r'блѣзѣ} [blasen] n 2l 1. дуваљка f, мех(ови m pl.) m, пухало. 2. ~ дуван ваздух, ветар m.

Geb'lä'se... {r'блѣзѣ-}: ~luft f = Gebiäse 2;

~maschine f = Gebiäse 1; ~ofen m пех дуваљка.

geb'la'sen {r'блѣзѣн} p. p. од blasen.

geb'li'chen {r'блѣхѣн} p. p. од bleichen.

ge blie'ben {r'блѣбѣн} p. p. од bleiben.

Geb'lö'ke {r'блѣфѣкѣ} [blöken] n 2g (2h) б. pl. = blöken II. [blümen.]

geb'lü'mt {r'блү.мт} а (p. p. од blümen); в.)

Ge blü't {r'блү.т} [Blut] n 2g 1. крв f (живога тела); in den Jahren, da das ~ siedet у годинама кад крв ври. 2. крв f, порекло; сој m, род m; von ~ по крви; königlichen ~es краљевске крви. 3. јн. време, менструација f.

geb'bo'gen {r'бѣогѣн} p. p. од biegen. [ност.]

Geb'bo'genheit {~хѣгѣт} [biegen] f 3b са-, по|вије-|

geb'bo'ren {r'бѣорѣн} p. p. и а в. gebären II

geb'bo'rgen {r'бѣоргѣн} p. p. од bergen; в. гамо.

Geb'bo'rgenheit {~хѣгѣт} f 3b склоњеност, збринутост.

geb'bo'rsten {r'бѣорстѣн} p. p. од bersten.

gebo't¹ {r'бѣот} impf. ind. од bieten и gebieten.

Geb'bo't² {~} {свн.; *gebieten} n 2g 1. заповест f, заповед f; rl. die zehn ~e десет заповеди (и. заповести). 2. располагање; zu ~e stehen бити (и. стајати) на располагању; es steht Ihnen zu ~e стоји Вам на располагању; es stehen uns nicht immer Ideen zu ~e нема човек стално идеја на располагању; в. Not. 3.

= Aufgebot I и 2. 4. понуда *f*; erstes ~ прва понуда; höheres ~ већа понуда; ein ~ tun поднети понуду, понудити.

ge|bö|te {гѣбѣтѣ} imperf. conj. од gebieten.

ge|bo|ten {гѣбѣтѣн} *p. p.* од bieten и gebieten.

gebr.¹ *abr.* = gebräuchlich.

Gebr.² *abr.* = Gebrüder.

ge|bra|ch {гѣбрах} imperf. од gebrechen.

ge|bra|cht {гѣбрахт} *p. p.* од bringen.

ge|brä|me {гѣбремѣ} *n 2l* поруб *m*, первас *m*.

ge|bra|ont {гѣбрант} *p. p.* од brennen.

ge|bra|ten {гѣбратѣн} *p. p.* од braten.

Ge|bra|tene(s) {гѣбра(с)} *n 9l v.* braten III.

Ge|bräu| {гѣбрѣ} [brauen] *n 1.* = Brau. 2. † на-питак *m*.

Ge|brau|ch *m 1.* употреба *f*, употребљавање *n*, упораба *f*, рабљење *n*; ~ von et. (*dat.*) machen употребити -љавати што; e-n guten ~ von et. (*dat.*) machen добро употребити што, добро се послужити чиме; im ~ у употреби; zum ~е за употребу; et. im (täglichen) ~е haben употребљавати што (свакога дана); in ~ kommen ући у обичај, уобичајити се, -авати се; in ~ nehmen увести у употребу, употребити; aus dem ~е (и. außer ~) kommen изићи из употребе, изобичајити се, -авати се; sich im ~е der Waffen üben вежбати се у употреби оружја. 2. обичај, уобичајеност *f*, навика *f*, правило *n*; das war der ~ der Zeit то је био обичај доба (и. времена); festlicher ~ свечан обичај; kirchliche Gebräuche црквени обичаји; außer ~ sein изобичајити се, не бити више обичај; das ist außer ~ то се изобичајило, то није више обичај.

ge|brau|chen {гѣбрауѣн} *tr. 1.* употребити, -љавати (ет. што), (по)служити се (ет. чиме); allerlei Mittel ~ употребити -љавати свакојака средства; Gewalt ~ употребљавати, -ити силу; dieses Wort wird nicht mehr gebraucht ова се реч не употребљава више; das ist nicht zu ~ то се не може употребљавати -ити, то није за употребу; zu et. (*dat.*) ~ употребити -љавати за (и. на) што; sich zu allem ~ lassen пристајати на све; er ist zu allem zu ~ њега може човек употребити за све; он (ти) је за све; gebrauchte Bücher употребљене (и. половне) књиге. 2. ⚡ и *por.* = brauchen 2.

ge|bräu|chlich {гѣбрѣуѣхлѣх} *a* (*abr.* gbr. и gebr.) у употреби, уобичајен; es ist ~, даѣ... уобичајено је да...; dieses Wort ist nicht mehr ~ ова реч није више у употреби; dieses Wort ist nicht ~ von... ова се реч не употребљава (и. каже) за...; ~ werden уобичајити се, ући у употребу.

Ge|bräu|chlichkeit {гѣбрѣуѣхлѣхс} *f 3b* уобичајеност. Ge|brau|chs..., ge|brau|chs... {гѣбрауѣхс-}: ~anweisung *f* упутство за употребу; ~einschränkung *f* ограничење *n* употребе; ~gegenstand *m* предмет за употребу; ~muster *n* ⚡ узорак *m* за употребу; ~recht *n* право употребе; ~teil *m* део за употребу; ~vorschrift *f* = ~anweisung; ~zettel *m* листић (и. цедулица *f* на леку) о начину употребе.

Ge|brau|s *n*, Ge|brau|se *n 2l* = brausen IV.

ge|bre|ch {гѣбрѣх} *a* ⚡ ломљив, ломан, крт. Ge|bre|che {гѣбрѣхѣ} [brechen] *n 2l 1.* непрестано повраћање. 2. ⚡ а) њушка *f* (дивље свиње); б) рилиште, земља коју су дивље свиње изриле. 3. мек (и. крт, ломљив) камен.

ge|bre|chen {гѣбрѣхѣн} *1 imp. (h)* недоста(ја)ти, немати, (по)мањкати, оскудевати; es gebricht mir et. и. an et. немам чега, оскудевам у чему; es gebricht mir an Geld оскудевам у новцу, немам новаца; es gebricht an... нешташица је у..., оскудица је у..., оскудева се у...; es gebrach nicht an Reden говори нису недостајали; woran gebricht es dir? у чему оскудеваш?, чега немаш? II Ge|bre|chen *n 1.* ⚡ недостајање, немање, оскудевање. 2. мана *f*, недостатак *m*; слабост *f*.

ge|bre|chlich {гѣбрѣхлѣх} *a* ломљив, ломан; слаб, нејак, ровит; манљив, неспособан; онемоћао, преживео; врло нежан.

Ge|bre|chlichkeit {гѣбрѣхлѣхс} *f 3b* немоћ(ност), онемоћалост, слабост, манљивост, ровитост, трошност, нежност.

Ge|brei|t {гѣбрѣйт} *n 1.* поље, равница *f*; поље од преко 0,567 ара у ширину. 2. стално ширење, непрестано раширивање. [f, болест *f.*] Ge|bre|sten {гѣбрѣстѣн} *n 2l* слабост *f*, немоћ

ge|bro|chen {гѣбрѣхѣн} *p. p.* од brechen.

Ge|bro|chenheit {гѣбрѣхѣхт} *f 3b* сломеност, скрханост; изломљеност; испрекиданост.

Ge|bro|ckel {гѣбрѣкѣл} *n 2l 1.* непрестано мрвљење (и. дробљење), мрвеж *m*. 2. дробљен *f*, трошке *f pl.*, мрве *f pl.*

Ge|bro|del {гѣбрѣдѣл} *n 2l* = brodeln II.

Ge|brü|der *pl.* (*abr.* Gebr.) die ~ (Grimm) браћа (Грим); ⚡ ~ Wolf браћа Волф. [мука *f.*]

Ge|brü|ll {гѣбруѣл} *n 2g* = brüllen III, рика *f.*

Ge|bru|mm(e) {гѣбрумѣ} *2g (2l) 6. pl.* = brummen II, зука *f*.

Ge|brüt| {гѣбруѣт} *n 1.* = brüten II. 2. Brut.

Ge|bü|cke {гѣбукѣ} *n 2g 1.* трње *n coll.*, цбуње *n coll.*, живица *f*. 2. б. *pl.* = bücken II.

Ge|bü|hr {гѣбуѣр} [свн.] *f 3b 1.* дужност, обавеза; über ~ преко мере; више него што треба; über die ~ arbeiten радити преко мере; радити више него што треба. 2. пристојност; nach ~ по заслуги; како треба; j-n zur ~ weisen упутити кога на пристојност, опоменути кога да буде пристојан; das ist wider alle ~ то је непристојно. 3. (нар. ~en *pl.*) дажбина, пристојба, такса, награда, плата, принадежност, бериво *n*.

ge|bü|hren {гѣбуѣрѣн} [свн.; * (em)por] *I intr. (h)*, sich ~ 15a 1. j-m ~ припадати кому; ihm gebührt der Dank њему припада хвала; dieses Lob gebührt mir nicht ова похвала ми не припада, ову похвалу не заслужујем; Ehrfurcht gebührt ihm он заслужује (дубоко) поштовање; он има право на (дубоко) поштовање. 2. б. *dat.* већ. sich ~ пристојати се; das gebührt sich nicht то се не пристоји; *imp.* es gebührt sich, даѣ... пристоји се да...; wie es sich für s-n Stand gebührt као што приличи његову стаљежу. II ~d *p. p.* и а 1. дужан, надлежан; j-m die ~de Achtung erweisen указ(ив)ати ко-му дужно поштовање; der ~de Richter над-

лежни судија (и. судац); *adv.* дужно, као што треба. 2. пристojан, приличан, достојан; *adv.* пристojно, прилично, достојно, како ваља, како треба.

ge|bü|'hrender|ma|Ben *adv.* како се пристojи, како треба, како ваља, како је право.

Ge|bü|'hren., ge|bü|'hren... {гбу.рн-}: ~erlaß *m* попуст у дажбинама (и. таксама); ~ermäßigung *f* смањење *n* дажбина (и. такса); ~frei *a* ослобођен дажбине (и. таксе); ~nachlaß *m* = ~erlaß.

ge|bü|'hrlich {гбу.рлх} *a* = gebühren II.

Ge|bü|'hrlichkeit {~кд-т} *f* 3b приличност, пристojност.

Ge|bü|'hrnis {гбу.рнџ} *f*, *n* = Gebühr 3.

Ge|bu|'nd *n* 1. = Bund 3, Bündel. 2. канупра *f*, (вуне, свиле, лана).

ge|bu|'nden {гбу.ндн} = binden II.

Ge|bu|'ndenheit {~хд-т} *f* 3b (об)везаност.

Ge|bu|'rt {гбурт} [свн; gebären] *f* 3b 1. рођење *n*; bei seiner ~ verlor er seine Mutter при рођењу је изгубио мајку; vor Christi ~ npe Христа рођења. 2. порођај *m*; leichte, schwere ~ лак, тежак порођај; zu frühe ~ = Frühgeburt. 3. порекло *n*, род *m*; von vornehmer ~ од отмене породице, (од) рода господскога. 4. плод *m* утробе, зачетак *m*, заметак *m*; sich die ~ abtreiben побаци, извршити побачај; fig. in der ~ ersticken угушити у клици. 5. fig. плод *m*, производ *m*; die ~en seines Geistes производи његова духа.

Ge|bu|'rten... {гбуртн-}: ~rückgang *m* смањење *n* броја рађања (и. порођаја), опадање *n* рађања; ~ziffer *f* број порођаја; ~zunahme *f* прираштај *m* порођаја.

ge|bü|'rtig {гбу.ртх} [нвн.] *a* родом; рођен; ~ aus Berlin родом из Берлина; рођен у Берлину.

Ge|bu|'rts..., ge|bu|'rts... {гбуртс-}: ~adel *m* племство *n* по рођењу, наследно племство *n*; ~anzeige *f* пријава рођења (и. порођаја); оглас *m* о порођају (и. рођењу); ~arbeit *f* = ~wehen; ~bett *n* породиљина постеља *f*, породиљин кревет *m*; ~brief *m* родни лист, крштеница *f*; извод из књиге рођених; ~fehler *m* урођена мана *f*, мана од рођења; ~feier *f*, ~fest *n* прослава *f* рођендана; ~glied *n* = Schamglied; ~haus *n* породилиште *n*; ~helfer *m* порођајни лекар, порођач; ~helferin *f* бабица, примаља; ~hilfe *f*: а) бабљење *n*, бабичење *n*; б) наука о порађању, бабаштво *n*, породиљство *n*, примаљство *n*; ~hilfe leisten бабичити, породити; ~hilfflich {~хилфлх} *a* бабички, примаљски; ~hilfflicher Kursus течај за бабице (и. примаље), бабички (и. примаљски) течај; ~jahr *n* година *f* рођења; ~land *n* завичај *m*; ~lehre *f* наука о порађању; ~liste *f* списак *m* рађања; ~mal *n* младеж *m*; ~ort *m* место *n* рођења, родно место *n*; ~recht *n* право које се стиче рођењем; ~register *f* = ~liste; ~schein *m* = ~briet; ~schmerzen *m* pl. = ~wehen; ~stadt *f* град *m* рођења; ~stunde *f* час *m* рођења; ~tag *m* дан *m* рођења; рођендан *m*; ~tagsgedicht *n* песма *f* за рођендан; ~tags|geschenk *n*

поклон (и. дар) *m* о рођендану; ~tags|kind *n* дете чији се рођендан прославља, слављеник рођендана; ~teile *m* pl. ☐ сполни органи; ~urkunde *f* = ~brief, ~schein; ~wehen *n* pl. порођајни болови *m* pl., преноси *m* pl., напони *m* pl., трудови *m* pl., порођајне муке *f* pl.; ~zange *f* ☐ порођајне клеште *f* pl.; ~zeit *f* време *n* порођаја.

Ge|bü|'sch {гбу.ш} *n* 2g цбуње *n* coll., грмље *n* coll., грмен *m*, грмење *n* coll., шибљак *m*, шикара *f*, шушњар *m*.

Ge|ck {гек} [дн.] *m* 3a 1. уображенко; ђалов, замлата, лудов, луда(к). 2. лепотан, кицош, фићфирић, гизделин, гиздавац. 3. den ~(en) mit et. (dat.) treiben пугати се чему, исмевати што; e-m den ~en stechen (ис)кревели-ти се на кога, наругати се кому правећи му нос.

Ge|cken..., ge|cken... {гекн-}: ~haft {гекнхфт} *a* ђаловски, лудовски, уображен; ~haftigkeit {~гхкд-т} *f* 3b ђаловство *n*, уображеност; гизделинство *n*, кицошлук *m*; ~kappe *f* ђаловска капа; ~stolz *m* уображеност *f*, заљубљеност у самог себе; ~tum {гекнтум} *n* = ~haftigkeit. [рија, лудирање *n*.]

Geckerei {гекра} *f* 3b ђаловштина, лудо-Geckheit {гекхд-т} *f* 3b = Geckenhaftigkeit.

ge|ckig {гекх} *a*, ge|ckisch {гекш} = geckenhaft.

ge|da|'cht {гдхт} *p. p.* од denken и gedenken.

Ge|da|'chtnis {гдхтнџ} [срвн.; *(ge)denken] *n* 2h¹ 1. памћење; сећање; ein gutes ~ haben имати добро памћење, памтити добро; wenn mein ~ mich nicht trügt ако ме памћење не vara; es bleibt nichts in seinem ~ не може да памти; es ist nicht der geringste Umstand in meinem ~ geblieben не памтим ни најмању околност; aus dem ~ hersagen каз(ив)ати (и. говорити) напамет; im ~ haben (и. behalten, bewahren) памтити; j-m et. ins ~ zurückrufen потсе|тити -ати кога на што. 2. (с)помен *m*, спомињање; успомена *f*; das tut zu meinem ~ ово чините за мој спомен.

Gedä|'chtnis..., gedä|'chtnis... {гдхтнџс-}: ~bild *n* = Denkmal; ~buch *n* = Gedenkbuch; ~fehler *m* (по)грешка *f* памћења; ~feier *f*, ~fest *n*: а) прослава у спомен кога; б) парастос *m*; ~kraft *f* памћење *n*, моћ сећања; ~kunst *f* вештина памћења; ~künstler(in) *f* *m* вештак(иња) у памћењу; ~lehre *f* наука о памћењу; ~mahl *n* даћа *f*; ~mangel *m* недостатак памћења; ~münze *f* споменица *f*; ~rede *f* беседа у спомен (некога); ~sache *f* ствар памћења; ~säule *f* спомен-стуб; ~schwäche *f* слабост памћења; ~stärke *f* памтљивост; ~stärkend *a* који појачава памћење; ~stein *m* споменик од камена; ~tafel *f* спомен-плоча; ~tag *m* помен, подушје *n*; ~übung *f* вежбање *n* у памћењу; ~werk *n* = ~sache; ~zettel *m* листић (и. цедуља *f*) за потсећање. — Уп. Denk..., Gedanken..., Gedenk...

ge|da|'ckt {гдхт} *a* † = gedeckt; још у: ~e Orgelpfeife свирала на оргуљу затворена|Ge|da|'hle {гдхл} *n* = dahlen II. [поклопцем.]

Ge|dä'mpfte(s) {г'дѣмпфт(с)} п 9l \ тмуљено, пирјањено, тушено.

Ge|da'nke{г'дѣнк'е} т 4e, ~п т 2l [свн.; *denken] 1. мисао f; помисао, замисао f; помишљај; seine ~п austauschen измењати мисли; tausend ~п gehen mir im Kopfe herum триста мисли врзу ми се по глави; seine ~п (nicht) beisammen haben (не) бити прибран; sich (allerlei) ~über et. (acc.) machen бити обузет мислима о чему (и. на што), (за)бринуту се због чега; seinen ~п nachhängen ићи за својим мислима; ihn quälen große ~п распињу га крупне мисли; seine ~п sammeln прикупити своје мисли, прибрати се; wir hatten beide einerlei ~п обојица смо имали исте мисли; er hat ganz andere ~п он је сасвим другог мишљења; ~п sind zollfrei на мисли се не плаћа царина, слободно је мислити; guter ~ добра (за)мисао. 2. са prp. an: der bloße ~ daran regt mich auf и сама помисао на то узбуђује ме; der ~ an den Tod помисао на смрт; auf: das brachte mich auf den ~п то ме је довело на мисао; j-п auf andere ~п bringen навести кога да се прихвати других мисли; auf j-s ~п eingehen ући у чије мисли; auf den ~п kommen помислити, доћи на мисао, домислити се; auf e-п guten ~п kommen пасти на добру мисао; auf den ~п verfallen доћи (и. пасти) на мисао; aus: sich et. (dat.) aus den ~п schlagen избити што из (своје) главе; bei: ich zittre bei diesem ~п дршћем при тој помисли; in: in ~п: a) у мислима; б) из расејаности; den Ereignissen in ~п beiwohnen духом учествовати у догађајима; das ist mir nie in den ~п gekommen то ми никад ни на крај памети није било; das liegt mir beständig in den ~п на то стално мислим, то ми никако не излази из памети; in ~п vertieft (и. versunken) sein (дубоко) замислити се, бити (дубоко) замишљен; mit: mit e-м ~п umgehen носити се мишљу; von: sehr hohe ~ von sich haben имати врло високо мишљење о себи. 3. мисао f, предмет мисли; du bist mein einziger ~п ти си моја једина мисао. 4. помисао f, помен, траг; kein ~! ни помисли! ни помена!

Ge|da'nken..., ge|da'nken... {г'дѣнк'ен-}, 2arm а сиромашан (у) мислима, сиромашног духа; ~armut f сиромаштво п мисли, јаловост духа; ~austausch т из-, раз|мена f мисли; ~bild п мисаона слика f, замишљена слика f; ~blitz т муња f духа, (по)мисао која сене кроз главу; ~folge f след (и. ред, ток) т мисли; ~freiheit f слобода мисли (и. мишљења); ~fülle f обиље п мисли; ~gang т ток мисли; ~kreis т круг мисли; ~leer а = 2arm; ~leere f = ~armut; ~lesen п читање мисли; ~leser (in f) т читач(ица) мисли; ~los а без мисли; непромишљен, растројен; adv. не мислећи, непромишљено, расејано; ~losigkeit f. а) немање п мисли, оскудица у мислима, непромишљеност, растројеност, расејаност; б) aus ~losigkeit непромишљеношћу, непажњом, из непажње; 2reich а богат мислима; ~reich п царство мисли; ~reichtum т богатство п

мислима, = ~fülle; ~reihe f = ~folge; 2schwer а = 2reich; ~späne т pl. издвојене мисли f pl., афоризми т pl.; ~spiel п игра f духа; ~sprung т скок у мислима; ~strich т & gr. цртица f; ~übertragung f пренос т мисли; ~verbindung f веза (и. везивање п) мисли; 2volla: а) = 2reich; б) замишљен, забринут; ~vorbehalt т ограда f у мислима; ~welt f свет т мисли, мисаони свет.

Ge|dä'rm(e) {г'дѣрм(е)} [свн.; *Darm] п 2g (2l) (pl. = sg.) црева п pl., дроб т, утроба f; \ цревца п pl.

Ge|de'ck {г'дѣк} п 2g 1. покривало, за-, по|кло-пац т; покривке f pl., покровци т pl., ћебад п pl., аше f pl.; кров т. 2. стони прибор т, прибор за обед (столњак и све остало); прибор за обед за једну особу.

ge|dei'hen {г'дѣи'н} [свн.; dick] 13r I intr. (s) 1. напредовати, успевати, понети, родити, расти, поћи (и. испасти) за руком; prv. unrecht Gut gedeiht nicht неправедно стечено имање ђаво однесе; ~d а напредан. 2. zu et. (dat.) ~ служити на што; постати што; das gedeiht ihm zur Ehre то му служи на част; das gedeiht ihm zur Schande ово се претворило у његову срамоту, ово је постало његовом срамотом; du bist zum Jünglinge gediehen стао си до младиха. 3. доћи, доспе(ва)ти; die Sache ist dahin (и. so weit) gediehen, daß... ствар је дошла дотле да..., дошло је до тога да... II Ge|dei'hen п напредовање, напредак т, напредност f, успевање, успех т; растење; Gott gebe ihm sein ~ dazu! да му Бог да среће, да га Бог благослови!

ge|dei'hlich {г'дѣи'х} а 1. напредан, берићетан, успешан. 2. користан.

ge|de'nk {г'дѣнк} а inv. (само у вези са v sein, werden, bleiben) = eingedenk.

ge|de'nkbar {~дѣп} а = denkbar.

Ge|de'nk... {г'дѣнк-}: ~blatt п спомен-лист т, споменица f; ~buch п споменица f, потсетник т, паметар т, (и 2) дневник т.

ge|de'nnen (v. denken) I tr. 1. j-m et. (acc.) ~ запамтити (и. не заборавити) кому што; das werde ich ihm ~ нећу му ја то заборавити, платиће он мени за то. II intr. (h) 1. сећати се, сетити се (j-s кога; e-r Sache чега); (c)по-м|енути, -ињати; er gedenkt meiner mit keiner Silbe мене ни да спомене, о мени ни спомена; dessen nicht zu ~, daß... а да не спомињем(о) што... 2. намеравати, мислити, канити, смерати (zu... inf. да... praes.); ich gedenke, morgen abzureisen мислим (и. каним) сутра да отпутујем. 3. ~ auf et. ~ = denken. III ~ imp. es gedenkt mir (и. mich) schon manches Jahr poодавно се сећам; es gedenkt mir, daß... чини ми се да... IV Ge|denken п = Gedächtnis, Erinnerung; ich tue es zu Ihrem Gedenken ово чиним у спомен на Вас; seit Manns- Menschengedenken од памтивека.

Ge|de'nk...: ~feier f прослава у спомен; ~stein т спомен-камен, камен са натписом у спомен; ~tafel f спомен-плоча; ~zettell т = Denktzettell.

Ge|deu'tel {г'дѣу'тел} п 2l б. pl. = Deutelei.

Ge|di'cht {г'дйхт} *n* 2g 1. песма *f*, спев *m*; ein dramatisches, episches, lyrisches ~ драмска, епска, лирска песма. 2. ~ измишљотина *f*, бајка *f*.

Ge|di'cht... {г'дйхт-}: ~chen {г'дйхтх'н} *n* 2l (*dim.* од **Gedicht**) песмица *f*, спевих *m*; ~form *f* облик *m* песме; in ~form у облику (и. виду) песме; ~lein {г'дйхтл'н} *n* = ~chen; ~sammlung *f* збирка песама, песмарица, певанија.

ge|die'gen {г'дйг'н} [свн. *pp.* од *gedeihen] 1. једар, чврст, з-, на|бијен; X, *min.* чист, природан, саморастао, сув; ~es Eisen чисто гвожђе (и. железно); aus ~em Golde од сувог злата. 2. *fig.* прави, ваљан, успео, савестан, заслужан; ~e Kenntnisse темељно знање; ~e Arbeit ваљан посао, успео рад; ~er Mann ваљан човек.

Gedie'genheit {~х'г'т} *f* 3b једрина, чврстина; чистоћа, самораслост; ваљаност.

gedie'h(e) {г'дй'е} *impf. ind. (conj.)*, **gedie'h'en** {г'дй'н} *p. p.* од **gedeihen**.

Ge|di'nge {г'дйн'г} *n* 2l 1. погађање, цењкање. 2. јутурица *f*, рад *m* отсеком.

Ge|di'nge... {г'дйн'г-}: ~arbeit *f* рад *m* отсеком, јутурица; ~arbeiter *m* јутураш; ~buch *n* књига *f* јутуричних радова; ~geld *n* јутуричка цена *f*, јутуричка плата *f*; ~hauer *m* рудар(ски радник) јутуричар; ~lohn *m* = ~geld.

ge|do'ppelt {г'доп'лт} *a* = doppelt удвостручен.

ge|dra'ng {г'др'ан} *a* тесан, узан.

Ge|drä'nge {г'др'н'г} *n* 2l б. *pl.* 1. тиска *f*, гурњава *f*, гужва *f*, гунгула *f*, налога *f*, тишма *f*, метеж *m*, навала *f*. 2. *fig.* прпа *f*, неприлика *f*, шкрипац *m*; ins ~ kommen доћи у шкрипац. [IV.]

ge|drä'ngt {г'др'н'гт} *p. p.* и *a*, *adv.* в. drängen

Ge|drä'ngtheit {~х'г'т} *f* 3b 1. са-, збијеност; при-, с|тешњеност. 2. сажетост, језгровитост (говора, стила). 3. нагло наступање *n* (догађаја). [dreschen II. 3. *fig.* торокање.]

Ge|dre'sch {г'др'еш} *n* 1. = Ausdrusch. 2. =

ge|drift {г'др'фт} *a* тројан, утројен. [ва *f.*]

Ge|drö'hn(e) *n* 2g (2l) = dröhnen II, тутња-

ge|dro'schen {г'др'ош'н} *p. p.* од **dreschen**.

ge|drü'ckt {г'др'укт} в. drücken V. [тискано.]

Ge|dru'ckte(s) {г'др'укт'е} *n* 9l штампано, I

Ge|drü'cktheit {г'др'уктх'т} *f* 3b потиштеност, утученост.

ge|dru'ngen {г'др'ун'н} *p. p.* и *a* в. dringen V.

Ge|dru'ngenheit {~х'г'т} *f* 3b наливеност, дежмекаост, токмаост; једрина (стила).

Ge|du'del {г'дуд'л} *n* 2l = Dудеlei.

Gedü'ft {г'дү'фт} *n* 2g = Duft I.

Geduld {г'дүлт} [свн.; *dulden] *f* 3b 1. стрпљење *n*; в. ausgehen I 4; endlich reißt mir die ~ најзад ме издаје стрпљење, најзад је моје стрпљење при крају; die ~ verlieren (из)губити стрпљење; et. in ~ ertragen стрпљиво подносити што; mit ~ стрпљиво; *prv.* mit ~ und Zeit kommt man weit стрпљиво и полако (радећи) све се постиже. 2. стрпљење *n*, стрпљивост; попустљивост, трпеж *m*; mit j-m ~ haben имати с ким стрпљења. 3. истрајност, издржљивост.

ge|du'lden: sich ~ с-, при|трпети се.

ge|du'ldig {г'дүлдйх} *a* 1. стрпљив; *adv.* стрпљиво. 2. трп(е)љин, који трпи, доброћудан; (das) Papier ist ~ хартија све трпи.

Ge|du'ld... {г'дүлт-}: ~faden *m* der ~faden reißt (и. bricht) mir издаје ме стрпљење.

Geduldigkeit {г'дүлдйхк'т} *f* 3b = Geduld.

Ge|du'ld..., **ge|du'ld...**: ~los *a* нестрпљив; ~losigkeit *f* нестрпљивост; ~s probe *f* оглед *m*

ge|du'ldsam *a* = duldsam. [стрпљења.]

Ge|du'ld...: ~spiel *n* игра *f* стрпљења; гледање у карте.

ge|du'ngen {г'дун'н} *p. p.* од **dingen**.

ge|du'nsen {г'дунз'н} [р. *p.* од † dunsen] *a* = aufgedunsen (в. aufdunsen III).

Ge|du'nsenheit {~х'д'т} *f* 3b = Aufgedunsenheit.

ge|du'rift {г'дур'фт} *p. p.* од **dürfen**.

ge|e'ckt *a* = eckig.

Ge|e'hrte(s) {г'е'рт'е} *n* 9l X Ihr ~ vom... Ваше поштовано (писмо) од...

ge|ei'gnet {г'е'гн'т} I *a* 1. подесан (zu *dat.* за), погодан, згодан (zu *dat.* за). 2. zu et. (*dat.*) ~ подобан за што, способан за што; dieser Streit ist zum Vergleich ~ ова се свађа може изгладити. [ца и певачица.]

Gee'scha {г'еша} *f* 6i гејша (јапанска играчица)

Gee'r(de) {г'ер'д'е} *f* 3b = уже *n*.

Geest {г'ест} [дн.: güst] *f* 3b, **Gee'st|land** *n* 2g (*opp.* Marsch) узвишен и сув крај *m*, висока пустопољина. [n *pl.*, бајке *f* *pl.*]

Ge|fa'bel {г'фаб'л} *n* 2l приче *f* *pl.*, причања

Ge|fa'hr {г'фар} [ивн.: лат. pericul(um)] *f* 3b опасност; погибао; es hat keine ~ dabei нема при томе (никакве) опасности; in ~ bringen довести -одити у опасност, угро|зити, -жавати; in ~ kommen доћи (и. запасти) у опасност, изложити се опасности; in äußerster ~ schweben лебдети у крајњој опасности; es ist ~ im Verzug одлагање је опасно, опасно је одуговлачити; sich blind in ~ begeben срљати у опасност; mit ~ meines Lebens с опасношћу по мој живот; ~ laufen, zu... *inf.* излагати се опасности (и. погибији) да... *praes.*; auf meine ~ на моју погибао, на мој ризик; et. in ~ setzen нешто изложити опасности (и. ризику); wer sich in ~ begibt, kommt darin um ко се излаже опасности, тај и страда; ко срља у пропаст, тај ће је и дочекати.

ge|fa'hr|bringend *a* опасан (*dat.*: по, за).

Ge|fä'hrde {г'фер'д'е} *f* 3b 1. = Gefahr. 2. лукавство *n*, рђава намера, превара.

ge|fä'hrden {г'фер'д'н} I *tr.* 15c грозити (*acc.*: *dat.*), угро|зити, -жавати (*acc.*: *dat.*), загро|жавати, -зити (*acc.*: *dat.*); ich bin dabei nicht gefährdet није мени ту угрожено, ту не могу ништа изгубити; X gefährdete Zone угрожена зона, опасна зона. II *intr.* (s) = Gefahr laufen. III **Ge|fä'hrden** *n*, **Ge|fä'hrdung** *f* угро|жавање, -ење = Gefahr.

ge|fa'hr|drohend *a* што грози (и. прети) опасношћу, у-, за|грожљив. [вожња *f.*]

Ge|fa'hre {г'фар'е} *n* 2l возакање, непрестана

ge|fä'hrlich {г'фер'лйх} I *a* 1. опасан. 2. опасан, у-, за|грожен. 3. *fat. fig.* опасан, грдан, стра-

шан, знатан; tun Sie doch nicht so ~! немојте се измотавати; *et. (acc.) sehr ~ machen* претеривати што, преувелича(ва)ти што; *das ist nicht so ~* то није тако опасно (и. страшно). II *adv.* 1. опасно. 2. опасно, јако, претерано, врло.

Gefährlichkeit {~кд*т} *f* 3b 1. опасност. 2. *fam.* aus allem eine ~ machen у свему гледати опасност. [кеит *f* безопасност.]

Gefährlich..., **gefahrlos** {~лос а безопасан; ~losig-}

Gefährlich {г*фепт} *n* 2g, **Gefährliche** {~} *n* 2l [свн.] 1. = Fuhrwerk. 2. ж трар *m*.

Gefährliche {г*фепт} [свн.] *m* 3a 1. ~, **Gefährlich** {г*фепт} *f* 3с сапутник, -ца, пратилац, -ља, друг, -а, другар, -ица. 2. одговор *m*, понављање *p* фуга. 3. ✕ споредна жица *f*.

gefahrlos *a* врло опасан, пун опасности, опасан.

Gefall {г*фел} *n* 2g, аус. само ~е {~} *n* 2l [Fall] 1. пад *m*, нагиб *m*, низбрдица *f*, спуштање; *fam. co.* ein gutes ~ haben сукати; пити као смук. 2. ~е *pl.* приходи *m pl.*, доходи *m pl.*, приноси *m pl.*; дажбине *f pl.*, намети *m pl.*, порези *m pl.*

Gefälle (n) {г*фелл} *m* 4a (2l) допадање *n*, свиђање *n*, задовољство *n*, љубав *f*, љубазност *f*, хатер *m*, воља *f*, ђеф *m*; tun Sie mir den ~... учините ми ту љубав (и. љубазност); j-m e-n ~ tun (и. erweisen) учинити кому услугу, *fam.* учинити роду глас; es geschieht mir ein ~п damit тиме ми се причињава задовољство.

gefallen {г*фелл} [свн.] *l intr.* (b) 1. допасти се, -дати се, свиђети се, -ђати се; бити по вољи; а) dieser Mensch gefällt mir sehr врло ми се свиђа (и. допада) овај човек; das gefällt mir nicht то ми се не допада (и. не свиђа), то ми није по вољи; sein Husten gefällt mir nicht његов ми се кашаљ не свиђи; sie hat mir nicht ~ није ми се свидела; б) *imp.* es gefällt mir dort am besten тамо ми се највише допада (и. свиђа); es gefällt ihm so тако му се свиђи (и. допада); wie gefällt es Ihnen? како Вам се допада (и. свиђа)?; wie es Ihnen gefällt како хоћете; das hat mir an ihm ~ то ми се допало на њему. 2. j-m ~ допасти се кому, задовољити кога. 3. sich (dat.) in et. (dat.) ~ уживати у чему. 4. sich (dat.) et. ~ lassen: а) lassen Sie es sich bei mir gefallen сматрајте се код мене као у својој кући; das lasse ich mir gefallen! то ми се допада!; sich ~ lassen, daß... пристати да...; das kann man sich noch allenfalls ~ lassen то се још даде поднети, на то се још може пристати; das Bauen liebe man sich noch ~ зидање би још и ишло; б) приста(ја)ти на што, повиновати се чему, бити готов на што, трпети што, поднети, -осити што; sich alles ~ lassen пристајати на све, бити свачим задовољан; das muß sich jeder ~ lassen сваки мора да прође кроз то; то мора сваки да (пре)трпи; sich nichts (и. nicht viel) ~ lassen ништа не трпети (и. не подносити). II **Gefallen** *n* 1. допадање, свиђање, уживање, задовољство; *an et. (dat.) Gefallen finden* волети што, нала-

зити задовољства у чему, уживати у чему; Gefallen daran finden, et. zu tun уживати у томе да што учини; ich finde wenig Gefallen daran мало (и. слабо) ми се то свиђа; j-m zu Gefallen sprechen говорити кому по вољи, подлазити кому говором; j-m zu Gefallen leben (и. sein) живети по чијој вољи, бити пријатељ кому; man kann ihm nicht zu Gefallen tun не може му се угодити. 2. воља; nach Gefallen по вољи; како му се свиђи; koliko хоће; handeln Sie ganz nach Ihrem Gefallen радите како хоћете; радите према своме нахођењу.

gefallen {~} *p.* од fallen.

Gefallene (r) {г*феллне} *p* 9l 1. погинул(и), -а, пал(и), -а, гињеник, -ца; *fig.* пал(и), -а. 2. ✕ die Gefallenen пали, мртви *m pl.*

gefällig {г*фелл} *l a* 1. љубазан, услужан, предусретљив; Sie waren so ~, mir mitzuteilen били сте тако љубазни да ме известите; gern ~ sein волети чинити услуге; um Ihnen ~ zu sein да Вам учиним услугу. 2. допадљив, свидљив, пријатан, угодан, угодљив; а) ~es Äußere пријатна спољашност; ~e Musik пријатна музика; б) Ihrer ~en Antwort entgegengehend очекујући Ваш одговор; в) ist es ~? је ли по вољи? изволите!; setzen Sie sich, wenn es Ihnen ~ist изволите седните; седите, ако Вам је угодно; was ist ~? шта желите? чиме Вас могу услужити? II *adv.* љубазно; пријатно. III **Gefällige** {г*феллге} *n* 9l допадљиво, свидљиво, пријатно.

Gefälligkeit {~кд*т} *f* 3b 1. љубазност, услужност; haben Sie die ~, mir zu sagen будите тако љубазни па ми реците. 2. = Gefallen; ich danke Ihnen für alle mir erwiesenen ~en захваљујем Вам за све услуге које сте ми учинили. [sel *m* ✕ услужна меница *f.*]

Gefälligkeiten... {г*феллге} *c.* ~akzept *n*, ~wechsel *f* **gefälligst** {г*феллгст} *adv.* изволите; ако је по вољи; молим; nehmen Sie ~ Platz изволите сести. [дљивост, каһиперство *n.*]

Gefäll {сукт} *f* манија за допадањем, допадљив, каһиперан. II **Gefäll** {сукт} *r* 9l који је манит за допадањем, кицош, каһиперка. [2. набори *m pl.*, боре *f pl.*]

Gefäll {г*фелл} *l a* 1. набирање, борање. **gefangen** {г*фанг} *l p.p.* од fangen. II *a* ухваћен, заробљен; затворен; ✕ sich ~ geben предати се; ~ sein, ~ sitzen бити у затвору, тамновати. III **Gefangene** (r) {~(p)} *s* 9l заробљеник, -ца, роб, -иња, ухваћеник, -ца, сужањ, апсеник, -ца, затвореник, -ца; j-n zum Gefangenen machen = j-n gefangen nehmen.

Gefangen..., **gefangen...** {г*фанг} *c.* ~anstalt *f* = ~haus; ~aufseher(in) *f* *m* чувар -ка заробљеника, тамничар, -ка; ~halten *tr.* држати у затвору; ~haltung *f* држање *n* у затвору; ~haus *n* затвор *m*, апсана *f*, тамница *f*, казнени завод *m*; ~hüter *m* = ~wärter; ~nahme {~(p)} *f* 3b б. *pl.* затварање *n*, хапшење *n*, заробљавање, -ење *n*; ~nehmen *tr.* (у)хапсити; затворити, ставити у затвор; ✕

заробити, лавати; ~nehmung *f* хапшење *n*, затварање *n*, метање (и. стављање) *n* у затвор; заробљавање *n*; ~schaft {*гфџан.нишџт*} *f* 3b б. *pl.* ропство *n*; in ~schaft у ропству; in ~schaft geraten допасти ропства; тамновање *n*, сужањство *n*, заточење *n*; ~setzen *tr.* = ~nehmen; ~setzung *f* = ~nehmung; ~wärter(in *f*) *m* апсанџија, тамничар(ка), чувар(ка), робџаш(иц)а, чувар заробљеника. *ge'fänglich* {*гфџенлих*} *a* затворен; j-n ~ einziehen ухапсити, затворити кога; ~e Haft затвор *m*.

Gefängnis {*гфџеннис*} [срвн.] *n* 2h¹ 1. затвор *m*, хапсана *f*, тамница *f*. 2. затвор *m*; zu zwei-jährigem ~se verurteilen осудити на две године затвора.

Gefängnis... {*гфџеннис*}: ~anstalt *f* казнени завод *m*; ~direktor *m* управник казног завода; ~haft *f* тамнички затвор *m*; ~hof *m* двориште *n* казног завода; ~reform *f* реформа затвора (и. казнених завода); ~schließer *m* = ~wärter; ~strafe *f* = Gefängnis 2; auf dieses Vergehen steht ~strafe за ову кривицу кажњава се затвором; ~wesen *n* затвори *m pl.*, казнени заводи *m pl.*, све што се односи на затворе (и. робџију); ~zelle *f* he-
Gefährb|sein *n* обојеност *f*. [лија у тамници.]

Gefährze {*гфџарц*} *n* *prop.* прџава *f*.

Gefäß {*гфџас*} *n* 2l б. *pl.* = Fassei.

Gefäß {*гфџас*} [свн.; *fassen] *n* 2g 1. и ☞, ☞ суд *m*, посуда *f*; hölzernes ~ дрвен суд; irdenes ~ земљан суд; *rl.* касуд *m*; *fig.* (мистично) auserlesenes ~ Богом избрани суд, Божји избраник. 2. (*opp.* Inhalt) суд *m*. 3. држак *m*, балчак *m*.

Gefäß..., *gefäß*... {*гфџас*}: ~äste *m pl.* огранци судова; ~ausdehnung *f* истезање *n* судова; ~barometer *n* (и *m*) ~ судни барометар *m*; ~beschreibung *f* ☞ опис(ивање) *n* судова; ~bündel *n* (и *m*) ☞ свежањ *n* судова; ~chen {*гфџасхн*} *n* 2l (*dim.* од Gefäß) судић *m*; ~entzündung *f* ☞ запаљење *n* (и. упала) судова; ~erweiterung *f* проширење *n* судова; ~haut *f* ☞ судовџача; ~lehre *f* наука о судовама; ~lein {*гфџаслн*} *n* 2l = ~chen; ~los *a* бесудовни, без судова; ~nerven *f pl.* судовни живци *m pl.*; ~netz *n* судовна мрежа *f*; ~reich *a* богат судовама, пун судова; ~system *n* судовни систем *m*; ~unterbindung *f* подвезивање *n* судова; ~zellen *f pl.* ☞ судовне ћелице.

gefäß {*гфџас*} *p. p.* и *a v.* fassen. [ност.]

Gefäßtheit {*гфџас*} *f* 3b прибраност, присеб-
Gefecht {*гфџехт*} *I* *n* 2g борба *f*, бој *m*; сукоб *m*; стрџ *m*; es kam zu e-m ~e zwischen... дошло је између... до борбе (и. до сукоба); zerstreutes ~ расута борба; außer ~ setzen избаци из строја. II ~, ~e {*гфџ*} *n* 2l стално борење, непрестана борба *f*.

Gefechts(s)..., *gefechts*(s)... {*гфџехт(с)*}: ~abschnitt *m* борбени отсек; ~absicht *f* борбена намера; ~befehl *m* заповест *f* за борбу; ~bereitschaft *f* спремноост за борбу; ~einleitung *f* увод *m* у борбу; ~entwicklung *f* развијање *n* за борбу; ~feld *n* бојиште; ~formation *f*

борбени поредак *m*; ~gliederung *f* распоређивање *n* за борбу; ~handlung *f* борба, рађа борбе; ~klar *a* ~ спреман за борбу; ~kraft *f* борбена снага; ~lage *f* борбени положај *m*, стање *n* борбе; ~lehre *f* наука о борби, тактика; ~leitung *f* вођење *n* борбе, управљање *n* борбом; ~linie *f* борбена линија; ~mäßig *a* борбени, бојни; ~ordnung *f* борбени поредак *m*; ~stellung *f* борбени положај *m*; ~taktik *f* бојна тактика; ~übung *f* бојно вежбање *n*, вежбање у борби; ~wert *m* бојна (и. војна) вредност *f*.

Gefüge {*гфџег*} *n* 2l [iegen] б. *pl.* 1. = fegen III.

2. ☞ кожа *f* на младим јеленским роговима.

Gefüge(r) {*гфџег(р)*} *s* 9l слављеник, -ца.

Gefülsche {*гфџлш*} *n* 2l б. *pl.* = Gedinge I.

gefüt {*гфџт*} *p. p.* и *a v.* feien.

Gefüls {*гфџлс*} *n* ☞ стење.

Gefertigte(r) {*гфџертџт(р)*} *m* 9l потписник.

Gefiedel {*гфџидл*} *n* 2l *fat.* б. *pl.* гудњава *f*, гуђење, цигуљање, шкрипање.

Gefieder {*гфџидр*} [свн.; *Feder] *n* 2l 1. перје *n coll.*, перад *f coll.* 2. птица *f*; *fig.* seltenes ~ ретка птица; *coll.* птице; *v.* Geflügel.

gefiedert {*гфџидрт*} *p. p.* и *a v.* fiedern II; die ~e Welt птице *f pl.*

gefie {*гфџил*} *imperf.* од gefallen.

Gefild {*гфџилт*} ☞ *n* 2g, већ. ~e {*гфџилд*} [свн.;

*Feld] *n* 2l поља *n pl.*, пространа пољана *f*;

узв. ст. поље.

gefingert {*гфџинрт*} *a* прстат, са прстима.

Geflacker {*гфџлакр*} *n* 2l = flackern II.

gefllamm {*гфџламт*} *I* *p. p.* од flammen и *a* пла-

мена, таласа, валовит. II *Gefllammte*(s) {*гфџ*} *n* 9l таласи *m pl.*, вали *m pl.* [лујање.]

Gefllatter {*гфџлатр*} *n* 2l б. *pl.* лепршање, ле-
Geflecht {*гфџехт*} *n* 2g 1. плетење. 2. плети-

во, плетеница *f*. 3. плетер *m*, плетар *m*, плет *m*, поплет *m*, плот *m*; леса *f*. 4. ☞ сплет.

gefleckt {*гфџлект*} *I* *a* пега, са пегама, бобичав, с бобицама, попрскан; шарен; мрљав, са мрљама. II *Geflechte*(s) {*гфџ*} *n* 2l пега-

вост *f*, попрсканост *f*.

Geflenne {*гфџлен*} *n* 2l б. *pl.* = flennen II.

Gefllicke {*гфџлик*} *n* 2l крпљење, крпеж *m*.

GefllieB {*гфџлис*} *n* 1. непрестано течење (и. сливање). 2. речни слив *m*. 3. = Rinnsel.

Gefllimmer {*гфџлимр*} *n* 2l б. *pl.* = flimmern II.

gefllissen {*гфџлисн*} *a* = beflissen. [heit.]

Gefllissenheit {*гфџлиснхт*} *f* 3b б. *pl.* = Beflissen-
gefllisentlich {*гфџлиснтлџх*} ☞ *gefllisenschaft*

{*гфџлиснхшт*} *a* (*dv.*) = absichtlich.

geflochten {*гфџлохтн*} *p. p.* од flechten.

geflogen {*гфџлогн*} *p. p.* од fliegen.

geflohen {*гфџлохн*} *p. p.* од fliehen.

geflossen {*гфџлосн*} *p. p.* од fließen.

Gefluche {*гфџлух*} *n* 2l б. *pl.* стално псовање, псовке *f pl.*; куњење, проклињање.

Geflügel {*гфџлугл*} *n* 2l б. *pl.* 1. = Federvieh.

2. крилате животиње *f pl.*, птице *f pl.* 3. ситна дивљач *f*.

Geflügel... {*гфџлугл*}: ~händler(in *f*) *m* жи-

винар, пилићар, -ка, трџвац, -киња са жи-

вином; ~markt *m* трџ за живину; ~mäster(in

f) *m*, ~stopfer(in *f*) *m* кљукач(ица) живине.

geflü'gelt {гфлугелт} а 1. крилат. 2. fig. ~e Worte крилатице f pl.

Ge'flü'gel... ~zucht f живинарство n; ~züchter (in f) m живинар, -ка, одгајивач -ица живине. [III; = Aufschneiderei.]

Ge'flu'nker {гфлунокер} n 2l б. pl. = flimmern f

Ge'flü'ster {гфлуцтер} n 2l б. pl. = flüstern II.

ge'fo'chten {гфохтен} p.p. од fechten.

Ge'fo'lge {гфолге} n 2l 1. пратња, пратиоци m pl. 2. пратња f, спровод m, заштита f. 3. fig.

пратња f, праћење; et. im ~ haben повлјути -лачити што за собом; in ~ сходно, према.

Ge'fo'lgschaft {гфолгшафт} f 3b = Gefolge 1.

Ge'fo'ppe {гфопе} n 2l б. pl. = Fopperei.

Ge'fra'ge {гфраге} n 2l б. pl. запиткивање, испиткивање, пре-, саслушавање.

ge'fra'gt {гфракт} p.p. од fragen и a тражен.

Ge'fraß {гфрес} n 2g 1. = Fraß 1. 2. = Fresse, Maul.

ge'frä'Big {гфрѝх} I а алаплив, алав, прождрљив, поједљив, јешан, не(на)сит. II Ge'frä'Bi-ge(r) {гфресѝге(r)} s m алавко, -ица, алапливѝац, -ица, поједљивѝац, -ица, прождрљивѝац, -ица.

Ge'frä'Bigkeit {гфрѝхгайт} f 3b прождрљивост, алапливост, поједљивост, јешност.

Ge'frei'te(r) {гфрате(r)} m 9l X каплар.

ge'fre'ssen {гфресен} p.p. од fressen.

Gefrie... {гфрѝре-} ~apparat m апарат за смржњавање (и. за слеђивање).

ge'frie'rbar {гфрѝрбар} а смржљив, следљив.

Ge'frie'rbarkeit {гфрѝрбаргайт} f 3b смржљивост, следљивост.

ge'frie'ren {гфрѝрирен} I intr. (s) = frieren 4. II Ge'frie'ren p смрзавање, слеђивање, -ење, залеђивање, -ење.

Ge'frie'r... ~punkt m мрзлиште n, тачка f смрзавања, тачка мржњења; ~raum m простор(и)а f за смрзавање; ~schacht m окно n за мржњење; ~verfahren n поступак m смрзавањем (и. мржњењем).

ge'fro'ren {гфрорен} I p.p. од (ge)frieren. II Ge'fro'rene(s) {гфрорене(s)} n 9l сладолед m.

Ge'fü'ge {гфуге} n 2l 1. саставци m pl. 2. склоп (и fig.), спој m, састав m.

ge'fü'ge {гфуге} а = gefügig.

ge'fü'gig {гфугѝг} а гибак; савитљив; прилагодљив, послушан.

Ge'fü'gigkeit {гфугѝгайт} f 3b гипкост; савитљивост; прилагодљивост.

Ge'fü'hl {гфухл} [нвн. 17 в.] n 2g 1. осећање, осећај m, чувство, ћућење, ћут f; ein feines ~ haben имати танано осећање; ohne ~ без осећања; безосећајан; nach dem ~e urteilen судити по осећању; des ~es beraubt без осећања, безосећајан; das ~ des Mitleides осећање (и. осећај) сажалења (и. самилости); er hat kein ~ für das Schöne он нема осећаја за лепо. 2. = Gefühlssinn; et. nach ~ erken- nen са-, познати пипањем.

ge'fü'hlig {гфухлѝг} а осетљив, примчив.

Ge'fü'hligkeit {гфухлѝгайт} f 3b осетљивост.

ge'fü'hlos а 1. без осећања, безосећајан, неосетљив; gegen et. (acc.) ~ sein бити према чему неосетљив. 2. неосетљив, немилосрдан,

бездушан, тврд, окорео; er hat ein ~es Herz има тврдо срце; adv. ~ mit j-m verfahren по- ступати с ким немилосрдно.

Ge'fü'hlosigkeit f 1. безосећајност, неосетљи- вост. 2. неосетљивост, бездушност, окоре- лост, немилосрдност.

Ge'fü'hl... {гфухл-} ~anschauung f чувствено процењивање n, процењивање осећањем; ~art f начин m осећања; ~leben n осећајни (и. чувствени) живот m; ~mangel m оскудица f осећања (и. чувства); ~mensch m човек (од) осећања; ~sache f ствар осе- ћања; ~schwärmerei f заносење n за својим осећањима; ~sinn m чуло n пипања; ~ver- mögen n чувствена (и. осећајна) моћ f, моћ чувствовања (и. осећања) (уп. Denkvermö- gen); ~wärme f топлина осећања.

ge'fü'hlvoll а пун осећања, врло осетљив, јако чувствен, нежан, мек; adv. с осећањем, с пу- но осећања.

Ge'fü'llsel {гфухлзл} n = Füllsel.

ge'fu'nden {гфунден} p.p. finden.

ge'fü'nfte {гфунфте} а петорни, упетостручен.

Ge'fu'nkel {гфункел} n 2l б. pl. = funkeln II.

ge'für'stet {гфурстет} p.p. и а од fürsten.

Ge'fu'rze {гфурце} n por. = Gefarze.

Ge'ga'cker {ггакер} n 2l б. pl. гака f.

ge'ga'ngen {гганген} p.p. од gehen.

ge'ge'ben {ггебен} p.p. од geben. [случају.]

ge'ge'benenfalls {ггебененфалс} adv. у датом

Ge'ge'i'ge {ггеѝге} n 6l б. pl. гудњава f, непре- стано свирање (и. гуђење).

ge'gen {геген} [свн.] I p.p. са acc. 1. правац: према, пут, к, ка; ~ Himmel ка небу, пут не- ба, к небу; ~ Süden (и. Mittag) према југу; ~ Abend (и. Westen) према западу. 2. лично: према; gefühllos ~ e-n (и. et.) sein бити неосетљив према кому (и чему); die Pflichten ~ Gott дужности према Бору; undankbar ~ j-n незахвалан према кому. 3. против, (на)су- прот, уз, о; ~ et. kämpfen борити се против чега; ~ e-n Baum stoßen ударити о дрво; ~ m-n Willen против моје воље; ~ den Feind ziehen ићи против (и. на) непријатеља; das ist ~ das Gesetz то је против закона; (sich) ~ et. schützen бранити (се) од чега; dieses Mittel ist gut ~ Fieber ово је средство добро против грознице; ~ den Tod ist kein Kraut gewachsen од смрти лека нема; ~ den Strom schwimmen пливати уз воду; ~ den Wind уз ветар; sich ~ die Mauer stemmen одупрети се о зид; mit dem Kopf ~ den Tisch schlagen ударити главом о сто; sich ~ j-n vergehen огрешити се о кога. 3. приближност: око, отприлике, пред; ~ Abend пред вече; ~ Mit- ternacht око поноћи; ~ sechs Uhr око шест ча- сова; er ist ~ dreißig Jahre alt њему је око три- десет година; ~ Ende при крају. 4. упоређе- ње: за, према; ~ dich bin ich nur ein Kind према теби сам само дете; Ihr Unglück ist nichts ~ das seinige Ваша несрећа није ништа према његовој; v. bar! 1; ich wette hundred ~ eins ево сто за један. 5. размена: за. II Ge'- gen n m.v. против; das Für und das Gegen за и против.

Ge'gen..., ge'gen... {rɛ'ɣn-} предметак који означава: 1. *противност, супротност*. 2. *узајамност*.

Ge'gen... {rɛ'ɣn-}: ~abdruck *m* противотисак; ~absicht *f* противна намера; ~abzug *m* = ~abdruck; ~angriff *m* X противнапад; ~anklage *f* противопужба; ~anschlag *m* противнапад; ~anstalt *f* ~anstalten machen предузети противнапад; ~anstrengung *f* противнапор *m*; ~antrag *m* противпредлог; ~antwort *f* одговор *m* на одговор, утук *m*; ~anzeige *f* а) оглас *m* на оглас; б) ф супотно о-, на- значење *n*; ~artikel *m* одговор на неки чланак; ~arznei *f* противлек *m*; ~aussage *f* супротан исказ *m*; ~batterie *f* X противбатерија; ~bau *m* X сусретни рад; ~bedingung *f* противуслов *m*; wir haben zur ~bedingung gemacht, daß... ми смо као противуслов ставили да...; ~bedingungen *f* pl. узајамни услови; ~befehl *m* противзаповест *f*, противнаредба *f*; ~beleidigung *f* увреда за увреду; ~bemerkung *f* одговор *m* на примедбу; ~bemühung *f* супротан напор *m*; ~bericht *m* (и. противан, супротан) извештај; ~bescheinigung *f* супотно уверење *n*, супотна потврда; ~beschuldigung *f* противопужба, узајамно окривљивање *n*; ~bestrebung *f* противно настојање *n*; ~besuch *m*. j-m e-n ~besuch machen вратити кому посету; ~bewegung *f* противно (и. супотно) кретање *n*, противни (и. супротни) покрет *m*, противпокрет *m*; ~beweis *m* противдоказ; ~beziehung *f*, ~bezug *m* узајамни однос *m*; ~bild *n*: а) слика *f* потпуно слична другој; б) копија *f*; ~bitte *f* молба и са своје стране; ich habe e-e ~bitte an Sie а сада да ја Вас замолим за нешто; ~blick *m*: а) отпоглед, поглед на поглед; б) одбијање *n* огледала; ~böschung *f* супротни нагиб *m*; ~buch *n* X контролник *m*; ~bund *m*, ~bündnis *n* противсавез *m*; ~bürge *m* X противјемац; ~bürgschaft *f* противјемство *n*.

Ge'gend {rɛ'ɣnt} [срвн.] *f* 3b 1. предео *m*, крај *m* (= Landschaft). 2. крај *m*; кварт *m*; околина; umliegende ~ околина; in welcher ~ wohnt sie? у ком крају станује она?; er ist aus unserer ~ он је из нашег краја; die ~ um Leipzig околина Лајпцига. 3. ☉ околина *f*; in der ~ der Milz у околини слезине. 4. ☉ страна, правац *m*; aus welcher ~ kommt der Wind? са које стране дува ветар? 5. die ganze ~ spricht davon цео крај (и. цела околина) говори о томе. 6. fig. = Gebiet.

Ge'gen...: ~dampf *m* противпара *f*, противна пара *f*; ~dienst *m* услуга *f* за услугу, узајамна услуга *f*; ich bin zu ~diensten bereit спреман сам (и. готов сам) да Вам вратим услугу за услугу; ~druck *m* противпритисак, противтлак, супротан притисак (и. тлак), противдејство *n*, отпор.

ge'gen/ein/a'nder {rɛ'ɣnɔ'nɔndɛr} *adv.* 1. један против другог, једна против друге. једно против другог, једни против других, један према другом, једна према другој, једно према другом; sie haben et. ~ имају нешто један

против другог (и. једна против друге итд.). 2. узајамно.

Ge'gen ein/a'nder..., ge'gen/ein a'nder... {-}: 2 halten *tr. sep.* у-, ис|поређивати, сра|њивати, -нити; ~halten *n*, ~haltung *f* упоређивање, -ење, сра|њивање, -ење; ~prallen *n* судар *m*; 2 stehen *intr. (h)* sep. бити (и. стајати) један према другом, стајати један против другог, (међусобно) ратовати; 2 stellen *tr. sep.* сра|нити, -њивати, упоре|дити, -ђивати; ~stellung *f* = ~halten; ~stoßen *n* судар (ање *n*) *m*.

Ge'gen..., ge'gen...: ~entwurf *m* противнацрт; ~erbieten *n* противпонула *f*; ~erklärung *f* а) узајамна изјава; б) супотна (и. противна) изјава, противизјава; побијање *n*, оповргавање *n*; ~fahrt *f* = узводна вожња; ~fall *m* противан (и. супротан) случај; 2 falls *adv.* у противном случају, ако не; ~flut *f* = противплима; ~forderung *f* противпотраживање *n*; ~frage *f* противпитање, питање као одговор на постављено питање, одговор *m* у виду питања; e-e ~frage stellen (по)ставити противно питање; одговорити питањем на постављено питање; ~freundschaft *f*: а) узајамно пријатељство *n*; б) = ~dienst; ~füßler *m* противножник, антипод; ~gabe *f* = ~geschenk; ~gefälligkeit *f* = ~dienst; ~gesang *m* отпевање *n*; ~geschenk *n* уздарје, дар за дар; zum ~geschenk као уздарје; sich ~geschenke machen даривати се узајамно; ~gewalt *f* противсила, противнасила *n*; ~gewicht *n* противтер; das ~gewicht halten држати равнотежу; ~gift *n* ф противотров *m*, су-, ус|тук *m*; ~grund *m* противразлог; ~gruß *m* отпоздрав; e-n ~gruß machen отпоздравити; ~gunst *f* мило за драго, благовољење за благовољење; ~hall *m* (од)јек, одзив; ~halt *m*: а) отпор; б) наслон, потпорањ, ослонац; 2 halten *tr. sep.* = gegeneinanderhalten; II *intr. (h)* 1. одупирати се, -рети се, опирати се; подржа(ва)ти, трајати; 2. придржа(ва)ти, подупирати, држати равнотежу; ~hieb *m* противудар(ац); ~hilfe *f* узајамна помоћ; ~kaiser *m* противцар; ~kampf *m*: а) противборба *f*, одбрана *f*; б) борба против (кога или чега); 2 kämpfen *tr. (h)* бранити се; ~kämpfer *m* противник; ~klage *f* противпужба; ~kläger (in *II m*) подноси|лац -ља тужбе против тужи|оца -ље; ~kompliment *n* узајамни комплимент *m*; ~könig *m* противкраљ; ~kraft *f* противна снага (и. сила), супотна сила; ~kritik *f* противкритика, критика на критику; ~küste *f* супотна обала; ~laufgraben *m* X противни ров; ~leistung *f* узајамна услуга, услуга за услугу; ohne ~leistung без одговарајуће накнаде; unter der Bedingung e-r entsprechenden ~leistung под условом враћања одговарајуће услуге; ~licht *n*: а) светлост *f* са супротне стране; б) = Abglanz; ~liebe *f* узајамна љубав; одговорна љубав, враћање *n* љубављу; keine ~liebe finden не наићи на љубав са друге стране; ~list *f* противлукавство *n*, лукавство *n* на лукавство; ~lob *n* узајамна хвала *f*, по-

хвала на похвалу; ~macht *f* противна (и. супротна) моћ (и. сила); ~mann *m*: а) седелац наспрам другог; б) = *Gegner*; ~marke *f* противжиг *m*; ~marsch *m* супротни покрет (и. марш), супотно кретање *n*; ~maßregel *f* противмера, супотна мера, предохрана; ~mauer *f* потпорни зид *m*; ~meinung *f* супотно (и. противно) мишљење *n*; ~mine *f* X противмина; ~minieren *intr.* (h) X (на)правити противминџу, -е; ~mittel *n* противсредство, утук *m*, (против)лек; *fig.* ~mittel gegen die Langweile лек од досаде; ~mutter *f* супотна завртка; ~neigung *f* узајамна наклоност; ~offensive *f* X противнапад *m*, контраофанзива; ~öffnung *f* отвор *m* у супотном правцу; ~papst *m* противпапа; ~part I *n* = ~teil; II *m* противник, X противна (и. парнична) страна; ~partei *f* 1. противна (и. опозициона) странка; 2. противна странка, противна страна; ~pfand *n* противзалога *f*, узајамни залог *m*, залог на залог; ~pfeiler *m* потпорањ, подупорањ; ~pflicht *f* узајамна дужност (и. обавеза); ~plan *m* противплан; ~posten *m* X противставка *f*; ~prall *m* отскок, одбој; ~probe *f* 1. противни оглед (и. опит) *m*, контролни оглед *m*; 2. огледални (и. супротни) снимак *m* (и. отисак); ~quittung *f* противпризнаница; ~rechnen *intr.* (h) *sep.* X проверити - авати рачун(е), прегледати; ~rechnung *f* 1. X контролни рачун *m*, проверавање *n* рачуна; 2. противрачун *m*, дуг *m* за одбијање, одбитак од рачуна; ~recht *n* узајамно право, узајамност *f*; ~rede *f* одговор *m*, приговор *m*, примедба; ~reformation *f* противреформација, реакција католика; ~regierung *f* противвлада; ~register *n* = ~buch; ~revolution *f* противреволуција; ~ruf *m* одзив; ~rüstung *f* противничко оружјање *n*; ~satz *m* 1. супотно(ст *f*) *n*, противно(ст *f*) *n*; die ~sätze berühren sich противности се додирују; logischer ~satz логична супротност, противречност; im ~satze dazu супотно томе; im ~satze zu... насупрот ...*dat.*; супотно ...*dat.*; 2. *rhet.* супротност *f*, антитеза; ~sätzlich {~зецлџх} *a* противан, супротан, у супротности (zu *dat.* ca); *adv.* супротношћу, у супротности; ~schale *f* други тас *m* на теразијама; ~schall *m* (од)јек; ~schattig *a* ● са супротно сенком; ~schein *m* 1. отсјај; одблесак; 2. X опозиција *f*, положај: небеско тело — земља — сунце; 3. противпризнаница *f*, потврда *f* пријема, реверс; ~schenkung *f* поклањање *n* за поклањање, даривање *n* за даривање; ~schlag *m* 1. враћени ударац, противудар(ац), удар на удар; 2. = ~prall; ~schreiber(in *f*) *m* X чиновник - ица што води контролник; ~schrift *f* писмени одговор *m*, писмена одбрана; ~schuld *f* = *Gegenrechnung* 2; Schulden und ~schulden дуговања и потраживања; ~schwächer *m* † и / пријатељ, прика; ~seite *f* супотна (и. противна) страна, наличје *n*; ~seitig I *a* 1. противан, супротан; 2. узајаман, узајмичан, обостран; II *adv.* узајамно, узајмиче, међусобно, обострано; sich ~seitig verpflichten

(loben) узајамно (и. међусобно) се обавез(и)вати (хвалити); ~seitigkeit *f* узајамност, међусобност; ~seits *adv.* / са супротне стране; узајамно; ~siegel *m* противпечат; ~sinn *m* супротан (и. противан) смисао; ~sinnig *a* супротног смисла; *adv.* у супротног смислу; ~sonne *f* ~ споредно сунце *n*, пасунце *n*; ~spiel *n* 1. = ~teil; 2. (у картању) супротна (и. противна) игра *f*; das ~spiel machen играти у супротног правцу; *fig.* j-m das ~spiel halten опрети се кому, опирати се кому; ~spieler *m* противиграч; ~sprechen *n* 1. говорење против, опозиција *f*; 2. X истовремено телеграфисање у супротног правцу; ~sprechen/telegraph *m* телеграф за истовремено шиљање брзојава у оба правца; ~stand *m* 1. а) предмет; Vorstellung und ~stand претстава и предмет; б) der ~stand der Rede предмет говора; 2. ствар *f*; ich betrachte den ~stand als erledigt ја сматрам ствар као свршену, сматрам да је ствар свршена; 3. велика ствар; hundred Dinar, das ist kein ~stand сто динара није велика ствар (и. није богзна шта); das ist kein ~stand то је ситница; то није богзна шта; ~ständig *a* наспраман; ~ständiglich {~штентлџх} *a* предметни, стваран; ~ständiglichkeit {~кџт} *f* 3b предметност, стварност; ~stand(s)los *a* беспредметан; излишан; *adv.* беспредметно, излишно; ~stellung *f* = ~einanderstellung, ~überstellung; ~stimme *f*: а) X противглас *m*; б) противан глас, глас против; ~stimmig *a* несагласан; ~stoß *m* противудар(ац); ~strich *m* уздлачица *f*, ускосица *f*; ~strom *m*, ~strömung *f* супотна струја *f*; ~strophe *f* *met.* антистрофа; ~stück *n* = ~bild 1 (и *fig.*); супотно(ст *f*), противно(ст *f*); ~stütze *f* потпорањ *m*, подупирач *m*; ~tausch *m* противразмена *f*, противтрампа *f*; ~teil *n*: а) супотно(ст *f*), противно(ст); im ~teil напротив; er ist ganz das ~teil seines Bruders он је сушта супротност (и. противност) своје брату; ich tue gerade das ~teil von dem, was er wünscht радим баш супротно ономе што он жели; б) ich wette das ~teil ја се кладим да не(ће), кладим се да није; ~teilig *a* супротан, противан; ~teils *adv.* = im ~teil; ~treten *intr.* (h) X газити уназад; ~treue *f* узајамна (и. враћена) верност, верност за верност.

ge'gen'ü'ber {гег'њу.б'р} I *adv.*, *praep.* пред *dat.*, / са *gen.* 1. према, наспрам, спрoћу, прекопута; dem Tisch ~, / ~ dem Tisch, † gegen dem Tisch über наспрам стола, спрoћу стола, према столу, прекопута стола; er wohnt mir ~ он станује спрoћу (и. прекопута од) мене; das ist der ~ wohnende Herr то је господин који станује прекопута; X diesen Preisen ~ према овим ценама; *fig.* meine Stellung der Gesellschaft ~ мој положај према друштву. II Ge'gen'ü'ber *n* наспрамни предмет *m*, предмет (и. ствар) који (која) се налази према другом предмету; особа која седи, станује наспрам (и. прекопута).

Ge'gen'ü'ber..., ge'gen'ü'ber... {~}. ~liegen I *intr.* (h) *sep.* налазити се (и. бити, лежати) према, гледати (*dat.*: y); einander ~liegend

наспраман; **setzen** *tr. sep.* setzen Sie sich mir ~ седице прекопута од мене, седице према мени; **stehen** *I intr. (h)* стајати (и бити, налазити се) један према другом; **stehend** наспраман; **stellen** *I tr. sep. (и)* ставити према (и. насупрот), премаставити, -љати, противставити, -љати; j-m j-n **stellen** суочити -авати кога с ким; **stellung** *f* (и)стављање према (и. против), премастављање, противстављање *n*, суочавање, -ење *n*; срањивање, -ење, упоређивање, -ење *n*, *rhét.* антитеза; **treten** *I intr. (s) sep.* а) иступити -ати према (и. против); б) *fig.* оповргнути, -авати, поби(ја)ти (*dat.: acc.*).

Gegen..., **ge'gen...**: **umwälzung** *f* противпреврат *m*, контрареволуција; **unterschrift** *f* премапотпис *m*; **untersuchung** *f* противистрага, поновна истрага; **vergeltung** *f* одмазда; **verhältnis** *n* узајамно завештање; узајамни женидбени дар *m* између супружника; **verordnung** *f* противнаредба противно наређење *n*; **verpflichtung** *f* узајамна обавеза; **versammlung** *f* противна скупштина, противнички збор *m*; **verschanzung** *f* X противно утврђивање *n*, ушанчавање против туђих утврђења; **verschiebung** *f* супротан распис *m*; **versicherung** *f*: а) узајамно осигурање (обезбеђење) *n*; б) супотно осигурање *n*; **versprechen** *n*, **versprechung** *f* узајамно обећа(ва)ње *n*; **vormund** *m* помоћни старалац, од суда постављени старалац; **vorschlag** *m* противпредлог; **vorstellung** *f* приговор *m*, противпретставка; **vorwurf** *m* противприговор; **wall** *m* X противбедом; **wart** {**vārt**} [свн.] *f* 2f 1. присутност, присуство *n*; in ~wart у присуству; in seiner ~wart у његову присуству; 2. садашњост, садашњица, данашњица; *gr.* садашње време *n*; 3. von schöner Gestalt und ~wart стасит и наочит; **zwärtig** {**vērtih** и **gērtivērtūh**} [свн.] *I a*: а) (*opp.* abwesend) присутан; bei einer Feier **zwärtig** sein присуствовати свечаности; б) садашњи, данашњи; in seiner **zwärtigen** Verfassung у данашњем саставу, такав какав је; durch **zwärtiges** Schreiben овим писмом, садашњим писмом; **zwärtige** Zeit садашње време *n*; c) *fig.* das ist mir so **zwärtig**, als sähe ich es тога се тако живо сећам, као да сад то гледам; das ist mir nicht mehr **zwärtig** не сећам се тога више; II *adv.* сада, данас; **wechsel** *m* ☞ Rückwechsel; **wehr** *f* одбрана, отпор *m*, противљење *n*; **wert** *m* одговарајућа вредност *f*, противвредност *f*; **wind** *m* ☞ супротан (и. противан) ветар; **winkel** *m* Δ супротан угао, супротан кут; innere und äußere ~winkel унутрашњи и спољашњи наспрамни углови; **wirken** *I intr. (h)* дејствовати против, делати (и. радити) против (*gegen et. acc.* против чега), противдејствовати, противделати; II ~wirken *n*, **wirkung** *f* дејствовање (и. делање, рађење) против, противдејство; **wohner** *m* = ~füßler; **zeichen** *n*, а) X, ☞ противзнак *m*, противан знак *m*, супротан сигнал *m*; б) ☞

противжиг *m*; **zeichnen** *intr. (h)* сапотписати, премапотписати; **zeichnung** *f* сапотпис(ивање *n*) *m*, премапотписивање *n*, премапотпис *m*; **zeichner** *m* сапотписник, премапотписник; **zeuge** *m* противсведок; **zug** *m* супротан потез, потез (и. промаха *f*) у супротном правцу; **zusage** *f* = ~versprechen.

ge'ge'ssen {**gēgēc'n**} *p. p.* од essen.

ge'gi'rre {**gēgīr**} *n* 2f гука *f*, гукање, гукњава

f, гугут *m*, гугутање.

ge'gi'tter *n* = Gitter(werk).

ge'gli'chen {**gēglīc'h'n**} *p. p.* од gleichen.

ge'gli'tten {**gēglīt'n**} *p. p.* од gleiten.

ge'glo'mmen {**gēglōm'm'n**} *p. p.* од glimmen.

Gegner {**gēgn'r**} *m* 2l, ~in {~in} *f* 3c 1. противник, -ца, непријатељ, -ица. 2. противник, -ца, супарник, -ца, противна страна.

ge'gnerisch {**gēgn'rīsh**} *a* 1. прогивнички, непријатељски. 2. супарнички.

Gegnerschaft {**gēgn'rīshāft**} *f* 3b 1. противници *m pl.*, непријатељи *m pl.* 2. противништво *n*, непријатељство *n*, супарништво *n*.

ge'go'lten {**gēgōlt'n**} *p. p.* од gelten.

ge'go'ren {**gēgōr'n**} *p. p.* од gären.

ge'go'ssen {**gēgōc'n**} *p. p.* од gießen.

ge'gri'ffen {**gēgriūf'n**} *p. p.* од greifen.

ge'gri'nse {**gēgri'nz**} *n* 2l б. *pl.* кежење, церење.

Ge'gru'nze {**gēgrūnz**} *n* 2l б. *pl.* гроко *m*, (г)роктање, гурик *m*, гурит *m*, гурикање.

geh. abr. = geheftet.

ge'ha'ben [свн.] *I sich ~ 150* 1. = benehmen II. 2. gehab dich wohl! буди ми здрав! здраво!; збогом! II **Ge'ha'ben** *n* понашање.

Ge'ha'der {**gēhad'r**} *n* 2l б. *pl.* кавжење, свађа *f*, бочење, гложење.

Ge'ha'lt {**gēhalt**} *m* 2g 1. садржина *f*, садржај; der ~ des Goldes садржина злата; auf den ~ prüfen испит(ив)ати садржину (легуру). 2. *fig.* унутрашња вредност *f*, садржина *f*; dieses Buch hat keinen ~ ова књига нема садржине. 3. простор, носивост *f*; ein Faß von hundred Liter(n) ~ буре које хвата сто литара. 4. *n* 2g, 2a (аус. само 2g и *m* 2g) плата *f*, плаћа *f*, бериво; ~ beziehen примити -ати *pl.* **ge'ha'lten** *p. p.* од halten. [плату.]

ge'ha'ltig {**gēhaltīg**} *a* = gehaltreich.

Ge'ha'lt..., **ge'ha'lt...** {**gēhalt-**}. **zleer** *a*, **zlos** *a* штур, празан, безвредности, безвредностан, без садржине, бесадржајан; **zlosigkeit** *f* штурост, бесадржајност, безвредност; **zreich** *a* садржајан, пун садржине; *fig.* пун вредности, садржајан, од вредности; **zabzug** {~(c)-} *m* одузимање *n* (и. одбијање *n*, обустава *f*) од плате, одбитак од плате; **zanspruch** *m* полагање *n* права на плату, право *n* на плату; **zaufbesserung** *f*, **zerhöhung** *f* повећање *n* плате, повишење *n* плате; **zsätze** {~зџц-} *m pl.* 2d величина плате; **zsperre** *f* обустава (и. задржавање *m*) плате; **zverbesserung** *f* побољшање *n* плате; **zvermehrung** *f* повишење *n* плате; **zulage** *f* (чиновнички) додатак *m*, додатак уз плату; **zvoll** *a* = zreich.

Gehä'mmer {**gēhēm'r**} *n* 2l б. *pl.* стално ударање чекићем, чекићање, лупа *f* од чекића.

Gel'hä'nge {r'xĕn'g} *n* 2l A. б. *pl.* стално вешање (и. окачивање, качење). В. са *pl.* 1. а) падина *f*, обронак *m*, стрмина *f*, пристранак *m*; страна *f*, низбрдица *f*; б) венац *m*, гроња *f*, вешанка *f*; с) висуљак *m*, привесак *m*; д) клемпаве уши (des Hundes пса). 3. каиш *m* о опасачу. 4. *vulg.* тренкесуља *f*.

Gel'hä'nge... ~feder *f* ⚙ висећа опруга, висећи гибањ *m*.

gel'ha'ngen {r'xĕn'g} *p.p.* од hangen.

ge'ha'rnisch {r'xĕr'nisch} *a* оклопљен; *fig.* жесток, одлучан; ~е Antwort оштар одговор;

~е Sonette *n pl.* (Rck.) ратнички сонети *m pl.*

gel'hä'ssig {r'xĕs'ig} I *a* 1. мржњом задахнут, пун мржње, непријатељски; пизмен; j-m ~ sein мрзети (на) кога, ненавидети кому, имати пизму на кога. 2. омразит, мрзак. II *adv.* са мржњом, омразито. III **Gel'hä'ssige** {r'xĕs'ig} *n* (оно што је) мрско.

Gel'hä'ssigkeit {r'xĕs'ig'k} *f* 3b 1. мржња. 2. мрскоост, омразитост, пизма *f*, заједљивост, зловоља, ненавидност.

Gel'hau' {r'xĕh'au} *n* 2g 1. (б. *pl.*) стално ударање, непрестано бијење, стално сечење. 2. (са *pl.*) шум. сечиште, сеча *f*, место где се секу дрва; шестар *m*.

Gel'häu'se {r'xĕh'au'se} [нвн; *Haus] *n* 2l 1. кутија *f* (и ⚙); чаура *f*; корице *f pl.* 2. а) ⚙ љуска *f*, б) ⚙ кућица *f* (пужева), љуштура *f*, шкољка *f*; чаура *f* (свилене бубе); с) кутија *f* за компас, табла *f* (код топа).

ge'h'bar {r'ĕb'ar} *a* = gangbar.

Gel'he'cke I *n* 2l A. б. *pl.* 1. — Hecken. 2. *fig.* тма *f*, тушта *f*, врева *f*, гужва *f*. В. са *pl.* накот *m*, потсад *m*.

Ge'he'ge {r'xĕr'g} [срвн., *Hag] *n* 2l 1. ограда *f*, плот *m*. 2. ограђен простор *m*, забран *m*, брањевина *f*, прихвата *f*; *fig.* е-т anderen ins ~ kommen (и. gehen, treten) мешати се у туђе послове; заћи у туђ хатар.

Gel'he'ge... {r'xĕr'g} ~aufseher *m*, ~bereiter *m* шумар, лугар.

gel'heil'igt {r'xĕh'lig} *p.p.* од heiligen.

gel'hei'm {r'xĕh'm} [срвн.; *Heim] I *a* 1. тајан, потајан; скривен, непознат; тајанствен; ~е Sitzung тајна седница; ~е Polizei тајна полиција; im ~ен = insgeheim; nichts Geheimes vor j-m haben немати шта тајити (и. кристи) (и. да тајим, -о, да кријем, -о) од кога. 2. тајни; ~er Rat *a* = Geheimrat; б) веће *n* тајних саветника. II *adv.* (по)тајно, кришом, скривено.

Gel'hei'm..., **gel'hei'm...** {r'xĕh'm} тајни: ~bote *m* тајни изасланик; ~brief *m* тајно писмо *n*; ~buch *n* тајна књига *f*; ~bund *m* тајни савез; ~halten *tr.* тајити, држати у тајности, скривати (vor j-m од некога); ~halter (in *f*) *m* тајилац, -ица, прикривач (ица); die ~haltung dieser Sache wird schwer sein тешко ће бити да се прикрије ово (и. ова ствар); ~haltung *f* држање *n* у тајности; тајење, при-, скривање; ~lehre *f* ⚙ тајна наука; ~mittel *n* тајно средство.

Gel'hei'mnis {r'xĕh'mnis} *n* 2h¹ 1. тајна *f*; das öffentliche ~ јавна тајна; j-n in das ~ einweißen посветити кога у (неку) тајну; *fam.* er steckt

voller ~е он је пун тајни; also, da steckt das ~! дакле у томе је ствар! 2. ⚙ тајанственост *f*, скривеност *f*.

Gel'hei'mnis..., **gel'hei'mnis...** {r'xĕh'mnis} тајни: ~krämer (in *f*) *m* тајанственик, -ца, прикривало; ~krämerei *f fam.* све неко прикривање *n*, тајанственост; ~krämerisch *a (dv.)* прикривачки, тајанствен (о); ~reich *a* тајанствен; ~voll *a (dv.)* тајанствен (о); ~voll tun правити се тајанствен (им); ~sen {r'xĕh'mnis} I *tr.* унјети -осити тајну (in et. у што); II *intr.* (h) бити тајанствен, правити се тајанствен (им).

Gel'hei'm..., **gel'hei'm...** ~polizei *f* тајна полиција; ~polizist *m* потајник, тајни полицајац; ~rat *m* тајни саветник; ~rätin *f* жена тајног саветника, саветниковица; ~schloß *n* тајна (и. скривена) брава *f*; ~schreibekunst *f* вештина тајног писма; ~schreiber *m*: а) тајник; б) писар тајним (и. шифрованим) писменима; ~schreiberei *f*: а) тајно писање *n*; писање *n* шифром; б) тајникова канцеларија; ~schreiberstelle *f* тајништво *n*, секретаријат *m*; ~schrift *f* тајно писмо *n*, шифра *f*; ~sekretär *m* = ~schreiber; ~sprache *f*: а) тајни језик *m*; б) тајанствен говор *m*; ~tinte *f* невидљиво мастило *n*; ~tuererei {r'xĕh'm} *f* 3b = Geheimniskrämerei; ~tuerisch {r'xĕh'm} *a* = ~krämerisch; ~vorbehalt *m* ограда *f* (у себи).

Gel'hei'ß {r'xĕh'c} [heißen I] *n* 2g б. *pl.* наређење *n*, наредба *f*, заповест *f*, заповед *f*; auf sein ~ по његовој наредби; auf wessen ~? по чијој наредби (и. заповести)? по чијем наређењу?

gel'hei'ßen {r'xĕh'c'n} *p.p.* од heißen.

ge'hen {r'ĕn} [српн.: gehn {r'ĕn}] [свн.] I *intr.* (s) 1. (за жива створења) ићи, кретати се (opp. kriechen, springen usw.), грести, ходати, ићи ходом (opp. laufen), пешачити, ићи пешице (opp. fahren, reiten), отићи (opp. bleiben); ~ wir! хајдемо!; laßt uns ~! хајдемо!; geh, laufe nicht idi, не трчи; das Kind geht schon дете већ иде; hier darf man nicht ~ овуда је забрањено да се иде, овуда је забрањен пролаз; gegangen kommen доћи пешице. 2. (за ствари) а) ићи, радити, кретати се; das Rad, der Pendel, der Zeiger geht точак, шеталица, казаљка се креће, ради; б) die Post geht um sechs Uhr ab пошта иде у шест часова; der Teig fängt an zu ~ диже се тесто. 3. *imp.* а) бити, постојати, кружити; es geht ein Gerücht проноси се глас, говори се; es geht die Rede, daß... говори се да...; es geht ein (starker) Wind (jak) ветар дува; б) das geht nicht то не иде, то не може бити; es geht nicht не иде, не бива; es muß ~ мора ићи; es geht durchaus nicht (то) никако не иде, (то) никако не може бити; wie es (eben) geht као што бива, као што се често дешава; es wird schon ~ ићи ће некако; биће; es geht mir wohl добро ми је; es geht mir hier gut добро ми је овде. 4. са lassen: j-n ~ lassen: а) пустити кога (да иде, да оде); б) оставити кога да иде својим путем; с) оставити кога на миру; laß mich ~ пусти ме; et. durch

verschiedene Hände ~ lassen пропустити што кроз многе руке; sich et. durch den Kopf ~ lassen размишљати о чему, мислити о чему; lassen Sie es sich nicht zu sehr zu Herzen ~ не примајте то одвећ к срцу; sich ~ lassen пустити се, не устручавати се; es sich gut ~ lassen *fam.* учинити што за своју душу, гледати се(бе); Ware nicht unter dem Preise ~ lassen не да(ва)ти робу испод цене; *fam.* e-n Wind (и. einen) ~ lassen = e-n Wind fahren lassen пустити (ветар). 5. *imper.* geh, tu mir den Gefallen! хајде, учини ми ту услугу!; *fam.* ~ Sie doch (и. gehn's и. gängen's)! та иди-те! та немојте! та махните!; geht mit Euren Possen! мани-те се својих шала! престаните са спрдњама! 6. у вези са *v:* а) *inf.* са um zu и zu: in die Stadt gehen, (um) Brot zu kaufen ићи у град да купим, -иш итд. хлеба; man hat drei Stunden zu ~ има три часа хода; die Sache fängt an besser zu ~ ствар се поправља; und als es ging zu sterben и када је требало мрети (и. да умре); ~, um j-n zu treffen отићи да се састане са киме; б) *inf.* б. zu: früh schlafen ~ рапо ићи на спавање, лећи (и. легати) рано. 7. са ближним одређењем: а) са *acc.* мере: eine Meile ~ ићи (и. пешачити) једну миљу; zwei Stunden ~ ићи два часа; man hat vier Stunden zu ~ има четири часа хода; die Flinte geht hundett Schritte пушка носи (и. бије) на сто корака; б) са *acc.* за одређење начина идења: e-n stillen Schritt ~ ићи тихим кораком; den kürzesten Weg ~ ићи најкраћим путем; *fig.* s-n geraden Weg ~ ићи право својим путем; с) са *gen.* seines Weges ~ ићи својим путем; geh deiner Wege! одлази! д) *tr.* и sich ~ са ознаком последице: sich (*dat.*) die Füße wund ~ разрањавати ноге (дугим) ходом (и. од хода); sich (*acc.*) müde ~ уморити се од хода (и. ходати, пешачећи); die Absätze unter den Stiefeln schief ~ искривити потпетице (на ципелама, чизмама); er hat sich (*dat.*) Blasen unter die Füße gegangen добио је (све) пликове на ногама од ходања (и. пешачења). 8. са *adv.* и. прилошким одредбама (и *fig.*) а) за место: abwärts ~ (yn. abwärts и bergab) с(и)лазити; спуштати се; в. auf II 2 а; в. ausgehen I 1; meine Ansicht geht dahin, да... ја сам мишљења да...; darüber geht nichts од тога нема ничега лепшег (и. бољег); yn. darüber 5; drunter und drüber в. darunter 5; weit ~ ићи далеко; weit in et. (*dat.*) ~ ићи далеко у чему; претер(ив)ати у чему; weit in s-n Ansprüchen ~ далеко ићи у својим захтевима; so weit ~, да... ићи дотле да...; zu weit ~ (от)ићи сувише далеко; прекардашити; seine Frechheit ging so weit, да... његова дрскост је ишла дотле, да...; био је толико дрзак, да...; das geht zu weit то је и сувише (и. одвише), то иде и сувише далеко; wohin geht die Reise? куда путујете? б) за начин: das geht nicht anders то не иде другачије; es ging anders пошло је другаче; ствар се окренула; barfuß ~ ићи бос(оног); bunt ~ носити шарено оде-

ло, ићи у шареном оделу; Ihre Uhr geht falsch Ваш часовник не ради добро; die Uhr geht zu schnell и. geht vor (geht zu langsam и. geht nach) часовник иде напред (часовник изостаје); es geht faul = die Sache geht schief; es geht ihm gut: а) добро му је, здрав је; б) иде му добро (= много зарађује); с) иде му добро (= успева); es kann noch alles gut ~ све још може бити добро; gut gekleidet ~ ићи добро одевен; ich machte es, so gut es ~ wollte учинио сам што сам боље могао; die Ware geht gut ☞ роба иде добро; die See geht (и. die Wellen ~) hoch и. hohl море је узбуркано: müßig ~ бити докон (и. беспослен); das Kartengehen geht reifum дели се редом; die Sache geht (и. es geht mit der Sache) schief ствар не иде како треба, ствар иде (и. је пошла) наопако; schlecht ~ ићи пђаво, не ићи како треба; es ist mir schlecht dabei gegangen пђаво сам у томе прошао; es geht sich schlecht и. es läßt sich schlecht ~ пђаво се иде, није добро за ходање; es geht sich hier schlüpfig(е)rig овде је (врло) клизаво; sehr schnell ~ ићи врло брзо, журити; schwanger ~ бити трудна (и. тешка), бременита (mit j-m са ким); *fig.* mit großen Entwürfen schwanger ~ носити се великим плановима; schwarz ~ носити црнину; sicher ~ ићи сигурно, бити (касвим) безбедан; so geht es, wenn man... тако је кад...; so geht es mir auch тако се и мени дешава; тако је и код мене; тако и ја пролазим; so geht es in der Welt тако (ти) је то у свету; es geht ihm soso иде му и тако и тако; *prv.* wie man es treibt, so geht es како радиш, тако пролазиш; es ist mir eben so gegangen и сам сам тако прошао; = das Schiff geht sehr tief лађа гази дубоко; e-r Sache (*gen.*) verlustig ~ (из)губити што; wie geht's (wie steht's)? како је? како сте?; wie geht es mit Ihrer Gesundheit? како је Ваше здравље?; wie geht's damit? како иде с тиме? како стоји ствар?; wie ich gehe und stehe овако каквог ме видите; alles geht wie am Schnürchen све иде као намазано, све иде потаман; es mag ~ wie es will ма шта било; wie wird es mir ~? шта ће бити од мене? 9. са зависним *prp.*: an: bis an et. (*acc.*) ~ доћи до чега; достићи што; допрети -ирати до чега; an die Arbeit ~ прићи (и. приступити) послу, латити се посла; an das Berufungsgericht ~ жалити се суду; X heiß ging es an den Feind жестоко се журишало на непријатеља; *fig.* das geht ihm an den Kragen то ће му сломити врат; das Wasser ging mir bis an die Schulter вода ми је допрла до рамена; j-m mit Rat an die Hand ~ бити кому од помоћи својим саветом, помоћи кога својим саветом; an Krücken ~ ићи на штакама; am Stabe ~ поштапати се; an(s) Land ~ изићи (и. искрцати се) на суво; der Berg geht bis an die Stadt брдо се простире (и. протеже) до града, брег допире до града; sobald er kam, ging es an ein Tanzen чим је он стигао, стало се играти (и. отпочела је игранка); dann ging es an ein Um-

armen онда настаде грљење; schwer an et. (acc.) — тешко се на што одлучити (и. решити); auf: aufs Dorf — отићи на село (и. на чист ваздух); das Zimmer geht auf die Gasse соба гледа на улицу, соба је са улице; einer Sache (dat.) auf den Grund — темељно што проучити; der Mantel geht ihm bis auf die Hacken огртач му досеже до чланака (и. пета); aufs Land — (от)ићи у поље (и. на село, на чист ваздух); es geht auf Leben und Tod живот је у питању; fig. auf den Leim — (на)ићи на лепак; das geht mir auf die Nerven то не могу издржати, то ми удара на живце; es ~ 100 Pfennig auf eine Mark 100 фенига чини једну марку; das Faß geht auf die Neige крча у бурету; вино (пиво) у бурету примиче се крају; das geht nicht auf dieses Papier то не може стати на ову хартију; auf Reisen — (от)ићи на пут; auf die andere Seite — прећи на другу страну; das geht auf dich so gut wie auf ihn то се односи на тебе тако исто као и на њега; es geht auf drei и. die Uhr geht auf drei прошло је два; auf bösen Wegen ~ ићи странпутицом, залутати, забасати; aus: ~ Sie mir aus den Augen! иди те ми с очију!, да Вас нисам више видео!; aus dem Dienste ~ изићи из службе, напустити службу; v. Fuge 1; aus einer Hand in die andere — ићи од руке до руке (и. из руке у руку); fig. aus dem Häuschen — изићи из коже, јако се наљутити; aus e-m Ort ~ (от)ићи из неког места; aus dem Wege ~ склонити са-ањати се; j-m aus dem Wege ~ склонити се -ањати се кому с пута; склонити се од кога; избећи кога; das Stück geht aus Skomade (компонован) у G; bis: der Weg geht bis Beograd тај пут иде до Београда; durch: durch-e-n Ort ~ проћи кроз неко место; fig. das geht mir durch das Herz то ме дира у срце, то ми раздира срце; durch dieses Zeug geht kein Wasser ово лице не пропушта воду; fig. für j-n durchs Feuer ~ скочити у ватру (и у воду) за некога; gegen: das geht gegen mein Gewissen то се не слаже са мојом савешћу; es geht gegen den Winter приближује се зима; hinter: einer hinter dem anderen — ићи један за другим; das Geschäft geht hinter sich трговина иде натрашке; hinter j-m her — ићи за ким, следовати кому, пратити кога; hinter die Schule — бежати од школе; in: die Tür geht in Angeln зрата се окрећу на шаркама; fam. das geht ins Aschgrau и. (bis) in die Puppen то је већ преко јеро; превршила дара меру; ту се прекардашило; ins Bad ~ ићи у бању; in den Dienst ~ ступити у службу; (zu sehr) ins einzelne — улазити у подробности; v. Erfüllung; in die Falle ~ ући (и. упасти) у клопку; der Wagen geht in Federn кола су на опругама (и. гибњевима); in die Höhe ~ ићи увис, (по)дићи се, дизати се; die Kornpreise — in die Höhe цене жити скачу; er geht in sein achttes Jahr ~ он залази у осму годину, он узима осму годину; mit in den Kauf ~ ићи приде; ins Kloster ~ отићи у манастир; es geht ihm nichts in den Kopf не иде

му ништа у главу; es ~ hundred Personen in diesen Saal у ову дворану може стати сто особа (и. лица); in See ~ отиснути се (и. навести се) на море; rl. in sich ~ повући се у се, кајати се; in Stücke ~ разбити се, отићи у (парам)парчад; das geht nicht in meine Tasche то не иде у мој џеп; das geht in die Tausende то засеца у хиљаде то, иде на хиљаде; die Erbschaft geht in gleiche Teile наследство се дели на равне делове; in die Tiefe ~ ићи у дубину, ронити; in Trauer ~ носити црнину; in Trümmer — распасти се; ins Wasser — ићи (и. ући) у воду; wie oft geht fünf in zwanzig? колико пута иде (и. колико се пута садржи) пет у двадесет?; mit: mit j-m ~ ићи с ким; der Fluß geht mit Eis реком иде (и. креће се) лед; mit e-m Kinde — бити тешка, бити у другом стању; fam. et. mit sich (dat.) ~ heißen дићи (и. смотати) што; imp. es geht schlecht mit et. (dat.) нешто иде рђаво (и. лоше), не бити добро са чиме; wie geht es mit dem Prozeß? како стоји парница?, како је парница?, како стоји са парницом?; es geht mit dem einen wie mit dem anderen с једним је као и с другим; nach: (mit dem Schiff) nach Amerika (лађом, бродом) ићи у Америку; (mit der Eisenbahn) nach Berlin — (железницом) ићи у Берлин; * nach dem Hintergrunde der Bühne ~ ићи (и. одлазити) у дно позорнице; nach e-r Regel ~ ићи по правилима, држати се правила; nach Wasser ~ (от)ићи по воду; alles geht nach Wunsch све иде по жељи; wenn es nach ihm ginge када би се на њега ослонило; neben: neben j-m ~ ићи поред кога; über: das geht ihm über alles, и. es geht ihm nichts darüber до тога му је највише стало, то му је све и сва, он то претпоставља свему; Geld geht über alles новац пре свега; das geht über alle Begriffe (fam. über die Bäume, über die Hutschnur) то превазилази сваку меру, (то је преко јеро); über e-n Berg — прећи преко брда; der Brief geht über Berlin писмо иде преко Берлина; j-m über sein Geld — дирати у нечије паре; nichts geht über den Hausfrieden ништа лепше од домаћег мира; das geht über meine Kräfte то прелази моје снаге; über Land ~ шетати се по пољу; Gewalt geht über Recht сила Бога не моли; Zufriedenheit geht über Reichtum боље је бити задовољан него богат; um: um die Stadt ићи око града; es geht um Euer Vermögen у питању је Ваше имање; unter: unter (die) Leute — ићи међ' свет; unter die Soldaten — (от)ићи у војску; von: von j-m (weg) — отићи од кога; vom Flecke (и. vonstatten) — одмицати, напредовати (в. Fleck 2); es geht ihm alles leicht von der Hand све му лако иде од руке; von Hand zu Hand — ићи од руке до руке (и. из руке у руку); geht es Dir auch von Herzen? да ли ти је то од срца?; j-m nicht von der Seite (и. fam. nicht vom Halse) ~ не одвајати се од кога, стално кому дувати за врат; von der Stelle ~ макнути се с места; geht nicht von der Stelle! не мичите се с места!

vor: в. Anker; Herrendienst geht vor Gottesdienst сврши најпре посао па се онда моли Бору; Kauf geht vor Miete преча је куповина од закупа; vors Tor ~ (из)ићи у шетњу пред градску капију; vor sich ~ десити се; зби(ва)ти се; die Sache wird heute noch vorsich ~ ствар ће се још данас збити; wider: es geht mir wider den Sinn (и. *fat. wider den Strich*) то ме одбија, то ми је одвратно; zu: zu Besuch ~ ићи у посету; в. Bett 1; в. Ende; zu Grunde ~ в. zugrunde; в. Fuß; i-m zur Hand ~ ићи кому на руку, помоћи кому; zu Herzen ~ дирати (*dat. acc.*) у срце; zu j-m ~: а) ићи ка кому, посетити кога; б) (пр)ићи (ка) кому; zur Kirche (Schule) ~ ићи у цркву (школу); geh zum Kuckuck (и. zum Henker, zum Teufel)! иди до ђавола (и. врага)! иди у першун! иди бестрага!; j-m zu Leibe ~ притеснити кога; mit j-m zu Rate ~ посаветовати се с ким; потражити од кога савет; mit sich zu Rate ~ промислити се; zu Schiffe ~ укрцати се; zu Tisch(e) ~ сести за сто (ради обода); behutsam zu-Werke ~ опрезно приступити-ати послу; es geht zum Winter приближује се зима. II Ge'hen п идење, ходање, ход т; das Gehen und Kommen одлажење и долажење, одлазак и долазак т; идење, рад т; des Gehens müde sein бити уморан од идења (и ходања).

Ge'he'nk {г'хен.к} т 2г = Gehänge 2, 3.

ge'he'nkelt {—лт} а с ручицом, с дршком, с држаљем, с уветом.

Ge'he'nte(r) {~т(р)} s 91 обешен|и, -а

Ge'he'tze п 21 б. pl. — Hetzerei.

ge'heu'er {срвн.} а (употребљава се још само уз одрицање); die Gegend ist (и. es ist hier) nicht recht ~ а) овде није потпуно безбедно; б) овде је непоуздано; с) овде нису чиста посла, овде се јављају духови; ihm war nicht recht ~ zu Mute није му било баш пријатно; die Sache ist nicht ganz ~ ствар је подозрива (и. сумњива).

Ge'heu'l {г'хџл} п 2г б. pl. урл(ик)ање, рика ф, завијање; хујање, бука ф; ридане.

ge'he'Ben {г'хис.н} пров. р. р. од heißen

Ge'hi'lfe т 3а, Ge'hi'lfin {г'хилфџн} ф 3с [свн.; *helfen] 1. помоћник, -ца, помагач, -ица; друг, -арица. 2. помоћник -ца, калфа.

Ge'hi'rn {г'хирн} [срвн.] п 2г 1. ☉ мозак т; das große ~ велики мозак; das kleine ~ мали мозак; auf das ~ bezüglich мождани. 2. fig. мозак; т er hat kein ~ im Kopfe он нема мозга у глави.

Ge'hi'rn..., ge'hi'rn... {г'хирн-}: мождани, мозга: Abstumpfend а што заглупљује; ~balken т мождана греда ф; ~blutung ф ф излив т крви у мозак, мождано крварење п, ~chen {г'хирн-хн} п 21 мозгић т; ~entzündung ф ф запаљење п (и. упала) мозга; ~erschütterung ф потрес т мозга; ~erweichung п ф размекшавање п мозга; ~erweiterung п ф проширење п мозга; ~haut ф ☉ мождана опна; ~haut-entzündung ф ф запаљење п (и. упала) можданне опне (и. можданице); ~kasten т fat. лобања ф; ~krank а болестан од мождане бо-

лести; ~krankheit ф болест мозга; мождана болест; ~leiden п мозгобоља ф, мождана болест; ~los а. а) без мозга; б) fig. без мозга, без памети, без разума; ~masse ф мозговина, мождана супстанца; ~quetschung ф нагњечење п мозга; ~schale ф ☉ лобања; ~schlag т ф кап(ља) ф у мозгу, мождана кап(ља); ~substanz ф мозговина, мождана супстанца; ~tätigkeit ф ф рад т мозга; ~verletzung ф повреда (и. озледа) мозга; ~wasser|suchт ф ф мождана водена болест; ~windungen ф pl. вијуге мозга; мождане вијуге.

ge'ho'ben {г'хоб.н} р.р. и а од heben; ~e Sprache узвишен језик (и. стил); п ~er Stimmung sein, sich ~ fühlen бити у веселом расположењу, бити весео (и. расположен).

Ge'ho'ft(e) {г'хо.фт(е)} п 2г (21) 1. све зграде на једном пољском добру. 2. пољско добро, мајур т, салаш т.

Ge'ho'hne {г'хоб.н} п 21 б. pl. стално ругање (и. спрдање, исмевање).

ge'ho'hfen {г'холф.н} р.р. од helfen.

Ge'ho'iz {г'хо.из} п 2г 1. ситна шума ф, ситногорица ф, луг т, шикара ф, шума ф, шумарак т. 2. дрва п pl., дрвље п coll.; дрвенарија ф.

Ge'ho'r {г'хоб.р} п 2г 1. слух т; er hat ein gutes ~ он има добар слух; das ~ verlieren изгубити слух. 2. слух т, ухо; sie hat eine hübsche Stimme, aber kein ~ она има леп глас, али нема слуха; nach dem ~ spielen свирати по слуху. 3. ☿ уши п pl. (дивљачи). 4. (са)слушање, одзив т; ~ finden бити саслушан, наићи на одзив; j-m ~ geben (и. schenken) (са)слушати кога; seine Bitte fand kein ~ његова молба није наишла на одзив; er gab mir kein ~ није ме хтео ни чути (и. (са)слушати); * nach dem ~ aufnehmen на уво (и. слушањем) примати (телеграме); der Vernunft ~ geben послушати разум, поћи за разумом, уразумити се.

ge'ho'rchen {г'хџрх.н} I intr. (h) j-m ~ (по)слушати кога, покорјавати се -ићи се кому, повиновати се; j-m nicht ~ не слушати кога, не покоравати се кому. II Ge'ho'rchen п покораване, слушање, повиновање.

ge'ho'ren [свн.] I intr. (h) i-m ~ бити чији, припадати кому; zu et. (dat.) ~ припадати чему; wem gehört das? чије је ово?; das gehört mir то припада мени, то је моје, dem Gesinde gehört sein Lohn послужи припада плата. * * mein gehört die ganze Welt мој је цео свет 2. са adv. и prp. ићи, спадати: das gehört nicht auf die Rechnung то не иде (и. не спада) у рачун; dieser Schuh gehört auf den linken Fuß ова ципела иде на леву ногу, ова је ципела за леву ногу; das gehört nicht hierher (и. hier nicht her) то не спада (ов)амо; Sie ~ hier nicht her Вама није место овде; dies Wort gehört nicht hierher ова реч не спада (ов)амо; wo gehört dies hin? куда спада ово? камо да се метне ово?; das Buch gehört in diese Klasse књига је из овога разреда; das gehört in die Physik то спада у физику; er gehört unter die (и. zu den) bedeutendsten Dichter(n) seiner Zeit он спада у најзначајније песнике свога

времена; das gehört vor den Richter то спада у надлежност судије; dies gehört nicht zu m-m Amte то не спада у моју дужност. 3. требати. бити потребно, искати се; dazu gehört viel Geld за то је потребно много новца; за то се иште много новца; in die Suppe gehört Salz чорба (и. јуха) ваља да се соли; auf a berne Fragen gehört keine Antwort на глупа питања не треба одговарати; auf e-n groben Klotz gehört ein grober Keil клин се клином тера; dazu gehört Zeit за то треба времена; за то се иште времена. II sich ~ пристојати се, ваљати се; es gehört sich so тако треба, тако ваља; тако се пристоји; wie es sich gehört као што треба; као што ваља; као што приличи; das gehört sich von Rechts wegen то је правно.

Gelhör... {r'xōp-} слушни, слуха (gen.). ~ empfingung f осет (и. осећај) m слуха; ~ fehler m мана f слуха, недостатак у слуху; ~ gang m @ слушна цев f, слушни канал.

gelhörig {r'xōp-} [сврн.] I a 1. који је чији, који припада; die diesem Herrn ~en Güter добра овога господина, добра која припадају овом господину. 2. који спада (и. припада), припадан; alle zur Sache (nicht) ~en Bemerkungen све примедбе које (не) спадају у ствар, све примедбе које се (не) односе на ову ствар. 3. прикладан, пристојан, подесан; потребан, дужан; in ~er Form у облику као што треба; seine ~e Wirkung tun вршити своје дејство. 4. ваљан, добар, велик, чувен; ~er Hieb ваљан (и. добар) ударац; ~e Krankheit добра (и. жестока) болест; ~er Lügner жесток лажов; ein ~er Regen ваљана киша. II adv. ваљано, како ваља, како треба, људски, подобро; er hat es ~ bekommen добио је ваљано; j-n ~ durchprügeln некога људски (у. ваљано) издеветати; ich habe ihn ~ heimgeschickt ја сам га лепо послао на хладну воду, ја сам га лепо испратио; ganz ~ zu Mittag essen ручати ваљано (и. баш као што треба).

Gelhörigkeit {~nōt} f 3b 1. ваљаност, прикладност, подесност. 2. надлежност.

Gelhör..., ge hör...: ~knöchelchen n pl. слушне кошчице f pl.; ~krankheit f ушна (и. слушна) болест; ~lehre f наука о слуху; ~los a глуп, без слуха; ~losigkeit f немање n слуха, глувоћа, глухост.

Gelhör'n {r'xōp-} [сврн.] n 2g рогови m pl.

Gelhör'nerv m слушни живац.

gehörnt {r'xōp-nt} p.p. и a рогат, са роговима, рожаст; der ~e Siegfried Зигфрид са рожастом кожом. [~trichter.]

Gelhör... ~organ n орган m слуха; ~rohr n = I

ge'ho'rsam {r'xōp-sam} [сврн.; *hören] I a (dv.) 1. послушан (-но), послушлив (-о), покоран, (-но); ~ sein слушати, бити послушан; Ihr ~ (st)er Diener Ваш покоран слуга, Ваш понизни слуга; iro. ~er Diener! слуга (сам) покоран! збогом!; ich danke ~st захваљујем најпокорније. 2. поучљив, примљив. II Ge'ho'rsam m 2g 6. pl. 1. послушност f; j-m Gehorsam leisten (по)слушати кога, бити покоран кому; j-m den Gehorsam aufkünden одрећи кому по-

слушност. 2. покорност f, покораване n, по-виновање n. 3. тамница за укроћивање непокорних.

ge'ho'rsamen {~n} intr. (h) 15b ~ = gehorchen.

Ge'hör...: ~schnecke f слушни пуж m; ~sinn m чуло n слуха, слух m. [цбуње, грмље.]

Ge'hörst {r'xōp-st} n шинпак m, шинпакје, I

Ge'hör...: ~störung f поремећај m слуха; ~trichter m слушни левак; ~trommel f @ бубна опна; ~werkzeug n = ~organ.

Ge'h...: ~pelz m крзном постављен дугачак капут (реденгот).

Ge'hre {rep-} f 3b 1. ~ њива клинастог облика. 2. ~ клин m. 3. дугачак клинаст уметак m; бора, набор m; пеш m, скут. 4. косина, укошена равна. 5. ~ клинасти или лучни делови једара. [квира.]

Ge'hr...: ~hobel m ренде n за косо сечење o- I

ge'hrig {rep-} a клинаст, косо (и)сечен.

Ge'hrung {repun-} f 3b искосница, дијагонала.

Ge'h...: ~rock m салонски капут, „герок“, реденгот; ~stuhl m = Laufwagen.

ge'ho'st {r'xōst} p.p. и a од hosen; гаћаст; ~e Taube гаћаст голуб, гахан.

Ge'hu'del {r'xud-} n 2l 6. pl. = Hudelei.

ge'hu'ft {r'xuf-} [Hu] a ~ копитаст, са копи-

Ge'hu'fte {r'xuf-} m = Gehilfe. [том.]

Ge'hu'ste {r'xust-} n ~ кашљање, fat. кашљаница f.

Ge'h...: ~versuch m покушај ходања; ~wagen m сталак (и. дубак) (на точковима); ~werk n a) fat. ходала n pl., ноге f pl.; b) @ меха-

ge'ien {r'ā-} tr. 15a скупити једра. [низам m.]

Ge'ier {r'ā-} [сврн.; *Gier] m 2l 1. ~ сун, орлу-

шина f, крајуј; костождер; weißköpfiger ~ сун белоглави. 2. ђаво, враг; hole ihn der ~! daß er beim ~ wäre! да га враг носи! ђаво га однео! zum ~! до врага! до ђавола! wer ~ heißt lhnen... acc. haben? кога ће Вам врага... nom. 3. ~ a) пуњење n у високој пећи; b) бакар добивен из згруе.

Ge'ier..., ge'ier... {r'ā-} ~adler m ~ бранан, костоберина; ~artig a понут сун(ова); ~blick m пожудан поглед. [f pl., пена f, fig. јед.]

Ge'ier {r'ā-} [сврн.] m 2l бале f pl., жвале

Ge'ier... {r'ā-} ~ausfluß m баљење n, изба-

цавање n пене; ~bart m балавко, бало(ња); жвалавко; ~er {r'ā-} m 2l: a) = ~bart; b) отровник; ~ig {r'ā-} a балав, жвалав, пенав, са пеном на устима; ~lappen m, ~latz m = Pichel; ~maul n = ~bart; ~luch n = ~lappen.

ge'fern {r'ā-} I intr. (h) 15f 1. бал(ав)ити, пенити, бацати пену из уста. 2. fig. запенушити, блувати јед. II Ge'fern n бал(ав)љење.

Ge'ge {r'ā-} [сврн.] f 3b 1. виолина, хемане n, гусле f pl., егеде f pl.; (auf der) ~ spielen свирати у виолину; die erste ~ spielen a) свирати прву виолину; b) водити прву реч; prov. der Himmel hängt ihm voller ~n он је на деветом небу; он све види у ружичастој боји. 2. врста справе за мучење.

ge'igen {~n} [сврн.] I intr. (h) и tr. 15a 1. свирати у виолину, гудети, ~услати; fat. цигу-љати. 2. fig. ich werde dir et. ~ имашеш да

попричекаш; *fig.* j-m nach Hause ~отпратити кога; j-m derb die Wahrheit ~креснути кому истину. 3. *intr.* свирати; играти у ваздуху. **Gei'gen...**, **gei'gen...** {гѣгѣн-}. **~artig** а као виолина, облика виолине (и. гусала); **~bogen** *m* = Fiedelbogen; **~bohrer** *m* = Drillbohrer; **~fabrikant** *m* фабрикант (и. израђивач) виолина; **~futter(al)** *n* навлака *f* за виолину, кутија *f* за виолину; **~hals** *m* држак (и. ручица *f*) на виолини; **~harz** *n* смола *f* за гудало; **~holz** *n* дрво за израду виолине; **~kasten** *m* = **~futter(al)**; **~macher** *m* = **~fabrikant**; **~regal** *n*, **~register** *n* = **~werk**; **~sattel** *m* = **~steg**; **~saite** *f* жица за виолину; **~schlüssel** *m* виолински кључ; **~spiel** *n* свирање у виолину, свирање (и. свирка) на виолини, гуђење, гуслање; **~spieler(in)** *f* *m* = **Geiger(in)** 1; **~steg** *n* кобилица *f*, коњиц; **~stimme** *f* глас *m* виолине; **~strich** *m* потез гудала; **~stunde** *f* час *m* учења на виолини; **~virtuose** *m* ~**virtuosin** *f* уметник, -ца на виолини, виртуоз -скиња на виолини; **~werk** *n*, **~zug** *m* виолинске свирале *f* *pl.*

Gei'ger {гѣгѣр-} *m* 2l 1. ~, ~*in* {~*ин*} *f* 3с свирач, -ица, свирац, гудач, -ица, гуслар, -ка, виолинист|а, -киња. 2. **~** = Bockkäfer.

Geigerei {гѣгѣрѣ-} *f* 3b стално свирање *n* у виолину, свирање, -кање *n*, *fat.* свирањца. **geil** {гѣл-} [свн.] 1 а 1. бујан; ~*er* Boden премадно земљиште. 2. (за месо) отужан, премастан. 3. ведар, весео, чио, жив, несташан; обестан; похлепан. 4. похотљив, ватрен; прчевит; *pop.* ~*er* Kerl, ~*er* Bock похотљивац; ~*e* Dirne похотљивица. II *adv.* отужно; похлепно; похотљиво; ~*giechen* ударати на прчевину.

Gei'le {гѣлѣ-} *f* 3b 1. 6. *pl.* = **Geilheit**. 2. мошнице *f* *pl.* 3. ђубре *n*, гној *m*.

gei'len {гѣлѣн-} 1 *intr.* (h) 15a 1. скакати; *fig.* прескакати. 2. бити похотљив; задовољити -авати своју похоту. 3. готово † богорадити, молакати, просјачити; *nach et. (dat.)* ~ жудно (и. похлепно) тежити за чим. II *tr.* 1. = **düngen**. 2. = **kastrieren**. III *sich* ~ **†** просјути се, -ипати се, избаци(ва)ти семе. IV **Gei'len** *n* задовољавање -ење похоте; богорађење, молакање, просјачење; похлепно жуђење; ђубрење, нагнојавање, -ење; шкопљење, штројење; просипање, избацивање семена.

Gei'lheit {гѣлѣхѣт-} *f* 3b 1. отужност, према-ност; бујност. 2. похотљивост; успаљеност, прчевитост.

Gei'sel {гѣзѣл-} [свн.] *m* 2l, *f* 3d талац; ~*n* *geben* (и. stellen) да(ва)ти таоце.

Gei'selschaft {гѣзѣлѣшт-} *f* 3b таоштво *n*.

Gei'ser {гѣзѣр-} [исл.] *m* 2l гејзер (врели природни водоскоци).

Gei'B {гѣс-} [свн.: лат. haedus] *f* 3b коза; сам-ица (код дивокоза), срна.

Gei'B... {гѣс-}. ~**bart** *m*: а) козја (и. јапећа) брада; б) **~** козја брада; ~**blatt** *n* **~** козја крв *f*; орлови нокти *m* *pl*; gemeines ~**blatt** **~** козинац *m*, козјачина *f*; ~**blatt|gewächse** *n* *pl*. каприфолије *f* *pl*; ~**blatt,laube** *f* вењак *m* од

лишћа козје крви; ~**bock** *m* јапац; ~**bohne** / брабоњак *m*.

Gei'Bel {гѣсѣл-} [свн.] *f* 3d 1. бич *m* (и *fig.*), кам-ица *f*; Attila, die ~**Gottes** Атила, бич божји; *fig.* die ~ der Kritik über j-n schwingen оштро критиковати чији рад. 2. бич *m*, напад.

Gei'Bel..., **gei'Bel...** {гѣсѣл-}. ~**bruder** *m* биче-вач, ред калуђера (који се шибају); **~förmig** а бичаст, камцијаст; ~**hieb** *m* ударац бичем.

gei'Beln {гѣсѣлн-} 1 *tr.* и *sich* ~ 15f 1. (сich) би-чевати (се), шибати (се). 2. *fig.* шибати. III **Gei'Beln** *n*, **Gei'B(e)lung** *f* бичевање, шибане (и *fig.*). [тар од кога цркавају козе].

Gei'Ben... ~**schinder** *m*, ~**toter** *m* козомор (ве-)

Gei'Ber {гѣсѣр-} *m* 2l козар.

Gei'B... ~**fell** *n* козетина *f*, козја кожа *f*; ~**fuß** *m*: а) козја нога *f*; б) канце *f* *pl.*, справа за вађење ексера; с) **~** седмолист, базан; ~**herde** *f* козје стадо *n*, стадо коза; ~**hirt(in)** *f* *m* козар, -ка; ~**kleee** *m* **~** зановет *f*; ~**leder** *n* козја кожа *f*; ~**lein** {гѣсѣлѣн-} *n* 2l (*dim.* од **Gei'B**) козица *f*.

Gei'Bler {гѣсѣлѣр-} [свн.] *m* 2l, ~*in* {~*ин*} *f* 3с 1. шибач, -ица, бичевач, -ица; *rl.* = **Gei'Bel-bruder**. 2. *prov.* = **Gei'Ber**.

Gei'B... ~**melker** *m* = Ziegenmelker; ~**raute** *f* **~** ждраљевина, ждраљика, жеравињак *m*, луда трава, пискавица, писковина, сковри-ж(ањ) *m*; ~**tier** *n* **~** = Damhirsch(bock).

Geist {гѣст-} [свн.] *m* 2с 1. а) дух, душа *f*; der (Heilige) ~ Свети Дух; Vater, ich befehle mei-nen ~ in deine Hände Оче, предајем дух свој у руке Твоје; den (и. s-n) ~ aufgeben (и. aus-hauchen) издахнути, испустити душу, раста-вити се с душом; б) дух, ум; духовитост; ein großer ~ велик дух, велик ум; die größten ~*er* највећи умови; ein beschränkter ~ ограничен дух (и. човек); ein unruhiger ~ немиран дух; Mann von ~ духовит човек, човек од духа; уман човек; voller ~ пун духа; keinen ~ haben немати духа; man weiß nicht, wes ~es Kind er ist не зна се каквих је он способности; не зна се шта он осећа; den ~ ausbilden разви-ти (и. изобразити) дух; с) дух, мисао; im ~*e* bei j-m sein бити у духу (и. мислима) с ким; д) дух, начин, особеност *f*, расположење *n*; der ~ des Christentums дух хришћанства; das ist im ~*e* unserer Sprache то је у духу на-шег језика; der ~ der Zeit дух времена; das hat er im ~*e* der Volksdichtung ausgearbeitet он је то израдио у духу народног песништва; е) дух, садржина *f*; der Buchstabe tötet, aber der ~ macht lebendig слово (и. реч) убија, али садржина (и. дух) оживљава; *bibl.* der ~ ist willig, aber das Fleisch ist schwach дух је вољан, али је тело слабо. 2. снага, ватра; dieser Wein hat ~ ово је вино јако. 3. *n* 2g го-тово † **~** спиритус, жеста *f*, есенција *f*. 4. дух. привиђење *n*, авет *f*; der böse ~ зли дух. 5. ~**schwarzer** ~ = Steinkrähe

gei'st... {гѣсѣт-}. ~**anstrengend** а што напреже дух; ~**bildend** а који ствара дух; **~*en*** {гѣсѣтн-} *intr.* (h) = **spuken**.

Gei'ster..., **gei'ster...** {гѣсѣтѣр-}. **~ähnlich** а као дух, аветињаст, као авет; ~**bann** *m* = ~**be-**

schwörung; ~banner *m*, ~beschwörer *m*: a) призивач духова; b) истеривач духова; ~beschwörung *f*: a) призивање *n* духова; b) истеривање *n* духова; ~bild *n* утвар *f*; ~bleich *a* блед као мртац; ~erscheinung *f* појава духова, привиђење *n*, утвара; ~erscheinungs-glaube *m* вера *f* у јављање духова; ~furcht *f* страх *m* од духова (и. аветиња); ~geschichte *f* прича (и. приноветка) о духовима (и. аветима); ~glaube *m* вера *f* у духове; ~haft {*rāc'tp-xāft*} *a* (*dv.*) као дух, као утвара, аветиња-ст(о); мртвачки, као из гроба; ~hafte Blässe мртвачко бледило; ~hafte Stimme глас као из гроба; ~klopfen *n*, ~klopferei' *f* куцање духова; ~lehre *f* наука о дусима; ~reich *n* царство духова; ~sehend *a* видовит, видовњачки; ~seher(in *f*) *m* видовњак(а); ~seherei {*rāc'tp-xāft*} *f* 3b видовњаштво *n*; ~stunde *f* дуво доба *n*, помоћ; ~welt *f* свет *m* духова.

Gei'stes..., gei'stes... {*rāc'tp-xāft*}: ~abwesend *a* растројен, врло расејан, неприсебан; ~abwesenheit *f* одсуство *n* духа, растројеност, неприсебност; ~all *n* васиона *f* (и. свет *m*) духова; ~anstrengung *f* душевни (и. умни) напор *m*, напор духа; ~arbeit *f* умни рад *m*; ~arm *a* сиромашан духом; ~armut *f* сиромаштво *n* духом, сиромаштво духа; ~bankerott *m* пропалост *f* духа, умна пропалост *f*; mit e-m ~bankerott поражен; ~bildung *f* умно изображање -авање *n*; умно образовање *n*; ~entfaltung *f* умно развијање (и. развиће) *n*; ~entwick(e)lung *f* умно развијање -ће *n*; ~erzeugnis *n* умни производ *m*, умотворина *f* *m*; ~flug *m* полет духа, умни полет; ~freiheit *a* слобода духа; b) слобода мишљења; ~funke *f* искра *f* духа, умна искра; ~gabe *f* душевни дар *m*, дар духа, душевна (и. умна) обдареност; ~gegenwart *f* душевна присебност, присуство *n* -тиост духа; ~gestört *a* помућена ума, умно поремећен, умоболан; ~große *f* духовна величина, величина ума (и. душе, карактера), благородност; ~kraft *f* снага духа, умна моћ (и. снага, способност); ~krank *a* умоболан, душевно болестан (и. оболео); ~kranke *m* умни болесник, умоболник; ~krankheit *f* умна (и. душевна) болест; ~nahrung *f* душевна храна; ~produkt *n* = ~erzeugnis; ~richtung *f* душевни правац *m*; ~ruhe *f* душевни мир *m*; ~schärfe *f* устроумност; ~schwach *a* слабоуман, слаб духом; ~schwäche *f* слабоумље *n*, слабоумност, душевна слабост; ~schwung *m* узмах (и. полет) духа; ~stärke *f*. a) снага духа; b) јачина душе; ~störung *f* душевно поремећење *n*, умна поремећеност; ~strömung *f* умно стремљење *n*, духовни правац *m*; ~stumpf *a* тупоуман, тупав, глупав; ~stumpfheit *f* тупоумност, тупавост, глупавост; ~tätigkeit *f* умни рад *m*, умна делатност; ~träge *a* тром духом, тромог духа (и. ума), трмоуман, недотупаван; ~trägheit *f* тромост духа, умна тромост, трмоумност; ~verwandt *a* духом сродан, душевно сродан (mit {*dat.*} са); ~verwandte(r) *s* душевно сродно биће *n*; ~verwandtschaft *f* сродство *n* у духу, душевно

сродство *n*; ~verwirrt *a* душевно растројен, смућен; ~verwirrung *f* смућеност; ~welt *f* (*opp.* Sinnenwelt) духовни свет *m*, натчулни свет; ~werk *n* умотворина *f* *m*; ~zerrüttung *f* = ~krankheit, ~verwirrung; ~zwang *m* духовна присила (и. принуда) *f*.

gei'sthaft {*rāc'tp-xāft*} *a* = geistig 3.

gei'stig {*rāc'tp-xāft*} *a* 1. духован, бестелесан, нетелесан, нематеријалан. 2. духован, умни, душевни; ~e Arbeit умни рад; ~e Anstrengung умно напрезање. 3. алкохолан, што у себи има шпиритуса (и. алкохола); ~e Getränke алкохолна пића; ~ riecht's мирише на ракију.

Gei'stigkeit {*rāc'tp-xāft*} *f* 3b 1. духовност, бестелесност, нематеријалност. 2. умност, интелигентност, душевна (и. умна) способност. 3. духовност, чистота. 4. алкохолност, проценат алкохола.

Gei'stin {*rāc'tp-xāft*} *f* 3b женски дух *m*.

gei'stisch {*rāc'tp-xāft*} *a* 1 утварски, духова. 2. = geistig 1, 2.

gei'stlich {*rāc'tp-xāft*} *a* 1. (*opp.* weltlich) духовни. 2. духовни(чки), свештенички, црквени; ~er Herr = Geistliche(r); Ministerium der ~en Angelegenheiten Министарство вера; ~e Beredsamkeit свештеничка речитост; ~er Gerichtshof духовни суд; die ~en Orden духовнички редови; ~es Recht канонско право; ~er Stand свештенички staleж. 3. † bibl. = geistig 2.

Gei'stiche(r) {*rāc'tp-xāft*} *m* 1. духовник, свештеник, поп(а), пастор (код протестаната), хопа (код муслимана); die Geistlichen *pl.* и die Gei'stlichkeit {*rāc'tp-xāft*} *f* 3b свештенство *n*, духовништво *n*.

Gei'st..., gei'st...: ~leer *a* (*dv.*) без духа; ~los *a* (*dv.*) без духа, недуховит(о), без духовитости, празан (-но), безначајан (-но); ~losigkeit *f*. a) недуховитост; b) ~losigkeiten *pl.* бесмислице, глупости, трућања *n pl.*; ~leisch *a*. a) духовит, уман, *adv.* духовито; b) јак(о) алкохолан; ~reichheit *f* духовитост, умност; ~reicheln {*rāc'tp-xāft*} *intr.* (b). ~reichisieren {*rāc'tp-xāft*} *intr.* (b) правити се духовитим; ~reichigkeit {*rāc'tp-xāft*} *f* 3b. ~reichtum *n* = ~reichheit; ~schulend *a* = ~bildend; ~tötend *a* што убија дух, што заглупљује, заглупљив; ~voll *a*. a) пун духа, с пуно духа смишљен; b) = ~reich. {једрила.}

Gei'stau {*rāc'tp-xāft*} [geigen] *n* = уже за скупљање! Geiz {*rāc'tp-xāft*} [нвн., geizen] *m* 1. шкртост *f*, тврдоћа *f*, тврђа *f*, тврдина *f*, тврдичлук, цицијаштво *n*, цицијашлук, агривачност *f*; = Habgier. 2. узв. ст. жудња *f* (nach Ruhm за славом). 3. изданака, фидан, ластар, заперак. 4. vet. мелем (и. маст) за нечеју шугу.

Gei'z|drache *m* = Geizhals.

gei'zen {*rāc'tp-xāft*} [срвн.] 15e 1 *intr.* (h) 1. тврдити, циција(ши)ти, бити шкрт, цимријати, агривачити. 2. mit et. (*dat.*) ~ штедети што, штедљиво (и. чуварно) поступати са чим; цебрати. 3. nach et. (*dat.*) ~, jn. auf et. ~ жудети за чим, жудно тежити за чим. II *tr.* 1. узв. ст. et. ~ = I 3. 2. кидати заперке (и.

ластаре), поткреса(ва)ти (шибље). III Gei'zen п тврдицење, циција(ше)ње, цимријање, цебращење; откидање заперака; поткресаванье. Gei'z..., gei'z...: 2haft {гѣцхѣфт} а = geizig; ~hals m, ~hammel m, ~hund m, ~kragen m, ~teufel m, ~wanst m тврдица f, шкрта(ва)ц, циција f, гагрица f, скупац, цимрија f; цебрак, стипса. gei'zig {гѣццѣх} I а шкрт, тврд(ичав), скуп, цицијав, стиснут. II adv. шкрто, цицијашки. III Gei'zige(r) {гѣццѣгѣр} s 9l = Geizhals. Gei'ja'ge {гѣјарѣ} п 2l б. pl. I. непрестано ловљење, стално терање. 2. јурњава, трка f. Gei'ja'd {гѣјад} п 2g м лов(љење) п m. Gei'ja'mmer п 2l б. pl. кукњава f, лелек m, лелекање, риданье. Gei'jau'chze {гѣјѡхце} п 2l б. pl. поскикивање, потцикивање, клицање, кликтање, покликтавање, цика f, вриска f, врштанье. Gei'jo'del {гѣјодѣл} п 2l б. pl. непрестано јодловање, запевка f, запевање. {јава f, галама f.} Gei'jo'hle {гѣјолѣ} п 2l б. pl. подвикивање, дер- Gei'ju'bel {гѣјубѣл} п 2l б. pl. = Gejauchze. ge'ka'nt {гѣкѣнт} р. р. од kennen. Ge'kei'fe {гѣкѣфѣ} п 2l б. pl. сиктање, непрестано грђење, грдња f. ge'ke'licht {гѣкѣлхт} а ѣ са чашицом. Ge'ki'cher {гѣкѣхѣр} п 2l б. pl. цѣрекање, кесерење, пригушено смејање. ge'ki'fien {гѣкифѣи} р. р. од keifen. Ge'kli'ä'li(e) {гѣклефѣ} п 2g (2l) кевкање, штектање, лавез m. Ge'kla'ge п 2l б. pl. тужакање. Ge'kla'rper п 2l б. pl. клепет(ање) m; клопаранье, клопот(ање) m; ча(н)грљање, чатртање; чекетање; цвокот(ање) m, шкљоцање. Ge'kla'tsch(e) {гѣклѣчѣ} п 2g (2l) б. pl. I. пљескање, пљесак m, тапшање. 2. торокање, брбљање, чаврљање. Ge'kle'tter {гѣклѣтѣр} п 2l б. pl. = Klettereі. ge'kle'ben {гѣклебѣн} р. р. од kleiben. Ge'kli'mper {гѣклимпѣр} п 2l б. pl. звекет(ање) m; звек f, звецкање, дрнкање, тандркање (на клавиру). Ge'kli'nge п 2l б. pl. звек(а) f m, звоњава f. Ge'kli'ngel п 2l б. pl. звоњава f, звоњење, звекет(ање) m. {звекет(ање) m.} Ge'kli'rr(e) {гѣклѣрѣ} п 2g (2l) б. pl. = klirren II, ge'klo'mmen {гѣклѡмѣн} р. р. од klimmen. Ge'klo'pfe {гѣклѡпѣфѣ} п 2l б. pl. лупњава f, лупа(ње) f, куцњава f, чука(ње) f. Ge'klu'ft(e) {гѣклуфѣтѣ} п 2g (2l) провалије f pl., пукотине f pl., крш m. ge'klu'ngen {гѣклѡнѣн} р. р. од klingen. Ge'kna'ck {гѣкнаѣк} а 2g б. pl. крцњава f, крцкање. {вх гранчица под ногама.} I Ge'kna'ck {гѣкнѣк} п 2g б. pl. пуцкарање (су- Ge'kna'tter {гѣкнѣтѣр} п 2l б. pl. пуцкање; гроктање (пушака), цактање, пуцњава f, цика f. ge'kni'ffen {гѣкнѣфѣн} р. р. од kneifen. Ge'kni'rsche {гѣкнѣршѣ} п 2l б. pl. шкргут(ање) m, шкрипа(ње) f, пошкригивање. Ge'kni'ster {гѣкнѣстѣр} п 2l б. pl. праска(ње) f, пуцкарање; шуштанье (хаљине).

Ge'knu'rr(e) {гѣкнѣрѣ} п 2g (2l) б. pl. крчање (црева); пера f, режање (пса); предене(мачке). Ge'ko'ch п 2g б. pl. варење, кухање, fat. куванција f; (и Geköch {гѣкѡхѣ} кухано јело. Ge'ko'ller {гѣкѡлѣр} п 2l б. pl. I. каукање, пуцкање. 2. бурљање (црева). 3. fig. бешњење. ge'ko'nnt {гѣкѡнт} р. р. од können. ge'ko'ren {гѣкѡрѣн} р. р. од küren, kiesen ge'kō'nt {гѣкѡрнт} а зрнаст, озрњен. Ge'ko'se {гѣкѡзѣ} п 2l б. pl. миловање, мажење. Ge'kra'ch п 2g б. pl. ломњава f, тресак m, треска f, трескање, праска(ње) f, громот m, пуцњава f. Ge'krä'chze {гѣкрѣхѣ} п 2l грака(ње) f, грактање, гака(ње) f, крештање, кречање. Ge'kra'ssel п 2l б. pl. prov. = Gerümpel. Ge'kra'tz(e) {гѣкрѡцѣ} п 2g (2l) б. pl. чешање, fat. чешаница f, гребеж m, гребање, драпање, стругање. {паци m pl.} Ge'krä'tz(e) {гѣкрѡцѣ} п 2g (2l) б. pl. от- Ge'krau'se {гѣкрѡзѣ} п 2l б. pl. кудра f. Ge'kräu'se(l) {гѣкрѡзѣ(л)} п 2l б. pl. I. кудрављење, коврчење. 2. коврча f, кудра f; ~ der Wellen јагањци m pl. {f pl., билье n.} Ge'kräu't(e) {гѣкрѡтѣ} п 2g (2l) б. pl. траве Ge'krei'sch {гѣкрѡшѣ} п 2g б. pl. дречање, дрека f, крештање, врисак m, вриска f, цика f, шкрип(њава) f. Ge'kri'tzel {гѣкрицѣл} п 2l б. pl. гребање, шкрабање, шарабатање, жврљање, дрљање, пискарање. ge'kro'chen {гѣкрохѣн} р. р. од kriechen. Ge'krö's... {гѣкрѡсѣ}: ~ader f марамична (и. опорњачка) вена; ~drüse f марамична (и. опорњачка) жлезда. Ge'krö'se {гѣкрѡзѣ} {срвн.} п 2l I. набор m. 2. марамица f (трбушна), опорњак m. 3. вештица f, жлезде f pl. (крезде). ge'kü'nstelt {гѣкунстѣлт} I р. р. од künsteln. II a (dv.) (opp. natürlich) извештачен(о), неприрод(ан) (-дно), усиљен(о). III Ge'kü'nstelte(s) {~(с)} п извештачено, неприродно, усиљено; es liegt et. Gekünsteltes in allem, was er sagt има нечега извештаченог у свему што он каже. {но љубљење.} Ge'kü'sse {гѣкѡсѣ} п 2l б. pl. љубакање, стал- Ge'la'che п 2l смејурија f, стално смејање, fat. смејаница f, смех m. Ge'lä'chter {гѣлѣхтѣр} п 2l. I. смех m, смејање; lautes (и. schallendes, donnerndes) ~ грохотан смех, урнебесан смех; ein lautes ~ erheben гласно се насмејати, прснути у грохотан смех, грохотом се насмејати, ударити у грохотан смех. 2. предмет смеха, потсмех m, fat. спрдња f; zum ~ machen исмејавати, окренути на смех; sich zum ~ machen направити се смешним; zum ~ werden постати спрдњом; zum ~ dienen служити за потсмех ge'la'den р. р. од laden. {и. за спрдњу.} Ge'la'g {гѣлак}, ~e {гѣларѣ} [нвн. *egen] п 2g, 2l I. част f, гозба f, теревенка f, пијанка f, вечеринка f. 2. fig. ins ~ hinein као мува без главе; насумце; ins ~ hinein reden говорити насумце; ins ~ hinein leben живети не хајући ни за шта. 3. слог m, слој m.

gelä'ht {гелѐт} *p. p.* и *a* од lähen.
 Ge'lä'ht|sein *n* узетост *f*.
 gella'hrt {геларт} *a* = gelehrt.
 Gella'hrtheit {геларт} [срвн.] *f* 3b = Gelehrtheit.
 Gella'lle {гелал} *n* 2l б. *pl.* тепање, шушкетање, шушљетање, натуцање.
 Gella'nde {гелѐнде} [свн.] *n* 2l пространство земљишта, земљиште (иX), предео *m*, крај *m*; abfallendes ~ земљиште које се спушта; ansteigendes ~ земљиште што се (уз)диже; hindernisreiches ~ земљиште пуно препрека, неравно (и. брежуљкасто) земљиште.
 Gella'nde...: ~aufnahme *f* снимање *n* земљишта; ~beschaffenheit *f* састав *m* земљишта.
 Gella'nder {гелендр} [срвн.] *n* 2l 1. стоборје, ограда *f*, брана *f*, браник *m*, дорука *f*, приручје, прислон *m*. 2. наслон *m* (за биљке), османлук *m*.
 Gella'nder...: ~docke *f* ☼ и ☼ стубић у оград; ~fenster *n* отвор *m* на оград (и. бранику), балконски прозор; ~säule *f*, ~säulchen *n* ст. -б(ић) у оград.
 gella'ndert {геленд} *a* са оградом, са приручјем.
 gella'ng {гелан} *impf. ind.*, gella'nge {гелен} *imperf. conj.* од gelingen.
 Gella'nge {гелен} [lang] *n* 2l подужа њива *f*.
 gella'ngen *I intr.* (s) 1. (an acc., zu dat.: до gen.) до-, приспе(ва)ти, стићи, -зати, допре-ти, допирати, досећи, -зати, доћи, -лазити; zum Abschluß ~ за-, свршити се; zum Ansehen ~ доћи до угледа, стећи углед; zur Ausfuhr ~ извести се, -озити се (роба); zur Ausführung ~ извршити се; zu Ehren und Würden ~ доћи до славе и части; zu Reichtum ~ доћи до богатства, стећи богатство, обогатити се. 2. et. an j-p ~ lassen послати (и. упутити) што кому, предати што кому. II Gella'ngen *n*, Gella'ngung *f* доспевање, доспеће, долажење, долазак *m*, приспевање, -ће, стижање.
 Gella'ppe {гелеп} *n* 2l = Gehänge 1 б ☼
 Gella'rm {гелерм} *n* 2l б. *pl.* вика *f*, граја *f*, ларма(ње *n*) *f*, бука *f*.
 Gella'ß {гелас} [срвн.; *lassen] *n* 2h 1. простор(ија *f*) *m*, одаја *f*, соба *f*, одељење; das Haus hat viel ~ кућа је пространа, кућа има много одељења; wir haben genug ~ имамо доста простора. 2. prov. jn. = Nachlaß (e-s Verstorbenen).
 gella'ssen *I p. p.* од lassen. II *a* миран, спокојан, хладнокрван, тих, равнодушан, благ, умерен. III *adv.* мирно, спокојно, хладно(крвно), благо.
 Gella'ssenheit {геласет} *f* 3b спокојство *n*, мирноћа, хладнокрвност, равнодушност.
 Gelatine {желатин} [фр.] *f* 3b б. *pl.* пиктије *n*, желатин *m*; ~kapsel *f* *phm.* желатинска чаура.
 Gella'f {гелѐф} *n* 2g 1. = Rennbahn. 2. ☼ траг *m* куд је прошла перната дивљач.
 Gella'fe {гелѐф} *n* 2l б. *pl.* стална трка *f*, трчање, трчкарање, шврхање.
 gelläufig *a* 1. лак, течан; ~es Mundwerk (и. e-e ~e Zunge) haben имати добар језик; e-e ~e Hand haben имати вешту руку, писати течно; *adv.* течно, лако; er spricht ~ deutsch

он говори течно немачки. 2. добро познат; die deutsche Sprache ist ihm ~ њему је немачки језик добро познат, он зна врло добро немачки.

Gelläufigkeit {гелѐфет} *f* 3b лакоћа, течност; окретност; durch Übung erlangte ~ вежбањем постигнута окретност; рутина; ~ im Sprechen течност у говору.

gellau'nt {гелѐнт} *a* расположен; gut ~ sein бити добро расположен, бити добре воље; schlecht ~ sein бити рђаво расположен, бити зле воље; er ist heute übel ~ он је данас рђаво расположен.

Gelläut(e) {гелѐт(е)} [срвн.] *n* 2g (2l) 1. звоњава *f*, звоњење. 2. звук *m*; unter dem ~ der Glocken звоњењем звона, уз звук звона. 3. звона *n pl.*; прапорци *m pl.* 4. ☼ лавез *m*, кевкање, штектање.

gelb {гелл} [свн.] *I a* жут; ~ machen, ~ färben (о)жутити; ~ werden (по)жутети, зажутети; sich ~ machen (о)жутити се; ~es Fieber жута грозница; ~e Rube мрква; es wird mir ~ und grün vor den Augen игра ми пред очима, врти ми се глава. II Gelb *n inv.* б *pl.*, Ge'lbe *n* жуто, жутило, жутина *f*; Gelb vom Ei жуманце. III Ge'lbe(r) {гелб(р)} *m* 9l а) жути (лице); *pol.* жути, неорганизовани; б) ☼ кулаш.

Ge'lb..., ge'lb... {гелл-}: ~ammer *f* ☼ = Goldammer; Zäugig а жутоок; Zbraun а жутомрк; ~buch *n* Жута књига *f* (француска дипломатска преписка).

Ge'lbe {гелб} *f* 3b 1. жутина, жута боја. 2. *min.* = Gelberde. 3. ☼ = Gelbsucht

Ge'lbe² {~} *n* 9l = gelb II.

Ge'lbe³ {~}, ~ {~p} *m* 9l = gelb III. [ти мало.] ge'lbeln {гелбелн} *intr.* (за)жутнути, зажуте-ge'lben {гелбелн} *I tr.* жутити, по-, на-, зажутити. II *intr.* (h, ~) и sich ~ (за)жутети. III Ge'lben *n* жућење.

Ge'lb..., ge'lb...: ~erde *f* жута земља (окер), жутина; Zfarbig а жуте боје; ~fink *m* ☼ жутоволка *f*; ~flosser *m* жутоперка *f*; Zfüßig а жутоног; ~gießer *m* медоливац, ливац меди (и. бронзе, месинга); ~gießer|waren *f pl.* ствари од меди (и. месинга, бронзе); месингане (и. бронзане) ствари; Zgrau а жутосив; Zgrün а жутозелен; ~guß *m* месинг; ~heit {гелпхет} *f* 3b = Gelbe; Zhaarig а жутокос; ~holz *n* рујевина *f*, руј *m*, жута трешчица *f*; ~holz|baum *m*, ~holz|sumach *m* ☼ = Färberbaum; ~kopf *m*; а) жута (плава) глава; б) ☼ жуња *f*; ~kraut *n* ☼ = Färberginster; ~kupfer *n* жути бакар *m*, месинг; Zicht {гелбѐхт} *a* (dv.), Zlich {геллѐхт} *a* (dv.) жућкаст(о), жућкаст(о), нажут(о); Zlich|braun а жућкастомрк; Zlich|grün а жућкастозелен; Zlich|weiß а жућкастобео; ~ling {геллпн} *m* 2g: а) жутко, жутоња (код животиња); б) ☼ = Goldammer; c) ☼ = Pirol; d) ☼ млечњаја *f*; ~machen *n* жућење; ~macher *m* жутилац; ~rand *m* ☼ пливач, гњурац; Zreif а жут и зрео; Zrot а жутоцрвен; ~schecke *m* ☼ белац са жути м пегама; ~schnabel *m* а) жутокљунац, млада

птица *f*, *b*) *fig.* жутокљунац, зелен човек, полетарац; *z*schnabelig *a*, *z*schnäbelig *a*) жутокљун; *b*) *fig.* жутокљун, неискусан; ~ sehen *n* *f* жутовидост *f*, ~sucht *f* *f* жутица; *z*süchtig *a* жутичав, бољестан од жутице; ~ veigelein {~фиг-гладн} *n* 21 *z* жути шебој *m*; ~ werden *n* жућење; ~ wurz(ell) *f* *z* зердешан *m*, куркума.

Geld {гелт; *hom.* gelt} {сви} *n* 2с 1. а) новац *m*, новци *pl.*, папе *f* *pl.*, *b*) новац *m*, новци *m* *pl.*, врста *f* новаца, монета *f*; *er* hat ~ wie Heu (и. *wie* Mist) има новаца (и. *пара*) као плеве; *nicht* bei ~ *se* sein немари *pārā*, *fam.* танко свирати; *es* ist kein ~ unter den Leuten нема новаца у људи; *bar(es)* ~ готов новац; *für* bares ~ spielen играти у готов новац; *das* ist so gut wie bares ~ то вреди као и готов новац; *et.* zu ~ *se* machen уповијети -авати што; *er* macht alles zu ~ *se* њему новац иде са свих страна, он на свему зарађује; ~ regiert die Welt новци говоре, а уста спрдају; ~ öffnet alle Türen новац и гвоздена врата отвара; *kein* ~, *keine* Ware трак пара — трак чаша; ти мени папе, ја теби робу; *für* ~ *tut* man alles новцем се теби све постићи; *klein(es)* ~ ситан новац, ситнина *f*, сита, ситниш; *falsches* ~ лажан новац. 2. папе *f* *pl.*, богатство, благо, имање, приходи *m* *pl.*; *die* öffentlichen ~ *er* (*veruntreuen*) (проневерити) државни новац (и. државну имовину); *hat* sie ~? има ли она *pārā* (и. имања)?; ~ und Gut haben имати имања; *er* hat keinen Pfennig Geld он нема ни марјаша; *es* sich viel ~ *kosten* lassen потрошити много *pārā*; ~ *nehmen*, *wo* man *es* findet узимати где стигне, -у; *das* ist nicht mit ~ zu bezahlen то се не да ничим платити; *von* s-m ~ *se* leben живети од свог имања, живети о свом трошку; *zu* s-m ~ *se* kommen повратити своје имање, повратити се; ~ *macht* dreist кад имаш папе, имаш и смелости, ~ *macht* nicht glücklich није сва срећа у богатству.

Ge'ld..., **ge'ld...** {гелт-}: новчани, у новцу, новца (*gen.*). ~adel *m*: а) купљено племство *n*; *b*) = ~aristokratie; ~angebot *n* новчана понуда *f*; ~angelegenheit *f* новчани посао *m*, новчана ствар; ~anlage *f* улог *m* (и. улагање *n*) новца; ~anleihe *f* зајам *m*; ~anstalt *f* новчани завод *m*; ~anweisung *f* *z* упутница; ~aristokratie *f* новчана аристократија; *z*arm *a* без новца, неновчан, оскудан у новцу; ~armut *f* оскудица у новцу, несташница новца; ~aufwand *m* = ~ausgabe; ~ausfuhr *f* извоз *m* новца; ~ausgabe *f* новчани издатак *m*, трошак *m*; ~auslieferungs/schein *m* *z* при-знаница *f* на предати новац; ~bedarf *m* а) потреба *f* новца; *b*) потреба у новцу; *ich* habe m-n ~bedarf имам новца колико ми је потребно; *z*bedürftig *a* потребит у новцу; ~begier(de) *f* = ~gier; *z*begierig *a* = *z*gierig; ~beitrag *m* новчани прилог; ~belohnung *f* новчана награда, награда у новцу; ~betrag *m* износ своте (новца); ~beutel *m* а) = ~sack; *b*) = ~börse; ~beutel/frage *f* новчано питање *n*; ~bewilligung *f* одобравање -ење *n* новца

(и новчаних средстава); ~börse *f* кеса, новчаник *m*; ~brief *m* *z* новчано писмо *n*; ама-нетно писмо *n*; ~brief/träger *m* *z* разносач новчаних писама; ~buße *f* = ~strafe; ~durst *m* = ~gier; ~einnahme *f* примање *n* (новца); ~einnahmer *m* прималац новца, наплаћивач новца; ~entschädigung *f* новчана накнада, отштета; ~entwertung *f* обезвредивање -ење *n* новца; ~erhebung *f* примање *n* (новца).

Ge'ldern {гелд-рн} *n* *z* 8g Гелдери *m* (покра-јина у Холандији).

Ge'ldes/wert {гелдес-в-рт} *m* вредност новца, нов-

Ge'ld..., **ge'ld...**: ~erpresser *m* = Erpresser; ~erpressung *f* = Erpressung; ~erwerb *m* стицање *n* новца; ~forderung *f* потраживање *n* у новцу, новчано потраживање *n*; *z* fressend *a* што гута (и. прождире) новац, врло скуп; ~geschäft *n* новчани посао *m*; ~geschenk *n* поклон *m* у новцу, новчани дар *m*, дар у новцу; ~gier *f* грамжљивост за новцем, грамжљивост, среброљубље *n*, среброљуби-вост, похлепност (и. лакомост) за новцем; *z*gierig *a* грамжљив (и. лаком) за новцем, среброљубив; ~gierige(r) *s* грамжљивац-ница за новцем, среброљубац-ница; ~gurt *m*, ~gurte *f*, ~gürtel *m* = ~katze; ~handel *m* *z* мењачница *f*, банка *f*; ~händler *m* мењач, банкар; ~heirat *f* женидба (и. удаја) новаца ради; ~hilfe *f* новчана помоћ; ~hunger *m* = ~gier; *z*hung(e)rig *a* = *z*gierig; ~institut *n* новчани завод *m*; ~jude *m* лихвар, зеленаш; ~kasse *f* каса за новац, каса сандучара; ~kästchen *n* касица *f*; ~kasten *m* каса (обезбеђена од пожара); ~katze *f* хемер *m*; ~kiste *f* сандук *m* за новац, каса сандучара; ~klemme *f* новчана незгода (и. неприлика), новчана прпа; ~krise *f*, ~krisis *f* новчана криза; ~kurs *m* *z* тецај (и. курс) новца; ~kurs/zettel *m* *z* листа *f* тецаја (и. курса) новца; ~leute *m* *pl.* финансијери *m* *pl.*, банкар *m* *pl.*; ~lich {~kassisch} *adv.* новчано; ~losigkeit *f* = ~mangel; ~macher *m*: а) који гледа да на сваки начин заради новац; *b*) = Falschmünzer; ~makler *m* *z* берзански посредник, сензал, каматник; ~mangel *m* оскудица у новцу, новчана оскудица *f*, беспарица *f*; ~mann *m* (*pl.* ~leute) капиталиста, финансијер, банкар; ~markt *m* *z* новчано тржиште *m*; ~mensch *m* *fam.* = ~mann; ~mittel *n* *pl.* новчана сред-ства; ~münze *f* метални новац *m*; ~not *f* о-скудица у новцу, беспарица; ~paket *n* *z* новчана пошиљка *f*; ~posten *m* свота *f* новца; ~preis *m* цена *f* новца (при мењању); ~prel-lerei *f* = ~schneiderei; ~protz *m* *fam.* = ~mann; ~quelle *f* новчани извор *m*; *z*reich *a* новчан, пун пара; ~rente *f* = Rente; ~sache *f* = ~angelegenheit; *in* ~sachen hört die Ge-mütlichkeit auf братство за брагство, сире-ње за папе; ~sack *m* кеса *f* (за новац; пуна новаца); ~schale *f* чанак *m* за (метални) но-вац; ~schein *m* новчаница *f*, банка *f*; ~schin-der *m* зеленаш, гуликожа; ~schneider *m* ва-ралица *f*, каишар, мамипара *f*; ~schneiderei *f* каишарење, измамљивање -ење новца; ~schrank *m* гвоздена каса *f*, ~schrank knacker

m обичај каса; ~schuld *f* новчани дуг *m*, дуг у новцу; ~sendung *f* новчана пошиљка; ~sorten *f pl.* врсте новца; ~spende *f* = ~geschenk; ~spiel *n a*) игра *f* у новца, коцкање. **b)** мноштво новца; ~spind *n* (аус. само *ni*) = ~schrank; ~stock *m a*) кутија *f* за прибирање новца; **b)** капитал, готов новац; ~stolz *a* горд на своје паре; ~stolz *m* гордост (и. охолост) због свога богатства; ~strafe *f* новчана казна, глоба; е-е ~strafe auferlegen (и. mit ~strafe belegen) казнити глобом; ~stück *n* комад *m* новца, новац *m*, пара *f*; ~sucht *f* = ~gier ~süchtig *a* = ~gierig; ~summe *f* свота новца; ~surrogat *n* новчани сурогат *m*, допуски новца *m*; ~täschchen *n*: **a)** кесица *f* за новце; **b)** мали новчаник *m*, ~tasche *f* џеп *m* за новац; новчаник *m*, кеса за новце; буђелар *m*; ~tisch *m* сто за бројање новца; ~umlauf *m* новчани оптицај, оптицање *n* новца; ~umsatz *m* новчани промет *m*; ~unter-schlagung *f* утаја (и. проневера) новца; ~unterstützung *f* новчана потпора; ~verkehr *m* = ~umsatz; ~verlegenheit *f* натежање *n* с новцем. новчана прпа, новчане неприлике *f pl.*, in ~verlegenheit sein натежати с новцем, бити у новчаним неприликама, бити у новчаној прпи; ~verlust *m* губитак у новцу; ~verpraß *m*, ~verprassung *f* = ~verschwendung; ~verschwender(in) *f* *m* расипник -ца (новца), *fam.* трошачија; ~verschwendung *f* расипање (и. проћердавање) *n* новца, трошење немилнице; ~vorschuß *m* новчанипредујам, новчана аконтација *f*; ~wage *f* кантар за мерење металног новца; ~wechsel *m* мењање *n* (и. промена *f*) новца, мењачница *f*; ~wechsler *m* мењач, † сараф. ~wechsler-geschäft *n* мењачница *f*; ~wechsler laden *m* мењачница *f*; ~wert *m* вредност *f* новца, новчана вредност *f*; ~wesen *n* новчарство, финансије *f pl.*; ~wirtschaft *f* новчана привреда; ~wucher *m* лихварење *n*, зеленашење *n*; ~wucherer *m* зеленаш, лихвар, каишар; ~zähler(in) *f* *m* бројач -ица новца; ~zins *m* камата *f* од новца (и. готовине); ~zulage *f* новчани додатак *m*

Gelecke {глек} *n* 2l б. *pl.* 1. лиза(ка)ње, лискање. 2. *fam.* лизање, љубакање

Geleckeheit {глекхейт} *f* 3b б. *pl.* *pl.* *pl.* мазност, углађеност (боја)

Gelee {жле} {фр.} *n* *pl.* пиктије *f pl.*, дрхталица *f*, хлад(и)етина *f*

Geleige {глет} *n* 2l 1. б. *pl.* сталноношење (јаја), насађивање. 2. са *pl.* **a)** руковет *f*. **b)** потопљеница, положеница (лоза)

gelegen {глеген} {сврн.} *p. p.* од liegen; ~sein = liegen. 1. који лежи, који се налази положен(о); nach der Straße ~ који лежи према улици; који гледа на улицу; nach Süden ~ који лежи према југу; schön ~es Zimmer соба са лепим положајем. 2. згодан, подесан, прикладан, сруке, благовремен; е-п ~en Ort wählen изабрати згодно (и. подесно) место; zu ~er Zeit у добар час, у згодно време; das kommt mir recht ~ то ми долази врло згодно; kommen wir ~? да нисмо дошли у незгодан

час? 3. es ist mir daran ~ (и. mir ist daran ~) стало ми је до тога; es ist mir nichts daran ~, daß... (об...) није ми стало до тога да..., (што..., да ли...), es ist jedermann daran ~ свакоме је стало до тога

Gelegenheit {хелет} {сврн.} *f* 3b 1. прилика; ~geben, zu... пружити -ати прилику да...; j-m ~ zu et. *idul* geben пружити -ати прилику кому за што; sich der ~ bedienen (и. die ~ benutzen) искористити прилику; bei (günstiger) ~ (згодном) приликом; die ~ im Fluge erhaschen уграбити прилику. 2. прилика, начин *m*, згода, пригода, случај *m*; durch welche ~ werden Sie es mir schicken? којом приликом (и. како) хете ми то послати?; bei ~ кад се укаже прилика (и. згода), пригодом, приликом; згодом; bei allen ~en сваком приликом (и. згодом); bei der (и. dieser) ~ том приликом. 3. nach ~ der Umstände према приликама. 4. просторија, одељење *n*, alle ~en des Hauses kennen знати све кутове у кући 5. пузник *m*, заход *m*.

Gelegenheits... {гелетс...} ~dichter *m* пригодни песник; ~erfolg *m* случајан успех; успех према приликама; ~gedicht *n* пригодна песма *f*; ~kauf *m* пригодна (и. случајна) куповина *f*; ~macher(in) *f* *m* подводач(ица); ~rede *f* пригодни говор *m*, пригодна беседа; ~schritt *f* пригодан спис *m*, ~stück *n* пригодни комад *m*, ~verkauf *m* случајна (и. пригодна) продаја. {legentlich} *f*

gelegenheitlich {гелегенхейтlich} *† a* = *ge* *f*

gelegenlich {гелегенlich} *l a* згодан, пригодан, случајан. *ll adv.* приликом, пригодно, пригодом, згодом, (згодном) приликом, када се укаже прилика, случајно, узред; ~e-г Sache приликом чега 2. *♂* = gelegen 2.

gelehrig {гелериг} *a* {lehren} поучљив, који лако учи (и. схвата) {схватљивост.}

Gelehrigkeit {гелерикет} *f* 3b поучљивост, лака

gelehrsam {гелерсам} *a* = gelehrig.

Gelehrsamkeit {гелерсамкет} *f* 3b 1. ученост, научна спремноост. 2. = Wissenschaft

gelehrt {гелерт} {сврн.} *l a* 1. учен, учеван, научен, научно изображен, књижеван; die ~e Welt учени свет, научници; sehr ~ davon sprechen говорити врло учено о томе. 2. *fig. fam.* ~es Haus мајдан *m* учености. 3. учен, ситничарски 4. упознат (са чиме), пуноћен (у што) *ll* **Gelehrte(r)** {гелерт(е)} *s* 9l в. тамо

Gelehrten... {гелертен...} ~bank *f* 2f клупа научника (и. књижевника); ~dünn *m* научничка надувеност (и. надутоост, таштина) *f*; ~feind *m* непријатељ научника (и. књижевника), ~freund *m* пријатељ научника (и. књижевника); ~innung *f* = ~stand *b*; ~lexikon *n* речник *m* научника; ~republik *f* научнички свет *m*, ~schule *f* класична (и. хуманистична) гимназија; ~stand *m*. **a)** научништво *n*, учењаштво; **b)** научнички staleж, научници; ~tum {гелертнтум} *n* б. *pl.* **a)** = ~stand *b*; **b)** (на)учењаштво; ~verein *m* учено друштво *n*; ~volk *n*, ~welt *f* = ~republik; ~wesen *n* књижевност *f* и наука *f*, ~zunft *f* = ~stand *b*. **Gelehrte(r)** *s* 9l научник, -ца, (на)учењак, -а.

књижевник, -ца; es ist noch kein ~ vom Himmel gefallen нико се није научен родио; ~n ist gut predigen добрим слушаоцима не треба много објашњавати

Gele'hrtheit {гелертхѣт} f 3b = Gelehrsamkeit.

Gele'ier {гелѣир} n 2l б pl. верглање, дркање, тандркање, fig. монотонно свирање; монотона декламација f; immer das alte ~ увек стара песма

Gele'ise {гелѣиз} [срвн. (свн. leisa): лат. lira] n 2l 1. коловоз m, колосек m (и fig.), бразда f, колотечина f. 2. = Spurweite. 3. ☼ и ☼ колосек m, пруга f. 4. fig. im (alten) ~ bleiben остати у старом колосеку; aus dem ~ kommen изићи из колосека; wieder ins ~ kommen ући опет у колосек, вратити се у колосек (и. у редовно стање); et. aus dem ~ bringen извести што из колосека; et. wieder ins ~ bringen (по)вратити што у колосек, довести што у право стање.

Gele'ise... {гелѣиз-}: ~breite f ширина колосека, ~sperrung f препрека на колосеку, сметња у саобраћају

Gele'is... {гелѣис-}: ~kreuzung f укрштање n колосека; ~netz n мрежа железничких пруга.

Gele'it(e) {гелѣит(е)} [срвн. *lelen] n 2g (2l) 1. праћење, прављење друштва, испраћај m, отпраћање, пратња f, спровод m, j-m das ~ geben (ис)пратити кога. nehmen Sie das ~ mit! извините што Вас не могу пратити (и што не могу поћи с Вам). 2. пратња f, пратиоци m pl. стража f; freies (и. sicheres) ~ безбедан пролаз, persönliches и. lebendiges ~ (лична) пратња, пратиоци; totes ~ = Geleitsbrief. 3. праћење, спровођење, спроводарина f; спроводнички уред

gele'iten [свн.] I tr. пратити, от-, испратити, правити друштво, одвести, -одити, (с)провести, -одити, пропраити, -ати II Gele'iten n = Geleit(e) I.

Gele'iter (in f) m пратилац, -ља, спроводник, -ца.

Gele'it(s)... {гелѣит(с)-}: ~brief m а) спроводно писмо n, спроводница f, објава f; б) ☼ спроводна листа f, пропратница f; ~gebiet n област f кроз коју је обавезна пратња, ~geld n. ~gerechtigkeit f спроводарина f; ~mann m 2a = Geleiter; ~schein m = ~brief; ~schiff n ☼ брод пратилац (и: спроводник) m. ~stern m ☼ пратилац, звезда пратилица f; ~zettel m = ~brief; ~zoll m = ~geld; ~zug m пратња f.

Gele'nk' {геленк} [срвн. *lenken] I n 2g 1. ☼, ☼ зглоб m, зглавак m. 2. чланак m, глежањ m, прегиб(ао) m, (з)гиб m; sich den Arm aus dem ~e fallen ишчашити руку у паду; der Arm ist aus dem ~e рука је ишчашена; fig. dieser Mensch hat keine ~e овај је човек крут (и незграпан) 3. ☼ колено, коленице, ☼ зглавак, део удова или пипака. 4. ☼ зглоб, ставак; карика f. II gele'nk² [нвн.] a = gelenkig 2

Gele'nk... {геленк-}. ~band n. а) ☼ зглобна жила f; б) ☼ шарка f; ~bruch m ☼ прелом у зглобу; зглобни прелом; ~drüse f ☼ зглобна жлезда; ~entzündung f ☼ запаљење n (и. упала) зглоба (и. зглавка); ~fläche f зглобна по-

вршина; ~flüssigkeit f = ~wasser; ~fügung f ☼ зглоб m, ~geschwulst f зглобни оток m, ~gicht f зглобобоља, ~grube f зглобна јамица, ~haut f позглобница, зглобна покожица; ~heit {геленкхѣт} f 3b гипкост; ~höhle f зглобна дупља.

gele'nkig {геленкѣх} a 1. чланковит, зглавак; колен(ч)аст, са коленцима. 2. и gelenk са покретним зглобовима; fig. савитљив, гибак, окретан, adv гипко, савитљиво, окретно Gele'nkigkeit {геленкѣт} f 3b гипкост, савитљивост, окретност

Gele'nk...: ~kapsel f ☼ зглобна чаура f; ~kette f ланац m на зглобове; ~knorpel m зглобна рскавица f; ~mann m = Gliedermann; ~planne f ☼ зглобна чашица, ~puppe f гипка (и. покретна) лутка; ~rheumatismus m f реуматизам у зглавковима, зглобни реуматизам, ~salt m = ~wasser, ~schmerz m f бол у зглобовима, зглобни бол; ~schmiere f = ~wasser, ~steifigkeit f укоченост зглоб(ова), ~stück n чланак m, ~wasser n зглобна маст f, зглобни маз m; ~wassersucht f зглобна водена болест

gele'rnig {гелернѣх} a ☼ = gelehrig.

Gele'se n 2l б. pl 1. стално читање, fam. читанција 2. сноване, навијање

gele'sen {гелезн} p. p. од lesen.

Geleu'chte n 2l б. pl 1. светљење, осветљење, -авање 2. светиљке f pl

ge'lie(r)n {гелѣ(р)н} m (и) дерати се, сважати се, завијати = beifern I

Gele'ichter {гелѣхтер} [свн., lehtar] n 2l барга f, сојтарија, фајта f, врста, сорта; die Leute seines ~s људи његове фајте; solches ~ оваква врста људи; ich kenne das ~ познајем ја сојтарију; Leute von gleichem ~ људи исте барге

gele'iben {гелѣибн} m (и) ☼ = belieben.

gele'ibig {гелѣибѣх} a ☼ = beliebig.

Gele'ibte(r) {гелѣит(р)} m, Gele'ibte {гелѣитѣ} f 9l 1. драг(и), -а, драго n, љубљени, -а, вољени, -а, драган, -а, љубазни, -ца, јаран, -а, милосни, -ца 2. просак, женик

Gele'ibtheit {гелѣитхѣт} f 3b, Gele'ibt|werden n љубљеност f, вољеност f

gele'ihen {гелѣин} p. p. од leihen

gele'ind {гелѣинт} I a 1. (opp. hart) мек; ~es Leder мека кожа. 2. (opp. heftig) благ; слаб; beim ~en Feuer на тихој ватри; ~es Fieber лака грозница; ~e Kälte умерена хладноћа; ~ere Saiten aufziehen спустити глас; in e-m ~eren Ton reden спустити свој глас; um das ~este Wort (и. den ~esten Ausdruck) zu gebrauchen; ~e(stens) gesagt благо речено, најблаже речено. II adv. благо; j-n ~ behandeln, ~ mit j-m verfahren поступати благо с киме (и. према коме); ~e strafen благо казнити.

gele'inde {гелѣинд} a (dv.) = gelind.

Gele'indheit {гелѣиндхѣт} f 3b, Gele'indigkeit {гелѣиндѣхѣт} f 3b мекост; благост.

gele'ingen {гелѣинг} [свн.] I n (s) 12b испасти -дати за руком, поћи за руком, ићи од руке, напредовати, успевати; imp. es gelingt mir (dir итд.), das zu tun успео сам (си)

у томе; полази ми (ти) за руком да то урадим (урадиш); endlich ist es ihm gelungen, zu... *inf.* најзад је успео да... *praes.*; das ist ihm übel gelungen није му то пошло за руком; ihm gelingt nichts ништа му не иде од руке; es ist unseren Bemühungen nicht gelungen ни смо успели својим трудом. II *gelu'ngen* *p. p.* и *a* 1. успео, успели; gelungenes Werk успело дело. 2. изврстан, одличан, сјајан, дивота; das ist wirklich gelungen е то је дивота; ihr sahet alle vier gelungen aus дивно сте изгледали сва четворица (све четворо). III *Geli'ngen* *n* испадање (и. полагање) за руком, успех *m*, успевање, напредовање.

Gelli'spel {гелиспел} *n* 2l б. *pl.* жамор *m*, жубор *m*, шапат *m*.

gelli'tten {гелитен} *p. p.* од *leiden*.

gell {гел} *a* оштар, продиран, пискав.

gellen {гелен} [свн.] I *intr.* (h) 15a 1. оштро (и. продирно, пискаво) одјекнути-ивати. 2. орити се, трештати; er schreit, daß mir die Ohren ~ дере се да ми звони у ушима. II ~d *p. pr.* и *a* = *gell*; (in ein) ~des Gelächter (ausbrechen) (прснути у) грохотан смех.

gellig {гелѝх} *a* ✕ тврд, чврст, једар.

gello'ben [свн.] I *tr.* свечано обећа(ва)ти, заветовати се, заверити се, зарећи се, обетовати; eidlich ~ под заклетвом обећати, заклету се; sich (dat.) heilig ~, zu... заветовати се да... *praes.*, свечано се зарећи да... *praes.*; bibl. das Gelobte Land обећана (и. обетована) земља. II *Gello'ben* *n*, *Gello'bung* *f* = *Gelöbnis*.

Gelö'bnis {гелопниѝс} *n* 2h¹ завет(овање *n*) *m*, зарицање, обећање, тврда вера *f*.

gelo'cht {гелохт} *a* *p. p.* и *a* од *lochen* бушен, из-, пробушен.

*Gello'ck(e)*¹ {гелок(е)} [Locke] *n* 2g (2l) б. *pl.* 1. коврчање, кудрављење, увијање, гргурање. 2. увојци *m* *pl.*, кудрава коса *f*.

*Gello'ck(e)*² {~} [locken-] *n* 2g (2l) б. *pl.* 1. мамљење, примамљивање, вабљење *n*, вапкање. 2. вапка *f*, пиштаљка којом се маме птице.

*gelo'ckt*¹ {гелокт} [Locke] *a* коврчав, уковрчен. *gelo'ckt*² {~} *p. p.* од *locken*².

gelo'gen {гелоген} *p. p.* од *lügen*.

Gello's *n* ♂ балеге *f* четвороножаца.

Gelö'te {гелот} *n* 2l б. *pl.* лем(љење *n*) *m*

Ge'lse {гелз} аус. *f* 3b ♂ комарац *m*.

*gelt*¹ {гелт; hom. Geld} [скраћено 3 л. *sg.* *praes. conj.* од *gelten*] *int.* је ли? зар не? је л'?

*gelt*² {гелт} [свн.] I *a* јалов; ~es Vieh јалова стола.

Ge'te {гелт} *f* 3b крављача, музлица, каблица, кабао *m*.

*gelt'en*¹ {гелтен} [свн.] 12c I *intr.* (h) 1. вредети; die Sache gilt mir viel (wenig) ствар за мене много (мало) вреди; das gilt nichts bei mir то не вреди ништа за мене (и. у мојим очима); das Getreide gilt jetzt wenig жито сада мало вреди; was gilt der Weizen? пошто жито? 2. вредети, бити у оптицају, важити, ваљати; als Gesetz (Regel) ~ важити као закон (правило); dein Freund soll ~, das ist ein Ehrenmann ала вера твој пријатељу, то је човек!; alle

Vorteile ~ сва предимства важе; das gilt nicht то не важи; der Vertrag gilt nicht уговор не важи; et. ~ lassen допу[с]тити-штати, признавати, уваж[авати]-ити; j-s Gründe ~ lassen уважити чије разлоге; wenn wir auch die Voraussetzung ~ lassen, daß... ако и прихватимо претпоставку да...; das laß ich ~! добро! пристајем!; gilt! важи! 3. вредети, имати вредности, имати угледа, уживати велик углед; er gilt viel он ужива велик углед; sein Wort gilt viel његова реч много вреди, *fam.* његова се реч једе; viel bei j-m ~ много вредети код кога, уживати код кога особит углед; der Prophet gilt nicht(s) in s-m Vaterlande нико није постао пророком у својој земљи. 4. für (и. als) et. ~ важити као, значити, убројавати се; für e-n klugen Mann ~ важити за паметног човека, важити као паметан човек. 5. von j-m ~ важити за кога; dasselbe gilt auch von ihm исто то важи и за њега; was von dir gilt, gilt eben gerade auch von mir што важи за тебе важи исто тако и за мене; што се може рећи о теби (за тебе), може се потпуно применити и на мене; dasselbe gilt für исто то важи за. 6. j-m ~ бити кому, вредети кому, бити пречи кому, више статистику до; mir gilt Ehre mehr als das Leben мени је више стало до части но до живота; das gilt mir gleich то ми је свеједно. 7. j-m ~ односити се на кога, смерати на кога, тичати се кога; die Bemerkung gilt dir ова замерка тиче се тебе (и. односи се на тебе); ова се примедба тиче тебе. II *imp.* es gilt: 1. а) добро! пристајем! б) ♂ нека буде, не противим се; c) то је збиљски; wenn es gilt кад треба; кад је потребно; hier gilt's! сада треба (учинити)! сада је тренутак. 2. es gilt, zu... *inf.* треба да...; ваља да ради се о томе да...; hier gilt es, Mut zu zeigen овде ваља показати храбрости, ово је тренутак када ваља бити храбар; es gilt e-n Versuch ваља учинити покушај (и. опит); hier gilt es, zu handeln овде ваља радити (и. делати). 3. es gilt das Ihr (и. Ihnen das) Leben ту се ради о Вашој глави, тиче се Вашег живота; у питању је Ваш живот; was gilt's? was gilt die Weite? у шта да се (оп)клађимо?; (у игри) es gilt alles у све (што је уложено). 4. gilt's mir? односи ли се то на мене? је ли мени то намењено? III ~d *p. pr.* и *a.* das ~de Recht право које важи, уобичајено право; ~d machen прибавити вредност (*acc.*: *dat.*), прибавити важност (*acc.*: *dat.*), доказати; er weiß sich ~d zu machen он уме да прибави себи важност (и. вредност), *fam.* он уме да се продаје; sein Recht ~d machen истицати своје право; seine Rechte wieder ~d machen понова истаћи своја права. IV *Ge'ten*¹ *n* = *Geltung* *f*.

gelt'en {гелтен} *tr.* (у)јаловити = kastrieren. *Ge'tend* [machung] {гелтентмахун} *f* 3b прибављање *n* важности (и. вредности), истицање *n* права (на нешто), доказивање (и. утврђивање) *n* ваљаности. [рилац]. I

*Ge'ter*¹ {гелтер} *m* 2l платац (дужник и пове-)

Gelter² {гелт-р} *m* штројач.

Ge'lt... {гелт-} ~kuh *f* јалова кржава, јаловица, ~ling {гелтлин} *m* 2g јуне (једногодишње теле); ~schaf *n* јалова овца *f*, јаловица *f*, ~schwein *n* јалова крмача *f*; ~tler *n* јалова кошута *f*.

Ge'ltung {гелтун} *f* 3b 1. вређење *n*, вредност, важење *n*, важност, ваљаност; *et. in* (и. *zur*) ~bringen = geltend machen; diese Gesetze haben ~ови закони важе; *zur* ~kommen; sich (*dat.*) ~verschaffen прибавити себи важност (и. уважење); dem Gesetze ~verschaffen прибавити важност закону; außer ~sein не важити више, бити ван опција. 2. ~e-r Person углед (и. добар глас) неке личности. [gebiet *n* област *f* важења]

Ge'ltungs... {гелтунс-} ~bereich *m* и. *n*, ~

Gelü'bde {гелу'бде} {свн.} *geloben *n* 2l 1. = Gelöbnis. 2. завет *m*; ein ~tun (и. ablegen) заветовати се, завет учинити, зарећи се, -ицати се, заверити се, -авати се; sein ~erfüllen испунити свој завет. [заветница.]

Gelü'bde...: ~opfer *n* заветна жртва *f*, жртва

gelu'ngen {гелунг} = gelingen II.

Gelü'st(e) {гелу'ст(е)} {свн.} *n* 2g (2l) похлепа (и. пожуђа) *f* (nach *et. dat.* за чим), похота *f*, прохтев *m*, жеф *m*; s-e ~befriedigen задовољити своје прохтеве; nach j-m (e-r Sache) ein ~haben (похлепно) жудети за ким (за чим).

gelü'sten {гелу'стен} {свн.} I *imp.*, *intr.* (h) 1b es gelü'stet mich (и. mir) nach *et. (dat.)* и. e-r Sache (*gen.*) лично ich gelü'ste nach *et.*, ich lasse mich nach *et.* ~жудим за чим, горим од жеље за чим, срце (и. душа) хоће ми нешто, похлепан сам на то; er tut, was ihn gelü'stet он ради што му се прохте; bibl. laß dich nicht ~deines Nächsten Weib! не пожели жену ближњег свог; *tr.* sie lieben dich nicht, sie ~dich они те не воле, они осећају похоту (и. прохте) за тобом II Gelü'sten *n* = Gelüst.

gelü'stig {гелу'стих} *a* = lustern.

Ge'lze {гелц} *f* 3b још јалова крмачица; јалова

gel'zen {гелцин} = gelten². [крмача.]

Ge'lzer {гелц-р} *m* = Gelter

ge'mach¹ {гемак} {свн.} I *a* (dv.) угодан (-но), згодан (-но), комотан (-но), тих (-о), благ (-о); (само *adv.*) лагано, полако, мало по мало; (nur) ~! (само) полако (и. лагано)! лакше!

Ge'mach² {~} {свн.} *n* 2a (2b и 2g) 1. одаја *f*, просторија *f*, соба *f*; die königlichen Gemächer краљеве одаје; heimliches ~ нужник, заход. 2. ~спрат *m*, dreier ~hoch на три спрата. 3. готово † *b. pl.* = Gemächlichkeit.

Ge'mach(e) {гемак(е)} *n* 2g (2l) = Machen, Macherei, Machwerk.

ge'mächlich {гемехлѝх} {свн.} I *a* 1. угодан, неузмираван, ничим неремећен, ненапоран. ~es Leben угодан живот 2. рахатан; који воли угодност (и. удобност) II *adv.* 1. угодно, удобно; ~leben угодно живети, ~wohnen удобно становати 2. полако, лагано, (по)најлак, натенане [ност, лагодност.]

Ge'mächlichkeit {гемехлѝч-кѝт} *f* 3b угодност, удоб-

Ge'mächt(e) {гемехт(е)} {свн., свн.} *n* 2g (2l)

1. *par.* она работа *f*, она мука *f* (= Genitalien). 2. готово † = Machwerk.

Ge'mächtheit {гемächtхѝт} *f* 3b извештаченост, усиљеност, неприродност.

Ge'mahl {гемал} {свн.} *m* 2g, ~in {~ин} *f* 3c (узв. ст. *n* 2g за *f*) супруг, -а, муж, жена, војно *m*, љуба *f*.

ge'mahlen {гемален} *p.p.* од mahlen. [брак *m*.]

Ge'mahlschaft {гемалсхѝфт} *f* 3b супруштво *n*.

ge'mahnen {свн.} I *tr.* 1. j-n an *et. (acc.)* ~опом[е]нути-мињати кога на што, потсе[ти]ти-хати кога на што. 2. ~изгледати, чинити се; es gemahnt mich (и. mir) чини ми се; рекао бих. [*m*, *fig.* слика *f*, опис *m*.]

Gel'mäl'de {гемелдѝ} {свн.} *n* 2l слика *f*, живопис

Gel'mäl'de... {гемелдѝ-} ~ausstellung *f* изложба слика; ~galerie *f* галерија слика; ~händler *m* трговац (са) сликама; ~sammlung *f* збирка слика; [gung.]

Ge'mäng {геман} *n* 2g ~ = Gemenge, Men-

Ge'mänsche {геманшѝ} *n* 2l *b. pl.* *jam.* брљаница *f*, стално брљање, мешање. [тар *m*.]

Ge'märkung {гемаркунг} *f* међа, међашница, граница; ха-

ge'mä'ß {гемес} {свн.} *a* саобразан, сходан; *adv.*, *prp.* са *dat.* саобразно, сходно, према, по; dem Befehl ~сходно наредби, према заповести.

Ge'mä'ß- {~} *n* 2g мера *f*, в. Maß(gefäß).

Ge'mä'ßheit {гемесхѝт} *f* 3b сагласност, саобразност, сходност; in ~Ihrer Befehle по Вашим наређењима, према Вашим заповестима.

ge'mä'ßigt {гемесѝхт} I *p.p.* од mäßigen *a* (dv.) умерен (-о). II Ge'mä'ßigte(r) {~(р)} *s* 9l умерен/и, -а, умерењак, -а.

Ge'mä'Bregelte(r) {гемасрегелт(р)} *s* 9l дисциплински кажњен/и, -а.

Ge'mäu'er {гемдѝр} *n* 2l 1. = Mauerwerk 2. altes (и. verfallenes) ~зидине *f* *pl.*, развалине *f* *pl.*, рушевине *f* *pl.*

Ge'mau'schel {гемашѝл} *n* 2l *b. pl.* чивутарење, говор *m* (и. заношење) по чивутски.

Ge'mecker {гемек-р} *n* 2l мекет *m*, врека *f*, вречање, века *f*, векетање *n*

ge'mei'n {свн.: лат. communis} I *a* 1. општи, опћи, заједнички, јавни; обичан, проср; Ausdruck des ~en Lebens израз обичнога живота, фамилијарни израз; das ~e Beste заједничко (и. опште) добро; für das ~e Beste (и. Wohl) sorgen бринуте се за опште добро; ~e (opp. heilige) Geschichte световна историја, mit j-m nichts ~haben немати с ким ничега заједничког, ~es Jahr (opp. Schaltjahr) проста година; auf ~e Kosten о заједничком трошку; im ~en Leben у обичном животу; der ~e (Menschen-) Verstand здрав (људски) разум; der ~e Mann, das ~e Volk обичан човек, прост народ; das ~e Recht опште (и. јавно) право; mit j-m ~e Sache machen радити што заједнички с ким; X-er Soldat, Gemeine(r) *m* редов; ~er Tag (opp. Feiertag) радни дан; der Tod ist allen ~све чека смрт. 2. простачки, низак 3. sich mit j-m ~machen: *a*) спријатељити се с ким; *b*) изложити се неприлици (и. компромитовати се) услед дружења с киме; *abs.* своје достојанство изло-

жити неприлици, пони/зити се, -жавати се, спустити се ниско. II Ge'mei'ne(r) {~(p)} s 9l в. 1; die Gemeinen (opp Adel, Klerus) трети сталеж *m* III Ge'mei'ne(s) {~(r)} n 9l просто, обично; простачко

Ge'mei'nde {г'мѣндѣ} [сви.] *f* 3b 1. заједница; geistliche ~ црквена заједница 2. општина, општина; zur ~ gehörig општински, општински. 3. christliche (protestantische) ~ хришћанска (протестантска) заједница. [шњак, утрина *f*.]

Ge'mei'n... {г'мѣн-}. ~anger *m* општински па-
Ge'mei'nde... {г'мѣндѣ-}. општински, општински: ~abgaben *f* *pl.* општински прирез *m*; ~acker *m* општинска њива *f*; ~amt

n а) општинска служба *f*; б) ~rat б; ~angelegenheit *f* општинска ствар; ~anger *m* општински пашњак, општинска утрина *f*, ~ausschuß *m* = ~rat б ~beamte(r) *m* општински чиновник; ~bezirk *m* општински хатар; ~blatt *n* општински лист *m*; општинске новине *f* *pl.*, ~glied *n* а) општинар *m*; б) *rl.* парохиянин, ~gut *n* општинско имање (и. добро); ~haus *n* општина *f*, општинска кућа *f*; ~kirchenrat *m* а) члан црквеног већа б) *coll.* црквени одбор, црквено веће *n*, ~ländereien *f* *pl.* општинска имања *n* *pl.*, ~mitglied *n* = ~glied; ~ordnung *f* закон *m* о општинама; ~rat *m* а) општински већник, одборник; б) општинско веће *n*, општински одбор *m*; ~ratsbeschuß *m* одлука општинског већа, ~sache *f* = ~angelegenheit, ~schule *f* општинска школа, ~schulwesen *n* општинске школе *f* *pl.*, општинско шкоство, ~steuern *f* *pl.* = ~abgaben; ~verfassung *f* општинско уређење *n*, ~vertreter *m*: а) општински заступник; б) заступник парохиског већа, ~vertretung *f*: а) општинско претставништво *n*, општинско веће *n*; б) парохиско веће; ~verwaltung *f* општинска управа, општинско поглаварство *n*; ~vorstand *m* = ~rat б, ~vorsteher *m* претседник општине, општински поглавар, градоначелник; ~weide *f* општински пашњак *m*; ~weise *adv.* по општинама; ~weg *m* општински пут, ~wiese *f* општинска ливада.

Ge'mei'ne {г'мѣнѣ} *f* 3b = Gemeinde. [III.]

Ge'mei'ne(r) *m*, Ge'mei'ne(s) *n* в gemein II и]

Ge'mei'n..., ge'mei'n...: ~faßlich *a* (*dv.*) опште схватљив(о), за све јасан (-но), за сваког разумљив(о), ~faßlichkeit *f* приступачност свима, јасност; ~gefährlich *a* опште опасан, опасан за свакога, ~gefühl *n* заједничко осећање; ~geist *m* заједнички (и општи) дух, дух за заједницу. ~gläubige *m* *pl.* стечајни поверљиви (и веровници); ~gültig *a* општеважећи, што важи (и. вредн) за све, ~gut *n* опште (и заједничко) добро; zum ~gute machen учинити општим добром; ~gut werden постати општим добром

Ge'mei'nheit {г'мѣнхѣт} *f* 3b 1. просташтво *n*, *fat.* простаклук *n*, простота, нискоост. 2. ~ = Gemeinschaftlichkeit. 3. ~ = Gemeinde 2 и Gemeindeländereien

Ge'mei'n... ge'mei'n...: ~hin {г'мѣнхѣн} *adv.* обично, уопште; ~iglich {г'мѣнхѣн} ~йк~ *adv.* = ~hin; ~kundig *a* опште познат; ~lich

{г'мѣнхѣн} *adv.* ~ = insgemein; ~nützig {~нуцѣн} *a* општекористан, од опште користи; ~nützigkeit {~нуцѣн} *f* 3b општа користност; ~nützlich *a* аус. = ~nützig; ~ort *m* ~

~platz *m* опште место *n*, свакидашњи (и. отрцан) израз; zum ~platze werden отрцати се; ~plätzig {~плецѣн} *a* свакидашњи, отрцан; ~plätzigkeit *f* свакидашњост, отрцаност; ~rechtlich *a* обичноправни, по општем (и. заједничком) праву. [schaftlich.]

ge'mei'nsam {г'мѣнсам} *a* узв. ст. = gemein-
Ge'mei'nsamkeit {~кѣт} *f* 3b = Gemeinschaftlichkeit [штет]ан (-но) по све.

ge'mei'n'schädlich *a* (*dv.*) опште шкодљив(о), *f* Ge'mei'n'schaft {г'мѣншѣфт} [сви.] *f* 3b 1. заједница, ~ der Güter заједница добара; was hat das Licht für ~ mit der Finsternis? чега заједничког има светло(ст) са мраком?; in ~ у заједници, у друштву; in ~ leben живети у заједници 2. заједница, сличност, сродност, веза: mit j-m ~ haben имати с ким нешто заједничко; ich habe keine ~ mit ihm немам ничега заједничког с њим, немам никакве заједнице (и везе) с њим; mit j-m ~ machen ступити с ким у везу (и. у заједницу). 3. *rl.* ~ der Gläubigen заједница верника.

ge'mei'n'schaftlich {~лѣн} *a* заједнички; *adv.* заједнички, заједно, скупа, у сагласности; ~er Freund (Feind) заједнички пријатељ (непријатељ); auf ~e Kosten о заједничком трошку; ~e Sache mit j-m machen радити (ствар) с ким заједнички; ~e (Grenz-) Mauer заједнички (гранични) зид; ~e diplomatische Note заједничка (и колективна) дипломатска пошта; ~e Eigentümer заједнички имања

Ge'mei'n'schaftlichkeit {~кѣт} *f* 3b заједница, заједничност.

Ge'mei'n'schafts... {г'мѣншѣфтс-} ~bewußtsein *n* свест *f* о заједници; ~pflicht *f* заједничка (и. узајамна) дужност

Ge'mei'n..., ge'mei'n...: ~schuld *f* ~ стечајна маса; заједнички дуг *m*; ~schuldner *m* ~ заједнички дужник, *f* пали под стечај. ~sinn *m* = ~geist; ~sprache *f* (opp. M indart) заједнички (и општи) језик *m*; ~spruch *m* обичан (и. свакидашњи) израз; ~tritt *f* = ~weide, ~verderblich *a* = ~schädlich; ~verständlich општеразумљив(о) = ~faßlich, ~verständlich *f* општа разумљивост, разумљивост за све (и за свакога); ~verständlich/machen *n* чињење приступачним разумевању свакога, популарисање; ~weide *f* општинска паша; општински пашњак *m*, општинска утрина, ~wesen *n* општа (и. јавна) ствар, држава *f*, ~wohl *n* заједничко (и опште) добро.

Ge'me'nge *n* 2l 1. стално мешање, стално мућкање, *fat.* мешавина *f*. 2. мешавина *f*, смеша *f*. 3. слитина *f*, легура *f*. 4. уговор *m* између сопственика стада (оваца) и овчара о добити и штети од заједничког стада.

Ge'me'ng...: ~schäfer *m* овчар заједничког стада оваца [паприкаш.]

Ge'me'ngsel *n* 1. мешавина *f*, смеша *f*. 2. ~

Ge'me'ngteile *m* *pl.* састојци (и. састојине *f* *pl.*) мешавине

Ge|me'rk(e) *n* 1. знак *m*, белега *f*; урез *m* у стени. 2. моћ *f* опажања. 3. (код мајстерзенгера) сталак *m*, сто *m* (Merker).

ge|me'ssen {г'мес'н} *l p.p.* и *a* од *messen* већ. *fig.* од-, из|мерен, промишљен, предустрожан, одређен, јасан, строг; ~er Befehl одређена заповест; ~es Wesen одмереност *f*, срачунатост *f*, свечаност *f*.

Ge|me'ssenheit {~хд'т} *f* 3b одмереност; одређеност; озбиљност

Ge|me'tzel {г'метсел} *n* 2l покољ *m*, клање, касапљење, сеча *f*, мриварење, крвопролиће. **ge|mie'den** {г'мид'н} *p.p.* од *meiden*.

Ge|mi'sch {г'миш} *n* 2g мешање; мешавина *f*, смеса *f*; слитина *f*, легура *f*.

ge|mi'scht {г'мишт} *p.p.* и *a* в. *mischen* II

Ge|mi'scht... ~waren|handlung *f* јн. трговина (са) мешовитом робом [камен]

Ge'mme {гем'} [лат.] *f* 3b гема, резан драг

Ge'mmen... {гем'н} ~abdruck *m*, ~abguß *m* отисак резаног драгог камена; ~kunde *f* дактилологија; ~sammlung *f* збирка резаног драгог камења; ~schneider *m* резач драгог камена.

ge|mo'cht {г'мохт} *p.p.* од *mögen*.

ge|mo'lken {г'молк'н} *p.p.* од *melken*

Ge|mo'rde {г'морд} *n* 2l б. *pl.* убијање, сеча *f*, покољ *m*.

Ge'ms {гемс} *m*, *n* 2g! = Gemse

Ge'ms... {гемс'} ~ballen *m* уваљана лоптица *f* о., длаке у стомаку дивокосе; ~bart *m*: а) дивокосина брада *f*; б) чуперак дивокосине длаке као украс на шеширу алпинаца; ~blume *f* = Arnika; ~bock *m* ♂, ♀ дивљи јарац, дивокоса мужјак.

Ge'mse {гемз'} *f* 3b ♂ дивокоса

Ge'msen..., **ge'msen...** {гемз'н} ~ballen *m* =

Gemsballen, ~freche *f* смелост дивокоса; ~halt *a* дивокоса, попут дивокосе, ~jagd *f* = Gernsjagd; ~jäger *m* ловац на дивокосе;

~kugel *f* = Gernsballen; ~steiger *m* = ~jäger.

Ge'ms..., **ge'ms...** ~farbe *f* боја дивокосе; ~farben *a* дивокосине боје; ~haut *f* крзно (и. кожа) од дивокосе; ~horn *n* дивокосин рог *m*;

~jagd *f* лов *m* на дивокосе; ~leder *n* кожа од дивокосе; ~tier *n* дивокоса *f*; ~wurz *f* ♂ козе корење *n coll.*, ~zicklein *n* дивокосице; ~ziege *f* дивокоса

Ge|mu'll {г'мулл} *n* б. *pl.* = Müll

Ge|mu'nkel {г'мун'кел} *n* 2l б. *pl.* зуцкање, ху-

хорење, домунђавање, шуровање; es geht ein ~ зуцка се

Ge|mu'rmel *n* 2l б. *pl.* жубор(ење *n*) *m*, жагор *m*, жамор *m*, ромор *m*, мрмљање, гунђање, роптање [роптање.]

Ge|mu'rre {г'мүрр} *n* 2l б. *pl.* врчање, гунђање, вариво.

Ge|mu'se {г'мүс} [сврн.; *Mus] *n* 2l поврхе, вариво.

Ge|mu'se... {г'мүс'н} ~art *f* врста поврха;

~bau *m* повртарство *n*; ~beet *n* ♂ леја за поврхе; ~garten *m* повртњак; ~gärtner(in) *f* *m* повртар(ка); ~händler(in) *f* *m* пиљар(ица), зељар(ица), повртар(ка); ~kohl *m* = Garten-

kohl; ~kräuter *n pl.* аус. поврха, варива, ~kräutler(in) *f* *m* аус. = ~händler(in); ~markt

m трг за поврхе; ~pflanzen *f pl.* поврхе (биљка) *n coll.*; ~schüssel *f a*) јело *n* од поврха; б) здела за поврхе; ~suppe *f* чорба (и. супа) од поврха.

ge|mu'Big {г'мүс'хт} (*p.p.* од *mußigen*) *a* приморан, присиљен; sich ~sehen, zu... *inf.* бити приморан да... *praes.*

ge|mu'Bt {г'мүст} *p.p.* од *müssen*.

ge|mu't {г'мүт} *a* ♂ = gemutet (в. *muten*); често у слож. на пр. wohl~.

Ge|mü't {г'мүт} [сврн.; Mut] *n* 2c 1. душа *f* (*opp.*

Geist, Verstand, Scharfsinn); душа *f*, срце, душевност *f*; худ *f*; нарав *f*; edles ~ племенита

душа; gut von ~ sein; ein gutes ~ haben бити добре душе, бити добра срца; er hat ~ он има душе, он је душеван; er hat kein ~ он нема душе (и. срца), он је без срца; heiteres (finsteres) ~ ведро (мрачна) душа; Mensch ohne ~ човек без душе (и. срца); j-m et. zu ~e führen: а) савити на срце кому што; б) дати кому да што осети, учинити да ко што осети; sich et. zu ~führen (и. ziehen): а) примити -ати к срцу, својски прихватити; б) *fam.* со. смотати; sich e-e Flasche Wein zu ~e führen почастити се боцом вина. 2. die ~er *n pl.* духови *m pl.*, људи

ge|mü'tlich {г'мүт'лих} [битно немачка реч, не да се превести одговарајућом речу] I *a*

I. при чему се човек пријатно (и. угодно, лагодно) осећа, пријатан, лагодан, добро-

ћудан, природан, срдчан, благ; eine ~e Wohnung стан у којем се човек лагодно (и. пријатно) осећа, пријатан (угодан) стан; *fam.* er ist ein ~er Kerl он је добричина; *fam.* па seien Sie (nur) ~! разузурите се ви (само)!

~es Volk доброћудан народ. 2. ♂ душевни, душе (ген.); душеван, који има душе; ~e Dichtung душевно песништво, сентиментална поезија. II *adv.* пријатно; nur (immer) ~! де, нећемо се љутити!; es ist mir hier nicht ~ не осећам се овде лагодно. III **Ge|mü'tlichkeit** {г'мүт'лих'т} *n* 9l пријатан (и. доброћудан, природан) човек, доброћуднијак -ца.

Ge|mü'tlichkeit {г'мүт'лих'т} *f* 3b 1. пријатност, у-

годност, лагодност; ~ ist das halbe Leben и. es geht nichts über die ~ угодност ти је све и сва у животу; доброћудност, простосрд-

чачност. 2. душевност, осећајност.

Ge|mü't..., **ge|mü't...** {г'мүт'н} ~los *a* бездушан, без срца, неосетљив, хладан; ~losigket *f* 3b бездушност, неосетљивост; ~reich *a* врло душеван, благородан

Ge|mü'ts..., **ge|mü'ts...** {г'мүт'с'н} ~anlage *f* = ~art; ~arm *a* са мало душе(вности), са мало срца; ~art *f* худ *m*, нарав; von guter, sanfter ~art добре, благе нарави; ~aufregung *f* узбуђење *n*, узрујавање *n*, узрујаност; ~beschaffenheit *f* = ~art; ~bewegung *f* душевни покрет *m*, афекат *m*; узбуђење *n*, узбуђеност, узрујаност; ~erschütterung *f* душевни потрес *m*; ~fassung *f* душевно спокојство *n*, душевна прибраност; ~fehler *m*, ~gebrechen *n* душевна мана *f*, душевни недостатак *m*; ~krank *a* душевно болестан, болесне душе (ген.); ~krankheit *f* душевна болест; ~lage

f = ~stimmung; ~leben *n* осећајни (и. чувствени) живот *m*; ~mensch *m* душеван човек; ~neigung *f* душевна с., наклоност, ~regung *f* = ~bewegung; ~ruhe *f* душевно спокојство *n*, душевни мир *m*, мирноћа душе; хладнокрвност; ~stimmung *f* душевно расположење *n*; ~unruhe *f* душевни немир *m*, душевно неспокојство *n*, душевна узнемиреност *m*; ~verfassung *f* = ~stimmung; ~welt *f* чувствени свет *m*, свет *m* осећања; ~zustand *m* = ~stimmung, душевно стање *n*.
ge'mü't|voll *a* = gemütreich.

gen {ген} [срвн. из gegen] *prp.* са *acc.*, често *у* ви прози само са *с б art* пут, према, к, ка; ~Himmel *k* небу, пут неба

ge'na'belt *a* пупча(с)т, са пупком. [глоцкање.]

Ge'na'ge {г'наг'} *n* 2l б. *pl.* стално глодање, *f*

Ge'nä'he {г'нег'} *n* 2l б. *pl.* непрекидно шивење

ge'na'nnt {г'нант} *p. p.* од nennen.

ge'na's {г'нас} *impf. ind.*, ge'nä'se {г'нез'} *impf. conj.* од genesen.

ge'na'schig, ge'nä'schig {г'нешџх} *a* = naschig, naschhaft облапоран. [докусност.]

Ge'na'schigkeit {г'нашт} *f* 3b облапорност, сла-

ge'natu'rt {г'натурт} *a* = geartet, beschaffen

ge'nau' {г'наџ} [срвн.; *Not] *l a* 1. тачан, исправан, исцрпан; ~е Abschrift тачан препис; die-

ser Mensch ist ein ~er Bekannter von mir овај је човек мој добар познаник; ängstlich (и. reinlich) ~sein бити врло тачан; ein ~er Freund близак (и. добар) пријатељ; ~е Wage тачан кантар; der ~este Preis последња цена. 2.

тачан, таман; mit ~er Not једва, силом, с тешком муком, једва једвице 3. штедљив; die Mutter ist gar zu ~ мајка је врло стегнута (и. штедљива) II *adv* 1. тачно, исправно, добро; ~angeben тачно назнати; aufs ~este најтачније; ganz ~ berechnen савим тачно срачунати; das ist ~ dasselbe то је потпуно исто; es ist mit anderen Worten ~ dasselbe то је другим речима потпуно исто, ~ so viel als тачно толико колико...; *fig.* sie kennt ihn sehr ~ она га добро зна; ~ übereinstimmen тачно се слагати; nachdem ich es mir ~ überlegt habe пошто сам се добро размислио; ~ um drei Uhr (и. ~ mit dem Glockenschlage drei) тачно у три часа; das Brot wiegt ~ zwei Pfund хлеб мери тачно 2 фунте; sehen Sie nur ~ zu! посматрајте само тачно (и. добро) 2. тачно, исцрпно; потанко; erzählen Sie uns die Sache ~ испричајте нам ствар тачно. 3. строго, тачно, озбиљно; *et. (acc.)* ~ nehmen и. es mit *et. (dat.)* ~ nehmen стро (и. озбиљно) узјети -имати; er nimmt es nicht (damit) so ~ он не узима то тако озбиљно; ~ genommen строго узев(ши), истину говорећи. 4. таман, стегнуто; sich sehr ~ behelfen стегнуто живети, водити рачуна освакој

Ge'nau'heit {г'нашт} *f* 3b = Genauigkeit. [пари.]

Ge'nau'igkeit *f* 3b тачност; исправност, исцрп-

ност, штедљивост, стегнутост.

Genda'rm {жандарм} [фр.] *m* 3a жандар, по-

зорник, чувар јавне безбедности, оружник.

Gendarmerie' {г'дармри} *f* 6f жандармерија

Genda'rmerie... {г'д-} жандармериски; ~ab-

teilung *f* жандармериски одред *m*; ~kaserne

f жандармериска касарна; ~offizier *m* жан-

дармериски официр. [родословац, генеалог.]

Genealo'g {генџалок}. ~е {лог'} [грч.] *m* 3a

Genealogie' {г'ноги} *f* 6f родословље *n*, родо-

пис *m*, генеалогича. [лошки.]

genealo'gisch {г'ногш} *a* родослован, генеа-

Ge'ne'cke {г'негк} *n* 2l б. *pl.* стално задиркива-

ње (и. дражење, пецкање).

ge'ne'hm {г'нем} [свн.] *l a* пријатан, повољан,

угодан, по вољи, добродошао, по ђуди II

adv. пријатно, повољно, угодно, по вољи, по

ђуди; ihm ist alles ~ њему је све по вољи; wenn es mir ~ sein wird кад ми буде (било)

по вољи, када ми се прохте; ~ halten = ge-

nehmigen. [nehmigung.]

Ge'ne'hm|halten *n*, Ge'ne'hm|haltung *f* = Ge-

ge'ne'hmigen {г'негн} *l tr.* 15a одобрити, -ава-

ти, допу|стити, -штати, приста(ја)ти, при-

м|ити, -ати; seine Bitte ist genehmigt молба

му је одобрена; *W* e-n Wechsel ~ примити

меницу; nicht ~ одби(ја)ти; *fam. eins.* (и. ei-

nen) ~ тргнути (и. попити) једну. II Ge'ne'h-

migen *n*, Ge'ne'hmigung *f* одобрење, одобра-

вање, пристајање, допуштење, пристанак *m*,

дозвола *f*, допуст *m*.

ge'nei'gt {г'негт} *p. p.* од neigen и *a* *l a* (*opp.*

gerade) нагнут; окомит. 2. *fig.* наклоњен,

благонаклон; j-m ~ sein бити наклои према

некому, бити кому наклоњен; der ~e Leser

наклоњени читалац; im ~es Gehör bitten мо-

лити да буде благонаклоно саслушан; j-m

~es Gehör schenken некога благонаклоно (и.

пажљиво) саслушати. 3. *fig.* zu *et. (dat.)* ~

sein бити склон чему, имати склоности за

што; zum Trunke ~ склон пићу; ich bin ~, es

zu tun склон сам да то учиним II *adv.* на-

клоњено, благонаклоно.

Ge'nei'gtheit {г'негшт} *f* 3b 1. нагнуто, окоми-

тост. 2. наклоњеност, (блага)наклоност, скло-

ност.

genera'l {ген'рал} [лат.] *l a* генералан, општи,

главни. II Genera'l [нвн. 16 в.; *фр.] *m* 2g¹ (и

2d) X ђенерал, генерал; ~ der Infanterie пе-

шадијски ђенерал; kommandierender ~ ар-

миски (и командујући) ђенерал (трпећи ђе-

нералски чин).

Ge'neräl... {ген'рал-} ~abrechnung *f* општи

обрачун *m*; ~adjutant m X главни (и. први) а-

ђутант; ~agent *m* главни заступник; ~am-

nestie *f* општа амнестија; ~arzt *m* X арми-

ски шеф санитета, главни лекар; ~a't {ген'-

ралат} [лат.] *n* 2g X ђенералство; ~auditeur

m X војногудски шеф, главни аудитор; ~baß

m X основни бас; ~befehl *m* X опште наре-

ђење *n*; врховна заповест *f*, дневна наредба /

врховне команде; ~bevollmächtigte(r) *m* оп-

шти пуномоћник; ~direktion *f* генерална ди-

рекција, главна управа, ~direktor *m* гене-

рални директор, главни управник; ~feld-

marschall *m* X генералфелдмаршал, војвода,

~feldzeugmeister *m* X шеф артилерије; ~in

{ген'ралџн} *f* 3f генералица, жена генерало-

ва; ~inspektion *f* X врховна инспекција; ~in-

spektor *m* врховни инспектор, ~intendant *m*

✕ главни (и. врховни) интендант, ✕ главни интендант.
generalisieren {генерализирѐн} [фр.] *tr.* 15g генералисати, уопшћавати, -ити.
Generalissimus {~лисѝмус} [лат.] *m inv.* и. (аус. само) б) генералисим, најстарији генерал, врховни командант (и. заповедник).
Generalität {~литет} *f* 3b 1. општост. 2. ✕ генералитет *m*, генералство *n*, генерали *m pl*.
Genera'l...: ~karte *f* (опп. Spezialkarte) општа (и. генерална) мапа (и. карта); ~kommando *n* главна (и. корпусна) команда *f*; ~konsul *m* генерални конзул; ~kriegs|zahl|meister *m* ✕ врховни војни благајник; ~leutnant *m* ✕ дивизијски генерал; ~major *m* ✕ бригадни генерал; ~marsch *m* ✕: ~marsch schlagen лупати у добош на узбуну, добошем дати знак опште узбуне; ~nenner *m* ∧ заједнички именитељ; Brüche unter den ~nenner bringen довести разломке на заједнички именитељ; ~ober|arzt *m* ✕ шеф дивизијског санитета; ~oberst *m* ✕ генералпуковник (четврти генералски чин); ~pächter *m* ✕ главни закупца; ~pardon *m* = ~amnestie; ~post|direktor *m* врховни (и. генерални) директор пошта; ~post|meister *m* управник пошта; ~probe *f* ✕ главна проба; ~prokurator *m* главни државни тужилац; ~quartier|meister *m* ✕ командант главнога стана; ~quittung *f* општа (и. крајња) признаница; ~schaft {генералшѝфт} *f* 3b: а) = ~swürde; б) = Generalität 2; ~s|rang *m* ранг генерала; ~staaten *m pl* главни стаљежи, скупштине *f pl* трију стаљежа; ~stab *m* ✕ генералштаб; ~stäbler {~штѝплѐр} *m* 2l генералштабац, генералштабни официр; ~stabs|arzt *m* ✕ шеф санитета; ~stabs|chef *m* шеф генералштаба; ~stabs|gebäude *n* зграда *f* генералштаба; ~stabs|karte *f* генералштабна карта (и. мапа); ~stabs|offizier *m* генералштабни официр; ~statt|halter *m* главни намесник; ~streik *m* општи штрајк; ~super|intendent *m rl* врховни владика (код протестаната); ~swürde {-с-} *f* ✕ генералско достојајство *n*, генералство *n*; ~versammlung *f* главна скупштина, збор *m* акционара; ~vollmacht *f* опште пуномоћство *n*.
Generatio'n {генерацио'н} [лат.] *f* 3b генерација, колено *n*, поколење *n*, нараштај *m*, паст.
Genera'tor {генератор} [лат.] *m* 6d ✕ генератор, (строј) произвођач, (машина) произвођачица.
genere'll {генерел} [лат.] *a* општи, генерални.
generaliscn {генерѝш} [лат.] *a* генерични, родни.
ge'ne'sen {генезѝн} [свн.] *I intr (s)* 14b 1. оздрављити, -љати, преболе(ва)ти, исцелити се, -љивати се; *abs.* опоравити се (и. придићи се). 2. eines Kindes ~ породити се. II ~d *p. pr.* и *a* који оздравља; који се опоравља; **Ge'ne'sende(r)** *s* 9l оздрављеник, -ца. III **ge'ne'sen** *p. p.* од genesen. IV **Ge'ne'sen** *n* = Genesung.
Ge'nesis {генезѝс} [грч.] *f inv.* генеза, постанак *m*, постање *n*; *bibl.* Књига постања (прва књига Мојсијева).
Ge|ne'sung {генезѝн} *f* 3b 1. оздрављење, -ање

n, пребол *m*, пребо|левање, -љење *n*, пре-здрављење, -ање *n*, исцељење *n*, опорављање (и. придицање) од болести; auf dem Wege der ~ sein бити на путу оздрављања. 2. zur ~! на здравље!
Ge'ne'sungs|heim *n* опоравилиште.
gene'tisch {генетѝш} [грч.] *a* генетичан, развојан, постаначки, по постанку. [= Genitiv.]
Genetiv {генетѝф, генетиѝф} [лат.] *m* 2g¹ *gr.* I
Gene'zareth {генѝцарѝт} [јевр.] *m inv.* и 8g *bibl.* der See ~ Гenezаретско Језеро *n*.
Genf {генф} *n* 8g ✕ Женева *f*.
Ge'nf'er {генфѐр} *I m* 2l, ~in {~ѝн} *f* 3c Женев|ац, -љанка. II *a inv.* и. **ge'nf'erisch** {~ѝш} женевски; der Genfer See Женевско Језеро *n*.
genia'l {генѝл} [фр.] *a (dv.)* генијал|ан (-но), велеум|ан (-но), врло уман.
genia'lish {~ѝш} = genial.
Genialität {гениалитет} [фр.-лат.] *f* 3b генијалност, велеумност.
Ge'ni'ck {гѝнѝк} [срвн.; *nicken, Nacken] *n* 2g 1. по-, за|тиљак *m*; врат *m*, шија *f*; sich das ~ abfallen; das ~ brechen сломити (и. скрхати) врат (при паду); *fig.* das bricht ihm das ~ то ће му скрхати врат. 2. = Genicke.
Ge'ni'ck... {гѝнѝк-} ~drüse *f* потиљачна жлезда.
Ge'ni'cke *n* стално климање главом.
Ge'ni'ck... ~fang *m*: а) *ж* удар ножем у потиљак; б) *fam. fig.* j-m e-n ~fang geben удари-ти кога песницом; ~fänger *m* *ж* ловачки нож; ~schmerz *m* бол у потиљку; ~starre *f* 3b *ж* кочење *n* врата; ~stoß *m* = ~fang б.
ge|ni'cken *tr.* *ж* ударити ловачким ножем у потиљак (и. у врат).
Genie' {жени} [фр.] *n* 6i 1. ✕ инжењерија *f*. 2. геније *m*, велики ум *m*; liederliches ~ раскалашник, развратник; überspanntes ~ *fam.* лудак.
Genie'..., **genie'...** {жени-}: *2haft* {женихѝфт} *a* попут генија; ~korps *n* инжењерски одред.
Ge'nien {генѝн} *pl.* од Genius. [m.]
Genie'... ~offizier *m* ✕ инжењерски официр.
genie'ren {женирѝн} [фр.] 15g *I tr.* женирати, сметати, досађивати. II sich ~ женирати се, устручавати се, стидети се, срамити се; sich nicht ~, et. zu tun не стидети се (и. не устручавати се) да што (у)рад|и, -е; sich j-m gegenüber nicht ~ не устручавати се пред киме, бити слободан пред киме; Sie ~ sich wohl? извол'те само! немојте се, молим, устручавати! *iro.* ~ Sie sich nicht! не устручавajte се! [Genossenschaft.]
Ge|nie'ß {гѝнѝс} *m* 2g *т* = Genuß; Nutzen; **ge|nie'ßbar** {~бѝр} *a* 1. у чему се може уживати; под-, с|ношљив; *fam. fig.* er ist heute gar nicht ~ он је данас просто несносан. 2. за јело, једљив; за пиће, питак; употребљив.
Ge|nie'ßbarkeit *f* 3b особина онога у чему се може уживати; употребљивост; једљивост, питкост.
ge|nie'ßen {гѝнѝсн} [свн.] *I tr.* 13d 1. уживати (*acc.*: *acc.*, или *et.*, e-r Sache (*gen.*) у чему); er genießt allgemeine Achtung он ужива опште поштовање; genieße, so lange du lebst уживај док си жив; das Glück in langsamen

Zügel ~ уживати лагано у срећи, сладити срећу. 2. доби(ја)ти, окусити; langsam (и. recht) ~ сладити; e-e gute Erziehung genossen haben добити добро васпитање (и. добар одгој). 3. јести, пити, наслађивати се; Speise und Trank ~ јести и пити; es ist nicht zu ~ то се не може јести (и. пити). 4. fig. er ist nicht zu ~ он је несношљив (и. неподношљив).

II **Genie'Ben** *n* = **Genuß**.

Genie'Ber {г'ниџ'ер} *m* уживалац.

ge'nie'Blich {г'ниџ'лих} *a* 1. = genießbar. 2. што пружа лепо уживање, пријатан. 3. користан, пробитачан. 4. себичан. [је само да ужива.]

Genie'Blind {г'ниџ'линд} *m* 2g¹ човек коме дај

Genie'...: ~streich *m* генијалан потез; ~truppe *f* инжињерска трупа, инжињерија; ~wesen *p* X (војно) инжињерство; (војна) инжињерија *f*.

Geni'ppe {г'ниџ'п'е} *n* 2l б. *pl.* = nippen II.

Geni'st(e) {срвн.; *Nest} *n* 2g (2l) 1. б. *pl.* стално гнезђење. 2. б. *pl.* гнездо. 3. б. *pl.* гнездо (младунаца), fig. деца. 4. цбуње, шибље. 5. отпаци *m pl.*, трине *f pl.*, шушањ *m*, сувад *f coll.*, суварак *m*.

Geni'ste {~} [лат.] *f* (n) ♀ = Färberginster.

Genita'lien {генит'али'ен} *n pl.* гениталије *f pl.*, сполни удови *m pl.* [генитив, други падеж.]

Genitiv {генитив'ф, генитив'ф} [лат.] *m* 2g¹ gr. I

Ge'nius {ген'иус} [лат.] *m* 6g (*pl.* Genien) ге-ниус, дух.

ge'no'mmen {г'нџ'ом'ен} *a p. p.* од nehmen.

ge'no'B' {г'нџ'ос} *impf. ind.*, **ge'nö'sse** {г'нџ'ос'е} *impf. conj.* од genießen.

Ge'noß {г'нџ'ос} *m* 3a¹, **Ge'no'sse** {~} [свн. I *m* 3a, **Ge'no'ssin** {г'нџ'ос'син} *f* 3с 1. друг, -а, другар, -ица. 2. друг по служби, колега, столски друг, X ортак, -чица, помагач, -ица.

ge'no'ssen {г'нџ'ос'ен} *p. p.* од genießen.

Ge'no'ssenschaft {~шафт} *f* 3b 1. другарство *p*, (по)братимство *p*. 2. задруга; заједница, друштво *p*, дружина, дружба, удружење *p*, братство *p*, савез *m*. [једничар.]

Ge'no'ssenschaftler {~ер} *m* 2l задругар, за-
ge'no'ssenschaftlich {~лџх} *a* задружни, задругарски, дружински, друштвени, братствени, савезни.

Ge'no'ssenschafts... {г'нџ'ос'ншафтс-}: ~bank *f* 3b задругарска банка, задружна банка, задруга; ~gesetz *n* закон *m* о удружењима, закон о задругама; ~tag *m* скупштина *f* задругара; ~verband *m* задруга *f*; ~vertrag *m* задружни уговор; ~wesen *n* задругарство.

Genove'va {геновева, ~фџфа} *f* 8b и 4a Геновева.

Ge'nre {жа'р} [фр.] *n* жанр *m*, род *m*, врста *f*; (свој) начин *m*.

Ge'nre...: ~bild *n* слика *f* из свакидашњег живота; ~malerei *f* сликарство *p* из свакида-
Ge'nst(er) *m* = Ginst. [шњег живота.]

Gent {гент} *n* 2g ① Ган *m* (белгиски град).

Genter {гент'ер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с Гањан'ин, -ка, становни'к, -ца Гана.

Gentleman {гентл'мен} [енгл.] *m* господин, центлмен; ge'ntleman'artig *a*, gentlemännisch *a* центлменски, господски.

Ge'nuä {генуа} *n* 8g ① Ђенова *f*.

Genue'ser {генуез'ер} I *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с Ђеновљан'ин, -ка. II *a inv.* и **genue'sisch** {генуез'иш} ђеновски.

ge'nu'g {г'нук, г'нук} [свн.] *adv.* већ. иза *a* 1. доста, довољно, задоста, задовољно; Wein ~, ~ Wein, ~ des Wein(e)s, des Wein(e)s ~ доста вина; ~ des Scherzes! доста са шалом!; ~ der Tränen! доста (је било) суза!; ~ der Worte! доста говора!; ~ davon! доста о томе!; das gibt es ~ тога има доста; ~ haben имати доста, имати колико је потребно; ich habe ~ доста ми је; довољно ми је; er hat nie ~ никад му није доста; er hat ~ daran доста му је тога; Sie haben noch Zeit ~ имате још доста времена; ~ zu leben (и. zum Leben) haben имати довољно за живот, имати од чега да живи; ich habe an e-m Buche ~ доста ми је једна књига; an et. (*dat.*) ~ haben: а) задовољити са чиме; б) бити сит чега; der hat ~ доста му је; ~ sein бити доста, бити довољно; das ist ihm ~ то му је доста; es ist ~ für dich да има (ty) доста за тебе; das ist bekannt ~ то је довољно познато; das Beste ist hier gerade gut ~ (оно што је) најбоље није овде на одмет; ich bin nicht Kenner ~ нисам богзна какав познавалац; не познајем довољно; er ist Mann(e)s ~, sich zu verteidigen он има у себи доста снаге (и. мушкости) да се брани; laß dir das ~ sein! нека ти то буде доста!; ~ (и. lasset ~ sein) des grausamen Spieles! доста те свирепе игре!; престаните са том свирепом игром!; ich habe ihm oft ~ gesagt толико сам му пута казао; nicht ~, daß er ihn lobte... није доста што га је хвалио...; es ist nicht ~, daß... није доста да... (и. што...); (es ist schon) schlimm ~, daß... довољно је што...; ~ tun чинити (и. радити) довољно (и. доста); yn. genügtun. 2. *int.* ~! доста!; ~, mein Kind! доста, дете моје!; ~, ich will nicht! свршено, нећу!

Ge'nü'ge {г'ну'ге} [свн.; *genug] *f* 3b б. *pt.* 1. довољност; (et.) zur ~ (haben) (имати чега) довољно (и. доста). 2. задовољење *p*, задовољност; Sie sollen Ihr ~ haben бићете задовољени; zur ~ essen најести се; zur ~ schlafen наспавати се. 3. dem Gesetze ~ tun (и. leisten) задовољити закон; j-m ~ tun задовољити кога; / der Gleichung ~ leisten задовољити једначину.

Ge'nü'geleistung *f* задовољјење, -авање *p*.

ge'nü'gen {~н} [свн.; *genug] I *intr.* (h) 15a 1. бити довољан, бити доста, доста(ја)ти, задостајати, задостајати, нути; дотећи; das genügt то је довољно; sich (*dat.*) (selbst) ~ бити довољан себи (самом). 2. j-m ~ задовољити кога; e-r Sache (*dat.*) ~ задовољити што. 3. sich (*dat.*) et. ~ lassen; sich (*dat.*) an et. (*dat.*) ~ lassen задовољити се, -авати се чиме; prv. wer sich ~ läßt, ist reich ко је задовољан, богат је. II *tr.* = befriedigen I 1. III sich (*acc.*) an et. (*dat.*) ~ ~ begnügen I. IV ~d p. pr. и a(dv.) довољан (-но), задовољавајућ(и) (-е), повољан (-но); (die Note, die Zensur) ~ (оцена) довољно. V **Ge'nü'gen** *n* = Genüge.

ge|nü'g|lich {гeнyклѣх} *a* (dv.) 1. довољ|ан (-но). 2. задовољ|ан (-но). 3. = genügsam.

Ge|nü'g|lichkeit {гeнyклѣт} *f* 3b 1. довольност. 2. задовољност. 3. = Genügsamkeit.

genü'gsam {гeнyкзaм} [genug] довољан; *adv.* довољно, доста.

ge|nü'gsam {гeнyкзaм} [genügen] *a* довољан, малим задовољан; умерен; ~ sein бити довољан, бити малим задовољан.

Ge|nü'gsamkeit {гeнyкзaмт} *f* 3b (за)довољност, умереност; ~ geht über Reichtum задовољност више вреди него богатство.

ge|nu'gtuend {гeнyктyнт} *a* задовољавајући. ge|nu'gtun {гeнyктун} *I intr.* (h) 16c j-m ~ задовољити кога, дати задовољење кому. II Genu'gtun *n* = Genugtuung.

Genü'gtuung {гeнyктyн} *f* 3b за-, у|довољење *n*; j-m ~ geben да(ва)ти кому задовољење; von j-m für et. ~ fordern (и. verlangen) тражити (и. захтевати) од некога задовољење за што; sich für et. (acc.) ~ verschaffen прибавити себи задовољења за што.

ge|nu'ng *adv.* *pop.* = genug.

Genus {генyс} [лат.] *n* *sg. inv.* (pl. Genera {генypa}) особ. *gr.* генус *m*, род *m*.

Genus|regel *f* *gr.* правило *n* о роду.

Genüß {генyс} [нвн. 18 в. за † Genieß] *m* 2d¹

1. уживање *n*, ужитак; hoher ~ наслада; sinnlicher ~ чулно уживање, чулна наслада; ~ der politischen Rechte уживање политичких права; ~ уживање *n*. 2. употреба *f*, употребљавање *n*, узимање *n*, једење *n* и пијење *n*; maßig im ~ der Speisen und Getränke умерен у јелу и пићу; ~ des Abendmahles примање (и. узимање) причести, причешћивање, -ење.

Ge|nuß..., ge|nuß... {генyс-}. ~fähig *a* способан да ужива; ~fähigkeit *f* способност за уживање, наслађивање. [сладогласник.]

Ge|nuß|Bling {гeнyслѣн} *m* 2g¹ = Genießling, I

Ge|nuß..., ge|nuß... ~leben *m* живот *m* пун уживања, живот пун наслада, сладострастан живот; ~los *a* без уживања; ~mensch *m* уживач, наслађивач, човек предан уживању; ~mittel *n* средство за уживање (и. насладу); ~reich *a* богат уживањима (и. ужитцима), са много уживања, богат у насладама; ~schein *m* ☞ подарена деоница (и. акција) *f*; ~sucht *f* појама (и. похлепност) за уживањима; ~süchtig *I a* помаман (и. похлепан) за уживањима; ~süchtige(r) *s* сладогласник, -ца.

Geo..., geo... {гeо-} [гр.]: ~däsie' {гeдзe} *f* 6f земљомерство *n*, геодезија; ~dä't {гeдeт} *m* 3a земљомер, геодета; ~dä'tisch {гeдeтш} *a* земљомерски, геодетски; ~dynamik *f* геодинамика.

ge|offenba'rt {гeофeнбapт} *p. p.* од offenbaren.

Geo..., geo...: ~gnosie {гeгнозe} *f* 6f познавање *n* земље, геогнозија; ~gnos't {гeгност} *m* 3a познавалац земље, геогноста; ~gra'ph {гeгpаф} *m* 3a географ, земљописац; ~gra'phi'e {гeгpафe} *f* 6f земљопис *m*, географија; ~gra'phisch {гeгpафш} *a* земљописни, географски.

ge|o'hrt {гeоpт} *p. p.* и *a* в. ohren и ge|ö'hrt {гeоpт}.

Geo..., geo...: ~lo'g {гeлoк}, ~lo'ge {гeлoгe} *m* 3a геолог; ~logie' {гeлогe} *f* 6f геологија, наука о образовању Земљине коре, историја Земље; ~lo'gisch {гeлогш} *a* геолошки; ~me'ter {гeмeтeр} *m* 2l земљомер, геомeтар; ~metrie' {гeмeтpиe} *f* 6f геометрија; ~me'trisch {гeмeтpиш} *a* геомeтpи(и)ски; ~morphologie' *f* геоморфологија, наука о облицима Земљине површине и њиховим променама; ~pha'ge {гeфaгe} *m* геофаг, земљојед; ~physi'k {гeофизикa} *f* геофизика, наука о физичким појавама Земље; ~politi'k {гeополитикa} *f* геополитика, посматрање политичког стања са географског гледишта; ~psychologie' *f* геопсихологија, наука о утицају географских чињеница на душевни живот човека.

Geo'rg {гeдpк} [гр. „сељак“] *m* 8a Ђорђе, Ђу-1

Ge|o'rgel *n* 2l 6. pl. оргуље. [раш.]

Geo'rgia {гeоpгa} [енгл.] *n* 8g ☉ Георгија *f* (држава у Североамеричкој унији).

Geo'rgien {гeоpгeн} [грч.] *n* 8g ☉ Грузија *f*, Ђурђијанија *f*, Ђурђијанска (област у Кавказу).

Georgi'ne' {гeоpгинe} [Georg] *f* 8d Ђурђина.

Georgi'ne' {гe} [Georgi, руски ботаничар] *f* 3b ☞ георгина.

Geo..., geo...: ~sta'tik *f* геостатика; ~tektonik *f* геотектоника, наука о стварању Земљине коре; ~the'r'misch *a* геотермични; ~ze'ntrisch *a* геоцентричан.

ge|paa'rt {гeпapт} *p. p.* од paaren и *a* 1. y-, з|дружен, спарен. 2. ☞ двојан. [двојност.]

Ge|paa'rtheit *f* 3, у|друженост, парност; I

Ge|pā'ck {гeпeк} *n* 2g 1. пртљаг *m* (и X); man hat dreißig Kilo ~ frei има се право бесплатно на 30 кило пртљага. 2. (überflüssiges) ~ непотребне (и. излишне) ствари *f* pl.

Ge|pā'ck... {гeпeк-} *vef.* ☞: ~abfertigung *f* предаја (и. отправање *n*) пртљага; ~annahme *f* примање *n* (и. пријем *m*) пртљага; ~annahme|stelle *f* место *n* за примање пртљага; ~aufbewahrung *f* чување *n* пртљага; ~aufbewahrungs|stelle *f* место *n* за чување пртљага, пртљажница; ~aufgabe *f* = ~abfertigung; ~ausgabe *f*, ~auslieferung *f* издавање *n* пртљага; ~dreil'rad *n* троточкаста колица *n* pl. за пренос пртљага; ~droschke *f* кола *n* pl. за пртљар; ~expedition *f* = ~abfertigung; ~halter *m* ☞ пртљажник; ~kammer *f* одељење *n* (и. соба) за оставу пртљага, пртљажница; ~raster *m* = ~halter; ~raum *m* = ~kammer; ~revision *f* преглед *m* пртљага; ~schein *m* признаница *f* на предати пртљар; ~stück *n* комад *m* пртљага, колето *n*; ~träger *m* носач; ~übergewicht *n* пртљажни вишак *m*; ~wagen *m* пртљажна кола *n* pl.

Ge'pard {гeпapт, гeпapт} [фр., нем. Geb-hart] *m* 2g, ~katze *f* ☞ гепард *m*.

Ge'pau'ke *n* бубњевање, добовање.

Gepfei'fe *n* 2l 6. pl. звиждукање, звиждање, звижа *f*, пиштање, фијук(ање) *n* *m*, свир-1

ge|pfi'ffen {гeпфeфeн} *p. p.* од pfeifen. [(к)ање.]

ge|pflo'gen {гeпфлогeн} *p. p.* од pflegen.

Gepflo'genheit {гeпфлoгeнт} *f* 3b = Gewohnheit.

Ge'rie'pe {г'рип'е} *n* 2l б. *pl.* пијук(ање *n*) *m*; цика *f*, чичање.
Ge'plä'nkel {г'пл'ен.к'л} *n* 2l чарка *f*, чаркање.
Ge'plä'pper {г'пл'а'п'р} *n* 2l *pl.* брбљање, бене-тање, торокање, чаврљање.
Ge'plä'tr(e) {г'пл'ер(е)} *n* 2g (2l) дерњава *f*, дрека *f*, дречање, плачњава *f*.
Ge'plä'tscher {г'пл'еч'р} *n* 2l 1. плускање, за-плускивање, шљепкање. 2. плуштање, плу-сак *m*. [ретање, брбљање.]
Ge'plau'der {г'пл'а'уд'р} *n* 2l б. *pl.* হাসкање, не-
Ge'pro'che {г'п'о'х'е} *n* 2l б. *pl.* куцање, куцњава
f, чукање, лупњава *f*; *fig.* прокошење.
Ge'po'tler {г'п'ол'т'р} *n* 2l б. *pl.* 1. лупа *f*, луп-
њава f, талабука *f*, (с)тропот *m*, треска(ње *n*)
f. 2. ноћна лупњава духова (и. вампира).
Ge'prä'ge {г'пре'г'е} *n* 2l б. *pl.* 1. = prägen II,
ков m. 2. отисак *m*, жиг *m*, знак *m*, обеле-
жје n, белѣга *f*. 3. *fig.* обележје, жиг *m*, оти-
сак m; alle seine Handlungen tragen das ~ der
 Uneigennützigkeit све његове радње носе
 жиг некористољубља.
Ge'pra'hle {г'п'рал'е} *n* 2l б. *pl.* (само)хвалиса-
 ње, хвастање, разметање.
Ge'prä'nge {г'пре'н'г'е} *n* 2l б. *pl.* = Prunk.
Ge'pra'ssel {г'п'рас'с'л} *n* 2l б. *pl.* прасак *m*, пра-
 скање, праска *f*, гроктање *n*; пуцкарање;
 ломљава *f*. [насамарен|и,-а, преварен|и,-а,|
Ge'pre'llter {г'пре'л'т'р} *s* 9l обманут|и,-а,|
Ge'pri'ckel {г'при'к'л} *n* 2l б. *pl.* = prickeln II.
ge'prie'sen {г'при'з'ен} *a* *p.* од preisen.
Ge'quac'ke {г'к'ва'к'е} *n* 2l б. *pl.* крека *f*, креке-
 т(ање *n*) *m*. [путање, трућање, бенетање.]
Ge'qua'tsch(e) {г'к'ва'ч(е)} *n* 2g (2l) б. *pl.* шља-
Ge'quie'ke {г'к'ви'к'е} *n* 2l б. *pl.* скика *f*, пишта-
 ње, цијук(ање *n*) *m*, цика *f*.
ge'quo'llen {г'к'вол'л'н} *p.* *p.* од quellen.
Ger {г'ер} [свн.] *m* 2g *gym.* цилит, копље (за
 бацање) *n*. [цилита].
Ger... {г'ер-} ~werfen *n* бацање копља (и.)
ge'ra'de {г'рад'е} [свн.] 1 *a* 1. (*opp.* krumm)
 прав; in ~er Linie у правој линији; ~ wie eine
 Kerze прав као свећа; ~ wie eine Tanne прав
 као бор; seine ~n Glieder haben бити прав и
 здрав; der ~ Weg прав пут; den ~n Weg ge-
 hen ићи правим путем; ~n Wegs правим
 путем, право. 2. прав, уређен (и. засађен) у
 правој линији, изведен под конач; ~r Baum-
 weg прав пут са дворедом са страна. 3.
 (*opp.* schräg) прав; потпун, сушти; in ~m
 Widerspruch sein (и. stehen) бити у потпуној
 противречности; das ~ Gegenteil права (и.
 сушта) противност. 4. *fig.* отворен, искрен,
 поштен, уочљив, округ. II *adv.* 1. право; ~
 stehen стајати право (и. усправно). 2. правце,
 управо, тачно, потпуно; ~ um 5 Uhr тачно у
 5 часова; die Endpunkte eines Durchmessers
 stehen ea. ~ gegenüber крајње тачке преч-
 ника стоје потпуно супротно једна према
 другој. 3. управо, таман, баш, тек што; ~
 das Gegenteil управо супротно; er ist ~ ab-
 gereist тек што је отпутовао; ~ als ob баш
 као да; управо као да; ich bin ~ dabei, den
 Brief fertig zu machen баш завршавао писмо;
 ~ so баш тако; da fällt mir ~ ein! баш ми

паде на памет! сад се баш сетих! die Sonne
 ~ über dem Kopfe haben имати сунце управо
 изнад главе; das wollte ich ~ баш сам то
 хтео; ich bin ~ kein großer Freund vom Ba-
 den нисам баш велики пријатељ купања;
 heute ist es ~ ein Jahr her данас је управо (и.
 таман) година дана; das kommt ~ recht то
 баш добро дође (и. долази); das kommt mir
 ~ so vor, wie... то ми се баш чини као...; er
 ist nicht ~ mein Freund није баш мој прија-
 тељ; ich wollte ~ kommen хтео сам баш (и.
 таман) да дођем; ~ um zwölf Uhr управо у
 подне; ~ um diese Zeit баш у ово време. 4.
 = nachgerade. III **Ge'ra'de** *f* 3b 1. = Gerad-
 heit (и *fig.*). 2. \wedge права.

ge'ra'de- {~} [свн.] *a* (*opp.* ungerade) паран; ~
 und ungerade Zahlen парни и непарни бро-
 јеви; in ~r Anzahl у парном броју; ~ oder
 ungerade (spielen) (играти) пар или непар,
 (играти) лихо или тахо.

Gera'de..., **ge'ra'de...** {г'рад'е}. **2a'n** *adv.* право;
2au'f *adv.* (у)право (горе); ~au's *adv.* а) пра-
 во, правце; \times 2aus! право!; 2aus gehend и-
 дући право (напред); 2aus schießen пуцати
 право пред собом; б) *fig.* отворено, без око-
 лишења (уп. ~zu б); 2halten *tr.* држати
 право; sich 2halten стајати право (и. усправ-
 но), држати се право; ~halter *m* направа *f*
 за држање усправног става; наслон за главу;
 2heraus *adv.* отворено, искрено; 2heraus
 gesagt... право да вам кажем..., отворено ре-
 чено...; 2heraus sagen казати (и. рећи) отво-
 рено; 2hin *adv.* право; правце (онамо); ~le-
 gung *f* исправљање *n*; 2legen *tr.* исправити,
 ~лати; 2machen *tr.* исправити, ~лати; 2rich-
 ten *tr.* исправити, ~лати; ~richten *n*, ~rich-
 tung *f* исправљање *n*; 2stellen *tr.* и-, у-
 справити, ~лати; 2(s)we'gs *adv.* управо,
 правце; 2zu' *adv.* а) управо, правце; б) *fig.*
 без околишења, без увијања, *fam.* с неба па
 у ребра; управо, просто; 2zu schädlich упра-
 во (и. просто) штетно; es ist 2zu lächerlich
 управо је смешно, просто је смешно.

Gera'd..., **gera'd...** {г'рат'е}. **2flüg(e)lig** {~флу-
 г(е)л'у'г} правокрылан, са правим крилима;
 ~flügler {~флу.г'л'р} *m* 2l \mathfrak{A} правокрылац.

Gera'dheit {г'рат'х'е'т} *f* 3b 1. правост. 2. *fig.*
 отвореност, искреност, исправност.

Gera'd..., **gera'd...** ~lauf *m* прав ток, прав ход,
 право кретање *n*, кретање правце; ~läufig *a*
 (који се креће) прав(о); 2linig {~лин'и'г} *a*
 праволиниски, правоцртни; ~linigkeit {~лин'и-
 к'е'т} *f* 3b (праволиниски) правац *m*; 2richten *tr.* ис-
 правити, ~лати; ~richten *n*, ~richtung *f* ис-
 прављање; ~sinn *m* правост *f*, отвореност
f, искреност *f*, исправност *f*; 2sinnig *a* прав,
 отворен, искрен, исправан; 2winkelig *a* пра-
 воугласт, правокутан. [здравац *m*.]

Gera'nium {г'еран'иум} [лат.] *n* б. (Geranium)!

Ge'ra'nke *n* 2l 1. = ranken II. 2. пузаве гране
f *pl.*, лозине гране *f* *pl.*

ge'ra'nn't {г'ран'т} *p.* *p.* од rennen.

Ge'ra'ssel *n* 2l б. *pl.* чергтање, чаргљање, кло-
 парање, клопот *m*, тандрк(ање *n*) *m*; зве-
 кет(ање *n*) *m*, звека *f*.

Ge|rä't¹ {r'pét} [свн.; *Rat] n 2g 1. посуђе; справа *f*, алат *m*, оруђе; прибор *m*. 2. о-, с|пре-ма *f*, покуштво, намештај *m*.

ge|rä't² {-} 3 л. *sg. praes.* од geraten.

ge|ra'ten [свн.; *raten] I *intr. (s)* 14k 1. ап (и. ауп, ип итд.) *et. (acc.)* ~ наи|ћи -лазити на што, доћи случајно на што (и. до чега), доспети случајно до чега; а) ап е-е falsche Adresse ~ доћи на погрешну адресу; в. Bettelstab; ап j-п ~ наићи (и. на|трапати) на кога, сре-сти кога; а|einander ~ дохватити се, побити се, X сукобити се, сударити се; свајати се. б) ауп е-п Abweg (и. falschen Weg) ~ залу-тати, погрешити пут; er geriet auf den Einfall (и. den Gedanken) дошао је на мисао; дошла му је (по)мисао; c) ауп е-п auf den Grund ~ доди-рути дно; d) ауп е-п aus der Bahn (и. aus dem Geleis) ~ изићи из колосека; e) ауп е-п außer sich ~ а) доћи ван себе, разјарити се, разгневити се; vor Freude außer sich ~ бити ван себе од радо-сти; e) in Angst ~ поплашити се; in Armut ~ допасти сиротиње, осиротети; in Brand ~ за-палити се; sich (и. einander) in die Haare ~ почупати се; in Harnisch ~ разјарити се; in j-s Hände ~ пасти у нечије руке; in Hitze ~ ражестити се, планути; in der Leute Mund ~ постати предмет разговора; in Schulden ~ задужити се, (за)пасти у дугове; in Schweiß ~ ознотити се; ins Sieden ~ узаврети, про-кључати; ins Stocken ~ запети; in Streit ~ посвајати се; in Verfall ~ пропа|сти, -дати; in Vergessenheit ~ заборавити се, пасти у заборав; in Verlegenheit ~ збунити се, доћи у неприлику; in Verwirrung ~ а) настати збрка (и. неред) (*пот.*: од у, б) збркати се, збунити се; in Wut ~ разбеснети се, разго-ропадити се; in Zorn ~ разгневити се, раз-јарити се; f) das Schiff geriet durch den Wind nach Schottland ве|тар је отерао брод у Шкот-ску; g) wenn er über die Bücher gerät кад до-ђе до књига; када стане да чита; j-m über die Kasse ~ дочепати се чије касе, узети но-ваца од кога; h) unter die Feinde ~ доспети међу непријатеље; j-m unter die Finger ~ па-сти у нечије руке, допасти кому шака. 2. са *adv.* за начин: gut ~ успе(ва)ти, напредова-ти, ићи од руке, поћи за руком; понети, ро-дити; die Arbeit ist ihm gut ~ рад му је успео; heuer ist alles gut ~ ове је године све добро родило; schlecht ~ не напредовати, не успе-вати; wohl ~ е Kinder напредна деца; *abs.* = gut ~: alles gerät ihm све му успева, све му иде од руке. II ge|ra'ten *p. p.* од geraten и а 1. успео, напредан; nicht ~, schlecht ~ неу-спео, ненапредан, саветан, (-но). 2. а(*dv.*) пробитач|ан(-но), корис|тан(-но); es ist nicht ~, dahin zu gehen не препоручује се да се тамо иде; das Geratenste wäre... најпроби-тачније (и. најбоље) би било...

Ge|rate|wohl {r'rat'vol} [*imper.* од geraten] *n* само у: aufs ~ насумце, на срећу, негледуш, на вересију.

Ge|rät... {r'pét-}: ~holz *n* дрво за израду ору-ђа; ~kammer *f* одаја за опрему; соба за ста-рударију; ~kasten *m* сандук за алат; ~schaft

{r'pét'šəft} *f* 3b = Gerät; ~turnen *n* гим-настичко вежбање на справама; ~übungen *f* *pl.* гимнастичко вежбање *n* на справама, гим-настичке вежбе на справама.

Ge|rau'fe *n* 2l 6. *pl.* = Rauferei.

ge|rau'm [свн.; *Raum] 1. = geräumig. 2. ~e Zeit (за) дуго времена; vor (seit) ~er Zeit од дуже времена, (по)одавно; vor ~en Jahren пре много и много година.

ge|räu'mig {r'rəu'miχ} а(*dv.*) простран(-о).

Ge|räu'migkeit {-kə't} *f* 3b пространост, про-1

ge|räu'mlich а = geräumig. [странство *n.*]

Ge|räu'mde {r'rəu'mdē} *n*, Ge|räu'mte {r'rəu'mtē} *n* 2l 1. крчевина *f*. 2. X пропланак *m*.

Ge|rau'ne {r'rəu'nē} *n* 2l шапат *m*, шапутање.

Ge|räu'sch {r'rəu'ʃ} [свн., *rauschen] *n* 2g 1. шум *m*, шуштање, шушањ *m*; *fam.* граја. 2. X = Geschlinge, *prov.* Eingeweide.

Ge|räu'sch..., ge|räu'sch... {r'rəu'ʃ-}. Zliebend а који воли грају (и. вику, буку); Zlos *n* без шума, бешуман, нечујан, безбучан, без буке; тих; *adv.* без шума, бешумно, без буке; Zlose Wohnung миран стан: ~losigkeit *f* бешумност, тишина, безбучност; ~macher *m* букач; Zvoll а шуман; бучан; хучан, с хуком.

Ge|räu'sper {r'rəu'sp'p} *n* 2l 6. *pl.* накашљавање.

Ge'rb(e)|bank {r'p- r'p'p-} *f* калавар *m*, клу-па за штавање коже.

ge'rben {r'p'p-} [свн.; *gar machen] I *lr.* 15a

1. (у)чинити, (у)штавити, стројити; rot ~ штавити растовом кором; sämisch ~ учи-нити кожу меком; weiß ~ бело (у)штавити; j-m den Buckel (и. das Fell, die Haut) ~, j-p ~ (из)воштита кога. 2. Z Stahl ~ пречистити челик. 3. углачати (и. полирати), брунира-ти. II Ge'rben *n*, Ge'rbung *f* штавање, чи-њење, стројење, учин *m*; пречишћавање (че-лика); глачање (и. полирање) метала.

Ge'rb(e)...: ~eisen *n* стројачки нож *m*.

Ge'rb(e)ber {r'p'p-} *m* 2l штављач, стројар, стројач.

Gerberei {r'p'p-} *f* 3b 1. штавање *n*, чи-њење *n*. 2. штавионица, табакана.

Gerberei... {-} ~betrieb *m*, ~geschäft *n* = Gerberei 1.

Ge'rb(e)... {r'p'p-}: ~baum *m* шмак; ~ge- schäft *n* = ~handwerk; ~gesell(e) *m* стро-јарски помоћник; ~grube *f* варница; ~hand- werk *n* стројарски (и. штављачки) занат *m*; ~lohe *f* строј *m*, самлевена растова кора; ~strauch *m* = ~baum; ~sumach *f* = Essig- baum; ~werkstatt *f* = Gerberei 2.

Ge'rb..., ge'rb...: ~haus *n* штавионица *f*; ~ma- terialien *n* *pl.* Z танини *m* *pl.*; ~mühle *f* млин *m* за млевање растове коре за стројење; Z sauer а Z saures Salz танат *m*; ~säure *f* Z танин *m*; ~stahl *m* а) пречишћен челик; б) справа *f* за глачање метала; ~stoff *m* штавило *n*, строј; ~stube *f* соба за обраду кожа стипсом; ~sumach *m* = ~baum; ~wolle *f* вуна коју штављач скида с кожа.

ge|re'cht {r'rəχt} [свн.; *recht] I а 1. правичан, праведан, справедлив; ~e Belohnung правич-на (и. заслужена) награда; ~er Himmel! Праведни Боже!; ~er Richter правичан су-дија; die ~e Sache праведна ствар; ~e Strafe

правична (и. заслужена) казна; j-m ~ werden: a) дати кому задовољење; b) дати кому напору, обештетити кога; e-r Sache ~ werden удовољити чему, водити рачуна о чему. 2. пристао, подесан, таман, згодан, погодан; ~ machen подесити; die ~e Stunde подесан (и. згодан) час; in alle Sättel (и. allen Sätteln) ~ sein бити за све. 3. = *genehm*. II *adv.* правично, праведно, справедливо. III *Ge're'chte(r)* s 9/ праведни|к, -ца, правац; den Schlaf des Gerechten schlafen спавати сном праведника.

Ge're'chtigkeit {~ѣхѣд'т} f 3b 1. a) праведност, правичност, правица, справедливост; j-m (и. e-r Sache) ~ widerfahren lassen судити кому (и. чему) по правди, ода(ва)ти кому (чему) признање, призна(ва)ти кому (чему); b) die (Göttin der) ~ Правда, богиња правде; j-n der ~ überliefern предати кога суду; der ~ freien Lauf lassen оставити правди одрешене руке. 2. *rl.* ~ durch den Glauben, durch die Werke оправдање вером, делима. 3. право *n*, повластица.

Ge're'chtigkeits..., *ge're'chtigkeits...* {г'рѣ...c-}: ~liebe f правдољубље *n*, справедливост f; ~liebend a правдољубив, справедлив; ~pflege f правосуђе *n*. [tigkeit 3.]

Ge're'chtsame {г'рѣхтзам} f 3b = *Gerech-*
Ge're'chtsamkeit {г'рѣхтзамкѣ'т} f 3b jн. = *Gerechtigkeit* 3.

Ge're'de n 2l б. *pl.* 1. (п)оговарање, говоркање; es geht das ~ говори се; j-n ins ~ bringen изложити кога оговарању; sich ins ~ bringen бити изнет на глас, постати предмет разговора, учинити себе предметом разговора; ich kümmere mich nicht um das ~ der Leute не тиче ме се што ће свет о томе рећи; не хајем ја за рекла-казала; auf das ~ der Leute muß man nichts geben не треба се освртати на рекла-казала. 2. причање, тлапња f, брбљање.

ge'rei'chen *intr.* (h) 1. zu et. *dat.* ~ бити на што, (по)служити на што; zur Ehre ~ бити на част, (по)служити на част; zum Schaden ~ бити на штету; zur Schande ~ служити (и. бити) на срамоту; das gereichte ihm zum Verderben то га је упропастило.

Ge'rei'm(e) {г'рѣм(е)} n 2g (2l), *Ge'rei'msei* {г'рѣмзѣ} n 2l б. *pl.* = *Reimerei*.

Ge'rei'Be n 2l б. *pl.* 1. кидање, цепање. 2. јагма f, отимање; es ist ~ um diese Ware јагме се за ову робу; es ist ein förmliches ~ um ihn просто се отимљу о њега. [женост.]

Ge'rei'ztheit {г'рѣицхтѣ'т} f 3b на-, раз|дра-
Ge're'nne {г'рѣн} n 2l б. *pl. fam.* јурњава f, непрестано трчање, трка f, трчкарање.

ge'reu'en {г'рѣен} [нвн.] *imp.* es gereut mich, daß ich es gesagt habe (и. es gesagt zu haben) кајем се што сам то рекао; lassen Sie sich Ihre Mühe nicht ~! не жалите труда! в. bereuen.

Ge'reu't {г'рѣѣт} n 2g крчевина f. [њак *m.*]

Ge'rgel {г'ргл} f 1. утора, жлеб *m.* 2. утор-|

Ge'rhart {г'рхарт} [Сpeer-hart] *m* 8a Герхарт.

Ge'ri'cht¹ {г'рѣхт} [свн.] n 2g јело, јестиво; здела f са јелом.

Ge'ri'cht² {~} [свн.] n 2g 1. суд *m*; ~ erster Instanz првостепени суд; j-m beim ~ verklagen тужити кога суду; vom ~e losgesprochen werden бити пуштен испод суђења, бити ослобођен на суду; vom ~e verurteilt werden бити осуђен од суда; vor ~ bringen изнети (и. из-, до|вести) на суд; j-n vor ~ fordern (и. laden) поз(и)вати кога на суд; von ~s wegen од стране суда; vor ~ stellen ставити под суд; zu ~ sitzen судити. 2. судница f. 3. заседање суда, седница f суда, суђење. 4. пресуда f. 5. судска надлежност f. 6. das hohe ~ = *Galgen*.

ge'ri'chtlich {~ѣх} a (dv.) судски, судбен (-о), судским путем; правн|и (-о), законски; ~e Medizin судска медицина; ~e Verhandlung суђење; ~es Verfahren судски поступак; j-n ~ belangen (и. verfolgen) тужити кога суду, гонити кога судским путем.

Ge'ri'chts..., *ge'ri'chts...* {г'рѣхтс-}: ~akten *pl.* судска акта; ~aktuar *m* = ~schreiber; ~amt n суд *m*; ~arzt *m* судски лекар; ~ärztlich a (dv.) судсколекарски; ~barkeit {г'рѣхтсбаркѣ'т} f 3b право *n* суђења, судска власт, судска надлежност, надлежност суда, правосуђе *n*; судска област; ~beamte(r) *m* судски чиновник; ~behörde f = *Gericht²* 1; ~beisitzer *m* судски пристав; ~bescheid *m*, ~beschluß *m* судска одлука f; судско решење *n*. ~bezirk *m* судско подручје *n*, судска област f; ~bote *m* судски пријавник, пандур; ~brauch *m* судски обичај; ~diener *m* судски послужитељ; ~direktor *m* претседник суда; ~exekutor *m* судски извршитељ; ~ferien f *pl.* судски одмор *m*; ~formel f судски образац *m*; ~gang *m* ток суђења; ~gebäude *n* судска зграда f, суд *m*; ~gebühren f *pl.* судске таксе f *pl.*, судски трошкови *m pl.*, судске пристојбе f *pl.*; ~halter *m* судија; ~handel *m.* a) судска ствар f; b) суђење *n*; ~haus *n* = ~gebäude; ~herr *m* извршилац правде; ~herrschaft f: a) правосуђе *n*; b) = ~herr; ~hof *m* суд, судиште *n*; ~kanzlei f судска канцеларија; ~kosten f *pl.* судски трошкови *m pl.*; ~lokal *n* суд *m*; ~ordnung судска уредба; ~person f = ~beamte(r); ~personal *n* судско особље; ~pilege f = ~verwaltung; ~praxis f судска такса; ~rat *m* судски саветник; ~saal *m* судница f; ~sache f = ~handel; ~schöffe *m*, ~schöppe *m* поротник; ~schreiber *m* судски писар; ~schreiberei f писарница за пристојбе; ~schultheiß *m*, ~schulze *m* кмет правник; ~siegel *n* судски печат *m*; ~sitzung f судска седница; заседање *n* суда; ~sporteln f *pl.* = ~gebühren; ~sprache f = ~stil; ~sprengel *m* = ~bezirk; ~stand *m* надлежни суд; ~statt f, ~stätte f седиште *n* суда, судилиште *n*; ~stil *m* судски стил (и. језик); ~stillstand *m* застој у суду; ~stube f судница; ~stuhl *m*: a) седиште *n* суда; b) суд; ~tag *m* дан суђења, судни дан, рочиште *n*; ~taxe f судска такса; ~termin *m* судски рок; ~verfahren *n* судски поступак *m*; ~verfassung f судско устројство *n*; ~verhandlung f: a) суђење *n*, судска расправа, судски претрес *m*

b) судска акта *m pl.*; ~verwalter *m* = ~herr; ~verwaltung *f*: a) судска управа; b) судска служба; ~vollzieher *m* судски извршитељ; ~wesen *n* судство; ~zeitung *f* судске новине *f pl.* судска хроника (у новинама); ~zwang *m* судска надлежност *f*.

gerle'ben {г'рлбн} I 1. *p. p.* од reiben. 2. = durchreiben; ~er Kerl (и. Kunde) препредењак (овић).

Gerle'benheit {~хд'т} *f* 2b = Durchtriebenheit. gerle'ben {г'рлбн} [лат., фр.] 15g sich ~ = sich benehmen. [m, ромор *m.*]

Gerle'sel *n* 2l 6. *pl.* сипење *n*; жубор(ење *n*) / gerle't(e) {г'рл'т(е)} *impf. ind. (conj.)* одgeraten. gerling {г'рлн} [свн.] I a 1. мален, мали: незнатан; ништаван, тричав; ситан; низак; a)

~es Einkommen мали приход *m*; im e-p ~en Preis kaufen купити по незнатној (и. ниској) цени; der ~ste Preis најнижа цена, последња цена; ~e Sache ситна ствар; das ist die ~ste meiner Sorgen и. das ist m-e ~ste Sorge то ми је најмања брига; von ~er Tiefe мале дубине (*gen.*); mein ~es Verdienst моја незнатна заслуга *f*; b) одречно да machte kei-nen ~en Eindruck auf ihn то није мало утицало на њ(ега), то је јако утицало на њ(ега); wir kamen in nicht ~e Verlegenheit нисмо се мало збунили; c) у *comp.* der Schaden ist ~er als ich dachte штета је мања него што сам мислио; ~er machen смањ(ва)ти; ~er werden смањ(ва)ти се; d) у *sup.* er erwachte beim ~sten Geräusch он се будио на најмањи шум; es ist nicht die ~ste Schwierigkeit dabei није то ни најмање тешко; nicht die ~ste Schwierigkeit war es, zu... била је то не мала тешкоћа да...; es ist nicht der ~ste Zweifel не постоји ни најмања сумња. 2. ситан, мале вредности (*gen.*), прост, рђав, лош; zu ~ слаб; e-e ~ere Sorte Tee лошија врста чаја; ~e Ware лоша роба; ~er Wein слабо вино; ich bin zu ~ dazu ситан сам ја за то, нисам тога достојан; das ist mir viel zu ~ ситно је то за мене; далеко сам изнад тога. 3. низак, ниског порекла; Mensch von ~er Herkunft човек простог (и. ниског) порекла; die ~en Leute прости људи. 4. малобројан, ограничен, скучен. 5. мали (растом), ситан. II *adv.* мало, незнатно; уп. ~achten, ~schätzen; von j-m ~denken немати богзна какво мишљење о коме; nicht im (и. zum) ~sten ни најмање; nicht das ~ste ни најмање. III Gerling(e)r {г'рлн'г(е)} *s* 9l мал/и, -а; die Geringen wie die Großen мали и велики; es war kein Geringerer als Napoleon нико мањи до Наполеон; der Geringste auf Erden најмањи на свету; *prv.* auch der Geringste kann schaden и ко-марац може нанети зла. IV Gerling(e)s {г'рлн'г(е)} *n* 9l мало, слабо, незнатно; er bildet sich nichts Geringes ein он не мисли рђаво о себи, он уображава много о себи; nichts Geringeres als... ништа мање до...; das Geringste was du tun kannst, ist... најмање што можеш да учиниш, јесте...; es fehlt nicht das Geringste: a) ни најмање не достаје; b) није мало оно што недостаје (и. чега нема).

Ge'ring..., ge'ring... {г'рлн...} I 2achten *tr.* мало се освртати на, не прида(ва)ти богзна какву важност (*acc. dat.*), омаловаж(ити), -авати, потце(н)ити, -њивати; ~achtung *f* = ~schätzung.

Ge'ringel {г'рлн'гел} *n* 2l 1. увојци *m pl.*, завојци *m pl.*, коврчице *f pl.* 2. = Ringeln.

Ge'ring..., ge'ring...: ~er|werden {~рверд'н} *n* 2l смањивање, -ење; ~fügig {~фуги'г} *a* мален, мајушан, незнатан, маловажан, ситан, тричав; ~fügigkeit {~фуги'гет} *f* 3b маленост, незнатност, тричавост; ситница; ~haltig {~халти'г} *a* са садржином (од) мале вредности, штур, мале садржине (*gen.*); ~haltigkeit {~халти'гет} *f* 3b садржина (од) мале вредности, штурост; ~heit {г'рлн'хд'т} *f* 3b маленост; незнатност, ништавност; ситност; нискоост; ~schätzen *tr.* потце(н)ивати, -нити, омаловаж(ити), -авати, *fat.* багателисати, ниподаштавати; ~schätzig {~шеци'г} *a*: a) мале вредности, мало цење; b) ниподаштаван, презиран, презрив; *adv.* с потцењивањем, с омаловажавањем, ниподаштавно, с багателисањем; ~schätzung *f* потцењивање *n*, омаловажење *n*, -авање *n*, ниподаштавање *n*, багателисање; ~wertig *a* (од) слабе вредности, ситне вредности.

ge'ringbar {г'рлн'бар} *a* усирљив, прогрушљив, стегљив, стинљив.

Ge'ringbarkeit {~ка'т} *f* 3b згрушљивост, усирљивост, стегљивост, стинљивост.

Ge'ringne {rinnen} *n* 2l 1. б. *pl.* стално цурење, течење. 2. са *pl.* течност *f* што цури (и. тече). 3. олука *m*, јаз *m*, канал *m*.

ge'ringnen I *intr. (s)* усир(ити) се, -авати се, у-, з-, про(г)руша(ва)ти се, сти(н)ути се, -њавати се; das Blut gerinnt крв се узирава; die Milch gerinnt млеко се згрушава, млеко се сира; млеко се кисели. 2. ~machen згруша(ва)ти, усирити. II *p. p.* ge'ro'nnen у-, з-, про(г)рушан, стинут, усирен. III Ge'ringnen *n*, Ge'ringnung *f* грушање, згрушавање, стињавање, усиравање. [грушевина *f.*]

Ge'ringnsei {г'рлн'нзе} *n* 2l 1. = Gerinne 2. 2.)

Ge'ringpe {нвн. 17 в.} *n* 2l 1. ☉ костур *m*; fig. wandelndes ~ живи костур. 2. ☐ костур *m*, дрвена конструкција. 3. ☐ костур *m*, ребра *n pl.*, јерије *f pl.*

ge'ringpft {г'рлн'пфт} *a* ребра(с)т, пругаст, личаст; ~e Säule изолучен стуб *m*

ge'ringssen {г'рлн'сн} *p. p.* од reiben.

ge'ringtten {г'рлн'тн} *a p. p.* од reiten.

Germa'ne {г'ерман'е} [келт.] *m* 3a, Germa'nin {г'ерман'ин} *f* 3c Герман(а)ц, -ка.

Germa'ntum {г'ерман'нтум} *n* германство, = Deutschtum.

Germa'nia {~на} [лат.] 1. *n* 8g ☉ Германија *f*. 2. *f* 8b die ~ Германија (лик жене као символ Немачке).

Germa'nien {~ни'н} *n* 8g = Germania 1.

germa'nisch {~ш} *a* германски.

germanisie'rbar {г'ерманизир'бар} *a* понемчљив.

Germanisie'rbarkeit {~ка'т} *f* 3b понемчљивост.

germanisie'ren {г'ерманизир'ен} I *tr.* 15g германизовати, (по)немчити, понемчавати. II

Germanisie'ren *n*, Germanisie'ring *f* германизовање, (по)немчење, понемчавање.

Germanis'mus {~иџмџс} *m* бг германизам.

Germani'st {~ниџт} *m* 3a германиста *m*; ~ик {~џк} *f* 3b германистика.

germani'stisch {~џш} *a* германистички.

Ge'rmer {герм'р} *m* 2l б. *pl.* чемерика *f*.

ge'rn(e) {герн(е)} {сви.; *(be)gehen} *adv.* 1. радо, са задовољством, од срца, драговољно; а) herzlich ~, gar zu ~ врло радо, од свег срца; ~ oder nicht ~ (и. unger'n) хтео не хтео, хоћеш нећеш; überall ~ gesehen werden бити омиљен(а лично); ich würde es sehr ~ sehen, wenn Sie täten јако бих се обрадовао (и. било би ми особито драго) кад бисте то учинили; ich will es ~ zugeben верујем; радо признајем; b) er tut es nicht ~ он не воли то да (у)ради (и. да (у)чини); ich bin ~ in Berlin ја волим Берлин, радо бих боравио у Берлину; gern... *inf.* волети да... *praes.*; ~ spielen: а) радо свирати, волети да свира(ју); б) радо се играти, волети да се игра(ју); ~ essen (и. trinken) радо јести (и. пити), волети да једе (и. пије); er ißt ~ Äpfel он воли јабуке; ~ Wein trinken волети вино; ~ gut essen und trinken јако волти добра јела и пића; er arbeitet nicht ~ он не воли да ради; et. lieber essen нешто више волети (јести); j-n ~ haben (и. mögen) волети кога; ich habe es nicht ~ getan учинио сам то против своје воље; ich möchte ~ wissen, ob... волео бих да знам да ли...; wie ~ wäre ich dort gewesen како бих радо био тамо, како бих волео да сам био тамо. 2. *fig.* diese Pflanze wächst ~ im feuchten Boden ова биљка расте по правилу у подводном земљишту. 3. лако, одиста, да; das glaube ich ~ верујем (ја) у то; das ist ~ möglich то је одиста могуће; dafür kannst du gut und ~ 10 Dinar geben за то можеш мирне душе дати 10 динара.

Ge'rn(e)..., ge'rn(e)... {герн(е)-}: 2 gelehrt *a* који се прави учен; 2 gesehen *a* добродошао, радо виђен, мио; 2 groß *a*, ~ groß *m* (*sg. inv.*, *pl.* 2g) хваставац *m*, хвалиша; 2 klug *a* који се прави паметан; ~ klug *m* паметњаковић; ~ witz *m* духовитовић.

Ge'rö'chel {гер'о'хел} *n* 2l ропач *m*, крклање.

ge'ro'chen {гер'о'хен} *p. p.* од: а) riechen; б) rächen.

Ge'rö'hr {гер'о'р} *n* 2g и Ge'rö'hrlich(t) {гер'о'р'лих(т)} *n* 2g 1. шевар *m*, тршчар *m*, трска *f*. 2. трска *f*; свирала *f*. 3. цев *f*.

Ge'rold {гер'олт} [Speer-walt] *m* 8a Геролд.

Ge'röll {гер'олл} *n* 2g 1. валуци *m pl.*, облаци *m pl.*; шљунак *m*; сип *m*, осулина *f*, плазина *f*. 2. збрка *f*, дармар *m*.

Ge'röll...: ~ablagerung *f* плазина. [= Gerolle.]

Ge'rölle *n* 2l б. *pl.* 1. тутњава *f*, орење. 2. ге'ро'ллен {гер'ол'н} *p. p.* од gerinnen.

Ge'rste {гер'ст} {сви.} *f* 3b 1. * и * јечам *m*.

2. ољуштен јечам (за јело). 3. тарана.

ge'rsten {~н} *a* јечмен, од јечма.

Ge'rsten..., ge'rsten... {гер'ст-н}: ~acker *m* * јечмиште *n*; ~ammer *f* * Goldammer; 2

artig *a* јечмаст; ~bier *n* пиво од јечма; ~brot *n* јечменица *f*, јечмени хлеб *m*; ~dieb *m* крадљивац јечма, врабац; ~ernte *f* жетва јечма ~feld *n* * = ~acker; ~flocken *f pl.* туцан јечам *m*; ~graupen *f pl.* очишћен јечам *m*; ~grütze *f* јечмена каша; ~korn *n*: а) зрно јечма (и као тер); б) * јечмишак *m*, јачмишак *m*, чмичак *m*; ~malz *n* јечмени слад *m*; ~mehl *n* јечмено брашно; ~mehlsuppe *f* јуха (и. чорба) од јечменог брашна; ~saft *f a*) = ~wasser; б) пиво *n*; ~schleim *m* кашаста јечмена јуха; ~schrot *m* прекрупљен јечам, јечмена јарма *f*, јечмена прекрупа *f*; ~stroh *n* јечмена слама *f*; ~suppe *f* = ~mehlsuppe; ~trank *m a*) теј од јечма; б) = ~schleim; c) = ~wasser; d) = Bier; ~wasser *n* вода ф од скувања јечма; ~zucker *m* јечмени шећер.

Ge'rstling {гер'стлџн} *m* 2g¹ = Gerstenammer.

Ge'r'tchen {гер'т'хен} *n* 2l (*dim. v.* Gerte) прут *m*.

Ge'r'te {гер'т} {сви.} *f* 3b шиба, прут *m* (и као мера за дужину).

Ge'r'ten... {гер'т-н}: ~hand *f* десна рука (ја-хача); ~hieb *m* ударац прutom.

Ge'r't(a)ud {гер'т'ауд, гер'т'ауд} *f* 8h Гертруда.

Ge'ru'ch {гер'у'х} {срвн.} *m* 2d 1. њух, мирис, чуло мириса; e-n feinen ~ haben имати развијено чуло мириса. 2. мирис, задах, воња *f*; übler ~ задах, ружан мирис; guter ~ пријатан мирис; ohne ~ без мириса; ~ verbreitend мирисан. 3. *fig.* глас(ина) *f m*; in gutem ~e stehen уживати добар глас; er steht im ~e der Frömmigkeit бије га гласина да је побожан; er steht in üblem ~e бије га рђава гласина.

Ge'ru'ch..., ge'ru'ch... {гер'у'х-}: 2 los *a*: а) без чула мириса; б) без мириса, безмирисан; ~losigkeit *f a*) немање *n* чула мириса; б) безмирисност; ~losmachung {~лосма'хун} *f* 3b одузимање (и. уклањање) *n* задаха (рђавог мириса); 2 reich *a* мирисав, мирисан, мирисљав; ~sinn {~с-} *n* чуло *n* мириса.

Ge'ru'chs... {~с-}: ~empfindung *f* осет (и. осећај) *m* мириса; ~nerv *m* * миришни живац; ~werkzeuge *n pl.* прибор *m* чула мириса.

Ge'rü'cht {гер'у'хт} [дн: *ruchbar, Ruf] *n* 2g 1. глас *m*; es geht (и. läuft) das ~ и. das ~ ist im Umlaufе говори се; вели се; круже (и. проносе се) гласови; поговара се; проноси се глас. 2. вест *f*, новост *f*; falsche ~е лажне вести. 3. глас *m*, фама *f*.

ge'rü'chtweise *adv.* по чувењу, као што се чује; ich habe ~ erfahren сазнао сам по чувењу; ~ verlautet говори се, проноси се глас. [кидно до-, позивање.]

Ge'ru'fe {гер'у'ф} *n* 2l б. *pl.* зивкање, непре-
ge'rü'fen {гер'у'ф-н} *p. p.* од rufen.

ge'ru'hen {сви.} *intr. (h)* изволе(ва)ти, благо-(из)волети, достојати се.

ge'ru'hig *a* = ruhig. [спавање! лаку ноћ!]

ge'ru'hsam {гер'у'зам} *a* ~e Nacht! пријатно!

Ge'rü'lle {гер'у'лл} *n* 2l = Gerölle.

Ge'ru'mpel *n* 2l, Ge'rü'mpel {гер'у'мпел} *n* 2l 1.

(вех. Gerümpel) лупа *f*, тандрк(ање *n*) *m*. 2.

(вех. Gerümpel) стареж *m*, старудија *f*.

Ge'rü'mpler {гер'у'мплер} *m* старудар, телалин.

Geru'ndium {geru'ndi'um} [лат.] *n* бг герундив *m*.
ge'ru'ngen {geru'ng} *p. p.* од ringen.

Ge'ru'nzal *n* 2l б. *pl.* мрштење, набирање.

Ge'ru'st(e) {geru'st(e)} *n* 2g (2l) скела *f*, скеле *f pl.*; макаре *f pl.*, ногари *m pl.*; постоље, трибина *f*; губилиште; schwebendes ~ покретна скела.

Ge'ru'st... {geru'st-}: ~ballon *m* аус. = halbstarres Luftschiff; ~bock *m* ногари *m pl.*; ~konstruktion *f* скела; ~stange *f* мотка за скеле. [сање, трукане, трескане, трешња.]

Ge'ru'ttel {geru'tel} *n* 2l б. *pl.* дрмање, дрму-
Ge'ru'werfen {geru'werfen} *n* бацање копла.

Ges *n* inv. ≡ rec. [љење.]

Ge'sä'ge *n* 2l б. *pl.* стругање, тестерење, пи-

Ge'sä'ble(r) {gesä'ble(r)} *m* *pl.* помазаник, -ца, миропомазани, -а.

ge'sä'lzen {gesä'lzen} *n* *p. p.* од salzen. II Ge'sä'lzene(s) {gesä'lzene(s)} *n* 9l усољено.

Ge'sä'me {gesä'me} *n* 2l семење, семенарија *f*.

ge'sä'mt [свн.; *sammeln] *I a* укупан, целокупан, читав, цео, сав; die ~en Einwohner целокупно (и све) становништво. II Ge'sä'mmte *n* 9l целокупно, укупно, укупност *f*.

Ge'sä'mt..., ge'sä'mt... {gesä'mt-}. ~ansicht *f*

општи (и целокупни) поглед *m*; ~ausfuhr *f*

цео (и. целокупни) извоз *m*; ~ausgabe *f*

целокупно издање *n*, издање целокупних

дела; ~aussehen *n* општи изглед *m*; ~

begriff *m* општи појам; ~besitz *m* цело

имање *n*; ~betrag *m* укупан износ, укупна (и.

коначна) свота *f*; ~bild *n*: а) цела слика *f*; б)

слика *f* целине, општа слика; ~eigentum *n*:

а) заједничка имовина *f*; б) целокупно има-

ње; ~eindruck *m* општи утисак; ~einfuhr *f*

целокупни увоз *m*; ~einnahme *f* укупан (и.

сав) приход; ~erbe *m* општи наследник, на-

следник целокупног имања; ~ertrag *m* у-

купни доходак; ~erzeugung *f* укупна (и сва)

производња; ~gebrauch *m*: а) општа упо-

треба *f*; б) заједничка употреба *f*; c) општи

(и. заједнички) обичај; ~gewicht *n* укупна

тежина *f*; ~gut *n* добро; ~heit {gesä'mt'heit}

f 3b целокупност, укупност, целина; die ~heit

hat beschlossen једногласно је закључено;

~heizfläche *f* укупна загревна површина;

~herr *m* господар целокупног имања; ~herr-

schaft *f*: а) заједничка управа (и. влада);

б) укупна власт; c) заједничко имање *n*; d) =

~herr; ~inhalt *m*: а) општи преглед, садр-

жај; б) укупна садржина *f*; ~kauf *m*: а) за-

једничка куповина *f*; б) куповина *f* свега;

~macht *f* целокупна снага (и. моћ); ~masse

f целокупна (и. сва) маса; ~ministerium *f* ка-

бинет *m*, влада *f*; ~petition заједничка молба

(и. претставка); ~regierung *f*: а) заједничка

(и. целокупна) влада; б) заједничко влада-

ње *n*; ~schaft {gesä'mt'schaft} *f* 3b целокупност,

укупност, целина; in ~schaft укупно, ~sitzung

f пленарна седница; ~staat *m* укупна држа-

ва *f*, целина држава; ~strecke *f* цео пут *m*;

~summe *f* целокупна свота; свега; ~übersicht

f општи преглед *m*; ~verbindlichkeit *f* за-

једничка (и. општа) обавезност; ~vermögen

n ≡ целокупан иметак *m*; ~wert *m* укупна

вредност *f*; ~wille(n) *m* општа воља *f*; воља свих; ~wohl *n* опште добро; ~zahl *f* укупан број *m*.

ge'sä'ndt {gesä'ndt} *I p. p.* од senden. II Ge'sä'ndte(r) {gesä'ndte(r)} *s* 9l, Ge'sä'ndtin {gesä'ndtin} *f* 3c посланик (на двору); außerordentlicher ~ und bevollmächtigter Minister изванредни посланик и опуномоћени министар; уп. Botschafter, Nunzius.

Ge'sä'ndtschaft {gesä'ndtschaft} *f* 3b 1. посланство *n*, послаништво *n* (посланик са особљем). 2. посланство (зграда).

ge'sä'ndtschaftlich {gesä'ndtschaftlich} *a* посланички, посланства (*gen.*); ~e Sendung дипломатско послање *n*.

Ge'sä'ndtschafts... {gesä'ndtschafts-}: ~attache' *m* чиновник (и. аташе) посланства; ~hotel *n* посланство; ~personal *n* особље посланства; ~posten *m* посланичко место *n*; ~sekretär *m* секретар посланства; ~rat *m* саветник посланства.

Ge'sä'ng [свн.; *singen] *m* 1. песма *f*, певанка *f*, певање *n*, цвркут(ање) *n* *m*; ≡ dreistimmiger ~ песма у три гласа; geistliche Gesänge духовне песме. 2. песма *f*, песан *f*, спев.

Ge'sä'ng..., gesä'ng... {gesä'ng-}: ~buch *n* песма-

рица *f*, певанија *f*; ~drossel *f* ≡ мали дрозд *m*;

~einlage *f* уметнута песма; ~eskundig *a* који

уме да пева, вичан певању; ~fest *n* свеча-

ност *f* с певањем; ~lehre *f* наука о певању;

~lehrer(in) *f* *m* учитељ-ица певања; ~lich

{gesä'nglich} *a* певања (*gen.*), певачки; ~reich *a*

а) песнички; б) где се много пева; c) мело-

дичан, звучан; ~schule *f* а) школа певања; б)

школа певања (књига); ~skunst {gesä'ngskunst} *f*

вештина (и. уметност) певања; ~stimme *f* пе-

сма, отпевани део песме; ~stück *n* песма *f*

за певање, (от)певан комад; ~stunde *f* час *m*

певања; ~verein *m* певачко друштво *n*; ~weise

f арија, напев *m*, глас *m*, мелодија; ~weise

adv. певајући, песмом.

Ge'sä'ß {gesä'ß} [свн.; *sitzen] *n* 2g 1. задњица *f*, стражњица *f*. 2. седало, гузови *m pl.* 3. седиште.

Ge'sä'ß... {gesä'ß-}: ~bein *n* = Sitzbein; ~muskel *m pl.* стражњички мишићи; ~schwiele *f* жуљ *m* на задњици.

Ge'säu'fe {gesäu'fe} *n* 2l б. *pl.* пијанчење, локане, шљемање, љушћење.

Ge'säu'l {gesäu'l} *n* 2g стубови *m pl.* [јукање.]

Ge'säu'se {gesäu'se} *n* 2l б. *pl.* зујање, хујање, фи-

Ge'säu'sel {gesäu'sel} *n* 2l б. *pl.* жубор(ење) *n* *m*,

жамор(ење) *n* *m*, шуштање, шум(ор) *m*, ро-

ge'schä'digt {geschä'digt} *a* оштећен. [мор *m*.]

Ge'schä'ft {geschä'ft} [свн.; *schaffen] *n* 1. посао

m, рад *m*; рађење, занимање; seine ~e be-

sorgen и. s-n ~en nachgehen (с)вршити свој

посао, радити своје послове; mit ~en über-

häuft (и. überladen) претрпан послом; immer

in ~ вазда (и. стално) у послу; ein (natürliches)

~ abmachen (и. verrichten) нужду (с)вршити.

2. већ. ≡ посао *m*, занат *m*, трговина *f*, рад-

ња *f*; unsere ~e gehen zurück наши су по-

слови тргли; занимање, предузеће, пазар *m*,

промет *m*; welches ~ betreiben Sie? (и. was

haben Sie für ein ~?) шта је Ваше занимање?, којим се послом бавите? чиме се бавите?; mit j-m ~e haben радити (и. трговати) с киме; das überseeische ~ прекоморска трговина; ein bedeutendes ~ haben водити на велико послове; ein ~ anfangen отпочети са трговањем; sein ~ aufgeben (и. sich vom ~ zurückziehen) напустити свој посао, повући се од послова; ~ ist ~ посао је посао; ~e machen трговати, (на)правити трговачке послове; ein ~ mit j-m machen направити (и. свршити) с киме посао; ein ~ aus et. (dat.) machen направити себи посао из чега 3. радња f, трговина f, дућан; unser Haus ist eins der ältesten ~e наша кућа је једна од најстаријих радњи (и. трговина); ~ in Wolle радња (с) вуном.

Geschäftchen {~хчн} n 2l (dim. од Geschäft) посалак m, послић m; радњица f, дућанчић m. **geschäfttig** {гшѣфтѣх} a у послу, (за)послен, раден, вредан, ревностан, марљив; sich ~ stellen (и. den Geschäftigen spielen) правити се да је(су) у послу, изигравати човека у послу; adv. ревностно.

Geschäftigkeit {~кѣт} f 3b (за)посленост, раденост, вредноћа, марљивост.

geschäftlich {~лѣх} a послован; adv. пословио; послом.

Geschäft..., **geschäftit...** {гшѣфт-}: **los** a = geschäftslos; **losigkeit** f = Geschäftslosigkeit.

Geschäfts... {~с-}. **adreßkarte** f адресна карта трговачке радње; **angelegenheit** f (трговачки) посао m, **anteil** m удео у радњи; **aufgabe** f напуштање n радње (и. трговине); **auftrag** m пословни (и. трговачки) налог, наруџбина f; **bericht** m пословни извештај; **betrieb** m радња f, пословање n; **brief** m трговачко писмо n; **buch** n трговачка књига f. **Geschäftschluß** m = Geschäftsschluß.

Geschäfts..., **geschäfts...**: **drang** m навала f послова; **eifer** m пословна ревност f, ревност у послу; **erfahren** a искусан у пословима; **erfahrenheit** f, **erfahrung** f пословна искушеност, пословно искуство n; **fach** n пословна област f, пословна струка f; **fähig** a способан за посао (-лове); **fähigkeit** f способност за посао (-лове); **fertigkeit** f пословна вештина, извежбаност у пословима; **frei** a послом незаузет, слободан од посла; **freund** m пословни пријатељ; **führend** a који води послове; **führer** m пословођа, деловођа радње; **führung** f вођење n радње, вођење n послова; **gang** m a) ток посл(ов)а; b) идење n послом; e-p ~gang machen (от)ићи послом; **gegend** f трговачки (и. трговински) крај m, † чаршија; **geheimnis** n пословна тајна f; **geist** m трговачки дух; **genos** m ортак; **gewandtheit** f пословна окретност (и. вичност); **haus** n трговачка кућа f; **herr** m господар (и. сопственик) радње; **inhaber(in f)** m сопственик-ца (и. власник-ца) радње; **jahr** n пословна година f; **kalender** m рекламни календар, календар радње; **karte** f = adreßkarte; **kenntnis** f познавање n посла; **kniff** m пословни (и.

трговачки) марифетлук; **kreis** m област f пословања; пословна струка f; **kunde** f = kenntnis; **kundig** a = erfahren; **lage** f стање n послова; **leben** n послован живот m, живот проведен у пословима; пословни живот m, трговина f; **leute** (pl. од ~mann) пословни свет m; **lokal** n a) канцеларија f радње, биро m; b) радња f; **los** a a) беспослен, незапослен; b) без послова; **lose Zeit** време n без послова; **losigkeit** f: a) беспосленост, незапосленост, беспослица; b) немање (и. непостојање) n послова, засталост у пословима; **mann** m послован човек, трговац од заната; **kein ~mann sein** не бити трговац; **männisch** a трговачки; **mäßig** a (dv.) послован (-но), трговачки; **neid** m пословна завист f; **ordnung** f пословник m; **papiere** n pl. пословни папири m pl.; **personal** n пословно особље, особље трговине (и. радње); **praxis** f пословна (и. трговачка) пракса; **raum** m = lokal; **reise** f пословни (и. трговачки) пут m; **reisende(r)** m трговачкипутник; **sache** f пословна ствар, (трговачки) посао m; **schluß** m затварање n радње (и. дућана); **sprache** f пословни језик m; **stelle** f канцеларија; **stil** m пословни (и. трговачки) стил m; **stille** f мртвило n у пословима (и. трговини); **stockung** f застој m у пословима (и. трговини); **stube** f = lokal a; **stunden** f pl. радно (и. канцелариско) време n; **tätigkeit** f пословна делатност, посленост; **teilhaber(in f)** m ортак; **Geschäftsstelle** f = Geschäftsstelle. [-иња.]

Geschäfts...: **träger** m a) отправник послова; b) пословођа, деловођа радње; **unternehmung** f предузимање n трговачких послова; **verbindung** f пословна (и. трговачка) веза; mit j-m in ~verbindungen treten ступити ским у пословне везе; **verhältnisse** n pl. пословне (и. трговачке) прилике f pl.; **verkehr** m пословно општење n, пословни односи m pl., пословне везе f pl.; **verlegung** f премештај m радње; **vermittlung** f пословно посредовање n; **verwalter** m = führer; **viertel** n = gegend; **vollmacht** f пословно пуномоћство (и. овлашћење) n; **wagen** m кола n pl. за испоруку робе; **welt** f пословни (и. трговачки) свет m; **zimmer** n = lokal; **zweig** m пословна грана (и. струка) f.

gescha'h {гшѣ}, **geschä'he** {гшѣ} impf. ind., conj. од geschehen.

Geschä'ker n 2l б. pl. шала f, шега(чење n) f, лакрдије f pl., ђаволисање n; ашиковање.

geschä'mig a fam. = schämig. [ногом.]

Geschä'rr(e) n 2g (2l) б. pl. тупкање, копање.

Geschau'kel {гшѣкл} n 2l б. pl. љуљање, њихање, љуљушкање, млатарање, ландарање.

gesche'ckt {гшѣкт} a = scheckig 1.

gesche'hen {гшѣн} [свн.: schicken] 1 intr. (s) 14с десити се, дешавати се, зби(ва)ти се, дог(о)дити се, -ађати се; so et. geschieht nicht alle Tage тако што се не дешава сваког дана; was auch ~ mag ма шта се десило; was ist ~? шта се десило (и. збило, догодило)? 2. (као pass. од machen) би(ва)ти, радити се,

чинити се; dein Wille geschehe! нека буде воља твоја; es ist so gut wie ~ то је готово свршена ствар; es geschieht viel für die Armen много се чини за сиротињу; es geschehe! нека буде!; von meiner Seite soll alles ~ ја са своје стране учинићу све (што могу); so geschieht das tako то бива; тако се то ради; so wird es ~ und nicht anders тако ће (то) бити, а не друкчије; was soll damit ~? шта ће бити с тим?; шта да се ради с тим? 3. ~ lassen пустити да иде како иде, допустити да се (у-)чини, трпети. 4. са *dat.* лица: es geschieht ihm Abbruch неправо му се чини; иде му на уштрб; es geschieht mir ein Dienst damit тиме ми се чини услуга; es wird dir nichts zu Leide (zuleide) (и. Leid) ~ неће ти се ништа нажао учинити; es geschieht dir ganz recht то си и заслужио; и треба то да ти се догоди; es geschieht ihm ganz recht тако му и треба; то је и заслужио; es ist ihm Unrecht geschehen криво му је учињено; ich weiß nicht, wie mir geschieht не знам шта ми је; ich wußte nicht, wie mir geschah, als... не знам шта ми је било када...; das wird mir nicht wieder ~ то ми се неће више десити. 5. es ist um ihn ~ пропао је; с њим је свршено; беше му с њим. II *p.p.* и а 1. готов, свршен, учињен; ~e Dinge sind nicht zu ändern што се збило не измени се; das ist gleich ~ то ће очас бити; ~ ist ~ што би би; nach ~er Arbeit ist gut ruhen слабак је одмор после рада. 2. (канцелариски стил) so ~ zu Beograd, den 10. März 1935 дато (и. рађено) у Београду 10 марта 1935. III *Geschehene(s)* {~(c)} *n* 9l учињено, свршено. *Geschehen* lassen *n* б. *pl.* пуштање да иде како иде, трпљење (чега).

Geschehnis {~шенџс} *n* 2h¹ = Ereignis.

gescheit {~шџт} [сврн.; *scheiden] I а паметан, виспрен, промућуран, разуман, разборит; ~er Einfall паметна мисао; ~er Kopf паметна (и. мудра) глава; er ist nicht recht ~ он није (богзна како) паметан; sei doch ~! та буди паметан!; er ist verflucht ~ *fat.* он је грдно паметан. II *adv.* паметно, разборито; et. ~ anfangen почети нешто паметно (и. вешто); ich kann nicht ~ daraus werden ту не могу да будем паметан; ја се у томе не могу снаћи. [тост *f*, виспреност *f*. I

Gescheitheit {~хџт} *f* 3b памет *m*, разбори-I *Gescheit* {~шџт} *n* 2l б. *pl.* грдња *f*, непрестано грђење, стално псовање.

Gescheink {~шџнк} *n* 2g поклон *m*, дар *m*, подарок *m*; als ~ на поклон, као поклон; zum ~ (bekommen) (доби(ја)ти) на дар, на поклон; j-m et. zum ~ machen; j-m ein ~ mit et. (*dat.*) machen поклонити кому што.

Gescheink... {~шџнк-}: ~fuß *m fat.*: mit j-m auf dem ~fuße stehen бити с киме у таквом односу да један другоме чини ситне поклоне; ~geber(in *f*) *m* даривалац, -ка, дародавац; ~literatur *f* књиге *f pl.* за поклањање; ~nehmer(in *f*) *m* даропрималац, -ља, при-малац -ља дарова.

Gescheirze {~шџрц} *n* 2l б. *pl.* стално шаљење, непрестане шале *f pl.*, лакрдијање.

ge[scheu't {~шџџт} I а *~ место *gescheit*. II *p.p.* од scheuen. [schichte] причица *f*. I

Ge[schi'chtchen {~шџхтхен} *n* 2l (*dim.* од *Ge-I* *Ge[schi'chte* {~шџхт} [сврн.; *geschehen] *f* 3b

1. историја, повест, повесница; alte (mittlere, neuere) ~; die ~ der alten (mittleren, neuren) Zeit историја старог (средњег, новог) века; biblische (и. heilige) ~ библијска историја. 2. приповетка, прича; kleine ~ причица. 3. ствар, догађај *m*, згода, пригода; die ganze ~ kostet... све му то стаје...; iro. das ist eine schöne ~! лепо, богами! красна (и. дивна) ствар!; дивота! красота!; das wäre e-e schöne ~! лепо, богами! то би била дивна ствар!; das ist e-e verfluchte ~! то ти је проклета ствар!; das ist e-e alte ~ то је стара ствар; das ist die alte ~ стара ујдурма.

Ge[schi'chten... {~шџхтхен-} ~buch *n* књига (и. збирка) *f* приповедака; ~erzähler(in *f*) *m* приповедач(ица). [веснички. I

ge[schi'chlich {~шџхтлџх} а историјски, по-I *Ge[schi'chts|buch* *n* историја *f* (књига), повесничко дело.

Ge[schi'cht... {~шџхт-}. ~schreiber *m* историчар, повесничар; ~schreibung *f* историопис *m*, повесничарство *n*; историографија.

Ge[schi'chts..., *ge[schi'chts...* {~с-}. ~erzählung *f* историјска прича; ~fälschung *f* кривотворење (и. фалзификовање) *n* историје; ~forscher *m* историк, историчар, повеснички испитивач; ~forschung *f* историјско истраживање *n*; ~kalender *m* историјски календар; ~kenner *m* познавалац историје, повесничар; ~kenntnis *f*, ~kunde *f* познавање *n* историје; ~kundig а упућен у историју, вичан историји, који познаје историју; ~lehrer *m* професор историје; ~maler *m* историјски сликар; ~malerei *f* историјско сликарство *n*; ~mäßig а историјски, по историји; ~quelle *f* историјски извор *m*; ~schreiber *m* писац историје (и. повеснице), историчар, историк, историописац, повесничар; ~stunde *f* час *m* историје; ~tabellen *f pl.*, ~tafeln *f pl.* историјске таблице; ~unterricht *m* настава *f* историје; ~werk *n* историјско дело; ~wissenschaft *f* историјска наука, наука о историји.

Ge[schi'ck {~шџк} [сврн.; *schicken] *n* 2g 1. (за ствари) dieser Rock hat kein ~ овај капут није по кроју; et. ins ~ bringen дотерати, удесити што. 2. (за лица) умешност *f*, вештина *f*, окретност *f*, способност *f*. 3. удес *m*, судбина *f*, усуд *m*; böses ~ зла судбина. 4. ✕ жица *f* руде.

Ge[schi'cklichkeit *f* 1. = Geschick 2. вичност. *ge[schi'ckt* {~шџкт} [сврн.] I *p. p.* од schicken. II а 1. вешт (и. ет. у чему), умешан, вичан (и. ет. чему). 2. способан, искусан; ein ~er Arzt искусан лекар. 3. zu et. (*dat.*) ~ sein бити прикладан (и. подесан, згодан) за што. II *adv.* вешто, вично, умешно.

Ge[schiebe {~шџб} *n* 2l 1. сталногурање, *fat.* гуранција *f*. 2. *geol.*, ✕ шљунак *m*.

ge[schie|den {~шџден} *p. p.* од scheiden.

Ge[schie|dene(r) *s* 9l распуштеник, -ца.

ge|schie|ht {г·шйт} 3л. sg. praes. ind. од ge-
sehen.

ge|schie|nen {г·шин·н} p. p. од scheinen.

Ge|schie|Be {г·шйс} n 2l б. pl. пуцава f, стал-
но пуцање (и. гађање). [та f, шевар m.]

Ge|schli|li(e) {г·шилф(·)} n 2g(2l) трска f, си-
Ge|schli|mpfe {г·шимпф} n 2l б. pl. псовање,
псовка f, грдња f, грђење.

Ge|schli|rr {г·шир} [свн.; schirren] n 2g 1. = Ge-
rät. 2. суд m, (по)суђе n; irdenes ~ земљано
посуђе, грнчарија f. 3. хамови m pl.; die Pfer-
de legen sich (и. geben) ins ~ коњи запињу;
aus dem ~ kommen испрезати се; одмарати
се. 4. коњи и кола, запрега f. 5. fig. sich ins
~ legen (добро) запети, прионути. 6. опрема f.

Ge|schli|rr... {г·шир-} ~beil n брадва f за изра-
ду дрвеног посуђа; ~brett n полица f за судо-
ве (и. посуђе); ~bürste f четка за чишћење
хамова; ~kammer f одаја за оставу хамова;
~macher m = Sattler; ~meister m: a) чувар
запрежног прибора; б) ⚡ кондуктер; c) X
спроводник пртљажних кола; ~schrank m
орман за посуђе; ~zeug n хамови m pl., за-
прежни прибор m.

ge|schli|ssen {г·шйсн} vulg. p. p. од scheißen.

Ge|schla|bber {г·шлббер} [дн.] n 2l б. pl. rop.
лаптање, локање. [geschlacht.]

ge|schla|cht {г·шлхт} a ⚡ = geariet; yn. un-}

Ge|schla|mppe {г·шлмпп} n 2l = Geschlapp 1.

Ge|schlä|ngel n 2l б. pl. вијугање, веругање;
веруга f. [љак m, бућуриш m.]

Ge|schla|pp n 2g б. pl. = Schlempe; чорбу-}

Ge|schle|cht {г·шлхт} [свн.; *schlagen] n 2с и.

2g 1. род m; das menschliche ~ људски
род. 2. спол m; das männliche (weibliche) ~
мушки (женски) спол; das schöne ~ лепи
(с)пол. 3. gr. род m; das männliche (weibliche,
sächliche) ~ мушки (женски, средњи) род. 4.
колено, порекло, племе, лоза f. 5. поколење
n, нараштај m, колено, пџс m; das gegen-
wärtige ~ данашње поколење, садашњи на-
раштај; die kommenden ~ег будући нара-
штаји; von ~ zu ~ с колена на колено; с по-
колења на поколење.

Ge|schle|chter {г·шлхт·р} m 2l коленовић.

Ge|schle|chter... {г·шлхт·р-} ~geschichte f ро-
дословна историја; ~kunde f родословље n;
~kundige(r) m родословац, генеалог.

ge|schle|chtlich {г·шлхтлх} a 1. (с)полни;
adv. (с)полно. 2. родовни.

Ge|schle|chtlichkeit {~кдт} f 3b (с)полност.

Ge|schle|cht..., ge|schle|cht... {г·шлхт-}. 2los
a = geschlechtslos; ~losigkeit f = Geschlechts-
losigkeit.

Ge|schle|chts..., ge|schle|chts... {~с-}. ~adel m
племство n по крви; ~alter m године f pl. (и.
старост f) (једног) поколења (и. нараштаја);
~art f особина рода, род(ов)на особеност; ~
baum m родословно дрво n; ~endung f gr. ро-
довни наставак m; ~entwick(e)lung f развијање
n пола, пубертет m; ~folge f: a) след (и. низ)
m поколења; б) људски век; ~forscher m ро-
дословац, генеалог; ~funktionen f pl. (с)полне
функције; ~glied n сполни уд m; ~krank a
(с)полно оболео; ~krankheit f (с)полна бо-

лест; ~kunde f = Geschlechterkunde; ~leben
n (с)полни живот m; ~liebe f (с)полна љу-
бав; ~linie f породична линија, лоза; 2los a
бесполни; ~losigkeit f бесполност; ~lust f
(с)полно задовољство n; ~name m: a) прези-
ме n, породично (и. племенско) име n; б) 2,
2 име n рода; ~organ n (с)полни орган m;
~registern родослов m, родопист, родословни
списак m; ~reife f (с)полна зрелост; ~tafel f =
~register родословна таблица; ~teile m pl.
сполни органи; ~trieb m (с)полни нагон; ~un-
terschied m, ~verschiedenheit f (с)полна раз-
лика f; ~verwandte(r) m племенски рођак;
~wahl f (с)полно одабирање n; ~wappen n
породични грб m; ~wort n gr. члан m.

Ge|schle|ck {г·шлек} n 2g = Schleckerei.

Ge|schle|nder {г·шлендр} n 2l б. pl. шврљање.

Ge|schle|ppe n 2l 1. вучење, тегљење, вуча f,
повлачење. 2. скут m (Schleppe).

ge|schli|chen {г·шлхчн} p. p. од schleichen.

ge|schli|ffen {г·шлфн} p. p. од schließen.

Ge|schli|ffenheit {~хдт} f 3b 1. углачаност
(драгор камена). 2. углађеност.

Ge|schli|nge [Schlund] n 2l 1. б. pl. = Schlingen.

2. сплет m, преплет m. 3. 2 извађена изну-
трица f (и. дроб m) заклане животиње.

ge|schli|ssen {г·шлхсн} p. p. од schließen.

ge|schlo|ssen {г·шлосн} p. p. од schließen.

Ge|schlo|ssenheit {~хдт} f 3b 1. X смакнутост
(строја). 2. затвореност, закопчаност.

Ge|schlu|chze {г·шлхц} n 2l јецање, грцање,
штуцање.

ge|schlu|ngen {г·шлхн·н} p. p. од schlingen.

Ge|schma|ck {г·шмак} [свн., *schmecken] m 2d
(pl. fam. со. и 2a) 1. чуло укуса, (у)кус m;
das ist nicht nach meinem ~ то није по моме
укусу; ~ an et. (dat.) finden и e-r Sache (dat.)
~ abgewinnen v. abgewinnen t; dies Gemälde
ist in Tizians ~ ова је слика у Тицианову у-
кусу; er hat e-n feinen ~ он има врло фин (и.
утанчан) укус; keinen ~ haben немати укуса;
der ~ ist (и. fam. die Gaschmäcker sind) ver-
schieden укуси су разни; über den ~ läßt sich
nicht streiten о укусу не треба се препирати;
fam. неко воли падају, а неко попову ћерку.
2. укус, кушање n; e-n bitteren ~ im Munde
haben осећати горак укус у устима; die
Speise ist ganz ohne ~ јело нема никаквога
укуса.

Ge|schma|ck..., ge|schma|ck... {г·шмак-}. 2los
a (dv.): a) неукусан (-но), безукусан (-но);
бљутав(о), бљутаст(о); б) fig. без укуса,
без осећања за лепо, неукусан; ~losigkeit f
(и. fig.) безукусност, неукусност, бљутавост;
2reich a с пуно укуса; ~sache f ствар укуса;
das ist ~sache то је ствар укуса.

Ge|schma|cks... ~empfindung f осет (и. осе-
ћај) m укуса.

Ge|schma|ck[sinn] m чуло n укуса.

Ge|schma|cks..., ge|schma|cks... {г·шмак-}.
~lehre f наука о лепом; ~nerv m живац уку-
са; ~organ n орган m укуса; ~richtung f пра-
вац m укуса; ~sache f (аус. само овако),
~sinn m = Geschmacksache, Geschmacksinn;
~verirrung f заблуделост укуса; ~werk zeuge

n pl. прибор *m* чула укуса; **2** *widrig a* противан добром укусу; **~widrigkeit f** рђав укус *m*.
ge[schma]ck...: **~voll a (dv.)** са пуно укуса, укусан (-но). [ње, мљескање. 2. цмакање.]
Ge[schma]tze {гшмџц} *n 2l б. pl.* 1. мљацка-
Ge[schmau]se {гшмџа} *n 2l б. pl.* = *schmau-*
sen II. [улагивање.]
Ge[schmei]chel {гшмџчл} *n 2l б. pl.* ласкање,
Ge[schmei]de {гшмџде} [сврн.; **schmieden*] *n 2l*
нажит m, драгоцености *f pl.*, адијари *m pl.*
Ge[schmei]de... {гшмџде-}: **~handel m** џ юве-
 лирска (и. златарска) радња *f*; **~händler(in) f**
m златар, -ка; јувелир, -ка; **~kästchen n** ку-
 тија *f* за драгоцености; **~reichtum m** богат-
 ство *n* у драгоценостима.
ge[schmi]dig {гшмџдџ} [сврн.; **schmieden*] *a*
 витак, гибак, савитљив, кован; *fig.* гибак,
 савитљив, послушан.
Ge[schmei]digkeit {гшмџдџкџт} *f 3b* виткост, гип-
 кост (и *fig.*), савитљивост (и *fig.*), ковност.
Ge[schmei]ß {гшмџс} [сврн.; **schmeißen*] *n 2g*
б. pl. 1. балега *f*, измет(ина) *f m*; гад *m*; у-
 плувак *m*, мувосерина *f*. 2. гад *m*, црви *m*
pl. 3. олош *m*, изрод *m*.
Ge[schmei]ter {гшмџтер} *n 2l* трештање.
Ge[schmie]r(e) {гшмџир(е)} *n 2g (2l) б. pl.* 1.
 стално мазане, *fat.* мазанција *f*. 2. брљање,
 дрљање; дрљотина *f*.
ge[schmi]ssen {гшмџиссн} *p.p.* од *schmeißen*.
ge[schmo]lzen {гшмџолцн} *p.p.* од *schmelzen I*.
Ge[schmo]rte(s) {гшмџорте(с)} *n 2l* \ пирја-
 њено, тушено.
Ge[schmu]ck n 2g = *Schmuck*.
Ge[schmu]nz(e)l {гшмџунц(е)л} *n 2l б. pl.* смешка-
 ње, смишкање.
Ge[schnä]bel {гшнџебл, гшнџебл} *n 2l 1.* кљу-
 цање, кљување. 2. *fat.* = *Geküsse*. [(х)рка *f*.]
Ge[schnä]rche {гшнџәрх} *n 2l б. pl.* (х)ркање,
Ge[schnä]tter {гшнџәттер} *n 2l б. pl.* гака *f*, га-
 гање, *fig.* блебетање. [бректање.]
Ge[schnau]f(e) {гшнџауф(е)} *n 2g (2l)* дахтање,
ge[schnie]gelt {гшнџигелт} *p.p.* и *a v.* *schniegeln*.
ge[schni]tten {гшнџитн} *p.p.* од *schneiden*.
Ge[schni]tz {гшнџитц} *n 2g.* **Ge[schni]tzel n 2l**
 сецкање, стрицкање, штрицкање, дељкање.
ge[schno]ben {гшнџобн} *p.p.* од *schnauben*.
ge[schno]rkel n 2l б. pl. за-, увијање; лозице
f pl., завоји *m pl.*, шаре *f pl.*; украси *m pl.*
Ge[schnü]ffel {гшнџуфел} *n 2l б. pl.* њушкање;
 ушмркивање.
Ge[schnu]rre n 2l б. pl. зврка *f*, зврјање *n*, звр-
 чање, зујање, кврка *f*; преденје. 2. *fat.* =
Bettelei 2.
ge[scho]ben {гшџобн} *p.p.* од *schieben*.
ge[scho]lten {гшџолтн} *p.p.* од *schelten*.
Ge[schö]pf {гшџџпф} *n 2g 1.* створ(ење) *n m*,
 биће *n*, твар *f*; *armes* ~! сиротица! 2. *das ist*
ein jämmerliches ~! јадник је то.
ge[scho]ren {гшџорн} *p.p.* од *scheren*.
Ge[scho]ß {гшџс} [сврн.; **schießen*] *I n 2h¹ 1.*
 метак *m*, зрно, куршум *m*, тана; *fig.* die *Ge-*
schosse der Blitze муње небеске, громови не-
 бески. 2. оружје за хитање, лук *m*. 3. *ausge-*
geben m. 4. спрат *m*, кат *m*. II готово † дажби-
 на *f*, порез *m*, намет *m*.

Ge[scho]ß... {гшџс-}: **~art f** X врста зрна (и.
 метка); **~aufschlag m** X удар зрна о (земљу),
 отскок зрна; **~bahn f** X путања зрна; **~fang**
m X грудобран; **~garbe f** сноп зрна (и. ме-
 така); **~geschwindigkeit f** X брзина зрна; **~**
hülle f X кошулица зрна; **~wirkung f** деј-
 ство *n* зрна; **~zündung f** упалач зрна.
Ge[schrä]ge {гшрџе} *n 2l* ограда *f* од изукр-
 штаних летава.
ge[schrau]bt {гшрџпт} *p.p.* и *a v.* *schrauben*.
Ge[schrau]btheit {гшрџптџџт} *f 3b* натегнутост, из-
 вештаченост, усиљеност.
Ge[schrei] n 2g б. pl. 1. вика(ње) *n f*, дрека *f*,
 вриска(ње) *n f*, врисак *m*, цика *f*; *großes* ~
erheben надати вику (и. дреку), заграјати.
 2. њакање, мукање, њискање, кукурекање
 итд. 3. дрека *f*, вика *f*, галама *f*, граја *f*, дер-
 њава *f*, дерање; *viel* ~ *machen* много граја-
 ти; *viel* ~ *um nichts*, и. *viel* ~ *wenig Wolle*
 много вике ни око шта; много мељаве а ма-
 ло брашна; *viel* ~ *von et. (dat.) machen* (на)-
 правити велику галаму с чиме. 4. рђав глас
m; *abs. j-n ins* ~ *bringen* извикати кога, о-
 злогласити кога.
Ge[schrei]be {гшрџебџџ} *n 2l б. pl.* пискарање,
fat. писаницја *f*, жврљање. [ње.]
Ge[schrei]bsel {гшрџебсџџ} *n 2l б. pl.* пискара-
ge[schrie]ben {гшриџбн} *I p.p.* од *schreiben*. II
Ge[schrie]bene(s) {гшриџебне(с)} *n* (на)писано.
ge[schrie](e)n {гшриџе(н)} *p.p.* од *schreiben*.
Ge[schri]ll n 2g б. pl. писка *f*, цика *f*.
ge[schri]tten {гшриџитн} *p.p.* од *schreiten*.
ge[schro]ben {гшрџобн} *p.p.* од *schrauben*.
Ge[schrö]t {гшрџрот} *n 2g* мошнице *f pl.*; муда
ge[schu]nden {гшшундн} *p.p.* од *schinden*. [*n pl.*]
ge[schu]ppt {гшшпт} *p.p.* од *schuppen* и *a* кра-
 љуштав.
Ge[schü]tte {гшшутџџ} *n 2l 1.* стално сипање (и.
 просипање). 2. X рудни слој *m* који се може
 искоришћавати. [трусање.]
Ge[schü]ttel {гшшутџџџ} *n 2l* трешња *f*, дрмусање,
Ge[schü]tz {гшшутц} [сврн.; **schießen*] *n 2g 1.* X
 артилерија *f*; *das grobe (schwere)* ~ тешка
 артилерија; топови великог калибра; *das* ~
aufpflanzen постројити батерију. 2. топ *m*;
das schwere ~ тежак топ.
Ge[schü]tz..., **ge[schü]tz...** {гшшутц-}: **~art f** X
 врста топ(ов)а; **~aufstellung f** X поставља-
 ње *n* топова; **~bedienung(s)mannschaft f** то-
 повска послуга; **~bohrerei f** X бушење *n* то-
 пова; **~donner m** топовска грмљавина *f*, гру-
 вање *n* топова; **~exerzieren n** артилериско
 вежбање; **~einschnitt m** усек за топ, топ(ар)-
 ница *f*; **~feuer n** топовска ватра (и. палба) *f*
f, артилериска ватра *f*; **~führer m** топовођа;
~gießerei f X тополивница; **~kampf m** то-
 повска борба *f*; **~kugel f** топовско зрно (и.
 ђуле) *n*, топовски метак *m*; **~kunst f** арти-
 лериска вештина; **~park m** топовски парк,
 топови *m pl.*; **~pforte f** X отвор *m* за топ (на
 броду); **~protze f** X топовски предњак *m*; **~**
richter m X нишаницја; **~richtung f** нишање-
 ње топом; **~rohr n** топовска цев *f*; **~stück**
n топ *m*, оруђе; **~weise adv.** топовима, топ
 по топ; **~weite f:** а) калибар *m* топа; б) топо-

мет *m*, домет топа; ~wesen *n* топништво, артилерија *f*; ~zubehör *n* топовски прибор *m*; ~zug *m*. а) = ~park; б) олука у топов-
Geschw. *abr.* = Geschwister. [ској циви.]
Gelschwa'der {г'швад'р} [нвн. 16в. ит. *squadra*] *n* 2l 1. = ескадра *f*, одред *m* бродовља. 2. *✓* = Schwadron. 3. *✓* гомила *f*.

Gelschwa'der..., gelschwa'der... {г'швад'р-}: ~befehls haber *m*, ~chef *m* а) командант ескадре; б) *✓* командант ескадрона; *zweise* *adv.* а) ескадрама, на ескадре, ескадра по ескадра; б) *✓* ескадронима, ескадрон по ескадрон, на ескадроне.

Gelschwa'fel {г'шваф'л} *n* 2l б. *pl.* трућање, бенетање. [и а репат.]

gelschwä'ntz {г'швѣнтц} *p.p.* од *a* schwänzen

Gelschwä'rm {г'шверм} *n* 2g 1. = Schwarm. 2.

б. *pl.* ројење, јаћење; врева, хука и бука *f*.

Gelschwa'tz {г'швац} *n* 2g, Gelschwä'tz {г'швѣц} *n* 2g брбљање, блебетање, торокање;

шаскање; чаврљање, оговарање, *fat.* отрицавање.

gelschwä'tzig {г'швѣциг} а брбљив; разговоран, говорљив; проливен; језичан.

Gelschwä'tzigkeit {г'швѣцигк'йт} *f* 3b брбљивост; говорљивост, разговорност; проливеност; језичност. [засвођен.]

gelschwei'ft {г'шваф'т} а извијен, у виду лука;

gelschwei'ge {г'шваг'г} [нвн.] *adv.* и *cj.* акамо,

(а)камоли, некамоли, толи; *er täte es nicht als Freund, ~ denn als Feind* он то не би урадио као пријатељ, (а)камоли као непријатељ; *ich kenne ihn nicht, ~ denn, daß ich ihn liebte* ја га и не познајем, акамоли да га волим.

gelschwei'gen {г'шваг'н} *intr.* 1. (г'шваг'н) само *inf.* и 1 *pl.* *praes.* (пре)ћутати; *ich geschweige der Drohung* и. *ich will der Drohung ~* прећуткујући претњу; да прећутим претњу; *dessen zu ~, was er über mich gesagt hat* да не помињем оно шта је казао о мени. 2. *✓* (um) *zu ~* = geschweige. II *tr.* *✓* j-n ~ *yhut* (к)ати кога. [ген II.]

Gelschwe'lge {г'швелг'г} *n* 2l б. *pl.* = schwel-

Gelschwe'mm(e) {г'швѣм(е)} *n* 2g (2l) 1. стално плавање. 2. изливена вода *f*, таласи *mpl.*, бујица *f*.

gelschwie'gen {г'швиг'н} *p.p.* од *schweigen*.

Gelschwi'nd(e) {г'швинт, г'швинд'г} [срвн.: *gesund*] I а брз, хитар, окретан, вредан; убрзан. II *adv.* брзо, хитро; журно; *sie wußte nicht, was sie ~ sagen sollte* није знала шта да каже у брзини.

Gelschwi'ndigkeit {г'швиндигк'йт} *f* 3b 1. брзина; хитрина, хитрост; *mittlere ~* средња брзина; *✓ ~ über (unter) Wasser* брзина на води (испод воде). 2. а) *in der ~* у брзини, у журби, на брзу руку; б) покретљивост (језика); убрзаност (била); *c) pr.* ~ *ist keine Hexerei* брзина није враџбина.

Gelschwi'ndigkeits... {г'швиндигк'йтс-}: ~höhe *f* висина брзине; ~messer *m* брзиномер; ~wechsel *m* промена *f* брзине.

Gelschwi'nd... {г'швинд-}: ~marsch *m* а) *✓* убрзани марш; б) *✓* убрзани темпо; ~schreibekunst *f* брзопис *m*, стенографија; ~

schreiber(in) *f* *m* брзописац, стенограф, -киња; ~schreibung *f*, ~schrift *f* = ~schreibekunst; ~schritt *m* *✓* убрзани (и. брзи) корак.

Gelschwi'r'r {г'шви'р} *n* 2g б. *pl.* = schwirren II.

Gelschwi'ster {г'шви'ст'р} [срвн.: *Schwester] *pl.* 2l, *✓* *sg.* брат и сестра; браћа и сестре; *eines meiner ~* једно од моје браће и сестара; *alle m-e ~* сва моја браћа и све моје сестре; ~von der Mutter (vom Vater) her сестре и браћа по мајци (по оцу).

Gelschwi'ster... gelschwi'ster... {г'шви'ст'р-}: ~kind *n* 1. сестрић *m*, -чина *f*, братанцац *m*, -ица *f*, синовлац *m*, -ица *f*, братучед(а) *f* *m*; *er ist mein ~kind* он ми је сестрић (и. синовац). 2. брат (и. сестра) од стрица (и. ујака, тетке); *sie ist ~kind* ми је сестра од стрица (и. ујака, тетке); *zlich* {г'шви'ст'р-лѣх} а као брат и сестра, братски, сестрински; ~lichkeit {г'шви'ст'р-лѣхк'йт} *f* 3b братско и сестринско осећање *n*; ~liebe *f* братска (и. сестринска) љубав; ~paar *n* брат и сестра; *z*t {г'шви'ст'рт} а = verschwistert.

gelschwo'llen {г'швол'н} *p.p.* од *schwellen*; *als s fat.* den Geschwollenen spielen уступити се, -ати се, (на)пухити се.

Gelschwo'llenheit {г'швол'нх'йт} *f* 3b надувеност (и *fig.*), отеченост. [мен.]

gelschwo'mmen {г'швом'н} а *p.p.* од *schwim-*

gelschwo'ren {г'швор'н} I *p.p.* од *schwören*. II а заклет; ~er Feind диндушманин, закleti непријатељ; ~er Freund доказани пријатељ.

III Gelschwo'rene(r) {г'швор'н(е)} *m* и 1. поротник *m*; Gesamtheit der Geschworenen порота, поротни суд; j-n vor die Geschworenen stellen ставити кога под поротни суд. 2. закleti чиновник, заклетник, присежник.

Gelschwo'r(e)nen... {г'швор'н(е)н-}: ~gericht(s-hof) *m* *n* порота *f*; поротни суд *m*; ~liste *f* списак *m* поротника; ~obmann (*pl.* ~männer) *m* претседник пороте (и. поротног суда); ~spruch *m* пресуда *f* поротног суда.

Gelschwu'lst {г'швулст} [срвн.: *schwellen] *f* оток *m*, отекина, отежлица.

gelschwu'nden {г'швунд'н} *p.p.* од *schwinden*.

gelschwu'ngen {г'швунг'н} *p.p.* од *schwingen*.

Gelschwü'r {г'шву'р} [срвн.: *schwären] *n* 2g чир *m*; поганац *m*; *ein ~* брочица проваљује се чир.

Gelschwü'r..., gelschwü'r... {г'шву'р-}: ~bildung *f* *✓* стварање (и. образовање) *n* чира; *z* erzeugend а *✓* што изазивље чир(ебе); *z*ig {г'шву'рѣх} а са чирем, чирав; ~öffnung *f*, ~schnitt *m* отварање (и. просецање) *n* чира.

Gelschwü'r {г'шву'р} *n* *inv.* *✓* гес-дур.

gelschwü'r {г'шву'р} а ушестостручен.

gelschwü'r [срвн.] *tr.* готово *✓* = segnen; Gott gesegne es ihm! нека га Бог благослови!

gelschwü'r {г'шву'р} *p.p.* од *sehen*.

Gelse'lchte(s) {г'зѣлхт'с(е)} *n* 9l јн. суво месо, пастрма *f*, пршута *f*.

Gelse'll(e) {г'зѣл'л(е)} [срвн.: *Saal] *m* 3a 1. друг(ар); помоћник, калфа. 2. = Bursche; durchtriebener ~ препредењак(овић); fauler ~ ленишина; lustiger ~ весели брат(ац); ein sauberer ~ красник; schnurriger ~ смешњак(овић).

ge'sellen {~н} I tr. и sich ~ 15a (sich) 3-, у-, при|дружити (се), 3-, у-, при|друживати (се); gleich und gleich gesellt sich gern сличне се душе нају. II Ge'sellen n, Ge'sellung f 3-, при-, удруживање.

Ge'sellen..., gese'llen... {г'зѐл'н-}: ~bau m ♂ вађење п руда од стране удружених радника; ~bildungs|verein m помоћничко (и. радничко) друштво п за образовање; ~bund m помоћничко (и. радничко) удружење п; ~grad m помоћнички (и. калфенски) степен; ~haft {г'зѐл'нхџфт} а помоћнички, калфенски, попут калфе; ~herberge f коначиште п за помоћнике; ~jahre n pl. године f pl. помоћниковања (и. калфовања); ~leben m помоћнички (и. калфенски) живот т; ~schaft {г'зѐл'ншџфт} f 3b 1. помоћништво п, помоћниковање п, калфовање п; 2. помоћници m pl., калфе; 3. удружење помоћника; ~stand m = ~schaft 1, 2; ~verein m удружење п помоћника; ~zeit f време п помоћниковања (и. калфовања). ge'sellig {г'зѐл'лх} [срвн.] а 1. друштвен; ~es Leben живот у друштву; ~er Verein друштво. 2. дружеваи, дружељубив; ~e Tugenden врлине дружености.

Ge'selligkeit {~кџт} f 3b друженост, дружељубивост, друштвеност.

Ge'selligkeits|trieb m друштвени нагон.

Ge'sellin {г'зѐл'ин} f 3с другарица.

Ge'sellschaft {г'зѐлшџфт} f 3b 1. друштво п; друж(б)ина, удружење п; а) in ~ leben живети у друштву; mit j-m in ~ treten удружити се с ким; j-m ~ leisten правити друштво кому; die bürgerliche ~ грађанско друштво; die ~ Jesu Друштво исусоваца; in guter ~ sein бити у добром друштву; schlechte ~en verderben gute Sitten рђаво друштво квари; Staat und ~ држава и друштво; iro. saubere ~ красно друштво, крем-друштво; б) ♂ ~ mit beschränkter Haftpflicht (abr. G. m. v. H.) друштво са ограниченим јемством; industrielle ~ индустријско друштво. 2. друштво п, (по)село п, седељка, састанак т; kleine, ausgewählte ~ мало, изабрано друштво; geschlossene ~ уско друштво, кружић; in ~ gehen ићи на село (и. на седељку); man findet jeden Abend ~ bei ihm свако вече је код њега друштво, он прима (госте) свако вече; wir haben ~ имамо друштва (и. село, седељку); zahlreiche ~ bei sich haben имати много гостију код себе; ~engeben имати (по)села код себе, примати. 3. друштво п, дружина, трупa.

Ge'sellschafter {г'зѐлшџфт'р} m 2l, ~in {~ин} f 3с 1. друг, другар, -ица; ein guter ~ друштвен човек, добар друг. 2. ~in f дружбеница. 3. ♂ ортак, -иња; stiller ~ тајни ортак. ge'sellschaftlich {г'зѐлшџфтлх} а 1. друштвени. 2. друштвени, светски; ~e Beziehungen друштвени односи m pl., друштвене везе; ~e Bildung друштвено васпитање; es fehlt ihm an ~er Bildung он нема друштвеног васпитања. 3. друштвени, заједнички; ~e Produktion заједничка производња.

Ge'sellschaftlichkeit {~кџт} f 3b друштвеност,

друштвени живот т, друштвени односи т pl., друштвене везе f pl.

Ge'sellschafts..., ge'sellschafts... {г'зѐлшџфтс-}: ~abend m друштвено вече п; ~anzug m одело п за друштво, црно одело; ~ausflug m друштвени излет, излет друштва; ~bank f друштвена банка, акционарска банка; ~dame f дружбеница; ~firma f друштвена (и. ортачка) фирма; ~glied n члан т друштва; ~handlung f ортачка радња; ~haus n: а) друштвена кућа f, дворнице f pl. друштва; б) јавна дворница (на пр. у бањама), казино; die ~inseln f pl. ♂ Друштвена Острва n pl.; ~kapital n друштвена главница f, друштвени (и. ортачки) капитал т; ~kreis m друштвени круг, друштво; ~name m ♂ друштвени назив, име п друштва; ~ordnung f друштвени уговор т; друштвени ред; ~rechnung f друштвени рачун т; ~reise f пут т у друштву; ~spiel n друштвена игра f; ~sprache f језик (и. говор) т отменог друштва; ~tag m дан примања; e-n bestimmten ~tag haben имати одређени дан за примање; ~theater n друштвено (и. аматерско) позориште; ~ton m начин (и. тон) отменог друштва; ~trieb m друштвени нагон, друштвеност f; ~vermögen n друштвени иметак т; ~vertrag m. а) = ~ordnung; б) ♂ ортачки уговор; ~wagen m друштвена кола n pl.; ~widrig а: а) противан добром друштву; б) недруштвен, противдруштвен; ~zimmer n друштвена соба f.

Ge'senk(e) {г'зѐн.к(е)} n 2g (2l) 1. утолегнуће, утол(егнут)ина f, утонуће; ♂ die Mährische Gesenke Моравски Брегови m pl. 2. ♂ дно окна, положито окно, упуст т; душник, укосник. 3. топило, тег т (мреже). 4. (ковачки) калуп т. 5. ♂ = Senker.

ge'sessen {г'зѐсѐн} p. p. од sitzen.

Ge'setz {г'зѐц} [срвн.; *setzen] n 2g закон т; das ~ und die Propheten (стари) закон и прогноци; zum ~e machen у-, о|законити; sich et. zum ~ machen поставити себи што као закон; zum ~ werden постати закон, о|законити се.

Ge'setz... {г'зѐц-}: ~artikel m законски члан, члан закона; ~auslegung f тумачење (и. објашњење) п закона; ~blatt n Лист т закона; ~buch n законик т; ~entwurf m законски нацрт (и. пројекат), нацрт закона.

Ge'setzes... {г'зѐцс-}: ~kenntnis f познавање п закона; ~kraft f сила закона; ~kraft erlangen доби(ја)ти силу закона, постати законом; ~kraft geben о|законити; ~kraft haben имати силу закона; ~übertretung f, ~verletzung f повреда (и. прекршај т) закона.

Ge'setz..., ge'setz...: ~gebend а законодавни, законотворни; ~gebender Körper законодавно тело; ~geber(in) f т законодав|ац, -ка, законотв|орац, -орка; ~gebung f законодавство п, доношење закона; ~gebungs|ausschuß m законодавни одбор; ~gebungsgewalt f законодавна власт; ~kunde f познавање п закона; ~kundig а који познаје законе, вичан закону; ~kundige(r) т познавалац закона;

ℒlich {гезецлѣх} I 1. = gesetzmäßig; 2. законски; ~e Dauer законом утврђени рок; II *adv.* законски, по закону; ~lichkeit {~кдѣт} f 3b = Gesetzmäßigkeit; ℒlos a безакон, без закона; ~losigkeit f безаконје n, безаконност; безвлашће n; ℒmäßig I a законит, по закону; II *adv.* законито; ~mäßigkeit f законитост; ~rolle f књига закона (јеврејска); ~sammlung f зборник *m* (и. збирка) закона.

ge|setzt {r|zεt} I p. p. од setzen. II a 1. сложен, срећен, умерен, озбиљан, смирен; von ~em Alter у годинама, озбиљних година; ~er Mensch сложен (и. озбиљан, срећен) човек; ~es Wesen сложеност, срећност. 2. ~er Fall претпоставка f.

gesetzten]falls [r'zɛtʃtɪnfals] [аус. gesetzten Fall(e)s] *adv.* в. Fall 1 5; *как сј.* ~, daß es so wäre и. ~, es wäre so рецимо (и. узмимо, претпоставимо) да је било тако.

Geſetztafeln *f* pl. таблице закона; die zwölf ~ der Römer дванаест таблица римског закона.

Ge|se'tztheit {г.зецтхат} f 3b сталоженост, сређеност, умереност, озбиљност, смиреност.

Ge|se|t'z..., ge|se|t'z...: ~vollstrecker *m*, ~vollzieher *m* исполнилаца закон; ~vorlage *f*, ~vorschlag *m* законски предлог *m*, нацрт закона; **z**widrig **I** *a* противзакон, незаконит; **II** *adv.* противзаконно, против закона; ~widrigkeit *f* противзаконност, незаконитост. [нѣ. ѣсаѣт]

Ge|seu'fze {гезѡѣце} *n* 2l б. *pl.* стално уздиса-

Gesicht {*гѣхѣхт*} [свн.; *sehen] *n* 2с (и 2г в. 1б и 4) 1. а) б. *pl.* вид *m*, чуло вида; б) (✓ *pl.* ~е) вид *m*, очи; ein kurzes ~ haben бити кратковид; schwaches ~ слаб вид; das ~ verlieren изгубити вид, ослепети; et. aus dem ~ verlieren изгубити што из вида; *fig.* et. in ~е behalten имати што у виду; et. ins ~ fassen (и. nehmen) уочити-авати што; et. zu ~е bekommen и. kriegen спазити (и. смотрити) што. 2. (узв. ст. Antlitz) лице, образ *m*; zum ~е gehörig лица (*gen. sg.*) в. aufstecken; ein blasses ~ haben бити блед у лицу; er ist seinem Vater aus dem ~е geschnitten он је исти (и. сушти, плунути) отац; im ~е и. ins ~ у очи, у лице; er hat die Sonne im ~е бије га сунце у очи; ins ~ scheinen сјјати (и. светлети) у очи; j-m ins ~ lachen смејати се кому у брк; ins ~ sagen рећи (и. казати) у брк (и. у лице), креснути кому у очи; *fig.* das schlägt allen Regeln des Anstandes ins ~ то се противи свима правилима (о) пристojности; j-m ins ~ sehen гледати кога у лице (очи); j-m steht et. gut (schlecht) zu ~е некому пристаје (и. стоји) што лепо (рђаво) према лицу. 3. лице, изглед ! (и. израз) *m* лица; j-m ein (schiefes) ~ machen (на)пућити се на кога; ~ er schneiden кревељити се; sie macht ein ~ wie die Katze, wenn es donnert (и. wie sieben Meilen böser Weg, и. wie sieben Tage Regenwetter, и. wie drei Tage schlechtes Wetter) направила је лице као да јој је све помрло. 4. (*pl.* ~е) привиђење, дух*m*, утвара *f*. 5. ❁ нишан *m* (на пушци).

Ge|si'chtchen {~х'н} *n 2l* (*dim. v. Gesicht*) ли-
ще.

Ge|s'i'chter... {гэзихтэр-}: ~schneiden *п* беке-
льење, кревельење; ~schneider(in *f*) *т* креве-
льач(ица), бекељач(ица).

Ge|si|chts... (лице) ~achse *f* видна оса; ~ausdruck *m* израз лица; ~bewegung *f* покрет *m* лица; ~bildung *f* лице *n*; ~deuter *m* познаваца људског карактера по изгледу лица; ~deutung *f* познавање *n* људског карактера по изгледу лица; ~farbe *f* боја (и. маст) лица; ~fehler *m* мана *f* вида; ~feld *n* видно поље; scheinbares ~feld *e-s* Fernrohres привидно видно поље дурбина; ~form *f* облик *m* лица; ~knochen *m* кост *f* лица; ~krampf *m* грч у лицу; ~kreis *m* видик, обзор(је *n*) *m*; seinen ~kreis erweitern проширити свој видик (и. круг мисли); ~kunde *f* = ~deutung; ~kundige(r) *m* = ~deuter; ~lage *f* положај лица нагоре, појава детињег лица (при порођају); ~länge *f* дужина лица; ~linie *f*: a) = ~zug; b) *opt.* видна линија; ~muskel *m* мишић *m* лица; ~nerv *m*: a) видни живац, живац вида; b) живац лица; ~pflege *f* нега лица; ~punkt *m*. a) гледиште *n* (и *fig*), становиште *n*; von diesem ~punkte aus са овога гледишта; b) *opt.* видна тачка *f*; ~rose *f* ♀ црвени ветар *m*; ~schmerz *m* ♀ бол у лицу; ~schwäche *f* ♀ слабост вида, слабовидост; ~sinn *m* чуло *n* вида; ~strahl *m* *opt.* видни зрак; ~täuschung *f* видна варка; ~verzerrung *f* развлачење *n* лица, кривељење *n*, склиб *m*; ~weite *f* видна даљина, даљина вида, видик *m*; ~winkel *m*: a) ♀ угао (и. кут) лица; b) *opt.* видни угао (и. кут); c) *fig.* угао (и. кут) под којим се што посматра; unter dem ~winkel der Kritik кад се критички (то) посматра; ~winkel|messer *m* угломер за лице; ~zug *m* црта *f* лица.

ge|sie'bent {г'зиб'нт} а уседмостручен.

Ge|si'ms [срвн.; *Sims] *n* 2h већ. 4 опшивница
f, перваз *m*, венац *m*.

Ge'si'ms... {гэсимс-}: ~**hobel** *m* струг (и. ренде *n*) за первазе, первазник; ~**kachel** *f* каљ *m* са первазом; ~**stein** *m* опшивнички камен; ~**uhr** *f* часовник *m* на опшивници (и. первазу).

ge|si'mst {~т} а с опшивницом, оперважен.

Gels'inde {гѣлиндѣ} [свн.; *senden] *n* 2l 1. = Dienerschaft. 2. *сдуга m*, млађе. 3. готово † особље. 4. *prov.* = Bauerhof. 5. = Gesindel.

Ge'si'nde... /'gʲɪndə-/: ~amt *n* биро *m* за пос-
лугу; ~brot *n* хлеб *m* за послугу; ~bureau *n*
= ~amt; ~dienst|buch *n* књижица (и. букви-
ца) *f* за послугу; ~bier *n* пиво за послугу, сла-
бо пиво.

Ges'indel {гезиндел} [нвн., *dim.* од Gesindel *n*
2! олош *m*, *fat*. бараберија *f*, барабе *f pl.*,
фукара *f*, шљам; поганија *f*, жгадија *f*; свет
с коша и (с) конопаца.

Ge|si'nde... {rззнд-}: ~lohn *m* плата *f* по-
слуге; ~neugigkeiten *f pl.* коморские вести (и.
новости); ~ordnung *f* уредба о млаћима (и.
о послужу); ~stube *f* соба за млаће (и. по-
слугу); ~tisch *m* сто за послугу; ~vermie-
tungs kontor *n* = amt; ~wein *m* вино *n* за

послугу, обично вино; ~wohnung *f* стан *m* за послугу.

Ge|sin'ge {г'зѣн'г} *n* 2l б. *pl.* непрестано (и. пу-сто) певање, *fat.* певан(ц)ија, попевка *f*.

ge|si'nnt {г'зѣнт} [Sinn] *a* с помишљењем на срцу; мишљења (*gen.*); расположен; ~ wie ich с помишљењем на срцу као у мене (и. као ја); mißheiß (übel) ~ с добрим (рђавим) помишљењем на срцу, добро (рђаво) расположен; feindlich ~ непријатељски расположен; könig-lich ~ краљ(евств)у привржен; wie ist er ~? шта он мисли, којој ли страни припада?

Ge|si'nnung {г'зѣнунг} *f* 3b помишљење *n* на срцу, (по)мишљење; убеђење *n*, расположе-ње *n*, осећања *n pl.*; gleiche ~ en hegen бити истог помишљења на срцу, бити истих осе-ћања.

Ge|si'nnungs..., ge|si'nnungs... {г'зѣнунг-с} ~ ge-
nosse *m*, ~ genossin *f* једномисленик, -ца; ~
gleichheit *f* једнакост помишљења на срцу,
једнакост осећања; ~ los *a* без свога поми-
шљења на срцу, бескарактеран; ~ losigkeit *f*
немање (и. непостојање) *n* свога помишље-
ња на срцу, бескарактерност; ~ probe *f* ку-
шање *n* карактера; ~ treu *a* веран својим по-
мишљењем на срцу, веран, искрен, одан; ~
treue *f* верност својим помишљењем на срцу,
верност, искреност, оданост; ~ tüchtig *a* ва-
љан по свом помишљењу на срцу; ~ tüchtig-
keit *f* ваљаност по свом помишљењу на срцу,
чврстина (и. сталност) мишљења, карактер-
ност; ~ voll *a* добра помишљења (*gen.*) на
срцу, с добрим помишљењем на срцу.

Ge|si'ppe {г'зѣп} *n* 2l = Sippschaft 2.

ge|si'ppt {г'зѣпт} *a* = verwandt.

ge|si'ttet {г'зѣт} [Sitte] *a* 1. с ... обичајем
-има; fein ~ er Mensch човек изванредно от-
мена (и. лепа) понашања; ~ übel ~ немора-
лан. 2. уљуђен, уљудан, углађен, васпитан;
~ es Volk уљуђен (и. цивилизован) народ;
ein Volk ~ machen уљудити (и. цивилизова-
ти) народ.

Ge|si'ttetheit {г'зѣт} *f* 3b Ge|si'ttung {г'зѣ-
тунг} *f* 3b уљуђеност, уљудност, углађеност.

Ge|si'tze {г'зѣц} *n* 2l седење; das ewige ~ be-
kommt mir nicht вечито седење не прија ми.

Ge|sö'fi {г'зѣф} *n* 2g *por.* 1. локање, шљема-
мање, бекријање. 2. бућкуриш *m*.

ge|so'ffen {г'зѣфен} *p. p.* од saufen; ge|so'gen
{г'зѣген} *p. p.* од saugen; ge|so'nnen {г'зѣнн} *p. p.* од sin-
nen. [прекидне брига *f pl.*]

Ge|so'rge *n* 2l б. *pl.* непрестано брињење, не-
Ge|so'tt {г'зѣт} *n* 2g б. *pl.* мећа *f* (сточна хра-
на), преварак *m*.

ge|so'tten {г'зѣт} *p. p.* од sieden.

ge|spa'ten {г'шпалтен} *p. p.* од spalten; Ge|spa't-
tenheit {г'шпалт} *f* 3b расцепленост. [бан.]

Ge|spa'n' {г'шпанд} [слов. жупан] 2g жупан *m*,
Ge|spa'n'² {г'шпанд} [срв.; *spannen] *m* 2g 3a друг(ар).

Ge|spa'nn {г'шпанд} *n* 2g за-, с|п|рега *f*, пар
m, два, две.

ge|spa'nt {г'шпанд} *p. p.* и *a* од spannen. 1.
затегнут, разпет. 2. *a* напрегнут; ~e Auf-
merksamkeit напрегнута пажња; in der ~esten

Erwartung сав напрегнут(о) иш-, о|чеки-
вати; *b*) затегнут; ~e Verhältnisse *n pl.* за-
тегнути односи *m pl.*; *c*) радознао; auf et.
(acc.) ~ sein бити радознао за што; ich bin
sehr ~ auf den Ausgang јако сам радознао
какав ће бити свршетак (и. исход); ich bin dar-
auf ~ једва чекам да видим то.

Ge|spa'nntheit {г'шпандт} *f* 3b 1. затегнутост, ра-
зпетост. 2. *fig.* напрегнутост, нестрпљивост,
радозналост; затегнутост. [бановина.]

Ge|spa'nschaft {г'шпаншффт} *f* 3b жупанија,

Ge|spa'rr(e) {г'шпар(е)} *n* 2g (2l) б. *pl.* ♣ ро-
гови *m pl.*, рожњаче *f pl.*, рожници *m pl.*

Ge|spa'ße {г'шпас} *n* 2l б. *pl.* непрестана ша-
ла *f*, стално шаљење, збијање шале.

Ge|spei'e {г'шпѣ} *n* 2l б. *pl.* стално плување,
fat. плуванција *f*, плуцање; блување, *fat.*
блуванција *f*.

Ge|spe'nt {г'шпенст} [свн.] *n* 2с аветиња *f*,
сабласт *f*, утвара *f*, дух *m*; привиђење.

Ge|spe'nter..., ge|spe'nter... {г'шпенстер-} 2
artig *a* авет(и)аств, утвараст, као авет; ~
erscheinung *f* појава (и. појављивање *n*) аве-
ти (и. духова); ~ iurcht *f* страх *m* од авети (и.
од духова); ~ geschichte *f* прича о аветима
(и. сабластима, духовима); ~ glaube *m* вера
f (и веровање *n*) у духове (и. привиђења, у-
тваре); ~ haft {г'шпенстерхффт} *a* (dv.) аве-
тињаст(о), утвараст(о); ~ haftigkeit {г'шпенстерхффт} *f* 3b аветињастост, утварастост; ~ isch {г'шпенстершш} *a*, ~ lich {г'шпенстерлхх} *a* = ~
haft; ~ reich *n* царство авети (и. духова, у-
твара); ~ schiff *n* брод *m*, авет лађа авети-
ња *f*; ~ seherei {г'зепер} *f* 3b = Geisterseherei;
~ spuk *m* јављање *n* духова, појава *f* авети,
привиђања *n pl.*; ~ stunde *f* час *m* излажења
духова, поноћ, глуво доба *n* (ноћи).

Ge|spe'nt(schrecke) {г'шпенстшрек} *f* 3b цин *m* скакавац.

ge|spe'ntig {г'шпенстѣг}, ge|spe'ntisch {г'шпенстшш} *a* = gespensterhaft.

Ge|spe'rre *n* 2l 1. (б. *pl.*) затварање, затвор *m*.

2. испречавање, противљење, одупирање. 3.
препрека *f*, закрчење, закрченост *f*. 4. (већ.
pl.) *a*) = Gesparr(e); *b*) запињач *m*, кочица
f, заворњак *m*, преворница *f*, шип *m*.

ge|spie(e)n {г'шпил(е)} *p. p.* од speien.

Ge|spie'le {г'шпил} [свн.; *spielen] *I n* 2l не-
прекидно играње, *fat.* (с)игранција; непре-
стано свирање, *fat.* свирњава *f*. *II ~ m* 3a,
Ge|spie'lin *f* 3с друг, другар, -ица (из детињ-
ства), друг, -арица из игре.

Ge|spi'el(en)schaft {г'шпил(ен)шффт} *f* 3b сви
другари *m pl.* из игре.

Ge|spi'nn(e) *n* 2l б. *pl.* предење; предиво.

Ge|spi'nt {г'шпѣнт} [свн.; *spinnen] *n* 2g 1.
пређа *f*, предиво. 2. ткиво; предиво, мрежа *f*;
~ der Spinne паучина *f*; *fig.* das ~ der Lüge
испредене лажи *f pl.*

Ge|spi'nt... {г'шпѣнт-} ~ materialien *n pl.* пре-
дивна грађа *f*, грађа *f*; материјал *m* за пре-
дење (и. предиво); ~ pflanzen *f pl.* предивне
биљке.

ge|spli'ssen {г'шплѣсн} *p. p.* од spleißen; ge|
spo'nnen {г'шпѣнн} *p. p.* од spinnen.

Ge|spo'ns {г'шпѣнс} [лат. sponsus, sponsa] 2h

готово †, још *fam. co.* а) *m* = Gatte, Bräutigam; б) *n* = Gattin, Braut.

Ge|spö'tt {*гшпдот*} *n* 2g 6. *pl.* 1. = Spott; sein ~ mit j-m treiben терати с киме спрдњу (и. шегу), потпрдивати се с киме. 2. ругло, потсмех *m*; zum ~e dienen служити за ругло (и. за потсмех).

Ge|spo'tte {*гшпдот*}, **Ge|spö'ttel** {*гшпдотл*} *n* 2l 6. *pl.* стално ругање, исмевање, подругивање, потпрдивање.

Ge|sprä'ch {*гшпрех*} [свн.; *sprechen] *n* 2g 1. разговор *m*, разговарање, говор(ење *n*) *m*, реч *f*, збор(ење *n*) *m*, бесеђење, *fam.* дивање; ein ~ mit j-m anknüpfen започети (и. повести) разговор с киме; sich in ein ~ mit j-m einlassen упустити се с ким у разговор; das ~ auf et. (*acc.*) bringen (и. lenken) навести разговор на што; ein ~ mit j-m führen разговарати (и. бити таман у речи) с ким; Platos~e Платонови разговори. 2. предмет *m* разговора; er ist das ~ der ganzen Stadt цео град говори о њему.

ge|sprä'chig {~ѝх} *a* разговоран; говорљив; der Wein machte ihn ~ вино му је одредило језик; стаде вино из њега беседити.

Ge|sprä'chigkeit {~кѝт} *f* 3b разговорност; говорљивост. [вора.]

ge|sprä'chlich {*гшпрехлѝх*} *a* у виду разго-

ge|sprä'chsam {*гшпрехзам*} *a* = gesprächig.

Ge|sprä'chsamkeit {~кѝт} *f* 3b = Gesprächig-

Ge|sprä'chs..., **ge|sprä'chs...** {*гшпрехс-*}: ~buch *n* дијалoшка књига *f*; ~el {*гшпрехэл*} *n* 2l млатњава *f*, *fam.* разговараиција *f*; ~form *f* облик *m* разговора, дијалoшки облик *m*; in ~form у виду разговора, дијалoшки; ~gegenstand *m*, ~stoff *m* предмет разговора; ~ton *m* тон разговора; ~verbindung *f* 1 телефонска веза; ~weise *f* начин *m* разговарања; ~weise *adv.*: а) у разговору, разговарајући; б) у виду разговора, дијалoшки.

Ge|sprei'z {*гшпрѝц*} *n* 2l 6. *pl.* 1. устурање, кочоперење, шепурење, разметање. 2. = Gesperr(e) 2. [устурен, рашепурен.]

ge|sprei'zt {*гшпрѝцт*} *p. p.* и а од spreizen; **Ge|sprei'ztheit** {~ѝт} *f* 3b устуреност, рашепуреност, разметљивост.

Ge|spre'nge {*гшпрѝнѝ*} *n* 2l 1. б. *pl.* прскање, поливање. 2. б. *pl.* бацање (и. дизање) у ваздух. 3. са *pl.* ✕ ускок *m*, успон *m*, ходник на лакат.

ge|spre'nkelt {*гшпрѝнклѝт*} *p. p.* и а од sprengeln испрскан, шарен, ишаран, пегав.

Ge|spri'tze *n* 2l 6. *pl.* прскање; штрцање.

ge|spro'chen {*гшпрѝхн*} *p. p.* од sprechen.

ge|spro'ssen {*гшпрѝсен*} *p. p.* од sprießen.

Ge|spro'B {*гшпрѝс*} *n* б. *pl.* 1. ницање, клијање. 2. изданци *m pl.*

Ge|spru'del *n* 2l 6. *pl.* 1. куљање, врење, кључање, жамор(ење *n*) *m*, ромор *m*. 2. вода (и. извор *m*) што куља, кључа, ври, жамори.

ge|spru'ngen {*гшпрунѝн*} *p. p.* од springen.

Ge|spru'cke {*гшпрунѝк*} *n* 2l 6. *pl.* пљување, пљуцање.

Ge|spru'ke {*гшпрунѝк*} *n* 2l 6. *pl.* јављање (и. по-

јављивање) духова, привиђење, привиђање. **Ge|spü'le** *n* испирање, мућкање.

Ge|spü'nde *n* 2l јаз *m*.

Ge|spu'te *n* 2l журба *f*, хитња *f*.

Gest {*рѝст*} *f* 3b б. *pl.* дн. = Hefe.

gest. abr. = gestorben.

Ge|sta'de {*гштѝдѝ*} [свн.; *Staden] *n* 2l обала *f*, † брег *m*, прибрежје, приморје, жало, игало.

ge|sta'ffelt {*гштафѝлт*} *p. p.* и а од staffeln.

Ge|sta'it {*гштѝлт*} [свн.; *stellen] *f* 3b 1. облик *m*; прилика; изглед *m*, лик *m*, вид *m*, склоп *m*; ~ annehmen уобличи́ти се, -авати се; e-r Sache ~ geben уобличи́ти -авати што, да(ва)ти облик чему; Arznei in ~ von Pulver лек у облику (и. виду) прашка; sich in s-r wahren ~ zeigen показати се у правом облику; das Abendmahl in beiderlei ~ nehmen причестити се у оба вида; e-e andere ~ gewinnen доби(ја)ти други облик; menschliche ~ људски облик; er hat keine menschliche ~ он не личи на човека; es erschien eine ~ појави се једна прилика. 2. (уз)раст *m*, стас *m*; er ist schön 'von ~ лена је раста (и. стаса). 3. положај *m*, стање; nach ~ der Sache: а) према стању ствари; б) зависи како ствари стоје; nach ~ der Umstände према приликама. 4. прилика, подоба, особа, лице *n*.

ge|sta'ten {~н} [Gestalt] *I tr.* 15c уобличи́ти, -авати, да(ва)ти облик (*acc.*: *dat.*), створи́ти, -арати, образовати, уредити, уде́сити, -шавати, уподобити, уприличити. *II* sich ~ уобличи́ти се, -авати се, начинити се, образовати се, створи́ти се, -арати се, разви(ја)́ти се; sich zu et. (*dat.*) ~ претвори́ти се -арати се у што, преобрази́ти се -жавати се у што; es gestaltete sich zu s-m Besten ствар се окренула њему у прилог (и. у његову корист); sich anders ~ окренути се; wie sich die Sachen jetzt ~ како се ствари сада развијају. *III* ge|sta'tet {*гштѝлтѝт*} *p. p.* и а (често атрибутивно gesta't) 1. уобличен, створен. 2. bei so gestalten (и. ✕ gestalteten) Umständen при таквим приликама, кад су такве прилике. *IV* Ge|sta'ten *n*, Ge|sta'tung *f* уобличавање, -ење, образовање, давање облика, стварање *n*, уприличавање *n*, развијање, претварање, преиначавање; (само Gestaltung) уобличење *n*, облик *m*, изглед *m*, слика *f*; стање (ствари) *n*; положај *m*; fig мена, обрт *m*. [богат (у) облицима.]

ge|sta'ten... {*гштѝлтѝн-*}: ~reich *a*, ~voll *a*) **Ge|sta'ter** {*гштѝлтѝр*} *m* 2l уобличавалац, давалац облика.

Ge|sta't..., **ge|sta't...** {*гштѝлтѝ-*}: ~los *a* безобличан, без облика; ~losigkeit *f* безобличност.

Ge|sta'ttungs..., **ge|sta'ttungs...** {*гштѝлтунѝс-*} ~fähig *a* уобличљив, способан да прими (неки) облик; ~fähigkeit *f* уобличљивост, способност узимања (и. примања) неког облика; ~talent *n* стваралачки дар *m*; ~kraft *f* стваралачка снага.

Ge|sta'mmel {*гштѝмѝл*} *n* 2l 6. *pl.* муцање, замуцкивање, натуцање, тепање.

Ge|sta'mpfe {г'шт'ампф} n 2l б. pl. лупање (и. ударање) ног|ама, -ом, трупкање.

ge|sta'nd {г'шт'анд} impf. од gestehen.

ge|sta'nden {г'шт'анд'н} p. p. од stehen и gestehen.

ge|sta'ndig [gestehen] a који признаје; e-r Sache {gen.} ~ sein празна(ва)ти што; er ist ~ он признаје.

Ge|stä'ndnis {г'шт'анд'нис} n 2l б. призна(ва)ње; исповест f; ein ~ von et. {dat.} ablegen при-знати што; j-n zum Geständnisse von et. {dat.} bringen довести кога дотле да призна што.

Ge|stä'nge {г'шт'анг'е} [Stange] n 2l 1. ограда f од врлика (и. прошћа). 2. рогови m pl. са паровићима. 3. пружнице f pl. за ко-лица; шипке f pl., ручице f pl.

Ge|stä'nk {г'шт'анк} m 2g б. pl. смрад, смрдеж; mit ~ erfüllen за-, у|смр(а)дити, испунити смрадом.

Ge|stä'nker {г'шт'енк'ер} n 2l б. pl. fam. сва-ђање, препирање.

ge|sta'tten {г'шт'ат'ен} [свн.; *Statt] I tr. 15c et. ~ допу|стити -штати што, дати, одобри-ти -авати што; ~ Sie mir, Ihnen zu sagen допу-стите ми да Вам кажем; ich gestatte mir, zu... inf. слободан сам да... praes. II Ge|sta'tten n, Ge|sta'ttung f допуштање, -ење, одобрава-ње, -ење; (само Gestattung) допуст m, дозвола.

Ge|stäu'be {г'шт'ау'бе} n 2g (2l) б. pl. 1. дизање прашине, прашење. 2. прашина f, прах m. 3. угље-на прашина f, истрошен угаљ m.

Ge|stäu'de {г'шт'ау'де} n 2l 1. = Gesträuch. 2. рачвасти рогови m pl. (код јелена); б) со-колово гнездо. [ла], миг m.

Ge'ste {г'ест'е} [лат.] f 3b гест m, покрет (те-)

Ge|ste'ck n 2g = Besteck.

ge|ste'hen [свн.] I tr. 1. призна(ва)ти; die Wahrheit zu ~; offen gestanden истину гово-рећи; отворено признајући; fam. das muß ich ~! ето ти сад! 2. одобрити, -авати. II intr. (s) = gerinnen I. III Ge|ste'hen n 1. = Geständnis. 2. = gerinnen III.

Ge|ste'hungs... ~kosten f pl. производни тро-шкови m pl., трошкови коштања; ~preis m цена f коштања.

Ge|ste'in n 2g 1. стење, камење, минерал m; taubes ~ јалова стена f, јаловина f. 2. драго камење.

Ge|ste'in(s)... {г'шт'ин(с)-}: ~art f врста стене; ~beschreibung f каменопис m, опис m стења; ~bohr|maschine f машина за бушење стена (и. камена); ~gang m рудна жица f; ~ge-winnung f добијање (и. вађење) n камена; ~kunde f минералог|ја; ~kundige(r) m мине-ралог; ~sprengen n разбијање (и. распрска-вање) стена.

Ge|ste'll {г'шт'ел} [срвн.; *stellen] n 2g 1. ногари m pl. 2. а) постоље, подножје, сталак m; по-лица f (за књиге); б) ноге f pl. (на столу); трап m (кола); оков m, опток m. 3. костур m жичани (за женски шешир), ребра n pl. 4. fig. fam. положај m тела, тело n; ein schnur-riges ~ смешњак; rück' dein zart ~ zurecht! помакни де мало своје високогузије!

ge|ste'llen I tr. и sich ~ готово †, још n. X =

stellen. II Ge|ste'llung f излагање n пред суд, јављање n, претстајање.

Ge|ste'll... ~macher m = Stellmacher; ~säge f тестера (и. пила) на постољу, машинска тестера (и. пила).

Ge|ste'llungs..., ge|ste'llungs... {г'шт'ел'унгс-} ~aufschub m одлагање (и. одгађање) n рока за јављање у војску; ~befehl m наредба (и. заповест) f за пријављивање; ~frist f рок m пријављивања (и. јављања); ~pflichtig a оба-везан да се јави регрутној комисији.

ge'stern {г'ест'ерн} [свн.] I adv. јуче(p); ~ mittag јуче у подне; ~ morgen јуче ујутру; ich bin auch nicht von ~ нисам ни ја од јуче. II Ge'stern n inv. јучерашњица f.

ge|ste'rt {г'шт'ернт} a = besternt; yn. gestirnt. Ge|sti'chel {г'шт'ичел} n 2l б. pl. 1. боцкање, шивење. 2. = Stichelei.

Ge|sti'cke {г'шт'ик'е} n 2l 1. везење. 2. вез m.

Ge|stie'ben 2l = Gestäub 2. [чизмама, обувен.]

ge|stie'felt {г'шт'ифелт} p. p. од stiefeln и a u/

ge|stie'gen {г'шт'иг'ен} p. p. од steigen.

ge|stie'lt {г'шт'илт} a 1. насађен, с држаљем. 2. с петельком. [gestikulieren II.]

Gestikulation {г'естик'улација} [лат.] f 3b = gestikulie'ren {г'ест'ик'ур'ен} I intr. 15g гестикули-сати (вршити покрете тела, изражавати по-кретима тела; млатарати). II Gestikulie'ren n гестикулисање, гестикација f, вршење по-крета тела. [pl.; звезда f; сазвезђе, звезде.]

Ge|sti'rn {г'шт'ирн} [свн.; *Stern] n 2g звезда f/

Ge|sti'rn... {г'шт'ирн-}: ~anbetung f, ~dienst m

обожавање n звезда; ~glanz m сјај звезде;

~stand m положај (= констелација) звезда.

ge|sti'rt {г'шт'ирнт} a I [Stern] звездан, осут

звездама. II [Stirn] wenn mein Herr nicht

anders ~ wird ако мој господар не разведри

чело своје; в. слож. breit~, hoch~.

Ge|sti'rnung {г'шт'ирнунг} f 3b = Gestirnstand.

ge|sto'ben {г'шт'об'ен} p. p. од stieben.

Ge|stö'ber {г'шт'об'ер} [нвн.] n 2l мећава f, ве-

јавица f; кијамент m.

ge|sto'chen {г'шт'о'чен} p. p. од stechen.

Ge|sto'ck n 2g спрат, кат m.

ge|sto'hlen {г'шт'ол'ен} p. p. од stehlen.

Ge|stö'hn(e) {г'шт'о'н(е)} n 2g (2l) б. pl. сте-

њање, јека f, јечање. [посртање.]

Ge|sto'lper {г'шт'олп'ер} n 2l б. pl. спотицање, I

Ge|sto'ppel n 2l 1. палетковање, пабирчење.

2. пабирак m, напабирчено.

ge|sto'rben {г'шт'орб'ен} p. p. од sterben.

ge|sto'Ben {г'шт'ос'ен} p. p. од stoßen.

Ge|sto'tter {г'шт'от'тер} n 2l б. pl. муцање, за-

муцкивање, пелтечење.

Ge|stra'hl n 2g зраци m pl., зраке f pl..

Ge|stra'mpel {г'шт'рампл} n 2l б. pl. лупање

(и. тупање) ногама, табанање.

Ge|sträu'ch {г'шт'роу'х} [нвн.] n 2g цбуње, ши-

пражје, шипраг m, драча f, шибљак m,

шибље.

ge|streift {г'шт'рафт} I p. p. и a од streifen. 1.

пругаст, пругав, појасаст. 2. ~es Seiden-

und Kattunzeug сатинирана свиlena и ка-

тунска тканина f.

ge|stre'ng {г'шт'ренг} [срвн.] a 1. готово † =

streng(e). 2. (некадашња титула нижег племена) племенит; ~er Herr племенит господар (и. господин); ~e Frau племенита жена, госпођа. 3. die ~en Herren *m pl.* Строги господари (празник 11, 12 и 13 маја).

Ge|streu' *n 2g b. pl.* 1. посипка *f* (цвеће итд.)

2. = streuen II. [браздан, цртаст, пругаст.]

ge|stri'chelt {гштрйх'лт} *a* цртицама из-

ge|stri'chen {гштрйх'н} *p. p.* од streichen.

Ge|stri'ck *n 2g 1.* ужета *n pl.*, ужад *f*, ужари-

ја *f*. 2. сплет *m*. [Tage јуче.]

ge|strig {гестрйх} *a* јучера(ш)њи; am ~en |

ge|stri'ten {гштрйт'н} *p. p.* од streiten.

Ge|strö'm {гштрф'м} *n 2g b. pl.* = Strömung.

Ge|stru'del *n 2l 1.* = Strudeln *n*. 2. = Strudel.

Ge|strü'pp(e) {гштр'п'л'е} [нвн.]; *struppig *n 2g*

(2l) грм *m*, грмље, шипраг *m*, шипраже,

чечвар *m*, цбуње, шибљак *m*, шикара *f*.

Ge|stü'b(b)e {гштү'б', гштү'б'} *n 2l 2* и 3

(угљени) прах *m*, (угљена) прашина *f*, меша-

вина угљене прашине и блата.

Ge|stü'ck *n 2g 2* топ *m*.

Ge|stü'hl {гштү'л} *n 2g 1.* столице *f pl.*, клупе

(у цркви) *f pl.*; седишта *n pl*. 2. постоље. 3.

= Stuhlgang.

Ge|stü'mper *n 2l b. pl.* = Stümperei.

ge|stu'nden {гштүнд'н} *tr.*, Ge|stu'nden *n*, Ge|

stu'ndung *f* = stunden.

ge|stu'nken {гштүн'к'н} *p. p.* од stinken.

Ge|stü't {гшту'т} [нвн.]; *Stute *n 2g* ергела *f*.

Ge|stü't... {гшту'т-}; ~(s)beamter *m* чиновник

из управе ергеле; ~garten *m* ергелски врт;

~hengst *m* (ергелски) пастув, ајгир; ~meister

m управник ергеле; ~pferd *n* коњ *m* из ерге-

ле; ~verwaltung *f* управа ергеле.

Ge|su'ch {гзух} [suchen] *n 2g 1.* молба *f*; тра-

жење; was ist ihr ~? шта молитe (и. тражи-

те) Ви? 2. и ~e готово = Bestrebung. [тељ.]

Ge|su'ch... {гзух-}; ~steller *m* молилац, моли-

ge|su'cht {гзухт} *I p. p.* од suchen. II *a 1.*

v. suchen. 2. = ausgesucht. 3. (opp. natür-

lich) тражен, намештен, натегнут.

Ge|su'chtheit {гзухт'ејт} *f 3b* траженост, наме-

штеност, натегнутост. [ње, дрљање.]

Ge|su'del *n 2l b. pl.* мрљање, прљање, маза-

Ge|su'mme *n 2l b. pl.* зујање, зука *f*, зузу-

к(ање *n*) *m*.

Ge|sü'mpf *n 2g* баруштина *f*, мочвар *f*.

ge|su'nd {гзунт} [свн.] *a* (comp. и gesünder,

sup. gesünder) 1. здрав; лековит, спасоно-

сан; ~er Appetit добар апетит; јешност здра-

вог човека; ~e Gesichtsfarbe здрава боја ли-

це; ~er Körper здраво тело; ~an Leib und

Seele душевно и телесно здрав; der ~e Men-

schenverstand здрав разум; ~e Nahrung

здрава храна; ~er Schlaf здрав сан; ein ~es

Urteil haben имати здраво суђење; здраво

судити; die ~e Vernunft здрав разум; е-п

Kranken ~ beten излечити болесника мо-

литвом; j-p wieder ~ machen излечити (и.

исцелити) кога; ~ sein бити здрав, бити до-

брог здравља; fig. diese Lektion ist ihm ganz

~ ова лекција биће спасоносна за њега; fig.

es ist Ihnen ganz ~, daß Sie so angelaufen

sind врло је добро што сте тако насели; wie-

der ~ werden оздравити, излечити се, исце-

лит се; ~e Verhältnisse здраве прилике;

dem Gesunden ist alles ~ здоровом човеку је

све добро.

Ge|su'nd... {гзунт-}; ~bad *n* = ~brunnen; ~

betung *f* лечење *n* молитвама; ~brunnen *m*

лековита вода *f*, лековити извор, бања *f*.

Ge|su'nde(r) {гзунд'е(р)} *s 9l* здрав|и, -а, здрав

човек, здрава жена; die Gesunden *pl.* здрави.

ge|su'nden {гзунд'н} *I intr (s) 15c 1.* = ge-

nesen I 1. 2. = frommen I. II Ge|su'ndung

f = Genesung.

Ge|su'ndheit {гзунтх'ејт} *f 3b 1.* здравље *n*; а)

sie hat eine zarte ~ она је нежна здравља;

nichts geht über die ~ здравље је највеће

богатство; б) bei guter ~ sein бити здрав,

бити у добру здрављу; с) auf j-s ~ trinken

пити у чије здравље, наздравити кому; го-

тово † zur ~! на здравље!; d) fig. ~ des Hol-

zes здравост (и. неповређеност) дрвета; ~

der Ansichten здравост назора. 2. лековитост.

ge|su'ndheitlich {гзунтх'ејтл'и} *a* здравствен.

Ge|su'ndheits... {гзунтх'ејтс-}; ~amt *n* Хи-

гијенски завод *m*; ~attestat *n*,

~bescheinigung *f* уверење *n* о здравственом

стању; ~bewahrung *f* чување *n* здравља;

~geschirr *n* хигијенско посуђе; ~göttin *f* бо-

гиња здравља; ~halber *adv.* здравља ради;

~kaffe *m* хигијенска кава *f*; ~kordon *m* сани-

тетски кордон; ~kunde *f*, ~lehre *f* наука о

здрављу, хигијена; ~paß *m* здравственица *f*,

здравствени лист (и. пасош); ~pflege *f* него-

вање *n* здравља; ~polizei *f* здравствена (и. сани-

тетска) полиција; ~polizeilich *a* здравстве-

нополицијски; ~probe *f* карантин *m*; ~rat *m*.

а) здравствени (и.) санитетски савет; б)

здравствени (и. санитетски) саветник; ~regel

f здравствено (и. хигијенско) правило; ~rück-

sichten *f pl.* здравствени разлози (и. обзир)

m pl.; aus ~rücksichten из здравствених раз-

лога; ~schädlich *a* шkodљив по здравље; ~

schädliche Gase нездрави гасови (и. плино-

ви); ~schein *m* здравствени лист, уверење *n* о

здравственом стању; ~widrig *a* = ~schäd-

lich; ~zustand *m* стање *n* здравља, здравстве-

но стање *n*. [љење, исцељење, излечење.]

Ge|su'nd...: ~machen *n*, ~machung *f* оздрав-

ge|su'ngen {гзунг'н} *p. p.* од singen.

ge|su'nken {гзунк'н} *p. p.* од sinken.

Ge|su'rr {гзур} *n 2g* = Surren зврка *f*.

Ge|ta'del {гтад'л} *n 2l* стално корење (и. ку-

ђење) *n*, прекоревање *n*. [2. sahe *n coll.*]

Ge|tä'fel {гтеф'л} [Tafel] *n 2l 1.* = Täfelung. |

ge|ta'n {гтан} *p. p.* од tun.

Ge|ta'l *n* пространа долина *f*.

Ge|tä'ndel *n 2l b. pl.* = Tändeln.

Ge|ta'nzen *n 2l fat.* прекомерно (и. лудо) игра-

ње (и. плесање), стално играње (и. плесање).

Ge|ta'st *n 2g b. pl.* пипање, тикање; чуло пи-

пања.

Ge|täu'sch {гтеу'ш} *n 2g* варање, обмањивање,

вараница *f*, варка *f*. [семанија *f*.]

Gethse'mane {гетс'емане} [јевр.] *n 8g 2* Гет-

Getie'r [Tier] *n 2g* животиње *f pl.* [гар.]

ge|ti'gert {гтиг'ерт} *a* тиграст, шарен као ти-

Ge|to'be {г'тоб'е} *n* 2l б. *pl.* бешњење, разбеснелост *f.*

Ge|tö'n(e) {г'тö'н(е)} *n* 2g (2l) стално разлагање (и. одјекивање, (х)орење), лармање, јечање, јека *f.*, звучање.

ge|tö'ppelt {г'тö'пл'л} *a* ♣ хубаст.

Ge|to'se {г'тоз'е}, Ge|tö'se {г'тö'з'е} *n* 2l *pl.* бука *f.*, бучање, хука *f.*, хук *m.*, рука *f.*, рогобор *m.*, рогобора *f.*, грување, тутњава *f.*, тутањ *m.*, грмљавина *f.*, урнебес *m.*

Ge|tra'be {г'траб'е} *n* 2l б. *pl.* 1. кас(ање *n*) *m.* 2. (топот од) кас(а) *m.*

ge|tra'gen {г'траг'н} *p. p.* од tragen. [pe|n II.]

Ge|tra'mpel {г'трамп'л} *n* 2l б. *pl.* = tram-)

Ge|trä'nk {г'трe'нк} [срвн.; *trinken] *n* 2g 1. пиће, напитање *m.* 2. напој *m.*

Ge|trä'nk... {г'трe'нк-} ~handlung *f* трговина пићем; ~steuer *f* порез *m* (и. трошарина *f*) на пиће; ~verkauf *m* продаја *f* пића.

Ge|tra'ppel {г'трапп'л} *n* 2l б. *pl.* топот *m.*

Ge|tra'tsch(e) {г'трач'е}, Ge|trä'tsch(e) {г'трe'ч'е} *n* 2g (2l) б. *pl.* торокање, оговарање.

ge|trau'en [срвн.] *tr.* и sich ~ усудити се, -ђивати се; осме|лити се, -љавати се, смети; sich ~, et. zu tun усудити се да нешто (у)ради, -е; ich getraue mich dessen, ich getraue es mir усуђујем се на то; sich wohin ~ усудити се (и. смети) отићи камо.

Ge|träu'fel {г'траф'ел} *n* 2l б. *pl.* 1. капање. 2. капљевина *f.* [Träumerei.]

Ge|träu'm {г'трö'м} *n* 2g б. *pl.* = Träumen.)

Ge|trei'be {г'траб'е} *n* 2l б. *pl.* 1. = Treiben 2. живо кретање, мување, устумараност *f.*, врева, гунгула *f.* [пшеница *f.*, раж *m.*]

Ge|trei'de {г'трö'д'е} [срвн.; *tragen] 2l жито;)

Ge|trei'de..., getrei'de... {г'трö'д'е-} ~art *f* врста жита; ~artig *a* житаст; сличан житу; ~aus-

fuhr *f* ♣ извоз *m* жита; ~bau *m* житарство

n, гајење *n* жита; ~boden *m*: а) житно земљиште *n*, земљиште погодно за засејавање житом; б) житница *f*, хамбар; ~börse *f* ♣

житна берза; ~brand *m* ♣ житна смет *f*;

~darre *f* сушио|ница за жито; ~diemen *m* = ~schober;

~einfuhr *f* ♣ увоз *m* жита; ~essig *m* сирће *n* (и. оцат) од жита, житно сирће *n*;

~feld *n* житно поље; ~grube *f* јама (и. трап *m*) за жито; ~halle *f* житница; ~han-

del *m* ♣ житарска трговина *f*, житарство *n*;

~händler *m* ♣ житарски трговац; ~korn *n* житно зрно;

~kümmel *m* ракија *f* од жита, комадара *f*;

~land *n*. а) = ~boden а; б) житница *f*, земља богата житом; ~magazin *n*

житница *f*; ~mäh(e)maschine *f* жетелица; косачица, машина за кошење (и. жњевање) жита;

~markt *m* ♣ житни трг, житно тржиште *n*;

~maß *n* мера *f* за жито; ~mühle *f* млин *m* за жито; ~preis *m* цена *f* жита; ~reich

a житан, богат житом; ~reinigung *f* чишћење *n* жита;

~reinigungsmaschine *f* ♣, ♣ ветрењача, вејалица, машина за чишћење жита;

~rost *m* ♣ пламењача *f*; ~sack *m* врећа *f* (и. џак) за жито; ~schiff *n* ♣ житарица *f*;

~schober *m* пласт (и. стог) жита; ~schwinge

f ♣ решето *n* за жито; ~schwinger(in *f*)

{~шв'инг'ер(и)} *m* решетач-ица жита; ~

speicher *m* житница *f*, хамбар; ~sperre *f* ♣ забрана извоза жита; ~vorrat *m* залиха *f* жита;

~wage *f* кантар *m* за жито; ~wagen *m*

кола *n* *pl.* за жито; ~wucher *m* лихвар са житом;

~zehent *m* десетак у житу; ~zoll *m* царина *f* на жито; ~zufuhr *f* довоз *m* жита.

Ge|tre'nnt..., ge|tre'nnt... {г'трe'нт-} [р.р. од tren-

nen]: ~blumig *a* ♣ дводом; ~geschlechtig

{~г'шлe'хт'џ} *a* ♣ двосполан; ~heit {г'трe'нт-х'џ'т} *f* 3b, ~sein *p* о-, раз|двојеност, разде-

љеност.

ge|treu' [срвн.] 1 *a* = treu. II Ge|treu'e(r) *m* 9l

верни; liebe Getreue драги и верни моји.

ge|treu'lich [срвн.] *adv.* и *a* = treu, treulich.

Ge|trie'be {г'триб'е} *n* 2l б. *pl.* ♣ = Getriebe.

II *ca* *pl.* ♣ 1. а) погонски точак *m*; погон-

(ски точкови *m* *pl.*) *m*, покрет(ни точкови) *m*, колчани *m* *pl.*, механизам *m*, машина *f*; б) fig.

покретач *m*, побуда *f*. 2. ♣ а) подупорњи *m* *pl.* између рагастова; б) der Gang liegt in gu-

tem ~ жица се простире присојно (и. према)

ge|trie'ben {г'триб'н} *p. p.* од treiben. [jyry.] I

Ge|trie'be... {г'триб'е-}, Ge|trie'bs... {г'триб'с-} ♣:

~gehäuse *n* ♣ кутија *f* зупчаника; ~rad *n* ♣

погонски точак *m*, мализупчаник *m*; ~scheibe

f погонски котур *m*; ~stock *m* вретено *n* зуп-

чаништа; ~pfahl *m* ♣ побојац, проштац.

Ge|tri'ller *n* 2l б. *pl.* хурлик(ање *n*) *m*.

Ge|tri'ppel {г'трипп'л} *n* 2l = Trippeln.

ge|tro'ffen {г'троф'н} *p. p.* од treffen, tiefen.

ge|tro'gen {г'трог'н} *p. p.* од trügen.

Ge|tro'mmel *n* 2l б. *pl.* = trommeln III. [пање.]

Ge|trö'pfel {г'трö'пф'л} *n* 2l б. *pl.* стално ка-)

ge|tro'st {г'трö'ст} [срвн.] 1 *a* 1. умирен, споко-

јан, поуздан; seien Sie ~(en Mutes)! будите

спокојни! 2. (= bei Trost) er ist nicht recht ~

он није сасвим при себи. II *adv.* спокојно,

мирно.

ge|trö'sten: sich ~ 1. sich e-r Sache (gen.) ~ те-

шисти се због чега, надати се поуздано чему,

уздати се у што. 2. ♣ = sich trösten. 3. *abs.*

= sich gedulden.

Ge|trü'mm {г'тру'м} *n* 2g ♣, Ge|trü'mmer *n* 2l

развалине *f* *pl.*, рушевине *f* *pl.*

ge|tru'nken {г'тру'нк'н} *p. p.* од trinken.

Ge|tto {г'ето} *m* и *n* б|и гето *m*, јеврејски крај

(града), јеврејска ма(ха)ла.

Ge|tu'e {г'ту'е} [tun] *n* 2l *fam.* петљавина *f*, усту-

марано (и. ужурбано) делање (и. пословање);

was für nutzloses ~! колики бескористан рад!

само петљавина!

Ge|tü'm {г'ту'м} *n* немам *f*.

Ge|tü'mmel {г'ту'м'л} [срвн.] *n* 2l б. *pl.* 1. гун-

гула *f*, гужва *f*, врева *f*. 2. бука *f*, кркљанац *m*.

ge|tü'pfelt {г'ту'пф'л'т} *p. p.* и *a* од tüpfeln.

Ge|tü'rm {г'ту'рм} *n* 2g куле *f* *pl.*, торњеви *m* *pl.*

Ge|tu'te {г'ту'т'е} *n* 2l б. *pl.* тутукање, свирање

у рог (и. труљење).

ge|ü'bt {г'у'пт} *p. p.* и *a* од üben.

Ge|ü'btheit {~х'џ'т} *f* 3b у-, из|вежбаност, уме-

шност, окретност.

geu'den {г'ö'д'н} *tr.* ♣ = vergeuden.

Geu'sen|bund {г'ö'з'н-} [фр.] *m* 2d савез геза.

geuß {г'ö'с}, geuß|Best {~ст}, geußt {~т} †, још

♣ imper., 2 и. 3 л. praes. sg. ind. од gießen.

Ge|va'tter {r'fāt'p-} [свн.; *Vater по лат. compater] *m 4d*, ~ln {~} *f 3c* кум, -а, кумашин, кумица; j-n zu ~ bitten (за)молити кога да се се прими кумства; (zu) ~ stehen кумовати, бити кум. 2. *fig.* прика, прија, пријатељ, пријашко; прић *m*; ~ Schneider und Handschuhmacher ситна чаршија; *fam. fig. co.* seine Uhr steht ~ његов је часовник на занату (заложен је).

Geva'tter... {r'fāt'p-}. ~brief *m* писмо *n* којим се моли ко да буде кум; ~schaft {r'fāt'p-schaft} *f 3b 1.* кумство *n*; 2. кумови *m pl.*; ~schmaus *m* кумало *n*, гозба *f* о крштењу детета; ~(s)leute *pl.* кумови *m pl.*; ~(s)mann *m* = Gevatter.

Ge|vie'r {vier} *n* 1. простор ограђен зидом са четири стране; im eigenen ~(t) sein бити у своја четири зида. 2. **Ж** оквири *m pl.* окна.

ge|vie'rt {r'fūrt} I *a 1.* четвртаст, четвороугласт, четворокутан. 2. рашчетврћен, подељен на четири дела. 3. учетворен, дељив са четири; ~e Zahl квадрат броја. II Ge|vie'rt *n 2g 1.* квадрат *m*; ins ~ у квадрату; ins ~ bringen да(ва)ти (*acc.: dat.*) четвртаст облик, дати облик квадрата. 2. = Gevier 1.

Ge|vie'rte {~} *n 2l* = Geviert II 1.

Ge|vie'rt... {r'fūrt-}: ~maß *n* мера *f* за површину; ~melle *f* квадратна миља; ~wurzel *f* **Λ** квадратни корен *m*. [живеж *m*; пгица *f*.]

Ge|vö'gel {Vogel} *n 2l* птице *f pl.*, живина *f*, *ge|voil'mä'chtge* = bevollmächtigt.

Ge|wä'chs {r'wēks} [wachsen] *n 2h 1.* растиње, биље, прорашће, биљка *f*. 2. von gutem (vom besten) ~ добро (најбоље) вино; eigenes ~ моје вино. 3. *fig.* потомак *m*, дете; *iro.* du bist ein verdächtiges ~ ти си сумњив поданик. 4. сој *m*, род *m*, пасмина *f*. 5. израштај *m*. 6. ✓ (уз)раст.

ge|wachse'n {r'wāks'n} *p.p.* од wachsen.

Ge|wä'chs... ge|wä'chs... {r'wēks-}: ~erde *f* црница, хумус *t*; ~haus *n* зимска (и. стаклена) башта *f*, стаклара, стакленик *m*; ~haus-pflanze *f* биљка из стакларе; ~kunde *f*, ~lehre *f* наука о биљу, ботаника *f*; ~kundige(r) *m* ботаничар; ~reich *n* биљно царство; ~reich *a* богат биљем; ~sammlung *f* збирка биљака.

Ge|wa'cke| {r'wak'cl} *n 2l b. pl.* клима(та)ње, клађење, њихање; тетурање.

Ge|wa'ffen *n b. pl.* **Ж** оружје.

ge|wä'hlte(r) {r'wēlt(r)} *s 9l* изабраи|и, -а, изабрани|к, -ца.

ge|wa'hr [свн.] I *a* ~ werden (*acc.* и. *gen.*) с-, о|пазити, са-, у|гледати, с-, у|мотрити. II **Ж** Ge|wa'hr *n* = Gewahrsam.

Ge|wä'hr {r'wēp} [свн.] I *f 3b b. pl.* јемство *n*, јемчевина; für j-n (et.) ~ leisten јемчити за кога (што). II *s 2 f 3b* и *2g* = Gewehre.

ge|wa'hrbar {r'wārbar} *a* опажљив.

ge|wä'hrbar {r'wēpbar} [свн.] *a* допуштен, допушљив, прихватљив. [прихватљивост.]

Ge|wä'hrbarkeit {~kāt} *f 3b* допуштеност, *ge|wä'hren* [wahren] I *tr.* et. (и. e-r Sache *gen.*) ~ = gewahr werden. II Ge|wä'hren *n*, Ge|wä'hrung *f* опажане, примећивање.

ge|wä'hren I *tr.* [свн.] I. j-m et. (*acc.*) ~ допу-

стити кому што, одобрити -авати кому што; billigere Preise ~ пружити (и. дати) јевтиније цене. 2. да(ва)ти, пружити, -ити, прибавити, -љати; причинити, -њавати; j-m Schutz ~ пружити кому заштиту. 3. јемчити. II [свн.; *wahr] *intr.* (h) I. j-n ~ lassen (до)пустити кому да (у)чини, оставити -љати кому на вољу. 2. für et. ~ јемчити за што. III Ge|wä'hren *n*, Ge|wä'hrung *f* допуштање, одобравање, -ење, давање, пружање.

Ge|wä'hr..., ge|wä'hr... {r'wēp-}: **Ж** leisten *tr.* јемчити; ~leister (ln j) *m* јамац, јемац; ~leistung *f* јемчење, јамчење; зајемчење; **Ж** los *a* без јемства, незајемчен; ~losigkeit *f* незајемченост.

Ge|wa'hrsam {r'wārzam} *m* и. *n 2g* и *f 3b 1.* чување *n*, заштита *f*, присмотра *f*; et. in s-n ~ nehmen узети што под своју заштиту, узети -имати што да чув|ам, -аш итд.. 2. за-, при-твор *m*; j-n in sicheren ~ bringen склонити кога на безбедно место; in engeren ~ bringen метнути у оделит (и. строг) затвор.

Ge|wä'hrschaft {r'wārshaft} *f 3b* јемство *n*.

Ge|wä'hrs...: ~mann *m* (*pl.* и ~leute) а) јемац, јамац; б) поузданик, сведок.

Ge|wa'lt {r'wālt} [свн.; *walten] *f 3b 1.* власт; die ausübende ~ извршна власт; die bürgerlichen ~en грађанске власти; höchste ~ највиша власт, сувереност; j-n in s-r ~ haben држати кога у својој власти; et. in seiner ~ haben: а) држати што у својој власти, б) *fig.* потпуно владати чим; s-e Leidenschaften in s-r ~ haben владати (и. господарити) својим страстима; e-e Sprache in s-r ~ haben владати језиком; sich in der ~ haben; ~ über sich haben бити господар самог себе, владати (и. господарити) собом; in j-s ~ geraten пасти под чију власт; das steht nicht in m-r ~ то није у мојој власти; ~ über j-n haben држати кога под својом влашћу, владати ким. 2. сила, снага, моћ; насилје; höher ~ виша сила; v. antun 2; sich (*dat.*) ~ antun учинити насилје према себи самом; ~ anwenden употребити -љавати силу; unter (и. in) seine ~ bringen подвладати, -шивати; *priv.* ~geht vor (и. über) Recht јачи тлачи; сила Бога не моли. 3. прилошки: aus aller ~ из све снаге; aus aller ~ schreien викати (и. драти се) из свег гласа (и. што игда може); mit ~ на силу, силом, насилно, под морање, на зор; et. mit ~ durchsetzen спровести -одити што силом (и. на силу); mit ~ erbrechen обити силом; mit aller ~ свом сил(ин)ом; sie wollen mit (aller) ~ neue Länder entdecken хоће да открију пошто пото (и. на силу Бога) нове земље; es regnet mit aller ~ пада силна киша; mit roher ~ сурово. 4. *prov.* eine ~ Fische сила (и. сијачет) риба.

Ge|wa'lt..., ge|wa'lt... {r'wālt-}. ~anmaßung *f* насилно присвајање (и. отимање) *n* власти; ~anwendung *f* употреба силе; ~geber *m* властодавац; ~haber {~hab'r} *m 2l*: а) моћник, силник; б) јн. овлашћеник, опуномоћеник; **Ж** haberisch {~hab'rīsh} *a* силнички, заповеднички; ~handlung *f* насилно дело *n*, ~herr-

schaft *f* насилничка владавина; ~**herr(scher)** *m* насилнички владар, насилник, деспот.
ge|wa'ttig {гвалтѣт} *I a* 1. моћан; јак, снажан. 2. силан, силовит; огроман, грдан, жесток; ~**e** *Armee* силна (и. огромна) војска; **ein** ~**er** *Felsen* огромна стена; ~**e** *Hitze* ужасна врућина; **ein** ~**er** *Irrtum* велика заблуда; ~**er** *Schmerz* силан (и. страشان) бол; ~**er** *Wind* силан ветар. *II adv.* силно, огромно, грдно, ужасно, сила; ~**schreien** силно викати, силно се драти.
ge|wältigen {гвалтѣгн} *I tr.* 15a 1. ✓ = **be-wältigen**. 2. ✕ *die Grubenwasser* ~ савладати воду у поткопу; **e-e** *Zeche wieder* ~ обновити напуштени рудник. *II Ge|wältigen n.* **Ge|wältigung f** ✓ = **bewältigen** *II*; савлађивање, уклањање препрека.
Ge|wa'tt(ig)e(r) {гвалтѣг(р)} *m* 9l 1. силник, моћник. 2. ✕ нек. командант жандармерије у Врховној команди. 3. јн. целат.
ge|wa'ttigich {гвалтѣхѣх} *adv.* готово † = **gewaltig** *II*.
Ge|wa'tt... ~**marsch** *m* усиљен марш; ~**maßregel** *f* насилна мера; ~**mißbrauch** *m* злоупотреба *f* власти.
ge|wa'ttsam {гвалтѣсам} *I a* насилан; ✕ ~**er** *Angriff* насилан напад; **eines** ~**en** *Todes* **sterben** умрети насилном смрћу. *II adv.* насилно, силом, на силу. [насиље *m*.]
Ge|wa'ttsamkeit {~кѣт} *f* 3b 1. насилност. 2. *I* **Ge|wa'tt...**, **ge|wa'tt...** ~**schrift** *m* насилни корак; ~**streich** *m* сила *f*, насиље *n*; државни удар *m*; ~**tat** *f* насиље *n*; ~**täter** *m* насилник; напастовач; **z** **tätig** *a*, *adv.* насилнички; ~**tätigkeit** *f* насиље *n*; ~**träger** *m* јн. = ~**haber** *b*.
Ge|wa'nd {гвандт} {свн.; winden²} *n* 2a, 2g 1. рухо (и *fig.*), одело, одећа *f*, одежа *f*, хаљина *f*, одора *f*. 2. готово † лице, чоха *f*; = **Bettlaken**. 3. *слик.* драперије *f pl*.
Ge|wa'nd... {гвандт...} ~**haus** *n* = **Tuchhalle**; Гевантхаус *m* (у Лајпцигу дом за приређивање концерата); ~**maler** *m* сликар драперија.
ge|wa'nden {гвандн} ✓ *I tr.* и *refl.* (сich) ~**обући** (се), **одети** (се). *II Ge|wa'nden n.* **Ge|wa'ndung** *f* одевање, облачење; само **Ge|wa'ndung** драперија.
ge|wa'ndt {гвандт} {свн.} *I p.p.* од **wenden**. *II a* окретан, спретан; вешт, умешан, вичан; гибак. *III adv.* окретно, вешто.
Ge|wa'ndtheit {~кѣт} *f* 3b окретност, спретност; умешност, вичност; гипкост; **große** ~ **in** *Geschäften* (и *im* *Umgange*) **haben** бити врло окретан (и. вешт) у пословима (у опхођењу).
ge|wa'nn {гвѣн} *impf. ind.*, **ge|wā'ne** {гвѣн} *impf. conj.* од **gewinnen**.
Ge|wa'ne *f* 3b ✓ уврати *fpl*.
ge|wa'rten {warten} ✓ *tr.* и *intr.* (h) о-, ишчекивати (e-r *Sache gen.* што), надати се (*acc.*: *dat.*, *gen.*: *dat.*).
ge|wärtig {гвѣртѣх} {свн.; *warten} *a* e-r *Sache (gen.)* ~ **sein** о-, ишчекивати што; ✕ *Ihrer Aufträge* ~ очекујући Ваше налоге, у очекивању Ваших налога.
ge|wärtigen {гвѣртѣгн} *tr.*, *intr.* (h), **sich** ~

15a 1. *et.* (и. e-r *Sache gen.*) ~ о-, ишчекивати што, надати се чему. 2. = **erwarten** *I*. 3. ✓ = **gewähren** *II* 2.
Ge|wä'sch(e) {гвѣш(е)} *n* 2g (2l) б. *pl.* шљапутање, трабуњање, празнословље.
ge|wa'schen {гвѣшн} *p.p.* од **waschen**.
Ge|wä'sser {гвѣср} {свн.; *Wasser} *n* 2l воде *f pl*.
Ge|wä'sser... {гвѣср...} ~**beschreibung** *f* водопис *m*, опис *m* вода; ~**menge** *f* количина вода (језера и река). [мармориран, таласаст.]
ge|wä'ssert {гвѣсрт} *p.p.* и *a* од **Wässer**.
Ge|wa'tschel {гвѣчл} *n* 2l гег(уцање).
Ge|we'be {гвѣб} {свн.; *weben} *n* 2l 1. ткиво (и *тк.*, *тк.*); тканина *f*. 2. ткање. 3. паучина *f*; *cahe* *n coll.* 4. *fig.* с-, преплет *m*, низ *m*.
Ge|we'be..., **ge|we'be...** {гвѣб...} ~**artig** *a* ткиваст, налик на ткиво; ~**lehre** *f* *тк.*, *тк.* наука о ткиву, хистологија.
ge|we'ckt {гвѣкт} *I p.p.* од **wecken**. *II a* будан, чио, жив, окретан. [чилоств.]
Ge|we'cktheit {~кѣт} *f* 3b живост, окретност, *I* **Ge|we'hr** {гвѣр} {свн.; *wehren} *n* 2g оружје, ✕ пушка *f*, сабља *f*, мач *m*, тесак *m*; ~ **bei** *Fuß stehen* стајати с пушком к ноzi; **unter** **dem** ~**e** **stehen** бити под оружјем; **der** *Posten* **vorn** ~**e** стража поред оружја; **ins** ~**treten** ступити под оружје, ступити у војску; **die** ~**e** **zusammensetzen** сложити (и. оставити) пушке у сохе, саставити пушке; **die** ~**e** **wieder** **in** **die** *Hand* **nehmen** поново узети пушке (из соха); **das** ~ **über!** пушку на лево раме! ~ **ab!** к ноzi!; **zum** *Sturm* ~ **rechts!** (и. **fällt** **das** ~!) за јуриш пушку у руку!; **präsentiert** **das!** пред прси!; **setzt** **die** ~**e** **zusammen!** пушке састави!; **an** **die** ~**e!**, ~ **in** **die** *Hand!* к оружју!; ~ **in** *Ruh!* укочи пушку! 2. канџе *f pl*, и *зуби* *m pl* зверова; = **Hauzähne**.
Ge|we'hr... {гвѣр...} **beh.** ✕: ~**auflage** *f* наслон *m* за пушку; ~**bügel** *m* браник; ~**fabrik** *f* фабрика (и. творница) оружја, творница пушака; ~**feuer** *n* пушчана ватра (и. палба) *f*; ~**griff** *m* пушчана радња *f*; ~**hahn** *m* пушчани ороз; ~**händler** *m* пушкар; ~**kammer** *f*: а) оружница; б) пушчани ваљак; ~**kolben** *m* кундак; ~**kugel** *f* пушчано зрно *n*; ~**lauf** *m* пушчана цев *f*; ~**mücke** *f* остава, наслон *m* за пушке; ~**munition** *f* пушчана муниција; ~**pulver** *n* пушчани прах (и. барут) *m*; ~**pyramide** *f* соха (и. пирамида) пушака; ~**riemen** *m* ремик, пушчани каиш; ~**ring** *m* пушчана карика *f*; ~**schloß** *n* затварач *m*; ~**schmied** *m* пушкар; ~**schrack** *m* орман за оружје (и. пушке); ~**schußweite** *f* пушкомет *m*; ~**ständer** *m* = ~**mücke**; ~**verdrehen** *n* закошавање пушке; ~**zubehör** *n* пушчани прибор *m*.
Ge|wei'h {гвѣ} {свн.} *n* 2g 2 рогови *m pl*.
Ge|wei'ne {гвѣн} *n* б. *pl.* непрекидно плакање, плач *m* ридање.
Ge|we'lsch(e) *n* 2g (2l) б. *pl.* рђав немачки говор *m* (како га говоре страници).
Ge|we'nde {свн.} *n* 2l 1. окретање, обртање. 2. увратица *f*, уврати *f pl*. 3. плуг *m* орања, увратине *f pl*, међа *f*. 3. **ein** ~ *Kleider* преобука *f*; **ein** ~ *Pferde* пар коња.

Ge|we'rb {г'вѣрп} *n* 2g, Ge|we'rbe {г'вѣрбѣ} [срвн.: *werben] *n* 2l 1. налог *m*, порука *f*, поруџбина *f*, набавка *f*. 2. тражење *n*, просидба *f*, прошевина *f*. 3. радња *f*, посао *m*, занимање, трговина *f*; ein ~ mit et. treiben трговати (с) чим, обртати што; sich (dat.) ein ~ aus et. machen направити занат од чега, трговати (с) чим. 4. занат, обрт *m*, радиност *f*, индустријска грана. 5. шарка *f*.

Ge|we'rbe... {г'вѣрбѣ-}: ~ausstellung *f* изложба радиности, индустриска изложба; ~ausübung *f* вршење *n* радиности; ~bank *f* 3b индустриска банка; ~betrieb радиност *f*, индустрија *f*; ~freiheit *f* слобода радиности (и. индустрије); ~gericht *n* = ~kammer; ~halle *f* индустријски музеј *m*; ~inspektor *m* = Fabrikinspektor; ~kammer *f* индустријска комора; ~museum *n* = ~halle; ~ordnung *f* уредба о занатима; ~rat *m* = ~kammer; ~schein *m* = Gewerbschein; ~schule *f* занатска (и. обртничка) школа; ~schüler *m* ученик занатске школе; ~schulwesen *n* занатско школство; ~steuer *f* обртнички порез *m*; ~steuer|gesetz *n* закон *m* о обртничком порезу; ~steuer|pflichtig *a* опорежљив обртничком порезом, обавезан да плаћа обртнички порез; ~steuer|quittung *f* признаница о обртничком порезу; ~treibend *a* = gewerbtreibend; ~verein *m* = Gewerbeverein.

Ge|we'rb..., ge|we'rb... {г'вѣрп-}: ~fleiß *m* радиност *f*, индустрија; ~fleißig *a* радан; ~kunde *f* наука о занатским вештинама; технологија; ~kundig *a* упућен у занатској вештини, технолошки; ~leben *n* занатски (и. индустриски) живот *m*; ~lich {г'верплѣх} *a* занатски, обртнички, индустриски; ~los *a* без радиности, без заната, без индустрије; ~losigkeit *f* немање (и. непостојање) *n* заната (и. индустрије); ~reich *a* богат радиношћу; са развијеним занатима, са јаким индустријом; ~sam {г'верпзам} *a* радан; ~samkeit {~кѣт} *f* 3b радиност.

Ge|we'rbs..., ge|we'rbs... {г'вѣрпс-}: ~anstalt *f* радионица, фабрика, творница; ~betrieb *m* вршење (и. обављање) *n* заната.

Ge|we'rbschaft {г'верпшѣфт} *f* 3b занатство *n*, обртништво *n*, занатлије *m* pl., обртници *m* pl.

Ge|we'rb|schein *m* занатлиско писмо *n*, обртничка исправа *f*.

Ge|we'rbs..., ge|we'rbs...: ~mann *m* (pl. ~leute) занатлија, обртник, индустријалац, привредник; ~mäßig *a* занатски, индустриски, путем заната; ~mäßiger Bettler просјак од заната; ~zweig *m* грана *f* заната (и. индустрије, радиности).

Ge|we'rb..., ge|we'rb...: ~tätig *a* радан; ~tätigkeit *f* радиност; ~treibend *a* што обавља занат; ~treibende(r) *m* занатлија, обртник; ~verein *m*: а) трговачко удружење *n*, занатлијско (и. обртничко) друштво *n*, занатлијска задруга *f*; ~verständige(r) *m* члан занатске коморе. [вање *n*] *m*.

Ge|we're {г'верѣ} [свн.] *f* 3b и. *n* 2g а) посед(о-) *m*; б) зграда *f*, фабрика *f*, твор-

ница *f*; с) израђевина *f*, производ *m*, рад *m*. 2 еснаф *m*. 3. радиност *f*, занат *m*.

Ge|we'rke {г'веркѣ} *m* 3a 1. занатлија; грађевински радник; рударски радник. 2. деоничар (и. акционер) у рударском предузећу; заједничар; ~buch *n* списак *m* (у) деоничара рудника. [рудника, удео у руднику.]

Ge|we'rken...: ~kux *m* удеоница (и. акција) *f*

Ge|we'rker {г'веркѣр} *m* 2l = Gewerksmann.

Ge|we'rkigkeit {г'веркѣхкѣт} *f* 3b индустрија.

Ge|we'rks... {г'веркс-}: ~arzt *m* еснафски лекар.

Ge|we'rkschaft {г'веркшѣфт} *f* 3b: а) = Gewerkverein; б) рударска заједница, заједница рудара, рударско задругарство *n*.

ge|we'rkschaftlich {г'веркшѣфт} *a* еснафски, што се односи на занатско друштво, што се тиче рударске заједнице, акционарски; *adv.* ~organisierte Arbeiter стручно организовани

Ge|we'rks...: ~mann *m* радник. [радници.]

Ge|we'rk...: ~verein *m* радничко удружење *n*, раднички синдикат.

Ge|we'se {г'везѣ} *n* 2l = Anwesen 3.

ge|we'sen {г'везѣн} *p. p.* од sein.

ge|wi'chen {г'виѣхѣн} *p. p.* од weichen.

Ge|wi'cht {г'виѣхт} [свн.: *wiegen] *n* 2g 1. тежина *f*; ~ das spezifische ~ специфична тежина; nach dem ~e verkaufen продати по тежини; diese Kiste hat zwei Kilogramm an ~ овај сандук има 2 килограма тежине; diese Schachtel fällt schwer ins ~ ова је кутија врло тешка (и. много тежи). 2. мера *f* (за тежину); gutes ~ geben да(ва)ти добру меру; zu leichtes ~ geben подваљивати у мери, да(ва)ти мање (fam. екск.); volles ~ geben да(ва)ти по правој мери. 3. терг *m*, притега *f*; ~e-r Schnellwage терг на брзак (и. римском кантару). 4. ~, ~ terг *m*. 5. fig важност *f*; auf et. (acc.) ~ legen (придавати важност чему; ein Mann von ~ човек од вредности (и. од угледа); für mich ist das von keinem ~ то нема важности за мене.

Ge|wi'cht..., ge|wi'cht... {г'виѣхт-}: ~abnahme *f* смањење *n* тежине; ~ausschlag *m* превага *f*; ~ig {г'виѣхтѣх} *a* 1. прописне тежине; 2. тежак; 3. важан, од вредности (и. важности), значајан, утицајан, одлучан; ~igkeit {~кѣт} *f* 3b важност, утицајност, значајност; ~los *a* без тежине, без важности; ~losigkeit *f* немање *n* тежине; немање *n* важности; ~macher *m* израђивач тегова (и. вага, кантара).

Ge|wi'chts..., ge|wi'chts...: ~abgang *m* размерак, дара *f*; ~bestimmung *f* одређивање *n* тежине.

Ge|wi'cht...: ~stange *f* мотка за одржавање равнотеже; ~stein *m* терг за подмеравање.

Ge|wi'chts..., ge|wi'chts...: ~teil *m* део тежине (и. у тежини); ~uhr *f* часовник *m* са тековима; ~voll *a* = gewichtig 2 и 3.

ge|wie'gt {г'виѣгт} *1 p. p.* од wiegen². II *a* иску-

сан, вешт, вичан; препреден, лукав.

Ge|wie'her {г'виѣр} *n* 2l б. pl. њиска *f*, њисак *m*, њиштање, подњискивање.

ge|wie'sen {г'виѣзѣн} *p. p.* од weisen.

Ge|w'ild *n* 2g дивљач *f* coll.

ge|wi'llt {г'вѣлѣт} [срвн.; *Wille] а вољан, склоп, наклан; ~ sein бити вољан, хтети.

Ge|wi'mmel {г'вѣмѣл} п 2l б. pl. 1. врвљење комешање. 2. врева f, руља f.

Ge|wi'mmer {г'вѣмѣр} п 2l цвиљење, кукњава f, ридане, лелек(ање п) т, јаук(ање п) т.

Ge|wi'nde п 9l 1. б. pl. увијање. 2. завој(ак) т, завијутац т (e-s Weges пута). 3. венац т (цвећа) за гуљва f (од пружа). 4. клупко, клубе, с-, зајмотуљак т. 5. ☞ увојак т; лавиринат (у уху). 6. ☞ лоза f, увојак т; ~ bohren бушити лозу; links=(rechts)=gängiges ~ лева (десна) лоза; увојак налево (надесно); dreigängiges ~ трострука лоза; eingängiges ~ једнострука лоза; mehrgängiges ~ вишеструка лоза; ~ nachschneiden дорез(ив)ати лозу.

Ge|wi'nde... {г'вѣндѣ-}: ~bohrer т бургија f (и. сврдао) за лозу; ~fenster п прозор т на багламама; ~gang т корак лозе (и. увојка), ход лозе (и. увојка); ~muffe f наглавак т са лозом; ~schneid(e)maschine f машина за израђивање лозе (и. увојка).

Ge|wi'nn [свн.; *gewinnen] т 2g 1. добит(ак т) f; (opp. Verlust) корист f, берићет, вајда f, шићар т, хасна f, хар; ☞ auf gemeinschaftlichen ~ und Verlust ортачки; да се дели добит и штета; ~ bringen донјети -осити користи, бити користан; das ist schon ein ~ то је већ добит; ~ einer Schlacht добијање п битке, добијена битка. 2. (за)добијање п, стицање п. 3. добитак, згодитак.

Ge|wi'nn... ge|wi'nn... {г'вѣнн-}. ~anteil т удео у добити; ~anteil|schein т дивидендни купон; ~bar {г'вѣнбар} а ~ добивљив, што се може добити; ~bringend а који доноси добити, користан, од користи, пробитачан, берићетан.

ge|wi'nnen {г'вѣнн} [свн.] 12c 1 tr. 1. (opp. verlieren) доби(ја)ти; при-, задобити; добити, освојити, -ајати, fig. стећи, стицати; а) ☞ Erz ~ добијати руду, водити руду; er hat viel Heu, Obst usw. gewonnen добио је много сена, воћа итд.; diese Pflanze wird am besten durch Samen gewonnen ова се биљка најбоље добија (и. умножава) сејањем; Zucker wird aus Zuckerrohr gewonnen шећер се добија од шећерне трске; б) fig. Ansehen ~ стећи углед(а); ein anderes Ansehen ~ доби(ја)ти други изглед, променити изглед; es gewinnt das Ansehen, daß (и. als) ob... изгледа као да...; ich habe Ehrfurcht vor ihm gewonnen он ми је улио страхопоштовање; Geschmack an et. (dat.) ~ завоleti што, нешто је почело изазивати осећања пријатности код кога; Interesse an et. ~ заинтересовати се за што; почети занимати се за што; Einfluß auf j-n ~ (за)добити утицај на кога; Lust zu et. (dat.) ~ добити вољу за што, завоleti што; diese Nachricht gewinnt Glauben ова се вест обистињава; j-s Gunst ~ задобити чију милост (и. наклоност); die Oberhand über j-n ~ задобити превласт над киме, надвладати кога; et. übers Herz (и. über sich) ~ одолети срцу, преломити се; ich konnte es nicht über mich ~, das zu tun нисам се могао преломити да

то учиним; e-n Preis ~ добити награду; den Sieg ~ (за)добити победу; j-m gewonnenes Spiel geben да(ва)ти кому добијену игру; gewonnenes Spiel haben имати добивену игру; e-e Stadt durch List ~ лукавством освојити град; die Überzeugung ~ стећи убеђење (и. уверење); dadurch wird wenig gewonnen тиме се мало добија; j-n für et. (acc.) ~ при-, за|добити кога за што; j-n für (gegen) j-n (et.) zum vorauf ~ некога унапред при-, за|добити за (против) кога (за што, против чега); pro. wie gewonnen, so zerronnen како дошло, тако прошло; frisch gewagt ist halb gewonnen прераоцу Бог даје махове; Zeit gewonnen, alles gewonnen временом се све постиже. 2. e-n Ort ~ стићи у (неко) место; die hohe See ~ избити (и. изићи) на пучину; den Hafen ~ стићи у луку; das freie Feld (и. das Weite) дочепати се чистине. 3. j-n zum Freunde ~ задобити кога за пријатеља. 4. доби(ја)ти, терати; Knospe ~ пупољати. II intr. (h) доби(ја)ти; wir haben gewonnen ми смо добили; in der Lotterie ~ добити на лутрији; das Los gewinnt срећка добија; an et. (dat.) ~ добити на чему; die Sache gewinnt an Klarheit ствар добија у јасности; bei et. (dat.) ~ доби(ја)ти при чему; von et. (dat.) ~ доби(ја)ти од нечега; abs. er hat sehr gewonnen он је много добио; er gewinnt bei näherer Bekanntschaft он добија при ближем упознавању. III ~d p. pr. и a sie hat ein ~des Wesen она задобија својом појавом; она има нечега у себи што задобија човека; ~des Pferd коњ што односи победу (на тркама). IV Ge|wi'nnen п 1. = Gewinn 2. 2. = Gewinnung.

Ge|wi'nnner {г'вѣннѣр} т 2l 1. ~, ~in f 3с добитник, -ца. 2. добитак, (број) који добија.

Ge|wi'nn..., ge|wi'nn... ~liste f списак т добитака; ~los п, ~nummer f = Gewinn 3; ~reich који доноси добит(и), пробитачан; ~suchт f похлепност за добићу, лакомот, лакомотство п, грамжљивост; ~süchtig а грамжљив; ~und Verlustkonto п ☞ рачун т добитка и губитка.

Ge|wi'nnung {г'вѣнун} f 3b 1. (за)добијање п, (за)добивање п, стицање п. 2. добијање, вађење руда; произвођење.

Ge|wi'nnungs|kosten pl. трошкови т pl. око добијања (и. вађења, произвођења).

Ge|wi'nn...: ~ziehung f вучење (и. извлачење) п згодитака.

Ge|wi'nnsei {г'вѣннзе} п 2l б. pl. = Gewimmer.

Ge|wi'nnst {г'вѣннст} [пвн.] т 2g = Gewinn.

Ge|wi'rbel п 2l б. pl. = wirbeln II.

Ge|wi'rk {г'вѣрк} п 2g 1. ткиво. 2. ткање.

Ge|wi'rr(e) {г'вѣр(е)} п 2g (2l) збрка f, замршеност f, сметеност, пометња f.

Ge|wi'spel {г'вѣспѣл} п 2l б. pl. шапат т, шапутање.

ge|wiß {г'вѣс} [свн.; *wissen] I а 1. поуздан, извештан, сигуран, adv. извесно, поуздано, зацело, сигурно, јамачно; ~ (nicht)! извесно (не)!, зацело (не)!, ~ und wahrhaftig зацело, поуздано; gewisse Hoffnung поуздана нада; seiner Sache gewiß sein бити поуздан (и. ве-

ровати) у своју ствар; seine Stimme ist (и. bleibt) mir ~ његов ми је глас обезбеђен; so viel ist ~, daß... толико је поуздано да...

2. (ненаглашено) извештај, неки; ein gewisses Etwas, и. Ich=weiß=nicht=was нешто (неодређено), нешто не знам ни сам што; ein ~es Wohlbehagen неко (неодређено) задовољство; извесна (и нека) лагодност; ein ~er Peter неки Петар; ein gewisser Jemand неко.

3. (ненаглашено) *adv.* зар не, свакако; Sie wollen uns ~ überraschen Ви хоћете свакако да нас изненадите. II Ge|wi'sse(r) *m*, Ge|wi'sse *f*, Ge|wi'sse(s) *n* 9l 1. ein Gewisser неки, неко. 2. das Gewisse извесно, поуздано. 3. sein (и. et.) Gewisses haben (и. beziehen) имати (и. примати) одређењу плату (и. стан) приход.

Ge|wi'ssen {г'вис'н} [свн.; лат. conscientia] *n* 2l савест *f*; er hat kein gutes (и. er hat ein böses) ~ није му савест чиста; немирна (и. нечиста) му је савест; mit gutem ~ мирне савести (и. душе); das hat er getan, um sich mit s-m ~ abzufinden он је то учинио да би био начисто са својом савешћу; auf mein ~ душе ми; auf Ehre und ~ части ми и душе ми; sich ein ~ aus et. (*dat.*) machen сматрати што за ствар савести; sich ein ~ daraus machen, et. zu tun сматрати за ствар савести да што учиниш, -ш, -мо итд.; et. auf dem ~ haben имати што на души; j-m ins ~ reden обраћати се -вати се чијој савести; nach bestem (Wissen und) ~ по својој савести; wider besseres Wissen und ~ против свога уверења; *prv.* ein gutes ~ ist ein sanftes Ruhekissen коме је савест чиста тај мирно спава; чиста савест и миран сан.

ge|wi'ssenhaft {~х'афт} *a* (*dv.*) савес|тан (-но); Ge|wi'ssenhaftigkeit {~х'афт'кейт} *f* 3b савесност.

Ge|wi'ssen..., ge|wi'ssen... {г'вис'н-} 2los *a* бесавестан, несавестан; ~losigkeit *f* несавесност, бесавесност.

Ge|wi'ssens...{~с}: ~angst *f* страх *m* (од) нечисте савести; ~biß *m* грижа *f* савести; ~fall *m*, ~frage *f* ствар *f* савести; ~freiheit *f* слобода савести, слобода верског убеђења; ~pflicht *f* дужност која се сама по себи намеће; ~punkt *m* = ~fall; ~rat *m* управљач савести, духовник; ~ruhe *f* мирна савест, мир *m* (и. спокојство *n*) савести, душевно спокојство *n*; ~sache *f* ствар савести; ~zwang *m* присила *f* савести, морална принуда *f*; нетрпељивост *f*; ~zweifel *m* сумња(ње *n*) *f* савести.

ge|wi'sser|ma'Ben {г'вис'с'р'ма'бен} *adv.* донекле, унеколико, некако, у неку руку.

Ge|wi'ßheit {г'вис'х'айт} *f* 3b извесност, поузданост, сигурност; augenscheinliche ~ очевидна извесност; очевидност; verbürgte ~ зајемчена извесност, аутентичност; mit voller ~ потпуно извесно; die ~ erlangen до|ћи-лазити до извесности; zur ~ werden постати стварност, обистинити се; die ~ von et. (*dat.*) haben бити поуздан у што; ich werde mir ~ darüber verschaffen уверићу се о томе; хо-ћу да будем поуздан у то.

ge|wi'ßlich {г'вис'лих} *adv.* = gewiß.

Ge|wi'tter {г'вџ'тер} [свн.; *Wetter] *n* 2l олуја(и-на) *f*, непогода *f*, бура *f*, салауковина *f*; das ~ ist vorüber олуја је прошла.

Ge|wi'tter..., ge|wi'tter...: ~ableiter *m* = Blitzableiter; 2drohend *a* који прети олујом, са блиском олујом; 2haft {г'вџ'терх'афт} *a* попут олује, на олују; ~himmel *m* олујно небо *n*; ~luft олујни ваздух (и.зрак) *m*, ваздух пун електрицитета, ваздух (и. време) на олују; 2n {г'вџ'терн} *intr.* (*h*), *imp.*: es 2t олуја је; 2nde Nacht олујна ноћ; ~nacht *f* олујна (и. бурна, боровита) ноћ; ~regen *m*, ~schauer *m* киша *f* (и. пљусак) о олујом; ~schaden штета *f* од олује; 2schwanger *a* бременит олујама, боровит, громоносан; 2schwer *a*, 2schwül *a* запаран, спаран пред олују; ~schwüle *f* за-пара; ~stirn *f* мргодно чело *n*; ~sturm *m* олуја *f*, бура *f*; ~vogel *m* = Brachschneffe; ~wolke *f* олујни облак *m*, црни облак *m*.

Ge|wi'tzel {г'вџ'цел} *n* 2l = Witzelei.

ge|wi'tz(ig)t {г'вџ'ц(и)г'т} [Witz] опамећен, научен памети, домишљат, довитљив.

ge|wo'ben {г'воб'н} *p. p.* од weben.

Ge|wo'ge *n* 2l б. *pl.* = wogen II, wallen II = Geschaukel.

ge|wo'gen¹ {г'воб'гн} *p. p.* од wägen, wiegen¹.

ge|wo'gen² {~} [нвн.] *a* 1. наклонен, благонаклон; j-m ~ sein бити кому наклонен; bleiben Sie mir ferner ~! будите ми и даље наклонени!; sich (*dat.*) j-n ~ machen задобити чију наклоност. 2. *iro.* bleib' mir ~! далеко ти лепа кућа!

Ge|wo'genheit {г'воб'гн'х'айт} *f* 3b наклоност, наклоњеност, благонаклоност; haben Sie die ~, mir zu folgen будите љубазни и пођите за мном. ge|wo'hnen *intr.* (*h*, *s*) е-г Sache (*gen.*) ~, et. (*acc.*) ~ навикнути се на што.

ge|wö'hnen {г'воб'н'н} [свн.] 15a I *tr.* и sich ~ 1. j-n an et. (*acc.*) ~ навикнути кога на што, привикнути кога чему; научити кога на што; наводити кога на што; daran bin ich gewöhnt навикнут сам на то; sich an et. (*acc.*) ~ навикнути се на што; man gewöhnt sich an alles човек се навикне на све. 2. j-n (и. sich) an et. (*acc.*) ~ прилагодити кога (прилагодити се) чему. II Ge|wo'hnen *n*, Ge|wö'hnung *f* при-, на|викавање.

Ge|wo'hnheit {г'воб'н'х'айт} *f* 3b навика, навада, aus ~ из навике; обичај *m*; zur ~ werden при-лазити у навик, постати навиком; das ist nicht unsere ~ то није наш обичај; sich et. zur ~ machen навикнути се на што; das ist längst aus der ~ gekommen то се одавно већ изобичајило; *prv.* ~ wird zur zweiten Natur навика је једна мука а одвика тринаест мука.

Ge|wo'hnhits..., ge|wo'hnhits... {г'воб'н'х'айт-} 2mäßig *a* (*dv.*) уобичајен(о), према (и. по) обичају, по навизи; ~mensch *m* човек од навике; ~recht *n* обичајно право; ~sünde *f* грех *m* из навике; ~tier *n* fam. = ~mensch; ~trinker(in) *f* *m* пијанац из навике, пијаница.

ge|wö'hlich {г'воб'н'лих} I *a* 1. обичан; уобичајен, прост(ачки); die ~e Bedeutung eines Wortes обично значење једне речи; ~er Privatmann обичан приватан човек; das ~e Essen

обично јело; ~er Wein обично вино. II *adv.* обично; просто; понајвише, најчешће; so geschieht es ~ тако се дешава обично; et. ~ tun радити (и. чинити) што обично; имати обичај да ради|м, -ш, -мо итд. што; ~ werden постати обично; wie ~ као обично. III *Ge|wö|hnliche(s)* *n* 9l; das Gewöhnliche 1. обично; прост(ачк)о; das ist das Gewöhnlichste то је најобичније. 2. = Regel, Menstruation.

Ge|wö|hnlichkeit {~кѣт} *f* 3b обичност; простост, осредњост, свакидашњост.

ge|wo|hnt {гвѡнт} [свн.] *a*: *a*) (предикативно) навикнут, на-, с|викнут; е-г Sache (ген.) и. ет. (acc.) (и. an et. acc.) ~ sein бити на што навикнут; et. ~ werden = sich an et. gewöhnen; *prv.* jung ~, alt getan што (је) дикла навикла; *b*) (атрибутивно) die ~en Worte уобичајене речи.

Ge|wö|hnung {гвѡнун} *f* 3b в. gewöhnen II.

Ge|wö|lbe {гвѡлб} [wölben] *n* 2l 1. ♀ свод *m* (и *fig.*). 2. unterirdisches ~ подземни свод; подземље. 3. ♂ *prov.* = Kramladen.

Ge|wö|lbe... {гвѡлбѣ} *beh.* ~bau *m*: *a*) грађење *n* на свод; *b*) грађење *n* свода; ~bogen *m* лук свода; ~pfeiler *m* сводни стуб; ~schlußstein *m* завршни сводни камен; ~stein *m* сводни камен; ~stütze *f* потпорањ *m* свода; ~träger *m* носач свода; ~zwinkel *m* сводни уметак. [(и *fig.*).]

Ge|wö|lk {гвѡлк} *n* 2g (и *fig.*) облаци *m* *pl.* *ge|wö|lkt* {~т} *a* ~ bewölkt.

Ge|wö|ll(e) {гвѡлл(е)} *n* 2g (2l) гвалица *f* (што птице поврате несварљиво од прогутаног).

ge|wo|nnen {гвѡнн} *p. p.* од gewinnen.

ge|wo|rben {гвѡрбн} *p. p.* од werben.

ge|wo|rden {гвѡрдн} *p. p.* од werden.

ge|wo|rten {гвѡрфн} *p. p.* од werfen.

Ge|wü|hl {гвѡул} *n* 2g б. *pl.* 1. стално ријење. 2. метеж *m*, крљанац *m*, налога *f*, врева *f*, гунгула *f*. [завојит, у-, за|вијен.]

ge|wu|nden {гвѡндн} I *p. p.* од winden? II *a*) *ge|wü|rielt* {гвѡрфлт} I *p. p.* од würfeln. II *a* коцкаст, на коцк(и)це; ~er Fußboden коцкаст под; патос на коцке; ~er Stoff штоф на коцк(и)це.

Ge|wü|rge {гвѡурге} *n* 2 б. *pl.* дављење, гушење.

Ge|wü|rm [срвн.; *Wurm] *n* 2g 1. црви *m* *pl.*; гад *m*, гамад *f*, милеж *m*. 2. *fig.* жгадија *f*.

Ge|wü|rz {гвѡурц} [Wurz] *n* 2g 1. зачин *m*. 2. јн. корење.

Ge|wü|rz... *ge|wü|rz...* {гвѡурц-}: *zartig* *a* зачинаст, попут зачина, као зачин; ~brühe *f* чорба (и. јуха) са зачинима; ~büchse *f* кутија за зачине; ~extrakt *m* екстракт од зачина; *zhaft* {гвѡурцхфт} *a* зачињен (зачинима), са зачинима; ~handel *m* ♂ трговина *f* (са) зачинима; ~händler(in) *m* бакал|ин -ка;

zig {гвѡурцџ} *a* = gewürzhaft; ~inseln *f* *pl.* ♀ Молучка Острва *n* *pl.*; ~kram *m* ♂ *a*) бакалница; *b*) ~handel; ~krämer(in) *m* бакал|ин, -ка; ~laden *m* бакалница *f*; ~nägelein *n*, ~nelke *f* ♂ каранфилчић *m*; ~nelken baum *m* дрво каранфилчић; *zreich* *a*: *a*) богат зачинма, који даје зачине; *b*) = gewürzig; ~waren *f* *pl.* ♂ зачини *m* *pl.*; ~wein *m*

зачињено вино *n*, вино са зачинима.

ge|wu|ßt {гвѡуст} *p. p.* од wissen.

gez. abr. = gezeichnet, потписа|но, -о.

ge|za|ckt {гѡцк} *a* = zackig.

Ge|zä|h {гѡцѣ} *n* 2g ♂, и ♀ прибор *m*, алат *m*.

ge|za|hnt {гѡцант}, *ge|zä|hn(el)t* {гѡцен(ел)т} *p. p.* од zähnen (в. тамо).

Ge|zä|nk {гѡцен.к}, *n* 2g, *Ge|za|nke* {гѡцѡнкѣ} *n* 2l свађа *f*, свађање, кавга *f*, кавжење.

Ge|za|ppel {гѡцѡпл} *n* 2l копрцање, праћакање, бацакање, батргање.

Ge|zau| {гѡцѡ} *n* 2g = Gezäh.

Ge|zau|der *n* 2l б. *pl.* = Zaudern.

Ge|zäu|m {гѡцѡм} *n* 2g узде *f* *pl.*, сав прибор за узде и дизгине. [ревенчење, лумповање.]

Ge|ze|che *n* 2l б. *pl.* пижанчење, банчење, те-)

ge|ze|hnt {гѡцент} [zehn] *a* десеторан, десет-ни, удесетостручен.

Ge|zeit *f* = Zeit, већ *pl.* Gezeiten = плима и осека, прилив и одлив. [струје *f* *pl.*]

Ge|ze|ten|strömung *f* плимине и осекине)

Ge|ze|lt *n* узв. ст. = Zelt. [цимање.]

Ge|ze|rr(e) {гѡцѣр(е)} *n* 2g (2l) б. *pl.* трзање,)

Ge|ze|ter *n* 2l б. *pl.* дрека *f*.

Ge|zeu|g *n* 2g б. *pl.* = Gezäh.

Ge|zie|fer *n* гамад *f*, гад *m*, жадија *f*.

ge|zie|ge *a* ♂ и-, ра|стегљив. [сељакање.]

Ge|zie|he {гѡцѣ} *n* 2l б. *pl.* вучење, повлачење;)

ge|zie|hen {гѡцѣн} *p. p.* од ziehen.

ge|zie|men [ziemen] I *intr.*, *imp.* (h), sich ~ пристојати (се), достојати се, приличити (се), доликовати; es geziemt sich nicht то не доликује, то не приличи; wie es sich geziemt као што доликује, као што приличи; као што ваља. II ~d *p. pr.* и *a* (dv.) = geziemlich. *ge|zie|mlich* I *a* (dv.) пристојан (-но), достојан (-но), доличан (-но), *adv.* као што (се) приличи, као што треба (и. ваља), као што се пристоји, како ваља и требаје.

Ge|zie|re {гѡцѣре} *n* 2l б. *pl.* цифрање, кинђурење, лицање.

ge|zie|rt {гѡцѣрт} I *p. p.* од zieren. II *a* 1. нацифран, цифраст, налицкан. 2. (и *adv.*) наместен(-о), извештачен(-о), натегнут(-о), усиљен(-о), удешен(-о).

Ge|zie|rtheit {~хѣт} *f* 3b 1. нацифраност, цифрастост, налицканост, накинђуреност. 2. извештаченост, наместеност, усиљеност, удешеност, натегнутост. [(ис)тесана грађа *f*.]

Ge|zi|mmer *n* б. *pl.* 1. тесање, дељање. 2.)

ge|zi|nn(ei)t {гѡцин(ел)т} *a* с изрезама; са пушкарницама, са мазгалама. [цврчање;]

Ge|zi|rp(e) {гѡцѣрп(е)} *n* 2g (2l) б. *pl.* цврка *f*,)

Ge|zi|sch(e) {гѡцѣш(е)} *n* 2g (2l) б. *pl.* писка *f*, пиштање; шика(ње *n*) *f*, шиштање; сиктање, цика *f*, чичање. [путање, ћућорење.]

Ge|zi|schel {гѡцѣшл} *n* 2l б. *pl.* шушкање, ша-)

Ge|zi|tter {гѡцѣтр} *n* 2l б. *pl.* дрхтавица *f*, дрхтање, трешење, трешња *f*, трептање, тре-)

ge|zo|gen {гѡцѡген} *p. p.* од ziehen. [пет *m*.]

Ge|zü|cht {гѡцѡхт} [срвн.; *Zucht] *n* 2g б. *pl.* запат(ак) *m*; жгадија *f*, скотија *f*.

Ge|zü|ngel {гѡцѡн.ел} *n* 2l б. *pl.* палацање.

Ge|zwei|gen *n* 2l б. *pl.* грање. [цвркут(ање *n*) *n*.]

Ge|zwi|tscher {гѡцѡцѣчр} *n* 2l б. *pl.* цврка *f*.)

gelzwu'ngen {гѣвѣн-н} I p.p. од zwingen. II a 1. принуђен, приморан, присиљен; er hat es ~erweise getan он је био принуђен да то учини. 2. и adv. усиљен(-о), извешчачен(-о). Gelzwu'ngenheit {~хат} f 3b усиљеност.

Gh... уп. G...

Giau'r {гѣур} [тур.] m 6i ђаур(ин), неверник. gib {гѣп} imper., gib(s)t {гѣп(с)т} (2 и) 3 л. praes. sg. ind. од geben.

Gibelli'ne {гѣбѣлин} [ит.] m 3a гѣбѣлин.

Gibra'tar {гѣбралтар} [арап.] n 3a Гибралтар m; Straße von ~ Гибралтарски Мореуз.

Gicht¹ {гѣхт} [сврн.; *gehen] f 3b б. pl. f косто-
бобоља, улози m pl.; ~ an den Händen ко-
стобоља у рукама; ~ an den Füßen косто-
боља у ногама; an ~ leidend болестан од ко-
стобоље.

Gicht² {~} [geben] f 3b 1. једно пуњење n
високе пећи. 2. отвор m за пуњење на висо-
кој пећи.

Gi'cht..., gi'cht... {гѣхт-}: ~anfall m косто-
бољни напад; ~artig a костобољаст, попут
костобоље, као костобоља; ~beere f црна
рибизла f; ~brüchig a костобољан; b) гото-
во f, bibl. узет; ~brüchige(r) m bibl. узети;
~ brüchigkeit f узетост; ~fieber n грозница
од костобоље, костобољна грозница; ~ge-
schwulst f костобољни оток m; ~heilend a
што лечи костобољу, противкостобољан; ~i-
sch {гѣхтѣш} a костобољан, болестан од
костобоље; ~knoten m f врж, костобољни
чвор; ~krank a костобољан; ~'krank(e)r s
оболел|и -а од костобоље; ~'krankheit f, ~
leiden n костобоља f; ~mauer f зид m отво-
ра високе пећи; ~mittel n средство (и. лек
m) против костобоље; ~papier n хартија
(и. папир m) против костобоље; ~pilz m
= ~schwamm; ~rose f божур m; ~
schmerzen m pl. болови од костобоље; ~
schwamm m кнега f; ~stoff m косто-
бољна материја f; ~watte f вата за косто-
бољу. [fig. hyp] an -ка |

Gickgack {гѣкгак} n гушчија гака f; гуска f; |

Gi'ckel {гѣкѣл} 2l m, Gi'ckel|hahn n певац.

gi'ckeln {гѣкѣлн}, gi'ckern {гѣкѣрн} intr. (h) =
kichern.

Gie'bel {гѣбѣл} [сврн.] m 2l 1. а) забат, калкан,
зачеље n; б) слеме n; c) ластавица f; d) над-
вратак, украс над вратима. 2. слеме n, врх.
Gie'bel..., gie'bel... {гѣбѣл-}: ~dach n кров
m на калкан; ~feld n троугласт простор m над
вратима; ~fenster n калкански прозор m,
прозор на забату; ~förmig a забатаст, калка-
наст; ~haus n кућа f са забатом, кућа на
калкан; ~mauer f забатни зид m, калкански
зид; ~seite f забатна (и. калканска) страна;
~spitze f врх m калкана, врх забата;
~stube f таванска (и. поткровна) соба са
забата; калканска соба; ~verzierung f за-
батни (и. калкански) украс m; ~wand f: a) =
~mauer; б) бочни зид m; ~zimmer n = ~
stube.

Gie'k|baum m дуга мотка f за једро.

Gien {гѣн} n 2g¹ а колабра f; die große (kleine)
~ велика (мала) колабра.

Gie'n... {гѣн-}: ~affe m 3a = Maulaffe.

Gier¹ {гѣр} [сврн.; *gern] f 3b б. pl., 3a Gier'de
{гѣрдѣ} f 3b б. pl. пожуда (nach et. dat. за чим),
жуд(ња), грамжљивост, похлепа, халапли-
вост, алаовост, прождрљивост.

Gier² {~} f 3b а заушење n, заошија(ва)ње n.

Gier'de f 3b = Gier¹.
gie'ren¹ {гѣрѣн} [gier¹] I intr. (h) 15a nach et.
(dat.) ~ жудети за чим. II Gie'ren n жуђе-
ње, чежњење.

gie'ren² {~} [сврн.] I intr. (h) а заошијати,
заушити. II Gie'ren n = Gier².

Gie'r..., gie'r... {гѣр-}: ~blick m пожудан по-
глед; ~erfüllt a (по)жудан.

gie'rig {гѣрѣг} [сврн.] I a auf et. (acc.) и. nach
et. (dat.) ~ (по)жудан чега, жељан чега,
грамжљив за чим; похлепанашто, лаком за
чим; алаплив, прождрљив. II adv. жудно;
грамжљиво, похлепно, лакомо.

Gie'rigkeit {~кѣрт} f 3b пожуда, похлепност;
грамжљивост; алапливост, прождрљивост.

Gie'r|ing {гѣрлѣн} m 2g¹ пожудник, алапливац.

Gie'B... {гѣс-}: ~bach m бујица f, брзац; ~bad
n купатило са прскалицом (и. тушем);
~becken n леген m, ~bogen n калуп за ли-
вење металних шипака.

Gie'Be {гѣс} f 3b 1. по-, заливачка, по-, за-
ливача, баштенска канта, канта за залива-
ње. 2. = GieBerei 3.

gie'Ben {гѣсѣн} [сврн.] 13d I tr., intr. (h) 1. си-
пати, сунути, уснути, ули; Öl auf die Lampe
~ сипати уље у лампу; fig. в. Feuer 1; Was-
ser in s-n Wein ~: а) уснути воде у (своје)
вино, разблагити вино; б) fig. спустити
дурбин. 2. из-, по-, пролити, просути, -ипа-
ти, полити (auf, über acc.: на); ein Glas Wein
über sein Kleid ~ просути чашу вина себи на
одело; die Brühe auf das Tischtuch ~ просути
чорбу на столњак. 3. = begießen залити,
-евати (Blumen цвеће); abs. ist heute schon
gegossen? је ли данас већ заливено (цвеће)?
4. лити, из-, са лити, слити, (с)а левати; Lichte
~ (из)лити цвеће; Glocken, Kanonen, Mörser,
Lettern ~ лити (и. салевати) звона, топове,
прангије, слова; gegossene Arbeit (из)ливен
рад, лив m; fig. wie gegossen sitzen стајати
као саливено. 5. die Wolken ~ лије (киша) из
облака; der Himmel gießt лије (киша) из неба,
veh. imp.: es gießt лије (киша), пљушти (ки-
ша); es gießt (wie) mif Mulden, Kannen, Krü-
geln, in Strömen лије (и. пљушти) киша као
из кабла. II sich ~: es gießt sich schlecht aus
e-m Topfe ohne Tülle тешко се сипа из лонца
без сиска. III Gie'Ben n поливање; сипање,
точење; ливење, салевање.

Gie'Ber {гѣсѣр} m 2l 1. ливац; и = Schriftgießer.
2. = Gießkanne, -pfanne.

Gie'Berde f земља за калуп.

GieBerei¹ {гѣсѣра} f 3b 1. вештина сипања (и.
сипање) у калуп. 2. = Schriftgießerei. 3. лив-
ница.

Gie'B...: ~erz n бронза f; ~form f калуп m,
творио n; ~haus n, ~hütte f ливница f; ~
kanne f = Gieße 1; ~kannen|aufsatz m ре-
шетка f на по-, заливачи; ~kelle f сипача f,

кутлача за захватање растопљене масе; ~**kunst** *f* вештина саливања (и. ливења); ~**loch** *n* а) отвор *m* (на пехи) за отицање растопа; б) отвор (на калупу) за усипање растопа; ~**meister** *m* ливац мајстор; ~**metall** *n* = **Schriftzeug**; ~**mutter** *f* матрица, калуп за слова; ~**ofen** *m* пех *f* за ливење; ~**pfanne** *f* тигањ *m* (и. тава) за ливење; ~**rinne** *f* а) \ олука *m* за отицање воде; б) калупни олучић *m*; ~**sand** *m* ситан песак; ~**tafel** *f* плоча за ливење огледала; ~**zange** *f* клеште *f* *pl.*; ~**zapfen** *m* = **Gußzapfen**; ~**zettel** *m* лист *m* слова за ливење.

Gift {гѣфт} [свн.; *geben] I *n* 2g (*fig.* и *m*) отров *m*; *fig.* darauf kannst du ~ nehmen за то можеш дати главу с рамена. 2. отров *m*, бес *m*, јед *m*, срџба *f*. II *f* 3b узв. ст. = **Gabe**; в. **Mitgift**.

Gift..., **gift...** {гѣфт-}: ~**abtreibend** *a* противотровни; ~**artig** *a* отроваст, као отров; ~**arznei** *f* = **Gegengift**; ~**baum** *m* ☞ = ~**sumach**; ~**becher** *m* пехар са отровом; ~**beere** *f* ☞ отровна бобица; ~**bereitend** *a* отровни, што справља отров; ~**beschreibung** *f* описивање *n* *m* отрова; ~**bissen** *m* отрован залог; ~**biäschen** *n* = ~**blase** *a*; ~**blase** *f* а) ☞ мехур *m* са отровом (код змије); б) ☞ судић *m* са отровом; ~**buch** *n* контролна књига *f* о продаји отрова (у апотекама).

gifteln {гѣфтлн} *intr.* (h) сиктати отров(но), бесно (и. јетко) говорити. [2. ☞ = **vergiften**.] **g'iten** {гѣфтин} I *intr.* (h), *sich* ~ = **gifteln**. I **Gift...**, **gift...**: ~**erz** *n* отровна руда *f*; ~**frei** *a* без отрова; ~**geschwollen** *a* отекао (и. отечен) од отрова; ~**gewächse** *n* *pl.* ☞ отровно биље *n* *coll.*; ~**grün** *a* зелен као бакарна рђа; ~**haltig** *a* отрован, што има у себи отрова; ~**hauch** *m* отрован дах.

giftig {гѣфтиг} *a* 1. а) отрован; кужан, заразан; б) отрован. 2. *fig.* отрован, затрован, једак, једовит, једован, пакостан; љут, срдит; ~**e Zunge** поган (и. opak) језик *m*; *fam.* auf j-n ~ sein љутити се на кога; *fam.* j-n ~ machen наљутити кога (auf j-n против кога). **Giftigkeit** {гѣфтигѣйт} *f* 3b 1. отровност. 2. јеткост, једовитост, о-, заотрованост, пакостност.

Gift..., **gift...**: ~**kammer** *f* одаја за чување отрова; ~**kraut** *n* отровна трава *f*; ~**kunde** *f*, ~**lehre** *f* наука о отровима; ~**los** *a* без отрова, неотрован; ~**mehl** *n* бели сичан *m*; ~**mischen** *n* мешање (и. справљање) отрова; ~**mischer** (и *f*) *m* отровни|к, -ца, тровач, -ица, справљач(ица) отрова; ~**mischerei** *f* = ~**mischen**; ~**mittel** *n* = **Gegengift**; ~**mord** *m* убиство *n* тровањем; ~**mörder** (и *f*) *m* = ~**mischer** (и); ~**pfeil** *m* отров(а)на стрела; ~**pflanze** *f* отровна биљка; ~**pflaster** *n* отрован фластер *m*; ~**pilz** *m* отровна печурка (и. гљива) *f*; ~**pulver** *a* отрован прах (и. прашак) *m*; ~**reich** *a* врло отрован, богат отровом; ~**schein** *m* допуштење *n* (и. дозвола *f*) о продаји отрова; ~**schlange** *f* отровна змија, змија (и. гуја) отровница, једовача, љутица; ~**schwamm** *m* = ~**pilz**; ~**stoff** *m* отров; ~**sumach** *m* ☞ отровни шмак; ~**trank** *m* отровни напитака; ~

widrig *a* противотрован; ~**wirkung** *f* дејство *n* отрова; ~**zahn** *m* ☞ отрован зуб; ~**zunge** *f* = **giftige Zunge**.

Gig {гѣк} [енг.] *n* бѣ циг *m* (отворене двоколице с рукуницама); лак чамац.

Giga'nt {гѣгѣнт} [грч.] *m* 3a *myth.* гигант, џин, див, горостас, исполин.

giga'ntenhaft {гѣгѣнтѣфт} *a*, **giga'ntisch** {гѣгѣнтѣш} *a* гигантски, исполински, див(ов)ски, џиновски, горостасан.

Gi'gerl {гѣгѣрл} [аус. од **Gickel(hahn)**] *m* 2g, 2l (= петлић) кицош, помодар.

Gi'gerltum {гѣгѣртум} *n* 2g кицоштво, помодарство, кицоши *m* *pl.*, помодари *m* *pl.* [окер *m*.]

Gi'lbe {гѣлбѣ} *f* 3b 1. б. *pl.* жута боја. 2. жути

Gi'lde {гѣлдѣ} [хол.: **Gülte**, **gelten**] *f* 3b 1. заједница *f*, задруга, еснаф *m*. 2. еснафска скупштина. [*n* *pl.*]

Gi'lde... {гѣлдѣ-}. ~**brief** *m* друштвена правила) **Gi'ld(en)schaft** *f* = **Gilde**, **Genossenschaft**.

Gi'lde...: ~**herr** *m*, ~**meister** *m*, ~**vorsteher** *m* претседник друштва (и. еснафа). [usw.]

gi'ltig {гѣлтѣг} [gelten, gilt] *a* usw. = **gültig** | **gilt(st)** {гѣлт(ст)} (2) 3 л. *praes. sg. ind.* од **gelten**.

Gi'mpe {гѣмпѣ} [срвн.; фр.] *f* 3b гајтан *m*.

Gi'mpel {гѣмпѣл} [срвн.] *m* 2l 1. ☞ зимовка *f*. 2. *fig.* дедак, глупак, ђуран.

Gi'mpel..., **gi'mpel...** {гѣмпѣл-}: ~**ei** {гѣмпѣлѣ} *f* 3b дедаштво *n*, будалаштина, лудорија; ~**fang** *m* хватање (и. ловљење) *n* зимовки; *fig.* подваљивање *n*, варане *n*; ~**haft** {гѣмпѣлѣфт} *a* глупачки, ђуркаст.

Gin {гѣин} [енг.] *m* бѣ клековача *f*.

gi'ng {гѣнг} *impf. ind.* од **gehen**.

Gi'ngang {гѣнгѣнг} [фр.] *m* бѣ гинг анг, памучно платно *n*. [жутилица, жутиловка.]

Ginst {гѣнст} *m* 2g, **Gi'nster** {гѣнстер} [лат.] *m* 2l ☞

Gi'nster... {гѣнстер-}: ~**gebüsch** *n* жутиловкин цбун (и. бокор) *m*; ~**gewächse** *n* жутиловке *pl.*

Gi'pfel {гѣпфѣл} [нвн. 15 в. *dim.* од **Kuppe**, **Kopf**] *m* 2l врх; *fig.* врхунац; auf dem ~ на врхунцу.

Gi'pfel... {гѣпфѣл-}. ~**bruch** *m* лом(љење) *n* вршних грана услед снежног терета.

gi'pf(e)lig {гѣпфѣлѣг} *a* са врхом; *veh.* услож., на пр. *zwei* ~ двоврх, са два врха; *drei* ~ троврх, са три врха. [корд *m*.]

Gi'pfel...: ~**leistung** *f* врхунац *f* успеха, ре- | **gi'pfeln** {гѣпфѣлн} 15f I. *tr.* снабдити врхом; (по-)дизати. II *intr.* (h), *sich* ~ I. дости|ћи-зати врхунац, бити на врхунцу, завршавати се.

2. уздизати се.

Gi'pfel..., **gi'pfel...**: ~**punkt** *m* врхунац, највиша тачка *f*; ~**reich** *a* врховит, са много врхова; ~**ständig** *a* вршни, што се налази на врху; ~**trieb** *m* вршна младика *f*.

Gips {гѣпс} [свн.; *гр.] *m* 2h гипс, садра *f*, сулфат *m* креча; (un)gebrannter ~ (не)печен гипс; ☞ mit ~ düngen ђубрити гипсом (и. садром).

Gi'ps..., **gi'ps...** {гѣпс-}. ~**abdruck** *m*, ~**abguß** *m* гипсан отисак; ~**arbeit** *f* рад *m* у гипсу, гипсани рад; ~**arbeiter** *m* гипсар, радник гипсаних радова; ~**artig** *a* гипсаст, садраст; ~**be-**

wurf *m* ♂ гипсени леп; ~bild *a* лик *m* од гипса; ~binde *f* ♀ гипсани увез; ~brei *m* растворен гипс; ~brenner *m* гипсар, радник који пече гипс; ~brennerei *f*: а) печење *n* гипса; б) гипсара, место за печење гипса; ~brocken *m* гипсани отпадак; ~bruch *m* гипсани мајдан, садрана *f*; ~decke *f* таваница од гипса; ~dru-se *f* кристалисани гипс, гипсана друза.

gi'psen {гѳпсн} [Gips] *I tr.* 15a гипс(ов)ати. II *a* 1. гипсан, од гипса (и. садре). 2. = gipsar-tig. III Gi'psen *n* гипс(ов)ање.

Gi'pser {гѳпср} *m* 2l а) = Gipsarbeiter; б) = Gipsfigurengießer.

Gi'ps..., gi'ps...: 2erde *f* гипсана земља; 2ern {гѳпсрн} *a* = gipsen II; ~figur *f* гипсан кип *m*, кип од гипса; ~figuren|gießer *m*, ~figuren|macher *m* ливац кипова од гипса; ~form *f* гипсан калуп; ~grube *f* = ~bruch; 2haltig *a* гипсоносан, гипсан; ~händler *m* гипсар, трговац гипса; 2ig {гѳпсѳх} *a* = gipsen II; ~kalk *m* гипсани креч; ~klasse *f* одељење *n* гипсаних радова (у академији уметности); ~malerei *f* сликање *n* на гипсу; ~marmor *m* гипсани мрамор (и. мермер); ~maske *f* гипсана образина; ~mehl *n* самлевен гипс *m*, гипс у праху; ~mergel *m* min. гипсани лапорац; ~modell *n* гипсан модел *m*; ~mörtel *m* = ~stuck; ~mühle *f* млин *m* за гипс; ~ofen *m* пећ *f* за (печење) гипс(а); ~sand *m* гипсан песак; ~schutt *m* = ~brocken; ~spat *m* min. гипсан спат; ~stein *m* min. гипсани камен; ~stuck *m* гипсан малтер; ~verband *m* ✕ гипсани завој; ~verkäufer *m* = ~händler; ~verzierung(en) *f* (pl.) гипсан(и) украс(и) *m*; ~wand *f* гипсан зид *m*; ~ware *f* гипсана роба.

Gi'püre {гѳпур} *f* 3b ✕ испупчена чипка.

Gira'ffe {гѳраф} [фр., шп., *ар.] *f* 3b ✕ жирафа.

Gira'ndole {жѳра.дол} [ит.] *f* 3b ватренточак *m*.

Gira'nt {жѳрант, ѳрант} [ит.] *m* 3a жирант, први потписник на меници, преносилац, индосант. (лице на које се преноси меница.)

Gira't {жѳрат} [ит.] *m* 3a жиратор, индосатор, I

girie'ren {жѳрарн} [ит.] *tr.* 15g потписати (меницу), пренети меницу; жирирати; e-n Wechsel ~ жирирати меницу; пренети меницу (auf и. an acc. на); diese Wechsel sind an die Hypothekenbank giriert ове су менице пренете у корист Хипотекарне банке.

Girlande {гѳрланд} [фр.] *f* 3b венац *m* (од цвећа, лишћа).

Gi'ro {жѳро, ѳро} [нвн., ит.] *n* 6i (аус. и 6k) жират, пренос *m* менице на другог; e-m Wechsel sein ~ geben пренети меницу.

Gi'ro... {жѳро-, ѳро-}: ~bank *f* 3b жирот-банка; ~buchung *f* 3b вирманисање *n*; ~geschäft *n* посао *m* вирманисања; ~verbindlichkeit *f* обавезност преношења меница; ~verkehr *m* вирмански обрт.

Girondi'st {жѳрандист} *m* 3a жирондинац.

girondi'stisch {ѳш} *a* жирондински.

gi'rren {гѳрн} [срвн.] 15a *I intr.* (h) гукати, гугutati, гругукати; fig. ядовати, заљубљен(о) гинути, уздисати. II ~d *p. pr.* и *a* који гуче; fig. чежњив. III Gi'rren *n* гукање *n* *f*, гугутање; сахњење, чезнуће, уздисање.

Gi's {гѳс} *n* inv. ✕ гис (за пола тона повишено *g*) gi'schen {гѳшн} *intr.* (h) пенити се, пенушити се, кипети, шумити пенећи се.

Gischt {гѳшт} [срвн.] *m* 2g пена *f*.

gi'ssen {гѳсн} *I tr.* veh. ✕ (од ока) (про)цени-ти. II Gi'ssen *n*, Gi'ssung *f* цењење (од ока).

Gita'rre {гѳтар} [нвн. 18 в.; фр.] *f* 3b ✕ гитар(а) *f* *m*.

Gita'rre(n)... {гѳтар(н)-}: ~saite *f* жица (и. струна) за гитар(у); ~spieler(in) *m* гитарист(а, -иња)

Gi'tter {гѳтр} [срвн.: Gatter] *n* 2l 1. решетка *f*. 2. затвор *m*, решетка. 3. слик. мрежа *f*.

Gi'tter..., gi'tter... {гѳтр-}: 2artig *a* = 2förmig;

~bett *n* мадрац *m* од жице; ~brücke *f* ✕ мост *m* на решетке; ~draht *m* жица *f* за решетке;

~fenster *n* прозор *m* са решетком (од жице);

2förmig *a* решеткаст, мрежаст; ~fabrikant

m израђивач решетки; 2ig {гѳтрѳх} *a* =

2förmig; ~laden *m* решеткаст капак (на про-

зору); ~leinwand *f* ✕ ретко (и. мрежасто) *n*

платно; ~loge *f* ✕ ложа са решетком; ~mast *m*

решеткаст(а) јарбол (катарка *f*); 2n {гѳтрн}

tr. 15f метнути решетку (acc.: на), снабдети

(и. затворити) решетком; gegi'ttert = gitter-

rig; ~schrank *m* решеткаст орман; ~sieb *n*

решето; ~tor *n* = Gattertor; ~tür *f* = Gat-

tertür; ~verschlag *m* решеткаст затвор;

~werk *n* решетка *f*; ~werk|macher *m* изра-

ђивач решетки, жичар; ~zaun *m* решеткаст

Glace' {гѳлсе} *m* 6i = Glacehandschuh. [плот.]

Glace'hand|schuh *m* глатка кожна рукавица *f*;

fig. j-n mit ~en anfassen пажљиво с киме

поступати. [2. да(ва)ти сјај (acc.: dat.)]

glacie'ren {гѳласирн} [фр.] *tr.* 15g 1. следити.

Glaci's {гѳласи} [фр.] *n* inv. ✕ грудобран *f*, град-

ски бедем.

Glaci's...: ~abhäng *m*, ~bö'schung *f*, ~fall *m*

страна (и. падина) грудобрана (и. бедема).

Gladiato'r {гѳладијатор} [лат.] *m* 6d гладијатор,

борац.

Gladiato'ren... {~аѳорн-}. ~gewerbe *n* глади-

јаторски занат *m*; ~kampf *m* гладијаторска

борба *f*; 2haft {~аѳорнхѳт} *a*, gladiato'risch

{~аѳорш} *a* гладијаторски.

gla'ffen *intr.* (h) в. glotzen, glaren, starren.

Gla'nder {гѳлндр} *f* 3d 1. тоциљајка, клизаль-

ка, клизавица. 2. глачаница, ваљаница, ма-

шина са ваљцима за глачање.

gla'ndern {~н} *I intr.* (h) 1. клизати се, тоциља-

ти се. 2. глачати глачаљком. II Gla'ndern *n*

1. клизање, тоциљање. 2. глачање.

Glanz {гѳлнц} [срвн.] *m* 2g 1. сјај. 2. fig.: а)

сјај, сјајан изглед (здравља, младости), бли-

ставост *f*, величанственост, слава *f*; б) сјај-

ност, углачаност *f*; den ~ benehmen одузети

сјајност; s-n ~ verlieren (из)губити своју(у)

сјај(ност); потамнети. 3. сјајно *n*; falscher ~

варак.

Gla'nz..., gla'nz... {гѳлнц-}. 2beraubt *a* лишен

сјаја, без сјаја; ~bürste *f* четка за глачање

(и. глађење, истеривање) сјајности.

Glä'nze {гѳлнц} *f* 3b = Glanzmaschine.

glä'nzen {~н} [срвн.] *I intr.* (h) 15e блистати се,

с(и)јати, с(и)јати се, светлети (се), стаклити

се, цаклити се; *prv.* es ist nicht alles Gold, was glänzt није све злато што сија. II *tr.* глачањем истер(ив)ати сјај (*acc.*: на), (у)-гладити, (у)гладати, (у)лаштити, уцаклити, -ливати. III **Glänzen** *n*, **Glänzung** *f* сјајење, сијање, цакљење, блистање, светљење; глачање, углачавање, лашћење, истеривање сјаја (и сјајности), светлање, усветљавање. **glänzend** {глѧнциѧт} *p. pr.* I а 1. сјајан, блистав. 2. сјајан, славан, изврстан. II *adv.* сјајно; ~! сјајно!

Glänzer {глѧнциѧр} *m* 2l глачар, гладилац.

Gla'nz..., gla'nz...: **zertifüllt** а пун сјаја, сјајан; **~farbe** *f* сјајна боја; **~firnis** *m* сјајан фирнајз; **~garn** *n* сјајан конач *m*; **~geber** *m* = Glänzer; **~gestirn** *n* сјајна звезда *f*; **~gold** *n* варак *m*.

Gla'nz hammer *m* чекић за истеривање сјаја. **glänzig** {глѧнциѧх}, **glänzig** {глѧнциѧх} а = glänzend.

Gla'nz..., gla'nz...: **~käfer** *m* светао кукац (и инсекат), светла буба *f*; **~kattun** *m* сјајан катун; **~kohle** *f* сјајан (камени) угаљ *m*; **~lack** *m* сјајан лак; **~leder** *n* сјајна (и углачана) кожа *f*; **~ledersschuh** *m* ципела *f* од сјајне (и углачане) коже, лакована ципела; **~leinwand** *f* углачано (и гумирано) платно *n*; **~los** а без сјаја (и *fig.*), таман, потамнео, мрачан (и *fig.*); **~los machen**: а) скинути сјај (*acc.*: са, *dat.*), учинити да (што) изгуби сјај; б) направити тамним, потамнити; **~losigkeit** *f* немање *n* сјаја, несјајност, тамност; (*fig.*) мрачност.

Glänzmaschine *f* 3b машина за истеривање сјаја (и за сатинирање).

Gla'nz..., gla'nz...: **~papier** *n* сјајна (и сатинирана) хартија *f*, сјајан (и сатиниран) папир *m*; **~pappe** *f* сјајан (и сатиниран, углачан) картон *m*; **~periode** *f* доба *n* сјаја, цветно (и сјајно) доба; **höchste ~periode** доба *n* (и перод *m*) највећег сјаја; уп. **~punkt**; **~plätterei** *f* истеривање *n* сјаја (и сјајности), дотеривање; **~presse** *f* машина за истеривање сјаја на тканинама; **~punkt** *m* најсветлија тачка *f*, *fig.* врхунац; **das ist der ~punkt s-r Geschichte** то је најсветлија страница његове историје; **~reich** а (*dv.*) врло сјајан (-но), са пуно сјаја; **~seide** *f* светла свила; **~seite** *f* сјајна страна. [(и полирање).]

Glänzstahl *m* челична справа за глачање! **Gla'nz..., gla'nz...**: **~stärke** *f* сјајан скроб; **~taf(fe)t** *m* сатинирана свилена тканина *f*; **~umflossen** {~умфлосѧн} а, **~umwoben** {~умвобѧн} а опкољен (и окружен) сјајем; **~voll** а = **~reich**; **~wachs** *n*, **~wichse** *f* лаштило *n*, маст *f* за истеривање сјаја; **~zwirn** *m* сјајан конач.

glären {глѧрни} *intr.* (h) = glaffen, glotzen.

Gla's {глѧс} [свн.] *n* 2b (уп. 2 и 3) 1. стакло, срча *f*; **geschliffenes** ~ брушено стакло; **in ~ verwandeln** претворити -арати у стакло; *prv.* Glück und ~ wie leicht bricht das! срећа је као стакло! 2. (као мера у *pl.* већ *inv.*) чаша *f*, купид *f*; **ein ~ Wein** чаша -у вина; **ein Gläschen Wein** чашица -у вина; **vier ~**

Bier четири чаше пива; **ein ~ voll** (пуна) чаша, (пуну) чашу; *fig.* **gern ins ~ gucken** волети гледати у данце; **ein Gläschen über den Durst trinken** (и **zu tief ins ~ gucken**) повући коју више. 3. **~ 4a** по часа времена, пешчаник *m*, пешчани часовник. 4. **~ 8** очи *pl.* (у јеле-на). 5. *vet.* рожњача *f* у коња.

Gla's..., gla's... {глѧс-}: **~ähnlich** а стакласт, сличаи стаклу; **~arbeit** *f.* а) стакларски посао *m*; б) стаклен(а) рад (ствар); **~arbeiter** *m* стаклар, радник који прави стакло; **~artig** а стакласт; **~artigkeit** *f* стакластост; **~auge** *n*: а) стаклено око; б) стакласто око; с) чакарасто око; **~äugig** а са стакленим очима; **~chakra**сто око; **~bedachung** *f* покривање *n* стаклом, стаклен кров *m*; **~bereitung** *f* израда стакла; **~bild** *n* слика *f* на стаклу; **~birne** *f* стаклена крушка, сијалица; **~blasen** *n* дувач стакла; **~bläser** *m* дувач стакла; **~chemie** *f* хемија стакла.

Gläschen {глѧсѧн} *n* 2l *dim.* од Glas чашица *f*, стакаоце, стакалце, стакленце.

Gla's..., gla's...: **~dach** *n* стаклен кров *m*; **~deckel** *m*: а) стаклен поклопац; б) поклопац за чашу; **~diamant** *m* лажни дијамант; **~elektrizität** *f* — електрицитет (изазван трља-)

Gla'sen {глѧсѧн} *pl.* од Glas 3. [њем] стакла.

Gla'ser {глѧсѧр} *m* 2l, **~in** {~ин} *f* 3с стаклорезац, стаклар, -ка.

Gla'ser... {глѧсѧр-}: **~arbeit** *f* стакларски (и стаклорезачки) посао *m*; **~blei** *n* = Fensterblei; **~diamant** *f* дијамант *m* (за сечење стакла); **~handwerk** *n* стакларски (и стаклорезачки) занат *m*; **~kitt** *m* стакларски кит.

Glaserei {глѧсѧрѧи} *f* 3b 1. стакларство *n*. 2. стаклорезница.

Glä'ser|klang *m* звука *f* чаша (при куцању).

Gla'ser|meister *m* мајстор стаклар -орезац.

glä'sern {глѧсѧрн} *intr.* (h) 15b радити (и обављати) стаклорезачки занат.

glä'sern {глѧсѧрн, глѧсѧрн} а 1. стаклен, од стакла. 2. *fig.* стаклен, ломљив. 3. = **durchsichtig**. 4. стакласт, угашен, укочен.

Glä'sernheit {глѧсѧрнѧит} *f* 3b стакластост, угашеност, укоченост.

Gla's..., gla's...: **~erz** *n* *min.* стакласта (сребрна) руда *f*; **~fabrik** стаклара, фабрика (и творница) стакла; **~fabrikation** *f* израда (и фабриковање *n*) стакла; **~faden** *m* стаклен конач, стаклена жица *f*; **~fenster** *n* стаклен прозор *m*, стакло; **~flasche** *f* стаклена боца, стакленица; **~förmig** а чашаст, облика (и у виду) чаше; **~galle** *f* (у изради стакла) стаклена жуч; **~schaum** пена на растопљеним металима; **~gefäß** *n* стаклен суд *m*; **~gehäuse** а стаклена кутија *f*; **~gemälde** слика *f* на стаклу; **~geschirr** *n* стаклено посуђе; **~glanz** *m* стаклен сјај; **~glocke** *f* стаклено звоно *n*; **~grün** а боје (*gen.*) зелене боце; **~hafen** *m*: а) стаклена тегла *f*, лонац од стакла; б) суд (и тигањ) за топење стакла; **~handel** *m* трговина *f* стаклом; **~händler** (и *f*) *m* стаклар, -ка; **~harmonika** *f* = **~spiel**; **~hart** а тврд као стакло; **~haus** *n* стаклена кућа *f*, стаклена башта *f*, стаклара *f*, стакленик *m*; **wer in**

einem ~haue sitzt, soll andere nicht mit Steinen werfen у кући обешенога не говори се о конопцу; ~haus|pfl|nze *f* биљка из стакларе; ~haut *f*, ~häutchen *n* ⊕ стакласта опна *f* (у оку); ~honlg *m* мед самоток; ~hütte ⊕ стаклара, топионица *f* стакла; ~licht {глаз|хт} *a* стакласт.

glasie'ren {глазир|н} [фр.] *I tr.* 15g ⊕ гле|осати, -еисати, остаклити, направити светлим (и. сјајним); лаковати, \ прелити остакли-цом. II Glasieren *n*, Glasie' rung *f* гле|осање, -еисање, прављење светлим, лаковање, пре-ливање остаклицом.

Glasie'rer {глазир|р} *m* 2l гле|осач, лакар.

gla'sig *a* стакласт.

Gla's..., gla's...: ~ig {глаз|х} *a* стакласт; ~in- dustr|e *f* ⊕ стаклена индустрија, индустрија стакла; ~kasten *m* стаклен сандук (и. орман); ~kirsche *f* ⊕ вишња; ~kitt *m* кит за стакло; ~knopf *m* стаклено дугме; ~kolben ⊕ *m* ста- клен јургет, стаклена реторта; ~kopf *m*: а) *m*п. roter ~kopf црвен хематит; б) стаклена глава *f*; ~koralle *f* ђинђува; ~korb *m*: а) кор- па *f* за стакло; б) стаклена корпа *f*; ~körper ⊕ стакласто тело *n* (у оку), стаклен *f*; ~kram *m* ⊕: а) = ~handel; б) = ~waren; ~kraut *n* ⊕ виош(ица *f*) *m*; ~kugel *f* стаклена лопта; ~laden *m* стакларска радња *f*, стакларница *f*; ~laterne *f* стаклен фењер *m*; ~linse *f* ста- клено сочиво *n*; ~macher *m* стаклар; ~ma- cher kunst *f* стакларство *n*; ~maler *m* сликар на стаклу; ~malerei' *f* слика(ње *n*) на стаклу; ~masse *f* ⊕ (растопљена) стаклена маса; ~mehl *n* стаклен прах *m*; ~ofen *m* стаклара *f*, пећ за топљење стакла; ~palast *m* стакле- на (и. кристална) палата *f*; ~papier *n* стакле- на хартија *f*, папир *m* са стаклом; ~perle *f* ђинђува, стаклен (и. лажан) бисер; ~platte *f* стаклена плоча; ~rahmen *m* стаклен оквир; ~röhre *f* стаклена цев; ~sachen *f* *pl.* = ~waren; ~sand *m* ⊕ песак за стакло; ~satz *m* = ~masse; ~scheibe *f*: а) = ~tafel; б) стаклено окно *n*; mit ~scheiben versehen застак|лити -љивати; ~scherbe *f* парче *n* стакла, цреп *m*; ~schleifen *n* ⊕ брушење ста- кла; ~schleifer *m*, ~schneider *m* брусач ста- кла; ~schrank *m*, ~spind *n* стаклен орман *m*; ~spiel *n* ⊕ врста музичког инструмента; ~spinner *m* ⊕ предилац стакла; ~splitter *m* стаклен ивер (и. љущица) *m*; ~stab *m* ста- клен штап; ~stöpsel *m* стаклен запушач; ~stürze *f* = ~glocke; ~tafel *f* стаклена плоча; ~tiegel *m* = ~hafen б; ~träne *f*, ~tropfen *m* стаклена суза *f*, стаклена кап *f*; ~tür(e) *f* стаклена врата *n* *pl.*

Glasur {глазур} [* * фр.] *f* 3b ⊕ 1. гле|х *f*, гла- зура *f*. 2. остаклица, прелив *m*.

Gla's...: ~verschlag *m* стаклена преграда *f*, стаклен зид *m*; ~versicherug(s|gesellschaft) *f* ⊕ (друштво *n* за) осигурање *n* од лома стакла; ~wand *f* = ~verschlag; ~waren *f* *pl.* стакла- рија; ~waren|fabrikant *m* фабрикант стакла- рије; ~waren|geschäft *n* ⊕ стакларница *f*; ~waren|händler *m* ⊕ стаклар; ~weizen *m* ⊕ тврдозрница *f*; ~werk *n*: а) = ~arbeit а; б) ⊕

стакларија *f*; ~wolle *f* стаклена вуна; ~zähre *f* = ~träne; ~zylinder *m* стаклен ваљак, стаклоп. glatt {гл|т} [свн.] 10¹ и 10⁻ а 1. гладак; равн, уравниен; клизав, склизак; углачан; es ist sehr ~ auf der Straße и. das Pflaster ist sehr ~ на улици. је врло клизаво; es ist sehr ~ ја- ко је клизаво; ~es Haar глатка коса, угла- ђена коса; sich nicht ~ legendes Haar трша- ва коса. 2. бездлак, носав; ћелав. 3. (за сто- ку) угојен, сјајне длаке. 4. леп(ушкост); свеж; гиздав, углаћен. 5. *fig.* гладак, прост, без сметње; ~e Rechnung округло (и. прост) ра- чун; † ~er Satz прост слог. 6. сладуњав, пре- терано љубазан, сладак, ласкав; вешт, окре- тан; ~e Reden *f* *pl.* ласкави говори *m* *pl.*; ~e Worte ласкаве речи; er hat e-e ~e Zunge он је (велики) ласкавац. II *adv.* 1. глатко, равно; ~ sitzen, ~ anliegen стајати (и. лежати) при- пијено; (nicht) ~ abgehen (не) ићи глатко, (не) проћи глатко. 2. *fam.* просто, чисто, потпу- но, сасвим, отворено.

glä'tt|bar {гле|т|бар} *a* углачљив.

Glä'tt|barkeit *f* углачљивост.

glä'tt|bärtig {гл|т|г} *a* безбрад, без браде.

Glä'tt|bein *n* гладило, гладилица *f*, шикало.

Gla'tt...: ~büchse *f* пушка са неизолученом цеви; ~butte *f* ⊕ иверак *m*; ~deck *n* ⊕ чи- тава палуба *f*.

Glä'tte {глет|} *f* 3b б. *pl.* 1. глаткост, глаткоћа, глачина; клизавост, углачаност; die ~ ist sehr bedeutend јако је клизаво. 2. сатинира- на страна хартије. 3. ⊕ = Bleiglätte.

Gla'tt..., gla'tt...: ~eis *n* пољедица *f*, клизавица *f*; *fig.* j-n aufs ~eis führen натоциљати кога, навести кога на танак лед; ~eisen *intr.* *imp.* (h) es glatteist пољедица је; хвата се пољедица.

Glä'tt|eisen *n* глачалица *f*, глачало.

glä'tten {глет|н} [glatt] *I tr.* и sich ~ 15c 1. (sich) ~ глачати (се), углачати (се), гладити (се), угладити (се), утијати. 2. а) (у)глачати, (у)- гладити, по-, уравниати, по-, уравнивати, очистити; брунирати, сатинирати; б) *fig.* (у)гладити, дотер(ив)ати. II Glä'tten *n*, Glä't- tung *f* глађење, глачање, углачавање; ути- јање; у-, по|равнавање; брунирање, сатини- рање. [-ица, глачач, -ица, глачал|ац, -ица.]

Glä'tter {глет|р} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c гладил|ац, |

Gla'tt|leile *f* ⊕ глатка турпија. [чавање.]

Glä'tt|leile *f* ⊕ турпија за глађење (и. угла- | Gla'tt..., gla'tt...: ~geschorene(r) *s* ошишан|и-а до коже, хусло; ~gestrichen *a* углаћен; ~haa- rig *a* глатке косе, заглаћене косе; ~härig *a* светле длаке (животиња), добро ухрањен; ~häutig *a* глатке коже.

Glä'tt|hammer *m* чекић за изравнавање.

Gla'tt|theit {гл|т|х|т} *f* 3b = Glätte.

glä'tt|heraus {гл|т|хер|с} *adv.* в. geradeher- aus, отворено. [ренде *n*] за углачавање.)

Glä'tt|hobel *m*, Glä'tt|hobel *m* ⊕ струг (и. | glä'tt|hobeln *tr.* ⊕ глатко остругати.

Glä'tt|holz *n* гладило, гладилица *f*.

Gla'ttigkeit {гл|т|г|г|г} *f* 3b = Glattheit.

Glä'tt...: ~klinge *f* дељаница; ~kolben *m* (књи- говезачко) гладило *n*.

glä'tt|leibig *a* заокругљен, ухрањен, угојен.

glatt...: ~machen *tr.* a) (y)гладити; b) *fig.* изравнати, платити.

Glatt...: ~maschine *f* машина (и. stroj *m*) за глачање, глачаница; ~platte *f* плоча за глачање; ~presse *f* машина за сатинирање.

glatt[ra]ndig {~рандиx} *a* глатких ивица (и. бридова).

Glatt...: ~stahl *m* гладило *n*, гладилица *f*; ~stein *m* камено гладило *n*, камено глачало *n*, гладилица *f* од камена.

glatt[st]reichen *tr.* угладити.

Glatt...: ~waize *f*, ~walz[werk] *n* ваљак *m* (и. машина *f* са ваљцима) за углачавање.

glatt[weg] *adv.* = glatt II 2. [говезачка].

Glatt[zahn] *m* гладило, гладилица *f* (књи-)

Glat...: glatt...: ~züngig {~зүнгig} *a* слаткоречив, слаткорек, сладуњав; ~züngigkeit *f* 3b слаткоречивост.

Glatze {глатц} [срвн.; *glatt] *f* 3b хела, плешина, *fat.* месечина; er bekommt eine ~ он хелави. 2. лопар *m*, (код кат. свештеника) ошишани део главе. 3. хела(ва глава), хел(ав)о *m*, хелавач *m*, хелоња *m*.

glatzig {глатцig} *a* хелав, плешив.

Glatz..., glatz... {глатц-}: ~kopf *m* = Glatze 3; ~köpfig {~копфig} *a* = glatzig.

glau {глау} *a* јасан, светао, ведар, бистар.

glau[ä]ugig *a* светлих очију.

Glau'be {гlaub} [glauben] *m* б. *pl.* вера *f*, веровање *n*; поверење *n*; ~ an Gott веровање *n* (и. вера *f*) у Бога; der ~ an die Unsterblichkeit der Seele веровање у бесмртност душе; ~ an den Erfolg веровање у успех; e-г Sache ~n beimesen (и. schenken) веровати у што; ~n finden наићи на веровање; das findet bei niemanden ~n у то нико не верује; dazu gehört ein starker ~n у то је мучно (по)веровати; des sicheren ~ns leben имати тврду веру, живети у поузданом уверењу; Treue und ~n верност и вера; aus (и. in) gutem ~n handeln радити у доброј намери; радити добронамерно; ohne Treu und ~n без вере; ~, Liebe, Hoffnung вера, љубав, нада. 2. вера *f*; вероисповест *f*; символ *m* вере; вјерују *n*; den christlichen ~ annehmen примити хришћанство; sich zum christlichen ~ bekennen исповедати хришћанску веру; s-m ~n entsagen напустити своју веру; s-n ~n wechseln променити своју веру; проверити; *prv.* der ~n macht selig блажен који верује.

Glau'ben: {гlaub} *m* 2l 6. *pl.* = Glaube.

glau'ben? {~} [свн.; *(er)lauben, loben] I *tr.* 15a 1. веровати, а) j-n et. ~ machen: а) учинити да неко (по)верује у што; уверити кога у што; б) насамарити кога чиме; man braucht es nicht zu ~ не треба веровати у то; man braucht ihm nicht alles zu ~ не сме му се све веровати; es ist kaum zu ~, daß Sie hier sind просто да човек не верује да сте Ви овде; ich kann es kaum ~ просто да не верујем; das soll einer ~! и у то ваља веровати! па да човек (по)верује у то!; das will ich ~ верујем (то); *iro.* wer's glaubt, wird selig! блажен ко верује!; ~ Sie mir! верујте ми!; б) ich glaube es Ihnen верујем Вам; wenn man es ihm ~

soll ако му се може веровати; ich glaube recht zu haben и. daß ich recht habe мислим да имам право; ich glaubte, er wäre (и. sei) weg ја мислим да је он отишао. 2. мислити, сматрати, држати; j-n reich ~ сматрати (и. држати) да је неко богат; j-n im Rechte ~ сматрати да је неко у праву. 3. мислити, мнити; wie ich glaube, irrt er sich мислим да се он вара; ich möchte fast ~ могао бих чак (по)мислити; man sollte es nicht ~ не би човек мислио (и. рекао); hätte man es ~ sollen? ко би то помислио (и. рекао)?; man glaubt gar nicht, wieviel... човек и не мисли колико... II *intr.* (h) 1. веровати; а) j-m ~ веровати кому; j-m aufs Wort ~ веровати кому на реч; wenn man Euch ~ soll ако Вам се може веровати; б) an et. (*acc.*) ~: а) веровати у шта; б) веровати (и. имати поверења) у шта; an Gott ~ веровати у Бога; an Gespenster, Wunder ~ веровити у духове, чудеса; ich glaube nicht daran (ja) не верујем у то. 2. *fam.* er wird d(a)ran ~ müssen*луниће главом о зид; имаће кад да се увери у то. III Glau'ben *n* = Glaube.

Glau'bens..., glau'bens... {гlaub-nc-}: ~abfall *m* отпадање *n* од вере, напуштање *n* вере, превера *f*; ~abtrünnige(r) *m* верски отпадник; ~änderung *f* промена вере, проверавање *n*; ~angelegenheit *f* верска ствар; ~arm *a* маловеран, са слабом вером; ~artikel *m* члан вере; ~bekenntnis *n.* а) вероисповест *f*, вероисповед *f*; sein (politisches) ~bekenntnis ablegen исповедати своју (политичку) веру; Augsbургisches ~b. Аугзбуршка вероисповест; б) = вјерују; ~bote *m* проповедник, апостол; ~bruder *m* = ~genos; ~eifer *m* верска ревност *f*; übertriebener ~eifer верски занос; ~eiferer *m* верски занесењак; ~eifrig *a* ревностан у верским стварима; ~einheit *f* јединство *n* вере; ~feind(in) *f* непријатељ(ица) вере; ~fest *a* чврст (и. твр) у вери; ~festigkeit *f* чврстина вере; ~formel *f* образац *m* вере; ~frage *f* верско питање *n*; ~freiheit *f* слобода вероисповести; ~genos *m*, ~genosse *m*, ~genossin *f* верски -а једномишљеник -ца, једноверник -ца; ~gericht *n* верски суд *m* (инквизиције); ~held *m* верски јунак, мученик за крст часни; ~heuchler *m* верски лицемер; ~kampf *m* верска борба *f*; ~krieg *m* верски рат; ~lehre *f*: а) einzelne ~lehre верска догма; б) *coll.* верско учење *n*, догма *f* *pl.*; в) веронаука; д) учење *n* о хришћанским догмама, догматика; ~lehrer *m* верски учитељ; ~meinung *f* верско мишљење *n*; ~neuerer *m* нововерац; ~partei' *f* верска странка; ~punkt *m* = ~artikel; ~regel *f* правило *n* вере; ~reiniger *m*: а) реформатор; б) верски чистунац; ~reinigung *f* (верска) реформација, обнова вере; ~richter *m* судија верског суда, инквизитор; ~sache *f* верска ствар; ствар вере; das ist ~sache то је ствар вере; ~satz *m* члан вере, догма *f*; ~schwärmer *m* верски занесењак; ~schwärmerei' *f* верско занесењаштво *n*; ~stark *a* јак у вери; ~streit *m* верска препирка *f*, вер-

glei'chen (глад'хен) 1st [† 15a] I *tr.* и sich ~ из-, уједначи(ва)ти, поравнати, -њивати, равни-ти, по-, с|равнити; *fig.* = ins Gleiche bringen.
2. с|равнити са законом мером, баждари-ти, у-, из|једначити; в. eichen²; *bibl.* ihr sollt euch ihnen nicht ~ не треба да се изједначи-те с њима. II *intr.* (*h*) j-m (e-r Sache) ~ (на-)личити на кога (на што), бити сличан с ким (с чим), одговарати кому (чему); sie ~ ein-ander (и. sich *dat.*) wie ein Ei dem anderen налик су једно на друго као расечена јабука.
III **Glei'chen** *n* из-, уједнач|ивање -ење, рав-њење, уравн|ење, -ивање; в. Gleichmachung.

упоређивање мера, баждарење; личење, одговарање.

Glei'cher {глѣх'ер} *m* 2l ● полутар = Äquator.
glei'cher... {глѣх'ер-}: ~gestalt *adv.*, ~ma'Ben *adv.*, ~wei'se *adv.* (под)једнако, на исти начин, исто.

Glei'ch..., **glei'ch...**: ~falls *adv.* = ebenfalls;
~farbig *a* исте боје, истобојан; ~förmig *a*: а) саобразан, *adv.* саобразно; сличан; симетричан; ~förmig machen саобразити; б) (под)једнак, једнообразан, једнолик, једноличан; ~förmiges Leben једнолик живот; ~förmige Bewegung једнако кретање; ~förmig beschleunigte Bewegung једнако убрзано кретање; ~förmigkeit *f*: а) саобразност; сличност; симетричност; б) (под)једнакост; једнообразност; једноликоност; ~geachtet *a* (под)једнако поштован (и. цењен); ~gesinnt *a* истог помишљења на срцу (и. осећања); ~gestaltet {~штѣлт'т} *a*, ~gestaltig {~штѣлт'т} *a* истог облика, истолик, саобразан; ~gestellt *a* из-, уједначен; ~gestimmt *a*: а) ♪ једнозвучан, исто зглашен; б) *fig.* = ~empfindend, = ~gesinnt; ~gewicht *n* равнотежа *f* (и *fig.*); stabiles, labiles, indifferentes ~gewicht стабилна, лабилна, индиферентна равнотежа; in das (и. ins) ~gewicht bringen уравни-тежити, -авати; ✱ in sicherem ~gewicht = kipp-sicher; das ~gewicht halten одржавати равнотежу; j-m (e-r Sache) das ~gewicht halten држати равнотежу са ким (чиме); sich das ~gewicht halten држати се у равнотежи; das ~gewicht halten = einspielen II; aus dem ~kommen изићи -лазити из равнотеже; in das ~kommen уравнитежити се, -авати се.
Glei'ch|gewichts...: ~bedingung *f* равнотежни услов *m*; ~haltung *f* држање (и. одржавање) *n* равнотеже; ~lage *f* равнотежни положај *m*; ~lehre *f* наука о равнотежи, статика; ~punkt *m* равнотежна тачка *f*; ~sicherheit *f* ✱ = Kippsicherheit *f*; ~stange *f* мотка за одржавање равнотеже.

Glei'ch..., **glei'ch...**: ~gradig *a* истог степена; једнаких ступњева; ● ~gradige Karte равна карта; ~gültig *a* (dv.) равнодушан (-но) (gegen према); нехајан, немаран, неосетљив; das ist mir ~gültig према томе сам равнодушан; то ми је свеједно; von ~gültigen Dingen reden говорити о равнодушним ствари-ма, говорити о киши и о лепом времену; ~gültigkeit *f* равнодушност; немар(ност) *f* *m*, неосетљивост.

Glei'chheit {глѣххѣт'} *f* 3b 1. једнакост; исто-ветност; саобразност, сагласност; једно-образност, једноврност. 2. = Ähnlichkeit.

Glei'chheits... {глѣххѣт'-}: ~apostel *m* апостол једнакости; ~zeichen *n* ∆ знак *m* једнакости.

Glei'ch..., **glei'ch...**: ~jährig *a* истих (и. јед-них) година; ~klang *m* а) ♪ једнозвучност *f*, сазвучност; сазвучје *n*; б) *gr.* једнако глашење *n*; j-m (e-r Sache) ~kommen *intr.* (s) из-једначити се с ким (чиме), бити једнак (и. раван) (ан, in *dat.*: у, по); er kommt ihm an Kräften nicht gleich он му по снази није ра-ван; ~laufen *intr.* (s) упоредо ићи, бити па-

ралелан; ~laufend *a* (dv.) упоред|ан(-но), па-ралел|ан(-но); ~laut *m* = ~klang; ~lautend *a* (dv.) а) који исто гласи, равногласан, хо-моним; б) који исто гласи, истог садржаја; für ~lautende Abschrift да је препис веран оригиналу; ~machen *tr.* у-, из|једначи(ва)ти, порав|нити, -њивати, поравнати; der Erde ~machen сравнити са земљом; ~machen *n* = ~machung; ~macher *m* изједначивач; ~macherei' {~мѣх'ер'е'и} *f* изједнач|авање, -ење *n*, помама *f* изједначивања (свега); ~machung *f*: а) из-, у|једнач|ење, -авање *n*, по-, у|равњивање *n*, у-, с|равњење *n*; б) једнака (рас)подела; ~maß *n* = Ebenmaß; ~mäßig *a* (dv.) равно-мер|ан(-но); = ebenmäßig; ~mäßigkeit *f*: а) равномерност, сразмерност, симетричност; б) правилност; (под)једнакост; ~mut *m* рав-нодушност *f*, немар, неосетљивост *f*; посто-јаност *f*, постојанство *n*, неосетљивост *f*; хладнокрвност *f*; ~mütig {~му.тѣх'} *a* (dv.) равнодуш|ан(-но), немар|ан(-но), неосетљив-о), постојан(о), стал|ан(-но), хладнокрв|ан(-но); ~mütigkeit {~мѣт'е'и} *f* 3b = ~mut; ~na-mig {~намѣх'} *a* истоимен, једноимен; ~na-migkeit {~нѣмѣт'} *f* 3b истоименост, једноиме-ност; ~namig|machen *n* до-, с|вођење разло-мака на исти именитељ.

Glei'chnis {глѣхнѣс} *n* 2h 1. слика *f*, прилика *f*, присподоба *f*. 2. прича *f* у слици, поређење, парабола *f*, алегорија, сликовит израз *m*, фигура *f*, метафора *f*.

Glei'chnis..., **glei'chnis...** {глѣхнѣс-}: ~rede *f* го-вор (и. беседа) *m* у слици (и. алегорији), але-горија, парабола; ~weise *adv.* у слици, па-раболи, у виду (у)поређења, у виду приче; ~wort *n* 2a реч *f* у слици, сликовита реч, реч у преносном значењу.

Glei'ch..., **glei'ch...**: ~ordnung *f* приређ|еност *f*, -ивање *n*; ~richten *tr.* исправ|љати, -ити; у-прав|ити -љати истим правцем (и. смером); ✱ усмерити, усмеравати; ~richter *m* ✱ ус-мерач, усмерача *f*.

Glei'ch..., **gleich...**: ~sam {глѣххсам} *adv.* у не-ку руку, такође, готово, као; ~schenk(e)lig *a* ∆ равнокрак; ~schenkeligkeit *f* 3b ∆ рав-нокракост; ~schritt *m* ✕ уједначен корак; ~sehen *intr.* (h) личити; sie sehen sich so gleich, wie ein Blatt (и. Ei, Wassertropfen) dem anderen личе једно на друго као расе-чена јабука; das sieht ihm nicht gleich то не личи на њега; ~seitig *a* ∆ равнострани, исто-стран; ~seitigkeit {~зѣтѣххѣт'} *f* 3b равно-страност, истоностраност; ~setzen *tr.* изјед-начи(ва)ти; ~silbig *a* равнотројан, истог броја слогова; ~sinn *m* ✱ = ~mut; ~sinnig *a* а) = ~mütig; б) = ~empfindend; в) ✱ = ~bedeutend; ~stehend *a* ~stehend mit et. (*dat.*) у истој висини са чиме; ~stellen *tr.* изједна-чи(ва)ти; sich j-m ~изједначити се с ким; ~stellung *f* изједнач|ење, -авање *n*; ~stimmen *tr.* ♪ ускладити, сагла|сити, -шавати, згла-сити, -шавати; довести у склад; ~stimmig {~штѣмѣх'} *a* = ~gestimmt; ~stimmig machen згла|сити, -шавати, ускладити; ~stimmigkeit *f* ♪ зглашеност, *fig.* сагласност, склад *m*; ~

stimmung *f* а) усклађивање, -ење, зглашавање; б) = ~stimmigkeit; ~strom *m* ♂ (*opp.* Wechselstrom) истосмислена струја *f*; ~strom/maschine *f* ♂ stroj *m* (и. машина) с истосмисленим струјом; ~tritt *m* уједначен корак; ~tun *tr.*, es j-m ~tun такмичити се с киме, изједначити се с ким.

Glei'chung {гледун} *f* 3b 1. = gleichen III. 2. ∧ једначина, (Хр.) једнаба; (bi)quadratische ~ (би)квадратна једначина. 3. ✕ натстрешница у рову.

Glei'ch..., glei'ch...: ~vie'l *adv.* толико и чини; свеједно, ако ће; ма колико, макар; das kann euch ~viel sein то вам може бити свеједно; ~viel wer ма(кар) ко, ко било, ко му драго; ~viel ob... да ли...; свеједно; уп. gleich I; ~wertig *a* исте вредности, истовредностан, једнаковредан; ~wertigkeit фистовредност, једнака вредност, еквивалентност; ~wie *cj.* као што, као и, као оно; ~wink(e)lig *a* равноугли, равнокути; ~wink(e)igkeit *f* равноуглост, равнокутост; ~wirkend *a* што дејствује (и. дела) једнако; ~wohl *cj.* = dennoch; ~zeitig *a* (*dv.*) истовремен(о), истодобан(-но), једновремен(-о); ~zeitigkeit *f* истовременост, истодобност, једновременост; ~zu *adv.* = geradezu.

Glei'me {гледме} *f* 3b ♂ свитац *m*.

Gleis {гледс} *n* 2h = Geleise.

Glei'sel {гледсел} *m* 2l паралелопипед.

Glei'sner {гледснер} [сврн. од † gleisen; *gleich] *m* 2l, ~in {~дн} *f* 3с дволичник -ца, лицемер, -ка, притворица.

Glei'snerei {гледснерей} *f* 3b дволичност, лицемерство *n*, притворство *n*.

glei'snerisch {гледснериш} *a* (*dv.*) дволичан(-но), лицемеран(-но), лицемерски.

Gleiß *m* 1. блесак, сјај. 2. = Gleibe 2.

Gleiße *f* 3b 1. = Gleib. 2. ♂ дивљи першун *m*, мала кукута.

gleißen {гледсен} [сврн.] *I intr.* (*h*) 13p, 15e блештати, с(и)јати се, цаклити се. 2. ✕ *fig.* дволичити, лицемерити, претварати се. II *tr.* улаштити. III ~d *p. pr.* и *a* 1. = glänzend I, блештав. 2. = gleisnerisch; заводљив и ласкав.

Gleiß...: ~hammer *m* = Glanzhammer; ~wurm *m* = Gleime.

Gleit... {гледт-}; ~bahn *f* а) клизаљка, тоциљајка, клизалиште *n*; б) ♂ клизница, путања крстате главе, путања саоника; в) точило *n*, спустиште *n* за дрва; ~boot ♂ *n* хидроплан.

gleiten {гледт} [сврн.] *I intr.* (*s*; у знач. schlittern: *h*) 13g 15с клизити (и ♂, ♀), оклизнути се, по-склизнати, исклизнути, омакнути се, тоциљати се, клизати се, плазати се; ich bin gegleitet (и. geglitten) und gefallen оклизнуо сам се и пао сам; ich habe stundenlang auf dem Eise gegleitet клизао сам се (и. тоциљао сам се) часовима по леду; ich glitt mit dem Fuße омакла ми се нога; aus den Händen ~ исклизнути се из руку; sanft über et. (*acc.*) (hin) ~ клизити (и. тећи, отицати) полако преко чега. II Gleiten *n* клижење, клизање, плазање, тоциљање, оклизнуће. [flugzeug.] Gleit'er {гледтер} *m* 2l 1. клизач. 2. ✕ = Gleit-

Gleit...: ~fläche *f* ♂ клизна површина, раван (и. површина) крстате главе (и. саоника); ~flieger *m* ✕ = ~flugzeug; ~flug *m* ♂ клижење *n*, клизни лет, лет са угашеним мотором; im ~flügen niedergehen спу(стити) се -штати се клизним летом; ~flugzeug *n* ✕ једрилица *f*, аероплан *m* без мотора; ~holz *n* приручје; ~klotz *m* ♂ клизач; ~schiene *f*, ~stange *f* ♂ шипчаста клизалица; ~schuh *m* ♂ папуча *f* (и. стопало *n*) крстате главе (и. саоника); ~schutz *m* ♂ заштита *f* од клижења; ~schutz/reifen *m* обруч против клижења; ~winkel *m* ✕ угао (и. кут) клижења.

Gleit'scher {гледчр} [нвн.; *фр.] *m* 2l ледник, глечер, леденик, ледењак, плазур *m*.

Gleit'scher..., gleit'scher...: ~artig *a* попут ледника, плазураст, као глечер, попут глечера; ~berg *m* брег покривен ледником; ~bildung *f* стварање (и. образовање) ледника (и. глечера); ~eis *n* леднички (и. глечерски) лед *m*; ~haft {гледчрхфт} *a* = ~artig; *fig.* огроман; ~milch *f* глечерско млеко *n*, пенушава вода што истиче испод ледника; ~moräne *f* глечерска морена; леднички сип; ~schliff *m* избрушена (и. углачана) стена *f* кретањем ледника; ~schnee *m* леднички снег; ~spalte *f* ледничка пукотина, пукотина на глечеру.

glei'ch {гледх}, gleich(e)st {гледх(е)ст} *impf. ind.* (*conj.*) од gleichen.

Glied {глед} [сврн.] *n* 2с 1. уд *m*; er kann kein ~ rühren не може се макнути; ♂ (männliches) ~ (мушки) уд; *fig.* das geht mir durch alle ~er то ми је прострујало кроз цело тело. 2. ♂ чланак *m*, коленце; ♂ зглавак *m*, чланак. 3. карика *f* (од верига, на ланцу). 4. bibl. колено, нараштај *m*; bis in das dritte und vierte ~ до трећег и четвртог колена. 5. ✕ ред *m*, врста *f*; aus dem ~e treten иступити из реда; in Reih und ~ поврстано на редове (и. врсте); der letzte Mann im ~e последњи војник у реду; in ~-ern rechtsum! у двојне редове на десно!; mit vier ~ern chargiert! палба са четири врсте! 6. ∧ члан *m*; део *m*, одељак *m*.

Glie'der... {гледер-}; ~abstand *m* ✕ размак између врста (и. редова); ~bau *m*: а) склоп (и. састав) удова; von starkem ~bau јаким удова, јаког телесног састава; б) *fig.* der ~bau е-г Rede склоп говора; ~brand *m* ♂ вуцац удова, гњиљење *n* (и. гангрена *f*) удова; ~ersatz *m* вештачке руке и. noge, протезе *fpl.*; ~füge *f* зглавак *m*, зглоб *m*; ~füßler *m pl.* ♂ зглавкари *m pl.*; ~geschwulst *f* оток *m* у зглобовима (и. зглавцима); ~gicht *f* ♂ костобоља удова.

glie'derig {гледрих} *a* 1. = gliedern II. 2. ...glie'derig: у слож., на пр. fein~ нежних удова.

Glie'der..., glie'der...: ~kabel *n* ✕ чланковит кабао *m*; ~kette *f* ланац *m* од карика (и. беочуга); ~krank *a* = gichtig; ~krankheit *f* костобоља удова; ~lahm *a* узет; ~lähmung *f* узетост удова; ~mann *m* а) лутак (код кројача); б) завезанко; в) пајан.

glie'dern {гледри} *I tr.* 15f 1. разу(д)ити -ђивати; (по)делити на чланове; рашчлађавати, -нити; (по)делити на карике; ✕ увр(ст)ити,

-штавати, престојавати, -ити, сврста(ва)ти; повезати, уредити, склопити; распоредити, sich ~ in... (acc.) (по)делити се на; e-e Rede wohl ~ направити леп распоред у говору. 2. снабдети удовима итд. II *gegliedert* *p.p.* и *a* 1. у знач. *inf.* 2. са удовима, зглавкаст, коленаст, чланковит; *gut gegliedert* с добрим удовима. III *Glieder* *n*, *Gliederung* *f* разуђивање, -ење, рашчлањавање, -ење, подела на удове (и. чланове, редове, врсте); уређивање, -ење, распоређивање, -ење; (само *Gliederung*) склоп *m*, састав *m*, у-, сређеност, повезаност; артикулација (гласа); удови *m pl.*

Glieder..., *glie'der...*: ~*puppe* *f a* = ~*maпп*, лутка; *b*) лутка са покретним удовима; *c*) покретна лутка (у позоришту са луткама); ~*reiben* *n f* севање у удовима; реуматизам *m*; ~*salbe* *f* маст за мазање оболелих удова; ~*schmerz* *m* бол у удовима = ~*reiben*; ~*steif* *a* укрупњен у удовима; ~*strecken* *n* тегљење (и. протезање) удова; ~*tiere* *n pl.* зглавкар *m pl.*; ~*weh* *n* = ~*schmerz*; ~*weise* *a* и *adv.* а) уд по уд, на удове, на чланове, члан(ак) по члан(ак), на чланкове, на карике, на беочуге; *b*) X по врстама, на врсте; ~*zucken* *n f* трзање удовима.

Glie'd..., *glie'd...* {*глит*}; ~*los* *a* без удова; без члан(к)ова итд.; ~*maßen* *n pl.* удови *m pl.*, делови *m pl.* тела.

glie'drig {*гладрих*} *a* = *gliederig*.

Glie'd..., *glie'd...*: ~*staaten* *m pl.* савезне државе *f pl.*; ~*wasser* *n* = *Gelenkwasser*; ~*wasser* | *sucht* *f* = *Gelenkwassersucht*; ~*weise* *adv.* = *gliederweise*.

glimm {*глим*} *a* = *glimmend*, *glühend*.

Glim'mme {~} *f 3b* = *Engerling*.

glim'men {*глим'н*} [свн.] *I intr. (h)* 13а и 15а тињати; шкиљити; *das Feuer glimmt unter der Asche* ватра тиња испод пепела; *die Liebe, der Haß glimmt* љубав, мржња тиња. II ~*d p.p.* и *a* тињав, који тиња, шкиљав. III *Glim'men* *n* тињање (и *fig.*), шкиљење.

Glim'mmer {*глим'р*} [нвн.] *m 2l* 1. светломрцање *n*, слаба светлост *f*. 2. *min.* лискун, змајево отресине *f pl.*

Glim'mmer..., *glim'mmer...* {*глим'р*}. ~*artig* *a* лискунаст; ~*blättchen* *n* листић *m* (од) лискуна; ~*haltig* *a* лискуновит, који има у себи лискуна; ~*ig* {*глим'р'х*} *a* 1. = *glimmernd*; 2. = ~*haltig*.

glim'mern {*глим'рн*} *I intr. (h)* 15b светлукати се. II ~*d p.p.* и *a* светлуцав. III *Glim'mern* *n* светлуцање. [љац.]

Glim'mmer[schiefer] *m min.* лискуновит шкри-
Glim'm...: ~*stengel* *m fam.* цигара *f*; ~*licht* *n* тињава светлост *f*.

Glim'pf [свн.] *m 2g b. pl.* 1. благост *f*; умереност *f*; чување *n*, штеђење *n*; уздржавање *n*; правичност *f*, попустљивост *f*, справедљивост *f*. 2. (готово +) част *f*; *sich mit ~ aus der Sache ziehen* часно се извући из нечега.

glim'pflich {~*л'х*} [срвн.] *a (dv.)* благ(о), умерен(о), обазрив(о); ~*davonkommen* јев-
gli'ß {*глис*} *impf.* од *gleißen*. [тино проћи.]
gli'tsch {*глич*} *int.* фук!

Gli'tsche {*глич*} *f 3b fam.* = *Gleitsbahn* *a*.

gli'tschen {~*н*} *I intr. (s и h; уп. gleiten)* брзо клизити, клизати се, суљати се. II *Gli'tschen* *n* брзо клижење, суљање, клижење.

gli'tsch(er)ig {*глич(р)џх*} *a (dv.)* клизав(о), љигав(о). [цав (хлеб).]

gli'tschig {*глич'х*} *a* 1. = *glitscherig*. 2. гне-
gli'tt {*глит*} *impf.* од *gleiten*.

gli'tz(er)ig {*глич(р'х)*} *a* светлуцав, сјакав.

gli'tzern {*глич'рн*} [срвн.; **gleißen*] *I intr. (h)* 15f трептети, светлукати (се), севкати. II
Gli'tzern *n* светлуцање, трептење.

Gli'tzer | *tand* *m* = *Flitterkram*.

Glo'be|trotter *m* светски путник, глобтротер.

Glo'bus {*глобус*} [лат.] *m 6g и 2h¹* глоб(ус), земљин шар, земљина лопта *f*.

Glö'ckchen {*гло'к'хн*} *n 2l (dim. од Glocke)* 1. звонце. 2. брадавица *f* на козину врату.

Glo'cke {*глок*} [свн.; **келт.*] *f 3b 1.* звоно *n*; меденица, клепетуша; *das Lied von der ~ (Sch.)* Звоно, Песма о звону; *an die große ~ hängen* (и. *bringen, binden*) ударити -ати на сва звона; ударити у зурле и тулумбасе; раструбити, -љивати; изнети на добош; *er hat es läuten hören, weiß aber nicht, wo die ~n hängen* нешто је начуо. 2. (предмети што личе на звоно) — звоно *n*; — звонце *n*, цветна чашица = *Glockenblume*; гњурачко звоно; утија за прављење набора или коврчица. 3. звоно *n* (у које се удара споља чекићем за оглашавање времена); звонце *n* на будилнику; часовник *m*; *die ~ hat neun geschlagen* избило је девет; *Glock' neun Uhr nachts* тачно у девет часова увече; *fig. j-m sagen, was die ~ geschlagen hat* прочитати ко-
му; *fig. wissen, was die ~ geschlagen hat* знати колико је сати.

Glö'ckel {*гло'к'л*} *m 2l* = *Glockenklöppel*.

glö'ckeln {~*н*} *I intr. (h)* звонити. II *tr.* правити наборе и коврчице.

glo'cken {*глок'н*} *tr.* = *glockeln* II.

Glo'cken..., *glo'cken* {*глок'н*}. ~*ähnlich* *a* звонаст, сличан звону, налик на звоно; ~*balken* *m* греда *f o* коју је звоно обешено; ~*blume* *f* а) цвет *m* са звонастом круницом; *b*) *Campanula* звончић *m*, звонце *n*; *pfirsichblättrige ~blume* (*Campanula persicifolia*) добродева; ~*bronze* *f* слитина за звоно, туч *m*; ~*dekkel* *m* звонаст поклопац; ~*erz* *n* = ~*bronze*; ~*förmig* *a* = ~*ähnlich*, облика звона; ~*gehäuse* *n* = ~*haus*; ~*geläute* *n* = *Geläut(e)*; звоњење звона; ~*gießer* *m* звоноливац, звонолија; ~*gießerei* *f* ливење *n* звона; звоноливица; ~*guß* *m*: а) = ~*bronze*; *b*) лив звона; ~*gut* *n* = ~*bronze*; ~*hammer* *m* = ~*klöppel*; ~*haus* *n* звонара *f*, звоник *m*; ~*hell* *a (dv.)* звон(ак (-ко), јас(ан (-но)); ~*hut* *m* полуцилиндар; ~*klang* *m* звук звона; *unter ~klang* уз брујање (и. звоњење) звона; ~*klöppel* *m* брценце *n*, звечак; ~*läuten* *n* звоњење звона; ~*lauter* *m* = *Glöckner*; звонар; ~*mantel* *m* омотач звона; ~*metall* *n* = ~*bronze*; ~*rein* *a* = ~*hell*; ~*ring* *m* уво *n* на звону, држак звона; ~*schlag* *m* глас звона, удар у звоно; *auf den ~schlag* (и. *mit dem ~schlage*)

на глас звона; точно; mit dem ~schlage acht
точно у осам (часова); ~schwengel *m* = ~
kiöppel; ~seil *n* уже за звоно; ~signal (apparat
m) *n* ⚡ електрично звоно; ~speise *f* = ~
bronze; ~spiel *n* ♠ звона *n pl.*; ~spieler *m*
свирач у звона; ~strang *m* = ~seil; ~stube
f = ~haus; ~stuhl *m* козе *f pl.*, скела о којој
виси звоно; ~stunde *f*: e-e ~stunde warten че-
кати пун час (и. сат); ~taufe *f* крштење *n*
звона; ~tierchen *n pl.* ⚡ звонца; ~ton *m*
звук звона; ~tönig {~тр.нѣх} *a* ⚡ звонак; ~
turm *m* звонара *f*; ~türmchen *n* звонарица *f*;
~weihe *f* посвећење *n* звона; ~werk *n* звона
n pl.; ~zeichen *n* знак *m* звоном; ~zieher *m*
звонар; ~zug *m*: a) уже *n* звона; b) ♠ (у ор-
гулама) звона *n pl.* [много звонца.]

...glockig {глокѣх} *a* у слож. на пр. viel~ cal
Glö'cklein {глѣклѣн} *n 2l* (dim. од Glocke) =
Glö'ckner {глѣкнѣр} *m 2l* звонар. [Glöckchen.]
glō'mm {глом} *impf. ind.*, glō'mme {глѣм} *impf. conj.* од glimmen.

Glo'rie {глорѣ} [лат.] *f 3b b. pl. 1.* глорија, слава,
сјај *m. 2.* светитељски венац *m.*

Glo'rien|schein *m pict.* претстављање отворе-
ног неба са анђелима; ореол, *fig.* углед, пре-
стиж.

glorifizie'ren {глорифициѣрн} *tr. 15g* глорифи-
ковати, уздизати, величати, прослављати,
узносити. [јан, величанствен.]

glō'r... {глор-}. ~reich, ~würdig *a* славан, сјај
Glossa'r {глосар} [грч.-лат.] *n 2g¹* (pl. и ~ien
{~н}) глосар *m*, речник с тумачењем.

Glossa'tor {глосатор} *m 6d* тумач.

Glo'sse {глос} [грч.] *f 3b* глоса (објашњење *n*,
тумачење *n*, напомена, примедба као раз-
јашњење, примедба са стране текста); *fig.*
zu allem seine ~n machen на све давати сво-
је примедбе, свему замерати.

Glo'ssen... {глосн-}. ~macher (inf) *m* глосач (и-
ца); ~sammlung *f* збирка глоса.

glossie'ren {глосирн} *tr. 15g* тумачити, *fig.* за-
мерати. [glimmen. II Glo'sten *n* тињање.]

glō'sten {глостн} *1 intr. (h)* = glänzen I 1.)
glō'stern {глостн} *intr. (h)* (у)пиљити (очима).

Glo'tz..., glo'tz... {глѣ-}. ~auge *n* буљаво око,
избуљено око; ~äugig *a* буљоок, буљав; *fig.*
глуваог погледа.

Glo'tze {глѣц} *f 3b* = Glotzaug.

glo'tzen {глѣцн} [срвн.] *1 intr. (h)* 15e (из)бу-
љити се, (из)буљити очи; auf et. (acc.) ~
бленути у шта. II Glo'tzen *n* буљење (очију),
блење. [буљнока.]

Glo'tzer {глѣцр} *m 2l* буљавко, избуљенко,
glō'tzig {глоцих} *a* = glotzüngig.

glu! {глу} *int. a*) кво(ц)!, б) кло(к)!

glu'chsen {глуксн}, glu'chzen {глуксн} *tr. 1.* =
glucken. 2. = glucksen. [цати; б) клекотати.]
gluck! {глык} *int.* = glu; ~ ~ machen: a) кво-!

Glück {глык} [срвн.] *n 2g 1.* срећа *f*; талија *f*,
блаженство *n*, благостање, напредак *m*, ус-
пех *m*; ~ auf den Weg!, viel~, ~ zu!, ~ auf!,
~ ab! срећан пут!, срећно!, у добри час!,
j-m ~ bringen дојети -осити кому срећу,
бити срећан за кога; das ~ haben, zu... inf.
имати среће да... praes.; ~ haben имати

среће (и. успеха); ~ haben (и. im ~(e) sitzen)
имати среће, иде му (и. ми, нам) карта; in
allem ~ haben имати среће у свему; er hat
immer ~ он је увек срећан, све му полази за
руком; *fam.* damit werden Sie (wohl) kein ~
haben ту (свакако) нећете имати среће; sein
~ machen прокрчити себи пут; срећно успе-
ти; er hat rasch sein ~ gemacht он је брзо из-
гурао, он је убрзо пожњео успех; da können
Sie von ~ sagen ту сте срећно прошли; er
kann von großem ~ sagen, daß es ihm gelun-
gen ist он се може сматрати срећним што је у
томе успео; im ~(e) sitzen бити у благоста-
њу (уп. ~ haben); das ~ lacht ihm (и. begün-
stigt ihn) срећа му се осмехује; es ist ein ~,
daß... срећа је што...; es ist sein ~, daß...
срећа је његова што...; zum (größten) ~
war niemand im Hause срећом (на велику
срећу) никога не беше у кући; zum ~ für
mich (и. zu meinem ~) на моју срећу; j-m
(sich) zu et. dat. ~ wünschen честитати кому
(себи) шта; j-m zum neuen Jahre ~ wünschen
честитати кому нову годину; wer das ~ hat,
führt die Braut heim ко је срећан тај носи;
wo das ~ kommt, kommt's mit Haufen срећа
иде на срећу; ~ in der Liebe, Unglück im
Spiel срећа у љубави, несрећа у игри (кар-
тама); mehr ~ als Verstand (и. *fam.* als Ver-
gnügen) haben имати више среће него паме-
ти; in der Welt kommt alles auf ~ an на свету
зависи све од среће. 2. срећа *f*, судбина; sein
~ versuchen (п)окушати срећу; das ~ der
Waffen versuchen покушати ратну срећу;
prv. jeder ist seines ~es Schmied свако је ко-
вач своје среће. 3. срећа, случај *m*; ein bloßes
~ чиста срећа, прост (и. срећан) случај; auf
gut ~ на Божију вересију, на срећу.

Glü'ck..., glü'ck... {глык-}: ~ab {глык-}, ~auf
{глык-} *n int. v.* Glück 1 добра срећа!; ~
begünstigt *a* кому је срећа наклоњена, сре-
ћан; ~bringend *a* који доноси срећу, срећан.
Glu'cke {глык} [срвн.: glucken] *f 3b* квочка.
glu'cken {~н} *1 intr. (h)* 15a 1. квџати. 2. кло-
котати. II Glu'cken *n* квџање; клекотање.
glü'cken {глыкн} *intr. imp. (s и h)* 15a = ge-
lingen; alles ist ihm geglückt све му је пошло
(и. испало) за руком.

glu'ckern {глыкн} *intr. (h)* 15f = glucken 2.

Glü'ck|henne *f* квочка.

glü'cklich {глыкlich} *1 a* (dv.) срећан (-но),
блажен(о), напредан (-но), берићетан, по-
вољан (-но), корисан (-но); ~e Reise срећан
пут; sich ~ schätzen сматрати се срећним;
~ Krieg führen водити срећан рат; срећно
ратовати; ~ ankommen срећно стићи; ~ ist,
wer vergißt, was nicht mehr zu ändern ist сре-
ћан је ко лако прелази преко неумитнога;
~ machen успељити, -авати. II Glü'ckliche(r)
{~(p)} *s 9l* срећни, -а, срећан човек; Sie
Glücklicher! Ви, срећни човече!

glü'cklicher|wei'se {глыкlichрбѣз, глык-
lichрбѣз} *adv.* на срећу, срећом.

Glü'ck|sache *f* ствар среће, лутрија.

Glü'cks... {глык-}: ~ball *m* игра *f* судбине (и.
среће); ~bote *m* весник среће; ~botschaft

срећна вест; ~bude *f* *fam.* шатра где се вуку срећке за добијање ствари.

Glü'ck..., **glü'ck...**: ~selig {f Glücksal i ig} *a* (*dv.*) срећан (-но); ~seligkeit *f* блаженство *n*, срећа. **glu'cksen** {глуксн} *intr.* (*h*) 15e 1. = glucken I 1. 2. *fam.* јн. штудати.

Glü'cks...: ~fall *m* луда срећа *f*, срећан случај; ~göttin *f* *myth.* богиња среће, Фортуна; ~gut *n*: а) пролазно добро; б) ~güter *pl.* богатства *n pl.*, имања *n pl.*; ~hafen *m* лука *f* (и. пристаниште *n*) среће (и *fig.*); ~haube *f*, ~haut *f*, ~hut *m* капица *f* (среће); mit der ~haube geboren sein родити се с капицом (и. срећом); ~jäger *m* = ~ritter; ~kind *n* чедо среће, срећан човек *m*, срећко, батлија *f*; ~lage *f* срећан положај *m*; ~pilz *m* *fam.* = ~kind; ~prinz *m* = ~kind; ~rad *n* коло среће; *prv.* das ~rad geht um окреће се коло среће; ~ritter *m* пустилов, срећоловац, гургур; ~spiel *n* лутрија *f*, коцкање; ~stand *m* благостање *n*; ~stern *m* срећна звезда *f*; ~stoß *m* *bibl.* срећан (и. успео) ударац; ~stunde *f* срећан час *m*; ~tag *m* срећан дан; ~topf *m* суд за извлачење срећака. [среће.]

glü'ck|strahlend *a* озарен срећом, који сија од! **Glü'cks...**: ~umstände *pl.* срећне прилике *f pl.*, срећа *f*; ~vogel *m* *fam.* а) = ~kind; б) = ~bote; ~wahn *m* уображена срећа *f*; ~wechsel *m* промена *f* среће; ~wurf *m* срећан хитац; ~zufall *m* срећан случај, срећа *f*; ~zug *m* (у игри) срећан потез.

Glü'ck..., **glü'ck...**: ~verheißend *a*, ~weissagend *a* што обећава срећу, што прориче срећу; ~wunsch *n* честитка *f*; j-m seinen wunsch abstaten честитати кому; ~wünschen *intr.* честитати; ~wunsch|schreiben *n* (писмена)! **Glü'fe** {глуф} *f* гн. = Stecknadel. [честитка *f*.] **glüh** {глу} = glühend (glühen III). **Glüh'...** {глу-}: ~branntwein *m* врућа ракија *f*. **Glü'he** {глу-} *f* 3b 1. за-, у|жареност, усијаност. 2. = Glühherd.

glü'hen {глу-н} {свн.} *intr.* (*h*) 15a 1. бити за-, у|жарен, бити усијан. 2. *fig.* горети, пламтети; б) с(и)јати, с(и)јати се, блистати (се); с) горети, бити узбуђен; nach et. (*dat.*) ~жудети за чим; vor Lust (и. Wonne) ~од радости бити ван себе. II *tr.* 1. у-, за|жарити, усија(ва)ти. 2. жарко испољавати; Dank ~жарко осећати захвалност; er glüht heitere Freude лице му је озарено благом радошћу; Rache ~жудети за осветом. III ~d *p. pr.* и *a* усијан, за-, у|жарен; ~d machen усија(ва)ти, (у-)жарити, зажарити; weiß ~d machen усија(ва)ти бело; ~de Kohlen жеравица *f*, жар *m*, угљевље *n coll.*; жарки, који гори (и. пламти), ватрен. IV **Glü'hen** *n*, **Glü'hung** *f* 1. жарење, усија(ва)ње, усијаност *f*. 2. *fig.* = Glut I и 2. **Glü'hend...** {глу-нт-}: ~machen *n*, ~werden *n* усија(ва)ње.

Glüh'...: ~farbe *f* боја ватре; ~feuer *n* жеравица *f*, жар *m*; ~herd = жарниште *n*; ~hitze *f*: а) жега; б) жар топлота (и. јара) усијања; ~körper *m*: а) усијано тело *n*; б) = strumpf; ~lampe *f* (електрична) сијалица, (Хр.) жаруља; ~lampen fassung *f* сијаличиште *n*,

метални оквир (са лозом) за држање сијалице; ~licht *n* светло(ст) *f* *n* од усијања; ~ofen *m*. а) жарниште *f*; б) *fig.* кречана; ~strumpf *m* чарапица *f* за осветљење, мрежица *f*; ~wein *m* загрејано вино *n*, вареник; ~wurm *m*, ~würmchen *n* свитац, кресница *f*; ~zünd-der *m* електрични упалач.

glu'pen {глуп-н} 15a, **glu'pschen** {глупш-н} 15e *intr.* (*h*) подмукло гледати.

glu'p(i)sch {глуп(и)ш} *a* подмукло.

Glut {глут} {свн.: glühen} *f* 3b 1. врелина, јара; ~des Sommers летња јара. 2. *fig.* жар *f*, *m*, усрдност, жестина, ватра, страсност, ватреност; in ~geraten планути, ражестити се. 3. усијаност, усијање *n*, зажареност. 4. жеравица, жар *m*, огањ *m*, ватра (и *fig.*); die ~schüren царати ватру (и *fig.*).

Glu't..., **glu't...** {глут-}: ~auge *n* ватрено око; ~blick *m* ватрен поглед; ~dämpfer *m* суд за гашење жеравице.

glu'ten {глут-н} *intr.* (*h*) тињати. II *tr.* испунити жаром (и. јаром).

Glut|hauch *m* врућ дах.

glu'tig {глутѝх} *a* зажарен, усијан, ватрен.

Glut'...: ~meer *n* усијано (и. пламено) море, ватрено море; ~messer *m* жаромер, пирометар; ~pfanne *f* мангал *m*; ~rot (*dv.*) црвен(о) као жар; ~voll *a* пун жари, врло ватрен.

Glyko'se {глюкѝз} *f* 3b гликоза, грожђани шећер. [каменорезачка вештина.]

Gly'ptik {гλυπτѝк} [грч.] *f* 3b 6. *pl.* глиптика, *f*

Glyptothek {гλυптѝтек} *f* 3b глипотока, збирка (и. галерија) вајарских радова. [церион *m*.]

Glyzeri'n {глицѝрин} [ит., *грч.] *n* 2g 6. *pl.* гли-

Glyzeri'n... {глиц-н}: ~flasche *f* боца за глицерин; ~öl *n* глицеринско уље; ~seife *f* глицерински сапун *m*.

G. m. b. H. = Gesellschaft mit beschränkter

G-moll *n* Г-мол. [Haftpflcht v. Gesellschaft I.]

gna'bbern {гнаб-н} *tr.* = knabbern.

Gna'de {гнад-} {свн.} *f* 3b 1. милост; наклоност;

Wir..., von Gottes ~n König Ми..., по милости Божијој краљ...; j-s ~besitzen и. bei j-m in ~n stehen бити код кога у милости; j-n in ~n entlassen отпустити кога у милости; wieder zu ~n kommen опет се умилостивити, поново стећи наклоност; sich et. als ~ausbitten измолити за себе нешто као милост. 2. благод; милостивност; сажалење *n*; милосрђе *n*; в. ergeben II 1; aus ~из милости, из сажалења; um ~bitten молити за милост; ~für Recht ergehen (и. walten) lassen претпоставити милосрђе правди, помиловати; ohne ~und Barmherzigheit без милости, без поштеде, немилосрдно; halten Sie's zu ~n! опростите! извините! 3. као титула: Еw. ~n! Ваша Милост; Ваша Светост; wie befinden sich Ew. ~n? како је Ваша милост?

gna'de... {гнад-}: ~bringend *a* што доноси (и. даје) милост; благословен; ~flehend *a* што преклиње за милост, покорно молећив.

gna'den {гнад-н} *intr.* (*h*) 15c j-m ~бити милостив(ан) према кому; gna'de euch Gott! нека вам Бог буде милостив!

Gna'den..., **gna'den...** {гнад-н}: ~akt *m* акт о

злата; *Zfarben a, Zfarbig a* боје злата, златне

боје; ~fasan *m* златни фазан; ~linger *m* домали прст; ~fisch *m*: a) караш златни; b) *fig.* богата удавача; ~fliege *f* муха златица, златара; ~flimmer *m* златно зрнце *n* (у речном песку); ~flitter *m*: a) варак, телеј; b) ~flimmer; ~torelle *f* златна пастрмка; ~fritz *m* = Friedrichsdor; ~fuchs *m*: a) риђан; b) златник; ~führend *a* златоносан; ~gang *m* златна жица; ~gefleckt *a* испрскан златом; ~geflogelt *a* златокрил; ~gehalt *m* садржина *f* злата (у новцу, у руди); ~gelb *a* жут као злато, златожут; ~geld *n* златан новац; ~gelockt *a* са увојцима косе као злато; ~geschirr *n* златно посуђе; ~geschmückt *a* златом украшен; ~gespinst *n* златоткано ткиво; ~gewicht *n*: a) те *m* (и. мера *f*) за мерење злата; b) финоћа *f* златног новца; ~gewinnung *f* добивање *n* злата; ~gier *f* пожуда за златом; ~glänzend *a* сјаја злата, сјајан као злато; ~gleich *a* налик на злато, као злато; ~glimmer *m* *min.* жути лискун; ~graben *n*, ~gräberei *f* копање *n* злата; ~gräber *m* конач злата; ~grube *f*: a) рудник злата; b) *fig.* златан мајдан; ~grün *a* златножут; ~grund *m*: a) златна основа *f* (у ткању); b) (при позлаћивању) основа за позлату; c) долина *f* са златоносним потоцима; ~gulden *m* златна форинта; ~haar *n* плава коса *f*, коса као од злата; ~haarig *a* златокос; ~hafer *m* жута зоб; ~hähnchen *n* хубасти царих *m*; ~haltig *a* злат(о)носан; ~handel *m*: a) трговина *f* златом; b) *fig.* златан посао; ~horn *n*: a) златан рог *m* као пехар; b) *fig.* рог обиља; ~hornig *a* златорог; ~ig {голдџ} *a* = golden' *l*; ~junge *m* *fam.* = ~sohn; ~käfer *m*: a) златна буба *f*; b) *fam. fig.* = ~fisch; b) ~käferfarbe *f* мркоцрвена боја; ~kälterfarbig *a* мркоцрвен; ~käfer[schuhe *m* *pl.* мркоцрвене ципеле *f* *pl.*; ~karpfen *m* златан шаран; ~kies *m* златоносан шљунак, златоносна сумпорњача; ~kind *n* златно дете, златан *m*; ~klausel *f* златна клаузула; ~klumpen *m* грудa злата, грумен злата; ~koch *m* = ~macher; ~könig *m* суво злато *n*; ~köpfig *a* злат(н)оглав; ~korn *n* зрно злата; ~körnchen *n* златно зрнце, зрнце злата; ~krone *f* златна круна; ~kupfer *n* бакар *m* што има усеби злата; ~küste *f* die ~küste Златно Приморје *n*; ~lack *m*: a) златан лак; b) жути восак за печење; c) жути шебој; ~lager *n* лежиште (и. налазиште) злата; ~lahn *m* плочица *f* од злата; жица *f* од злата; ~land *n* злат(о)сна земља *f*; ~lauter *a* чист као злато; ~legierung *f* златна слитина (и. легура); ~leim *m* = Borax; ~leiste *f* златна летвица; ~leistenfabrik *f* фабрика (и. творница) златних летвица; ~lockig *a* = ~ge-lockt; ~lösung *f* = ~auflösung; ~macher *m* прављач злата, алхемичар; ~macherei' {~мáчepи} *f* 3б, ~macher[kunst *f* вештина прављења злата, алхемија; ~marder *m* = Baummarder; ~markt *m* новчано тржиште *n*, тржиште *n* злата; ~mensch *m* златан човек; ~metall *n* = ~erz; ~mine *f* рудник *m* злата; ~münze *f* златан новац *m*, златица *f*, златник

m; ~münz[fuß *m* стопа *f* златног новца; ~münz[system *n* систем *m* златног новца; ~onkel *m* aus Amerika стриц (и. ујак) из Америке; ~oxyd *n* оксид *m* злата; ~papier *n* позлаћена хартија *f*; ~parität *f* златан паритет *m*; ~platte *f* златна плоча; ~plattierung *f* облагање *n* златом, дубле *m*; ~pressung *f* утискивање златних слова или шара (на корицама књиге); ~probe *f* оглед *m* (у садржини) злата; ~pulver *n* = ~staub; ~punkt *m* oberer und unterer ~punkt највиша и најнижа граница кретања девиза у државама са златним важењем и слободним извозом злата; ~regen *m* *myth.*: a) златна киша *f* (и врста ватромета); b) зановет *f*; ~reich *a* богат златом; ~reif *m*, ~ring *m* златна бурма *f*, златан прстен; ~renette *f* жута пергауша (јабука); ~rose *f* златна ружа; ~rot *a* златноцрвен; ~sachen *f* *pl.* златне ствари; ~sand *m* златоносан песак; ~sand[waschen *n* испирање злата; ~schaum *m*: a) пена *f* златног сјаја; b) растањено злато за позлату; c) *fig.* = Flittergold; ~scheider *m* излучивач злата; ~scheide[wasser *n* царска вода *f*; ~schläger *m* истањивач злата (у листиће); ~schläger[form *f*, ~schläger[haut *f*, ~schläger[häutchen *n* калуп истањивача злата (начињен од слепог црева говечета); ~schmied *m* златар, кујунџија; јувелир; ~schmiede[arbeit *f*: a) златарство *n*; b) златарска роба; ~schmiedeladen *m* златарска радња *f*, кујунџиница *f*; ~schmiede[werk[statt *f* златарница, кујунџиница; ~schnitt *m* позлаћен обрз књиге; ~schwer *a*: a) тежак као злато; b) богат златом; ~seife *f*, ~seifen[werk *n* испираоница *f* злата; ~sohn *m*, ~söhnchen *n* татин син; златан син(чић); ~specht *m* златни детлић; ~spinner *m* предилац злата; ~stange *f* шипка злата; ~staub *m* прах (и. прашина) од злата, златан прах; ~sticken *n* везење златом; ~sticker(in *f*) *m* везилац -ља златом; ~stikerei' *f* везење *n* златом; ~stoff *m* златоткани штоф; ~streifen *m* златна пруга *f*; ~streilig *a* са златним пругама; ~stück *n*: a) комад *m* злата; b) златник *m*, златица *f*; ~sucher *m* истраживач злата; ~tinktur *f* златна тинктура; ~titel *m* позлаћен наслов; ~tochter *f*, ~töchterchen *n* златна кћи (и. ћерка) *f*, ћерчица; златана; ~topas *m* *min.* источњачки топаз; ~tresse *f* златан гајтан *m*; ~uhr *f* златан часовник *m*; ~verbrämt *a* златом опточен; ~verbrämung *f* опточење -авање златом; ~vorrat *m* = ~bestand; ~wage *f* златарске терезије *pl.* впрљачна и осетљива вага; *fig.* jedes Wort auf die ~wage legen добро (про)мерити сваку реч; ~währung *f* златно важење *n*; ~ware *f* златна ствар; ~warenhandel *m* трговина *f* златном робом; ~wäsche *f*: a) испирање *n* злата; b) пралиште злата; ~waschen *n* испирање злата; ~wäscher *m* испирач злата; ~wäscherei' *f* испирање *n* злата; ~wasser *n* златна капица *f*, дандишки ликер; ~weide *f* = Dotterweide; ~wert *m* = ~gehalt и ~gewicht; ~wirker *m* фабрикант златних тканина; ~wirkerei *f* a)

израђивање *n* златних тканина; **b)** фабрика златних тканина; ~wolf *m* ❷ чагаљ, шакал; ~wurz(el) *f* ❶ а) корен *m* траве од жучи; **b)** ❷ жути чапљан *m*; ~wut *f* помама за златом.
Golf {гoлф} [срвн.; *фр.] *m* 2g ❶ залив.
Golf- {~} [енгл.] *n* 2g¹ б. *pl.* голф *m* (игра).
Go'lf... {гoлф-} ~²spiel *n* игра голф; ~¹strom *m* ❶ Голфска Струја *f*. [Голгота¹ (и *fig.*)]
Go'lgatha {голгата} [грч.; *јевр.] *n* 8g ❶ *bibl.*
Go'liath {голијат} [јевр. „океан“] *m* 8a Голијат *m*; ~schienen *f pl.* ❶ голијат-пружнице.
göl'te {гoл'т-} *impf. conj.* од gelten.
Gomorra {гоморра} [јевр. „поплава“] *n* 8g ❶ *bibl.* Гомор *m*. [*m.* 2. ❷ гондола, корпа.]
Go'ndei {гондeл} [ит.] *f* 3d 1. ❷ гондола, чун)
Go'ndel... {гондeл-} ~fahrer *m* = Gondelier; ~fahrt *f* возња гондолом (и. на гондоли); ~führer *m* = Gondelier; ~(führer)lied *n* баркарола *f* (песма возара гондоле). [гондолијер.]
Gondelie'r {гондeл'јер} *m* 2g¹ возар гондоле.)
go'ndeln {гондeлн} 15f 1 *intr. (h)* возити се на гондоли. II *tr.* возити гондолом.
Go'ndel'schiffer *m* = Gondelier.
Gondolie'r {гондoл'јер} *m* 2g¹ аус. = Gondeiier.
Goniometer {гонјометр} *m* 2l гониометар, угломер.
Goniometrie' {~метрц} *f* ❷ гониометрија.
gö'nnen {гoнeн} [свн.] I *tr.* 15a 1. не ненавидети, не завидети; nicht ~ ненавидети, завидети; не злобити; er gönnt niemand etwas он завиди целом свету; er gönnt sich das liebe Brot nicht жао му је и за хлеб који (по)једе; ich gönne ihm sein Glück ненавидим срећи његовој, не завидим му на срећи његовој, *fat.* нека му је ала! срећа његова; ich gönne es dir *fat.* нека ти је ала! 2. нек. допустити, -штати, дати.
Gö'nnern {гoнeр} *m* 2l, ~in {~дн} *f* 3c заштитник, -ца, покровитељ, -ка, добротвор, -ка.
Gö'nnern..., **gö'nnern...** {гoнeр-} ❷haft {гoнeр-хафт} *a*, ❷isch {гoнeр'иш} *a* заштитнички, покровитељски; ~niene *f* заштитнички (и. покровитељски) изглед *m*, изглед заштитника (и. покровитеља); ❷schaft {гoнeр'шафт} *f* 3b б. *pl.* 1. покровитељство *n*, заштитништво *n*; 2. *coll.* покровитељи *m pl.*, заштитници *m pl.*
Gonorhö'e {гонoрo'е} [гр.] *f* ❶ гонореа, трипер *m*, капавац *m*. [ка *f*, спуштаљка *f*; долап.]
Gö'pel {гoпeл} *m* 2l ❶ витао *m*, чекрк, дизаљ-
Gö'pel... {гoпeл-}. ~dreschmaschine *f* долапска вршалица; ~kette *f* ланац *m* на витлу; ~pferd *n* долапски коњ *m*; ~treiber долабџија, погоњач (и. терач) долапског коња; ~werk
gor {гoр} *impf. ind.* од gären. [*n* долап *m.*]
Gör {гoр} *n* 4a дете(нце); die ~en *pl.* тевабија *f*, бурањија *f*.
go'rdisch {гoрд'иш} [Gordius, фригијски краљ] *a*: ~er Knoten Гордијев чвор.
Gö're' {гoрe'} *f* 3b = Gör.
gö're' {~} *impf. conj.* од gären.
Go'rgo {гoргo} *f* 8b (*pl.* Gorgo'nen {гoргoнeн}), Gorgo'ne {гoргoнe} *f* 8d [грч.] *myth.* Горгона.
Gorgo'nen..., **go'rgonen...**: ❷artig *a* горгонски; ~haupt *n* Медузина глава *f*.
Gori'lla {гoри'ла} [афр.] *m* бi ❷ горила.

Gori'lla..., **gori'lla...**: ❷artig *a* гориласт, као горила; ~männchen *n* мужјак горила *m*; ~weibchen *n* женка *f* горила.
Görz {гoрц} *n* *inv.* ❶ Горица *f*. [коснику.]
Gösch {гoш} *m* 2g и *f* 3b ❷ заставица *f* на!
Go'se {гoзe} *f* 3b врста пива (лајпцишко).
Go'sen {гoзeн} [егип.] *n* 8g ❶ das Land ~ покрајина Гозен.
Goß {гoс} *m* кош (у воденици). [gießen.]
goß- {~} *impf. ind.*, **gö'ße** {гo'сe} *impf. conj.* од
Go'sse {гoсe} [нвн.; *gießen] *f* 3b 1. ❷ сливник *m*. 2. олука *m*. [~stein *m* сливнички камен.]
Go'ssen... {гoсeн-}. ~brücke *f* олучни мост *m*; *f*
Go'te {гoтe} *m* 3a, **Gotin** {гoт'ин} *f* 3c Гот, -киња.
Go'thaer {гoтa'ер} [Gotha {гoтa}, град у Немачкој] *a* *inv.*, **go'thaisch** {~иш} готски, Гота.
Go'tik {гoт'ик} [н.-гр.] *f* 3b б. *pl.* ❶ die ~ готски стил *m*, готика *f*.
go'tisch {гoт'иш} *a* готски; ❶ ~e Schrift готичка.
Go'tland {гoт'лaнт} *n* 8g ❶ 1. Готланд *m* (шведска покрајина). 2. Готланд *m* (острво).
Gott {гoт} [свн.] *m* Бог; а) ~ der Herr Господ Бог; ~es Sohn Божиј син; er ist beim lieben ~ он је у небесном царству (умро је); alle Tage, die ~ werden läßt сви дани које је Бог створио; mit ~es Hilfe Божјом помоћу; Recht von ~es Gnaden божанско право; er hat es um ~es Lohn getan он је то учинио Бога ради; von ~es und Rechts wegen по Божјем и по људском закону; das Wort ~es Божја реч, слово Божје, Свето писмо; *co.* ~es Wort vom Lande сеоски попа; *fig.* ~ (и. unsern Herrgott) e-n guten Mann sein lassen оставити на Божју вољу (и. вересију), оставити нека иде како иде; *fat.* er erschien, wie ~ ihn erschaffen hat појавио се у Адамовом костиму; *fat.* er weiß von ~ und der Welt nichts он не зна баш ништа; **b)** у извцима: ach ~, wie schön! Боже мој! како је лепо!; ach ~! Боже (мој)!; größer ~! велики Боже! ~ sei Dank! Богу хвала, слава Богу!; ~ gebe es! дај Боже!; да Бог да!; wollte ~, daß es geschähe! да Бог да да се то деси!; wollte ~! да Бог да!; ~ grüß, Euch, Alter! помози Бог, стари!; здраво, стари!; ~ helf! нека (Вам) Бог буде у помоћи!; ~ lohne es! и. ~es Lohn! и. vergelt's ~! Бог нека (му, вам) врати (и. плати) за то!; ~ steh(e) uns bei! (и. ~ sei bei uns!) нека нам Бог буде у помоћи!; в. и Gottseibeins; mit ~! с Божјом помоћу!; leider ~es! нажаљост!; на несрећу!; in ~es Namen!: а) у име Божјел; б) па добро!; нека буде!; um ~es willen! за Бога! за име Божје! за Бога милора!; da sei ~vor! и. bewahre (и. behüte) ~, и. само: bewahre (behüte)! сачувај, Боже!; не дај, Боже!; Боже, сахрани и сачувај!; избави (нас), Боже!; du bist nicht wert, daß dich ~es Sonne bescheint! не заслужујеш ни да те Божје сунце рече; das weiß ~ и. *fat.* das wissen die Götter! то Бог зна; Бог ће га знати; weiß ~! Бог зна!; bei ~! и. so wahr ein ~ lebt! тако ми Бора!; so wahr mir ~ helfe! тако ми Бог поморао!; ~ strafe (и. verdamme) mich, wenn...! нека ме Бог убије ако...!; ~es (и. Potz, Kotz) Donnerwetter! грoм и пакао!; ein ~es Don-

nerwetter soll dreinschlagen! да Бог да (ra) гром ударио!; c) *priv.* bei ~ ist kein Ding unmöglich Бог је свемоћан; an ~es Segen ist alles gelegen како Бог хоће; ~ wird schon lenken Бог ће дати добро; ~ gibt's den Seinen im Schlafe кога Бог воли, лако му је. 2. са *pl.*, *Göt'tin* {гѳ.тѳн} *f* 3b бог, -иња; die großen (die unteren) Götter главни богови, олимписки богови (полубогови); *fig.* er singt, wie ein junger ~ пева божанствено. 3. Бог, божанска моћ у нама; der ~ in unserm Busen Бог и божанска моћ у нашим грудима. 4. Бог, обожавања особа; највише вољено *p.*; er ist ihr ~ он је њено божанство (и. њен бог); das Geld ist sein ~ новац му је Бог.

Go'tt..., *go'tt...* {гѳ.т-}. *Äähnlich a* с Богом сличан; ~ähnlichkeit *f* сличност с Богом; *Äbegeistert a* Богом надахнут; *b*) одушевљен Богом; *Äbegnadet a* богодан, божански; од Бога благословен; *Äbeschützt a* од Бога чуван; ~entfremdung *f* удаљење *p.* од Бога; *Äentschlafen a* преминули.

Göt'ter..., *göt'ter...* {гѳ.гѳр-}: ~abend *m* божанствено вече *p.*; ~ähnlich *a* боговски; *Äbegünstigt a* од богова поглаштен; ~berg *m* брег богова, Олимп; ~bild *n.* а) божји лик *m*, идол *m*, кумир *m*; *b*) *fig.* боговска појава *p.*; ~bote *m myth.* гласник богова, Меркур; ~brot *n* = ~speise; ~dämmerung *f myth.* сутон *m* богова; *Äentsprossen a* од бога поникао.

Go'tt..., *go'tt...*: *Äergeben a* предан *Bog*; ~ergebenheit *f* преданост *Bog*.

Göt'ter..., *göt'ter...*: ~funke(n) *m* искра *f* богова; ~gericht *n* а) суд *m* богова; *b*) јело богова; ~geschenk *n* дар *m* богова; ~geschichte *f* = ~lehre; ~geschlecht *n* род *m* богова; ~gestalt *f* прилика богова; ~getränk *n* = ~trank; *Ägleich a* (dv.) боговски, као богови, сличан (-но) с боговима; *Ähalt* {гѳ.гѳрхѳт} *a* боговски; ~hain *m* луг богова; свети луг; ~höhe *f* а) = ~berg; *b*) узвишеност богова; ~jüngling *m* а) млади бог; *b*) божанствен младић; ~könig *m* краљ богова, Јупитер; ~königin *f* краљица богова, Јунона; ~kost *f* = ~gericht *b*; ~kunde *f* = ~lehre; ~leben *n* боговски живот *m*; ein ~leben führen живети боговски; ~lehre *f* митологија, наука о боговима; ~lust *f* божанствено задовољство *p.*; ~mahl *n* = ~gericht *b*; ~mund *m* божанска уста *p.* *pl.*; ~sage *f* мит *m*; ~sitz *m* седиште *p.* богова; ~spaß *m* божанствена шала *f*; ~speise *f* а) *myth.* храна богова; амбросија; *b*) божанствено (и. изврсно, врло укусно) јело *p.*; ~spruch *m* пророштво *p.*; ~trank *m* а) *myth.* пиће *p.* богова, нектар; *b*) божанствено (и. изврсно) пиће; ~weib *n* богиња *f*; ~welt *f* свет *m* богова; ~wohnung *f* = ~sitz; ~wonne *f* = ~lust; ~zeit *f* време *p.* богова.

Göt'tes..., *göt'tes...* {гѳ.гѳс-}. ~acker *m* гробље *p.*; ~anbeter(in *f*) *m* а) богомољац, -ља; *b*) *Ä* богомоља; ~bild *n.* а) подобије Божје; *b*) = Gnadenbild; ~diener *m* Божји слуга, свештеник; ~dienst *m* богослужење *p.*, служба *f* Божија; ~dienst (ab)halten (от)служити службу Божју; *Ädienstlich a* верски; *Ä*

erbärmlich *a* = gottserbärmlich; ~erde *f* = ~welt; ~friede *m* а) мир Божји (у средњем веку од среде увече до понедеоника изјутра); *b*) неповредност *f* свештеника и црквених ствари; *c*) право *p.* уточишта; ~furcht *f* богобојажљивост; побожност; *Äfürchtig* {гѳ.гѳтѳх} *a* (dv.) богобојажљив(о), побож|ан(-но); ~fürchtigkeit *f* богобојажљивост, побожност; ~gabe *f* Божји дар *m*; ~gebärer(in *f* Богородица; ~geißel *f* бич *m* Божји; ~gelahrtheit *f* готово *†* = ~gelehrsamkeit; ~geld *n* капара *f*; ~gelehrsamkeit *f* богословље *p.*, теологија *f*; ~gelehrte(r) *m* богослов (научник), богословски научник, теолог; jüdischer ~gelehrter рабин(ер); ~gelehrtheit *f* богословље *p.*, теологија; ~gericht *n* ~urteil; ~glaube *m* веровање *p.* у Бога, вера *f*; ~gnade *f* Божја милост; ~gnadentum *n* (б. *pl.*) законитост *f*; ~groschen *m* = ~geld; ~haus *n* богомоља *f*, храм *m*, црква *f*; ~jämmerlich *a* = ~erbärmlich; ~kasten *n* кутија *f* у цркви за прилоге; ~kindschaft *f* синовља покорност *Bog*; ~kuh *f* а) крава за црквењаке *f*; *b*) *Ä* = Marienkäfer; ~lamm *n* јагње Божје; ~lästerer *m*, ~läst(er)in *f* богохуљник, -ца; ~lästerlich *a* (dv.) богохуљан(-но), богохуљнички; ~lästerung *f* богохуљење *p.*, хуљење на Бога; псовање Бога; ~lehre *f* а) вера, религија; *b*) богословље *p.*, теологија; ~leugner(in *f*) *m* порицач(ица) Бога, безбожник, -ца; ~leugnerisch *a* безбожнички; ~leugnung *f* безбоштво *p.*, атеизам *m*; ~liebe *f* Божја љубав; ~lohn *m* Божја награда *f*; ~mann *m* а) Божји човек, побожан човек; *b*) = ~diener; ~pfennig *m* = ~geld; ~reich *n* царство Божје (и. небесно); ~sohn *m* син Божји; ~tisch *m* часна трпеза *f*; zum ~tisch gehen причестити се -шћивати се; ~urteil *n* Божији суд *m*, мазија *f*; ~verächter(in *f*) *m* презирач(ица) Бога; ~verachtung *f* презирање (и. непоштовање) *p.* Бога; ~verehrer *m* Божји покло-ник; ~verehrung *f* богоштовање *p.*, поштовање *p.* Бога; ~vergessen *a* безбожан; ~vergessenheit *f* безбожност; ~welt *f* свет, овај свет; ~wort *n* Божја реч *f*; Свето писмо.

Go'ttfried {гѳ.гѳрѳт} *m* 8a 1. Готфрид, Богомир. 2. *iro.* кратак капут од чупавог ткива.

Go'tt..., *go'tt...*: *Ägefällig a* богоугодан; *Ägelassen a* *Bog* предан; *Ägesandt a* од Бога послан; *Ägeweiht a* *Bog* посвећен; *Ägleich a* с Богом сличан.

Go'tthard {гѳ.гѳхѳрт} *m* 8a Готхарт; *☉* der Sankt ~ Свети Готхарт; ~bahn *f* железница Светога Готхарта.

Go'ttheit {гѳ.гѳхѳт} {срвн.} *f* 3b божанство *p.*

Göt'tin {гѳ.тѳн} *f* 3с = Gott 2 богиња.

göttlich {гѳ.гѳлѳх} *a* (dv.) 1. божанствен(о), божански; das Göttliche божанско, божанствено. 2. *fig.* = gottvoll *b.* [жанственост.]

Göttlichkeit {гѳ.гѳлѳхѳт} *f* 3b божанство *p.*, бо-

Go'ttlieb {гѳ.гѳлѳп} *m* 8a Готлиб, Богољуб.

Go'tt..., *go'tt...*: *Älob* {гѳ.гѳл} хвала *Bog*у!; *Älos a:* а) безбожан; безбожнички; грешан; безочан; *b*) обестан; неваљао; ~lose(r) *s:* а) безбожник, -ца; Sie ~loser! баш сте нева-

љали! pho!; b) *co. fam.* Stück für den ~losen стидак *m*; ~losigkeit *f* безбожност, безбожничество *n*, безбоштво *n*, злочестост, грешност: ~mensch *m* Богочовек; ~nah *a* Бору близак; ~seilbei'uns *m fam.* куси, ђаво; ~selig *a* блажен, побожан; благочестив; ~seliges Leben богоугодан живот; ~seliger Mensch светац; mein ~seliger Vater мој покојни отац; ~seligkeit *f* побожност.

go'tts... {rōtс-}; ~erbä'rmlich *a*, ~jämmerlich *a* јадан, убог, жалостан, кукаван.

Go'tt..., go'tt...; ~vater *m* Бог Отац; ~verflucht *a* од Бога проклет; ~vergessen *a* = ~los; ~vergessenheit *f* = ~losigkeit; ~verlassen *a* од Бога остављен (и. напуштен), проклет; ~vertrauen *n* поуздање у Бога; ~voll *a* (dv.): а) божански; б) божанствен(о), изврстан.

Götz {rōц-} *m* 8с Гец; ~von Berlichingen mit der eisernen Hand Гец од Берлихинга са гвозденом руком.

Götze {rōц-} [срвн.]: *Gott и. (ge)goss(enes Bild) *m* 3а лажни бог; кумир, идол (и *fig.*).

Götzen... {rōц-н-}: ~altar *m* незнабожачки олтар, жртвеник; ~anbeter(in) *f* *m* = ~diener(in); ~bild *n* идол *m*, кумир *m*, пагода *f*; ~diener(in) *f* *m* идолопоклоник, -ца, незнабожац, -шкиња; ~dienerisch *a* идолопоклонички, незнабожачки; ~dienst *m* идолопоклонство *n*; ~opfer *n* незнабожачка жртва *f*; ~opfer darbringen принети на жртву; ~priester(in) *f* *m* незнабожачки -а свештеник, -ца; жрец; ~tempel *m* идолопоклонички (и. незнабожачки) храм, пагода *f*. [dienst.]

Götzentum {rōц-нт-ум} *n* 2а б. *pl.* = Götzen-]

Gourma'nt {гурма-} [фр.] *m* бi 1. изелица, жде-роња, прождрљивац, халапљивац, *fam.* на-бигузица. 2. * = Gourmet.

Gourme't {гурме} [фр.] *m* бi сладокусац.

Gouverna'nte {гувернант-} [фр.] *f* 3б гувернан-та, домаћа учитељица, васпитачица.

Gouverna'nten... {~ант-н-}: ~posten *m*, ~stel- lung *f* место *n* за васпитачицу.

Gouverneme'nt {гувернма-} [фр.] *n* бi 1. гу-бернија *f*, бановина *f*. 2. влада *f*. [васпитач.]

Gouverneu'r {гувернор-} *m* бан, гувернер;]

Gouverneu'r... {~ор-}: ~posten *m*, ~stellung *f* гувернерско (и. банско) место *n*, гувернерски (и. бански) положај *m*.

Grab {rpan} [свн.]: *graben] *n* 2а гроб *m*, рака *f*, гробница *f*, костурница *f*; das Heilige ~ Свети гроб; j-n zu ~e geleiten отпатити кога до гроба; e-n Toten zu ~e tragen одне-ти мртваца у гроб; сахранити кога; *fig.* treu bis ins ~ верандо гроба; über das ~ hin- aus с оне стране гроба, иза гроба; sein ~ in den Wellen finden наћи смрт у таласима; den Karneval zu ~e tragen сахранити карне-вал; die Anarchie ist das ~ der Freiheit анар-хија је гроб слободe; aussehen, als ob man schon im ~e gelegen hätte изгледа као да је из гроба устао; *fig.* er steht schon mit einem Fuße im ~ он је већ једном ногом у гробу.

Gra'b... {rpan-} [graben] в. Grabmeißel; ~beine *n pl.* норе *f pl.* за копање.

gra'bbein {rāb'bein} [свн.] *intr.* (h) 15f ша-

шољити, пипкати, голицати; драпати.

Gra'b... {rpan-}: ~biene *f* = Erdbiene.

Grä'bchen {rēnх-н} *n* 2l 1. (*dim.* од Grab) гробак *m*, гробић *m*, рачица *f*. 2. *dim.* од Graben ровић *m*, јендечић *m*.

Gra'b...: ~denkmal *n* надгробни споменик *m*; ~einfassung *f* опток *m* гроба; ~eisen *n* ашов *m*. [ашовом.]

Gra'be... {rāb-}: ~land *n* земља *f* обрадљива]

Gra'ben¹ {rāb'н} [свн.] *m* 2j 1. ров, преров, ровине *f pl.*, прокоп, опкоп, шанац, јарак; јендек; *fam.* *fig.* er ist noch nicht über den Graben он још није ван опасности.

gra'ben² {~} [свн.] 1 копати, продубљивати, дуптити; nach Erz ~ копање тражити руде; mit dem Meißel (и. Grabstichel) ~ (у)резати длетом, резаљком; nach Wasser ~ копањем тражити воду. II *tr.* 1. (ископати (Loch, Brunnen: јаму, бунар); в. Grube 1. 2. ⊕ (у)резати (и *fig.*). 3. зарити, забостити; j-m den Dolch ins Herz ~ зарити кому потајац (и. каму) у срце. 4. (ископати, ископати, вадити (Kohlen угаљ, Torf тресет). 5. закопа(ва)ти (et. in et. што у што). 6. den Acker (um) ~ прекопа(ва)ти њиву. III *sich* ~ 1. *sich müde* ~ уморити се копањем. 2. *sich in die Erde* ~ укопа(ва)ти се у земљу. 3. *fig.* урез(ив)ати се (ins Gedächtnis у памћење). IV Gra'ben *n* копање; резање, урезивање, копање, вађење, ископавање; копање, прекопавање.

Gra'ben... {rāb-н-}: ~arbeiter *m* × копач; ~böschung *f* × нагиб *m* рова, рововски нагиб; ~damm *m* рововски насип; ~füller *m* иго. пуњач ров(ов)а, рђав војник; ~sohle *f* × дно *n* рова; ~wehr *n* × рововска брана *f*, ~ziehen *n* повлачење (и. прављење) ровова (и.)

Grä'ber¹ {rēb'р} *plur.* од Grab. [шанчева.]

Grä'ber² {rēb'р} 1. *m* 2l, ~in {~ан} *f* 3с копач, -ица; гробар, -ка. 2. ⊕ ровци *m pl.* 3. = Grabscheit.

Grä'ber... {rēb'р-}: ~fund *m* гробни налаз, на-лазак предмета у гробу; ~geruch *m* гробни задах.

Gra'bes... {rāb'с-}; ~dunkel *n* гробна помр-чина *f*, помрчина као тесто; ~hügel *m* гроб-на хумка *f*; ~kirche *f* црква на Христовом гробу; ~nacht *f* = ~dunkel; ~rand *m* ивица *f* (и. руб) гроба; *fig.* am ~rande stehen ста-јати на ивици гроба; ~ruhe *f* гробна тиши-на; ~schweigen *n*, ~stille *f* мртва (и. гробна) тишина *f*; ~stimme *f* глас *m* као из гроба.

Gra'b...: ~gedanke *m* помисао на смрт (и. гроб); ~gelaute *n* погребна звона *n pl.*; ~gesang *m* погребна песма *f*; ~gewölbe *n* гробница *f*; костурница *f*; ~hügel *m* над-гробна хумка *f*, могила; ~inschrift *f* над-гробни натпис (и. запис) *m*; ~legung *f* по-лагање *n* у гроб, сахрана; ~lied *n* = ~ge- sang; ~mal *n* надгробни споменик *m*, ~meißel *m* ⊕ мало каменорезачко длето; ~monument *n* = ~mal; ~platte *f* надгробна плоча; ~rede *f* посмртни говор *m*, надгробно слово *n*; ~säule *f* надгробни стуб (споменик) *m*; ~schändung *f* оскврњење *n* гроба; ~schaufel *f* (вртарска) лопата; ~scheit *n* ашов *m*; ~

grana'te {гранатъ} [лат.] f3b 1. = Granat. 2.

☼ = Granatapfel. 1. X [нвн. 16 в.; *шп] граната. {граната; ~werler *m* бацач граната.} **Gra'na'ten...** {гранат'н-}: ~hagel *m* пљусак од / **Gra'na't...**, **grana't...**: ~farbig *a* нарове боје, боје нара; ~feuer *n* X пуцање гранатама; ~kugel *f* X граната; ~schnur *f* огрлица (и. ниска) од граната; ~splitter *m* X парче распруте гранате; ~stein *m*: а) гранат; б) камен (и. стена *f*) с гранатима; ~wurf *m* гранатни хитац. [крупан песак.] **Grand** {грант} [свн.] *m* 2g б. *pl.* ситан шљунак, / **Gra'nde** {гр'анд'} [шп.] *m* 3a (шпански) великаш, гранд (шпански племић); ~würde *f* достојанство *n* гранда. **Grande'zza** {гр'андеца} *f* 6i б. *pl.* 1. = Grandenwürde. 2. *fig.* достојанственост. **gra'ndlich** {гранд'хт}, **gra'ndig** {гранд'х} *a* 1. песковит, шљунковит, шљункаст. 2. *jн. fig.* намргођен, натмурен. [ман.] **grandio's** {гр'анди'ос} [ит.] *a* грандиозан, огро- **Grani't** {гранит} [срвн.; *ит.] *m* 2g *min.* гранит. **Grani't...**, **grani't...** {гранит-}: ~ähnlich *a* гранитаст, налик на гранит, сличан граниту; ~artig *a* гранитаст; ~en {гранит'н} *a* гранитан, од гранита; ~felsen *m* гранитна стена *f*; ~haltig *a* што има у себи гранита, гранитан; ~ig {гранит'х}, ~tisch {гранит'ш} *a* = granitartig; ~papier *n* испрскана хартија *f*; ~pfeiler *m* гранитни стуб; ~sand *m* гранитни песак. **Gra'ne** {гр'ан'} [свн.] *f* 3b 1. ☼ ос, *pl.* ~п осје *n* coll. 2. а) чекиња; брк *m* (код мачке); б) четина, иглица. **Gra'nnen...**, **gra'nnen...** {гр'ан'н-}: ~artig *a* осјаст, сличан осју; ~los *a* ☼ без осја; ~weizen *m* ☼ осјача *f*. **gra'nnig** {гр'ан'х} [Granne] *a* ☼ са осјем. **Granulation...** {гранула'цис-}: ~bildung *f* зрњење *n*, образовање *n* зрнаца. **granulie'ren** {лири'н} [лат.] *I* *tr.* 15g зрнити, правити зрн(ц)а, претварати у зрнца. II *intr.* (h) замлаћивати се (рана). III **Granulie'ren** *n* зрњење; замлаћивање. **Granulie'r...** {лири-}: ~maschine *f* ☼ машина (и. stroj *m*) за зрњење. **Gra'pen** {грап'н} [свн.] *m* 2l (гвозден) лонац. **Gra'phik** {граф'хк} [грч.] *f* 3b б. *pl.* графика, вештина писања (и. цртања). **gra'phisch** {граф'ш} *a*, *adv.* графички; ~e Darstellung графичко претстављање *n*. **Graphi't** {графит} [грч.] *m* 2g *min.* графит. **Graphi't...**, **graphi't...** {графит-}: ~haltig *a* што садржи у себи графита, графитан; ~stift *m* графитна писаљка *f*; ~tiegel *m* графитни лонац. [графолог.] **Grapholog** {графолог}, ~e {~лог'} [грч.] *m* 3a / **Graphologie** {~лог'и} *f* 6f графологија. **Graphopho'n** {~фон} [грч.] *n* 2g' графофон *m*. **gra'ppen** {гр'ап'н} = graspen. **gra'ppen** {гр'ап'сн} *fat. intr.* (h) 15e I 1. зграбити, шчепати, дрпати. 2. здипити, украсти. II **Gra'psen** *n* шчепаване, шпапљаване; дрпање; здипљаване, крађа *f*. **Gras** {гр'ас} [свн.] *n* 2b 1. трава *f*; *fig.* в. beißen I 1; wo er hinschlägt, da wächst kein ~ (mehr) где он удари, ту му више мелем не треба;

wir wollen ~ darüber wachsen lassen труднемо се да то предамо забораву; darüber ist längst ~ gewachsen то је одавно било на прошло; er hört das ~ wachsen он чује како трава расте. 2. ☼ Gräser {гр'ез'р} *pl.* траве *f* *pl.*, граминее.

Gra's..., **gra's...** {грае-}: ~affe *m* жутокљунац; ~ähnlich *a* траваст, као трава; ~ähre *f* клас траве; ~anger *m* рудина *f*, утрина *f*, ледина *f*; ~art *f* врста траве; ~artig *a* = ~ähnlich; ~bank *f* клупа од бусена; ~bewachsen *a* травом обрастао, траван; ~blume *f* 3b ☼ каранфил *m*; ~blüte *f* = ~ähre; ~boden *m* травник, земљиште обрастло травом; ~butter *f* травни (и. мајски) маслац (*opp.* Strohbutten). **Grä'schen** {гр'ес'хн} *n* 2l (*dim.* од Gras) травка *f*, травчица *f*.

Gra'sdecke *f* травни покривач.

gra'sen {граз'н} [свн.; *Gras] 15e I *intr.* (h) 1. пасти (траву). 2. косити (траву). 3. *fig.* auf eines anderen Wiese ~ зајилазити -ћи у туђ хатар. II **Grasen** *n*, **Gra'sung** *f* пашење траве, кошење траве.

grä'sen {гр'ез'н} *tr.* травом (у)гојити, травити. **Gra'ser** {граз'р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c, **Grä'ser** {гр'ез'р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c 1. косач, -ица. 2. *prov.* који стоку храни травом.

Gräse'rei {гр'ез'р'е} *f* 3b 1. кошење *n* (траве). 2. право *n* кошења. 3. ливада. 4. траве *f* *pl.* **Grä'ser|kenntnis** *f* познавање *n* трава.

Gra's..., **gra's...**: ~farbe *f* боја траве; ~fleck *m* а) травом обрастло место *n*; б) мрља *f* од траве; ~fressend *a* травојед, травождер; ~fresser *m* травојед, травождер; ~frosch *m* ☼ зелена жаба *f*; ~futter *n* сточна пића *f* од траве; ~fütterung *f* храњење *n* стоке на пашу (*opp.* Stallfütterung); ~garten *m* а) ограђена ливада *f*, ограђен травник (и. травњак); б) воћњак засејан травом; ~grün *a* зелен као трава; ~halm *m* травка *f*, струк траве; ~hecht *m* а) сува штука; б) *fat. fig.* сарага, штука; ~hof *m* травно двориште *n*; ~hopser *m*, ~hüpfer *m* ☼ *prov.* скакавац; ~licht {граз'хт} = ~ähnlich; ~ig {гр'аз'х} *a* [свн.]: а) траван, обрастао травом; б) = ~ähnlich; ~land *n* 2a ливада *f*, пашњак *m*.

Grä'slein {гр'есл'н} *n* 2l = Gräschen.

Gra's...: ~leinen *n* ☼ кантонски батист *m*; ~mäher *m* косач, косач; ~mäh|maschine *f* косачица, машина за кошење (траве); ~mücke *f* ☼ грмуша; ~narbe *f* травни покривач; ~pferd *n* а) на пашу истерани коњ *m*; б) *prov.* скакавац *m*; ~platz *m* рудина *f*, ледина *f*; ~reich *a* граван, богат травом (и. пашом).

graß {гр'ас} [свн.] *a* грозан, страховит, страхован, страхан, ужасан. [страхота.]

Gra'Bheit {~х'а'т} *f* 3b грозота, грозovitost, / **grassie'ren** {гр'асир'н} [лат.] *intr.* (h) 15g хватати маха, владати, беснети.

grä'Blich {гр'есл'х} [нвн.; *graß] *a* (*dv.*) гроз[ан] (-но); страховит (-о), страш[ан] (-но), ужасан (-но), грд[ан] (-но).

Grä'Blichkeit {~л'и'ч'т} *f* грозота, страхоба, страховитост, ужас *m*.

Gra's...: ~schneider *m* = ~mäher; ~specht *m*

мала жуња *f*; ~*sperling* *m* = ~*mücke*; ~*stopfel* *m* кошевина *f*, стрѣпка на ливади; ~*steppe* *f* савана, степа обрасла високом травом; ~*stück* *n* = ~*platz*; ~*teufel* *m* *fat.* aussehen wie ein ~*teufel* бити сав упрскан; ~*ung* {*grázun*} *f* 3b в. *grasen* II; ~*wachsen* *n* растење траве; ~*weide* *f* паша, пашњак *m*; ~*wachs* *m* = ~*wachsen*.

Grat {*grat*; *hom.* *Grad*} [срвн.] *m* 2g 1. ивица *f*, гребен *m*, било *n*, рт. 2. шав (у ливу). 3. ☉ = Rückgrat. 4. слеме *n*.

Grat|bogen *m* ☿ гребенски лук.

Grä'te {*grē't*} [нвн.; **Grat*] *f* 3b драча, рибаља кост, длака *f*; *fig.* er hat eine ~ darin gefunden наишао је на препреке; dieser Mensch hängt fast nur noch in den ~n zusammen овај је човек само кост и кожа.

Grä'ten..., **grä'ten...** {*grē'ten*-}: 2artig а драчист, као рибаља кост; ~*fische* *m* *pl.* ☿ плуцкавице *f* *pl.*, длакавице *f* *pl.*, рибе са ситним костима; 2los а без драча, без костију; 2reich а пун костију.

Grä't|hobel *m* струг за угласто изрезивање.

Gratia {*grac|al*} [лат.] *n* 2g¹ (*pl.* и ~*ien*{~*en*}), ~е {~} *f* ☿ дар *m* у знак признања; напојница *f*. [chen] (о)читати молитву захвалницу.

Grä'tias {*grac|as*} [лат.] *n* *inv.*: das ~ *spre-*

Gratifikation {*gratifikation*} [лат.] *f* 3b гра-

тификација, додатак *m*. [костима, костљив.]

grätig {*grē'tix*} а драчав, длакав, с многим]

grätis {*grāt|is*} [лат.] *adv.* бесплатно.

Grä'tis... {*grāt|is*-}: ~*beilage* *f* бесплатан до-

датак *m*.

Grätling {*grē'tlin*} *m* 2g¹ плуцкавица *f*, дла-

кавица *f*, рибица са много кошчица.

Grä'tsche {*grē'č*} *f* 3h = Grätschstellung.

grä'tschen {*grē'čn*} I *intr.* (h) 15e *gym.* ићи

раскреченим ногама; (рас)кречити се. II

Grä'tschen *n* кречење. [ногама.]

Grä'tsch|stellung *f* положај *m* са раскреченим]

Grä't...: ~*sparren* *m* гребенска греда *f*; ~*tier* *n*

☿ дивокоса *f*. [честиталац *m*.]

Gratula'nt {*gratulant*} [лат.] *m* 3a честитац,]

Gratula'tio {~*la'c|io*} [лат.] *f* 3b = Glück-

wunsch.

Gratula'tio'ns... {~*nc*-}: ~*besuch* *m* посета *f* ра-

ди честитања; ~*schreiben* *n* (писмена) че-

ститка *f*.

gratulie'ren {~*lir|en*} [лат.] *intr.* (h) 15g j-m

zu et. (*dat.*) ~ честитати кому што (и због

чега); ich gratuliere честитам, примите моје

честитање.

grau {*grā*} [свн.] I а 1. сив; сив; сед; et. ~

сивкаст; ~е *Haare* bekommen (о)седети; *fig.*

sich über (и. um) et. (*acc.*) ~е *Haare* wachsen

lassen узнемирати се због чега; муку мучи-

ти с чиме; ~ werden (о)седети; (о)сивети;

натуштити се (небо); im Dienst ~ werden о-

седети у служби; *pict.* ~ in ~ malen сликати

у сивој боји; *fat.* ~е Schwester сива сестра

(калуђерица у сивом оделу). 2. (*opp.* lebens-

frisch) безбојан, сур; магловит; једнолик;

натуштен; ~ ist alle Theorie сура и хладна

је свака теорија. 3. изгледео, дугогодишњи,

fig. ☿ стар, стародреван; vor ~en Jahren

давно и давно. II **Grau(e)** {~(e)} *n* 9l сиво; ins ~ Graue spielen преливати се (и. прелазити)

у сиво; das Graue des Morgens зора. III

Grau'e(r) {~(r)} *s* 9t 1. сед*и*, -а, оседел*и*, -а.

2. der Graue (*dim.* das Grauchen) сивац.

Grau'..., **grau'...** {*grā*-}: 2äugig а сивоок; ~bart

m а седа брада *f*; b) седобради; 2bärtig а

седобрад, седе (и. беле) браде; 2blau а сињ;

2bläulich а сивкаст, сињ.

Grau|bü'nden {*grābū'ndn*} *n* 8g ☉ Граубин-

ден *m* (кантон у Швајцарској).

Grau|bü'ndner {*grābū'ndnr*} I *m* 2l, ~in {~*in*}

f 3c Граубинђан*ин*, -ка. II а *inv.* граубин-

ђански.

grau|bün'dnerisch {~*ish*} а граубинђански.

Grau'chen {*grā'ch|n*} *n* 2l в. *grau* III 2; магаре(нце).

grau'eln {*grā'eln*}: sich ~ 15f = sich graulen.

grau'en {*grā'en*} [свн.; **grau*] I *intr.* (h) 15a 1.

о-, по|седети, седети, *fig.* остарети. 2. а) сви-

тати (се), свањивати (се); der Tag (и. der

Morgen, der Himmel, и *imp.* es) graut свиће,

свањива се. II *tr.* (о)сивити, направити си-

вим. III **Grau'en** *n* свитање; beim Grauen des

Tages у зору, у расвит.

grau'en {~} [свн. (свн.); **Graus*] I 15a *intr.*

(h) и sich ~ грозити се, згражати се, жежи-

ти се; es graut mir (☿ mich) vor et. (*dat.*)

и. mir graut vor et. хвата ме гроза (и. јежа) од

чега; грозим се од чега; es graut mir, wenn...

спопада ме јежа када...; ich graue mich, es zu

tun грозим се да (то) (у)чиним. II **Grau'en** *n*

грожење, јежа *f*, гроза *f*, згражање, ужас *m*;

es wandelte ihn ein Grauen an спопада га

гроза (и. ужас).

grau'en... {*grā'en*-}: ~*erregend* а језовит, гро-

зовит, грозан, ужасан; ~haft {*grā'en|x|aft*} а

= ~*erregend*; ~voll а грозан, грозовит, језо-

вит, ужасан.

Grau'..., **grau'...**: ~*erle* *f* ☿ бела јова; 2farbig а

сив(е боје); 2gelb а сивожут; 2grün а сиво-

зелен; 2haarig а седе косе, седе длаке; ~

kehlchen *n* ☿ грмушица *f*; ~kopf *m* седа гла-

ва *f*, седоглави.

grau'erlich {*grā'erl|x*} а = grauenhaft.

grau'len {*grā'len*} 15a: sich ~ и *imp.* = grauen.

grau'lich {*grā'l|x*} [grauen²] а а) = grauen-

erregend; б) страшљив, плашљив; ich bin ~

бојим се, страх ме је.

grau'lich {~}, **gräu'lich** {*grā'ul|x*} [grau] а сив-

каст, суркаст, просед; *fig.* натуштен, су-

моран.

gräu'lich|weiß а сивкастобео, суркастобео.

Grau'..., **grau'...**: ~*lila* а сивољубичаст; ~*meise*

f ☿ сива сеница.

Grau'pe {*grā'pe*} [нвн. 15 в., *слов.] *f* 3b 1. ољу-

штен јечам *m*, прекрупа. 2. *fat.* ~*n* = Grau-

peln I. 3. ☿ а) руда у комаћу; б) зрнаста ру-

да. 4. *fat.* *fig.* *prov.* буба у глави.

Grau'peln {*grā'peln*} *f* *pl. inv.* циган(чи)и *m* *pl.*,

ситан град *m*, суградица *f*, крупа *f*.

grau'peln {~} I *imp.* (h) 15f es graupelt падају

циганчићи, пада крупа. II **Grau'peln** *n* пада-

ње циганчића (и. ситног града).

Grau'pel|wetter *n* = Graupeln II.

Grau'pen...: ~hagel *m* = Graupeln¹; ~mühle *f*

воденица за љушћење јечма; ~s(ch)eim *m* каша *f* од ољуштена јечма; ~suppe *f* јуха (и супа) са ољуштеним јечмом. [наст.]
grau'picht {грѡпѡхт}, **grau'pig** {грѡпѡх} *a* зр-
grau'pner {грѡппѡр} *m* 2l сопственик воденице за љушћење јечма.
Graus' {грѡс} [срвн.: Grief, Grus] *m* 2h б. *pl.* прашина *f*, здробљен *f*, рушевине *f pl.*, развалине *f pl.*
Graus' {~} [срвн.] *l m* 2h б. *pl.* гроза *f*, грожење *n*, ужас(авање *n*) *m*, јежа *f*, запрепашћење; грозота, страхоба. **II** **graus** *a* грозан, грозовит, ужасан.
Grau'sal {грѡсѡл} *n* 2g грозота *f*, грдоба *f*.
grau'sam {грѡсѡм} [срвн. *grauen²] *l a* (dv.) 1. грозан (-но), грозовит(о), свиреп(о). 2. нечовечан (-но), немилосрдан (-но), дивљи. 3. *fat.* = greulich 2. **II** **grau'same(r)** *s 9l* грозни, -а, свирепи, -а, дивљак, -иња, звер.
Grau'samkeit {~кѡт} *f* 3b грозота, свирепост, зверство *n*, дивљаштво *n*.
Grau'..., **grau'...** 2scheckig *a* са сурим (и сивим) пегамма; ~schimmel *m* а) чилаш; б) сивац (магарац).
grau'selig {грѡсѡлѡх} *a* = gruselig. [жити се.]
grau'seln {грѡсѡлн} *intr.* (h), *imp.*, *sich* ~ je-
grau'sen {грѡсѡн} *l intr.*, *imp.* 15e = grauen²; *ich* grause, боље: *nur* graust и *es* graust *mir* јежа (и. гроза) ме хвата. **II** ~d *p. pr.* и *a* = grausig. **III** **Grausen** *n* = Graus² *l*.
grau'sen/erregend, **grau'senhaf** {грѡсѡнхѡфт},
grau'serlich {грѡсѡрлѡх}, **grau'sig** {грѡсѡѡх} *a* = grausig.
grau'slich {грѡсѡлѡх} *a* = gruselig.
Grau'specht *m* жуна сива *f*.
Grauß {грѡс} *m* 2g б. *pl.* = Graus¹.
Grau..., **grau...** ~tier *n fat.* сивац *m*, магарец *m*; ~wacke *f geot.* граувака; ~werden *n* сеђење; ~werk *n* = Föh. [резац, печаторезац.]
Graveu'r {грѡвоѡр} [фр.] *m* 2g гравер, метало-
Gravie'r... {гравѡр-} ~anstalt *f* завод *m* за резбарство у металу.
gravie'ren' {гравѡрѡн} [фр.; *н. graben] *l tr.* 15g
 ⊕ (у)резати, гравирати. **II** **Gravie'ren** *n* = Gravierung.
gravie'ren' {~} [лат.] 15g *s 1* j-n ~ теретити кога; ~de Umstände отежавне околности, околности које терете.
Gravie'r... ~hammer *m* граверски (и. резачки) чекић; ~kunst *f* резачка (и. граверска) уметност (и. вештина); ~nadel *f* резаљка *f*, граверска игла *f*.
Gravie'ring {гравѡрун} *f* 3b 1. [gravieren¹] урезивање *n*, резање *n*, гравирање. 2. [gravieren²] терећење, отежавање кривице. [вис.]
Gra'vis {гравѡс} [лат.] *m inv. gr.* акценат гра-
Gravität {гравѡтет} [лат.] *f* 3b озбиљност, достојанственост, важност. [ција, тежа.]
Gravitation {~тацѡн} [лат.] *f* 3b — гравита-
Gravitation's... {~ѡнс-} ~gesetz *n* закон *m* гравитације; ~kraft *f* гравитациона сила.
gravität'sch {гравѡтетѡш} [лат.] *a* озбиљан, достојанствен, свечан. [жити, гравитирати.]
gravitie'ren {~тирѡн} [лат.] *intr.* (h) 15g — те-
Gra'zie {грѡциѡ} [лат.] *f* 3b 1. *myth.* die ~n Гра-

ције *f pl.* 2. = Anmut. [стан, љубак, мио,]
graziō's {грациѡс} [фр.] *a* грациозан, драже-
gräzisie'ren {грецизирѡн} *tr.* 15g (по)грчитити.
Gräzi'smus {грецизмус} *m* 6g грецизам, јелинизам. [ска] особина.
Gräzität {грецитет} *f* 3b б. *pl.* грчка (и. јелин-
Grego'r(ius) {грегорѡйс} *8a* (8с) Гргур, Грегор.
gregoria'nisch {~горѡниш} *a* грегоријански.
Greif' {грѡф} [свн. *гр.] *m* 2g и 3a 1. а) *myth.* животиња *f* пола лав а пола орао (глава и крила); б) хипогриф (крилат коњ); с) врста ордена. 2. кондор.
Greif' {~} *m* 2g б. *pl.* 1. држак, ручица *f*, дршка *f*. 2. *m* (заповедни начин од greifen): држ! 1. а) љут пас; б) жандар. 2. кљун (брода). [fig.]
greif'bar {грѡфбар} *a* ухватљив, опипљив (и)
Greif'barkeit {~кѡт} *f* 3b ухватљивост, опипљивост.
greif'en {грѡфѡн} [свн.] 13t *l tr.* 1. — eingreifen *l*. 2. ⊕ e-e Saite auf e-m Instrumente ~ додирнути (и. ударити (у)) жицу (и. струну), за-свирати; e-e falsche Saite ~, *intr.* falsch ~: а) погрешно ударити у жицу, б) *fig.* преварити се. 3. *fig.* et. mit Händen ~ опипати што рукама; *man kann es mit Händen ~* то је опипљива ствар; *die Zahl ist zu hoch gegriffen* засебло се бројем у немогуће; *цифра прелази стварност*; *die Nachricht ist aus der Luft gegriffen* вест је из прстију исисана (и. измишљена). 4. *fig.* Platz ~ учврстити се, ухватити корена; *immer mehr Platz ~* све више узимати маха, све се виши ширити. **II** *intr.* (h) 1. машити се, при-, дохватити се, латити се; *fig. zu weit ~* отићи далеко, претерати. 2. ⊕ хватати, захваћити, -ати. 3. са *prp.*: *das greiff an den Beutel* то засеца у кесу; *fig. j-m an die Ehre ~* ударити на чију част; *an den Hut ~* машити се за шешир; *an den Puls ~* пипати било (и. пулс); *sich an die Stirn ~*; ухватити се за чело, лупити се по челу; *recht aus dem Leben gegriffen* узето из живота, (на)сликано из природе; *in j-s Beutel ~* посегнути (руком) у туђ џеп; *j-m in die Haare ~* дочепати кога за косу; *den Pferden in die Zügel ~* ухватити коње за узде; *fig. in s-n eigenen Busen ~* метнути руку на срце; *fig. in j-s Recht ~* задирати (и. заћи, заилазити, засецати) у чије право; *nach et. (dat.) ~* машити се за што, латити се чега, дохватити се чега, докопати што; *über et. (acc.) ~* прострети се -ирати се преко чега; *um sich ~* руком машити се око себе; *fig. ширити се, узети -имати маха*; *die Epidemie greift immer mehr um sich* зараза све више хвата маха, зараза се шири све даље; *j-m unter das Kinn ~* узети кога за браду; *v. Arm 1*; *zu et. (dat.) ~* латити се чега; *zum Äußersten ~* латити се крајњих мера; *zu e-m Mittel ~* латити се ког средства; *zum Schwerte ~* латити се мача, извући мач; *zu den Waffen ~* латити се -ћати се оружја. **III** *sich ~ rec.* хватати се, хватати један другог. **IV** **Greif'** *n* 1. (до)хватање, прихват(ање *n*) *m*,

машање, лаћање, докопавање. 2. слепи миш *m* (дечја игра).

Greif'er {грѣѣр} *m* 2l 1. и ~ин {~ѣн} хвата-
чица. 2. *por.* полицајац. 3. ✱ хватало *n*.

Greif'... {greifen}: ~fuß *m* нога *f* хваталица, но-
га за (при)хватање; ~geier *m* ✱ кондор;
~holz *n* дрво на дршку (и на дршци). [lich.]

greif'lich {грѣѣлѣх} *a* = greifbar и handgreif-

Greif'...: ~klaue *f* канца (код грабљивица);
~schwanz *m* реп за прихватање; ~versteck-
(spiel) *n* жмурке (дечја игра).

greif'en [свн.] *I intr.* (h) 15a 1. цмољити, пи-
ждрити. II **Greif'en** *n* цмољење, пиждрење.

Greif'ner {грѣѣнр} *m* 2l цмољавац, плачљивко,
плачљивац; Eberhard der ~ Еберхарт Плач-
љивац.

Greis' {грѣѣс} [(срвн.) свн.] *m* 2h старац, ста-

greis- [свн.] *a* сед; бео; стар, остарео; *fig.*
greises Alter = Greisenalter. [(п)остарети.]

grei'sen {грѣѣзн} [Greis] *intr.* (h) (о)седети; *I*

Greis'en..., **grei'sen...** {грѣѣзн}: ~alter *n* оста-

релост *f*, старост *f*, старачко доба; ~haft

{грѣѣзнхѣфт} *a* старачки; ~haftigkeit {~х-

ѣфт} *f* 3b старост, стараштво *n*, остарелост;

~krankheit *f* старачка болест; ~tum {грѣѣзн-

ѣтум} *n* стараштво, старачко доба.

Grei'sin {грѣѣзин} *f* 3с старица; бака.

Grei'sler {грѣѣслр} *m* 2l аус. — Krämer.

grell {грѣл} [свн.] *a* 1. продиран, пискав, о-

штар; ~e Stimme пискав глас. 2. блистав,

жив(ахан); блештав; ~e Augen живе и. све-

тле очи; ~e Farben дречење боје; ~es Feuer

блештава ватра; ~es Sicht блештава све-

тлост; ~e Umrisse оштар оцрт; ~ gegen et.

(acc.) abstechen јако одударати од чега.

grei'llfarbig *a* дречење боје.

Grei'llheit {грѣлхѣт} *f* 3b продираност, пи-

скавост, оштрина; жив(ахан)ост (погледа);

блештавост; *fig.* претераност.

Grenadie'r {гренадир} [фр. „бацач (ручних)

граната“] *m* 2g¹ ✱ гренадир (и. гранадир).

Grenadie'r... {~пр-} ✱ ~bataillon *n* гренадир-

ски батаљон *m*; ~mütze *f* гренадирска капа;

~regiment *n* гренадирски пук *m*.

Gre'ndel {грѣндл} *m* 2l 1. реза *f*; преворница,

мандало *n*. 2. ✱ гредель.

Gre'nz... {грѣнц-}: ~aufseher *m*, ~aufsichtsbe-

amte(r) *m* погранични чиновник, цариник;

~bach *m* погранични поток; ~bahn|hof *m*

погранична станица *f*; ~befestigung *f* утвр-

ђивање *n* границе; ~berichtigung *f* исправља-

ње *n* границе; ~besichtigung *f* обилажење *n*

границе; ~bevölkerung *f* погранично ста-

новништво *n*; ~bewohner *m* граничар, кра-

јишник; ~bezirk *m* погранични срез *m*; гра-

ница *f*; ~dorf *n* погранично село.

Gre'nze {грѣнц-} [свн.; *пољ.] *f* 3b 1. граница

(и /), међа; крај(ња тачка) *f* *m*, ивица, окра-

јак *m*; an der ~ на граници; die ~ überschreiten

и. über die ~ gehen прѣћи-лазити границу.

2. *fig.* die ~n überschreiten прѣћи-лазити

границе; die ~n s-s Standes überschreiten и-

зићи из својих граница; e-r Sache (dat.) ~n

setzen поставити-лазити границе чему, огра-

ничити што; sein Ehrgeiz kennt keine ~n ње-

гово честољубље не зна за границе; alles hat
seine ~n све има својих граница, свему има
мере.

gren'zen {грѣнцн-} *I intr.* (h) 15e an et. (acc.)

и. mit et. (dat.) ~ граничити се чиме, доти-

цати се чега, допирати до чега, наслањати

се на што. 2. *fig.* das grenzt an Narrheit то

се граничи са лудошћу; das grenzt ans Wun-

derbare то се граничи с чудом; das grenzt

an Frechheit то се граничи већ са дрскошћу.

II *tr.* = begrenzen; abgrenzen.

Gre'nzen..., **gre'nzen...** {грѣнцн-}: ~los (adv.)

безгранич(ан(-но), бескрајан, неограничен,

неизмеран, огроман; разудан; ~losigkeit *f*

безграничност, бескрајност, неизмерност,

огромност; разуданост, необузданост.

Gre'nzer {грѣнцр} *m* 2l, ~ин {~ѣн} *f* 3с грани-

чар, -ка, крајишник, -анка.

Gre'nz...: ~festung *f* тврђава на граници, по-

гранично утврђење *n*; ~fluß *m* погранична ре-

ка *f*; ~furche *f* ✱ разор *m*; ~gebiet *n* (по)гра-

нична област *f*; ~gebirge *n* погранична пла-

нина *f*; ~gemeinschaft *f* заједница границе;

~gott *m* myth. бог границе, Термин; ~graben

m а) гранични јарак (и. ров); б) заједнички

јарак; ~hügel *m* гранична хумка *f*; ~jäger *m*

погранични (и. царински) стражар; ~kette

f, ~kordon *m* а) царинска гранична стража

f; б) ✱ кордон граничних трупа; ~land *n*

гранична земља *f*; ~linie *f* гранична линија;

fig. граница; ~mal *n* (колац) међаш *m*, гра-

нични знак *m*; ~mark *f* = ~land; ~mauer *f*

гранични зид *m*; ~nachbar *m* сусед, (по)ме-

ђаш; ~nachbarschaft *f* суседство *n*; ~ort *m*

погранично место *n*; ~pfahl *m* гранични стуб;

~posten *m* ✱ погранични стражар; ~punkt

m граничиште *n*, гранична тачка *f*; ~regu-

lierung *f* = ~berichtigung; ~säule *f* гранични

стуб *m*; ~scheide *f* = ~scheidung; ~scheider

m разграничавач; ~scheidung *f* одређивање

(и. постављање) *n* границе, синоређе *n*; ~

schutz *m* ✱ заштита (и. одбрана) *f* границе;

~sperrе *f* затварање *n* границе; ~stadt *f* по-

гранични град *m*, град *m* на граници; ~sta-

tion *f* ✱ (по)гранична станица; ~stein *m* (ка-

мен) међаш; гранични камен; ~streit(igkeit) *f*

m распра (и. свађа) *f* око границе; ~verkehr

m погранични саобраћај, промет у граничној

зони; ~vertrag *m* уговор о граници; ~wache

f погранична стража; ~wächter *m* погранич-

ни стражар, граничар; ~wehr *f* одбрана гра-

нице; ~wert *m* гранична вредност *f*; ~zaun

m гранични плот; ~zeichen *n* = ~mal; ~zoll

m царина *f* на граници; ~zoll|amt *n* погранич-

на царинарница *f*; ~zoll|behörde *f* погранич-

на царинска власт *f*. [тица *f*.]

Gre'tchen {грѣтхн} [dim. од Grete] *n* 8d Гре-*I*

Gre'te {грѣт-} [abr. од Margaretel] *f* 8d 1. Грета.

2. ✱ die faule ~ Лена Грета (нек. славан тон).

Gre'tel(ein) {грѣтел(ѣн)} [dim. од Grete] *n* 2l =

Gretchen.

Greu'el {грѣѣл} [свн.] *m* 2l 1. грозота *f*, стра-

хоба, страхота *f*, ужас. 2. грдило *n*, гну-

соба *f*; er ist mir ein ~ грозим га се, одвра-

Greu'el..., greu'el... {грѣл-}: ~bild *n*, ~gestalt *f* гнусоба *f*, страшило *n*; ~tag *m* грозан дан; ~tat *f* грозота, грозно дело *n*, зверство *n*; ~voll *a* грозан, страхан, страховит, гнусан, greu'elhalt {~халт} *a* = greulich. [одвратан.] greu'eln {грѣлн} = graulen.

greu'lich {грѣлѣх} [срвн.: *Greuel] *a* 1. = gräblich, grauenerregend. 2. грдан, огромн, претеран, прекомеран.

Grie'be {грѣбѣ} [свн.] *f* 3b чварац *m*.

Griebs {грѣбс} *m* 2h срце *n* (у воћа).

Grie'che {грѣхѣ} *m* 3a, Grie'chin {грѣхѣн} *f* 3c 1.

● Грк, -иња. 2. познавалац грчког језика, јелиниста.

Grie'chen..., grie'chen... {грѣхѣн-}. ~freund(in) *f* *m* пријатељ(ски) расположен према Грцима; ~freundlich *a* пријатељски расположен према Грцима; ~land *n* 8g ● Грчка *f*; ~tum {грѣхѣтум} *n* б. *pl.* јелинство; ~volk *n* грчки народ *m*.

grie'chisch {грѣхѣш} *a* 1. грчки; die ~e Sprache, das Griechische *9l*, Griechisch *inv.* грчки језик, грчки. 2. грчки, византиски. 3. ~es Feuer грчка ватра *f*.

grie'chisch...: ~katholisch *a* грчкатолички, унијатски; ~lateinisch *a* грчко-латински.

grie'nen {грѣнѣн} *intr.* (h) 15a *fat.* = grinsen.

Grie'sgram {грѣсграм} [срвн.] *m* 2g 1. наморство *n*, нерасположеност *f*, набуситост *f*. 2. гунђало, закерало *n*, цангризало *n*, гагрица, намрштено. [гризати. II *a* = griesgrämig.]

grie'sgramen {~н} *I intr.* (h) гунђати, цан-

grie'sgrämig *a*, grie'sgrämisch *a*, grie'sgrämlich *a*, цангризав, гунђав.

grie'sicht {грѣсѣхт}, grie'sig {грѣсѣх} *a* песковит, са песком; са песком у бубрезима и. бешици.

Grieß {грѣс} [свн.] *m* 2g 1. крупан песак, шљунак. 2. ● громуласт угаљ. 3. ♀ песак (у жучи и. у бубрезима, бешици). 4. криз, зрнасто брашно *n*.

Grie'ß... {грѣс-}: ~beschwerden *f pl.* ♀ болови *m pl.* од каменчића и. песка у жучи (и. бубрезима); ~brei *m* каша *f* од гриза; ~brot *n* хлеб *m* од гриза.

grie'ßelig {грѣсѣлѣх} *a* шљункаст.

Grie'ß..., grie'ß...: ~klöße {~кло.сѣ} *m pl.* 2p ваљущи од гриза; ~krank *a* оболео од каменчића (и. песка) у жучи (и. бубрезима, бешици); ~mehl *n* крупно брашно; ~stein *m* жучни (бубрежни) каменчић; ~suppe *f* јуха (и. чорба, супа) са гризом.

griff¹ {грѣф} *impf.* од greifen.

Griff² {~} [свн.; *greifen] *m* 2g 1. машање *n*, хватање *n*, (при)хват, захват, мах; e-n ~ пачет. (dat.) и. in et. (acc.) tun машини се (руком) за што, у што, посегнути (руком) за што, у што; mit dem ersten ~e in die Tasche првим машењем у џеп; e-n falschen ~ tun преварити се; *fig.* e-n guten ~ tun бити срећне руке. 2. ухват, хватање *n*, начин хватања, руковање *n*; ✕ пушчана радња *f*; es ist nicht schwer zu heben, wenn man den richtigen (Hande)~ heraus hat није тешко да се (по)дигне када се зна начин како се то ради; et. am (и. im) ~e haben бити вешт у чему,

знати му зачкољице; er hat es im ~e, wie der Bettelmann die Laus зна он то као поп оченаш. 3. ♣ ухват, начин додиривања жице; e-n falschen ~ tun погрешно ухватити (и. отсвирати); e-n sicheren ~ haben поуздано хватати тонове. 4. *fig.* ~e *pl.* ујдурме *f pl.*, смицалице *f pl.* 5. држак, држаље *n*, дршка *f*, држалица *f*, ручка, ручица *f*, ручје *n*; балчак; ♣ врат (на виолини); mit e-m ~e versehen наместити држак на, наглавити. 6. као мера: а) шака *f*, прегршт *f*; колико се захвати врховима прстију; б) ♣ руковѣт *f*, ручица *f*. 7. а) ♣ канџа *f*, б) запон (на предњем делу потковице).

Griff... {грѣф-}. ~brett *n* ручица *f*, врат *m* (на виолини), клавијатура *f* (на клавиру).

Griffel {грѣфѣл} [свн.] *m* 2l 1. антик. писаљка *f*; *fig.* перо *n*. 2. крижуља. 3. резаљка *f*. 4. ♣ стубић.

Griffel..., griffel... {грѣфѣл-}: ~förmig *a* облика писаљке; ~los *a* ♣ без стубића; ~spitze *f* врх *m* писаљке; ~tragend *a* ♣ са стубићем.

Griffe... {грѣфѣ-}: ~machen *n*, por. ~klopfen *n* ✕ руковање оружјем.

griff...: ~fest *a* чврсто усађен (нож).

grifförmig (или растављено griff-förmig) *a* облика дршка (и. ручице).

Griff...: ~loch *n* рупа *f* на флаути за хватање.

Grille {грѣлѣ} [свн.; *grell] *f* 3b 1. а) попат *m*, попат *m*, цврчак *m*, зрикавац *m*, шурак *m*, б) каткад = Heuschrecke. 2. [нвн.] *fig.* лутка; буба, мушица; ~fangen и. sich mit ~n plagen имати бубе (и. лутке) у глави.

Grillen..., grillen... {грѣлѣн-} [Grille-]: ~fänger(in) *f* *m* настран, -а човек, жена; човек, жена кој|и, -а има бубе у глави; сањалица; ~fängerei {~фѣнѣра} *f* 3b имање *n* буба у глави, бављење *n* црним мислима, сањарије *f pl.*; ~fängerisch {~иш} *a* склон бубама у глави, са црним мислима, сањалички; ~haft {грѣлѣнхафт} *a* ђудљив, настран; ~haftigkeit *f* ђудљивост, настраност; ~krank *a* болестан од настраности, хипохондричан; ~krankheit *f* болест настраности, хипохондричност.

Grima'sse {грѣмѣсѣ} [нвн. 1700.; фр.; *свн.] *f* 3b гримаса, кривљење *n*, кежење *n*, кривљење лица; ~n machen (и. schneiden) правити гримасе, кривити лице.

Grima'ssen... {~асѣн-}. ~macher(in) *m*, ~schneider(in) *f* *m* кој|и -а криви лице.

grimm¹ {грѣм} [свн.] *I a* упор. grimmig; разјарен, јаростан, љут, бесан, горопадан.

Grimm² {~} [срвн.; *grimm] *m* 2g б. *pl.* јарост *f*, гнев, разјареност *f*, љутина *f*, бес; in ~ geraten разјарити се, разбеснети се.

Grimm|darm *m* ♣ сито црево *n*.

grimmen {грѣмѣн} [свн.] *I n* 15a 1. *imp.* es grimm mich (и. mir) im Bauche чула ме (и. завија ме) у трбуху (и. стомаку). 2. љутити, ждерати; das grimm mich то ме ждере. II Grimm *n* = Bauchgrimmen.

grimm|erfüllt *a* разјарен, јаростан, бесан.

grimmig {грѣмѣх} [свн.] *a* 1. (в. Grimm) разјарен, јаростан, љут, срдит, бесан, гневан. 2. ~es Tier звер *f*. 3. (и *adv.*) страшан(-но).

гроз[ан(-но), претеран; ~e Kälte љута зима.
Grimmigkei {~кѣт} *f* 3b разјареност, јарост, по-, раз|беснелост, помахниталост; страхан изглед *m*, горопадност; страховитост, претераност (у хладноћи).
Grind {грѣнт} [свн.] *m* 2g 1. *f* краста *f*, красте *f* *pl.*, струп. 2. *a* = Grütze; *b*) строка *f*. 3. *prov.* = Kopf.
Grind..., **grind...** {грѣнт-}. *2artig a f* крастаст; ~haube *f* *f* крастава темењача.
grindig {грѣндих} *I a* крастав. **Grindige(r)** {грѣндѣ(р)} *s 9l* крастав|ко *m*, -ица *f*, крастоња *m*.
Grind..., **grind...**: ~kopf *m*. *a*) крастава глава *f*; *b*) крастоња; *2köpfig a* са краставом главом; ~kraut *n* *2* удовица *f*; ~salbe *f* маст против краста.
grinsen {грѣнзѣн} [нвн.; *greinen] *I intr. (h)* 15e 1. клибити се, кесерити се, кезити се, кревелити се. *II tr.* Beifall ~ клибећи се (и кесерећи се) одобравати, плескати. *II Grinsen* кежење, клибење, кесерење.
grinser {грѣнзѣр} *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3c клиброња, клиберало, церизубан, -ка.
grinzen {грѣнцѣн} = grinsen.
Grippe {грѣпѣ} [фр., свн.] *f* 3b *f* грип *m*, грипа *f*, куњавица, инфлуенца.
Grips {грѣпс} [greifen] *m* 2h 6. *pl. fam.* мозак; ~haben имати мозга (и памети).
Grise/ldis {грѣзелдѣс} *f* 3c Гризелда.
Grise/lte {~зѣт} [фр.] *f* 3b гризета, шваља, радница; каһиперка.
grob {гроп, грѣп} [свн.] *I a 10²* 1. (*opp.* fein) груб, крупан, дебео, незграпан; ~e Arbeit груб посао; ~es Brot прост (и. црн) хлеб; ~er Fehler крупна (и. груба) грешка; ~es Geschütz велик топ; ~e Gesichtszüge грубе црте лица; ~e Leinwand грубо (и. дебео) платно; ~er Lügner лажовчина; die ~e Münze тежак (метални) новац; ~e Stimme груб глас; festes, ~es Tuch чврсто, грубо (и. просто) сукно. 2. *fig. (opp. höflich)* груб, неуљудан, неотесан, прост, сељачки, геачки, дразак; ~er Kerl (и. Mensch) простак. *II adv.* грубо. *II Grob(e)s* {грѣбѣ(с)} *n 9l* грубо; et. aus dem Groben arbeiten грубо што (из)радити (и. отесати). *III Grob n* *bi* 6. *pl.* = Kropfzeug.
Gro'b..., **gro'b...**: ~draht *m* дебела жица *f*; ~drähtig *a*, ~fäd(en)ig *a* дебеложичан.
Grö'be {грѣбѣ} *f* 3b грубост, простост.
Gro'b..., **gro'b...**: ~faserig *a* дебелы влакана (и. жица); ~feile *f* *2* груба турпија; ~feilen *n* турпијање грубом турпијом; ~gepulvert *a* претворен у крупан прашак; ~gewicht *n* *2* тежина *f* без (икаква) одбитка, бруто тежина; ~glied(e)rig *a* јако развијених удова; ~haarig *a*, ~hären *a* грубе длаке, чекињаст; ~круте (и. чекињасте) косе; ~häutig *a* дебеле (и. грубе) коже.
Gro'bheit {грѣпхѣт} *f* 3b 1. грубоћа, грубост. 2. *fig.* простота *f*, *fat.* простаклук *m*, неотесаност, неуглађеност; *j-m* ~en sagen (и. *por.* an den Hals werfen) рећи (и. добаци(вати)) кому простачке речи. [груб човек, простак.]
Grobian {грѣбиан} [нем.-лат.] *m* 2g грубијан,]

Gro'b..., **gro'b...**: *2jährig a* *2* са широким (и. дебелим) годишњим прстеновима; *2körmig a* крупнозрн.
grö'blich {грѣплѣх} [свн.] *I a* покрупан. *II adv.* грубо, крупно, јако; sich ~ игрен љуто се варати.
Gro'b..., **gro'b...**: ~maler *m* сликар грубом кичицом; мазало; ~schmied *m* *2* поткивач; ~schmiede *f* *2* поткивачница; ~sinnig *a* грубих осећања; ~sinnlich *a* простачки чулан; ~zeug *n* *fat.* = Kropfzeug; ~zwillichen *a* од грубог (и. простог) цвилеха.
gro'b tümlich a *2* простачки. [да и шећер.]
Grog {грок} [енг.] *m* *bi* грог (рум, врућа во-)
Grö'(h)ien {грѣлѣн} [свн.; *grell] *I intr. (h) tr.* 15a брундати, кричати. *II Grö'(h)len n* брундање.
Grö'ler {грѣлѣр} *m* 2l брундало.
Groll {грол} [свн.] *m* 2g (6. *pl.*) кивност *f*, пизма *f*, укоренења мржња *f*, злопамћење *n*, осветљивост; е-п ~ auf (и. gegen, wider) *j-n* haben (и. hegen) бити киван на кога, фрчати на кога.
gro'llen [свн.] *I intr. (h)* и *tr.* 15a 1. тутњити, разлегати се. 2. *j-m* (и. mit *j-m*) ~ бити киван на кога, фрчати на кога. *II Gro'llen n* 2l 1. тутњава *f*. 2. = Groll.
Gro'ller {грѣлѣр} *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3c злопамтило.
gro'llhaft {грѣлхѣфт} *a* киван, пизмен.
Grö'lz {грѣлц} *m* = Rülps.
gröl'zen {~ѣн} = rülpsen.
Grö'nland {грѣнлѣнт} *n* 8g *2* Гренланд *m*.
Grö'nländer {грѣнлѣндѣр} *I m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3c Гренланђанѣн, -ка. *II a inv.* grö'nländisch гренландски. [вац, брод за хватање китова.]
Grö'nland/fahrer m *2* 1. китоловац. 2. китоло-
Groom {грум} [енг.] *m* *bi* грум.
Gros' {грѣс} [фр.] *I n inv.* главнина *f*, главни део *m*; X das ~ der Armee главнина војске. *II m inv.* *2* тешка свилена тканина; ~ de Tours тешка свила из Тура.
Gros' {грѣс} [фр.] *n* 2h¹ gros (12 туцета и. 144 комада).
Groschen {грѣшѣн} [свн.; *лат. grossus] *m* 2l 1. грош, новац од 10 пфенига. 2. пара *f*, папе *f* *pl.*; s-e рааг ~ оно нешто његових пара; er hat keinen ~ нема ни папе; e-n schönen ~ verdienen зара|живати -дити лепу пар(ицу).
Groschen..., **gro'schen...** {грѣшѣн-}. ~ausgabe *f* петпарачко издање *n*, издање за грош; ~brot *n* хлеб *m* за грош; ~weise *adv.* на грошеве, грошевима.
groß {грѣс} [свн.] *I a 10¹* 1. велик, голем; одрастао; простран; дебео; ~es Alphabet велика писмена (и. азбука); *fig.* sich ein ~es Ansehen geben и. e-e ~e Miene annehmen правити се важним; в. Auge 1 a; ~es Feuer = Großfeuer; в. Fuß; *2* ~es Handlungshaus велика трговачка кућа; *fig.* der ~e Haufe и. die ~e Masse гомила, пук; den ~en Herrn spielen изигравати великог господина, претстављати се великим господином; *fig.* ~er Mann велик (и. значајан) човек; ~er Mensch велик (висок) човек; der Große Ozean *2* Велики Океан; ~e Quart *2* велика кварта; mit um so

größem Rechte утолико пре; der größte Teil највећи део, већина; die ~e Welt велики свет, важне особе; *fig.* ~en Wert auf et. (*acc.*) legen много полагати на нешто, прида(ва)ти чему велику вредност; eine größere Zahl повећи број, прилично велик број; ~e Zehe палац на ноzi; ~es Zimmer велика соба; ~ und klein велико и мало; größer machen повећа(ва)ти; ~ (и. größer) werden (по)расти; раширити се, одбљати. 2. за означавање мере са *acc.*: ein sechs Fuß ~er Soldat војник висок шест стопа; gleich ~ исте величине, исте висине; so ~ wie eine Erbse велик колико грашак; величине грашка; so ~ war... толики беше..., те величине беше...; ich bin um e-n Kopf größer als du већ сам за главу од тебе; wie ~ ist dieser Baum? колико је високо ово дрво?; wie ~ ist er? колико је висок он?; wie ~ war mein Erstaunen! колико сам се зачудио (и. запрепастио)!. II *adv.* j-p ~ achten некога врло (и. јако) поштовати; j-p ~ anblicken погледати кога зачуђено (и. запрепашћено); sich nicht ~ um et. (*acc.*) bekümmern не бринути се много за што (и. о нечему); не хајати много за што; ~ denken племенито мислити; ~ von j-m denken имати о кому високо мишљење; da geht's ~ her ту се живи на великој ноzi; sich mit et. (*dat.*) ~ machen разматати се чиме; et. nicht ~ nötig haben немати велике потребе за чим. III GroÙe(r) {~(p)}s, GroÙe(s) {~(c)} *p* 9l 1. die GroÙen a) велики, одрасли; b) отмени, великаши. 2. Friedrich der Große Фридрих Велики; Katharina die Große Катари́на Велика; Karl der Große Карло Велики. 3. das Große ап... (оно што је) велико у (и. на)...; im ~en у великоме; ins Große treiben претер(ив)ати, преувелич(ав)ати; es ist et. Großes im Werke припрема се (и. ствара се, спрема се) нешто велико; ~ nur im ~en verkaufen продавати само на велико; im großen (und) ganzen уопште, у главном, просечно. GroÙ... groÙ... {грóс-}: ~admiral *m* ~ велики адмирал; ~artig a (*dv.*) величанствен(о), ванред(ан) (-но); *fam. (ru.)* das ist ~artig! то је дивота!; ~artigkeit *f* величанственост, ванредност; ~äugig a окат, крупноок; ~bäuchig a трбушат, кулав, пупав; ~beerig {~берѝх} a крупнозрн; ~betrieb *m* ~ искоришћавање *p* (и. експлоатација *f*) навелико; рад навелико; ~blätt(e)rig a крупнолист; ~blumig a крупноцвет; ~britannien *p* ~ Велика Британија *f*; ~britannisch a великобритански, енглески; ~brüstig a прсат, сисат; ~denkend = ~gesinnt; ~deutsch a великонемачки; ~deutsche(r) s Великонем|ац, -ица; ~deutschland *p* Велика Немачка *f*; ~dutzend *p* грос *m* (12 туцета). [лас *m.*] GroÙe {грóс} *f* 3b уп. Alte II 4. ~ велик та-| GroÙe {грóс-} [свн.] *f* 3b 1. величина (и *fig.*); количина, мноштво *p*; дебљина; пространство *p*; обимност; запремина; јачина, снага; узвишеност; величанственост; mäßige ~ умерена величина, умереност; ~ e-s Vergehens тежина преступа; (уз)раст *m*; ~ Stern

erster ~ звезда прве величине (и. првог реда). 2. ~ gegebene (gesuchte) ~ дата (тражена) величина (и. количина). 3. величина, позната (и. чувена) личност.

GroÙB..., groÙB...: ~elterlich a дедин и бабин; ~elter|mutter *f* прабаба; ~eltern *pl.* прадеда и прабаба; ~elter|vater *m* прадеда; ~enkel (*in f*) *m* праунук, -а.

GroÙBen... {грó.сн-}: ~lehre *f* наука о величинама (и. количинама), математика; ~reihe *f* ред (и. низ) *m* величина. [већином]

groÙentells {грóснѝлс} *adv.* већим делом, GroÙen...: ~wahn(sinn) *m* лудило *p* величине, големаштво *p*.

groÙern {грó.срн} *tr.* ~ = vergrößern.

GroÙBer|werden {грó.срвердн} *p* б. *pt.* по-, увећа(ва)ње.

GroÙB..., groÙB...: ~feuer *p* велика ватра *f*, велик пожар *m*; ~folio *p* ~ велики формат *m*; ~fürst(*in f*) *m* велик|и, -а кнез, -гиња; ~fürstentum *p* велика кнежевина *f*; ~fürstlich a велико-кнежевски; ~füßig a ногат, са великим ногама; ~füttern *tr.* поди|ћи, -зати, отхра|нити, -њивати; ~garn *p* велика мрежа *f*; ~geaugt a = ~äugig; ~gefühl *p* узвишено осећање; ~geistig a великоуман; ~gesinnt a узвишених осећања, племенит; ~gewerbe *p* крупна индустрија *f*; ~glied(e)rig a са јако развијеним ногама и рукама; ~griechenland *p* Велика Грчка *f*; ~grundbesitz *m* велики посед; ~grundbesitzer(*in f*) *m* велепоседник, -ца, велики земљовласник, спахија; ~handel *m* ~ трговина *f* навелико; ~händler(*in f*) *m* ~ трговац -киња навелико, велетрговац; ~händlerisch a великотрговачки, велетрговачки; ~heit {грóсхѝт} *f* 3b б. *pl.* ~ величина, узвишеност; ~herr *m* султан; ~herrlich a султанов, султански; ~herzig a: а) великодушан, широкогруд; б) смео, одлучан; ~herzigkeit {~херѝхкѝт} *f* 3b. а) великодушност, широкогрудост; б) смелост, одлучност; ~herzog(*in f*) *m* велик|и -а војво|да -ткиња; ~herzoglich a великовојводски; ~herzogtum *p* велико војводство, велико херцештво; ~hofmeister *m* маршал двора; ~industrie *f* велика (и. крупна) индустрија; ~industrielle(r) *m* велики индустријалац; ~inquisitor *p* велики инквизитор. [грóснѝа.]

Grossi'st {грóсѝст} [ит.] *m* 3а = Großhändler,|

GroÙB..., groÙB...: ~jährig a пунолетан; ~jährigkeit *f* пунолетство *p*, пунолетност; ~kämmerer *m*, ~kammer|herr *m* велики коморник (и. канцелар); ~kampf|schiff *p* ~ велики убојни брод *m*; ~kind *p* унук -а; ~knecht *m* старшина над слугама; ~kopf *m*: а) главоња, главатило; б) хвалисавац; ~köpfig a глават; ~köpfigkeit *f* главатост; ~körnig a крупнозрн; ~kreuz *p* велики крст (и. криж) *m* (орден); ~loge *f* Велика ложа (слободних зидара); ~macht *f* велика сила; ~mächtig a врло моћан (и. јак, силан); Großmächtigster моћни, силни (као титула); ~macht|kitzel *m* голицане *p* (и. похлепа *f*) да се постане великом силом, големаштво *p*; ~macht|lüstern a жудан да постане великом силом; ~macht-

stellung *f* положај *m* велике силе; ~magd *f* најстарија служавка; ~mama *f* стара-мајка, бака, баба; ~manns|sucht *f* = Größenwahn; ~maschig *a* са крупним петљама; ~mast *m* = велика катарка *f*, велики јарбол; ~maul *n*: а) устоња *m*, њушкоња *m*; б) *fig.* хвалиша *f*, букач *m*; ~mäulig {~мәүлүх} *a*: а) великоуст; великих уста; б) хвалисав, разметљив; ~mäuligkeit {~мәүлүх} *f* 3b хвалисавост, разметљивост; ~meister *m* велики мајстор (у ложи); ~meisterschaft *f*, ~meistertum *n*, ~meisterwürde *f* достојанство *n* великог мајстора; ~mögend {~мәгәнт} *a* = ~mächtig; ~mogul *m* велики могул (индиски владар); ~mündig *a* = ~mäulig; ~mund|schenк *m* велики пехарник; ~mut {Mut *m*} *f* 3b б. *pl.* великодушност; ~mütig {~мүтүх} *a* (dv.), ~mut(s)voll *a* (dv.) великодуш|ан(-но); ~mütigkeit {~мүтүх} *f* 3b = ~mut; ~mutter *f* баба, стара-мајка; ~mütterlich *a* бабин; ~neffe *m* унук по сестри; ~nicht *f* унука по сестри; ~oheim *m* дедин брат, бабин брат; ~ohr *n*. а) велико ухо; б) увоња, дугоухи; ~öhrig *a* са великим ушима, ухат; дугоух; ~oktav *n* † велика осмина *f*; ~onkel *m* = ~oheim; ~papa *m* дека, дедица; ~päppeln *tr.* = päppeln *b*; ~polen *n* ● Велика Пољска *f*; ~prahler(in *f*) *m* хваставац, хвалисавец; ~prahlerlei' *f* хвалисање *n*, разметање *n*; ~prahlerisch *a* хвалисав, разметљив; ~prior *m* велики приор; ~russe(in *f*) *m* Великорус, -киња; ~russisch *a* великоруски; ~rußland *n* Велика Русија *f*; ~schatz|meister *m* главни ризничар, благајник; ~schiffahrts|kanal *m*, ~schiffahrts|weg *m* пространни пловни канал; ~schnäuzig {~шнәүзүх} *a* = ~sprecherisch; ~siegelbewahrer *m* чувар печата; ~sinn *m* великодушност *f*, узвишеност; ~sinnig *a* великодушан, узвишен; ~sohn *m* унук; ~sprecher(in *f*) *m* хвалиша, хваставац, разметљив|ац, -ица; ~sprecherlei' *f* 3b хвалисање *n*, разметање *n*, разметљивост, хвастање *n*; ~sprecherisch *a* хвалисав(ачки), хвастав, разметљив(ачки); ~spurig {~шпүрүх} *a* = breitspurig; ~staat *m* велика сила *f*; ~stadt *f* велики град *m*, велиград *m*; ~städter(in *f*) *m* великоварошанин, -ка; ~städtisch *a* великоградски, великоварошки; ~sultan *m* султан; ~tante *f* сестра деде и бабе; ~tat *f* велико дело *n*.

grö'Bten|teils {грә.стәнтәлс} *adv.* већином, понајвише, највећма.

Gro'B., gro'B...: ~tochter *f* унука; ~tuer(in *f*) *m* хвалиша, хвалисавец, хваставац, разметљив|ац, -ица; ~tuerlei' *f* хвалисање *n*, разметање *n*, разметљивост; ~tuerisch *a*, ~tuig *a*, ~tuisch *a* хвалисав, разметљив; ~tun *intr.* (h) разметати се, шепурити се, хвалити се; ~türke *m* = ~herr; ~urenkel(in *f*) *m* чукунунук, -а; ~vater *m* дед; ~väterlich *a* дедов, дедин; ~vater|stuhl *m* велика наслоњача (и. фотеља); ~vater|tanz *m* дрманција *f*; ~vieh *n* крупна стока *f*; ~wein|händler *m* винар (и. трговац вином) навелико; ~wein|handlung *f* винара (и. трговина вином) навелико; ~wesir *m* велики везир; ~würden|trä-

ger *m* великодостојник; ~ziehen *tr.* одгајивати, подићи; ~ziehen *n* одгајивање, гајење (и. подизање) стоке; ~zügig *a* велика обима; великих потеза.

Grot {грот} *m* 2g (после број. *inv.*) грошић. grote'sk {гротеск} [ит. „попут пећинских слика“] *l* а гротеск, чудан, особен, претеран, комичан. II Grote'sk *f* 3b б. *pl.* † гротеск слова. Grote'ske {~} *f* 3b гротеска, чудна слова. Grote'sken... {~гәскән-}. ~maler *m* сликар гро- gote'sk|komisch *a* чудноватокомичан. [тески.] Gro'tte {гротт} [ит.] *f* 3b пећина, шпиља.

Gro'tten... {гроттән-}: ~arbeit *f* = ~verzierung; ~arbeiter *m*, ~macher *m* радник што украшава вештачке пећине; ~tempel *m* пећински храм; ~verzierung *f* пећински украс *m*; ~werk {~} *a* = ~verzierung; б) вештачка пећина.

grub {групп} *impf. ind.*, grü'be {групп} *impf. conj.* од graben. [мица *f*, рупица *f*.]

Grü'bchen {группхән} *n* 2l (dim. од Grube) ја- Gru'be {групп} [свн.] 3b 1. јама, руна, ров *m*, јарак *m*; удубљење *n*, ☞ јама, рудник *m*, рудокоп *m*, рака, гроб *m*; *fig.* а) j-n in die ~ bringen отерати кога у гроб; bibl. in die ~ fahren сићи у гроб, умрети; б) j-m eine ~ graben копати неком у јаму; *prv.* wer andern eine ~ gräbt, fällt (oft) selbst hinein ко другому јаму копа, сам ће упасти у њу. 2. ☞ = Fuchsbau.

Grübelei' {групплә} *f* 3b мозгање *n*, мудровање *n*, копкање *n*, размишљање *n*, истраживање *n*.

Grü'bel|kopf *m* мудрица, мудријаш, копкало. grü'beln {групплн} [свн.; *graben] *l intr.* (h) 15f 1. мозгати, мудровати, мудријашити, разбијати (и. лупати) главу, мућкати (главом), премишљати, чепркати, копкати. 2. копати (in *dat.* у), превртати. II Grü'beln *n* 1. = Grübelei. 2. копање. [јаме.]

gru'ben {группн} *intr.* (h) копати (и. правити) Gru'ben... {группн-} ☞: ~anteil *m* = Kux; ~arbeit *f* рад у руднику, рудокопња (опр. Tagarbeit); ~arbeiter *m* рудар(ски радник), рупник; ~aufseher *m* рударски надзорник (и. настојник); ~bau *m*, ~betrieb *m* рударење *n*, вађење *n* руда; ~baue *pl.* ископи у руднику; ~beil *n* рударска секира *f*; ~beleuchtung *f* осветљавање -ење *n* рудника; ~erz *n* извађена (и. јамска) руда *f*; ~fahren *n* спуштање у рудник; ~feld *n* а) рудно поље; б) област *f* рудника; ~gas *n* руднички гас (и. плин) *m*, запаљиви гас (и. плин); ~gas|anzeiger *m* руднички гасомер (и. плиномер); ~gebäude *n pl.* подземни ископи *m pl.* (и. подземне просторије *f pl.*) у руднику; ~gezäh *n* рударски алат *m*; ~grund *m* дно *n* рудника; ~holz *n* рудничко дрво; ~hund *m* руднички вагонет; ~junge *m* рударев помоћник, руднички дечко; ~kittel *m* рударско одело *n*; ~kohle *f* ситан угаљ *m* из жежнице; ~lampe *f*, ~licht *n* рударски фењер *m*, рударска лампа *f*, ~schacht *m* подземно (и. слепо) окно *n*; ~steiger *m* руднички надзорник (и. настојник); ~tasche *f* рударски џеп *m*; ~wasser *n* рудничка вода *f*; ~werk *n* рудник

m; ~zimmerung *f* подграда (и. подграђивање *n*) рудника. [јамицом.]
gru'big *a* јамовит, рупичав; са рупицом, са)
Grü'bler {гру'бл'р} *m* 2l, ~in {~дн} *f* 3с мозгало *n*, премишљало *n*, мудријаш, -ица; сањалица.
grü'blerisch {~дш} *a* мудријашки, сањалички.
Grü'de {гру'д} [свн.] *f* 3b 1. врео пепео *m*, прпа. 2. груда, гориво из остатака при преради угља (за парафин). [грудом.]
Grü'de... {гру'д-} ~herd *m*, ~ofen *m* пех *f* са)
gru'den {гру'дн} *tr.* држати (и. одржавати) топло.
Gruft {груфт} [свн.] *f* 2d 1. гробница, гроб *m*, рака; in die ~ senken спустити у раку (и. у гроб). 2. јама; дупља.
Gruft... {груфт-} ~begräbnis *n*, ~gewölbe *n* = Gruft 1; ~kirche *f* подземна капела, крипта.
Gru'm(me)t {гру'м(е)т} [свн.] *n* 2g (2g⁴) б. *pl.* отава *f*.
Gru'mmet... {гру'ммет-} ~ernte *f* кошење *n* отаве; ~heu *n* отава *f*; ~mahd *f* косидба отаве.
gru'mmeten {гру'мметн} *intr.* (*h*) косити отаву.
grün {гру'н} [свн.] *l a* 1. зелен; незрео, сиров, свеж, сочан; die ~e Farbe = die Jägerei; ~e Gesichtsfarbe зеленожута боја лица; ~e Haut сирова кожа; die Grüne Insel Ирска; *fat. fig.* ~er Junge жутокљунац; млад и зелен; der ~e König краљ (*y*) пик(*y*); ~e Saat зелен усељ; *fat. fig.* sich an j-s ~e Seite setzen сећи кому с леве стране (крај срца); ~er Tisch зелен сто; *fig.* auf e-n ~en Zweig kommen успе(ва)ти, прокопсати. 2. *fig.* наклонен; j-m ~ sein бити некому наклонен (и. расположен према кому); j-m nicht ~ sein бити киван на кога. II *adv.* зелено; ~ anstreichen (о)бојити зелено; ~ werden (о)зеленети, позеленети. III **Grün** *n* 2g¹ б. *pl.* (и *inv.*), **Grü'ne(s)** *n* 9l 1. зеленило, зелена боја *f*. 2. зеленило (поља, дрвећа); пикова боја (*y* картама); *pop. bei Mutter Grün schlafen* спавати под ведрим небом. 3. **Grünes** зелен *f*, зелениш *m*, поврхе. 4. **Grü'ne(r)** *m* 9l. a) = Grünrock; б) почетник, новајлија, новак.
Grü'n..., **grü'n...** {гру'н-} **zäugig**, **zäugig** *a* зеленоок; ~beere *f* = Stachelbeer; **zelaubt** *a* озеленео, са зеленим лишћем; **zewishchen** *a* обрастао зеленилом; **zblau** *a* зеленоплав; ~buch *n* 2a Зелена Књига (дипломатска преписка италијанске владе).
Grund {грунт} [свн.] *m* 2d¹ 1. (*opp.* Oberfläche) дно *n*; тле *n*; земљиште *n*; sandiger ~ песковито дно; *fig.* ~ der Seele (и. des Herzens) дубина душе (срца); ~ bekommen стати на чврсто тле; keinen ~ mehr haben и. den ~ verlieren немати више чврста ослоња (под ногама); auf den ~ gehen ићи до дна; *fig.* e-r Sache auf den ~ gehen темељно што испит(ив)ати (и. проучити); der Sache auf den ~ sehen прозрети што; ein Glas bis auf den ~ austrinken искомпити чашу, испити чашу до дна; *fig.* bis auf den ~ gehen ићи до дна, проучити темељно; ~ auf den ~ stoßen додирнути -ивати дно; et. aus dem ~e (и. von ~ aus) können (и. verstehen) знати (и. разумевати)

што темељно; im ~е у основи; im ~е genom-men у основи схваћено, управо пехи; в. Boden 1; von ~ aus из основа; von ~ aus geheißt излечен сасвим; von ~ aus ein schlechter Mensch он је кроз рђав човек; *yn.* zugrunde 2. удолица *f*, долина *f*, удолина *f*, гудура *f*. 3. основ(и)ца *f*; подлога *f*; = Hintergrund; основна боја. 4. земљиште *n*; в. Boden 3; auf deutschem ~ und Boden на немачком тлу (и. земљишту); auf meinem ~ und Boden на мом земљишту (и. имању); liegende Gründe *pl.* непокретна добра *n pl.* 5. = Bodensatz. 6. тле *n*, земљиште *n*, темељ, основ(а) *f* *m*; Legung des ~es полагање темеља; den ~ zu e-m Gebäude legen ударити (и. положити) темељ згради (и *fig.*); *yn.* zugrunde; *fig.* auf ~ einer Vollmacht на основу пуномоћства; *fig.* auf ~ dessen на основу тога; *fig.* die ersten Gründe der Wissenschaft први основи науке; den ~ zu et. legen ударити (и. положити) темељ чему (и *fig.*). 7. разлог; в. Folge 4 (*yn.* Ursache und Wirkung); узрок; побуда *f*, повод; man hat ~ anzunehmen има места претпоставки; има разлога да се претпостави; ~ geben zu et. (*dat.*) да(ва)ти повода за што; auf ~ einer Entscheidung (des Erkenntnisses) на основу решења (пресуде); aus diesem ~е из (и. са) тог разлога; aus welchem ~е? из кој разлога?; und zwar aus guten Gründen и то из јаких разлога; mit um so besserem ~е утолико пре; ohne ~ без разлога; nicht den geringsten ~ zur Klage haben немати ни најмање разлога за тужбу.

Gru'nd..., **gru'nd...** {гру'нт-} ~abgabe *f* = ~steuer; ~akkord *m* ~ основни акорд; ~akzent *m gr.* основни нагласак; ~angel *f* удица за дно; ~angeln *n* пецање по дну; ~artikel *m pl.* основни чланови (вере); ~balken *m* ~ основна греда *f*; ~baß *n* ~ основни бас; ~bau *m* ~ темељ; подземни део зграде; ~bedeutung *f* основно значење *n*; ~bedingung *f* основни услов *m*; ~begriff *m* основни појам; начело *n*, ~bein *n* ~ основњача *f*; ~beschaffenheit *f* главни састав *m* земљишта; ~besitz *m* посед, имање *n*; ~besitzer *m* власник добра, поседник, земљопоседник; ~bestand *m* основно стање *n*, сток; ~bestand teil *m* главни састојак; ~birne *f* ~ кромпир *m*, кртола; ~blei *n* ~ висак *m* за испитивање дна; ~bohrer *m* ~ сврдао (и. бургија *f*) за бушење у земљу; ~böse *a* из основа зао (и. рђав); ~brav *a* из основа добар; ~brief *m* сведочанство *n*, тапија *f*; ~buch *n* земљишна (и. баштинска) књига *f*; интабулациони протокол *m*, катастар *m*; ~buch|amt *n* катастарско одељење; ~deutsch *a* чисто немачки; ~ehrlich *m* из основа честит, врло (и. кроз) поштен; ~eichel *f* = Erdnuß; ~eigenschaft *f* основна особина; ~eigentum *n* сопственост *f* (и. властништво) земље; ~eigentümer(in *f*) *m* поседник, -ца, власник -ца имања; ~eigentums|recht *n* право сопствености земље; ~einheit *f* основна јединица; ~eis *n* лед *m* по дну. [= Gründling.]

Gru'ndel {гру'ндел}, **Gründel** {гру'ндел} *f* 3d 2l

gründeln {грүндлн} *intr.* (h) чепкати по дну (гуска, пловка).

gründeln {грүндлн} [Grund] 15c I tr. 1. поставити -љати темељ; e-p Bau ~ положити темељ згради. 2. осн(о)вати, -ивати, засн(о)вати, -овати, утемељити(вати), установити, -љава-ти, зав(е)сти, -одити, ств(о)рити, -арати, обра-зовати, поди(ш)и, -зати; \S eine Aktienbank ~ основати акционарску банку. 3. = ergründen 1. 4. = grundieren 1. 5. претв(о)рити -арати (у)дурмама у акционарско (и. деонично) друштво. II *Intr.* (h) и \S ода(ва)ти се неча-сним спекулацијама. III *sich* ~: sich auf et. (acc.) ~ о-, за(с)нивати се на чему; почивати (и. темељити се) на чему. IV *ge|gründet* p.p. и a основан, образложен. V **Gründen** n 2l, **Gründung** f 3b за-, о(с)нивање, стварање, установљ(а)вање, -ење, темељење n, утеме-љ(а)вање, -ење, завођење, (само Gründung) сумњив (и. нечастан) посао m.

Gründer m 2l, ~in f 3c оснивач, -ица, оснива-лац, утемељач, -ица, установитељ, -ка, за-четник, ца; нечастан шпекулант.

Gründer... {грүндлр-} ~jahr n: in den ~jahren у доба лудих (и. смелих) спекулација; ~periode f (лудо) доба n оснивања; ~plan m оснивачки план, пројекат оснивача; ~schwin- del m банкарска ујдурма (и. подвала) f; ~tum {грүндлртум} n 2a б. pl. a) манија f за осни- вањем; b) = ~schwindel; ~welt f б. pl. фи- нансијери m pl. сумњивих послова; ~wesen n = ~tum; ~zeit f = ~periode.

Gru'nd..., **gru'nd...**: \S falsch a сасвим (и. из основа) лажан (и. погрешан); ~farbe f a) ~ проста (и. основна) боја; b) ~ основна боја, боја основе; ~fehler m основна грешка f (и. мана); \S fest a a) чврст као камен стамен; b) \S festes Eigentum непокретно имање; ~feste f темељ m; ~fläche f (и. Δ) основа; ~form f a) основни облик m; b) главни облик m; ~gebirge n првобитне планине f pl.; ~gebühr основна (и. полазна) такса; ~gedanke m a) основна (и. првобитна) мисао m; b) главна мисао f; ~gehalt m основна плата f; \S gelehrt a темељно учен; ~gerechtigkeit f земљишно право n; ~gerechtsame pl. = ~gerechtigkeit; \S gescheit a врло промућуран, врло паметан; ~gesetz n основни закон m; устав; \S gesetz- lich a према (и. по) основном закону; уставни; ~gewebe n основа f (у ткању); \S gut a, \S gütig a из основа добар, врло (и. кроз) добар; o du \S gütiger Himmel! милостиви Боже!; \S gutmütig a из основа доброћудан; ~herr m господар (и. власник) имања (и. поседа), властелин; \S herrlich a поседнички, власни- чи, спахииски, властелински; ~herrlichkeit f = ~herrschaft a; ~herrschaft f a) поседни- штво n, властелинство n; b) поседници m pl., власници m pl., спахије m pl., властелини m pl.

Grundie'r|anstrich {грүндлр-} m давање n о- сновне боје, премазивање n основном бојом. **grundie'ren** {грүндлр-н} [Grund] I tr. 15g грун- тирати, основном бојом премаз(ив)ати, обо- јити; eine Platte ~ плочу исцртати. II **Grun-**

die'ren n, **Grundie'ring** f премазивање основ- ном бојом.

Grundie'rer m 2l премазивач основном бојом.

Grundie'r|schicht f слој m основне боје.

Gru'nd..., **gru'nd...**: ~irrtum m основна заблуда f; ~kapital n \S основна главница f, основни капитал m; ~kraft f a) основна (и. главна) снага (и. сила); b) првобитна снага; ~lage f a) темељ m, основ|а, -ица, основ m, подлога; ~lagen einer Wissenschaft основи (и. начела) неке науке; b) подножје n, постоље n; ~laut m самогласник; \S legend {~лэгунд} a основни, темељни; ~legung {~лэгун} f 3b полагање (и. ударање) n темеља, утемељење n, о-, за(с)- нивање n; ~lehre f a) основна наука; b) ~ lehren pl. e-r Wissenschaft основи неке науке. **grü'ndlich** {грүнтлх} [срвн.; *Grund] a(dv.)

1. (opp. oberflächlich) темељит(о), темељ|ан (-но); ~e Kenntnisse haben имати темељно знање. 2. врло јак(о). [мељност.]

Grü'ndlichkeit {~гүндлх} f 3b темељитост, те-љ

Grü'ndling {грүнтлн} m 2g¹ 1. \S кркуша f. 2. iro. die ~e im Parterre публика f удно позоришта.

Gru'nd..., **gru'nd...**: ~linie f a) основица; b) ~ linien pl. први нацрт; \S los a без дна; ~loser Weg проваљен пут; b) fig. (и adv.) безраз- лож|ан (-но), неоснован(о); ~lose Gerüchte неосноване вести; ~losigkeit {~лослослх} f 3b неизмерност дубине, неизмерна дубина, бездан; испроваљиваност (пута); b) fig. без- разложеност, неоснованост; ~mauer f Δ те- мељ(ни зид) m, главни зид m.

Grün|do'mnerstag m велики четвртак.

Gru'nd..., **gru'nd...**: ~ordnung f = Statut; ~ pfeiler m темељни стуб, темељ (и fig.); ~ quell(e) m главни (и. првобитни) извор m; ~rechnungs|arten f pl.: die vier ~rechnungs- arten четири основна вида рачуна; ~recht n: a) ~rechte pl. eines Volkes основна народна права; b) право поседника (и. власника, соп- ственика) имања; \S rechtlich a a) основно- правни, по основном праву; b) по праву по- седника (власника, сопственика) имања; ~ regel f главно (и. основно) правило n; ~rente f доходак m од земље; ~riß m a) Δ основни нацрт, скица // хоризонтална пројекција f; b) fig. скраћени основи m pl.; ~satz m основ- ни став, начело n, основна истина f; b) жи- вотно начело n; \S sätzlich {~зецлх} a(dv.) начелан (-но); ~sätzlichkeit f начелност; \S satzlos a(dv.) безначел|ан (-но), неначел|ан (-но); ~satz|losigkeit f безначелност, нена- челност; ~säule f основни стуб m., fig. темел. m, основа; \S schlecht a исконски рђав, врло (и. кроз) рђав; ~schuld f дуг m на имање, хи- потекарни дуг m; ~schwelle f Δ основни праг m; ~silbe f основни слог m; ~sohle f доњи праг m, основник m; ~sprache f a) основни (и. првобитни) језик m, b) изворни језик m; ~stein m Δ камен темељац; ~stein| legung f полагање n камена темељац; ~ stellung f основни (и. нормални) положај m; in ~stellung treten заузећи нормални положај; ~steuer f земљарина, порез m на земљиште;

~steuer|einschätzung *f* процена земљарине; ~steuer|register *n*, ~steuer|rolle *f* катастарски списак *m*; ~stimme *f* 𐌺 основни глас *m*; ~stoff *m* — основно тело *n*, елеменат; ~stoß *m* — ударање *n* у дно; ~strecke *f* 𐌺 главна галерија; ~strich *m* а) главни потез; б) основна боја *f* (на слици); ~stück *n* а) земљиште, земља *f*, земљиште за зидање; непокретност; б) главни комад; ~stücks|abtretung *f* уступање *n* земљишта; ~stücks|schwindler *m* 𐌺 продавац туђег земљишта; ~stütze *f* главни подупирач, *fig.* главна потпора; ~taxe *f* основна такса; ~text *m* изворни (и. оригинални) текст, изворник; ~thema *n* 𐌺 главна тема *f*; ~ton *m*: а) *pict.* основни тон; б) 𐌺 основни тон (и. звук); ~treu *a* исконски веран; ~tugend *f* основна врлина; ~übel *n* и-сконско зло.

Gründung {грундун-} *f* 3b = gründen V.

Gründungs... {грундун-с-}: ~jahr *n* година *f* оснивања; ~kosten *f* *pl.* оснивачки трошкови *m* *pl.*, трошкови око оснивања; ~plan *m* план оснивања; ~schwindel *m* 𐌺 — Gründer-1

Grü'ndung *f* зелено ђубриво *n*. [schwindel.]

Grü'nd... , grü'nd...: ~unterschied *m* основна разлика *f*; ~ursache *f*: а) први узрок *m*; б) основни (и. главни) узрок *m* (и. разлог); ~verbohrt, ~verdrehrt *a* сасвим настран; ~verfassung *f* основни устав *m*; *fig.* основа, темељ *m*; ~vermögen *n*. а) главница *f*, главно имање; б) непокретно имање; ~verschieden *a* из основа различан; ~wahrheit *f* основна истина; ~wasser *n* подземна вода *f*; ~wasser|spiegel *m* ниво подземне воде; ~wasser|stand *n* стање *n* подземне воде; ~wesen *n* основ *m*; битност *f*, начело; ~wissenschaft *f* основна наука; ~wort *n* 2a *gr.* основа *f*, корен *m*, основница *f*; ~zahl *f*: а) основни број *m*; б) и ~zahl|wort *n* 2a прост број *m*; ~zeh(e)nt *m* десетак од имања; ~zins *m* данак од земље; ~züge *m* *pl.* основи. [зеленост.]

Grü'ne¹ {грун-} *f* 3b б. *pl.* зеленило *n*, зелен.]

Grü'ne² {~} *n* 9l = grün II 2.

grü'nen {грун-н} I *intr.* (h) 15a (о)зеленети, зазеленети, расти; *fig.* ~ und blühen напредовати, цветати. II Grü'nen *n* зелењење.

Grü'n... , grü'n...: ~fink *m* 𐌺 зелентарка *f*; ~futter *n* зелена пића (и. крма) *f*; ~gelb *a* (dv.) зеленожут(о); ~hängling *m* 𐌺 = ~fink; ~heit {грунхџ-т} *f* 3b = Grüne¹; ~igkeit {грунхџка-т} *f* 3b зелен, зелениш *m*; ~itz {грунхџ} *m* 2g: а) 𐌺 = Kreuzschnabel; б) 𐌺 = Ginster; ~kern *m* зелено суво зрно *n* жита; ~kern|suppe *f* јуха (и. чорба) од зеленог жита; ~kohl *m* 𐌺 зелен купус; ~kram *m* зелен *f*, зелениш, поврће *n*; ~kram|handel *m* трговина *f* поврћем (и. зелени, зеленишем); ~kram|händler(in *f*) *m* пиљар, -ица; ~kraut *n* = ~kram; ~land *n* ливадска земља *f*; ~laubig *a* = ~belaubt; ~lich {грунхџ} *a* (dv.) зеленкаст(о); ~ling {грунхџ-н} *m* 2g¹. а) неко у зеленом оделу, бледолики; б) жутокљунац; с) 𐌺 = ~fink; д) 𐌺 = Ginster; ~rock *m* (човек одевен у) зелено одело *n*, ловац, шумар; ~schnabel *m* *fig.* = Gelbschnabel б; ~schwanz *m* 𐌺

= ~fink; ~schwarz *a* зеленоцрн; ~span {срвн.} *m* 2g бакарна рђа *f*; ~specht *m*: а) 𐌺 жуна зелена *f*; б) жутокљунац; ~umrankt *a* обавијен зеленилом; ~werden *n* зазелењавање, зелењење.

grü'nzen {грунц-н} {свн.} I *intr.* (h) 15e 1. (г)рок-тати, гурирати, гуритати. 2. *fig.* роптати, гунђати. II Grü'nzen *n* (г)роктање, гурикање, гурит(ање *n*) *m*; гунђање, роптање.

Gru'nz|ochs *m* 𐌺 јак (било из Средње Азије).

Gru'ppe {груп-} *f* 3b група; скупина; хрпа, гомила, гроња, јато *n*; 𐌺 десетина (у расутом строју).

Gru'ppen..., gru'ppen... {груп-н-}: ~abstand *m* 𐌺 размак између десетина; ~anordnung *f* груписање *n*, распоређивање у скупине; 𐌺 постројење у десетинама; ~aufnahme *f*, ~bild *n* групно снимање *n*, групна слика (и. фотографиа) *f*; ~bildung *f* = ~anordnung; ~feuer *n* 𐌺 ватра *f* (и. пуцање) (по) десетинама, рафална ватра; ~führer *m* 𐌺 десетар; ~schießen *n* 𐌺 гађање десетином; ~verteilung *f* = ~anordnung; ~weise *adv.* на групе, по групама, на скупине, по скупинама.

gruppie'ren {групи-р-н} {фр.} I *tr.* (и sich ~) 15g поређати (се) у групе (и. у скупине), груписати (се). II Gruppie'ren *n*, Gruppie'ring *f* груписање, скупљање.

Grus {грус; *hom.* Gruß} {срвн.} *m* 2h б. *pl.* 1. = Graus¹. 2. 𐌺 грумуљичаст (и. ситан) угаљ.

Gru'sel {груз-л} *m* 2l *fam.* жежење *n*, дрхтавица *f*. [грозан.]

gru'selig {груз-лџ} *a* *fam.* језовит, грозовит, / gru'seln {груз-лн} {нвн.; ~grausen} *intr.* (h), sich ~ 15f жежити се (од страха); mir (и. mich) gruselt's (и. ich grusele mich) јежа ме подилази; гроза ме хвата.

Gruß {грус; *hom.* Grus} {свн.} *m* 2d 1. поздрав; поздрављање *n*; ~ und Handschlag поздрав руковањем; militärischer ~ војнички поздрав; rl. Engländer ~ = Engelsgruß а. 2. (већ. *pl.* Grübe) поздрав(ље *n*) *m*, поштовање *n*; freundschaftliche Grübe! пријатељско поздравље! 3. пријем.

grü'Ben {гру-с-н} {свн.} I *tr.* 15e поздрав(љати, -ити, здравити; militärisch ~ поздравити по војнички; er läßt dich ~ поздравити те (по мени); grüßen Sie ihn herzlich поздравите га срдечно. 2. Gott grüß' Euch; grüß Gott! помоз' Бог! здраво! добар дан!; sei(d) mir gegrüßt! буди(те) здраво! да си (сте) ми здраво! 3. *fam.* Ungeschickt läßt ~! како је вешт!

II Grü'Ben *n* = Gruß, здрављење.

Gru'ß... {гр-с-}: ~formel *f* образац *m* поздрава Gru'ß|fuß *m* (б. *pl.*) *fam.* wir stehen miteinander auf dem ~е ми се само поздрављамо кад се видимо.

Grü'tz..., grü'tz... {гру-ц-}: ~artig *a* прекрупнаст, као прекрупа; ~beutel *m*. а) кеса *f* за прекрупну; б) 𐌺 лојник, лојни израштај; чворуга *f*; ~brei *m* каша *f* од прекрупе, бунгур

Grü'tze {гру-ц-} {свн.} *f* 3b 1. прекрупљено ољуштено жито *n*, прекрупа. 2. каша од прекрупе, бунгур *m*. 3. *fam. fig.* = Grips.

Grü'tz...: ~geschwulst *f* = Grützbeutel 2; ~han-

del *m* трговина *f* (са) прекрупом; ~händler (и *f*) *m* трговлац-киња (са) прекрупом; ~kopf *m* fat. шупљоглавац, глупан, глупак; ~körfig *a* глуп(ав); ~mühle *f* млин *m* за прекрупу; ~müller *m* млинар за прекрупу; ~suppe *f* јуха (и. чорба) од прекрупе; ~wurst *f* коба-
G-Saite *f* 𐌿 жица Ге. [сица са прекрупом.]
G-Schlüssel *m* 𐌿 Ге кључ.
Gua'no {гуано} [перуански] *m* 6l б. pl. гуано (птичје хубре у Перу) *n*.
Gua'no... {гуано-}: ~handel *m* трговина гуаном; ~insel *f* острво са гуаном. [игуман.]
Guardia'n {гвардиан} [лат.] *m* 2g¹ гвардијан, *f*
Gua'sch {гуаш} [фр.] *f* 3b сликање *n* воденим бојама.
Gua'sch/maler *m* сликар воденим бојама.
Guck {гук} *m* 2g = Blick 1.
Gu'ck... {гук-}: ~auge *n* радознало око; ~äugelchen *n*, ~äug(e)lein *n* окце.
gu'ckeln {гукелн} *intr.* (h) гвиркати.
gu'cken {гукн} [срвн.] 1 *intr.* (h) 15a 1. гвирити, зурити; *nach et.* (dat.) и. *auf et.* (acc.) ~зурити у шта (и. на шта), гледати (и. пилити) у шта; в. Glas². 2. вирити; *der leibhafte Hunger guckt ihm aus den Augen* глад му вири из очију. II *tr.* и *sich* ~: *sich* (dat.) die Augen aus dem Kopfe ~ изгубити (и. упропастити) очи услед пиљења (у шта); *sich* (acc.) blind ~ ослепети зурећи (и. пиљећи).
Gu'cker {гукер} *m* 2l, ~in {~в} *f* 3c 1. провиривач(ица), гвирач(ица), гвирило. 2. а) = Augenglas; б) = Guckfenster; в) двоглед; д) = Guckloch; е) = Guckäugelchen.
Guckerei' {гукра} *f* 3b (г)вирење *n*, зурење *n*, провиривање *n*.
Gu'ck...: ~fenster *n* а) скривен прозор(чић) *m*; б) гвираф, (г)вириокно *n*; в) прозорче на بلاјаницама; ~glas *n* = Augenglas; ~in|den|topf *m* = Topfgucker; ~in|die|welt *m* 6l младо неискусно створење, новајлија, жутоткунац; ~kasten *m* (дечија) панорама *f*; ~kasten|mann *m* 2a, ~kästner *m* 2l панорамџија *m*; ~loch *n* а) = ~fenster; б) рупа *m* на вратима.
Gu'drun {гудрун} *f* 𐌿 Гудруна (краљевска кћи у старонемачком спеву).
Gu'drun|led *n* песма *f* о Гудруни.
Gueri'lla {герилља} [шп.] *f* 6l четнички (и. герилски) рат *m*.
Gueri'lla...: ~führer *m* четнички војвода (и. вођа); ~krieg *m* четнички (и. герилски) рат.
Gu'ffer {гүфр} *m* 2l глечерска наслага *f* ка-
Gui... в. Gi... [мења; ~linie *f* морена.
Gui'do {гвидо} [ит.; *нем. Wido] *m* 8b Гвидо.
guillockie'ren {гүллокјерен} [фр.] I *tr.* 15g вију-
гаво ишарати, украсити испреплетаним шарама. II *Guillockie'ren n*, *Guillockie'rung f* у-
крашавање испреплетаним шарама.
Guilloti'ne {гүлјотин} [фр.] *f* 3b гилотина.
guillotiniere {гүлјотини} [фр.] I *tr.* 10g гило-
тинирати, одрубити кому главу гилотином, погубити. II *Guillotinier'n n*, *Guillotinier'rung f* погубљење гилотином.
Guine'a {гинеа} *n* 8g 𐌿 Гвинеа.
Guine'a...: ~fahrer *m* = брод који путује за Гвинеју; ~pfeffer *m* гвинејски бибер.

Guinee' {гүне} [енг.] *f* 6f гвинеа, енглески златник *m*. [каш.]
Gu'lasch {гулаш} [мађ.] *m* 2g гулаш, папри-
Gu'lden {гулдн} [срвн.; gülden] *m* 2l флоринта *f*, флорин.
gü'lden {гүлдн} [срвн.] *a* = golden.
Gü'le {гүл} *f* 3b б. pl. шв. бара, осака.
gü'tbar *a* обавезан да плаћа данак, закупни-
ну. [нина, данак *m*.]
Gü't(e) {гүлт(е)} [срвн.; *gelden] *f* 3b закуп-
gü'ttig {Gült(e)} *a* 1. који вреди (и. важи); ва-
жећи, пуноважан. 2. примљив, прихватљив;
применљив (für *acc.* на); законски; прави;
kirchlich ~ канонски; (für) ~ erklären, ~ ma-
chen огласити да важи -е, озаконити; ~e
Münze новац који важи, новац који иде.
Gü'ttigkeit {гүт} *f* 3b б. pl. важење *n*, вређе-
ње *n*; идење *n*, оптицање *n*.
Gü'ttigkeits... {гүт...с-}: ~dauer *f* време *n* (и.
рок *m*) важења; ~erklärung *f* оглашавање *n*
(и. потврда) важења.
Gü'ttig... {гүлтйх-}: ~machen *n* 2l, ~machung
f 3b оглашавање за важење, потврда *f*, по-
тврђивање, -ење. [lasch.]
Gu'lyas {гүлјаш} [мађ.] аус. *n* inv. б. pl. = Gu-
Gu'mmi {гүми} [лат., грч.] *n* (аус. и *m*) 6l гума
f; смола од дрвета; elastisches ~ гумаластика
f, растељива гума, каучук; vulkanisier-
tes ~ вулканизована гума; die Handschuhe
mit ~ reinigen чистити рукавице гумом; mit
~ radieren (из)брисати гумом.
Gu'mmi..., gu'mmi... {гүми-}. ~abdruck *m* оти-
сак у гуми (и. каучуку); ~absatz *m* потпетица
f од гуме; ~arabikum {гүмиарабикум} *a* 6l б.
pl. гумирабика *f*; ~artig *n* гумаст; ~ball *m* гу-
мена лопта *f*; ~band *n* 2a гумена (и. еласти-
чна) трака *f*; ~baum *m* 𐌿 каучуково дрво *n*;
гумино дрво *n*; blauer ~baum еукалиптус; ~
ela'stikum {гүмиеластикум} *n* 6l = elastisches
Gummi. [мом.]
gummie'rbar {гүмирбар} *a* превлачив гу-
gummie'ren {гүмирен} I *tr.* 15g (пре)мазати гу-
мом, (с)лепити гумом; гумирати. II *Gummie'-
ren n* гумирање. [што превлачи гумом.]
Gummie'rer {гүмирер} *m* гумирач, радник
Gummie'r... {гүмир-}: ~maschine *f* машина (и.
строј) *m* за гумирање; ~wachs *n* восак *m* за
гумирање.
Gu'mmi..., gummi...: ~gebend што даје гуму,
гумни; ~gu'tt {гүмигүт} *n* 2g б. pl. гумигут
m, жута смола *f*; ~gu'ttbaum *m* 𐌿 гумигут-др-
во *n*; ~haltig *a* што има у себи гуму; ~hand-
schuh *m* гумена рукавица *f*; ~harz *n* гумена
смола *f*; ~isollerung *f* гумен прстен *m*, изо-
ловање *n* гумом; ~lack *m* 𐌿 гумени лак; ~
pflaster *a* гумени(н)пластер *m*; ~rad *n* гумени
точак *m*; ~reifen *m* 𐌿 гумени обруч *m* за ваз-
дух; ~scheibe *f* гумени котур *m*; ~schlauch
m гумена цев *f*, гумено црево *n*; ~schnur *f*
гумена врвца; ~schuh *m* гумена ципела *f*; ~
streifen *m* гумена трака *f*; ~überschuh *m* гу-
мена каљача *f*; ~waren *f* pl. 𐌿 гумена роба
f; ~wasser *n* гумена вода *f*; ~zelle *f* гумена
ћелија; ~zug *m* ластисх.
Gu'ndel... {гүндл-}: ~rebe *f* 𐌿 = Erdefeu.

Gu'ndermann *m* 2g (б. pl.) = Gundelrebe.

Gu'nsel {гунзл} [нвн.] *m* 2l behaarter и. haariger ~ горешник, горешнице *a*, црноглавац *m*; blauer (и. kriechender) ~ крњавица *f*.

Gunst {гунст} [срвн.; *gönnen] *f* 2f б. pl. († и. adv. 3b уп. zu ~en) 1. наклоност, благонаклоност, благовољење *n*, милост, корист; sich bei j-m in ~ setzen задобити чију наклоност; bei j-m in ~ stehen, и. sich der ~ j-s erfreuen бити у чијој милости, уживати чију благонаклоност; bei j-m wieder in ~ kommen поново задобити чију наклоност; nach ~ према наклоности, пристрасно; es geht hier alles nach ~ овде се све ради према наклоности (и. пристрасно); овде иде све по бабу и по стричевима; zu meinen ~en у мою корист. 2. mit ~(en)! с Вашим допуштењем!; да простите! опростите!

Gu'nst... {гунст...} ~bemühung *f*, ~bewerbung *f* труд(ба *f*) *m* око задобијања наклоности; ~beweis *m* доказ наклоности (и. благовољења); ~bezeugung *f* (засведочавање *n*) наклоности(и), указивање *n* наклоности.

günstig {гунстџ} [Gunst] *a* 1. наклоњен, благонаклон. 2. повољан, згодан, погодан, подесан, пробитачан, користан, поспешан, ~e Bedingungen повољни услови; im ~sten Falle у најповољнијем случају; ein ~er Wind повољан (и. поспешан) ветар; ~es Zeugnis добро сведочанство; das Glück ist ihm ~ sreћа му је наклоњена. II adv. (благо)наклоно; повољно.

Gu'nstling {гунстлџн} [Gunst] *m* 2g¹ ~in {~ин} *f* љубимлац, -ица, миљеник, -ица.

Gu'nstlings... {гунстлџнс...} ~regierung *f*, ~unfug *m*, ~wirtschaft *f* љубимаштво *n*, друштво за гурање љубимаца.

Gur {гур} [gären] *f* 3b (б. pl.) метални остаци *m* pl. при растварању у води.

Gu'rgel {гургл} [свн.; *лат. gurgulio] *f* 3d грло *n*, гуша, грклан *m*, ждрело *n*; fig. alles durch die ~ jagen све појести и попити, све проћердати; j-m ~ abschneiden заклати кога.

Gu'rgel... {гургл...} ~abschneider *m* клач; сецигуша; ~ader *f* грлена вена.

gu'rgeln {гурглн} I intr. (h), tr. и sich ~ 15f 1. (sich) den Hals ~; sich ~ грљати, грготати, испирати гушу (и. грло). 2. брботати, брбукати; из грла говорити и. певати. II Gu'rgeln *n* грготање, грљање; говорење и. певање из грла.

Gu'rgel...: ~schnitt *m* прорез гуше; ~ton *m* грлени глас; ~wasser *n* вода *f* за грготање (и. испирање гуше).

Gu'rke {гурк} [свн.; *слов.] *f* 3b краставац *m*; saure ~п кисели краставци; kleine ~п ситни (и. мали) краставци; fig. ein Gesicht machen wie saure ~п унаморити се; fig. Zeit der sauren ~п = Sauregurkenzeit.

Gu'rken..., gu'rken... {гуркен...} 2artig *a* краставица, као краставац; ~beel *n* леја (и. гредица) *f* за краставце; 2förmig *a* облика краставца; ~hobel *m* ренде *n* за рибање краставаца; ~salat *m* салата *f* од краставаца; prv. was versteht der Bauer vom ~salat

зна свиња шта је диња; ~zeit *f* а) доба краставаца; б) fig. = Sauregurkenzeit.

Gu'rre {гурр} [срвн.] *f* 3b 1. рага, кљусина. 2. жентурина, жентурача.

gu'rren {гуррн} [срвн.] I intr. (h) 15a 1. гукати; гугутати. 2. крчати (стомак). II Gu'rren *n* гукање; гугутање; крчање.

Gurt {гурт} [срвн.; *gürten] *m* 2g 1. колан. 2. појас, пџа, опасач, упрте *f* pl.; et. an e-m über die Schulter geschlagenen ~e tragen носити што на упртама пребаченим преко рамена. 3. појасни лук. 4. п(о)јас; bis an den ~ до п(о)јаса.

Gu'rt... {гурт...} ~band *n* 2a трака за колан; ~bett *n* кревет *m* на каишевима; ~bogen *m* појасни лук, лук између два сводна распона.

Gürtel {гуртл} [свн.] *m* 2l 1. појас, тканице *f* pl. 2. geweihter ~свештенички појас; X појас утврђења. 3. појас, зона *f*.

Gürtel..., gürtel... {гуртл...} ~ausschlag *m* = ~rose; ~bahn *f* кружна железница (око неког града); ~flechte *f* = ~rose; 2förmig *a* облика појаса, појасаст; 2los *a* без појаса; ~macher *m* појасар, тканичар; ~rose *f* лишај (и. осип) *m* око појаса; ~schnalle *f* прејица на појасу, гвоздац *m*; ~spange *f* копча на појасу; ~tier *n* оклопник *m*.

gürteln {гуртлн} tr. 1. снабдети појасом. 2. e-n Baum ~ на дрвету у кругу (у подножју) исећи кору.

gürtlen {гуртлн} [свн.] tr. и sich ~ 15c (sich) ~пасати (се), опасати (се), потпасати (се); ein Pferd ~потпасати коња; fig. sich ~потпасати се (добро), спремити се (за борбу).

Gu'rt...: ~gehenk *n* X кајас *m*; ~gesims *n* веннац; ~gewölbe *n* свод на каише; ~hebel *m* X полуга *f* на машинској пушци (и. митралезу). [Gelbgießer.]

Gürtler {гуртлр} *m* 2l 1. појасар. 2. =

Gu'rter... ~riemen *m* кожни каиш; ~sims *n* = ~gesims.

Guß {гус} [свн.; *gießen] *m* 2d¹ 1. ливење *n*, лив; из-, сливање *n*, просипање *n*. 2. (из)лив, изливена (и. просута) течност. 3. пљусак, јака киша *f*. 4. прелив, оstackлица *f*. 5. а) ливење *n*, из-, саливање *n*; (wie) aus einem Gusse gemacht направљен од једног лива, изједна саливен (и fig.); б) лив, слитак; с) = Gußeisen. 6. а) олуц за изливање, б) отвор за изасипање.

Guß..., guß... {гус...} ~abdruck *m* ливени отисак; ~arbeit *f* ливен рад *m*; ~blei *n* ливено олово; ~eisen ливено гвожђе (и. железно) (opp. Schmiedeeisen); ~eisen|waren *f* pl. роба од ливеног гвожђа; 2eisern *a* од ливеног гвожђа; ~form *f* калуп *m* за ливење (и. саливање); ~loch *a* а) отвор *m* за исипање растопи; б) отвор на калупу за усипање растопи; ~metall *n* ливени метал *m*; ~modell *n* модел *m* за саливање; ~mörtel *m* бетон; ~mutter *f* матрица; ~naht *f* шав *m* на ливу, ливни шав; ~regen *m* пљусак; ~rinne *f* а) сливник *m*; б) олуц *m* за изливање растопи; ~stahl *m* ливени челик; ~stahl|werk *n* фабрика (и. творница) *f* челика; ~stein *m* = ~rinne *a*; ~stück *n*

⊗ лив *m*, слитак *m*; ~waren *f pl.* ☞ = ~eisenwaren; *zweise adv.* es regnet *zweise* пљушти (киша), лије (киша); ~werk *n a*) ливени рад *m*; б) = ~eisenwaren; ~zapfen *m* ливен рукавац; ~zwieback *m* преливен двопек.

güst {гу-ст} *a* јалов.

Gu'stav {густ-аф} [швед.] *m 8a* Густав.

Gu'stchen {гу-стх-н} *n 8g*, Gu'ste {гу-ст-е} *f 8d*,

Gu'stel {гу-ст-ел} *f 8f*, Gu'stelchen {х-н} *n 8d*

(*dim.* од Auguste) Августина *f*.

Gü'stling {гу-ст-л-ин} *m 2g* јаловлац, -ица.

gut! {гут} [свн.] *a (adv.) 10°* (*sup.* катк. *co. gutester*) (*opp.* böse, schlecht) 1. доб[ар (-ро); ваљан(о), пробитач[ан (-но), корис[ан (-но)]; а) ~ Heil! здраво!; ~en Morgen! добро јутро!; ~en Tag! добар дан!; ~en Abend! добро вече!; ~e Nacht! лаку ноћ!; j-m ~en Tag wünschen поздравити кога са добар дан!; sein ~es Auskommen haben имати добре приходе за живот; в. ausnehmen II 3; *iro.* es würde sich ~ ausnehmen... добро (и. лепо) би то изгледало...; wie es Ihnen ~ dünkt како Ви нађете за сходно; ~es Einvernehmen добар споразум; ~er Freund! пријатељу мој!; es geht mir ~ добро ми је; es geht sich heute ~ иде се добро данас; in ~em Glauben у доброј намери; auf ~ Glück на срећу; er hat es ~ лако је њему; er hat es sehr ~ bei seinem Herrn њему је врло добро код његова господара; halb ~ halb schlecht ни добро ни рђаво; ни узми, ни остави; и овако и онако; sich ~ halten добро се држати; *fam.* ~e (alte) Haut (и. ~e Seele) добричина, добра душа; ich habe Ihre Familie ~ gekannt добро сам познавао Вашу породицу; du ~es Kind о ти, добро (и. сирото) дете; kurz und ~ једном речју, укратко; alles, was er macht, macht er ~ све што ради, добро ради; *iro.* wißt Ihr auch, ~er Mann, daß... а знате ли Ви, човече, да...; ~e Miene zum bösen Spiel machen морати се правити веселим и када није човеку до тога; ich weiß es aus ~er Quelle знам из добра извора; ~ riechen пријатно (и. лепо) мирисати; ~ sein für et. (*acc.*) и. zu et. (*dat.*) бити добар за што; hier ist es ~ sein овде је добро, овде се човек добро осећа; es ist ~ добро, нека буде; (es ist) schon ~ добро, добро, доста; es ist ~, daß... добро је што...; ich weiß besser, was dir ~ ist ја боље знам шта је добро за тебе; ☞ dieser Kaufmann ist ~... овај је трговац добар (и. ужива велики кредит); so weit wäre alles ~ дотле све добро; für diesmal mag es ~ sein овог пута нека буде (и. иде); овог пута може проћи; es muß ~ sein мора бити добро; мора се човек задовољити; er läßt alles ~ sein њему је све добро; он све допушта; lassen Sie das (и. lassen Sie's) ~ sein! а) маните се тога!; б) будите уверени! верујте ми!; в) будите спокојни!; д) та, маните!; *fam.* lassen wir das ~ sein манимо се тога; es muß halt (и. schon) ~ sein доста добро, није рђаво, прилично; mehr als ~ ist више него што треба; das ist alles schön und ~, aber... то је све лепо и красно, али...; da sind wir ~ dran сад смо се

удесили; so ~ als (боље: wie) möglich што боље; sie ist so ~ schuld daran als ich она је исто толико крива колико и ја; es ist so ~, als hätte ich's schon то је као да ми је већ у рукама; so ~ wie: er muß so ~ warten wie ich и он мора да чека као и ја; hundert Pfennig sind so ~ wie eine Mark сто пфенига вреде колико и једна марка; ich bin so ~ wie er вредим колико и он; он не вреди више од мене; eins ist so ~ wie das (и. wie's) andere једно као и друго; der Prozeß ist so ~ wie gewonnen парница се може сматрати да је добивена; der Spaß ist ~ шала је добра; von j-m ~ sprechen о некому лепо говорити (упор. ~sagen); der Hafer steht ~ оvas је добро понео; ~e Stube дворница, сала, салон; zu ~er Stunde у добар час; ~e Tage haben имати добрих дана; sich e-n ~en Tag machen = sich ~e Zeit machen; ~ und gern: er hat ~ und gern zehntausend Mark Renten он има брат брату (и. најмање) десет хиљада марака прихода; das hat ~e Wege добро је то пошло, не треба се због тога узнемиравати; eine ~e Weile дуже времена, доста дуго; für j-m ~e Worte за новац и лепе речи; j-m ~e Worte geben понизно (и. покорно) молити кога; bei ~er Zeit за времена, на време; sich ~e Zeit (и. e-n ~n Tag) machen провјести се, ~одити се, *fam.* протерати кера; er hat e-n ~en Zug am Leibe он добро цујка; б) *priv.* уп. Ende 2; ~ ist ~ aber besser ist besser добро је добро, али је боље још боље; ein ~es Wort findet eine ~e Statt и. Stelle лепа реч и гвоздена врата отвара. 2. *adv.* лако; Sie haben ~ (и. klug), Sie sind reich то је Вама лако рећи, (јер) Ви сте богати; Sie haben ~ reden узалуд говорите. 3. добар, наклоњен(о); j-m ~ sein бити добар према кому, бити наклоњен кому, волети кога; es ~ mit j-m meinen имати лепе намере према кому; er ist ~ mit (и. zu) mir он је добар према мени; seien Sie so ~ und nehmen Sie ihm das mit, и. seien Sie so ~, ihm das mitzunehmen будите тако љубазни (и. добри) па му ово понесите (са собом); j-m ~ werden стећи пријатељска осећања за кога; одобривољити се према кому; wieder ~ (Freund) werden опет се спријатељити; помирити се; seien Sie wieder ~! будите ми опет пријатељ! 4. добар, пун, читав; ~e vierzig Jahre добрих четрдесет година; zwei ~e Meilen две добре миље; es sind ~(e) drei Stunden има добра три часа (хода). 5. леп; e-s ~en Morgens ging ich једног лепог јутра ишао сам (ја). 6. у вези са v ~haben, ~heißen итд. в. код сложеница. II Gu'te(r) {~(p)} *s 9l* добри, -а, добар човек, добра жена; der Gute добри; *pl.* die Guten добри. III Gu'te(s) {~(c)} *n 9l* 1. добро; das Gute добро; ich wünsche Ihnen alles Gute желим Вам свако добро; es gibt Gutes und Böses im Leben у животу има и доброга и рђавога (и. има добра и зла); das Gute bei (и. an) der Sache ist... добра страна тога јесте...; sein Gutes haben имати нечега доброга, имати користи; *iro.* Sie ha-

ben da et. Gutes angerichtet лепо сте ту уде-
сили; *fam.* was bringen Sie Gutes? које добро?
nichts Gutes gegen j-n im Sinne haben ништа
добро не смерати кому; des Guten zuviel
(*aus. zu viel*) tun претерати, прекардашити;
die Sache wendet sich zum Guten ствар се
окреће на боље; *prv.* man muß des Guten
nicht zuviel tun не ваља претер(ив)ати; auch
das Unglück hat sein Gutes где несреће, ту и
среће има. 2. im ~en на миру, с миром; дра-
говољно; j-m et. im ~en sagen лепо рећи не-
коме што; im ~en auseinander gehen лепо се
разићи, растати се као добри пријатељи;
j-m zum ~en reden одобровољавати кога,
гледати кога да одобровољ(и)-е; *уп. zugute.*
Gut² {гут} [поименичено gut] *n* 2a 1. добро; и-
мање; имовина *f*, благо; anvertrautes ~ пове-
рено добро; fahrendes ~ покретно имање;
herrenloses ~ пусто масло; *pl.* Güter добра;
das höchste ~ највеће добро; zeitliche (и. ир-
диче) Güter добра овога света, земаљска
добра; Hab und ~ verlieren изгубити све
своје имање; sich bei ~ und Leben verpflichten
обавезати се имањем и животом. 2. добро,
земља *f*; liegende Güter непокретна имања.
3. ☞ роба *f*, еснап *m*. 4. метал *m*, бронза *f*;
v. Glockengut; irdenes ~ земаљно посуђе.

Gu't'..., gu't'... {гут-}: ~achten *n* 2l мишљење,
мнење, суд *m*; schriftliches ~achten: а) ☞ уве-
рење о роби; б) уверење, мишљење, писмена
пресуда изборног судије; ~achten der Sach-
verständigen мишљење (и. извештај) вешта-
ка; ein ~achten einholen (von j-m) а) тражити
мишљење (од кога); б) ☞ тражити уверење;
~achter *m* вештак, стручњак; ~achtlich {~
диче} а) виду писменог исказа (и. извеш-
таја); sich ~achtlich dahin äußern, daß... дати
своје мишљење да...; ~artig а: а) (о деци)
добре нарави (и. худи); б) ☞ безопасан, благ,
безазлен; ~artigkeit *f*: а) добра нарав, до-
броћудност; б) безопасност, безазленост;
~befinden *n*. а) = ~dünnen; б) добро здрав-
ље; ~besetzt а: а) лепо украшен; б) ☞ пун;
лепо раздељен (улога глумца); ~bringen *tr.*
= ~schreiben 1. [имање.]

Gü'tchen {гүтчэн} *n* 2l (*dim.* од Gut) добарце,!

Gu't'..., gu't'...: ~denkend а који добро мисли,
добромислен; ~dünnen *n* мишљење, мнење,
нахођење; nach ~dünnen по нахођењу, по
вољи; nach seinem ~dünnen по његову нахо-
ђењу, како му се свиђа (и. допадне).

Gü'te {гүте} *f* 3b 6. *pl.* 1. доброта; haben Sie die
~, es mir zu sagen будите тако добри (и. љу-
базни) па им то кажите; изволите ми то, мо-
лим Вас, казати; die ~ selbst сушта доброта;
die ~ Gottes Божја доброта; ein Mensch von
seltener ~ човек ретке доброте. 2. доброта, ва-
љаност, (добра) каквоћа; Waren von vorzüg-
licher ~ роба одличне каквоће. 3. mit ~; in aller
~ на миран начин, на миру, с миром; in ~
abtachen расправити на миру. 4. (при пору-
бинама) durch ~ (*abr. d. G.*) добротом (не-
кога). 5. *fam.* sich e-e ~ tun (по)частити се,
провести се.

Gu't'edel *m* 2l ☞ племенка *f*, врста винове лозе.

Gü'te|grad *m* степен (и. ступањ) вредности
gü'ten *tr.* ☞ = vergüten [(и. каквоће),]

Gu'tenberg {гүтєнбєрг} *m* 8a Гутенберг (про-
налазач штампе, † 1468).

Gü'ter... {гүтер-} *beh.* ☞ и ☞: ~abfertigung *f*
отправљање *n* робе; ~abtretung *f* уступање *n*
имања; ~annahme(stelle) *f* прималиште *n* ро-
бе; ~anschlag *m* процена *f* имања; ~ausgabe|
stelle *f* издавалиште *n* робе; ~ausschlachter *m*
онај што дели сеоска имања; ~bahn|hof *m*
теретна станица *f*; ~boden *m* = ~halle;
~dienst *m* теретна служба; ~expedient *m*
старешина отсека за отправљање робе;
~expedition *f* = ~abfertigung; ~gemeinschaft
f заједница добара; unter Ausschluß der
ehelichen ~gemeinschaft са искључењем
брачне заједнице добара; ~halle *f* смести-
ште *n* за робу, робни магацин *m*; ~handel
m трговање *n* непокретним имањима; ~kauf
m куповина *f* (и. купња, куповање *n*) имања;
~schlächter = ~ausschlächter; ~schuppen
m, ~speicher *m* = ~halle; ~stück *n* коле-
то; ~transport *m* превоз робе; ~trennung *f* ☞
одвајање *f* имања; ~verkauf *m* продаја *n* и-
мања (и. робе); ~verkehr *m* робни промет,
теретни саобраћај; ~versender *m* отправ-
љач робе; ~versendung *f* отпремање (и. сла-
ње) *n* робе; ~versicherung *f* обезбеђење (и.
осигурање) *n* робе; ~verteilung *f* подела до-
бара; ~verwalter *m* управитељ добара; ~
verwaltung *f* управа добара; ~verzeichnis *n*
списак *m* робе; ~wage *f* кантар *m* за робу;
~wagen *m* теретна кола *n pl.*, теретњак *m*;
~zug *m* теретни воз (и. влак), теретњак;
~zug mit Personenbeförderung мешовити
воз; *уп. Guts...*

Gu't'..., gu't'...: ~geartet а = ~artig а; ~gelaunt
а добро расположен, добре воље; ~gesinnt
а с добрим помишљењем на срцу, који до-
бро мисли, добронамеран; ~gesinntheit *f* 3b
добронамерност; ~gewicht *n* ☞ добра мера
f; ~haben *tr.* ☞ потраживати; wir haben noch
200 Mark bei Ihnen gut потражујемо од Вас
joш 200 марака; ~haben *n* ☞ потраживање,
примање; ~haber *m* 2l ☞ поверилац; ~heit
{гүтхат} *f* = Güte 1, 3, 4; ~heißen *tr.* одо-
бр|ити, -авати, прим|ити, -ати; ~heißen *n* 2l,
~heißung {~хасун} *f* 3b одобр|авање, -ење *n*;
потврђивање, -ење; ~heißend а који одо-
брава, потврди; ~herzig а добра срца, благ,
добродушан, благодушан, добросрдачан;
~herzigkeit *f* добродушност, благодушност,
добросрдачност.

gü'tig {гүтих} [gut] а(*dv.*) доб|ар (-по); ми-
лостив|ан, (-но), благонаклон(-о), љубаз|ан
(-но), благ(о), услуж|ан(-но); seien Sie so
~, es ihm zu geben (и. *fam.* geben es ihm) бу-
дите тако љубазни (и. добри) па му (пре)-
дајте ово; Sie sind sehr ~ Ви сте врло љу-
базни; mit Ihrer ~en Erlaubnis са (љубазним)
допуштењем од Ваше стране; *adv.* erlauben
Sie ~st будите тако љубазни и допустите;
der Brief, den Sie mir ~st geschrieben haben
писмо, које сте љубазно изволели упути-
ти ми.

Güt'igkeit {~кѣт} *f* 3b доброта; љубазност; благост. [ник, сопственик малог имања.]

Güt'ler {гу-тлѣр} *m* 2l мали (и. ситан) посед-
гүтlich {гу-тлѣх} *a* и *adv.* 1. — in Güte; при-
јатељски, миран; ~e Beilegung пријатељско
измирење; ~er Vergleich мирно поравнање.
2. sich ~ tun (an et. *dat.* чиме) (по)частити
се; проводити се; *fam.* разузури се, рас-
пиштољити се; er tut sich ~ пустио срцу на
вољу, *fam.* распиштољео се.

Gu't'..., **gu't'...**: **~machen** *I tr.* поправити, -ља-
ти, исправити, -љати; es ist nicht wieder gut-
zumachen то је неоправљиво; **II ~machen** *n.*
~machung *f* ис-, поправљање; **~mütig** {~му-
тѣх} *a* = ~herzig; ~mütigkeit {~кѣт} *f* 3b —
~herzigkeit; **~sagen** *I intr.* (h) für j-n (für et.)
~sagen одговарати за кога (и. за што), јем-
чити за кога (за што); **II ~sagen** *n.*, ~sagung
f одговарање, јемчење, јемство.

Gu'ts... {гу-тс-}: **~besitzer** (in *f*) *m* поседни^к,
-ца (земље); ~bezirk *m* омеђење *n* имања.

Gu't'..., **gu't'...**: **~schein** *m* бон; **~schreiben** *I tr.*
1. j-m et. ~schreiben отпис(ив)ати кому што,
одобрити -авати (у рачуну) кому што. 2. =
~sagen; **II ~schreiben** *n.*, ~schreibung *f* отпи-
сивање, одобравање (у рачуну); ~schrift *f* ☞
потраживање *n*; zur ~schrift begeben укњи-
жити у потраживање; ~sein *n* доброта *f*.

Gu'ts..., **gu'ts...**: **~frau** *f* поседница; ~herr (in *f*)
m = ~besitzer (in); ~herrlichkeit *f* = ~herr-
schaft *a*; ~herrschaft *a*) властелинство *n*, *b*)
господари (и. власници) *m pl.* имања; ~hof *m*
a) = Gut²; *b*) двориште п уз кућу на имању;
~kauf *m* куповина *f* имања (и. земље).

gu't'stehen *intr.* (h) = gutschagen.

Gu'ts... ~verwalter *m*, ~vorsteher *m* управник
добара; ~verwaltung *f* управа добара.

Guttape'rcha {гу-тапѣрѣ} [енг., малај.] *f* inv.
(б. *pl.*) (аус. *n*) гутаперка; ~papier *n* гута-
перка-папир *m*, гутаперка-хартија *f*; ~zünd-
schnur *f* ☞ штапин *m* с гутаперком.

Gu't'..., **gu't'...**: ~tat *f* ☞ = Wohltat; ~täter (in
f) *m* = Wohltäter (in); ~tätig *a* = wohlthätig;
~tätigkeit *f* = Wohlthätigkeit; **~tun** *intr.* (h)
добро чинити, пријати, користити, пом[о]ћи
-агати; бити паметан, паметно се владати;
das hat ihm gutgetan то му је чинило добро, то
му је пријало; das tut nicht gut auf die Länge
не вреди ако се тако продужи; j-m et. ~ tun
надокнадити кому што, обештетити кога.

guttura'l {гу-турал} [лат.] *a* гутуралан, грлен.
Guttura'l...: ~buchstabe *m* грлено слово *n*, ~
laut *m* грленик, грлени глас.

gu't'willig *a* (dv.) *a*) (opp. böswillig) доброна-
мер[ан] (-но); *b*) доброволь[ан] (но), драгово-
љ[ан] (-но), драге воље; et. ~ tun учинити не-
што добровољно (и. драговољно, драге во-
ље); ~ oder gezwungen хоћеш нећеш; хтео
не хтео; ~willigkeit *f* добронамерност, до-
бра воља; драговољност; добровољност.

Gymnasia'l... {гү-мназиал-}: ~abiturient *m* гим-
назиски матурант; ~bildung *f* гимназиско
образовање *n*, ~direktor *m* директор гимна-
зије; ~lehrer *m* наставник (и. професор)
гимназије; ~schüler *m* ученик гимназије,

гимназијалац; ~studien *n pl.* гимназијско
школовање; ~unterricht *m* гимназиска (и.
средњ. школска) настава *f*. [назијалац.]

Gymnasia'st {~зиѣст} *m* 3a гимназиста, гим-

Gymna'sium {гү-мназиум} [лат., грч.] *n* бе гим-
назија *f*.

***Gymna'st** {гү-мнѣст} [грч.] *m* 3a учитељ ве-
штина; ~ik {~ѣк} *f* 3b б. *pl.* гимнастика, те-
лесно вежбање *n*; ~iker {~ик'р} *m* 2l гимна-
gymna'stisch {~ѣш} *a* гимнастички. [стичар.]
Gynäkolo'g {гү-неколог}, ~e {~лог'е} [грч.] *m* 3a
гинеколог, порођајни лекар.

Gynokologie' {~логи} *f* гинекологија; наука о
женским болестима.

gynäkolo'gisch {~логѣш} *a* гинеколошки.

Gyrosko'p {гу-роскоп} [гр.] *n* 2g гироскоп.

H

H, *h* {ха} *n* inv. слово *X*, *x*; stummes *H* немо^т
H, *h* *n* inv. ☞ ха, си. [(и. мукло) ха.]

H *abr.* ☞ = Haben *n*.

H *abr.* ☞ = Hydrogen водоник.

h аус. = Heller.

H *abr.* = Hoheit.

ha {ха} *I int.* ха! аха! (узвик при смејању, ра-
досном изненађењу; узвик дивљења, чуђе-
ња). **II** *Ha* *n* би ха! ха!

ha, аус. *ha* *abr.* = Hektar.

h. a. *abr.* = huius anni [лат. ове године].

Haag {хѣк; hom. Hag} *m* 8g. der ~ ☞ Хар.

Haar {хѣр} [свн.] *n* 2g 1. коса *f*; влас *f*; длака
f; влакно *n*; маља *f*; струна *f*; грива *f*; ко-
стрет *f*; дугачка длака (код паса); руња *f*,
рута *f*; *a*) blonde ~e haben имати плаву ко-
су; sich (*dat.*) das ~ machen удесити косу,
очешљати се; *b*) *fig.* es ist kein gutes ~ an
ihm не вреди тај ни по луле дувана; das ~
richtet sich e-m dabei empor и. die ~e stehen
(и. steigen) e-m dabei zu Berge коса се чове-
ку при том диже на глави, кожа се човеку
јежи; ~e auf den Zähnen haben: *a*) бити зу-
бат, имати рутава нос, умети се бранити; *b*)
бити мушко; sich (*dat.*) (и. ea) in die ~e ge-
raten (и. fahren) ш-, до[ч]епати (се) за косу
(и. кике); sich (*dat.*) (и. einander) in den ~en
liegen чупати се за косу; (по)кикати се; ein
~ in et. (*dat.*) finden наћи длаку у јајету; mit
(и. bei, an) den ~en herbeigezogen sein бити
довучен (овамо) за косу; dir soll kein ~ ge-
krümmt werden ни глава те неће заболети;
ни длаку с главе нећеш изгубити; ~e spalten
и. klaben тражити длаку у јајету, цепати
длаку на четворо; цепидлачити; kein gutes
~ an j-m lassen начинити кога таквим да га
не би, што кажу, ни пси с маслом појели;
не рећи о коме ни једне лепе речи; langes
~, kurzer Sinn дуга коса, кратка памет; er
hat mehr Schulden als ~e auf dem Kopfe има
више дугова него косе на глави; sein Leben
hängt an einem ~e живот му виси о концу
(о длаци); auf ein ~ (и. Härchen) и. aufs ~ на
длаку, у длаку, тачно; um ein ~ (и. Härchen)
wäre er um sein Leben gekommen за длаку
па да изгуби живот; um ein ~ besser sein, als

die anderen бити за длаку (и малчице) бољи од осталих; nicht (um) ein ~ (breit) weichen не уступнути (и. уступити) ни за длаку; ~e lassen müssen проћи на лијо; mit Haut und ~en в. Haut. 2. а) K = Berenike; б) K ~e маље *f pl.* на воћу. 3. рудица (на сукну). 4. das gelbe ~ жућа *m*, плавушан *m*. 5. ~e власи, гране и границе *f pl.* на дрвећу; биљни украс на брежуљцима. 6. шум. ein Hügel steht in ~en брежуљак је обрастао дрвећем. 7. ~ und Grund лице и наличје сукна.

Haar'..., haa'r'... {xáp-}: ~abschneiden *n* шишање; ~ähnlich *a* сличан длаци, длакаст; ~arbeit *f* рад *m* длаком, израда од длаке; ~aufsatz *m* тућа коса *f*, власуља *f*; ~ausfall *m* о-, испадање косе; ~balg *m* длачни мешчић; ~ballen *m* лоптица *f* несажвакане хране у стомаку преживара; ~balsam *m* балзам (и. помада *f*) за косу; ~band *n* а) узица *f* од длаке (и. косе); б) уплетник *m*, -њак *m*; ~besen *m* метла *f* од кострети (и. чекиње); ~beutel *m* а) кеса у коју се, позади главе, увлачила дуга коса; б) кеса за косу; в) *fam. fig.* цврнутост, наћефленсаност; j-m e-n ~beutel anhängen нацвркати некога; ~boden *m* сито *n* од длаке; ~breit *a* дебљине длаке, врло мало, за длаку; ~breit *n* = ~breite; es fehlt nicht ein ~breit daran нема ту да недостаје ни колико је длака дебела; kein ~breit ни длаку; ~breite *f* дебљина косе (и. длаке); ~bürste *f* четка за косу; ~busch *m* перјаница *f* од струна; ~büschel *m* чуперак (и. прамен) косе, кичица *f*; ~decke *f* покривач *m* (и. ћебе *n*) од длаке (на пр. камиље); ~dünn *a* танак као длака; ~eisen *n* гвозђе за коврчење косе.

haa'ren¹ {xáp-*n*} I *tr.* 15a = abhaaren I. II *intr.* (h) (о)лињати се. III *sich* ~ I. = II. 2. K = sich in den Haaren liegen. IV gehaa'rt *p. p.* и *a* = behaart. V Haa'ren *n* лињање. [dengeln I.]

haa'ren² {~} [дн.] *tr.* 15a K die Sense ~ = j haaren {~} *a* K = hören. [длаке].

Haar'es|breite {xáp-*c*-} *f* дебљина косе (и. длаке).

Haar'..., haa'r'... ~farbe *f* боја косе (и. длаке); ~färbemittel *n* боја *f* за косу; ~faser *f* жилица; ~fein *a* а) танак као длака; танан; б) *fig.* ein ~feiner Unterschied танана (и. утанчана разлика); ~flechte *f* а) плетеница, вичица, кика; б) f лишај у коси (и. на глави); ~flechter(in *f*) *m* плетач(ица) ствари од косе (и. длаке); ~förmig *a* облика длаке, длакаст, власаст; ~förmigkeit *f* длакастост, влакнастост; ~frisur *f* удешавање *n* косе, фризура; ~gefäß *n* власаст (и. капиларни) суд *m*; ~genau *adv.* у длаку тачно; ~gestirn *n = Komet; ~händler(in *f*) *m* трговац-киња длаком; ~hemd *n* кошуља *f* од кострети.*

haa'richt {xáp-*xt*} *a* 1. што личи на косу (и. длаку). 2. = behaart.

haa'rig {xáp-*x*} *a* 1. = haaricht. 2. студ. огромно, грдно; ~viel Geld haben имати новаца као плеве. 3. *fam.* = frech.

Haar'..., haa'r'... ~kalk *m* малтер са длаком; ~kamm *m* чешаљ укосник; weiter ~kamm чешаљ расправљач; ~kette *f* = ~schnur; ~

klauber(in *f*) *m* цепидлака, ситничар -ка; ~klauberei' *f* цепидлачење *n*; ~klei'n *a* = ~fein ситиушан; *adv.* потанко, до танчина, до ситница, на длаку; ~krankheit *f болест косе; ~kräusler(in *f*) *m* кудравичар(ка), фризер(ка); ~krone *f K хубица на семену; ~künstler *m* = ~kräusler.**

Haar'lemer {харлем-*p*} [(Haarlem град у Холандији] *a inh.* харлемски.

Haar'..., haa'r'... ~locke *f* увојак *m* (и. коврчица) косе; ~los *a* без косе, без длаке, ћелав, плешив, олићан; ~losigkeit *f* плешивост, ћелавост, олићалост; ~matratze *f* душек *m* од длаке; ~nadel *f* укосница, игла за косу; ~nest(el) *n* кукулица *f*, пунђа *f*; ~netz *n* мрежа *f* за косу; ~öl *n* уље за косу; ~pflege *f* нега косе; ~pinsel *m* кичица *f* од длаке; ~puder *m* прах за косу; ~putz *m* украс за косу; украшавање *n* косе; ~rauch *m* в. He-rauch; ~ring *m*: а) прстен од косе (и. длаке); б) прстен за косу; ~risse *m pl.* напрслине *f pl.* на глеђи; ~röhrchen *n* ~ власаста (и. капиларна) цевчица *f*; ~röhrchen|kraft *f*, ~röhrchen|anziehung *f*, ~röhrchen|wirkung *f* = капиларност; привлачност (код) власастих судова; ~sack *m*: а) торба *f* од длаке; б) = ~beutel; ~salbe *f* маст за косу; ~scharf *a*: а) оштар као змија, врло оштар, бридак; б) *fig.* у длаку тачан, врло тачан; et. ~scharf beweisen тачно што доказати; ~schärfe *f* тачност (до танчина); ~scheitel *m* раздељак; ~schere *f* ножице (и. маказе) *f pl.* за шишање; ~schleife *f*: а) омча од косе (и. длаке); б) омча (и. трака) за косу; ~schmuck *m* украс за косу; ~schneide|kabinett *n* берберица *f*; ~schneide|maschine *f* машина за шишање; ~schneiden *n* шишање; ~schneider *m* бербериц; ~schneide|salon *m* = ~kabinett; ~schnitt *m*: а) шишање; б) начин шишања (и. ношења косе); ~schnur *f*: а) врвца од косе (и. длаке); б) врвца за косу; в) = ~seil; ~schopf *m* = ~büschel; ~schur *f* бријање *n* темена, тонзура; ~schwund *m* = ~ausfall; ~seide *f* K грубо упредена свила; ~seil *n* K провлака *f*, фитиљ *m* за чишћење ране; ~seite *f* чупа, спољна (и. длакава) страна коже; ~sieb *n* сито од струне; ~sohle *f* hон *m* (и. потплат) од (уваљане) струне; ~spalter(in *f*) *m* цепидлака, ситничар(ка), што тражи длаку у јајету; ~spalterei' {~шпáлт-*pá*} *f* 3b = ~klauberei; ~spatium *n* K најтањи проред *m* (између слова); ~stern *m* = ~gestirn; ~strang *m*: а) уже *n* од струне; б) K gemeiner ~strang сиљевина *f*; ~sträubend *a* да се човеку коса диже (и. костреша) на глави; ~strich *m* K танка цртица *f*; ~tolle *f* чуперак *m* (косе), шишка; ~tour *f*, ~tracht *f* начин *m* чешљања, фризура; пунђа; ~tuch *n* ткиво од грубе длаке (кострети, коњске длаке); ~vieh *n* (opp. Federvieh) животиње са длаком (овце, говеда итд.); ~wachs *n* восак *m* (и. маст *f*) за дотеривање косе; ~wasch|mittel *n*, ~wasser *n* водица *f* за прање косе; ~wickel *m* направа *f* око које се праве увојци (и. коврчице) косе; ~wild *n* дивљач *f* са крзном; ~wuchs

т. а) растење *n* (и. пораст) косе (и. длака); б) коса *f*; *~wuchs, befördernd a* што појачава растење косе; *~wulst m* гужва *f* кесе; пунђа *f*; *~wurzel f* корен *m* косе (и. длаке); *~zeug n. a*) тканина *f* од грубе животињске длаке; б) *~* клепци *m pl.*, прибор *m* за клепање косе; *~zopf m* перчин, куријук, кика *f*.

Hab {хан} *n inv.* = Habe.

Ha'bakuk {хабакук, ~бака} *m 8a* Хабакук.

Ha'be {хаб} [свн.] *f 3b 1. (б. pl.)* имање *n*, имање *n*, иметак *m*, имовина; *~* *bewegliche* (и. *fahrende*) *~* покретност, покретно имање; *unbewegliche ~* непокретност, непокретно имање; **Hab und Gut** *n inv.* све своје имање, сав свој иметак. 2. *~* = Handhabe.

Ha'beas {ко'рпус} *akte* {хабејск'орпус-} [лат. „да имаш тело“] *f 3b* основни државни закон *m* о заштити личне слободе.

Ha'be... {хаб-} [imper. од haben]: *~dank m 2g* (б. *pl.*) хвала *f*, захвалност *f*; *~gern m* прижељкивало.

ha'ben {хабн} [свн.] *11b I tr. 1.* имати; а) *blaue Augen ~* имати плаве очи; да *~* *wir die Bescherung* (и. *den Braten, die Geschichte, den Salat*)! и. *da haben wir's!* ето нам сад! в. *Bescherung*; *wo ~ Sie mein Buch?* куда сте дели моју књигу?; *et. zu Ende* (и. *fertig*) *~* свршити што; *Geduld ~: a*) имати стрпљења; б) притрпети се; *j-n* (et.) *gern ~* волети кога (шта); *ein. Geschäft ~* имати (и. држати) радњу; *warste, bis ich die Seite herunter habe* чекај, док свршим страну; в. *lieb~; lieber ~* волети више; *das habe ich los* то сам одвојио, одрешило, откачио; *et. los ~ fam. fig.* имати искуства (и. знања); *wir ~ Trauer* ми смо у жалости; *ich habe ihn* држим га; *nehe mi* побећи; *was hast du? šta ti je?*; *was hat er denn?* (та и. а) шта му је?; *eine Mark hat hundert Pfennig* једна марка има сто пфенига (и. *pāpā*); *die Sache hat Eile* ствар је хитна; *хитно је*; *was habe ich davon?* шта (ја) имам од тога?; *die gehabte Ehre* част коју сам имао (и. смо имали); б) *das ist in allen Buchhandlungen zu ~* то се може добити (и. купити) у свима књижарама; *das ist noch zu ~* то се може још добити; *das ist nicht mehr zu ~* то се не може више добити; *c) prv.* је *mehr man hat, je mehr man will* што човек више има, то више жели. 2. *sa inf.* и *zu*: *was hat das zu bedeuten?* шта има то да значи? *ун. bedeuten I 3*; *ich habe nur noch zu bemerken* имам само још да приметим (и. напоменем); *ich habe wohl nicht erst zu bemerken* свакако је непотребно да Вам напоменем; *niemand hat danach zu fragen* то се никога не тиче; *das habe ich erst Freitag zu liefern* то имам тек у петак да испоручим; *was haben Sie hier mitzureden?* шта имате Ви да се ту мешате у разговор?; *er hat sich danach zu richten* он има према томе да се управља; *danach hat sich ein jeder zu richten* према томе има сваки да се равна; *daß hat nichts zu sagen* ништа не мари; то није ништа; то не значи ништа; *ich habe e-n Brief zu schreiben* имам да (на)пишем писмо; *Sie*

haben dafür zu sorgen, daß es geschieht Ви ћете водити рачуна о томе да се то учини; *ich habe es ihm zu verdanken* њему имам да захвалим за то; *Sie ~ über mich zu verfügen* Ви можете да расположете мноме. 3. *et. ~ wollen*: *хтети што, желети што*; *wer will das ~?* ко хоће то?; ко тако наређује?; *ich will es so ~* хоћу да тако буде; *du hast es so ~* *wollen* сам си то хтео (и. тражио); *ich will ihn damit nicht geschimpft ~* нисам рекао да бих га наружио. 4. изрази са неодређеним предметом *es*: *es bequem* (leicht) *~* бити лако; *er hat es leicht* лако му је; *ich habe es eilig* хитно ми је; *er hat es gut* добро му је; *es im Halse ~* имати болове у гуши; *sie hatten es leidlich* њихово стање било је сношљиво; имали су таман; *ich hab's* нашао сам! *ухватио сам! докучио сам!*; *da hast du's* ето ти; *evo ti*; *es mit j-m ~: a*) имати везе с киме; б) (боље: *halten*) бити у споразуму с киме; *c*) *расправљати* (се) с киме; *d*) *смерати* на кога; *sie hat es schlechter in diesem Hause* њој је горе у овој кући. 5. *sa inf. zu*: в. *gut 2. 6.* са зависним *prp.*: *e-n Freund an j-m ~* имати пријатеља у коју; *j-n zum Freunde ~* имати кога за пријатеља; *et. am Griffe* (и. *am Schnürchen, im Gefühle*) *~* в. *Griff 2*; *ich habe nichts an dieser Ware* немам ништа на овој роби; ништа не зарађујем на тој роби; *e-n Fehler an sich* (*dat.*) *~* имати ману; *auf alles et. ~* свему замерати; в. *auf 8*; *ein Kind auf dem Arme ~* имати (и. држати) дете на рукама; *ich habe die Nachricht aus guter Hand* имам вест из добре руке; *Geld bei sich* (*dat.*) *~* имати новаца код себе (и. при себи); *et. bei der Hand ~* имати што при руци; *et. im Auge ~ a*) имати што у оку; б) *fig.* имати што у виду; *et. im Gange ~* имати што у току; *das Obst hat Zucker genug in sich* воће има у себи доста шећера; *j-n in s-r Gewalt ~* господарити киме; *über sich* (*dat.*) *~* имати над собом; *niemanden über ~* *haben* *~* имати никога (старијег) над собом; *unter sich* (*dat.*) *~* имати под собом (и. под својом управом); *die Kasse unter sich ~* бити благajник; *ich möchte den Rock vom Leibe haben* желео бих да свучем капут; *das hat man vom Reichtume* то има човек од богатства; *ell.* *er hat es von ihm*: а) он је то од њега сазнао; б) он је то од њега добио; *er hat wenig von s-m Vater* мало он има од (и на) свога оца; *wen glauben Sie denn vor sich zu ~?* па кога мислите да имате пред собом? 7. у *imper.*: *habe die Güte, zu...* буди тако добар да...; *habe Dank!* хвала!, прими моју захвалност!; *habe nur Geld, so bist du klug* имај само пара, па ћеш одмах бити и паметан. 11 *imp. 1.* *es hat den Anschein* изгледа; чини се; *es hat Eile* хитно је; *журно је*; *es hat keine Not* није невоља; *es hat seine Richtigkeit* тачно је; *da(mit) hat es gute Wege* и. *es hat gute Wege damit*: а) (и *es hat gute Wege*) није хитно, није журно; б) не треба се бојати. 2. *fam. refl.* *es hat sich was* (и. *wohl*)! та није ваљда! таман!; *es hat sich was zu lachen!* нема тугу

ничега смешног! таман ми је то за смех! III sich ~ 1. в. II 2. *fam.* понашати се, владати се; правити се важним; ~ Sie sich doch nicht so (gefährlich)! а) не правите се тако важним!; не правите толико галаме!; б) немојте тако!; с) немојте се цифрати! IV помоћни *v.*: а) wir ~ (das) gelesen читал/и -е смо (то); er hatte sich erhoben он се беше ди-гао; б) наглашено: er hat gelebt он је живео (= умро је); с) каткад као *imper.*: habe nichts gehört! ништа да ниси чуо!; д) често се изоставља: glaubst du, daß er es gesehen (hat)? мислиш ли да је он то видео? V Haben *n* потраживање, примање; Soll und Haben дуговање и потраживање.

Ha'be...: ~nichts *m inv.* [pl. и (а аус. само) ~nichtse (~нѝхѝ)] гоља, голаћ, *fam.* гулан-фер; Walther von ~ Валтер Гоља.

...haber¹ {~хáb·p} *m 2l* у слож. на пр. Befehls~

Ha'ber¹ {хáb·p} [свн.] *m 2l* = Hafer. [заповедник.]

Ha'be|recht *m 2g¹* и *inv.* препирало.

Ha'ber... {хáb·p-}: ~feld treiben *n* врста народ-ног суда (у Баварској) против невољених; ~rohr *n* дудук *m*, фрула, свирала *f*; пастир-ска песма *f*.

Ha'b... , ha'b... {хáп-}: ~gier *f* лакомост, ла-комство *n*, грамжљивост, грамжење *n*, а-мишност; ~gierig *a (dv.)* лаком(о), грам-жљив(о).

ha'bhaft {хáпхáфт} *a.* е-г *gen.* и. / eine (acc.) Sache ~ werden ухватити што, притиснути што, склепати што; j-s ~ werden ухватити кога, склепати кога.

Hab|ich {хábѝх} *n inv.* *prv.*: (ein) ~ ist besser als (ein и. zehn) Hättich боље ишта него ни-шта; бољи је врабац у руци но голубна грани.

Ha'bicht {~т} *m 2g* ~ јастреб.

Ha'bichts... {хábѝхтс-}: ~klaue *f* јастребова-клица; ~nase *f* кукаст (и. орловски) нос *m*; ~weibchen *n* јастребица *f*.

Habilitatio'n {хабилитацѝн} [лат.] *f* хабили-тација (бирање и утврђивање за универзитет-ског наставника); ~s|schrift {~фнс-} *f* хаби-литациони спис *m*.

habilitie'ren {~тѝрѝн} [лат.] *15g* I sich ~ хаби-литовати се, доказати своју способност за универзитетског наставника. II Habilitie'ren *n*, Habilitie'rung *f* хабилитација. [љина *f*.]

Habi't {хábѝт} [фр.] *n* (аус. *m*) *2g¹* одело, ха-)

Ha'bitus {хábѝтус} [лат.] *m inv.* држање *n*, спољашност *f*, изглед.

Ha'bsburg {хáпсбѝрк} [Habichtsburg (јастре-бов град) у Аргау у Швајцарској] Хабзбург; das Haus ~ кућа (и. лоза) *f* Хабзбурговаца.

Ha'bsburger {хáпсбѝург·p} I *m 2l*, ~in {~ѝн} *f 3c* Хабзбургов|ац, -ка; die ~ Хабзбурговци. II *a inv.* и ha'bsburgisch {хáпсбѝргѝш} *a* хабз-буршки.

Ha'bschaft {хáпшáфт} *f 3b* = Habseligkeit.

Ha'b... , ha'b...: ~seligkeit *f* *beh. pl.* ~seligkeiten имовина, имање *n*, целокупна имовина, сав иметак *m*; ~sucht *f* = ~gier; ~süchtig *a* =)

Ha'chel {хáх·л} *f 3d* = Granne, Achel. [²gierig.]

Ha'ck... {хáк-} [hacken]: ~bank *f 2a* месарски пањ *m*; ~beil *n* сатара *f*; ~block *m* месарски

пањ; ~bord *m* = горња ивица задњег дела брода; ~brett *n*; а) даска *f* за сецкање (меса, лука итд.); б) 𐌺 цимбало.

Ha'cke¹ {хáк·} [свн. *hacken] *f 3b 1. a)* 𐌺 пијук *m*, будак *m*, трнокоп *m*; б) мотика; с) сатара; д) кесер *m*. 2. копање *n*; die erste ~ прашење *n*; die zweite ~ окопавање *n*; die dritte ~ зарптање *n*.

Ha'cke² {~} [свн.] *f 3b* (и Hacken {~н} *m*) пе-та *f* (и. на ципели, чарапи); j-m auf den ~n sein (и. sitzen) гонити кога у стопу, бити ко-му за вратом; *fam.* sich auf die ~n machen окренути пете.

Ha'ck|eisen *n* сечка *f*, сецкалица *f*.

Ha'ckel|messer *n* = Hackmesser.

Ha'cken¹ {хáк·н} *m 2l* = Hacke².

Ha'cken² {~} [свн.] *15a 1 tr.* 1. кљуцати, кљу-вати; j-m die Augen aus dem Kopfe ~ иско-пати кому очи. 2. (и)сецкати, сећи; gehacktes Fleisch сецкано месо; Holz ~ цепати (и. ис-цепкати) дрва; klein ~ ситно исецкати; ge- hacktes Blei исецкано олово. 3. копати (зе-мљу) будаком. II *intr. (h)* 1. nach et. (dat.) кљуцати кљуном о шта (и. у шта); fig. sie ~ alle auf ihn сви навалише на њ. 2. лепити се, држати се. III sich ~ кљуцати се, борити се кљуновима. IV Hacken *n* сечење, сецкање.

Ha'cken... {хáк·н-}: ~leder *n* кожа *f* за потпе-тице; ~schuh *m* ципела *f* са (високом) петом; ~stand *n* гупп. стајање *n* на петама.

Ha'cker {хáк·p} *m 2l 1.* копач; цепач. 2. сечка *f*. 3. гребени *m pl.*

Hä'ckerling {хéк·рлѝн} [нвн.] *m 2g¹* слама *f* и-сецкана на сечки; fig. ~ im Kopfe haben има-ти сламу у глави; *prv.* der Mann, der das Wenn und das Aber erdacht, hat sicher aus ~ Gold schon gemacht да и мој теча има точко-ве, — био би кола.

Ha'ck...: ~fleisch *n* сецкано месо; ~frucht *f* биљке које ваља окопавати (кромпир, репа, кукуруз); ~(e)klotz *m* месарски пањ; ~ma- schine *f*: а) копачица (машина); ралица за окопавање; б) = Fleischhackmaschine; ~mes- ser *n* сатара *f*, велик нож *m*.

Hä'cksel {хéкс·л} [нвн.; *hacken] *m* и (аус. са-мо) *n 2l 6. pl. 1.* = Häckerling. 2. (све) ситно исецкано *n*.

Hä'cksel... {хéкс·л-}: ~bank *f 2a* сечка *f*; ~ (schneide)maschine *f* сечка; ~schneider *m* ре-зач сламе.

Hader¹ {хáд·p} [свн., лат.] *m 4b 1.* дроњак, од-рпина *f*, прња *f*, крпа *f*. 2. fig. одрпан|ко, -ица, дроњав|ац, -ица.

Ha'der² {~} [свн.] *m 2l* (6. *pl.*) свађа *f*, зађе-вица *f*, препирка *f*, кавга *f*, бочење *n*.

Haderei¹ {хáдрэѝ} *f 3b* свађање *n*, свађа *f*, пре-пирка *f*, међусобица, бочење *n*. [свађалица.]

Ha'derer {хáдр·p} [Hader²] *m 2l* кавгаѝја, |

Ha'der... , ha'der... {хáдр·p-}: ~²geist *m* свађа-лица; ~²haft {хáдрхáфт} *a* свађалички, кав-галиски; ~²katze *f* свађалица; ~lump *m*: а) скупљач крпа (и. дроњака); б) адраповац, дроња *m*, одрпанац, подрпанко, дроњавко, рита *f*; ~¹lumpen *m* = Hader¹, *pl.* рите *f pl.*, крпе *f pl.*, дроњци *m pl.*

ha'dern {хад·рн} [срвн. Hader²] I *intr.* (h) 15f 1. кавжити се, инатити се, свађати се, бочити се, гложити се 2. *bibl.* љутити се. II **Ha'dern** п кавжење, свађање, бочење, гложење, инаћење.

Ha'der..., **ha'der...**: ~*sammler* м скупљач крпа, ритар; ~*sucht* ф свадљивост, свађалиштво п, кавгаџиство п, цандрљивост; ~*süchtig* а свадљив, цандрљив, готов на свађу, инатљив. **Ha'des** {хадџс} [гр.] *m inv. myth.* ад, пакао, подземни свет.

Ha'drer {хадр·р} *m* — Haderer.

Hadria'n {хадриан} *m* да Хадријан.

Ha'fen¹ {хаф·н} [свн.] *m* 2j гн. земљани суд, лонац, грнац, грне п, ђуп.

Ha'fen² {~} [свн.] *m* 2j ~ лука ф (и *fig.*), пристанишна п, хангар, пристаниште за хидроавионе; *fig.* прибежиште п, уточиште п.

Ha'fen²... {хаф·н}: ~*abgabe* ф = ~*gebühr*; ~*anker* м пристанишна (и. лучна) котва ф, лучно сидро п; ~*arbeiten* ф *pl.*: а) радови *m* *pl.* на подизању луке ф, изградња луке; б) радови на одржавању луке; ~*arbeiter* м обалски (и. лучки) радник; ~*bau* *m* подизање п (и. градња ф) луке; ~*baumeister* м марински инжењер; ~*damm* *m* лучни (и. пристанишни) насип, кеј, моло; ~*einfahrt* ф улаз *m* у луку; ~*gebühr* ф, ~*gelder* {~гелд·р} *p* *pl.* лучарина ф, обаларина ф, пристанишна такса; ~*meister* м надзорник луке; ~*ordnung* ф лучка (и. пристанишна) уредба; ~*platz* *m.* *die nördlichen ~plätze* северне луке ф *pl.*, ~*räumer* *m.*: а) = ~*meister*; б) = лучки јаружар (и. багер); ~*schließer* м затварач луке; ~*sperre* ф затварање п луке (и. пристаништа); ~*stadt* ф лучки (и. приморски) град *m*; ~*wächter* м лучки чувар; ~*zoll* *m* = ~*gebühr*.

Ha'fer {хаф·р} [дн. (вн. Haber)] *m* 2l (б. *pl.*) 1. овас, зоб ф. 2. *fig.* *der ~ sticht ihn* обестан је; понео се од среће.

Ha'fer..., **ha'fer...** {хаф·р}: ~*acker* *m* ~ ~*feld*; ~*artig* а овсаст, налик на овас (и. зоб); ~*bau* *m* гајење п овса; ~*boden* *m.*: а) земља ф погодна за сејање овса; б) житница ф (и. амбар) за овас; ~*brei* *m* овсена (и. зобена) каша ф; ~*brot* *n* зобеница ф, овсеница ф, овсени хлеб *m*; ~*ernte* ф жетва овса, овсена жетва; ~*feld* *n* зобиште, овсиште, њива ф засејана овсом; ~*flocken* ф *pl.* овсене пахулице, измрвљена зоб (за јело); ~*grütze* а) овсена прекрупа, прекрупљен овас *m*; б) каша од прекрупљене зоби; ~*kasten* *m*, ~*kiste* ф сандук *m* за зоб; ~*mehl* *n* овсено брашно; ~*rohr* *n* пастирска фрула (и. свирала) ф; ~*sack* *m.* а) зобница ф; б) кочијашка торба ф; ~*(chl)eim* *m* густа јуха од зобене прекрупе; ~*schrot* *n* прекрупа ф од зоби; ~*stroh* *n* овсена (и. зобна) слама ф; ~*suppe* ф овсјак *m*; јуха (и. чорба) од овсеног брашна; ~*wurzel* (el) ф ~ туровет *m*.

Haft {хаф} [свн.] *n* 2g хаф *m*, залив *m* на ушћу река (уп. *Nehrung*); *das Frische ~* Фришки Залив; *das Stettiner ~* Штетински Залив.

Ha'fner {хаф·н·р} [Hafen¹] *m* 2l гн. = Töpfer.

...haft {~хаф·т}, ...haftig {~хаф·тих} наставак за

прављење а и *adv.*; ...haftigkeit {~хаф·тих·кџ·т} ф 3b наставак за прављење *s* означава: 1. постојање или имање особине изражене основном, на пр. *mangelhaft* манљив, крњ, са маном, са недостатком; *Mangelhaftigkeit* манљивост, крњост; 2. склоност или навику, на пр. *boshaft* пакостан; *Boshaftigkeit* пакост (= *Bosheit*); 3. сличност, на пр. *fieberhaft* грозничав; *Fieberhaftigkeit* грозничавост. 4. да нешто изазива, буди што, на пр. *ekelhaft* одвратан, гадан; *Ekelhaftigkeit* одвратност. **Haft** {хаф·т} [свн.; *haben] I *m* 4с 1. петља, копча ф, спона ф, кука ф, закачка ф. 2. пријањање п, атхезија ф, прилепливост ф. 3. (и *n*) = *Eintagsfliege*. II ф 3b (б. *pl.*) затвор *m*, тамница; *j-n zur ~ bringen* затворити кога, бацити кога у затвор; *j-n in ~* ушто држати кога у затвору; *j-n aus der ~ entlassen* пустити кога из затвора.

Ha'ft... {хаф·т-}: ~*antritt* *m.* ступање п у затвор.

ha'ftbar {хаф·тбар} а одговоран; *j-n für et. (acc.) ~ machen* (у)чинити кога одговорним

Ha'ftbarkeit {~ка·т} ф 3b одговорност. [за што.]

Ha'ft...: ~*befehl* *m* наредба ф за притвор; ~*dauer* ф трајање п (и. рок *m*) затвора.

ha'ften {хаф·т·н} [Haft] I *intr.* (h) 15с 1. *an et. (dat.) ~* бити причвршћен (и. прилепљен) за што, пријањати за што, прилепити се, прикочити се за што, држати се за што, бити припијен; *seine Blicke auf et. (dat.) ~ lassen* уплетити ирати своје погледе у што; *es haftet nichts in seinem Kopfe (и. bei ihm)*: а) ништа не пријања за његову памет; све заборавља; б) ништа не пријања за њ, ништа не оставља утиска на њ. 2. *es haften (viele) Schulden auf diesem Hause* има (много) дуга на овој кући; *ову кућу притискује (велик) дуг*. 3. *für et. (acc.) ~* јамчити за што; *ich hafte mit m-m Kopfe dafür* јамчим својом главом за то. II **Ha'ften** *n*, **Ha'ftung** ф пријањање, (чврсто) држање (за што, о чему); = *Haftpflicht*.

Ha'ft...: ~*geld* *n* капара ф, јемчевина ф; ~*genosse* *m* друг из затвора, сазатвореник.

...haftig(keit) в. ...haft.

Ha'ftling {хаф·т·лин} *m* 2g¹, **Hä'ftling** {хаф·т·лин} *m* = *Gefangener*, затвореник.

Ha'ft..., **ha'ft...**: ~*lokal* *n* хапсана ф, тамница ф, затвор *m*; ~*pflicht* ф одговорност; јамчење *n* *mit beschränkter ~pflicht* (абр. *m.* в. Н.) са ограниченом одговорношћу; ~*pflichtig* а одговоран; ~*strafe* ф (казна) затвор(ом) *m*; ~*summe* ф јемчевина, кауција; ~*vollzug* *m* хапшење п, затварање п.

Hag {хак: хот. Haag} [срвн.] *m* 2g 1. живица ф, жива ограда ф, плот, ограда ф. 2. ограђено место п. 3. забран, рај. 4. заграђени пашњак, ливада. 5. *fig.* *den Wagen in den ~ fahren* заглибити се, заглавити.

Ha'ge..., **ha'ge...** {хаг·-}: ~*buche* ф ~ граб *m*; ~*buchen* а: а) грабов, од грабовине; б) [срвн.] *pop. fig.* (и ~*büchen* {~бу·х·н}) = *hahnebüchen*; ~*buchen|gang* *m*, ~*buchen|hecke* ф, ~*buchen|laube* ф, ~*buchen|pflanzung* ф грабовик *m*; ~*butte* ф ~ глогиња; шипак *m*; ~*but-*

ten|mus *n* пекмез *m* од шипака; ~butten rose *f* ☼ = ~rose; ~dorn *m* ☼ бели глог.

Ha'gel {xar'л} [свн.] *m* 2l (б. pl.) град, туча *f*, крупа *f*, циганчићи *m* pl.; *fig.* ~ von Geschossen пљусак од пушчаних зрна; *fig.* ~ von Schlägen пљусак од батина (и. удараца); *fig.* ~ von Schimpfworten пљусак погрдних речи (и. псовки). 2. (je)чмичак. 3. Blitz, Donner und ~! гром и пакао!; alle ~! сто му мука!; до сто ђавола! 4. ☞ сачма *f*; ☞ митраљеска муниција.

Ha'gel..., ha'gel... {xar'л-}: ~ableiter *m* — градовод, градобран; ~dicht *a* густ као град; ~korn *n*: а) зрно града; б) (je)чмичак *m*; с) ☞ зрно сачме.

ha'geln {xar'лн} *intr.* (h) 15f (beh. imp.) es hagelt пада град (и. туча, лед); es hagelte Steine auf ihn осуше камењем на њега.

Ha'gel...: ~regen *m* град; ~schaden *m* градобитина *f*; штета од града; ~schaden|versicherung *f* ☼ осигурање *n* против града; ~schauer *m* пљусак са градом, туча *f*, град; ~schlag *m* = ~schaden; ~schloß *f* зрно *n* града; ~sturm *m* = ~wetter; ~versicherung(s)gesellschaft *f* (друштво *n* за) осигурање *n* од града; ~wetter *n* олуја *f* са градом, град *m*.

ha'ger {xar'p} [свн.] *a* сув(оњав); мршав; ein langer ~er Kerl дугоња, сувоња. [мршавост.]

Ha'gerkeit {~kär't} *f* 3b (б. pl.) сувоњавост, I

Ha'ge...: ~rose *f* ☼ шипурика; ~stolz [Hagbesitzer] *m* 3a 2g матор момак, бећар(ина *f*) *m*, нежења, *fat.* матор-дика.

Hagga'i {xār'au} *m* 8b Хагеј *m*.

haha! {xaxá} I ~! *int.* хаха! Haha! *n* бi отвор у баштенском зиду (за извиривање).

Hä'her {xē'p} [свн.] *m* 2l ☼ сојка *f*, крештали-ца *f*, креја *f*.

Hahn {xan} [свн.] *m* 2d 1. петао, певац, ороз, кокош; junger ~ = Hähnchen; kalkuttischer (и. welscher) ~ журан; *fat.* ~ im Korb sein: а) бити општи љубимац; б) осећати се као бубрег у лоју; 2. *fig.* es kräht kein ~ (и. nicht Huhn oder ~; nicht Hund noch ~) danach нико то и не зарезује; j-m den roten ~ aufs Dach setzen запалити кућу кому. 3. ☼ мужјак. 4. ☼ ~ und Henne белојка *f* и црнојка *f*, мушка и женска конопља *f*. 5. *fat. fig.* mutiger ~ храбар борац; галамција. 6. ☼ ороз (на пушци); den ~ spannen запети пушку; mit gespanntem ~ са откоченом пушком; den ~ abspannen (и. in Ruhe setzen, sichern) уочи-ти пушку. 7. славина *f*, шајтов, пипа *f*. 8. ветроказ, бабафемка *f*. [лић *m*.]

Hä'hnen {xē'n'чн} *n* 2l (dim. од Hahn) пет- I

Ha'hne... {xā'n} в. Hahn(en)... [органск.]

ha'hnebüchen {xā'n'bū'чн} [hagebüchen] аго- I

Ha'hnen..., ha'hnen... {xā'n'чн-}: ~ei *n*: а) *prov.* јајце; б) кокошињак *m*, кокошија балега *f*; ~feder *f* петлово перо *n*; ~fuß *m* а) петлова нога *f*; б) ☼ љутић; ~fußartig *a*: ~fußartige Pflanzen *f* pl. љутићи *m* pl.; ~gefecht *n* = ~kampf; ~kamm *m* а) петлова креста *f*; б) ☼ петлова креста *f*; ~kampf *m* бој (и. борба *f*) петлова; ~ruf *m*, ~schrei *m* = Hahnschrei; ~sporn *m* петлова мамуза *f*; ~tritt *m* а) клица

f у јајету; б) цупкање *n* (неправилан коњски ход).

Ha'hne... {xā'n-}: ~geschrei *n* кукурекање; ~!

Häh'nlein {xē'n'lā'n} *n* 2l = Hähnchen.

Ha'hnrei {xā'n'rā} [свн.] *m* 2g преварени муж *m*, рогоња *m*; zum ~ machen мужу натаћи рогове.

Ha'hnreischaf {~šāft} *f* 3b рогоњство *n*.

Ha'hn|schrei *m* кукурекање *n*; beim (и. mit dem) ersten ~ aufstehen устати при првом кукурекању петлова.

haho! {xaxó} *int.* ☞ хахо!

Hai {xā} [хол.] *m* 2g ☼ ајкула *f*, морски пас.

Haid... {xā't-} в. Heid...

Hai'... {xā-}: ~fang *m* хватање *n* ајкула, лов *m* на ајкуле; ~fisch *m* = Hai.

Hain {xā'n; hom. Hein} [срп. = Hag(en)] *m* 2g гај, дубрава *f*, луг, забран.

Hai'n... {xā'n-}: ~anemone *f* ☼ овчје руно; ~buche *f* = Hagebuche; ~bund *m*: der Göttinger ~bund Гетиншки савез (песника).

Hä'kchen {xē'k'чн} *n* 2l (dim. од Haken) 1. ку-кица *f*; *fig.* ein ~ auf j-n haben имати кога на зубу, имати пик на кога; ein ~ im Kopfe haben бити ударен мокром чарапом по гла-ви; бити луцкаст (и. хакнут); *prov.* was ein ~ werden will, krümmt sich beizeiten по јутру се дан познаје. 2. закач(аљ)ка *f*. 3. *gr.* а) а-построф *m*; б) седиља *f* (с); с) = Anführungs-zeichen. [кичање *n*, хекловање *n*.]

Hä'kellarbeit {xē'k'л-} *f* плетење кукачом, ку- I

Hä'kelei' {xē'k'лā-} *f* 1. = Häkelarbeit. 2. *fig.* за-диркивање *n*, пецање *n*.

Hä'kel...: ~haken *m* игла *f* за кукичање.

hä'kelig {xē'k'лū} [Haken] *a* 1. са закачком; закачљив; нераван, цомбаст. 2. *fig.* мучан, шкакљив, осетљив.

hä'keln {xē'k'лн} [haken] I *tr.*, *intr.* (h), sich ~ 15f 1. кукичати, плести кукачом, хекловати. 2. причврстити (и. за-, при|качити, прихвати-ти) кукицама; прикопчати. 3. *fig.* пецкати, задиркивати, заједати. 4. *fig.* an et. (dat.) ~ замерати чему, *fat.* закерати. II Hä'keln *n* = Häkelarbeit. [*m* (у)бод кукачом.]

Hä'kel...: ~nadel *f* кукичаљка, кукача; ~stich I

Ha'ken' {xak'чн} [свн.] *m* 2l 1. а) кука *f*; кукач *m*; мушка копча *f*; квачило *n*; ☞ е-п ~ schlagen савити нагло (зец када га гоне пси); б) *fig.* зачкољица *f*, закачка *f*, тешкоћа *f*; die Sache hat е-п (и. ihren) ~ то је тугаљива ствар; ствар нешто запира. 2. ☼ и ☼ хваталица *f*, рашљика *f*; канца *f*. 3. вешалица *f*, кука *f* за одело, чивилук; кукица *f* на пушци. 4. ☼ рало *n*, ралица *f*. 5. ☼ = Hakenbüchse *a*.

ha'ken' {~} I *tr.* 15a заक्вацити, заденути; ку-к(иц)ом при-, ухватити (и. причврстити): Waggon an den Zug ~ прикачити вагоне за воз. II *intr.* (h) зак(в)ачити се, прикљу-чити се; *fig.* da hakt es (и. die Geschichte) ту је запело.

Ha'ken..., ha'ken... {xak'чн-}: ~band *n* 2a шарка *f* с куком; ~bein *n* ☼ кукаста кост; ~büchse *f*: а) ☼ врста пушке; б) кутија са кукама; ~eisen *n* ☼ цупчаница *f*; ~förmig *a* облика куке, ку-каст; ~kreuz *n* кукасти крст (и. криж) *m*,

свастика; ~leiter *m* лестнице *f pl.* са куком; ~nagel *m* ⚙ кука *f*, ексер (чавао) са куком; ~pfug *m* ⚙ = Haken¹ 4; ~pinzette *f* ✂ пинцета са кукицом; ~schlüssel *m* кукасти кључ, калауз; ~schnäbler *m* ⚙ кукокљуне *f pl.*, птице са кукастим кљуном; ~schütz(e) *m* ✕ нек. стрелац; ~spieß *m* ⚔ остве *f pl.*, харпун; ~zahn *m* ⚙ кукаст зуб. [вијен, искривљен.]

ha'kicht {xakijx}, ha'kig {xakijx} *a* кукаст, по-
Hä'kler {xekljr} *m* 2l, и ~in {~jn} *f* 3c 1. кукичач, -ица, који -а радъ са кукачем, хеклар, -ка. 2. *fig.* пецкало, заједало.

hā'klig {xekljx} *a* = häkelig.

Halali {xalali, xalali} [фр. ha là lit] *n* ♂ (*pl.* и *inv.*) знак рогом да се лов прекида.

halb {xǎln} [свн.] 1 *a* 1. пола, пò, половина, поллак; *adv.* пола, напола, упола, попола, малко; *a* eine ~e Elle по(ла) аршина; vier (und) eine ~e Elle (и. fünfte ~ Ellen) четири и по аршина; ~es Geläut мало звоњење; auf ~er Höhe на пола висине; ein ~es Jahr пола година, = шест месеци; ein und ein ~es (и. andert~) Jahr година и по дана; für (и. um) den ~en Preis у пола цене; drei und ein ~es Prozent и. drei (und) ein~ Prozent три и по процента; die ~e Stadt пола града; mit ~er Stimme полугласно; eine ~e Stunde пола часа; ~e Tage lang за по(ла) дана; ~er Vers полустих; auf ~em Wege stehen bleiben стати на по(ла) пута; et. ~ entzweibrecben преполовити што, (пре-)ломити што напола; sich ~ öffnen отворити се напола; отшкринути се; (auf) ~ und ~ an е-м Geschäfte teilnehmen бити напола ортак у каквој радњи; um (ein) ~ elf (Uhr) и. um zehn (und) ein ~ (Uhr) у десет и по (часова); ~ ein Uhr и. ~ eins у пола један, у дванаест и по; die Uhr (и. es) ist gerade ~ сада је тачно пола; es schlägt ~ откуцава пола; es hat soeben ~ geschlagen баш је избило пола; die Uhr schlägt voll und ~ часовник откуцава целе часове и половине; пред именима земаља без члана, а пред именима градова често *inv.*; после *prg.* готово увек *inv.*; das ~e Deutschland пола Немачке; von ~ Beograd од по(ла) Београда; *b*) са *neg.* nicht ~ so viel ни упола толико; nicht ~ so groß ни упола толико велик (и. толики); er ist nicht ~ so fleißig wie seine Brüder није ни упола тако марљив као његова браћа; die Flasche ist nur ~ voll боца је само до пола напуњена (и. наливена); *c*) ~ rot, ~ schwarz пола црвен пола црн; ~ mit Gewalt, ~ mit List пола силом, пола лукавством; *d*) *fig.* ~e Maßregeln полумере; mit ~en Augen sehen једва гледати; er hat nur mit ~em Ohre (и. ~en Ohren) зухеһрт слушао је као од беде; er hat den Sinn nur ~ verstanden он је смисао само упола разумео; das ist weder ganz noch ~ го није ни добро ни рђаво. 2. непотпун(о), упола, полу...; ~ gar (уп. halbgar); ~ gekocht упола кухан, полукуван; ~ reif полузрео; ~e Trauer полуцрнина; ~er Ton полутон. 3. ~ und ~ упола готово; не баш сасвим; тако и тако; ich bin ~ und ~ fertig пола сам готов; готово да свршим. 4. с једне стране; ~e Ge-

schwister *pl.* в. Halbgeschwister; ~ mit ~em Winde fahren пловити ветром с једне стране. II Halb *n* 1. *inv.* пол(овин)а *f*; 1/2 und 1/3 ist zusammen ein Halb 1/2 и 1/3 чине половину. 2. ein Halbes {xǎlb's} ♂ *pl.* једна половина *f*; drei Halbe три половине. 3. Ha'lbe(r) *m* 9l, Ha'lbe *f* 9l половина *f*, политрењак *m*; geben Sie mir e-n Halben (Schoppen), e-e Halbe (Flasche) дајте ми један (политрењак), пола (литра); *fig.* er ist ein Halber он је полутан.

Ha'lb..., ha'lb... {xǎlp-}: ~affe *m* ♂ полумајмун; ~amtlich *a* полуслужбен, полуваничан; ~amtlichkeit *f* полуслужбеност, полуваничност; ~ärmel *m*: *a*) кратак рукав; *b*) долактица *f* (навлака за чување рукава при писању); ~atlas *m* ♂ полуатлас; ~bad *n* купање једне половине тела; ~bauer *m* наполичар; ~bauerei' *f* наполичарство *n*; ~bier *n* слабо пиво; ~bild *n* слика *f* горњег дела тела (груд и главе); ~bildung *f* полутворевина; полуобразованост, полупросвећеност; ~blut(pferd) *n* полукрван коњ *m* (*opp.* Vollblut); ~blütig *a* полукрван; ~bruder *m* брат по оцу, брат по мајци; ~bürger(in) *m* (*opp.* Vollbürger(in)) полуграђанин -ка (који не ужива сва грађанска права); ~bürtig {~бу'ртjx} *a* из два брака; ~bürtige Geschwister = ~geschwister; ~damast *m* ♂ полудамаст; ~deck *n* ⚔ узвишење *n* на задњем делу брода, полулауба *f*; ~dunkel *a* сумрачан, полуосветљен; ~dunkel *n* сумрак *m*, полумрак *m*; ~durchmesser *m* ♂ полупречник. [не, итд.]

...halben {~xǎlp'n} у слож. allent~ на све стране

ha'lb...: ~entschlummert *a* полузаспан.
ha'lber, ha'lber... {~xǎlb'r} *praep.* са *gen.* ради, поради, због; der Ehre (= ehren~) ради части, части ради; des Scheins ~ привидности ради; да само изгледа; der größeren Genauigkeit ~ ради веће тачности.

Ha'lb..., ha'lb...: ~ergrau't *a* просед; ~ergrauter Bart проседа брада; ~erhaben *a* полуиспучен, полурељефан; ~esel *m* ♂ полумагарац; ~fabrikat *n* полупроизвод *m*, полуфабрикат *m*; ~fasten *n* полупост *f*; ~fenster *n* полупрозор *m*; ~fett *a* полумастан, полуцрн; ~fette Schriften *f pl.* полумасна слова; ~flach *a* полупљоснат; ~fläche *f* полупљосан; ~flügler {~флу'гл'r} *m pl.* 2l ♂ полукрилци *m pl.*; ~franzband *m* 2d полукожни повез; ~gar *a* упола куван, упола печен, недокуван, недопечен; ~gebacken *a* полупечен, недопечен; ~gelehrte(r) *m* полунаучник; ~geschöß *n* ♂ полуспрат *m*, мезанин *m*; ~geschwister *pl.* деца из два брака; брат и сестра (и. браћа и сестре) по оцу (и. по мајци); ~gott *m*, ~göt'tin *f* полубог, -иња; ~heit {xǎlpjx't} *f* 3b 1. полутанство *n*, недостатак *m* чврстине, снаге, неодлучност; ~heit des Wissens полутанско знање *n*, надризнање; 2. нешто упола (и. непотпуно), непотпуно, несавршеност, недоволна мера; ~hell *a* полусветао; ~helle *f* полусветлост, полусветлина; ~hemd *n* кратка кошуља *n*; ~hüfner *m* = ~bauer; ~ie'rbar {xǎlbirbar} *a* преполовљив, дељив на пола. halbie'ren {xǎlbir'n} [срвн.-фр.] *1 tr.* (и sich ~)

15g рас-, пре|половити (се), делити (се) на пола, раз-, пре|двојити (се). II Halbie'ren *n*, Halbie'ring *f* половљење, преполовљавање, -ење, раз-, пре|двајање.

Halbie'rungs... {халбирун-с-} \wedge : ~ebene *f*, ~fläche *f* равн (површина) која полови; ~linie *f* линија која полови, симетрала; ~punkt *m* половиште *n*, тачка *f* половљења.

Ha'l'b..., ha'l'b...: ~insel *f* полуострво *n*, полуоток *m*; ~invalide *m* \times полуинвалид; ~jahr *n* полође, полугодиште, полеће; шест месеци; ~jährig *a* полугодишњи; ~jährlich *a* (dv.) полугодишњи(и-е); ~jährlich bezahlen плаћати полугодишње; ~jahrs|dividende *f* полугодишња дивиденда; ~kenntnis *f* полузнање *n*; ~kopf *m* полутан; ~köpfig *a* полутански; ~kreis *m* полукруг; ~kreis|förmig *a* (dv.) полукруж|ан(-но); ~kugel *f* полулопта, полупар *m*; ~Guerickesche (и. Magdeburger) ~kugeln Герикове (и. магдебуршке) полулопте; ~kugel|ähnlich *a* полулоптаст; ~kugel|förmig *a* облика полулопте, полулоптаст; ~kutsche *f* кочије *f* pl. са два седишта и са позадиним кровом; ~lang *a* упола дуг(ачак), полудуг; ~laut *a* (dv.) полуглас|ан(-но); ~laut *m*, ~lauter *m* *gr.* полуглас(ник); ~leder|band *m* 2d = ~franzband; ~ledern *a* полукожан; ~leinen *n*, ~leinwand *f* \otimes полуланено платно *n*; ~leinen *a* полуланен; ~leiter *m* \times полупроводник; ~licht *n* полусветлост; ~ling {халп-тин-} (и Hä'lbling {хелп-тин-}) *m* 2g¹ 1. полутан; 2. полутка *f* (дрва); ~links *adv.* полуполево; ~mann *m* \times морнар још ненавикнут на море; ~mast *adv.* на по катарке; die Flagge ~mast hissen (и. auf ~mast setzen) истаћи заставу на половини катарке; ~mensch *m* myth. получовек, кентаур; *fig.* варварин; ~messer *m* = ~durchmesser; ~monatig *a*: a) од пола месеца; b) полумесечан, што траје пола месеца; ~monatlich *a* (dv.) полумесечни(и-о), што се понавља сваких 15 дана; ~mond *m* полумесец; ~mond|förmig *a* облика полумесеца; ~mutter *f* = Stiefmutter, помајка; ~nackt *a* полунаг, полуго; ~offen *a* (dv.) полуотворен(о); ~pacht *f* наполица; ~pa'rt *m* половина *f*; mit j-m ~part machen имати половину чега са киме; ~pension *f* полупансионат *m*; ~pfündig *a* од полупунте, полупунтован; ~porzellan *m* \otimes полупорцелан; ~re'chts *adv.* полудесно; ~rei'f *a* полузрео (и *fig.*), незрео; ~reim *m* слик само у самогласнику; ~ro'h *a* полусиров; *fig.* готово неуљуђен; ~ru'nd *a* полукругао; ~ru'nd|feile *f* \otimes полукругла турпија; ~sam(me)t *m* \otimes полусомот; ~sauer *a* накисео; ~schatten *m* полусенка *f*; ~scheid {халпша-т} [свн.] *f* 3b (б. pl.) половина, половица; ~schlächting {шлехт-ин-} *a* (који се уметнуо) пола на ово(г), пола на оно(г), мелез; ~schlaf *m* полусан; ~schlummer *m* полудремеж; ~schuh *m* плитка ципела *f*, папуча *f*; ~schwester *f*: a) полусестра; сестра по оцу или по матери; b) свастика; ~seide *f* \otimes полусвила; ~seiden *a* \otimes полусвилен; ~seitig *a*: a) на (и. од) пола стране; b) са једне стране; ~sold *m* пола плате (и. над-

нице); ~sommer|kleid *n* полуетње одело; ~spanner *m* = ~bauer; ~starr *a* полуукочен; \times starres System полукрути (и. мешовити) систем; ~stiefel *m* чизма *f* са кратким сарама, дубока ципела *f*; ~stocks *adv.* на по катарке; ~strumpf *m* ниска чарапа *f*, мушка чарапа *f*; ~ständig *a*: a) од пола часа, получасовни; b) за што треба пола часа; ~ständlich *a* получасовни, који се понавља (и. дешава) свако пола часа; *adv.* на по часа (и. сата), свако пола сата; ~tägig *a* полудневни; ~tags|schule *f* школа са полудневном наставом; ~taf(fet) *f* \otimes полутафт *m*; ~teilig *a* преполовљен; ~teilung *f* преполовљење *n*, -вање *n*; ~ton *m* \equiv полутон; in ~tönen fortschreitend (и. aufsteigend, absteigend) хроматски, хроматично; ~to't *a* полумртав; скоро мртав; sich ~tot|lachen смејати се до обамрлости; ~tot|schlagen *tr.* испребијати (на мртво име); ~trauer *f* полужалост, полуцрнина; ~tuch *n* \otimes лако вунено ткиво; ~vater *m* = Stiefvater; ~verdeck *n*: a) = ~kutsche; b) \times полупалуба *f*; ~vers *m* полустих; ~versenkt *a* \otimes (са) полуукопан (ом главом); ~vetter *m* далеки рођак; ~vokal *m* полусамогласник; ~vokalisch *a* (dv.) полусамоглас|ан(-но); ~vo'll *a* допола пун; ~vollständig *a* непотпун; ~wach *a* полубудан; ~wagen *m* лака кола *n* pl. са кожним кошом; ~weise *f* полусироче *n*; дете без оца или без матере (*opp.* Vollweise); ~wegs {халпвекс} *adv.*: a) на по(ла) пута; b) упола, којекако, унеколико, приближно, скоро, колико-толико; wenn es (nur) ~wegs geht ако се икако може; ~weit *f* полусвет *m*; ~welt|dame *f*, ~weltlerin {велт-лрин-} *f* 3с женска из полусвета, демимонткиња, коко-та; ~wild *a* полудивљи; ~wissen *n* полузнање, плитко (и. површно) знање; ~wisser *m* који све упола (и. површно) зна, недоучени; ~wisserei' {вас-п-е-р-е-и} *f* 3b = ~wissen; ~wolle *f* \otimes полувуна; ~wollen stoff *m* полувуна чиха; ~wüchsig {вуч-тис-} *a*: a) недовољно израстао, недорастао; b) *fig.* недорастао, млад и зелен; ~zeug *n* непотпуна смеша *f* за хартију; ~zug *m* \times полувод.

Ha'l'de {халд-} [свн.] *f* 3b 1. обронак *m*, страна (и. нагиб *m*) брда, низбрдица. 2. брежуљак *m*, хум *m*. 3. \otimes грудина, хрпиште *n*, купи-

half {халф} *impf.* од helfen. [ште *n*.]

Hä'l'fte {хелфт-} [свн.; *halb] *f* 3b половина, половица, полутина, пола; zur ~ напола, до-пола, попола; um die ~ mehr упола више; um die ~ teurer упола скупље; um die ~ zu lang упола дужи; über die ~ größer већи преко половине, преко пола већи; die Kosten zur ~ tragen сносити трошкове попола; meine bessere ~ моја драга половина (= моја жена); *fam.* ich und meine ~ ја и моја половина; auf der ~ des Weges на по(ловини) пута.

hä'l'ften {~н} 1 *tr.* = halbieren. H Hä'l'ften *n*, Hä'l'ftung *f* = Halbieren, Halbierung.

Ha'l'fter¹ {халфтер} [свн.] *f* 3d и *m*, *n* 2l 1. у-

лар *m*, поводац *m*, оглав *m*. 2. = Kum(me)t

Ha'l'fter² {~} [свн.] *f* 3d (*m* и *n* 2l) кубурлија

Ha'l'fter¹... {халфтер-}: ~geld *n* напојница *f*.

~kette *f* уларев ланчић *m*; ~leine *f* = ~riemen; ~loch *n* рупа *f* за улар.

ha'lltern {халфт'ри} *l tr. 15f* заулари(ва)ти, завиличити. **II** Ha'lltern *n* зауларивање, завиличење *n*.

Ha'llter...: ~pistole *f* пиштољ о ункашу; ~riemen *m*, ~strick *m*, ~zügel *m* поводац улара.

Hall {хал} [сврн.; *hell] *m* 2g звук, јек, јека *f*, разлагање *n*.

Ha'lle' {хал'} [нвн. 16 век; *hehlen] *f* 3b 1. трем *m*, галерија, предворје *n*, покривен улаз *m*. 2. дворница, дворана, сала. 3. покривено тржиште *n*. [мачкој].)

Halle' (~) *n* (an der Saale) Хале (град у He-)

Hallelu'jah {халелуја} [јевр.] *n inv.* иб'илилуја.

ha'llen {хал'н} [hell] *intr. (h)* 15a орити се, разлегати се, одјекивати, јечати.

Halle'nsen {халенз'р}, Ha'ller {хал'р} *m* 2l 1. и ~in {~ин} *f* 3c 1. становник -ца Халеа. 2. студент -киња универзитета у Халеу. [hallisch.] halle'nsisch {халенз'ш}, ha'llesch {халеш} = halli' {хал'и} *int.* = hallo *l*.

Ha'llig {хал'иш} [сврн.] *f* 3b ● Халик *m*, подводно острвце (на обали Сев. Мора).

ha'llisch {хал'иш} *a* халски.

Ha'll... {хал'-}: ~jahr *n* = Jubeljahr.

hallo! {хал'о} *l inv.* еј! хајде! де! (х)ало!; х и halli ~! хоп! хоп! **II** Hallo' *n* би хало! хоп! гласан узвик *m*, дозив на телефону.

Hallo're {халор'} [нем.-лат.] *m* 3a продавац соли, солар. [привиђење *n*.]

Halluzinatio'n {халуцина'он} *f* халуцинација, *f*

Halm {халм} [сврн.; *гр. kalāmos] *m* 2g (+4c) 1. стабљика *f*, сламка *f*; пауљ; die Ernte auf dem ~e kaufen (verkaufen) купити (продати) жетву још у класу (и. назелено). 2. = Dünen-gras. 3. спруд, дина *f*.

Ha'l'mchen {хелмх'н} *n* (dim. од Halm) сламчица *f*; das ~ ziehen вући коцку (и. сламку).

Ha'l'men..., ha'l'men... {халм'н-}. ~dach *n* кров *m* од сламе; ~weise *adv.* сламку по сламку, парче по парче.

Ha'l'm...: ~fruchte {~фрүхт'} *f pl.* 2f жита *n pl.*; ~knoten *m* коленцел (и. чвор) на стабљичи.

Ha'l'mlein {хелмл'н} = Halmchen. [жита *n pl*]

Ha'l'm...: ~pfeife *f* = Häberrohr; ~pflanzen *f pl.*

Hals {халс} [сврн.; лат. collum] *m* 2d¹ 1. врат, шија *f*; грло *n*, грклан, гуша *f*; а) sich (j-m) den ~ abschneiden заклати се (заклати кога); j-m den ~ brechen: а) скрхати (и. сломи-ти) врат кому; б) *fig.* скрхати кому врат, упропастити кога; das bricht ihm den ~ то ће му сломи врат; das wird ihn den ~ kosten то ће га стати живота; e-n bloßen ~ haben имати го врат; e-n langen ~ machen издужити врат; e-n weißen ~ haben имати бео врат; steifer ~ укочен врат, крив врат; б) e-n schlimmen ~ haben и. Schmerzen (и. es) im ~e haben имати болове у врату; *imp.* бол(ет)и гуша; ~ geben викати; с) са *grp.* sich (dat.) et. an den ~ reden казивањем својим натоварити себи што на врат; j-m alles üble an den ~ wünschen (по)желети кому све најгоре; bis an den ~ in Geschäften stecken грцати у пословима; bis an den ~ in Schulden

stecken бити дужан и ружан; грцати у дугу; bis an den ~ satt sein најести се до гуше; ich hab's satt bis an den ~ и. es wächst mir schon zum Halse heraus доведе ми је већ дошло; то ми је изишло на врх главе; j-n auf dem ~e haben имати кога на врату; sich (dat.) et. auf den ~ laden натоварити себи што на врат; j-m auf dem ~e liegen (и. sitzen) бити кому на врату (и. за вратом); er liegt mir immer auf dem ~e стално ми седи за вратом; j-m einen auf den ~ schicken (и. hetzen) бацити кога кому на врат; aus vollem ~e lachen грохотом се смејати, грохотати се; aus vollem Halse rufen дозивати из свег гласа (и. што га глас доноси); aus dem Halse riechen заударати из гуше (и. из уста); in seinen ~ (hinein) lügen крупно (с)лагати; es ist ihm in den unrechten ~ gekommen задавио се; запало му у грлу; j-m über den ~ kommen препаста кога; ~ über Kopf (* * über ~ und Kopf) на врат на нос; sich um den ~ reden за своју брбљивост платити својим животом; j-m um den ~ fallen пасти кому око врата; обиснути се кому о врат; bleib mir damit vom ~e поштеди ме тога; et. vom ~e schaffen скинути што с врата; отарасити се чега. 2. * оковратник, поша *f*, машна *f*; х = Halsband. 3. грлић (боце); ручица *f*.

Ha'ls..., ha'ls...: ~abschneiden *n* клање (и *fig.*); ~abschneider *m*. а) главосек, главосеча; б) *fig.* зеленаш, гуликожа *f*; ~ader *f* ⊕ вратна жила (и. вена); ~artig *a* вратаст, шијаст, налик на врат (и. шију); ~ausschnitt *m* вратни просек (на хаљини); ~band *n* 2a огрлица *f*, ћердан *m*; огрљак и. литар (код пса); *iro.* уже за вешање; ~bandprozeß *m* парница због огрлице (краљице Марије Антоанете); ~berge {~берг'} *f* 3b ✕ огрлица (део оклопа што чува врат); ~binde *f* оковратник *m*, машна, кравата, рубац за врат; ~bräune *f* ♀ гуштер *m*, гушобоља, гроница; brandige ~bräune опака ангина, дифтерија; ~brechend *a*, ~brecherisch {~брех'риш} *a*, ~ und bein|brechend, ~ und bein|gefährlich *a* вратоломан, да човек врат скрши (и. скрха), да човек поломи и ноге и руке.

Hä'lschen {хелсх'н} *n* 2l (dim. од Hals) вратић *m*, шијица *f*, гроце.

Ha'ls...: ~drüse *f* ⊕ вратна жлезда; крајник *m*.

Ha'l'se {халз'} [сврн.] *f* 3b 1. х оковратник *m*, литар *m*. 2. = уже *n* за потезање једрила; die ~n zusetzen затегнути ужад на једри-лима.

Ha'ls|eisen *n* алка *f* за врат; вратни окови *m pl.* ha'l'sen {халз'н} *l tr. 15e* 1. j-n ~ (um~) (за)гр-лити кога. 2. = окре|тати -нути према ветру.

Ha'ls..., ha'ls...: ~entzündung *f* запаљење *n* гуше (и. грла); ~gegend *f* вратни део *m*; ~ge- hänge *f* огрлица *f*, ћердан *m*; ~gericht *n* † суд *m* за кривична дела; в. hochnotpeinlich; ~ge- richts|ordnung *f* † кривични законик *m*; ~ge- schmeiden = ~gehänge; ~geschwulst *f* врат-ни оток *m*, оток на врату; ~geschwür *n* чир *m* на врату; поткожни чир; ~kette *f* ланац *m* о врату, огрлица; ~kragen *m* јака *f*, огрлица *f*

на капуту; женска јака (од веза), (мушки) оковратник (за кошуљу), крагна *f*; ~krankheit *f* болест грла (и. гуше); вратобоља; ~krause *f* набрана огрлица (и. јака); ~leiden *n* = ~krankheit.

Hä'slein {хѣлсѣин} *n* 2l = Hälschen.

Ha'ls..., ha'ls...: ~mandeln *f* pl. крајници *m* pl.; ~muskul *m* вратни (и. потиљачни) мишић; ~nerv *m* вратни живац; ~pulsader *f* вратно било *n*, вратна (жила) куцавица; ~ring *m* вратна карика *f*, оковратник, литар (код паса); ~schild *m* метални оковратник; ~schlagader *f* = ~pulsader; ~schleife *f* машина; ~schlinge *f* омча; ~schmerzen *m* pl. = ~weh; ~schmuck *m*, ~schnur *f* огрлица, ћердан *m*; ~schwind/sucht *f* сушица (и. туберкулоза) грла; ~starrig {штѣрѣх} *a* (dv.) тврдоглав(о), јогунаст(о); ~starrigkeit {штѣрт} *f* тврдоглавост, јогуновост *n*; ~stimme *f* глас *m* из грла; ~strafe *f* казна вешањем; ~streif *m*, ~strich *m* вратна пруга *f*; ~stück *n* а) вратник (на оклопу); б) гроник *m*; в) = ~schild; ~tuch *n* вратна марама *f*, марама за врат; seidenes ~tuch свилена вратна марама; großes ~tuch башлика *f*; ~tuch/einlage *f* уметак *m* за вратну мараму; ~verbrechen *n* готово: злочин *m* који се кажњава смрћу; ~weh *n* гушобоља *f*, вратобоља *f*; ich habe ~weh боли ме гуша; ~weite *f* дебелина врата; ~wirbel *m* вратни пршљен; ~zäpfchen *n* рес(иц)а *f*.

Hal't {хѣлт} [сврн.] *I m* 2g 1. (и *n*) заустављање *n*, задржавање *n*; станак, одмориште *n*, постаја *f*; e-r Sache ~ gebieten зауставити што. 2) а) äußerer ~ ослонац (и *fig.*), потпора *f*, упориште *n*; б) постојаност, сталност *f*, озбиљност *f*, пристојно држање *n*; Mensch ohne inneren ~ човек без постојаности; dieses Gerücht ist ohne ~ ова је вест неоснована. II halt! *int.*: стој! стани! доста!; дур(а)!, оха!; ~! wer da? стој! ко иде?; ~ (doch)! причекни! за тренутак!

halt' {хѣлт} [сврн.] *adv.* и. ти, му, мислим, баш; er will ~ nicht неће (ти); die Sache ist ~ so ствар, ето, тако стоји.

hält {хѣлт} 3 л. *praes. ind.* од halten.

halt'bar {хѣлтбар} *a* 1. одржљив; издржљив; die Festung ist nicht ~ тврђава се не може одржати; ~er Stoff јако (и. издржљиво) суко (и. лице). 2. постојан, трајан.

halt'barkeit {хѣлтбарѣт} 1. одржљивост, издржљивост; ~ einer Festung одржљивост тврђаве. 2. постојаност, трајност.

Hal'te... {хѣлт-} ~fest *m* со. жаца, жандарм; ~kind *n* одојче; ~mutter *f* дојиља.

hal'ten {хѣлтен} [сврн.] *tr.* 1. држати (и *fig.*); а) ~ die See ~ држати море; was er hält, hält er fest што он држи (и. има) то не пушта лако из руку; и *fig.* die Zügel kurz (и. straff) ~ притегнути узде; *fig.* j-n v. kurz; б) са *prp.*: an das Feuer ~ држати на ватри; eine Blume an die Nase ~ држати цвет под носем; мирисати цвет; ein Pferd an (и. bei) Trense ~ држати коња за улар (не дати коњу да једе); bei der Hand ~ држати за руку;

j-n beim Worte ~ (и. nehmen) ухватити кога за реч; et. gegen das Licht ~ држати што према светлости; über die Taufe ~ држати на крштењу; j-m eine Pistole vor das (и. vors) Gesicht ~ упрти кому пиштољ у лице; sich ein Tuch vor das Gesicht ~ заклонити лице марамицом. 2. држати, одржавати, при-, са-, чувати, поступати, бранити; bereit и. in Bereitschaft ~ држати (и. имати) што у приправности; den Kopf gerade ~ држати главу усправно; sein Gesinde gut ~ добро (и. лепо) поступати са послугом; einen Kranken gut ~ неговати болесника; den Kopf (и. die Nase) hoch ~ понети се, гордити се, дићи нос; die Hand in die Höhe ~ држати руку увис; j-s Andenken in Ehren ~ одржавати у части успомену на кога; et. in Ordnung ~ држати што у реду; j-n wie seinen Sohn ~ држати кога као рођеног сина; поступати са киме као са рођеним сином; et. zu Rate ~ штедети што. 3. задржа(ва)ти, уставити, ~љати, *fig.* ich weiß nicht, was mich hält, daß ich ihn (nicht) durchbleue не знам шта ме задржава да га (не) излупам; den Atem an sich ~ зауставити дах; et. an sich (*dat.*) ~ сакрити што код себе; an sich ~ уздржа(ва)ти се; im Gedächtnisse ~ (за)памтити; im Zaume ~ обузда(ва)ти; den Mund ~ (држати) језик за зубе, ћутати; в. код Mund 3. 4. држати (се), чувати, одржавати; испу(н)ити, ~њавати; Freundschaft mit j-m ~ одржавати с ким пријатељске везе; Ruhe und Frieden ~ чувати мир и спокојство; бити миран; Gottes Gebote ~ држати се Божјих заповести, живети према Божјим заповестима; einen Kauf nicht ~ одустати од куповине; kein Maß ~ не држати меру, бити неумерен; gute Nachbarschaft ~ одржавати добре суседске везе; Ordnung ~: а) имати реда, б) одржавати ред; e-e bestimmte Richtung ~ држати се одређеног правца; Ruhe ~ остати миран; (gleichen) Schritt ~ (mit j-m) ићи у корак (с киме); Takt ~ држати такт; Tritt ~ држати корак; ићи у корак; Tritt ~! у ногу!; sein Wort, sein Versprechen ~ (о)држати своју реч, своје обећање. 5. садржавати, хватати, имати у себи, обухватити, ~ати; der Garten hält 100 Meter in der Länge врт је дугачак 100 метара; das Schiff hält 800 Tonnen брод има 800 тона носивости. 6. држати, имати, поседовати, издржавати, хранити; Kostgänger ~ имати на храни; имати пансионирце; e-m Kinde e-n Lehrer ~ држати детету учитеља; Pferde und Wagen ~ имати коње и кола; Tinte und Papier muß man sich selbst ~ мастилом и хартијом мора се свако сам снабдевати; свако мора имати своје мастило и своју хартију; wir ~ diese Ware nicht не држимо ову робу, немамо те робе; sich (*dat.*) seine Wäsche selbst ~ сам се старати за своје рубље; e-e Zeitung ~ држати новине, претплатити се на новине. 7. држати, ценити, сматрати, полагати (на што); viel (и. große Stücke) auf j-n (и. von j-m) ~ много полагати на кога, много држа-

ти до кога; mehr auf sich als auf andere ~ више полагати на себе него друге; viel auf sich ~ много полагати на себе; nichts auf et. (acc.) ~ не полагати ништа на што; viel (wenig) von j-m (von et.) ~ в. viel auf j-n ~; für et. (acc.) ~ држати (и. сматрати) за што; ich halte ihn für e-n anständigen Mann ja га сматрам поштенним човеком, верујем да је он поштен човек; j-n (irrtümlich) für... (acc.) ~ мислити за кога да је ..., препознати се у ...; für eine Ehre ~, zu... сматрати за част да...; са es: es für gefährlich ~, zu... сматрати за опасно да...; ich halte es für ratsam, daß Sie hier bleiben мислим да је пробитачно да останете овде; für reich gehalten werden важити као богат човек; ~ Sie ihn für stolz? мислите ли Ви да је он горд?; für wen ~ Sie mich? за кога ме сматрате?; шта мислите, ко сам ја?; man hält ihn höchstens für zwölfjährig нико му не даје више од 12 година; was halten Sie von ihm? шта мислите о њему?; какво је Ваше мишљење о њему?; ich weiß, was ich davon zu ~ habe ја имам већ своје утврђено мишљење о томе; was ~ Sie davon? шта мислите о томе?; j-n hoch (и. wert) ~ некога високо ценити; j-n lieb und wert ~ волети и ценити кога. 8. (о)држати, одржавати, обављати, љати, чинити; в. Bank²; abs. Gericht ~ судити; Gericht ~ über j-n судити кому; e-e Lobrede auf j-n ~ упутити на кога похвално слово, поздравити кога похвалним говором; s-e Mahlzeit ~ обедовати; Messe ~ служити службу Божју (и. мису); sein Mittagsschlafchen ~ отспавати мало после ручка; Musterung ~ извршити преглед (и. смотру); Rast ~ отпочивати, одмарати се; e-e Rede ~ (о)држати говор; Schule ~ држати предавање; Sitzung ~ (о)држати седницу; e-e Stunde ~ одржати час (и. предавање); e-e Versammlung ~ одржати скупштину; e-e Vorlesung ~ (о)држати предавање; Wache (и. Wacht) ~ чувати стражу, бити на стражи. 9. es so und so ~ радити тако и тако; ~ Sie es damit wie Sie wollen радите како знате; so ~ wir es и. so pflegen wir es zu ~ тако ми (обично) радимо; wie willst du es damit gehalten haben? како хоћеш да се то (у)ради? 10. es mit j-m ~: а) држати се кога, бити за кога, пристати уз кога; б) слагати се с киме; es mit einer Partei ~ држати се једне странке; es läßt sich damit noch ~ в. da läßt sich ~; sich zu seinesgleichen ~ држати се својих (и. себи равних); sich zu Gott ~ ослонити се на Божју милост; sich zu j-m (и. j-s Fahne) ~ = es mit j-m ~; den Einsatz ~ пристати, примити (у игри); fam. das läßt sich ~, и. es läßt sich damit noch ~ то још може поднети; то није богзна шта. II *intr. (h)* 1. држати, бити чврст, трајати; држати се, одупрети се, -ирати се; der Anker hält котва држи; das Eis hält лед држи; по леду се може прелазити. 2. застати, зауставити се, ста(ја)ти; der Wagen hält vor dem Hause кола су се зауставила пред кућом; der

Zug hält fünf Minuten воз (и. влак) се задржава (и. стоји) пет минута. 3. an sich ~ в I 3; ~ dicht beim Winde ~ (пловити) косо према ветру; hinter dem Berge ~ в. Berg 2. 4. auf et. (acc.) ~ пазити на што; полагати на што, држати до чега. 5. auf et. (acc.) los (и. zu) ~ упу|тити се -ћивати се ка чему, држати према чему, поћи (и. повести се, запловити) ка чему. 6. auf et. (acc.) ~ држати (и. управити) на што. 7. а) et. hält schwer нешто је тешко; нешто има тешкоћа; б) imp. es hält schwer, zu... тешко је... III *sich ~* 1. *fig.* sich an j-n ~: а) обратити се (и. прибећи) кому; б) чинити кога одговорним (wegen et. gen. због чега); sich an et. ~: а) *dat.* држати се чега, придржавати се за што; б) *fig.* acc. закачити се за што; sich bei der Hand ~ држати се за руку. 2. sich bereit (и. in Bereitschaft) ~ бити спреман (и. готов), бити у приправности; sich gerade ~ држати се право (и. усправно); diese Früchte ~ sich lange ово се воће дуго одржава; sich sauber ~ држати се чисто; sich so und so ~ држати се (и. понашати се) тако и тако; sich gut ~: а) лепо се држати, чинити своју дужност; б) лепо се одржавати (воће, вино); X die Festung hat sich gut gehalten тврђава се добро држала; sich tapfer ~ држати се храбро; das Stück hält sich ovaj се комад одржава (на позорници); die Festung läßt sich nicht ~ тврђава се не да (и. не може) одржати; das Wetter, die Farbe wird sich nicht ~ време, боја неће се одржати. 3. ich halte mich kaum daß ich ihn (nicht) durchbleue силом (и. једва) се уздржавам да га не излупам; sich vor Lachen nicht ~ können пући од смеха; er wollte sich nicht ~ lassen није хтео да се и даље задржава, није хтео да и даље остане. 4. sich für gelehrt ~ сматрати себе ученим. IV *gehalt-* *p. p.* и *a* 1. *узн.* *inf.* 2. gehalten sein, zu... бити дужан (и. обавезан) да. 3. lang gehaltene Note продужена нота. V *Halten* *n* задржавање, заустављање; es war kein Halten(s) mehr није се могло више задржа(ва)ти; den Zug zum Halten bringen зауставити воз. 2. држање, одржа(ва)ње; das Halten der Handelsbücher држање (и. вођење) трговачких књига; das Halten des Versprechens одржавање (и. испуњење) обећања; Halten und Versprechen sind zweierlei испуњење обећања и само обећање су две различне ствари; das Halten der Dienstboten држање послуге; das Halten des Mörtels држање малтера; das Halten einer Rede war verboten држање говора било је забрањено; das Halten einer Zeitung држање новина; стајање, застајање, заустављање. Даље в. Haltung. *Ha'lte...* ~platz *m* станица *f*, постаја *f*; ~punkt *m*: а) ослонац; б) место *n* за стајање, станица *f*; в) \wedge и *fig.* стајалиште *p*. *Ha'lter* {халг-р} *m* 2l 1. и ~in {~ин} *f* 3с онај и. она кој|и -а држи, држа|лац, -ља, притежава|лац, -чица, управљач. 2. (Feder-) ~ држа|а *f*, увлака; ручица *f*, држак, држа|е *p*. 3. P заустављач.

Ha'lte... ~signal *n* знак (и. сигнал) *m* за заустављање; ~stelle *f* = ~platz, ~punkt *b*; ~tau *n* итд. уже за придржавање; ~zeichen *n* = ~signal.

...haltig {-халтѣх}, јн. ...hältig {-хѣлтѣх} у слож.: кој/и -а садржи (и. има) у себи; kohlen-säure ~ који има у себи угљене киселине.

Ha'lt..., ha'lt... ~los *a* без држања, без чврстине, непостојан, несталан, неоснован; ~losigkeit *f* непостојаност, немање *n* чврстине, несталност, неоснованост; ~machen *n* заустављање; ~seil *n* уже за придржавање.

hältst {хелтст} 2 л. *praes. ind.* од halten.

Ha'ltung {халтѣн} *f* 3b 1. = halten V. 2. држање *n* (и *fig.*), став *m*; ~ beim Gehen држање при ходу, начин хода; положај *m* (der Hand beim Klavierspiel руке при свирању у клавиру); e-e aufrechte ~ усправно држање; eine nachlässige (и. schlechte) ~ haben немају лепог држања; Charakter ohne sittliche ~ карактер без моралних начела; ~ des Soldaten држање војника; ~ e-r Zeitung држање (и. политика) новина.

Ha'ltungs..., ha'ltungs... ~los *a* без држања, никаквог држања; ~losigkeit *f* никакво држање.

Halu'nke {халѣн.кѣ} [нвн.; *чеш.] *m* 3а хуља, **Halu'nken...**, **halu'nken...** {халѣн.кѣн-}; ~gesicht *n* лупешко лице; ~haft {халѣн.кѣнхѣфт} *a* = halunkisch; ~pack *n* хуље *pl.*, олош *m*; ~streich *m* нитковлук, лупештво *n*.

halu'nkisch {халѣн.кѣш} *a* нитковски, лупешки.

Ha'mburg {хѣмбѣрк} *n* 8g Хамбург *m*.

Ha'mburger {хѣмбургѣр} 1 *m* 2l, ~in {-ѣн} *f* 3c Хамбурганѣн, -ка. II *a* *inv.* и ha'mburgisch {хѣмбургѣш} *a* хамбуршки.

Ha'men¹ {хѣмѣн} [свн.] *m* 2l кукица *f* на удици.

Ha'men² {-} [свн.] *m* 2l мередов; мрежа *f* за хватање јаребица.

häm'misch {хѣмѣш} [срвн.] *a* (dv.) злобан (-но), подмук[ао (-ло), пакостан, злурад(о).

Häm'mling {хѣмѣлѣн} [Hammel] *m* 2g¹ ушкопљеник, шкопац, евнух.

Ha'mmel {хѣмѣл} [свн.] *m* 2j, аус. и 2l 1. (ушкопљен) ован, шкопац, јаловац; *fig.* im auf den besagten ~ zurückzukommen да се вратим на започети разговор. 2. *fig.* а) ован (стрплив човек); б) прљавац.

Ha'mmel... {хѣмѣл-}; ~braten *m* овнујско печење *n*; ~brust *f* \ овнујске труди *f* *pl.*; ~fell *n* овнујско крзно; ~fleisch *n* шкопчевина *f*, овнујско месо, овчевина *f*, браветина *f*; ~keule *f* овнујски бут; ~ragout *n* паприкаш *m* од овнујског меса.

Ha'mmels... {хѣмѣлс-} = Hammel...

Ha'mmel... ~sprung *m* а) овнујски скок; б) гласање *n* где гласачи из гласачке собе излазе на разна врата.

Ha'mmer {хѣмѣр} [свн.] *m* 2j 1. чекић (и) чук, бат; кораћ *m* (поткивачки чекић); маљница *f* (на часовнику), звекир *m*; elektrischer ~ (прекидач) (с) чекић(ем); *fig.* unter den ~ kommen, и. dem ~ verfallen отићи на добош; *prov.* v. Amboß. 2. а) машка *f*; б) eiserner, an beiden Seiten viereckiger ~ гвоздени маљ; с) höl-

zerner ~ дрвени маљ. 3. = Hammerwerk. 4. *fig.* Karl der ~ Карло Чекић.

Ha'mmer... {хѣмѣр-}; ~arbeit *f* рад *m* чекићем; ~axt *f* секира са чекићем.

häm'mmerbar {хѣмѣрбар} *a* кован.

häm'mmerbarkeit {-ѣрбарѣт} *f* 3b ковност.

Ha'mmer... ~beil *n* = ~axt.

Häm'mmerchen {хѣмѣрѣн} *n* 2l (*dim.* v. Hammer) чекичић *m*, чекићак *m*, маљић *m*, маљичица у клавиру.

Ha'mmer..., ha'mmer... ~fisch *m* чекић (риба); ~förmig *a* облика чекића; ~herr *m* ковничар, сопственик самокова; ~kopf *m* глава *f* чекића.

Häm'mmerlein {хѣмѣрѣлѣн} *n* 2l 1. = Häm'mmerchen. 2. ~ *m*, Häm'mmerling {хѣмѣрѣлѣн} а) ђаволак са чекићем, авет у рудницима; б) зао дух; Meister ~ мајстор чукало; целат.

Ha'mmer... ~meister *m* = ~herr.

häm'mmern {хѣмѣрн} 15b 1 *tr.* ударати (и. бити) чекићем, ковати, поткивати, чекићати, чукати; dünn, flach ~ искивати танко, пљоснато, ковањем стањи(ва)ти; gerade ~ чекићем исправити -љати. II *intr.* (h) куцати, бити (срце); ударати. III Häm'mmern *n* ударање (и. лупање) чекићем, ковање, поткивање, чукање.

Ha'mmer... ~schlacke *f* љуспице *f* *pl.* што отпадају при ковању гвожђа, гвоздена шљака; ~schlag *m* а) удар(ац) чекићем; б) = ~schlacke; ~schmied *m* ковач; ~stiel *m* држање *n* чекића; ~werk *n* ковачница *f*; самоков *m*; ~zange *f* ковачке клеште *f* *pl.* [глобин *m*.]

Häm'moglobi'n {хѣмоглобин} *n* 2g¹ б. *pl.* хемо-

Häm'morrhoida'l... {хѣморроидѣл-} ~beschwerden *pl.* шуљеви *m* *pl.*; ~blutung *f* шуљевно крварење *n*; ~knoten *m* шуљевни чворићи *m* *pl.*

Häm'morrhoida'l'rius {-идѣриус} [гр.] *m* 6g *fat.* лице које болује од шуљева.

Häm'morrhoi'den {-идѣн} [грч.] *pl.* *inv.* шуљеви

Ha'mpel..., **ha'mpel...** {хѣмпѣл-}. ~mann [нвн.] *m* 2а пајак *m* (и *fig.*); ~männisch {-мѣнѣш} *a* пајачки.

ha'mpel'n {хѣмпѣлн} *intr.* (h) 15 *f* копирати се, праћакати се, батргати се, бацакати се.

Ha'mster {хѣмстѣр} *m* 2l 1. (х)рчак. 2. хрчковина *f*, хрчкова кожа. 3. *fig.* (и ~in {-ѣн} *f* 3c) хрчак, циција.

Ha'mster... {хѣмстѣр-}; ~bau *m* хрчкова јазбина *f*; ~fänger *m*, ~gräber *m* ловац хрчкова; ~fell *n* = Hamster 2.

ha'mstern {хѣмстѣрн} 1. *intr.* (h) 15 *f* скупљати (и. гомилати) као хрчак. 2. = büffeln; гумати.

Hand {хѣнт} [свн.] *f* 2f 1. шака, рука; *fig.* шапа; подланица; рукопис *m*; педаљ *m* (као мера): а) flache ~ длан *m*; geschlossene ~ песница; hohle ~ шака; umgekehrte (и. verkehrte) ~ судланица; zur rechten (linken) и. (zu) rechter (linker) ~ десно (лево), с десна (с лева); Ehe zur linken ~ морганатски брак; eine gute ~ (Handschrift) haben имати леп рукопис; die tote ~ der Kirche неутуђљивост црквених имања; kalte Hände, warme Liebe (и. warmes Herz) хладне руке, топла љубав; б) са v. j-m die ~ bieten: а) v. bieten; б) руковати се

(као знак измирења); j-m die ~ drücken стиснути (и. стегнути) кому руку; die Hände sind mir gebunden везане су ми руке; da haben Sie meine ~ ево Вам моје руке; da haben Sie meine ~ darauf, и. ich gebe Ihnen die ~ darauf ево Вам моје часне речи; die ~ bei et. (dat.) im Spiele haben умешати своје прсте у што; freie ~ haben имати одрешене руке; в. Fuß 1; alle Hände voll zu tun haben имати луне руке посла; eine glückliche ~ haben бити срећне руке; j-m freie ~ lassen оставити кому одрешене руке; уп. frei 1; die ~ von et. (dat.) lassen не дирати што; die Hand aufs Herz legen метнути (и. ставити) руку на срце; в. Schoß; die ~ auf et. (acc.) legen притиснути што, узаптити што; ~ ans Werk legen прихватити се посла; tüchtig ~ ans Werk legen својски (и. људски) се прихватити чега; ~ an sich legen дићи руку на себе; j-m hilfreiche ~ leisten пружити кому помоћ; er macht hohle Hände тражи да му се што да(де); weder ~ noch Fuß regen (и. rühren) не мрднути ни прстом; j-m die Hände schütteln (добро) кому (про)трести (и. стиснути) руку; nicht (die) ~ vor Augen sehen не видети ни прст пред оком; **fig.** j-s rechte ~ sein бити чија десна рука; упор. stemmen I и Seite 1; wie man e-e ~ umdreht док дланом о длан; док трепнеш; ich wasche meine Hände in Unschuld ја перем своје руке; die Hände überm Kopf zusammenschlagen vor Staunen од чуда ухватити се за главу (и. чупати косу); **c)** са *prp.* **an** ~... помоћу...; j-m et. an die ~ geben дотурити (и. тутнути, сугерисати) кому што; j-m et. an (die) ~ geben предати кому нешто у руке, поверити кому што; an Händen und Füßen gebunden везаних руку и ногу; j-m mit et. (dat.) an die ~ gehen ићи кому на руку чим, помоћи кому у чему; j-n an (и. bei) der ~ haben (и. halten, führen) држати (и. водити) кога за руку; **fig.** j-n (и. et.) an (и. bei) der ~ haben имати кога (и. шта) при руци; j-m (et.) auf die ~ geben ударити кога по прстима; **fig.** das liegt auf der flachen (и. auf platter) ~ то је јасно као дан; то је очевидно; **fig.** j-n auf Händen tragen носити кога на рукама; auf (seine) eigene ~ et. tun (у)радити што на своју руку; aus der ~ fressen јести са руке; et. aus der ~ (и. aus den Händen) geben (и. lassen) да(ва)ти, пустити што из руке; et. aus der ~ legen оставити што на страну; **fig.** aus (и. von) der ~ in den Mund leben живети од данас до сутра; дан и комад; **fig.** aus freier ~ од своје воље, драговољно, драге воље; **fig.** et. aus freier ~ verkaufen прода(ва)ти што из слободне руке; aus freier ~ zeichnen цртати слободном руком; уп. 2.; j-n bei der ~ fassen ухватити кога за руку; **fig.** et. bei der ~ haben имати што при руци; er ist mit der Antwort gleich bei der ~ готов је да одговори као запета пушка; alles muß durch seine Hände gehen све мора проћи (и. све мора да прође) кроз његове руке. hinter der ~ за руком; hinter der ~ sein (и. sitzen) долазити (и. ићи) после; j-m in die

Hände arbeiten радити чије послове; в. drücken 1; et. in der ~ (и. in Händen) haben имати што у рукама; **fig.** j-n in der ~ haben имати кога у рукама; j-n ganz in der ~ haben потпуно владати (и. располагати) киме; ~ in ~ руку под руку; **fig.** ~ in ~ mit et. (dat.) gehen ићи заједно с чиме; ~ in ~ mit j-m gehen: **a)** шетати држећи се под руку; **b)** **fig.** слагати се с киме; **fig.** das liegt in meiner ~ то је у мојим рукама; то зависи од мене; mit dem Messer in der ~ држећи нож у руци; in die Hände klatschen плескати рукама; **fig.** co. nehmt die Beine in die ~! све девете ниге!; **fig.** Ihre Sache liegt in guter ~ (и. in guten Händen) Ваша је ствар у добрим (и. поузданим) рукама; **fig.** in schlechte Hände geraten доспети (и. пасти) у рђаве руке; **fig.** mein Leben steht in Ihren Händen мој је живот у Вашим рукама; in dritte(r) ~ у трећу руку (у трећој руци); mit bewaffneter ~ наоружано, оружаном руком; mit der ~ gemacht израђен руком; mit Händen und Füßen arbeiten радити (и. копати) рукама и ногама; sich mit ~ und Fuß gegen et. (acc.) stemmen опирати се (и. бранити се) од чега рукама и ногама; mit leeren Händen abziehen отићи празних шака; das läßt sich mit Händen greifen то се може руком опипати; то је опипљиво; mit ~ und Mund versprechen свечано обећати; mit vollen Händen пуним рукама (и. шакама); nach der ~ verkaufen прода(ва)ти према тежини оцењеној руком; j-m über die ~ einschenken сипати кому преко руке; unter der ~: **a)** под руком; **b)** **fig.** в. unterderhand; et. unter (den) Händen haben имати што у рукама, бавити се чиме; die Arbeit geht ihm von der ~ рад му иде од руке; es geht ihm alles leicht von der ~ лако му иде све од руке; von langer ~ (her) одавно; das kommt von guter ~ то потиче из доброг извора; в. kommen I 6; в. rope под aus; von der ~ weisen одбити што; von ~ zu ~ из руке у руку, од руке до руке; et. vor die ~ nehmen ставити руку на што (почети); vor der ~ sein делити карте; vor der ~ = vorderhand; zu (eignen) Händen, zuhanden (аус. и zu Handen) у (властите) руке; et. zur ~ haben имати што при руци; zu ~ sein бити при руци, бити готов (и. спреман). 2. **метон.** лице *n*; страна; et. aus erster ~ haben имати (и. добити) шта из прве руке; aus dritter (vierter) ~ из треће (четврте) руке; посредно; (mit) **gesamt** ~ сви скупа; **kurzer** ~ = kurzerhand; **es** sind siebzehn Hände an Bord посада се састоји од 17 лица.

Ha'nd..., **ha'nd...** {хџнт-}: ~amboß *m* ♂ мали наковањ; ~anlegen *n*, ~anlegung *f*. **a)** започињање *n*; **b)** стављање *n* забране, узапћење *n*; ~arbeit *f*: **a)** рад *m* рукама, ручни рад; **b)** ручни рад *m*, рукотворина; weibliche ~arbeiten *f pl.* женски ручни радови *m pl*; ~arbeitend *a* који ради руком; ~arbeiter(in) *f* *m* ручни/и -а радник -ца, надничар, -ка; ~arbeits/lehrerin *f* учитељица женског ручног рада; ~arbeit|strickerei' *f* ручни вез *m*; ~ar-

beits|unterricht *m* настава *f* ручног рада; ~atlas *m* ручни (и. мали) атлас; в. Schulatlas; ~aufheben *p* дизање *p* руке; durch ~aufheben дизањем руке; ~auflegen *n*, ~auflegung *f* полагање *p* руку; ~ausgabe *f* мало издање *n*; ~beil *n* бравца *f*, секирица *f*; ~besen *m* ручна метла *f*; метлица *f*; ~betrieb *m* рађење (и. израђивање) *p* руком; ~beugen *n* *gym.* савијање руке; ~bewegung *f* покрет *m* руке; ~bibel *f* Библија у малом издању; ~bibliothek *f* приручна библиотека; ~bohrer *m* ручни сврдао, ручна бургија *f*; ~bohr|maschine *f* ручна бушилица; ~breit *a* (*dv.*) за шаку (и. длан) широк(о), за подланицу широк(о); ~breit *f* подланица, шака, ширина за подланицу; eine ~breit höher за шаку виши; nicht um e-e ~breit vorwärts kommen не маћи ни за педаљ напред; ~bremse *f* ручна кочница; ~brief *m* својеручно писмо *n*; ~briefchen *n* листић *m*; ~buch *n* приручна књига *f*; ~büchse *f* лака пушка *f*, карабин *m*.

Hä'nde..., hä'nde... {хенд-}. ~druck *m*, ~drücken *p* стисак *m* (и. стискање *n*, стезање *p*) руке, руковање *n*; ~faltend *a* склапајући руке; ~geben *n* пружање руке (за поздрав); durch ~geben пружањем руке.

Ha'nd...: ~eimer *m* ручно ведро *n*, ручни чабар; ~eisen *n* — ~fessel.

Hä'nde klatschen *n* плескање, тапшање.

Ha'ndel {хандл} [срвн.; *handeln] *m* 2j 1. догађај, (рђава) ствар *f*. 2. спор, парница *f*. 3. Handel *pl.* свађа *f*, препирка *f*, кавга *f*, зађевица *f*, распра; sie bekamen Handel im Spiele они су се посвађали у игри; Handel mit j-m suchen тражити кавге с киме, заматати кавгу с киме; sich Handel zuziehen направити себи посла. 4. б. *pl.* а) трговина *f*, пазар, посао; *fig.* j-m den ~ aufkündigen и. aufsagen отказати кому љубав; б) трговина *f*, трговање *n*; ~ mit Handschuhen (боље: Handschuhhandel) трговање *n* рукавицама; ~ treiben трговати, бавити се трговином, бити трговац; ~ und Wandel (све) трговање, (сва) трговина; *prv.* ~ hat Wandel трговина је ђаволска ствар; mit et. (*dat.*) ~ treiben трговати чим. [ца, кавгација.]

Hä'ndel... {хендл-}: ~macher (*in f*) *m* свађали-
ha'ndeln {хандлн} [свн.; *Hand] *I intr.* (*h*) 15f 1. делати, радити, поступати, -ити; er hat als Bruder an mir gehandelt он је поступио (и. делао) према мени као према брату; ebenso ~ исто тако радити (и. поступати); im Sinne j-s ~ радити у духу некога; ich werde gegen ihn so ~, wie er gegen mich handelt ja hy према њему поступити као што је он поступио према мени; als es zu ~ galt; im Augenblick des Handelns кад је требало радити (и. делати). 2. расправљати, преговарати, погађати се, ценкати се; um den Frieden ~ преговарати о миру; mit j-m um den Preis e-r Ware ~ погађати се с киме о цени робе; (mit) sich ~ lassen попустити у цени, спустити цену, бити попустљив; er läßt sich nicht (и. läßt nicht mit sich) ~ у њега нема поговора. 3. расправљати, претресати,

говорити (о), писати (о); dieses Buch handelt vom Frieden ова књига расправља о миру. 4. трговати; mit Eisen ~ трговати гвожђем; mit j-m ~ трговати с киме, бити у трговачким везама с киме; nach Amerika ~ трговати са Америком; an der Börse gehandelt werden продавати се на берзи; nichts zu ~? одеда на продају? II sich ~ 1. *imp.*: es handelt sich um et. (*acc.*) реч је о чему, * ради се о чему; es handelt sich um sein Leben живот му је у питању; es handelt sich darum, ob... реч је (и. * ради се) о томе, да ли... es handelt sich um zwei Stunden у питању су била два часа. 2. sich reich (arm) ~ обогатити се (осиротети) трговином. III Ha'ndelnde(r) {~д-(p)} *s* 9l онај који ради, дела, лице. IV Ha'ndeln *n* делање, рађење, радња; в. Handlung; поступак *m*; трговање, погађање, ценкање; уп. Handel 4 b.

Ha'ndels... {хандлс-} ~adrefbuch *n* трговачки адресар *m*; књига *f* адреса: ~agent *m* трговачки путник (и. агент); ~akademie *f* трговачка школа (и. академија); ~amt *n* трговачко одељење *n*; ~angelegenheit *f* трговачки посао, трговачка ствар; ~artikel *m* трговински артикал; еспап; ~ausdruck *m* = Handlungsausdruck; ~ausschuß *m* трговински одбор; ~bank *f* 3b трговачка банка; ~beflissene(r) *m* = Handlungsbeflissene(r); ~bericht *m* трговачки извештај; ~beziehung *f* трговачки однос *m*, трговачка веза; ~bilanz *f* трговински биланс *m*; ~blatt *n* трговински гласник; ~brauch *m* трговачки обичај; ~brief *m* трговачко писмо *n*; ~buch *n* трговачка књига *f*.

Ha'ndelschaft {хандлшффт} *f* 3b (б. *pl.*) трговина, трговинство *n*, трговци *m* *pl.*, трговачки staleж *m*.

Ha'ndels..., ha'ndels...: ~diener *m* = Handlungsgehilfe; ~einig, ~eins sein (werden) бити сагласан у цени (споразумети се у цени); ~firma *f* трговачка фирма (Хр. твртка), име *n* трговачке куће; ~flagge *f* трговачка застава; ~flotte *f* = трговачка морнарица, трговачко бродовље *n* *coll.*; ~frau *f* трговкиња, жена трговац; ~freiheit *f* слобода трговине (и. трговања); ~freund *m* трговачки пријатељ; ~gärtner *m* вртар трговац; ~gärtnerel' *f* трговачко вртарство, градина за неговање биљака за продају; ~geist *m* трговачки дух; ~genos *m* ортак; ~genossenschaft *f* трговачка задруга, трговачко удружење (и. друштво) *n*, орташтво *n*, компанија; ~gericht *n* трговачки суд *m*; ~geschäft *n* а) трговачки посао *m*; б) трговачка радња *f*, трговина *f*, дућан *m*; ~gesellschaft *f* = ~genossenschaft трговачко друштво *n*; ~gesellschaftler *m* = ~genos; ~gesetz *n* трговачки закон *m*; ~gesetz|buch *n* трговачки законик *m*; ~gesetz|gebung {~длн-} *f* 3b трговачко законодавство *n*; ~gewicht *n* трговачка мера *f*; ~gewicht *n* трговачка мера *f*; ~hafen *m* трговачка лука *f*; трговачка кућа *f*; ~herr *m*: а) трговац (навелико), гезда; б) шеф трговачке радње; ~herrschaft *f*

превласт у трговини; ~hochschule *f* висока трговачка школа; ~interessen *n pl.* трговачки (и. трговински) интереси *m pl.*; ~jude *m* Јеврејин трговац; ~kammer *f*, ~kollegium *n* трговачка комора *f*; ~kompagnie *f* = ~genossenschaft; ~korrespondenz *f* трговачка кореспонденција (и. преписка); ~krisis *f* трговинска криза; ~leute *pl.* трговци *m pl.*; ~mann *m (pl. ~leute)* трговац; ~marine *f* = трговинска (и. трговачка) морнарица; ~minister *m* министар трговине; ~ministerium *n* министарство трговине; ~niederlassung *f* трговачко насеље *n*; ~platz *m* трговачко место *n*, тржиште *n*; ~politik *f* трговинска политика; ~politisch *a* трговинскополитички; ~recht *n* трговачко право; ~register *n* трговачки регистар *m*; званични списак *m* трговина; ~reise *f* трговачки (и. трговински) пут *m*; ~reisende(r) *m* = Handlungsreisender(r); ~richter *m* судија трговачког суда; ~sache *f* трговачка ствар, трговачки посао *m*; ~schiff *n* = трговачки брод *m*; ~schiffahrt *f* пловидба трговачких бродова, трговачко бродарство *n*; ~schule *f* трговачка школа; ~sperrre *f* трговинска блокада; ~staat *m* трговачка држава *f*; ~stadt *f* трговачки град *m*, тржиште *n*, трговиште *n*; ~stand *m. a)* трговаштво *n*, стање трговца; *b)* трговачки staleж; ~straÙe *f* трговински пут *m*; ~tag *m* састанак трговачке коморе; ~teil *m* трговински део (у новинама). **Ha'ndel...** ~stifter(in) *f m*, ~sucher(in) *f m* = ~macher(in); ~sucht *f* свадљивост; ~süchtig *a* свадљив.

Ha'ndels... ~unternehmung *f* трговачко предузеће *n*; ~verbindung *f* = ~beziehungen; ~verbot *n* = ~sperrre; ~verein *m* трговачко удружење *n*; ~verkehr *m. a)* = ~beziehungen; *b)* трговачки промет, трговање *n*; ~vertrag *m* трговински уговор; ~volk *n* трговачки народ *m*; ~weg *m* трговински пут; ~wert *m* трговачка вредност *f*; ~zeichen *n* трговачки знак *m*; ~zeitung *f* = ~blatt; ~zweig *m* грана *f* трговине.

Ha'ndel... ~ha'ndel... ~treibend *a* који тргује; ~treibende(r) {~траџбнд{р} *m* трговац.

Ha'nde... ~ringen *n* кршење руку; mit ~ringen и. ~ringend *a* кршећи руке; ~waschen *n* прање руку.

Ha'nd... ~ha'nd... ~exemplar *n* ручни примерак *m*; ~feile *f* ручна турпија; ~fertig *a* спретан; готов као запета пушка; ~fertigkeit *f* спретност руку; ~fessel *f* лисице *f pl.*; ~fest *a. a)* који има јаку руку (и. песницу), јак; *b)* = dingfest; ~feuer/waffe *f* X ручно ватрено оружје *n*; брзометка; карабин *m*; ~fläche *f* длан *m*, подланица; ~flatterei {~флаттер{р} *m pl.*, ~flügler {~флу{глер} *m pl* 2) 2) љиљци; ~förmig *a* облика руке, шакаст; ~gebrauch *m* обична употреба *f*; Ausgabe e-s Buches zum ~gebrauch мало издање, издање књиге у малом формату; Buch zum ~gebrauch приручна књига; ~geld *n* капара *f*, 2) сефте *n*; ~gelenk *n* ручни зглоб *m*; ~gelöbnis *n*, ~gelübde *n* вера *f* руком да-

та; обећање потврђено руковањем; ~gemein *a* ~gemein werden потући се, ухватити се у коштац, погушати се; ~gemeingepräch *f*, гушање; борба *f* прса у прса; ~gepäck *n* ручни пртљаг *m*; ~gepäckraum *m* простор за ручни пртљаг; ~gewehr *n* = ~feuerwaffe; ~gicht *f* костобоља у руци; ~granate *f* X ручна бомба; ~granatenwerfer *m* X бацач ручних бомби, бомбаш; ~greiflich {~грџфл{х} *a (dv.)* опипљив(о); очевидан; ~greiflich werden почети (и. стати) пипати (fam. дрпати); прећи на опипљиве доказе; ~greiflichkeit *f* 3b: *a)* опипљивост; очевидност; *b)* es kam zu ~greiflichkeiten дошло је до туче; дохватише се; ~griff *m* 1. *a)* захват (и. ухватај) руком, начин прихватања (и. рада руком); спретност; *b)* X ~griff am Gewehre радња *f* пушком. 2. *a)* ручица *f*, држак, дршка *f*, држаље *n*; балчак (на сабљи); *b)* ~griff zum Drehen ручица (и. ручатка) за обртање; ~habe *f. a)* = ~griff 2; *b)* fig. повод; den Gegnern neue ~haben bieten дати (и. пружити) противницима нов повод за напад; ~haben 1 tr. 15a insep. 1. руковати (acc., abl.), радити; 2. руковати (acc., abl.), употребљавати, служити се (acc., abl.), примењити, њивати; вршити; одржавати; die Rechtspflege ~deliti правду. II ~haben *n*, ~habung *f* руковање, употребљавање *n*; управљање *n*; ~haber *m* 2l руковалац; ~hoch *a* за шаку висок.

...händig {~хенд{х} [Hand] *a* у слож. на пр. zwei ~ са две руке итд.; 2) vier ~ у четири руке.

Ha'nd... ~ha'nd... ~karre *f*, ~karren *m* ручна колича *n pl.*; ~käse *m* сир кому се облик даје рукама; ~kauf *a* = ~geld; *b)* пазар одока; пазар према тежини одмереној руком; *c)* крчма *f*, крчмљење; ~klapper *f* кастањет *m*; ~koffer *m* ручна већа торба; ~korb *m. a)* ручна котарица *f*; *b)* корпа с дршком; рукобран; ~körbchen *n* котарица *f*, корпица *f*; ~krause *f* наковрцано зарукавање *n*, манжета; ~kuß *m* пољубац у руку, рукољуб *m*; ~lang *a* за шаку дуг(ачак); ~langen intr. дода(ва)ти; ~langer {~лан{р} *m* 2l надничар; радник за грубље послове; ~langerarbeit *f* надничарски посао *m*; ~langern {~лан{рн} intr. (h) надничити; ~laterne *f* ручни фењер *m*.

Ha'ndlein {хентл{н} *n* 2l = Händchen.

Ha'nd... ~leiter *f* ручне (и. мале) лествице *f pl.*

Ha'ndler {хендл{р} [handeln] *m* 2l, ~in {~ан} *f* 3b трговац, -киња, продавац, -чица; ~mit alten Kleidern старудар, телалин.

Ha'nd... ~leuchter *m* ручни светњак.

ha'ndlich {хандл{х} *a* 1. спретан, подесан (и. лак) за руковање, за руку. 2. X = handgreiflich. [сност за руковање.]

Ha'ndlichkeit {~дл{х} *f* 3b спретност, поде-

Ha'ndlung {хандлун{н} [handeln] *f* 3b 1. делање *n*, радња (и. 2) 2) поступак *m*, дело *n*. 2. X *a)* трговина, трговање *n*; *b)* трговина, трговачка кућа, радња; *c)* радња, дућан *m*.

Ha'ndlungs... {хандлун{с-} ~ausdruck *m* трговачки израз; ~beßissene(r) *m*, ~diener *m* = ~gehilfe; ~fähig *a* способан за делање (и.

рад); ~gehilfe *m* трговачки помоћник; ~gesellschaft *m* ортак; ~haus *m* = Handels-haus; ~lehrling *m* трговачки шепрт; ~reisende(r) *m* трговачки путник; ~vollmacht *f* пуномоћство *n* за слободно делање; ~weise *f* начин *m* делања, поступак *m*.

Ha'nd..., ha'nd...: ~mange(l) *f* рољалица; ~messer *n* ручни нож *m*; ~mine *f* ✕ ручна бомба (и. мина); ~muff *m* мали муф; ~mühle *f* жрвањ *m*, ручни млинац *m*; ручна воденица; ~nähmaschine *f* ручна шиваћница, шивалка која се покреће руком; ~orgel *f* мале оргуље *f pl.*; ~pauke *f* ✕ добош *m*; ~pferd *n* а) коњ *m* у поводу, поводњак *m*, логов *m*; б) дешњак *m* (коњ); ~pfleger(in) *f* *m* неговалац руке, маникир(ка); ~presse *f* ✕ ручна штампарска машина; ~ramme *f* ручни маљ *m*; ~reichen *I intr.* (h) бити од помоћи, притећи у помоћ; II ~reichung {~přehun} *f* 3b пружањел помоћи; притицање у помоћ; ~säge *f* ручна тестера; ~sam {хантсам} *a* = handlich 1; ~schein *m* ✕ признаница *f*; ~schelle *f* = ~fessel; ~schlag *m* а) удар(ац) руком; б) руковање *n* као знак пристанка на што, свечано (и. чврсто) обећање *n*; mit ~schlag versprechen свечано обећати, дати часну реч; с) руковање *n* (као поздрав); Gruß und ~schlag! здравло!; ~schlegel *m* чекић расковник; ~schlitten *m* мале санке (и. саонице) *f pl.*; ~schreiben *n* = ~brief; ~schrift *f* а) рукопис *m*; б) = ~schein; с) рукопис *m*, спис у рукопису; ~schriften deuter *m* тумач карактера по рукопису, графолог; ~schriften|deutung *f* тумачење *n* карактера по рукопису, графологија; ~schriften|kunde *f* наука о рукописима, налеографија; ~schriften|kundige(r) *s* познавалац старих рукописа, палеограф; ~schriften|lesen *n* читање рукописа; ~schriftlich а) рукописни; б) *adv.* писмено, писменим путем; c) sich ~schriftlich verpflichten писмено се обавезати.

Ha'nd|schuh *m* рукавица *f*; ~ausweiter *m* справа *f* за проширивање рукавица; ~fabrik *f* рукавичарница, фабрика (и. творница) рукавица; ~fabrikant *m* рукавичар, фабрикант (и. творничар) рукавица; ~handel *m* трговина (са) рукавицама, рукавичарница *f*; ~händler(in) *f* *m* рукавичар(ка); ~kasten *m* кутија *f* за рукавице; ~knöpfer *m* справа *f* за закопчавање рукавица; ~laden *m* рукавичарница *f*; ~macher(in) *f* *m* рукавичар(ка); ~macherei *f* рукавичарница; ~weiter *m* = ~ausweiter.

Ha'nd..., ha'nd...: ~seife сапун *m* за руке; ~siegel *n* печат *m* за својеручна писма; ~spake *f* ✕ ваг *m*, полука, хускија; ~spiegel *m* ручно огледало *n*; ~spitze *f* ручни шмрк *m*, штрцаљка; ~strecken *n* gum. испружање руку; ~streich *m* особ. ✕ препад, подвиг; ~täschchen *n* ручна торб(и)ца *f*; ~trommel *f* ✕ добош *m*; ~tuch *n* ручник *m*, убрис *m*; ~tuchgestell *n*, ~tuchhalter *m*, ~tuchständer *m* постолов *n* (и. придржач) ручника; ~umdrehen *n*, ~umkehren *n*; im ~umdrehen док си ударио длан о длан; за тили час; ~

verkauf *m* ✕ а) продаја *f* одока; б) продаја намало; ~voll *f*: а) шака (пуна), прершт, руковет *f*; е-е ~voll Erde прершт земље; е-е ~voll Leute шака људи; ~vollweise *adv.* шакама, прерштима; ~waffe *f*: ✕ а) хладно оружје *n*; б) = Feuerwaffe; ~wagen *m* = ~karren; ~wahr|sager(in) *f* *m* {~wahr|sager(in)} гледач(ица) у длан; ~wahrsagerei *f* {~zār|pā} гледање *n* у длан; ~warm *a* = lau(warm); ~weiser *m* путоказ.

Ha'nd|werk *n* 1. занат *m*; welches ~ treibt er?; којим се занатом бави?; j-m das ~ legen: а) забранити кому да се бави занатом; б) *fig.* стати кому на пут; *fig.* j-m ins ~ pfuschen мешати се у туђ посао; ~ hat goldenen Boden занат је златан. 2. еснаф; das ~ grüßen отићи и састати се са својим ругетлијама. Ha'nd|werker {~hand|werker} *m* 2l занатлија, обртник; ~bildungs|verein *m* занатлиско друштво *n* за просвећивање својих чланова; ~frau *f* занатлијина (и. обртничка) жена; ~verein *m* занатлиско удружење *n*.

Ha'nd|werks..., ha'nd|werks... {хантверкс-}: ~älteste(r) *m* старешина занатлиског еснафа; ~brauch *m* занатлиски обичај; ~bursche *m* занатлиски калфа (и. помоћник); ~gerät *n* = ~zeug; ~gesell(e) *m* = Gesell(e) 1; ~gruß *m*: а) занатлиски поздрав; б) помоћ занатлијама луталицама; ~leute *pl.* занатлије *m pl.*; ~mann *m* (pl. ~leute) занатлија; ~mäßig а занатлиски, занатски; *fig.* механички; ~meister *m* мајстор, газда; ~zeug *n* занатско оруђе, алат *m*; ~zunft *f* занатски еснаф *m*. Ha'nd...: ~winde *f* ✕ ручна дизалица; ~wörter|buch *n* приручни речник *m*; ~wurzel *f* ✕ (до)руче *n*, корен *m* шаке; ~zeichen *n* знак *m* место потписа (крст, итд.), † мур *m*; † знак руке, рука {~zeichen}; ~zeichnen *n*, ~zeichnung *f* цртање *n* руком; ~zirkel *m* обични шестар; ~zuber *m* ведрица *f*, чабрица *f*; ~zwehle *f* = ~tuch.

Hanf {ханф} [свн.; гр. kannäbis] *m* 2g (б. pl., pl. ~arten) 1. и ✕ конопља *f*. 2. кудеља *f*, тежина.

Ha'nf... {ханф-}: ~acker *m* конопљиште *n*; ~art *f* врста конопље; pl. в. Hanf 1; ~bau *m* гајење *n* конопље, конопљарство *n*; ~bereiter *m* конопљар, прерађивач конопље; ~breche *f* ✕ трлица, ступа за конопљу; ~darre *f*: а) сушење *n* конопље; б) сушница за конопљу; ~den {ханф-н} (и. hā'nfen) {ханф-н} а конопљан, кудељни, тежињав; ~feld *n* конопљиште; ~garn *n* кудељна пређа *f*; ~hahn *m* ✕ белојка *f*, првица, мушка конопља; ~hechel *f* ✕ гребени *m pl.*; ~hede *f* ✕ и ✕ = ~werg; ~henne *f* ✕ црнојка, женска конопља.

Hā'nfin {ханф-н} *f* 3с = Hanfhenne.

Ha'nf...: ~korn *n* конопљино зрно; ~leinen *n*, ~leinwand *f* кудељно (и. тежињаво) платно; пртено ткиво.

Ha'nf|ling {ханф-н} *m* 2g¹ а) ✕ = Hanfhahn; б) ✕ кудељарка *f*, конопљарка *f*.

Ha'nf...: ~männchen *n* = Hanfhahn; ~öl *n* уље од конопљина семена; ~röste *f* ✕ а) моченење *n* конопље; б) мочио *n*; ~saat *f*, ~same(n)

m конопљино семе; семе од конопље; *~seil n* уже од кудеље; *~spinnerei f* предioniца конопље; *~stengel m* конопљика *f*, конопљина стаблика *f*; *~werg n* = *⊗* кучине *f pl.* **Hang** {*xān*} [срвн.] *m 2d 1.* нагиб, страна *f*, низбрдица *f*, обронак. 2. склоност *f*, наклоност *f* е-п ~ zu et. (*dat*) haben бити склон чему; einen leidenschaftlichen ~ zum Spiele haben бити страстан играч (и *fam.* коцкар). 3. (*б. pl.*) = hangen IV.

Hanga'r(d) {*xān*, *ar*} [фр.] *m bi* хангар.

Hä'nge... {*xēn*, *ē*}: *~ärmel m* рукав што висити; *~backe f* отомбољен образ *m*; *~bahn f* = Schwebebahn; *~balken m* *⊗* viseћа греда *f*; *~bauch m* отомбољен трбух, трбушина *f*, куље *f pl.*; *~boden m* *⊗* viseћи под (и. патос); *~brücke f* viseћи мост, мост на ланцима; *~gerüst n* *⊕* viseћа скела *f*; *~kommission f* комисија за означавање места где ће се слика обесити (на изложбама); *~lampe f* viseћа лампа; *~leiter f* viseће степеннице *f pl.*; *~leuchter m* viseћи свећњак, лустер, полелеј; *~lippe f* отомбољена усница, *pop.* буза; *~matte (pop.) хол*; *карипски *hamack f* хенгемат *m*, viseћа мрежа; *~maul n*: a) = *~lippe*; b) ein *~maul machen* (на)пухити се.

ha'ngen {*xān*, *n*} [свн.] 14j (*praes.* и *inf.* меша се * * * са hängen) I *intr.* (*h*, каткад *s*) висити (и *fig*), (herab) ~ висити, бити окачен; am Gängel ~ висити на вешалима, *abs.* ~ висити; bis zu (*dat.*) и. auf (*acc.*) ... (herab) ~ viseћи допирати до...; *fig.* das hing an einem Haar и. an e-m (seidenen) Faden то је висило о коњу; *fig.* die Sache hängt an einer Kleinigkeit ствар зависи од једне маленкости (и. ситнице); wer ~ soll, ertrinkt nicht коме је суђено да буде обешен, неће се удавити. 2. закачити се за, привезати се за; зависити од; не моћи се одвојити од; am Gelde ~ бити за новац; an j-m (an et.) ~ бити привржен кому (чему); sie ~ sehr an ihm они су му јако одани (и. привржени); v. bängen; *fam.* und alles, was drum und dran hängt и сва гурема; и све што с тим стоји у вези; и све што се на то односи. 3. aneinander ~ држати се један другог, бити здружени, *fig.* придружити се један другом, зависити један од другог; упор. aneinanderhängen. 4. ~ bleiben в. тамо. 5. ~ (сада већ. * * * hängen) lassen обесити, отомбољити, опустити; im Gehen die Arme ~ lassen у ходу опустити руке; die Ohren ~ lassen оклембесити уши; *fig.* die Fittiche и. die Flügel (и. den Kopf, die Ohren) ~ lassen покуњити се, опустити крила (и. оборити главу); den Mund (и *fam.* das Maul) ~ lassen (на)пухити се; *prv.* wer lang hat, läßt lang ~ ко много има, много и троши. 6. застати, зауставити се; е-п Prozeß ~ (сада исто) hängen lassen обуставити парницу. 7. *fig.* an et. (an j-m) ~ зависити од чега (од кога); woran hängt die Sache (и. woran hängt's), daß... од чега зависити, што...; о чему је запело, да...; (уп. hapern). 8. нагињати се, висити. 9. *fam.* von et. (*dat.*) voll ~ (*s*)

висити (и. бити) пун чега; der Baum hängt voller Früchte воћка је пуна рода; *fig.* v. Geige. II *tr.* и *sich* ~ = (sich) hängen. III ~d {~r} *p. pr.* и *a* у знач. *inf.* 1. који висити, viseћи. 2. *⊗* das Hangende {*xān*, *nd*} (*opp.* das Liegende) повлата *f*. IV Ha'ngen *n* вишење; приврженост *f*, оданост; нагнутоост *f*, нагињање, нагиб *m*.

ha'ngen {*xēn*, *n*} [свн.] I *tr.* 15a (*impf.* и *p. pr.* и 14j) 1. обесити, вешати. 2. обесити, метнути; e-n Vorhang vor et. (*acc.*) ~ обесити (и. метнути) завесу испред чега; ein Gemälde höher (niedriger) ~ обесити слику више (ниже); so etwas muß man niedriger ~ тако што мора цео свет да (са)зна; et. an den Nagel (и. in den Schornstein) ~ обесити о дуд; дићи руке од чега; den Mantel nach dem Winde ~ управљати се према приликама; *prv.* v. Dieb I. 3. et. an e-e Sache ~ при-, окачити што о шта; додати што чему; *fig.* sein Herz an et. (*acc.*) ~ гинути за чим. II *intr.* (*h*) = hangen I, 2. III *sich* ~ I. обесити се; ich lasse mich ~, wenn... нека ме обесе, ако... 2. sich an j-n ~ прионуту уз кога. IV Ha'ngen *n* 1. вешање; бешење. 2. *fam.* mit Hängen und Würgen са највећим напрезањем; с вељим мукама.

ha'ngen|bleiben сада већ. **hā'ngen|bleiben** *intr.* (*s*): an et. (*dat.*) ~ закачити се за што, ухватити се за што, *fig.* упетљати се у што; *fam.* *abs.*: a) запети, не...цати (се), не напредовати, b) остати уседелица; c) остати неодлучен (и. нерешен).

hā'ngens|wert {*xēn*, *ns*}, **hā'ngens|würdig** *a* који је заслужио да га обесе; за вешање.

Ha'nger {*xān*, *r*} *m 2l*, **Hā'nger** {*xēn*, *r*} *m 2l* за девојчице кратка хаљиница што се држи о раменима.

Hä'nge...: *~reck n* гут. трапез *m*; *~riemen m* *⊗* обешен каиш; *~schloß n* катанац *m*, локот *m*; *~weide f* = Trauerweide; *~werk n* *⊕*, *⊗* носач (и *pl.*) *m*.

Hä'ngsel {*xēn*, *z*} *n 2l* вешалка *f*, вешалица *f*, врвца (и. ланчић) за вешање.

Ha'nke {*xān*, *k*} [фр., свн.] *f 3b* = Hüfte, бедро *n*. **Ha'nna** {*xāna*} *f 8b* Јованка. [ванчица.]

Ha'nnchen {*xānn*, *n*} *n 8g* (*dim.* од Johanna) Jo-I

Hanno'ver {*xānov*, *r*} [свн.] *n 8g* (*б. pl.*) *⊕*; a) Хановер *m*, (покрајина) Хановеранска *f*; b) Хановер *m* (град).

Hanno'verer {*~r*} I *m 2l*, *~in* {*~jn*} *f 3c*, и Hannover'ner(in) {*~an*, *r* (*jn*)} Хановеран'ац, -ка. II hannov'er(i)sch {*~(j)* (*jn*)} *a*, hannö'ver(i)sch {*xānov*, *r* (*jn*)} *a*, hannover'a'nisch {*xānov*, *r* (*jn*)} *a* хановер(ан)ски.

Hans {*xāns*} [Johannes] *m 8c 1.* Ханс, Јован, Иван; *fig.* ~ in allen (Ecken и.) Gassen бес-
посличар, базало, клатница; (dummer) ~ де-
дак, глупак, Максим; ein großer ~: a) халов-
чина, лудовчина; b) хвалиша, хвалисавац;
er ist ein kurioser ~ (geworden) он је (по-
стао) чудан (и. смешан) човек; *fam.* у вези
са s. ~ Dumm глупан; ~ Liederlich пропали-
ца; ~ Ohneso'rg небрига; *prv.* was Hän-
schen nicht lernt, lernt ~ nimmermehr што у

младости научиш, то ти је за цео живот. 2. ~ heißen звати се Ханс (Јован, Иван, Макс); die Sache ist so, wie ich gesagt habe, oder ich will ~ heißen ако није тако као што сам (ја) казао, не био (ја) ко(ји) сам.

Ha'nsa {ханза} [свн.] *f* 6g Ханза (у ср. веку трговински савез градова, на челу којег је био Либек).

Ha'nsa... {ханза-}: ~bund *m* трговински савез градова; ~stadt *f* град члан Ханзе.

Ha'nschen {хенсхен} *n* (dim. од Hans) Јовица *m*, Ивица *m*.

Hansdampf {хандампф} *m* 2g ветропир, ветрогоња; ~ in allen Gassen у свакој чорби мирођија; ниче и где га не сејеш.

Ha'nse {хәнз} *f* 3b = Hansa.

Hanseat {ханзат} [нем.-лат.] *m* 3b члан друштва Ханзе; hanseatisch {~дш} *a* ханзански.

Hänselei' {хәнзлѐ} *f* 3b = hänseln II.

hä'nseln {хәнзлн} [нвн.; *Hans] *I tr.* 15f исмевати, ругати се, спрдати се, шегачити се, задевати, дирати. II Hä'nseln *n*, Hä'nselung *f* исмевање, шегачење, спрдање; задиривање.

Ha'nse|stadt *f* = Hansastadt. [ње, задевање.]

Ha'ns..., ha'ns...: ~narr *m*, ~närrin *f* шаливчина, глупајка, -ча; ~wurst *m* 2g (со. и 2f) лакрдијаш, пајац; den ~wurst machen правити лакрдије, лакрдијати; ~wursterei' {~вурстѐрѐ} *f* 3b, ~wurstia'de {~вурстјад} *f* 3b лакрдија; ~wurst|komödie *f*, ~wurst|streich *m* = Hanswursterei; ~wurst|mäßig *a* комедијашки, као комедијаш.

Ha'ntel {хантл} [Hand] *m* 2l и 3d гимнастичка; ha'nteln {~н} *intr.* (h) 15f вежбати се у раду са ђулад.

hantie'ren {хәнтірен} [срвн.; *фр.] *I intr.* (h) 15g радити; пословати, бавити се, радити свој посао; радити свој занат; галамити. II *tr.* руковати (acc. abl.). III Hantie'ren *n*, Hantie' rung *f* рађење; пословање, бављење, вршење; руковање, само Hantierung; занат. Ha'pag {хапак} [Hamburg=Amerikanische Paketfahrt-Aktiengesellschaft] *f* inv. Хамбургско-америчко акционарско друштво *n* за пренос пакета.

ha'perig {хапѐрѝх} *adv.* fam. што запиње (и. запире); цомбаст, рогобатан; *adv.* рогобатно.

ha'pern {хапѐрн} [хол.] *intr.* (h), *imp.* 15f запињати, запирати, задирати, не ићи; es hapert запиње, запире, не иде; woran hapert es? у чему запиње?, где је запело?; *fam.* da hapert es ту је запело, ту је чвор.

Happ *m* 1. = Harpen² *m*. 2. = Harpen¹ *n*.

Hä'ppchen {хәнхен} *n* 2l (dim. од Harpen) залогајак *m*; *fig.* nicht ein ~ нимало; ни парчета.

ha'ppen¹ {хапн} *I intr.* (h) 15a хапнути, апити, ухапити, хапати, шапнути (nach et. dat. што). II Ha'ppen¹ *n* хапање, шапљавање, апнуће.

Ha'ppen² {~} [Hippe] *m* 2l залогај, ein ~ Brot¹ ha'ppig {хапѝх} [harpen¹] *I a* (dv.) грамжљив(о), грабљив(о), лаком(о), жудан(но), прождрљив(о) алав(о), (само *adv.*) јако, врло. Ha'ppigkeit {~пѝгѝт} *f* 3b грамжљивост, гра-

бљивост, лакомот, алаовост, прождрљивост. Haps {хапс} [harpen¹] *m* 2h et. mit e-m ~ verschlingen шапнути и одмах прогутати.

har! {хап} *int.* ун. ha II. хај!, ајс! (волу), налево! Hä'rchen {хѐрхен} *n* 2l (dim. од Haar) длачица *f*, влаканце.

Ha'rdes|vogt {хардс-} *m* срески поглавар.

Ha'rem {харѐм} [ар.] *m* би харем.

hä'ren {хѐрн} [Haar] *I intr.* (h) и sich ~ 15a = haaren II. II *a* 1. од косе, од длаке, од кострети. 2. ~es Hemd и. Gewand покајничка кошуља, хаљина од кострети.

Häresie' {хѐрезѝ} [грч.] *f* 6f јерес *m*, раскол *m*.

Häre'tiker {хѐрѐтѝкер} *m* 2l, ~in {~ѝн} *f* 3c јеретик, -ица, расколник, -ца, кривоверник, -ца. häre'tisch {хѐрѐтѝш} *a* јеретички, расколнички.

Ha'rie {харѐ} [свн.] *f* 3b харфа; die ~ spielen, ha'rren {~н} *intr.* (h) 15a свирати у харфу.

Harfene'tt {хәрфнѐт} *n* 2g харфа.

Harfene'st {хәрфнѝст} *m* 3a, ~in {~ѝн} *f* 3c = Harfenspieler(in).

Ha'rren... {харфн-}: ~klang *m* звук харфе; unter ~klang уз свирање харфе; ~kundige(r) *s* уметник на харфи; ~mädchen *n* = ~spielerin; ~spiel *n* свирање у харфу; ~spieler(in) *f* *m* харфаши, -ица; ~ton *m* = ~klang.

Ha'rner {хәрфнѐр} *m* 2l, ~in {~ѝн} *f* 3c хар-|hä'rig {хѐрѝх} *a* = haarig. [фаш, -ица.]

Ha'rke {хәркѐ} [дн.] *f* 3b 1. граб(у)ље *f* pl., *fam. fig.* ich werde ihm zeigen, was e-e ~ ist ја ћу га већ уразумити. 2. лопатица за скупљање новца на коцкарском столу.

ha'rken {~н} *I tr.* и *intr.* (h) 15a грабуљати, грабити. II Ha'rken *n* грабуљање.

Ha'rker {харкѐр} *m* 2l, ~in {~ѝн} *f* 3c грабуљар, -ка.

Hä'rlein {хѐрлѝн} *n* 2l = Härchen.

Ha'rlekin {хәрлѝкѝн, ~рѝн} [ит.] *m* 2g¹ комедијаш, пајац, харлекин.

Harlekina'de {харлекинадѐ} *f* 3b комедија, пајацлук *m*, харлекинада.

Ha'rlekin(s)... {хәрлѝкѝн(с)-}. ~jacke *f*, ~kleid *n* харлекиново одело; ~posse *f* = Harlekinade; ~pirtsche *f* харлекинова пракљача; ~streich *m* = Harlekinade; ~tanz *m* харлекинова игра *f*.

Ha'rm {харм} [свн.] *m* 2g (б. pl.) 1. јад, туга *f*; j-m ~ zufügen уцвелити, ојадити кога. 2. увреда *f*; неправда *f*.

hä'rmen {хѐрмѝн} [Harm] 15a *I sich* ~ јад јадовати, туговати, јести се, јадиковати. II *tr.* j-p ~ (у)цвелити, ојадити кога.

Ha'rm..., ha'rm... {харм-}. Zlos *a*. а) безбрижан; б) безазлен, невин; *adv.* безазлено, не мислећи (на) зло. [ност, невиност.]

Ha'rmlosigkeit *f* а) безбрижност; б) безазле-

Harmonie' {хармони} [грч.] *f* 6f и *fig.* хармонија, склад(ност *f*) *m*; ~gesetze {~ѝ-} *n* pl. закони *m* pl. хармоније; ~konzert *n* = ~musik; ~lehre *f* наука о хармонији; ~musik *f* хармониски концерат *m*.

harmonie'ren {~рн} [Harmonie] *intr.* (h) 15g и *fig.* бити у складности, слагати се, хармонирати; mit j-m ~ слагати се с ким.

Harmoni'k {хармонѝк} [грч.] *f* 3b б. pl. Harmonielehre.

Harmoni'ka {хармоника} [грч.] *f* 6*g* и 6*i* хармоника *f*.

Harmoni'ka... {~оника-}: ~spieler *m* хармоникаш; ~zug *m* = Durchgangszug.

harmoni'sch {~монѡш} [грч.] *a* (dv.) склад|ан (-но), хармонич|ан(-но). [нијум.]

Harmoni'um {~монѡм} [грч.] *n* 6*e* ☞ хармо-
Harn {хѡрн} [свн.] *m* 2*g* (6. *pl.*) мокраћа *f*; den ~ lassen мокрити.

Ha'rn..., **ha'rn...** {харн-}: ~absonderung *f* *лучење *p* мокраће; ~artig *a* мокраћаст; ~behälter *m* лонац за мокрење, гуска *f* за мокрење; ~beschwerden *f* *pl.* ☞ тешко мокрење *p*; ~blase *f* ☞ мокраћна бешика, мокраћни мехур *m*; ~brennen *p* ☞ мокраћна врелина; ~drang *m* терање *p* на мокрење.

ha'rnen {харнѡн} I *intr.* (h) 15*a* мокрити, помокрити се, пишати. II *tr.* Blut ~ мокрити крв. III **Ha'rnen** *n* 2*l* мокрење, пишање.

Ha'rn...: ~fluß *m* ☞ јако мокрење *p*; ~gang *m* ☞ мокраћни канал; ~gefäß *n* ☞ мокраћни суд *m*; ~glas *n* стакло за мокраћу; ~grieß *m* ☞ мокраћни песок.

Ha'rnisch {харнѡш} [срвн.; *келт.] оклоп, панцир; j-p in ~jagen (и. bringen, setzen) разљутити (и. разјарити) кога; in ~geraten разјарити се, наоштрити се, наљутити се.

Ha'rn..., **ha'rn...**: ~lassen *p* пуштање мокраће, мокрење; ~leiter *m* ☞ ~gang; ~röhre *f* ☞ мокраћница, мокраћна цев; ~ruhr *f* ☞ шехерна болест; ~sand *m* = ~grieß; ~säure *f* ☞ мокраћна киселина; ~sonde *f* ☞ Katheter; ~stein *m* ☞ мокраћни камен, камен у бешици; ~stoff *m* мокраћевина *f*; ~strenge *f* ☞ тешко мокрење *p*; ~treibend *a* што тера на мокрење; ~vergiftung *f* тровање *p* мокраћном киселином; ~verhaltung *f* задржавање *p* мокраће, слабо мокрење *p*; ~weg *m* ☞ ~gang; ~werkzeuge *n* *pl.* ☞ органи *m* *pl.* за мокрење; ~zapfer *m* ☞ Katheter; ~zwang *m* = ~strenge. [*m*. 2. остве *f* *pl.*]

Harpun'e {хѡрпунѡ} [романски] *f* 3*b* 1. харпун
Harpunie'r {~пунѡр} *m* 2*g*¹, **Harpunie'r'er** {~р} *m* 2*l* ☞ харпунаш, бацач харпуна.

harpunie'ren {~н} I *tr.* 15*g* ☞ бацати харпун, хватати рибу оствама. II **Harpunie'ren** *n* 2*l* бацање харпуна (на кита), хватање рибе оствама.

Harpun'e {хѡрпунѡ} *f* 3*b* *myth.* Харпија (биће пола птица грабљивица а пола девојка).

ha'rren {харн} [срвн.] I *intr.* (h) 15*a* *et.* (acc.) ~ и. е-г Sache (*gen.*) ~ нестрпљиво чекати што, ишчекивати што; gute Botschaft harret dein добра те вест чека; auf *et.* (acc.) ~ надати се чему; auf Gott ~ уздати се у Бога. II **Ha'rren** *n* чекање, ишчекивање; *prv.* v. hoffen II.

harsch {хѡрш} [дн.] *a* тврд, стврднут, хрпав, окоран; окорео; ~e Luft оштар ваздух.

ha'rschen {~н} *intr.* (s и h) 15*e* окорети се, стврднути се; ☞ зацелити се, замла|дити се, ~живати се. [гомила. 2. војска]

Harst {хѡрст} [срвн.] *m* 2*g* и *f* 3*b* † и. *prov.* 1. **hart** {хѡрт} [свн.] 10² I а 1. тврд (*opp.* weich); чврст; ~es Brot: а) тврдохлеб; б) стари хлеб,

бајат хлеб; ~е (и. ~gesottene) Eier тврда (и. тврдо скухана) јаја; ~es Futter зрнаста сточна храна; ~e Haut отвордла кожа; ☞ ~e Hirnhaut чврста мождана опна; *fig.* er hat e-n ~en Kopf он је тупоглав; *уп.* 2; ☞ е-п ~en Leib haben имати тврду столицу; ~es Wasser тврда вода; ~ machen стврд|нути, ~њавати, окорити; шчвр|снути, -шњавати; ~ werden стврд|нути се, ~њавати се, отврднути, окорети се; шчвр|снутисе, -шњаватисе. 2. (*opp.* mild) тврд; оштар, љут; суров; немилостив, строг, неумољив, немилосрдан, неосетљив *vch.* *fig.*: ~e Aussprache тврд изговор; е-п ~en Nacken (и. Sinn, Kopf) haben бити тврдоглав; *уп.* 1; ☞ ~es Urteil строга пресуда; ~er Winter оштра (и. љута) зима; ~er Zwingherr суров (и. немилосрдан) насилник (и. тиранин); gegen die Armen ~ бити немилостиван (и. без срца) према сиротињи; немати срца за сиротињу. 3. (*opp.* weichlich) суров, тежак, већ. *fig.*: ~ gewöhnt sein бити навикнут на тежак (и. мучан) живот. 4. (*opp.* leicht) тежак, мучан; страшан; *fig.* das ist e-e ~e Nuß (zu knacken) то је тешка (и. мучна) ствар; *fig.* j-m e-e ~e Nuß zu knacken geben дати кому какав гороган; das war ein ~er Schlag für ihn то је био тежак удар за њега; е-п ~en Stand haben бити у тешком положају; ~er Verlust страшан (и. тежак, ненакладљив) губитак. 5. ~es Geld (*opp.* Piergeld) звечећи новац; ~er Taler звечећи (и. сребрни) талир. 6. ☞ ~e Tonart = Dur. II *adv.* 1. тврдо; чврсто; немилостивно, строго, сурово; тешко; ~ anzufühlen тврдо под прстима, тврдо кад се (о)пипа; j-p ~ anfahren (и. anreden, anlassen) обрец|нути се -ивати се на кога, избрец|нути се -ивати се на кога; die Krankheit hat ihn ~ mitgenommen болест га је страшно исцрпла; ~ gestraft werden бити строго кажњен; j-m ~ zusetzen љуто притеснити (и. сколити) кога; sich ~ gewöhnen очеличити се; *et.* ~ büßen тешко испаштати за што; es wird ~halten, zu... тешко ће бити да... 2. тик, одмах поред (и. уз); ~ an der Kirche тик цркве, сасвим уз цркву; ~ an *et.* (*dat.*) vorbeistreichen окрзнути што; очешати се о шта (и. *fig.*); j-sh ~ auf dem Fuße folgen пратити кога у стопу; ~ über dem Knie тик више колена.

Härte {хѡртѡ} [hart] *f* 3*b* 1. тврдина, тврдоћа. 2. грубоћа (коже), огрубелост, тврдоћа; die ~ des Stahles тврдина челика; die ~ des Wassers тврдоћа воде. 3. строгост, окорелост; окрутност, неосетљивост; ~des Winters оштрина зиме. 4. очврслост (тела), очвршћење *p*. [(и. тврдине).]

Härte|grad {хѡртѡ-} *m* *min.* степен тврдоће
härten {хѡртѡн} [hart] I *tr.* 15*c* I. стврд|њавати, -нути. 2. (о)калити, надити, (о)челичити; den Stahl ~ (о)калити челик. II *intr.* (h) и sich ~ стврд|нути се, ~њавати се, отврд|нути, ~њавати. III **Härten** *n*, **Härtung** *f* стврд|њавање, отврдњавање; каљење, прекаљење.)

Härtel {хѡртѡл} *m* 2*l* ☞ бетон. [ње, челичење.]
Härter {хѡртѡр} *m* 2*l* ☞ калилац.

Hä'rte...: ~skala *f* лестница (и. скала) твр-
дине (и. тврдоће).

Ha'rt..., **ha'rt...** {харт-}: ~flügler {~флуґлер} *m*
тврдокрилац; ~futter *n* зрнаста храна *f* (за
стоку); ~gebacken *a* тврдо печен; ~gekocht
a = ~gesotten; ~gesotten *a*, *a*) тврдо куван;
b) *fig.* окорео; ~glas *n* тврдо стакло; ~
gummi *n* (аус. и *m*) тврдо каучук; ~guß *m*.
a) тврдо ливење; b) тврдо лив; ~gußwalze *f*
грамофонски ваљак; ~haarig *a* оштре (и.
круте) косе (и. длаке); ~herzig *a* тврда срца
(ген.), немилосрдан, немилостив, бездушан,
окорела срца; ~herzigkeit {~херцџкџт} *f* 3b
немилосрдност, бездушност, окорелост; ~
heu *n* богородична трава *f*; ~hörig *a* на-
глув, што тешко чује; ~hörigkeit *f* наглувост;
~kautschuk *m* тврдо каучук; ~kopf *m* твр-
доглавац, -ко; ~köpfig *a*, *a*) који има тврду
главу, тврдоглав; b) = ~näckig; ~köpfigkeit
f = ~näckigkeit; ~leibig {~лаџбџх} *a*: a) твр-
дог тела (и. трбуха); затворен, тврде сто-
лице; b) *fam. fig.* тежак на плаћању; ~leibig-
keit *f* затвор *m*, тврда столица.

här'tlich {хертлџх} *a* потврда, натврд.

Hä'rtling {хертлџн.} *m* 2g¹ 1. глођува (врста
брескве). 2. = Herling. 3. тврда шљака *f*.

Ha'rt..., **ha'rt...**: ~lot *n* тврди лем *m*; ~mäulig
{~моулих} *a*: a) тврдоуст (коњ); b) *fig.* арум;
~mäuligkeit {~мауџт} *f* 3b тврдоустост; ару-
мост; ~metall *n* тврди метал *m*, слитина (и.
легура) *f* од месинга и неког метала; ~näckig
{~некџх} *a* (dv.) тврдоглав(о), југонаст(о);
упор[ан(-но)]; ~näckiger Kampf упорна борба;
~näckiges Schweigen упорно ћутање; ~
näckig auf et. (dat. и acc.) bestehen упорно
остајати при чему; ~näckigkeit {~некџт} *f* 3b
тврдоглавост, јогунство *n*, упорност, упор-
ство *n*, тврдоглавство *n*. [турпија.]

Hä'rtipulver {херт-} *n* прашак за каљење.

Ha'rt..., **ha'rt...**: ~riegel *m* сибa *f*, дрен; ~
rindig *a* тврдокор(аст); ~sein *n* тврдоћа *f*; ~
sinn *m*: a) = ~herzigkeit; b) = ~näckigkeit;
~werden *n* о-, с|тврђавање; ~zinn *n* = ~
metall. [течна смола, терпентин.]

Harz¹ {харц} [свн.] *n* 2g смола *f*; flüssiges ~
Harz² {~} [свн.] *m* 2g (б. pl.) Харц (планина
у Немачкој).

Ha'rz..., **ha'rz...** {харц-}: ~ähnlich *a*, ~artig *a*
смоласт, сличан смоли; ~baum *m* смоло-
вито дрво *n*; ~einsammler *m* скупљач смоле;
~elektrizität *f* ~електрицитет *m* (и. елек-
трика) што се добија трењем смоле.

ha'rz'en {харцн} *I intr.* (h) 15e скупљати смо-
лу. II *tr.* 1. e-n Baum ~ (из)водити смолу из
дрвета. 2. на-, о-, за|смолити.

Ha'rz'er {харцр} *m* 2l 1. [Harz¹] = Harzeinsamm-
ler. 2. [Harz²] становник са планине Харца,
Харчанин.

Ha'rz..., **ha'rz...**: ~gebend *a* смоловит, смоло-
носан; ~gebirge *n* планина *f* Харц; ~'gewin-
nung *f* добијање (и. вађење) *n* смоле; ~'hal-
tig *a* = ~gebend; ~'licht {харцлџхт} *a* = ~
ähnlich; ~'ig {харцџх} *a* смолан; ~'kohle *f*
смоловит угаљ *m*; ~'kuchen *m* погача *f* од
смоле; ~'pflanze *f* смолста биљка; ~'reise

f пут(овање *n*) *m* по Харцу; ~'tanne *f* смо-
ловита јела. [срећа *f*.]

Hasa'rd {хазарт} [нвн.] *n* 6i (б. pl.) случај *m*,
hasardie'ren {хазартирен} *intr.* (h) 15g играти
смело (и. на срећу), смело на коцку метнути
(и. ставити).

Hasa'rd... {~арт-}: ~spiel *n* хазардна игра *f*,
коцка; ~spieler *m* хазардан играч, смео коц-

Haschee' {хаше} [фр.] *n* 6i = Hackfleisch. [кар.]
ha'schen {хашн} [нвн. (срн.)] *I tr.* 15e шћапи-

ти, хватати, ухватити, у-, з|грабити, (у)ло-
вити, у лету ухватити (и. шчепати). II *intr.*
(h). a) nach et. (dat.) ~ (уп. b) прежати да
што докопа (и. шчепа, ухвати); b) *fig.* nach
et. (dat.) ~ жудети за чим, похлепно тежи-
ти за чим; nach Ruhm ~ жудети за славом.

III sich ~ играти се „хватања“. IV **Ha'schen**
n 2l шћапљавање, хватање; жуђење за, грам-
жење за. [м, зече, зека *m*.]

Hä'schen {хесхн} *n* 2l (dim. од Hase) зечић¹

Hä'scher {хешр} [haschen] *m* 2l пандур, потај-
ник, жбир, жандар. [грамжење за чим.]

Hascherei' {хџшрџи} *f* 3b трчање за чим,

hä'scher [mäßig] {хџшр-} *a* и *adv.* пандурски,
жандарски. [хватања.]

Hasch [ha'sch]spiel {хашхашшпил} *n* игра *f*

Ha'schisch {хашџш} *n* [ар. „трава“] *n* inv. ха-
шиш *m*; ~rausch *m* пијанство од хашиша.

Ha'se {хаз} [свн.] *m* 3a 1. зец, зека(н), зеко;
männlicher ~ зец; weiblicher ~ = Häsin; *fig.*
sehen, wie der ~ läuft видети како ће се
ствар свршити; *prv.* da liegt der ~ im Pfeffer
ту је ђаво у торби; ту лежи зец; viele Hunde
sind des ~n Tod два лоша убише Милоша.
2. \ falscher ~ печење од сецкана меса. 3.
fig. зец, кукавица *f*. [на.]

Ha'sel {хазл} [свн.] *f* 3d († *m* 2l) леск(ови-)

Ha'sel..., **ha'sel...** {хазл-}: ~gebüsch *n* леско-
вик *m*, лештак *m*, лешче *n* coll.; ~gerste *f* ле-
сков прут, лесковак *m*, лесковац *m*; ~huhn *n*
лештарка *f*; ~kätzchen *n* лескова песа
f; ~maus *f* пух(ах) *m*; ~n {хазлн} *a* (и hä'
seln {хџзлн} лесков; ~nuß *f* ~ *a*) лешник *m*;
b) = Hasel; ~nuß/braun *a* лешникове боје;
~nuß/strauch *m* леска *f*; ~rute *f* = ~gerste;
~wurz(el) *f* копитњак *m*.

Ha'sen..., **ha'sen...** {хџзн-}: ~art *f*. a) врста зе-
чева; b) зечја природа, плашљивост; nach
~art као зец; ~artig *a* а) сличан зецу; b) пла-
шљив као зец; кукавица; ~auge *n*. a) зечје
око; b) зечја стопа; ~balg *m* = ~fell; ~
braten *m* зечје печење *n*; ~fährte *f* зечји
траг *m*; ~fell *n* зечја кож(ица) *f*, зечје крзно,
зечевина *f*; ~fett *n* зечја маст *f*, зечје сало;
~fleisch *n* зечје месо, зечевина *f*; ~fuß *m*. a)
зечја нога; b) кукавица, плашљивац, зец; ~
füßig *a*: a) зечјих ногу; b) плашљив, кукавич-
ки; ~haar *n* зечја длака *f*; ~haft {хџзн-
хџфт} *a*. a) зечји, као зец; b) *fig.* плашљив,
кукавички; ~herz *n*: a) зечје срце; b) *fig.* пла-
шљивац *m*, кукавица *f*; ~herzig *a* *fig.* пла-
шљив, кукавички; ~hetze *f*, ~hatz *m* = ~
jagd; ~hund *m* зечар; ~jagd *f* лов *m* на зе-
чеве; ~klee *m* кисељак; ~klein *n* \ зечја
ситнеж *f* у саламури; јело од зечје ситнежи;

~kohl *m* = ~klee; ~kopf *m*. a) зечја глава *f*; b) крушка (и. јабука) *f* налик на зечју главу; ~lager *n* зечје легало; ~ohr *n*, ~öhrchen *n*, ~öhrlein *n*: a) зечје ухо; b) ✱ прорашлика *f*; ~panier *n* *fig.*: das ~panier ergreifen здимити, ухватити тутањ; ~pastete *f* пастета од зечевине; ~pfeffer *m* = ~klein; ~pfote *f* зечја шапа; ~pfötchen *n* ✱ ма(чи)ца *f*, ма-чја трава *f*, мачковина *f*, зечја детелина *f*; ~scharte *f*: a) рња, расечена усна; b) рњо *m*, рњавац *m*, шкрбо *m*; ~schrot *n* ✱ зечара *f*; ~spur *f* зечји траг, траг зеца.

Hä'sin {хэзйн, хэзйн} *f* 3с зечица.

Hä'slein {хэслэйн} *n* 2l = Häschen. [кука *f*.]

Ha'spe {хаспэ} [свн.] *f* 3b 1. баглама, шарка. 2.)

Ha'spel {~л} [свн.] *m* 2l, *f* 3d 1. мотовило *n*, витао *m*, летњак *m*, цевња *f*. 2. чекрк *m*, ди-залица *f*. [крка.]

Ha'spel... {хаспэл...}. ~baum *m* вратило *n* че-

Ha'speler {хаспелер} [haspeln] *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3с мотач, -ица, навијач, -ица.

Ha'spel...: ~gestell *n* стелка *f*; ~gerüst *n* по-стоље витла (и. чекрка).

ha'speln {хаспэлн} [Haspeln] *I* *tr.* и *intr.* (h) 15f

1. мотати, намотавати, нави(ја)ти, витлати. 2. извлачити витлом (и. чекрком, дизалицом).

II Ha'speln *n* мотаче, намотавање, навијање; дизање чекрком. [п ланчаник *m* за витао.]

Ha'spel...: ~pumpe *f* шмрк *m* на витао; ~rad/

Ha'spler {хасплер} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3с = Ha-speler(in).

HaB {хас} [hassen] *m* 2h¹ (б. pl.) мржња *f*; о-мраза *f*; e-п ~ auf j-n werfen намрзнати кога; aus ~ gegen j-n (et.) из мржње на кога (што).

ha'ssen {хасен} [свн.] *I* *tr.* *hau* мрзети, ненави-дети, презирати. II Ha'ssen *n* = HaB.

ha'ssens... {хасенс-}: ~wert *a*, ~würdig *a* који заслужује да се мрзи.

Ha'sser {хасер} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3с мрзилац, онај, она којој -а мрзи.

ha'B...: ~erfüllt *a* мржњом обузет, пун мржње; ~erregend *a* што изазиваје мржњу.

hā'Blīch {хаслѝх} [свн.]; *HaB *a* 1. (opp. schön) ружан, гадан, грдан, нагрдан. 2. гадан, од-вратан, гнусан. 3. gegen j-n ~ sein бити не-љубазан (и. неслужан) према кому.

Hā'Blīchkeit {~кѝт} *f* 3b ружноћа, ружност, ругоба, гнусоба.

hast¹ {хаст} 2 л. *praes. ind.* од haben.

Hast² {~} [нвн. 17 век] *f* 3b (б. pl.) журба, хит-ња, ужурбаност; mit (и. in) ~ у журби.

ha'sten {хастен} *I* *intr.* (h и s) 15с журити се, хитати, ужурбати се. II *tr.* ужурбати, убр-зати.

ha'stig {хастѝх} *a* (dv.) 1. жур[ан(-но), ужур-бан(о), хит[ан(-но), на]ао(-ло); sie fiel ihm ~ in die Rede она му упале нагло у реч. 2. прек(о), плах(о), љутит(о).

Ha'stigkeit {~кѝт} *f* 3b журба, ужурбаност, хитња, журење *n*, наглост *f*.

hat {хат} 3 л. *praes. ind.* од haben.

Hätschelei' {хэчэ-лэ} *f* 3b мажење *n*, миловање *n*.

Hätscheln {хэчэлн, хэчэлн} *I* *tr.* 15f 1. мазити, миловати. 2. размазити, кварити. II ~d *p. pr*

и *adv.* мазно. III Hätscheln *n*, Hätschelung *f*

мажење, миловање; размажење, кварење.

Hatschie'r {хачип} [ит.] *m* 2g¹ 1. (негда) стре-лац, копљаник. 2. аус. гардиста коњаник.

ha'tte {хатэ} *impf. ind.*, hä'tte *impf. conj.* од ha-)

Hä'ttlich {хэтѝх} *n* *inv.* в. Habich. [ben.]

Hatz(e) {хат(э)} *f* 3b = Hetze.

Hau {хат} [свн.] *m* 2g 1. удар(ац). 2. сеча *f* (шуме). 3. сеча *f*, сечиште *n*.

Hau'bijonnet {хат-} *n* ✕ тесак *m*. [за сечу.]

ha'ubar {хатбар} *a* који се може (по)сећи, зрео

Häu'bchen {хатпхн} *n* 2l *dim.* од Haube капи-ца *f*, ћубица *f*; ~band *n* 2а трака *f* за вези-вање дечије капице.

Hau'be {хатбэ} [свн.: Haupt] *f* 3b 1. капа, капица; ein Mädchen unter die ~ bringen удомити де-војку; unter die ~ kommen удомити се, скло-нити главу. 2. ћуба. 3. соколова капица (ра-ди обучавања за лов). 4. капур (други же-лудац код преживара). 5. настрежница; врх зида у облику крова; кубе *n*. 6. (на секири, бравди итд.) ушице *f* pl., ушник *m*.

Hau'ben..., hau'ben... {хатбн-}. 2artig *a* љубаст;

~band *n* 2а трака *f* за везивање (дечије) ка-пице; ~ente *f* ✕ љубаста пловка; 2förmig *a*

= 2artig; ~kopf *m* = ~stock; ~lerche *f* ✕ љубаста шева; ~macherin *f* = Putzmacherin;

~meise *f* ✕ љубаста сеница; ~schachtel *f* кутија за капице; ~schleife *f* машина на ка-пи(ци); ~stock *m* дрвена глава *f*, лутка *f*;

~taube *f* ✕ љубан голуб *m*; ~taucher *m* ✕ љубаста гњурац.

Hau'bi'tze {хатбиц} [нвн.; *чеш.] *f* 3b ✕ хаубица.

Hau'bi'tzen... {хатбицн-} ✕ ~feuer *n* паљба *f* из хаубица, хаубичка ватра *f*; ~granate *f*

хаубичка граната. [коме се сече (и. цепа).]

Hau'block *m* = Hackblock, трупац (и. пањ) на!

Hauch {хатх} [нвн.; *hauchen] *m* 2g 1. хух, дах, дување *n*, пирење *n*. 2. дах, издисај вазду-ха; *fig.* ~ antiken Geistes одисај античкога духа. 3. *gr.* хук, аспирација *f*.

hau'chen {хатхн} [свн.] *I* *intr.* (h) 15а дихати, дахнути, ду(х)нути, хукати. II *tr.* 1. die Finger warm ~ хукањем загрејати прсте. 2. а) изд[исати, -ахнути; б) удахнути, удисати. 3. *gr.* аспиривати. III gehau'cht {гхатхт} *p. p.* и *a* = duftig 1. IV Ha'uchen *n* дихање, хукање, из-, удухавање.

Hau'ch {хатх-}: ~laut(er) 2l *m* аспирован глас;

~zeichen *n* знак *m* аспирације.

Hau'degen *m*: a) (opp. Stoßdegen) мач за у-дарање, палаш; б) *fig.* мачевац; alter ~ (ста-ра) јуначина *f*. [кола.]

Hau'derer {хатдерер} *m* 2l кочијаш, закупац/

hau'dern {хатдерн} *intr.* (h), *refl.* таљигати (и *fig.*).

Hau'e {хатэ} [свн.] *f* 1 3b = Hache. II *pl.* од Hau

† = Hiebe батине *f* pl.; *jam.* ~ bekommen (и. kriegen) добити (и. извући) батине.

hau'en {хатн} [свн.] 14p *I* *intr.* (h) 1. (јак) у-дар[ити, -ати, луп[ити, -ати; nach j-m ~ за-махнути на кога; um sich ~ размахнути око себе, делити ударце на све стране; ~ und stechen ударати и бости; mit der Peitsche auf die Pferde ~ опалити коње бичем; (sich) in die Eisen ~ ковати; das ist nicht gehauen und

nicht gestochen ни кувано ни печено; нити смрди нити мирише; ни узми ни остави. II *tr.* 1. тући, бити, шибати, деветати, макљати; *e-n* Hieb ~ ударити; *j-n* (mit der Peitsche) ~ ударити (бичем) кога; *drauf!* haut ihn (и. *hau ihn* Lukas)! удри по њему! 2. сећи, оборити, обарати, косити, жњети; тесати, резати; *Feilen* ~ резати (и. изрезивати) турпије; ✕ *Erz* ~ ломити (и. вадити) руду; *j-m* den Kopf vom Rumpf ~ одрубити кому главу. 3. са ознаком дејства: *j-n* krumm (и. lahm) ~, *j-n* zum Krüppel ~ испребијати кога на мртво име; *in* Stücke ~ исећи на комаде; *sein* Schwert entzwei (и. *in* Stücke) ~ пре-, с/ломити свој мач; *Holz klein* (и. *zu Brennholz*) ~ исцеп(к)ати дрва; *glatt* ~ угладити; *schartig* ~ ишкрбити, нарецкати; *sich matt und müde* ~ посустати од удараца, малаксати од силног ударања; *sich durch den Feind* ~ пробити се кроз непријатеље. 4. са ознаком куда: *Löcher* (и. *Wu(h)nen*) *ins* Eis ~ пробијати лед, пробити рупе на леду; *die Klauen ins Fleisch* ~ забјости, -адати канце у месо; *j-m* ein Loch *in* den Kopf ~ разбити кому главу; *j-n* (и. *j-m* eins) *hinter* die Ohren ~ ударити кому ђушку; *fig.* в. *Ohr*, *Pfanne*; *in* Stein ~ увајати, урезати у камен; *sich* (*acc.* и *dat.*) *mit* dem Beile *in* die Hand ~ посећи се брадвом по руци. III *sich* ~ *recipr.* и *refl.* 1. в. II 3 и 4. 2. *sich* (*selbst*) ~ ударати се (сам), тући се(бе) (сама); *sich* (и. *ea.*) ~ тући се, бити се. IV *Hau'en* *n* ударање, тучење, бијење, шибане; обарање, сечење; тесање, резање; кошење; парчање, вађење (руда).

Hau'er {xǝ'p} *m* 2l 1. а) = Häuer; б) виногради-ски радник копач; с) = Steinhauer; д) = Holzhauer. 2. дивљи вепар (од пете године надале). 3. а) сабља, пушка; б) зуб дерач (у вепра); с) секутић (зуб); д) кратак ловачки нож.

Häu'er {xǝ'p} *m* 2l ✕ рудар копач.

Hauerei' {xǝ'paw} *f* 3b = Prügelei.

Hau'erlohn {xǝ'p-} *m* косачка (и. жеталачка) надница, плата за сечу.

Häu'fchen {xǝ'f'x'n} *n* 2l (*dim.* од *Haufe*) хрпица *f*, гомилица *f*; шака *f*.

Häu'fe {xǝ'f'x} [*свн.*] *m* 4e 1. (х)рпа *f*, гомила *f*, камара *f*; а) *einen* ~п *ausea-machen* расту-рити хрпу (и. камару); *in* ~п *setzen* метнути на хрпу, нагомилати; *fig.* *er sieht aus wie ein* ~п (и. Häufchen) Unglück *скуп*ио се као сињи кукавац; б) *fig.* *sein* Geld *auf ein* *m* ~п *haben* имати паре на гомили; *et. über den* (über *einen*) ~п *werfen* срушити што, испретурати што, направити пачарис у чему; *alle* Bedenken *über den* ~п *werfen* манути се свих сумњи; *j-n* *über den* ~п *schießen* оборити кога (пушчаним хитцем). 2. *fat.* *e-n* ~п (и. Häufchen) *machen* (и. *setzen*) направити кеку, наекати се. 3. *fig.* *гомила* *f*, *руља* *f*, *множина* *f*, *чопор*, *крдо* *n*, *рој*; *ein* ~ *kleiner* *Kinder* *чопор* деурлије (и. дечице), бураија; *der* ~, *der* *große* ~п *светина*, *прост* *народ*; *sich* *über den* *gemeinen* ~п *erheben* издићи се над осталом светином. 4. (*dim.* Häuflein) ✕

чета *f*, одред. 5. прилошки: *auf e-n* ~п *на* *го-милу*; *in* (*ganzen*, и. *dichten*, *hellen*) ~п *у* (ве-ликим) *гомилама*, *на* (велике) *гомиле*.

Häu'feln {xǝ'f'ln} 1 *tr.* и *intr.* (h) 15f 1. напра-вити (х)рпице (и. гомилице), (з)гртати на гомилице. 2. ✕ *огрнути* -тати. II **Häu'feln** *n*

Häu'felplüg *m* плуг за зартање. [огртање.] **Häu'fen** {xǝ'f'n} *m* 2l = Haufe.

Häu'fen {xǝ'f'n} 1 *tr.* (и *sich* ~) 15a 1. *гомилати* (се), *купити* (се), *гртати*, *гнутити*, *множити* (се), *умножавати* (се), *скупљати* (се); *Schätze* ~ *гомилати* *блага*. 2. *ein* *Maß* ~ *вршком* *на-пунити* *меру*; *gehäuftes* *Maß* *geben*, *gehäuft* *messen* *давати* *вршке* *пуну* *меру*. 3. ✕ = *häufeln*. II **Häu'fen** *n*, **Häu'fung** *f* *гомилање*; *купљење*, *множење*; *згртање* *n*; *умножава-ње*, *скупљање*.

Häu'fen..., **häu'fen...** {xǝ'f'n-}: ~*bildung* *f* *ства-рање* (и. *образовање*) *n* *гомила* (и. *руља*, *група*); *2förmig* *a*, *2weise* *adv.* *гомилама*, *на* *гомиле*, *хрпимице*, *чопорима*, *гомилице*, *ја-томице*, *у* *руљама*; ~*wolke* *f* ~ *кумулус* *m* (*врста* *облака*). [стан(о), *обилан*(-но), 1

Häu'fig {xǝ'f'ix} [*нвн.*; **Haufe*] *чест*(о), *уче-*! **Häu'figkeit** {~k'it} *f* 3b *честост*, *учесталост*.

Häu'flein {xǝ'f'la'n} *n* 2l = Häufchen.

Häu'...: ~*holz* *n* *дрво* *за* *сечу*; ~*klotz* *m* *пањ* (*на* *коме* *се* *сече*, *цеп*а); ~*zahn* *m* *зуб* *дерач*, *кољач*, *очњак*.

Haupt {xǝ'nt} [*свн.*] *n* 2a (*са* *бројем* *pl.* *често* *inv.*; *dat.* *pl.* и *Häupten*) 1. *глава* *f*; *mit* *bloßem* (и. *entblößtem*) ~е *гологлав*; *fig.* *gekröntes* ~ *крунисана* *глава*; 10 ~ *Vieh* *десет* *грла* *стоке*. 2. *fig.* *глава* *f*, *поглавар* *m*, *гла-вешина*, *вођ* *m*, *старешина* *m*; *die* *Häupter* *des* *Volkes* *поглавари* *народа*; *die* *Kirche an* ~ *und* *Gliedern* *reformieren* *реформовати* *цркву* *у* *погледу* *врховног* *поглавара* *и* *ње-них* *припадника*. 3. *чело* *n*; *zu* *Häupten* *des* *Bettes* *у* *челу* *кревета*, *чело* *главе*. 4. (*нешто* *главно*, *истакнуто*) *Damaskus ist das* ~ *in* *Syrien* *Дамаск је главни* *град* *у* *Сирији*; *fig.* *den* *Feind* *aufs* ~ *schlagen* *потући* *неприја-теља* *до* *ноге*.

Häu'pt... {xǝ'nt-}: ~*abschnitt* *m* *главни* *оде-љак*; *доба* *n*; ~*absicht* *f* *главни* *смер* (и. *циљ*) *m*; ~*ader* *f* ☉ *главна* *вена*; ~*agentur* *f* *главно* *заступство*; ~*altar* *m* *главни* *олтар*; ~*anker* *m* ☞ *главно* *сидро* *n*; ~*anstalt* *f* *главни* *завод* *m*; ~*anstifter* (и *f*) *m* *главни* *потстрекач*, *-и-ца*; ~*arbeit* *f* *главни* *рад* (и. *посао*) *m*; ~*armee* *f* ☞: а) *главна* *војска*; б) *главнина* *војске*; ~*ast* *m* *огранак*, *главна* *грана* *f*; *стүп*; ~*augenmerk* *n*: *sein* ~*augenmerk* *auf* *et.* (*acc.*) *richten* *своју* *главну* *пажњу* *обратити* *на* *што*; ~*bahn* *f* ☞ *главна* *пруга*; ~*bahnhof* *m* ☞ *главна* (и. *централна*) *станица* *f*; ~*balken* *m* ☞ *главна* *греда* *f*, *окагача* *f*; ~*begebenheit* *f* *главни* *догађај* *m*; ~*begriff* *m* *главни* *појам*; ~*bestandteil* *m* *главни* *састојак*; ~*betrag* ☞ *главна* *свота* *f*, *главни* *износ*; ~*binde* *f*: а) *главни* *завој* *m*; б) *повезача*; *завој* *m* *преко* *чела*; *трака* *преко* *чела*; ~*blatt* *n* *главни* *део* *m* *листа* (и. *нбјина*); ~*buch* *n* *главна* *књига* *f*; ~*buchstabe* *m* *главно* *слово* *n*.

Häu'ptchen {хѡптхѣн} *n* (*dim.* од Haupt) главица *f*, главче.

Häu'pt...: ~eigenschaft *f* главно својство *n*, главна особина; **~eingang** *m* главни улаз; **~einkommen** *n*: а) главни приход *m*; б) главнина *f* прихода; **~ende** *n*. а) зачеље (кревета); б) **~ende e-r** Tafel зачеље стола; **~erbe** 1. *m*: а) главни наследник; б) једини (и. општи) наследник; 2. *n* главно наследство; **~erfordernis** *n* главни захтев *m*; **~fach** *n*: а) главна преграда *f* итд.; б) главна струка *f*; **das ist mein ~fach** то ми је (главна) струка; **~farbe** (и. а) главна боја; б) **~farben** *pl.* главне (и. просте) боје; **~fehler** *m* главна (и. основна) мана *f*, главна погрешка *f*; **~fest** *n* главна (и. велика) свечаност *f*; **~festung** *f* главна тврђава, главно утврђење *n*; **~figur** *f* главна фигура; **~fluß** *m* главна мисао *f*; **~förderer** *m* главни унапређивач, душа *f* рада; **~frage** *f* главно питање *n*; **~gebäude** *n* главна зграда *f*; **~gedanke** *m* главна мисао *f*; **~geschäfft** *n* главна радња *f*; **~gewinn** *m*, **~gewinnst** *m*: а) главни згодитак; б) главна добит *f*; **~gläubiger** *m* главни поверилац (и. веровник); **~grund** *m* главни разлог; **~haar** *n* коса *f*, власи *f* *pl.*; **~hahn** *m*: а) главна славина *f*; б) *fig.* зверка *f* (тога краја); **~heer** *n* = **~armee**; **~inhalt** *m*: а) главна садржина *f*; б) преглед садржине; **~jagd** *f* велики лов *m*; **~junge** *m* = **Kapitalsjunge**; **~kadetten|anstalt** *f* главна војна академија; **~karte** *f*: а) општа (и. генерална) карта (и. мапа); б) главна карта (у игри); **~kasse** *f* главна благајна; **~keri** *m* ђида, бата, кршан човек, људа; **~kirche** *f* главна (и. столна) црква; **~klage** *f* главна тужба; **~kläger** *m* главни тужилац; **~laster** *n* главни порок *m*; **~lehre** *f*: а) главна наука; б) опште начело *n*; **~lehrer** *m*: а) главни професор; б) професорски приправник.

Häu'ptlein {хѡптлѣн} *n* = **Häuptchen**.

Häu'pt...: ~leitung *f* главни (спровод) *m*; 1. главна телеграфска жица; **~leute** *pl.* в. **~mann**.

Häu'ptling {хѡптлѣн} [нвн.] *m* 2^g поглавица *f*, (по)главар, старешина. [преко главе.]

häu'ptlings {~с} *adv.* = **kopfüber**, главачке, **häu'ptlingschaft** {хѡптлѣншѣфт} *f* 3^б поглавиштво *n*, главешинство *n*, поглаварство *n*, старешинство *n*.

Häu'pt...: hau'pt...: ~linie *f* главна линија, главна грана; **~los** *a*: а) безглав, без главе; б) *fig.* безглављен; **~macht** *f* главна сила; **~mahl|zeit** *f* главни обед *m*; **~mann** *m* а) главни (пешадиски) капетан (*pl.* в. **~leute**); б) *pl.* само **~männer** поглавица, четовођа; старешина; **~mannschaft** *f* 1. **~mannschaft** а) капетанство *n*, капетанско звање; б) капетани *m* *pl.*; 2. **~mannschaft** главна трупа. **~mann** главнина момчади; **~manns|frau** *f* капетанова жена, капетаница; **~masse** *f* главна количина (и. маса), главнина; **~mast** *m* велика катарка *f*; **~merk|mal** *n* 2^g главна ознака *f*, главно обележје *n*; **~messe** *f* велика миса (код католика); **~mittel** *n* главна средство; **~musterung** *f* главна смотра; **~nenner** *m* главни заједнички именитељ; **~nieder|lage** *f*: а)

главно стовариште *n*; б) главни пораз *m*; **~ort** *m* главно место *n*; **~person** *f* главно лице *n*, главна личност, првак *m*; **~pfeifen|werk** *n* главне свирале *f* *pl.*; **~pfeiler** *m* главни стуб; **~post** *f* а) велика пошта; б) **~postamt**; **~post|amt** *n* главна пошта *f*; **~preis** *m* прва награда *f*; **~probe** *f* главна проба; **~punkt** *m* главна тачка *f*; **~quartier** *n* главни стан *m*; врховна команда *f*; **~quelle** *f* главни извор *m*; **~rechnung** *f* главни (и. општи) рачун *m*; **~rechnungs|arten** *pl.* главне рачунске радње; **~redakteur** *m* главни уредник; **~regel** *f* главно правило *n*; **~register** *n* а) главни (и. општи) списак *m* (робе); б) општи списак чиновника; с) главни регистар *m* (на оргуљама); **~rohr** *n* главна цев *f*; **~rolle** *f* главна улога; **~sache** *f* главна ствар; **in der ~sache** углавном, поглавито; **der ~sache nach** у суштини, углавном; **~sächlich(st)** *a* (*dv.*) поглавит(о), главн и (-о), особит(о); **~sänger(in)** *f* главн(и) -а певач -ица; **~satz** *m* а) главна реченица *f*; б) главни мотив, главна тема *f*; с) **~axiom** (а) *f*; **~schiff** *n*: а) адмиралски брод *m*; б) главна лађа *f*; **~schlacht** *f* а) главна битка; б) општа битка; с) отсудна битка; **~schlag|ader** *f* главна куцавица, аорта; **~schlüssel** *m* главни кључ; кључ за више брава; **~schmuck** *m*: а) украс за главу; б) главни накит; **~schrift|leiter** *m* главни уредник; **~schuld** *f*: а) главни дуг *m*; б) главна кривица, главна (по)грешка; **~schuldner** *m* главни дужник; **~schwierigkeit** *f* главна тешкоћа; **~segel** *n* главно (и. велико) једро; **~sehens|würdigkeit** *f* највећа знаменитост; **~sitz** *m* главно седиште *n*; **~spaß** *m* добра (и. фиња) шала *f*; **~stadt** *f* главни град *m*, престоница; **~städter(in)** *f* становник -ца престонице; **~städtisch** *a* престонички; **~stamm** *m*: а) главно стабло (и. дебло) *n*; б) главно племе *n*; с) старија породична грана *f*; **~stärke** *f* главна снага (и. јачина); **das ist seine ~stärke** ту је он најјачи; **~steuer|amt** *n* главна пореска управа; **~steuer|einnehmer** *m* главни порезник; **~stimme** *f* главни глас *m*; **~stollen** *m* главни поткоп; **~straße** *f*: а) главни друм, главна цеста; б) главна улица; **~streich** *m* главни удар(ац); **~strom** *m*: а) главна река *f*; б) главна струја *f*; **~stück** *n*: 1. а) главни комад *m*; б) *rl.* **die ~stücke des Glaubens** главни прописи вере; с) најважнији део; 2. глава *f*, заглавље, одељак *m*; **~sturm** *m* главни (и. општи) јуриш; **~stütze** *f* главни подупирач *m*; главна потпора; **~summe** *f* главна свота; збир *m*; **~sünde** *f* главни грех *m*; **~teil** *m* главни део, главнина *f*; **~titel** *m* главни наслов (и. назив); **~ton** *m* главни тон; **~tor** *n* главна капија *f*; **~treffen** *n* а) главни део битке; б) **~schlacht**; **~treffer** *m* главни згодитак; **~treppe** *f* главне (и. велике) степеннице *f* *pl.*; **~trumpf** *m* најјачи адут; **fat. fig. seinen ~trumpf ausspielen** бацити најјачи адут; **~umstand** *m* главна околност *f*; **~unterschied** *m* главна разлика *f*; **~ursache** *f* главни узрок *m*; **~verbrechen** *n* = **Kapital-**

verbrechen; ~verfahren *n* **а** главни поступак *m*; ~vergnügen *n*: **a**) главно уживање (и задовољство); **b**) главни провод *m*; ~wache *f* **х** главна стража; ~wahrheit *f* главна (и основна) истина; ~wall *m* **х** главни бедем; ~weg *m* = ~straße; ~werk *n* главно дело; ~wort *a* 2g *n*: **a**) 2g главна реч *f*; **b**) 2a gr. именица *f*; ~zahl (=wort *n* 2a) *f* прост број *m*; ~zeit|wort *n* 2a глаголска именица *f*; ~zeuge *m*, ~zeugin *f* главни сведок; ~zoll... = ~steuer...; ~zug *m*: **a**) главни потез; **b**) главни поход; **c**) главни воз (и. влак); ~zweck *m* главна сврха *f*, главни циљ.

Haus {xɔc} [свн.] *n* 2b 1. кућа *f*, дом *m*; стан(иште *n*) *m*; **a**) zwei- (drei-)stöckiges ~ дво- (тро)спратница, кућа на два (три) спрата; sein eigenes ~ haben имати своју (сопствену) кућу; das väterliche ~ очева кућа; ~an ~ wohnen становати кућа до куће; ich komme aus Ihrem ~е долазим од Вас; außer dem Hause ван куће; außer dem Hause essen хранити се ван куће; in j-s Hause у чијој кући, код кога; im Hause у кући; ins ~ у кућу; nach Hause gehen ићи кући; von ~ zu ~ од куће до куће; zu Hause bleiben остати код куће (и. дома); immer zu Hause hocken не избијати из куће; чучати код куће; не мицати се никуда од куће; zu Hause sein бити код куће (и. дома); er ist nicht zu Hause он није код куће; er ist für niemand zu Hause не prima никога; er ist bei uns wie zu Hause он је код нас као код своје куће; tun Sie, als wenn Sie zu Hause wären радите као да сте код своје куће; **b**) fig. Häuser auf j-n bauen град градити над ким; damit bleib mir zu Hause сачувај то за себе; Sie sind oft mit Ihren Gedanken nicht zu ~е Ви сте често расејани; fig. mit der Tür ins ~ fallen с неба па у ребра; бубнути; jeder ist Herr in seinem Hause сваки је господар у својој кући. 2. дом *m*, кућа *f*, богомоља *f*, скупштина *f*, позориште; das ~ des Herrn и. Gottes храм (и. дом) Божји, богомоља, црква; das ~ war gestern (gedrängt) voll кућа је била јуче пуна; јуче је позориште било крцато пуно; dieses Stück macht ein volles ~ (и. volle Häuser) овај комад пуни позориште; ~ der Abgeordneten = Abgeordnetenhaus; das ~ der Gemeinen (der Lords) доњи (горњи) дом. 3. дом *m*, завичај *m*, домаће огњиште, пребивалиште; wo ist er zu ~е откуда је; одакле је родом?; an (и. in) e-m Orte zu ~е sein: **a**) бити (родом) из кога места; **b**) добро познавати неко место; **c**) успевати где; er ist in Berlin zu ~е он је из Берлина; fig. in et. (dat.) zu ~е sein познавати што добро, разумевати се у чему; er ist darin zu ~е он то зна; jetzt bin ich zu ~е сад знам на чему сам; nach ~е schreiben писати кући (и. својима); nach Hause zurückkehren вратити се кући (и. у завичај); er ist lange von ~е gewesen он је био дуго ван куће (и. отсузан); von ~е aus од искона, од рођења; од куће; er ist von Hause aus reich он је откуће богат, он је пореклом богат. 4. дом *m*, кућа *f*, владарска кућа, династија, лоза; das kö-

nigliche ~ краљевски дом; das ~ Karadordevic дом (и. династија) Карађорђевића; er ist aus gutem Hause он је из добре куће (и. породице). 5. кућа *f*, домаћинство, газдинство; ein großes ~ machen (и. führen) господски (и. навелико) живети; ein offenes ~ гостопримљива кућа. 6. **г** = Handelshaus. 7. со. студ. стара кућа (дугогодишни (и. вечити) студент); altes ~, was machst du? како си, стари пријане мој? в. fidel; в. gelehrt. 8. (и Häuschen) = Abtritt 2. 9. кућ(и)ца *f*, луштура *f*. 10. **к** die zwölf Häuser der Sonne дванаест кућа животињског круга (и. зодијака).

Hau's..., **hau's...** {xɔc-}: ~altar *m* кућни олтар; ~andacht *f* молитва код куће; ~anzug *m* кућно одело *n*; ~apotheke *f*: **a**) кућна апотека; **b**) ручна апотека; ~arbeit *f* кућевни (и. домаћи) посао *m*; домаћи рад (и. задатак) *m*; ~arbeiter *m*: **a**) радник што ради по кућама; **b**) радник што за другог ради код своје куће; ~arme(r) *m* стидљив сиромаш *m*; ~arrest *m* кућни (и. домаћи) затвор; ~arrest haben бити затворен код куће; ~arzt *m* домаћи лекар; ~backen *a*: **a**) за кућу (и. код куће) печен; ~backenes Brot домаћи хлеб; **b**) fig. обичан, свакидашњи, прозаичан; ~bedarf *m* кућна потреба *f*; ~besitzer(in *f*) *m* кућевласник, -ца, кућегазда; ~bettel *m*, ~bettelei *f* просјачење *n* по кућама; ~bewohner(in *f*) *m* кућанин, станар; ~bibliothek *f* домаћа (и. кућна) библиотека; ~bursch(e) *m*: **a**) момак (и. студент) станар; **b**) покућар **Häuschen** {xɔcɥɥn} *n* (dim. од Haus) 2l 1. кућица *f*. 2. fam. fig. j-n aus dem ~ bringen извести кога из стрпљења, разгоропадити кога; er ist leicht aus dem ~ zu bringen он лако плане; aus dem ~ sein бити ван себе. 3. = Abtritt 2.

Hau's...: ~dame *f* дружбеница; ~dieb(in *f*) *m* кућни (и. домаћи) лопов; ~dieb|stahl *m* крађа *f* у кући; ~diele *f* = flur; ~diener *m* кућни слуга, покућар; ~drache *f* fam. зла жена, роспија, оштроконђа; ~ehre *f*: **a**) част куће; **b**) bibl. † и со. = Ehefrau; ~eigentümer(in *f*) *m* = besitzer; ~einrichtung *f* кућно уређење *n*, кућни уређај (и. намештај) *m*.

hau'sen¹ {xɔcɥɥn} [свн.] I intr. (h) 15e 1. пребивати, становати. 2. газдовати, водити домаћинство; mit j-m ~ водити домаћинство (и. газдинство) с киме; prv. mit vielem läßt sich schmausen, mit wen'gem läßt sich ~ крпеж кућу чува. 3. schlecht mit seinem Vermögen ~ рђаво газдовати својим имањем. 4. вршљати; arg (и. furchtbar) ~ начинити покор, све упропастити. II **Hau'sen** *n* 2l пребивање, бављење, борављење, становање; газдовање; вршљање.

Hau'sen² {~} [свн.] *m* 2l **г** моруна *f*. **Hau'sen**²... {xɔcɥɥn-}: ~biase *f*: **a**) морунин мехур *m*; **b**) **г** рибли лепак. [(и. пловка, раца).] **Hau's...**: ~ente *f* **г** домаћа (и. питома) патка **Häuser**... {xɔcɥɥp-}: ~anstreicher *m* грађевински молер; ~block *m* група *f* кућа; ~kauf *m* куповање *n* (и. куповина *f*) кућа; ~komplex *m* комплекс кућа; ~reihe *f* ред *m* кућа.

Ha'us..., **haus's...**: ~*erziehung* *f* домаће васпитање *n*, домаћи одгој *m*; ~*fleiB* *m* домаћа вредноћа; ~*flur* *m* трем *m*, ходник *m*; ~*frau* *f*: а) домаћица, газдарица; б) (*gute*) (добра) домаћица; ~*freund* *m* кућни (и. домаћи) пријатељ; ~*friede(n)* *m*: а) домаћи (и. кућни) мир, домаће спокојство *n*; б) неприкосновеност *f* куће; ~*friedensbruch* *m* нарушавање неприкосновености куће; ~*gebacken* *a* = ~*backen*; ~*gebrauch* *m*: а) кућни (и. домаћи) обичај; б) домаћа употреба *f*; dieses Kleid ist noch gut zum ~gebrauch ова је хаљина још добра за кућу; ~*geflügel* *n* живина *f*; ~*geist* *m*: а) домаћи дух; дух заштитник; б) утвара *f*, авет *f*; ~*genosse* *m*, ~*genossin* *f* укућанин, -ка; ~*genossenschaft* *f* укућани *m pl.*; ~*gerät* *n* покућ(ан)ство; ~*gesetz* *n* кућни закон *m*; ~*gesinde* *n* послуга *f*, слуге *m pl.*; челад *f*; ~*gewalt* *f* кућна (и. домаћа) власт; ~*gewerbe* *n* домаћа радност *f*; ~*glocke* *f* кућно звонце *n*; ~*glück* *n* домаћа срећа *f*; ~*götter* *m pl.* кућни богови (код Римљана); ~*gottesdienst* *m* служба *f* Божја у кући; ~*grille* *f* = Heimchen; ~*hahn* *m*: а) домаћи (и. питоми) петак; б) кућни петак; ~*halt* *m* газдинство *n*, кућанство *n*, домаћинство *n*, господарство *n*; е-п *eigenen* ~halt haben имати своје сопствено газдинство; gemeinschaftlichen ~halt führen водити заједничку кућу; ~*halten* *I intr.* (*h*) 1. имати газдинство (и. домаћинство); 2. водити газдинство, газдовати; sie hält ihm haus она му води кућу; das hilft ~halten то држи кућу; mit vielen hält man haus, mit wen'gem kommt man aus крпеж кућу чува. 3. бити чуваран; mit et. (*dat.*) ~halten штедети што; II ~halten *n* = ~haltung; ~halter *m*, ~hälter {*хелтѐр*} *m 2l* управљач кућом, одржавалац домаћинства, домостројитељ, кућаник, тецикућа *f*, штедиша; ~hälterin *f* 3с домаћица, управљачица кућом, домостројитељка, кућаница; ~hälterisch *a* (*dv.*) домаћински, чуваран (-но), штедљив(о); ~haltung *f* одржавање куће, домаћинство *n*, газдинство *n*; ~haltungs|buch *n* книга *f* о вођењу газдинства; ~haltungs|kosten *pl.* трошкови *m pl.* кућанства; ~haltungs|schule *f* домаћичка школа; ~haltungs|vorstand *m* домаћин; ~herr (*in f*) *m*: а) домаћин, -ца, газда, -рица; б) глава породице; ~hoch *a* висок као кућа; ~hof *m* двориште *n*; ~hof|meister *m* управитељ куће; ~hund *m*: а) домаћи пас; б) пас чувар куће.

hausie'ren {*хѝзѝрѝн*} [нем.-лат; *Haus] *I intr.* (*h*) 15г 1. торбарити. 2. = hausen. II Hausie'ren *a* торбарење. [бар(ка).]

Hausie'rer {*хѝзѝрѝр*} *m 2l*, ~in {*ѝн*} *f* 3с тор-
Hausie'r... {*хѝзѝрѝ*}: ~(*gewerbe*)paß *m* = ~schein; ~handel *m* торбарство *n*; ~schein *m* допуштење *n* за торбарење.

Hau's... ~*industrie* *f* домаћа (и. кућна) индустрија; ~*kaninchen* *n* 3с питоми зец *m*; ~*kapelle* *f*: а) домаћа капела (црквица); б) 3с кућна капела; ~*katze* *f* 3с домаћа мачка; ~*kleid(ung)* *n* = ~gewand; ~*knecht* *m*: а)

кућни слуга (и. момак), покућар; б) = ~schlüssel; ~*kollekte* *f* прикупљање прилога по кућама; ~*kreuz* *n*: а) домаћа невоља *f*; б) = Ehekreuz *b*; ~*laub* *n*, ~*lauch* *m*, ~*lauf* *m* 3с чува(р)кућа *f*, узлудобар *m*, узлудобра *f*, сиголист *m*, столист *m*; ~*lehrer(in)* *f* *m* домаћин-а учитељ, -ица; ~*lehreram* *n*, ~*stand* *m*: а) домаће учитељство *n*; б) домаћи учитељи *m pl.*, ~*lehrer|stelle* место *n* домаћег учитеља.

Häu'slein {*хѝслѝн*} *n 2l* = Häuschen.

Hau's... ~*leinwand* *f* домаће (и. кућно) платно *n*.

Häu'sler {*хѝслѝр*} [Haus] *m 2l*, ~in {*ѝн*} *f* 3с а) укућан|ин, -ка, станар, -ка; б) сељак што има кућу али нема имања. [лад *f coll.*]

Häu's|leute *pl.* од Hausmann укућани *m pl.*; че-
häu'slich {*хѝслѝх*} [Haus] *a 1.* домаћи, кућвени; die ~en Arbeiten домаћи радови (и. задаци); es fehlt ihm an ~em Fleiße не ради довољно код куће; в. Herd 2; ~es Leben домаћи живот *m*; ~en Unterricht (*opp.* Schulunterricht) empfangen спремати се код куће, школску наставу добијати код куће; wegen dringender ~er Angelegenheiten због хитних домаћих прилика; *adv.* sich an e-m Orte ~niederlassen настанити се у неком месту. 2. чуваран, штедљив. 3. који не излази из куће, који стално седи код куће; ~werden ући у ред, постати уредан човек.

Häu'slichkeit {*хѝслѝч*} *f 3b 1.* (б. *pl.*) кућа, домаћи живот *m*. 2. sich in seiner ~ wohl fühlen угодно се осећати у својој кући (у породичном животу). 3. љубав према кући (и. за домаћи живот); чуварност.

Hau's..., **haus's...**: ~*macht* *f* приватна својина (и. добра *n pl.*); ~*mädchen* *n* девојка *f*, собарица *f*; ~*mann* *m 1.* (*pl.* ~leute): а) = ~genosse; б) станар, кираџија; в) ~leute = ~gesinde; 2. (*pl.* ~männer) вратар, пазикућа; ~*marder* *m* 3с домаћа куна *f*; ~*meier* *m* управник двора; ~*meister* *m*: а) настојник куће; пазикућа; б) = ~hofmeister; ~*miere* *f* кућна кирија, станарина; ~*ministerium* *n* Министарство двора; ~*mittel* *n* домаћи лек *m*; ~*mutter* *f* домаћица; газдарица; ~*mütterlich* *a*, *adv.* домаћички; газдарички; ~*nummer* *f* кућни број *m*, број куће; ~*orden* *m*: Ritter der königlichen ~orden витез краљевих ордена; ~*ordnung* *f* кућни ред (и. поредак) *m*; ~*orgel* *f* 3с кућна оргуља; ~*plage* *f* = ~kreuz; ~*rat* *m* = ~gerät; ~*ratte* *f* кућни пацов *m*; ~*recht* *n*: а) домаће (и. кућно) право; б) домаћинско право; ~*rock* *m* кућни капут; кућна хаљина *f*; ~*sasse* *m* = ~besitzer; ~*schatz* *m* а) кућно (и. владарско) благо *n*; б) *fig.* домаћи пријатељ; ~*schlachter* *m* месар што коље (стоку) код куће; ~*schlüssel* *m* кључ од куће; ~*schneider* *m*: а) кројач што ради по кућама; б) кућни (и. породични) кројач; ~*schuhe* *m pl.* домаће ципеле *f pl.*, кућна обућа *f coll.*; ~*schwamm* *m* 3с сузна гљива *f*; дрвојед.

Hau'sse {*хѝсѝ*} [фр.] *f 3b* хоса *f*, скакање *n*, скок *m* (*opp.* Baisse); ~*bewegung* *f* тежња ка хоси.

Hau's|segen *m a*) кућни благослов; *b*) *fig.* Божји благослов, деца.

Haussie'r {xpcē} *m bi* ☞ хосиста.

Hau's...: ~sperling *m* ☞ домаћи врабац; ~stand *m* дом, кућа *f*, домаћинство *n*; e-n eigenen ~stand gründen окућити се; ~steuer *f* кућарина, порез *m* на кућу; ~suchung *f* 3b 52 претрес *m* (и. преметачина) куће; bei j-m e-e ~suchung vornehmen извршити претрес у чијој кући; ~taube питоми голуб *m*.

Hau|stein *m* ☞ камен за тесање.

Hau's...: ~telegraf *m* кућни телеграф; ~tier *n* домаћа животиња *f*; ~toilette *f* кућна тоалета; ~tor *n* кућна капија *f*; ~trauer *f* домаћа (и. породична) жалост; ~trauung *f* венчање *n* у кући; ~treppe *f* кућне степенице *f pl.*; ~truppen *pl.* дворска војска *f*; ~tür *f* кућна врата *n pl.*, ~und Grundbesitzer|verein *m* Удружење *n* кућевласника и поседника; ~vater *m* домаћин, кућни старешина; управник; ~verstand *m* погрубли разум; ~vertrag *m* кућни (и. породични) уговор; ~verwalter(in) *f m*: а) управник -ца куће; б) = ~meister *a*; ~verwaltung *f* управа куће; ~vogt *m*: а) = ~verwalter *a*; б) надзорник (казненог завода); ~vogtei' *f* надзорништво куће; ~wart *m* = ~meister *a*; ~wasche *f* домаће рубље *n coll.*; ~wesen *n* кућанство, газдинство, домаћинство; ~wirt *m*: а) = ~herr; б) газда, кућевласник што издаје станове; с) домаћин; ein guter ~wirt sein бити добар домаћин; ~wirtin *f*: а) = ~herrin; б) = ~mutter; ~wirtschaft *f* домаћинство *n*, домаће газдинство *n*; кућанство *n*; ~wurz *f* ☞ чува(р)кућа; ~zins *m* станарина *f*, кирија *f* (за стан).

Haut {xōt} [свн.; лат. cutis] *f* 2f 1. кожа; а) abgestreifte ~ e-r Schlange свлак (и. кошуљица) змијин(а); abgerissene (и. abgezogene) ~ e-s Löwen одерана лавова кожа; gegerbte (Rinds-)~ (у)штављена (говеђа) кожа; harte ~ тврда (и. очврсла, жуљевита) кожа; durchnäßt bis auf die ~ покисао до голе коже; б) *fig.* auf der faulen ~ liegen дембелисати, ленствовати, красти Богу дане; aus der ~ fahren (wollen) искочити (и. изићи) из коже; в. fahren II 3; in keiner guten ~ stecken бити болешљив (и. болестан); налазити се у тешким приликама; ich möchte nicht in seiner ~ stecken не бих желео да будем у његовој кожи; mit ~ und Haar(en) потпуно, све, онако како је; mit heiler ~ davonkommen изнети читаву кожу; срећно се извући; извући папке; sich seiner ~ wehren чувати своју кожу, скупо продати своју кожу (и. главу); j-m die ~ (das Fell) über die Ohren ziehen одрати кому кожу; j-m die ~ voll lügen налагати кому; j-m die ~ voll schlagen добро кога изударати; s-e ~ zu Markte tragen изнети своју кожу на пазар; *fam.* er ist nichts als ~ und Knochen он је сама кожа и кост. 2. ☞ кожа, покожица, епидерм; Einspritzung unter die ~ поткожно убризгавање *n*. 3. ☞ крзно, кожа са длаком, кожа са перјем. 4. *fam.* човек *m* (уп. Balg 4, Fell 1); er ist eine alte, gute, treue ~ он је добричина; eine ehrliche ~ поштењаковић. 5.

скрама, скорупт, кајмак *m*. 6. ☞ облога, оплата.

Hau't... hau't... {xōt-}: ~arzt *m* ☞ лекар за кожне болести; ~ausschlag *m* ☞ Ausschlag 3; ~beschreibung *f* опис *m* коже.

Häu'tchen {xōt'x'n} (*dim.* од Haut) *n* 2l 1. кожица *f*, опница *f*, марамица. 2. ☞ опна.

Hau't|drüse *f* ☞ кожна жлезда. [(о)гулити.]

häu'teln {xōt'eln} [Haut] *tr.* 15 *f* (о)љуштити,)

häu'ten {xōt'en} [срвн.; *Haut] 15c I *tr.* дерати,

одрати, згулити кожу са. II sich ~ скидати свлак, пресвлагати се (змија), мењати кошуљицу; перутати се. III Häu'ten *n*, Häu'tung *f* дерање, скидање коже; скидање свлака, мењање кошуљице. [коже.]

Hau't|entzündung *f* ☞ запаљење *n* (и. упала); Hautevoleë, аус. Hautevolee {(x)ōtvole} [фр.]

f inv. (б. *pl.*) високо друштво *n*.

Hau't...: ~farbe *f* боја (и. маст) коже; ~flügler *m pl.* ☞ опнокрилци *m pl.*

Hautgou't {(x)ōry} [фр.] *m bi* (б. *pl.*) задах од устајалог меса дивљачи; dieses Rebhuhn hat etwas ~ ова јаребича мало заудара.

häu'tig {xōt'ix} [Haut] *a* 1. са кожом, са опном, са љуском. 2. кожаст, опнаст.

Hau't... hau't...: ~jucken *n* кожни свраб *m*; ~

krankheit *f* ☞ кожна болест; ~los *a* без коже;

beskogan, без опне; ~pflege *f* ☞ нега коже;

~pilze *m pl.* ☞ кожне гљиве *f pl.*; ~pomade *f*

маст (и. помада) за кожу; ~salbe *f* маст за

кожу; ~schnäb(e)lig *a* опнаст; ~schuppe *f* ☞

перут; ~schwiele *f* жуљ *m*; ~wasser[sucht] *f*

☞ поткожна водена болест.

Hau't|zähne *m pl.* ☞ зуби раздирачи, кољачи,

очњачи (код дивље свиње).

Hava'nna {xavana} [шп. la Havana] *f*: а) *inv.*

☞ Хавана (престоница на Куби); б) *bi* цига-

ра хавана.

Hava'nna..., hava'nna... {~ana-}: ~farben *a* боје

хаванске цигаре; ~tabak *m* хавански дуван;

~zigarre *f* хаванска цигара; хавана.

Havarie' {xavari} [нвн.] *f* бf хаварија, квар *m*

(и. штета) брода; ~erleiden претрпети квар.

Ha'velock {xav'lok} [енг.] *m* 2g¹ (и. аус. само)

bi хавелок *m* (врста врсканута).

Hbf(r)zb. *abr.* = Halbfrenzband.

he! {xē} *int.* 1. (узвик) (x)ej! 2. а) (питање) а?

шта? б) (сумња) хм! 3. (радосни узвик) =

juchhe! [пупчаница.]

He'b'amme {xep-} [свн.] *f* бабица, примаља,)

He'b'ammen...: ~institut *n* бабичка (и. при-

маљска) школа *f*; ~kunst *f* бабиштво *n*, при-

маљство *n*; ~ordnung *f* бабичка (и. примаљ-

ска) уредба.

He'be {xēb-} [грч.] *f* 8d *myth.* Хеба.

He'be... {xēb-} ☞: ~arm *m* крак полуке *f*, крак

озиба; ~balken *m* полука *f*, ваг; ~baum *m*

полука *f*, хускија *f*; ~bock *m* коза *f*, јарац *m*,

(ногари *m pl.* за дизање терета); ~eisen *n*

гвоздена полука, хускија *f*; ~griff *m* дршка

f (и. држак) за дизање; ~kran *m* чекрк за

дизање.

He'bel {xēb'el} [нвн.; *heben *m* 2l 1. полука *f*,

озиб. 2. *fig.* полука *f*, покретач *m*; alle ~

ansetzen (и. in Bewegung setzen) употребити

све силе; све покренути.

He'bel... {xéб'л-}: ~arm *m* = Hebearm; ~kraft *f* \wedge моменат *m*; ~prinzip *n* начело озиба.

He'be...: ~maschine *f* \oplus машина за дизање; ~muskel *m* \oplus мишић подизач.

he'ben {xéб'н} [свн.] 13m 1 tr. (и sich ~) 1. дићи (се), дизати (се), дигнути (се), из-, на-, по-дићи (се), по-, на-, из/дигнути (се); пењати (се), придићи (се), -дигнути (се); повлађивати; умнож/авати, -ити; den Anker ~ = ди-ћи -зати сидро; e-n Schatz ~ извадити (и. извући) благо; ein gesunkenes Schiff ~ извући (на површину) потонули брод; fig. j-n bis zum Himmel ~ уздизати кога до неб(е)а; fig. Künste und Wissenschaften ~ потпомагати напредак уметности и наука; fig. sich wieder ~ подићи се. 2. у-, отклонити, у-, отклањати, растер/ати, -ивати, разгањати, разгони-ти. 3. (по)дићи, (по)дизати; j-n aufs Pferd ~ дигнути (и. метнути) кога на коња; e-e Türe aus den Angeln ~ иставити врата; Wein aus dem Faß ~ вадити вино натега(ач)ом; ‡ die Form aus der Presse ~ извадити рам са слогом из машине за штампање; fig. j-n aus dem Sattel ~ избацити (и. истиснути) кога из седла; fig. aus der Taufe ~ кумовати о крштењу; e-e Dame aus dem Wagen ~ помоћи да се нека госпођа скине с кола; ein Kind vom Stuhle ~ скинути дете са столице; heb(e)t Euch weg von mir! склоните ми се испред очију; v. hinwegheben. 4. \wedge aus einer Gleichung e-e unbekannte Größe ~ избацити непознату из једначине; ослободити се једне непознате у једначини (Хр. једнацби); e-n Bruch ~ упро-стити разломак; dies hebt sich to се потире. 5. fig. иста/ћи, -кнути; слик. die Lichter ~ истаћи светле делове слике. 6. fig. каткад = erheben 2. II sich ~ v. I 1 и 4. III gel'ho'ben *p. p.* и *a*; gehobene Sprache узвишен стил; in gehobener Stimmung sein, и. sich gehoben fühlen бити у свечаном расположењу, бити свечано расположено. IV He'ben *n*, He'bung *f* 1. по-, из/дизање; вађење, копање; \oplus вађење, подизање; fig. подизање, унапређивање, -ење; zur Hebung der Industrie beitragen допринети за подизање индустрије; \wedge изба-цивање, ослобођавање, -ење; упрош/авање, -ење. 2. већ. fig. (само Hebung; opp. Senkung) по-, уз/дизање; наглашавање, повишавање; наглашен слог *m*; Hebung der Krankheit уклањање болести.

He'be...: ~pumpe *f* \times шмрк *m* издизач.

He'ber {xéб'p} *m* 2l 1. (и ~in {~йн} *f* 3с) диза-ч(ица), подизач(ица). 2. а) ~ натега(ча) *f*, натег *m*; б) атмосферски шмрк. 3. \oplus = Hebemuskel. 4. полуга *f*, хускија *f*.

He'ber..., he'ber... {xéб'p-}: ‡artig *a* \oplus нате-га(ча)ст, у виду натега; ~barometer *m* (и. *n*) барометар *m* на натеру.

He'be|register *n* = Heberolle. [ка натере.]

He'ber..., he'ber...: ‡förmig *a* = ‡artig; обли-)

He'be...: ~rolle *f* пореска листа; ~stange *f* = ~baum; ~stelle *f* трошаринска станица; ~und Druk|werk *n* \oplus шмрк *m* на усисавање и на притисак; ~vorrichtung *f* справа за ди-зање; ~winde *f* \oplus витао *m*; ~zeug *n* \oplus : а) =

~maschine; б) = ~bock; в) чекрк *m*.

Hebrä'er {xéб'p'p} *m* 2l Јеврејин.

hebrä'isch {xéб'p'eйш} 1a јеврејски. II Hebrä'isch *n* inv., das Hebräische, die hebräische Sprache јеврејски језик. [бриди *m* pl.]

Hebr'iden {xéб'p'id'н} [келт.] *pl. inv.* \oplus Хе-He'bungs|versuch *m* \oplus покушај подизања (и. вађења).

He'chel {xéx'л, xéx'л} [свн.] *f* 3d 1. гребени *m* pl.; fig. j-n durch die ~ ziehen прорешетати (и. продригати) кога. 2. \oplus = Granne 1.

He'chel... {xéx'л-}: ~apparat *m* справа *f* за гре-бенање, гребени *m* pl.; ~bank *f* 2a клупа за гребенање; ~ei' {xéx'л'a} *f* 3b 1. стално гре-бенање *n*; 2. fig. решетање, дрндање; ~kamm *m* гребени *m* pl.; ~maschine *f* (машина) гре-бенара.

he'cheln {xéx'лн} 1 tr. 15f 1. гребенати. 2. fig. j-n ~ = durchhecheln 2. II He'cheln *n* гребена-ње; fig. = durchhecheln 1l.

He'chel...: ~zähne *m* pl. зупци на гребенима.

He'chler {xéx'л'p} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3с гребен-ар, -ка.

Hecht {xéx't} [свн.] *m* 2g 1. \oplus штука *f*; fig. der ~ im Karpfenteich купјак међу овцама. 2. fam. fig. = Kerl; das ist ein feiner ~ то је леп момак; der schlaue ~! препреденко! препре-дењак!

He'cht..., he'cht... {xéx't-}. ~barsch *m* \oplus смуђ; ‡blau *a* плав као штука; ~brut *f* штучја млад, штучји расплод *m*; ‡grau *a* сивоплав-каст; ~könig *m* \oplus стара штука *f*; ~schimmel *m* белац са сивим пегама.

He'ck¹ {xéx'} [Hag] *m* 2g 1. плот од летава; решеткаста вртна врата *n* pl. 2. \oplus фара *f*, задњи део брода.

He'ck²... {xéx'-} [hecken] в. ~bauer usw.

He'ck¹...: ~balken *m* \oplus греда *f* на фари; ~bauer *m* (и *n*) кавез (и. крлетка *f*) за квочку (и. за лежење).

Hecke¹ {xéx'¹} [свн.; *Hag] *f* 3b 1. живица, жива ограда. 2. = Heck¹ 1. 3. цбун *m*, цбуње *n* coll., шипраг *m*.

He'cke² {~} [нвн.] *f* 3b 1. = hecken 1l. 2. време лежања на јајима. 3. кавез *m* за лежење. 4. излежени младунци *m* pl.

he'cken {xéx'кн} [срвн.] 15a 1 tr. и intr. (h) спа-ри(ва)ти се, (из)лећи, (о)котити; (на)коврља-ти, родити, рађати. 2. fig. изми/слити -шљати, ковати, сновати, кројити, сми/слити, -шљати, произвести, -одити. II He'cken *n* а) парење (и. спаривање) птица; б) лежење.

He'cken... {xéx'кн-} [Hecke¹]: ~dickicht *n* густа живица *f*; ~kirsche *f* \oplus дивља трешња; ~rose *f* \oplus = Hagerose; ~same *m* \oplus = Heck-same; ~schere *f* \oplus ножице (и. маказе) за поткресавање; ~wett|rennen *n* трка *f* с пре-понама; ~zaun *m* = Heck¹ 1; ~zucht [Hecke²] *f* гајење *n* птица.

Heck...: ~feuer *n* \times појединачна ватра *f*;

~flagge *f* \oplus застава на задњем делу брода;

~geld *n*, ~groschen *m* пара *f* која лежé пару.

he'ckicht {xéx'к'хт}, he'ckig {xéx'к'х} [Hecke¹]

цбуновит, покривен цбуњем (и. шипражјем).

He'ck...: ~pfennig *m* = ~groschen; ~same *m*

штиравица *f*; ~ *taler m* — ~groschen; ~zeit *f* време *f* лежења. [има ли кога?] **he'da!** {хѣда} *int.* = he 1; ~! niemand da? хеј, **He'de** {хѣд} [дн.] *f* 3b кучине *f pl.* **he'den** {~н} *a* од кучина. **He'derich** {хѣдрѣх} [срвн.; *лат. hederacea] *m* 2g * 1. жуњарица *f*. 2. бршљан. **He'dschra** {хѣшра} [ар.] *f inv.* (б. *pl.*) хѣшра (почетак бројања година код муслимана). **He'dwig** {хѣтвѣх} [свн.] *f* 8a Хедвига. **Heer** {хѣр} [свн.] *n* 2g 1. X војска *f*. 2. војска *f*, гомила *f*, мноштво *n*, сила *f*, рој *m*, јато. **Hee'r...** {хѣр-}: ~bann *m* нек. позив. **Hee'eres...**, **hee'eres...** {хѣр-с-}: ~abteilung *f* војни одред *m*; ~einrichtung *f* устројство *n* војске; ~ergänzung *f* допуна војске, регрутовање *n*; ~folge *f* нек. војна обавеза (и. дужност); ~kraft *f*, ~macht *f* војна снага (и. сила), војска; ~pflichtig *a* обавезан да служи у војсци; ~säule *f* колона двојних редова; ~verpflegung *f* снабдевање *n* војске; ~zug *m* = Heerzug. **Hee'r...**, **hee'r...**: ~fahne *f* војна застава; ~führer *m* војсковођа *m*, војвода; ~gerät *n* војни (и. ратни) прибор *m*; ~haufe *m*: а) одељење *n* војске; б) главнина *f* војске; ~lager *n* војни логор, табор; ~meister *m* војсковођа; ~rauке *f* = војнички добош; ~rauch *m* аус. = Heerrauch; ~säule *f* колона двојних редова, ~schar *f*: а) војска; б) bibl. der Herr der ~scharen Бог војски; die himmlischen ~scharen небеске војске; ~schau *f* смотра војске; ~straße *f*: а) војни друм *m*; б) главни пут (и. друм) *m*; ~verpflegung *f* снабдевање *n* (и. исхрана) војске; ~verpflegungsamt *n* војна интендантура *f*; ~volk *n* ратници *m pl.*; ~wagen *m* ратна кола *n pl.*; ~weg *m* = ~straße; ~wesen *n* војска *f*, војништво; ~zug *m* а) = Feldzug; б) војска (и. армија) *f* у покрету. **He'fe** {хѣф} [свн.; *heben] *f* 3b 1. квасац *m*. 2. талог *m*, шљам *m* (и. *fig.*). **He'fen** {~н} *m* 2t = Hefe. **He'fen...**, **he'fen...** {хѣф-н-}: ~ähnlich, ~artig *a* квасачаст, као квасац; ~brot *n* кисео хлеб *m*, хлеб *m* са квасцем; ~kuchen *m* колач од кисела теста; ~pilz *m* = Hefepilz; ~teig *m* кисело тесто *n*. **He'fepilz** *m* = квасница *f*, квасна гљивица *f*. **he'ficht** {хѣфѣхт} *a* = hefenähnlich. **he'flg** {хѣфѣх} *a* 1. = hefenähnlich. 2. са квасцем; са талогом, замућен од талогом. **Heft** {хѣфт} [свн.] *n* 2g 1. држак *m*, држаље, ручица *f*, корице *f pl.* (ножа); e-e Sache beim ~e (и. am rechten ~e) fassen започети што баш како ваља; das ~ der Regierung ergreifen дочепати се владе; das ~ in der Hand (и. in Händen) haben имати што у својим рукама; држати крму. 2. свеска *f*, вежбанка *f*, писанка *f*; прошивена свеска *f*. 3. X свеска *f* (десет табака). 4. копча *f*, спона *f*. **Heft...** {хѣфт-}: ~ausgabe *f* издање *n* у свескама; ~schen {хѣфтхен} *n* 2l (dim. од Heft) свешчица *f*. **He'fte|korrigieren** {хѣфт-} *n* исправљање ученичких вежбанки (и. свезака). **He'ftel** {хѣфтл} *m* и *n* 2l, и (аус. само) *f* 3d 1.

копча *f*, спона *f*, кук(иц)а *f*, жица за прошивање свезака. 2. спој *m*. **He'ftei...** {хѣфтл-}: ~macher *m* копчар; ~männlein *n* мушка копча *f*; ~mütterlein *n* женска копча *f*. [пињати копчама.] **he'fteln** {хѣфтлн} *tr.* 15f с-, за|копча(ва)ти, са-| **he'ften** {хѣфтн} [свн.] *l tr.* 15с 1. про-, у|јем-чити, прибити (чиодом, чавлом), прикачити, прикопчати; ein Buch ~ проши(ва)ти књигу; geheftet прошивен; (fest и. klebend) an et. (acc.) ~ чврсто спојити с чиме. 2. *fig.* упрати, упирати; die Augen (и. den Blick) an j-n (auf et.) ~ упрати своје очи (свој поглед) на кога (на што), задржати свој поглед на кому (и. чему); den Sieg an s-e Fahnen ~ везати победу за своје заставе. II *intr.* = haften. III sich ~ припити се, везати се (ан *acc.*: за *acc.*), зауставити се (auf *acc.* на). IV **He'ften** *n*, **He'ftung** *f* прошивање, пријемчавање, прихватање, прикачивање; упирање. **He'ft...**: ~faden *m* конач за прошивање, јемственик; ~haken *m* прошивница *f*. **he'ftig** {хѣфтѣх} [срвн.; *Haft] *a* (dv.) 1. жесток(о), сил|ан (-но). 2. јак(о), плах(о), плаховит(о), напрасит(о), наг|ао (-ло), прек(о), страс|тан (-но), буј|ан (-но); љут; ~ lachen јако (и. силно) се смејати; ~ reden жестоко (и. живо) говорити; ~ sein бити прек (и. напрасит); ~ weinen лити грозне сузе; ~ werden ражестити се, разгоропадити се. **He'ftigkeit** {~кѣфт} *f* 3b жестина; плаховитост, наглост; mit der ~ ватрено, свом жестином (и. силом), плаховито. **He'ftig|werden** *n* ражешеност, разјареност, плаховитост *f*, напраситост *f*, јарост. **He'ft...**, **he'ft...**: ~lade *f* прошиваоница; ~los *a* без дршке; ~nadel *f*: а) прошивача (игла); б) X игла за ушивање; ~naht *f* прошив *m*, привремен шав *m*; ~niete *f* привремени закивак *m*, привремена наковница; ~pflaster *n* (п)фластер *m* за прилепљивање; englisches ~pflaster енглески прилепак *m*; ~schnüre *f pl.* ка-нап *m* за прошивање; ~stich *m* бод за прошивање; ~weise *adv.* у свескама; ~zweck *m*, ~zwecke *f* ексерчић (за цртање); ~zwirn *m* конач за прошивање. **He'ge** {хѣг} [hegen] *f* 3b (б. *pl.*) 1. заштита, штићење *n*; чување *n*; ~ und Pflege чување и неговање. 2. забрана лова *f*, забрана сече. **Hegelia'ner** {хѣг|лиан'ер} [Hegel, немачки филозоф 1770—1831] *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3b хегеловац, -ка, присталица Хегелова учења. **He'ge|meister** *m* чувар шума, шумар, лугар. **Hegemonie'** {хегемони} [гр.] *f* 6f хегемонија, превласт, надмоћност. **he'gen** {хѣгн} [свн.; *Hag] *l tr.* 15a 1. огра-дити, -ђивати. 2. чувати, штитити, забра-нити, -њивати. 3. чувати, неговати; j-n ~ чувати кога, старати се о кому; j-n (et.) ~ und pflegen чувати кога (што) као мало воде на длану. 4. гајити (и. чувати) у себи; Abneigung gegen j-n ~ осећати одвратност према коме, не волети кога; wir ~ die höchste Achtung für Sie ми гајимо у себи највеће поштовање према Вама; Hoffnung ~ гајити

наду, надати се; Zweifel ~ сумњати 5. **bel sich** ~ чувати (и. крити, сакривати) код себе. II **He'gen** *n* за-, ограђивање, забрањивање; чување, старање; гајење у себи.

He'ger {хегер} [hegen] *m* 2l 1. (и ~in {~ин}) *f* 3c) неговаца, -ља; nach dem ~ kommt der Fe'ger у оца тврдице син расипник. 2. чувар.

He'ge... {хеге-}: ~reiter *m* чувар шума (и. шумар, лугар) на коњу; ~schlag *m* брањевица *f*, шумарица која се не сме сећи; ~wald *m* шума *f* која се не сме сећи; ~zeit *f* = Schonzeit.

Hehl {хел} [свн.; hehlen] *n* 2g (б. *pl.*) тајење *n*, кријење, прећуткивање, претварање, притворство, тајна *f*; er hat der Sache (gen.) nicht ~ и. er macht kein ~ daraus он то не крије (и. не таји); er machf aus s-n Empfindungen kein ~ он не крије своја осећања.

he'hlen {хелен} [свн.; лат. celare] I *tr.* 15a тајити, крити, сакривати, прећутлати, -кивати; јатаковати; 3. утаји(ва)ти. II **He'hlen** *n* тајење, скривање, кријење, прећуткивање, скривање; јатаковање; утајивање.

He'hler {хелер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c скривач, -ица, прикривач, -ица, прећуткивач, -ица утајивач, -ица, јатак, -иња; *prv.* der ~ ist so gut wie der Stehler јатак је исто што и лопов.

Hehlerei' {хелерей} *f* 3b утајивање *n*, утаја; јатаковање *n*, јаташтво *n*.

hehr {хер; хот. Heer, her} [свн.] *a* свет, узвишен, светао, величанствен.

heil {хел} *int.* е! хеј!

heida! {хелда} *int.* хај! хај-хај!

Hei'de' {хелде} [свн.] *f* 3b пустополина, пуста-ра. 2. свн. = Nadelwaldung; код Sch. често = Wald. 3. = Heidekraut.

Hei'de' {хелде} [свн.] *m*, **Hei'din** {хелдин} *f* 3c 1. многобожац, -шкиња, незнабожац, -шкиња, неверник-ца. 2. *fam. fig.* stark wie ein ~ јак као земља.

Hei'de'... {хелде-...} ~besen *m* метла *f* од жуковине; ~bewohner(in *f*) *m* становник-ца пустаре (и. пустопољине); ~blume *f* цвет *m* са пуст(ар)е; ~feld *n* пустопољина *f*, пустара *f*; ~futter *n* / сточна храна *f* са пустаре; ~gegend *f* пустара; ~grieß *m*, ~grütze *f* прекрупа од (х)еље; ~honig *m* мед од пустарских пчела; ~korn [нвн.] *n* 2g = Buchweizen; ~kraut *n* = врсак(ак) *m*; ~land *n* = Heide¹ 1.

Hei'del... {хелдел-} ~beere *f* = Blaubeere.

Hei'deberg {хелделберг} *n* Хајделберг *m*.

Hei'den..., **hei'den...** {хелден-} [Heide²]: ~a'ngst *f* силан страх *m*; ~apostel *m*: der ~apostel апостол неверника (св. Павле); ~bekehrer *m*: а) мисионар; б) ~apostel; ~bekehrung *f* преобраћање *n* незнабожаца (у хришћане); ~bild *n* идол *m*, кумир *m*; ~christ(in *f*) *m* покрштени-ца незнабожац-шкиња; ~geld *n* *fam.* силан новац *m*, силне паре *f* *pl.*; ~glaube *m* многобожацка вера *f*; ~lärm *m* паклена вика *f*, урнебес; е-п ~lärm machen подићи паклену вичу, дићи грају до неба; ~leben *n* незнабожацки живот *m*, лолање; ~lehrer *m* = ~bekehrer; ~mäBig *a* (dv.) огром(ан) (-но),

силан (-но); ~röslein *n*: а) шипков цвет *m*; б) = Heiderösch; ~schaft {хелдншафт} *f* 3b (б. *pl.*) = ~tum; ~spaß *m*: das ist ein ~spaß то је силна шала; ~tempel *m* незнабожацки храм: ~tum {хелднтум} *n* 2a (б. *pl.*) 1. многобоштво, незнабоштво; 2. незнабошци *m* *pl.*, многобошци *m* *pl.*; ~welt *f* незнабожацки свет *m*; ~wetter *n* времиште, страшно време.

Hei'de'... ~rauch *m* = Herauch; ~reiter *m* = Hegereiter; ~rösch *n* шипак *m*, дивља ружа *f*; 3. ружа на пуст(опољин)и.

heid! {хелди} *int.* 1. само весело!, хура!; као рефрен: ~heida! и. ~! didum! heidideldu'm! трала-ла! 2. *fam.* alles ist ~! све је отишло!

Hei'din *f* 3c в. Heide-.

hei'dnisch {хелднш} [Heide-] *a* 1. многобожацки, незнабожацки, у средњ. веку = мухамедански. 2. неверни, безбожан. [овца.]

Hei'dschnucke {хелдншук} [свн.] *f* 3b степска

Heidu'ck(e) {хелдук} [мађ., слов.] *m* 3a мађарски војник; слуга одевен мађарски.

hei'kel {хелкл}, **hei'k(e)lig** {хелк(е)лџх} [нвн.] *a* 1. = häk(e)lig 2; ~e Angelegenheit шакљива (и. тугљива) ствар. 2. про-, избирачки.

heil' {хелл} [свн.] *a* 1. читав, цео, неокрњен; в. davonkommen; Geschwür aus ~er Haut чир на здраво. 2. здрав и читав, неповређен; ~werden оздравити; die Wunde ist ~ зарасла је рана.

Heil' {хелл} [свн.] *n* 2g (б. *pl.*) 1. спас(ење) *n* *m*. 2. срећа *f*; Gott hat ihm ~ beschert Бог му је дао срећу; sein ~ versuchen (по)кушати срећу; im Jahre des ~s у години милости. 3. ~! здорово! ~dem König! живео краљ!; ~dem Manne, der... благо оному који... ~ dir! Бог те чувао! здраво да си!; All ~! здорово! (поздрав точкаша).; Gut ~! здорово! (поздрав сокола).

Hei'land {хеллонт} [свн.] *m* 2g спасилац, спаситељ; *rl.* der (и. unser) ~ Спаситељ.

Hei'l..., **hei'l...** {хелл-}. ~anstalt *f* леčiliште *n*; клиника; ~art *f* начин *m* лечења; ~bad *n* лековита бања *f*; ~bar {хеллбар} *a* излечљив; ~barkeit {хеллбар} *f* 3b излечљивост; ~bringend {хеллбринг} *a* спасоносан; ~bringer *m* = Heiland; ~brunnen *m* лековит извор.

hei'len {хеллен} [свн.; *heil'] 15a I *int.* (с и h) лечити се, за-, излечити се, преболети; II *tr.* 1. лечити, за-, излечити, исцелити, -љивати, (из)видати. 2. *fig.* j-n von et. (dat.) ~ излечити кога од чега. 3. *fig.* e-n Fehler ~ излечити ману. III sich ~ из-, за|лечити се; sich von et. (dat.) ~ излечити се од чега (и *fig.*). IV **Hei'len** *n*, **Hei'lung** *f* лечење, залечење, -ивање, видање, исцељење, оздрављење. [љивач, -ица, исцелитељ.]

Hei'ler {хеллер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c 1. исце-
Hei'l..., **hei'l...** ~froh *a* врло весело, веома задовољан; ~gehilfe *m* лекарски помоћник; ~gymnastik *f* хигијенска гимнастика.

hei'lig {хеллџх} [свн.; *Heil, heil] I *a* 1. свет(и); неприкосновен; а) ~er (Vor-)Abend eines Festes навечерје неког празника, Бадње вече; ~e Einfalt! Боже благи!; das ~e Feuer света ватра; der Heilige Geist Свети Дух; die ~en

dreі Könige Света три краља (катол. празник); ~es Kreuz(donnerwetter)! сто му громова!; ~e Pflicht света дужност; das Heilige römische Reich(Deutscher Nation) Свето римско царство; die Heilige Schrift Свето писмо, Библија; der Heilige Vater Свети отац, папа; die ~e Woche света недеља; **b)** са *v*: schwören bei allem, was ~ ist клети се свим светим; ihm ist nichts ~ њему није ништа свето; sein Wort ~ halten савесно испунити дану реч; et. ~ versprechen свечано што обећати; ~ (und teuer) versichern свечано обећа(ва)ти. 2. **⊕** das ~e Bein крстаца. II Heilig *n inv. rl. cath.* санктус. III Heilige(r) {хѡлѣг(р)} *m*, ~е {хѡлѣг} *f 9l* свет|ац, -ица, светитељ, -ка; wunderlicher (и. sonderbarer) Heiliger чудан светац; чудак. IV Heilige(s) {хѡлѣг(с)} *n 9l* (оно што је) свето; das Heilige свето, светиња *f*; mein Heiligstes оно што ми је најсветије.

Heilig|a|bend {хѡлѣг|а|б|енд} *m* Бадње вече *n*. heiligen {хѡлѣг|ен} [свн.] 15a 1. *tr.* 1. светити; *bibl.* dein Name werde geheiligt да се свети (и. да буде свето) име твоје. 2. обожавати; прогла|сити -шавати за свеца, посве|тити, -ћивати; der Zweck heiligt die Mittel циљ оправдава средства. II Heiligen *n*, Heiligung *f* свећење; посвећ|ење, -ивање, проглашавање за свеца, посвећ|ивање, -ење.

Heiligen... {хѡлѣг|ен} ~bild *n* икона *f*; ~dienst *m* поштовање *n* светаца; ~geschichte *f* живот *m* светаца; ~glanz *m* = ~schein; ~kultus *m* = ~dienst; ~legende *f*, ~sage *f* кажа (и. легенда) о свету; ~schein *m* сјајан круг око свечеве главе, ореол (и *fig.*); mit e-m ~ scheine umgeben (*p.p.*) са ореолом; ~schrein *m* иконостас *m*; ~verehrung *f* = ~dienst.

Heilig..., heilig... {хѡлѣг|х-} 2. halten *i tr.*; et. 2. halten држати (и. сматрати) за свето, обожавати; ich halte sein Andenken heilig за мене је света успомена на њега; den Sonntag 2. halten светковати недељу; II ~halten *n*, ~haltung *f* држање за свето; светковање (празника); ~keit {хѡлѣг|хкѣт} *f 3b* светост, светиња; ~In {хѡлѣг|ин} *f 3c* светица; 2. machend *a* који (п)освећује; ~macher *m* о-, по|светилац; ~machung *f* по-, о|свећивање *n*, по-, о|свећење *n*; ~sprechen *tr.* прогла|сити -шавати за свеца, посве|тити, -ћивати; ~sprechung {~шп|рѣхун} *f 3b* проглашење *n* за свеца, посвећење; ~tum {хѡлѣг|хтум} [свн.] *n 2a*: а) светиште, светиња *f*, свето место; б) светиња *f*, (оно што је) свето *n*.

Heiligtums..., heiligtums... {хѡлѣг|хтумс-} ~entweiher(in) *f* *m* обесветитељ(ка), оскврница, -ља, оскврнитељ(ка); ~entweiheung *f*, ~schändung *f* обесвећивање, -ење *n*, скрнављење *n*; ~schänder(in) *f* *m* = ~entweiher(in); ~schänderisch {~ш|ндѣр|иш} *a* оскврнिलाчки, безбожан; ~wächter *m* чувар светишта (и. светиње).

Heil'..., heil'... ~kraft *f* лековитост; 2. kräftig *a* лековит; ~kraut *n* лековита трава (и. биљка); ~kunde *f* лекарство *n*; медицина; 2. kundig *a* који познаје медицинску науку;

~kundige(r) *s* лекар, -ка; ~kunst *f* лекарство *n*, медицина; ~künstler *m* практични лекар; 2. los *a*: а) opak, зао, одвратан; очајан; кобан, проклет, несрећан; б) безбожан; безочан; с) огромен, страхан; ~losigkeit *f* а) очај(ност) *f* *m*; б) безбожност, опаконост; с) огромност; ~methode *f* = ~art; ~mittel *n* *f* лек *m*, лекарија *f*; ~mittel|lehre *f* наука о лековима, фармакологија; ~pflanze *f* лековита биљка; ~pflaster *n* лековити (п)фластер *m*; ~queil(e) *m* лековит извор *m*; ~salbe *f* лековита маст; 2. sam {хѡлз|ам} [свн.] *a* лековит, здрав, спасоносан; користан, пробитачан, благотворан; ~samkeit {~кѣт} *f 3b* лековитост; спасоносност; корисност, пробитачност; благодотворност; ~sarmee {~с-} *f* војска спаса; ~serum *n* лековит серум *m*.

Heil's... {хѡлс-} ~grundsätze *m pl.* начела *n pl.* спаса, начела учења о милости; ~lehre *f* наука спаса, наука о милости; ~mittel *n* лек(овито средство *n*) *m*; ~ordnung *f* пропис *m* спаса.

Heil'... ~stätte *f* лечилиште *n*, бања.

Heil'is|wahrheiten *f pl.* истине спас(ењ)а.

Heil|trank *m* лековити напиток *f*, медицина *f*.

Heil'ungs... {хѡлунс-} ~prozeß *m* оздрављење *n*.

Heil'..., heil'... ~verfahren *n* поступак (и. начин) *m* лечења; 2. voll *a* спасоносан; ~wissenschaft *f* лекарство *n*.

Heim' {хѡм} [свн.] *n 2g* дом *m*, кућа *f*, огњиште; ун. daheim II. [у свој завичај.]

heim' {~} [свн. *acc.* од Heim] *adv.* кући, дома, I

Heim'... {хѡм-} ~arbelt *f* домаћи рад *m*; ~arbeiter(in) *f* *m* радник -ца што ради код чије куће.

Heim'at {хѡм|ат} [свн.; *Heim] *f 3b* завичај *m*, постојбина, домовина; очева кућа; место пребивања; в. и Herberge.

Heim'at..., heim'at... {хѡм|ат-} 2. berechtigt *a* што има право завичајности; ~berechtigung *f* завичајност, домовинско право *n*; Ort der ~berechtigung место *n* завичајности; ~gesetz|gebung *f* законодавство *n* о завичајности; ~kunde *f* познавање *n* (и. опис *m*) домовине; ~land *n* завичај *m*, постојбина *f*, домовина *f*; 2. lich {хѡм|атлѣх} *a* завичајан, домовински, постојбински; м-е 2. lichen Berge планине мога завичаја; 2. los *a* безавичајан, без завичаја, без отаџбине; ~lose(r) *s*: die ~losen безавичајници, они који немају завичаја; ~losigkeit *f* безавичајност; ~schein *m* домовница *f*.

Heim'mats... {хѡм|атс-} ~dorf *n* село рођења; 2. berechtigt *a* = heimatberechtigt; ~berechtigung *f* = Heimatberechtigung; ~hafen *m* завичајна лука *f*; ~kunde *f* = Heimatkunde; ~land *n* = Heimatland; ~recht *n* завичајност *f*.

Heim'at... ~staat *m* држава *f* у којој се роди|о, -ла; ~verband *m* (е-г Gemeinde) заједница *f* (грађана једне општине); 2. zuständig *a*: nach e-m Orte 2. zuständig завичајан у неком месту.

Heim'm²..., heim'm²... 2. begeben: sich 2. begeben *y*

путити се (и. кренути) кући; **2** *begleiten* *tr.* j-n **2** *begleiten* отпрати кога кући (и. до куће); **2** *bezahlen* *tr.* врати, -ати (и. *fig.*), **2** *bringen* *tr.* донјети -осити кући; довести кући.

Heimchen {хѣмхѣн} [нвн., *dim.* од † (свн.) *Heime*] *n* 2l 1. **2** *попац* *m*, *цврчак* *m*, *чучак* *m*. 2. *fig.* *er ist ein rechtes ~* то ти је муж к'о пуж. [се] кући (и. дома).

heim-eilen *intr.* (s) похитати (и. пожурити) **heimelig** {хѣмѣлѣх} *a* = heimlich 2.

Heim²..., **heim²...**: **2** *fahren* *intr.* (s) довести се (и. возити се) кући (и. у завичај); **~fahrt** *f* повратак кући (и. у завичај); *auf der ~fahrt* при повратку кући, враћајући се кући; **~fall** *m* — **2** *fallen* II; **2** *fallen* I *intr.* (s) **2** *натраг* припасти (из наслеђа), вратити се (услед смрти сопственика) у власништво ранијег сопственика, прећи опет у својину завештача, повратити се у власништво завештача; II **~fallen** *n* **2** *повраћај* *m*, *прелажење* *n* наслеђа у власништво завештача; **2** *fällig* *a* **2** *повратљив*, *повратан*; **~falls** *recht* *n* **2** *право* повраћаја; **2** *finden* *intr.* (h и s) и *sich 2* *finden* наћи свој пут за повратак кући, (с)наћи се на путу дома; **2** *führen* *tr.* одвести -одити кући (и. дома); *fig.* *ein Mädchen 2* *führen* оженити се; *priv.* в. *Braut* I; **~führen** *n*, **~führung** *f* од-, до|вођење кући, женидба; **~gang** [**2** *gehen*] *m*: а) од-, до|лазак кући (и. дома), повратак кући; б) *fig.* одлазак на овај свет, смрт *f*; **2** *gehen* *intr.* (s): а) врати се -ати се кући (и. дома), ићи кући; б) *fig.* умрети; **2** *holen* *tr.* отићи кући по (што) и довести (и. од-, до)нети.

heim²misch {хѣмѣмѣш} *a* [сврн.] *a* домаћи, завичајан, што личи на завичај; *sich ~ fühlen* осећати се као код своје куће; **~ machen** одомаћи(ва)ти; *an e-m Orte ~ sein*: а) становати (и. живети) у неком месту; б) бити као код своје куће, одомаћити се; *in e-r Wissenschaft ~ sein* добро познавати неку науку; бити печен у некој науци; *nicht ~ туђ* (ински).

Heim²..., **heim²...**: **~kehr** {~кер} *f* 3b (б. *pt.*) повратак *m* кући (и. у завичај, у отаџбину); **2** *kehren* *intr.* (s) (по)вратити се кући (и. у завичај, у отаџбину); **2** *kommen* *intr.* (s) доћи (и. вратити се) кући (и. у завичај); **~kunft** *f* повратак (и. долазак) кући (и. у завичај, у отаџбину); **2** *leuchten* *intr.* (h) j-m **2** *leuchten*: а) (по)светлити кому до куће; б) послати кога на хладну воду; испратити кога.

heimlich¹ {хѣмѣлѣх} [сврн.; *Heim] I *a* 1. (по-)тајан; скривен, скровит; **~es** *Gemach*: а) тајна соба; б) = *Abtritt* 2; **~es** *Gericht* = *Feme*. 2. затворен, ћутљив; **~er** *Mensch* затворен (и. ћутљив) човек. II *adv.* (по-)тајно, тајом, кришом, крадом, у потаји; **~ lachen** кришом се смејати; *sich ~ aus dem Staube* *machen* кришом се удаљити; по (х)ладу, да га не познаду; правити се тајанственим; **~ tun** све нешто скривати (и. тајити, крити).

heimlich² {~} *jn.* *a* 1. одомаћен, као код своје куће; присан. 2. пријатан, угодан; спокојан. **Heimlich²haltung** *f* = *Verheimlichung*.

Heimlichkei {хѣмѣлѣхкѣт} *f* 3b 1. скривеност, потаја, тајна, тајност, тајанственост; заковчаност. 2. тајанственост, тајна (и. скривена) ствар, изигравање чега тајанственог; **~en** *pl.* роварења *n* *pl.* испотаје. 3. (уп. heimlich² 2) спокојност, спокојство *n*, мирноћа.

Heimlich¹..., **heimlich¹...** {хѣмѣлѣх¹...} **~sein** *n* = *Heimlichkeit* I; **~tuerei** {~тѣпѣрѣ} *f*, **~tun** *n* (све неко) прикривање (и. кријење) *n*, прављење *n* тајанственим.

Heim²..., **heim²...**: **2** *los* *a* без куће (и. завичаја), безавичајан; **2** *nehmen* *tr.* узети (и. понети) (са) собом кући; **~reise** *f* долазак (и. повратак) *m* кући; *auf der ~reise* при повратку кући, враћајући се кући; **~ritt** *m* јахање *n* кући, повратак кући на коњу; **2** *schicken* *tr.*: а) послати (и. испратити) кући; б) *fig.* j-n *gehörig 2* *schicken* (уп. **2** *leuchten* 2) поштено кога испрескарати (и. изгрдити); *sich 2* *sehen* *n* *чезнути* за кућом (и. за завичајем, отаџбином); **~stätte** *f* породично имање (и. пребивалиште) *n*; породично уточиште *n*; **~stättengesetz** *n* закон *m* о породичном имању; **2** *sterben* *intr.* = **2** *fallen*; **2** *suchen* *tr.*: а) (jn.) *e-n ~suchen* (по)тражити кога код куће; б) *e-n Ort 2* *suchen* отићи у неко место, полазити (и. посећивати) неко место; *c*) *snajhi*, *-лазити*, *постићи*, *-гпути*, *притиснути*, *задесити*, *допасти*, *-дати*; *die Trübsale*, *mit denen uns Gott 2* *sucht* *невоље* које нам Бог шаље; *d*) j-n *für et. (acc.) 2* *suchen* казнити кога због чега; **~suchung** {~зѣхѣн} *f* 3b. а) † *полажење* *n*, *посета*; *посећивање* *n*; *rl.* *die ~suchung* *Mariä* Благовести; б) *fig.* *сналажење* *n*, *постизање* *n*, *допадање* *n*; **~suchungen** *f* *pl.* *искушења* *n* *pl.*, *недаће* *f* *pl.*, *казне* *Божје*; **2** *tragen* *tr.* однети (и. носити) кући, вратити кући; **2** *treiben* *tr.* до-, о|терати кући, до-, ода|гнати дома.

Heim²tücke [нвп.] *f* 3b 1. подмуклост; притворство *n*, дволичност, лажност. 2. = *heimtückischer Streich*.

Heim²tücker *m* подмуклица; дволичник.

heim²tückisch *a* (*adv.*) подмукло(-ло), злобан, (-но), дволичан(-но), притворан(-но); *ein ~er Streich* подмукло дело *n*, подмуклост *f*, издаја *f*; *adv.* испод мукла.

Heim²..., **heim²...**: **~wärts** {~вертс} *adv.* кући, дома, према кући, правце кући; **2** *wärts ziehen* кренути (се) кући; **~weg** *m* повратак (и. пут) кући (и. у завичај, у отаџбину); *sich auf den ~weg machen* поћи (и. кренути) (се), упутити (се) кући; *auf dem ~wege* идући кући, при повратку кући; **~weh** *n* туговање (и. туга) *f* за завичајем, сета *f* за кућом; **~wesen** *n* мало домаћинство; **2** *wollen* *intr.* (h) *x*тети (да се врати) кући; **2** *zahlen* *tr.* = **2** *bezahlen*; **~zahlung** *f* враћање *n*; **2** *ziehen*: а) *intr.* (s) ићи (и. вратити се) кући; б) *tr.* позвати к себи; **~zug** *m* = *kehr*.

Hein {хѣн; *ham.* *Hain*} [дн., *abr.* од *Heinrich*] *m* 8a в. *Freund*.

Heinrich {хѣнрѣх} [сврн. = *Heimfürst*] *m* 8a 1. Хајнрих, Хенрик; **~ der Erste** (I.) Хенрик први (I); **~ der Vierte** (IV.) Хенрик четврти (IV);

fam. sanfter ~ добар човек, добричина. 2. *guter* ~ каравански (и. цигански, дивљи) спанах, козји реп.

Heinz {хѣнци} [тепање од Heinrich] *m* 8e Хенрик; *priv.* will ~ nicht, so muß Kunz ако неће Петар, онда мора Павле. [м.1]

Hei'nzel|männchen {хѣнцил-} [дн.] *n* кућни дух

Hei'rat {хѣрат} [свн. Hei(m-be)rat(ung)] *f* 3b женидба, удадба, удаја; ~ aus Neigung уда (и. женидба) из наклоности; ~ zur linken Hand брак на леву руку, морганатски брак; eine ~ schließen венчати се; auf die ~ gehen просити, тражити за себе жену.

Hei'raten {хѣрати} 15c 1 *tr.* j-n ~ удати се (и. поћи) за кога, (о)женити се с ким. II *intr.* (h) (о)женити се, уда(ва)ти се; венчати се; in e-e gute Familie ~ ородити се с добром породицом; unter s-m Stande ~ оженити се (и. удати се) из нижег сталежа; nach Geld ~ (о)женити се (и. уда(ва)ти се) за новац. III **Hei'raten** *n* жењење, удавање, венчање; **Eg-laubnis** *f* zum Heiraten допуштење *n* за склапање брака.

Hei'rats..., **hei'rats...** {хѣратс-}: ~alter *n* године *f* *pl.* законом прописане за ступање у брак; ~antrag *m* предлог за женидбу (и. удају); ~anzeige *f* позивница за венчање; оглас то венчању; ~bureau *n* биро *m* за женидбу и и удају; ~fähig *a* (способан) за женидбу, (способна) за удају; ~fähigkeit *f* способност за женидбу (и. за удају); ~gedanke *m* (по-)мисао/на брак; ~gedanken haben помишљати на брак; ~gesetze *n* *pl.* закони *m* *pl.* за ступање у брак; ~gesuch *n* молба *f* за женидбу (и. удају); ~gut *n* мираз *m*, прђија *f*; ~kandidat *m* момак за женидбу; ~kandidatin *f* удавача; ~lustig *a* оран за женидбу, орна за удају, који жели да се ожени (и. уда); ~schwindler *m* женидбени варалица; ~stifter(in) *m* = ~vermittler(in); ~urkunde *f* венчаница; ~vermittler(in) *f* *m* про-, на|водаци|ја, -ка, посредник -ца за склапање брака; ~vermittlungsbureau *n* = ~bureau; ~vertrag *m* брач-|

hei'sa! {хѣза} *int.* = hei! [ни уговор.]

hei'schen {хѣшчн} [свн.] 1 *tr.* 15e (безусловно) искати, изиск(ив)ати, захтевати, тражити.

II **Hei'schen** *n*, **Hei'schung** *f* изискивање, тражење. [реченица *f* за жељу.]

Hei'sche|satz {хѣшч-} *m* *phil.* Λ постулат; *gr.* I

hei'ser {хѣзр} [свн.] *a* промукао; sich ~ schreiben промукнути дерући се; ~ werden промукнути.

Hei'serkeit {хѣрт} *f* 3b б. *pl.* промуклост.

heiß {хѣс} [свн.] *a* (dv.) (opp. kalt) 1. врео, жарки, врућ; brennend (и. glühend) ~ врућ да све пече (и. жеже, пржи); kochend (и. siedend) ~ врео да (све) ври; ~e Tränen vergießen лити (и. пролевати) грозне сузе; ~es Wasser врела (и. врућа) вода; es ist sehr ~es Wetter, и. es ist sehr ~ врућина је; ~e Zone жарки појас *m*; mir ist ~ врућина ми је; *adv.* ~ aufziehen нављући -лачити врело (и. вруће); *adv.* ~ machen у-, за|грејати; sich ~ laufen угрејати се од (о)кретања; der Motor ist ~ geworden мотор се у-, пpe|ppe-

јао. 2. *fig.* жарк|и (-о), ватрен(о), страстан (-но); er hat ~es Blut он има врелу крв; j-m die Holle ~ machen угрејати кога, дати кому прпе; j-m den Kopf ~ machen бацити кому бубу у главу; ein ~er Kampf љута борба; da geht es ~ her овде је прпа; *priv.* was ich nicht weiß, macht mich nicht ~ знано вољено, не-|

hei'Ba! {хѣба} *int.* = hei! [знано невољено.]

Hei'B..., **hei'B...** {хѣб-} ~blütig {хѣблуг} топлкрван; *fig.* вреле крви, ватрен, жесток, плах; ~blütigkeit {хѣбт} *f* 3b топлкрвност, ватреност, жестина, плахо(вито)ст.

hei'Ben {хѣбен} [свн.] 14q 1 *tr.* 1. нарејдити, -ђивати, заповед|ати, -ити; на|ложити, -агати; j-n et. (zu) tun ~ нарејдити кому да уради (и. учини) што; er hat ihn schweigen (ge-)heißen? он му је рекао (и. наредио) да ћути; wer hat Ihnen das ge-? ко Вам је то нарејдио?; wer hieß mich auch alles wagen? како сам могао (доћи на мисао) да се на све усудим?; wer hieß ihn dorthin gehen? ко му је (то) рекао да иде онамо?; wer hieß ihn, sich um die Sache kümmern? ко му је рекао да се он стара о томе?; wer hat Sie denn rauchen ~ ко Вам је то казао да можете пушити. 2. именовати, наз(и)вати, казати, (о)значити; j-n „du“ ~ ослов|јавати -ити кога са „ти“, тикати кога; j-n willkommen ~ поздравити кога добродошлицом; das heiße ich einen Ehrentmann ето, то је за мене частан човек. II *intr.* (h) 1. звати се, наз(и)вати се, носити назив (и. име); wie heißt er? како се он зове? како му је име?; ich will nicht so und so (и. ich will ein Schelm Hans, Matz) ~, wenn... не био (ја) који сам, ако... 2. гласити, значити, казати се, називати се; Tisch heißt auf serbisch сто Tisch на српском гласи (и. значи) сто; wie heißt das auf serbokroatisch? како се то каже српскохрватским језиком?; Arbeit heißt Reichtum рад значи богатство; es will et. ~ ... то значи нешто...; das will (et)was ~ то има нешто да значи, то је важно; das will wenig ~ то мало значи, то није од важности; da sieht man, was es heißt reich (zu) sein ту се види шта значи бити богат; was heißt tausend Schritte? шта су хиљаду корачаји?; was soll das ~? шта то значи?; das heißt also, daß... то значи, дакле, да..; das heißt mir gleich viel то ми је свеједно; das hieß alles vergessen то би значило да се све заборави; das heißt denn doch, sich zu viel Freiheit nehmen! ето, шта значи када се слобода злоупотреби!; das heißt geschlafen и. ein fester Schlaf то се зове „тврдо спавати“ (и. „тврд сан“). 3. das heißt: (abr. d. h.) то јест (abr. tj.), то ће рећи, то значи; (ограничење) er sieht alles, d. h. e-n Brief hat er nicht gesehen он све види, tj. једно писмо није видео. III *imp.* es heißt каже се, кажу, vele, говоре, говори се, чује се, круже гласови, зуцка се; es heißt, er sei gestorben кажу да је умро; der König wird kommen, wenigstens heißt es so краљ ће доћи, бар тако се говори; ..., damit es nicht heiße... да се не би рекло; es hieß ausdrücklich изрично је било речено; das Lied, wo es heißt

песма у којој се каже...; es hat schon lange so geheißen одавно се тако говори; da heißt es wohl mit Recht ту се с правом каже; hier heißt es: Aufgepaßt! овде ваља (при)пазити (и. бити обазрив, опрезан), овде треба отворити десеторе очи; *prv.* hier heißt es „entweder — oder“ ту је сада: или — или.

heißen {~} [хол.] *tr.* 15d = hissen.

Hei'ß..., hei'ß...: **2**erle'nt *a* измољен уз преклињање; **2**erse'nt *a* жељно ишчекиван; **2**gelie'bt *a* жарко вољен; предраг, премио; ~ **hunger** *m*: а) курјачка глад *f*; б) *fig.* халапливост, прождрљивост; **2**hung'rig *a* гладан као курјак, одвећ гладан; *fig.* nach et. (*dat.*) **2**hung'rig sein бити сиљно гладан чега; ~ **laufen** *n* ☞ загревање услед окретања; ~ **luft** ma-schine *f* ☞ машина с врелим ваздухом; ~ **sporn** *m* терач до краја, угрејана глава; ~ **wasser|dampf** *m* пара *f* (од) вреле воде; ~ **wasser|heizung** *f* ☞ загревање (и. грејање) *n* врућом водом.

...heit {~хџт} [свн.] *f* 3b наставак за образовање: 1. *s/foд аи s*, на пр. schwach (слаб) Schwach-heit *f* слабост итд.; 2. *s coll.*, на пр. Christ *m* (хришћанин) Christenheit *f* хришћанство.

hei'ter {хџт'р} [свн.] 10³ I *a* (*dv.*) 1. ведр(ар) (-ро); бист(ар) (-ро), чист(о), јасан (-но); das Wetter wird ~ ведр(и) се (и. разведрава се), чисти се (време); wieder ~ werden разведри(ти) се — авати се (и *fig.*). 2. весе(л) (-ло), добре воље, расположено(о); ~ werden разгали(ти) се, разведри(ти) се, развеселити се; *iro.* das wird ~ биће весела. II Hei'ter *n* 6i (б. *pl.*), Hei't(e)re {хџт'е'р} *f* 3b Heitere des Himmels ведрина неба.

Hei'terkeit {~кџт} *f* 3b 1. ведрина; бистрина, јасност. 2. ведрина, веселост, расположеност.

Hei'ter|werden *n* (б. *pl.*) разведравање.

Hei'z... {хџц} ~ **apparat** *m* апарат за грејање; elektrischer ~ **apparat** електрична справа за загревање (и. грејање).

hei'zbar {хџцбџр} *a* који се може (за)грејати, за грејање, загрејлив; ~es Zimmer соба која се загрева, соба у којој се ложи пех.

hei'zen {хџцн} [свн.: *heiß] I *tr.* и *intr.* (*h*) 15e грејати, загрејати, -вати, (на)ложити; mit Holz, Steinkohle, Petroleum ~ загревати (и. грејати, ложити) дрвима, угљем, петролеумом; dieses Zimmer heizt sich gut ова се соба добро греје. II Hei'zen *n*, Hei'zung *f* грејање, загревање, ложење. [грејалица *f*.]

Hei'zer {хџц'р} *m* 2l 1. ложач *m*. 2. грејач, I

Hei'z..., hei'z...: ~ **fläche** *f* ☞ загревна површина; ~ **körper** *m* грејач, радијатор; ~ **kraft** *f* загревна сила (и. снага); ~ **loch** *n* ☞ загревни отвор *m*; ~ **raum** *m* ☞ загревни простор; ~ **material** *n* огрев *m*; ~ **röhre** *f* ☞ (цев) загревница, загревна цев; ~ **schlange** *f* ☞ змијаста загревница; ~ **vorrichtung** *f* — **apparat**; ~ **wert** *m* загревна (и. калорична) вредност *f*.

Hekato'mbe {хекатомбе} [грч.] *f* 3b хекатомба (жртва од 100 волова).

Hekta'r {хектар, хџтџр} [фр.; *грч. хек(а)т — (100) и Ar] *n* 2g (*abr.* ha) хектар *m*.

he'ktisch {хектџш} [грч.] *a* ☞ јектичав.

He'kto... {хектџ} [грч.]: хекто...; ~ **gramm** [фр. *грч.] *n* (*abr.* hg, аус. hg) хектограм; ~ **graph** {~грџф} [грч.] *m* 3a хектограф; ~ **graphie|ren** {~графџрн} *tr.* 15g хектографисати; ~ **li'ter** [фр., *грч.] *n* (и *m*) (*abr.* hl, аус. hl) хектолитар *m*.

Held {хелт} [свн.] *m* 3a, ~ **in** {хелдџн} *f* 3c 1. јунак, -иња, херој, † делија. 2. борац, витез. 3. *der* ~ des Tages јунак дана; *fam.* ein ~ im Saufen јунак у пићу, љута (и. древна) пијаница.

He'lden..., he'lden... {хџлдн-}: ~ **alter** *n* доба јунака (и. хероја); јуначко (и. херојско) доба; ~ **bahn** *f* јуначка (и. херојска) кариера; ~ **blut** *n* јуначка крв *f*; ~ **buch** *n* књига *f* о јунацима; ~ **dichter** *m* епски песник; ~ **dichtung** *f* јуначко (и. епско) песништво *n*; ~ **gedicht** *n* јуначка (и. епска) песма *f*; ~ **geist** *m* јуначки (и. херојски) дух; ~ **gesang** *m* = ~ **lied**; ~ **geschichte** *f* јуначка прича, прича о јунаку; ~ **geschlecht** *n* јуначко поколење (и. колено) *n*, јуначки род *m*; ~ **gestalt** *f* јунак *m*; **2**haft {хелднхџфт} *a* јуначан, витешки, херојски; ~ **kaiser** *m* цар јунак (Вилхелм I цар немачки); **2**kühn *a* смео као јунак, јуначки смео; ~ **lied** *n* јуначка (и. епска) песма *f*; ~ **mädchen** *n* девојка јунакиња *f*, јунак девојка *f*; **2**mä'ßig *a* = **2**mütig; ~ **mut** *m* јунаштво *n*, витештво *n*; **2**mütig {~мј-тџх} *a* (*dv.*), *adv.* јуначан, јуначки, витешки, херојски; одваж'ан(-но), храбр(ар) (-ро); ~ **mutter** *f*: а) мајка јунака; б) ☞ глумица за улоге старијих женских лица у драми; ~ **rolle** *f* ☞ улога јунака; ~ **sage** *f* јуначка прича, прича о јунаку; ~ **schaft** {хелдншџфт} *f* 3b: а) (б. *pl.*) јунаштво *n*, витештво *n*; б) јунаци *m pl.*, хероји *m pl.*; ~ **schar** *f* чета јунака; ~ **seele** *f* јуначка душа; ~ **sinn** *m* = ~ **geist**; ~ **stück** *n* јуначко дело, јуначки подвиг *m*; ~ **tat** *f* јуначко (и. херојско) дело *n*, јунаштво *n*; ~ **tod** *m* јуначка смрт *f*; *den* ~ **tod** sterben умрети јуначком смрћу; ~ **tum** {хелднтџм} *n* 2a (б. *pl.*) јунаштво; ~ **vater** *m* глумац за улоге старијих главних личности у драми; ~ **volk** *n* јуначки народ *m*; ~ **weib** *n* јунакиња *f*; ~ **zeit** *f* = ~ **alter**.

he'ldig {хелдџх}, he'ldisch {хџлдџш} = heldenhaft.

He'lena {хелена} 1. *f* 8h Јелена. 2. ☉ *n* 8g (Sankt) ~ (острво) Св. Јелена. [оман *m*.]

Hele'ne {хелен} *f* 8d = Helena 1; ~ **kraut** ☞ *n*

he'lfen {хелфн} [свн.] 12f (аус. *conj.* и *helfe*) I *intr.* (*h*) (при)помоћи, (при)помагати, подржавати, користити, прискочити у помоћ; *j-m* ~ помоћи кому, потпомоћи кога; притећи кому у помоћ, пружити кому помоћ, бити кому од помоћи; *er hat sich bei dieser Arbeit* ~ lassen он је допустио (и. дао) да му се у овому послу помогне; Gott helfe mir! нека ми је Бог на помоћ!; so wahr mir Gott helfe! тако ми Бог помогао!; *fam.* wart', Schlingel, ich werde dir helfen чекај само, обешечај, даћу ја теби!; hilf dir selber, so hilf dir Gott помози се сам, па ће ти и Бог помоћи. 2. *ca inf.*: *j-m* et. *tun* ~ помоћи кџму да што (у)ради (и. учини). 3. *ca adv.* за правац; *j-m davon*~, *herauf*~ итд. в. код *davon*~, *herauf*~. 4. *sich* (*dal.*) ~ помоћи се, -агати се,

извући се, искобељати се; sich vorwärts ~ гурати се кроз живот; er weiß sich schon zu ~ он уме да се (с)помогне, он уме да се извуче; ein Mann der sich (stets) zu ~ weiß човек који зна шта ради (и који се уме (у свему) снаћи; sich immer zu ~ (und zu wenden) wissen увек знати шта ће и како хоће; sich nicht mehr zu ~ (und zu raten) wissen не знати више шта да (се) ради (и на коју страну да се окрене); wir wissen uns nicht anders zu ~ не знамо шта бисмо друго могли учинити; man muß sich nur zu ~ wissen мора човек да се довије а. 5. ich kann mir nicht ~: а) не могу се помоћи (и. извући); б) не могу нанио, не могу а да не...; ich konnte mir nicht ~, ich mußte es sagen нисам могао да не кажем; ... ich kann mir nicht ~ ... не могу (а) да Вам не кажем ...; ich konnte mir nicht ~, ich mußte hinein нисам имао куда и морао сам ући. 6. = abhelfen 3.; der Sache ist nicht mehr zu ~ тому нема више помоћи. 7. помагати, (по)служити, користити, бити користан, бити добар (zu et. *dat.* за што); wozu kann das ~? чему то?; hier hilft kein Bitten овде молбе не помажу; was hilft das Klagen? шта ту помаже жадање (и. кукњава)?; es hilft nichts ништа не помаже; es hilft nichts, du mußt fort нема друге, мораш ићи; das hilft (zu) nichts то није ни за што; од тога нема користи; was hilft es diesem Menschen, daß er...? шта вреди овому човеку што он...?; dies Mittel hilft gegen Zahnschmerzen овај је лек добар против зубобоље; ihm ist nicht zu ~ њему нема помоћи; nichts wollte ~ ништа није помогло; dein Glaube hat dir geholfen вера твоја спасла те; *iro.* das wird ihm auch recht was ~ то ће му много помоћи. 8. са *pp.*: j-m auf die Beine ~ помоћи кому да се (по)дигне; j-m auf die Sprünge (и. auf die Spur) ~, *fam.* j-m daran ~ упутити кога; j-m auf ein Wort ~ помоћи кому да се сети неке речи; j-m aus der Not ~: а) = j-m aus der Verlegenheit ~; б) помоћи кому да се извуче из беде (и. невоље); j-m aus der Verlegenheit ~ помоћи кому да се извуче из забуне (и. неприлике); j-m bei der Arbeit ~ помоћи кому у послу (и. раду); j-m durch den Sumpf ~ помоћи кому да прође кроз мочвар; j-m in der Not ~ помоћи кога у невољи; j-m ins Grab ~ отерати кога у гроб; j-m über den Berg ~ помоћи кому да пређе преко брда; j-m von et. (*dat.*) ~ помоћи кому да се отrese чега; ich half Euch von e-m Feind und mir zu e-m Pferd помогао сам Вам да се отресете (и. ослободите) непријатеља, а ја сам тако дошао до коња; j-m zu et. (*dat.*) (ver)~ помоћи кому да дође до чега (и. да добије што); j-m zu e-m Amte ~ помоћи кому да добије службу; er hat sehr dazu geholfen он је ту много помогао (и. допринео); j-m wieder zu et. (*dat.*) ~ помоћи кому да опет добије што (и. дође до чега); j-m zu s-m Rechte ~ помоћи кому да дође до свога права. II **He'llen** *n* = Hilfe, помагање.

He'ller {хел'фр} *m* 2l 1. (и ~in {~ин} *f* 3с) по-

магач, -ица; помоћни|к, -ца, савезни|к, -ца, спаси|лац, -ља, спас. 2. помоћник (у служби), заменик.

He'ller... {хел'фр-}: ~amt *n* помоћничка служба *f*; ~hand *f* помоћна рука, рука од помоћи. [ч(и)ца], саучесни|к, -ца, јатак(и)ња.)

He'llers/helfer(in f) *m* помоћни|к, -ца, помага-
He'llgoland {хел'голанд} *n* 8g ● Хелголанд *m* (острво у Сев. Мору).

He'llgoländer {хел'голенд'р} I 1. *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с Хелголанд|ан|ин, -ка. 2. врста женског шешира. II *a inv.*, he'llgoländisch {~дйш} *a* хелголандски.

He'llikon {хелик'он} [гр.] 1. ● *m* 8g der ~ Хеликон. 2. ♣ *n* бi хеликон (дувачки инструмент).

He'llio..., he'llio... {хел'лио-}: ~graphie' 6f (б. pl.): а) хелиографија (вештина умножавања слика); б) оптичка телеграфија; ~gra'phisch {~г'рафйш} *a* хелиографски; ~gravüre {~г'рав'у'р} [грч., фр.] *f* 3б хелиографира; ~me'ter [и *m*] 2l хелиометар *m*.

He'llios {хел'иос} [гр.] *m inv. myth.* Хелиос, бог сунца, Феб, Аполон.

He'llio..., he'llio...: ~skop {~скоп} [и *n*] 2g¹ хелиоскоп *m* (дурбин за посматрање сунца); ~sko'pisch {~скопйш} *a* хелиоскопски; ~sta't {~стат} [и *n*] 2g¹ хелиостат *m* (справа којом се могу сунчеви зраци увек одбијати у једном правцу); ~trop {~тр'оп} [и *n*] 2g¹: а) сунцокрет *m*; б) ~ сигнално огледало; ~zentrisch {~цент'риш} [и *n*] а са сунцем као средиштем.

hell {хел} [свн.; *hallen] *a* (dv.) 1. јас|ан (-но), звуч|ан, (-но), звон|ак, (-ко), гром|ак, (-ко); ~es Gelächter громак смех. 2. (*opp.* dunkel) свет|ао, (-ло), вид|ан, (-но), осветљен(о), про-вид|ан, (-но), чист(о), бистар; *fig.* оштроу-м|ан(-но), виспре|н(о); ~e Augenblicke светли тренуци (умоболника); ~e Farbe светла (и. јасна, отворена) боја; ~es Haar светла коса, коса отворене боје, плава коса; *fig.* ~er Kopf бистра глава; паметан човек; ~er Tag светао (и. ведар) дан; es ist heute ein ~er Tag данас је ведро; es ist schon ~er Tag и. die Sonne scheint schon ~ (*adv.*) већ је дан увелико; am ~en (lichten) Tage у по бела дана; bis in den ~en Tag hinein schlafen спавати до неко доба дана; das Zimmer ist sehr ~ соба је врло видна (и. светла); *adv.* es bleibt lange ~ дуго се види; ~ brennen горети јасним пламеном; dieses Licht brennt nicht ~ ова свећа не даје јаку светлост; ~denken оштроумно (и. паметно) мислити; ~glänzen (јасно) сјати; ~machen освет|лити, -љавати; der Mond scheint ~ дивна је месечина; месечина је читати би могао; es wird ~свиће (се), сва-њује (се). 3. *fig.* in ~en Haufen у (великим) гомилама (и. руљама); die ~en Tränen stehen ihm im Auge очи (су) му пуне суза. II **Hell** *n* 2g¹ (б. pl.), He'lle(s) {~(c)} *n* 9l осветљеност *f*, светлост *f*; (оно што је) светло; видело.

He'llas {хел'дас} [и *n*] inv. ● Јелада *f*.

He'll..., he'll... {хел'-}: ~auf {хел'ѡф} *adv.* гласно,

грохотом; **2** auf lachen гласно (и. грохотом) се (на) смејати; **2** äugig *a* светлоок, бистроок; **2** blau *a* отвореноплав; **2** blick *m* бистар поглед; **2** blickend *a* = **2** äugig; **2** blond *a* отвореноплав; **2** braun *a* отвореномрк; **2** denkend *a* бистар, бистроуман, који разборито размишља; **2** dunkel *a* сумрачан; **2** dunkel *a* сумрак *m*, сутон *m*.

He'lle {хел'} *f* 3b (б. *pl.*) (в. hell) јасност, јасноћа, светлина, светлост, светлоћа, видност, сјај (ност *f*) *m*, провидност; *fig.* виспреност, оштроумност; в. hell.

Helleba'rde {хел'бард'} [срвн.; фр.; *Helm- barte] *f* 3b хелебарда, убојна секира.

Hellebardie'r {~бардир'} *m* 2g¹ X војник наоружан хелебардом. [hellen.]

he'llen {хел'н'} [срвн.] 15a *tr.* и sich ~ = auf-
Helle'ne {хелен'} [гр.] *m* 3a Јелин, Грк.

Helle'nentum {~нтум'} *n* 2a (б. *pl.*) јелинство.

Helle'nen|volk {хел'нен'} *n* Јелини *m pl*, јелински (и. грчки) народ *m*.

helle'nisch {~нш'} [гр.] *a* јелински, грчки.

hellenisie'ren {хеленизи'рен'} 1 *tr.* 15g јелинизовати, (по)грчити. II **Hellenisie'ren** *n*, **Hellenisie'ring** *f* јелинизовање, погрчавање.

Helleni'smus {~нсмус'} *m* 6g јелинизам.

Helleni'st {~нист'} *m* 3a јелиниста *f*, научник који проучава стару Грчку.

helleni'stisch {~шт'} *a* јелинистички.

He'ller {хел'р'} [срвн.; *Häller *a* (из Hall-a 1) *m* 2l хелер, филир, пара *f*; keinen (roten) ~ haben немати ни цвоњка (и. ни пребијене папе); auf (и. bei) ~ und Pfennig (и. auf den letzten ~) безалхел (и. платити до последње папе; ich habe noch keinen roten ~ von ihm bekommen од њега нисам добио још ни пребијене папе; das ist keinen ~ wert то не вреди ни пребијене (и. кршене) папе (и. ни марјаша); wer den ~ nicht ehrt, ist des Talers nicht wert у штедише свега више.

he'lleuchtend *a* (при растављању hell-leuchtend) = hellglänzend.

He'll... he'll... **2** farbig *a* јасне (и. отворене) боје; **2** gelb *a* отвореножут; **2** glänzend *a* врло сјајан, који јасно (и. јако) сија; **2** grau *a* отвореносив; **2** grün *a* отворенозелен; **2** haarig *n* плавокос; **2** heit {хел'хт'} *m* = Helle¹; **2** icht {хел'хт'} *a* [при растављању hell-licht] врло јасан; am 2ichten Tage у по бела дана.
He'lligkeit {хел'хк'} *f* 3b = Helle; **2** s grad {хел'с-} *m* A ступањ (и. степен) светлине.

He'lling {хел'ин'} [дн.] *m* 2g¹ и *f* 3b (*pl.* и Hellig- gen {хел'гн'}) = влака *f*.

He'll... he'll... **2** klingen *n* звучност *f*, звонкост *f*; **2** klingend *a* звонак, звучан; **2** rot *a* отворенокрвен; **2** sehen *n* видовитост *f*; **2** sehend *a* видовит; **2** seher (ин *f*) *m* видовњак (а); **2** seherei' {~се'рџ'} *f* 3b видовитост; **2** sichtbar *a* = **2** sehend; **2** sichtbar *f* = **2** sehen.

Helm¹ {хелм'} [срвн.; *hehlen] *m* 2g 1. X шлем, кацига *f*. 2. 4 кубе *n*; 2 кров на зиду; капа на дистилатору

Helm² {хелм'} *prov.* [дн.] *m* (и *n*) 2g 1. † држаље *n*, дршка *f*. 2. 2 полука крме (и. крмила).

He'lm¹... **2** adler *m* X орао на шлему; **2** bezug *m* X навлака *f* шлема; **2** busch *m* X перјаница *f* на шлему; коњски реп каб перјаница; **2** dach *n* 4 = Helm¹ 2; **2** feder *f* X перјаница на шлему; **2** förmig *a* шлемаст, у облику шлема (и. кациге); **2** gewölbe *n* 4 кубе; **2** gitter *n* решетка *f* на шлему; **2** kraut *n* 2 шишак *m*; **2** los *a* без шлема, без кациге; **2** schmuck *m* X украс на шлему, челенка *f*; **2** sturz *m* = **2** gitter; **2** stutz *m* X = **2** busch. [Спарт.]

Helo't(e) {хелот(е')} [грч.] *m* 3a хелот (роб у)

Helo'tentum {~тентум'} *n* 2a (б. *pl.*) хелотство, 1

helo'tisch {хелот'ш'} *a* хелотски. [ропство.]

Helve'tien {хелвец'н'} 1 [лат.; *келт.] *n* 8g

Хелвеција *f*, узв. ст. = Schweiz.

Helve'tier {хелвец'р'} *m* 2l, ~in {~ин'} *f* 3c Хел-

веца|ин, -ка, Швајцар|а|и, -киња.

helve'tisch {~тш'} *a* хелветски = schweizerisch.

Hemd {хемт'} [срвн.] *n* 4b, **Hemde** {хемд'} *n* 4b 1.

кошуља *f*, рубача *f*; härenes ~ кошуља од кострети, покајничка кошуља; j-n bis aufs ~ ausziehen: *a*) свући кога до кошуље; остати у самој кошуљи; *b*) *fig.* опљачкати до голе душе; *prov.* das ~ ist mir näher als der Rock преча ми је кошуља од хаљине. 2. 2 платнени (унутрашњи) завој *m* (на пртјагу).

He'md..., **he'md...** {хемт-}. **2** ärmel *m* рукав на кошуљи; in ~ärmeln = **2** ärmelig; **2** ärmelig {~ерм'лих'} *a* као рукави на кошуљи; **2** chen {хемт'хн'} *n* 2l (*dim.* од Hemd) кошулица *f*, коша *f*, кошуљче *n*; **2** e {хемд'} *n* 4b = Hemd.

He'mden... {хемдн-}: **2** einsatz *m* уметак на кошуљи; **2** fabrik *f*, **2** geschäft *n* радионица (и. фабрика) кошуља, кошуљарница; **2** fabrikant (ин *f*) *m* фабрикант (киња) кошуља, кошуљар (ка); **2** händler (ин *f*) *m* = **2** fabrikant (ин); **2** knopf *m* дугме *n* за кошуљу; **2** kragen *m* окрватник за кошуљу; **2** krause *f* чипкане груди *f pl.* на кошуљи; **2** matz *m* детенце *n* у кошуљици; **2** nadel *f* игла за кошуљу.

He'md... **2** hose *f* кошуља игаће уједно, „ком-1

Hemds... {хемтс-} = Hemd... [бизнез " *m*.]

Hemi|sphä're {хемис-} 1 [грч.] *f* хемисфера, полулопта, полукугла.

hemi|sphä'risch *a* хемисферни. [спречљив.]

he'mmbar {хембар'} *a* уочљив, (за)установљив, 1

he'mmen {хемн'} [срвн.] 1 *tr.* и sich ~ 15a 1.

(*opp.* fördern) устав|ити -љати, заустав|ити, -љати, задржа(ва)ти, с-, пре-, за|пречити, с-, пре-, за|пречавати, о-, с|метати, (у)кочити, паочити, сап|ети, -ињати, спута(ва)ти, успор|авати, -ити, одуговлачити; die Wirkung eines Stoßes ~ ослабити (и. смањити) дејство удара; ein Rad, e-n Wagen ~ (у)кочити то-чак, кола 2. *fig.* кочити, задржа(ва)ти, зауста-в|ити, -љати, заузда(ва)ти, зауларити, угу-шивати. II **2** *d. r. p.* и *a* који кочи, угушује (и. ограничава). III **He'mmen** *n* = Hemmung 1.

He'mm... {хем-}: **2** feder *f* 1 опруга за заустав-љање; **2** gabel *f* мачка, рачва (на колима); **2** keil 1 клин за задржавање (и. зауставља-ње); заворница *f*; **2** kette 1 ланац *m* за ко-чење; **2** kraft *f* сила (и. снага) која кочи.

He'mmnis {хемнис'} *n* 2h¹ за-, прелпрека *f*, -сметња *f*, устава *f*.

He'mm...:~rad **п** точак **т** који се кочи: ~schraube **ф** завртањ **т** заустављач; ~schuh **м** папуч(иц)а **ф** (за кочење), паочаница **ф**; den ~schuh anlegen уочити, метнути папучу, **fig.** кочити, за-, објуздати.

He'mmung {хѐмун} **ф** **3b** 1. (за)уостављање **п**, задржавање **п**; пре-, спречавање **п**, сметање **п**; кочење **п**, паочење **п**, сапињање **п**, спутавање **п**; успорјавање, -ење **п**, одуговлачење **п**. 2. застој **т**; препрека, сметња, препона, кочница (на пушци); реза, штенци **т** **pl.**; запињача.

He'mmungsrad **п** **м** точак **т** за кочење.

He'mm|vorrichtung **ф** **м** кочница.

Hengst {хѐн.ст} [свн.] **т** **2g** ждребац, пастух, пастув, ајгир.

He'ngst... {хѐн.ст-}: ~füllen **п** ждрепчић **т**, мушко ждребе; ~geld **п** такса **ф** за опасивање кобиле, пастухарина **ф**.

He'inkel {хѐн.к-л} [нвн.; *henken] **т** **2l** дршка **ф**, ручица **ф**, ухо **п** (на лонцу).

He'inkel... he'inkel... {хѐн.к-л}: ~glas **п** чаша **ф** са дршком; ~korb **т** корпа **ф** са ручицама; ~licht {хѐн.к-л-хт} **а** са дршкама (и. ушицама, ручицама); ~krug **т** крчаг (и. врч) са ручицама; ~topf **т** лонац са ручицама (и. ушицама, ушима), рукатка **ф**, хуп са ушицама; ~töpfchen **п** рукаткица **ф**, рукачица **ф**.

he'inken {хѐн.к-н} [свн.] **1** **tr.** 15а (по)вешати, (о)бесити. **II** **He'inken** **п** вешање, бешење.

he'inkens|wert {хѐн.к-нс-} **а** који је заслужио да се обеси, да га обесе.

He'inker {хѐн.к-р} [свн.; *henken] **т** **2l** 1. целат, крвник. 2. у клетвама: ђаво, враг, нечастиви; hol dich der ~; scher' dich zum ~!; daß dich der ~! враг те однео! да те ђаво носи!; geh zum ~! иди до ђавола (и. врага)!; den ~ auch!; zum ~!; hol's der ~! дођавола!; сто му мука!; wer zum ~ hat Ihnen das gesagt? ко Вам је, врага, то рекао (и. казао)?; zum ~ mit einer solchen Freundschaft! нека иде до врага такво пријатељство!; ich frage den ~ darnach! марим ја за то као за лањски снег!; брига ме за то! баш ме брига!; ich habe den ~ davon! **а**) шта ја имам од тога, кога врага! **б**) добићу шупаљ нос до очију!; nun hat's der ~! пошло је к врагу (и. у суноврат)!; das dank' ihm der ~! то је најмање!; das taugt den ~ nichts ни ђавола не вреди!; daraus werde der ~ klug! ђаво ће знати! ни ђаво се ту не би снашао!

He'inker... {хѐн.к-р-}: ~beil **п** целатска секира **ф**, ~block **т** целатски пањ; ~dienst **т** в. Henkers...; ~ei' {хѐн.к-р-а} **ф** **3b** целатница, целатов стан; целат са својим помагачима; целатско мучење **п**; ~isch {хѐн.к-р-ш} **а** = ~mäßig; ~karren **т** целатска кола **п** **pl.** ~mäßig **а** (dv.) целатски, крвнички; ~schwert **п** целатов мач **т**, мач правде.

He'inkers... {~с-}: ~hand **ф**: durch ~hand од целатове руке; ~knecht **т** целатов помоћник; ~mahl(zeit) **п** последњи обед **т**, бели хлеб **т**.

He'nna {хѐна} [ар.] **ф** **3b** (б. pl.) **м** (и ~strauch **т**) кана.

He'nnchen {хѐн.х-н} **п** **2l** (dim. од Henne) 1. ко-

к(иц)а **ф**. 2. **fam. fig.** mein ~! пиле моје!

He'nne {хѐн} [свн.; *Hahn] **ф** **3b** 1. кокош(ка); junge ~ пилица, кокица; **prv.** в. код Ei² и blind 1. 2. кока **ф**, женка неких птица; kalkutfische ~ ђурка, тука, пујка, будија. 3. ~fette ~ бобовњак **т**, црњак **т**, кравља сиса, сисача. [бласт у Белгији.]

He'nnegau {хѐн.н-гау} **м** **8g** Хенегау, Ено (о-)

He'nnegauer {~р} **п** **2l**, ~in {~н} **ф** **3с** Хенегау|ац, -ђанка.

he'nnegauisch {~нш} **а** хенегаушки.

He'nnung {хѐн.н-н} [Hahn] **т** **8а** пера, певац (у баснама). [Hennchen.]

He'nnlein {хѐн.л-н} **п** **2l** (dim. од Henne) =

He'noch {хѐн.х} **т** **8а** bibl. Енох.

Henrie'tte {хѐн.ри-е-т} **ф** **8d** Хенриета.

Henri|qua'tre {(х)а-ри-кват-р} [фр.] **т** **бi** брада **ф** као у Хенрика IV.

hepp! {хѐп} **int.** обично: hepphepp! букурику! (увредљив узвик за Јевреје).

Heptacho'rd {хѐп.т-а-х-о-рд} [гр.] **т** и. **п** **2g** **н** хептакорд **т**, седмोजична лира. [седмокут.]

Heptago'n {~а-гон} [гр.] **п** **2g** **1** **н** седмоугаоник.

Hepta'ndria {~т-ан-д-ри-а} [грч.] **ф** **6g** **н** хептандрија. [влада седморице.]

Heptarchie' {~д-р-хи} [грч.] **ф** **6f** **н** хептархија.

her {хѐр} [свн.] **1** **adv.** 1. (показује кретање или правац према месту на (и. у) коме се налази лице које говори; **opp. hin**) (ов)амо, често у вези са **zu**: das Kind ging zu ihm hin, und kam dann wieder zu mir ~ дете оде к њему, па се онда поврати (к)мени; kommt ~ ходите (и. дођите) овамо. 2. **adv.** уз изостављање **у** у живом говору: wie er mich so in der Not sieht, er ~ zu mir чим је видео да сам у невољи, он (ти) одмах к мени; **imper. nur immer ~!** дете само (ов)амо! само дођите!; ~ damit! овамо то!; ~ zu mir! к мени!; ~ da! овамо! 3. (означаује „одакле“; не преводи се) aus der Tiefe des Waldes ~ из дубине шуме; von Süden ~ с југа; (von) da (и. dort) ~ отуда, оданде, одопуд; von hinten ~ одостраг; von oben ~ одозго; von unten ~ одоздо; wo kommt er ~? (= wo ~ kommt er?) одакле (и. откуда) долази (он)?; wo ist er ~? одакле (и. откуда) је је он?; wo hat er das ~? откуда му то?; nicht weit ~ sein: **а**) бити из околине; **б**) **veh. fig.** не значити (и. не вредети) много. 4. (са ознаком испуњена или пређена простора) der Freudenruf erscholl (über) die ganze Tafel ~ радосни узвик разлеже се целим столом. 5. (означава близину) an (и. neben) et. (dal.) ~ поред чега, крај чега; an der Mauer (Küste) ~ fahren возити се поред зида (обале); hinter j-m ~ gehen пратити кога, ићи за ким; hinter j-m ~ sein гонити кога, надати се за ким; **fam. hinter e-r Sache** ~ sein пажљиво што пратити; über et. (acc.) ~ sein бавити се чим, бити заузет чиме; über j-n ~ sein навалити на кога; um mich ~ око мене; **fig.** um j-n ~ sein бити предусретљив према кому; vor j-m ~ gehen ићи пред ким (и. испред кога); rings um ...her око(ло)... 6. са hin: **а**) за место: drei Meilen hin und drei Meilen ~, три миље онамо и три миље овамо (и. напруг); **б**) hin und ~

онамо и овамо; тамо и амо; hin und ~ gehen ићи тамо амо; mit den Armen hin und ~ fahren млата(мо)ти рукама; c) *fig.* hin und ~ sprechen (über et. *acc.*) претресати (што) са разних гледишта; et. hin und ~ bedenken (и. überlegen) разм[атрати-отрити што са свих страна (и. мислити и (опет) мислити о чему); d) ...hin, ... Worte hin, Worte ~ речи и (само) речи; жив ми Тодор да се чини говор; шио ми га Ђура; Gesetz hin, Gesetz ~! какав закон! ко те пита за закон! e) **hin und ~...** услож. са *v* и *s* в. тамо. 7. за време: **bis jetzt** ~ досад(a); von alters ~ од давнина (и. од памти века, од старина); von Ewigkeit ~ Бог те пита откад; es ist schon ein Jahr ~ има тому већ година дана, од пре годину дана. II **Her** *n inv.*: das Hin und Her одлажење и долажење, одлазак *m* и долазак *m*; es ist ein fortwährendes Hin und Her in diesem Hause у овој је кући права тарапана: једни одлазе, други долазе; то је Свратина кућа.

her {*xēp-*} у слож. са *v* увек *sep.*, са глаголским *s* и *a* показује: 1. правац ка лицу које говори, на пр. ~bemühen *tr.* потрудити кога да дође; ~blicken *intr.* (*h*) гледати овамо; 2. порекло, на пр.: ~rühren *intr.* (*s*) проистичати, долазити (von *dat.* од), водити порекло итд.; набрајање, на пр. ~zählen набр[а]јати, -ојити.

her {*a'b*} {*xēpān*} *adv.* доле, наниже; von oben ~ од горе, озго (и *fig.*); den Strom ~ низ реку, низ воду.

Her {*a'b...*, *her* {*a'b...*} {*xērap-*} у слож. са *v* увек *sep.* и са глаголским *s* и *a* означава кретање озго (на ниже) ка лицу које говори; **sich** ~begeben силазити, упутити се доле; ~bemühen *I tr.* j-n ~bemühen потрудити кога да сиђе, замолити кога да се потруди да сиђе; **II sich** ~bemühen потрудити се доле, потрудити се да сиђе, -у; ~beten *tr.*: den Segen Gottes auf j-n ~beten молити се да се на кога излије благослов Божји; ~beugen *tr.* = ~biegen; ~bewegen *I tr.* спу[стити], -штати, учинити да сиђе; **II sich** ~bewegen сићи, силазити; ~biegen *I tr.* савијати доле, нагибати доле, приви(ја)ти озго; **II sich** ~biegen наг[нути] се, -ибати се, сагнути се; ~blicken *intr.* (*h*) (по)гледати доле (и. наниже); blicke gnädig auf uns herab удостоји нас свога милостивог погледа; mitleidig auf j-n ~blicken (по)гледати кога сажаливо; ~blinken *intr.* (*h*) *c* (си)јати озго, блистати озго (зраци); ~bringen *tr.* a) ски[нути], -дати, сн[ети], -осити; b) *fig.* j-n ~bringen упропастити, изнурити, ослабити кога; ~drücken *tr.*: a) притиснути -ати наниже (и. доле), притиснути озго; b) *☞* оборити, обарати, спу[стити], -штати (die Preise цене); ~drückung *f* *☞* обарање *n*, спуштање *n*; ~eilen *intr.* (*s*) похитати доле; пожурити доле, брзо се сићи; ~eilen *n* журно (и. хитно) силажење; ~fahren *I tr.* (*s*): a) свести се, свозити се, возити се доле, сићи колима (и. бродом); b) стрпоштати се, стрмоглавити се, сунути доле; **II tr.** свјести -озити, возити до-

ле; **III ~fahren** *n* свожење, силажење; ~fallen *intr.* (*s*) *c* пасти, *o* падати; смаћи се, смицати се; ~fallen *n* пад *m*, *c* падање, смицање; ~flehen *tr.*: Gottes Segen auf j-n ~flehen молити да се на кога излије Божји благослов; ~fliegen *intr.* (*s*) слет[ети], -ати; ~fliegen *intr.* (*s*) стакати се, салевати се, отицати; ~führen *tr.* свести, сводити; ~gehen *intr.* (*s*): a) си[ћи], *c* (и)лазити; b) *☞* пасти, падаати (цене); ~gehen *n* силажење; im (и. beim) ~gehen присилажењу (и. силаску), силазећи; ~gekommenheit {~гкомнхѣт} *f* 3b пропалост, посрнулоост; ~gleiten *intr.* (*s*) клизити доле (и. наниже), склизити се, стоциљати се; ~hängen (*~hängen) *intr.* (*h*) висити, спуштати се, наднети се; ~hängen *tr.* спу[стити] -штати (ниже); обесити (и. вешати) ниже; ~helfen *intr.* помоћи да (се) сиђе; ~holen *tr.* свести, снети, донети доле; j-n ~holen свести кога, довести кога доле; ~kollern *intr.* (*s*) скомбрља(ва)ти се, скотрља(ва)ти се; ~kommen *intr.* (*s*) a) си[ћи], -лазити; *fig.* b) пропасти, посрнути, погоршати се; sehr ~gekommen пропао, ниско пао; ~kriechen *intr.* (*s*) смилети, сићи милећи; спузити се; ~langen *intr.* (*h*) досе[ћи] -зати до доле; ~lassen *I tr.*: a) спу[стити] -штати; b) сн[и]зи-ти, -жавати; c) *☞* et. ~lassen = ablassen *I* 4; **II sich** ~lassen: a) спу[стити] се, -штати се; b) *fig.* спу[стити] се, -штати се; sich zu j-s Standpunkte ~lassen и. sich zu j-m ~lassen спустити се до чијег схватања, приближити се чијој схватљивости; c) sich zu et. (*dat.*) ~lassen пристати на што; sich ~lassen, et. zu tun изволети (и. пристати) да што учини; **II** ~lassend *p. pr.* и *a* (*dv.*) снисходљив(о); ~lassung {~ласун} *f* 3b: a) спуштање *n*; b) *fig.* снисходљивост; ~laufen *intr.* (*s*) стрчати; тећи (наниже), сливати се; спуштати се; ~nahme {~нам} *f* 3b скидање *n*; ~nehmen *tr.* ски[нути], -дати; сн[и]мити, -ати; ~nehmung {~немун} *f* 3b скидање *n*; ~regnen *intr.* (*h*): auf j-n ~regnen падати (киша) на кога, кишити на кога; ~reichen *I tr.* пружити -ати доле; **II intr. (*h*) = ~langen; ~reißen *tr.* здерати, с-, о[т]ргнути, отки[нути], -дати, свлачити, свући; ~rennen *intr.* (*s*) стрчати, сјурити (се); ~rieseln, ~rinnen *intr.* (*s*) цурити (доле), тећи; ~rollen *I tr.* скотрља(ва)ти; **II intr. (*s*) скотрља(ва)ти се; ~rufen *I tr.* до-, по[звати] (и. звати) доле, свикати кога; **II intr. (*h*) викати озго (и. доле); ~schaffen *tr.* сносити, снети (доле); ~schießen *I tr.* оборити, убити, саставити са земљом; **II intr.: a) (*h*) гађати озго; b) (*s*) сунути доле, устремити се наниже, стрпоштати се; ~schlagen *tr.* оборити, срушити; ~schütteln *tr.* стрес(а)ти; ~schweben *intr.* (*s*) лебдети, спу[стити] се -штати се лебдећи; ~schwimmen *intr.* (*s*) пливајући спу[стити] се -штати се; ~sehen *intr.* (*h*): auf et. (*acc.*) ~sehen: a) гледати на што доле (и. озго); von diesem Berge sieht man auf ein anmutiges Tal ~ са овог брда види се умилна долина; b) *fig.* auf j-n ~sehen гледати на кога са висине; ~sehen********

n гледање озго; *fig.* гледање са висине; **z** *senden tr.* (по)слати доле; *die Sonne sandte ihre glühenden Strahlen auf uns herab* сунце је озго бацало своје зажарене зраке; **z** *setzen I tr.. a)* мет|нути -ати ниже (и. доле), спу|стити, -штати; *b)* **z** *den Preis usw. zsetzen* спустити (и. смањити), об|орити -арати цену; *eine Ware im Preise zsetzen* спустити цену роби; *zu zgesetzten Preisen verkaufen* продавати по спуштеним ценама; *c)* *j-n zsetzen* клеветати, оговарати, уни|зити -жавати, пони|жавати -зити кога; *j-n in der öffentlichen Meinung zsetzen* кога јавно омаловажавати, јавно убијати чији глас; **II zsetzend p. pr.** и *a* у значењу *inf.*; нарочито: који клевета, понижава, омаловажава. **III zsetzung** {~*цетунг*} *f* **3b** спуштање *n*; **z** спуштање *n*, смањивање, -ење *n*, обарање *n*; попуст *m*; клеветање *a*, оговарање *n*, униж|авање, -ење *n*, пониж|ење, -авање *n*, убијање *n* угледа, омаловаж|авање, -ње *n*; **z** *sinken intr.* (*s*): *a)* спу|стити се, -штати се, пасти, падати; *b)* **z** *im Preise zsinken* попу|стити -штати у цени; *c)* = **z** *kommen b*; **z** *springen intr.* (*s*) скочити доле; **z** *stechen tr.* оборити (копљем); *vom Pferde zstechen* (копљем) оборити са коња; **z** *steigen intr.* (*s*). *a)* сићи, силазити, скинути се, с|ахати; *b)* *fig.* *zu j-m zsteigen* = *sich zlassen b*; **z** *stimmen I tr.. a)* **z** *ein Klavier zstimmen* ускладити (и. згласити) клавир ниже; *b)* *fig.* умер|ити, -авати, при-, у|мирити; *s-e Ansprüche zstimmen* спустити (и. смањити) своје захтеве; **II zstimmen n**, **z** *stimmung f* усклађивање (и. зглашавање) ниже; попуштање, спуштање, сниж|ење, -авање; **z** *stoßen I tr.* гурати (на) доле, згурати доле; **II intr. (*s*) сунути доле, сручити се, слетети као стрела; **z** *strömen intr.* (*s*) врвети доле (и. наниже), куљати доле (и. наниже), силазити у гомили, падати (и. сливати се) у млазевима, лити као из кабла; **z** *stürzen I tr.* стрпоштати, сурва(ва)ти (*von dat. ca*; *von oben* озго), стрмоглавити; *sich zstürzen* сурвати се, стрмоглавити се, стрпоштати се, сручити се; **II intr. (*s*) *von oben zstürzen* стрмекнути се, пасти; **z** *tröpfeln intr.* (*s*) капати (доле); **z** *wälzen tr.* сва|лити, -ља-ти, сваљивати, ваљати наниже; **z** *werfen tr.* бацити доле, збаци(ва)ти; **z** *wollen intr.* (*h*) хтети доле, хтети да си|е, -у; **z** *wünschen tr.. den Segen des Himmels auf j-n zwünschen* желети да на кога си|е Божји благослов; **z** *würdigen tr.* и *sich zwürdigen* пони|зити, -жавати (се), уни|зити, -жавати (се), срозати (се), срозавати (се); **z** *würdigung f* у-, по|нижење *n*, срозавање *n*; **z** *ziehen I tr.. a)* свући, свлачити; *b)* *fig.* *j-n zziehen* пони|зити -жавати кога; **II intr. (*s*) сићи, силазити. Уп. и *ab...*, *herunter...* [клејевић.]******

Herakl'de {херакл'д} [грч.] *m* **3a** *antiq.* Хера-
Herakl't {~*кл'т*} *m* **8a** Хераклит (философ грчки).

Hera'ldik {хералд'ик} [фр.] *f* **3b** (б. *pl.*) херал-
дика (наука о грбовима); **~er** {~*р*} *m* **2l** хе-
ралдичар (проучавалац грбова).

hera'ldisch {~*д'ш*} *a* хералдични, грбова.

her/a'n {хер'ан} *adv.* (ов)амо; ближе; *kommt ~!* приђите!, дођите ближе!; *nur ~!* (*abr., fam.* *immer 'ran!* само приђи(те)! Уп. *herbei*).

Her/a'n..., **her/a'n...** у слож. са *v* увек *sep.* и са глаголским *s* и *a* показује приближавање лицу које говори или ка предмету о кому се говори; **z** *bilden tr.* и *sich z* *bilden* образо-
вати (се), одгајити (се), спремити (се); **z** *bil-*
dung f образовање *n*, одгајивање *n*; **z** *blühen*
intr. (*s*) процветати, *fig.* цвати, порасти, раз-
ви(ја)ти се; **z** *bringen tr.* при-, до|нети, при-,
до|носити, прикучи(ва)ти, приближ|ити, -ава-
ти; **z** *dampfen intr.* (*s*) приближити се -ава-
ти се (брод); *sich zdrängen* тискати се (до-
гурати се; упор. *herbeidrängen*); **z** *eilen intr.*
(*s*) журно до-, при|ћи, притрчати; **z** *fliegen*
intr. (*s*) при-, до|летети (*zu dat. ca*); **z** *gehen*
intr. (*s*) при|ћи, -лазити; *sich an et. (acc.) z*
halten (по)журити се; **z** *hinken intr.* (*s*) до-
храмати, *fam.* до|опати, дошантати; **z** *holen*
tr. до|нети, -осити; при|нети, -осити, прив|е-
сти, -одити; **z** *kommen intr.* (*s*) доћи, дола-
зити, при|ћи, -лазити, приближ|авати се, -ити
се; **z** *kommen n* = **z** *kunft*; **z** *kriegen tr. fam.*
fig. придобити, обрлатити, наговорити; **z** *kunft*
f **2f** (б. *pl.*) при-, до|лазак *m*, прилаже-
ње *n*; *sich zmachen*; *sich an et. (acc.) z* *machen*
дати се на што, латити се чега, приступити
чему; *sich an j-n z* *machen* приближити се
кому; **z** *nahen intr.* (*s*) приближ|авати се,
-ити се; *der herannahende Tod* смрт која
се приближује; **z** *nahen n* приближавање;
beim z *nahen* *des Feindes* при приближавању
(и. доласку) непријатеља, кад се непријатељ
приближавао; **z** *reichen intr. (h).* *an et. (acc.)*
z *reichen* досе|зати -гнути (и. доп|рети -ира-
ти) до чега; **z** *reifen intr.* (*s*) до-, са|зре(ва)ти,
стасати, стићи; *zum Manne zreifen* постати
човек; **z** *rücken I tr.* прима|ћи -кнути, при-
мицати; **II intr. (*s*) прима|ћи се, -кнути се,
примицати се, приближ|ити се, -авати се,
наступати; **z** *rücken n* примицање, прибли-
ж|авање, -ење; наступање; **z** *schleichen I intr.*
(*s*) прикрасти се, до-, при|шуњати се, при-
вући се; **II sich zschleichen bis... привући се
до...; **z** *schwimmen intr.* (*s*) доплива(ва)ти;
z *sprengen intr.* (*s*) дојурити, долетети; **z**
treten intr. (*s*) при|ћи, -лазити, приступ|ити,
-ати; **z** *wachsen intr.* (*s*) од-, до-, по|расти,
разви(ја)ти се; *zu et. (dat.) z* *wachsen* дора-
сти до чега, развити се у што, постати што;
z *wachsen n* дорастање, развијање, постоја-
ње; *sich z* *wagen*; *sich an j-n (an et.) z* *wagen*
усудити се да се приближи кому (чему); **z**
ziehen I tr.. a) до-, при|вући, при-, до|влачи-
ти; *b)* *fig.* дати учешћа кому у чему, заинте-
ресовати кога за што: **z** *zum Kriegsdienste*
z *ziehen* поз(и)вати у војску; **II intr. (*s*) при-
ћи -лазити, приближ|ити се, -авати се; на|вући
се, -лачити се (облак). [сува магла *f.*]******

He'rauch {хер'ах} [дн. *hei*, *'сух*] *m* **2g** (б. *pl.*)
her/au'f {хер'ауф} (*opp.* *hin*ауф; *her*ауф, *herunter*)

I adv. (ов)амо горе, овамо навише; *von unten* -
оздо (на)горе; **z** *von unten* ~ *dienen* напре-

довати од редова па до највишег чина; (von) dort ~ отуда (и. с те стране) нагоре; *ell.* ~! пењи(те) се!; да ~ овуда горе; *nur* ~! само горе!; само се пењи(те)! (овамо); ~ und herab (и. hinab) горе - доле. II *Her|au'f n inv.*: dieses Herauf und Herab ово пењање и силажење. *her|au'f {xepѡф-}* у слож. са *v* увек *sep.* и са глаголским *s* и *a* показује пењање (и. подизање) ка личности која говори; *sich* *z*arbeiten својом снагом (и. радом) се подићи; извући се, искобељати се; *z*beschwören *tr.* приз(и)вати духове; проузроковати, изазвати (den Krieg rat); *z*biegen *tr.* сави(ја)ти навише; *z*bitten *tr.* молити да узиде (и. да се попне); *z*bringen *tr.* а) донети горе, узнети; б) успети да узнесе (и. попне); *j-n* *z*bringen довести кога горе; *z*dürfen *intr.* (h) смети да се попне, -у; *Sie dürfen* ~ Ви смете горе (и. да се попнете); *z*eilen *intr.* (s) журно се попнати (овамо); *z*fahren *I tr.* узвозити -ести; II *intr.* (s) узвести се; den Fluß *z*fahren успловити реком, допловити узводу; *sich* *z*finden умети (и. знати) да се попне овамо; *z*führen *tr.* довести (овамо) горе; *z*gehen *intr.* (h) (по)пети се овамо; узиди -лазити овамо; *j-m* *z*helfen *intr.* (h) помоћи кому да се амо попне; et. *z*holen *tr.* отићи по што и донети амо горе; *j-n* *z*holen довести кога овамо горе; *z*klettern, *z*klimmen *intr.* (s) и *tr.* (auf *intr.*): e-n Berg *z*klettern (и. *z*klimmen) узврати се (и. успентрати се) овамо горе на брдо; *z*kommen *intr.* (s) (по)пети се, пењати се амо; доћи горе; прећи -лазити; *z*können *intr.* (h) моћи да се попне овамо; *z*laufen *intr.* (s) устрча(ва)ти амо; *z*rücken *I tr.* померити -ати (и. помати -ицати) амо навише; II *intr.* (s) пењати се (амо), приближавати се (амо горе); *z*sehen *intr.* (h) гледати амо горе; *z*steigen *intr.* (s) пењати се (овамо), (по)пети се (амо); auf e-n Berg *z*steigen попети се (овамо) на брдо, успети се на брег; *z*tragen *tr.* узидети -осити (овамо); *sich* *z*wagen *intr.* (h) усидети се -живати се да се попне (овамо); *z*ziehen *I tr.* из-, узвући (овамо), из-, узвлачити; II *intr.* (s). а) узиди, -лазити (овамо) (e-n Berg уз брдо); (по)пети се овамо на брдо; die Wolken ziehen herauf навлаче се облаци; б) уселити се (амо) на виши спрат. Уп. и auf..., empor...

her|au's {xepѡс-} *adv.* 1. а) (овамо) напоље, (aus et. *dat.*) ~, (zu et. *dat.*) ~ (изиди) из; er ist noch nicht zur Stadt ~ он још није изишао из града; б) aus et. (*dat.*) ~, zu et. (*dat.*) ~ из (на питање *woraus?*), кроз (на питање *wodurch?*); von innen ~ изнутра; f e-e Krankheit von innen ~ лећи болест изнутра; die Masern sind ~ оспе су избиле; der Zahn ist ~: а) зуб је извађен; б) зуб је избио (и. изникао); aus dem Hause (и. zum Fenster) ~ sehen гледати из куће (и. кроз прозор); nach vorn ~ wohnen седети с лица улице. 2. са *adv.* за место: да ~: а) овуда (излазећи); б) (заповедно) да ~! овуда излази(те)!; с) (упитно) овуда (се излази)? је л' овуда? unten ~ (излазећи) оздо. 3. са изостављеним

v: ~! (*fam.* и *abr.* 'raus!) (овамо) напоље!; излази(те)!; а) ходи(те)!; доћи(те); б) одлази(те)!; с) X к оружју!; X Brust ~! испрси се!; груди напред!; ~ mit dem Briefe! да видимо то писмо (и. шта пише)!; ~ mit dem Degen! извуци мач!; *fam.* 'raus mit ihm! напоље с њим!; ~ mit der Sprache! ~ damit!, ~ mit der Sache! говори(те)!, изјасни(те) се!, да чујемо!; frei (и. gerade, offen, rund) ~ отворено (и. слободно, без устезања); nun ist's ~: а) сад је речено, реч је пала; б) сада је јасно; ~ oder herein! изиди(те) или уиди(те)!; das Buch ist noch nicht ~ књига још није изашла; das Geheimnis ist ~ тајна је откривена; ~ sein = ~gekommen sein.

her|au's..., *her|au's...* {xepѡс-} у слож. са *v* увек је *sep.* и са глаголским *s* и *a* показује излазак одакле и кретање ка личности која говори; *z*arbeiten *I tr.* а) радом извући (и. учинити да изиде); б) истаћи; II *sich* *z*arbeiten трудом се искобељати, с муком се опростити; извући се; в. arbeiten III 2; *sich* *z*begeben излазити, -ићи; *z*beißen *I tr.* изгристи, зубима извући (и. истргнути); II *sich* *z*beißen *fam. fig.* = *sich* *z*arbeiten; *z*bekommen *tr.* а) извадити (и. извући) (e-n Nagel ексер); прокљувити, докучити, открити; извући (и. дознати) (признање), погодити, и. решити (загонетку); *z*sein Kapital wieder *z*bekommen извући своју главницу (и. свој капитал); б) *was (и. welches Fazit) habt ihr* *z*bekommen? што сте нашли?, какав сте резултат добили?; с) натраг добити; *Sie bekommen* 10 Mark wieder ~ Ви добијате натраг 10 марка; *z*bemühen *tr.* и *sich* *z*: *j-n* (sich) *z*bemühen потрудите кога (себе) да изиде; *z*blicken *tr.* = *z*sehen; *z*brausen *intr.* (s) нагло излетети; *fig.* праснути, -кати; *z*brechen *I tr.* а) (ломећи, кршећи) извадити, ишчупати; б) повратити, избљувати; уп. ausbrechen; II *intr.* (s) грунути напоље, нагло изиди, провалити напоље; уп. ausbrechen II; *z*bringen *tr.* а) изидети -осити; извести, -одити; б) извадити (e-n Fleck мрљу); *fig.* es läßt sich nichts aus ihm *z*bringen и. es ist nichts aus ihm herauszubringen ништа се од њега не може извући (и. сазнати); ein Geheimnis von j-m *z*bringen ишчупати (и. докучити) од кога тајну; kein Wort *z*bringen (können): а) не моћи прозборити (и. изговорити) ни речи; б) (не моћи) ни рече (и. ништа) разумети; seine Kosten *z*bringen извући своје трошкове; с) *fig.* докучити, са-, дознати; погодити; пронаћи; разумети; решити (e-e Aufgabe задатак); *z*drängen *I tr.* истиснути, изгурати; II *sich* *z*drängen пробити се напоље; *z*dringen *intr.* (s) провалити напоље; исуљати; *z*drücken *tr.* истиснути, исцедити; *z*dürfen *intr.* (h) смети изиди; *z*eilen *intr.* (s) (по)журити (и. похитати) напоље; *z*fahren *I tr.* изидети (и. извести) колима; II *intr.* (s) а) извести се (на) колима; б) нагло изиди (и. излетети); сунути напоље; с) измаћи се, -кнути се, бубнути; es fuhr ihm so heraus тако му се омакло с језика; изиди(ја)ти; *z*fallen *intr.* (s)

испа|сти, -дати; **finden** I *tr.* про-, из|наћи; II *sich finden* ишчупати се, наћи (пут за) излазак; *fig.* наћи се; **fischen** *tr.* упецати, уловити; **fliegen** *intr.* (s) излет|ети, -ати; **fließen** *intr.* (s) истицати; ~forderer *m* изазивач; **fordern** I *tr.* а) тражити да се (што) врати; den Überschuß **fordern** тражити вишак; б) изаз(и)вати, поз(и)вати (на двобој); II **fordern** *p. pr.* и *a* изазивачки; прима-мљив; III *recipr.* sich и. ea. **fordern** изаз(и)вати један другог; IV ~fordern *n*, ~forderung: а) тражење да се (по)врати; б) изазивање, позив(ање *n*) *m* (zum Duell на двобој); (schriftliche) ~forderung писмени позив на двобој; **fressen** I *tr.* die Ratte hat (ein Stück) aus dem Käse **gefressen** пацов је изгризао и појео парче (од) овог сира; II *sich fressen*: а) про-гристи и изићи; б) *fam.* угојити се; c) *fig.* извући се, искобељати се; **führen** *tr.* овећа-њем докучити (и. сазнати), осетити; **führen** *tr.* изв|ести, -одити; **gabe** *f* изда(ва)ње *n*; **geben** *tr.* а) изда(ва)ти, дати (и. пружити) (што) кроз; б) преда(ва)ти, испоручи(вати); c) (по)вратити; d) вра|тити, -ћати, дати ку-сур; e) ein Buch **geben** изда(ва)ти књигу; ~geben *n* = ~gabe; ~geber *m* издавач; из-давалац; **gehen** *intr.* (s): а) изићи, излазити; zum Fenster **gehen** изићи кроз прозор; б) das Zimmer geht auf die Straße heraus соба гледа на улицу; c) излазити, стрчати; d) dieser Fleck wird nicht **gehen** ова мрља неће да изиђе; e) *fig.* mit der Sprache **gehen** отворено (и. слободно) рећи; ~gehen *n* из-лажење; beim ~gehen aus dem Theater при изласку (и. излазећи) из позоришта; **graben** *tr.* и ~graben *n* = ausgraben I и II; **greifen** *tr.* извадити; **gucken** *tr. fam.* = **sehen**, из-вири(вати); **haben** *tr.* а) das habe ich **haben** то сам извадио (и. извукао); б) *fig.* ich hab's her-aus! нашао сам!, докучио сам!; c) et. **haben** добро разуме(вати), темељно знати што; **halten** *tr.* држати што напољу кроз; уп. **stecken**; **hängen** (* * **hängen**) *intr.* (h) ви-сити (zu *dat.* из); *abs.* висити напоље; die Zunge **hängen lassen** исплазити језик; **hängen** *tr.* обесити (и. вешати) напољу; **hau** изве-шати, изложити; **hauen** *tr.* а) из-, од|бити, одвалити (ударајући); б) **hauen** ослободити (се); **heben** I *tr.* а) изди|ћи, -за-ти, извадити дижући; j-n aus dem Wagen **heben** помоћи кому да се скине с кола; б) *fig.* ист|аћи, -ицати; II *sich heben* ист|ицати се, -аћи се; ~heben *n* издизање, вађење диза-њем; истицање; пресађивање; **helfen** *intr.* (h): j-m aus einer Grube **helfen** помоћи ко-му да изиђе из јаме; *abs.* j-m (aus der Not) **helfen** помоћи кому да се извуче (и. иско-беља) (из невоље); **holen** *tr.* извадити, из-н|ети, -осити; e-e Antwort **holen** извући (и. ишчупати) одговор; **husten** *tr.* искашљати; **jagen** I *tr.* истер(ив)ати, изјурити; II *intr.* (s) aus der Stadt **jagen** изјурити из града; **kehren** *tr.* а) измести, ишчистити; б) извр-нути упоље; *fig.* показ(ив)ати, изнети; die rauhe Seite **kehren** окренути ђурак на-

опако; наоштрити се против кога; пока-зати зубе; **klopfen** *tr.* а) испрашити, *fam.* ишчибукати; искуцати, ишчукати, куца-њем (и. чукањем) (из)вадити (и. избити); **kommen** *intr.* (s): а) изићи, излазити (aus *dat.* из); kommen Sie morgen zu uns heraus (aufs Land) дођите сутра к нама (на село); **X** aus einem Engpasse **kommen** изићи -лазити из теснаца; *fig.* извући се; *fig.* aus der Verwunderung gar nicht **kommen** не мо-ћи се повратити од чуда; б) mein Los ist mit e-m Gewinne **gekommen** моја је срећка до-била; c) изићи, излазити, појавити се; d) разгласити се, про-, раш|чути се; e) mit et. (*dat.*) **kommen** изићи с чиме на средину; f) излазити, изићи, испати, показати се; es kommt (gerade) so heraus, als ob ich unrecht hätte испада као да нисам у праву; g) изићи, излазити, имати такав и такав исход; das kommt auf eins (и. dasselbe) heraus то (му) излази на исто; was kommt bei dieser Rechnung heraus? какав је резултат кодовога рачуна?; die Rechnung kommt ~ рачун је тачан; dabei kommt nichts ~ из тога неће изићи (и. бити) ништа; das kommt dabei ~, wenn man lügt e тако му је када се лаже; **können** *intr.* (h) моћи изићи; **kratzen** *tr.* а) изгрести, истр-гати; б) изгрести, гребући (из)вадити; **kriechen** *intr.* (s) измилети, изгамизати; **kriegen** *tr. fam.* = **kommen**, **bringen**; **lassen** I *tr.* пу|стити -штати напоље, испу|стити, -штати; II *sich lassen*; = sich aus-lassen I 4; **laufen** *intr.* (s) истрчати; ист|е-ћи -ицати, исцурити; **legen** *tr.* мет|нути -ати напоље; **lesen** *tr.* а) = auslesen I 1; б) et. aus e-m Buche **lesen** прочитати што из књиге, наћи што читајући књигу; ich habe es aus den Worten **gelesen** погодио сам чи-тајући; **locken** *tr.* а) измамити, извабити, мамљењем извазити напоље; б) ein Geheimnis aus j-m **locken** измамити кому тајну; **lügen** I *tr.* излагати, извући лажју; II *sich lügen* лажју се извући (и. искобељати); **machen** I *tr.* = **bringen** б; II *sich machen*: а) изићи; отпутовати; б) разви(ја)ти се, напредовати; пролепшати се; c) испетљати се, искобеља-ти се; **müssen** *intr.* (h): а) морати изићи; б) es muß ~, was ich auf dem Herzen habe морам рећи што ми лежи на срцу; es muß ~: а) то се мора сазнати; б) то се мора ре-ћи; *sich mustern* *fam.* = *sich machen* б; = *sich fressen* б; **nehmen** *tr.* а) по-, из-вадити; б) die Brust **nehmen** испрсити се; c) Brot aus dem Backofen **nehmen** (из)вади-ти из пећи хлеб; d) *fig.* sich (*dat.*) et. **nehmen** усудити се, допустити себи; sich große Frei-heiten **nehmen** дати себи много слободе; **nötigen** *tr.* приморати да изиђе; **plätzen** *intr.* (s) распрснути се, пући; *fig.* mit et. (*dat.*) **plätzen** исповртети што, непро-мишљено што рећи; mit Flüchen **plätzen** стати (и. осути) посвати, в. и hervorplätzen; **poltern** I *intr.* (s). а) треснути напоље, ис-пасти са треском; излетети одакле са ху-ком; б) mit et. (*dat.*) **poltern** дуснути што,

рећи што осорно; **II tr. fig.** (e-n Satz) **2**poltern дусајући (се) изговорити (печеницу); **2**pres-sen tr. = **2**drücken, auspressen I; **2**pumpen tr. (ис)црпсти, (из)вадити шмрком; **2**putzen tr. (и sich **2**putzen) искитити (се), украсити (се); **2**quellen intr. (s) извирати; **2**ragen intr. (h) вирити напоље, стрчати; пом|олити се, -а-љати се; **2**reden I intr. (h) изгов|орити, -а-рати, говорити, рећи; **II tr.** (и sich **2**reden) оправдати (се) говорењем (и. (лепим) речима); **2**reichen tr. пружити напоље; **2**reißen tr.: a) истргнути, ишчупати, иски|нути, -да-ти; b) (и sich **2**reißen) извући (се), искобе-љати (се); **~reißen n** истргавање, ишчупа-вање; **2**reiten intr. (s) изјах(ив)ати, јашући изићи; **2**rennen intr. (s) истрчати, изјурити; **2**rollen tr. (intr. (s)) искотрљати (се), иско-турати (се); **2**rücken I tr.: a) изгурати; b) fam. Geld **2**rücken (из)дати новац, дрешити кесу; **II intr. (s):** a) изићи, излазити; **X** aus dem Lager **2**rücken кренути се из логора, напустити логор; b) mit et. (dat.) **2**rücken изићи чиме на средину; mit der Sprache **2**rücken отворено казати, изјаснити се; **2**rufen tr.: j-n **2**rufen викати кому да изиђе, иза-звати кога напоље; **X** die Wache **2**rufen ви-кнути: к оружју; e-n Schauspieler **2**rufen иза-зивати глумца; **II intr. (h):** zum Fenster **2**rufen викати (и. (до)звати) кроз прозор; **2**sagen tr.: a) рећи, изјавити; sagen wir es (nur) gleich **~!** рецимо одмах!, признајмо!; es frei **2**sagen отворено рећи; b) j-m et. **2**sagen lassen некому напољу нешто (преко друго-га) рећи (и. поручити); **2**schaffen tr.: a) из-н|ети, -осити, однети; b) **X** (из)вадити (aus der Grube из јаме, из рудника); **~schaffen n** изношење; одношење; **X** вађење; **2**schallen intr. (h) орити се из, одјекивати из; wie man in den Wald schreit, so schallt es wieder **~** како си кога задужио тако ти и враћа; **2**schauen intr. (h) = **2**sehen; **2**schicken tr. послати напоље (и. изван); **2**schieben tr. из-гур(ив)ати; **2**schießen I tr.: a) die Ladung aus e-m Gewehre **2**schießen опалити метак из пушке; **II intr.: a)** (h) zum Fenster **2**schie-ßen пуцати напоље кроз прозор; b) (s) из-летети (и. сунути) (као из пушке); **2**schinden tr. pop. = **2**schlagen I b; **2**schlagen I tr.: a) изби(ја)ти (j-m den Degen aus der Hand ко-му мач из руке); **X** den Feind aus den Außenwerken **2**schlagen истерати неприја-теља из спољних утврђења; b) fig. извадити, зарадити; et. aus et. (dat.) **2**schlagen изва-дити што из чега; s-e Kosten **2**schlagen из-вадити своје трошкове; et. mühsam **2**schla-gen с муком добити; **II intr. (h)** изби(ја)ти; die Flamme schlägt zum Dache **~** пламен из-бија кроз кров; sich **2**schleichen ишуњати се, исуцати се; **2**schleppen tr. (и sich **2**schleppen) извући (се), извлачити (се); **2**schleudern tr. избацити, завитлати из; **2**schneiden tr. изрезати, исећи, сечењем из-вадити; up. ausschneiden I; **~schneiden n** исе-цање, вађење исецањем; **2**schöpfen tr. ис-по|црпсти; **2**schreien I tr. дерући се изго-

варати, дерати се говорећи; **II intr. (h)** zum Fenster **2**schreien дерати се (и. викати) кроз прозор; **2**schütteln tr. истрести (den Staub aus e-m Kleide прашину из одела); **2**schwimmen intr. (s) испливати; **2**sehen intr. (h): a) гледати напоље, изгледати (zum Fenster кроз прозор); b) вирити, провирива-ти (aus der Tasche из џепа); **2**sein intr. в. под heraus; **2**setzen tr. = **2**stellen I; избац-ити; **2**sollen intr. (h) требаги изићи, треба да изиђе; sich **2**spielen: sich auf et. (acc.) **2**spielen правити се чим; **2**sprengen I tr. из-бити распрскавањем (и. дизањем у ваздух), распрснути, дићи у ваздух; одва|лити -љи-вати распрскавањем; **II intr. (s)** изићи трком (и. у трку), искочити у галопу; **2**springen intr. (s): a) иск|очити, -акати; шик|нути, -љати напоље, врцати; умаћи, побећи; b) пуцајући одва|жити се -ајати се; **~spritzen I tr.** = ausspritzen I; **II intr. (s)** врцати (и. прскати, шикљати) напоље (и. изнутра); **III ~spritzen n** врцање (и. шикљање, прскање) напоље (и. изнутра); **2**staffieren fam. tr. и sich **2**staffieren = ausstaffieren, = **2**putzen; **2**stecken tr. помолити (главу), истаћи (за-ставу), исплазити (језик), истурити; **2**stehen intr. (s) вирити, бити напољу, бити истурен; **2**stehlen I tr. извући кришом, украсти (ва-дећи); aus der Tasche **2**stehlen украсти из џепа; **II sich 2**stehlen искрасти се; **2**steigen intr. (s) изићи (спуштајући се); zum Fenster **2**steigen спустити се кроз прозор; **2**stehlen I tr. мет|нути -ати напоље, иставити; fig. из-нети на видело, изложити; **II sich 2**stellen изаћи на видело, показати се, обелоданити се, испољити се, испоставити се; er stellte sich als ein (и. e-n) Betrüger **~**, и. imp. es stellte sich **~**, daß er ein Betrüger war пока-зао се као варалица, испао је лажов, imp. по-казало се да је лажов; die Sache stellte sich (ganz) anders **~** ствар се показала (сасвим) друкчијом; **2**stoßen tr. = ausstoßen II; **2**stottern tr. измуцати, замуцкујући изго-ворити; **2**strecken tr. пружити напоље (zu dat. кроз), испружити, истурити, исплазити; по-м|олити, -аљати; **2**streichen tr. (и sich **2**strei-chen): a) изгладити (бопе); b) хвалити (се), славити (се); **2**strömen intr. (s) сук|љати -нути напоље, куљати (и. врвети) напоље; **2**stürmen intr. (s) јурнути напоље, изјурити; **2**stürzen tr. и sich **2**stürzen бацити (се) на-поље; sich zum Fenster **2**stürzen бацити се (и. стрмоглавити се) кроз прозор напоље; **II intr. (s)** испасти, јурити -нути напоље, из-летети (као без главе), нагрнути (и. посу-кљати) напоље; **2**suchen tr. про-, из|наћи, иза-, про|брати, из-, про|бирати; **2**treten I intr. (s): a) = austreten I и 4; b) = **2**stehen; c) mit et. (dat.) **2**treten изићи чиме на сре-дину; **II ~treten n:** a) излажење; иступање; b) **†** просутоост **†**, килавост **†**; **2**tröpfeln, **2**trop-fen intr. (s) капати (изнутра, напоље); **2**tun tr. изн|ети, -осити, пом|олити, -аљати, изва-дити, истурити, -ати; **2**wachsen intr. (s): a) израсти, истерати (aus der Erde из зе-

мље); **b)** разви(ја)ти се; *fam. fig.* das wächst mir zum Halse ~ то ми се попело на врат; то ми је дошло доведе; **c)** er ist aus seinen Kleidern *z*gewachsen хаљине су му окрпаһале и отешњале; омалило му одело; *sich z*wagen осмелити се (и. усудити се) да изиђе (и. да се појави напољу); *fig. sich (mit Sprache) z*wagen усудити се рећи (и. говорити); *z*wälzen *tr.* изваљ(ив)ати; *z*waschen *tr.* (и *sich z*waschen) испрати (се); *sich z*waschen lassen испрати се, изићи од прања; *z*wenden *tr.* окренути напоље; *z*werfen *tr.* избаци(ва)ти; *z*wickeln *I tr.* = auswickeln; *II sich z*wickeln испетљати се; *z*winden *I tr.* извући окретањем чекром (и. витлом), извући (и. извадити); *II sich z*winden искобељати се; *z*winken *tr.*: j-n *z*winken дати кому знак (и. намигнути кому) да изађе; *z*wollen *intr.* (*h*). **a)** *ell.* хтети изаћи; **b)** er will mit der Sprache nicht ~ неће да каже; устеже се да говори; *z*würgen *tr.* избљувати с тешком муком; *z*zahlen *tr.*: **a)** вратити остатак (и. кусур); **b)** исплатити, -ћивати; *z*ziehen *I tr.* = ausziehen 2, 3, 4; *fig.* j-n aus der Verlegenheit *z*ziehen извући кога из неприлике (и. забуне); *II intr.* (*s*) = ausziehen *III* 1; *X* повући се; aufs Land *z*ziehen отселити се (и. отићи) на село; *III sich z*ziehen извући се, испетљати се.

herb {*xēpn*} [свн.; *Harm] *I a*(*dv.*) опор(о), опор|ан (-но), трп|ак (-ко), трп|ав(о), љут(о), кисео; *fig.* опор(о), нељубаз|ан (-но). *II Herbe*(*s*) {*xēpb**(*c*) *n* 91} опоро; = Herbe.

Herbarium [лат.] *n* *be* хербаријум *m*, збирка *f* биљака.

He'rbe {*xēpb**(*c*) *f* 3b (*b. pl.*) опорост *f*, трп|авост, љутина; опорост, нељубазност, прекост.

he'r begeben: sich ~ доћи овамо, упутити се (ов)амо.

her|bei {*xēpbā**(*c*) *adv.* (ов)амо, на ову страну; ~! овамо! приђи(те)!, ходи(те) овамо!

Her|bei..., **her bei**... {*xēpbā**(*c*)}: у слож. са *v* увек *ser.* и са глаголским *s* и *a* показује приближавање (и. примицање) ка личности која говори = heran..., в. ту; *z*bemühen *I tr.* j-n *z*bemühen потрудити кога да дође; *II sich z*bemühen потрудити се и доћи; *z*bringen *tr.*: **a)** дон|ети, -осити; дов|ести, -одити; **b)** = beibringen *I* 2; *sich z*drängen догурати се, тискати се овамо, тискајући приближити се, прићи пробијајући се кроз гомилу; *z*eilen *intr.* (*s*) (по)хитати овамо, притрчати, допа|сти, -дати, дојурити; *z*fahren *I tr.* дов|ести, -озити; *II intr.* (*s*) дов|ести се, -озити се, доћи (колима, бродом); *z*fliegen *intr.* при-, до|летети; *fig.* долетети; *z*führen *tr.* дов|ести, -одити, прив|ести, -одити; дои|ети, -осити; *fig.* донети, ств|орити, -арати, проузроковати; по|вући -лачити за собом; *z*holen *tr.* ићи по, отићи и донети (и. довести); *z*kommen *intr.* (*s*) при|ћи, -лазити, до|ћи, -лазити, придо|лазити, -ћи; приближити се, -авати се; *z*lassen *I tr.*: j-n *z*lassen пустити кога да се примакне (и. да приђе), припустити кога; *II sich zu et.* (*dat.*) *z*lassen пристати на што, сагласити се са чиме; *z*laufen

intr. (*s*) до-, при|трчати, допасти, притећи; *z*iocken *tr.* до-, при|мамити, при-, до|вабити; *z*müssen *intr.* (*h*) *ell.* морати прићи; das Geld muß noch heute ~ мора се новац још данас довабити, морам још данас да имам новац; *z*rufen *tr.* приз(и)вати, доз(и)вати; *z*schaffen *tr.* донети, дова|ити, -лати, прибав|ити, -лати; *z*schleppen *tr.* дов|ући, -лачити, прив|ући, -лачити; *z*strömen *intr.* (*s*) при-, до|врвети, нагрнути овамо; прит|ећи, -ицати; *z*stürzen *intr.* (*s*) дојурити, допа|сти, нути; *z*tragen *tr.* при-, до|нети, при-, до|носити; *z*wälzen *tr.* при-, до|ваљати; *z*winken *tr.*: j-n *z*winken дати кому знак да приђе; *z*wünschen *tr.*: j-n (et.) *z*wünschen (по)желети кога (што); желети да неко (што) дође; j-m et. *z*wünschen пожелети кому шта; *z*ziehen *I tr.* при-, до|вући, при-, до|влачити; *fig.* das ist an den Haaren herbeigezogen то је натегнуто; *II intr.* (*s*) при|ћи, -лазити, приближити се, -авати се, пристићи.

He'r..., **he'r...** {*xēp*-(*c*)}: *z*bekommen *tr.* добити у шаке, довабити, доћи до; wo soll ich es denn *z*bekommen? одакле ми?; *z*bemühen *I tr.* j-n *z*bemühen потрудити кога да дође; *II sich z*bemühen потрудити се да дође; *z*beordern *tr.* j-n *z*beordern наредити кому да дође.

He'rberge {*xēpbergr**(*c*) [свн. Heerbergende] *f* 3b 1. пребивалиште *n*, стан *m*, преноћиште *n*, конак *m*, склониште *n*, прибежиште *n*. 2. свратиште *n*, гостионица. 3. ~ zur Heimat раднички дом *m*; радничко склониште *n*.

he'rbergen {*xēpbergr**(*c*) *intr.* (*h*) 15a: bei j-m ~ боровити (и. становати) код кога, коначити, -ковати код кога, бити на преноћишту код кога.

He'rbergs... {*xēpbērk*-(*c*)}: ~mutter домаћица у склоништу (и. радничком дому); ~vater *m* домаћин у склоништу; ~wirt *m* газда свратишта.

He'r..., **he'r...** {*xēp*-(*c*)}: *z*bestellen *tr.*: j-n *z*bestellen: **a)** поручити кому да дође; **b)** *z*zovzвати кога; *z*beten *tr.* изговорити молитву, прочитати. [к^ат] *f* 3b = Herbe.1

He'rbeheit {*xēpnha**(*c*) *f* 3b, He'rbigkeit {*xēpbū*-(*c*) *he'r...*: ~bitten *tr.* (за)молити да дође.

he'rblīch {*xēpnlū**(*c*) *a*(*dv.*) опораст(о), мало опор(о).

he'r...: ~blicken *intr.* гледати овамо; *z*bringen *tr.* при-, до|нети; при-, до|вести; ~gebracht старински, уобичајен, обичајан; das ist so ~ gebracht тако је то уобичајено, такав је обичај.

Herbst {*xēpnst**(*c*) [свн.] *m* 2g *f* јесен *m*; im ~е на јесен, у јесен. 2. сабирање *n* плодова, жетва *f*, берба *f*.

He'rbst... {*xēpnst*-(*c*)}: ~abend *m* јесење вече *n*; ~arbeit *f* јесењи рад *m*; ~aster *f* * јесења лепа ката; ~bieme *f* јесењи цвет *m*.

he'rbsteln {*xēpnsteln**(*c*) *imp.*: es herbstelt јесени се, настаје јесен.

he'rbsen {*xēpnstn**(*c*) *I imp.*: sooft es herbstet када код зајесени, када год дође јесен; es herbstet зајесенило је; настаје јесен. *II tr.* и

intr. (h) сабирати јесење плодове, вршити бербу. III *He'rbsten n*, *He'rbstung f* прибирање јесењих плодова, берба.

He'rbst..., *he'rbst...*: *~ferien f pl.* јесењи одмор (и. распуст) *m*; *~frucht f* јесењи плод (и. род) *m*; *~haft {херпстхафт} a (dv.)* = *herbstlich* 2; *~kleid n* јесења хаљина *f*; *~lich {херпстлѝх} a* 1. јесењи; 2. јесењи, који наговештава јесен; *es wird schon ~lich* јесени се, приближује се јесен: *~ling {херпстлѝн} m* 2g¹ 1. јесењи плод (и. род); 2. јесенче *n*, јесенчић *m*; 3. ♀ = *Reizker*; *~mäßig a* = *herbstlich* 2; *~messe f* ♀ јесењи сајам *m*; *~monat m*: а) јесењи месец; б) септембар, рујан; *~nacht f* јесења ноћ; *~nacht|gleiche f* ♀ јесења равнодневица; *~obst n* јесење воће; *~punkt m* ♀ јесења тачка *f*; *~regen m* јесења киша *f*; *~reise f* јесењи пут *m*; *~rose f* ♀ јесења ружа; *~saat f* јесењи усев *m*; *~stimmung f* јесење расположење *n*; *~stoff m* тканина *f* (и. лице *n*, штоф) за јесење одело; *~tag m* јесењи дан; *~wetter n*: а) јесење време; б) време погодно за бербу; *~zeichen n pl.* ♀ јесењи знаци *m pl.*; *~zeit f*: а) јесење доба (и. време) *n*, јесен *m*; б) берба, времен бербе; *~zeitlose f* ♀ мразова сестрица *f*, мразовац *m*.

He'r..., *he'r...*: *~buchstabieren tr.* срицати; II *~buchstabieren n*, *~buchstabierung f* срицање.

Herd {хѐрд} [свн.] m 2g 1. огњиште *n* (и *fig.*); *s-n eigenen* ~ haben имати своје огњиште (и. своју кућу); *gastlicher ~* гостољубива кућа; *am häuslichen ~e* на домаћем огњишту; *weder Haus noch ~ haben* немати ни куће ни кућишта; *priv. v. eigen* 1. 2. огњиште *n*, део високе пећи где се скупља растопљено гвожђе. 3. ♂ место на коме коњ окреће витао. 4. ♀ равно узвишено место *n* где птичари вабом хватају птице.

He'rd... {хѐрт-}: *~asche f* пепео *m* огњишта; *~buch [Herde] n* ♂ животопис *m* приплодних грла.

He'rde {хѐрд} [свн.] f 3b стадо *n*, побравица, чопор *m*, крдо *n*, *fig.* паства (верника); *fig.* чопор *m*, гомила.

He'rden..., *he'rden...* {хѐрд-н-}: *~mensch m fam.* чопорски човек; *~reich a* богат стадима; *~weise adv.* стадима, чопорима, крдима, на стада, на чопоре, на крда.

Herder {хѐрд-р} m: Joh. Gottfried ~ Хердер (немачки књижевник, 1744—1803).

He'rd...: *~frischen n* ♀ пречишћавање на жеравици од дрвеног угљена; *~geld n* = *~steuer*; *~guß m*: ♂ а) отворен(о) лив(ење *n*); б) отворен лив; *~haken m* ожер, кукасти жарач.

he'r... ~dringen *intr.* (s) (bis) zu... (dat.) прод|рети -ирати до...; *~dürfen intr.* (h) смети доћи (овамо).

He'rd...: *~stange f* жарач *m*; *~steuer f* огњиштарина; *~winkel m* запечака.

he'reilen intr. (s) до-, при|трчати.

her|ei'n {хѐрѐн} adv. 1. унутра; *von (dr)außen* ~ споља унутра. 2. *ell.* ~! слободно!, улази!, напред!; ~, ohne anzuklopfen уђи(те) без куцања; *hier ~! уђи(те) овуда!*; X *den Bauch ~! увуци трбух!*, трбух унутра!; в. и *heraus* 3.

Her|ei'n..., *her|ei'n...* {хѐрѐн-} у слож. са *v* увек *sep.* и са глаголским *s* и *a* показује улажење или увођење у простор у коме се налази личност што говори; преводи се нашим *у-*, унутра; *sich ~begeben* у(ни)ћи, улазити, упутити се унутра; *~bekommen tr.* = *~bringen b*; *sich ~bemühen* потрудити се и ући; *~bitten tr.* (за)молити да уђје, -у; *~brechen I intr.* (s) = *einbrechen II*; II ~brechen *n* = *einbrechen III*; *~bringen tr.*: а) унети, уносити, донети (и. носити) унутра; б) увести, довести унутра; с) аус. = *einbringen*; *~drängen tr.* и *sich ~drängen* = *eindrängen I* и II; *~dringen intr.* (s) = *eindringen I*; *~dürfen intr.* (h) смети да уђе, смети ући; *~eilen intr.* (s) хитно (и. журно) ући; *~fahren I tr.* увести, увозити колима, чамцем, бродом, саоницама; II *intr.* (s) увести се, -озити се, ући (с колима, железницом), улазити, упловити; *~fall (fam. Rei'nfall) m* наседање *n*, насамаривање *n*, неуспех; *~fallen intr.* (s). а) упа|сти, -дати (in et. (acc.)) у што; б) *fam. beh. rei'nfallen* наленити, насести, насукати се, насамарити се; *j-n ~fallen lassen* насукати кога; *~feuern tr.* пуцати у, опалити из пушке у(нутра); *~fliegen intr.* (s) улет|ати, -ети; *sich ~flüchten* побећи (и. склонити се) унутра; *~führen tr.* = *einführen I*; *~gehen intr.* (s): а) у(ни)ћи, улазити; б) (моћи) ући; улазити, наћи места; *~greifen intr.* (h) пружити руку у(нутра), машини се у; *~heben tr.* помоћи да уђје, -у (дизући); *~helfen intr.* (h): *j-m ~helfen* помоћи кому да уђе; *~holen tr.*: *j-n ~holen* довести кога унутра, увести кога; *et. ~holen* донети што унутра, унети што; *~klettern intr.* (s) упентрати се, уверати се, ући верући се (и. пентрајући се); *~kommen intr.* (s) ући, улазити; *~können intr.* (h) моћи да уђје, -у, моћи ући; *Sie können ~* Ви можете да уђете; *~kriechen intr.* (s) умилети, увући се, угмизати; *~langen I tr.* = *~reichen I*; II *intr.* (h). а) = *~reichen II a*; б) *~langen in (acc.)* машини се руком у; *~lassen tr.* пу|стити -штати унутра; *~laufen intr.* (s) утрчати; тећи (и. цурити) у(нутра); *~legen tr.*: а) *in (acc.)* ~legen мет|нути -ати (и. став|ити -љати) у(нутра); *fam.* = *~fallen lassen*; б) *sich ~legen in (acc.)* лећи у; *~leuchten intr.* (h) (про)светлити унутра; *~locken tr.* умам|ити, -љивати; *~müssen intr.* (h) морати унутра, морати ући; *die Stühle müssen herein* треба унети столице; столице се морају унети; *~nehmen tr.* узети унутра; *~nötigen tr.*: а) приморати да уђе, принудити унутра; б) позвати унутра да уђе; *~ragen intr.* (h) стрчати унутра, улазити; *~regnen intr., imp.* (h) *es regnet ins Zimmer* ~ киша улази у собу; *~reichen I tr.*: *in (acc.)* ~reichen пружити унутра; II *intr.* (h): а) досезати унутра, бити довољно дугачак да уђе; б) = *~langen II b*; *~reiten I intr.* (s) ујах(ив)ати; II *pop.* *sich ~reiten (fam. beh. rei'nreiten)* затрчати се, насукати се; *~rücken tr.* и *intr.* (s) = *einrücken*; *~rufen tr.* поз(и)вати унутра; *~schaffen tr.* унети, уносити; *~scheinen intr.*

(h) сијати (in acc.: y); *2schicken tr.* (по)слати у(нутра); *2schießen I tr.* = *2feuern*; II *intr.* (s) улетети као из пушке; сунути унутра; *2schlagen tr.* = *einschlagen I 1*; *fam.* гумати; *sich 2schleichen* ушуњати се, усмукати се, увући се; *2schneien intr.* (h): a) *imp.*: es schneit ins Zimmer herein снег пада у собу; b) *fam. fig.* (s) банути унутра; изнебуха се створити унутра; *2sehen intr.* (h) in (acc.) (по)гледати у... (zu dat. кроз); *sich 2stehlen* = *sich 2schleichen*; *2steigen intr.* (s) ући пењући се, попети се у; zum Fenster *2steigen* попети се кроз прозор; *2stellen tr.* ставити -љати (и. мет|нути -ати) унутра; *2stoßen tr.* угурати, ућушкати; *2strömen intr.* (s) нагнати (и. поврвети, покуљати) унутра; *2stürmen intr.* (s) јуришати (и. јурнути) унутра; *2stürzen intr.* (s): a) in eine Grube *2stürzen* стремкнути се (и. упасти), стрмоглавити се у јаму, упасти у рупчагу; b) сунути (и. сручити се) унутра; unvermutet bei j-m hereingestürzt kommen изненада ба(х)нути ка кому; c) über j-n *2stürzen* снаћи кога, сручити се на кога; *2tragen tr.* носити унутра, унети, уносити; *2treiben tr.* утер(ив)ати, угнати; *2treten intr.* (s) ступити -ати унутра, ући, улазити; *2winken tr.* дати знак да уђе; *2wollen intr.* (h) хтети унутра (и. да уђе); хтети ући; *2ziehen I tr.* вући унутра, увући, -лачити, *fig.* увући; умешати; II *intr.* (s): a) ући, улазити; vom Lande *2ziehen* вратити се у град, прећи са села у град; III *sich 2ziehen* увући се, увлачити се.

He'r..., he'r...: *2erzählen I tr.* (ис)причати опширно; све испричати, набрајати; II *~erzählen n*, *~erzählung f* опширно причање; *2fahren I intr.* (s): a) довести се -озити се (на колима, бродом, железницом); вратити се; neben dem Ufer *2fahren* пловити дуж обале; vor j-m *2fahren* ићи пред ким, ићи испред кога; b) доишати, долетети; c) über et. *acc.* *2fahren* = *2fallen*; II *tr.* довести, -озити; довести, -одити; *2fallen intr.* (s): über j-n (über et.) *2fallen* навалити -ливати, насрнути -тати на кога (на што); mit Vorwürfen über j-n *2fallen* обасути кога прекорима; *sich 2finden* снаћи се, наћи пут; *2fließen intr.* (s): a) тећи (ов)амо, дотећи, дотичати; vom Gebirge *2fließen* тећи са планине (овамо), сливати се са планине; neben et. (dat.) *2fließen* протицати (и. тећи) поред; b) *fig.* долазити, произлазити, проистичати; *2fordern tr.*: j-n *2fordern* (по)звати кога овамо; *2* поз(и)вати (на суд); *sich 2fragen* распитујући се доћи амо; *2führen tr.* при-, до(вести, при-, до(водити); *~gang m*: a) пут овамо, долазак, приближавање *n*; повратак; bei meinem *~gange* при моме доласку, долазећи овамо; Hin- und Hergänge одлажење (одавде) и долажење (овамо); b) ток, течај, развој; den *~gang* erzählen испричати ток ствари (и. како се ствар догодила); das ist der ganze *~gang* то је цео ток ствари; тако је цела ствар текла; *2geben I tr.* да(ва)ти, дода(ва)ти, изда(ва)ти, уступити, -ати; s-n Namen

zu et. *2geben* дати своје име чему; II *sich 2geben zu et. (dat.)* да(ва)ти се чему (и. за што), пристати на што, сагласити се са чим; *2gebracht I a: a) p.p.* од *2bringen*; предањем пренет, по предању, уобичајен, обичајан; *adv.* уобичајено, давно установљено, тако одувек, по обичају, по предању; II *das ~gebracht* предање, обичај *m*, навика *f*; *2gehen intr.* (s): a) долазити амо, приближавати се, -ити се; при(ћи, -лазити; dicht hinter j-m *2gehen* пратити кога у стопу; nebeneinander *2gehen* ићи један поред другог; *fig.* ићи напореда (*fam.* барабар); vor j-m *2gehen* ићи испред кога; zwei Diener gingen vor ihm ~ два служитеља ишла су пред њим; b) über et. (*acc.*) *2gehen* дати се на што, латити се чега; über j-n *2gehen* навалити на кога, напасти кога, заокупити кога; II *imp.*: a) es wird gleich darüber *2gehen*: a) сад ће(мо) се дати на то (и. латити тога), b) сад ће се навалити на то; es geht über et. (über j-n) *2* наваљује се на што (на кога); b) догађати се, збивати се, догодити се, дешавати се, десити се; so geht es in der Welt ~ тако (ти) је то у свету; hier geht es hoch ~ овде се богато живи; hier geht es lustig ~ овде се веселе; овде је весело; bei ihm geht es knapp ~ он скучено живи; он једва хвата крај с крајем; es ging scharf ~ bei dem Gefechte борба је била љута (и. жестока); *2gehören intr.* (h) спадати амо; das gehört hier nicht *2* то не спада овамо, тому није место овде; *2gehörig* а који спада овамо; *2gelauften p.p.* и a *fig.* дошао Бог би га знао откуд; *2gelaufener Kerl* скитница *m*, протува, пробисвет; *2geraten intr.* (s) искрснути, случајно доћи; wie bist du *2geraten*? који те је ветар нанео овамо?; *2haben intr.* (s) имати откуда, добити; уп. her 3; wo hat er das Geld her? откуд му новац?; *2halten tr.* пружити (овамо die Hand руку); *abs. i intr. fam.* бити извукловић, бити предмет потсмеха (и. шере, шегачења); er muß immer *2halten* он је увек на нишану; Geld *2halten* подметнути (своја) леђа; *2holen tr.*: et. *2holen* довести што (откуда); j-n *2holen* довести кога (откуда); et. weit *2holen* почети што од Кулина бана; развести издалека; *fig.* seine Gründe weit *2holen* своје разлоге далеко потегнути.

He'ring {херџн, херџн} [дн. (свн.); *Heer] *m* 2g¹ харинга *f*, слеђ; geräucherter ~ осушена (и. сува) харинга; gesalzener ~ усољена харинга; frischer (grüner, ungesalzener) ~ свежа харинга; *fig.* er ist ein wahrer ~ сув је као сарага; wie die ~e zusammengepreßt збијени као сардине.

He'rings... {херџн-с-}: ~boot *n*, ~büse *f* = брод(ић) *m* за ловљене харинга; ~fang *m* ловљење *n* харинга, лов на харинге; време *n* ловљења харинга; ~fänger *m*, ~fischer *m* харинголовац; ~faß *n* = ~tonne; ~fischerei' *f* ловљење *n* харинга; ~lake *f* саламура за харинге; ~milch *f* харингин млечац *m*; ~netz *n* мрежа *f* за хватање харинги; ~salat *m* салата *f* са

харингом; ~tonne *f* буре *n* за харинге; ~weib *n* продавалица *f* харинги; ~zeit *f* време *n* ловљења харинги.

He'r... he'r... {хѣр-}: *2* jagen *tr.* ~~XX~~ den Feind vor sich *2* jagen гонити пред собом непријатеља; *2* kommen *I intr.* (s): a) до|ћи -лазити овамо, при|ћи, -лазити, приближити се; vom Essen *2* kommen устати иза стола; b) произлазити, поистичати, потичати, долазити, водити порекло; II ~kommen *n*: a) = Herkunft; b) обичај *m*, уобичајеност *f*; обичајно право, навика; *2* kömmlich {~ко.млѣх} *a, adv.* = *2* gebracht *I b*; *2* können *intr.* (h) моћи доћи, моћи да дође.

He'r'kules {хѣркулес} *m 8c myth.* Херкул, Ираклије, в. Scheideweg; ~arbeit *f* Херкулово дело *n*, Херкулов рад *m, fig.* страхан (и. напоран) рад; ~saule *f* Херкулов стуб *m*.

herku'lich {хѣркулѣш} *a* херкулски, силан.

He'r'kunft {хѣркунфт} *f 2f 1.* долажење *n*, долазак *m*, пристизање *n*, приспеће *n*. 2. порекло *n*, род *m*, произлажење *n*; рођење *n*.

He'r... he'r... {хѣр-}: *2* lallen *tr.* тѣпајући изговорити, протепати; ~langen *I tr.* дода(ва)ти, пружити, -ати; II *intr.* (h) досезати амо, досегнути амо; er kann nicht *2* langen он не може да дохвати доведе; *2* lassen *tr.* пустити да дође; *2* laufen *intr.* (s) трчати овамо, при-, до|трча(ва)ти; hinter j-m *2* laufen трчати за ким; *2* legen *tr.* метнути овамо; *2* leiern *tr.* изговорити (и. отпевати, отсвирати) монононо, одверглати, откакотати; *2* leiten *I tr.*: a) довести -одити овамо; b) *fig.* = ableiten 1 2; изводити -ести. II ~leiten *n*, ~leitung *f* извођење; *2* lesen *tr.* читати монононо, (од-)верглати читајући. [рида *f*.]

He'r'ling {хѣрлѣн} {herb} *m 2g1* греш, јару-
Herli'tze {хѣрлѣц} *f 3b* = Hartriegel, Kornelkirsche.

he'r...: ~locken *tr.* при-, до|мамити; sich ~machen: sich über j-n (über et.) ~machen навалити на кога (на што).

He'r'mann {хѣрман} {свн.} *m 8a* Херман; ~schlacht *f* битка у Теутобуршкој шуми (9 г. после Христа). [мафродит, двосполац.]

Hermaphrodi't {хѣрмафродит} {грч.} *m 3a* хер-
hermaphrodi'tisch {~ѣш} *a* хермафродитски, двосполни.

He'r|marsch *m* долазак, маршовање *n* овамо; bei unserem ~е при нашем доласку, долажећи овамо. [главом на врху.]

He'r'me {хѣрмѣ} {грч.} *f 3b* четвртаст стуб *sa*

Hermeli'n {хѣрмѣлин} {dim. од † Harm *n 2g1* „ласица“} 1. хермелин *m*. 2. хермелин *m*, самур(овина) *f* *m*; ~fell {~ин-} *m* самуровина, крзно од хермелина; ~fleck *n pl.* мрље (и. шаре) на самуровини; ~pelz *m* самуровина *f*, крзно *n* од хермелина.

Hermeneu'tik {хѣрменѣтѣк} {грч.} *f 3b* (б. *pl.*) херменевтика (вештина да се какво уметничко дело претстави симболично).

He'r'men'säule *f* = Herme.

He'r'mes {хѣрмес} {грч.} *m 8c myth.* Хермес (бог трговине), Меркур; ~säule *f* = Herme.

herme'tisch {хѣрметѣш} *a(adv.)* херметичан

(-но), потпун(о) затворен(о), непропустљиво затворен(о).

Hermi'ne {хѣрмѣнѣ} {лат.} *f 8d* Хермина.

he'r... {хѣр-}: ~murmeln *tr.* про-, из|мрмљати; ~müssen *intr.* (h) морати да дође, морати доћи; der Schlüssel muß wieder ~кључ се условно мора (про)наћи.

herna'ch {хѣрнах} *adv.* затим, после (и. иза, након) тога, потом, касније, после.

he'r...: ~nehmen *tr.* уз|ети -имати (к себи одакле); уз|ети -имати, црпи; wo ~nehmen und nicht stehlen? одакле узети а не украсти?; *fig.* j-n arg ~nehmen некога пропусти кроз шаке, удесити кога како треба; ~nennen *tr.* именовати, нав|одити, -ести, казати по реду. [herunter.]

hernie'der {хѣрнидѣр} *adv.* = (отменије од) he'r'nötigen *tr.*; j-n: a) приморати кога да дође; b) позвати кога да дође овамо.

Hero'des {хѣрѣдес} {јевр.} *m 8c* Ирод.

Hero'dias {хѣрѣдѣс} {јевр.} *f 8c* Иродијада (мати Саломина). [грч. историчар.]

Herodo't {хѣродѣт} {грч.} *m 8a antiq.* Херодот

Hero'en... hero'en... {хѣрѣн-}: ~alter *n* херојско (и. јуначко) доба; *2* halt {хѣрѣнхѣфт} *a* јуначки, херојски; ~kult(us) *n* обожавање *n* јунака; ~zeit *f* = ~alter. [3b јунакиња.]

Hero'in {хѣројн} *f 3c*, Heroi'ne {хѣројнѣ} {грч.} *f*

hero'isch {хѣројѣш} {грч.} *I a* јуначки, херојски.

II Hero'ische(s) {~(с)} *n 9l* јуначко, херојско, јунаштво, херојство.

hero'isch-ko'misch *a* јуначкосмешан.

Heroi'smus {хѣројсмус} *m inv.* (б. *pl.*) јунаштво *n*, витештво *n*, хероизам.

He'rold {хѣролт} {срвн.; фр.; *нем. Heer-walt} *m 2g*, ~in {~дѣн} *f 3c* херолд, поклицар, гласник, -ца, весник, -ца, † телал; херолд (у ср. веку надзорник при јуначким играма и сличним свечаностима); ~slamt {хѣ...с-} *n* херолдска (и. поклицарска, гласничка) служба *f*; херолдско одељење; ~skunst *f* хералдичка вештина, хералдика, наука о гр-

He'rold|stab *m* поклицарска палица *f*. [бовима.]

He'rons... {хѣрѣнс-} [Херон, грчки математичар и физичар]: ~ball *m*, ~brunnen *m* ~ (Херонова) лопта *f*. [јунак (грчки полубог).]

He'ros {хѣрѣс} {грч.} *m 6g* (pl. Heroen) херој,

he'r|plappern *tr.* истрљати, од-, из|брбљати.

Herr {хѣр} {свн. *сmp.* од *hehr} *m 3a*, ~in {~ѣн} *f 3c 1.* господар, -ица, газда, -рица, госа, власник -ца; господар, владар; sein eigener ~ свој господар; *fig.* в. gestreng 3; über et. (acc.) ~ sein владати чиме, бити господар чега; ~ über Leben und Tod sein располагати животом и смрћу; ~ sein über s-e Leiden-schaften владати својим страстима; ~ über sich sein владати (и. господарити) собом; einer Sache (gen.) ~ werden савладати што, завладати чиме; *fig.* s-n ~n finden наићи на јачега (и. на бату); gern den ~n spielen радо изигравати господара, волећи да наређује и заповеда; ist der ~ zu Hause? је ли газда (и. господар) код куће?; der (Haus-)~ und die (Haus-)Frau sind nicht zu Hause газда и гадарица нису код куће; bibl. niemand kann

zween (zweien) ~en dienen нико не може служити двојици господара; *priv.* wie der ~, so der Knecht, *fat.* и wie der ~, so's Geschehni preма господару и слуга; jeder ist ~ in seinem Hause сваки је господар у својој кући; des ~n Auge macht das Vieh fett господарево очи коња гоје. 2. Господ, Бог; ~! Господе!; Jesus Christus, unser ~ Haus Господ Исус Христос; ~ Jesus!, и. ~ du meine Güte! Боже мој!, Исусе Христосе! 3. нек. племић, властелин, великаш; den großen, vornehmen ~n spielen изигравати великог, отменог господина; als großer ~ leben живети господски; die großen ~en великаши; *fig.* в. Kirsche 3; (aller)gnädigster ~ und König! премилостиви Господару и Краљу!; gnädiger (и. gestrenger) ~! милостиви господине!; aus aller ~en Ländern kommen долазити са свих страна света. 4. господин, госпођа; mein ~! господине!; meine (Damen und) ~en! (госпође и) господе!; ~ Schmidt господин Шмит; ja, ~ Schmidt да, господине Шмите; die ~en Schneider господи Шнајдер; ihr ~ Vater господин Ваш отац; ~ Hauptmann! господине капетане!; geehrter ~! (у писмима) поштовани (и. цењени) господине!; geehrter ~ (und) Kollege! поштовани господине (и драги) колега!; der ~ N. господин Н.; (код студената) alter ~ почасни члан студентског удружења; ~ Fuchs госпа лија, тета лија; *iro.* ја, mein feiner ~ да, мој господине; ein sauberer ~ господин и по; красник; итд. „Für ~en“ „мушки“; dieser Schneider arbeitet nur für ~en овај кројач израђује само мушка одела. 5. господин, кавалер; jeder ~ mit seiner Dame сваки господин (и. кавалер) са својом дамом. 6. *prov.* der geistliche ~ духовник, свештеник.

He'rrchen {хѣрчѣн} *n* 2l (*dim.* од Herr) господичић; мали господин.

He'rre {хѣрѣ} *m* 3a *fat.* и *rl.* = Herr 2.

He'r..., he'r...: ~rechnen *tr.* избројити, набрајати; ~rechnung *f* набрајање *n*; ~reichen *tr.* и *intr.* (h) = ~langen; ~reise *f* (*opp.* Hinreise) долазак *m*, повратак *m*; auf meiner ~reise при повратку, враћајући се; ~reisen *intr.* (s) допутовати, враћати се, -тити се; ~reiten *intr.* (s) дојахати.

He'rren..., he'rren... {хѣрѣн-}: ~anzug *m* мушко одело *n*; ~arbeit *f*: а) робота, кулук *m*; б) dieser Schneider macht nur ~arbeit овај кројач израђује одело само за мушкарце; ~artikel *m* *pl.* ствари *f* *pl.* (и. роба *f*) за мушкарце; ~bad *n* купатило за мушке; ~bank *f* 2f клупа за властелу (у скупштинама); ~bekanntschaft *f* познанство *n* са господом; ~brot *n*: а) бели хлеб *m*; б) господарев хлеб; *fig.* ~brot essen јести туђи хлеб; ~diener *m* слуга, послужитељ; ћирица, слугерања; ~dienst *m* служба *f* господару, робота *f*, кулук; ~dienst geht vor Gottesdienst најпре ваља свршити посао за господара па онда ићи у цркву; ~essen *n*: а) господско (и. царско) јело; б) ручак *m* за господу; с) сјајан обед *m*; ~fahrer *m* = точкаш љубитељ; ~gesellschaft *f* мушко друштво *n*; ~gewalt *f* власт

господарева; ~gnade *f* господарева милост; ~gunst *f* наклоност госпде (и. великаша); ~haus *n*: а) господарева (и. газдина) кућа *f*, замак *m*; б) горњи дом *m* (у Пруској); ~hof *m* замак, дворац; ~hut *m* мушки шешир; ~knecht *m* слуга; ~leben *n* живот *m* великаша, господски живот *m*, господовање; ein ~leben führen живети господски; ~los *a*: а) без господара (и. газде); б) без власника, напуштен, мангун; ~loses Gesindel клатнице *m* *pl.*, никоговићи *m* *pl.*; ~losigkeit *f* безгосподарство *n*, немање *n* власника; ~meister *m* старшина тевтонскога реда; ~moden *f* *pl.* мушке моде; ~moral *f* морал *m* господара; ~rad *n* = точак *m* за мушкарце; ~recht *n* право господара; ~reiten *n* трка *f* госпде; ~reiter *m* јахач господин; ~schaft {хѣрншафт} *f* 3b = ~tum; ~schneider *m* мушки кројач, кројач мушког одела; ~sitz *m* = ~hof; ~stand *m*: а) великаштво *n*, властелинство *n*; б) великаши *m* *pl.*, великашки сталеж; ~stube *f*: а) господарева (и. газдина) соба; б) већница; ~stuhl *m* столица *f* за великаше (у цркви); ~tafel *f*, ~tisch *m* господарев сто *m*, сто за господара (при обеду); ~tum {хѣрнтум} *n* господство; ~weg *m* парочити (господски) пут.

He'rr|gott {хѣргрот} *m* 1. (б. *pl.*) Господ Бог, Бог; der liebe ~ мили Господ (Бог); er lebt wie unser ~ in Frankreich живи као мали бог; den ~ einen guten Mann sein lassen не бринути се ни за што. 2. (са *pl.*) Божја икона.

He'rr|gotts... {~с-}: ~händler *m* трговац црквених потреба; ~schnitzer *m* резбар икона и крстова.

her...: ~richten *tr.*: а) управити (ов)амо; б) приправити, -љати, приредити, -ћивати, уделсити, -шавати; приготовити; с) уп. ~stellen б.

He'rrin {хѣрѣн} *f* в. Herr.

he'r|risch {хѣриш} [срвн.] *a*, *adv.* господарски, газдински; заповеднички; *a* (*adv.*) гордо, отсечан (-но), одлучан (-но).

He'r|ritt {хѣррит} *m* јахање овамо, долазак (и. повратак) на коњу; auf *m*-т ~е јашући овамо.

herr|je'(mine)! {хѣрје(мине)}, **herr|je'(se)!** {хѣрје(зе)с} [из „Herr Jesus“] *fat.* *int.* Боже благи! Боже (мој)!, ух Боже!, Исусе Христосе!

He'r|lein {хѣрлаин} *n* 2l = Herrchen.

he'r|lich {хѣрлѣх} [срвн.] *a* (*adv.*) 1. крајан(-но), прекрасан(-но), величанствен(о), изврстан(-но), диван(-но), дивотан(-но), сјајан(-но).

He'r|lichkeit {~кѣт} [срвн.] *f* 3b 1. дивота, красота, прекрасност, величанственост, извршеност. 2. сјај *m*, слава; узвишеност; величанство *n*. 3. красота, дивота, милина; *fat.* das ist die ganze ~! то је све! 4. радост, уживање; die ~ wird nicht lange dauern то неће дуго трајати. 5. господарство *n*, заповедништво *n*; право *n* суђења. 6. (као титула) господство *n*, (пре)узвишеност; Ew. (Eure) ~ Ваше господство (и. милост, преузвишеност).

He'r|n|hut {хѣрнхут} [од Herr и Hut *f*] Хернхут (место у Горњој Лужици, Саксонска, где је гроф Цинцендорф образовао ред „Моравске браће“).

He'r|n|huter {~ер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с: а) ста-

новни|к-ца из Хернхута; **б)** члан реда „Моравска браћа“.

He'rrnhuter|lehre *f* учење *n* реда „Моравске“ [браће“.]

He'rrschaft {хершџфт} [свн.] *f* 3b 1. влада(вина), власт, владање *n*, управљање *n*, господарење *n*; највиша власт, сувереност; *die* ~ führen владати, господарити; *die* ~ über sich haben владати собом. 2. господар *m*, властелин *m*; господин *m*, оспођа, господа *f* coll., госпоштина *f* coll., *sind die* ~en zu Hause? јесу ли код куће господин и госпођа?; *die* junge ~ младе газде, господин, госпођица, млади господари, деца господарева; *er hat eine gute* ~ његов је господар добар, он има доброг господара. 3. властелинство *n*, спахилук *m*, земља *f*, добро *n*; баронија.

he'rrschaftlich {хершџфтлѝх} *a* (dv.) 1. господарски, владарски, властелински, спахијски, газдински, господски. 2. господствен, што приличи владару (и племићу, властелину, господару, господину); господарев; ~e Equipage господарева кола; ~e Wohnung господски (и. господствен) стан *m*.

He'rrschaftsrecht *n* суверен(с)ко право.

He'rrsch..., he'rrsch... {херш-} ~**begier(de)** *f* жудња (и. жеља) за влашћу; властољубље *n*; ~**begierig** *a* жудан власти, пожудан за влашћу; властољубив.

he'rrschen {хершчн} [свн.; *hehr (pop.. *Herr)] *I* *tr.* 15e 1. господарити, владати (über acc. над: abl.), заповедати; царовати, краљевати, бити владар (и. господар). 2. владати, бити, постојати; *dies Vorurteil herrscht noch bei den meisten Menschen* ова предрасуда влада још код већине људи. 3. (за место) = beherrschen I 3. 4. наредити, заповедити, грмнути, узвикнути; *komm her! herrschte er* овамо дођи! повика он заповеднички. II ~**d** *p. pr.* и *a* у знач. *inf.*; *der ~de Geschmack* претежан укус, општи укус; ~**de** Partei странка на влади. III **He'rrschen** *n* = Herrschaft 1.

He'rscher {хершчр} [свн.] *m* 2l, ~in {~ѝн} *f* 3c господар, -ица, владар, -ка, владалац, заповедник, -ца.

He'rrscher..., he'rrscher... {хершчр-} ~**befugnis** *n* владарево право; ~**blick** *m* господарев поглед; ~**ei'** {хершчрѝ} *f* 3b 6. *pl.* тежња за сталним владањем; ~**familie** *f* владарска породица, династија; ~**gabe** *f* владарски (и. заповеднички) дар *m*; ~**geist** *m* владарски (и. заповеднички) дух; ~**gewalt** *f* владарска моћ; ~**haus** *n* = ~**familie**; ~**isch** {хершчрѝш} *a*, ~**lich** {хершчрѝлѝх} *a* владарски, заповеднички; ~**macht** *f* = ~**gewalt**; ~**paar** *n* владарски пар *m*; ~**sinn** *m* владарски дух, владарска (и. заповедничка) осећања *n* *pl.*; ~**sitz** *m* владарево седиште, престоница; ~**stab** *m* владарско жезло *n*; ~**stuhl** *m* (владарски) престо; ~**wille** *m* владарева воља *f*; ~**willkür** *f* владарева самовоља, насилништво *n*; ~**würde** *f* владарско достојанство *n*; ~**zeichen** *n* *pl.* владарски знаци *m* *pl.*

He'rrsch..., he'rrsch... ~**geist** *m* заповеднички дух; ~**sucht** *f* жудња за влашћу, самодржачка (и. заповедничка) помама, претерано

властољубље *n*; насилничка тежња; ~**süchtig** *a* помаман за влашћу, претерано властољубив, самодржачки расположен.

He'r..., he'r... ~**rücken** *I* *tr.* прим|акнути, -ицати; II *intr.* (s) прим|акнути се, -ицати се, приближавати се; ~**rufen** *tr.* доз|вати, -ивати, поз(и)вати; *j-n* ~**rufen** lassen поручити по кога, позвати кога да дође; ~**rühren** *intr.* (h): *von et. (dat.)* ~**rühren** пот|ицати -ећи (и. проиштити, произилазити) од чега; *aus dem Griechischen* ~**rühren** водити порекло из грчкога; *das rührt von ihm* ~ то потиче од њега; *wo rührt das* ~? откуда то долази (и. потиче)?; ~**sagen** *I* *tr.* изговорити (и. казати) напамет; рецитовати; *et. am Schnürschen* ~**sagen** können знати што као оченаш; II ~**sagen** *n* изговарање напамет, рецитовање; ~**schaffen** *tr.*: *et.* ~**schaffen** при-, до-, на|бавити, донети што, при-, до-, на|бављати што; *j-n* ~**schaffen** довести кога; *sich* ~**scheren** доторњати се, довући се; ~**schicken** *tr.* (по)слати овамо; ~**schießen** *I* *tr.* и *intr.* (h) пуцати (ов)амо, гађати (ов)амо; II *intr.* (s) и *hergeschossen* kommen долетети (и. допасти) као из пушке; ~**schleichen** *I* *intr.* (s) дошуњати се, довулати се, досмучати се, шуњати се (и. смучати се) (ов)амо; ~**schleppen** *I* *tr.* вући овамо, до|влачити, -ући; ~**schreiben** *I* *tr.*: *a* *er hat* ~**geschrieben** он нам је писао (да...); *b*) *s-n* Namen ~**schreiben** написати (и. потписати) своје име, потписати се; II *sich* ~**schreiben** = ~**rühren**; ~**schreiten** *intr.* (s) *vor j-m* ~**schreiten** корачати испред кога, ићи пред ким; ~**schwimmen** *intr.* (s) пливати овамо, доплива(ва)ти; *neben j-m* (et.) ~**schwimmen** пливати поред кога (чега); ~**sehen** *intr.* (h) гледати овамо; *sehen Sie her!* (по)гледајте амо!; *sich* ~**sehen** чезнути да дође, -у, жудети да дође; ~**sein** *intr.* *v.* *her* 3, 5, 7; ~**senden** *tr.* = ~**schicken**; ~**setzen** *I* *tr.* мет|нути -ати (и. став|ити -љати) амо, посадити (ов)амо; II *sich* ~**setzen** се|сти -дати, посадити се овде; ~**singen** *tr.* (от)певати једнолико, (от)певати безизразно; ~**sollen** треба(ти) да дође (овамо); ~**stammen** *tr.* муцајући изговорити, одмучати; ~**stammen** *I* *intr.* (h) водити порекло, происходить, произ(и)лазити; долазити; *von j-m* ~**stammen** водити порекло од кога. II ~**stammung** *f* происхођење, произлажење; долажење, извођење, етимологија; ~**stellbar** *a* (в. ~**stellen**): *a*) начинљив, изградљив, који се може начинити; *b*) (wieder) ~**stellbar** успостављив, поправљив, обновљив, *f* излечљив; ~**stelen** *I* *tr.*: *a*) (по)ставити (и. метнути) овде; *b*) (wieder) ~**stellen** вра|тити -ћати у пређашње стање, успостав|ити, -љати, обн|овити, -ављати, (п)оправ|ити, -љати; *c*) начинити, из|ра|дити, -ћивати, произв|ести, -одити; ~**stellende Fabrik** произвођачка фабрика (и. творница); II ~**steilung** *f* поправљање *n*, поправка; обнављање *n*, обнова; прављење *n*, израђивање *n*, грађење *n*, израда; успостављање *n*; произвођење *n*; ~**steller(in)** *f* тустостављач(ица), обнављач(ица); израђивач, израђивачи-

ца, произвођач, произвођачица; ~**stellungs-**arbeiten *f pl.* радови *m pl.* на обнови; ~**stellungskosten** *f pl.* производни трошкови *m pl.*; ~**stellungspreis** *m* производна цена *f*, цена *f* коштања; ~**stottern** *tr.* муцајући изговорити, промуцати; ~**strömen** *intr. (s)* тећи амо, притјети, -ицати; ~**stürzen** *I intr.* досрљати, дојурити; *II sich über j-n (über et.)* ~**stürzen** на-срнути (и. бацити се) на кога (што); ~**tragen** *tr.* носити овамо, доијети, -осити; ~**trällern** *tr.* отпевушити; ~**treiben** *I tr.* терати (и. гонити) амо; *vor sich* ~**treiben** терати (и. гонити) пред собом; ~**treten** *intr. (s)* приступити, -ати, пријети, -лазити.

herüber {херу.бер} *adv.* овамо (преко), на ову страну; ~! пређи(те) овамо! ~ und hinüber овамо и онамо, амо и тамо.

herüber... {херу.бер} у слож. са *v* увек *sep.* показује приближавање и прелажење преко чега; *sich* ~**bemühen** *I tr.* потрудити се п пређи овамо; ~**bringen** *tr.* пренјети -осити амо; *über den Fluß* ~**bringen** пренети (и. превести) амо преко реке; ~**geben** *tr.* (до)дати амо; ~**helfen** *intr. (h)*. *j-m* ~**helfen** помоћи кому да пређе овамо; ~**kommen** *intr. (s)* пређи -лазити амо; *ich sah ihn über die Brücke* ~**kommen** видео сам га како прелази преко моста овамо; ~**reichen** *I tr.* = ~**geben**; *II intr. (h)* достићи -зати преко, досезати до.

herum {херум} *adv.* 1. *um et. (acc.)* ~ око чега; *um den Tisch* ~ *sitzen* седети око стола; *rund (и. rings)* ~ унаоколо; *er wohnt gleich um die Ecke* ~ он седи одмах иза угла (и. хошка); ~ *sein* обићи (*um et. око чега*); *um ein Kap* ~ *sein* опловити рт; *die Gegend um ...* ~ околина ... *gen.*; *im Kreise* ~ у круг(у); *die Reihe* ~ редом; ~ *sein* проћи свој ред; *er ist weit in der Welt* ~ *gewesen* = ~**gekommen** (в. ~**kommen** d); *fig.* *fortwährend um j-n* ~ *sein* бити стално око кога (поред кога); *dort* ~ онуда (около); *irgendwo hier* ~ *wohnen* седети негде ту у околини. 2. ~ *mit euch!* окрените се! 3. *тамо амо*; *das Gerücht ist schon in der ganzen Stadt* ~ *gloss* се већ разнео по целом граду. 4. *so um 100 Dinar* ~ тако око 100 динара. 5. (временски) ~ *sein* проћи, протети.

Herum..., herum... {херум} у слож. са *v* увек *sep.* и са глаголским *s* и *a* показује: 1. кретање и. обилажење око чега, и. кружно кретање; 2. радњу окретања, обртања: а) радњу долажења из близине до лица које говори; б) кретање у разном смеру; *sich* ~**balgen** = *balgen* *II 2*; *sich* ~**beißen** само *fam. fig.* кавжити се; ~**bekommen** *tr. a*) опколити, обухватити, успети (и. моћи) да опколи; б) = ~**bringen** c; ~**bemühen** *tr.*: *j-n* ~**bemühen** потрудити кога да дође овамо; ~**biegen** *I tr.* сави(ја)ти око; *II intr. (s)* зави(ја)ти, сави(ја)ти, заги; *um die Ecke* ~**biegen** зави(ја)ти за угао; ~**bieten** *tr.* нудити (и. пружати) унаоколо; ~**binden** *tr.* везати (*um et. acc.* око чега), обвез(ив)ати; ~**blättern** *intr. (h)*: *in e-m Buche* ~**blättern** прелиставати књигу; ~**bringen** *tr.*: а) окренути, обрнути; б) обне-

ти; c) *j-n* ~**bringen**: а) обрлатити кога, придобити кога (за своје гледиште); б) *ein Mädchen* ~**bringen** завести (и. преварити) девојку; d) ширити, проносити, разнјети, -осити; ~**bummeln** *intr. (s)* *fam.* клатарити се, скитати се, тумарати; ~**doktern** *intr. (h)* *fam.*: а) лечити бапским (и. домаћим) лековима, лечити бапски; б) лечити се по упутствима разних лекара; *an j-m* ~**doktern** кљукати кога лековима; ~**drehen** *I tr.*: а) окрјетати, -нути, обрјнути, -тати, вртети; *den Kopf* ~**drehen** окренути главу; *die Augen im Kopfe* ~**drehen** превртати очима; *den Schlüssel zweimal* ~**drehen** окренути кључ (у брави) двапут; б) *fig.* *er dreht mir die Worte im Munde* ~ он изврће смисао мојих речи; *II sich* ~**drehen** окретати се, обртати се, вртети се; *sich im Kreise* ~**drehen** обртати се у ковитлац; *alles dreht sich mit mir herum* све се окрће око мене; *sich* ~**drücken** *fam.* гурати се тамо амо; прелазити с места на место; забити се (негде збуњен); ~**fahren** *I intr. (s)*: а) *um die Stadt* ~**fahren** возити се око града, обвести се око града; *um ein Kap* ~**fahren** опловити око рта, опловити рт; б) *um die Straßenecke* ~**fahren** заокренути око угла (и. хошка); c) *возјити се*, -акати се тамо амо; d) *млата(па)ти (mit den Händen* рукама); *II tr.*: *j-n* ~**fahren**: а) обвести кога; б) провозати кога; ~**fechten** *intr. (h)*: а) просјачити од врата до врата; б) *mit den Händen* ~**fechten** млатарати рукама; ~**fliegen** *intr. (s)*: а) облетјати, -ети, летети око; летети тамо амо; б) *um die Ecke* ~**fliegen** заобићи око угла; ~**fragen** *intr. (h)* распитивати се редом; *überall* ~**fragen** распитивати (се) на све стране; ~**führen** *I tr.*: а) водити око, обводити; *j-n um die Stadt* ~**führen** водити кога около града; *j-n um die Ecke* ~**führen** завести кога иза угла (и. хошка); б) *einen Graben um den Garten* ~**führen** направити ров око врта; c) *j-n in der Stadt* ~**führen** водити кога тамо амо по граду; *провести кога по граду*; d) *fam.* *j-n bei der Nase* ~**führen** вући кога за нос; *II intr. (h)* заокретати (*intr.*), завијати (*intr.*); ~**gaffen** *intr. (h)* зијати унаоколо, зазјавати на све стране; ~**geben** *tr.* давати наоколо, да(ва)ти редом, да(ва)ти да иде из руке у руку, пустити у оптицај; *Karten* ~**geben** поделити карте; ~**gehen** *intr. (s)*: а) обићи, -лазити (*um j-n (et. acc.)* око кога (чега); околишити, *fig.* *j-m um den Bart* (2) *gehen* в. *Bart* 1; *prv.* *um den heißen Brei* ~**gehen** обилазити око чега као мачка око врше каше; б) *fig.* *e-e hohe Mauer geht um die Stadt* ~ висок зид опкољава град; *dieses Band geht zweimal um den Hut herum* ова трака два пута окружава шешир; *e-e Galerie geht um den Hof* ~ *trēm* окружује двориште; *ein Gericht* ~ *gehen* lassen дати да се гости обреде јелом; c) завијати; врзмати се, врсти се; и = *sich drehen*; *tausend Gedanken gehen mir im Kopfe* ~ триста мисли врзу ми се по глави; d) *das Gerücht geht* ~ *кружи* глас; *прноси се* глас; чује се; e) = *umhergehen*; ~**greifen** *intr. (h)*

um et. (acc.) *z*greifen обухватити што руком; *z*hangen *intr.* (h) висити овде онде; das hängt im Zimmer *z* то виси у соби свуда унаоколо; sich mit j-m *z*hauen тући се с киме (сабљом, мачем); *z*holen *tr.* a) тражити унаоколо и довести, -нети; b) *fig.* j-n *z*holen обрлатити кога, придобити кога; *z*hören *intr.* (h) überall *z*hören свуда прислушкивати; *z*irren *intr.* (s) лутати тамо амо, тумарати овамо онамо; *z*jagen I *tr.* a) гонити (и. терати) око, оптерати, обгонити, b) гонити (и. тера-ти) тамо амо; II *intr.* (s). a) um e-e Straßenecke *z*jagen у трку закренути иза угла (и. хошка); b) јурити око(ло); c) јурити тамо амо; *z*kehren I *tr.* окренути, -тати; II sich *z*kehren окренути се, обрнути се; *z*kommen *intr.* (s): a) ићи око, опходити; um die Ecke *z*kommen заћи за угао (и. хошак); b) обићи; c) aus dem Nachbarhause *z*kommen долазити из комшилука; d) er ist viel in der Welt *z*gekommen он је много путовао по свету; обишао је доста света; e) *fig.* bei den Leuten *z*kommen бити предмет оговарања (и. исмејавања) света (и. у граду); *z*kramen *intr.* (h) претурати; *z*kreuzen *intr.* (s) ∞ крстарити; *z*kriechen *intr.* (s) a) пузати (и. милети) око; b) вратити се милети; c) милети тамо амо; in allen Winkeln *z*kriechen (пре)цуњати по свима угловима (и. хошковима); *z*kriegen *tr.* fam. = *z*bringen c; *z*langen I *intr.* (h) (до-)стићи/н-зати унаоколо; das Band langt nicht um den Hut *z* трака не може да обвије шешир; die Schlüssel langte nicht *z* јело из зделе није достигло за све госте; II *tr.*: et. *z*langen заредити свима, пустити да иде унаоколо, (дава)ти (свима) унаоколо; *z*laufen *intr.* (s): a) um et. (acc.) *z*laufen трчати око чега, оптркивати што; das Rad läuft touchak се окреће; b) um die Ecke *z*laufen трчећи заићи иза угла (и. хошка); c) der Nachbar kam *z*gelaufen сусед је дотрчао к нама; d) трч(кар)ати тамо амо; вилати се, мотати се; müßig *z*laufen луњати (се), шиљкашати, ражњати; *z*legen *tr.* метнути (и. ставити, положити) око; *z*liegen I *intr.* (h): a) um et. (acc.) *z*liegen бити (и. налазити се, лежати) око чега, окружи(ва)ти што; die *z*liegenden Dörfer околна села; уп. umliegen I; b) налазити се распоређен, бити расут, разбацан; die Soldaten liegen in den Dörfern *z* војници су распоређени по околним селима; die Bücher liegen *z* књиге су без реда разбацане свуда; *z*nötigen *tr.* (за)молити да дође; sich *z*plagen (на)мучити се; sich *z*prügeln бити се, тући се; *z*raten *intr.* (h) погађати; *z*reichen *tr.* и *intr.* (h) = *z*langen; *z*reisen I *intr.* (s): a) путовати око; um die Erde *z*reisen путовати око света; b) путовати тамо амо; in e-m Lande *z*reisen пропутовати земљу, обићи/н-лазити земљу; in der Welt *z*reisen путовати по свету; II *~reisen* n пут(овање) n око; пут(овање) n по; *z*reißen *tr.*: sein Pferd *z*reißen нагло окренути коњу; *z*reiten *intr.* (s): a) um et. (acc.) *z*reiten на коњу обићи око чега, објавати што; b) прошетати се тамо амо на

коњу (in e-m Walde по шуми); c) *fig.* auf et. (dat.) *z*reiten стално навраћати разговор на нешто; immer auf j-m *z*reiten стално задевати кога, никако не дати кому мира, дирати кога непрестано; *z*rennen *intr.* (s) = *z*laufen; *z*sagen *tr.*: et. bei s-n Freunden *z*sagen пећи што својим пријатељима; *z*schauen *intr.* (h) = *z*sehen; *z*schicken *tr.* a) разаслати унаоколо (и. на све стране); b) j-n *z*schicken послати кога тамо амо (и. да прокрстари); j-n gehörig *z*schicken послати кога да трчкара (и. да трчи); *z*schiffen *intr.* (s). a) пловити (um e-e Insel око острва), опловити (e-e Insel острво); b) пловити тамо амо (и. на све стране), бродом се (про)шетати; *z*schlagen I *tr.* обвити, заогнути; den Mantel um sich *z*schlagen заогнути се капуту; II sich *z*schlagen бити се, тући се; *z*schleichen *intr.* (s) и sich *z*schleichen: a) (sich) um das Haus *z*schleichen шуњати се (и. врсти се, вулати се) око куће; b) шврљати којекуда; c) er ist noch schwach, er schleicht nur öh je jöu слаб и једва се креће (и. вуче се само); *z*schlendern *intr.* (s) базати, тумарати, ландарати; шврљати; *z*schleppen *tr.* вући (и. вуцарати) овамо онамо, потезати тамо амо; *z*schließen *tr.* и *intr.* (h): zweimal *z*schließen двапут окренути кључ (и. закључати); *z*schlingen I *tr.* обавити око; II sich um et. (acc.) *z*schlingen (об)вити се (и. увијати се) око чега; *z*schnüffeln *intr.* (h). überall *z*schnüffeln њушкати на све стране, цуњати; *z*schwärmen *intr.* (s): a) ројити се (и. летети) (um den Stock око кошнице); b) *fig.* врљати, тумарати; уп. *z*schweifen; *z*schweifen *intr.* (s) тумарати, врљати, скитати се; s-e Gedanken *z*schweifen lassen лутати у својим мислима; *z*schwenken *intr.* (s) и sich *z*schwenken заоши/нути, -јавати, заокренути; *z*schwirren *intr.* (s) лепршати се тамо амо (и. на све стране); летети свуда; *z*sehen *intr.* (h) гледати унаоколо; *z*sein *intr.* v. herum I, 3, 5; *z*senden *tr.* = *z*schicken; *z*setzen I *tr.* Stühle um den Tisch *z*setzen наместити (и. метнути) столице око стола; II sich *z*setzen поседати (и. посадити се) око; um et. (acc.) *z*sitzen *intr.* (h) седети око чега; *z*spähen *intr.* (h) вребати (и. кебати) унаоколо, уходити (и. шпијунисати) на све стране; *z*spazieren I *intr.* (s) (про)шетати се; müßig *z*spazieren луњати (се); II *~spazieren* n шетање; луњање; *z*spielen *intr.* (h) einmal *z*spielen једанпут сви (од)играти (карте); sich *z*sprechen: et. spricht sich *z* говори се, прича се; *z*springen *intr.* (s): a) скакати (и. скакутати) око(ло); b) трч(кар)ати тамо амо (и. на све стране); mutwillig *z*springen несташно скакутати; c) schnell zu j-m *z*springen тркнути до кога, провести један тренутак код кога; d) der Wind springt *z* ветар окреће (и. окренуо), ветар мења правац; *z*spritzen I *tr.* (по-)прскати на све стране; II *intr.* (s) врцати (и. шикљати) на све стране; *z*stehen *intr.* (h): a) стајати унаоколо, бити око (um et. acc. око чега); b) бити (и. стајати) тамо амо су

да, на све стране; стајати без реда; c) müßig **stehen** беспосличити, залудничити; **stöbern intr. (h):** in et. (dat.) **stöbern** претурати (и. преметати) по чему; im Feuer **stöbern** жарати (и. чарати) ватру; **stochern intr. (h)** = **stöbern**; in den Zähnen **stochern** чачкати зубе; **streichen I tr.:** Öl um et. **streichen** намазати уљем што; II **intr. (s)** скитати се, луњати, тумарати; **streicher(in f) m** скитница f, скиталица, скита|ло, -чица; луњало, тумарало, -ица, клатница f; потуцал|о, -ица. потукач(ица); **streifen intr. (s)** = **streichen** II; sich **streiten** препирати се, свађати се, (по)цавељати се; **streiten n** препирање; свађање; **stricken intr. (h):** zweimal **stricken** двапут оплести (чарану); **suchen intr. (h)** (пре)тражити свуда; **tanzen intr. (h):** a) играти око(ло), обигра(ва)ти; zweimal **tanzen** два пута обиграти (дворницу); b) **fig. j-m auf der Nase tanzen** скакати кому на главу, спрдати се с киме; **tappen intr. (s)** тапкати око(ло), пипати (и **fig.**); **tasten intr. (h):** an et. (dat.) **tasten** пипати свуда што; **tragen tr.:** a) носити око, обносити; b) разносити; c) **fig.** разносити (робу), ширити (вести); er trägt seine Langeweile mit sich überall **z** он своју досаду вуче свугде са собом; et. im Kopfe **tragen** носити се мишљу; **tragen n** обношење; разношење; **treiben I tr.** терати (и. гонити) око; вртети, окретати; II **intr. (h):** auf dem Wasser **treiben** бити ношен водом тамо амо, пливати тамо амо; III sich **treiben** тумарати, скитати се, акати се, вуцарати се, мотљати се, потуцати се; sich viel in den Kneipen **treiben** вуцарати се по крчмама; **treiber(in f) m** = **streicher(in);** **treten intr.:** a) (s) um j-n **treten** стати око кога, наређати се око кога; b) (h) auf et. (dat.) **treten** нагазити на шта; **trinken intr. (h)** и **tr.** пити редом, обредити се пићем; **trödeln intr. (h)** **fam.** трњезгати се, скањерати се; **tummeln I tr.** ein Pferd **tummeln** по-, заигравати коња; **fig. s-e Leute tummeln** не дати својим људима да предахну (од посла), журити своје људе; II sich **tummeln** ужурбати се, журити се; **wälzen I tr.:** a) ваљати око; b) окренути одовуд; II sich **wälzen** ваљ(ушк)ати се; **wandern intr. (s)** = **reisen**; **wenden tr.** обрнути, -тати, окре|нути, -тати; **werfen I tr.:** a) бац|ати -ити око; b) разбац(ив)ати, растур|ати, -ити; c) нагло окренути (коња); II sich **werfen** окренути се нагло; **wickeln tr.** вити око, обави(ја)ти; **wühlen intr. (h)** in et. (dat.) рити по чему, претурати по чему; sich **zanken** свађати се, препирати се; **zausen tr. (и sich zausen)** черупати (се); **zerren tr. (и sich zerren)** цимати (се), сецати (се); **ziehen tr.:** a) вући (и. повлачити) око; die Decke um sich **ziehen** увити се у покривач; e-n Graben um ein Feld **ziehen** повући ров око поља; b) **fig. j-n mit leeren Versprechungen ziehen** заваравати кога празним обећањима; II **intr. (s):** a) ићи око, обилазити; um e-e Stadt **ziehen** ићи око

града (у поворци), опходити град; оби|ћи -лазити град; b) in den Straßen **ziehen** лутати по улици; c) er ist zu uns **gezogen** он се до-, преселио к нама; d) сељакати се, често се селити; III sich **ziehen** пружати се око; ein Graben zieht sich um das Schloß **z** један ров налази се око замка; IV **ziehend p.p.** и **a** који се сели, несталан, скитнички, номадски; V **ziehen n** сељакане, често сељење; скитање.

her|unter {хѣрунтѣр} adv. (opp. herauf) 1. већ. = **herab.** 2. са прилозима за место: da ~! овуда (си|ји(те)) доле!; gerade ~ право доле; одвесно; gerade ~! (си|ји(те)) право!; **ell.** (већ. **fam. runter**) den Hut ~! шешир доле!; ~ mit ihm! доле с њим!; в. и Vorhang. 3. **fig.** ich bin ganz ~ сасвим сам пропао.

her|unter... {хѣрунтѣр-} у слож. са v увек је **sep.** и са глаголима **s** и **a** у већини случајева = **herab...**; **bringen tr.:** a) скинути, снимити, смети, довести доле, свести; b) **fig.** упропастити; ослабити; **fallen intr. (s)** = **herabfallen**; **gehen intr. (s):** a) = **herabgehen**; b) **fam.** der Wein geht gut **z** вино се омиче; **gießen tr.** сипати наниже (и. доле); **fam.** ein Glas Wein **gießen** сручити (у гушу) чашу вина; **handeln tr.:** et. vom Preise **handeln** откинути што од цене; **hauen tr.** оборити, сачећи; j-m eins **hauen** опалити кога, опаучити кога; **kanzeln tr. fam.** ваљано изрицати (и. изгрдити); **klappen tr.:** s-n Rockkragen **klappen** спустити јаку од капута; e-n Tisch **klappen** спустити преклопницу стола; **kommen intr. (s)** a) већ. = **herabkommen**; b) **fig.** **z** gekommen sein оронути, пропасти; ein (ganz) **z** gekommenen Mensch (потпуно) пропао човек; **können intr. (h)** моћи сићи; **lassen I tr.** = **herablassen** l; нароч. **ich kann nichts vom Preise lassen** не могу од цене ништа скинути (и. попустити); **machen tr.:** a) ски|нути, -дати, сним|ити, -ати; оборити; b) **fig. j-n machen** изгрдити (и. избруцити, наружити) кога; искрпити кога; омаловажити кога; c) искрпити, поцепати, испрескакати; **müssen intr. (h)** морати да се скине; морати сићи; es muß herunter мора да се скине; **nehmen tr.** ски|нути; -дати; **nehmen n** скидање; **purzeln intr. (s):** **fam.** die Treppe **purzeln** скомбрљати се (и. смандрљати се) низ степенице; **reißen tr.:** a) = **herabreißen**; b) срушити; c) и (sich **reißen**) поцепати (се), упропастити (се); **reißen n.** a) рушење; b) цепање, упропашћивање; **schlagen tr.:** a) о-, с|млатити (Apfel usw. јабуке итд.); b) das Verdeck des Wagens **schlagen** спустити кров на колима; уп. и **klappen**; **schlucken tr.** прогутати; **schrauben tr.:** die Lampe **schrauben** уврнути лампу; **fig.** по-, с|пустити (од чега); **setzen tr.** = **herabsetzen**; **tropfen intr. (h u s)** капати (доле); **werfen tr.** бац|ити -ати доле; **ziehen I tr.** већ. = **herabziehen** l; II **intr. (s):** a) = **herabziehen** II; b) преселити се ниже. Уп. **herab...**

he|r|versetzen tr. преместити овамо (чиновни-

ка); sich im Geiste ~ духом (и. у духу, у мислима) се пренети овамо.

her|vo'r {херфѳор} *adv.* (овамо) напоље, изнутра, ван; напред; ~ mit euch! напред ви! изиђите (из свога скровишта).

her|vo'r... {херфѳор-} у слож. са *v* увек *sep.* и са глаголским *s* и *a* показује кретање из нечега и тежњу за уздицањем изнад чега; **arbeiten** *I tr.* силом извући (и. извадити), истерати, ослободити, -ађати, изнети на видело; **II sich** **arbeiten** напорима својим изићи из, *fig.* избити иа површину; **blicken** *intr.* (*h*). *a*) извиривати, гледати; hinter e-m Baume **blicken** гледати иза дрвета; *b*) помолити се, -ајати се, проби(ја)ти; **brechen** *intr.* (*s*) избити, навалити изнутра, посуклати, *fig.* избити на видело; свитати (се), свањивати (се); *f* покуљати (гној), избити (и. оспе); die Sonne bricht aus dem Gewölke **brechen** сунце се помаља иза облака, сунце пробија кроз облаке; **X** избити (*intr.*); **bringen** *I tr.*: *a*) изнјети, -осити, извући, -лачити; показати; *b*) произвести, -одити, творити, створити, -арати, направити, начинити, родити, рађати; e-n Eindruck **bringen** направити утисак; *c*) про-, изговорити; ohne ein Wort hervorbringen не проговоривши ни речи; **II ~bringen** *n*, ~**bringung** *f* произвођење, производња, прављење, стварање; **drängen** *I tr.* тискати (и. гурати) напред, изгурати, проби(ја)ти, провалити, -љивати; **II sich** **drängen** прогурати се, силом избити напред; *fig.* (про)гурати се; **dringen** *intr.* (*s*) проби(ја)ти, избити, покуљати; **gehen** *intr.* (*s*): *a*) изићи, изаћи, подићи се, -зати се, ист|аћи се, -ицати се; *b*) настати, произи|ћи, -лазити, потицати; *c*) aus et. (*dat.*) **gehen** излазити (и. следовати) из чега; **heben** *tr.*: *a*) изди|ћи, -зати, издигнути, извадити; *fig.* et. über et. (*acc.*) **heben** изди|зати -ћи што над чим; *b*) *fig.* ист|аћи, -ицати: ein Kleid, das die Formen **hebt** халина која истиче облике (те-ла); ein Wort unterstreichen um es **zuheben** подвући реч, да би се тако истакла; *c*) **Ф** *слик.* ист|аћи -ицати; **II sich** **heben**: *a*) изди|ћи се, -зати се; *b*) ист|аћи се, -ицати се, издвојити се, -ајати се; **III ~heben** *n*, ~**hebung** *f* уздицање; истицање; **holen** *tr.* (из)вадити (aus *dat.* из); *yn.* **suchen**; **kehren** *tr.* = herauskehren *b*; **keimen** *intr.* (*s*) ис-, про-клијати; (из)никнути; **kommen** *intr.* (*s*) изићи, излазити, показати се; проби(ја)ти; ~**kommen** *n* излажење; избијање, појављивање; **kriechen** *intr.* (*s*) измилети, изгмизати; **leuchten** *intr.* (*h*): *a*) светлети из (и. кроз), просијавати, сјати из; *b*) *fig.* заблестати; ист|аћи се, -ицати се, одликовати се; *c*) es leuchtet aus all(em) diesem **Leuchten**, да... из свега тога излази да... из свега тога јасно је да...; **locken** *tr.* измамити, -љивати, извабити, -љивати; **sich** **machen** извући се (и. изићи) (из склоништа); **platzen** *intr.* (*s*): mit et. (*dat.*) **platzen** избацити што, рећи што; **quellen** *I intr.* (*s*) извирати, избијати, (по)куљати напоље; **II ~quellen** *n* извирање, избијање, ку-

љање; **ragen** *I intr.* (*h*): *a*) пом|аљати се, -о-лити се, стрчати: aus e-r Öffnung **ragen** по-маљати се из отвора; im e-n ganzen Kopf über alle **ragen** за читаву главу надвисивати све остале; *b*) *fig.* ист|аћи се, -ицати се, одликовати се, бити над, надви|сити, -шавати; **II ragend** *p.pr.* и *a* који стрчи; истакнут, знатан, угледан; **III ~ragen** *n*, ~**ragung** *f* *a*) по-маљање, стрчање; истицање, надвиш|авање, -ење, одликовање; (само ~**ragung**) испуст *m*, испупчење *n*; **rücken** *I tr.* помакнути напред; **II intr. (*s*) надирати (aus *dat.* из), избити, напредовати; **rufen** *I tr.*: *a*) j-n **rufen** звати кога да изиђе, изазвати кога; **X** e-n Schauspieler **rufen** изазвати глумца; *b*) *fig.* произвести, створити, проузроковати, пробудити; Bewunderung **rufen** изазвати дивљење; **II ~rufen** *n*. *a*) позивање напоље, изазивање; стварање, проузроковање, буђење, изазивање; **X** изазивање (глумца); **schauen** *intr.* (*h*) = heraussehen; = **blicken**; **schießen** *intr.* *a*) (*h*) опалити пушку иза чега (и. оздо); *b*) (*s*) изби(ја)ти, сунути (из); изби(ја)ти, изнићи; шикнути (из); **schleichen** *intr.* (*s*) (и)шуњати се, извући се; искрасти се; **sehen** *intr.* (*h*). unter dem Tische **sehen** гледати испод стола; *yn.* **blicken**; *b*) помаљати се; **sprießen** *intr.* (*s*) = **keimen**; **springen** *intr.* (*s*): *a*) искочити; *b*) стрчати; **spritzen** *I intr.* (*s*) шик|нути -љати (и. шибати) из, прснути, врцати; **II tr.** штрцати, учинити да шикне; **sprossen** *intr.* (*s*) = **keimen**; **sprudeln** *intr.* (*s*) избијати кључем, извирати; (по)ку-љати из; **stechen** *I intr.* (*h*). *a*) бости испод (и. иза); *b*) *fig.* иста|ћи се, -кнути се, пре-овлађивати; в. и **ragen**; **II stehend** *p.pr.* и *a* истакнут, значајан, важан; **stehen** *I intr.* (*h*) бити истакнут, бити испупчен, ви-рити, видети се, стрчати; **steigen** *intr.* (*s*): unter (*dat.*) **steigen** пењати се (и. пети се) оздо, уздизати се испод чега; **strecken** *I tr.* испружити, -ати, издужити; **strömen** *intr.* (*s*) покуљати напоље (и. напред), (по)суклати напоље; потећи; **stürzen** *intr.* (*s*) јурунати напоље (и. напред), изби(ја)ти, испас|сти, -дати; **suchen** *tr.* *a*) про-, издвојити, изабрати; претражити; ис-, от|копати, изнети на ви-дело; **tauchen** *intr.* (*s*). *a*) помолити се из воде, изронити; *b*) *fig.* изићи на видик, иста-ћи се; **treiben** *I tr.* истеп(ив)ати; **II intr. (*h*) = **keimen**; **treten** *intr.* (*s*). *a*) иступити, изићи (напред), ступити напред; *b*) ист|аћи се -ицати се; стрчати, бити истурен; *c*) *fig.* издвајати се, ист|аћи се, -ицати се, одуда-рати; испољ|авати се, -ити се; **sich** **tun**: *a*) појавити се, показати се; *b*) истаћи се, исти-цати се, одликовати се; **wachsen** *intr.* (*s*) израсти (aus der Erde из земље); израсти, направити се (и. створити се) израстао, ство-рити се, направити се; **sich** **wagen** усудити се да изиђе; **zaubern** *tr.* ишчарати, измађи-јати; das ist so **gezaubert** worden то је ство-рено чаробним штапићем; **ziehen** *tr.* *a*) из-вући, извлачити, водити из, извадити, изву-ћи (из заборава); *b*) = **strecken**. *yn.* vor...****

He'r..., he'r... {xəp-}: sich **zwagen** усудити се -ћивати се (да дође) овамо; **zwälzen** i tr. ваљати (и. котрљати) амо, доваљ(ив)ати, докотрљати; II sich **zwälzen** доваљати се, доћи у гомилама; **zwärts** {~верц} adv. (ов)амо, на ову страну; ~weg m пут овамо, повратак, долазак амо; auf dem ~wege при повратку, враћајући се; **zweisen** tr. показати пут, упутити (кога кому); **zwinken** tr. дати знак да дође (и. да се приближи).

Herz {херц} [свн.: лат. cord-, гр. kard-] n **4** 1. срце; груди f pl., недра n pl.; fig. срце, худ f, душа f; a) die Dame seines ~ens госпа његова срца (и. његових мисли); sich das ~ aus dem Leibe ärgern свиснути од јада; sein ~ von j-m abwenden не волети више кога; das bricht mir das Herz то ми срце цепа (и. раздире); zu j-m kein ~ fassen können немати поверења у кога; sich ein ~ fassen осмелити се, осколити се; kein ~ haben немати срца (и. душе), бити бездушан; er hat ein gutes, weiches ~ он је доброг, меког срца; ein ~ für j-n haben имати срца (и. савести) према кому; v. Fleck 2; das ~ auf der Zunge haben бити проливен; што на срцу то и на језику; j-m ~ machen храбрити кога; j-m das ~ schwer machen ожалостити (и. обеспокојити) кога; aus der Tiefe (и. aus dem Grunde) des ~ens од срца, из дубине душе; sie sind e i n ~ und e i n e Seele, и. zwei ~en und e i n Schlag они су два тела а једно срце и. једна душа; (при картању) ~ ist Trumpf срце (и. ерц) је адут; so lange mir das ~ im Leibe schlägt док ми бије (и. куца) срце у грудима; prv. wes das ~ voll ist, des geht der Mund über што на срцу, то на језику; b) са grp. der Kummer frißt an s-m ~en јади му срце нагризају; јад и чемер савио му се око срца; komm an mein ~! ходи на моје груди!; ans ~ drücken загрлити, притиснути на срце; ans ~en legen ставити на душу што, живо препоручити, урезати у душу (j-m et. кому што); das liegt mir am ~en то ми лежи на срцу; er ist mir ans ~ gewachsen он ми је прирастао за срце; fig. et. auf dem ~en haben имати шта на срцу; Hand aufs ~! руку на срце!; das liegt ihm schwer auf dem ~en то му тишти срце (и. душу); aus tiefstem ~en beten молити се Богу свом душом и срцем, из дна дна душе упућивати своје молитве Богу; j-n in sein ~ (ein)geschlossen haben и. j-n im ~en tragen некога јако волети, и. носити некога на срцу; fig. im ~en des Reiches у срцу државе; das ist mir ein Stich ins ~ то ми је као да ми је забо нож у срце; sich in sein ~ hinein schämen бесконачно се (за)стидети; mit ~ und Mund versprechen обећа(ва)ти срцем и устима; es nicht übers ~ bringen (können), das zu tun не моћи се преломити (и. не моћи се одлучити) да то (у)чини; ich weiß, wie es ihm ums ~ ist знам ја како му је око срца; es wurde ihm warm ums ~ срце му заигра; sprechen wie('s) einem ums ~ ist говорити (онако) како му је на срцу; es ist (wird) mir leichter ums ~ сада ми је мало лакнуло на срцу; wie ist dir ums ~? како се осећаш?

es wurde ihm schwach ums ~ није имао срца (и. храбрости); ein Kind unter dem ~en tragen носити дете у утроби својој; von ~en gern од срца радо, свим срцем (и. душом); j-m vor ~en gut sein волети кога свим срцем; ich will es vom ~en haben хоћу да сам с тим начисто; v. Stein 1; vom ganzem ~en од свег срца; zu ~en gehen дир(а)ти -нути у срце, тронути; sich et. zu ~en gehen lassen и. et. zu ~en nehmen прим(и)ти -ати што к срцу. 2. срце, срж f, језгро. 3. **■** = Herzstück.

He'rz... {херц-}: ~ader f: a) аорта; b) срчана вена; ~ader|verkalkung f закречаване n аорте. [zählung f = ~rechnung.]

He'r..., he'r...: **zzählen** tr. = **zrechnen**; **z**

He'rz..., he'rz...: **zallerliebst** a fam. дражестан, предраг, најдражи; најмилији; ~allerliebst(e)r s предраг|и, -а најдражи, -а.

he'r|zaubern tr. дочарати.

He'rz..., he'rz...: ~balsam m phm. балзам за срце; ~beklemmung f стезање n срца; ~beschreibung f опис m срца, кардиографија; ~beutel m **⊕** срчана кеса f, срчаница f; оспрче n; ~beutelentzündung f **⊕** запаљење n (и. упала) срчане кесе (и. оспрча); ~beutel|wasser|sucht f **⊕** водена болест срчане кесе; **z**bewegend a који срце дира (и. потреса), узбудљив, дирљив; ~blatt n: a) **⊕** неразвијен лист m; b) семени листић m; c) fam. fig. срце, мило створење, љубимац m; ~blättchen n = ~blatt a и c; ~blut n крв f (из) срца; **z**brechend a што пара (и. раздира) срце, болан; **z**chen {херцхн} n 2l (dim. од Herz) мало срце, срдашце; fig. срдашце, душица f; mein ~chen! душице моја!, срдашце моје!; ~dame f (у картама) дама у срцу (и. ерц); ~drücken n притискање срца; **z**e {херц} **⊕** n **4** = Herz.

Herzegowina {херцеговина} f **⊕** Херцеговина.

He'rz|eizige(r) m љубимац.

He'rz|leid n (б. pl.) туга f на срцу, тешка туга f, јад m, бол m; fam. j-m ein ~ antun задати кому јад.

He'rzlein {херцлѐн} n 2l = Herzchen.

he'rze {херцн} I tr. 15e грлити, миловати, љубити. II sich ~ грлити се; sie herzten und küßten sich (и. einander) они су се грлили и љубили.

He'izen... {херцн-}. ~bändiger m, ~feßler m укротитељ срдаца; ~könig(in f) m краљ (дама) у срцу (и. ерц).

He'zens..., he'zens... {~c-}: ~angelegenheit f ствар срца; ~angst f: a) **⊕** притисак m срца; b) fig. самртни страх m, мора, љута невоља; ~bruder m мили брат, вољени брат; ~ergiebung f, ~erguß m излив m срца; ~freude f велика радост; ~freund m најмилији (и. присни) пријатељ; ~freundin f најискренија (и. присна) пријатељица; **z**froh a превесео, врло весео; ~geheimnis n тајна f срца; ~grund m: aus ~grund из дубине срца; **z**gut a предобар, добар по срцу; er ist ein **z**guter Mensch он је човек добра срца, он има златно срце; ~güte f превелика (и. необична) доброта, доброта срца; ~junge m љубимче n, љубимац; ~königin f краљица срца, миљеница,

љубовца; sie ist seine ~königin она је предмет његових мисли; ~kummer *m* јади *m pl.* срца, душевни бол; ~kundige(r) *m bibl.*: Gott, der ~kundige Бог, испитивач срцаца; ~lust *f* велика радост; nach ~lust до миле воље; колико (ти, Вам) срце иште; ~mann *m*, ~männchen *n*. mein ~mann! мужићу мој!; мили мој!; ~meinung *f* искрено мишљење *n*, истинска осећања *n pl.*; ~not *f* = ~angst *b*; ~qual *f* муке веље *f pl.*, велика мука; ~sache *f* = ~angelegenheit; ~sprache *f* језик *m* срца; ~trost *m* душевна утеха *f*; ~wunsch *m* жива жеља *f*.

He'rz..., he'rz...: ~entzündung *f* ♀ запаљење *n* (и. упала) срца; ~erfreuend *a*, ~erfreulich *a* што увесељава срце; забаван; ~ergreifend *a* дирљив, што у срце дира; ~erhebend *a* што подиже душу, што човека узноси, узвишен; ~erquickend *a* што освежава срце (и. душу); ~erschütternd *a* што потреса срце (и. душу); потресан; ~erweiterung *f*. a) ♀ проширење *n* срца; b) ♀ ширење *n* срца; ~fehler *m* срчана мана *f*, мана срца; ~fell *n* ☉ = ~beutel; ~ieber *n* ♀ срчана грозница *f*; ~förmig *a* срцаст, облика срца; ~gegend *f* предео *m* око срца; ~geliebte(r) *s* вољени, -а, драган, -а; ~geräusch *n* ♀ шум *m* (и. шуштање) срца; innere ~geräusche унутарњи шумови срца; ~gespiel *n* другарица *f*, пријатељица *f*; ~gewinnend *a* што задобија срца, допадљив, симпатичан; ~grube *f* ☉ удубљење *n* испод груди а изнад трбуха.

he'rzhaft {херцџафт} [срвн.] *a* 1. срчан, смео, храбар, одважан, неустрашљив. 2. снажан, крепак; ваљан.

He'rzhaftigkeit {~херцџафт} *f* 3b срчаност, смелост, храброст, одважност.

he'r... ~ziehen *l tr.* вући овамо, при-, до|вући. II *intr.* (h): a) доселити се; b) и. ~hergezogen kommen до|ћи -лазити овамо; c) über j-n (über et.) ~ziehen потсмевати се кому (чему). he'rzig {херцџ} *l a* 1. = herzlich *l*. 2. мио, љубак, (пре)красан. 3. (за дрвеће) са срцем, са сржју. 4. у слож, као hart~ тврда срца, неосетљив.

He'rz..., he'rz...: ~innig {херцџинџ} *a* (dv.) срдач|ан(-но), усрд|ан(-но), свесрд|ан(-но), од свег срца; ~kammer *f* ☉ срчана комора; ~kirsche *f* ☉ трешња облика срца; ~klappe *f* ☉ срчани залистак (и. вентил) *m*; ~klappen|fehler *m* ♀ мана срчаног залиски; ~klopfen *n* ♀ дупање срца; ~kohl *m* ☉ = Wirsingkohl; ~krank *a* болестан од срца; ~kränkend *a* који убија, убиствен; ~krankheit *f* срчана болест; ~lähmung *f* ♀ узетост (и. парализа) срца; ~lappen *m* залистак на срчаним преткоморама; ~leiden *n* болест *f* срца; ~lein {херцџџ} *n* 2l = Herzchen.

he'rzlich {херцџџ} [срвн.] *l a* 1. срдачан; свесрдан; искрен, истински; ~er Empfang срдачан пријем; ~er Glückwunsch срдачна честитка. 2. пун љубави, нежан, љубазан, умиљат. II *adv.* 1. срдачно, све-, усрдно, од (свег) срца. 2. врло, јако, необично; ~gern врло радо, с највећим задовољством; das ist mir

~leid то ми је врло жао; sie ist ~häßlich она је као ђаво ружна; es ist mir ~sauer geworden то ми је задало грдне муке; das ist ~schlecht то је дозлабога рђаво.

He'rz|lichkeit {~кџџ} *f* 3b срдачност, усрдност, љубазност; искреност.

He'rz..., he'rz...: ~lie'b *a* врло драг, предраг, срцу мио, умиљат; ~liebchen *n*, ~liebste(r) *s* = Herzchen; ~linie *f* ∧ срчаница; ~los *a*. a) ☉ без срца, који нема срца; b) немилосрдан, без срца, бездушан; хладан, леден; c) плашљив, страшљив, кукавица; ~losigkeit *f*: a) немање *n* срца; b) бездушност, немилосрдност, безосећајност, хладноћа; c) плашљивост, страшљивост, кукавиштво *n*.

He'rzog {херцџ} [срвн. Heer и zog: лат. dux] *m* 2d и (аус. само) 2g, ~in {херцџин} *f* 3c војвода, -ткиња, херцег, -иња.

he'rzogisch {херцџиш} *a* херцешки, херцего привржен; die Herzogischen = die Herzoglichen.

he'rzoglich {херцџџџ} *a* херцешки, војводски; die Herzoglichen *m pl.* присталице херцегове.

He'rzogs... {херцџџџ-}: ~geschmeiß *n* ♀ херцошка (и. војводска) жгадија *f*; ~hut *m* војводски шешир; ~land *n* = Herzegowina; ~mantel *m* херцешки (и. војводски) огртач (и. плашт); ~titel *m* војводска (и. херцошка) титула *f*; ~volk *n* = ~geschmeiß; ~würde *f* војводско достојанство *n*.

He'rzogtum {херцџџџџџ} *n* 2a војводина *f*, војводство, херцештво.

He'rz..., he'rz...: ~ohr *n* срчано ушце; ~rührend *a* узбудљив, што срце узбуђује; ~schlächting {~шлехтиџ} *a* са срчаном астмом, вет. сипљив (коњ); ~schlächtingkeit {~каџџ} *f* 3b срчана астматичност, сипљивост; ~schlag *m*: a) куцање *n* (и. откуцај, ударање *n*) срца; bis zu m-m letzten ~schlage до мог последњег откуцаја срца; b) ♀ б. *pl.* срчани удар, срчана капља, в. ~lähmung; ~schwäche *f* слабост срца; ~stärkend *a* што снажи (и. крепи) срце; ~stärkendes Mittel средство за (о)крепљење срца; ~stärkung *f* (о)крепљење (и. ојачавање) *n* срца; ~stärkungs|mittel *n* средство за окрепљење срца; ~stoß *m*: a) удар(ац) у срце; b) куцај срца; c) *fig.* смртни ударац; ~stück *n* ☉ укрштање железничких пруга; ~tätigkeit *f* рад *m* срца.

her|zu {херцџу} *adv.* овамо.

Her|zu..., her|zu... {херцџу-} = herbei... и heran...

He'rz..., he'rz...: ~verfettung *f* ♀ нагомилавање *n* сала око срца; ~vergrößerung *f* ♀ повећа(ва)ње *n* срца; ~verknöcherung *f* ♀ окоштавање *n* срчаних залистака; ~wasser *n*: a) влажност *f* у срчаној кеси(ци); b) *fig.* das ~wasser läuft mir имам горушицу; c) медицина (течност) *f* за срце; ~weh *n*. a) бол *m* у срцу (и. у околини срца); b) јади *m pl.* срца; ~zerreißend *a*, ~zerschneidend *a fig.* што срце пара (и. кида, раздира).

Hese'kiel {хезџџџџџ} *m* 8a *bibl.* Језекиљ.

Hesio'd {хезџџџџџ} *m* 8a *antig.* Хезиод.

Hesperiden {хеспериџџџ} [грч.] *f pl.* 3b myth.

Хесперида (херке Ноћи); ~garten *m* врт Хесперида.

He'sse {хес-} *m* 3a, He'ssin {хес-ин} *f* 3с Хесеница, -к(и)а

He'ssen {хес-ин} *n* 8g Хесенска *f*; das Großherzogtum ~Darmstadt велика војводина Хесен-Дармштат.

he'ssisch {хес-инш} *a* хесенски.

Hetä're {хет-ер-} [грч.] *f* 3b хетера (другарица), духовита милосница.

Hetä'ren... {хет-ер-н-} ~künste *f* pl. хетерске вештине *n* pl., лукавства *n* pl. хетера; ~tum {хет-ер-нтум} *n* хетерство.

Hetä'rie' {хет-ери-} [грч.] *f* 6f хетерија, дружина, родољубиво грчко друштво.

heteroge'n {хет-ерог-ен} [грч.] *a* (opp. homogen) хетероген, разноврстан, разнородан.

hetz! {хец-} [hetzen] *int.*; ~! ~! држ'! држ'!; пуци!

He'tz... {хец-} ~artikel *m* потстрекачки чланак (у новинама); ~blatt *n* потстрекачки лист *m*; ~bahn *f* бориште *n*.

He'tze {хец-} [ивн.; *hetzen] *f* 3b 1. хајка, потерни лов *m*. 2. *fig.* дивље гоњење *n*, вијање *n*, ловљење *n*, прогоњење *n*, потера; дршкање *n*, пуцање *n*; хитња, журба; in der ~ sein бити нападнут (и. гоњен) са свих страна. 3. хајкалиште *n*; бориште *n* (животиња које се туткају једна на другу). 4. а) чопор *m* ловачких паса; б) *fam. fig.* руља, чопор *m*, булумента. 5. *fam.* аус. = Spaß.

He'tzen {хец-ин} [свн.] 15e 1 *tr.* (на)туткати, (на)пујдати, (на)хушкати; Hunde auf j-n, hinter j-m her ~ (на)туткати псе на кога; die Hunde auf den Hirsch ~ напујдати (и. натуткати) псе на јелена; б) *fig.* Leute an (и. gegen, wider) einander ~ подбадати (и. натуткати) људе једне против других; die Hunde matt ~ преморити псе у хајци; *fig.* er hetzt seine Diener halb tot он не да слугама својим да душом дахну; он премара своје слуге. 2. а) den Hirsch ~ гонити јелена (у лову); ein Wild zu Tode ~ гонити дивљач док не изнемогне; б) *fig.* гонити устопице, мучити, кињити; ein Gleichnis zu Tode ~ понављати неко поређење до Божје куће; mit allen Hunden gehetzt sein: а) бити гоњен са свих страна; б) бити препреден; бити натучен; er ist mit allen Hunden gehetzt он се не да збунити. II *intr.* (h) устремити се, сунути, навалити. III sich ~: sich matt ~ и *abs.* посустати (и. преморити се) јурењем (и. прекомерним радом); sich tot ~ погинути од јурења. IV He'tzen *n* = Hetze 1 и 2.

He'tzer {хец-ер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с 1. хајкач-ица. 2. *fig.* подбадач, -ица, изазивач, -ица, подбуњивач, -ица, раздраживач. 3. ~ млад шаран мужјак.

Hetzerei' {хец-ер-и-} *f* 3b туткање *n*, натуткавање, хушкање *n*; подбадање *n*, изазивање *n*, подбуњивање *n*.

He'tz... ~hund *m* хајкачки ловачки пас; огар, хрт; ~jagd *f* = Hetze 1 и 2; ~jäger *m* хајкач *m*; ~peitsche *f* хајкачки бич *m*; *fig.* mit der ~ peitsche hinter j-m her sein гонити кога усто-

пице, потстрекавати кога; ~rede *f*. а) говор *m* у трку; б) потстрекачки говор, дражење *n* *pl.*; ~zeit *f* време *n* хајки.

Heu {ху-} [свн.; *hauen] *n* 2g (б. *pl.*) сено; ~machern косити ливаду; das gemähte ~ покошено сено; *fig.* Geld wie ~ haben имати новаца као плеве.

Heu'... {ху-}: ~baum *m* ~ стожина *f*; лемез; ~binder *m* везивач сена; ~boden *m* ~ сењак, сенара *f*, појата *f* (и. таван) за сено; ~borge {~бор-} *f* јн. = ~scheune; ~bühne *f* јн. = ~boden; ~bund *m*, ~bündel *n* (m) нарамак *m* (и. свежањ *m*, багља *f*) сена; ~dieme {~д-им-} = ~miete.

Heuch {ху-х-} *m* ~ = Huch.

Heu'chel... {ху-х-ел-}: ~buße *f* лицемерно (и. притворно) испаштање (и. кајање) *n*.

Heuchelei' {ху-х-ел-и-} *f* 3b лицемерење *n*, лицемерство *n*, дволичност; претварање *n*, претворност, притворност.

Heu'chel... ~freund *m* притворан (и. лицемеран) пријатељ.

heu'ch(e)lisch {ху-х-ел-ш} *a* ~ = heuchlerisch. heu'cheln {ху-х-ел-н} [свн.] 15f 1 *intr.* (h) лицемерити, дволичити, претварати се. II *tr.* = erheucheln 1. III Heu'cheln *n* = Heuchelei.

Heu'chel... {ху-х-ел-}: ~rede *f* притворан (и. дволичан) говор *m*; ~schein *m* лицемеран (и. притворан) изглед; ~träne *f* лицемерна суза, суза притворница; ~tum {ху-х-ел-тум} *n* лицемерство, коварство, притворство.

Heuchler {ху-х-ел-ер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с лицемер, -ка, претворица *f*, претворник, дволичњак, -иња.

heu'chlerisch {ху-х-ел-ер-ш} *a* (dv.) лицемер|ан (-но), претвор|ан (-но), притвор|ан (-но), дволич|ан (-но), ковар|ан (-но).

heu'en {ху-ен} [Heu] 1 *intr.* (h) 15a ~ косити и купити сено. II Heu'en *n* кошење сена.

Heu'er¹ {ху-ер-} *hom.* Häuer [Heu] 2l, ~in {~ин} *f* 3с косач (и. косач) сена, косачица.

Heu'er² {ху-} ~ и. јн. [свн., hie-Jahr] *adv.* ове године.

Heu'er³ {ху-} [дн.] *f* 3d закупнина, најамнина, кирија.

Heuerling¹ {ху-ер-лин-} [heuer²] *m* 2g¹ овогодац, овогодишњак, овогодишњаче *n*.

Heu'erling² [Heuer³] *m* 2g¹ закупник.

heu'ern {ху-ер-н} [дн.] 1 *tr.* 15f 1. закупити, ~ливати, узети под најам, најмити. 2. ~ = heiraten. II Heu'er'n *n* закупљивање, узимање под најам, најмљење.

Heu'... ~ernte *f* ~ косидба (и. кош(е)ња) сена, сенокос *m*; ~fieber *n* сенска болест *f*, болест од сена, ~ болест изазвана мирисом тек покошеног сена; ~forke *f*, ~gabel *f* ~ виле *f* *pl.*; ~harke *f* ~ грабље *f* *pl.*, грабуље *f* *pl.*; ~hauen *m* ~ навиљак сена.

Heu'l... {ху-л-}: ~affe *m* ~ дрекавац; ~bruder *m* урликало ~ цмољавац.

heu'len {ху-ел-н} [свн.] 1 *intr.* (h) 15a 1. урл(и-к)ати, лелекати, завијати; er heult vor Wut он урла (и. урличе) од беса. 2. тужно (и. језовито) орити се; хујати, урлати, рикати, ~нути, рукувати. 3. јаукати, ~нути, ридати, ле-

лекати, арлаукати. II *Heu'len* *n* урл(ик)ање, лелек(ање *n*) *m*, завијање, хујање, хука *f*, бучање, рикање, рукање, јаук(ање *n*) *m*, риданье, арлаукање; *bibl.* ein ewiges Heulen und Zähneklappen вечни јаук и шкргут зуба.

Heu'ler {хѡл'р} *n* 2l 1. и ~in {~ин} *f* 3с урлач, -ица, урликал|о, -ица, лелекало *n*, ридало *n*, плачљив|ац, -ица. 2. *Heu'ler* = Heulaffe.

Heulerei {хѡл'рѡ} *f* 3b урл(ик)ање *n*, хука, бука, јаукање *n*.

Heu'!... ~meier *m*, ~michel *m* = ~bruder.

Heu'!... ~machen *n* превртање и сушење сена; ~macher (in *f*) *m*, косач, -ица сена, превртач сена; ~magazin *n* сенара *f*; ~mahd *f* а) косидба (и. кошење *n*) сена; б) ливада, сенокоса; ~mähen *n* = ~mahd а; ~mäher (in *f*) *m* косач(ица) (сена); ~markt *m* трг за сено; ~maschine *f* = ~wender; ~miete *f* а) = ~schober; ~monat *m* јули, српањ.

heund {хѡнт} *adv.* јн. = heute.

Heu'ne {хѡн} *m* 3a = Hüne.

Heu'!... {хѡ-}: ~ochs *m* во на паши; *fig.* коњина, волина; ~pferd *n* *a* *prov.* = ~schrecke; б) = Libelle; в) = ~ochs; ~rechen *m* грабље *f* *pl.*, грабуље *f* *pl.*

heu'rig {хѡрѡх} [свн.; *heuer*²] *a* (opp. *firn*²) овогодишњи; ~er Wein, *Heu'rige(r)* {хѡрѡг(р)} *m* 9l овогодишње вино, ново вино.

Heu'!... ~same *m* семе *n* од траве; ~scheuer *f*, ~scheune *f* а) сенара *f*, појата за сено; ~schnupfen *m* а) = ~fieber; ~schober *m* пласт *n* сена; ~schrecke {~шрек} [свн.] *f* 3b, Heuschreck *m* скакавац *m*; пруг *m*; ~schrecken|grille *f* зриковац *m*; ~schrecken|schwärm *m*, ~schrecken|wolke *f* пој (и. облак) скакаваца; ~schuppen *m* шупа *f* за сено; ~speicher *m* = ~boden.

heut(e) {хѡт(е)} [свн., *hie*-Tag] *I* *adv.* данас; *bis* ~ до данас; *noch* ~ и. ~noch а) још данас; б) данас још; ~abend вечерас; ~morgen јутрос; ~vormittag данас пре подне; ~nachmittag данас по(сле) подне; ~früh јутрос рано; ~über acht Tage од данас за осам дана; кроз осам дана; ~über vier Wochen од данас за четири недеље; кроз четири недеље; кроз месец дана; ~vor acht Tagen пре осам дана; *von* ~ *bis* morgen (и. *zwischen* ~ *und* morgen) од данас до сутра; *fig.* er ist nicht *von* ~ (и. *von* gestern) он није од јуче; acht Tage nach ~ у року од осам дана од данас; *priv.* ~rot, morgen tot данас јесмо, сутра нисмо; ~mir, morgen dir данас мени, сутра теби; на свакога дође ред. II das *Heu'te inv.* данашњица *f*, данашње доба, садашњост *f*. *heu'tig* {хѡтѡх} [свн.] *I* а 1. данашњи; die ~e Zeitung данашње новине; der ~e Tag данашњи дан; am ~en Tag данас. 2. садашњи, савремен, модеран. II *Heu'tige(s)* {хѡтѡг(с)} *a* 9l mein *Heutiges* моје данашње писмо; unter *Heutigem* данашњег датума, под данашњим.

heu'tigenta'gs {хѡтѡг'нтѡкс}, боље: *heu'tiges-ta'gs* {хѡтѡг'стѡкс}, *heutzuta'ge* {хѡтѡцута'г} *adv.* данас, дан дањи, у данашње време, данашњим даном.

Heu'!... ~wage *f* кантар *m* за сено; ~wagen *m* кола *n* *pl.* за сено, пољска (и. велика) кола са лотрама; ~wender *m*, ~wende maschine *f* машина *f* за превртање сена; ~wiese *f* ливада, сенокос *m*, сенокоса; ~zeit *f* време *n* косидбе, косидба сена, сенокос *m*.

Hexa|e'der {хѡксаед'р} [грч.] *n* 2l / хексаедар, коцка *f*.

hexae'drisch {~дрѡш} *a* хексаедарски, хексаедричан.

Hexa'meter {хѡксамет'р} *m* 2l хексаметар (стих од 6 стопа).

hexame'trisch {хѡксамет'рѡш} *a* хексаметарски, од шест стопа.

He'xchen {хекс'хн} *n* 2l (*dim.* од *Hexe*) вештичица *f*.

He'xe {хекс'х} [свн.] *f* 3b вештица; alte ~ матора вештица; вештичтина; kleine ~ мала враголанка (и. неваљалица); мала вештица; die arme ~ јадница.

he'xen {~хн} *I intr.* (h) 15с чарати, врачати, бајати; man müßte ~ können, um zu... морао би човек да врача, па да...; wie gehext: а) као мађијама, б) на волшебан начин (брзо); das geht wie gehext то иде као омађијано (и. као подмазано).

He'xen!..., *he'xen!...* {хекс'хн}: *2artig* *a* вештича, као вештица, попут вештице; ~berg *m* брдо *n* (и. брег) вештица; ~brand *m* спаљивање *n* вештица, погубљење *n* вештице на ломачи; ~brut *f* вештичин пород *m*; ~buch *n* чудотворна (и. волшебна) књига *f*, неразумљива књига; ~element *n* вештички елеменат *m*, ствар *f* допадљива вештицама, ствар која се свиди вештицама; ~fahrt *f* јахање *n* вештичино на вратилу; ~fest *n* врзино коло; ~geschichte *f* прича о вештицама, чаробна прича; ~glaube *m* веровање *n* у вештице; *2haft* {хѡкс'хнѡфт} *a* = *2artig*; ~heit {хекс'хнѡт} *f* 3b ~schaft {хекс'хнѡшт} 1. (б. *pl.*) вештиштво *n*; 2. (све) вештице *f* *pl.*; ~kessel *m* вештичин котло; *fig.* котло са кључалом водом; ~kraut *n* чаробнајка *f*; ~kreis *m* чаробни круг; ~kunst *f*. а) врачарије *f* *pl.*, мађије *f* *pl.*; б) чини *f* *pl.*; ~mehl *n* прашак *m* од пречине; ~meister *m* вештац (и *fig.*), чаробник, волшебник, врач(ар), вилењак; ich bin kein ~meister ја не могу створити чуда; ~ort *m* место *n* које посећују вештице, састајалиште *n* вештица; ~probe *f* мазија *f*; ~prozeß *m* суђење *n* вештицама; ~ritt *m* = ~fahrt; ~sabbat *m* врзино коло *n*; ~schuß *m* крстобоља *f*, протисли *f* *pl.*, усед, ушинута леђа *n* *pl.*; пробаци (и. протисли) *m* *pl.* у крстима; ~schwarz|kunst *f* = Hexerei; ~seggen *m*, ~spruch *m* чаробна (и. волшебна) изрека *f*; ~stich *m* вешт бод (при шивењу); ~tanz *m* врзино коло; ~tanz|platz *m* састајалиште *n* вештица; ~tum {хекс'хнтум} *n* = Hexenheit; ~werk *n* = Hexerei.

He'xer {хекс'р} *m* 2l, *He'xerich* {хекс'рѡх} *m* 2g¹ = Hexenmeister.

Hexerei {хекс'рѡ} *f* 3b враџбина, врачанье *n*, чаролије *f* *pl.*, волшебност, мађије *f* *pl.*; das muß mit ~ zugehen то су ђавола посла; das

ist keine ~ то нису чаролије; *prv.* в. Geschwindigkeit 2 c.

He'xlein {хексл'н} *n* 2l = Hexchen.

Hf. abr. = Halbfranzband.

Hg. abr. {хексл'н} = Quecksilber.

hg abr. = Hektogramm.

H.G.B. abr. = Handelsgesetzbuch.

hi! {ху} *int.* хи!

Hia'tus {хуатус} [лат.] *m inv. gr.* зев.

hie {ху} [свн.] *adv.* † и **Welf!** ~ Welf! ~

Waiblingen! Гвелфи овамо! Гибелини онамо!

hie¹ {ху¹} *impf. ind.* од hauen.

Hieb² {ху²} [нвн.; *hie¹] *m* 2g 1. удар(ац); *fam.* es hat ~e gesetzt било је удараца; auf ~ und Stoß (fechten и. gehen) ударати и бости; der ~ sitzt удар је пао баш где треба; *prv.* auf e-n (и. den ersten) ~ fällt kein Baum од једног удараца дуб не пада. 2. траг од удара, рана од удараца, масница *f.* 3. *fig.* ударац, напад; das ist ein ~ auf mich и. der ~ gilt mir овај је ударац намењен мени. 4. *pop.* er hat e-n ~ genotmen попио је један гутљај; гуцнуо је мало; e-n ~ haben: а) бити напит, бити весео; б) бити ударен (и. хакнут). 5. **рез** (турпије). 6. *шум.*: а) простор за сечу; б) право сече.

hie'be {хуб'е} *impf. conj.* од hauen.

hie'bei {хуб'е} *adv.* = hierbei.

Hie'ber {хуб'ер} *m* 2l = Hiebwaaffe, Haudegen.

Hie'b..., **hie'b...** {хуб-}: **2fest** а необранљив; ~ **waaffe** *f* оружје *n* за ударање; ~ **wunde** *f* рана од удара.

hie'dannen {хид'нн} *adv.* = одавде.

hie'durch {хид'урх} *adv.* = hierdurch.

Hie'fe {хиф'е} *f* 3b **3** = Hagebutte.

hie'für {хиф'у.р} *adv.* = hierfür.

hie'gegen {хиг'егн} *adv.* = hiergegen.

hie'her {хих'ер} *adv.* = hierher.

hie'hin {хих'нн} *adv.* = hierhin.

hielt {хилт}, **hie'ttest** {х'ет} 3, 2 л. *praes. ind.* од halten.

hie'mit {хим'ит, хим'ит} *adv.* = damit 1.

hie'na'ch {хин'ах} *adv.* = hiernach.

hie'nie'den {хин'ид'н} *adv.* овде доле, на овом свету.

hier {хур} [свн.] *adv.* 1. овде; **Х** ~! овде (сам)! ja!; ist ~ das Reisebüro? је ли овде „Путник“?; ~ ist, ~ sind ево; ~ bin ich ево ме; ~ stehe ich, ich kann nicht anders ево ме и не могу другојачије; ~ kommt er ево га (где) долази; der Herr ~ овај господин овде; ~ und da овде-онде; овамо-онамо; ~ und dort: а) овде и тамо; б) = ~ und da; ~ auf Erden овде (доле) на земљи; ~ beigefügt овде приложено; у прилогу; ~ folgend за овим; в. hierzulande; (на писмима): Herrn N. ~ (и. hie(r)selbst) Господину Н. овде, у месту; ich bin nicht von ~ нисам одавде; *iro.* Sie sind wohl nicht von ~? Ви нисте одавде?; wir sind ~ unser vier нас смо четворица (и. четворо) овде; ~ ist nicht zu scherzen шали нема места овде; von ~ aus одавде; von ~ an почев отсад. 2. овде; у овом случају; овом приликом, у овој прилици; овог пута; на те речи; у овом погледу; ~ hast du recht овог си пута

у праву, овде си у праву.

hie'r... {хур-}: ~a'n *adv.* на ово, на то, по томе; ~an kehre ich mich nicht на то се не осврћем; ~an erkenne ich ihn по томе га познајем.

Hiera'r'ch {хуер'арх} [грч.] *m* 3a јерарх; ~ie' {хуер'арху} *f* 6f (хи)јерархија; строга подела на чинове (у цркви).

hiera'r'chisch а јерархијски.

hier...: ~au'f *adv.* = darauf 1 и 3; ~au's *adv.*

= daraus; ~bei' *adv.* 1. = dabei 1 и 3; ~bei ist zu bemerken ваља при том приметити (и. напоменути); 2. у прилогу; ~bleiben *intr.* (s) оста(ја)ти овде; ~du'r'ch *adv.* а) овуда (кроз), овим путем; б) овим; због тога, тиме, тим начином; ~durch gewinne ich Zeit овим (и. тим) (начином) (и. тако, тиме) добијам у времену; ~ei'n *adv.* = darein 1; ~fü'r *adv.* = dafür 1 и 2; ~ge'gen *adv.* = dagegen; ~he'r *adv.* 1. (просторно) (ов)амо, на ову страну; 2. (временски) bis ~her досада, до данас, до овог тренутка; das gehört nicht ~her то не спада (ов)амо; ~her|wärts {хурх'ервертс} *adv.*

✓ (на) овамо; ~heru'm *adv.* овуда око(ло); уп. herum; ~hi'n *adv.* (ов)амо, овуда; ~hin und dorthin овамо и онамо; ~i'n *adv.* у овом,

у том; ~mi't *adv.* с овим, с тим, рекав(ши) то; ~na'ch *adv.* = danach 1 и 2; ~nä'chst *adv.*

1. одмах ту, ту сасвим близу; 2. осим тога, шта више; ~ne'ben *adv.* овде (и. ту) одмах, овде близу, поред ов(о)га, -е, -их; ~nie'den {хид'нн} *adv.* = hienieden; ~o'b *adv.* = ~über.

Hiero..., **hiero...** {хуеро-}: ~gly'phe {х'глу.ф'е} [грч.] *f* 3b јероглиф (мисирско сликовно писмо); ~gly'phenschrift {х'глу.ф'н-с} *f* јероглифско писмо *n*; ~gly'phisch {х'глу.ф'иш} а јероглифски.

Hiero'nymus {хуерон'умс} [грч.] *m* 8c Јероним.

Hie'r..., **hie'r...** {хур-}: **2orts** *adv.* = 2zulande;

~sein {хур'сн} *n* присутност *f*, присуство;

mein ~sein моје присуство (и. бављење) овде;

seit m-m ~sein откада сам овде; **2se'lbst** *adv.*

овде (и. на овом месту); у овом месту; (на писму): у месту (и. овде); ~ü'ber *adv.* =

darüber 1, 2 и 3; овамо преко, на ову страну;

2u'm *adv.* = darum 1 и 2; **2u'nter** *adv.* ова-

мо доле; овде доле; **2u'nter** *adv.* под тим (и. овим);

2vo'n *adv.* = davon 1; genug **2von**

доста о овоме; **2wi'der** *adv.* = dagegen 1 и

2; **2zu** *adv.* ковоме, к томе, у ту сврху, осим

тога, између осталог; **2zula'nde** {ху'ланд'е}

adv. овде код нас, у овој земљи.

hie'sig {ху'зиг} [нвн.; *hie] а овдашњи; ✓ das

~e Dasein овдашње битисање, овдашњи жи-

вот *m*, живот на овоме свету.

hieß {хуц} *impf. ind.* од heißen.

hie'Be {хуц'е} *impf. conj.* од heißen.

hie'von {ху'ф'он} *adv.* = hiervon.

hie'wegen {ху'в'егн} *adv.* = deshalb.

hiez {хуц} I *int.* циц, мац (за вабљење мачака).

II **Hiez** *m inv.* мацан, мацацан.

Hie'ze {хуц'е} *f* 3b цица, маца.

Hift {ху'ф'т} [Hief, „знак рогом“] *m* 2g звук ло-

вачког рога.

Hi'ft... {ху'ф'т-}: ~horn *n* ловачки рог *m*.

hihi! {ху'ху} *int.* хи! хи!

Hi'ldegard {хилд-гарт} *f* 8h Хилдегарда.

hilf {хилф} *imper.* од helfen.

Hi'ffe {хилф} [свн.; *helfen] *f* 3b 1. (при)помоћ, помагање *n*, потпора; спас *m*; j-n im ~ bitten молити кога за помоћ, тражити од кога помоћи; bei j-m ~ suchen тражити помоћ од кога; (um) ~ rufen звати у помоћ, викати за помоћ; j-m ~ leisten указати (и. пружити) кому помоћи; zu ~ dienend (при)помоћни; mit ~ уз припомоћ; sich (*dat.*) j-n zu ~ nehmen узети кога у помоћ; j-m zu ~ kommen притећи кому у помоћ; j-m zu ~ eilen потрчати кому у помоћ; (zu) ~! помагај!, у помоћ!; mit j-s ~ уз чију (при)помоћ; mit ~ von et. (*dat.*) уз (при)помоћ чега, с помоћу. 2. ✕ помоћ(на војска). 3. ~n *f pl.* средства *n pl.* за обуку коња.

Hi'ffe..., **hi'ffe...** {хилф-}: **2bittend a**, **2flehend a** који моли помоћ (и. вапије за помоћ); *adv.* молећи помоћ, преклињући за помоћ; **~leistung f** = Hilfsleistung; **~ruf m**, **~rufen n** (б. *pl.*) запомагање *n*, дозивање у помоћ; **2suchend** {~зуч-нт} *a* који тражи помоћи; *adv.* тражећи помоћи.

Hi'fi..., **hi'fi...** {хилф-}: **2los a** беспомоћан, без помоћи, остављен на цедилу (и. сам себи), напуштен, у великој невољи; *adv.* беспомоћно; **~losigkeit f** беспомоћност; напуштеност од свих, невоља; **2reich a** готов (и. оран) да помогне, милостив; **2reiche Hand leisten** пружити обилну помоћ, добро (пот)помоћи.

Hi'fis..., **hi'fis...** {хилфс-}: **~amt n** помоћна служба *f*, помоћно звање; **~anstalt f** помоћни завод *m*; **~arbeiter m** помоћник, помагач; als **~arbeiter** ins Ministerium berufen помоћни министарству на рад; **~armee f** ✕ = ~heer; **~arzt m** лекар помоћник (и. асистент); **2bedürftig a** кому је потребна помоћ, кому треба помоћ, потребит, сиромашан, невољан; **~bedürftige(r) s** онај (она) кому (којој) треба помоћи, потребити, -а, невољник, -ца; **~bedürftigkeit f** потреба хитне помоћи; потребитост; беда; **2bereit a** вољан (и. готов) да помогне; **~bischof m** помоћни владика; коадјутор; **~buch n** помоћна књига *f*; **~dienst m** ✕ неборачка служба *f*, служба у позадини; **~geld n** новчана помоћ (и. потпора) *f*; помоћ у новцу; **~gerichts[schreiber m]** судски пристав (и. писар), записничар; **~heer n** помоћна војска *f*; ✕ трупе *f pl.*; **~kasse: f a**) помоћна благајна; **b)** резервна благајна; **~kassen[wesen n]** помоћне благајне *f pl.*; **~kirche f** помоћна црква; **~kreuzer m** ✕ помоћна крстарица *f*, помоћни крсташ; **~lehrer m** помоћни учитељ, учитељски приправник, суплент; **~lehrerin f** помоћна учитељица; супленткиња; **~leistung f** пружање (и. давање) *n* помоћи; помагање *n*, помоћ; **~linie f** ^ помоћна линија; **~macht f** савезна сила; помоћна сила; **~maschine f** ✕ помоћна машина, помоћни строј *m*; **~mittel n** помоћно средство, помоћ *f*; **~prediger m** капелан, свештеников помоћник, викар, ђакон; **~quelle f** извор *m* за помоћ, помоћни извор; **~schreiber m** помоћни писар, практикант; **~stellung f** ✕

прихватни положај *m*; **~truppen f pl.** = ~heer; **~verb(um) n** помоћни глагол *m*; **~verein m** друштво *n* за потпомагање, добротворно друштво; **~vertrag m a)** уговор о савезу; **b)** уговор о давању помоћи; **~völker n pl.** = ~truppen; **~wissenschaft f** помоћна наука; **~wort n 2g** допунска реч *f*, допуна *f*, помоћна реч *f*; **~wörter[buch n]** посебни (и. нарочити) речник *m*; **~zeit[wort n 2a gr.** помоћни глагол *m*.

hilf(s)t {хилф(с)т} 3 (2) л. *sg. praes. ind.* од helfen.

Hima'laja {хумалаја} [скр.] *m 8g*: ● **der ~**, и **das ~gebirge** Хималаји *m pl.*

himala'jisch {хумалајш} *a* ✕ хималајски.

Hi'mbeere {хумбер-} [свн. Hindinbeere] *f* 3b малина (плод и шиб).

Hi'mbeer... {хумбер-}: **~eis n** сладолед *m* од малина; **~essig m** сирће *n* од малина; **~saft m** сок од малине; **~strauch m** ✕ малина *f* (биљка); **~wein m** вино *n* од малина.

Hi'mmel {хум-л} [свн. himil; ca Hemde] *m 2l 1.* небо *n*; *fig.* Бог; небеса (*pl.* од небо); **Gott im ~!** Боже небески!; **dein Wille geschehe im ~ wie auf Erden!** нека буде воља твоја како на небу тако и на земљи!; **in den ~ kommen** отићи у рај; *prv.* в Ehe; (wie) **im ~ sein** бити (као) на небу; **bis in den dritten (и. siebenten) ~ entzückt sein** бити на деветом небу; *fig.* в. Bewegung; **dem ~ sei Dank!** Бору хвала!; **verhüte der ~!** сачувај Боже!; **das weiß der (liebe) ~** то Бог зна!; **im ~s willen** (tun Sie das nicht) за име Бога (не чините то)!; **~Element!** Боже благи!; **~und Hölle!** сто му громава!; гром и пакао! 2. небо *a*, небески свод; **unter freiem ~** под ведрим небом; **wie ein Blitz-(strahl) aus heiterem ~** као гром из ведра неба; **am westlichen ~** на западу; **vom ~ herab c(a) неба, c(a) небеса; fig. (wie) vom ~ fallen** као с неба пасти, изненада ба(х)нути; **aus allen seinen ~n gefallen sein** пасти с неба (и. из облака); **der ~ hängt ihm (и. er malt sich den ~) voller Baßgeigen** он је на деветом небу; *слик.* **offener ~** отворено небо са Богом и анђелима. 3. = Himmelsstrich. 4. небо *n* (над престолом; над креветом, над амвоном); кров над колима (и. омнибусима), балдахин.

Hi'mmel..., **hi'mmel...** {хум-л-}: **2a'b** {хум-лан} *adv.* с(а) неба, с(а) небеса; **2a'n** {хум-лан} *adv.* пут неба, к небу, до неба; **~an'gst** {хум-лан-ст} *a и f fat.* **mir wurde 2angst**, **ich habe eine ~angst** **ausgestanden** било ме је ужасно страх; **2au'f** {хум-лаф} *adv.* = 2an, до неба; **~bett n** постеља *f* с небом (и. балдахин); **2blau a** плав као небо, небесноплав; **~blau n:** **a)** небеско плаветнило; **b)** = Himmelsbläue; **2ei'n** {хум-ла-н} *adv.* у небо, на небо; **2empo'g** {хум-лемп-ор} *adv.* пут неба, к небу, на небо; **~fahrt f 1. a)** Christi ~fahrt Спасовдан *m*; **b)** Mariä ~fahrt Велика Госпођа; 2. *ell.* = ~fahrtsfest; **~fahrts[est n, ~fahrts]-tag m** празник Христова вазнесења, Спасовдан; **2ho'ch** {хум-лх-ох} *l a (dv.) a)* висок(о) до неба, небу под облаке; *fig.* j-n 2hoch bitten

молити кога најусрдније; *2* hoch erheben ковати у звезде, узносити до небеса; *2* hoch jauchzend кличући до неба (од радости); *~ hoch* *n* небеска висина *f*; *2* *n* {хумлн} *1* *intr.* (*h*) *1.* *jn.* = wetterleuchten; *2.* летети по ваздуху; полетети увис; *3.* умрети; *4.* = frömmeln; *II tr.* наместити небо (и. балдахин); *2* nah *a* који је близу неб(ес)а, који седиже небу под облаке; *~reich* *n* *rl.* небеско царство; *prv.* des Menschen Wille ist sein *~reich* срећан је човек кад спроводи своју вољу; *2* rein *a* небески чист, божански чист, анђеоске чистоте.

Hi'mmels... {хумлс-}: *~äquator* *m* небески екватор (и. полутар); *~achse* *f* небеска оса, осовина васионе; *~bahn* *f* небесни пут *m*, небесна путања; *~beschreibung* *f* опис(ивање *n*) *m* неба; *~bewohner* *m* небесни становник, рајник; *~bläue* *f* небеско плаветнило *n*; *~bogen* *m*: *a*) небески свод; *b*) дуга *f*; *~braut* *f* невеста неба, калуђерица; монахиња; *~brot* *n* мана *f*; *~burg* *f* небеска тврђава, небеса *n* *pl.*, *~bürger* *m* = *~bewohner*.

hi'mmel[schön] *a* небеске лепоте (*gen.*), божански леп.

hi'mmel[schreiend] *a* који до неба вапије, да се до неба чује, нечувен; *adv.* вапијући.

Hi'mmels... *~duft* *m* небески мирис, небески пријатан мирис; *~erscheinung* *f* појава на небу, небеска појава; *~farbe* *f* боја неба; *~feste* *f* небесни свод *m*, небеска тврђа; *~feuer* *n.* *a*) небесни огањ; *b*) *fig.* свети жар *m*; *~gabe* *f* божији (и. небески) дар *m*; *~gegend* *f*: *a*) страна света; *die vier ~gegenden* четири стране света; *b*) = *~strich*; *~gewölbe* *n* небески свод *m*; *~gucker* *m* *fam.* гвирац у небо, астроном; *~heer* *n* небеска војска *f*, анђели *m* *pl.*; *~karte* *f* небеска карта, астрономска карта; *~königin* *f* небесна краљица, Богородица; *~körper* *m* небеско тело *n*; *~kratzer* *m* *fam.* = Wolkenkratzer; *~kreis* *m* небески шар, небеска сфера; *~kugel* *f* небески шар *m*, небеска лопта; *глоб* *m*; *~kunde* *f* наука о небу, звездарство *n*, астрономија; *~länge* *f* дужина (звезда); *~lauf* *m* ток небеских тела; *~lehre* *f* наука о небу; *~leiter* *f* лествице *f* *pl.* неба, Јаковљеве лествице; *~licht* *n.* *a*) небеска светлост *f*; *b*) *die ~lichter* *pl.* небесне светиљке *f* *pl.*, звезде *f* *pl.*; *~luft* *f* етар *m*; *in der freien ~luft* на чистом ваздуху (и. зраку); *~lust* *f* небеска радост, рајска сласт; *~macht* *f* небеска моћ; *~pol* *m* небески пол (и. стожер); *~punkt* *m* *a*) зенит; *b*) надир; *~raum* *m* небесни простор, небо; *~richtung* *f* = *~gegend*; *~schlüssel* *m* *a*) кључ од неба, кључ св. Петра; *b*) јагорчевина *f*; *~speise* *f* *a*) небесна храна; *b*) *myth.* амброзија, боговска храна; *~strich* *m*: *a*) поднебље *n*, појас *m*; *b*) предео, крај; *~stürmer* *m* *aus.* = Himmelstürmer; *~tau* *m* небеска роса *f*; *~trank* *m* пиће *n* богова, ђектар.

Hi'mmel... *~stürmer* *m* *myth.* и *fig.* Титан; бунтовник, превратник.

Hi'mmels... *~wagen* *m.* *a*) небеска кола *n* *pl.*;

b) Велики Медвед, Мали Медвед; Велика (и. Мала) Кола; *~wonne* *f* рајска сласт; *~zeichen* *n* знак *m* животињског круга (и. зодијака); *~zeit* *n* небески свод *m*.

hi'mmel... *~wärts* *adv.* пут неба, к небу; *~weit* {хумлвџт} *a* далеко (колико) од неба до земље; *ich bin ~weit davon entfernt, zu...* ја сам и сувише далеко од тога да...; *~weiter Unterschied* огромна разлика; разлика као између неба и земље.

hi'mmlisch {хумлџш} *I a* *1.* небесни, небески; божански, божанствен, узвишен; *2* das Himmlische Reich Небеско Царство, Китај *m*, Кина *f*. *2.* загробни, спиритуелни; *rl. cath.* *~er Gruß* = Ave-Maria. *II Hi'mmlische(r)* {хумлџш(р)} *s* *9l* *1.* становник неба, *myth.* становник Олимпа; (хришћански) Бог, (многобожачки) бог; *die Himmlischen anђели* *m* *pl.*; *блажени* *m* *pl.* *2.* das Himmlische небеско, божанско, божанствено.

hi'mmlitzen *intr.* (*h*) *aus.* = wetterleuchten.

himt {хумт} *m* *2g*, **himten** {хумтн} *m* *2l* четврт *f* мереце.

hin {хүн} [свн.] *adv.* *1.* просторно (показује кретање ка месту које је мање или више удаљено од оног места у коме се налази личност која говори; *opp. her*): *a*) онамо, тамо *b*) *veh.* се и не преводи: auf den Berg ~ (онамо) на брдо; на брег; nach oben ~ горе; нагоре; der Fluß ist nach s-r Mündung ~ schiffbar река је пловна према своме ушћу; *c*) са *adv.* за место, често с њима сливено у једну реч, махом се не преводи, види: dahin, dort~, fern~, überall~, weit~; *d*) (простирање): an der Mauer ~ поред (и. дуж) зида; über die ganze Welt ~ кроз цео свет; по целом свету. *2.* (временски) *a*) често се и не преводи: vom Morgen bis zum Abend ~ од јутра па (све) до вечера; es ist noch lange ~ још је дуго до тамо; *b*) (у свом ширењу изгледа бескрајно:) die Sache dehnt (schleppt, zieht) sich ~ ствар се вуче (и. протеже). *3.* ишчекао, нестао; у-пропаушен, пропао; протекао, минуо; meine Ruhe ist ~! било је са мојим спокојством; немам починка; sie ist ganz ~ vor Mattigkeit она је потпуно пропала од умора; der Sommer ist ~ лето је прошло; оде лето; *prv.* ~ ist ~, verloren ist verloren било па прошло; што би, би; er ist ~ нестало га је; њега нема више. *4.* (разлог) auf... ~ на основу..., услед..., на...; због, по, према; сходно; ich wage es darauf ~ на то (и. на основу тога) ја стављам на коцку; auf die Gefahr ~, alles zu verlieren излажући се опасности да изгубим све; auf sein Versprechen ~ на његово обећање; aufs Ungewisse ~ на срећу. *5.* нарочити изрази: ~ und her в. her *6*; das ist ~ wie her (*fam.* Jacke wie Hose) то је све једно (није шија него врат); ~ und wieder: *a*) овде онде; *b*) с једне и друге стране; *c*) (временски) овда-онда, каткада, гдегда; ~ und zurück тамо (и. онамо) и овамо (и. натраг); одлазак и повратак; итд. Fahrschein für ~ und zurück возна карта за одлазак и повратак.

hin... {х_н-} у слож. са *v* увек *sep.* и са глаголским *s* и *a* показује: 1. кретање ка месту удаљеном од онога на коме се налази личност што говори; 2. на земљу, на пр. ~fallen пасти на земљу; 3. да је нека ствар учињена брзо или у журби итд; 4. продужење једног стања, постепено престајање итд.

hin|a'b *adv.* (*opp.* hinauf) доле, силазећи; *yn.* herab; ~! доле! силази(те)!!; ~ mit ihm! доле с њим!; den Fluß ~ (силазећи) низ реку; низводно; hinauf und ~ горе и доле; пењући се и силазећи.

Hin|a'b..., hin|a'b... {х_нап-} у слож. са *v* увек *sep.* и са глаголским *s* и *a* показује кретање озго надолу ка месту које је удаљено од места на коме се налази лице које говори: *~dringen intr.* (*s*) прод|рети -ирати (до); *~fahren intr.* (*s*) возити се доле, спустити се (на колима); ~fahrt *f* силазак *m*; *~gehen intr.* (*s*) ићи доле, сићи, силазити; *~helfen intr.* (*h*): j-m ~helfen помоћи кому да сиђе; *~sinken tr.* стерати, стеривати; *~kommen intr.* (*s*) сићи, силазити; *~leiten tr.* свести, водити, водити доле; *~lugen intr.* надвири(ва)ти се; *~relten intr.* сјахати, јахати доле, сићи јашући; *~rennen intr.* стрчати, трчати доле; *~rollen I intr.* скотрљати се, одронити се, ронити се, обронити се; *II tr.* скотрљати; *~rufen tr.* свикати; *~schieben tr.* згурати, гурати доле, стурити; *sich ~schlängeln cnyl-* стити се -шати се вијагајући; *~schleppen tr.* свлачити, свући, вући доле, стеглити, теглити доле; *~schlucken tr.* прогутати, прогунути; *~schlürfen tr.* посркати; *~schroten tr.* спустити, свалати (ein Faß буре); *~sinken intr.* потонути; пасти; *~j-m ~sinken* бити побеђен од кога; *~springen intr.* (*s*) скочити доле; *~steigen intr.* (*s*) сићи, спустити се; *e-n Berg ~steigen* спустити се низ брдо; *~stoßen tr.* отиснути доле, отискивати доле; *~stürzen I tr.* а) свалити, сваливати, оборити; б) сручити (у гушу), попити; *II intr.* (*s*) стропоштати се, стремкнути се, стрмоглавити се, скрхати се; *~tanzen intr.* (*s*) сигра-ти, сплесати, силазити (и. сићи) играјући (и. плешући; *~tragen tr.* сносити, снети, носити доле; *~treiben tr.* стерати, згонити, терати доле, гонити доле. *Уп.* herab... и hinunter...
hin|a'b...: ~wärts *adv.* доле, надолу; *~werfen tr.* збаци(ва)ти, бац|ати -ити доле; *~ziehen tr.* свлачити, свући, вући доле.

hi'n altern *intr.* (*s*) старети.

hin|a'n *adv.* 1. према, пут, у правцу, к(а). 2. навише, увис, горе; den Berg ~ уз брдо; *ell. frisch ~!* напред горе! пењимо се!

hin|a'n... {х_нан-} у слож. са *v* увек *sep.* и са глаголским *s* показује кретање које се удаљује од лица које говори да би се приближило другој тачци, већином уздигнутој; ~dürfen *intr.* (*h*) ~ смети прићи, смети да приђе, -мо итд.; ~klettern, ~klettern *intr.* (*s*) (den Berg) ~klettern (узверати се уз (и. на) брдо, (у)спентрати се уз (и. на) брдо; ~kommen *intr.* прићи; ~gehen *intr.* (*s*): а) *an et.* (*acc.*) ~gehen приближити се -авати се (ка)

чему; den Berg ~gehen (по)пети се на брдо; der Weg geht hinan пут се пење; ~kriechen *intr.* (*s*): den Berg ~kriechen узмилети на брдо; пузати се уз брдо; zum Gipfel ~kriechen пузити ка врху, домилети (и. допузити) до врха; ~steigen *intr.* (*s*) (по)пети се, пењати се на; den Berg ~steigen (по)пети се на брдо.

hi'n|arbeiten *I intr.* (*h*): auf et. (*acc.*) ~ трудити се да што постигне (и. да се чега домогне); смерати на што, тежити чему; *II sich ~: a) sich nach et.* (*dat.*) ~ трудити се да стигне до чега; б) *abs.* изнурити се радећи.

hin|au'f *adv.* (*opp.* herauf, hinab, hinunter) горе, увис, уз, нагоре, навише; von unten ~ оздо увис; den Fluß ~ уз реку.

Hin|au'f..., hin|au'f... {х_наф-} у слож. са *v* увек је *sep.* и са глаг. *s* и *a* показује кретање које се удаљује од личности која говори и које је управљено неком узвишеном месту; *sich ~arbeiten* сић den Berg ~arbeiten с тешком се муком попети на брдо; *fig. sich ~arbeiten* својим радом избити на површину (и. издићи се изнад других); *~beben intr.* (*s*) die Stufen ~beben (по)пети се уз степеннице дршћући; *sich ~begeben* упутити се горе, попети се у (своју собу итд.); j-n ~begleiten *tr.* (от)пратити кога до горе; *~binden tr.* einen Koffer auf das Verdeck ~binden попети куфер (и. путнички сандук) на кров и тамо га (при)везати; *~blicken intr.* погледати горе (и. увис); *~bringen tr.* однети горе, узнети, узносити; ~bringen *n* узношење; *~drehen tr.* (у)вртети увис (и. навише), (у)сукати навише (и. увис); *~fahren I intr.* (*s*) возити се горе, узвозити се (колима и. бродом); den Berg ~fahren узвести се на брдо; *II tr.* возити (на колима и. броду) горе, узвести, узвозити; *III ~fahren n* узвожење; *~flattern intr.* (*s*) успрхнути, узлепршати, лепршајући се (по)дићи се; *~fliegen intr.* (*s*) узлет|ети, -ати, летећи (по)дићи се; *~führen I tr.* узвести, узводити, водити горе (и. навише); *II intr.* der Weg führt hinauf пут води навише (и. нагоре); *~gehen I intr.* (*s*) ићи горе, узићи, узилазити, (ис)пети се, попети се, пењати се; mit der Stimme ~gehen подизати глас; *II ~gehen n* уз(и)лажење, пењање; beim ~gehen пењући се; *~heben tr.* (по)дићи, (по)дизати, попети; *~helfen intr.* (*h*): j-m ~helfen помоћи кому да се попе (и. успење); *~kämmen tr.* s-e Haare ~kämmen зачешљати косу (увис); *~klettern, ~klettern intr.* (*s*) узверати се, успентрати се, (ис)пети се, пењати се, ус-, (ис)пузати се; *~kommen intr.* (*s*) дићи горе, узилазити -ћи; *yn.* heraufkommen; *~können intr.* (*h*) моћи се успети; *~kriechen I intr.* (*s*) узмилети, успузати се; *II ~kriechen n* успузавање; *~langen I tr.* дода(ва)ти (и. пружити) горе; *II intr.* (*h*) дос|езати -изати до горе, допирати до горе, стизати до горе; *~lassen tr.* пустити горе; *~laufen intr.* (*s*) устрча(ва)ти; die Treppe ~laufen устрчати уз стенице, устрчавати степеницама (и. уз сте-

пенице); *lauschen intr. (h)* ослуш|кивати -нути оно што се збива (и. дешава) горе, ослушкивати оно што долази озго; *er lauschte* *zum Fenster on* ослушкиваше (и. ослушну) глас(е) који дола|заше (-жаху) кроз прозор озго; *leuchten intr. (h)*: а) бацати своје зраке горе, освет|лити -љавати до горе; j-т *leuchten* посветлити кому да се попне; *rasen intr. (s)*: eine Treppe *rasen* (по)пети се уз степеннице као бесан, устрчати уз степеннице као вихор; *der Wind rast das Tal hinauf* ветар дува бесно уз долину; *reichen I intr. (h)* досезати, досизати (горе); до|пети -ирати (горе) (zu dieser Höhe и. so hoch до ове висине); II *tr.* = *langen I*; *reiten intr. (s)* (по)пети се јашући; *rückren tr. и intr. (s)* = *heraufücken и aufrücken II*; *schaffen tr.* попети, = *bringen*; *schauen intr. (h)* (по)гледати горе (и. навише, увис); *schicken tr.* (по)слати горе; *schieben tr.* гурати горе; *schiffen intr. (s)* = пловити узводно; *den Fluß schiffen* пловити уз реку; *schleppen tr.* узвићи, устеглити, вући горе, теглити горе; *schrauben tr.* узви(ја)ти; *sich schwingen (уз)винути се*; *sich auf das Pferd schwingen* винути се на коња; *spazieren intr.* ушетати, шетајући (се) узићи; *springen intr.* поскочити; *steigen I intr. (s)* (по)пети се, пењати се, узи|лазити, -ћи; *fig. уз-, по|дићи се*; II *steigen n* пењање, уз(и)лажење; *stimmen tr.*: а) ∇ подићи тон; б) *fig. s-e Ansprüche stimmen* повећавати своја права на; *stoßen tr.* узгурати, устурати, гурати горе (и. навише, увис); *tragen tr.* уносити, уз-, из|нети; *treiben tr.* терати горе, устер(ив)ати, узагнати; *den Preis treiben* пови|шавати -сити цену; *wälzen tr.* узваљати, ваљати горе (и. навише); *wärts adv.* горе, увис, нагоре; *winden I tr.* узви(ја)ти; II *sich winden уз-, из|вити се*; *ziehen I tr.* вући горе, узв|ући, -лачити; зади|ћи -зати (сукњу); II *intr. (s)*: а) узићи, (по)пети се; б) отселити се у стан за (неки) спрат више; III *sich ziehen* (по)пети се; *sich bis (zu...) ziehen* попети се до... Уп. *herauf...*

hin|au's adv. (opp. hinein; уп. heraus) 1. напоље, (из)ван; *zum Fenster ~* кроз прозор (напоље); *zum Hause ~* из куће; *oben ~* (излазећи) напоље горе; *noch vorn ~ wohnen* седети (и. становати) напред; *nach hinten ~* позади, у двориште; *~ sein* бити напољу. 2. *ell.* (за: *hinausgehen*): *~ mit Euch!* (излазите) напоље!; *nicht wissen, wo ~:* а) не знати куда да изиђе; б) *fig.* не знати шта да (се) ради; не знати на коју ће(мо) страну; *wo soll das ~?* на што ће то изићи? како ће се ово свршити? 3. *über et. (acc.) ~* преко чега, изнад чега; *über et. ~ sein* прећи што, бити над чим; *узвисити сенад чим; über solche Kleinigkeiten bin ich ~* преко таквих ситница ја прелазим; *über die Gefahr ~ sein* бити ван опасности. **Hinau's...**, **hin|au's...** {хѣнѡс-} у слож. са *v* увек *ser.* и са глаголским *s* и *a* показује излаз из неког места и правац ка месту удаљеном

од личности која говори; често = *heraus*; са *prp.* *zu* преводи се речју *кроз*; *bauen tr.*: *sein Haus um zwei Meter weiter bauen* изидати лице своје куће за два метра унапред; *sich begeben* упутити се напоље, изаћи; *begleiten tr.*: j-n *begleiten* пратити кога при излажењу, испратити кога; *sich beugen*: *sich zum Fenster beugen* наг|нути се, -ињати се (напоље) кроз прозор; *blasen I tr.* издувати, издунути, истерати дувањем; II *blasen n* издување, издунуће, истеривање дувањем; *bringen tr.*: а) изиети; б) j-n *bringen* извести, истерати кога; *denken intr. (h)*: *in die Zukunft denken* помишљати (и. мислити) на будућност; *über das Leben denken* посегнути својим мислима с оне стране живота; *weit denken* имати широк делокруг мисли; *drängen tr.* истиснути, изгурати; *drücken tr.* истиснути; *dürfen intr. (h)* смети напоље, смети изићи, смети да изиђе, -мо итд.; *du darfst nicht hinaus* ти не смеш напоље; не смеш да изиђеш; *leilen intr.* (по)журити напоље, (по)журити да изиђе, -мо итд.; (по)хитати напоље; *fahren intr. (s)* и *tr.*: а) = *herausfahren I a* и б и II; б) *über et. (acc.) fahren* прећи што; *fallen intr. (s)* испасти, испадати, пасти (и. падати) напоље; *fliegen intr. (s)* излетети, летети напоље; *führen tr.*: а) изв|ести, -одити, водити напоље; *zum Zimmer führen* (и. *aus dem Zimmer führen*) извести из собе; *zum Tore führen* извести кроз капију; б) \swarrow *et. glücklich führen* срећно извести (и. свршити) нешто; *geben tr.*: а) (до)дати напоље, пружити напоље, истурити; б) *aus. Aktien geben* изда(ва)ти (и. емитовати) акције; *er will seine Tochter nicht geben* (он) неће да да кћер своју од себе (и. из куће); (он) неће да се одвоји од ћерке; *gehen intr. (s)*: а) изићи, из(и)лазити; *die Fenster gehen auf die Straße hinaus* прозори су окренути према улици; *nach Norden gehen* бити окренут ка северу, гледати на север; б) *auf et. (acc.) gehen* смерати на што, имати што у виду; *c) über... gehen* прећи..., прелазити..., превази|ћи, -лазити; *gucken intr. (h)* извири(ва)ти, из-, про|виривати; *helfen intr. (h)*: j-m *helfen* помоћи кому да изиђе; *humpeln intr. (s) fam.* ишантати, ишћопати, ишепати, изи|ћи -лазити ћопалући (и. шантајући, шепалући, храмљући); *isxramati*; *jagen tr.* истер(ив)ати, изјурити; *kehren tr.* измести, места напоље; *können intr.* моћи изаћи; моћи напоље; моћи да изиђе, -емо итд.; *er kann nicht hinaus* (он) не може да изађе; не може напоље; *kriechen intr. (s)* измилети, испузати; *langen I tr.* дода(ва)ти напоље, пружити напоље; II *intr. (h)*: а) стизати напоље, досезати напоље; б) *über et. langen* премашати што; *laufen intr. (s)*: а) истрча(ва)ти, изићи трчећи; ист|ећи, -ицати (течност); б) изићи, излазити, свршити се; *auf eins laufen* изићи (и. излазити) на исто; *es läuft auf dasselbe, obgleich es verschieden ist* излази на исто, ма да није једно исто;

legen *tr.* метнути -ати напоље, оставити напољу; **sich lehnen** пагнуту се -ињати се напоље (и. ван); **leuchten** *intr. (h):* a) = herausleuchten; b) *fig. fam.* = hinausbringen b; **sich machen** = herausmachen II a; **musen** *intr. (h)* морати изићи (и. да изиђе); **ich muß** **legen** морам да изиђем; **sich packen** оторњати се напоље; **peitschen** *tr.* истерати бичем; **prügeln** *tr.* истерати батицама (и. батином); **ragen** *intr. (h):* hoch über et. (*acc.*) **legen** издизати се (високо) над чиме; стрчати (високо) над чиме; **reichen** *tr. intr. (h)* = **langen**; **reiten** *intr. (s)* изјахати, изјездити; **rennen** *intr. (s)* истрчати, трчати напоље; **riechen** *intr. (h):* a) стати на прозор (и. крај прозора, на врата) да (о)мирише што долази споља; b) *die Blumen riechen zum Fenster hinaus* мирис цвећа излази кроз прозор; **rücken** I *tr. и intr. (s):* a) = herausrücken I a; b) = aufschieben 2; II **rücken** n (= Aufschieben, Aufschiebung) одлагање, одгађање; **schaffen** *tr.* = **bringen**; **schieben** *tr.* гурати напоље, изгур(ив)ати; истурлити, -ати; b) *fig.* = aufschieben 2; **schießen** I *intr. (h):* über et. (*acc.*) **schießen** прећи, прелазити, пребацити што; II *tr.* den Pfeil über et. (*acc.*) **schießen** бацити стрелу преко чега; **schlagen** *tr.* истерати тукући; **schleichen** *intr. (s)* ишуњати се; **schmeißen** *tr. fam.* избацити, најурити; **schütten** *tr.* изасути; **sehen** I *intr. (h)* гледати напоље (и. ван); zum Fenster **sehen** гледати напоље кроз прозор; II **sich sehen** аус. извући паре, извадити се; **sein** *intr. (s)* v. hinaus I и 3; **setzen** *tr.* a) = herausstellen I; b) одр|одити, -ађати, одл|ожити, -агати; II **sich setzen** сести напоље; *fig.* **sich über (acc.) setzen** = sich hinwegsetzen; **springen** *intr. (s)* истрчати; искочити; **stecken** *tr.* = herausstecken; den Kopf zum Fenster **stecken** протурити главу кроз прозор; **sich stehlen** искрасти се; **stoßen** *tr.* терати (и. гурати) напоље, изгурати, истиснути, ишћушкати; **strömen** *intr. (s)* = herausströmen; **stürzen** *intr. (s)* сукнути (и. журнути) напоље, изјурити, излетети; **tragen** *tr.* износити, изнети, носити напоље; **treiben** I *tr.* терати напоље, истерати, изагнати; **trommeln** *tr.* e-n Lehrer **trommeln** лупом отерати наставника; **weisen** *tr.* j-n **weisen** показати кому врата; **werfen** *tr.* бац|ати -ити напоље, избаци(вати); *prv.* wenn man ihn vorn **wirft**, kommt er hinten wieder herein ако га истераш кроз врата, он се врати кроз прозор; *fig.* sein Geld zum Fenster **werfen** (лудо) трахити новац; j-n zur Türe **werfen** избацити кога кроз врата; **wollen** *intr. (h):* a) хтети да изиђе, хтети изићи, хтети напоље; b) *fig.* смерати, циљати; **ich sehe schon**, wo Sie **wollen** видим већ камо (и. на што) Ви смерате; wo will das hinaus? шта ће изићи из тога (и. одатле)?, како ће се то свршити?; hoch (и. oben) **wollen** смерати на велико; zu hoch (и. über s-n Stand) **wollen** сувише високо

полетети, хтети да се издигне изнад своје средине; **ich begreife**, wo diese Rede **legen** will схватам (и. разумем, видим) камо смера овај говор; **ziehen** I *tr.* a) вући напоље, извући, -лачити; b) извлачити, истезати; II *intr. (s):* a) = ausziehen III 2 и 4; aufs Land **ziehen** отићи да живи на селу (и. у природи); III **sich ziehen** отегнути се -зати се, продужавати се. Уп. heraus...

hin..., **hi'n...** {хун-}: **befördern** I *tr.* прен|ети, -осити; II **~befördern** n, **~beförderung** f преношење, пренос m; **sich begeben** упутити се онамо; отићи тамо; **begleiten** *tr.* пратити онамо, ис-, от|пратити; **bestellen** *tr.* j-n zu j-m (nach e-m Orte) **bestellen** пећи кому да оде к некоме (некамо); поручити (по кому) кому да дође некому (некамо); **blick** m: a) поглед онамо, поглед бачен на (што); b) *fig.* обзир, поглед; im **~blicke** auf et. ... с обзиром на...; **blicken** *intr. (h)* (по)гледати онамо, (по)гледати на, посматрати; **bringen** *tr.* a) an e-n Ort (zu j-m) **bringen** носити (и. однети) некуда (некому); одвести некуда (некому); b) die Zeit **bringen** провести -одити време; sein Leben kümmerlich **bringen** животарити, кунаторити; c) sein Vermögen **bringen** проћердати своје имање; **brüten** I *intr. (h)* нутрити, бити занет суморним (и. туробним) мислима; II **~brüten** n нутрење, занетост f суморним (и. туробним) мислима.

hin'de {хинд-} f 3b = Hindin.

hi'n... {хун-}. **sich ~dehnen**: a) = sich ~schleppen; **sich weit ~dehnen**; b) про-, о|тезати се далеко; **denken** I *intr. (h)* мислити на што (удаљено); wo denkst du hin? на шта мислиш?

II **sich an e-n Ort ~denken** у мислима се пренети некуда.

hi'nderlich {хинд'рлѣх} [hindern] a што смета, на сметњи; j-m in et. (*dat.*) **~sein** сметати (и. одмагати) кому у чему.

hi'nderlichkeit {~} f 3b сметња, стајање n на путу, одмагање n.

hi'ndern {хинд'рн} {свн.; *hinter} I *tr.* 15f 1. о-, с|метати, правити сметње; j-n am Schreiben **~** ометати кога у писању. 2. пречити, спречити, -авати, задржа(ва)ти, узнемиравати, досађивати, -ити; j-n in s-n Absichten **~** спречити кога у његовим намерама. II **hi'ndern** n, **Hi'nderung** f c-, о|метање, пречење, спречавање; durch die Hinderung dieser Heirat спречавањем ове женидбе; само Hinderung = Hindernis.

Hi'ndernis {хинд'рнѣс} n 2h¹ 1. сметња f, препрека f, запрека f, препона f; тешкоћа f; **ein ~ nehmen** уклонити сметњу (и. препреку); e-r Sache (j-m) ein **~** (и. Hindernisse) in den Weg legen сметати (и. правити сметње) нечему (некому). 2. спреченост f, сметња f, сметање, препречавање; закрченост f; неприлика f, непријатност f.

Hi'ndernis... {хинд'рнѣс-}: **~bahn** f стаза (и. тркалиште n) са препрекама (и. препонама); **~rennen** n препонска трка f, трка са препонама.

Hi'nderungsgrund {хинд'рун-с-} *m* разлог спречености, усвојљиво извињење *n*.

Hi'n..., hi'n...: **Zeuten I intr.** (*h*): auf et. (*acc.*) Zeuten указ(ив)ати прстом на што, уп|рети -ирати на што прстом, *fig.* наговестити -штавати што, смерати на што.

Hi'ndi {хинди} *n* 2g б. *pl.* = Hindostani.

Hi'ndin {хиндин} {с-} (Hinde) кошута.

Hindosta'n {хиндостан} *n* 8g ● Хиндустан *m*.

Hindosta'ni {~и} *n* 2g (б. *pl.*), ~sprache {~ани-} *f* хиндостани *m* (индиски говорни језик).

Hi'n..., hi'n... {х'н-}: ~draht *m* жича фодводница *f*; **Ze'drängen I tr.** тискати (потискивати, гурати) некамо (и. ка); **II sich Ze'drängen** тискати се (камо); *f* навалити, -ливати (крв); **Ze'dringen intr.** (*s*) прод|рети -ирати (некамо, ка).

Hi'ndu {хинду} *m* 5 Хиндус; ~frau *f* Хиндускиња.

hin|du'rch adv. 1. кроз, преко, по; die Stadt ~ кроз град; ein Schuß durch die Lungen ~ хитац (и. метак) кроз плућа; ganz ~ скроз; hier ~ овуда (кроз); dort ~ онуда (кроз), тамо кроз. 2. (временски) за време; или се и не преводи; die ganze Nacht ~ целу ноћ, сву ноћ; ganze Tage ~ по читаве дане; данима.

hindu'rch {хиндурх-} услож. са *v* увек *sep.*, = durch

hi'n...: ~dürfen *intr.* (*h*) смети отићи (тамо, онамо); ~eilen *intr.* (*s*) (по)хитати онамо (и. тамо), пожурити се тамо.

hin|ei'n adv. (*opp. hinaus*) 1. а) махом *in* (*acc.*) унутра, у; ins Haus ~ у кућу; bis tief in die Erde ~ дубоко (и. далеко) у земљу; tief in die Nacht ~ дубоко у ноћ; б) кроз, улазећи кроз; oben ~ горе унутра; mitten ~ (in *acc.*) усред (среде). 2. nur ~! (чешће: herein!) слободно!, уђите!; ~ oder hinaus? унутра или напоље? треба ли ући или изићи? 3. in den Tag ~ в. Tag; в. blau II 2, Gelage 2.

Hin|ei'n..., hin|ei'n... {х'н-}: у слож. са *v* увек *sep.* и са глаголским *s* и *a* показује кретање у неко место, удаљујући се од лица које говори; често = herein... и ein... (в. ту); **Ze'arbeiten I tr.** = einarbeiten 2; e-e Öffnung Ze'arbeiten направити отвор у; **II sich Ze'arbeiten** с мукком ући у; *fig.* = einarbeiten 1; ући у, упознати се добро са; **Ze'bauen tr.** Ф узи|дати, -ђивати, угра|дити, -ђивати; **Ze'bekommen tr.** nicht Ze'bekommen не моћи да утера (и. угна) унутра, не моћи увући (и. уметнути, утури-ти); **Ze'blasen tr.** удува(вати), упири(вати); **Ze'blicken intr.** (*h*) погледати унутра, гвиру-ти, надзрети се; **Ze'bohren I tr.** у-, за|вртети; **II ~bohren a** у-, за|врћивање; **Ze'bringen tr.** а) = einbringen, hereinbringen; б) *fig.* j-n Ze'bringen увући кога, насамарити кога; **Ze'denken I tr.** ich vermag keinen Sinn hineinzu-denken не могу (и. нисам у стању) да нађем неки смисао у томе; **II sich in et. (acc.) Ze'denken:** а) прен|ети -осити се у мислима у што; б) продрети у што, дубоко ући у што; sich in j-s Lage Ze'denken пренети се у чији положај, замислити себе у чијем положају; sich in eine

Rolle Ze'denken уживети се у улогу; sich in j-n Ze'denken ући у чије мисли, гледати чијим очима; **Ze'dichten tr.** упевати, унети (и. умет-нути) у песму, умет|нути -ати (неку) песму у; **Ze'drehen tr.** у-, за|вртети, у-, за|вртати; **Ze'dringen intr.** продрети унутра, продирати унутра; **Ze'drücken tr.** утис|нути, -кивати, у-тутнути; **Ze'dürfen intr.** (*h*) смети унутра; смети ући, смети да уђе, -емо итд.; du darfst nicht hinein (ти) не смеш унутра, (ти) не смеш да уђеш; **Ze'eilen inf.** (по)журити унутра, (по-)хитати унутра, (по)журити да уђ|е, -у итд.; **sich Ze'erstrecken** протезати се (у), пружати се (у), заилазити (у); **Ze'essen tr.** појести; **Ze'fahren I tr.** возити унутра, увести, увозити; **II intr.** (*s*) ући (колима, бродом, чамцем), у-вести се, упловити; ~fall *m* = Hereinfall; **Ze'fallen intr.** (*s*) пасти у, упа|сти, -дати; sich Ze'finden: sich in et. (*acc.*) Ze'finden снаћи се у чему, прилагодити се чему, привићи се чему, упознати се с чим, уживети се у што; **Ze'flechten tr.** = einflechten 1; **Ze'fliegen intr.** (*s*) улет|ети, -ати; **Ze'fließen intr.** (*s*) тећи унутра, утицати; **Ze'fressen tr.** пождерати; *fig.* einen Schimpf Ze'fressen прогутати поругу; **Ze'führen tr.** увести, уводити, ујавити; **Ze'gehen intr.** (*s*) = hereingehen; bis in *acc.* (и. zu *dat.*) et. Ze'gehen ући унутра у што, до чега, доспети унутра до чега, доп|рети -ирати (унутра) до чега; **Ze'geraten intr.** (*s*) до-спети у, пасти у; in et. (*acc.*) Ze'geraten упа-сти у што, угазити у што; *abs.* упасти; **Ze'gerieben p.p.** и *a* од Ze'reiben утрвен, утрљан; **Ze'getragen p.p.** и *a* од Ze'tragen унесен; **Ze'gezogen p.p.** и *a* од Ze'ziehen увучен; **Ze'gießen tr.** ули(ва)ти, салевати, касипати, сасути; **Ze'greifen intr.** (*h*) а) = eingreifen; greift nur hinein ins volle Menschenleben und wo ihr's packt, da ist's interessant вините се усред људског живота, и где га захватите — ту је занимљив(о); **Ze'heiraten intr.** (*h*) и sich Ze'heiraten женидбом (и. удајом) ући у (породи-цу); **Ze'helfen intr.** (*h*): j-m Ze'helfen помоћи кому да уђе; **Ze'gucken intr.** (*h*) завирити; **Ze'jagen I tr.:** а) терати унутра, гонити уну-тра, у-, за-, с|терати, сагнати, угонити; б) j-m eine Kugel ins Gehirn Ze'jagen усвирати кому куршум у главу; **II intr.** (*s*) in die Stadt Ze'jagen трком ујахати у град; **Ze'können intr.** (*h*) моћи унутра, моћи да уђ|е, -у итд.; **Ze'kriechen intr.** (*s*) умилети; у-, за|вући се; **Ze'lassen tr.** = hereinlassen; **Ze'laufen intr.** (*s*) трчати унутра, утрча(вати); **Ze'leben I intr.** (*h*): in den Tag Ze'leben читањем од данас до сутра; **II sich Ze'leben** = Ze'finden ужи-вјети се, -љавати се; **Ze'legen tr. fam.** j-n Ze'legen удесити кога, оштетити кога; sich Ze'lesen: sich in e-n Autor Ze'lesen читањем се упозна-ти са пищевим мислима; sich Ze'mischen, ~mischen *n* = einmengen I-III; **Ze'mögen intr.** (*h*) хтети (и. желети) ући (и. да уђе), хтети (и. желети) унутра; **Ze'müssen intr.** (*h*) мора-ти ући (и. да уђе); **Ze'nähen tr.** и *intr.* (*h*) = einnähen; **Ze'pfropfen tr.** и sich Ze'pfropfen = einstopfen 1; sich in einen Wagen Ze'pfropfen

набити се (и. натрпати се) у кола; *§ragen intr. (h)* заћи, -лазити, стрчати; dieses Haus ragt zu weit in die Straße *§* ова кућа залази много у улицу, кућа је много изишла на улицу; *§rammen tr.* поби(ја)ти, = *einrammen*; *§reden I intr. (h)*: in j-n *§reden* придиктовати кому; ins Blaue *§reden* говорити с брда с дола, говорити насумце; и = *einreden* 3; zum Fenster hineinreden говорити (унутра) кроз прозор; II *sich §reden*: sich in den Zorn *§reden* разљути се, разгневити се; sich in Unsinn *§reden* говорити глупости, у свом говору прећи на глупости; *§reiben tr.* = *einreiben*, утр(и) -љати; *§reichen tr. и intr. (h)* = *hereinreichen*; *§reißen tr.. a)* ein Loch (и. einen Schlitz) in et. *§reißen* процепити (и. процерати) што; *b)* j-n in et. (acc.) *§reißen* увући (и. увалити) кога у што; *§reiten I intr. (s)* ујах(ив)ати; II *fam. tr.*: j-n (in e-n schlimmen Handel) *§reiten* увалити кога (у рђав посао); Sie haben mich schön hineingeritten *fam.* лепо сте ме удесили; лепо сте ме увалили (у неприлику); *§rennen intr. (s)* утрчати, утрчавати; *§rücken tr. и intr. (s)* = *einrücken*; *§rufen I tr.* = *hereinrufen*; II *intr. (h)* викати (унутра); zur Tür *§rufen* викати кроз врата; *§sagen tr.*: zum Fenster *§sagen* рећи (и. казати) кроз прозор; *§saufen tr. pop.* полукати, попипи; *§schaffen tr.* унети, уносити; *§schauen intr. (h)* (по)гледати унутра; загледати; *fig. kühn in die Welt §schauen* смела (и. ведра) погледа ићи кроз овај свет; *§schieben tr.*: *a)* гурати унутра, у-, за|гур(ив)ати, утутнути; *b)* = *einschieben* 1; *c)* sanft und mit Geschicklichkeit et. *§schieben* полако и вешто увући (и. угурати) што; *§schießen tr. и intr. (h)*: *a)* = *hereinschießen*; *b)* dieses Gut schießt in das Ihrige hinein ово имање заилази у Ваше; *§schlafen intr. (h)*: bis in den hellen Tag *§schlafen* спавати до неко доба дана; *§schlagen tr.* = *einschlagen* 1 1 2; *§schleichen intr. (s)* ушуњати се, увући се, усмуцати се; *§schleppen tr.* увући, утеглити; *§schlüpfen intr. (s)* шмугнути у(нутра), у-, за|вући се, = *§schleichen*; *§schlürfen tr.* = *einschlürfen*; *§schrauben tr.* = *einschrauben*; *§schreiben tr.* уписи(вати); *§schreien intr. (h)* викати (и. драти се) у(нутра); *§schütten tr.* усути, усипати; сручити; *§schwimmen intr. (s)* уиливати; *§segeln intr. (s)* уједрити; *§senken tr.* = *einsenken* 1; *§setzen tr. и sich §setzen* = *einsetzen*; *§sinken intr. (s)* = *einsinken* 1 1; *§spazieren intr. (s)* ушетати; *§springen intr. (s)* ускочити, скочити у(нутра); *§spritzen tr.* убризгати; *§stechen I tr.* за-, у|бosti; *abs.* mit der Nadel *§stechen* за-, у|бosti иглу; ун. *einstechen*; *§stecken tr.*: *a)* = *einstecken*; *b)* = *§schieben* c; *c)* sein Vermögen (in e-e Unternehmung) *§stecken* уложити свој новац (у какво предузете); *§stopfen tr.* = *einstopfen*; *§stoßen tr.* = *einstoßen*; *§stürzen I tr.* стрпоштати у(нутра); сручити; II *intr. (s)* и *sich §stürzen* јурнути (и. сунути, кидисати) у-

(нутра); III *intr. (s)* стрмекнути се унутра, стрпоштати се унутра; *§tauchen I tr.* у-, за|мочити; загнури; II *intr. (s)* у-, за|ронити, загнури се; *§tragen tr.* унети, уносити; *§treiben tr.* у-, за-, са|терати; загнати, загонити, сагнати, сагонити, угонити, поби(ја)ти; сјурити, спрцати; *§treten intr. (s)*: *a)* ући, улазити, ступити -ати унутра; *b)* за-, у|газити; *§trinken tr.* попипи, сручити, цимнути; *§tun tr.* мет|нути -ати унутра; за-|вући, -лачити; e-n Blick in ein Buch *§tun* загледати у књигу; *§tunken tr. fam.* умакати, умочити; *sich §wagen* усудити се -ћивати се да уће, усудити се -ћивати се унутра; *§wälzen tr.* уваљати; *§werfen tr.* = *einwerfen* 1; *§wollen intr. (h)* хтети унутра, хтети ући, хтети да ућ|е, -у; *§zeichnen tr.* уцрта(ва)ти; *§ziehen I tr.*: *a)* увући, -лачити, вући унутра; den Wagen in die Stadt *§ziehen* вући кола у град; *b)* *fig.* j-n in et. (acc.) *§ziehen* увући (и. уплести) кога у што; II *intr. (s)* = *einziehen* II 1 и 2; *§zwängen tr.* силом утер|ати -ивати (угурати, увући).

Hi'n... hi'n... {xün-}: *§fahren I intr. (s)*: *a)* одвести се (камо на колима и. броду); *b)* an et. *§fahren* возити се поред (и. дуж) чега; *c)* mit der Hand über et. (acc.) *§fahren* пре|ћи -лазити руком преко чега, превући -лачити руком преко чега; *d)* *fig.* отићи, удаљити се; da fährt er hin (ено) он одлази; *fahr hin...!* избогом...!; *e)* отићи, умрети; II *tr.* одвести -озити (куда); mein Kutscher wird Sie *§fahren* мој ће Вас кочијаш одвести; *~fahrt f*: *a)* одлазак *m*; auf der *~fahrt* при одласку; одлазећи; die Hin- und Rückfahrt одлазак и повратак; *b)* упор. = *~tritt*; *~fall m*: *a)* пад, рушење *n*; *b)* *§* опадање *n*, слабење *n*; *§fallen intr. (s)* пасти (на земљу); der Länge nach (и. lang) *§fallen* пасти на земљу колико је дуг; (mit dem Rade) *§fallen* срушити се (заједно са точком), *fam.* уловити зеца; *§fällig a*: *a)* склон паду; трошан; ништаван, слаб; гроуно, ороуно, изнемогао; *fig.* пролазан; *~fähigkeit f* склоност паду; трошност, слабост, изнемоглост, ороуност; *§finden intr. (s)* и *sich §finden* наћи пут; *sich §fläzen, sich §flegetn pop.* извалити се, издужити се (и. пружити се) као какав протак (*pop.* као пас пред касапницом); *§fliegen intr. (s)*: *a)* летети ка (и. према); *b)* одлетети, *fig.* утећи; *c)* an der Erde *§fliegen* летети врх саме земље, у лету додиривати земљу; *§fliehen intr. (s)* бежати према, побећи, утећи; *§fließen intr. (s)* тећи (према), отицати; *fig.* прот|ећи -ицати, пролазити; *§fort {xünfort} adv.* отада, унапред, убудуће, и даље; *~fracht f* *§* возарина за одношење робе; Hin- und Rückfracht товарина за одношење и доношење робе; *§führen tr. и intr. (h)* одвести -одити (некамо); *~für(o) {xünfu:p(o)} adv.* *†* = *hinfort*.

hi'ng {xün} impf. ind. од hangen.

Hi'n... hi'n... ~gabe f: *a)* давање *n*, напуштање *n*; *b)* о-, преданост; *~gange m*: *a)* одлазак; beim *~gange* при одласку; одлазећи; *b)*

= ~tritt; **geben** I *tr.*: a) j-m et. **geben** дати (и. пружити) што кому; b) преда(ва)ти; напу|стити, -штати, жртвовати; **das Meter zu dem und dem Preise geben** да(ва)ти метар по тој и тој цени; II **sich geben**: a) **sich j-m geben** предати се кому; b) жртвовати се за кога; c) да(ва)ти се, подати се кому (за женску); b) **sich e-r Sache (dat.) geben** ода(ва)ти се на што, посветити се чему; **sich der Hoffnung geben, daß... надатисе** (и. заваравати се надом) да...; **ich gebe mich der Hoffnung hin, daß... хоћу да верујем да...**; III **~geben** *n. a*: a) **~gabe**; b) самоодрицање; предавање, повиновање; **ge'gen {xūn'gér'n}** *adv.* напротив, насупрот; **gegossen {g'gießen}** *p.p.* и *a*: a) просут; b) љупко испружен(a), где лежи љупко испружен(a); **gehen intr.** (h): a) отићи (некамо, тамо, онамо); **wo geht er hin?** камо иде?, куда ће?; *fam.* **da geht er hin und singt nicht mehr!** оде да шањуће; b) **an et. (dat.) gehen** ићи поред (и. крај, дуж) чега; c) *fig.* **leicht über e-e Sache gehen** лако прећи -лазити преко чега; нешто овлаш додирнути; d) **wo geht dieser Weg hin?** камо води овај пут?; *fig.* **auf et. (acc.) gehen** смерати (и. циљати) на што; e) *fig.* отићи, про|ћи, -лазити (време), пропа|сти, -дати, упропастити се; f) **so vor sich gehen** ићи и сам не знати куда, ићи насумце; (so) **gehen** ићи (којекако), бити подношљив; g) j-m et. **gehen lassen** додати што кому; **das mag diesmal so gehen** то нека иде (и. буде) тако овога пута; нека прође овај пут; **das soll dir nicht ungestraft gehen!** неће ти то проћи тек онако (и. некажњено)!; **gehören intr.** (h) ићи (и. с-, при|падати) камо, принадлежати, бити места (чему где); **wo gehört das hin?** камо то спада (и. иде)?; **es gehört das hin** томе је место овде, то спада овамо; **geraten intr.** (s) доспети (камо); **wo bin ich geraten?** камо сам доспео?; **niemand weiß, wo er geraten ist** нико не зна камо се он део; **~gerichtete(r) {~r'pūxt'r'(p)}** *s 9l* погубљеник, -ца; **~geschiedene(r)** *s* покојник, -ца, умрл|и, -а, преминул|и, -а; **gießen tr.** просути, -ипати; **gleiten intr.** (s) клизити (камо); *fig.* **über et. (acc.) gleiten** прел|и-лазити (олако) преко чега; **halten tr.**: a) пруж|ити, -ати (камо, ка); држати испружено напред; b) *fig.* j-n (et.) **halten** задржавати кога (што), одуговлачити (што); отезати (што), заваравати; j-n mit der Bezahlung **halten** отезати са плаћањем кому; j-n mit Hoffnungen **halten** заваравати кога жаловим надама; j-s Leben **halten** продужавати чији живот; c) (са)чувати; **~haltungsmittel** *n* средство за одуговлачење; f лект *m* за одржавање у животу; **hängen tr.** вешати (и. обесити) (некамо); **hauchen tr.** духнути (и. духати) на, запахнути; *fig.* **gehaucht** лак, да га можеш одувати; *слик.* као пара; **helfen intr.** (h), *катк. tr.* j-n (и. j-m) **helfen** помоћи кому да оде; **sich kümmerlich helfen** ку-бурити, животарити, тешко излазити на крај; **holen tr.** доћи по кога и одвести га,

однети (и. одвести) куда; **horchen intr.** (h) о-, при|слушкивати, наћулити уши да чује; **jagen I tr.** терати (и. гонити, вијати) некамо (и. ка), отерати ка; II *intr.* (h) јурити (камо, ка), одјурити, трком (от)ићи.

Hi'nke sein *n pop.* ћопа, ћопавко, шепо, шан-тавко, ћопавица.

hi'nken {xūn'k'n} *15a I intr.* (h; при промени места *s*). 1. храмати, *fam.* шантати, шепати; *fig.* храмати, имати недостатак (и. слабу страну); **auf e-m Fuße ~ бити хром у једну ногу**; **ein wenig ~ нахрамљивати**, мало храмати, *fam.* помало шантати; **er ist ins Haus gehinkt** отхрамао је у кућу. 2. *fig.* **es hinkt mit ihm** виси му ноге, он се клати, он храмље (у пословима), његови послови не иду како би требало; **dieser Vergleich hinkt** ово је поређење (и. сравњење) на slabim ногама. 3. скакутати на једној ноzi. II **~d p. pr.** и *a* хром, *fam.* шантав, бангав, ћопав; *уп. Bote.* III **Hi'nkende(r) {xūn'k'nd'(p)}** *s 9l* хромац, *fam.* шеп|о, -авица, ћоп|о, -авица, шантавац, -ица. IV **Hi'nken** *n* храмање, *fam.* ћопање, шантање, шепање; **freiwilliges Hin-ken** драговољно храмање.

Hi'nkel {xūn'k'el} *n 2l* = Hühnchen.

Hi'nker(in f 3c) m 2l = hinken III.

Hi'nke... {xūn'k'-}. **~poot** *m pop.* — **~bein**; **~spiel** *n* школ(и)а *f* (= Paradiesspiel); **~teufel** *m* хроми дабо.

Hi'n..., **Hi'n...** {xūn-}. **knien intr.** (s) кле|ћи, -кнути, спустити се на колена; **kommen intr.** (s): a) ићи куда, отићи, одлазити; **ich komme nirgends hin** не идем никауда; b) **wo ist meine Uhr gekommen?** камо се део мој часовник?; **können intr.** (h) моћи (от)ићи (тамо), моћи да оде камо; **kränkeln intr.** (h) = **~siechen**; **kriechen intr.** (s) одмилети, (от)пузити; **kunf** *f* долазак *m* (и. стижање *n*) (некамо); **langen I tr.** пруж|ати, -ити, до-да(ва)ти; II *intr.* (h): a) **langen nach et. (dat.)** машити се за што, посегнути руком за чим; b) **langen (bis) zu (dat.)...** доп|рети -ирати до..., дос|езати -изати до..., пружати се до...; **domashiti, -ати до**; **ich kann nicht langen** не могу домашити; c) *fig.* **сти|ћи, -зати, достајати, зале|ћи, -гнути**; **länglich a(dv.)** довољ|ан (-но); **~länglichkeit {~l'ng'ch'it}** *f 3b* довољност; **lassen tr.** пустити да оде (и. да иде камо); **laufen intr.** (s): a) трчати онамо (и. ка), отрчати; b) протирати се (и. протезати се) ка; **längs et. (gen. и. dat.) laufen** пружати се поред чега; **leben intr.** (h) живети (тако); **sorglos leben** безбрижно живети; **legen I tr.** положити, метнути, оставити (онамо) (irgendwo негде); II **sich legen** ле|ћи, -гати; **~legen!** леzi! **sich legen (und sterben)** лећи (и. оболети) (и. умрети); **leiten, lenken tr.** одвести (и. управити) камо; навести; **das Gespräch auf et. (acc.) lenken** навести на што разговор; **machen tr.**: a) (у)радити, направити (тамо); b) *et. so machen* петљати нешто, смандрљати што; **~marsch** *m* идење *n* (и. марш) *k*; по-ход; **auf dem ~marsche** при походу, маршу-

тамо); wo soll es hin?: a) где треба ово да се метне?; b) *imp.* куда ћемо? **hinsprechen I intr.** (h): vor sich **hinsprechen** говорити сам са собом, говорити за себе; **II tr.** = **hinsagen**; **hinspringen intr.** (s) скакати ка..., скочити ка..., отскакати; zu j-m **hinspringen** отскакати ка кому; скочити до кога, отрчати кому (и. до кога); **hinstechen tr.** турити, метнути (и. завући), (тамо) забити; **hinstellen I tr.**: a) метнути, (по)ставити; b) *fig.* е-е Behauptung **hinstellen** (ус)тврдити; j-n als Muster **hinstellen** поставити кога као узор; **II sich hinstellen** стати (тамо), поставити се, -љати се, наместити се; sich **hinstellen** als et.: a) правити се чим; b) претварати се за што; **hinsterven intr.** (s) умирати, нестати; гасити се (живот); губити се (глас); **hinstolpern intr.** (s) спотаћи се -кнути се и пасти; пасти посрћући; **hinstreben intr.** (h): nach et. (dat.) **hinstreben** тежити за чим, -тежити ка чему; **hinstrecken I tr.**: a) (ис)пружити -ати (камо, оамо); прострети, -ирати; b) j-n **hinstrecken** оборити кога; **II sich hinstrecken**: sich auf das Gras **hinstrecken** испружити се на траву, пружити се на траву; **hinstreichen I intr.** (s): a) (време) проћи, -лазити, минути; b) ап et. (dat.) **hinstreichen** проћи -лазити дуж (и. поред) чега; ићи поред (и. дуж) чега, проћи -лазити тик уз што; flach über dem Boden **hinstreichen** ићи (и. проћи -лазити) поврх саме земље; **hinstreuen tr.** просути, посути -ипати (песком); простирати -рети; **hinstören intr.** (s) тећи (према), отицати; врвети, куљати (тамо, оамо); **hinstürzen I intr.** (s): a) = **hinschlagen I b**; b) nach e-m Orte **hinstürzen** појурити канеком месту, устремити се некуда; **II tr.** оборити, срушити, свалити; **hinsudeln tr.** = **hinschmieren**.

hintan {хџнтан} [из hin dann] *adv.* одостраг, позади; настрану.

hinter {хџнтер} *tr.*: die Zeit ~ (с)траћити време (у) ситницама.

hintan..., hinter... {хџнтан-} у слож. са *v* увек *sep.* и са глаголским *s* означава удаљавање, занемаривање, потцењивање; **halten I tr.** *h* = einhalten II; **II ~halten n**, **~haltung f** = Einhalt; **hassen tr.**: a) ставити; b) оставити, забаталити; **hsetzen I tr.** метнути на страну; запоставити, -љати; занемари(ва)ти, пренебрегнути, -авати; **II ~setzen n**, **~setzung f** запостављање, -ење, занемаривање, -ење, запостављеност; mit ~setzung aller Rücksichten прелазећи преко свих обзира; **hstehen intr.** (h) стајати у позадини, бити занемарен (и. запостављен); **hstehen müssen** морати стајати у позадини (и. да се повуче); **hstellen tr.** запоставити, -љати.

hin..., hinter... **hstappen intr.** (s) и sich **hstappen** (отићи) пипајући (око себе); **hstaumeln intr.** (s) (о)тетураити се, (от)ићи тетурајући се.

hinter {хџнтер} [свн.] *adv.* (opp. vorn) позади, остраг, страга; у дну, у позадини, иза осталих; ~ auf dem Brief(e) позади на писму, на полеђини писма; ~ im Buche на крају књиге; nach ~ hin(aus) позади напоље; das Haus hat

~ hinaus е-п Garten кућа има позади врт, врт је позади куће; von ~ одостраг; ~ anfügen an е-п Brief додати на крају писма; sich ~ anschließen придружити се као последњи (и. крајњи); ~ antreten стати на крај; ~ ausschlagen ритати се, -нути се (и *fig.*), ударјати -ити чифте (и *fig.*); ~ bleiben остати (сасвим) позади; j-n ~ aufs Pferd nehmen некога посадити (и. метнути) на коња иза себе; ~ aufsitzen узјахати иза; die Schuhe ~ niedertreten разгазити ципеле; weit ~ in der Türkei далеко у унутрашњости Турске; *fig.* lieber Peter ~, lieber Peter vorn драги Петре овамо, драги Петре оамо; де, Петре, ово де, Петре оно.

hinter..., hinter... {хџнтер-}: ~an {хџнтеран} *adv.* одостраг; позади, на крају; ~anstellung *f* метање (и. стављање) *n* на крају; *fig.* неправда, запостављање *n*; ~ausschlagen *n* *h* ританье, чивтетанье; ~drein {хџнтердрин} *adv.* = **hinein**; ~hin {хџнтерхин} *adv.* у позадину, позади; ~nach {хџнтернах} *adv.* = **hinein**; (временски:) после, затим, касније; ~über {хџнтерубер} *adv.* наизнаок; ~um {хџнтерум} *adv.*: a) около, посредно; b) обрнуто, напро- тив.

hinter {хџнтер} [свн.] 1. *prp.* (са *dat.* на питање где?, са *acc.* на питање куда, камо? каткада спојено са *art.*: ~m = ~dem, ~n = ~den, ~s = ~das (и)за, позади; након, после; ~ sich gehen ићи натрашке; ~ j-m hergehen ићи за ким (и. иза кога); ~ et. (~ e-r Sache) her sein в. her 5; в. Berg 1; sich ~ die Arbeit (her) machen дати се на посао; j-n ~ das Licht führen преварити кога; j-m ~ die Ohren schlagen (и)шамарати кога, љушити кога; *fig.* ich werde es mir ~ die Ohren schreiben запамтићу ја то, нећу ја то заборавити; er hat es ~ den Ohren он је препредењак; j-n ~ Schloß und Riegel bringen затворити кога, метнути кога иза катанца; ~ j-s Rücken иза чијих леђа; кому иза леђа; ~ die Sache (j-s Schliche) kommen открити тајну (докучити чије смицалице); ући у траг чему; er steckt ~ der Sache он се крије иза тога; das hätte ich nicht ~ ihm gesucht нисам могао веровати да је он способан за то; ~ die Schule gehen бежати од школе; den Feind ~ sich haben непријатеља имати (ту) иза себе; et. ~ sich haben имати што свршено (и. готово); j-n ~ sich lassen оставити кога иза себе, претећи кога; в. stecken 2 III; die Tür ~ sich zumachen затворити врата за собом; dieser 1. Dezember, der schon 16 Jahre ~ uns liegt... овај 1 децембар, од кога нас већ деле 16 година...

hinter..., hinter... {хџнтер-} у слож. са *v*, са *s* и *a*: a) у слож. са *s* показује да се нешто налази иза чега (opp. Vor(der)...), напр. ~fuß (в. тамо); b) *h* *fat.* у слож. са *v* увек је *sep.* и показује кретање надолу (= hinunter); c) у слож. са *v* увек *insep.* и има разна значења, на пр. **hbringen**, **hreiben** (в. тамо); ~achse *f* задња осовина; ~ansicht *f* *h* профил *n* са задње стране, поглед одостраг; ~backe *f* гуз

m; ~baum *m* = Garnbaum; ~bein *n* задња (и. стражња) нога *f*; sich auf die ~beine setzen (и. stellen): а) (за животиње) проп|ети се, -ињати се; б) *fig.* противити се, опирати се; бранити се; ~bleiben {хунт*рбл*б*о*н} *intr.* (s) *insep.* остати иза (и. после смрти); drei Söhne sind hinterblieben остала су три сина; оставио је три сина; ~blie'bene(r) {хунт*рбл*и*б*и*н*(p)} *s 9l nar. pl.* die ~bliebenen породица покојника, остали после смрти; ~bringen *tr.* I {хунт*рбр*и*н*н} *sep.* а) одвести (и. однети) позади; б) прогутати; II *insep.* {хунт*рбр*и*н*н} *j-m et.* ~bringen дотурити тајом, јавити (и. проказати, доставити) што кому; III ~brin'gen {хунт*рбр*и*н*н} *n*, ~bring'ung {хунт*рбр*и*н*н} *f* дотурање, достављање; проказивање; достава; ~bringer(in *f*) *m* {хунт*рбр*и*н*н} достављач, -ица, потказивач -ица; ~bug *m* задње потколело *n*; ~drei'n {хунт*рдр*и*н} *adv.* после, иза тога. ~drein|sicht {хунт*рдр*и*н*з*и*хт} *f inv.* (opp. Vorsicht) касна предострожност, непредвиђање *n*; ~drücken *tr.* I. тискати (и. гурати) назад; 2. прогутати једва.

hi'ntere {хунт*р*} I *a* (opp. vordere) 1. задњи; X die ~n Linien задње линије. 2. задњи, стражњи. II *s 9l* 1. der (die, das) Hintere задњи (-а, -е). 2. *fam.* der Hintere, Hinterer {~р} задњица *f*, стражњица *f*; *j-m den Hinteren* vollhauen излупати кога по стражњици, испрашити кому тур.

Hi'nter..., hi'nter... {хунт*р*}: ~eina'nder {~д*н*д*нд*р} *adv.* један-но за другим, једна за другим, узастопно, узастопно; drei Wochen ~einander три узастопне недеље; три седмице узастопно; ~einander gehen ићи један-но за другим (и. једна за другом); ~eina'nder|schaltung {~д*н*д*нд*р*ш*алт*ун} *f* X узастопно везивање (и. спајање) *n*, везивање (и. спајање) *n* једно за другим; ~eisen *n* задњи ков *m*, задња потковица *f*; ~fähre *f* X траг *m* стражњих (и. задњих) ногу; ~finne *f* задња пераја; ~fläche *f* задња површина (и. плоха); ~flagge *f* X застава на задњем делу брода, застава на фари; ~flügel *m* задње крило *n*; ~front *f*. а) X позадна страна (куће); б) X позадина *f* фронта; ~fuß *m* задње (и. стражње) стопало *n*, задња (и. стражња) нога *f*; в. Hinterbein; ~galerie *f* X галерија на задњем делу брода; ~gang *m* 1. излаз; 2. измирење *n*, наравнање *n*; ~ga'ngen {хунт*рг*а*н*н} *p. p.* од ~gehen; ~ga'ngene(r) {хунт*рг*а*н*и*н*(p)} *s 9l* преварен|и-а; ~gebäude *n* стражњи део *m* зграде; стражња зграда *f*; ~gedanke *f* мисао у потаји, задња мисао, скривена намера *f*; ~gehen I *intr. sep.* {хунт*гр*е*н} (от)ићи позади, за|ћи, -лазити; II *tr. insep.* {хунт*гр*е*н} 1. е-п ~gehen обм|нути-њивати кога; 2. преварити кога, подвалити кому; beim Spiele ~gehen каишарити у игри (карата); III ~gehen {хунт*гр*е*н} *n*, ~gehung {хунт*гр*е*ун} *f* обм|њивање, обмана; varaње, подваљивање, превара; ~geschirr *n* 1. палдум *m*, каиш *m* на сапима (коња); 2. *fam.* задњица *f*, стражњица *f*; ~gestell *n* део *m* кола на задњим точковима

задње постоље; ~glied *n* 1. (*pl.* и ~gliedmaßen) задњи удови *m pl.*; 2. X задњи; потоњи (и. задњи) члан; 3. X задњи ред *m*, задња врста *f*; ~grund *m* (б. *pl.*) 1. позадина *f*, залеђе *n*, X дно *n* (der Bühne позорнице); 2. *fig.* in den ~grund treten пов|у-ћи се, -лачити се, ишчезавати; mehr in den ~grund treten мање се истицати; im ~grunde stehen бити у позадини; ~haar *n* коса *f* на по-, за|тиљку; пунђа *f*; ~hälfte *f* задња (и. стражња) половина (и. половица); ~halt *m* 1.: а) заседа *f*, бусија *f*; б) заседа *f*, људство *n* у заседи; е-п ~halt legen поставити (и. наместити) заседу; 2. замка *f*, клопка *f*; 3. *fig.* = ~gedanke; ohne ~halt без (икакве) задње мисли, без икакве мисли у потаји; er hat immer et. im ~halt он никад није био без задњих мисли; 4. X резерва *f*, војска *f* у резерви; потпора *f*; ~halten *A.* {хунт*рх*алт*н} *tr.* држати (и)за, држати позади, скри(ва)-ти, тајити; В. {хунт*рх*алт*н} I *tr. insep.* 1. *j-m et.* ~halten задржа(ва)ти кому што; (за)-тајити кому што; *abs.* ich habe nicht gelernt zu ~halten нисам научио да тајим (и. да се скривам); 2. *prov.* = hintertreiben; II ~halten {хунт*рх*алт*н} *n*, ~haltung {хунт*рх*алт*ун} *f* задржавање; тајење, скривање; ~haltig, ~hältig, ~hältisch *a* (*dv.*) под|ао(-ло), подмук|ао(-ло), потај|ан(-но); ~haltigkeit {~халт*и*хк*а*т} *f* X б. *pl.* потаја, тајење *n*, подлост, подмуклост; ~hand *f* 1. X = ~fuß; 2. део шаке између корена шаке и првих чланака прстију; 3. X задња половина коња; 4. die ~hand haben (и. sein) и. in der ~hand sitzen бити последњи (у картама); ~haupt *n* X задњи део *m* главе, по-, за|тиљак *m*; ~haupt(s)|bein *n*, ~haupts|knochen *m* X за|тиљача, потиљача, потиљачна кост *f*; ~haus *n* задња кућа *f*, стражњи део куће; ~her {хунт*рх*ер} *adv.* 1. (за место) позади, иза, на крају; ~her laufen трчати позади; 2. (за време) затим, потом; *priv.* ~her ist man am klügsten да (му) је памет до суда као од суда; ~hirn *n* X = Kleinhirn мали мозак *m*; ~hut *f inv.* X заштитница; ~hof *m* стражњи део дворишта; двориште *n* за живину; ~i'ndien *n* X Задња Индија *f*; ~i'ndisch *a* задњоиндијски; ~kamm *m* чешаљ за пунђу, задњи укосник; ~kammer *f* соба што гледа у двориште, соба према дворишту; ~kastell *n* X узвишење на фари (на задњем делу брода); ~keule *f* задњи бут *m*; ~kinn|backen *m* задња вилица *f* (des Pferdes коња); ~klaue *f* задња (и. стражња) канџа; ~kopf *m* X = ~haupt; ~korn *n* X слабо жито, пробирак *m*; ~laden *m* задњи дућан; ~laden X I *tr.* (на)-пунити (од)остраг; II ~laden *n*, ~ladung *f* пуњење (од)остраг; ~ladungs|geschütz *n* X топ остраган; ~ladungs|gewehr *n* = ~lader; ~ladungs|kanone *f* = ~ladungsgeschütz; ~lader *m* (opp. Vorderlader) X острагуша *f*; ~lafette *f* X задњи део лафета; ~lage *f* X остава, депо *m*; ~land *n* 2a *n* 2g: а) залеђе *n*; б) земља *f* иза куће; с) X утицајна зона (у колонијама); ~laß *m* б. *pl.* остављање

n; *lassen* I {хунт'рл'ас'н} *tr. sep.* (про)пусти-ти кога (да иде) позади; II {хунт'рл'ас'н} *insep.* I. j-m ein Andenken *lassen* оставити кому успомену; 2. завешта(ва)ти, оставити после смрти; j-m et. *lassen* оставити што кому после смрти, завештати што кому; *lassene* Werke *n pl.* дела нештампана за живота пишчева; die *lassenen* {~н} = die *bliebenen*; III *lassen* {хунт'рл'ас'н} *n*, *lassung* {хунт'рл'ас'ун} *f* остављање после смрти, завешта(ва)ње; *lassen* des Vermögens an seine Kinder остављање свога имања у наследство својој деци; mit *lassung* großer Schulden остављајући после смрти велике дугове; *lassenschaft* {хунт'рл'ас'нш'афт} *f* заоставштина, наследство *n*, наслеђе *n*; *last* *f* = товар *m* на фари; *lastig* *a*: dies Fahrzeug ist *lastig* фара брода је преоптерећена; *lauf* *m* *ж* стражња нога *f*; *legen* {хунт'рл'ег'н} I *tr. insep.* оставити, дати на оставу (и. чување), депоновати; II *legen* {~} *n*, *legung* {хунт'рл'ег'ун} *f* остављање на чување, давање у оставу, депоновање; *leger* (in *f*) {хунт'рл'ег'р(ин)} *m* полагаач, -ица, остављач, -ица (чега на чување); *legungs*schein {хунт'рл'ег'унс'ш'аин} *m* признаница *f* на остављене ствари на чување; *leib* *m* стражњи део тела; *list* *f* I. лукавство *n*, превара, подвала; 2. подмуклост *f*; *listen* {хунт'рл'ис'н} *tr.* преварити, излукавити; *listig* *a* лкав; подмукао; *listiger* Streich = *list* I; *listiger* Überfall подмукао напад, препад; *listigkeit* *f* = *list* 2; *list* {хунт'рл'ис} *n* = hinter dem; *v. hinter*; *mann* *m* I. онај што стоји (и. седи, иде) иза кога; *ж* војник у другој врсти; последњи у поворци; 2. *ж* (на меници) други (или ако их је више последњи) потписник (и. жирант); 3. (при картању) wer ist mein *mann* ко је после мене?; *maß* *m* = задња (и. стражња), катарка *f*, стражњи јарбол; *mauerung* *f*: зид(ање *n*) позади (и. иза); *na* {хунт'рн} = hinter den, *v. hinter*; *naht* *f* задњи шав *m*; *pfied* *n* рудњак *m*; *pförtchen* *n* (*dim.* од *pforte*) вратанца *n pl.* за улаз (споља) у двориште, *fig.* капицик; *pforte* *f* задња врата *n pl.*; *pfote* *f* задња (и. стражња) шапа; *fig. pop.* sich auf die *pfoten* stellen = sich auf die *beine* stellen; *platte* *f* задња плоча; *pommer* *m* становник Источне Помераније; *rad* *n* стражњи точак *m*; *raum* *m* простор позади; *reihe* *f* *ж* задњи ред *m*; *rhein*tal *n* *ж* долина Горње Рајне; *rückig* {~р'үк'ү} *a* *ж* *fig.* подмукао, издајнички; *rücks* {~р'үк'с} *adv.* с леђа, одзади, позади; *fig.* подмукло, издајнички; *s* {хунт'рс} = hinter das; *v. hinter*; *saß*, *sasse* *m* I. подвазал; 2. кмет, чивчија; 3. = Nachkomme; *satz* *m* I. задњи став (*opp.* Vordersatz); 2. *gr.* = Nachsatz; *schenkel* *m* задњи бут; *schiff* *n* = фара *f*, задњи део *m* брода; *schlingen*, *schlucken* *tr. fam.* прогутати; *schütten* *tr. fam.* сручити (у гушу), попити; *segel* *n* = једро на задњем делу брода; *seite* *f* стражња (и. задња) страна; *nalicje* *n* (новца); обратна страна листа;

sinnig *a*. а) севн. = wahnsinnig; б) јн. замишљен; *sinnigkeit* *f* = Verrücktheit; *sitz* *m* стражње (и. задње) седиште *n*, седиште позади (и. иза); *spinnig* *a* = *listig*; *ste* {хунт'рст} *sup.* од *hintere* последњи, крајњи; das *Hinterste* zuvörderst und das *Vorderste* zuhinterst kehren све испретурати (и. испревртати); *stellig* *a*: а) = rückständig; б) = *haltig*; *steven* *m* = задњи нож (*opp.* Vordersteven); *stich* *m* прошав; *stube* *f* = *zimmer*; *stück* *n* стражњи комад *m*; *st|zu|vörderst* {хунт'рстц'уф'д'рд'рст} *n inv.* *ж* = Hy'steronPro'teron обрнут ред; *teil* *m* (и. *n*) задњи (и. стражњи) део *m*; der *teil* des Kopfes потиљак; *tor* *n* задња капија *f*; *treffen* *n* *ж* заштитница *f*; *fig. ins* *treffen* kommen (и. geraten) отићи у позадину; *treiben* *tr. I sep.* {~тр'иб'н} терати (у)назад, гонити позади; II {хунт'ртр'иб'н} *insep.* осујетити, спречити, оме|тати -сти; III *treiben* {~} *n*, *treibung* {хунт'ртр'иб'ун} *f* осујет|авање, -ење, ометање, спречавање; *treppe* *f* споредне (и. стражње) степенице *f pl.* степенице *f pl.* за послугу; *treppen*klatsch *m* торокање *n* послуге; *treppen*roman *m* роман за послугу; *trinken* *tr. fam.* попити, прогутати; *tückisch* *a* = heimtückisch, *listig*; *tür(e)* *f* споредна (и. стражња) врата *n pl.*, врата из дворишта; *ж* врата за испад (из тврђаве); *fig. sich e-e tür* offen halten обезбедити себи слободан излаз (и. слободан пут за повлачење); *fam.* *ж* задњица, стражњица (= Hinterer); *viertel* *n* задњи (и. стражњи) бут *m*; *wagen* *m* = *gestell*, задњак; *wäldler* {~велт'л'р} *m* 2l човек из прашуме, неотесан човек, као да је из шуме дошао; *wäldlerisch* {~үш} *a* незграпан, диваљ; *wand* *f*: а) позадни зид *m*; б) *ж* кулиса у позадини позорнице; *wärts* *adv.* I. уназад; 2. = *rücks*; *ziehen* *A.* {~ци'н} *sep. I tr. I.* *ж* вући позади; 2. *fam.* пијуцкати; II *sich ~* = sich zurückziehen; III *intr. (s)* настанити се позади; *B.* {хунт'рци'н} I *ж* *tr. insep.* утаји(ва)ти, учинити утају (и. проневеру), проневер|ити, -авати; II *ziehen* {~} *n*, *zie'hung* {~ци'ун} *f* футаја, проневера; *zimmer* *n* задња соба *f*, соба према дворишту.

hin..., *hi'n...* {хун-}: *straben* *intr. (s)* (от)касати (камо, онамо); *tragen* *tr.* носити, оди|ети, -осити (куда, онамо); *treiben* I *tr.* терати (и. гонити) онамо; *treiben* nach et. (j-m) терати према чему (кому); II *intr. (s)* = *treiben*; *treten* *intr. (s)*: а) ступ|ати -ити онамо, приступ|ити -ати; vor j-n *treten* ступити (и. изићи) пред кога; б) man weiß nicht, wo man *treten* soll не зна човек камо да крочи; *tritt* *m* преминуће *n*, упокојење *n*, одлазак на онај свет, смрт *f*; *tun* *tr.* метнути (и. ставити) онамо, дети, денути.

hin|ü'ber I *adv.* онамо, на другу страну, на другој страни; преко; er ist schon ~ он је већ прешао, он је већ на оној страни; *fig.* er ist ~ умро је; da ~ овуда преко. II *Hinü'ber* *n*. *Hinüber* und *Herüber* идење онамо и овамо. *Hin|ü'ber...*, *hin|ü'ber...* {хун'у.б'р-} у слож. са

v увек *sep.* и са *s* показује кретање преко нечега ка неком месту које је удаљено од лица које говори; најчешће се преводи: на другу страну, тамо преко; *2äugeln intr. (h)* намигивати преко (и. на другу страну); *2beben intr. (s)* пређи-лазити тресући се (и. дршћући); *2blicken intr. (h)*: (über den Fluß) *2blicken* гледати преко (и. на другу страну), погледати преко (и. на другу страну, погледати преко реке; zu j-m *2blicken* (по)гледати ка кому; *2breiten tr.* разастрти (и. раширити) преко (и. озго); *2bringen I tr.* пренјети -осити (ономо) преко; *Λ auf die andere Seite einer Gleichung 2bringen* пребаци(ва)ти (и. пренети) на другу страну једначине; *II ~bringen n* преношење преко; пребацивање; *2eilen intr. (s)* похитати (и. пожури) на другу страну (и. преко); *2fahren intr. (s)* превјести се -озити се (на другу страну); прећи; *II tr.* превјести -озити на другу страну; *~fahrt f* возња (и. пловидба) преко (и. на другу страну), превоз *m*; *2fliegen intr. (s)* прелетјети-ати преко (и. на другу страну); *2fließen intr. (s)* тећи преко; *~gang m* прелазак (пешке), прелажење *n*; *2gehen intr. (s)*: а) пређи, -лазити; über die Alpen *2gehen* прећи преко Алпа; б) *fig.* прећи у вечност, умрети; *2gießen I tr.* преточити, -акати; *II ~gießen n, ~gießung f* претакање; *2greifen intr. (h)*: in et. (*acc.*) *2greifen* засецати (и. задирати) у што, зајћи -илазити у што, прекорачити у што; *2helfen intr. (h)*: j-m über den Fluß *2helfen* помоћи кому да пређе реку; *2kommen intr. (s)* пређи, -лазити; *2können intr. (h)* ел. моћи преко, моћи прећи, бити у стању да пређе; *2langen tr. и intr. (h)* = *2reichen*; *2lassen tr.* пу|стити -штати да пређе, пу|стити -штати на другу страну; *2laufen intr. (s)* претрча(ва)ти, трчати на другу страну; *2lauschen intr. (h)* ослуш|кивати -нути оно што се догађа (и. збиља, дешава) на другој страни (и. преко); er lauschte zum Walde hin-über он ослуш|кивао шум (и. глас) који долазаше из шуме; *2legen tr.* мет|нути -ати преко; *2müssen intr. (h)* морати прећи; *2reichen I intr. (h)* доп|ирати -рети преко, досезати преко; пружати се с друге стране; стизати, стићи, доста(ја)ти; *II tr.* додати (и. пружити) преко; j-m den Teller über den Tisch *2reichen* додати кому тањир преко стола; *2schaffen tr.* = *2bringen*; *2schauen intr. (h)* = *2blicken*; *2schießen I tr.*: *2schießen über (acc.)* пуцати преко; e-e Kugel *2schießen* један метак испалити на другу страну; *II intr. (s)* сунути на другу страну, преишати преко; *2schlafen intr. (s)* *2schlafen zu langer Pein* уснути за дуге и дуге муке, отићи у пакао; *2schleppen tr.* вући (и. телгити) на другу страну, прев|лачити, -ући, претеглити; *2schwimmen intr. (s)* препливати на другу страну; пливати преко; über den Rhein *2schwimmen* преплива(ва)ти преко Рајне; *2sein intr. v.* hinüber I; *2senden tr.* послати на другу страну; *2set-*

zen I tr. пребаци(ва)ти; *II intr. (s)* пребаци(ва)ти се, пређи-лазити; *2spielen intr. (h)* прелазити, преливати се; ins Rote *2spielen* прелазити у црвено; *2springen intr. (s)* скочити преко (и. на другу страну), прескочити, -акати (über e-n Graben преко рова); *2steigen intr. (s)*: über et. (*acc.*) *2steigen* прећи (пењући се и. силазећи) преко чега; *2tragen tr.* носити преко (и. на другу страну), пренјети, -осити; *2treiben tr.* претерати, прејавити; *2wandern I intr. (s)* пређи-лазити у другу земљу; *II ~wandern n* прелажење; *2werfen tr.* über et. (*acc.*) *2werfen* бацати преко (и. на другу страну, пребаци(ва)ти); *2wollen intr. (h)* хтети прећи, хтети преко (и. на другу страну); *2ziehen I tr.* вући преко (и. на другу страну), прев|ући, -лачити; *II intr. (s)*: а) пређи -лазити (на другу) страну; б) преселити се с оне стране; преселити се преко пута; *III sich 2ziehen* протезати се до.

Hin- und Her..., *hin und her* *χιν унт хер*, читај овако: *2bedenken* = *hin und her bedenken*; *~bewegung* = *Hin- und Herbewegung*; *2bedenken tr. v.* her б с; *2bewegen I tr.* (по)кретати ономо-овамо; *II sich 2bewegen* кретати се тамо и овамо, ићи ономо и овамо; мувати се тамо амо; њихати се, треперети; *III ~bewegung f* кретање ономо-овамо; мување тамо-амо; њихање, треперење, трептај *m*; *2fahren intr. (s)* возити се тамо и овамо, колима (бродом) одвести се и вратити се, одвести се и довести се, одвозити се и довозити се, ићи тамо и овамо; mit der Hand *2fahren* махати руком; *~fahrt f* возња тамо и овамо, одлазак *m* и повратак *m*; *2fluten intr. (s)* = *2wogen*; *2gehen I intr. (s)* = *2bewegen II*; im Zimmer *2gehen* ићи по соби тамо амо (и. горе доле); *II ~gehen n* кретање (и. саобраћај *m*) (auf der Straße по улици); nach langem *~gehen* након дугог идења ономо и овамо, након дугог мувања ономо-овамо; *~gerede n* дуг разговор *m*, дуго претресање, дуго расправљање; *2laufen I intr. (s)* трчати (и. трчкарати) тамо-амо, одлазити и долазити; *II ~laufen n* трчање (и. идење) ономо-овамо; трчкарање тамо-амо; одлажење и долажење; *2raten intr. (h)* нагађати, погађати те ово те оно; *2reden intr. (h)* дуго разговарати (и. говорити) (über *acc.* o); *2rennen intr. (s)* = *2laufen*; *2schicken tr.* слати ономо-овамо, слати тамо-амо; *2schwanken I intr. 1. (s)* колебати се тамо амо, тетурати се тамо амо; *2. fig. (h)* колебати се; *II ~schwanken n* тетурање тамо-амо, колебање тамо-амо; *fig. (дуго)* колебање; *2streiten I intr. (h)* über et. (*acc.*) *2streiten* дуго се препирати о чему; дуго расправљати о чему; *II ~streiten n* дуго препирање, дуго препирка *f*, дуго расправљање; *2wogen I intr. (h)* ваљати се тамо-амо, јако се таласати; *II ~wogen n* ваљање, таласање ономо-овамо.

Hin- und Rückfahrt f, **Hin- und Rückreise f** одлазак *m* и повратак *m*.

Hinz {хѣнц} *m* 8e 1. Хенричић; ~ und Kunz Петар и Павле; Јанко и Марко; Пела и Јела; 2. (и ~e 8d) мачак (у баснама).

Hi'n..., hi'n...: *zählen tr.* бројити, одбројити, -ајати; *zaubern tr.* (као) чини ма пренети; *zeigen I tr.* показ(ив)ати; = *weisen*; II *intr. (h)*: auf et. (*acc.*) *zeigen* показ(ив)ати на што; wo zeigt die Wetterfahne hin? који правац показује ветроказ?; *ziehen I tr.*: a) вући онамо (и. према), одвући, -лачити; b) eine Sache *ziehen* развући, -лачити, истезати нешто; c) j-n *ziehen* = *halten* b; d) *fig.* привући, -лачити, зајети, -осити; II *intr. (s)*: a) nach et. (*dat.*) *ziehen* (отићи ка (и. према) чему; ziehet *z* in Frieden! појте у миру!; b) längs *dat.* и *gen.* (и. an et. *dat.*) *ziehen* ићи (и. путовати) поред чега; c) nach Berlin *ziehen* (отселити се у Берлин; III *sich z* ziehen: a) развлачити се, растезати се; sich lange *ziehen* одуговљачити се; b) (просторно:) продужи(ва)ти се; c) das Übel hat sich dort hingezogen зло са преселило тамо; зло је отишло онамо; *zielen intr. (h)*: auf et. (*acc.*) *zielen* смерати на што; *zögern tr.* в. *halten* b. [међу осталог.]

hin|zu' *adv.* 1. к, ка. 2. уз то, поврх тога, из-! Hin|zu'..., hin|zu'... {хѣнцу-} у слож. са *v* увек *sep.* и са глаголским *s* и *a* показује: 1. приближавање ка месту удаљеном од лица које говори; 2. увећавање, додавање; *bauen tr.* до-, при|градити, дограђивати; *bekommen tr.* доби(ја)ти поврх тога (и. уз то); *bitter tr.*: mehrere Freunde *bitten* позвати још више пријатеља; *denken tr.* дода(ва)ти у мислима; *dichten tr.* додати измишљајући, измислити још; *drängen intr.* и *sich drängen* тискајући се (и. гурајући се), приближити се, тискањем се приближити, пробијати се кроз гомилу; *fließen intr. (s)* до-, при|тећи, до-, при|тицати; *fügen I tr.*: et. zu et. (*dat.*) *fügen* (при)додати (и. приложити, дометнути, додавати) шта чему; hier ist nichts hinzuzufügen овде нема шта да се дода(је); II ~fügen *n*, ~fügung *f* (при)додавање, дометање, прилагање; *geben tr.* аус. = *tun*; *gehen intr. (h)* при|ћи, -лазити, приближити се, -авати се; *gehören intr. (h)*. *gehören zu (dat.)* припадати (*dat.*); *sich z* gesellen придружи(ва)ти се, прикључи(ва)ти се; *gießen tr.* долити, -евати, при|левати, -ити; до|јути, -ипати; *kommen intr. (s)*: a) = *herbeikommen*; b) придо|лазити, -ћи; искрснути; es kommt noch *z*, даВ... треба још додати да...; *können intr. (h)* моћи прићи, моћи да при|ђе, -у итд; *kriechen intr. (s)* до-, при|милети, припузати; ~kunft *f* придолазак *m*, придолажење *n*; *lassen tr.* (до)пустити да при|ђе, припустити; *legen tr.* = *fügen*; *rechnen tr.* дода(ва)ти, урачунавати; *reihen tr.* доређати, додати; *rennen intr. (s)* дотрчати; *rücken I tr.* примати, додати; II *intr. (s)* прим|аћи се, -ичати се, примакнути се; *schleichen intr. (s)* привући се, прикрасти се; *schreiben tr.* допис(ив)ати; *schütten tr.* до-, при|сути, до-, при|сипати; *setzen*

I tr. = *fügen*; II ~setzung *f* додавање, дометање; *treten intr. (s)*: a) приступити, -ати, при|ћи, -лазити; b) придружи(ва)ти се, придо|ћи, -лазити; zu dieser Krankheit trat noch e-e andere hinzu овој болести придружила се још и једна друга; ~tritt *m*: a) приступ *m*; b) придолазак; *tun I tr.* = *fügen*; II ~tun *n* = ~fügung; ohne mein ~tun без мога учешћа; ~wahl *f* добир *m*; *wählen tr.* добирати, избором још придодати; *werfen tr.* добаци(ва)ти; *zählen tr.* добротити, прибројити; *ziehen I tr.*: j-n zu et. (*dat.*) *ziehen* кога придодати чему; узети (и. привући) кога за што, узети кога да узме учешћа у чему; e-n Arzt *ziehen* дозвати лекара, питати лекара за савет; II ~ziehung *f* mit ~ziehung der Spesen урачунав(ши) трошкове; ~ziehung eines Arztes питање *n* лекара за савет.

Hi'ob {хѣѡ} *m* [евр.] 8b Јов.

Hi'obs... {хѣѡс-}. ~bote *f fig.* црни гласник, весник жалосне вести; ~botschaft *f*, ~post *f* кобна (и. жалосна) вест; ~geduld *f* јовово стрпљење *n*.

Hi'ppe! {хѣп-} [нвн.; *срн., дн.] *f* 3b 1. косир *m*, вртарски нож *n*, вагов *m*. 2. коса (= Sense).

Hi'ppe² {~} [срвн.] *f* 3b танак колачић *m*.

Hi'ppe³ {~} *f* 3b prov. = Ziege.

Hippodrom {хѣпѡдрѡм} [гр.] *m* 2g¹ хиподром, тркалиште *n*.

Hippogryph {~грѡф} [ит., грч.] *m* 2g¹ и 3a myth. хипогриф.

hippokra'tisch {~кратѡш} [Хипократ, грчки лекар у 5 веку пр. Хр.] *a* хипократски, као Хипократ.

Hippologie¹ {~логѡ} *f* хипологија, коњарство *n*.

Hippota'mus {~пѡтамѡс} *m* хипопотам, речни коњ.

Hirn {хѣрн} [свн.] *n* 2g 1. ☉ и *fig.* мозак *m* (= Gehirn). 2. изглед попречног пресека дрвета; über (и. vor) ~ sägen (и. behauen) престругати (и. сечи) дрво попречно.

Hi'm..., hi'r'n... {хѣрн-}. *ähnlich a* налик на мозак, сличан са мозгом; ~anhang *m* ☉ мождани додатак, хипофиза *f*; ~balken *m* ☉ мождана греда *f*; ~beschreibung *f* опис(ивање *n*) *m* мозга; ~blasen *f pl.*, ~bläschen *n pl.* мождани мехури *m pl.*; ~blut|ader *f* ☉ мождана вена; ~blutung *f* ☉ крварење *n* у мозгу; ~bohrer *m* трепанатор; ~brecher *m pop.* опојно пиће *n*; ~brütig *a* луд; ~ende *n* крај *m* попречног пресека (дрвета; уп. Hirn 2); ~entzündung *f* ☉ запаљење *n* (и. упала) мозга; ~erschütterung *f* ☉ потрес *m* мозга; ~erweicht *a* који има омекшан мозак, са омекшаним мозгом; ~förmig *a* облика мозга (*gen.*), налик на мозак; ~fütteral *n fam.* h' на *f*, глава *f*; ~geburt *f* = ~gespinst; ~gespenst *n*, ~gespinst *n*, ~gewebe *n* маштарија *f*, тлапња *f*; сан *m*; привиђење *n*; ~haut *f* ☉ мождана опна, можданица; harte ~haut (dura mater) тврда мождана опна, подлубница; weiche ~haut (pia mater) мека мождана опна; ~haut|entzündung *f* ☉ запаљење *n* (и. упала) мождане опне; ~höhle *f* мождана дупља;

~holz *n* дрво сечено попреко; ~kasten *m fam.* ћупа *f*, глава *f*; ~krank *a* болесна мозга, умоболан; ~krankheit *f* болест мозга, умоболаност; ~los *a* = gehirnlos; ~mark *n* ☉ мождина *f*; das verlängerte ~mark продужена мождина *f*; ~masse *f* ☉ мождана маса; ~schädel *m*, ~schale *f* ☉ лобања *f*, лубања *f*; ~schädelnaht *f* лобањски шав *m*; ~schlag *m* ☉ мождана кап(ља); ~schnitt *m* ☉ попречни пресек (дрвета); ~schwund *m* ☉ сушење *n* мозга; ~seite *f*: ~seite des Holzes попречна страна (и. површина) дрвета; ~spuk *m* = ~gespenst; ~toben *n* = ~wut; ~toll *a* = ~verbrannt; ~verbrannt *a*, ~verrückt *a* потпуно луд; ~verletzung *f* повреда мозга; ~windung *f* мождана вијуга; ~wurst *f* kobasiца од мозга; ~wut *f* ☉ запаљење *n* (и. упала) мозга са беснилом, бесноћа, беснило *n*; ~wütig *a* бесан, луд; манит, помаман.

Hirsch {хирш} [свн.] *m* 2g 1. јелен. 2. einjähriger ~ јелен једногодац. 3. kanadischer ~ канадски јелен. 4. (fliegender) ~ = Hirschkäfer. 5. (кавана) јелен.

Hirsch..., **hirsch...** {хирш-}: ~antilope *f* ☉ бубал *m*; ~bock *m* јелен мужјак; ~braten *m* јеленско печење *n*; ~braun *a* = ~farben; ~eber *m* ☉ молучки дивљи вепар (његови горњи очњаци избијају кроз кожу; скоро без длаке); ~fährt *f* траг *m* јелена, поломљено грање при пролазу јелена; ~fänger *m* ловачки нож; тесак; ~farbe *f* боја јелена; ~farben, ~farbig *a* жутоцрвен; ~feiste *f* ☉ време *n* угројености јелена, лов *m* на угројене јелене; ~fell *n* крзно од јелена; ~fieber *n* грозничавост ловца да улови јелена; ~garten *m* коштутњак; ~gerecht *a*. а) према правилима за ловљење јелена; б) вичан лову на јелене; ~geschrei *n* дозивање јелена; ~geweih *n* јеленски рогови *m pl.*; ~geweih|stange *f* шипка јеленских рогова; ~haar *n* јелења длака *f*; ~haar|strang *m* ☉ сиљевина *f*; ~hals *m* јелењи врт; ~haut *f* јелења кожа; ~horn *n* јеленски рог *m*; geraspelt ~horn оштрушци *m pl.* (и. струготине *f pl.*) јеленског рога; ~hörnen *a* од јеленског рога; ~horn|salz *n* ☉ со *f* од јеленовог рога; ~hund *m* ☉ пас за ловљење јелена; ~jagd *f* лов *m* на јелене; ~käfer *m* ☉ јеленак (буба), рољаш; ~kalb *n* јеленче; лане; ~kamel *n* ☉ лама *f*; ~keule *f* јелењи бут *m*; ~kopf *m* јелења глава *f*; ~kolben *m* неразвијен јеленов рог; ~kot *m* = ~lösung; ~krankheit *f* јеленска болест (гречење њушке); ~kuh *f* кошута; ~kuh|haut *f* кожа од кошуте; ~lager *n* легало јелена; ~lauf *m* ☉ јеленска нога *f*; ~leder *n* јеленска кожа *f*; ~ledern *a* од јеленске коже ~lösung *f* ☉ јеленска балега; ~park *m*: а) = ~garten; б) јеленски Парк (замак код Версаља); ~rui *m* ☉ пиштаљка *f* са гласом који је сличан јеленовом; ~schröter *m* ☉ = ~käfer; ~schweiß *m* ☉ јеленова крв *f*; ~streuling *m*; gekörnter ~streuling ☉ јеленска гљива *f*; ~talg *m* лој од јелена; ~träne *f* јеленова суза; ~wurz *f* ☉ сиљевина, трава против метиља; ~ziege *f* ☉ кошута; ~ziemer *m* јелења жила *f*; ~zin-

ke *f* парожак *m* на јеленову рору; ~zunge *f*: а) јеленски језик *m*; б) ☉ језичац *m*, јелењак *m*, јеленски (и. мечји) језик *m*, јелењи језик *m*. **Hi'rse** {хирз} [свн. само *m*] *f* 3b и *m* 3a, 2l (б. pl.) ☉ просо *n*, ситна проја.

Hi'rse(n)..., **hi'rse(n)...** {хирз(н)-}. ~brei *m* просена каша *f*; ~brot *n* просеница *f*; ~feld *n* просиште, њива *f* засејана просом; ~förmig *a* облика проса, просаст, као просо; ~gras *n* ☉ просо; ~korn *n*: а) просо, просено зрно; б) ☉ = Gerstenkorn *b*; ~mehl *n* просено брашно.

Hi'rt(e) {хирт(е)} [свн.; *Herde] *m* 3a, **Hi'rtin** {хиртин} *f* 3c 1. пастир, -ка; чобан|ин, -ка; (Ochsenhirt(in)) говедар, -ка, (Kuhhirt(in)) кравар, -ка; (Schäfer(in)) овчар, -ка; свињар, -ка. 2. ☉ пастир, духовник, пастир.

Hi'rten..., **hi'rten...**: ~amt *n* духовнопастирска (и. свештеничка) служба *f*; свештеничка дужност *f*; ~art *f* пастирски начин *m*; ~artig *a* пастирски; ~brief *m* пастирска посланица *f*; ~bube *m*, ~büblein *n* пастирче *n*, чобанче *n*; ~fest *n* пастирска свечаност *f*; ~flöte *n* а) фрула бога Пана; б) пастирска свирала (и. фрула), двојнице *f pl.*, дудук *m*; ~gedicht *n* пастирска песма *f*; ~gesang *m* пастирска песма *f*; ~gott *m myth.* бог пастира, Пан; ~haft {хиртнхџфт} *a* пастирски, чобански, попут пастира; ~haus *n* пастирска кућа *f*; ~hund *m* пастирски пас; ~junge *m*, ~knabe *m* = ~bube; ~leben *n* пастирски живот *m*; ~lied *n* = ~gesang; ~los *a* без пастира; *fig.* без духовника (и. пастора); ~mädchen *n* пастирска *f*, чобан(чи)ца *f*; ~mäßig *a* = ~haft; ~pfeife *f* = ~flöte *b*; ~schaft {хиртнхџшт} *f* (б. pl.): а) пастирство *n*; б) пастири *m pl.*; ~spiel *n*: а) пастирска игра *f*; б) пастирска игра *f*, пастирал *m*; ~stab *m*: а) пастирска палица *f*, пастирски штап; б) жезло *n*, скиптар; geistlicher ~stab владицанска патарница *f*; ~stück *n* = ~spiel *b*; ~tasche *f*. 1. пастирска торба; 2. и ~täschchen, ~täschel|kraut *n*. ☉ русомача *f*, тарчужак *m*; ~tum {хиртнтум} *n* пастирство; пастири *m pl.*: ~volk *n* пастирски народ *m*.

Hi'rtin {хиртин} *f* 3c в. Hirt.

hi'tlich {хиртлџх} *a* пастирски, чобански.

His {хџс} *n* ☉ хис.

Hiski'a {хџскиа}, **Hiski'as** {хџскиџс} [јевр.] *m* 8b (8c) ☉ Хискија.

hiß! {хџс} *int.* хајде!

Hi'sse {хџсџс} [свн.] *f* 3b ☉ чекрк *m*, витао *m*. **hi'ssen** {~н} *tr.* 1b = aufhissen.

hist {хџст, хџст} *int.* 1. хи! (лево; *opp.* hott); *prv.* der eine will ~, der andere hott један теги (и. вуче) на лево други на десно. 2. = bst. **Histologie'** {хџстологиџ} [грч.] *f* 3b хистологија (наука о телесном ткиву).

histolo'gisch {~логџш} *a* хистолошки.

Histö'rchen {хџсторхџн} *n* 2l (*dim.* од Historie) причица *f*, анегдота *f*.

Histo'rie {хџсториџ} [свн.; *лат.] *f* 3b историја; повест.

Histo'rien... {хџсторхџн-}: ~maler *m* историски сликар.

Histo'riker {хѣсторѣк'р} [грч.] *m* 2l историчар, повесничар.

Historiogra'ph {хѣсторѣграф} [грч.] *m* 3a историчар, историк, писац историје.

histo'risch {хѣсторѣш} [грч.] *I a* историски. *II* das **Histo'rische** {~} *n* историско.

histo'risch-kri'tisch [лат.-грч.] *a* историско-критични.

historisie'ren {хѣсторизир'н} [Historie] *tr.* схватити (и. обја|снити-шњавати) са историског гледишта.

Hi'tsche {хѣч'е} *f* 3b клупица.

Hi'tz..., **hi'tz...** {хѣц-} *~blase f*, *~bläschen n*, *~blatter f* бубуљица од врућине; **~blütig a** = heiβblütig.

Hi'tze {хѣц'е} [свн.; *heiβ] *f* 3b (б. *pl.*) *1.* врућина, жага; припека; врелина, јара; *v.* ersticken IV; *stechende ~* јара, врелина, врућина да ти мозак проври; *dem Braten zu große ~* geben изложити печење јакој ватри; *in der ~ trinken* пити кад је човек угрејан; *dieser Wein hat zu viel ~* ово је вино одвећ јако: *fließende ~* температура топлења (метала); *~ fliegende ~* оспиче на уснама од ватре. *2. fig.* ватра, жестина, јарост, срџба, гнев *m*; *in der ersten ~* у првој ватри (узбуђености); *in ~ geraten* ражестити се, разјарити се; *j-n in ~ bringen* загрејати кога; *fig.* разјарити кога; *die erste ~ erkaltet bald* прва загрејаност не траје дуго. *3.* напор *m*, напрезање *n*; *es wird ~ kosten* биће то тешко; биће ту повуци потегни.

Hi'tze..., **hi'tze...** {хѣц-} *~grad m* степен (и. ступањ) топлоте; *~(grad)messer m* — пирометар; *~(grad)messung f* одређивање *n* степена зажарености, пирометрија. [грејати.]

hi'tzen {хѣц'н} [свн.] *tr.* 15e (за)жарити, (за)-

hi'tzig {хѣцѣх} [срвн.] *a* 1. врућ; *~es Fieber* грозница са ватром; *die ~en Krankheiten* болести с ватруштинама. *2. fig.* ватрен, страстан, жустар, жесток; *~ hinter et. (dat.) her sein* бити јако загрејан за што; *(nur) nicht so ~!* само не тако нагло! полако! *3. fig.* напрасит, плах(овит); пргав; *er ist sehr ~* он је врло напрасит (и. пргав); *~ werden* жестити се. *4. ~e Getränke n pl.* ватрена пића, јака пића.

Hi'tzigkeit {~хѣцѣк'е} *f* 3b ватреност, жустринна, жестина.

Hi'tz..., **hi'tz...** *~kopf m* прзница, пргавац, усијана глава; **~köpfig a** напрасит, прзничав, усијане главе; *~pickel m pl.*, *~pocken f pl.* бубуљице *f pl.* од врућине; *~schlag m* сун-и

hl *abr.* = Hektoliter. [чаница *f*.]

hl. *abr.* = Halblederband и Heiliger.

hm! *int.* хи!

ho! {хѣ} *int.* хо! ~, ~! о!, хохо!, ау! [heben.]

hob {хѣл}, **hö'be** {хѣб'е} *impf. ind., conj.* од!

Ho'bel {хѣб'л} [срвн., (свн.) *m* 2l 1. струг, струганица *f*, стругача *f*, бљања *f*, ренде *n*; свлак *m*. *2.* тесла *f*; — Beschneidehobel.

Ho'bel..., **ho'bel...** {хѣб'л-} *~bank f* 3f столарска тезга, стружница; *~eisen n* нож *m* за струг; *~förmig a* облика струга, као струг (и. ренде); *~maschine f* машина за рендисање.

ho'beln {хѣб'лн} [Hobel] *I tr.* 15f *1.* стругати, бљањати, рендисати. *2.* теслом обрадити; *fig.* дотер(ив)ати, угладити; *fam.* *er ist noch nicht recht gehobelt* још је неуглађен. *II Ho'beln n* 2l стругање, бљањање, рендисање.

Ho'belspan *m* шушка *f*, струготина *f*, ивер *f*.

ho'ben {хѣб'н} *adv. prov.* овде горе.

Ho'bler {хѣб'л'р} *m* 2l 1. стругар, рендисач.

Hobo'e {хѣб'е} [ит. o'boe *m*] *f* 3b 1. обоје (инструменат) *f pl.*

Hobo'e|bläser m, **Hobo'ist** {хѣб'ист} *m* 3a 1. обоиста. *2.* X свирач, музикант.

hoch {хѣх} [свн.] *I a* 10⁶ (пред е претвара се *ch* у *h*: hoher, hohe, hohes) *1.* висок (*comp.* höher виши; *sup.* höchst највиши); *a)* hoher Berg високо брдо, висок брег; *die hohe Flut* велика плима; *höchster Punkt* највиша тачка; *er hat eine hohe Schulter* он има уздигнута рамена; *hohe Schulter f* издигнуто раме као знак кривљења кичме; *e-e hohe Schulter* haben имати уздигнута рамена, не држати се лепо; *hohe See* — пучина; *in die hohe See gehen* (за) — пловити на (морску) пучину; *e-e hohe Stirn* високо (и. уздигнуто) чело; *ein Mann von hohem Wuchs* човек високог раста; *ein hohes Zimmer* висока соба; *das Wasser ist heute um 1 Meter höher* вода је данас виша за један метар; *adv. ~ vom Himmel (herab)* са небеске висине; *~ über der Stadt* високо изнад града; *b)* са одређењем мере у *acc.*: *ein tausend Meter hoher Berg* брдо високо хиљаду метара; *dieses Haus ist vier Stock ~* ова кућа има четири спрата у висину; *es liegt drei Fuß hoher Schnee* снег је висок три стопе.

2. висок, (пре)узвишен; отмен; велик; дубок, темељан; (за време) одмакао; удаљен, у давнини; *höchste(r)* највиши, први, ненадмашан; *höher (gelegen) als...* виши од...; (мање или више *fig.*: *der hohe Adel* високо племство; *hohes Alter* дубока старост; *das hohe Altertum* (старо)древност; *hohes Amt* висока служба, узвишен (велик) положај; *in hohem Ansehen stehen* уживати велики углед; *höherer Beamte(r)* виши чиновник; *auf Höheren (и. [Aller-]Höchsten) Befehl* по вишој (и. највишој) заповести; *höherer Blödsinn* в. Blödsinn; *hohe Blüte* велики напредак; *höhere Bürgerschule* виша грађанска школа; *nach hohen Dingen trachten* тежити за чим високим; *hohe Ehre* велика (и. висока) част; *die hohen Feiertage m pl.* (и. Feste *n pl.*) велики празници; *hohe Finanzwelt* крупни финансиери; *ein höheres Gebot tun* (по)нудити више, дати већу понуду; *der höchste Genuß* највеће уживање; *hohe Gerichte n pl.* велики (и. виши) судови *m pl.*; *höchster Gerichtshof* највиши суд (и. касација); *höhere Gewalt* виша сила; *höchste Glücksstufe* врхунац среће; *gr.* höherer (höchster) Grad други (трећи) ступањ поређења, компаратив (суперлатив); *das Leben ist der Güter höchstes nicht...* живот није највеће добро; *ich habe es von hoher Hand* то сам добио од високе личности; *von hoher Herkunft* високог порекла; *der Hohe Herr* (кнез, владика) го-

сподар; пресветли, преосвештенство; die Hohen Herrschaften *f pl.* високи господари; = Fürstlichkeit 3; in höchster Höhe на највећој висини; ein höheres Interesse bieten нпужати (и. да(ва)ти) већи интерес; die höheren Kreise *m pl.* виши кругови; höhere Lehranstalt виша школа; das Hohe Lied Песма над песмама; hohes Lob велика похвала; höchste Lust највећа радост, највеће уживање; höhere Mathematik виша математика; in der höchsten Not у највећој нужди (и. невољи); hohe Nummer велик број; *fig.* e-e hohe Nummer bei j-m haben бити у милости код кога; mit der Erlaubnis der hohen Obrigkeit с допуштењем више власти; höherer Offizier виши официр; hohen Orts на вишем месту; hohe Person висока личност; *iro.* in hoher Person лично; главом и брадом; в. Pferd, Pforte; der höchste Preis највећа награда; der Hohe Rat врховни савет; Hohe Schule: a) = Gymnasium; b) = Hochschule; c) *ж* висока школа; *fig.* er hat die Hohe Schule durchgemacht тај много памти; der Graf trägt hohen Sinn гроф има племенито срце; in höherem Sinne у вишем смислу; der hohe Sommer лето увелико; hohes Spiel крупна игра *f*, крупна коцка *f*; die höheren Stände *m pl.* виши стаљежи; hohe Stelle висок положај; an höchster Stelle на највишем месту; eine hohe Strafe строга казна; hoher Stil узвишен стил; es ist hoher Tag већ је дан увелико; hohe Temperatur висока температура; höhere Töchterschule виша девојачка школа; höherer Unterricht виша настава; hohes Verdienst велика заслуга *f*; hohes Wasser велика вода, велики поводањ; das höchste Wesen највише биће, Бог; von der höchsten Wichtigkeit од највеће важности; hohe Zahl велики број; es ist ~e (и. die höchste) Zeit време је (и. крајње је време); es war die höchste Zeit било је крајње време. 3. *ж* der Kursist (и. steht) ~ курс је висок; ich finde den Preis außerordentlich ~ (и. zu ~) налазим да је цена претерано висока; der höchste Preis највећа цена; уп. 2; hohe Zinsen tragen доносити велику камату; в. и 5. 4. *ж* hoher Baß висок бас; баритон; hohes C високо C; hoher Ton висок тон; *fig.* e-n hohen Ton annehmen (и. anschlagen) дићи (и. повисити) глас; das Klavier ist zu ~ gestimmt клави́р је саглашен (и. усклађен) одвећ високо; sehr ~ (gestimmt) превисоко саглашен (и. усклађен). 5. *adv.*: a) es ist ~ am Tage сунце је већ отскочило; дан је већ увелико; es ist noch ~ am Tage још је увелико дан, сунце је још високо; ~ zu Roß на коњу; уп. 1 и 3; b) у вези са в. много, огромно, врло, необично, бескрајно; bei j-m ~ angeschrieben sein бити код кога добро записан; в. anrechnen 2; ~ aufhören наћулити уши; сав се претворити у ухо; er horchte ~ auf, als man ihm sagte он сеbio сав претворио у ухо када му се рекло...; в. aufnehmen 16; ~ beglücken врло усрећити; в. belaufen III 2; ~ bieten auf eine Ware понудити велику своту (новаца) за неку робу; в. bringen I 6; j-n ~ ehren врло (и. јако) пошто-

вати кога; указивати велико поштовање ко-му; j-p ~erheben јако (и. много) кога уздизати (и. хвалити); ~ fliegen високо летети; уп. hochfliegend; ~ gehen високо се (уз)дизати, високо се (уз)дићи; die See geht ~ море је узбуркано; *ж* diese Ware geht ~ цена ове робе скаче; hier geht es ~ her овде се живи господски; ~ und heilig (и. teuer) geloben тврдо и свечано обећати; дати тврду и свечану реч; die Hände (den Kopf) ~ halten (из-)дићи руке (главу); уп. hochhalten; sehr ~ hängen превисоко обесити; в. Brotkorb, hinauswollen b; ich kann nicht so ~ kommen не могу се тако високо по-, у|спети; die Ware kommt uns ~ (zu stehen) за нас је роба пре-скупна; wenn's ~ kommt: a) ако буде (то) пре-скупно; b) највише; das wird ihm ~ (и. teuer) zu stehen kommen то ће му бити скупно; то ће га стати скупно; höher können моћи да се попне више; der Schnee liegt sehr ~ снег је врло висок; höher machen пови|сити, -шавати, поди|ћи, -зати; das Kleid ~ nehmen задигнути сукњу (и. хаљину); уп. hochnehmen; wie ~ rechnen Sie den Dukaten? пошто рачунате дукат?; das Herz schlägt immer höher срце бије (и. удара) све снажније; die Lampe höher schrauben одвр|тети -нути лампу; ~ und teuer schwören њлети се свим на свету; *fig.* ~ am Brett sein бити у великој милости; die Saiten ~ spannen жице презатегнути; *fig.* подићи глас; ~ stechen (пре)сећи (карте) крупно; er steht ~ in s-r Gunst он је веома у милости код њега; hoch über den anderen stehen бити изнад других; упор. 3; sehr ~ steigen врло се високо (по)пети (и. уздићи); immer höher steigen пењати се све више; *ж* höher stimmen повисити при зглашавању; ~ streben тежити за већим стварима; den Kopf (и. die Nase) ~ tragen уздигнути главу; дићи нос; гордити се; höher treiben терати навише; *ж* die Preise höher treiben пети (и. повишавати) цене; уп. hochverehrt; ~ und teuer versichern уверавати свим на свету; ~ und heilig (и. teuer) versprechen тврдо и свечано обећа(ва)ти; höher werden (по)расти; пови|сити се, -шавати се; (по)пети се; ~ wohnen становати на горњем спрату; eine Treppe ~ wohnen становати на првом спрату. 6. један за другим; у дубину; *ж* zwei Mann ~ у два реда; sie kamen acht Mann ~ zu mir дошло је њих осморица к мени. 7. *ж* 3 ~ 4 (drei hoch vier) (3⁴) три на четврти (степен). II höchst {xо,хст} 1. a в. 1. 2. *adv.* (само пред a) јако, врло, веома, одвећ, сувише; ein höchst bescheidener Mann врло скроман човек; er ist höchst lächerlich он је врло смешан; он је смешан преко сваке мере; er ist höchst liebenswürdig врло је љубазан. 3. sein Ruhm ist aufs höchste gestiegen он се попео до највеће славе; als die Not aufs höchste gestiegen war када је невоља (и. беда) достигла највећу меру; es aufs höchste bringen дости-ћи врхунац; aufs höchste beleidigen најстрашније, најљуће (и. љуто) увредити; aufs (и. auf das) höchste = höchst. III hö'chstens {xо,х-

стис} *adv.* највише. IV *s* 91. 1. der Ho'he {xо,хст} високи, узвишени; die Hohen *pl.* силници *m pl.*, великаши *m pl.*, главешине; hoch und niedrig, Hohe ung Niedrige велики и мали, моћи и незнатни. 2. der Hö'chste {xо,хст} Свевишњи Бог. 3. das Ho'he {xо} високо, велико; *fig.* узвишено; das Hohe an ... (*dat.*): a) (оно што је) велико у ..., b) карактерност; jemand Hohes v. jemand 3. 4. das Hö'chste {xо,хст} највише, најузвишеније; das Höchste, was ich tun kann највише што могу учинити. V Hoch *n* 1. *inv.* v. IV 1. 2. 5' (*pl.* боље: Hochrufe) здравица; v. ausbringen 3. 3. *inv.* (*pl.* Hohe), *pop.* Hohes висок (ваздушни) притисак. 4. / = Hochdeutsch.

Ho'ch..., ho'ch... {xоx-}. Zachtbar *a* веома (и. врло високо) поштован (и. цењен, уважен); Zachten *tr.* јако ценити, високо поштовати, много уважавати; ~achtung *f* особито (и. велико, дубоко) поштовање *n*; mit der größten (и. mit vorzüglichster) ~achtung verbleibe ich Ihr ... остајем са особитим поштовањем Ваш ...; genehmigen Sie die Versicherung meiner vorzüglichsten ~achtung примите уверавање о моме особитом поштовању; Zachtungsvoll(st) 1 *a* пун поштовања; II *adv.* с особитим поштовањем; wir grüßen Sie Zachtungsvoll (и. Zachtungsvoll Ihr ...) уз особито поштовање шаљемо Вам и своје (топле) поздраве; (и. с особитим поштовањем Ваш ...); Zад(e)lig *a* (од) високог племства; ~alpen *pl.* ● Високи Алпи; ~altar *m* главни олтар; велики жртвеник; Zalterig *a* у дубокој старости, дубоко стар; ~amt *n* велика миса *f*, велика служба *f*; das ~amt halten чинодејствовати на великој миси; Zанsehnlich *a* врло угледан; од великог угледа; ~ätzen *n*, ~ätz|kunst *f*, ~ätzung *f* † рељефно нагризање *n* помоћу хезапа; Zäugig *a* горда (и. поносна) погледа (*gen.*); Zегhört *a* високих рогова, са високим роговима; ~bahn *f*: ■ (elektrische) ~bahn (електрична) ваздушна железница; ~bau *m* (*pl.* v. Bau) нар. ■ радови на површини земље, надземни радови; горњи stroj; Zbega'bt *a* врло обдарен, врло даровит; Zbeglü'ckend *a* који веома успећава; Zbeglü'ckt *a* пресрећан, врло срећан; Zbeinig *a*. a) кракат; b) = Ztrabend; Zbeja'hrt *a* = Zbetagt; Zberü'hmt *a* врло чувен, врло славан, преславан; die Zberühmten Männer e-s Zeitraumes најславнији људи у једном раздобљу (у једној епоси); Zbeta'gt *a* врло стар; у дубокој старости; Zbeto'nt *a* јако (и. врло) наглашен; са главним нагласком; Zblau *a* отвореноплав, азуран; ~boots|mann *m* = Oberbootsmann; ~bord *m* = брод са високом палубом; Zbringen *tr.*: X das Rohr der Verschwindlafette Zbringen подићи цев; Zbrüstig {~брү,стүх} *a* a) високих груди, високих прсију; b) *fig.* горд, охол; ~burg *f* високо постављени замак (и. град) *m*; ~burgund *n* ● Висока Бургундија; Zbusig *a* истакнутих прсију, са истакнутим прсима; Zdeutsch *a* (*opp.* plattdeutsch) високонемачки; Zdeutsch *n inv.*, das ~deutsche 91 високоне-

мачки (језик); ~druck *m* ● a) висок притисак; b) † = Reliefdruck; ~druck|dampf *m*, (=dampf-maschine *f*, -kessel *m*) пара (машина, котло) високог притиска; ~druck|gebiet *n* предео *m* високог притиска; ~druck|zylinder *m* ● стубина *f* (и. цилиндар) са високим притиском; ~ebene *f* висораван; Ze'del *a* врло отмен, благородан, племенит; Zedell-geboren *a* благородни, племенити; ~ehrwürden: Ew. ~ehrwürden Ваша пречасност, Ваше високопреосвештенство; Zehrwürdig *a* врло поштован; пречасни (цркв. великодостојник); ~ehrwürdige(r) *m* пречасни; Zent-zückt *a*, Zerfreut *a* преусхићен; прерадостан; Zerhaben *a*: a) Zerhabene Arbeit рад у високом рељефу; b) *fig.* врло узвишен; Zfahren *intr.* (*s*) уздићи се (уп. Zfahrend, Hoffart); Zfahrend *a*, Zfährig *a* горд(елив), охол, надувен, напућен; Zfahrendes Wesen горделивост *f*, надувеност *f*; Zfein *a* врло фин, врло танан (и. утанчан); ~fläche *f* висораван; Zfliegend *a* a) који високо лети; b) *fig.* који за вишим тежи; узвишен; Zfliegende Pläne *m pl.* високосежни планови; ~flug *m* ● лет у висину; ~flut *f* плима; велики надолазак воде, поплава; *fig.* бујица; ~format *n* велики формат *m*; Zfrequent *a* високофреквентан; ~ferquenz... високе фреквенције (*gen.*), (са) високом фреквенцијом; Zfürstlich *a* = fürstlich; Zgea'chtet *a* врло цењен (и. поштован, уважен); Zgebenedei'(et) *a* преблагословен(и, -а); Zgebie'tend *a* врло моћан; Zgebildet *a* врло образован; ~gebirge *n* високе планине *f pl.*, висија *f*; ~gebirgs|welt *f* планински свет *m*; Zgebo'ren *a* високородни, благородан (у титулама); Hochgebor(e)ner Herr Graf благородни господин гроф; Zgee'hrt *a* много (и. високо) поштован; Zgeehrter Herr! много поштовани господине!; ~gefühl *n* јако (и. живо) осећање, узвишено осећање (и. чувство); одушевљење; ~gehen *n* ● (der Preise) скакање (цена); Zgehend *a*: a) = јако узбуркан; b) *fig.* јако узбуђен; Zgelb *a* јако жут; Zgelegen *a* висок, врло уздигнут; Zgele'hrt *a* врло учен; Zgelo'bt *a* врло хваљен; Zgenei'gt *a* врло наклоњен; Zgenei'gt(test) *adv.* врло наклоњено (и. благонаклоно), са пуно наклоности; ~genuß *m* велико уживање *n*, велика наслада *f*, миље *n*; Zgepr'ies'en *a* врло слављен; толико слављен; ~gericht *n*: a) = Galgen 1; b) виши суд *m*; Zgesang *m* похвална песма *f*, химна *f*, ода *f*; Zgeschätzt *a* врло цењен; Zgeschlo'ssen *a* врло затворен, са што мањим отвором на грудима (одело); Zgescho'ssen изђикао; Zgeschü'rtz *a* са високом кецељом; високо запрегнут; Zgeseg-net *a* врло благословен; Zgesi'nnt *a* врло племенита помишљења (*gen.*) на срцу, племенитих осећања, отмен; Zgespannt *a* = са високим напоном, високог напона (*gen.*); *fig.* врло (и. веома) напрегнут(е пажње), сав запет; Zgeste'llt *a* високо постављен (и. намештен); угледан, виђен; Zgesti'mmt *a* високо саглашен (и. усклађен); уп. hoch 4; *fig.* који високо смера; занет, горд, поносит, одушевљен;

~gesti'rint *a* високог чела; ~getü'rint *a*: a) са високим торњем; са високим кулама; b) *fig.* натрпан; ~gewa'chsen *a* = ~geschossen, високо израстао; ~gewo'lt *a* високо сведен (на лук); ~gradig {~градиг} *a* високог степена; *f* и *fig.* врло јак; *adv.* јако, у вишој мери; ~gradigkeit {~градит} *f* 3b јачина; ~halten *tr.* јако (и. високо) поштовати (и. ценити); в. hoch 5; ~heben *tr.* уздићи, -гнути, -зати; ~heilig *a* врло свет, пресвет.

Ho'chheimer {хочхемер} [Hochheim] *m* 2l (б. pl.) ☉: ~ (Wein) хохајмовац, вино из Хохајма. Ho'ch..., ho'ch... {хоч-}. ~he'rlich *a* сјајан; ~he'rerschaftlich *a* врло рамен (и. господствен); ~herrschaftliche Wohnung врло отмен стан; ~herzig {~херциг} *a* великодушан; врло племенит; ~herzigkeit {~херцит} *f* 3b великодушност; племенитост; ~interessant *a* врло занимљив (и. интересантан); ~kant *m*, ~kante *f* ☉ уска страна (е-с Brettes даске); ~kirche *f* англиканска црква; ~kirchlich *a* англикански; ~klingend *a*: a) који добро звучи, врло звучан; b) *fig.* ~klingender Titel звучна титула; ~komisch *a* врло комичан; das ~komische висока комика; ~konjunktiv *f* ☉ висока конјунктура, време великог економског напретка; ~land *n* планински крај *m*, висија *f*, висораван *f*; ~länder(in *f*) {~ландер(ин)} *m* 2l a) планинац, -ка, горштак, -иња, брђанин, -ка; b) Шкотланђанин, -ка; ~ländisch {~лендш} *n* висијски, горштакчи, брђански; ~leben *tr.*: j-n ~leben lassen наздравити, -љати кому; пити у чије здравље; er lebe ~! живео!; да живи!; ~lebe der König! живео Краљ!

hö'chlich {хочхлих} *adv.* доброно, врло, јако. Ho'ch..., ho'ch...: ~lō'blich *a* врло славан; ~machtig *a* врло моћан; велемоћни; ~meister *m* велики мајстор (старешина каквог реда); ~meistertum *n* достојанство великог мајстора; ~messe *f* = ~amt; ~mögend {~мюгенд} *a* = ~gebietend; ~mut *m* гордост *f*, охолост *f*, понетост *f*; надменост *f*, кичељивост *f*; в. Fall 1; ~mütig {~мютиг} *a* горд, охол, поносан, надмен, кичељив; j-n ~mütig behandeln понашати се према кому гордо; ~mütiges Wesen гордост; ~muts|teufel *m* демон гордости (и. поноса); der ~mutsteufel ist in ihn gefahren надуо се од гордости; ~näsigg {~незиг} *a* *fat.* надмен, који је одвећ дигао нос; ~näsigkeit {~незигит} *f* 3b охолост, надменост; ~nehmen *tr.* *fat.* искористити, -шћавати, оглобити; уп. hoch 5; ~no'tpeinlich *a* † кривични; ~notpeinliches Halsgericht суд за кривице; ~ofen *m* ☐ висока пећ *f*; ~ofen|gase *n* pl. гасови (и. плинови) *m* pl. из високе пећи; ~ofen|schlacke *f* згура из високе пећи; ~poe'tisch *a* врло песнички (и. поетичан); ~preisen *tr.* веома славити (и. хвалити), величати; ~preislich {~преислих} *a* врло похвалан; врло славан; ~prozentig *a* = ~wertig; ~rad *n* ☐ велосипед *m*, точак *m*; ~ra'gend *a* врло уздигнут, који високо стрчи; ~randig *a* са високим рубом, са високом ивицом; ~rot *a* јасно црвен; алев; ~rot *n* лево,

јасно црвена боја; ~ruf *m* (поздрав) живео, клицање *n* живео; ~rund *a* пупчаст, испупчен, конвексан; ~rutschen *n* клижење увис; ~schäftig {~шефтих} *a*: a) са високим сарама; b) ☉ са високом основом (код тепиха); ~schätzbar *a* за велико поштовање; ~schätzen *tr.* = ~achten; ~schätzung *f* = ~achtung; ~schlagend *a* који јако куца (и. бије) (срце); *fig.* племенитих осећања; ~schule *f* висока (и. велика) школа; technische ~schule Висока техничка школа; ~schüler *m* студент универзитета (и. високих школа); ~schult(e)rig {~шульт(е)риг} *a*: a) уздигнутих рамена; b) са једним вишим раменом; ~schuß *m* метак који пребацује; ~schwanger *a* бременита (и. тешка) поодавно, пред порођајем; ~see|fischerei *f* рибарење *n* на морској пучини; ~see|flotte *f* ☐ пучинска убојна (и. ратна) флота; пучинско убојно бродовље *n* coll.; ~see|torpedo *m* ☐ пучински торњер, торпедњача за пучину; ~selig *a* блажени, покојни, блаженопочивши; ~sinn *m* племенито осећање, племенита (и. узвишена) душа, благородство *n*; ~sinnig *a* племенит; племенитих осећања, благородан; ~sommer *m* лето *n* велико, поодамало лето; време највећих летњих жега; ~spannung *f* ☐ високи напон *m*; ~spannungs|leitung *f* ☐ (спровод *m* високог напона; ~spannungs|strom *m* ☐ струја *f* високог напона; ~sprung *n* *gymn.* скок увис, поскок. höchst {хочхст} *sup.* од hoch (в. hoch I, нар. 2); као *adv.* в. hoch II; као *s* в. hoch IV 2, 3.

Ho'ch..., ho'ch...: ~stamm *m* високо стабло (и. дебло) *n*; ~stämmig *a* са високим стаблом (и. деблом); ~stapelei {~штапел} *f* 3b варање *n* на отмен начин; ~stapeln *intr.* (h) 15f *insep.* обављати пустиловне послове, вршити пустиловине, бити светска варалица; ~stapler {~штаплер} *m* 2l пустилов (и. варалица) отменог изгледа; отменији пробоисвет, отмен(и)ја протува.

Hö'chst..., hö'chst...: ~arbeits|zeit *f* најдуже трајање *n* рада; ~belastung *f* највеће оптерећење *n*; ~besteuert *a* оптерећен највећом порезом; ~betrug *m* највећи износ; bis zum ~betrage von... до највећег износа од...; ~de'ro Sohn син Ваше светлости (и. Вашег Височанства, Вашег Величанства); ~diese|eben Ви (њихово), Ваше (и. њихово) Величанство.

Hö'chste(r) {хочхст(е)} *m* 9l в. hoch IV 2.

Hö'chste(s) {хочхст(с)} *n* 9l в. hoch IV, 4.

hö'ch|stehend *a* који високо стоји.

hö'chst|ei|gen|händig *a* (dv.) својеручан (-но).

hö'chstens {хочхстнс} *adv.* в. hoch III.

Hö'chst..., hö'chst...: ~gehalt: a) (*n* и *m*) највећа плата (и. плаћа) *f*; b) (само *m*) највећа садржина *f* (нечега у нечему).

Ho'ch...: ~stift *n* надбискупиа *f*; ~stifts|kirche *f* каноничка црква.

Hö'chst..., hö'chst...: ~kommandierende(r) *m* ☒ врховни командант; ~leistung *f* највећи успех; ☉, ☐ највећи учин; ~möglich *a* ☐ што... *comp.*; zum ~möglichen Kurse по што вишем курсу; ~preis *m* највиша (и. највећа) цена *f*.

Ho'ch..., ho'ch...: ~straße *f* насут пут *m*, велики друм *m*, цеста; ~strebend *a* који тежи за нечим високим (и. великим, узвишеним).

Hö'chst|selbe *f* Његово Величанство *n*.

Ho'ch..., ho'ch...: ~studiert *a* врло учен; ~tat *f* велико дело *n*; узвишено дело *n*; ~ton *m* главни нагласак (и. акценат) (*opp.* Tieftón); ~tönend *a* = ~klingend; ~tönende Redensarten *f pl.* звучне фразе; ~tonig *a*, ~tönig *a* = ~klingend; са високим нагласком; ~tory *m* затуцани конзервативац; ~trabend *a*: а) који има висок кас; б) *fig.* раскошан; хвастав, хвалисав; надувен, високопаран, бомбаст; ~traber *m* коњ са високим (и. тврдим) касом; ~verdie'nt *a* врло заслужан; im das Vaterland ~verdienter Mann врло заслужан човек за отаџбину; ~vereh'rt *a* врло поштован (и. цењен); ~verrat *m* велеиздаја *f*, издаја отаџбине; ~verräter(in) *f m* велеиздајник, -ца; ~verräterisch *a* велеиздајнички; ~verständig *a* врло разуман (и. паметан); ~wald *m* шума *f* са високим дрвећем, крупногорица *f*; ~wald|studien *f pl.* проучавање *n* крупногорице; ~wasser *na*) велики поводањ *m*, велика вода *f* (и. поплава) *f*; б) велика плима *f*, велики прилив *m*; ~wasser|gefahr *f* опасност од велике воде (и. поплаве); ~wasser|katastrophe *f* поплавна пропаст, пропаст проузрокована поплавом; ~wasser|schaden *m* штета *f* причињена поплавом; ~weise *a* врло mudar, премудар; ~wertig *a* (од) велике вредности; ~wichtig *a* врло важан, од велике важности; ~wild(bret) *n* крупна дивљач *f*; ~winden *tr.* узвијати, вијењем ди|зати -ићи; ~wohlge|boren *a* (од) високог рода, благородни (нарочито у насловима писама); ~wohlgeborener Herr (благородни) Господин; Sr. ~wohlgeborener Herr Baron von... његово благородство барон од...; ~würden: Ew. ~würden Ваше (високо) преосвештенство, Ваша пречасност; ~würdig(st) *a*. а) пречасни, преосвећени; б) *rl. cath.* das ~würdigste света тајна причешћа; свети дарови; das ~würdigste ausstellen изнети свете дарове.

Ho'chzeit {xoxuq̃t} [срвн.] *f 3b 1.* свадба *f*, венчање *n*; сватови *m pl.*, свадбено весеље *n*, свадбени пир *m*; ~halten (и. machen) правити (и. прослављати) свадбу; wann machen Sie ~kad ће бити свадба?; zug ~geladen sein бити позван на свадбу (и. у сватове); er ist auf seines Großvaters ~ gewesen тај поодавно памти. 2. ♣ двострук слог *m*, двоструко сложена реч.

Ho'chzeit... {xoxuq̃t-} = Hochzeits...

ho'chzeiten {xoxuq̃t'etn} *intr.* [н] уда(ва)ти се, женити се.

Ho'chzeiter {xoxuq̃t'er} *m 2l*, ~in {~ин} *f 3c* младожења, млада, женик.

ho'chzeitlich {xoxuq̃t'etl'ix} *a* свадбени; брачни, сватовски.

Ho'chzeits... {xoxuq̃t's-}: ~bitter *m* чауш; ~brief *m* позивница *f* на свадбу; ~fackel *f* свадбена зубља (и. буктиња); ~feier(lichkeit) *f*, ~fest(lichkeit) *f* *n* свадба, свадбовање *n*; ~gabe *f* свадбени дар *m*, свадбени поклон *m*;

~gast *m* званица на свадби, сват, пирник; ~gäste *m pl.* сватови; ~gedicht *n* свадбена несма *f*, пригодна песма за свадбу; ~geschenk *n* свадбени дар (и. поклон) *m*; ~gesellschaft *f* сватови *m pl.*, сви сватови *m pl.*, свадба; ~gott *m myth.* бог брака; Химен; ~kleid *n* венчана хаљина *f*; свадбено одело; ~kranz *m* венчани венац; ~lader *m jn.* = ~bit-ter; ~leute *pl.* сватови *m pl.*; ~mahl *n* = ~schmaus; ~marsch *m* свадбена корачница *f*, свадбени марш; ~mutter *f* младина мати, невестина мајка; ~nacht *f* свадбена ноћ, Brautnacht; ~reise *f* свадбени пут *m*; ~ring *m* = Ehering бурма *f*; ~strauß *m* свадбена кита *f*, невестина кита; ~schmaus *m* свадбена гозба *f*; ~tag *m* дан венчања, венчани дан, свадбени дан; an seinem ~tage о својој свадби; ~vater *m* отац младин; ~woche *f* медена недеља.

ho'ch|zu|verehrend *a* врло поштовани (и. уважени).

Ho'cke {xoxk} [срвн.] *f 3b 1.* ✎ крстина *f* (снопље). 2. чучање *n*, став *m* чучања.

ho'ckeln {xoxk'ln} *intr.* (h) *tr.* = hocken.

ho'cken {~н} [нвн.] 15a I *intr.* (h) 1. = aufhocken. 2. чучати; чечати, шчучуњити се, згурити се; sich in e-n Winkel ~ шћућурити се у угао (и. хоше); immer zu Hause ~ не мицати се из куће, чучати у запећку, капати код куће. II *tr.* = aufhocken II. III Ho'cken *n* чучање; чучање (и. чечање) код куће, неодмицање из куће, чучање у запећку.

Ho'cker {xoxk'r} [hocken] *m 2l 1.* (и ~in {~йн}) *f 3c* он(ај) који -а чучи, чучалица. 2. столчица *f*, клупица.

Hö'cker {xoxk'r} [срвн.; *hoch] *m 2l 1.* испупчење *n*, гука *f*, чворуга *f*, кврга *f*, израштај, израстао *f*; грба *f*, гура *f*; kleiner ~ и. ~chen {~н} *n 2l* квржица *f*. — Уп. Buckel.

hö'cker|artig *a* гукаст, квргаст, грбаст.

hö'ckerhaft {xoxk'r'x'ft} *a*, hö'ckericht {xoxk'r'ix't} *a*. hö'ckerig {xoxk'r'ix} *a 1.* = höckerartig. 2. а) грбав, гурав, гукав, чворугав, кврјав; бомбаст; б) *fig* рогобатан.

Ho'de {xoxd} [срвн.] *f 3b и m 3a*, Ho'den {~н} *m 2l* ☉ мудро *n*, мошница *f*.

Ho'den..., ho'den... {xoxd'n-}: ~bruch *m* ♣ кила(вост) *f*, просутост *f*, клини *m pl.*; ~entzündung *f* ♣ запаљење *n* (и. упала) мошница; ~förmig *a* мудаст; ~geschwulst *f* ♣ оток *m* на мошницама; ~haut *f* ☉ мошничка опна; ~los *a* без мошница, безмудан; ~losigkeit *f* безмудост; ~muskel *m* мошнички мишић *m*; ~sack *m* ☉ мошнице *f pl.*, мудна кесица *f*.

ho'dig {xoxd'ix} *a* који има муда.

Hof {xoxf} [срвн.] *m 2d 1.* а) двориште *n*, ♣ авлија *f*, abs. живинарник (ограђен простор за живину); auf dem ~е на (и. у) дворишту; б) двор, конак; bei ~е на двору; an diesem ~е на овом двору; zu ~е gehen ићи (и. одлазити) у двор. 2. светао круг око сунца и. месеца; коло *n*; der Mond hat e-n ~ месец има светао круг око себе. 3. имање *n*, посед, мајур, салаш, фарма *f*; спахилук; поседников дворац на имању, поседникова кућа *f* на и-

мању; zu ~e gehen радити као кмет на имању господара поседа, кулучити; j-n von Haus und ~ vertreiben одузети кому имање, отерати кога са имања. 4. хотел; гостионица *f*; der Bayrische ~ Баварски хотел. 5. *fig.* j-m den ~ machen удварати се кому; allen Mädchen den ~ machen удварати се свима девојкама.

Ho'f...ho'f... {хоф-}: ~amt *n* служба *f* на двору; ~apotheke *f* дворска апотека; ~arbeit *f*: а) рад *m* задвор; б) работа, кулук *m*; ~art *f* дворски начин *m* (понашања); ~arzt *m* дворски лекар; ~bäcker *m* дворски пекар; ~ball *m* дворска забава *f*; ~bauer *m*: а) сопственик пољског добра; б) † кмет, чивчија; ~beamter *m* дворски чиновник; ~besitzer *m* сопственик имања; ~brauch *m* дворски обичај; ~bräuhäus *n* дворска пивара *f*; ~burg *f* двор(ау) *m*; ~burgtheater *n* дворско позориште (у Бечу); ~dame *f* дворска госпођа (и. дама), дворкиња; ~diener *m*: а) = ~beamter(r); б) дворски слуга, лакеј; ~dienerschaft *f* дворска послуга; ~dienst *m*: а) служба *f* на двору, дворска служба *f*; б) = Frondienst; ~fähig *a* за двор, ко има приступа у двор; ~fähig sein имати приступа у двору; ~fähigkeit *f* право приступа (и. одлажења) на (и. у) двор.

Ho'ffart {хофарт} [срвн. Hoch-fahrt] *f* 3b (б. *pl.*) охолост; гордост; поноситост; сујета.

hoffärtig {хофертх} *a* охол, горд, поносит; сујетан.

ho'ffen {хофн} [срвн. (севн.)] *I tr.* и *intr.* (h) 15a надати се, полагати наду, уздати се, очекивати; auf (и. zu) Gott ~ уздати се у Бога, полагати наду у Бога; auf et. (*acc.*) ~ надати се у што, о-, ишчекивати што; полагати наду у што; das Beste ~ надати се добру; ich will nicht ~, daß er es getan hat надам се да он то није учинио; ich hoffe nicht надам се да није. II **Ho'ffen** *n* = Hoffnung, надање; *prv.* Hoffen und Harren macht manchen zum Narren ко се нада може и да не дочека; надање лудом радовање.

ho'ffentlich {хофнтлх} *adv.* по свој прилици; надати се; надам(о) се; er ist ~ gesund он је, надам се, здрав.

Ho'f... ~fest *n* дворска свечаност *f*.

Ho'ffmanns/tropfen {хофмәне-} *m pl.* Хофманове капљице *f pl.*

Ho'ffnung {хофнун-} [срвн.; *hoffen] *f* 1. нада; надање *n*, уздање *n*, очекивање *n*, уфање *n*; j-n mit leerer ~ abspesen кљукати кога јаловим надама; wir leben der ~, daß... живимо у нади да...; er macht sich ~, daß man s-e Bitte bewilligen werde он се нада да ће његова молба бити одобрена; j-m auf et. (*acc.*) ~ machen да(ва)ти кому наду у што; sich auf et. (*acc.*) ~ machen гајити наду да...; ~ schöpfen црпсти наду; понадати се; sich mit eitlen ~en tragen заносити се јаловим надама; getäuschte ~ изјаловљена нада; das Vorgebirge der guten ~ Предгорје Добре Наде; *prv.* ~ läßt nicht zu Schanden werden нада не вара. 2. guter ~ sein бити трудна (и. бременита).

Ho'ffnung..., **ho'ffnung...** {хофнун-} в. Hoffnungs...

Ho'ffnungs..., **ho'ffnungs...** {хофнунс-}: 1. **los** *I a* без наде, безнадежан, очајан; II *adv.* без наде, безнадно; 2. **los** da(r)niederliegen не давати више никакве наде (болесник); ~losigkeit *f* безнадежност, очајање *n*, очај *m*; 3. **reich** *a* испуњен надом, пун наде; ~schimmer *m* искра *f* наде, зрачак наде; 4. **selig** *a* уљуљкан (и. уљушкан) надама (и. надом), као блажен од слатке наде; ~strahl *m* зрак наде; 5. **trunken** *a* пјан од наде; 6. **voll** *a* пун наде, који много обећава.

Ho'f..., **ho'f...**: ~fräulein *n* дворска госпођица *f*, дворкиња *f*; ~gänger(in) *f* *m* роботник, -ца, кулучар, -ка; ~gebrauch *m* = ~brauch; ~geflügel *n* живина *f* у дворишту; ~gericht *n* виши суд *m* (*pl.* судови); ~gesinde *n*: а) дворска чељад, дворска послуга *f*; б) послуга на пољском добру; ~gunst *f* дворска милост; ~halt *m* двор(ски живот); 2. **halten** *intr.* (h) столовати; ~haltung *f* дворска економија, издржавање *n* двора; двор(ски живот) *m*; ~herr *m* властелин, спахија; ~hund *m*: а) пас што чува кућу и двориште; б) удворица, улизица.

ho'f'ren {хофурн} [срвн.-лат.; *Hof] *I intr.* (h) 15g 1. готово † проводити весело живот. 2. удварати се. 3. ићи напоље, вршити нужду. II *tr.* 1. угостити, (по)частити.

Ho'f'intrigen *f pl.* = Hofkabeln.

ho'f'isch {хофш} [Hof] *a*: а) дворски, као на двору; б) улизички.

Ho'f..., **ho'f...**: ~jäger *m* дорски ловац; ~jägermeister *m* управник дворског лова, старшина дворских ловаца; ~junker *m* дворски племић; ~kabeln *f pl.* дворске сплетке; ~kamarilla *f* дворска камарила; ~kammer *f*: а) = Domänenkammer; б) дворска благајница; ~kanzlei *f* дворска канцеларија; ~kapelle *f*: а) дворска црква, дворска капела; б) дворска капела, дворска музика; ~kaplan *m* дворски свештеник (и. капелан); ~kavalier *m* дворски племић; ~keller *m* дворски подрум; ~kellermeister *m* дворско пехарништво *n*; ~kellermeister *m* управник дворског подрума, дворски врховни пехарник; ~kreise *m pl.* дворски кругови, двор *m*; ~kriegsrat *m* дворски ратни савет; ~küche *f* дворска кухиња; ~lager *n* владарево боравиште с двором, резиденција *f*; ~leben *n* дворски живот *n*, живот на двору; ~leute *pl.* дворски људи *m pl.*, дворани *m pl.*

hö'flich {хофлх} [Hof] *a* (*dv.*) (*opp.* grob) учтив(о), уљуд(ан-но), удворан, углађен(о), отмен(о); er hat mich auf das ~ste empfangen он ме је примио врло учтиво.

Hö'flichkeit {хфлхт} *f* 3b 1. учтивост, уљудност, удворност, углађеност, отменост; *prv.* da schweigt des Sängers ~ хутати значи каткад бити учтив. 2. j-m e-e ~ erweisen бити врло уљудан према кому.

Hö'flichkeits... {хофлххкдтс-}: ~bezeigung *f* у-, показивање *n* (и. знак *m*) уљудности (и. учтивости); ~formel *f* образац *m* уљудности

(и. учтивости); ~formen *f pl.*, ~gebrauche *m pl.* углађеност *f*, отменост *f*.

Höflich|sein *n* = Höflichkeit.

Ho|f|lieferant *m*, боље: Hof|lieferer *m* дворски набављач (и. лиферант).

Höf|ling {хо.флин.} *m 2g'* дворанин, дворски човек; = Hofschranze.

Ho|f|..., ho|f|...: ~luft *f* дворски ваздух *m*; ~manier *f* = ~art; ~mann *m*.

а) дворанин, човек са двора; б) човек са властелинског добра (дужан да кулочи); в) надзорник властелинског добра (и. спахилука); д) власник поседа, спахија; *~männisch a* дворански, као дворанин; ~marschall *m* маршал двора; ~marschall amt *n* дворски маршалат *m*; *~mäßig a (dv.)* дворски, према дворском обичају; ~meister *m* а) управитељ (и. настојник) спахилука (и. владарског, властелинског добра); управник пољског поседа; б) управитељ (и. интендант) двора; в) старешина дворске (и. владарске) послуге; д) гувернер (и. васпитач) принчева (и. властелинске, великашке деце); *iro. den ~meister spielen* изигравати моралисту; ~meister|' {~мд'стрд'} *f 3b* а) гувернерски положај *m*, положај васпитача принчева; б) *iro.* поповање *n*, педантност; ~meisterin *f* надзорица женске дворске послуге; васпитачица, домаћа учитељица; *~meisterisch a*, *~meisterlich a* а) гувернерски, по начину гувернера; б) *iro.* педантски; *~meistern tr. i intr. (h)* давати упуства о понашању; *j-m (и. an j-m)* *~meistern* поповати кому, учити кога памети; ~nachrichten *f pl.* дворске вести; ~narr *m* дворска будала *f*; ~partei *f* дворска странка; ~poet *m* дворски песник; ~prediger *m* дворски духовник (и. свештеник); ~rat *m*: а) дворски савет; б) дворски (и. крунски) саветник; члан дворског (и. крунског) савета; *geheimer ~rat* тајни дворски саветник; ~rätin *f* жена дворског саветника; ~raum *m* двориште *n*; ~richter *m* судија великашког суда; ~sänger *m* дворски певач; ~schau|spieler(in) *m* дворски глум|ац, -ица; ~schneider *m* дворски кројач; ~schranz(e) *m (f)* у-, при|дворица *f*; *~schranzen|mäßig a* удворички; ~schranzenschaft *f 3b* удвориштво *n*; ~sitte *f* дворски обичај *m*; ~sprache *f* дворски језик *m*; ~staat *m* двор; дворанство *n*, дворани *m pl.*; владарска пратња (и. свита) *f*; ~tag *m* а) дан примања на двору; б) дан обавезног рада на властелинском имању; в) дан заседавања властелинског суда; ~theater *n* дворско позориште; ~tor *n* капија *f* у дворишту; авлиска врата *f*; ~tracht *f* дворска ношња *n*; ~trauer *f* дворска жалост; ~tür *f* врата *n pl.* за дворште, споредан излаз *m* (из куће); ~welt *f* свет *m* на двору, дворани *m pl.*; ~wohnung *f* стан *m* у дворишту; ~zirkel *m* дворски круг; ~zwang *m*: а) обавеза *f* принудног рада на властелинским добрима; б) строго придржавање *n* дворских обичаја.

hö|geln {хо.гелн.} *tr.*: *j-n* ~ ругати се кому.

hoh... *v. hoch*.

Ho|he {хо.е.} *s 9l v. hoch iV 1, 3.*

Hö|he {хо.е.} {свн.; *hoch} *f 3b 1.* висина, absolute ~ апсолутна висина; а) die ~ dieses Baumes beträgt 20 Meter висина овога дрвета износи 20 метара; die ~ der Temperatur, des Preises, des Zinsfußes висина температуре, цене, каматне стопе; б) *ca prp.*: *fig.* auf der ~ seines Glückes (seines Ruhmes) на врхунцу своје среће (славе); *~ die Preise können sich unmöglich auf dieser ~ behaupten* цене се никако не могу одржати на овој висини; auf der ~ der Zeit sein бити на висини савременог знања; nicht auf der ~ der Zeit stehen не бити савремен; auf gleiche ~ mit *j-m* stehen бити с ким на истој висини; auf der ~ von Arensburg у висини Аренсбурга; in die ~ увис, у висину; in der ~ у висини; in gleicher ~ mit et. (dat.) sein бити на истој висини с чим; in der ~ von 1000 Dinar у износу од 1000 динара; in die ~ bringen дићи -зати; in die ~ fahren: а) пети се; б) њипити; сунути увис; vor Wut in die ~ fahren бесан скочити, њипити од беса; од беса сунути увис; in die ~ gehen, steigen (по)пети се и *~ alle Artikel gehen in die ~* сви артикли скачу; in die ~ halten држати увис; in die ~ kommen уз-, по|дићи се (и *fig.*); (sich) in die ~ richten у-, и|справити (се); in die ~ schießen сунути увис; нагло се дићи; (иж)њикати, брзо расти; sich in die ~ schwingen винути се увис; *~ подићи се, сбогатити се*; in die ~ sehen гледати увис; *~ die Preise in die ~ treiben* (по-)дизати цене; in die ~ wachsen расти увис (дрво); расти; in die ~ werfen бацати -ати увис; den Kopf in die ~ werfen: а) дигнути главу; б) *~ носити се лепо*; in die ~ winden, ziehen извлачити, ди|ћи, -зати помоћу дизалице, вући увис. 2. вис *m*, узвишеница, брежуљак *m*; *bibl.* die ~ *n* узвишена места *n pl.*, *fig.* ~ *n* und Tiefen висине и низине. 3. висина, небо *n*; Ehre sei Gott in der ~! слава Богу на висини (на небу)! 4. *~ die Sängerin hat eine schöne ~* певачица има лепу висину гласа. 5. *~ der Farben* јачина (и. живот) боја. 6. висина (људског положаја). 7. *~* величина (eines Bataillons батаљона). 8. *~* висина. 9. *~ die ~ eines Gestirns* висина звезде. 10. *~ die ~ Taunus* *m* (планина).

Ho|heit {хо.хд'т} {свн.} *f 3b 1.* узвишеност. 2. (Ober~) ~ сувереност, суверенство *n*, сизеренство *n*, клетвеништво *n*, врховна власт *f*. 3. височанство *n*; Seine (Ihre) Königliche ~ (abr. S(e) [J.] Kgl. H.) Његово (и. Њено) Краљевско Височанство; Seine ~ падишах.

ho|heitlich {~хд'лх} *a* владарски, суверенски.

Ho|heits|recht *n* владаочево право; владаочево прерогативе *f pl.*

Hohe|lie'd {хо.хл'д} *n 7a bibl.* Песма *f* над песмама.

hö|hen {хо.ен} *I tr.* и sich ~ = erhöhen I. II

Hö|hen *n*, Hö|hung {хо.ун.} *f* = erhöhen II.

Hö|hen... {хо.ен-}: ~abmessung *f* *~* премер *n* у висину, висинска димензија; ~abweichung *f* *~* висинско отстапање *n* (метка); ~angabe *f* = ~profil; ~flug *m* = Hochflug; ~instrument *n* = ~messer; ~kiima *n* висинско поднебље,

висинска клима *f*; ~kreis *m* висински круг; ~luft *f* висински (и. планински) ваздух (и. зрак) *m*; ~(luft)kurort *m* висинско (и. планинско) ваздушно лечилиште *n* (и. ваздушна бања *f*); ~maß *n* e-s Gebäudes висина *f* зграде; ~messer *m* висиномер; ~meßkunst *f*, ~messung *f* мерење *n* висине; ~profil *n* висински профил *m*; ~punkt *m* = Höhepunkt; ~rauch *m* = Herauch; ~rekord *m* рекорд у висини; ~richtung *f* управљање *n* увис.

Hohenstaufen {хочнштѡфн} *pl.* Хоенштауфени *n pl.* (швапска кнежевска породица).

hohenstaufisch {хочнштѡфнш} *a* хоенштауфенски.

Höhen..., höhen...: ~steuer *n* водоравна крмача *f*; ~unterschied *m* висинска разлика *f*, разлика у висини; ~verhältnisse *n pl.* висине *f pl.* (релативне), висински односи *m pl.*; ~zeiger *m* показивач уздицања (и. висине).

Hohenzollern {хочнцолрн} *I n* Хоенцолерн (замак; немачка кнежевина). *II die ~ m pl.* Хоенцолерни.

hohenzollerisch {хочнцолрнш} *a* хоенцолерски.

Höhenzug {хочнцуг} *a* планинске вериге *f pl.*, планински ланац.

Ho'he..., ho'he...: ~priester *m 7a* првосвештеник; ~priesteramt *n* првосвештеништво; ~priesterlich *a* првосвештенички; ~priestertum *n 6. pl.* првосвештенство.

Höhepunkt *m* врхунац (и *fig.*).

hö'her {хочнр} *comp.* од hoch.

Höhepunkt *m* врхунац (и *fig.*).

hö'her..., hö'her... *v.* hoch 5; ~bieten *n*, ~gebot *n* бећа понуда *f* (при јавној продаји); ~legung *f* дизање *n*.

hohl {хол} [свн.] *I a 1.* шупаљ (и *fig.*), издубљен, празан, удубљен, конкаван, ижлебљен; упао; потмуо; ~e Hand шака, грст; *v.* Gasse 3; ~klingen потмуло звучати, шоботати; ~machen изду|псти, -бити; ~werden постати шупаљ, добити шупљину; *fig.* ~er Kopf шупља (и. празна) глава; *er ist ein ~er Kopf* он је празноглавац (и. шупљоглавац); ~ausarbeiten изду|псти, -бити; ~e Augen упале очи; ~e Wangen *f pl.* упали образи *m pl.*; ~er Weg сурдук; ~er Zahn шупаљ зуб. 2. ~e See јако узбуркано море; *die See geht ~* море је јако узбуркано. *II Hohl n 2g:* а) шупљина, празнина *f*, празан простор *m*; б) унутрашњост *f* брода.

Ho'hl..., ho'hl... {хол-}: ~läugig *a* упалих очију; ~bäckig *a* упалих образа; ~bohrer *m* сврдао за дубење.

Ho'hle {холн} *f 3b* = Hohlweg.

Hö'hle {холн} [свн.; *hohl] *f 3b 1.* шупљина, дупља; пећина, шпиља; рупа, јама; шкуља. 2. јазбина. 3. у-, издубљење *f*.

Hö'hle... {холн-} *v.* Höhlen...

Ho'hl-eisen {холн-} *n:* а) шупље гвозђе (и. железно); б) дубач *m*, округло длето.

hoh'len {холн; hom. holen} *intr. (s)* = hohl werden (в. hohl 1).

hö'hlen {холн} *tr. (и sich ~) 15a* дупсти (се), издупсти (се), направити дупљу.

Hö'hlen..., hö'hlen... {холн-}: ~bär *m* пећин-

ски медвед; ~bewohnend *a* који станује у пећини; ~bewohner (in *f*) *m* пећински становник, тролодит; ~ente *f* утва, турпан *m*; ~fund *m* пећински налаз; ~mensch *m* = ~bewohner, пећински човек; ~tempel *m* храм у пећини.

Ho'hl..., ho'hl...: ~fläche *f* удубљена површина; површина; ~gefäß *n* издубен суд *m*; ~gehend *a* узбуркан, валовит; ~geschliffen *a* издубљен; ~geschoß *n* шупље зрно, шупаљ метак *m*; ~glas *n:* а) шупље стакло; б) издубљено (и. конкавно) стакло; ~guß *m* шупаљ лив; ~heit {холхдт} *f 3b 1.* шупљост; издубљеност; 2. *fig.* шупљост, празнина, празноћа; ~hippe *f* танак ваљкаст колач *m*; ~hobel *m* струг (и. ренде *n*) за дубљење; ~licht {холхт} *a*, ~zig {холх} *a* = hohl; ~kehle *f* шипило *n*; жлеб *m*; ~klinge *f* издубено сечиво *n*; ~kopf *m* празноглавац, шупља глава, шупљоглавац, шупљов, шупљак; ~körper *a* шупљоглавац, празноглавац; ~kreisel *m* зупјаница *f*, велика чигра *f*; ~kugel *f* шупља лопта; ~X граната; ~leiste *f* = ~kehle; ~maß *n* мера *f* за запремину; ~meißel *m* = ~eisen *b*; ~raum *m* празан простор, дупља *f*, шупљина *f*; ~rund *a* округло угнут, издубљен; ~rundung *f* округла угнутост, издубеност; ~schiene *f* шупља пружница, трачница (и. пружница као *U*); ~spiegel *m* издубљено (и. конкавно) огледало *n*; ~stichei *m* каменорезачко длето *n*.

Ho'hlung {холун} *f 3b* шупљина.

Hö'hlung {холун} *f 3b 1.* прављење шупљина, дубљење *n*. 2. = Höhle 3. 3. а) јаруга, увала, клисура; б) шупљина, дупља; в) удубљење *n*.

Ho'hl..., ho'hl...: ~wangig {вдн.дх} *a* упалих образа; ~weg *m* усечен пут, сурдук, усек, вододерина *f*; увала *f*, клисура *f*, теснац; ~ziegel *m* херамида *f*; ~zirkel *m* шестар за мерење шупљине, сферни шестар.

Hohn {хон} [свн.] *m 2g (6. pl.)* (по)руга *f*, ругање *n*, презрење *n*, презирање *n*, подсмех *m*, изазивање *n*; *j-m zum ~* на поругу кому; *es ist der reinste ~ (zu...)* права је поруга (да...).

hoh'necken {хонѣкн} *tr.* ругати се, спрдати се.

hö'nnen {хонн} [свн.] *tr. 15a* = verhöhnen.

Hö'nnern {хоннр} *m 2l, ~in {дн} f 3c* подругивач, -ица, потсмевач, -ица, *fat.* потсмевачица, -ка.

Ho'nn... {хонн-}: ~gelächter *n* подругљив (и. презрив) смех *m*, потсмех *m*, потсмевачење; *zum ~gelächter werden* постати потсмехом целог света; ~geschrei *n* подругљиво викање, подругљива дрека *f*, потсмевка *f*.

hö'nnisch {хоннш} *a (d. n.)* подругљив(о), потсмешљив(о), подмигљив(о), злурад(о), злобљан (-но); ~lachen смејати се злуродо.

hö'nn..., hö'nn...: ~lächeln *intr. (h)* подругљиво се осмехивати (и. смешити), смешкати се злуродо, подмигљиво се смешкати; ~lächeln *n* подругљиво (и. пакосно) осмехивање, злуродо смешкање, подмигљиво смешкање; ~lachen *int.* подругљиво (и. пакосно) се смејати, злобно се смејати; ~lachen *n* подру-

гљив (и. пакостан) смех, злостан потсмех *m*, злудрадо потсмевање; *~rede f* подругљив (и. исмевачки) говор *m*; *~sprechen intr. (h)*: а) *~sprechen* са потсмехом, ругати се; б) презриво пркосити; е-г *Sache ~sprechen* ругати се чему; *der Vernunft ~sprechen* ругати се разуму.

hoho! {хохо} *int.* охо!

hoja(h)nen {хојан-н, хојан-н} [свн.] *intr. (h)* 15а њакати.

höken {хо-кен} *intr. (h)* 15а = hökern.

Höker {хо-кер} [свн.; *hocken] *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с: а) препродавац, -чица, малопродавац, -чица, ситничар, -ка; б) пиљар, -ица, -ка; с) продавац, -чица рибе.

Hökerer! {хо-керер} *f* 3b препродавање *n*, пиљарење *n*.

Höker..., höker... {хо-кер-} ~frau *f* = Hökerin; ~gram *m*, ~laden *m*: а) малопродавница *f*, препродавница *f*; б) пиљарница *f*; *~mäßig a* пиљарски, препродавачки.

hökern {хо-кери} [свн.] *I intr. (h)* 15f (пре)продавати намало (и. наситно), пиљарити. II Hökern *n* = Hökerer.

Höker...: ~waren *f pl.* а) ситничарска роба *f*; б) пиљарска роба *f*; ~weiß *n* = Hökerin.

Ho'kuspo'kus {хокуспокус} *m inv.*: а) хокус-покус (узвик мађионачара); б) као *s*: опсенарство *n*; пренемагање *n*.

Ho'kuspo'kus|macher *m* мађионичар, опсенар. hold {холт} [свн.; *Halde] *I a* 1. наклоњен, благонаклон, j-m ~ sein бити благонаклон према кому; *er ist mir ~* он ми је наклоњен; *das Glück ist ihm ~* срећа му је наклоњена. 2. одан, привржен. 3. љубак, мид, умиљат, дражестан. II Ho'ld(e)r {холд(е)р} *m* 9l, Ho'ld(e) {холд(е)} *f* 9l и Ho'ldin {холдин} *f* 3с 1. пријатељ, -ица, драги, -а, верни -а, одан, -а. 2. љупка особа *f*, љупко створење *n*; грација.

Ho'ldchen {холдхен} *n* 2l: *mein ~!* слатка моја! лане моје!

Ho'lder {холдер} 2l *☞* *por.* = Holunder.

ho'ldig {холдиг} *a* *☞* = hold *I*.

Ho'ldin {холдин} *f* 3с в. hold *II*.

Ho'ld..., ho'ld...: *~lächelnd a* што се љупко осмехује; *~selig a*: а) врло љубак, врло мио, веома дражестан; б) љубазан, љубак, нежан, срдчан; *~seligkeit f* љупкост, љубазност, милост, (неодољива) дражестаност.

ho'len {холн} [свн.] *tr.* 15a 1. а) (от)ићи по што и донети, потражити и донети, добавити, -љати, узети одакле; вадити; б) доћи -лазити по (што) и однети (и. одвести); с) ~ lassen послати по (и. за) кога (што), позвати да дође; *den Arzt ~ lassen* послати по лекара; *aus der Tasche ~* (из)вадити из џепа; *wo ~ Sie Ihr Brot?* где набављате хлеб?; где купујете хлеб?; *hol dich der Teufel!* ђаво те однео!; да те ђаво носи!; *es ist bei ihm nichts zu ~* од њега се не може ништа добити; од њега се не може ништа научити; *☞ die Ware holte gute Preise*; роба је постигла добре цене; *Erz aus der Erde ~* вадити руде из земље. 2. Atem (и. Luft) ~ о-, предахнути; *sich bei j-m Rat(s) ~* (по)тражити савета од кога.

3. sich (dat.) et. ~ навући -лачити што на себе, добити; *sich e-n Schnupfen ~* навући (и. добити) кијавицу; *er hat sich nur Schläge geholt* он је добио само батина. 4. *☞* вући.

Ho'ler {холер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с онај што иде по (што), који иде да доведе (и. донесе) итд.

Ho'lfter {холфтер} [свн.] *f* 3d = Halfter¹.

ho'lkericht {холкерихт} *a* *☞*, ho'lkerig {холкерих} *a* *☞* = holperig.

ho'lksisch {холкш} *a* Холков (Holck, Валенштајнов вођа коњаника).

ho'lla! {хола} *int.* хеј! чуј!

Ho'lland {холланд} [Hohl-land] *n* 8g *☉* Холандија *f*, Холандска *f*, Низоземска; в. Neuholland; *prv.* *nun ist ~ in Not!* ето ти беде!

Ho'lländer {холлендер} *I m* 2l 1. (и ~in *f* {~ин}): а) Холанђан|ин, -ка; б) холандски сликар; с) *☞ derfliegende ~* брод луталица; д) = ~Käse.

2. сопственик имања на коме се негују краве за мужу. 3. машина за ситњење смесе за хартију. 4. ветрењача *f*. II *a inv.* = holländisch; ~ Käse холандски сир.

Ho'lländerei' {холлендерей} *f* 3b 1. мајур *m*, млекарска економија. 2. пољско имање *n* за гајење сточарства; зграде *f pl.* на таквом имању.

Ho'lländerin {холлендерин} *f* 3с 1. в. Holländer *I a*. 2. машина за црпење воде, црпка.

ho'lländern {холлендерн} *intr. (h)* 15f тоциљати се на тоциљачама на холодски начин.

ho'lländisch {холлендш} *a* холандски; *die ~e Sprache*, *das Ho'lländische 9l*, Ho'lländisch *n inv.* холандски (језик).

Ho'le {хол} [Holda] *f* 8d *myth.* Хола (старо-немачка богиња); *Frau ~* шүттelt ihre Betten aus сипље (и. веје) снег, падају снежне пахулице.

Hö'le {хол} [свн.; *hehlen и *Hel „богиња смрти“] *f* 3b (б. pl.) 1. пакао *m*, ад *m*, царство *n* мрака, доњи (и. подземни) свет *m*; *zur ~ fahren*: а) сићи -лазити у пакао; б) = *in die ~ kommen* (от)ићи у пакао; *Himmel und ~ aufbieten* покренути небо и земљу; ~ und Teufel! гром и пакао! 2. *fig.* j-m die ~ heiß machen презнојити кога, застраши(ва)ти кога, љуто поплашити кога, угрејати кога 3. *fig.* пакао *m*, кречана.

Hö'llen..., hö'llen {хол-н-} *☞* *adv.* пут пакла, у пакао; ~angst *f* паклени страх *m*, паклене муке *f pl.*; ~brand *m*: а) ватра *f* (и. огањ) пакла; б) паклена ватра *f*; с) неугасна жеђ *f*; д) проклета душа *f*; безбожник; ~broden *m* паклено испарење *n*; ~brut *f* паклена жгадија, ђавољи пород *m*, паклени изрод *m*; ~drache *m*. а) паклена аждаја *f*, ђаво; б) *por. fig.* аждаја, роспија; ~fahrt *f*. силазак *m* у пакао; ~feuer *n* паклена ватра *f* (и *fig.*); ~fluß *m* паклена река *f* (Стикс, Ахерон итд.); ~fürst *m* ђаво, сатона; господар царства мрака; ~geist *m* паклени дух; ~geslank *m* паклени смрад; ~gott *m* бог пакла, Плутон; ~heiß *a* врућина као у паклу (и. као у казану, у кречани); ~hilfe *f* паклена жега (и. врелина); ~hund *m*. а) *myth.* Кербер (псето у

9t укочено(ст f), укрупнено(ст f).

Ho'lz..., ho'lz...: ~ersparnis *f* уштеда у дрвима; ~essig *m* сирће *n* (и. оцат) од дрвета; ~fackel *f* буктиња од луча; ~fällen *n* обарање шуме, сечење дрвећа, сеча *f* дрвећа; ~fäller *m* шумски радник, дрвосеча; ~faser *f* дрвенаста жилица, дрвенасто влакно *n*; ~feile *f* турпија за дрво; ~fäule *f* трулеж дрвета; ~feuerung *f* ложење *n* дрвима; ~fischer *m* хватач дрва; ~floß *n*, ~flöße *f* сплав *m* (дрвених табала); ~flößen *n* сплављење (дрвених табала); ~flößer *m* сплавар; ~frei *a* бездрван, без дрвета, без целулозе; ~freies Papier хартија *f* (и. папир *m*) без целулозе; ~fressend *a* што нагриза дрво; дрвождер, дрвојед; ~fresser *m* = ~käfer *a*; ~frevel *m* горосеча *f*; ~frevler *m* кривац за горосечу, дрвосеча који бесправно сече дрва; ~frone *f* робота (и. кулук *m*) у дрвима (и. у превозу дрва); ~fuhrer *f* превоз *m* дрва; ~fuhrmann *m* превозилад дрва; ~geist *m* есенција *f* од дрвета; ~geld *n* а) новац *m* за (куповину) дрва; б) новац од продатог дрвета; ~gerät *n* дрвени алат *m*; ~gerecht *a* што се разуме у шумарству; ~gerechtigkeit *f* право *n* сече шуме; ~gericht *n* суд за шумске преступе; ~graf *m* претседник суда за шумске кривиче; сопственик извесне шуме; ~hacker *m* дрвосеча; цепац дрва; ~hackerfrau *f* дрвосечина жена; ~häher *m* сојка *f*, крешталица *f*, креја *f*; ~hammer *m* дрвени чекић; ~handel *m* дрварство *n*, трговина *f* дрвима; ~händler *m* дрвар; ~handlung *f* дрвар(ница), дрварска радња; ~hauer *m* = ~hacker; ~heizung *f* ложење *n* дрвима; ~hinterlage *f* дрвени слој *m* позади (панцирне плоче); ~hof *m* дрвар(ница) *f*.

Ho'lzlicht {холцлихт} *a*, **Ho'lzig** {холцих} *a* дрвенаст.

Ho'lz..., ho'lz...: ~impregnierung *f* инпрегнавање *n* дрвета; ~käfer *m* а) буба *f* што уништава дрво; б) ~bock *c*; ~kammer *f* одаја за дрва, дрвљаник *m*; ~keil *m* дрвени клин; ~kirsche *f* дивља трешња; ~kloppe *f* = ~schuh; ~knecht *m* дрвосеча, дрвар; ~klotz *m* трупцац, пањ,клада *f*; fig. пањ, трупцац,клада *f*; wie ein ~klotz dastehen стајати (и. бити) као трупцац (и. какваклада, као какавпањ); ~kohle *f* дрвени угљен *m*, угљен од дрвета, ђумур *m*; ~kohlenmeiler *m* жежница *f*, угљар(ница) *f*; ~lack *m* лак за дрво; ~lager *n*: а) дрвара *f*, стовариште дрва; б) слој *m* дрва; ~laus *f* дрвена ваш, ваш на дрвету; ~leite *f* шумовита страна планине, шумовита коса; ~maler *m* сликар слика на дрвету; ~malerei *f* сликање *n* на дрвету; ~mangel *m* оскудица *f* у дрвима, бездрвица *f*; ~mark *f* хатар *m* општинске шуме; ~markt *m* а) трг за дрва, дрварска пијача *f*; б) продаја *f* дрва; ~mast *f* жиропажја; гојење *n* свиња жиром по шумама; ~maß *n*: а) дрвена мера *f*; б) мера *f* за дрва; ~messen *n* мерење (и. хваћење) дрва; ~mist *m* ђубре од лишћа и маховине прострто под стоку у стајама, ~nagel *m* дрвени клин(ац); ~ofen *m* а) печ *f* за дрво; б) печ *f*

за сушење дрва; ~ordnung *f* = Forstordnung; ~panti'ne *f* = ~schuh; ~pilaster *n* дрвени помост *m*, дрвена калдрма *f*; ~pflock *m* = ~nagel; ~platz *m* = ~lager *a*; ~puppe *f* дрвена лутка; ~raspel *f* турпија за дрво; ~recht(l)er *m* онај што има право да сече у шуми; ~reich *a* шумовит, богат шумом; ~reichtum *m* богатство *n* у дрвима; ~reißer *m* справа *f* за сечење танких дрвених витки; ~säge *f* пила (и. тестера) за дрва; ~säger *m* тестераш; ~säure *f* = ~essig; ~scheit *n* цепаница *f*; ~schiff *n*. а) дрварица *f*, лађа *f* за дрва; б) дрвена лађа *f*, дрвен брод *m*; ~schlag *m*: а) = ~fällen; б) део шуме одређен за сечу; ~schläger *m*. а) = ~hacker; б) радник што забија шипове (и. дрвене стубове) у земљу; ~schlegel *m* дрвена маљница *f*; großer ~schlegel дрвени маљ, ~schneiderkunst *f* дрворез *m*, ксилографија; ~schneider *m*: а) = ~hacker; б) дрворезац, резбар, ксилограф; ~schnitt *m* у дрво урезана слика *f*, дрворез, дуборез у дрвету; отисак од слике у дрвету; ~schnitzer *m* дрворезац, резбар; ~schnitzerei *f* дрворез *m*, резбарство *n*, резбарија; ~schoppen *m* = ~stall; ~schraube *f*: а) (метални) завртањ *m* за дрво; б) дрвени завртањ; ~schriften *f* pl. дрвена слова *n* pl.; ~schuhe *m* pl. папуче *f* pl. (и. ципеле *f* pl.) од дрвета, клонпе *f* pl.; ципеле (и. папуче) са дрвеним ђонсима; ~schuhmacher *m* онај што израђује дрвене ципеле (и. папуче); ~schuppen *m* = ~stail; ~schüssel *f* дрвена здела *f* (и. чинија); ~schüsselmacher *m* зделар; ~schwamm *m* = Hausschwamm; ~schwelle *f* дрвени праг *m*; ~spalter *m* = ~hacker; ~span *m* ивер, треска *f*; ~splitter *m* ципљика *f*, трешчица *f*; ~stall *m* патстрешница (и. шупа) *f* за дрва; ~stand *m* стање *n* шума, шумљепост *f*; ~stange *f* врлика, мотка; ~stein *m* окамењено дрво *n*; ~stich *m* = ~schnitt; ~stock *m*. а) (дрвени) штан; б) урезана слика *f* у дрвету; ~stoff *m* дрвена маса *f* (за справљање хартије); ~lignit *m*; ~stoß *m*. а) гомила *f* дрва; б) ломача *f*; ~tag *m* дан довоза (и. доношења) дрва из шуме; ~taube *f* шумски голуб *m*, дивљи голуб *m*, (голуб) дупљаш *m*; гривњаш *m*; ~teer *m* катран; ~teller *m* дрвени тањир, пршљенак; ~tisch *m* дрвени сто, сто од дрвета; ~trage *f* дрвена носила *n* pl.; ~träger *m* дрвоноша; ~trift *f* право *n* напасања стоке у шуми.

Ho'lzung {холцун} *f* 3b 1. — Holzen. 2. = Gehölz.

Ho'lzungsrecht *n* — Holzgerechtigkeit.

Ho'lz...: ~veilchen *n* бос и гологлав *m*; ~verbrauch *m* потрошња *f* дрва; ~verkauf *m* продаја *f* дрва; ~verschlag *m* дрвена преграда *f*, преграда од дасака; ~verwalter *m* надзорник бродоградилшта; ~vorrat *m* залиха *f* дрва, залиха у дрвима; ~wagen *m*: а) дрвена кола *n* pl.; б) кола за дрва; ~wand *f* дрвени зид *m*; ~waren *f* pl. дрвена роба *f*, дрвенарија *f*; ~wärter *m* чувар шума; шумар, лугар; ~weg *m*: а) дрварски пут, шумски пут; б) *jam. fig.* погрешан пут; auf dem

~wege sein бити на криву (и. погрешну) путу; ~werk *n* ☞ дрвље, ☞ дрвенарија *f*; ~wespe *f* ☞ шумска зolja, зolja дрвенара; ~wolle *f* ☞ шушке *f* *pl.*; ~wurm *m* ☞ дрвогорац, дрвени молац, поткорњак (црв); ~zeit *f* доба *n* сече шуме.

Home'r {хомер} *m* 8a Омир, Хомер.

home'risch {~йш} *a* омирски, хомерски; *fig.* in ein ~es Gelächter ausbrechen прснути у грохотан смех.

Homerule {хомрул} [енг.] *f* хомрул, ирска самоуправа.

Homile'tik {хомилетик} *f* 3b (б. *pl.*) омитика, наука о црквеном беседништву.

homile'tisch {~тйш} [грч.] *a* омитички, црквенобеседнички.

Homilie' {хомили} [грч.] *f* проповед, тумачење *n* Св. Писма.

Homilie'n|sammlung *f* збирка проповеди из тумачења Св. Писма.

homoge'n {хомоген} [грч.] *a* хомоген, једнородан, једноврстан.

Homogen(e)ität {~ген(е)итет} *f* 3b (б. *pl.*) хомогеност, једнородност, једноврсност.

homolo'g {хомолог} [грч.] *a* хомолог, који одговара.

Homony'm {хомоним} [грч.] *n* 2g¹ гр. хомоним *m*, реч *f* која исто гласи, а разво значи.

Homony'mik {~йк} [гр.] *f* 3b речник *m* хомонима.

homony'm(isch) {~иш} *a* хомоним(ан), исто гласи са другим значењем.

Homöopa'th {хомоопат} [грч. (Hahnemann 1796)] *m* 3a хомеопат, лекар који лечи природним лековима.

Homöopatie' {~пати} *f* бf хомеопатија, природно лечење.

homöopa'tisch {~патйш} *a* хомеопатски; ~behandeln лечити природним лековима.

Homos., homo... {хомо-}: ~sexue'll {~сексуел} *a* хомосексуалан; ~sexualität {~сексуалитет} *f* 3b хомосексуалност.

Homu'nkulus {хомункулус} *m* човечуљак, хомункул (на вештачки начин створен човек).

hone'ti {хонет} [фр.] *a* честит, поштен.

Honetität' *f* 3b б. *pl.* честитост.

ho'nicht {хонйхт} *a* медни, сладак као мед.

Ho'nig {хонйх} [свн.] *m* 2g¹ (б. *pl.*); мед (и *fig.*); den ~ ausnehmen (и. ausbrechen, ausschneiden) вадити мед (из кошница); mit ~ bestreichen намазати медом; *fig.* j-m ~ um den Mund (pop. ums Maul) schmieren обманути кога меденим (и. лепим) речима; ~ im Munde, Galle im Herzen на језику мед, у срцу јед.

Ho'nig..., ho'nig... {хонйх-}: ~apfel *m* ☞ слаткача *f*, меденача *f*; ~artig *a* медаст, медан, као мед; ~bär *m* ☞ медвед медојед; ~bau *m* пчеларство *n*; ~bauer *m* пчелар *m*; ~behälter *m*, ~behältnis *n* суд *m* за мед; ☞ медница *f* (у цвећу); ~bereitend *a* који справља мед; ~bereitung *f* справљање *n* меда; ~biene *f* ☞ пчела радилица, медарица; ~birne *f* ☞ (крушка) меденача; ~blume *f* ☞ а) медни цвет *m*, цвет што има у себи меда; б) матичњак *m*, матичњача; матичја трава, маточина, ли-

мунка, љубица, пчелињак *m*; ~brot *n.* а) хлеб *m* са медом = ~kuchen; б) кришка хлеба намазана медом; ~dachs ☞ јазавац медојед; ~dose *f* кутија (и. суд *m*) за мед; ~drüse *f* ☞ медница *m*, део у цвету што лучи мед; ~erzeugend *a* што даје (и. ствара, справља) мед; ~essend *a* ☞ = ~fressend; ~essig *m* сирће (и. оцат) од меда; ~farben *a* = ~gelb; ~fressend *a* што се храни медом; медојед, што воли мед; ~gefäß *n* суд *m* за мед; ~gelb *a* боје меда (*gen.*), жут као мед; ~geruch *m* мирис меда; ~geschmack *m* укус меда; ~gewirk *n* = ~wabe; ~gras *n* ☞ зечара *f*; ~haltig *a* медоносан; ~kelch *m* = ~behälter; ~klee *m* ☞ кокоцац, обична детелина; ~kuchen *m*: а) медени колач, колач с медом (уп. Lebkuchen); б) = ~wabe; ~kuchen|bäcker *m*, ~küchler *m* пекар медених колача (и. колача с медом); уп. Lebzelter; ~kuß *m* меден (и. сладак) пољубац; ~lallend *a* ☞ који слатко пева; ~lippe *f* *fig.* ~lippen медне усне; медна уста; ~monat *m*, ~mond *m*: медени месец, први месец брачног живота (уп. Flitterwochen); ~mund *m*: а) слаткоречивац, слаткоречив (и. красноречив) човек; б) медна уста *n* *pl.* (уп. ~lippen); ~pflaster *n* vet. фластер *m* од меда (за омекшавање коњских копита); ~reich *a* богат медом, медовит, медан, пун меда; ~rede *f* слаткоречива беседа; ~saft *m* ☞ медени сок, медовина *f*, нектар; ~scheibe *f* = ~wabe; ~seim *m* мед самоток; süßer denn ~seim слађи од меда; ~stimme *f* сладак глас *m*; ~süß *a* сладак као мед, медан; ~süße *f* слаткост меда; ~tafel *f* = ~wabe; ~tau *m* лепљив сок на биљкама, медљика *f*; ~topf *m*: а) суд за мед; б) суд с медом; ~tragend *a* = ~erzeugend; ~trank *m* шербет, медовина *f*; ~wabe *f* sat *m* меда, saße *n* coll.; ~wasser *n* замедљена вода *f*; ~wein *m* медовина *f*; ~wochen *f* *pl.* медени месец *m* (уп. Honigmond, Flitterwochen); ~zelle *f* хелица у sahu.

Honneu't {хонеп} [фр.] *n* bi 1. (у картању) ~s слике *f* *pl.* 2. почаст *f*, одавање почасти; die ~s machen: а) ☞ поздравити, салутирати; б) дочекивати госте, забављати госте.

Honora'nt {хонорант} [лат.] *m* 3a ☞ посредник.

Honora'r {хонорар} [лат.] *n* 2g¹ хонорар *m*, награда *f*.

Honora'r... {~ар-}: ~forderung *f* тражење *n* хонорара (и. награде), потраживање *n* на име хонорара; ~professor *m* хонорарни професор.

Honoratio'ren {хоноратори} [лат.] *pl. inv.* најугледнији (и. истакнутији) људи.

honorie'ren {хонорирати} [лат.] 1g I tr. 1. = ehren I. 2. како треба наградити ~ђивати, хонорисати. 3. ☞ e-n Wechsel ~прихватити (и. примити) меницу. II Honorie'ren *n*, Honorie'ring *f* одавање почасти; хонорисање, награђивање.

hono'rig {хонорих} [лат.] = ehrenhaft.

ho'nved {хонвет} *m* ☞ = ungarische Landwehr.

hop! {хоп} int. = hopp!

Ho'pfen¹ {хопфен} [свн.] *m* 2l ☞ хмель; *fig.* да

ist ~ und Malz verloren залуд сва мука; залуд труд и мука; *fig.* an ihm ist ~ und Malz verloren од њега неће ништа бити; он је непоправљив.

hopfen² {~} *tr.* 15a 1. (за)хмелити, метнути хмел у. 2. = hüpfen; *prv.* das ist gehopft wie gesprungen није шија него врат; то излази на исто.

Ho'pfen..., ho'pfen... {хѡпф-н-}: ~acker *m* хмелник, њива *f* са хмелом; ~ähnlich *a* налик на хмел; ~bau *m* гајење *p* хмела, хмеларство *p*; ~bauer *m* хмелар, одгајивач хмела; ~berg *m* брег (и. брдо *p*) засађен(о) хмелом; ~blüte *f* хмелев цвет *m*; ~boden *m*: а) земља *f* подесна за гајење хмела; б) хмелница *f*, (х)амбар за хмел; ~buche *f*; gemeine ~buche ~ црнограб *m*, црнограб *m*; ~darre *f* сушница за хмел; ~ernte *f* берба хмела; ~feld *p*, ~garten *m* хмелник *m*, хмелиште *p*; ~frucht|zapfen *m* = ~zapfen; ~gärtner *m* хмелар; ~haupt *p* = ~zapfen; ~hefe *f* квасац *m* од хмела; ~klee *m* а) (Trifolium agrarium) гуњица *f*, гуњица жута; б) (Medicago lupulina) вија *f*; ~korb *m* = ~seiger; ~kultu'r *f* = ~bau; ~land *p* земља *f* гајења хмела; ~luzerne *f* = ~klee *b*; ~mehl *p* хмелнобрашно, прашак *m* на семену хмела, лулулин *m*; ~öl *p* уље од хмела; ~reich *a* хмеловит, богат хмелом, добро захмелен; ~schnecken|klee *m* = ~klee *b*; ~seide *f* = Flachsseide; ~seiger *m*, ~seiher *m* кошар за хмел; ~stange *f*. а) претка (и. мотка) за хмел; б) *fig.* мотка *f*, дугајлија *m*, дугоња *m*; ~zapfen *m* хмелна шишарка *f*.

hōpfig {хѡпфѣх} *a* хмелни, захмелен.

Hōpfner {хѡпфнѣр} *m* 2l = Hopfenbauer.

Hōplit {хѡплит} [грч.] *m* 3a *antiq.* хоплит (пешак са тешким оклопом код старих Грка).

hopp! {хѡп} *int.* хоп! хоп! *hup!*

Hopp² *m* брз скок увис.

Ho'ppas {хѡпѡс} *m* *inv. fam.* = Hops.

hoppata'schig {хѡпѡтѡчѣх} *a* *fam.* (бечки) = schnippisch.

ho'ppassen {хѡпѡсн} *intr.* (s) *fam.* = hopsen.

ho'ppeln {хѡпѡлн} *intr.* (h) 15f *fam.* = hopsen.

ho'ppen {хѡпѡн} 1 *intr.* (h) 15a 1. *hup!* лати, -ити, скочити увис. 2. *hускати*. II Ho'ppen *p* *hупање*.

Ho'pper {хѡпѣр} *m* 2l 1. = Hops. 2. *por.* = Hüpfen.

Ho'ppe|vogel {хѡпѣ-} *m* = Wiedehopf.

ho'ppla! {хѡпла} *int.* хоп! хоп! хопла!

Hops {хѡпс} 1 *m* 2h скок увис. II hops *int.* = hopp.

ho'psa(sa)! {хѡпса(са)} *int.* хопса!

ho'psen {хѡпсѣн} *intr.* 15e = hoppen.

Ho'pser {хѡпсѣр} *m* 2l 1. који скаче увис, *hупа*-ло. 2. брзи валцер (у такту 2/4). [ser 2.]

Ho'ps... {хѡпс-}: ~tanz *m*, ~walzer *m* = Hopf-

Ho'ra {хѡра} [лат., грч.] *f* 6g 1. час *m*. 2. *rl.* die Horas singen (от)певати прописане молитве. 3. *myth.* die Horen Chore *f* *pl.*, богиње времена, кхери Јупитерове. [лица *f*.]

Hō'rapparat {хѡр-р-} *m* 1 пријемник, слуша-

Hōra'tier {хѡрацѣр} [лат.] *m* *pl.* 2l *antiq.* die ~ Хораци

Hōra'tius {хѡрацѣус} *m* 8с, Hōra'z {хѡрац} *m* 8е Хорације (рим. песник).

hōra'zisch {хѡрацѣш} *a* Хорацијев.

Hō'r|bank *f* клупа у слушаоници.

hō'rbar {хѡрбѡр} *a* чујан, што се може чути; каут ~ једва чујан, што се једва чује; чувен, подношљив.

Hō'rbarkeit {хѡрбѡрѣт} *f* 3b чујност.

Ho'rbel {хѡрбѡл} *f* 3a *prov.* 1. = Bläbente. 2. *hушка* шамар *m*.

ho'rbeln {хѡн} *tr.* 15f = ohrfeigen.

Ho'rche {хѡрхѣ} *f* 3b 1. sich auf die ~ stellen стати (и. наместити се) да слуша, -ју, стати да прислушкује, -у, наместити се да прислушкује, -у. 2. *prov.* = Horbel 2.

ho'rchen {хѡрхѣн} [свн.; *hören] 1 *intr.* (h) 15a слушати, о-, при слушквати; шпијунисати; пажљиво слушати; an der Tür ~ слушати (и. прислушквати) на вратима; horch, man klopft! слушај, неко куца!; ~, was gesprochen wird слушати шта се говори; den Worten (и. die Worte) j-s ~ пажљиво слушати чије речи; er horchte ihm jedes Wort von den Lippen слушао (и. гутао) му је сваку реч; auf j-n ~ слушати кога; auf j-s Lehren ~ слушати чије поуке; schweigen Sie, man horcht hütите, прислушкују нас; er horcht auf jedes Wort он слуша (и. вреба) сваку реч; † и узв. ст.: wir ~ deinen Befehlen ми слушамо твоје заповести; a-p j-m ~ слушати (и. вребати) кога. II Ho'rchen *p* слушање, о-, при|слушквање; das Horchen ist bisweilen gefährlich прислушквање је понекад опасно.

Ho'rcher {хѡрхѣр} *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3с прислушквало *p*, при-, о|слушквач, шпиун, -ка; *prv.* der ~ an der Wand hört seine eigene Schand'ко радо прислушкује, чује често своју сопствену срамоту.

Horcherei' {хѡрхѣрѣ} *f* 3b прислушквање *p*, ухођење *p*, шпиунисање *p*.

Ho'rcher|ohr {хѡрхѣрѡр} *p* = радознало ухо.

Ho'rch... {хѡрх-}: ~gang *m* X поткоп за прислушквање; ~posten *m* X стражарско место *p* за прислушквање; ~rohr *p* = прислушквало, слушалица *f*; ~winkel *m* скривено место за прислушквање.

ho'rchsam {хѡрхсам} *a* ein ~es Ohr leihen слушати пажљиво.

Ho'rde¹ {хѡрдѣ} [рус.; *перс. ordu „војска“] *f* 3b хорда, чета, чопор *m*, руља, гомила.

Ho'rde² {~} *f* 3b в. Hürde.

ho'rden {хѡрдѣн} *tr.* 15с = pferchen.

ho'rden|weise {хѡрдѣнѡѡѡѡ} *adv.* хордама, на хорде, чопорима, руљама, на руље, гомила-|

Ho'ren {хѡрѣн} *pl.* в. Hora. [ма, гомилице.]

hō'ren {хѡрѣн} [свн.] 15a 1 *tr.* и *intr.* (h) 1. (за-)чути; до-, са|знати; а) gut ~ добро чути; schlecht (и. schwer)~ слабо чути, бити на-глух; scharf ~ имати оштар слух, добро чути; er hört nicht он не чује (=глух је); man hört die Kanonen чују се топови; ich fange an schlecht zu ~ почињем да не чујем добро; почињем нешто да не чујем; tun Sie doch nicht, als ob Sie nicht hörten! немојте

се правити као да не чујете!; ich habe es mit meinen eigenen Ohren gehört чуо сам то својим рођеним ушима; man könnte ein Blatt zur Erde fallen ~ муха да пролети чуло би се; ich höre, daß (и. wie) er die Treppe heraufkommt, ich höre ihn die Treppe heraufkommen чујем да (и. где) се пење уз степенице, чујем га где узлази степеницама; ich höre ihn rufen чујем га где зове; an dem Gepolter der Kutsche hörte er, daß... он је чуо по тандрању кола да...; ich habe es von ihm (selbst) gehört то сам чуо од њега (самог); ich habe davon gehört чуо сам да се о томе говори; чуо сам за то; чуо сам о томе; wir ~ vom Elefanten, daß er... прича се о слону да он...; ich höre ja schöne Sachen von Ihnen чујем о Вама лепих ствари; so ~ Sie denn, es ist... па чујте (и. разумите) онда да...; ich muß doch ~, was es gibt потребно је да знам шта се дешава; et. für sicher ~ чути као поуздану вест; Sie sollen schon von mir ~! имаћете већ прилике да чујете за мене!; das ist das erste, was ich höre то је прво што чујем; wenn man ihn reden hört, sollte man glauben када човек чује шта он говори, могло би се помислити...; ich habe ihn sagen ~, daß... чуо сам од њега где каже да...; он ми је причао да...; wir hörten sie singen чули смо како певају, чули смо њихово певање; ich habe sagen ~ (и. ich habe gehört), daß... чуо сам да се говори да...; ich habe gehört (и. ich habe sagen hören), daß er krank ist (и. er sei krank) чуо сам (да веле, где веле) да је болестан (уп. Hörensagen); па, wenn ich so etwas höre! е, кад тако што чујем!; nie gehört нечувен; b) j-m et. zu ~ geben учинити да ко што чује; er läßt nichts von sich ~ не да гласа од себе; lassen Sie bald et. von sich ~ јавите нам се што пре; laß ~! да чујем!, причај!; er hat schon lange nichts von sich ~ lassen давно се већ није јавио; Sie sollen schon von mir ~! имаћете прилике да чујете за мене!; gar nichts von sich ~ lassen не давати абера од себе; von et. (dat.) nicht(s) ~ wollen не хтети чути (и. да чујте, -емо, -у) за што (и. о чему); er will nichts davon ~ неће ни да чује за то; von j-m nichts ~ wollen не хтети знати за кога; ich höre ihn gerne spielen радо га слушам кад свира. 2. слушати; rede, denn ich höre говори, слушам; auf j-n (auf et.) ~ слушати кога (што), обратити пажњу на оно што неко каже; aufmerksam auf et. ~ слушати нешто пажљиво; nicht auf j-n (auf et.) ~ не хтети слушати кога (што), не послушати кога (што); auf j-s Rat ~ (послушати чији савет; nicht auf j-s Bitten hören не слушати чије молбе; er hatte nie ~ wollen никада није хтео да слуша (разлоге); ~ Sie (ein-)mal! е, чујете! слушајте! рецител!; ~ Sie mal, wie lange soll ich noch warten? е, чујте! колико (и. докле) ћу ја још чекати?; ihr da, hört mal! еј ви, чујте!; hört! чујмо!, да чујемо!; dieser Hund hört auf den Namen Hector овај се пас одазивље на име Хектор;

као imper. hör'! (~ Sie!) слушај(те)!; готово као int. hör' mal! чуј де! хеј! prv. в. fühlen II. 3. слушати, редовно посећивати (и. присуствовати); ein Kolleg ~ слушати предавања, посећивати предавања; rl. die Messe ~ бити на миси (и. служби Божјој). 4. gr. gehört werden звучати. 5. dn. = gehören; das hört mir то припада мени; то је моје. II sich ~ 1. er hört sich (selbst) gern reden он радо слуша себе сама; он воли да говори; er hört sich gern loben он воли да га хвале. 2. das hört sich gut (an) то се лепо слуша; то оставља леп утисак кад човек слуша.; die Flöte hörte sich völlig wie Geige слушали смо флауту као да слушамо виолину. 3. sich ~ lassen: дати се чути; sich vor j-m ~ lassen чути се у чијем присуству; приредити претставу; das läßt sich ~: а) ово се да слушати; то је говор!; б) у добри час; с) у томе се можемо споразумети; д) то се може допустити; dieser Grund läßt sich ~ овај се разлог може прихватити. III Hören n слушање, чујење; es verging mir Hören und Sehen смрче ми се (пред очима); обезнанио сам се; beim Hören dieses Kollegs слушајући ова предавања.

Hören/sagen n чувење; von (и. vom) ~ по чувењу; j-n nur von ~ kennen знати кога само по чувењу; so viel man vom ~ weiß колико се зна по чувењу; das weiß er nur vom ~ то зна он само по чувењу.

hörens, wert {хѳ.рнс-} а вредан да се чује, вредан да се слуша.

Hörer {хѳ.рр} m 2l, ~in {~ѳн} f 3c 1. слуша-лац, слушатељ, -ка; verehrte ~ und ~innen поштовани слушаоци. 2. слушалац, = Student. 3. bibl. viel ~, wenig Folger много њих слушају, а мало њих послушају. 4. † = Hörapparat.

Hörerschaft {хѳ.ршфрт} f 3b (б. pl.) слушаоци m pl.

Hör... {хѳ.р-}: ~fähigkeit f способност чувења, способност да чује; ~fehler m = Gehörfehler; ~flecken m pl. ☉ (maculae acusticae) слушне мрље f pl.; ~gast m слушалац; ~gewölbe n акустични свод m; ~häarchen, ~haare n pl. ☉ (cilia acustica) слушне длачице f pl.

hö'rig {хѳ.рѳх} [hören] I a 1. ропски зависан, потчињен, подложен. II Hö'rige(r) {хѳ.рѳг(р)} m 9l 1. спахијски сељак, чифчија, кмет. 2. роб.

Hö'rigkeit {хѳ.рѳхкѳт} f 3b потчињеност, зависност, кметство n, себарство n, ропство n.

Horizo'nt {хѳризонт} [грч.] m 2g = Gesichtskreis, хоризонтат; astron'nischer и. wahrer ~ астрономски и. прави хоризонтат; scheinbarer ~ привидан хоризонтат; fig. das geht über m-n ~ то превазилази мој видик (и. моје схватање).

horizonta'l {хѳризонтал} I a (dv.) водораван (-но), хоризонталан (-но), хоризонтанан (-но); fam. fig. sie treibt das ~e Handwerk она носи барјак.

Horizonta'le {~} f 3b водоравна (линија), водоравница, хоризонтала.

Horizontal'... {хоризонтал-}: ~bewegung *f* водоравно (и. хоризонтално) кретање *n*; ~bleuelstange *f* ☼ водоравна радилица; ~druck *m* ☼ водораван притисак (и. тлак); ~ebene *f* водоравна раван; ~gatter *n* ☼ (opp. Vollgatter) водораван тестерни оквир *m*; ~grundriß *m* водоравна проекција *f*; ~lage *f* водораван положај *m*; ~linie *f* водоравна линија; ~parallaxe *f* ∞ хоризонтална паралакса (opp. Höhenparallaxe висинска паралакса); ~projektion *f* ∞ хоризонтална (и. водоравна) пројекција; ~schuß *m* ∞ водораван (и. хоризонталан) хитац. **Hörn'...** ~knöchelchen *n* ☼ слушна кошчица *f* (у увету); ~muschel *f* ∞ слушалица (на телефонском пријемнику).

Horn {хѳрн} [свн.: лат. cornu] *n* 1 2a (као грађа б. pl.) 1. рог *m*; das ist ~ то је рог, то је од рога; sich (dat.) die (tollen) Hörner ablaufen (и. abstoßen): а) *fig.* протерати своје; *fam.* протерати кера, б) сломити (своје) рогове; den Stier bei den Hörnern fassen ухватити бика за рогове; *priv.* в. Stier; seine Frau hat ihm Hörner aufgesetzt жена му је набила рогове на главу (= вара га). 2. рожина *f*, копито *n*; канца *f* код птица; кљуи *m* код птица. 3. рог *m*, рожана ствар *f*, ствар (израђена) од рога; кашика *f* за обување ципела. 4. рог *m*, ствар (и. предмет) облика рога: а) косачки рог за брус; б) месечев врх (и. рог); в) ~Hörnchen 3; д) суд тоблика рога; das ~des Überflusses рог обиља, в. Füllhorn; е) рожаст израштај *m*, чворуга *f*, рошчић *m*; ф) држак *m* (и. ручица *f*) на плугу; г) рог (код пужа), пипак *m*; die Schnecke streckt ihre Hörner aus пуж пушта рогове. 5. ~Horn *m*, труба *f*; војничка труба *f*; auf dem ~е blasen и. ins ~ stoßen свирати у рог (и. у трубу); (за-)трубити; *fig.* mit j-m in e i n (и. in dasselbe) ~blasen дувати у једну ткиву с ким. 6. а) ☼ чука *f*; зуб *m*; б) истакнут рат (и. рт); в) das Goldene ~ Златни Рог. II ~m größer ~ = Januar; kleiner ~ = Februar.

Hörn'..., **hörn'...** {хѳрн-}. 2ähnlich *a* налик на рог; ~amboß *n* наковањ са рогом (и. врхом, шилком); ~arbeit *f* рад *m* од рога; ~arbeiter *m* ☼ = ~drechsler; 2artig *a* рожаст, као рог; 2artig werden орожавати се, орожавати; ~auswuchs *m* ☼ рожаст израштај, рожаста израстао *f*; ~band *n* повез *m* у врло тврдој пергаментској хартији; ~bläser *m* ☼ свирач у рог; ~blende *f* min. амфибол *m*; ~blendeartig *a* min. амфиболоваст; ~brille *f* наочари *m* pl. са оквиром од рога; ~buche *f* ☼ = Hagebuche, Hainbuche.

Hörnchen {хѳрнхн} *n* 2l (dim. од Horn) 1. рошчић *m*, парошчић *n*. 2. ☼ мали рог *m*. 3. ∞ кифла *f*.

Hörn'... ~dose *f* рожана кутија; ~drechsler *m*, ~dreher *m* стругар (и. токар) ствари од рога. **hörn'en** {хѳрнн}, чешће: **hörn'en** {хѳрннн} I 1. j-n ~: а) метнути кому рогове (за казну); б) набити кому рогове на главу (= преварити му жену). 2. направити рожнатим, срожна-

вити; der Gehörnte Siegfried Зигфрид Рожнати. 3. j-n aus dem Schlafe ~ дувањем у рог пробудити кога. II 1. sich ~ мењати рогове (јелен). 2. бости се (и. тући се) роговима. III *intr.* (h) свирати (и. дувати) у рог (и. трубу). IV а = hörnern; ~er (и. der hörnene) Siegfried = der Gehörnte Siegfried.

Hörn'ner..., **hörn'ner...** {хѳрннр-}. 2artig *a* као рогови, у виду рога; ~klang *m* ☼ звук рога; 2n {хѳрннрн} а рожан, од рога, рожнат; ~schall *m* звук рога(ова); 2tragend *a* рогат, са роговима, што има рогове.

Hörn'..., **hörn'...** ~erz *n* min. природно хлорно сребро; ~eule *f* ∞ буљина са великим ушима; ~fäule *f* vet. оток *m* на коњској ноzi; 2förmig *a* облика рога; рожаст; 2füßig *a* ☼ са напцима; 2hart *a* тврд као рог; ~haut *f*: а) рожаста кожа, јако отврдла (и. жуљевита) кожа; б) ☼ (у оку) рожњача; ~haut|entzündung *f* ☼ запаљење *n* (и. упала) рожњаче; ~haut|erweichung *f* ☼ омекшање *n* рожњаче; 2häutig *a* са отврдлом (и. грубом) кожом; ~haut|schnitt *m* (про)рез (и. просек) рожњаче.

hörn'nicht {хѳрнхт} а, **hörn'ig** {хѳрнх} а а) = hornartig; б) рогат, са роговима.

...hornig {хѳрнх} [Horn] а у слож. као: zwei-hörnig дворог, са два рога.

hörn'igeln {хѳрнхлн} *intr.* (h) 15f јн. 1. = jucken. 2. = hageln.

Hörn'is {хѳрнйс} [свн.] *f* 2i, **Hörn'isse** {хѳрнисе} *f* 3b ☼ стршљен *m*.

Hörn'issen/schwärmer {хѳрнисн-} *m* ☼ (Trophilium apiforme) осаш.

Hörn'ist {хѳрнист} [нем.-лат.; *Horn] *m* 3a свирач у рог, хорниста.

Hörn'..., **hörn'...** ~käfer *m* ☼ носорог (буба); ~kamm *m* чешаљ од рога; ~kirsche *f* ☼ = Kornelkirsche; ~klee *m* ☼ звездан *m*; ~kluft *f* расек *m* између копита (код двокопитара); 2klüftig *a* са расеченим копитама; ~korallen *f* pl. ☼ корали *m* pl. корави; ~kraut *n* ☼ тичја трава *f*, тичинац *m*.

Hörnlein {хѳрнлн} *n* 2l = Hörnchen.

Hörnler {хѳрнлр} *m* 2l ☼ = Hirschkäfer.

Hörn'..., **hörn'...** 2los *a* шут, без рога; ~losigkeit *f* шутост; ~masse *f* рожина; ~musik *f* свирка (и. свирање *n*) у рог, свирка у трубу; ~ochse *m*: а) во; б) *fig.* волина; ~platte *f* рожна плоч(и)ца; ~richter *m* радник који исправља рогове за израду чешлева; ~ruf *m* ☼ позив(ање *n*) рога (и. трубом); ~signal *n* знак *m* (дат) рога (и. трубом); ~silber *n* = erz; ~spalte *f* vet. напрелина на копити, ~spitze *f*. а) врх *m* рога; б) крај *m* рога (и. трубе); ~stein *m* рожнац; ~stoß *m*: а) убод рога; б) засвирај у рог (и. трубу); ~strauch *m* ☼ свиб, сиб; ~substanz *f* рожина, рожна материја (и. супстанца), ☼ рожнато ткиво *n*; ~tier *n* рогата животиња *f*; ~träger *m*: а) рогата животиња *f*; б) *fam. fig.* рогоња (= Hahnrei).

Hörn'ung {хѳрнун} [свн.] *m* 2g¹ ☼ фебруар *m*, велаца *f* (в. Horn II).

Hörn'..., **hörn'...** ~vieh *n*. а) рогата стока (и

марва) *f*; **b**) *fig.* марва *f*, стока *f*; ~vipер *f* шарка с рощићем; ~werk *n*: а) рожне ствари *f pl.*, рогови *m pl.*; **Х**, **Х** спољни део тврђаве (и. брода) што личи на рог. [слух *m*.]
Hör|organ *n* **О**рган *m* слуха, слушни орган
Horosko|p {хороскоп} [грч.] *n* 2g¹ хороскоп *m*, прорицање судбине по звездама; *j-m* ~steilen прорицати кому судбину по положају звезда.
horre'nd {хорент} [лат.] *a* ужасан, огроман.
horrido'! {хоридо} **I** *int.* хеј-хеј! **II** **Horrido'** *n* хеј хеј, ловачко дозивање.
Hör...: ~rohr *n* прислушкивало; ~saal *m* слушаоница *f*, слушалиште *n*; аудиторија *f*.
Ho'rrior {хоррор} [лат.] *m* = Abscheu.
hö'rsam {хорсам} *a* акустичан; **Hö'rsamkeit** {хорсамт} *f* 3b акустичност.
Ho'rst {хорст} [свн.] *m* 2g 1. џбун, честа *f*, шипраг; шума *f*. 2. гнездо *n* (на тимору). 3. збег, скровиште *n*.
ho'rsten {хорстн} [Horst] *intr.* **I** *15c* (y)гнездити се, (са)вити гнездо (врх тимора); задржавати се, пребивати, боравити (врх тимора, на висини).
Hort {хорт} [свн.] *m* 2g узв. ст. 1. благо *n*, ризница *f*; der Nibelungen ~ благо Нибелунга. 2. станак, склониште *n*, скровиште *n*, прибежиште *n*, уточиште *n*. 3. *fig.* окриље *n*, заштита *f*, одбрана *f*; штит; хрид.
Ho'rte {хорт} *f* 3b **Х** = Hürde.
Horte'nsie {хортензи} [лат.] *f* 1 8d Хортензија. **II** **Х** хортензија.
Hortikultu'r {хортикултур} [лат.] *f* 3b б. *pl.* градинарство *n*, баштованство *n*, вртарство *n*.
Hör...: ~trichter *m* = ~rohr; ~weite *f* домет *m* гласа, даљина до које допире глас; er ist außer ~weite: а) он не може да се чује, његов глас не допире до нас (и. до мене), б) он нас више не чује, он не може више да нас чује, наш (и. мој) глас не допире више до њега; ~werkzeuge *n pl.* орган *m* за слух; ~zapfen *m* слушалица *f*; ~zimmer *n* = ~saal.
Hö'schen {хосчен} *n* 2l (*dim.* од Hose) чакширице *f pl.*, панталонице *f pl.*.
Ho'se {хос} [свн.] *f* 3b 1. већ. *pl.* ~п и. ein Paar ~п чакшире; пеленгири *m pl.*, бревенци *m pl.*, шалваре *f pl.*; e-m Kinde ~п anziehen обући детету хлаче; *fam. fig.* sie hat die ~п an жена је господар у кући; жена господари; das Herz ist ihm in die ~п gefallen сишло (и. спало) му је срце у пете; премр'о је од страха. 2. а) доњи део *m* батака (код птица); доњи део бута; б) и *dim.* Höschen цветни прах *m* (код пчела) на ногама. 3. чеврнтија, ковитлац *m*, пијавица, труба, уп. Windhose, Wasserhose. 4. вучија (за масло).
ho'sen {хосн} [Hose] *tr.* 15e обући (и. навући) чакшире (и. панталоне); gehost {гхост} га-наст, гаћан.
Ho'sen..., ho'sen... {хосн-}: ~band *n* 2a. а) свитњак *m*, гаћник *m*, **†** учкур *m*; б) подвеза *f*; **с**) ~band|orden *m* орден подвезнице (у Енглеској први и највиши орден); ~boden *m* тур; ~bund *m* појас чакшира; ~flicker *m* крпач чакшира; ~gurt *m* = ~bund; ~halter *m*,

~heber *m* = ~träger; ~klammerf **Х** = ~raffer; ~klappe *f* залистак *m* на чакширама; ~knopf *m* дугме *n* на чакширама; ~latz *m* = ~klappe; ~los *a* без чакшира; без гаћа, без хлача; ~männchen *n*, ~matz *m fam.* мушкарче *n* које (је) први пут носи (ускочило у) чакшире; ~naht *f* шав *m* на чакширама; ~raffer *m* кукица *f* за притезање ногавица; ~rolle *f* **Х** *fam.* мушка улога за глумицу; ~schlitz *m* расек (и. растриж) на чакширама; ~schnalle *f* пређица (и. гвоздац *m*) на чакширама; ~steg *m* потпетњак; ~stoff *m* материја *f* (и. лице *n*) за чакшире; ~strecker *m* направа *f* за истезање чакшира; ~tasche *f* џеп *m* на чакширама (и. панталонама); ~träger *m* пораменице *f pl.*, нараменици *m pl.*, упте *f pl.* за држање чакшира (и. панталона); ~zeug *n* = ~stoff.

hosia'nna (h аус. {хосина} [јевр.] *int.* (х)осана!
Höslein {хослн} *n* 2l = Höschen.

Hospita'l {хоспитал} [свн.; *лат.] *n* 2a, аус. 2g¹, болница *f*; дом *m* старца, дом старица, дом убогих, дом сироте деце.

Hospita'l... {ал-}: ~arzt *m* болнички лекар; ~brand *m* **†** болничка гњилеж *f*, болнички вучац; болничка гангрена *f*; ~kranke(r) *s* болнички болесник, болничка болесница; ~schiff *n* **Х** болнички брод *m*, болничка лађа *f*; уп. и Lazarett...

Hospita'nt {хоспитант} [лат. hospes] *m* 3a хоспитант, слушалац (као гост).

hospitie'ren {тирн} [лат.] *intr.* (h) 15g хоспитовати, посећивати предавања као гост.

Hospiz {хоспиш} [лат.] *n* 2g хоспиш *m*, манастирско склониште за путнике.

Hospoda'r {хосподар} [слов.] *m* 2g или 6i господар.

Ho'stie {хост} [лат.] *f* 3b хостија (колачић којим се католици причешћују), нафора, п(р)оскура, поскурица; die geweihte ~ освешени хлеб *m* за причешће.

Ho'stien... {хостн-}: ~gefäß *n* дарохранилница *f*; ~häuslein *n* ковчежић *m* у олтару за чување причешћа; ~schale *f* дискос *m*; ~schrein *m* = ~gefäß; ~teller *m* нафорњак *m*, тањир за нафору.

Hote'l {хотел} [фр.] *n* 6i хотел *m*.

Hote'l... {хотел-}: ~besitzer(in) *f* *m* сопственик-ца хотела, хотелијер(ка), угоститељ(ка); ~gesellschaft *f*: а) хотелско друштво *n*, друштво за искоришћавање хотела; б) хотелско друштво, друштво (на окупу) у хотелу; ~rechnung *f* хотелски рачун *m*; ~verkauf *m* продаја *f* хотела; ~wagen *m* хотелска кола *n pl.*; ~zimmer *n* соба *f* у хотелу, хотелска соба.

hott! {хот} [нвн. 16 в.] *int.* а) (*opp.* hist) **ји!** (узвик за коње да иду десно); б) и! **ји!** **ји!** (узвик за терање коња).

Ho'tte {хот} *f* 3b велика корпа, кош *m*.

hotten {хотн} *intr.* (h) *fam.* терати кола; man hörte den Wagen ~ чуло се како кола тандрчу; *fig.* es will mit der Sache nicht recht ~ ствар запиње.

hottehü! {хотху} *int.* = hott b.

Hottento'tt(e) {хѳтѳнтѳт(ѳ)} [хол.] *m* 3a Хотентот.

Hottento'tten... {хѳтѳнтѳтѳн-}: хотентотски: ~familie *f* хотентотска породица.

Hottento'ttin {хѳтѳнтѳтѳтин} *f* 3с хотентоткиња.

hottento'ttisch {хѳтѳнтѳтѳиш} *a* хотентотски.

ho'tto! {хѳтѳо} *int.* = hott.

Ho'tto? {~} [нвн. 16 в.] *n* бѳ ѳиѳи *m*, коњиѳ *m*.

Ho'tto {хѳтѳо-}: ~gaul *m*, ~pferd *n* = Hotto.

Ho'tze {хѳцѳ} *f* 3b *prov.* 1. = Hotte. 2. колевка.

Ho'tzel {хѳцѳл} *f* 3d = Hutzel.

H. P. [abr. од енг. horse power] коњска снага, коњска сила, (парни) коњ.

hr! {хр} *int.* = hurr pppp!

hu! {ху} *int.* ху!

hü! {хуѳ} *int.* = hott b.

hub! {хуп} † и. *impf. ind.* од heben.

Hub? {~} *m* 2d 1. а) (уз)дизање *n*; *dynami-* scher ~ динамичко дизање *n*; летење *n*; *statischer* ~ статичко дизање; пливање *n*; б) уздизај, висинаѳ дизања, досег увис. 2. *a*) ход, уздизај (клипа); б) уздизај, (клипом) подигнута количина.

Hu'b|begrenzung {хуп-} *f* ограничење *n* хода.

Hu'be {хубѳ} *f* 3b (в. Hufe) ланац (мера за ѳиве).

hü'be {хуѳѳ} *impf. conj.* од heben.

Hü'bel {хуѳѳл} *m* 2l брежуљак *m*, узвишица *f*.

hü'ben {хуѳѳн} *adv.* [opp. drüben] с ове стране; ~ und drüben с ове и с оне стране.

Hu'b|ende {хупендѳ} *n* крај *m* уздизаја (и. хода).

Hu'ber {хубѳр} *m* 2l власник ланца земље.

Hubertus {хубѳертѳс}: ~bruder *m* = Jäger; ~jagd *f*, ~tag *m* свети Хуберт.

Hu'b... {хуп-}: ~höhe *f* *a* висина уздизаја (и. хода), висина дизања, досег *m* увис; ~kraft *f* снага дизања; ~länge *f* дужина хода, досег *m* у дужину; ~pumpe *f* *a* шмрк издизач *m*.

Hü'bner {хупнѳр} *m* 2l = Hüber.

hübsch {хупш} [срвн.] *a* (dv.) 1. лепушкаст(о), леп(о), убав(о); крас[ан(но)]; *iro.* das wird eine ~e Geschichte werden! то ће бити лепа (и. дивна) ствар! красна ће то ствар бити! красна ће то бити! 2. пристао, приклад[ан(но)], пријат[ан(но)], ѳубаз[ан(но)]; es ist ~ von Ihnen, daß Sie mich besuchen ѳубазно је с Ваше стране што сте ме посетили; Ви сте били ѳубазни да дођете (и. свратите) к мени; das ist ~ von Ihnen то је лепо од Вас; Ви сте ѳубазни; *iro.* das ist ~ von Ihnen, mich so lange warten zu lassen Ви сте врло ѳубазни (и. то је лепо од Вас) што сте ме оставили да толико чекам; geh ~ nach Hause иди лепо кући; das ist nicht ~ то није лепо; das ist nicht ~ von einem jungen Mädchen то није лепо од једне младе девојке. 3. (вѳ. *adv.*) леп(о); како треба; дивота; ~e Gelegenheit лепа прилика; често плеонастички: sei ~ artig! буди ваљан (и. добар); das werde ich ~ bleiben lassen! тога ѳу се добро чувати! wir sind ~ zu Fuß gekommen дошли смо лепо пешке (нисмо се возили, нисмо узели кола). 4. леп, велик; ein ~es (Stück) Geld verdienen зарадити лепо пару

(и. много новаца); Sie haben schon ~ Waren verkauft продали сте вѳ лепо робе.

Hü'bsche {хуѳшѳ} [hübsch] *f* 3b *✓*, **Hü'bschheit** {хуѳшхѳт} *f* 3b б. *pl.* лепушкастост, убавост, лепота.

Hü'bschlerin {хуѳшлѳрѳн} *f* 3с *pop.* (бечки) = Hure.

Hu'b...: ~zahl *f* број *m* уздизаја (и. ходова); ~zähler *m* бројач уздизаја (и. ходова), тахометар.

huch! {хух, хух} *int.* ух!

Huch? {хух} *m* 2g, **Hu'che** {~ѳ} *f* 3b, **Hu'chen** {~н} *m* 2l = (Salmo hucho) младица *f*.

Hu'cke {хукѳ} *f* 3b 1. кошар *m*, велика корпа што се носи на леђима. 2. *pop.* кркаче *f pl.*, леђа *n pl.*; j-m die ~ voll lügen много кому налагаги, налагати кому пуну вређу.

hu'ckeln {хукѳлн} *intr. (h)* *fat.* = humpeln.

hu'cken {хукѳн} 15a 1 *intr. (h)* = hocken. II *tr.* накркачити, уз[ети] -имати на кркаче, упртити, *fat.* узети на кикајаре.

Hu'cker {хукѳр} *m* 2l, ~in {~ѳн} *f* 3с 1. = Hocker(in). 2. = Höckerin.

hu'cke... {хукѳ-}: ~pack [hucken и Pack] *adv.* кркачке, на кркачама, *fat.* на кикајаре; j-p ~pack tragen носити кога на кркачама (и. на леђима), носити кога на кикајаре.

Hu'del {худѳл} *m* 2l 1. дроњак, крпа *f*, рита *f*. 2. *fig.* дроњавко, дроњо, рита.

Hudelei {худѳлѳѳ} *f* 3b 1. смандрљавање *n*, згрувавање *n*, крпарија, петљанија. 2. сецање *n*, зафркавање *n*, завитлавање *n*.

Hu'd(e)ler {худѳлѳр} *m* 2l, ~in {~ѳн} *f* 3с 1. прчвар, -ка, кваризанат, -ка, петљало, петљанац. 2. сецало, зафркавало, завитлавало.

hu'd(e)lig {худѳлѳлѳ} *a* мурдар.

hu'deln {худѳлн} 15f 1 *intr. (h)* 1. смадрља(ва)-ти, спетља(ва)ти, прчварити. 2. базати, вуцарати се, лолати се, ленствовати. II *tr.* 1. et. ~ смадрљати што, спетљати што, петља(ри)ти, радити надвоје натроје; измурдарити што. 2. j-p ~ сецати кога, завитлавати кога, зафркавати кога. III *sich* ~ = sich scheren.

Hu'del... {худѳл-}: ~pack *m*, ~volk *n* битанге *f pl.*, клатнице *f pl.*, ленштине *f pl.*

Hu'dler {худѳлѳр} *m* 2l = Huder.

Huf! {хуѳ} [свн.] *m* 2g 1. копито *n*, копита *f*, папак. 2. = Hufeisen; ein ~ ist losgegangen једна се потковица одвојила.

huf! {~} *int.* сту!, натраг! (узвици за теглеђу марву да иде уназад).

Huf!... {хуѳѳ-}: ~bein *n* копитњача *f*, копитна кост *f*; ~beschlag *m* *a* потков(ица) *f m*; ~breite *f* ширина копита.

Hu'fe {хуѳѳ} *f* 3b *✓* = Hube.

Hu'f..., **hu'f...**: ~eisen *n a* потковица *f*, ков *m*, плоча *f*; e-m Pferde die ~e auflegen ударити коњу потковице, потковати коња; б) потковица *f* за ципеле; c) потковица *f* (= магнет облика потковице; *✓* спољна утврђења облика потковице); *z*eisen|förmig *a* потковичаст, облика потковице, у виду потковице; ~eisen|magnet *m* = потковичаст магнет, магнет у виду потковице; ~eisen|nase *f*

☞ потковичар *m* (врста слепог миша); ~
eisen/spitz/bogen *m* ☞ потковичаст лук.

hu'fen¹ {хуфен} *tr.* снабдети копитом, само у
р. р., на пр. (die) gehufte(n) Tiere копитари.
hu'fen² {хуфен} 15a 1 {хуфен} (h) ићи натрашке, ићи
уназад. II *tr.* стукнути (стоку у колима).

Hu'fen|gut *n* добро (и. имање) величине
једног ланца.

Hu'f¹..., hu'f¹...: ~entzündung *f* запаљење *n* (и.
упала) копита; ~erschütterung *f* vet. в. ~
schwinden; ~gänger *m* pl. ☞ копитари; ~
hammer *m* корак, поткивачки чекић; ~förmig
а копитаст, облика копита (*gen.*); ~füßig
а копитоног, копитат; ~lattich *m* ☞
подбел, подбель, подбео; ~messer *n* нож *m*
за посечање копита; ~nagel *m* ☞ починак,
поткивачки клинац.

Hu'fner {хуфнер} [Hufe] *m* 2l = Huber, Hübner.

Hu'f¹...: ~schlag *m*: a) ~beschlag; b) удар (а-
ње) *n* коњских копита, топот; c) траг копи-
та; d) пут за коње што вуку лађе; ~schmied
m поткивач, ☞ налбантин; ~schmiede *f* ☞
поткивачница; ~schmiede/hammer *m* корак;
~schwinden *n* vet. сушење копита; ~spalte *f*
расцеп *m* копита; ~spur *f* = ~schlag c.

Hü'ft... {хуфтен}: ~ader *f* бедрена жила; ~bein
n ☞ кукача *f*, карличњача *f*, карлична кост *f*;
~beinbruch *m* прелом карличне кости;
~beinloch *n* рупа *f* карличне кости.

Hü'fte {хуфтен} [свн.; *Haufe] *f* 3b 1. кук *m*,
бедро *n*. 2. слабина *f*; бок *m*; sich die ~n gürt-
en опасати се ~ивати се преко кукова.

hü'ften... {хуфтен}: ~lahm а = hüftlahm.

Hü'ft...: ~gelenk *n* зглоб *m* у куку; ~gelenk-
entzündung *f* ☞ запаљење *n* (и. упала) зглоба
у куку, кукобоља; ~gelenk/pfanne *f* зглобна
чаша (на зделичној кости), чашица у куку;
~gicht *f* костобоља у куку; ~glied *n* ☞ кук
(у буба или кукаца први ножни чланак уса-
ђен у тело).

Hu'ft¹tier *n* копитар *m*.

Hü'ft¹..., hü'ft¹...: ~knochen *m* ☞ ~bein; ~lahm
а хром у куку, сапет; ~nerv *m* бутни (и. бе-
дрени) живац, ишијасни живац; ~schmerz
m ☞ бол у куку; и = ~weh; ~verrenkung *f*
☞ ишчашење *n* у куку; ~weh *n* ☞ бол у ку-
ковима, кукобоља *f*, ишијас *m*. Уп. и Lenden...

Hu'f¹..., hu'f¹...: ~zange *f* поткивачке клеште *f*
pl.; ~zwang *m* бага *f* (болест на коњским
копитама); ~zwängig {~ивен.џх} а багав.

Hü'gel {хуџел} [свн.; *hoch] *m* 2l 1. брежуљак,
брдељак. 2. а) хум, узвишица *f*, брег; пади-
на *f*; бувик, главица *f*; б) гомилица *f* земље,
кртичак. 3. ☞ кврга *f*, гука *f*, чворуга *f*,
чворић, брадавица *f*.

Hü'gel..., hü'gel... {хуџел}: ~a'adv. низбрдо;
~ameise *f* ☞ Waldameise; ~a'n, ~au'adv.
узбрдо; ~artig а брежуљкаст; ~chen {хуџел-
хен} *n* 2l {хуџел} од Hügel брежуљчић *m*, бр-
дељак *m*; ~fuß *m* подножје *n* брежуљка;
~hain *m* гај на врху брежуљка; ~licht {хуџел-
лџхт} ~ig {хуџел-џх} а 1. брежуљаст, налик
на брежуљак; 2. брежуљковит, бреговит,
брдовит, хумовит; нераван; ~ige Beschaffen-
heit брдовитост, бреговитост; ~iges Gelände

брежуљкасто земљиште; ~kette *f* = ~reihe;
~land *n* брежуљасто земљиште; обрежје *n*
coll.; ~n {хуџел} брежуљкасто (по)дићи (и.
подизати); ~reich а са много брежуљака;
~reihe *f* ред (и. низ) *m* брежуљака.

Hü'gelung {хуџелунг} [hügeln] *f* 3b (уз)дизање
n земљишта.

Hugeno'tte {хуџенотте} [фр.; *нем. Eidgenosse]
m 3a, Hu'genottin {хуџеноттин} *f* 3с игенот, ху-
генот (француски протестант).

hugeno'ttisch {хуџеноттисх} а {dv.} хугенотски.

hü'glicht {хуџеллџхт} а = hügelicht.

Hu'go {хуџо} *m* 8b Хуго.

huh! {ху}, hüh! {ху} int. = hu, hü.

Huhn {хун} [свн.; *Hahn] *n* 2a 1. кокош(ка) *f*
(= Henne 1); junges ~ пиле; mit den Hühnern
zu Bette gehen легати с кокошима; fig. kluge
Hühner legen auch in die Nesseln и најпамет-
нији се може преварити. 2. кокош (без обзи-
ра на род) *f*, кокошка *f*, петар *m*. 3. ~ кока
f; kalkuttisches (indianisches, türkisches, wel-
sches) ~ хуран *n*, тукар *m*, хурка *f*, тука *f*;
(шв.) große Hühner = Auerhähne; ~abr. =
Rebhuhn; das ~ ist kleiner... тетребница је
мања... 4. ~ gebratenes ~ печено пиле.

Hü'hnen {хуџенен} *n* 2l {dim. од Huhn} 1. пи-
ле, пиленце, кокица *f*, пилица *f*, пиличица *f*;
mein ~! пиле моје!, лане моје! 2. fig. ein ~
mit j-m zu pflücken (и. zu rupfen) haben мо-
рати се с киме обрачунавати. 3. ☞ Unsres lie-
ben Herrn ~ = Marienkäfer.

Hü'hner..., hü'hner... {хуџнер}: ~aar *m* = ~ad-
ler; ~ähnlich, ~artig а ☞ кокошкаст, налик
на кокош, као кокош; ~art *f* врста кокоши;
~auge *n*: а) кокошије око; б) жуљ *m*, курје
око; ~augenheilend а што лечи жуљеве, за
жуљеве; ~augenmesser *n* нож *m* за жуље-
ве; ~augen/operateur *m* = ~augenschneider;
~augen/pflaster *n* мелем *m* за жуљ; ~au-
gen/schneider *m* оператор жуљева; ~beize
f ☞ лов *m* на јаребице помоћу соколова; ~biß
m ☞ (Stellaria media) мишјакиња *f*, ми-
шакиња *f*, мишовкиња *f*; ~braten *n* пиле-
ће печење *n*; ~brühe *f* ☞ кокошија чорба
(и. јуха); ~brust *f*: а) ~ бело месо (од жи-
вине); б) ☞ испупчене груди, испупчена
грудна кост; ~darm *m*. а) кокошије црево *n*;
б) ☞ мишјакиња *f*; ~dieb *m* кокошар, кра-
дљивац живине; ~ei *n* кокошије јаје; ~falke
m ☞ ~habicht; ~fang *m*: а) хватање *n* коко-
шију; б) лов на јаребице; ~fennich/hirse *f*
~ велики мухар *m*; ~fleisch *n* пилетина *f*,
бело месо; ~frau *f* = ~händlerin; ~fresser *m*
☞ ~habicht; ~frikassee *n* ☞ пилећи папри-
каш *m*; ~geier *m* = ~habicht; ~geschlecht *n*
род *m* кока; ~habicht *m* ☞ (Astur palumbus-
like) јастреб кокошар; ~hahn *n* петар,
певац, ороз, кокот; ~handel *m* пилићар-
ство *n*; ~händler(in) *f* *m* продавац ~чица
живине, пилићар, -ка; ~haus *n* = ~stall;
~hirse *f*: gemeine ~hirse ☞ свракоњ *m*;
~hof *m* двориште за живину, живинарник;
~hund *m* ☞ птичар (ловачки пас); препели-
чар; ~jagd *f* лов *m* на препелице (и. јареби-
це); ~korb *m*: а) корпа *f* за живину, кото-

бања *f*; *b*) корпа са живином; *~lager n* седало; *~leder n* танка кожа *f* за рукавице; *~leiter f* лествице *f pl.* за пењање кокошију на њихово седало, лествице за кокошарник; *~magen m* бубац; *~mann m* ☞ *~händler*; *~markt m* ☞ живинарски трг; *~milch f* размућено жуманце *n* у зашећереној врелој води; *~mist m* кокошињак; *~myrte f* ☞ *~biß*; *~pastete f* \ пастета са пилећим месом; *~ruf m* ☞ *a*) глас (и. дозивање *n*) јаребице; *b*) вабљење *n* јаребица (у лову); *~schrot m* и *n* ☞ сачма *f* за јаребице; *~schwarm m* ☞ *~biß*; *~stall m* кокошарник *m*, кокошара *f*, кобача *f*; *~stange f* кокошије седало *n*; *~steige f*, *~stiege f* = *~leiter*; *~suppe f* \ пилећа (и. кокошија) чорба (и. јуха); *~vögel m pl.* ☞ коке *f pl.*; *~vogt m* живинар; *~volk n* пилација *f*, кокоши *f pl.*, пилеж *f coll.*; *~wärter m* = *~vogt*; *~weihe f* = *~habicht*; *~zucht f* живинарство *n*, гајење *n* живине, пилићарство *n*. *Hühlein* {ху_лн^н} *n 2l* = Hühchen.

hui! {ху_и} *I intr.* 1. фук! фу! час(ом)! брже!; *und ~ war er weg!* и фук, па га нестале. 2. (за исказивање радости, равнодушности итд.) ух!, их!; *~, das schmeckt!* их, ала је ово пријатно! 3. (презриво одбијање од себе) и! 4. *~ daß Sie...* и, што сте...; штета што сте. II *Hui! m inv.* in einem Hui, и. im Hui зачас, за трен ока.

hu'len {ху_лн^н} [*hui*] *intr.* (h) 15a ☞ = *hasten*. *hu'jus* (me'nsis) {ху_јс (м_нс_н)} [лат.] *den* sechsten ~ шестог овога месеца.

Huld {хулт} [свн.; *hold] *f 3b 1.* благонаклоност, наклоност, милост, милошта; *bei j-m wieder in ~ (en) kommen* умилостивити се опет код кога. 2. љупкост, љубазност, дражесност, = *Holdseligkeit*.

Hu'ld..., *hu'ld...* {хулт-} *~blick m* благонаклон поглед; *~erfüllt a* благонаклон, милостив; *~göttin f* богиња љупкости, Грација.

hu'ldigen {хулд_лг^н} *I intr.* (h) 15a 1. dem Fürsten ~ заклету се на верност владару, ода(ва)ти знаке поданичке верности, поклонити се господару; *sich (dat.) ~ lassen* примити-ати знаке (поданичке) покорности. 2. *fig.* призна(ва)ти власт чију и бити му веран; по-, исказ(ив)ати своје поштовање; клањати се, бити одан кому; *einer Dame ~* указ(ив)ати поштовање (и. част) некој дами (и. госпи), удварати се некој госпи; *e-g Ansicht ~* бити за неко схватање, признавати неко гледиште, јавно исповедати (неко) мишљење; *dem Fortschritte ~* бити присталица напретка, бити за напредак; *dem Gesetze ~* поштовати закон, покоравати се закону; *den Künsten ~* гајити уметности; *den Mächtigen ~* клањати се моћним; *dem Sport ~* ода(ва)ти се спорту. II *Hu'ldigen n*, *Hu'ldigung f 1.* полагање заклетве на верност; исказивање своје поданичке верности. 2. (само *Huldigung*) заклетва на верност; поданичко поклоњење *n*, поклон *m* пред киме; *die Huldigung leisten* (и.

darbringen) указ(ив)ати пошту; *Reise des Kaisers zur Huldigung* пут царев ради примања заклетве о верности од својих поданика; пошта, поштовање *n*.

Hu'ldigungs... {хулд_лг^нс-} *~eid m* заклетва на верност; *~feier f*, *~fest n* свечаност *f* приликом полагања заклетве на верност; *~tag m* дан полагања заклетве на верност.

Hu'ldin {хулд_лн^н} *f 3c* ☞ Грација (богиња љупкости).

Hu'ld..., *hu'ld...* *~reich a* (dv.) милостив|ан, (-но), милостив(о), благонаклон(о), љубаз|ан (-но); *~reiz m* неоодољива драж *f*, дражесност; *~voll a* = *~reich*.

hü'lfel {ху_лф^л} *impf. conj.* од *helfen*.

Hü'lfel {~} итд. = *Hilfe* итд.

Hüllchen {ху_лх^н} *n 2l* (dim. од *Hülle*) омотић *m*, чаурица *f*, махуница *f*, засторчић *m*.

Hülle {ху_лл^л} [свн.; *hehlen] *f 3b 1.* омот(ач) *m*; завој *m*; покров *m*, покривало *n*; све оно што покрива тело (кожа, длака, перје, краљушти итд.); плашт *m* (код мекушаца), свлак *m* (код змије); *~ des Schrapnells* кошуљица шрапнела. 2. *fig.* ☞ *die irdische* (и. *sterbliche*) ~ тело *n*, посмртни остаци *m pl.* човекови. 3. вео *m*, копрена, застор *m*, образина; *die ~ der Nacht* плашт (и. застор) ноћи; *unter der ~ der Freundschaft* под видом пријатељства; *ohne ~* без у-, за|вијања; *fig. die ~ fiel ihm von den Augen* паде му копрена са очију. 4. одећа *f*, оргтач *m*, кабаница, слик. драперија. 5. *in ~ und Fülle* у изобиљу; *Geld die (и. in) ~ und Fülle haben* имати новаца у изобиљу.

hü'llen {ху_лл^н} [*Hülle*] *I tr.* (и *sich ~*) 1. увити (се), огрнути (се), заогрнути (се), заогртати (се), замотати (се), застрти (се), покрити (се), оденути (се); *den Kopf in ein Tuch ~*, *ein Tuch um den Kopf ~* увити (и. замотати) главу у мараму, увити (и. замотати) мараму око главе. 2. *fig. sich (wieder) in Schweigen ~* заћутати (опет) као заливен, увити се у плашт ћутања. 3. *aus et. (dat.) ~* разви(ја)ти из чега, размота(ва)ти из чега. II *Hü'llen n* за-, у|вијање, обмотавање, заогртање.

Hü'llen... {ху_лл^н-} = *Hüll...*

Hü'llschuppen f pl. ☞ љуске.

Hü'lschen {ху_ллс^н} *n 2l* (dim. од *Hülle*) љушчица *f*, махуница *f*, чаурица *f*; кошуљчица *f*.

Hü'lse {ху_ллз^л} [свн.; *hüllen] *f 3b 1.* љуска *f* (код поврха и воћа), кожица, махуна *f*; чаура *f*; ~ е-г *Weintraube* љуска од грожда; ~п *pl.* љуске. 2. љуска *f*, обмотач *m* зрна код жита. 3. ☞ кошуљица *f*, обмотач *m*, кутија; туљак *m* (цигарете); ~ *eines Zündhütchens* чаура за капслу; канија.

hü'sen {~н} 15e *I tr.* 1. = *aushülen*. II *sich ~* (о)љуштити се, махунати се, комити се. 3. умахунити се, доби(ја)ти љуску (и. махуну).

Hü'sen..., *hü'sen...* {ху_ллз^н-} *~ähnlich a* налик на љуску, налик на махуну, облика љуске (*gen.*), облика махуне; *~artig a* ма-

хунаст; ~band|wurm *m* клобучара *f*, је-трена ојаћелица *f*; ~boden *m* дно *n* кошуљице; *z*förmig *a* облика махуне (и. љуске) (*gen.*); ~frucht *f* (*opp.* Ährenfrucht) а) махунасти плод *m*; б) махунаста биљка, махуница; ~futter *n* крма (и. пића) *f* од љусака; ~gewächse *n pl.* махунарке *f pl.*, махунасто биље *n coll.*; *z*tragend *a* са махуном, махунаст.

hü'lsicht {ху'лзѝхт} *a*, hü'lsig {ху'лзѝх} *a* махунаст.

Hulst {хулст} *m*, Hülst {ху'лст} {свн.} *m 2g* = Stechpalme.

huma'n {хуман} {лат.} *a* хуман, човечан, милосрдан, благ, благонаклон.

Humanio'ra {хуманиора} *pl. inv.* = Humanitätsstudien.

humanisie'ren {хуманизирѝн} *tr.* (и sich ~) 15g хуманизовати (се), уљудити (се), уљубивати (се).

Humanism'us {хуманисмус} *m 6g* (б. *pl.*) хуманизам, класично васпитање *n*.

Humanist {хуманист} *m 3a* хуманиста.

humanistisch {хуманистѝш} *a* хуманистички, класични; *adv.* хуманистички, класично.

humanitä'r {хуманитѝр} *a* хуманитаран.

Humanität {хуманитѝт} {лат.} *f 3b* хуманитет *m*, човечност, уљубеност.

Humanität's... {~ѝтс-} ~bestrebungen *f pl.* хуманитарне тежње; ~dusel *m* хуманитарни занос, филантропија *f*; ~rücksichten *f pl.* хуманитарни обзир *m pl.*, обзир човечности; ~schwindler *m* хуманитарни занесенак, подвалација на рачун човечности; ~studien *n pl.* класичне студије *f pl* (в. Humaniora).

Hu'mboldt {хумболт} *m* Хумболт.

Hu'mbug {хумбук} {енг.} *m bi* (б. *pl.*) подвала *f*, превара *f*, обмана *f*.

Hu'mbuger {хумбугѝр}, Hu'mbug macher {хумбук-} *m 2l fat.* подвалација.

hu'mbugisch {хумбугѝш} *a* подвалацки.

humbugsie'ren {хумбугзирѝн, хумбуксѝрѝн} {Humbug} *fat. m* *intr. (h)* 15g подвалаживати.

Humera'le {хумралѝ} {лат.} *n bi* (*pl.* ~galien {~ралѝн}, ~galia {~рала}) оплећа *m* (кратак огртач) преко одежде код католичког свештеника).

Hummel {хумѝл} {свн.} *f 3d 1.* а) бумбар *m*; б) = Drohne. 2. *fig.* клатница; *por.* ~n im Arsch haben имати пундрав у дупету.

Hu'mmel... {хумѝл-}: ~lied *n* песма *f* бумбарѝ; ~vogel *m* = Kolibri.

hu'mmeln {хумѝлн} *intr. (h)* 15f 1. зврндати, бумбарати. 2. клатити се, луњати се.

hu'mmen {хумѝн} *intr. (h)* 15a *fat.* хмкати; накашљивати се.

Hu'mmer {хумѝр} {свн.; *скандинавски} *m 2l* јастог, морски рак.

Hu'mmer... {хумѝр-}: ~kasten *m* сандук за чување јастога; ~korb *m* кошар за јастог; ~mayonaise *f* мајонез *m* од јастога; ~salat *m* салата *f* од јастога; ~schere *f* штипа-вице (и. маказе) *f pl.* јастогове.

Humo'r {хумѝр} {лат.} *m 2g* (б. *pl.*) 1. распо-

ложење *n*; guter (schlechter) ~ весело (пђаво) расположење. 2. хумор, весела духовитост *f*, шала *f*. 3. аус. das Fenster hat keinen ~ прозор иде тешко; прозор се не затвара и. не отвара као што треба.

Humore'ske {хуморѝскѝ} *f 3b* хумореска, духовита (и. ведра) шаљива прича.

Humori'st {хумѝрист} {Humor} 3a хумориста, писац духовитих шаљивих прича.

humori'stisch {~ѝш} 1 *a* хумористичан, духовитошаљив. II Humori'stische(s) {~ѝш} *n 9l* (каткада: Humori'stika {хумѝристѝка} *pl.*) хумористично *n*, духовитошаљиво.

Hu'mpe {хумпѝ} *f 3b*, Hu'mpen {~н} *m 2l* купа *f*, пехар *m*, кондир *m*.

Hü'mpel {ху'мпѝл} *m 2l dn.* = Haufen.

Humpel'ei' {хумпѝлаѝ} *f 3b* = humpeln II.

Hümpel'ei' {ху'мпѝлаѝ} *f 3b* = Stümperei.

Hu'mpeler {хумпѝлѝр} *m 2l, ~in {~ѝн} f 3c* шантавац, -ица, ћопа, -вица, ћопавак.

Hü'mp(e)ler {ху'мпѝ(ѝ)лѝр} *m 2l* = Stümper, Pfuscher.

hu'mp(e)lig {хумпѝ(ѝ)лѝх} *a* ћопав, шепав, шантав.

hu'mpeln {хумпѝлн} {свн.} 1 *intr. (h)* 15f ћопати, шантати, храмати, нахрамљивати. II Hu'mpeln *n* ћопање, шантање, нахрамљивање.

hu'mpeln {ху'мпѝлн} *intr. (h)* ошљарити, шепртљати, петљати.

Hu'mpen {хумпѝн} {нвн.} *m 2l v.* Humpen.

Hu'mpler(in) {хумпѝлѝр(ѝн)} = Humpeler(in).

Hu'mse {хумзѝ} *f 3b* = Hummel I.

Hu'mus {хумус} {лат.} *m inv.* хумус, црница *f*.

Hu'mus..., hu'mus... {хумус-}: ~boden *m* црница *f*; *z*reich *a* богат црницом, обилат у црници; ~säure *f* хумусна киселина.

Hund {хунт} {свн.; лат. canis: грч. kuon} *m 2g* 1. пас, псето *n*, куче *n*, пашче *n*, вашка *f*, кучак, кер; bissiger ~ љут пас, љуто псето; bunter (scheckiger) ~ шаров; schwarzer ~ гаров; tückischer ~ подмукло псето; weißer ~ белов; zottiger ~ рундов; а) *fig.* du Hund! псето једно!, псино једна!; j-n wie einen ~ behandeln поступати с ким као са псом; er ist bekannt wie ein bunter ~ знају га као злу пару (у кеси); *fat.* auf den ~ kommen: а) скоцати се, изгубити снагу (и. здравље); б) дотерати до паса, пропасти, обрати бостан; *fat.* j-n auf den ~ bringen упропастити кога; das wird ihn vollends auf den ~ bringen то ће га сасвим упропастити; то ће га докусурити; *fat.* auf dem ~e sein пропасти; *fat.* er ist ganz auf dem ~e сасвим је пропао; vor die ~e gehen дотерати до паса, пропадати; в. hetzen 2 б; Hahn 2; damit lockt man keinen ~ vom Ofen тим не можеш ништа учинити; es ist Wetter, daß man keinen ~ hinausjagen möchte време је такво да човек ни пса не би могао истерати напоље; es nimmt kein ~ ein Stück Brot von ihm неће ни пас да га погледа; potnuno је презрен; wenn er so etwas sagte, dann würde kein ~ noch ein Stück Brot von ihm nehmen кад би (он)

тако што казао, не би га ни пас с маслом појео; sie leben (и. vertragen sich) wie ~ und Katze живе као пас и мачка; es ist weder ~ noch Katze zu sehen нема ни глуже кучке; b) *prv.* ein blöder ~ wird selten iett стидљивац ретко што постигне; kommt man über den ~, so kommt man auch über den Schwanz кад оде јуне, нек иде и уже; den Letzten beißen die ~e на последњег навали и (х)ала и врана; begossene ~e fürchten das Wasser кога су курјаци уједали и паса се боји; ~e, die (viel) bellen, beißen nie пас који лаје не уједа; ein toter ~ beißt nicht mehr мртви не шкоде; viele ~e sind des Hasen Tod два лоша избише Милоша; јача су двојица него сам Радојица. 2. $\frac{2}{2}$ der fliegende ~ летипас (врста слепог миша). 3. $\frac{1}{2}$ der Große (Kleine) ~ Велики (Мали) Пас (сазвежђе). 4. $\frac{1}{2}$ (и Hunt) вагончић. 5. $\frac{1}{2}$ neh сандучара (што се споља ложи). 6. roter ~ = Scharlachfriesel. 7. $\frac{1}{2}$ weiße ~e пена од морских таласа.

Hu'nd..., {хунт-} = Hunde..., Hunds...

Hu'ndchen {хунтхчн} (*dim.* од Hund) *n 2l* псе-танце, кученце, керче, куца *f*, штене.

Hu'nde..., hu'nde... {хунд-}. ~abteil *n* оде-љење за псе; ~arbeit *f* псећи (и. робијашки, тежак) посао *m*; welche ~arbeit! да коњскога посла! ~art *f*: a) врста паса; b) псећи начин; nach ~art као пас, псећки; $\frac{1}{2}$ artig *a a*) што личи на пса, налик на пса; b) псећи; *adv.* као пас, као пси; ~aufseher *m* чувар паса; ~ausstellung *f* изложба паса; ~bett *n* псећа (и. пасја) ложница *f*; *fig.* рђав кревет; $\frac{1}{2}$ die Zeche liegt im ~bett рудник стоји траљаво; ~blaff *m* лавез паса; *fig.* einen ~blaff weit нема три корака; ~blume *f* $\frac{1}{2}$ = Löwenzahn; ~brot *n* хлеб *m* за псе; ~dachs *m* = Dachs; ~fänger *m* стрводер; ~fell *n* псеће крзно; ~fraß *m*, ~fressen *n*, ~futter *n* мећа *f*, псећа храна *f*; *fig.* храна као за псе; ~geld *n*: a) бедна (и. јадна) незнатна свота *f* новаца, која пара *f*; b) нечасно стечени новац *m*; ~geschlecht *n* пасји род *m*; ~haare *n pl.* пасја длака *f*; ~haare auflegen: a) привити псећу длаку на рану од уједа бесног пса; b) мачмурлук лечити новим пијењем; ~haus *n*, ~hütte *f* кочар *m*, кочина *f*, штенара *f* (и *fig.*); ~junge *m*: a) помоћник чувара паса; b) *fig.* бедник; ~kälte *f* курјачка зима, страшна хладноћа; es ist eine ~kälte курјачка је зима; ~kerl *m fat.* неваљалац; ~koppel *f v.* Koppel; ~kot *m* псећевина *f*, пасји измет; ~krankheit *f* болест паса; ~kuchen *m* псећи колач, колач за псе; ~lager *n* = ~bett; ~leben *n* пасји (и. никакав, бедан) живот *m*; ~liebhaber *m* љубитељ паса; ~liebhaberei *f* вољење *n* паса, помама за псима.

hu'ndeln {хундлн} *intr.* (h) 15f јн. пливати кучећи (и. као пас).

hu'ndeln {хундлн} *intr.* (h) 15f 1. умиљавати се као пас, пузити као пас, теменати; ~d теменашки. 2. $\frac{1}{2}$ штенити се, оштенити се.

Hu'nde..., hu'nde...: ~loch *n* штенара *f* (и *fig.*);

~mager *a* мршав као пас (и. хрт); мршав као палочија, мршав као штука; ~marke *f* псећи литар *m*; ~mäßig *a* псећи; *adv.* врло; ~mäßiges Wetter псеће (и. врло рђаво) време; (гадно) времиште; ~müde *a* уморан као псето, уморан као пас; врло уморан; ~narr *m* луд за псима; ~narrheit *f* помама за псима; ~peitsche *f* бич *m* за псе, корбач *m*; ~pfeife *f* свирајка (и. звиждаљка) за дози-вање паса; ~rasse *f* псећа раса, раса паса (и. керова).

hu'ndert {хунд'рт} {свн.; лат. cent(um)} I *a n.* с. сто, стотина; ~ Mann сто(тина) људи; etwa ~, ~ Stück око сто (и. око сто-тину), стотинак комада; etwa ~ Dukaten стотинак дуката; an die ~ Menschen око (и. отприлике) сто људи, на сто људи; стотинак људи; ~ Stück Nägel *m pl.*: a) сто ексера (и. чавала, клинаца); $\frac{1}{2}$ (etwa) ~ Stück Nägel стотинак ексера; ~ Jahre alt има сто година, од сто година; стогодишњак; вековни, столећни; ~ gegen eins wetten, daß... клади се у сто за један да...

II Hu'ndert *n 2g* (после бројева *pl. inv.*) I. (die Zahl) ~ (број) сто *m*; стотина *f*; $\frac{1}{2}$ fünf vom Hundert (*abr. v. H.*) пет од сто. 2. (~ Stück) (тачно) сто (комада), (etwa ~) око сто, стотинак; ein Hundert Nägel сто комада ексера; sie kamen zu Hunderten долазили су стотинама (и. на стотине); Hunderte von Menschen стотине људи, стотинама људи; unter Hunderten nicht einer од стотине ни један. III готово $\frac{1}{2}$ *a n. o.* = hundredst; на пр. der hunderte Teil сто-ти део.

hu'ndert... {хунд'рт-}: ~armig *a* сторук, са сто руку; ~äugig *a* стоок, са сто очију; ~blättrig *a* столит, са сто листова.

Hu'ndertel {хунд'ртл} *n 2l* $\frac{1}{2}$ = Hundertstel.

Hu'nderter {хунд'рт'р} *m 2l* 1. стотина *f*, сто; auf die Zehner folgen die ~ после десетица долазе стотине. 2. стотина *f*, стотица *f*. 3. eine Kleinigkeit von ein ~ fünf sitница (и. маленкост) на око пет стотина.

hu'nderterlei' {хунд'рт'рл'е} *adv.* стоврсно, од сто врста; *fig.* од триста врсти (и. фела).

Hu'ndert..., hu'ndert... {хунд'рт-}. $\frac{1}{2}$ fach *a (dv.)*: a) и $\frac{1}{2}$ fältig *a* стотрук(о), стогуб(о); b) das Hundertfache einer Zahl стогуба вредност једног броја; um das Hundertfache vermehren устотручити, -авати; $\frac{1}{2}$ füßig *a* стоног, са сто ногу; $\frac{1}{2}$ glied(e)rig *a* са (и. од) сто ка-рика (и. беочуга, прстенова); $\frac{1}{2}$ gradig *a* ~ од сто степени; $\frac{1}{2}$ händig *a* сторук; ~herr *m* = ~mann; ~ja'hr'feier *f* стогодишњица, прослава стогодишњице; $\frac{1}{2}$ jährig *a* столе-тан, стогодишњи; вековни, столећни; $\frac{1}{2}$ jäh-rige Eiche стогодишњи храст; der $\frac{1}{2}$ jährige Geburtstag стогодишњи ројендан; $\frac{1}{2}$ jähriger Kalender календар за сто година, вечити календар; $\frac{1}{2}$ jährige Person стогодишњак, -а; $\frac{1}{2}$ jährlich *a* сваких сто година; вековни; $\frac{1}{2}$ köpfig *a* стоглав, са сто глава; $\frac{1}{2}$ mal *adv.* сто пута; $\frac{1}{2}$ malig *a* стократни, који се по-навља (и. догађа) сто пута; ~mann *m* члан

стотине, центумвир; ~pfänder *m* X стофунтовни топ; стофунтовњак; ~pfündig *a* од сто фунти; стофунтовни; ~säulig *a* стостуб, са сто стубова.

hu'ndertst {хунд'ртст} *a/n. o.* стоти(нити); *fig.* von dem (и. vom) Hundertsten ins Tausendste kommen говорити с брда с дола (изг. збрда здола), скакати с предмета на предмет; das weiß der Hunderste nicht то не зна ни сваки стоти (човек).

Hun'derstel {хунд'ртст'л} *n 2l* стоти(нити) део *m*, стото; drei Hunderstel vom Ganzen три стота од целога.

hu'ndertstens {хунд'ртст'нс} *adv.* стото, на стотом месту.

Hu'ndert..., hu'ndert...: ~tage *m pl.* сто дана; ~tägig *a*: a) стодневни, од сто дана; b) стодневни, који траје сто дана; die ~tägige Herrschaft Napoleons I. стодневна влада(вина) Наполеона I; сто дана влад(авин)е Наполеона I; ~tausend *a) a/n c.* сто хиљада, стотисућа; b) Hundert tausende *n pl.* von Exemplaren стотине (и. стотинама) хиљада примерака; ~teil *n* = Hundertstel; ~teilig *a*: a) подељен на сто делова, стотни; b) = ~gradig; ~torig *a.* das ~torige Theben Створата Теба *f*; ~weise *adv.*: a) на стотине; стотинама; b) das wird ~weise verkauft то се продаје по сто комада; ~züngig *a* стотезичан, са сто језика.

Hu'nde..., hu'nde...: ~scheu *a* што се боји паса; ~scheu *f* страх *m* од паса; ~schinder *m*, ~schläger *m* = ~fänger; ~schlag *m*: a) раса *f* паса; b) убијање *n* паса мањгупа; ~seuche *f* псећа зараза; ~sperre *f* забрана да се пси слободно крећу; die ~sperre anordnen наредити (и. издати наредбу) да се пси не смеју слободно кретати; ~stall *m* = ~haus; ~steuer *f* порез *m* на псе, псарина; ~töle *f pop.* цукела, цукац *m*; ~trab *m*, ~trott *m* псећи (и. ситан) кас; ~wache *f* стража од поноћи до 4 часа; ~wagen *m*: a) кола *n pl.* за псе; b) кола која вуку пси; ~wärter *m* чувар паса, псар; ~wetter *n fam.* времиште, псеће време, гадно време; ~zeichen *n* = ~marke; ~züchter *m* одгајивач паса.

Hu'ndin {хунд'ин} [Hund] *f 3c* кучка, куја, кетуша.

hu'ndisch {хунд'иш} [Hund] *a 1.* псећи, псећки, пасји, паски, као пас. 2. *fig.* псећи, пузав, темнашки, пузавачки, ропски покоран, низак; необуздан, циничан. 3. бестидан, скаредан.

Hu'ndlein {хунд'л'ин} *n 2l* Hündchen.

Hu'nds..., hu'nds... {хундс-}: ~affe *m* X псоглав; ~apfel *m* мандрагора *f*; ~auge *n*: a) псеће око, око пса; b) *fig.* ужагрело око, око пуно бестидности; ~äugig {хунд'ауг'иг} *a* псоок, псећих очију, очију као у пса; ~bankert *m pop.* (бечки) псеће копице *n*, псећи копилац; ~baum *m* = Faulbaum; ~beerbaum *m*, ~beerstrauch *m* = Hartriegel; ~biß *m* ујед пса; ~braunwurz *f* X звонич *m*; ~dille X смрдљива ти-

трица; ~dreck *m* пасјак; псећи измет; ~eppich *m* X = ~petersilie; ~fott {хунд'фот} [управо лат. cynus canis, узето по бестидности кучке која се тера] *m 2a pop.* (х)уља *f*, неваљалац, цукац, цукела *f*, нитков, кукавица *f*; аус. *fam.* неваљалко, окаченик; ~föttere {хунд'фот'ере} *f 3b pop.* неваљалство *n*, подлост, подлаштво *n*, нискост, нитковство *n*, бестидност; ~föttisch {хунд'фот'иш} *a* никакав, бедан, јадан, дозлабога рђав, бестидан; ~futt {хунд'фут} *m pop.* = ~fott; ~gemein *a fam.* простачки, низак, гадан, бестидан; ~gemeinheit *f* гадост, *fam.* бестидност, просташтво *n*; ~gerecht *a* X који се разуме у псима (и. керовима); ~gesicht *n* псеће лице, лице као у пса; ~gesindel *n* хуље *m pl.*, никоговићи *m pl.*; ~haar *n* пасја длака *f*; ~hai *m* X (Squalus canicula) морски пас; ~hode *f. a)* псеће мудро *n*; b) X = Herbstzeitlose; ~hunger *m* глад *f* с повраћањем; ~jung *a* (аус.) = blutjung; ~kamille *f*: X stinkende ~kamille жабља трава, раман *m*, раменак; титрица; grobe ~kamille петровац *m*; edle ~kamille X раман *m*; ~klaue *f* псећа канџа; ~kopf *m*: a) пасјача *f*, пасја глава *f*; b) = ~affe, ~hai; ~kopflaffe *m* X = ~affe; ~köpfig *a* псоглав, главе као у пса, псеће главе; ~kot *m* = Hundekot; ~leder *n* псећа кожа *f*; ~ledern *a* од псеће коже; ~loden *f pl.* грдња *f*, грдње, псовке прекори *m pl.*; ~mäßig *a*: a) псећки, паски, као пас; b) = hündisch 2; ~maul *n* псећа њушка *f*; ~müde *a* уморан као пас, прекомерно уморан; ~petersilie *f* X дивљи першун *m*; ~raute *f* X = ~braunwurz; ~recht *n* X = Jägerrecht; ~rose *f* X дивља ружа, шипак *m*, шипурак *m*; ~schlecht *a* дозлабога рђав; ~schwänzig *a* псопен, са псећим репом; ~stern *m* X Сириус (звезда), Каникула *f*; ~tage *n pl.* псећи дани, дани највећих врућина, Илински дани; ~tags|ferien *pl.* распуст *m* за време највећих жега; летњи распуст; ~teil *m* X = Jägerrecht; ~tod *m* X = Eisenhut b; ~veilchen *n*, ~viole *f* X немиришљава љубичица *f*; ~vogt *m* чувар паса; ~weizen *m* X = Quecke; ~wurz *f*: pyramidenförmige ~wurz *f* X пластак *m*, плаштак *m*; ~wut *f* псеће беснило *n*; ~wütig *a* врло бесан, бесан као пас; ~zahn *m*: a) псећи зуб; b) очњак; c) X висистарац, коштуца, коштукалац, коштутњаковац; ~zecke *f* X псећи крпељ *m*; ~zunge *f*: a) псећи језик *m*; b) X gemeine ~zunge мишинац. Уп. Hunde.

Hü'ne {хун'е} [сврн. Hūni = Hunne] *m 3a*, Hü'nin {хун'ин} *f 3c* див, цин, горостас, -киња, исполин, -ка; људа *f*.

Hü'nen... {хун'ен-}: ~gestalt *f* дивовски стас (и. раст) *m*; ~grab *n* дивовски гроб *m*, могила *f*, велики гроб *m*.

hünenhaft {хун'ен'haft} *a* = riesenhaft = hünenmäßig.

Hü'nen..., **hü'nen...**: ~kraft *f* дивовска (и. цинновска) снага; **~mäBig** *a* дивовски, исполински, цинновски; **~stark** *a* јак као цин, исполински (цинновски) јак, дивовски јак; **~weib** *n* цин-жена *f*, цинновска жена *f*; **~wuchs** *m* = ~gestalt.

Hu'nger {хун'г'р} [свн.] *m* 2l (б. pt.) 1. глад *f*; ~haben бити гладан; ich habe ~ = es hungert mich, mich hungert v. hungern I; keinen ~ haben не бити гладан; ich habe keinen ~ нисам гладан; ~leiden трпети глад, гладовати; vor ~ (и ~s) sterben умрети (и. скапати) од глади; der ~ sieht ihm aus den Augen глад му вири из очију; das ist eine Heirat, wo der ~ zu Gevatter steht два слепца се узела; *prv.* ~ ist der beste Koch глад је најбољи кувар; гладан не пробира (јела). 2. глад *f*, гладовање *n*; e-e Stadt durch ~ zur Übergabe zwingen глађу (и. гладовањем) приморати неки град да се преда (и. на предају); es vor ~ nicht mehr aushalten können не моћи више (издржати) од глади; er hat e-n tüchtigen ~ он је жестоко гладан; ~ verspüren осећати глад. 3. *fig.* глад *f*, жудња *f* (nach и. ~ auf et. за), похлепност *f*. 4. *f* глад(овање *n*) *f*, лечење *n* глађу.

Hu'nger... {хун'г'р-}: ~bach *m* пресахнљив поток; ~brunnen *m* = ~quelle.

Hu'ngerer {хун'г'р'р} *m* 2l = Hungerleider.

Hu'nger..., **hu'nger...**: ~erregend *a* што изазиваје глад; ~geheul *n* урлање од глади; ~etragen *n* подношење глади; ~gestalt (*1. a*) изглед *m* гладнице, лице *n* изгладнелог човека; *b*) тело *n* глађу измучено; ~grimig *a* мртав гладан; бесан од глади; ~harke *f* грабље *f* pl. за класје.

hu'ngerig {хун'г'р'г} *a* 1. гладан; ich bin ~ гладан сам; die Hung(e)rigen speisen gladne нахранити; ~werden (из)гладнети. 2. гладан, из-, о)гладнео; несит; *prv.* e-m hung(e)rigen Magen ist schlecht predigen гладном човеку узалудно је држати проповед. 3. оскудан; in diesem Hause geht es ~ her у овој се кући танко (и. оскудно) једе. 4. *fig.* гладан (nach et. *dat.* чега), пожудан (nach et. *dat.* за).

Hu'ngerigkeit {~ка'т} *f* 3b гладност; *fig.* пожудност.

Hu'nger..., **hu'nger...**: ~jahr *n* гладна година *f*; ~korn *m* ☼ изродица *f*, = Mutterkorn; ~kraut *n* ☼ = Ampfer; ~künstler *m* вештак у гладовању; ~kur *f* ? лечење *n* глађу; ~leiden *n* гладовање; ~leider {~ла'д'р} *m* 2l, ~leiderin {~л'н} *f* 3с гладница *f*; пуки сиромаш, пука сиротица; тврдница, шкртац; ~leider|ehe *f* брак *m* леп ја леп ти а шта ћемо папити; ~leiderei' {~ла'д'р'а} *f* 3b гладовање *n*, скапавање од (и. трпљење) *n* глади, сиротовање *n*; ~leiderisch {~ла'д'р'иш} *a* што трпи глад, што скапава од глади, сасвим сиромашан; *adv.* гладујући, скапавајући од глади.

Hu'ngerling {хун'г'р'л'н} *m* 2g¹ рано зрело, рђаво грожђе *n* coll.

Hu'nger...: ~iohn *m* бедна награда *f*, ника-

ква награда *f*; ~mann *m* ☼ (G.) = ~leider. **hu'ngern** {хун'г'р'н} 15f I *imp.* бити гладан; es hungert mich и. mich hungert (sehr) гладан сам (јак, много); es hat mich sehr gehungert био сам много гладан. II *intr.* (h) 1. гладовати, бити гладан; wie ein Wolf ~ бити гладан као пас (и. као курјак). 2. гладовати, трпети (и. подносити) глад, ништа не јести, постити, држати диету; *fig.* auf et. (*acc.*) ~ жудети за чим. 3. ☼ немати довољно штава. III *sich* ~: sich tot (и. zu Tode) ~ умрети од глади; уморити себе глађу; sich wieder gesund ~ излечити се глађу (и. гладовањем). IV **Hu'ngern** *n* гладовање, трпљење (и. подношење) глади.

Hu'nger...: ~pfarre *f* парохија са врло slabim приходима; ~pfote *f* само у изразу: ~pfoten saugen = am ~tuche nagen; ~quelle *f* извор *m* који пресушује, потајница *f* (периодичан извор); ~rechen *m* ☼ = ~harke; ~schlank *a* смршао (и. витак) од глади; ~sinn *m* ☼ (G.) глад *f*.

Hu'ngers|not *f* глад, гладовање *n*, несташница хране; глад(на година), скупоба.

Hu'nger..., **hu'nger...**: ~stelle *f* мршаво (и. бедно, никакво) место *n*, место са врло малим приходима; ~tod *m* смрт *f* од глади; den ~tod sterben умрети од глади; j-n den ~tod sterben lassen уморити кога глађу; sich (*dat.*) den ~tod geben уморити себе глађу; ~tuch [срвн. hungertuoch „плава или црна чоха којом су о посту покриване слике на олтару у католичким црквама“] *n*: а) црни застор *m* којим се покрива олтар у време великог поста; б) *fig.* am ~tuche nagen гладовати, скапавати од глади, умирати од глади; везивати лику за опуту; ~turm *m* кула *f* смрти од глади, тамница у којој се окривљеници умарају глађу; ~typhus *m* ? тифус услед глади; ~wach *a* будан од глади; ~wütig *a* бесан од глади, мучен глађу.

Hu'ngrer {хун'г'р'р} *m* 2l = Hungerleider.

hu'ngrig {хун'г'р'г} = hungerig.

Hu'nnē {хун'н} *m* 3a, **Hu'nnin** {хун'н'н} *f* 3с Хун-, киња (Хуни, народ).

hu'nnisch {хун'н'иш} *a* хунски.

Hu'ns rücken {хунс'р'у'к(н)} *m* ☼ Хунсрик (плато у Немачкој).

hu'nten {хун'т'н} *adv.* = hier unten.

hu'nzen {хун'ц'н} [свн.; *Hund] *tr.* 15e 1. поступати (*acc.*: са, према) као са псом, изгрдити као пса, изгрдити на пасја уста, наружити, изгрдити; в. aushunzen. 2. ☼ (по)кварити (в. verhunzen).

Hu'pe {хуп'е} [свн.] *f* 3b ☼ труба.

Hu'pen... {хуп'н-}: ~birne *f* ☼ гумена лопта на аутомобилској труби; ~signal *n* знак (и. сигнал) *m* трубом.

Hupf {хуп'ф} *m* 2g скок; поскакивање *n*.

hüpfeln *intr.* (h, s) 15f ситно скакутати, ситно поскакивати, ситно цупкати.

hüpfen {хуп'ф'н} [срвн.] I *intr.* (h, при промени места s), ☼ *tr.* 15a скакати, скакутати, цупкати, поигравати; auf e-m Beine ~ ска-

кати на једној нози; vor Freude ~ цупкати (и скакувати) од радости; jн. gehüpft wie gesprungen није шија него врат; tr. sie hüpfen ihren Tanz играху скакућући. II Hüpfen п скакање, скакутање, цупкање, поигравање. Hüpfier {ху.пф.р} m 2l 1. (и ~in {~йн}) f 3c цупкало п, скакач, -ица, скакутало. 2. скакавац. 3. поскок.

Hüpfierhaft {ху.пф.рх.афт} а, hüpfierlich {ху.пф.рлџх} а 1. скакачки, као скакач, што воли да скаче. 2. mir ist hüpfierlich скаче ми се.

Hüpfierling {ху.пф.рлџн} m 2g' прскавац.

hüpfern {ху.пф.рн} imp.: mich hüpfert — mir ist hüpfierlich.

hüpf|lustig а што воли да скаче.

hupf- und sprung|lustig {ху.пфунтспрун.лустџх} а (G.) који воли да скаче.

hupp! {хуп}, hups! {хупс} int. = hopp.

Huppe {хуп} f 3b = Hupe.

hüppeln {ху.пелн} intr. (h и ~) 15f fam. = hüpfeln.

hüpsen {хупсн} intr. (s) pop. = hüpfen 1.

Hürde {хурд} [свн.] f 3b 1. леса за сушење. 2. леса као ограда, плетер m. 3. тор m, обор m; die ~ aufschlagen подићи тор; die Schafe in die ~ stellen (y)торити ове.

hürden {хурдн} I tr. 15c 1. (y)торити. 2. гнојити (и. љубрити) торењем (и. затварањем оваца у тор). II Hürden п, Hürdung {хурдун} f торење; (само Hürdung) = Hürdengeflecht.

Hürden... {хурдн-}: ~bekleidung f облагање п лесама; ~draht m жица f за лесе; ~dung m торско гнојиво (и. љубриво) п; ~geflecht п плетер m за тор, леса f; ~lager п ториште; ~rennen п трка f са препонама; ~schlag m ограђивање п места за тор, постављање л тора (и. обора); ~werk п плетер m за тор.

Hüre {хур} [свн.] f 3b (abr. Н...) pop. 1. курва, блудница, јавна женска, развратница, дроља, дроца. 2. bibl. безбожнички град (и. народ) m. 3. pop. = Libelle. 4. nackte ~ = Herbstzeitlose; stinkende ~ (Chenopodium vulvaria) смрдљива пепељуга, смрдљивица.

hüren {хурн} pop. [свн.] I intr. (h) 15a 1. курвати се, лоћати се, живети у блуду, блудничити, развратно живети. 2. bibl. безбожнички живети. II tr. 1. er hat sie gehurt имао је сношај са њом. 2. наз(и)вати кога курвом. III Hüren п = Hurerei.

Hüren... {хурн-}: ~augen п pl. курвињски (и. похотљиви) погледи m pl.; ~balg п. а) = Hure; б) (курвино) копице; ~blick m курвињски (и. курварски) поглед; ~bock m = Hurer; ~geschlecht п курвињски род m; ~gesindel п pop. курвештине f pl., јавне женске f pl., блуднице f pl.; ~gewerbe п курвињски занат m, блуднички (и. прости-тутски) занат m; ~gras п = Erdstern; ~haus п курварница f, јавна кућа f, бурдељ m; ~hengst m, ~jäger m = ~bock; ~herrschaft f влада(вина) курви; ~kind п копице; копилан m; ~knecht m = ~bock; ~leben п курвињски живот m, живот m блуднице

(и. јавне женске); ~liebe f курвињска љубав; ~lied п курвињска песма f; ~mutter f = ~wirtin; ~pack m = ~gesindel; ~schon m = ~kind; ~vater m = ~wirt; ~weib п = Hure; ~wirt(in) f m газда(арица) курварнице, сопственик -ца јавне куће, сводник, -ца; ~wirtschaft f курвињство п; ~wirtschaft betreiben држати курварницу; es ist die reine ~wirtschaft ту курве суде.

Hurer {хур} m 2l курвар, (раз)блудник.

Hurerei {хур.р} f 3b pop. курварење п, блудничење п, курварство а, курварлук m; bibl. безбоштво п.

hur(er)isch {хур(р)џш} а pop. курвински, курварски, блуднички.

Huri {хури} [ар.] f 6i хурија.

hurliburlü {хурлибурли} int. трас-трес!

hurnig {хурниг} iatr. (h) 15f jн. = hagen.

Huro'ne {хурон} m 3a, Huro'nin {хуронин} f 3c Хурон|ац -ка.

Huro'nen|see {хурон-н-с} m Хуронско Језеро п (у Канади).

huro'nisch {хуронџш} а хуронски.

hurrl {хур} int. хуш! фуш!

hurra {хура, хура} [срвн. *hurr(e)] I int. (х)ура! II Hurra п 6i (х)ура.

hurraen {~н} intr. (h) 15a викати (х)ура!

Hurrry {хурри} [енг.] п fam. es wird ein ~ geben биће думбуса.

hurrtig {хуртџх} [срвн.] а хитар, брз, журан, окреган, вредан, брз у послу; adv. брзо, хитро, пожуре(те) се!; ~ machen (по)журити. Hurrigkeit {~ка-т} f 3b хитрина, брзина, окретност.

Husa'r {хузар} [нвн. 16 в.; *mah.] m 3a X 1. хусар, коњаник. 2. fam. fig. richtiger ~ = Dragoner 2 b. 3. iro. (brauner ~) буха f, бува f.

Husa'ren..., husa'ren... {хузарн-}. X ~anzug m хусарско одело п; ~art f хусарски начин m; nach ~art по хусарски; ~dolman m = ~pelz; ~haft {хузарнх.афт} а, adv. хусарски, по хусарски, попут хусара; ~hose f хусарске чакшире f pl.; ~jacke f долама; ~mäßig а хусарски, као хусар; ~mütze f калпак m; ~offizier m хусарски (и. коњички) офицер; ~pelz m долама f; ~pelz|mütze f калпак m; ~regiment п хусарски (и. коњички) пук m; ~säbel m хусарска сабља f; ~sattel m хусарско седло п; ~stiefel m хусарске (и. коњичке) чизме f pl.; ~tasche f тарчук m.

husa'risch {хузарџш} а хусарски.

husch! {хуш} [срвн.] I int. 1. (за означавање велике брзине) фу! фу! шум! 2. пст! (за утишавање). 3. (за означавање осећаја хладноће, зиме) у! II Husch m 2g (б. pl.) 1. фу! неочекиван брз покрет (и. лет); auf den (и. im, unterm) ~ без предаха, без престанка. 2. кратак а јак плусак, суградица f. 3. шушка f; туча f.

Hu'sche {хуш} f 3b 1. = Husch II 2. 2. шамар m, шушка.

Huschelei {хуш.ле} f 3b fam. спетљавање п,

смандрљавање *n*, сфанфуљавање *n*, рађење *n* на брзу руку, рађење надвоје натроје. **hu'schelig** {хуш'лѣх} *a* на брзу руку, смандрљан, спетљан, *fam.* фанфуљан, надвоје натроје, површан.

hu'scheln {хуш'елн} [*huschen*] *intr.* (*h*) 15*f* шуштати, кретати се уз шушкање.

hu'schen {хуш'ен} 15*e* I *tr.* 1. हुшति, हुशनुти, шљиснути. 2. шћапити. II *intr.* (*s*) брзо пролетети, прхнути, шмугнути; über et. (*acc.*) ~ журно прећи -лазити преко чега, хитро (и. површно) прегледати што.

hu'schig {хуш'ѣх} = huschelig.

Hü'sing {ху'син} [свн.] *f* 2*l* ≡ троструки конопац *m*.

huß {ху'с}, **hu'ssa!** {~а} *int.* држ'! држ'!

Hussi't {хус'ит} [*Hus*, † 1415] *m* 3*a* *rl.* Хусит (присталица Хусова верског покрета).

Hussi'ten|krieg {хусит'ен} *m* рат против Хусита.

hussi'tisch {хусит'ѣш} *a* хуситски.

hüst! {ху'ст} *int.* = hist.

hü'stein {ху'стѣин} [*husten*] I *intr.* (*h*) 15*f* кашљуцати. II **Hü'stein** *n* кашљаше.

hu'sten¹ {хус'тен} [свн.] 15*c* I *intr.* (*h*) кашљати; крхати (коњ); ~ wie ein krankes Schaf кашљати (и. крхати) као патролџија; *fig.* auf (и. in) et. (*acc.*) ~ презирати што, не обзирати се на што; *prv.* die Flöhe (и. Fliegen) ~ hören чути како трава расте. II *tr.* 1. = aushusten I. 2. j-m die Ohren voll ~ својим кашљем досадити -ђивати кому. 3. *prop.* ich werde ihm (et)was ~! попричекаће он то!; хоће, ако му не треба! III *sich* ~: sich halbtot ~ готово се онесвестити од силног кашља, изнемоћи од силног кашља, (по)сустати од кашља, баддисати од кашља. IV **Hu'sten** *n* кашљање.

Hu'sten² {~} [свн.; *husten] *m* 2*l* (б. *pl.*) *f* кашаљ, иазеб, кијавица *f*; trockener ~ сув кашаљ; den ~ bekommen окашљавети; den ~ haben кашљати.

Hu'sten..., **hu'sten...** {хус'тен-}. ~anfall *m* напад кашља; ~bonbons *m pl.* бонбоне *f pl.* против кашља; ~fieber *n f* грозница *f* од назеба, назебна грозница; ~krampf *m* грчевит кашаљ; ~mittel *n f* лек *m* против кашља; ~reiz *m* дражење *n* на кашаљ; ~stillend *a* што стишава кашаљ.

Hu'ster {хус'тер} *m* 2*l*, ~in {~ѣн} *f* 1. кашљач, -ица, кашљав[а]ц, -ица. 2. накашљај, искашљај.

Hü'sterchen {ху'стер'чѣн} *n* 2*l* *fam.* кашљих *m*, лак кашаљ *m*.

Husterei¹ {хус'тер'еи} *f* 3*b* кашљанџија, кашљање *n*.

hu'stern {хус'терн} *intr.* (*h*) = hüsteln.

hu'stig {хуст'ѣх} *a* кашљав, окашљавео.

Hut¹ {хут} [свн.] *m* 2*d* шешир, клобук, шкрља; höher ~ висок шешир; steifer ~ крут шешир; weicher ~ мек шешир; ~ ab! доле шешир!, скини(те) шешир!; mit dem ~ in der Hand gehen ићи држећи шешир у руци; ићи са шеширом у руци; vor j-m den ~ abnehmen (и ziehen) скинути -дати пред ким шешир,

поздравити -љати кога скидањем шешира, *fig.* скинути -дати шешир пред ким, клањати се кому; den ~ aufbehalten (и. aufhaben) (за)држати (свој) шешир на глави, не скидати шешира; den ~ aufs Ohr setzen (и. stülpen) накривити шешир, *fig.* накривити капу; *fig.* viele Köpfe unter einen ~ bringen wollen хтети сложити цео свет; *prv.* mit dem ~(e) in der Hand kommt man durch das ganze Land умиљато јагње две овце сиса; behalten Sie Ihren ~ auf, die Sperlinge darunter könnten wegfliegen немојте скидати шешир, врапци су Вам под капом; dann habt ihr sie alle unterm ~ онда сте их све задобили; die Frau hat den ~ жена је госа (и. господар) у кући (уп. Hose I). 2. *fig.* ✓ господин. 3. (све оно чиме је што озго покривено:) а) магла *f* само на врху брда; б) клобук код гљива; в) капић (на пећи); д) капак (на котлу ракиском); е) левкаст поклопац на котлу за ливење слова; ф) поклопац на оргуљским свиралама. 5. (све што личи на шешир:) а) глава *f*; ~ Zucker глава шећера; drei ~ Zucker три лаве шећера; б) капела *f*.

Hut² {~} [свн.] *f* 3*b* (б. *pl.*) 1. надзор *m*, надгледање *n*, заштита, стражарење *n* над; одбрана; in Gottes ~ под заштитом Божјом; in (и. unter) j-s ~ sein бити под чијом заштитом; man hat es in seine ~ gegeben дато је њему на чување; in s-e ~ nehmen узети у заштиту, примити под свој надзор; er tritt unter meiner Hütte ~ он ступа под моју заштиту, он налази уточиште под мојим кровом. 2. све што даје заштите: а) облак (и. дим) *m* што сакрива од непријатељских погодака; б) стража, стражарско место *n*; в) скровиште *n*, уточиште *n*. 3. стража; *fig.* опрез *m*, опрезност, смотреност; sich alle Nacht auf seine ~ stellen чувати се сваке ноћи; auf seiner (и. der) ~ sein бити на опрезу, чувати се, пазити се; seien Sie auf Ihrer ~! будите на опрези!, (при)чувајте се! 4. свн. = Herde. 5. право паше (и. испаше) на туђем земљишту. 6. за (ис)пашу одређено земљиште.

Hut¹... {хут-}: ~abnehmen *n*, ~abziehen *n* скидање шешира; Gruß durch ~abnehmen (и. ~abziehen) поздрав скидањем шешира; ~band *n* 2*a* трака *f* на шеширу; ~band mit einer Schnalle трака за (женски) шешир са гвоццем; ~besatz *m* опшав шешира; ~bürste *f* четка за шешир.

Hütchen {ху'т'чѣн} (*dim.* од Hut¹) *n* 2*l* 1. шеширић *m*, шеширче, клобучић *m*, шкрљачић *m*. 2. (.) знак за краткоћу слога; *gr.* ✓ узлазносилазни акценат *m*, циркумфлекс *m*.

Hut¹|deckel *m* дно *n* шешира.

hüten {ху'тен} [свн.; *Hut²] 15*c* I *tr.* 1. чувати; надгледати; бдети над; den Gefangenen, das Gefängnis ~ чувати затвореника, затвор; die (готово † и: der) Tür ~ чувати врата; die Mädchen sind schwer zu hüten или *refl.* die Mädchen ~ sich schwer девојке је тешко чувати; die Kühe ~ чувати краве;

fig. das Bett (и. das Zimmer) ~ чувати кревет (и. собу), лежати у кревету, не излазити из собе. 2. j-n vor et. (*dat.*) ~ чувати (и. бранити) кога од чега; den Schatz vor Dieben ~ чувати благо од лопова. 3. *abs.* Gott soll ~! Боже сачувај!; саклони, Боже!; Бог да чува! II *sich* ~ 1. чувати се; *sich* vor et. (*dat.*) ~ чувати се (од) чега; ~ Sie *sich* vor ihm! чувајте га се!; *abs.* ~ Sie *sich*! чувајте се!, пазите се!, будите на опрезу!; hüte dich, daß du (nicht) fällst чувај се да не паднеш; hüte dich vor Schlägen! чувај се да не добијеш батина!; ich werde mich ~, es zu tun (и. und das tun) чувају се да то не учиним (и. урадим); *sich* wohl ~, et. zu tun добро се чувати да то не учини; hüte dich, daß er dich nicht sieht! чувај се да те (он) не види!; er mag (или soll) sich ~! нека се (по)причува!, нека се чува!; er mag sich vor mir ~! нека ме се (по)причува!; ~ Sie *sich*, ihn lächerlich zu machen чувајте се да га исмејавате. 2. *sich* selbst ~ чувати сам себе, чувати се сам. III *Hü'ten* *n*, *Hüt'ung* *f* чување, надгледање, сачување.

*Hüter*¹ {ху'т'р} *m*, *Hüter*¹ {ху'т'р} [*Hut*¹] *m* 2l клобучар, шеширар, шеширџија.

*Hüter*² {ху'т'р} *m*, *Hüter*² {ху'т'р} [*Hut*-] *m* 2l, ~in {~дн} *f* 3с чувар, -ка, настојник, -ца, стражар, -ка, пастир, -ка, чобанин, -ца.

*Huterei*¹ {ху'т'рә} *f* 3b = *Hutmacherei*.

Hüterer {ху'т'р'р} [*Hut*¹] *m* 2l jн. = *Hutmacher*, *Huthändler*.

Hüter... {ху'т'р-} [*Hüter*²]: ~fittig *m* (G.) крило *n* анђела чувара (или заштитника); ~hund *m* пастирски пас; ~geld *n* пастирина *f*, пастирска награда *f* (и. плата), чуварина *f*; ~junge *m* пастирче *n*; ~lohn *m* = ~geld.

Hut..., *hut*... {хут-}: ~fabrik *f* фабрика (и. творница) шешира, шиширџиница; ~fabrikant *m* = ~macher; ~fabrikation *f* = ~macherei; ~feder *f* перо *n* за шешир; перјаница; ~filz *m* клобучина *f* (или пуста) за шешире (и. клобуке); ~form *f* облик *m* шешира; ~förmig *a* облика шешира (и. клобука), шешираст, клобучаст; ~futter *n* постава *f* шешира; ~futtural *n* кутија *f* за шешир; ~geld *n* = *Hütergeld*; ~genosse *m* (G.) стражар друг, другар; ~gerechtigkeit *f* право *n* паше; ~geschäft *n*, ~gewerbe *n*, ~handel *m* шеширџиница *f*, клобучарница *f*; ~händler *m* шеширџија, клобучар; ~haus *n* кућица *f* за чување рударског алата; ~kopf *m* глава *f* шешира, уздигнут део шешира; ~krempe *f* обод *m* (од) шешира.

Hüt'tlein {ху'т'л'ин} *n* 2l *dim.* од *Hut*¹ = *Hüttchen*.

Hut..., *hut*... {хут-}: ~los *a* без шешира, без клобука, гологлав; ~los *a* без чувања, без страже, нечуван, напуштен; ~macher (и. *f*) *m* шеширар(ка), шеширџија, -ка *f*, клобучар(ка); ~macherei¹ {~мәх'рә} *f* 3b, ~macherhandwerk *n* прављење шешира (или клобука), клобучарство; клобучарски

занат *m*; ~macherinnung *f* еснаф *m* шеширџија (или клобучара); ~mann *m* 1. ♣ чувар рударског алата, чувар рудника; настојник, надзорник; 2. ♣ = *Hirt*; ~nadel *f* игла за шешир (женски).

hutsch! {ху'ч} *int.* = *husch*.

*Hut*¹schachtel *f* кутија за шешир, клобучара.

Hüt'sche {ху'чә} *f* 3b \ = *Hitsche*.

hut'schen {ху'ч'н} 15e 1 *fam.* *intr.* (*s*) = *rutschen*. II *jн.* = *schaukeln*.

*Hut*¹...: ~schleife *f* омча на шеширу; ~schnur *f*. а) врпца на шеширу; б) *fig.* das geht über die ~schnur превршила дара меру; то је превише; *fam.* то је преко јеро; ~spange *f* копча на шеширу (женском); ~stände *m* веншалица *f* за шешире.

Hüt'tchen {ху'т'ч'н} *n* 2l (*dim.* од *Hütte*) колибица *f*, кућица *f*.

Hüt'te {ху'т'} [свн.] *f* 3b 1. колиба, кућица, кућерак *m*, кровинара, кровњача, кулача, саврндак *m*, брвнара, барака; Onkel Toms ~ Чича Томина колиба; X in ~n legen размести (војнике) по баракама. 2. шатор *m*, черга; hier laßt uns ~n bauen да подигнемо овде шаторе. 3. *fig.* трошно тело као пребивалиште душе. 4. топионица; творница, радионица, ливница, ковачница. 5. = кајита.

Hüt'ten {ху'т'н} *m* *inv.* Ulrich von ~ Улрик фон Хутен (немачки хуманиста).

hüt'ten {ху'т'н} *tr.* од руда топити метале, од руда(ча) талити коvine.

Hüt'ten..., *hüt'ten*... {ху'т'н-}: ~amt *n* управа *f* топионице; ~arbeit *f* топионички рад *m*, рад у топионици (и. ливници); ~arbeiter *m* топионички радник, топионичар; ~aufschlagen *n* подизање кућица (и. барака, колиба); ~bau *m*: а) подизање *n* колибе (и. бараке); б) рад топионице; ~beamte(r) *m* чиновник у топионици; ~besitzer *m* сопственик топионице; ~bewohner *m* становник колиба, колибар; ~brand *m* цигље *f* *pl.* печене у пећи.

Hüt't(e)ner {ху'т'е'н'р} *m* 2l = *Hüttenbewohner* ситни земљорадник.

Hüt'ten..., *hüt'ten*...: ~gast *m* топилац своје руде у туђој топионици; ~hammer *m* самоков; ~herr *m* = ~besitzer; ~katze а) (и. ~kotze *f*) болест тровања оловом у топионицама; б) растопљена маса стакла; ~kunde *f* топиоништво *n*, металургија, наука о топљењу руда; ~kundige(r) *m* топионичар, металургиста; ~lager *n* логор *m* са баракама; ~mann *m* (*pl.* ~leute): а) = ~arbeiter; б) = ~kundige(r); ~männisch *a* топионичарски, металургичарски; ~meister а) настојник топионице; б) сопственик топионице; ~nicht(s) *n* цинков оксид *m*; ~schreiber *m* писар у топионици; ~werk *n* топионица *f*; ~wesen *n* талиоништво, топионичарство; ~wissenschaft *f* топионичка (и. металургиска) наука.

Hüt'ter {ху'т'р} *m* 2l = *Hüttenarbeiter*.

Hüt'tlein {ху'т'л'ин} *n* 2l = *Hüttchen*.

*Hut*¹...: ~tresse *f* ројта на шеширу; ~troddel *f* кићанка на шеширу.

Hut'ung {ху'тун} *f* 3b напасање *n*, паша.

Hütung {ху^{тун}} *f* 3b в. hüten II, стражарење *n*.
Hu't²weide *f* пашњак *m*, испаша.

Hu'tzel {ху^{цл}} [срвн.] *f* 3b 1. сушено воће *n*, сува јабука, сува крушка. 2. *fam.* баб(у-скер)а, бабац *m*.

Hu'tzel... {ху^{цл}...}: ~bäcker *m* никакав хлеб-бар; ~brot *n* хлеб *m* са сувим воћем.

hu'tz(e)licht {ху^{цл}(*)лїхт} *a*, **hu'tz(e)lig** {ху^{цл}(*)лїх} *a* *fam.* јн. збрчкан, збабан, зборан, смежуран, спрчен.

hu'tzeln {ху^{цлн}} 15f I *tr.* сушити воће. II *intr.* (s) збрчкати се, смежурати се, збабати се, зборати се.

Hu'tzel... {ху^{цл}...}: ~mann *m*, ~männchen *n*, ~männlein *n* чичица *m* (збрчкана лица), збрчкан старац *m*, збрчкан старчић *m*; ~weib(chen) *n* бака *f*, бабац *m*, баба *f*.

hu'tzlicht {ху^{цл}лїхт}, **hu'tzlig** {ху^{цл}лїх} *a* = hutzelicht, hutzelig.

Hut|zucker *m* шећер у глави.

Hy'a'den {ху^{ад}ен} *f* pl. Хијаде (*myth.* Атласове кћери; ♂ „Кишне Звезде“).

hyali'n {ху^{алин}} [гр.] *a* стакласт, провидан као стакло.

Hyali't {ху^{алит}} [гр.] *m* 2g min. хијалит.

Hyalo|graphie' {ху^{ало}г} [гр.] *f* хијалографија, стиклопис *m*, штампање *n* на стаклу, сликање *n* на стаклу.

Hyalurgie' {ху^{алурги}} [гр.] *f* хујалургија, справљање *n* стакла.

Hy'a'ne {ху^{ен}} [гр.] *f* 3b ♂ хијена (и *fig.*); gefleckte ~ (Hyae'na crocu'ta) петста хијена; gestreifte ~ (Hyae'na stria'ta) пругаста хијена.

Hy'a'nen..., **hy'a'nen...** {ху^{енн}...}: ♂artig *a* хијенаст, попут хијене, као хијена; ~gezücht *n* (Sch.) хијенски окот *m*; хијенски род *m*; ~horden *f* pl. хорде хијена, дивље руље; ♂haft {ху^{енн}хф} *a* = ♂artig.

Hyazi'nth {ху^{ацинт}} [лат., *гр.] *m* 2g min. хијацинт (драги камен плаве боје).

Hyazi'nthe {~} [лат., *гр.] *f* 3b ♂ зумбул *m*.

Hyazi'nthen..., **hyazi'nthen...** {ху^{ацинтн}...}: ♂artig *a* зумбуласт, попут зумбула; ~farbe *f* боја хијацинта, боја зумбула; ♂farbig *a* боје хијацинта (*gen.*), боје зумбула (*gen.*); ~pest *f* болест зумбула; ~zwiebel *f* луковица зумбула.

Hybri'de {ху^{брид}} [лат., *гр.] *f* 3b (и *m* 3a) ♂ мелезна биљка *f*, мелез *m*.

hybri'd {ху^{брид}} *a*, **hybri'disch** {ху^{брид}ш} *a* ♂ мелезни, хибридни.

Hybri'den|züchter {ху^{бридн}} *m* одгајивач мелеза.

Hybridit'ät {ху^{бридитет}} *f* 3b хибридноост (мелезанство *n*, парење разних врста).

Hu'depark {ху^дпарк} [енг.] *m* Хајдпарк (парк у Лондону).

Hu'dra {ху^{дра}} [гр.] I *f* 6g 1. ♂ хидра, водена змија, водењарка. 2. *myth.* die Lernäische ~ лернејска хидра. II ♂ *n* 8g Хидра *f* (грчко острво).

Hydra'nt {ху^{дрант}} ♂ [гр.] *m* 3a хидрант, пожарна славина *f*.

Hydra't {ху^{драт}} [гр.] *n* 2g ♂ хидрат *m*,

спој *m* (и. једињење) вод(он)ика; zu ~ werden хидратисати се; zu ~ geworden хидратисан.

Hydra't... {ху^{драт}...}: ~bildung *f* хидратисање *n*, образовање (и. стварање) *n* хидрата; ~wasser *n* хидратна вода *f*; sich mit ~wasser verbinden (с)јединити се (и. сп|ојити се-ајати се) са хидратном водом, хидратисати се; das ~wasser entziehen одузети-имати хидратну воду.

Hydrau'lik {ху^{дрџлїк}} [гр.] *f* 3b б. pl. хидраулика *f*, наука о снази (и. сили) и кретању воде.

Hydrau'liker {~р} *m* 2l хидраулик, хидрауличар.

hydrau'lis {ху^{дрџлїш}} *a* ♂ хидраулични, покретан воденом снагом.

Hydrauli'st {ху^{дрџлїст}} [гр.] *m* 3a = Hidrauliker.

Hydrio't {ху^{дриот}} [Hydra II] *m* 3a, ~in {~ин} *f* 3с Хидриот, -киња (становник острва Хидре).

Hydro... **hydro...** {ху^{дра}...} [гр.] ♂ (= Wasser...) водо...: ~aeropl'a'n {~аероплан} *m* = хидроаероплан (тачније од Hydroplan); ~dyna'mik *f* ~ б. pl. хидродинамика, наука о кретању течности; ♂dyna'misch *a* = хидродинамички; ~ge'n {~ген} [гр.] *n* 2g б. pl. ♂ хидроген *m*, вод(он)ик *m*; ~gra'ph {~граф} *m* 3a ♂ (инжењер) хидрограф; ~graphie' {~графи} *f* хидрографија, наука о водама (део географије); ♂gra'phisch {~графш} *a* хидрографски; ~logie' {~логи} *f* хидрологија, наука о водама; ~lo'gium {~логиум} *n* хидрологиум *m*, часовник *m* са водом; ~ly'se {~луз} *f* ♂ хидролиза, разлучивање *n* воде; ~mecha'nik *f* ♂ хидромеханика, механика течности; ~me'ter *n* и *m* ♂ хидрометар *m*, водомер *m*; ~oxyge'n *n* хидрооксиген *m*, праскави гас *m*; ~pa'th {~пат} *m* 3a ♂ хидропата, лекар који лечи помоћу воде; ~pathie' {~пати} *f* 6f ♂ хидропатија, лечење *n* водом; ♂pa'tisch {~патш} *a* ♂ хидропатски; ~phobie' *f* ♂ хидрофобија, страх *m* од воде; ~pho'n {~фон} *n* 2g¹ хидрофон *m*, подводни телефон *m*; ~pho't {~фот} *m* 2g¹ хидрофор, црево *n* за воду; ~phtha'l-mus {~фталмус} *m* очна водена болест *f*.

hydro'pisch {ху^{дропш}} [гр.] *a* који болује од водене болести (= wassersüchtig).

Hydro..., **hydro...**: ~pla'n {~план} *m* 2g = ~aeroplan, хидроплан; ♂pneumatisch *a* хидропнеуматски, (теран) водом и ваздухом; ~psie' {~пси} *f* 6f хидропсија, водена болест (= Wassersucht); ~skop {~скоп} *n* 2g¹ хидроскоп *m*, часовник *m* са водом; ~skopie' {~скопи} *f* хидроскопија (способност проналажења воде; гатање по води); ~sphäre *f* хидросфера, омотач *m* водене паре у ваздуху; ~sta'tik *f* = хидростатика, наука о равнотежи течности; ♂sta'tisch *a* ~ хидростатични; ~te'chnik *f* хидротехника; ~therapie' *f* ♂ хидротерапија, поступак *m* лечења водом; ~zephale {~цефал} *n* 3a воден главац, особа *f* с воденом главом.

Hygie'a {ху.г'геа}, Hygiei'a {ху.г'г'еа} [грч.] *f* 8b
Хигијеа (грчка богиња здравља).

Hygie'ne {ху.г'ен'} [фр.; *грч.] *f* 3b б. *pl.* хигијена, наука о здрављу.

hygie'nisch {ху.г'ен'иш} [гр.] *a* хигијенски, здравствени.

Hygieni'st {ху.г'ен'ист} [гр.] *m* 3a хигијеник, хигијеничар.

Hygro..., hygro... {ху.г'ро-} [грч. = влажан] (= Feucht) хигро...: ~me'ter *n, m* — хигрометар *m*, влагомер *m*; ~me'trisch *a* — хигрометријски; ~sko'p {~скоп} [грч.] *n* 2g¹ ~ хигроскоп *m*, справа за показивање влаге; влагоказ *m*; ~skopie'f ~ хигроскопија; ~sko'pisch {~скоп'иш} *a* хигроскопски, осетљив на влагу.

Hylo... {ху.л'о-} [гр.]: ~theismus *m* хилотеизам, учење *n* о божанствености праграје; ~zo'i'smus *m* хилозоизам *m*, учење *n* о животворности све материје.

Hy'men {ху.м'ен} [грч.] *l m* 8g *myth.* Химен (грчки бог брака); *ll m* 2l ⊕ химен *m*, девичњак *m*.

Hymentopt'ere {ху.меноптер'} *m* 3a хименоптер, опнокрилац.

Hy'mne {ху.м'не} [Hymnus] *f* 3b 1. *rl.* похвална песма. 2. химна, славопој(ка) *f m*.

Hy'mnen...: {ху.м'не-} ~buch *n* збирка *f* похвалних песама; ~dichter *m* песник похвалних песама (и. химни).

Hymnologie' {ху.м'нологи} *f* химнологија, наука о црквеним песмама.

Hy'mnus {ху.м'н'ус} [лат., грч.] *m* 6g = Hymne 2.

Hyperästhesie' {ху.п'е́стези} [гр.] *f* 6f хипестезија, ослабљена осетљивост.

Hyper'tia {ху.п'а́тиа} *f* Хипација (грчка филозофија).

Hyper..., hyper {ху.п'ер-} [грч. = преко... над...] хипер...: ~ämie' {~еми} [грч.] *f* 6f (б. *pl.*) *f* хиперемија, пресићеност крвљу; ~ä'misch {~емиш} *a* хиперемичан, крвљу набрекао; ~ästhesie' {~е́стези} *f* *ll* (б. *pl.*) *f* хиперестезија, преосетљивост, претерана осетљивост.

Hyper'bel {ху.п'е́рб'ел} [грч.] *f* 3d Δ, *rhet.* хипербола.

hyper'bel|förmig {ху.п'е́рб'ел-}, hyper'belhaft {ху.п'е́рб'ел'фаст}, hyperbo'lish {ху.п'е́рб'олиш} *a* хиперболичан, претеран.

Hyperboloi'd {~и́т} *n* Δ хиперболоид *m*.

hyperbore'isch {ху.п'е́рб'ореиш} *a* хиперборејски (према грчком мишљењу варварски народ на северу).

Hyper|kri'tik *m* наткритика.

hyperkri'tisch *a* хиперкритичан, строго критичан.

Hypersthe'n {ху.п'р'стен} *m* 2g¹ *min.* хиперстен.

Hypertrophie' {ху.п'е́ртрофи} *f* *f* хипертрофија, претерано повећавање *n*.

hypertro'phisch {~трофиш} *a* *f* хипертрофски.

Hypno'se {ху.п'ноз} [грч.: hy'pnos „сан“] *f* 3b хипноза, успављивање, -ење *n*.

hypno'tisch {ху.п'нот'иш} [Hypnose] *a* хипнотичан.

Hypnotiseu'r {ху.п'нотизо'р} *m* 2g¹ хипнотичар.

hypnotisie'ren {ху.п'нотизир'ен} *l tr.* 15g хипнотисати, успављивати. *ll* Hypnotisie'ren *n*,

Hypnotisie'ring *f* хипнотисање.

Hypnoti'smus {ху.п'нотисмус} *m* 6g (б. *pl.*) хипнотизам.

Hypo..., hypo... {ху.по-} [грч. = Unter...] хипо-: ~cho'nder {~хонд'ер} [грч.] *m* 2l = Hypochondrist; ~chondrie' {~хондри} *f* 6f хипохондрија, сета, чамотиња, суморност, настраност; ~cho'ndrisch {~хондриш} *a* хипохондричан, сетан, суморан, настран.

Hypochondri'st {~хондрист} *m* 3a хипохондар, хипохондриста, сетно (и. суморно) створење, настран човек, настрањаковић.

Hypokrisie' {ху.п'окриз'и} *f* хипокризија, лицемерство *n*.

Hypokri't {ху.п'окри́т} *m* 3a хипокрита, лицемер.

Hyposta'se {ху.п'остаз'} *f* 3b хипостаза (основа; застајање крви; предметност).

Hypota'xe {ху.п'отакс'} *f* 3b хипотакса, подређивање *n*, подређење *n*.

Hypotenu'se {ху.п'отену́з} [грч.] *f* 3b Δ хипотенуза (уп. Kathete).

Hypothek {ху.п'отек} [грч.] *f* 3b ⚡ хипотека, непокретна залога, прибелешка (на имање); обезбеђење за зајам на непокретност; die erste ~ хипотека на првом месту; die erste ~ haben бити на првом месту при наплати дуга; mit ~en belasten ставити љати прибелешку на...

Hypotheka'r *m* 2g = Hypothekengläubiger.

hypotheka'risch *a* хипотекарни.

Hypotheken..., hypotheken... {ху.п'от'екен-} ~bank *f* 3b хипотекарна банка; ~brief *m* хипотека *f*; ~buch *n* књига *f* (и. списак *m*) хипотека; ~frei *a* без хипотекарног дуга, без хипотеке; ~gläubiger *m* хипотекарни поверилац (и. веровник), зајмодавац на хипотеку; ~ordnung *f*, ~recht *n* хипотекарна уредба *f*, уредба о стављању хипотека на имање, хипотекарно право *n*; ~schuld *f* хипотекарни дуг *m*, дуг на имање; ~urkunde *f* ⚡ хипотека.

Hypothese {ху.п'отез'} [грч.] *f* 3b хипотеза, претпоставка, претпостављање *n*.

hypothetisch {ху.п'отет'иш} *a* (dv.) хипотетичан(-но)

Hypsomet'er {ху.п'сомет'ер} *n* хипсометар *m*, висиномер *m*.

Hypsometrie' {ху.п'сометри} *f* хипсометрија, мерење *n* висина.

Hysterie' {ху.стер'и} [грч.] *f* 6f *f* хистерија, живчана болест без органских промена, матичница.

hyste'risch {ху.стер'иш} *a* хистеричан, матерничав.

Hysteron-Pro'teron {ху.ст'р'он прот'р'он} *n*, *gen.* ~s, *pl.* Hysteraz-Protera {ху.ст'ра прот'ра} хистерон-прогерон *m* (обрнут след; говорна фигура где „последње“ стоје „најпре“).

Hysteroskopie' {ху.стероскопи} *f* хистероскопија, испитивање *n* материце.

Hysterotomie' {~томи} *f* хистеротомија (= Kaiserschnitt), сечење *n* материце.

I

I уп. и J и У.

I, i {и} A. n inv. И, и; i mit Trennungszeichen и са двема тачкама (и); der Pinkt (и. das Türfelchen) auf dem i тачка f на јоти; fig. das Tüpf(el)chen auf dem (G. и das) i nicht vergessen не заборавити -љати ни тачку на јоти. B. i! int. fam. = еи!; i freilich! па дабо(г)ме!; i, sehen Sie mal! е, вид'те (и. глете), молим Вас! i warum nicht gar! pop. i wo! ене де! неће бити; (за чуђење) аи!

C. abr. I. = Imperator; i. A. = im Auftrage.

ia'h {ua}! int. иа!

ia'h(n)en {уф(н)чн} intr. (h) 15a њакати.

la'mbe {uamb} [гр.] m 3a met. јамб (—).

la'mben... {uamb'н}. ~dichter m песник јамбџа, јампски песник; ~dichtung f песме f pl. у јамбовима, јампски стихови m pl.

ia'mblsch {~бш} [гр.] a јампски.

la'mbus {uambus} [гр.] m 6g = lambe.

la'son {uazdn} [гр.] m 8b myth. јазон.

lbe'rer {ubér'p} [Ebro] m pl. 2l Иберац.

lbe'rien {ubér'чн} n 8g (и 8a = Spanien).

ibe'risch {uber'ш} a иберски. [Иберија f.]

I'bis {ubús} [гр.] m 2h1 ибис.

ich {ix} [свн.: гр., лат. ego] I pr.p. првог лица

9a 1. ја; ~ und du ја и ти; ich bin 's! {ix бинс}

ја сам (то)!; ich bin es {ix бин ес} јесам (ја

то); hier bin ich! овде сам!; ich Elender! (да

мене бедника!; јадник сам ти!; да мене ку-

кавица! 2. (не преводи се иза pr. r.) ich, der

ich dich liebte ја који сам те волео. II Ich n bi

и inv. Ја; zwei Ich два Ја; mein ganzes Ich

цело моје (и. своје) Ја, цело моје биће; mein

unsterbliches Ich моје бесмртно Ја; моја бес-

смртна душа; sein liebes (и. wertes) Ich ње-

гово (и. своје) драго Ја; er liebt sein Ich sehr

он воли веома своје Ја (и. себе); mein an-

deres (и. zweites) Ich моје друго Ја.

I'chform {ix-} f: Roman in der ~ = Ichroman.

I'chheit {ix'ч'т} f 3b 1. Ја, индивидуалност,

личност. 2. себичност.

I'chling {ix'хл'н} m 2g1 себичњак, саможивац.

Ichneumon {ix'хн'мон} [гр.] m и. n 2g1 и би 2

ихнеумон m, мисирски пацов.

I'chroman m роман у којем сам јунак прича

своје доживљаје.

Ichthy... {ix'ху-} [гр.] (= Fisch...).

Ichthyol {~ол} [гр.-лат. „рибљи зентин“] n 2g1

(б. pl.) ихтиџ m. [жер.]

Ichthyophag {~офак}, ~е {~офар'а} m 3a рыбо-

ichthosaurus {~оз'с'рус} m 6g (pl.-rier {~

ри'р} и -re) II ихтиозаурус, риба-гуштер.

idea' {идеал} [познлат.] I a идеалан (= који

постоји само у мислима, замишљен; савр-

шен); adv. идеално, савршено. II das Idea'le

{~} n 9l (оно што је) идеално (ап: на, у). III

Idea' n 2g1 идеал m, савршенство, узор m;

das Ideal e-s Redners идеалан говорник, сав-

ршен беседник, говорник по превасходству;

Ideal von Schönheit идеална лепота, савр-

шенство (и. узор) лепоте.

idea'lich {~иш} a = ideal.

idealisie'ren {~ализир'н} I tr. 15g идеализова-

ти, да(ва)ти (acc.: dat.) идеално обележје.

II Idealisie'ren n, Idealisie'ring f идеализова-

ње, давање (gen.: dat.) идеалнога обележја.

Ideali'smus {идеализм'ус} m 6g б. pl.) идеали-

зам, учење о стварности мисаонога, зами-

шљенога.

Ideali'st {~лист} m 3a идеалист(а).

ideali'stisch {~иш} a идеалистичан. [ност.]

idealit'ät {~идитет} f 3b идеалност, замишље-

Idea'l... {идеал-}: ~welt f идеалан свет m, за-

мишљен(и) свет.

Idee' {иде} [гр.] f 6f идеја, (за)мисао; помисао;

претстава, појам m; праузорак m ствари,

претпоставка за логичко схватање; nach s-r

~ по његовој замисли.

idee'll {идеел} [фр.] a идеалан; в. ideal; nur ~

bestehen постојати само идејно (и. у ми-

сли(ма), само као замишљен); der ~e Urhe-

ber зачетник (за)мисли.

Idee'n..., idee'n... {иде'н-}. ~austausch m изме-

на f мисли; ~gang m ток мисли, ток прет-

става; ~kreis m круг мисли (и. идеја, прет-

става); ~lehre f наука о идејама; ~los a без-

идејан, без идеја; ~reich a богат идејама (и.

мислима, претставама); ~verbindung f, ~

verknüpfung f везивање (и. спајање) n идеја,

везивање претстава, удруживање n прет-

става; in ~verbindung stehende Begriffe

m pl. тесно повезани појмови; ~welt f свет

m идеја, идејни свет.

I'den {ид'н} [лат.] f pl. 3b Иде, у римском ка-

лендару тринаести (у марту, мају, јулу, ок-

тобру петнаести) дан у месецу; die ~ des

März(en) мартовске Иде.

identifizie'ren {иденти'фицир'н} [лат.] I tr. 15g и

(sich ~) refl. идентификовати (се), поисто-

вет|ити (се), -њивати (се); утвр|дити -ђивати

истоветност (acc.: gen.). II Identifizie'ren n,

Identifizie'ring f идентификовање, поисто-

вет|ивање, -ење, утврђивање истоветности.

ide'ntisch {идент'ш} [лат.] a (dv.) идентич|ан

(-но), истовет|ан (-но).

Ide'ntisch|sein n, Identit'ät {иденти'тет} f 3b

идентичност f, истоветност f.

Ideo... {идео-} идео...

Ideolo'g {идеоло'г}, ~е {~лог'а} [гр.] m 3a идео-

лог, присталица идеолошког учења.

Idio... {идио-} идио...

Idio'm {идиом} [гр.] n 2g1 идиом' m, наречје, на-

речје, особеност језика.

idioma'tisch {идиомат'ш} a идиомски, наречја

(gen.) [синкразија.]

Idiosynkrasie' {идиоз'нкрази} [гр.] f 6f идио-

Idio't {идиот} [гр.] m 3a (и 9) идиот, блесавац,

блесан, блесавко, кретен.

Idio'ten|anstalt f завод m за блесав(ц)е, скло-

ниште n за блесав(ц)е.

Idiotie' {идиоти} f 6f (б. pl.) блесавост.

idio'tisch {~отиш} a: a) у наречју, наречјем; b)

блесав. [беност. 2. блесавост.]

Idioti'smus {идиотис'мус} m 6g 1. језична осо-

Ido'l {идол} [гр.] n 2g1 идол m, кумир m, варка f.

Idy'll {иду'л} [гр.] n 2g1, ~е {~} f 3b идила f

(пастирска песма, пастирски спев; fig. беза-

зленост, безазлен призор, безазлена љубав).

Idyl'len..., idyl'len... {иду.л'н-} ~dichter *m* не-
сник идила; *Idyl'haft* {идил'нхфт} *a* = idyllisch;
~land *n* идиллична земља *f*, земља идила; *Idyl'*
mäßig *a* = idyllisch. [ски, безазлен.]

Idyl'llsch {иду.л'ш} [грч.] *a* идиличан, пастир-
I'gel {ур'л} [свн.] *m* 2l *ж* јеж. 2. * = Egel.
I'gel..., i'gel... {ур'л-}; *Idyl'tig* *a* *ж* јежаст, налик
на јежа; *Idyl'thaft* {ур'лхфт}, *Idyl'tig* {ур'лш}, *Idyl'tisch*
{ур'лш} *a* јежаст, налик на јежа, бодљикав;
~s|kolben *f* *ж* јагораст, (барски) шевар; ~
stacheln *m pl.* јежеве бодље *f pl.* [лица.]

Ignora'nt {иг'нор'ант} *m* 3a игнорант, незна-
Ignoranti'ner {иг'нор'ант'ер} [лат.] *m* 2l *г* *л.* *фат.*
(брат) игнорантинац.

Ignora'nz {иг'норанс} [лат.] *f* 3b (б. *pl.*) игно-
ранција (незнање, незналиштво; неуро не-
познавање).

ignorie'ren {иг'нор'ирен} [лат.] *I tr.* 15g 1. не знати
(за), не познавати. 2. игнорисати, правити
се да не познајем, -еш, -е итд., да не вид[им],
-иш, -и итд., да не зна[м], -ш итд., не хтети
знати за, не освртати се на. II Ignorie'ren *n*,
Ignorie'ung *f* непознавање, игнорисање, не-
освртање; unter voller Ignorierung... не освр-
ћући се ни најмање на.

I. H. abr. = Ihre Hoheit.

ihn {им} [свн.] *pr. p. dat.* од ег и ес 9a 1. а)
(ње)му; gib es ~ nicht! не дај (ње)му!; gib ~
die Feder дај (ње)му перо; ich habe es ~ ver-
sprochen обећао сам (ње)му (то); б) њему;
wem hast Du es gegeben? — ~ коме си (то)
дао? — њему; с) иза *prp.*: bei ~ код њега;
von ~ од њега. 2. Ihm (уп. ег 2) ти, вам; ich
schenke Ihm das поклањам ти (и. вам) то.

ihn {им} [свн.] *pr. p. acc.* од ег 9a 1. (ње)га; ich
sehe ~ видим (ње)га. 2. ihn habe ich gesehen
њега сам видео -ла. 3. Ihn те, вас.

ihnen {им'н} [свн.] *dat. pl. pr. p.* 3ег л. 9a 1.
им; њима; ich habe es ~ gegeben дао (и. да-
ла) сам им. 2. њима; wem hast Du es ge-
geben? — ~ коме си (то) дао? — њима. 3. иза
prp.: ich war bei ~ бејак (и. био) сам код
њих; von ihnen од њих. 4. Ihnen (*dat.* од Sie)
Вам(а); ich sage Ihnen, daß... кажем Вам да...;
Ihnen sage ich, daß... Вама кажем да...

ihr {ир} *I pr. p.* 1. [свн.] *dat.* од sie 9a, одгова-
ра *m ihm*: а) јој, њој; ich gebe es ~ дајем јој
(то); б) ihr habe ich gegeben њој сам дао; с)
иза *prp.* ich war bei ~ бејак (и. био сам) код
ње; von ihr од ње. 2. [свн.] *pl.* од du 9a ви;
was wollt ~ (и. ihr)? шта (хо)ћете ви (Ви)?;
(не преводи се иза *pr. г.*, на *пр.*) ~, die ~ das
sagt ви који то кажете (и. велите). II [свн.]
pr. pss. ~ *m* и *n*, ~ *f* 9c 1. његов, -а, -о; ње-
(зин); ~ größtes Glück ње(зи)на највећа сре-
ћа; ihr Bruder ње(зи)н брат (не мој); mein und
~ Bruder мој и њен брат; diese Gegend ge-
fällt mir, ~ Boden ist fruchtbar овај ми се пре-
део свиђа, његово тле је плодно; ова ми се
област свиђа, њено тле је плодно. 2. њихов;
свој; meine Eltern haben ~ Haus (~e Häuser)
веркуф моји родитељи продали су своју ку-
ћу (своје куће). 3. Ihr Ваш, свој; Ihr Herr Va-
ter господин Ваш отац; haben Sie Ihr Geld
erhalten? јесте ли добили свој новац? III

ihrer, ihre, ihres 9c, са одређеним *art.* der
(die, das) ihre и. више у употреби ihrige,
именичка *pr. pss.* II њихов, -а, о, свој, -а, -е;
sie hat (haben) alles Ihrige verloren она је (они
су) све своје изгубила (изгубили); die Ihr(ig)en
њихови, њени, своји, die Ihr(ig)en Ваши, сво-
ји; tun Sie das Ihrige (у)чините што је Ваше,
(у)чините своје; ich bin ganz der Ihrige {ур'ир-}
ја сам (сасвим) Ваш.

ihrer {ур'ир} [свн.] *I 9c pr. pss.* в. ihr II и III; die
Liebe ~ (Ihrer) Brüder љубав њихове, своје
(Ваше) браће. II *pr. p.* 9a а) *gen. sg.* од sie
ње; niemand erinnerte sich ~ нико се не се-
ћаше ње; jeder erbarmte sich ~ сваки се са-
жали (и. смилова) на њу; б) *gea. pl.* (њ)их;
es waren ~ acht било их је осам; било је њих
осам; с) Ihrer *gen.* од Sie; man hat Ihrer ge-
dacht Ви сте споменути.

ihrer|seits *adv.* са своје стране; Ihrerseits са
Ваше стране, са своје стране.

ihrsgleichen *inv.* њој раван, њима раван,
њима равни(м); bei meinen Eltern und ~ Leu-
ten код мојих родитеља и људи њима рав-
ним; Ihresgleichen *inv.* Вама раван, Вама
равни(м).

i'hret halben, (um) i'hret|wegen и. i'hret|willen
adv. због ње, са ње, ње ради; због њих, са
њих, њих ради. [Вас, са Вас, Вас ради.]

I'hret|halben, I'hret|wegen, I'hret|willen збор!
i'hrig, I'hrig {ур'ш} в. ihr III.

I'hro {ур'о} готово † Његов, -а, -о; Ваш, -а, -е;
~ Exzellenz Његова (Ваша) Преузвишеност;
~ Hoheit Његово (Ваше) Височанство; ~ Ma-
jestät Његово Величанство.

i'hrzen {ур'ин} *tr.* викати, говорити (*acc.*: *dat.*)
коме ви, ословити -љавати са ви.

i. J. abr. = im Jahre.

I. Kgl. H. abr. = Ihre Königliche Hoheit.

Ikono... {ик'но-} [гр.] (= Bild...) иконо...

Ikono|klausmus {ик'нокласмус} *m* 6g *rl.* = Bilder-
stürmerei. [дар *m.*]

Ikosae|der {ик'озед'ер} [гр.] *n* 2l *л* икосае-
I'ktus {ик'тус} [лат.] *m inv. met.* иктус, удар.

I'len {ил'н} *tr.* остругати. [Iliion] Илијада.

Ili|de {али'д'ер} *f* 3b, I'ias {или'ас} *f inv.* [гр. од]

I'liou {или'оу} [гр.], I'lium {или'ум} [лат.] *n* 8b И-

лион *m*, Троја *f*.

ill. abr. = illustriert (в. illustrieren).

illegal {ил'егал, ил'егал} [лат.] *a* илегалан, не-
законит, противзаконит, бесправан.

Illegalit|ät {ил'егалитет} *f* 3b илегалност, неза-
конитост, противзаконитост, бесправност.

illegitim {ил'егитим, ил'егитим} [лат.] *a* неза-
конит; ванбрачан. [тост; ванбрачност.]

Illegit|ität {ил'егититет} *f* 3b б. *pl.* незакони-
illiberal {или'берал, ил'иб'ерал} [лат.] *a* недаре-

жљив; неслободоуман. [ограничен.]

il|limitiert {или'митирт, ил'имитирт} [лат.] *a* не-

Il|lumina't {ил'уминат} [лат.] *m* 3a *rl.* илуминат

m, верски видовњак; ~en|orden *m* ред илу-

минатā.

Il|luminat|ion {ил'уминац'он} [лат.] *f* 3b илуми-

нација, (свечано) осветљавање, -ење.

il|luminie'ren {ил'умин'ирен} [лат.] 15g *I tr.* 1. (свечано)

осветл[ити], -љавати (и *abs.*) 2. бојама (на)-

сликати. II *fam. sich* ~ накитити се, наефлеисати се. III *illuminie'ren* *n*, *illuminie'ring* *f* (свечано) осветљавање, -ење; сликање бојама. [варка.]

Illusio'n {длузи'он} [лат.] *f* 3b илузија, обмана, *illuso'risch* {~зориш} *a* илузоран, варљив, неостварљив.

Illustratio'n {длустра'ц'он} [лат.] *f* 3b илустрација (= слика у тексту, објашњење сликом, *fig.* објашњење); ~s[druck *m* & *a*] штампација *n* *f* илустрација (и. слика).

illustrie'ren {~трире'н} [лат.] *tr.* 15g илустровати (= текст сликама украсити, -шавати; *fig.* објаснити, -шавати, растумачи(ва)ти).

Illustrie'rer {~р'р} *m* 2l илустратор (= уметник) који илуструје.

Illy'rien {илу'ри'н} *n* 8g ● Илирија *f.* [-ка.]

Illy'rier {илу'ри'р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c Илирјац, *illy'risch* {илу'риш} *a* илирски.

Ulme {улм'е} *f* 3b в. Ulme.

Else {элз'е} [Elisabeth] *f* 8d Илза, Савета.

Illis {илт'ис} [свн.] *m* 2h1 ☞ твор; ~falle *f* клопка за твора; ~feil *n*, ~pelz *m* (и *Illis*) творевина *f*, кожа *f* (и. крзно *n*) од твора; ~pinsel *m* кичица (и. четк(и)ца) *f* од творових длака.

I. M. *abr.* = Ihre (и. Ihro) Majestät.

im {им} = in dem, in einem. [бражен (и. ^).]

imaginär {имажин'ер} [фр.] *a* имагинаран, уо-

Imaginatio'n {имажина'ц'он} *f* 3b имагинација, уобразиља, уображење.

Imbiß {имбис} [свн.] *m* 2h1 закуска *f*; е-п *kleinen* ~ nehmen заложити се, презалогжити.

Imkerei {имк'ера'и} *f* 3b = Bienenzucht. [зүchter.]

Imker {имк'ер} [свн.; Imme] *m* 2l = Bienen-

immanen't {имане'нт} [лат.] *a* иманентан, који постоји (битно) у (чему), који је (и. који се налази) (битно) у.

Immanuel {иману'ел} [јевр. „Нека нам је Бог на помоћ!“] *m* 8a Емануел.

Immaterial'smus {иматери'ал'исмус} [лат.] *m* 6g (б. *pl.*) иматеријализам, схватање (и. учење) о нетелесности (и. нематеријалности) (чега).

Immatrikulatio'n {иматрикула'ц'он} [лат.] *f* 3b иматрикулација, упис(ивање) *n* *m*.

immatrikulie'bar {~лирбар} *a* који се може иматрикулисати (и. упис(ив)ати), који је за иматрикулисање (и. уписивање).

immatrikulie'ren {~лир'н} *tr.* и *refl.* 15g (сich ~) иматрикулисати (се), уписати (се), уписивати (се); sich ~ lassen иматрикулисати (се), упис(ив)ати се.

Imme {им'е} [свн.] *f* 3b = Biene

Immediat... {имед'иат-} [лат. „непосредан“]: ~eingabe *f*, ~gesuch *n* молба *f* непосредно.

Immenblatt *n* ● маточика, маточина, меденика.

immer {им'ер} [свн. је mehr] *adv.* 1: увек, свакад, свагда, вазда; једнако; непрестано, непрестанце, стално; auf (и. für) ~ заувек, занавек; noch ~, ~ noch још једнако, још увек; so macht er's ~ тако он увек (ради); werden Sie mir ~ nur diese Geschichten zu erzählen haben? хоћете ли ми једнако само те приче причати; wie ~ као и увек. 2: (уз *strg.*) све;

er wird ~ reicher он се све више богати; ~ reicher und reicher све богатији и богатији; ~ geschickter све уметнији, све вичнији; sie ängstigen sich ~ mehr они се све више узнемирују; ~ weniger све мање; ~ besser све боље; ~ schlimmer све горе; ~ hübscher werden бити све лепши и лепши, из дана у дан пролепшавати се. 3. ~ drei und drei све (по) три и три; ~ den dritten Tag увек трећег дана, свакад трећи дан. 4. игда, уопште; mit der wärmsten Liebe, deren er ~ fähig war (са) најтоплијом љубављу, за коју је игда био способан; ich habe seinen Tod empfunden, als man nur ~ einen solchen Zufall empfinden kann ја сам његову смрт осетио тако као што се игда може осетити такав случај. 5. wer auch ~ es Ihnen gesagt haben mag ма ко да Вам је (то) рекао; који год да Вам је то казао; was er auch ~ für Gründe haben mag ма какве разлоге он имао; које год разлоге имао он; was er auch ~ sagen mag ма шта он рекао; што год он казао; wie auch ~ ма како било; како му драго; како год; wo ich (auch) ~ gehe ма куда (ја) ишао; идем ли ма куда; куда год (ја) идем, куда год (ја) ишао; wo ich ihn auch ~ treffen mag ма где га ја затекао; где год га ја затекнем; wo ~ ich ihn treffe где год га (ја) затекао, ма где (да) га нађем. 6. wie ~ kam es, daß... како му је дошло до тога да... 7. wo er doch ~ bleiben mag? где ли је могао остати?; где ли се могао замајати? 8. unser Gast scheint nicht zu kommen, wir wollen uns jetzt nur ~ setzen чини се (и. изледа) да наш гост неће доћи, те ми можемо сад и(пак) сести. 9. богме; grob darfst du nicht gegen ihn sein; er ist (doch) ~ dein Vorgesetzter не смеш бити груб према њему, он је, богме, твој претпостављени; die Sache ist doch ~ bedenklich ствар је, богме, озбиљна; ствар (му) је ипак (по)озбиљна. 10. (сувишно) fang nur ~ an! (за)почни де! (за)почни ипак!; lesen Sie nur ~ weiter! читајте (Ви) само даље! 11. ~ und ewig(lich) вечито; auf ~ und ewig занавек.

Immer..., *i'mmer...* {им'ер-}. *Immer* *adv.* увек;

Immer *adv.* једнако, непрестано, непрестанце;

Immer *adv.* зимзелен; ~grün *n* ● зимзелен

f, *m*, зеленгора *f*, зеленика *f*; *Immer* *adv.*: а)

(ако хоћеш, -те) и(пак); па нека, па нека

(му) буде; nenne die Tugend *Immer* Schwär-

merei; diese Schwärmerei macht mich glück-

lich назови (ако хоћеш) врлину и заношењем;

ово заношење ме успређава; er mag *Immer*

kommen (па) нека и дође, па нека баш (и)

дође; mag er *Immer* reich sein нека је и богат;

Immer *adv.* готово + = immer; ~schön *n* ●

смиље; *Immer* *a* и *adv.* = beständig 2;

Immer *adv.* једнако, непрестано, стално; *Immer* *adv.*

= *Immer*; fahre nur *Immer*! продужи само!

Immobilien {имобили'ен} *n* непо-

кретно имање.

Immobilien {имобили'ен} [лат.] *pl. inv.* (opp. Mo-

bilien) не(по)кретност, некретнина; ~konto

n ● рачун *m* не(по)кретности, рачун не-

кретнине.

Immoralität {иморалитет} [фр.-лат.] *f* 3b (б. *pl.*) неморалност.

Immortelle {имортел} [фр.] *f* 3b в. Immer-schön; ~n|kranz *m* венац од смиља.

immunisie'ren {имунизирен} [лат.] *tr.* 15g *f* имунизовати, учинити непримљивим за болест.

Immunität {тет} [лат.] *f* 3b имуност, имунитет (повластица; непримљивост за болест(и)).

Imperativ {императив, императив} [лат.] *m* 2g¹. а) *gr.* императив, заповедни начин; б) *phls. kategorischer* ~ категорични императив, морално начело у човеку, морални закон.

imperativ'isch {императивш} [лат.] а *gr.* заповедни. [император, цар.]

Imperator {император} [лат.] *m* 6d заповедник, императорски, царски. 2. заповеднички.

imperfekt {имперфект, имперфект} [лат.] 1 а несвршен, непотпун. II Imperfe'kt *n* 2g, и Imperfe'ktum {~ум} *n* 6k *gr.* имперфекат *m*, пренесвршено време.

Imperia'l {империал} [фр.] I *m* «с империјал, некадашњи руски златан новац. II ~(papier) *n* 2g¹ (б. *pl.*) империјал *m* (хартија). III ~(schrift) *f* 3b (б. *pl.*) империјал (слова).

Imperial'smus {~риализмус} [лат.] *m* 6g (б. *pl.*) империјализам.

Imperial'st {~лист} *m* 3a, империјалист, цариста; **imperial'stisch** {~иш} а империјалистички (царистички; владавине засноване на војничкој сили; освајачки режим).

impersona'l, impersone'll а в. unpersönlich.

impertine'nt {импертинент} [лат.] а импертинентан, дрзак, безобзиран, безобразан.

impertine'nz {~нџ} *f* 3b импертиненција, дрскост, безобзирност, безобразност.

I'mpf..., i'mpf... {импф-}: ~anstalt *f* завод *m* за калемљење; ~arzt *m* лекар који калеми против богиња; ~bar {импфбар} а калемљив, за калемљење против богиња.

i'mpfen {импфен} [свн. од гр. *f* нвн.] I *tr.* 15a 1. *†* = pfropfen. 2. *f* калемити, пелцовати (ein Kind дете), в. einimpfen I. 3. *fig.* (на)калемити. II I'mpfen *n*, I'mpfung *f* = pfropfen II; калемљење, накалемљивање (и *fig.*).

I'mpf..., i'mpf... ~er {импф-р} *m* 2l који калеми (богиње); ~gegner(in) *f* *m* противник, -ца калемљења (богиња); ~gesetz *n* закон *m* о калемљењу (богиња); ~ling *m* 2g¹: а) дете *n* које (има да) се калеми; калемљени, -а, -о; б) ~reis; ~pflichtig а обавезан да се калеми (против богиња); ~reis *†* *n* калам *m*, калем *m*; ~schein *m* уверење *n* о калемљењу, калемница *f*; ~stoff *m* *f* маја *f*; ~zwang *m* обавезно калемљење *n*.

I'mpietät {импиестет} [лат.] *f* 3b (б. *pl.*) безбожност, безакоње *n*.

implizie'ren {имплицирен} [лат.] *tr.* 15g обухватати (собом), садржавати (у себи).

impli'zite {имплиците} [лат.] *adv.* обухватајући већ собом, подразумевајући се већ (у), прећутно.

Imponderabi'ljen {импондерибилн} [лат.] *n* *pl.*

inv. ~ импондерибиле *f* *pl.*, немерљиве ствари (и *fig.*).

imponie'ren {~понирен} [лат.] *intr.* (h) 15g импонувати, ули(ва)ти (страхо)поштовање (и. пошту); ~d = imposant. [увоз.]

Impo'rt {импорт} [нлат.] *m* 2g в. импорт, I

Impo'rt... = Einfuhr...

Impo'rte {~} [нлат.] *f* 3b, већ. ~en *pl.* в. хаванске цигаре *f* *pl.*; увезена роба.

Importeu'r {импортёр} [фр.] *m* 2g¹ в. увозник.

importie'ren {~имортир} *tr.* 15g увозити, увести.

Impo'rt'zigarre *f* увезена цигара.

imposa'nt {импозант} [фр.] а који улива (страхо)поштовање (и. пошту). [неспособан.]

i'mpote'nt {импотент} [лат.] а *f*, *†* импотентан, I

i'mpote'nz {импотенц} *f* 3b импотенција, неспособност, немоћ.

Imprägnatio'n {импрегнацион} [лат.] *f* 3b импрегнација, натапање, натопавање, наквашење, прожимање.

imprägnie'ren {~гнирен} [tränken] *tr.* 15g импрегнувати, натопавати, -апати, наквасити, прожети; *‡* imprägnierte Schwelle натопаљен праг. [вршљив, неостварљив, неизводљив.]

i'mpraktika'bel {импрактикабел} [лат.] а неиз-

Impresa'rio {импрезарјо} [ит.] *m* 6e (и 6i) импрезарио, позоришни предузетник.

Impressioni'st {~пресионист} [фр.] *m* 3a импресиониста.

Imprima'tur {~приматур} [лат.] = „да се штампа, нека се штампа“ *n* 6i = Druckbewilligung; das ~ erteilen одобрити за штампу.

Improvisatio'n {импровизацион} [ит.] *f* 3b импровизовање *n*, импровизација.

Improvisa'tor {~затор} *m* 6d, Improvisato'rin {~заторин} *f* 3c импровизатор, -ка, који, -а (што) ради (и. чини) без спремања (и. припреме).

improvisie'ren {~привирен} I *tr.* и *intr.* (h) 15g импровизовати, (у)чинити (што) без спремања, (у)радити без припремања, урадити на брзу руку, саставити с ногу. II Improvisie'ren *n* = Improvisation.

Impu'ls {импулс} [лат.] *m* 2h импулс (гурање, гурнуће; потстицај, потстрек).

im|sta'nde [in dem Stande] а: ~ sein бити у стању, бити кадар; er ist ~, das zu tun он је у стању (и. он је кадар) да то учини (и. уради); он је у стању (и. он је кадар) то учинити (и. урадити). [лу, напуштање, батаљење.]

Im|sti'che|lassen *n* (б. *pl.*) остављање на цеди-

in {ин} [свн.; лат. in, гр. en] *pr.p.* са *dat.* и *acc.* у, на. I са *dat.* 1. (означаје присуство, бо-

рављење на неком месту; на питање „где“? на којем месту?; а) у; er ist in dem (и. im) Gefängnisse он је у затвору; im Garten у градини, у башти; in meinem Garten у мојој градини, у мојој башти; ~ der Tasche у чепу; in Deutschland у Немачкој; im südlichen Deutschland у Јужној Немачкој; in Großbritannien у Великој Британији; im Infinitiv у начину неодређеном; in der Fremde у туђини, у иностранству, у иноземству; (Professor X.) ~ Leipzig (професор X.) у Лајпцигу; in unserer Mitte у нашој средини; im Erdgeschoß woh-

nen становати у приземљу; sie ist in der Stadt она је у вароши (и. граду); er wohnt in der Kantstraße он станује у Кантовој улици; im Schiller у Шилера; б) на; im zweiten Stocke wohnen становати на другом спрату; im Süden (Norden, Osten, Westen) на југу (северу, истоку, западу); im ganzen Süden на целом југу; im Orient на Истоку; in Malta на Малти; с) у; а) пред *pr. p.*; viel habe ich in ihm verloren много сам у њему изгубио; б) иза *s.*: der reichste Kaufmann in der Stadt најбогатији трговац у вароши (и. граду). 2. (на питање „када“? и означаје: а) (трајање = binnen) за; e-e Arbeit in drei Tagen vollenden свршити неки посао за три дана; б) (време по истеку којег нешто наступа) кроз, за; wir reisen in fünf Tagen ab ми ћемо отпутовати кроз (и. за) пет дана; in einigen Tagen кроз (и. за) који дан, кроз (и. за) неколико дана; с) (доба; у српх. и *gen.*) im Jahre 1932 године 1932; im Jahre 3 der Republik треће године републике, у трећој години републике; im März у марту (месецу), марта (месеца); im Sommer лети; у лето; im Frühling у пролеће; im vorigen Jahre лане, прошле године, у прошлој години; in m-r Jugend у мојој младости, за моје младости; in diesen Tagen ових дана; in der Nacht ноћу. 3. (означаје начин) in aller Eile у журби, у хитњи, журно, на брзу руку; im Kreise у кругу. 4. (означаје средство, грађу, облик; у српх. и *abl.*) in Gold zahlen платити у злату, плаћати златом; in der besten Prosa у најбољој прози; најбољом прозом; sich in Wein betrinken опи(ја)ти се вином; in Gleichnissen reden говорити (у) поређењима. 5. (разни изрази: ein Kind in den Armen tragen носити дете на рукама; in Geschäften ausgehen изићи (и. излазити) послова ради; ich fühle (nicht) die Kraft in mir (не)осећам снагу у себи; so et. habe ich in meinem ganzen Leben nicht gesehen тако што нисам видео за живота свога (и. у животу свом); ich habe ihn in zehn Tagen nicht gesehen десет дана нисам га видео (и. виђао); in unseren Tagen наших дана; du sprichst in e-m Tone, der mich überrascht говориш тоном који ме изненађује; in Zwischenräumen у размацама, на размаке. II са *acc.* на питање „куда“?, „камо“? и означаје 1. (кретање, правац, тежњу, стремљење) ich gehe ~ den Garten идем у башту, у градину; in die Tasche stecken метнути-ати (и. турити-ати) у џеп; in eine Liste eintragen унети-осити у списак (и. листу); in die Hände der Feinde fallen пасти непријатељима у руке; er geht ins vierzigste Jahr узео је четрдесету (годину), ушао је у четрдесету (годину); es geht ins vierte Jahr, daß... ево већ четврта година како.. 2. (поделу) in vier (fünf) Teile (ein)teilen (по)делити на четири дела (на пет делова). 3. (промену) sich in ein Tier verwandeln претворити се-арати се (и. прометнути се) у животињу. III *in* [лат.] у латинским изразима: *in contumaciam* у отсуству; *in corpore* скупа, у друштву, *por-*

цумле; *in flagranti* на делу; *in spe* у очекивању, *fat.* бити имајући.

In... [џн] у слож. на пр. *das In=die=Hand=* Nehmen узимање у руку.

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

in... [лат.] (= *in*...).

I'nder {индър} [лат.; гр.; Hindu] *m 2l, ~in* {~ин} *f 3c* = Indier(in).

in de's [in des], **in de'ssen** *adv.* међутим. **II** *cj.* 1. = indem **II** 1. 2. оно; па; при свем том; *er ist nicht reich, indes doch immer ein wohlhabender Mann* он није богат, па ипак је имућан човек.

I'ndex {индекс} [лат.] *m 2g* (*sg.* и *inv.*, аус. само *inv.*, *pl.* и *Indizes*, аус. и *-ces*) индекс (= списак, садржај; списак забрањених књига; игла, казаљка; кажипрст); *rl. auf den ~ setzen* унети у списак забрањених књига, забранити, жигосати као опасна, -у, -о.

i'n'dezent, in'deze'nt [лат.] *a* непристојан, неприличан.

India'ner {индианер} [шп.] *m 2l, ~in* {~ин} *f 3c* **India'ner...** {~анр-}: ~geschichte *f* прича о Индијанцима; ~häuptling *m* индијански поглавица.

india'nisch {~нйш} *a* индијански.

I'ndices {индиџес} аус. *pl.* од Index.

I'ndien {индија} [лат. India] *n 8g* ● Индија *f*; ~fahrer *m* путник за Индију, ☞ брод који плови у Индију.

in'die'nt'stellung *f* стављање *n* у службу, стављање *n* у дејство; ☞ ступање у војску; ☞ опремање.

I'ndier {индир} *m 2l, ~in* {~ин} *f 3c* Индијац, -ка. **indifferent** {индифрѐнт, индиферент} [лат.] *a* индиферентан, равнодушан.

Indifferenti'smus {индифрѐнтисмус} *m 6g* (*b. pl.*) индиферентизам, равнодушност *f*.

i'ndiffere'nz {~рени} [лат.] *f 3b* индиференција, равнодушност; ~punkt *m* тачка *f* индиференције.

Indigena't {индогенат} [нлат.] *n 2g* индигенат *m* (урођеништво; урођеничко право). [се.]

indignie'rt {~дйгнйрт} [лат.] *a* ~sein бунити

I'ndigo {индиго} [ит. „индијски“] *m 6l* (*b. pl.*) 1. ★ чивит (дрво). 2. ☞ чивит, индиго.

I'ndigo..., **i'ndigo...** {индиго-}: ~auflösung *f* раствор *m* чивита, чивитни раствор; ~bereiter *m* чивитар; ~blau *n* (чист) чивит *m*, чивитно плава(етнило); ~blau плава (и. модар) као чивит; ~braun *n* мрк чивит *m*, мрка чивитна боја *f*; ~braun *a* мрке боје (*gen.*) чивита, чивитномрк; ~fabrik *f* чивитарница; ~farbe *f* боја чивит(а); индиго боја; ~karmin *m* чивитни кармин, чивитни крмез; ~karmin *a* чивитнокрмезан; ~lösung *f* = ~auflösung; ~pflanze *f* = Indigo 1; ~pflanzung *f* чивитиште *n*, сад *m* чивита; ~weiß *n* чивитно бел(ил)о. [гр. индикатив *m*, показни начин.]

Indikativ {индикатив, индикатив} [лат.] *m 2g* **indikativisch** {индикативш} *a* и *adv.* у показном начину, (са) показним начином.

Indikativkonstruktion *f* конструкција (са) показним начином, склоп у показном начину.

i'ndire'kt [лат.] *a* (*adv.*) индиректан (-но), посредан (-но).

i'ndisch {индиш} [Indien] *a* инди(ј)ски; der Indische Ozean ● Индиски Океан; у слож. = indo...

i'ndiskre't [лат.] *a* индискретан (= неувиђаван, несмотрен; проливен, који не може да чува

гајну). [ност, несмотреност; проливеност].)

I'ndiskretio'n *f 3b* индискреција (= неувиђав-)

Individua'l charakter {индивидуал-} *m* индивидуалан карактер.

individualisie'ren {~ализирн} [фр.] *I tr.* и *refl.* 15g (*sich*) ~ индивидуалисати (се), упојединити (се), -њавати (се), начинити (се) појединим (и. личним, индивидуалним). **II** **Individualisie'ren** *n*, **Individualisie'ring** *f* индивидуалисање, упоједињавање, -ење, (у)чињење личним (и. индивидуалним).

Individuali'smus {~лисмус} *m 6g* (*b. pl.*) индивидуализам (= на пр. систем издвајања јединака; истицање јединке, појединца).

Individualität {индивидуалитет} [фр.-лат.] *f 3b* индивидуалност (= природа јединке, појединца; јединка, личност).

individue'll {~џл} [фр.] *a* индивидуалан (= појединачан, јединке (*gen.*); лични, особни); das Individue'lle (оно што је) индивидуално, појединачно, лично. [f, јединка *f*.]

Indivi'duum {~видуум} [лат.] *n* бe индивидуа

I'ndizes {индиџес} *pl.* од Index.

Indi'zien {индиџиен} [лат.] *n pl. inv.* индиције *f pl.*, знаци *m pl.*; ~beweis *m* доказ из знакова.

indizie'ren {~диџирн} [лат.] *tr.* 15g индиковати, индицирати; на-, означи(ва)ти, показ(ивати). [dizien.]

Indi'zium {~диџиум} [лат.] *n 6g* знак *m*; *pl. In-*

I'ndo..., **i'ndo...** {индо-}: ~europäisch *a* индоевропски; ~germane *m* Индогерманец; ~germanisch *a* индогермански.

indolent {индолѐнт} *a* индолентан, немаран, нехатан, равнодухан.

Indolenz {индолѐнц} *f 3b* индоленција, немарност, нехатност, равнодушност.

Indossame'nt {индосамент} [ит. in dosso] *n 2g* ☞ индосаменат *m*, андосман *m*, пренос *m* менице, потпис *m* на полеђини.

Indossa'nt {~ант}, **Indossent** {~сент} *m 3a* индосант, преносилац менице. [ница.]

Indossa't {~ат} *m 3a* на кога је пренета ме-

indossie'ren {~ири} *tr.* 15g: e-n Wechsel ~ пренети -осити меницу (на другог).

Induktio'n {индукциџн} [лат.] *f 3b* индукција (= *phis.* пут од посебнога ка општем; ~ изазивање електричне струје кретањем спроводника кроз магнетно поље).

Induktio'ns... {~онс-} ~, ~apparat *m* индукциони апарат; ~elektrizität *f* индукован електрицитет *m*, индукована електрина; ~strom *m* индукована струја *f*.

indukti'v {~тиф} [лат.] *a* индуктиван (= *phis.* од посебнога ка општем; ~ изазиван кретањем спроводника кроз магнетно поље).

industrialisie'ren {индустриализирн} *tr.* 15g индустријализовати, да(ва)ти (*acc.: dat.*) индустриско обележје.

Industriali'smus {~лисмус} [лат.] *m 6g* (*b. pl.*) индустријализам, учење о индустрији као сврси човека и друштва.

Industrie' {индустри} [лат.] *f 6f* индустрија.

Industrie'... {~и-}. ~arbeiter(in) *f* *m* индустријски(и), -а радник(и), -ца; ~ausstellung *f* индустријска изложба, изложба индустријских произ-

вода; ~**erzeugnis** *n* индустриски производ *m*.
industrie'll {~*тригъл*} [фр.] *I a* индустриски. *II*
industrie'lle(r) {~(p)} *m 9l* индустријалац.
Industrie'... ~**palast** *m* Индустриска палата *f*;
 ~**ritter** *m* пустолов, протува; ~**zweig** *m* инду-
 стриска грана *f*, грана индустрије.
induzie'ren {индуцир'н} [лат.] *I tr. 15g* индуко-
 вати, изаз(и)вати струју (кретањем спро-
 водника кроз магнетно поље; мењањем маг-
 нетног поља). *II* **Induzie'ren** *n* = Induktion.
in|ein|a'nder *adv.* једно у друго, једне у друге.
In|ein|a'nder..., **in|ein|a'nder...** {инд'нанд'р-}:
 ~**bringen** *tr.* мет|ати -нути једно у друго (и.
 једне у друге); ~**fassen** *intr. (h)* (за)хватати
 (и. захватити) једно у друго; ~**flechten** *tr. (y)*-
 плести (и. уплетати) једно у друго; ~**flechten**
n уплетане (и. плетење) једно у друго; ~**flie-
 ßen** *intr. (h)* ули(вати) се (и. утицати) једно
 у друго, сли(ва)ти се, састајати се; ~**fügen**
tr. углав|ити, -љивати, узглоб|ити, -љавати,
 утурити једно у друго; ~**fügen** *n* углављ|и-
 вање, -ење, узглобљ|авање, -ење, утур(ив)а-
 ње; ~**greifen** *intr. (h)* в. ~**fassen**; *fig.* вез(и-
 вати) се једно с другим, повезати се једно с
 другим, испреплетати се; ~**greifen** *n* (за)хва-
 тање; (с)веза *f*, повезаност *f*, прелаз *m* (и.
 прелажење) једнога у друго, мешање; ~**men-
 gen** *tr.* помешати, побркати; ~**schieben** *tr.*
 угур(ив)ати једно у друго, утури(ва)ти једно
 у друго; ~**schlingen** *tr.* в. ~**flechten**; ~**stecken**
tr. в. ~**fügen**. [*m*, примање *n*.]
In|empfa'ng|nahme {~*нам*} *f 3b (6. pl.)* пријем
infalli'bei {инфалиб'л} [нлат.] *a* неизоставан;
 непогрешан. [*ност*; непогрешност.]
Infallibilität {~*либилитет*} *f 3b* неизостав-
infa'm {инфам} [лат.] *a (dv.) 1.* инфам|ан (-но),
 срам|ан (-но), стид|ан (-но); в. *ehrlos*; *fam.*
das ärgert mich ~ то ме страшно љути (и.
 ждере).
Infa'nt {инфант} [шп. „дете“] *m 3a*, ~**in** {~*ин*}
f 3c инфант, -киња, краљевић, принц.
Infanterie' {инфантери, инфантери} [нвн. 17 век;
 фр.; шп.] *f 6f* X пешадија.
Infanterie'... пешадиски, пешадије (*gen.*) X:
 ~**abteilung** *f* пешадиско одељење *n*, одеље-
 ње пешадије; ~**aufstellung** *f* распоред *m* пе-
 шадије; ~**bewaffnung** *f* пешадиско наоружа-
 ње *n*, наоружање пешадије; ~**brigade** *f* пе-
 шадиска бригада; ~**division** *f* пешадиска ди-
 визија; ~**feuer** *n* пешадиска ватра (паљба)
f; ~**general** *m* пешадиски генерал; ~**gewehr**
n пешадиска пушка *f*; ~**kampf** *m* пешадиска
 борба *f*; ~**kampfweise** *f* начин *m* пешадиског
 борења, начин борбе пешадије; ~**munitions-
 kolonne** *f* пешадиска мунициона колона; ~**re-
 giment** *n* пешадиски пук *m*, пук пешадије;
 ~**taktik** *f* пешадиска тактика; ~**truppen**|**divi-
 sion** *f* = *division*; ~**truppen**|**teil** *m* пешади-
 ска јединица *f*.
In|fanteri'st {инфантерист} *m 3a* X пешак.
Infektio'n {инфекци'он} [лат.] *f 3b* инфекција,
 зараза (уп. *anstecken III*); ~**s|krankheit** *f* ин-
 фекциона (и. заразна, прилепчива) болест;
 в. *Ansteckungs...*
Infel {инф'л} [лат. *infūla*] *f 3d gl.* владичанска

(и. бискупска, епископска) митра; *antiq.* бе-
 ла (и. црвена) везоглава коју су носила све-
 штена (и друга за неприкосновена сматра-
 на) лица.
Inferiorität {инфериоритет} [лат.] *f 3b* инфе-
 риорност (= мања вредност, потчињеност,
 нижи ступањ; мањина). [*клен(и).*]
inferna'l(isch) {инф'ернал(иш)} [лат.] *a* па-
Infinitesima'l|rechnung {инфинитезимал-}
 [нлат. „бескрајно мали“] *f* X инфинитези-
 мални рачун *m*, диференцијални и интеграл-
 ни рачун, рачун с бескрајно малим коли-
 чинама.
Infinitiv {инфинитив, инфинитив} [лат.] *m 2g¹*
gr. инфинитив, неодређени начин; ~**endung**
f наставак *m* за неодређени начин.
infiniti'visch {~*тивш*} [лат.] *a* у начину неодре-
 ђеном и *adv.*, начина неодређеног (*gen.*).
Infiniti'v|satz *m* реченица *f* у начину неодре-
 ђеном. [*који се може заразити.*]
infizie'rbar {инфицирб'ар} [лат.] *a* заразљив,
infizie'ren {~*рн*} [лат.] *I tr. 15g* зара|зити, -жа-
 вати, окужи(ва)ти. *II* **Infizie'ren** *n*, **Infizie'-
 rung** *f* заража|вање, -ење, окуж|ивање, -ење.
Inflexio'n {инфл'екси'он} [лат.] *f 3b* инфлексја
 (= савијање; мењање). [*енца, грип m.*]
Influe'nza {инфлуенца} [ит.] *f 6g (6. pl.)* инфлу-
Influe'nz|maschine *f* ~ машина за стварање
 електри|ке -цитета инфлуенцом, статичком
 индукцијом. [*сати, утицати.*]
influe'ren {~*рн*} [лат.] *intr. (h) 15g* упливи-
In|flu'ß|bringen *n* довођење у течно стање,
fig. покретање, давање маха.
in|fo'lge *prp.* са *gen.* услед; ~**de'ssen** *adv.* у-
 след тога; следствено.
informatio'n {инф'ормаци'он} [лат.] *f 3b 1.* ин-
 формација, обавештење *n*. *2.* поучавање *n*,
 поука, настава.
informie'ren {~*мирн*} *tr.* и *refl. 15g 1.* (*sich* ~)
 обаве|стити (се), -штавати (се). *2.* j-p ~ по-
 уч|авати -ити кога.
In|fra'ge|stellung *f* довођење *n* у питање.
Inful {инфул} [лат.] *f 3d* = *Infel*.
infulie'ren {инфулир'н} *tr. 15g* метнути (*acc.:
 dat.*) митру; *infulierter* *Abt* опат с епископ-
 ским штапом и митром.
Infusi'o'n {инфузи'он} [лат.] *f 3b* = *Aufguß*.
Infusio'ns tierchen *n pl.*, **Infuso'rien** {~*зорн*} *n*
pl. inv. наливњаци *m pl.* [љање *n* у покрет.]
In|ga'ng setzung *f 3b* пуштање *n* у рад, став-
l'ngber *m* = *Ingwer*.
In|gefa'hr|sein *n* за-, у|гроженост, опасност.
ingehei'm *adv.* = *insgeheim*.
Ingenieu'r {инженер'р} [фр.] *m 2g¹* инжењер;
 ~**korps** *n* X инжењерски кор *m*, инжењери-
 ја *f*; ~**kunst** *f* инжењерство *n*, инжењерска
 наука (и. вештина); ~**offizier** *m* инжењерски
 официр. [*манландија f.*]
Ingerma'nland {ин'рм'анл'анд} *n 8g* ● Ингер-
ingerma'nländisch {~*лендш*} *a* ингерманлан-
l'ngesinde *n* домаћа послуга *f*. [*хански.*]
in|glei'chen *adv.* / исто тако, такође.
Ingre'diens {ингред'иенс} *n 6h*, **Ingredie'nz** {ин-
 гред'иенц} [лат.] *f 3b* додатак *m*, примесак *m*,
 састојак *m*.

I'n grim m *m* (б. *pl.*) (притајена) срџба *f*, притајен бес.

i'ngrimmig, i'ngrimmend *a* (*dv.*) притајено срдит(о), притајено љут(о), бесан од љутине.

i'ngwer..., **i'ngwer...** {*ин.вр.*} *m* 21 хумбир.

i'ngwer..., **i'ngwer...** {*ин.вр.*}. **2artig** *a* хумбираст; **~bier** *n* пиво од хумбира; **~öl** *n* хумбиново уље; **~wurzel** *f* (корен *m* од) хумбир(*a*).

I'n gut *n* = Möbel. [хумбиоров корен.]

I'n haben *tr.* = inne haben.

I'n haben {*инхабер*} *m* 21 (и *~in* {*~ин*} *f* 3с) притежал|ац, -ица, ималац, држалац, власник, -ца, сопственик, -ца, газда, -рица; **~e-s** Regiments пуковник; **~e-s** Wechsels ималац (или: доносилац) менице; **~papier** *n* хартија *f* (која гласи) на доносиоца.

inhaltie'ren {*инхалтирн*} [нем.-лат. Haft] *I tr.* 15g = verhaften. II **Inhaltie'ren** *n*, **Inhaltie'ring** *f* затварање, хапшење.

Inhalatio'n {*инхалацион*} *f* 3b ? инхалација, удицање; **~s** **apparat** *m* апарат за инхалацију, удисање. [сати.]

inhalie'ren {*~лирн*} *tr.* 15g инхаловати, уди-

I'n halt *m* (б. *pl.*) 1. садржина *f*, садржај; **a**) **~e-s** Fasses садржина (и. садржај) бурета, (оно) што буре садржи (у себи); **b**) **~e-s** Briefes садржина (неког) писма; **kurzgefaßter** ~ кратак садржај, преглед, извод. 2. **~** **~e-g** ebenen Figur површина *f* слике, у равни; **körperlicher** ~ = Rauminhalt.

i'n halt..., **i'n halt...** {*инхалт*}: **~leer** *a* без садржине, бесадржајан, шупаљ; **~lich** {*~лѝх*} *adv.* по садржини, односно своје садржине; **~los** *a* в. **~leer**; **~reich**, **~schwer** *a* богат садржином. суштествен, важан, значајан; **~s** {*~с*} *adv.* по садржини, по садржају.

I'n halts..., **i'n halts...** {*~с*}. **~angabe** *f* **a**) садржина; **b**) = **~verzeichnis**; **~anzeige** *f* = **~verzeichnis**; **~verzeichnis** *n* садржај *m*; **~voll** *a* = inhaltsschwer; **~wert** *m* вредност *f* садржине; **~zeichen** *n*, **~zettel** *m* назначница *f*, цедула *f* са ознаком садржине.

Inhä'renz {*инхеренц*} [лат.] *f* 3b (б. *pl.*) инхеренција (= битно припадање (чему), налажење као битна особина на чему).

inhibie'ren {*инхиби́рн*} [лат.] *I tr.* 15g (за)брани, забрањивати, ускраћити, -ћивати; зауставити, -љати; спречити, -авати. II **Inhibie'ren** *n*, **Inhibie'ring** *f* брањење, забрањивање; заустављање; спречавање. [чан.]

inhuman {*инхуман, инхуман*} [лат.] *a* нечове-

Inhumanität {*инхуманитет*} *f* 3b нечовечност. **Initia'l** **ibuchstabe** {*иницијал*-} *m*, **Initia'le** {*~и*} [лат.] *f* 3b = Anfangsbuchstabe.

Initiativ **antrag** {*~атѝф*-} *m* предлог *m* за иницијативу, за започињање.

Initiativ'e {*~в*} *f* 3b (б. *pl.*) иницијатива, започињање *n*, саморадња; **die** ~ **ergreifen** *покре|нути*, -тати, први започети, узети први на себе да...; **aus eigener** ~ из властите побуде; **keine** ~ **haben** *н*емати иницијативе.

Injektio'ns **spritze** {*инјекциѝнс*-} *f* брызгалица, убризгавалица. [ти, убризгавати.]

injizie'ren {*инјизи́рн*} [лат.] *tr.* 15g (убрызга-*f*

Inju'rie {*инју́ри*} [лат.] *f* 3b увреда; **~n** **klage** *f*

тужба због увреде.

inkarna't {*инкарна́т*} [ит.] *a* боје мяса {*инкарна́т*} ружичастоалев. [алева боја.]

Inkarna't *n* 2g (б. *pl.*) боја *f* мяса, ружичасто-

Inkarnatio'n {*~национ*} [лат.] *f* 3b (б. *pl.*) инкарнација, оваплоћење, утеловљавање, -ење, узимање тела.

Inka'sso {*инка́сѝ*} [ит.] *n* 6i (и 6k) наплата *f*, наплаћивање, утеривање у благајну; **zum** ~ **einsenden** (по)слати за (и. на) наплату.

Inklinatio'n {*инклипа́цион*} [лат.] *f* 3b инклинација, нагиб *m*, пад *m*.

inklinie'ren {*~нирн*} [лат.] *intr.* (h) 15g *zu et.* (*dat.*) ~ имати склоност према чему (и. ка чему), бити склон чему, нагињати чему. [са.]

inklusi've {*инклузив*-} [лат.] *adv.* у-, за|кључно;

inko'gnito {*инко́гнито*} [ит.] *adv.* инкогнито, непознат(о), под другим именом.

Inko'gnito *n* инкогнито, непознатост *f*.

inkommodie'ren {*~инкомоди́рн*} [лат.] *tr.* 15g и *refl.* (*sich* ~) узнемиравати (се).

inkompetent {*инко́мпетент, инко́мпетѝнт*} [лат.] *a* некомпетентан, немеродаван, ненадлежан.

I'nkompete'nz *f* 3b инкомпетенција, немеродавност, ненадлежност.

inkonsequent {*инко́нзеквент, инко́нзеквѝнт*} [лат.] *a* неконсеквантан, недоследан. [ност.]

I'nkonseque'nz *f* неконсеквентност, недослед-

Inkorporatio'n [лат.] *f* в. Einverleibung.

inkorporie'ren {*инкорпорирн*} [лат.] *I tr.* 15g в.

einverleiben. II **Inkorporie'ren** *n*, **Inkorporie'ring** *f* в. Einverleiben, Einverleibung.

inkorrekt {*инко́рѝкт, инко́рѝкт*} [лат.] *a* неко-

ректан (= неисправан, неправилен; нетачан). **Inkorrektheit** {*~хѝт*} *f* 3b некоректност (= не-

исправност; нетачност).

i'n|kräftig *a* скроз снажан (и. јак), снажан из унутрашњости своје.

In|kra'ft|setzung *f* 3b стављање *n* на снагу.

In|kra'ft|treten *n* ступање на снагу.

inkriminie'ren {*инкримини́рн*} [лат.] *tr.* 15g окривити, -љавати, оптужи(ва)ти.

I'nkubus {*инкубус*} [лат.] *m* 6g = Alp 1.

Inkulp'a't {*инкулпат*} [лат.] *m* 3a окривљени, окривљеник.

Inkuna'bel {*инкунабѝл*} [лат.] *f* 3d књига, штамп из доба проналаска штампе (до 1536).

I'n|lage = Einlage 2.

I'n|land [срвн.] *n* (б. *pl.*) (*opp.* Ausland) нашеземство *f*, земља *f*, унутрашњост.

I'n|land... = Inlands...

I'n|länder {*инлендѝр*} *m* 2l, *~in* {*~ин*} *f* 3с нашезем|ац, -ка, домородац, -ткиња, урође-*ник*, -ца.

i'n|ländisch {*инлендѝш*} (*opp.* ausländisch) *a* нашеземски, овоземски, домаћи.

I'n|lands... {*инландс*}: **~handel** *m* унутарња трговина, трговина у земљи; **~raß** *m* путна исправа *f* за унутрашњост (и. за наше земство). [средины речи; ун. Anz, Auslaut.]

I'n|laut *gr.* *m* глас *m* у средини речи; **im** ~ **y!**

I'n|let(t) [дн. Einlaß] *n* 2g (аус. 6i) цакче за јастук (и. за перину).

i'n|liegen итд. в. einliegen итд.

in|mi'ttelst *adv.* = inzwischen.

in|mi'tten *prp.* са *gen.* (у)сред, посред.

i'nnē {*үнн*} [сврн.] *adv.* 1. унутра; код куће. 2. в. inne..., Inne...

i'nnē..., i'nnē... {*үнн*}: *behalten tr.* задржа(ва)-ти; *~halten n* задржавање; *haben tr.* имати, држати; е-е Sprache ganz *haben* владати потпуно неким језиком; *~haben n* имање, држање; *halten I tr.* одржа(ва)ти, (о)чувати, држати се (*acc.: gen.*); II *intr. (h)* задржа(ва)ти се, зауставити се, -љати се, (пре)стати; III *i'nnēhalten n, i'nnēhaltung f* одржавање, чување; задржавање, заустављање, престајање, престанак *m.*

i'nnen {*үнн*} I *adv. (opp. außen)* унутра; nach ~ унутра; nach ~ zu унутра, ка унутрашњости; von ~ (heraus) изнутра. II *i'nnen n* унутра(шњост *f*).

i'nnen..., i'nnen...: {*үнн*}: *~bremse f* унутрашња кочница; *~feuerung f* унутрашње ложење *n*; *~fläche f* унутрашња површина, површина изнутра; *~haut f* а) унутрашња опна; б) кожа; в) ендокарп; д) *~* унутрашњи труп *m*; *~leben n* унутрашњи (и. унутарњи) живот *m*; *~lösung f* лем(љење *n*) *m* изнутра, невидљив лем *m*; *~raum m* унутрашњи простор; *~seite f* унутрашња страна; *~welt f* унутрашњи (и. унутарњи) свет *m*; *~wellig a* (који је) у свету; *~winkel m* \wedge унутрашњи угао, унутарњи кут.

i'nnē {*үнн*} [сврн.] I а (у позитиву само атрибут, као предикат в. *~lich, stpr.* нема, *sup. ~st*) 1. унутрашњи, унутарњи; der ~e Teil unserer Stadt унутрашњи део нашега града; ~e Krankheiten унутрашње болести; der ~e Wert унутрашња (и. битна) вредност; die ~e Stimme унутрашњи глас *m*, глас изнутра. 2. i'nnēst {*сн*} *sup.* најдубљи, најприснији; die ~sten Gedanken *m pl.* најскривеније мисли *f pl*; das ~ste Gemach најповученија одаја *f*; *adv.* = im Innersten. II i'nnere(s) {*сн*} *n 9l* 1. унутрашњост *f*; *fig.* утроба *f*, крило, срце, срж *f*; in m-m Inneren у мојој унутрашњости, у мојој души; im inneren Afrikas у унутрашњости Африке; im Inneren der Erde у унутрашњости (и. у утроби) Земље; es ist hier ein Inneres овде је нешто битно, овде има нечег суштаственог; в. Minister(ium). 2. у *sup.* i'nnēste(s) {*сн*} *n 9l* (оно што је) најунутрашњије, најунутарњије; најудаљенији део *m*; унутрашњост *f*, утроба *f*, срж *f*, средиште, срце; (оно што је) најбитније, најсуштаственије; sein Innerstes најскривенијикућа *m pl.* срца његова. i'nnē|afrika {*үнн*}-*n* унутрашњост *f* Африке, Средишна Африка *f*.

i'nnē|halb {*үнн*халб} (*opp. außerhalb*) I *adv.* 1. у-, изнутра. II *prp.* 1. (просторно) са *gen.* (и. *dat.*) у (*loc.*), у границама (*gen.*); ~ des Weichbildes у околини; у границама предграђа. 2. (временски) са *dat., gen.* = binnen; за; ~ e-s Jahres за годину (дана).

i'nnēlich {*үнн*лх} а = inner I 1; ~er Beruf унутрашња склоност *f*, наклоност *f* која потиче изнутра; *adv.* у-, изнутра; у унутрашњости својој, у души својој; *phm.* ~ anzu-

wenden за унутрашњу употребу; ~es Gebet молитва *f* у себи.

i'nnēlichkeit {*үнн*хт} *f 3b* присност; дубина душе, дубина осећања (и. осећања); особеност дубоке душе.

i'nnē...: ~werden *intr. (s)* е-г Sache (*gen.*) (и. et.) ~werden с-, о|пазити што, опајати што, уочити -авати што, приме|тити -ћивати што, сазна(ва)ти што; ~wohnen *intr. (h)* е-г Sache (*dat.*) ~wohnen бити (битно) у чему, налазити се (суштаствено) у чему; бити својствен чему.

i'nnig {*үнн*х} [сврн.] а присан; који иде из душе, од срца; дубок; у-, све|срдан; ~e Freundschaft присно пријатељство; ~ste Überzeugung најдубље убеђење *n*; mein ~ster Wunsch моја жарка жеља; *adv.* присно; дубоко; у-, све|срдно; у срцу, у души; од срца.

i'nnigkeit {*үнн*хт} *f 3b* присност; у-, све|срдност; дубина осећања.

i'nniglich {*үнн*хлх} {*үнн*хлх} [сврн.] *adv.* = innig.

i'nnozenz {*үнн*оџенц} [лат.] *m 8e* Инокентије.

i'nnung {*үнн*унг} [сврн.] *f 3b* еснаф *m*, удружење *n*.

i'nnungs... {*үнн*унс-}: ~brief *m* еснафска листина *f*, еснафска правила *n pl*; ~geld *n* (еснафска) чланарина *f*; ~meister *m* старешина еснафа, † устабаха; ~pfennig *m* = ~geld; ~versammlung *f* скупиштина чланова еснафа, еснафски збор *m*; ~zwang *m* обавезно припадање *n* еснафу.

inoffiziell {*ин*официел, *ин*официел} [лат.] а неслужбен, незваничан.

inokulie|ren [лат.] *tr. 15g* = einimpfen.

inopportun {*ин*оппортун, *ин*оппортун} [лат.] а неопортун, неуместан, незгодан, у невреме.

inquire|ren {*ин*квирирен} [лат.] *tr. 15g*; са-слуша(ва)ти, истраживати. [жени.]

Inquisi't {*ин*зи́т} [лат.] *m 3a* окривљени, оптужени.

Inquisitio'n {*ин*квазицион} [лат.] *f 3b 1.* са-слуша(ва)ње *n*, истрага. 2. *rl.* инквизиција, суд *m* за кривоверце. [суд за кривоверце.] Inquisitio'ns|gericht *n* инквизициони суд *m*, i'nquisito'risch {*ин*зиторш} [лат.] а инквизиторски. 2. *rl.* инквизитор, судач суда за кривоверце. [судија.]

Inquisi'tor {*ин*зитор} [лат.] *m 6d* истражни

In|ru'he|setzen *n* пензионисање, умировљење; X обарање, спуштање (ороза).

i'ns {*инс*} [= in das (✓ in des)] у.

i'n saß {*ин*зас}, i'nsasse {*сн*} [sitzen] *m 3a*, i'n|sassin {*ин*засин} *f 3c 1.* кој|и, -а седи, кој|и, -а је седео, -ла (*gen.* у); становни|к -ца, укућан|ин, -ка, кирајци|ја, -ка, путник, -ца.

i'n|sassenschaft {*ин*засншафт} *f 3b* (сви) становници *m pl*, укућани *m pl* (све) кирајције.

ins|beso'ndere *adv.* нарочито, особито.

i'nschlicht {*ин*шлхт}, i'nschlitt {*ин*шлхт} [дн.] = inselt.

i'n|schrift {*ин*шрифт} [сврн.; *лат.] *f.* натпис *m*.

i'n|schriften... {*ин*сн-}: ~kenner *m* познавалац натписа; ~kunde *f* наука о натписима, епиграфика; ~sammlung *f* збирка натписа.

i'n|schriftlich а који служи за (и. као) натпис; *adv.* као натпис.

Insekt {инзект} [лат. „подељен на делове“] *n* 4a инсекат *m*, буба *f*, кукац *pl*.

Insekten..., **insekten...** {инзект-н-}: ~**beschreibung** *f* опис(ивање *n*) *m* инсеката (и. буба); ~**brut** *f* млад инсеката (и. буба); ~**fressend** *a*, ~**fresser** *m* бубождер, бубојед; ~**kenner** *m* познавалац инсеката (и. буба); ~**kunde**, ~**lehre** *f* наука о инсектима (и. о бубама); ~**pulver** *n* прашак *m* против инсеката, прашак за бубе; ~**summlung** *f* збирка инсеката (и. буба); ~**vertilgend** *a* који тамани инсекте (и. бубе), за тамањење инсеката (и. буба); ~**vertilgungsmittel** *n* средство за тамањење инсеката (и. буба).

Insel {инзел} [срвн.; *лат.] *f* 3d (и *fig.*) острво *n* (и *fig.*), оток *m*, ада.

Insel..., **insel...** {инзел-}: ~**bahn|steig** *m* перон између колосека; ~**bewohner(in f)** *m* острвљанин, -ка, оточанин, -ка; ~**chen** {инзелх-н}, ~**ein** {инзелх-н} *n* 2l (*dim.* од *Insel*) острвце, оточић *m*, адица *f*; ~**fort** *n* острвско утврђење; ~**gruppe** *f* група острва (и. отока); ~**hait** {инзелх-ф-т} *a* острваст, оточаст, налик на острво (и. на оток); острв(љан)ски, оточ(анс)ки; ~**meer** *n* острље *n* *coll.*, архипелаг *m*; ~**perron** *m* склониште *n* за пешаке; ~**reich** *a* богат острвима (и. оточима); ~**reich** *n* острвско царство; ~**schaft** {инзелш-ф-т} *f* острвље *n* *coll.*; ~**staat** *m* острвска држава *f*; ~**volk** *n* острвски народ *m*; ~**welt** *f* острвље *n* *coll.*, архипелаг *m*.

Insel {инзелт} *n* 2g б. *pl.* = Talg, Unschlitt.

Inserat {инзерат} [*лат.] *n* 2g оглас *m*; ~**enteil** *m* огласни део, огласи *m* *pl.*

inserierbar {инзербар} *a* уметљив.

inserie'ren {инзерир-н} [лат.] *I tr.* 15g умет|нути, -ати, метнути у, оглашавати, -сити. II

Inserie'ren n, **Inserie'ring** *f* умет|ање, -нуће, метање у, оглашавање.

Insertio'n {инзертсион} [лат.] *f* 3b уметање, метање у; оглашавање; ~**s gebühren** *f* *pl.* = *kosten pl.* трошкови *m* *pl.* за оглашавање.

ins... {инс-}: ~**geheim** {инсх-м} *adv.* (по)тајно, тајом, у потаји, кришом, крадом; ~**gemein** {инс-м-н} *adv.* уопште, обично; ~**gesamt** {инс-амт} *adv.* (сви, све, сва) скупа, укупно, листом.

In[sich]gehen *n* гледање у себе, погледање у се, враћање у се, испитивање (своје) савести.

In[siegel] [свн.; *срлат. insignia] *n* печат *m*.

Insi'gnie {инзигни} [лат.] *f* 3b одличје *n*.

Insinuatio'n {инзинуацион} [лат.] *f* 3b инсинуација (= вешто наметање мисли, дошапта(ва)ње; увлачење, улагивање, додворавање; (законско) саопштење).

insinuiere'n {инсир-н} [лат.] 15g *I tr.* 1. j-m et. ~ вешто дати на знање кому што, вешто кому што наметнути (и. дотурити). 2. гл саопштити, -авати, доставити, -љати. II **sich** ~ увући се, увлачити се (bei j-m код кога, кому). III **Insinuiere'n n**, **Insinuiere'ring** *f* вешто давање на знање, вешто наметање мисли, дотурање.

In's..., **in's...**: ~**künftige** {инсф-т-г} *adv.* убудуће; ~**leben|treten** *n* ступање у живот.

in|sofern 1. {инзофферн} *adv.* утолико; ~ *hat er recht* утолико (он) има право. 2. *cj.* {инзофферн} уколико.

insolve'nt {инзольвент} [лат.] *a* инсолвентан, који не може да плаћа (и. да одговара својим обавезама).

Insolve'nz {инзольвенц} *f* 3b инсолвенција, неспособност плаћања, немогућност одговарања својим обавезама.

in|so'nderheit *adv.* нарочито, особито.

in|soweit 1. *adv.* {инзовџ-т} = *insofern* 1. 2. *cj.* {инзовџ-т} = *insofern* 2.

Inspektio'n {инспекцион, инсп-н} [лат.] *f* 3b инспекција, надзор, надзиравање; X **вод m** (у унутрашњој служби); ~**s|führer m** X **водник** (у унутрашњој служби); ~**s|offizier m** надзорни официр; ~**s|reise f** инспекциони пут *m*, надзорни пут.

Inspektor {инспектор} [лат.] *m* 6d инспектор, надзорник; ~**amt n** инспекторство, надзорништво, инспекторска (и. надзорничка) служба *f*, инспекторско (и. надзорничко) место; ~**bezirk m** инспекторски срез, надзорниково подручје *n*; ~**stelle f** = **amt**; ~**wohnung f** инспекторски (и. надзорников) стан *m*.

Inspiratio'n {инспирацион} *f* 3b инспирација, надахнуће *n*.

inspire'ren {инспир-н} [лат.] *tr.* 15g инспирисати, на-, за|дахнути, на-, за|дахњивати (*einem et.* кога чим).

Inspizie'nt {инциент} [лат.] *m* 3a надзорник.

inspizie'ren {инцир-н} [лат.] *I tr.* 15g надзирати, надгледати. II **Inspizie'ren n**, **Inspizie'ring** *f* надзировање, надгледање.

installie'ren {инсталлир-н} [нем.-лат.] *I tr.* и *refl.* 15g (*sich* ~) инсталисати (се), на-, сместити (се); поставити, -љати, постројити, -авати, подићи, -зати. II **Installie'ren n**, **Installie'ring** *f* инсталисање, на-, смештање, постројавање.

in|sta'nd {инштандт-} [in Stand]: ~ *halten* одржавати у исправну (и. у добру стању); ~ *setzen* довести -одити у исправно стање, спремити; оспособити, омогућити (*acc.: dat.*); *et. wieder* ~ *setzen* оправити, -љати, успо-и.

In|sta'nd|haltung *f* одржавање *n*. [ставити.]

i'n|ständig {инштендих} [свн.] *a* у-, све|срдан; *adv.* у-, све|срдно; *auf das* ~*ste* најусрдније.

I'n ständigkeit {инштандих} *f* 3b у-, све|срдност.

In|sta'nd|setzung *f* 3b довођење *n* у исправно стање, оправљање.

Insta'nz {инстанц} [лат.] *f* 3b гл инстанција, судска надлежност, степен; *Urteil n* in letzter ~ пресуда *f* у последњој инстанцији.

Insta'nzen..., **insta'nzen...** {инстанцн-}: ~**gang m** = ~**weg**; ~**mäßig** *a* прописан, по уредби; ~**weg, ~zug m**: *den* ~**weg** *durchmachen* про|ћи -лазити кроз све ступеве (и. инстанције); *auf dem* ~**weg** хијерархиским

i'n|stehend *a* претстојећи. [путем.]

I'nster {инстер} *n* 2l [лат. intestina] 1. утроба *f*, црева *n* *pl.* с јетром. 2. = Gekröse.

Insti'nkt {инстинкт} [лат.] *m* 2g инстинкат, нагон; *aus* ~ по нагону, нагонски, инстинктивно.

insti'ntk|artig *a* инстинктиван, на онеки.
insti'ntk|v {инст'н.к.тиф} *a* — instinktartig.
insti'ntk|mäßig *a* = instinktartig. [гонство п.]
Insti'ntk|mäßigkeit *f* 3b природа нагона, на-
Institu't {институт} [лат.] *n* 2g установа *f*; за-
 вод *m*; воспитни завод *m*, воспиталиште; ~
 ~ von Frankreich и. französisches ~ Фран-
 цуски институт *m*.
Institutio'n {~тиф} [лат.] *f* 3b институција,
 установа; die ~en Институције (део Corpus
 iuris).
instruie'ren {инструир'н} [лат.] *I tr., refl.* 15g.
 (sich) ~ инструисати (се), поуч|авати (се),
 -ити (се), обавестити (се), -штавати (се); да-
 (ва)ти (acc.: dat.) инструкции (и. обавеш-
 тења). II **Instruie'ren** *n*, **Instruie'ung** *f* ин-
 струисање, поучавање, обука, настава; оба-
 вешт|авање, -ење.
Instruktio'n {инструкци'он} [лат.] *f* 3b инструп-
 ција (обавештење; упут(ство); наредба)
Instruktio'ns..., **instruktio'ns** {~фнс-} ~buch *n*
 X књига *f* обуке; ~mäßig *a* и *adv.* по (и.
 према, сходно) инструкцијама (и. упут(ств)и-
 ма, обавештењима); ~richter *m* истражни
 судија; ~stunde *f* час *m* теорије, теорија;
 zur ~stunde gehen ићи на теорију.
instrukti'v {~тиф} *a* инструктиван, поучан.
Instrume'nt {инструмент} [лат.] *n* 2g инстру-
 менат *m* (оруђе, направа, справа, алат).
instrumenta'l {~ментал} *a* инструментни, ин-
 струменталан.
Instrumenta'l... {~ал-}. ~begleitung *f* пратња
 инструментом (и. (на) инструментима); ~mu-
 sik *f* инструмент(ал)на музика; ~satz *m* ин-
 струмент(ал)на композиција *f*, инструмен-
 т(ал)ни састав.
instrume'nten... {~ментн-}. ~fabrikant, ~ma-
 cher *m* фабрикант (и. израђивач) музичких
 инструмената; ~handlung *f* трговина музич-
 ких инструмената; ~kunde *f* наука о (науч-
 ним) инструмената (и. справама).
instrumentie'ren {~тор'н} *I tr.* 15g. ♣ удесити
 (музички комад) за оркестар. II **Instrumentie-
 re'n** *n*, **Instrumentie'ung** *f* удешавање за
 оркестар.
Insubordinatio'n {инзуп'ординаци'он} [лат.] *f* 3b
 инсубординација (непокораване, непослуш-
 ност). [3c = Inselbewohner, -in.]
Insula'ner {инзулан'р} [лат.] *m* 2l, ~in {~ин} *f*
insultie'ren {инзултир'н} [лат.] *I tr.* 15g вређа-
 ти, увредити. II **Insultie'ren** *n*, **Insultie'ung** *f*
 вређање, увреда.
Insurge'nt {инзургент} [лат.] *m* 3a побуњеник,
 бунтовник, устаник, усташ.
insurgie'ren {~гур'н} *I intr. (h)* (по)бунити се,
 дићи се (на оружје). II **Insurgie'ren** *n*, **Insur-
 gie'ung** *f* = Insurrektion.
Insurrektio'n {~рекичан} [лат.] *f* 3b (по)буна,
 устанак *m*, дизање *n* (на оружје).
Ins|we'rk|setzen *n* спровођење, привођење у
 дело, остваривање, извршавање, -ење.
Ins|ze'ne|setzen *n* = inszenieren II.
inszenie'ren {инсценир'н} [лат.] *I tr.* 15g уде-
 сити за позорницу (и. за претстављање). II
Inszenie'ren *n*, **Inszenie'ung** *f* удешавање за

позорницу, удешавање за претстављање.
inta'kt {инт'акт} [лат.] *a* нетакнут, недирнут,
 читав; *fig.* беспрекорна гласа, честит.
integra'l {интеграл} [лат.] *I a* интегралан, пот-
 пун, целокупан. II **Integra'l** *n* 2g ^ инте-
 грал *m*. [чун *m*.]
Integra'l|rechnung {~ал-} *f* интегрални ра-
integrie'ren {~грир'н} [лат.] *I tr.* ^ интегра-
 ли(са)ти II **Integrie'ren** *n*, **Integrie'ung** *f* ин-
 тегра|љење, -лисање.
integrie'rend {~грир'нт} *a* саставни.
Integritä't {интегритет} [лат.] *f* 3b (б. pl.) ин-
 тегритет *m*, целокупност, потпуност.
Intelle'kt {инт'елект} [лат.] *m* 2g интелекат,
 (раз)ум. [(раз)уман, паметан.]
intellige'nt {~игент} [лат.] *a* интелигентан,
Intellige'nz {~генц} [лат.] *f* 3b интелигенција
 (увиђање, схватање, разумевање, моћ схва-
 тања, увиђања; разумно биће); ~blatt *n* о-
 гласни лист *m*; ~kontor *n* обавештајни
 биро *m*.
Intenda'nt {инт'ендант} [нлат.] *m* 3a, ~in {~ин}
f 3c интендант, -киња; ~en|bezirk *m*, ~en|
 stelle *f* интендантство *n*.
Intendantu'r {~адн'тур} [нлат.] *f* 3b интендан-
 тура; ~rat *m* виши интендант, интендан-
 турни саветник; ~wesen *n* интендантска
 служба *f*.
Intenda'nz {~данц} *f* 3b интенданца. [tigen.]
intendie'ren {инт'ендир'н} [лат.] *I tr.* в. beabsich-
Intensitä't {~зитет} [лат.] *f* 3b интензитет *m*,
 јачина.
intensi'v {~зиф} [лат.] *a* интензиван, јак.
Intentio'n {интенци'он} [лат.] *f* 3b интенција
 намера. [2. gl. забрана *f* богослужења.]
Interdi'kt {инт'рдикт} [лат.] *n* 2g 1. = Verbot.
interessa'nt {инт'ресант} [фр.] *a* интереса(н-
 та)н, занимљив; *adv.* интерес(ант)но, за-
 нимљиво.
Intere'sse {инт'рес} [лат.] *n* 4b интерес *m*: а)
 ~ für et., j-n haben имати интереса за што,
 за кога; б) (корист) Ihr ~ steht dabei auf dem
 Spiele Баш је интерес ту у питању; es liegt
 in Ihrem ~, es zu tun у Вашем је интересу
 да то (у)чините (и. (у)радите); j-s ~(n) wahr-
 nehmen чувати чији -е интерес -е; ich habe
 kein ~ dafür немам интереса за то; то ме не
 занима; im ~ у интересу...; с) камата *f* в.
 Zins; ~n|rechnung *f* = Zinsrechnung; ~n|sphä-
 re *f* сфера интереса.
Interesse'nt {~есент} [лат.] *m* 3a, ~in {~ин} *f* 3b
 интересент, -киња, заинтересован|и, -а.
interessie'ren {~ир'н} [фр.] 15g *I tr.* (за)инте-
 ресовати, занимати; j-n für acc. (и. bei dat.)
 et. ~ заинтересовати кога за што (у чему,
 при чему). II sich ~: sich für j-n (für et.) ~
 (за)интересовати се за кога (за што); er in-
 teressiert sich für nichts он се ни за што не
 интересује; њега ништа не занима. III **inter-
 ressie'rt** *p. p.* и *a* заинтересован; wir sind bei
 der Anleihe interessiert ми смо заинтересо-
 вани у зајму; ми имамо учешћа у зајму.
I'nterim {инт'р'им} [лат.] „међутим“, „за то
 време“ *n* bi привремено(ст *f*), у међувреме-
 ну важеће.

interimi'stisch {интеримистш} а привремен, (и adv.) у међувремену, adv. привремено. Interims... {интеримс-}: ~bescheid т 53 привремена одлука (и. пресуда) f; ~quittung f, ~schein т привремена признаница f; ~regierung f привремена влада(вина).

Interjektio'n {интерјекцион} [лат.] f 3b gr. интерјекција (усклик, узвик).

Interlinea'r|übersetzung [лат.] „између редова“ f превод т између редова.

Interme'zzo {~мецо} [ит.] п 6i, аус. и 6j интермецо т (међуигра; претстава између чинова већег комада; уметак).

intermittie'rend {~митирент} [лат.] а с прекидима, на прекиде, на махове; који изостаје; наступни.

inte'rn {интерн} [лат.] I а inner(lich). II Inte'rne(r) {~(р)} т 9l унутрашњи, унутарњи.

Inte'rna {~а} п pl. од Internum.

Interna't {интернат} [лат.] п 2g интернат т (школа са станом и храном).

international' {~национал} [фр.] I а интернационалан, међународни. II International'e {~е} f 3b (6. pl.) Интернационала, међународни раднички савез т.

internie'ren {интернирэн} [лат.] I tr. 15g интернировати, интернирати, прогнати у унутрашњост, приморати да живи, -е у одређеном месту. II Internie'rte(r) s 9l интернован[и], -а, интерниран[и], -а. III Internie'ren п, internie'ring f интерновање, интернирање, прогнање у унутрашњост земље.

Inte'rum {интернум} [лат.] п 6k већ. pl. Interna унутрашња дела п pl., унутрашњи послови т pl. [пелант, подносилац питања.]

Interpella'nt {интерпелант} [лат.] т 3a интер-Interpellatio'n {~лацион} f 3b интерпелација (тражење објашњења, изјашњења).

interpellie'ren {~лирэн} I tr. 15g: j-п ~ интерпеловати кога, (за)тражити изјашњење од кога. II Interpellie'ren п, Interpellie'ring f интерпеловање, тражење изјашњења.

interpolie'ren {~полирэн} [лат.] I tr. 15g интерполовати, умет[ати], -нути. II Interpolie'ren п, Interpolie'ring f интерполовање, уметање.

Interpolie'rer {~ларр} [лат.] т 2l уметач.

Interpre't {~прет} [лат.] т 3a тумач; Interpretatio'n {~претацион} f 3b = interpretieren II.

interpretie'rbar {~претирбар} а (про)тумачљив.

interpretie'ren {~претирэн} I tr. 15g (про)тумачити. II Interpretie'ren п, Interpretie'ring f (про)тумачење.

interpungie'ren {~инпунгирэн} I tr. 15g gr. стављати-ити знаке интерпункције на (и. у), мет[нути]-ати правописне знак(ове) на (и. у). II Interpungie'ren п, Interpungie'ring f стављање знакова интерпункције на (и. у), метање правописних знакова на (и. у).

Interpunktio'n {~пункцион} [лат.] f 3b gr. интерпункција (метање правописних знакова; правописни знаци); ~s|zeichen п правописни знак т. [само] а међувлада(вина) f. I

Interre'gnum {интеррегнум} [лат.] п 6e и (аус. I

Interrogativ... {~рогатиф-} [лат.]: ~partikel f

упитна речца; ~pronomen п упитна заменица f. [rogativpronomen. I

Interrogati'vum {~рогум} [лат.] п 6k = Inter-Interva'll [лат.] п 2g¹ интервал т (међупростор, размак; међувреме).

intervenie'ren {~венирэн} [лат.] I intr. (h) 15g интервенисати, (у)мешати се (као посредник), посредовати. II Intervenie'ren п, Intervenie'ring f и Interventio'n {~вентион} f 3b интервенисање, интервенција, мешање, посредовање. [питање. I

Interview {интервју} [енг.] п 6i интервју т, I interview'wen {интервјуэн} tr. 15a интервјуисати, питати. [питач. I

Interviewer {интервјуер} т 2l интервјуисач, I Intesta't|erbe {интестат-} [лат.] „без тестаментат“ т наследник без тестаментат.

Inthronisatio'n {интронизацион} [лат.] f 3b свечано постављање на престо; свечано устоличење п.

inti'm {интим} [лат.] а интиман, присан. [сност. I

Intimitä't {интимитет} f 3b интимност, при- I

Intimus {интимус} т 6j присан пријатељ.

intolerant {интолрант, интолрант} [лат.] а нетолерантан, нетрпељив. [трпељивост. I

Intolera'nz {~ранц} f 3b нетолерантност, не- I

intonie'ren {интониэн} [нлат.] I tr. 15g интонувати, в. anstimmen I I. II Intonie'ren п, Intonie'ring f интоновање, наглашавање, нагласак т.

i'ntra... {интра-} [лат.] intra... = innerhalb.

Intra'de {интраде} [ит.] f 3b I. а) увод т; б) фанфара. 2. ~п pl. приходи т pl., дохоци т pl. [зигентап, упоран. I

intransige'nt {интранзигент} [лат.] а интран- I

intransitiv {интранзитив, интранзитив} [лат.] а gr. непрелазан, непрелазан, adv. непрелазно; ~es Verbum, и Intransiti'vum {~вум} п 6k непрелазан глагол т.

intriga'nt {интригант} [фр.] I а сплеткашки. II Intriga'nt т 3a, ~in {~ин} f 3c сплеткар, -ка, сплеткаш, -ица, смутљив[ац], -ица.

Intri'ge {интриг} [фр.] f 3b интрига, сплетка.

intrigie'ren {~тригирэн} [фр.] intr. (h) 15g сплетка[рити], -шити [дукција, увод т. I

Introduktio'n {интродуцион} [лат.] f 3b интро- I

introduzie'ren {~дуцирэн} tr. 15g интродуковати, уводити, вести.

intuiti'v {интуитив} [лат.] а интуитиван, непојмовно сазнављив, непосредно увиђан, опажајни, очевидан.

Intuitio'n {~цион} f 3b интуиција, непосредно (и. непојмовно) сазна(ва)ње. [(и. промет. I

In|u'mlauf|setzen п 2 пуштање у оптицај I

invali'de {инвалид} [лат.] инвалид, онемоћао, изнемогао; и Invali'de т 3a инвалид, онемоћао војник.

Invali'den... {~идн-}. ~dank т дело п инвалида; ~haus п инвалидска кућа, кућа инвалида; ~pension, ~rente f инвалида; seine ~rente beziehen примати инвалиду; ~versicherung f осигурање п за случај изнемоглости.

Invalidität {~лидитет} [лат.] f 3b изнемоглост, онемоћалост; ~s|versicherung f = Invalidenversicherung.

Invasio'n {инвэзи'он} [лат.] *f* 3b инвазија, на-
језда, навала.

Inventa'r {инвентáр} [лат.] *n* 2g¹ 1. а) инвен-
тар *m* (списак предмета); *das* ~ aufnehmen
инвентари(са)ти, попис(ив)ати; б) инвентар,
предмети. 2. *fam. fig.* altes ~ (ium) стару-
и

Inventa'r|aufnahme *f* = Inventur. [дија *f* |
inventarisie'ren {~таризир'н} [лат.] *I tr.* 15g =
das Inventar aufnehmen. II **inventarisie'ren**
n, **inventarisie'ring** *f* инвентарење, инвентар-
исање, пописивање.

Investit'rium {~сти'ум} [лат.] *n* 6e в. Inventar.

Inventa'r|stück *n* инвентарни артикал *m*.

Inventu'r {-тур} [лат.] *f* 3b = inventarisieren
II; ~ machen (на)правити инвентар, инвентар-
и(са)ти, попис(ив)ати.

Inversio'n {инвэрс'ион} [лат.] *f* 3b инверзија (о-
бртање, преокретање).

invertie'ren {~тир'н} [лат.] *tr.* 15g обр|нути,
-тати, преокр|нути, -тати.

investie'ren {инвэсти'рн} [лат.] *I tr.* 15g j-n mit
et. (*dat.*) ~ да(ва)ти кому што, поставити
кога на што. II **investie'ren** *n*, **investie'ring** *f*
давање, постављање.

Investitu'r {~титур} *f* 3b (6. *pl.*) инвеститура,
давање, постављање; ~streit *m* борба *f* око
инвеституре. [своје боје (у катрама).]

Invit'e {инв'ит} *f* 3b подилажење *n*, показивање
invite'ren {инвити'рн} [лат.] *tr.* 15g 1. = ein-
laden I 2. 2. поди|лазити, -ћи, показ(ив)ати
своју боју. [т ~ недеља инвокавит.]

Invoka'vit {инвокав'ит} [лат.] *m inv. rl.* Sonntag/
involve'ren {инволвр'н} [лат.] *tr.* 15g инвол-
вовати, обухватати, садржавати.

in'wärtig *a* (*opp.* auswärtig) (који је из) из
земље, домаћи.

in'wärts *adv.* = inwendig, унутра.

in'wendig (*opp.* auswendig) I *a* унутрашњи,
унутарњи; *adv.* унутра, изнутра. II **in'wendig-**
es (*s*) *n* 9l = Innere(s).

in wie fe'rn *adv.* уколико, како.

in wie weit *adv.* (у)колико.

in'wohnen intr. (у) = einwohnen I 2.

in'wohner *m* = Einwohner.

in'zicht [свн.; в. zeihen] *f* 3b 1. основ *m* подо-
зрења, индиција, знак *m*. 2. в. Beschuldigung.

in'zucht *f* (6. *pl.*) 1. спаривање (и. расплођа-
вање, паћење) *n* (између) животиња блиских
по сродству са својим потомцима, размно-
жавање *n* животиња блиских по сродству.
2. * * = Inzicht.

in|zwi'schen [свн.] *adv.* = indessen I.

io'nien {ио́ни'н} [грн.] *n* 8g (6. *pl.*) Јонија *f*.

io'nier {ио́ни'р} *m* 2l, ~in {~и́н} *f* 3c Јонац, Јо-
и

io'nisch {ио́ниш} [гр.] *a* јонски. [ња́н|ин, -ка.]
io'ta {ио́та, јо́та} [гр.] *n* 6i јота; *fig.* nicht ein
~ нимало, ништа. [џе *ph.* ипекакуана.]

Ipekaku'na {ипекаку'на} [мекс.] *f* 6g (6. *pl.*)
Iphige'nie {ифиге'ни} [гр.] *f* 8d Ифигенија.

I'punkt *m* тачка на *i*. [ирада *f* |

Ira'de {ира́дэ} [тур.; ар. „воља“] *m* и. *n* 4b |

Iran {ура́н, ура́н} *n* 8g ● Иран *m*.

Ira'nier {ура́ни'р} *m* 2l, ~in {~и́н} *f* 3c Иран|ац, -ка.

ira'nisch {ура́ниш} *a* ирански.

i'rden {ирд'н} [свн.; Erde] *a* земљан, од земље;

~es Geschirr земљано посуђе.

i'rdisch {ирдиш} [свн.; Erde] I *a* 1. земаљски,
земљин. 2. земаљски, овога света; световни,
светски, мирски, људски, смртни; в. Hülle 2.
3. ☞ = erdig. 4. † = irden. II **i'rdische(r)**
{~(р)} *m*, ~e {~} *f*, ~e(s) {~(с)} *n* 9l: der
Irdische смртни; *das* Irdische (оно што је) зе-
маљско, земаљске ствари *f pl*.

I're {ир'е} *m* 3a, **I'rin** {ир'ин} *f* 3c Ирац, Иркиња,
Ирланђанин, -анка.

Ire'ne {ирен'е} [гр.] *f* 8d Ирена.

i'rgend {ирг'нт} [свн.] *adv.* 1. са *art.* и *pr. ind.*
понајвише се (аус. не) уједно пише са дру-
гом речју: ~ein, *pl.* ~welche икоји, неки, не-
какав, ма који; који год; ~ein anderer ико
други; ~ein Buch *n* (и)која књига, *acc.* (и)ко-
ју књигу; нека(ква) књига, *acc.* нек(акву)
књигу; ohne ~welche Kosten без икаквих тро-
шкова; ~einer, ~ jemand, ~wer ико(ји), неко,
ма ко(ји), који год; ~ jemand hat gesagt не-
ко је рекао; wenn ~ jemand es weiß ако ико
(то) зна, ~einmal ма кад(а), икад(а); wenn er
~einmal kommen sollte ако он икад дође; до-
ђе ли он кадгод; ~ etwas, ~ ein Gegenstand
m ишта, штогод, ма шта, ма што, што било
што му драго, иколико; gibt es ~ et. Schö-
neres има ли ичег лепшег?; ~jemand v. ~
einer; ~s {~c} *adv.* игде, негде, ма где; ~wann,
zu ~einer Zeit икад(а), ма кад(а), кад било, у
које год време; ~welche, ~wer v. ~ein, ~ein-
er; ~wie, auf ~eine Art икако; ~wo негде;
~woher од некуда, откуда год, одикуда, и
откуда; ~wohin некуд(а), некамо, куд(а) год.
2. у вези са *pr. r.* и *сј.*: wenn es ~ möglich ist
ако је икако могуће; wann man ~ kommen
kann када год може да се дође; was man ~
finden kann што год се нашло; што год да
се нађе; wer (nur) ~ ehrlich ist ко год је ча-
стан; wenn er ~ ehrlich ist ако је иоле чистан;
wie (и. wenn, sobald) ~ gelärmt wird... ако (и.
чим) се иоле (за)граји, (за)ларма...; заграји
ли се иоле...

Iri'dium {ириди'ум} [лат., гр.] *n* 6i (6. *pl.*) ☞ |
I'rin *f* 3c в. Ire. [min. иридијум *m*.]

I'ris {ири'с} [гр.] *f* inv. 1. *myth.* Ирис, Ирида
(и ☞). 2. дуга. 3. ☞ дужица. 4. ☞ богиша,
перуника, зечја ружица.

Iris... {ир'ис-} ~blende *f* phot. дијафрагма и-
рис; ~bogen *m* дуга.

i'risch {ир'иш} ирски; Irische See Ирско Море *n*.

I'ris... ~druck *m* штампа(ње) *n* *f* с прелива-
њем боја као у дуге; ~farbe *f* боја у дуге.

irisie'ren {иризир'н} [Iris] 15g I *tr.* 1. изаз(и)ва-
ти (*acc.*: на, у) преливање у дугиним боја-
ма, начинити да се (*acc.*: пот.) прелива у
дугиним бојама. II *intr.* (h) преливати се у
дугиним бојама. III **irisie'ren** *n* (II) преливање.

I'rland {ирл'ант} [галски E(i)rin, западно остр-
во'] *n* 8g ● Ирска *f*. [Ire, Irin.]

I'rländer {ирленд'р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c = |

i'rländisch {ирленд'иш} *a* = iriscl.

I'rmen'säule {ирм'н-} *f* Ирменсул *m*.

Iroke'se {ирок'ез} *m* 3a, **Iroke'sin** {~кез'ин} *f* 3c

Ирокез, -скиња. [смевање. |

Ironie {ирони'е} [гр.] *f* 6f иронија (потсмех, и- |

iro'nisch {иpонѣш} *a* (dv.) иронич|ан(-но), потсмешљив(о), подругљив(о).

ironisier'en {иpонизир'н} *tr. intr. (h)* 15*g* иронисати, мало се потсмевати (*acc.: dat.*).

irr {ѳр} *a* = irre.

irrationa'l {ѳрациѳнал}, irratione'll {~нел} [лат.] *a* ирационалан (који није логичке природе, који нема основа у разуму; \wedge irrationale ~ ирационалан број (на пр. $\sqrt{2}$).

i'rre {ѳр} [свн.] *I a, adv.* 1. *a*) залутао, скренуо с пута, забасао, зашао; *fig.* скренуо с правага пута, промашио; *b*) који лута (и. блуди), луталица; *c*) са *v* (обично као једна реч), в. на пр. irrefahren, irreführen итд. 2. *a*) ~ sein бити у заблуди, бити на погрешну путу, варати се; *da bist du sehr* ~ ту се ти јако вараш; *auf ~r Bahn sein* бити на криву (и. погрешну) путу, ићи кривим (и. погрешним) путем; ~r Pfad, ~r Weg = Irrweg; *b*) *ich bin* ~ *an dir* (ја) не знам шта ћу с тобом; (ја) не знам (већ) шта да мислим о теби; ~ werden не знати шта ћу, ћеш, ће(мо), ћете; бити ван себе; *ich werde ganz* ~ *ja* (већ) не знам шта ћу; ја не умем да се снађем; *ich werde* ~ *an ihm* (ја) већ не знам шта ћу са њим; (ја) не знам (већ) шта да мислим о њему, о његову понашању; *man wird daran* ~ ту (и. тим) се човек смеће, ту (се) човек (смутити) (па) не зна шта ће; ту се човек губи. 3. ~ (im Kopfe) sein мало скренути, бити сулуд; *er ist* ~ (im Kopfe) он је мало скренуо; он је сулуд; *sein ~r Blick* његов заблудео (и. помућен, унезверен, згранут) поглед; *ein ~r Mensch* = ein Irrer, в. III. II I'rre *f* 1. лутање *n* (и *fig.*), блуђење *n*; залуталост, заблуделост (и *fig.*); заблуда, блудња; *in die Irre führen* завести -одити с пута; *in der Irre gehen* лутати; *in die Irre gehen* залутати, забасати. 2. лавиринат *m*, испреплетан пут *m*. III Irre *f*, Irrer {~р} *m* 9*l* луда(к).

I'rrede {ѳред} [при растављању Irr-rede] *f* говор(ење *n*) *m* лудака (и. луде); луд(о) говор(ење *n*) *m*, булажњење *n*.

I'rre..., i'rre...: {ѳр-}. 2*f*ahren *intr. (s)* (за)лутати; 2*f*ühren *tr.* завести, -одити, скренути (*tr.*) с (правога) пута (и *fig.*), преварити (*j-p* кога); *sich durch et. (acc.) 2f*ühren lassen да(ва)ти се завести (и. преварити) чиме; 2*gehen intr. (s)* 1. = 2*f*ahren; 2. *fig.* залутати, заблудети, ићи кривим (и. погрешним) путем; ~gehen *n* лутање.

irregulär {ѳрегул'ер, ѳрегул'ер} [лат.] *a* ирегуларан, нередован, неправиљан.

I'rregularität {ѳрегуларитет} *f* 3*b* нерегуларност, нередовност, неправиљност.

I'rre..., I'rre...: ~laufen *n* лутање; 2*leiten tr.* = irreführen и irremachen.

irrelevant {ѳрелевант, ѳрелевант} [лат.] *a* ирелевантан, без важности.

irreligiös {ѳрелѳиѳс, ѳрелѳиѳс} [лат.] *a* нерелигиозан, безверан, непобожан.

Irreligiosität {ѳрелѳиѳзитет} *f* 3*b* нерелигиозност, безверност, безверје, безакоње.

i'rre|machen *tr.* завести, -одити, скре|нути -тати с правога пута; смести, смутити, по-

бркати; *sich* ~ *machen lassen* да(ва)ти се завести (и. смести, смутити, побркати).

i'rren {ѳр-н} [свн. (:*фр.) лат. errāre] 15*a I intr. (h)*; при промени места *s*) 1. лутати; блудити; тумарати, скитати се; ~der Ritter витез луталица. 2. залутати, забасати, скре|нути -тати (с правога) пута; *geh' nur geradeaus, du kannst nicht* ~ *иди само право, (ти) не можеш залутати*. 3. варати се, бити у заблуди; *wenn ich nicht irre* ако се не варам. 4. (по)грешити; *wir* ~ *alle* сви грешимо, сваки (може да по)грешити; *es irrt der Mensch, solange er lebt* човек грешити док је жив. II готово + *tr.* в. irremachen; узнемиравати; сметати (*acc.: dat.*), оме|тати, -сти; згранути; љутити; *laßt Euch nicht* ~ *des Pöbels Geschrei* нека вас не смеће вика светине; не дајте да вас дрека пучине смутити. III *sich* ~ *варати се, преварити се* (im Datum у датуму; über ihn у њему, о њему); *Sie* ~ *sich in s-r Person* Ви се варате да је (то) он; *wir haben uns in* (и. an) ihm geirrt преварили смо се у њему; *ich habe mich geirrt* ја сам се преварио; преварио сам се; *sich* ~ *lassen* = *sich irremachen* (в. тамо) *lassen*, в. II. IV Irren *n* = Irrfahrt, Irrtum, Irrung; Irren ist menschlich сваки човек грешити.

I'rren... {ѳр-н-}: ~anstalt *f* лудница; ~arzt *m* лекар за душевне болести; ~haus *n* лудница *f*, луда кућа *f*; ~heil|anstalt *f* лудница; ~heil|kunde *f* вештина лечења душевних болести, психијатрија; ~wächter *m* чувар лудака.

i'rre|reden *I intr. (h)* бунцати. II I'rre|reden *n* бунцање.

I'rre..., i'rre...: ~fahrer *m* путник луталица, путник пустолов; ~fahrt *f* лутање *n*; die ~fahrten des Odysseus Одисејева лутања; ~gang *m* а) лутање *n*; б) лавиринат; ~garten *m* лавиринат; ~glaube *m* кривоверје *n*; 2*gläubig a* кривоверан; ~gläubige(r) *s* кривоверни|к -ца; ~gläubigkeit *f* кривоверје *n*, јерес *m*.

i'rrig {ѳрѳх} *a* 1. заблудан, погрешан, крив, нетачан. 2. ganz ~ sein јако се варати,

Irrigator {ѳригатор} [лат.] *m* 6*d* иригатор.

i'rri|ger|weise *adv.* заблудно, погрешно, криво, нетачно. [шност, нетачност.]

I'rrigkeit {ѳрѳхк'ет} *f* 3*b* заблудност, погрешност.

irritier'en {ѳритир'н} [лат.] *tr.* 15*g* 1. (на)дражити, надраживати. 2. *por.* — irremachen

I'rre..., i'rre...: ~lehre *f* криво (и. погрешно, заблудно) учење *n*, заблудна (и. крива, погрешна) наука; јерес *m*, ~lehrer *m* учитељ криве (и. погрешне, заблудне) науке (и. кривога учења); ~licht *n*: а) светлост луталица

1. б) *fig.* варљива светлост; 2*lichte|re|n* {ѳрлѳхт'ир'н} 2*lichter|re|n* {ѳрлѳхт'ир'н} *intr. (h)* 15*g* insep. кретати се као светлост луталица; ~pfad *m* = ~weg; ~rede *f* в. Irrede.

I'rرسال {ѳрзал} [свн.] *n* 2*g* 1. лутање. 2. скренуће, скретање (с правога пута), поклизнуће. 3. блудња *f*, заблуда *f*. 4. лавиринат *m*, збрка *f*. 5. в. Irrung 2.

I'rre..., i'rre...: ~sinn *m* лудило *n*; 2*sinnig a* луд, полудо; ~sinnige(r) *s* луда(к); ~stern *m*: а) репатица *f*; б) планета *f*; 2*sam* {ѳрзам} *a*

који наводи на решку (и. у заблуду), варљив. **Irrtum** {иртум} [irre] *m* 2a заблуда *f*; (по)грешка *f*; da sind Sie im ~e ту сте у заблуди, у том грешите; *j-m s-p ~ benehmen* извести (и. извући - лачити) кога из заблуде.

irrtümlich {ирту-млѣх} *I a* заблудан, погрешан. *II adv.* (и ~erweise) заблудно, погрешно, криво.

Irre {ир-е} [irren] *f* 3b 1. = Irrtum. 2. неспоразум *m*; несугласица, зађевица; лутање *n*.

Irre..., **irrt...** ~wahn *m* крупна заблуда *f*, крупна (по)грешка *f*; предрасуда *f*; празноверје *n*, сујеверје *n*; лудило *n*; ~weg *m* погрешан пут (и *fig.*), криви пут (и *fig.*), *fig.* станпутица; auf ~wege geraten залутати, забасати, скренути с правог пута, поћи кривим путем; ~wisch *m*: a) = ~licht; b) обешенак, *I Irte* {ирте} *v. Ürte*. [враголан.]

Irvingia'ner {секте} {ирвинг-ан-ер} [Irving, шкотски протестантски теолог, † у Глазгову 1834] *f* секта ирвингијанаца.

Isabe'le {изабел} [шп. = Elisabeth] *I f* 8d и **Isabe'lla** 8b Изабела. *II f* 3b кулаш (аст коњ *m* беле гриве и стаклених очију).

Isabe'll..., **isabe'll...** {изабел-}. ~farbe *f* кулашаста боја; ~farben *a* кулашасте боје;

...isch често и ...sch као наставак особ(е)ним именима за грађење *a*: ...ов, ...ски, на пр. Grimmsches Wörterbuch Гримов речник; Hallisches Tor... Халска капија; Kantische Philosophie Кантова филозофија.

Ischariot {ишариот} [јевр.] *m* 8b Искарот.

Ischias {исхијас, ишјас} [гр.] *f* inv. ишијас, кукобоља.

Is'egrim {изегрим} [дн. (свн.) Eisenhelm] *m* 8a 1. изегрим, кум-курја. 2. *fig.* гунђало.

Isidor {изидор, изидар} [гр. „Изидин дар“] *m* 8a Исидор.

Isis {изис} [мис.] *f* inv. мисирска *rl.*, *Ж* Изида.

Islam {ислам, ислам} [ар.] *m* 2g¹ (б. *pl.*) Ислам, мухамеданство *n*. [мизам, мухамеданство *n*.]

Islami'smus {исламизм} *m* 6g (б. *pl.*) исламизам, мухамеданство *n*. *tr.* 15g поислам/и-ти, -љивати, помухамеданити. [м|ан, -анка.]

Islamisie'ren {исламизирати} *tr.* 15g поислам/и-ти, -љивати, помухамеданити. [м|ан, -анка.]

Islami't {исламит} *m* 3a, ~in {~џн} *f* 3с мусли-и) **islami'tisch** {~џш} *a* муслимански.

Island {исланд} [Eisland] *n* 8g *Ж* Исланд *m*.

Islander(in) *f* {ислендр(џн)} *m* 2l (3с) Исланд-џанин, -анка.

isländisch {ислендџш} *a* исландски.

Ismael {исмаел} [јевр.] *m* 8a Исмаило. [равно...]

Iso... {изо-} [гр.] iso... (= Gleich...) једнако..., **Isoba're** {~бар} [гр.] *f* 3b изобара, линија (која спаја места) једнака притиска.

isochro'n {~хрон} [гр.] *a* изохрон, једнаковремен, који траје једнако време.

Isola'tor {~латор} [ит.] *m* 6d ~ изолатор (из-, одвајач, непреносилац, неспроводник; ча-)

Isol'de {изолда} *f* 8d Изолда. [шица.]

isolie'rbar {изолирбар} *a* ~ издвојљив, који се може изоловати (и. издвојити).

isolie'ren {~лир-и} [фр.; ит. i'sola „острво“] *I tr. i. refl.* 15g (sich ~) изоловати (се), издвојити (се), издавајати (се); начинити неспроводљивим (и. неспроводни(ко)м).

II Isolie'ren

Isolie'ring *f* изоловање, издавајање; чињење неспроводни(ко)м.

Isolie'r... {изолир-}: ~haft *f* посебан затвор *m*; ~schemel, ~stuhl *m* ~ клупица (и. столица)

f за изоловање; ~schicht *f* изолујући (и. неспроводни) слој *m*; ~stoff *m* грађа *f* која не спроводи, неспроводни материјал; ~theit

{изолиртхџт} *f* 3b изолованост, издвојеност; ~zelle *f* (хелија) самица; ~zimmer *n* соба *f*

isome'trisch [гр.] *a* изометриски. [изоловања.] **I'sop** *v.* Ysop.

Isothe're {~тер} [гр.] *f* 3b изотера.

I'srael {исраел} [јевр. „борац Божи“] *m* 8b Израил.

Israeli't {исраелит} *m* 3a, ~in {~џн} *f* 3с Изра-и) **israeli'tisch** {~џш} *a* израиљски.

i'ß {џц} imper., i'ssest {џцст}, ißt {џст; hom. ist} 2-го и 3-ће л. *sg. praes. ind.* од essen.

i'st {џст; hom. ißt} 3-ће л. *sg. praes. ind.* од sein.

I'st... {џст-}: ~Bestand стварно стање *n*; ~Einnahme *f* (opp. Soll=Einnahme) стварно примање *n*.

i'sthmisch {истмџш} [гр.] *a* земљоузни.

I'sthmus {истмџс} *m* 6g земљоуз(и)на *f*.

I'strien {истри-и} [лат.] *n* 8g *Ж* Истра *f*.

I'strier {истрир-и} *m* 2l, ~in {~џн} *f* 3с Истр|а-и) **i'strisch** {истриш} *a* истарски. [нин, -анка.]

Ist-Stärke *f* = Ist-Bestand.

Ita'lien {итал-и} [феничански „дугачка земља“] *n* 8g *Ж* Италија *f*.

Italie'ner {италиен-и} *m* 2l, ~in {~џн} *f* 3с 1. Италијан, -ка, Талијан, -ка. 2. = italienischer (Damen-)Hut.

italie'nisch {италиенџш} *a* (и)талијански; ~er (Damen-)Hut италијански сламни (женски) шешир; die ~e Sprache, das Italienisch(e) (и)-талијански језик, (и)талијански.

ita'iisch {италџш} *a* италски. [и desgleichen.] **i'tem** {џтем} [лат.] *adv.* и Item *n* 6i в. ferner II 3l

I'thaka {итак-а} *n* 8g *Ж* Итака *f* (острво у Јонском Мору). [нин, -анка.]

I'thaker {итак-и} *m* 2l, ~in {~џн} *f* 3с Итач|а-и) **Itinera'r(ium)** {итин-и} [лат.] *n* 2g¹ (б. *pl.*)

I-Tüpfel *n* тачка на *i*. [путовођа *m*, кажипут *m*.]

i'tz(t) {џц(т)} *v.* jetzt.

i. V. abr. = in Vertretung.

Iwan {иван, иван} *m* 8a Иван.

J

(Упореди I, Y, G; у говорном језику северна наречја мешају *g* и *j*).

J, j {јот} *n* inv. *J, j*; уп. и *Jot*.

J ~ симбол за јод.

J. abr. = Jahr.

ja {ја, катк. ја} [свн.] *I adv.* 1. (opp. nein) да, јест; ja oder nein да или не; ich glaube ja: (ја) мислим да; o ja!, ja doch! о да! па да! та да! та јест!; ja freilich! па дабогме! та дабогме!;

er sagt nein, ich sage ja: он каже не, ја кажем да; zu et. (dat.) ja sagen каз(ив)ати (и. рећи) на што да, одобрити -авати што; zu allem ja sagen све аминovati, на све приста(ја)ти;

er hat ja gesagt он је рекао да, казао је јест. 2. {ја} е; ене; елем; де; ja du lieber Gott! е

Боже благи!; ја, da fällt mir noch ein е пада ми још на ум; ја so! ене, де! елем!; ја wissen Sie... е знате...; ја, da haben Sie recht е ту сте у праву; ја, was ich noch sagen wollte шта оно хтедох рећи; ја, da reformiere einer! де, па нека ми неко ту врши реформе!; ја, Sie! е Ви!; ја, warum? па зашто? 3. (па) чак, (па) шта више; das ist schwer, ја unmöglich то је тешко, чак немогућно; ја sogar па чак, па шта више. 4. (упућивање на познато) та; па; брате; das ist ja nicht schwer па то није тешко; та то није тешко; das sagte ich Dir ја (не) рекох ли ти ја; Sie eilen ја, als wenn... та Ви хитате као да...; Ihnen kann ich's ја sagen (та) Вама могу то рећи; Sie wissen ја, daß... та Ви знате да...; па Ви знате; das ist ja schrecklich! та то је ужасно! то је, брате, страшно! 5. (у погодбеним реченицама) и, уопште; ми; er kommt wohl nicht und, wenn er ја kommt он неће доћи, а ако ли дође (и. ако уопште дође); und soll sich eine ја mit ihr vergleichen, so... и ако ли се (и. и ако се уопште) једна успоређи са њом, онда... 6. {ја, јако продуљено} komm ја recht früh дођи рано, рано!; sei ја vorsichtig да будеш опрезан; буди опрезан; tun Sie es ја nicht да нисте то чинили (и. радили); немојте то чинити (и. радити); kommen Sie ја wieder немојте да не дођете опет; дођите опет неизоставно; das denke ја nicht немој на то мислити; vergessen Sie es ја nicht немојте то заборавити; да нисте то заборавили. II Ја п би и. inv. да; mit е-м lauten Ја (једним) гласним да; eine Frage mit Ја beantworten одговори-арати потврдно на питање; sein Ја gilt mehr als е-с andern Eid његово да вреди више него нечија заклетва; er bleibt bei Ја und Nein он ти зна само да или не (и. неће да одреши језик); ihre Tante ist ihr Ја und Amen кад каже њена тетка! све друго отпада.

Ja'bruder {ja-} m аминаш.

jach {jāx} [срвн.] a usw. в. jäh usw.

ja'che(r)n {jāx(r)n}, ja'chtern {jāxtrn} por. intr. (h), sich ~ јурити се (грајећи), јурцати се. [једрилица с једном катарком.]

Jacht {jāxt} {хол. = Jagd} f 3b јахта, брза!

Ja'cht... {jāxt-}: ~klub m јахт-клуб; ~schiff n = Jacht; ~wettfahrt f трка јахта.

Jä'ckchen {jekx'n} n 2l (dim. од Jacke) капутих m, копоранчић m, јелече.

Ja'cke {jāk} [фр. † jaque] f 3b 1. копоран m, капут m; јелек m. 2. fam. fig. е-м die Jacke voll hauen (и. schlagen) испрашити (и. истрести) кому тур; е-м die ~ voll lügen излагати кога, налагати кому поштено; уп. и Hücke 2; sich (dat.) die ~ voll schlagen накркати се, набокати се; das ist eine alte ~ то је стара ствар; в. hin 5. [жакет m.]

Jacke'tt {jāket} [фр. jaquette] n 2g капут m, ...jackig {-jākūx} [Jacke] a у слож. на пр. schwarz~ у црном капуту (и. копорану).

Ja'ckel {jākəl}, Jä'ckel {jāka} m 8b dim. од Јаков, Јаша, fig. Максим, дедак, глупак.

Jacqua'rd {jākar} [фр. механичар у Лиону, 1752—1834] {-āp-} m 2g¹: ~maschine f, ~stuhl

m, ~web|stuhl m Жакаров разбој m.

Jagd {jākt, гн. jakt} [срвн.; *jagen] f 3b 1. лов- (љење n) m; eine ~ halten приредити-ђивати лов, ловити; hohe ~ лов на велику (и. крупну) дивљач; niedere ~ лов на ситну дивљач; ~ machen auf... (acc.) ловити... (acc.), гонити... (acc.), јурити за..., вијати... (acc.), бити у потери за...; die wilde (и. wütende) ~ поамна поворка духова. 2. лов(ци m pl.) m; die ~ kommt zurück ловци се враћају. 3. лов m, вештина ловљења. 4. = ~bezirk. 5. = ~berechtigung. 6. лов(ина f) m, уловљено. 7. јурење n, јурњава, гоњење n, вијање n; wilde ~ поамна јурњава; дн. гунгула, гужва, кркланац m.

Ja'gd..., ja'gd... {jakt-}: ~almanach m Ловац (часопис); ~amt n. a) одељење за лов, надлештво за лов; b) служба f у надлештву за лов; ~anzug m ловачко одело n; одело за лов; ~aufseher m надзорник лова; ~ausbeute f лов m; ~ausdruck m ловачки израз; ~bar {jāktbār} a (добар) за лов(љење); ~barkeit {-kāt} f 3b погодност за лов(љење); ~bauer m сељак кулчар у лову, хајкач роботник; ~berechtigt a с правом на лов(љење), који има право на лов(љење); ~berechtigung f право n лов(љења); ~beute f = Jagd b; ~bezirk m ловиште n; ~büchse f = ~flinte; ~dienst m: a) = ~frone; b) = ~amt b; ~en {jakt'n} intr. (h) ловити (auf et.: што); ~en|feuer n пуцњеви m pl. (и. паљба f) у лову; ~eröffnung f отварање (и. почињање) n лова; ~falke m сиви соко, соко обучен лову; ~fax m fam. со. ловџија; ~flinte f ловачка пушка; ~folge f: a) обавеза одазивања позиву у лов; b) право n гоњења гађане дивљачи и по туђем ловишту; ~freund m = ~liebhaber; ~frevlel m ловачки преступ, ловачка кривица f; = Wilddieberei; ~frevler m = Wilddieb; ~frone f кулук m (и. робота) ловом, кулучење n у лову; ~fröner m = ~bauer; ~garn n = ~netz; ~gebiet n = ~bezirk; ~gebrauch m: a) ловачки обичај, b) употреба f у лову; ~gebrüll n рика f ловаца; ~gedicht n песма f о лову; ~gefolge n ловачка пратња f, пратња ловаца; ~gehege n ловачки забран m; ~gerät n ловачки прибор m, прибор за лов; ~gerecht a: a) вичан лов(љењ)у, вешт у лов(љењ)у; b) и adv. у сагласности са правилима о лову; ~gerechtigkeit f право n лова; ~geschichte f ловачка прича; ~geschütz n = Buggeschütz; ~gesellschaft f друштво n ловаца, друштво за лов; ~gesetz n закон m о лову; ~gesinde n пратња f ловаца; ~göttin f богиња лова, Дијана; ~grenze f међа ловишта; ~grund m земљиште n за лов, ловиште; ~handwerker m занатлија ловачког прибора; ~haus, ~häuschen n ловачка кућа f; уп. ~schloß; ~hieb m fam. брз и добар ударац, por. ајдамак; ~horn n ловачки рог m; ~hornzeichen n знак n ловачким рогом; ~hund m ловачки пас; в. Bracke, Hühnerhund; ~hündin f ловачка керуша; ~hut m ловачки шешир, клобук за лов; ~hüter m = ~aufseher; ~joppe f ловачки капут m; ~junker m

jaßen (jā-¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶

Јагѐр *[jaɣ̌ɐp]* [jagen]. 1. и ~in {~дн} *f* 3с кој|и, -а јури, трчи (nach: за). 2. = Jagdstück с. Јагѐр *[jəɣ̌ɐp]* [свн.] 1. *m* 2l ловац; ~in *f* 3с ловица, ловкиња. 2. хирица, (по)служитељ у ловачком оделу. 3. X ловац, стрелац; reitende ~ ловци, стрелци на коњима. 4. (за псе) er ist ein guter ~ он је добар ловац, он добро лови.

Jägerel' {*jer·paⁿ*} *f* 3b 1. (6. pl.) — Jägerkunst; лов(љење *n*) *m*. 2. coll. ловци *m* pl., ловчади-
ja *f*. 3. = lägerhaus.

jä'ger..., jä'ger...: ~garn *n* = Jagdnetz; ~haft {jɛrˌxɑft} *a* = ~isch; ~haus *n*, ~hof *m* ловачка кућа *f*, кућа надзорника лова; ~horn *n* ловачки рог *m*; ~hund *m* ловачки пас; ~hut *m* ловачки шешир; ~isch {jɛrˌʃɪʃ} *a* ловачки; ~korps *n* ∅ ловачки корпус *m*; ~kunst *f* ловачка вештина; ~latein *n*: a) језик *m* ловаца, ловачки језик; b) ловачка лагарија *f*, ловачка прича *f*; ~lehrling *m* = ~bursche; ~lich {jɛrˌliːç} *a* = ~isch; ~ling {jɛrˌplɪŋ} *m* 2g¹ надриловац, вајни ловац; ~mahlzeit *f* обед *m* после лова; ~mäßig *a* ловачки, попут ловаца, као ловац; ~meister *m* старешина ловаца; ~recht *n*: a) ловчево право; b) ловчево следовање (и. ловчев део *m*) од убијене дивљачи; c) гађарина *f*, новац за гађање дивљачи, хватарина *f*; ~regiment *n* ∅ ловачки пук *m*; ~schaft {jɛrˌʃɑft} *f* 3b: a) ловаштво *n*, особина као ловац; b) ловци *m pl.*; ~s|mann *m (pl. ~sleute)* ловац; ~sprache ловачки језик *m*, језик ловаца; ун. ~latein *a*; ~tum {jɛrˌtʊm} *n* = ~schaft *a*.

jäh {je} [свн.] 1. нагао, напрасан, напречац; ~
er Tod нагла смрт, напрасна смрт, смрт на-
пречац; e-s ~en Todes sterben умрети на-

прасно (и. напречац); *adv.* нагло, напрасно, напречац. 2. нагао, плах, жесток, силан; плах(овит); прек, пргав; неразмишљен; *adv.* нагло, плахо(вито), жестоко, ненадно брзо. 3. отсечан, стрм(енит); *adv.* отсечно, стрм(е-1)

Ja'herr *m* = Jabruder.

[нит]о.1

Ja'he {jɛʰ} = jäh.

Ja'he {jɛʰ} *f* 3b (б. pl.) (в. jäh) 1. наглост, на-
прасност, (из)ненадност. 2. наглост, пла-
х(овит)ост, жестокост, жестина; прекост,
прекоћа, пргавост. 3. отсечност, стрм(ени-
т)ост; отсек *m*, стрмѐн.

jählich {jɛlɪx}, jähling {jɛlɪŋ} *a* = jäh.

jählings {jɛlɪŋ.s} *adv.* = jäh *adv.* 1, 2, 3.

Jahr {jɑp} [свн.] *n* 2g 1. година *f*, год *m*, го-
диште, лето; а) (као временска одредба): а) *alle* ~е свих година, сваке године; *einige* ~е неколико година; *nach* ~ен после много го-
дина; (*heute*) *übers* ~ (од данас) за годину (дана); (*heute*) *vor* е-*m* ~е (*vorn* ~е) пре го-
дину дана; *ein* ~ *ums* *andere* сваке друге го-
дине; *so ging ein* ~ *ums* *andere* *herum* и тако се низаше година за годином; *von* ~ *zu* ~ из године у годину; *vor* ~ен пре много година; *vor einigen* ~ен пре неколико година; *ein* ~ *wie* *das* *andere* и. *wie* *alle* ~е као сваке године; б) *ein viertel* ~ три месеца; *ein halbes* ~ пола године, шест месеци; *drei viertel* ~ девет месеци; *anderthalb* ~ година и по, годину и по; в) *im* ~е 1933 (*neunzehnhundert-dreiunddreißig*) године 1933 (хиљаду девет сто тридесет треће); *im* ~е 20 (*zwanzig*) *vor* Christo године 20 (двадесете) пре Христа; г) ~ *und* Tag година и један дан, годину и један дан; *binnen* ~ *und* Tag за годину и један дан; *über* ~ *und* Tag након година и година; годинама; *es ist schon* ~ *und* Tag, *seit*... већ поодавно је откако...; *in* ~ *und* Tag након прилично година, за поприлично година; *vor* ~ *und* Tag поодавно; *seit* ~ *und* Tag одавно; д) *er ist zehn* ~(е) *alt* и. *er zählt zehn* ~е он има десет година; десет година му је; в. *alt* 1; *er geht in sein elftes* ~ узео је једанаесту годину; ун. *in* II 1; *er ist in den vierziger* ~ен њему је између четрдесет и педесет година; *sie ist noch in den besten* ~ен она је још у најбољим годинама; е-е *Dame in gesetzten* (и. *gewissen*) ~ен средовечна дама, зрелија госпа; *bei* ~ен *sein* бити у годинама; *er ist jünger als seine* ~е он изгледа млађи него што је (у ствари); *das wird sich mit den* ~ен *verlieren* то ће се изгубити с годинама; *vor seinen* ~ен *sterben* умрети пре времена; *zu* ~ен *kommen* заћи -лазити у године; *von denselben* ~ен *ist* *ihm* година; *priv.* *mit den* ~ен *kommt der Verstand* што старији то паметнији; е) *astronomisches, tropisches, bürgerliches* ~ астрономска, тропска, грађанска година. 3. X *als Freiwilliger sein* ~ *ab dienen* (от)служити свој рок као добровољац. 4. = Jahrring.

Ja'hr..., ja'hr... {jɑp-}: ~arbeit *f* рад (и. посао) *m* на годину; ~aus {jɑp|ʔs} *adv.*: ~aus, ~ein {jɑp|ʔn}: а) из године у годину, сваке године; б) преко целе године; ~buch *n* годишњак

m, летопис *m*; ~buch|schreiber *m* летописац. Ja'rchen {jɑp|ʃn} *n* 2l *dim.* од Jahr годинца *f*, леце [динама; *adv.* годинама.] ja'hre lang {jɑp|lɑŋ} а који траје године, го-1 ja'hren {jɛp|n}, jahren {jɑp|n}: *sich* ~ 15a *es* *jährt sich* *heute*, даБ... данас је година дана како...; *heute jährt's sich wieder* данас је опет година дана; *das Fest jährt sich* данас је годишњица свечаности.

Ja'hres..., ja'hres... {jɑp|s}: ~abschluss *m*. а) крај (и. свршетак) године; б) X годишњи закључак, закључак године; биланс; ~alt *a* од године дана; ~anfang *m* почетак године; ~bericht *m* годишњи извештај; годишње извешће *n*, ~einkommen *n* годишњи приход *m*; ~feier *f*, ~fest *n* годишњица *f*; ~folge *f* сле-д(овање *n*) *m* година; *nach der* ~folge *следом* година; како се године нижу; хронолошким редом; ~frist *f* годишњи рок *m*, рок од године дана; *innerhalb* ~frist *у року* од године дана; *nach* ~frist *после* године дана; ~gedächtnis *n* годишњица *f*, годишњи спомен *m*; *Messe zum* ~gedächtnis *годишњи помен* *m*; ~gehalt *n* = Jahrgeld; ~kontingent *n* X годишњи контингент *m* (ан *Rekruten per-гута*); ~kursus *m*, ~pensum *n* годишњи те-чај *m*; ~läufte *pl.* = Jahrgang; ~lohn *m* годишња плата *f*, плаћа *f* на годину; ~rapport *m* = ~bericht; ~rate *f* годишња отплата, годишњи оброк *m*; ~rechnung *f* X годишњи рачун *m*; и = ~abschluss б; ~ring *m* год, годишњи прстен; ~schluß *m*: а) крај године, последњи дан у години; б) X = ~abschluss б; ~tag *m* годишњица *f*; ~trieb *m* = Jahrschuß; ~wechsel *m* нова година *f*, ново лето *n*; ~wende *f* прекрет *m* године, нова година, ново лето *n*; ~zahl *f* број *m* године, година, датум *m*; ~zeit *f* годишње време (и. доба), годиште *n*; ~ziel *n* X крај (и. заврше-так) *m* године.

Ja'hr..., ja'hr...: ~fünft {jɑp|fʏnf} *n* 2g вре-
ме од пет година, петолеће; ~gang *m* годи-
на *f*; *ergiebig* ~gang издашна (и. плодна) година; *alle Nummern der Zeitschrift*... *des* ~gangs XX *сви бројеви часописа*... године XX; X ~gang *der Rekruten* година *пергута*; ~gehalt *n*, ~geld *n* годишња плата *f*; *er hat* 8000 Mark ~geld годишња му је плата 8000 марака (и. он прима годишње 8000 марака); ~gewächs *n*: а) годишњи род *m*; *diese beiden Fässer sind von demselben* ~gewächse *оба ова бурета су од рода исте године*; б) X биљка *f* једноготка; ~hundert {jɑp|xʏndʁt} *n* век *m*, столеће; *noch nach* ~hundert *након* векова (и. столећа) *joh*; ~hundertellang {jɑp|xʏndʁt|lɑŋ} *a*, *adv.* вековима, столе-ћима.

jä'hrig {jɛp|ʁ} *a* 1. у слож. са бројевима: ...го-
дишњи, од толико година, на пр. *zehn* ~ де-
сетогодишњи, од десет година; *ein fünfzehn-*
~es Mädchen *петнаестогодишња девојка*, де-
војка *петнаестогодишњака*. 2. од године да-
на, годишњи; који траје (и. вреди) годину
дана; ~е Lämmer *јагањци* од године дана,
јагањци *годишњаци*; *ein* ~es Rind *говече* *јед-*

ногоче. 3. уместо „jährlich“ особ. у слож., на пр. die goldne oder fünfzig-e Hochzeit златна или педесетогодишња свадба. 4. ein Ereignis ist ~ = ein Ereignis jährt sich од некога догађаја година дана је данас; es ist nun ~ сад је годину дана. 5. = großjährig.

jährlich {jērlich} [Jahr] I а годишњи, који се враћа (и појављује, збива) сваке године; ~e ~en Einkünfte његов(и) годишњи приход(и). II adv. годишње, сваке године, на годину; er reist ~ wenigstens zweimal nach Deutschland он путује годишње (и сваке године) бар двапут у Немачку.

jährlich {jērlich} [Jahr] m 2g¹ годишњак (а), годишњаче n, једногодац, једногоче n, (домаћа) животиња f од године дана; ~sbock m ован годишњак, ован једногодац; ~shammel m шкопац годишњак, шкопац једногодац; ~schaf n овца f једноготка.

ja'hr..., **ja'hr...**: ~lohn m = Jahreslohn; ~markt m: а) сајам, вашар, панађур; б) и ~markts-geschenk n поклон m са вашара; ~pacht f годишњи закуп m, закуп на годину (дана); ~rente f годишња рента; ~ring m = Jahresring; ~schuß m = годишњи изданац; ~siebent n = ~woche; ~tausend {jap|təʒənt} n време од хиљаду (и тисућу) година, хиљаду (и тисућу) година; es sind ~tausende verflossen минуле су хиљаде (и тисуће) година; das erste ~tausend der Welt прва хиљада (и тисућа) света; ~tausende lang {jap|təʒənt|lān} a, adv. хиљадама (и тисућама) година; ~weise adv. годишње, на годину, година по годину; ~wachs m = ~gewächs a; ~woche f седмолетје n, седам година; ~wuchs m: а) = ~gewächs; б) = ~ring; c) = ~schuß; ~zahl f = Jahreszahl; ~zeh(e)nt {jap|təʒənt} n (време од) десет година, десетина година (и. лѐта), десетолетје n; ~zehnte lang {jap|təʒənt|lān} a, adv. десетинама година (и. лѐта).

jäh'stötzig {jē|stötʒiç} a = jäh 3.

jäh'zorn {jē|zörn} m (б. pl.) 1. напрасита љутња f, плах гнев, нагла срљба f. 2. напраситост, плахо(вито)ст, прекост, наглост.

jäh'zornig {jē|zörnig} a напрасит, плаховит, прек, нагао.

jak {jāk} [тибет.] m бi 麂 = Grunzochs.

ja'kob {jakob} [јевр.] m 8b bibl. Јаков; das ist der wahre ~ тога и тражимо! [ша m.]

ja'kōbchen {jakobchen} n 2l (dim. од Јаков) Ја-Јако'bi {jakobi} gen. од Jakobus: zu ~ о Светом Јакову; ~kirche f црква светога Јакова.

jakobi'ne {jakobin} f 8d Јакобина.

jakobi'ner {jap|n} m 2l, ~in {-ин} f 3c 1. rl. јакобинцац, -ка, доминикански, -а калуђер, -ица. 2. hist. јакобинац, члан јакобинског клуба.

jakobi'ner {jakobin} m: ~kloster n јакобински манастир (и. самостан) m; ~klub m јакобински клуб, клуб јакобинаца (засадавао у јакобинском манастиру у Паризу); ~mütze f јакобинска капа, црвена капа; ~partei f јакобинска странка, странка јакобинаца.

jakobi'nisch {jakobinisch} [фр.] јакобински.

jakobini'smus {jakobinismus} m 6g (б. pl.) јакобинизам.

Ja'kobs... {jakops-}: ~bruder m ходочасник у Кампостелу на гроб св. Јакова; ~leiter f Јаковљеве лествице f pl.; ~stab m: а) штап ходочасника св. Јакова; б) 𐌆 Штапи m pl.; c) 𐌆 слезовача f, трандавиље n; d) 𐌆 направа за одређивање висине сунчеве; ~tag m Св. Јаков; в. Jakob; ~straße f = Milchstraße; ~wiese f ливада која се коси само једанпут.

Jako'bus {jakobus} m 8c Јаков. [о Св. Јакову.]

Ja'klochs {jak|oks} m 𐌆 = Grunzochs.

Jakone'tt {jāknet} [енг.; фр.] m 2g јаконет (врста муселина). [летна.]

Jalousie {жалузи} [гр.] f 6f ребреница, ро-л

Jama'ika {jamāika} [хиндуски „острво изво-ра“] n 8g 𐌆 Јамајка f; ~ner {jamaikaner} m 2l, ~in {-ин} f 3c Јамајканцац, -ка.

Jamaika-Pfeffer m 𐌆 бибер са Јамајке.

Jamaika-Rum m 𐌆 рум са Јамајке.

Ja'mbe {jambe} usw. в. lambe usw.

Ja'mmer {jäm} [сви.] m 2l (б. pl.) 1. јад, беда f, несрећа f, тешка невоља f; mich schmerzt der Anblick des ~s боли ме када видим јад (и. несрећу). 2. јад, јади (pl.), патња f, мука f, туга f; очај(ање n); сажалење n; es ist wirklich ein ~, das Elend mit anzusehen доиста су јади гледати беду. 3. јад(и pl.), болно чезнуће n (nach dal.: за). 4. кукање n, јадиковање n, риданье n. 5. jam. ~ und Schade ist's и. es ist jammerschade! грдна штета је!; es wäre ~ und Schade! била би грдна штета! 6. es ist ein ~! јади су то! каква беда! 7. студ. = Katzenjammer. 8. = die fallende Sucht.

Ja'mmer..., **ja'mmer...** {jäm} m: ~anblick m поглед (и. призор) да јаде буди (у човеку), јадован призор, тужан призор; ~belastet a засут бедом (и. јадима); ~bild n јадовна (и. болна) слика f; ~bleich a блед од јада; ~bringend који доноси јад (и. беду); ~erregend a јадан, кукаван; ~geschrei n јак(а)ње n m, кукања f, кукање, јадиковање; ~gestalt f јадан изглед m, кукавна прилика; шака јада; ~haft {jäm|p|x} a = ~voll.

ja'mm(e)rig {jäm|p|x} a = jammerhaft.

Ja'mmer|leben n јадан (и. кукаван) живот m.

jä'mmerlich {jem|rlīç} I n 1. за (са)жаљење, тужан, жалостан, за оплакивање, јадан, бедан, кукаван; er hat ein ~es Ende genommen он је јадно завршио; ~es Geschrei тужни крици m pl., јак(а)ње n m; es ist ~ zu sehen жалосно је видети; es ist ein ~ Ding um uns јадни смо (ти) ми. 2. јадан, никакав, бедан; er hat e-n ~en Charakter он није никаква карактера; ~er Kerl, ~er Mensch јадник, кукавац, веселник; ~er Trost јадна утеха f. 3. bibl. er ist ~ он је ојађен, он јаде јадује. II adv. јадно, бедно, тужно, жалосно; er ist ~ geschlagen worden он је тучен да се човек сажали.

Jä'mmerlichkeit {~k|x} f 3b = Erbärmlichkeit.

Jä'mmerling {jem|rlīç} m 2g¹ = jämmerlicher Kerl. [кавац, веселник.]

Ja'mmer|mann m човек који у јаду живи; ку-Ја'mmern {jäm|rn} [сви.] 15b I intr. (h) кукаати, јадиковати, јадати се; laut ~ кукаати на сав

глас; über et. (acc.) ~ кукати (и. јадиковати) због чега; nach et. (dat.) ~ кукати (и. јадиковати) за чим. II *tr.* и *sich* ~ 1. е-п *wach* ~ (про)будити кога кукањем (и. јадиковањем); *sich zu Tode* ~ од кукања пресвиснути. 2. (и *imp.*) *das jammert mich* жао ми је тога; *der Mensch jammert mich* и. узв. ст. *es jammert mich des Menschen* жао ми је тога човека; *ihn jammerte des Volkes* жао му беше народа; *es jammert mich, daß...* жао ми је што...; *iro. du jammerst mich* жао ми те је. III **Ja'm-mern** *n* (б. *pl.*) = *Jammer* и. *ja'mmerns|wert, ja'mmerns|würdig u* ✓ = *bejammerns|wert*.

Ja'mmer..., **ja'mmer...**: *~schade int. fam.* в. *Jammer* 2; *~stand m* жалосно (и. јадно) стање *n*; *~tag m* јадан дан, тужан дан; *~tal n* долина *f* јада, плачевна долина, долина суза; *~ton m* тужан глас; *~voll a* пун јада, јадан, ојаћен; бедан, кукаван, за (са)жаљење; *ein ~volles Leben führen* јадно живети; *~welt f* свет *m* јада; *~zeiten f pl.* тужна времена *pl.*

Jan {*jan*} в. *Jahn*.

Ja'nhagel {*jānħāg·l*} [сажето од *Johann(es) Hagel*] 2g¹ олош, шљам, светина *f*.

Janitscha'r {*jānitcha'r*} [тур. „нова војска“] *m* 3a јаничар; *~en|musik f* турска музика; *~entum {~нтурм} n* јаничарство.

ja'net {*jān·et·n*} [дн.] *intr. (h)* 1. скамувати, кмаукати. 2. дахтати, бректати.

Ja'ner {*jān·er*} *m* 2l аус. = *Jacke, Kamisol*.

Jä'ner {*jēn·er*} [срвн., лат.] †, још *и prov. m* 2l = *Januar*.

Jansen'smus {*jānzēn·smus*} [*Jansen(ius)*, холандски теолог 1585—1638] *m inv. (б. pl.) rl.* јансенизам.

Jansen'ist {*~nist*} *m* 3a *rl.* јансениста. [чањ.]

Januar {*januar, jānūar*} [лат.] 2g¹ јануар, се-
-

Ja'nus {*janus*} [лат.] *n* 8c *myth.* Јанус; *~kopf m* Јанусова глава *f* (са два лица); *~tempel m* Јанусов храм.

Ja'rap {*jāpān*} *n* 8g ● Јапан *m.* [н|ац, -ка.]

Ja'ra'ner {*jāpān·er*} *m* 2l, *~in {~ин} f* 3c Јапа-
-

Ja'ra'nisch {*jāpān·isch*} *I a* јапански; *Japanisches Meer* Јапанско Море; *~e Waren f pl.* јапанска роба *f*; *~es Porzellan* јапански порцелан *m*. II **Ja'ra'nisch** {*~*} *n inv.*, *das Japanische*

9l јапански; *die ~e Sprache* јапански језик.

Ja'phet {*jāfēt*} [јевр.] *m* 8a *bibl.* Јафет.

Ja'phe'tisch {*jāfēt·isch*} *a* јафетски, Јафетов.

Ja'ppen {*jāp·en*} 15a, **ja'psen** {*jāp·en*} 15e [дн. = *gaffen*] *intr.* 1. (h) дахтати; *nicht mehr ~ könnēn* не моћи дахнути више, бити сав задихан; *nach et. ~* уздисати за чим, жељкати што. 2. (s) *die Schuhe ~ mir bei jedem Schritte von den Füßen* ципеле ми клопоху са ногу.

Jargo'n {*jārgōn*} [фр.] *m* 6i жаргон, нарочити језик, посебан говор.

Ja'sager {*jāzāg·er*} *m* = *Jabruder*.

Jasmi'n {*jāsmīn*} [персиски „пара“] *m* 2g¹ ● јасмин; *~blatt n* јасминов лист *m*; *~blüte f* јасминов цвет *m*.

jaspie'ren {*jāspīr·en*} [*Jaspis*] *I tr.* 15g (и)шарати мраморасто, мраморисати. II **Ja'spie'ren** *n* шаране у виду јасписа, мраморисање.

Ja'spis {*jāspīc*} [срвн., гр., јевр.] *m* 2h¹ (аус. *gen. inv.*) *min.* јаспис.

Ja'spis..., **ja'spis...** {*jāspīc-*}: *~achat m* јасписаст ахат; *~farbe f* јасписова боја; *~farbig a* јасписове боје (*gen.*); *~marmor m* јасписаст мрамор.

Ja'tagan {*jātagān*} [турски: јатаган „брани-
-

Ja'ten {*jēt·n*} [свн.] *I tr., intr. (h)* 15c плевити, чистити. II **Ja'ten** *n* плевљење, плевидба *f*.

Jä'ter {*jēt·er*} *m* 2l, *~in {~ин} f* 3c плевилца, -ља.

Jä't... {*jēt-*}: *~gras n* оплевци *m pl.*, оплевљена трава *f*; *~hacke f*, *~haue f* мотичица за плевљење (и. за прашење); *~zeit f* време *n* плевљења (и. плевидбе, прашења).

Jau'che {*jāx·*} [дн., пољ.] *f* 3b 1. покварена и смрдљива вода; осочина, осака, пиштавина, гној *m*; *fig.* бућкуриш *m*, рђаво пиво *n*. 2. *♀* сукрвица, гнојава вода помешана с крвљу.

Jau'che(n)... {*jāx·(n)*}: *~behälter m*, *~grube f* јама *f* за осочину.

jau'chhaft {*jāx·haft*}, **jau'chicht** {*jāx·icht*}, **jau'chig** {*jāx·ig*} *a* покварен, смрдљив; *♀* су-
-

Jauchz {*jāx·*} *m* 2g = *Jauchzer* 1. [крвичав.]

jau'chzen {*~n*} [свн. оном.] 51e *I intr. (h)* 1. клицати, подвизивати од радости; *ihm Jauchzet das Volk* народ му кличе. 2. = *jodeln*. II *tr.* 1. клицати, кличући изражити-жавати, клицањем испољити-авати. 2. е-п *aus dem Schlaf* ~ пробудити кога клицањем; *sich heiser ~* промукнути од клицања. III **Jau'chzen** *n* клицање.

Jau'chzer {*jāx·er*} *m* 2l 1. клик, узвик радости. 2. кличач, (онај) који кличе; *~in {~ин} f* 3c кличачица.

jau'eln {*jā·eln*} [дн.] завијати, скамувати.

Jaun {*jān*} *m* 2g = *Jahn*.

Jau'se {*jāz·*} *f* 3b, **jau'sen** {*~n*} *intr. (h)* 15e аус. = *Vesperbrot, vespērn*. [са Јаве.]

Ja'va|kaffee {*jāva-*} *m* ☞ јавска кава, кафа|

Java'nisch {*jāvan·isch*} [●] *Java*, малајско остр-
-

Ja'wo'hl *adv.* да, јест. [во] јавски.

Ja'wort {*jāvōrt*} *n* (б. *pl.*) да, пристанак *m*.

je {*jē*} *int.* 1. Је [скраћено од *Jesus*]: *Herr Je!* (и: *Jemer {jem·er}*, *Jemine {jemine}*, *Jemini {jemini}*, *Jerum {jerum}*, *Jere {jēpe}*, *Jes {jēc}*.
-

veh. се пише заједно и малим словом: *herr-je(mine), herrje(se)s* Христe благи! Боже благи! Боже мој! 2. = *ja* 1 2, *ei* и *i*; *je, da kommt er!* ене (и. гле), ево га где иде (и. долази); *je nun, man denkt doch auch nicht immer an alles e pa* (и. шта ћете) не мисли (и. не помишља) човек увек на све.

je² {*jē*, ненаглашено: *jē*} [свн.: *i(mmer)*] *adv.* и *cj.*

1. *von je {фон jē}, von jeher {jē|хер}, von je und je* одвајкада, одувек, откад је света и века. 2. *je und je*: а) ✓ и *je und allezeit* свагда, свакад, увек; б) кадикад, каткад, кашто. 3. у упитним, одречним, погодбеним и односним реченицама, а и уз *als* иза *cmpr.*: *икад, игда; wenn das je ein Mädchen tut* ако то икад (и. игда) (једна) девојка (у)чини; *hast Du ~ so etwas gesehen?* јеси ли икад тако што видео? *ein Mann, wie je einer war* човек какав је икад постојао; човек каквога је игда било. 4. ✓ гд; *wenn je ... erschien (Sch.)* кад

год се ... појављиваше. 5. (расподелно уз именице и бројеве) по; сваки; je zwei und zwei по два и два; er gab den acht Knaben je zehn Nüsse он даде осморици дечака по десет ђраха; für je zehn Wörter за сваку десетину речи, за сваких десет речи; je der Zehnte сваки десети; je im zehnten Jahr сваке десете године, сваких десет година. 6. (расподелио испред nach за ознаку мере и односа) према; како; према томе како (и. колико); je nach seinem Fleiß verdient er sechs bis acht Mark према својој вредноћи зарађује (он) шест до осам марака; je nachdem die Umstände es erfordern како прилике (и. околности) изискују; према приликама; je nachdem er gelaunt ist како је расположен; abs. je nachdem! како се узме! зависи од схватања! 7. (у споредним реченицама уз *свр.* за ознаку слагања са оним што се исказује главном реченицом) је..., је... или је..., desto... или је..., um so... ређе је..., ... so... што..., то...; уколико..., утолико...; je mehr man hat, je (и. desto и. um so) mehr man will што човек више има, то више жели; je mehr, desto besser што више то боље; je weniger ihrer sind, ... што их је мање, ...; je fleißiger du, mein Sohn, sein wirst, desto zufriedener werde ich mit dir sein уколико ти, сине мој, будеш био вреднији, утолико ћу ја бити тобом задовољнији; je eher, je lieber што пре, то боље; je gelehrt, je verkehrter што ученије, то изопаченије; je weniger..., desto mehr... што мање..., то више...; je älter er wird, desto törichter benimmt er sich што је старији све се луђе понаша. 8. je mehr und mehr све више и више; es wird mit ihm je länger je schlimmer његово се стање све више погоршава.

jedenfalls {jed'n|fals и jed'n|fals} adv. на сваки начин, свакако; ма шта било.

je'dennoch adv. = jedoch.

jedenorts {jed'n|orts и jed'n|orts} adv. свугде.

jeder {jed'r} [свр.] *т* сваки, jede {jed'} *ф* свака,

jedes {jed's} *п* свако (opp. keiner), *пр. ind.* 9d, 9j (в. ту напомену). 1. (придевски употребљено) jeder Schüler soll fleißig sein сваки ученик треба да је марљив; zu jeder Stunde у свако доба; jedes dritte Wort ist e-e Lüge свака трећа реч је лаж; sie kann jeden Augenblick kommen она може доћи свакога часа; jede zehn Schritte сваких десет корака; die Ableitung aller und jeder Wörter извођење *п* сваке речи; jede (auch die) leiseste Berührung сваки (и) најмањи додир; er fordert... von der Erde jede höchste Lust он тражи од земље свако највеће задовољство (= задовољство које земља пружа као највеће). 2. (именички употребљено) (ein) jeder сваки; (eine) jede свака; (ein) jedes свако (живи); er erinnert sich noch jedes (и. eines jeden) von euch он се још сећа свакога од вас; jeder dieser Männer hat sein Verdienst и. diese Männer haben jeder ihr Verdienst сваки од ових људи има своју заслугу; sie sind jeder zu seinem (и. zu ihrem) früheren Geschäfte zurückgekehrt сва-

ки се од њих вратио свом ранијем послу; e-e Schrift, die jeder nicht versteht спис који сваки не разуме; e-e Schrift, die nicht jeder versteht спис који не разуме сваки; jeder, der... сваки који...; nicht jeder kann Gutes tun не може сваки да чини добро; *прв.* jeder hat s-e Fehler нико није без мана; jedem das Seine, so gehört sich's сваком своје, тако (се) ваља; v. nächst 1, kehren.

Je'der..., je'der... {jed'r-} у слож. са *adv.* и *s:*

2einer *т* = 2mann; 2hand *adv.*, 2lei {~lā} *adv.* = allerlei; 2mann *пр. ind.* *т* 6i (б. *pl.*),

2männiglich *inv.* сваки, свако; vor 2mann пред целим светом; ~manns|freund *т* свачији

пријатељ; 2zeit *adv.* у свако доба, у свако време.

[када], свагда (wo... када). |

je'des|mal {jed's|mal} *adv.* сваки пут (wo...)

je'des|malig {jed's|mālig} *а* који постоји сваки

пут, свагдашњи; die ~e Beschaffenheit der

Dinge како ствари сваки пут стоје; стање у

којем се сваки пут находе ствари; wie es die

~en Zustände erheischen како стање тога

тренутка изискује; како случај изискује.

jedo'ch *adv.* а(ли), ипак; в. dennoch.

jedwe'der {jetved'r} *т* = jeder; jedwe'de {jet-

ved'e} *ф* = jede; jedwe'des {jetved's} *п* = jedes

[сврн. jeder von beiden] *пр. ind.* 9d, 9j (в. ту

напомену као *art. def.*).

je'glich {jeglich} [сврн.] *пр. ind.* виш. ст. = jeder;

особ. jegliches *п* све, свашта.

je'her {jexep} *adv.*: von ~ в. je² 1.

Jeho'va(h) особ. аус. {jexova} *т* 8b *rl.* Јехова.

Jellä'nger|jel'lie'ber {jel'len'p|jel'li'ber} *т* и. (аус.

само) *п* 2l орлови нокти *т* *pl.* козинац *т*,

козја крв *ф*.

jemals {jemals} *adv.* икад(а), игда, кад(год).

je'mand {jemand} [сврн.: је и Mann] *I пр. ind.* *т*

1a (дат. и ас. *inv.* боље од jemandem, je-

jemanden) 1. неко; ~ fragt nach Ihnen неко

пита за Вас; ich zweifle, daß es ~ (боље него:

~em) gelingt сумњам да ће (не)ком поћи за

руком; ~ anders неко други; er oder sonst ~

он или неко други; weder er noch sonst ~

ни(ти) он ни(ти) неко други; es kommt ~: а)

неко је дошао, неко је на вратима, б) неко

долази; es ist ~ bei ihm има некога код њега.

2. (одређено лице, које се не може или се не

жели ближе означити) es hat's mir ~ erzählt,

dessen Namen ich nicht nennen darf причао

ми је то неко, чије име (ја) не смем да по-

менем. 3. (придевно уз поименичени придев)

~ Hohes нека велика личност; ~ Vornehmes

нека отмена личност; mit ~ andern и. anders

(пеђе: andern) с неким другим. II Jemand *т*

ein Jemand неко; ich kenne e-n (gewissen)

Jemand мени је познат познат (и. неки)

неко; dieser Jemand овај неко; Je'mandin

{jemāndin} *ф* нека; zeige, daß du Jemand bist

покажи да си неко (= човек од значаја).

Je'men {jemen} [ар.] *п* 8g ● Јемен *т*.

je'mer, je'mine [jesu do]mine!, je'mini *int.* в. 1

Je'na {jena} *п* 8g ● Јена *ф*. [je¹ 1 и herr ~.]

Jene'nser {jenenz'r} *1 т* 2l, ~in {~in} *ф* 3c Је-

њан|ин, -ка. II *a inv.* и je'naish {jenajsh},

jene'nisch {jenenzjsh} јенскй,

je'ner {jen'p} *m* онај, **je'ne** {jen'e} *f* она, **je'nes** {jen'es} *n* оно [opp. dieser] *pr. d. 9d, 9f* нап. (као *art. def.*) 1. (придевнo) **a** jene Blume ist schöner als diese онај је цвет лепши од овога; jene vielen они многи; **b**) in diesem wie in jenem Leben у овом као и у оном (= будућем) животу; in jener Welt на оном (и. другом) свету; an jenem Tage онога дана (= дана страшнога суда); **c**) du kennst jenes alte Sprichwort ти знаш ону (= познату) пословицу. 2. (именички) bald dieser, bald jener час овај, час онај; сад овај, сад онај; dieser und jener овај и онај; тај и тај; dies und jenes ово и оно; von diesem und jenem sprechen о свачему говорити; wie jenes sagt као што она (тј. пословица) вели.

je'n'seit {jen'zait} *prp.* в. jenseits.

je'n'seitig {jen'zaitix} *a* 1. онострани; ... с оне стране; das ~e Ufer друга обала *f*. 2. противан, противнички; непријатељски; der ~e Advokat адвокат противн(ичк)е стране.

je'n'selts {jen'zaitc} *l prp.* са *gen.* 1. с оне стране, * с ону страну; на оној страни; за...; ~ des Berges с оне стране брера; ~ der Donau с оне стране Дунава; ~ der Berge gelegen загорски; ~ der Donau gelegen прекодунавски; Länder ~ des Rheins прекодунавске земље. 2. *abs.* с оне стране, на оној страни. II **das Je'nseits** *n* онај свет *m*, загробни живот *m*; в. befördern. [ковање *n*, туговање *n*.]

Jeremia'de {jeremiad'e} *f* 3b јеремијада, јади-**Jeremia's** {~mias} *m* 8c (bibl. *gen.*: Jeremia {jeremie}) Јеремија.

Je'rez {xepes} [mn.] *n inv.*: ~ (de la Frontera) Херес; ~ (wein) *m* херес(ко вино *n*).

Je'richo {jerixho} *n* 8g ● Јерихон *m*; ~rose *f* ● јерихонска ружа.

Jero'beam {jerobeam} [јевр. Jarōbam] *m* 8b (са *art. u. sg. inv.*) bibl. Јеровоам. [меле!]

je'rum {jerum} [из Jesus] *fam. int.* куку! авај!! **Jeru'salem** {jeruzalem} [јевр. „боравиште мира“] *n* 8g ● Јерусалим *m*.

jes {jes} *fam. int.* в. je' 1. [Језавељ.]

Je'sabel {jesab'el} *f* 8b (са *art. u. sg. inv.*) bibl.)

Jesa'las {jesajas} [јевр.] *m* 8c bibl. Исаије.

Jesui't {jesuit} [Jesus] *m* 3a језуит(а), исусовац.

Jesui'ten... {jesuit'n-} ~general *m* исусовачки (и. језуитски) ђенерал, ђенерал исусоваца; ~gesetz *n* закон *m* о исусовцима; ~kloster *n* језуитски манастир, самостан исусоваца; ~orden *m* језуитски ред, исусовачки ред, ред исусоваца; ~pulver *n* [језуити донели у 17 веку у Шпанију] нек. *phm.* језуитски прашак *m*, кора *f* од кине; ~schule *f* језуитска (и. исусовачка) школа, школа исусоваца; ~streich *m* језуитска смицалица *f*; ~tum {jesuit'ntum} *n* 2a (б. *pl.*) језуитство, исусоваштво. [совчина.]

Jesui'ter {jesuit'p} *m* 2l *fam.* језуичина, ису-**Jesuitere'l** {jesuit'pā} *f* 3b *fam.* = Jesuitentum.

Jesui'tisch {jesuit'ix} *a* (dv). језуитски.

Jesui'tismus {~it'ism'us} *m* 6g (б. *pl.*) — Jesuitentum.

Je'sulein {jesul'ein} *n* 2l = Jesuskindlein.

Je'sus {jesus} [гр.; јевр. Josua] *m* 8j 1. Исус; ~

Christus Исус Христос; Gesellschaft *f* Jesu = Jesuitenorden; ~ (Maria)! Христe благи! 2. bibl. das Buch ~ Sirach Књига Исуса Навина.

Je'suskindlein {jesuskindl'ein} *n* Исус дете(ице), Исушче.

Jett {jet} [лат., гр.] *m* и *n* 2g (б. *pl.*) *min.* гагат *m*; imitiertes ~ вештачки гагат *m*, црни корал *m*, црни мерџан *m*.

Je'ttchen {jet'x'n} [(Henr)iette] *n* 8g *fam.*, **Je'tte** {jet'e} *f* 8d *fam.* Хенричица *f*.

je'tzig {je'zix} *a* сада(ш)њи; данашњи.

je'tzo {je'zo} + *adv.* = jetzt.

jetzt {jeut} [срвн.] *l adv.* 1. (opp. einst) сад(а), јако; данас; sonst und ~ некад(а) и сад(а); ~ habe ich keine Zeit сад немам времена; сад немам кад; ~ oder nie galt es, zu... сад или никад требало је да...; ~ ist's geschehen сад је свршено; was soll ich ~ tun? шта да радим сада? шта ми ваља сад чинити?; ~ schlägt es сад(а) избија, сад(а) откуцава; ~ da (и. wo) сад(а) кад(а). 2. (у живу причању) ~ erhob er sich von seinem Sitze сада ти се он диже са свога седишта. 3. (иза *prp.*) bis ~ досад(а); für ~ засад(а); von ~ ab отсад(а); von ~ bis dahin отсад(а) дотле. 4. (в. bald) ~ ..., ~ ... сад ..., сад ...; ~ dieser, ~ (и. bald, nun, dann) jener сад овај, сад онај. II **Jetzt** *n inv.* 1. сад(а) *n*, садашњи тренутак *m*. 2. и **Je'tztzeit** {jeut'zait} *f* = Gegenwart 2. **jetzund** {je'zunt}, **jetzunder** {je'zund'p} *adv.* *prov.* и готово + = jetzt.

Je'tztzeit *f* в. jetzt II 2. [временик.]

Je'tztzeitler {jeut'zaitl'p} *m* 2l (Schop.) са-**Je'tztzeitlich** {jeut'zaitl'ix} *a* садашњи, данашњи, савремен.

je|weilen {jev'eil'n} ● **je|weils** {jev'eilc} *adv.* кадгод, с времена на време.

je|weilig {jev'eil'ix} *a* = jedesmalig.

je|zuweilen {je'zuv'eil'n} *adv.* = jeweilen.

jo {jo} *int.* 1. ej! ехеј! (као наставак у Feuerjo!

Mordio! 2. ђи! напред! 3. *prov.* — ја.

Joa'chim {joax'um} [јевр.] *m* Ахим.

Jo'bber {jōb'p} [енг.] *m* 2l ● спекулант на берзи; **Jobberei** {jōb'p'e} *f* 3b спекулисање *n* на берзи, берзанско зеленашење *n*, играње *n* на берзи.

jo'bbern {jōb'p'n} *intr.* (h) 15f спекулисати хартијама од вредности, спекулисати (и. играти) на берзи.

Joch {jōx} [свн.: лат. jugum] *n* 2g (као мера иза бројева *pl. inv.*) 1. јарам *m*; а) ins ~ spannen ухватити (и. хватати) у јарам, у-јарм[ити, -љивати]; б) fig. ein schweres ~ тежак јарам; e-m ein ~ auflegen наметнути ко-му јарам; das ~ abschütteln и. abwerfen стрести (и. збаци(ва)ти) јарам. 2. јарам *m*, пар *m*, двојка *f*, запрега; zwölf ~ Ochsen дванаест јармова (и. пар) волова; das ~ Menschen (Sch.) пар људи, запрега од два човека. 3. ☞ јутро, рало. 4. (Trage- и. Schulter-) ~ обрам(ни)ца *f* (в. Schanne, Tracht). 5. (*pl.* и Jöcher {jō'x'p}) ● превој *m* (планински). 6. ☞ распон *m*, лук *m*.

Jo'ch..., **jo'ch...** {jō'x-} 2artig *a* у виду јарма, ~bein *n* ☞ јагодична кост *f*, јагодица *f*; 2be-

laden *a* оптерећен јармом (и *fig.*); ~bogen *m* ☉ јагодични лук; ~brücke *f* распонски мост *m*; ~Zen {jox'n} *tr.* = anjochen; ~geier *m* ☉ = Lämmergeier; ~knochen *m* ☉ = ~bein; ~muskel *m* ☉ јагодични мишић; ~nagel *m* преглава *f*; ~ochs *m* во из јарма, во за вучу; ~pfahl *m* шип, стуб; ~stier *m* = ~ochs; ~übergang *m* ☉ кланац; ~spannung *f* распон *m*; ~weite *f* распон *m*.

Jo'cke {jōke, jōk'a} [енг.] *m* бi цокеј; ~klub *m*: а) цокеј-клуб; б) мирис цокеј-клуб; ~rennen *n* цокејска трка *f*.

Jo'ckel {jōk'el}, Jō'ckel {jō'k'el} *m* 8b = Jackel.

Jod {jot} [гр. iodes „љубичасте боје“] *n* 2g (б. pl.) ☉ јод *m*.

Jo'd... {jot-}: ~äther *m* јодни етар; ~blei *n* јодно олово; ~dämpfe *m* pl. јодне паре *f* pl.

Jo'deln {jōd'eln} [jo schreien] *I intr.* (h), *tr.* јухукати, јодловати. II Jo'deln *n* јухукање, јодловање. [у себи јода.]

Jo'd...: ~haltend, ~haltig *a* јодни, који садржи јодид *m*.

Jod'id {jōd'id} [Jod] *n* 2g ☉ јодид *m*.

Jo'dig {jōd'ix} [Jod] *a* ☉ ~e Säure јодаста киселина.

Jo'd...: ~kalium *n* јод-калиум *m*; ~krankheit *f* ☉ јодна болест, тровање *n* јодом.

Jo'dler {jōd'ler} *m* 2l 1. јухук, поклик јухукањем. 2. и ~in {~j'n} *f* 3c јухукач, -ица, јодлаш, Јо'd'metall *n* ☉ јод-метал. [-ица.]

Jodofo'rm {jōd'of'orm} [гр.-лат.] *n* 2g¹ (б. pl.) јодоформ *m*; ~gaze *f* јодоформсана газа; ~pulver *n* прах *m* од јодоформа, јодоформ у праху.

Jo'd..., Jo'd...: ~sauer *a*: ~saures Salz јодна со *f*; ~säure *f* јодна киселина; ~silber *n* јодно сребро; ~stickstoff *m* јодни азот; ~tinktur *f* тинктура јода; ~vergiftung *f* ☉ тровање *n* јодом.

Johann {joxan, joxan, joxan} скраћено од Johannes [јевр.] *m* 8b Јован, Иван; ~ohne Land Јован без земље.

Joha'nna {jox'ana} *f* 8b Јованка, Иванка.

Johanne'isch {jox'anej'sh} *a* bibl. јовански.

Joha'nn'es {jox'anj'ēs, ~n'ēs} [гр., јевр. „Божји дар“] *m* 8i (ген. често: Johannis) Јован, Иван; der Evangelist ~ Јован јеванђелист(а), св. Јован; ~der Täufer Јован Крститељ.

Joha'nni(s) {jox'anj, ~nj's} [ген. од Johannes] *n* inv. Ивањдан *m*, Ивање; zu ~ о Ивањдану, о Ивању.

Joha'nnis..., Joha'nnis... {jox'anj's-}: ~apfel *m* (јабука) ивањача *f*; ~beer|artig *a* рибизласт; ~beere *f* ☉ рибиз(ла) *f* *m*; schwarze ~beere црна рибизла; ~beer|farben *a* боје (ген.) рибизле; ~beer|saft *m* сок од рибизла; ~beer|strauch *m* ☉ рибизлин шиб, рибизла *f*; ~beer|wein *m* вино *n* од рибизла; ~berger {-b'ēpr'p} *m* 2l ☉ јоханисберговац, јоханисбершко вино *n*, рајнско вино *n*; ~blume *f* ☉ = Maßliebchen; ~brot *n* ☉ рогац(ица) *f* *m*, рошчић (плод); ~brot|baum *m* ☉ рогац(ица) *f*, рошчић (биљка); ~fest *n* (празник) Ивањдан *m*; ~feuer ивањска ватра *f* (паљена на Ивањдан, прослављања Ивањдана ради); ~fünkchen *n* = ~würmchen; ~käfer *m* ☉ а) = ~würmchen; б) јунски гундељ, јунска кокица *f*; ~

kirche *f* црква св. Јована; ~kraut *n* ☉ богородичина трава *f* (в. Hartheu); ~tag *m* = Johanni(s); ~traube *f* = ~beere; ~trieb *m* ☉ позно терање (и. избијање) *n*; *fig.* љубав *f* под јесен; ~wurm *m*, ~würmchen *n* ☉ свитац *m*, свитњак *m*, кресница *f*.

Johanni'ter {jox'anj't'p} [засновано 1065 г. у Јерусалиму] *m* 2l јовановац, витез реда св. Јована; ~meister *m* старешина реда св. Јована; ~orden *m* ред св. Јована; ~ritter *m* = Johanniter; ~schwester *f* сестра болничарка.

Jo'hlen {jōl'n} [jo schreien] *intr.* (h) 15a јухукати, подврискивати, врискати, дерати се; орити се; разлегати се; подврискујући певати. [вач, -ица, јухукач, -ица.]

Jo'hler {jōl'p} *m* 2l, ~in {~j'n} *f* 3c подвриски- Jo'aki'm {jō'ak'um} *m* 8a bibl. Јоаким.

Jokoha'ma {jō'koh'am'a} [јап.] *n* 8g ☉ Јокохама *f*. Jo'kus {jō'k'us} [лат.] *m* inv. *fat.* шала *f*, лакрдија *f*, шера *f*; разонода *f*; в. Scherz, Jux.

Jol... в. Johl...

Jo'lle {jōl'p}, Jō'lle {jō'l'p} [дн.] *f* 3b жола, чун *m*, чамац *m*; ~n|führer *m* возар.

Jo'nas {jōn'ās} [јевр.] *m* 8c bibl. Јона; ~fisch *m*, ~hai *m* ☉ ажула *f*; ~kürbis *m* ☉ = Flaschen-kürbis.

Jo'nathan {jōn'at'an} [јевр.] *m* 8a: а) bibl. Јонатан; б) *fig.* David und ~ Давид и Јонатан, присни пријатељи, *fat.* петак и субота; с) Bruder ~ брат Јонатан (шалив назив Американца).

Jongleu'r {жон'гл'ер} [фр., лат. ioculātor] *m* 2g¹ жонглер, опсенар, комедијаш.

Jonglie'ren {жон'глир'ен} *intr.* (h) 15g жонглеровати, изводити вештине (и. опсенарије).

Jonqui'le {жон'к'ј'е} [фр., лат. iuncus] *I f* 3b ☉ лужањ. II Jonqui'le *a* inv. жут.

Jo'ppe {jōp'p} [срвн., ит., ар.] *f* 3b = Jacke.

Jo'rdan {jōr'd'an} [јевр.] *m* 8g: der ~ Јордан.

Jörg {jō'rk} *m* 8a (dim. од Georg) Бок(ица), Бурица.

Jo'saphat {jō'zaf'āt} [јевр. „суд Божи“] *m* 8a bibl.: das Tal ~ долина Јосафат; *fig.* загробни живот *m*.

Jo'sef {jō'zef} usw. аус. = Joseph usw.

Jo'seph {-} [јевр.] *m* 8a Јосиф, Јосип (и *fig.* = keuscher Jüngling). [f 8d Јозефина.]

Jose'pha {jō'zef'a} *f* 8b, Josephi'ne {jō'zef'j'n} *f*

Jo'sua {jō'zua} [yn. Jesus] *m* 8b bibl. Осије.

Jot {jōt} [гр. iota] *n* inv. 1. јота (назив слова). 2. *fig.* (и Jō'tlein {jō'tl'j'n}) da fehlt kein ~ не недостаје ни тачка на јоти.

Jo'ta {jō'ta} *n* бi в. Jota. [пис; дневник.]

Journ'al {журнал} [фр.] *n* 2g¹ журнал *m* (часо-)

Journali'smus {-нали'ст'мус} *m* 6g (б. pl.) журнализам, новинство *n*.

Journali'st {журнали'ст} *m* 3a журналист(а), новинар; ~en|stand *m* новинарски сталеж, новинарски занат; ~en|tag *m* новинарски скуп, конгрес новинара; ~ik {-j'k} *f* 3b (б. pl.) журналистика, новинство *n*; journali'stisch {-j'š} *a* журналистички, новинарски.

Journ'al... {журнал-}: ~(lese)zirkel *m* круг новинског штива; ~mappe *f* лисница (и. торба) за журнале; ~nummer *f* број *m* журнала;

број *m* дневника; ~*posten m* ☞ дневничка ставка *f*.

jovia'l {jов'ал} [познолат.] 1. који се односи на Јупитера, Јупитеров. 2. јовијалан, весео. [ност, веселост.]

Jovialität {~в'алитет} *f* 3b (б. *pl.*) јовијал-*i*

Jua'n [шп. = Johann] *m* 6i 1. Дон ~ d'Austria {д'он хуан и. д'он ју'ан д'аустрија} Дон Хуан Аустриски. 2. Дон ~ {д'о-жуа, до-жуа} Дон Жуан; *fig.* донжуан, човек са срећом која долази од наклоности жена, удварач.

ju! {jy} *int.* = juch.

Ju'bel {jуб'ел} [нвн.; *jubiliere] *m* 2l ликоване *n*, клицање *n*, раздрагано весеље *n*.

Ju'bel... {jуб'ел-}: ~*ausgabe f* јубиларно (и. прославно) издање *n*; ~*braut f* невеста слављеница; ~*bräutigam m* младожења (и. женик) слављеник; ~*feier f*, ~*fest n* прослава *f*; ~*gesang m* прославна песма *f*, песма ликованја (и. клицања); ~*geschrei n* клицање, вика *f* од радости; ~*greis m* старац слављеник, старац прослављач; ~*hochzelt f* прослава свадбе; ~*jahr n*. а) година *f* опраштања (и. милости); б) година прослављања, прослава *f*; *fig.* alle ~jahre einmal у сто година једанпут; с мене па на уштап; у сто лета једна репа.

ju'beln {~н} *I intr.* (h), *tr.* 15f 1. клицати, ликовати, раздрагано веселити се. 2. живети весело, *fat.* терати кера. II **Ju'beln** *n* = Jubel.

Ju'bel..., **ju'bel...**: ~*ouvertüre f* ☞ прославна увертира; ~*paar n* слављенички пар *m*; ~*predigt f* беседа о педесетогодишњици; ~*strunken a* опијен радосту. [прослављач.]

Jubila'r {jубилар} [лат.] *m* 2g¹ слављеник, *I*

Jubila'te {jубилат} [лат.] *m* *inv.* Sonntag ~ Недеља „Поклики Богу!“

Jubiläum {~леум} [лат., јевр.] *n* 6е јубилеј *m*, прослава *f* (стогодишњице, педесетогодишњице, двадесетогодишњице); ~*s ausgabe f* прославно издање *n*. [(h) 15g=jubeln.]

jubilieren {jубилир'ен} [срвн., лат., јевр.] *intr.* *I*

ju'bilo {jубило} [лат.]: *in dulci* ~ {јн дулиц} у великом весељу; *in dulci* ~ *leben* живети у великом весељу.

juch! {jyx, jyx} *int.* ију! оп(а)!

Ju'chart {jyxарт} [свн.; Joch] *m* 2g¹ (*pl.* и *inv.*) ☞ јутро *n*, ланац, рало *n*. [(jy), клицати.]

ju'chen {jyx'н} [juch] *intr.* (h) 15a викали ију-*I*

Ju'chert {jyx'рт} *m* 2g¹ = Juchart.

juche' {jyx'e}, **juchei'** {jyx'e'} *I int.* и ~dideldum! {~дид'лдум} ијују!

juchheien {jyxх'ен} *intr.* (h) 15a = juchen.

juchheisa! {jyxх'аза}, **juchheiba!** {jyxх'аца}, **juchheirassassa!** {jyxх'а'ра'са'са} ијују! оп'аца!

Ju'cht(en) {jyxт'ен} [нвн. 17 век; рус.] *m* и *n* 2g (2l) (б. *pl.*) јухт *m*, руска кожа (врбовом кором штављена и брезовим катраном на-топљена телећа кожа).

ju'chten {~} *a* од јухта, од руске коже.

Ju'chten... {jyxт'н-}: ~*band m* 2d повез од коже јухта; ~*leder n* = Juchten; ~*stiefel m* ципела *f* од јухта. [zen, juchen.]

ju'chzen {jyxц'н} *intr.* (h) 15e *fat.* = jauch-*I*

ju'cken {jyx'кн}, ☞ **jü'cken** {jyx'кн} [свн.] 15a *I intr.* (h) и *tr.* сврбети; а) mein Daumen juckt

и. mir (и. mich) juckt der Daumen, *imp.* es juckt mich am Daumen сврби ме палац; б) *fig.* der Buckel (и. die Haut) juckt ihm сврбе га леђа; die Zunge juckt ihm сврби га језик. 2. бридети, сврбети; es juckt mich сврби ме; *prv.* wen's juckt, der kratze sich кога сврби, тај нека се чеше. 3. сврбети; die Krätze juckt gewaltig шуга страшно сврби. II *tr.* (и sich ~) чешати (се), *fat.* драпати (се); sich blutig ~ раскрвавити се чешући се, рашчешати се. III **Ju'cken** *n* сврбљење, свраб *m*, сврбеж *m*, бриђење.

Ju'cker {jyx'к} [мац.] *m* 2l мацарски коњић за лака кола, касач; ~*gespann n* запрега *f* ма-*I*

Jucks {jyx'к} в. Juch. [царских коњића.]

Ju'da {jyда} [јевр.] а) *m* 8b (четврти син Јаковљев) Јуда; б) ☞ *n* 8g Јуда *f*; das Reich ~ царство Јуда.

Judä'a {jyдеа} *n* 8g antiqu. Јудеја.

Judai'smus {jyдаисмус} *m* 6g јудејство *n*, јеврејство *n*, жидовство *n*. [Искариот.]

Ju'das {jyдас} *m* 8c Јуда; ~ Ischariot Јуда

Ju'das... {jyдас-}: ~*baum m* ☞ рогач, рошчић; ~*kuß m* Јудин пољубац, издајнички целив; ~*streich m* Јудино дело *n*. [Жидовче.]

Jü'dchen {jy'дх'н} *n* 2l (*dim.* од Јуде) Јеврејче, *I*

Ju'de {jyд'е} [свн., лат., јевр.] *m* 3a 1. Јеврејин, Жидов, **Jü'din** {jy'дх'н} *f* 3c Јеврејка, Жидовка; в. ewig *I* 1; *prv.* *fat.* haust du meinen ~, hau ich deinen ~н! кад ти мени тако, ја ћу теби овако! 2. *fig.* Јеврејин, *fat.* чивутин, зеленаш, цинцарин. 3. *fig.*: а) студент који није ни у каквом удружењу; б) шегрт пред производством за калфу; с) дугачка брада *f*; д) обед без меса. [тарене, цинцарење.]

Jüdelei' {jy'д'леа'} *f* 3b јеврејштина, *fat.* чиву-*I*

jü'deln {jy'д'лн} [Jude] 1. чивутарити, цинцарити, понашати се (и. цењкати се) као Јеврејин. 2. говорити као Јеврејин, заносити *I*

ju'den {jyд'н} *intr.* (h) jüdeln 1. [јеврејски.]

Ju'den..., **ju'den...** {jyд'н-}: ~*apfel m* = Adams,

Paradiesapfel; ~*bart m* јеврејска (и. дугачка) брада *f*; ~*bekehrung f* преобраћање *n* Јевреја;

~*christ(in f)* *m* Јеврејин -ка хришћанин -ка, покрштен-а Јеврејин -ка (*opp.* Heidenchrist);

~*deutsch n* немачки (језик *m*) немачких Јевреја;

~*docke f* = ~kirsche; ~*dorn m* ☞ чичимак, чичинке, жижоле *n*, кинкавица *f*; ~

eid m заклетва (и. присега) *f* (прописана) за Јевреје;

~*feindlich a* непријатељски (расположен) према Јеврејима, јеврејождер(ски);

~*fisch m* = Hammerfisch; ~*frage f* јеврејско питање *n*;

~*frau f* Јеврејка; ~*gasse f* јеврејска улица, јеврејска ма(ха)ла; ~*genosß m* је-

врејски обраћеник; ~*genossin f* јеврејска о-

браћеница; ~*gesicht n* јеврејско лице, јевреј-

ски изглед *m*; ~*groschen m* саксонски нов-

чић (из 15 и 16 века); ~*harz n* = ~pech; {~

heit {jyд'нх'т} *f* 3b (б. *pl.*) а) јеврејство *n*, (сви) Јевреји *m pl.*, јеврејско становништво

n; б) јеврејство *n*; јеврејски начин *m*; ~*junge m*:

а) Јеврејче *n*; б) Чивутин; ~*hetze f* про-

гањање *n* Јевреја; ~*hut m*: а) јеврејски ше-

шир, вршак (и. шиљат) шешир; б) = ~gro-

schen; с) ☞: а) = Springkraut, б) = ~kirsche;

~kirsche *f* * љоскавац *m*, пљускавац *m*, зрниш *m*, дивља паприка; ~leim *m* = ~pech; ~mädchen *n* Јеврејка девојка *f*; ~metzelei' *f* покољ *m* Јевреја; ~nadel *f* = ~stein; ~nuß *f*, ~nüblein *n* * клокоч(ика) *f* *m*, клокочевица *f*, клокочињак *m*; ~pack *n* јеврејски олош *m*, чивутарија *f*; ~pech *n* min. = Erdpech, Asphalt; ~schaft {јуд'ншџфт} *f* 3b: a) = ~heit a; b) јеврејство *n* (= бити Јеврејин); ~schule *f*: a) јеврејска школа; b) синагога, јеврејски храм *m*; das ist ein Lärm wie in der ~schule то је право чивутско вечерње; ~stadt *f* јеврејска ма(ха)ла; ~stein *m* окамењене бодље *f* *pl.* морског јежа; ~steuer *f* порез(а) *f* *m* на Јевреје; ~straße *f* = ~gasse; ~tempel *m* = ~schule b; ~tum {јуд'нтум} *n*: a) јеврејство, јеврејска вера *f*, јеврејски дух *m*; b) ⚡ = Judäa.

judentümlich {јуд'нтум'мљџ, јуд'нтум'мљџ} *a* сходан јеврејству, по јеврејском духу (и. начину). [viertel *n* = Judenstadt.]

Ju'den...: ~verfolgung *f* гоњење *n* Јевреја; ~ju'denzen {јуд'нџн} *inlr.* (h) = jüden, jüdeln. Juderei' {јуд'рџ} *f* 3b чивутарење *n*, цинцарење *n*. [tag ~ Недеља Јудика.]

Ju'dika {јуд'ика} [лат. „суди“!] *m* *inv. rl.* Sonn-] jü'din *v.* Jude.

jü'disch {јуд'иш} *I a, adv.* јеврејски, жидовски. II das jü'dische {~} јеврејско, жидовско, јеврејски карактер *m*. [chten.]

Ju'ft(en), ju'ft(en) {јуфт'ен} = Jucht(en), ju-] Ju'gend {југ'нт} [свн.] *f* 3b (б. *pl.*; в. 3) 1. младост; von s-r ersten (zartesten и. frühesten) ~ an од своје ране младости; von ~ auf (и. an) од младости (своје); in s-r ~ у младости (својој). 2. младеж, омладина; die studierende ~ школска омладина; *prv.* Jugend hat keine ~; ~ muß austoben младост лудост; младеж хоће да проживи. 3. (са *pl.*) младост, млада особа.

Ju'gend..., ju'gend... {југ'нт-}: ~alter *n* младост *f*, доба младости, младо доба; ~arbeiten *f* *pl.* радови *m* *pl.* из младости; ~blüte *f* цвет *m* младости; ~brunnen *m* врело *n* младости, кладенац подмлађивања; ~erinnerung *f* успомена из младости; ~eselei' *f* *fam.* будалашина младога доба; ~fehler *m* мана *f* младости; ~feuer *n* младићка жар (и. ватра) *f*, жестина младости; ~freude *f* радост младости; ~freund(in) *f* *m*: a) пријатељ -ица (и. друг, -арица) из младости; b) пријатељ -ица младежи (и. омладине); ~frisch *a* младалачки свеж, свеж као у младости; ~frische *f* свежина младости, младалачка свежина; младићка снага, крепкост; ~fülle *f* бујност младости, младићка бујност, обиле *n* младости, девојачка бујност; ~gefährte *f* (~gefährtin) *f* друг(арица) из младости; ~genoß *m* = ~gefährte; ~göttin *f* богиња младости; ~jahre *n* *pl.* младе године *f* *pl.*, младо доба *n*; ~kraft' *f* снага (и. крепкост) младости, младићка снага; ~kräftig *a* младићки снажан, у снази младости; ~leben *n* младост *f*, младе године *f* *pl.*

ju'gendlich {југ'нтлџ} млађан, младалачки,

младићки, попут младости; младолик; млад; ~es Alter младост *f*; ~aussehen бити младолик, изгледати млад(алачки).

Ju'gendlichkeit {~кџ'т} *f* 3b (б. *pl.*) млађаност, младалаштво *n*; младоликост.

Ju'gend..., ju'gend...: ~liebe *f*: a) љубав младости, љубав коју младост осећа; b) das Mädchen war meine ~liebe девојка је била моја љубав у младости; ~lust *f* задовољство *n* (радост) младости; ~mut *m* младићко срце *n*, младалачки занос; ~mutig *a* пун младалачког заноса; ~reiz *m* драж *f* младости; ~schön *a* леп као у младости; ~schrift *f* књига за младеж; ~schriftsteller *m* писац за младеж (и. омладину); ~spiele *n* *pl.* игре *f* *pl.* младежи; ~sünde *f* грех *m* младости; ~traum *m* сан младости; ~wehr *f* X нек. ђачки батаљони *m* *pl.*; ~zeit *f* младо доба *n*, младе године *f* *pl.*, младост.

Ju'lchen {јул'хн} *n* 8g *dim.* од Julie Јулчица *f*.

Ju'le {јул'} *f* 3b (б. *pl.*) *fam.* Јула (= Julie).

Ju'l'fest {јул'} *n* [сканд.] скандинавска прослава средине зиме; Божић *m*. [јул, српак.]

Ju'li {јули} [лат. Julius (Caesar)] *m* *bi* (sg. и *inv.*)

Ju'lia {јулиа} [лат.] *f* 8b Јулија; Romeo und ~ Ромео и Јулија.

Julia'n {јулиан} [лат.] *I m* 8a Јулијан; Sankt ~ (us) св. Јулијан. II ~e {~} *f* 8d Јулијана.

julia'nisch {~иш} *a* јулијански.

Ju'lie {јули} *f* 8d = Julia.

Ju'lier {јулир} *m* 2l *pl.* = julisches Haus.

Ju'li.. {јули-}: ~königtum *n* јулско краљевство; ~revolution *f* јулска револуција.

ju'lisch {јул'иш} *a* 1. *antiq.* ~es Haus дом *m* јулијеваца, јулијевци *m* *pl.* 2. ● die Julischen Alpen Јулиски Алпи.

Ju'lius {јул'јус} [лат.] *m* 8c Јулије.

Ju'l'klapp {јул'} *m* 2g (б. *pl.*) свн. божјићнопо-]

jun. *abr.* = junior. [клон.]

jung {јун} [свн. junc = лат. juvenis] *a* 10² 1.

(*opp.* alt) млад; a) ~e Frau млада жена; ~e Mädchen младе девојке; ~ und alt и старо и младо; ~e Beine haben имати младе ноге; mann kann nicht immer ~ bleiben не може се (и. не може човек) остати вечито млад; er hat ~ geheiratet он се млад оженио; sich ~ kleiden облачити се као младић; die ~en Leute млади људи, омладина *f*, момчадија *f*; X die ~e Mannschaft млади војници *m* *pl.*; *prv.* v. freien II 2; ~ gewohnt, alt getan што дикла навикла; er ist (um) drei Jahre jünger als ich он је (за) три године млађи од мене; mein jüngster Bruder мој најмлађи брат; b) der jüngere Plinius, Plinius der Jüngere Плиније Млађи; c) er sieht noch ~ aus он изгледа још млад; ~er Greis: a) сиров старац, сиров чича, b) рано остарели; wieder ~ machen подмладити, -ђивати; wieder ~ werden подмладити се, -ђивати се; *fig.* das ~e Deutschland Млада Немачка *f*. 2. млад; ~er Hund млад пас, младо псето *n*; ~e Katzen младе мачке; ~es Pferd млад коњ *m*; ~er Bär младић; ~er Falke соколак, соколић; ~e Wachtel препеличић *m*. 3. ~e Bohnen боранија *f*, буранија *f*; ~e Erbsen млад грашак; ~es Ge-

müse младо повпхе. 4. ~es Bier младо пиво; der Wein ist noch ~ вино је још младо. 5. узв. ст. der ~e Tag дан који се рађа; das ~e Jahr тек настала година *f*, година у своме почетку; der ~e Lenz тек настало пролеће; die ~e Flagge des geeinigten Deutschlands млада (и. скорошња) застава уједињене Немачке; die ~e Frau млада; die ~en Eheleute млади брачни пар *m*, млади супружници. 6. (о времену у *cmpr.* и *sup.*) die jüngsten Ereignisse најновији догађаји; in der jüngsten Zeit у најновије доба (и. време); ihr jüngstes Schreiben Ваше најновије (и. последње) писмо; *adv.* **jüngst** ту скоро, ономад. 7. (за будућност) das jüngste Gericht, der jüngste Tag Страшни суд. 8. ~er Grund младо тле, земљиште скоро отето од воде. 9. *prov.* e-e ~e Gans и. das Junge e-r Gans = Gänseklein.

Ju'ng... {*jyn-n*} ~bier *n* младо (и. ново) пиво; ~brunnen *m* = Jugendbrunnen.

Ju'nge {*jyn-n*} I поименичен *a* 9l: die ~n und Alten млади и стари; в. и jung I и Alte I. II *m* 3a (*por. pl.* и ~ns [*app. a*] Mädchen, b) Mann) a) мушкарац, дечко; младић, момак; sie hat e-n ~n bekommen добила (и. родила) је мушкарче (и. сина); hübscher ~ леп дечко; iro. netter ~ красан дечко; kleiner ~ мали, шврпа; ungezogener ~ неваспитан деран; ein alter ~ постарији бата; alter ~! драги мој! dummer ~ деран, балавендра, жутокљунац; grüner ~ балоња, жутокљунац; b) дечко, момак, шегрт; = Schiffsjunge; schwerer ~ велики злочинац (и. зликовац). III ~(s) {~c} *n* 9l (das ~, ein ~s) младунче, младо; ~ *pl.* werfen и. setzen = jungen. [мушкарче.]

Jü'ngelchen {*jyn-n*} *n* 2l (*dim.* од Junge II) *jü'ngen* {*jyn-n*} *intr.* (h) 1. (о)котити, оштетити (се), (о)јагњити, (о)телити (се); (о)мацити (се), окозити (се), (о)ждребити се, (о)прасити (се); *fig.* das Geld hat gejungt паре су се окотиле. 2. ~ подмлатити се, ~живати се.

Ju'ngen..., **ju'ngen...** {*jyn-n*} ~arbeit *f* шегртски рад *m*; ~haft {*jyn-n*} *a*, *adv.* дерански; мангупски; ~jahre *n pl.* дечачке (и. шегртске) године *f pl.*; ~lich {*jyn-n*} *a*, *adv.* дечачки; ~schaft {*jyn-n*} *f* 3b дечурлија; мангупарија; ~steiger *m* надзорник рударских шегрта; ~streich *m* мангуплук, обешенаштво *n*; ~tum {*jyn-n*} *n* мушкараштво, дечаштво, момаштво.

Jü'nger {*jyn-n*} [сврн.] I *m* 2l 1. ученик; die ~ Jesu Христови ученици. 2. (код неких заната на пр. хлебара) шегрт који ће ускоро постати калфа. 3. ~ *pl.* присталице; приврженици. II **jü'nger** *cmpr.* од jung.

Jü'nger..., **jü'nger...** {~}. ~haft {~} *a* ученички; ~schaft {~} *f* 3b (б. *pl.*) 1. учеништво *n*, ђаштво *n*, ђаковање *n*; 2. (сврн) ученици *m pl.*

Ju'ngfer {*jyn-n*} [сврн. Jungfrau] *f* 3d 1. *fam.* = Jungfrau *a*; но особ. за девојке нижега стаљежа, на пр. ~ Karoline госпођа Каролина; Sie ~ da! ej, ти девојко!; ~ Eigensinn госпођа тврдоглавица *f*, госпођа јогуница *f*; alte ~ матора девојка, уседелица, баба-

девојка; alte ~ bleiben плести седе; остати уседелица. 2. *fam.* = Jungfrau *b*; sie ist noch ~ она је још девојка (= она још не зна шта је човек); er ist noch ~ он још не зна шта је жена. 3. = Kammerz, Ladenz, Zimmerjungfer. 4. секаперца. 5. *fam.* ~ werfen и. schießen = bämmeln. 6. *co.* (Wärmeflasche) млада, грејалица за постељу. 7. ~ im Grünen (и. in Haaren, im Netz) = Braut 2; nackte ~ = Herbstzeitlose. 8. ~ Libelle 2. 9. ручни маљ *m*.

Ju'ngfer... = Jungfern...

Jü'ngferchen {*jyn-n*} *n*, **Jü'ngferlein** {*jyn-n*} *n* 2l (*dim.* од Jungfer) девица *f*.

jü'ngferlich {*jyn-n*} *a* (*adv.*) девичански, девојачки, као дев(о)к(а); повучен(о), сувише чед(ан(-но)); ~ tun правити се сувише чедан, цифрати се, успијати се; ~ essen цифрати се при јелу; ~ trinken пијуц(к)ати.

Jü'ngferlichkeit {~} претерана повученост, цифрање *n*, успијање *n*, *fam.* измотавање *n*.

Ju'ngfern..., **ju'ngfern...** {*jyn-n*} ~biene *f* први рој *m* кошнице лети; ~erde *f* нетакнута земља; ~fieber *n* = ~sucht; ~finger *m* = Ringfinger; ~glas *n min.* лискун *m*; ~haar *n* a) Frauenhaar *b*; b) бусењача *f*; ~haft {*jyn-n*} *a* = jungferlich; ~haut *f*, ~häutchen *n* @ девичњак *m*, химен *m*, ~heide *f* нетакнута пуст(опољин)а; ~hering *m* слеђ премрестак, харинга фухваћена пре мрешења; ~honig *m*. a) мед првог летњег роја; b) (мед) самоток, првенац; ~kind *n* дете доието под кецељом, ванбрачно дете, девојачко копиле; ~kloster *n* девојачки (и. калуђерички) манастир (и. самостан) *m*; ~knecht *m* удварац девојкама; ~krankheit *f* девојачка болест, = Bleichsucht; ~krantz *m* девичански (и. девојачки) венац; *fig.* девичанство *n*, девојаштво *n*, ~milch *f*: a) девојачко млеко *n*, млеко у дојкама девојке; b) *phm.* тинктура бензоа са водом; ~nadel *f* фино везилица, игла за везење; ~öl *n* зетин самоток *m*, првенац *m*; ~queck[silber] *n* при родна (и. чиста) жива *f*; ~raub *m* отмица *f* девојке; ~rede *f* први говор *m*; ~schaft {*jyn-n*} *f* 3b (б. *pl.*) = Jungferschaft; ~schänder *m* обешчашћивач девојка; ~schändung *f* обешчашћење девојке, *n* одузимање невиности; ~schloß *n* = ~haut; ~schwarm *m* = ~biene; ~schwefel *m min.* природан (и. чист) сумпор; ~stand *m* девичанство *n*, девојаштво *n*; ~sucht *f* = Bleichsucht; ~wachs *n* восак *m* првенац; ~wein *m*: a) вино првенаца; b) ~ петолисти бршљан.

Ju'ng..., **ju'ng...**: ~frau *f*: a) девојка, неудата женска; в. Jungfer I; b) дев(и)ца; *fig.* нетакнут(а), чедан; ~frau von Orleans Орлеанска Девица, Јованка Орлеанка; die heilige ~ frau света Дева Марија, Богородица; c) ~ Дева; d) ~ (die) ~frau Јунгфрау (врх Бернских Алпа); ~frauenhaft *a* девојачки смеран; christlicher ~frauen[verein] *m* хришћанско девојачко удружење *n*; ~fräulich {~} *a*. a) = ~frauenhaft; b) девич(анс)ки; чедан; *adv.* девичански, чедно; ~fräulichkeit {~}

f 3b девианство *n*; ~frauschaft {~фрəшдфт} f 3b. a) = ~fräulichkeit; b) девојаштво *n*; ~gesell(e) *m*: a) момак, нежења, *fam.* бећар; alter ~geselle матор момак; er ist noch ein reiner ~geselle он је још чедан; b) најмлађи калфа (и. помоћник); ~gesellen|leben *n* момачки живот *m*, момковање, *fam.* бећарски живот *m*, бећаровање; ~gesellenschaft *f*: a) = ~gesellentum; b) девианство *n*, девојаштво *n*; ~gesellen|stand *m* мамаштво *n*, *fam.* бећарство *n*; ~gesellen|steuer *f* порез(a) *f* *m* на нежење; ~gesellentum *n* момаштво, бећарство; ~gesellen|wirtschaft *f* момачко вођење *n* куће, бећарско домаћинство *n*; ~gesellen|wohnung *f* стан *m* за самца, момачки стан; ~herr *m* = Junker.

Jü'ngling {jūn.лїн.} [свн.] *m* 2g¹ младић.

Jü'ngling..., jü'ngling... {jūn.лїн.} ~frisch *a* свеж као младић, младићки свеж; ~haft {jūn.лїн.хфт} *a* (adv.) ~младићки; derschon ~hafte Knabe дечко већ младић; ~mann *m* младић крепак као човек, човек младићка изгледа.

Jü'nglings..., jü'nglings...: {~c-}: ~alter *n* младићство, младост *f*; младићке године *f* *pl.*, ~bund *m* = ~verein; ~gesicht *n* младићко лице; ~gestalt *f* младићка прилика, младићки стас *m*; ~glut *f* младићка жар; ~jahre *n* *pl.* младићке године *f* *pl.*; ~liebe *f* младићка љубав; ~mäBig *a* младићки, попут младића; ~verein *m*: a) удружење *n* младића; b) christlicher ~verein Хришћанска заједница *f* младих људи.

Jü'nglingschaft {jūn.лїн.шдфт} f 3b 1. младићство *n*. 2. (сви) младићи *m* *pl.*

Jü'nglingstum {jūn.лїн.стум} *n* 2b (б. *pl.*) = Jünglingschaft 1.

Ju'ng...: ~mann *m*: a) = junger Mann; b) ~нов(а)лија морнар; ~mannschaft *f* млади нараштај *m*; ~meister *m* мајстор новајлија; ~sein *n* младост *f*.

jüngst {jūn.ст} *sup.* од jung (в. jung); као *adv.* (и ~hin {jūn.ст хїн} в. jung; ~ens {~нс} *adv.* = jüngst. [минули.]

jüngst|vergangen *a* ономадашњи, недавно) Ju'ng...: ~tier *n* женско лане; ~vieh *n* ситна стока (и. марва) *f* (телада, овце, козе, свиње); ~wald *m* млада шума *f*.

Ju'ni {juni} [лат.] *m* 6i (sg. и inv.) јун, липањ.

Ju'ni... {juni-}: у слож.: јунски, липањски.

Ju'nior {junior} [лат.] „млађи“ *a* inv. често *abr.* jun. (opp. senior: Herr Bergelt jun. господин Бергелт млађи (тј. од два истоимењака млађи).

Ju'ner {jūn.кp} [= Jungherr] *m* 2l 1. млад племић, млад властелин. 2. (мали) сеоски племић, јункер. [тодовка.]

Ju'ner|blume *f* (Gentiana verna) отодавка, I Junkerei' {jūn.кpа} f 3b 1. = Junkertreiben. 2. заједница сеоских племића.

Ju'ner..., ju'ner... {jūn.кp-}: ~haft {jūn.кp-хфт} *a* (dv.) племићки, властелински; попут сеоског племића (надувен(о)); ~herrschaft *f* влада(вина) сеоског племства; ~leben *n* племићки живот *m*, fig. весео живот; ~isch

{jūn.кpш}, ~lich {jūn.кpлѣх}, ~mäBig *a* (dv.) = ~haft.

junkerie'ren {jūn.кpир-н}, ju'nkern {jūn.кpн} *intr.* (h) живети као сеоски племић, весело проводити живот, живети у нераду.

Ju'ner..., ju'ner...: ~partei *f* странка сеоског племства; ~schaft {jūn.кpшдфт} f 3b: die ~schaft (б. *pl.*): a) (сви) племићи *m* *pl.*, (сва) властела; b) сеоско племство *n*; ~schaftlich {~шх} *a* сеоског племства (*gen.*), ~treiben *n*, = ~wirtschaft; ~tum {jūn.кpтум} *n* 2a (б. *pl.*). a) нарави *f* *pl.* (и. понашање, надутост *f*) сеоског племића; b) = ~schaft; ~welt *f* = ~schaft; ~wirtschaft *f* = ~tum *a*.

Ju'no {juno} [лат.] f 8b (*pl.* и Junonen {jūn.он-н})

myth. Јунона; juno'nisch {jūn.онш} *a* Јунонин.

Ju'piter {jupit-р} [лат.] *m* 8f (*gen.* и Jovis {jō-vīc}) myth. Јупитер; и ~.

Ju'piter... {jupit-р-}: ~bart *m* ~ Dachwurz;

~ierne *f* ~ највеће удаљење *n* од Јупитера;

~nähe *f* ~ тачка највећег приближења Ју-1

Ju'ppe {jup-} в. Jorpe. [питуеру.]

Ju'ra' {jura} [келт.] *m* 8d der ~ Jura *f* (планински ланац између Француске и Швајцарске).

Ju'ra- {~} [лат., *pl.* од Jus {jyc}] *n* *pl.* права.

Jura'..., jura'... {jūpa-}: ~bewohner(in) *f* *m* становник -ца Јуре; ~bildung *f*, ~formation *f* *geol.* јурска творевина (и. формација); ~gebirge = Jura'; ~kalk|haltig *a* јурски; ~schicht *f* *geol.* јурски слој *m*.

Ju'rgen {jurg-} *m* 8d *fam.* Ђура. [ни, судски.]

Juri'disch {juridish} [лат.] *a* јуридикки, прав-1

Jurisdiktio'n {jurisdikcion} f 3b јурисдикција (право суђења, судска надлежност, правосуђе).

Jurisprude'nz {~пруденц} f 3b (б. *pl.*) јуриспруденција (правне науке, права; судска пракса).

Juri'st {jurist} [лат.] *m* 3a јуриста, правник; правни научник, зналац закона; правник, студент права. [(и. конгрес).]

Juri'sten|tag {juristen|так} *m* правнички скуп

Juristerei' {jurist-рә} f 3b (б. *pl.*) *fam.* права *n* *pl.*

Juri'stisch {juristish} *a* правни; ~e Ausdrücke *m* *pl.* правни изрази; ~er Schriftsteller правни писац, правник; в. Fakultät; ~e Person правно лице *n*.

Ju'ry {juri} [енг.] f 6i (аус. *pl.* Juries) порота.

Jus {jyc} [лат.] *n* inv. (*pl.* Jura) право.

Iust {jüst} [фр., лат.] *fam.* 1. *adv.* таман, баш, управо. 2. као *a* у прироку: schon in Frankfurt war mir's nicht ~ beh у Франкфурту није ми било потаман (и. није ми било као што треба); im Norden ist's nicht ~ на северу није као што треба.

justie'ren {jустир-н} [лат.] I *tr.* 15g дотер(и-в)ати, намештати, -стити, уде|сити, -шава-ти; кајарити. II Justie'ren *n*, Justie'ring *f* дотеривање, намештање, удешавање; кајарење. [вач, намештач, удешавач.]

Justie'rer {jустир-р} *m* 2l кајарилац, дотери-Justie'r... {jустир-}: ~feile *f* турпија дотеривачица (и. за дотеривање); ~maschine *f* ма-

шина дотеривачица; ~wage *f* (вага) кајари-лица.
justifizie'ren {jүстифици́рн} [лат.] *I tr.* 15g 1. (о)правдати, оправдавати. 2. ☞ (пр)оверити (рачун). *II Justifizie'ren n* (о)правдање, оправдавање; ☞ (пр)оверавање.
justi'z {jүстиц} [лат.] *f* 3b (б. pl.) правда, правда; правосуђе *n*, суд (ови *m pl.*) *m*.
justi'z... {jүстиц-}: ~beamte(r) *m* судски чиновник; ~behörde *f* судска власт; суд *m*; ~kanzlei' *f* судска канцеларија; ~kollegium *n* судски колегијум *m*; ~minister *m* министар правде; ~ministerium *n* Министарство правде; ~mord *m* правно убиство (и. уморство) *n*, заблуда *f* правде; ~palast *m* палата *f* правде; ~pflege *f* правосуђе *n*; ~rat *m* члан суда; ~sache *f* правна ствар, ствар правосуђа; ~verwaltung *f*, ~wesen *n* правосуђе *n*.
ju'stus {jүстус} [лат.] *m* 8c Јуст(ус).
ju'te {jүт} [бенгал.] *f* 3b, ~haní *m* јута.
jü'ten {jүтн} [Goten] *m pl. inv.* Јити, становници Јитланда.
jü'tisch {jүтш} *a* јитски. [ско Полуострво].
jü'tland {jүтлант} *n* 8g ● Јитлант *m* (Дан-).
jü'tländer {jүтландер} *m* 2l, ~in *f* {~йн} *f* 3c.
ju'tta {jүта} *f* 8b Јута. [Јитланђан]ин, -ка.
juwe'l {jүвел} [фр., јоуеи играти (се)] *n* 4a и *m* 2g¹ драгоценост *f*, драги камен *m*, накит *m*, адиђар *m*; *fig.* алам-камен *m*, злато *n*; ~en *pl.* драгоцености *pl.*, драго камење *n coll.*, накит *m*, златарска роба *f*, адиђари *m pl.*, драгуље *pl.*.
juwe'len {~н} *a* од драгог камења.
Juwe'len..., **juwe'len...** {jүвел'н-}. ~arbeit *f* драгоценост, драгуља, накит *m*; ~diebstahl *m* крађа *f* драгоцености (и. драгог камења); ~haft {jүвел'нхафт} *a* налик на драгоценост, попут драгог камења; ~halsband *n* 2a огрлица *f* од драгог камења; ~handel *m* ☞ трговина *f* драгоценостима (и. драгим камењем), златарска (и. јувелирска) радња *f*; ~händler(in *f*) *m* златар -ка, јувелир -ка; ~kästchen *n* кути(и)ца *f* за накит, шкрињица *f* за драгоцености; ~künstler *m* = Juwelier; ~uhr *f* часовник *m* са драгим камењем. Уп. Geschmeide..., Schmuck...
Juwelie'r {jүвелир} *m* 2g¹ јувелир, златар.
Juwelie'r... {~ир-}: ~arbeit *f*: а) јувелирски рад *m*, злагарски посао *m*; б) драгоценост, накит *m*; ~s)frau *f* јувелирка, златарка; ~geschäft *n*, ~laden *m* јувелирска радња *f*, златарски дућан *m*; ~kunst *f* јувелирство *n*, златарство *n*; ~waren *f pl.* јувелирска роба *f*, драгоцености, драгуље. Уп. Geschmeide..., Schmuck...
Jux {jүкс} [лат. iocus шала] *m* 2g *fam.* 1. шегача *f*, шала *f*, лакрдија(ње *n*) *f*; sich e-n ~ machen провести се, нашалити се; sich e-n ~ aus et. machen провести се чим, нашалити се чим. 2. e-n Jux(en) ~ насадити, преварити кога, подвалити коме. 3. тричарија *f*, ништарија *f*; којештарија *f*, гадост *f*, скаредност *f*, пр-
ju'x'ding *n* = Jux 3. [јавштина *f*.]
ju'xen {jүксн} *por.* 15c *I intr.* (h) 1. шегачити се, шалити се, лакрдијати. 2. = j(a)uchzen.

II tr. 1. e-n ~ спрдати се (и. шегачити се, терати шегу) с ким. 2. (и sich ~) упрљати (се).

Juxerei' {jүксрә} *f* 3b *por.* 1. спрдање *n*, шегачење *n*; подваљивање *n*, каишарење *n*. 2. = Jux 3.

ju'xig {jүксџ} *a por.* 1. шаљив(чина), лакрдијаш(ки). 2. прљав, штрокав; скаредан.

K

K, k {кд} *n inv.* К, к.

K аус. *abr.* = Krone.

K ☞ = Kalium.

k. abr. = kaiserlich, königlich.

Ka'aba {кабаба} *f inv.* (б. pl.) хаба.

kaa'ken {какн} [хол.] *tr.* 15a солити, усолжавати (харинге) и слагати -ожити у буре.

Kaba'che {кабџх} [дн., *рус.] *f* 3b 1. крчма, механа. 2. хумез *m*, чатрља, страћара.

Kaba'le {кабәл} [фр.; *Kabbala] *f* 3b сплетка; ~ und Liebe Сплетка и љубав.

Kaba'len... {~ал'н-}: ~macher, ~schmied(er) *m* сплеткар, сплеткаш.

kabalie'ren {кабалџрн} *intr.* (h) 15g сплеткашити, -рити, правити сплетке.

Kabare'tt {кабарет} [фр.] *n* 2g 1. = Kaffeebrett. 2. кабарет *m*, кафана *f*, крчма *f*.

Ka'bballa {кабала, кџбала} [јевр.] *f inv.* кабала, предање *n*, тајанствено тумачење Старог завета.

Kabbali'st {кабџлџст} *m* 3a 1. = Ränkeschmied. 2. познавалац предања, тајанственог тумачења Старог завета.

Kabbalistere'i {~лџстрә} *f* 3b вештина тајанственог предања, тумачења Старог завета.

Kabbali'stik {~лџстџк} *f* 3b кабалистика.

kabbali'stisch {~тџш} *a* кабалистички.

Kabbele'i {кабџлџә} *f* 3b *fam.* гложење *n*, свађа(ње *n*) *f*, кавжење *n*, кавга.

ka'bbeln {кабџлн} *I intr.* (h) 15f 1. гложити се, кавжити се, свађати се. 2. ☞ die See kab-belt море се пенуша (и. таласа). *II sich ~* гложити се, свађати се, кавжити се.

Ka'bel {кабџл} [срвн., фр.] *n* 2l ☞ кабл *m* (телеграфски); ☞ дебело уже, сидрењак *m*, па-ламар (за котву).

Ka'bel... {кабџл-}. ~bahn *f* = Seilbahn; ~bericht *m*, ~depesche *f* прекоморски брзојав *m*, каблограм *m*, депеша каблом; ~gatt *n* ужиште, простор на лађи где стоји ужад; ~halter *m* држач кабла, направа за придржавање ужета. [аус.] bi ☞ бакалар.

Ka'beljau {кабџја} [дн., хол.] *m* 2g¹ и (само)

Ka'bel...: ~länge *f* дужина кабла (и. ужета, конопца); ~legung {~легуи} *f* 3b полагање *n* кабла (прекоокеанске подморске жице за брзојаве); ~meldung *f* = ~depesche.

ka'beln¹ {кабџли} [Kabel] *tr.* 15f брзојавити (преко мора), (по)слати брзојав каблом.

ka'beln² [+ Kabel] *I intr.* ждрџбати, вадити коцком. *II tr.* (по)делити коцком.

Ka'bel...: ~schiff *n* лађа *f* за полагање прекоокеанских подморских брзојавних жица (и. кабла); ~seil *n*, ~tau *n* конопчани спровод-

ник *m*, дебело уже, сидрењак *m*; паламар *m*; ~telegramm *n* = ~depesche; ~trommel *f* витоа (и. калем) *m* за кабл; ~wort *n* брзо-јавна реч *f*.

Kabi'ne {кабѐн} [фр.] *f* 3b вех. = кабина, собица, сопче *n*, мало одељење.

Kabine'tt {~бинѐт} [фр.] *n* 2g кабинет *m* (собица); министарски савет, влада,

Kabine'tt... {~ѐт-}: ~ausgabe *f* кабинетско издање *n*; ~bild *n*, ~photographie *f* слика, фотографија.

Kabine'tts... {~с-}: ~auslese *f* одабрано (и. боље) вино *n*; ~befehl *m* наређење *n* владе. Kabine'tt|sekretär *m* секретар (и. тајник, по-словођа, деловођа) владе.

Kabine'tts|frage *f* кабинетско питање *n*.

Kabine'tt|sitzung *f* седница владе, седница министарског савета.

Kabine'tts...: ~krisis *f* криза владе; ~minister *m* члан владе; ~order *f* = ~befehl; ~rat *m* саветник владе; ~geheimer ~rat тајни саветник владе.

Kabine'tt|stück *n* кабинетски комад *m*, особити (и. ретки) комад, ретка ствар *f*; das ist ein ~ да каква је јади је убили!

Kabriolet {кабѐриолѐт} [фр.] *n* 2g кабриолет *m*, лаке двоколице *f* *pl.* са једном запрегом. Kabu'se {кабузѐ} [дн., хол.] *f* 3b 1. = Kabache 2. 2. срце *n* (у воћа). 3. = Kajüte.

Kaby'ie {кабуѐл} [ар.] *m* 3a, Kaby'lin {кабуѐлѝн} *f* 3c Кабил, -ка (становни|к, -ца, урођени|к) kaby'isch {~лѝш} *a* кабилски. [-ца Алжира].

Ka'chel {каџхѐл} [свн.] *f* 3d каљ *m*, пећњак *m*.

ka'cheln {~н} *intr.* (h) 15f *fat.* = einkacheln.

Ka'chel|ofen {каџхѐл-} *m* пећ *f* од каљева.

ka'cken {каџкѐн} [нвн., лат.] *intr.* (h), *tr.* 15a *vulg.* кажити, срати.

Kada'ver {кадѐвр} [лат.] *m* 2l леш(ина) *f* *m*; ~gehorsam *m* слепа послушност (и. покорност) *f*.

Kade'nz {кадениц} [ит.] *f* 3b каденца (одмерено, правилно дизање и спуштање гласа, то-на, ритам).

kadenzie'ren {кадѐнцирѐн} *tr.* 15g правити каденце, одмерено, правилно дизати и спуштати глас, тон.

Ka'der {кадѐр} [фр.] *m* 2l X кадар.

Kade'tt {кадет} *m* 3a кадет, питомац, ученик (ниже) војне академије (и. школе).

Kade'tten... {кадетѐн-}. ~anstalt *f*, ~haus *n*, ~korps *n*, ~schule *f* војна школа, војна академија; ~schul|schiff *n* школски брод *m*, лађа *f* за обуку ученика поморске академије и. војне школе.

Ka'di {кади} [ар.] *m* 6i кадија, судија.

Ka'diz {кадѝз} [феничански] *n* *inv.* ● Кадикс *m*.

Ka'dmium {кадѝмиум} [лат., *гр.] *n* 6e (б. *pl.*) ● кадмиум *m*; ~oxid *n* кадмиума оксид *m*.

Kä'fer {кефѐр} [свн.] *m* 2l 1. буба *f*, кукац. 2. *fat.* *fig.*: ein netter (и. reizender) ~ дражесна млада девојка.

Kä'fer... {кефѐр-}: ~art *f* врста бубе; ~artig *a* бубаст, као кукац, као буба.

Kä'ferchen {кефѐрхѐн} *n* 2l *dim.* од Käfer кук-цих *m*, бубица *f*.

Kä'fer|kunde *f* наука о кукцима (и. бубама). Kaff {каф} [дн.] *n* 2g 1. плева *f*, трице *f* *pl.* 2. *fig.* трице *f* *pl.*

Ka'fee {кафе, каџе} [нвн. 17 век, *ар.] *m* 6i 1. (б. *pl.*) кава *f*, кафа *f*; gemahlener ~ (са)мле-вена кава, туцана кава; ungemahlener ~ не-самлевена (и. нетуцана) кава, кава у зрну. 2. (б. *pl.*) ~ mit Milch бела кава; schwarzer ~ црна (и. турска) кава; ein Täbchen schwarzen ~s шољица, -у црне каве, једна, -у црн|а -у; 3. е-п ~ geben поз(и)вати на каву, (по)части-ти кавом. 4. = Kaffeehaus. 5. ● кава *f* (дрво).

Ka'fee..., ka'fee... {кафе-}. ~ähnlich *a* каваст, налик на каву, као кава; ~ballen *m* дењак каве, товар каве (185 кгг.); ~bau *m* гајење *n* каве; ~baum *m* ● кава *f* (дрво); ~beutel *m* цецило *n* (и. цецилка *f*) за каву; ~bitter *n* кофеин *m*; ~bohne *f* зрно *n* каве; ~braun *a* кавене боје; ~brenner *m* пржионик; ~bren-nerel' *f* пржионица за каву; ~brett *n* послу-жавник *m*; ~eis *n* ледена кава *f*; ~garten *m* кафана *f* с баштом; ~gebäck *n* пециво (и. колач *m*) уз каву; ~gerät *n*, ~geschirr *n* по-суђе за каву; ~gesellschaft *f* друштво *n* по-звано на каву; ~grund *m* кавени талог; ~haus *n* кавана *f*; ~haus|besuch *m* посећива-ње *n* каване; ~kanne *f* ибрик *m* за каву; ~klatsch *m* *fat.* торокање *n*, рекла-казала; ~kocher *m* = ~maschine; ~kuchen *m* = ~gebäck; ~löffel *m* кашичица *f*, кавена каши-ка; ~lokal *n* = ~wirtschaft; ~maschine *f* суд *m* за парење (и. кување) каве; ~mühle *f* во-деница (и. млин *m*) за каву; ~pflanze *f* ● кава (биљка); ~pflanzung *f* кавик *m*, кавиште *n*, сад *m* каве; ~röste *f* в. Röste 1; ~sack *m* џак (и. врећа *f*) за каву, џак (и. врећа) с ка-вом; ~satz *m* = ~grund; ~schale *f* шоља за каву; ~schwester *f* кафеџика, кавопија, *fig.* торокуша, алапача; ~tasse *f* шоља *f* за каву; ~topf *m* лонац за каву; ~trommel *f* пржионик *m*, пржуља, пржун *m*; ~wirt(in) *f* *m* кавеџи-ја, -ка; ~wirtschaft *f* кавана, механа.

Kaffein {кафеин} *n* 2g¹ (б. *pl.*) кофеин *m*.

Ka'ffer¹ {кафѐр} [ар.] *m* 3a Кафар (џ Ка-фарка).

Ka'ffer² [нвн.; *јевр.] *fat.* *m* 4d простак, грмаљ, *f*

ka'ff(e)risch {кафѐ(р)иш} *a* 1. [Kaffer¹] кафар-ски. 2. [Kaffer²] *fat.* простачки, грмаљски, безјачки, глупачки.

Ka'ffer(n)... {кафѐрн-}: ~büffel *m* ● кафарски биво; ~land *n* Кафрија *f*, кафарска земља *f*; ~sprache *f* кафарски језик *m*; ~weib *n* Ka-|ka'ffrisch *a* = kafferisch. [фарка.]

Kä'fig {кефѝх} [свн.; лат. cavea] *m* 2g кавез, клетка *f*; ~vogel *m* птица *f* у кавезу.

Ka'fir {кафѐр} [јевр.] *m* 4b Кафир; die ~н ари-јевска племена Кафира; = Gaur.

Ka'ftan {кафѐтан} [тур., ар.] *m* 2g¹ (аус. и 6i) кафтан, турска одећа.

ka'hl {кал} [свн.; лат. calvus] *a* 1. огољен, го-летан; го, наг. 2. а) хелав; плешић; носав; б) без длака; голуждрав; ~ wie eine Ratte и. wie ein Rattenschwanz *fat.* го као прст; го као колено; с) оголео; олињао, излизан, похабан, отрцан, извештао, алватан; ~ wer-

den (о)лињати се, извештати, похабати се.
 3. *fig.* никакав, јадан, бедан, жалостан; ништан.
 [острижен.]
ka'hlgeshoren *a* ошишан до главе, сасвим/
Ka'hlichkeit {калхѣт} *f* 3*b* хелавост; плешивост;
 оголелост, голетност; *fig.* убоштво *n*, ниш-
 тавост.
Ka'hl..., **ka'hl...** {кал-}: ~**kinn** *n* голобрадац *m*,
 голобрад човек; ~**kopf** *m*: *a*) хела(ва глава)
f; *b*) хела(вко), хелоња, хелавац, плешивац;
 ~**köpfig** *a* хелав; ~**köpfigkeit** *f* 3*b* хелавост.
Ka'hm {кам} [свн.] *m* 2*g* вински цвет.
ka'hmen {~н} *intr.* (*h* и *s*) 15*a* цветати (завино).
ka'hmig {камых} *a* цветао, покривен цветом.
Kahn¹ {кан} [дн.] *m* 2*d* 1. чамац, чун. 2. *fat. fig.*
 дечији гроб (завелике ципеле). 3. *par.* Bett 1.
Kahn² {~} *m* 2*g* = **Kahm**.
Ka'hn brücke {кан-} мост *m* од чамаца.
Kä'hnen {кенхн} *n* 2*d* *dim.* од **Kahn**¹ чамчић
m; чунић *m*. [чамцем (и. чуном).]
ka'hnen {канн} *intr.* (*h* и *s*) 15*a* возити се/
ka'hnn..., **ka'hnn...**: ~**fahren** *intr.* (*s*) = **kahnen**;
 ~**fahren** *n* вожење (и. вожња *f*) чамцем;
 ~**fahrer** (*in f*) *m* који, -а се вози чамцем, во-
 зач, -ица чамцем; ~**fahrt** *f* вожња чамцем;
 ~**förmig** *a* чунаст, у облику (и. у виду) чуна;
 ~**führer** (*in f*) *m* чамција, -ка, возар(ка) чам-
 цем; ~**partie** *f* = ~**fahrt**.
Kai {каѣ, ке} [хол.] *m* 2*g*¹ и мање тачно аус. *bi*
 кеј (под-, о)зидана, обезбеђена обала).
Kai'...: ~**anlagen** *f* *pl.* *a*) шеталиште *n* на кеју;
b) кејови *n* *pl.*; ~**bauten** *m* *pl.* постројења *n*
pl. (и. зграде *f* *pl.*) на кеју; ~**geid** *n* = **spesen**.
Kai'man {каман} [браз.] *m* 2*g*¹ **кајман**, али-
 гатор, амерички крокодил.
Kai'meister *m* надзорник кеја.
Kai'in {кайн} [јевр.] *m* 8*a* *bibl.* Каин. [кајинит.]
Kaini't {каинит} [гр. kainos нов] *m* 2*g* *min.*, *a* *f*
Kai'ins...: ~**mal** *n* = ~**stempel**; ~**opfer** *n* Каи-
 нова жртва *f*; ~**stempel** *m*, ~**zeichen** *n* Каи-
 нов жиг *m*.
Ka'iphas {кайфас} [јевр.] *m* *inv.* 8*c* *bibl.* Кајафа.
Kairo {каиро, кѣро} [ар.] *n* 8*g* **Каиро** *m*.
Kai'ser {кајзер} [свн., лат. Caesar] *m* 2*l* цар, ће-
 сар; *der deutsche, der französische* ~ немачки,
 француски цар; *der Tod* ~ **Wilhelms** смрт ца-
 ра Виљема; *v. Bart; prv.* wo nichts ist, hat der
 ~ sein Recht verloren чега нема ни цар неће.
Kai'ser..., **kai'ser...** {кајзер-}: ~**adler** *m* царски
 орао; ~**birne** *f* мека слатка водењача; ~**garde**
f царска гарда; ~**gruft** *f* царска гробница;
 ~**haft** {кајзерхѣфт} *a* царски; ~**in** {кајзерин}
f 3*c* царица; ~**mutter** *f* царица мати; ~**isch**
 {кајзерш} *a* царски; ~**krone** *f* *a*) царска кру-
 на; *b*) **тугђиша**, **тугишак** *m*, **пашини ту-**
гови *n* *pl.*
kai'serlich {кајзерлих} *a* 1. царски; царев; *der*
 ~ *е* Hof царски двор; *Seine Kaiserlich Königl-*
iche (abr. K. K.) Hoheit Његово Царско и
 Краљевско Височанство *n*. 2. ~ *е* (и. *Kaiserl-*
iche) *Steuereinnahme* царска пореска упра-
 ва. 3. и *adv.* царски, краљевски, кнежевски.
 4. ~ *gesinnt* царевац, царски присташа; *die*
Kaiserlichen царевици, цареви присталице.
Kal'ser..., **kai'ser...**: ~**ling** {кајзерлин} *m* 2*g*¹ 1.

вајни (и. бедни) цар; 2. царевац; 3. **кај**: *a*) =
 ~**schwamm**; *b*) јаглика *f*, игличе *n*; ~**los** *a*
 без цара; ~**lose Zeit** бесцарје *n*, међуцарско
 доба *n*; ~**manöver** *n* ратне вежбе *f* *pl.* (ма-
 неври) у присуству цара; ~**mantel** *m* царски
 огртач; ~**reich** *n* царство, царевина *f*; ~**saal**
m царска дворница (и. дворана) *f*; ~**schaft**
 {кајзершѣфт} *f* 3*b* царство *n*, царско досто-
 јанство *n*; ~**schmarren** *m* \ царске мрвице
f *pl.*; ~**schnitt** *m* **кај**: *a*) царски пресек, про-
 резивање доњег трбуха и материце; *b*) дуж-
 ни шав на леђима капута; ~**schwamm** *m* **кај**
 благва (печурка) *f*; ~**tee** *m* царски чај; ~**titel**
m царски назив, назив цара; ~**tum** {кајзертум}
n 2*a* *a*) царство, царевина *f*; *b*) царство,
 царско достојанство; ~**wahl** *f* избор *m* (и.
 бирање *n*) цара.
Kai'ser=Wi'thelm=Kana'l {кајзервилхелм|кад-
 нал} *m* **Канал** цара Виљема, Килски Канал.
Kai'ser=würde *f* царство *n*, царско достојан-
 ство *n*.
Kai'...: ~**spesen** *pl.*, ~**zoll** *m* дажбина (и. при-
 стојба, такса) *f* на истовар робе на кеј.
Kajetan {кајетан} *m* 8*a* Кајетан, Гајетан.
kajolie'ren {кажолѣрен} [фр.] *tr.*, *intr.* (*h*) 15*g*
 миловати, мазити, умиљавати се, улагива-
 ти се. [путничким бродовима, кабина.]
Kajü'te {кајуте} [дн., хол.] *f* 3*b* соб(и)ца на/
Kajü'ten..., **Kajü'ts...** {кајуте-н, кајуте-с} ~**jün-**
ge *m* млади морнар; ~**passagier** *m* путник
 прве класе. [ћубасти какаду, папагај.]
Ka'kadu {какаду} [хол., малајски] *m* 2*g*¹ и *bi*
Kaka'o {какао} [ит., мал.] *m* *bi* какао.
Kaka'o... {какао-}: ~**baum** *m* какао (дрво); ~
bohne *f* какаова језгра, какаоово зрно *n*; ~
butter *f* какаоово масло *n*, маслац *n* од ка-
 каоа; ~**pflanzung** *f* сад *m* какаоа, какаоиште
n, какаоик *m*; ~**schote** *f* какаова љуска (и.
 махуна). [ба-шваба *f*. 2. = **Albino**.]
Ka'keriak {какерјак} [хол., инд.] *m* *dim.* 1. **ка-**
Како... {како-} [гр.] како... (= рђав..., зло...,
 не...).
Kakophonie {~фонѣ} [гр.] *f* 6*f* какофонија (не-
 пријатно звучење, незвучност). [теје.]
Kakte'en {кактус} [Kaktus] *f* *pl. inv.* **как-**
Kaktus {кактус} [гр.] *m* (*pl.* и **Kakteen**) (и 2*h*¹)
 кактус; ~**gewächse** *n* = **Kakteen**.
Kaia'bre'ser {калабрезер} *m* 2*l* 1. Калабрија-
 нац. 2. низак и витак шешир.
Kala'brien {калѣбриен} *n* 8*g* **Калабрија** *f*.
kaia'brisch {~бриш} *a* калабри(ј)ски. [воља.]
Kalamit'ä't {каламитет} [лат.] *f* 3*b* несрећа; не-
Kala'nder {каландер} [дн., хол., фр.] *m* 2*l* **ка-**
 машина *f* за глачање вунених тканина и
 хартије. [нину, хартију.]
kala'ndern {~н} *tr.* 15*f* **ка** глачати (вунену тка-
Ka'landsbruder {каландер} [лат. calendae] *m*
 1. члан верског братства које се старило о
 погребу и спасу душе умрлога. 2. *fat.* лапа,
 лумпач, бекрија.
Ka'lauer {калаур} [од фр. calembour] *m* 2*l* рђа-
 ва, неукусна игра речи, досетка, каламбур.
ka'lauern {~н} *intr.* (*h*) 15*f* (на)правити рђаву
 игру речи.
Ka'lb {калп} [свн.] *n* 2*a* 1. теле; *fig.* das golde-

ne ~ anbeten обожавати златно теле; mit fremdem ~e pflügen орати туђом јуницом; китити се туђим перјем; износити туђе као своје. 2. *fig.* a) млад обесник *m*, распуштен, разуздан млад човек; b) großes ~ телац *m*. 3. младунче; лане.

Kälbchen {келпхн} *n* 2l *dim.* од Kalb теленце.

Kalb {калб} *f* 3b јуница. [Kalben *n* телење. I kalben {~н} *I intr.* (h) 15a 1. (о)телити се. II]

Kälberei {келб-р-е-и} *f* 3b *fat.* детињарија; лудовање *n*, враголање *n*, ђаволење *n*, враголије *f pl.*; несташлук *m*.

Kälberei..., kälberei... {келб-р-е-и}: ~gekröse *n* телећа грудина марамица *f*; ~haft {келб-р-х-афт}, ~ig {келб-р-и-х} а враголаст, несташан, шаљив; ~kropf *m* ☞ трстика *f*; ~lab *n* телеће сириште; ~magen *n* телеће сириште *n*. kalbern {келб-р-н} *I intr.* (h) 15f 1. = kalben. 2. *por.* блувати, лицитирати. 3. и kalbern {калб-р-н} *fat.* лудовати, враголати, ђаволити.

Kälbierzahn *m* а) телећи зуб; б) ☞ зубић.

Kalb..., kalb... {калп-}: ~feil *n* а) телећа кожа *f*; б) ☞ добаш *m*; zum ~fell schwören и. dem ~felle folgen отићи у војнике (и. у војску); ~fleisch *n* телетина *f*; ~kuh *f* стеона крава; ~leder *n* (учињена) телећа кожа *f*; ~lederband *m* 2d повез у телећој кожи; ~ledern а од телеће коже.

Kalbs..., kalbs... {калпс-}: ~artig а налик на теле, као теле; ~auge *n* телеће око; велико, буљаво око; ~braten *n* телеће печење *n*; ~bregen *m* телећи мозак; ~brühe *f* телећа чорба (и. јуха); ~drüse *f* телећа жлезда; ~fuß *m* а) телећа нога *f*; б) ☞ gebackene ~füße печене телеће ноге *f pl.*; ~gekröse, ~geschlinge *n* = Käbgerkröse; ~hachse {~хакс} и. ~hechse {~хекс} *f* 3b = ~fuß б; ~keule *f* телећи бут *m*; ~kopf *m* а) телећа глава *f*; б) *fig.* телац *m*, глупак *m*; ~leber *f* телећа јетра (и. цигерица); ~lunge *f* телећа бела цигерица; ~milch *f* = ~drüse; ~nieren|braten *n* телећи бубрежњак; ~schlegel *m* = ~keule; ~viertel *n* телећа четврт *f*, *f* телећи черек; ~würstchen *n* телећа кобасичица од кавурме.

Kaldau'ne {калд-а-н-е} [дн. срлат. caldūmen] *f* 3b *pl.* ~п црев(и)ца *n pl.*, шкембићи *m pl.*, рубови *m pl.*

Kaldau'nen... {~а-н-н-}: ~fresser *m* = ~schluckker; ~markt *m* цревара *f*, шкембарница *f*; ~schluckker *m* цигераш, кукавац.

Kaledo'nien {каледон-н-н} *n* 8g ☞ Каледонија *f*.

Kaledo'nier {~дон-н-р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с Каледон|ац, -ка. [лејдоскоп *m*.]

Kaleidoskop {кал-д-оскоп} [гр.] *n* 2g¹ ~ка- kaleidoskopisch {~иш} а каледоскопски.

Kalenda'rium {календар-и-ум} [лат.] *n* 66 календар *m*. [први дан у месецу код Римљана.]

Kale'nden {календ-н-н} [лат.] *f pl. inv.* Календе!

Kale'nder {календ-р} [нвн. 15 в., лат.] *m* 2l календар; календар, алманах; hundertjähriger ~ вечити календар.

Kale'nder... {календ-р-}: ~berechner *m* срачунавалац календара; ~berechnung *f* срачунавање *n* календара; ~jahr *n* календарска (и.

сунчана) година *f*; ~macher *m* састављач календара, алманаха; ~monat *m* календарски месец, месец сунчане године.

Kale'sche {кал-е-ш-} [нвн., *српски: колеса] *f* 3b лака полупокривена кола *n pl.*; кочије *pl.*

Kalfa'kter {калф-а-к-т-р} (и Kalfa'ktor {~г-р-р}) *m* 2l (6d), ~in {~ин} *f* 3с ложач, -ица, слуга, служавка. [ф за шуперење.]

Kalfa'teisen {калф-а-т-е-и-с} *n* ☞ гвоздена алатка

Kalfa'terer {калф-а-т-е-р-р} *m* 2l ☞ шупер.

kalfa'tern {калф-а-т-е-р-н} [хол., ар.] *I tr.* 15f ☞ шуперити; саставке, пукотине (и)пунити кудељом и зали(ва)ти смолом.

Kalfa'thammer *m* ☞ шуперски чекић.

Ka'li {кали} [ар.] *n* 6i ☞ поташа *f*, кали *m*; ~chloricum {клорик-ум} *n* 11с (6. *pl.*) кали-хлорикум *m*; в. chlorsauer; essigsaueres ~ацетат *m* поташе; hypermangansaueres ~хиперманганат поташе.

Ka'lialaun {кали-а-ла-ун} *m* поташина типса *f*.

Kali'ber {калиб-р} [фр., *ар.?] *n* 2l калибар *m* (пречник шупљине облице, цеви; пречник зрна, метка; *fig.* сој, ков, нумера).

Kali'ber..., kali'ber... {калиб-р-}: ~bohrer *m* ☞ бушилица *f* (топовских цеви); ~maß *n* калибар *m*; ~maßig а по калибру; ~rohr, ~röhre *f* ☞ ваљак *m*, цев за примање метака; ~stab *m* калибарска лествица *f*.

kalibrie'ren {калиб-р-и-р-н} [Kaliber] *I tr.* 15g (ис-)калибровати, уде|сити -шавати по калибру.

II Kalibrie'ren *n*, Kalibrie'ring *f* калибровање, у-, подешавање по калибру. [калибра.]

...kalibrig {кал-и-б-р-и-г} а на пр. groß~великог

Kali'f {калиф} [ар.] *m* 3а калиф (владалац, последник Мухамедов).

Kalifa't {калифат} *n* 2g калифат *m* (држава).

Kali'fen... {калиф-н-}: ~amt *n*, ~würde *f* калифство *n*, калифско достојанство *n*, калифат *m*.

Kalifo'rnien {калиф-о-р-н-н} ☞ 8g Калифорнија *f*.

Kalifo'rnier {~н-и-р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с Калифор|ниан|ин, -ка.

kalifo'rnisch {~ниш} а калифорнијски.

Ka'li..., ka'li...: ~haltig а који садржи поташе (и. кали) (у себи); ~hydrat *n* кали-хидрат *m*.

Ka'liko {калико} [Calicut, град енглеске Индије] *m* 6i ☞ памучно платно.

kaliku'ttisch {калик-у-т-иш} а = kalkutisch.

Ka'li...: ~lauge *f* поташин луг *m*; ~metall *n* = Kalium; ~salpeter *m* нитрат поташе; ~salz *n*: dreibasisches ~salz тробазна поташина со *f*; ~seife *f* поташин сапун *m*.

Ka'lium {калиум} [н лат.] *n* 6i ☞ калиум *m*; ~eisen|zyanid *n* калиумов хлорид *m*; ~oxyd *n* калиумов оксид *m*.

Ka'li|werk *n* творница (и. фабрика) *f* поташе.

Kalk {калк} [свн.] *m* 2g 1. креч, вапно *n*; kieseisaurer ~силикат креча; gelöschter (ungelöschter) ~ (не)гашен креч; ~brennen не|и креч. 2. ☞ гипс; mit ~bewerfen (überstreichen) набацати леп, олепити. 3. ☞ mit ~düngen (на)гнојити, (на)ђубрити кречом.

Ka'lk..., ka'lk... {калк-}: ~ablagerungen *f pl. min.* кречне (и. кречњачке) насlage; ~anstrich *m* ☞ кречни премаз; ~anwurf *m* леп, малтер;

žartig *a min.* кречни; **~äsch** *m* кречана, јама за креч; **~bewurf** *m* леп, малтер; **~brennen** *n* печење креча; **~brenner** *m* кречар, који пече креч; **~brennerel'** *f*: а) печење *n* креча; б) кречарство *n*, кречарски занат *m*; в) кречана, пех за печење креча; **~bruch** *m* мајдан (и каменолом) кречњака (камена).

ka'iken {калк'ин} [Kalk] *1 tr. 15a* превући (и. премаз(ив)ати, олепити) кречем; окречити; метнути (и. потопити) у креч; **✓** (на)ћубрити, (на)гнојити кречем. **II Ka'iken** *n* **✓** ђубрење (и. гнојење) кречем.

Ka'lk..., **ka'lk...**: **~erde** *f* кречњачка (и. кречна) земља; **~faß** *n* буре за креч; **~gebirge** *n* кречњачка планина *f*; **~grube** *f*: а) кречана; б) = **~bruch**; **~haft** {калк'офт} *a* = **kalkig** *1*; **~haltig** *a* кречан, који садржи креча; **~hütte** *f* = **~ofen**; **~hydrat** *n* **✓** хидрат *m* креча; **~licht** {калк'ихт} *a* = **kalkig** *1*.

kalkie'ren {калк'ир'н} [фр.] *tr. 15g* прецрта-(ва)ти кроз провидну хартију, **ka'kig** {калк'их} *a* *1.* кречан. *2.* кречњав.

Ka'lk...: **~kelle** *f* мистрија; **~loch** *n* = **~grube** *a*; **~löschen** *n* гашење креча; **~malerei'** *f* фреско сликање *n*; **~mehl** *n* ситан креч *m*, креч у праху; **~milch** *f* растворен креч *m*, кречна вода; **mit ~milch bespritzen** попрскати кречем; **~ofen** *m* кречана *f*, пех *f* за печење који; **~putz** *m* леп; **~rührer** *m* *2l* радник који прави малтер, који меша малтер; **~salz** *n* кречна со *f*; **~sand** *m min.* кречни песак; **~schiefer** *m min.* кречни шкриљац; **~sinter** *m min.* сталактит, сига *f*; **~spat** *m min.* кристалисан калциум-карбонат; **~stein** *m min.* кречњак, вапненац; **~steinbruch** *m* кречњачки мајдан, кречњачки каменолом; **~trog** *m* текне *n* (и. коритол, сандук) за креч; **~tuff** *m min.* врста креде која се стврдњава на ваздуху; **~tünche** *f* = **~milch**.

Kalku'l {калк'у'л} [лат. calcūlus] *m 2g¹* (про)-рачун, предрачун.

Kalkula'tor {калк'ула'тор} *m 6d* рачуналац, с-, про/рачунавалац, састављач пред-, про/рачуна. [рачунава.]

kalkulato'risch {~латориш} *a* који се с-, про/рачуна.

Kalkulatu'r {калк'улату'р} *f 3b* рачуноводство *n*, књиговодство *n*.

kalkulie'ren {~лир'н} *tr. и intr. (h) 15g* рачунати, с-, про/рачуна(ва)ти.

Kalku'tta {калку'та} **●** *n 8g* Калкута *f*.

kalku'ttisch {калк'ут'иш} *a* калкутски; **~er** Hahn ђуран, пуран.

Ka'lk...: **~wasser** *n* кречна вода *f*; **✓ mit ~wasser benetzen** накрасити (и. напосити) кречном водом; **~wurf** *m* = **~bewurf**.

Ka'le {кал'} [јевр.] *f 3b fat.* женска.

Kalligra'ph {кал'играф} [гр.] *m 3a* краснописац; **Kalligraphie'** {~графи} *f 6f* краснопис *m*; **kalligra'phisch** {кал'играф'иш} *a* краснописни, каллиграфски.

Ka'lmank {калм'анк} [гр.] *m 2g¹* **✓** вунена материја с једним лицем; **ka'lmank** {~н} *a* од вунене материје с једним лицем.

Kalmäu'ser {калм'ау'сер} [нвн. 16/17 век] *m 2l fat.* *1.* сањало, сањалица, мозгало, машта-

ло, мудрица, *fat.* дрвени филозоф. *2.* човекомрзац, човек који бежи од света. *3.* циција, цимрија.

Kalmäuserel' {калм'ау'сер'ел'} *f 1.* сањарија, маштање *n*. *2.* човекомрштво *n*. *3.* цимријање *n*, цицијање *n*, цицијашење *n*.

kalmäu's(er)ig {калм'ау'сер'иг} *a 1.* сањалички, попут маштала. *2.* човекомрзачки. *3.* цимријашки, цицијашки.

kalmäu'sern {калм'ау'сер'н} *intr. (h) 15f fat.* *1.* сањ(ри)ти, маштати. *2.* живети повучено од света, човекомрзачки живети. *3.* цицијашити, цимријати.

Ka'lme {калм'} [дн., фр.] *f 3b* **✓** тишина, маина. **ka'lmen** {~н} [фр.] *intr. (h) 15a* бити тих, мировати (и *fig.*). [ти; смирити.]

kalmie'ren {калм'ир'н} [фр.] *tr. 15g* стиша(ва)-ти

Ka'lmuck {калм'ук} *m 2g* *1.* **✓** калмук, дебела вунена тканина дуге длаке. *2.* = **Kalmücke**.

Kalmü'ck(e) {калм'у'к'е} [тат.] *m 3a*, **Kalmü'ckin** {~ин} *f 3c* Калмук, -иња; **Kalmü'ckel'** {калм'у'к'ел'} *f 3b* **●** Калмучка, Калмукија; **kalmü'ckisch** {калм'у'к'иш} *a* калмучки.

Ka'lmus {калмус} [лат. calāmus] *m 2h¹* **✓** иђирот, тамишварка *f*, (тамишварска) шаша *f*.

Ka'lomel {калом'ел} [гр.] *n 6i* (б. *pl.*) **✓** каломел *m* (Hg Cl₂). [плотна јединица.]

Kalorie' {калори'} [фр.] *f 6f* **✓** калорија, то-ти

Kalori..., **kalori...** {калори-}: **~meter** *n* и. *m* **✓** калориметар *m* (направа за одређивање количине топлоте); **~metrisch** *a* калориметрички.

kalo'risch {калор'иш} *a* **✓** калорички, топлотни.

Kalo'tte {кал'от'е} [фр.] *f 3b* калота.

Ka'lpak {калп'ак} [мађ., *тур.] *m 2g¹* и. аус. *6i* калпак, војничка капа.

kalt {калт} [свн., лат. gelidus] *1 a 10²* *1.* (*opp.* *warm*, *heiß*) хладан; (*eis*~) леден, студен; в. *Küche*; **✓** *~e Schale* хладна јуха, хладна чорба (са пивом, са вином); **✓** (*e* *Speisen*) *essen* јести хладно (хладна јела); **✓** *~machen* о-, рас/хладити, расхлађивати; *ein ~er Schlächter* створдер; **✓** *~schmieden* ковати хладно; *es ist ~ (es Wetter)* хладно је (време); *mir ist ~* хладно ми је; *er war kaum ~* тек што се охладио; **✓** *~werden* (о)хладнети, захладнети, (о)хладити се; **✓** *~werden lassen* оставити (и. пустити) да се о-, рас/хлади; *mir wird ~* хвата ме зима. *2. fig.* хладан, неосетљив, небудљив, без страсти; хладан, равнодушан; хладан, сув; *mit ~em Blute* хладнокрвно; **✓** *es Fieber* наступна грозница; **✓** *~er Schlag* муња која не пали; *der ~e Verstand* хладни разум; *sehr ~ empfangen* примити (и. дочекати) врло хладно; *das läßt ihn ~* он (оста)је хладан на то; **✓** *~rauchen* држати цигару или лулу у устима а не пушити; *es überläuft mich ~ жмари ме*; подилазе ме жмарци (и. трнци), хвата ме језа, жежи ми се кожа. *3. ✕* незвонак. *4. ~e (opp. warme) Farben* хладне боје, боје које иду у жуто. **II Ka'lte(s)** *n 9l* хладно. **Ka'lt...**, **ka'lt...** {калт-}: **~baden** *n* хладно купање, хладно купатило; **~biüter** *m pl. 2l* **✓** животиње са хладном крви; **~blütig** *a*: а) **✓**

kaltblütige Tiere *n pl.* = ~blüter; **b)** *fig.* хладнокрван, неосетљив, неубудљив; флегматичан, апатичан; *adv.* хладнокрвно; ~blütigkeit *f 3b* хладнокрвност; флегма; апатија; ~brüchig *a* хладно ломљив. [зима, студен.]
 Kä'tte {келт} *f 3b (б. pl.)* хладноћа (и *fig.*);
 Kä'tte... {келт} -: ~grad *m* ступањ (и. степен) хладноће; ~mischung *f* (рас)хладна смеша (и. мешавина).
 kä'tten {келт} *tr. 15c* (о)хладити.
 kä'ttest {келт} *sup.* од kalt.
 Ka'lt... ka'lt...: ~hämmern *tr.* хладно ковати; ~haus *n* (opp. Warmhaus) хладна стаклара *f*, хладна стаклена башта *f*; ~herzig *a fig.* хладна срца, бездушан; ~herzigkeit *f 3b* хладноћа, неосетљивост, бездушност; ~höflich *a (adv.)* хладно учтиво(о). [свеж.]
 kä'ttlich {келтл} *a* мало хладан, хлађан;
 Kä'ttling {келтл} *m 2g¹* хладна особа *f*, *fam.* ледојко, ледојка *f*.
 Ka'lt..., ka'lt...: ~luftmaschine *f* машина с хладним ваздухом; ~machen *tr.* убити; ~machend *a* ~ расхладни, који расхлађује, који хлади; ~schale *f* = kalte Schale; ~schmied *m* хладноков, *fam.* суденклепа, котлар, казанџија; ~sinn *m* хладноћа *f*, леденост *f*; неосетљивост; ~sinnig *a* хладан, леден; *adv.* хладно; ~sinnigkeit *f* = ~sinn; ~stellen *tr.*: **a)** метнути да се (о)хлади; **b)** *fam. fig.*: j-n ~stellen не пиковати кога, не обзирати се на кога, забаталити кога; лишити кога сваког уплива, онемогућити га да дела (и. да шкоди); ~wasser|arzt *m* лекар који лечи хладном водом, хидропат; ~wasser|bad *n a)* купанье у хладној води; **b)** хладно купатило, купатило са хладном водом; ~wasser|heil|anstalt *f* завод *m* за лечење хладном водом, хидротерапеутички завод; ~wasser|heil|künde *f* наука о лечењу хладном водом, хидротерапија; ~wasser|kur *f* лечење *n* хладном водом, хидротераписко лечење; ~werden *p* хлађење, расхлађивање. [гота *f*:]
 Kalva'rienberg {калвар'н} [лат.] *m* Гол-
 Kalvi'lle {калвил} [фр.] *f 3b* калвила (врста јабуке). [вински.]
 kalvi'nisch {калвинш} *a 1.* Калвинов. *2.* кал-
 Kalvin'smus {калвинсмус} *m 6g* калвинизам, учење Калвиново. [нист, -киња.]
 Kalvini'st {калвинист} *m 3a*, ~in {калвин} *f 3c* калви-
 kalvini'stisch {калвинист} *a* калвинист.
 kalzinie'rbar {калцинирбар} [лат.-нем.] *a min.*, претворљив у креч.
 kalzinie'ren {калцин'н} [лат.] *I tr. 15g* прет-
 ворити -арати у креч. *II* Kalzinie'ren *n*, Kal-
 zinie'ring *f* претварање у креч.
 Kalzinie'r... {калцин'н} -: ~ofen *m* пех *f* за претва-
 рање у креч; ~topf *m* казан за претварање у креч. [циум *m*; ~oxid *m* калциума оксид *m*.]
 Ka'lzium {калциум} [лат.] *n 6e (б. pl.)* кал-
 kam {кам} *impf. ind.* од kommen.
 Kamari'lla {камари'ла} [шпан.] *f 6e* камарила, дворјанство *n*.
 Kama'sche = Gamasche.
 Kambo'dscha {камбоџа} *n 8g* Камбоџа *f* (краљевина у Индокини).

Ka'mbrik {камбр'к} [Cambrai, град у Фран-
 цуској] *m* *bi* камбрејско платно.
 ka'mbrisch {камбр'ш} *a* камбријски.
 Kambü'se {камбу'зе} [фр., хол.] *f 3b* смочница,
 смок *m*, сместиште *n* хране. [ски краљ.]
 Kamby'ses {камбу'зес} *m 8c* Камбиз (персиј-)
 kä'me {кем} *impf. conj.* од kommen.
 Kamee' {каме} [нвн. 16/18 век, фр., ит.] *f 6f*
 камеја, извајан, резан камен.
 Kame'l {камел} [срвн., лат., ар.] *n 2g 1.* ка-
 мила *f*, дева *f*, ~in {кал'н} *f 3c* камила женка.
 2. машина, направа за дизање лађа. 3.
 студент који не припада ниједном удруже-
 њу; ђифта; *pop.* коњ(ина), зврндов, звекан.
 Kame'l..., kame'l... {камел} -: ~artig *a* ~, ~artige
 Wiederkäuer камилолики преживари; ~fleisch
n камиље месо; ~führer *m* = ~treiber; ~
 füllen *n* камилче, камилица *f*. [горске козе.]
 Kä'mel|garn {кем'л} *n* кострет *f*, длака ан-
 Kame'l... или Kä'mel..., kame'l... или kä'mel...
 {камел, кем'л} -: ~haar *n a)* камиља длака *f*;
b) = Kämelgarn; ~hären *a a)* од камиље дла-
 ке; **b)** од кострети, од козје длаке.
 Kame'l..., kame'l...: ~haft {камелх'фт} *a* ка-
 милски, као камила; ~hengst *m* камиљи па-
 стув.
 Kame'lie {камелие} [Camelli, ботаничар 18 в.]
f 3b камелија; die ~n|dame *f* Госпођа с
 камелијама (роман Ал. Диме сиња).
 Kame'l...: ~kalb *n* = ~füllen; ~kuh *f* = Kamelin.
 Kame'llen {камел'н} *pl. inv.* [дн] *fam.* das sind
 olle ~ то је подгрејан купус, то је стара пе-
 Kame'l|milch *f* камиље млеко *n*. [сма.]
 Kamelopa'rd {камелоп'рт} *m* [грч.] *2g* и *3g*
 жирафа *f*.
 Kamelo'tt {камел'от} *m* [фр., ар.] *2g* камелот
 (глатка вунена тканина у основи двојична,
 у потки проста).
 kamelo'tten {кал'н} *a* од камелота.
 Kamelo'tt... {кал'н} -: ~fabrikant *m* произвођач
 камелота; ~kleid *n* одело (и. одећа *f*) од ка-
 мелота.
 Kame'ls... {камелс} у слож. = Kamel...
 Kame'l...: ~stute *f* = Kamelin; ~tier *n* = Ka-
 mel; ~treiber *m* камилар.
 Kame'l|zlege, Kä'mel|ziege *f* *2a* ангорска
 коза; **b)** лама; **c)** алпака (преживар у Јужној
 Америци).
 Kamera'd {кам'рат} [нвн. 17 в., фр.] *m 3a* дру-
 г(ар); ~in {кал'н} *f 3c* друга(рица). [lich.]
 kamera'dlich {кам'ратл} *a* = kameradschaft-
 Kamera'dschaft {кам'ратш'фт} *f 3b 1.* дру-
 гарство *n*. *2.* другови *m pl.*
 kamera'dschaftlich {кал'н} *a, adv.* другарски;
 ~er Geist другарски дух, другарство *n*.
 Kamera'dschafts|koch|apparat *m* мањерка *f*.
 Kamera'lia {кам'ралиа}, Kamera'lien {кал'н} [лат.]
pl. inv. = Kameralwissenschaften.
 Kamerali'st {кал'ист} *m 3a* финансијски чи-
 новник; ~ik {кал'н} *f 3b* — Kameralwissen-
 schaft. [сиски.]
 kamerali'stisch {кал'н} *a* камерални, финан-
 Kamera'l... {кам'рал} -: ~wesen *n* финансије
f pl.; ~wissenschaft *f* наука економско-по-
 литичка, финансијска и социјална; ~wissen-

schaften *pl.* политичко-економске, финансијске и социјалне науке.

Kameru'n {kam'ru:n} [порт.] **●** *n* 8g Камерун (област у Африци). [рун|ац, -ка.]

Kameru'ner {~r} *m* 2l, ~in {~jn} *f* 3c Каме-
Kamille {kam'ill} [срвн., грч.] *f* 3b прстенак *m*, (бела) рада; титрица.

Kamille'n..., kamille'n... {~ill'n-}. *zartig a* прстенкаст, титричаст; ~blumen *f pl.* цветови прстенка (и. титрице); ~tee *m* чај (и. теј) од прстенка (и. титрице), камилтеј.

Kami'n {kam'in} [срвн., лат., гр.] *m* 2g¹ 1. ошак, димњак. 2. простор одакле се собна пећ ван собе ложи. 3. камин, огњиште *n* (одакле се соба зрачењем загрева).

Kami'n... {kam'in-}: ~blech *n* каминска (лимена) врата *n pl.*; ~feger *m* ошачар, димничар; ~feuer *n* ватра *f* у камину; ~gerät *n* = ~zubehör; ~gesims *n* = ~mantel; ~gitter *n* заклон *m* на камину (који штити од варница); ~mantel *m* камински огртач; ~ofen *m* пруски камин; ~platte *f* = ~blech; ~schirm *m* заклон за камин; ~sims *n* = ~mantel; ~vorsetzer *m* заклон за камин; ~zubehör *n* камински прибор *m*. [грудњак *m*, капут *m*.]

Kamiso'l {kamizol} [фр., ит.] *n* 2g¹ рекла *f*,

Kamm {kam} [свн.] *m* 2d 1. чешаљ; enger ~ чести чешаљ; weiter ~ ретки чешаљ; fig. alle(s) über e i n e n ~ scheren радити све на један калуп; поступати према свима (и. све-му) једнако. 2. гребен, венац (планине, таласа итд.), било **●** 3. **●** креста *f* (у петла); рошчић (у змије); fig. ihm schwillt (и. wächst) der ~ рогуши се; љути се, сили се, гневи се; 4. **●** гребен врата (обрастао гривом); ђердан (код говеда). 5. **●** гребен (за лан). 6. **●** греда *f* (између бразда). 7. **●** зубац на точку. 8. тк. брдо *n*. 9. петелјка *f* (грожђа). 10. перо *n* (на кључу). [macher] *m* **●** чешљар.

Kammacher {kammax'r} (растављено Kamm-
Kamm... ~ähnlich, ~artig *a* чешљаст, креста-
сличан са чешљем, сличан сакрестом, у виду рошчића.

Kämmmaschine {kam-} **●** (растављено Kamm-
maschine) *f* машина за чешљање (вуне, лана).

Kamm... ~bruch *m* пролом (и. провала) *f* гребена насипа (и. бране); ~bürste *f* четка за чишћење чешља. [шљић *m*.]

Kämmchen {kamx'n} *n* 2l *dim.* од Kamm. че-
Kammleidechse *f* **●** врста великог гуштера

(у Бразилији и на Антилима).

Kämmel... {kam-el-} в. Kāmel...

kämmeln {kam'eln} *tr.* 15f **●** гребенати.

kämmen {kam'en} [свн.] *tr. i refl.* 15a 1. (sich ~) чешљати (се); die Wolle ~ чешљати вуну; fig. j-n gehörig ~ уредити (и. удесити) добро кога. 2. **●** wider den Strich ~ четкати уз длаку. 3. **×** = bestreichen I 3. 4. (о таласима) (по)дизати се и ломити се (и. разбијати се). II Kämme *n* чешљање, гребенање.

Kammer {kam'mr} [свн., лат. camera] *f* 3d 1. соба, одаја, одељење *n*; комора (и **●**, *opt.*); ризница; zweite ~ (народна) скупштина. 2. **×** јазбина, јама. 3. **●** преграда. 4. **●** шупљина у цеви за барут. 5. **×** слагалиште *n* (о-

дела). 6. комора; управа владалачких и државних прихода. [-ка, чешљач, -ица.]

Kämmer {kam'mr} *m* 2l, ~in {~jn} *f* 3c гребенар,

Kämmer... {kam'mr-}: ~amt *n*. а) служба *f* у управи владалачких (државних) добара; б) одељење (канцеларија) управе...; с) градска (и. општинска) управа *f*; општинска благајна; ~assessor *m* пристав у управи (добара, финансија итд.); ~auflösung *f* распуштање *n* скупштине.

Kämmerchen {kam'mr-čn} *n* 2l *dim.* од Kammer собица *f*, одајица *f*, мање одељење; коморица *f*. [собар, коморник.]

Kämmer...: ~dame *f* = ~fräulein; ~diener *m*

Kämmerlei¹ {kam'mr'lei} [Kammer] *f* 3b а) приходи *n pl.*, доходи *m pl.* (општине итд.); б) финансијска управа (општине); с) (општинска) благајница; д) руковоаоци *m pl.* општинским финансијама.

Kämmerlei² {kam'mr'lei} **●** *f* 3b чешљање *n*, гребенање *n*; чешљарница, гребенарница.

Kämmerlei¹... {~lei-}: ~gut *n* општинска земља *f*, општинско земљиште; ~kasse *f* општинска благајна (и. каса); ~verwaltung *f* управа прихода (и. доходака) (општине итд.).

Kämmerer {kam'mr'r} *m* 2l 1. чувар (музеја итд.); bibl. дворанин. 2. звање (титула) високих дворских службеника; ~des Papstes папин коморник. 3. управник (руководилац) прихода (и. доходака) једног града, градски благајник. 4. = Kammerdiener.

Kämmer...: ~frau *f* коморкиња, дворска госпођа (и. дама); ~fräulein *n* почасна госпођица (и. госп(о)ја) *f*, почасна дама; ~gericht *n* највиши суд *m*, апелациони суд; ~gut *n* државно добро; ~herr *m* коморник (дворски), ризничар; ~herrn|amt *n* коморништво *n*, дужност *f* коморника (дворског), ризничарство *n*; ~herrn|schlüssel *m* коморнички кључ, ризничарски кључ; ~herrn|würde *f* коморништво *n*, достојанство *n* дворског коморника, ризничарство *n*; ~jagd *f* лов *m* на пацове; ~jäger *m* пацоловац, хватач пацова; ~jungfer *f* собарица; ~junker *m* дворски племић, дворанин (нижи од ~herr под Hofmarschall); ~katze *f* *fam.* *f*, и ~kätzchen [хол.] *n* собарица *f*, су-бета; ~lakai *m* собар.

Kämmerlein {kam'mr'ljn} *n* 2l = Kämmerchen.

Kämmerling {kam'mr'ljn} *m* 2g¹ = Kämmerer 2, Kammerherr.

Kämmer...: ~mädchen *n* собарица *f*; ~musik *f* а) (opp. Opernmusik) собна музика (за мањи број инструмената); б) капела једног владоца итд.; ~musikus *m* свирач музичке капеле; ~präsident *m* претседник скупштине, коморе; ~rat *m* финансијски саветник; ~sänger(in) *f* *m* дворск(и) (-а) певач(ица); ~stück *n* **●** музички комад *m* за собну музику; ~ton *m* (opp. Chorton) нормални тон; ~tuch *n* **●** камбрејско платно; ~verhandlung *f* скупштинско претресање *n*, расправљање *n* у скупштини; ~wesen *n* финансије *f pl.*; ~zofe *f* = ~kätzchen.

Kämm..., ka'mm...: ~fett *n* маст *f* са гребена врата; *z*förmig *a*: а) облика кресте; б) обли-

ка чешља; чешља; ~futtal *n* корице *f pl.* за чешља; ~garn *n* камгарн *m* (тканина од чешљане вуне); ~haar *n*: а) грива *f*; б) коса *f* која отпадне при чешљању; ~händler *m* чешљар, продавац чешљева.

Kä'mmling {кемлин} *m 2g* (об. *pl.*) вуна *f* заостала у гребену после гребенања, отпаци *m pl.* вуне (и свиле); ишчешљана вуна; ~seide *f* = Flockseide.

Ka'mm..., ka'mm...: ~los *a* изишао из саставка; ~macher *m* в. Kammacher.

Kä'mm|maschine *f* в. Kammmaschine.

Ka'mm...: ~muschel *f* в. Kammuschel; ~rad *m* зупчаник *m* са дрвеним зупцима; ~reinigungsbürste *f* = ~bürste; ~schuppe *f* крљушт с бодљама; ~strich *m* потез (и. превлачење *n*) чешљем; ~stück *n* ћердан *m*, врат *m* (у говечета).

Ka'mmuschel *f* (при растављању: Kammuschel) школка капица; ~versteinierung *f* геол. окаменотина школке капице.

Ka'mm...: ~walze *f* ваљак *m* за чешљање вуне (у ткачницама); ~wolle *f* чешљана вуна; опрана, за ткање готова вуна; ~wollspinnerei *f* предење *n* чешљане, опране вуне; ~zug *m* влати *f pl.* чешљане вуне; ~zwirn *m* (ис-)преден вунен конач.

Kamorra {камора} [ит.] *f 3b* (б. *pl.*) Камора (тајно удружење у Напуљу). [севн.]

Kamp {камп} [лат.] *m 2d* ограђено поље (особ.)

Kampa'gne {кампањ} [фр.] *f 3b* 1. X војна, борба, рат *m*. 2. рачунска (и. буџетска) година; ~des Hochofens време *n* рада високе пећи. 3. = Кампанје. [нија *f*.]

Kampa'nien {кампањин} [лат.] *n 8g* Кампа-

Kampa'nier {~р} [лат.] *m 2l*, ~in {~јн} *f 3c* Кампањанин, -ка. [звонара *f*, звоник.]

Kampani'ie {кампањил} [ит.] *m bi* одвојена

kampa'nisch {кампањш} *a* кампански.

Kampa'nje {кампањ} [хол.] *f 3b* највиши

спрат *n* на фари (и. задњем делу лађе).

Kä'mpe {кемп} [нвн.] *m 3a* борац, заточник; борац тупим копљем.

Kampe's he... {кампе'ш} [град у Мексику]

~baum *m* кампеша дрво *n*; ~holz *n* кампешовина.

Kampf {кампф} [свн., лат. Campus (Martius)] *m 2d* бој, борба *f*, битка *f*; рвање *n*; судар; in ehrlichem ~е у часној борби; fig. ~ ums Dasein борба за опстанак; im ~е mit dem Unglück у борби с несрећом.

Ka'mpf..., ka'mpf... {камф-} ~begier(de) *f* жудња за борбом; ~begierig *a* жудан (и. жељан) борбе; ~bereit *a* готов на бој, спреман за борбу; ~bereites Schiff брод *m* спреман за борбу.

kä'mpfen {кемпфен} [свн.] 15a I intr. (h) бори-

ти се (и fig.), бити се, тући се, војевати, ратовати; mit dem Tode ~ борити се с душом; mit Widerwärtigkeiten zu ~ haben борити се с неприликама, имати муке и невоље; gegen et. (acc.) ~ борити се против чега; leben heißt ~ живот је борба. II tr. 1. ~ е-п Kampf ~ бој бити, битку бити, рат ратовати; е-п schweren Kampf ~ бити тешку битку, води-

ти мучну борбу; бити љути бој. 2. и refl. j-n zu Boden (и. nieder-) ~ оборити кога, свалити, саставити с црном земљом; sich müde ~ уморити се од борбе (и. од боја), посустати борећи се. III Kä'mpfen *n* борење, борба *f*, битка *f*, бој *m*. [камфор.]

Ka'mpfier {камф'р} [срвн., индиски] *m 2l*

Kä'mpfier {кемпф'р} [kämpfen] *m 2l* (и ~in {~јн} *f 3c*) борац, борачица; борац тупим копљем. [крсна пречница *f* (прозора).]

Ka'mpfier-{~} [свн.; *лат. (фр. chevrom)] *m 2l* ♀

Ka'mpfier... {камф'р-}: ~baum *m* камфорово дрво *n*; ~essig *m* камфорово сирће *n*, камфорни оцат; ~geist *m* = ~spiritus.

Kä'mpfier² gesims *n* украшена крсна пречница *f*.

Ka'mpfier..., ka'mpfier...: ~haltig *a* који садржи камфора, са камфором; ~öl *n* камфорово уље; phm. уље с камфором; ~säure *f* камфорна киселина; ~spiritus *m* шпиритус с камфором.

Ka'mpfes... {камф'с-}: ~lust *f* = Kampf lust; ~möglichkeit *f* могућност за борбу, могућност борбе.

Ka'mpf... ka'mpf...: ~fähig *a* способан за борбу (и. за бој); ~fertig *a* = ~bereit; sich ~fertigmachen спремити се за борбу, спремати се за бој; ~flieger *m* X ратни пилот; ~flugzeug *n* (у)бојна летилица *f*, ратна летилица, (у)бојни авион *m*, бомбардер *m*; ~freudig, ~froh *a* расположен за борбу, радостан да се бије; ~gefährte *m* ратни друг; ~gefeit *a* кога не бије метак (и. зрно, тане), необранлив; ~gefilde *n* бојно поље, бојиште, ратиште, разбој *m*, поприште; ~genos *m* = ~gefährte; ~gerüstet *a* наоружан за борбу, о-, спреmlен за борбу (и. за бој); ~gewühl *n* убојна врева *f*, ратна гужва *f*, кркланац *m*; ~hahn *m* а) петао обучен за борбу; б) fig. кавгација, убојица, силеџија; с) пршљивац; ~handschuh *m* антиг. рукавица (са гвозђем и. оловом) за песницање; ~lust *f* борбеност, ратничко расположење *n*; ~lustig *a* борбен, ратоборан, оран за борбу, жељан борбе; ~mutig *a* ратоборан, борбен; ~platz *m* (раз-)бојиште *n*; ратно поприште *n*; бориште *n*, поприште *n*; den ~platz betreten ступити, -ати на поприште; ~preis *m* награда *f* у боју; ~recht *n* а) право прибегавања оружју, право лаћања оружја; б) борбено право, закони *m pl.* борбе; ~richter *m* судија у боју (и. у мегдану); ~roß *n* (у)бојни коњ *m*, коњ витез *m*; ~spiel *n* борба *f*; мегдан *m*, турнир *m*, витешка игра *f*; ~tätigkeit *f* борбена (и. бојна) делатност; ~unfähig *a* неспособан за борбу; ~unfähig machen онеспособити, -љавати за борбу, избаци(ва)ти из строја; ~zeuge *m* сведок (борбе). [горовати.]

kampie'ren {кампи'рен} [фр.] intr. 15g ло- Kamschada'le {камчадал} *m 3a*, Kamschada'-lin {~лјн} *f 3c* Камчадалац, -ка, становник, -ица Камчатке.

Ka'na {кана} *n 8g* Кана *f* (град у Галилеји).

Ka'naan {канаан} [јевр. ниска земља] *n* ♀ Ханан *m*, земља хананска.

ка цев] *f* 3b 1. \times топ *m*; gezogene ~ изолу-
чен топ. 2. ~ *pl.* коњичке чизме, високе (ду-
боке) чизме. 3. *fam. fig.* das ist unter aller ~
то је испод сваке критике; то не вреди ни
пвошка.

Kano'nen..., **kano'nen...** {*кано́н-н*}: ~boot *n* =
топовњаца *f*; ~donner *m* топовска грмљав(и-
н)а *f*, грување *n* топова; ~fest *a* што топ не
пробија; ~feuer *n* топовска ватра *f*, ватра
из топова; ~fieber: das ~fieber haben доби-
ти грозницу од страха (и од прпе); *pop.* има-
ти прпу, узортирати се; ~futter *n* *fam.* то-
повска храна *f*, војници *m* *pl.* за клинцу; ~
gießer *m* тополивац; ~gießerei *f* топо-
ливница; ~gut *n* бронза *f* (и. метал *m*) за то-
пове; ~jolle *f* = ~boot; ~kugel *f* топовско
зрно (и. ђуле); ~ladung *f* топовски набој *m*,
пуњење *n* топа; ~lauf *m* топовска цев *f*; ~
metall *n* = ~gut; ~ofen *m* ваљкаста пећ *f* од
ливеног гвожђа; ~pulver *n* топовски барут
m; ~rohr *n* топ(овска цев) *f* *m*; ~saive *f* пло-
тун *m* из топова, паљба из топова (као по-
здрав); ~schuß *m* пуцањ (из) топа, топовски
метак; е-п ~schuß weit на топомет, на до-
мет топу; на домашају топа; ~schuß|weite *f*
топомет *m*, домашај *m* топа, домет *m* топу;
~sicher *a* = ~fest; ~stiefel *m* *pl.* = Kanone
2; ~voll *a* *fam.* студ. мртав пијан, трештен
пијан; ~wischer *n* четка *f* за чишћење топа.
- Уп. Artillerie..., Geschütz...

Kanonie'r {*кано́ниѐр*} \times [фр.] *m* 2g¹ тобџија,
артилерац; ~dienst *m* тобџијска (и. артиле-
ријска) служба *f*.

kanonie'ren {~н} [фр.] *I* *tr.* и *intr.* (h) 15g \times
пуцати из топ(ов)а, пуцати топом (и. топо-
вима). II **Kanonie'ren** *n* пуцање из топова,
пуцање топом (и. топовима).

Kanonie'r... {~пр-}: ~kammer *f* = Konstab-
lerkammer; ~kunst *f* \times тобџи(ј)ска вештина.
Kanonika't {*канони́кат*} [лат.] *n* 2g каноникат
m (достојанство и. звање каноника).

Kano'niker {*кано́ниѐр*} *m* 2l, **Kano'nikus** {~ни-
кус} бј (pl...ker) каноник (који живи по ка-
кону).

kano'nisch {~ниш} *a* *gl.* канонски, који одго-
вара црквеним прописима (и. правилима);
das ~e Ansehen каноничност *f*.

kanonisie'ren {~нонизи́р-н} [лат.; Kanon 1] *I*
tr. 15g канонисати, прогласити, -шавати
светим. II **Kanonisie'ren** *n*, **Kanonisie'ring** *f*
канонисање, проглашавање, ење светим.

Kanoni'ssin {~нисџн} [лат.] *f* 3c каноника.
Kanoni'st {~ниџст} [лат.] *m* 3a канониста, по-
знавалац канонског права.

Kanonizita't {~ниџитет} *f* 3b (б. pl.) канонич-
ност; уп. kanonisch.

Kanta'brer {*канти́брѐр*} *m* 2l, ~in {~џн} *f* 3c
Кантабранин, -ка, становни(к)-ца Кантабрије.
Kanta'brien {~бричн} *n* 8g \bullet Кантабрија *f*
(стара област Шпаније).

kanta'brisch {~бриш} *a* \bullet кантабри(ј)ски; das
Kantabrische Gebirge Кантабри(ј)ске Пла-
нине.

Kanta'te' {*канти́тѐ*} [лат., „певајте“] *m* *inv. rel.*
Sonntag ~ четврта недеља по Ускрсу.

Kanta'te- {~} [ит.] *f* 3b кантата.

Ka'nte {*кантѐ*} [дн.; *гр.] *f* 3b 1. \wedge ивица, брид
m. 2. ивица, угао *m*, крај *m*, хошак *m*; auf die
hohe ~ stellen усправити, -љати, ставити
нешто на ужу страну тако да тело стоји ви-
ше у висину; *fam. fig.* Geld auf die hohe ~
legen остављати новац на страну; *fam. fig.*
an allen Ecken und ~n и. Enden в. Ecke 1; 3.
 \times innere ~ der Brustwehr унутрашња стра-
на (ивица) грудобрана. 4. ивица, (по)руб *m*
(тканине), окрајак *m*. 5. geklöppelte ~ *pl.* пле-
тене чипке. [лењир (и. врстар) *m*.]

Ka'ntel {*кантѐл*} [Kante] *m* и. *n* 2l четвртаст
ka'nten {*кантѐн*} [Kante] *tr.* 15c 1. четвртасто
(о)тесати, (о)дељати, (о)клесати, (и)сећи. 2.
(на)правити ивице на..., оивичи(ва)ти. 3. \bullet
мет|нути -ати (и. став|ити -љати) на ивицу,
ставити са једне ивице на другу, тумбати,
окре|нути, -тати, обр|нути, -тати; kant Holz!
тумбај, окрећи!; ein Faß ~ усправити буре.

Ka'nten... {*кантѐн*}. ~kleid *n* хаљина *f* са чип-
кама; ~schiene *f* \bullet пружница са ивицом; ~
tuch *n* рубац *m*, цепен марама *f* са чипкама.

Ka'nt|haken *m* \bullet чакља; *fam. fig.* j-n beim ~
fassen ухватити кога за гушу.

Kanthari'de {*кантаридѐ*} [гр.] *f* 3b \times шпанска
буба; ~n|tinktur *f* тинктура од шпанске бубе.

Ka'nt|holz *n* \bullet а) четвртасто (о)тесано дрво
(и. гред|а, -е); б) = Kantel.

Kantia'ner {*канти́а́нѐр*} [Kant, филозоф немачки
1724—1804] *m* 2l *phls.* кантовац (ученик и.
следбеник Кантов).

ka'ntig {*канти́џ*} [Kante] *a* ивичаст, бридаст,
хошкаст, угласт; \bullet ~ behauen (о)тесати на
ивице (и. четвртасто).

Kantile'ne {*канти́ле́нѐ*} [ит.] *f* 3b кантилена.

Kanti'le {~тилѐ} [фр.] *f* 3b \bullet упредена златна,
сребрна, бакарна жица (за вез).

Kanti'ne {*канти́нѐ*} [ит.] *f* 3b кантина (сандук,
шкриња за боце; војничка крчма, војничка
кухиња); ~n|wirt(in) *f* *m* војничк|и, -а крчмар,
-ица, војничк|и, -а кувар -ица, кантинер,
-ка.

ka'ntisch {*канти́ш*} *a* *phls.* Кантов, кантовски.
Kanto'n {*канто́н*} [фр., ит., *келт.] *m* 2g¹ кан-
то́н (управна област).

kantona'l {~гнол} [Kanton] *a* кантонски.

kantonie'ren {~ганори́н} [фр.] *I* *tr.* 15g \times на-
стањивати, сме|стити, -штати на стан (војни-
ке), кантоновати. II **Kantonie'ren** *n*, **Kanto-
nie'ring** *f* настањивање, смештање војника
на стан, кантоновање.

Kantoni'st {~тони́ст} [фр.] *m* 3a \times војник
смештен на стан, кантонист; *fam. fig.* das
ist ein unsicherer ~ треба бити неповерљив
према њему, не може се рачунати на њ(е)га,
не може се ослонити на њ(е)га.

Kantoneme'nt {~то́нмѐн} [фр.] *n* 6i \times наста-
њивање, смештање војника на стан; ~s be-
ziehen (lassen) настањивати, сме|стити -шта-
ти војнике на стан.

Kanton... {*канто́н*}. ~regierung *f* кантонска
управа; ~wesen *n* кантонски послови *m* *pl.*

Ka'ntor {*канто́р*} [лат.] *m* 6i кантор, певач,
певчик; учитељ.

Kantora't {кѡнѡрат} *n* 2g, **Kantorei'** {кѡнѡторѡ} *f* 3b канторство *n*, певаштво *n*, кућа (стан *m*) певача.

Ka'ntschi {канчу} [слов., тур.] *m* 2g¹ и бѣ кам-
ција *f*, бич (од кратких каиша).

Kanu' {кѡну} [енгл., *карипски] *n* бѣ чун *m*, ча-
мац *m* (дивљака).

Kanu'le {кану'л} [фр.] *f* 3b ж цев(чица).

Ka'nzel {канц'л} [свн., лат.] *f* 3d проповедаони-
ца, предикаоница, говорница; *die* ~ besteigen
(по)пети се на проповедаоницу (и. говорни-
цу); *von der* ~ *herab* и. *auf der* ~ *sa* (и. на)
проповедаонице (-и), са (и. на) предикаонице
(-и), са (и. на) говорнице, (-и).

Ka'nzel... {канц'л-}: ~beredsamkeit *f* црквено
беседништво *n*, црквена (и. проповедничка)
речитост; ~brüstung *f* наслон *m* пропове-
даонице (и. предикаонице, говорнице); ~dach
n, ~deckel *m* настрешница *f* проповедаонице
(и. говорнице, предикаонице); ~lied *n* (код
протестаната) стих *m* из Св. писма који се
пева пре и после проповеди.

ka'nzeln {канц'лн} [лат.] *intr.* (h), *tr.* 15f гово-
рити (као) с проповедаонице (и. предикао-
ница, с говорнице); придиговати, (о)држати
придику. [Kanzler.]

Kanzelei', **Ka'nzeler**, **Kanzela'r** в. **Kanzlei'**,

Ka'nzel...: ~pult *n* наслон *m* на проповедаони-
ци (и. говорнице); ~rede *f* проповед, при-
дика; в. **Predigt**; ~redner *m* проповедник,
црквени беседник; ~ton *m* тон (с) пропове-
даонице (и. с) говорнице; *er spricht immer*
im ~tone он само придикује, он само држи
придике.

Kanzlei' {канц'лѡ} [ср лат.] *f* 3b канцеларија.

Kanzlei'..., **kanzlei'...** {~лѡ-}. ~beamte(r) *m* кан-
целари(и)ски чиновник; ~bote, ~diener *m*
канцеларијски (по)служитељ; ~direktor *m* =
~rat а; ~herrschaft *f* бирократија; ~mäßig *a*
канцелариски(м) стилом), према канцелариј-
ским прописима (и. правилима); ~papier *n*
ж канцеларијска (и. обична) хартија *f*; ~rat
m: а) шеф канцеларије (одељења); б) са-
ветник канцеларије, канцеларијски саветник;
~schreiber *m* писар канцеларије; ~schrift *f*
канцеларијско писмо (и. писање) *n*; ~sekretär
m тајник (и. секретар) канцеларије, канце-
ларијски тајник; ~sprache *f*, ~stil *m* слу-
жбени језик (и. стил) *m*; канцеларијски језик,
(и. стил); ~vorsteher *m* старешина (и. шеф)
канцеларије.

Ka'nzler {кѡнц'лѡ} [срлат.] *m* 2l, ~in {~ин}
f 3с канцелар(ка); ~amt *n*: а) канцеларство,
канцеларовање, служба *f* канцелара; б) кан-
целарија *f*; ~würde *f* канцеларство *n*, до-
стојанство *n* канцелара. [leischreiber.]

Kanzli'st {канц'ли'ст} [Kanzlei] *m* 3a = **Kanz-**
Kanzo'ne {кѡнц'онѡ} [ит.] *f* 3b канцона (мала
италијанска песма подељена у станце).

Kanzone'tte {~цонѡтѡ} [ит.] *f* 3b канцонета.

Kaoli'n {каолин} [кин. као-ling „уздигнут бре-
жуљак“] *n* 2g¹ (б. *pl.*) *m*in. каолин *m*, порце-
ланска земља.

Kaoli'n|porzellan *n* каолински порцелан *m*.

Ka'p {кап} [нвн. 17 век; *лат. caput] *n* 2g¹ и бѣ

1. рт *m*, предгорје; *das* ~ *der* Guten Hoff-
nung Рт Добре Наде. 2. — **Kapkolonie**.

Kap. abr. — **Kapitel**.

Karau'n {караун} [срвн., *гр.] *m* 2g¹ коп *n*, у-
штројен петао, угојен петао, уштројена ко-
кош. [ти, обрезивати.]

Karau'nen {~н} *tr.* 15a копунити, (у)штроји-
Karau'nenhaft {~хѡфт} а копунски, као уштро-
јен петао. [цитет *m*.]

Kapazitä't {капацитѡт} [лат.] *f* 3b и ~ капа-

Kape'llchen {капел'хѡн} *n* 2l (dim. од **Kapelle**¹)
црквица *f*, капелица *f*, параклис *m*, мала бо-
гомоља *f*.

Kape'lle¹ {капел} [свн.; фр.] *f* 3b 1. црквица,
капела, мања богомоља. 2. [ит.] ж свирачка
дружина, капела, оркестар *m*.

Kape'lle² {~} [фр. souppelle] *f* 36 ж, суд *m* за
топљење, суд за огледе (хемиске).

kapellie'ren {капел'ирѡн} [**Kapelle**²] *tr.* 15g ж, ж
пречишћавати, (пре)чистити.

Kape'llmeister {капел'мѡстѡ} *m* капелник, капел-
мајстор, старешина оркестра (и. музике),
диригент, хоровођа.

Ka'per¹ {капер} [хол.] *m* 2l = 1. гусар, морски
разбојник, пират. 2. = **Kaperschiff**.

Ka'per² {~} [нвн., лат., *гр.] *f* 3d ж мирођија.

Ka'per¹|brief *m* = писмо *n* (и. дозвола *f* дата
од стране адмиралитета) за опремање гу-
сарских бродова.

Kaperei' {кап'рѡ} [**Kaper**¹] *f* 3b = гусарење *n*;
auf ~ *fahren* и. *ausgehen* ићи (и. пловити, по-
ћи) на гусарење; ~ *treiben* гусарити.

Ka'per¹|gasten *m pl.* = опрема гусарске лађе.

ka'pern {каперн} [**Kaper**¹] = *intr.* (h) 15f I гу-
сарити, ићи у гусарење. II *tr* ухватити, хва-
тати, заплени, ~њивати; *fig.* j-n (et.) ~ у-
хватити кога (што), *fat.* укебати. III **Ka'pern**
n = **Kaperei**; хватање, заплена *f*, заплени-
вање, робљење. [*m* (град у Галилеји).]

Kape'rnaum {капернаум} ж *n* 8g Капернаум
Ka'pern... {каперн-} [**Kaper**²]: ~brühe, ~soße *f*
умокац (и. сос) *m* од мирођије; ~strauch *m* ж
мирођија *f*, бокор мирођије. [ска лађа *f*.]

Ka'per¹|schiff *n* = гусар(ски брод) *m*, гусар-*f*

Ka'petinger {капетин'ѡ} [Hugo Capet † 996] *m*
pl. 2l Капетовићи, Капетинзи (владачка
породица у Француској).

Ka'p hirsch *m* ж преживар рода антилопе.

kapie'ren {капирѡн} [лат., ит.] *tr.* 15g *fat.* схва-
тити, -тати, разуме(ва)ти.

Kapilla'r... {кап'ил'ар-} [лат.]: ~attraktion *f* ~
капиларно привлачење *n*, капиларност; ~ge-
fäße *n pl.* капиларни судови *m pl.*

Kapillarität {~ларитѡт} [лат.] *f* 3b — **Ка-
pillarattraktion**.

Kapita'l {капитал} [лат.] I *n* 2g¹ (*pl.* и (аус.
само) ~lien {капитал'и} ж I. главница *f*,
капитал *m*; *totes* ~ мртав капитал; *fig.*
~ *aus* et. (*dat.*) schlagen (на)правити капи-
тал од чега, искористити-шћавати неку
ствар. 2. капитал *m* (хартија покривена сви-
лом, златом и сребром за покривање ивице
повезане књиге). II **Kapita'l** а капиталан, глав-
ни, изврстан, красан.

Kapita'l {кап'ител} *n* 2с аус. = **Kapitell**.

Kapita'l... {~ал-}. ~anlage *f* улагање *n* капитал, улог *m* главнице; ~buchstabe *m* велико почетно слово (и. писмо) *n*.

Kapitäl'chen {~тѣлх'н} *n* 2l (*dim.* од Kapital) 1. капитални *m*, мали (и. ситан) капитал. 2. ☉ а) = Kapital 2; б) † мало почетно слово.

Kapita'l'fehier *m* капитална (и. главна) грешка *f*. **kapitalisie'ren** {~тализи́р'н} [Kapital 1] ☿ I *tr.* 15g капитализа(ва)ти. II **Kapitalisie'ren** *n*, **Kapitalisie'ring** *f* капитализање.

Kapitali'smus {~л'исм'ус} [н.лат.] *m inv.* (б. *pl.*) капитализам. [*f* 3с капиталист, -киња.]

Kapitali'st {~талист} ☿ [фр.] *m* 3а, ~in {~ѣн} I **Kapita'l...**, **kapita'l...**: ~junge *m* ванредан (и. силан) дечко, ванредан (и. одличан) момак, младић и по; ~konto *n* рачун *m* капитала; ~kräftig *a* јак капиталом.

Kapita'l's... {капиталс-} у слож. = Kapital...

Kapita'l's... ~schwein *n* *por.* крмак *m*, свиња *f* да јој (и. му) пара нема; ~steuer *f* порез *m* на капитал; ~verbrechen *n* капитални преступ (и. злочин), случај који заслужује смртну казну; ~vermögen *n* имовина *f* у капиталу (и. у главници), капитали *m pl.*

Kapitäl'n {капитал'н} [фр.] *m* 2g¹ капетан, ☿ ~zur See поморски капетан; ~leutnant *m* бродски поручник.

Kapitel {кап'итл} [рслат.] *n* 2l 1. глава *f* (у књизи); одељак *m*; j-m ein (и. das) ~ lesen (о)читати коме лекцију; предмет разговора; kommen wir auf ein anderes ~ говоримо о другој ствари, пређимо на друго што (и. на други разговор). 2. сабор *m*, скупштина *f* збор *m*; Sitz und Stimme im ~ haben имати право гласа на скупштини (и. на збору).

Kapitel..., **kapitel...** {кап'итл-}: ~beschluss *m* одлука *f* скупштине (и. сабора, збора); ~einteilung [*a*] подела на главе (и. одељке); б) подела глава; ~fest *a* (добро) упућен у Св. писмо, вичан Св. писму; in et. (*dat.*) ~fest sein бити јак у чему. [*f* (стуба), капитал *m.*]

Kapitel II {кап'ител} [лат. capitellum] *n* Δ глава I **kapitel'n** {кап'ител'н} *tr.* 15f *fig.* j-n ~ j-m das Kapitel lesen. [бора, збора.]

Kapitel'saal *m* дворница *f* скупштине (и. са-)

Kapitol I {капитол} [лат.] *n* 2g¹ Капитол *m*.

kapitol'nisch {~толин'ш} *a* капитал(ин)ски.

Kapitulänt {капитул'ант} [лат.] *m* 3а ☿ I који капитулира, преговарац о предаји. 2. војник остао на служби и по отслужењу рока.

Kapitula'r {~тул'ар} [Kapitel 2] *m* 2g¹ члан скупштине (и. сабора, збора, црквеног већа).

Kapitula'rien {~ри'н} *n pl. inv.* капитулације *f pl.* (зборник закона и уредаба франачких краљева).

Kapitulatio'n {~лати'он} [лат.] *f* 3b најв. ☿ (уп. kapitulieren) предаја, капитулација; уговор *m* о предавању (и. о предаји); уговор *m* о поновном служењу, служење *n* поновног рока.

kapituli'e'ren {~лир'н} [лат.] I *intr.* (h) 15g ☿ 1. преговарати о предаји, преда(ва)ти се, капитулирати. 2. обавез(ив)ати се на даље служење у војсци; auf ein Jahr ~ обавез(ив)ати се на нов рок од годину дана. II **Kapituli'e'ren**

n предавање, предаја *f*, капитулација *f*.

Ka'p'kolonie *f* 8g ☉ колонија Кап (у јужној Африци). [капелан, намесник.]

Kapla'n {кап'лан} [срвн., срлат.; *Kappelle] *m* 2l I **Ka'p'land** *n* 8g ☉ = Karkolonie.

kapo'res {кап'ор'с} [јевр.] *fat. adv.* ~ sein, ~ gehen пропасти, пропадати, сломити се, разбити се, упропастити се; ~ machen разби-(ја)ти, сломити, упропастити.

Kä'ppchen {кеп'х'н} *n* 2l (*dim.* од Kappe) капица *f*, капче, шепица *f*, ћеленушче; *fat.* капуљачица *f*.

Ka'ppe {кап'п} [свн., срлат. сарра огртач] *f* 3b 1. капа, качкет *m*; женска капа; *fig. et. auf seine ~ nehmen* узети-имати што на себе, одговарати за што; *prv. gleiche Brüder, gleiche ~n* с ким си, онаки си; свака птица своје јату лети; куд ће куга него у свој род; e-m jeden Narren gefällt seine ~ сваки Цига(нин) свога коња хвали; j-m eine ~ kaufen (и. zuschneiden) (с)кројити кому капу; *fig. j-m eine (и. et. auf die) ~ geben* опаучити кога.

2. капуљача, кукуљача, кукуљ(и)ца; митра. 3. огртач *m* са капуљачом; мантија с капуљачом. 4. ☿ суд *m* у цвету. 5. ☉ капак *m*, поклопац *m* (уп. Наубе 5); навлака; натстрешница; парче за појачање (где се цепа, хаба), капна (на обући); горњи лист *m*, лист парњак.

ka'ppen {кап'пн} [Kappe] I *tr.* 15a 1. Stiefel ~ метнути -ати капне на (дубоке) ципеле; Strümpfe ~ (за)крпити чарапе. 2. *fat. fig. er hat ihn gehörig gekappt* добро га је опаучио. 3. нара|стити, -шћивати (уп. treten). 4. [дн., хол.] die Krone e-s Baumes (и. e-n Baum) ~ (о)кресати дрво, круну дрвета; ☿ са-, пре|сећи, са-, пре|сецати. 5. [Караун] (у)шкопити, (у)штројити. II **Ka'ppen** *n* кресање, окресивање; са-, пре|сецање.

Ka'ppen..., **ka'ppen...** {кап'п-}: ~förmig *a* облика капе (и. капуљаче); ~geschoß *n* ☿ зрно (и. метак *m*) с капом (и. с навлаком); ~kopf *m* ☿ стременаста глава *f* кретаче; ~macher (и. *f*) капар, -ка, израђивач капа (и. качкета); ~mantel *m* = Kappe 3; ~mönch *m* капуцински калуђер; ~robbe *f* ☿ морски пас *m* с кукуљачом; ~schraube *f* ☿ капасти завртањ *m*; ~taube *f* капораст голуб *m*; ~zange *f* клешта *n pl.* са кружном чељусти; ~zeug *n* тканина *f* од коњске длаке за прављење качкета.

Ka'pp... {кап-} ~fenster *n* ☿ прозорче на крову, баца *f* са натстрешницом; ~hahn *m por.* = Караун. [качкет *m*, шајкача *f*.]

Kä'ppi {кепи} [Kappe] *n* 6l ☿ војничка капа *f*, I **ka'ppig** {кап'пх} *a* са капуљачом, са кукуљачом; особ. у слож. на пр. rot~ са црвеном капом.

Ka'pp...: ~laken [хол.] *n* ☿ награда *f* капетану; ~naht *f* посувраћени шав *m*; ~rock *m* деџа хаљиница *f* (и. капут(и)ћ) са капуљачом; ~zaun [*por.*; ит. cavezzöne] *m* ☿ брњица *f*; e-m Pferde den ~zaun anlegen метнути (и. намаћи) коњу брњицу. [Напуљу.]

Ka'pri {капри} *n* 8g ☉ Капри (острвце према) **Kapri'ce** {кап'рис} [фр.] *f* 3b худ(љивост), ћеп *m*, каприс *m*.

Kaprio'le {кәприол*} [ит., лат. сарга коза] *f* 3b
1. скок *m* (и. скакање *n*) увретен; ~п machen
= kapriolieren. 2. *fig.* = Grimasse.

Kaprio'len|macher *m* *fat.* превртач.

kapriolie'ren {кәприолир*н} [лат.] *intr.* (h) 15g
скакати увретен, скочити увретен, преврта-
ти се у ваздуху.

kaprizie'ren {каприцир*н} [фр.] *sich* ~ 15g: *sich*
auf et. (acc.) у-, закопистити се за што; ка-
прицирати се.

kapriziō's {-циб*с} [фр.] *a* ђудљив, каприциозан.

Ka'psel {капсел} [лат.] *f* 3d 1. чаура; кутија. 2.
2. чаура. 2. = Botanisiertrommel. 3. за-
вој *m*, омот *m*. 4. лоптица са живом.

Ka'psel..., ka'psel... {капсел*}. 2artig *a* чаураст,
у виду чауре; ~band *n* 2a ⊕ чаурна веза (и.
жила) *f*; ~barometer *n* (и *m*) ~ барометар *m*
са лоптицом са живом; 2förmig *a* = 2artig;
~frucht *f* ⊕ чаураст плод *m*, чаура; ~gehäuse
n ⊕ чаура *f*, омот *m*.

...kapselig {-капсел*х} *n* у слож. са бројевима
...чаурни, на пр. zwei ~e Frucht двочаурни
плод. [штитном кути(ји)цом.]

Ka'psel...: ~uhr *f* часовник са чауром (и. за-)

Ka'p|stadt *n* 8g ⊕ Кап(таун) *m* (град у Кап-
ланду). [робити.]

kaptivie'ren {каптивир*н} [лат.] *tr.* 15g за-)

kapu'tt {кап'ут} [фр. capot] *a* (само као преди-
кат) *fat.* пропао, упропашћен, сломљен, раз-
бијен, свршио, обрао бостан; ~gehen: *a*)
разби(ја)ти се, (с)ломити се, (с)кршити се,
пропасти; *b*) угинути, крепати, умрети, *fat.*
и *por.* црни, липсати, отегнути папке; ~ma-
chen упропаштити, -шћивати, разби(ја)ти;
das macht mich ganz ~ пропадох од тога; то
ме уби(ја); ~schlagen разби(ја)ти, (с)ломи-
ти, (с)кршити.

Kapu'ze {капуц*} [ит.] *f* 3b капуљача, кукуља-
ча; кратак огртач са капуљачом (за жене
и децу). [дика, капуцинада.]

Kapuzina'de {капуцинад*} [фр.] *f* 3b војна при-)

Kapuzi'ner {-цин*р} [ит. 1525; Карузе] *m* 2l, ~in
{~ин} *f* 3c *rl.* капуцин, -ка (калуђер(ица) ка-
пуцинског реда).

Kapuzi'ner|affe *m* ⊕ капуцински мајмун.

kapuzi'nerhaft *a* = kapuzinermäßig.

Kapuzi'ner..., kapuzi'ner... {капуцин*р}. ~klo-
ster *n* капуцински манастир (и. самостан) *m*;
~kresse *f* ⊕ драгољуб *m*; латин(че *n*) *m*; ла-
тифа *f*; ~kutte *f* капуцинска мантија; 2mä-
ßig *a* капуцински, као капуцин, попут ка-
пуцина; ~mönch *m*, ~nonne *f* = Kapuziner-
(in); ~orden *m* *rl.* капуцински (калуђерски)
ред; ~predigt *f* капуцинска проповед (и. бе-
седа, придика); *fat.* (војна) придика, капу-)

Ka'p|wein *m* ⊕ капско вино *n*. [цинада.]

Karabi'ner {карабин*р} [фр. (*Kalabrier)] *m* 2l
× карабин (кратка, коњичка пушка).

Karabi'ner... {-ин*р}: ~haken *m* × кука *f* у-
тврђена на доњој страни каиша за придр-
жавање пушке; ~schuh *m* карабинска у-
влака *f*.

Karabinie'r {-бин*е} [фр.] *m* бi карабинијер.

Kara'ffe {караф*} [фр., *перс.] *f* 3b боца, ста-
кло *n* (бокасто).

Karaffi'ne {-фин*} [Karaaffe] *f* 3b бочица, мала
боца, мало (бокасто) стакло *n*.

Karai'be {карайб*} итд. = Karibe итд.

Karambola'ge {карамболаж*} [фр.] *f* 3b bill.
карамбол *m*; *fig.* судар. [лопта.]

Karambo'le {-бол*} *f* 3b карамбол *m*, црвена

karambolie'ren {-балир*н} *intr.* (h) 15g (на)-
правити карамбол, ударити једним махом
црвену и противникову лопту; *fat. fig.* mit
j-m ~ имати с ким судар, сударити се, суко-
бити се, -љавати се с ким. [јечмени шећер.]

Karame'l {карамел} [фр.] *m* бi (б. *pl.*) карамел,

Karame'lle {-*} *f* 3b карамела (бонбона).

Kara't {карат} [срвн., фр., ар., *гр.] *n* 2g ⊕ ка-
рат *m* (јединица мере за дијаманат = 205
милиграма, за злато).

karatie'ren {каратир*н} [Karat] *tr.* 15g ⊕ das
Gold ~ смешати злато са неким другим ме-
талом, (на)правити слитину од злата и дру-
год метала.

...karä'tig {-карат*х} [Karat] *a* ⊕ ...каратни, на
пр. у слож. с бројевима achtzehn ~ осамнаест-
каратни, од осамнаест карата; vierundzwan-
zig ~es Gold злато од двадесет четири карата.

Karau'sche {караш*} [нвн., *гр.] *f* 3b ⊕ караш *m*.

Karave'lle {каравел*} [шп.] *f* 3b ⊕ каравела

(лађа једрењача са три јарбола и пет једара).

Karawa'ne {караван*} [ит., перс.] *f* 3b кара-
ван(а *f*) *m*.

Karawa'nen... {-ан*н}: ~führer *m* вођ(а) ка-
раван|а -е; ~herberge *f* = Karawanserei; ~
straße *f* каравански пут *m*; ~zug *m* караван-
ска поворка *f*, караван(а *f*) *m*.

Karawanserei' аус. ...ai' {караванз*ра*} [Kara-
wane и Serail] *f* 3b каравансерај *m*, караван-
ско свратиште *n*, сместиште (и. склониште)
n каравана. [бач *m*, камџија.]

Karba'tsche {карбач*} [слов., *тур.] *f* 3b кор-
karba'tschen {-н*} *tr.* 15e камџијати, шибати
корбачем.

Ka'rbe {карб*} [срвн., *ар.] *f* 3b ⊕ ким *m*.

Karbi'd {карбит} [лат.] *n* 2g карбид *m*. [ббл *m*.]

Karbo'l {карбол} [нлат.] *n* 2g¹ (б. *pl.*) ⊕ кар-

Karbo'l... {-ол*}: ~säure *f* карболна киселина;
~wasser *n* карболна вода *f*; ~watte *f* кар-
болна вата.

Karbona'de {-бонад*} [фр., *ит.] *f* 3b \ крме-
надла (ребро *n* с месом, котлет).

Karbona't {-нат} [лат.] *n* 2g ⊕ карбонат *m*.

karbonisie'ren {-низир*н} [лат.] *tr.* 15g угље-
нисати, карбонисати, претв(орити) -арати у
угаљ. [пришт, чир. 2. *min.* = Karfunkel 1.]

Karbu'nkel {карбунок*л} [лат.] *m* 2l 1. *f* црни

karbu'nkel|artig *a* *f* налик на црни пришт, као
пришт, као чир.

Kardamo'm {кардамом} [гр.] *m* и *n* 2g¹ ⊕ кар-
дамом *m*; ~öl *n* кардамомово уље.

karda'nisch {карданш} [Cardano, ит. матема-
тичар 1501—1576] *a* Карданов, кардански;
~e Formel Карданов образац; ~er Ring Кар-
данов прстен (за вешање предмета да се не
љуљају).

Kardä'tsche {кардеч*} [ит.-фр.] *f* 3b 1. ⊕ гре-
бен(и *pl.*) *m*, гаргаше *f* *pl.* 2. чешагија. 3. ×
* * = Kartätsche.

kardä'tschen {~н} I tr. 15e 1. гребенати, гаргашати. 2. (о)чешагијати, тимарити. 3. X * * = kardätschen. II Kardä'tschen n гребенање, гаргашање; чешагијање, тимарење.

Kardä'tschen... {~чн-}: ~distel f сукарска чешља, сукарска чкаљ m; ~draht m месингана жица f за прављење гребена; ~macher m гребенар, израђивач гребена; ~tisch m сто за гребенање.

Ka'rde {кард'} [свн., *лат.] f 3b 1. чешљ(уг)а; ~n|distel f = Kardätschendistel. 2. гребен(и pl.) m, гаргаше f pl.

ka'rden {кард'н} tr. гребенати, гаргашати.

Kardina'l {кардинал} [лат. cardo] m 2d кардинал.

Kardina'l... {~ал-}. ~bischof m кардинал-бискуп, бискуп са кардиналским достојанством; ~punkt m = Hauptpunkt; ~punkte pl. ● стране f pl. света.

Kardina'l... {~с-}: ~hut m кардиналски (и црвени) шешир; ~kollegium n кардиналски колегиум m; ~rock m кардиналски фелон (и огртач); ~würde f кардиналство n.

Kardina'l...: ~tugend f pl. основне (главне) врлине; ~zahl f прост број m.

Kare'nz... {карѐнц-} [лат. carens без чега]: ~jahr n, ~zeit f година, време без принадлежности. [ти, мазити.]

karessie'ren {карѐсир'н} [фр.] tr. 15g милова-| Kar|freitag {карфр'е-так} [свн.: karg] m 2g¹ Велики петак.

Karfu'nkel {карф'ун.к'л} [срвн. (пор.: funkeln) *Karbunkel] m 2l 1. мп. мркоцрвени гранат, алем камен. 2. ♀ = Karbunkel 1.

karfu'nkeln {~н} intr. (h) 15f сјјати (се) као мркоцрвени гранат, сјјати се као алем камен.

ka'rg {карк'} [свн.] a 1. (opp. freigebig) шкрт (mit, an dat. y), штедљив, тврд, стегнут; ~ mit Worten шкрт у речима. 2. (opp. reichlich) оскудан (an: y), штур.

ka'rgen {карк'гн} intr. (h) 15a (в. karg) бити шкрт, тврдичити, цицијашити, цимријати, скомрачити.

Ka'rgheit {каркх'т} f 3b 1. тврдичење n, шкртост, цицијашење n, цимријање n, скомрачење n. 2. оскудност, штурост.

kä'rglich {керк'лх} [karg] a шкрт, тврд(ичав); оскудан, штур, мршав, слаб, сиромашан; adv. шкрто, тврдо, штуро, оскудно; die Natur hat ihn ~ bedacht природа није била богзна како издашна према њему.

Kä'rglichkeit {~к'т} f 3b = Kargheit.

Ka'rgo {карго} [шп. carga товар] m бi = (це-локупан) товар (брода).

Kari'be {кариб'е} m 3a, Kari'bin {~б'н} f 3c Караиб, -пка, Канибал, -ка.

kari'bisch {~б'ш} a караипски, канибалски; ● die Karibischen Inseln f pl. Мали Антили, Караиби. [ласт у М. Азији.]

Ka'rien {кари'н} n 8g ● Карија f (стара об-)

karie'ren {кари'рн} [фр. carrier] tr. 15g испунити квадратима (и коцкама), ишарати коцкама; p.p. kariert a на коцке.

Ka'ries {кари'ес} [лат.] f inv. труљење n, трулеж (костију, зуба).

Karikatu'r {карикатур} [ит.] f 3b карикатура, накарађена слика; ~en|maler, ~zeichner m карикатурист(а), цртач (и сликар) карикатура.

karikie'ren {~кир'н} [ит.] tr. 15g карикирати, (у)накарадити; et. ~ и. karikiert zeichnen направити (и (на)цртати) карикатуру (и унакарађену слику) чега. [кварен зуб.]

kariö's {кари'ос} [лат.] a тпуо; ~er Zahn по-| ka'risch {кар'ш} [Karia] a 1. карски. 2. Karisches Meer Карско Море (на северу Русије).

Ka'rl {карл} [Kerl] m 8a Карло, Драгутин; ~ der Dicke (der Kühne) Карло Дебели (Смели); ~ der Kahle Карло Ђелави; ~ V. Карло Пети; ~ der Große Карло Велики.

Ka'rlichen {~х'н} n 8g (dim. од Karl) Карлић m, Драгутинчић m.

Karli'smus {карл'исмус} [Don Karlos 19 век] m 8g (б. pl.) карлизам (присталиштво уз Дон Карлоса, претендента на шпански престо).

Karli'st {~лист} m 3a карловац, карлиста, присталица Дон Карлоса.

karli'stisch {~ш} a карлистички.

Ka'rls... {карлс-}: ~akademie f Карлова академија; ~bader a inv. карлзбадски, карловарски; ~bader m 3a, ~in f 3c становни|к-ца Карлових Вари; ~kirsche f ● = Hartriegel; ~schule f Карлова школа (и академија).

Ka'rmel {карм'л} [јевр.] m 8a bibl. ● der Berg ~ Гора (и Планина) f Кармел.

Karmeli'ter {карм'лит'р} m 2l, ~mönch m кармелит (калуђер, члан кармелитског калуђерског реда); ~in {~ин} f 3c, ~nonne f pl. кармелитка (чланица кармелитског калуђерског реда).

karmesi'n {карм'зин} [ит., шп.] a крмезан.

Karmesi'n {~} n 2g¹ (б. pl.) крмез m.

Karmesi'n..., kamesi'n... {~шн-}: ~farbe f, ~rot n крмез(на боја f) m; ~farbig a, ~rot a = karmesin; ~zeug n ● крмезна чоха f, чоха угаситоцрвене боје. [pt.] кармин m.

Karmi'n {карм'ин} [од karmesin] n (и m) 2g¹ (б.) Karmi'n..., karmi'n... {~шн-}: ~blau a крмезно-плав; ~blau n плавило кармина, крмезно плав(етнил)о; ~farben a крмезне боје, карминске боје; ~lack m ● карминов лак; ~rot a црвен као крмез (и као кармин); ~rot n крмезно црвенило, крмезна црвен f, кармин(ско црвенило n) m.

karmoi'si'n {кармоазин} [фр.] a = karmesin.

karneo'l {~ерл} [ит.] m 2g¹ мин. корналин, карнеол (врста прозрачног ахата).

Ka'rneval {карн'вал} [свн., ит.] m 2g¹ (аус. n бi) покладе f pl., месојеђе n, карневал.

Ka'rnevals... = Faschings... и Fastnachts...

Karni'ckel {карн'ик'л} n 2l fam. = Kaninchen.

Karnie's {~нис} [фр.] n 2h ♀ венац m.

ka'rnisch {карн'ш} [Karner Келти] a ● карни(ј)ски; die Karnischen Alpen pl. Карни(ј)-ски Алпи.

Kä'rnten {кернт'н} [karnisch] n 8g ● Корушка f. kä'rt(ner)isch {керт(н'р)ш} a корушки.

Ka'ro {каро} [фр.] n бi a коцка f, четвороугао m (тканине на коцке); b) кара f (боја у картама); ~könig m краљ кара.

Karoli'ne {карџин'} *f* 8d а) Каролина; б) die ~n *pl.* Каролинска Острва *n pl.*

Ka'rolinger {карџин-р} [срлат.] *m* 2l Карловићи, Каролинзи (франачка владалачка породица). **ka'rolingisch** {~иш} а каролиншки. [породица]. **karoli'nisch** {карџиниш} [срлат.; Karl] а каролински.

Karo'sse {карџс'} [фр., ит.] *f* 3b раскошна кола *n pl.* (покривена и са 4 точка), каруце *f pl.*, кочије *f pl.*

Karosserie' {карџсери} [фр.] *f* 6f каросерија.

Karo'tte {карџт'} [фр.] *f* 3b а) шаргарепа, мрква; б) смотуљак *m* од дуванских листова.

Karpa'then {карпат-н} *pl. inv.* и ~gebirge *n* Карпатит *pl.*; **karpa'tisch** {~иш} а карпатски.

Ka'rpfen {карпф-н} [свн.] *m* 2l шаран.

Ka'rpfen..., **ka'rpfen...** {карпф-н}: **zähnlich**, **zartig** а шаранаст, налик на шарана, као шаран; **~brut** *f* млад шарана, шаранчићи *m pl.*; **~fischerei'** *f* хватање (и. пецање, ловљење) *n* шарана; **~mäulchen** *n. fig.* ein ~mäulchen machen пућити се, напућити уста; **~teich** *m* шаранџи рибањак, рибањак за шаране; в. Hecht 1; **~zucht** *f* гајење *n* шарана.

karra'rish {карариш} [Carrara, ит. град] а *min.*: ~er Marmor карарски мрамор.

Ka'rre {кар'} [свн., срлат., *келт.] *f* 3b кол(и)а *n pl.* (с једним точком за гурање; са два точка); *fat. fig.* ist die ~ so lange gegangen, wird sie auch noch weiter gehen кад је трајало досада, трајаће и отсада; ако је до сада ишло, ићи ће и даље; в. Karren 1 и 3.

Karre' {карџ'} [фр.] *n* 6i кара *f*, квадрат *m*, четвороугаоник *m*; ein ~ sprengen пробити кару; **~formierung** *f* постројење *n* у кару, образовање *n* каре.

Ka'rren' {кар-н} [Karre] *m* 2l 1. колица *n pl.* (с једним точком за гурање). 2. кола *n pl.*, двоколице *f pl.* 3. *fig.* den ~ in den Kot (*por. Dreck*) schieben заглибити кола, замрсити (и. запетљати) ствари; der ~ hat sich festgefahren кола су се заглибила; посао је запео.

ka'rren' {~} [Karre] *I tr. i. intr. (h)* 15a 1. превозити (и. преносити) колицима, превести колицима; *abs.* вући (и. гурати) колица. 2. *fat.* таљигати, возити се полако. 3. j-n über den Haufen ~ преврнути кога из колица; sich müde ~ посуста(ја)ти гурајући колица. II **Ka'rren** *n* превозење колицима, гурање колиц(и)ма; zum Karren verurteilen осудити кога да гура колица (и. на земљане радове).

Ka'rren... {кар-н}: **~fahrer** *m* = Kärrner; **~feld** *n* = Karst²; **~führer** *m* = Kärrner; **~gabel** *f* рукунице *f pl.* на колицима; **~gaul** *m* кљузе *n* (коњ *m*) за кола (и. за двоколице); *fig.* ein guter ~gaul добро кљузе, добар да повуче, радник вредан као кртица а приглуп; кљузина, рага; **~gefangene(r)** робијаш, осуђеник осуђен да гура колица; **~ladung** товар *m* (двоколица), пуна кола; **~rad** *n* точак *m* (двоколица); **~schieber** *m* гурач колица, који гура колица; **~seil** грудник *m*, упрта *f*; **~spur** *f* коловоз *m*; **~strafe** *f* казна гурања колица, тешка робија; **~voll** *m* пуна колица, товар колица; **~weg** *m* узан колски пут.

Karre'te {карџт'} [шп.; Karre] *f* 3b *fat.* рђава кола *n pl.*, кртија.

Karrie're {~џр'} [фр.] *f* 3b 1. каријера (пут живота, напредовање у служби, у звањима); е-е (gute) ~ machen (на)правити добру каријеру. 2. трк *m*, каријер *m*; (in) ~ reiten јахати трком (и. у каријеру).

karrie'ren {карџир-н} *tr.* 15g аус. = karrieren.

Karrio'l {карџол} *n* 6i, ~е {~} *f* 3b двоколице *f pl.* (покривене, са арњевима).

karrio'len {~н} [фр., ит.; *Karre] *intr. (h)*, 15a *fat.* возити се (на) двоколицама (са арњевима). [пренос писама.]

Karrio'l'post *f* мала поштанска кола *n pl.* за Јаш, рабација, кириџија. [пијук; мотица *f*.]

Karst' {карст'} [свн.] *m* 2g трнокоп, будак.

Karst' {~} *m*: а) 2g крас, крш, голет *f*; б) 8g Карст. [(и. трнокопом, пијуком).]

ka'rsten {~н} [Karst'] *tr.* 15c копати будаком) **kart. abr.** = kartoniert.

Kartä'tsche {карџтџ'} [нвн., ит. (Karte)] *f* 3b 1.

 картеч *m*; mit ~n schießen пуцати (и. бити) картечима; mit ~n zusammenschießen слистити картечем, -има. 2.   Kardätsche.

kartä'tschen {~н} *tr. i. intr. (h)* 15e 1. = mit Kartätschen schießen. 2.   = kardätschen.

Kartä'tsch... {карџтџ-ч}   ~feuer *n* паљба *f* картечима; **~granate** *f* зрно *n* с картечима, шрапнел; **~kugel** *f* картечко зрно (и. тане *n*), картечки метак *m*; **~ladung** *f* картечко пуњење *n*; **~rakete** *f* картечка ракета; **~schuß** *m* картечки метак.

Kartau'ne {карџтџн'} [нвн. 17 век, ит.] *f* 3b кратак дебео топ *m*.

Kartau'se {~тџ} [срвн.; срлат.] *f* 3b *rl.* картузијански манастир *m*.

Kartäu'ser {карџтџер} *m* 2l, ~ин {~ин} *f* 3с картузијан|ац, -ка, калуђер, -ица реда св. Бруна; **~kloster** *n* картузијански манастир *m*; **~likör** *m* картузијански ликер, шартрез; **~mönch** *m* = Kartäuser; **~nelke** *f* [Karthäuser, 18 век] каранфил *m*.

Ka'rte {карт'} [фр., ит.] *f* 3b (*dim.* Kärtchen {кертџн} *n* 2l картица *f*) 1. карта; ein Spiel ~ свежањ *m* карата; die ~n abheben (пре)сећи карте; keine guten ~n haben немати добрих карата, имати рђаве карте; (die) ~n geben (по)делити карте; в. vergeben 3; die ~n mischen (про)мешати карте; die ~n legen и. schlagen бацати-ити карте (кому); j-m in die ~n sehen: а) (за)гледати кому у карте, б) *fig.* (и. die ~n durchschau'en) прозрети кога; ~n spielen играти карата; играти карте; mit offeneren ~n spielen играти с отвореним картама (и *fig.*). 2. карта (= посетница; мапа); j-m seine ~ schicken (по)слати коме своју карту, посетницу; е-е ~ von Deutschland карта Немачке. 3. јеловник *m*; nach der ~ speisen јести по јеловнику. 4. лист *m* са узорцима. 5. списак *m* писама за отправљање итд. 6. устав *m*.

Kartei' {карџтџ} *f* 3b = Kartothek.

Karte'll {карџтел} [фр., ит.] *n* 2g¹ 1. изазивање *n* на двобој (и. на мегдан). 2. уговор *m* о пре-

даји, размени заробљеника или између студентских удружења. 3. картел *m* (споразум између различитих странака, удружења индустријалаца итд.).

Karte'll... {~ел-}: ~bruder *m* члан картела; ~schiff *n* парламентарни (и. поклицарев) брод *m*; ~träger *m* доносилац позива на двобој, сведок. [карата.]

ka'rteln {карт'елн} *intr.* (h) играти карте (и.) **ka'rten** {карт'ен} *intr.* (h) = karteln. II *tr.* ein Spiel ~ у-, сјредити карте; *fig.* = abkarten.

Ka'rten... {карт'ен-}: ~bild *n* слика *f* у картама; ~blatt *n* карта *f*; ~brief *m* затворена (постанска) карта *f*; ~fabrik *f* фабрика (и. творница) карата (за играње); ~geben *n* дељење (карата); ~geld *n* картарина *f* (понав који се даје кафецији за употребу карата); ~haus *n* кућа *f* од карата (и *fig.*); ~königin *f* дама (у картама); ~künstler *m* који зна разне вештине (и. мајсторије) с картама; ~kunststück *n* вештина (и. мајсторија) *f* (извођена) картама; ~legerin *f* картара, врача; ~macher *m* творничар (и. израђивач) карата; ~macher|kunst *f* вештина израде карата; ~mischen *n* мешање карата; ~netz *n* мрежа *f* карте, карта са подневцима и упоредницима; ~papier *n* фини картон *m*; ~pappe *f* картон *m*; ~presse *f* машина за штампање карата за играње; ~schlägerei' *f* бацање *n* карата, врачање *n* картама, прорицање *n* из карата; ~schlägerin *f* = ~legerin; ~spiel *n* играње *n* *f* карата, картање; ~spieler(in *f*) *m* играч, -ица карата, карташ, -ица, коцкар, -ка; ~stamm *m*. а) карте *f* *pl.* (за)остале после дељења, талон; б) улог, новац у који се игра; ~stecher *m* резач карата; ~stempel *m* жиг на картама; ~verkauf *m* продаја *f* карата; ~werk *n* атлас *m*; ~zeichnen *n* цртање карата, картографија *f*; ~zeichner *m* цртач карата, картограф.

kartesianisch {картезијанш}, **karte'sisch** {картезиш} [лат. Cartesius, фр. René Descartes философ и математичар, 1596—1650] а картезијански, декартовски, Декартов.

Kartesiani'smus {~тезијанизмус} *m inv.* (б. *pl.*) картезијанизам, декартизам, Декартово учење *n*. [тагијан|ин, -ка.]

Kartha'ger {картаг'ер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c Кар-
kartha'gisch {~тагш} а картагински.

Kartha'go {картаг'о} [фен.] *n* 8g Картар(ин)а *f* (град у Африци).

kartie'ren {карти'рен} [Karte] *tr.* 15g 1. (на)правити нацрт чега. 2. унјосити, -ети у списак.

Karto'fiel {картоф'ел} [нвн. 17 век; од ит. tar-tuffo (bianco)] *f* 3d 1. кромпир *m*, кртола; in Butter geschwenkte ~n (режњи) кромпир(а) пржен(и) на маслу (и. на путеру). 2. *fat. fig.* лукац *m* (= дебео часовник џепни).

Karto'fel... {картоф'ел-}: ~acker *m* = ~feld; ~bau *m* гајење кромпира; ~boden *n* земља *f* погодна за гајење кромпира; ~branntwein *m* ракија *f* од кромпира; ~brei *m* каша *f* од кромпира; ~feld *n* кртолиште, кромпириште; ~käfer *m* кромпирова буба *f*; ~klöBchen *n* ваљушак *m* (и. ђуфте) од кромпира; ~krank-

heit *f* болест кромпира, кромпирова болест; ~kuchen *m* колач од кромпира; ~mehl *n* брашно од кромпира; ~mus *n* = ~brei; ~pflug *m* плуг за кромпире; ~puffer *m* омлет од кромпира; ~quetsche *f* хала за кромпире (справа за гњечење кромпира, за справљање каше од кромпира); ~salat *m* салата *f* од кромпира; ~suppe *f* јуха (и. чорба) од кромпира. [граф, цртач карата и. мапа.] **Kartogra'ph** {картограф} [гр.] *m* 3a карто-
kartogra'phisch {~фш} а картографски.

Karto'n {карто'н} [фр.] *m* 2g¹, 6i картон.

Kartona'ge {~тонаж} [фр.] *f* 3b = Kartonnage.

kartonie'ren {~ирен} *tr.* 15g повез(ив)ати картоном (и. у картон). II **Kartonie'ren** *n* повезивање картоном (и. у картон).

Kartonie'rer {~ирер} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c коричар, -ка картоном.

Kartonna'ge {~тонаж} *f* 3b картонажа (радионица ствари од картона).

Karto'n... {картон-}: ~papier *n* картон-хартуја *f*; ~schere *f* маказе (и. ножице) *f* *pl.* за картон. [(орман с преградама).]

Kartothe'k {карто'тека} [гр.] *f* 3b картотека.

Kartu'sch... {карт'уш-} *sch.* ~beutel *m* кеса *f* с фишецима, фишеклија *f*; ~büchse *f* топовска фишеклија (кутија, сандуче где стоје фишеци с барутом за топ).

Kartu'sche {карт'уш} [фр., ит.; Karte] *f* 3b 1. *sch.* фишек *m*, метак *m*, патрон *m*; 2. (извајан) украс са натписом.

Kartu'sch... ~papier *n* хартуја *f* за фишеке (и. метке, патроне); ~tornister *m* фишеклија, торба (и. кеса) *f* за фишеке (и. барут); ~trage *f* сандуче *n* (кутија) за фишеке.

Karusse'll {карусел} [фр.] *n* 2g¹ карусел *m* (вишешка игра на коњима; парадне коњичке вежбе; окретаљка, рингишпил).

Ka'r'woche *f* велика недеља.

Karyati'de {кару'атиде} [гр.] *f* 3b каријатида (стуб људског облика); ~n|ordnung *f* ред *m* киријатида.

Ka'rzer {карц'ер} [лат.] *m* (и *n*) 2l тамница *f*, хапс *m*, затвор; ~strafe *f* казна тамницом.

Karzino'm {карцином} [лат. гр.] *n* 2g¹ карцином *m*, рак. [бувара.]

Kasche'mme {каш'име} *f* 3b шатр. шатронца.

Kä'schen {кеш'ен} *n* 2l (dim. од Käse) сирин *m*.

Ka'schmir {кашм'ир} *n* 8g Кашмир *m* (земља у Азији). II *m* 2g¹ кашмир (тканина од кострети једне врсте козе).

Ka'schmir... {кашмир-}: ~schal *m* кашмирски шал; ~wolle *f* кашмирска вуна; ~ziege *f* кашмирска (тибетска) коза.

Kä'se {кеш', кез'} [свн., *лат.] *m* 2l 1. сир(ење) *n* *m*. 2. *fat. fig.* er ist drei ~ hoch нема га педаљ од земље. 3. усирено (и. з-, про|грушано) млеко *n*. 4. срце *n* (меснат део) артишоке. 5. Kä's und Brot = Sauerklee. 6. = Augenbutter.

Kä'se..., kä'se... {кеш'-}: 2artig а сираст; ~baum *m* (Bombax pentantrum) врста тропског дрвета; ~bereitung *f* справљање (и. прављење) *n* сира; ~blatt *n* *fat. iro.* новине *f* *pl.* за завијање сира; ~fabrik *f* сирница, твор-

ница (и. фабрика) сир(ев)а; ~fabrikant *m* сирар, творничар сир(ев)а; ~form *f* а) облик *m* сира; б) суд *m* за сирење; ~förmig *a* облика сира, у виду сира; ~frau *f* сирарка, продавачица сира; ~glocke *f* (стаклено) звоно *p* за сир, поклопац *m* за сир; ~haltig *a* сираст; ~handel *m* трговина *f* сиром; ~händler(in) *f* *m* трговац -киња сиревима (и. сиром); ~haus *n* = ~hütte; ~hürde *f* лесица за сир; ~hütte *f* сирница, бачија.

Käse'in {казеин} [лат.] *n* 2g¹ (б. pl.) казеин *m*.

Kä'se...: ~kammer *f* сирница; ~kohl *m* Blumenkohl; ~krämer(in) *f* *m* = ~händler(in); ~kuchen *m* колач (пита *f*) са сиром.

Kä'sel {казл} [лат.] *f* 3d стихар.

Kä'se...: ~laden *m* сирара *f*, продавница *f* сир(ев)а; ~laib *m* сирац, погача *f* сира, колут сира; ~macher *m* сир(ев)ар; ~made *f* црв *m* у сир; ~markt *m* сирни трг, трг сир(ев)а.

Kasema'tte {казмат} [фр., ит.] *f* 3b X казамат *m* (простор на свод под утврђењем; подземна тамница); ~n|atterie *f* (~n|galerie *f*) казаматска батерија (галерија).

kasemattie'ren {матирн} *tr.* 15g X (на)правити казамате.

Kä'se...: ~messer *n* а) нож *m* за сир; б) X iro. *fam.* кустура *f*, кеба *f*; ~milbe *f* прегалъ *m*, црв у сир.

kä'sen {кѣзн, кезн} I *intr.* (h и s) 15e 1. (y)сирити се, з-, прогрушати се. 2. сирити, правити сир. II *tr.* (y)сирити, претварати у сир. III Kä'sen *p* сирење, згрушавање, грушање; сирење, прављење сир(ев)а, израда *f* сир(ев)а.

Kä'se...: ~napf *m* чанак за сир(еве); ~papier *n* *fam.* картија *f* за завијање сир(ев)а; ~pappel *f* = Feldmalve.

Käse'rei' {кез'рај} *f* 3b сирарница.

Kä'se|rinde *f* кора од сира.

Käse'rne {казерн} *f* 3b X касарна; in ~n legen смејстити -штати у касарне.

Käse'rnen..., käse'rnen... {казернн} X: ~arrest *m* касарнски затвор; ~artig *a* касарнски, у виду касарне; ~dienst *m* касарнска служба *f*, служба у касарни; ~hof *m* касарнско двориште *n*; ~hof|blüte *f* *fam. fig.* језик *m* подофицира инструктора; ~schiff *n* стара лађа *f* која служи као касарна; ~wärter *m* касарнски стражар.

kasernie'ren {казернјрн} X I *tr.* 15g с-, на|местити у касарну, с-, на|мештати у касарну. II Kasernie'ren *n*, Kasernie'runг *f* с-, на|мештање у касарне.

Kä'se..., kä'se...: ~stange *f* шипка (печена) сира; ~stoff *m* казеин; ~weich *a* мек(ан) као сир; ~weiß *a* бео као сир; ~wasser *n* сурутка *f*.

kä'sicht {кѣѣхт}, kä'sig {кѣѣх, кезѣх} *a* 1. сираст, сировит. 2. *fam.* блед (као креч).

Ka'simir {казимир} [рус.] *m* I 8a Казимир. II [Kaschmir] 2g¹ казимир (врста вунене материје, чохе).

Kasi'no {казино} [ит. „кућица“] *n* бi касина *f*, клуб *m*, друштво. [допад *m*.]

Kaska'de {каскад} [фр., ит.] *f* 3b слап *m*, во- Kaska'den..., kaska'den... {адн-} ~artig *a*

слаповит, у виду водопада (и. слапа); ~n|bach *m* поток са слаповима (и. с водопадом).

Kaske'tt {каскад} [фр.] *n* 2g 1. шлем *m*. 2. чакет *m*. [Гаспар.]

Ka'spar {каспар} [перс. „ризничар“] *m* 8a

Ka'sperl(e) {касперл} *n* 2l, аус. Ka'sperl {касперл} *m* 4b Тодор, лутка.

Ka'sperle|theater *n* позориште куку Тодоре (и. куку-Тошо), позориште с луткама.

Kasperlia'de {касперлиад} *f* 3b лакрдија.

ka'spisch {каспиш} [лат.] *a* каспи(ј)ски; der Kaspische See, das Kaspische Meer Каспи(ј)-ско Језеро *n*, Каспијско Море.

Ka'ssa {касса} [ит.] *f* 6g X = Kasse; per ~ (и per cassa) bezahlen платити готовим новцем, плаћати у готову.

Ka'ssa... {каса-}: ~buch *n* књига *f* благајне, дневник *m* (и. књига) касе; ~preis *m* цена *f* за готов новац; уп. и Kassen...

Kassatio'n {касацион} [лат.] *f* 3b 1. поништење *n* (касација неке пресуде). 2. свргнуће *n*, отпуштање *n*, збацивање *n*, рашчињење *n*, ражаловање *n*.

Kassatio'ns... {онс-}: ~gesuch *n* жалба *f* касацији; ~hof *m* касациони суд.

Kassa'wa {касава} [браз.] *f* бi касав (брашно и хлеб од корена биљке маниока).

Ka'sse {кас} [нвн., ит.] *f* 3b 1. каса, благајна; gemeinschaftliche ~ заједничка каса; mit der ~ durchgehen *fam.* ударити каси шамар, киднути с касом; die ~ führen *i.* unter sich haben управљати касом (и. благајном), имати (и. држати) касу; sie führt die ~ *fam.* код ње паре стоје; ~ machen срачуна(ва)ти се; *fig.* (nicht) bei ~ sein (не) бити при новцу; *fam.* танко свирати.

Ka'sseler {касслер} [Kassel] I *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c Касел|ац-ка, становник -ца Касела (града у Порајњу). II *a inv.* каселски; ~gelb *n* каселско жут(ил)о.

Ka'ssen... {кассн-}: ~abschluss *m* закључак касе (и. благајне); ~amt *n* благајна *f*; ~anweisung *f*. а) бон *m* за касу, благајничка упутница; б) банчина новчаница; ~arzt *m* = Krankenkassenarzt; ~beamte(r) *m*, ~beamtin благајник-ца; ~bericht *m* извештај благајне; ~bestand *m* стање *n* касе, стање благајне; ~betrug *m* = ~diebstahl; ~billett *n* = ~anweisung; ~bote *m* благајнички момак, инкасант; ~buch *n* књига *f* благајне, дневник *m* касе; ~buchführung *f* рачуноводство (и. књиговодство) *n* касе (и. благајне); ~defekt *m* мањак *u* каси; ~diebstahl *m*: а) похара *f* касе, крађа касе (и. новца из благајне); б) утаја *f* новца из касе; ~einnnehmer *m* благајник; ~резник; ~führer(in) *f* *m* благајник-ца; ~öffnung *f* отварање *n* благајне (и. касе); ~rendant *m* = ~einnnehmer; ~revision *f* преглед *m* касе (и. благајне); ~schein *m* = ~anweisung; ~schrank *m* каса *f*, благајна *f*; ~sturz *m* преглед касе (и. благајне); утврђивање *n* стања касе (и. благајне); ~verwalter(in) *f* *m* = ~führer(in); ~wart *m* благајник; ~wesen *n* касе *f* pl., благајне *f* pl., благајништво; ~zimmer *n* благајна *f*; уп. и Kassa...

Kassero'lle {кас'ро'ле} [фр.] *f* 3b шерпења, касица; *f* 3b касица. [кастрола.]
Ka'ssia {ка'сиа} [гр.] *f* 6g касија.

Kassi'ber {ка'сиб'ер} [штр. јевр.] *m* 2l (тајно) извешће *n*, извештај. [= Kaneelrinde.]

Ka'ssie {ка'си} *f* 3b = Kassia, ~n|zim(met) *m* 2g = Kassierer.

Kassie're {ка'си'ер} [ит.] *m* 2g¹ = Kassierer.
kassie'ren {ка'си'ерен} [нвн.; Кассе] *I* *tr.* 15g 1. поништити, -авати, огласити за неважеће, оборити; e-n Schultschein ~ поништити облигацију. 2. уклонити, збаци(ва)ти, свргнути, отпустити, ражаловати, рашчинити. II Kassie'ren *n*, Kassie'run*g* *f* = Kassation.

Kassie're'r {ка'си'ер'ер} [фр.] *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c благајник, -ца, руковалац касом, ризничар.
Kassiope'ia {ка'сиоп'еја} [гр.] *f* a) 8b myth. Касиопеја; b) *inv.* Касиопеја (сазвежђе).

Kastagne'tte {ка'ст'ањет'е} [шп. (Kastanie)] *f* 3b кастањет *m*, тасић *m* за прсте за лупкање при игри, дахире *f* *pl*.

Kasta'nie {ка'ст'ани} [нвн.; гр.] *f* 3b 1. кестен *m*; groÙe, особ. italienische ~ крупан кестен, велики италијански кестен, марон; unechte (и. wilde) ~ дивљи кестен; *fig.* die ~n (für j-n) aus dem Feuer holen извлачити за кога кестење из ватре; бити чије машице. 2. = Kastanienbaum.

Kasta'nien..., kasta'nien... {~ан'ни-}. ~allee *f* дворед кестенова, алеја кестенова, ходник од кестенових дрвета; ~baum *m* a) (пигоми) кестен; b) wilder ~baum дивљи кестен; ~blatt *n* кестенов лист *m*; ~braun *n* смеђ, кестењаст, кестенове боје; ~braun *n* смеђа (и. кестенова) боја *f*; ~pflanzung *f*, ~wald *m*, ~wäldchen *n* кестениште *n*, кестењар *m*, кестењак *m*.

Kä'stchen {ка'ст'хен} *n* 2l (dim. од Kasten) сандуче, сандучић *m*, кас(и)ца *f*, кутија *f*; ковчежић *m*. [сталеж *m*.]

Ka'ste {ка'ст} [нвн., фр., *порт.] *f* 3b каста, *f* kastei'en {ка'ст'ејен} [свн.; лат. castigāre] *I* *tr.* и sich ~ 15a *rl.* s-n Leib (и. sich) ~ мучити своје тело, мучити се(бе), убијати своје тело (ради угушења страсти). II Kastei'en *n*, Kastei'ung *f* мучење тела, мучење себе, угушивање страсти мучењем тела.

Kastei'er {ка'ст'ејер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c мучитељ(ка) свога тела, кој(и)-а мучењем свога тела угушује страсти своје.

Kaste'il {ка'ст'ел} [лат.] *n* 2g¹ 1. град *m*, утврђен замак *m*, тврђава *f*, утврђење. 2. = v. Hinterkastell, Vorderkastell.

Kastella'n {~т'елан} [Kastell] *m* 2g, ~in {~ин} *f* 3c 1. господар(ица) замка, кастелан(ка). 2. вратар(ка), чувар(ка) куће, пазикуха.

Ka'sten {ка'ст'ен} [свн.] *m* 2l (и 2j) 1. сандук; *fig.* er hat Kisten, ~ und Keller voll (он) плива у изобиљу; пресица му се. 2. *fat.* чатрља *f*, уцер(ица) *f*, страћара *f*; критија *f* = Klavier, Kutsche, Schiff. 3. *bibl.* der ~ Noahs Хојев ковчег. 4. каса сандучара *f*; ~ für die Armen кутија *f* за милостињу. 5. ~ an der Orgel сандук оргуље; ковчежић на оргуљи (који прима ваздух и даје га свиралама). 6. optischer ~ = Guckkasten. 7. оквир, рупа *f*

за драги камен; ~ der Säemaschine сандук на сејачици (за семе); ~ e-r Kutsche сандук, горњи део кочија (изнад точкова); ~ (Setz-, Schrift-)~ сандук, словослагачко сандуче *n*; *hydrot.* кесон. 8. X *порт.* бајбокс(ана) *f* *m*.

Ka'sten..., ka'sten... {ка'ст'ен-}. ~deckel *m* сандучни по-, за|клопац, поклопац на сандуку, заклопац на ковчегу; ~drache *m* призматичан змај; ~flieger *m* призматичан аероплан; ~geist [Kaste] *m* кастински дух, сталешки дух; ~herr *m* готово + ризничар, благајник; ~herrschaft [Kaste] *f* кастинска (и. сталешка) влада(вина); ~macher *m* израђивач ковчега (и. сандука); ~mäß'ig [Kaste] *a* кастински, сталешки, као каста, као сталеж; ~regal *n* + ногари *m* *pl.* (штампарски); ~scheibe *f* X нишан *m*; ~schloß *n* a) бртва *f* на сандуку (и. ковчегу); b) бртва *f* са спољашњим делом од гвожђа; ~steuer *n* a) призматична крмла *f*; b) ребреничка крмла *f*.
Ka'stentum {ка'ст'ентум} [Kaste] *n* 2a (б. *pl.*) кастинство, влада(вина) *f* каста.

Kastilia'ner {ка'стили'нер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c = Kastilier. [област у Шпанији.]

Kasti'lien {ка'стили'ен} [Kastelle] *n* 8g Кастилија

Kastilier {~ер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c Кастили-

kasti'lich {~лиш} *a* кастилски. [јан|ац, -ка.]

Ka'stner {ка'ст'нер} *m*, Ka'stner {ка'ст'нер} *m* 2l 1. = Kastenherr. 2. = Kastenmacher.

Ka'stor¹ {ка'ст'ор} [лат.] *m* 8a ~ und Pollux a)

myth. Кастор и Полукс (близанци); b) ~ = St.-Elms-Feuer.

Ka'stor² {~} [лат.] *m* 2g¹, bi 8a = Biber.

Ka'stor... {ка'ст'ор-}. ~hut *m* шешир од дабровине; ~ошкрпино уље, зеитин *m* од протеке, од ричинуса. [шкопац.]

Kastra't {ка'ст'рат} [лат.] *m* 3a ушкопљеник,

kastrie'ren {~три'ерен} *I* *tr.* 15g (у)шкопити, (у)штројити. II Kastrie'ren *n*, Kastrie'run*g* *f* ушкопљење, ушкопљавање, (у)штројење.

Kasua'lien {ка'зуали'ен} [лат.] *pl.* *inv.* 1. казуалије (случајне, ненадне, неочекиване дужности, радње). 2. a) награда *f*, плата *f* (за вршење тих дужности), додатак *m*, споредан (духовнички) доходак.

Kasua'r {ка'зуар} [аустрал.] *m* 2g¹ казуар.

Kasui'st {~ист} [лат.] *m* 3a *rl.* казуист (богослов који учи верски морал и решава питања савести); ~ик {~ик} *f* 3b (б. *pl.*) казуистика (вештина решавања, расправљања случајева савести).

Ka'sus {ка'зус} [лат.] *inv.* *gr.* падеж; ~endung *f* наставак *m* за падеж, падежни свршетак *m*; ~regeln *f* *pl.* падежна правила *n* *pl.*

Kata... {ка'та-} [гр.] ката... (= Hinaб...).

Katafa'lk {~фалк} [ит.] *m* 2g¹ катафалк, мртвачки одар.

Katako'mbe {~комб'е} [срлат., *гр.] *f* 3b катакомба (подземна гробница, костурница).

katala'nisch {~лан'иш} *a* = katalonisch.

katalau'nisch {~л'ау'иш} *a* die Katalaunischen Gefilde Каталаунска Поља; die Schlacht auf den Katalaunischen Gefilden и. Feldern битка на Каталаунском Пољу, битка код Шалона на Марни.

Katalo'g {~лoк} [гр.] *m* 2g¹ каталог, списак.
katalogisie'ren {~логизир'н} *tr.* 15g (на)прави-
 ти каталог..., списак... *gen.*, начинити ката-
 лог... II **Katalogisie'ren n**, **Katalogisie'rung f**
 прављење каталога, састављање списка.
Katalo'nien {~лон'н} *n* 8g ● Каталонија *f* (ста-
 ра област шпанска).
katalo'nisch {~лон'ш} *a* каталонски.
Katapu'lt {~пулт} [гр.] *m* 2g, ~е{~} *f* 3l ✕ *antiq.*
 катапулта *f* (справа за бацање камена, стре-
 ла, предмета у опсађену тврђаву, варош).
Katara'kt {~ракт} [гр.] *m* 2g 1. катаракт, во-
 допад, слеп. 2. ● стублина *f* са клипом у
 шмрку. 3. ♀ (и ~е {~} *f* 3b) мрена, бела на-
 влака на оку. [кијавица *f.*]
Kata'rnh {катар} [гр.] *m* 2g¹ ♀ катар, назеб,¹
Katarrha'llieber {к'атарал-} ♀ *n* катарска гро-
katarrha'llisch {~иш} *a* катарски. [зница *f.*]
Kata'ster [ит., фр., *лат. *capitastrum* „списак
 порезена главу“] *m* и *n* 2l катастар *m* (поре-
 ски списак, баштинска књига, грунтовница);
 ~aufnahme *f* катастар *m*; ~kontrolleur *m*
 надзорник катастра.
katastrie'ren {катастрир'н} 15g 1 *tr.* ун|ети,
 -осити у баштинску књигу, ун|ети -осити у
 катастар; *e-e Steuer* ~ ун|ети -осити порез
 у списак. II **Katastrie'ren n**, **Katastrie'rung f**
 уношење у баштинску књигу, у катастар.
Katastro'phe {к'ат'строф'е, ката~} [гр.] *f* 3b
 катастрофа (пропаст, слом *m*).
Ka'te {к'ат'е} *f* 3b *prov.* колиба, уцера, кућерак *m*.
Kateche'se {к'атехез'е} [гр.] *f* 3b катехеза (вер-
 ско обучавање питањима и одговорима; *rl.*
 катихизис, веронаука).
Kateche't {~хет} *m* 3a катехета, катихета,
 вероучитељ; ~ик {~иш} *f* 3b (б. *pl.*) катехе-
 тичка вештина. [katechisieren II.]
Katechisatio'n {к'атехизација} *f* 3b (б. *pl.*) =)
katechise'ren {~зир'н} 1 *tr.* 15g *j-n* ~ поучава-
 ти (и. учити) кога вери. II **Katechisie'ren n**,
Katechisie'rung f поучавање вери, обучава-
 ње у вери, верска настава.
Katechi'smus {~хисмус} *m* 6g *rl.* катехизам,
 катихизис; ~lehre *f* катехизам *m*, катихизис
m; ~moral *f* морал *m* катихизиса; ~schüler-
 (in *f*) *m* ученик, -ца кој|и, -а учи катихизис;
 прозелит који се спрема да прими крштење.
Ka'techu {к'атеху} [источноиндиски *kātschu*]
n 6i *phm.* сок *m* катехуова дрвета; ~akazie *f*
 ● катехуово дрво *n*.
Katechume'n(e) {к'атехумен(е)} [гр.] *m* 3a про-
 зелит који се припрема да прими крштење.
Ka'techu... ~palme *f* ● катехуова палма;
 ~tinktur *f* *phm.* катехуова тинктура.
Kategorie {к'ат'егори} [гр.] *f* 6f категорија,
 (напоштити појам; разред, раздео).
kategorisch {~гор'ш} *a* катероричан, кате-
 горички; *v.* Imperativ.
Ka'ter {кат'р} [свн.] *m* 2l 1. мачор, мачак. 2.
fig. намћор(чина), гунђало (човек). 3. *со.*
 студ. а) = Katarrh; б) = Katzenjammer.
Kathari'ne {катарин'е} [гр.] *f* 8d Катарина;
 ~nippfaume *f* шљива св. Катарине.
Kä'thchen {к'ат'хен} *n* 8g и **Kä'the** {к'ет'е} *f* 8d
 (dim. од Katharine) Кат(и)а *f*; das Käthchen

von Heilbronn Катица хајлбронска.
Kathe'der {катед'р} [гр.] *m* и *n* 2l катедра *f* (и.
fig. = Professur); ~blüte *f* професорска глупост
 (и. недотупавност); ~gelehrte(r) *m* кате-
 дарски научник; ~sozialismus *m* катедарски
 (и. теоријски) социјализам; ~sozialist *m* кате-
 дарски (и. теоријски) социјалист; ~weisheit
f професорска мудрост, мудрост са катедре.
Kathedra'le {к'атедрал'е} [лат.] *f* 3b, **Kathedra'l**-
kirche f саборна црква, катедрала.
Kathe'te {катет'е} [гр.] *f* 3b катета. [сонда.]
Kathe'ter {~р} [гр.] *m* 2l ♀ катетар (мокраћна)
katheterisie'ren {катет'ризир'н} 15g, **kathe'tern**
 {к'атет'рн} 15f *tr.* ♀ катетеризовати, завла-
 чити сонду за мокрење (*acc.*: *dat.*).
Katho'de {к'атод'е} [гр.] *f* 3b — катода (нега-
 тивна електрода; *opp.* Anode).
Katholi'k {к'атолик'е} [гр.] *m* 3a, ~ин {~үн} *f* 3c
 католик, -иња.
katho'lisch {~тол'ш} *a* католич(анс)ки.
katholisie'ren {католизир'н} *tr.* 15g (по)католи-
 чити. [лицизам, католичанство *n.*]
Katholizi'smus {~цисмус} *m* *inv.* (б. *pl.*) като-
Kathri'ne {к'атри'не} *f* *fam.* 1. 3b schnelle ~ трч
 напоље, шет у кућу; пролив *m*. 2. 8d =
 Katharine.
Katili'na'rier {к'атилинар'ер} [лат.] *m* 2l катили-
 новац, присталица Катилинина, *fig.* револю-
 ционар, превратник, бунтовник, анархист.
katili'na'risch {~риш} *a* катилински, Катилинин;
 die ~en Reden говори (Цицеронови) против
 Катилине. [колибе (и. уцере, кућерка).]
Kä'tner {к'етн'ер} [Kate] *m* 2l *prov.* становник
Ka'to {к'ато} [лат.] *m* 8b *antiq.* Катон; ~der
 Ältere Катон старији (Катон Цензор); ~der
 Jüngere Катон Утичанин.
kato'nisch {катон'ш} *a* катонски, Катонов; *fig.*
 = катонски, строг, честит, пун врлина.
Kato'patrik {к'атоп'трик} [гр.] *f* 3b (б. *pl.*) — ка-
 топтрика (наука о одбијању светлости).
kato'ptrisch {~триш} *a* катоптрички, који се
 тиче науке о одбијању светлости.
Ka'tt'anker *m* ● орепак.
Ka'ttegat {к'ат'г'ат} *n* 8g ● das ~ Категат *m*
 (канал између Данске и Скандинавског По-
 луострва).
Ka'tten {к'аттн} [лат. С(h)atti] *m* *pl.* (стари Ха-
 ти) Хесенци, Хесењани (становници Хесена
 у Немачкој).
Kattu'n {к'аттун} [свн. 14 век, хол., ар. „памук“]
m 2g¹ ● катун, памучно платно; gedruckter
 ~ шарен катун.
Kattu'n..., **kattu'n...** {к'аттун-}: ~drucker *m* штам-
 пар за катун; ~druckerei *f* штампање (и. ша-
 рање) *n* памучног платна (катуна); ~en {к'ат-
 тун'н} *a* катунски, памучни; ~fabrik *f* фа-
 брика (и. творница) шареног памучног плат-
 на, катуна; ~kleid *n* катунска хаљина *f*, одећа
f од памучног платна; ~leinwand *f*, ~stoff *m*
 памучно платно, материја *f* од памука; ~
 weberei *f* израда памучног платна.
ka'tz|balgen {к'атц-} [нвн. 16 век] *sich* ~ *fam.* по-
 кикати се, дохвати се за кике, лемати се.
Ka'tz|balgerei *f* *fam.* туча, лемање *n*.
Kä'tzchen {к'атцхен} *n* 2l *dim.* од Katze) 1. ма-

че(нце), мач(к)ица *f*, маца; *mein* ~! пиле(нце) моје! маче моје! мачкице моја! 2. **Ма** *f*. **Katze** {*кац*} [свн.] *f* 3b 1. мачка; ein Wurf junger ~п кот мачића, омачени мачићи; ~ und Maus мачка и миш (игра); es war keine ~ да *fam.* није било ни бесне мачке; ein Gesicht machen wie die ~, wenn's donnert трептати као врапче на југовини; *fig.* so naß wie e-e ~ мокар као додола; *fig.* die ~ im Sack kaufen купити -овати мачку у џаку; *fig.* wie Hund und ~ leben живети као псето и мачка (као мачка и пас); *fam. fig.* die ~ trägt es auf dem Schwanzе weg то је лако као перце; *fam.* das ist für die ~!; a) залуд мука! b) то не вреди ни црног испод џоката; *prv.* die ~ läßt das Mäusen nicht, и. was von der ~ ist, fängt Mäuse што је дикла навикла; какав у колеви, такав и у гробу; wenn die ~ nicht zu Hause ist, tanzen die Mäuse auf Tisch und Bänken када мачке није у кући, тад мишеви коло воде; bei Nacht sind alle ~n grau све су краве ноћу црне; der ~ die Schelle anhängen први загрести. 2. *fig.* ласкавац *m*; улизица *m*; притворица *m*; издајница *m*; роспија, оштрокоњја. 3. немер *m*. 4. **neunschwänzige** ~ бич од шест струка.

Katzen..., **ka'tzen...** {*кацн*}: ~art *f* a) врста мачака, врста мачке; b) мачји начин (поступања) *m*, начин мачке; nach ~art = 2artig b, *adv.*; 2artig a **Ма** рода мачке, врсте мачке, мачји; b) мачји, који је мачје природе, превртљив, неверан; *adv.* попут мачке, као мачка, на мачји начин, издајнички; ~auge *n* a) ~augen haben имати мачје очи; b) *mn.* мачково око; 2äugig a мачјих очију; ~buckel *m* мачја леђа *n pl.*, грбава леђа; e-n ~buckel machen: a) згрбити се, (на)погушити се, b) *fig.* дубоко се поклонити, метанисати; 2buckeln *intr.* (h) метанисати, клањати се, *fam.* савијати кичму; 2freundlich a притворички, улагивачки, улизички; *adv.* као мачка; ~geschlecht *n* **Ма** мачји род *m*, род мачака; ~geschrei *n* мачја дрека *f*, маук(ање *n*) *m*; ~glimmer *m mn.* лискун; ~gold *n mn.* мачје злато (пирит); 2grau a сиве боје мачке, сив као мачка; 2haft {*кацнхафт*} a = 2artig b; ~jammer *m fam.* мамурлук, мамурност *f*; 2jämmerlich a *fam.* mir ist ganz 2jämmerlich (zu Mute) мамуран сам; ~kopf *m* a) мачја глава *f*; b) звекан, блесан; c) *fam.* шљакавица *f*, шамар; ~leben *n* жилав (и. издржљив) живот *m*; ein ~leben haben имати жилав живот, бити жилав на животу; ~liebe *f* притворна (и. превртљива) љубав; ~musik *f* мачја музика; j-m eine ~musik bringen придати некоме мачју музику (и. серенаду ко у клин ко у плочу); ~parder *m* **Ма** дивља шарена мачка *f*; ~pfötchen *n* a) мачја шапица *f*; b) **Ма** српцуц *m*; ~pfote *f* мачја шапа; ~rücken *m* = ~buckel; ~schwanz *m* a) мачји пер; *fig.* den ~schwanz streichen = fuchschschwänzel; *fig.* keinen ~schwanz ни најмање; b) **Ма** раставица *f*; коњореп; ~silber *n mn.* мачје сребро, бели лискун *m*; ~sprung *m* a) мачји скок; b) *fam. fig.* ту одмах, мало ра-

стојање; es ist nur ein ~sprung ту је одмах; нема два корака до...; c) тричарија *f*; ~steig *m* козји пут; уска стаза *f*; ~teller *m* тањир, тањирче *n*; ~tiger *m* **Ма** тиграста мачка *f*; ~tisch(chen *n*) *m fam.* = Trompetertisch; ein ~tisch essen јести за сточићем; ~tritt *m* мачји ход, нечујан корак; ход шуњајући се; ~volk *n* мачке *f pl.*; ~wäsche *fam.* ~wäsche machen уми(ва)ти се влажним убрусом; ~wedel *m* **Ма** = ~schwanz b.

Kä'tzlein {*кецлџн*} *n* 2l = Kätzchen.

Kau'der {*каудр*} *m* 2l б. *pl.* кучина *f*.

kau'dern {*каудрн*} 1 *intr.* (h) 15f 1. каукати, пукати (као hyran). 2. = kauderwelschen.

II *tr.* = wuchern.

Kau'derwelsch {*каудрвелш*} [нвн. 16 век; срвн. (pop.: kaudern) *Chur-welsch] *n* 2g б. *pl.* неразумљив говор *m*, као немушти језик *m*; инатровачки говор *m*.

kau'derwelsch {~} a. ~es Geschwätz = Kauderwelsch; ~sprechen = kauderwelschen; ~en {~н} *intr.* (h) и *tr.* 15e говорити неразумљивим језиком (и. поквареним језиком), говорити шатровачким језиком.

Kau'derwelscher *m* 2l човек који говори неразумљивим (и. поквареним, шатровачким) језиком.

kaudi'nisch {*каудиниш*} [лат.] a *antiq.* каудински; die Kaudinischen Engpässe *m pl.* Каудински Кланци (*fig.* ~es Joch каудински јарам).

Kau'e {*кае*} [срвн., лат. cavea] *f* 3b 1. о-, прел|града; кавез *m*. 2. **Ма** заклон *m*, склониште *n*; = Zechenhaus.

kau'en {*каен*} [свн.] 1 *tr.* и *intr.* (h) 15a 1. жватати, жвакати; Tabak ~ жватати дуван. 2. гристи, грицкати; an den Nägeln (и. den Fingern) ~ гристи (и. грицкати) нокте. 3. *fig.* жватати, преживати (ан и. auf) et. (*dat.*) преживати (што); die Worte (die Silben) ~ отезати (и. развлачити) речи (слогове). II **Kau'en** *n* жватање, жвакање.

Kau'er {*каер*} *m* 2l, ~In {~йн} *f* 3c жватало.

kau'ern {*каерн*} [нвн.] *intr.* (s) и sich ~ 15f чучнути, чучати; шћућурити се, шћућуњити се, згурити се.

Kau'f {*каф*} [свн.] *m* 2d куповина *f*, купња *f*, куповање *n*; куповина, пазар; e-n ~ abschließen закључити куповину, пазарити; Sie haben e-n guten ~gemacht добро сте пазарили; der Rest geht mit in den ~остатак иде уз то, улази у погодбу; mit in den ~geben дати приде, мимо погодбе, да(ва)ти још озго; *fig.* das müssen wir mit in (den) ~nehmen и то се мора примити; и то се мора поднети, -осити; то нам је још приде; auf den ~geben дати као капару; **Ма** ~ auf feste Lieferung куповина за чврст рачун, за готове паре, без права на поврат; et. zum ~anbieten (по)нудити на продају, пустити у продају; wohlfeilen ~с јевтино; leichten ~с олако; *fig.* ich bin noch billigen (и. leichten) ~s davonkommen јевтино (и. олако) сам прошао.

Kau'f..., **kau'f...** {*каф*}: ~abschluß *m* закључак куповине (и. пазара); ~anschlag *m*: a) прџцена *f* (вредности предмета за продају); b)

објава *f* за продају; објава продаје; **2bar** {кѢфбар} *a* купљив, који се може купити, -овати; **2begierig** *a* жељан куповања; лаком на куповање; **2brief** *m* писм(ен)о *n* о куповини (непокретног добра), уговор о продаји; тапија *f*.

kau'fen {кѢфѢн} [kauf] *I tr., intr. (h)* и *sich ~ 15a* купити, -овати; *sich (in) ein Amt ~* купити звање (и. положај, службу); *bei wem ~ Sie gewöhnlich?* код кога купујете?, код кога обично пазарите?; *haben Sie viel auf dem Markte gekauft?* јесте ли много (на)пазарили на пијаци (и. тргу)?; *et. an sich (acc.) ~* купити -овати што; *et. wieder an sich (acc.) ~* откупити што. **2. X** *j-n (sich) vom Militärdienste frei ~* откупити кога (откупити се) од војне службе (дужности). **3. fam. и pop.** *was ich mir dafür kaufe!* што ће ми то! на то ја не дам ништа; *was kauf' ich mir für gute Worte?* готовим речима се ништа не купује; од речи се не живи; *den werd' ich mir ~!* платиће ми он! наплатићу му се ја! удесићу га ја! **4. fig.** = *erkaufen* **12. 5.** *Karten ~* (у игри) купити -овати карте; *~ müssen* морати купити, -овати; *ићи у башту. II Kau'fen* *n* куповање. [пац; муштерија.]

Käu'fer {кѢфѢр} [свн.] *m 2l, ~in {~Ѣн} f 3c* ку-
Kau'f..., **kau'f...**: **~fahrer** *m* **2:** а) газда трговачке лађе; б) трговачки брод, трговачка лађа *f*; **~fahrtei'** {кѢфѢртѢ} *f 3b* **2** поморска трговина; **~fahrtei|flotte** {~} *f* трговачка морнарица; **~fahrtei|schiff** {~} *n* трговачка лађа *f*; **~frau** *f* трговкиња; **~geld** *n* куповна (и. продајна) цена *n*; **~geschäft** *n* пазар *m*, куповина *f*; **~gesuch** *n* тражња *f* за куповину (и. да се што купи); тражи се да се купи; **~gut** *n* трговачка роба *f*; **~halle** *f* покривен трг *m*, базар *m*; **~handel** *m* (opp. Tauschhandel) трговина *f* куповином и продајом; трговина купопродајом; **~haus** *n*: а) = *Handelshaus*; б) зграда *f* с дућанима (и. с радњама, трговинама); в) слагалиште, стовариште робе; **~herr** *m* = *Handelsherr*; **~karten** *f pl.* талон *m*; неподешене карте *f pl.*; купљене карте *f pl.*; **~kontrakt** *m* уговор о куповини, о продаји; **~kraft** *f* куповна моћ; **~kräftig** *a*. **2kräftiges Publicum** свет *m* који купује, купци *m pl.*; **~laden** *m* дућан, продавница *f*, радња *f*; **~leute** *pl.* од **~mann** трговци.

käu'flich {кѢфѢлѢх} [свн.; Kauf] *I a* купљив, купован, за куповину, који се може купити, продати; (пот)купљив, подметљив. **II adv.** куповином; *~ an sich bringen* и. *erwerben* купити, стећи (и. куповином стицати); *~ überlassen* продати.

Käu'flichkeit {~кѢѢт} *f 3b* купљивост.

Kau'f..., **kau'f...**: **~liebhaber(in)** *f* *m* = **~lustige(r)**; **~lust** *f* жеља (и. воља) за куповањем, тражња за куповањем; **2lustig** *a* вољан да купи, који има жељу (и. вољу) за куповање; **~lustige(r)** *m*, **~lustige** *f* купац; **~mann** *m* [свн.] *pl.* **~leute** каткад и. **~männer**: а) трговац; б) велетрговац, трговац навелико; **2männisch** *a adv.* трговачки; **~mannschaft** *f. a)* трговачки ред (и. сталеж) *m*; трговци *m pl.*;

б) трговина; **~manns|diener** *m* трговачки помоћник, калфа; **~manns|gericht** *n* трговачки суд *m*; **~manns|gilde** *f* трговачки еснаф *m*, трговачко удружење *n*; **~manns|gut** *n* = **~gut**; трговачка роба *f*, трговачки еснап *m*; **~manns|junge**, **~lehrling** *m* трговачки шегрт; **~manns|laden** *m* (трговачки) дућан; бакалница *f*; **~mann(s)|and** *m* трговаштво *n*, трговина *f*; **~manns|ware** *f* трговачка роба, трговачки еснап *m*; **~okjekt** *n* купљен (продан) предмет *m*, купљена (продана) ствар *f*; **~preis** *m* = **~geld**; **~recht** *n* право куповања (и. куповине); **~schilling** *m* капара *f*; = **~geld**; **~summe** *f* = **~geld**; **~vertrag** *m* уговор о куповини (и. продаји); **2weise** *adv.* куповином, помоћу куповања; **~wert** *m* куповна (и. продајна) вредност *f*; **~zettell** *m. a)* објава *f* о продаји; б) исправа *f* о куповини и. продаји; **~zwang** *m*: *ohne ~zwang* без обавезе (принуде) да се купи, без обавезе куповине.

Kauka'sien {кѢкѢсиѢн} *n 8g* **2** Кавкаска *f*.

kauka'sisch {~зѢш} *a* кавкаски.

Kau'kasus {кѢкѢзѢс} *m inv.* **2** **der ~** Кавказ.

Kau'l... {кѢлѢ} [срп. (срвн.) *Kaule* „лопта“]: **~barsch** *m 2* балавац, бодљиви греч; **~frosch** *m 2* = **~quappe**; **~kopf** *m 2* пеш; **~quappe** *f 2* пуноглавац *m*, мрмољак *m*.

kaum {кѢм} [свн. „kläglich“] *adv.* **1.** једва; мучно, тешко; *ich erinnere mich ~ noch* једва се сећам; *er kann ~ lesen* једва уме да чита; *das ist ~ zu begreifen* једва се може то схватити (и. појмити); *das ist ~ glaublich* то је једва за веровање; *ich glaube es ~* једва (да) верујем; *es wird ~ gelingen* тешко да ће (се) успети; мучно да ће испати за руком. **2.** једва, тек; *ich war ~ fünf Jahre alt*, *als... тек* ми је било пет година када...

Kau'... {кѢѢ}: **~mittel** *n* **2** средство за жвакање; **~muskel** *m* мишић за жвакање.

Kau'ri {кѢри} *m* и. *f* **2** **и 2** каури, шкољчица (која служи као новац).

kausa'l {кѢзѢл} [лат.] *a* каузалан, узрочан.

Kausalität {~зѢлитѢт} [лат.] *f 3b* каузалност, каузалитет *m*, узрочност.

Kausa'l... {кѢзѢлѢ}: **~nexus** {~нексѢс} *m inv.* узрочна веза *f*; **~partikel** *f gr.* узрочна свеза; **~zusammenhang** *m* = **~nexus**.

kau'stisch {кѢстѢш} [грч.] *a* каустички (љут, који гризе, нагриза, наједа); *fig.* заједљив. **Kaustizität** {кѢстицитѢт} *f 3b* каустичност (љутина, својство нагризања, наједања); *fig.* заједљивост.

Kau'tabak *m* дуван за жватање.

Kaute'l {кѢтел} [лат.] *f 3b* опрезност, смотреност, пажња; јемство *n*.

kauterisie'ren {кѢтеризирѢн} [гр.] *I tr. 15g* **2** (из)горети, сагорети, спржити. **II Kauterisie'ren** *n*, **Kauterisie'rung** *f* горење, сагоревање, пржење. **12.** кауција, јамчевина.]

Kautio'n {кѢциѢн} [лат.] *f 3b 1.* = *Bürgschaft*. **Kautio'ns...**, **kautio'ns...** {~ѢнсѢ}: **~bestellung** *f* полагање *n* (и. предаја) кауције (и. јемчевина), остава јемчевине; **2fähig** *a* способан за полагање јемчевине (и. кауције); **2pflichtig** *a*

2. zur ~ gehörig грлени, гушни. 3. ♣ олуk *m*, изолучење *n*.

Ke'hlen {~} I *tr.* 15a ♣ жлебити, олучити; = aus~ I; e-n Fisch ~ (и)сећи главу риби. II Ke'hlen *n*, Ke'hlung *f* жлебљење, олучење = aus~ II.

Ke'hl...: ~flosser *m pl.* рибе са трбушним перајима напред (близу грла); ~graben *m* ✕ ров ждрелног фронта; ~grube *f* коталац *m*; ~hobel *m* ренде *n* за дубење (и. жлебљење).

Ke'hl|kopf *m* ♂ грклан; ~bräune *f* ♀ а) запаљење *n* гуше, грлена ангина; б) brandige ~bräune опако запаљење *n* гуше; ~entzündung *f* ♀ запаљење *n* (и. упала) грла, ларингитис; ~pfeifer *m* гушобоља у коња (вола); ~schnitt *m* ♀ пресек грла, сечење *n* грла; ~schwindsucht *f* ♀ сушица грла, јектика у грклану; ~spiegel *m* ♀ огледало *n* за преглед грла.

Ke'hl...: ~lappen *m* брадуша *f* (код петла); ~laut *m* грленик, грлени глас; ~leiste *f* ♣ = ~stoß; ~sack *m* подгушна кеса *f*; ~stimme *f* грлени говор *m*, говор из грла; ~stoß *m* ♣ лезбиски талас; ~sucht *f* гушобоља (код стоке); ~ton *m* = ~laut. [жлеб *m*.]

Ke'hlung {кѐлун} *f* 3b 1. = Auskehlung. 2.) Ke'hl|ziegel *m* — олучаст цреп, ћерамида.

Ke'hr... {кѐр-} [kehrn¹]: ~ab *m*. а) = ~aus; б) † = Züchtigung, Verweis; ~aus *m inv.* а) шарено оро *n*, последње коло *n*; б) *fig.* (урнебесан) свршетак, крај; ден ~aus machen играти шарено оро, свршити ~авати играти (анк)у, весеље; узети метлу и разјурити госте; j-m den ~aus machen запржити кому чорбу; zum ~aus kommen доћи ~лазити кад се игра шарено оро, кад се весеље (урнебесно) завршава; ~besen *m* = Besen I и 2; ~bürste *f* четка.

Ke'hre {кѐр-} [kehrn²] *f* 3b 1. окрет(ање *n*) *m*, обрт(ање *n*) *m*, преокрет *m*; eine andere ~ nehmen (за)окренути, обрнути. 2. ✕ (за)окретање *n* плугом; увратине *f pl.* 3. ред *m*; er hatte die ~ он је био на реду; његов је ред био; in die ~ kommen доћи ~лазити на ред; in zwei ~n у два наврата, у два маха; in die ~ kommen изићи на крај с чим, *fat.* излазити на селамет с чим. 4. за-, са|вијутаk *m*, кривина. 5. = Fahrt. 6. правац *m*; aus der ~ fahren, gehen скре|нути, -тати, отићи (и. одлазити) у шеву; das liegt ganz aus der ~ то је спутно, *fig.* далеко од тога.

Ke'hren¹ {кѐр-н} [свн. cherran] I *tr.* 15a мести; чистити; *fig.* jeder kehre vor seiner Tür! нека сваки гледа своја посла; в. Besen I. II Ke'hren *n* метење; чишћење.

Ke'hren² {~} [свн. cheran] I *tr.*, *intr.* и *refl.* 15a 1. а) (sich) ~ окренути (се), обрнути (се), окретати (се), обртати (се); б) ✕ kehrt! лево круг! 2. (по)вратити се, (по)враћати се (чешће са heim-, wieder-, zurückkehren); nach Hause (и. in die Heimat) ~ вратити се -нати се кући (дома, у завичај). 3. (ис)превртати, (пре)окренути; das Oberste zu unterst ~ окренути све тумбе, испревртати све. 4. са *ppr.*: sich an j-n (an et.) ~ осврнути се -тати се на кога (на што); kehrt euch nicht an meine Tränen! не обазирите се на моје сузе!; den Blick der

Seele in sich selbst ~ (по)гледати у своју душу, у себе сама; in sich gekehrt sein удупсти се (и. удубити се, утонути) у своје мисли; alles zum besten ~ окре|нути -тати све на најбоље, (про)тумачити све повољно. II Ke'hren *n* (по)враћање, повратак *m*. [стач, -ица.]

Ke'hrer {кѐр-р} [kehrn¹] *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3с чи- Ke'hrer|lohn *m* чистарина *f*, награда (плата) Ke'hr|frau *f* чистачица. [за чишћење.]

Ke'hricht {кѐрџхт} *m* и *n* 2g (б. *pl.*) смеће *n*, ђубре *n*, сметлиште *n*, бујиште *n*; нечисто-на *f*.

Ke'hricht... {кѐрџхт-}: ~eimer *m*, ~fäß *n*, ~kasten *m* ведро *n*, буре, сандук за ђубре; ~haufe(n) *m* ђубриште *n*, сметлиште *n*, бујиште *n*, гомила ђубрета; ~loch *n* рупа *f* за ђубре, ђубриште, сметлиште; ~schaufel *f* ђубровник *m*; ~winkel *m* угао (и. кут) за ђубре; уп. и Müll...

Ke'hrig {кѐрџх} *m* 2g в. Kehrlicht.

Ke'hr...: ~¹maschine *f* чистилица, машина за чишћење; ~²reim *m* напев, припев, рефрен; ~²scheibe *f* нишан *m* који се обрће; ~²seite *f* наличје *n* (и *fig.*).

ke'hrt|machen {кѐрт-} *intr.* (h) ✕ окре|нути се -тати се на лево круг; вратити се, -нати се.

Ke'hr...: ~¹wisch *m* метлица *f*; умета *f*; ~²tunnel *m* тунел на завојицу; ~³um *m inv.* а) = ~wieder; б) = ~reim; с) im ~³um док длан(ом) о длан; у тренутку, за трен(ут) ока, очас; ~wieder {кѐрвџдр} *m* и. *n inv.* хорсо- {

Keich {кѐч} в. Keuch. [как *m*.]

Kei'che {~} *f* 3b тамница.

kei'fen {кѐф-н} [свн.] 15a *intr.* (h) I 1. сиктати, кевтати. 2. штектати, (као штене) кевтати. II *tr.* и *sich* ~: sich heiser ~ промукнути од сиктања. III Kei'fen *n* сиктање, кевкање, лајање. [лајало.]

Kei'fer {кѐф-р} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3с сиктало, I Keiferei' {кѐф-рџџ} *f* 3b = keifen III.

kei'fig {кѐфџх}, kei'fisch {кѐфџш} а сиктав, који (радо) сикће, цандрљив.

Keil {кѐл} [свн.] *m* 2g 1. клин; schwimmen wie ein eiserner ~ = wie eine bleierne Ente; *prv.* ein ~ treibt den andern клин клином; клин се клином тепа; auf e-n harten Ast (и. auf e-n groben Klotz) gehört ein harter (и. grober) ~ према свецу и тропар. 2. ♂ клин (= разни клинасти предмети); ♣ завршни камен свода у облику клина; уметак; † = Steg. 3. = Donnerkeil. 4. *fat.* ~e *pl.* батине *f pl.*; er hat gehörige ~e bekommen добио је ваљане батине.

Kei'l... {кѐл-}: ~ärmel *m* рукав са наклобученим горњим делом; ~bein *n* ♂ клинача *f*, клинаста кост *f*; ~bein|höcker *m pl.* гуке *f pl.* клинасте кости; ~einschlagen, ~eintreiben *n* заклиначање, забијање клина, углављивање клина.

kei'len {кѐл-н} I *tr.* 15a 1. заклинч|ити, -авати, заби(ја)ти клин, утер(ив)ати клин; наби(ја)-ти, заби(ја)ти; учврстити (и. углавити) клином, заглавити; цепати клином, истер(ив)ати клином. 2. [ивн. 18 век] а) *fat.* лемати, воштити, млатити, батинати; б) *fat.* фаћкати. II Kei'len *n* заклинч|авање, -ење, забијање клина, утеривање клина; учвршћивање

клином, углављивање клином; лемање, лемежање, батинање.

Kei'ler¹ {кѣл'р} [keilen] *m 2l*, ~in {ѣн} *f 3c* за-бијач(ица) клина, утеривач(ица) клина.

Kei'ler² {~} [инв. 17 век, литвански] *m 2l* не-раст, дивљи вепар.

Keilelei' {кѣл'лѣ} *fam. f 3b* = Prügelei.

Kei'l... , kei'l... {кѣл-}: **2**förmig *a* клинаст, облика клина, у виду клина; ~hacke, ~haue *f* пијук *m*, кљуна; ~inschrift *f* клинаст(и) запис *m*, запис клинастом азбуком; ~kissen *p* клинаст јастук *m*; ~rahmen *m* † оквир с клиновима; ~schlegel *m* † = ~treiber; ~schnabel *m* † клинаст кљуна; ~schrift *f* клинаста азбука; клинасто писмо *p*; ~stein *m* клинаст(и) камен; ~stück *p* клинаст комад *m*, клинасто парче; ~treiber *m* † штампарски клин; ~verschluß *m* † клинаст затварач.

Keim {кѣм} [свн.] *m 2g* 1. клица *f*; befruchteter ~ зачетак, зачетак. 2. *fig.* клица *f*, зачетак; den ~ e-r Krankheit in sich tragen носити клицу болести у себи; в. ersticken III.

Kei'm... , kei'm... {кѣм-}: **2**bar {кѣмбар} *a* = keimfähig; ~blaschen *p* клицин мехурић *m*; ~blatt *p* † клицин лист(ић) *m*, котиледон *m*.

kei'men {кѣм'н} [свн.] I 15a *intr. (h; при промени стања и места: s)* (про)клијати; ницати, нићи, изби(ја)ти; *fig.* ницати, нићи, развијати се, пупити. II *tr.* 1. довести до клијања, доводити до проклијавања, учинити да клија (и. није -у), истер(ив)ати, терати. 2. die Gerste wird gekeimt јечам се потапа. III **Kei'men** *p*, **Kei'mung** *f* клијање, ницање; ницање, рајање, појављивање; развијање.

Kei'm... , kei'm...: **2**fähig *a* способан да клија (и. да никне), који може да клија, да нице; ~fähigkeit *f* способност клијања (и. ницања); ~fleck *m* клицина мрља *f*; **2**frei *a* без клица, бескличан; ~hülle *f* клицин омотач *m*; ~kasten *m* † клијалиште *p*, сандук у којем семе клија (и. нице); ~korn *p* клицино семе, спора *f*; ~monat *m* жерминал (7 месец у француском револуционарном календару); ~pflanze *f*, ~stoff *m* клица *f*; **2**tötend *a* који убија (и. уништава) клице; ~toter *m* уништач клица; ~tötung *f* убијање (и. уништавање) *p* клица, стерилизовање *p*.

Kei'mungs'reife *f* † зрелост за клијање.

Kei'm... ~zeit *f* време *p* клијања (и. ницања); ~zel *le* *f* клицина ћелија(ица), спора.

kein {кѣн} [свн.] *pr. ind.* kein *m*, keine *f*, kein *p* I *b*, *abs.* без *s* keiner, keine, kein(e)s 9d 1. ни^{ко}(ји), ниједан; das ist ~ Baum то није дрво; ~ mehr не више...; du bist ~ Kind mehr ти ниси више дете; ich habe ~ Geld немам новаца; ich habe keines (ja) немам; es sind ~ drei Wochen her нема (од тога доба) три недеље; ~e Tränen (mehr)! без суза! доста је суза!; das ist ~ übier Einfall то није рђава мисао; често појачано са: gar, durchaus, на пр. er hat gar (и. durchaus) ~ Vertrauen он нема баш никако (нимало) поверења. 2. ~ = nicht ein einziger ниједан, ни један једини, нико; ~ Mensch ist ohne Fehler ниједан човек није без греха, нико није без греха; ~er weiß

es то не зна нико; ~er von beiden ниједан од двојице, ни један ни други; ~ anderer als Gott нико сем Бога, нико до Бог.

kei'nen{fa'lis} {кѣн'нфалс} *adv.* = keinesfalls.

kei'nerlei' {кѣн'ерлѣ} [свн.] *a inv.* никакав, никоји, никоје врсте; auf ~ Weise ни на који начин. [не, ни од куда.]

kei'ner{sei'ts} {кѣн'ерзѣтс} *adv.* ни с које стра-
kei'nes{fa'lis} {кѣн'сфалс} *adv.* ни у ком случају, никако.

kei'nes{we'gs} {кѣн'свекс} *adv.* ни на који начин, никојим путем, никако, нипошто.

kei'n{mal} *adv.* ниједном, ниједанпут; *prv.* einmal ist ~ једанпут као ниједанпут.

...keit {~кѣт} [свн. од ...heit, после c, k, ch, g] *f 3b* дометак на -ig, -lich, -bar, -sam.

Kek {кѣк} [енгл., cake] *m (и n) 6l* енглески бисквит *m*.

Keich {кѣлх} [свн.; лат. calic-] *m 2g* 1. чаша *f*, купа *f*; путир; *fig.* der bittere ~ der Leiden чаша жуци, горка чаша бола. 2. † чашица *f*.

Ke'lch..., **ke'lch...** {кѣлх-}: **2**ähnlich *a* чаш(и)част, чашолик, који личи на чашу, сличан чаши; ~blatt *p* † чашични лист(ић) *m*; ~blume *f* † цвет *m* без круничних листића; ~bluter *m pl. 2l* чашоцветнице; **2**blütig *a* чашоцветан, само са чашичним листићима; ~dekkel *m rl.* заклопац путира; **2**förmig *a* чашаст; облика чаше (и. купе); † чашичаст, у облику чашице; ~glas *p* чаша *f* облика купе (и. путира); ~hülle *f* † чашични омотач *m*.

Ke'lchlein {кѣлхлѣн} *n 2l (dim. од Kelch)* чашица *f*, путир(чи)ћ *m*; † чашичица *f*.

Ke'lch..., **ke'lch...**: **2**los *a* † бешчашични, без чашице; ~streit *m rl.* препирка (и. распра) *f* око допуштења и да се световњаци причешћују у оба вида или не (код католика); ~tuch *p rl.* путирни убрис *m*.

Ke'lchen {кѣлх'н} *p 2l (dim. од Kelle)* лажичица *f*, кашичица *f*; исполчић *m*, исполче; кутлацица *f*; мистријица *f*.

Ke'lle {кѣл'е} [свн.] *f 3b* 1. лажица, кашика; исполац *m*, црпка; варјача, кутлача. 2. *fam.* fürliebnehmen mit dem, was die ~ gibt задовољити се оним што је у лонцу. 3. мистрија.

Keller {кѣл'р} [свн., лат. cellarium] *m 2l* 1. подрум; Wein im ~ haben имати вина у подруму. 2. подрум за оставу, ћилер. 3. подземље *p*, уземље *p*, стан у подруму, сутерен.

Ke'ller... {кѣл'р-}: ~assel *f* † мокрица, бабура; ~aufzug *m* подрумска дизалица *f*; ~chen {кѣл'рх'н} *n 2l (dim. од Keller)* подрум(чи)ћ *m*, подрумче; ~ei' {кѣл'рѣ} [свн.] *f 3b* 1. подруми *m pl.*, ћилер *m*; 2. пехарништво *p*; 3. пивара; ~fenster *p* подрумски прозор *m*; ~geschoß *p* у-, подземеље, део зграде испод тла, сутерен *m*; ~gewölbe *p* подрумски свод *m*, подрум на свод; ~hals *m a*) улазу подрум; *b*) † хајдучка опута *f*, вучја лика *f*, лицац, лицаца *f*, мечја лика *f*; ~loch *p* рупа *f* на подруму; ~luft *f* подрумски ваздух *m*, ваздух затвореног простора; ~luke *f* = ~loch; ~meister *m* подрумар; ~miete *f* подрумска кирија, подрумарина; ~raum *m a*) подрумски простор, простор (једног) подрума; *b*) про-

стор(и)а *f* у подруму издан(а) под закуп, под кирију (уп. ~wohnung); ~schlüssel *m* подрумски кључ, кључ од подрума; ~wechsel *m* лажна меница *f*, услужна меница; ~wirt(in) *f* *m* подрумар, -ка, пивничар; ~wirtschaft *f* отмена крчма; ~wohnung *f* стан *m* у подземљу, стан у уземљу, стан у земљи.

Ke'llner {келн'р} [срвн.; Keller] *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с 1. подрумар, пехарник, конобар, -ица, келнер, -ица. 2. конобар, -ица, момак, девојка који, -а служи у кафани, хотелу; прислужник.

Kellnerel' {келн'рѐ} *f* 3b в. Kellerei. [племе *n*.]

Ke'lte {келт'е} *m* 3a Келт; ~n|stamm *m* келтско

Ke'lter {келт'р} [свн.; лат. calcatūra од calcāre] *f* 3d муљача *f*, цедиља *f*, преса *f*; ~baum *m* дрво *n* муљаче (и. цедиље, пресе).

Kellerei' {келт'рѐ} *f* 3b 1. муљаоница, цедионица. 2. муљање *n*, цеђење *n*.

Ke'lterer {келт'р'ер} *m* 2l 1. муљач, цедилац.

Ke'lter... {келт'р-} ~faß *n* буре, каца *f* за муљање; ~haus *n* муљаоница *f*, цедионица *f*; ~knecht *m* муљач, цедилац; ~lohn *m* муљавина *f*, награда (и. плата) *f* за муљање (и. цеђење); ~meister *m* мајстор муљач.

ke'ltern {келт'рн} *I tr.* 15f 1. муљати, цедити. II Ke'itern *n* муљање, цеђење.

Ke'lter|wein *m* муљано вино *n*. [Келтибер, -ка.]

Kelt|lbe|rer {келтибер'ер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с

Ke'l|tin {келт'ин} *f* 3с Келткиња.

ke'l|tisch {келт'иш} [Kelte] *a* келтски.

Kem(e)na'te {кем'нат', к'ем'нат'} [свн.; лат. Kamin] *f* 3b а) соба с димњаком (и. камином); б) соба за женск(и)е.

ke'n|nbar {кен'бар} *a* сазнајан, сазнатљив, који се може (у)познати (и. распознати).

Ke'n|nbarkeit {кен'бар'т} *f* 3b сазнајност, сазнатљивост, особина онога што се може (у)познати, распознати.

Ke'n|n|buch|stabe *m gr.* карактеристично слово *n*, карактеристика *f*, обележје *n*.

ke'n|nen {кен'н} [свн.; *können] *I tr.* и refl. 15d (sich ~) познавати (се), знати (се), познати; j-n dem Namen nach (von Ansehen) ~ познавати (и. знати) кога по имену (из виђења); (das) ~ wir! *fam.* знамо ми (то)! познато нам је (то)!; ich kenne meine Leute (ja) познајем своје људе; wir ~ ea. vom Theater знамо се из позоришта, ми смо се упознали у позоришту; er kennt sich vor Hochmut nicht mehr охолост му је завртела мозак; sich vor Zorn nicht mehr ~ не владати више собом од гнева; er ist gar nicht wieder zu ~ не може га човек више познати; ни онај човек не дај, Боже, више; ich habe ihn als reichen Mann gekannt познавао сам га као богата човека; keine Gefahr ~ не знати за опасност, не знати шта је страх; *prv.* в. Feder 1; e-e Kunst gründlich ~ познавати (и. знати) темељно неку уметност; er kennt s-n Cicero gründlich он зна (и. познаје) темељно свог Цицерона. II Ke'n|nen *n* познавање; уп. Kenntnis и Kennung.

ke'n|nen|lernen {кен'нл'ерн'н} *tr.* j-n ~ (у)познати се с ким, упознати кога; ich habe ihn

kennengelernt: а) (у)познао сам га; б) упознао сам се с њим; et. ~ упознати што, научити што.

Ke'n|nens|wert {кен'нсв'ѐрт} *a* вредан (у)познавања, достојан (у)познавања, достојан да буде (у)познат.

Ke'n|ner {кен'р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с познава|лац, -ица, зналац; sich das Ansehen e-s ~s geben (на)правити се познаваоцем (и. зналцем).

Ke'n|ner... {кен'р-}: ~auge *n*, ~blick *m* познавалачко око *n*, зналачко око, око познаваоца (и. зналца), познавалачки (и. зналачки) поглед *m*; mit ~blick познавалачким оком, зналачким погледом.

Kennerei' {кен'рѐ} *f* 3b вајно (по)зна(ва)лаштво *n*, вајно познавање *n*.

Ke'n|ner..., ke'n|ner...: ~haft {кен'рх'афт}, ~isch {кен'р'иш} *a* познавалачки, зналачки; ~ling {кен'рл'ин} *m* 2g вајни познавалац, вајни зналац; ~miene *f* изглед *m* познаваоца (зналца).

Ke'n|nerschaft {кен'рш'афт} *f* 3b (б. *pl.*) 1. познавалаштво *n*, зналаштво *n*; познавање *n*. 2. познавалаштво *n*, зналаштво *n*, (сви) познаваоци *m pl.*, (сви) зналци *m pl.*

ke'n|n(e)te {кен'н'те} *impf. conj.* од kennen.

ke'n|ntlich {кентл'иш} [kennen] *a* који се може у-, рас|познати, разазнавати; приметан (ан *dat.* по), осетан; уочљив, упадљив; ~ sein, ~ werden распозна(ва)ти се, познавати се (ан: по; dadurch чим, по чему); (sich) ~ machen учинити (се(бе)) да се може у-, рас|познати (и. познати, разазна(ва)ти), означити (се), означава(ва)ти (се), обележити (се), -авати (се), карактерисати (се).

Ke'n|ntlichkeit {кен'нтл'иш} *f* 3b = Kennbarkeit.

Ke'n|ntlich|machung *f* 3b означ|вање, -ење *n*

Ke'n|ntnis {кентн'ис} [kennen] *f* 2i 1. (у)познавање *n*; j-n von et. (*dat.*) in ~ setzen упозна(ва)ти кога чим, обавестити, -штавати кога о чему; et. zu j-s ~ bringen став|ити -љати кому што на знање, достав|ити, -љати, саопшт|ити -авати кому што; ich habe ihn davon in ~ gesetzt ja сам га о томе оба-, из|вестио; es ist zu m-r ~ gelangt, daß... сазнао (дознао) сам да...; von et. (*dat.*) ~ nehmen обавестити се -штавати се о чему, сазна(ва)ти што; j-n zuvor von et. (*dat.*) in ~ setzen некога раније (и. унапред) о чему из-, обавестити, из-, обавештавати; sich ~ von et. (*dat.*) verschaffen прибавити обавештење о чему, са-, до|зна(ва)ти што. 2. Kenntnisse *pl.* знање *n*, познавање *n*.

Ke'n|ntnis..., ke'n|ntnis... {кентн'ис-}: ~arm *a* сиромашан знањем, слабог знања; ~los *a* без знања, без познавања, непросвећен; ~nahme *f* 3b (б. *pl.*) до-, са|знавање *n*, примање *n* к знању; zur (geneigten) ~nahme ради (благодатног) примања к знању, (молба) да се прими к знању; ~reich *a* пун знања, учен.

Ke'n|nung {кен'ун} *f* 3b 1. = Kennzeichen. 2. vet. бобица (на коњском зубу); die ~ (noch) haben имати (још) бобицу; das Pferd hat die ~ verloren коњ је изгубио бобицу (на калцу).

Ke'n|n..., ke'n|n... {кен'н-}: ~wort *n* 2a = Motto; ~zeichen *n* ознака *f*, белег(а) *f* *m*, обележје

n, жиг *m*, знак *m* (уп. и Merkzeichen и Kennung 2); *zeichnen tr.*, *refl.* (sich *zeichnen*) означити (се) -вати (се), обележити (се), -авати (се), жигосати (се); *zeichnend p. pr.* и *a. 1.* знач. *inf.* 2. значајан, карактеристичан; *ziffer f* \wedge значица, карактеристика.

Kenota'phion {кенотафјон} [гр.] *n* бе кенотафјон *m* (празна гробница, споменик на месту где је неко умро и. погинуо).

Kentau'r {кентаур} итд. в. Zentaure итд.

Ke'nter {кентер} *m* 2l, \sim in { \sim ин} *f* 3b Кентаурин, -ка, становник, -ца Кента (област у Енглеској).

Ke'nter|haken {кентерхакен} *m* чакља *f*.

ke'ntern {кентерн} [дн.; Kante] 15f 1 *tr.* \otimes = kanten 3; \otimes из-, прелвнути, из-, прелвртати. II \otimes *intr.* (s) из-, прелвртати се, из-, прелвртати се, претурити се, претурати се; колобатнути се. [чарски.]

keram'isch {керамич} [гр.] *a* керамички, лон-и

Kerb {керп} *m* 2g 1. = Kerbe. 2. = Kerbholz.

Kerbe {керба} {kerben} *f* 3b (за)рез *m*, урез *m*; mit e-r Kerbe (и. mit \sim n) versehen за-, урез(ив)ати.

Ke'rbel {кербел} [свн., лат., гр.] *m* 2l крбулица *f*; \sim suppe *f* чорба (и. јуха) од крбулице.

ke'rben {кербен} [свн.] 1 *tr.* 15a 1. за-, урез(ив)ати, начитити за-, урез, рез у... 2. (из-)режати, (и)зубити, (и)зупчати, направити зупце; gekerbt {г'керпт} изрежкан, режкан. II **Ke'rben** *n* = Kerbung 1.

Ke'rb..., **ke'rb...** {керп-}: \sim holz *n* рабош *m*; Kerben aufs \sim holz schneiden резивати рабош, резати (и. урез(ив)ати) урезе на рабошу; *fig.* aufs \sim holz setzen метнути -ати на рабош, уринувати(вати); bei i-m auf dem \sim holz stehen бити код кога на рабошу, бити записан; \mathfrak{z} ig {кербѣх} *a* = gekerbt; \sim iing {керп-лѣн} *m* 2g¹ = Kerbtier; \sim schnitzer *m* резбар, вајар у дрвету; \sim schnitzerei *f* резбарство *n*, дрворез *m*, дуборез *m*; \sim stock *m* = \sim holz; \sim tier *n* \mathfrak{z} буба *f*, кукац *m*, инсекат *m*.

Ke'rbung {кербуњ} *f* 3b (в. kerben 1.) 1. резање *n*, за-, урезивање *n*, режкане *n*. 2. рецке *f* *pl.*, зупци *m* *pl.*

Kerf {керф} [дн. Kerb...] *m* \mathfrak{z} 2g, \sim e { \sim е} *f* 3b 1. = Kerb(e). 2. = Kerbtier, Insekt.

Ke'rker {керкер} [свн.; лат. carcer] *m* 2l тамница *f*; затвор *f*.

Ke'rker... {керкер-}: \sim fieber *n* \mathfrak{f} грозница тамничара; \sim haft *f* тамнички затвор *m*, тамница; \sim iuch *a*: а) тамница *f*; б) одушка *f* (и. отвор *m*) на тамници; \sim meister(in *f*) *m* тамничар(ка); \sim strafe *f* казна тамницом. Уп. Gefängnis....

Kerf {керп} [свн.] *m* 2g (пор. и 5). (уп. Bube, Bursch) човек; \mathfrak{z} етић, \mathfrak{z} ида, чова, бата; момак, слуга; дилбер, човек; мушкарча *f*, мушкобања *f*; er ist \sim s genug може тај; довољно је способан он; er ist kein \sim ... није он тај (човек) ...; solche \sim e gibt es doch nicht mehr! таквих \mathfrak{z} етића (и. бата, чова) нема више!; ein Heer \sim e wie ich војска (од) \mathfrak{z} етића као што сам ја; sie hat e-n \sim она има (неког) бату (и. дилбера); was will der \sim ? шта хоће

тај тамо?; er wurde von drei \sim en angefallen гројица су га напали; armer \sim грешник, веселник; ein \sim wie ein Baumstamm човек као од брега одваљен; er ist ein bedeutender \sim , nein das ist ein einziger \sim он је значајан човек, не то је јединствен човек; braver \sim ваљан момак; поштен човек; ein dicker \sim дебељко; ein ehrlicher \sim поштењак (овић); elender \sim јадник, бедник; fideler, flotter \sim \mathfrak{z} ида, бата; ganzer \sim човек од дара и карактера; потпун човек; geriebener \sim препредењак (овић); grober \sim простак, реак, грмаљ; guter \sim добричина; ein guter \sim sein бити добар дечко; sie braucht e-n guten \sim ... \mathfrak{z} ој је потребан добар бата ...; ein junger \sim млад човек, младић; langer \sim и. lang aufgeschossener, schwächerer \sim дугоња, дугајлија; lichterlicher \sim лол(чин)а; lustiger \sim веселац, разбигра, шаљивчина; närrischer \sim шамшула, шашавко, луцпра; ein pfiffiger \sim домишљанко, препредењак (овић); rechter \sim прави човек, човек на свом месту; ein schlauer \sim лукавко, лисац; ein stämmiger \sim кршан момак; ein tüchtiger \sim ваљан (и. способан) човек; tüchtige \sim е и. \sim s ваљани (и. способни) људи; ein mordbraver tüchtiger \sim \mathfrak{z} етић и по.

Ke'rlichen { \sim х'н} *n* 2l (dim. од Kerl) човечић *m*; das ist ein tapferes \sim ! то је прави \mathfrak{z} ида! бата!

Ke'rmes {кермес, \sim мс} [ар., перс., *скр.] *m* inv. 1. \mathfrak{z} крмезна штитаца ваш *f*. 2. крмез(на боја *f*).

Ke'rmes..., **ke'rmes...**: \sim baum *m* \mathfrak{z} = \sim eiche; \sim beere *f* \mathfrak{z} винобоја(*a* *f*) *m*; гроздобоја, мурепен *m*; \sim eiche *f* \mathfrak{z} прнар *m*, зимзелени храст; \sim körner *n* *pl.* \mathfrak{z} крмезна зрнаца, крмез(на боја *f*) *m*; \mathfrak{z} rot *a* крмезан, црвен као крмез; \sim schildlaus *f* \mathfrak{z} = Kermes 1.

Kern {керп} [свн.; Korn] *m* 2g 1. \mathfrak{z} езгро *n*; зрно *n*, семе *n*, семка *f*, коштица *f*, срце *n*. 2. \mathfrak{z} езгро *n*, срж *f*, срце *n*, суштина *f*; битност *f*; цвет; одбир, избор; бисер; *fam. fig.* des Pudels \sim \mathfrak{z} езгро *n* ствари, суштина *f*. 3. срце *n* (салате).

Ke'rn..., **ke'rn...** {керп-}: \sim apfel *m* = Klarerapfel; \sim ausdruck *m*: а) \mathfrak{z} езгровит (и. снажан) израз; б) добар израз; \sim beißer *m* ботокљун, трешњар; \sim branntwein *m* ракија *f* од семена (и. од коштица); \mathfrak{z} brav *a* исконски ваљан (и. честит), скроз честит (и. поштен); \mathfrak{z} deutsch *a* прави (и. истински) немачки; \sim eis *n* збијен лед *m*, чврст лед.

ke'rnen {керп'н} *tr.* 15a = auskernen 1.

Ke'rn..., **ke'rn...**: \mathfrak{z} faul *a* са трулом сржи, труле сржи, трула срца; \mathfrak{z} fest *a* врло чврст, врло снажан, збојит, једар, *fam.* к'о од брега одваљен; \sim fleisch *n* чврсто месо; \sim fluch *m* крупна (и. масна) псовка *f*; \mathfrak{z} frisch *a* сасвим (и. потпуно, скроз) свеж, *fam.* сасвим тазе; \sim frucht *f* коштуница; \sim gehäuse *n* e-r Frucht срце плода; \sim gerste *f* \mathfrak{z} четворедац (јечам) *m*; \mathfrak{z} gesund *a* а) здрав као дрен, здрав као тресак; здрав, без трулежи, неизубијан; б) здраве сржи, здрава срца; \sim geschütz *n* \mathfrak{z} топ *m* исте унутрашње ширине; \sim guß *m* \mathfrak{z} с \mathfrak{z} езгром; \mathfrak{z} gut *a* исконски (и. скроз, сасвим) до-

бар; **2**haft {кернхфт} *a* = kernig 1 (најв. 111); ~haftigkeit {~ахкџт} *f* 3b = Kernigkeit; ~haus *n* = ~gehäuse; ~holz *n* *a* срце (и. срж *f*) дрвета; **b**) (из)ванредно дрво, особито дрво; **2**ig {кернџх} *a* 1. семен(к)аст, који личи на семе(нку), зрно; једар, *fig.* језгровит, једар, снажан; једар, чврст, крепак; 2. * пун семен|а, -ки, пун коштица; ~igkeit {~ахкџт} *f* 3b једрина; чврстина; језгровитост; ~leder *n* чврста (и. јака, једра, пробрана) кожа *f*; ~lied *n* главна (и. пробрана црквена) песма *f*; ~lieder *pl.* (у народу) (на)омиљен(и)е песме; ~iing {кернлџн} *m* 2g¹ дрво *n* одгајено из семена; ~ios *a* без семена, без семенки, без језгре; *fig.* без једрине, без снаге, без енергије; ~madel *n* *fat.* девојче и по, делија девојка; ~obst *n* воће с коштицом; ~punkt *m* битна (и. главна) тачка *f*; den ~punkt treffen погодити што треба (и. главну тачку, срж ствари); ~schatten *m* језгро *n* сенке; ~schuß *m* × погодак у мету, метак право у циљ; е-п ~schuß *tun* погодити право у мету, у циљ; ~seife *f* најбољи сапун *m*; ~sprache *f* језгровит (и. једар) језик *m*, најбољи језик; ~spruch *m* језгровита (и. мудра) изрека *f*; ~stahl *m* најбољи челик; ~truppen *f* *pl.* × најодабраније чете, пробрана (и. најбоља) војска *f*; ~ware *f* * пробрана (и. најбоља) роба; ~wolle *f* пробрана (и. најбоља) вуна (са овчијих леђа и. овчијег врата); ~wort *n* добра (и. пробрана, духовита) реч *f*.

Ke'rsey {ко-рси} [нвн.; * град у Енглеској] *m* 6i * врста фланела.

Ke'rzchen {керцхен} *n* 2l *dim.* од Kerze свећица. Kerze {керц} [свн.] *f* 3b свећа; * (љубављу лако) запаљиво срце *n*.

Ke'rzen..., ke'rzen... {керц-н-}: **2**gerade *a* прав као свећа; er hält sich **2**gerade држи се право као свећа, *fat.* прав као бор; ~gießer *m* * свећар, воскар; ~halter *m* свећњак, чирак; ~händler *m* свећар, воскар, мумџија; **2**hell(er Saal) *a* (дворница) осветљен(а) свећама; ~leuchter *m* свећњак, чирак; ~licht *n* светлост *f* свеће; beim ~licht при свећи, при светлости свеће; ~macher *m* * = ~gießer; ~schein *m* слаба светлост *f* свеће; ~stärke *f* (светлосна) јачина (једне) свеће; ~stummel *m* крњадак свеће, (од)ломак свеће; ~weihe *f* осветење *n* свећа; особ. = Lichtmeß; ~zieher *m* * = ~gießer; ~zündung *f* * паљење *n* свећицама. [десет свећа.]

...kerzig {~керџх} *a* zehn~e Lampe лампа од 10 свеча.

Ke'rzler {керил-р} *m* 2l свећар.

Ke'scher {кеш-р} [литавски] *m* 2l мередов, рачило *n*, минчоґ.

ke'schern {~н} *tr. intr.* (h) 15f ухватити (и. хватати) мередовом (и. рачилом, минчоґом).

Ke'ssel {кес-л} [свн.] *m* 2l 1. а) котао, казан; бакрач; лонац, суд за провирање воде; ~flicken крпити кот|ао-лове, казан(е), лонце; *fig.* казан (у коме ври, кључа); **b**) *rl.* кропионица *f*; **c**) * котао, казан. 2. * котлина *f*; увала *f*, удолина *f* утолегица *f*; басен; казан; гротло *n*, кратер; издубљење *n*, * вртло *n*. 3. * ле-г(а)ло *n* јазбине; удолина *f* где се стера (и.

сабија) дивљач. 4. * преграда *f* уставе (и. бране). 5. × шупљина *f*; проширење *n*. 6. * вир.

Ke'ssel..., ke'ssel... {кес-л-}. ~arbeit *f* * котларски посао *m*, рад на котлу (и. казану); ~arbeiter *m* котлар, радник на (парном) котлу, казану; ~asche *f* = Pottasche; ~batterie *f* × батерија мерзера; ~bekleidung *f* * омот *m* казана, котла (парне машине); ~blech *n* * лим *m* за казане (и. за котлове); ~braun *n* *a*) бакарна боја *f*; **b**) * мрка боја *f* за бојење котлова; **2**braun *a* бакарно мрко-црвен; бакараст(е боје); ~brunnen *m* кладе-нац који избија у басен; ~explosion *f* прскање *n* казана, одлетанье у ваздух парног котла; ~feuerung *f* * **a**) ложење *n* котла, загревање *n* казана; **b**) казанска пех, пех котла; ~flicker *m* котлокрпа; **2**förmig *a* у облику котла, облика казана; котлинаст; ~haken *m* кука *f* за вешање котла (и. бакрача); ~haus *n* * котлара, зграда с парним котлом (и. с казанима); ~jagd *f*, ~jagen *n* *a*) лов *m* сатеривањем дивљачи у кружно ограђен простор; **b**) лов *m* на дивљег вепра, дивљу свињу; ~macher *m* * котлар, казанџија; ~pauke *f* * таламбас *m*, бубањ *m*, гоч *m*; ~probe *f* * огледање *n* казана, проба котл(ов)а; ~raum *m* простор за котлове, одељење *n* за казан(е); ~ruß *m* казанска чађ *f*, чађ казана, гар котла; ~schmied *m* * котлар, казанџија; ~schmiede *f* * котларница, казанџијска радионица; ~stein *m* казански камен, камена навлака на зидовима котла; ~treiben *n* = ~jagd; ~voll *m* (пун) котао, (пун) казан; ~wand *f* зид *m* котла (и. казана), казански зид; ~waren *f* *pl.* * казани *m* *pl.*, котлови *m* *pl.*, бакрачи *m* *pl.*, котларска роба *f*. [2. = Kesselflicker.]

Ke'Bler {кесл-р} *m* 2l * 1. котлар, казанџија.] Ke'Bler|arbeit *f* котларски посао *m*, казанџиски рад *m*.

KeBlerei {кесл-р-а} *f* 3b * = Kesselschmiede. Ke'Bler|waren *f* *pl.* * = Kesselwaren.

Ke'ttchen {кетчхен} *n* 2l (*dim.* од Kette) ланчић *m*, ланче.

Ke'tte¹ {кет-т} [свн.; лат.] *f* 3b 1. а) ланац *m*, синџир *m*; вериге *f* *pl.*; *fig.* ~н *pl.* окови; ланци; an die ~ legen вез(ив)ати ланцем, ставити на ланац, заланчити; j-n in ~n legen метнути кому ланце, оковати кога ланцима; von der ~ losmachen ослободити ланца; **b**) goldene ~ златан ланац; ~ galvanische ~ галвански елемент; konstante ~ елемент са сталном струјом. 2. ланац *m*, венац *m* (планина, брегова), ред *m*; die ~ bilden, in die ~ treten о-бразовати ланац, ред. 3. тк. = Aufzug 6; die ~ aufziehen оц|овати, -ивати. 4. × ланац *m*, ред *m*, кордон *m*. 5. ланац *m*, декаметар *m* (= 10 метара). [јаребица.]

Ke'tte² {кет-т} [свн.] *f* 3b * ~ Rebhühner јато *n*! Ke'ttel {кет-л} [Kette] *m* 2l, *f* 3d 1. *prov.* и *n* 2l = Kettchen. 2. * ланчић *m*, запон *m*.

ke'tteln {~н} *tr.* 15i 1. закачи(вати) (и. вез(и-вати)) ланчићем. 2. вести кукицом. 3. вез(и-вати) петље.

ke'tten {кет'н} *tr.* и *refl.* 15с (sich ~) везивати (се) (и. везати (се)) ланцем (и *fig.*), заланчити (се), окивати (се), оковати (се).

Ke'tten.... ke'tten... {кет'н-} **Ähnlich** *a* = **z** förmig; ~**anscheren** *n* тк. сноване, оснивање; ~**bruch** *m* ^ верижни разломак; ~**brücke** *f* ланчани мост *m*, ланчаник *m*; ~**dampfschiffahrt** *f* = ~schleppschiffahrt; ~**druck** *m* штампање лоснове, бојење л основе штампањем; ~**faden** *m* жица *f* основе, поучица; основин конач; Petri ~**feier** *f* *rl.* празник Петрових верига; **z** förmig *a* ланчаст, у облику ланца, верижаст; ~**garn** *n* жица *f* основе, поучица; ~**geklirr** *n* звекот *m* ланца, звечање синџира; ~**gelenk** *n*, ~**glied** *n* * беочуг *m*, карика *f*, прстен *m* (у ланцу); ~**handel** *m* верижна трговина *f*, верижно трговање *n*, трговина неовлашћених посредника; ~**hund** *m* пас на ланцу; ~**kugel** *f* X ланчано ђуле, синџирли зрно (код топа); ~**linie** *f* ^ ланчаница; **z** los *a* без ланца; ~**panzer** *m* = Panzerhemd; ~**rad** *n* * зупчасти точак *m*; ~**rechnung**, ~**regel** *f* верижни рачун *m*, верижно правило *n*; ~**ring** *m* * = ~gelenk; ~**satz** *m* ^ ланац верижног правила; ~**schleppschiffahrt** *f* = пловидба вучењем лађе помоћу ланца по дну (реке); ~**schlief** *m* верижни заклjučак; ~**schutz**, ~**schützer** *m* * заштита *f* ланца; ~**seide** *f* X свила поучице; ~**spulmaschine** *f* сукачица, машина за намотавање (и. сукање) конача на калеме; ~**stich** *m* верижаст бод; ~**stichmaschine** *f* * машина за верижасте бодове; ~**strafe** *f* робија у ланцима; ~**sträfling** *m* робијаш у оковима; **z** toll *a* луд (и. бесан) да се мора држати на ланцу; ~**werk** *n*: а) ланци *m* *pl.*; б) * дело од ланца, израђевина *f* помоћу ланца; ~**winde** *f* дизалица на ланце.

...kettig {кет'и} *a* * у слож. на пр. hoch (и. senkrechts) ~er Teppich ћилим са високим нитима. [ланаца (и. верига.)]

Ke'ttler {кет'лр} *m* 2l * ланчар, израђивач

Ke'tzer {кец'р} [срвн.; гр. katharós] *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с *rl.* кривовер|ац, -ка, јеретик.

Ke'tzer..., ke'tzer... {кец'р-}: ~**buch** *n* јеретичка књига *f*; ~**ei** {кец'ра} *f* 3b кривоверје *n*, јерес *f*, раскол *m*; ~**gericht** *n* суд *m* за кривоверце (и. јеретике), инквизиција *f*; **z** haft {кец'рхфт} *a* = **z** isch; ~**haftigkeit** {~ххфт} *f* 3b јеретиштво *n*; ~**heit** {кец'рхдт} *f* 3b 1. (б. *pl.*) јеретиштво *n*, кривоверство *n*; 2. јеретиштво *n*, јеретици *m* *pl.*, кривоверци *m* *pl.*; ~**geschichte** *f* повест јереси; ~**haupt** *n* јеретичке старешина *m*, главар *n* јереси; **z** isch {кец'рш} *a*, ~**lich** {кец'рлш} *a* кривоверни, јеретички; ~**richter** *m* судија за јеретике, инквизитор; ~**schaft** {кец'ршафт} *f* 3b = ~heit 1; ~**tum** {кец'ртум} *n* = ~heit 1; ~**verbrennung** *f* спаљивање *n* јеретика, аутодафе; ~**verfolgung** *f* гоњење *n* јеретика. [дима.]

Keuch {кеџх} *m* 2g сипња *f*, стезање *n* у гру-
keu'chen {~н} [срвн.] 1 *intr.* (h) 15а 1. дах-
та. 2. хрипати. 3. бектати. 4. (при истица-
њу промене места са *s*) ући дахћући, изићи
дахћући, улазити брекћући. II *tr.* дахћући

изгов|арати -орити, брекћући сипати. III
Keu'chen *n* дахтање; бектање; задиханост;
хрипање. [ло, бектало, хрипало.]

Keu'cher {кеџх'р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с дахта-
Keu'ch|husten {кеџх'хустн} велики (и. магаре-
ћи) кашаљ, хрипавац.

Keu'le {кеџл'е} [срвн.] *f* 3b 1. буца, буздован *m*,
кијак *m*, кијача, млат *m*, млачуга, мачуга,
тојага. 2. тучак *m* (за аван). 3. бут *m*, четврт
f, плећка, батак *m*.

Keu'len..., keu'len... {кеџл'н-}: **z** förmig *a* бу-
цаст, буздованаст, у облику буце (и. буздо-
вана); ~**kürbis** *m* * јургет(а); **z** lahm *a* хром
у једну ногу, сакаг у буту; ~**pilz** *m* = ~
schwamm; ~**schlag** *m* удар(ац) буцом (и. бу-
здованом, кијаком); bei ihm ist jedes Wort ein
~schlag свака му је реч удар буздованом (и.
буцом); ~**schwamm** *m* * козарка *f*; ~**schwin-
ger** *m* 2l, ~in *f* 3с витлач, -ица буздованом
(и. буцом), који -а рукује буздованом (и. бу-
цом); ~**träger** *m* буцоносац, оружани буцом
(и. буздованом).

Keu'per {кеџп'р} *m* 2l (б. *pl.*) *geol.* горњи тријас.
keusch {кеџш} [срвн., лат. castus] *a* чедан, не-
вин; чист, непорочан, уздржљив.

Keu'schheit {~хд'т} *f* 3b чедност, невиност,
чистота, непорочност; уздржљивост; ~**s|ge-
lübde** *n* (~sgürtel *m*) завет (појас) чедности
(и. невиности, чистоте).

Keu'sch|kraut *n* * стидљивка *f*, мимоза.

kg. *abr.* = Kilogramm.

Kgl., Kgr. *abr.* = Königlich, Königreich.

Kha'kijuniform {каки-} [перс. боје земље, зе-
мљане боје] *f* каки униформа, униформа зе-
мљане боје. [монголски владалац.]

Khan {кан} [тур., *ар] *m* 2g¹ кан, татарски,

Kana't {канат} [лат.] *n* 2g канат *m*, област
владавине једног кана.

Khedive {кедив'е} [тур. перс.] *m* 6е и 3а кедив
(мисирски владалац).

Kiau'tschou {кј'аочу, кј'аочџ} [кин.] *n* 8g * Ки-
јауч(ау) *m* (ранија немачка колонија у Кини).

Ki'cher {кј'х'р} [срвн.; лат. cicer] *f* 3d * гра(х)ор;

~erbse *f* сланутак *m*, наут *m*, слани грах *m*;

~ling *m* 2g¹ састрица *f*, модула *f*.

ki'chern {кј'х'рн} [срвн., лат. cachinnāre] 1 *intr.*

(h) 15f клиб(ер)ити се, кесерити се, церити

се, церекати се. II Ki'chern *n* = Gekicher.

Kiks {кјкс} *m* 2h промашај, омашка *f* (били-

јарским) таком; е-п ~ machen = kicksen

{~н} *intr.* (h) 15е (пр)омашити.

Kie'bitz {кибџи} [срвн.] *m* 2g * вивак; *fig.*

fam. посматрач игре (карата), кибицер.

Kie'bitz..., kie'bitz... {кибџи-}. ~ei *n*: а) вивко-

во јаје; б) * кошутица *f*; **z** en {кибџи'н} *intr.*

(h) 15е *fam.* посматрати (играње карата),

кибицовати; ~nest *n* вивково гнездо.

Kie'fer¹ {кеџф'р} [срвн.; Käfer] *m* 2l 1. вилица *f*,

чељуст *f*, вилична кост *f*. 2. * вилице *f* *pl.*

(код буба).

Kie'fer² {~} [нвн.] *f* 3d * бор *m*.

Kie'fer¹..., kie'fer¹... {кеџф'р-}: **z** artig, **z** förmig *a*

виличаст, у облику (и. виду) вилице; в. Kie-

fern... **z** ig {кјџф'рш} *a* * 1. виличат, с вилица-

ма, који има вилице; 2. виличат, с таквим и

таквим вилицама, на пр. groß 2ig виличат, с великим вилицама, који има велике вилице; ~knochen *m* вилична кост *f*; 2los *a* без-вилични, без вилица; ~muskel *m* вилични мишић (и. рибић).

kie'fern {киф'рн} [Kiefer²] *a* боров.

Kie'fern..., kie'fern... {киф'рн-}: 2-förmig *a* боролик, у облику (и. виду) бора, као бор; ~gehölz *n* борик *m*, борје; ~harz *n* борова смола *f*; ~holz *n* боровина *f*, борово дрво; ~same(n) *m* борово семе *n*; ~taster *m* 2 вилични -а пипа|к, -љка *f*; ~schwärmer *m* 2 сумрачник боров; ~spanner *m* 2 грба *f* борова; ~spinner *m* 2 преља *f* борова; ~wald *m* борова шума *f*, борик, борје *n*; ~zapfen *m* борова шишарка *f*.

Kie'ke {кик'е} [дн.] *f* 3b *prov.* грејалица за ноге. kie'ken {~н} [дн. гледати] *intr.* (h) 15a *por.* *prov.* = gucken.

Kie'ker {кик'ер} *m* 2l *por.* = Fernrohr, Lorgnette, Lupe; auf dem ~ haben: a) меркати, пуцати на..., бацати око на...; b) j-p ~ смерати на.

Kie'k[in]die[welt] *m* бi жутокљунац. [кога.] Kiel¹ {кил} [срвн.] *m* 2g 1. цев(чица) *f* (пера од птице), перо *n*. 2. 2 узана (и. уска) цев *f*.

Kiel² {~} [дн.] *m* 2g 1. хрптеница *f*, ртењача *f*, 2 главни (и. основни) лађин балван. 2.) Kiel³ {~} [свн.] *m* 2g 2 = Schiff. [чунић.]

Kie'l|bett *n* перјана постеља *f*.

kie'len¹ {кил'н} [Kiel¹] 15a l *intr.* 1. (s) ницати, нићи, изби(ја)ти; die Federn sind dem Vogel gekielt птици је никло перје. 2. (h) доби(ја)ти перје; die Gans kielт гуска добија перје. II *tr.* мет|нути -ати пер|о -а на.

kie'len² {~} [Kiel²] *tr.* 15a 1. (на)правити хрптеницу на. 2. = kielholen.

Kie'l..., kie'l... {кил'н-}: 2-förmig *a* облика цеви пера; 2-förmig *a* облика хрптенице (и. ртењаче) брода, у облику (и. виду) хрптенице; ~gang *m* 2 даске *f* pl. крај хрптенице, ртењачине даске; 2-holen 1 *tr.* 15a 1. ein Schiff 2-holen положити лађу на бок ради оправљања подводног дела брода; 2. пров|ући -лачити испод лађе; оштро казнити. II ~2-holen *n*, ~2-holung *f* оправљање подводног дела лађе; провлачење испод лађе, строга казна; ~kropf [?] *m* гушан; наказа; 2-kröpfig [?] *a* гушат; наказан; ~2-legung *f* 2 извлачење *n* брода у бродоградилште; ~linie *f* = 2-wasser; 2-oben *adv.* 2 с хрптеницом увис, нагоре; ~2-planken *f* pl. = ~2-gang; ~2-platz *m* 2 бродарска радионица *f*; ~raum *m* 2 најдоњи део лађе (и. брода); ~2-recht *n* 2 казукарина *f*; ~schwein *n* 2 пањ *m* у коме стоји катарка; ~2-wasser *n* 2 водена пруга *f*, траг *m* (иза) лађе у покрету.

Kie'me {ким'е} [дн. = Kiefer¹] *f* 3b 2 шкрга.

Kie'men... {ким'н-} шкржни: ~atmer *m* pl. 2l који дишу на шкрге; ~atmung *f* дисање *n* на шкрге, дисање шкргама; ~deckel *m* шкржни поклопац; ~füßer|krebс *m* 2 шкржножац барски; ~höhlen *f* pl. шкржне дупље; ~öffnungen *f* pl. шкржни отвори *m* pl.

Kien {кин} [свн.] *m* 2g (б. pl.) луч, боровина *f*.

Kie'n..., kie'n... {кин-}: ~apfel *m* борова ши-

шарка *f*; ~baum *m* 2 = Kiefer²; 2-en {кин'н} *a* = kienig; ~fackel *f* борова зубља, буктиња; луч *m*; ~holz *n* смоласто дрво, луч *m*; 2ig {кин'х} *a* смоласт; ~öi *n* борово уље, уље од луча; ~ruß *m* 2 чађ *f* борова; гар *f* (од) луча; ~span *m* луч; ~stock *m* боров пањ.

Kie'ntopp {кiнт'оп} *m* 2d *por.* = Lichtspiel-theater.

Kie'pe {кип'е} [дн.] *f* 3b 1. кош *m*, велика корпа (за леђа); fig. = Korb. 2. fat. кош *m*, корпа, велики сламни шешир.

Kies {кис} [срвн.] *m* 2h 1. шљунак; мангура *f*, спруд; grober ~ крупан шљунак; облутак; fig. ~ und Funken в. Funke. 2. min. сumpор-њача *f*, риж, пирит. 3. *por.* трањци *m* pl., (го-тове) паре *f* pl.

Kie's..., kie's... {кис-}: ~ader *f* min.: a) жица шљунка; b) жица пирита (и. сumpорњаче); 2-ähnlich, 2-artig *a*: a) шљунколик, налик на шљунак, шљунковит; b) сumpорњачаст, пиритаст, налик на пирит; ~bach *m* шљунковит поток, поток који носи шљунак; ~boden *m* шљунковито земљиште *n*. [нак, кремен.]

Kie'sel {киз'ел} [свн.; Kies] *m* 2l белутак, шљу-)

Kie'sel..., kie'sel... {киз'ел-}: 2-artig *a* кременаст, природе белутак (и. кремена); ~boden *m* шљунковито земљиште *n*; ~erde *f*: a) 2 силиција; b) min. кременаста земља; ~gebirge *n* geol. силикатна планина *f*; ~gestein *n* силикатна стена *f*; ~grund *m* шљунковито тле *n*; ~gur *f* = Bergmehl; 2-haltig *a* min. који садржи силиције, са силицијом; 2-hart *a* тврд као кремен; ~härte *f* тврдина кремена, велика тврдина; ~herz *n* срце од кремена; ein ~herz haben бити тврда срца као кремен; 2ig {киз'ел'х} *a* = 2-artig, 2-haltig; ~mehl *n* прах *m* од шљунка, белутак (и. кремен) у праху; ~pflaster *n* плочник *m* (и. калдрма *f*) од шљунка; 2-reich *a* шљунковит, богат шљунком; 2-sauer *a* 2 образован силицијевом киселином; ~säure *f* 2 силицијева киселина; ~schiefer *m* min. лидијски камен; ~sinter *m* min. силицијев сталактит, силицијева сига *f*; ~stein *m* шљунак; ~steine *pl.* шљунци, облуди, шљунак *m*; ~stoff *m* 2 силицијум; ~verbindung *f* 2 силицијумово једињење *n*, силицијумов спој *m*.

kie'seln {киз'елн} *tr.* 15f = kiesens².

kie'sen¹ {киз'елн} [свн. = küren] *tr.* 13n (и 15e) = auserwählen. [c]ути -ипати шљунком.

kie'sen² {~} [Kies] *tr.* 15e пошљунчи(ва)ти, на-)

Kie's..., kie's...: ~erde *f* пешчар *m*; ~grube *f* шљунчара, пешчара; ~grund *m* шљунковито тле *n*, шљунковита земља *f*; 2-haft {кис'афт} *a* = 2-artig; 2-haltig *a* шљунковит; 2ig {киз'ел'х} *a*, 2-icht {киз'ел'хт} *a* = 2-artig; ~ling {кис'ел'н} *m* 2g¹ = Kiesel; ~sand *m* = Kies l; ~schicht *f* 2 слој *m* шљунка (и. песка); ~straße *f*, ~weg *m* a) железнички пут *m*, колосек *m*; b) пут *m* од шљунка, насип. [шња.]

Kie'ze {киз'е} [нвн.] *f* 3b корпа, котарица, кро-)

kikeriki' {кик'ерик} [оном.] l ~! *int.* кукуреку!

II Kikeriki' *n* бi кукурекање, певање петла.

III Kikeriki' *m* бi 2-ч, пера, петао. [вати.]

kikeriki'en {~н} *intr.* (h) 15a кукурирати, пе-)

Kil'l(e) {кил(е)} *f* 3b = узан пролаз *m*.
kil'len {кил'н} *intr.* 15a = леприати се.
Kil'o {кило} *fat.* [гр. 1000] *n* би кила *f* = Kilogramm. [бројева *inv.*] килограм *m*.
Kilo'gramm {килограм} *n* (*abr.* = kg) [иза] километар *m*; **~billet** *n* километарска карта *f*; **~fresser** *m* *fat.* прождиращ километара; **~maß** *n* = *messung*; **~messer** *m* бројач километара, километарник; **~messung** *f* мерење *n* километара, километража.
Kilo'wa'tt {киловат} *n* *inv.* киловат *m*, хиљаду вати; **~stunde** *f* киловат-час *m*.
Kimm {ким} [дн.] *m* 2g (б. *pl.*) = видик, видокруг, обзорје; = *Kimme*.
Ki'mme {~} [дн.] *f* 3b 1. у-, за|рез *m*; испупчење *n*; крајак *m*, руб *m*. 2. утор(е) *m*, жлеб на дуги. 3. = *des Schiffes* повијеност брода (над водом), срх, највећа закривљеност. 4. X ушица, урез *m* на гајци. [дугу.]
ki'mmen {кимм} *tr.* 15a уторити, жлебити
Ki'mm|tiefe *f* = спуштање *n* видаки.
Ki'mmung {киммунг} [Kimme] *f* 3b = *Kimme* 3; = *Luftspiegelung*.
Kind {кунт} [свн.: лат. *gent-*] *n* 2с дете (и *fig.*), чедо; в. *Kegele*; *genesen* 2; *gehen* 19; *~im Mutterleibe* дете у утроби матиној, зачетак *m*; *kleines ~* детенце, детешце; *das älteste (jüngste) ~*: а) е-г *Familie* првенче (мезимче) једне породице, б) е-г *Schule* најстарије (најмлађе) дете једне школе итд.; *fat.* *Berliner* ~ берлинско чедо, чедо Берлина; *die ~er der Welt* људска чедо, деца света; деца столећа, чедо века; *an ~es Statt annehmen* услишати, новљавати, по-, у|својити, узети -имати под своје; *sich bei j-m lieb(es) ~ machen* увући се кому под кожу, додворити се кому; *du bist ein ~ des Todes* нема од тебе ништа, пропао си; *wir werden bald sehen, wes Geistes ~* е-г *ist* ускоро ћемо видети одакле му то; *von ~ auf* од детињства, од колевке, одмалена; *sei doch kein ~* ама не буди дете!; *er ist zum ~e geworden* подет(и)ио се, постао је детињаст; *fig. и прв.*: в. *aus-schütten* 1; *das ~ beim (rechten) Namen nen-nen* наз(и)вати што правим именом; не за-вијати; *das weiß ja jedes ~* па то зна свако дете, то зна и ћораво баба; *~er sind* е-г деца к'о деца; деца су деца; од детета не на-прави човека; в. *Feuer* 1.
Ki'nd... {кунт-}: **~bett** *n* постела *f* породиље; *im ~ette liegen* бити на порођају; *ins ~bett kommen* порађати се, породити се; **~betterin** *f* 3с породиља; **~bett|fieber** *n* *f* породиљска грозница *f*; **~bett|suppe** *f* чорба (и. јуха) за породиљу; **~chen** {кунтхен} *n* 2l (*dim.* од *Kind*) детенце, детешце, чедо; в. *Kindlein*.
Ki'ndel|bier *n* гозба *f* о крштењу.
Kindelci' {кинд'лџ} *f* 3b = *Kinderei*.
Ki'ndel... = *markt* *m* божићни вашар; **~mutter** *f* = *Hebamme*.
ki'ndeln {кинд'лн} *I intr.* (h) 1. детињити се. 2. (и *ki'nde(r)n*) рађати (децу). *II tr.* 1. мазити. 2. = *mit der Kindelrute schlagen*.
Ki'ndel... = *rute* *f* прут *m* о младенцима (којим

деца ударају одрасле да им се ови откупе поклоном); **~vater** *m* отац крштеног детета на гозби о крштењу.

Ki'nder..., **ki'nder...** {кинд'р-}: **~art** *f* начин *m* де-тета, деце, детињски начин; **~bewahr|anstalt** *f* дечје склониште *n*; **~billet** *n* дечја карта *f*, карта за децу; **~blattern** *f* *pl.* *f* мале богиње; **~brei** *m* каша (и. папула) *f* за децу; **~buch** *n* књига *f* за децу (за младеж); **~chen** {кинд'рхен} *inv. fat. pl.* од *Kindchen*; **~ei'** {кинд'рџ} *f* 3b детињарија; **~eien treiben** правити де-тињарије, детињити (се); **~erziehung** *f* ва-спита(ва)ње (и. одгој *m*) *n* деце; **~feind(in f)** *m* који, -а не воли децу, децомрзац; **~frau** *f*: а) = *~wärterin*; б) = *Hebamme*; **~fräulein** *n* девојка *f* за децу; **~fresser** *m* хала *f*, људо-ждер, баук, страшило *n*; **~freund(in f)** *m* дечји, -а пријатељ, -ица; **~garten** *m* дечје забавиште *n*; **~gärtnerin** *f* учитељица дечјер забавишта; **~geschichte** *f* прича за децу; **~ge-schrei** *n* дечија дрека *f*, дечије драње; **~haft** {кинд'рхфт} *a* детињ(ск)и, детињаст; **~hau-bef** дечија капа; **~häubchen** *n* дечија кап(и)ца *f*; **~heil|anstalt** *f* дечје лечилиште *n*; **~hemd** *n* дечија кошуља *f*; **~hort** *m* дечје склониште *n*; **~jahre** *n* *pl.* дечије године *f* *pl.*, детињско доба *n*; **~klapper** *f* чегрталка; **~krankheiten** *f* *pl.* дечје болести; **~lehre** *f* веронаука, ка-тихизис; **~lehre halten** поучавати из верона-уке; **~lehrer** *m.* а) учитељ (дечји); б) веро-учитељ (катихета); **~leicht** *a* сасвим лак, схватљив (и. појмљив) за децу; *fat.* *прост* (о) као оченаш (и. као пасуљ); *das ist ~ leicht* то би умела и ћораво баба; **~lieb** *a* који воли децу; *sie ist ~lieb* она воли децу; **~liebe** *f*: а) дечја љубав, љубав деце према родитељима; б) љубав према деци; **~lieder** *n* *pl.* дечје песме *f* *pl.*, песме за децу; **~liite-ratur** *f* = *~schriften*; **~los** *a* бездетан, без деце; **~losigkeit** *f* бездетност, немање *n* де-це; жаловост; **~mädchen** *n*, **~magd** *f* дадиља *f*; **~märchen** *n* прича (и. бајка) *f* за децу; **~mehl** *n* млечно брашно; **~mord** *m* убиство (и. уби-јање) *n* мале деце; *bethlehemitischer ~mord* сеча *f* деце у Витлејему; **~mörder(in f)** *m* де-тоубица, чедомор|ац, -ка; **~n** {кинд'рн} в. *kindeln*; **~narr** *m* луд за децом, који, -а лудо воли децу; **~pocken** *f* *f* *pl.* = *~blattern*; **~posse** *f* детињарија; **~pulver** *n* *f* прашак *m* за децу; **~rad** *n* дечји точак *m*, велосипед за децу; **~raub** *m* крађа (и. отмица) *f* деце; **~reich** *a* с много деце, који има много деце; **~scrip-ten** *f* *pl.* књиге за децу, дечја књижевност *f*; **~schrift|steller(in f)** *m* дечји писац, списа-тељ, -ка (књига) за децу; **~schuh** *m* дечја ципела *f* (и. обућа); *fig. die ~schuhe ausge-zogen* (и. *ausgetreten*) *haben* изићи из де-тињства (и. детињског доба); **~schule** *f* шко-ла за децу, дечја школа; **~schutz** *m* зашти-та *f* деце; **~schutz|verein** *m* друштво (и. у-дружење) *n* за заштиту деце; **~segen** *m* *fat.* чопор деце, дечица *f*; **~spiel** *n*: а) дечја игра *f*, игра за децу; б) *fig. das ist für ihn nur ~spiel* то је за њега играчка (и. трича-рија); **~spielwerk**, **~spielzeug** *n* дечја играч-

ка *f*; ~spott *m* дечја играчка *f*, дечји потсмех; ~stimme *f* дечји глас *m*; ~streich *m* детињарија *f*, мангуплук, чапкунство *n*; ~stube *f* дечја соба, соба за децу; ~stuhl *m* дечја столица *f*; ~tag *m* Младенци *m pl.*, празник сече деце у Витлејему; ~tisch *m* сточић (за децу); ~volk *n* = ~welt; ~wage *f* кантар *m* за децу; ~wagen *m* дечја кол(иц)а *n pl.*; ~wärterin *f* дадиља; ~wäsche *f* = ~zeug; ~welt *f* деца *n pl.*; дечји свет *m*; ~zeit *f* детињство *n*, детињско доба *n*; ~zeug *n* пелене *f pl.*; повоји *m pl.*, дечје хаљинице *f pl.*; ~zucht *f* одгој *m* деце, васпитање *n* деце.

Ki'ndes... {киндес...} ~alter *n* детињство; ~aus|setzung *f* остављање (и напуштање) *n* детета; ~beine *pl.*: von ~beinen *an* од раног детињства; ~kind *n* унуче; ~kinder *pl.* прапотомство *n*, потомци *m pl.*; ~liebe *f* дечија *n* љубав; ~mord *m* детоубиство *n* (и *fig.*), чедоморство *n*; ~mörder(in) *f* *m* детоубица, чедоморац, -ка; ~mörderisch *a* детоубилачки; ~not *f*, ~nöte *pl.* порођајне муке *f pl.*; порођајни болови *m pl.*; ~pflicht *f* дечија дужност, дужност детета; ~statt *f* (б. *pl.*) боље Kindes Statt (в. Kind); ~teil *m* и *n* детињи (у)део *m*.

Ki'ndheit {киндхит} *f* 3b (б. *pl.*) детињство *n*; von ~ an одмалена, измалена; in ~ verfallen подети(њи)ти се, подетињивати се.

Ki'ndisch {киндш} *a* (уп. *kindlich*) детињаст, детињски; ~ werden подети(њи)ти се; sich ~ betragen детињасто понашати се.

Ki'ndlein {кинтлѐн} *n* 2l {диш. од Kind} 1. = Kindchen. 2. *bibl.* die unschuldigen ~ Младенци *m pl.* (деца посечена у Витлејему).

Ki'ndlich {кинтлш} *a* (уп. *kindisch*) 1. а) детињ(ск)и; б) дечији, синовљи. 2. детињаст, безазлен, простодушан, простосрдчан.

Ki'ndlichkeit {~кд'т} *f* 3b детињастост; дечја осећања *n pl.*; безазленост, простодушност, простосрдчаност.

Ki'nds... {кинтс-} = Kindes...

Ki'ndschaft {кинтшф} *f* 3b (б. *pl.* а) однос *m* детета према родитељима; б) *bibl.* ~ der Kinder Gottes право Божије деце.

Ki'nd..: ~taufe *f* крштење *n* детета; ~taufschmaus *m* = Kindelbier.

Kine(ma)tograph {кине(ма)тограф} [гр.] *m* 3a ☉ кинематограф; ~en theater *n* = Lichtspielbühne.

Ki'nerlitz {кйн к'рлѝ} *m* 2g, ~chen {~х'н} [фр. quincaille] *pl. inv.* драгулије *f pl.*, андрамоље *f pl.*, тричарије *f pl.* [тоном.]

Ki'nhorn {кйн-х-} *n* 2a ☿ корнет *m* са јасним

Ki'nn {кин} [свн.] *n* 2g 1. брада *f*. 2. доња коњска вилица. 3. *fam.* das glatte ~ голобрадац, -и. 4. ☿ капница на венцу. 5. = (и ~back *m* 4с) предњи крај *m* (лађе).

Ki'nn... {кин-}: ~backe(n) *f*. а) вилица (доња), вилична кост; б) ☿ = Kinn 5; ~backen|drüse *f* (~backenknochen *m*) вилична жлезда (кост *f*); ~backen|krampf *f* *m* вилични грч, грчење *n* доње вилице; ~band *n* 2a подбрадник, подвезник; ~bart *m* брада *f*, длаке браде; kleiner ~bart брадица *f*; ~kette *f* ☿ чам-

пар *m*; ~ketten|haken ☿ кука (и закачка) *f* чампара; ~ketten|stange *f* шипка чампара; ~lade *f* ☿ = ~backe(n) и Kiefer'; ~riemen *m* подгушник од коже; ☿ кожни чампар.

Ki'no {кино} *m* (и *n*) бi *fam.* кино *m*, кинематограф *m*, биоскоп *m*.

Ki'no {~} *n* бi сок *m* кина-дрвета.

Kio'sk {киоск} [тур., перс.] *m* 2g киоск.

Ki'pfe {кипф} *f* 3b врх *m* брега.

Ki'pfel {кипфл} *n* 2l кифла *f* (уп. Hörnchen).

Ki'ppbar {кипбар} *a* ☿ превртан, превртљив, претурљив, извртљив, за извртање.

Ki'ppe {кип} [дн.] *f* 3b 1. стање *n* нечега што хоће да падне, да изгуби равнотежу; auf der ~ stehen хтети пасти, бити близу пада, *fig.* бити на рубу (и. на ивици) пропасти; das steht auf der ~ то (хо)ће да падне. 2. ~ und Wippe = Kipperei. 3. клацкалица. 4. осетљиве терације *f pl.* за мерење новца.

Ki'ppeilig {~пш} *a* *pop.* = wack(e)lig.

Ki'ppen {киппен} [Kippe] 15a I *intr.* а) (h) накрени се, -тати се, нахерити се, изгубити равнотежу; љуљати се, клацкати се; б) (s) искренити се, претурити се, пасти, претежати, -гнути; mit dem Stuhle ~ њихати се (и. љуљати се) на столици. II *tr.* на-, искренити, на-, искретати; *fam. fig.* накрени се, на-врнути; gern (einen) ~ волети накрени (и. тргнути) коју. III **Ki'ppen** *n* на-, искретање, нахеривање, губљење равнотеже.

Ki'ppen-[срн.] I *tr.* 15a 1. = kappen I 4. 2. под-, об|рез(ив)ати (новац). 3. ~ und wippen (новац) под-, об|резивати да буде јексик, новац потпуне тежине повлачити из оптицаја; протурати лажан новац. II **Ki'ppen** *n*: Kirpen und Wippen = Kipperei.

Ki'pper {кип'р} *m* 2l под-, об|резивач новца; ~ und Wipper протуривач јексик-новца, лажног новца.

Kipperei {кип'ра} *f* 3b ~ und Wipperei протурање *n* јексик новца, лажног новца.

Ki'pper|geld *n* јексик-новац *m*.

Ki'pp... {кип-}. ~geld *n* под-, об|резан новац; ~karren *m* кола *n pl.* за накретање, двоколице *f pl.* (за песак, камен и др.).

Ki'pplig {кипплш} *a* *pop.* = wack(e)lig.

Ki'pp..., **Ki'pp...**: ~regel *f* ☿, ☿, ☿ графометар *m* са догледом; ~sicherheit ☿ ненакретљивост, стабилност; ~vorrichtung *f* накретница, направа за на-, искретање.

Ki'rch|dorf {к'рх-} *n* село са црквом.

Ki'psen {кипс'н} *tr.* отсећи врх.

Ki'rche {к'рх} [срвн.; гр. kyriakon (дом) Господњи] *f* 3b 1. црква, богомоља, храм *m*; protestantische ~ протестантска црква. 2. цркв(ен)а (заједница); die protestantische (katholische) ~ Протестантска (Католичка) црква. 3. црква, служба Божија; ~ halten служити службу Божију, служити литургију, проповедати, држати проповед; nach der ~ после цркве, после службе (Боже), после литургије; vor der ~ пре цркве, пре службе (Боже), пре проповеди; zur ~ läuten звонити за цркву, за службу (Божију).

Ki'rchen..., **ki'rchen...** {*kʲɪrʲx-n*} ~**ablaß** *m* o-проштајница *f*, индулгенција, (писмени) o-проштај грехова; ~**agende** *f* = ~**handbuch**; ~**älteste(r)** *m*. a) црквени старешина; b) црквени тутор; ~**amt** *n* црквено звање, црквена дужност *f*; ~**amtlich** *a* што се тиче црквеног звања (и. црквене дужности), што се односи на црквено звање (и. црквену дужност); ~**bann** *m* црквено проклетство *n*. а. анатема *f*, искључење *n* из цркве; j-p in den ~**bann** *tup* искључи(ва)ти (и. избаци(ва)ти кога) из цркве; ~**bau** *m* грађење *n* цркве, подизање *n* храма; ~**beamte(r)** *m* црквени чиновник; ~**behörde** *f* црквена власт; ~**besuch** *m* = ~**gehen**; ~**buch** *n* црквена књига *f*, матрица *f*, списак *m* крштених, умрлих, венчаних; ~**buße** *f* (по)кајање *n* које налаже црква; ~**chor** *m* налоња *f* (у цркви за читање књига); хор; ~**dieb** *m* лопов у цркви, који краде у цркви; уп. ~**räuber**; ~**diebstahl** *m* крађа *f* (извршена) у цркви; уп. ~**raub**; ~**diener** *m*. a) = ~**beamter**; b) црквењак, клисар; ~**dienst** *m*. a) = ~**amt**; b) служење *n* у цркви; c) Божја служба *f*, литургија *f*; ~**dienstlich** *a* који припада Божјој служби, литургији; ~**entweiher(in f)** *m* оскврњивач(ица) цркве; ~**entweiherung** *f* оскврњење *n* цркве; ~**fahne** *f* црквени барјак *m*, црквена застава; ~**fenster** *n pl.* црквени прозори *n pl.*; ~**fest** *n* црквена слава *f*, верска свечаност *f*; ~**fürst** *m* (по-)главар цркве, архијереј; ~**gänger(in)** *m* = **Kirchgänger(in)**; ~**gebet** *n* црквена молитва *f*, молитва у цркви, јавна молитва; ~**gebetbuch** *n* молитвеник *m*; ~**gebrauch** *m* црквени обред; ~**gehen** *n* идење у цркву, посећивање цркве, идење на службу Божју; ~**gelder** *n pl.* = ~**vermögen**; ~**gemeinde** *f* црквена општина, парохија, нурија; ~**gemeinschaft** *f* црквена заједница; ~**gerate** *n pl.* црквене утвари *f pl.*; ~**gesang** *m*: a) црквена песма *f*, химна; b) црквено певање (и. појање) *n*; ~**geschichte** *f* црквена историја, историја (и. повест) цркве; ~**gesetz** *n* црквени закон *m*, канон *m*; ~**gut** *n* црквено добро; ~**handbuch** *n* требник *m*, обредник *m*; ~**heilige(r)** *m* црквени светац, црквени покровитељ, заштитник; ~**jahr** *n* црквена година *f*; ~**kalender** *m* месецослов, црквени календар; ~**kasse** *f* црквена благајна; ~**kollegium** *n* црквени савет *m*, црквено веће, *prof.* парохијски савет *m*; ~**kollekte** *f* скупљање *n* прилога у цркви; ~**konzert** *n* духовни концерат *m*; ~**lehre** *f* учење *n* цркве, црквено учење; ~**lehrer** *m* учитељ у цркви, црквени учитељ = ~**vater** (уп. ~**licht**); ~**licht** *n*. a) 2g (црквена) свећа *f*; b) 2c светило Цркве, велики учитељ *m* Цркве; ~**lied** *n* црквена песма *f*; ~**maus** *f*: *fig.* агт wie eine ~**maus** пуки сиромашак, убити сиромаш, го као црквени миш; ~**musik** *f* црквена музика; ~**ordnung** *f*: a) служба Божја, литургија; b) црквена уредба; ~**parade** *f* X скуп(љање) *m* за идење у цркву; ~**patron** *m* покровитељ, заштитник, ктитор цркве; ~**pfleger** *m* = ~**älteste(r)**; ~**politik** *f* црквена политика; ~**politisch** *a* црквенополи-

гички; ~**rat** *m*. a) = ~**kollegium**; b) члан црквеног већа; члан Духовног суда; ~**raub** *m* светотатство *n*, похара *f* цркве; ~**räuber** *m* светокрадица; који хара цркву; ~**recht** *n*: a) право једне цркве; b) црквено (и. канонско) право; ~**rechtlich** *a* црквено-правни, канонски; ~**rechtslehrer** *m* наставник (и. професор) црквеног права; ~**regiment** *n* црквена управа *f*; ~**register** *n* = ~**buch**; ~**sache** *f* црквена ствар, ствар Цркве; ~**sänger** *m* црквени певач (и. певац); ~**satzungen** *f pl.* канони *m pl.*; ~**schänder(in f)** *m* оскврњивач(ица) цркве; ~**schatz** *m* црквено благо *n*; ~**schein** *m* извод из црквене књиге (крштеница, венчаница, умрлица); ~**spaltung** *f* раскол *m*, шизма, цепање *n* Цркве; ~**staat** *m* црквена држава *f*; папска држава; ~**stand** *m* = ~**stuhl**; ~**steuer** *f* црквени порез *m*; ~**stil** *m* црквени стил; ~**strafe** *f* црквена казна; ~**streit** *m* сукоб с Црквом, распра *f* с Црквом, црквена (вероисповедна) распра (и. борба) *f*; ~**stuhl** *m* црквена столица (и. клупа) *f*; ~**tag** *m* Синод, црквени сабор; ~**tum** {*kʲɪrʲx-n*} *n 2a* све што има везе (односа) са црквом, догме, Црква; = **Kirchlichkeit**; поповштина; ~**vater** *m* црквени отац, свети отац; ~**verbesserer** *m* обновилац Цркве, црквени реформатор; ~**verbesserung** *f* обнова Цркве, реформација Цркве; ~**verfassung** *f* устав *m* Цркве, црквени устав; ~**vermögen** *n* црквени приходи (и. доходи) *m pl.*; ~**versammlung** *f* црквени сабор *m*, концил, синод; ~**verwaltung** *f* црквена управа; ~**visitation** *f* обилажење *n* цркве, надгледање *n* парохија; ~**vorstand** *m* црквена управа *f*; ~**vorsteher** *m* црквени тутор; ~**vorsteheramt** *n* црквено туторство; ~**vorsteherstuhl** *m* туторска клупа *f*, туторско седиште *n*; ~**wesen** *n* црквени послови *m pl.*, црквене ствари *f pl.*, Црква *f*; ~**zeitung** *f* црквене (и. верске) новине *f pl.*; ~**zettel** *m*: a) списак служби (проповеди) за (једну) седмицу (и. недељу); b) литургијски извештај; ~**zucht** *f* црквени запт. Уп. и **Kirch...**
Ki'rch..., **ki'rch...**: ~**gang** *m* a) идење *n* у цркву; b) свечано идење *n* у цркву (на пр. брачног пара, свадбена поворка за цркву); *erster ~gang einer Wöchnerin* прво идење породице у цркву после порођаја; ~**gänger(in f)** *m*: {*fleiβige(r)*} ~**gänger(in)** вредан, -на посетил[а]ц, -ица цркве, који -а (често, радо) иде у цркву; ~**gemeinde** *f* = ~**spiel**; ~**genos** *m* парохијанин; ~**hof** *m* a) гробље *n*; b) порта *f*; ~**hofsinspektor** *m* чувар гробља; ~**lein** {*kʲɪrʲx-n*} *n 2l* (од *Kirche*) црквица *f*, храм *m*; ~**lich** {*kʲɪrʲx-n*} *a* 1. црквени; 2. духовни; хијерархијски; црквеноправни, канонски; 3. који -а, испуњава црквене дужности, иде редовно у цркву; ~**lichgesinnt** побожан, религиозан; ~**lichkeit** {*kʲɪrʲx-n*} *f 3b* приврженост (и. оданост) цркви; ~**ner** {*kʲɪrʲx-n*} *m 2l* црквењак, клисар; ~**nerel** {*kʲɪrʲx-n*} *f 3b* црквењаштво *n*, клисарство *n*; ~**schwalbe** *f* кућна ласта; ~**spiel** *n* парохија *f*; *zum ~spiele* *gehörig* парохијски; ~**spiel** *eingesessene(r)* *s* парохијан[ин] -ка; ~**sprengel**

m a) cath. диоцеза *f*, епархија *f*; парохија; *~sprengel|bischof m* в *Ordinarius 3*; *~turm m* црквени торањ, звонара *f*, звоник; *~turm-interessen n pl.* паланачки интереси *m pl.*; парохиски интереси, интереси који не гледају даље од носа; *~turm|patriotismus m, ~politik f* паланачко родољубље *n*, паланка која не гледа даље од носа; *~turm|rennen n* трчање *n* на звоник (и. звонару); *~turm|spitze f* врх *m* звоника (и. звонаре, црквеног торња); *~weg m* црквени пут, пут у цркву; *~weih(e) f*: а) освећење *n* цркве; б) црквена слава, заветина; *~weihfest n* заветина *f*, црквена слава *f*; в. *~weih(e) b*; *~zeit f* време *n* црквеног обреда (и. службе Божје). Уп. и *Kir-|kirgi'sisch {кѝргѝш}* а киргиски. [chen ..] *Kir'ke {кѝрк}* *f 8d myth.* Кирка (чаробница из јелинског епа „Одисеја“). *Kir'mes {кѝрм'с}* [срвн. = *Kirmesse*] *f 3b 1.* — *Kirchweih(e) b. 2.* вашар *m*, сајам *m*. *ki'rre {кѝр}* [срвн.] а питом, припитомљен, кротак; прилагодан; *~machen* припитом|ити, -љавати, укротити, -ћавати; *~werden* припитом|ити се, -љавати се. *Ki'rre¹ {~}* *f 3b* питомост, кроткост. *Ki'rre² {~}* *f 3b 1.* = *Eisente. 2.* = *Turteltaube.* *ki'rren¹ {кѝр'н}* *I tr. 15a 1.* (на)вабити, (на)мамити, мет|нути -ати ваб на, мет|јати -нути мамац на. 2. = *kirre machen*. II *Ki'rren n, Ki'r-rung f* вабљење, мамљење, метање ваба (и. мамца); припитомљавање, укрћавање; *Ki'r-rung* ваб *m*, мамац *m*; место *n* ваба (и. ма-) *ki'rren² {~}* *intr. (h)* = *girren*. [мљења.] *Ki'r'sch {кѝрш}* *m 2g* (б. *pl.*) = *Kirschbranntwein*. *Ki'r'sch... {кѝрш-}*. *~baum m* трешња *f* (дрво); уп. и *Kirsche 2*; *~baum|holz n* трешњевина *f*, трешњево дрво; *~blüte f* трешњин (и. трешњев) цвет *m*; *~branntwein m* трешњевача *f*, трешњева ракија. *Ki'r'sche {кѝрш}* [срвн.; срлат. *ceresia*] *f 3b 1.* трешња (плод). 2. = *Kirschbaum*. 3. *fig.* и *prv.* *mit großen Herren ist schlecht ~n essen* опасно је пријатељевати са великима. *Ki'r'sch|eis n* сладолед *m* од трешања. *ki'r'schen {кѝрш'н}* а трешњев, од трешњева. *Ki'r'schen... {кѝрш'н-}* = *Kirsch...* [дрвета.] *Ki'r'sch..., ki'r'sch...: ~geist m* = *~wasser*; *~kern m* коштица *f* (од) трешње; *~kuchen m* колач с трешњама; *~lorbeer|baum m* зелениче *n*; *~rot a* боје трешње, црвен као трешња; вишњево боје; *~saft m* сок од трешања; *~sirup m* сируп (густ сок) од трешања; *~stiel m* петелка *f* од трешње; *~suppe f* чорба (и. јуха) од трешања; *~wasser n* трешњевача *f*, трешњева ракија; *~zeit f* време *n* трешања. *Ki'Bchen {кѝбч'н}* *n 2l* (*dim.* од *Kissen*) јастучић *m*, јастуче. *Ki'ssen {кѝс'н}* [срвн.; *фр.] *n 2l 1.* јастук *m*, узглавље *n*, узглавник *m*; ваљкаст јастук преко целог кревета. 2. (Fuß-) ~ парче мека дрвета као подлога ради заштите од хабања (и. лизања) (трењем). *Ki'ssen..., ki'ssen... {кѝс'н}*. *~artig a* јастучаст, у виду јастука; *~bezug m* навлака *f* за ја-

стук; *~förmig a* = *~artig*; *~reifen m* шу-
пла (и. унутрашња) гума *f*; *~überzug m* =
~bezug. [дуче, сандучић *m*, ковчежић *m*.]
Ki'stchen {кѝстх'н} *n 2l* (*dim.* од *Kiste*) сан-
Ki'ste {кѝст} [срвн.; *гр.] *f 3b* сандук *m*, ков-
чег *m*; е-е ~ *Zigarren* кутија цигара.
Ki'sten..., ki'sten... {кѝст'н-} *~deckel m* покло-
пац (и. капак) од сандука; *~holz n* дрво
(погодно) за грађење сандука; *~macher m*
= *Kastenmacher*; *~weise a* и *adv.* на сан-
дук(е), сандук по сандук, сандуцима.
Ki'tt {кѝт} [срвн.; лат. *bitumen*] *m 2g* кит,
лепак. [справљање кита.]
Ki'tt|bereitungs|maschine f машина за/
Ki'ttel {кѝт'л} [срвн.] *m 2l 1.* блуза *f. 2. fig.* *j-p*
beim ~ kriegen ухватити (и. шчепати) кога
за јаку. [(с)лепити.]
ki'tten {кѝт'н} [Kitt] *tr. 15c* (за)китовати,
Ki'tt..., ki'tt...: ~los a без кита; *~schläger m*
китар.
Ki'tze {кѝц} *f 3b 1.* мачка, маца, цица. 2. [срвн.;
Geiß] (и *Kitz {кѝц}*) јапе(нце) *n*; јагње *n*;
лане *n*.
Ki'tzel {кѝц'л} [нрвн.; *kitzeln] *m 2l* (б. *pl.*) 1.
голицање *n* (и *fig.*), шкакљање *n*. 2. свраб,
сврбеж; *fig.* шашољење *n*. 3. прохтев, по-
хота *f*. [fig. тугаљив, шкакљив.]
ki'tzelig {~ѝх} а голицав, голичљив, тугаљив;
Ki'tzeligkeit {~кѝт} *f 2b* голицавост, голи-
чљивост, тугаљивост; *fig.* тугаљивост, шка-
кљивост.
ki'tzeln {кѝц'лн} [срвн.] *15f I tr.* и *imp.* 1. (за)-
голицати, шкакљати; *imp. es kitzelt mich* го-
лица ме. 2. *fig.* голицати, шкакљати; шашо-
љити. II *intr. (h)* (уп. V) *wenn ihm... kitzelt* ако
га (за)голица... III *sich ~ 1.* *sich ~, um zu la-*
chen усиљено се смејати. 2. *sich an dat.* (и.
mit ca dat., über acc.) ет. ~ смешкати се, у по-
таји се радовати чему. IV *Ki'tzeln n, Ki'tze-*
lung f голицање, шкакљање; шашољење. V
[Kitze] *intr. (h)* (о)јагњити се, (о)јарити се.
Ki'tzler {кѝцл'р} [kitzeln] *m 2l 1.* (и ~in {~ѝн})
f 3c голицац, -ица, кој(и) а) голица, шашољ.
2. ~ сикиљ, секиљ, дражица *f*.
ki'tzlig {кѝцлѝх} в. *kitzelig*.
k. J. abr. = *künftigen Jahres*.
K. K. abr. = *Kaiserlich-Königlich*.
k. k. аус. abr. = *kaiserlich-königlich*.
Kl. abr. = *Klasse*.
Klabau'ter|mann {кѝлабѝтер-} ~ 2а виловњак,
ђаволак лађе (по веровању станује у њеним
доњим просторијама).
klack! {кѝлѝк} и ~s! {~с} *int.* пљас! трас! пљис!
hop!; ~! *da liegt es!* пљас на земљу! *hop* на
земљу!; в. *click*. [снутити.]
kla'cken {кѝлѝк'н} *intr. (s)* и *tr.* треснути, пље-
klacks {кѝлѝкс} *I int.* в. *klack*. II *fam.* *Klacks*
m 2h = *Fleck 3* (и *flg.*).
kla'cksen {~н} в. *klacken*.
Kla'dde {кѝлѝд} [дн., хол.] *f 3b* нацрт *m*, кон-
цепат *m*, састав *m*, скица; ~ (н)бух *n*)
дневник *m*, приручна књига *f*, штраца *f*.
kladderada'tsch {кѝлѝдѝрадач} [оном.] *I fam. int.*
1. трес! трас! шљис! пљас! 2. у(тат)а! II
Kladderada'tsch m 2g 1. граја *f*, русвај. 2. *der*

Kladderadatsch Кладерадач („Ошишани јеж“, „Коприве“, шљиви седмични лист).

klaff {клаф} *int.* кев! ав!

klaffen {~н} [сврн.] *I intr.* (h, s) 15a 1. зјапити, зевати, зијати, церити се. 2. = kläffen. II Klaffen *n* зјапљење, зијање, зевање, церење, отшкринутост.

kläffen {кляфн} [сврн.] 15a *I intr.* (h) а) кевтати, кевкати, лајати, штектати; б) *fig. fam.* кевтати, лајати, сиктати. II *tr.* разјапити, -љивати; отшкринути. III Klaffen *n* кевкање, кевтање, лајање, штектање; *fam. fig.* кевтање, сиктање.

Kläffer {кляфр} *m* 2l 1. лајало, кевкало, штектало. 2. *fig.* (и ~in {~ин}) *f* 3c) кевтало, лајавац, -ица. [n, штектање n.]

Kläfferei {кляфрѐ} *f* 3b кевтање *n*, кевкање

Kläfter {кляфтр} [сврн.] *f* 3d хват; nach ~n messen мерити на хват.

Kläfter..., kläfter... {кляфтр-}. 2hoch *a* висине једног хвата; велике висине; ~holz *n* ухваћено дрво, дрва (за продају) на хват; ~maß *n* а) = ~stock; б) мера *f* за мерење дрва.

kläftern {~н} *I tr.* и *intr.* (h) 15f (у)хвћити, метрити. II Klättern *n* хваћење, мерење.

Kläfterstock *m* хват.

Kläglartikel {кляк-} *m* жалба *f*, тужба *f*.

klägbär {клякбѐр} *a* 1. (оп)тужљив, тужљив, који може бити (оп)тужен. 2. *et.* ~ machen (оп)тужити, оптуживати, (оп)тужити суду за што. 3. ~ werden тужити се, жалити се (суду), тужити (суду gegen: *acc.*).

Kläge {кляг} [сврн.] *f* 3b 1. јад(иков)ање *n*; кукање *n*; нарицање *n*; плач *m*, оплакивање *n*, тужба, жалба; црнина; in ~n ausbrechen ударити -ати у кукаву, јад(иков)ање, раскукати се; über *et.* (*acc.*) ~ führen јадати се (и. тужити се) на што; laute ~n erheben нарицати; (за)кукати (као сиња кукавица). 2. тужба, жалба; eine ~ gegen j-n anstellen подићи -изати (и. повести) (оп)тужбу против кога; mit s-r ~ abgewiesen werden бити одбијен од тражења.

Kläge... {кляг-}. ~frau *f* нарикача; ~gedicht *n* тужбалица *f*, тугованка *f*, *fam.* жалопојка *f*; ~gesang *m* = ~gedicht и ~lied: ~geschrei *n* кукава *f*, нарицање, јадиковање; кукање; ~grund *m* основ тужбе, разлог жалбе; ~laut *m* жалостан (и. жалобан, тужан, плачни) глас; ~lied *n* а) тужбалица *f*, тугованка *f*; *bibl.* die ~lieder Jeremia плач Јеремијин, тужбалице Јеремије; ~lieder singen кукаати, јадиковати, јадати се; б) = ~gedicht.

klägen {клягн} [сврн.] 15a *I intr.* (h) 1. кукаати (über: на, um: за), тужити се (über: на), жалити се, јадиковати, оплакивати, нарицати; јадати се; laut ~ тужити, гласно кукаати, гласно јадиковати, нарицати; bei j-m über *et.* (*acc.*) ~ жалити се (и. тужити се) кому на што, јадати се кому због чега. 2. подијети -осити тужбу; auf Scheidung ~ тражити развод брака; в. Schadenersatz. II *tr.* 1. j-m *et.* ~ јадати се кому на што, жалити се (и. тужити се) кому на што; j-m sein Leid ~ (из-)јадати се кому, причити кому јаде своје (и.

муке своје); dem Himmel sei's geklagt нека Бог чује јаде моје! 2. *bibl.* j-p ~ кукаати за ким, оплакивати кога, јадиковати због кога. 3. j-m die Ohren voll ~ пробити уши кому кукавом (и. кукањем, нарицањем). 4. *prov.* = verklagen. III sich ~ 1. тужити се (да му, јој није добро). 2. sich heiser ~ промукнути од кукања (и. нарицања, запевања). 3. *prov.* = sich beklagen. IV ~d *p.pr.* и *a* 1. у знач. *inf.* 2. жалост(ив)ан, жалобан, плачеван, тужан; који се тужи, који се жали; der ~de Teil = Kläger(in). V Klagen *n* кукање, тужење, јад(иков)ање, оплакивање, запевање, нарицање. [ст(ив)ан, за оплакивање.]

klägenswert *a* кукаван, јадан, тужан, жало-

klägepunkt *m* 2 главна тачка *f* (оп)тужбе.

kläger {клягр} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c који, -а

јадикuje, кука, који -а се жали.

kläger {клягр} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c тужи|лац, -ља, жали|лац, -ља, тражи|лац, -ља в. auftreten 2; sich zum ~ aufwerfen појавити се -љивати се као тужилац (против кога); *prv.* wo kein ~, da ist auch kein Richter где парнице није, нема ни-судије.

Klagerei {клягрѐ} *f* 3b = Geklage.

klägerisch {клягрѝш} *a* 2 тужилачки, жал-лилачки; тужиочев.

Kläge..., kläge... {кляг-}: ~ruf *m* тужан (и. жалостиван) узвик, узвик туге (и. јада); ~sache *f* спор *m*, парница; ~schrift *f* тужба, жалба; ~sucht *f* парничарство *n*; помама парбљења (и. парничења); 2süchtig *a* парбљив, који воли да се парничи (и. парби); ~ton *m* жалос(тив)ан (и. јадован) тон, жалобан глас; ~weib *n* = ~frau.

kläggeschrei *n* кукава *f*, кукање, жало-

с(тив)ни узвици *m pl.*, јадовни крици *m pl.*

kläglich {клякльх} [Klage] *I a* 1. жалост(ив)ан, јад(ов)ан, тужан. 2. јадан, тужан, достојан жаљења. 3. јадан, бедан; *yn.* erbärmlich, jämmerlich. II *adv.* жалос(тив)но, тужно; јадно, бедно.

Kläglichkeit {~кльгх} *f* 3b (в. kläglich) 1. жалостивност, жалобност, јад(ов)ност. 2. јадност, тужност, жалосно (и. тужно, јадно) стање. 3. јадност, бедност.

kläglos *a* 1. без јад(иков)ања, без кукања. 2. j-p ~ stellen да(ва)ти коју задовољење, обештетити кога.

klamm¹ {клям} [сврн.; *klemmen] *a* 1. тесан, стешњен, узан. 2. [дн.] укочен, укрућен, крут. 3. редак, проређен, оскудан; dem Müller ist das Wasser ~ воденичар натеже с водом, млинару недостаје воде; das sind ~ zehn Pfund то су једва (и. таман) десет фунти; wir sind ~ натежемо с парама, танко свирамо с парама. 4. влажан (од зноја), лепљив. 5. der Schnee ist ~ снег је југов, снег се грудва; *jedar. [кланац *m*, клисура.]

Klamm² {~} *f* 3b сутеска, ждрело *n*, теснац *m*,

Klammer {клямр} [сврн.; klemmen] *f* 3d 1. скоба, спона, стега, споја, затега, кланфа. 2. штипаљка, заковачка. 3. ^, gr., * заграда; runde ~п мала заграда (); eckige ~п средња заграда []; zusammenfassende ~п вели-

ка заграда { }; in ~n setzen загра|дити, -ђивати, став|ити -љати у заграду; die ~n weg-schaffen ослободити -ајати се заграде.

Kla'mmer... {клам'р-}: ~fuß *m* репни завртањ; ~haken *m* запињача *f*; веза *f*, појачање *n*.

kla'mmern {клам'рн} *I tr.* 15b скобом (и. спојом, стегом) утвр|дити -ђивати (и. вез(и-в)ати); штипаљкама причврстити, штипаљком закла(ва)ти, спојити, скопчати; стел-гнути -зати грчевито, с-, при|тиснути. **II sich** ~ хватати се (и. ухватити се) грчевито (ап:)

Kla'mmer|system *n* / систем *m* заграда. [за].

Klamo'tten {клам'от'н} *f pl.* 3b 1. ☼ комађе *n coll.* од опека (и. цигаља). 2. *por.* = Plunder.

Kla'mpe {клам'п} [дн.] *f* 3b 1. ☼ = Klammer, Krampe. 2. ☼ дрвена кука.

Kla'mpfe {клам'пф} *f* 3b *fam.* ☼ = Gitarre.

klang {клан} *impf. ind.* од klingen.

Klang {~} [сврн. оном.; *klingen] *I m* 2d 1. звук, звек, глас; е-п ~ von sich geben (за)звучати; е-п ~ von sich gebend звучан; *fig.* guten (übeln) ~ haben добро (рђаво) звучати. 2. (боја) звук(а), боја гласа, јек, брујање *n*; heller ~ јасан звук. 3. liebliche Klänge мили звуци, умилни глас(ов)и; mit Sang und ~ са хуком и буком; mit Kling und ~ уз зурле и таламбасе; ohne Sang und ~ без хуке и буке. 4. *fig.* sein Name hat guten ~ он ужива добар глас; е-е Firma von gutem ~ фирма добра гласа; das gibt keinen guten ~ то (му) се не слаже. **II klang!** *int.*: kling, klang! цин, цин!

Kla'ng... {клан-}: ~boden *m* горњи део музичког инструмента на коме су затегнуте жице; резонатор.

klä'nge {кланг} *impf. conj.* од klingen.

Kla'ng..., kla'ng...; ~farbe *f* боја звука (и. тона); ~figur *f* ~ звучна фигура, Хладнијева фигура; в. chladnisch; ~gebend *a*: ~gebende Eigenschaft des Holzes звучност дрвета; ~lehre *f* наука о звуку, акустика; ~los *a* беззвучан, без звука, незвучан; ~losigkeit *f* беззвучност; ~messer *m* ~ звукомер, фонометар; ~nachahmend *a* који подражава звук (и. глас), гр. ономатопејчан; ~nachahmung *f* подражавање *n* звука (и. тона, гласа), ономатопеја; ~reich *a* звучан; ~stufe *f* ☼ интервал *m*; ~voll *a* = ~reich; ~welle *f* ☼ звучни талас *m*; ~wirkung *f* дејство *n* звук(ов)а; ~wort *n* 2a звучна реч *f*. Уп. и Laut...,)

klapp! {клап} тап! цап! в. klipp l. [Тон...]

Kla'pp... {клап-}: ~bett|stelle *f* преклопна постеља; ~brücke *f* ☼ покретни мост *m*; ~deckel *m* поклопац (преко стакла) на сату.

Kla'ppe {клап} [дн.] *f* 3b 1. (Fliegen-) ~ пацка, мухобија; *fig.* в. Fliege 2. 2. а) по-, за|клопац *m*; језичак *m* на буђелару за затварање; кључт(пећи); преклопница (код стола); (водоравни) капак *m*, (водоравна) врата *n pl.* (на патосу за силазак у подрум); б) ☼ језичак *m*, клапна; в) ☼, ☼ и ☼ залистак *m*, за-, |преклопац *m*, затварач *m*; д) ☼ вентил *m*, поклопац *m*; јака; залистак *m* (на цепоу); уметак *m* (на чакширама); преклапуша; е) ☼ bewegliche ~ am Standvisier покретна преклапуша на сталном нишану. 3. *fam.* *fig.* die

~ zumachen престати с чим; halt die ~! језик за зубе! хутка! 4. *fam.* = Bett; sich in die ~ legen *fam.* стрпати се (у кревет).

kla'ppen {~н} [дн.] 15a *I intr.* (h) 1. клопотати, чекетати, чегртати; шкљоцнути, -ати; цвототати. 2. (*opp.* klingen) без звучности означивати ритам и такт; das klingt und klappt nicht то је без звучности и без ритма. 3. *fam.* ићи глатко, слагати се; es klappt alles sehr gut све иде као подмазано. **II tr., sich ~, intr.** (s) 1. (sich) in die Höhe ~ подићи (се); der Deckel klappt sich по-, за|клопац се затвара. 2. *tr.* (и)шопати. 3. *шк.* укебати. **III Kla'ppen** *n* клопотање, чекетање, чегртање; шкљоцање; цвототање; *fig.* wenn es zum Klappen kommt ако загусти; ако дође до густог.

Kla'ppen..., kla'ppen... {клап'н-}: 2artig *a* ☼ налик на залистак, у виду залиска; 2förmig *a* у облику поклопаца (и. вентила), као поклопац (и. вентил); ☼ у облику залиска; ~loch *n* отвор *m* (и. рупа *f*) поклопаца, рупа за вентил; ~rock *m* капут са јаком; ~system *n* ☼ систем *m* с приклопцима; ~trompete *f* ☼ труба са поклопчићима; ~ventil *n* ☼ вентил *m* на приклоп; уп. Klapp...

Kla'pper {клап'р} *I f* 3d 1. чегртаљка. 2. клеп(ет)ало *n*, чек(ет)ало, чегртало *n*. 3. кастањети *m pl.* 4. звечка, звечак *m*. 5. ☼ = ~topf. **II m gr.** = Verschlusslaut.

Kla'pper..., kla'pper... {клап'р-}: ~apfel *m* грехотаљка *f*, шоботаљка *f*; ~bein *n fam.*: а) мршоња као да је у ојаци висии; б) Freund ~bein *co.* чича Крста, смрт; 2dürr *a* сув као да је у ојаци висии, спечен, сув као пршута, сув као вретено, сув као вејка.

Klapperei' {клап'ра} *f* 3b 1. = Geklapper. 2. тричарија; лапарање *n*, трућање *n*, лупање *n*. **kla'pperig** {клап'рѝх} *a* 1. који клопоће (и. клепеће, цвокоће, шобоће). 2. *fig.*: а) = gebrechlich; б) далеко(о) од потпуног, савршеног, *fam.* чурук, јексик, бош посла са...

Kla'pper...: ~jagd *f* ☼ хајка; ~kasten *m fam.* кртија *f*, шклопоција *f*, дрнкало *n*; ~kraut *n* = ~topf; ~mann *m*. а) чегртаљкаш, *pl.* ~leute хајкачи; б) = ~bein; в) лапарало; ~maul *n* = Plappermaul; ~mühle *f*. а) воденица чекетача; б) чегртаљка; в) *fig.* чегртаљка; ihre (и. seine) Zunge geht wie е-е ~mühle то је једно лапарало, то је алапача.

kla'ppern {клап'рн} [сврн.] 15f *I intr.* (h) 1. клепетати (mit dem Schnabel кљуном), чекетати, чегртати; цвототати, шкљоцати; звецкати; клопарати; mit den Talern ~ звецкати талирима. 2. лапарати, блебетати; уп. plappern. 3. *fam.* = Reklame machen. 4. (са s) die Treppe hinunter ~ си|ћи -лазити низ степенице клопарати. **II tr., refl.** j-n aus dem Schläfe ~ пробудити кога клопаратом; sich müde ~ посустати клепетијући (и. чегртајући). **III Kla'ppern** *n* клепетање, чекетање, чегртање, чагрљање; звекет *m*, звека *f*; цвототање, шкљоцање; лапарање, блебетање; *prv.* Klappern gehört zum Handwerk вашарска реклама не шкоди занату.

Kla'pper...: ~nuß *f* ☼ = Pimpernuß; ~rose *f* ☼

= Feldmohn; ~schlange *f* 𐌺 звечарка; ~schul *f* подужица; ~stein *m* min. орлов камен; ~storch *m* fam. рода; der ~storch hat das Kind gebracht рода је донела бебу; ~topf *m* 𐌺 звечак, звонац, звончић, петлова креста *f*, шушкавац.

Kla'pp...: ~fenster *n* гвира *f*, покретно прозорче; рупа за провиривање, вирка *f*; ~hoiz *n* = Daubenholz; ~horn *n* 𐌺 корнет *m*; ~horn|vers *m* стих попут клапхорна, накардан (и. смешан) стих; ~hut *m* цилиндар за склапање, шапоклак; ~korn *n* 𐌺 нишан *m* за обарање.

klä'ppern {кләпперн} *intr.* (h) клепетати.

klä'ppig {кләппих} *a* 𐌺 са залиском, на пр. zwei~ са два залиска.

Kla'pp....: ~kragen *m* посувраћена јака *f*, ~leiter *f* лествице *f* pl. за (и. на) склапање; ~messer *n* цепен ножић *m*, нож(ић) *m* на пре-, склапање; бритва *f*.

klä'pprig {кләпприх} *a* = klapperig.

Kla'pp...: ~sessel *m* = ~stuhl; ~sitz *m* преклопно (и. покретно) седиште *n*, седиште на преклапање; ~stoß *m* bill. отсечан (и. кратак) удар; ~stuhl *m* столица преклапуша *f*, столица на пре-, склапање; ~tisch *m*: a) сто преклопницама, сто на расклапање; b) (сто) преклопник, сто који се преклапа; ~tür(e) *n* pl. водоравна врата (на патосу за силазак у подрум); ~verdeck *n* кош *m* (на колима); ~visier *n* преклопни нишан, нишан *m* на шарке; уп. Klappen...

Klaps {кләпс} [дн.; klapp!] *I* *m* 2h и 2d шљиска *f*, пљуска *f*, fam. ђушка *f*, заушка *f*. *II* kla'ps! *int.* цап! пљис! шљас! шљис! трас! бум!

klä'psen {~н} 15e *I* *intr.* (h) = klappen *I*. *II* *tr.* пљеснути, пљескати, шљепити, -ати, шљиснути, шљискати.

klar {klar} [срвн.; лат. clarus] *I* *a*. 1. (opp. trübe) бистар, јасан; уп. klipp *II*; ~es Wasser бистра вода; fam. ~ wie Klobbrühe јасан као дан, прост као пасуљ. 2. бистар; ведар, чист; ~e Augen бистре (и. прозирне) очи; ~ werden (раз)бистрити се, (раз)ведрити се (и *fig.*); *fig.* v. einschenken. 3. јасан, разумљив, схватљив; разговетан; изричан; очевидан, чит; *adv.* јасно; ~ denken јасно мислити; e~n ~en Verstand haben имати бистру памет; bald wird es Ihnen ~ sein одмах ће Вам бити јасно; ~ sehen јасно видети; das ist von selbst ~ то је по себи јасно; nichts ist ~er als das ништа јасније од тога; über et. (acc.) ~ werden бивати јасно, (почињати) разуме(ва)ти (и. схватати) што; er ist sich selbst nicht ~ њему самом није јасно. 4. den Boden ~ (rein) machen раскрчи(ва)ти, рашистити земљиште. 5. ~ спреман, готов; zum Fallen ~er Anker котва спремна за бацање; ~ sein бити спреман (за по-, одлазак); ~! пази! спремај! 6. јасан (глас). 7. *prov.* ситан, фини, *adv.* ситно, фино. *II* *s* das Klä're {~} *n* 1. бистро, бистрина *f*, јасно(ст) *f*. 2. јасно(ст) *f*, јасноћа *f*; *fig.* et. ins klare bringen и. setzen извести -одити шта на чисто, истер(ив)ати што на чистину, рашистити, разјаснити што;

über et. (acc.) im klaren sein бити начисто с чим; ich will darüber ins klare kommen хоћу да сам са тим начисто.

Kla'ra {клара} [лат.] *f* 8b Клара.

Klä'r... {кләр-}: ~apparat *n* 𐌺 направа *f* за бистрење, справа *f* за разбистравање.

klä'r... {кләр-}. ~äugig *a* бистрих очију, са јасним (и. бистрим) очима.

Klä'r... 𐌺: ~bassin, ~becken *n* резервоар *m* за разбистравање (и. бистрење).

klä'r|blickend *a* који јасно види (и. опажа), прозиран, виспрен. [рица *f*, Кларче.]

Klä'rchen {кләрчн} *n* 8g (dim. од Klara) Кла-*I*

Klä're {кләр-} [срвн.] *I* *f* 3b бистроћа, јасноћа, бистрина, ведрина, јасност. *II* fam. 8d = Klara.

klä'ren {кләрн} = *tr.* 15a 1. = klarmachen. 2. die Ankertaue ~ одмота(ва)ти ужад котве.

klä'ren {кләрн} [klar] *I* *tr.* и sich ~ 15a 1. (sich) ~ бистрити (се), разбистр(ва)ти (се), -ити (се). 2. (пре)чистити, пречишћавати, избистрити. 3. раскрчи(ва)ти. 4. и *fig.* (sich ~) (раз)ведрити (се), (раз)ведравати (се). 5. (sich ~) расветл(ити) (се), -љавати (се), разја(с)нити (се), -шњивати се. 6. просве(т)ити, -ћивати, из заблуде извести. *II* Klä're'n *n*, Klä'run'g *f* пречишћавање, бистрење, разбистравање; раскрчивање; разведравање; расветљивање, -ење, разјашњивање, -ење; просвећивање, просвета. [стравање, пречишћавање] *I*

Klä'r gefäß *n* суд *m* за бистрење (и. разби-*I*

Klä'rheit {кләрхәйт} *f* 3b 1. бистрина, бистроћа, бистрост, чистоћа. 2. *fig.* јасност, јасноћа; ~ in et. (acc.) bringen ун ети -осити јасност у што, разја(с)нити -шњивати што, расветл(ити), -љавати што. 3. cjaј *m*, светлост.

klarie'ren {кләрјәрн} [нлат.] *I* *tr.* 15g = (ис)платити царину за. *II* Klarie'ren *n*, Klarie'run'g *f* плаћање (и. исплаћивање) царине за.

Klarine'tte {кларинет} [фр.] *f* 3b 𐌺 кларинет *m*.

Klarinetti'st {~нәтјст} *m* 3a 𐌺 кларинетист(а), свирач у кларинет. [риса.]

Klari'ssa {кләрјсә} *f* 8b Klari'sse {~} *f* 8d Кла-*I*

Klari'ssin {~јн} *f* 3c *rt.* клариса (калуђерица) реда св. Кларе (13 в.).

Klä'r|kessel *m* = Klärpfanne.

Klä'r..., klä'r...: 𐌺legen *tr.* *fig.* раз-, објаснити; расветл(ити), -љавати; ~legung *f* = ~stellung; 𐌺machen *tr.* a) (раз)бистрити, раши(с)тити, -шћавати; b) раз-, објаснити; раз-, објашњавати; sich et. ~machen раз-, објаснити себи што, дати себи рачуна о чему; c) 𐌺 (и *intr.* [h]) спремити (се), спремати (се), чинити припреме за полазак; zum Kampfe ~ machen спремити за борбу, спремати за бој.

klä'rlich {кләрлјх} *adv.* јасно, разговетно.

Klä'r...: ~mittel *n* средство за разбистравање (и. бистрење, пречишћавање); ~pfanne *f* ко-тао *m* (за бистрење, казан за таложење).

Klä'r|sein *n* = спремност *f* котве (да буде бачена).

Klä'r'sel {кләрсел} *n* 2l избистрен, пречишћен сок шехера у казану (за пречишћавање).

Klä'r|sieden *n* 𐌺 кување (сапуна). [вање.]

Klä'r|späne *m* pl. струготине *f* pl. за процеђи-*I*

Kla'r|stellung *f* разбистр|авање, -ење *n*, раз-, об|јашњавање *n*, раз-, об|јашњење *n*.

Kla'sse {клас} [свн.; 16 век, лат. *classis*] *f* 3b 1. разред *m*; класа; die Naturreiche in ~n teilen делити природна царства на разреде (и. на класе); ein Lügner erster ~ лажов прве врсте. 2. разред *m*; in der ersten (zweiten) ~ sitzen бити у првом (другом) разреду.

Kla'ssen..., **kla'ssen...** {класн-}: ~älteste(r) *m* најстарији (ученик) у разреду, први у разреду; ~arbeit *f* = Extemporale; ~aufseher *m* надзорни|к-ца разреда, васпитац, -ица; ~buch *n* разредни дневник *m*; ~einteilung *f* подела на разреде, класификација; ~geist *m* класни (и. класински) дух; ~haß *m* класна мржња *f*, мржња међу класама; ~herrschaft *f* влада класе, господарење *n* једне класе над другим; ~kampf *m* класна борба *f*, борба класа; ~lehrer *m*: а) разредни старешина; б) професор; ~lotterie *f* класна лутрија; ~steuer *f* класни порез *m*; ~steuer|pflichtig *a* класни порески обвезник, опорежљив класном порезом; ~system *n* систем *m* поделе на класе, класни систем; ~vortrag *m* предавање *n* у разреду; ~wahl *f* избори *m pl.* са више ступњева; ~wahl|system *n* изборни систем *m* са више ступњева (посредни изборни систем); ~zimmer *n* разред *m*, учионица *f*.

Klassifikation {класификацион} [лат.] *f* 3b раздео, подела, разврставање *n*, класификација.

Klassifizie'ren {~цирати} *I tr.* 15g разврста(ва)ти, класификовати. **Klassifizie'ren** *n*, **Klassifizie' rung** *f* разврставање, разређивање, распоређивање, класификовање.

...**klassig** {~класич} *a* у слож. fünf~ петоразредни, са пет разреда, са пет класа.

Kla'ssiker {класичар} [лат.] *m* 2l класичар; класичан писац; класично дело *n*; ~ausgabe *f* издање *n* класичара (класичних писаца).

kla'ssisch {~класичан} [лат.] *a* 1. класичан. 2. *fat. fig.* das ist ~! красота! то је дивота, дивно! [класицизам.]

Klassizi'smus {класицизмус} [лат.] *m* 6g (б. *pl.*)

Klassizität {~цитет} *f* 3b класичност, савршенство *n*, извршеност, изванредност.

klatsch {клас} [нвн. оном.] *I intr.* 1. шљас! пљес! шљис! пљис!; klitsch ~! пљис, пљас! шљис, шљас! **II** **Kla'tsch** *m* 2g 1. = Klaps *I*. 2. пуц(к)ање *n* бича. 3. *fat.* (б. *pl.*) рекла-казала, оговарање *n*, олајавање, опадање *n*, торокање, отрцавање *n*.

Kla'tsch... {класч-}: ~base *f* *fat.* торокуша, алапача; ~blatt *fat.* *n* опадачки лист *m*, оговарачке новине *f pl.*; ~büchse *f* = Ballerbüchse; *fat. fig.* = ~base.

Kla'tsche {класч} *f* 3b 1. = Klappe 1. 2. играчка од хартије. 3. *fat.* = Klatschbase, Klätscher(in).

klä'tscheln {класчелн} *intr.* (h), *tr.* (по)тапшати. **klä'tschen** {класчн} [нвн., оном. од klatsch!] *I 5e I intr.* (h) 1. пуц(к)ати; mit der Peitsche ~ пуц(к)ати бичем. 2. пљуштати; der Regen klatscht herab и. zu Boden, *imp.* (es regnet, daß) es klatscht киша пљушти; ~der Regen

плаха киша, пљусак. 3. mit den Händen (и. in die Hände) ~ пљескати рукама, тапшати; j-m ~ *tr.* j-m, Beifall ~ пљескати кому, тапшати кому. 4. *fat. fig.* торокати, тртљати, олајавати, оговарати, опадати, отрцавати; j-m e-n Prozeß an den Hals ~ торокањем навући кому парницу на врат. **II tr.** 1. в. 3 и 4. 2. у-, при|пљескати, пацком уби(ја)ти. **III** **Kla'tschen** *n* пуц(к)ање; пљуштање; пљескање, тапшање; торокање, тртљање, оговарање, олајавање, отрцавање. [2. = Klätscher.] **Kla'tscher** {класчр} *m* 2l 1. тапшач, пљескач. **Klä'tscher** {класчр} *m* 2l, ~in {~класчр} *f* 3c оговарало, оговарач, -ица, опадач, -ица, торокало, аброноша, тужибаба.

Klatscherei {класчрја}, **Klätscherei** {класчрја} *f* 3b 1. торокање *n*, оговарање *n*, олајавање *n*, опадање *n*; ~en machen = klatschen *I* 4. 2. boshafte ~en пањкање *n*, оговарање *n*, клеветане *n*.

Kla'tsch..., **kla'tsch...**: ~geschichte *f* *fat.* рекла-казала, торокање *n*, оговарање *n*; ~gesellschaft *f* *fat.* друштво *n* торокала (и. алапача); оговарачко друштво, друштво за отрцавање; ~gevatte'rin *fat. f* = ~base; ~haft {класчффт}, ~ig {класччх} *a* брбљивачки, алапачки, тртљив, проливен; ~haftigkeit {~класчффт} *f* 3b алапаштво *n*, тртљивост, проливеност; ~liese *f*, ~maul *m* *fat.* = ~base; ~mohn *m* ~se = ~rose; ~naß *a* мокар као додола; покисао до голе коже; ~nelke *f* ~v. Klebenelke *b*; ~nest *n* *fat.* гнездо олајавања (и. оговарања); ~rose *f* ~ булка, бул(и)ца, божана; ~schwester *f* *fat.* = ~base; ~süchtig *a* = ~haft; ~weib *n* *fat.* = ~base. [требеж *m*, пре-, од|бирање *n*.]

Klau'b(e) arbeit {класчп-, класчб-} *f* требљење *n*, **klau'ben** {класчбн} [свн.; *klieben] *I tr. in intr.* (h) *I 5a* 1. (о)требити, (о)крунити, (о)чистити, пре-, ода|бирати, натребити; купити; ис|пипати, попипати; пабирчити. 2. *fig.* ситничарски одвајати, цепидлачки одабирати; er wird daran zu ~ haben имаће то да глође. **II** **Klau'ben** *n* требљење, круњење, чишћење; пре-, ода|бирање; купљење, пабирчење; пипање, ситничарско одвајање, цепидлачко одабирање.

Klau'ber {класчбр} *m* 2l, ~in {~класчбр} *f* 3c треби-лац, -ља, пребирач, -ица, круни|лац, -ља, ситничарски одвајач, цепидлачки истраживач.

Klauberei {класчбрја} *f* 3b 1. = Klauben. 2. *fat. fig.* ~en *pl.* ситнице.

Kla'ub... {класчп-}: ~erz *n* преборна руда *f*; ~gut *n* пребриница *f*; ~junge *m* пребирач; ~tisch *n* пребирачки сто.

Klau'e {класч} [свн.] *f* 3b 1. канца; mit den ~n packen шчепати канцама. 2. *fat. fig.* j-p in s-e ~n bekommen ухватити кога у своје канце; in j-s ~n geraten пасти у чије канце; e-e schlechte ~ haben писати сврачије ноге, писати као мачка репом; *prv.* an den ~n erkennt man den Löwen по јутру се дан познаје. 3. шапа. 4. папак *m*, крпито *n*; mit gespaltenen ~n такопрст. 5. ☉ рачва, чељуст, краци *m pl.* (за стезање).

klau'en {класчн} *tr.* *I 5a* 1. ухватити (и. шчепати)

ти) канџама; грепсти. 2. шкрабати, писати сврачије ноге и орлове главе. 3. само у р.р. geklau(e)t = klauig. 4. *pop.* = stibitzen.

Klau'en..., **klau'en...** {клѡ'н-}: ~fett *n* ножна маст *f* код говечета; **zöförmig** *a* **z** канџаст, у облику канџе; ~geschützt *n* **ж** топ *m* са кукама; ~hieб *m* удар(ау) канџама; **zlos** *a* без канџа; ~seuche *f* vet. запаљење *n* папка; ~wild *n* дивљач *f* папкари *m* *pl.*

klau'ig {клѡ'ѡх} *a* с канџама, канџат; *rot* ~ црвених канџа. [Кола, Коле.]

Klau's {клѡ'с} [(Ni)k(o)laus] *m* 8с Николица, I

Kläu'schen {клѡ'сх'н} *n* 8g (*dim.* од Klaus) Коленце, Колица *m*.

Klau'se {клѡ'з} [свн.; срлат.] *f* 3b 1. теснац *m*, клисура, кланац *m*, сутеска, ждрело *n*. 2. ћелија, изба (калуђерска); пустињаково обитавалиште *n*; испосничка ћелија; изба, тескобан (и. усамљен) стан; *fig.* *er kommt nie aus s-r* ~ *fam.* он не избива из своје избе, никад не измили из своје јазбине.

Klau'sel {клѡ'з'л} [нвн.; *лат.] *f* 3d одредба, члан *m*, тачка, (нарочити) услов *m*; ~ *der Haftpflichtbeschränkung* одредба (и. члан) ограничена неодговорности.

Klau'sner {клѡ'сн'р} [Klaue] *m* 2l, ~in {~н} *f* 3с пустињак, усамљеник, -ца; ~leben *n* пустињачки (и. усамљенички) живот *m*.

Klausu'r {клѡ'зур} [лат.] *f* 3b 1. Prüfungsarbeiten in der ~ machen имати испит на одвојеном, затвореном месту и. под надзором. 2. *rl.* sich die ~ auflegen наметнути себи повучен, манастирски живот.

Klausu'r|arbeit *f* писмени испит *m* под надзором, задатак *m* рађен при закључаним вратима.

Klaviatu'r {клав'иатур} [лат.] *f* 3b **ж** дирке *f* *pl.* на клавиру (гласовиру), оргуљи; ~schrank *m* орман (и. ковчег) с диркама. [викорд *m*.]

Klavich'o'rd {клавик'орт} [лат.-гр.] *n* 2g **ж** клавир

Klavie'r {клавир} [лат.] *n* 2g¹ **ж** клавир, *гла-совир; ~spielen свирати на клавиру, свирати у клавир.

Klavie'r... {клавир-}: ~auszug *m* партитура *f* за клавир; ~begleitung *f* пратња на клавиру; ~lehrer(in *f*) *m* учитељ, -ица за клавир; ~leuchter *m* покретни свећњак за клавир; ~saite *f* жица клавира; ~schlüssel *m* клавирски кључ; ~schule *f* а) клавирска школа, шко-за (учење) клавира(а); б) школа (ноте) за клавир; ~sessel *m* столица *f* за клавир; ~spiel *n* свирање на клавиру, вештина *f* свирања на клавиру; ~spieler(in *f*) *m* свирач, -ица на клавиру, пијанист, -киња; ~stimmer *m* усклади-лац (и. зглашивач) клавира, који усклађује, штимује клавир; ~stunde *f* час *m* клавира; ~technik *f* вештина свирања на клавиру, клавирска техника; ~virtuo'se *m*, ~virtuo'sin *f* виртуоз, -скиња на клавиру. [бало.]

Klaviz'imbel {клавиз'имб'л} *n* 4b **ж** клавицим-

Kle'be... {кле'б-}: ~gesetz *n* *fam.* закон *m* спан-јалости (и. спанјавања); ~karte *f* *fam.* карта за лепљење марака радничког осигурања; ~kraut *n* **ж** тулица *f*, захваћушка *f*, лепуш(к)а *f*, прикрп *m*, прихват *m*; ~marke *f*

марка (радничког осигурања против неспособности, изнемоглости за рад); ~mittel *n* лепак *m*.

kle'ben {кле'б'н} [свн.] 15a I *intr.* (h) 1. (при-)лепити се, пријањати, прионут; ~ bleiben (за)лепити се; (fest) ~ (an *dat.*) пријањати (за што), држати се (за); das klebt wie Pech *fam.* држи се као крља, прилепи(л)о се као крља; *fig.* Blut klebt an deinen Händen руке су ти умрљане крвљу (и. огрезле у крви); *fam.* gern et. an den Fingern ~ lassen имати дуге прсте, радо дизати; dieser Schimpf wird ewig an ihm ~ од тога га неће опрати ни Дунав ни Сава; *prv.* es bleibt immer et. an den Fingern ~ мед грабио, прсте не лизао. 2. за-, прикачи(ва)ти се, хватати се (ан за). 3. *fig.* хватати се, обесити се; am Irdischen ~ хватати се за земаљске ствари и. ствари овога света; bei ihm bleibt nichts ~ ништа се не хвата за њ(егов дух). II *tr.* лепити, за-, прилепити. III **Kle'ben** *n* лепљење; пријањање; *fig.* хватање, придржавање, приврженост.

Kle'be...: ~nelke *f* **ж** а) дремовац *m*, дремина, лепак *m*, урочница; б) пуц(к)авац *m*, пукнеж *m*, пуцаница, праскавац *m*, шкрипавац *m*; ~pflaster *n* *phm.* мелем *m* за прилепљивање (на рану).

Kle'ber {кле'б'р} *m* 2l 1. лепилац. 2. (биљни) лепак. 3. **ж** = Klebekraut, Klee. 4. = Kleiber. 5. *fig.* крља *f*.

kle'berig {кле'б'рѡх} *a* 1. лепљив, (о)тегљив. 2. ~ machen улепити, -љивати, (на)чинити лепљивим; ~ werden улепити се, -љивати се. 3. живав.

Kle'be...: ~stoff *m* лепак (биљни); ~taf(i)et *m* енглески фластер; ~wachs *n* **ж** восак *m* за лепљење; ~zettel *m* листић (и. цедуља *f*) (с гумарабиком) за прилепљивање.

Kle'b|kraut *n* **ж** = Klebekraut.

kle'brig {кле'брѡх} *a* = kleberig.

Kle'brigkeit {~брѡв} *f* 3b (б. *pl.*) лепљивост, тегљивост; живавост.

Kle'b|stoff *m* = Klebestoff. [Klecks.]

kleck {кле'к} I *int.* = klack. II **Kle'ck** *m* = klecken {~н} [срвн.] I *tr.* и *intr.* (h) 15a = klecksen. II *intr.* (h) сти|зати, -и, бити довољан; много доносити; das kleckt nicht то не стиже; das kleckt то много доноси.

Kle'cker {кле'к'р} *m* 2l = Kleckser.

Kleckerei {кле'к'рѡ} *f* 3b = Kleckserei.

Kle'cker... {кле'к'р-}: *fam.* ~fritze *m*, ~hans *m* прљавко, мусавко; ~käthchen *n*, ~liese *f* прљавица *f*, мусавица *f*.

kle'ckern {кле'к'р} *intr.* (h) 15f *fam.* мрљати, (у)брљати се, (у)мрљати се (при јелу), прљати се, посипати се; sich voll ~ сав се убрљати (и. умрљати).

kle'cklich {кле'клѡх} *a* = erklecklich.

Klecks {кле'кс} [нвн.; 18 век klecken] *m* 2h мрља, убрљотина *f*, умрљотина *f*, *fam.* крмача.

kle'cksen {~н} *tr.* и *intr.* (h) 15e (у)мрљати, (у)брљати, правити мрље; die Feder kleckst... перо крмачи...; (на)дрљати, (на)шкрабати, (на)дрцати; мазати, чвакати.

Kle'ckser {клекс'ер} *m* 2l шкрабало, дрљало, дрцало; мазало, чвакало.

Kleckserer {клекс'ерер} *f* 3b дрцање *n*, шкрабање *n*, дрљање *n*, мазање *n*, чвакање *n*; дрљотина, шкработина, рђава слика.

kle'cksig {клекс'их} *a* мрљав, брљав, пун мрља (и. брљотина), крмача, искрмачен.

Klee' {кле'} [свн.] *m* 2g¹ (б. pl.) 1. детелина *f*; ewiger ~ луцерка (детелина), плав(етн)а детелина. 2. мак (= Treff).

Klee'..., **kle'e'...** {кле'-}: ~**baum** *m* гајење *n* детелине; ~**blatt** *n*. а) лист *m* детелине; б) *fig.* тројица, троје, три ствари, трио; *fam.* ein sauberes ~blatt три красн|ка, -це; ~**blattförmig** *a* у облику (и. виду) листа детелине, као лист детелине; ~**feld** *n* детелиште; ~**futter** *n* детелина *f* (као сточна храна); ~**säe** [ma-schine *f* (шпанска) сејалица; ~**salz** *n* оксала-т *m* поташе; ~**sauer** *a* са оксалатом поташе; ~**säure** *f* оксалска киселина.

Klei {кле'} [дн.] *m* 2g (б. pl.) иловача *f*, глина *f*, ума *f*; муљ; ~**acker** *m* глиновито (и. умовито) земљиште *n*.

klei'ben {кле'б'ен} [свн.] *I tr.* 15a 1. зидати лепом од блата, лепити блатом. 2. *prov.* = kleben II. II *intr.* (h) = kleben I.

Klei'ber {кле'бер} *m* 2l 1. који зида лепом од блата, који лепи блатом. 2. = Spechtmeise.

Klei'boden *m* = Kleiacker.

Kleid {кле'д} [срвн. 12 век] *n* 2c 1. хаљина *f*, одело, одећа *f*, рухо, одора *f*; ~**er** *pl.* одело *n*; sämtliche zum Anzuge nötigen ~**er** потпуно одело *n*; (langes) ~ хаљина *f* (жена, деце); риза *f*; антерија *f*; уп. schlafen 3; abgelegte Kleider *fam.* старудија *f*, извештало одело *n*, отрцотина *f*; *priv.* ~**er** machen Leute погледај му обућу, па га пусти у кућу. 2. *fig.* рухо, спољашност *f*, спољашњи изглед *m*; *fam.* j-m zu ~**e** gehen = zu Leibe gehen. 3. ~ облога *f*. [~**besatz** *m* украс на оделу.]

Klei'd {кле'д} ~: ~**aufschürzer** *m* = Aufschürzer; *f*

Klei'dchen {кле'д'хен} *n* 2l (dim. од Kleid) хаљиница *f*, хаљинче, оделце.

klei'den {кле'д'ен} [срвн.] 15c *I tr.* и sich ~ 1. (sich) ~ оденути (се), одевати (се), обући (се), облачити (се); sich gut (schlecht) ~ оденути се (одевати се, облачити се) добро, лепо (рђаво); sich sehr gut zu ~ verstehen умети одевати се (и. облачити се). 2. облагати, обложити, покри(ва)ти, окитити, украсити. 3. *fig.* in Worte ~ заоде|нути -вати у речи, да(ва)ти (acc.: dat.) рухо речи, изра|зити -жавати речима; in die und die Form ~ заоде|нути -вати у тај и тај облик, обући (и. облачити) у то и то рухо; die Formen, in welche der Gedanke sich kleidet облици у које се заодева мисао. II *tr.* и *intr.* (h): j-n (j-m) ~ стајати кому; dieser Hut kleidet Sie gut овај вам шешир добро стоји; *fig.* стајати, пристојати (се), доликовати; *abs.* das kleidet то стоји лепо. III **Klei'den** *n* одеванье, облачење, заодевање.

Klei'der..., **klei'der...** {кле'д'ер-}: ~**ablage** *f* остава за одело, хаљинарница; облачионица, гардероба; ~**aufwand** *m* раскош одела, раскош у хаљинама; ~**besen** *m* метлица *f* за о-

дело; ~**bügel** *m* вешалица (и. окачаљка) *f* за одело; ~**bürste** *f* четка за одело (и. за хаљине); ~**geschäft** *n* радња (и. трговина) *f* с оделом; ~**gestell** *n* = ~**ständer**; ~**haken** *m* кука *f* за вешање хаљина, вешалица за одело; ~**halter** *m* = Aufschürzer; ~**handel** *m* трговина *f* (с) оделом; ~**händler** *m* трговац (с) оделом, (с) хаљинама; *fam.* старудар, телалин; ~**händlerin** *f* трговкиња (с) оделом; *fam.* старударка, телалка; ~**kammer** *f* остава за одело, (у манастирима) ризница; гардероба; ~**kasten**, ~**koffer** *m* орман за одело; ~**laus** *f* бела ваш, бела уш; ~**los** *a* без хаљина, без одела; ~**macher** *m* кројач; ~**macherin** *f* кројачица, шваља; ~**markt** *m* *fam.* старударница *f*, старинарница *f*; телалница; ~**motte** *f* мољац *m*; ~**narr** *m*, ~**närrin** *f* који, -а воли упадљиво, дречеће одело; ~**ordnung** *f* уредба о оделу; закон *m* против сувишног трошења, раскоши; ~**pracht** *f* раскош *m* у оделу (и. хаљинама); ~**raffer** *m* штипаљка *f* за подизање сукње; ~**rechen**, ~**riegel** *m* вешалица *f*, чивилук; ~**schnitt** *m* крој одела (и. хаљине); ~**schoner** *m*: а) постава фодгуме, каучука која штити доњи део одеће од влаге; б) заштита *f* за одело; ~**schrank** *m*, ~**spind** *n* орман *m* за одело, шкриња *f* за одело (и. хаљине); ~**ständer** *m* чивилук; ~**stoff** *m* лице *n* (и. тканина *f*, материја *f*, чоха *f*, штоф) за одело (и. хаљине); ~**tracht** *f* ношња, одело *n*; ~**irödler(in)** *m* *fam.* старинар(ка), старудар(ка), телалин, -ка; ~**vorrat** *m* причува *f* у оделу, залиха *f* одела. [стаје.]

klei'dsam {кле'д'сам} *a* који лепо стоји, при-
Klei'dsamkeit {~**ке'т**} *f* 3b особина онога што лепо стоји, пристаје.

Klei'dung {кле'дун-} [срвн.] *f* 3b 1. одеванье *n*, облачење *n*. 2. (в. kleiden I) одећа, одело *n*, хаљине *f* *pl.*; ношња; X опрема, спрема; in bürgerlicher Kleidung у грађанском оделу; gut in ~ gehen бити добро одевен.

Klei'dungs... {кле'дунс-}: ~**stoff** *m* чоха *f* за одело, тканина *f* за хаљине; ~**stück** *n*: а) (поједини) део *m* (целог) одела; одећа *f*, одело, хаљина; б) ~**stücke** *pl.* прње *f* *pl.*

Klei'e {кле'е} [свн.] *f* 3b 1. мекиње *f* *pl.*, трице *f* *pl.*, осевине *f* *pl.* 2. *f* перут. [блата.]

klei'en {~**ен**} [Klei] *tr.* 15a чистити од муља (и.)

klei'en {~**ен**} [Klei] *a* од мекиња, од трица.

Kleien..., **klei'en...** {кле'ен-}: ~**artig** *a* мекињаст, тричаст, налик на мекиње, трице; *f* перутаст, паљаст; ~**bier** *n* пиво од мекиња; ~**bröt** *n* хлеб *m* од мекиња; ~**futter** *n* вет. пића *f* од мекиња; ~**mehl** *n* брашно од мекиња; ~**trank** *m*, ~**wasser** *n* вода *f* од мекиња.

Klei'erde *f* масна земља. [вачаст, глиновит.]
klei'icht {кле'и'хт}, **klei'ig** {кле'и'х} [Klei] *a* ило-
klei'icht {~}, **klei'ig** {~} [Klei] *a* 1. = kleien-
artig. 2. који има мекиња (у себи), који садржи трица.

klein {кле'ин} [свн.] (opp. groß) *I a* 10¹ 1. мали; ~**er** мани; ~**st** најмањи; а) ~**e** Kinder мала (и.ситна) деца; Mann von ~**er** Statur човек малог раста; б) ein ~**es**, ~**es** Körnchen мало

зрнце, зрнашце; ein ~ bißchen и. wenig мало, *fam.* малко, малчице; c) du ~er Schelm! мали угурсузе! мала лоло!; d) die Welt im ~en свет у маломе; es ist ein ~ Paris то је мали Париз. 2. мали (= мален; ситан; сићушан, мајушан; малобројан; осредњи, неважан, безначајан; лаган; слаб; скучен; танак; никакав). 3. a) са *v* као предикат: ~ gewachsen малог (уз)раста, мален растом; sich ~ machen чинити се, (на)правити се малим, *fig.* понизити се; b) са *s* ~er Buchstabe мало слово; † ~er Druck ситна штампа *f*; ~es Geld сит(нин)а *f*, ситнеж *m*, ситан новац *m*; ~es Holz ситна дрва *n pl.*; ~e Leute *pl.* никоговиhi; die ~en Leute *pl.* ситни људи, обичан свет; ¶ ~e Oktave мала октава; ~e Rosinen *f pl.* = Korinthen; ~es Wildbret ситна дивљач; c) *adv.* et. ~ achten слабо ценити (и. поштовати) што; er hat ~ angefangen почео је ни од чега; почео је с малим; ~ denken скучено мислити, имати уске погледе; ~ von j-m denken немати о ком божна како мишљење; ~ hacken (ис)цепкати, (и)сецкати; ~ hauen ситно цепати, (и)ситнити; ~ schneiden ситно (и)сећи; сецкати; ~ machen (и)ситнити, (с)туцати; ~er machen иситнити, смањи(ва)ти; ~er werden смањи(ва)ти се, опадати; kurz und ~ schlagen иситнити, исецкати; ~ schneiden исецкати, ситно (и)сећи. II Klei'ne(r) {~(p)} *m*, Klei'ne {~} *f*, Klei'ne(s) {~(s)} *pl* (пише се често мало) 1. der Kleine мали(шан); die Kleine мал(ишан)ка; *prv.* auch der Kleinste kann schaden и најмањи може да нашкоди. 2. *inv.* von klein ab (и. an, auf) одмалена, измалена, од најраније младости; groß und ~ (die) Große(n) und (die) Kleine(n) мало и велико, велики и мали. 3. a) das Kleine мало; et. Kleines нешто мало, мала ствар, ситница; es ist nichts Kleines то није мала ствар...; das wäre ihm ein Kleines то би била ситница (и. играчка) за њега; то за њега није ништа; *prv.* wer das Kleine nicht ehrt, ist des Großen nicht wert ко није захваљан на ораху, није ни на товару; b) са *prp.*: bel ~em (мало) по мало; im ~en у маломе; ein Paris im ~en Париз у маломе; † im ~en verkaufen продавати наситно, намало, крчмити; e-e Sache bis ins ~ste untersuchen испит(ив)ати ствар у танчине; mit Kleinem fängt man an, mit Großem hört man auf зрно по зрно погача, камен по камен палача; um ein ~es dicker (нешто) мало дебљи; um (и. über) ein ~es замало (= не потраја дуго; неће дуго трајати).

[Gänseklein, Kohlenklein.]

Klein {кл'а*н} *n* 2g¹ ситнеж *m*, ситниш *m*, в.) Klei'n..., klei'n... {кл'а*н-}. †ährig а малаго класа, ситноклас; ~arbeit *f* (б. *pl.*) ситан рад *m*, рад у маломе; ~asien {кл'а*наз'и*н} *n* ● Мала Азија *f*; ~bahn *f* железница ускога колосека; ~bahn|wesen *n* управа (и. дирекција) *f* железница уског колосека, железнице *f pl.* уског колосека; ~bauer *m* ситан сељак, земљорадник са малим поседом; †beerig а † са ситном бобицом, ситнозрн; ~betrieb *m* искоришћавање *n* (и. рад) у маломе; †blu-

mig, †blütig а ситноцвет, са малим цветом, малог цвета; †denkend а који мисли ситничарски, уских погледа, скучених погледа.

Klei'ne(r) *m* *f*, Klei'nes 9l в. klein.

klei'nern {кл'а*н'рн} I *tr.* e-n Bruch ~ упро|сти-ти, -шћавати разломак. II Klei'nern *n*, Klei'ne-rung *f* упрошћ|авање, -ење. [ње, опадање.]

Klei'ner|werden *n* с-, у|мањивање, с-, у|мање-]

Klei'n..., klei'n...: †füßig а малих ногу; ~gei-sterel' *f* сићушност духа; †geistig а скучена духа, сићушног духа; ~geld *n* = kleines Geld; ~geschäft *n* † = ~handel; ~gewehr *n* † ватрено оружје за ношење, пушка *f*; ~gewehr|feuer *n* † пушкарање, пушчана ватра *f*, паљба *f* из пушака; †gewerbe(betrieb) *m* *n* † мала индустрија *f*, ситна радиност *f*; †gläubig а слабе вере, без убеђења, мало-душан; ~gläubigkeit *f* слаба вера, слабо веровање *n*; малодушност; ~handel *m* † ситна и. мала трговина *f*, трговина наситно, крчмљење *n*; ситничарска трговина (и. радња) *f*; ~händler *m* † трговац наситно, ситничар; ~handlung *f* † трговина наситно; крчмљење *n*; ~heit {кл'а*нх'а*т} *f* 3b (б. *pl.*) (в. klein) маленост, маленост, сићушност, мајушност (и *fig.*), осредњост; †herzig а = †mütig; ~him *n* мали мозак *m*.

Klei'nigkeit {кл'а*нх'а*т} *f* 3b маленост, ситница, мала ствар, незнатност, ништавност; тричарија; којештарија; голотарија; ~en *pl.* маленкости, ситнице; sich mit ~en abgeben бавити се маленкостима, занимати се, заносити се ситницама; das ist nur e-e ~ für ihn то је за њега маленост (и. ситница, играчка), то за њега није ништа; nehmen Sie diese ~ als e-n Beweis meiner Dankbarkeit an примите ову маленост као доказ (знак) моје захвалности; ~s|krämer(in *f*) *m* ситничар, -ка, ситничарски дух; ~s|krämerei' *f* ситничарство *n*, цепидлаштво *n*, ситничарење *n*.

Klei'n..., klei'n...: †kalibrig а малог калибра; ~kinder|bewahr|anstalt *f* склониште *n* за малу децу, деце обданиште *n*; ~kinder|schule *f* школа за дадиље; †köpfig а малоглав, ситноглав, мале главе; †körnig а ситнозрн, ситног зрна (и. семена); ~kram *m* † крчмљење *n*, малопродаја *f*; ~krämer(in *f*) *m* ситничар(ка), малопродава|ц, -чица; ~krieg *m* † четнички рат, четничко ратовање *n*; †laut а: а) ниског гласа; б) *fig.* увучених (и. утераних, сабијених) рогова, збуњен, клонуо, обесхрабрен; j-p †laut machen саби(ја)ти кому рогове, лишити кога самопоуздања, обесхрабрити кога; †laut werden ув|јући, -лачити рогове, (из)губити самопоуздање; спустити дурбин; ~leben *n* скроман живот *m*; †lich {кл'а*нл'х} а 1. мален, ситан, сићушан, ситничарски, никакав, бедан, скучен; *adv.* ситно, ситничарски, сићушно; 2. † слабачак, нејак; ~lichkeit{~к'а*т} *f* 3b 1. сићушност, ситничарство *n*, мајушност; 2. ситница, маленост; ~ling {кл'а*нл'н} *m* 2g¹ 1. ситничар; 2. деченце *n*, беба *f*; ~maler *m* сликар малих слика, минијатуриста; ~malerei' *f* сликарство *n* малих слика; ~meister *m* мали занатлија; ~mut

m малодушност; обесхрабреност; **kleinmütig** {~му-тѣх} *a* малодушан; обесхрабрен; **kleinmütig werden** изгубити храброст, обесхрабрити се, -љивати се; **kleinmütig machen** обесхрабрити, -љивати (кога); ~**mütigkeit** {~кѣ-т} *f* 3b = ~mut.

Kleinod {кленод} [срвн.] *n* 2g (*pl.* и ~ien {кленод-и-н}) накит *m*, адиџар *m* (и *fig.*), драгуља *f*; *fig.* благо, богатство; *die Gesundheit ist das köstlichste ~* здравље је највеће благо (и. богатство).

Klein... , klein... : ~russe *m*, ~russin *f* Малорус, -киња; ~rußland *n* ● Мала Русија *f*, Малорусија *f*; ~schmied *m* ● оруђар, сечивар, алатар; ~schmiedearbeit *f*, ~schmiederei *f* 3b, ~schmiedsware *f* оруђарски рад *m*, оруђарска израђевина; ~staaten *m pl.* мале државе *f pl.*, државе другог и трећег реда; ~staatelei *f* {~штат-рѣ} *f* 3b цеп(к)ање *n* на мале државе; ~staatlich *a* мале државе (*gen.*), малих држава; ~städter(in) *f* *m* паланчан(ин), -ка, малограђан(ин), -ка; ~städterei *f* {~ште-трѣ} *f* 3b паланчанство *n*, паланачки дух *m*; ~städtisch *a* паланчански, малоградски, маловарошки; ~verkauf, ~verkäufer *m* ● = ~handel, ~händler малопродаја, малопродавац; ~verkehr *m* мали саобраћај (и. промет); месни (локални) саобраћај; ~vieh *n* ситна стока *f*; ~wild *n* ситна дивљач *f*.

Kleister {клястер} [срвн.] *m* 2l хириш; лепак. **Kleister...** {клястер-}: ~aal *m*, ~älchen *n* ● животињца *f* која живи н хиришу (лепку).

Kleistererei {клястер-рѣ} *f* 3b лепљење *n* (хиришем, лепком).

kleist(e)rig {кляст(е)рих} *a* 1. на-, премазан хиришем (и. лепком), лепљив. 2. као тесто, као хириш, као лепак.

kleistern {кляст-ри} *I tr.* 15f лепити; (на)мазати хиришем (и. лепком). **II Kleistern** *n* лепљење.

Kleister... : ~pinsel *m* четка *f* за хириш, лепак; ~tiegel *m* тигањ за хириш, тава *f* за лепак; ~topf *m* лонац за хириш (и. лепак).

Klemens {клеменс} *m* 8c Клеменс, Климентије. **Klementine** {клементин} *f* 8d Клементина.

klemm {клем} *a* в. klamm, knarr.

Klemme {~} [срвн.] *f* 3b менгеле *f pl.*, шкрип(ац) *m*; притезач *m*; с-, при|тезаљка, притег *m*; машице *f pl.*, штипаљка, клеште *f pl.*, кочица; процеп *m* (за коње). 2. *fig.* шкрипац, пнпа; *in der ~ sein* (и. sitzen, stecken, sich befinden): а) бити у шкрипцу, б) бити у новчаној прпи, *fam.* танко свирати.

klemmen {клем-н} [срвн.] *I tr.* и sich ~ 15a 1. притезнити, -шњавати, сте|гнути, -зати, стис|нути, -кати, с-, при|тезати, притезнити, -кивати, збити; (sich ~) приштинити (се), уштинити (се), убити (се), угњечити (се). 2. ● die Räder e-r Maschine итд. ~ (sich) (die Maschine klemmt sich) точкови запињу (машина запиње); die Stopfbüchse klemmt sich заптивача се заглављује. 3. *fig. prov.* sich auf et. ~ = auf et. versessen sein. 4. *fam.* смота(ва)ти, дизати, дићи, здипити. **II Klemmen** *n* притезање, стезање, стискање; збијање;

приштинуће; *fam.* смотавање, дизање.

Klemmer {клем-р} *m* 2l 1. ● = Klemme 1. 2. = Kneifer 2.

Klemm... ~gesperre *n* ● истављача *f* са зглавком; ~kegel *m* ● купасти зглавак; ~schraube *f* завртањ *m* за при-, с|тезање, кочни завртањ *m*.

klemmig {клем-и-х} *a* ● чврст, збијен. [лимар.]

Klemper {клемп-р} [нвн.; Klampe] *m* 2l ●

Klemper... {клемп-р-}: ~arbeit *f* лимарски рад *m*; ~ei *f* {клемп-рѣ} *f* 3b 1. лимарство *n*, лимарски занат *m*; 2. лимарница, лимарска радионица; ~handwerk *n* лимарски занат *m*, лимарство; ~n {клемп-р-н} *intr.* (h) 15b радити лимарски посао; ~ware *f* лимарска роба; ~werkstatt *f* = Klempererei 2.

Kleopatras {клеопатра} *f* 8b Клеопатра.

Klephte {клет-ф-т} [гр.] *m* 3a клефта.

Klepper {клет-р} [дн.; *klappen] *m* 2l 1. † парип, брз коњ, јахаћи коњ, дурашан коњић, бица, чврсто коњче *n*, кљусе *n*. 2. кљусина *f*, рага *f*. [клептоманија, страст за крађом.]

Kleptomanie {клетомани} [гр.] *f* 6f (б. *pl.*)

klerikal {клерикал} [лат.] *a* клерикалан, духовнички, свештенички, поповски.

Klerikale(r) {~р} *m* 9l клерикалац, присталица свештенства. [рикализам.]

Klerikalisms {~клицс-м-с} *m* 6g (б. *pl.*) кле-

Kleriker {клер-и-к-р} *m* 2l духовник, свештено

лице *n*, клерик.

Klerisei {клериз-е} *f* 3b = Klerus; духовништво *n*; *fam.* поповштина; багра, фајта.

Klerus {клер-ус} [гр.-лат.] *m* 6j (б. *pl.*) свештенство *n*, клир.

Klette {клет-т} [срвн.] *f* 3b 1. ● чичак *m*. 2. *fig.* er ist (wie) eine ~ и. er hängt sich an (Sie) wie e-e ~ хвата се као крља, ухватио се (за Вас) као крља, прикачио се као чичак; sich wie e-e ~ an j-n hängen ухватити се за кога као крља.

kletten {~н} [Klette] *I tr.* 15c ● die Wolle ~ (о)чешљати и (о)требити вуну. **II sich ~** хватати се као чичак (и. као крља), ухватити се као крља. [~д-л чичково уље.]

Klettenwurzel {клет-н-} *f* ● чичков корен *m*; *I*

Kletterei {клет-рѣ} *f* 3b = klettern III.

Kletterleisen {клет-р-е} *n* чакља *f*; пењалица *f*.

Kletterer {клет-р-р} *m* 2l пењач, пузало, пен-

трало, ● пузавица *f*.

Kletter... {клет-р-}: ~fisch *m* ● (Anabas scan-sor) риба пузавица *f*; ~gerüst *n* гимнастичко вежбалиште; ~mast *m* стуб за пењање, глатка бандера на врху које су обешени покло-

ни за онога који се успуже и откачи их.

klettern {клет-ри} [нвн.; Klette] *I intr.* (h, при промени места) 15f пужати се, пењати се, пентрати се, верати се; ● der Riemen klettert каиш се пропиње. **II ~d p/pr.** и *a* ● пу-

завица (биљка), ● пузавица (птица). **III**

Klettern *n* пењање, пентрање, пузање, ве-

рање.

Kletter... ~pflanze *f* ● биљка пузавица; ~rose *f* ружа пузавица; ~stange *f* гут. мотка (бан-

дера) за пузање, пењање (уз њу); в. и ~mast;

~tau *n* гут. уже (и. конопац *m*) за пузање (и.

пењање, верање); *~übung* *f* вежбање *n* у пузању (и. у пењању, у верању); *~vögel* *m* *pl.* птице пузавице *f* *pl.* [плас! шлис-шлас!] *kli'ck!* {*клик*} *int.* плис! шлис!; *~, klack!* плис-! *Kli'cker* {*клик'р*} *m* *2l* лоптица (и. куглица) *f* од камена, земље и. стакла, кликер; *Bleiklicker* оловац, *Glasklicker* стакленац. *kli'ckern* {*~н*} *intr.* (h) *15f* играти кликера. *kile'ben* {*кльб'н*} [свн.] *13ml* *tr.* цепати. II *intr.* (s), *sich* ~ цепати се. *kile'big* {*кльб'г*} *a* цеплив. *Kile'nt* {*клицент*} [лат.] *m* *3a*, *~in* {*~йн*} *f* *3c* клијент, -киња (штићеник, -ица, муштерија). *Kliente'l* {*клиџнтел*} *f* *3b*, *~schaft* {*~шафт*} клијентела, муштерије *fpl.* *Kli'ma* {*кльма*} [гр.] *n* *bi* (pl. и *~te* {*~т'е*}) ●, ●, ● поднебље, клима *f.* [рички.] *klimakle'risch* {*климактер'ш*} [гр.] *a* климате-! *klima'tisch* {*климат'ш*} [Klima] *a* клим(ат)ски, поднебља (*gen.*); *~er* Kurort климатско ле-чилиште *n*; *die ~en* Verhältnisse *n* *pl.* под-небље *n*, климски услови *m* *pl.* *Klimatologie* {*климатоло'г*} [гр.] *f* *6f* клима-тологија, наука о клими, о поднебљу. *Kli'max* {*кльмакс*} [гр.] *f* *2l* *rhet.* поступиост. *Klimbi'm* {*кльмб'м*} *fat.* *m* и. *n* *bi* (б. pl.) цум-бус *m*, урнебес *m*, русвај *m*; талаворница *f*, булумента *f*, гурема *f*. *kli'mmen* {*кльм'н*} [свн.] *intr.* (h и s) *13a* (и *15a*) (ус)пети се, (ус)пењати се. *kli'mm|zug* *m* *gut.* пењање *n* (само) рукама. *Klimperel* {*кльмпер'ел*} *f* *3b* = *Geklimper*. *Kli'mper...*, *kli'mper...* {*кльмпер'...*} *~er* {*кльмпер'р*} *m* *2l* дрнкач, дрнкало; *~erin* {*кльмпер'рин*} *f* *3c* дрнкалица, дрнкало; *~kasten* *m* = *Klapperkasten*; *~klein* *a* сићушан, мајушан; *~lied* *n* тандркава песма *f*; *~ling* {*кльмпер'л'н*} *m* *2g* *1* = *~er*. *kli'mpern* {*кльмпер'н*} [нвн. оном.] I *intr.* (h) и *tr.* *15f* 1. звецкати, звекетати, звечати. 2. *fat.* дрнкати, дрндати, тандркати. II *kli'mpern* *n* = *Geklimper*. *kling* {*кльн*} [оном.] I *int.* ~, ~! цин, цин! в. *Klang* II. II *Kli'ng* *m* *inv.*: mit *Kling* und *Klang* уз зурле и таламбасе. *Kii'nge* {*кльн'г*} [срвн.] *f* *3b* 1. оштрица, сечиво *n*, рез *m*; мач *m*, гвозђе *n*; *die flache* ~ пљо-штица сечива; *Hiebe* *m* *pl.* mit *flacher* ~ уда-р(ци) пљоштинице (мачем, сабљом); *die ~n* kreuzen укрестити мачеве (сабље); *er schlägt e-e gute ~: a)* добро се бори, *b)* *fat.* *fig.* дебео му нож; добро парче одвали секући; *j-n vor die ~ fordern* поз(ив)ати кога на дво-бој, на мегдан; *~ über die ~ springen* lassen метнути под мач, посећи, побити, погубити; *man ließ die Garnison über die ~ springen* гарнизон би метнути под нож, би побијен; *fig.* bei der ~ bleiben оста(ја)ти код ствари (при ствари) (и. предмета); не удаљавати се од ствари; *nicht bei der ~ bleiben* удаљити се, -љавати се. 2. резиво *n*, сечиво *n*, нож *m*. *Kli'ngelbeutei* {*кльн'г*} *m* = *Klingelbeutel*. *Kli'ngel* {*кльн'г*} *f* *3d* звонце *n*, звоно *n*; пра-порац *m*; *elektrische* ~ електрично звонце; *~bahn* *f* *fat.* (окожна) железница уског ко-

лосека (са звоном на локомотиви да се људи склањају); *~beutel* *m* кеса *f* (са прапорцем) за скупљање прилога у цркви; *~draht* *m* ● гво-здена жица *f* за звонце.

kli'ngeln {*кльн'г'лн*} [свн.; klingen] *15f* I *intr.* (h) звонити, повући за звонце; *j-m* ~ (за)звони-ти кому (и. по кога); *es klingelt* (неко) звони; звечи; *уп. schellen*. II *tr.* *j-n aus dem Schlafe* ~ (про)будити кога звоњењем. III *Kli'ngeln* *n* звоњење.

Kli'ngel... *~schnur* *f* гајтан *m* (од) звонцета, врвца звонцета; *~zug* *m* спровод(ник) звон-цета.

kli'ngen {*кльн'г'н*} [свн. оном.] *12b* I *intr.* (h) 1. (за)звонити; одјекивати, -нути, разлегати се. 2. звучати; звечати; *gut* (schlecht) ~ добро (пђаво) звучати; *dieses Wort klingt gut* (ова реч) добро звучи; *in ~der Münze* у зве-чењем новцу; *X mit ~dem Spiel* са музиком на челу; уз трубе и бубње; *fig.* *der Name klingt gut* то је звучно име; *das klingt wie ein Märchen* то личи на бајку; то је као из приче; *das klingt sonderbar* то чудно звучи. 3. *die Ohren* ~ *ihm* звоне му (пиште му) уши. 4. (најв. *15a*) mit et. (*dat.*) ~ (за)звонити чим, (за)звечати чим; mit den Gläsern ~ куцати се чашама. 5. (s) (ра)ширити се, допрети; sein Ruf ist bis in ferne Länder geklungen глас му се раширио до далеких земаља, глас о њему допро је у далеке земље. II *Kli'ngen* *n* звоњење; звучање, звечање; звецкање; ку-цање (чашама); звека *f*, звекетање. [чева.] *Kli'ngen[schmied* *m* ● ковач сабаља (и. ма-) *Kli'ng...* {*кльн'г*}: *~fähigkeit* *f* ♣ звучност, са-звучавање *n*; *~klang* *m* звека *f*, звекет(ање) *n*; звецкање *n*; *fig.* празне и звучне речи, звучне шупље фразе, празнословље *n*.

kli'ngkla'ng {*кльн'г'клан'г*} *klingli'ng* {*кльн'лин'г*} *klingli'ngli'ng!* {*~л'н'г*} *int.* = *kling* I.

Kli'ng|stein *m* звучни камен, фонолит.

Kli'nik {*кльн'ик*} [гр. kline] *f* *3b* ♣ клиника; *~er* {*~р*} *m* *2l* (лекар) клиничар; *~um* {*~ум*} *n* *6c* = *Klinik*.

kli'nisch {*кльн'ш*} *a* [гр.] клинички, болнички. *Kli'nke* {*кльн'к*} [срн.; *klingen] *f* *3b* ● квака, скакавица, шип *m*; запињача; палац *m*.

kli'nken {*~н*} *intr.* (h) *15a* am Schlosse (и. am Drücker) ~ притис(нути) -кати кваку, дићи скакавицу.

Kli'nken... {*кльн'к'н*}. *~blech* *n* лим *m* кваке, метална плоча *f* на брави кроз коју пролази квака; *~kupplung* *f* ● спојница на палац и зубац; *~schloß* *n* брава *f* са непокретним језичком.

Kli'nker {*кльн'к'р*} [дн.; *klingen] *m* *2l* ● 1. јако печена цигла *f*, холандска цигла (до пола остакљена). 2. ♣ лађа *f* с пљоснатим табаном с црепасто састављеним даскама.

Kli'nse {*кльн'з*} *f* *3b* = *Ritze*, *Spalt*. [муза.]

Kli'o {*кльо*} [гр.] *f* *8b* *myth.* Клио (једна од) *klipp* {*кльп*} I *int.* ~, klapp! тик(а)-так(а)! II *adv.* само у: ~ und klar чисто и бистро, отворено и јасно.

Kli'pp|dachs *m* ♣ = *Klippendachs*.

Kli'ppe {*кльп'п*} [дн.] *f* *3b* гребени *m* (и *fig.*), стена,

литоца; blinde ~ подводна стена, гребен у мору.

Kli'ppen..., kli'ppen... {клип-н-}. ~dachs *m* ☞ Karischer ~dachs афрички мрмот; ~küste *f* стеновита обала, обала пуна гребена, литица; ~reich *a*, ~voll *a* гребеновит, стеновит, пун стена (и. гребена); ~wand *f* гребен *m*, литица, отсечна стеновита обала.

Kli'pper {клип-р} [хол.] *m* 2l = једрилица *f* брза и веће носивости.

kli'ppe(r)n {клип-(р)н} [klipp] *intr.* (h) 15a (15f) клепетати, клопарати, лупкати.

Kli'pp'fisch *m* ☞ сух, усољен бакалар.

kli'ppig {клип-и} [Klippe] *a* гребеновит, стеновит, пун стена (и. гребена).

Kli'pp...: ~klapp *n* клип-клап; тик(а)-так(а), клепетање; ~kram *m* ситн(и)чарија *f*; ~krämer *m* ситничар; ~krug *m*, ~schenke *f* (ни-каква, сумњива) крчама *f*; ~schliefer *m* 2l ☞ Klippendachs; ~schule *f* букварачка школа; ~schüler *m* букварац; ~werk *n* (разноврсне) дечије играчке *f* pl.

klirr {клір} [оном.] *int.* цин! цин!

klir'ren {~н} [нвн., оном.] 1 *intr.* (h; при промени места *s*) 15a (за)звечати, (за)звечкати, (за)звекетати; mit den Gläsern ~ куцати се -нути се чашама; man hört die Waffen ~ чује се звука оружја; mit den Schwertern ~ звекати мечевима; vom Dache klirrt herab der Stein *s* крова пада камен клопарајући. II Klir'ren *n* звечање; звекцање, звекет(ање) *n* *m*, звука *f*, куцање (чашама).

Klischee' {кљше} *n* bi ☞ клише, отисак *m*.

klischie'ren {~ше-рн} *tr.* 15g (на)правити клише, (на)правити отисак.

Klischie'r'maschine *f* ☞ машина за прављење клишеа, за узимање отисака.

Klistie'r {кљст-р} [гр.] *n* 2g¹ клистир *m*, прање, испирање; ein ~ geben и. setzen = klistieren *l*.

klistie'ren {~н} 1 *tr.* 15g j-n ~ исп(и)рати кога, клистирати. II Klistie'ren *n* = Klistiergeben. Klistie'r... {кљст-р-}: ~geben *n* клистирање, испирање; ~maschine *f* иригатор *m*; ~pumpe *f* шмрк *m* за испирање (и. клистирање); ~schlauch *m* црево *n* за испирање (и. клистирање); ~spritze *f* штрцаљка за испирање, клистир *m*.

Kli'toris {кљиторис} [гр.] *f* inv. (pl. и Klito'rides {клиторидес}) ☞ секиљ *m*, сикиљ, дра-кли'тш! {кљч} *int.* в. klatsch *l*. [жица.]

kli'tschig {кљч-и} [срп.] *a* гњецав, гњетав.

kli'ttern {кљт-рн} *tr.* 15f prov. = klecksen.

Kloa'ke {клоак} [лат. cloaca] *f* 3b клоака, канал *m* (подземни) за нечистоћу, одводни канал; проход *m*; ~öffnung *f* отвор *m* на каналу за нечистоћу (ради надгледања).

klo'b {клоп} *impf. ind.* од klieben.

Klob'chen {клоб-чн} *n* 2l (dim. од Kloben) цепка *f*, цепчица *int.*

Klob'eisen {клоп-н} *n* ☞ секира *f*, брадва *f*.

Klo'ben {клоб-н} [свн.; *klieben] *m* 2l 1. цепаница *f*. 2. процеп (и *fig.*), ракла *f*; клопка *f* (за птице). 3. свежањ, сноп (лана). 4. *fig.* = Klotz *2*. 5. ☞ менгелице *f* pl., ручне менгеле

f pl.; ракла *f*; скоба *f*; ☞ = Flasche *2*; feststehender ~ непомична чутура *f*, котурача *f*.

Klo'ben... {клоб-н-}. ~holz *n* цепаница *f*; ~macher *m* израђивач чутура (и. котурача).

klo'big {клоб-и} *a* prov. трунтав, пун, *fig.* трапав, неотесан.

Klo'b'säge *f* велика тестера са јармом.

Klo'dwig {клотв-и} *m* 8a Клодвиг (Кловис) (франачки краљ). [conj. од klimmen.]

klo'mm {клом} *impf. ind.*, klo'mme {клом-м} *impf.*

klo'nen {клоб-н-н} [дн.] *intr.* 15a *por.* гњавити.

Klo'pf... {клопф-}. ~apparat *m* ☞ куцач, апарат који откуцава (и. куца) телеграфске (Морзеове) знаке; ~damm *m* набијен и побусан насип.

Klo'pfe {клопф-ф} *f* 3b (6. pl.) = Prügel *2*.

Klo'pfel {клопф-л} [klopfen] *m* 2l = Klöppel.

klo'pfeln {~н} [klopfen] *intr.* (h) 15f лупкати, куцкати.

klo'pfen {клопф-н} [свн.] 15a 1 *intr.* (h) куцати, лупати, чукасти; *imp. es* klopft неко куца, неко лупа; das Herz klopft mir, *imp. es* klopft mir im Busen куца (и. бије) ми срце, лупа ми срце; уп. Finger 1 и Busch 1; j-m (и. j-n) auf die Wange ~ (по)тапшати кога по образу. II *tr.* 1. тући, бити, ударати; den Staub aus den Kleidern ~ (ис)трести, (иш)чибувати одело; e-n Nagel in die Wand ~ укуцати ексер у зид; ☞ die Form ~ поравнати слог у машини (куцањем по дашчици). 2. j-n aus dem Schläfe ~ (про)будити кога куцањем (и. лупањем) (на његова врата); Fleisch mürbe ~ лупањем омекашати месо, (ис)тући месо да се укрти. 3. тући, туцањем штројити. III Klo'pfen *n* куцање, укуцавање; лупање, ударање, чукање; тучење; чибукање, трешење; тапшање.

Klo'pfer {клопф-р} *m* 2l 1. (в. klopfen) и ~in {~йн} *f* 3с куцач, -ица, лупач, -ица, којји, -а куца, удара, бије; хајкач. 2. ☞ млат(ило) *n* (за вуну итд.). 3. = Klopffhammer; маљ(и)н; ☞ куцач.

Klo'pf...: ~fechten *n* дељење мегдана; ~fechter *m* мегданџија; *fig.* велико препирало, писац мегданџија; ~fechtere' {~фџхт рџ} *f* 3b в. ~fechten; ~hammer *m* куцало, звекир; ~hengst *m* уврнут коњ; ~holz *n* ☞ дашчица *f* којом се изравњује слог; ~jagd *f* = Klapperjagd; ~peltsche *f* вишеструки бич *m* (за трешење).

Klö'ppel {клоп-л} [дн.] *m* 2l маљ, млатило *n*. 2. брнце *n*, звечак. 3. батина *f*, мотка *f*, буца *f*. 4. (дрвена) игла *f* за клеповање, вретено (за израду чипака).

Klö'ppel... {клоп-л-л-}. ~arbeit *f* ☞ а) рад *m* вретеном; б) чипка рађена вретеном, клепована чипка; ~arbeiter(in) *f* *m* ☞ радник, -ца вретеном, плетилац, -ља (чипака); ~garn *n* конач *m* за чипке; ~kissen *n* јастуцић *m* за чипке; ~mädchen *n* = ~arbeiterin; ~muster *n* узорак *m* чипке, преглед *m* за чипку.

Klö'ppeln {клоп-л-л} 1 *tr.* 15f 1. e-n Hund ~ везати пањ псу о врат. 2. ☞ радити вретеном, плести дрвеним иглама; Spitzen ~ плести чипке дрвеним иглама. II Klö'ppeln *n* рад *m* вретеном; плетење дрвеним иглама.

Klöp'pel...: ~nadel *f* игла за чипке; ~splitze *f* чипка израђена вретеном (и дрвеним игла-ма); ~zwirn *m* = ~garn. [Klöp'pelarbeiter(in).]
Klöp'pler {кло.пл'р} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3с = Klo'ps {клѡпс} [да.] *m* 2h ђуфте *n*, ваљушак.
Klose'tt {клозѣт} [енгл.] *n* 2g клозет *m*, нужник *m* с водом; ~papier *n* хартија *f* за нужник (и. клозет); ~spül'apparat *m* направа *f* за испирање нужника (и. клозета).
Kloß {клос} [свн.] *m* 2d 1. груд(в)а *f*, грумен; лопта *f*. 2. \ ђуфта *f*, ђуфте *n*, ваљушак, кнедла *f*.
Kloß..., **kloß...** {клос-}: ~artig *a* грудваст, ђуфтаст, у виду грудве (и. ваљушка, ђуфте); ~brühe *f* чорба (и. јуха) с ваљушцима (и. скнедлама). [ђица *f*, ваљушчиђ *m*, кнедлица *f*.]
Kloßchen {клос.хђн} *n* 2l (dim. од Kloß) ђуф-
kloßig {клосђх} *a* = klitschig.
Klo'ster {клѡстѣр} [свн.; *срлат.] *n* 2j манастир *m*, самостан *m*; ins ~ gehen (от)ићи у манастир, закаљуђерити се; in ein ~ sperren (и. stecken) затворити у манастир.
Klo'ster... {клѡстѣр-}: ~abt *m* архимандрит манастира; ~bibliothek *f* манастирска књижница; ~brauch *m* манастирски обичај; ~bruder *m*: а) манастирски слуга; б) сабрат, калуђер; ~frau *f* калуђерица, монахиња; ~fräulein *n* каноница *f*; ~gang *m* покривен манастирски ходник; ~geistliche(r) *m* калуђер, монах; ~gelübde *n* pl. монашки (и. калуђерски) завет *m*; ~gewölbe *n* преградни свод *m*; ~gut *n* манастирско добро (и. имање); ~kirche *f* манастир (ска црква *f*) *m*; ~leben *n* манастирски живот *m*; ~leute *pl.*: а) калуђери, монаси; б) кметови (робови) једног манастира. [ски, самостански.]
klö'sterlich {клѡстѣрлђх} *a*, *adv.* манастир-
klö'sterlichkeit {~кѡстѣт} *f* 3b манастирство *n*, самостанство *n*.
Klo'ster...: ~mauer *f* манастирски зид *m*; ~mönch *m* калуђер, монах; ~nonne *f* калуђерица, монахиња, дувна; ~ordnung *f* манастирски ред *m*; ~regel *f* манастирско правило *n*, манастирски запит *m*; ~schule *f* манастирска школа; ~schwester *f*: а) служавка у манастиру; калуђерица, монахиња, дувна; ~vogt *m* манастирски намесник; ~wesen *n* манастирство, манастири *m* pl.; ~zelle *f* манастирска ћелија; ~zucht *f* манастирски запит *m*; ~zwinger *m* манастирско двориште *n*.
Klothi'de {клѡтђлђд} *f* 8d Клотилда.
Klotz {клоц} [свн.] *m* 2d 1. пањ, клата *f*, цепаница *f*; трупца. 2. *fig.* цепаница *f*, пањина (глуп човек); геак, грмаљ. 3. X лафет *m* мерзера.
Klotz..., **klotz...** {клѡц-}: ~bremse *f* кочница са папучом; ~zig {клѡциђх} *a* fam. 1. грмаљски, геачки, трапав; 2. = gewaltig 2; ~kopf *m* par. = Klotz 2; ~schuh *m* ципела *f* са високим потпетицама.
Klub {клул} [енгл.] *m* 6l клуб (= политичко удружење, друштво, друштвовање, удруже-
Klubbi'st {клубђст} *m* 3а члан клуба. [ње].
Klub... {клул-}: ~hütte *f* дрвена кућа саграђена о трошку планинског друштва; ~lokal

n клуб *m*, клупски локал *m*; ~mitglied *n* члан *m* клуба; ~sessel *m* велика фотеља *f*, клупска фотеља; ~wesen *n* клупство, клубови *m* pl.; ~zeichen *n*: а) трака *f* клуба; б) колајна (и. медаља) *f* чланова клуба.
kluck... итд. в. gluck...
Kluft {клуфѣт} [свн.; *klieben] *f* 2f 1. пукотина, распуклина, пролом *m*; раселина, провалија, бездан *m*, понор *m* (и *fig.*). 2. X жичица, слаба (рудна) жица. 3. X машице *f* pl., клешт(и)ѣ *f* pl. 4. шум. цепаница.
Kluft {~} [шатр., јевр.] *f* 3b par. co. = Anzug 1.
klü'ften {клу.фѣтн} *tr.* = klieben, zerklüften.
Kluft'holz {клуфѣт-} *n* дрво у цепаницама.
klü'ftig {клу.фѣтђх} [Kluft'] *a* 1. распукао, ис(пре)пуцао, пун пукотина (и. распуклина, провалија). 2. = kliebig. [(дрвета).]
Klü'ftigkeit {~кѡфѣт} *f* 3b шум. ис(пре)пуцалост
klug {клул} [свн., дн.] *a* 1. а) паметан (= бистар; разложен, разборит; виспрен, оштроуман; опрезан; увиђаван, мудар, окретан, промишљен, умешан, вешт, лукав); jetzt bin ich gerade so ~ wie vorher ништа нисам сада паметнији но раније; сад знам колико и пре; er ist nicht recht ~ он није при себи; он не зна шта говори; он је изгубио памет; Sie sind nicht ~! Ви нисте паметни!; Sind Sie ~!? јесте ли Ви паметни!? *adv.* паметно; *adv.* ~ reden (и. schwatzen, sprechen, fam. schnacken) правити се паметан; Meister Klug паметњак; ~ reden kostet kein Geld правити се паметним не стаје ништа (новца); Sie reden sehr ~, и Sie haben ~ reden лако Вам је говорити; ich kann nicht daraus ~ werden не могу ту да будем паметан, ја ту ништа не разумем; ich werde nicht ~ aus ihm овај ми је човек неразумљив (и. несхватљив), не знам шта да мислим о њему; durch Schaden ~ werden опаметити се; *prv.* durch Schaden wird man ~ невоља гола, најбоља школа; в. Ei. II der (die, das) Klü'ge {клулђ} (Klügste {клулѣст}) 9l: den Klugen spielen правити се паметним, изигравати паметно; es ist das klügste (и. am klügsten) zu schweigen најпаметније је ћутати (и. да се ћути); *prv.* der Klügste gibt nach паметнији попушта; auch die Klügsten fallen oft (he)rein и најмудрији се хватају на то.
Klügelei {клу.лѣлѣ} [klug] *f* 3b мудровање *n*; довитљивост, довијање *n*.
klü'geln {клу.лѣлн} *I* *intr.* (h) 15f мудровати, мозгати, довијати се, лукавити, мудричити, мудријашити, правити софизме. II Klü'geln *n* = Klügelei.
Klü'gheit {клулѣхѣт} *f* 3b (б. pl.) (в. klug) памет (бистрина; разложеност, разборитост; виспреност; опрезност; увиђавност, мудрост, окретност, промишљеност, умешност, лукавство).
Klü'gheits... {клулѣхѣтѣ-}: ~lehre, ~regel *f* правило *n* мудрости (разборитости); ~rück-sicht *f* разлог (и. обзир) *m* згоде; aus ~rück-sichten из разлога смотрености.
Klü'gler {клулѣлѣр} *m* 2l довитљивац, мудријаш, мудрица.

њем (и. пуцњавом); *sich müde* ~ посустати пуцајући (бичем); *ein Gewehr* ~ пући (и. опалити) из пушке. 2. *j-m die Peitsche um die Ohren* ~ ошинути кога бичем преко лица (и. по лицу). 3. *fig. студ.* (и *intr.*) (с)мотати.

III *Kna'llen* *n* пуцање, праскање.

Kna'llerbse *f* бомбица, праскава лоптица.

kna'llern {*кнџл'рн*} *intr.* (и) *tr.* пуцати пуцањ за пуцњем, грокати.

Kna'll..., *kna'll...*: ~*gas* *n* праскави гас (и. плин) *m*; ~*gas*|*gebläse* *n* оксидрична дуваљка *f*; ~*glas* *n* стаклена (и. батавска) суза *f*; ~*gold* *n* праскаво злато, једињење оксида злата и амонијака; ~*luft* *f* праскави ваздух *m*; ~*pulver* *n* праскави прах *m*; ~*queck*|*silber* *n* праскава жива *f* (за капсуле); ~*rot* *a* алев; ~*sauer* *a*: ~*saures Salz* фулминат *m*; ~*säure* *f* праскава киселина; ~*signal* *n* сигнал *m* пуцњем; ~*silber* *n* праскаво сребро.

knapp {*кнџп*} [дн.] *a* 1. таман; тесан, узан; *zu* ~ (пре)тесан; *adv.* *er war so nett und ~ angezogen* одело му беше таман да му се струк оцртаваше; *zu* ~ *messen* (од)мерити таман; *fig.* ~*er Stil* збијен стил. 2. таман, једва довољан; оскудан; шкрт, скупен; мршав, танак; *adv.* таман, скупено, оскудно танко, штедљиво, скромно, мршаво; *sein* ~*es Auskommen haben* имати таман колико је потребно (за живот), имати што је најпотребније; *mit* ~*er Not* на једвите јаде, с великом муком; *die Zeiten sind* ~ времена су мучна, тешка; *adv.*: *j-n sehr* ~ *halten* *fat.* сећи кому танке комаде; *s-e Leute (sehr)* ~ *halten* тврдичити (и. цицијашити) према послузи; *es geht* ~ *zu* (in diesem Hause) натеже се (у овој кући), живи се оскудно (у овој кући); *ein* ~*es Leben führen* кунаторити, натежати, оскудно живети. 3. *das Geld ist (bei) ihm sehr* ~ он је траљаво с парамма. 4. *adv.*: *a)* *ganz* ~ = *ganz dicht*; *b)* једва, тек. II *int.* цап!

Kna'ppe {*кнџп*} [свн.; **Knabe*] *m* 3а 1. паж, skutonoша, шитиноша. 2. момак, шегрт; калфа; ♂ рудар, рупник.

kna'ppen {~*n*} [кнапп, оном.] *intr.* (и) *tr.* 15а

1. пуц(к)ати, праскати; крцати. 2. = *knabbern*. 3. = *knattern*. 4. = *abzucken*; 2; цицијашити, цимријати. 5. клим|нути, -ати; храмати, hopати. [пут шегрта, попут калфе.]

kna'ppenhaft {*кнџп'нхџфт*} *a* шегртски, по-Кнаппerei' {*кнџп'рџ*} *f* 3б = *Knauserei*.

kna'ppern {*кнџп'рн*} *intr.* (и) *tr.* 15f 1. = *knabbern*. 2. = *klappern*. [тинер.]

Kna'pp|hans *m* ♂ *por.* крчмар, баракер, кан-Кна'ppheit {*кнџп'хџт*} *f* 3б (б. pl.) (в. кнапп)

особина онога што је таман; тесноћа, узаност; оскудност, мршавост, танкост; скупеност, шкртост; мучност, невољност.

Kna'pp|sack [хол.] *m* торба *f* (пастирска, просјачка); ранац, телећак.

Kna'ppschaft {*кнџпшџфт*} [Кнаппе'] *f* 3б 1. паштво *n*, шитиноштво *n*. 2. удружење *n* радника, рударска задруга, рударско удружење *n*; ~*s|kasse* *f* братинска каса; ~*s|verband* удружење *n* рударских радника.

knaps! {*кнџпс*} *int.* цап! цак!

kna'psen {~*n*} [дн.; *knapp*] *intr.* (и) *tr.* 15е кврцнути, откинути, одломити.

knarr {*кнџр*} *int.* крц! [wehr; *prv.* в. Pfarre 1.]

Kna'rre {*кнџр*} *f* 3б чегртаљка; ♂ *por.* = *Ge-*

kna'rren {~*n*} [срвн.] I *intr.* (и) 15а шкрип(у)тати; крцкати; чегртати, шкргутати, крчати. 2. *mit et. (dat.)* ~ шкрипати, крцкати, чегртати чиме; *tr.* румати. II *Kna'rren* *n* шкрипа(ње *n*) *f*; чегртање; крцкање; шкргутање; румање. [чегрта, крцка.]

kna'rrig {*кнџрџ*} *a* шкрипав, који шкрипи, *f*

Knast {*кнџст*} [дн.; *Knust*] *m* 2g 1. чвор (код дрвета); ♂ храстов пањ. 2. *fat.* = *Knasterbart*.

3. цик, теме *n*.

Kna'ster {*кнџст'р*} [хол. в. *Kanaster*] *m* 2l 1. врста дувана (канастер), дуван. 2. *fat. fig.*

a) = *Knasterbart*; *b)* скоро † *alter* ~ књи-журда *f*, књижурина *f*, купусара *f*. [гагрица.]

Kna'ster|bart *m* *fat.* гунђало, цангрисало, *f*

kna'st(e)rig {*кнџст'рџ*}, *kna'stig* {*кнџстџ*} *a* чворноват. [на дуван (канастер).]

kna'stern {*кнџст'рн*} *intr.* (и) 15f мирисати

kna'tt(e)rig {*кнџт'рџ*} *a* шкрипав.

kna'ttern {*кнџт'рн*} [оном.] I *intr.* (и) 15f пуцкати, праскати; праштати, грокати (Ge-wehre пушке). II *Kna'ttern* *n*, пуцкање, праскање; праштање; прасак *m*, гроктање (der Gewehre пушака).

Knäu'el {*кнџ'ел*} [срвн.] *n* (и *m*) 2l клупче *n* (и *fig.*), клупко *n*, клубе *n*, на-, с|мотуљак *m*.

Knäu'el..., *Knäu'el...* {*кнџ'ел...*} 2förmig *a* клупчаст; ~*gras* *n* јежевица *f*, вашица трава *f*.

knäu'eln {*кнџ'елн*} I *tr.* и *sich* ~ 15f мотати у клупче, намота(ва)ти на клупче; (*sich* ~) у-

клубити (се), укрупчати (се), укрупчавати (се). II *Knäu'eln* *n* мотање у клупче, намотавање на клупче, укрупчавање, уклубљивање.

Knäu'el...: ~*wickel*|*maschine* *f* ♂ машина намотачица, stroj *m* за намотавање (и. мотање); ~*wickeln* *n* мотање у клупче, на-, с|мотавање; ~*wickler* (in *f*) *m* мотач, -ица, намотавач, -ица. [оглавље *n*, глава *f* (на стубу).]

Knäuf {*кнџф*} [срвн.] *m* 2d јабука *f*; обдук; ♂

Knäu'lchen {*кнџ'лхн*} *n* 2l (dim. од *Knäuel*) клупченце.

Knau'l|gras [срн.] *n* = *Knäuelgras*. [knabbern.]

knau'peln {*кнџп'елн*} *prov. intr.* (и) *tr.* 15f =

Knau'ser {*кнџз'р*} [нвн.] *m* 2l, ~*in* {~*ин*} *f* 3с

циција, цимрија, тврдица.

Knauserei {*кнџз'рџ*} *f* 3б цицијашење *n*, цимријање *n*, тврдичење *n*, драмосерство *n*, крвосерство *n*.

knau'serig {*кнџз'рџ*}, *knau'serisch* {*кнџз'рџш*} *a* циција(шки), цимрија(шки), тврдичав.

knau'sern {*кнџз'рн*} I *intr.* (и) 15b цицијашити, цимријати, тврдичити. II *Knau'sern* *n* = *Knauserei*.

Knau'tsch {*кнџч*} *m* 2g (у)гужвотина *f*.

knau'tschen {~*n*} *tr.* 15е *fat.* (з)гужвати, изгужвати. [жван.]

knau'tschig {*кнџчџ*} *a* *fat.* (з)гужван, изгу-

Kne'bel {*кнџ'ел*} [свн.] *m* 2l 1. грана *f*, садница *f*. 2. буца *f*, тојага *f*, мачуга *f*. 3. ♂ *a)* паприца *f*, притега *f*, клин за с-, при|тезање (од дрвета);

озиб, полука *f*; **b**) чеп, веза за уста; *j-m e-n* ~ in den Mund legen зачепити кому уста; **c**) дрво *n* које се веша о врату паса (љутих). 4. попречно гвожђе *n* код ланаца (облика *T*); ~ an e-m Trensengebisse крила *n pl.* на жвалама, ђему. 5. = ~bart. 6. *fig. prov.* звекан, клипан, зврндов. 7. ~ *pl.* средњи зглобови *m pl.* на прстима при стегнутој песници; прсти *m pl.*, шака *f*, песница *f*. 8. комадић ћилибара. 9. ☞: **a**) мокрица *f*; **b**) пешчанка *f*, пршљенак.

Kne'bel.. {кнебел-}: ~bart *m* брк; ~holz *n* = Knebel 3a.

kne'beln {кнебелн} *I tr.* 15f 1. при-, с|тегнути, при-, с|тезати помоћу дрвеног клина; вез(ив)ати (и *fig.*), спута(ва)ти (и *fig.*). 2. *j-n* ~ зачепити -љивати (и. запушити) кому уста (и *fig.*). II **Kne'beln** *n* при-, с|тезање помоћу дрвеног клина; зачепљивање, запушавање.

Kne'bel|trense *f* јахачка узда. [уста.]

Knecht {кнехт} [свн.] *m* 2g 1. (*opp.* Herr) слуга, момак, *fig.* слуг(ера)на. 2. кмет, роб, слуга; *j-n zum ~e machen* = knechten II. 3. *†*, још у узв. ст. **a**) момак, младић; **b**) = Knappe I; **c**) момак, војник; **d**) = Büttel; **e**) калфа, помоћник; **f**) untertänigster ~ најпокорнији слуга. 4. *fig.* fauler ~, ~ der Faulen нешто што ослобађа од одужена (и. досадна) посла, на пр.: хемиска пећ која дуго ради без потстицања; књига *f* у којој су већ срачуна-ти рачуни који се јављају у обичном животу.

Knechtelei {кнехтлеј} *f* 3b = Knechtelei.

kne'chten {кнехтен} 15c *I intr.* (h) 1. (†) служити, бити слуга. II *tr.* по-, за|робити, по-, за|робљавати, подјармити, -љивати, (по-)тлачити. III **Kne'chten** *n*, **Kne'chtung** *f* по-, за|робљавање, по-, за|робљење, подјармљивање, -ење, тлачење; (само Knechtung) робовање *n*, ропство *n*. [ропско понашање *n*.] **Knechterei** {кнехтлеј} *f* 3b слугерањство *n*, **kne'chtisch** {кнехтисх} *a* (попут) слуге (*gen.*), ропски, робовски; *adv.* ропски, слугерањски, понизно. [knechtisch.]

kne'chtlich {кнехтисх} *a* 1. слуге (*gen.*) 2. = **Kne'chtlichkeit** {кнехтисх} *f* 3b слугерањство *n*.

Kne'chtschaft {кнехтсхфт} *f* 3b (б. *pl.*) служење *n*, ропство *n*, робовање *n*.

Kne'chts... {кнехтс-}. ~dienst *m* служење *n*, вршење дужности слуге (и. момка); ~gestalt *f* *bibl.* облике *n* слуге.

Kne'cht(s)|sinn *m* дух слуге, ропски дух.

Kneif {кнејф} [дн.] *m* 2g бичкија *f*, нож, бртва *f*; косир.

kneif'en {кнејн} [нвн.; *kneipen] *I tr.* 13f 1. штипати, уштинити, штипати, и|штипати; сти-снути, -скати, сте|гнути, -зати; *j-n in die Backe (Wange)* ~ уштинити (и. штипати) кога за образ. 2. ~ den Wind ~ држати се ветра у пловењу. II *intr.* (h) *mach.* узм|аћи -ицати ван домањаја противникова; узмицати, бити кукавица. III **Kneif'en** *n* штипање.

Kneif'er {кнејф-ер} *m* 2l 1. (и ~in {кнејн} *f* 3c) штипач, -ица. 2. цвикер. 3. ☞ = Abgottschlange.

Kneif.. {кнејф-}: ~mal *n* модрица *f* од штипања, уштипотина *f*, штипотина *f*; ~zange *f*

обичне клеште *f pl.*, обична клешта *n pl.*

Kneip {кнејп} *m* 2g *prov.* = Kneif.

Kneip... {кнејп-} [kneipen?] *I intr.* (h) 1. ~abend *m* пијанка *f*, пијавел; ~bruder *m* лумпач, пијаница; *уп.* Zechbruder.

Kneip'e {кнејп-е} [нвн.; хол.] *f* 3b 1. штипалка, хваталица; = Klemme 1, 2, Kneipzange. 2. крчма, механа, кавана; *er liegt stets in der ~* пупак му је отсечен у механи. 3. (†) студентска соба.

kneip'en {кнејпен} [дн.] *I tr.* 15a 1. = kneifen I. 2. die Schuhe ~ mich жуље ме ципеле; mit glühenden Zangen ~ штипати, кидати усија-ним клештима; *es kneipt mich im Bauche* чупа ме (и. завија ме) у стомаку; *was hast? was kneipt dich denn so sehr?* шта ти је? шта те мучи толико? II **Kneip'en** *n* = kneifen III; завијање, чупање (у стомаку).

Kneip'en {кнејпен} *I intr.* (h) 15a *fat.* пити, лумповати; tüchtig ~ *fat.* цевчити, добро по-вући, добро трзати, терати кера. II **Kneip'en** *n* лумповање, пијавел. [живот *m*.]

Kneip'en|leben *n* кавански (и. механски)

Kneip'er {кнејпер} *m* 2l *m.* = Kneipbruder.

Kneiperei {кнејпери} *f* 3b *fat.* лумповање *n*, пијанчење *n*, *роп.* бекријање; *уп.* Kneipabend.

Kneip... ~genie *n fat.* бекрија, пијандура, бекримуја; ~lied *n* лумповка *f*, севдалинка *f*, бекријска песма *f*; ~name *m* надимак доби-јен приликом лумповања, бекријања по крчмама.

Kneip'pp... {кнејп-п} [Kneipp, свештеник и творац нарочите методе неге тела, 1821 — 1897]: ~kafee *m* Кнајпова кава *f*; ~kur *f* Кнајпов на-чин *m* лечења, начин лечења водом.

Kneip'p... ~wart *m* коловођа при пијанци, који претседава пијанци (студената); ~wirt(in) *f* *m* кавец|ја, -ка, механц|ја, -ка; ~zange *f* = Kneifzange.

kne'llen {кнејлн} *intr.* (h) *v.* knallen.

Kne'ller {кнејлер} [knallen] *m* 2l крца *f*, пасмар-ковац, рђав дуван.

kne'tbar {кнејтбар} *a* мешљив, који се може (и. даје) месити. [пушити крцу.]

Kne'llern {кнејлерн} *intr.* (h) смрдеги (на крцу);

kne'ten {кнејтен} [нвн.] *I tr.* 15c 1. (у)месити; (з)гњечити; 2. *†* (ис)трљати, масирати. II **Kne'ten** *n* мешење; трљање, масажа, маси-рање.

Kne'ter {кнејтер} *m* 2l 1. месицац. 2. *†* (и ~in {кнејн} *f* 3c) трљач, -ица, масер, -ка.

Knet... {кнејт-}: ~kur *f* лечење *n* трљањем, масажа; ~maschine *f* машина за мешење; ~trog *m* нахве *f pl.*

knick! {кнејк} *int.* цик! цак! крц! (*уп.* knack I).

Knick {кнејк} *m* 2g 1. напрслина *f*, прскотина *f*; за-, пре|лом, набор, бора *f*. 2. савијутак, ко-лено *n*, лакат; = e-s Knies угао лакта, кри-вине. 3. **a**) жива ограда *f*; **b**) чалија *f*, цбун.

Kni'cke..., **kni'cke...** {кнејке-} ~bein *a* *n* покле-цљива нога *f*, (и *m*) човек поклецљивих ко-лена, чија колена клецају при ходу; **b**) лчаша *f* ликера са жуманцетом; ~beinig *a* покле-цљивих колена, чије ноге клецају при ходу.

Kni'ck|ei *n* ☞ пукнуто јаје.

knicken {кнѣкн} [дн.] *i intr.* (h и s) 15a 1. цикнути, цакнути, циктати, кврцнути, прснути, пући, пуцати; сломити се. 2. клецати, поклеивати; er knickt beim Gehen клецају му колена при ходу, поклецује при ходу. II *tr.* 1. заломити, -амати, направити прскотину на; разби(ја)ти, (с)ломити; ein Kaninchen ~ заврнути шију питомом зецу. 2. здробити, смрскати, згњечити; туцати. 3. *fig.* скрхати, с(а)ломити, угући, уништити. III **Knicken** *n* циктање, цактање, прскање, кврцање; ломљење, разбијање.

Knicker {кнѣкн} [нвн.] *m* 2l 1. *fam.* = Knauser кирјања. 2. *co.* = Floh. 3. = Klicker. 4. склоплив сунцобран.

Knicker {кнѣкн} *f* 3b = Knauserie.

knick(e)rig {кнѣкн} *a* = knauserig.

knickern {кнѣкн} *intr.* (h) 15f 1. = klickern.

knickholz *n* = Knick 3 b. [2. = knausern.]

knickig {кнѣкн} *a* = knickerig.

knicks {кнѣкн} [дн.] *I int.* 1. = knick. II **Knicks**

m 2h 1. = Knick 1. 2. поздрав поклоном и савијањем ноге у колену; савијање колена.

knicksen {кнѣкн} [knicken] *intr.* 15e 1. (h) поздравити -љати савијањем ноге у колену. 2. (s) ићи правећи поклоне савијањем ноге у колену; sie ~ von dappeln они одлазе клањајући се савијањем ноге у колену.

Knie {кнѣ} [свн.] *n* 2g¹ и 2g (pl. и inv.) 1. колено; auf die ~ fallen клекнути, пасти -дати на колена; auf den ~n liegen клечати. 2. *fig.* et. übers ~ brechen предомити што преко колена, свршити надвоје натроје. 3. а) ☞ колено, коленице; б) лакат *m*; савијутак *m*, колено; ein ~ bilden (на)правити лакат; с) ☞ колено, двокрако криво дрво за спајање два комада под извесним углом.

Knie... {кнѣ-}: ~band *n* 2a: а) подвезица *f* (за чарапе); б) ☞ жила *f* у колену; с) ☞ гвозден опасач *m* на егији; ~bänken *n* клупица *f* за клечање; ~beuge *f*: а) зглоб *m* у колену; б) потколењак *m*, место испод колена; ~beugung, ~biegung *f* савијање (и. прегибане) *n* колена; ~bug *m* = ~beuge; ~bügel *m* ☞ на-

knie'en {кнѣн} = knien. [коленик. I]

Knie'..., **knie'...**: ~fall *m*, ~fällig *a* в. Fußfall, fußfällig; ~förmig *a* коленаст, лактаст, облика колена (и. лакта); ~galgen *m* вешала *n* pl. с (једним) краком; ~geige *f* ☞ виолончело *n*; ~geienkl зглоб *m* у колену; ~gicht *f* ☞ косто-боља колена; ~hoch ависине колена, (висок) до колена; ~holz *n* егија *f*, дрво на лакат; ~hosen *f* pl. кратке чакшире (до колена); ~kehle *f* ☞ = ~beuge; ~kehlen/blut/ader *f* потколена вена; ~kissen *n* јастуче за колено; ~leder *n* наколењак *m*, кожа *f* за колено (да при клечању не би жуљило).

knie'en {кнѣн} 15a 1 *intr.*: а) (h) клечати; б) (s) клекнути. II *sich* ~; *sich wund* (и. die Knie wund) ~ (из)рањавити колено од клечања, клечећи; *sich müde* ~ уморити се клечећи, посустати од клечања. III **Knien** *n* клечање: beim Knien при клечању; клечећи.

Knie'..., **knie'...**: ~poister *n* четвртасто јастуче за колено; в. и ~kissen; ~riemen *m* обулар-

ски каиш за придржавање обуће на колену; ~rohr *n* ☞ лакат *m*, цев *f* на лакат, коленаста цев; ~scheibe *f* ☞ чашица; ~schiene *f* ☞ на-коленик *m* (код оклопа да би се нога могла савијати у колену); ~schnalle *f* копча на подвезици; ~strumpf *m* чарапа *f* преко колена; ~stück *n*. а) слика *f* (која претставља кога) до колена; б) = ~rohr; ~stütze *f* ☞ подупирач *m* на лакат; ~tief *a* дубок до колена, дубине до колена; ~wärmer *m* наколеница *f* (плетена да држи топлоту колену).

kniff {кнѣф} *impf. ind.* од kneifen.

Kniff {кнѣф} [kniff] *m* 2g 1. штип(ање) *m*. 2. (у)штипотина *f*, модрица од штипања; на-бор; бора. 3. *fam. fig.* марифетлук; смица-лица *f*, ујдурма *f*; шеретлук; доскочица *f*.

Kniffele' {кнѣфлѣ} [Kniff 3] *fam. f* 3b до-вительност, доскочица. [заплетен, невољан.]

kniffelig {кнѣфлѣ} *a* 1. = kniffig. 2. мучан.

kniffeln {кнѣфлѣ} *intr.* (h) *fam.* 15f *fam.* слу-жити се марифетлуцима (и. смицалицама, ујдурмама, доскочицама).

kniffen {кнѣфн} [Kniff 2] *lr.* 15a (на)правити (на)боре на (и. у), набирати.

kniffig {кнѣфлѣ} [Kniff 3] *fam. a* пун мари-фетлука (и. смицалица, ујдурми); шеретски.

Kniffigkeit {кнѣфлѣ} *f* 3b *fam.* смицалица, уј-дурма, шеретлук *m*.

kniffelig {кнѣфлѣ} *a* = kniffelig.

Knigge {кнѣг} [Knigge, немачки писац 1752—1796] *m* 8a Книге; er hat ~s „Umgang mit Menschen“ nicht studiert он је неумешан (и. завезан); он ти је везана врећа.

knipp {кнѣп} [оном.] *I int.* ~! шкљоц! крц! II

Knipp *m* 2g (dim. ~chen {~хн} *n* 2l) пуц(к)а-ње прстима, прстију; Knipp schlagen пуц(к)а-ти прстима; зврчка по носу.

knips {кнѣпс} [knipp] *I* ~! *int.* = knipp. II **Knips** *m* 2h (dim. ~chen {~хн} *n* 2l) = Knipp.

Knips... {кнѣпс-}: *fam.* ~aufnahme *f*, ~bild *n* phot. тренутни снимак *m*.

knipsen {кнѣпсн} *intr.* (h) и *tr.* 15e 1. шкљо-цати, -нути. 2. mit den Fingern ~ пуц(к)ати прстима. 3. die Fahrkarten (и. Fahrscne) ~ бушити путн(ичк)е карте. 4. *fam.* сним(ати, -ити, сликати). 5. *fam.* ☞ окренути прекидач.

Knirk {кнѣрк} *m* 2g = Wacholder.

Knirps {кнѣрпс} *m* 2h *fam.* праца, шврпа, пуша.

knirpsig {кнѣрпс} *a* *fam.* шака јада.

knirren {кнѣрн} [свн.] *intr.* (h) 15a в. knarren.

knirschen {кнѣршн} [свн.] 15e *I intr.* (h) 1. шкрипати, пуцкати. 2. mit den Zähnen ~ шкргут(ати) -нути зубима, (за)шкрипати зу-бима; vor Wut ~ (за)пенушити од беса. II *tr.* 1. здробити, смрскати, здрузгати. 2. die Zähne ~ = I 2. 3. испољавати уз шкргут (зуба); Rache ~ шкргутати зубима за осветом. III **Knirschen** *n* шкрипање, рскање, пуцкање; шкргут(ање) *m*.

knisporn {кнѣспн} *intr.* (h) = knistern.

Knistergold *n* = Rauschgold.

knist(e)rig {кнѣстн} *a* који пуцка, пра-ска, пршти; шуштав, рскав.

knistern {кнѣстн} [дн., оном.] *I intr.* (h) 15f пуцка(ра)ти, прскаати, прштати; шкрипати;

шустати; рскати; цврчати. II **Knistern** *n* пуцка(ра)ње, праскање, прштање; шкрипање; шуштање; рскање; цврчање.

Knüttel {кнйтл} *m* 2l итд. в. Knüttel итд.

Knüttel {кнйтл} *m* 2l (у)гужвотина *f*; ~gold *n* = Rauschgold.

knütt(e)rig {кнйтрѝх} *a* 1. = knist(e)rig. 2. (из-)гужван, угужван; нагњечен. 3. јако раздражљив.

knüttern {кнйтрн} 15f I *intr.* (h) = knistern. II *tr.* (у)гужвати. III **Knüttern** *n* = knistern II; гужвање, угужвање.

knöbeln {кнѝблн} [нвн.] *intr.* (h) 15f = würfeln.

Knöblau {кнѝплѝх} [свн.] (ge)klob(ener)lauch, уп. klieben *m* 2g (б. pl.) ☞ бели лук (ау).

Knöblau(s)..., **knöblau(s)...** {кнѝплѝх(с)-}: **2artig** *a* ☞ налик на бели лук; ~brühe *f* умокац *m* од белог лука; ~geruch *m* мирис од белог лука, мирис на бели лук; ~wurst *f* кобасица с белим луком; ~zehe *f* чесан *m* (и. чесно *n*), чедаљ *m* бела лука.

Knöchel {кнѝхл} [срвн.; *dim.* од Knochen] *m* 2l

1. ☞ зглавак, чукаљ (на прстима); б) члањак (чукаљ) на нози; с) лакатна кост *f*.

2. коцка *f*, ждреб од кости; пиљака.

Knöchelchen {кнѝхлхн} *n* 2l (*dim.* од Knochen и Knöchel) кошчица *f*. [(на нози).]

Knöchelgelenk *n* зглоб *m* у чланку, зглавак *m*

knöcheln {кнѝхлн} [Knöchel 2] I *mtr.* (h) 15f

1. играти (се) пиљака. 2. коцкати се, играти коцком. II **Knöcheln** *n* коцкање, играње коцком. [(ње *n*) *f* пиљака.]

Knöchelspiel *n* [Knöchel 2] пиљци *m* pl., игра-*f*

Knöchen {кнѝхн} [срвн., уп. Knöchel] *m* 2l кост *f*, коска *f*; zu ~ werden окошта(ва)ти се; в. Haut 1 б; претворити се -рати се у кост.

Knöchen..., **knöchen...** {кнѝхн-}: ~ansatz *m* ☞

костна окрајина *f*; 2artig *a* коштан, налик на кост; ~asche *f* коштани пепео *m*, пепео од костију; ~auswuchs *m* коштани израштај,

израстао *f* на кости; ~bau *m* костур; ~beschreiber *m* описивач кости(ју), остеограф;

~beschreibung *f* описивање *n* костију, остеогрaфија; ~bildung *f* образовање (и. стварање) *n* кости(ју); ~brand *m* *f* вучац кости(ју); ~bruch *m* ☞ (пре)лом кости; ~dürr *a* кост и кожа; ~einrichter *m* намештач ишча-
шених (уганутих) удова; ~entzündung *f* *f* за-
паљење *n* (и. упала) кости(ју); ~erweichung *f* *f* омекшање *n* костију; ~fäule *f* *f* труљење *n* кости(ју); ~feile *f* ☞ турпија (и. пила) за чишћење костију; ~fest *a*: а) чврст као кост; б) чврстих костију, с чврстим костима; ~fett *n* коштана маст *f*; ~fortsatz *m* ☞

предужење *n* кости; ~gras *m* *f* труљење *n* кости; ~fügung *f* саставак (и. склоп) *m* костију; ~gerippe, ~gerüst *n* костур *m*; ~haft {кнѝхнхфт} *a* = 2artig; ~hand *f* рука (као у) костура; ~hart *a* = beinhart; ~hauer *m* касапин; ~haufen *m* гомила *f* костију; ~haus *n* костурница *f*; ~haut *f* ☞ покосница; ~haut-entzündung *f* *f* запаљење *n* (и. упала) покоснице; ~höhle *f* пећина са костима; ~kohle *f* коштани угаљ *m*, угаљ од костију; ~lehre *f* наука о костима; ~leim *m* туткало *n*, кошта-

ни лепак; ~los *a* без костију; ~mann *m*: а) костур; б) *fat. fig.* чича-Крста, смрт; ~mark *n* можина *f*, коштана срж *f*; ~mehl *n* коштанно брашно, коштани прах *m*; ~mühle *f* млин *m* за кости; со. обигуз *m*, кола без опруга (и. гибњева); ~nacht *f* ☞ коштани шав *m*; ~öl *n* = Klauenfett; ~schmerz *m* *f* костобоља *f*, бол у костима; ~schwarz *n* коштанно црнило, црнило слоноваче; ~splitter *m* одломак (и. цепка *f*) кости; ~system *n* коштани прибор *m*; ~zerlegung *f* разглабање *n* костију; уп. и Bein... [рѝх] *a* без мяса, сама кост.}

knöchricht {кнѝхрѝхт-}, **knöchrig** {кнѝхл-} **knöchern** {кнѝхрн} *a* коштан, од кости(ју), *fig.* крут, сув.

knöchig {кнѝхѝх} *a* 1. кошчат, коштуњав. 2. у слож. fein~ танких (и. тананих, финих) костију. [= Kloß 2.]

Knödel {кнѝдл} [срвн.; Knoten *dim.*] *m* 2l \

Knoll {кнѝл} *m* = Knollen.

Knöllchen {кнѝлхн} *n* 2l *dim.* од Knolle(n).

Knölle {кнѝл} *f* 3b = Knollen 2.

Knollen {кнѝлн} [срвн.] *m* 2l 1. бубла *f*; грумен; комадина *f*. 2. а) кврга *f*, чвор, гука *f*, чворуга *f*; б) ☞ кртола *f*; луковица *f*.

Knollen..., **knollen...** {кнѝлн-}: 2ähnlich, 2artig, 2förmig *a* кртоласт, квргаст; гукаст; ~gewächs *n* ☞ биљка *f* са кртоластим кореном; 2haft {кнѝлнхфт} *a* = 2artig; ~zwiebel *f* ☞ луковица.

knöllig {кнѝлѝх} *a* 1. кртоласт, квргав; луковичаст. 2. *fat. fig.* = klotzig.

Knöpf {кнѝпф} [сви.] *m* 2d 1. дугме *n*, пуце *n*; *fat.* е-п ~ springen lassen попустити једно дугме (и. каиш); sich es an den Knöpfen abzählen проричати што разбројавањем дугмета хоћу-нећу, хоће-неће; den ~ auf dem Beutel halten бити штедљив. 2. јабука *f*, облучје *n*; ~e-*r* Stecknadel глав(ица) *f* чиоде; кожно дугме на врху папира, мача за мачевање; ☞ дугме *n* (електричног звонцета). 3. *fig. fat.* Knöpfe траџи, паре *f* pl.; Knöpfe springen lassen (о)дрешити кесу. 4. \ Kloß 2. 5. простор између средишта и првог црног круга на нишану. 6. †, још *prov.* и ☞ = Knoten (= 1852 m). 7. а) чварак, прца; б) звекан; с) студ. човек; *fat. das ist ein (ganz) guter* ~ то је ваљан момак.

Knöpfchen {кнѝпфхн} *n* 2l (*dim.* од Knopf) дугменце, дугмешце; јабучица *f* итд.

Knöpf...: ~draht *m* ☞ жица *f* за прављење глава на чиодама; ~eisen *n* ☞ ~gabel.

knöpfen {кнѝпфн} [Knopf] I *tr.* 15a (за)копчати, закопчавати; откопча(ва)ти. II *intr.* (h) закопчавати, држати.

Knöpfen {кнѝпфн} *m* 2l кукица *f* за закопчаваче дугмади; уп. Handschuhknöpfer, Schuhknöpfer.

Knöpf..., **knöpf...**: ~fabrik *f* творница *f* дугмади; ~fabrikant *m* = ~macher; ~form *f*. а) облик *m* дугмета; б) калуп *m* за дугмета; 2förmig *a* дугмаст, облика дугмета; ~gabel *f* направа за заштиту капута при чишћењу сјајних дугмета, ☞ заштитна дашчица; ~gießer *m* ☞ ливац дугмади; ~haken *m* ку-

кица *f* (за за-, от)копчавање дугмади); ~**händler** *m* ☞ трговица *f* дугмета; ~**händler** *m* ☞ трговац дугметима, дугметар; ~**loch** *n* рупица *f* за дугме; ~**macher** *m* ☞ творничар дугмади, израђивач дугмади, дугметар; ~**macher**|**ware** *f* ☞ дугметарска роба; ~**nadel** *f* чиода, игла; ~**reihe** *f* ред *m* дугмета; ~**seide** *f* свила за дугмета. [пеле на дугмета.] **Knö'pf|stiefel** {*кнѳпф*-} *m pl.* дубоке *f pl.* ци-| **Knö'pf|zieher** *m* = Knopfhaken.

Knö'rpel {*кнѳрп*-} [срвн.] *m 2l* ☞ и ☞ рскавица *f*; рскавица на грудним костима телета. **Knö'rpel...**, **knö'rpel...** {*кнѳрп*-}: **2artig** *a* рскавичаст; ~**flosse** *f* рскавичав пераја; ~**haut** *f* ☞ покожица која покрива рскавицу. **knö'rpelhaft** {*кнѳрп*-} *adj.*, **knö'rp(e)lig** {*кнѳрп*-} *adj.* а рскавичав. [*f* ☞ наука о рскавици.] **Knö'rpel...** ~**kirsche** *f* ☞ Herzkirsche; ~**lehre** *f* **Knorr** {*кнѳр*-} *m* = Knorren.

Knö'rren {*кнѳр*-} [срвн.] *m 2l* 1. чвор, чворуга *f*; кврга *f*, израштај; чукаљ, чланак (на но-зи). 2. = Kerl.

knö'rricht {*кнѳр*-} *adj.*, **knö'rrig** {*кнѳр*-} [Knorren] *a* чвор(уг)аст, квргаст, чворноват; чворугав, чвржав.

Knorz {*кнѳр*-} *m 2g* = Knorren.

Knö'spchen {*кнѳсп*-} *n 2l* (dim. од Knosp) пупољчић *m*; окце. [око *n*, окце *n*.]

Knö'spe {*кнѳсп*-} [нвн.] *f 3b* пупољак *m* (и *fig.*). **knö'spen** {*кнѳсп*-} *intr.* (h) *15e* 1. пупити, (истерати) пупољке; *tr.* истеривати као пупољке. 2. *fig.* пупити, развијати се. **Knö'spen** *n*, **Knö'sprung** *f* пупљење, истеривање (и. терање) пупољака; пупљење, развијање.

Knö'spen..., **knö'spen...** {*кнѳсп*-}: **2ähnlich**, **2artig** *a* пупољчаст, налик на пупољак, у виду пупољка (и. окца); **2förmig** *a* у облику пупољка (и. окца); **2haft** {*кнѳсп*-} *a* = **2artig**; ~**stand** *m*, ~**treiben** *n* пупљење *n*; **2tragend** *a* са пупољцима, који носи пупољке; **2voll** *a* пун пупољака.

knö'spig {*кнѳсп*-} *a 1.* = knospentartig. 2. обасут (и. начичкан) пупољцима.

Knö'tchen {*кнѳт*-} *n 2l* (dim. од Knoten) чворић *m*; ☞ квржица *f*.

Knö'tchen..., **knö'tchen...** {*кнѳт*-}: **2ähnlich** *a* налик на чворић; **2reich** *a* пун чворића (и. квржица); ~**stich** *m* везани бод.

Knö'te *m 3a* 1. в. Knoten. 2. [од дн. Genöte, Genosse и. *fig.* од 1] калфа, занатлијски момак (презрив назив); простак, геак.

knö'teln {*кнѳт*-}, **knö'teln** {*кнѳт*-} *intr.* (h) *15f* узлати, (на)правити чворове (и. чвориће); (на)правити мрежу.

Knö'ten {*кнѳт*-} [свн.] *m 2l* 1. узао, чвор; е-п ~ binden, machen, schürzen вез(ив)ати чвор, узао, (на)правити чвор, узао; fester (leicht geschürzt) ~ чврст, јак (слаб) чвор; sich е-п ~ ins Taschentuch machen завез(ив)ати чвор на (цепној) марамици. 2. *fig.* чвор, тешкоћа *f*, заплет; da sitzt (и. steckt) der ~! ту је чвор!; den ~ durchhauen пресећи, -цати чвор; в. и gordisch. 3. ☞ заплет. 4. ☞, ☞ итд. чвор, тачка пресека. 5. ☞ кврга *f*, израштај; ☞ ганглија *f*, живчана кврга. 6. ☞ чвор; коле-

но *n*, колене *n*. 7. ☞ чвор (1582 *m*), ☞ X ~ Fahrt machen прелазити десет чворова. 8. упохак (на пр. на тканини).

knö'ten {~} *tr.* и *intr.* (h) *15c* вез(ив)ати чвор (и. узао) = knüpfen.

Knö'ten..., **knö'ten...** {*кнѳт*-}: **2artig** *a* чвораст, узласт, природе чвора; ~**bildung** *f* стварање квржица (и. чворића); **2förmig** *a* облика чвора; ☞ у облику ганглије; **2haft** {*кнѳт*-} *a* = knotig¹, knotig²; ~**holz** *n* чворновито дрво; ~**los** *a* без чворова; ~**lösung** *f* ☞ расплет *m*; ~**punkt** *m* чвор, стетиште *n*, тачка стицања; ~**schaft** {*кнѳт*-} *f* [Knote¹] *f* = ~tum; ~**schnur** *f* узица за опасивање озго; ~**station** *f* чворна станица, станица где се одваја колосек; ~**stich** *m* бод на чворове; ~**stock** *m* чворновак; ~**tau** *n* уже с чворовима; ~**tum** {*кнѳт*-} [Knote²] *n* геаштво. [љутаца *f*, коштрени.]

Knö'terich {*кнѳтр*-} [Knoten] *m 2g* ☞ лисац, ¹

knö'tig {*кнѳт*-} [Knoten¹] *a 1.* = knorricht. 2. а) с чворићима, с квржицама; б) ☞ пун чворића (и. коленаца).

knö'tig {~} [Knote²] *a* геачки, неотесан.

Knö'tigkeit {~} [knotig¹] *f 3b* чвор(н)овитост, чворноватост; квржавост.

Knö'tigkeit {~} [knotig²] *f 3b* *fat.* геаштво *n*, неотесаност.

Knü'bbe {*кнѳб*-} *f 3b*, **Knü'bben** {~} *m 2l* [дн.

Knopf] *fat.* чвор *m*; кврга *f*, гука *f*. [огроман.] **knü'bbig** {*кнѳб*-} *a 1.* = knorrig. 2. *fig.* грдан, ¹ **Knuff** {*кнѳ*-} *m 2d* *fat.* буботак, буботка *f*. **knü'ffen** {~} [нвн.] *tr. 15a* *fat.* буб(ет)ати, ударати песницом.

knü'ffig {*кнѳф*-} *a* *por.* јак, груб; претеран, прекомеран; ес ист ~ kalt пасја је зима; јовански је мраз. [шљокан.]

knü'll(e) {*кнѳл*-} *a* *por.* о-, наљољан, о-, на- ¹

knü'llen {*кнѳл*-} *tr. 15a* (з)гужвати, угужвати. **II** *intr.* (h) *por.* о-, наљољати се, о-, нашљо-кати се.

knü'pfen {*кнѳп*-} [свн.; *Knopf] *tr.* и *refl. 15a* 1. (с)везати, вез(ив)ати, завез(ив)ати; *fig.* ein Bündnis ~ скл[опити]-апати савез; den Knoten auseinander ~ раздреш(ив)ати чвор; j-n an den Galgen итд. ~ метнути кога на вешала. 2. *fig.* вез(ив)ати, с-, при[тегнути]; Bande enger (и. fester) ~ чвршће, јаче прите[гнути]-зати везе; *fig.* sich ~ везивати се (ан: за), бити везан (ан: за); an diese Frage ~ sich große Interessen за ово питање везани су крупни интереси; уп. an~, ver~, zusammen~, zu~.

Knü'ppel {*кнѳп*-} [дн.] *m 2l* 1. врлика *f*, батина *f*, млачуга *f*, мочуга *f*, буца *f*, тојага *f*, мотка *f*; *prv.* der ~ liegt beim Hunde: а) има нека сметња (и. закачка), б) немогућно је да се то не учини. 2. *fig.* грмаљ, простак. 3. хлелчић. [тиница *f*, буцица *f*.]

Knü'ppelchen {~} *n 2l* dim. од Knü'ppel ба- ¹ **Knü'ppel...**, **knü'ppel...** {*кнѳп*-}. ~**damm** *m* насип начињен од врлика; **2dick** *a*: 1. дебљине врлике (и. тојаге, мотке). 2. *por. fig.* **2dickvoll**: а) пун пунцат, б) = knüll(e); **2haft** {*кнѳп*-} *a* врликаст, буцаст, као вр-

лика, батина; *fig.* грмаљски, као простак, простачки, као грмаљ; ~holz *n* врлике *f pl.*
knup'p(e)rig {кнуп(е)рѣх} *a* = knusp(e)rig.
knup'per'n {кнуп'ерн} = knabbern, румати.
knup'ren {кнуп'рен} [оном.] *I intr.* (h) 15a 1. режати; врчати; мумлати, мрмљати; гунђати; прести (мачка). 2. крчати (црева). II **Knup'ren** *n* режање; врчање; мумлање, мрмљање; гунђање; крчање.
Knup'rri'hahn *m* = Birkhahn.
knup'rrig {кнупрѣх} *a* режало, врчало, гунђало.
Knup'rri... ~kater *m* мачак који преде; *fig.* (и ~kopf, ~peter *m*) = Brummbär *b*.
knup'speln {кнупсплн} *v.* knuspern.
knup'sp(e)rig {кнупсп(е)рѣх} *a* рскав, који рска (и. ршти); да рска.
knup'sper'n {кнупсп'ерн} *intr.* (h) и *tr.* 15f = knabbern, рскати, рштати, румати. [крајка *f.*]
Knust {кнуст} [дн.] *m* 2g (и 2d) кора *f* (хлеба).
Knute {кнуте} [рус.; сканд. Knoten] *f* 3b кнута, камџија. [камџијати.]
knut'en {~н} *tr.* 15c шибати (и. бити) кнутом;
knut'sch(e)lig {кнут'ш(е)лѣх} *a* *fam.* пуи(ачак).
knut'schen {кнут'шн} *tr.* 15e *fam.* 1. = knautschen. 2. дрпати, миловати. [pel.]
Knüttel {кнют'ел} [свн.; *Knoten] *m* 2l = Knüp-
Knüttel..., **knüttel...** {кнют'ел-} 2haft {кнют'ел-хѣфт}, 2icht {кнют'ел'хѣхт}, 2ig {кнют'ел'х} *a* геачки, простачки; рогобатан; 2п {кнют'елн} *tr.* ударати врѣиком, лупати батиним (и. тојагом); ~verse [нвн. 16 век] *m pl.* рогобатни стихови. [(чарапе).]
knütt'en {кнют'елн} *fam. prov. tr.* 15c плести
Koadju'tor {коад'ютор} [лат.] *m* 6d (над)бискупов помоћник.
koalisie'ren {коализир'ен} [лат.]: sich ~ 15g скл[опити] -apati савез, удружи(ва)ти се.
Koalition {~цион} *f* 3b савез *m*, коалиција; ~s[recht] *n* право удруживања, склапања са-
koa'x {коакс} [оном.] *int.* квак! крек! [веза.]
Ko'balt {коб'алт, кобалт} [Kobold] *m* 2g *min.* кобалт.
Ko'balt..., **ko'balt...** ~beschlag *m min.* арсенијат кобалта; ~glas *n* кобалтово стакло; 2haltig *a* кобалтоносан, с кобалтом; ~schwärze *f* кобалтово црнило *n*.
Ko'ben {коб'ен} [срвн.] *m* 2l 1. свињац, кочина *f*. 2. *fig.* штенара *f*, кочина *f*, чатрља *f*, уцера *f*. [корпа (с поклопцем) за леђа.]
Ko'ber {коб'ер} *m* 2l = Kiepe 1., (четвртаста)
Ko'bold {коб'олд} [Koben-walt] *m* 2g вампир; ђаволак; вилењак, ђаволан, враголан, обешањак, несташко; ~streich *m* несташлук, враголанство *n*, обешањаштво *n*, ђаволија *f*.
Kobo'lz {коб'олц} [фр. culbute *f*] *m inv. fam.* само у: ~schießen (и. kobo'lden {коб'олд'ен}, kobo'lzen {коб'олц'ен} *intr.* (h) 15e) преметати се, -нути се, превртати се, претурали се -ити се (преко главе).
Ko'ch {ко'х} [свн.; лат. coquus] *m* 2d, **Kö'chin** {кө'хйн} *f* 3c кувар, -ица; geschickte Köchin вешта куварница; *fig.* man weiß nicht, wer ~ oder Kellner ist не зна се ни ко пије, ни ко плаћа; *prv.* в. Brei и Hunger 1.
Ko'ch... {ко'х-}: ~apparat [kochen] *m* направа

за кување, X мањерка; ~birne *f* крушка за кување; ~buch *n* кувар *m* (књига).
ko'chen {кө'х'чн} [свн.; лат. coquere] 15a *I intr.* (h) 1. кувати се, варити се; кључати, врети; anfangen zu ~ прокључа(ва)ти, пров[рети], -ирати; das Wasser kocht вода ври (и. кључа); *fig.* das Blut kocht ihm in den Adern узаврела му крв у жилама; *imp.* es kocht in ihm у њему се кува (у њему ври); er kocht vor Wut успламтео од беса (и. од гнева). II *tr.* 1. кувати, варити; Leim ~ грејати (кувати) лепак (и. туткако); Seife ~ кувати сапун. 2. кувати; ~ können умети кувати; sie kann ~ она уме да кува; ~ lernen (на)учити кувати; *prv.* es wird überall mit Wasser gekocht свет је свуда исти. III **Ko'chen** *n* кување, варење; кључање, врење; das Kochen verstehen знати кувати, разумевати се у кувању.
Ko'cher {кө'х'ер} *m* 2l суд за кување; и = Kochmaschine. [тук тул.]
Kö'cher {кө'х'ер} [свн.] *m* 2l тоболац, тулац;
Kocherei {кө'х'ерѣ} *f* 3b куваница *f*, проклето кување *n*. [m pl.; ~länge *f* дужина тоболаца.]
Kö'cher... {кө'х'ер-}: ~fliegen *f pl.* тук туларци
Ko'ch... ~gerät *n* кухињско посуђе, кухињски прибор *m*; ~geschirr *n* кухињски судови *m pl.*, кухињско (метално) посуђе; X мањерка *f*; ~herd *m* кухињска пећ *f*, штедњак.
Kö'chin {кө'х'йн} *f* 3c в. Koch.
Ko'ch... ~junge *m* паракувар, судопера; ~kelle *f* варјача; ~kessel *m* котлић, бакрач (и. гвозден) лонац; ~kiste *f* норвешки лонац *m*, аутоматска кухиња, пећ-грејалица; ~kunst *f* вештина кувања, куварска вештина; ~küinstler *m* кувар вештак; ~löcher X *n pl.* рупе *f pl.* завојничке польске (ратне) кујне; ~löffel *m* = ~kelle; ~maschine *f*, ~ofen *m* кухињска пећ *f*; штедњак *m*; ~pfanne *f* шерп(е)ња, кастрола; ~salz *n* кухињска (и. обична) со *f*; ~schule *f* домаћичка школа, школа за домаћице; ~topf *m* лонац, грнац, грне *n*; ~zucker *m* ситан шећер за кување, шећер.
Ko'ckels/körner {кө'к'елс-} [лат. eocculi] *n pl.* балук(а) *f* *m*, рибли отров *m*, рибли трава *f*.
Ko'da {кода} [ит.] *f* 6i 3 кода, жив и сјајан завршетак (музичког) комада.
Ko'dak {кодак} *m* 6i phot. кодак.
Kö'der {кө'дер} [свн.] *m* 2l 1. мамац (и *fig.*), мека *f*, ваб(ац) *m*. 2. кожа *f* за учвршћива-
Kö'der/fisch *m* риба-мамац. [ње потпетице.]
kö'dern {кө'дерн} *tr.* 15f (на)мамити, (на)вабити, мет[нути] -ати ваб на; *fig.* (при)мамити, примамљивати.
Ko'dex {кө'д'екс} [лат. codex, caudex] *m* 2g, *sg. inv. pl.* -dizes {кодиц'ес} 1. рукопис (стари). 2. законик, законски зборник, кодекс.
Kodifikatio'n {кодификац'ион} [лат.] *f* 3b = kodifizieren II.
kodifizie'ren {~цир'ен} [лат.] *I tr.* 15g саставити законик, саставити зборник закона, кодификовати. II **Kodifizie'ren** *n*, **Kodifizie'ring** *f* састављање законика (и. законског зборника), кодификовање.
Kodizi'll {кодицилл} [лат.] *sg* *n* 2g¹ додатак тестаменту, кодицил.

Koeffizient {коэфџиџент} [лат.] *3a* сачинилац, сачинитељ, коефицијент.

Ko'fen {кофџн} [дн.] *2l* = Koben.

Ko'fent {кофџент} [Konvent] *2g* танко пиво.

Koffei'n {кофџеин} *2g* (б. pl.) = Kaffein.

Ko'ffer {кофџр} [фр., *гр.] *2l* (Reise-) ~ путнички сандук, куфер; ковчег; seine(n) ~ пак-кен спремити куфер, спремати сандук за пут. **Ko'fferchen** {кофџрхџн} *2l* (dim. од Koffer) сандучић *m*, сандуче, ковчежић *m*, куферче, куферчић *m*.

Ko'ffer... {кофџр-}: ~deckel *m* поклопац сандука (и. куфера, ковчега); ~macher *m* творничар куфера, израђивач сандука; ~träger *m* носач, амалин.

Kog {кок} [дн.] *2d prov.* равно баровито земљиште ограђено наспомом.

Ko'gel {когџл} *2l* (б. pl.) *prov.* врх, чука *f*.

Ko'gel {~} *3d prov.* кукуљача, капуљача.

Ko'gnak {когњак} [Cognac град у Француској] *2g* и (аус. само) *bi* коњак, виновача *f*.

Kogna't {когнат} [лат.] *3a* крвни сродник по матери, когнат. [ција, (с)веза, повезаност.]

Kohäre'nz {кохерџенц} [лат.] *3b* ~ кохерен-

kohärie'ren {-рџриџн} *intr.* (h) *15g* ~ бити (с)везан, повезан, кохеровати.

Kohäsio'n {~зиџн} *3b* (б. pl.) ~ (с)везаност, повезаност, кохезија (привлачна сила између молекула једног тела).

Kohl {кол} [свн.; лат. caulis] *2g* 1. ☞ купус; fig. das macht den ~ nicht fett то не помаже; в. fett 1. 2. fam. fig. (б. pl.) трућање *n*, луп(ет)ање *n*, mach' nur keinen langen ~! немој дуљити лакрдију! das ist aufgewärmt ~ то је подгрејана попара, то је стара песма.

Ko'h|amsel [Kohle] *f* ~ кос (црни) *m*.

Ko'h|..., **Ko'h|...** {кол-}: ~arten *f* pl. билке врсте купуса; ~artig *a* ☞ купукаст, врсте (и. рода) купуса; ~blatt *n* купусов лист *m*.

Ko'h|e {колџ} [свн.] *3b* угаљ *m*, угљен *m*, ђумур *m*; glühende ~п угљевље *n*, жеравица *f*, жар *f*, ~п (и. Holz zu ~п) brennen правити дрвени угаљ, ђумур; in ~ verwandeln (zu ~ werden) угљенисати (се), претворити (се)-арати (се) у угаљ; ~п einnehmen уз|ети -имати угаљ, снабде(ва)ти се угљем; fig. в. feurig 1; wie auf (glühenden) ~п sitzen (и. stehen, liegen, sein) седети као на угљевљу (и. трњу); schwarz wie eine ~ = kohlschwarz.

ko'hlen {колџн} *1 tr.* правити угаљ од, правити ђумур од, угљенисати. *II intr.* (h) 1. чађавити, гаравити, пушити се. 2. цртати угљеном. 3. ☞ = Kohlen einnehmen. *III ge|ko'hlt* {гџколџ} у знач. *inf.*; ☞ сједињен с угљ(ен)иком. *IV Ko'hlen n*, **Ko'hlung** *f* угљенисање.

ko'hlen {-} [Kohl 2] *intr.* (h) *15a fam.* трућати, луп(ет)ати.

Ko'hlen..., **ko'hlen...** {колџн-}. ~abbau *m* вађење *n* угља; ~anzünder *m* угљени упалач; ~arbeiter *m* радник у угљенокопу; ~artig *a* угљенаст, налик на угаљ; ~aufbereitung *f* пребрирање *n* угља; ~becken *n* а) мангал *m*; грејалица *f*; б) X сандук *m* за угаљ; в) ☞ = ~revier; ~bergwerk *n* угљени рудник *m*, мајдан *m* угљ(ен)а; ~bezirk *m* угљени срез;

~blende *f* min. антрацит *m*; ~börse *f* ☞ берза угљ(ен)а; ~brennen *n* угљенисање дрвета, прављење ђумура (од дрвета); ~brenner *m* угљар, ђумурџија; ~brennerei' *f* а) жежница, ђумурана, место где се прави дрвени угаљ (и. ђумур); б) = ~brennen; ~bunker *m* сместиште *n* (и. магацин) за угаљ; ~dampf *m* угљена пара *f*; ~dämpfer *m* суд за гашење жеравице, угљевља; ~distrikt *m* угљени срез, округ; ~dunst *m* угљени оксид; ~erde *f* угљена (и. угљевита) земља; ~faden|lampe *f* лампа са угљеним влакном, сијалица с концем од угља; ~feuer *n* ватра *f* од угља (и. ђумура), угљевље, жеравица *f*; ~feuerung *f* а) ложење *n* угљем, грејање *n* ђумуром; б) горење (и. сагоревање) угљ(ен)а; ~flöz *n* угљени слој *m*, слој угљ(ен)а; ~fresser *m* сатирач угља (= брод који троши много угља); ~gebiet *n* min. = ~gegend и ~revier; ~gegend *f* угљена област, предео *n* угља; ~glut *f* угљевље *n*, жеравица, жар; ~grube *f* угљени мајдан, угљенокоп; ~haltig *a* који садржи угља, угљени, угљеносан; ~händler *m* угљарски трговац, трговац угљем, fam. ђумурџија; ~handlung *f* угљарска трговина, трговина угљем; ~hydrat *n* ☞ угљени хидрат *m*; ~heizung *f* ложење *n* угљем (и. ђумуром); ~kammer *f* = ~keller; ~kasten *m* сандук за угаљ; ~keller *m* угљарник, ђумурана *f*, подрум за угаљ; ~klein *n* ситан угаљ *m*, сит(ин)а *f*; ~korb *m* корпа *f* за угаљ; ~lager *n* стовариште угља; угљана *f*; min. наслага *f* угља, слој(еви pl.) *m* угља; ~lieferung *f* снабдевање *n* угљем, намет у угљу, давање угља (ап. dat.); ~maß *n* мера *f* за угаљ; ~meiler *m* жежница *f*; ~niederlage *f* = ~lager; ~oxyd *n*, ~oxyd|gas *n* ☞ угљени оксид *m*; ~pfanne *f* = ~becken *a*; ~platz *m* = ~lager; ~raum *m* = ~bunker; ~revier *n* ☞ угљени басен, угљена област *f*; ~sack *m* врећа *f* (и. џак) за угаљ; ~sauer *a* ☞ карбонатни, угљенични; doppelt ~sauer бикарбони; ~saures Salz карбонат *m*; ~saures Natron (Zsaures Kali) карбонат соде (поташе); ~saures Wasser вештачка кисела вода; в. и doppeltkohlen-sauer; ~säure *f* ☞ угљена киселина; ~säure|haltig *a* који садржи угљене киселине, с угљеном киселином; ~schaufel *f* лопата за угаљ; ~schicht *f* слој *m* угља, угљени слој; ~schiff *n* ☞ угљарица *f*, лађа за превоз угља; ~schuppe *f* = ~schaufel; ~station *f* станица за угаљ, снабдевалиште *n* угљем; ~staub *m* угљена прашина *f*; угљени прах; ~stift *m* писаљка *f* од угља, угљен; ~stoff *m* ☞ угљ(ен)ик; ~stoff|haltig *a* који садржи угљ(ен)ика, угљенични, угљички; ~stoff|verbindung *f* угљ(ен)иково једињење *n*, угљ(ен)иков спој *m*; ~topf *m* грејалица *f*, мангал; ~träger, ~trimmer *m* угаљ, ђумурџија; ~vorrat *m* залиха угља; ~wagen *m* кола *n* pl. за угаљ; тендер; ~wasser|stoff *m* ☞ угљовод(он)ик, угљенични вод(он)ик; ~wasser|stoff|verbindung *f* угљовод(он)иково једињење *n*, угљовод(он)иков спој *m*; ~zeche *f* ☞ мајдан (и. рудник) *m* каменог угља; ~zeichnung *f* цртеж *m*

угљеном; ~zug *m* воз (и. влѣк) с угљем; ~zünder *m* = ~anzünder. [хумурџија.]

Kö'bler {кѡ.лѣр} [срвн.; Kohle] *m* 2l угљар, I Köhlerei' {кѡ.лѣра} *f* 3b = Kohlenbrennerei *a*. Kö'bler... {кѡ.лѣр-}: ~glaube *m* чврста (и. јака, слепа) вера *f*; ~hütte *f* угљарева (и. угљарска) колиба.

Ko'hl..., ko'hl...: ~garten *m* купусиште *n*, градина *f* засађена купусом; повртњак; ~gärtner *m* вртар купусар; повртар; ~gemüse *n* купус *m*; ~gewächse *n* *pl.* = ~arten; ~ig {кѡ.лѣх} *a*: a) = kohlenhaltig, ~artig; b) *fat.* пун лупетања (и. трућања); ~kopf *m* главица *f* купуса; ~markt *m* ☞ купусни трг; пијаца *f* на којој се продаје купус; ~meise *f* сеница; ~pech|raben|schwarz *a* *fat.* = ~schwarz; ~pflanze *f* ☞: a) купус *m* (биљка); b) ~pflanzen *pl.* = ~arten; ~raben|schwarz *a* *fat.* = ~schwarz; ~rabi [ит.] *m* bi (аус. *pl.* и *inv.*) келераба *f*; ~raupe *f* ☞ купусова гусеница; ~rübe *f* ☞: a) бросква; b) = ~rabi; ~saat *f* ☞ = Raps; ~schwarz *a* црн као угљ, црн црнат; ~sprosse *f* изданак *m* купуса; ~strunk *m* кочањ, корен у купуса; ~suppe *f* чорба (и. јуха, супа) од купуса; ~weißling *m* ☞ купусар (лептир). [хорта (= 1/10 легије).]

Koho'rte {кохѡртѣ} [лат.] *f* 3b ☞, *antlq.* и ко- I Ko'itus {коитѡс} [лат.] *m* *inv.* сношај, облежај. Ko'je {кѡ.је} [хол.; лат. cavēa] = *f* 3b собица, I Kok {кок} *m* bi в. Koks. [кабина.]

Ko'ka {кока} [бразил.] *f* bi или *inv.* ☞ кока. Kokai'n {кокаин} *n* 2g¹ (б. *pl.*) ☞ кокаин *m*. Koka'rde {кокарда} [фр.] *f* 3b кокарда, значка. Ko'ker {кокѣр} [дн.] *m* 2l ☞ дрвена стублина, цев. koke'tt {кокѣт} [фр.] *I a* кокетан, који тежи (и. воли) да се допадне. II Koke'tte {~} *f* 3b кокета, кахиперка, намигуша.

Koketterie' {кокѣтри} [фр.] *f* 6f кекетерија (жеља (и. воља и. страст) за допадањем и. свиђањем кому).

kokettie'ren {~тирѣн} [фр.] *I intr.* (h) 15g кокетовати; успијати се; mit j-m ~ *fat.* намигивати кому (и. на кога), ашиковати с ким. II Kokettie'ren *n* кокетовање, успијање, намигивање, ашиковање.

Koko'n {коко} [фр.] *m* bi чаура *f* (свилене бубе); ~faden *m* конач чауре (свилене бубе); ~markt *m* ☞ трг чаура (свилене бубе).

Ko'kos {кокѡс} [ит., порт., *гр.] *f* *inv.* ☞ ~baum *m* кокосово дрво *n*, кокосова палма *f*; ~but-ter *f* кокосова маст; ~faser *f* = ~nußbast; ~milch *f* кокосово млеко *n*; ~nuß *f* кокосов орах *m*; ~nuß=bast *m*, ~faser *f* кокосово влакно *n*; ~(nuß)öl *n* кокосово уље; ~palme *f* ☞ = ~baum. [лака женска.]

Koko'tte {кокѡтѣ} [фр.] *f* 3b *fat.* фаћкалица, I Koko'ttentum {~нѡтѡм} *fat.* *n* 2a (б. *pl.*) фаћка-лиштво, фаћкалице *f* *pl.*, женскиње сумњи- I Koko'tten|wesen *n* фаћкалиштво. [вог гласа.] Koks {кокѡс} [енгл. + coaks] *pl.* *inv.* од Kok (пор. и *m* *sg.* *inv.*) кокс, угљ без испарљивих, машин састојака; ~ofen *m* пѣћ *f* за кокс.

Ko'la... {кѡ.ла-} ☞: ~baum *m* (Sterculia asu- minata) кола; ~nuß *f* колин орах

Ko'ben' {кѡ.лѣбѣн} [срвн.] *m* 2l 1. глав(и)ца *f*, бу-

ца *f*; буздован. 2. ☞ кундак. 3. велика боца *f*, балон; ☞ јурет, реторта *f*. 4. машка *f*, кри- ва *f*, палица *f* за кечење. 5. први издanci *m* *pl.* нових рогова (код јелена). 6. ☞ клип. 7. ☞ лемило *n*, алатка *f* за лемљење; клип (код шмрка). 8. ☞ глава *f* четке за чишћење топо- ва. 9. и Ko'lbe {кѡ.лѣбѣ} *f* 3b † тиква *f*, глава *f*. ko'lben² {~} 15a *I intr.* (h) 1. класати, влатати, заметати клип(ове), влаће. 2. (пот)кечити, ударити машком, терати машком. II *tr.* 1. брати (Mais кукуруз), ломити клипове са, отсецати влаће са. 2. ☞ глачати. III gel'ko'lbt {гѣкѡлпт} *p. p.* и *a* = kolbig.

Ko'lben..., ko'lben... {кѡ.лѣбѣн-}. ~aufgang *m* ☞ дизање *n* клипа, ход клипа навише; ~be- schleunigung *f* ☞ убрзање *n* клипа; ~decke *f*, ~deckel *m* ☞ клипов поклопац *m*; ~dich- tung *f* ☞ заптивање *n* клипа; ~durchmesser *m* ☞ пречник (и. промер) клипа; ~förmig *a* буцаст, клипаст, облика клипа, буце, главич- част; ~geschwindigkeit *f* ☞ брзина клипа; ~hingang *m* ☞ унапредно кретање *n* клипа; ~hirsch *m* јелен од једне и по до две годи- не; ~hirse *f* ☞ италијанско просо *n*; ~höhe *f* ☞ дебљина клипа; ~hub *m* ☞ ход клипа, диз клипа; ~körper *m* ☞ клипов труп; ~li- derung *f* ☞ = ~dichtung; ~niedergang *m* ☞ ход клипа наниже; ~packung *f* ☞ заптива- ње *n* клипа; ~reibung *f* ☞ трење *n* клипа; ~ring *m* ☞ клипна (и. клипова) карика *f*; ~ring schloß *n* ☞ спој *m* клипове карике; ~rückgang *m* ☞ враћање *n* клипа; ~schieber *m* ☞ клипасти разводник; ~schlag *m* удар кундаком, ударац кундаком, удар кундачки, ударац кундачки; ~schlüssel *m* ☞ кључ за клип; ~schmierung *f* ☞ подмазивање *n* кли- па; ~spiel *n*: a) кечење, игра *f* машком; b) ☞ унапредан и уназадан ход *m* клипа; ~spielraum *m* ☞ зазор клипа; ~stange *f* ☞ клипњача; ~stangen|führung *f* ☞ клипњачи- на вођица; ~stopf|büchse *f* ☞ клипњачина заптивача; ~stoß *m* = ~schlag; ~tragend *a* ☞ класат, влатат; клипоносан; ~weg *m* ☞ пут (и. ход) клипа; ~weizen *m* ☞ озимица *f* (пшеница), јесењка *f*. [паст, облика клипа.] ko'lbig {кѡ.лѣбѣх} *a* буцаст, облика буце; кли- I Ko'libri {колибри} *m* bi ☞ колибри.

Koli'k {колак} [гр. Kolon 2] *f* 3b (б. *pl.*) † грче- ви *m* *pl.* у стомаку, колика; ~anfall *m* на- ступ грчева у стомаку (и. колике).

Kolk {кѡ.лѣк} [дн.] *m* 2g вир, вртлог.

Ko'lk|rabe [нвн. можда од *prov.* kolken — rülpsen, erbrechen] *m* гавран, вран.

Kollabora'tor {кѡ.лаборѡтор} [лат.] *m* bi са- радник; = Hilfslehrer. [сарадништво *n.*]

Kollaboratu'r {~ратур} *f* 3b место *n* сарадника, I

Kollatera'l|erbschaft {кѡ.латерал-} [лат.] *f* на- слеђе *n* у побочној линији.

kollationie'ren {кѡ.латѡнирѣн} [лат.] *I tr.* 15g сразнвити, -њивати, упоре|дити, -њивати (ein Werk неко дело гледати да ли су табаци књиге на броју и редом). II Kollationie'ren *n* сразњивање, -ење, упоређење, упоређи- вање.

Kolle'g {кѡ.лѣгѣ} [лат.] *n* бѣ 1. = Kollegium. 2.

предавање, течај *m*; ein ~ belegen упис(ив)ати неко предавање, уписати се у неки течај; ein ~ besuchen (и. hören) посећивати (слушати) предавање, течај; ins ~ gehen ићи на предавање (и. течај); ein Kolleg (über Logik) halten (о)држати предавање, (о)држати течај (из логике).

Kolle'ge {кѡлѣгѣ} [лат.] *m* 3a, Kolle'gin {кѡлѣгѣн} *f* 3c друг, -арица (у служби, струци), колега, -иница.

Kollegia'l {колегѣал}, ~isch {~иш} [лат.] *a* (dv.) 1. другарски, колегијалан (-но); *adv.* ~ handeln другарски радити (и. поступити). 2. ~e Ansicht мишљење већа, колегијума.

Kollegialität {~алитѣт} [лат.] *f* 3b (б. pl.) другарство *n*, колегијалност.

Kollegia'l|kirche *f* каионичка црква.

Kolle'gien... {кѡлѣгѣн-} ~gelder *n* pl. школарина *f*, уписнина *f* за предавање (и. за течај); ~heft *n* свеска *f* за прибелешке течаја (и. пре-)

Kolle'gin {кѡлѣгѣн} *f* 3c в. Kollege. [давања.]

Kolle'gium {кѡлѣгѣиум} [лат.] *n* веће, савет *m*, колегијум *m*, збор *m*.

Kollektaneen {кѡлѣктанеен, колектане(и)н} [лат.] *pl.* *inv.* изводи *m* pl., збирка *f*, зборник *m* разноврсних ствари. [пљач, сабирач.]

Kollekta'nt {~тант} [лат.] *m* 3a с-, прику-

Kolle'kte {кѡлѣктѣ} [лат.] *f* 3b купљење *n* милостиње, скупљање *n* прилога, прибирање.

Kollekteu'r {кѡлѣктоу'р} [фр.] *m* 2g¹ с-, прикупљач, прибирач.

kollektie'ren {кѡлѣктире'н} [Kollekte] *intr.* (h) 15g купити, с-, прикупљати, прибирати (милостињу, прилоге итд.).

kollekti'v {~тиф} [лат.] *a* I колективан, скупан, укупан, збирни. II Kollekti'v *n* 2g¹, Kollekti'vum {~тивум} *n* бк gr. збирна именица *f*.

Kollekti'v... {~иф-} ~begriff *m* gr. колективан (и. збирни) појам; ~gesellschaft *f* колективно друштво *n*.

Kollektiv'ismus {кѡлѣктивѣсмус} [лат.] *m* 6g (б. pl.) колективизам (учење о заједничкој имовини, својини).

Kollektiv'ist {~вѣст} [лат.] *m* 3a колективиста (присталица учења о заједничкој својини).

Kollekti'v|prokura *f* колективно пуномоћство *n*. [при-, скупљач (електрицитет).]

Kolle'ktor {кѡлѣктоу'р} [лат.] *m* бд — колектор, I

Ko'ller¹ {кѡлѣ'р} [срвн.; *фр. collier] *n* 2l 1. огрлица *f*, оковратник *m*, колир *m*, грудњак *m*, прслук *m*, (на)прсник *m*. 2. жуте кожане хлаче *f* pl.

Ko'ller² {~} [свн.; гр.] *m* 2l 1. вет. вртоглавица *f* (коњска болест). 2. fam. fig. бес(нило) *n*, вртоглавица *f*.

Ko'llerer {~р} *m* 2l вртоглавичар.

ko'llerig {~дх}, ko'llerisch {~иш} *a* (в. Koller²) вртоглавичав, који има вртоглавицу; бесан, помаман.

ko'llern¹ {кѡлѣ'рн} 15f I *intr.* (h) 1. каукати, пућкати (хурак); гукаати (голуб); tr. каучути избаци(ва)ти; sich braun und blau ~ помодрети од каукања. 2. крчати (црева); думбарати, котрљати се; и tr. (с)котрљати; sich ~ ско-трља(ва)ти се. II Ko'llern *n* каукање, пућка-

ње; гукање; крчање; думбарање, котрљање. ko'llern- {~} [Koller²] *intr.* 15f vet. имати вртоглавицу (за коња); бити бесан, помаман.

Kolle't {кѡлѣт} [фр.] *n* 2g (аус. и бѣ) = Koller¹.

Ko'lli {кѡли} *pl.* од Kollo (в. тамо); ~dieb *m* крадљивац дењкова (и. свежњева, пакета, колета); ~diebstahl *m* крађа *f* дењкова, свежњева.

kollidie'ren {кѡлидире'н} [лат.] I *intr.* (h) 15g сукобити се, -љавати се, сударити се. II Kollidie'ren *n* = Kollision.

Kollisio'n {~зион} [лат.] *f* 3b судар *m*, сукоб *m*, колизија, сукобљавање *n*.

Ko'llo {кѡло} [ит.] *n* бѣ, бк ☞ колето, дењак *m*, свежањ *m*, бала *f*.

Kollo'dium {кѡлодиум} [гр.-лат.] *n* 6e (б. pl.) ☞, ☞, phot. колодиум *m*; ~häutchen *n* колодиумова опн(и)ца *f*, превлака *f*; ~verfahren *n* phot. поступак *m* са колодиумом; ~wolle *f* пироксил *m*.

Kollo'quium {кѡлоквиум} [лат.] *n* 6e разговор *m*; испит *m* у облику разговора (колоквиум).

Köln {кѡлн} [лат.] *n* 8g ☉ Келн *m* [град у Поруђу, у Пруској].

Kö'ln^{er} {~р} I *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c Келњан|ин, -ка, становни|к, -ца Келна. II *a* *inv.* = kölnisch.

kö'lnisch {кѡлнѣш} *a* келнски; ~es Wasser и. Kö'lnisch|wasser *n* (б. pl.) келнска (колоњска) вода *f*. [2. ☞ = Grimmdarm.]

Ko'lon {кѡлон} [гр.] *n* бѣ, бк 1. gr. две тачке (:).

Kolone'l {кѡлонел} [фр.] *f* *inv.* (б. pl.) ☞ слово од седам тачака, седмица.

kolonia'l {кѡлонѣал} [лат.] *a* колонијалан.

Kolonia'l... {~ал-} ~amt *n* колонијално одељење; ~direktor *m* управник колонија; ~geschäft *n* = ~handel; ~gesellschaft *f* колонијално друштво *n*; ~handel *m* колонијална (и. прекоморска) трговина *f*; ~minister *m* министар за колоније, колонијални министар; ~politik *f* колонијална политика; ~system *n* колонијални систем *m*; ~waren *f* pl. колонијална роба *f*; ~waren|geschäft *n* трговина *f* колонијалном робом; ~waren|händler *m* трговац колонијалном робом; ~zucker *m* колонијални шећер.

Kolonie' {кѡлони} [лат.] *f* бѣ колонија, насеобина.

kolonisie'ren {~назире'н} [Kolonie] I *tr.* 15g колонизовати, насељити, -љавати, настањивати, -нити. II Kolonisie'ren *n*, Kolonisie' rung *f* колонизовање, насељавање, настањивање.

Kolon'ist {~нист} *m* 3a насељеник, настањеник, колонист(а). [стубова (око неке зграде).]

Kolonna'de {кѡлонадѣ} [фр.] *f* 3b колонада, ред I

Kolo'nne {кѡлонѣ} [фр.] *f* 3b ☞ колона, одељење *n*; ☞ стуб(ац) *m*.

Kolo'nnen..., kolo'nnen... {кѡлѣнн-} ☞: ~abteilung *f* одељак *m* колоне; ~angriff *m* напад колонама; ~brücke *f* колонски мост *m*; ~form *f* колонски поредак *m*; ~marsch *m* марш у колонама; ~weise *adv.* колонама, на колоне.

Kolopho'nium {кѡлофѡнѡм} [лат.; гр. Kolophon, град у Малој Азији] *n* 6e (б. pl.) колофониум *m* (смола за виолину).

Koloquinte {колокви́нт} [фр., грч.] *f* 3b ☞ = Bitterapfel. [felkäfer.]
Kolora'do {ка́радо} *m* ☞ = Kartoffel
Koloratu'r {~ратур} [лат.] *f* 3b ☞ ~en *pl.* укра-
 си *m pl.*, колоратура; ~sängerin *f* колора-
 турна певачица.
kolore'len {~рир'н} [лат.] *tr.* 15g 1. коло-
 рисати, обојити, да(ва)ти боју. 2. ☞ укра-
 сити, шавати. II **Kolorie'ren** *n* колорисање,
 бојење; дотеривање. [колорист, -киња.]
Kolori'st {~рист} [лат.] *m* 3a, ~in {~йн} *f* 3c
Kolori't {~рит} [ит.] *n* 2g колорит *m* (бојење,
 давање боје; вештина бојења, колорисања).
Kolo'B {колђс} [лат.] *m* 2h¹ грдосија *f*, горо-
 стас, исполин.
kolossa'l {колђс'ал} [KoloB] *a* (dv.) колосал|ан
 (-но), горостас|ан (-но), огром|ан (-но).
Koiossa'l {statue} огроман (и. горостасан) кип.
Koiosse'um {колђсеум} [лат.] *n* бе колосеум *m*
 (позоришна зграда римског императора Ве-
 спасијана, Флавијев амфитеатар).
Ko'lpak {кђлп'ак} [мађ., *тур.] *m* 2g¹ и (аус. са-
 мо) *bi* X = Kalpak.
Kolporta'ge {кђлпђртаж'е} [фр.] *f* 3b ☞ торба-
 рење *n*, разношење *n*; ~artikel *m* артикал (и.
 роба *f*) за торбарење; ~verlag *m* књижара
f која продаје књиге (и. списе) разношењем,
 торбарењем. [бар, разносач.]
Kolporte'u'r {~тор'р} [фр. и изг.] *m* 2g¹ ☞ тор-
 колпортирење {~тир'н} [фр.] *tr.* 15g торбарити,
 разносити.
Ko'lt'er {кол'тер} [срвн.; ит. coltra] *m* јорган.
Ko'lt'er {~} [лат. culter] *n* 2l цртало *n* (плуга);
 в. Sech.
Kolumbi'ne {колумб'ин'е} *f* 8d ☞ Коломбина (не-
 изоставно лице у италијанској комедији).
kolu'mbisch {колумб'иш} *a* колумпски.
Kolu'mbus {~бус} *m* 8c Колумб. [страна.]
Kolu'mne {колумн'е} [лат.] *f* 3b ☞ стубац *m*,
Kolu'mnen..., **kolu'mnen...** {колумн'н-} ~maB *n*
 штампарски лењир *m*; ~schnur *f* врвца,
 узица (штампарска); ~titel *m* заглавље *n*; ~
 welse *adv.* на ступце, ступцима; ~ziffer *f*
 број(ка) *f* *m* ступца (и. стране). [ратник.]
Kombata'nt {комбатант} [фр.] *m* 3a X борац,
Kombinatio'n {комбинаци'он} [нлат.] *f* 3b ком-
 бинација (спој, спајање; сплет).
Kombinatio'ns... {~фнс-} ~gabe *f* дар *m* за
 склапање (и. спајање, сплитање, комбино-
 вање); ~lehre *f* теорија о комбинацијама.
kombinato'risch {~ториш} [нлат.] *a* комбина-
 торски.
kombinie'ren {~нир'н} [нлат.] *tr.* 15g комби-
 новати (склапати, спајати, сплитати).
Kombü'se {кђмбу'зе} [хол.] *f* 3b ☞ смочница
 (на броду), смочиште *n* хране, сок *m*.
Kome't {комет} [гр.] *m* 3a ☞ репатица, комета.
Kome'ten..., **kome'ten...** {комет'н-} ☞artig *a*
 репатичаст, у виду репатице (и. комете); ~
 bahn *f* путања репатице, кометска путања;
 ~bahn|bestimmung *f* одређивање -ење *n* ко-
 метских путања.
Komfo'rt {кђмфђрт} [енгл.] *m* 2g (б. *pl.*) ком-
 фђрт (удобност, удобност). [комфортан.]
komforta'bel {~фђртаб'ел} *a* удобан, угодан, |

Ko'mik {ком'ик} [гр.] *f* 3b (б. *pl.*) комика; ~er
 {~р} *m* 2l комични песник; комичар (глумац)
ko'misch {ком'иш} [гр.] *a* (dv.) комич|ан (-но),
 смеш|ан (-но), шаљив (о); чуд|ан (-но), необи-
 ч|ан (-но); niedrig ~ лакрдијашки, простачки
 смешан; *fam.* darin bin ich ~ такав сам ти ја.
Komita't {комитат} [лат.] *n* 2g 1. пратња *f*,
 праћење. 2. комитат *m* (жупанија у Угарској).
Komitee' {комите'е} *n* бђ одбор *m*.
Komitia'l|verhandlungen {комици'ал-} [лат.] *f* *pl.*
 претресања (и. расправљања) *n* *pl.* у коми-
 цијама, комици(ј)ска претресања.
Komi'tien {ком'ици'н} [лат.] *pl.* *inv.* комиције
 (римска народна скупштина).
Ko'mma {кђма} [гр.] *n* бђ (*pl.* и ~ta) 1. *gr.*, ☞ за-
 пета *f*, зарез *m*. 2. *gr.* реченични део; ☞ врло
 мали део тонског интервала (1/9). 3. ^ 5,7
 (fünf Komma sieben) пет, запета, седам; пет
 целих и седам десетих (делова). [мабацил.]
Ko'mma|bazillus *m* ☞ и ☞ запетаст бацил, ко-
Kommandant {командант} [фр.] *m* 3a X запо-
 ведник, командант. [штво *n*, командантура.]
Kommandantu'r {~дантур} *f* 3b X заповедни-
Kommandeu'r {~дђ'р} [фр.] *m* 2g¹ 1. X (нижи)
 командант, командир, заповедник, стареши-
 на. 2. витез (неког одличја, ордена вишег реда).
kommandie'ren {~дђ'р'н} [фр.] *tr.* и *intr.* (h) 15g
 (особ. X) командовати, заповедати, наређи-
 вати; ~der General des... Armeekorps ђене-
 рал командант ...арми(ј)ског корпуса; (ab-
 kommandiert откомандован (zu: у, за), доде-
 љен (zu: дат.), прикомандован; zu den Flie-
 gern kommandiert от-, прикомандован, до-
 дељен ваздухопловству. [так.]
Kommanditär {~дђтер} [фр.] *m* 2g¹ тајни ор-
Kommandi'te {~дђт'е} *f* 3b ☞ 1. = Komman-
 ditgesellschaft. 2. улог *m* једног ортака (у
 трговину). [ditär.]
Kommanditi'st {~дђтит'ст} *m* 3a ☞ = Коман-
Kommandit'gesellschaft {~дђт'г} *f* ☞ коман-
 дитно друштво *n* (ортачка трговина без сара-
 ђивања ортака).
Komma'ndo {кђмандо} [срлат., ит.] *n* бђ X 1.
 заповедање, заповест *f*; наредба *f*; auf ~ на
 заповест, по заповести. 2. заповедништво,
 команда *f*, врховно заповедање; das ~ beim
 Manöver führen имати (врховно) заповедни-
 штво (и. команду) на маневрима, руковати
 маневром. 3. одред *m*, одељење (војника).
Komma'ndo {кђмандо-} X: ~aussprache *f* из-
 говор *m* команде; ~behörde *f* команд(н)а
 (власт); ~brücke *f* ☞ мост заповедника бро-
 да; ~ruf *m*, ~wort *n* 2g заповест *f*, заповед
f, наредба *f*, команда *f*; ~stab *m* заповеднич-
 ка (командантска) палица *f*; ~turm *m* запо-
 ведничка (командантска) кула *f*; ~zulage *f* за-
 поведнички додатак *m*, додатак команданту.
ko'mmen {кђм'н} [свн.] 14g *intr.* (s) 1. доћи,
 долазити; a) er wird gleich ~ он ће одмах
 доћи, тек што није дошао; da kommt er! ево
 га (иде)! ево га где долази!; Sie ~ wie geru-
 fen долазите као поручени; das Beste kommt
 noch јаким иду Мара и сватови; то још није
 ништа; spät kommt er, doch er kommt доц-
 кан дошао, али ипак дошао; sie ~ denselben

(и. desselben) Weg(es) (они) долазе истим путем; ich bin diesen Weg nie gekommen никада нисам долазио овим путем; *prv.* wer zuerst kommt, mahlt zuerst ко пре девојци, тога и девојка; erst komme ich und dann komme ich noch einmal на првом месту ја, а на другој другом месту опет ја; ја, па (опет) ја; er soll noch ~ он ће још доћи; *b*) die Knospen kommen schon пулољци се већ јављају; die Jahre kommen und gehen године долазе и пролазе; *prv.* kommt Zeit, kommt Rat време је најбољи учитељ; guter Rat kommt über Nacht остави да преноћи; *c*) *imp.* es kommt ein Gewitter диже се олуја, биће олује; es ~ viele Leute her долази много људи (и. много света) овамо; es wird so und so ~ доћи ће тако и тако; komme (и. es mag ~), was (da) wolle нека буде што буде; било шта било; било како му драго; *woher* (и. *wie*) kommt es, daß... одакле долази да..., откуда то да..., како то да...; das kommt wohl bisweilen то долази каткада; то се збиља јавља каткада; ich sah es ~, daß... ја видех тренутак када...; *d*) so weit ~, daß...; er ist (и. es ist mit ihm) so weit gekommen, daß er Almosen nimmt дотле је дотерао да прима милостињу; es wird noch so (weit и. dahin) ~, daß ihr uns bitten müßt доћи ће дотле да нас морате молити; *e*) ~ lassen: den Arzt ~ lassen по-, дозвати лекара; dahin dürfen Sie es nicht ~ lassen не смете допустити да се дотле дође; laß ihn nur ~! нека само дође!; *f*) са *p.p.* (an)geritten (gelaufen итд.) ~ дојахати, дотрчати; er kam angeläufig он дотрча; *v.* daher ~; da kommt er gegangen ево га где долази; ево га иде; *g*) са *inf.* намере: er kam, uns zu sagen он је дошао да нам каже; *h*) er kam und setzte sich neben uns он дође и седе поред нас; *i*) са личним *dat.*: Sie ~ mir schon noch einmal доћи ћете ми Ви још једном; још ћете Ви мене (по)тражити; komm mir nur noch einmal! само ми дођи још једном! да те нисам више видео овде!; er soll mir nur ~ нека ми само дође; доћи ће ми он на ђунију; ihm kam der Gedanke, zu ...*inf.* дође му мисао да... *praes.*; са *adv.*: das kommt mir erwünscht и. gerade recht то ми је добро дошло; das kam ihm unerwartet то му је дошло неочекивано; то није очекивао; *j-m* grob ~ бити груб (и. суров) према коме; wenn Sie mir so ~ ако Ви тако са мном; ако ви будете такви са мном; so müßt du mir nicht ~! не мораш баш такав бити према мени; *prv.* kommst du mir so, komm ich dir so како ти мени, тако ја теби; танте за танте; шило за огњио. 2. ићи, одлазити; приспети; ich komme идем; off wohin ~ често некуда ићи; често одлазити камо; *prv.* er denkt: kommst du heute nicht, so kommst du morgen klaj-klaj. 3. доћи, долазити; geht man von hier gerade aus, so kommt erst ein Dorf, dann eine Wiese... ако се одаве пође право, онда прво дође село, а онда ливада... 4. er kam oben zu liegen он се нађе горе; он дође поврх; neben *j-m* zu sitzen ~ наћи се са седиштем по-

ред кога, наћи се где седи|м, -и, -е крај кога. 5. са *adv.*: *v.* abhanden; nächstes Jahr wird es noch ganz anders ~ догодине биће сасвим нешто друго; *v.* daher ~, dahin ~, daran ~, davon ~, dazu ~, (da)zwischen ~, fort ~, gleich ~, heim ~, herab ~, heran ~, herauf ~, heraus ~, herein ~, herum ~, herunter ~, hervor ~; dahin ~, zu... доћи дотле да..., долазити дотле да...; käme es dazu... ако би (се) дошло дотле..., ако би се десило да...; hierzu kommt noch, daß... уз то долази још да..., додајте томе да...; *v.* hin ~ и hoch 5 *b*; es kommt mir selbst höher и. teurer (zu stehen) мени самом скупље дође; los ~ откачити се, извући се, испетљати се, ослободити се; komme er mir nicht zu nahe нека ми не падне шака; ~ Sie doch näher! та приђите ближе! та ходите (ближе)! приступите!; *уп.* nahe ~; allmählich vorwärts ~ поступно напредовати; mit diesem Gelde wird er nicht weit ~ са овим новцем неће далеко отићи (и. отерати); weiter ~ напредовати, одм|аћи, -ицати; wenn du nicht weiter ~ kannst кад не можеш даље; es ist weit mit ihm gekommen далеко је отерао; веома је ниско пао; он се спрзоао; wie weit bist du mit der Arbeit ge~? докле си дошао (доспео) са својим радом? wie es auch ~ mag и. komme es, wie es wolle ма шта било; ма шта се десило; било како му драго; било како било; wie es gerade kommt како буде било, како се управо деси; *уп.* 1. *b.* са *prp.*: *an*: *a*) место: *an* e-n Fluß ~ доћи на једну реку; *ans* Land ~ изићи на суво, искрцати се; *an* Ort und Stelle ~ приспети у место опредељења, доћи на лице места; *b*) *fig.* *an j-n* ~ до|ћи -лазити кому, (при)пасти кому; nicht *an j-n* ~ können не моћи кому ништа, не моћи с ким ништа; *et. an sich* (*acc.*) ~ lassen чекати што (мирно), оставити да само дође; er läßt es gern *an sich* ~ чека да му само дође; чека од Бога благослов; *an* den Galgen ~ отићи на вешала, бити обешен; das ist *an* den rechten Mann gekommen дошло је кому треба, то је пало у добре руке; *an* die Reihe ~ до|ћи -лазити на ред; die Reihe wird (auch) *an dich* ~ доћи ће ред (и) на тебе; *scharf* (и. *hart*) *aneu* ~ љуто (и. жестоко) се дохватити; *an j-s Stelle* ~ до|ћи -лазити на чије место, заменити кога; *an* den Tag ~ изићи -лазити на видело, избити, обелода|нити се, -њивати се; *auf*: *auf* e-n Berg ~ доћи на брег, на врх брда; wenn es aufs Äußerste kommt кад дође до густа; у најгorem случају; wie sind Sie darauf gekommen? како сте дошли на то? откуда Вам та (по)мисао?; *уп.* darauf 5; *auf et.* (*acc.*) *zu* sprechen ~ доћи на што да говор|им, -иш, -и, -имо, -те, -е о чему; повести реч о чему; *um auf et.* anderes *zu* ~ да би се о нечем другом говорило; да се поведе реч о нечем другом; ich kam *auf* den Einfall дошао сам на мисао; пало ми је на ум; *im* Fallen *auf* die Füße (и. Beine) *zu* stehen ~ дочек(ив)ати се на ноге; *v.* Hund 1 *a* и *b*; es kommt so viel *auf* jeden толико долази на свакога; толико при-

пада свакоме; auf s-e Kosten ~ извући трошкове; бити на својим парама; auf die Nachwelt ~ прејћи -лазити на потомство; ich kann nicht (wieder) auf den Namen ~ не могу никак да се сетим имена; име ми не пада на ум; das kommt auf die Rechnung то иде на рачун...; ich kam auf die Schule дали су ме у школу, пошао сам у школу; e-r Sache auf die Spur ~ ући чему у траг; наћушити што; j-m auf die Spur ~ ући кому у траг; wieder auf den Weg ~ изићи (и. избити) опет на пут; auf die Welt ~ угледати света; auf j-n nichts ~ lassen не допустити (и. не да(ва)ти) да што (пђаво) падне на кога; aus: das ist mir aus den Augen gekommen изгубио сам то из вида; friedlich ausea. ~ мирно се растати, разићи се мирно; gut ausea. ~ обрачунати се лепо (и. на миру), расправити међу собом што; v. Fassung 2; er kommt nie aus dem Hause он не избива из куће, он никако не излази; der Wunsch kommt aus dem Herzen жеља долази од срца, потиче из срца; aus der Mode ~ изићи -лазити из моде; v. Regen². aus den Schulden ~ опростити се дугова; das ist mir aus dem Sinn gekommen то ми је ишчезло из памети; die Sache kommt nicht aus (и. von) der Stelle ствар ни с места да макне, ствар не одмиче; ¶ aus dem Takte ~ изићи из такта, изгубити такт; außer: v. Atem; außer Fassung ~ с-, по|мести се, з(а)-бунити се; durch: durch ... ~ про|ћи -лазити кроз...; für: für et. ~ = um et. ~ (в. тамо); hinter: v. тамо; hinter die Wahrheit ~ докучи(ва)ти истину, откри(ва)ти истину; in: v. Aufnahme, Betracht; ist er einmal ins Erzählen gekommen, so hörte er fürs erste nicht wieder auf почне ли (он) једном да прича, тај не престаје скоро; расприча ли се он само, тај не престаје шале; die Garde ist nicht ins Feuer gekommen гарда није отвара ла ватру, није напада ла; die Brille kommt (gehört) ins Futteral наочари иду (међу се) у навлаку (футролу); v. Gang 4; in Gefahr ~ из|ожити се -агати се опасности; ins Gefängnis ~ допасти затвора, допадати тамнице; ins Gerede ~ рашчути се; бити предмет (раз)говора; er ist ins Gerede gekommen говори се о њему; bei j-m wieder in Gunst ~ повратити чију милост, наклоност; in die Hände ~ пасти у шаке; in andere Hände ~ доћи у друге руке, прелазити у друге руке; in keine Kirche ~ не прекорачити црквенога прага; über et. (acc.) ins klare ~ бити с чим начисто; in die Lehre ~ (от)ићи у шегрте, ступити -ати на занат; es kam mir in den Sinn пало ми је на памет (и. на ум); es ist mir nicht in den Sinn gekommen није ми пало на памет (и. на ум); j-m in den Weg ~ стати кому на пут, fig. побркати кому рачуне; un. Quere, Wurf; mit: mit der Eisenbahn ~ возом до|ћи -лазити (и. приспети, стићи); immer mit den alten Geschichten ~ причати увек једно те једно, исповртати старе ствари; (im Gespräche) mit et. (dat.) ~ (у разговору) доћи с чим, изн|ети -осити што; nach: nach

Hause ~ доћи кући, долазити дома; wie komme ich nach der Friedrichstraße? где је Фридрихова улица, молим?; ~ Sie gut nach Hause! с Богом пошли (кући)!; здраво дома стигли! es kommt nichts danach од тога неће бити ништа; од тога неће бити успеха; über: über j-s Schwelle ~ прекорачи(ва)ти (и преступити) чији праг, прећи преко чијега прага; der böse Geist, die Furcht итд. kam über ihn... обузео (и. спонао) га је зли дух, страх итд.; keine Klage kommt über seine Lippen тужба не прелази преко његових усана; он се никако не тужи; он никако не јадикuje; es soll nicht über meine Lippen ~ (то) неће изићи из мојих уста; неће прећи преко мојих усана; um: um et. (acc.) ~ (из)губити што; ums Leben ~ (по)гинути, платити животом; um et. ~ до|ћи -лазити пошто (боље него für et. ~ које је егл.); unter: j-m nie wieder unter die Augen ~ не изићи -лазити никад више кому на очи (в. ниже „vor“; j-m unter die Hände ~ пасти (и. падати) кому шака; unter Leute ~ изићи (и. излазити, ићи, одлазити) међу свет; unter die Leute ~ разгласити се, -шавати се; von: das kommt vom Blute то је крв!; vom Flecke (и. von der Stelle) ~ мицати се с места, маћи се с места, (од)-мицати; nicht vom Flecke (и. von der Stelle) ~ не мицати (се) с места, не маћи (се) с места, не одмицати; fig. не (од)мицати, не напредовати; das kommt von guter Hand то је из добре руке; то је из доброг извора; von j-m ~ до|ћи -лазити од кога, доћи из чије куће; von Kräften ~ (из)губити снагу, (о)слабети; der Rock kommt mir nicht vom Leibe не скидам капут, не остављам капут; капут ми не силази с тела; er kommt mir nicht von der Seite он се не миче од мене; X von der Wache ~ до|лазити -ћи са страже, сменити се са страже; der Wind kommt von Westen ветар долази са запада; das kommt davon, wenn man... то је (и. долази, дође) отуда, када се...; vor: j-m nicht wieder vor Augen ~ не излазити -ићи опет кому на очи; vor den Richter ~ претстати судији, изићи пред судију; der Braten kam vor der Suppe печење је дошло (= било служено) пре чорбе (јухе, супе); vor j-m ~ до|лазити -ћи бити испред кога; zu: er kommt immer zu mir, wenn... он долази увек к мени, када...; schreiben Sie ihm, ich würde morgen zu ihm ~ пишете му да ћу сутра доћи к њему; wieder zu sich ~ до|ћи -лазити к себи, повратити се, разаб(и)рати се; ich bin zu der Ansicht gekommen, daß... стекао сам уверење (и. дошао сам до уверења) да...; wieder zu Atem ~ в. Atem; die Dinge zum Äußersten ~ lassen (о)терати ствари у крајност; zur Besinnung ~ в. Besinnung; wenn's zum Bezahlen kommt када дође до плаћања; wie komme ich zu der Ehre? откуд та част за мене?; ich bin noch nicht zum Essen gekommen нисам још стигао да једем; zu et. (dat.) ~ до|ћи -лазити до чега, доби(ја)ти што; ich bin wohlfeil dazu gekommen дошао сам јевтино до тога; zu Fall(e) ~ па-

сти, падати; wieder zu Gnaden ~ повратити милост, опет доћи у милост; wie kamt ihr zu dem Helm? како сте дошли до шлема?; es kam zum Kampfe дошло је до боја, дошло је до гушања; v. klappen III; wieder zu Kräften ~ повратити снагу; zu Kräften ~ (о)јачати; wenn es zum Kriege kommt ако дође до рата, ако букне рат; v. kurz 4; zu nichts ~ не доћи ни до чега; das ist mir zu Ohren gekommen дошло ми је то до ушију; als mir die Sache zu Ohren kam када ми је ствар дошла до ушију; ~ wir gleich zur Sache! пређимо право (одмах) на ствар!; zu Schaden ~ повредити се, озледити се, претрпети квар, штету; es kam zu Schlägen дошло је до туче; mit et. zustande (и. zu Ende) ~ изићи на крај с чим, довршити што; j-m zustatten (и. zugute) ~ ићи кому у корист, бити кому од користи (на корист) користити коме; s-e Unschuld ist zutage gekommen... његова је невиност обелодањена; zu Tode ~ умрети, погинути; wieder zu j-m ~ стићи кога, придружити се кому; j-n zu Worte ~ lassen дати кому да дође до речи, пустити кога да говори; zum Ziele ~ постићи сврху, доспети (доћи) до сврхе (и. циља); wie ~ Sie dazu, mir zu drohen? откуда то да ми претите? II *tr. fam.* j-m et. ~ напи(ја)ти кому (здравицу). III ~d (~t) *p.pr.* и *a:* а) у знач. *Inf.*; б) идући, будући; следећи; die ~den Ereignisse будући догађаји, догађаји који ће се збити; der ~de (~d) Krieg будући рат, претстојећи рат; der ~de Mann будући човек, човек будућности. IV *Ko'mmende(r)* {~d(r)} *s 9l* die Gehenden und die Kommenden који одлазе и долазе, одлазници и долазници. V *Kommen* *n* долажење, долазак *m*; приспевање; das Kommen und Gehen долажење и одлажење, долазак *m* и одлазак *m*; beim Kommen und Gehen долазећи и одлазећи. *Komme'nde* {~dēndə} [ср.лат.] *f 3b* доходак *m* од црквеног добра. *kommensura'bel* {~dēnzuraβəl} [лат.] *a* ∧ самерљив; *Kommensurabilität* *f* самерљивост. *Komme'nt* {~dēnt} [фр.] *m* *bi* обичај *m* и предање *n* (навике) студената, универзитетски обичаји *pl.* и предања. *Kommenta'r* {~dēntər} [лат.] *m 2g¹* коментар (тумачење, објашњење). [валац.] *Kommenta'tor* {~dētər} *m* *bi* тумач, објашњивач. *kommentie'ren* {~dētjə'n} *tr. 15g* тумачити, објашњавати. *komme'nt* [Komment]; ~mäßig (~widrig) оно што (не) одговара (је противно) обичајима и предању студената. *Komme'rs* {~dērs} [лат.] *m 2h* студентска гозба *f*; ~buch *n 2a* студентска песмарица *f*. *kommercie'ren* {~dērcjə'n} *intr. (h) 15g* припређивати (студентске) гозбе, весела. *kommerzie'll* {~dērcjə'll} *a* трговачки. *Komme'rzien'rat* {~dērcjə'n-rat} *m* трговински саветник. [студент.] *Kommilito'ne* {~dēmilitō'nə} [лат.] *m 3a* друг. *Kommi's* {~dēmɪs} [фр.] *m inv.* трговачки помоћник.

Kommi'B {~dēmɪs} [лат.] *m 2h¹* (6. *pl.*) *pop.* X = Heer, Soldatenstand; ~anzug *m* походно одело *n*, војничко одело. *Kommissa'r* {~dēmɪsər} [лат.] *m 2g¹* комесар. *Kommissaria't* {~dēmɪsərɪət} *n 2g* комесаријат *m*. *kommissa'risch* {~dēmɪsərɪʃ} *a* привремен(и); *adv.* привремено; kommissarische Anstellung приправништво *n*, стаж *m*. (= *Kommissar.*) *Kommissa'rius* {~dēmɪsərɪʊs} *m 6g* (*pl.* ~rien {~dēmɪsərɪn}) *pop.* X {~dēmɪs-}: ~bäcker *m* војни пекар; ~bäckerei *f* војна пекара; ~brot *n* тајин *m*; ~flinte *f* пешачка пушка; ~hemd *n* војничка кошуља *f*. *Kommissio'n* {~dēmɪsɪʊn} [фр.] *f 3b a* налог *m*, порука, поруцбина; *in* ~ на оставу, на чување, у комисион; *fam.* eine Nachricht in ~ nehmen протурјати -ити (и. разносити) новост; *b*) = Ausschub 4; *an e-e* ~ verweisen упутити одбору, комисији. *Kommissionä'r* {~dēmɪsɪʊnər} *m 2g¹* 1. посредник, комисионер. 2. момак, послужитељ. *Kommissio'ns...* {~dēns-}: ~antrag *m* понуда *f* (и. предлог) комисиона; ~gebühr *f* награда (и. такса) комисиона; преносина; ~geschäft *n* комисиона радња *f*; ein ~geschäft haben имати (и. водити) комисиону радњу; ~handel *m* комисиона трговина *f*; ~waren *f pl.* роба *f* (и. еспап *m*) у комисиону. *kommi'Bmäßig* *pop.* X *a* прописан. *kommissio'risch* {~dēmɪsɪʊrɪʃ} [лат.] *a* што повлачи поништај уговора. *Kommissio'rhum* {~dēmɪsɪʊrɪʊm} *n 6e* 1. привремене и повремене дужности *f pl.* 2. порука *f*, налог *m*, поруцбина *f*. 3. скуп лица која су добила нарочит налог (нарочиту дужност), мисија. *Kommi'B...* *pop.* X: ~schuhe *m pl.* докуле *f pl.* *Kommitte'nt* {~dēmɪtjənt} [лат.] *m 3a* наредбодавац, властодавац. *kommittie'ren* {~dēmtjə'n} *tr. 15g* j-n zu et. (*dat.*) ~ овластити (и. опуномоћити) кога за што, поверити кому што. *kommo'd* {~dēmot} [фр.] *a* = bequem. *Kommo'de* {~dēmɔdə} [фр.] *f 3b* орман *m* (mit drei Schubladen са три фијоке). *Kommodität* {~dēmɔdɪtət} [лат.] *f 3b* = Bequemlichkeit и Abtritt 2. [петан, заповедник.] *Kommodo're* {~dēmɔdɔrə} [енгл.] *m 4b*, III ка-] *ko'mm(s)t* {~dēmɪs} + *kō'mm(s)t* {~dēmɪs} 2 (3) *l. sing. praes. ind.* од kommen. *kommu'n* {~dēmun} [лат.] *a* = gemein. [штински.] *kommuna'l* {~dēmunəl} [лат.] *a* комунални, општински. *Kommuna'l...* {~dēmunəl-}: ~beamte(r) *m* општински (и. градски) чиновник; ~garde {~dēgarde} X општинска гарда, грађанска (народна) гарда; ~gardist *m* X општински грађанске гарде, грађански гардист; ~schule *f* општинска школа; ~steuern *f pl.* општински прирез. Уп. Gemeinde... *Kommu'ne* {~dēmun} [фр.; *лат.] *f 3b* 1. општина. 2. Комуна (на пр. париска од 1871); ~aufstand *m* побуна *f* комуне. *Kommunika'nt* {~dēmunɪkənt} [лат.] *m 3a*, ~in {~dēn} *f 3c* причесник, -ца.

Kommunikatio'n {~кацио'н} [лат.] *f* 3b комуникација, саобраћај *m*; ~s|linien {~фнс-} *f* pl. саобраћајне линије, саобраћајнице, комуникационе линије.

Kommunio'n {кџмуніо'н} [лат.] *f* 3b rl. (верска, црквена) општина; причешће *n*.

Kommuni'smus {~нїсмус} [фр., лат.] *m* 6g (б. pl.) комунизам (учење о организацији друштва и државе без личне својине).

Kommuni'st {~нїст} *m* 3a, ~in {~ин} *f* 3c комунист, -киња (присталица комунизма).

kommuni'stisch {~їш} *a* комунистички.

kommunizie'ren {~ницир'н} [лат.] 15g I *tr.* преносити, -ети; доставити, -љати; саопштити, -авати. II *intr.* (h) *rl.* причестити се, -шћивати се. III **Kommunizie'ren** *n* 1. пренос *m*, преношење, достављање, саопштавање, -ење. 2. причешћивање.

Komödia'nt {кџмџди'нт} [гр.-ит.] *m* 3a, ~in {~ин} *f* 3c *fat.* глум|ац, -ица, комедијаш, -ица, замлота.

Komödia'nt..., **komödia'nt...** {~нїди'нт} *~en*haft {~нїди'нт} *~isch* {~їш} *a* комедијашки; глумачки; ~entum {~нтум} *n* 2a (б. pl.) *fat.* комедијаштво, пеливанство, лакрдијаштво.

Komö'die {кџмџди'е} [гр.] *f* 3b комедија; ~spielen играти комедију.

Komö'dien... {кџмџди'ен}: ~schreiber *m* писац комедија; ~spiel *n* комедија *f*; ~zettelt *m* објава *f* (и. оглас *m*) комедије.

Komp. abr. = Kompanie. [Kompanie.]

Kompagnie' {кџмпани'ї} [фр.] *f* 6f X чета; уп.

Kompagnie'..., **kompagnie'...** {~нї} X: ~bezirk *m* четни срез; ~breite *f* ширина чете; ~chef *m* четни командир, командир чете; четник; ~dienst *m* четно дежурство *n*; ~exerzie'ren *n* четна обука (и. вежба) *f*; ~front *f* четни фронт *m*; in ~fronten vorbeimarschieren дефиловати (у) четама; ~führer *m* = ~chef; ~kolonne *f* водна колона; (rechts, links) ~kolonne formiert! у водну колону (десно, лево)!; ~lummer *f* број *m* чете; ~stärke *f* јачина чете; ~weise *adv.* (по) четама, на чете.

Kompagno'n {кџмпа'но} [фр.] *m* 6i 1. X ортак. 2. сарадник. [јен, једар, густ.]

kompa'kt {кџмпакт} [лат.] *a* компактан, зби-

Kompanie' {~пани'ї} [фр.] *f* 6f X das Haus N. und ~ (abr. Komp.) кућа (радња) N. и компанија; уп. Kompanie; ~geschäft *n* ортачка радња *f*, трговачко друштво.

Komparatio'n {~параціо'н} [лат.] *f* 3b *gr.* компарација *n*, поређење *n*; ~s|grade *m* pl. *gr.* ступњи поређења.

Komparativ {кџмпаратив, компаратив} [лат.] 2a *gr.* први ступањ поређења, компаратив.

Kompare'nt {кџмпарент} [лат.] *m* 3a, ~in {~ин} *f* 3c X који -а претстаје суду. [сола *f*.]

Ko'mpaß {кџмпас} [ит.] *m* 2h1 X компас, бу-

Ko'mpaß... {кџмпас-}. ~häuschen *n* компасна кутија *f*; ~nadel *f* компасна игла, магнетска игла у компасу (и. бусоли); ~rose *f* ружа праваца (означене стране света); ~strich *m* компасна црта *f*.

kompendia'risch {кџмпџнди'арїш} [лат.] *a* сажет, у изводу; *adv.* сажето, у изводу.

kompendiö's {~диö'с} [лат.] *a* сажет, збијен, скраћен, кратак, у изводу.

Kompe'ndium {~пенди'ум} [лат.] *n* бе извод *m*, приручник *m*, потсетник *m*.

Kompensatio'n {~пџнзацио'н} *f* 3b компензација (накнађивање, изравна(ва)ње); ~s|objekt *n* предмет *m* изравнавања (за изравнавање), предмет накнаде; ~s|pendel *m* ~ компензационо клатно *n*.

kompensie'ren {~зир'н} [лат.] I *tr.* и *refl.* 15g (sich ~) накнађивати (се), -дити (се), изравнати (се), изравнавати (се); уп. aufrechnen 2. II **Kompensie'ren** *n*, **Kompensie'ring** *f* накнађјење, -ивање, изравна(ва)ње.

Kompete'nt {~петент} [лат.] I *m* 3a полагаач права (на), такмац, супарник, конкурент. II **kompete'nt** *a* компетентан (овлашћен, властан, меродаван, надлежан, стручан).

Kompete'ntz {~тени} [лат.] *f* 3b 1. надлежност, компетенција, меродавност. 2. овлашћење *n*; принадлежности *f* pl., плата.

Kompete'ntz... {~тени-}: ~gesetz *n* закон о надлежности, компетенцији; ~konflikt, ~streit *m* сукоб (и. распра *f*) око надлежности (између два суда; између суда и управне власти).

Kompila'tor {~пилатер} [лат.] *m* 6d компилатор, скупљач, пабирчар.

Kompleme'nt {~племџнт} [лат.] *n* 2g комплемент *m* (Λугао као допуна до 90°; *gr.* предмет, глаголска допуна). [не (и. допунске) боје.]

Komplementä'r|farben *f* pl. ~ комплементар-
kompie'tt {~плџт} [лат.] *a* комплетан, потпун, цео, целокупан, читав.

komplettie'ren {~тир'н} I *tr.* 15g по-, до|пуни-ти, по-, до|пуњавати. II **Komplettie'ren** *n*, **Komplettie'ring** *f* по-, до|пуњавање.

Komple'x {~плџкс} [лат.] I *m* 2g 1. комплекс, скуп(ина) *f* *m*. II **komple'x** *a* 1. Λ комплексни (број). 2. заплетен, замршен, упетљан.

Komplime'nt {~плимент} [фр.] *n* 2g 1. комплимент *m* (љубазне речи, похвала); den Damen ~e machen (и. *fat.* schneiden, reißen) говорити дамама љубазне речи, чинити комплименте; ich habe Ihnen ein ~ von ihm auszurichten ставио ми је у дужност да Вам испоручим његове поздраве (комплименте); keine ~e machen не цифрати се, не устручавати се, не увијати. 2. [* * фр.] поклон *m*, клањање, (Хр.) наклон.

Kompiime'nte(n)|macher(in) *f* *m* који -а говори љубазне речи, који -а прави комплименте. **Komplimentie'r|buch** {кџмплиментир-} *n* 2a књига *f* о уљудном (и. учтивом, углађеном) понашању.

komplimentie'ren {~тир'н} [фр.] 15g *tr.* говорити (*acc.*, *dat.*) љубазне речи, правити (и. чинити) комплименте.

komplizie'ren {~плицир'н} [лат.] *tr.* 15g компликовати, запле|сти -тати; замр|сити, -шавати; упетља(ва)ти.

Komplo'tt {~плот} [фр.] *n* 2g комплот *m*; ein ~ anzetteln или schmieden (и **komplottie'ren** {~пџтир'н} *intr.* (h) 15g) спрезати, склопити (и. сковати) заверу. [саставница.]

Kompone'nte {~пџнџнт-} *f* 3b — компонента, *f*

komponie'ren {~пoнiр'н} [лат.] *tr., intr.* (h) 15g
компоновати, (Хр.) углазбити.

Komponie'r|kunst *f* ≡ вештина (и. уметност) компоновања.

Komponi'st {~нист} [лат.] *m* 3a ≡ композитор.

Komposi'ten {~пoзит'н} [лат.] *n pl. inv.* ≡ композиције *f pl.*

Kompositio'n {~зиц'он} *f* 3b [лат.] композиција, композиција; композиција, метална смеша.

[*gr.* сложеница *f*, сложена реч *f*.]

Kompo'sitium {~пoзитум} [лат. -pos-] *n* 6e, 6k

Kompo'st {~кoмпoст} [срвн., фр., ит.] *m* 2g смеша органских отпадака, кречних материја, земље итд. која служи за ђубриво (и. гнојиво).

Kompo'tt {~пoт} [нвн. 16 век.; фр.] *n* 2g компoт *m* (воће кувано са шећером; пекмез; слатко).

Kompo'tt... {~пoт-} ~schale *f*, ~schüssel *f*, ~teller *m* здела (и. чинија), тањир *m* за кувано воће.

[(завој, облога).]

Kompre'sse {~пpеc'с} [лат.] *f* 3b Ж компреса

Kompressio'ns|pumpe {~пpеc'сиoнс-} *f* шмрк *m* за сабијање (ваздуха).

komprimie'ren {~пpимир'н} [лат.] *tr.* 15g компримовати, саби(ја)ти, стиснути, -кати.

Kompromi'ß {~нpомис} [лат.] *m* и *n* 2h¹ компромис *m* (поравнање, погодба, попуштање, наравнање); ein(en) ~ (и. ~sse *pl.*) schließen (на)правити компромис(е), по-, на|равнати се, погодити се.

kompromittie'ren {~мiтiр'н} [лат.] *tr.* и *refl.* 15g (sich) ~ из|агати (се) -ожити (се) опасности (и. срамоти, неприлици), обрукати (се), брукати (се).

Komte'sse {~тeс'с} [фр.] *f* 3b грофица.

Komtu'r {~тyр} [срвн.; *фр.] *m* 2g¹ витез који ужива доходак; управник добара витешко-га реда. [верског реда; зграда таквог реда.]

Komturei' {~тyрeи'} *f* 3b доходак *m*, добро

Konchy'lien {~кoнхy'лиeн} [гр.] *f pl.* 3b шкољке *f pl.*

Kondensatio'n {~дeнзaци'он} [лат.] *f* 3b кондензација (згушњавање, згушњење; збијање); ~s(dampf)maschine {~фнс-} *f* кондензациона машина са згушњавањем.

Kondensa'tor {~дeнзaтoр} [лат.] *m* 1a кондензатор, згушњивач; направа за прикупљање електрицитета.

[се може згуснути.]

kondensie'rbar {~зyрбap} *a* згушњив, који

kondensie'ren {~зyр'н} [лат.] *I tr.* 15g — кондензовати, згу|снути, -шњавати; зби(ја)ти.

II Kondensie'ren n, Kondensie'rung f кондензовање, згушњавање, -ење; збијање.

Konditio'n {~дици'он} [лат., фр.] *f* 3b кондиција (стање; услов, погодба; положај, место, служба).

konditiona'l {~ци'онaл} [лат.] *I a* кондиционалан, услован; погодбени.

II Konditiona'l m 2g¹, **Konditiona'lis** {~йс} *m* (sg. inv., pl. -les {~лес}) *gr.* погодбени начин. [словна] речца.

Konditiona'l|partikei f gr. погодбена (и. у-)

konditionie'ren {~ци'онир'н} [(*)] фр.] 15g *intr.* (h) бити у служби (код...), бити запослен (код...), служити.

Kondi'tor {~кoндiтoр} [лат.] *m* 6d (по)сластичар; колачар; сладолеџија; кафеџија.

Konditorei' {~кoндитoрeи'} *f* 3b (по)сластичарница; колачарница; (отменија) кафана.

Kondi'tor... {~итoр-}: ~laden *m* посластичарница *f*; ~waren *f pl.* посластиче; колачи *m pl.*; пекмези *m pl.*, слатко.

Kondole'nz {~дoлeнц} [лат. -döl-] *f* 3b = Beileid; ~ у слож. = Beileids... [(в. ово) bezeigen.]

kondolie'ren {~лир'н} *intr.* (h) 15g = Beileid

Ko'ndor {~кoндoр} [шп.; *перуански] *m* 2g¹ кондор (Greifgeier).

Kondui'ten|liste {~кoндyит'н-} *f* X кондуитна листа (извештај о владању, службени лист, уверење о војничкој способности и добром владању). [при погребу] пратња *f*, спровод.

Kondu'kt {~дyкт} [лат.] *m* 2g = Geleit; (особ.)

Kondukteu'r {~дyктoр} [фр.] *m* 2g¹ вођ(a); спроводник; возовођа; кондуктер.

Kondu'ktor {~дyктoр} [лат.] *m* 6d кондуктор, спроводник.

Konfe'kte {~фeкт} [лат.] *n* 2g слаткиши *m pl.*, шећерлеме *f pl.*; ~büchse *f* кутија за шећерлеме, слаткише.

Konfektio'n {~фeкци'он} [лат.] *f* 3b конфекција (прављење, израда, готовљење; готова роба, одећа; радња готове робе).

Konfektio'ns... {~фнс-} ~artikel, ~gegenstände *m pl.* готова роба *f*, готови предмети *m pl.*; готово одело *n*; ~geschäft *n* радња *f* готове робе, готова одела.

Konfe'kt|schachtel f = Konfektbüchse.

Konfiere'nz {~фeрeнц} [лат.] *f* 3b конференција (саветовање, расправљање, састанак; преговор, преговарање); ~ der Lehrer (e-r höheren Schule) професорски савет *m*, професорско веће *n*, професорски скуп (и. збор) *m*; ~zimmer *n* зборница *f*.

konferie'ren {~пир'н} [лат.] *intr.* (h) 15g конферисати, договарати се, саветовати се (mit j-m über et. acc. с ким о чему).

Konfessio'n {~фeсци'он} [лат.] *f* 3b конфесија, вероисповест; Augsburgische ~ аугзбуршка конфесија, вероисповест; протестанска вероисповест; katholische ~ католичка вера, вероисповест. [ведни, верски.]

konfessione'll {~фeсци'онeл} [лат.] *a* (веро)испо-

Konfessio'ns..., konfessio'ns... {~фнс-}: ~los *a* без вероисповести, неконфесионалан; ~losigkeit *f* безверје *n*, немање *n* вере, отсуство вере; ~schule *f* вероисповедна (конфесионална) школа; ~wechsel *m* превера(вање *n*) *f*, промена *f* вероисповести (и. вере); уп. Glaubens..., Religions...

Konfirma'nd {~фiрмaнт} [лат.] *m* 3a, ~in {~дiн} *f* 3c *rl.* обраћеник, -ца (прозелит, -киња) кој|и, -а се обучава у новој вери да би се припреми|о-ла за примање крштења.

Konfirma'nden|unterricht {~мaнд'н-} *m* cath. катихизис, веронаука *f*, prof. обучавање *n* оних који прелазе у протестантизам; in den ~ gehen ићи на веронауку, посећивати часове веронауке.

Konfirmatio'n {~мaци'он} [лат.] *f* 3b *rl.* конфирмација (потврда, кризма(ње)); ~s|schein {~фнс-} *m* уверење о кризи, потврда о кризмању.

konfirmie'ren {~мир'н} [лат. -firm-] *tr.* 15g *rl.*

по-, у|тврдити, по-, у|тврђивати; учврстити; кризмати; konfirmiert werden: a) *cath.* бити кризман, кризмати се; b) *prot.* причестити се, -шћивати се. [одузимањив.]

konfiszie'rbär {~фџџирбар} [лат.] a узаптљив, **konfiszie'ren** {~р'н} [лат.] I *tr.* 15g узап|тити, -ћивати, одузети, -имати, конфисковати. II **konfiszie'rt** p. p. и a 1. у знач. *inf.* 2. *fat. fig.* конфисциertes Gesicht подозриво (и. сумњиво) лице. III **Konfiszie'ren** n, **Konfiszie'ring** f узапћивање, -ење, одузимање, конфисковање. **Konfitü'ren** {ко.футур'н} [фр.] f *pt.* 3b слаткиши *pl.*, слатка *pl.*

Konfli'kt {кџнфликт} [лат.] *m* 2g конфликт; сукоб; in ~ geraten до|ћи -лазити у сукоб (и. конфликт). [федерација (савез; удружење).] **Konföderatio'n** {~фџд'рациџн} [лат.] f 3b кон-
konföderie'ren {~рир'н} [лат.] I *sich* ~ 15g склџпити-апати савез (и. удружење); здружи(ва)ти се. II **Konföderie'rte(r)** {~т'р'р)} *m* 9l савезник. [саобраз|ан (-но).]

konfo'rm {~фџрм} [лат.] a (*dv.*) саглас|ан (-но), **Konfo'rmer** {~р} [енгл.] *m* 2l *rl.* конформист(а) (припадник државној англиканској цркви). **konfrontie'ren** {~фрџнт'ир'н} [лат.] I *tr.* 15g суоч|ити, -авати; ис-, у|поредити, ис-, у|по-
ређивати, савр|нити, -њивати. II **Konfrontie'ren** n, **Konfrontie'ring** f суоч|ење, -авање, (ис)поређење, испоређивање, савр|нивање, -ење.

konfu's {~фус} [лат.] a конфузан (неуређен, збркан; нејасан, замршен, по-, с|метен, збуњен). **Konfusio'ns|rat** {конфузиџн|срат} *m* *fat.* сме-тењак(овић), заврзан, петљавина.

Konfu'tse {конфуце} [кин. К'унг-фу-це; К'унг = филозоф] *m* 8e Конфуције, Кунг-фу-це. **konfu'zisch** {~фуциш} a Конфуцијев, конфу-ци(ј)ски.

Konfu'zius {~фуциус} [лат.] *m* 8c = Konfutse.

Kongestio'n {~гестџџн} [лат.] f 3b ♀ = Blutandrang.

Konglomera't {~глџм'рат} [лат.-glom-] *n* 2g *geol., min.* конгломерат *m*, слепљевина *f*.

Ko'ngo {кџн.го} 8g ♂ 1. n Конго (земља). 2. *m*: *der* ~ Конго (река); ~staat *m* држава Конго.

Kongregatio'n {кџнгрџгациџн} [лат.-greg-] f 3b конгрегација (заједница; монашко друштво, братство; скупштина кардинала, прелата).

Kongreß {~грџс} [лат.] *m* 2h¹ конгрес (скупштина, збор, сабор); Wiener ~ Бечки конгрес (1814/1815); ~mitglied *n* члан *m* конгреса (и. скупштине, сабора).

Kongre've|druck {кџн.грив-} [Конгрив, прона-лазач] *m* ♂ ♀ Конгривово штампање *n*.

kongru'e'nt {кџнгруент} [лат.-грџ-] a ∧ по-дударан. [дарност, подударање *n*.]

Kongru'e'nz {~џнц} [лат.-грџ-] f 3b ∧ поду-
kongruie'ren {~џр'н} [лат.] *intr.* (h) 15g ∧ подударати се; поклапати се.

Konife're {кџнифер'е} [гр.-лат.] f 3b ♀ четинарт. **Kö'nig** {кџнџх} [свн.] *m* 2g (титула пред *prg.* често б. *art.* и у *gen.* ~; f в. Königin). 1. краљ; ~ von Spanien шпански краљ; ~ von Serbien краљ Србије; (der) ~ Karl краљ Карло; im

Namen des ~s у име краља. 2. *bibl.* die heiligen drei ~e три мудраца (са истока); die Bücher *n* *pt.* *der* ~e Књиге о царевима. 3. *fig.* краљ (= владар, Бог, господар; најважнија личност, слављена личност; најизврсније). 4. (у картама) краљ, поп; alle vier ~e сва четири краља, сва четири попа. 5. (regulus) ~, ♂ чист метал (добитен топљењем).

Kö'nigin {кџнџиџн} [свн.] f 3c 1. краљица (и *fig.*; ун. König 3). 2. ♀ (Cereus grandiflorus) ~ der Nacht кактус са великим цветом. 3. краљица (у шаху). 4. дама (у картама). 5. ♀ = Bienenkönigin.

Kö'nigin... {кџнџиџн-}: ~mu'tter *f* краљица мати; ~wi'twe *f* краљица удова.

Kö'niglein {кџнџиклаџн} *n* 2l (dim. од König) краљић *m*, краљче, назови краљ.

kö'niglich {кџнџиклџх, кџнџиклџх} [свн.] a (*abr. kgl.* и *Kgl.*) краљев(ски), достојан, вредан краља; присталица краљев; *adv.* краљевски, царски, као краљ; *adv.* *sich* ~ freuen јако се радовати. [ein ~ ни за Стамбол.]

Kö'nigreich [свн.] *n* краљевина *f*; *fig.* nicht uml **Kö'nigs...**, **kö'nigs...** {кџнџих-}: ~adler *m* ♂ = Kaiseradler; ~apfel *m* бабука пегавуша *f* (ванредног укуса); ~blau *n* краљевско плаво (плава боја од смесе плаве и скрлетне боје); ~burg *f* краљевски замак *m*; ~fischer *m* ♂ морска ластва *f*; ~freund *m* краљевац, при-
сталица краљев, роајалиста; ~kerze *f* ♂ ди-
визма; ~krone *f.* а) краљевска круна; б) ♀ тугиша, тугишак *m*, пашини тугови *m* *pl.*;

~leutnant *m* краљев поручник; ~lilie *f* ♀ = ~krone *b*; ~macher *m* краљотворац; ~mord *m* краљоубиство *n*; ~mörder(in) *f* *m* краљо-
убица; ~mörderisch краљоубилачки; ~platz *m* краљев трг; ~schießen *n* стрелачка све-
чаност *f*, наградно гађање; ~schloß *n* = ~burg; ~schuß *m* хитац (и. погодак) који
стрелцу доноси назив краља гађања; ~sitz *m.* а) краљев седиште *n*, престо; б) седи-
ште *n* краља, престоница *f*; ~tag *m* *rl.* Три
Краља, Богојављење *n*; ~tiger *m* ♂ краљев-
ски (и. велики) тигар; ~titel *m* краљевска
титула *f*, назив краља; ~tochter *f* краљев-
(ск)а кћи; ~wahl *f* бирање *n* (и. избор *m*) кра-
ља; ~wasser *n* ♂ царска вода *f*; ~würde *f*
краљевско достојанство *n*, краљевство *n*.

Kö'nigtum {кџнџхтџм} [Wieland, 1792] *n* 2a 1. краљевство. 2. = Königreich.

ko'nisch {кџнџш} [Konus] a коничан, купаст. **Konjektu'r** {кџнџџтур} [лат.] f 3b конјектура (претпоставка, нагађање).

Konjektura'l|politik {~турал-} *f* политика за-
снована на претпоставкама (и. нагађањима). **konjizie'ren** {~џџџр'н} [лат. conicere] *tr.* и *intr.* (h) 15g претпостављати, нагађати.

Konjugatio'n {~џугациџн} [лат. -iūg-] f 3b *gr.* конјугација, глаголска промена, промена глагола; ~stabelle {~џнс-} *f* преглед *m* про-
мене глагола. [глаголе].

konjugie'rbär {~џџрбар} a *gr.* променљив (за) **konjugie'ren** {~џџр'н} [лат.] *tr.* 15g *gr.* (из)ме-
њати (глаголе); konjugiert werden мењати се (за глаголе).

Konjunktio'n {кѡнјун-кѡиѡн} [лат.] *f* 3b конјункција (гр. свеза; ꝥ конјункција, положај средњашта звезда и Земље у истој равни нормалној на еклиптици).

Konjunktiv {конјун-кѡтиф, кѡнјун-кѡтиф} [лат.] *m* 2g *gr.* конјунктив, савезни начин; ~flexion *f gr.* промена савезног начина.

konjunktivisch {конјун-кѡтивѡш} *a gr.* у савезном начину, са савезним начином, у конјунктиву, са конјунктивом.

Konjunktur {кѡнјун-кѡтур} [лат.] *f* 3b конјунктура (стицај прилика, стање ствари (и ꝥ)).

konkav {конкаф} [лат.] *a* конкаван, издуб(љ)ен, угнут (*opp.* konvex).

Konklave {~клавъ} [лат.] *n* 4b конклава *f* (сабор кардинала за избор папе; зборница за избор папе). [речца.]

Konklusivpartikel {~клузив-} *f gr.* закључна

Konkordanz {~корданц} [лат.] *f* 3b конкорданца (слагање; сагласност; (и азбучни садржај Св. писма)).

Konkordat {~кѡрт} [лат.] *n* 2g *rl.* конкордат *m* (уговор између папе и световне власти о стварима католичке цркве; нагодба).

Konkordia {~кѡрдѡ} [лат.] *f* 8b слога, конкордија. [формулар конкорда.]

Konkordiaformel {~кѡрдѡ-н-} *f rl.* образац *m*, [

konkret {кѡнкрет} [лат.] *a gr., phls.* (*opp.* abstrakt) конкретан, стваран; das Konkrete {~} *s n* конкретно, стварно; im ~en Falle у конкретном случају. [(конкретна) именица *f*.]

Konkretheit {~кретум} [лат.] *n* 6k *gr.* стварна

Konkubina't {~кубинат} [лат.] *m* и *n* 2g = Kebahe, конкубинат *m*.

Konkubine {~бѡнѡ} [лат.] *f* 3b = Kebahe.

Konkurrenz {~курент} [лат.] *m* 3a конкурент, такмац, такмичар, супарник.

Konkurrenz {~рент} [лат.] *f* 3b конкуренција (такмичарство, супарништво); *j-m* ~ machen правити кому конкуренцију, такмичити се с ким, бити с ким супарник; аубер ~ ван такмичења.

Konkurrenz..., **konkurrenz...** {~рент-}. ~aus-schreiben *n* расписивање стечаја (и. конкурса); ~fähig *a* способан да издржи утакмицу (и. конкуренцију); ~los *a* без конкуренције, без такмаца; ~prüfung *f* опште такмичење *n*, општи натецај (и. конкурс) *m*.

konkurrieren {конкурѡрен} [лат.] *intr.* (*h*) 15g конкурисати, такмичити се (um den Preis за награду).

Konkurs {~кѡрс} [лат.] *m* 2h 1. ꝥ стечај, банкротство *n*, пад *m*; den ~ anmelden при-|јавити стечај, тражити судско поравнање; in ~ geraten пасти -дати под стечај. 2. стечај, утакмица *f*, такмичење *n*, натецај, натицање *n*. II **konkurs** *a* (само као предикат): ꝥ sich ~ erklären објавити стечај (и. банкротство).

Konkurs... {~кѡрс-}: ꝥ ~erklārung *f* објављивање *n* стечаја; ~eröffnung *f* отварање *n* стечаја; ~gläubiger *m* поверилац палого под стечај (банкрота); ~masse *f* стедишна маса; ~massen|verwalter *m* бранилац стедишне масе; ~ordnung *f* стедишно законодавство

n, стедишна уредба; ~verfahren *n* стедишни поступак *m*.

können {кѡннен} [свн.] *tr.* и 16j I пом. гл. моћи; а) са допунским *inf.*: es kann sein, daß... може бити да...; das kann nicht sein то не може бити; б) често б *inf.*: ich weiß, was ihr könnt знам шта можете; er kann nicht auf(stehen) (он) не може да устане (и. да седигне); wir ~ nicht weg не можемо да идемо, не можемо даље; er macht es so gut als er kann (он) чини (и. ради) што боље може; ich kann nichts dafür шта ја могу; ja tu nисам ништа крив; то није моја грешка; wer kann für das schlechte Wetter? шта ко може против рђава времена? ко може да спречи рђаво време?; ich kann nichts dazu tun ја ту не могу ништа; ja ту не могу помоћи; er hat damit nicht fertig werden ~ он то није могао свршити; није могао изићи на крај с тим; Sie ~ es (mir) glauben верујте ми; das ~ Sie leicht sagen лако Вам је то рећи; hier könnte man sagen овде би се могло рећи; ~ Sie noch sehen? видите ли још?; можете ли још видети (и. гледати)?; wir konnten noch so sehr schreiben могли смо (ми) викати колико хоћемо (и. још толико); ich kann nicht anders не могу друкчије; c) laufe was du (laufen) kannst трчи што игда можеш; трчи што брже можеш; er schrie was er konnte драо се што игда може. II *tr.* знати, умети; et. ~ знати што, умети што; Deutsch, Französisch ~ знати немачки, француски; er kann kochen он уме (и. зна) да кува; das Gekannte wieder vergessen заборавити оно што се знало (и. што се умело, што се научило); er kann nichts (он) не уме ништа, (он) не зна ништа, није ни за шта. III **können** *n* 1. моћ *f*, могућност *f*. 2. знање, умење.

könnner {кѡннер} *m* 2l зналац, који што уме.

Konneta'bel {кѡнетабѡл} [фр.] *m* 6i конетабл, маршал, некадашњи војни заповедник у Француској. [(свеза, спајање).]

Konne'x {кѡннекс} [лат.] *m* 2g конекс (спој),

Konnexio'n {~кѡнѡиѡн} [лат.] *f* 3b 1. = Konnex.

2. веза, заштита, покровитељство *n*, протекција; ~en *pl.* haben имати везе, утицајна познанства.

Konnive'nz {~нивенѡ} [лат.] *f* 3b саучесништво *n*, дослух *m*, споразум *m*; повлађивање *n*.

Konnossement {~нѡсмент} [фр.] *n* 2g ꝥ коносман *m*, (поморски) товарни лист.

ko'nnte(st) {кѡнтѡ(ст)}, **könnnte(st)** {кѡнтѡ(ст)} 3 (2) *l.* *impf. ind., conj.* од können.

Ko'nrad {кѡнрат} *m* 8a Конрад.

Ko'nradin {кѡнрадѡн} *m* 8a Конрадин.

Ko'nrektor {кѡнрѡктор} [лат.] *m* конректор, сауправитељ, помоћник управитеља (ректора, директора) неке школе.

Konrektora't {кѡнрѡкторат} [лат.] *n* 2g конректорат *m* (сауправитељство, место и. дужност помоћника управитеља, директора).

konsekrie'ren {~зекрирѡн} [лат.] *rl.* I *tr.* 15g (п)осветити, (п)освећивати, благословити. II **Konsekrie'ren** *n* (п)освећење, (п)освећивање, благосиљање, давање благослова.

Konse'ns {кѡнзѡнс} [лат.] *m 2h* пристанак, пристајање *n*, одобравање *n*.

konsequen't {~зеквѡнт} [лат.] *a (dv.)* консеквентан (-но) = folgerecht; ~ sein бити доследан, непоколебљив, чврст.

Konsequen'z {~квенц} [лат.] *f 3b 1.* консеквентност = Folgerichtigkeit. 2. = Folgerung (в. folgern II).

konsevativ {~зѣрватиф} [лат.] *I a* конзервативан, који чува, одржава старо. II **Konsevativ'e(r)** {~ив'е(r)} *m 9l* конзервативац, чувар (и. одржавалац) старог.

Konservator {~ватор} [лат.] *m 6d* чувар, одржавалац; надзорник.

Konservatorium {~ваториум} *n 6e* конзерваториум *m*, (виша) музичка школа.

Konserve {кѡнзерв} [фр.] *f 3b* конзерва, туршија; ~n bũchse *f* кутија за конзерве (и. туршију).

konsevie'ren {~зѣрви'рѡн} [лат.] *I tr. и refl. 15g* (sich ~) сачувати (се), очувати (се), чувати (се), одржати (се), одржавати (се). II **Konsevie'ren n, Konsevie'ring** *f* чување, одржавање, конзервирање. [~ пошљалац.]

Konsignat' {кѡнзй'гнѡнт} [лат.-sign-] *m 3a 1* **Konsignata'r** {~натѡр} *m 2g 1* ~ чувар (депозита, залог); прималац, адресат.

Konsignatio'n {~нацй'ѡн} ~ *f 3b* ~ *j-m* Waren *in* ~ *senden* (по)слати кому робу (и. еспа) на чување (и. комисион).

konsignie'ren {~нир'ѡн} [лат.] *tr. 15g* ~ дати на чување, по-, за|ложити; преда(ва)ти на отпращање.

Konsilium {~зилум} [лат.] *n 6e* конзилијум *m*, савет *m*; er hat das ~ erhalten отпуштен је из завода. [чврст, једар; сталан, постојан.]

konsiste'nt {~зйстѡнт} [лат.] *a* конзистентан, I

Konsiste'nz {~тенц} *f 3b* конзистенција, чврстина, чврстоћа, једрина, густоћа; трајност, издржљивост.

Konsistoria'l {~зйсторй'ѡл} [лат.] *m* саветник сабора, скупштине кардинала, свештеника, члан Духовног суда.

Konsistorium {~торй'ум} [лат.] *n 6erl.* Духовни суд *m*, конзисторија *f*.

konkribie'ren {кѡнскрибй'рѡн} [лат.] *I tr. 15g* ~ регрутовати; пописивати; купити; дизати (војску); в. ausheben I 5. II **Konkribie'rte(r)** {~йрт'е(r)} *m 9b* регрут, уписник.

Konkriptio'n {~скрйпцй'ѡн} [лат.] *f 3b* ~ пописивање *n* *m* војника, регрутовање *n*; ~ ~ *für den Seediens*t пописивање, регрутовање за поморске трупе, поморску војну службу.

konkriptio'ns {~ѡнс-}: ~frei *a* ослобођен од пописа(ивања) (и. регрутовања); ~pflichtig *a* који подлеже пописивању (и. регрутовању).

Konso'le {~зол} [фр.] *f 3b* ~ конзола (подупирач, подупорањ, подлога, подметач).

konsolidie'ren {~зѡлидир'ѡн} [лат.] *I tr. и refl. 15g* (sich ~) консолидовати (се), утврдити (се) -ђивати (се), учврстити (се) -шћивати (се), сре|дити (се), -ђивати (се); konsolidierte Anleihen *f pl.* = Konsols. II **Konsolidie'ren n, Konsolidie'ring** *f* консолидовање, утврђива-

ње, учвршћивање; сређивање, сређење.

Konsols {кѡнсѡлс, кѡнзѡлс} [енгл.] *pl. inv.* ~ државни папири *m pl.* енглеског (државног) дуга.

Konsona'nt {кѡнзѡнѡнт} [лат.] *m 3a gr.* консонант, сугласник (opp. Vokal); ~en|verbindung {~ѡнт'ѡн-} *f* спајање (и. везивање) *n* сугласника. [снички.]

konsona'ntisch {~йш} *a* (opp. vokalisch) суглас- I **Konsona'nz** {~ѡнѡнц} [лат.] *f 3b* консонанца (склад, сагласност, сагласје, акорд).

Konso'rte {~зѡрт'ѡ} [лат.] *m 3a* ~ другови *m pl.*, компанија *f*; er und ~n он и његова багра.

Konso'rtium {~цй'ум} [лат.] *n 6e* конзорцијум *m*, удружење, друштво.

konspirie'ren {~спирй'рѡн} [лат.] *intr. (h) 15g* заверити се, скл|опити -апати заверу, спре-зати.

Konsta'bler {кѡнстабл'ѡр} [енгл.] *m 2l* полицијски агенат, чувар (јавног) мира; констабл; ~kammer *f* = одељење *n* на убојном броду за тобције.

konsta'nt {кѡнстант} [лат.] *I a* константан, сталан, постојан. II **Konsta'nte** {~} *f 3b* константа, стална количина. [Константин.]

Konstantin {кѡнстѡнтин, константин} *m 8a 1*

Konstantino'pel {кѡнстѡнтинѡп'ѡл} ~ [Константин Велики 306 — 337 по Хр.] *m 8g* Цариград *m*, Истамбул *m*, Стамбол *m*.

Konstantino'p(e)ler {~п(ѡ)л'ѡр} *I m 2l, ~in* {~йн} *f 3c* Цариграђан(ин, -ка. II **konstantino'p(e)ler** *a inv.* цариградски.

Ko'nstanz {кѡнстѡнц} *I* ~ *n inv.* Констанца *f*, Косниц (град у Бадену). II *m 8c, Konsta'nze* {кѡнстѡнц} *f 8d* Констанс(а) *f m*.

konstatie'ren {кѡнстатй'рѡн} [лат.] *I tr. 15g* констатовати, потврдити, утвр|дити, -ђивати, установи|ти, -љавати. II **Konstatie'ren n, Konstatie'ring** *f* констатовање, установљ|авање, -ење, у-, по|тврђивање.

Konstellatio'n {~стѣлѡцй'ѡн} [лат.] *f 3b* констелација (сазвежђе, звездано јато; положај звезда; fig. стицај прилика).

konsternie'ren {~стѣрнй'рѡн} [лат.] *tr. 15g* пора|зити, -жавати, пренера|зити, -жавати, убити, утући.

Konstituante {~ститутѡнт'ѡ} *f 3b* (б. *pl.*) уставотворна скупштина, конституанта.

konstituie'ren {~ституир'ѡн} [лат.] *tr. и refl. 15g* (sich ~) конституисати (се), сачињавати (се), састав|ити (се), -љати се; образовати (се), основати (се); установи|ти (се), -љавати (се).

Konstitutio'n {~цй'ѡн} [лат.] *f 3b* конституција (састав; установа; устав, основни закон).

Konstitutionali'smus {~цйѡналисму'с} *m 6g* (б. *pl.*) уставност.

konstitutione'll {~цйѡнѡл} [фр.] *I a* уставни, -ан. II **Konstitutione'lle(r)** {~(ѡ)л'ѡ} *m 9l* уставобран-ни|лац, -тељ.

konstruie'ren {~струир'ѡн} [лат.] *tr. 15g* ~, gr., итд. конструисати; (са)градити, извести; саставити; нацртати, образовати, склопити.

Konstrukteur {~структѡр'ѡ} *m 2g 1* конструктор, неимар, грађилац, грађевинар; састављач.

Konstruktio'n {~струкцй'ѡн} *f 3b* ~, gr., итд.

конструкција (грађење, градња; подизање, зидање; састављање); цртање; састав, склоп, образовање реченица); ~s|fehler {~бнс-} *m* грешка *f* у конструкцији (и. градњи, грађењу, саставу).

Ko'nsul {~онсул} [лат.] *m* 4b конзул.

Konsula'r... {кѡнзулар-}: ~beamte(r) *m* конзуларни (и. конзулски) чиновник; ~gerichtsbarkeit *f* конзуларно (и. конзулско) правосудје *n*, право суђења. [зуларни.]

konsula'risch {~йш} [лат.] *a* конзулски, кон-

Konsula't {~лат} [лат.] *n* 2g конзулат *m*.

Konsule'nt {~лент} [лат.] *m* 3a саветодавни адвокат.

Konsultatio'n {~зултация} [лат.] *f* 3b конзултовање *n* (саветовање, већање; (образложено) мишљење; питање за савет, тражење савета; (лекарски) преглед).

konsultie'ren {~тирн} *tr.* 15g конзултовати, питати за савет, за мишљење; да(ва)ти савет (и. мишљење); тражити обавештења у; испитивати. [у|трошак, трошење *n*.]

Konsu'm {~зум} [лат.] *m* 2g' потрошња *f*, по-,

Konsume'nt {~зумент} *m* 3a (орр. Produzent) потрошач.

konsumie'ren {~ирн} *tr.* 15g (по)трошити.

Konsumtio'n {~зумици} *f* 3b = Konsum; ~s|gegenstände *m* pl. потрошни предмети, предмети за потрошњу; ~s|steuer *f* порез *m* на потрошњу. [друга *f*.]

Konsu'm|verein {~зум-} *m* потрошачка за-

Konta'kt {~акт} [лат.] *m* 2g контакт; додир (и. с.); ~knopf {~такт-} контактна дугме *n*; ~rolle, ~stange *f* трола, спроводна мотка (на трамвају); ~stift *m* контактна чивија *f*.

konta'nt {~тант} [ит.] *a* готов (новац); за готово, у готову. II Konta'nten {~н} *pl.* = bares Geld; (в. бар 1).

kontemplati'v {~тѣмплатив} [лат.] *a* контемплативан, посматрачки, који воли да посматра, проведен у посматрању.

Ko'nter... {кѡнтер-}: ~admiral *m* = подадмирал; ~admirals|schiff *n* подадмиралски брод *m*; ~bande [фр.] *f* 3b кријумчарење *n*; ~eskarpe *f* 3b X нагиб *m* спољњег зида равна страни бојишта. [Abbild.]

Ko'nterfei {кѡнтерфеј} [фр. contrefait] *n* 2g' = ko'nterfeien {~н} *tr.* 15a = abbilden I.

Ko'nter...: ~marke *f* противмарка, други жиг *m*; ~mine X и X *f* противмина, мина опсађених против мине опсадника; сплетка да би се изиграла сплетка; ~order *f* противнаредба; противна заповест; ~tanz *m* жива и лака игра при којој више лица стоје једно према другом.

Konte'xt {кѡнтѣкст} [лат.] *m* 2g контекст (веза речи, спој речи, речи у (свези, речи у споју).

Kontine'nt {~тинент} [лат.] *m* 2g континент (део света; копно, чврста земља).

Kontinenta'l... {~нентал-}: ~macht *f* континентална (и. копнена) сила, сувоземна сила; ~sperre *f*, ~system *n* hist. континентална блокада *f*, континентални систем *m*.

Kontinge'nt {~тингент} [лат.] *n* 2g контингент

нат *m* (ан: у), припадни део *m*, износ *m*.

kontingentie'ren {~гѣнтирн} I *tr.* 15g контингентовати, утврдити-живати контингент *gen.*, припадни део... II Kontingentie'ren *n*, Kontingentie'ring *f* контингентовање, утврђивање (одређивање) контингента, припадног дела.

kontinue'rlieh {~тинуирлих} [лат.] *a* (орр. diskret) непрекидан; непрестани.

Kontinuität {~нуитѣт} *f* 3b континуитет *m* (непрекидност; продужење, наставак; непрестаност; сталност).

Ko'nto {кѡнто} [нвн.; ит.] *n* 6e, 6i, 6k X рачун *m*; laufendes ~ текући рачун; ein ~ eröffnen отворити -арати (текући) рачун; auf ~ nehmen узети -имати на рачун, узети на почек *m* (на вересију).

Ko'nto... {кѡнто-}: ~auszug *m* извод (из) рачуна; ~buch *n* 2a књига *f* рачуна, рачунска књига; ~korre'nt {кѡнтѡкрѣнт} *n* 2g текући рачун *m*; ~korre'nt|buch {~бух} *n* 2a књига *f* текућих рачуна.

Konto'r {кѡнтор} [нвн.; ит.] *n* 2g' X канцеларија *f*; писарница *f*; надлештво; контоар *m*; ~bote {~ор-}, ~diener *m* (канцеларијски) служитељ, момак.

Kontori'st {~торист} *m* 3a, ~in {~йн} *f* 3c X помоћник (трговачке радње), чиновник-ца, службеник-ца канцеларије. [за и против.]

Ko'ntra {кѡнтра-} [лат.] *n* inv.: das Pro und ~)

Ko'ntra... {кѡнтра-} ~alt *m* контра-алт (дубоки алт); ~altistin *f* контраалтисткиња (певачица контра-алта); ~baß *m* контрабас (дубоки бас).

kontradikto'risch {кѡнтрадикторѣш} [лат.] *a* (орр. konträr) контрадикторан, противречан.

Kontrahe'nt {~хент} [лат.] *m* 3a уговарач, уговорна стран(к)а.

kontrahie'ren {~хирн} [лат.] 15g I intr. (h) склопити-апати уговор. II *tr.* 1.e-e Anleihe ~ закључи(ва)ти зајам; Schulden ~ (на)правити дугове, задужи(ва)ти се. 2. j-n ~ позвати кога на двобој.

Kontra'kt {~тракт} [лат.] I *m* 2g уговор, сагласност *f*; споразум. II kontra'kt *a* f (од)узет, сакат, кљаст.

Kontra'kt..., kontra'kt... {~ѣкт-}: ~abschluß *m* склапање *n* уговора; ~bruch *m* (пре)кршење (и. кидање *n*, прекид) *n* уговора; ~brüchig *a* који крши уговор; ~brüchig werden (пре)кршити уговор; ~lich {кѡнтрактлих} [лат.] *a* по уговору, према уговору, уговорни; ~mäßig *a* = kontraktlich; ~(s)verhältnis *n* уговорни однос *m*.

Ko'ntra...: ~punkt *m* контрапункт (компоновање за више гласова и. инструмената); ~punktist *m* 3a који компонује за више гласова и. инструмената.

konträ'r {кѡнтрѣр} [фр.] *a* (орр. kontradikto'risch) контраран, опречан; супротан; противан. [мапотпис(ив)ати.]

kontrasignie'ren {~тразйгнирн} *tr.* 15g пре-

Kontra'st {кѡнтрѣст} [ит.] *m* 2g контраст (јак оударење, отскакање, велика супротност, противност, разлика).

konzentrie|ren {~цѣнтри|рѣн} [нлат.]. I *tr.* и *refl.* 15g итд. (sich ~) (и *fig.*), концентри-
сати (се), усретсре|дити (се), -ђивати (се),
скупити (се), збити (се), згуснути (се) (и *fig.*);
в. rückwärts. II **Konzentrie|ren** *n*, **Konzentrie-
rung** *f* концентрисање, усретсре|ђивање, -ђе-
ње, скупљање, збијање, згушњавање.

konze'ntrisch {~центрисх} [лат.] *a* \wedge концентричан, са заједничким средиштем.

Konzept {~цепт} [лат.] *n* 2g *a* концепат (први нацрт, састав, прва скица); *das ~ zu et. (dat.)* entwerfen дати први нацрт (и. скицу) чега, за што; *b*) *fig.* aus dem ~ (e) kommen изгубити везу у мислима, побркати се (у), изићи из концепта; *j-n* aus dem ~ bringen, *j-m* das ~ verderben смести, з(а)бунити кога.

Konzeptpapier {~епт-} *n* ☞ концептна хартија *f*, проста (жућкаста) хартија.

Konze'rt {~церт} [ит.] *n* 2g ☞ концерат *m* (и *fig.*); ~flügel *m* концертни клавир (пијано); ~geber(in) *f* *m* приређивач(ица) концерта.

konzertie'ren {~цертирени} *intr.* (h) 15g ☞ приређивати -дити концерат.

Konze'rt...: ~meister *m* концертни вештак (и. мајстор); ~saal *m* концертна дворана -ница *f*, сала за концерте; ~sänger(in) *f* *m* концертни певач, -ица; ~stück *n* концертни комад *m* (за свирање и. певање).

Konzessio'n {концесион} [лат.] *f* 3b концесија (уступање; повластица; уступање; допуштење; право продаје); Inhaber(in) *e-g* ~ повластицар, -ка, ималац (и. притежалац, власник, -ца) повластице, концесије, концесионар, -ка. **konzessionie'ren** {~цесионирени} *tr.* 15g повластити, -шћивати, (acc.. *dat.*) уступити (и. да(ва)ти) повластицу (и. право) (на продају), концесију; konzessionie'rt повлашћен.

Konzessio'nsbedingungen *pl.* услови *m pl.* (за куповину, за надметање).

Konzessi'v'satz {~цесивсх} *m* *gr.* допуста (и. концесивна) реченица *f*. [црквени] сабор *m*.

Konzi'l {~цил} [лат. concilium] *n* 2g¹, 6e *rl.*

Konzipie'nt {~ципиент} [лат.] *m* 3a стастављач (нацрта, скице).

konzipie'ren {~ципирени} *tr.* 15g 1. зачети, затруднети, обременити. 2. саставити, -љати, скупити, уредити; написати; дати нацрт, скицу. [кооперативно друштво *n*, задруга.] **Kooperati'v'genossenschaft** {кооперативсх} *f* **kooperie'ren** {~ропирени} [лат.] *intr.* (h) 15g суделовати, сарађивати.

Kooptatio'n {кооптацион} [лат.] *f* 3b кооптација (бирање чланова само из своје средине).

koop'tie'ren {~тирени} [лат.] *tr.* 15g бирати чланове неког тела помоћу самих чланова тога тела. [дината.]

Koordina'te {координат} [лат.] *f* 3b \wedge коор-
Koordina'ten {~натен} *f* \wedge координатна ос(овин)а (и. ос).

koordinie'ren {координирени} [лат.] *tr.* 15g координовати, приредити, -ћивати (и *gr.*), уредити, -ћивати. **Koordinie'ren** *n*, **Koordinie'ring** *f* при-, уредивање.

Kopa'v(a)balsam {копавсх, копавсх-} [браз.] *m phm.* копај-балсам.

Kopa'l {копал} [мекс.] *m* 2g и ~harz *n* копал *m* (смола од које се прави фирнајс); ~firnis, ~lack *m* фирнајс, лак од копала; ~gummi *n* (аус. и *m*) копалова гума *f*. [копјејка.]

Kope'ke {копек} [руски од „копѣя“] *f* 3b пш. **Kopenha'gen** {копнхаген} *n* 8g ☉ Копенхаген *m* (Кебенаун, престоница Данске); ~er {~р}

m 2l, ~erin {~йн} *f* 3с Копенхагенџин, -ка **Kö'per** {ко.п.р} [хол.] *m* 2l ☞ и ☉ (код ткања) нарочито преплитање конаца (у виду крстића), кепловање, ткиво израђено на овај начин (са крстићима); ~gaze *f* кеплована газа (танко платно).

kö'pern {~н} *tr.* 15f кепловати, преплтити конце при ткању у виду крстића.

kopernika'nisch {копѣрниканџш} [Коперникус, пољски астроном, 1473—1543] *a* копернички, Коперников.

Kopf {копф} [свн.; лат. сира *f*] *m* 2d 1. глава *f*. 2. *fig.* глава *f*, памет, дух, мозак: *a*) са *v* *v.* abbeissen 2; *er läuft, als brenne ihm der ~* трчи као безуман; *den ~ (oben) behalten* не да(ва)ти се; не клонити; *v.* brummen 4, *eingepotmen* *ll* 3; *er hat ~* он има главу, то је паметна (добра) глава; *er hat e-n offenen ~ (он)* има бистру памет, бистар је; *den ~ hangen lassen* покуњити се; обесити главу, изгубити храброст; *un. hangen* 5; *j-m den ~ vor die Füße legen* одрубити кому главу; *er lernt Latein, daß ihm der ~ raucht* уби се учећи латински; *der ~ saust mir noch von allem, was ich gehört habe* још ми бучи глава од свега што сам чуо; *der ~ schwindelt e-m davon* мозак се човеку врти од тога; *er weiß nicht, wo ihm der ~ steht (он)* не зна где му је глава; *der ~ steht ihm nicht recht* нису му све козе код куће (и. на броју); *накриво је насачен*; *den ~ verlieren (и fig.)* (из)губити главу; *ich habe den ~ voll* пуца ми глава; пуца ми је глава; не знам шта ћу (пре); *v.* warm *l*, *waschen* *l*, *zerbrechen*; *sich den ~ einrennen* разбити (себи) главу; *den ~ aus der Schlinge ziehen* извући главу, извући се, изићи читаве главе; *j-m den ~ zurechtrücken* и. *zurechtstutzen* (на)учити кога памети; *b*) са *prp.*: *sich j-m an den ~ werfen* утрпати се кому, натурити се кому; *e-m et. an den ~ werfen* треснути кому што; *креснути кому што*; *auf den ~ gefallen sein* на теме; *j-m et. auf den ~ (zu)sagen* у очи рећи кому што, отворено кога оптужити за што, *креснути кому што*; *auf dem ~e stehen*: *a*) дубити, чловити на глави; *b*) стајати наопако (и. изврнуто); *alles auf den ~ stellen* све испреметати, испретурати, све окренути тумбе; *und wenn Sie sich auf den ~ stellen* па да чловите на глави; *aus dem ~e arbeiten* радити што из главе, по памћењу, сећању; *et. aus dem ~e hersagen* каз(ив)ати (и. говорити, рећи) што напамет; *das kommt nicht aus s-m ~e* то није из његове главе (= он није измислио, пронашао); *das kommt (и. will mir) nicht aus dem ~e* то ми (никако) не избија из главе; *sich die Augen aus dem ~e sehen* ошоравети гледајући; *j-m et. aus dem ~e bringen* изби(ја)ти кому што из главе; *sich et. aus dem ~e schlagen* изби(ја)ти себи што из главе; *j-n bei dem (и. beim) ~e nehmen* вући кога за косу; *sich e-e Kugel durch den ~ jagen* просвирати себи куршум кроз главу (чело); *v. fahren* *ll* 3; *im ~e behalten (за)памтити*; *ich weiß nicht, was ihm in den ~ gefahren* *ist* не

знам шта му је спело; не знам шта му је праснуло у памет (и у главу); не знам шта му је (који ђаво); et. im ~e haben: a) имати у глави, имати памети (и. духа); б) бити у глави (пот.: дат.; асс.: пот.), мислити на што, премишљати о чему; с) бити (на)нефлексан (и. цврцути); et. geht ihm im ~e herum нешто му се вртало у глави, нешто му се врти по памети; der Wein steigt in den ~ вино удара у главу; das will mir nicht in den ~ то ми не иде у главу; er ist im ~e nicht richtig фали му четврта даска; у глави му није све као што треба; sich et. in den ~ setzen уврети што себи у главу; j-m et. in den ~ setzen напунити кому главу чим, улити кому што у главу; das Herz läuft mit dem ~e davon срце надвлада разум; mit bloßem ~e без шешира, гологлав; er ist mit dem ~e gegen e-n Stein gefallen пао је главом на камен; ударио је главом о камен; da möchte man mit dem ~e gegen die Wand rennen то је да човек удара главом о зид; fig. mit dem ~e gegen die Wand rennen пробијати главом зид, хтети нешто немогућно; в. 4; j-m das Haus über dem Kopfe anstecken запалити коме кућу више главе кад је он у њој; (über) Hals über ~ herunterfallen преврнути се преко главе, преметнути се; über Hals und ~ в. Hals 1 c; в. Hand 1 b; j-m über den ~ wachsen простићи/зати кога; er ist ihm über den ~ gewachsen он га је простигао; bis über den ~ in Schulden stecken грцати у дуговима; um e-n ~ größer sein als j. бити за главу виши (већи) од кога; von ~ zu Fuß од главе до пете; nicht von s-m ~e abgehen оста(ја)ти при својој глави (и. мисли, вољи); не попуштати, штати; ein Brett vor dem ~e haben бити глупав, тупав; ун. Brett 1; j-n (и. j-m) vor den ~ stoßen сунути на кога, увредити кога, врећати кога, иступити безобзирно према коме; sich vor den ~ schlagen лупати се у главу; dieser Wein steigt zu ~e ово вино удара у главу; ово вино хвата; с) *prv.* viel Köpfe, viel Sinne колико људи, толико ђуди; jeder hat s-n eigenen ~ сваки ради на своју руку; сваки има свој укус; was man nicht im ~e hat, muß man in den Beinen haben скуп више плаћа, а лен даље каса. 3. *fig.* глава *f*, човек (од) духовних способности, нарочите спреме, стручњак; beschränkter ~ уска памет, ограничен мозак; ein großer ~ велика глава, необично обдарен човек, велики дух. 4. глава *f*, воља *f*: s-m eigenen ~e folgen радити по својој глави, вољи, на своју руку; Sie handeln nur nach Ihrem Kopfe Ви радите (и. делате) само по својој глави, на своју руку, по својој вољи; sich nach fremdem ~e richten управљати се према туђој вољи (и. глави); e-n eigenen (и. seinen) ~ haben, s-n ~ für sich haben радити на своју руку, бити бандоглав; auf s-m ~e bestehen и. s-n ~ aufsetzen в. aufsetzen 1 узјогунити се, ускопити се, заинтачити. 5. глава *f*, живот; dar-auf steht der ~, es gilt den ~, es geht an ~ und Kragen тиче се главе, то стаје живота;

s-n ~ an die Erreichung von et. (*dat.*) setzen уложити свој живот за постигнуће чега; Sie stehen mit Ihrem ~e dafür ein Ви ми за то јемчите главом (и. животом); Ви ми за то одговарате главом (и. животом); e-n Preis auf j-s ~ setzen уценити чију главу. 6. чело *n*, узглавље *n* (кревета, постеље). 7. заглавље *n*, почетак. 8. глава *f*, што има облик главе: а) шоља *f*; б) глава (луле); с) главаф (чиоде, игле); versenker ~e-r Schraube укопана глава завртња. 9. глава *f*, лик; ~ oder Schrift raten играти се главе или писма; играти се јесте или није.

Köpf... {кѡпф-}: ~abschneiden *n* одрубљивање (и. отсецање, сечење) главе; ~abschneider *m* главосек; ~arbeit *f* умни рад *m*; ~ausschlag *m* ♀ оспе *f* *pl.* на глави; ~band *n* 2a: а) повеска *f*, повез *m* за главу, везоглав(к)а *f*; ♀ завој *m* за главу, повеска *f* преко чела; б) ♀ = Tragband *b*; ~bedeckung *f* покривач *m* главе, капа, шешир, клобук *m*; ~binde *f* = ~band *a*; ~bohrer *m* ♀ сврдао за бушење лубање (и. костију); ~brechen *n* итд. в. ~zerbrechen; ~brummen *n* *fam.* бучање у глави; ~bürste *f* четка за косу. [вица *f*, главче.] **Köpfchen** {кѡпфчѣн} *n* 2l (*dim.* од Kopf) гла-
köpfen {кѡпфѣн} 15a 1 *tr.* 1. = enthaupten 1; j-n ~ отсећи кому главу. 2. = kappen 1 4; (о)кресати (врх дрвета). 3. = anköpfen 1. II *intr.* (h) (у)главичити се, (у)главичати се. III **Köpfen** *n*, **Köpfung** *f* = Enthauptung.

Köpf..., **köpf...**: ~ende *n* узглавље, чело; ~ende e-s Baumes горњи крај (и. врх) *m* дрвета; ~förmig *a* главичаст; ~füß(ler) *m* *pl.* главонози, цефалоподи; ~geld *n* = ~steuer; ~gicht *f* ♀ костобоља (и. реуматизам *m*) главе, главобоља; ~grind *m* ♀ краста *f* (на глави), красте *f* *pl.*; ~haar *n* коса *f*; ~halter *m* *phot.* ослонац за главу; ~hängel(in) *f* *m* = Duckmäuser(in); ~hängerei' *f* = Duckmäusererei; ~haube *f* а) капица (новорођенчета); б) хуба; ~haut *f* кожа лубање, одрана кожа лубање, скалп *m*; ~hautbürste *f* четка за главу.

köpfig {кѡпфѣг}, **köpfisch** {кѡпфѣш} *a* у слож. ...глав, који има такву и такву главу, који има толико и толико глава; на пр. blond ~ плавоглав, плаве главе (плавокос); hundred ~ стоглав.

Köpf...: ~kissen *n* узглавље, узглавник *m* = ~pfuhl; ~kissenüberzug *m* навлака *f* за узглавник; ~kohl *m* главичаст(и) купус; ~länge *f* дужина главе; ~laus *f* ♀ ваш(ка) из главе, црна ваш (и. уш).

Köpflein {кѡпфлѣн} *n* 2l (*dim.* од Kopf) = Köpfchen. [медба, напомена] у заглављу. **Köpfleiste** *f* ♀ заглавље *n*, натпис *m* (и. при-) **köpfings** {кѡпфѣнс} *adv.* главачке, с главом напред.

Köpf..., **köpf...**: ~los *a* безглав, без главе, безглавац; *fig.* брљив, несмотрен, ветрењаст, лакоуман; ~losigkeit *f* безглавост; *fig.* брљивост, отсуство *n* духа, непромишљеност, неразвишеност.

Köpfmaschine {кѡпф-} *f* гилотина.

Ko'pf..., **ko'pf...**: ~**naht** *f* ☹ шав *m* костију лубање; ~**nicken** *n* климање главом, приклон *m* главом; ~**puß** *f* *fat. co.* удар *m* (песницом) по глави; ~**pfihl** *m* и *n* узглавник, узан ваљкаст јастук преко целог кревета; ~**putz** *m* украс на глави; намештање *n* косе; ~**rechnen** *n* усмено рачунање, рачун(ање *n*) *m* у себи; ~**rose** *f* ♀ црвени ветар *m*; ~**salat** *m* 🍽 главичаста салата *f*; ~**scheu** *a* презав, који преза, који зазира, плашљив; *fig.* који зазира, неповерљив, заплашен, колебаљив; j-p ~**scheu** machen заплаши(ва)ти, застраши(ва)ти кога; ~**schiid** *m* 🛡 штит главе (код буба); ~**schinnen** *fpl.* ♀ перут *f*; ~**schmerz** *m* ♀ главобоља *f*; *ich habe ~schmerzen* имам главобољу, боли ме глава; *einseitiger ~schmerz* једнострана главобоља, мигрена; ~**schmuck** *m* = ~**putz**; ~**schraube** *f* 🌀 главичаст завртањ *m*, усађени завртањ *s* главом; ~**schuß** *m* метак *u* (и. кроз) главу; *er erhielt e-p ~schuß* метак га је ударио у главу, метак му је прошао кроз главу; ~**schütteln** *n* вртење (и. махање, одмахивање) главом; ~**schüttelnd** *adv.* вртећи (и. машући, одмахујући) главом; ~**sprung** *m* скок главачке, скакање *n* главачки (у воду); e-p ~**sprung** (ins Wasser) machen ск|акати -очити главачке (у воду); ~**stärke** *f* број *m* глава (и. лица); ~**station** *f* завршна (и. крајња) станица, крајња тачка; ~**stehen** *n*: *fat. es ist zum ~stehen* то је да човек побесни; ~**stein** *m* камен *z* калдрму, четвртаста камена плоча *z* калдрму, помост; ~**steuer** *f* главарина, лични порез *m*; ~**stimme** *f* 🗣 глас *m* из фистуле; ~**stück** *n*. а) комад *m* (од) главе (рибе); X оглав *m*, горњи део узде (коња) којисе намеће иза ушију и држи жвале; б) 🗣 писак *m*, дулац *m*; рупа *f* за уста; c) *fat. co.* = ~**puß**; d) 🌀 глава *f*; ~**tuch** *n* повезача *f*; убрадач *m*, шамија *f*; ~**ü'ber** {*kōpfu'ber*} *adv.* главачке, с главом напред (и *fig.*), стрмоглавце; ~**unter** {*kōpf'ünt'er*} *adv.* главачке, с главом доле; ~**waschen** *n* прање главе; ~**wasser** sucht ♀ *f* водена болест у глави; ~**weh** *n* = ~**schmerz**; ~**weide** *f* обична врба; ~**wunde** *f* рана на глави; ~**zahl** *f* број *m* глава (и. лица); ~**zerbrechen** *n* *fig.* лупање главе, главобоља *f*; j-m viel ~**zerbrechen** machen зада(ва)ти кому много посла (и. муке); ~**zerbrechend** *a* *fig.* од чега пуца глава, мучан, трудан; ~**zerbrechende** Arbeit рад *m* од кога пуца глава, мучан посао *m*. [*m* *pl.* око препис(ивањ)а.]

Kopia'lien {*kōpi'ál'ien*} [лат.] *pl. inv.* трошкови

Kopie {*kōpi*} [лат.] *f* 6f препис *m*, копија (уп. Abschrift). [писама, књига копија писама.]

Kopie'r|buch {*kōpir-*} *n* 📖 књига *f* за копије

kopie'ren {*kōpir'n*} [лат.] *I tr.* 15g препис(ив)ати, копирати, отиснути. *II* **Kopie'ren** *n* преписивање, отискивање.

Kopie'r...: ~**farbe** *f* мастило *n* за отискивање, боја *z* копирање; ~**maschine**, ~**presse** *f* 🖨 машина (и. тиска, преса) за отискивање (и. копирање); ~**stift** *m* мастиљава писаљка *f*, ~**tinte** *f* = ~**farbe**.

Kopi'st {*kōpi'st*} [лат.] *m* 3a преписивач, пре-

писач, отискивач, копииста; в. Abschreiber.

Ko'ppe {*kōp-*} [= Kuppe] *f* 3b љувик *m*, врх *m*, вршак *m*; врхунац *m*; в. Schneekorpe.

Ko'ppel {~*л*} [срвн.; лат. copŭla] *I f* 3d, и *n* 2l 1. веза *f*, узица *f*; (с)веза *f*: а) 🐾 каиш *m* за везивање удвоје (паса), поводац *m*; б) X (чешће *n*) (кожни) кајас *m* опасач (за тесак, сабљу, меч). *II f* 3d 1. 🐾 ~ **Hunde** два пса, пар паса; већи број повезаних паса, заједно повезани пси. 2. ~ **Pferde** ред *m* коња повезаних заједно. 3. заједничка (ис)паша, заједничка шума, заједнички риболов *m*. 4. а) браник *m*, ограђено добро *n*; б) одређено место *n* шуме за сечу; део *m* зиратне земље.

Ko'ppel... {*kōp'el-*}: ~**fischerei** *f* заједничко рибарење *n*; ~**gerechtigkeit** *f* право *n* заједничке испаше; ~**hund** *m* 🐾 удвоје везан пас, везан (и. спојен) пас са другим (удвоје).

ko'ppeln {*kōp'eln*} *tr.* 15f 1. 🐾 (апеа)~ вез(ив)ати (и. спојити) псе удвоје, пар по пар. 2. **Pferde** ~ вез(ив)ати (и. спојити) коње уједно, на алаје. 3. оградити земљиште (које сви наизменично обделавају и заједнички уживају, или имају право испаше, горосече итд.).

Ko'ppel...: ~**recht** *n* 🗡 право (заједничке) испаше; ~**riemen** *m*, ~**seil** *n* 🐾 = **Koppel** I; ~**schloß** *n* пафта *f*, копча *f* на кајасу (и. опасачу); ~**weide** *f* а) заједничка испаша; б) испаша у ограђеном земљишту; ~**wirtschaft** *f* наизменично обрађивање (и. обделавање) *n* земље разним усевама.

ko'ppen {*kōp'n*} *I tr.* 15a = **kappen** I 4. *II intr.* (*h*) пуштати нарочите звуке при удисању и издисању ваздуха (код коња); подригивати; штучати.

Ko'pra {*kōpra*} [инд.] 🌀 *f* 6i (б. *pl.*) копра.

Koprolith {*kōprolit*} [гр.] *m* 2g, 3a *geol.* копролит.

Ko'pula {*kōpula*} [лат.] *f* 3i *gr.* копула, спона.

Kopulatio'n {*kōpula'ciōn*} [лат.] *f* 3b венча(ва)ње; ~**schein** {~*фнс*-} *m* венчаница *f*.

kopulie'ren {*kōpulir'n*} [лат.] *tr.* 15g 1. сјединити -њавати брачном везом, венча(ва)ти. 2. 🗡 (на)калемити (и *fig.*), навртати.

Kopulie'r|reis *n* калем *m*, калам *m*.

ko'r {*kōr*; *hom.* Chor} *impf. ind.* од **kiesen**¹.

Ko'rah {*kōra*} [јевр.] *m* *inv.* die Rotte ~ Корхова чета.

Kora'le {*kōrāl*} [срвн.; *гр.] *f* 3b 🌀 и 🌀 *kō*-рал *m*, мерџан *m*; 🌀 и ђинђува.

kora'llen {~*n*} *a* корални, од корала, мерџански, од мерџана.

Kora'llen..., **kora'llen...** {*kōrāl'n-*}. ~**artig** *a* кораласт, мерџанаст; ~**bank** *f* 2f корални спруд *m*; корална греда; ~**baum** *m* 🌳 корално (и. мерџаново) дрво *n*; ~**fang** *m* хватање (и. ловљење) *n* корала (и. мерџана); ~**farbig** *a* коралне боје; црвен као корал (и. мерџан); ~**fischer** *m* ловац корала (и. мерџана); ~**fischerboot** *n* чамац *m* за хватање (и. ловљење) корала, мерџана; ~**fischerei** *f* = ~**fang**; ~**förmig** *a* облика корала (и. мерџана); ~**halsband** *n* 2a корална огрлица *f*, ђердан *m* од мерџана;

оковратник који се употребљује при дре-сури; ~moos *n* коралина *f*; ~riff *n* = ~bank; ~rot *a* црвен као корал (и. мерџан); ~rot *n* корално (и. мерџаново) црвенило; цр-вен *f* мерџана, мерџан; ~schnur *f* = ~hals-band; ~tiere *n pl.* корали *m pl.*, корални по-липи *m pl.*

Koralli'ne {коралџин} *f 3b* и **Коралина**.

Ko'ram {корџам} [лат. coram] *adv. fam.* j-п ~nehmen, и j-п koramieren {корамџин} *fam. tr. 15g* узети кога на одговор, (по)тражити рачуна од кога.

Ko'ran {коран, корџан} [ар. „књига“] *m 2g¹* Ко-
kora'nzen {корџанџин} *tr. 15e pop.* = kuranzen.

Ko'rb {корп} [свн.; лат. corbis *f (m)*] *m 2d* (као мера *pl.* често *inv.*) 1. корпа *f*, котарица *f*. 2. а) ~ ohne Henkel кош (за дивљач, живину, рибу), котарица *f* (за остриге); zweihenkeliger ~ котарица са две дршке, корпа са две ушке; (Trag- и. Wagen-) ~ кош(ара) *f*, велика пле-тена корпа, кошарица; б) (Binsen-) ~ корпа (за воће, за пренос морске рибе). 3. X корпа *f*, браник (на сабљи); кош(ар) (у ро-вовима за одбрану). 4. *fig.* в. Hahn 1; j-п (особито просиоцу) е-п ~geben одби(ја)ти ко-га, да(ва)ти кому корпу; е-п ~ bekommen би(ва)ти одбијен, доби(ја)ти корпу.

Ko'rb... {корп-}: ~arbeit *f* **плетарски** (и. корпарски) занат *m*; плетарство *n*, корпар-ство *n*; ~arbeiter *m* плетар, корпар; ~bett *n* = ~wiege; ~blütler *m pl.* **компози**те (биљке).

Ko'rbchen {кџрпџин} *n 2l (dim. од Korb)* кор-пица *f*, котаричица *f*; кошић *m*; кошарић *m*.

Ko'rb..., ko'rb...: ~feige *f* **смоква** корпара, смоква која се пакује и разашиле у корпа-ма; ~flasche *f* оплетена боца, боца са опле-теним омотом; groÙe ~flasche балон *m*, ве-лика оплетена боца; ~flechter *m* = ~macher; ~förmig *a* корпаст, облика корпе (и. котарице); ~geflecht *n* плетарски (и. корпарски) рад *m*; оплетен омот *m*; ~hammer *m* пле-тарски (и. корпарски) чекић; ~henkel *m* др-шка (и. ручица) *f* од корпе; ~macher *m* **корпар**, плетар; ~macher|arbeit *f* = ~arbeit; ~macher|geschäft *n* **корпарска** (и. плетар-ска) радња *f*, плетарство *n*, корпарство *n*; ~macher waren *f pl.*, ~macherei *f 3b* плетарска и. корпарска роба; ~möbel *n* пле-тен намештај *m*, намештај од плетеног вр-бог прућа; ~sessel, ~stuhl *m* плетена сто-лица *f*, столица од плетеног врбог прућа; ~voll *m* пуна корпа, котарица; ~voll Austern котарица (25 туцета) острига; ~wagen *m a* кола *n pl.* с кошем; (о)плетена кола; б) пле-тена кол(иц)а *n pl.*, дечија кола, колица (ис-плетена од врбова прућа); ~waren *f pl.* **плетени** ~macherwaren; ~weide *f* **поплетница**; ~weise *adv.* на корпе, на котарице, корпа-ма, котарицама; ~wiege *f* колевка од прућа.

Ko'rd {корт} [фр. cord] *m 2g* **ребраст** сомот.

Ko'rdel {кордџл} [нвн.; фр.] *f 3d* узица, врпца, **кordia'l** {кордџал} [лат.] *a* срдчан. [гајтан *m*.]

Kordialität {~диалитџт} *f 3b* срдчаност.

Kordille'ren {кордџљерџин} [шп.] *f pl. 3b* **Кор-диљери** *m pl.* (планински ланац у Америци).

Kordo'n {~дор} [фр.] *m 6i* (аус. и 2g¹) X кор-дџн, ред, ланац. [сукана] свила.1

Kordonne't|seide {~дорнет-} *f* **плетена** (и.1

Kordua'n {кордуан} [Kordova, шпански град] *m* (аус. и *n*) 2g¹ кордовска кожа *f*, сафијан *m*; ~gerber *m* израђивач сафијана, кордов-ске коже; ~leder *n* = Korduan; ~macher *m* = ~gerber. [крајњем истоку Азије].1

Kore'a {корџа} *n 8g* **Кореја** (полуострво на) **Korea'ner** {корџанџер} *l m 2l*, ~in {~јин} *f 3c* Ко-рејџац, -ка. II **Korea'ner a inv.** и **korea'nisch** {~анџш}, **kore'isch** {~рејш} *a* корејски, ко-реански. [Крфљан]ин, -ка.1

Korfio't {кџрфџот} [Korfu] *m 3a*, ~in {~ин} *f 3c* **Ko'rfu** {кџрфџу} *n 8g* **Крф** *m* (острво у Јон-ском Мору).

Koria'nder {корџандџер} [гр.] *m 2l* **коријандер**.

Kori'nth {корџинт} *n 8g* **Коринт** *m* (град у Грчкој).

Kori'nthe {~} [нвн. 15 в.; фр. (од Korinth)] *f 3b* суво грожђе *n* без семена; ~nernte *f* берба сувог грожђа без семена.

Kori'nther {~тер} *m 2l*, ~in {~јин} *f 3c* **Корин-ћан**ин, -ка; ~brief *m* посланица (апостола Павла) Коринћанима.

Ko'rk {кџрк} [нвн.; шп. (од лат. cortex)] *m 2g 1*. плута *f*; јагњеда *f*; аус ~ од плуте. 2. запу-шач, чеп (од плуте).

Ko'rk..., ko'rk... {кџрк-}: ~ähnlich, ~artig *a* плу-таст, налик на плуту, у виду плуте; ~baum *m* **плута** = ~eiche; ~bildner *m* **вајар** у плути; ~boje *f* **бова** од плуте; ~eiche *f* **плут**(аш) *m*, плутник *m*; ~en {кџркџн} *l a* од плу-те, плутни; II *tr.* запуш|авати, -ити, зачепи-ти; ~geld *n* новац *m* који се плаћа гостиони-чару за пијење вина из свога властитога подрума; ~holz *n* плутовина *f*; ~maschine *f* машина за запушавање боца; ~pfropf(en) *m* запушач од плуте; ~säure *f* **плутна** ки-селина; ~sohle *f* **плен** *m* (и. пенце *n*, потплат) од плуте; ~stöpsel *m* = ~pfropf(en); ~zieher *m 2l* извојач, вадичеп; ~zieher mit Heber из-војач (и. вадичеп) са полугом.

Kormora'n{кџорморан} [фр.; лат. corons гавран и келт. мор „море“] *m 2g¹* **морски гавран**.

Ko'm {корн} [свн.; лат. granum] *n 2a* и *pl.* ~e = ~arten) 2g 1. зрно, *pl.* зрна, зрње, зр-невље; *coll.* жито; житарице, пшеница *f*; раж *m*; türkisches (и. welsches ~ = Mais; das ~ steht schön жито је добро понело; das ist so gut wie ~ auf dem Boden то ти је као го-това пара; *fig.* в. Flinte; *prv.* в. blind 1. 2. семе; коштица *f*; steinharte Körner *pl.* (у ме-су воћа) тврда зрна, очврслине, чврсти де-лови; der Acker gibt (и. trägt) das zehnte ~ та њива роди десетоструко од усева, род са ове њиве је десет пута већи од онога што је посејано. 3. финоћа *f* златног или сребр-ног новца; ein Mann von gutem (и. echtem) Schrot und ~ овејан човек, човек доброга кова. 4. зрнаста испуњчева на прелому мра-мора (и. челлика),цео састав (и. склоп) *m*; ein feines ~ haben бити доброг састава, имати добар прелом. 5. (особ. X) мушица *f*, пред-њи нишан *m*; j-п (et.) aufs ~ nehmen узети

кога (што) на нишан (и. на око), (на)нишанити на кога (што); j-n auf dem ~ haben узети кога на миндрос, смерати на кога; gestrichenes ~ раван нишан. 6. *m* 2g = Kornbranntwein. 7. *pop.* blaues ~ = blaue Bohne. **Ko'rn...**, **ko'rn...** {*кѳрн*-.} ~acker *m.* а) њива *f* засејана житом; б) земља *f* погодна за сејање жита; *ähnlich a* зрнолик, налик на зрно; ~ähre *f.* а) клас *m*; б) *Ä* = Spika Клас. **Ko'rnak** {*кѳрн*ак} [ind.] *m* бг корнак, слонар, вођ слон(ов)а; вођа звери; путовођа; пратилац. **Ko'rn...**, **ko'rn...**: ~art *f* врста жита, житарица; в. Korn; ~ausfuhr *f* извоз *m* жита(рица); ~bau *m* гајење *n* жита(рица); ~bauer *m* обрађивач (и. обделавац) житних поља; ~blume *f* *Ä* различак *m*, различје *n*; *Äblumen*|blau *a* плава као различак, угаситоплав, затвореноплав; ~blüte *f.* а) житни (и. пшенични) цвет *m*; б) цветање *n* жита, време *n* цветања жита; ~boden *m.* а) ~acker *b*; б) житница *f*, амбар; ~brannt|wein *m* комадара *f*, ракија *f* од жита. [зрнце, семка *f*; *fig.* трун(ка)*f.*] **Kö'rnchen** {*кѳрн*чн} *n* 2l (*dim.* од Korn) **Korne'l|baum** {*кѳрн*ел-} *m* *Ä* = Kornelkirsche *a*. **Korne'lia** {~нел} [лат.] *f* 8b Корнелија. **Korne'lius** {~лус} [лат.] *m* 8c Корнелије. **Korne'l|kirsche** *f* *Ä* а) дрен *m*; б) дрењина. **Korne'le** {*кѳрн*ел} [свн.; срлат. cornulus] *f* 3b *Ä* = Kornelkirsche. **kö'rn**en {*кѳрн*н} [Korn] 15a 1 *intr.* (н) 1. зрнати, зазрнети, узрнати се, хватати (и. ухватити) зрно. 2. (и sich ~) зрнати се. II *tr.* 1. зрнати, правити зрна од, претв|орити, -арати у зрн(ца). 2. давати (*acc.*: dat.) зрнаст изглед, начинити зрнаст изглед. 3. челичним пробојцем означи(вати) место(за бушење). 4. опијати бацајући балук у воду; вабити (и. мамити) бацајући зрна. III *ge*|kö'rn|t {*кѳрн*т} *p. p.* и *a* зрна(с)т. IV **Kö'rn**en *n*, **Kö'rnung** *f* зрнање, за-, у|зрњење, хватање зрна; зрњење, претварање у зрн(ца); давање зрнатог изгледа; обележавање пробојцем; ваб(љење *n*) *m*, мамљење; (само Kö'rnung) *Ä* склоп *m*, састав *m*. **Kö'rn**er {*кѳрн*р} *m* 2l *Ä* обележач (бургија којом се почиње бушење рупе, пробојца). **Kö'rn**er..., **kö'rn**er... {*кѳрн*р-}. *Ä*fressend *a*, ~fresser *m pl.* *Ä* зрнојед, семенождер; ~früchte *f pl.*, ~futter *n* зрнаста храна *f* (за коње); ~lack *m* лак у зрну; ~marke *f* *Ä* бе-1 **Ko'rn**|ernte *f* жетва. [лега, ознака.] **Kö'rn**er..., **kö'rn**er...: ~punkt *m* = ~marke; *Ä*reich *a* пун зрна, богат зрњем (и. зрневљем); *Ä*tragend *a* *Ä* зрноносни, семеноносни. **Korne'tt** {*кѳрн*ет} [фр., шп.] 2g и (аус. само) *Ä* I *X* *m* барјак, застава *f*. II [фр., ит.] *Ä* *n* корнет *m*. **Korne'tt|bläser m**, **Kornetti'st** {*кѳрн*етт|ст} *m* 3a *Ä* корнетиста, који свира у корнет. **Ko'rn**...: ~feld *n* житно поље; ~früchte *f pl.* жита(рице *f pl.*) *n pl.*; ~gesetz *n* житни закон *m*; ~halm *n* житна сламка *f*; ~handel *m* *Ä* трговина *f* житом (и. пшеницом); ~händler *m* *Ä* житарски трговац; ~haus *n* житна пијаца *f*.

Kö'rn|haus {*кѳрн*х} *n* *Ä* радионица *f* за зрњење. **kö'rnig** {*кѳрн*х} *a*, **kö'rnicht** {~т} *a* 1. *Ä* = kernig 2. 2. зрна(с)т.

Ko'rn...: ~jahr *n*; gutes ~jahr родна година (у житу); ~jude *m* Јеврејин житарски трговац; = ~wucherer; ~kammer *f* житни магацин *m*; општински кошеви *m pl.*; *fig.* житница; ~kappe *f* *X* поклопац *m* за мушицу; ~keller *m* рупа (и. јама) *f* за жито, житница *f*; ~klemmen *n* приљубљивање мушице; ~land *n* земља *f* плодна житом, житородна земља. **Kö'rn**lein {*кѳрн*лн} *n* 2l (*dim.* од Korn) = Körnchen.

Ko'rn...: ~magazin *n* житни магазин *m*, житно стовариште; ~makler *m* житни посредник; ~markt *m* *Ä* житни трг, житна пијаца *f*.

Kö'rn|maschine *f* *Ä* машина (и. stroj) *m* за обележавање рупица за бушење.

Ko'rn..., **ko'rn**...: ~maß *n* *Ä* мера *f* за жито; ~messer *m* мерач жита; ~mühle *f* млин *m* за жито, житни млин; ~nehmen *n* узимање на нишан, нишањење; ~rade *f* *Ä* = Rade; *Ä*reich *a*: а) богат житом; житородан; б) богат зрневљем (и. зрном), зрнат; ~reini-gungs|maschine *f* вејалица, ветрењача; ~rose *f* *Ä* а) булка, турчинак *m*; б) = Feld-rose; ~schinder *m* = ~wucherer; ~schwinde *f* вејалица; ~sicken|hammer *m* *Ä* чекић обликач. [(барута).]

Kö'rn|sieb *n* *Ä* сито (и. решето) за зрњење

Ko'rn...: ~speicher *m*: а) житница *f*, амбар; и = ~kammer; б) = ~keller; ~sperrе *f* забрана извоза жита; ~spitze *f* *X* врх *m* мушице; ~träger *m* *X* лежиште *n* мушице; ~wage *f* *Ä*: а) кантар *m* за жито; б) пробне таразије *f pl.*; ~warze *f* *X* брадавица предњега нишана; ~wicke *f* *Ä* грахорица; ~wucher *m* зеленашење (и. лихварење) *n* житом; ~wucherer *m* зеленаш; ~wurm *m* *Ä* жижак; brauner (и. schwarzer) ~wurm мрки жижак; ~zins *n* данак у житу; ~zoll *m* *Ä* (увозна) царина *f* на жито. Уп. Getreide...

Korolla'rium {*кѳр*оларијум} [лат.] *n* бе *Λ*, *phls.* королариум *m* (истина као последица доказане истине).

Koro'na {*кѳр*она} [лат.] *f* 6g слушаоница.

Kö'rper {*кѳр*п-р} [срвн.; лат. corpor- *n*] *m* 2l 1. тело *n* (*opp.* Geist, Seele). 2. тело *n*, труп (*opp.* Kopf und Gliedmaßen). 3. тело *n*; einfacher, zusammengesetzter, (un)regelmäßiger, fester, flüssiger ~ просто, сложено, (не)правилно, чврсто, течно тело. 4. der Wein hat ~ вино је јако (и. густо), јачина вина осећа се на језику. 5. тело *n*, главни део. 6. тело *n*, организована целина *f*.

Kö'rper... {*кѳр*п-р-}: ~anlage *f* телесни састав (и. склоп) *m*; темпераменат *m*; ~bau *m* крој тела, телесна грађа *f*, телесни састав; von schönem ~bau лепа стаса, лепа створа; ~beschaffenheit *f* = ~anlage; ~bildung *f* телесни склоп (и. састав) *m*; стас *m*; schöne ~bildung лепа спољашњост, стаситост.

Kö'rperchen {*кѳр*п-рхн} *n* 2l (*dim.* од Körper) мало тело, телашце.

Kö'rper..., **kö'rper**...: ~fülle *f* пуноћа (тела), го-

јазност; ~gewicht *n* тежина *f* тела; ~größe *f* стас *m*, узраст *m*, величина тела; ~haft {кд.рп.рхдфт} *a* = körperlich 1; ~haltung *f* држање *n* тела; ~kraft *f* телесна снага; ~lage *f* положај *m* тела; ~lehre *f* а) наука о човечијем телу; б) \wedge наука о телима, стереометрија; ~lich {кд.рп.рлџх} *a* 1. телесан, са телом, отеловљен; материјалан; \wedge ~licher Winkel телесни угао (и. кут), угао тела; 2. телесан, -ни, физички; лични; \wedge ~licher Eid лична (= лично положена) заклетва (и. присега *f*); ~lichkeit {~кд.т} *f* 3b телесност; ~los *a* бестелесан, без тела; ~maß *n* мера *f* за запремину, мера за тела; ~messung *f* мерење *n* запремине, мерење тела, стереометрија; антропометрија; ~schaft {кд.рп.р.шдфт} *f* 3b друштво *n*, удружење *n*, збор *m*, корпорација; ~schaftlich {~лџх} *a* друштвени, еснафски, корпоративни; ~strafe *f* телесна казна; ~teil *m* део тела; ~übung *f* телесно вежбање *n*, телесна вежба *f*; ~verletzung *f* телесна повреда (и. озледа); ~verletzung mit tödlichem Ausgange смртна повреда, озледа услед које је смрт наступила; ~welt *f* материјални свет; свет ствари; телесни свет *m*; ~wuchs *m* стас, узраст.

Korporal {кдрп.орал} \times [нвн.; фр. (ит.) саргал(e)] *m* 2g¹ каплар; ~schaft {~шдфт} *f* 3b десетина; ~schafftsführer *m* десетар, вођ десетине.

Korporation {~порацион} [лат.] *f* 3b = Körperschaft; ~srecht *n* право удруживања.

Korps {кор; хот. Chor, kor} [фр.] *n* inv. 1. заједница *f*, друштво, корпорација *f*; еснаф *m*; скуп *m*; корпус *m* (\times); кор *m* (официрски). 2. удружење, друштво студената (на немачким универзитетима); уп. Burschenschaft.

Korps... {кдр-}. ~bruder, ~bursche *m* члан удружења студената; ~geist *m* дух заједнице (и. удружења, корпорације, еснафа); ~student *m* = ~bruder; ~verband *m* састав корпуса. [снажан; в. dickleibig.]

corpulent {корпулент} [лат.] *a* крупан, пун, *i* Korpulentz {~ленц} [лат.] *f* 3b (б. pl.) крупноћа, пуноћа, гојазност; дебљина.

Korpus {корпус} [лат.] 1 *n* (фат. и *m*) inv. (pl.-pora {~нора}) фат. = Körper; \wedge (pl.-pora) ~ delikti {~деликти} *n* sg. inv. корпус *m*

деликти, доказно средство кривице; ~juris {~јурџс} *n* inv. (б. pl.) зборник *m* закона, права. II *f* inv. и ~schrift *f* \neq корпус (слова).

Korreferent {кдр-} [лат.] *m* други извештач, кореферент.

korrekt {кдрект} [лат.] *a* (dv.) корект[ан(-но)]; исправан, тачан, правилан, уредан.

Korrekttheit {~хд.т} *f* 3b коректност, исправност, тачност, правилност, уредност.

Korrektions... {кдрекционс-} = Besserungs... поправни. [ректор, по-, ис|прављач.]

Korrektor {кдректор} [лат.] *m* бд најв. \neq ко-|

Korrektur {кдректур} [лат.] *f* 3b 1. коректура (по-, ис|прављање, исправка). 2. по-, ис|правка, поправљање погрешака (на ученичким задацима). 3. \neq Korrekturabzug; eine ~ lesen читати исправке, вршити коректуру. 4. \times

~ des Schießens поправљање *n* (-ка) гађања. Korrektur... {~ур-} \neq . ~abzug, ~bogen *m* коректура *f*, коректурни отисак; ~lesen *n* читање коректуре; вршење исправка; ~zeichen *n* коректурни знак *m*, ознака *f* коректора, знак у коректури.

Korrelat {кдрелат} [лат.] *n* 2g корелат *m* (нешто уколико с нечим другим стоји у узамном односу). [лативна реченица *f*.]

Korrelativsatz {~латиф-} [лат.] *m* gr. коре-|

Korresponde'nt {кдрџспондент} [фр.] *m* 3a, ~in {~дн} *f* 3с дописник, -ца, кореспондент, -киња, води|лац, -ља преписке (с ким).

Korresponde'nz {~дџнц} *f* 3b кореспонденција (дописивање, дописништво, преписка); seine ~ besorgen сврши|ти -авати пошту, одаслати писма; ~gegenstand {~џнц-} *m* предмет преписке (и. кореспонденције); ~karte *f* = Postkarte.

korrespondie'ren {~дџр-н} [нлат.] intr. (b) 15g а) mit j-m ~бити с ким у преписци; митеа. ~ дописивати се; ~des Mitglied дописни члан; б) mit et. (dat.) ~одговарати чему.

Korridor {кдридор} [фр., *ит.] *m* 2g¹ коридор (ходник, пролаз; трем).

Korrigenda {коригџнда} [лат.] pl. inv. штампарске грешке *f* pl., ерата.

korrigie'ren {~гир-н} [лат.] I tr. 15g 1. кориговати, по-, ис|правити, по-, ис|прављати. 2. \neq abs. читати (и. вршити) поправку, коректуру.

II Korrigie'ren *n* кориговање, по-, ис|прављање, по-, ис|правка *f*.

korumpie'ren {кдрумпир-н} [лат.] tr. 15g (по-)кварити, искварити, подми|тити, -живати, корумпирати.

korru'pt {кдрупт} *a* покварен, кваран, корумпиран; рђав, гнусан, одвратан.

Korruptio'n {кдрупцион} *f* 3b (б. pl.) корупција (кварење, поквареност, поткупљивање, подмићивање). [сица *f*.]

Ko'rsak {корзак} *m* бi \times сибирска степска ли-|

Korsa'r {кдрзар} [ит., шп.] *m* 3a = гусар, морски разбојник; уп. Pirat, Seeräuber; ~en|schiff *n* гусарица *f*, гусарска лађа *f*.

Ko'rse {кдрз} *m* 3a, Ko'rsin {кдрзйн} *f* 3с Корзика|ац, -ка.

Korse'tt {кдрзџт} [нвн. 18 в.] *n* 2g стежњак *m*, мидер *m*; ~macher(in) *f* *m* израђивач, -ица стежњака; ~schoner *m* прслук (и. прслуче *n*) *m* који (које) покрива стежњак; ~stange *f* стежњачка шипка, челична (и. рожната) шипка у стежњаку.

Ko'rsika {кдрзика} [ит.] *n* 8g \bullet Корзика *f* (острво у Средоземном Мору).

ko'rsisch {кдрзџш} *a* корзички, корзикански.

Ko'rso {кдрзо} [ит.] *m* бi корзо, шеталиште *n*;

~allee *f* шеталишни пут *m* оивичен дрвећем;

~fahrt *f* шетња.

Koru'nd {корунт} [инд.] *m* 2g тп. корунд.

Korve'tte {кдрвет} [фр.; лат.] *f* 3b \neq корвета, (негдашња) брза убојна лађа; ~n|kapitän *m* заповедник (и. капетан) корвете.

Koryba'nt {корубант} [гр.] *m* 3a корибант свештеник Кибелин.

Koryphä'e {коруфџе} [гр.] *m* 3a корифеј (хо-

ровођа; коловођа; *fig.* првак, вођа, старешина). [Мору.]
Kos {кѡс} *n inv.* ● **Kos** *m* (острво у Јерејском) **Kosa'k** {козак} [рус.] *m 3a* Козак.
Kosa'ken... {козак'н-} у слож. козачки. [мез *m.*]
Koscheni'le {кошениле} [шп.] *f 3b* (б. *pl.*) ☞ *кр-*
Koscheni'llen... ~baum *m* ☞ крмезово дрво *n*,
 ~farb(e)stoff *m* крмез; ~(schild)laus *f* ☞ крмезна штитаста ваш.
ko'scher {кош'р} [јеврејско-халдејски] *a* чист.
Ko'se... {кѡз'е-} ~form *f* = ~name; ~lied *n* песма *f* одмила (и. од милоште).
ko'sen {коз'н} [свн.] *intr. (h)* 15e I *h*аскати. II *intr. (h)* и *tr.* миловати, тепати. III **Ko'sen** *n* = Gekose.
Ko'se name *m* име *n* одмила, име из милоште.
Ko'sener {коз'н'р} [Kosen, град у Пруској] I *m 2l* и ~in {~йн} *f 3c* Кезењан|ин, -ка. II *a* кезенски, кезењански.
Koserei' {коз'р'еј} *f 3b* = Gekose.
Ko'se|wort *n* реч *f* одмила, реч од милоште.
ko'sig {коз'ѣх} *a* који милује (и. тепа); умилан, мио; присан. [^ косинус.]
Ko'sinus {коз'ѣн'ус} [нлат.] *m inv. (abr. cos)*
Kosme'tik {косм'ет'ик} [гр.] *f 3b* косметика *f*, средство за улепшавање.
kosme'tisch {~т'ѣш} [гр. kosmein (y)красити] *a* за улепшавање, косметички.
ko'smisch {косм'ѣш} [гр. kosmos свет, васиона] *a* васионски, светски, космички.
Ko'smo... {кѡс'мо-} [гр.] космо...
kosmogoni'sch {коз'мог'он'ѣш} [гр.] *a* космогонски, што се тиче науке (и. каже) о постанку васионе (и. света).
kosmopoliti'sch [грч.] *a* космополитски.
Kosmopoliti'smus {~полит'ѣзм'ус} *m 6g* (б. *pl.*) космополитизам, грађанство *n* света.
Kossa't {кѡс'ат}, **Kossä'te** {кѡс'ет'е} [дн. = Kotsasse] *m 3a* сопственик малог сеоског добра (поседа, земљишта), ситан (и. мали) сељак.
Kost {кѡст} [срвн.] *f 3b* (б. *pl.*) храна; а) (и *fig.*) Kartoffeln sind eine gute, gesunde ~ кромпир је добра, здрава храна; ein Liebhaber guter ~ sein волети добро појести, бити љубитељ добре хране; kärgliche ~ haben оскудно (и. мршаво) се хранити; magere ~ мршава храна; б) bei e-m in (der) ~ sein бити код кога на храни; er hat freie ~ und Wohnung он има (бесплатан) стан и храну; sich in ~ geben прећи хранити се, бити на храни; in ~ nehmen: а) узети -имати на храну; б) ☞ узети у пренос; Leute in ~ nehmen узети (и. примати) људе на храну.
ko'stbar {кѡст'бар} *a* 1. драгоцен; скупocen; изванредан; диван, красан; sich ~ machen придавати себи велику вредност (држањем подаје, по страни). 2. = kostspielig.
Ko'stbarkeit {~кѡст'т} *f 3b 1.* (б. *pl.*) драгоценост, скупocenост. 2. (са *pl.*) драгоценост, скупocen, драгоцен предмет.
Ko'sten¹ {кѡст'н} [свн.; срлат.] *pl. inv.* трошак *m*, трошкови *m pl.*; *fig.* ☞ (Gerichts-)~ (судски) трошкови; auf m-e ~ о моме трошку; *fig.* на мој рачун; auf ~ anderer о трошку другог; уп. herausschlagen I б; sich ~

machen, sich in ~ stürzen ува|лити се ~љивати се у трошкове, изл|агати се ~ожити се трошку; keine ~ scheuen не презати од трошкова, не плашити се трошкова; не гледати шта стаје; er scheut keine ~ не жали трошкова, не пита шта стаје; die ~ tragen подносити трошкове; ☞ in alle (и. zu den) ~ verurteilt werden бити осуђен на плаћање (свих) трошкова; *fig.* auf ~ seiner Ehre на рачун његове (своје) части.

Ko'sten² {~} [срвн.; Kosten] *intr. (h)* 15c ста-(ја)ти, коштати (и *fig.*); was kostet dieser Hut шта стаје овај шешир (и. клобук)?; das kostet mir (боље mich) viel то ме скупо стаје; es koste was es wolle! пошто пото; ма шта ста(ја)ло, ма колико ста(ја)ло!; es sich et. ~ lassen бацити се у трошкове; das wird ihm (боље ihn) das Leben ~ то ће га стати живота; diese Arbeit hat ihm (боље ihn) Schweiß gekostet овај га је посао стао зноја; презнојавао се на овом послу.

kosten³ {~} [свн.; лат. gustare] I *tr.* 15c 1. (о-)кушати, окусити, пробати. 2. *fig.* уживати у... loc.; наслађивати се... *abl.* (о)кушати, окусити. II **Ko'sten** *n* (о)кушање, пробање.

Ko'sten¹..., **ko'sten¹...** {кѡст'н-} ~ansatz *m* цена *f*; ~anschlag *m* процена *f*; процењивање *n* трошкова; предрачун, прорачун; ~aufwand *m* (у)трошак, трошкови *m pl.*; ~ausgleichung *f* изједначење *n* трошкова; ~berechnung *f* (про)рачун *m*, про-, с|рачунавање *n* трошкова; ~ersatz *m*, ~erstattung *f* накнада *f* трошкова; отштета *f*; ~ersparnis *f* ☞ уштеда (трошкова); ☞ fällig *a* са обавезом плаћања (и. подношења) трошкова; ☞ frei *a* без трошкова, ослобођен од трошкова, бесплатан, ☞ с плаћеним трошковима; ☞ frei halten (ис-)платити трошак (кому); ~preis *m* цена *f* коштања; zum ~preise по цени коштања; ~punkt *m* цена *f*, трошак; ~rechnung *f* рачун *m* трошкова; ~überschlag *m* = ~anschlag ~voranschlag *m* пред-, про|рачун; ~vorschub *m* предујам трошкова.

Ko'ster {кѡст'р} [kosten³] *m 2l* кушач (der ~ des Weins кушач вина = Kostwein *m*).
Ko'st..., **ko'st...** {кѡст-} ~frau *f* жена која (из-)даје (и. прима на) храну; ☞ frei *a* који има бесплатну храну, са бесплатном храном; j-p ☞ frei halten да(ва)ти кому (бесплатну) храну, хранити кога бесплатно; ~gänger(in *f*) *m* кој|и, -а се храни код кога, пансионир|ац, -ка; ☞ gänger haben имати (и. држати) кога на храни; unser Herr Gott hat gar sonderbare ~gänger има нас свакојаких на Божјем салашу (и. у Божјем топу); ~geber *m* = ~halter; ~geld *n*: а) новац *m* за храну; б) ☞ = Prolongationsgebühr; ~geschäft *n* ☞ = Prolongationsgeschäft; ~halter(in *f*) *m* кој|и, -а даје храну, кој|и -а држи на храни; ~happen *m fat.* добро (и. фино) парче *n*, изврстан залог; ~haus *n* кућа *f* у којој се за новац добија храна.

köstlich {кѡ.ст'лих} *a* 1. укусан, изванредан, особит, изврстан; *adv.* изванредно, изврсно. 2. драгоцен, скупocen. 3. диван, красан, дра-

жестан; das ist ~! то је дивно! красно! то је дивота!

Köstlichkeit {~кѡст} *f* 3b 1. (б. *pl.*) изванредност, особитост; извршност; драгоценост; дивотност, дивота, красота. 2. (са *pl.*) дивота, красота, дивна (и. красна) ствар.

Ko'st...: ~pflege|kind *n* дете узето (и. дато) на храну; ~schule *f* пансион *m*; ~schüler(in *f*) *m* ученик, -ца пансионер, -ка. [ge]a скуп(оцен.). **ko'st|spielig** {кѡстшпѡлѡх} [prov. Spiel = Мен-] **Ko'stspieligkeit** {~кѡстшпѡлѡх} *f* 3b скупоћа, скупоценост, висока цена.

Kostü'm {кѡстүм} [фр.] *n* 2g костим *m* (ношња; одело); ~ball {~кѡстүм} *m*. ~fest *n* крабуљна забава *f*, крабуљни плес *m*, костим-бал *m*.

kostümie'ren {~кѡстүмирун} [фр.] *tr.* и *refl.* 15g (sich ~) обући (се у) костим, облачити (се у) костим.

Kostü'm...: ~kunde *f* наука о ношњи (и. оде-лу); ~schneider(in *f*) *m* кројач(ица).

Ko'st|verächter *m* пробирач у јелу; *fam.* er ist kein ~ он не пробира; није од раскида.

Kot¹ {кот} [свн. Ubles] *m* 2g (б. *pl.*) 1. блато *n*, глиб, кал; јубре *n*; нечистоћа *f*; гад; im ~e stecken|bleiben заглибити се, -љавати се; mit ~ bespritzen попрскати блатом, ушљискати; vom ~ reinigen (о)чистити од блата. 2. ба-лега *f*, измет, vulg. говно *n*, поган *f*.

Kot² {~} [дн.] *n* 2g 1. = Kate. 2. солара *f*.

Kot|abfuhr {кот-} *f* чишћење *n* (измета из) нужника. [котангента.]

Ko'tangente {кѡ-} [нлат.] *f* (abr. cotg) ^

Ko't¹...: ~blech *n* крило (над точком да штити од прскања блатом); ~brechen *n* ♀ повраћање измета (и. погани) (услед замршених, везаних црева); ~bürste *f* четка за блато (за ципеле); ~deckel *m* = ~blech.

Ko'te {кѡтѡ} *f* 3b prov. = Kate.

Kö'te {кѡ.тѡ} [дн.] *f* 3b vet. зглавак *m* на коњској нози код кичице.

Kö'tel {кѡ.тѡл} [Kot¹ dim.] *m* 2l брабоњак.

Kotele'tt {кѡт(ѡ)лѡт, кѡт(ѡ)лѡт} [фр.] *f* „petite cöte“ *n* 2g, ~e {~} *f* 3b 1. \ крменадла, ребро с месом. 2. *fam.* ~en *pl.* 3b дугачки зулуфи *m* *pl.* [ка на коњској нози код кичице.]

Kö'ten|verrenkung {кѡ.тѡнѡ} *f* угануће *n* зглав-
Kö'ter {кѡ.тѡр} [дн.] *m* 2l псина, велико псето *n*, *fam.* цукела, цукац, каламуња, калашту-
 ра; рундов; куче *n*.

Koterie' {кѡтѡри} [фр.] *f* 6f котерија = Clique.

Ko't¹...: ~fliege *f* мува јубрара; ~grube *f* јама за поган, изметиште *n*; ~hahn *m* = Wiedehopf.

[пела *f* (глумаца) трагичара.]

Kothu'm {кѡтүм} [лат.; гр.] *m* 2g плитка ци-
ko'tig {кѡтѡх} [Kot¹] *a* блат(њ)ав, каљав, гли-
 бав, прљав; ~ machen блат(њ)авити, убла-
 т(њ)авити, (у)каљати, (у)прљати.

Ko'tillon, аус. **Ko'tillion** {кѡтѡљѡ} [фр.] *m* 6i котильѡн (игра).

Ko't¹...: ~knecht *m* ♀ момак (који ради) у со-
 лани; ~lache *f* каљуга, *fam.* брљуга; ~saß, ~sasse *m* 3a = Kossat; ~schaufel *f* лопата за
 блато; ~schützer *m* = крило *n* (над точкови-
 ма ради заштите од блата).

ko'ttisch {кѡтѡш} *a* ♀ коти(ј)ски; die Kottischen

Alpen *pl.* Коти(ј)ски Алпи. [сто ђавола!]

Kotz! {кѡц} [Gott's] *int.* *pop.* сто му мука! до!

Ko'tze {~} [свн.] *f* 3b 1. небе *n.* 2. = Kötze. 3.

бљувањак *m*, избљувак *m*. [носи на леђима.]

Kö'tze {кѡ.тѡ} [свн.] *f* 3b корпа (особ. што се!

ko'tzen {кѡцѡн} [нвн.] *intr.* (h) 15e бљувати. II

Ko'tzen *n* бљување.

Ko'tzen|streicher *m* кулиза, улизица.

ko'tzerlich {кѡцѡрлѡх} *a* *pop.* mir ist ~ и. es

ko'tzert mich бљује ми се. [(река у паклу).]

Ko'zy'tus {кѡцу.тус} [лат.; гр.] *m* 8c Коцит!

Kra'bbe {кѡрѡбѡ} [дн.; уп. Krebs] *f* 3b 1. ♀ рѡ-

ковица, рак *m* морски. 2. *fam.* прѡца, шврѡа;

die süße ~ љупка, мила девојчица. 3. жи-

вахна животиња, живахан коњ *m*.

kra'bbeln {~лн} [дн.] 15f *intr.* 1. (h) копрѡати

се, батргати се, праћакати се. 2. *fam.* (s) и

sich ~ гамизати, пузјити -ати. II *tr.*, *intr.* (h)

и *imp.* голицати, шкакљати, шашољити, свр-

бети; es krabbelt mir am Halse сврби ме

врат. III *tr.* шкрабати, дрљати. IV **Kra'bbeln**

n копрѡцање, батргање; г(а)мизање; пузање,

пужење; голицање, шкакљање; шашољење;

сврбљење, свраб *m*.

Kra'bben..., **kra'bben...** {кѡрѡбѡн-}: 2artig *a* ра-

ковичаст, попут раковице, налик на ракови-

цу; ~fang *m* лов на раковице; 2förmig *a* =

2artig; ~fresser *m* ♀ раковицѡждер(ац).

kra'ch¹ {кѡрѡх} *int.* кѡрѡц! прѡс! трѡс!

Kra'ch² {~} [свн.] *m* 2g 1. крѡцање *n*, пуѡцање *n*;

прѡсак; трѡсак; пуѡцањ; *fam.* mit Ach und ~

в. Ach. 2. прѡкотина *f* (уз крѡцање). 3. ♀ тр-

говѡчка криза *f*; (берзански, финансијски)

слѡм, крах. 4. *fig.* лѡм, распра *f*, спор, зађе-

виѡца *f*; раздор.

kra'chen {кѡрѡхѡн} [свн.] *intr.* (h и s) 15a 1. (h)

к(в)рѡцати; прѡсѡкати, пуѡц(к)ати, пући, грме-

ти (топови), прѡштати, грѡктати; unter den

Zähnen ~ рѡскати (и. пуѡцати) под зубима:

fam. ..., daß es nur so kracht ..., да све пуѡца.

2. (s) скрѡшити се; der Ast krachte entzwei

грѡна се скрѡши (и. сломи) уз крѡцање; zu

Boden ~ скрѡшити се на тле, трѡснути. 3. ур-

нисати се, сасвим пропасти, доживѡти слѡм.

II *tr.* (с)крѡшити, ломити. III **Kra'chen** *n* к(в)рѡ-

цање, прѡсѡкање, пуѡцање, лѡмљѡва *f*, распрѡ-

сѡкавање, грмљѡв(ин)а *f* (топова), прѡштање,

грѡктање.

Kra'cher {кѡрѡхѡр} *m* 2l 1. = Krach. 2. = Nuß-

knacker. 3. alter ~ старкеља, старкѡшања.

Kra'ch... {кѡрѡх-}: ~gebäck *n* тврд прѡсѡкав ѡ-

лѡчић *m*; ~mandel *f* = Knackmandel.

krä'chzen {кѡрѡхѡн} [нвн.; *krachen] *intr.* (h)

15e 1. грѡктати; крѡштати; er singt nicht, er

krächzt он не пеѡа, он крѡшти; ~d крѡштав

2. јеѡцати, јеѡчати; стењаѡти; *fam.* кукати; er

krächzt den ganzen Tag он крѡх (= кашље)

(по) ѡѡ дан. II *tr.* крѡштавим гласѡм ѡгла-

сити -шѡвати. III sich heiser ~ промукнути

крѡштећи. IV **Krä'chzen** *n* грѡктање, крѡшта-

ње, јеѡцање, стењање, куѡцање.

krak! {кѡрѡк} *int.* = krach¹. [ѡина, кљусина.]

Kra'cke {кѡрѡкѡ} [хол., фр.] *f* 3b *pop.* раѡа, мр-!

Kraft¹ {кѡрѡфт} [свн.] *f* 2f 1. снаѡа, сила, буј-

ност, моћ; geistige ~ духовна снаѡа, умна

способност (и. моћ); treibende ~ покретна снага (и. сила); aus allen Kräften из све снаге, из петних жила; weder ~ noch Saft haben немати ама баш никакве снаге, немати ама баш никаква укуса; über seine Kräfte arbeiten радити преко (и. изнад) своје снаге (и. изнад својих сила, изнад својих моћи); es steckt ~ in diesem Werk у овом делу има снаге (и. силе, сочности); das geht über m-e Kräfte то превазилази моје силе, то премаша моју снагу; von Kräften kommen (из)губити снагу, (о-)слабети; wieder zu Kräften bringen ојачавати, јачати, оснажити(ва)ти, опоравити, -љати; wieder zu Kräften kommen ојача(ва)ти, окреп-љити се, -љивати се, осважи(ва)ти се, опоравити се, -љати се; v. kommen б. 2. — и gr. сила, снага; lebendige ~ жива сила ($= \frac{1}{2}mv^2$); ~ und Materie сила и материја; Prinzip der Erhaltung der ~ начело одржања силе; Parallelogramm der Kräfte паралелограм *m* сила. 3. снага, дејство *n*, делатност; heilende ~ лековитост. 4. снага, важност (закон ит.); in ~ sein бити у снази (и. у важности); (wieder) in ~ setzen ставити -љати (и. повратити) на снагу (и. у важност), изврши(ва)ти; in ~ treten ступити -ати на снагу. 5. снага, сила; erste ~ прва снага, првокласна снага (и. сила), прворазредни стручњак, сарадник првог реда.

Kra'ft² {~} [срвн. *dat. sg.* од *Kraft*] *prp.* са *gen.* по, на основу; услед; ~ m-s Amtes на основу моје дужности (и. службе); по мојој дужности (и. служби); ~ des Gesetzes на основу закона; по сили закона.

Kra'ft... {крафт-}: ~anstrengung *f* напрезање, напор *m*, усиљавање *n*; ~aufwand *m* употреба *f* (и. утрошак) снаге (и. силе), напори *m pl.*; ~ausdruck *m* јак (и. снажан, енергичан) израз; ~äußerung *f* испољавање -ење *n* снаге (и. силе); X ~äußerung des Pulvers рад барута; ~auszug *m* суштина *f*, језгро *n*; ~ballon *m* аус. = Luftschiff; ~bedarf *m* * е-г Maschine количина *f* снаге потребна за једну машину; ~boot *n* * моторни чамац *m*; ~brühe *f* јака чорба, бујон; ~droschke *f* аутомобил *m*; ~einheit *f* ∞ јединица силе, јединица за силу.

Krä'fte... {крефт-}: ~dreieck *n* * троугао (и. трокут) *m* сила; ~messer *m* = Kraftmesser; ~paar *n* * спрег *m* сила; ~zug *m* * многоугаоник сила.

Kra'ft..., kra'ft...: ~erfüllt *a* пун снаге, пун силе; ~fahrzeug *n* моторно возило *n*, аутомобил *m*; ~fülle *f* пуноћа снаге (и. силе); чврстина, ~gefühl *n* осећање властите снаге (и. силе); ~genie *n* снажан (и. моћан) геније *m*; Iro. велики геније; ~gesang *m* снажна (и. енергична) песма *f*.

kräftig {крефтџх} [сврн.] *a* 1. снажан, силан, јак, делотворан, енергичан; моћан; *adv.* снажно, моћно, здраво; ~ werden оснажити(ва)ти се, ојача(ва)ти. 2. јак, хранљив: ~e Diät јака дијета, јака (ис)храна. 3. снажан, јак, успешан, од дејства. 4. * (rechts) ~ правоваљан, важећи, који важи, вреди, пуноважан.

kräftigen {крефтџхн} *l tr.* (и *sich* ~) 15a оснажити (се), снажити (се), оснаживати (се), јачати (се), ојачати (се); очеличити (се), челичити (се); опоравити (се), -љати (се). II Krä'ftigen *n*, Krä'tigung *f* (о)снажење, (о)јачање, ојачавање, (о)челичење, опорављење.

Krä'ftigkeit {крефтџхдт} *f* 3b (в. kräftig) снажност, снага, сила, моћ, делатност, енергија.

Kra'ft..., kra'ft...: ~lehre *f* наука о сили, динамика; ~leistung *f*: а) дело *n* силе, дело снаге, посао *m* (и. ствар) за чије је остварење била потребна сила (и. снага); б) * користан рад *m* (машине); ~los *a*. а) без силе, без снаге, лишен снаге (и. силе), слаб, немоћан, неделотворан, ослабљен, угашен, угушен; јењао, изнемогао, исцрпљен, малаксао; ~los machen = entkräften; б) * неважећи, без важности, без вредности; für ~los erklären огласити -шавати за неважеће, поништити, оборити; ~losklärung *f* * оглашавање *n* за неважеће, поништење; ~losigkeit *f*: а) беснажност, недостатак *m* снаге (и. силе), слабост, немоћност; неделотворност, јењалост, изнемоглост, малаксалост; б) * неважеће *n*, неважност, невређност; ~maschine * *f* мотор *m*, динамо; ~mehl *n* * скроб *m*, штирак *m*; ~mensch *m* човек обдарен великом снагом, атлета; Iro. јак дух; ~messer *m* снагомер, динамометар, направа за мерење силе; ~messung *f* мерење *n* силе, динамометрија; ~milch *f* згуснуто (и. концентрисано) млеко *n*; ~mittel *n* јак лек, снажак лек; ~omnibus *m* омнибус - аутомобил, *fat.* аутобус; ~quelle *f* извор *m* снаге *m* (и. силе јачине, енергије); ~rad *n* моторни точак *m*, мотоцикл *m*; ~sammler *m* прикупљач електричне струје, акумулатор; ~sprache *f* снажан језик *m*; ~station *f* станица покретне снаге; ~suppe *f* јака чорба (и. супа, јуха), бујон *m*; ~übertragung *f* пренос *m* снаге, преношење *n* силе; ~voll *a* пун снаге, силан; енергичан; ~wagen *m* аутомобил; ~wagen|fahrer (in *f*) *m* који -а се вози (и. путује) аутомобилом, аутомобилист, -киња; ~wagen|führer (in *f*) *m*, ~wagen|lenker (in *f*) *m* шофер, -ка, управљач, -ица аутомобилом; ~wagen|sport *m* аутомобилски спорт, аутомобилизам; ~werk *n* * творница *f* покретне снаге, централа; ~wirkung *f* учин *m* силе; ~wort *n* јака реч *f*, снажна реч.

Krä'gelchen {крегелхн} *n* 2l (*dim.* од *Kragen*) јачица *f*, оковратничји *m*.

Kra'gen {kragen} [сврн.] *m* 2l 1. јака *f*, оковратник, колир; *fig.* j-n beim ~ nehmen ухватити (и. хватати) кога за јаку; es geht ihm an den ~, an Kopf und ~ тиче се његове главе, глава му је у питању. 2. напрсник (код свештеника); јака *f*, оковратник (код женскиња).

Kra'gen... {крагн-}: ~knopf *m* дугме *n* за оковратник; ~mantel *m* огртач са јаком (и. оковратником); ~schoner *m* марама *f* за чување оковратника; ~tuch *n* марама *f*, оковратник *m*.

Kra'g|stein {краг-} [сврн.; *Kragen] *m* * (камени) подупирач, конзол. [вање *n* петла.]

Krä'h {крег} *m*; ~ des Hahnes кукурекање *n*, пе-
Krä'he {крег} [сврн.] *f* 3b * врана; *prv.* eine ~

hackt der andern die Augen nicht aus vрана
врани очи не вади.

krä'hen {крѣн} [свн.] I *intr.* (h) каткад *tr.* и *refl.* 15a 1. кукурекати; в. Hahn 2; j-p aus dem Schläfe ~ (про)будити кога кукурекањем (и певањем); sich heiser ~ промукнути од кукурекања (и од певања); *fig.* zu früh ~ прерано запевати, објавити победу сувише рано. 2. *fat.* *fig.* крештати, кречати, кукати.

II **krä'hen** *n* кукурекање, певање.

Krä'hen..., **krä'hen...** {крѣн-}: 2. *artig* *a* вранац, налик на врану; ~ *auge* *n* а) вранино око; б) колачић *m*, орах *m* за повраћање; в) *f* = Hühnerauge б; ~ *feder* *f* вранино перо *n*; ~ *fuß* *m* 1. вранина нога *f*; 2. ~ *füße* *pl.* *fig.*: а) сврачије ноге (и орлове главе), куке и вериге; б) боре у спољњем углу ока; ~ *nest* *n* вранино гнездо.

Krä'hwinkel {крѣвѣн.к'л} [измишљена паланка у Коцебуовој шаљивој игри „Немачки паланчанин“] *n* 8g затуцана паланка, град познат по тупавости (и туњавости) својих становника; *antiq.* Абдера; ~ *el'* {крѣвѣн.к'л} *f* 3b тупаво паланчанство, затуцано паланчанство *n*, туњавост, шијаштво *n*.

krä'hwink(elig) {крѣвѣн.к'л} *a* затуцано-паланчачки, туњав, тупав, скупен, шијачки.

Krä'hwinkler {крѣвѣн.к'л} *m* 2l, ~ *in* {~*йн*} *f* 3c затуцани, -а паланчанин, -ка, туњав|ац, -ица, тупав|ац, -ица, шијак, Абдерићанин, -ка.

Krain {крѣн} [слов.] *n* 8g Крањска *f*.

Kra'kau {кракау} [Krakus и. Krok, *myth.* полски владалац] *n* 8g Краково.

Kra'kau {~*р*} I *m* 2l, ~ *in* {~*йн*} *f* 3c Краковљан|ин, -ка. II *a* *adv.* краковски.

Kra'ke {кракѣ} [норв.] *m* 3a главоножац, оботница *f*, октопод, чудовиште *n*, немањ *f*.

Krakee'l {кракѣл} [хол. *por.*; фр.] *m* 2g¹ *fat.* цевељање *n*, цапање *n*, кавга *f*.

krakee'len {~*н*} *intr.* (h) 15a *fat.* (по)цевељати се, цапати се, кавжити се; грдити; галамити.

Krakee'ler {кракѣл} *m* 2l, ~ *in* {~*йн*} *f* 3c *fat.* цапало, кавгаци|ја, -ка; лармаци|ја, -ка, галамци|ја, -ка, кијамет.

krakee'lerisch {~*ш*}, **krakee'lig** {кракѣлш} *a* *fat.* кавгачиски, лармациски, галамциски.

Kra'kel|beine {крак'л-} *n* *pl.*, **Kra'kelfüße** *m* *pl.* *fat.* = Krähenfuß 2a.

Kra'ken {крак'н} *m* 2l = Krake.

Krako'wlak {краков'л} *m* бi краковјак (врста полске игре). [ло афричких племена.]

Kral {крал} [хол.] *m* и. *n* 2g¹ крал (ограда, се-)

Kra'le {крал} [ивн.] *f* 3b канца, панца, нокат *m*.

krallen {~*н*} [ивн.] 15a I *intr.* (h) (ис)пружити канцу (пач: *acc.*), (за)грести кога канцом (пач: *acc.*), показати канце (и. нокте). II *tr.* шчепати канцама, дохватити у канце; (о)грести канцама (и. ноктима). III *sich* *an* *et.* ~ до-, ухватити се канцама за што.

Kra'llen..., **krä'llen...** {кр'лн-}: 2. *artig* *a* в. krallicht; 2. *förmig* *a* канцаст, облика канце (и. нокта); 2. *haft* {кр'лнх'фт} *a* = 2. *artig*; ~ *hieb* *m* удар(ац) канцама (и. ноктима); ~ *zahl* *f* број *m* канци (и. ноката).

krä'llicht {кр'лнх'т} *a* канцаст, налик на канцу (и. нокат).

krä'llig {кр'лнх} *a* канцаст, с канцама; снабдевен ноктима (и. канцама); у слож. на пр. lang~ дугих канци (и. ноката).

Kram {крам} [срвн.] *m* 2d 1. а) трговина *f* намало, продаја *f* намало, крчмљење *n*; дућан, радња *f*; е-п ~ anfangen отворити дућан (и. радњу); б) роба *f*, ситничарска роба, гвожђарска роба, гвожђарија *f*; *fig.* da liegt der ~! хајд' сос здравље! *prv.* jeder Krämer lobt seinen ~ сваки Цига свога коња хвали. 2. *fig.* работа *f*, ствар *f*, посао; s-p ~ gut anzu-bringen wissen *fat.* умети протурјати -ити своју (рђаву) робу; das paßt gerade in s-p ~ то је баш за њега; das taugt nicht in meinen ~ то није за мене; то ми не иде у рачун; das hat den ganzen ~ verdorben то је покварило сву роботу (и. сав посао); трице *f* *pl.*, тририје *f* *pl.*

Kramba'mbuli {кр'мбамбули} [Kram(m)et и слов. buli „клековача“] *m* бi крамбамбули, алкохолно (и. спиритуозно) пиће.

Kra'm|bude {к'рам-} *f* в. Bude.

krä'men {к'рамн} I *intr.* (h) 15a 1. in (и. unter) *et.* (dat.) ~ (ис)претурати по чему, (ис)преметати (и. рити) по чему (и. међу чим); тап hatte immer *et.* zu ~ увек је било нешто да се ради (и. послује, петља). 2. крчмити, продавати намало. 3. *um* *et.* ~ износити што на пазар; *abs.* was kramst du? што правиш? шта радиш? II *tr.* [гн.] купити за поклон.

Krä'mer {кр'м'р} [срвн.; Kram] *m* 2l, ~ *in* {~*йн*} *f* 3c продавац, -ница намало (и. наситно); ситничар, -ка; бакал|ин, -ка; хифта.

Kramerei' {кр'м'рѣ} [kramen] *f* 3b премећање *n*, претурање *n*, ријење *n*, петљање *n*.

Krämerei' {кр'м'рѣ} [Krämer] *f* 3b продаја намало (и. наситно), крчмљење *n*, ситничарење *n*; ситничарство *n*; (ситничарска) роба.

Krä'mer..., **krä'mer...** {кр'м'р-}: 2. *geist* *m* ситничарски (и. хифтински, трговачки) дух; 2. *haft* {кр'м'рх'фт} *a*, 2. *isch* {кр'м'рш} *a*, 2. *lich* {кр'м'рлш} *a* ситничарски, хифтински, трговачки; ~ *haus* *n* ситничарска радња (и. трговина) *f*; ~ *innung* *f* удружење *n* малих трговаца (и. еснаф *m*) ситничара; ~ *lehrling* *m* бакалски шегрт; 2. *mäBig* *a* = 2. *haft*; ~ *seele* *f* ситничарска (и. хифтинска) душа; ~ *volk* *n* ситничарски (и. хифтински) народ *m*; ~ *ware* *f* ситничарска роба.

Kra'm...: ~ *handei* *m* = Kram 1; ~ *haus* *n* = Kaufhaus; ~ *laden* *m* дућан (и. радња *f*) ситничарски (ситничарска). [Hure]

Kra'mme {к'рам} *f* 3b 1. = Krampe. 2. *por.* =

krä'mmen {~*н*} I *tr.* (о)грести канцама. II *sich* ~ кривити се.

Kra'mmet {к'рам'т} *m* 2g¹ 6. *pl.* = Wacholder. **Kra'mmets...** {к'рам'тс-}: ~ *beere* *f* вења; ~ *vogel* *m* боровњак.

Kra'mpe {к'рам'п} [дн.] *f* 3b кука, скоба.

krä'mpen {~*н*} *tr.* метнути куку (и. скобу) на; *sich* *an* *et.* ~ ухватити се за што.

Krampf {к'рамф} [свн.] *m* 2d *f* грч; epileptische Krämpfe падавничарска грчења (и. трзања) *n*

pl., напади падавице; in Krämpfe verfallen пасти у грчеве; er bekam e-n ~ ухватио га је грч.

Kra'mpf..., kra'mpf... {крѣмѣ-}. ~ader f ф проширење п вене; ~aderbruch m ф прскање п вена у мошницама; ~artig a грчаст, у виду грча, попут грча.

kra'mpfen {крѣмѣн} I tr. и. refl. 15a (sich ~) грчити (се), згрчити (се), грчевито скупити (се), -љати (се), грчевито стељати (се), -гнути (се); sich an et. ~ грчевито се ухватити (и. хватати) за што. II intr. (h) имати грчеве; er krampf't хватају га грчеви; у грчевима је; imp. mir krampf't im Arme хвата ме грч у мишици (и. у руци).

Kra'mpf..., krampf...: ~haft {крамѣхѣфт} a 1. ф грчевит; ein ~haftes Lachen грчевит (и. нервозан) смех; adv. грчевито; sich ~ an et. (dat.) halten грчевито се држати чега (и. за што). 2. fig. одлучан; снажан, силан; sich ~ bemühen силно се трудити, чинити одлучне (и. снажне) напоре; ~husten m ф грчевит кашаљ; ~mittel n ф лек m против грчева; ~stillend a који ублажава (и. умирује) грчеве, против грчева.

Kra'mts... {крамтс-} в. Krammets...

Kra'm|waren f pl. = Kram 1 b.

Kran {кран} [= Kranich] m 2d (аус. само тако), 2g, 3a 1. дизалица f, граник. 2. славина f. Krä'nchen {крѣнхен} n 2l 1. (dim. од Kran) дизаличица f, граничић m. 2. (најв. Krähnchen): Emser ~ Емска кренхен вода.

Kra'n(en)... {кран(ен)-}: ~arbeiter m радник који рукује дизалицом (и. граником); ~bal-ken m a) ~греда f дизалице, балван граница; b) ~границ (греда на прамцу која држи котву); ~baum m дрво дизалице, дрво граница; ~geld n дизаличарина f, новац који се плаћа за употребу дизалице, граникарина.

Kra'nich {кранѣх} {сврн.; гр. ge'ranos} m 2g ждрал.

Kra'nich..., kra'nich... {кранѣх-}. ~artig a ждраласт, налик на ждрала; ~falk(e) m соко налик на ждрала; ~flug m a) ждралов лет, лет ждрал(ова); b) јато п ждралова; ~jagd f лов m на ждралове; ~schnabel m a) ждралов кљун; b) = Geranium.

krank {крѣн-к} 10² {сврн.} I a (opp. gesund) 1. болестан; ~рањен (из пушке); ~werden о-бољети, -левати, разбољети се, -левати се; sich ~ arbeiten разбољети се од рада (и. радећи); fig. sich ~ lachen пасти у несвест од смеха. 2. са зависним prp.: ~ an Leib und Seele болестан телом и душом (и. духом); am Fieber ~ sein боловати од грознице, имати грозницу; an der Gicht ~ sein патити (и. боловати) од костобоље; fig. ~ am Beutel sein имати мршаву кесу; ударио јоктур у кесу; nach j-m ~ sein боловати за ким; ~ von der Anstrengung болестан од (и. услед) напора; von Liebe ~ sein боловати од љубави, бити болестан од љубави. 3. болестан, болешљив. 4. ~слаб, изнемогао, малаксао. II Kra'nke(r) {~(p)} m, Kra'nke {~} f 9l болесник, -ца.

Krä'nke {крѣн-к} [krank] f 3b 1. ~ф = Fallsucht. 2. por. j-m die ~ an den Hals wünschen отерати кога до сто ђавола; daß du die ~ kriegst! болест те изела! тролетница те ухватила да Бог да!

Kränkelei' {крѣн-к-лѣ} f 3b = kränkeln II.

krä'nkeln {крѣн-к-лн} [krank] I intr. (h) 15f бити болешљив, бити слабуњав, чамоти. II Krä'nkeln n болешљивост f, чамотиња f.

kra'nken {крѣн-к-н} intr. (h) 15a боловати, бити стално (и. непрекидно) болестан; an et. (dat.) ~ боловати од чега; fig. er krankt an diesem Fehler болује он од те мане.

krä'nken {крѣн-к-н} {сврн.} 15a I tr. вређати, дирати, дирнути, у-, пољвредити, мучити; понизити; tief ~ уцвѣлвити, -љивати, ујељсти -дати за срце; j-s Rechte ~, j-n an s-n Rechten ~ дирати у чија права, повредити чија права; j-n um et. (acc.) ~ узети што кому; das kränkt то вређа, то боли; imp. es kränkt mich вређа ме, једе ме. II sich ~ (о)жалости-ти се, уцвѣлвити се, -љивати се, растужи-вати се (über et. acc. због чега); er kränkt sich вређа га, дира га, једе га, једе се; sich zu Tode ~ (пре)свиснути. III Krä'nken n, Krä'nkung f вређање, дирање, једење, мучење; понижење; увреда.

Kra'nken... {кран-к-н-}. ~anstalt f болница; ~bericht m бол(ес)нички извештај; ~besuch m a) посета f примљена од болесника; b) посета (учињена) болеснику; c) посета f (лекарова); ~bett n болесничка постеља f; auf dem ~bette liegen бити сваљен у постељу, лежати болестан; vom ~bette aufstehen дићи се из болесничке постеље, придићи се од болести; ~diät f болесничка диета, исхрана прописана болесницима; ~haus n болница f; ~haus für Aussätzige болница за губав(и)це; ~kasse f болнички фонд m, благајна за случај болести радника итд.; ~kassenarzt m лекар (плаћан из) болничког фонда, уредски лекар; ~korb m = ~trage; ~kost f (ис)храна прописана за болеснике, диета; ~lager n = ~bett; ~liste f болесничка листа, списак m болесника; ~pilege f нега (и. неговање n) болесника; ~pileger(in) m = ~wärter(in); ~saal m болесничка дворана, болница; ~sänfte f = ~trage; ~schiff n болничка лађа f, болнички брод m; ~stube f болесничка соба; ~trage f носилка, носила n pl. (за пренос болесника, ~носила за пренос рањеника); ~träger m болничар који преноси болеснике (и. рањенике); ~transport m, ~überführung f пренос m болесника; ~versicherung|kasse f благајна за осигурање у случају болести; ~visite f = ~besuch c; ~wache f чување n болесника ноћу; ~wagen m ~болничка кола n pl.; ~wärter(in) m болничар, -ка; ~wesen n болничка служба f, болничарство; ~zimmer n = ~stube; ~zug m болнички воз (и. влак), амбулантни воз. Уп. Krankheits...

kra'nkhaf {кран-к-хѣфт} a болешљив; слабуњав, болестан.

Kra'nkhafteit {~к-хѣфт} f 3b (б. pi.) болесност, болесно стање n; болешљивост.

Kra'nkheit {кран-кхѣт} *f* 3b болест; eine ~ bekommen доби(ја)ти болест, разболети се, -левати се; an e-г ~ sterben умрети -ирати од неке болести; in e-e ~ (ver)fallen допасти (неке) болести, обоleti; разболети се, пасти у болест; *f* в. *englisch* 1.

Kra'nkheits..., **kra'nkheits...** {кран-кхѣтс-}: ~ **anfall** *m* напад (и. наступ) болести; ~ **bericht** *m* болеснички извештај, извештај о болести; ~ **beschreibung** *f* опис *m* болести; ~ **erreg** *m* изазивач (и. проузроковач) болести; ~ **erscheinung** *f* појава болести, симптом *m* болести; ~ **geschichte** *f* развој *m* (и. историја) болести; ~ **halber** *adv.* због болести; ~ **heuchler** (и *f*) *m* који -а се претвара да је болестан, симулант, -киња; ~ **keim** *m* клица *f* болести, заразна клица; ~ **lehre** *f* наука о болестима, патологија, носологија; ~ **stoff** *m* материја *f* која изазива болест, отров(не, заразне клице *fpl.*); ~ **verlauf** *m* ток болести; ~ **zeichen** *n* знак *m* болести, симптом; уп. *Kranken...* [слаб(у)нав]. 1

krä'nklich {крен-клич} [*krank*] *a* болешљив, **Krä'nklichkeit** {крат} *f* 3b (б. *pl.*) болешљивост, слабунавост.

Kra'niponton *m* = понтон са дизалицом.

Kra'nz {крани} [свн.] *m* 2d 1. венац; а) Kränze flechten плести венце; б) e-п ~ davon tragen однети венац (и. победу), добити награду; с) = Brautkranz; e-г Jungfrau den ~ (и. das Kränzchen) гаубен одузети девојци девичанство; д) венац, круна *f* (и *fig.*); е) Krug zum grünen ~ е крича код Зеленог венца. 2. круг, венац (в. Kränzchen 2.). 3. = Kringe. 4. круг, прстен, венац. 5. венац, горњи проширени руб (чаше), доњи проширени руб (звона). 6. ♣ венац, опшивница *f*.

Kra'nz... {крани-}: ~ **ader** *f* ♣ веначна артерија; ~ **binder** (и *f*) *m* плетач(ица) венаца; ~ **binderei** *f* 3b радња у којој се плету (и. израђују) венци. [венчић *m*. 2. посело.]

Krä'nzchen {кренцхен} *n* 2l (*dim.* од Kranz) 1. | **krä'nzen** {кренцн} *tr.* 15e 1. = bekränzen 1. 2. Bäume ~ дрвета доле на кори кружно огулити да се сасуше.

Kra'nz..., **kra'nz...**: ~ **flechter** (и *f*) *m* = ~ **binder** (и); ~ **förmig** *a* облика венца, у облику венца, у венац; ~ **geschmückt** *a* украшен венцем; ~ **gesims** *n* ♣ венац *m*; ~ **jungfer** *f* = Brautjungfer.

Krä'nzlein {кренцлѣн} *n* 2l (*dim.* од Kranz) 1. = Kränzchen 1. 2. (уп. Kranz 1 с) *fam. fig.* sie hat ihr ~ verloren прсло јој перде; изгубила је своју невиност.

Kra'nz..., **kra'nz...**: ~ **leiste** *f* ♣ стрејица *f*; венац *m*, испучена ивица око чега као украс (код столарских радова); ~ **los** *a* без венца; без круне; *fig.* која је изгубила девојаштво.

Kra'pfen {крапфен} [свн.] *m* 2g \ уштипак, приганица *f*, крофна *f*.

Kra'pp {крап} [хол.] *m* 2g (б. *pl.*) ♣ броћ; mit ~ färben броћити, (о)бојити броћем.

Kra'pp..., **kra'pp...** {крап-}: ~ **bau** *m* гајење *p* броћа; ~ **beet** *n* броћњак *m*, броћиште; ~ **farbe** *f* (боја) броћ(а) *m*; црвена боја; ~ **färben** *n*

♣ броћење, бојење броћем; ~ **färber** *m* бојадисач броћем (и. црвено); ~ **färberei** *f*: а) (и ~ **feld** *n*) броћњак *m*, броћиште *n*; б) броћење, бојење броћем (и. црвено); ~ **farb|stoff** *m* ♣ броћин; ~ **gelb** *n* ♣ ксантин *m*; ~ **mühle** *f* ♣ млин *f* за броћ; ~ **rot** *a* броћаст; ~ **rot** *n* броћ *m*, црвенило броћа.

Kra'sis {кразис} [гр.] *f* *mv.* гр. сажимање *n*.

Kraß {крас} [нвн. 18 век; лат.] *a* 1. krasse Unwissenheit крајње незнање, *fam.* дибидуз незнање. 2. незграпан, гломазан, *fam.* дибидуз, како га (је) Бог дао.

Kra'ter {кратер} [гр.] *m* 2l гротло *n*, ждрело *n* вулкана, кратер.

Kra'ter..., **kra'ter...** {кратер-}: ~ **artig**, ~ **förmig** *a* гротласт, облика гротла, у виду вулканског гротла (и. ждрела, кратера), кратераст; ~ **bildung** *f* образовање (и. стварање) *n* гротла (и. вулканског ждрела, кратера).

Kratz {крац} [срвн.] *m* 2g *por.* огреботина *f*. **krät'z|artig** {крец-} *a* ♣ шугаст, налик на шугу.

Kra'tz..., **kra'tz...** {крац-}. ~ **bürste** *f*. а) ♣ златарска (и. кујунџијска) четкица; в. и kratzen 6; б) *fam. fig.* јогуница; човек са којим се не може (радити); ~ **bürstig** {бу-рстѣх} *a* *fam. fig.* јогунаст; прек, прзничав; ~ **distel** *f* ♣ ббца.

Kra'tze {крац-} *f* 3b ♣ 1. струг(ач) *m*, нож *m* за брисање (и. гребење); ♣ мотика; гребен *m*, и = Kratzmaschine. 2. = Krätze 2.

Krä'tze {крец-} [срвн.; kratzen] *f* 3b (б. *pl.*) 1. ♣ шуга. 2. ♣ отпаци *m* *pl.* (метала), крњици *m* *pl.*, растур *m*; in die ~ (и. Krätze) gehen ићи у (и. на) растур, растурати се, (из)губити се, отићи.

Kra'tz|eisen *n*: а) стругач *m* (за чишћење ципела од блата); б) ♣ маклица *f*; стругачка *f*; справа за стругање коже; с) ♣ греблица *f*. **kra'tzen** {крацн} [свн.] 15e *tr.*, *intr.* (h) и *refl.* 1. (sich ~) чешати (се), почешати се; *prv.* в. jucken 2; sich (*acc.*) wund ~, sich (*dat.*) eine Wunde ~ рашчешати се, разражавити се чешањем; чепкати; leicht ~ чешкати. 2. (о-)грести; стругати. 3. *fam.* auf der Geige ~ шкрипати на виолини. 4. die Feder kratzt перо гребе, рђаво пише; der Rauch kratzt mich (и. mir) im Halse дим ме гребе у грлу; der Wein kratzt вино гребе (у грлу), вино дере неце (и. грло). 5. et. auf e-n Haufen ~ грести (и. покупити) што на гомилу. 6. ♣ mit der Kratzbürste ~ чистити стругачем; гребенати. [2. ♣ = Krätzeisen а и б.]

Kra'tzer {крацер} *m* 2l 1. стругач, стругало.

Krä'tzer {крецер} [kratzen] *m* 2l 1. киселица *f*, цаварика *f*, деригуша *f*, рђаво вино. 2. ♣ справа за вађење пампура; ♣ (рударска) греблица *f*, погребалка *f*, грепка *f*. 3. ♣ справа за вађење кучине.

Kra'tz..., **kra'tz...** {крац-}: ~ **fuß** *m* *fam.* а) поклон, наклон; ~ **füße** machen = ~ **füßeln** *intr.* (h) *fam.* клањати се (сељачки); б) и Krätze-fuß чепркало (кокош); с) ~ **füße** *pl.* = Krähenfüße; д) = ~ **füßler**; ~ **füßler** (и *f*) *m* клањало, човек, жена који, -а се клања; ~ **zig** {крацѣх} *a* 1. = borstig, rauh; 2. wenn es uns

ein wenig 2ig geht ако нам је потесно око врата. {крѣѣт(р)} s шугав|ац, -ица.

Krä'tzig {крѣѣѣ} I a шугав. II Krä'tzige(r) s шугав ац, -ица.

Kra'tzling {крацлѣн} m 2g¹ = Dornbusch.

Kra'tzmaschine f машина за гребенање.

Krä'tz...: ~milbe f 2 шугавац m, шугар m; ~salve f phm. маст против шуге; ~wolle f отпаци m pl. вуне.

krau'chen {крѣчѣн} intr. (h, s) pop. = kriechen.

krau'eln {крѣѣлн} tr. (sich ~) шапољити (се), чешкати (се). {ти. 2. чешкати, шапољити.}

krau'en {крѣѣн} {свн.} tr. 15a 1. драпати, чеша-

kraus {крѣс} {свн.} a кудрав, гргурав, ковр-
част; крецав; набран; изборан; уковрчен;
~ machen (y)коврчити, (y)кудравити, (y)гр-
гуравити; ~ werden (y)кудравити се, (y)ко-
врчити се, (y)гргуравити се; das Gesicht (и
die Stirn) ~ ziehen наб(и)рати лице (чело). 2.
fam. fig. = bunt 3, на пр. es zu ~ machen
прекардашио је, прећерао је.

Krau'se {крѣзѣ} [kraus] f 3b 1. и Kräuse {крѣзѣ}
кудравост, гргуравост, крецавост. 2. а) на-
бран оковратник (и. колир) m, набрана јака;
b) чипка на грудима кошуље.

Kräu'sel... {крѣзѣл-}: ~eisen n 2: а) направа f
за коврчење капа; b) = Brenneisen c; ~holz
n дрвена шипка f власуљарска (за коврчење
власи); ~kamm m чешаљ за коврчење (и.
кудрављење); ~maschine f машина за ку-
дрављење.

kräu'seln {крѣзѣлн} [kraus] I tr. и sich ~ 15f
1. (sich ~) коврчити (се), уковрчити (се), ку-
дравити (се), укудравити (се), гргуравити
(се), угргуравити (се), коврчати (се), креца-
вити (се). 2. (sich ~) набрчкати (се), сме-
журати (се), смежуравати (се); набирати
(се), набрати (се), наборати (се); fein ~ sitно
(y)коврчити, ситно (y)кудравити, правити
коврчице, коврчати у мале увојке; правити
избочене, извијене украсе по ивици; изреца-
кати (обод новца); чупати, рутовати (чо-
ху); наб(и)рати (чело). II intr. (s), sich ~ узви-
јати се, дизати се вијући се. III Kräu'seln n,
Kräu'selung f коврчење, кудрављење, кре-
цављење, скупљање, набрчкавање, смежу-
равање; набирање, прављење избочених у-
краса на ивици чега, рецање (новца); Kräu-
seln des Meeres набрчкано море, таласићи
мора.

Krause|minze {крѣзѣмѣнцѣ} f 2 (обична) нана.

krau'sen {крѣзѣн}, kräu'sen {крѣзѣн} tr. =
kräuseln; krau'sen {крѣзѣн} intr. (h) 15e на-
б(и)рати се.

Krau's..., krau's... {крѣс-}: ~gebackene(s) n \
палачинка f; мафиш m; 2gezogen a набран;
2haarig a кудраве (и. коврчаве, крецаве) ко-
се {члн.}; ~heit {крѣсхѣт} f 3b = Krause 1;

~kohl m 2 = Wirsingkohl; ~kopf m кудра-
вац, ица, кудравко, креца; 2köpfig a креца-
ве косе, са кудравом (и. коврчавом) косом.

Kräu'sler {крѣзѣлр, крѣсслр} m 2l 1. (и ~in
{~ѣн} f 3c) коврчач, кудравач, набирач. 2. =
Haarkräusler.

Krau's...: ~machen n кудрављење, коврчење,

набирање; ~salat m 2 = Endiviensalat, ~sein
n = Krause 1; ~tabak m уковрчен дуван.

Kraut {крѣт} {свн.} n 2a трава f; зеље; купус
m, биље; bibl. пшеница f; дуван m; f Kräuter
pl. траве, лековито биље; Kräuter sammeln
скупљати траве, биљ(к)е; Muß ist ein bitter
~ од морања горег јада нема; fig. das liegt
wie ~ und Rüben durcheinander fam. то је
дармар, права збрка; prv. für den Tod kein
~ gewachsen ist кому није века, том није ни
лека; es geht mit (schlechten) Kräutern zu не
иде како ваља. 2. ins ~ schießen и. wachsen
много терати у лишће, истерати сувише
лишћа. 3. 2 grünes ~ = Grünkohl. 4. prov.
укуван (и. згуснут) сок од воћа, пекмез m. 5.
зелениш m, стабљике и лишће (код шарга-
репе). 6. fam. iro. цвећка f. 7. (†) прах m, ба-
рут m; ~ und Lot прах и олово, барут и олово.

Krau't..., krau't... {крѣт-}: ~acker m купусиште
n; 2ähnlich a налик на траву (и. зеље, биље);
2artig a траваст, природе траве, зељаст, вр-
сте зеља; ~beet n купусна леја f, леја с ку-
пусом.

Kräu'tchen {крѣтхѣн} n 2l (dim. од Kraut) 1.
травчица f, травка f, биљчица f. 2. ~ der Un-
geduld 2 прскавац m. 3. fig. = Kraut 6.

Krau'te {крѣтѣ} f прашење n, плевљење, вре-
ме n прашења (и. плевљења).

Krau't...: ~eisen n = ~hobel.

krau'ten {крѣтѣн} I tr. 15c (о)плевити, (о)пра-
шити. II Krau'ten n плевљење, прашење.

Kräu'ter {крѣтѣр} m 2l = Krautgärtner.

Kräu'ter... {крѣтѣр-}: ~arz(e)nei' f биљни лек
m, лек од трава; ~bad n купатило с лековитим
травама; ~bier n пиво варено са уку-
сним и. лековитим травама (и. биљем); ~
brühe f чорба (и. јуха) од зеља; ~buch n: а)
уџбеник m о биљу, ботаника f; b) = Her-
barium; ~frau f травара. [= Gekräut(e).]

Kräuterei' {крѣтѣрѣ} f 3b 1. = Krautgarten. 2. f

Kräu'ter..., krau'ter...: 2fressend(e) Tiere n pl.)
a 2 травоед(и m pl.), биљоед(и), биљоже-
д(и); ~garten m = Krautgarten; ~händler(in
f) m травар(ка), биљар(ка); ~handlung f 2
трговина травама.

Kräu'terich {крѣтѣрѣх} m 2g 6. pl. = Kräutig.
kräu'terig {крѣтѣрѣх} a [Kraut] травни, покри-
вен травама (и. биљем).

Kräu'ter...: ~kammer f phm. одаја с лековитим
травама, одељење n за лековито биље; ~
käse m сир са зачинским травама; ~kenner
m познавалац трава (и. биља); ботаничар;
~kenntnis f познавање n трава, (f лековитог)
биља; ботаника; ~kissen n јастуче за леко-
вите траве (и. лековито биље); ~kunde f =
~kenntnis; ~kur f f лечење n травама (и.
биљем); ~lehre f = ~kenntnis; ~mann m тра-
вар; ~markt m биљни трг, трг с травама,
зељани трг = Gemüsemarkt.

kräu'tern {крѣтѣрн} [Kraut] intr. (h) 1. сећи
траве (и. биље). 2. = Kräuter sammeln.

Kräu'ter...: ~säckchen n. а) = ~kissen; b) \
phm. кесица f (и. завежљај m) за кување
траве; ~saft m биљни сок, сок од трава; ~
salat m салата f од ситног зеља; ~salbe f

маст од трава, биљна маст; ~sammier(in f) т биљар(ка), скупљач(ица) трава; ~sammlung f = Herbarium; ~suppe f чорба (и. јуха) од зеља (и. биља); ~tee т чај од биља (и. трава); ~trank т чај, теј; ~weib n = ~frau; ~wein т травама зачињено вино n; ~werk n = ~buch; ~zucker т рһт. шећер.

Kra'ut..., kra'ut...: ~faß n буре за купус, буре од купуса; ~feld n повртњак т, купусиште; ~förmig a облика траве, у виду траве (и. биља); ~garten т повртњак; ~gärtner т повртар; ~hacke f мотика; ~haft {крѡтхѡфт} a = ~zig; ~händler т продавач зелени, пилар; ~hobel т рибез, треница f; ~zig {крѡтхѡх} a = ~artig. [лишће n coll.]

Kräu'tig {крѡтхѡх} n 2g б. pl. зеље, трава f pl.; Kra'ut..., kra'ut...: ~junker т fat. мали сеоски племић, вајни племић; ~junkerlich a fat. малог сеоског племића, вајног племића; ~junktum n 2a (б. pl.) fat. мало (ситно) сеоско племство; вајно племство.

Kräu'tlein {крѡтхѡх} n 2l в. Kräutchen.

Krau't...: ~markt т = Kräutermarkt; ~messer п нож т за сечење (и. рибане) купуса; ~werk п свакојаке траве f pl., зеље.

Krawa'll {кравалл} [?] т 2g¹ fat. 1. гунгула f, кркланац т; метеж, буна f. 2. русвај, граја f, бука f, урнебес.

Krawa'ller {~р} т 2l fat. прављач гунгуле (и. русваја, буке), букач, метежник.

krawa'llen {кравалл} intr. (h) 15a, krawa'llie'ren {кравалл} intr. (h) 15g 1. правити гунгулу, скупљати се с буком у гомиле. 2. fat. правити буку (и. русвај, грају, урнебес).

Krawa'lte {крават} [нвн.; фр.; *Kroate Хрват] f 3b поша, машна, оковратник т, краватна.

Krawa'tten... {~атн-}: ~einlage f уметак т за машину; ~fabrikant, ~macher т творничар поша (и. израђивач машини, краватна); ~nadel f игла за машину; ~tuch п машна f.

Kra'xe {кракс} f 3b 1. = Tragreif. 2. кош т, велика корпа (што се носи на леђима).

kra'xeln {~лн} fat. 1 intr. (h, s) 15f пентрати се. II tr. (у)пртити, носити на леђима.

Kra'xler {кракслер} т fat. 2l пентрало.

Kreatu'r {креатур} [лат.] f 3b створ(ење п) т, биће п; креатура (и = Weibsbild).

Krebs {крепс, крепс} [нвн.: Krabbe] т 2h 1. рак. 2. Rak. 3. гороган, непродана књи-га f. 4. fig. fat. бата, ђида. 5. рак; vet. вучац, трулење меких делова (код коња).

Kre'bs..., kre'bs... {крепс-}: ~artig a, ф при-роде рака, врсте рака, налик на рак; ~auge п рачје око; ~bildung f стварање (и. образо-вање) п рака; ~butler f масло п с рако-вима. [2. = krebsen 2.]

kre'bseln {крепслн} intr. (h, s) 1. = klettern f kre'bsen {крепсн} [Krebs] mtr. (h) 15e 1. хва-тати (и. ловити) ракове. 2. (h и s) копрцати се, батргати се. 3. (h и s) ићи насатке.

Kre'bs..., kre'bs...: ~fang т хватање (и. лов-љење) п ракова; ~förmig a облика рака; ~gang т рачји ход, ход рака; ход назадачке (и. унатраг); fig. den ~gang gehen ићи натра-шке, ићи назадачке, узмицати, fig. назадова-

ти; ~gängig adv. назадачке, натрашке; ~ge-schwür f п = Krebs 5; ~haft {крепсхѡфт}, ~zig {крѡпсѡх} a = ~artig; ~krank(e)r s болесни(к, -ца од рака; ~krankheit f болест рака; ~lings {крепслн} adv. назадачке, натра-шке (као рак); ~nase f а) рачји нос т, б) \ предња рачја љуштура напуњена наде-вом; ~rot а црвен као (куван) рак; ~schaden т а) ф обољење п од рака; б) fig. рак-рана; ~schale f рачја љуштура, љуска (од) рака; ~schere f штипци т pl. у рака; ~suppe f рачја чорба (и. јуха), супа од ракова.

krede'nzen {кредѡнцн} [нвн.; ит.] I tr. 15e по-служи(ва)ти (пићем, јелом окусивши), усуги, сипати пиће и (по)нудити. II Krede'nzen п послуживање, послужење, нуђење.

Krede'nzer {кредѡнцер} т 2l пехариик, точац. Krede'nz... {кредѡнц-}: ~teller т тацна f, пли-тица f (и. тањир) испод шоље; ~tisch т орман за стоно посуђе, мањи трпезари(ј)ски орман.

Kredi't¹ {кредит} [нвн. 17 век; фр., ит.] т 2g ф кредит (поверење); почек, вересија f; auf ~ kaufen купити -овати на почек (и. на вересију).

[потражује, потраживање п.] Kre'dit² {кредѡт} [лат.] п бѡ (opp. Debet, Soll) Kre'dit..., kredi't... {кредѡт-}: ~anstalt, ~

~bank f 3b кредитни завод т, банка f која даје зајмове; ~bank für Wertpapiere банка која даје зајмове на хартије од вредности; ~brief т а) кредитно писмо п; б) = Kreditiv; ~eröffnung f отварање п кредита; ~fähig а способан да плаћа, платежан; кому се може отворити кредит; ~fähigkeit f (eines Hauses) способност плаћања (једне куће); ~genos-senschaft f друштво п за узајамни (и. међу-собни) кредит.

kredi'tieren {кредитирѡн} [фр.; Kredit¹] tr. и intr. (h) 15g ф кредитовати; j-m et. ~ отпис(и-вати кому што. [смо (једног посланика).]

Kreditiv {~тив} [лат.] п 2g¹ кредитивно пи-

Kredit..., kredi't...: ~los а без кредита, без вере, без поверења; ~losigkeit f немање п кредита (и. поверења), дискредитованост.

Kre'ditor {кредѡтор} [лат.] т бѡ ф поверилац, кредитор. [рења.]

kredi't|würdig а достојан кредита (и. пове-)

Kre'do {кредо} [лат. „верујем“] п бѡ гл. Вјерују, Кредо. [в(ахан), весео; ун. munter.]

kre'gel {крегел} prov... [дн.: Krieg] а чио; жи-

Krei'de {крѡд} [свн.; лат. creta] f 3b 1. креда;

fat. fig. hoch in der ~ stehen фрцати у дуго-вима; mit doppelter ~ anschreiben двапут напла|тити -ивати; auf (и. in) der ~ на кре-ду, на вересију; mit 14 Mark auf (и. in) der ~ stehen дуговати 14 марака, бити задужен са 14 марака. 2. lithographische ~ литограф-ска креда; rote, schwarze ~ црвена, црна креда; mit ~ zeichnen (на)цртати кредом.

Krei'de..., kre'i'de...: ~ähnlich а налик на кре-ду, сличан са кредом; ~artig а кредаст, при-роде креде; ~bildung ф образовање (и. ства-рање) п креде; ~blau а = ~weiß; ~erde f земља с кредом; ~fels т кредаста стена f; ~formation f geol. формација креде, земљи-

ште *n* (и. област) креде; ~grube *f* ☼ мајдан *m* креде; ~haltig *a* geol. са кредом, који садржи креде.

krei'deln {крѣдѣлн}, **krei'den** {крѣдѣн} *tr.* 15с 1. (за)писати кредом, (за)бележити кредом; rot gekreidelt забележен црвеном кредом. 2. премаз(ив)ати кредом, покрити кредом.

Krei'de..., **krei'de...**: ~papier *n* кредна хартија *f*; ~stift *m* креда *f*, бела писаљка *f*; ~weiß *a* бео као креда; fig. блед као крпа; ~zeichnung *f* цртеж *m* кредом.

krei'dicht {крѣдѣхт}, **krei'dig** {крѣдѣх} [**Kreide**] *a* 1. = kreideartig. 2. покривен (и. премазан) кредом.

krei'eren {крејѣрѣн} [лат.] *1 tr.* 15г ств|орити, -арати, саздати. II **Krei'eren** *n*, **Krei'erung** *f* стварање, саздавање.

Kreis {крѣс} [сврн.] *m* 2h 1. а) \wedge круг; größter (kleinster) ~ auf einer Kugel највећи (најмањи) круг на лопти; е-п ~ beschreiben опис(ив)ати круг; е-п ~ bilden образовати круг, чинити круг, распоредити се у круг; im Kreise, in e-п ~ у кругу, у круг, кружно; б) \propto Kreise *pl.* путање *f pl.* планета; сфера кружења планета. 2. колут, коло *n*, круг; е-п blauен ~ um die Augen haben имати модар колут (и. круг) око очију; имати подмакле очи; im Kreise um et. (acc.) herumgehen окретати се око чега; sich im Kreise herumstellen стати у круг око, образовати круг око; е-п Kreis um et. (acc.) schließen опколити што. 3. fig. а) круг, опсег, домаћај, досег, границе *f pl.*; das liegt außer unserm Kreise то је ван нашег домаћаја; в. Bereich 1; б) округ; срез; ~ von Freunden круг пријатеља, пријатељски круг; im Kreise s-r Familie у кругу своје породице; im engsten Kreise у најужем кругу.

Krei's... {крѣс-}: ~abschnitt \wedge *m* кружни отсечак; ~amt *n* управа *f* округа, окружна власт *f*; ~amt|mann *m* окружни начелник; ~arzt *m* окружни лекар; ~ausschnitt \wedge *m* кружни исечак; ~ausschuß *m* окружни одбор; ~bahn *f*: а) кружни пут (и. ток) *m*; \propto пут(ања) *f m*; б) \boxtimes окружна железница; ~beamte(r) *m* окружни чиновник; ~behörde *f* окружна власт; ~bewegung *f* кружно кретање *n*, кружно обртање; ~blatt *n* окружни (службени) лист *m*; ~bogen *m \wedge кружни лук.*

krei'schen {крѣшѣн} *1 intr.* (h) 15е 1. врискати, вриштати, пиштати; крештати, кречати; ~de Stimme крештав глас, дрекав глас, који пара уби; fig. дречати (за боје). 2. љукати (сова), шкрипати (тестера, турпија, виолина); шиштати; цврчати (за маст, масло). II *tr.* врискати, вриштањем изразити; refl. sich heiser ~ промукнути од вриштања. III **Krei'schen** *n* врискање, вриштање; крештање; пиштање; љукање; шкрипање; шиштање; цврчтање. [штав|ац, -ица, пиштав|ац, -ица.]

Krei'scher {крѣшѣр} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с кре-

Krei's...: ~direktion *f* окружна управа; ~dre-hung *f* обртање *n*, окретање *n*; ~einteilung *f* а) подела круга; б) подела на (и. у) кругове, подела на (и. у) округе.

Krei'sel {крѣзел} [упр. Kräusel pop.: Kreis] *m* 2l чигра *f*, зврк. [облику чигре.]

krei'sel förmig {крѣзел-} *a* облика чигре, у **krei'seln** {крѣзелн} 15f *1 intr.* (h и s) и sich ~о-кретати се, завијати, окретати се као чигра; окретати се у ковитлац. II *intr.* (h) терати чигру. III **Krei'seln** *n* окретање, завијање; о-кретање у ковитлац; терање чигре.

Krei'sel...: ~peitsche *f* бич *m* за чигру; ~rad *n* ☼ витло, турбина *f*; ~schnecke *f* \boxtimes чиграст пуж *m*; ~spiel *n* терање чигре; ун. Dreh...

krei'sen {крѣзин} [сврн.; Kreis] 15е *1 intr.* (h) 1. (при промени места s) и sich ~ (о)кретати се у кругу, кружно се кретати; ковитлати се; оптицати (за крв). 2. образовати (и. градити, чинити) круг. 3. често = kreiben. II **Krei'sen** *n* 1. кружно кретање, оптицање. 2. Kreisen der Gestirne кретање звезда по својим путањама, оптицање звезда.

Krei's..., **krei's...**: ~ersatz|kommission *f* \times о-кружна регрутна комисија; ~fläche *f* \wedge површина круга, круг; ~form *f* кружни облик *m*; in ~form у кружном облику, у облику круга, округао; ~förmig *a* кружни, кол(у-т)аст; ~förmigkeit *f* кружност, кружни облик *m*; ~frei *a*: ~freie Stadt град сувише велики да би чинио део округа; ~gang *m*: а) пут који прави кривине (и. вијуге, завојнице); б) = ~bewegung; ~gefängnis *n* окружни затвор *m*, главна хапсана *f*; ~gericht *n* окружни суд *m*; ~gestalt *f* = ~form; ~hauptmann *m* окружни начелник; ~hauptmannschaft *f* (окружно) начелство *m*; ~lauf *m* = ~bewegung; ~lauf des Blutes оптицање *n* (и. опток) крви; ~jah-a-ње *n* у круг; ~linie *f* кружна линија; ~кру-жница *f*, круг *m*, обим *m*; ~messung *f* \wedge мерење *n* круга; ~ordnung *f* уређење *n* (и. закон-но уређење) округа; ~physikus *m* \dagger = ~arzt; ~richter *m* окружни судија; ~ritt *m* \times жаха-ње *n* у круг; ~rund *a* округао, кружни; ~säge *f*; а) \boxtimes кружна тестера, округла те-стера; б) *fat.* сламни шешир *m* с правим (о-круглим) ободом; ~schattige Völker *n pl.* становници *m pl.* поларних земаља; ~schnitt *m* кружни (за)сек, (за)рез; ~schreiben *n* са-општење окружне управе, окружница *f*; ~schul|inspektor *m* окружни школски над-зорник; ~sekretär *m* окружни деловођа, тај-ник.

krei'Ben {крѣсѣн} [сврн. kreischen] *1 intr.* (h) 15е порађати се, осећати порођајне муке. II **Krei'Ben** *n* порађање, порођајне муке *f pl.*

Krei'Berin {крѣсѣрин} *f* 3с породиља, жена у порођајним мукама.

Krei's...: ~stadt *f* окружни град *m*, окружна варош; ~stände *m pl.* окружна скупштина *f*; ~strom *m* \angle кружна струја *f*; ~synode *f* о-кружни синод *m*; ~tag *m* окружна скупшти-на *f*; ~truppen *f pl.* \times окружне трупе; ~um-fang *m* обим (и. опсег) круга; ~viereck *n* \wedge четвороугао *m* уписан у кругу; ~vierung *f* квадратура круга, одређивање површине круга шестаром и врстаром.

Kremato'rium {крематоријум} [лат.] *n* ☼ кре-маториум *m*, спалиште мртваца.

Kreml {кремль}. Kreml'i'n {кремли́н} [рус.] *m* 8g Кремль. [(б. пл.)] ☞ кремортартари *m*.
 Kre'morta'rtari {кремортартари} [лат.] *n* 2g
 Kre'mpe {кремп} [дн. Krampe] *f* 3b обод *m*, ивица, крајак *m*. ☞ = Kardätsche 1.
 Kre'mpel¹ {кремпел} [(срвн.) дн.; Krampe] *f* 3d
 Krempel² {~} [ит.] *m* 2l (б. пл.) = Trüdel.
 Kre'mpel... {кремпел-} ☞: ~fabrik *f* творница гаргаша (и. гребена); ~kamm *m* гаргаша *f*, гаргача, гаргаше *f* пл., гребен за вуну; ~maschine *f* машина за гребенање (и. гаргашање).
 kre'mpein {кремпейн} *tr.* и *intr.* (h) 15f ☞ 1. гарга(ша)ти, гребенати (чешљати) вуну. 2. посувратити, -нати.
 kre'mpen {кремпен} *tr.* 15a снабдети ободом, посувратити (шешир). [ним сарама.]
 Kre'mp'stiefel *m* пл. чизме са *f* пл. посувраће-
 Kre'mser¹ {кремсер} [проналазач у Берлину 1825] *m* 2l велике каруце (кочије) *f* пл. с попречним седиштима. [кремско белило.]
 Kre'mser² weiß [Krems, аустриски град] *n* ☞
 Kren {крен} [слов.] аус. *por.* *m* 2g (б. пл.) = Meerrettig рен.
 krenelie'ren {кренелир'ен} [фр.] *tr.* 15g ✕ начинити зупчасте отворе, пушкарнице (и. ма-згале) на...
 Kre'ngel {кренгел} [Kringel] *m* 2l = Brezel.
 Kreo'le {креол} [фр., шп.] *m* 3a, Kreo'lin {креолин} *f* 3c Креолац, -ка.
 Kreoso't {крезо́т} [гр.] *n* 2g ☞ phm. креозот *m*.
 kreosotie'ren {~зотир'ен} *tr.* 15g ☞ креозотисати.
 krepie'ren {крепир'ен} [нвн., ит.] *intr.* (s) 15g *por.* црћи, цркати, цркнути, липсати, крепа(ва)ти, сконча(ва)ти; ✕ пући, пуцати, распући се, распуцати се, распрснути се.
 Krepp {креп} [фр.] *m* 6i, Kreppflor *m* ☞ ☞ крeп; лака, ретка тканина; упор. Flor² 1a.
 Kresce'ndo {крешендо} *n* 6i ☞ крешендо, јачајући, све јаче. [м, поточарка, резаница.]
 Kre'sse {крес} [свн.] *f* 3b ☞ грбаштица; угас
 Kre'bling {креслин} *m* 2g¹ ☞ врста једиве гљиве (и. печурке).
 Kre'ta {крета} *n* 8g ☞ Крит *m*, Кандија *f*.
 Kre'ter {кретер}, Kre'te'nser {кретенсер} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c Крићанин, -ка. II kre'tisch {кретиш}, krete'nsisch {кретензиш} *a* крићански, критски.
 Kre'thi und Ple'thi {крети унт плети} [јевр.] *m* inv. 1. bibl. Крети и Плети. 2. *fat.* *fig.* и шуто и рогато; с коца с конопца.
 Kreti'n {кретин} [фр.] *m* 6i и ~е {кретин} *m* 3a кретен, телесни и умни богаљ; блесавлац, -ко; ~bildung *f* ☞ телесно и умно богаљство *n*; блесавост. [слабе (и. ограничене, блесаве).]
 Kreti'nen|anstalt {кретинен-} *f* завод *m* за умно
 Kreti'nenhaft {кретиненхфт} *a* блесав.
 Kretini'smus {~тинисмус} *m* 6g (б. пл.) ☞ бле-
 kre'tisch {кретиш} [Kreta] *a* критски. [савост *f*.]
 Kre'tscham {кречам, кречам} [слов.] *m* 2g¹ крчма *f*. [3c крчмар, -ица.]
 Kre'tsch(a)mer {креч(а)м'ер} *m* 2l, ~in {~йн} *f*
 Kretschmarei' {кречмара} *f* крчма.
 kreich(s)t {крѣх(с)т} ☞, још само ☞ = krieche(s)t (в. kriechen).
 Kreuz {крѣц} [свн.; лат. crux- (crux *f*)] *n* 2g 1.

крст *m*, криж *m* (и *fig.*); а) ans ~ heften (и. schlagen) распети на крст; в. kreuzigen 1; ins (и. übers) ~ legen метнути -ати у крст, у-, пре|крстити, у-, пре|крштати; das ~ nehmen (као крсташ-борац) примити на се крст, о-крстити се; *fig.* das Blaue ~ Плави крст; ✕ Eisernes ~ Гвоздени крст (одличе); Rotes ~ Црвени крст; ☞ Südliches ~ Јужни крст; б) *fig.* ein ~ über et. (*dat.*) machen прекрстити што, направити крст преко чега; *fig.* sein ~ über et. (*acc.*) machen ударити крст преко чега, пиши—пропало; das ~ vor j-m machen бежати од кога као ђаво од крста; zu ~(e) kriechen молити покорно за опроштај; скрушити се; et. übers ~ nähен шити што уна-крст; das ~ predigen проповедати крсташки рат; em ~ machen, ein ~ schlagen (пре)кр-стити се. 2. *fig.* крст *m*, криж *m*, јад(и) *m*, му-ка *f*; sein ~ tragen носити свој крст (и. криж); *prv.* jeder hat sein ~ zu tragen сваки носи свој крст на овом свету. 3. in die ~ und Quer, *adv.* kreuz und quer уздуж и попречно, на ше-вулицу. 4. ~ Donnerwetter! ~ sackerlot! ~ (schock)schwerenot! гром и пакао!, сто му громава!, сто му богова! 5. а) ☞ крста *n* пл., крстине *f* пл.; stark im ~е sein бити јаким кр-ста, имати јака крста; б) ☞ сани *f* пл. 6. мак *m*, трэф *m* (у картама). 7. ☞ = Aufhängekreuz; као знак (☞): крст. 8. ☞ крст *m* (котве). 9. ☞ крст *m*; mit e-m ~е versehen обележити но-ту крстом (да се повиси за пола тона).
 Kreu'z..., kreu'z... {крѣц-}: ~abnahme, ~ab-nehmung *f* скидање *n* с крста; ~band *n* 2a: а) unter ~band са крстоплетом, са унакр-сним завојем; б) ☞ укрштена веза *f*; с) ☞ попречна спојница; ~band|sendung *f* по-шиљка под крстоплетом; ~bein *n* ☞ крстач-на кост *f*; ~berg *m* брег распећа, Голгота *f*; ~bild *n* распеће (слика); ~binde *f* ☞ завој *m* у крст, унакрсни завој; ~blume *f* ☞ кресту-шак *m*, момчић *m*; ~blütig *a* крстоносан, ~blütler *m* пл. ☞ крсташике *f* пл., крстоноше *f* пл.; ~bram|rahe *f* = стражни горњи криж; ~bram|segel *n* ☞ стражње горње једро; ~brav *a* *fat.* скроз честит.
 Kreu'zchen {крѣцх'ен} *n* 2l (*dim.* од Kreuz) кр-стић *m*, крижић *m*.
 Kreu'z...: ~donnerwetter *por.* *n* и *int.* в. Kreuz 4; ~dorn *m* ☞ паздрен, пасјаковина *f*, табак-трн; ~dumm *a* глуп као ноћ.
 kreu'zen {крѣц'ен} *tr.*, *intr.* (h) и *refl.* 15e 1. (sich) пре-, у|крстити (се), пре-, у|крштати (се); et. an über der Brust gekreuzten Gurten tragen носити нешто са укрштеним упртама преко груди; zwei Linien ~ sich две се лини-је укрштају (и. секу). 2. ☞ (an e-r Küste) ~ крстарити (поред обале), пловити, једрити; пловити шевулицом, врдати, лавирати. 3. означи(ва)ти крстом, (о)бележити крстом. 4. e-e Rasse mit e-r ändern ~ укр|стити -шта-ти једну пасмину (врсту) другом. II Kreu'zen *n*: а) укршт(ав)ање; б) ☞ крстарење; в. Kreuzung.
 Kreu'zer {крѣц'ер} [срвн. 13 век; Kreuz] *m* 2l 1. крајцара *f*, новчић, пара *f* (некад. аустр. но-

вау); das ist keinen ~ wert то не вреди ни паре; *prv.* kein ~, kein Schweizer без пара не иди у Швајцарску. 2. [kreuzen 2] крстарица *f*, крсташ; geschützter ~ оклопна крстарица. [проналаска] светог крста.)

Kreu'z|erfindung *f* *rl.* празник *m* открића (и.) Kreu'zer... {крџер-} ~flotte *f*, ~geschwader *n* флота крстарица (и. крсташа), ескадра крсташа (и. крстарица). [тога крста.]

Kreu'z|erhöhung *f* *rl.* празник *m* уздицања све-
Kreu'zes... {крџе-}: ~stamm *m* дрво л крста;
~tod *m* смрт *f* на крсту.

Kreu'z..., kreu'z...: ~fahne *f* крсташ-барјак;
~fahrer *m* *hist.* крсташ, крижар *m*, ~fahrt *f*.
a) / = ~zug; b) ~ крстарење *n*; ~feuer *n* X унакрсна ватра *f*; ins ~feuer nehmen узети-имати (и. став|ити, ~лати) под унакрсну ватру; ~fidel *fam.* а весео као птица на грани;
~finne *f* чекић *m* са оштрим носем; ~förmig а облика крста, у облику крста, крстаст;
~fuchs *m* крстасталисица *f*; ~gang *m.* a) *rl.* литија *f* с крстом; b) = ~weg; c) ходник на сводове око (манастирског) дворишта; ~gasse *f*: a) раскрсница, раскршће *n*; b) као *prg.* Улица крста; ~geflecht *n* крстоплет *m* (код плетарских радова); ~gelenk|kupplung *f* крстата спојница на зглоб, Карданов зглоб; ~gewebe *n* тканина *f* унакрст; ~gewölbe *n* крстаста свод *m*; ~halfter *f* крстаста улар; ~haspel *f* унакрсно мотовило *n*, витао *m* за мотање унакрст; ~heer *n* *hist.* крсташка (и. крижарска) војска *f*; ~hieb *m* крстат рез (на турпији).

kreu'zigen {крџиџн} [свн.] I *tr.* 15a 1. рас|ети-ињати на крст(у); *refl.* sich ~ (und segnen) (пре)крстити се. 2. *fig.* sein Fleisch ~ мучити своје месо (и. тело). II Kreu'zigen *n* = Kreuzigung.

Kreu'ziger {крџиџер} *m* 2l распињач на крст, целат који распиње на крст.

Kreu'zigung {крџиџунг} *f* 3b распињање *n* на крст; распеће *n*; *fig.* мучење меса (и. тела).

Kreu'z..., kreu'z...: ~kirche *f* a) црква грађена (зидана) у облику крста; b) црква св. крста; ~kopf *m* крстата глава *f*; ~kopf|bolzen *m* завођањ крстате главе; ~kopf|führung *f* вођице *f* *pl.* крстате главе; ~kopf|keil *m* клин крстате главе; ~kopf|stange *f* клипњача; ~kopf|zapfen *m* завођањ крстате главе; ~kraut *n* gemeines ~kraut старачац *m*, оштриш *m*, голуждравка *f*; ~lahm а сломљених (и. пребијених) крста (и. кукова); j-n ~lahm machen и. schlagen сломити (и. пребити) кому крста (и. кук); ~leine *f* крстати новод(ац) *m*, улар *m*; ~maß земљомерски угломер *m*; ~meißel *m* уско длето *n*; ~naht *f* унакрсни шав *m*; ~orden *m* орден крста; ~otter *f* шарка, шаран *m*; eine ~predigt *f* halten проповедати крсташки рат; ~punkt *m.* a) A тачка *f* укршта(ва)ња; тачка пресека; b) ~punkt zweier Bahnen укршталиште *n* (и. укрсница *f*) двеју железница; ~ritter *m* *hist.* крсташ, крижар; витез немачког (тевтонског) реда; ~sackerlot *por.* *n* и *int.* в. Kreuz 4; ~schlag|hammer *m* че-

кић са носем по дужини; ~schmerzen *m* *pl.* болови у крстима; ~schnabel *m* крстокљуна *f*; ~schnitt *m* крстати засек (и. (за)рез); ~(schock)schwereno't *f* и *int.* *por.* в. Kreuz 4; ~schräffung *f* сенчење (и. осенчавање) *n* унакрсним црт(и)цама; ~schraube *f* репни завртањ *m*; ~spinne *f* (паук) крсташ *m*; ~sprung *m* (по)скок са укрштањем ногу; ~stelle *f* = ~punkt *b*; ~stellung *f* унакрсни положај *m*; ~stich *m* крстат(и) бод, унакрсни бод; ~stück *n* крстата цев *f*; ~stutzen *m* Карданов крст; ~teil *n* крстати део *m*; ~tragend а крстоносни; ~träger *m* а) крстоно|сац, -ша; b) *fig.* човек који носи свој крст (и. криж); ~und Quer|züge *m* *pl.* пут *m* на шевулицу; в. Kreuz 3.

Kreu'zung {крџунг} *f* 3b 1. = kreuzen II. 2. a) наизменично сликовање *n* (у песништву); b) = Kreuzpunkt *b*; укрсница, укршта(ва)ње *n* (пута и железнице); укршта(ва)ње *n* путева (и. жица); c) укршта(ва)ње *n* (раса, пасмина). [његов, јако несрећан.]

kreu'z|u'nglücklich а *fam.* несрећан к'о нико!

Kreu'zungs... {крџунгс-}: ~ader *f* жица укрсница; ~punkt *m*, ~stelle *f* = Kreuzpunkt.

Kreu'z..., kreu'z...: ~verhör *n* унакрсна питања *n* *pl.*, саслуша(ва)ње унакрсним питањима; ~weg *m* раскрсница *f*, раскршће *n*; ~weh *n* = ~schmerzen; ~weise: 1. *adv.* крста(с)то, у облику крста; унакрст; унакрсно; (sich) ~weise legen (и. setzen, stellen, durchschneiden) пре-, у|крштати (се), пре-, у|крстити (се). 2. као а: унакрсан, на крст, у виду крста; ~winkel *m* двоструки правоугаоник; ~woche *f* *rl.* cath. крстопоклона недеља; ~zeitung *f* Новине *f* *pl.* крста, Кројц-цај-тунг; ~zug *m* крсташки рат, крсташки поход, свети рат; уп. и Kreuzes... [раздражљив.] kri'bb(e)lig {крџб(е)лџ} а *fam.* пргав, веома! Kri'bbel..., kri'bbel... {крџбл-}: ~kopf *m* пргав|ац, -ица, пргавко; ~köpf *a* пргав. kri'bbeln {крџблн} [срн.] 15f I *intr.* (h) г(а)-мизати; киптети, врвети. II *tr.* 1. штипати (за), боцкати, пецкати; (за)голицати; *imp.* es kribbelt mir (и. mich) in der Hand пролазе ми жмарци (и. трнци) кроз руку. 2. das kribbelt ihn то га љути (и. једи). III Kri'bbeln *n* г(а)мизање, киптење, врвљење; штипање, пецкање; голицање.

krick {крџк} [оном.] *int.* крц!

Krickelei' {крџклеј} *f* 3b *fam.* 1. шкработина, жврљотина. 2. неприлика, непријатност, мука, главобоља. 3. *fam.* закерање *n*, занове-
kri'ck(e)lig {крџклејлџ} а = krittellig. [тање *n*.]
Kri'ckel|krackel *m* и *n* = Krickelei 1.

kri'ckeln {крџклн} I *tr.* 15f *fam.* шкрабати, жврљати, дрљати, дрцати. II *intr.* (h) = kritteln.

Kri'cket {крџкет} [енг.; *фр. criquet] *n* би, ~spiel *n* крикет *m* (игра); ~spieler *n* играч!

kri'ck|krack! *int.* крц-крц! ; [крикета.] Krie'bel... {крџбл-}: ~krankheit *f* болест изазвана једењем семена дивље роткве помешаног с ражи; ~mücke *f* голубачка мушица. Krie'ch|bohne {крџх-} *f* пасулица, чучавац *m*.

Krie'che {крѣх*} [свн.] *f* 3b трношљива, трновача, трњака, пресливка.

krie'chen {крѣхн} [свн.] *I intr.* (*h*; при промени места: *h*) 13c (*opp.* gehen) 1. гмизати, пузити, лазити, милети; (*y*)вући се, (*y*) шуњати се; измилевати, излазити, (*из*)ићи; завући се, -лачити се, ући; *die Kröte kriecht aus ihrem Loch* бабурача лази (*и* мили, излази) из своје рупе; *in alle Winkel ~ завући се у све углове* (*и* ћошкове); *aus dem Ei ~ измилети* (*и* изићи) из јајета, испилити се. 2. *fig.* пузити; подлачити; *vor j-m ~ пузити пред ким*, савијати кичму пред ким. II **Krie'chen** *n* гмизање, пужење, миљење, лажење; *fig.* = **Kriecherei**. III *~d ppg.* и *a* пузећи (*и fig.*) гмижући, милећи, лажећи, пузећке; *fig.* пузавачки, подлачки, низак.

Krie'chente *f* = **Kriechente**.

Krie'cher {крѣхр} *m* 2l *~in* {~йн} *f* 3c пузавица, -ица, подлац, улизица.

Kriecherei {крѣхрѣ} *f* 3b 1. пужење *n*, пузаваштво *n*, подлаштво, улагиваоштво *n*, улизиштво *n*. 2. нискоост, подлост.

krie'cherisch {крѣхрѣш} *a* пузавачки, подлачки, улизички.

Krie'ch... *~pflanze* *f* (биљка) пузавица; *~sucht* *f* (особ. *fig.*) болест пужења (пред великим), болест подлачења, теменаштво *n*; *~tiere* *n pl.* гмизавци *m pl.*

Krieg {крик} [срвн. (свн.)] *m* 2g (*opp.* Friede) рат; војна *f*; *~ auf Leben und Tod* рат на живот и смрт, рат до истребљења; *~ führen* водити рат, ратовати; *ein Land mit ~ überziehen* завојштити на неку земљу; *in den ~ ziehen* (от)ићи у рат, поћи -лазити у рат; *an den ~ gewöhnen* навикнути (*и* свикнути) на рат; *~ spielen* играти (се) рата; *~ der Elemente* борба *f* стихија (*и* елемената); *prv.* *im ~e* *ist es einmal nicht anders* неком рат, неком брат; у рату као у рату; *es ist eben ~* то ти је рат!

krie'gen {крѣгн} [срвн.; Krieg] *I intr.* (*h*) ратовати, војевати; рат ратовати; *mitea. ~ ратовати један с другим*; *~d и = kriegführend.* II *tr.* и *sich ~ = bekommen* I и III; *ich krieg' ihn schon укебаћу га* (*ja*) већ, дочепаћу га (*ja*) већ, паиће ми (*он*) већ шака; *sie ~ sich* они ће се узети (*и* венчати).

Krie'ger {крѣгр} *m* 2l, *~in* {~йн} *f* 3c ратник, -ца, борац; *yn.* Soldat.

Krie'ger... {крѣгр-}: *~bund* *m* = *~verein*; *~denkmal* *n* споменик *m* изгинулим ратницима; *~familienunterstützung* *f* помоћ породицама ратника. [ки; ратни; војни(чки).]

krie'gerisch {крѣгрѣш} *a* ратоборан, ратни-

Krie'ger... *~kaste* *f* ратничка (*и* војничка) каста; *~stand* *m* ратнички (*и* војнички) staleж; *~verein* *m* удружење *n* (старих) ратника.

Krie'g..., **krie'g...** *~fertig* *a* готов (*и* спреман) за рат; *~führend* *a*: *die ~führende Mächten* *f pl.* ратујуће силе, зараћене силе; *~führende Parteien* *f pl.* зараћене странке; *~führung* *f* 1. начин *n* ратовања, начин вођења рата. 2. управљање *n* ратом, вођење *n* рата.

Krie'gs..., **krie'gs...** {крѣкс-} *~adel* *m* одликовањем у рату стечено племство *n*, војно племство; *~akademie* *f* Војна академија; *~angelegenheit* *f* војна ствар, војни посао *m*; *~anleihe* *f* ратни зајам *m*; *~artikel* *m pl.* ратни прописи, ратни закон *m*; *~aufgabe* *f* ратни задатак *m*; *~ausbruch* *m* почетак (*и* избијање *n*) рата; *bei ~ausbruch* у тренутку избијања рата; *~bataillon* *n* ратни батаљон *m*; *~baukunst* *f* војно неимарство *n*, војно грађевинарство *n*, фортификација; *~batterie* *f* ратна батерија; *~bedarf* *m* ратне потребе *f pl.*, ратни материјал, ратна спрема *f*; *~berei-* *teit* *a* спреман (*и* приправан) за рат; *~bereitschaft* *f* спремност за рат; ратна приправност; *~beschädigte(r)* *m* у рату осакаћен, онеспособљени у рату; *~bestand* *m* ратни састав; *~brauch* *m* = *~gebrauch*; *~brauchbar* *a* употребљив за рат; *~budget* *n* војни буџет *m*; *~dauer* *f* трајање *n* рата; *~denk| Münze* *f* ратна споменица; *~dienst* *m* војна служба *f*; *~dienste nehmen* ступити у војску; *~entschädigung* *f* ратна отштета; *~entwicklung* *f* ратни развој *m*, развој рата; *~erfahren* *a* искусан у војној вештини, вичан рату; *~erfahrung* *f* ратно искуство *n*; *~erklärung* *f* објава рата; *~ernährungs|amt* *n* одељење за снабдевање храном у рату; *~eröffnung* *f* почетак *m* рата (*и* непријатељства); *~erprobt* *a* ратом окушан; *~fackel* *n* војна струка *f*; *~fackel* *f* ратна буктиња; *~fall* *m* случај рата; *~flotte* *f* = убојна (*и* ратна) морнарица, убојно бродовље *n coll.*; *~frage* *f* ратно питање *n*, питање рата; *~froh* *a* ратоборан; *~führungs|lehre* *f* наука о вођењу рата, стратегија; *~fuß* *m*: *auf den ~fuß setzen* ставити -љати у ратно стање; *~gebrauch* *m* ратни обичај, ратна употреба *f*, ратни закон; *~gefahr* *f* ратна опасност, опасност од рата; *~gefährte* *m* ратни друг; *~gefangen* *a*, *~gefangene(r)* *m*, *~gefangene* *f* ратни, -а заробљеник, -ца; *~gefangenschaft* *f* ратно заробљеништво *n*; *~gemäß* *a* (*dv.*) саобразан(но) рату, сходан(но) рату; *~gerät-(schaffen* *f pl.)* *n* ратна опрема *f*, ратна оруђа *n pl.*; *~gericht* *n* војни суд *m*, ратни суд; *vor ein ~gericht* stellen ставити -љати под ратни суд; *~gerichts|rat* *m* војни судија, судија војног суда; *~geschichte* *f* историја (*и* повест) рат(ов)а, ратна историја; *~geschrei* *n* (*y*)бојна (*и* ратна) вика *f*; *~gesetz* *n* војни (*и* ратни) закон *m*; *~getöse* *n* (*y*)бојна врева (*и* ратна бука); *~getümmel*, *~gewühl* *n* ратна гунгулаф, ратна гужваф, ратни метеж *m*, кржљанац *m*; *~geübt* *a* вичан рату, извежбан за рат; *~gewinn* (*lier* *m* ратни богаташ, шифарција у рату; *~gliederung* *f* ратна подела (формација), ратни распоред *m*; *~glück* *n* ратна срећа *f*; *~gott* *m* myth. ратни бог, бог рата; Марс; *~göttin* *f* myth. богиња рата; Белона; *~hafen* *m* = ратна лука *f*, војно пристаниште *n*; *~handwerk* *n* оружњи (*и* ратни) занат *m*; *~herr* *n* војска *f*, војна (*и* убојна) снага; *~held* *m* (ратни) јунак, јунак у рату; *~herr* *m*: *oberster ~herr*

врховни војни заповедник; генералисим, војвода; ~hilfe *f* војна помоћ; ~hund *m* војни пас, пас извежбан за рат; ~industrie *f* ратна индустрија, творништво *n* ратне спреме (и. ратног материјала); ~jahr *n* ратна година *f*; ~kamerad *m* = ~gefährte; ~kanzlei *f* војна канцеларија; ~karte *f* војна карта; ~kasse *f* ратна благајна, војна благајна; ~knecht *m* редов; ~kommissar(ius) *m* војни интендант; ~kosten *pl.* ратни трошкови *m pl.*; ~kundig *a* познавалац науке о рату; ~kunst *f* ратна вештина; стратегија, тактика; ~lärm *m* ратна граја (и. врева, бука) *f*; ~läufte *pl.* ратно време *n*, ратни догађаји *m pl.*; ~la-zarett *n* стална ратна болница *f*; ~leben *n* ратни живот *m*, живот у рату; ~lehre *f* наука о рат(ован)у; ~leute *pl.* ратници, војници; ~lied *n* (у)бојна песма *f*, рат(ичк)а песма; ~lieferung *f* ратно снабдевање *n*; ~list *f* ратно лукавство *n*; ~lustig *a* ратоборан; ~macht *f*: а) војна (и. убојна) снага, војска; б) = kriegführende Macht; ~manier *f* = ~gebrauch; ~mann *m* ратник; ~mannschaft *f* активна војска, активне трупе *f pl.*; ~marine *f* = ратна морнарица; ~maschine *f* ратна машина; ~material *n* ратна опрема *f*, ратни материјал *m*; ~minister *m* министар војни; ~ministerium *n* министарство војно; ~not *f* ратна невоља, ратне недаће *f pl.*; ~pflicht *f*: а) војна обавеза; б) војна дужност; ~pflichtig *a* × војно обавезан, војни обвезник; уп. dienstpflchtig; ~pflichtigkeit *f* = ~pflicht *a*; ~rat *m*: а) члан ратног савета, ратни саветник; б) ратни (војни) савет, ратно веће *n*; ~recht *n*: а) ратно право (освештано употребом); б) ратни закони *m pl.*; с) преки суд *m*; војни суд *m*; über j-n ~recht halten извести кога пред војни суд; ~ruf *m*. а) (у)бојни крик, (у)бојни поклич; б) позив на оружје; ~ruhm *m* ратна слава *f*; ~rüstung *f*: а) ратна о-, спрема; б) ~rüstungen *pl.* ратне припреме; ~schau|platz *m* ратиште, ратно поприште, ратна позорница; ~schiff *n* = ратна лађа *f*, ратни брод *m*, (у)бојни брод; ~schuld *f* ратни дуг *m*; ~schule *f* војна школа; уп. ~akademie; ~spiel *n*. а) ратна игра *f*; б) игра *f* у којој се играчи гоне и хватају; ~sprache *f* војни језик *m*; ~stand *m* = ~fuß; ратно стање *n*, ратна јачина *f*; ~stärke *f* ратна јачина; ~steuer *f*: а) ратни намет *m*, ратна контрибуција; б) ратни порез *m*; ~strafe *f* војна казна; ~straße *f* војни друм *m*, војни пут *m*; ~tage|buch *n* ратни дневник *m*; ~tat *f* ратничко дело *n*, војни подвиг *m*; ~tätigkeit *f* ратна делатност; ~telegraph *m* војни телеграф; ~theater *n* ратиште, ратна позорница *f*, бојиште, војиште; ~tüchtig *a* ваљан (и. погодан) за рат, спреман за рат; ~tüchtigkeit *f* ваљаност за рат, спремност за рат; ~übung *f* војна вежба, маневар *m*; ~verhältnis *n* ратна прилика *f*; ~verpflegungslamt *n* надлештво за исхрану војске; провијантска служба *f*; ~verrat *m* ратно издајство *n*; ~verständig *a* = ~kundig; ~verwendungsfähig *a* способан за службу; способан за борца;

~volk *n* војска *f*, трупе *f pl.*; ~vorrat *m* ратна залиха *f*, причува *f* за рат; ~wesen *n* ратништво; ~wissenschaft *f* наука о рату; војна наука; ~zahl|amt *n* надлештво за ратне исплате; војна благајна *f*; ~zahl|meister *m* војни благајник који врши ратне исплате; ~zeit *f* ратно доба *n*; in ~zeiten у време рата, у ратно доба; ~zucht *f* војни запит *m*, војна дисциплина; ~zug *m* војни (и. ратни) поход; ~zulage *f* новчани доходак у време рата, новчана храна; ~zustand *m* ратно стање *m*; ~zwang *m* ударање *n* намета за време рата; ~zweck *m* ратна сврха *f*. Уп. Schlacht..., Schlachten...

(*m* (врста пловке).)

Krie'k|ente {крѝк-} *f* а крца, грототовца; Krie'mhild {крѝмхѝл}, Kriemhi'lde {крѝмхѝлде} *f* Кримхилда (Зикфридова љуба).

Krim {крѝм} *f inv.* ☉: die ~ Крим *m* (полуострво Јужне Русије).

krimina'l {крѝминѝл} [лат.] *a* (opp. bürgerlich 2с) кривични, казнени; злочиначки.

Krimina'l... {~ал-}: ~abteilung *f* кривично одељење *n*; ~beamte(r) *m* чиновник кривичне полиције; ~gericht *n* кривични суд *m*; j-n vor ein ~gericht bringen и. ziehen ставити -љати кога под кривичну истрагу, судити кому кривично; ~gerichtsbarkeit *f* кривично правосудје *n*; ~gerichts|ordnung *f* кривични поступак *m*; ~gesetz|buch *n* кривични законик *m*. [сац. познавалац кривичног права.]

Kriminali'st {~налѝст} *m* 3а криминалиста (пи-)

Krimina'l...: ~kommissar *m* кривични комесар; ~polizei'f *f* кривична полиција; ~proze'B *m* кривични спор, кривична парница *f*; ~recht *n* кривично право; ~richter *m* кривични судија; ~sache *f* кривична ствар; ~statistik *f* кривична статистика; ~untersuchung *f* кривична истрага.

Kri'm|krieg {крѝм-} *m* × Кримски рат.

kr'i'mmen {крѝм-н} *tr.* 15а = kratzen.

Kri'mmer¹ {крѝм-р} [Krim(m)] *m* 2l 1. ~, ~in {~ѝн} *f* 3с Кримљан|ин, -ка. 2. астраган (кожа нејагњеног јагњета са коврчавом длаком). [Habicht. 2. врста плуга.]

Kri'mmer² {~} [krimmen] 1 *m* 2l 1. prov. = f

Kri'l'mpe {крѝмп-е} *f* 3б ☉ скупљање *n* поквашена сукна; in die ~ gehen скупити се, -љати се, ослабети, (из)губити се.

kr'i'mpen {~н} ☉ [дн.] 15а (р. р. и gekru'mpen) I *intr.* (s) и sich ~ скупити се, -љати се, збрчкати се. II *tr.* (по)квасити, наквасити; (по)топити, потапати.

kr'i'mp|frei {крѝмп-} *a* ☉ који се не скупља.

Kri'mskrams {крѝмскрѝмс} *m inv.* и 2h (б. pl.) дроџици *m pl.*, безначарије *f pl.* [глед.]

Kri'm|stecher *m opt.* војнички, поморски д(во)-

Kring {крѝн-} *m* 2g, ~e {~} *f* 3б, ~en {~н} *m* 2l = Tragkranz. [ћеврек, котур. 2. = Brezel.]

Kri'ngel {крѝн-л} [срвн. dim. од Kring] *m* 2l 1.]

kr'i'ngeln {~н-} sich ~ = sich ringeln.

Krinoli'ne {крѝнолѝн-} [фр.] *f* 3б кринолина, широка, надувана, разапета сукња.

Kri'ppe {крѝп-} [свн.] *f* 3б 1. јасле (и fig.); fig. an der ~ sitzen бити за јаслима, чекати на готово, чекати окруњено. 2. коље и пруже

n coll. за учвршћивање речних обала; ка-
мени насип *m* (на рајнским обалама).

Kri'ppen... {крип-н-}: ~beißen, ~setzen *n* гри-
зење јасли; ~beißer, ~setzer *m* (коњ) гризач
јасли; (матора) дртина, дркела, дркесина;
~reiter *m* муфташ.

Kri'se {криз-} *f* 3b у *sg.* често: **Kri'sis** {кризис-}
f 6g [гр.] криза (преокрет, обрт; одлучан,
опасан тренутак). [ке на кожи (стругањем).]

kri'spein {крисп-н-} *tr.* 15f појача(ва)ти ожиљ-

Krispi'n {криспин-} [лат.] *m* 8a der heilige ~
св. Криспин.

Krista'll {кристал-} [свн.; *гр.] 2g а) *m* ♂, *min.*,
итд. кристал, (Хр.) ледак; б) *n* (у стаклар-
ству) и *fig.* кристал *m*.

Krista'll..., **krista'll...** {кристал-}: ~ähnlich а на-
лик на кристал, као кристал; ~bildung *f* *min.*
образовање (и. стварање) *n* кристала; ~dru-
se *f* *min.* група кристала (сраслих међу со-
бом), кристална друза. [наука о кристалима]

Krista'lle (при растављању **Kristall-lehre**) *f*

Krista'll..., **krista'll...**: ~en {кристал-н-} а кри-
сталан, од кристала, кристални, бистар као
кристал; ~fabrik, ~fabrikation *f* ♂ творница
кристала, израда кристала; ~flasche *f* кри-
стална боца; ~form *f* *min.* кристални облик
m; ~förmig а облика кристала, у облику
кристала; ~glas *n* ♂ кристал *m*, кристално
стакло; ~grube *f* мајдан *m* кристала; ~haltig
а *min.* кристалоносан, који садржи криста-
ла; ~hell а провидан као кристал; ~ig
{кристал-љ-} а као (од) кристал(а).

kristalli'nisch {~талиниш-} а кристаласт, кри-
сталне природе. [ње кристалоносног облика.]

Kristalli'nisch werden *n* кристалисање, узима-

Krista'llinse (при растављању **Kristall-linse**) *f*
♂ кристално сочиво *n*.

Kristallisatio'n {кристализацион-} *f* 3b криста-
лизација, кристалисање *n*, образовање (и.
стварање) *n* кристала.

kristallisierbar {~лизирбар-} а ♂ кристалив,
који може да кристалише.

Kristallisierbarkeit {~кџ-т-} *f* 3b кристаливост,
могућност кристалисања.

kristallisieren {~изир-н-} *I tr., intr. (s)* и *refl.*
15g кристалисати (се). *II Kristallisieren n*,
Kristallisierung *f* кристалисање.

Krista'll..., **krista'll...**: ~kiesel *m* кристални
шљунак; ~klar а = ~hell; ~kunde, ~lehre *f*
в. **Kristallehre**; ~linse *f* в. **Kristalllinse**.

Krista'llo... {кристало-} [гр.] у слож. криста-
ло... (= **Kristall...**).

Krista'll...: ~palast *m* кристална палата *f*, ~
sachen *f* *pl.* ♂ кристали *m* *pl.*; кристалне
ствари; ~schleifer, ~schneider *m* ♂ брусач
(и. резач) кристала; ~system *n* ♂, *min.* кри-
стални систем *m*; ~waren *f* *pl.* = ~sachen;
кристална роба; ~wasser *n* ♂ вода *f* кри-
сталисања. [пријум *m*, мерило.]

Krite'rium {критериум-} [гр.] *n* 6e *phls.* крите-

Kriti'k {критик-} [гр.] *f* 3b критика; оцена; unter
aller ~ испод сваке критике.

Kritika'ster {~тикџ-т-р-} *m* 2l *fam.* вајни кри-
тичар, надкри-тичар. [њивач.]

Kri'tiker {критик-р-} [гр.] *m* 2l критичар, оце-

Kriti'k..., **kriti'k...** {критик-}. ~los а бескрити-
чан, без критике; ~losigkeit *f* 3b бескритич-
ност, немање *n* критике.

kriti'tisch {критиш-} [гр.] *I a* 1. критички, кри-
тичан; die ~en Tage *m* *pl.* критични дани. 2.
das ~e Alter и. die ~en Lebensjahre критичне
године, критично доба живота; ~er Kopf
критичка глава. *II adv.* критички.

kritisie'ren {критизир-н-} [гр.] *tr.* и *intr. (h)* 15g
критиковати; ein Werk ~ критиковати, оце-
њивати неко дело.

Kritizi'smus {~итизизм-} *m* 6g *phls.* критицизам.

Kri'ttel {крит-л-} *m* 2l закеране *n*, болест кри-
тиковања.

Krittelei' {крит-л-е-} [kritteln] *f* 3b цепидлачко
критиковање *n*, ситничарска критика, заке-
рање *n*.

Kri'tt(e)ler {крит-л-ер-} *m* 2l, ~in {~ин-} *f* 3c за-
керало, критичар -ка ситничар -ка, крити-
чар -ка цепидлака.

kri'tt(e)lig {крит-л-љ-} а 1. склон ситничар-
ској, цепидлачкој критици. 2. закерало, за-
новетало; прзица, свађалица. 3. ~e Arbeit
пилав посао *m*, пилав рад *m*.

kri'tteln *I intr. (h)* 15f ситничарски (и. цепи-
длачки) критиковати, *fam.* закерати, занов-
ветати, цангризати. *II tr. (и sich ~)* једити (се).

Kri'ttling {крит-л-ин-} *m* 2g¹ = **Krittler**.

Kritzelei' {крит-л-е-} [kritzeln] *f* 3b = **Gekritzeln**.

kri'tz(e)lig {крит-л-љ-} а шкрабан, нечитак;
~e Schrift шкрабање *n*, жврљање *n*, дрља-
ње *n*, сврачије ноге *f* *pl.*

kri'tzeln {крит-л-н-} [нвн., свн.] *I intr. (h)* и *tr.*
15f 1. грепсти (и ♂), шкрипати; e-e zu spitze
Feder kritzelt und spritzt beim Schreiben су-
више оштро перо гребе (и. шкрипи) и крма-
чи при писању. 2. шкрабати, жврљати, др-
љати. *II Kri'tzeln n* гребање, шкрипање (пе-
ра); шкрабање, жврљање, дрљање.

kri'tzen {крит-н-} *intr. (h)* и *tr.* = **kritzeln**.

Kri'tzler {крит-л-ер-} *m* 2l, ~in {~ин-} *f* 3c шкра-
бало, жврљало, дрљало. [Хрват, -ица.]

Kroa'te {кроџ-т-} *m* 3a, **Kroa'tin** {кроџ-тин-} *f* 3c

Kroa'tien {кроџи-н-} *n* 8g ♂ Хрватска *f*.

kroa'tisch {кроџиш-} а хрватски.

kroch {крох-} *impf. ind.*, **krö'che** {крџ-х-} *impf.*
conj. од kriechen.

Krocket {крџкџ-т, крџкџ-т-} *n* 6i, ~spiel *n* крокет
m (игра); ~spieler(in *f*) *m* играч(ица) крокета.

Kroki' {крџкџ-} [фр.] *n* 6i X кроки *m* (скица,
први нацрт).

krokier'en {~р-н-} [фр.] *tr.* 15g X крокирати,
скицирати, дати први нацрт. [кодил *m*.]

Krokodi'l {крокодил, ~дџл-} [гр.] *n* 2g¹ ♂ кро-

Krokodi'l..., **krokodi'l...** {~ил-}: ~ähnlich, ~artig
а сличан крокодилу, налик на крокодила;
~eier *n* *pl.* крокодилска јаја; ~(s)tränen *f* *pl.*
fig. крокодилске сузе, притворне сузе.

Kro'kon'säure {крџкџн-} *f* ♂ кроконска кисе-
лина. [~кџс-] ♂ шафран.]

Kro'kus {крџкџс-} [гр.] *n* *inv. (pl. и ~kussel)*

kro'llen {крџл-н-} *tr.* и *refl.* 15a (sich ~) са-,
увијати (се) у котур, са-, увијати у котур,
скотурати (се), скотуравати (се); коврчити
(се), кудравити (се).

Kro'll... {кр'л-}: ~haar *n* (у)коврчена, коврчаста, кудрава коса *f*; ~hecht *m* \ штука *f* са савијеним репом у уста.

Kro'n... {кр'н-}: ~amt *n* крунска служба *f*, крунско надлештво; ~anwalt *m* = Staatsanwalt; ~beamte(r) крунски чиновник; ~bewerber(in) *f* *m* кој(и) -а полаже право на круну, претендент, -киња на престо (и. круну); ~blume *f* = Kaiserkrone *b*.

Krö'nchen {кр'нч'н} *n* 2l (dim. од Krone) круница *f*; * круничца.

Kro'ne {кр'н-} [свн.; лат. corōna] *f* 3b 1. круна; а) eiserne ~ воздана круна; päpstliche ~ (папска) тијара; б) fig. zur ~ gelangen доћи -лазити до круне, доћи на престо, стећи круну. 2. (на грбу) краљевска повеза главе, дијадема. 3. fig. круна, врхунац *m*; sie ist die ~ aller Frauen она је савршенство од жене; служи на част своје (с)полу; einer Sache die ~ aufsetzen довршити -авати неку ствар; s-r Treulosigkeit die ~ aufsetzen довести своје вероломство (и. неверство) до врхунца; prv. dem Verdienst seine ~ част заслуженом, за заслугу награда. 4. највиши, најлепши украс *m*. 5. fam. глава; es ist mit ihm nicht ganz richtig unter der ~ није он сасвим чист; није му у глави све у реду; et. in der ~ haben: а) бити накресан, б) бити зловољан, осоран, набусит; was ist ihm in die ~ gefahren? шта му је наспело? шта му је ког ђавола? 6. изданак *m*, младница (код четинара). 7. горњи део рогова у јелена са паровицима. 8. *а) круна, горњи део (дрвета); б) = Blumenkrone *b*. 9. = Kronleuchter; * круна, венац *m*, украс на горњем делу зграде и. на стубу; в. и Kranz 5; † глава. 10. * круна, новац од десет марака; аус. (abr. K) круна. 11. in der ~ absteigen отцејсти -дати код Круне. 12. vet. прстенаст део око копита. 13. * круна, рошчић *m*. 14. рољевити *pl* (јеленских) рогова са више од два паровица.

krö'nen {кр'н-н} [свн.; *Krone] I *tr.* и *sich* ~ 15a (sich ~) крунисати (се); (о)венчати; миропомазати; fig. доводити награду (acc.: dat.) наградити; gekrönter Dichter овенчани песник. II **Krö'nen** *n*, **Krö'nung** *f* крунисање; овенча(ва)ње; миропомазанье.

Kro'nen..., **krö'nen...** {кр'н-н-}: 2artig *a* крунаст, у виду круне; * у венац; ~bein *n* vet. прстенасти део *m* око копита (коња); ~blatt *n* * крунични лист(и) *m*; 2blattähnlich, 2förmig *a* * сличан круничном листићу, налик на крунични листић, у облику круничног листића; 2blattständig *a* * што припада круничном листићу; ~fortsatz *m* * крунасти наставак, продужак; ~gehörn *n* † = Kronegehörn; ~gold *n* злато од осамнаест карата; ~kreis *m* * крунични круг; 2los *a* без круне; окресан; * бескрунични, без крунице; ~mutter *f* * крунаста навртка; ~orden *m* Орден круне; ~papier *n* * = Kronpapier; ~taler *n* num. крсташ(ица) *f*, талир крунаш; große ~taube *f* * индиски ђубасти фазан *m*; ~träger(in) *f* *m* крунисана глава *f*, носилац круне; ~ventil *n* * звонасти вентил *m*.

Kro'n..., **krö'n...**: ~erbe *m*, ~erbin *f* наследник, -ца круне; ~feldherr *m* крунски војни заповедник, конетабл; ~gehörn *n* † најгорњи крајеви *pl* рогова (у јелена); ~glas *n* opt. крон-стакло, врста стакла без олова; ~gut *n* крунско добро; ~hirsch *m* јелен са роговима са више од два паровица на најгорњим рољевима. [(Зевс, Хроносов син).]

Kroni'de {кр'онид-} [гр.] *m* myth. Кроновић. **Kro'n...**, **krö'n...**: ~insignien *f* *pl* знаци *pl* (и. одличја *n* *pl*.) врховне власти, суверености; ~juwelen *n* *pl* крунски накит *m*, накит круне; ~land *n* круновина *f*, крунска земља; die Österreichischen ~l-nd *n* наследне земље, круновине *f* *pl* аустри(ј)ског владалачког дома; ~lehen *n* крунски феуд *m*, крунско феудно добро; ~leuchter *m* лустер, гранат свећњак; ~papier *n* * фина хартија *f*; ~präsident(in) *f* *m* = ~bewerber(in); ~prinz *m* престолонаследник, наследник круне; deutscher ~prinz немачки престолонаследник, кронпринц; ~prinzessin *f* престолонаследница; престолонаследниковица, жена престолонаследника; 2prinzeßlich *a* престолонаследничин, престолонаследниковичин; 2prinzlich *a* престолонаследников, престолонаследнички; ~rad *n* зупчаник *m* са зупцима са стране; ~rat *m* крунски савет, крунско веће *n*, министарско веће коме претседава владалац; ~räuber *m* отимач круне.

Kro'ns beere {кр'нс-} [Kran(ich)s-] * prov. *f* брусница, црвена боровница, мечје грожђе *n*.

Kro'n|taler *m* num. = Kronentaler.

Krö'nungs... {кр'н-н-с-}: ~feierlichkeit *f* свечаност (приликом) крунисања, крунисање *n*, крунидбена свечаност; ~marsch *m* * крунидбени марш (састављен у част крунисања владоца); ~münze *f* крунидбена споменица; ~saal *m* дворница *f* миропомазанье; ~taler *m* талир (с)кован приликом крунисања, крунидбени талир.

Kro'n...: ~werk *n* * крунско утврђење; ~wicke *f* * горкача, горка трава, горчиљавка, ајчица; ~zeuge *m* крунски сведок.

krö'peln {кр'п-лн} *intr.* (h, s), *sich* ~ 15f милети, вући се.

Kropf {кр'пф} [свн.] *m* 2d 1. * вољка *f*, воље *n*; гуша *f*, ждрело *n*; fam. *sich* den ~ vollstopfen нагумати се, набокати се, накрвати се, набити црева. 2. † гуша *f*, оток штитњаке. 3. vet. водени оток. 4. * гука *f*, израстао *f*. 5. * ~ der Kartusche подвеза фишеклије. 6. * = Bug 4.

Kro'pf..., **krö'pf...** {кр'пф-}. ~antilope *f* * гушава антилопа; 2artig *a* налик на вољку, на воље, на гушу, што даје изглед вољке, гуше; † и * гушаст, гушав.

krö'pfen {кр'пф-н} [Kropf] 15a I *intr.* (h) пунити гушу, јести, гутати. II *tr.* 1. кљукати (гуске итд.). 2. шум. е-п Baum ~ = kappen I. 4. 3. * изви(ја)ти вратило на прегиб, сави(ја)ти на лакат. III **Krö'pfen** *n*, **Krö'pfung** *f* кљуканье; кресање; савијање на лакат, извијање на прегиб; (само Kröpfung) * прегиб *m* вратила.

Kröpfer {крѡ.пф.р} *m* 2l ♂ = Kropftaube.
Kro'pf... ~gans *f* несит *m*, гем *m*; ~geschwulst *f* гушни оток *m*. [f гушав.]
Kro'pfig {крѡ.пф.х} *m* 8с Крез (лидијски краљ око 560-548 пре Хр.) и *fig.* = steinreicher Mann.
Kro'pf... ~kranke(r) *s* гушав|ац, -ица; ~leute *m* pl. гушавци.
Kro'ppling {крѡ.пф.лн} *m* 2g¹ гушавац.
Kro'pf... ~mann *m* гушавац, гушанац; ~taube *f* гушан (голуб).
Kro'ppzeug {крѡ.п} [дн.] *n* 2g (б. pl.) *fam.* у-гурсузи *m* pl., пангалози *m* pl.; das kleine ~ боранија *f*, дечурлија.
Kroquet аус. = Krocket. [пећи да рска.]
krö'schen {крѡ.шн} *tr.* 15e \ (ис)пржити, (ис)-
Krö'sus {крѡ.зус} *m* 8с Крез (лидијски краљ око 560-548 пре Хр.) и *fig.* = steinreicher Mann.
Krö'te {крѡ.те} [свн.] *f* 3b 1. бабурача, крастава жаба. 2. рор. гад(ура) *m*, роспија, оштракоња, пакосник, -ца. 3. *fam.* прца, шврља, пуша. 4. рор. ein paar ~n in der Tasche haben имати коју цркавицу у џепу.
Krö'ten... {крѡ.тен} ~gift *n* отров *m* бабураче; ~loch *n* бабурачњак *m*, жабљак *m*, рупа *f* краставе жабе; ~stein *m* тил. окамењени рибли зуб; ~weibchen *f* женка бабурача *f*, крастава жаба женка *f*.
krö'tig {крѡ.тиг} *krö'tisch {крѡ.тиш} *a* 1. бабурчин, бабураче. 2. *fig.* пакостан, злобан; тврдоглав, својевољан, бандоглав.
Kro'ton {крѡ.тон} [гр.] *m* 2g¹ ♂ змајева крв *f*; в. Purgierkroton.
Kro'ton..., **kro'ton...** {крѡ.тон} ~öl *n* уље (и. зеитин) змајеве крви; ~sauer *a* ♂ ~saueres Salz кротонат *m*.
Krü'cke {крү.к} [свн.] *f* 3b 1. штака; er geht an е-г ~ (он) иде помоћу штаке. 2. ♂ (виолинска) чивија. 3. ♂ мешалка, дугачка лопата за мешање; грњача, згртача; ~ an der Sense ручица косе.
Krü'cken..., **krü'cken...** {крү.кн} ~förmig *a* штакаст, облика штаке; ~kreuz *n* крст *m* са малим попречним гредицама на крајевима.
Krü'ck|stock {крү.к} *m* штап са дршком (и. ручицом) (за старе, изнемогле људе); = Spazierstock.
Krug¹ {крук} [свн.; келт.] *m* 2d (као мера у pl. inv.) 1. крчаг, тестија *f*, ћупа *f*; prv. der ~ geht so lange zu Wasser, bis er bricht крчаг иде дотле на воду, док се не разбије. 2. лонац, грнац, грне *n*; кондир, бокал; großer irdener ~ ћуп.
Krug² {~} [дн. 13/15 век] *m* 2d крчма *f*, механа *f*.
Krü'gelchen {крү.гелхн} *n* 2l (dim. од Krug) крчажић *m*, тести(ји)ца *f*; ћупче; бокалче.
Krü'ger {кру.г.р} [Krug²] *m* 2l крчмар, механџија.
Kru'g..., **kru'g...** {кру.г.} ~förmig *a* крчажаст, тестијаст, у облику крчага (и. тестије); ~gerechtigkeit *f* кафанско право *n*, право *n* држања (и. отварања) крчме (и. механе).
Krü'glein {кру.г.лн} *n* 2l = Krügelchen.
Kru'g..., **kru'g...** ~weise *adv.* а) као крчаг, као тестија; б) на крчаге, на тестије, крчазима, тестијама; ~wirt *m* = Krüger; ~wirtschaft *f* = Krug².*

Kru'ke {кру.к} [дн. — Krug¹] *f* 3b 1. боца од пешчара, крчажић *m*, тести(ји)ца од камена (с кратким грлићем). 2. *fam. fig.* e-e putzige ~ чуд(њ)ак, смешан човек.
krü'llen {крү.лн} *tr.* 15a = krollen.
Kru'llfarn {кру.л} *m* ♂ = Frauenhaar b.
Krü'mchen {крү.мхн} *n* 2l (dim. од Krume) 1. = Brosam. 2. *fig.* мрвица *f*, трун(ка) *f*.
Kru'me {кру.м} [дн.] *f* 3b 1. (Brotz)~ средина (хлеба) (opp. Rinde). 2. ~n pl. мрв(и)је, трошке, трошице. 3. а) горњи мек и трошан слој *m* земље; б) тек никао усева *m*.
Krü'mel {крү.мел} *n* (и *m*) 2l, ~chen {~чн} *n* 2l (dim. од Krume) = Krümchen. [дробљив.]
krü'm(e)lig {крү.м(е)лх} *a* трошан, мрвљив, **krü'meln** {крү.мелн} 15f 1 *intr.* (h) мрвити се, дробити се, трошити се. II *tr.* мрвити, дробити, трошити.
Krü'mel... {крү.мел} ~schippe *f* лопатица за мрве; ~zucker *m* а) истрошен шећер, б) = Traubenzucker. [intr. (h)] ницати, избијати.
Kru'men {кру.мн} [Krume] I = krü'meln II. II **kru'mm** {крү.м} [свн.] *a* 10¹ и 10² (opp. gerade) 1. крив (савијен, извијен, лучан; засвођен; погурен, погрбљен, искривљен; увијен, уврнут; кукаст; кривудава, вијугав, веругав; кос, нахерен, исхерен); а) са *s*: ~e Beine *n* pl. криве ноге, † егаве ноге; ~e Finger *m* pl. криви прсти; *fig.* в. Finger 2; ~e Nase крив нос, кукаст нос; ~er Rücken крива, погрбљена леђа; *fig.* е-п ~en Rücken machen савијати кичму; б) са *v*: е-п ~ ansehen (по)гледати кога попречно; ~biegen сави(ја)ти, искрив(и)ти, ~љивати, уврнути; ~gehen = sich ~halten; *fig.* es geht ~ mit ihm иде му наопако; sich ~halten ићи погурен, држати се погрбљен; sich ~lachen искривити се (и. пу(л)н-цати, цркнути) од смеха; ~liegen: а) лежати криво, у савијеном, искривљеном положају; б) *fig.* трпети оскудицу; j-p ~ und lahm schlagen испребијати кога, избити кога на мртво име; j-p ~ schließen затворити кога у тако тесан (узан) простор да се не може исправити; Sie schreiben ~ und schief (Ви) пишете криво; ~sein бити крив, бити на-, исхерен; ~sitzen седети погурен, погрбљених леђа; ~wachsen криво (из)расти; ~werden (ис)кривити се, искривљивати се, изви(ја)ти се; погрб(ав)ити се, погурити се. 2. *fig.* крив, нечастан, непоштен; ~e Wege gehen ићи кривим путем, ићи кривим путевима; подмукло (и. лукаво) радити; das Gerade ~ und das Krumme g(e)rade machen извртати ствари, извртати истину; mit et. ~ herumkommen околишити, заобилазити.
Kru'mm..., **kru'mm...** {крү.м} ~ästig *a* кривих грана, са кривим гранама; ~bein *m* и *n* кривоноги; ~beinig *a* кривоног; ун. ♂ и o-beinig; ~biegen *n* кривљење, искривљавање, са-, превијање; ~buckel *m* човек погрбљених леђа, савијена кичма *f*; ~darm *m* ♂ танко црево *n*, сукано црево.
Krü'mme {крү.м} [свн.] *f* 3b кривина; искривљеност; савијеност; повијеност, савијеност

у лук; искривуданост, вијугавост; завијутак *m*; кривудаваост; в. *Krümmung* 2.

krümmen {~н} [свн.] 1 *tr.* и *sich* ~ 15a 1. (*sich* ~) кривити (се), искривљивати (се). 2. (*sich* ~) са-, пре|вити (се), са-, пре|вијати (се); пресавити (се), пресавијати (се); увијати (се), вити (се); искерити (се); витоперити (се), извитоперити (се); *prv.* auch ein Wurm krümmt sich, wenn er getreten wird и црв се вије када се згази. 3. *fig.* sich vor j-m ~ савијати се пред ким, савијати кичму пред ким, клањати пред ким; *sich* ~ und winden вити се и превијати се (као црв); deswegen krümme ich keinen Finger nehu zbog toga (и. за то) ни прстом мрднути (маћи); в. Haar 1 б. II **Krümmen** *n* = *Krümmung* 1. [des Bogens] стрелац. I **Krümmen** {крүм-мр} *m* 2l 1. в. Hakenpflug 2. ~ I **Kru'mm...**, **kru'mm...**: ~flächig *a* криве површине, са кривом површином; ~füßig *a* кривоног; ~gehört *a* криворог, кривих рогова, са кривим роговима; ~halsig *a* кривоврат, крива врата, криве шије, кривошијаст; ~hals *m* кривошија; ~holz *n*. а) криво дрво; б) кривуљ *m*; ~holzlichte, ~kiefer *f* кривуљ *m*; ~horn *n*: а) крив рог *m*; б) криворога животиња *f*, животиња кривих рогова (и. са кривим роговима); с) стари усни (дувачки) музички инструменат *m* од дрвета са двоструким писком у облику *j*; ~linie *f* ^ кривуља, крива линија; ~linig *a* ^ криволинијски; *et.* ~nehmen *tr.* *fig.* примити што за зло, узимати што као зло; ~schnabel *m* кривокљунац; ~sein *n* = *Krümme*; ~stab *m* штака *f*; епископски штап; ~stabträger *m* носилац штаке.

Krümmung {крүмун-} [krümmen] *f* 3b 1. (ис-)кривљење *n*, искривљивање *n*, (пре)савијање *n*, превијање *n*; угнутост, савијеност. 2. (в. *Krümme*) кривина; савијеност, превој *m*; завој *m*, завијутак *m*, окука; искривљеност, исхереност. [поупречник кривине.]

Krümmungshalbmesser {крүмун-с-} *m* ^ **Kru'mm**werden *n* кривљење, искривљивање, витоперење, извитоперавање.

kru'mpeln {крүмпелн}, **krü'mpel**n {крүмпелн} [дн.] *tr.* 15f (з)гужвати, угужвати.

Krü'mper {крүмпер} *m* 2l X (Ратови за ослобођење 1808) полуобучен војник, војник враћен кући после службе од неколико месеца; ~pferd *n* претекши коњ, прекобројан коњ (употребљаван за рад). [ља *f*.]

Krupp {круп} *m* 6i (б. *pl.*) *f* гуштер, гушебо-
Kru'ppe {круп-} [фр.; *нем.] *f* 3b сапи *f* *pl.*

Kru'ppel {крүппел} [дн.] *m* 2l богаљ (и *fig.*), кљако, сакат човек; ~ mit e-m Arme једнорукац, сакат; ~ ohne Beine богаљ без ногу; ~ mit e-m Stelzfuß *fat.* богаљ са штулом; (sich) zum ~ machen у-, о|богаљити (се), осакатити (се).

Krü'ppel..., **krü'pel...** {крүппел-}: ~baum *m* закржљало (и. кржљаво) дрво *n*; ~haft {крүппел-haft} *a* богаљаст; кљаст; сакат; закржљаво, кржљав; ~haftigkeit {крүппел-haftigkeit} *f* 3b богаљство *n*, сакатост; кржљавост, закржљалост. **krü'pp(e)licht** {крүпп(е)лјхт}, **krü'pp(e)lig** {крү-

ппел-} *a* = *krüppelhaft*. [Krustentiere.]

Krustaze'en {крүстаце-н} [лат.] *pl. inv.* ~ = **Krü'stchen** {крүстх-н} *n* 2l (*dim.* од *Kruste*) корица *f*; крајчица *f*, о|крајчић *m*.

Kru'ste {крүст-} [свн.; лат. *crusta*] *f* 3b 1. кора. 2. *f* краста, кора.

Kru'sten..., **kru'sten...** {крүстн-}: ~artig *a* кораст, налик на кору, у виду коре; ~tier *n* ~ лускар *m*; *pl.* ~tiere лускари; ~tierartig *a* ~ налик на лускара, као лускар.

kru'stig {крүстх-} *a* покривен кором (и. луском), са кором, са луском; ~ и ~ лускав; у слож. *hart* ~ тврдокор, тврде коре, с тврдом луском. [(Христово).]

Kruzif'ix {круцификс} [лат.] *n* 2g распеће

Kry'pta {крүпта} *f* 6g, **Kry'pte** {~} [гр.] *f* 3b *rl.* крипта, подземна црква. [Heimlich...]

Kry'pto... {крүпто-} [гр.] у слож. крипто... = **Kryptoga'me** {~гам-} [гр. са скривеним цветом] *f* 3b ~ бесцветница.

Kryptoga'misch {~мјш} *a* ~ бесцветни(чки).

Ku'ba {куба} *n* 8g ~ Куба *f* (највеће острво у Антилима). [бан|ац, -ка.]

Kuba'ner {кубан-р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c Ку-
kuba'nisch {~нш} *a* кубански.

Ku'ba|tabak {куба-} *m* хавански дуван.

Kü'bel {ку-бел} [свн., *срлат.; в. *Kufe*] *m* 2l 1. кабао, каца *f*, чабар, ведро *n*, бачвица *f*; са-ка *f*. 2. а) ^ сандук, буре *n*, сандуче *n*; б) кофа *f*. [них јама (и. јарака, ровова).]

Kü'bel|system {ку-бел-} *n* ~ систем *m* покрет-
kubie'ren {кубур-н} [лат.] 1 *tr.* 15g *a* (по)ди-

ћи на куб, дизати на трећи степен. II **Kubie'ren** *n*, **Kubie'ring** *f* (по)дизање на куб, на трећи степен.

Kubi'k... {кубик-}. ~berechnung *f* израчунавање (и. мерење) *n* запремине; ~dekameter ~ *n* (и *m*) (*abr.* *kdkm*, аус. *ddkm*) кубни деkamетар *m*; ~fuß *m* кубна стопа *f*; ~inhalt *m* запремина *f*; ~inhaltsmessung *f* = ~berechnung; ~maße *n pl.* запреминске мере *f pl.*, мере за запремину; ~meter *n* (и *m*) (*abr.* *cbm* и *m³*, аус. *m³*) кубни метар *m*; ~millimeter *n* (и *m*) (*abr.* *cm* и *mm³*, аус. *mm³*) кубни милиметар *m*; ~wurzel *f* ^ кубни (и. трећи) корен *m*; ~zahl *f* ^ кубни број *m*, куб (и. трећи степен) *m* неког броја; ~zentimeter *n* (и *m*) (*abr.* *ccm* и *cm³*, аус. *cm³*) кубни сантиметар *m*; ~zoll *m* кубни палац.

ku'bisch {кубит} *a* ^ кубни, трећег степена.

Kü'b(e)ler {куб(е)лер} *m* 2l каблар, качар.

Ku'bus {кубус} [лат., гр.] *m* 6g (*pl.* и *inv.*) ^ куб, трећи степен.

Kü'che {күх-} [свн.; позно-лат. *coquina*] *f* 3b 1. кујна, кухиња; *die* ~ besorgen кувати; *e-e* sehr gute ~ führen кувати.обилно (и. много); dort ist *e-e* gute ~ тамо је добра кујна, тамо је добро јело, тамо се добро једе; *er* liebt *e-e* gute ~ он воли добро да поједе; *fig.* des Teufels ~ пакао *m*; *j-n* in (des) Teufels (и. Henkers) ~ bringen довести кога у тежак (пђав) положај. 2. kalte ~ хладна меса *n pl.*, хладна јела *n pl.* од меса.

Kü'chel(chen) *n* 2l 1. {күх-хел(ен)} (*dim.* од *Kuchen*) колачић *m*; колаче; в. и *Kuchen* 1.

2. {кү,хл(хн)} *dim.* = Küchlein, пиленце.
kü'cheln {кү,хлн} *intr. (h)* 15f *jн.* месити (и. правити) колаче.
Kü'chen {күхн} [свн.] *m 2l* 1. колач. 2. *fat.* *iro.* ја, ~! *por.* сутра навече!, ако му (и. ти) не треба! роткве стругане! 3. дрожина *f*.
Kü'chen... {кү,хн-}: ~abfälle *m pl.* кухињски отпаци; ~amt *n.* а) служба *f* у кухињи; б) *abs.* кухиња, кујна.
Kü'chen... {күхн-}: ~backen *n* печење колача, мешање колача; ~bäcker(in *f*) *m* колачар(ка); ~bäckerei *f* колачарница.
Kü'chen...: ~bedienten *m pl.* кухињска послуга *f*, послуга око стола; ~brett *n* даска *f* (за сецање меса); цедило; полица *f* (за кухињско посуђе); ~dragoner *m fat.* дебела куварница; ~einrichtung *f* кухињски уређај *m*, кухињско метално посуђе *n*; ~feuer *n* кухињска ватра *f*. [(модла) у коме се пече колач.]
Kü'chen[form *f*: а) облик *m* колача; б) суд *m*]
Kü'chen...: ~garten *m* = Gemüsegarten; ~gerät, ~geschirr *n* кухињско посуђе; ~herd *m* кухињско огњиште *n*; ~junge *m* кухињски момак, *fat.* судопера, слушче; ~kräuter *n pl.* кухињско зеље *n*; ~latein *n fat.* рђав латински језик; куварички језик; ~mädchen *n* служавка *f* за кухињу, девојка у кухињи; ~meister *m* настојник кујне; *fat.* *fig.* hier ist Schmalhans ~meister овде се танко једе; овде је мршава кујна; ~messer *n* кухињски нож *m*; ~personal *n* кухињско особље.
Kü'chen[rad *n* котур *m* за сечење теста.
Kü'chen...: ~rechnung *f* кухињски рачун *m*, рачун издатака на кујну; ~salz *n* = Kochsalz; ~schabe *f* буба-шваба; ~schelle *f* сака; ~schrank *m* кухињски орман; ~schürze *f* кухињска прегача, кецеља за кујну.
Kü'chen[schüssel *f* здела (и. чинија) за колаче.
Kü'chen[stube *f* кујнска соба; соба за стони прибор, соба где једе послуга.
Kü'chen...: ~teig *m* тесто *n* за колаче; ~verkäufer(in *f*) *m* колачар(ка).
Kü'chen...: ~wagen *m* кухињска кола *n pl.*, ~zettel *m* јеловник. [Küchel(chen) 1.]
Kü'chlein {кү,хлн} *n 2l (dim. од Kuchen)* = *j*
Kü'chlein {кү,хлн} *n 2l (dim. од дн. Kü(c)ken)* пиленце (и *fig.*).
Kü'chler {кү,хлр}, **Kü'chner** {кү,хнр} [Kuchen] *m 2l*, ~in {~н} *f 3c* = Kuchenbäcker(in).
Kü'ck... {күк-} [дн.] *fat.* в. Guck...
Kü'cken {кү,кн} [дн.] *n 2l* пиленце.
Kü'ckuck {күкүк} [срвн., оном.] 1 *m 2g* 1. кукавица *f*; des ~s Küster = Wiedehopf. 2. geh zum ~! hol' dich der ~! иди у першун! иди до сто ђавола! zum ~! до ђавола! гром и пакао! сто му мука! das weiß der ~ (und sein Küster) ђаво ће га знати; das wäre der ~! ту би био враг!; ich will des ~s sein, wenn... да ме ђаво носи, ако...; potz ~! *por.* тана му госино! 3. *fig.* а) = Hahnrei; б) незахвалник. 4. витембершко пиво *n*. II **ku'k-kuck!** *int.* 1. кукү; kuckuck rufen кукати, певати као кукавица. 2. шипак! 3. уја! уу!
ku'ckucken {~н} *I intr. (h)* = kuckuck rufen. II *tr.* = zum Hahnrei machen.

Ku'ckucks..., **ku'ckucks...** {күкүк-}: 2artig *a* 2 налик на кукавицу, врсте кукавице (*gen.*); ~blume *f* вимењак *m*, турски перчин *m*, коњске уши *pl.*; огњица, руменика; ~brot *n* зечја детелина *f*; зечји купус *m*; зечји кисељ(ак) *m*; ~ei *n* кукавичино јаје; туђе дело, копице; j-m ein ~ei ins Nest legen подметнути кому што; ~klee *m* = ~brot; ~ruf *m* кукање *n* кукавице, кукавичина песма *f*; ~speichel *m* пролећна пена *f* (на неким биљкама); ~uhr *f* часовник *m* који при избијању подражава глас кукавице; ~weibchen *n* кукавица женка *f*. [дармар, калабалук.]
Ku'ddelmuddel {күдлмудл} *m 2l (б. pl.) por.*
Ku'der {күдр} *m 2l* дивљи мачак.
Ku'der {~} *m 2l* = Werg, Hede; **ku'derig** {~үх} *a* кучинав, од кучина. [чабар *m*.]
Ku'fe {куф} [свн., лат. cupa] *f 3b* бачва, каца, *l*
Ku'fe {~} [свн.] *f 3b (Schlitten)* ~п *pl.* салинци *m pl.*, саоници *m pl.*
Kü'fer {куфр} [Kufe] *m 2l*, ~in {~н} *f 3c* 1. бачвар, -ка, качар, -ка. 2. настојник великих (винских) подрума; = Kellermeister.
Küferei {куфр} *f 3b* = Kellerei; бачварница, качарница. [чабар, пуна каца.]
Ku'fe[voll {куф-}] [Kufe] *inv.* пуна бачва, пун
Ku'gel {күгл} [срвн. (дн.)] *f 3d* 1. лопта, кугла. 2. а) глава (горњи део) мишићне или бутне кости; б) Δ , \bullet лопта, кугла; с) \sim лоптица са живом (код барометра, термометра). 3. (Billard) ~ (билијарска) лопта, кугла; die rote und die schwarze ~ црвена и црна лоптица; (Taschenspieler) ~ опсенарска лоптица. 4. \times , \times метак *m*, тана *n*, куршум *m*; зрно *n*; \bullet *hülle n*; steckengebliebene ~ заостало тана, заглављен метак (и. куршум); sich (dat.) e-e ~ durch den Kopf jagen просвирати себи куршум кроз главу; ~п wechseln измењати метке, хице; (по)делити меџдан пиштољима; *prv.* eine jede ~ trifft ja nicht ne бије сваки метак. 5. (Glas) ~ стаклена лопта испуњена водом. 6. \bullet лоптица.
Ku'gel..., **ku'gel...** {күгл-}: ~abschnitt *m* Δ *m* = ~segment; 2ähnlich *a* налик на лопту, сличан лопти; лоптаст; уп. 2förmig; ~akazie \bullet и \swarrow *f* гумасти багрен; 2artig *a* лоптаст, у виду лопте; уп. 2förmig; ~ausschnitt *m* Δ лоптин исечак, исечак лопте; ~auszieher *m \times , \times и \times клеште *f pl.* за вађење куршума (из пушке; из рана); ~bahn *f a* стаза за игру лоптама; б) пут(ања) *f* *m* хица (и. метка, куршума); с) \times \times пут(ања) *f* *m* тежишта хитног тела; ~bakterie *f* лоптаста бактерија; ~becher *m* врста играчке са лоптицом и прутим; ~blitz *m* муња *f* у облику лопте; ~büchse *f* = Büchse 3c.
Kü'gelchen {күглхн} *n 2l (dim. од Kugel)* лоптица *f*, куглица *f*; зрнце; *phm.* пилулица *f*; ~ am Rosenkranze зрно на брозаницама
Ku'gel..., **ku'gel...**: ~dicke *f* дебљина лопте (и метка, хулета); ~distel *f* главоч *m*, устрг *m*, ~durchmesser *m* а) дебљина *f* (и. калибар) метка (и. танета); б) Δ пречник (и. промер) лопте, лоптин пречник; ~durchschlag \times *m* продор (и. руна *f*) метка; ~fang *m*. а)*

направа *f* за хватање метака (при вежбању у гађању), **X** **ж** грудобран, **b**) = ~becher; **fest** *a* чврст да му метак (и. куршум) не може ништа; ~fläche *f* **Λ** површина (и површје *n*) лопте, лоптина површина; ~form *f* **a**) облик *m* лопте, облик кугле; **b**) **ж** калуп *m* за танад (и. куршуме, метке); **förmig** *a* облика лопте (и. кугле); лоптаст; ~förmigkeit *f* обилк *m* лопте (и. кугле), лоптаст облик; лоптастост; ~gelenk *n*: **a**) **ж** јабучасти зглоб *m*, чашка *f*; **b**) **ж** чашичасти зглоб *m*; **c**) **ж** лоптасти зглоб *m*; ~gestalt *f* = ~form *a*; ~gewölbe *n* **ж** лоптаст свод, свод облика шупље полулопте; ~gießer **ж** **ж** ливац лопти (и. танади, метака, ђулади); ~hammer *m* **ж** чекић са лоптастим крајевима; ~haufen **X** **ж** гомила *f* ђулади; **zig** {куглџх} *a* налик на куглу (и. лопту), лоптаст; ~kasten *m* **ж** Büchse кутија *f* пушке; ~körper *m* лоптасто тело *n*, глоб; ~lager *n* лежиште с лоптицама; ~lager|schale *f* **ж** постелица лоптастог лежишта; ~loch *n* рупа *f* у углу билијара; ~maß *n* **ж** мера *f* за одређивање калибра (зрна); ~messer *m* **ж** лоптомер, направа *f* за мерење лопте, сферометар.

ku'geln {куглн} 15f I *t* (с. и sich ~ 1. (sich ~) котрљати (се), ваљати (се), котурати (се); заокружити (се), -љивати (се); sich ~ уклубити се, уклубити се, се отати се; *fat*. sich ~ vor Lachen ваљати се од смеха. II *intr*. 1. (s) котрљати се, ваљати се (као лопта). 2. (ж) гласати (куглицом), одлучи(ва)ти давањем и. извлачењем, лоптице. 3. играти куглама. III Ku'geln *n*, Ku'gelung *f* гласање.

Ku'gel..., ku'gel...: ~regen *m* киша *f* (од) танада, (од) куршума, (од) зрна; *n*. dicht 1; **rund** *a* округао као кугла (и. лопта), кугласт, лоптаст; ~rundes Gesicht лице као пун месец; ~schnitt *m*, ~segment *n* **Λ** отсечак *m* лопте, лоптин отсечак; ~sicher *a* **X** = **fest**; ~sieb *n* **X** сито за танад; ~sonde *f* **ж** сонда за метке; ~spiel *n* игра *f* куглама; ~spritze *f* **X** митраљез *m*; ~spur *f* **ж** прстенаста вођица за лоптице; ~spur|lager *n* **ж** стојерно лежиште на лоптицама, лоптаста паприца *f*; ~sucher *m* **a**) (и ~sucherin *f*) тражилац, -ља зрна (и. метака); **b**) **ж** сонда за зрна (и. метке); ~taster *m* **ж** криви шестар; ~ventil *n* **ж** лоптасти вентил *m*; ~wahl *f* гласање *n* куглицама; ~zange *f* **ж** = ~auszieher; клешта *n* *pl*. са кружним чељустима; ~zapfen *m* **ж** лоптасти рукавац; ~zapfen|lager *n* **ж** лежиште лоптастог рукавца; ~zieher *m* **ж** и **ж** = ~auszieher; ~zone *f* **Λ** лоптин појас *m*, појас кугле. [gelig.]

ku'glicht {куглџхт}, ku'glic {куглџх} *a* = ku-|ku'guar {кугуар} [браз.] *m* 2g¹ **ж** кугуар.

Kuh {ку} [свн.] *f* 2f 1. крава; *prv.* er sieht mich an, wie die ~ das neue Tor гледа у мене као теле у шарена врата. 2. женка; на пр. Hirschkuh кошта. 3. *por.* *fig.* коњ(ина) *m*, глупак, марва. 4. blinde ~ = Blindekuh.

Ku'h... {ку-}: ~auge *n*: **a**) кравље око, *fat.* *fig.* = Glotzaug; **b**) **ж** прстенак *m*, (бела) рада *f*; ~blatter *f* **ж**, *vet.* = ~rocke; ~blume *f* **ж**

a) копитац *m*, ђурђевско цвеће *n*; **b**) голочек *m*, голочај *m*; ~brücke *f* мост *m* за краве; ~dreck, ~dünger *m* *por.* кравља балега *f*. Ku'h'er {ку-р} *m* 2l = Kuhhirt.

Ku'h...: ~euter *n* кравље виме; **ж** виме; ~fladen *m* = ~dreck, кравља лепиња *f*; ~fleisch *n* кравље месо; ~fuß *m*: **a**) кравља нога *f*; **b**) **ж** ђускија; **c**) **X** *co.* шкљоцара, пушка; ~glocke *f* клепетуша, бакаруша; ~haut *f* кравља кожа; *fig.* das läßt sich auf keine ~ haut schreiben: *a*) то не иде плуни па зале-пи, то се не може рећи у две речи; **b**) то је невероватно; ~hirt(in *f*) *m* говедар(ка), кравар(ка); ~horn *n*: **a**) крављи рог *m*; **b**) краварев рог, говедарев рог; ~kalb *n* женско теле; ~käse *m* крављи сир.

kühl {кул} [свн.] *a* 1. (нешто мало) хладан, свеж, где је хладовина; im Kühlen на хладном месту, у свежини, на хладовини. 2. *fig.* хладан; млак; *j-n* ~empfangen прим|ити-ати (и. дочекати) кога хладно; ~ werden охладнети, (о)хладити се; ~ bis ans Herz hinan хладан до дубине срца.

Kü'h'l... {кул-}: ~apparat *n* **ж** хладњак, направа за хлађење, справа за расхлађивање; ~bottich *m* суд за хлађење (пића).

Kü'hle {кул} [свн.; *kühl] *f* 3b (б. *pl.*) 1. хладовина, свежина; in der ~ на (и. у) хладовини (и. свежини). 2. *fig.* хладноћа; млакост.

Ku'h leder *n* кравља кожа *f*.

Kü'h|eimer *m* ведро *n* за освежавање, хладња-ча *f*, ледењача *f*; **X** ведро за хлађење.

kü'hlen {кулн} 1 *tr.* и sich ~ 15a 1. = abkühlen I и II; (sich ~) хладити (се), охладити (се), расхладити (се), -ђивати (се); in Eis ~ (рас-)хладити ледом (и. у леду); das Wetter kühlt sich време се расхлађује. 2. *fig.* (sich ~) задовољити (освету), уто|лити (се), -љавати (се), заситити (се), (у)гасити (жеђ), ублажити (се), -авати (се); *s-n* Mut (*fat.* sein Mütchen) an *j-m* ~ иска|лити се -љивати се на кога. II ~d *p.pr.* и *a* освежавајући, свеж, који хлади. III Kü'hlen *n* = abkühlen III, хлађење, расхлађивање, -ење.

Kü'hler {кулр} *m* 2l 1. хладилац, који хлади, који освежава. 2. **ж**, **ж** хладњак; хладњача *f*, ледењача *f*; *v.* Kühlapparat, ~eimer, ~faß итд.

Kü'h'l...: ~faß *n* суд *m* за хлађење, буре за освежавање; ~flasche *f* боца за хлађење; ~gefäß *n* суд *m* за хлађење (и. за расхлађивање), хладионик *m*; ~mittel *n* **ж** средство за хлађење (и. за освежавање); ~ofen *m* пећ *f* за (поступно, лагано) хлађење (стакларије); ~pfanne *f* = ~bottich; ~pflaster *n* *phm.* пфластер за ублажавање (и. умињавање); ~raum *m* простор (и. одељење *n*) за хлађење (für Fleisch за чување, одржавање меса); ~rohr *n* **ж** (цев) расхладница *f*; ~salbe *f* мелем *m* за умињавање, маст за ублажавање болова; ~schiff *n* хладњача *f*; ~schlange *f* **ж** = ~rohr, змијаста цев за хлађење.

Kü'h|te {култ} *f* 3b **ж** поветарац *m*, ветар.

Kü'h|trank *m* хладан напитац, хладно пиће *n*, пиће које освежава (и. крепи).

Kü'h|lung {кулун} *f* 3b 1. = abkühlen III. 2.

расхлада, хлад(овина *f*) *m*, освежење *p*, поткрепљивање *p*; в. *Kühlte*.

Kü'hll...: ~wagen *m* кола *p* *pl.* за хлађење (и. расхлађивање); **~wasser** *p* ☼ вода *f* за хлађење (и. расхлађивање).

Ku'h...: ~magd *f* краварка; **~markt** *m* крављи трг, вашар крава; **~melker** *m* музикара; **~milch** *f* кравље млеко *p*; **~mist** *m* = **~dreck**.

kühn {ку'н} [свн.] *a* смео, одважан; срчан; неустрашив, дрзак; вратоломан; одлучан, одрешит; слободан; *adv.* смело; Karl der Kühne Карло Смели, Одважни; *prv.* dem Kühnen nur gehört die Welt прегоацу Бог даје махове. [{ку'н} *f* 3b = Truthenne.]

Ku'hnhahn {ку'н-} *m* = Truthahn; **Ku'hne** **Kühnheit** {ку'нх'д'т} *f* 3b 1. смелост, одважност; неустрашивост; дрскост; одлучност, одрешитост; слобода. 2. смелост, смела радња.

kühnlich {ку'нл'х} *adv.* од кühn смело, одважно.

Ku'h...: ku'h...: ~pocke *f* vet. ♀ кравља богиња, ~п *pl.* маја *f*; **~pocken|gift** *n* ♀ маја *f* (за калемљење богиња); **~pocken|impfer** *m* ♀ лекар који калеми против богиња; **~pocken|stoff** *m* ♀ маја *f* за богиње; **~reigen, ~reihen** *m* пастирска песма (и. свирка) *f*; **~schelle** *f* = **~glocke**; **~schluck** *fam.* *m* добар гутљај (пива итд.); **~stall** *m* стаја (и. штала) *f* за краве; **~warm** *a* свеж(е) (млеко), тек помузен(о); **~weide** *f* (ис)паша (за краве); **~weizen** *m* вук, ливадар, гологлавка *f*, црвена трава *f*, црвенка *f*.

Ku'jo'n {ку'јон} [фр., ит.] *m* 2g¹ *por.* никоговић, бесрамник, зафркавало, завитлавало.

ku'joni'ren {ку'јонир'н} *tr.* 15g *por.* зафркавати, завитлавати.

k. u. k. *aus. abg.* = kaiserlich und königlich.

Kü'ken {ку'к'н} *p* 2l = Kücken.

kula'nt {кул'ант} [фр. coulant] *a* кулантан (предусретљив, услужан); ☼ ~ sein бити кулантан (у пословима).

Kula'nz {кул'анц} [*.* фр.] *f* 3b (б. *pl.*) кулантност (предусретљивост, лакоћа у пословима).

Ku'ti {ку'ти} [инд. „народ“] *m* бi кули (индики или кинески радник); **~handel** *m* трговина кулија. [кујнски.]

kulina'rish {ку'ланар'ш} [лат.] *a* кухињски.

Kuli'sse {ку'лис'с} [фр.] *f* 3b ☼ кулиса, покретни зид *m*; ☼ споредне просторије *f* *pl.* берзе; ☼ hinter den ~п иза кулиса.

Kuli'ssen {ку'лис'с-н}: **~intrigue** *f* закулисна сплетка; **~reißer** *m* глумац који хоће да утиче на гледаоце декламацијама и јаким покретима, надриглумац; **~reißerei** *f* 3b претерана и декламаторска игра (глумаца), надриглумаштво *p*; **~schieber** *m* гурач кулиса, радник који удешава кулисе.

ku'llern {кул'л'н} *intr.* (h) 15f в. kollern.

Kulm {кул'м} [слов.] *m* 2g (заокругљен) врх (планине).

Kulminatio'n {кул'минаци'он} [лат.] *f* 3b ☼ кулминација (пролаз кроз подневак (меридијан), врхунац); **~spunkt** {~фнс-} *m* ☼ кулминациона тачка *f*, највиша тачка, *fig.* врхунац.

kulminie'ren {~нир'н} *intr.* (h) 15g ☼ кулминovati, проћи -лазити кроз меридијан (и. под-

невак); *fig.* бити на врхунцу, доћи -лазити до врхунца.

Kult {кул'т} [лат.] *m* 2g итд. в. Kultus итд. **kultivie'rbar** {кул'тивир'бар} *a* обрадљив, подесан за обделавање, зиратан.

kultivie'ren {~вир'н} [лат.] 1 *tr.* 15g обрађивати, обделавати; радити, гајити (и *fig.*); **kultiviert** просвећен, уљуђен. II **Kultivie'ren** *p*, **Kultivie'ring** *f* обрађивање, обделавање; гајење.

Kultu'r {кул'тур} [лат.] *f* 3b култура (обрађивање, обделавање, гајење, одгајивање; просвећивање, просвећење, уљуђивање, уљуђење).

Kultu'r... {~ур-} ~arbeit *f* културни рад *m*, рад на просвећивању, рад на усавршавању (и. развијању); **~aufgaben** *f* *pl.* задаци *m* *pl.* просвећивања (и. на усавршавању, уљуђивању); **~bild** *p* културна слика *f*, слика просвећености.

kulture'll {~тур'ел} *a* културни, просветни, који је у корист просвећења, који се тиче просвећивања.

Kultu'r...: kultu'r...: ~fähig *a* способан (и. подобан) за културу; **~feindlich** *a* непријатељ културе (и. просвећености), мрачњачки; **~geschichte** *f* културна историја, историја културе, повед просвећености; **~geschichtlich, ~historisch** *a* културно историјски; **~kampf** *m* културна борба *f*, борба против мрачњаштва, борба за просвећеност; **~kämpfer** *m* борац за културу (и. за просвећеност); **~pflanzen** *f* *pl.* ☼ културне биљке, културно биље *p*; **~träger** *m* (до)носилац културе, претставник просвећености; **~volk** *p* културан народ *m*, просвећен народ; **~welt** *f* културни свет *m*, просвећен (и) свет.

Ku'ltus {кул'тус} [лат.] *m* 6b култ (богопоштовање, богоштовље); *mit et. (dat.)* ~ treiben правити од чега бога (и. идола); обожавати што; **~minister** *m* (~ministerium *p*) министар(ство) просвете и вере; **~verein** *m* верско удружење *p*, верска заједница *f*.

Ku'mme {ку'м-} [Kumpen] *f* 3b 1. чанак *m*, дубока здела, чинија. 2. ☼ унутрашње пристаниште *p*, басен *m* у луци.

Kü'mmel {ку'мм'л} [свн.; лат., гр.] *m* 2l 1. ☼ а) ким, комин; б) *fam. fig.* ~ und Salz и. ~ und Dill пиргав, со и бибер, просед. 2. = Kümmelbranntwein.

Kü'mmel... {ку'мм'л-}: ~arten *f* *pl.* ☼ кимоваче (биљке); **~blättchen** [евр. gimel = 3: „Dreiblatt“] *p* једна игра карата; **~branntwein** *m* кимовача *f*, кимовица *f*, кимова ракија *f*; **~brot** *p* хлеб *m* с кимом, кимов хлеб; **~bruder** *m* *fam.* пријатељ (љубитељ) чаше; **~flasche** *f* *fam.* ракиј(ска) боца; **~käse** *m* сир с кимом.

kü'mmeln {ку'мм'лн} 15b I *tr.* кимом зачињити -њавати. II *fam. intr.* (h) пити кимову ракију (и. кимовачу).

Kü'mmel|schnaps *m* = Kümmelbranntwein.

Ku'mmer {ку'м-р} [срвн.] *m* 2l (б. *pl.*) 1. мука *f*, невоља *f*, јад, чемер; туга *f*; брига *f*; das ist mein geringster ~ то ми је најмања брига; j-m

~ machen зада(ва)ти кому муку (и. јаде, невољу, бриге); sich ~ machen зада(ва)ти себи муке (и. бригу); бринуте се (über et. *acc.* због чега); vor (für) ~ од муке, од јада; er ist mein ~ он је моја невоља, мој јад; mein ~! туго моја! 2. невоља *f*, беда *f*, убоштво *n*, сиромаштво *n*.

Ku'mmer..., **ku'mmer...** {куммер-} *a* 1. кукаван, бедан, невољан, јадан. 2. убог, оскудан; закржљао, кржљав; слабачак, нејак. 3. *adv.* мучно, једва; sich ~ durchhelfen кубурити, кунаторити, таворити. [боштво *n*, оскудност.]

Kü'mmerlich {куммерlich} *a* 1. кукаван, бедан, невољан, јадан. 2. убог, оскудан; закржљао, кржљав; слабачак, нејак. 3. *adv.* мучно, једва; sich ~ durchhelfen кубурити, кунаторити, таворити. [боштво *n*, оскудност.]

Kü'mmerlichkeit {куммерlichkeit} *f* 3b беда, јад *m*, у-

Kü'mmerling {куммерлинг} *m* 2g¹ 1. [Kummer]

кржљавац, кржљавко; туга *f*, брига *f*, љубимче *n*. 2. [lat. cucumer] = Gurke.

ku'mmerlos *a* безбрижан. [невољи.]

ku'mmern {куммерн} *intr.* (h) јадовати, бити у-

kü'mmern {куммерн} [Kummer] 15b 1. *intr.* (h)

= kummern. 2. *intr.* (h и i) 1. кржља(ви)ти,

оста(ја)ти закржљао, не разви(ја)ти се. II

tr. 1. зада(ва)ти (*acc.*: *dat.*) јаде (и. муку,

бригу), ојадити, ожалостити, растужи(ва)-

ти. 2. (већ. одречно и. упитно): тицати се;

das kümmert mich nicht: а) то ме се не тиче,

б) није ме брига за то, не хајем за то; was

kümmert dich das? шта се то тебе тиче? шта

је тебе брига за то? III sich ~ 1. sich über et.

(*acc.*) ~ кидати се, једити се, јести се због

чега; sich zu Tode ~ пресвиснути од јада. 2.

sich um et. (*acc.* и. einer Sache *gen.*) ~ гледа-

ти што, хајати за што, марити за што, бри-

нути се о чему, (у)мешати се у што; v. Eiz 1;

~ Sie sich doch um Ihre Angelegenheiten гле-

дајте Ви своја посла; ich kümmere mich nicht

darum ја не хајем за то; марим ја за то; sich

um nichts ~ ни за шта не хајати, ни за што

не марити; man muß sich um das Gerede der

Leute nicht ~ свету не запуши уста.

Kü'mmernis {куммернис} *f* 2i јад *m*, брига, му-

ка, невоља.

Ku'mmer..., **ku'mmer...**: ~stunden *f* *pl.* часови

m *pl.* јада (и. туге, муке, невоље); ~voll *a*

пун јада (и. туге, бриге), брижан, печалан.

Ku'mmet {куммет} [срвн.; слов.] *n* 2g ајам; ~

geschirr *n* хам *m* са ајмом; ~horn *n* алке *f* *pl.*

за узде на ајму; ~kette *f* ланац *m* на ајму;

~macher *m* сарач.

Kumpra'n {кумпра'н} [срвн.; фр.] *m* 2g¹ друг(ар),

пајташ, побратим, братац; lustiger ~ весео

братац, весео побратим, веселац.

Ku'mpen {кумпен} [дн.] *m* 2l, **Kumpf** {кумпф}

[срвн.] *m* 2g и. 2d чанак, здела *f*, чинија *f*; ein

~ voll пун чанак, пуна здела (и. чинија).

Ku'mt {кумт} *m* 2g итд. в. Kummer итд.

kumulie'ren {кумулир'е} I *tr.* 15g (на)гомилати.

II **kumulie'ren**, **kumulie'ring** (на)гомилати, на-

гомиланање. [(преврело кобиље млеко).]

Ku'myß {кумис} [рус., *татар.] *m* *inv.* кумис

ku'nd {кунт} [срвн.; *kennen] *a* (само *adv.* и

предикативно) I. (опште)познат, знан, јаван;

die Sache ist ~ ствар је позната; die Sache

wird ~ ствар постаје познатом, за ствар се сазнаје, ствар се рашчула; ~ und zu wissen tun да(ва)ти на знање, обзна|нити, -њивати. 2. ✓ = kundig.

ku'ndbar {кунтбар} *a*: ~e Sache позната, знана ствар; ~ werden сазна(ва)ти се, постати јаван; es ist mir ~ geworden сазнао сам.

kü'ndbar {ку'нтбар} *a* откажљив, који се може отказ(ив)ати (и. одрећи, тражити натраг); ~es Darlehen откажљив зајам, зајам који се може тражити натраг. [знаност.]

Ku'ndbarkeit {кунтбаркџ'т} *f* 3b познатост, I

Kü'ndbarkeit {ку'нтбаркџ'т} *f* 3b откажљив-

ност, могућност отказ(ивања); ich bezweifle

die ~ des Vertrages сумњам у откажљивост

уговора, сумњам да се уговор може отка-

зати (и. одрећи).

Ku'nde¹ {кунд} [срвн.] *f* 3b 1. = Kenntnis; j-m

~ von et. (*dat.*) geben обаве|стити -штавати

кога о чему; ~ erhalten добити абер. 2. (б.

pl.) највише у слож. наука, познавање, зна-

ње; в. Erdkunde итд.

Ku'nde² {~} [срвн.; kennen] 1. *m* 3a, ✓ *f* 3b, **Ku'n-**

din {кундин} *f* 3с муштерија, купац. 2. *m* *iro.*

listiger ~ лукавко; netter ~ красник; pfiifiger

~ домишљан; schlauer ~ препредењак(овић).

kü'nden {ку'ндн} *tr.* 15c 1. = kundtun. 2. ✓ =

aufkündigen.

Ku'nden... {кунд'н-}: ~wechsel *m* & муштери-

јина меница, обвезница муштерије; ~zahl *f*

број *m* муштерија; ~zigarre *f* цигара боље

каквоће.

ku'nd|geben {кунт-} *tr.* (sich ~) обја|вити (се)

-љивати (се), испо|вити (се), -авати (се), от-

крити (се), откривати (се), обзна|нити (се),

-њивати (се).

Ku'nd|gebung {ку'ндгунг} 3b обја|вљивање, -е-

ње *n*, показивање, испо|јавање, -ење.

ku'ndig {кундих} [срвн.] I *a* 1. (на)учен, вичан,

обавештен; e-r Sache (*gen.*) ~ sein познава-

ти неку ствар, бити искусан у чему, бити

вичан чему, бити упућен у неку ствар; ~er

Führer искусан вођ. 2. већма у употреби

kü'ndig {ку'ндих} = kundbar. II **Ku'ndige(r)**

{ку'ндиг'р} *s* 9i познавал|ац, -ица, стручњак.

kü'ndigen {ку'ндиг'н} [срвн.] *tr.* и *intr.* (h) 15a

отказ(ив)ати; в. aufkündigen I.

Kü'ndigung {ку'ндигунг} *f* 3b (в. aufkündigen II)

отказ(ивање) *m*; ~sfrist {ку'ндигунг-с-} *f*, ~s-

termin *m* рок *m* отказа; ~srecht *n* право

Ku'ndin {ку'ндин} *f* 3с в. Kunde² 1. [отказа.]

ku'nd|machen *tr.* = kundgeben.

Ku'nd|machung {ку'ндмачунг} *f* 3b објава,

објављивање *n*, обзнана, обзнањивање *n*;

обнародовање *n*.

Ku'ndschaft {кунтшафт} [срвн.; Kunde] *f* 3b 1.

а) & однос *m* између муштерија и продава-

ца; б) *coll.* муштерије *f* *pl.*, купци *m* *pl.* 2.

обавештење *n*, из-, оба|вештај *m*; ~ einziehen

обаве|стити се, -штавати се, распитати; X

auf ~ ausgehen (aussein) изви|јати, уходити

(бити у извијању). 3. а) абер *m*, глас *m*, вест;

~ haben von... (*dat.*) имати вести (и. гласе,

абера) о...; б) познанство *n*. [-дети, уходити.]

ku'ndschaften {~н} *tr.*, *intr.* (h) 15с изви|јати, I

Ku'ndschafter {~р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с 1. извештач, -ица, ухода. 2. ✕ извиђач, извидник; извидница *f*. [п, ухођење п.]

Kundschafterei {кунтшѣфт-рѣ} *f* 3b извиђање

Ku'ndschafts|patrouille {кунтшѣфтс-} *f* ✕ извидница.

ku'nd... {кунт-}: ~*tun* *tr.* = ~geben; wir *tun* kund und zu wissen hiermit jedermann објављујемо (и. обзнањујемо) овим свима; овим стављамо свима до знања; ~*werden* *intr.* (s) поста(ја)ти познат, разгла|сити се, -шавати се, рашчуту се, изићи на глас, сазна(ва)ти се. ...**kunfit** {~кунфт} [свн.; kommen] *f* 2f у слож. на пр. Abkunft *f*.

kü'ntig {куџнтѣ} [свн.; *Kunft] *a* 1. будући; идући, следећи, наредни; meine Künftige моја будућа, моја суђена; den ~en Monat идућег (и. наредног) месеца. 2. ~, и ~hi'n *adv.* убудуће, отада, отселе, унапредак.

Kü'ntigkeit {~кџт} *f* 3b 1. (б. *pt.*) будућност. 2. (са *pl.*) будући догађај *m*.

Kunigunde {кунигундѣ} *f* 8d Кунигунда.

Ku'nel {куџнѣл} [свн.; срлат.] *f* 3d 1. преслица. 2. прело *p*.

Ku'nei... {куџнѣл-}: ~*adei* *m* племство *p* по матери; ~*frauen* *f* *pl.* преље; ~*hof* *m*, ~*leh(e)* *p* (орр. Schwertlehen) феудно добро (лено, феуд) које прелази и на жене; ~*stube* *f* прело *p*.

Kunkta'tor {куџктатор} [лат.] *m* 6d antiq. (Fabius ~) (Фабије) кунктатор, Оклевало.

Ku'no {куно} *m* 8b Куно.

Kunst {куџст} [свн.; *können] *f* 2f 1. уметност; die schönen Künste лепе уметности; zur ~ gehörig уметнички; mit vieler ~ singen певати с много уметничког смисла. 2. уметност, вештина, окретност, спретност; das ist keine ~ то није никаква вештина, за то није потребна нарочита умешност; an j-m s-e ~ beweisen показати кому своју вештину; durch ~ bereitет вештачки; *prv.* die ~ geht nach Brot прво живети, па онда бавити се уметношћу. 3. вештина, мајсторија, лукавство *p*; Sie wollen mir die Künste abfragen *fam.* Ви хоћете да ме испипате; er ist mit seiner ~ zu Ende (он) не може даље ни да макне; das ist die ganze ~ (ето) то је све. 4. = Kunststück. 5. schwarze ~: *a*) и geheime ~ призивање *p* духова (и. умрлих), *b*) врста бакрорезачке вештине, и = штампарска вештина. 6. ~, ~ одводњавача, строј *m* за одводњавање, црпак.

Ku'nst..., **ku'nst...** {куџст-}: ~*adel* *m* племство *p* уметности, уметничко племство; ~*akademie* *f* уметничка академија (и. школа); ~*angelegenheit* *f* уметничко питање *p*, ствар уметности; ~*anlage* *f*. *a*) дар *m* за уметност, уметнички дар; *b*) ~*anlagen* *pl.* вртови *m* *pl.* за шетњу, паркови *m* *pl.*; ~*anstalt* *f* уметнички завод *m*; ~*arbeit* *f*: *a*) рад (и. посао) *m* израђен са уметношћу, вештачки; *b*) уметнички производ *m*; ~*ausdruck* *m* технички израз; ~*ausstellung* *f* уметничка изложба; ~*bauten* *m* *pl.* ✕ вештачке градње *f* *pl.*; ~*beflissen* *a* који се бави (и. занима) уметношћу (и. вештинама); ~*beflissenheit* *f*. *a*) ве-

штина, умешност; *b*) занимање (и. бављење) *p* уметношћу; ~*beilage* *f* уметнички прилог (и. додаток) *m*; ~*beruf* *m* позив за уметност; ~*butter* *f* вештачко масло *p*; маргарин *m*; ~*dichter* *m* уметнички песник (орр. Volksdichter); ~*dichtung* *f* уметничко песништво *p* (орр. Volksdichtung); ~*drechsler* *m* ✕ вештачки стругар (и. токар); ~*drechslerarbeit* *f* рад *m* уметничког стругара; ~*drechslerhandwerk* *n* уметничко стругарство; ~*drukerei* *f* ✕ уметничка штампарија; ~*dün-ger* *m* ✕ вештачко ђубре (и. гнојиво) *p*; ~*elfer* *m* ревност *f* за уметност(и), уметничка ревност *f*.

Künstelei {куџнстѣлѣ} *f* 3b извештачавање *p*, извијање; извештачено(ст) *f* *p*.

kü'nsteln {куџнстѣлн} [Kunst] 15f *I* *intr.* (h) 1. an et. (*dat.*) ~ из-, у|вијати неку ствар, мудријашити, мудричити о чему, много уде-шавати. 2. уметнички радити, вештачки обрађивати (ан: *acc.*). II *tr.* ств|орити-арати извијањем (и. извештачењима, мудровањем, мудричењем); измајсторисати. III **Künstein** *n* = Künstelei.

Ku'nst..., **ku'nst...**: ~*enthusiasmus* *m* одушевљење *p* за уметност; ~*erfahren* *a* упућен у уметност, вичан уметности, познавалац уметности; ~*erfahrenheit* *f* искуство *p* у уметности, у уметничким стварима (и. делима); ~*erzeugnis* *n* уметнички производ *m*, производ уметности, уметничка творевина *f*, творевина уметности; ~*fahrer* (in *f*) *m* точкаш, -ица од заната, велосипедист, -киња по занату, професионални, -а велосипедист, -киња; ~*färber* (ei' *f*) *m* = Schönfärber(ei); ~*fertig* *a* умешан, окретан (у некој вештини, неком занату), вичан; ~*fertigkeit* *f* умешност, вештина; окретност; ~*feuer* *p* ватромет *m*; ~*feuerwerker* *m* ватрометар; ~*fleiß* *m* умешност *f*, вештина; ~*flug* *m* вештачко летење *n*, ваздух пловство, зракопловство *p*; ~*freund* (inf) *m* пријатељ(ица) уметности, мецена; ~*gärtner* *m* (уметнички) вртар, градинар; ~*gärtnerei* *f* (уметничко) градинарство, вртарство; ~*gebäude* *n* = ~*erzeugnis*; ~*gefühl* *p* уметничко осећање, чувство (и. осећање) за уметност; ~*gegenstand* *m* уметнички предмет, предмет уметности; ~*gemäß* *a* = ~*gerecht*; ~*genosse* *m* уметнички друг; друг у вештини; ~*genuß* *m* уметничко уживање *p*, уживање у уметности; ~*gerecht* *a* и *adv.* по уметничким правилима, сходан прописима уметности; уметнички, вештачки; по плану, методски; занатлиски, технички; ~*geschichte* *f* историја уметности; ~*geschichtlich* *a* који припада историји уметности; уметничко-истори(ј)ски; ~*geübt* *a* извежбан; ~*gewebe* *p* ✕ ткиво уметнички (и. вештачки) израђено, уметничко (вештачко) ткиво; ~*gewerbe* *p* уметничко занатство, уметнички занат *m*, индустри(ј)ска радиност (и. вештина); ~*gewerbeausstellung* *f* изложба уметничке радиности, индустри(ј)ска изложба; ~*gewerbemuseum* *n* (=schule *f*) музеј *m* (школа) уметничког занатства; ~*gewerblich* *a* индустри(ј)-

скоуметнички; ~gönner *m* заштитник уметности; ~griff *m* мајсторија *f*; удурма *f*, смнцалица *f*; сплетка *f*; лукавство *n*; ~handel *n* $\frac{1}{2}$ трговина *f* уметничким предметима; ~händler *m* $\frac{1}{2}$ трговац (са) уметничким предметима; ~handlung *f* $\frac{1}{2}$ трговина уметничких предмета; ~handwerk *n* уметнички занат *m*, вештачки занат; ~kabinett *n*, ~kammer *f* одељење *n* уметничких реткости, знаменитости; збирка уметничких реткости; ~kenner *m* познавалац уметности; ~kniff *n* мазафларија *f*; уп. ~griff; ~kritik *f* уметничка критика; ~kritiker *m* уметнички критичар, критичар уметности; ~lehre *f* наука о вештинама, технологија; ~leistung *f* уметничка творевина, уметничко дело *n*.

Kū'nstler {ку'нстл'р} [Kunst] *m* 2l, ~in {~ān} *f* 3с уметник, -ца; вештак, -иња; fahrender ~путујући уметник (вештак).

Kū'nstler... {ку'нстл'р-}: ~ausdruck *m* технички израз позамљен из уметности; ~druck *m* уметничка штампа *f*; ~haus *n* дом *m* (и. кућа *f*) уметника, место састанка (и. скупљања) уметника. [вештачки.]

kū'nstlerisch {ку'нстл'рш} *a, adv.* уметнички;

Kū'nstler...: ~kneipe *f* уметничка кавана (и. механа); ~name *m* надимак; ~neid *m* уметничка завист *f*; ~schaft {ку'нстл'ршдфт} *f* 3b 1. удружење (и. друштво) *n* уметника, уметници *m pl.*; 2. и Kū'nstlertum {ку'нстл'ртум} *n* уметништво, вешташтво; ~stolz *m* уметнички понос, уметничка гордост (и. охолост) *f*. kū'nstlich {ку'нстл'х} [срвн.; Kunst] *a, adv.* 1. уметнички; вештачки. 2. вештачки; уп. nachgemacht; ~es Auge вештачко око. 3. вешт, умешан.

Kū'nstlichkeit {ку'нстл'х} *f* 3b = Künstelei.

Ku'nst..., ku'nst...: ~liebhaber(in) *f* *m* љубитељ (-ка) уметности; ~liebhaberei' *f* љубитељство *n* уметности; ~los *a* без уметности, без вештине; прост, природан; ~losigkeit *f* 3b немање *n* уметности, немање вештине, одсуство *n* уметности, одсуство вештине; простота, природност; ~mäßig *a* по уметничким правилима (и. прописима), вештачки, методски, технички; ~meister *m* $\frac{1}{2}$ мајстор, стројар; ~mittel *n* вештачко средство; ~neid *m* = Künstlerneid; ~pause *f* *iro.* уметничка почивка, хотимично заостајање *n*, нехотично запињање *n* (глумца итд.); ~pfeifer *m* свирач; ~poesie *f* = dichtung; ~rad *n* $\frac{1}{2}$ точак *m* одводњавааче; ~redner *m* говорник, беседник; ~reich *a* пун уметности, пун вештине; уметнички, вештачки; *adv.* са пуно уметности, са пуно вештине, уметнички, вештачки; ~reise *f* уметничко путовање *n*, пут(овање *n*) *m* уметника; ~reiter(in) *f* *m* вешт(а) јахач(ица), јахач(ица) од заната; ~richter *m* уметнички критичар, судија у стварима уметности; члан оценивачког уметничког суда; ~sache *f* уметничка ствар; уметничко питање *n*; уметнички предмет *m*; ~sammlung *f* уметничка збирка, збирка уметничких творевина; ~schacht *m* $\frac{1}{2}$ водопрпно окно *n*; ~schatz *m* уметничко благо *n*; ~schlosser *m* $\frac{1}{2}$ вештачки

бравар; ~schreiner *m* = ~tischler; ~schule *f* а) = ~akademie; б) уметничка школа, уметници (ис)те школе, гога правца у уметности; ~sinn *m* смисао за уметност, осећање *n* за уметност, уметнички укус; ~sinnig *a* који се разуме у уметности, који има укуса (уметничког); ~spiel *n* уметничка игра *f*, вештачка игра; ~sprache *f* технички језик *m*, терминологија; ~springer(in) *f* *m* скакач(ица) вештак(иња), јахач(ица) вешт(а) у скакању на коња; ~stopfer(in) *f* *m* чикмач(ица), вештак(иња) у чикмљењу, вештак, -иња у зачикмљивању; ~stopferei' *f* вештачко чикмљење (и. зачикмљивање) *n*; ~straße *f* насип *m*, (главни) пут, царска цада; ~stück *n* вештина *f*, мајсторија *f*; das ist (eben) kein ~stück *pop.* то није никаква мајсторија (и. вештина); чудно ми (ти) чудо; ~tischler *m* $\frac{1}{2}$ вештак столар, столар уметник; ~tischlerarbeit *f* рад *m* вештачког столара, рад уметника столара; ~tischlerei' *f* вештачко столарство *n*, уметничко столарство; ~tischlern *intr.* (h) $\frac{1}{2}$ ради-ти уметничко столарство, бавити се (и. занимати се) вештачким (и. уметничким) столарством; ~trieb *m* уметнички нагон; вештачки нагон; ~und Ha'ndels|gärtner' *f* вештачко градинарство *n* које тргује цвећем на велико; ~verein *m* уметничко удружење (и. друштво) *n*; удружење пријатеља уметности; ~verlag *m* уметничка издавачка књи-жара *f*; ~verleger *m* издавач уметничких дела; ~verständig *a* који се разуме у некој уметности, познавалац неке уметности, струч-чан; ~verständige(r) *m* познавалац уметно-сти, који се разуме у уметности, стручњак; ~voll *a* зналачки; в. ~gleich; ~wein *m* вештачко вино *n*; ~welt *f* уметнички свет *m*; ~werk *n*: а) уметничко дело, ремек дело; б) = Kunst б; ~wert *m* уметничка вредност *f*; ~widrig *a* противан прописима (и. правилима) уметно-сти; ~wissenschaftlich *a* који се односи на науку о уметности(ма), који се тиче науке о уметности(ма); ~wolle *f* $\frac{1}{2}$ вештачка вуна; ~wort *n* 2a = ~ausdruck.

ku'nter bunt {ку'нт'р-} [дн.] *a* сасвим (и. сав) иш-шаран, шарен; испреметан, измешан, збркан.

Kunz {ку'нц} *m* 8с (dim. од Konrad) Конрад; в. Hinz 1. [чабар *m*, бура *n*.]

Kū'pe {ку'п'е} [дн.; лат. cupa] *f* 3b бачва; каца, } Kupee' {ку'п'е} *n* 6i = Coupe.

Kū'per {ку'п'ер} *m* 2l итд. в. Kufer итд.

Ku'pfer {ку'пф'ер} [свн.; лат. (pop. *Zypern)] *n* 2l (у 2 са *pl.*) 1. бакар *m*, мед *m*; reines ~ чист бакар. 2. (са *pl.*) бакрорез *m*, утиснут лик *m*. 3. $\frac{1}{2}$ бакарна боја лица; црвене оспе *f pl.*; ~im Gesichte haben имати бубуљицаво лице. 4. бакар(ни новац) *m*; бакар(но посуђе *n*) *m*.

Ku'pfer..., kup'fer... {ку'пф'ер-}: ~der *f* $\frac{1}{2}$ бакарна жица, жица бакра; ~alaun *m* min. бакар са стипсом; ~amalgam *n* амалгам *m* бакра; ~arbeit *f* рад *m* у бакру, рад од бакра; ~artig *a* бакараст, бакаран, природе (и. врсте) бакра; ~asche *f* $\frac{1}{2}$ парчета *n pl.* (и. комадићи *m pl.*) бакра који врцају испод че-кића котлара (и. казанције); ~ausschlag *m*

ф в. Kupfer 3; ~bergwerk *n* рудник *m* бакра, бакарни рудник; ~blau *n* плав(ил)о бакра; ~blech *n* ☼ бакарни лим; ~blüte *f* *min.* бакарни цвет *m*, временом измењена боја на рудама; ~braun *a* = ~farben; ~draht *m* бакарна жица *f*; ~druck *m* ☼ бакротисак; отисак са бакрореза; ~drucker *m* штампар у бакру; ~druckerei¹ ☼ *f*: а) бакрорезачка радионица, бакрорезачки завод; б) = ~druck; ~druckerfarbe *f* = ~druckschwarz; ~druckerpresse ☼ *f* машина штампара у бакру; ~druckschwarz *n*, ~schwärze *f* ☼ немачко црnilo *n*, црна боја *f*; ~erz *n* бакарна руда *f*, руда бакра; ~farben, ~farbig *a* бакаран, бакарне боје; ~gelb *n* бакарно жутило, жутило бакра; ~geld *n* бакарни новац *m*; ~gerät, ~geschirr *n* бакарно посуђе; ~gesicht *n* *fam.* бубуљичаво лице; ун. Kupfer 3; ~glanz *m* бакарни галенит; ~grün *a* зелен од бакарне рђе; ~grün *n* *min.* со(ли *pl.*) *f* оксида бакра; ~haltig *a* који садржи бакра, бакаран, бакроносан; ~hammer *m*: а) чекић од бакра; б) ковница *f* за бакар; ~hammer[schiag] *m* = ~asche; ~handel ☼ *m* трговина *f* бакром; ~händler *m* ☼ трговац (са) бакром; ~licht {купфрџхт}, ~lig {~џх} *a* 1. бакаран, бакрен, бакровит; бакараст; 2. ♀ бубуљичав, чибуљичав; ~kessel *m* бакарни казан (и. ко-тао); ~kies *m* бакарна сумпорњача, бакарни пирит, халкопирит; ~lasur *m* плаветан бакар; ~leitung *f* ☼ бакарни спроводник, спроводник од бакра, бакарни вод *m*; ~mantel *m* ☼ бакарна кошулица *f*, бакарни омотач; ~legierung *f* бакрена слитина, бакарна легура; ~münze *f* = ~geld; ~ling {купфрлџн.} *m* 2g¹ бакаруша *f*, бакарни новац.

ku'pfirn {купфрџн} I *a* бакаран, бакрен, од бакра, од меди; ~er Sonntag недеља ситног новца. II *tr.* 15f бакром покри(ва)ти, бакром оковати (и.окивати), (по)бакрити. III Ku'pfirn *n* ☼ бакрење, постављање (и. облагање) бакром.

Ku'pfer..., ku'pfer...: ~nase *f* *fam.* модроцрвен нос *m*; ~natter *f* ☼ = Kreuzotter; ~nieder[schiag] *m* ☼ бакарни талог, бакар у талогу; ~oxyd *n* ☼ оксид *m* бакра; ~platte *f* а) бакарна плоч(и)а; б) бакрорез *m*, бакар *m*; ~presse *f* ☼ штампарска машина са бакрорезом; ~ring *m* а) бакарни (и. бакрени) прстен; б) ☼ бакарни труст, труст бакра; ~rot *a* бакарноцрвен, бакаран, бакарне боје; ~röte *f* бакарно црвенило *n*, бакарна боја; ~sammlung *f* збирка бакрореза; ~scheidel-münze *f* бакарни ситан новац *m*; ~schmied *m* ☼ казанџија, котлар; ~schmied(e)arbeit ☼ *f* котларски (и. казанџи(ј)ски) рад *m*; ~schwärze *f* бакарно црnilo *n*; ~stecher *m* ☼ бакрорезач; ~stecherei¹ {штџхрџн} *f* 3b. а) = ~druckerei а; б) и ~stech kunst *f* резање *n* на бакру, бакрорезачка вештина (и. уметност), бакрорезаштво *n*, ~stich *m* бакрорез; ~stichhandel *m* ☼ трговина *f* бакрорезима; ~stichhändler *m* ☼ трговац бакрорезима; ~stichkabinett *n* одељење *n* бакрореза; ~stichplatte *f* ☼ = ~platte б; ~tafel *f* = ~

platte; ~vitriol *m* или (аус. само) *n* ☼ плава галица *f*, сулфат бакра; ~waren *f* *pl.* ☼ котларска (и. казанџи(ј)ска) роба *f*; ~warenhandel *m* ☼ трговина *f* котларском (и. казанџи(ј)ском) робом; ~waren|händler *m* ☼ трговац (са) котларском (и. казанџи(ј)ском) робом, казанџија; ~werk *n*: а) књига *f* бакрореза; б) ☼ = hammer б; в) = ~bergwerk. ku'pfricht {купфрџхт} итд. = kupfericht итд. Kupido {купидо, ♀ купидо} [лат.] *m* 8b myth. Купидон.

kupie'ren {купирџн} [фр.] I *tr.* и *intr.* (h) 15g 1. (пре)сећи (карте). 2. ☼ (про)бушити (карту ради контроле). 3. особ. ☼ kupiertes Gelände неравно (и. брежуљкasto) земљиште. II Kupie'ren *n* сечење, просецање; бушење, контрола *f*. [шење карата.]

Kupie'r|zange {купир-} *f* клеште *f* *pl.* за бу- Kupo'l|ofen {купол-} *m* пџс *f* са дршком; ☼ лив- Kupo'n {купон} *m* 6i = Coupon. [ничка пџс.] Ku'ppe {куп} [нвн., лат.] *f* 3b 1. = Корпе. 2. меснати округли врх *m* прста. 3. глава (ексера, чиоде). 4. свод *m*.

Ku'ppel¹ {купл-} *f* 3d = Koppel 1—3.

Ku'ppel² {~} [ит.] ☼ *f* 3d кубе *n*, свод *m*.

Ku'ppel..., ku'ppel... {купл-} 2^aartig *a* у виду кубета, као кубе; ~band *n* 2a (дугачак) каиш *m*, плоснат конопцац за везивање; ~dach *n* ☼ кубе; ~dienst *m* посредничка служба *f*, наводациска услуга *f*.

Kuppelei¹ {куплџн} *f* 3b наводацисање *n*; *por.* пежење *n*, подвођење *n*, подводништво *n*.

Ku'ppel²|gewölbe *n* ☼ свод *m* као кубе, кубе.

ku'ppeln {куплн} [лат. cop(u)lare] I *tr.* 15f 1. = koppeln I и 2. 2. ☼ е-п Zug ~ заквачи(ва)-ти, спојити један воз са другим. 3. и *intr.* (h) наводацисати, посредовати ради закључења брака; j-m ein Mädchen ~ набавити (и. подвести -одити) кому девојку. II Ku'ppeln *n* везивање у двоје, по два; спајање; = Kuppelei.

Ku'ppel...: ~pelz *m* *fam.* sich е-п ~pelz verdienen наводацисати; ~raum *m* ☼ кубе *n*, купола *f*; свод, ~stange *f* ☼ спајача, спојна полука.

Ku'pp(e)lung {куп(е)лун} [kuppeln I] *f* 3b ♀ спајање *n*, везивање *n*, спој *m*; ☼ (Wagen) ~ спојница, квачило *n*; die ~ auflösen (и. ausrücken) искључи(ва)ти (и. раставити, исквачити) спојницу. [ти (Bäume дрвета).]

ku'ppen {купн} *tr.* 15a кресати, поткрес(ив)а-¹

Ku'ppler {куплџр} [срвн.] *m* 2l, ~in {~џн} *f* 3с на-, про|водаџи|ја, -ка; *por.* подводач, -ица, пеза.

Kupplerei¹ {куплџра} *f* 3b = Kuppelei.

ku'pplerhaft {куплџрџфт}, ku'pplerisch {куплџрџш} а на-, про|водаџи(ј)ски; подводачки. Ku'pplung в. Kuppelung.

Ku'pplungs... {куплунс-} ☼: ~hebel *m* искључна полука *f*; ~hülse *f* спојнички цеваста наглавак *m*; lösbare ~muffe *f* искључна полутка; ~schale *f* спојнички оклоп *m*, ~scheibe *f* спојнички котур (и. колут) *m*, ~schraube *f* спојнички завртањ *m*.

Kur¹ {кур} [нвн.; лат. cura] *f* 3b ♀ 1. лечење *n*; е-е ~ gebrauchen лечити се; j-n in der ~ ha-

ben лечити кога; j-n in die ~ nehmen при-
мити кога на лечење; sich in die ~ e-s Arz-
tes begeben лечити се код некога лекара. 2.
оздрављење *n*, исцељење *n*.

Kur² {~} *f* 3b, † Kür {ку-р} *f* 3b (б. *pl.*) [свн.,
*kiesen] само у слож. избор*m*, (ода)бирање *n*
Kur¹... {ку-р-} ~abgabe *f* = ~taxe; ~anstalt *f*
лечилиште *n*, завод *m* за лечење

Kura^{nt} {кур-ант} [нвн.; фр. *courant*] *n* 2g; ~geid
n новац *m* у оптицају; klein ~ ситан сребрн
новац.

kuraⁿzen {куран-ц-н} [нвн.; срлат. *Kare'nz*] *por.*
tr. 15e j-n (ab)~: a) (из)млатити, (из)деве-
тати кога, испрашити кому тур, б) избруси-
ти кога, с) сецати, кињити кога.

Kura^{re} {кур-ар} [јужноамер.] *n* 2g (б. *pl.*) ку-
раре (отров за стреле код Индијанаца).

Kü^{ra}v {кү-р-ас} [нвн., фр.] *m* 2h¹ X оклоп, пан-
цир; деп ~ anlegen метнути -ати оклоп.

kü^{ra}v|artig {ку-рас-} *a* у виду (и. облику) о-
клопа, као оклоп.

Kürassie^r {ку-р-ас-ир} [нвн.; фр.] *m* 2g¹ X ки-
расир, оклопник; ~pallasch {~ш-р-}, ~säbel
m кирасирска сабља *f*, сабља са правим се-
чивом; ~regiment *n* кирасирски пук *m*, пук
оклопника.

Kurate^r {кур-ател} [срлат.] *f* 3b ♂ старала-
штво *n*, старатељство *n*, † туторство *n*; un-
ter (j-s) ~ stehen бити под чијим старатељ-
ством (и. туторством); ~behörde старатељ-
ска (и. туторска) власт.

Kura^{tor} {кур-атор} [срлат.] *m* 6d: а) ♂ стара-
лац, старатељ, † тутор; б) ♀ ~en *pl.* брани-
оци (и. стараоци) стечишне масе.

Kurato^{rium} {кур-атори-ум} [лат.] *n* 6e 1. стара-
лаштво, старатељска дужност *f*. 2. управни
савет *m*, управно веће.

Ku^rbel {курб-л} [dim. од † (свн.) Kurbe; *фр.
courbe] *f* 3d ♂ ручица, рукатка, обрталка,
обртушка.

Ku^rbel... {күрб-л-}: ~achse *f* ♂ осовина са
ручицом, осовина савијена на лакат; ~arm
m ♂ потег (крак ручице); ~bolzen *m* за-
ворањ ручице; ~getriebe *n* погон *m* ручицом,
механизам *m* преношења ручицом (и. обр-
таљком), радилица *f*; ~griff *m* ♂ руковат на
ручици; ~körper *m* = ~arm; ~lager *n* ♂
главно лежиште ручице.

ku^rbe(l)n {күрб-л-н} [Kurbe(l)] *intr.* (h) 15a
(15f) обртати (и. окретати) ручицу.

Ku^rbel...: ~scheibef ♂ котур *m* ручице; ~schlag
m ♂ ударац од ручице; ~schleife *f* ♂ ручи-
ца са клизалицом; ~stange *f* (e-r Dampfma-
schine) радилица (парне машине); ~system
n систем *m* ручица; ~trieb *m* ♂ погон ручи-
цом; ~welle *f* ♂ вратило *n* ручице, вратило
на лакат.

Kü^rbis {кү-р-бис} [свн.; лат. *cucurbita*] *f* *m* 2h¹
♂ (Flaschen-)~ врг, тиква *f*, лејка *f*; бунде-
ва *f*; fig. тиква *f*; gemeiner ~ дулек; тиква *f*.
Kü^rbis..., kü^rbis... {курбис-}. Zähnlich, Zartig
a ♂ бундевац, тиквац, налик на бундеву
(и. тикву); Zartige Gewächse *n pl.* бундева-
сто прорашће (и. биље) *n*; ~baum *m* ♂ биљ-
ка лејка *f*; ~flasche *f* тиква, чутура; Zför-

mig *a* ♂ облика бундеве (и. тикве); ун. Zartig;
~frucht *f* ♂ бундева; ~gewächse *n pl.* ♂
бундевасто прорашће (и. биље) *n*.

Ku^r..., ku^r... {кур-}. ~braⁿdenburg {күрбр-ан-
днбург} *n* ♂ изборништво Бранденбург(а),
изборни Бранденбург *m*; Zbraⁿdenburgisch
{курбр-анднбург-йш} *a* изборнобранденбург-
шки; ~brot *n* диетни хлеб *m*. [Курд-, киња.]

Ku^rde {күрд-} *m* 3a, Ku^rdin {күрд-ин} *f* 3c
ku^rdisch {күрдиш} *a* курдски; die ku^rdische
Sprache курдски језик, das Kurdische 9l, Ku^r-
disch *n inv.* курдски. [(земља у Азији.)]

Ku^rdistan {курд-истан} *n* 8g ♂ Курдистан *m*;
kurdistanⁿisch {күрдистан-йш} *a* = kurdisch.

kü^ren {ку-р-н} [нвн.; *kor, Kur²] *tr.* 15a и 13i
бирати, иза-, одабрати.

Ku^r..., ku^r...: ~fürst(in) *f* *m* изборн|и, -а
кне|з, -гиња, изборн|к, -ца; ~fürstentum *n*
изборно кнежевство, изборна кнежевина *f*,
изборништво; Zfürstlich *a* изборнокнежев-
ски, изборнички; ~gast *m* бањски посети-
лац, бањски гост; Zgemäß *a* по (и. према)
прописима за лечење; ~haus *n* кућа *f* где се
скупљају посетиоци бање, бањско проводи-
лиште; ~haus *n* изборнокнежевска кућа *f*,
изборничка кућа; Zhessen {курхес-н} *n* ♂
изборнокнежевски Хесен *m*.

kuria^l {кури-ал} [лат.] *a* = kanzleimäßig.

Kuria^lien {~ен} [лат.] *pl. inv.* обичаји, изрази
m pl. канцеларијскога стила.

Kuria^lstil {кур-ал-} *m* дворски стил, канце-
ларијски стил.

Ku^rie {кури-е} [лат.] *f* 3b а) Mitglied e-r ~ члан
курије; б) römische ~ римска курија, света
столица.

Kurie^r {курир} [нвн.; *фр.] *m* 2g¹ курир, ско-
ротеча, улак, гласноша, гласник.

Kurie^ren {~н} [лат. *curare*] I *tr.* 15g ♀ лечити;
j-m das Fieber ~ лечити кога од грознице;
= heilen II. II Kurie^ren *n* лечење. [експрес.]

Kurie^rzug {курир-} *m* ♂ воз велике брзине,
kurio^s {кури-ос} [лат.] *a* fam. особен, особит,
редак, нарочит; необичан, чудноват; чудан,
занимљив.

Kuriosität {~озитет} [лат.] *f* 3b 1. особитост,
реткост, необичност, чудноватост; der ~
halber и. wegen због особитости (и. ретко-
сти, необичности) ствари. 2. особитост, рет-
кост, нешто ретко (и. особито) *n*. [реткости.]

Kuriositätⁿliebhaber {~тёт-н-} *m* љубитељ

Kurio^sum {~озум} [лат.] *n* ♂ = Kuriosität 2.

Ku^rl...: ~kapelle *f* бањски оркестар *m*; ~ko-
sten *pl.* бањски трошкови *m pl.*, трошкови
око лечења. [д(и)ја *f*] *m*.

Ku^rland {кур-лан} [Kure] *n* 8g ♂ Курлан-

Ku^rländer {күрленд-р} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c
Курланђан|ин, -ка.

Ku^r..., ku^r...: ~liste *f* списак *m* бањских го-
стију, листа посетилаца на лечењу; ~mark
f изборнокнежевска крајина; ~märker(in) *f*
m становн|к, -ца изборнокнежевске крајине;
~methode *f* ♀ начин *m* (и. метода) лечења;
~ort *m* 2g лечилиште *n*, klimatischer ~ort
клим(ат)ско лечилиште, бања *f* поднебљем;
~pfalz *f* ♂ изборни Пфалц *m*, Палатинат

m, изборна Пфалачка; *z²pfälzisch* *a* изборно-(п)фалачки; *z¹pfuschen* *intr.* (*h*) лечити надрилекарски; *~pfuscher(in)* *f* надрилекар, вајни лекар; *~pfuscherel* *f* надрилекарство *n*, вајно лекарство *n*; *~prinz* *m* изборни кнез.

Kurre'nde {*күр'нд'*} [лат.] *f* *ab* група сиромашних ученика која пева пред капијама и на погребима; *~junge*, *~schüler* *m* ученик који пева пред капијама.

kurre'nt {*күр'ент*} [лат.] *a* који иде, текући.

Kurre'nt[schrift] {*~ент-*} *f* текуће писмо *n*, текуница.

Kurs {*күрс*} [нвн.; лат. *cursus*] *m* *2h* 1. ток; опток, оптицај; курс; *z¹Papiere* *n* *pl.* *die* *kei-* *nep* *~haben* хартије *f* *pl.* (и. папири *m* *pl.*) које немају курс(*a*); вредности које се не котирају; *die* *Kurse* *sind* *gefallen* курсеви су пали; *der* *~ist* *pari* курс је (и. стоји) ал пари; *~auf* *London* *sehr* *gesucht* курс Лондон веома тражен; *außer* *~sein* бити ван оптицаја, немати више оптицаја; *außer* *~gesetztes* *Geld* новац повучен из оптицаја (и. промета). 2. *pol.* правац, курс; *der* *neue* *~* нов правац, нови курс. 3. *z¹* (Schiffs-) *~* правац, пут; *den* *~halten* држати се пута; *e-n* *falschen* *~steuern* погрешно путовати.

Ku'r¹saal *m* дворница (и. дворана) *f* у којој се прикупљају бањски гости, курсалон, дворана за проводњу у бањи.

Ku'rs[abschlag] {*күрс-*} *m* *z¹* (о)падање *n*, пад, снижавање *n* курса. [*f*, Саксонска.]

Kur²sachsen {*күрзаксн*} *n* *z¹* Изборна Саска

Ku'rs... *z¹*: *~angabe* *f* означавање (и. назначење) *n* курса; *~änderung* *f* промена пута, промена правца; *~bericht* *m* берзански извештај; *~blatt* *n* берзански лист *m*; *~buch* *n*. а) ред *m* вожње; б) поштански путоказ *m*.

Ku'r¹schmied *m* поткивач и марвени лекар.

Ku'r'schner [срвн., слов.] *m* *2l* *z¹* крзнар, ђурчија.

Ku'r'schner... {*күршнр-*}: *~arbeiten* *f* *pl.* крзнарски радови *m* *pl.*; ђурчиске израде, крзнарија, крзнарска роба; *~ei'* {*күршнр'а*} *f* *ab* *z¹* крзнарство *n*, ђурчиски занат *m*; трговина крзнима, ђурчи(ј)ска радња; *~handwerk* *n* = Kürschnerei; *~meister* *m* ђурчија, крзнар; *~ware* *f* крзна(рија) *f* *n* *pl.*, коже *f* *pl.*

Ku'rs..., **ku'rs...**: *z¹fähig* *a* који има курс, који је у оптицају, који се котира; *z¹habend* *a*. *z¹habend(e)* *Papiere* *n* *pl.* (хартије *f* *pl.*) од вредности, који (-е) има(ју) вредност, који (-е) се котира(ју).

kursie'ren {*күрзирн*} [лат.] *intr.* (*h*) *15g* *z¹* оптицати, бити у оптицају (новац); кружити, колати (глас, вест). [*жив(на* слова *n* *pl.*) *m* *1*]

Kursi'v {*күрзиф*} [лат.] *f* *inv.*, *~schrift* *f* *z¹* куп-

Ku'rs...: *~karte* *f* карта пут(ев)а; *~notierung* *f* *z¹* котирање *n*.

kurso'risch {*күрзбрш*} [лат.] *a*: *~e* *Lektüre* текуће штиво *n*, скраћено објашњење (неког писца) (*opp.* *statarisch*).

Ku'rs...: *~ruder* *n* *z¹* крма *f*, крмилло *n* (подморнице); *~stand* *m* *z¹* стање *n* (и. висина) *f* курса; *~steigerung* *f* *z¹* скакање *n* курса; *~treiber* *m* *z¹* берзански играч који игра (и.

спекулише) на скакању курса (и. курсева).

Ku'rsus [лат.] *m* *6b* 1. течај, курс, трајање *n*

наставе. 2. течај, курс, ред (и. низ) предавања.

Ku'rs...: *~verlust* *m* губитак на курсу (и. на промени); *~zettel* *m* = *~bericht*, *~blatt*.

Kurt {*күрт*} [Ko(n)ra(d)] *m* *6a* Конрад, Курт.

Ku'r¹taxe *f* бањска дажбина, такса коју плаћају купачи (и. посетиоци) у бањи.

Ku'r... {*күр-*}: *~turnen* *n* *gymn.* слободне вежбе *f* *pl.* на справама; *~übung* *f* слободно вежбање *n*, слободна вежба.

kuru'lish {*күрулш*} [лат.] *a* *antiq.* курулни.

Ku'rve {*күрв'*} [лат.] *f* *3b* *z¹* крива, кривуља; *~n|lineal* *n* крив лењир, врстар за повлачење кривуља, кривих (линија); *~n|netz* *n* *z¹* мрежа кривуља (и. кривих). [*изборништво* *n*.]

Ku'r²würde *f* изборничко достојанство *n*,]

kurz {*күрц*} [свн.; лат. *curtus*] *a* *10²* 1. крат-

так; а) *~e* *Entfernungen* кратка растојања;

б) *e-e* *~e* *Zeit* кратко време; в) *ca* *s* *~es* *Ende*

Licht крајичак *m* свеће; *fig.* *e-n* *~en* *Ent-*

schluß *fassen* брзо (и. нагло) се одлучити; *ein*

~es *Gedächtnis* *haben* има уско (и. слабо)

памћење; *~er* *Hand* *v.* *kurzerhand*; *z¹* *~e* *Note*

кратка нота; *~en* *Prozeß* *mit* *et.* (*dat.*) *ma-*

chen *v.* *Prozeß* *1*; *v.* *Schreibart*; *kürzere* *Schritte*

machen усит|нити -њавати кораком (и. ко-

раке); *in* *~en* *Worten* у мало речи, укратко,

у неколико речи; *~* (и. *~e* *Zeit*) *vor* (*nach*)...

мало пре (после)...; мало времена пре (по-

сле)...; *in* *~er* *Zeit* за кратко време; *die* *~e*

Zeit, *die* *wir* *noch* *zu* *leben* *haben* (оно) мало

времена што још имамо да (про)живимо;

оно нешто времена што нам још остаје да

(про)живимо; *d* *ca* *v* (често *adv.*): *jede* *wei-*

tere *Beziehung* *mit* *j-m* *~* *abbrechen* просто

прекинути с ким сваки даљи однос; *j-n* *~*

abfertigen, *j-m* *~* *antworten* кратко свршити

с ким, пресећи кога; *~* *abschlagen* просто

одби(ја)ти кога; *~* *angebunden* *sein* *v.* *anbin-*

den *1112*; *~* *dauern* кратко трајати; *sich* *~* *ent-*

schließen нагло (и. брзо) се одлучити; *sich*

~ *fassen* бити кратак; изјаснити се у мало

речи; сажети се; *um* *mich* *~* *zu* *fassen*, *um* *es*

~ *zu* *machen* да будем кратак; да не дуљим

лакрдiju; *ein* *Pferd* *~* *halten* затегнути коњу

узде; *fig.* *j-n* *~* *halten* притегнути кога; *sehr*

~ *gehalten* *werden* бити под стегом; *es* *~*

machen кратко свршавати, не околишати,

не устручавати се, не либити се; *e-e* *Sache*

~ (*ab*)*machen* (у)кратко свршити, брзо свр-

шавати (и. отаљати) неку ствар; *kürzger*

machen (п)ократити, скра|тити, -ћивати;

fam. *j-n* *um* *e-n* *Kopf* *kürzger* *machen* одру-

бити (и. отфикарити) кому главу; *die* *Haar-*

re (*ganz*) *~* *schneiden* (о)шишати кратко;

ganz *~* *geschnittene* *Haare* *n* *pl.* кратко о-

шишана коса; *et.* *~* *zusammenfassen* саже-

ти што укратко, нешто укратко изложити,

дати кратак преглед чега; *z¹* *~* *treten* кора-

чати (и. маршовати) кратким (и. ситним) ко-

раком; *~* *getreten*! кратким кораком!; *kürzger*

werden (о)кратити, скра|ћивати се, -тити се.

2. прилошки изрази: *in* *~em* за кратко

време, домало; *seit* *~em* отскоро, отскора;

vor ~em мало пре; ту скоро; über ~ oder lang пре а после; раније или доцније; данас или сутра; ~ und bündig кратко и јасно; ~ und gedrängt (у) кратко, збијено, сажето; kurz, kurzu'm, kurz und gut (у) кратко; једном речи; уп. 1. 3. са v: bei et. (dat.) zu ~ kommen штетовати на чему; et. ~ und klein kriegen иситнити, раскомадати нешто; fig. et. nicht ~ (и. klein) kriegen können не моћи схватити (и. разумети) што; zu ~ schießen × подбаци(ва)ти, не добаци(ва)ти; fig. не доста(ја)ти, не стићи, не стизати; ~ und klein schlagen разби(ја)ти у комаде, парампарчад; den kürzeren ziehen fig. извући краћи крај, (из)губити; уп. 1. 4. gr., met.: ~e Silbe кратак слог. 5. ☞ ~e Waren f pl. ситна роба f; метална роба.

Ku'rz..., **ku'rz...** {күрц-}: **2a'b** {күрцан} adv. (у-) кратко, с неба па у ребра; **2armig** а кратко-рук; **2atmig** а кратка даха, кратка дисања, сипљив; **2atmigkeit** f 3b сипља, кратко дисање n, сипљивост; **2beinig** а кратконог.

Kü'rze {күрц-} [свн.] f 3b 1. краткоћа, краткост; а) die ~ des Weges краткоћа пута; б) ~ des Lebens краткоћа живота; in (der) ~ ускоро; die Sache in (der) ~ abmachen свршити ствар (и. посао) на брзу руку; с) sich der (и. e-r lakonischen) ~ befleißigen трудити се да буде кратак (лаконски); in der ~ erzählen (ис)причати укратко (и. сажето, збијено, у мало речи). 2. gr., met. а) краткоћа (e-r Silbe слога); б) кратак слог.

Ku'r'zeit f време n лечења, бањска сезона. **kü'rzen** {күрцн} [свн.; kurz] I tr. 15e 1. (с)кратити = abkürzen I. 2. j-m die Zeit ~ прекрати-тити -ћивати кому време, разонодити -ћавати кога; sich die Zeit ~ прекрати-тити -ћивати себи време, забавити се, -љати се, разонодити се, -ћавати се. 3. j-n um et. (acc.) ~ закинути -дати кому што. II **Kü'rzen** n, **Kü'rzung** f 1. = abkürzen III, краћење, прекраћивање, -ење. 2. ☞ (само Kürzung) изостављено место n, скраћење n.

kurzer|ha'nd {күрцханд} adv. без отезања, без устругавања, без одуговлачења, без устезања, безцифрања. [ње, -ење, крачање.]

Kü'rzer|werden {күрцрвердн} n скраћива-

Ku'rz..., **ku'rz...**: **2flüg(e)lig** а ☞ кратких крила, са кратким крилима, краткокрили; **2flügler** m pl. 2l ☞ краткокрилици; **2fristig** а ☞ краткорочан; **2füßig** а кратконог; **2gefa'ßt** n кратак, збијен, сажет; **2geschnittene Haare** n pl. кратко ошишана коса f; **2geschoren** а кратко ошишан, ошишан до главе; **2geschürzt** а са кратком сукњом (и. кецељом, прегачом); **2geschwä'ntz** а краткореп, кратка репа, кус; **2giiederig** а кратких карика (и. халки); **2haarig** а кратке длаке, са кратком длаком; **2hals** m кратак врат; **2halsig** а кратковрат; **2hi'n** {күрцхин} adv. сасвим (у) кратко; **2lebend**, **2lebzig** а кратковечан, кратка века, који живи кратко; **2lebigkeit** f 3b кратковечност, краткоћа живота (и. века).

kü'rzlich {күрцлих} I adv. ту скоро, недавно,

ових дана, ономад; erst ~ тек ту скоро, последњих дана. 2. † укратко. 3. готово † у-скоро. II а скорашњи, недавнашњи, ономадашњи.

Ku'rz..., **ku'rz...**: **2ohrig** а краткоух, кратких ушију, са кратким ушима; **2schluß** m кратак spoj; **2schreibe|kunst** f стенографија; **2schreiber(in)** f m стенограф, -киња; **2schrift** f = **2schreibekunst**; **2schwanz** m животиња f кратка (и. куса) репа, кусоња, кушља; **2schwänzige** а = **2geschwä'ntz**; **2sichtig** а. а) (opp. weitsichtig), кратковид; б) fig. (opp. umsichtig) кратковид, ограничених (и. уских погледа); с) ☞ **2sichtiger Wechsel** краткорочна меница; **2sichtige(r)** s 9l. а) кратко-види, -а; б) fig. кратковиди, -а, човек, жена уских (и. ограничених) погледа **2sichtig-keit** f 3b. а) кратковидост; б) fig. кратковидост, ограниченост (и. уско-ст) погледа; **2silbig** а краткосложен; **2stämmig** а кратка стабла (gen.), кратке стабљике (gen.), са кратком стабљиком; **2stielig** а кратка струка, кратке дршке, са кратким струком, са кратком дршком; **2u'm** {күрцум} adv. у-кратко, једном речи; уп. kurz 2; **2ware** f ☞ = kurze Waren (в. kurz 5); **2waren|handel** m ☞ ситничарска трговина f; **2waren|händler-(in)** f m ☞ ситничар, -ка, тргов[ац, -киња ситном робом; **2waren|handlung** f ☞ ситничарска трговина (и. радња), ситничарница; **2we'g** {күривек} adv. сасвим кратко, просто(напросто); **2weil** [срвн.] f 3b (б. pl.) забава, разонода, разонођење n, забављање n, разбибрига; **2weil treiben** забављати се, разонођавати се, шегачити се; **2weilig** а разонодан, за разоноду, за разонођење, за уве-сљавање; забаван, шаљив; **2zeilig** а краткоред, кратких редова, са кратким редовима.

ku'schen {кушн} [нвн.; *фр. coucher] intr. (h) и sich ~ 15e 1. лећи, легати (псето); kusch!, kusch' dich! лежи!, доле! 2. fig. кушовати, ни писнути, ни зуцнути.

Kusi'ne {кузін-} f 3b = Cousine.

Kuß {күе} [свн.] m 2d¹ пољубац, целив; prv.

e-n ~ in Ehren kann niemand (ver)wehren про-клет био ко пљаво мислио; verräterischer ~ = Judaskuß.

Küßchen {күсхн} n 2l (dim. од Kuß) пољупчић m, пољупче, целивчић m.

kü'ssen {күсн} [свн.] I tr. и sich ~ 15d 1. (sich) ~ љубити (се), пољубити (се); j-m (и. j-n auf) die Stirn (Wange) ~ (по)љубити кога у чело (образ). 2. j-n aus dem Schläfe (и. j-n wach) ~ (про)будити кога пољупцем; j-m den Kummer aus dem Herzen (weg) ~ истерати (и. отклонити) кому јаде, тугу пољупцима; j-m den Trost ins Herz (hinein) ~ љубљењем (и. пољупцима) улити утеху кому у срце; sich außer Atem ~ задихати се љубећи (се). 3. fig. и ☞ die Fluten küßten des Kleides Saum таласи љубљаху ивицу одеће. II **Kü'ssen** n љубљење, целивање; fig. das ist zum Küssen то је изврсно (и. ванредно, дивно); да га по-једеш. [ли да] љуби.

Kü'sser {күср-} m, ~in {~ин} f 3с који, -а (во-)

Küsserei' {күс·с·раи} *f* 3b лубакање *n*, непрекидно љубљење.

kü'sserig {күс·с·риг} *adj.* kü'sserlich {күс·с·рлїх} *a* 1. кому (и. којој) се љуби. 2. који изазива на љубљење, (који је) за љубљење.

kü'ssern {күс·с·ри} *imp.* mich küssert љуби ме се. **kü'ssig** {күс·сих}, **kü'Blich** {күс·блїх}, **ku'Blich** {күс·блїх} *a* = küsserig 2.

Ku'B... ~finger *m*, ~hand *f*, ~händchen *n* пољубац *m*, поздрав пољупцем у своју руку и окретањем ове ка поздрављеној личности; j-m e-e ~hand zuwerfen додати(ва)ти кому пољубац; *fig.* mit ~hand и богзна како (падо); ~mal *n* белуга *f* од пољупца.

Kü'ste {ку·ст} [дн.; хол.; фр.; *лат. *costa*] *f* 3b ку морска обала, приморје *n*, прибрежје *n*; жало *n*; längs der ~ hinfahren и. hinsegeln пловити (и. једрити) поред (и. дуж) обале.

Kü'sten... {күс·т·н-} ~artillerie *f* X обалска артилерија; ~aufnahme *f* X снимање *n* обале; ~befestigungen *f* pl. X обалска (и. приморска) утврђења *n* pl.; ~bewohner *m* приморац; ~entwicklung *f* развијеност (и. разуђеност) обале, обалска разгранка; ~fahrer *m* који плови поред обале; лађа *f* која плови поред обале; ~fahrt *f* = ~schiffahrt; ~fluß *m* ● обалска река *f*; ~handel *m* X = ~schiffahrt; ~land *n*: а) приморје, прибрежје; б) приморска земља *f*, земља која се састоји из обале; ~lotse и. ~pilot *m* спроводник (брода) дуж обале; ~panzer *m* X оклопница (и. оклопњача) *f* која чува обалу; ~schiffahrt *f* пловидба (и. пловљење *n*) поред (и. дуж) обале; ~schiffahrt treiben пловити дуж (и. поред) обале; ~schutz *m* заштита *f* обале; ~stadt *f* приморски град *m*; ~strich *m* обала *f*, приморје *n*; ~telegraph *m* обалски телеграф, семафор; ~verteidigung *f* одбрана обале; ~wächter *m* чувар обале; ~wacht|schiff *n* брод *m* који чува обалу; уп. и Strand... **Kü'ster** {күс·ст·р} [свн., срлат. в. *Kustos*] *m* 2l, ~in {~їн} *f* 3c гл. црквењак, звонар, клисар; ~in црквењакова жена; в. Kuskuck 2.

Küsterei' {кус·т·р·и} *f* 3b црквењаштво *n*, служба (и. дужност) *f* црквењака; црквењаков стан *m*. {кус·т·р·и} чувар, кустос.

Ku'stos {кус·тос} [лат.] *m* ба (pl. *Kusto'den*)

Ku'tsch|bock {куч·б} *m* седиште *n* кочијашево (и. за кочијаша).

Ku'tsche {куч·ш} [нвн. 16 в.; Кочс град у Мађарској] *f* 3b, *dim.* **Kü'tschchen** {күч·ш·ч·н} *n* 2l 1. кочије *f* pl., каруце *f* pl.; кола *n* pl., иитов *m*; ~ und Pferde кола и коњи; ~ und Pferde halten држати коње и кола, имати своја кола и коње. 2. zweisitzige ~ лака затворена кола са два седишта; (Postkutsche) брза поштанска кола.

Ku'tschen... {куч·ш·н-} ~bauer *m* 2l = ~macher; ~baum *m* срчаница *f* (на колима); ~decke *f* покривач *m* на кочијама (и. каруцама); ~fenster *n* стакло (и. прозор *m*) на каруцама; ~geschirr *n* хам *m* за кочије; ~haus *n* стаја (и. шупа) *f* за кочије, кола; ~himmel *m* кров са седиштима на кочијама; ~leder *n* кош *m* (на колима, кочијама); ~macher *m* израђи-

вач кочија (и. кола), кочијар; ~raum *m*: in-penerer ~raum предње седиште *n*; ~schlag *m* врата *n* pl. (и. пролаз) на колима; ~tor *n* капија *f* за (улаз) кола, колска капија; ~tritt *m* папуча *f* (на колима).

Ku'tscher {куч·р} [Kutsche] *m* 2l кочијаш.

Ku'tscher..., **ku'tscher...** {куч·р-} ~bock *m* = Kutschbock; ~haft {куч·р·х·фт} *adj.* ~lich {куч·р·лїх} *a* кочијашки; ~livree *f* кочијашка (и. кочијашева) ливреја; ~sitz *m* = Kutschbock; ~wein *m* *fam.* цаварика *f*, рђаво вино *n*.

ku'tschie'ren {күч·и·р·н} *intr.* (s и h) 15g 1. возити се кочијама (и. колима). 2. сам терати (кола), кочијашити.

Ku'tsch... ~kasten *m* горњи део кола; ~pferd *n* коњ *m* за кочије (и. кола).

Ku'tte {күт} [свн.; *Kotze] *f* 3b калуђерска мантија са кукуљачом, риза.

Ku'tteln [дн.] *f* pl. 3d *por.* = Kaldaunen. [вати.]

ku'tten {кут·н} *tr.* X претраживати, прекопати

Ku'tten... {кут·н-} ~geier *m* X краљ супова (Vultur пара); ~träger *m* *fam.* црноризцац; калцан, кале; ~zeug *n* лице за *f* калуђерске мантије (и. ризе).

Ku'tter {кут·р} [енг.] *m* 2l X кутер (мала једрењача с једном катарком, лака брза лађица).

Kuve'rt {куверт} [фр.] *n* 2g 1. стони прибор *m*; кашика, виљушка и нож. 2. куверт(а) *f* *m*, коверат *m*, омот *m*.

kuvertie'ren {кув·эрт·и·р·н} [Kuvert 2] *tr.* 15g мет|нути -ати (и. ставити) у коверат, у омот.

Kux {кукс} [нвн.; *чеш.] *m* 2g, ~е {~} *f* 3b деоница (и. акција *f*) рудника, удео у руднику. *k. v.* X *abr.* = kriegsverwendungsfähig.

Ky... в. и **Sy...** [(планина Кифхауз)]

Ky'ffhäuser {күф·х·э·р} *m* 8g ● Кифхојзер

Kykl... в. **Zykl...**

ky'mrisch {күм·риш} *a* цимријски, кимријски.

Kyn... в. **Zyn...** [елејсон, Господи помилуј.]

Ky'rieel'son {кү·ри·ел·э·зон} [гр.] *n* 6и кирие

Kyst..., **Kyt...** в. **Zyst...**, **Zyt...**

L

L [римски број]; **L** = 50.

£ *abr.* = фунта стерлинга (Pfund Sterling).

L. abr. = лира.

l abr. = Liter.

l. abr. = lies читати!

la {ла} *int.* 1. *☞* а) ла; уп. А, а; б) слог; који се употребљава у невању, невушењу ~ ~ tra ~ ~ ла ла ла, трајла ла. 2. so ~ ~, на пр.: wie geht's? so ~ ~! како је? и овако и онако.

Lab {лаб} [свн.] *n* 2g 1. сириште. 2. ☞ = Labmagen. 3. ☞ = Labkraut.

La'ban {лаб·н} *m* 8a 1. *bibl.* Лабан. 2. *fam. fig.* = Latsch. [јусна, *por.* лабръна, буза.]

La'bbe {лаб·б} [дн.] *f* 3b дебела, отомбољена

La'b... {лаб-} ~bereitung *f* справљање (и. израђивање) *n* сиришта.

la'bb(e)rig {лаб·(е)·рїх} *a* *fam.* блантав.

la'bbern {лаб·р·н} *tr.* и *intr.* (h) 15f 1. (по)лапати, (по)лопати, (по)сркати. 2. лизати, од-

вратно лубити. 3. шљапутати, трућати. 4. — ландарати, опуштен (и. олабављен) ударати тамо амо.

La'be {лабэ} [свн.; *laben] *f* 3b (6. pl.) = Labsal; trinkt ihn aus, den Trank der ~ (Sch.) испите га, напитајте окрепљења.

La'be... {лаб-} ~becher, ~kelch *m* пехар окрепљења, купа *f* за окрепљење; ~flasche *f* чутурица. [рити (се), усирити (се).]

la'ben¹ {лаб-н} [Lab] *tr.* (и sich ~, *intr.* (s)) си-ла'ben¹ {~} [свн.; лат. lavare] *I tr.* и *refl.* 15a (sich ~) окрепјити (се), ~љивати (се), опоравити (се), поткрепјити (се), ~љивати (се), повратити снагу, освежити (се), ~авати (се), оживити (оживети), оживљавати, повратити (се), наслађивати се (ан: *abl.*), уживати (ан: *y.*), сладити (ан: *acc.*); sich an et. (*dat.*) ~, sich einer Sache (*gen.*) ~ наслађивати се чим, уживати у чему, сладити што; = erquick-ken *I.* II ~d *p.pr.* и *a* који оживљава, повраћа у живот, окрепљујући, освежавајући; сладак, пријатан, умилан. III La'ben *n* в. Labung.

Laberda'n {лабрдан} [дн.; *фр.] *m* 2g¹ усољен бакалар. [пи], оживљава, повраћа у живот.)

La'be|trunk *m* напитајте који окрепљује (и. кре-)

Labial¹ {бухстабе} {лабиал-} [лат.] *m gr.* усне-ник, уснени (су)гласник.

labi¹ {лабил} [лат.] *a* — лабилан; ~es Gleichgewicht непостојана (и. лабилна) равнотежа.

La'b...: ~käse *m* мек сир; echtes u. gelbes ~kraut *n* — ивањско цвеће *coll.*, иванданче; ~magen *m* @ иришите.

Labora'nt {лаборант} [лат.] *m* 3a лаборант (хемичар, (апотекарски) помоћник; алхемичар).

[бораторија *f*, радионица *f*.]

Laborato'rium {~раторијум} [лат.] *n* 6e — ла-лаборie'ren {лаборир-н} [лат.] *intr.* (h) 15g 1. вршити огледе, правити опите. 2. *fam.* an et. (*dat.*) ~: *a*) патити (и. трпети) од чега, *b*) натезати с чим. 3. (на)пунити, спремити, ~ати.

Labrado'r {лабрадор} [порт. „земља за орање“] *n* 4g. ● Лабрадор *m* (полуострво Сев. Америке). [камен.]

Labrado'r|stein {~ор-} *m* *min.* лабрадорски/

La'bsal {лапзал} [Labe] *n* 2g (о)крепљење, о-свежење, поткрепљење (и *fig.*); наслада *f*, наслађивање, уживање, ужитак *m*. [ти.]

la'bsalben *tr.* — катрани(са)ти, окатрани(са)-

La'bung {лабун} *f* 3b окрепљивање, ~ење *n*, поткрепљивање, ~ење *n*: наслађивање *n*, у-живање *n*, наслада. [лабиринат.]

Labyri'nth {лабу,ринт} [нвн.; *гр.] *n* 2g *myth.*, @

labyri'nthisch {~гш} *a* лабиринтски, налик на лабиринат; замршен, заплетен, збркан.

La'ch... {лач-}: ~anfall *m* наступ лудог смеха; = ~krampf; ~baum [Lache³] *m* *a*) шум. засе-сено дрво *n*, дрво са усеченим знаком; *b*) гранично дрво; ~bruder *m* *fam.* смешљивац, смешљивко, смејало.

La'che¹ {лач} [lachen¹] *f* 3b (6. pl.) = Gelächter

1, на пр.: e-e laute (и. helle) ~ aufschlagen ударити у грохотан смех, прснути у смех.

La'che² {~} [свн.] *f* 3b локва, бара, брџуга, ка-љуга.

La'che³ {~} [свн.] *f* 3b шум. *a*) засек *m*, урез *m*, знак *m*, белег(а) *f* *m*; *b*) = Lackbaum.

lä'cheln {лех-лн} [срвн.; lachen¹] 15f *I intr.* (h)

(на)смешити се, смешкати се, на-, о|смех-нути се, осмејивати се (über *acc.* због чега, zu *dat.* на што, чему; *dat.*: на); es lächelt der See... осмејкује се језеро... II *tr.* 1. осмејком испољити-авати, смешећи се изражити-жавати; s-e Einwilligung ~ осмејком приста-(ја)ти на што, осмејкујући се одобрити што, смешећи се сложити се с чим; sein Auge lä- chelte Freude радост му се осмејивала из очију, његово око светљаше радосту; deine Blicke ~ ... осмех твојих очију одаје... 2. о- смејком изаз(и)вати; e-m Zufriedenheit ins Herz, die Schmerzen aus der Seele ~ осмеј- ком кому задовољство у срцу произвести, болове из душе изагнати. III Lä'cheln *n* осме- јак *m*, смешење, осмех(ивање *n*) *m*, осмеј- кивање.

la'chen¹ {лач-н} [свн.] 15a *I intr.* (h) 1. (*opp.* weinen) смејати се (über *acc.*: чему; zu: на; *gen.*: *dat.*); plötzlich aus vollem Halse ~ изне- нада прснути у смех; gezwungen ~ усиљено се смејати, смејати се преко воље; ohne Grund ~ смејати се као луд на брашно; laut ~ грохотом се смејати, грохотати се; da ist nichts zu ~ ту није ништа смешно; du hast gut ~ лако ти је смејати се; *abs.* ich muß ~ морам да се смејем, то ми је смешно; ich lache der Toren смејем се будалама; ich lache nur darüber ja се томе само смејем; смејем се само томе; Sie können wohl ~ можете се смејати; *prv.* wer zuletzt lacht, lacht am besten ко се последњи смеје, најслађе се смеје. 2. *fig.* alles lacht in dieser schönen Gegend све се смеје у овом лепом пределу; das Glück lacht ihm cpeha му се смеје; das Herz lachte ihm im Leibe срце му је играло (и. играше) од радости; ein heiterer Himmel lacht über der Gegend ведро небо се осмејкује (и. смеши) на предео; *prv.* в. бар¹ 1. II *tr.* и sich ~ 1. смехом изразити, смејући се изражавати, смехом испољавати -ити; ha, lachte der Kai- ser ха, рече цар смејући се; er lachte mir Beifall он ми је смехом одобрио, он ме сме- хом охрабри. 2. *fam.* sich e-n Ast (и. Buckel) ~, sich krank (и. *fam.* scheckig) ~ в. Buckel² 1; sich zu Tode ~ искидати се од смеха; j-n aus dem Schläfe ~ (про)будити кога смехом. III ~d *p.pr.* и *a* смејући се; ~de Erben весели (и. радосни) наследници; mit ~dem Munde са смехом на устима, смејући се. IV La'chen *n* смех *m*, смејање; dummes (höhnisches) La- chen глупо (подругљиво) смејање; schallen- des Lachen грохотно смејање, грохотан смех *m*, грохотање; das ist zum Lachen то @ сме- шно; то је за смејање; в. Bauch¹ 1; e-n zum Lachen bringen насмејати кога.

la'chen² {~} [Lache¹] *tr.* 15a шум. 1. e-n Baum ~ засе|ћи -цати дрво, (на)правити усекоти- ну (и. у-, за|рез) на дрвету. 2. Harzbäume ~ засе|цати -ћи дрвета ради добијања смоле 3. e-n Steig durch Buschholz ~ (на)правити стазу кроз грмље (и. шумарицу).

La'cher {лѣх'р} *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3с 1. смејач, -ица; *die ~ auf seiner Seite haben* имати смејаче на својој страни. 2. смех.

la'cherhaft {лѣх'рхѣфт} *a* 1. *mir ist ~* смеје ми се (yn. lächerlich 2). 2. смејачки.

lä'cherlich {лѣх'рлѣх} [lachen¹] *a* 1. смешан; *sich ~ machen* (на)правити се смешним, да(ва)ти повода за смех; *j-n ~ machen* (у)чинити (и. (на)правити) кога смешним; *prv. vom Erhabenen zum Lächerlichen ist nur ein Schritt* од узвишенога до смешнога је само један корак. 2. смешан; *es ist mir nicht ~ zumute* није ми до смеха; не смеје ми се.

Lä'cherlichkeit {~лѣх'рлѣх'т} *f* 3b смешно(ст) *f* *n*; *j-m ~en andicht-n* прида(ва)ти (и. приписи(ва)ти) кому смешне ствари.

lä'chern {лѣх'рн} *tr.*: *et. lächert mich* нешто ми је смешно, смеје ми се на што; *...lächerte es ihn* (и. ihm) ... бејаше му смешно.

La'ch'..., la'ch'... {лѣх-}: ~gas *n* протоксид *m* азота, увесељавајући гас (и. плин); **~haft** {лѣхѣфт} *a* = lächerlich; **~ig** {лѣхѣх} *a* *a* = lacherhaft, lachlustig; **b**) [Lache²] локват, са локвама, каљужав, са барама; ~krampf *m* грчевит смех. [вач, -ица, смешкало.]

Lä'chler {лѣхл'р} *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3с осмејки-

La'ch'..., la'ch'... ~lust *f* воља за смејањем, смешливост; *die ~lust erregen* изаз(и)вати (и. пробудити) смех, вољу за смехом; **~lustig** *a* смешлив; готов на смеј, спреман на смех; **~lustig sein** бити смешлив, волети смејати се; ~möwe *f* (Larus ridibundus) галеб *m* смејач; ~muskel *m* а) мишић (и. рибић) смејања; **b**) = Zwerchfell.

La'chs {лакс} [свн.] *m* 2h семга *f*, скакавица *f*, лосос; *jünger ~* семжица *f*, скакавичица *f*. 2. врста ракије, ракија *f*. 3. *fig.* жаба *f*, жена великих уста. 4. *pop.* пењежи *m* *pl*.

La'chs..., la'chs... {лак-}. **~artig** *a* семгаст, скакавичаст, у виду семге; ~fang *m* (време *n*) лов(а) на семге (и. скакавице); ~farben *a* боје семге, црвен као семга; ~forelle *f* (Salmo trutta) семгаста пастрмка; ~schinken *m* печеница *f* од суве свињетине.

La'ch'taube *f* гугутка, кумрија.

La'chter {лѣх'т'р} *n* 2l *f* рударски хват *m*; ~stab *m* хватача *f*.

Lack {лак} [нвн., ит., *перс.] *m* (и *n*) 2g (б. *pl.*) 1. лак *m*. 2. (са *pl.*) фирнајс; **~** маст *f*, лашило *n*, восак. 3. *abr.* = Siegellack. 4. (са *pl.*) *abr.* = Goldlack *c*.

La'ck..., la'ck... {лак-}. ~arbeit *f* лак(ован рад) *m*; ~arbeiter *m* лакар; ~artig *a* лакаст, налик на лак, као лак; **~en** {лак'н} *tr.* 15a = lackieren; ~farbe *f* лакна боја, (сликарски) лак *m*; ~firnis *m* лакни фирнајс. [ви *m* *pl.*] **Lackie'rjarbelten** {лак'ар-} *f* *pl.* лаковани радо-
lackie'ren {лак'ир'н} [фр.] *I* *tr.* 15g 1. лаковати, (на)мазати лаком (и. фирнајсом); **~** (у)воштити, (пре)мазати машу. 2. *pop.* *j-n gründlich ~ fat.* нафарбати (и. нагаравити) кога. **II** **Lackie'ren** *n*, **Lackie'ring** *f* лаковање, премазивање лаком (и. фирнајсом); вошћење, мазање машу, лашење.

Lackie'rer {лак'ир'р} *m* 2l лакар.

La'ckleder *n* лакована кожа *f*. [мус *m*.]

La'ckmus {лакмус} [нвн.; *лат.] *n* *lav.* **~** лак-

La'ckmus... {лакмус-}: ~flechte *f* лакмус-лишај, рокцела; ~papier *n* лакмусова хартија *f*; ~pflanze *f* лакмус *m* (биљка).

La'ck... ~schild *laus* *f* лакова штитаста ваш; ~stiefel(chen) *m* *m* лакована чизм(и)ца *f*, лакована дубока ципел(и)ца *f*; ~stoff *m* лакцин; ~waren *f* *pl.* лак(ова)на роба *f*.

La'de {лад'е} [срвн.: *laden²] *f* 3b 1. ковчег *m*, кутија, сандук *m*, сандуче *n*, скриња; фиока, чекмеце *n*. 2. ковчег *m*, сандук *m*, орман *m* (код еснафа итд. за чување повеља, писама, заједничке благајне); *die ~ des Bundes* = Bundeslade. 3. ~ *n* *pl.* ивице вилица без зуба (код коња) где стоје жвале. 4. = Heftlade.

La'de¹..., la'de¹... [laden²], **La'de²...** [laden³] {лад-}: ~bewegung *f* покрет *m* пуњења; ~brief *m* позивница *f*; позив; ~büchse *f* **~** цев за пуњење; ~bühne *f* утоварница, место *n* где се врши утовар; ~damm *m* укрцалиште *n*; ~fähig *a*, ~fähigkeit *f* = lastig, Lastigkeit; ~frist *f* рок *m* за утовар, рок утовару, утоварни рок; ~gebühr *f* утоварнина; ~geld *n* трошкови *m* *pl.* утовара, утоварни трошкови; ~geld *n* *pl.* позивнина *f*; позивни трошкови *m* *pl.*; ~geschwindigkeit *f* брзина пуњења; ~gewicht *n* товарна тежина *f*; ~hemmung *f* сметња при пуњењу; ~kanonier *m* пуњач; ~kette *f* електрични ланац *m*; ~loch *n* рупа *f* на којој се пуни, просек *m* за пролаз метка; ~meister *m* надзорник (и. настојник) утовара.

La'den¹ {лад'н} [срвн.; Latte] *m* 2l и (аус. само) 2j 1. дућан, радња *f*, продавница *f*; *e-n ~ haben* држати дућан, имати радњу. 2. = Fensterladen. 3. = Lade.

la'den² {~} [свн.] *I* *tr.* 14i 1. (на)пунити, наби(ја)ти; blind (scharf, mit Schrot) ~ (на)пунити ћорцима (бојевим и. убојним мецима, сачмом, драмлијама). 2. (на)товарити, утовари(ва)ти; *Steine auf e-n Wagen ~* товариће камење у (и. на) кола; *Waren auf ein Schiff ~* укрца(ва)ти, товариће робу (и. еспан) у лађу; *Waren aus e-m Wagen ~* истовари(ва)ти робу (и. еспан) из кола; *fat. fig.* er hat schwer (и. schiefe) geladen *fat.* удесио се, накресао се; *e-e Last auf sich ~* натоварити се; *j-s Feindschaft auf sich ~* натоварити (и. навући) непријатељство на се(бе); *j-m e-n (j-m et.) auf den Hals ~* натоварити кога кому (кому што) на врат; *eine große Schuld auf sich ~* натоварити (и. навући) на се велику кривицу, тешко скривити; *e-e große Verantwortlichkeit auf sich ~* натоварити (и. примити, (пре)узети) на се велику одговорност. **II** **La'den²** *n* 1. утовар(ивање *n*) *m*, товарење; укрцавање. 2. пуњење.

la'den³ {лад'н} [свн.] *I* *tr.* 14i и некад 15с (*p.p.* само 14i) поз(и)вати, звати; *j-n zu Tische ~* поз(и)вати кога на ручак; *~ vor Gericht ~* поз(и)вати на суд; *fig.* der See ladet zum Bade језеро нас изазива (и. мами) на купање.

II **La'den³** *n*, **La'dung** *f* позивање; **~** позив *m*. **La'den¹...** {лад'н-}. ~angestellte(r) *m*, ~ange-

stellte *f* помоћник, -ца (у дућану), намеште-
нијк, -ица радње, ~besitzer(in *f*) *m* сопстве-
нијк, -ица дућана (и. радње); ~buch *n* дућан-
ска књига *f*, књига радње, ~dieb(in *f*) *m* ло-
повица (који -а краде) по дућанима (и. рад-
њама); ~diener *m* (трговачки) помоћник,
калфа; момак у дућану, ~einrichtung *f* уре-
ђење *n* дућана, уређај *m* радње; ~fenster *n*
а) (прозорски) капак *m*; б) дућански прозор
m, прозор (од) дућана, ~flügel *m* крило *n*
капка, хепенак; ~gehilfe *m* трговачки помоћ-
ник; ~hüter *m* *fam.* гороган, роба која се
тешко продаје; ~jungfer *f* = ~mädchen ~
kasse *f* мала каса; ~mädchen *n*, ~mamsell *f*
продавачица *f*; ~miete *f* дућанска закупнина
f, дућанска кирија; ~preis *m* дућанска цена
f, продајна цена (*opp.* Selbstkostenpreis); ~
schluß *m* затварање дућана (и. радње); ~
schwengel, ~schwung *m* *fam.* калфић; ~tisch
m тезга *f*.

La'de|platz *m* = утовариште *n*, укрцалиште.
La'der {лад-р} *m* 2l а) = Auflader; б) X пуњач.

La'de|...: ~rampe *f* утоварна рампа; ~raum *m*
а) товарни простор; б) X простор за пуњење

La'der|lohn {лад-р} *m* (у)товарни трошкови *m*
pl., плата *f* за утовар.

La'de|...: ~schein *m* X = Ladungsschein; ~
stock *m* а) арбија *f*, шипка *f* од пушке (и.
пиштоља); б) X правило *n*, набијач; ~trom-
mel *f* X револверски добош *m*, добош у ре-
волвера; ~vorrichtung *f* X направа за пуњење
; ~zeug *n* X укупан прибор *m* за пуњење
(топа).

läd|ie'ren {ледир-н} [лат. laedere] *tr* и *refl.* 15g
(sich~) кварити (се), покварити (се), штети-
ти (се), оштетити (се), по-, увредити (се)

La'dislaus {ладислаус} *m* 8с Ладислав.

La'dnerin {ладн-рин} *f* 3с = Ladenmädchen.

La'd|stock {лат-} *m* = Ladestock.

La'dung {ладун} *f* 3b 1. = laden II. 2. а) товар
m; X = einnehmen примити товар, бити у-
крцаван; *fam.* *fig.* er hat seine volle ~ а) на-
пио се да не може више; б) извукао је (ба-
тине) колико треба; б) *fig.* e-e ganze ~ Grob-
heiten *por.* плусак псовки (и. грубости). 3.
пуњење *n*, набијање *n*; набој *m*, метак *m*. 4.
~e-s Hochofens = Gicht². 5. ~ die ~ der Leid-
ner Flasche пуњење *n* (и. товар *m*) лајденске
боце. 6. [laden³] X = Vorladung.

La'dungs..., la'dungs... {ладунс-}: ~brief *m* X
= ~schein; 2fähig *a*, ~fähigkeit *f* = lastig,
Lastigkeit; ~interessent *m* pl. = заинте-
ресовани у утовару (и. за утовар); ~platz *m* у-
товаривалиште *n*, место *n* утовара и исто-
вара, утоварно и истоварно место, искрца-
валиште, утоварни и истоварни кеј; ~schein
m X = товарни лист; *уп.* и Lade.

La'dy {леди} [енгл.] *f* bi (pl. и [аус. само] ~dies
{ледис}) леди, госп(о)а, (отмена) дама.

La'fette {лафет} [срвн.; фр.] *f* 3b X лафет *m*;
топовска кола *n* pl.; e-e Kanone (wieder) auf
die ~ bringen (опет) поставити -љати, на-
мештити -штати топ на лафет.

La'fetten... {лафетн-} X: ~kasten *m* сандук
лафета, сандучић у лафету; ~riegel *m* спој-

ница *f* лафета, лафетска спојница

lafettie'ren {лафетир-н} *tr.* 15g X = auf die
Lafette bringen.

laff {лаф} *a* бљантав, бљутав; шоњав.

La'ffe {лаф} [уп. ди. läppisch] *m* 3a халов, жу-
токљунац, замлата, дедак, звекап.

la'ffen mäßig {лафн-} *a*, *adv.* халовски, звс-
кански, жутокљуначки, дедачки, као замлата
lag {лак} *impf. ind.* од liegen

La'ge {ларе} [срвн.; *liegen] *f* 3b 1. положај *m*,
а) die ~ der Stadt положај града (и. варо-
ши); et. in die rechte ~ bringen довести -оди-
ти што у прави положај; et. aus s-r ~ brin-
gen извести -одити што из његова (и. свога)
положаја, б) *fig.* положај *m*, стање *n*; das
war die ~ der Dinge, als... такво је било ста-
ње ствари када...; in der ~ sein, zu... *inf.* би-
ти у стану (и. у положају) да..., bedrängte ~
мучан положај. 2. ~ die hohen ~п високи
положаји. 3. слој *m*, ред *m*, таван *m*, насла-
га. 4. ~ ~ Kanonen ред *m* топова, (сви) то-
пови на обема странама палубе или само на
једној страни или на свима палубама; dem
Feind die volle ~ geben (о)палити на непри-
јатеља све топове; mit e-r ~ begrüßt wer-
den бити поздрављен плутоном топова с
једне палубе. 5. X, X плотун *m*. 6. *fam.* ~
Bier пиво које плати један за цео сто, за це-
1 lä'ge {лер} *imp. conj.* од liegen. [ло друштво.]
Lä'gel {лер-л} [свн.] *n* 2l буре(ице) (шире на
више).

la'gen|weise {ларн-} *a* и *adv.* на слојеве, сло-
јевима, наслагама, на наслага, на редове,
редовима; ein Buch ~ zusammenlegen скупити
-љати табак једне књиге.

La'ger {лар-р} [свн.; *liegen] *n* 2l 1. легало,
одмориште, преноћиште. 2. vom ~ aufkom-
men придићи се од болести, преболети; nach
halbjährigem ~ после полугодишњег лежа-
ња (и. боловања). 3. X легало, лог *m*, ложа
f; склониште, лежиште, јазбина *f*. 4. X
(Feld-)~ логор *m*, табор *m*, ојој *m*; ein ~ ab-
stecken обележити границе логара; ein ~
aufschlagen улогорити се, утаборити се. 5.
место где се пастир (номад) одмара, где
почива напасајући стадо; sein ~ machen на-
местити се. 6. ~, и Holzlager подметач *m*,
лежиште (за буре, бачву); Wein auf ~ brin-
gen ставити бурад вина на подметаче (и. ле-
жиште); ein großes ~ von Weinen haben и-
мати велику залиху (и. количину) вина. 7. X
стовариште, складаште, спремиште; auf ~
haben (halten) имати (држати) на стовари-
шту; auf ~ nehmen узети -имати на (и. у)
стовариште; ein wohl assortiertes ~ haben
имати добро снабдевано стовариште. 8. та-
лог *m*, наслага *f*. 9. X плодница *f*. 10. *geol.*
слој *m*, наслага *f*; X лежиште. 11. X zu ~
gehen пољејни, -гати (уп. lagern I 2 c). 12. X,
X лежиште. 13. X = Kugellager.

La'ger... {лар-р-}: ~apfel *m* зимска јабука *f*, ја-
бука за оставу; ~artikel *m* pl. стоваришни
артикли, стоваришна роба; ~aufseher *m* над-
зорник стоваришта, чувар магацина; ~baum
m греда *f*, подметач (за буре, за бачву);

~bestand *m* стање *n* стоваришта, количина *f* робе на стоваришту, инвентар (робе); *den* ~bestand aufnehmen инвентарити робу на стоваришту, (на)правити попис робе на стоваришту; ~bier *n* зрело (и. старо, мартовско) пиво; ~buch *n*: а) \mathfrak{F} стоваришна књига *f*, магацинска књига; б) = Grundbuch; ~diener *m* служитељ (и. момак) на стоваришту, магационар; ~falz *n* бачва *f*; ~festung *f* утврђен логор *m*; ~feuer *n* логорска ватра *f*; ~lieber *n* логорска грозница *f*; ~gebühr *f*, ~geld *n* лежарина *f*; ~genoß *m*: а) постелни друг; б) логорски друг; ~geschäft *n* стовариште, складиште; ~halter *m* = Lagerist; ~haus *n* стовариште, складиште, ~hof *m* стовариште *n*, складиште *n*; ~hütte *f* \times дашчара, барака.

Lagerist {лагѐрист} [нем.-лат.] *m* 3a \mathfrak{F} магационар, руковаца стовариштем; *уп* Lagerdiener, ~verwalter.

La'ger...: ~katalog *m* списак (и. каталог) књига на стоваришту; ~keller *m* подрум, стовариште *n*; ~krankheit *f* логорска болест; ~kunst *f* \times вештина улогоравања (и. утаборивања); ~leben *n* логорски живот *m*; ~miete *f* = ~gebühr.

La'gern {лагѐрн} 15f I *intr.* (*h, s*) и *sich* ~ 1. а) лежати; почивати; лежати испружен; *sich auf das Gras* ~ лећи на траву; б) *fig.* tiefe Nacht lagerte... дубока ноћ владала око...; Schwüle lagert über dem Tale запара притисла долину; ... ~ (*sich*) um den Palast ... опкољавају палату; *sich* ~ притиснути, -кати. 2. а) \mathfrak{F} бити на легалу, лежати; б) \mathfrak{F} лежати, бити на стоваришту, у магацину; бити на лежишту, подметацу, лежати; в) \times ~, *sich* ~ полећи, полегати (*уп.* Lager 11); д) \times логоровати, бити у околу; *sich* ~ улогори(ва)ти се, утабори(ва)ти се. II *tr.* положити, полагати; поставити, -љати, наме|стити, -штати; сме|стити, -штати; \times улогори(ва)ти, утаборити; окуп|ити -љати у логор (и. у табор); der Platzregen hat den Weizen gelagert од пљуска је полегла пшеница. III La'gern *n*, La'gerung *f* \mathfrak{F} смештање, уношење, слагање у стовариште (и. у магацин); \times логоровање, улогоривање, -ење, утаборивање, -ење; слагање, наслага.

La'ger...: ~obst *n* зимско воће, воће за оставу; ~ort, ~platz *m* лежиште; ~raum *m* простор за смештање (и. слагање) робе, складиште *n*, стовариште *n*; ~schein *m* стоваришни лист; ~statt, ~stätte *f* лежиште *n*, почивалиште *n*, преноћиште *n*, коначиште *n*; \times логориште *n*, сместиште *n*; ~verwalter *m* управник стоваришта, руковаца магацином; ~verzeichnis *n* списак *m* стоваришта, инвентар *m* (робе); ~wache *f* \times логорска стража; ~wein *m* старо вино *n*; ~zeit *f* време *n* лежања робе на стоваришту, у житници, у подруму на лежишту, у магацину; ~zins *m* = ~gebühr.

Lagu'ne {лагунѐ} [ит.] *f* 3b лагуна, ~n|riff {-унн-} *n* лагунски гребен (и. спруд) *m*; ~n|stadt *f* град *m* на лагунама, Млечи

la'hm {лам} [свн.] I а 1. сакат, кљаст, \mathfrak{f} (од)узет. 2. хром, хопав, шантав; кљакав, богаљаст; ~gehen = hinken I; ein Pferd ~reiten изграти, преморити, сатрти коња; в. krumm 1. 3. *fig.* (од)узет, сакат; немоћан; слаб; малаксао, изнемогао; никакав, јадан, ~er Beweis сакат (и. слаб, никакав) доказ; ~e Entschuldigung сакато (и. никакво) извињење. 4. лабав, разлабављен. II La'hme(r) {-p} s 9l узет|и, -а, паралитичар, -ка; кљако, богаљ, хромо, хопав(ско), хопавица.

La'hme {лемѐ} *pop.* [lahm] *f* 3b = Lahmung.

la'hmen {ламѐн} I *intr.* (*h, s*) 15a \mathfrak{F} храмати, *fat.* хопати, бити хром, сакат, кљаст, хопав; ihm ~ die Glieder сви су му удови сакати; *fig.* (*уп.* lahm 3) (не) бити никакав, бити слаб II *tr.* = lähmen. III La'hmen *n* храмање la'hmen {лемѐн} I *tr.* 15a (од)узети, одузимати, парализовати. 2. а) (о)сакатити, осакаћивати, обогалити; gelähmt = lahm 1, б) *fig.* (од)узети, (у)кочити, (о)слабити; следити; vor Schrecken gelähmt укочен од страха, запањен. II La'hmen *n* одузимање, парализовање; в. Lähmung.

la'hm|händig {ламѐн} а сакат у руку, баигов.

La'hmheit {ламхѐт} *f* 3b 1. сакатост, бангавост, узетост; хромост, *fat.* хопавост, шантавост. 2. *fig.* сакатост; слабост, никаквост.

la'hm|legen I *tr.* (у)кочити (посао итд.). II La'hm|legen *n*, La'hm|legung *f* (у)кочење, угушивање, -ење.

Lähmung {лемѐн} *f* 3b 1. = lähmen II. 2. \mathfrak{f} (од)узетост, сакатост; утрнулоост, ~ der unteren Körperhälfte (од)узетост доње половине тела, паралигија; halbseitige ~ (од)узетост једне стране, хемиплегија.

Lahn {лан} I [фр] *m* 2g \mathfrak{F} пљосната жица *f* тракаста жица (од злата и. сребра) II / \mathfrak{F} Лана.

Lai'b {лаѐп} [свн] hleip = сл хлеб] *m* 2g ~ Brot (бели округао) хлеб(ац), сомун, ~ Kase сирац, погача *f* сира, котур сира.

Lai'ch {лаѐх} [срвн.] *m* 2g мрест, мрешћење *n*, бијење *n* (рибе), бацање *n* икре; ~bett *n* мрестиште [мрешћење *n*; = Laichzeit I

Lai'che {лаѐх; hom. Leiche} *f* 3b мрест *m*, Lai'chen {лаѐхн} I *intr.* (а) 15a мрестити се, бити се, бацати икру II Lai'chen *n* мрест *m*, мрешћење; = Laichzeit.

Lai'ch... {лаѐх-} ~ort, ~platz *m* мрестиште *n*, ~zeit *f* време *n* мрешћења (и бијења риба, бацања икре)

Lai'e [свн.; лат. laicus] *m* 3a лаик, световњак, мирјанин; непосвећен, новајлија; die ~n лаици, непосвећени.

Lai'en|bruder {лаѐн-} *m* 1. (са)брат световњак lai'enhalt {лаѐнхѐфт} а лаички, непосвећен, новајлиски; *adv.* лаички, новајлиски, непосвећено.

Lai'en|priester *m* = Weltgeistlicher

Lai'enschaft {лаѐншѐфт} *f* 3b 1. лаичко удружење, *n* световњачко удружење *n* 2. лаичтво *n*, световњаштво *n*.

Lai'en...: ~schwester *f* сестра световњака, ~stand *m* световни (и мирски) staleж, светов

њаштво *n*; ~verstand *m* лаички разум, разум непосвећенога (и. новајлије).

Lakai' {лак'а} [фр.; *ит.] *m* 3a лакеј, хирица. lakai'enhaft {~нзффт} *a*, *adv.* лакејски, хирички.

Lakai'en|seele *f* лакејска (и. хиричка) душа.

La'ke {лак'} [дн.; Lache²] *f* 3b саламура.

La'ken {лак'н} [дн.: вн. (Lei)lach] *n* 2l платно; чоха *f*; (Bett)~ (постељни, креветски) чаршав *m*.

Lakoni'sch {лакониш} [гр.: Лаконија, стара област Пелопонеза] *a* и *adv.* лаконски (кратак и сажет, кратко и сажето као код Спартанаца.)

Lakoni'smus {лакониџмус} *m* 6g лаконизам.

Lakri'tze {лакритц} [срвн.; срлат. liquiritia; *гр. glykyrrhiza] *f* 3b 1. * госпоино биље *n*, слатки корен *m*. 2. (и ~п *m* 2l) *phm.* шипка *f* од госпоиног биља.

Lakri'tzen... {~лрн-} ~saft *m* сок од госпоиног биља (и. слатког корена); ~stange *f*, ~stengel *m* *phm.* = Lakritze 2.

la'llen {лал'н} [срвн. оном.] *I* *intr.* (h) и *tr.* 15a 1. певати а-а, ла-ла. 2. тепати (= место „р“ говорити „л“). 3. (про)тепати, (про)муцати. 4. булазити. 5. = dahlen. II La'llen *n* тепање; муцање.

La'ma' {лама} [перуански] *n* 6i 22 лама *f*.

La'ma- {~} [тибетски] *m* 6i *rl.* лама (будански свештеник).

Lamai'smus {ламаџмус} [Lama²] *m* 6g (б. *pl.*) *rl.* ламаизам; Lamai'st {~џст} *m* 3a ламаиста.

La'mai'wolle {лама-} 22 *f* ламина длака, вуна лама.

La'mberts|nuß {ламб'ртс-} [срвн.] 22 *f* 1. крупан лешник *m*. 2. ~(strauch *m*) леска *f* (на којој роде крупни лешници).

Lambe'rtus {ламбертус} *m* 8c Ламберт.

lamentie'ren {ламентир'н} [лат.] *intr.* (h) 15g јадикувати, нарицати, куцати, жалити, ридати. [рицање, куцање, ридање.]

Lame'nto {ламенто} [ит.] *n* 6i јадиковање, на-*f*

Lame'tta {ламета} [лат.] *f* 6g лажнозлато (или сребро) у кончићима (и. влаканицама).

la'misch {ламџш} [Lamia, град у Тесалији (Грчка)] *a* Lamischer Krieg лами(ј)ски рат; Lamischer Meerbusen Ламијски Залив.

La'mm {лам} [свн.] *n* 2a 1. јагње. 2. *fat. fig.* јагње, овчица *f*. 3. ~ јагње, пена на гребену таласа, пенушав талас.

La'mm..., la'mm... {лам-}. 2artig *a* налик на јагње, попут јагњета (и. овчице); ~braten *m* јагњеће печење *n*. [њенце, јагњешце.]

Lä'mmchen {лџмх'н} *n* 2l (*dim.* од Lamm) јаг-

la'mmen {лџм'н} *I* *intr.* (h) 15g (о)јагњити се. II La'mmen *n* (о)јагњење.

Lä'mmer... {лџмр-}: ~ball *m*, ~hüpfen *n*. а) играње *n*, скакутање јагњаци; б) играња *f* девојака; ~chen {лџмрх'н} *n* *pl.* 2l = Lämmchen *pl.*; ~geier *m* 22 брадан; ~hirt(in *f*) *m* пастир (-ка); чобан(ин, -ка); ~wolke *f* ~цирус *m*; облак *m* овча вуна; ~wolfe *f* = Lamm-wolfe.

La'mm(e)s|geduld {лам'с-} *f* стрпљење *n* јагњета Божјег, стрпливост јагњета Божјег,

стрпљење светитеља.

[јагњећи.]

lä'mmern {лџмр'н} *I* *intr.* (h) = lammen. II *a*

La'mm..., la'mm...: ~fell *n* јагњетина *f*, јагњећа кожа; ~fleisch *n* јагњетина *f*, јагњеће месо; 2fromm *a* миран (и. кротак) као јагње; 2herzig *a* са срцем јагњета, незлобљив.

Lä'mmlein {лџмлџ'н} *n* 2l (*dim.* од Lamm) = Lämmchen.

La'mm...: ~wolle *f* јагњећа вуна, јареница, јарика; ~zeit *f* време *n* јагњења.

Lä'mpchen {лџмпх'н} *n* 2l (*dim.* од Lampe) лампица *f*, лампиче; лампион *m*, кандилце; *fig.* freut euch des Lebens, so lang' noch das ~ glüht радујте се животу док живите.

La'mpe' {лампа} [срвн.; фр.; *гр.] *f* 3b 1. лампа; ewige ~ вечна светлост; bei der ~ при лампи, при светлости лампе. 2. 22 die ~п ред светиљки пред позорницом; ein Stück vor die ~п bringen изнети комад на позорницу, приказ(ив)ати. 3. *fat. fig.* e-n auf die ~ gießen *fat.* оквасити грло, пијуцнути. [зец.]

La'mpe' {~} [дн. = Lampert] *m* 8a и 8e зека(н), *f*

La'mpen'... {ламп'н-}: ~anzünder *m* упаливач лампи (и. фењера); фењерџија; ~docht *m* фитиљ (и. стењак) за лампу; ~fabrikant *m* лампар, израђивач лампи; ~fabrikation *f* израда лампи; ~fieber *n* 22 грозница *f* пред светиљкама испред позорнице; трема; das ~ fieber haben *pop.* узортити се, добити трему; ~fuß *m* нога *f* лампе; ~glas *n* = ~zylinder; ~glocke *f* стаклена лопта (и. кугла) за лампу; ~händler *m* трговац лампама (и. лампи); ~licht *n* светло(ст *f*) *n* лампе; ~mütze *f* шешир *m* за лампу; ~öl *n* уље за лампу; ~putzer *m* = ~wärter; ~reihe *f* 22 светиљке *f* *pl.* пред позорницом; ~ruß *m* = ~schwarz; ~schein *m* = ~licht; ~schirm *m* шешир за лампу; ~schleier *m* чипке *f* *pl.* за куглу за лампу; ~schwarz *n* чађ (и. гар *m*) од лампе; ~teller *m* подметач за лампу; ~träger *m*. а) лампоноша; б) велики свећњак; ~wärter *m* чистач лампи; ~zylinder *m* стакло *n* за лампу.

La'mpert {лам'прт} *m* 8a = Lampe².

Lampio'n {лап'ио'н} [фр.] *m* и *n* 6i лампион *m*.

Lampre'te {лампре'т} [свн.; срлат. lampetra] *f* 3b 22 морска змијулица.

lancie'ren {ла.сир'н} [фр.] *tr.* 15g бацити, бацати; хитнути; лансирати.

Land {лaнт} [свн.] *n* 2a (22 и 6 и 2g) 1. (*opp.* Meer, Wasser) земља *f* (*opp.* море, вода), копно, суво; festes ~ чврста земља, копно; zu Wasser und zu ~е на води и на земљи, на мору и на копну, на мору и на суву; водом и сувим, морем и сувим; ans ~ kommen доћи -лазити (и. приспети, стићи-зати) на копно; ans ~ setzen искрца(ва)ти; ans ~ steigen: а) искрца(ва)ти се, изићи (и. излазити) на копно, б) изићи-лазити из воде, с) в. Landgang; *fig.* (hier ist) ~! иајзад! хвала ти, Боже! 2. (б. *pl.*) земља *f*, тле; das ~ bebauen обрађивати (и. обделавати) земљу. 3. земља *f*, земљиште. 4. (б. *pl.*): flaches (и. ebenes, plattes) ~ равна земља, поље, равница. 5. (б. *pl.*) (*opp.* град) поље, село; auf dem ~е wohnen становати (и. живети) на селу (и. у по-

љу); über ~ gehen изићи у околину, проћи се по околини, (из)ићи у поље, у село; в. Einfalt 4; *fam.* Gottes Wort vom ~е сеоски поп(а), сеоски свештеник. 6. (*pl.* и Lande {ланд'}) земља *f*; *fig.* — Gebiet 1, Reich; *bibl.* das Heilige ~ Света Земља; das Gelobte ~, das ~ der Verheißung обетована земља, обећана земља; в. Johann; außer ~es sein бити ван земље (и. у иностранству); das ist, des ~es nicht der Brauch то није обичај у нашој земљи; er hat viele Länder gesehen он је видео многе земље; woher des ~es? одакле (из које земље) долазите?; das ~ räumen müssen морати напустити земљу; j-n ~es verweisen прогнати (и. протерати) кога из земље; *fig.* viele Tage gingen ins ~ много је дана протекло; das ganze ~ trauert цела је земља ожаловљена; die Schweizer ~е швајцарски кантони.

La'nd... {лaнт-}: ~adel *m*: а) посредно (= господару земље потчињено) племство *n* (*opp.* Reichsadel); б) племство из унутрашњости, сеоско, обласно племство (*opp.* Stadtadel); ~amann *m*: а) старшина сеоске општине; б) старшина кантона; ~anwachs *m* наплавак, наплавлено земљиште *n*; ~arbeit *f*, ~arbeiter(in *f*) *m* = Feldarbeit(er); ~armee *f* X сувоземна војска; ~armen|haus *n* сиротиште, просјачки дом *m*; ~armen|wesen *n* старање о сиротињи по селима, одељење за помоћ у унутрашњости; ~arzt *m*. а) сеоски лекар, лечник, лекар у пољу; б) лекар из унутрашњости, обласни (провинцијски) лекар.

La'ndauer {ланд'аур} [Landau, град у Немачкој] *m* 2l кочије *f pl.* са два коша; kleiner ~ мале полузатворене кочије.

La'nd..., **la'nd...**: ~aufenthalt *m* бављење *n* на селу, боравак у пољу; ~bar {лaнтбар} *a* где се може пристати, за пристајање; ~bau *m* земљорадња *f*; ~bauer *m* земљорадник, ратар; ~bau|meister *m*: а) сеоски грађевинар, архитект; б) грађевинар из (и. у) унутрашњости, обласни (и. провинцијски) грађевинар (и. архитект); ~befestigung *f* X копнено (и. сувоземно) утврђивање *n*; ~besitzer(in *f*) *m* поседни|к, -ца, власни|к, -ца земље, земљишта, непокретног имања; ~bewohner(in *f*) становни|к, -ца (са) села, сеља|к, -нка; ~bezirk *m* срез, котар; округ; ~bischof *m* обласни бискуп; владика; ~bote *m*: а) сеоски гласник, сеоски писмоноша, поштар; б) = tagsabgeordneter; ~brief|bestell|gebühr *f* сеоска такса за разношење писама; ~brief|bote, ~brief|träger *m* сеоски писмоноша; ~brot *n* сеоски хлеб *m* (печен на селу); ~brot|bäcker *m* сеоски хлебар.

La'ndchen {лaнтх'н} *n* 2l (*dim.* од Land) земљица *f*; *fam.* кутак *m* земље.

La'nd..., **la'nd...**: ~dienst *m* сувоземна служба *f*; служба на суво; ~drost *m* в. ~vogt; ~drostei' *f* = Drostei; ~edelmänn *m* сеоски племић; ~eier *n pl.* (frische) ~е свежа јаја (донесена са села); ~eigentum *n* власништво земље, непокретно имање у земљи; ~eigen-(tüm)er(in *f*) *m* = ~besitzer (*m*); ~einwärts

adv. у земљу, у унутрашњост земље, ка унутрашњости земље.

la'nden {ланд'н} [*дн.*] 15c I *intr.* (*s* и *h*) X приста(ја)ти, искрца(ва)ти се, спу|стити се -шта-ти се (и X auf freiem Felde у пољу), прите-р(ив)ати земљи, приспети; изићи на суво; извести се; der Kapitän hat dort (die Mannschaft i s t) gelandet капетан је тамо пристао (момчад се искрцала, изишла на суво). II *tr.* искрца(ва)ти, извести на суво, изводити на копно. III **La'nden** *n*, **La'ndung** *f* пристајање; искрцавање; спуштање на земљу.

La'nd|enge *f* X земљоуз *m*, превлака.

La'nder {ланд'р} *f* 3d проштац *m*, колац *m* (од оgrade).

Länder {ланд'рн} *m* 2l лагани валцер.

Lä'nder {л'енд'р} *pl.* од Land.

...länder {л'енд'р} *m* 2l, ~in {~дн} *f* 3c у слож. на пр. Südländer(in).

Lä'nder..., **lä'nder...** {л'енд'р-}: ~beschreibend *a* X земљописни, хорографски; ~beschreibung *f* земљопис *m*, хорографија; ~durst *m* = ~sucht; ~ei {л'енд'ра} *f* 3b (најв. у *pl.* ~en) земља, земљиште *n*, поседи *m pl.* земље, добра *n pl.*

Lä'nder..., **lä'nder...**: ~gier *f* = ~sucht; ~kenntnis, ~kunde *f* земљопис *m*, географија; ~kundig *a* познавалац земљописа (и. географије); ~los *a* без земље.

lä'ndern {л'енд'рн} *tr.* снабдети се оградом (и. приручјем), оградити. **lä'nder|en** {л'енд'р'н}, **lä'ndern** {л'енд'рн} [**Lä'nder**] *intr.* 15f лагано играти валцер.

Lä'nder..., **lä'nder...**: ~name *m* име *n* земље; ~raub *m* отмица *f* земље, области; отете земље *f pl.*; ~räuber *m* отимач земље, пљачкаш; ~reich *a* богат у земљи, богат земљом; ~sucht *f* освајачки дух *m*, жеђ за освајањем, болест освајања земаља; ~tausch *m* размена (и. трампа) *f* земље; уп. и Land..., Landes..., Lands...

La'ndes..., **la'ndes...** {лaндс-}: ~adel *m* земаљско племство *n*; ~älteste(r) *m* најстарији у племству; ~angehörige(r) *m*, ~angehörige *f* доморо|дац, -ткиња, урођени|к, -ца; die ~angehörigen домороци, сународници; ~art *f*: а) навике *f pl.* (и. обичаји *m pl.*) земље; das ist so ~art овде је такав обичај; б) састав *m* (и. природа) земље; ~aufnahme *f* снимање *n* земље (и. земљишта), топографија; ~ausschuß *m* земаљски одбор; ~beamte(r) *m* земаљски чиновник, јавни службеник; ~bedarf *m* потреба *f* у земљи, унутрашња потрошња; ~beschaffenheit *f* својство *n* (и. природа, састав *m*) земље; ~beschreibung *f* опис(ивање *n*) земље, топографија; ~brauch *m* = ~art *a*; ~direktor *m* = ~hauptmann; ~erzeugnisse *n pl.* земаљски производи *m pl.*; ~farben *f pl.* народне боје; ~flüchtig *a* = landflüchtig; ~fürst(in *f*) *m* влада|лац, -рка земље, господар, -ка; ~fürstlich *a* владалачки, владаочев, владарски, господарев; кнежевски, краљевски; ~gebiet *n* област *f*, земљиште; ~gericht *n* земаљски суд *m*, обласни суд *m*; oberstes ~gericht врховни земаљски

суд (у Баварској); **~hauptmann** *m* обласни управник; **~haus** *n* земаљска скупштин(ск)а (зграда) *f*; **~herr** *m* = **~fürst**; **~herrlich** *a* = **~fürstlich**; **~herrlichkeit** *f* врховна власт (земаљска), владарство *n*, господарство *n*, **~herrschaft** *f*; а) влада(вина), власт, господарство *n*, господарење *n*; б) владалац и његова породица, господар и његов дом; **~hoheit** *f* = **~herrlichkeit**; **~kasse** *f* државна благајна; **~kind** *n* дете земље, домородац *m*; урођеник *m*; **~kirche** *f* земаљска црква, црква (једне) земље (не брвати са **Landkirche**!); **~kultur** *f* пољопривреда; **~kundig** *a* који познаје земљу; **~mutter** *f* мајка земље, мати отаџбине; в. и **~fürstin**; **~obrigkeit** *f*: а) врховна власт; б) земаљска управа, управа (неке) земље; **~polizei** *f* (општа) полиција земље; **~produkte** *n pl.* = **~erzeugnisse**; **~regierung** *f* земаљска влада; **~religion** *f* земаљска вера, вера (те) земље; **~sache** *f* јавна (и државна) ствар, јавни посао *m*; **~schuld** *f* државни дуг *m*; **~schule** *f* средишња школа; **~sitte** *f* обичаји *n pl.* (навике, нрави *f pl.*) земље; **~sperr** *f* општа забрана извоза (из земље) и увоза (у земљу); **~sprache** *f* земаљски језик *m*, језик (народа те) земље; **~tracht** *f* народна ношња; **~trauer** *f* општа жалост, жалост у целој земљи; **~üblich** *a* (који је) у обичају, употреби у (тој) земљи; **~vater** *m*: а) отац народа, отац отаџбине; в. и **~fürst**; б) студ свечаност ландесфатер; **~väterlich** *a* оца народа; владалачки, владарски; **~verrat** *m* издаја *f* земље (и отаџбине), велеиздаја *f*; **~verräter(in)** *m* издајник, -ца земље (и отаџбине); **~verräterisch** *a* велеиздајнички; (preußische итд.) **~versammlung** *f* (пруска итд.) народна скупштина; **~verwaltung** *f* управа земље; земаљска управа; **~verweisung** *f* прогонство *n*, изгнање *n*, изгнанство *n*, протеривање *n* (из земље); **~verwiesen** *a* про-, изгнан, протеран (из земље); **~verwiesene(r)** *m*, **~verwiesene** *f* изгнаник, -ца, прогнаник, -ца; **~zeitung** *f* званичне новине; Уп. **Land...**, **Länder...**, **Lands...**

La'nd..., **la'nd...**: **~fern** *a* удаљен од земље; **~feste**, **~festung** *f a* **×** утврђење *n* (у) унутрашњости; б) **×** алат *m*, паламар, (и конопца) *m* за везивање лађе; **~flüchtig** *a* по-, одбегли, у бекству; **~flüchtig werden**: а) побећи из земље, отићи из отаџбине, оставити домовину, б) побећи, утећи (из затвора); **~fracht** *f* **×** превоз *m* сувим, превоз (и пренос) *m* колима; **~frau** *f* жена са села, сељанка; **~fremd** *a* сасвим туђ, потпуно стран; **~friede** *m*: а) земаљски (и јавни, државни) мир; б) **allgemeiner** **~friede** уништење *n* права песнице, права међусобног ратовања; **~friedensbruch** *m* (= **~störer** *m*) прекршај (прекршивалац) земаљског (и јавног) мира; **~frucht** *f*: а) плод *m* земље; б) земаљски плод, плод (те) земље; **~fuhr** *f*: а) превоз *m* (и превозење *n*, пренос *m*) колима (и сувим); б) (и **~fuhrwerk** *n*) сељачка кола *n pl.*; **~fuhrmann** *m* (*pl.* **~fuhrleute**) кочијаш, рабаџија; **~gang**

m **×**: **~gang erhalten** доби(ја)ти допуштење за излазак на суво; **~geistliche(r)** *m* сеоски свештеник (и. поп, парох) (прот. пастор); **~gemeinde** *f* сеоска општина; **~gericht** *n* земаљски (и. обласни, првостепени) суд, **~gerichtlich** *a* земаљског суда (*gen.*), првостепеног суда, обласног суда; **~gerichtsrat** *m* саветник земаљског (и. обласног, првостепеног) суда; **~gestüt** *n* обласна ергела *f*; **~graf** *m* покрајински гроф, гроф извесне покрајине, ландграф; **~gräfin** *f* покрајинска грофица, грофица извесне покрајине, ландграфича; **~gräflich** *a* ландграфовски, **~grafschaft** *f* покрајинско грофовство, ландграфовство; **~gültig** *a* који вреди (и. важи) у (некој) земљи; **~gut** *n* земља *f*, сеоско (и пољско) добро, имање; **sich auf ein ~gut zurückziehen** повући се на имање, **~haft** (**~haft** *f*) *a* = **~ländlich** *l*; **~handel** *m*: а) трговина *f* на суву; б) унутрашња трговина *f*; **~hauptmann(schaft)** *m* = (пољ.) **Starost(ei)**; **~haus** *n*: а) сеоска кућа *f*; летњиковац *m*; б) зграда *f* земаљске (и. обласне) скупштине; **~häuschen** *n* сеоска кућица *f*, летњиковчић *m*, пољска кућица *f*; **~hausordnung** *f* уређење *n* пољских кућа (и. летњиковаца); **~heer** *n* = **~armee**; **~herrschaft** *f* земаљско властелинство *n*.

...ländisch (**~лѐндѝш**) *a* у слож. в. на пр. **abend**.

La'nd..., **la'nd...**: **~jäger** *m* жандар пешак; **~jägeri** *f* (пешачка) жандармерија; **~junker** *m* = **~edelmänn**; мали сеоски племић; **~karte** *f* земљописна карта, мапа; **~karten[druck]** *m* штампа(ње) *n* *f* земљописних карата, мапа; **~kind** *n* дете са села, сељаче, сељачић *m*; **~kirche** *f* сеоска црква (уп. **Landeskirche**); **~kreis** *m* округ; **~krieg** *m* копнени рат, рат на суву; **~kundig** *a* познат у целој земљи, опште познат; **~kundschaft** *f* сеоска муштерија, сеоске муштерије *f pl.*; **~kutsche** *f* (приватна) поштанска кола *n pl.*, *fat.* таљиге *f pl.*; **~kutscher** *m* *fat.* таљигаши, возар, кириџија; **~läufig** *a* који је у употреби у земљи, опште примљен (и. прихваћен); уобичајен у земљи; **~laufige Redensart** уобичајен начин говора, уобичајена изрека; **~leben** *n* сеоски живот *m*, живот на селу, живот у пољу; **das ~leben lieben** волети село (и. поље, природу).

Lä'ndler (**лѐнтл'р**) *m* 2l I = **Landbewohner**. II = **Länder**.

lä'ndlern (**лѐнтл'ри**) в. **ändern**.

La'ndleute *pl.* људи са села, сељаци; в. **Land-**

lä'ndlich (**лѐнтл'х**) *a* 1. пољски, сеоски. 2. сеоски; прост, сељачки; умерен, трезвен. 3. уобичајен, у употреби у једној земљи; *prv.* **~**, **sittlich** друга земаља, други обичаји; туђа земаља, туђи обичаји.

Lä'ndlichkeit (**~кѝг**) *f* 3b сеоско (и. пољско) обележје *n*, сеоски изглед *m*, сеоска простота.

La'nd..., **la'nd...**: **~los** *a* без земље; **~luft** *f* сеоски (и. пољски) ваздух; **~lust** *f* уживања *n pl.* живота у пољу, задовољства *n pl.* живота на селу; **~macht** *f*: а) сувоземна сила, копнена сила; б) **×** сувоземна сила, копне-

на војска; ~mädchen *n* сеоска девојка *f*, сељанка, -чица *f*; ~mann *m* (*pl.* ~leute; не бркати са Landmann!) становник села, земљорадник, ратар; сељак; ун. ~bauer; ~männisch *a* а) сеоски, сељачки; б) земљораднички, ратарски; ~mark *f*: а) границе *f pl.* (неке) земље; б) земља, област; ~marke *f* — копнени знак *m*, знак на копну (и. на суву); ~marschall *m* маршал земаљске, обласне скупштине; ~messer *m* земљомер, геометар; ~offizier *m* X сувоземни официр, официр сувоземне војске; ~partie *f* излет *m* у поље, излет; ~pfarre *f* сеоска парохија; ~pfarrer *m* сеоски поп (и. свештеник, парох) (прот. пастор); ~pfleger *m* управник покрајине, обласни управник; ~plage *f* општа несрећа, невоља у целој земљи; ~pomernanze *f fam.* сељакуша; цвет *m* са села; ~post *f* сеоска пошта; ~postbote *m* сеоски писмоноша; ~prediger *m prot.* = ~pfarrer; ~rat *m.* а) кантонско веће *n*; б) окружни начелник, ландрат; ~rätlich *a* окружног начелника (*gen.*), ландрата, ландратски; ~ratte *f.* а) X (*opp.* Wasserratte) домаћи (и. кућни) пацов; б) X *fam.* (*opp.* Seerratte) који живи на чврстој земљи, копну, који је навикао на копно; сувоземни пацов, сувоземни војник, пешак; ~recht *n*: а) земаљско (и. домаће, грађанско) право; обичајно право; б) покрајинско (и. сеоско) право, право које важи у земљи; ~rechtlich *a* који се односи на грађанско право; ~regen *m* киша *f* у (целој) земљи, киша која је захватила већи део земље (*opp.* Strichregen); ~reise *f.* а) пут сувим, пут по копну (и. по суву); б) пут по земљи, пут на село; ~reiter *m* коњички жандарм; ~rentmeister *m* општи (и. главни) порезник; ~richter *m.* а) судија обласног суда; б) = ~pfleger; ~rüh(t)ig (*рух-тиг*) *a* = ~kundig; ~rücken *m* висија *f*; ~saß *m*: а) становник (неке) земље, староседаца, домородац; б) = Landmann; в) и мућан ратар, власник пољског имања, сеоског добра; д) поседник племићког поседа с гласом у покрајинској скупштини, покрајински клетвеник; ~sässerei' *f* = ~sässigkeit; ~sässig *a* који има права обласног клетвеника; ~sässigkeit *f* права *n pl.* (својство) *n* покрајинског клетвеника.

La'ndschaft {ландшафт} *f* 3b 1. покрајина (неке државе); срез *m*, област; предео *m*, крај *m*, кантон *m*. 2. сталежи *m pl.* (обласни), обласна сталешка скупштина; одбор *m* обласне сталешке скупштине. 3. околина, околица; diese Stadt hat eine sehr reiche ~ овај град има врло богату околину. 4. предео *m*, крај *m*, положај *m*.

La'ndschafter {~р} *m* 2l = Landschaftsmaler; ~ei' {ландшдфтер} *f* 3b = Landschaftsmalerei.

la'ndschaftlich {ландшдфтлѝх} *a* 1. обласни, покрајински; ~e Ausdrücke *m pl.* покрајински изрази, провинцијализми. 2. = landständig. 3. (в. Landschaft 4); ~e Darstellungen *f pl.* претстављање предела, слике предела, пејсажи *m pl.*; ~ sehr schöne Gegend предео *m* богат лепим положајима, крај

m богат лепим местима (и. положајима) **La'ndschafts...** {ландшдфтс-}: ~ausschuß *m* одбор обласне сталешке скупштине; ~bild *n* изглед *m* предела, слика *f* краја; ~fach *n* пејсаж *m*; ~gärtneri' *f* вртарство (и. градинарство) *n* које се тиче уређивања (јавних) вртова или скверова; ~maler *m* сликар предела, пејсажист; ~malerei' *f* сликарство предела.

La'nd... ~scheide *f* = ~mark *a*; ~schild|kröte *f* X зем. ориџача; ~schiacht *f* X битка на суву, суво. змна битка; ~schnecke *f* X (пуж) голаћ *m*; ~schule *f* сеоска школа; ~schullehrer, ~schulmeister *m* сеоски учитељ; ~see *m* језеро *n*; ~seite *f* страна земље (и. копна); ~seuche *f* зараза, епидемија; ~sitz *m* сеоска кућа *f*, летњиковац; = ~gut.

La'nds..., **la'nds...** {ландс-}: ~knecht {нвн. 15 век} *m* X пешак немачке војске у средњем веку; врста игре карата; ~mann *m*, ~männin *f* 3c (*pl.* ~leute) (не бркати са Landmann!) а) was ist er für ein ~mann? одакле је он? из које је земље?; б) земљак, -иња; wir sind ~leute ми смо земљаци; ~männisch *a* земљачки; ~mannschaft *f.* а) земљаштво *n*; б) удружење *n* земљака, удружење студената исте земље.

La'nd..., **la'nd...** ~soldat *m* X војник сувоземне војске; ~spitze *f* врх *m* земље (и. копна, обале) који за(и)лази у море, у реку; рт *m*; ~stadt *f.* а) покрајинска варош, обласни град *m*; б) копнени град *m*; ~stand *m* члан (земаљске, обласне) скупштине; die ~stände обласна (сталешка) скупштина; ~ständisch *a* који се тиче скупштине неке земље, који се односи на скупштину неке земље; ~ständische Rechte *n pl.* сталешке повластице *f pl.*; ~ständische Verfassung претставнички устав *m*; ~stelle *f.* а) место *n* у пољу (и. на селу), кутак (и. кутић) *m* земље; б) место (= служба) у унутрашњости, на селу; ~sterben *n* = ~seuche; ~steuer *f.* а) општи порез *m*, порез који се односи на целу земљу; б) земаљарина, порез *m* на земљу; ~straße *f.* а) друм *m*, цада; *fam.* immer auf der ~straße liegen окапати на путу; б) сувоземни пут *m*, копнени пут (*opp.* Wasserstraße); ~strecke *f* простирање *n*, пространство *n* (земље); ~streichen *n* = ~streicherei; ~streichend *a* скитнички, пробисветски; ~streicher(in *f*) *m* скитница, протува, пробисвет; ~streicherei' *f* скитање *n*, протуство *n*, скиталаштво *n*; ~strich *m* предео, крај; ~sturm *m* а) копнена бура (и. олуја) *f* (*opp.* Seesturm); б) X (6. *pl.*) последња одбрана *f*; ~sturm|pflichtig *a* X обвезник последње одбране; ~tag *m* земаљска скупштина *f*, сталешка скупштина; ~tags|abgeordnete(r) *m* посланик земаљске (и. сталешке) скупштине; ~tags|abschied *m* закључење *n* сталешке скупштине; ~tags|verhandlungen *f pl.* расправе (и. расправљања *n pl.*, дебате) земаљске скупштине (и. у сталешкој скупштини); ~tiere *n pl.* X сувоземне (и. копнене) животиње *f pl.*; ~transport *m* превоз (и. превозење *n*) сувим, пренос копном,

~truppen *f pl.* ✕ сувоземне трупе, копнена (и. сувоземна) војска; *z*üblich *a* уобичајен у)
 La'ndung {лaндунг} *f 3b* = landen III. [земљи.]
 La'ndungs... {лaндунг...} ~armee *f* ✕ експедициона војска, војска за искрцавање; ~brücke *f* = мост *m* за искрцавање; ~platz *m*, ~stelle *f* пристаниште *n*, место искрцавања; ~seil *n* = прихватно уже; ~treppe *f* = стенице *f pl.* за искрцавање; ~truppen *f pl.* ✕ трупе за искрцавање; ~versuch *m* ✕ покушај искрцавања.

La'nd..., la'nd...: ~vögel *m pl.* ✕ сувоземне (и. копнене) птице *f pl.*; ~vogt *m a*) = pfleger; *b*) намесник, поглавар земље; ~vogtei' *f* у права, поглаварство *n*, намесништво *n*; ~volk *n* = leute; *z*wärts *adv.* према земљи, к земљи, према копну, ка копну; ~weg *m a*) сеоски (и. општински) пут; *b*) сувоземни пут, копнени пут, пут сувим; ~weg nach Indien (*opp.* Seeweg) сувоземни пут за Индију, пут сувим за Индију; ~wehr *f* ✕ (б. *pl.*) *a*) домобранство *n*, земаљска одбрана, резерва, ландвер *m*; ~wehr ersten Aufgebotes домобранство (и. резерва) првог позива; *b*) утврђења *n pl.* (и. тврђаве *f pl.*) на граници земље; ~wehr|aufgebot *n* позивање домобранства (и. резерве); ~wehr|bataillon *n* домобрански батаљон *m*; ~wehr|bezirk *m* срез домобранства (и. резерве); Bureau für den ~w. = Bezirkskommando; ~wehrmann *m* домобранца, резервиста; ~wehrpflicht *f* ✕ домобранска војна обавеза, обавеза служења у домобранству (и. у резерви); ~wein *m* домаће вино *n*; ~wind *m* копнени ветар, ветар са сува (и. са копна); ~wirt *m*: *a*) пољопривредник, земљорадник; Bund der ~wirte савез земљорадника, удружење *n* пољопривредника; *b*) сеоски механџија; ~wirtschaft *a* пољопривреднички; ~wirtschaft *f a*) (б. *pl.*) пољопривреда; *b*) (са *pl.*) пољопривредно имање *n*; пољопривредни посед *m*; ~wirtschaftlich *a* пољопривредни; земљораднички; ~wirtschafts|kammer *f* пољопривредничка комора, пољопривредно веће *n*; ~wirtschafts|kunde *f* наука о пољопривреди (и. земљорадњи), агрономија; ~wirtschafts|minister *m* министар (пољо)привреде; ~wohnung *f* стан *m* у селу, стан у пољу; ~zoll *m* ✕ превозна царина *f*; ~zunge *f* копнени језик, део копна (и. обале) облика језика који за-(и)лази у море, у реку.

lang {ланг} [свн.: лат. longus] *I a 10a* 1. дуг(ачак) (*opp.* kurz); протегљаст; e-n Finger ~ дуг један прст, дужине прста; zehn Fuß ~ und vier Fuß hoch дуг(ачак) десет стопа, а висок четири стопе; gleich ~ sein бити једнаке (и. исте) дужине; *fig.* в. breit *l*; so ~ er war колико је дуг; länger machen (про)дужити, продуживати, издужити(ва)ти; продужити, настављати, -ити; der Wein wird ~ вино се тегли, вино балави; länger werden продужити се, о-, издужити се; отегнути се; в. и 2; ~-e Brühe: *a*) бистра чорба, *b*) *fig.* в. Brühe 4; *fig.* ein ~es Gesicht machen отегнути лице; *fam.* отомбољити нос;

в, Hals *l* и 2; *fig.* mit ~er Nase abziehen отићи (и. одлазити) покуњена носа; уп. Nase 3; was ist der ~en Rede kurzer Sinn? шта је у-кратко смисао овог другог говора?; *priv.* wer ~ hat, läßt ~ hangen како ко има, онако и ради; уп. hangen *l 5*. 2. дуг; vor ~en Jahren пре много година, поодавно; ~er Tag (код Јевреја) = Versöhnungsfest *b*; länger werden (о)дужати; ~e Weile в. Langeweile; ~e, ewige Zeit читав век, читава вечност; längere Zeit подуже; so seid ihr die längste Zeit Abt hier gewesen ви бисте дуже остали опат; ihm wird die Zeit ~ дуго му је време; отегло му се време; досадно му је. II *adv.* drei Jahre ~ три године (дана); e-e Stunde ~ један час, један сат, за време целог часа, цео час, цео сат; e-e Zeit ~ за неко време; über kurz oder ~ кад-тад, пре или после, раније или доцније; в. и lange. III ~e(s) {ланг(с)}, аус. Lange(s) *n 9l.* et. des ~n und breiten erzählen причати што надуг(ачк)о и нашироко; в. и breit *ll*.

La'ng..., la'ng... {ланг...}: *z*ährig ★ дуга(чка) класа, дугокласат; *z*armig *a* дугорук; дуго-крак; *z*atmig *a a*) дуга даха, с много даха; *b*) *fig.* дуготрајан; ~baum *m* срчаница *f* (на колима); *z*beinig *a* дугоног, кракат.

La'nge {ланг} *adv.* (каткад *abr.* lang) 1. дуго; *a*) er hat mir ~ nicht geschrieben дуго ми није писао; er bleibt sehr ~ дуго се задржао (и. замајао); нема га дуго; wir blieben ~ auf дуго смо седели, дуго смо остали будни; er braucht ~, um zu... *inf.* дуго му треба да... *praes.*; das hat nicht ~ gedauert то није дуго трајало, то не потраја дуго; es wird nicht ~ dauern *fam.* то неће дуго; неће дуго (по)трајати; es ist schon ~ her, daß... поодавно је већ, како...; wie ~? колико времена?; wie ~! колико дуго! wie ~ lernen Sie Deutsch? колико времена има како учите немачки? колико дуго (и. откада) учите немачки?; was machen Sie ~! шта радите толико!; er wird es nicht mehr ~ machen он неће дуго; скоро ће свршити; schon lange одавно, одавно; bis wie ~ sind Sie zu Hause? докле сте код куће?; wie ~ soll ich denn warten? докле ћу већ (и. та докле ћу) чекати?; da können Sie ~ warten, ehe sich e-e solche Gelegenheit wieder bietet можете попричекати (и. имате да попричекате) док се опет укаже (и. пружи) таква прилика; so ~, bis... дотле док...; so ~ sein Vater lebte за живота његова оца; док му је отац био жив; auf wie ~? за колико времена? за које време?; на колико времена? на колико? auf so ~ als... дотле док...; за све време док...; толико времена, колико...; noch auf ~ (Zeit) hinaus још задуго; noch ~ nicht још позадуго не, још подуже не, још не (тако) скоро; er ist noch ~ nicht fertig он још позадуго неће бити готов; er kann noch ~ (Zeit) nicht spielen он још позадуго неће моћи свирати; још дуже време неће се моћи играти; ~ bevor... много пре н(е)р(о) (што)...; nicht ~ darauf мало затим, нешто потом; *b*) примери за *comp.* и

sup... hundred Jahre und länger сто и више година; ein Tag länger дан дуже, дан више, je länger, je lieber што дуже, то боље; ich habe es schon länger bemerkt приметно сам то већ пре неког времена; es ist länger als e-n Monat има више од месец дана; ich kann es nicht länger (mehr) verschweigen не могу више то да прехуткујем; dieser Mißbrauch hat am längsten gedauert ова злоупотреба неће дуже (и. више) трајати, wenn er es noch länger so macht ако он (и. даље) тако продужи; ich habe nicht länger Zeit немам више времена (да чекам); не могу се дуже задржавати. 2. den muß man nicht erst ~ fragen с њим тек не морамо дуго разговарати, не не треба се задржавати (и не треба губити времена) у разговору с њим. 3. ~, längst са следећим одрицањем = bei weitem; er ist ~ nicht so gelehrt далеко је од тога да буде толико учен; ~ nicht so schön много мање леп, ни принети тако леп. 4. довољно, сасвим; *fam.* das ist für uns ~ gut то је за нас довољно, сасвим добро.

Länge {лѐн-н} [lang] *f* 3b 1. дужина, дуљина; a) der Garten hat zehn Meter in der (и. die) ~ врт има десет метара дужине (и. у дужину); in die ~ и. der ~ nach (spalten итд.) (цепати) у дужину, уздуж, по дужини; der ~ nach hinfallen пасти колико је дуг, -а, -о; уп. hinfallen; X der ~ nach beschießen тући (и. пуцати) са (свога) бока уздуж; b) mit mehreren ~n besiegen победити за више дужина; c) X das Stück hat ~n комад има дугачких места; d) ~ der Nächte дужина ноћи; die ~ e-s Aufenthaltes трајање једног борављења (и. боравка); *fig.* (sich) in die ~ ziehen одуговлачити (се), отезати (се); auf die ~ за дуже времена; с временом; кад дуже (устраје. 2. ~, X: geographische ~ земљописна дужина; unter 20° östlicher ~ на двадесетом степену (под двадесетим ступњем) источне дужине. 3. *met.*: a) ~ e-r Silbe дужина слога; ~ oder Kürze e-r Silbe дужина или краткоћа слога, квантитет; b) дуг слог.

Längeholz {лен-н} *n* оклагија *f*.

la'ngen {лон-н} [lang] 15a I *intr.* (h) 1. стићи, стизати, достати, бити довољан (zu: за); der Schneider wird nicht damit ~ то кројачу неће стићи, неће бити довољно; *prv.* es langt so weit es kann стиже докле може; damit wird er nicht weit ~ с тим он неће далеко дотерати. 2. дохватити, -ати, досећи, досе|гнути, -зати (до); допрети, -ирати (до); дома-шати. 3. nach et. (*dat.*) ~ машити се за што, сегнути се, сезати се; in die (и. aus der) Schüssel ~ захватити (и. узети) изделе (и. чиније); in die Tasche ~ машити се (руком) у џеп. 4. X = verlangen, sich sehnen. 5. (||) X = gelangen. 6. дужати; die Tage ~ дани дужају. II *tr.* 1. до-, у|хватити 2. дода(ва)ти, пружити, -ати, да(ва)ти.

la'ngen {лѐн-н} [lang] *tr., refl.* 15a 1. (sich) ~ продужити (се), продуживати (се); den Teig ~ расте|зати -гнути тесто оклагијом. 2. X (по)пустити, (по)пуштати (ein Tau уже)

Längen... {лѐн-н-}: ~achse *f* (уз)дужна ос(о-вина); ~aufriß *m* уздужни изглед, ~bureau *n* одељење (и надлештво) за дужине (у Паризу), ~durchschnitt *m* уздужни пресек; ~grad *m* X, X степен дужине, дужински ступањ; ~kreis *m* X и X подневак, мериди-јан; ~maß *n* мера *f* за дужину, дужинска мера; ~messung *f* мерење *n* дужина.

la'ng|entbe|hrt *a* чега је човек лишен од дужег времена; одавна без (чега).

La'ngen|uhr *f* = бродски хронометар, по-морски часовник. [fer(in.)]

La'ng|schlāfer(in) *f* {лāн-н-} *m* = Langschlā-*f* langettie'ren {ла.гетир-н} [фр. languette] *tr.* 15g (у)красти, (из)вести у облику венца (и. ниске), изви(ја)ти.

Lange|weile {лāн-вā-л-} *f* 7b досада, чама; aus Langerweile из (и. од) досаде; *fam.* seine Drohung ist nicht für die ~ с њим се није шалити кад прети

La'ng..., **la'ng...**: ~finger *m* *fam.* смотауз, ди-зало; Xfingerig *a* a) дуг(ачк)их прстију, дугопрст; b) *fam. fig.* дугачких прстију, који диже; Xflügelig *a* дугокрили, дугих крила; Xfristig {~фрист-н} *a* дугорочан; Xgeschwāntz *a* X дугореп, дуга репа; Xgespitzt *a* дуго-врх, с дугачким врхом (и. шиљком); Xgestielt *a* X који има дуг(ачк)у стабљику; Xgestreckt *a* дуг, испружен целом својом дужином, испружен; Xgewachsen(er Mensch) *a* про-тегљаст, дугоња, цигљав, ижигљао, дуга-лија; ~haar *m*: a) дугокоси, човек дуге косе; mit dem Beinamen ~haar звани (и са на-димком) дугокоси; b) животиња *f* дуге дла-ке; Xhaarig *a* дугокос, космат; чупав, ву-нат, рутав; Xhalsig *a* дуговрат, дугошијат; ~hand *m* дугоруки, човек дуг(ачк)их руку; Xhändig *a* дугорук, дугих руку; Xhi'n *adv.* надугачко, уздуж; ~holz *n* X дрво за прав-љење лађа; Xjährig *a* дугогодишњи; стари; Xjährige Erfahrung дугогодишње искуство; Xköpfig(es Wesen) *a* дугоглав(ац *m*), доли-гокефал; Xkrallig *a* дуг(ачк)их канци (и. но-ката); Xlebig *a* дуговечан, који живи дуго, дуга века; ~lebigkeit *f* 3b дуговечност; Xlei-*big* *a* дуга тела; протегљаст, витак.

la'nglich {лен-лѐх} *a* 1. подужи. 2. дугуљаст, продуљен. [овалан.]

la'nglich|ru'nd *a* јајаст, дугуљастоокругао, *f* **La'ng...**, **la'ng...**: ~mut [Mut *m*] *f* дуготрпељивост, стрпљивост; стрпљење *n*; ~mut üben gegen j-n бити дуготрпељив (и. попустљив) према коме; Xmütig *a* (dv.) дуготрпељив(о), (с)трпљив(о), *pro.* дуготрпељив(о), доброху-дан, милостиван; ~mütigkeit *f* 3b = ~mut **Langoba'rde** {лāн-гобард-} [Langbart] *m* 3a, Langobardin {~дин} *f* 3c Ломбарђанин, -ка. langoba'rdisch {~дѐш} *a* ломбарђански.

La'ng..., **la'ng...**: ~ohr *m* 2g (и *n* 4a) дугоухи *m*; човек *m* (животиња *f*) са дугим ушима; b) *fam.* дугоухи, магарца; Meister ~ohr ду-гоухи; *prv.* ein Esel nennt den andern ~ohr смејала се кука кривом дрвету; ругао се ко-тао лонцу — велика му уста; Xohrig *a* ду-гих ушију, са дугим ушима, ду|оух(и), ушат.

längs {лѣн.с} [Länge] *adv.* и *prp.* (са *dat.*, са *gen.*, са *acc.*) = entlang; ~ dem Flusse дуж реке.

la'ngsam {ла'н.зам} [свн.] *a* лаган; спор; *adv.* (по)лагано, полако. 2. са *v.* ~ abgehen лагано се продавати, ићи лагано, имати слабу прођу; ~ fahren! вози лагано! кораком!; ~ gehen ићи лагано, ићи полако; ~er gehen: *a*) ићи лакше, ићи спорије; *b*) ићи лакше, успорјити, авати (ход); wer ~ geht, kommt auch mit ко иде полако, стићи ће исто тако; стиже и онај који иде лагано; ~er machen: *a*) радити лакше (и. спорије); *b*) успорјити, авати (рад).

La'ngsamer werden {ла'н.зам'р} *n* успоравање. **La'ngsamkeit** {ла'н.замкѣ'т} *f* 3b лаганост, спорост. [тра.]

La'ngsbestreichung {лѣн.с-} *X*, *с* *f* бочна ва-|

La'ng..., **la'ng...**: **~schattig(e)** {Völker *n pl.*} *a* (народи *m pl.*) са дугачком сенком; ~schiff *n* велика лађа; ~schläfer(in *f*) *m* спавац(ица) дуго после сванућа, спавало, *fat.* чмавало; ~schlaferei' {~шлеф'рѣ'и} *f* 3b дуго спавање *n* после сванућа, навика да се дуго спава после сванућа, *fat.* чмавање *n*; ~schnäb(e)lig {~шнѣб(е)л'и} *a* дугокљун; ~schnäbler {~шнѣбл'р} *m* 2l дугокљунац; ~schwanz *m* дугорепа животиња *f*; ~schwänzig *a* дугореп; ~schwelle *f* дугачак праг *m*.

La'ngs..., **la'ngs...**: ~einschnitt *m* уздужни усек (иа пушци); ~gestreift *a* са уздужним пругама, уздужно пругаст.

La'ng..., **la'ng...**: ~sichtig {~ш'и'г'и} *a*. *a*) далековид (боље: weitsichtig); *b*) дугорочан; ~silbig *a* дугреложан, са дугим слоговима, од дугих слогова.

La'ngs...: ~richtung *f* уздужни правац *m*; ~schnitt *m* уздужни пресек.

la'ngst {лѣн.ст} (*sup.* од lang) = seit lange; ich weiß es ~ (о)давно (и. одавно) ја то знам; в. и lange *l* *b* и 3.

La'ngstal *n* уздужна долина *f*.

la'ngstbeka'nt (о)давно познат.

la'ngstens {лѣн.ст'нс} *adv.* најдоцније, најкасније; најдаље.

La'ng..., **la'ng...**: ~stielig *a*. *a*) са дуг(ачк)ом дршком (и. петельком); *b*) *fat.*, *fig.* = ~weilig; ~stieligkeit *fat.* *f* 3b *fig.* = ~weiligkeit.

la'ngstlebend *a*: *a*) најдуговечнији, који живи најдуже; *b*) пре-, надживели (и *s* = Längstlebender).

Langu'ste {ла'н.џст} [фр.; *лат.] *f* 3b јастог *m*.

La'ng'weile {ла'н.вѣл'е} *f* 7b = Langeweile.

la'ng'weilen {ла'н.вѣл'н} *tr.* и *refl.* 15a *j-n* ~ досађивати -дити кому, бити кому досадан (zu Tode да умре просто); sich ~ осећати досаду, чамити, дугочасити; ich langweile mich досадно ми је; осећам досаду; sich zu Tode ~ умирати од досаде.

la'ngweilig {ла'н.вѣл'и} *a* досадан; ~er Kerl *fat.* гњаважа, гњаватор.

La'ngweiligkeit {~кѣ'т} *f* 3b досадност.

La'ng..., **la'ng...**: ~werden *n* дужање, дуљење; ~wierig {~ви'р'и} *a* дуготрајан; мучан; досадан; ~wierigkeit *f* 3b дуготрајност; ~wolle

f дугачка вуна, најгрубља и најдужа вуна са руна; ~zeile *f* *met.* дуг(ачак) ред *m*, дванаестерац *m*.

La'nze {ла'нц} [срвн.; фр.; *келт.] *f* 3b 1. копље *n*; *fig.* е-е ~ für j-n einlegen ломити копље за кога, ступити у борбу за кога; в. и einlegen *l* 3; е-е Kompanie von hundred ~п чета од стотину копаља; ~п hoch! копља у-вис! 2. (ловачко) копље *n*.

La'nzen..., **la'nzen...** {ла'нц'н-}: ~brechen *n* коњичка борба *f* тупим копљима; ~brecher *m* коњаник који се бори тупим копљем; ~fähnchen *n*, ~fähnlein *n*, ~flagge *f* заставица *f* (и. барјачић *m*) на копљу; ~förmig *a* облика копља, копљаст; ~knecht *X* *m* место Landsknecht; ~kundig *a* вешт у руковању копљем, вичан копљу; ~reiter *X* *m* копљаник, улан; ~rennen *n* = ~stechen; ~schaft *X* *m* копљаште *n*, копљача *f*; ~schuh *m* ослонац за копље; ~stechen *n* борба *f* коњаника (вигеза) тупим копљима, мегдан; ~stich, ~stoß *m* убуд, удар копљем; ~stock *m* = ~schaft; ~träger *m* копљоноша, копљаник; ун. Speer...

Lanze'tte {ла'нцѣ'т} [фр. (*dim.* за Lanze La'nzchen {ленц'х'н})] *f* 3b ланцета (справа за отварање вене, калемљење; кратак шиљат нож).

Lanze'tt(en)..., **lanze'tt(en)...** {ла'нцѣ'т(ен)-}: ~besteck *n* кутија (и. навлака) *f* за ланцете; ~blätt(e)rig *a* копљолист, копљаста лишћа; ~förmig *a* = lanzenförmig; ~stich *m* убуд ланцетом. [копља.]

lanze'ttiich {ла'нцѣ'тл'и} *a* копљаст, облика

Lao'koop {лао'кооп} *m* [гр.] *m* 8g Лаокон (Аполлонов свештеник у Троји); ~gruppe *f* (група) Лаокон(ова). [диг *l* 3.]

lapida'r {лапидар} [лат.] *a* лапидаран = bün-|

Lapida'rstil {~ар-} *m* лапидаран стил, кратак, збијен, језгровит стил, начин писања.

Lappa'lie {лап'а'л'е} [ивн. лат.] *f* 3b тричарија, андрамоља, ништарија.

La'ppchen {ла'п'х'н} *n* 2l (*dim.* од Lappen³) 1. дроњчић *m*, типича *f*, крпица *f*. 2. режњић *m*, крилце, делић *m*. [пон'ац, -ка.]

La'ppe {ла'п} *m* 3a, **La'ppin** {ла'п'ин} *f* 3c Ла-|

la'ppen {ла'п'н} [дн.] *tr.* и *intr.* (*h*) 15a = labbern *l*.

la'ppen {~} [Lappen³] *tr.* 1. само у *pp.* и гела'рпт {г'ла'пт} подељен на режњеве (и. крила). 2. = flicken *l* 1.

La'ppen {~} [свн.] *m* 2l 1. парче *n* чохе; крпа *f*, дроњак; прија *f*; траља *f*; типа; отирач; пачавра *f*; *fat.* blauer (brauner) ~ стотинарка (хиљадарка, свети Ђорђе). 2. ~ *pl.* страшило *n*, плашило *n* (од трака платна или перја); *fat. fig.* j-m durch die ~ gehen = durchbrennen *l* 2; в. и entwischen *l* 3. *a*) парче *n*, комад (меса итд.); *b*) режањ, крило *n*, страна *f*; *c*) ~ *pl.* (des Hundes) уши (пса).

La'ppen..., **la'ppen...** {ла'п'н-}: ~artig *a* налик на парче чохе (и. платна), налик на крпу; режањаст, који личи на режањ (и. крило, страну); ~jagd *f* лов *m* (са) страшилима

од трака платна (и. од перја); ~kohl *m* главичаст купус.

La'pper {лап'р} *m* 2l = Flicker.

Lapperei' {лап'рәй} *f* 3b 1. = Flickerei, Flickwerk 2. (и Läpperei' {лән'рәй}) = Lappalie

lä'ppern {лән'рн} [дн., лappen'] *tr.* и *intr.* (h) 15f 1. = labbern 1. 2. (и sich ~) накрпнати (се), набиљушнати (се), на-, скупнати (се) мало помало; es läppert sich durch solche kleinen Ausgaben e-e beträchtliche Summe zusammen таквим малим издацима накрпнати се (и. накупнати се) знатна свота.

Lä'pper[schulden] {лән'р-} *fam* *f* pl. подужнице.

la'ppicht {лап'хт} [Lappen'] *a* 1. налик на крпу (и. дроњак, прју), дроњав, траљав. 2. = lappig 1.

la'ppig {лап'х} [Lappen'] *a* 1. млитав, чипав; изиурен. 2. ритав, дроњав, из крпа, из дроњака, из прја, траљав. 3. ☞ (подељен) на режјеве, на крила.

lä'ppisch {лән'ш} [срвн. Laffe] *a* 1. будаласт, глупав, бљутав; детињаст; ~es Zeug будалаштине *f* pl. 2. претерано (и. прекомерно) мекушан, шмољав, шоњав.

La'ppland {лап'лнт} *n* 2g ☞ Лапланд *m* (предео на северу Европе). [= Larpe.]

La'ppländer {лап'лнд'р} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c 1

la'ppländisch {лән'лнд'ш} *a* лапландски, лат-

La'ps {лапс} *m* = Flaps, Schlap. [понски.]

La'psus {лапсус} [лат.] *m* inv.: lapsus calami лапсус калами, омашка *f*, погрешка *f* при писању. [f 3b ☞ ариш(евина) *f*] *m* 1

Lä'rche {ләрх; hom. Lerche} [свн.; лат. laric-] lä'rchen {~л} *a* од аришеvine.

Lä'rchen... {ләрхн-}: ~baum *m* ☞ = Lärche; ~holz *n* аришево дрво, аришеvine *f*; ~pech *n* аришева смола *f*, смола од аришеvine; ~tanne *f* ☞ = Lärche.

La'ren {лар'н} [лат.] *pl.* inv., myth. лари, домаћи (кућни) богови (и ☞ = Haus 3, Herd 1).

larifa'ri {лариф'ри} 1 *int.* ~! жив ми Тодор да се чини говор; тандара-мандара, *fam.* ципцвара-попара. II Larifa'ri *n* би којештарија.

Lärm {ләрм} [нвн.; *фр. alarme] *m* 3g (б. pl.) 1. галама *f*, ларма *f*, бука *f*, граја *f*, вика *f*; врева *f*; *priv.* viel ~ um nichts тресла се гора, родно се миш; много вике ни око шта. 2. бука *f*, ларма *f*, граја (и *fig.*) хука и бука *f*, вика и дрека *f*. 3. брука *f*, цумбус; ~machen правити бруку (и. цумбус); ~schlagen (и. blasen, läuten) дијни -зати узбуну (и ☞); (на)правити узбуну; blinder ~ лажна узбуна *f*.

Lärm[bläser] {ләрм-} *m* = Lärm[macher] b.

lä'rmen {ләрмн} 15a 1 *intr.* (h) галамити, грајити, лармати, правити хуку, буку. II ~drr. галамећи, грајећи, лармајући, хучан, бучан; ~de Menge гуигула, гужва; ~des Wesen несташност *f*, немирноћа *f*. III Lä'rmen *n* грајење, галамење, лармање.

Lä'rmer {ләрмр} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c галам-ија, -ка, лармаија, -ка, букач, -ица; junger ~ несташан (и. немиран) дечко

Lä'rm..., lä'rm... {ләрм-}. Zerisch {ләрм'рш} *a* = Züg; ~glocke *f* звоно *n* на узбуну; Zhaft {ләрмхфт}, Züg {ләрм'х} *a* који граји, гала-

ми, пун галаме, пун граје, хучан, бучан, ~kanone *f* топ *m* за узбуну; Zlos *a* без галаме, без граје, без ларме, ~macher *m*: a) (и ~macherin *f*) = Lärmer(in); b) злослут и растурач узбуњујућих вести (и. гласова); ~platz *m* зборно место *n* при узбуни; ~schuß *m* пуцањ на узбуну; ~signal *n* знак (и. сигнал) *m* за узбуну; ~stange *f* a) ☞ мотка с утврђеном светилком на њој као знак опасности која се ближи; b) *fig. fam.* = Hopfenstange b; ~stück *n* ештав комад *m*. [2] образинаца, маскица *f*.

Lä'rvchen {ләрфхн} *n* 2l (*dim.* од Larve, в. то)

La'rve {ларф'р} [нвн.; *лат. larva] *f* 3b 1. образина, маска, лорфа. 2. лице *n*, лепушкато лице *n*, *fam.* њушкица; e-e hübsche ~ haben *fam.* имати лепу њушкицу; jedes hübsche Lärchen *fam.* свако лепушкато лице. 3. (об. pl.) утвара, авет(иња). 4. ☞ ларва, лутка.

Laryngosko'p {лар'н.госкоп} [гр.] *n* 2g 1. ларингоскоп *m* (справа за посматрање грла).

las {лас} *impf. ind.* од lesen.

lasch {лаш} [нвн.] *a* 10' = schlaff.

La'sche {~} [дн.] *f* 3b 1. ☞ везица, спојница.

2. a) уметак *m* под мишком (на кошуљи); b) комад *m* (и. парче *n*) штофа (код одела), уметак *m*; c) уво *n*, ушка, петља (на ципели); скривен шав *m*, невидљив шав; d) за-, урез *m*, засек *m*.

la'schen {лашн} *tr.* 15e 1. шум. = anlaschen 1 1.

2. ☞ правити скривене (и. невидљиве) шавове, заши(ва)ти тако да се шав не види (на кожним чакширама); мет(нути) -ати уши (и. ушке, петље (Schuhe) на ципеле); зарез(ив)ати, усецати.

La'schheit {лашхәйт} *f* 3b = Schlafheit.

lä'se {ләз'е} *impf. conj.* од lesen.

La'ser[kraut] {лаз'р-} [лат.] *n* ☞ сљ(свина) *f* *m*.

lasie'ren {лазирн} [Lasur] *tr.* 15g = glasieren.

Lasie'r[farbe] {лазир-} *f* = Lasur. [повреда.]

Läsio'n {ләзион} [лат.] *f* 3b *f* лезија, озледа, I

laß! {лас} *imper.* од lassen.

laß! {~} [свн.] *a* 10' = lässig, schlaff.

Lassallia'ner {лас'алианр} [Lassalle, немачки социјалистички писац 1825—1864] *m* 2l ласаловац, присталица (и. ученик) Ласалов.

la'ssen {ласн} [свн.] 14m 1 помоћни са *inf*

1. пустити, пуштати; допу(сти)ти, -штати, остав(и)ти, -љати; (у)чинити, да(ва)ти; послати; приста(ја)ти да...; допуштати да..., допустити да...; e-e Lampe brennen ~ оставити (и. пустити) лампу да гори; v. fahren II 3; er läßt fragen, wie es Ihnen geht он пита како Вам је; sich (dat.) et. gefallen ~ приста(ја)ти на што, прим(и)ти -ати што; v. gehen I 4; ich lasse ihn grüßen ја га поздрављам; v. hangen 5; ~ Sie den Arzt holen пош(а)љите по лекара; laß einmal hören! чујмо! да видимо!; laß ihn kommen нека дође; ich habe ihn dieses Kapitel lesen ~ дао сам му да чита ову главу; ~ Sie mich nur machen пустите ме само да (у)радим; ich habe mir e-n Überzieher machen ~ дао сам да ми се изрази врсканут, горњи канут; ich lasse ihn reden пуштам га да говори; et. sehen ~ покази(ва)ти

што; sich sehen ~ покази(ва)ти се, појавити се, -љивати се; sich vor j-m sehen ~ изићи -лазити пред кога, показ(ив)ати се, појавити се пред ким; alles stehen und liegen ~ оставити све како је; j-n et. tun ~: а) оставити -љати да неко уради што, пу|стити -штати да неко што (у)чини, б) учинити (и. дати) да неко што уради; vermuten ~ да(ва)ти повода веровању (и. да се (по)мисли); ich lasse ihm e-e glückliche Reise wünschen желим му срећан пут; уп. 2, 5 и 6. 2. sich... ~: das Gold läßt sich dehnen злато се може (и. даје) растезати; das läßt sich denken то се може (за)мислити; то се даје замислити; wie sich denken läßt као што се (то) може (за)мислити; das läßt sich von ihm erwarten то се може од њега очекивати; das läßt sich hören то (већ) иде, то није неразумно; в. hören II 2; es läßt sich nicht leugnen, daß... не може се порећи (и. порицати) да...; diese Zigarren ~ sich rauchen ове се цигаре могу пушити; dieser Wein läßt sich trinken ово се вино може пити; darüber läßt (и. liebe) sich weiter reden о томе се може (и. би се могло) даље говорити; das läßt sich besser sagen als tun то се пре може рећи но (у)чинити; davon liebe sich viel sagen о томе би се могло много (што шта) говорити (рећи); hier läßt sich's gut sitzen овде се добро седи; ein Knall ließ sich vernehmen (зачу се прасак (гресак, пуцањ); да ließ sich hören зачу се...; es liebe sich wetten могао би се човек (оп)кладити, могло би се кладити; es läßt sich nicht zweifeln, daß... не може се сумњати (и. нема сумње) да...; уп. I п 5. sein ~: et. sein ~ оставити -љати што, оставити се -љати се чега, махнути се чега, баталити што; ~ Sie das (sein)! оставите то! оставите се тога! оканите се тога! махните се тога! *fam.* и *pop.* j-n sein ~ оставити кога на миру; уп. 10 и bleiben ~... 3. са *pr.* и *refl.* sich (*dat.*) nichts abgehen ~ в. abgehen 7; ich lasse mich das nicht anfechten не хајем ја за то, то ме се мало тиче, то ме не плаши, *fam.* за то ми је колај-работа; sich (*dat.*) et. begehen (и. einfallen) ~ поми|слити -шљати нешто; в. gefallen 4, gelüsten; ich werde mir das gesagt sein ~ сматрају да ми је то речено; ich habe mir sagen ~ сазнао сам, чуо сам, речено ми је; ~ Sie sich (*dat.*) erzählen да Вам (ис)причам; das hätte ich mir nicht träumen ~ не бих то могао ни сањати; на то не бих ни у сну иомислио; sich keine Mühe verdrießen ~ не узмицати ни испред каквих тешкоћа; уп. и 3 и I. 4. претпоставити -љати, узјети -имати случај; der Dichter läßt ihn zurückkehren песник претпоставља (и. узима случај) да се он врати; ~ Sie dies wahr sein претпоставимо да је то истина; der Dichter läßt ihn weinen песник, пушта да он плаче; laß ihn nur erst so alt sein wie du чекај само док он буде у твојим годинама; уп. 6. 5. за грађење I л. *pl. imper.*: laß (и. laßt, ~ Sie) uns gehen! хајмо! (= gehen wir!); laß sehen да видимо; ~ wir den Autor selbst sprechen нека

писац сам говори, пустимо писца да гозори, уп. I I. II *tr.* I. оставити, -љати; ~ Sie ihn оставите га; keine Spur ~ не оставити (ни) трага, не остављати ни трага; e-e Seite leer ~ оставити -љати једну страну празну; die Tür offen ~ оставити врата отворена; et. unbesprochen ~ пре|ћи -лазити преко чега, прехутати што. 2. j-m et. ~ оставити -љати кому што, уступити -ати кому што; j-m den Vorrang ~ уступити кому првенство; das muß man mir ~ право је да ми се то остави; sie ist bescheiden, das muß... ~ она је скромна, то јој се мора признати; j-m Muße (и. Zeit) ~ да(ва)ти кому времена; ~ Sie mir Zeit zu... *inf.* дајте ми, оставите ми времена да... *praes.*; ich lasse Ihnen die Wahl остављам Вам да бирате. 3. са *prp.*: keinen guten Faden (и. kein gutes Haar) an j-m ~ начинити кога кусим и репатим, рећи све најгоре о коме; sich aufs (и. auf die) Knie fallen ~ пасти на колена; nicht aus den Augen ~ не губити из вида; не пуштати из очију; aus dem Gedächtnis (и. Sinn) ~ смет|нути -ати с ума, заборавити; ~ wir es beim Alten! оставимо при старом!; j-n in s-m Amte ~ оставити (и. задржати) кога у његовој дужности (служби); j-n in e-n Brunnen ~ спу|стити -штати кога у бунар; Weinfässer in den Keller ~ спу|штати -стити бурад вина у подрум; ~ Sie mich damit in Ruhe! оставите ме са тим на миру!; j-n im Stiche ~ оставити -љати кога на цедилу; im unklaren über et. (*acc.*) ~ оставити -љати у неизвесности о чему; e-n im Wahne ~ оставити кога у заблуди, не извлачити кога из заблуде; Bier vom Fasse ~ (на)точити пиво из бурета; ~ v. Stapel I; j-n von sich (*dat.*) ~ (от)пустиги кога, одвојити се од тога, раста(ви)ти се са ким; j-n vor sich (*acc.*) ~ пу|стити -штати кога к себи (и. код себе); niemand zu sich (*dat.*) ~ не примати никога. 4. оставити, -љати, не чинити; пропу|стити, -штати; оставити се (*acc.*, *gen.*), махнути се (*acc.*, *gen.*), оканути се (*acc.*, *gen.*), баталити; frei sein zu tun oder zu ~, was man will бити слободан чинити или не чинити оно што се хоће; tun, was man nicht ~ kann (у)чинити оно чега се човек не може махнути да (у)чини; laß das Weinen! остави се плача! окани се плакања! батали плакање!; ~ wir das! оставимо то! махнимо се тога! оканимо се тога! уп. I 3 и gut I a. 5. оставити, -љати, напу|стити, -штати, баталити; das Leben für sein Vaterland ~ да(ва)ти живот за отаџбину; er fängt da wieder an, wo er es gelassen hatte он почиње опет где је био стао; он наставља старо. 6. метнути, наме|стити, -штати, сместити; seine Gäste nicht zu ~ wissen не знати где ће (се) с гостима, не знати где да се сместе гости; *fig.* sich nicht zu ~ wissen не знати шта ће (vor: од), бити ван себе (vor: од); sich vor Freude nicht zu ~ wissen не знати шта ће од радости, бити ван себе од радости; er kann sich vor Freude nicht ~ (он) не зна шта ће од радости; не држи га земља

од радости. 7. са одређеном *s*: в. Haar 1; das (и. sein) Wasser ~пустити воду, помокри-ти се. III *intr.* (h) 1. von et. (dat.) ~ оста-вљити се ~љати се чега, одуста(ја)ти од чега; er läßt nicht von seiner Meinung он не оду-стаје од свога мишљења; ich kann von ihm nicht ~не могу да га се оканем, не могу се од њега одвојити; *prv.* в. Art 3. 2. изгледати, чинити се; личити (nach: на); стајати; личи-ти, стајати лепо; das läßt gelehrt то се чини учено, то изгледа учено; das läßt nicht gut то не (при)личи, то није пристojно; die Glö-ße läßt gut zum Gesang флаута лепо приста-је уз глас; das läßt, als ob... то се чини (и. то изгледа) као да... IV La'ssen постављање, про-пуштање; sein Tun und Lassen његово тво-рење и делање, његово владање.

lä'ssest {лџс'ст} 2 л. *praes. ind.* од lassen.

La'ßgut {лас'г} *n* добро дато под дугорочни закуп. [keit.]

La'ßheit {ласх'т} [лаß²] *f* 3b (6. pl.) = Lässig-
lä'ssig {лес'с} [лаß²] *a* лен; немаран; равно-душан; млистав; тром; нехатан; безбрижан; клај-клај; уморан; спор; лабав.

La'ssigkeit {лџс'г'т} *f* 3b леност; равнодушност, млиставост, лабавост; немар(ност) *m*; нехат-ност; безбрижност; тромост; спорост; умор-ност. [попустљив, благ.]

lä'ßlich {лџс'лџх} [lassen] *a* 1. *rl.* опростљив. 2. *f* La'ßlichkeit {лџс'лџх'т} [läßlich] *f* 3b 1. опростљив-ва ствар. 2. попустљивост, благод.

La'sso {ласа} [шп.] *m* би ласо, замка *f*

La'ßreis *n* младика *f*, издана *m*.

läßt {лест} 3 л. *praes. ind.* од lassen.

Last {ласт} [сви.; *laden¹] *f* 3b 1. терет *m* (и *fig.*); des Tages ~ und Hitze tragen сносити терет и жегу дана; в. fallen 17; alles fällt mit zur ~ све пада мени на терет, све пада на моја плећа; j-met. zur ~ legen оптеретити кога чим; теретити кога чим, приписивати што кому; j-m zur ~ liegen бити кому на терету; das macht mir viele ~ то ми је велики терет; то ми задаје много муке (труда, бриге); j-m et. zur ~ schreiben стављати ~љати кому што на терет (и. на рачун); zu ~en von... на терет..., на рачун...; zu Ihren ~en Вама на терет, на Ваш терет. 2. товар *m* (просторно и времен-ски променљива мера за вино, угаљ, жито); e-e ~ Weizen товар пшенице; ~ товар (по-највише 2000 кгр.). 3. товар *m* (живогње: коња, магарца и др.). 4. ~en *pl.* терети *m pl.*, дажбине, државни намети *m pl.* — Уп. Bürde.

La'st|automobil¹ {ласт-} *n* теретни аутомобил *m*, теретињак *m*. [Lasttier. 2. тежак.]

la'stbar {ластбар} *a* 1. теретан; ~es Tier = la'sten {ласт'н} 15с I *intr.* (h) бити тежак, притискивати (dat.: acc.), као терет почи-вати на; Gottes Hand lastet schwer auf die-sem Volke Божја рука тешко притискује о-вај народ; Божја рука тешко се спустила на овај народ. II *tr.* 1. ~ = belasten. 2. = be-lasten 2. III La'sten *n* притисак *m* који врши терет, притискивање од терета.

La'sten..., la'sten... {ласт'н-} ~aufzug *m* ⊕ те-ретна дизалица *f*, дизалица за терет; ~auto-

mobil *n* теретни аутомобил *m*, теретињак *m*;
~frei *a* слободан од терета, без терета

La'ster {ласт'р} [сви.] *n* 1. порок *m*. 2. бе-стидни[к, -ица. {скандалозна хроника. I
Lä'ster|chronik {лџст'р-} *f* летопис *m* брука, *f*
Lä'sterer {лест'р'р} *m* 2l, Lä'sterin {лест'р'рин} *f* 3с (в. lästern) хулитељ, -ка, опадач, -ица, клеветни[к, -ца; (Gottes) ~ богохулни[к, -ца.
la'ster|frei {ласт'р-} *a* беспорочан, без порока, непорочан.

la'sterhaft {ласт'рх'ф'т} I *a* порочан; поквар-ен; ~ leben живети у пороку (греху). II
La'sterhafte(r) *s* III порочан човек, порочи-а жена *m*. [квареност.]

La'sterhaftigkeit {лџс'тх'ф'т} *f* 3b порочност, по-
La'ster...: ~höhle *f* пехина порока; ~knecht *m* роб (и. слуга) порока; ~leben *n* порочан жи-вот *m*.

lä'sterlich {лест'рлџх} [сви.] *a* 1. (в. lästern) онак; опадачки; (gottes) ~ богохулни. 2. сраман. 3. ~ fluchen псовати као амалин (и. као лађар); ich langweile mich ~ досадно ми је дозлабога.

Lä'ster|maul *n* пор. поган (и. опак) језик *m*.

lä'stern {лест'р'н} [сви.] I *tr.*, *intr.* (h) и *refl.* 15f j-n ~, и von j-m ~ оговарати, опадати, кле-ветати, (о)црнити, ружити, грдити, псовати кога; den Namen Gottes ~, wider Gott ~, и Gott ~ хулити Бога. II Lä'stern *n* = Lästerung.

La'ster|piuhl *m* легло *n* порока.

La'ster..., lä'ster...: ~rede *f* клеветнички (и. о-падачки) говор *m*, клеветничке (и. опадачке) речи *f pl.*; = Lästerung; ~schrift *f* клевет-нички (и. опадачки) спис *m*; ~schule *f* опа-дачко легло *n*, клеветничко гнездо *n*; кле-ветничка (и. опадачка) школа; ~sucht *f* страст за опадањем (и. клеветањем); ~süch-tig *a* који има страст да опада (и. оговара, клевета).

La'ster|tat *f* порочно дело *n*, бешчасна (и. срам-на, стидна) радња, сагрешење *n*, злочин-ство *n* *m*.

Lä'sterung {лџст'р'ун} *f* 3b 1. оговарање *n*, о-падање *n*, клеветање *n*; оцрњивање *n*; пањ-кање *n*; грђење *n*, псовање *n*. 2. грдња, псовка, клевета. [развраћен.]

la'ster|voll *a* порочан, пун порока, покварен, *f*

La'ster...: ~wort *n* 2g = ~rede; ~zunge *f* fam. = ~maul.

La'st...: ~esel *m* = Packesel; ~fracht *f* ~ то-вар *m* у тонама; ~fuhrе *f* превоз *m* робе; ~fuhrwerk *n* теретна кола *n pl.*, теретињак *m*; ~gebühr *f*, ~geld *n* ~ тонарина *f*.

la'stig {ластџх} *a* 1. тежак, који има тежину. 2. носивости (*gen.*), товарне зајреми-не (*gen.*), услож. и ~ на пр. zweilastiges Schiff лађа носивости два ластва, од 4000 кгр.

lä'stig {лестџх} [Last] *a* (dv.) досад[ан (-но); теробан, теретан; неугодан; мрзак; der Rauch ist mir ~ дим ми досађује; j-m fallen и. wer-den доса[дити -]живати кому.

La'stigkeit {ластџх'г'т} *f* 3b ~ товарна за-премина, носивост, тонажа.

Lä'stigkeit {лестџх'г'т} *f* 3b досадност, доса-да; неугодност.

La'sting {ласт'г'н} [енг.] *m* III ~ вунени сатен-

La'st...: ~пферд товарни коњ *m*; ~schiff *n* = теретна лађа *f*, теретни брод *m*; ~tier *n* товарна животиња *f*, сеисана *f*; ~träger *m* носач, амалин; ~vieh *n* товарна стока *f*; ~wagen *m* = fuhrwerk; ~zug *m* = Güterzug.
Lasu'r {лазур} [срлат.; перс.] *m* 2g¹ мин. и азур. II *f* 3b лазурна боја.

Lasu'r..., **lasu'r...** {~ур-}: ~blau *n* азурно пла-в(етни)ло, азур *m*; ~blau *a* азурно(пла)в(етан); ~zen {лазурн} *a* = ~farben; ~farbe *f* *a* = ~blau; *b*) прозрачна боја; ~farben *a* = ~blau; ~stein *m* мин. азурни камен, лазулит.

Läta're {летар} [лат. „радуј се“] *m* inv. Sonntag ~ недеља летаре.

Latei'n {латѐн} [лат. latinum] *n* 2g¹ (6. pl.) латински (језик) *m*; *priv.* mit seinem ~ zu Ende sein даље ни маћи.

Latei'ner {~р} *m* 2l 1. латин (римокатолички хришћанин). 2. латинац (зналац латинског језика).

latei'nisch {латѐниш} [свн., лат.] *a* 1. латински; *die* ~e Sprache латински језик, *das* Latei'nische *gl*, Latei'nisch *n* inv. латински; ~e Volkssprache народни латински језик *m*. 2. ~e Buchstaben *n* pl. латиница *f*, латинска слова *n* pl.; ~e Schrift = Antiqua(schrift), косо штампана; = Kursiv(schrift); ~e Münzkonvention латински новчани савез *m*.

Late'nt {латѐнт} *a* латентан, при-, скривен.

Late'rne {латерн} [срвн.; лат. lanterna] *f* 3b фењер *m*.

Late'rn(en)... {латѐрн(ен)-}: ~anstecker(in *f*) *m*, ~anzünder(in *f*) *m* фењерија, -ка, упали-вач(ица) фењера; ~eisen *n* = гвожђе на коме стоји фењер; ~fabrikant *m* творничар (и фабрикант) фењера; ~halter *m* = носач фењера; ~pfahl *m* фењерски стуб, бандера *f*; ~putzer(in *f*) *m* чистач(ица) фењера; ~träger *m*: *a*) носач фењера; *b*) ☞ (Fulgora lanterna-ria). [—ка (становник Лације).]

Lati'ner {латин'р} *m* 2l, ~in {~ѐн} *f* 3c Латин, *l* latinisie'ren {латинизирѐн} *l* tr. 15g полати-нити, -њивати. II Latinisie'ren *n*, Latinisie' rung *f* полатињавање, -ење.

Latini'smus {~нисмус} [лат.] *m* 6g латинизам (особеност латинског језика).

Latinität {~нитѐт} [лат.] *f* 3b латинштина.

Latri'ne {латринѐ} [лат.] *f* 3b = Abtritt 2.

latsch {лач, лач} *a* = latschig. [гајлија, дугоња.]

Latsch {лач} *fam.* *m* 2g: langer ~ зинзов, ду-

Latsche {лач, лач} *f* 3b 1. *fam.* стара, поха-бана, изношена, шљампава, разгажена ци-пела, папуча. 2. маљава, рутава нога. 3. *fam.* мурдаруша, алкавуша; смоља, шоња. 4. ☞ полагање темела на испуст.

La'tsche {~} *f* 3b ☞ јн. = Krummholzkiefer.

la'tschen {лачн} *fam.* *intr.* (h) 15c вући ноге; регати; е-п ~den Gang haben имати тежак ход.

la'tschig {лачѝх} *a* *fam.* 1. који вуче ноге, тра-пава, шљампав. 2. шоњав, смољав; мурдар, алкав.

La'tte {латѐ} [свн.] *f* 3b 1. летва. 2. танка, вит-ка младица, танак, витак изданак; *fam.* *fig.* мотка, = Hopfenstange *b*. 3. *pop.* *fig.* der

Kerlist dumm wie e-e ~ глуп је тај као хускија; mit der ~ laufen: *a*) терати ветар капом; *b*) јурити за девојкама.

la'tten {~н} *tr.* 15c = belatten.

La'tten..., **la'tten...** {ла'тн-}. ~artig летваст, на-лик на летву; ~gitter *n* решетка *f* од лета-ва; ~holz *n* дрво за летве; ~läufer *m* sein = mit der Latte laufen; ~nagel *m* (i) ексер за ле-тве; ~reißer *m* стругар летава; ~verschlag *m* ограда *f* од летава; ~werk *f* летве *f* pl.; ~zaun *m* плот (и ограда *f*) од летава. [ника *f*.]

La'ttich {ла'тѝх} [свн.; лат. lactuca] *f* *m* 2g ☞ ло-

La'ttich... {ла'тѝх-}: ~salat *m* салата *f* од ло-хике; ~same *m* семе *n* од лохике.

La'ttnagel {лат-} *m* = Lattennagel.

Latwe'rge {латве'ргѐ} [срвн.; срлат. elect(u)a-rium *n*] *f* 3b phm. маџун *m*.

Latz {лац} [ит. laccio] *m* 2g аус. и 2d 1. = Brust-latz. 2. опршњак. 3. *a*) преклопац, залистак, капак, ухо *n* (код капе, преко џепа); *b*) уме-так (код чакшира).

Lä'tzchen {ле'цѝхн} *n* 2l *dim.* опршњачић *m*.

La'tz|schürze {лац-} *f* прегача (и кецеља) са опршњаком.

lau {лау} *a* 1. млак; ~ werden смлачи(ва)ти се; 2. *fig.* млак, лабав; равнодушан; ~ werden постати млак, олабавети.

Laub {лау} [свн.] *n* 2g 1. лишће. 2. †, још *prov.* лист *m*. 3. година *f*. 4. пик *m* (у немачким картама).

Lau'b..., **lau'b...** {лау'п-}: ~baum *m* лиснато др-во *n*; ~bekränzt *a* (Sch. ~umkränzt) овенчан лишћем; ~dach *n* кров *m* од лишћа, хлад-њак *m*, сеница *f*, вењак *m*.

Lau'be {лау'бѐ} [свн.; *Laub] *f* 3b 1. = Garten-laube; *fig.* ствар, работа. 2. ☞ засведени предворје *n*, засведен трем *m*; (сеновит, хла довит) ходник *m* са стубовима; ходник *m*; свод (аркада). 3. заштитни кров *m*, корњача.

Lau'ben {лау'бѐн} *m* 2l ☞ клен.

Lau'ben..., **lau'ben...** {лау'бѐн-} [Laube]: ~dach *n* горњи део сенице са сводом; ~gang *m* ☞ покривен ходник, дворед са сводом; ~haft {лау'бѐнхѝфт} *a* сеничаст, налик на се-ницу, налик на хладњак.

Lau'b|erde *f* црница.

Lau'ber|hütte {лау'бѐр-} *f* в. Laubhütte

Lau'b..., **lau'b...**: ~fall *m* опадање *n* лишћа, ли-стопад; ~förmig *a* листаст, облика лишћа; ~frosch *m* ☞ зелена жаба *f*, времењача *f*, крекетуша *f*; ~gang *m* ☞ = Laubengang; ~gehänge *n* ниска *f* лишћа; ~gewinde *n* сплет (и венац) *m* од лишћа; ~holz *n* лисна-то дрво, белогорица *f* (opp. Nadelholz); ~hütte *f* хладњак *m*, сеница (и *bibl.*), вењак *m*, ко-либа; ~hütten|fest {лау'пхѝтн-} *n* празник *m* сеница (код Јевреја); ~licht {лау'бѝхт}, ~ig {лау'бѝх} *a* = belaubt; ~los *a* без лишћа; ~moose *n* pl. ☞ маховине *f* pl. са лишћем, ли-снате маховине *f* pl.; ~säge *f* ☞ тестера за дрворез; ~säge|arbeit(en *pl.*) *f* дрворезни ра-д(ови) *m*; ~säge|holz *n* дрво за дрворез; ~säge|kasten *m* кутија *f* (и сандучић) са а-латом за дрворез; ~sägerei' *f* 3b дрворез *m*; ~säge|vorlage *f* преглед *m* за дрворез; ~taler

m талир са венцем од лишћа, *ztragend a* лиснат; *zumkränzt v.* *zbekränzt*; *~verzierung f* Φ украс *m* од лишћа (у облику лишћа); *~wald m* листопадна шума *f*, лисната шума; *~werk n* лишће; ун. и *Lauben...*

Lauch {*лѡх*} [свн.] *m* 2g Φ бели лук(ау), чешињак; *gemeiner ~* празилук

Lau'ch..., **lau'ch...** {*лѡх*-}: *zartig a* налик на бели лук; *zfarben, zfarbig, zgrün a* боје белог лука; *~zwiebel f* лавица бела лука

Läu'chel {*лѡх*} *n* Φ кремож *m*, кремуж(а *f*) *m*. **Lau'el** {*лѡ*} *f* 3b = *Lawine*.

Lau'e² {*лѡ*} [лау] млачина, млакост

Lau'er¹ {*лѡ'р*} [срвн.] *f* 1 (б. *pl*) вребање *n*, кебање *n*; заседа, бусија; *auf der ~ sein* (и. *liegen, stehen*) вребати, кебати, бити у заседи, чекати иза бусије; *sich auf die ~ legen* стати у заседу, ухватити бусију. [варица *f*.]

Lau'er² {*лѡ'р*} [свн.: лат. *lor*] *m* 2e комињак, ца-¹

Lau'erer {*лѡ'р'р*} *m* 2l, *~in* {*~ин*} *f* 3c вребалло, кебало, ухода, вребач, -ица, кебач, -ица

lau'ern {*лѡ'рн*} [срвн.] *I intr. (h)* 15f 1. *auf et. (acc.)* ~ очекивати што с нестрпљењем. 2. *auf j-n (auf et.)* ~ вребати кога (што), кебати кога (што); в. *auflauern*. II **Lau'ern n** чекање, очекивање; вребање, кебање.

Lauf {*лѡф*} [свн.: ун. *laufen*] *m* 2d 1. трк(а *f*), трчање *n*; *im ~e, während des ~es u* трку, у трчању, трчећи, за време трчања; *im vollen ~e u* пуном трку, пуним трком. 2. ход, идење кретање *n*; *den ~ vollbringen* завршити своје кретање; правац (des Windes ветра). 3. ток: а) *der ~ des Wassers, der Flusses* ток воде, реке; *der untere ~ der Donau* доњи ток Дунава; б) *fig. der ~ der Dinge* ток ствари; *~ der Geschäfte* ток послова; *im ~e der Hauptverhandlungen u* току главне расправе; *im ~e des Geschäftsjahres u* току пословне године, *im ~e des Monats, Jahres u* току месеца, године, током месеца, године; *e-r Sache freien ~ geben* да(ва)ти нечему да тече својим током; *den Dingen freien ~ lassen* оставити -љати да ствари иду како иду; пустити да ствари теку својим током; *s-r Feder freien ~ lassen* дати слободу своме перу; *s-n Leidenschaftlichen freien ~ lassen* оставити -љати страстима на вољу; *s-n Tränen freien ~ lassen* пустити сузе да слободно теку; *den ~ e-r Rede unterbrechen* прекинути -дати ток (неког) говора. 4. ток, пут, кретање *n*; путања *f*; *s-n ~ weiter gehen* продужи(ва)ти својим током, свој пут; (das ist) *der ~ der Welt* (то је) ток света; тако то иде у свету; тако му је то у свету; *mar. s-n ~ nach Norden richten* окренути пут к северу, *prov was Kauf und ~ ist ~ gang und gäbe* 5. Φ време Φ терања, време парења. 6. Φ (pl. често *Läufer*) брзо следовање *n* тонова који су близу један другом. 7. Φ нога *f*; 8. Φ , Φ цев *f* (ватреног оружја). 9. Φ ходник, галерија *f*; спрат. 10. Φ *nach dem ~* одреда

Lau'f... {*лѡф*-}: *~achse f* осовина; *~bahn f* а) тркалиште *n*, тркачка стаза, б) *fig.* ток *m* живота, каријера, *~befehl m* Φ заповест *f* издана на челу па иде од уста до уста до кра-

ја, *~bohne f* Φ причанац *m*, приткаш *m*, (пасуљ) тачкаш *m*; *~brett n*: а) Φ даска *f* штампарске машине; б) Φ мостница *f*, патосница *f*, поступница *f*; в) Φ даска *f* (запрела из лађе у лађу); д) Φ степенник *m*, папуча *f*; *~brief m*. а) распис, окружница *f*; б) *iro.* = *~раб*; *~brücke f* а) мостић *m* за пешаке, брвине *f pl*; б) Φ скела, мост *m* од дасака, *~bursche m* трчкарало, потркуша, дечак за спољне послове.

lau'fen {*лѡф'н*} [свн.] 15h *I intr* (најв. *s*; са *h* ако се истиче напор), *tr* и *refl*. 1. (*opp. gehen*) трчати; *ich bin dahin gelaufen* (о)трчао сам тамо; *ich habe nicht vergebens gelaufen* нисам узалуд трчао; *hin und her ~* трчати тамо (о)вамо, устумарати се, б) ићи, ходати; ићи, радити; саобраћати; окретати се, *ich will ~* хоћу да идем, хоћу да ходам; *meine Uhr läuft (vor)* мој сат трчи, иде напред, *er läuft immer hin und her* он иде једнако овамо онамо; ко шта ради, он одлази и долази; *fam. oft ~ müssen*: а) трчкарати, често мокрити, б) трч напоље шет у кућу; имати пролив, *viel ~ müssen* трчкарати, бити стално на путу; ун. 3; *fig.* в. *Gerücht* 1. 2. *sich ~ v. Atem, sich müde ~* уморити се од трчања, посустати трчећи; *sich zu Tode ~* погинути трчећи; *sich (dat.) (die Füße) wund ~* израђавити се од трчања, разрађавити ноге трчећи; *imp. es läuft sich hier gut* овде се лако трчи, иде, клиза 3. *са prp.* *auf alle Bälle ~* трчати на све игранке, са забаве на забаву; *er weiß darauf zu ~* *fam.* он је веома довитљив; Φ *auf den Grund ~* насести, насувати се; *auf den Strand ~* претрпети бродолом; *aus dem Dienste ~* напустити службу, Φ побећи из војске; *mit dem Kopfe gegen die Wand ~* ударити главом о зид; *hinter die Schule ~* бежати од школе, изостајати; *ins Geld ~* бити скуп; *das läuft ins Geld* то повишава трошкове; Φ *in den Hafen ~* ући у пристаниште, улазити у луку; *das Wasser läuft mir in die Schuhe* вода ми улази у ципеле; ципеле ми пропуштају воду; *alle Welt läuft in dies Stück* цео свет трчи на тај комад; цео свет се граби да види тај комад, *alles läuft in s-e Predigten* сви трче (и. цео свет трчи) на његове проповеди; *in sein Verderben ~* срљати у своју пропаст; *j-m in den Weg ~* испречити се кому на путу; *in die Wirtshauser ~* трчати у кафане, пунити крчме; *über Hals und Kopf ~*, *~ wie ein Besenbinder* јурити главом без обзира; *um et. (acc.) (herum) ~* трчати око чега, оптрчавати око чега; *um die Sonne ~* оптицати око Сунца, окретати се око Сунца, *um die Wette ~* утркивати се, тркати се; *das läuft wider den Anstand* (die gesunde Vernunft) то је против пристојности (против здравог разума) 4. са зависним падежом: *s-s Weges ~* ићи (и. грести) својим путем; са *acc.* мере: *er ist eine Meile in e-r Stunde gelaufen* он је прешао миљу за један час; *das Pferd läuft e-n guten Trab.* коњ иде добрим касом, коњ добро каса. 5. у нарочитим везама *Gänge*

für j-n ~ вршити набавке, поруџбине за кога; Gefahr ~ излагати -ложити се опасности; уп. Gefahr; Schlittschuh ~ клизати се, тоциљати се; X Spießbruten ~ проћи -лазити кроз шибу; Sturm ~ журишати. II само *intr.* 1. тећи, истицати, цурити; der Wein läuft aus dem Fasse, *метон.* das Faß läuft вино цури из бурета, буре цури; das Licht läuft sveha клапи; dieser Fluß läuft durch die Wiesen ова река тече (протиче) кроз ливаде; das Blut läuft durch die (и. in den) Adern крв тече кроз жиле (у жилама); Tränen liefen ihm über die Wangen сузе му тецијаху низ образе, сузе му се котрљаху низ образе. 2. *fig.* ein Schauer lief mir über den Rücken жмарици (и. трнци) ми подиђоше уз леђа; es läuft mir wie Ameisen über die Haut кожа ме жмари; мравци као да ме подилазе. 3. проћи, протекти; die Frist läuft... zu Ende рок истиче... 4. тећи; вредети, важити; die Zinsen ~ vom 1. Januar камата (и. интерес) тече од 1 јануара; X dieser Wechsel hat noch zwei Monate zu ~ рок овој меници пада кроз два месеца. 5. излазити, изићи, исходити; испадати; das läuft auf eins hinaus то излази (и. исходи, испада) на исто. 6. протезати се, простирати се, пружати се; das Gebirge läuft nach Süden ова се планина протезе (и. пружа) ка југу; in die Höhe ~ ићи увис, пењање се, пети се, дићи се, дизати се; mit et. (*dat.*) parallel ~ бити паралелан с чим, ићи паралелно са чим. 7. са „lassen“: lassen Sie ihn ~: а) пустите га да иде, б) махните га (се), баталите га, с) пустите га, дајте му слободу; е-п Verhafteten ~ lassen пустити (и. ослободити) притвореника; *prv.* в. Dieb 1; die Perlen des Rosenkranzes durch die Hände ~ lassen пропуштати кроз прсте зрна на бројаницама; das Wasser ~ lassen пустити воду да (истече, да (ис)цури; = ein Schiff vom Stapel ~ lassen поринути (и. спу|стити, -штати) лађу у воду. 8. куцати се, терати се. III ~d *ppg.* и а 1. текући; die ~den Geschäfte *n pl.* текући послови *m pl.*; im ~den Jahre (Monat) текуће године (текућег месеца); ~der Kredit отворен кредит; ~des Meter текући метар *m*; ~de Schrift курзивно писмо *n*. 2. auf dem ~den sein: а) бити у току ствари, знати, б) X одржавати књиге *v* току, сва књижења сврш ити -авати у току дана, бити у току, бити ажуран; auf dem ~den halten држати у току (чега), одржавати у току. IV Lau'fen *n* трчање, в. Lauf; da ging es an ein Laufen настаде (ти) једно трчање; тада све стаде трчати; настаде трка; ich bin des Laufens müde уморан сам од трчања, уморио сам се од трчања.

Lau'fer {лауфѐр}, Lau'fer {laufen} *m* 2/ 1. а) (и ~in {~ин} *f* 3с) тркач, -ица; улак, гласноша; пешак, гредилац; б) X копинар, изгоњач, истурач. 2. а) тркач (коњ, ној); б) = Dromedar; в) (птица) тркачица *f*; д) = Laufkäfer; е) назиме *n*. 3. а) (у шаху) лауфер; б) лоптица *f*, зврчка *f*; с) узан дугачак ћилим,

покривач, покровац (за сто, степенице); д) X = Lauf 6; е) X камење *n* у уздужном правцу зида; ф) = Laufbrücke; г) тег, ђуле *n* (на брзаку); х) мраморни тучак купастог облика којим се туцају боје; и) X направа *f* која премазује слова бојом; ј) = ~stein; к) = а) уже *n*; б) мали пешчаник; л) књига *f* која се брзо разграби (и. распрода).

Lauferei' {лауфѐрѐ} *f* 3б трч(кар)ање *n*; viel ~ von et. (*dat.*) haben морати много трчкарати због неке ствари; das hat mir viel ~ gemacht трч(кар)ао сам много због тога; das hat mir ganz unnütze ~en verursacht узалудно сам трч(кар)ао због тога.

Lau'fer... {лауфѐр-} ~livree *f* одећа (и. ливреја) тркача; ~stein *m* горњак, горњи воденични камен (и. жрвањ); ~zug *n* штоф *m* (и. материја) *f* за степенични ћилим, за покривач; ~zug *m* покрет (и. потез) лауфера.

Lau'f... ~feuer *n*. а) шиштава ватра *f*, ватра барута који е разасут у дугој прузи; *fig.* die Nachricht verbreitete sich wie ein ~feuer глас (и. вест) се распростре муњевитом брзином; б) X брза палба *f* једно за другим; ~frist *f* X рок *m* трчања (и. прелажења); ~füße *m pl.* X ноге *f pl.* за трчање; ~geld *n* радничка попутнина *f*, путни трошак *m* позваном раднику; ~gewicht *n* покретан тег *m*; ~graben *m*: а) X ров, спојница *f*; б) одводни јарак, одводна бразда *f*; ~hund *m* X отар, врста ловачког пса.

lau'lig {лауфѐлѝх} а 1. (и läuflsch {лауфѐлш}) [laufen 1/8] а: ~ sein куцати се, терати се, парити се. 2. у слож. на *pr.*: land~, weit~.

Lau'f... ~jagen *n* = Hetze 1: ~junge *m* = ~bursche; ~käfer *m* X трчулак; ~knochen *m* X цевница *f*; ~kran *m* покретна дизалица *f*, покретан чекрк (и. граник); ~kugel *f* X зрно *n* које се спушта у цев; ~mädel *n* девојка *f* за трчкарање, девојка која врши поруке (и. поруџбине); ~mal *n* 2г и. 2а белера *f*; ~mantel X X X омотач цеви; ~mündung *f* уста *n pl.* цеви; ~paß *m* *iro.* сургун-пасош; j-m den ~paß geben дати кому сургун-пасош, дати кому пут, отпердашити кога; ~planke X *f*: а) даска за искрцавање и. укрцавање; б) даска; ~riemen *m* X бескрајни каиш; ~schiene *f* X пружница, трачница, железничка пруга; ~schritt *m* трчећи корак; ~schritt! трчећим кораком!; ~schütze *m* X ловац који гађа (и. убија) животињу у трку (и. у трчању); ~spiel *n* игра *f* трке, игра трчања.

[laufen. 1]

läuf(s) {лауфѐкс} (2 и) 3 л. *praes. ind.* од 1 Lau'f... ~stuhl *m* = ~wagen; ~teppich *m* = Laufer 3с; ~tier *n* X (животиња) тркачица *f*; ~treppe *f* скривене степенице *f pl.*; ~übung *f* вежбање *n* у трчању; ~vogel *m* X (птица) тркачица *f*; ~wagen *m* покретан дубак (и. сталац); ~werk *n* X механизам *m* за (по)кретање; ~zeit *f* време куцања (и. терања, парења); ~zettell *m*. а) поштански распис; Lau'g... {лауѝг} = Laugen... [b] = ~paß.) Lau'ge {лауѝг} [свн.] *f* 3б 1. луг *m*, цеђ *m*, 2. *fig.* прибање *n*, јак у-, прелкор; j-m den Kopf mit

scharfer ~ waschen изрибати кога ваљано.

Lau'ge... {лѡг-} = Laugen...

lau'gen {лѡг-н} 15a I tr 1. (по)лужити, топити (и. потапати) у цеђ. 2. = auslaugen. II intr. (н) das Faß laugt... буре даје вину рђав укус III Lau'gen п лужење, потапање у цеђ; растварање.

Lau'gen..., lau'gen...: 2artig а лугаст, цеђаст, лужни; ~asche f пенео т за лужење (и. залуг, за цеђ); ~bad п ф сумпорно купатило; ~faß п ф лужница ф.

lau'genhaft {лѡг-н-ѡф-т} lau'gicht {лѡгѡхт}, lau'gig {лѡгѡх} а = laugenartig.

Lau'gen... ~pulver, ~salz п лужна со ф; ~tuch п лужара ф, крпа ф за лужење; ~wasser п а) вода ф за лужење; б) = Lauge 1.

Laugerei' {лѡг-рѡ-} f 3b 1. лужење п. 2. лужара, завод т за лужење.

Lau'heit {лѡхѡт}, Lau'igkeit {лѡхѡхѡт} f 3b (в. lau) млакост (и fig.); fig. равнодушност, хладноћа; rl. верска равнодушност.

lau'lich {лѡлѡх} а млак (и fig.); Lau'lichkeit {лѡлѡхѡт} f 3b млакост; Lau'ling {лѡлѡн} т 2g¹ млакоња.

Lau'ne {лѡн-} {срвн.; лат. luna „мена“} f 3b 1. худ, воља, расположење п; bei guter (schlechter) ~ sein бити добре (зле) воље; доброд (злог) расположења; guter (gen.) ~ sein, in guter ~ sein = bei guter ~ sein; muntere ~ весела худ; ich bin nicht in der ~ zu schreiben нисам расположен за писање; da er eben bei ~ war како је баш био расположен. 2. худ (љивост), ђеф т, худљив прохтев т; веселост, расположеност; ~ des Schicksals (Wetters) худ (љивост) судбине, удеца (времена); aus ~ из ђефа; ~n haben имати своје ђефове, бити худљив; es ist nur e-e ~ von ihm то је само његов ђеф. 3. дар т уживљавања у разна расположења

lau'nenhaft {лѡн-н-ѡф-т} а (уп. launisch) худљив; Lau'nenhaftigkeit {лѡн-н-ѡхѡт} f 3b худљивост.

lau'nig {лѡнѡх} а 1. веселе худи (gen.), веселог расположења, добре воље, пун досетка (и. доскоичица), шалив 2. худљив. [селост.]

Lau'nigkeit {лѡнѡхѡт} f 3b расположеност, веселост.

lau'nisch {лѡнѡш} а 1. зле воље, рђавог расположења. 2. = launenhaft

Lau'ra {лѡра} f 8b Лаура.

Laure'ntius {лѡр-енѡс} т 8с Лаврентије.

Lau'rer {лѡр-р} т 2l в. Lauerer

Laurerei' {лѡр-рѡ-} [lauern] f 3b 1. (непрекидно) очекивање (и чекање) п. 2. (стално, непрекидно) вребање (и. чебање) п.

Laus {лѡс} {срвн.} f 3f¹ 1. ђ ваш(ка), уш. 2. fig die ~ läuft (и kriecht) ihm über die Leber ou праска, он се жести, разгороводио се; j-m e-e ~ in den Pelz setzen зада(ва)ти кому посла.

Lau's(bub(e)) {лѡс-} п рор. невањалац, никогвић, ништарија, нико и ништа, пропалица, ништак, и = Lausekerl

lau'sche {лѡш-} f 3b 1. = Lauer¹, auf der ~ sein (liegen, sitzen) прислушкивати, бити у заседи. 2. прислушкивалиште п; бусија; при-

јатан кутак т, повучен кутак т.

lau'schen {лѡш-н} {срвн.} intr. (h) 15e 1. о-, при|слушкивати (auf: acc., dat., acc.), пажљиво слушати. 2. = lauern 2: an den Türen ~ прислушкивати на вратима. 3. ђ провиривати, вирити

Lau'scher {лѡш-р} т 2l 1. (и ~in {~н} f 3с) о-, при|слушкивач, -ица, прислушкивало; уп. Horcher(in). 2. ђ уши f pl. (вука, лисице итд.).

lau'schig {лѡшѡх} а 1. који (радо) о-, при|слушкује (и. слуша). 2. тих, повучен; im ~en Walde у тихој шуми; ~es Plätzchen диван кутак т, повучено местанце.

Lau'se... {лѡз-} ~geld п тричав новац т, тричарија ф; ~junge, ~kerl т ва-, ушљивко, ва-, ушљивац, мангун(че п), лола.

Läu'se... {лѡз-} ~kamm т чести чешаљ; ~krankheit ф ушљивост, вашљивост; ~kraut п: а) биље (и. трава ф) с вашима; б) крвошница ф.

lau'sen {лѡз-н} [Laus] pop. I tr., refl. 15e 1. (sich) ~ бискати (се), требити (се) од у-, ва|шију. 2. fig. j-n ~ (из)рибати кога, натрљати кому иос; излем(ез)ати, излупати кога; j-m den Beutel ~ истрести кому кесу, очерупати кога. II intr. (h) 1. имати вашке (и. уши), бити ва-, ушљив. 2. цимријати, циција(ши)ти.

Lau'se|nest п рор. гнездо вашију; рор. fig. бедно место, никакво место, јазбина ф.

Läu'sepulver п phm. прашак т за ваши.

Lau'ser т 2l 1. и ~in {~н} f 3с рор. бискач, -ица, кој|и (-а) биште, треби од вашију. 2. = Lausekamm. 3. цимрија, циција.

Lauserei' {лѡз-рѡ-} f 3b рор. 1. цимријање п, циција(ше)ње п. 2. тричарија, ништарија. 3. неваљалство п, мангуплук т.

Läu'se...: ~salbe ф phm. маст за у-, ва|ши; ~suchт f = в. ~krankheit.

Lau'se|wenzel м рор. а) = ~kerl; б) пасмарковац, крпа ф, рђав дуван.

lau'sig {лѡшѡх} а 1. ва-, ушљив; ~er Kerl = Lausekerl. 2. fig. јадан, бедан, никакав, тричав, шугав, кукаван. 3. ђ = langsam, träge.

Lau'sitz {лѡшѡц} {слов.} ф inv: die ~ Лужица (област у Средњој Немачкој).

Lau'sitzer {лѡшѡц} т 2l, ~in {~н} f 3с Лужичан|ин -ка. II а inv. и lau'sitzisch {лѡшѡш} а лужички

laut¹ {лѡт} {срвн.} а (dv.) 1. (opp. leise) гласан (-но); ~ sprechen говорити гласно; sprechen Sie ~er! говорите гласније!; mit ~er Stimme гласно, дижући глас; ~ aufschreiben вриснути, дрекнути, викнути из гласа; в. ja II; 2. а) гласан, приметљив, приметац; јасан, одређен; громак, звучан, звонак; бучан, хучан; ~es Geräuscher грохотан (и. громки) смех, грохотно (и. громко) смејање; in ~e Klagen ausbrechen закукати, протужити; в. auflachen; die Gesellschaft wurde ~ друштво заграја, друштво поче да граји; б) ђ јако (форте); sehr ~ врло јако (фортисимо); и ђ јако; с) ђ ~ sein лајати. 3. гласан, јаван; ich sage es ~ ја то кажем гласно, јавно; Stimmen werden ~ дижу се гласови, чују се гласови. 4. ~ machen разгласити, -шивати, раз-, про-

- носити; ~ werden разгласити се, шивати се, раш-, про|чути се; seine Gefühle ~ werden lassen испо|вити -авати своја осећања (и. чувства).
- laut**² {~} [Laut³] *prp.* (најв. са *gen.*, са *dat.* само уз *s pl.* 6. *art.*) по, према, сходно, саобразно; по сили, услед, на основу; \S ~ Quitung по признаници; ~ Bericht према извештају.
- Laut**³ {~} [срвн.; *laut¹] *m* 2g 1. глас, звук; keinen ~ vernehmen не чути глас(к)а, не чути ништа од звука. 2. глас; keinen ~ von sich geben не производи гласове, не да(ва)ти гласа од себе; \S ~ geben јављати се, јавити се. 3. *gr.* глас. 4. готово \dagger : садржина *f*; nach ~ = laut².
- Laut**⁴ {~} [лат.-т.] ~angleichung *f gr.* изједначење *p* гласова, гласовно изједначавање.
- Läu**¹ {~} [лат.-т.] ~apparat *m* = Läuteapparat.
- lau**¹tbar {латбар} *a* разгласен, распрострањен; познат, јаван; die Sache ist ~ geworden ствар се разгласила, ствар се рашчула; уп. laut¹ 4. [знатост.]
- Lau**¹tbarkeit {~кдт} *f* 3b разгласеност, по-ј
- Lau**¹t... ~bezeichnung *f* означавање -ење *p* глас(ов)а; ~bildungslehre *f* наука о творењу (и. творби, образовању) гласова, фонетика.
- Lau**¹te {латт} [срвн.; *ар.] *f* 3b \S лутња, лаута, тамбура, *fig.* гусле *f pl.*; die ~ schlagen свирати на лаути, ударати у тамбуру; zur ~ singen певати уз лауту, уз тамбуру.
- Läu**¹teapparat *m* направа *f* за звоњење, звонце *p*. [гласовне особине.]
- Lau**¹t³eigenheiten *f pl.* гласовна својства *p pl.*, 1
- Läu**¹teknopf *m* \neq електрично дугме *p*.
- lau**¹ten {латтн} [laut¹] *intr.* (h) 15c 1. звонити, звучати, да(ва)ти звук (и. глас), имати глас (и. звук); abs. das lautet то (лепо) звучи. 2. das lautet seltsam то чудно звучи. 3. гласити; die Antwort lautet günstig одговор гласи повољно; wie lautet der Brief? како гласи писмо? шта вели писмо?; wie lautet das erste Gebot? како гласи прва заповест?; das Gesetz lautet... закон гласи...; sein Urteil lautet dahin... његово је мишљење да...; \S das Urteil lautet auf zwei Jahre Gefängnis пресуда гласи на две године затвора; der Vertrag lautet so уговор гласи тако; wie lauteten seine Worte? како су гласиле његове речи? шта је он рекао?; \S auf den Vorzeiger ~d (који) гласи на доносиоца; die Karte lautet auf den Namen карта гласи на име, карта је на име. 4. die Hunde ~ = geben Laut. 5. [Laut²] свирати на лаути (и. на лутњи).
- lau**¹ten {латтн} [свн.] *intr.* (h), *tr.* и *imp.* 15c 1. звонити; die Glocke läutet звоно (и. звонце) звони; es läutet (неко) звони; seinem Diener ~ (за)звонити за слугу; j-n zu Grabe ~ гласити кога, олашавати кога; zur Messe ~ звонити за службу Божију (и. литургију); es läutet zur Messe звони за службу (Божију); es läutet in и. zur Kirche звони за цркву; mit allen Glocken ~ звонити у сва звона; die Glocken ~ (tr.) звонити у звона; *fig.* er hat (et)was ~ hören он је начуо нешто; *prv.* er hat ~ hören, aber nicht zusammenschlagen начути; на-зирати; кроз плот гледати. II **Läu**¹ten *n* 1. = Geläut(e) 1 и 2. 2. Läuten des Totenglockchens оглашвање мртваца.
- Lau**¹tener {латтнр} 2l, **Lauten**¹st {латтнст} *m* 3a } = Lautenschläger.
- Lau**¹ten... {латтн} ~bauch *m* труп лауте; ~macher *m* лаутар, израђивач лутњи; ~macherei {~мдхрд} *f* 3b израда лаута (и. лутњи); ~schläger(in *f*) *m*, ~spieler(in *f*) *m* свирач(ица) у лауту, лауташ(ица); ~spiel *p.* a) = Laute; b) свирање у лауту (и. на лутњи).
- Lau**¹ter {латтр} *m* 2l 1. *gr.* слово *p.* 2. = Lutter.
- lau**¹ter¹ {латтр} [свн.] *a* 1. a) чист, без примесе; бистар; ~es Gold чисто злато; ~er Wein бистро вино; чисто вино; ~er Weizen чиста пшеница; ~er Diamant чист дијамант; b) *fig.* чист, искрен, истинит; ~e Absichten *f pl.* чисте намере; искрене намере; das ist die ~e Wahrheit то је сушта истина. 2. *inv.* само; сам; unp. eitel 2; es gibt nicht ~ Gelehrte auf der Welt нема само научника на свету; нису само учењаци на свету; das ist ~ Gold то је само злато; aus ~ Gold од самога (и. сувога) злата; sie ist ~ Geist она је само дух, она је сама духовитост; das sind ~ Lügen то су само (и. голе) лажи.
- lau**¹ter² {~} *comp.* од laut¹ гласнији; гласније.
- Läu**¹ter {латтр} [läuten] *m* 2l 1. звонилац; уп. Glöckner. 2. \S аутоматски прекидач.
- Läu**¹terer {~р} [läutern I] *m* 2l 1. чистилац, реформатор. 2. \S пречишћивач.
- Läu**¹ter... {латтр} ~feuer *n* \S ватра *f* која чисти; ~haus *n* пречишћиваоница *f*, одељење за пречишћавање шећера.
- Lau**¹terkeit {латтркдт} *f* 3b (в. lauter 1) чистота, бистрина; *fig.* чистота, искреност, истинитост.
- Läu**¹ter... ~kessel *m* котло (и. казан) за пречишћавање (шећера); ~methode *f* начин *m* (метода) пречишћавања.
- läu**¹tern {латтрн} [свн.; *lauter] 15f I *tr.* и *refl.* 1. (sich ~) пречистити (се), шћавати (се) (*и fig.*), (о)чистити (се) (*и fig.*), прет|опити (се), -апати (се); (раз)бистрити, избистрити, (про)цедити, процеђивати; (sich ~) *fig.* поправити (се), дотер|ати (се), -ивати (се). 2. e-n Wald ~ в. lichten. II *tr.* и *intr.* (h): \S e-e Partei läutert и. läutert (ein Urteil)... парнична страна тражи тумачење (и. разјашњење) пресуде. III **Läu**¹tern *n*, **Läu**¹terung *f* (пре)чишћење (*и fig.*), пречишћавање (*и fig.*), претапање; бистрење из-, раз|бистравање.
- Läu**¹ter... ~pfanne *f* = Läuterungspfanne; ~tuch *n* цедило, филтар *m*.
- Läu**¹terungs... {латтрунс} ~kessel *m* котло (и. казан) за пречишћавање; ~pfanne *f* котло (и. казан) *m* за разбистравање (и. бистрење); ~prozeß *m* пречишћавање *p*.
- Läu**¹te... ~telegraph *m* телеграф са звонцетом; ~werk *n* (електрично) звонце.
- Lau**¹tgesetz *n* гласовни закон *m*.
- lautie**¹ren [нем.-лат.; *Laut] I *tr.* и *intr.* (h) 15g шчита(ва)ти. II **Lautie**¹ren *n*, **Lautie**¹rung *f* шчитавање.

Lautie'r|methode {лаутир-} f: a) гласовна метода; b) метода шчитавања.

Lau't³..., lau't³...: ~klasse f гласовни (раз)ред m, (раз)ред гласова или слова; ~lehre f gr. наука о гласовима, фонетика; ~lich {лаутих} a гласовни, фонетички; ~los a безгласан; нем; запањен; ~lose Stille нема (и. мртва) тишина; ~losigkeit f безгласност, немање n звука (и. гласа); мртва тишина; ~nachbildung f подражавање n глас(ов)а (и. звукова), ономатопеја.

Lau'tner {лаутир-} m 2l = Lautener.

Lau't³..., lau't³...: ~physiologie f физиологија гласова, гласовна физиологија; ~physiologisch a гласовнофизиолошки, увези са физиологијом гласова, гласовном физиологијом; гласовне физиологије (gen.); ~schrift f. a) гласовно (фонетичко) писање n; b) = Buchstabenschrift; ~sprache f гласовни језик m, артикулисан језик; ~system n гласовни (и. фонетички) систем m; ~verschiebung f gr. гласовно померање n, померање [гласова].

Läu'twerk n = Läutewerk.

Lau't zeichen n pl. гласовни знаци m pl.

Lau'..., lau'... {лау-}. ~warm a = lau 1; ~werden n смлачивање, ење.

La'va {лава} [срвн.; *ит.] f 6g лава.

La'va..., la'va... {лава-}. ~ähnlich, ~artig a лаваст, налик на лаву; ~glut f усијана лава; ~stein m лавски камен, камен од лаве, стена лаве; ~strom m река f лаве.

Lave'ndel {лавенд-л} [срвн.; ит.; *срлат. lavandula] m 2l деспић, лавендла f.

Lave'ndel..., lave'ndel... {лавенд-л-}: ~duftig a који мирише на деспић; ~geist m, ~wasser n деспићева водица f; ~öl n деспићево уље, од деспића зеитин m.

Lavie'ren {лавир-н} [хол.; Luv] I intr. (h, при промени места s) 15g ~ пловити шевуљицом, шевати, врдати (и fig.); лавирати (и fig.). II Lavie'ren n пловљење шевуљицом, шевање, врдање (и fig.), лавирање (и fig.).

Lawi'ne {лавин-} [швајц.; лат. labi „клизити“ или lau] f 3b усов m, лавина.

Lawi'nen..., lawi'nen... {лавин-н-}. ~artig a усоваст, лавинаст, налик на усов, на лавину, као усов, као лавина (и fig.); ~gefahr f опасност од усова.

Lax {лакс} [лат.] a лабав; ~e Moral посрнуо морал, лак морал; ~e Sitten f pl. посрнуле нрави. [посрнулоство нрави.]

La'xheit {лакс-т} f 3b лабавост; ~ der Sitten

laxie'ren {лаксур-н} [лат.] 15g I intr. (h) 1. прочистити се, узети на чишћење. 2. имати пролив. II tr. = abführen I 4. III Laxie'ren n чишћење, прочишћавање; zum Laxieren einnehmen узети -имати на чишћење.

Laxie'r|mittel {лаксур-} n = Abführmittel.

Lazare'tt {лазарет} [нвн.; ит. од Lazarus] n 2g болница f; X војна болница; fliegendes ~ покретна болница, амбуланта.

Lazare'tt... {лазар-}: ~brand m ф болнички ву-чац; ~fieber n болничка грозница f, европски тифус m; ~gehilfe m (војни) болничар; ~inspektor m надзорник болница; ~kranken-

wagen m болничка кола n pl., ~schiff n X и ~ болнички брод m; ~wesen n болничка служба f; уп. и Hospital...

La'zarus {лазарус} [лат.; гр.; *јевр. Eleasar] m 8c bibl. Лазар; ~orden m ред св. Лазара.

Lazedä'mon {лазедэмон} n 8g Лакедемон m.

Lazedämo'nier {лазедэмонир} m 2l, ~in {~ин} f 3c

Лакедемон|ац, -ка. [зурни камен, лазулит.]

Lazuli'th {лазулит} [нлат.] m 2g и 3a min. ла-

Lazzaro'ne {лазароне} [ит.; *Lazarus] m 3a и bi

lazzaro'nisch {лазарон} a лазаронски. [лазарон.]

Ldrb. abr. = Lederband.

Le'a {леа} [јевр.] f 8b bibl. Лиа.

Le'be..., le'be... {леб-}: ~dame f светска жена; ~hoch {леб-хоч} n живео; auf j-n ein ~ hoch ausbringen папи(ја)ти кому здравицу, наздравити кому; ~lang: mein (dein итд.) ~lang за мога (твога итд.) живота

Lebel|gewehr {леб-л, лебел-} [Lebel, пронала-зач] n X Лебелова пушка f.

Le'be|mann m (pl. ~männer) човек који воли да живи, лолa, бонвиван; ein rechter ~ sein бити долчина.

le'ben¹ {леб-н} [свн.] 15a I intr. (h) 1. живети, бити у животу; a) er wird nicht mehr lange ~ он неће дуго да живи, он неће дуго живети; er hat zu ~ он има од чега да живи; er hat nicht zu ~ он нема од чега да живи; gut ~ добро живети, добро се хранити; noch ~ још живети, бити још на овом свету; zu ~ wissen умети живети; prv. jedermann will ~ сваки хоће да живи; so lange man lebt, so lange man lernt човек се учи док је жив; man muß so ~, daß man auch morgen ~ kann тре-ба живети и за сутра; b) (најв. fig.) flott (и. auf großem Fuße, in Saus und Braus) ~ жи-вети навелико, раскалашно живети; diese Ehegatten ~ nicht glücklich митеа. ови супру-жници не живе лепо; gut (schlecht) zusammen ~ лепо (рђаво) живети (међу собом); mit ihm ist gut ~ са њим човек лепо излази на крај; herrlich und in Freuden ~ пливати у задовољствима; kümmerlich ~ животарити, fam. скомрачити, кунаторити; von s-r Hände Ar-beit ~ живети од својих десет ноката; zu-rückgezogen ~ живети повучен(о); sie ~ wie Hund und Katze слажу се као пас и мачка; vom Spiele ~ живети од коцке; er lebt mit ihr он живи са њом; prv. lustig gelebt und sel-lig gestorben, heißt dem Teufel die Rechnung verdorben весело живети, блажено умрети значи ђаволу побркати рачуне; wie gelebt, so gestorben какав живот, таква смрт; како живео, тако умр'о. 2. живети, становати: er lebt in Berlin он живи у Берлину; wie lange ~ Sie schon in Deutschland откада живите у Немачкој?; im Auslande ~ живети у ино-странству (и. иноземству). 3. живети, тра-јати; seine Dichtungen werden ewig ~ њего-ве he песме вечно живети, вечито трајати; sein Gedächtnis lebt im Herzen des Volkes се-ћање на њега живи у срцу народа; спомен његов живи у срцу народа. 4. j-n (hoch) ~ lassen наздравити -љати кому, (на)пити ко-му здравицу, пити у чије здравље (уп. hoch

~, ~ und ~ lassen треба живети и дати другоме да живи; ~ Sie wohl! с Богом пошли! збогом! остајте здраво!; es lebe die Freiheit! живела слобода!; es lebe der König! живео краљ! 5. für et. (acc.) ~, e-r Sache (dat.) ~ живети за што; er lebt nur dir он живи само за те(бе); ich lebe der Hoffnung, daß... живим у нади да...; abs. (про)живети, живети пуним животом. 6. живети, показ(ив)ати живота, кретати се; die Statue lebt... кип као да има душу, кип као да живи; fam. so (et) was lebt nicht (noch einmal)! тако што(год) нема! то се више не рађа!; es lebt alles an ihm сав је живахан, он је пун живота; so wahr ich lebe! тако ми живота!; so wahr ein Gott lebt тако ми Бога!; alles was auf der Erde lebt und webt све живо на земљи; bibl. in ihm ~, weben und sind wir све наше биће је у њему; in ihm lebt ein heiliger Eifer für... у њему је света ревност за... 7. leben und ~ v. leiben. II tr. 1. sein Leben noch einmal ~ (про)живети још једном свој живот; ein elendes Leben ~ (про)живети бедним животом; er hat ein schönes Leben gelebt он је лепо проживео. 2. = erleben. 3. проводити (den Tag) дан. III refl. 1. sich satt ~ наживети се; er lebt sich zum Sünder живот прави грешника од њега. 2. imp. hier lebt es sich gut овде се добро живи. IV ~d p. pr. и a 1. који живи; die wild ~den Tiere животиње које живе у слободи; ein hier lebender Freund пријатељ који живи овде, у (овом) месту; lange ~d који дуго живи, дуговечан. 2. жив; die ~den Sprachen живи језици; ~de Bilder *n pl.* живе слике; ich habe keine ~de Seele getroffen нисам затекао (и. нашао) ни живе душе. 3. жив; ~er Kalk жив (= негашен) креч; ~des Silber = Quecksilber; ~des Wasser жива вода. V Le'bende(r) {~d(p)} *s 9l* жив, -а, живи, -а. VI Le'ben *n 6. pl.* = Leben² живљење.

Leben² {~} [срвн.; *leben¹] *n 2l 1.* (opp. Tod) живот *m*; а) das ewige (zukünftige) ~ вечни (будући) живот; die Jagd ist sein ~ лов је његов живот, лов воли више од свега; б) са *v*: sein ~ einsetzen и. wagen ставити -љати живот на коцку; sein ~ für j-n lassen да(ва)ти свој живот за кога; j-m das ~ nehmen одузети кому живот; sich das ~ nehmen одузети себи живот, извршити самоубиство, уби(ја)ти се; j-m das ~ retten спасити -авати кому живот; j-m das ~ schenken: а) да(ва)ти кому живот, родити кога, б) поклонити кому живот, помиловати кога; с) X да(ва)ти кому конака; sein ~ teuer verkaufen скупо прода(ва)ти свој живот; sein ~ verkürzen скраћити -живати свој живот; sein ~ verlieren (из)губити живот, пропасти; в. sauer 3; d) са *pgr.* keiner blieb am ~ нико није остао жив; нико није главе изнео; am ~ sein бити у животу, постојати; в. Faden 1; j-n am ~ strafen казнити кога смрћу; auf Tod und ~ на живот и на смрт; ein Kampf auf Tod und ~ борба на живот и смрт; уп. Krieg; Anklage auf ~ und Tod оптужба на живот и смрт; bei

Leib und ~ в. Leib 1; er tut es für sein ~ gern дао би свој живот да то учини; er spielt für sein ~ gern (он) воли коцку више од свега; das habe ich in m-m ~ nicht gesehen то нисам видео у своме животу; mit m-m ~ könnte ich mich dafür verbürgen својим животом могао бих за то јемчити; mit dem ~ davonkommen изнети главу; в. büßen 1; es ist um ~s und Sterbens willen не зна се ни ко живи ни ко умире; ums ~ kommen (по)гинути, изгубити главу, пропасти, -дати. 2. живот *m* (= животна снага, живост, живахност; веселост, расположеност, чилост, радљивост); es ist kein ~, wenn... (то) није живот, ако..., ту нема живота када...; es ist kein ~ in den Geschäften нема живота у пословима; послови су замрли; neues ~ bekommen оживети, живахнути; ein zähes ~ haben бити жилава живота, бити жилава на животу; voller ~ пун живота; das tägliche ~ und Treiben свакодневни живот; welch ein ~! какав живот! да живота!; fam. das war ein ~ und Treiben, als er kam русвај био је када он дође. 3. живот *m*, трајање живота; Zeit meines ~s и. mein ganzes ~ hindurch за мога живота. 4. живот, начин живота (и. живљења); ein gutes ~ führen: а) добро живети, б) добро се хранити; er führt ein bequemes ~ он живи угодно, он живи угодним животом; ein flottes ~ führen живети навелико, живети раскалашним животом. 5. живот(опис) *m*. 6. живот, природа *f*, стварност *f*; nach dem ~ zeichnen (malen) цртати (сликати) с природе; et. ins ~ rufen и. setzen оживотворити, да(ва)ти чему живот; wieder ins ~ rufen оживити, оживљавати; ins ~ treten родити се, рађати се, јавити се; Ausdruck des gemeinen ~s израз обичнога живота, израз народнога говора; man sagt im gemeinen ~ каже се обично у животу, обично се каже; dem ~ entnehmen и. aus dem ~ schöpfen узети (и. узимати, црпсти) из живота. 7. живот *m*, живо биће, створење; du, mein ~ ти, животе мој! 8. и делови који су у вези са системом судава; живо месо, живац *m*; aufs ~ gehen засећи у живо месо, у живац.

Le'bend|gewicht {леб-нт-} *n* жива мера *f*.

lebe'ndig {лебендѝх} [срвн.] I а 1. жив; bei ~em Leibe begraben werden бити жив закопан; j-n tot oder ~ ausliefern преда(ва)ти кога жива или мртва; ~e Junge gebärend који рађа живе младунце; wieder ~ werden оживети, -љавати; васкрснути, -авати; er ist ein ~es Zeugnis он је живи сведок. 2. жив; die Gasse ist an den Markttagen sehr ~ улица је о пазарним данима врло жива; es wird schon ~ auf der Straße улица је оживела, по улицама има већ света. 3. жив, испуњен животном силом; beim ~en Gotte! за Бога живора!; ~machen оживити, -љавати; уп. Buchstabe. 4. жив(ахан); ~e Kraft жива сила (= $\frac{1}{2}mv^2$); ~er Vortrag живо предавање. 5. жив, природан; ~e Blumen *fpl.* живо цвеће *n coll.*, природно цвеће; ~e Hecke, ~er Zaun жива ограда *f*, живица *f*. 6. ~es Werk подвође *n*

(брода). II *Lebe'ndige(r)* {лѣбѣндѣгѣ(р)} *n* 91 жив, -а, жив|и, -а.
Lebe'ndig|begraben|werden *n* најв. са глаг. *das* ~ *ist* entsetzlich ужасно је бити жив закопан.
Lebe'ndig|gebären *n* рађање живих младунца; ун. *leendig* 1 類. [в(ах)ност, живот *m*.]
Lebe'ndigkeit {лѣбѣндѣгѣ} *f* 3b (б. *pl.*) жи-
Lebe'ndig..., *lebe'ndig...* {лѣбѣндѣгѣ-}. *~machend* *a* животворан, који оживљује; *~machung* *f* 3b *pl.* оживљавање *n*, оживотворење *n*; *~werden* *n* оживљавање, буђење.
Le'bens..., *le'bens...* {лѣбѣнс-}. *~abend* *m* 23 вече *n* (и. измак) живота; *~abriß* *m* нацрт (чијега) живота, биографски нацрт; *~ader* *f*: *fig.* j-m *die* ~ader unterbinden отећи кому руке; *~alter* *n* године *f pl.* (живота), доба живота; *~ansicht* *f* поглед *m* на живот, гледање *n* на живот, животни иззор *m*; *~art* *f*. а) начин *m* живота (и. живљења); б) начин живота, понашање *n*, држање *n*; *~art* *haben* умети живети, умети понашати се; *keine* ~art *haben* немати понашања (и. држања); *~auffassung* *f* схватање *n* живота; *~aufgabe* *f* животни задатак *m*, задатак (и. задаћа) живота; *sich et. zu s-r* ~aufgabe machen узети што за свој задатак у животу, цео се посветити чему; *~bahn* *f* ток *m* живота, кариера; *~balsam* *m* мелем живота, животни мелем; *~baum* *m*: а) *fig.* дрво *n* живота; б) дрво које даје живот; с) ☉ животно дрво, гранасти мали мозак; д) ☼ туја *f*; *~bedingung* *f* животни услов *m*, услов за живот; *~bedürfnis* *n* животна потреба *f*; *~beruf* *m* позив, звање *n*, наклоност *f*; *~beschreibung* *f* опис *m* живота, животопис *m*; *~bild* *n* животописна слика *f*, слика живота; *~dauer* *f* трајање *n* живота; *lange* ~dauer дуговечност, дуг век *m*; *wahrscheinliche* ~dauer unter verschiedenen Verhältnissen вероватан век под разним околностима; *auf* ~dauer за цео живот, доживотно; вечно; *~drang* *m* жеља *f* (и. нагон) за животом; *~ende* *n* крај (и. конач) *m* живота; *bis an mein* ~ende до краја мога живота; *~erfahrung* *f* животно искуство *n*; *~faden* *m* нит *f* (нашега) живота, животна нит; *~fähig* *a* способан за живот, за живот, који може да живи; *~fähigkeit* *f* животна способност, способност за живот; *~flamme* *f* пламен *m* живота, животни плам(ен) *m*, луча живота, плам *m* живота; *~frage* *f* животно питање *n*, питање живота или смрти; *~frèude* *f*: а) (б. *pl.*) радост живота, животна радост; б) ~freuden *pl.* задовољства *n pl.* која нам пружа живот; *~freudigkeit* *f* = ~mut; *~frisch* *a* (opp. grau 2) жив, свеж; *~froh* *a* цун животно радости, весео; *~frühling* *m* пролеће *n* живота; *~führung* *f* начин *m* живота, владање *n*, живот *m*; *~fülle* *f* пуноћа живота, крепкост; младалачка свежина; *~gang* *m* живот; *~gefahr* *f* опасност по живот, смртна опасност; *mit* ~gefahr са опасношћу по живот; *~gefährlich* *a* опасан по живот, смртоносан; *adv.* опасно по живот; *~gefährte* *m*, ~gefährtin *f* друг, -а, другар, -ица у животу, сапут-

ник, -ца кроз живот; *~gefühl* *n* животно осећање; *~geist* *m*: а) животно начело; б) најв. *pl.* ~geister животни духови; с) еликсир дугог живота; *~genuß* *m* животна уживања *n pl.*, задовољство *n* у животу; *~geschichte* *f* = ~beschreibung; *~gewohnheit* *f* навика живота, животна навика; *~gewohnheiten der Tiere* навике животиња; *~göttin* *f* myth. богиња живота, Парка; *~groß* *a* природне величине; *~große* *f* природна величина; *über* ~große изнад природне величине; *~haltung* *f* животни трошкови *m pl.*, трошкови живота; *~hauch* *m* животни дах; *~jahr* *n* година *f* живота; *im* (и. *in s-m*, *m-m* итд.) vierzigsten ~jahre у четрдесетој (својој, мојој) години; *nach vollen* ~jahren rechnen рачунати према пуним годинама; *~klugheit* *f* умење *n* у животу, животно искуство *n*; разбитост, памет *f* у животу; *~kraft* *f* животна снага (и. сила); крепкост; *~kräftig* *a* жилав; јак, крепак, снажан; *~lage* *f* положај *m* у животу, животни положај; *~lang* *a* доживотно, до смрти; досмртни; *adv.* auf ~lang доживотно, вечно; *~länglich* *a* (dv.) доживотни, (-o); *zu* ~länglicher Zwangsarbeit verurteilen осудити на доживотне тешке радове, на доживотну робију с тешким радовима; *~länglicher Nießbrauch* доживотно (и. досмртно) уживање; *~lauf* *m* ток живота, кариера *f*; живот; биографски нацрт; *~lauf* (bahn) *f* кариера; *~lehre* *f* наука о животу, биологија; *~licht* *n* луча живота, плам(ен) живота; j-m das ~licht ausblasen одузети кому живот, *pop.* спирити кому за душу; *~linie* *f* линија живота, животна линија; *~los* *a* (Sch.) = leblos; *~luft* *f* ваздух (и. зрак) *m* потребан за живот, животни ваздух; кис(ео)ник *m*; *~lust* *f* воља за животом, жеља за животом; расположеност, веселост; *~lustig* *a* који воли да живи, који воли живот, који ужива у животу, који је срећан што живи; жив, весео, чео; *~magnetismus* *m* животињски магнетизам; *~mai* *m* = ~frühling; *~mittel* *n* храна *f*; *~mittel* *pl.* животне намирнице *f pl.*; намирнице, заира *f*; *mit* ~mitteln versehen снабде(ва)ти (животним) намирницама; *~mittel|amt* *n* одељење *n* (општинско) за намирнице; *~mittel|beamter* *m* надзорник (животних) намирница; *~mittel|karte* *f* намирничка карта (и. листа) *f* за (ис)храну; *~mittel|rationierung* *f* подела *f* (животних) намирница; *~mittel|wucherer* *m* зеленаш на животним намирницама, стварач скупоће; *~mittel|verfälschung* *f* патворење *n* животних намирница; *~morgen* *m* 23 зора *f* (и. јутро *n*) живота; *~müde* *a* уморан од живота, који је изгубио вољу на живот; сит живота; *~müde* *f*, ~müdigkeit *f* уморност од живота, додијалост живота; *~mut* *m* животна борбеност *f*, храброст *f* у животним борбама; *keinen* ~mut mehr haben немати више животне борбености, бити уморан од живота; *~mutig* *a* борбен у животу, који има срчаности (и. храбрости) у животу; *~notdurft* *f* животне нужде *f pl.*, потребе *f pl.* живота; *~ordnung* *f* ред *m* у жи-

воту, животни ред *m*; ~pfad *m* = ~weg; ~philosophie *f* = ~weisheit; ~prozeß *m* животне радње (функције) *f pl.*; ~punkt *m* животна тачка *f*, тачка живота; ~quelle *f* извор *m* (и. врело *n*) живота; ~rad *n* направа *f* која показује разне мене покрета (кретања) живих бића; ~regel *f* правило *n* живота, животно правило; ~reise *f* пут *m* кроз живот, пут овога живота; ~reiz *m* драж *f* живота; ~rente доживотна рента; ~retter *m*: а) (и ~retterin *f*) спасилац, -ица (и. спаситељ-ка) живота; б) буца *f* (са оловом на крају); ~satt *a* = ~müde; ~stellung *f* положај *m* (друштвени, положај у животу; ~strafe *f* смртна казна; bei ~strafe под претњом смртне казне; ~tätigkeit *f* животна радљивост (и. делатност); ~trieb *m* животни нагон; ~überdruß *m* додијалост *f* живота, мрскост *f* живота; ~überdrüssig *a* = ~müde; коме је живот додијао; ~unterhalt *m* из-, одржавање *n*, живот; s-p ~unterhalt verdienen зарађивати за живот; ~verlust *m* губитак живота; ~verrichtungen *f pl.* животне радње (и. функције); ~versicherung(s)gesellschaft *f* (друштво *n* за) обезбеђење (и. осигурање) *n* живота; ~voll *a* пун живота, жив; ~wahr *a* истинит, истински, црпен (и. узет) из самог живота; ~wandel *m* живот, владање *n*; schlechter ~wandel рђав живот, рђаво владање *n*; e-p frommen ~wandel führen живети светитељски (и. побожно); ~warm *a* животне тоpline (gen.), животно топао; ~wärme *f* животна (и. природна) топлота; ~wasser *n*: а) животворна вода *f*; б) ракија *f*; ~weg *m* пут живота, животни пут, пут кроз живот; ~weise *f*: а) = ~art *a*; б) начин *m* живота, навике *f pl.*; с) начин *m* живота, диета; ~weisheit *f* филозофија, животна мудрост; ~zeichen *n* kein ~zeichen von sich geben не да(ва)ти знака живота, не прословити ни речи, ни речце не прозборити; ~zeit *f* трајање *n* живота; auf ~zeit за цео живот, заувек, занавек, доживотно; Mitglied auf ~zeit доживотни члан; ~ziel *n*: а) крај (и. свршетак) *m* живота; б) = ~zweck; ~zweck *m* сврха (и. циљ *m*) *f* живота, животна сврха.

Le'ber {лѣб-р} [сврн.] *f 3d 1.* јетра, црна цигерица. 2. *fig.* срце *n*, (frei, frisch, dreist) von der ~ weg reden (и. sagen) говорити слободно, говорити безобзирце (и. отворена срца), просто и јасно казати своје мишљење; в. Laus 2; was ist dir über die ~ gekrochen (и. gelaufen)? *fam.* кој' ти је андрак?

Le'ber..., le'ber... {лѣб-р-р}. ~anschoppung, ~anschwellung *f f* (про)ширење *n* јетре, оток *m* јетре; ~artig *a* јетраст, налик на јетру; ~blümchen *n*, ~blume *f* крстасти копитњак *m*; ~egel *m* ☞ метиљ; ~entzündung *f f* запаљење *n* (и. упала) јетре; ~farben *a* боје јетре; ~flecken *n pl.* pere *f pl.* боје јетре (на лицу и на рукама); ~kies *m min.* јетреци пирит; ~krank, ~leidend *a* болестан од јетре, који пати од јетре; ~krankheit *f*, ~leiden *n* болест *f* јетре; ~lappen *m pl.* режњеве јетре; ~moos *n* ☞ а) (ситна) пораст *f*, бадра; б)

pl. хепатике *f pl.*, разред бесцветница без корена; ~pastete *f* пастета од црне цигерице; ~reim *m* песма *f* састављена за столом, надохват о штукиној цигерици; *fig.* ~reime *pl.* стихоклепанија *n pl.*; ~süchtig *a f* болестан од јетре, који болује од јетре; ~tran *m* риблии зеитин; ~wurst *f* цигерњача.

Le'be... {лѣб-} ~welt *f*: а) die ~welt свет који воли (добро) да живи, да се проводи, свет проводилаца; б) жива бића *n pl.*, живи свет *m*; ~wesen *n* живо биће; ~wohl {лѣб-вол} *n 2g и 5¹* с Богом, збогом; j-m das (letzte) ~wohl sagen рећи кому (последње) збогом.

le'bhaft {лѣпхѣфт} *a 1.* жив(ахн); *adv.* жив(ахн)о; X ~es Feuer непрекидна паљба *f*; ~e Straße жива улица; ~ werden оживети, ~лавати; ~er werden поста(ја)ти живљи(м), оживети, живахнути; der Streit wird ~ препирка живља; sich et. ~ vorstellen живо што себи претставити ~љати. 2. ☞ die Nachfrage nach Kaffee war sehr ~ (wird ~er) тражња кафе беше врло жива (живља је); die Nachfrage wurde ~er тражња би живља, живахнија, оживе.

Le'bhaftigkeit {~лѣпхѣфт} *f 3b 1.* (б. *pl.*) (в. lebhaft) жив(ахн)ост. 2. живост, живахно испо-
le'big {лѣбѣх} *a prov.* = lebendig. {љење *n.*}
...lebig {-лѣбѣх} у слож. на пр. lang~ итд.

Le'b¹ {лѣп-, лѣп-} [лат. libum]: ~kuchen *m* медени колач; ~küchler *m 2l* колачар медених колача.

Le'b..., leb... {лѣп-} [Leben², Leb¹]: ~los *a* без живота, беживотан, без душе, мртав; ~losigkeit *f* беживотност, немање *n* живота, отсуство *n* живота, безосећајност, неосетљивост; хладноћа; ~tag *m* (најв. *pl.*) meine ~tage (за) целог свог живота; целог свог века; das habe ich mein ~tag nicht gesehen то нисам видео у своме животу; ~zeit *f* доба (и. време) *n* кад неко живи; bei m-n ~zeiten за свог живота, за живота мога; zu ~zeiten m-s Vaters за живота мога оца; bei unsern ~zeiten за нашег живота, за наших дана, у наше доба; ~zelter *m 2l jn.* = ~küchler, Pfefferküchler („лецидер“). [бијен топлењем.]

Lech¹ {лѣх} *m 2g* (б. *pl.*) ☞ (сиров) камен до-
lech² {-} *a 1.* = lech. 2. који гори од жеђи: сагорео, спржен, сажежен.

le'chen {лѣх-чн} *intr. (h)* = lechzen.

le'chzen {лѣх-чн} [сврн.; *lech] *intr. (h) 1b 1.* горети од жеге, горети од суше, испуцати од суше, сагорети од жеге, бити спржен од суше, горети од жеђи, умирати од жеђи. 2. *fig.* nach et. (*dat.*) ~, и *tr.* et. ~ за чим гинути, сахнути, чезнути, жудети, умирати; (nach) Blut ~ бити жедан крви.

Leck¹ {лѣк} [дн.] *m* и (аус. само) *n 2g* пукотина *f* (и *fig.*), рупа *f* (и *fig.*), расцеп *m*, напу-
клина *f*; ein(en) ~ haben (про)пуштати воду, имати рупу; e-p ~ bekommen добити рупу, пропуштати воду; e-p ~ verstopfen затиснути рупу, запушити рупу.

leck² {-} [дн.; lech(zen)] *a*: ~ sein цурити, имати рупу, (про)пуштати; das Schiff ist ~ лађа пропушта воду.

Lecka'ge {лѣкѣж} [нем.-фр.] *f* 3b Σ цурење *n*, исцурела течност.

Le'cke {лѣкѣ} [lecken²] *f* 3b солило *n*.

le'cken¹ {лѣкѣн} [lecke¹] *intr.* 15a 1. (*h*) цурити, пропуштати (воду). 2. (*s*) цурити, истицати, тећи, капати; es leckt durch das Dach кров цури, кров прокишњава. II **le'cken** *n* цурење.

le'cken² {лѣкѣн} [свн.: лат. lingere] *intr.* (*h*), и sich ~ (*refl.* и *rp.*) 15a 1. (sich) ~ лизати (се); sich die Finger (и. den Mund) danach ~ облиз(ив)ати се; den Teller rein (и. glatt) ~ (п)олизати тањир; *fig.* am Dache ~ лизати (преко) кров(а); (den) Staub (von jemandes Füßen) ~ прашину лизати (са чијих ногу), љубити (кому) скуте, метанисати; noch et. zu ~ haben имати још (про)патити. 2. *fig.* лизати, лицкати, гладити; das ist wie geleckt *fam.* то је као насликано; er ist immer wie geleckt on је увек јштогљен (и. налицкан, као из кутије).

3. *fig.* j-s Speichel ~ улизивати се кому, бити чији лижисахан; *pop.* vorne ~ und hinten kratzen скривати рђаве намере; једно говорити, друго творити. 4. *fam.* (sich) ~ лизати (се), цмакати (се), љубакати (се). II **le'cken** *n* лизање.

le'cken³ {лѣкѣн} готово † (гот. laikan, срвн. уп. frohlocken) *intr.* (*h*) 15a *bibl.* скак(ут)ати, потскакивати, поигравати; бацкати се, ритати се; у употреби још у: wider den Stachel ~ (или погрешно: locken) узалуд се опирати; борити се шут с рогатим.

le'cker¹ {лѣкѣр} [lecken¹] *m* 2l 1. (и ~in *f* 3c): а) лизач(ица), лизало; у слож.: лижи..., ...лизан, ...лиз (уп. Speichellecker, 'ellerlecker); б) дн. = ~maul. 2. лола; угурсуз; жутокљунац. 3. *fam.* цмакало, љубакало. 4. Σ језик.

lecker² {~} а 1. укусан; пријатан; изврстан; пријатан да га поједеш, који дражи (и голица). 2. облапоран, сладокусац, који воли посластице, похлепан на добар залагај, пробирач, слаткојешан. [киш.]

le'cker [bissen] {лѣкѣр-} *m* посластица *f*, слат-
Leckerei¹ {лѣкѣрѣ} *f* 3b 1. = Leckerhaftigkeit. 2. = Leckerbissen. 3. лиза(ка)ње *n*.

le'ckerhaft {лѣкѣрѣфт} а = lecker.

le'ckerhaftigkeit {~лѣкѣрѣфт} *f* 3b облапорност, сладокуштво *n*, слаткојешност; пробирање *n* у јелу.

le'cker...: ~maul *n* (*dim.* ~maulchen *n*) сладокусац слаткојешник; који радо много и добро једе; познавалац добрих вина и јела.

le'ckern {лѣкѣрн} [lecken²] *intr.* (*h*) 15f nach et. (*dat.*) ~ бити мерак на што.

le'ckfaß {лѣк-} *n* подметнут чабар *m*, буре подметнуто под буре које цури.

le'der {лѣдр} [свн.] *n* 2l 1. кожа *f*. 2. а) rundes ~ округло парче коже на врху (билијарског) така; б) канија *f*, корице *f* *pl.*; ножица *f*; vom ~ ziehen исукати мач, извући из каније. с) рударска кожна стрекача *f*; Leute vom ~ рудари, радници (*opp.* von der Feder). 3. Σ nachgemachtes ~ имитација *f* коже; englisches ~ кожа од кртице; памучан, бео сатин. 4. *fam.* j-m das ~ gerben, j-m an (и. über, hinter) das ~ kommen излем(ез)ати, (из)лупати, ле-

мати кога; дн. vom ~ ziehen свући се. 5. *pop.* орцуља *f*.

le'der..., **ieder...** {лѣдр-} ~abfälle *m* *pl.* отпацки коже, кожни отпацки; ~arbeiter *m* кожарски радник; ~artig а кожаст; ~band: а) *m* 2d (*abr.* Ldrb.) кожни повез, повез у кожи; б) *n* 2a каиш *m*, ремен *m*; ~bereiter *m* кожар, штавилац коже, израђивач кожа; ~bereitung *f* штављење *n* (и израда) кожа; ~brand|malerei¹ *f* сликање (и. резање) *n* горењем коже; ~braun а боје коже, мрк као кожа; ~drucker *m* штампар на кожи; ~einband *m* 2d = ~band а; ~er {лѣдр-р} *m* 2l кожар, штавилац кожа; ~farbe *f*: а) боја коже; б) боја за бојење, бојадисање кожа; ~farben а боје коже; ~futteral *n* кожна канија *f*, кожна ножица *f*, кожни завој *m*, кожна футрола *f*; ~gelb а (жуте) боје коже, жут као кожа; ~haft {лѣдрѣфт} а: а) = ~artig; б) јак, дебео; ~handel *m* трговина *f* кожама, трговање *n* кожама; ~händler Σ *m* кожарски трговац; ~hand|schuh *m* кожна рукавица *f*, ~hart а тврд као кожа, кожаст, корав; ~haut *f* Σ : ~haut des Embryo кожица заметка, заметкова кожица; ~hose *f* кожане чакшире *f* *pl.*; ~koffer *m* кожни куфер; кожно сандуче *n*, ~lappen *m* кожна крпа *f*.

le'dern {лѣдрн} [свн.] а а 1. кожни; од коже; *fig.* ђон-, дрвен; ~e Stirn ђон-образ. 2. [нвн.] *fam.* тупав; сув, досадан, блунав; ~schmiere *f* мазиво *n* за кожу, маст за кожу; ~er Mensch = Philister II. B. I *lr.* 15f 1. = gerben I 1; и *fig.* j-n ~ = gerben. 2. обложити (и. превући) кожом, метнути кожу на, запти(ва)ти кожом. II **gelle'dert** *p.p.* у знач. *inf.*, као а = lederhaft b. III *intr.* (*h*) ђифтисати.

le'der...: ~pappe *f* кожни картон *m*; ~putz -mittel *n* средство за глачање коже; ~riemen *m* каиш; ремен; X кајас (за сабљу, мач); ~rücken *m* (e-s Buches) кожна леђа *n* *pl.* (књиге); ~stück *n* комад *m* (и. парче) коже; ~tuch *n* кожна тканина *f*; ~überzug *m* кожна на-, пре|влака *f*; ~vergolder *m* позлатар на кожи; ~waren *f* *pl.* Σ кожна роба *f*, кожни еспап *m*; ~werk *n* кожни предмети *m* *pl.*, израђевине *f* *pl.* од коже; ~wurm *m* црв у кожи (говечета); ~zeug *n*: а) = ~werk; б) X каиши *m* *pl.*, кожни делови *m* *pl.*; ~zucker Σ *m*: weißer ~zucker тесто *n* од белог слеза; schwarzer ~zucker тесто од госпоиног биља, слатког корена; ~zurichter *m* кожар, штавилац, израђивач кожа.

le'dig {лѣдѣх, лѣдѣх} [срвн.] а 1. e-г Sache (*gen.*) и. von et. (*dat.*) ~sein бити слободан од чега; sich von et. (*dat.*) los und ~machen ослободити се, опростити се, курталисати се, ратосиљати се чега, раскрстити се од чега. 2. слободан; j-n los und ~lassen пуштити кога на слободу; los und ~sein бити потпуно слободан; j-n los und ~sprechen ослободити кога. 3. самац; неонежењен, неудата, самица; ~bleiben: а) не удати се, остати неудана, остати девојка; sie ist noch ~ још је девојка, још се није удала; б) остати нежења (и. момак); с) живети неонежењен

(и. у целибату); *der ~e Stand* неженство *n*, беженство *n*, целибат. 4. упражнен, празан; без господара, без газде; *~es Pferd* мангуп-коњ. 5. најв. *adv.* једино, цигло, само; *es ist ~lich* {~лѣх} *seine Schuld* једино је његова кривица. 6. празан, неискоришћен; *~ = brach*. 7. дн. *~ gehen* бити докон, дангубити. 8. *~es Nest* стари искоришћаван рудник; *~e Bergarten* сиромашна руда *f*; *~er Stein* чи-ста калајна руда.

le'digen {лѣдѣгѣн} *tr.* = *entledigen*.

Le'digwerden {лѣдѣгѣн} *n* ослобођење, опра-штање, раскрштавање, курталисане.

Le'digkeit {лѣдѣгѣт} *f* 3b нежењеност, мо-маштво *n*, неударост.

le'diglich *adv.* в. *ledig* 5.

Lee {ле} [дн.] *f* 3b (б. *pl.*) (*opp.* Luv) страна испод ветра, страна коју ветар не дохвата, заветрина; *~bord m a* = *Lee*; *b*) лева страна *f* брода; *~brassen f pl.* праће испод ветра.

leer {лѣр} [свн.] I *a* 1. празан; испражњен; в. *ausgehen* I 2.; *~machen* (ис)празнити, испра-жњивати; *~stehen* бити празан, стајати пра-зан (и. испражњен); *~werden* (ис)празнити се, испражњивати се; *fig. er wird nicht ~ ausgehen* неће му проћи наино; добиће он своје; неће измаћи без батина; *einen ~en Magen haben* бити празна стомака; *das Nest ist ~ fat.* очистили су чувства; нема никога; *das Nest ~ finden* наћи гнездо празно; *~er Raum* празан простор; *~ zurückgehender Wagen* празна кола у враћању, кола која се враћају празна; *der Wagen kehrte ~ zurück* кола се вратише празна; *~ laufen* радити на-празно, окретати се напразно; *man sieht nichts als die ~en Wände* виде се само голи зидови; в. *wüst* 2; *the. vor ~em* (и. е-т ~en Hause) spielen играти пред празним седи-штима. 2. празан; незаузет, непоседнут, у-пражњен; неисписан; неиспуњен. 3. *fig.* праз-ан; шупаљ; ташт; неоснован, без основа; *~e Ausreden f pl.* празни изговори; *~es Ge-schwätz* празно брбљање; *~e Hoffnungen* ја-лово наде; *~e Worte* празне речи, речи у ветар; *prv. ~es Stroh dreschen* млатити гло-тиње. II *Leer n* 2g = *Lehre* 5. III *das Leere* {~} 9l празно, празнина *f*, празан простор *m*.

Lee'r|darm {лѣр-} *m* ☉ празно (и. таште) цре-во *n*.

Lee're {лѣр-} *f* 3b (б. *pl.*) 1. празнина, 2. *fig.* празнина; таштина; ништавност. 3. ☉ = *Lehre* 5.

lee'ren {лѣрѣн} I *tr.* и *refl.* 15a (*sich ~*) празни-ти (се), испразнити (се), испражњивати (се); *die Schlüssel ~* испразнити зделе (и. чиније); *den Briefkasten ~* (из)вадити писма из (по-штанског) сандучета; *die Briefkasten wer- den täglich fünfmal geleert* писма се ваде пет пута дневно. II *Lee'ren n*, *Lee'runge f* пра-жњење, испражњивање; ☉ вађење.

Lee'rheit {лѣрхѣт} *f* 3b 1. = *Leere*. 2. празно-ћа, празнина, безначајност, ништавност.

Lee'r...; lee'r...: ~holz n = *Lehrholz*; *~lauf m* ☉ е-г *Maschine* празан ход, окретање *n* (и. рад) напразно машине (и. строја); *~lauf|büchse f*

☉ тулац *m*; *~machen n* = *leeren* II; *~sein n a*) празно стање (чера); *b*) = *Leere* I; *~ste- hen n* стајање празно, незаузетост *f*, нена-сељеност *f*; *~stehend a* празан, незаузет; *~ zug m* ☉ празан воз (и. влак).

Lee'... {ле-} ☉: *~segel n* скрајник *m*; *~seite f* = *Lee*; *~wärts adv.* испод ветра.

Lee'ze {лефц} [свн. = дн. *Lippe*] *f* 3b ☉ и ☉ = *Lippe*.

lega'l {лѣгал} [лат.] *a* (*adv.*) законит(о), лега-лан (-но).

legalisie'ren {легализирѣн} [лат.] I *tr.* 15g ле-гализовати, озакоњити, -њивати. II *Legalis- sie'ren n*, *Legalisie'runge f* легализовање, о-закоњивање, -ење. [галност, законитост.]

Legalität {легалитет} [лат.] *f* 3b (б. *pl.*) *le-*

Legat {легат} [лат.] I *m* 3a папин посланик.

II *n* 2g завештање *n*. [сз наследник, -ца.]

Legata'r {легатар} [лат.] *m* 2g, ~ин {~ин} *f* 3c I

Legatio'n {легацѣон} [лат.] *f* 3b посланство *n*;

~с|рат {~рнс-} *m* саветник посланства; ~с|се-

kretär m секретар (и. тајник) посланства.

Lee'ge... {лѣг-}: *~geld n* (први) улог *m*; *~henne f* носиља, кокошка која носи јаја.

lee'gen {лѣгѣн} [свн.: *liegen*] I *tr.* и *refl.* 15a 1. по|ложити -агати; став|ити -љати; мет|ну-ти, -ати; *sich* (*nieder*) ~ лећи, легати; (*sich*) ~ наместити (се), пружити (се), испружити (се), издужити (се); испружати (се); *sich* (*hin*) ~ лећи у постељу, пасти у кревет; в. *schlafen* I; *a*) са предметом: *eine Falle ~* мет|нути -ати клопку, став|ити -љати замку; в. *Karte* I; *ich habe mir die Karten ~ lassen* дао сам да ми се бацају карте; сави(ја)ти (*Wäsche* рубље); *b*) *et. fertig ~* с-, при|пре-мити, приправити што, приготовити; *höher ~* поди|ћи, -зати, пови|сити, -шавати; *matt ~* укочити, одузети, паралисати; *schief ~* укл-сити, -шавати; ☉ *klar ~* с-, при|премити, приправити; *das Schiff quer ~* испречити брод; *c*) са *prp.*: *ad acta ~* = *zu den Akten ~*; *et. an das* (и. *ans*) *Feuer ~* мет|нути -ати на ватру, став|ити -љати на ватру; (*die*) *Hand an j-n* (*an et.*) ~ ставити (и. метнути) руку на кога (на што), дохватити кога (што); *die letzte Hand an et.* (*acc.*) ~ дотер(ив)ати што (за) последњи пут, ставити последњи пут руку на што; *j. et. ans Hers ~* став|ити -љати што кому на душу, кому што својски пре-поручи(ва)ти; *et. wieder an s-n Platz ~* вра-тити -ћати што на своје место; *den Kopf an j-s Schulter ~* метнути (и. наслонити) главу на чије раме; *an den Tag ~* испољити, -ава-ти, обелода|нити, -њивати; *e-e Steuer auf et.* (*acc.*) ~ удар|ити -ати порез на што; *ein Pflaster auf et.* (*acc.*) ~ приви(ја)ти мелем на што, мет|нути -ати пфластер на што; *den Ton* (и. *Nachdruck*) *auf et.* (*acc.*) ~ нагла|сити -шавати што, удар|ити -ати гласом на што; *up. Gewicht* I; *großen Wert auf et.* (*acc.*) ~ полагати много на што, прида(ва)ти чему велику вредност; *wenig Wert auf et.* (*acc.*) ~ мало полагати на што, припис(ив)ати (и. придавати) чему малу вредност, мало дава-ти на што; *fig. sich auf et.* (*acc.*) ~ приону-

ти на што; *fig.* sich auf die Bärenhaut (и. auf die faule Seite, aufs Ohr, auf den Rücken) ~ ленствовати, левентовати, ленчарити; sich aufs Bett ~ лећи на кревет; sich aufs Bitten ~ дати се на мољење, прибећи - гавати молбама; der Qualm legt sich mir auf die Brust дим ми притискује груди (и. пада ми на груди); auf die Erde ~ метнути - ати на земљу, скинути на земљу; *fig.* jedes Wort auf die Goldwage ~ (од)мерити сваку реч; в. Hand 1 b; sein Haupt (zur Ruhe) aufs Kissen ~ положити (и. метнути) главу на јастук (и. узглавље); sich auf die liederliche Seite ~ одавати се банчењу (и. разврату); sich aufs Spielen ~ прокоцкати се, бацити се на коцку, одати се коцки; et. auf den Tisch ~ метнути - ати што на сто; ставити - љати што на сто; s-e Worte auf die Wagschale ~ мерити (и. одмеравати) речи своје; Geld auf Zinsen ~ да(ва)ти (и. уложити - агати) новац под камату (и. под интерес); ein Schiff auf die Seite ~ метнути (и. ставити) лађу на бок; et. aus der Hand ~ оставити што; et. hinter sich (*acc.*) ~ приштедети што; in Asche ~ претворити у пепео; Geld in die Bank итд. ~ новац уложити - агати у банку итд.; sich ins Bett ~ лећи; Reben in die Erde ~ поларати - ложити лозе у земљу; in Fesseln (и. Ketten) ~ оковати; врнути у окове (и. ланце); sich ins Gras ~ лећи на (и. у) траву; j-m Einquartierung (и. Soldaten) ins Haus ~ сместити на конак, уконачити кога (војнике), примити на конак; sich ins Mittel ~ умешати се, посредовати; j-m et. in den Mund ~ метнути (и. ставити - љати) кому што у уста, приписати кому неке речи; et. in Ordnung ~ уредити - љивати што; Hindernisse in den Weg ~ правити сметње, чинити препреке; в. Bresche; Besatzung in e-e Stadt ~ (о)ставити посаду (гарнизон) у једном граду; in Kasernen ~ смејстити - штати у касарне; nach der Reihe ~ ставити по реду, уредити; e-e Decke über den Tisch ~ прострети столњак (и. чаршав) преко стола, застрти сто столњак (и. чаршавом); et. um et. (*acc.*) (herum) ~ што чим окружити, опколити, обвити; unter Schloß und Riegel ~ ставити (и. метнути) под кључ (и. с оне стране браве); unter Siegel ~ запечатити, ставити под печат; sich unter den Wind ~ развити само велико једно; et. von sich ~ скинути (и. свући) што са себе; ein Schloß vor die Tür ~ метнути катанак (и. локот) на врата; в. Kopf 1; sich vor e-e Stadt ~ улогорити се пред градом; в. Anker 1; ein Fundament (и. den Grund) zu et. (*dat.*) ~ полжити - агати темељ чему; поставити - љати темељ чему; j-n zu Bett(e) ~ метнути (и. положити) кога у постелу; sich j-m zu Füßen ~ бацити се пред кога на колена; et. zum übrigen ~ дода(ва)ти што остатку; d) аеа. ~ спојити, сјединити, здружити; афеа. ~ а) метнути - ати једно на друго, ставити - љати једно врх другога; б) (на)слагати, рејати једно на друго; зфеа. ~ спојити, сјединити, састави-

ти, сајузити. 2. j-m et. ~ спречити - авати кога у чему, забранити кому што; в. Handwerk 1; у-, отклонити. 3. sich ~: а) в. 1 1; б) стиша(ва)ти се, смири(ва)ти се, успорити - авати; преста(ја)ти; с) полећи, - гати. 4. (по)садити, засадити, засађивати. 5. (и *abs.*) (Eier) ~ носити, снети (јаја); frisch gelegtes Ei свеже (и. тазе) снесечо јаје; von neuem ~ (опет) пронети. 6. оборити; (у)штројити, (у)шкопити. II Le'gen n, Le'gung f полагање, расположење; метање, стављање; полагање; ношење (јаја); штројење. [haft.]

legenda'risch {легендарџ} а = legenden- Lege'nde {легендџ} [срвн.; срлат. legenda] f 3b легенда (живот(опис) светаца; предање).

Legen'den..., lege'nden... {легенд-н-}: ~buch n књига f леженада, збирка f легенди; ~haft {легенд-нхџф} а легендаран; ~sammlung f = ~buch; ~schreiber m писац леженада.

Le'ger {лежер} [legen] m 2l, ~in {~йн} f 3c полагач, -ица, метач, -ица, стављач, -ица, који а-а полаже, ставља, меће итд.

Le'ge..., le'ge... {леґ-}: ~reif а зрела за ношење (јаја); ~röhre f ~ легалица; ~zeit f време n ношења (јаја).

Le'g'henne {лек-} f = Legehenne.

legie'ren' {леґурен} [лат.] tr. 15g завешта(ва)ти, оставити у наслеђе.

legie'ren- {~} [ит.] 1 tr. 15g 1. ~ слиги; по-, смешати; stark legiertes Gold злато мале финоће. 2. \ в. abziehen 1 8. II Legie'ren n, Legie' rung f 1. сливање, мешање. 2. (само Legierung) слитина, легура.

Legio'n {леґион} [лат. legio] f 3 антиг. легија.

Legionä'r {леґионер} m 2g¹ легионар, војник у легији. [части; ~soldat m X легионар.]

Legio'ns... {~онс-} ~kreuz n крст m Легије

legislati'v {леґислатив} [лат.] а = gesetzgebend.

Legislati've {~ив-} f 3b законодавна власт.

legislato'risch {~торџш} а = gesetzgebend.

Legislatu'r {~тур} [лат.] f 3b законодавна скупштина; ~periode f време n трајања законодавне скупштине.

legiti'm {леґитим} [лат.] а легитиман, законит.

Legitimat'io'n {~тиматјон} [лат.] f 3b легитимисање n, узаконење n, овера(вање n), легитимација; ~skarte {~онс-} f легитимација, исказница; ~spapier n исправа f, легитимација f; ун. Ausweis 2.

legitimie'ren {~тимирен} [лат.] 1 tr. и refl. 15g легитимисати, узаконити, - њивати; оправдати; оверити, - авати; sich ~ легитимисати се. II Legitimie'ren n, Legitimie' rung f легитимисање, узаконење, овера(вање), легитимација, оправдање. [гитимист, - киња.]

Legitimi'st {~митст} m 3a, ~in {~йн} f 3c ле-

gitimi'stisch {~йш} а легитимистички.

Legitimitä't {~митет} f 3b законитост, легитимност.

Legua'n {легуан} [јавански] m 2g¹ ~ легуан (велики гуштер сјајних боја, добра меса).

Legumino'se {легуминозџ} [лат.] f 3b ~ Hülsenfrucht.

Le'hde {ледџ} [слов.] f 3b ледина, необрађена земља; пуста(ра), степа; угар(ена земља) f m.

Le'hen {лен} {сврн.; *leihen} *n* 2l: а) клетвеничко добро, феуд(но добро *n*) *m*, лено; *ein Gut als ~ besitzen* и. *es zu ~ haben* и. *tragen* као клетвеник имати (и. држати) неко добро, имати, држати у феуд, као феуд; *j-m et. zu ~ geben* да(ва)ти кому што као клетвеничко добро, као феуд, у феуд; *ein Gut zu e-m ~ machen* да(ва)ти неко добро као клетвеничко добро (и. у феуд); б) (често у *pl.*) *die ~ empfangen* примити -ати као клетвеничко добро, у феуд.

Le'henbar {лѐнбар} *a* 1. способан да има клетвеничко добро (и. феуд). 2. који је добио клетвеничко добро (и. феуд) од кога, држалац чијега феуда; *j-m ~ sein* бити чији клетвеник (и. вазал). 3. клетвенички, који има својство феуда, феудалан.

Le'henbarkeit {лѐнбарџт} *f* 3b (в. *lehenbar*) 1. способност да се има клетвеничко добро (и. феуд). 2. држалаштво *n* клетвеничког добра, ималаштво *n* (чијега) феуда. 3. клетвеништво *n*, феудалство *n*.

Le'hen... {лѐн-} *~recht* *n* = *Lehnrecht*.

Le'hens..., **le'hens...** {лѐн-} *~bauer* *m* сељак који држи земљу у феуд, кмет, проијар; *~brief* *m* клетвеничка (и. феудна) повеља *f*; даровница *f*; *~dienst* *m* клетвеничка (и. вазална) служба *f*; *~eid* *n* клетвеничка заклетва, вазална (и. феудална) присега; *den ~eid leisten* подложити -агати клетвеничку (и. феудалну) заклетву; *~einziehung*, *~entsetzung* *f* одузимање *n* клетвеничког добра (и. феуда) (због прекршаја клетвеничке заклетве); *~erbe* *m* клетвенички (и. феудални) наследник; *~erledigung* *f* безнаследништво *n* клетвеничког добра (и. феуда), припадање *n* клетвеничког добра господару; *~fähig* *a* (*~fähigkeit* *f*) способан (способност) да (се) има клетвеничко добро (и. феуд); *~fall* *m* случај припадања клетвеничког добра господару; *~folge* *f*: а) феудално наслеђивање *n*, наслеђивање клетвеничког добра; б) клетвеничка послушност, феудалне дужности (и. обавезе) *f pl.*; *~frei* *a* слободан од данка, алодијалан; *~freiheit* *f* ослобођеност од клетвеничког данка (и. феудалне дужности), алодијалност; *~fürstentum* *n* клетвеничка кнежевина *f*, кнежевина која се има (и. држи) у феуд; *~gebühr* *f*, *~gefälle* *n pl.* феудални приходи (и. доходи) *m pl.*; *~geld* *n* клетвенички (и. феудални) данак *m*, феудална аренда *f*; *~gut* *n* клетвеничко добро, феудално добро *n*; *~herr* *m* клетвеник господар, вазални господар, сизерен; *~herrlich* *a* клетвенички, вазалногосподарски; *~herrlichkeit* *f* клетвеништво *n*, вазалство *n* сизереност; *~herrschaft* *f* клетвеничка власт, сизеренство *n*; *~leute* *pl.* (в. *~mann*) клетвеници, вазали; *~mann* *m* (*pl.* *~männer* и *~leute*) клетвеник, вазал; *~pflicht* *f* клетвеничка (и. вазална) дужност, обавеза; *die ~pflicht leisten*: а) = *den ~eid leisten*; б) испу/нити -њавати своје клетвеничке (и. вазалне) дужности; *~sache* *f* клетвеничка (и. феудална) ствар; *~träger* *m* = *~mann*; *~treue* *f* клетвеничка (и.

феудална) верност; *~verlassung* *f* феудални систем *m*; *~verhältnis* *n* васалство, клетвеништво, клетвенички (и. феудални) однос *m*; *~weise* *adv.* клетвенички, вазално, на феудални начин, феудално; *~wesen* *n* клетвеништво, феудалство; *~zins* *m* клетвенички (и. феудални) данак.

Lehm {лем} {дн.} *m* 2g ума *f*, иловача *f*, глина; блато *n*; *mit Stroh vermischter ~* леп од блат, блато помешано са (исецканом) сламом, блато помешано с плевом.

Le'hm..., **le'hm...** {лѐм-} *~arbeit* *f* рад *m* (с) блатом помешаним с плевом; *~artig* *a* глинаст, умаст, иловачаст; *~bau* *m* градња (и. грађевина) *f* (са) блатом помешаним с плевом; *~boden* *m* умовито тле *n*, глиновито тле, глиновита земља *f*; *~en* {лѐм-н} *m* 2l = *Lehm*; *~estrich* *m* под од уме (и. иловаче, глине); *~form* *f* калуп *m* од глине; *~former* *m* израђивач калупа од глине; *~formerei* *f*: а) радионица калупа од глине; б) = *~(form-)guß*; *~(form)guß* *m* лив од иловаче, израда *f* од глине; *~grube* *f* глинокоп *m*, глинара; *~haltig* *a* глиновит; *~hütte* *f* колиба облепљена блатом помешаним са (исецканом) сламом; *~licht* {лѐм-дџ} *~licht* {лѐм-дџ} *a* глиновит, глинаст; *~kleckser* *m* лепилац блатом; *~kübel* *m* кабао за блатни леп; *~mauer* *f* зид *m* од блатног лепа, облепљен (и. зидан) блатом помешаним са (исецканом) сламом или плевом; *~mörtel* *m* блатни леп, малтер од глине (и. земље); *~schlegel* *m* дрвени маљ за набијање набоја; *~wand* *f* = *~mauer*.

Lehn¹ {лен}, **Lehn...**, **lehn...** {лѐн-} в. **Lehen**, **Lehen...**, **lehen...** [*Lehnssessel*].

Lehn² {лен} [*Lehen, lehen*] в. *слож.* на *пр.*

Le'hn²bank *f* 2f клупа с наслоном.

Le'hne {лѐн} I [*lehen*] *f* 3b 1. наслон *m*; ослонац *m*; подупирач *m*; ограда, приручје *n*. 2. благ нагиб *m*, нагнута равна. 3. блага падина, страна, обронак *m*. II [нлат., фр. *laie*] = *Bache*. III [дан.] *~* млеч(ак) *m*, млечник *m*, млекојавор. IV [= *Lünse*] = *Achsnagel*.

le'hne {~} *a* благ(а нагиба).

le'hnen¹ {лѐн-н} [сврн.] 15a I *intr.* (h) и *refl.* 1. *die Säule lehnt* стуб је нагнут. 2. *са prp.* *an et. (dat. и acc.) ~, sich an et. (acc.) ~* наслањати се на што, бити на шта наслоњен; *sich auf j-n (auf et.) ~ на-, ослонити се на кога (на што); sich mit dem Ell(en)bogen auf den Tisch ~* налакти се на сто; *~* наслањати се (*mit: на*), спајати се. II *tr.* *насл/онити, -ањати* (*an и. auf et. acc...* на што), подуп/рети, -ирати (лѐнима); *den Kopf aus dem Fenster ~* нагињати се кроз прозор; *et. von sich, an die Seite и. beiseite ~* = *ablehnen* 2.

le'hnen² {~} [сврн.] *tr.* = *leihen*.

Le'hn/recht *n*: а) клетвеничко (и. феудално) право; б) право постављања (инвеституре).

Le'hns... {лѐнс-} у *слож.* в. **Lehens...**

Le'hn²...: *~satz* *m* *^*, *phls.* лена *f*, помоћни став; *~sessel*, *~stuhl* *m* наслоњача *f*, столица са наслоном, столица са ручицама (и. приручјем); *~fotela* *f*; *~wort* *n* 2a *gr.* позајмље-
Lehr {лѐр} *n* 2g *^* = *Lehre* 5. [на *реч f.*]

Le'hr..., **le'hr...** {лѣр-} [lehren]: ~amt *n* наставничка служба *f*, учитељска (и. професорска) дужност *f*, професорство; ~amts|kandidat *m* кандидат за наставника, професорски кандидат; ~anstalt *f* школа, завод *m*, училиште *n*; воспитни завод *m*; ~apparat *m* наставни апарат; ~art *f* врста наставе, начин *m* наставе, (наставни) метод *m*; ~bar {лербар} *a* поучљив, чему се може научити; ~bataillon *n* обучни батаљон *m*; ~begier(de) *f* жудња за поучавањем, жеља за учењем (другога); ~begierig *a* жудан да (по)учи; ~begriff *m* систем, наука *f*, учење *n*; kurzer ~begriff извод, кратак преглед; ~braten *m* калфенска пијанка *f*, част коју даје шегрт произведен за калфу; ~brief *m* калфенско писмо *n*, шегртска сведожба *f*; ~buch *n* уџбеник *m*; ~bursch(e) *m* шегрт, ученик, (Хр.) научник; ~dichter *m* дидактички (и. поучни) песник.

Le'hrldorn *m* ⚙ стална одмерка *f* за рупе.

Le'hre {лѣр-; *hom.* Leere} [свн.; *lehren] *f* 3b 1. наук *m*, поука; ~ die sich aus et. (*dat.*) ziehen läßt поука из чега, наравоученије; lassen Sie sich das e-e ~ sein! нека Вам то (по)служи као наук!; gute ~n geben да(ва)ти добре (и. корисне) поуке; das ist mir eine heilsame ~ gewesen то ми је била спасоносна поука; das soll mir eine ~ sein нека ми буде за наук; нека ми то (по)служи као поука; то ће ми бити за наук (и. поуку). 2. наука, учење *n*; christliche ~ хришћанска наука, хришћанско учење. 3. наука; die ~ vom Licht наука о светлости. 4. шегртовање *n*, занат *m*; in die ~ bringen и. geben да(ва)ти у шегрте, да(ва)ти на занат; in der ~ sein (и. stehen) шегртовати, бити на занату; in die ~ treten ступити -ати на занат; aus der ~ kommen завршити (са) шегртовање(м) (и. учење(м)), свршити занат; in guter ~ sein бити у доброј школи. 5. ⚙ мерка, направа за одређивање величине и облика неког предмета; узорак *m*; калибар *m*; мера; шаблон *m*; ⚙ = Lehrbogen; ⚙ = Richtscheit; ⚙ модел *m* у природној величини, калуп *m* од дасака, ⚙ дрвени модел за метке. [ставна ревност.]

Le'hr[e]ifer *m* ревност *f* за поучавањем, на-
le'hren {лѣрн-; *hom.* leeren} [свн.] I *tr.* *3b* (*p.p.* и ~) учити; поучавати, -ити; научити; j-n et. ~ учити кога чему, поучавати кога чему, предавати кому што; j-n lesen, schreiben итд. ~ учити кога да чита, да пише итд.; Deutsch, Serbokroatisch, Mathematik ~ предавати немачки, српскохрватски, математику; ich will dich Lebensart ~! научићу те ја како ћеш да живиш!; die Folge wird es ~ будућност ће показати; живи били па видели; Kopernikus lehrte, daß... Коперник учаше да...; man lehrte mich... учашу ме..., учили су ме...; die Ameisen haben mich diese Vorsicht gelehrt мрави су ме научили тој опрезности; uns ist das nicht gelehrt worden томе нисмо били (по)учени (и. поучавани), нисмо томе (по)учени. II ~d *p.p.* и *a* 1. у знач. *inf.* 2. поучан. III **Le'hren** *n* учење, поучавање, предавање, настава

Le'hrer {лѣр-р} [свн.] *m* 2l, ~in {~лн} *f* 3c 1. наставни|к, -ца, професор, -ка; ~ der deutschen Sprache наставник (и. професор) немачког језика. 2. учитељ, -ица; sein eigener ~ самоук

Le'hrer|bildungs|anstalt {лѣр-р-} *f* учитељска школа.

Le'hrerin *f* 3c в. Lehrer. [школа.]

Le'hrerinnen... {лѣр-рлн-} ~examen *n* испит

m за учитељицу; ~seminar *n* женска учитељска школа *f*.

Le'hrer..., **le'hrer...**: **Leisch** {лѣр-рлш} *a* (по) учитељски, (по) наставнички; ~kollegium *n* наставници *m pl.*, наставно тело, професорски збор *m*; ~konferenz *f* в. Konferenz; ~prüfung *f* професорски (и. учитељски) испит *m*; ~schaft {лѣр-ршафт} *f* 3b (б. *pl.*) 1. учитељство *n*; наставништво *n*; професорство *n* (= својство, стање учитеља, наставника, професора); 2. учитељство *n* (= учитељи), наставно тело *n*; ~seminar *n* = bildungsanstalt; ~stand *m* наставнички staleж; наставно тело *n*; професорство *n*; ~stelle *f* професорско (и. учитељско) место *n*; катедра.

Le'hr..., **le'hr...**: ~fabel *f* (поучна) басна; ~fach *n*: а) наставна струка *f*; б) = ~amt; ~fähig *a* способан да поучава (и. да учи, да предаје); ~fähigkeit *f* = ~gabe; ~form *f*: а) облик *m* поучавања, наставни облик *m*; б) поучни (и. дидактички) облик *m*; ~freiheit *f* слобода наставе (и. учења) (*opp.* ~zwang); ~gabe *f* наставнички дар *m*, дар за поучавање, предавачки дар; ~gang *m*: а) течај; б) = ~art; ~gebäude *n* наука *f*, систем *m*; ~gedicht *n* поучна песма *f*; ~gegenstand *m* наставни предмет, наставно градиво *n*; ~gehilfe *m* наставнички приправник (и. помоћник); ~gehilfin *f* учитељска помоћница (и. приправница); ~geld *n*: а) новац за поуку, новац који плаћа шегрт мајстору; б) *fig.* ~geld bezahlen плаћити -ати искуство; губитком (и. штетом) се опаметити; *iro.* du kannst dir dein ~geld wiedergeben lassen нека ти врати напе ко те учио; ~gerüst *n* ⚙ = Bogengerüst; ~haft {лѣр-шафт} *a*: а) поучан; који воли да поучава, добар наставник (и. учитељ, професор); б) = lehrerisch; ~herr(in) *m* газда, -рица, мајстор, -ица; ~holz ⚙ *n*, ~klotz *m* калибар *m* (и. мера *f*, модел *m*) од дрвета; ~jahre *n pl.* године *f pl.* учења (и. шегртовања), шегртовање *n*; s-e ~jahre bestehen свршити занат; ~jahre sind keine Herrenjahre шегрт није газда; шегртовање није газдовање; ~junge *m* = ~bursch(e); ~kontrakt *m* уговор о шегртовању; ~körper *m* професорски збор, наставници *m pl.*; ~kraft *f* наставничка снага (и. сила), професор; ~kunst *f* наставна вештина. [научник.]

Le'hrling {лѣр-лн-} *m* 2g¹ шегрт, ученик, (Хр.)

Le'hrling..., **le'hrling...** {лѣр-лн-} ~schaft {лѣр-лн-шафт} *f* 3b шегртство *n*, (Хр.) научништво *n*; ~s|haft {лѣр-лн-сшафт} *a* (по) шегртски; ~s|verhältnis {~с-} *n* шегртовање; ~swesen *n* шегртство, шегрти *m pl.*, шегртарија *f*.

Le'hr..., **le'hr...**: ~mädchen *n* ученица (Хр: научница) *f*, шегрт *m*; ~mäBig *a* *rl.* догматички;

према догмама; ~meinung *f* *rl.* догма; ~meister *m.* a) и ~meisterin = ~herr(in); b) (домаћи) учитељ, уца, васпитач; мајстор; ~meisterlich *a* учитељски, наставнички, васпитачки; учински, ситничарски, цецидлачки; ~mittel *n.* a) учили, наставно средство; b) наставни предмет *m*; ~person *f* = Lehrer(in); ~plan *m* наставни план, програм; ~punkt *m* тачка *f* учења; ~reich *a* (adv.) поучан (но); ~saal *m* учионица *f*; = Hörsaal; ~satz *m* изрека *f*, тврдња *f*; kurzgefaßter ~satz афоризам, мудра изрека *f*; ~поставка *f*, теорема *f*, (Хр.) поучак; *rl.* догма *f*; ~schrift *f* поучан спис *m*; ~spruch *m* (мудра) изрека *f*; ~stand *m.* a) наставно тело *n*, наставници *m pl.* (opp. Nähr- und Wehrstand); b) учитељство *n*, наставништво *n*, професорство *n*; ~stätte *f* = Schulzimmer; ~stil *m* поучан стил, догматичан стил, дидактичан стил; ~stoff *m* наставно градиво *n*; ~stuhl *m* (професорска) катедра *f*; ~stuhl für Physik катедра за физику; ~stunde *f* (школски, наставни) час *m*; ~tätigkeit *f* учитељовање *n*, наставниковање *n*, професоровање *n*; ~ton *m* догматички тон, учински тон; ~verhältnis *n* шегртовање; ~vertrag *m* = ~kontrakt; ~weise *f* = ~art; ~widrig *a* противан учењу, супротан науци; ~zeit *f* време *n* шегртовања, шегртовање *n*; *fig.* s-e ~zeit in et. (*dat.*) durchmachen стећи искуство у чему; ун. ~geld *b*; ~zimmer *n* = ~saal; ~zwang *m* потчињеност *f* прописаном учењу или догмама (*opp.* ~freiheit). [dreierlei итд.]

...lei [фр. loi] *a* у слож. на пр. allerlei итд.; *f* Lei [лѐ] *f* стена, шкриљцац *m* (уп. Lorelei).

Lei'b [лѐп] [сви.] *m* 2с 1. тело *n*; (мртво) тело; струк, п(о)јас; а) са *prp.* (најв. *fig.*): ~an ~тело до тела, тело уз тело; am ~e strafen досудити (кому) телесну казну, казнити -жињавати телесно; *fam.* e-n gewaltigen Schritt am ~e haben ићи крупним корацима; kein Hemd(e) auf dem Leibe haben немати ни кошуље на себи; nichts auf dem ~e haben немати ничега на себи; j-m auf den ~ rücken напасти (на) кога, притеснити кога, сколити кога; j-m das Herz aus dem ~e reißen (иш)чупати кому срце (из груди); bei lebendigem ~e жив живцац; в. и beileibe; bei ~ und Leben под казном смрти, под претњом смрти; bei ~ und Leben nicht ни за живу главу; kein Herz im ~e haben немати срца; das Herz im ~e lacht einem rasplinuо се од радости; er hat den Teufel im ~e он је живи ђаво; er hat sich ihm mit ~ und Seele verkauft продао му се душом и телом; um den ~ fassen ухватити преко струка (и. п(о)јаса); et. um den ~ geschlungen tragen носити што обавијено око струка (и. око п(о)јаса); das Pferd wurde ihm unter dem ~e erschossen под њим је био убијен коњ; sich j-n vom ~e halten бити подаље од кога, избегавати сваки додир с ким, не допустити кому да се приближи; bleib mir damit vom ~e! не досађуј ми тим!; ун. bleiben 2; drei Schritt vom ~e! ни корака ближе! назад!; j-m nicht vom ~e gehen не остављати кога, не ми-

цати се од кога; j-m zu ~e gehen = j-m auf den ~ rücken; j-m zu ~e wollen заузети према коме претећи став, смерати на кога; b) *prv* Mann und Frau (Weib) sind ein ~човек и жена су једно тело. 2. труп. 3. gut bei ~e sein бити пун, имати меса на себи, добро изгледати; vom ~e fallen опа|сти, -дати, (о)мршавети; wieder zu ~e kommen поправ|ити се, -љати се, угојити се. 4. stomach, желудка, трбух; sich et. am (eigenen) ~e abdarben отки|нути -дати себи што од уста; s-m ~e Gutes (и. et. zugute) tun, s-n ~ pflegen неговати се; nichts im ~e haben немати ништа у стомаку; ich habe Grimmen im ~e завија ме трбух, имам грчеве у стомаку; offnen (и. harten, verstopfen) ~ haben имати лаку, меку (тврду) столицу; harten ~es sein имати тврду столицу, ићи тврдо напоље. 5. утроба *f*; gesegneten ~es sein бити трудна (и. бременита); von Mutter ~e an од рођења; в. Mutterleib. 6. = Leben; в. Leben 1 b; ~ und Gut живот и имање; bei ~e в. beileibe. 7. струк (уп. Leibchen).

Lei'b... [лѐп-]: ~arzt *m* лични лекар; ~batterie *f* X пуковска батерија, (у Пруској: прва батерија пуковске гардиске артилерије; ~binde *f* п(о)јас *m*; X завој *m* тела; хигијенски појас *m*; ~bürge *m* талац; ~bursche *m.* a) лични момак; b) стари (студент) бруцошев вођа.

Lei'bchen [лѐпхен] *n* 2l (*dim.* од Leib) 1. телашце, мало тело. 2. (~ am Kleide) струк *m* (на хаљини). 3. јелек *m*, јелече.

Lei'b..., lei'b...: ~ei'gen [лѐпгѐн] *a* ропски, отрочки; ~eigene(r) [лѐпгѐн(р)] *s* 9l (*opp.* Freie(r)) роб, отрок; ~eigenschaft [лѐпгѐншафт] *f* ропство *n*, отроштво *n*; ~eigentum *n* = ~eigenschaft, право господара на роба.

lei'ben [лѐбѐн] 1 *intr.* (h) (о)н er leibt und lebt für s-e Familie (он) живи само за своју породицу, (он) мисли само на своју породицу; es ist Ihre Mutter wie sie leibt und lebt *fam.* то је сушта (и. иста) Ваша мати; das ist er wie er leibt und lebt то је сушти (и. исти) он; ун. и leibhaft. 11 *tr.* schön geleibt лепа тела.

Lei'bes... [лѐбѐс-]: ~beschaffenheit *f* телесни састав *m*; нарав, темпераменат *m*; спољашњи изглед *m*; ~beschwerde *f* слабост; ~bewegung *f* телесни покрет *m*, кретање *n* тела; sich ~bewegung machen кретати се; ~erbe *m* рођени наследник, рођено дете као наследник; ~fehler *m* = ~gebrechen; ~frucht *f* плод *m* утробе, зачетак *m*; ~gebrechen 1 телесни недостатак *m*, телесна мана *f*; ~gefahr *f* = Lebensgefahr; ~gestalt *f* облик *m* тела, прилика, стас *m*, узраст *m*; ~große *f* (уз)раст *m*, стас *m*; ~kraft *f* телесна снага, крепост; aus ~kräften из све снаге, из пет(и)них жила; aus ~kräften laufen трчати из све снаге, трчати што игда може (и. могу); ~nahrung *f* храна; ~nahrung und ~notdurft *f* животне потребе *pl.*, ~öffnung *f* столица, иде-)

Lei'blessen *n* = Leibgericht. [ње *n* напоље.] Lei'bes...: ~strafe *f* телесна казна; смртна казна; ~übung *f* телесно вежбање *n*, телесна вежба; гимнастичко вежбање *n*, гимнастичка вежба; ~umfang *m* крупноћа *f*, пуноћа *f*.

Lei'chnam {lǎi'xnam} [с н. Leichenhem(d)] *m* 2g
1. тело *n*; *fat. co.* s-n ~ pflegen бринуть се

о својој кожи; s-s ~s pflegen чувати се. 2. леш(ина *f*) *m*, мртво тело *n*, мртавац.

leicht {лѣхт} [свн.] *a* 10¹ 1. лак (*opp.* schwer), лаган, ласан; *adv.* лако, *fig.* лак, незнатан; безначајан; лак, несмотрен, непажљив, необазрив, непромишљен; лак, превртљив, ветрењаст; в. ~fertig, ~sinnig; et. ~ (и. auf die ~e Achsel) nehmen узети -имати што олако; ~bewaffnet (gekleidet) лако (на)оружан (одевен, обучен); et. zu ~ behandeln радити што сасвим олако (и. површно); ~er Fehler лака (по)грешка; ~en Fußes sein бити лак на ногама, бити лака корака; e-e ~e Hand haben: *a*) имати лаку руку (за сликаре, бербере итд.); *b*) *fig.* бити лаке руке, бити готов за ударање, тући за најмању ствар; ~es Kleidungsstück лако (и. танко) одело; ein ~er Patron ветропир, ветрогоња; X ~e Reiterei лака коњица; ~en Sinn haben бити лак(омислен), лакоуман (уп. Leichtsin); ~e Verwundung лака рана; ~er Wein лако вино, слабо вино; den Kopf ~ machen олакша(ва)ти глави (мозак); ~er machen олакша(ва)ти (и *fig.*); *fig.* möge die Erde ihm ~ sein! лака му земља била! лака му црна земља!; *fam.* ~ sein wie ein Schneider бити лак као перце; zu ~ sein бити лак, немати прописне (и. потребне) тежине; es ward mir ~ ums Herz лаку ми на срцу, би ми лако око срца. 2. *fig.* лак (*opp.* hart), који задаје мало труда (и. мукe), што не ствара тешкоће; *☞* в. Absatz 4; es war keine ~e Sache и. nichts Leichtes није била лака ствар, није било лако; mit dem werde ich ~es Spiel haben с њим ћу ја лако; ~arbeiten лако радити, брзо и добро радити; mit ihm ist ~ auszukommen с њим је лако (изићи на крај); ~(er) machen олакша(ва)ти; es j-m ~ machen олакша(ва)ти кому, ићи кому на руку; sich's ~ machen олакша(ва)ти себи радоту, учинити себи посао лаким; das ist ~ gesagt то је лако рећи; es ist ganz ~ сасвим лако; *fam.* у томе је сва вештина; das ist ihm ein ~es то за њега није ништа; Cicero ist ~ zu verstehen Цицерон је лак за разумевање, Цицерона је лако разумети; es wird ihm alles ~ њему иде све лако; он је срећне руке; *prv.* (es ist) ~ gesagt, doch schwer getan лако (и. ласно) је говорити, ал' је тешко творити. 3. *adv.* лако; Sie können sich ~ denken може те лако замислити, можете лако себи претставити; ~lachen лако се смејати, бити лак на смех, бити смешљив; wie ~ (и. bald) ist ein Unglück geschehen како се лако (и. очас) догоди несрећа; wie ~ kann sie ein Sturm zerstören како је лако може уништити бура (олуја); es kann ~ anders kommen може лако друкче бити; може се лако друкчије десити; das könnte ~ sein то би лако могло бити; es ist leichter... лакше је...; das habe ich nicht ~ wieder gesehen тако што(год) нисам видео.

leicht... {лѣхт-}. ~bedeckt *a* лако покривен; ~beflügelt, ~beschwingt *a* брза лѣта, брзо-лет, лакокрили; ~beschwingter Schritt лак п. еластичан корак; ~bewaffnet *a* лако (на)-

оружан; ~beweglich *a* покретан, покретљив; ~blütig *a.* *a*) који има танану крв, танане крви (*gen.*); *b*) *fig.* веселе ћуди.

Leichte {лѣхт} *f* лакоћа.

leichter {~н} *tr.* 1. = erleichtern I 1. 2. *prov.* es leichtet mir лакше ми је. 3. = kastroieren I.

Leichter {лѣхт} *p* *m* 2l итд. ☞ = Lichter итд.

Leicht..., leicht...: *☞* fa'ßlich *a* (*dv.*) лак(о) за схватање, лак(о) схватљив(о), ласно разумљив(о); *☞* fertig *a* (*dv.*) лак(о); непромишљен(о), неразвишљен(о), лакоуман(н-но), лакомислен(о); површан; враголаст, обешечки; лабав; раскашан, распуштен, разуздан; мало савестан, несавестан; et. *☞* fertig behandeln што олако (и. лакомислено) радити; *☞* fertiger Streich непромишљеност *f*, неразвишљеност *f*; неразвишљено дело *n*; *☞* fertiges Wesen раскашаност *f*; ~fertigkeit *f* лакост; непромишљеност, неразвишљеност; враголанство *n*, несташлук *m*, обешечаштво *n*; распушеност, раскашаност, развратност; *☞* flüssig *a* лако (рас-)топлив; ~fuß *m* ветропир, ветрогоња; в. Bruder 3; *☞* flüßig *a*: *a*) лаконог, лаких ногу; *☞* flüßiger Schritt лак корак; *b*) *fig.* непромишљен, неразвишљен, лакоуман; ~füßigkeit *f* 3b *a*) лакост ногу, лаке ноге *f* *pl.*; *b*) *fig.* непромишљеност, неразвишљеност; лакоумност, лакомисленост; *☞* geschürzt *a* лако запрегнут; *☞* gläubig *a* лакован; ~gläubigkeit *f* 3b *a*) лакованост, лакованост; ~gläubigkeit *f* лакованост; ~heit {лѣхтхѣт} *f* 3b = Leichtigkeit I; ~hi'n {лѣхтхѣн} *adv.* (о)лако.

Leichtigkeit {лѣхтхѣт} *f* 3b 1. (в. leicht I и 2) лакоћа (и *fig.*) 2. ~ der Bewegung покретљивост, окретност; хитрост.

Leicht..., leicht...: *☞* lebzig *a* који олако живи, који лако узима (и. схвата) живот, прилагодљиве (и. прилагодне) ћуди (*gen.*); *☞* lebzigkeit *f* 3b олакост живота, лак живот *m*; *☞* lüch {лѣхтхѣх} *adv.* (о)лако, ласно; ~matrose *m* прелазно звање између малог и морнара (и. матроза); ~sinn *m*: *a*) лакомисленост *f*, лакоумље *n*, лакоумност *f*; *b*) лакомисленост, лакоумник; *☞* sinnig *a* (*dv.*) (уп. *☞* fertig) лакомислен(о), лакоуман(-но); који тера ветар капом; *☞* sinniger Bank(e)rott обично банкротство; *☞* sinnigerwei'ße *adv.* = *☞* sinnig *adv.*, ~sinnigkeit *f* = ~sinn *a*.

leid {лѣт} [свн.] *a* 1. (често *adv.*) *inv.* ich bin es ~, das wiederholt zu sagen додија ми да понављам то; es tut (и. ist) mir ~, daß..., zu...: *a*) жао ми (и. ме) је што..., да...; *b*) жалим (и. сажалевам) што..., да...; das tut mir ~: *a*) то ми (и. ме) је жао; *b*) жао ми је; es tut mir um Iretwillen ~ жао ми (и. ме) је Вас; es ist mir ~ nach ihm жао ми га је; жалим за њим; es tut mir sehr (и. unendlich) ~ јако (и. бескрајно) ми (и. ме) је жао; *iro.* Sie tun mir ~, mein Lieber жао ми Вас је, драги мој; ја Вас жалим, драги мој; sich et. ~ sein lassen растужити се (и. ражалостити се) због чега; es ist mir noch nicht ~ geworden немам још да (за)жалим; j-m et. ~ machen учинити да ко (за)жали за чим; et. ~ werden додијати

што. 2. ein ~er Gast немио гост; e-m kein ~es Wort sagen не рећи кому ниједне немиле речи, не казати кому ниједну реч нажао.

Leid² {~} [свн.; leid¹] *n* 2g (б. *pl.*) 1. зло; неправда, неправда *f*, криво *n*; увреда *f*, срамота *f*; j-m ein ~ (an)tun кому (у)чинити зло (и. на жао); sich ein ~ (s) (an)tun в. antun 2. 2. несрећа *f*; јад (и *pl.*) *m*, мука *f*; жаљење; бол *m*; уп. leiden III 2; klagen II 1; in Lieb und ~ у добру и у злу; Freud' und ~ teilen делити добро и зло, радост и жалост; *priv.* auf ~ folgt Freud после кише лепше сунце сија; geteiltes ~ ist halbes ~ подељен бол лакше се сноси. 3. ~ tragen жалити, туговати; im j-p ~ tragen жалити (и. туговати) за ким, оплакивати чију смрт; носити црнину за ким.

Leid²form *f* *gr.* трпно стање *n*.

lei'den {лѣдн} [свн.] 13g 1 *intr.* (h) и *tr.* 1. патити, трпети; an der Gicht ~ патити (и. боловати) од костобоље; an e-r Krankheit ~ патити од неке болести; an Schwindel ~ патити од несвестице (и. од вртоглавице); woran ~ Sie? од чега патите? од чега болујете?; s-e Gesundheit wird darunter ~ од тога ће патити (и. трпети) његово здравље; Hunger ~ патити од глади, трпети глад, гладовати; Not ~ бити у невољи, бити на муци; letze ~ ohne zu klagen! научи се да трпиш (и. да патиш), а да се не жалиш (и. без роптања)! 2. (про)патити, пре-, о|трпети, издржа(ва)ти, искусити, доживети, подн|ети, -осити; die Strafe ~ издржа(ва)ти казну; Schiffbruch ~ претрпети бродолом. 3. трпети, допу|стити, -штати; das wird hier nicht gelitten то се овде не трпи, то се овде не допушта; das kann ich nicht ~ то не могу да трпим; то не могу да поднесем (и. подносим); die Sache leidet k-n Aufschub ствар се не може одлагати. 4. волети; j-n (et.) ~ können и. mögen марити кога (што); ich kann ihn wohl ~ он ми се свиђа; er ist wohl zu ~ он је диван (и. красан) човек; wohl gelitten sein бити радо виђен. 5. *imp.* es leidet ihn nicht (länger) in der Stube немогућно му је да остане (дуже) у соби. II ~d *p.p.* и *a* у знач. *inf.* 1. који пати, болестан; Leidende(r) *m* бол(ес)ник. 2. који трпи, који подноси, трпни; sich ~d verhalten држати се пасивно; *gr.* ~de Form = Leideform. III **Lei'den** *n* (б. *pl.*) 1. паћење, трпљење; Leiden Christi страдање Христово; *fig.* er sieht aus, wie das Leiden Christi *fat.* то је прави распети Христос; б) трпљење, пасивно стање. 2. (са *pl.*) патња *f*, страдање; бол *m*; мука *f*, јад *m*; болест *f*, боља *f*.

Lei'den- {лѣдн} *n* 8g ● Лајден *m* (град у Холандији); ~er {~р} (а *inv.*) Flasche ~ лајденска боца.

lei'den|frei {лѣдн-} *a* без патње, слободан од трпљења (и. од патњи, од болова).

Lei'dens|bruder {~с-} *m* в. Leidensgefährte.

Lei'denschaft {лѣдншафт} [нвн.] *f* 3b страст; heftige ~ жестока страст; јарост, разжареност; edle ~ племенита страст; in ~ geraten планути, разжарити се; er geriet in ~ страст га обузе; он се распапа

lei'denschaftlich {~лѣх} *a* страстан; *adv.* страшно, ватрено, плах(овит)о; жарки, жесток; ~ werden успамтети страшну, разжарити се, ражестити се, распа|лити се, -љивати се.

Lei'denschaftlichkeit {~лѣх} *f* 3b страсност; плаховитост, жестина, жустрина, јарост.

Lei'denschafts... {лѣдн-шафтс-} 1. frei поштеђен (од) страсти, без страсти; 2. los *a* бестрастан, без страсти; неосетљив; 3. losigkeit *f* бестрастност, отсуство (и. немање) *n* страсти; неосетљивост.

Lei'dens... ~gefährte *m*, ~gefährtin *f*, ~genosse *m*, ~genossin *f* сапатник, -ца; ~geschichte *f* повесница страдања, историја патњи; *rl.* ~geschichte Jesu страдање *n* Христово; ~jahr *n* година *f* страдања (и. патњи); ~kelch *m* чаша *f* жучи (и. горчинне); ~probe *f* искушење *n*; ~station *f* *rl.* die zwölf ~stationen пут *m* на Голготу; ~stätte *f* страдалиште *n*, Голгота; ~woche *f* страсна недеља; *rl.* = Karwoche.

lei'der! {лѣд-р} [свн. *cmpr.* од leid] *int.* ах! (а)вај! на жалост! ~ Gottes! на жалост! жали Боже; die Sache ist ~ nur zu wahr ствар је, на жалост, и сувише истинита.

Leid(e)s {лѣд-с, лѣтс} *acc.* од Leid²; уп. antun 2.

lei'dig {лѣдѣх} [Leid²] *a* немио, непријатан, мрзак; ружан, гадан; злокобан, злосрећан; несрећан; (про)клет; кукаван, јадан; der ~e Geiz проклет (и. несрећни) тврдичлук; der ~e Krieg злокобни рат; ~er Trost јадна (и. жалосна) утеха *f*. II *adv.* с муком.

lei'dlich {лѣдлѣх} [leiden] *a* сносљив, подношљив, осредњи, средње руке; *adv.* (па) може да прође; може да поднесе; да (се) може поднети; ☞ eine ~e Stimme осредњи глас *m*, глас који може да поднесе; wie geht es? — so ~ како сте? — и овако и онако, свакојачко, може поднети; ich bin noch so ~ weggekommen још сам јевтино прошао; још сам се добро извукао; er hat e-e ganz ~e Arbeit gemacht израдио је рад који може сасвим да поднесе.

Lei'dlichkeit {~лѣд-т} *f* 3b подношљивост.

Lei'd..., lei'd..., {лѣт-} ~sal {лѣтзѣл} *n* = leiden III; 2. sam {лѣтзѣм} *a* пасиван; трпељив, стрпљив; ~tragende(r) *s* који (-а) је у жалости; die ~tragenden ожаловљена породица; 3. voll *a* пун бола, болан; ~wesen *n* ожаловљеност *f*, уцвелењост *f*, ожаловљеност *f*; zu m-m (großen) ~wesen на моју (велику) жалост; zum großen ~wesen s-r Freunde на велику жалост његових пријатеља.

Lei'er {лѣ-р} [свн.; лат.; *гр. lyra] *f* 3d 1. а) особ. лира; *fig.* песма, лирско песништво *n*; die ~ stimmen уде|шавати -сити лиру, спремати се за певање, за писање песама; б) (deutsche) ~ виела (инструмент) са жицама на којем се свира окретањем ручке; једнолика песма, монотона арија, мелодија; в) *fig.* es ist immer die alte ~ то је увек иста несма; то је стара песма; једно те једно; д) *por.* = Drehorgel. 2. ● ручица, ручка, обраћаљка. 3. ✎ Лира (сазвежђе на северном) **Leierei** {лѣ-рѣ} *f* 3b = Geleier. [небу].

Lei'erer {лѣ'рр} *m* 2l, **Lei(r)erin** {лѣ(р)р'йн} *f* 3с свирач, -ица на виели, верглаш, -ица.

Lei'er..., **lei'er...** {лѣ'р-} *a* облика лире, налик на лиру; *~frau* *f* свирачица на виели, верглашица; *~gang* *m* једноликост *f*, монотонија *f*; *~kasten* *m* = Drehorgel; *~kastenmann* *m* верглаш; *~kiang* *m* звук лире; *~mann* *m* свирач на виели, верглаш.

lei'ern {лѣ'рн} *I intr.* (h) и *tr.* 15f 1. *~* свирати на виели, на лири; *j-m die Ohren voll ~* *fig.* пробити кому уши; *fig. immer dasselbe ~* говорити увек исто, једно те једно, какотати једно те једно; (*her~*) говорити, певати једноликим (и. монотоним) гласом, верглати. 2. *fig.* гегати, кретати се уједначено и полако; окретати долап, лагано и лабаво (и. немарно) радити; скањерати се, канити се; непрекидно деловати на једну тачку. II **Lei'ern** *n* = Geleier.

Leie'r... *~spieler(in f)* *m* свирач, -ица на лири; *~stück* *n* комад *m* (и. арија *f*) за виелу, за лиру (састављена, компонована за виелу, лиру).

Lei'h..., **iei'h...** {лѣ'-} *~amt* *n*, *~anstalt* *f* = *~haus*; *~bank* *f* заложна банка; *~bar* {лѣ'бар} *a* позајмљив, који се може позајмити, -љивати; *~bibliothek* *f*, *~bücherei* *f* позајмна књижица; *~e* {лѣ'-} *f* 3b в. Darleihen, Vermieten.

lei'hen {лѣ'н} [свн.] *I tr.* 13r 1. (по)зајмити, позајмљивати, да(ва)ти на зајам; *auf Pfänder ~* позајмити на залог, да(ва)ти на зајам на залог; *auf Zinsen ~* позајмити -љивати с каматом; *auf Wucherzinsen ~* давати на зајам са зеленашким интересом. 2. узајмити, -љивати (и *fig.*), узети -имати на зајам (*et. vop j-m* што од кога, што у кога); *Bücher aus... ~* узети на послугу књиге из...; *fig.* узимати, -ети. 3. да(ва)ти под кирију (и. у најам), изнајмити, -љивати; да(ва)ти, приписивати, придавати; пружити, -ати. II **Lei'hen** *n* зајмљење, позајмљивање, зајам *m*; позајмица *f*; зајмљење, узајмљивање, зајам *m*; (из)давање под кирију (и. под закуп, у најам), изнајмљивање; узимање под кирију (и. под закуп, у најам); *prv.* Leihen macht Freundschaft, Mahnen macht Feindschaft кад се пије: охoho, кад се плаћа: шта је то!; дај рукама, тражи ногама.

Lei'her {лѣ'р} *m* 2l, *~in* {~ин} *f* 3с (в. leihen) *I.* позајмљивач, -ица, зајмодавца, -ка. 2. изнајмљивач, -ица који -а даје под кирију (и. у најам); закупца који узима под кирију (и. у најам). 3. узајмљивач, -ица.

Lei'h..., **iei'h...** *~gebühr* *f*; *a*) позајмнина; *b*) закупнина; *~haus* *n* заложна банка *f*; *nach dem ~haus tragen* *fam.* да(ва)ти у рем, заложити, -агати; *meine Uhr ist im ~haus* дао сам свој часовник у рем; *moj je sat u zaloznoj banci*; *~weise* *adv.* на позајмицу; у најам.

Leim {лѣ'м} [свн.] *m* 2g 1. туткало *n*, лепак; *aus dem ~e gehen* разгавити се, извући се, раздвојити се, раставити се, растурити се. 2. желатин, лепак из животињских влакана; (*Vogel*)~ лепак (за птице); *fam. fig. auf den*

~ gehen (на)ићи на лепак, затрчати се, упастити; *auf den ~ gehe ich nicht* не стајем ја на ту трулу даску (и. на тај танак лед). 3. = Leimen *m*. [пљив.]

lei'martig {лѣ'м-} *a* туткаласт, лепкаст, ле-
lei'men {лѣ'мн} [Leim] *I tr.* 15a 1. лепити, за-, облепити, (за)туткалити. 2. лепком премаз(ив)ати, (на)мазати туткалом. 3. *~* хватати (и. ухватити) на лепак, премаз(ив)ати пруте лепком (за хватање птица); *fig. j-n ~* навести кога на трулу даску; уловити (и. укебати) кога. II **Lei'men** *n* туткаљење, ле-
Lei'men {~} *m* в. Lehm. [пљење.]

Lei'm..., **lei'm...** *~er* {лѣ'мр} *m* 2l 1. лепилац. 2. = Kleiber 1; *~farbe* *f* водена боја; *~farbenmalerei* *f* сликање *n* воденом бојом; *~licht* {лѣ'мѣхт}, *~lig* {лѣ'мѣс} *a* = *~artig*; *~kessel* *m* казан за туткало, котао за лепак; *~kitt* *n* туткало *n* са струготинама; *~knecht* *m* *~* стера *f* за туткалисање; *~kocher* *m* = *~sieder*; *~kraut* *n* *~* прилепак *m*, прилепка *f*; *~rute* *f* *~* пруте *m* са лепком (за птице); *~sieden* *n* справљање туткала (и. лепка); *~sieder* *m* справљач лепка, израђивач туткала; *~stange* *f* *~* мотка са прутима премазаним лепком; *~stoff* *m* *~* лепак, лепљива материја *f*; *~tiegel* *m* лонац (и. пећ *f*) за лепак (за грејање лепка, туткала); *~wasser* *n* вода *f* с лепком; *~zucker* *m* *~* желатински шећер; *~zwinge* *f* столарске менгеле *f* *pl.* ...**lein** {лѣ'н} [свн.] *n* 2l наставак за диминутива, на пр.: Häuslein кућица, кућерак.

Lein {лѣ'н} [свн., лат. linum] *m* 2g 1. *~* лан. 2. ланено семе *n*, ћетен. 3. *~* = Leinwand.

Lei'n..., **lei'n...** {лѣ'н-} *~acker* *m* ланиште *n*; *~artig* (e Gewächse *n* *pl.*) ланаст(о прорашће); *~bau* *m* гајење *n* лана; *~blüte* *f* цвет *m* лана; *~boden* *m* земља *f* погодна за гајење лана; *~dotter* *m* *~* лањик.

Lei'ne {лѣ'нѣ} [свн.] *f* 3b 1. уже *n*, конопац *m* (слабији од Seil или Tau), вренгија. 2. а) узица за мерење правца; б) повод(ац) *m*, улар *m*; вођица; с) *~* узица, поводца *m* (за псе); *fig. j-n an der ~ haben* држати кога на узици; метнути кому брњицу; д) = конопац *m*, танко уже *n*.

Lei'nen {лѣ'нн} [свн.; *Lein] *I n* 2l платно, рубље; платнена роба *f*; *~* *rein* ~ кончано платно, чисто ланено платно, чист лан. II **lei'nen** *a* ланен, кончан; leinene Strümpfe кончане чарапе.

Lei'nen... {лѣ'нн-} *~band* *~* и *~* а) *n* 2a кончана трака, ланена трака *f*; б) *m* 2d = Leinwandband; *~bast* *m* ланена лика *f*; *~damast* *m* *~* дамаст; *~garn* *n* (ланени) конач *m*; *~gewebe* *n* ланено ткиво; *~industrie* *f* *~* платнена индустрија; *~tuch* *n* платно; *~ware* *f* *~* платнена роба, платно *n*; *~waren handel* *m* платнара *f*, платнарска трговина *f*; *~zeug* *n* платно, рубље.

Lei'ne|weber {лѣ'нѣ-} *m* *~* = Leinweber.

Lei'n..., **lei'n...** *~feld* *n* = *~acker*; *~sink* *m* *~* = Hänfling; *~grau* *a* ланеносив, сив као лан; *~kraut* *n* *~* ланилист *m*, богородичин лан *m*, дивљи лан *m*; *~kuchen* *m* дрожина *f* лане-

ног семена, колач (и хлеб) од исцеђеног ланеног семена; ~laken *n* чаршав *m*; ~ling {лѣнѣнѣ} *m* 2g¹ = Hänfling; ~öl *n* ланено уље; ~pfad [Leine] *m* = пут вучења лађе; ~saat *f*, ~samen *m* ланено семе *n*, ђетен *m*; ~straße *f* = ~pfad; ~tuch *n* (креветски) чаршав *m*; покров *m*.

Lei'nwand {лѣнѣвѣнт} [срвн.] *f* 3b (б. *pl.*) ☼ и ☼ платно *n* (и *fig.* = Gemälde); auf ~ ziehen приши(ва)ти (и. прилепити) на платно.

Lei'nwand..., lei'nwand... {~}. Zartig(es Gewebe) *a* платнаст(о ткиво), (ткиво) налик на платно; ~band {abr. Lwdb.} *m* 2l платнени повез, повез у платну; Zen {~n} *a* платнен; ~geschäft *n*, ~handel *m* платнарска радња *f*, платнарска трговина *f*, платнара *f*; ~händler *m*, ~händlerin *f* платнар, -ка, трговац, -киња (с) платном; ~laden *m* платнарска радња *f*, дућан с платном; ~pause *f* цртеж *m* на платну (за прецртавање кроз провидну хартију).

Lei'ne...: ~weber *m* ткач, платнар (радник); ~weberei¹ *f* ткачки занат *m*; ~weber|stuhl *m* разбој.

Lei'pziger {лѣпѣйѣр} [Leipzig {лѣпѣйѣх}], град у Саксонској, слов. „град липа“ I *a* лајпцишки; ~ \ ~ Allerlei папазјанија *f*, јело од разноврсне зелени; ☼ ~ Messe Лајпцишки сајам. II ~ *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3c Лајпцижан|ин, -ка.

lei's {лѣс} *a* = leise.

lei'se {лѣсѣ} [свн.] *a* (opp. laut) 1. тих, лаган; adv. тихо, лагано, полако; mit leiser Stimme тихим гласом; ~r sprechen тише говорити; ☼ ~ anschlagen тихо, лагано ударити у жице (и. у струне). 2. тих, лаган, мало приметан, једва приметан; нежан, благ; e-e Tür ~ öffnen тихо (и. лагано) отворити врата, полако отварају врата; ~ auftreten полако приступити чему, испитивати земљиште; et. nur ~ berühren олаш (и. само лако) што додирнути -ивати, прелѣти -лазити лако преко чега; es ist nicht der ~ste Zweifel нема ни сенке од сумње. 3. ~s Gehör оштар слух *m*; ~ schlafen лако спавати; e-n ~n Schlaf haben бити лакосан.

Lei'se... {лѣсѣ-}: ~treter *m* fam. подмуклица; шуњало; ~treterei¹ *f* 3b fam. подмуклиштво *n*, подмуклост. [ској нози.]

Lei'st {лѣст} *m* 2g (б. *pl.*) vet. оток на коњ-

Lei'stchen {лѣстѣн} *n* 2l (dim. од Leiste¹) левти(чи)ца *f*, пругаст первазић *m* дуж чега, шипчица *f*; ☼ plattes ~ пљоснат венчић, первазић.

Lei'ste¹ {лѣстѣ} [свн.] *f* 3b 1. а) ☼, стол. венац *m*, перваз *m*; летва; пруга; шипка; б) ☼ (у крас *m* у облику) цвет(а) *m*, лист(а) *m*; с) = Egge 2; д) = Borte. 2. падина, обронак *m*, страна.

Lei'ste² {~} [нвн.] *f* 3b ☼ препоне *f* *pl.*

lei'sten¹ {лѣстѣн} [свн.] I *tr.* и *refl.* 15c учинити, урадити; изврши(ва)ти; испу|нити, -њавати; стварати, оствари(ва)ти; а) für j-n Bürgschaft ~ = bürgen I а; Buße ~ испаштати; einen Eid ~ пол|ожити -агати заклетву; einem Befehle Folge ~ покорити се заповести, извршити заповест; в. Folge 8; Fron-

(или Hof-)dienste ~ кулчити; j-m Genugtuung ~ да(ва)ти кому задовољење; в. Gesellschaft I; j-m hilfreiche Hand (и. Hilfe) ~ пружити -ати кому помоћ, указ(ив)ати кому помоћ, потпомоћи кога, помоћи кому; die Huldigung ~ в. huldigen II 2; Kautiоn ~ пол|ожити -агати кауцију (и. јемчевину); auf et. (acc.) Verzicht ~ одрећи се, одрицати се чега; одуста(ја)ти од чега; j-m Widerstand ~ одуп|ети се, -ирати се кому, опирати се, опети се кому, да(ва)ти кому отпор(а); e-e Zahlung ~ исплатити; б) er hat das Mögliche geleistet учинио је што је год могао; дао је највише што је могао; er hat viel geleistet он је много учинио (и. урадио); он је много дао; er wird nie et. (и. et. Ordentliches) ~ он неће никада ништа учинити (и. урадити); dieser Schüler leistet Tüchtiges im Lateinischen овај је ученик (врло) јак у латинском; sich (dat.) et ~ (по)частити се(бе) чим, пружити себи што, купити себи што, (Хр.) приуштити с(еб)и што. II Lei'sten¹ *n* = Leistung 1.

Lei'sten² [срвн.] *m* 2l ☼ калуп; auf (и. über) den ~ schlagen мет|нути -ати на калуп; *fig.* prv. alles über einen ~ schlagen ударити све на један калуп; мерити све истим мерилом; sie sind über einen ~ geschlagen fam. они су на исту руку; Schuster, bleib bei deinem Leisten! држи се, поне, своје цркве!

Lei'sten³... {лѣстѣн-} [Leiste¹]: на *np.* ~beule.

Lei'sten⁴... {~} [Leiste¹]: на *np.* ~werk.

Lei'sten... {~}: ~beule *f* ☼ = Bubo; мицина; ~bruch *m* ☼, vet. кила препонска *f*, кила у препонама; ~bruch|band *n* 2a ☼ препонске утере *f* *pl.*; ~drüse *f* ☼ препонача, препонска жлезда; ~drüsen|geschwulst *f* = ~beule; ~gegend *f* препонски предео *m*; ~geschwulst *f* ☼ оток *m* у препонама, мицина; ~holz *n* ☼ дрво за калуп(е); ~leder *n* калупни каиш *m*; ~macher, ~schneider *m* ☼ калупар, израђивач калупа; ~werk *n* ☼ венци *m* *pl.*, первази *m* *pl.*

Lei'stung {лѣстун} *f* 3b 1. (в. leisten) изврш|ивање, -ење *n*; испу|авање, -ење *n*; полагање *n* (заклетве); стварање *n*, остваривање *n*. 2. ~en *pl.* радње, дела *n* *pl.*, подвизи *m* *pl.*; ~ in Geld плаћање *n*; ~ in Naturalien давање *n* у природним производима, у натури; рад *m*, посао *m*; дело *n*; шл ~en *pl.* (постигнут) успех *m*, резултати *m* *pl.*; ~en *pl.* e-s Künstlers уметнички дела *n* *pl.*, уметнички производи *m* *pl.*; учин *m*, моћност; ~ e-r Kraft рад *m* једне силе у јединици времена, учин *m* једне силе, механички рад *m* у јединици времена; ~ e-r Maschine користан рад једне машине, количина рада једне машине; X ballistische ~ балистички учин *m*.

Lei'stungs..., lei'stungs... {лѣстунс-}. ~einheit *f* = Arbeitseinheit; Zfähig *a* способан да уради (и. учини), подобан за стварање (и. за произвођење); подобан да задовољи све захтеве, производан, стваралачки; моћан (да дела), који располаже обилним (и. моћним) средствима за делање (и. за рад); ~fähigkeit *f* производна (и. стваралачка) способност;

производност; сила, снага, моћ; die ~fähigkeit der Reiter und Pferde erproben испит(ив)ати снагу (моћ) јахача и коња; ~fähigkeit e-r Waffe ваљаност (и. вредност) једног оружја, балистичка вредност; ~regulator *m* ⚙ пегулатор са опругом.

Lei't... , lei't... {лѐт-}: ~achse *f* ⚙ предња осовина; ~artikel *m* (e-r Zeitung) уводни чланак (новина), уводник; ~artikel/schreiber *m* уводничар, писац уводног чланка; ~band *n* 2a = Gängelband; ~bar {лѐтбѐр} *a* = leitungsfähig; ~barkeit {лѐтбѐр} *f* 3b = Leitungsfähigkeit.

Lei'te {лѐт-} [свн.] *f* 3b = Abhang 2.

lei'ten {лѐт-} [свн.] 1 *tr.* 15c водити; ~спровести, -одити; одвести, -одити; водити, руководити (acc.: abl.); управљати (acc.: abl.), упутити, -ивати; das Gespräch auf et. (acc.) ~навести -одити; разговор на што; die Absicht, die ihn leitet намера која га руководи; j-n auf den rechten Weg ~извести -одити кога на прави пут; *fig.* Wasser aufs-e Mühle ~навести -одити воду на своју воденицу; anderswohin ~одвратити, -ати, одвести -одити на другу страну; руковати (acc.: abl.); et. ~водити што, бити на челу нечега; sich von j-m ~lassen следовати кому, ићи за ким. II *nd p. pr.* и *a* 1. који спроводи, спроводник (и ~); који управља, који (руко)води; ~nicht ~д који не спроводи, неспроводник. 2. *fig.* ~der Gedanke мисао водиља *f*; die ~den Kreise *m pl.* водећи кругови, утицајне личности. III Lei'ten *n* = Leitung 1 и 2.

Lei'ter¹ {лѐт-р} [leiten] *m* 2l 1. ~, ~in *f* 3c вођа, водиља, путовођа; спроводника, -ца; управник, -ца; управитељ, -ка; руковалац. 2. ~ ⚙ спроводник.

Lei'ter² [свн.] {~} *f* 3d 1. лествице *f pl.*, стубе *f pl.*, † мердевине *f pl.*; e-e ~anlegen наместити лествице (и. стубе); mit ~ersteigen попети се помоћу лестава (и. стуба). 2. Wagenleiter) лотра *3. fig.* лествица, скала, поступност, постепеност. [да *f* стуба.]

Lei'ter² |baum {лѐт-р-} *m* дрво *n* лестава, гре-
Lei'terchen {лѐт-рх-н} *n* 2l (dim. од Leiter²) лествице *f pl.*, стубице *f pl.*, мердевине *f pl.*

Lei'ter²...: ~ersteigung *f* пењање *n* лествама, испење *n* стубама; ~sprosse *f* пречага на лествама; ~wagen *m* кола *n pl.* са лотрама, таљиге *f pl.*

Lei't... , lei't...: ~faden *m*: a) *myth.* конач спроводник, конач путовођа, конач који показује пут; b) *fig.* вођа, упутство *n*, уџбеник; ~fähig *a* = leitungsfähig; ~fähigkeit *f* = Leitungsfähigkeit; ~feuer *n* ✕ ватра *f* спроводница, пруга барута запаљена ка мини.

Lei'tha {лѐт-а} *f inv.* ⚙: die ~ Лајта, Литава (Дунава притока); jenseit der ~ gelegen преколитаваки.

Lei't...: ~graben *m* спроводни ров, спојни јаз; ~hammel *m* ован предводник; *fig.* коलोвођа; ~hund *m* ✕ пас спроводник, ловачко песето *n* на повоцу (које трагом дивљачи одводи ловца ка овој); пас вођа, песето које води следеће; ~motiv *n* ⚙ мотив *m* који преовлађу-

је, главни мотив; побуда *f* водиља; ~riemen *m* = ~seil; ~rolle *f* ⚙ и ~вођички котур *m*, чутура спроводница; ~satz *m* водећи став; ~schiene *f* ⚙ пружница спроводница; ~seil *n*: a) узица *f*, поводац *m*; b) = Leine 2 b; c) ✕ уже *n*; ~stern [срвн.] *m* звезда *f* водиља; северњача *f*; *fig.* звезда водиља, вођа.

Lei'tung {лѐтун-} *f* 3b (v. leiten) 1. вођење *n*; управљање *n*; управа; руковођење *n*, руковање *n*; die ~ in die Hand nehmen узети вођење (и. узде, управу) у своје руке; unter der ~j-s под вођством (и. руковођењем) кога. 2. ⚙ вођице *f pl.*; преношење *n*, пренашање *n*, пренос *m*; ~спровођење *n*. 3. ⚙, ✕ (спро)вод *m*.

Lei'tungs... , lei'tungs... {лѐтун-с-}: ~anlage *f* ✕ постројење *n* вода, спровод *m*; ~draht *m* ⚙ итд. спроводна жица *f*, (жица) спроводница *f*; ~fähig *a*. a) који се може водити, којим се може управљати; b) способан да води, подобан да води; ~спроводљив; ~fähigkeit *f* ~спроводљивост; ~kanal *m* ✕ спроводни прокоп (и. олука, канал) *m*; ~kraft *f* ~ = ~vermögen; ~netz *n* ✕ спроводна мрежа *f*; ~rohr *n* ⚙ спроводна цев *f*, цев спроводница *f*; ~röhre *f* ⚙ спроводна цев; ~vermögen *n* ~моћ *f* спровођења; спроводљивост; ~widerstand *m* отпор спроводника, отпор у (спро)воду.

Lektio'n {лѐкци-он} [лат.] *f* 3b 1. лекција, (школски) час *m*, задано градиво *n* за час. 2. = Denkkettel *c*.

Lektio'ns... {~онс-}: ~katalog *m* = ~verzeichnis; ~plan *m*, ~tabelle *f* распоред *m* часова; ~verzeichnis *n* наставни програм *m*.

Le'ktor {лѐкт-ор} [лат.] *m* 6d лектор, предавач (језика) на универзитету.

Lektü're {лѐкту-р-} [фр.] *f* 3b лектира, штиво *n*.

Le'mming {леминг} [норвешки] *m* 2g¹ ⚙ норвешки пацов, норвешки миш (зими бео).

le'mnisch {лемниш} [⚙ Lemnos острво у Јерејском Мору] *a* лемноски.

Lemu'r(e) {лемур-е} [лат.] *m* 6d (3a) 1. *myth.* ~еп *pl.* ноћни духови *m pl.* 2. ⚙ лемур, полумајмун.

Le'nchen {лѐнх-н} *n* 8g dim. од Lene *fam.* Ленче, Ленчица *f*.

Le'nde {лѐнд-е} [свн. (*фр.)] *f* 3b ⚙ 1. ~н *pl.* крста *n pl.*, крстине *f pl.*, слабине *f pl.* 2. кук *m*, бедро *n*; бутина, стегно *n*.

Le'nden... , le'nden... {лѐнд-н-}. ~blut/ader *f* ⚙ крстинска жила, слабинска вена; ~braten *m* \ печеница *f*; ~gegend *f* бок *m*; део *m* око слабина (и. крста); ~gicht *f* ⚙ кукобоља; ишијас *m*; ~knochen *m* ⚙ бедрењача *f*; кост кука; ~lahm *a* хром у куку, сакат у кукови-ма; *fig.* млитав, мек; ~lahmheit *f* сакатост у куку; *fig.* мекоћа, млитавост, немање *n* одлучности; ~muskel *m* ⚙ слабински мишић, бочни мишић (и. рибић); ~schmerz *m* бол у крстима (и. слабинама); ~stark *a* јаких крста, јаких слабина; ~stein *m* камен у бубре-гу; ~stück *n* \ парче (од) печенице; ~weh *n* ⚙ болови *m pl.* у крстима; ~wirbel *m* ⚙ слабински (и. крстински) пршљен; уп. и Hüft...

...lendig {-лендѝх} а који има таква и таква крста, такве и такве кукове, на пр. dick~дебелих кукѝва. [Лен(к)а.]

Le'ne {лен'} [(Magda)lene; (He)lene] *f* *fam.*

Le'nk..., le'nk... {лен-к-}: ~achse *f* покретна осовина; ~ballon *m* управљив балон, дирижабл, управљача *f*; ~bar {лен-кб̄ар} а којим (и. чим) се може управљати; савладљив, укротљив, обрадљив, поучљив; ~bares Luftschiff ваздушна лађа којом се може управљати, управљача, дирижабл; ~barkeit {-кб̄арт} *f* 3b управљивост, својство могућности управљања, могућност да буде управљан.

le'nnen {ленн-} [сврн.; † Lanke] *I tr., intr. (h)* и *refl. 15a* (sich) ~ окренути (се), обрнути (се); в. Schritt 1; управљати (acc.: abh.), управити, крм(ан)ити (acc.: abl.); пров(о)дити, -ести; водити, руковати; (са)владати, (у)кротити; sich (и. seinen Fuß) wohin ~ упутити се (не)куда; aus dem Wege ~ скрејнути -тати с пута; j-s Aufmerksamkeit auf et. (acc.) ~ скрејнути -тати кому на што, обраћати -тати пажњу на што; die Aufmerksamkeit auf sich ~ скрејнути -тати (и. обраћати -тати, привући -лачити) пажњу на се(бе); das Gespräch auf et. (acc.) ~ скрејнути -тати разговор на што; Gott lenkt die Schicksale der Menschen Бог управља судбином људи; *prv.* в. denken 1 а; sich ~ lassen да(ва)ти се водити, да(ва)ти да се водим, -иш, -и итд.; *fig.* дати се водити, бити гибак (и. поучљив). II le'nnen *n*, Le'nkung *f* управљање, вођење; крмањење; руковање. Le'ner {лен-к-р} *m* 2l 1. (и ~in {-ѝн} *f* 3c) = Leiter 1. 2. управљач.

Le'nk..., le'nk... ~rad *n* управљач *m*; ~то-чак *m* који скреће; ~riemen *m* ~seil; ~sam {лен-ксам} а лак за управљање, којим се лако управља; савитљив; прилагодан-љив; поводљив, послушан; гибак, поучљив; ~samkeit {-кб̄арт} *f* 3b савитљивост; прилагодност, -љивост; гипкост, поучљивост; ~scheid *n* придржач *m* на срчаници; ~seil *n* поводац *m*; ~stange *f* радилица; ~управљач *m*; ~stangen|griff *m* дршка *f* на управљачу.

Leno're {ленор'} *f* 8d = Leonore.

Lenz {ленц} [сврн.] *m* 2g узв. ст. пролеће *n* (и *fig.*), премалеће *n*; в. Frühling 1.

Le'nz..., le'nz... {ленц-}: ~alter *n* младихство, младост *f*; ~atmend а који (о)дише пролећем; ~bezaubert а пролећем зачаран; ~blume *f* пролећни цвет *m*.

le'nzen¹ {ленцн} [Lenz] *intr. (h)* бити (као) у пролећу, одисати пролећем, опролећити; *imp.* es lenzt опролећило је, дошло је пролеће.

le'nzen² {-} [дн.] *intr. (h)* 15a ~ vor dem Sturme (и. der See) ~ пловити с ветром у фару, пловити испред буре (и. ветра).

Le'nzes... {ленц-с-} = Lenz...

Le'nz..., le'nz...: ~haft {ленцхфт}, ~ig {ленцѝх}, ~isch {ленцѝш}, ~lich {ленцлѝх} а пролећни, премалећни; ~monat *m* пролећни месец, о-1

Le'o {лѝо} *m* 8b Лав. [жујак, месец март.]

Le'onhard {леонхарт} *m* 8a Леонард(о).

leoni'nisch {леонинѝш} [Лео(није) калуђер, око

1150] а *met.* ~e Verse *m* *pl.* леонински сти-|
Leono're {леонор'} *f* 8d Леонора. [хови.]

Leopa'rd {леопарт} [сврн.; *лат.] *m* 3а, и 2g леопард; ~en|fell *n* леопардовина *f*, леопардова кожа. [лептирови *m* *pl.*]

Lepidopte'ren {лендптерн} [гр.] *n* *pl. inv.*

Le'pra {лепра} [гр.] *f* 6i (б. *pl.*) лепра, губа;

~kranke(r) *s* губав|ац, -ица. [ца *f* за губаве.]

Lepro'sen|haus {лепрѝз-н} [гр.-нем.] *n* болни-

Le'rche¹ {лерх'} [сврн.] *f* 3b 1. шева. 2. е-е ~

schießen пасти главачке, преметнути се|

Le'rche² {-} *f* в. Lärche. [главачке.]

Le'rchen... {лерхн-}: ~falke *m* журица *f*;

~fang *m* лов на шеве, хватање *n* шева; ~garn

n = ~netz; ~gesang *m* шевина песма *f*, пе-

вање *n* шеве; ~herd *m* клопка *f* за хвата-

ње шева; ~netz *n* мрежа *f* за ловљење (и.

хватање) шева; ~klaue *f*: а) шевина нога;

б) = Rittersporn; ~lied *n* = ~gesang; ~

spieß *m* ражањ за шеве; ~streichen *n*, ~strich

m: а) лет(ење) *n* *m* шева, сељење *n* шева; б)

хватање *n* шева мрежом.

lernä'isch {лернеѝш} [Lerna, река и град на

Пелопонезу] а лернски.

le'rnbar {лернбар} а који се може (на)учити.

Le'rn..., le'rn... {лерн-}: ~begierde *f* жеља за

учењем, жудња за учењем (и. за науком);

~begierig а жељан учења, жудан науке;

~eifer *m* ревност *f* у учењу (и. у науци).

le'rnen {лернн} [сврн.; *lehren] *I tr. и refl. 15a*

p. p. иза *inf.* каткад ~ место gelernt 1. (на)-

учити; *et.* auswendig ~ (на)учити што на-

паамет; lesen ~ учити читати; sie lernt lesen

она учи читати, она учи да чита; *prv.* lerne

was, so kannst du was ко учи, тај научи; ако

учиш, знаћеш; das lernt sich leicht то се лако

учи. 2. (на)учити, проучавати, бити на нау-

кама; *et.* von j-m gelernt haben научити што

од кога; eine Rolle ~ (на)учити улогу. 3. учи-

ти занат, изучавати, бити шегрт (и ученик).

4. *pop.* (и G., Götz) са 2 *acc.* = lehren. II

gele'rnt {глернт} *p. p.* и а 1. у свима знач.

inf. 2. обучен, изучен, према прописима е-

снафа. III Le'rnen *n* учење; das Lernen wird

ihm schwer он тешко учи; учење му иде

тешко. [шегрт.]

Le'rnende(r) {-д-(р)} *s* 9l ђак, ученик, -ца;

Le'rn...: ~fleiß *m* вредноћа (и. марљивост) *f* у

учењу; ~gegenstand *m* предмет учења, (на-

учни) предмет; ~stoff *m* научни програм,

научно градиво *n*; ~zeit *f* = Lehrzeit.

Le's|art {лѝс-} [lesen] *f* читање *n*, начин *m* чи-

тања, тумачење *n*; verschiedene ~ различит

текст; *fig.* nach der gewöhnlichen ~ према

обичном тумачењу.

le'sbar {лѝсбар} [lesen] а читљив; читак; про-

читљив, одгонетљив. [читкост.]

Le'sbarkeit {-кб̄арт} *f* 3b (б. *pl.*) читљивост;

Le'sbier {лѝсбѝр} [Le'sbos, острво Лезб у Егеј-

ском Мору, данас Митилена] *m* 2l, ~in {-ѝн}

f 3с Лезбѝан|ин, -ка; le'sbisch {лѝсбѝш} а

лѝзбиски.

Le'se {лѝз} [lesen] *f* 3b 1. брање *n*, жетва *f*,

берба в. Ährenlese, Blumenlese. 2. штих *m*

(код карата). 3. = Auslese.

Le'se... {лэ́з-}: ~bibliothek *f* читаоница; ~buch *n* читанка *f*; ~freund *m* пријатељ читања, читач; ~fruchte *f pl.* одабрани комади *m pl.* за читање, одабрано штиво *n*; ~gesellschaft *f* књижевно друштво (и. удружење) *n* за читање (новина итд.); ~halle *f* = ~kabinett; ~holz *n* суво, отпало дрво, грање које се купи; сувад *f pl.*; ~kabinett *n* читаоница *f*; ~kränzchen *n* удружење *n* за читање; ~lehrer *m* учитељ читања; ~(lehr)methode *f* начин *m* (и. метода) читања; ~lust *f* воља, (и. жеља) за читањем.

le'sen {лэ́зн} [свн. (~ 1 и 2 по лат. legere)] *I tr. и refl. 14d 1.* читати; (про)читати, одгонетати (рђав рукопис); прочитати, при читању приметити (и. видети); читати, (про)тумачити, објаснити, -шњавати; ~ Sie nur weiter! читајте само даље!; er hat viel gelesen он је много читао; e-n Brief zu ~ geben да(ва)ти писмо да се (про)чита; Virgil mit s-n Schülern ~ читати Virgiliја са својим ученицима; über Plato ~ читати о Платону, тумачити (и. објашњавати) Платона; viel gelesener Schriftsteller много читан писац; ‡ e-e Korrektur ~ читати (и. вршити) коректуру; *rl.* die Messe ~ служити службу (Божију); *fig.* in den Sternen (in den Blicken j-s) ~ читати у звездама (у погледима некога). **2.** *refl.* das liest sich wie ein Roman то се чита као роман; das Buch läßt sich (nicht) ~ ова се књига (не)може читати, ова се књига (не) да читати; ту је књигу (не)могућно читати. **3.** *fam. fig.* j-m die Epistel (и. das Kapitel, die Lektion, die (и. аус. den) Leviten, den Psalter, den Text) ~ (о)читати кому буквицу (и. вакеду). **4.** читати, држати предавања (на високим школама) (и. течајева); er liest (über) Geschichte он држи предавања из историје, држи течај из историје; heute wird nicht gelesen данас нема предавања. **5.** (с)купити, скупљати: а) в. Ähre; брати (јагоде); збирати; Trauben (и. Wein) ~ брати (грожђе) виноград; б) (о)требити, очистити, одвајати. **II** **le'sen** *n*, **le'sung** *f* (lautes) Lesen (гласно) читање, читање (наглас); bei Lesung Ihres Namens читајући Ваше име, при (про)читању Вашег имена; der Gesetzentwurf kam zur ersten Lesung законски предлог је на првом читању; Lesen e-r schlechten Handschrift читање (= одгонетање) рђавог рукописа; ‡ Lesen von Gedrucktem (Geschriebenem) читање штампаног (писаног, рукописа); *rl.* служење (службе); пабирчење, палетковање, с-, прикупљање; брање, збирање, сабирање; бербa *f*; пре-, одабирање; требљење; чишћење. [јан читања.] **le'sens|wert** {лэ́знс-} *a* вредан читања, досто-
le'se...: ~probe *f* ✕ читање *n*; ~pult *n* наклон *m* за читање; налоња *f*. [чита|лац, -теља;] **le'ser** {лэ́зр} *m 2l*, ~in {~ин} *f 3c 1.* (в. lesen I) читач, -ица, који -а воли много да чита, страстан читалац, страсна читатељка; die ~ *pl.* = Leserwelt. **2.** (в. lesen I 5) пабирчар, -ка, скупљач, -ица; збирал|ац, -ица; берач, -ица; пребирач, -ица, треби|лац, -ља.

le'se-ratte, -ratze *f fam.* = Bücherwurm *b.*
Leserei' {лэ́зрә́} *f 3b* читање *n*, = Gelese.

le'ser|kreis *m*: а) = Lesegesellschaft; б) круг читалаца.

le'serlich {лэ́зрлѝх} *a* читач; *adv.* читко.

le'serlichkeit {~лѝт} *f 3b* = Lesbarkeit.

le'serling {лэ́зрлѝн} *m 2g¹* рђав читалац.

le'se|rost *m* решетка *f*. [таоци *m pl.*]

le'serschaft {лэ́зршдфт} *f 3b* (б. *pl.*) (сви) чи-

le'ser|welt *f* (б. *pl.*) читалачки свет *m*, читалачка публика, читаоци *m pl.*

le'se...: ~saal *m* = ~kabinett; ~schule *f* основна школа; ~schüler(in *f*) *m* буквар|ац, -ка; ~stoff *m* = Lektüre; ~stück *n* штиво; ausgewählte Lesestücke одабрано штиво *n*; ~stunde *f* час *m* читања; ~sucht *f* страст за читањем, манија читања; ~übung *f* вежба (ње *n*) *f* у читању; ~unterricht *m* настава *f* читања; ~welt *f* = Leserwelt; ~wut *f* бес *m* за читањем; ~zeichen *n*: а) *gr.* интерпункција *f*; б) залога *f* (у књизи); ~zeit *f*: а) бербa; б) време *n* читања; ~zimmer *n* = ~kabinett; ~zirkel *m* = ~gesellschaft.

le'slich {лэ́слѝх} *a* = leserlich.

le'ssing {лэ́сѝн} *m* (*dat.* и *acc.* и ~en) Лесинг (немачки књижевник).

Lethargie' {летарѝ} [гр.] *f 6f* (б. *pl.*) летаргија, умртвљеност, мртвило *n* (и *fig.*).

letha'rgisch {летарѝш} *a* ‡ летаргичан, умртвљен.

le'the {лэ́тә} [гр.] *f 8g myth.* Лета (река пакла).
le'tte {лэ́тә} *m 3a*, **le'ttin** {лэ́тѝн} *f 3c* Лето-
н|ац, -ка.

le'tten {лэ́тән} [свн.] *I m 2l* иловача *f*, глина *f*, ума *f*. **II** **le'tten** *a* од иловаче, од блата.

le'tten..., **le'tten...** {лэ́тән-}: ‡artig *a* иловачаст, глинаст, умаст, глиновит; ~boden *m* глиновито земљиште *n*.

le'tter {лэ́тәр} [фр.] *f 3d* слово *n*.

le'tter|gut {лэ́тәр-} *n* = Letternmetall.

le'ttern... {лэ́тәрн-}. ~druck *m* = Buchdruck;

~körper *m* тело *n* слова; ~metall *n* метал *m*

le'ttin *f 3c* в. Lette. [за слова.]

le'tticht {лэ́тѝхт}, **le'ttig** {лэ́тѝх} [Letten] *a* иловачаст, глинаст, глиновит.

le'ttisch {лэ́тѝш} [Lette] *a* летонски; die ~e Sprache летонски језик; das Lettische, *9l* Lettisch *n inv.* летонски.

le'tt(n)er {лэ́т(н)әр} [лат.] *m 2l* ♣ амвон.

le'tze {лэ́цә} *f 3b* (б. *pl.*) растанак *m*; гозба у част растанка; = Abschiedstrunk; zu guter ~ (данас: zu guter Letzt) на крају, на растанку.

le'tzen {~н} [свн.; *Letze] *tr.* и *sich* ~ *15c* = (sich) erquickен *I*; наслађивати (се), частити (се). [*adv.* в. letztlich.]

le'tzlich {лэ́цлѝх} **1.** *a* коначан, завршан. **2.** *l* **le'tzt** {лэ́цт} [свн.; *laß] *I a 1.* (*opp.* erste) последњи, (Хр.) задњи, крајњи, коначни, последњи, највиши, последњи, најнижи; а) die ~e Zeile последњи ред; der ~e Tag последњи дан; der ~e Bissen auf dem Teller, den niemand nehmen will стидак; j-m die ~e Ehre erweisen указ(ив)ати кому последњу почаст; ✕, ✕ последњи у поворци, по-

Leuchte {лѹхтѣ} [свн.] *f* 3b 1. тело п које свети, *bibl.* видело п; светлило п; ☞ луча, зубља, буктиња; *fig.* луча, првак *m.* 2. феџер *m.* **leu'chten** {~н} [свн.; Licht] 1 *intr.* (*h*) 15c 1. а) светлети, објасњавати, сјајкати; (сн)јати, сјајити; зрачити; блеснути; блистати (се); трептати, треперети; **b)** *fig.* in die Augen ~ пасти -дати у очи; die Freude leuchtet ihm aus den Augen блиста од радости; озарен је радощу; sein Licht ~ lassen метнути свој

Leu'munds... {лѣмунтс-}: ~erforschung *f* истраживање (и. распитивање) *п* о чијем животу и владању; ~zeuge *m* сведок о чијем

Licht¹ [luxtʰ; свн.] п 2с и (в. 4) 2г 1. светлост f (и fig.), (Хр.) светло; видело; светлина f, сјај(ност f) m; elektrisches ~ електрична светлост, електрично светло; mildes ~ блага светлост; fig. mir geht ein ~ auf мени свању, је; mir ist ein ~ aufgegangen пукло ми је пред очима, свануло ми је; fig. in et. (acc.) ~ bringen расветлити-љавати што, унјети-осити у што светлости; fig. das ~ der Welt erblicken угледати света, родити се, појавити се; das ~ fällt von oben herein светлост пада (и. долази) одозго; das ~ scheuen презати од светлости, плашити се светлости (и fig.); das ~ auf e-m Gemälde gehörig verteilen ваљано (и. као што треба) расподелити светлост на слици, осветлити слику; fig. sehr günstiges ~ auf j-n werfen ставити-љати кога у повољно светлост; dieses Zimmer hat nicht genug ~ ова соба нема довољно (и. доста) светлости; bibl. die Kinder des ~s деца светлости; prv. wo ~ ist, da ist auch Schatten свака ствар има своје лице и наличје. 2. зависно од prp.: an: ans ~ bringen и. fördern изнјети-осити навидело, обелода|нити, -њивати, обнародовати; ans ~ kommen изићи-лазити на видело, обелода|нити се, -њивати се; ans ~ treten: a) ступ|ити-ати на светлост (и. на видело), доћи на видело; b) угледати светлост дана; ans ~ ziehen изнјети-осити на видело; gehen Sie mir aus dem ~ е!

склоните ми се са видела!; *bei* ~e arbeiten радити при светлости; в. 4; *et. bei* ~e besehen добро разгледати што, посматрати што изблиза; *bei* ~e betrachtet: a) испит(ив)ан при светлости, пос-, раз/матран на виделу; b) *fig.* узев све у обзир; *gegen das* ~, *im falschen* ~e у засенку; *hinter*: j-n *hinter* ~ führen варати (и. преварити кога), подвалити кому; *sich hinter* ~ führen lassen да(ва)ти се преварити, насести; *in*: *et. ins rechte* ~ setzen и. stellen ставити -љати што на праву светлост; изнети што на право видело; *in helles* ~ setzen ист/аћи, -ицати; j-m *im* ~e stehen стајати кому на светлости, заклањати кому светлост; *fig.* мутити кому воду; *fig.* Sie stehen sich selbst *im* ~e Ви сами себи мутите воду; *et. in ein falsches* ~ stellen претставити -љати што у лажној светлости. 3. тело које светли, светло тело, *bibl.* светило; звезда *f*; *das* *neue* ~ младина *f*, млад месец *m*; ☿ светиљка *f*, светионик *m*; фењер *m*. 4. (pl. ~e) свећа *f*; *fig.* в. aufstecken I 2; *bei* ~e (arbeiten радити) при свећи (при лампи); ~e ziehen: a) лити свеће; b) *pop. fig.* имати слинав нос; *pop.* er zieht ~e цуре му слине; гноји њиву испод носа; *prv.* sein ~ nicht unter den Scheffel stellen не метнути свећу под лонац. 5. *fig.* светило, луча *f* (истакнута личност). 6. ☿ = Auge; ~er pl. очи.

licht² {~} [свн.] a 1. светао; јасан, видан; *es wird* ~ свеће; свањује се, раздањује се; *es ist heller*, ~er Tag разданило се; дан је у велико; *bei* ~em Tage у по дана, усред дана; *fig.* ~e Augenblicke *m* pl. светли тренуци (код умоболника). 2. провидан; *der Edelstein ist* ~ gefaßt драги камен је опточен да се види; ☿ ~e Höhe чиста висина; ~e Maschen *f* pl. велике петље; ~e Stelle: a) am Himmel ведрина (на небу), ведро место *n*; b) in e-m Walde проплакан у шуми; e-n Wald ~ machen разредити -ћивати шуму; ~e Weite ☿ унутрашњи пречник *m*; *das Rohr hat* 15 mm ~e Weite унутрашњи пречник цеви је 15 mm. 3. ☿ das Lichte отвор *m*; међупростор *m* (између два стуба); ☿ das Rohr mißt 15 mm im Lichten = das Rohr hat 15 mm ~e Weite.

Li'cht..., **li'cht...** {лџхт-}. ~anlage *f.* elektrische ~anlage постројење *n* електричног осветљења, електрична инсталација; ~arbeit *f*: a) рад (и. посао) *m* (рађен) при светлости; b) рад *m* (из)рађен при свећи, ноћни рад; ~arm a слабо осветљен, слабо светао; ~ausströmung *f* истицање (и. одашиљање) *n* светлости; ~bad *n* светлосно купатило; Behandlung durch ~bäder лечење светлосним купањима, фототерапија; ~behandlung *f* лечење *n* светлосћу; ~bild *n* фотографија *f*; in Kupfer graviertes ~bild фотографија у бакрорезу; (Wand-) ~bild слика (бачена на зид), пројекција; Vortrag mit ~bildern предавање *n* са сликама (и. с пројекцијама); ~bild/abzug *m* отисак слике; ~bild/kunst *f* фотографска вештина, фотографија; ~bildlich a фотографски; ~bildner *m* сликар, фотограф; ~bildnerlei' *f* = Photographie; ~bild/verfah-

ren *n* фотографски поступак *m*, поступак сликањем (и. снимањем); ~bild/werfer *m* пројекциона лампа *f*, пројекциони апарат; ~blau a отвореноплав; ~blick *m*: a) брза светлост *f*; b) ведрина *f*, ведро место *n* (на небу); c) тренутак среће, утеха *f*; ~bogen *m* (електрична) светлост *f* облика лука, електрични лук; ~bote *m* весник светлости, анђео; ~braun a отвореномрк; ~brechend a ~ који прелама (светлост); ~brechung *f* преламање *n* светлости; ~brechungs/lehre *f* наука о преламању светлости, диоптрика; ~büschel ☿ *m* и. *n* светлосни прамен *m*; ~chen {лџхтхчн} *n* 2l (dim. од Licht) свећица *f*; ~dämpfer *m* гасило *n*, левкаст поклопац за гашење; ~docht *m* стењак, фитиљ (свеће); ~druck *m*: a) ~farbendruck; b) фотографија *f*; c) фототиписка плоча *f*; ~druck/manier *f* фототиписки поступак *m*, фотолитографски поступак; ~durchlässig a који пропушта светлост, пропустљив за светлост; ~e {лџхт-} *f* 3b = ~heit; ~empfindlich a осетљив према светлости, осетљив за светлост; ~empfindlich machen на-, у-чинити осетљивим за светлост; ~empfindlich/machen *n* phot. чињење осетљивим за светлост; ~empfindung *f* осећај (и. осет) *m* светлости.

li'chten¹ {лџхтхчн} [Licht] I *tr.* и *refl.* 15c 1. (sich) ~ расвет/лити (се), -љавати (се), ведрити (се), осветлити (се), развед/лити (се) -авати (се). 2. (sich ~) пропе/дити (се), -ћивати (се) (и *fig.*). II Li'chten¹ *n* = Lichtung¹ 1.

li'chten² {~} [дн.] I *tr.* 15c 1. дићи (Anker котву). 2. олакша(ва)ти. II Lichten² *n* дизање; олакшавање.

Li'chter¹ {лџхтр-} [lichten²] *m* 2l ☿ лађа (и. дереглија) *f* за растоваривање, за товарење у Li'chter² {~} pl. од Licht¹. [већу.]

Li'chterchen {лџхтрхчн}, **Li'chterlein** {лџхтрхчн} pl. од Lichtenchen.

Li'chter..., **li'chter²**... {лџхтр-}: ~glanz *m* сјај свећа; ~loh *adv.*: ~lohbrennen буктети, пламтети (и *fig.*).

Li'cht¹erscheinung *f* светлосна појава.

Li'chter¹schiff {лџхтр-} ☿ *n* = Lichten¹.

Li'cht..., **li'cht...**: ~farbe *f* отворена боја; ~farben/druck *m* утискивање (и. урезивање) *n* ликово непосредно на камен(у) или челик(у); ~feind(in) *f* *m* непријатељ(ица) светлости (и *fig.*); ~form *f* ☿ калуп *m* за свеће; ~gestalt *f* светлосна прилика, светлосна појава, светло(сно) тело *n*; ~gießer(in) *m* свећар(ка); ~halter *m* = Leuchterknecht; ~händler(in) *m* ☿ свећар, ка, трговац, киња свећама; ~heil/verfahren *n* ☿ ~behandlung; ~heit {лџхтхдн} *f* 3b светлина; ~hell a сјајан; ~hof *m* двориште покривено стаклом; opt. светао круг, светлосни прстен, круг око сунца, прстен око месеца; ~hut *m*, ~hütchen *n* гасило *n*; ~igkeit {лџхтхдн} *f* 3b = ~heit; ~kegel *m* ~ светлосна купа *f*; ~knecht *m* = Leuchterknecht; ~kreis *m* светлосни круг; ~lehre *f* наука о светлости, оптика; ~lein {лџхтхдн} *n* 2l = ~chen; ~lei-

tung *f* в. ~ und Kraftleitung: ~loch *n* ⚡ бачица *f*; светларник *m*; прозорчић *m*, отвор *m*, рупа *f* на своду; ~los *a* без светлости, лишен светлости, мрачан, таман; ~manschette *f* плита на врху свећњака; ~masse *f* светлосна маса, маса светлости; ~mast *m* ⚡ електрична бандера *f*; ~meer *n* море светлости, светлосно море; ~meß, ~messe *f* Срећење *n*; ~messer *m* светломер, фотометар; ~meßkunst, ~messung *f* мерење *n* светлости, фотометрија; ~nelke *f* ⚡ wilde ~nelke дувачица *n*; ~pausapparat *m* направа (и. справа) *f* за хелиографско процртавање; ~pausatelier *n* радионица *f* за хелиографско процртавање; ~pauspapier *n* хелиографска хартија *f*; ~punkt *m* светла тачка *f*; ~putze, ~putzschere *f* мумаказе *f* *pl.*, усекач *m*; ~rot *a* отвореноцрвен; ~schacht *m* ⚡ одушка *f*, видник, рупа *f* за светлост; ~schein *m* слаба светлост *f*, светлуцање *n*; ~schere *f* = ~putze; ~scheu *a* који зазира од светлости, који се плаши светлости (и *fig.*); који се боји видеља, *fig.* мрачњак; ~scheue Insekten *n* *pl.* бубе *f* *pl.* које беже од светлости; ~schimmer *m* светломрцање *n*, светлуцање *n*, слаба светлост *f*; ~schirm *m* заклон од светлости; ~schnuppe *f* зажарен пепео *m* на фитиљу (и. стењаку) (свеће), цвет *m* на стењаку; ~seite *f* светла страна, страна окренута видељу, лице *n* (и *fig.*), *fig.* лепа страна; ~sphäre *f* ⚡ светлосна сфера, фотосфера (Сунца); ~spiele *pl.*, ~spielbühne *f*, ~theater *n* кинематограф *m*, биоскоп *m*; ~stärke *f* јачина светлости; ~stoff *m* светлосна грађа (и. материја) *f*; ~strahl *m* светлосни зрак; *fig.* зрак светлости; ~stumpf *m* крњадак (и. крај, остатак) свеће; ~telegraphie *f* светлосна телеграфија, оптичка телеграфија; ~umfloßsen, ~umstrahlt *a* окружен (и. опкољен, обасут) светлошћу (и. зрацима); ~und Kraftleitung *f* (спровод *m* снаге и светлости, линија преноса силе и светла.

Li'chtung¹ {лхтунг} *f* 3b 1. (в. lichten¹) осветљивање, -ење *n*, разведравање *n*, (раз)ведрење *n*, проређивање, -ење (и *fig.*), крчење *n*. 2. крчевина, пропланак *m*; просек *m*.

Li'chtung² {~} *f* 3b ⚡ = lichten² II.

Li'cht..., li'cht!...: ~voll *a* пун светлости, светао; сјајан; *fig.* бистар, јасан, светао; ~weite *f* ⚡ отвор *m*, унутрашњи простор *m*, тетиња свода; ~welle *f* ⚡ светлосни талас *m*; ~wesen *n* небесно биће; ~wolke *f* светао облак *m*; ~würmchen *n* ⚡ = Johannswürmchen; ~zerstreuung *f* ⚡ расипање *n* светлости, дисперзија; ~zieheisen *n* гвозђе за прављење свећа; ~zieher(in) *m*: а) свећар, -ка; б) *fat.* слинавко, слинча, балавко, балона; ~zieherei {~зиери} *f* 3b, ~zieherladen *m* свећарница *f*.

Lid {лит} {свн.} n 2c (очни) капак *m*; уп. Augenlid.

li'dern {лид'рн} {Leder} I + *tr.* в. ledern B. 2; ⚡ запитивати. II Li'derung {лид'рунг} *f* 3b метање *n* коже на, запитивање *n* кожом (и. кучином); запитивка.

Li'derungs... {лид'рунгс-}: ~ring ⚡ (кожни) пр-

стен запитивач, (кожна) клипова карика *f*, запитивача; ~scheibe *f* (кожни) колут *m* запитивач.

lieb {лип} {свн.} I a 1. драг, мио, љубљен; а) (атрибутивно) das ~e Brot насушни хлеб; в. Frau 4; um des ~en Friedens willen (жељенога) мира ради; der ~e Gott милостиви (и. добри) Бог; (du) ~er Gott! мили Боже!; du ~er Himmel! Боже благи! о, небеса!; das weiß der ~e Himmel! Бог ће (ра) знати! Бог (ра) зна!; s-e ~e Last mit et. haben натезати (и. кубурити, бочити се) с чим; er hat kaum das ~e Leben: а) једва да живи; једва да је у животу; б) једва да (има од чега да) живи; таман да живи; seine ~e Not haben имати доста мукe (и. невоље), натезати, кубурити; sie arbeitet den ~en langen Tag она ради (по) цео боговетни дан; s-e ~e Sorge haben имати доста брига; ~er Vater! драги (и. мили) оче!; б) (предикативно) es ist mir ~, daß... драго ми је што..., мило ми је што...; es wäre mir ~, wenn... било би ми мило да..., било би ми драго ако..., волео бих ако...; wenn Ihnen Ihr Leben ~ ist, so schweigen Sie ћутите, ако Вам је живот мио; sich (dat.) et. ~ sein lassen задовољити се -авати се чим; das Kind ist gar zu ~ дете је веома мило; sich ~es Kind machen в. Kind; das ist gar ~! то је дражесно! то је дивно! 2. ~er (смпр. за lieb и за gern) дражи, милији, *adv.* радије, рађе, пре, боље; je länger, je ~er в. lange I б; ~er haben (и. mögen, sehen, wollen) више волети, већма волети; ich habe lieber... више волим...; волијем...; ~er sterben, als leiden радије (и. пре) умрети, но патити (и. трпети); ~er gleich weggehen боље одмах отићи; ich trinke ~er Wein als Bier радије пијем вино но пиво; више волим вино од пива; волијем да пијем вино него пиво; ich möchte ~er weinen als lachen пре ми је до плача него до смеха. 3. ~st {лпст} {sup. за lieb и за gern} *m* -ste Beschäftigung моје најмилије занимање *n*; das habe ich am ~sten то ми је најдраже; то ми је најмилије; то највише волим; в. allerliebste. II Lieb *n* bi (б. *pl.*) (особ. *dim.* Liebschen). 1. драго *n*; в. Geliebte. 6. Liebs(e) {лџб'с} *s* 9l: mein Lieber! мили мој!, драги мој!; meine Liebe! мила моја! драга моја!; meine Lieben моји мили, моји драги; meine Lieben! мили моји! драги моји! 3. Liebs(e) {лџб'с} *n* 9l: (нешто што је) добро, (нешто што је) пријатно, пријатне ствари *f* *pl.*, nicht wissen, was man j-m (alles) Liebes antun soll не знати већ шта да се (све) учини кому (и. за кога); в. Leid I и 2. 4. Liebs(e) {лџб'с} *s* 9l: der, die Liebste најв. *fat.* = Geliebte(r); = Liebe(r); mein Lieber! драги мој! meine Liebe! драга моја! 5. Liebs(e) {лџб'с} *n* 9l: das Liebste (оно што је) најмилије, најдраже; das Liebste wäre mir, zu... највише бих волео да...; било би ми најдраже (и. најмилије) да...; најволео бих да...

Lieb..., lieb... {лџп-}. ~äugelei {лџп'е'глџ} *f* 3b намигивање *n*, *fat.* кибицовање *n*; ~äugeln *intr.* (h) намигивати; ~behalten *tr.* и даље воле-

ти, волећи и убудуће; ~chen {липхен} *n* 2l (в. lieb II 1) драго *n*.
 Lie'bden {липден} *f inv.* † — Liebe; још у: Euer (абр. Ew.) ~ Ваше превасходство.
 Lie'be {либ} [свн.; *lieb] *f* 3b (pl. ~, више у употреби Liebschaften) 1. љубав (zu: према); ~zum Vaterlande љубав према отаџбини; mit ~ erreicht man mehr als mit Gewalt лепа реч гвоздена врата отвара; die ~ macht erfinderisch љубав чини духовитим (и. оштроумним); alte ~ rostet nicht што омиле не омрзну; die ~ ist blind љубав је слепа; kindliche ~ детиња љубав; christliche ~ хришћанска љубав; eine heftige ~ силна (и. страсна) љубав; abgöttische ~ обожавање *n*; halb aus ~ halb aus Zwang нешто милом, нешто силом; *priv.* Lust und ~ zum Ding macht Müß und Arbeit gering весело срце кудељу преде; ~ zu et. fassen заволећи што. 2. љубав, предусретљивост, услужност; tun (и. erweisen) Sie mir die ~ учините ми љубав; упор. и zuliebe; eine ~ ist der andern wert учини добро, надај се; ко добро чини, нек се добро нада. 3. mit ihr, die meine ~ war са њом, која беше моја љубав. 4. = Liebesgott. 5. ~ brennende ~ в. brennen IV.
 Lie'be..., lie'be... {либ-} : Zahnend *a* који слути (и. наслуђује) љубав; Zatmend *a* који (о)дише љубављу, дишући љубављу; ~band *n* веза *f* љубави; Zbang *a* испуњен љубавним страхом; Zbebend *a* који дршће од љубави; Zbedürftig *a* потребит за љубав, кому је љубав потребна; ~diener *m* трчилажа; den ~diener machen правити се услужним; ~dienerei' *f* 3b трчилаштво *n*, улагивање *n*; Zdienerisch *a* трчилашки, улагивачки; Zglühend, Zheiß *a* успламтео љубављу, пламтећи (и. горећи) од љубави; Zkrank *a* који болује од љубави, болестан од љубави; Zleer *a* без љубави.
 Liebelei' {либ-ла} *f* 3b ашиковање *n*, миловање *n*; ~en treiben ашиковати, миловати се, (про)водити љубав.
 lie'bein {либ-ин} I *intr.* (h) 15f ашиковати; mit j-m ~ ашиковати с ким, проводити с ким љубав, овлаш волећи, олако љубити, миловати. II *tr.* љубакати, овлаш љубити.
 lie'ben {либ-н} [свн.; *lieb] I *tr., intr.* (h) и *refl.* 15a 1. (sich, *p.p.* sich и. ea.) ~ љубити (се); волећи (се); *abs.* er hat nie geliebt никад није волео; *3e* e-е feuerige Liebe ~ љубити (и. волећи) ватреном љубављу; sich zu Tode ~ погинути љубећи; ich liebe mir mein Dörfchen hier волим много моје сеоце. 2. волећи. II ~d *p.p.* и *a* љубећи, волећи; који љуби, који воли; die Liebenden *pl.* који се љубе, који се воле. III gelie'bt {г-липт} *p.p.* *a* љубио -ла, -ло, волео; љубљен, вољен; geliebte Eltern *pl.* моји љубљени родитељи. IV Lie'ben *n* љубљење, вољење, љубав *f*; в. Liebe.
 Lie'bens..., lie'bens... {либ-нс-} : Wert *a* достојан (и. вредан) љубави; Zwürdig *a* (adv.) љубазан (-но); ~würdigkeit *f* 3b љубазност.
 lie'ber {либ-р} *a, adv.* в. lieb 2.
 Lie'bes..., lie'bes... {либ-с-} : Abenteuer *n* љу-

бавна пустоловина (и. авантура) *f*. ~angelegenheit *f* ствар љубави; ~angst *f* љубавни страх *m*; ~apfel *m* (црвени) патлиџан; ~auge *n* љубавно око, око у којем се огледа љубав; ~bedürfnis *n* љубавна потреба *f*, потреба за љубављу; ~begier *f* — ~brunst; ~blick *m* заљубљен (и. љубавни) поглед; ~bote *m*, ~botin *f* љубавни -а гласник, -ца, весник, -ца љубави; ~brief *m* љубавно писмо *n*; *dim.* ~briefchen, ~brieflein *n* љубавно писамце; ~brunst *f* љубавна пожуда; Zbrünstig *a* занет љубављу; ~bund *m*, ~bündnis *n* савез *m* љубави; ~dichter *m* песник љубавних песама, песник љубави; ~dichtung *f* љубавно песништво *n*; ~dienst *m* љубав *f*; услужност *f*, љубазност *f*; дело *n* милосрђа; ~drang *m* љубавни жар *m*; ~erguß *m* излив љубави; ~erklärung *f* изјава љубави; ~lieber *n* љубавна грозница *f*; ~flamme *f* љубавни плам(ен) *m*; ~gabe *f* дарак *m*, милодар *m*, поклон *m* (на пр. војницима у рату); ~gedanken *m pl.* љубавне мисли *f pl.*; ~gedicht *n* љубавна песма *f*; ~genuß *m* љубавно уживање *n*, уживање које пружа љубав; ~geschichte *f* љубавна повест, љубавни роман *m*; ~gespräch *n* љубавни разговор *m*; ~geständnis *n* признање љубави, изјава *f* љубави; ~glück *n* љубавна срећа *f*, срећа у љубави; ~glut *f* љубавни жар *m*; ~gott *m* бог љубави, Купидон; ~göttin *f* богиња љубави, Венера; ~gram *m* љубавни јад(и *pl.*); ~handel *m* љубавни догађај *m* *f*, љубавно замешателство *n*; ~harm *m* — ~gram; ~hof *m* (љубавно) удварање *n*; ~kind *n* дете љубави, ванбрачно дете; ~klage *f* љубавно јадиковање *n*; Zkrank *a* бол(ест)ан од љубави; ~kummer *m* љубавни јад(и *pl.*); ~leute *pl.* = ~paar; ~lied *n* љубавна песма *f*; ~lust *f* љубавно задовољство (и. уживање) *n*; ~mahl *n* заједнички (и. братински) ручак *m* (код првих хришћана); ~mühe *f* verlorene ~müh' изгубљене(и.узалудне) љубавне муке *f pl.*; ~paar *n* љубавни пар *m*; ~pein *f* љубавна мука; ~pfand *n* залога *f* љубави; ~pflicht *f* дужност пријатељства, дужност љубави; ~qual *f* = ~reiß; ~rausch *m* љубавни занос, љубавна пјаност *f*; ~roman *m* љубавни роман; ~sache *f* = ~handel; ~schwur *m* љубавна заклетва *f*, заклетва љубави; ~seufzer *m* љубавни уздах; ~sprache *f* језик *m* љубави, љубавни језик; ~trank *m* љубавни напиток; ~verhältnis *n* љубавна веза *f*, љубавни однос (и. одношај) *m*; ~werk *n* милосрдно дело, дело милосрђа, богоугодно дело; ~wonne *f* љубавна наслада, љубавно миље *n*; ~wahn/sinn *m*, ~wut *f* љубавно безумље *n*, љубавни бес *m*, еротоманија.
 lie'be/voll *a* пун љубави, срдчан, нежан.
 Lieb/rau'en... {липфрау-н-} : ~kirche *f* Богородичина црква; ~milch *f* млеко Богородичине цркве (врста рајског вина).
 Lie'b..., lie'b... : Zgewinnen *tr.* заволећи, замиловати; Zhaben *tr.* волећи; ~haben {~хаб-р} *m* 2l, ~haberin {~хаб-р-ин} *f* 3с: а) кој|и, -а воли, кој|и, -а љуби; љубавни|к, -ца; *erster

~haber први љубавник; erste ~haberin прва љубавница; **b)** љубитељ, -ка (von: *gen.*); ~haberei' {~хѐб'рѐ} *f* 3b љубитељство *n* (zu: за; an: за), вољење *n* (једног) љубитеља, (особита) на-, с|клоност; aus ~haberei из љубитељства; ~haberisch {~хѐб'рѐш} *a* љубитељски; ~haber|rolle *f* ♣ улога љубавника; ~haber|theater *n* љубитељско позориште, позориште љубитеља; ~heit {лѝпхѐт} *f* 3b драгост, милост, љупкост; ~herzen *tr.* = ~kosen; ~herzig *a*, *adv.* милујући; ~kosen *tr.* и *intr.* (*h*) (*insep.* и *sep.*): j-n (j-m) ~kosen миловати, мазити кога; ~kosend милујући; ~kosung *f* 3b миловање *n*; ~kosungs|wort *n* реч *f* одмила {и. из милоште}.

lie'blich {лѝплѝх} **I** *a* мио, умилан, пријатан; љубак; укусан; изврстан; диван. **II** *adv.* мило, умило, пријатно, љупко.

Lie'blichkeit {~лѝхѐт} *f* 3b умиљност, миљеност; пријатност; љупкост.

Lie'bling {лѝплѝн} *m* 2g¹ љубим|ац, -ица, миљеник, -ица, љубимец *n*, маза *f*; ~s|arbeit {лѝлѝн-с} *f* омиљен(и) посао *m*; ~s|ausdruck *m* омиљен(и) израз; ~s|beschäftigung *f* омиљено занимање *n*; ~s|buch *n* омиљена књига *f*; ~s|dichter *n* омиљени песник; ~s|farbe *f* омиљена боја; ~s|gericht *n* омиљено јело; ~(s)|schaft {лѝплѝн-с}шѐфт} *f* 3b љубимаштво *n*; ~s|sünde *f* омиљен грех *m*, грех из рђаве навике.

Lie'b... , lie'b... : ~los *a* немилостиван, без љубави; мало милосрдан, мало милостив, окрутан, себичан; *adv.* без љубави, немилостивно, окрутно; ~losigkeit *f*: **a)** немање *n* милосрдности, отсуство *n* милостивости, тврдина срца, окрутност; себичност; **b)** немилосрдност, немилосрдан поступак *m*; ~reich (*av.*) усрд|ан (-но); љубаз|ан (-но); пријатан; умиљат(о); благ(о); миљо (-ло); ~reiz *m* чар(и *pl.*) *f*, драж(и *pl.*) *f*, љупкост *f*, милост *f*, пријатност *f*; ~reizend *a* дражестан, мио, пун љупкости; ~sam {лѝпзѐм} *a* — liebevoll, liebereich, lieblich; ~schaft {лѝпшѐфт} *f* 3b љубав(на веза), присни односи *m pl.*; flüchtige ~schaft ашиковање *n*, пролазна љубав; ~selig *a*. **a)** пјан од среће, **b)** = holdselig; ~st {лѝпст} = lieb 3; ~wert *a* драг и цењен, мио и цењен; веома мио, врло драг.

Lied {лѝт} {свн.} *n* 2c **1.** песма *f*; das Hohelied Salomonis *n*. das ~ der ~er Песма над песмама. **2.** *fig.* ein anderes ~ anstimmen окренути лист; ударити у друге жице; das ist das Ende vom ~е такав му је крај (ствари), тако стоји са свршетком (ствари); immer das alte ~ singen (говорити) једно те једно; davon kann ich auch ein ~(chen) singen о томе бих имао и ја шта да прозорим (и. кажем); ein satyrisches ~ auf j-n machen (написати против кога исмевању (и. сатиричну песму).

Lie'dchen {лѝтхѐн} *n* 2l (*dim.* од Lied) песмица *f*, песмиче; в. и Lied 2.

Lie'der..., lie'der... {лѝд'р-}: ~artig *a* налик на песму, у виду песме; ~buch *n* књига *f* песама, песмарица; лира; ~dichter *m* лирски песник.

Lie'derjahn {лѝд'рјѐн} {liederlich} *m* 2g *fam.* **1.** јавашлија, нехатљивац, мурдар. **2.** раскалашник, развратник, бекрија, лолчина.

Lie'der... : ~komponist *m* композитор песама; ~kranz *m*. **a)** = ~tafel; **b)** = ~buch.

lie'derlich {лѝд'рлѝх} {свн.: Lotter..., ledig} *a* **1.** нехатан, нехатљив, немаран, небрижљив; неуредан; ~e Arbeit аљкав рад *m*, мурдарски посао *m*, рад свршен надвоје натроје, смандрљан рад; ein ~es Leben führen живети неуредним животом; *adv.* нехатно, мурдарски, аљкаво. **2.** распуштен, разуздан, раскалашан, развратан, распустан; ~es Frauenzimmer неваљалица *f*, пропала жена *f*; ~er Kerl (и. ~er Bruder, Hans Liederlich) пропалица.

Lie'derlichkeit {~лѝхѐт} *f* 3b **1.** нехатност, немарност, небрижљивост; неуредност. **2.** разузданост, распуштеност; раскалашност; развратност.

Lie'der..., lie'der... : ~reich *a* богат песмама; ~saal *m*, ~sammlung *f* = ~buch; ~sänger(in *f*) *m* певач(ица); ~spiel *n* шаљив комад *m* са песмама, водвиљ; ~strophe *f* китица, строфа; ~tafel *f*. **a)** певачко друштво *n*; **b)** heut ist ~tafel данас је састанак; ~zyklus *m* круг романа.

lie'f(e) {лѝф'е} *impf.ind.* (*eonj.*) од laufen.

Lie'fer... {лѝф'р-} в. Lieferungs...

Liefera'nt {лѝф'рѐнт} {ит. livrante} *m* 3a, ~in {~ѝн} *f* 3c набављач, -ица, снабдевач, -ица, испоручи|лал, -ља, лиферант, -киња.

lie'ferbar {лѝф'рбар} *a* ♣ испоручљив.

Lie'ferer {лѝф'р'р} *m* 2l, Lie'f(er)er(in {лѝф'р'рѝн} *f* 3c = Lieferant(in).

lie'fern {лѝф'рн} {нвн.; фр.} **1** *tr.* и *intr.* (*h*) и *refl.* 15f **1.** испоручи(ва)ти, набав|ити, -љати, снабде(ва)ти (j-m et. кога чим), лиферовати, преда(ва)ти; er liefert uns schlechte Ware и. Arbeit испоручује нам рђаву робу, рђаво нас услужује; ♣ zu ~ an Herrn... (пре)дати господину..., да се испоручи господину...; zu ~ in acht Tagen испорука у року од осам дана; das Land liefert nützliche Erzeugnisse земља даје корисне производе; Beweise ~ да(ва)ти (и. пружати) доказе. **2.** в. Schlacht; *fig.* j-n ~ упропастити, убити кога; er ist geliefert он је пропао; он је изгубљен; das wird ihn vollends ~ то ће га сасвим упропастити, то ће га дотући; sich ~ преда(ва)ти се. **II** Lie'fern *n* испоручивање, набављање, лиферовање; (пре)давање, пружање.

Lie'ferung *f* 3b **1.** испорука, испоручивање *n*, набавка, набављање *n*, снабдевање *n*, предаја, достављање *n*; zahlbar bei ~ (ис)платљив при испоруци; auf ~ verkaufen прода(ва)ти на испоруку; ~en ausschreiben вршити набавке. **2.** ~ in Naturalien давање у природним производима (и. у натури). **3.** свеска; in ~en erscheinen излазити у свескама.

Lie'fer(ungs)... {лѝф'р(ѝн-с)-}. ~bedingungen *pl.* услови *m pl.* испоруке, погодбе набавке, услови (за куповину, надметање); ~frist *f* = ~zeit; ~geschäft *n* посао *m* на рок; ~prämie *f* премија за испоруку, награда за набавку;

~preis *m* уговорна цена *f*; ~schein *m* потврда *f* пријема испоруке, признаница *f* на испоруку; ~vertrag *m* уговор о испоруци, уговор о набавци; ~zeit *f* рок *m* испоруке.

Liege... {*луге*}: ~geld *n* лежарина *f*; ~hafen *m* лука *f* за привремен боравак брода.

lie'gen {*луге*} [сврн.; ун. legen] 1211 *инт.* (*h*) јн. (*s*) 1. лежати (*орр.* aufrecht sein, stehen, sitzen); налазити се, бити; почивати; das Buch liegt hier ево књиге, књига је овде; hier liegt es овде је, ево га; da liegt es ту је; die Stadt liegt nördlich von... град лежи (и. се налази) северно од...; hier liegt der Hase im Pfeffer, hier liegt der Knoten то је оно што је у торби, то је оно што не ваља; ту је чвор; ун. begraben 1; hier liegt... овде лежи..., овде почива...; begraben (verborgen) ~ бити (и. лежати) закопан (скривен). 2. са зависним *прр.*:

an der Brust ~ лежати (и. бити) на грудима; das Kind liegt an der Erde дете лежи по земљи; sie liegt am Fieber krank она лежи болесна од грознице; грознаца ју је свалила у постељу; die Stadt liegt an e-m Fluß град лежи на (једној) реци; die Ursache liegt am (и. zu) Tage... узрок је очевидан (и. јасан); *лг.* das liegt mir am Herzen то ми је на срцу; то ми лежи на срцу; es liegt mir am Herzen, zu... лежи ми на срцу да...; mir liegt et. an dieser Sache стало ми је до те ствари, полагајем на ту ствар; was liegt Ihnen daran? шта Вам је до тога стало? шта Вас се то тиче?; es liegt mir daran, Sie zu überzeugen стало ми је до тога да Вас уверим; an mir soll es nicht ~ неће бити до мене; неће бити моја кривица (ако...); daran soll es nicht ~! да не загне на том!; ако је до тога стало, онда неће бити сметње; ићи he!; an wem liegt das? до кога је кривица?; woran liegt es? до чега је? до чега стоји? од чега (и. о чему) зависи?; an ihm liegt alles до њега све стоји, све зависи од њега; soviel an mir liegt (у)колико до мене стоји; (у)колико од мене зависи; der Wein liegt auf Flaschen вино је у боцама; es liegt auf der Hand очевидно је, очигледно је; auf e-m Haufen ~ лежати на гомили; das Haus liegt auf e-m Hügel кућа лежи (и. се налази) на једном брежуљку; die ganze Last liegt auf mir (и. auf m-n Schultern) цео терет лежи на мени (и. на мојим плећима); der Ton liegt auf der letzten Silbe нагласак је на последњем слогу; es ~ viel Bücher auf dem Schreibtische на писаћем столу леже многе књиге (и. има много књига); auf den Tod krank ~ бити на смрти; fig. es liegt mir auf der Brust тишти ме; das Geld liegt auf der Straße новац лежи на улици; das liegt mir schwer auf dem Herzen то ме тишти; das Wort liegt mir auf der Zunge реч ми је на врху језика; aus dem Fenster ~ нагђињати -нути се кроз прозор; das liegt außer meinem Wege то ми је спутно; то ми није успут; das liegt außer dem Bereiche der Möglichkeit то лежи ван граница могућности; то није могућно; das Buch liegt bei den übrigen... књига лежи (и. се налази) са осталим...; der Brief liegt beim Pakete писмо је

уз свежањ, уз пакет; das Land liegt gegen (и. *гг.* gen) Süden... земља лежи према југу; in: im Anschlage ~ бити узет у став нишањења; die Stadt liegt in Asche град је претворен у пепео; im (и. zu) Bette ~ лежати у кревету (и. у постељи); im Gefängnis ~ лежати у затвору, бити у тамници; es liegt mir in den Gliedern осећам тежину у удовима, отежали су ми удови; im Hinterhalte ~ бити у заседи, чекати иза бусије; stets in der Kneire ~ окупати у крчми, окупати у крчми, не избивати из крчме; die Wahrheit liegt in der Mitte истина је у средини; im tiefsten Schafe ~ спавати најдубљем сном, бити у најдубљем сну; im Sterben ~ бити на смрти; das liegt nicht in m-r Macht то (ни)је у мојој моћи (и. руци, власти); der Leichtsinns liegt einmal im Menschen шта хете, човек је лакомислен (и. лакомисленост је урођена човеку); j-m in den Ohren ~ пробити кому уши (главу); das lag nicht in meinem Plane и. in meiner Absicht то није улазило у мој план, то ми није била намера; das liegt mir im Sinne то ми се врзе по глави, то ми је (непрестано) у памети; mit seiner Frau in Scheidung ~ водити бракоразводну парницу са женом; mit j-m in Streit ~ бити с ким у свађи (и. у завади), кавжити се с ким; hierin liegt ein großer (и. tiefer) Sinn овде лежи (и. овде се скрива) велики (дубоки) смисао; die Gefahr, die darin lag, daß er blieb... опасност која беше (и. лежаше) у томе, да је он остао...; der Unterschied liegt darin, daß... разлика је у томе што...; X im Felde ~ бити у рату, бити на бојном пољу; in Garnison ~ бити у посади, у гарнизону; es liegt e-e Besatzung in der Stadt у граду има посада; mit dem Bauche auf der Erde ~ лежати на земљи потрбушке; das Haus liegt mit der Front nach dem Markte кућа је лицем окренута тргу; nach Osten ~ лежати (и. бити) према истоку; das Zimmer liegt nach dem Hofe zu соба је окренута дворишту, соба гледа на двориште; dicht neben et. (*dat.*) ~ лежати (и. бити) тик поред чега (и. уз што); immer über den Büchern ~ (о)купати над књигама; unter der Erde ~ лежати под земљом, бити у гробу; unter Schloß und Riegel ~ бити под кључем, иза катанца; das Dorf liegt zwei Kilometer von der Stadt село је (далеко) два километра од града; er liegt (krank) von den großen Anstrengungen разболео се (и. оболео је) од великог напрезања; es liegt ein Garten vor dem Hause испред куће је градина (и. врт, башта); X vor e-r Stadt ~ логоровати испред града; опседати град; в. Anker 1; zu Bette ~ лежати у кревету (и. постељи); zu j-s Füßen (и. j-m zu Füßen) ~ лежати пред чијим ногама, поред чијих ногу; zu Tage ~ бити очигледан (и. очевидан). 3. са *adv.*: лежати, бити; die Ursache liegt anderswo узрок лежи другде, узрок је на другој страни, на другом месту; das Geld liegt bereit новац је спремљен; müßig ~ (vom Gelde) лежати (неупотребљен), стајати (неупотребљен) (за новац); nichts liegt

mir ferner, als die Meinung... ништа није толико далеко од мене колико (по)мисао...; од мене је далеко (по)мисао...; es liegt nahe лако је схватити, лако је појмити; der Acker liegt unbestellt и. brach њива је на угару; wie liegt die Sache? како стоји ствар? како је са стварју?; das Tuch liegt zwei Ellen breit чоха је широка два аршина; das Feld liegt voller Steine поље је пуно камења, поље је покривено камењем. 4. без зависне одреднице: а) лежати (= zu Bette ~ (в. 2)); б) лежати (= zu Boden ~; бити оборен); fig. лежати, бити у застоју, заста(ја)ти, заплети, -ијати; с) лежати, бити на легалу (за дивљач, животиње); d) Wein ~ haben имати вина у подруму. II sich... ~: sich (acc.) wund ~, sich (dat.) den Rücken wund ~ = sich durchliegen; sich reif ~ узре(ва)ти од лежача, сазре(ва)ти лежећи. III ~d p. p. и а 1. који лежи, лежећи (opp. stehend), који се налази, који је; постојећи; ~ на легалу. 2. (opp. beweglich) непокретан; ~de Güter п pl. и. Gründe m pl. некретнине f pl., непокретна добра п pl. 3. das Liegende п 9l (opp. das Hangende) подина f. IV Liegen п лежање. liegen|bleiben {лѣгн-} I intr. (s) оста(ја)ти лежати, оста(ја)ти да леж(им, -иш, -и, -имо, -те, -е; не (по)дићи се, не дизати се; лежати (непродан); не прода(ва)ти се; заста(ја)ти; unterwegs ~ застати на путу, оста(ја)ти успут; остати непредан, не бити предан (за писмо); dieser Ort bleibt links liegen ово место остаје лево (од нас); unter der Last ~ пасти под теретом. II Liegen|bleiben п застајање, прекид(ање п) т, обустављање; престанак т, престајање. liegen|lassen I tr. оставити-љати, заборавити; оставити, не дирати, напу(сти)ти, -штати, баталити; e-n Ort links ~ оставити неко место лево; fig. j-n links ~ окренути кому леђа; j-n für tot ~ оставити кога мислећи да је мртав. II Liegen|lassen п остављање, прекид(ање п) т, обустављање. Liebeschaft {лѣгнѣшт} f 3b: ~en п. некретнина, непокретност f, непокретна добра (и. имања) п pl. Liege... ~stuhl т столица f за лежање; ~tage т pl. дани одмора; ~e време п за истовар. lieh(e) {ли(е)} imp. ind. (conj.) од leihen. lies! {лис} imper. од lesen читати! Liesch {лиш} п, ~e {~} f 3b љажорац т, (барски) шевар т, чукут т. Lie'schen {лисчн} п 8g (dim. од Liese) Лизица f. Lie'sch|gras {лш-} п љопоно прасе. Lie'se¹ {лиз¹} [(E)lisa(beth)] f 8d Лиза; fig. dumme ~ лудница. Lie'se² {~} [срдн. lèsche; фламански, дн. lies(e)] f 3b најв. ~п pl. сланина, сало п. lie's(es)t {ли(з)ет}, lies(e)t {лѣзет, лѣст} (2 и) 3 л. praes. ind. од lesen. lie'B(e) {лѣс(е)} impf. ind. (conj.) од lassen. Lift {лифт} [енг.] т (и п) 2g, бѣ дизалица f, пешалица f, лифт т. [т, друштво п.] Li'ga {лига} [ит.] f 6i (аус. и 6g) лига, савез. Ligatu'r {лигатур} [лат.] f 3b 1. ~ везивање п,

сливање п. 2. ~, ~ подвеза; сливено слово п. Li'ge {лиг} [фр. ligue] f 3b = Liga. Ligi'st {лигист} [фр.] т 3а, ~ин {~ин} f 3c присталица лиге. ligi'stisch {~ш} а лигистички, лигин. Ligu'rien {лигурѣн} п 8g Лигурија f (област у Сев. Италији). Ligu'ster {лигустер} [лат.] т 2l љалин(иц)а f, мечковац, козино грожде п, пасјакovina f; ~schwärmer т љалиновац. liie'ren {лијерн} [фр.] tr. и refl. 15g (sich ~) везати (се), свезати (се), спојити (се), удружити (се), удруживати (се). Likö'r {ликёр} [фр.] т 2g¹ ликер; ~fabrik f фабрика (и. творница) ликера; ~fabrikant т фабрикант (и. творничар) ликера; ~gestell п носилка f за ликер, послужавник т за ликер; ~glas п ликерска чашица f, чаш(иц)а f за ликер; ~kasten т, ~schrankchen п сандуче п (и. шкрињница) f за ликер; ~wein т ликерско. Li'ktor {ликтор} [лат.] т 6g ликтор. [вино п.] Likto'ren|bündel {ликторн-} п pl. ликторски снопићи т pl. (прућа). Li'la {лила} [шп.; *перс. lilak јоргован] 6i 1 т и Li'lak јоргован, љиљак. II п (б. pl.) и ~blau п боја јоргована, лила боја; а li'la (боје) лила, боје јоргована. Li'lie {лиле} [свн.; *перс.] f 3b крин т. Li'lien..., li'lien... {лилен-}: 2ähnlich а, 2artig а кринаст, налик на крин; ~geruch т мирис крина; ~kreuz п крст т украшен криновим цветом; ~trichter т левак налик на крин машине за говор(ење); 2weiß а бео као крин, белине крина. [лилипутан|ац, -ка.] Liliputa'ner {лилипутанер} т 2l, ~ин {~ин} f 3c Limitatio'n {лимитацион} [лат.] f 3b ограничавање, -ење п. [ничава.] limitati'v {~тиф} а ограничавајући, који ограничавајући, који ограничити, -авати. II Limitie'ren п, Limitie'rung f = Limitation. Limona'de {лимонáд} [фр.; ит.; Limone] f 3b лимонада; ~п|pulver п прах т за лимонаде; ~п|verkäufer т продавац лимонаде, лимоначија. [дрво]; ~п... {~онн-} в. Zitronen... Limone {лимон} [перс.] f 3b лимун т (плод), Limousi'ner {лимузинер} т 2l, ~ин {~ин} f 3c [Лимузен, стара француска област] Лимузин|ац, -ка. [гелинд(е).] lind {линд} ~e¹ {линд¹} [свн.; лат. len(t)] а = Linddrache т в. Lindwurm. Linde² {линд²} [свн.] f 3b љипа. li'nden {~н} I [Linde] а липов. II tr. (и sich ~) ублажити (се), ублажавати (се). Li'nden... {линдн-}: ~allee f = ~gang; ~bast т липова лика f; ~baum т љипа = Linde; ~blüte f липов цвет т; ~blüten|tee т теј од липова цвета, теј од липе; ~gang т дрворед липа, алеја липа; пут засађен липом; ~holz п липовина f, липово дрво; ~schwärmer т љиповац, липов лептир; ~weg т = ~gang. Li'nd(er)er {линд(ер)ер} т 2l, Li'nd(er)erin {линд(ер)ерин} f 3c ублаживач, -ица, утољивач, -ица, олакшавач, -ица. li'ndern {линднрн} [линд] I tr. и sich ~ 15f 1. (sich) ~ у-, за|блажити (се), у-, за|блаживати (се);

уто|лити, -љавати. 2. олакша(ва)ти, омекша(ва)ти, умер|ити, -авати; стишати (се), стишавати (се); sich ~ уми|нути, -њивати; *f* ~des Mittel средство за ублаживање, за умињење, лек који ублажује, умирује. II Li'ndern *n*, Li'nderung *f* ублаж|ивање, -ење, уто|љавање, -ење, олакша(ва)ње, умињење, умиравање; стишавање.

Li'nderungs... {линд'рун.с-}: ~balsam *m phm*. мелем за ублажење, мелем за утољавање (и. за умињење); ~mittel *n* = linderndes Mittel (в. lindern 2). [кџ'т] *f* = Gelindigkeit.

Li'ndheit {линдхџ'т} *f* 3b, Li'ndigkeit {линдџ'х-} Li'ndwurm {лџнт-} [свн. lint „змија“] *m* змај, (х)ала *f*, аждаја *f*.

Linea'l {линеал} [нвн.; лат. (Linie)] *n* 2g¹ I. лењир *m*, врстар *m*; vierkantiges ~ четвртаст лењир. 2. \otimes војница *f* (код шиваће машине). lineat' {линеат'} [лат.] *a* линеаран, лини(ј)ски; првога степена.

Linea'r... {~ар-}: ~gleichung *f* једначина првога степена; ~zeichnung *f* цртање *n* линијама, цртеж *m* цртама.

...ling {лџн-} наставак за грађење *s m* (често са значењем умањенога), на пр. Jüngling од jung; за *s* са рђавим смислом на пр. Dichterling вајни песник, надрипесник, назовипесник. Lingua'l|buchstaben {лин.гуал-} [лат.] *m/pl. gr.* језичници, језични гласови.

Lingui'st {лин.гуџст} [лат.] *m* 3a лингвист(а), који се бави науком о језику; ~ik {~ик} *f* 3b (б. pl.) лингвистика, наука о језику.

lingui'stisch {~џш-} лингвистички, који се тиче науке о језику.

Li'nie {лин-} [свн.; *лат. linea] *f* 3b 1. црта, линија; \times линија, врста; in e-r ~ aufstellen постројити, -авати, уредити, (по)равнати; in erster ~ у првом реду; ~ halten: *a*) остати на линији (и. на црти), држати се линије; *b*) \times одржа(ва)ти строј, линију равнања; in ~ aufmarschieren маршовати, корачати у строју; bei der ~ dienen служити у строју, борбеној линији; fig. sich auf gleiche ~ mit j-m stellen стати с ким на исту ногу; изједначи(ва)ти се с ким, равнати се с ким. 2. полутар *m*, екватор *m*. 3. лоза, родовна линија, линија сродства.

Li'nie|halten {лин-} *n* остајање на линији, држање линије, \times одржавање линије.

Li'nien..., li'nien... {~н-}. ~bataillon *n* \times линиски батаљон *m*; ~blatt *n* подметач *m* (хартје с правим линијама); ~förmig *a* линеарни, линиски, цртни; ~infanterie|regime'nt *n* \times линиски пешадиски пук *m*; ~netz *n* мрежа *f* од црта, мрежа од линија; ~papier *n* хартија *f* с линијама; ~schiff *n* линиски брод *m*, велики убојни брод; ~soldat *m* \times линиски војник, војник у строју, *por.* регулаш, бирманац; ~system *n* \otimes пет нотних линија, линиски систем *m*; ~truppen *f pl.* \times линиске трупе, трупе у строју; ~wechsel *m* \otimes промена *f* везе, линије; ~ziehen *n* повлачење линија (и. црта), шпартање; ~zieher *m*: *a*) шпартач, извлачилац линија, црта; *b*) направа *f* за извлачење линија.

...linig{-линдх-}[Linie] *a* у слож.: krumm~ криволиниски.

lin(i)ie'ren {лин(и)и'рен} [лат.] *I tr. 15g* (и)шпартати II Lin(i)ie' rung *f*, Lin(i)ie'ren *n* шпартање. Lin(i)ie'r|maschine *f* машина шпартачица, машина за шпартање (и. извлачење линија).

link {лџн.к} [свн.] (*opp.* recht) *I a* 1. леви; sich eine Frau zur ~en Hand antrauen lassen склопити с неком женом морганатски брак; ~e Seite лева страна; das ~e Donauufer лева обала Дунава; fig. Sie sind wohl heute mit dem ~en Beine zuerst aufgestanden? данас сте (нешто) накриво насађени; ~(s) sein бити левак(а), бити шувак(лија); в. Linkhand. 2. ~e Seite налицје *n*. 3. = linkisch. II Li'нке {~} *f* 3b: *a*) = linke Seite; zu m-r Linke мени слева; von der Linken zur Rechten слева надесно; *b*) левица, лева рука; *c*) левица, левичарска странка.

Li'nk..., li'nk... {лџн.к-}. ~hand *f*, ~händige(r) *s* левак, левак(уш)а, шуваклија.

li'nkisch {лџн.кџш} *a* неспретан, сметен, невест, неумешан, незграпан; ~es Wesen неспретност, незграпност, сметеност; ~er Mensch сметењак; *adv.* неспретно, сметено, незграпно.

links {лџн.кс} *I adv.* 1. лево, налево, слева, с леве стране; ~ schreiben писати левом руком; fig. v. liegenlassen; \times — um! налево!; ~um—kehrt! налево круг!; Augen ~! очи налево! 2. ~ sein бити левак, -а, шувак(лија); ~ und rechts sein бити левак и дешњак; er nimmt ~ und rechts узима и лево и десно, обема рукама. 3. на налицје, наопако, -чке; seinen Mantel ~ umhängen обући наопако горњи капут; огрнути ђурак наопако. 4. = linkisch. II Links *n inv.* лево, лева страна *f*.

li'nk|seitig *a* левостран(и), с леве стране.

Li'nkser {лџн.ксер} *m* 2l = Linkhändler.

Li'ns..., li'ns... {лџн.кс-}: ~gänglich *a* \otimes с левом лозом, с лозом налево; ~gewinde *n* \otimes лева лоза *f*; ~händige(r) *s* = Linkhändler; ~rheinisch *a* с леве обале Рајне, на левој обали Рајне; ~um {лџн.ксум} *adv.* в. links 1. Li'nnen {лин'н} [дн.] *m* 2l, li'nnen {~} *a* = Leinen, leinen. [њак, 1707—1778] Линеов.

Linne'sch {лџнеш} [Linne, шведски природ-]

Lino'leum {линолеум} [нлат.] *n* 6i (б. pl.) линолеум *m*; ~läufer, ~teppich *m* линолеумска простирка *f*, ћилим *m* од линолеума.

Li'nse {лџнз'} [свн.; *лат. lens] *f* 3b \otimes леће *n*, лећа, сочиво *n*.

Li'nsen..., li'nsen... {линз'н-}: ~ähnlich, ~artig, ~förmig *a* сочиваст, налик на сочиво; облика сочива; ~baum *m* \otimes пуцкавац, пуцаљка *f*, зајачковина *f*; ~gericht *n* сочиво (јело); bibl. ~gericht Jakobs Јаковљево леће; ~glas *n* ~ сочиво (стакло); ~haft {лџнз'нхџфт} *a* сочиваст; ~körper *m* \otimes кристално сочиво *n*, кристално тело *n*; ~star *m* \otimes мрена *f*, бела навлака на кристалном сочиву (оку); ~suppe *f* јуха од лећа, чорба од сочива.

Li'ppe {лџп-} [дн. (вн. Lefze)] *f* 3b 1. усн|а, -ица. 2. (Hänge-) ~ отомбољена усна; лабрња, буза; fig. die ~n hangen lassen пућити се, бу-

рити се; das soll nicht über m-e ~n kommen то неће изићи из мојих уста; неће прећи преко мојих усана.

Li'ppen..., **li'ppen...** {лѣп-н-}: ~blume *f* ☞ уснат цвет *m*; ~blumig *a* ☞ усната цвета, са уснатим цветом; ~blüt(ler) {~блут(л)р} *m pl.* 2l ☞ уснатице *f pl.*; ~buchstabe *m gr.* усненик, (уснени глас); ~drüse *f* ☞ уснењача, уснена жлезда; ~förmig *a* уснаст, облика усне, у облику усне; ~laut *m gr.* усненик, уснени глас; ~pomade *f* помада за усне.

Li'ppfisch {лѣп-п} *m* ☞ морски греч.

li'ppig {лѣпѣх} *a* 1. уснат, с(набледен) уснама 2. — у слож. на пр. dünn~ танких усана.

Li'pping {лѣпѣн} *m* 2g¹ *gr.* усненик.

liqui'd {ликвѣт} [лат.] *a* течан.

li'quida {ликвид} [лат.] *f* (sg. inv., pl. ~dä и li'quiden {ликвид-н}) *gr.* течан сугласник (opp. Muta).

Liquidati'o'n {ликвидаци'oн} [лат.] *f* 3b 5а ☞ ликвидација (ликвидирање, обрачунавање, пречишћење; обрачун); ~s[tag {~онс-}, ~s[termin *m* дан обрачуна, рок обрачуна(авања), утврђен (одређен) дан за обрачун(авање)]; ~s[verfahren *n* ликвидациони поступак *m*.

Liquida'tor {~датор} [лат.] *m* 6d 5а ликвидатор, обрачунавалац.

liquidie'ren {~дир-н} [лат.] *I tr.* 15g ликвидирати, обрачуна(ва)ти; пречистити, расправити. **II Liquidie'ren *n*, Liquidie'runг *f*** обрачунавање, ликвидација, ликвидирање; пречишћавање, -ење; обрачун *m*.

Li'ra {лира} [ит.] *f* 3b (pl. ~re {~ре} abr. L.) лира.

Li'sbeth {лѣсбет} [(E)lis(a)beth] *f* 8a Лизбета *f*, Бета *f*. [Jöschent II.]

fisch! {лиш}, lisch! {~т} imper., praes. ind. од li'se {лиз} *f* 8d = Liese.

Li'spel {лис-п-л} *m* 2l тих шум.

Lispelei' {лис-п-л-е} *f* 3b = Gelispel.

Li'spe(ler) {лѣсп(л)р} [lispeln] *m* 2l, **Li'splerin** {лѣспл-рѣн} *f* 3с врскавац, -ица, врскало.

Li'spell {лѣсп-л} *m* шумећи (и. жуборећи) глас.

li'speln {лѣсп-л-н} [dim. од свн. lispan] *I intr.* (h) и *tr.* 15b 1. лахорити, шумити, шуштати, жуборити; шап(у)тати, прошап(у)тати, шанути. 2. врскати. **II Li'speln *n* = Gelispel;** врскање.

Li'spel... ~ton *m* шумећи (и. жуборећи) тон; ~wort *n* 2a врскава реч *f*, реч изговорена крајем усана. [стоница Португалије].

Li'ssabon {лисабон} *n* 8g ☞ Лисабон *m* (пре-**I** List {лист} [свн.; *lehen] *f* 3b 1. лукавство *n*; препреденост *f*, префриганост *f*. 2. лукавство *n*, удурма, смицалица; *prv.* ~ geht über Gewalt снага кладе ваља, памет царује; ~ gegen ~ на лукавство лукавство. 3. готово † памет, промућурност.

Li'ste {лист} [нвн.; *фр., ит.] *f* 3b листа; списак *m*; (Mitglieder) ~ списак чланова; чланска листа; j-n in die ~ ... eintragen записати кога у списак...

Li'sten..., **li'sten...** {лѣст-н-}: ~führung [Liste] *f* вођење *n* контролника; ~reich [List] *a* пунлукавства; ~wahl|system [Liste] *n* избори *m pl.*

помоћу бирачких листа, изборни систем *m* помоћу бирачких листа *m*.

li'stig {листѣх} [свн.; *List] *a* (adv.) лукав(о); препреден; подмукао; ~er|weise {лѣстѣр-} adv. лукаво, препредено.

Li'stigkeit {~кѣт} *f* 3b лукавост, препреденост.

Lit. abr. = Litera.

Litanei' {литанѣ} [гр.] *f* 3b 1. литија, молепствије *n*. 2. *fam. fig.* сијасет, талаворница; гњаважа.

Li'tauen {литав-н} *n* 8g ☞ Литавска *f*.

Li'tauer {литав-р} *m* 2l 1. ~, ~in *f* 3b Литав[ац, -ка, Литван[ац, -ка. 2. литванац, литавски коњ.

li'tauisch {лѣтѣйш} *a* литавски; ~e Sprache литавски језик, **Li'tauisch *n* inv., das Li'tauische** литавски. [литар *m* (воде, вина итд.).

Li'ter {лѣтр, литр} [фр., гр.] *n* и *m* 2l (abr. l)

Li'tera {литра, литра} [лат. lit(t)era] *f* 6i (pl. и ~rä) (abr. Lit) слово *n*, писмо *n*; sub litera А под словом А.

Litera'r|historiker {лѣтрар-} *m* писац повести (неке) књижевности, књижевни историчар.

li'tera'risch {лѣтрарѣш} *a* књижевни; ~ gebildeter Mann књижевно образован човек, писмен човек.

Litera'r|kritik *f* књижевна критика.

Litera't {лѣтрат} [лат.] *m* 3a, ~in {~ѣн} *f* 3с књижевник, -ца, списатељ, -ка, писац.

Litera'tentum {лѣтрат-нтум} *n* 2a (б. pl.) 1. књижевништво, својство књижевника. 2. књижевници *m pl.*, списатељи *m pl.*, писци *m pl.*; пискарала, шкрабала.

Literatu'r {~ратур} [фр.; *лат.] *f* 3b 1. књижевност, литература. 2. литература (списак научних списа, дела, библиографија).

Literatu'r... {~ур-}: ~blatt *n* књижевни лист *m*, часопис *m*; ~geschichte *f* повесница књижевности, историја књижевности; ~zeitung *f* = ~blatt.

Lite'wka {литевка} [пољ. Litauer...] *f* 6g блуза; копоран *m*.

Li'tfaßsäule {литфас-} [Litfaß, берлински штампар, † 1874] *f* = Anschlagssäule.

Li'thium {литум} *n* 6i (б. pl.) ☞ литиум *m*.

Lithogra'ph {литограф} [гр.] *m* 3a литограф, штампар на камену.

Lithographie' {~графѣ} *f* 6f литографија, штампање *n* на камену.

lithographie'ren {~графир-н} *tr.* 15g литографисати, (о)штампати на камену.

lithogra'phisch {~графѣш} *a* литографски; lithographische Anstalt литографија, литографски завод *m*.

li'tt(e) {лит(е)} impf. ind. (conj.) од leiden.

Liturgie' {литурги} [гр.] *f* 6f rl. литургија, служба (Божја).

litu'rgisch {литургиш} *a* литурги(ј)ски.

Li'tze {лиц} [свн.; *лат. licium „нит, конач“] *f* 3b 1. врпца (за (у)везивање свежњева, дењкова, пакета), узица. 2. ширит *m*, гајтан *m*; испуст *m* (на хаљинама); шујташ *m*. 3. вренгија, конопац *m* од више струка.

Li'tzen... {лѣц-н-}: ~aufnäher *m* војица *f* за пришивање ширита (код шиваће машине); ~besatz *m* ширит, гајтан.

Li'vius {л'в'и'ус} *m 8c antiq.* (Тит) Ливије (римски историк, † 19 год. после Хр.).

Li'vland {ли'фл'анд} *n 8g* ⚙ Ливонска *f.*

Li'vländer {ли'фл'енд'ер} *m 2l, ~in {~ин} f 3c* Ливон|ац, -ка. [а ливонски.]

li'vländisch {ли'фл'енд'иш}, **livo'nisch** {ливон'иш}

Livree' {ливр'е} [фр.] *f 3b* ливреја, служитељско одело *n*; **~bediente(r)**, **~diener** *m* лакеј; **~knopf** *m* дугме *n* ливреје.

Lizentia't {лиценци'ат} [лат.] *m 3a*: **~der Rechte** лиценцијат (или: лисансје) права, који је положио права; **~der Naturwissenschaften** лисансје природних наука. [ка] слобода.]

Lize'nz {лицен'з} *f 3b* (dichterische) ~ (песнич-)

Lizitatio'n {лицитаци'он} [лат.] *f* лицитација, јавно надметање *n*, дражба.

lizitie'ren {лицити'р'ен} *tr.* лицитирати, продавати јавним надметањем.

I. J. abr. = laufenden Jahres.

I. M. abr. = laufenden Monats.

Lob {лоп} [свн.] *n 2g* (opp. Tadel) **1.** хвала *f*; **Gott** ~! Бору хвала! слава Бору! хваљен Господ! (уп. gottlob); **das** ~ Gottes singen славити Бога, певати у славу Божју. **2.** похвала *f*, хвала *f*. **3.** *j-m ein schlechtes (gutes) ~ erteilen* (по)кудити, ((по)хвалити) кога.

Lo'b..., lo'b... {лоп-}: **~begier(de)** *f* жудња за похвалом, жеља да се буде хваљен; **~begierig** *a* жудан (по)хвале, жељан (по)хвале.

Lobe'lie {лобел'е} [de l'Obel или Lobel, фламански ботаничар, 16 век] *f 3b* лобелија.

lo'ben {лоб'ен} [свн.: lieben] **I tr.** и *refl.* **15a 1.** (sich ~) хвалити (се); похвалити, похваљивати; *prv.* gute Ware lobt sich selbst еснап говори, газда лаје; **man soll den Tag nicht vor dem Abend ~** пред зору се мрзне; прво скочи на реци хоп!; **das Werk lobt den Meister** по делу се мајстор познаје. **2.** са етичким *dat.*: sich et. ~ волети што изнад свега; уживати у чему; нема ништа без...; **da lobe ich mir diesen Mann!** таквог ми човека дајте!; **da lobe ich es mir, daß ich... уживам што сам...** **3. (†) (с)поменути.** **4. пров.** ценити. **5. = geloben.** **II ~d p. pr.** и *a* похвалан; **~d von j-m sprechen** говорити похвално о коме. **III Lo'ben** *n* хваљење, (по)хвала *f*.

lo'bens=wert, **=würdig** {лоб'енс-} *a* похвалан, вредан (по)хвале, достојан (по)хвале.

Lo'ber {лоб'ер} *m 2l, ~in {~ин} f 3c* хвали|лац, -ља.

lo'besam {лоб'езам} *a* часни, честити, светли; Kaiser Rotbart ~ честити цар Барбароса.

Lo'bes|erhebung {лоб'ес-} *f* преузношење *n*, хваљење *n* (на сва уста), велика (по)хвала.

Lo'b..., lo'b... {лоб-}: **~gedicht** *n* похвална песма *f*, песма *f* у хвалу; **~gesang** *m* славопој, песма *f* у хвалу, химна *f*; **~hudelei'** {лопхуд'леј} *f* певање *n* славопојки, улизивање *n*, улагивање *n*, кађење *n*; **~hudeln** *tr. insep.* певати славопојке, улагивати се, улизивати се (*acc.*: *dat.*), кадити (*acc.*: *dat.*); **~hudler(in)** *f* *m* певач(ица) славопојки, улизница, улагивач(ица), кади|лац, -ља.

lo'blich {лоб'лић} [loben] *a 1.* похвалан, за похвалу, достојан (по)хвале; *adv.* похвално, за

похвалу. **2.** часни, славни, поштовани (као нажив, титула). [вредност.]

Lö'blichkeit {лоб'лић} *f 3b* похвалност, ваљаност, [

Lo'b..., lo'b...: **~lied** *n* = **~gesang**; **~preisen** [lobend preisen] *tr.* и *refl.* (sich) ~ славити (се), величати (се), узносити (се); **lobpreiset den Herrn** славите (и. величајте) Господа; **~preisung** *f 3b* слављење *n*, хваљење *n*, узношење *n*, величање *n*; **~rede** *f* похвала, похвалан говор *m*, панегирик *m*; **~redner** *m* славилац, панегиричар; **~rednerisch** *a* славилачки, похвалан; **~singen** [lobend singen]: **a) intr. (h) praes. insep. *j-m* ~singen певати у (по)хвалу кому; **b) ~singen** *n* певање у славу (и. у (по)хвалу), (по)хвала *f*; **~spruch** *m* (по)хвала *f*.**

Loch {лох} [свн.] *n 2a 1.* рупа *f*; отвор *m*; продор *m*; шупљина *f*; пролом *m*; **a) sich ein ~ in den Kopf fallen** пасти на разбити главу; **Löcher im Strumpfe haben** имати поцепане прсте (и. пропале пете); **b) fig. j-m ein ~ in den Leib fragen** пробити кому главу питањима; *j-m zeigen, wo der Zimmermann das ~ gemacht (и. gelassen) hat* послати кога (онамо) одакле је дошао; показати кому врата; **fam. auf dem letzten ~e pfeifen** танко свирати; дотерати до паса; дотерати цара до дувара; **aus e-m andern ~e pfeifen** ударити у друге жице; **trinken (pop. saufen) wie ein ~** пити као смук; пити као сунђер; **ein ~ in die Natur schießen** не успети, страдати. **2.** Fuchs *im* (и. *ins*) ~ рупа у углу билијара; **ein ~ ins Billard stoßen** зацепити билијар, направити тако подеротину на билијару (и. билијарској чоси). **3.** horsokaak *m. 4. fam.*: **a) हुमेज** *m*, кочина *f*, штенара *f*, мали, бедан и прљав стан; **b) fam. бајбокс(ана)** *f* *m*, буvara *f*, апса *f*, хапс *m*; **ins ~ stecken** стрпати у бајбокс(ану). **5.** јама *f*, јазбина *f*.

Lo'ch... {лох-}: **~beitel** *m* уско длето *n*; **~billard** *n* билијар *m* са рупама у углу; **~bohrer** *m*: **a)** бушач, бушилац; **b)** сврдао; **~eisen** *n* клеште *f pl.* за бушење коже (и. карата), гвожђе за бушење, пробојац *m*.

Lö'chelchen {лох'ел'хен} *n 2l* (dim. од Loch) рупица *f*, рупчица, јамица.

lo'chen {лох'ен} **I tr. 15a** ⚙ (из)бушити, пробушити, (про)вртети; **gelochtes Blech** (про)бушен лим. **II Lo'chen** *n* бушење, врћење.

Lo'cher {лох'ер} *m 2l* ⚙ направа *f* за бушење.

lö'chericht {лох'ер'ићт}, **lö'cherig** {лох'ер'ић} [Loch] *a* рупичав, пун рупа; (из)бушен; шупљикав. [(из)бушеност, шупљикавост.]

Lö'cherigkeit {лох'ер'ићк'ићт} *f 3b* рупичавост, [

Lö'cher... {лох'ер-}: **~pilz** *m* ⚙ виловњача *f*;

eßbarer ~pilz в(а)ргањ; **~zahl** *f* број *m* рупа.

Lo'ch... {лох-}: **~feile** *f* турпија рупара, турпија (и. пила) за рупе; **~maschine** *f* машина за бушење; **~meißel** *m* четвртасто длето *n*; **~säge** *f* тестера рупара, тестера за рупе; **~zange** *f* клеште *f pl.* за бушење (карата; коже); *уп.* и **Löcher...** [питом.]

Lock {лок} **I m 2g** ваб(љење *n*) *m*. **II lock** *a*!

Lö'ckchen {лох'к'хен} *n 2l* (dim. од Locke) увојчих *m*, коврчица *f*.

Lo'cke {лок'е} [свн.] *f 3b* увојак *m*, коврца; ~п

brennen коврчити (и. кудравити) косу; in ~n legen (у)коврчити, правити увојке.

lo'cken¹ {лѡк'н} [Locke] I tr. 15a коврчити, кудравити, (на)правити увојке (и. коврце). II sich ~ (на)правити себи увојке (и. коврце).

lo'cken² {~} [свн.] I tr. и intr. (h) 15a 1. мамити, на-, при|мамити, (на)вабити; das Männchen lockt sein Weibchen мужјак мами (и. дозива) своју женку. 2. fig.: a) (на)мамити, примам|ити, -љивати; j-n an sich ~ намамиги (и. привући) кога; j-n durch Versprechungen ~ примамити (и. привући) кога обећањима; в. Ofen I; b) = herauslocken; j-m das Geld aus der Tasche ~ измамити (и. извући) кому новац из џепа. II Lo'cken n, Lo'ckung f мамљење, вабљење; мамљење, примамљивање, привлачење; мамац m.

lo'cken {лѡк'н} готово † intr. (h) 15a = lecken¹. Lo'cken..., lo'cken... {лѡк'н-} [Locke]: 2artig a налик на увојак (и. на коврцу), у облику увој(а)ка; ~haar n коса f на увојке, коврчава (и. кудрава, гргурава) коса; ~kopf m глава f с косом на увојке, глава са коврчавом (и. гргуравом) косом; 2köpfig a с косом на увојке, са коврчавом (и. кудравом, гргуравом) косом на глави; ~papier n (увијена) хартија f за прављење увојака (и. коврца) на коси; ~perücke f власуља са увојцима (и. са коврцама). [као мамац, вабац m, мамац m.]

Lo'ck|ente {лѡк-} [locken²] f 2 питама пловка! Lo'cken|wickel m завојак (од хартије или метала обавијен кожом) за коврчење косе.

lo'cker [лѡк'р] [нвн.] a 1. (opp. fest) 2 лабав; о(т)пуштен, који се клати, који се климата, климатав; ein ~es Seil лабаво (упредено) уже; ~ werden расклиматати се, расклатити се; fam. fig. er läßt nicht ~ тај не (по)пушта. 2. (opp. derb, dicht) растресит; ~редак; шупљикав; бухав, мек(ан) (за хлеб); ~er Boden растресита, трошна земља. 3. fig. (слабије odlierlich) распустан, раскалашан, распуштен; ~ (adv.) leben, ein ~es Leben führen распусно живети; ~er Vogel и. Zeisig распусник.

Lo'ckerheit {~лѡк'р} f 3b 1. (в. locker) лабавост; опуштеност, климавост. 2. растреситост, шупљикавост. 3. fig. распусност, распуште-

Lo'ckerling {лѡк'рлѡн} m 2g¹ распусник. [ност.] lo'ckern {лѡк'рн} 15 f I tr. (о)лабавити, разлабав|ити, -љивати, опу|стити, -штати. II intr. (s), sich ~ олабавити, олабавити се, разлабавити се; расклатити се, расклима(та)ти се; в. auflockern I. II Lo'ckern n, Lo'ckerung f = auflockern II.

Lo'ck..., lo'ck... {лѡк-}: ~flöte f 2 = ~pfeife; 2 icht {лѡк'хт}, 2ig {лѡк'х} [Locke] a на увојке, коврчав, кудрав, гргурав; ~mittel n средство за мамљење, мамац m; ~pfeife f 2 вапка, пиштаља за вабљење (птица); в. Vogelpfeife: ~speise f 2 мамац m (и fig.), ваб(ау) m; ~spitzel [шв.] m потајник изазивач, плаћени букач, агент провокатор; ~stimme f примамљив глас m, заводљив глас, заводнички глас; ~vogel m. a) 2 ваб(ау) птица; b) fig. мамац, особа која мами, ваби, итд.; ~wort

n 2g примамљива реч f, заводљива реч, заводничка реч, заводљив (и. заводнички) говор m.

Lo'de {лѡд'е} f 3b издан(ак m) f, младица.

Lo'den {лѡд'н} [свн.] I m 2l грубо сукно, неваљано сукно. II lo'den a од груба сукна, од неваљана сукна.

Lo'den|stoff {лѡд'н-} m = Loden I.

lo'dern {лѡд'рн} [дн.] I intr. (h) 15f буктети, пламтети; fig. пламтети (in: abl.). II Lo'dern n букћење, пламћење, горење; fig. пламћење, букћење f, успламтелост f, жар f; жестина f.

Löffel {лѡф'л} [свн.] m 2l 1. кашика f, ожица f, лажица f. 2. fig. j-n über den ~ barbieren подва|лити -љивати кому; в. и barbieren I; tun, als ob man die Weisheit mit ~n gegessen hätte мислити да је (и. су) (сву) мудрост кашиком посрка|о, -ла, -ло (посркали); правити се зналцем свега. 3. 2 и со. ухо n, уво n. 4. 2 scharfer ~ греблица f; Auskratzen mit dem scharfen ~ чишћење греблицом.

Löffel..., Löffel... {лѡф'л-}: ~blech n бели лим m за кашике; ~bohrer m 2 бургија f кашикара; ~ente f 2 (пловка) кашикара; ~förmig a кашикаст, облика кашике; ~gans f 2: a) = ~ente; b) = ~reiher; ~garde fam. f грађанска гарда; ~kraut n 2 трава f од пољачине.

Löffeln {лѡф'лн} tr. и intr. (h) 15f 1. (из)вадити кашиком, црпсти ожицом. 2. кусати, јести кашиком; кусати, кркати.

Löffel..., Löffel...: ~reiher m 2 (чапља) кашикара f; ~stiel m дршка f (од) кашике; ~voll m пуна кашика f; 2weise adv. на кашике, кашиком, кашикама.

Löffler {лѡф'лр} m 2l = Löffel|ente, ~reiher.

Löffling {лѡф'лн} m 2g¹ = Löffelbohrer.

log¹ {лѡк} impf. ind. од lügen.

Lo'g² {лѡк} [швед.] 2 n 2g¹ плавчица f, справа за мерење брзине лађе.

Logari'thmen... {логаритм'н-} 2: ~rechnung f логаритамски рачун m; ~tafel n pl. логаритамске таблице. [ритамски.]

logari'thmisch {логаритм'ш} 2 [гр.] a логаритамски.

Logari'thmus {~мус} [лат., *гр.] m 2 логаритам.

Lo'g... {лѡк-}: ~brett n сектор m плавчице, даска f справа за мерење брзине лађе; ~buch n 2a књига f плавчице.

Lo'ge {лѡж'е} [фр.; *нем. Laube] f 3b лежа.

lō'ge {лѡж'е} impf. conj. од lügen.

Lo'gen... {лѡж'н-}: ~billet n карта (и. улазница) f за ложу; ~bruder m брат (и. члан) ложе (слободних зидара), слободни зидар; ~gang m 2 (позоришни) ходник (који води за ложе); ~meister m мајстор ложе (слободних зидара); ~schließer(in) m 2 кључар, -ица лѡжја; ~zeichen n значка f слободних зидара.

lo'ggen {лѡж'н} [Log²] intr. (h) 15a 2 мерити (брзину лађе) плавчицом.

Lo'ggia {лѡжја} [ит.] f 6g: die Loggien von Raphael Рафаелове лоџе. [стану.]

Logie'r|besuch {лѡжир-} m ~ haben имати на|

logie'ren {лѡжир'н} [фр.; *Loge] intr. (h) 15g бити на|стану, привремено становати, седети; и tr. = unterbringen.

Logie'r... {ложир-}: ~haus *n* кућа *f* са собама с намештајем за издавање; ~zimmer *n* путничка дворана *f*.

Lo'gik {логик} [гр.] *f* 3b (б. *pl.*) логика; ~er {~p} *m* 2l логичар. [стан.]

Logi's {логи} [фр.; *Loge] *n* *inv.* стан *m*; мали lo'gisch {логич} [гр.] *a* логичан, логички; *adv.* логично. [лога.]

Lo'g-leine *f* ~ узица плавчице, конопац *m*

loh¹ {ло} [Lohe²] *a* пламен, буктав, који пламти, који буче; в. lichterloh.

Loh² {~} [Lohe²] у слож. на пр.: Lohbad.

Lo'h²... {ло-}: ~bad *n* купатило са истуцаном растовом кором; ~beet *n* леја *f* ђубрена хрстовом кором; ~beize, ~brühe *f* штава.

Lohe¹ {ло¹} [свн.] *f* 3b истуцана кора (храстова итд.) за чињење кожа.

Lo'he² {~} [срвн.; лат.: luc-] *f* 3b пламен *m* (и *fig.*), *fig.* успламтелост, разбукталост.

Lo²heiche *f* ~ бељик *m*, љутик *m*.

lo'hen¹ {ло¹н} [Lohe¹] *tr.* 15a штавити.

lo'hen² {~} [свн.; Lohe²] *intr.* (h и s) (yc)пламтети, буктети.

Lo'h..., lo'h...: ~farbe *f* боја истуцане коре за штављење кожа; боја штаве; ~farben *a* боје (ген.) истуцане коре за штављење кожа; боје штаве; ~feuer *n* ватра која пламти (и. буче); ~gar *a* штављен; ~gar machen штавити; ~gerber *m* штавилац; в. и betrüben III; ~gerberei¹ *f* штављење *n*; ~grube *f* варница, јама за штављење; ~haus *n*, ~kammer *f* радионица *f* за штављење; ~kuchen *m* комади *m* *pl.* од истуцане коре у облику цигле (за гориво); ~mühle *f* воденица за туцање храстова коре.

Lohn {лон} [свн.; лат. lucrum] *m* (пор. и *n*) 2d 1. (б. *pl.*) награда *f*; er hat schlimmen ~ empfangen он је био рђаво награђен; seinen verdiensten ~ empfangen добити заслужену награду; *prv.* Undank ist der Welt ~ незахвалност је награда света. 2. (често *n* и са *pl.*) најамница *f*, плата *f*, награда *f*, надница *f*, зарада *f*, дневница *f*; in j-s ~ stehen бити под платом код кога, бити у чијој служби; Gottes ~! нека вам (то) Бог плати (и. врати)!; *prv.* jeder Arbeiter ist s-s ~es wert сваки рад заслужује и награду.

Lo'h... {лон-}: ~arbeit *f* најамни рад *m*; ~arbeiter *m* најмљен радник, надничар, радник најамник; дневничар; ~auszahlung *f* исплата зараде; ~bediente(r) *m* ~diener; ~bewegung *f* покрет *m* за повећање плате, наднице (зараде); ~diener *m* најмљен слуга, момак.

lo'hnen {лонн} [свн.; *Lohn] I *tr.*, *intr.* (h), *imp.* и *refl.* 15a 1. j-m et. ~ наградити -живати кога за што, платити (и. враћати) кому за што [dat.] и. durch /acc./ et. чиме; Gott lohn' es Dir! Бог нека ти то плати!; Бог нека ти врати за то!; j-m mit Undank ~ платити (и. вратити) кому незахвалношћу. 2. са *acc.* ствари и. *gen.*: in Amerika lohnt man die Arbeit besser als hier... у Америци се рад боље награђује но овде; wieviel lohnt diese Arbeit? шта доноси овај посао?; колико вреди овај

рад? es lohnt (sich) der Mühe то вреди труда; das lohnte auch grade die (и. sich der) Mühe, zu... и вредело је баш труда да... 3. са *acc.* лица: den Arbeiter ~ наградити (и. награђивати, платити -ћати) радника. 4. *abs.* доносити, бити користан; награђивати; die Arbeit lohnt nicht рад се не исплаћује; gut ~ добро донети, добро се исплатити, добро дати. II ~d *p/pr.* и *a* 1. у *знач. inf.* који се исплаћује; користан; приносан, пробитачан. lo'hnen {лонн} [срвн.; *Lohn] I *tr.* 15a (ис)платити (и. исплаћивати) надницу (и. дневницу, плату) (*acc.*: *dat.*), X (ис)платити (и. исплаћивати, делити) најам(ницу). II Löhnen *n* в. Löhnung.

Lo'h..., lo'h...: ~erhöhung *f* повишење -авање (и. повећа(ва)ње, побољша(ва)ње) *n* наднице (и. дневнице, најма, најамнице); ~fuhrer *f* најмљена кола *n* *pl.*, најмљене кочије *f* *pl.*, воз *m* (и. возња) најмљеним колима (и. кочијама); ~gesetz *n*: закон *m* плате (и. дневнице, наднице); ~herr *m* газда; ~kampf *m* борба *f* за повећа(ва)ње (и. повишење, побољша(ва)ње) наднице (и. дневнице); штрајк, обустава *f* рада; ~kellner *m* најмљени (и. најамни) конобар (и. келнер); ~klasse *f* ред *m* (и. класа) плаћеника; ~kürzung *f* смањивање -ење *n* наднице (и. дневнице); ~kutsche *f* најмљена кола *n* *pl.*; најмљене кочије *f* *pl.*; ~kutscher *m* фијакерист(а); кочијаш, таљигах, кириџија; кочијаш најмљених кола; ~lakai *m* ~diener; ~tag *m* дан плате, дан плаћања; ~termin *m* рок плаћања.

Löhnung {лонун} *f* 3b 1. давање *n* плате, исплата (и. плаћање, исплаћивање) наднице (и. дневнице). 2. плата, плаћа, надница, дневница, најам(ница) *f* *m*.

Löhnungs... {лонунс-}: ~liste *f* платни списак *m*, списак надница; ~tag *m* дан плаћања (и. исплате).

loka'l¹ {локал} [лат.] *a* локални, месни; Loka'les {~с} *n* 9l дневне вести *f* *pl.*, дневна хроника *f*, разне ствари *f* *pl.*, разне вести (и. новости) *f* *pl.*, разнолије *f* *pl.*

Loka'l² {~} [лат.] *n* 2g¹ локал *m*, просторија *f*, место; (Geschäfts-)~ канцеларија *f*, биро *m*, писарница *f*; надлештво; (Tanz-)~ дворница *f* за играње (и. плесање).

Loka'l... {локал-}: ~anzeiger *m* месни (и. локални) лист; месне новине *f* *pl.*; ~behörde *f* месне (и. локалне) власти *f* *pl.*, месно надлештво *n*; ~farbe *f* месна (и. локална) боја (у слик. и *fig.* код приповедача).

lokalisie'ren {локализирн} [лат.] I *tr.* 15g локализовати, ограничити -авати на једно место, одредити, -живати место (и. седиште).

II Lokalisie'ren *n*, Lokalisie' rung *f* локализовање, ограничење -авање на једно место, одређивање места (и. седишта).

Lokalität¹ {локалитет} [лат.] *f* 3b просторија; ~en *pl.* прилике, просторије (једне зграде, куће).

Loka'l...: ~kenntnis *f* познавање *n* места (и. месних прилика, просторија) (једне зграде, куће); ~kenntnisse haben познавати место;

~kenntnisse sammeln обавештавати се о месту (и. о месним приликама); ~miete *f* кирија за локал (и. просторије), закупнина локала; ~patriotismus *m* месно родољубље *n*, локални патриотизам; партикуларизам; ~tarif *m* тарифа (и. цена возње) на месним (и. локалним) железницама; ~termin *m* месни рок; ~verhältnisse *n pl.* месне прилике *f pl.*; ~verkehr *m* = Binnenverkehr. Уп. и Orts...; *opp.* често: Zentral...

Lokativ {локатив, локатив} [лат.] *m 2g¹ gr.* локатив, седми падеж.

lo'ko {локо} [лат.] *adv.* овде, у месту.

Lokomobile {локомотив} [лат.] *f 8b* локомотива, покретна (и. преносна) парна машина. [мотива, машина.]

Lokomotiv'e {локомотив} [лат.] *f 3b* локомотив; ~führer *m* машиновођа, влаковођа; ~schuppen *m* ложионица *f*.

Lo'kus {локус} [лат. locus] *m inv.* (и. ~kusse {~кусе} студ. = Abtritt 2.

Lo'ch {лох} [српн., *лат.] *m 2g* врат, вртоглавица *f*, љуљак.

Lombard {ломбард, ломбард} [фр.] *m* и *n 2g 1.* = Leihhaus. 2. *se pl.* ломбарднице *f pl.*, заложница *f*.

Lo'mba'rd|bestände *m pl.* ломбардни послови, послови око позајмица на залог.

Lomba'rde {ломбард} [првоб. Longobarde] *m 3a*, Lomba'rdin {~дин} *f 3c* Ломбарђан(ин, -ка).

Lombardei' {ломбарди} *f inv.*: die ~ Ломбардија (северни део Италије око реке Поа). Lo'mba'rd|geschäft *n* ломбардни посао *m*, зајам *m* (и. позајмица *f*) на залог.

lombardie'ren {ломбардирати} *tr. 15g* ломбардовати, позајмити (и. да(ва)ти зајам) на залог. [барди(и)ски.]

lomba'rdisch {ломбардски} [Lombardei] *a* лом-Lo'mber {ломбер} [фр. l'hombre] *m* *bi* (често *pl.*) ломбер (врста игре карата); ~spielen играти ломбера. [ница Енглеске.]

Lo'ndon {лондон} *n 8g* Лондон *m* (престо-Lo'ndoner {~нер} *m 2l*, ~in {~ин} *f 3c* Лондон(ин, -ка). *a inv.* лондонски.

Lo'rbeer {лорбер} [свн.; *лат. laurus] *m 4a* лавор(ика) *f* *m*; Beere des ~(baum)s лаворова бобица, лаворов (и. лаворикин) плод. Lo'rbeer..., lo'rbeer... {лорбер-}. 2artig(e) Pflanzen} лавор(ик)аст(е) биљке); ~baum *m*: gemeiner ~baum лаворово дрво *n*; ~bekränzt *a* овенчан лавором (и. *fig*); ~hain *m* лаворик, лаворје *n coll.*, лаворов луг; ~kirsche *f* = Kirschlorbeerbaum; ~öl *n* лаворово уље, лаворов зеитин *m*; ~reis *n*, ~zweig *m* лаворова граница *f*.

Lord {лорд} [енг.] *m bi* лорд.

Lo'rdschaft {~шадт} *f 3b* лордовство *n*, назив *m* (и. титула) лорда, племство.

Lo're {лор} [енг.] *f 3b* отворен вагон *m*.

Lo'relei {лорел} *f inv.*: die ~ Лорелај, вила Лора. [8b [ит.] Лоренц(о).]

Lo'renz {лоренц} *m 8e*, Lore'nzo {лоренцо} *m 1*

Lo'renz|strom (без *pl.*) *m*; der ~ Лоренцова река *f*, река св. Лоренца (у Северној Америци).

Lorgne'tte {лорњет} [(*)] фр.; *нем. lauern] *f 3b* лорњет *m*, наочари *f pl.* с дршком.

Lorgno'n {лорњон} *n bi* лорњон *m*, монокл, наочари *f pl.* за једно око.

Lo'ri {лори} *f bi* = Lore.

Lork {лорк} *m 2g* = Lurch.

Los' {лос} [свн.] *n 2h 1.* ж(д)реб *m*, коцка *f*, срећка *f*, лоз *m*; судб(ин)а *f*, удес *m*; срећа *f*; et. durchs ~ entscheiden одлучи(ва)ти о чему коцком; das ~ über et. werfen (и. entscheiden) lassen вући коцку за што, жребати. 2. срећка *f*; добитак *m*, згодитак *m*; auf dieses ~ ist das große ~ gefallen ова срећка је добила (велики) главни згодитак. 3. *se* (у)део *m*, (извесна) количина *f* робе, *se* гомила *f* руде; in Lose abteilen по-, раз|делити.

los- {~} [свн.] предикативни *a* (као атрибутивни *a* в. lose) 1. одрешен; слободан; die Kette ist ~ ланац се откачио, ланац се одрешио; der gefangene ist ~ заробљеник је слободан; *se* der Anker ist ~ сидро не држи (више), котва је дигнута; *fig.* der Teufel ist ~ ђаво (и. враг) тера своје; es ist et. ~ нешто се крупно догађа; има нечега; als ob nichts ~ wäre, као да ништа није било; was ist ~? шта је (било)? шта има?; es ist mit ihm (и. mit s-m Wissen) nicht viel ~ он није богзна шта; није он ништа; слабо он што зна; et. ~ haben знати што темељно (и. потпуно). 2. ~ sein von et. (dat.), и. et. (acc.) ~ sein, и. e-r Sache (gen.) ~ und ledig sein отарасити се чега, курталисати се чега; опростити се чега, отрести се чега; mein Geld bin ich ~ одоше ми моје паре. 3. *ell.* ~! напред!, хајде(мо)! почињи!, распаљи!, ожежи!, пуштај!, пуштено!

...los {~лос} [свн.] као наставак за означавање лишености чега, да нечега нема; у нас се преводи предлогом без и именицом, или *a* без..., на пр. hoffnungs~ без наде, безнадежан.

Lo's..., lo's²... {лос-} у слож. са *v* увек *sep.* и са глаголским *s* означава: 1. радњу одвајања, растављања, ослобођења, откидања, дрешења итд. на пр.: 2bürgen; 2. наглост, плаховитост, жестину, силину; силно, бесно (по)дизање на пр.: auf j-n 2stürzen; 3. циљ, кретање правце према нечему, на пр.: 2marschieren; 4. почетак неке радње, неког делања на пр.: 2doktern *fam.*; в. и d(a)rauf; 2ankern *tr. fig.* = 2eisen *fig.*; 2arbeiten *tr.* радом одвојити (и. откачити); sich 2arbeiten одрешити се, ослободити се.

lō'sbar {ло.сбар} *a* (раз)решљив; растворљив.

Los²..., los²... 2bekommen *tr.* *a*) = 2bringen; *b*) *fam. fig.* разумети, схватити, утувити; успе(ва)ти у чему; 2binden одрешити(ва)ти, одвез(ив)ати, *se* и откурталити; ~binden *n* (о)дрешење, одвезивање; 2bitten *tr.*: (j-n) 2bitten измолити (кога), ослободити (кога) молбама (и. мољењем); 2brechen *I tr.* откинути, одл(о)мити, -амати, открати, отк(о)вати, -ивати; II *intr.* (s) откинути се, -дати се, одл(о)мити се, -амати се; (по)дићи се силом, дизати се сил(о)м -но итд., подизати се

(бура, олуја); *fig.* устремити се, кидисати, сунути, навалити, јурнути (на); **z**brennen *tr.* опалити (метак); **z**bringen *tr.* успети да одвоји (и. откачи), успети раставити (и. одвојити); ослободити, опростити; **z**bröckeln *I intr.* (s) и sich **z**bröckeln (из)мрвити се, (ис)трошити се, (из)дробити се; (ис)крунити се; *II tr.* (из)мрвити, (ис)трошити, (из)дробити; (ис)крунити; **z**bürgen *tr.* пустити (кога) у слободу (и. ослободити) (кога) уз кауцију (и. јемчевину), пустити на јемство.

lösch {лѡш} *impf. ind.* од löschen.

Lö'sch¹... {лѡш-} [löschen¹]: ~arbeit *f* рад *m* на гашењу пожара (и. ватре), гашење *n*.

Lö'sch... {~} [löschen²] *v.* ~geld итд.

Lö'sch¹{blatt} *n* упијача *f*, хартија *f* (и. папир *m*) за упијање.

lö'sche {лѡш} *impf. conj.* од löschen.

Lö'sch¹...: ~eimer *m* ведро *n* за гашење пожара; ~einrichtung *f* ватрогасни уређај *m*, шмркови *m pl.* за гашење пожара.

löschen¹ {лѡшчн} [свн.] *tr.* 15e, *intr.* 13b¹ *I tr.* и *intr.* (s) 1. (у)гасити; гасити, прскати; *fig.* (у)гасити (жеђ, итд.). 2. (из)брисати, (ис)трети; *fig.* по-, уништити, по-, уништавати; скинути, -дати (прибелешку, интабулацију); (из)брисати, прецрта(ва)ти; eine Schuld-forderung ~ амортизовати, исплатити дуг; den Staub ~ оборити прашину. *II intr.* (s) 1. = erlöschen *I*, гасити се. 2. das Papier lischт хартија упија (мастило). III Löschen¹ *n*, Lös'chung¹ *f* гашење; брисање; поништавање, -ење, прецртавање.

löschen² {лѡшчн} [дн., хол.; *los] *tr.* 15e ~ истовари(ва)ти; искрца(ва)ти. *II Löschen² n*, Lös'chung- *f* истоваривање; искрцавање.

Löscher¹ {лѡшчр} [löschen¹] *m 2l 1.* = Löschorh. 2. притискач, свитак упијаче (и. хартије за упијање) (мастила). [искрцавач.]

Löscher² {~} [löschen²] *m 2l* = истоваривач, *I*

Lö'sch...: ~²geld ~ истоварина *f*, лучка (и. пристанишна) такса за истоваривање брода, крцарина; ~¹gerät *n* = Feuergerät *a* и Feuerlöschergerätschaften; ~¹horn, ~¹hütchen *n* гасило; ~¹kalk *m* ☼ (у)гашени креч; ~¹kohle *f* угљевље *n coll.*; ~¹mannschaft *f* ватрогасци *m pl.*, пожарници *m pl.*; ~¹papier *n* упијача *f*, хартија *f* (и. папир *m*) за упијање (мастила); ~²platz *m* ~ истоваривалиште *n*, искрца(ва)лиште *n*; ~¹vorrichtung *f* = ~gerät; ~¹wiege *f* јн. = Löscher¹ 2; ~zeit *f* рок *m* за истоваривање.

Lo's²... los-... {лѡс-}: z doktern *fam. intr.* (h) стати (и. почети) гутати лекове, стати да се кљука(мо) итд. лековима, стати (и. почети) кљукати се лековима; z donnern *intr.* (h) као гром сунути, појурити као гром; *fig.* загрмети, грмнути, праснути, прскати; gegen j-n z donnern загрмети (и. грмнути) на (и. против) кога; z drehen *tr.* окретањем (и. вртењем) одвојити (и. скинути), одвртети, одвртити; z drücken *tr.* одапети, опалити, скресати; losgedrückt! пали!; ~drücken *n* одапиање, паљење, скресавање.

lo'se {лѡз} [los] *I a 1.* = locker *1* и *2.* без

везе, без споја; неспојен; покретан, покретљив; ~s Geld новац који није завијен у фишек; новац који није у смотуљцима; ~s Haar распуштена коса *f*; *fig.* e-e ~ Hand haben *fam.* бити лаке руке; ☼ ~ Waren неупакована роба; *adv.* ~ befestigt лако (и. лабаво) учвршћен; ~ binden лабаво (за)везати, вез(и)вати а не стезати; ~ sein: *a*) ландарати, клопарати (за потковицу), *b*) климати се, клатити се (за зубе); ~ werden: *a*) раздеш(и)вати се, *b*) одлеп(и)ти, -љивати се, одлеп(и)ти се, -љивати се, *c*) ☼ доби(ја)ти много одушке. 3. рђава кова, без унутрашње вредности; лажан; рђав; слободан; лепршав; несташан, враголаст; сувише слободан; лабав; разуздан, распуштен, раскалашан; ветрењаст, ветрогонаст; лакомислен; ~es Gesindel скитнице *pl.*, пробисвети *m pl.*, протуве *f pl.*; ~er Streich обешчаштво *n*, обешчаклук, угурсузлук; ујдурма *f*; e-п ~п Mund (*pop.* ein ~s Maul) haben имати опак (и. поган) језик; бити поган на језику; ~er Vogel ђаволаш, враголаш, несташко, обешчак; неваљалко. *II Lo'ser {~p}* *s* враголаш, ђаволаш, окачењак.

Lö'se|geld {лѡзгелт} *n* откуп(нина) *f m*.

lo's|eisen *tr.* очистити од леда, скинути лед са; *fig.* откачи(ва)ти, скинути; *fam.* Geld ~ искамчити, издрљанчити новца (и. новац, pā-rā, папе). [цивање (и. искашљивање) служи.]

Lö'se|mittel *n* *f* лек *m* (и. средство) за изба-*I* lo'sen {лѡзчн} [свн.; *Los] *I intr.* (h), *tr.* и *refl.* 15e вући коцку, ж(д)ребати (и. ☼); ☼ sich fest ~ не извући; sich frei ~ извући. *II Lo'sen n* вучење (коцке), ж(д)ребање.

lö'sen {лѡзчн} [свн.; *los] *I tr.* и sich ~ 15e 1. (sich) ~ развезати (се), развезивати (се), дрешити (се), раздрешити (се), раздрешивати (се), одрешити (се), одрешивати (се), попу-стити, -штати, олабавити (се), раставити (се), -љати (се), одвојити (се), -ајати (се), оделити (се), -љивати (се); das Fleisch von den Knochen ~ одвојити -ајати месо од костију; *fig.* den Knoten im Drama ~ расплести заплет у драми; diese Arznei löst den Schleim von der Brust овај лек раствара слуз у грудима; j-m die Zunge ~: *a*) ☼ подрезати кому испод језика, *b*) *fig.* о-, раздрешити кому језик. 2. пониш(и)ти, -авати, раскинути, -дати (уговор, обавезу); *rl.* die Macht zu binden und zu ~ моћ везивања и развезивања; sein Verhältnis zu j-m ~ прекинути -дати с ким односе, престати општити с ким. 3. ☼ (sich) ~ раств(о)рити (се), -арати (се). 4. e-e Aufgabe итд. ~ решити задатак (и. задаћу) итд.; ein Rätsel ~ одгоненути (загонетку); Zweifel ~ откл(о)нити -ањати сумњу. 5. ein Pfand ~ извадити залог; sein Versprechen ~ испу(н)ити -њавати обећање; sein Billet ~ (из)вадити (и. купити -овати) карту. 6. Geld ~ прим(и)ти -ати новац; Geld aus et. ~ изв(у)ћи -лачити новац из чега, извадити новац из чега. 7. e-e Kanone ~ ис-, о(п)алити топ. *II Lö'sen n*, Lö'sung *f* развезивање, раздрешивање, -ење, дрешење, попуштање, олабав(и)-

вање, лабављење, растављање, раздвајање; одељивање, одвајање; (des Knotens im Schauspiel) ✕ расплет *m*; поништање, -авање, (рас)кидање; die Lösung e-s Rätsels одгонетка; / (раз)решење; ✕ растварање; разјашњавање, -ење; паљење, испаливање (топа); ✕ (само Lösung) раствор *m*.

Löser {лѳэ:р} *m* 2l ✕ = Blättermagen; ~dürre *f* vet. говеђа куга.

Lo's..., lo's²... {лѳс-}: 2fahren *intr.* (s). a) одвести се, отпутовати, отићи колима; b) auf et. 2fahren поћи правце на што, ударити право на што, навалити -љивати на што; ✕ gerade auf das Land 2fahren (за)пловити право на обалу; c) отскочити, нагло се одвојити; d) *fig.* = 2brechen II *fig.*; auf j-n 2fahren кидисати на кога, навалити -љивати на кога, наспртати -нути на кога; 2feuern I *tr.* = 2brennen; II *intr.* (h) опалити, скресати; auf j-n 2feuern опалити (и пуцати) на кога; 2feuern *n* паљење, опаливање, пуцање, скресавање; 2geben *tr.*: j-n 2geben (от)пустити кога, (от)пуштати кога; ~gebung *f* (от)пуштање *n*, ослобођење, -авање *n*; 2gehen *intr.* (s). a) auf j-n 2gehen ударити право на кога, наспртати, -тати на кога, навалити -љивати на кога; frisch auf et. 2gehen латити се (и. прихватити се) чега ватрено (и. са жаром), дати се жустро на што; студ. sie sind 2gegangen тукли су се (у двобоју); b) *fam.* почјети, -ињати; fertig, es kann 2gehen готово, свршено (је); c) (за ватрено оружје) опалити; nicht 2gehen слагати, не (у)палити, преварити; diese Flinte will nicht 2gehen ова пушка не пали; ова пушка тешко окида; d) одвојити се, одвајати се, раздвојити се, раздвајати се; развез(ив)ати се, раздрешити се; 2gürten *tr.* откопча(ва)ти, отпаса(ив)ати; скинути, -дати колан (са коња); 2haken *tr.* отквачи(ва)ти, откачи(ва)ти; ~haken *n* отк(в)ачивање; 2hauen I *tr.* одби(ја)ти (секући, режући); II *intr.* (h) *fam.* auf j-n 2hauen распалити по коме, ожећи по коме; 2helfen *intr.* (h): j-m 2helfen помоћи ко-му да се одвоји (и. ослободи).

...losigkeit {лѳзйхкѳт} *f* 3b у слож., на пр. Farb~ безбојност.

Los²..., los³...: ~kauf *m* откуп; 2kaufen I *tr.* (и sich 2kaufen) откупити (се), откупљивати (се); II Lo'skaufen *n*, Lo'skaufung *f* = ~kauf, откупљивање; 2käuflich *a* откупљив; ~kaufszertifikat *n* откупно уверење, откупница *f*; 2ketten *tr.* скинути -дати ланце са, откловати, -ивати; 2kitten *tr.* одлепити, -љивати, скинути -дати кит са; 2klammern *tr.* ослободити, -ајати од скѳба (и. стѳга, спѳја), скинути -дати скобе (и. стѳге, споје) са; 2knüpfen *tr.* одрешити(ва)ти; откопча(ва)ти; 2kommen *intr.* (s) успети да се одвоји (и. откачи), ослободити се, опростити се, изићи из затвора (и. тамнице); ✕ zum Herbst kommt er los у јесен ће бити пуштен; von et. 2kommen оставити се чега, махнути се чега; 2koppeln *tr.* ✕ раставити, -љати, развезати; e-n Zug 2koppeln ✕ отк(в)ачити воз (и. кола, ваго-

не); 2kriegen *fam. tr.* = 2bringen; научити, дочети; 2kuppeln *v.* 2koppeln; 2lassen I *tr.*: a) (ис)пустити, (ис)пуштати; оставити, -љати; b) lassen Sie nicht los! не пуштајте! држите чврсто!; пушити (у слободу), ✕ пушити, ослободити; *fig.* ein Epigramm itd. gegen j-n 2lassen написати (и. пушити) епиграм против кога; II *intr.* (h) = 2gehen d; III Lo'slassen *n*, Lo'slassung *f* пуштање, остављање, ослобођење, -ење; 2leben *fam. intr.* (h): drauflosleben живети олако (и. онако), живети из дана у дан; 2legen *fam. intr.* (h) почјети, -ињати.

löslich {лѳслѳх} *a* ✕ растворљив.

Löslichkeit {лѳслѳх} *f* 3b растворљивост.

Lo's²..., lo's²...: 2lösen I *tr.* раставити, -љати; одвојити, -ајати; одрешити(ва)ти; II Lo'slösen *n*, Lo'slösung *f* растављање; одвајање; 2machen I *tr.* a) (и sich) 2machen одвојити (се), -ајати (се), раставити (се), -љати (се), одрешити (се), откачити (се), раз-, одрешити (се), b) (sich) 2machen ослободити (се), -ајати (се); испетљати (се) из чега, раскрстити (се), искобелати (се); ✕ die Segel 2machen разви(ја)ти (и. разапјети, -ињати) једра; одвез(ив)ати, одрешити(ва)ти, откурталити; II Lo'smachen *n*, Lo'smachung *f* одвајање, растављање, дрешење, раз-, одрешивање; ослобођење, -ење; испетљавање; искобелављење; 2marschieren *intr.* (s) марширати право (auf acc. на).

Lo's¹papier *n* ✕ спѳчка *f*, лоз *m*.

Lo's²..., lo's²...: 2platzen *intr.* (s) пући, пукнути; 2reiben *tr.* o-, cтрти, скинути -дати трљањем; 2reißen I *tr.* и *refl.* (sich) ~ отргнути (се), отети (се), отцепити (се), ишчупати (се), откинути (се); II *intr.* (s) расцепити се, (по)цепати се, (по)дерати се; откинути се; III Lo'sreißen *n*, Lo'sreißung *f* отрзање, отимање, отцепљивање, -ење; цепање, расцепљивање, кидане. [крѳчачки муљ.]

LöB {лѳс} *m* 2g (б. pl.) ✕ лес, неслојевит

Lo's..., lo's...: 2sagen I *refl.* sich von et. 2sagen одуста(ја)ти од чега; одрѳи -ицати се чега; sich von j-m 2sagen одрѳи -ицати се кога; sich von aller Verantwortlichkeit 2sagen одрѳи -ицати се сваке одговорности; одби(ја)ти сваку одговорност од себе; II Lo'ssagen *n*, Lo'ssagung *f* одустајање (von et. dat. од чега), одрицање (von et. dat. од чега); 2schießen I *tr.* и *intr.* (h): a) ис-, опалити; *fig. abs.* (и sich 2schießen) распалити, рећи своје мишљење; schießen Sie los! гукните!; b) et. 2schießen раздрмати што хиѳем; II *intr.* (s): auf j-n 2schießen сунути (и. устремити се, јурнути, кидисати) на кога; III ~schießen *n* пуцање, паљење; 2schlagen I *tr.*: a) одби(ја)ти (чекињем итд.); b) ✕ e-e Ware итд. 2schlagen продати робу (и. еспап) по сваку цену; II *intr.* (h): a) auf j-n 2schlagen опалити по коме, распалити по коме, стати ударати по коме, навалити на кога; b) ударити, -ати, почјети -ињати напад (и. нападање, јуриш); 2schnallen *tr.* от-, рас-пучити, от-, рас-пучавати, от-, рас-пуча-

(ва)ти; **2^{schneiden}** I *tr.* отсе|ћи, -цати, у-кл|онити -ањати секући (и. резањем), сећи, резати; II *intr.* (h) стати сећи (и. резати), поч|ети -ињати сећи (и. резати); **2^{schnüren}** *tr.* дрешити, о-, раз|дрешити, одвез(ив)ати; **2^{schrauben}** I *tr.* одвр|нути, -тати, одви(ја)-ти; II **2^{schrauben}** *n* одвртање, одвијање; **2^{segein}** *intr.* (s): a) \Leftarrow заједрити, по-, од|једрити; b) *fam. fig.* отпирјати, отићи; **2^{spannen}** *tr.* одап|ети, -и њати; \Leftarrow испре|гнути -зати; **2^{sprechen}** I *tr.*: a) ослободити, -ањати, разреш|ити, -авати; *rl.* von Sünden **2^{sprechen}** разрешити (и. опр|остити -ашта-ти) од греха; j-n von einer Verbindlichkeit **2^{sprechen}** (раз)решити кога од неке обавезе; b) ослободити; e-n Lehrling **2^{sprechen}** ослободити шегрта; II **2^{sprechen}** *n*, **2^{sprechung}** {~шп|рехун} f 3b разрешење, ослобођење, праштање, опроштај *m*; ослобођење; b) \Leftarrow ослобођење, проглашавање невиним; **2^{sprengen}** I *tr.* дићи у ваздух, разнети, распрснути; II *intr.* (s) auf j-n **2^{sprengen}** јурнути на кога, трком устремити се на кога; **2^{springen}** *intr.* (s): a) скакати, скочити; b) auf j-n **2^{springen}** скочити на кога; **2^{spülen}** *tr.* спирати, однети, односити; **2^{stechen}** *intr.* (h) auf j-n **2^{stechen}** стати бости кога, бости (и. пробадати) кога ножем (и. мечем); **2^{stürmen}** *intr.* (s): auf et. **2^{stürmen}** навалити -љивати на што, гру(х)-нути на што, јур|ишати -нути на што; *fig.* auf s-e Gesundheit **2^{stürmen}** упронашћивати своје здравље; **2^{stürzen}** *intr.* (s): auf j-n **2^{stürzen}** устремити се на кога, бац|ити се -ати се на кога, кидсати на кога; auf et. **2^{stürzen}** навалити на што; ~topf *m* суд из кога се ваде срећке (и. лозови), урна *f*; **2^{trennen}** I *tr.* и (sich **2^{trennen}**) растав|ити (се), -љати (се), одв|ојити (се), -ајати (се), од-де|лити (се), -љивати (се), оцеп|ити (се), -љивати (се); распарати (се); II **Lo's/trennen** *n*, **Lo's/trennung** *f* растављање, одвајање, одељивање, оцепљивање; парање, распаривање. **Lo'sung**¹ {лозун} [свн.; *losen] *f* 3b = lösen II. **Lo'sung**² {~} *f* 3b 1. [lösen 5] вађење *n* (залог итд.), откуп(нина) *f* *m*. 2. [lösen 6] \Leftarrow при-мање (дневно) *n*, приход (дневни) *m*, дохо-дак (дневни) *m*, (дневни) пазар *m*. **Lo'sung**³ {~} [los²] *f* 3b (б. *pl.*) \Leftarrow животињски измет *m*, балега. **Lo'sung**⁴ {~} \times [срвн.] *f* 3b (уговорени) знак *m*, сигнал *m*; лозинка; die ~ holen тражити лозинку; *prv.* Geld ist die ~ папе па цео свет! **Lo'sung** {лозун} *f* 3b в. lösen II. **Lo'sungs**... {лозун-с-} ~buch *n* \Leftarrow књига *f* дневног прихода (и. пазара); ~wort *n* 2g = Losung⁴. **Lo's...**, **lo's...** {лос-}. ~verkauf *m.* der ~verkauf ist bei... продаја срећка (и. лозова) је код...; **2^{weichen}** I *tr.* квашењем (и. мочењем) одв|ојити -ајати; II *intr.* (s) раскиселити се, расквасити се; омекша(ва)ти; **2^{werden}** I *tr.* отрести се (acc.: gen.), отарасити се (acc.: gen.), решити се (acc.: gen.), раскрстити (acc.: c), опростити се (acc.: gen.), ослобо-

дити се (acc.: gen.), ратосиљати се (acc.: gen.); курталисати се (acc.: gen.); sein Geld **2^{werden}** бацити свој новац (и. папе), страхити новац (и. папе); bei diesem Wetter wird man den Schnupfen nicht ~ при оваком времену не може човек да се опрости (и. отараси) кијавице; II ~werden *n* курталисаване, ота-ра|сивање, -шење, ратосиљање, ослобађање; **2^{wickeln}** *tr.* (и sich **2^{wickeln}**) раз-, од|мо-тати (се), раз-, од|мотавати (се), раз-, од|ви-јати (се), раз-, од|вити (се); *fig.* sich **2^{wickeln}** рас-, ис|петља(ва)ти се, искобељати се, из-вући се; **2^{winden}** *tr.* раз-, од|ви(ја)ти; **2^{zeren}** *tr.* рас-, от|цимати, одвојити (и. раста-вити) цимањем (и. трзањем); **2^{zern}** *intr.* (h) завапити, стати вапити, стати (и. поч|е-ти, -ињати) викати (и. драти се); **2^{ziehen}** I *tr.* одв|ојити -ајати вукући (и. вучењем), ра-став|ити -љати вучењем; II *intr.* 1. (h) auf (и. gegen, über) j-n (et.) **2^{ziehen}** ударити (и. оборити се) на (и. против) кога (што), нава-лити -љивати на кога (што); 2. (s) auf et. (acc.) **2^{ziehen}** кренути (и. ићи) на што; III **2^{ziehen}** *n* ударање, обарање, наваљивање; ~ziehung *f* извлачење *n* коцке.

Lot {лот} [срвн.] *n* 2g 1. пола унције (стара мера), лот *m*. 2. \wedge управна (и. вертикална) дуж, висина *f*. 3. \oplus : a) висак *m*; \Leftarrow висак, на-права за мерење дубине; b) лем *m*, метал *m* за лемљење.

Löt/blech {лџ-т-} *n* \Leftarrow лемни лим *m*.

Löt/blei {лџ-т-} *n* \Leftarrow Bleilot.

Löte {ло-т-} *f* 3b \oplus лем *m*, средство *n* за ле-мљење, подвара.

Löt/eisen *n* \oplus лемило, алатка *f* за лемљење.

lo'ten {лот-н} [Lot 3a] I *intr.* (h) 15c 1. \Leftarrow (из-) мерити виском. 2. \Leftarrow (из-) мерити дубину. II **Lo'ten** *n*, **Lo'tung** *f* мерење виском; мерење дубине.

lō'ten {лџ-т-н} [срвн.; Lot 3b] I *tr.* 15c \oplus (за-) лемити; hart ~ (за-)лемити тврдим лемом. II **Lō'ten** *n*, **Lō'tung** *f* лемљење. [леми.]

Lō'ter {лџ-т-р} *m* 2l \oplus лемилац, радник који/ **Lō't...** {лџ-т-}: ~flamme *f* пламен *m* за лемље-ње; ~füge *f* лемни саставак (и. спој) *m*, спој *m* лемљењем.

Lo't/gewicht *n* тег *m* од пола унције (и. фунте).

Lothar {лотар, лџтар} *m* 8a Лотар.

Lo'thringen {лџтрин-н} [Lothar II, 855] *n* 8g \oplus Лотарингија *f*, Лорен *m*.

Lo'thringer {лџтрин-н-р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c Лот(а)ринжан|ин, -ка, Лорен|ац, -ка. [ски.]

lo'thringisch {лџтрин-н-ш} алотриншки, лорен-|

lō'tig {лџ-т-ш} [Lot] *a* 1. од по(ла) унције 2. ~es Silber чисто сребро. 3. у слож. са претходним бројевима: dreizehn~es Silber сребро са 13 лота чистог сребра и 3 лота примесе; sech-zehn~es Silber фино сребро. [за лемљење.]

Lō't... \oplus : ~kolben = eisen; ~lampe *f* лампа

Lo't/leine *f* \Leftarrow уже *n* (и. врвца) за мерење ду-бине.

Lō't...: ~naht *f* лемни шав *m*, шав лемљења; ~ofen *m* пећ *f* за лемљење; ~probe *f* оглед (и. опит) *m* лемљења. [тофар.]

Lotophage {лџтофар} [грч.] *m* 8a myth. ло-|

Lo'tos {лѳтос} в. Lotus итд.

Lo't..., lo't...: ~perlen $\frac{1}{2}$ f pl. ситан бисер *m*; ~recht *a* (dv.) одвес[ан(-но), управ[ан(-но), вертикал[ан(-но).

Lo't...: ~ring *m* налемљени прстен; ~rohr *n* дуваљка *f* за лемљење; ~säure *f* киселина за лемљење.

Lo'tse {лоц} [дн.; хол.; *енгл. „вођа“] *m* 3a = лоц, бродовођа, крмар спроводник брода.

lo'tsen {~н} I *tr.* 15e = (спро)водити, спровести (брод); *fig.* спровести, довести циљу.

Lo'tsen... {лѳцн-}: ~boot *n* = спроводни чамца *m*, спроводна лађ(ица) *f*; ~gebühr *f*, ~geld *n* спроводнина *f*, крмарина *f*, новац који се плаћа за спровођење брода; ~gewerbe *n* бродовођство, занимање крмара спроводника; ~station *f* спроводничка станица (и. постаја) {*m* лемљењем.}

Lō't|stelle *f* $\frac{1}{2}$ лем *m*, залемљено место, спој

Lo'ttchen {лѳтхн} *n* 8g (*dim.* од Lotte¹, Charlotte) Лотица *f*.

Lo'tte¹ {лѳт} *f* 8d Шарлота, Лота.

Lo'tte² {~} *f* 3b $\frac{1}{2}$ олуц *m*, канал *m*.

Lo'tter {лѳтр} I *m* 2l битанга, скитница. II lo'tter *a* = lotterig.

Lo'tter... {лѳтр-}: ~bett $\frac{1}{2}$ [lottern] *n* постеља *f* за починак (и. одмарање), канабе; ~bube *m* битанга, вуцибатина, фуњара.

Lotterie {лѳтрѳѳ} *f* 3b скитање *n*, тумарање *n*; немарност, нехат(ност) *f* *m*, небрижљивост; леност; неуредност; раскалашност, лолане *n*.

Lotterie {лѳтрѳѳ} [нвн.; фр.; *нем. Los¹] *f* 6f лутрија; ~anleihe {~н-} *f* лутријски зајам *m*; ~einnehmer *m* продавац лозова (и. срећки); ~geld *n* лутријски улог *m*; ~gewinn *m*: а) добитак на лутрији; б) срећка *f* која добија; ~kollekte *f* продавница срећака (и. лозова); ~kollekteur *m* = ~einnehmer; ~los *n* срећка *f*, лоз *m*; ~plan *m* план (вучења) лутрије; ~spiel *n* лутрија *f*; ~wesen *n* лутрије *f* *pl*.

lo'tterig {лѳтрѳѳ} а ландарав, климав, климатив, који се клати (и. климата); немаран, нехатан; небрижљив; лолски, разуздан.

Lo'tter|leben *n* беспослени и разуздан живот *m*.

lo'ttern [свн.] I *intr.* (h) 15f клатити се, клима(та)ти се; лолати се, живети разуздано, неуредно; скитати се, вуцарати се, тумарати; ленствовати, ленчарити, бадавадисати, беспослечити. II Lo'ttern *n* лолане, разврат(ан живот) *m*.

Lo'tter|wirtschaft *f* неуредно (и. расипно) газдинство (и. домаћинство) *n*. [трија *f* (игра).]

Lo'tto {лѳто} [ит.; *нем. Los] *n* 6i, ~spiel *n* лу-

Lō'tungs... {лѳтунс-} у слож. = Lōt...

Lo'tus {лѳтус} [лат., гр.] *m* inv. *myth.* лотус; локвањ (бели).

Lo'tus..., lo'tus... {лѳтус-}: ~baum *m* = Wegedorn; ~blume *f* лотусов цвет *m*, цвет локвања; ~essend *a* који једе лотус; ~esser *m* = Lotophage лотусојед(ац).

Lo't... lo't...: ~wage *f* $\frac{1}{2}$ равњача, равномер *m*; ~weise *adv.* на полууније; *fat. fig.* dich soll der Teufel ~weise holen! да те ђаво носи! пош те ђаво!, враг (и. ђаво) те однео!

Lou'is {луи} [фр.; *нем. Ludwig] *m* inv. 1. Луј, Лудвиг, Људевит. 2. подводач. 3. *fat.* = Louisdor. [6i лујдор, златник краља Луја.]

Louisdor {луидор} [*фр. (le louis)] *m* 2g¹, аус.)

Lō'we {лѳвѳ} [свн.; *лат. leo] *m* 3a, Lō'win {лѳвин} *f* 3c $\frac{1}{2}$ лав, лавица (и *fig.*); junger ~ лавић, лавче; Лав (сазвежђе); *fig. der* ~ des Tages лав; јунак дана; *prv.* wenn der ~ Blut geleckt hat када се неко острви(о).

Lō'wen..., lö'wen... {лѳвин-}: ~äffchen *n* $\frac{1}{2}$ мајмун-лав *m*; ~anteil *m* лавовски (и. лављи) део; ~artig *a* лаваст, као лав, прироче лава; ~bändiger(in) *f* *m* укротитељ(ка) лавова; ~garten *m* врт са лавовима; ~grube *f* лавља (и. лавовска) јама; ~herz *n* лавов(ск)о срце; Richard ~herz Ричард Лавово Срце (енг. краљ, учесник у III крсташком рату); ~herzig *a* срчан (и. храбар) као лав; ~jagd *f* лов *m* на лавове; ~jäger *m* ловац на лавове; ~mä- Big лав(ов)ски, попут лава; ~maul *n*: а) лавља њушка *f*; б) $\frac{1}{2}$ зевалица *f*; ~orden *m* орден Лава; ~stark *a* снажан (и. јак) као лав, лавовски јак; ~zahn *m*: а) лављи зуб; б) $\frac{1}{2}$

Lō'win {лѳвин} *f* 3c в. Löwe. [маслачак.]

Loyalität {лојалитѳт, лојалитѳт} [фр.] *f* 3b 1. лојалност, оданост, верност; честитост; приврженост. 2. лојалност, поданичка верност, приврженост (и. оданост) владалачком дому (и. владалачкој породици).

lū'bisch {лубѳш} [Lübeck {лубѳк} Либек, слободан град у Немачкој] *a* либечки, из Либек. [штољина.]

Luch {лух} [дн.] *f* 2f моч(в)ар, мочвара, пи-]

Luchs {лукс} [свн.: грч. lynx] *m* 2h 1. $\frac{1}{2}$ рис. 2. *fig.* лисац, шерет, шеречина, препредењак(овић).

Lu'chs..., lu'chs... {лукс-}. ~artig *a* рисовски, природе риса; ~auge *n* рисово око; *fig.* ~augen haben имати очи као у риса; ~äugig *a* рисових очију, рисова погледа.

lu'chsen *fat.* {луксн} *intr.* (h) и *tr.* 15e 1. вребати (и. кебати) да (се) дигне (и. здипи) што. 2. *et.* ~смаћи, смотати, здип[ити] њавати што.

Lu'chs|fell *n* рисовина *f*, рисова кожа *f*.

Lū'cke {лу'к} [свн.; *Loch] *f* 3b 1. продор *m*, рупа; ~n in die feindlichen Reihen reißen створити (и. начинити) продоре у непријатељским редовима. 2. празнина; шкрботина; прекид *m*; омашка, пропуст *m*, мањак *m*, дефицит *m*; зев *m*.

Lū'cken... {лѳ'кн-}: ~bildung *f* образовање (и. стварање) *n* продора, рупе, прекида, празнине итд.; ~büßer *m* *fat.* закрпа (човек, ствар), за нужду доб[ар, -ра, -ро да попуни празнину; крпеж; j-s ~büßer sein извличити за кога. lū'ckenhäft {лу'кнхѳт} *a* (dv.) што има празнина, прекида итд., са празнинама, са прекидима; пун празнина (и. недостатака); крњ(е), непотпун(о). [потпуност.]

Lū'ckenhäftigkeit {~цхкѳт} *f* 3b крњост, не- lū'cken...: ~los *a* без празнина, без недостатака; без прекида итд.; ~voll *a* пун празнина, пун недостатака итд. [од laden.]

lud {лут} *impf. ind.*, lū'de {лудѳ} *impf. conj.* Lu'der {лудѳ} [свн.] *n* 2l 1. = Aas I; $\frac{1}{2}$ = Aas

2. 2. стрв(ина *f*) *m* мрц *m*, месо које људи не једу. 3. *fig. pop.* das ist unter allem ~ то не вреди ни Бога Јокиног; то не вреди ни црног испод ноката. 4. *pop.* verdammtes ~! стрвино једна! хуљо!, никоговићу!; ~ von e-m Weibsstück дроља, дроца, флинта. 5. ~ im ~ leben живети развратним животом.

Lu'der..., **lu'der...** {луд'р-}: ~leben *n* развратан живот *m*; ~mäßig *adv.* развратно.

lu'dern {луд'рн} I [Luder'] *tr.* 15f $\frac{1}{2}$ (на)вабити, (на)мамити. II *intr.* (h) = im Luder leben.

Lu'der...: ~platz *m* $\frac{1}{2}$ место камо се стрвином мами дивљач; ~zeug *n* (б. *pl.*) *pop.* — Lum-1

Ludovi'ka {лудовика} *f* 8b Лужа. [pengesindel.]

Lu'dwig {лутвѣх} [свн. Ruhmkämpfer] *m* 8a Луж, Лудвиг, Људевит; ~ IX. (der Neunte) и. der Heilige Луж девети, Луж Свети.

Luft {луфт} [свн.] *f* 2f I. (б. *pl.*) ваздух *m*, зрак *m*; et. der ~ aussetzen (и. et. an die ~ hängen и. stellen) изл[ожити] -агати што ваздуху, изнети што на ваздух (и. зрак); wieder ~ bekommen повратити дах, почети дисати; *fig.* повратити се, осетити олакшање; in frischer ~ на свежем ваздуху (и. зраку); das ist aus der ~ gegriffen: *a*) то је без основа, то су куле у ваздуху; *b*) то је измишљено; keine ~ haben немати ваздуха, гушити се; das hängt (и. schwebt) in der ~: *a*) то је без икаквог чврстог основа, *b*) то има (тек) да се одлучи, то је нерешено; von ~ und Liebe leben живети од ваздуха и љубави; *fig.* das liegt in der ~ то је у ваздуху; *fig.* ~ mache. да(ва)ти одушке, олакша(ва)ти, ослободити -ођавати (од) терета; укл[онити]-ањати сметње (и. препреке); s-n Gefühlen (и. s-m Herzen, sich) ~ machen да(ва)ти одушке осећањима својим (срцу своме, себи), олакша(ва)ти осећањима, срцу; sich ~ machen да(ва)ти себи одушке, проби(ја)ти, обелодањити се, ~њивати се, изби(ја)ти; nach ~ schnappen тражити ваздуха (и. зрака, даха); (frische) ~ schöpfen узети -имати (свежег) ваздуха, дисати (у) свеж(ем) ваздух(у); *fig.* ~ ist rein нема прислушљивала, нема(мо) се чега бојати (и. плашити); in der ~ schweben лебдети у ваздуху (и. у зраку), шестарити ваздухом (и. зраком); *fig.* бити сумњив; *fam.* j-n an die (frische) ~ setzen избацити, истерати кога.

Lu'ft..., **lu'ft...** {луфт-}: ~angriff \times *m* напад из ваздуха; ~art *f* врста ваздуха (и. гаса, плина); ~artig *a* ваздушаст, природе ваздуха; ~bad *n* ваздушна бања *f*; ~ball *m* = Ballon; ~ballon *n* ваздушна лопта *f*, (луфт)балон, аеростат; lenkbarer ~ballon ваздушна лађа *f*, ваздушни брод *m*; ~behälter *m*: *a*) ~ ваздушна кеса *f*; *b*) ~ ваздушни резервоар; ~beschaffenheit *f* каквоћа ваздуха, поднебље *n*; ~beschreibung *f* опис(ивање *n*) *m* ваздуха (и. зрака), аерографија; ~bild *n* авет(иња) *f*, утвара *f*; ~bildung *f* ~ образовање (и. стварање) *n* ваздуха; ~bläschen *n* ваздушни мехур(ић) *m*; рибли мехур *m*; ~blase *f* рибли мехур *m*.

Lü'ftchen {луфт'чн} *n* 2l (*dim.* од Luft) лахор *m*, дах, ветрић, поветарац; в. Luft 3.

Lu'ft..., **lu'ft...**: ~dicht *a* (*dv.*) непропустљив(о) за ваздух (и. зрак), херметич[ан], (-но); ~dichtheit *f* заптивеност (и. затвореност) (и) за ваздух, непропустљивост за ваздух, херметичност; ~dichtigkeits[messer] *m* ~ справа *f* за мерење густине ваздуха, манометар; ~dienst *m*: im ~dienst tätiger Offizier ваздухопловни официр, авијатички официр; ~druck *m* ~ ваздушни притисак (и. тлак); ~druck[bremse] $\frac{1}{2}$ *f* кочница са ваздушним притиском; ~druck(eisen)bahn $\frac{1}{2}$ *f* железница помоћу ваздушног притиска; ~druck[ma-schine] $\frac{1}{2}$ *f* локомотива са збијеним ваздухом; ~druck[messer] *m* ~ справа *f* за мерење ваздушног притиска, барометар; ~durch|zug *m* промаја *f*, промаха *f*.

lü'ften {луфт'чн} [свн.] I *tr.* и *refl.* 15c 1. = auslüften I; (про)ветрити, проветравати. 2. sich ~: *a*) ићи на ваздух, тражити ваздуха (и. зрака), *b*) да(ва)ти одушке, олакша(ва)ти срцу. 3. (по)дићи мало. II Lü'ften *n* Lü'ftung *f* = auslüften III; ветрење, проветравање; давање одушке.

Lu'ft..., **lu'ft...**: ~erneuerung *f* обнављање *n* (и. промена) ваздуха (и. зрака); проветравање *n*, ветрење *n*; ~erscheinung *f*: *a*) ваздушна појава, метеор *m*; *b*) = ~bild; ~erscheinungs[lehre] *f* наука о ваздушним појавама, наука о појавама у ваздуху (и. зраку), метеорологија; ~fahrer *m* ваздухопловац, зракопловац, аеронаут; в. и ~schiffer; ~fahrerisch {ф'а-р'иш} *a* ваздухопловни, зракопловни, авијатички, аеронаутички; ~fahrt *f* ваздушни пут *m*, ваздушно путовање *n*, возња у ваздуху (и. зраку); пењање *n* балоном (и. аеропланом); ~fahr|zeug *n* зракоплов *m*, летилица *f*, ваздушни брод *m*, авион *m*; ~fahrzeug[abwehr]-kanone \times *f* топ *m* против авиона, против-авионски топ; ~fang $\frac{1}{2}$ (усисно) ветрило *n*; ~feuchtigkeits[messer] *m* ваздушни влагомер, направа *f* за мерење влажности ваздуха, хигрометар; ~flotte *f* ваздушна флота, ваздушно бродовље *n coll.*; ~förmig *a* ваздушаст, ~ гасовит, плинровит; ~gang *m* ~ и ~ ваздушни канал, ваздушна цев *f*; душник; ~gebilde *n*: *a*) ваздушна творевина *f*, ваздушни облик *m*; *b*) = ~bild; ~gefäß *n* ~ и ~ душник *m*, трахеја *f*; ~geist *m* ваздушни дух; ~geschwader \times *n* ескадрила *f* летилица; ~gestalt *f* = ~gebilde; ~gleichgewichts[lehre] *f* наука о ваздушној равнотежи, аеростатика; ~güte[messer] *m* справа *f* за мерење *n* ваљаности ваздуха; ~messung *f* мерење ваљаности ваздуха; ~hauch *m* пах, дах, поветарац; ~heizung *f* загревање (и. грејање) *n* топлим ваздухом; ~heizungs[apparat] *m* апарат (и. справа *f*) за загревање топлим ваздухом; ~ig {луфт'ѣх} *a* 1. ваздушан, који се састоји из ваздуха, који лебди у ваздуху; гасовит, плинровит; магловит, изложен ваздуху; пун ваздуха (и. зрака), зрачан; 2. *fig.* ваздушаст, лак (као ваздух); провидан; 3. *fig.* лакомислен, ветропираст, ветрењаст, вртиреп, непромишљен, неразмишљен; ~ikus {луфтикус} [нем.-лат.] *m* *mv.* и. 2h

fam. co. вртиреп, ветрогоња, ветропир; ~**kabel** *n* ваздушни кабл *m*, ваздушни спроводник; ~**kissen** *n* ваздушно јастуче, ваздушни јастук *m*; ~**klappe** *f* ваздушни приклопац *m*, вентил; ~**kreis** *m* ваздушни омотач, атмосфера *f*; ~**kreuzer** *m* ваздушна крстарица *f*; ~**kugel** *f* лопта напуњена ваздухом; ~**kühlung** *f* хлађење *n* ваздухом; ~**kunde** *f* = ~**lehre**; ~**kur** *f* лечење *n* (чистим) ваздухом; ~**kurort** *m* ваздушно (и. климатско) лечилиште *n*, ваздушна бања *f*; ~**leer** *a* без ваздушан; ~**e-n** ~**leeren Raum** herstellen начинити (и. створити) безваздушан простор; ~**lehre** *f* наука о ваздуху, аерологија; ~**leitung** *f* ваздушни вод *m*, ваздушна линија; ~**linie** *f* ваздушна линија, права линија; Entfernung in der ~**linie** отстојање *n* *n* (и. удаљеност) у ваздушној линији (и. у правцу); ~**loch** *n* рупа *f*, прозорче (и. *с*), одушка *f*; ~**maschine** *f* = HeiBluftmaschine; ~**meer** *n* ваздушно море, атмосфера *f*; ~**messer** *m* ваздухомер, зракомер, аерометар; ~**meßkunst**, ~**messung** *f* мерење *n* ваздуха, аерометрија; ~**pumpe** *f* ваздушни шмрк *m*; ~**raum** *m* простор испуњен ваздухом, атмосфера *f*; ~**reifen** *m* унутрашња гума *f*; ~**reinigend** *a* који чисти (и. прочишћава) ваздух (и. зрак); ~**reinigung** *f* чишћење (и. прочишћавање, обнављање) *n* ваздуха (и. зрака), ветрење *n*, проветравање *n*; ~**reinigungsapparat** *m* апарат (и. направа *f*) за чишћење ваздуха, дезинфектор; ~**reise** *f* = ~**fahrt**; ~**röhre** *f* а) ветрило *n*, вентилатор; б) ваздушни канал; душник *m*; ~**röhrenast** *m* душњак, бронхија *f*; ~**röhrenentzündung** *f* запаљење *n* (и. упала) душника, бронхија; ~**röhrenkatarrh** *m* катар душника, бронхијални катар; ~**röhrenschnitt** *m* сечење *n* (и. рез) душника, трахеотомија; ~**röhrenschwind-sucht** *f* јектика (и. сушица) душника; ~**sack** *m* = ~**behälter** *a*; ~**balonchi**, ~**balonche** *n*; ~**salz** *n* со *f* у ваздуху (и. зраку), зрна *n* *pl.* соли у ваздуху; ~**säule** *f* ваздушни стуб *m*, стуб ваздуха (и. зрака); ~**schacht** *m*: а) промајно (и. проветравајуће) окно *n*, одушно окно; б) отвор за довођење ваздуха и светлости; ~**schicht** *f* ваздушни слој *m*; ~**schiff** *n* ваздушна лађа *f*, ваздушни брод *m*, зракоплов, аеростат *m*; lenkbares ~**schiff** дирижабл *m*, цеppelin *m*; ~**schiffahrt** *f* ваздухопловство *n*, зракопловство *n*; ~**schiffahrtskunde**, ~**kunst** *f* наука о ваздухопловству (и. зракопловству), аеронаутика; ~**schiffer** *m* ваздухопловац, зракопловац; авијатичар; ~**schiffer-abteilung**, ~**truppe** *f* ваздухопловни одред *m*, ваздухопловна чета; Soldat der ~**schifferabteilung** војник ваздухопловног одреда; ~**schiffergondel** *f* чун *m* под ваздушним балоном (и. под ваздушном лађом); ~**schifferverein** *m* аероклуб; ~**schiff-führer** *m* управљач балоном, ваздушном лађом; ~**schiff-hafen** *m*, ~**schiff-halle** *f* ваздухопловна лука *f*, ваздухопловна станица, ваздухопловно пристаниште *n*, хангар *m*; ~**schiffverkehr** *m*:

regelmäßiger ~**schiffverkehr** редован (и. сталан) саобраћај ваздушним бродом; ~**schlauch** *m* унутрашња гума *f*; ~**schloß** *n* кула *f* у ваздуху; ~**schlösser bauen** зидати куле у ваздуху; ~**schraube** *f* ваздушни вијак *m*, хелиса, пропелер *m*; ~**sperrabteilung** *f* одред *m* за ваздушну брану; ~**spieg(e)lung** *f* фатаморгана, тера баба козлиће; ~**springer(in)** *m* скакач, -ица; пеливан, -ка; ~**sprung** *m* скок (увис, у ваздух); ~**stein** *m* = ~**ziegel**; ~**stoß** *m* удар ветра; ~**streich** *m* ударац кроз (и. у) ваздух, ударац по ваздуху; ~**strich** *m* ваздушни предео, поднебље *n*; ~**strom** *m*, ~**strömung** *f* ваздушна струја *f*; ~**torpedo** *m* ваздушни торпед; ~**trocken** *a* осушен на ваздуху; ~**überfall** *m* ваздушни препад, напад (и. бомбардовање *n*) из ваздуха.

Lüftungsapparat {луфтунс-} *m* апарат (и. направа *f*) за проветравање (и. ветрење), ветрило *n*, вентилатор.

Luft...: ~**ventil** *n* ваздушни вентил *m*; ~**veränderung** *f* промена ваздуха, промена места; e-e ~**veränderung** vornehmen променити ваздух (и. место); ~**verderbnis** *f* кужност (и. загађеност) ваздуха; ~**verdünnung** *f* разређивање -ење *n* ваздуха (и. зрака); ~**verkehr** *m* ваздушни саобраћај (и. промет); ~**wage** *f* аерометар *m*; ~**warte** *f* ваздухопловна (и. аеронаутичка) осматрачница, аеронаутичка опсерваторија; ~**wechsel** *m* промена ваздуха; ~**weg** *m*: а) ваздушни пут, пут кроз ваздух (и. зрак); б) ваздушни пут (и. ходник); ~**wurzel** *f* зачетак *m* корена; ~**ziegel** *m* ћерпич, чер(а)пић, непечена на сунцу сушена цигла; ~**zieher** {цир-} *m* 21 ветрило *n*, вентилатор; ~**zug** *m*: а) промаја *f*, промаха *f*; б) зраковлак, промајник.

Lug¹ {лук} [свн.] *m* 2g (б. *pl.*) = Lüge; најчешће: ~ und Trug лаж и обмана.

Lug- {~} *n* 2g отвор *m*; рупа *f*; прозор *m*.

Luglaus *m* inv. = Luginsland.

Luga'ner {луганер} [Lugano, град у Швајцарској] *a* inv.: ~ See Луганско Језеро.

Lü'ge {луге} [свн.] *f* 3b 1. лаж, лагарије *f* *pl.*; j-n e-r ~ (gen.) bezichtigen и. zeihen, j-n ~n strafen утер(ив)ати кога у лаж, ухватити кога у лажи; (ins Gesicht) peñи кому у лице (и. у брк) да лаже; *prv.* ~n haben kurze Beine у лажи је плитко дно.

lu'gen {луген} [свн.] *intr.* (h) 16a гледати; (г) вирити, изгвиривати; вребати, кебати.

lü'gen {луген} [свн.] *I intr.* (h), *tr.*, *imp.* и *refl.* 13i 1. лагати; слагати; обманути; *fam.* причати приче, изми|слити, -шљати; er lügt wie gedruckt (он) масно лаже; (он) лаже чим зине; лаже к'о Турчин; das hat er (in den Hals hinein) gelogen пресно је слагао; wer einmal lügt, dem glaubt man nicht, wenn er auch die Wahrheit spricht ко једанпут слаже други пут му се не верује; wer (gern) lügt, der stiehlt (auch) ко лаже, тај и краде. 2. правити се, претварати се; Freundschaft ~ правити се (и. претварати се) да има, -мо, -ју пријатељска осећања, правити се (и. претварати се) пријатељем. 3. j-m die Ohren (*fam.* die

Jacke, Haut, pap. Hücke) voll ~ в. Haut 1 b; sich in j-s Vertrauen ~ улагати се кому, стећи нечије поверење лажју; *prv.* es lügt sich gut aus der Ferne лако је лагати оному који из далека долази, јер га човек не може ласно утерати у лаж. II **Lü'gen** *n* лагање.

Lü'gen... {*лү'гн-*}: ~*feind* *m* непријатељ лажи; ~*fürst* *m* творац лажи, ђаво; ~*geist* *m.* а) = ~*fürst*; б) лажов(чина); ~*gewebe* *n* сплет *t* лажи. [лажан; варљив; измишљен]

lü'genhaft(ig) {*лү'гнхфт(и)х*} *n* лажљив; **Lü'genhaftigkeit** {~*кѣт*} *f* 3b лажљивост; варљивост.

Lü'gen... ~*maul* *n* *pop.* = *Lügner(in)*; ~*netz* *n* = ~*gewebe*; ~*prophet* *m* лажан пророк; ~*schmied* *m* лажљивац.

Lu'g[ins]land {*лукџнслѧнт*} *m inv.* стражарска кула *f*, осматрачница *f*.

Lü'gner {*лү'гнѣр*} {свн.} *m* 2l, ~*in* {~*ѧн*} *f* 3с лажов, лажа; варалица; обмањивач(ица); *er wurde zum ~ an mir* слага ме; превари ме (својим лажима); *j-n zum ~ machen* = *j-n Lügen strafen* (в. *Lüge* 1). [ски.]

lü'gnerisch {*лү'гнѣриш*} *a* = *lügenhaft*, лажов-**Lü'schen** {*луисхѣн*} *n* 8g (*dim.* од *Luise*) Луизица *f*.

Lü'se {*луизѣ*} {фр.; *нем. Ludwig} *f* 8d Лужа. **Lu'kas** {*лукас*} *m* 8с Лука; *der Evangelist ~, Sankt ~* Свети Лука.

Lu'ke {*лукѣ*} {дн.: Lücke, Loch} *f* 8b 1. рупа; о-канце *n*. 2. ~ отвор *m*.

lukrati'v {*лукратив*} {лат.} *a* лукративан, користан, уносан, од велике користи.

lukrie'ren {*лукириѣн*} {лат.} *intr.* (*h*) и *tr.* 15g = *herausschlagen* 1 b.

luku'llisch {*лукулѣш*} {Lucullus, римски војвода, † 56 год. пре Хр.} *a* лукулски, *fig.* сјајан, господски; раскошан.

lu'llen {*лулѣн*} {дн., оном.} *tr.* и *intr.* (*h*) 15a *fat.* певати (и. певушити) лү-лу, уљуљкивати, успављивати; *in den Schlaf ~* = *einlullen*.

Lu'mme {*лүмѣ*} *f* 3b ~ северни гњурац *m*, ронац.

Lü'mmel {*лүмѣл*} {свн.} *m* 2l дрипац, клипан, клипша, ципов, зинзов; грмаљ, гејачина, гејак, простачина; в. и *Rüpel*.

Lümmelei' {*лүмѣлаѣ*} *f* 3b итд. в. *Flegerei* итд.

lü'mmelhaft {*лүмѣлхфт*} *a* клипански, зинзовски, гејачки, грмаљски, простачки.

Lump {*лүмп*} {дн.; **Lumpen*} *m* 2g, 3a (п) одрпанко, (п) одрпанац; одрпаница, дроња(вац); џебрак, убогац; гоља; бедник, рита; *prv.* nur die ~e sind bescheiden само су џебраци скромни.

Lu'mpen' {*лүмпѣн*} {свн.} *дн.* *m* 2l 1. дроњак, рита *f*, прња, крпе *fpl.*, траље *fpl.*, типе *fpl.*; *in ~ gehüllt* дроњав; у ритама; ~ *sammeln* скупљати крпе (и. дроње). 2. *fig.* дроњак, ситница *f*, маленкост *f*, тричарија *f*.

lu'mpen' {~} 1 *refl.* 15a: *sich nicht ~ lassen* не цицкати, показ(ив)ати се отмен, не тврдити, не цицијашити, не џимријати; *sich ~ lassen* цицкати. II *prav. intr.* (*h*) банчити, битанжити.

Lu'mpen..., **lu'mpen...** {*лүмпѣн-*}: ~*brei* *m* каша

f од дроњака за прављење хартије (и. папира); ~*ding* *n* тричарија *f*, ништарија *f*, ситница *f*, маленкост *f*, поклетиња *f*, гадна ствар *f*; ~*frau* *f* скупљачица крпа (и. дроњака, отпадака); ~*geld* *n.* а) тричав новац *m*; б) *ein ~ geld* коју пару; *für ein ~ geld* џабе, будзашто, у бесцење; ~*gesindel* *n* хуље *pl.*, битанге *pl.*, одрпанци *pl.*, рита, фукара; олош *m*, шљам *m*, бекрије и клопала *n pl.*; испичутуре и ждерење; ~*handel* *m* 1. ~ трговина *f* крпама (и. отпацима); 2. тричарија *f*; ~*händler(in f)* *m* ~ трговац, -киња крпама (и. отпацима); крпар(ка); ~*hund* *m*, ~*kerl* *m* битанга, вуцибатина, протува; лопуџа; в. и *Lump* 1; ~*kram* *m* тричарије *fpl.*, ништарије *fpl.*; ~*mann* *m* = ~*sammler*; ~*mäßig* *a* бедан, јадан, кукаван; ~*pack* *n* = ~*gesindel*; ~*papier* *n* хартија *f* (и. папир *m*) од крпа (и. отпадака); ~*ruhm* *m* бедна слава *f*, јадна слава; ~*sack* *m* џак (и. врећа *f*) крпа (и. отпадака), дроњци *m pl.*, крпе *f pl.*, рите *f pl.*; ~*sammler* *m* траљар, прњар, крпар, ритар; ~*sammlerin f* = ~*frau*; ~*stampe* *f* ~ ступа за крпе (и. дроњеке); ~*volk* *n* = ~*gesindel*; ~*ware* *f* лоша (и. рђава) роба, рђав еснап *m*, бофл *m*.

Lumperei' {*лүмпѣраѣ*} *f* 3b 1. трице *f pl.*, трице и кучине *f pl.*, ништарије *fpl.*, тричарије *fpl.* 2. гадна ствар. 3. *prov.* банчење *n*, бекријање.

lu'mpicht {*лүмпѣхѣт*}, **lu'mpig** {*лүмпѣх*} *a* дроњав, одрпан, дрпав, траљав, ритав, јадан, бедан, кукаван, ништаван; изанђао, ороноу; похабан; *nicht ein ~es Wörtchen* *fat.* ни беле, ни опелити, ни рече.

Lu'mpigkeit {*лүмпѣхѣт*} *f* 3b дроњавост, дрпавост, ритавост, траљавост, (п) одрпаност; кукавност, јадност, ништавност.

Lu'na {*луна*} {лат.} *f* 8b *myth.* Луна, Месец *m*.

luna'risch {*лунарѣш*} *a* месечев, месечни.

luna'tisch {*лунаѣш*} *a* месечар(ски).

Lunch {*ланч*} {енгл.} *m* 2g (*gen.* и *inv.*, *pl.* ~*es* {~*с*}) ланч, мали ручак (у Енглеској).

lu'nchen {~*н*} *intr.* (*h*) 15e ланчовати, приредити мали ручак.

Lu'nge {*лүнѣ*} {свн.} *f* 3b 1. плуће *n*, † бела цигерица; *fat. fig.* *sich die ~ wund* (и. *aus dem Leibe*) *reden* и. *schreien* раздирати плућа говорећи (и. дерући се). 2. а) телећа бела цигерица; б) *fig.* *aus voller ~ schreien* викати (и. драти се) на сав глас (и. из свег грла).

Lu'ngen..., **lu'ngen...** {*лүнѣн-*}: ~*abzeß* *m* † плућни чир (и. апсцес), чир (и. апсцес) на плућима; ~*ader f* ~ илућна вена; ~*blut|sturz m*, ~*blutung f* † плућно крварење *n*, крволиштење (и. крварење) *n* из плућа; ~*drüse f* † плућна жлезда; ~*entzündung f* † запаљење *n* (и. упала) плућа; ~*flügel m* † плућно крило *n*, ~*geschwür n* † = ~*abszeß*; ~*haschee n* \ = ~*mus*; ~*hieb m* удар(ац) који продире у плућа; ~*krank a* болестан од плућа; ~*kranke(r)* *s* плућни-а болесни|к-ца, болесни|к-ца од плућа; ~*krankheit f* † плућна болест; ~*kraut n* ~ великданче; ~*lappen m* † плућни режањ; ~*leidend a* = ~*krank*; ~*mus n* \ исцекана телећа бела цигерица *f*; ~*pfeifer m* *vet.* сипљив коњ; ~*schwind|sucht f* † сушица, плућна

јектика, суха болест; **2**(schwind)süchtig *a* ф јектичав, сушичав; **~tuberkel** *f* ф плућна квржица (кврга), плућни чворић *m*; **~tuberkulose** *f* ф = ~schwindsucht, плућна туберкулоза.

Lu'ngerer {лу'н:р:р} *m* 2l базало, презјавало, тумарало, лутало, ленчуга, дембел, лезилеб.

Lu'nger|leben {лу'н:р-} *n*: ein ~führen = lungern *l*.

lu'ngern {лу'н:рн} [нвн.] *intr.* 15f 1. (*h* и *s*) базати, тумарати, хватати зјала, ленчарити, ленствовати, дембелисати. 2. (*h*) nach et. ~ похлепно желети што, жудети за чим.

Lu'nse {лу'нз} [дн.] *f* 3b чивија (и. клинац *m* од осовине).

Lu'nte {лу'нт} [хол.] *f* 3b X фитиљ, потпаливач; *fig.* ~ riechen напушити, намирисати.

Lu'nten..., {лу'нтн-}: ~gewehr *n* X нек. пушка *f* с фитиљем (и. потпаливачем), фитиљача *f*; ~schloß *n* X чарак *m* за фитиљ.

Lu'pe {лу'п} [фр.] *f* 3b лупа, сочиво *n* за увеличавање.

Luperka'lien {лу'пѐркал'ин} [лат.] *pl. inv. antiq.* свечаности *frl.* у почасти бога Пана код старих Римљана. [15a = lüften 3.]

lu'pfen {лу'пфн}, **lü'pfen** {лу'пфн} [срвн.] *tr.*

Lupi'ne {лу'пин} [фр.] *f* 3b weiße ~ обрника, дивља кава, турска кава, арнаут-кава.

Lu'ppe {лу'п} [фр.] *f* 3b лупа, комад гвожђа.

Lu'pus {лу'пус} [лат.] *m inv. (pl. често~se)* 1. *f* лупус, лишај који разједа. 2. *lupus in fabula* {~ ђн фабула} ми о вуку, а вук на врата.

Lurch {лу'рх} [Lork] *m* 2g водоземац, амфибија *f*. [Лузитанија *f*, Португалија *f*.]

Lusita'nien {лузитан'ин} [лат.] *n* 8g *antiq.*

Lusita'nier {лузитан'ер} *m* 2l, ~ин {~ин} *f* 3c Лузитан'ац-ка, Португал'ац-ка.

Lust {лу'ст} [свн.] *f* 2l (*pl.* само у 3). 1. жеља, захтев(ање *n*) *m*, прохтев *m*, с-, наклоност, расположење *n*; seine ~ an et. (*dat.*) befriedigen, s-e ~ (и. sein Lüstchen) an et. büßen истерати жељу у (и. на) чему, протерати свој ђеф (у, на чему); ich bekomme ~, zu... *inf.* хоће ми се да... *praes.*, прохтелo ми се да... *praes.*; e-m die ~ benehmen убити (и. одузети) кому вољу, огадити кому; ~ haben, zu... *inf.* уживати да... *praes.*, имати вољу (и. прохтев) да... (и. за...); ich habe keine ~ dazu немам воље за то, то ми није по вољи, то ми се неће, то ми се не мили; er hat zu nichts ~ ништа му се не мили, нема воље ни за што, ништа му се неће, нема прохтева ни за шта; haben Sie ~? је ли Вас воља?, мили ли Вам се? хоће ли Вам се?, да ли Вам то срце жељи?; ganz wie du ~ hast и. nach deines Herzens ~ по твојој драгој (милој) вољи, како год ти жељиш, како се теби мили; j-m ~ zu et. (*dat.*) machen отв|орити -арати кому вољу за што, разбудити кому прохтев за чим, изазивати кому жељу за чим; die ~ wird ihm vergangen sein биће да га је прошла воља (и. жеља); die ~ zu et. (*dat.*) verlieren (из)губити вољу за чим. 2. (*opp.* Unlust) задовољство *n*, уживање *n*, пријатност, радост, угодност, наслађивање *n*, наслада, весеље *n*, забављање *n*,

забава; seine ~ an et. (*dat.*) haben уживати у чему; er arbeitet, daß es e-e ~ ist задовољство је посматрати га када ради; ради, да је задовољство видети га; es ist e-e wahre ~, diesen Garten zu sehen право је уживање (и. задовољство) видети (и. гледати) овај врт; er ist meine ganze ~ он је сва моја радост; mit ~ und Liebe с правим задовољством, с истинском радошћу; *prv.* в. Liebe 2. 3. (*ca pl.*) похлепа, (чулни) прохтев *m*, плотска жудња, (чулна) пожуда; böse (fleischliche) Lüste похота; seinen Lüsten fröhnen бити роб својих страсти.

Lu'stbarkeit {лу'стбаркѐт} *f* 3b забава, весеље *n*, увесељавање *n*, † шенлук *m*; ~s|steuer *f* пореза на светковине и јавне забаве.

Lü'stchen {лу'стхн} *n* 2l (*dim.* од Lust): ein ~ zu et. haben имати мали прохтев за чим, имати малу жељу за чим; в. и Lust 1.

Lu'st... {лу'ст-}: ~dirne *f* блудница, курва, дроља, дроца, лоха; ~empfindung *f* осећање *n* задовољства.

lü'sten {лу'стн} [свн.] 15c *imp.* и *intr.* (*h*): es lüstet mich nach et. в. gelüsten. [срп.]

Lü'ster {лу'стн} [фр., ит.] *m* 2l свећњак, лу-

lü'stern {лу'стн} [Lust] *a* похотан, похотљив, пожудан; сладострастан, лудан; ~e Erzählungen *f pl.* похотљиве (и. сладострасне) приче; auf *acc.* (и. nach *dat.*) et. ~ sein жудети за чим, похлепно желети што.

Lü'sternheit {~хѐт} *f* 3b похота, похотљивост, сладострасност; пожуда. II *tr.*, *intr.* = lüsten.

Lu st..., **lu'st...** **2erweckend** *a* који изазива задовољство, укусап; сладак, примамљив; ~fahrt *f* возња забаве ради, шетња, излет *m*; ~feuer *n* ватромет*m*; крест*m*; ~gang *m*: а) шетња *f*; б) = Allee; ~garten *m* парк, перивој; ~hain *m* луг, шумарак, гај; ~haus *n* вила *f*; сеница *f*, хладњак *m*, павиљон *m*; ~häuschen *n dim.* од ~haus (в. тамо) сеница, хладњачић *m*.

lu'stig {лу'стих} [свн.; *Lust] *a* (*dv.*) 1. весе|о, (-ло), радостан (-но), расположен; забаван, који весели, увесељава; пријатан; занимљив; шалив; раздраган; слободан, раскалшан; весео и мастан; в. Bruder 4; ~e Erzählungen веселе (и. шаливе) приповетке (и. приче); sich e-n ~en Tag machen весело провести дан; ~ werden развеселити се, ~лавати се; *prv.* в. leben 1. 2. задовољан; sich über j-n ~ machen спрдати се с ким, смејати се кому, ругати се кому; alles macht sich über ihn ~: он је на потсмех целога свету, он служи за потсмех свему свету; цео свет се спрда са њим; ~e Person лакрдијаш, шаливчина. 3. хитар, брз, окретан; nun ~ an die Arbeit! дед, брзо на посао!

Lu'stigkeit {~кѐт} *f* 3b (в. lustig) веселост, весеље *n*, радост; расположеност; забавност; пријатност; шаливост, комичност, раскалашност, (по)масност. [сељак.]

Lu'stig|macher *m* шаливчина, лакрдијаш; ве-

Lu'st|lager *n* логор *m* за весеље (и. забављање, разонођење). [вац, сладострасник.]

Lü'stling {лу'стлн} [Lust] *m* 2g¹ похотљив-

Lu'st... ~mord *m* убиство (и. уморство) *n* из похоте, убиство са силовањем; ~ort *m* проводилиште *n*, место *n* за провод, место за забављање (и. разонођење); ~partie *f* шетња, излет *m*, проходња забаве ради; ~ritt *m* шетња *f* на коњу; шетња јахањем.

Lu'strum {лу'струм} [лат.] *n* бе, бк антик. и време од пет година.

Lu'st..., **lu'st...** ~schiff *n* = јахта *f*, шетна лађа *f*; жола *f*; ~schloß *n* замак *m* за уживање; ~seuche *f* ♀ (с)полна болест, венерична болест; сифилис *m*; ~spiel *n* ♀ весела игра *f*, комедија *f*; ~spiel'dichter *m* писац веселих игара (и. комедија), комедиограф; ~wäldchen *n* луг, шумарак, гај; ~wallen, ~wandeln *intr.* (h) шетати (се); ~wandler (in *f*) *m* шетач (ица). [ро, римско име Париза].

Lute'tia {луте'ца} [лат.] *n* 8б ♀ Лутеција (ста-)

Luthera'ner {лут'ран'ер} [Мартин Лутер, творац верске реформације у Немачкој, 1483—1546] *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с Лутеров/ац, -ка;

luthe'risch {луте'риш} *a* лутеровски; **Lu'ther-tum** {лут'ертум} *n* 2а (г. pl.) лутеранство.

Lu'tsch|beutel {лу'ч-} *m* дућкало *n*.

lu'tschen {лу'чн} *intr.* (h) и *tr.* 15е *fam.* дућкати, сис(к)ати.

Lu'tter {лут'тер} [lauter 1] *m* 2l ♀ патока.

Lüt'tich {лу'тѝх} *n* 8г ♀ Лиеж *m* (град у Белгији); ~er {~ер} *a* *inv.* лиешки.

Luv {луф} [хол.] *f* 3б (б. pl.) (opp. Lee) ~ страна (лађе) окренута ветру; на ветар.

lu'ven {лу'вен} *intr.* (h) 15а ~ окренути -тати на ветар, окренути -тати брод тако да ветар долази косо с преда.

Lu'v..., **lu'v...** {луф-} ~seite *f* страна лађе окренута ветру; ~wärts *adv.* према (и. ка) ветру. [сузан.]

luxuriō's {лу'кxури'ос} [фр.] *a* раскошан, лук-

Lu'xus {лу'ксус} [лат.] *m* *inv.* (б. pl.) раскош, луксуз.

Lu'xus... {лу'ксус-} ~artikel *m*; а) ♀ луксузна роба *f*; б) помодна роба *f*; ~ausgabe *f* раскошно (и. луксузно) издање *n*; ~gesetz *n* закон *m* против раскоши (и. луксуза); ~pferd *n* раскошни коњ *m*; ~steuer *f* порез *m* на раскош (и. луксуз); ~zug *m* ♀ раскошни (и. луксузни) воз (и. влак). [у Швајцарској.]

Luze'rn {лу'церн} [лат.] *n* 8г ♀ Луцерн *m* (град)

Luze'rne {~} [фр.] *f* 3б ♀ и (детелина) лу-

Lu'zie {лу'це} *f* 8д Луција. [црква.]

Lu'zifer {лу'циф'ер} [лат.] *m* 8ф Луцифер, ђаво,

Lwbd. *abr.* = Leinwandband. [враг.]

Ly'dia {лу'ди'а} *f* 8б Лидија (име).

Ly'dien {лу'ди'н} *n* 8г антик. ♀ Лидија *f* (стара земља, држава у Малој Азији).

Ly'd(i)er {лу'д(и)'ер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с антик. Лидијин, -ка.

Lyku'rg {лу'курк} *m* 8а антик. Ликург (спартански законодавац из IX в. пре Хр.).

lyku'rgisch {лу'хург'иш} *a* ликурговски, Ликургов. [лимфатичан.]

lymphe'tisch {лу'мфат'иш} [лат. lymph] *a* ♀

Ly'mph|drüse {лу'мф-} *f* ♀ лимфна жлезда, мезговница. [маја.]

Ly'mphe {лу'мф} [лат.] *f* 3б 1. ♀ лимфа. 2. ♀

Ly'mph|gefäß *n* лимфни суд *m*.

ly'nchen {лѝн'чн, више енгл. линч'н} [Lynch, амерички суд, 17 век] *tr.* 15а линчовати, извршити над неким линч. [лац линча.]

Ly'ncher {лѝнч'ер} *m* 2l који линчује, изврши-

Ly'nch... ~gesetz *n* закон *m* о линчу; ~justiz *f* суђење *n* линчом.

Ly'o'ner {лион'ер} [Лион, град у Француској] *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3 Лион/ајин -ка. II *a* *inv.* лионски. [струмент]; Лира (сазвеђе).

Ly'ra {лу'ра} [грч.] *f* 6г лира (музички ин-)

Ly'rik {лу'рѝк} *f* 3б (б. pl.) лирско песништво

n, лирика; ~er {~ер} *m* 2l лирски песник, ли-

ly'risch {лу'рѝш} *a* лирски. [ричар.]

Lyze'um {лу'цеум} [лат.; *грч. Lykeion, атинска философска школа коју је основао Аристотел] *n* 6е Лицеј.

L'zuzg *m* = Luxuszug.

M

M, *m* {ем} *n* *inv.* слово **M**, *m*.

M. abr. а) = Monat; б) ♀ = Mittelsorte..

M abr. = Mark³ 2. [Kubikmeter.]

m abr. = Meter; *m*², *m*³ *abr.* = Quadrat,]

m abr. = Maskulinum.

μ abr. = Mikron.

M. = A. abr. = Miniaturausgabe.

M. A. abr. = Magister artium.

mā! {мѐ} *int.* = mäh.

Mā'a'nder ♀ {ме'анд'ер} [грч.] *m* 2l антик. Меан-

дер и. Мендерех (река у Малој Азији).

Maas {мас; hom. маВ} ♀ *inv.* die ~ Мас, Ме-за (река).

Maat {мат; hom. Маид} ~ [дн., хол.] *m* 2г 1.

друг. 2. поморски подофицир. [млад слеђ.]

Maa'tjes hering {ма'тјес-} ♀ *m* млада харинга,]

Ma'che {ма'че} [machen] *f* 3б (б. pl.) 1. израда,

крој *m*; *fig.* начин *m* израде, начин рада; ков

m, сој *m*. 2. рад *m*, посао, израђивање *n*, из-

рада; Ihr Rock ist in der ~ Ваш капут је у

раду; Ваш капут се ради; et. in die ~ nehmen

узјети -имати што у рад (и. у посао), латити

се чега, прихватити се чега; *fam. fig.* j-n in

die ~ nehmen: а) (из)дрдати, (про)решетати

кога, б) (из)лупати кога, (из)деветати кога,

испрашити кога; ich habe es in der ~ радим

на томе; то израђујем; то је код мене у из-

ради. 3. граја, бука, реклама. 4. *fig.* =

Machenschaft.

ma'chen {ма'чн} [свн.] 15а *tr.* и *refl.* 1. (на)-

правити, чинити, на-, учинити, радити; а) е-п

krummen Buckel ~ нагрбити се, насто-

стрешити се; б) sich (dat.) ein Vermögen ~

стећи иметак, обогатити се; с) са *pr.* као

предметом: es einem ~ wie dem andern ра-

дити (и. чинити) (према) једном као и (пре-

ма) другом; was ~ Sie?: а) шта радите?, б)

(за здравље:) како сте?; sagen Sie mir, was

er macht реците ми шта он ради; ich weiß

nicht, was ich aus dieser Person и. Sache ~

soll не знам шта да мислим о овом лицу и.

овој ствари; не знам шта ћу са овом особом

и. овом стварју; das macht sein veränderter

Bart то је због тога што је променио браду;

то долази од промене на његовој бради; то је зато што друкчије дотерује браву; *das macht dein Leichtsin* то ти је због твоје лакоумности, то је последица твога лакоумља; *so macht er es immer* тако (ти) он увек чини (и. ради); *was ist zu ~?* шта да се ради?; *d) са a* (за ознаку онога шта постаје предмет:) (у)чинити, начинити, (на)правити, створити, -арати; *du machst mich glücklich* ти ме успеђаваш; *jung ~* подмлађити, -ђивати; *sich krank ~* (на)правити се болесним; *er macht es mir möglich zu reisen* он ми омогућава путовање (и. да путујем), он ми ствара могућност да (от)путујем; *rein ~* (о)чистити; *e) са adv.:* *er macht's mal nicht anders* он ти не ради друкче; никада он не ради друкчије; *er macht's nicht mehr lange* и. *er wird es nicht mehr lange ~* неће он (још) дуго; *niemand kann es ihm recht ~* нико му не може угодити, нико му не може учинити по вољи; *wie haben Sie es denn gemacht*, да... а како сте (то) урадили (и. учинили) да...; *f) са acc. (✓ dat.) и inf.* *er hat die Kinder glauben ~* и. *gemacht* он је насамарио децу, насукао децу; *indem Sie mir mein Unrecht empfinden ~* дајући ми да осетим моју (и. своју) неправду; *g) са p.pr.* место *inf.:* *j-m et. einleuchtend ~* некому што објаснити, кому што учинити разумљивим (и. схватљивим); *et. geltend ~* учинити да што дође до своје вредности, учинити да што добије своју важност; користити се чим; *h) са p.p.* место *inf.* у трпном смислу: *sich gefürchtet ~* ули(ва)ти страх, утеривати страх; *i) ~, даВ...* (у)чинити да..., (у)радити да... 2. начинити, саздати, (са)градити; образовати, творити; израђити, -ђивати, произвођити, -ести; начинити, урадити, проузроковати; испословати; направити, (по)дићи, (по)дизати; направити, урадити, (с)ковати, *fig.* изумети, измислити, измишљати; *a) са s:* *den Anfang ~* почети, -ињати; *Appetit ~* отворити -арати апетит, изаз(ивати) прохтев за јелом; *er macht gute Arbeit* (он) добро ради; *bill. e-n Ball ~* натерати билијарску лопту у руну; *sich viel Bewegung ~* кретати се много, размрдати се, разлетети се; *jam. seinen Doktor* итд. ~ докторирати, положити докторат; *gesalzene Speisen ~* (einem) *Durst* слана јела изазивају (и. стварају) (човеку) жеђ; *e-r Sache ein Ende ~* учинити крај чему, окончати (и. завршити) што, привести што крају, свршити што; *Ernst ~* озбиљно узимати; говорити врло озбиљно, не шалити се (више); *~ Sie ein anständiges Gebot* у-, на|чините пристојну понуду; реците једну пристојну цену; *sich allerlei Gedanken ~* помишљати на свашта, помишљати на много штошта, триста ствари увртети себи у главу; *das macht einem allerlei Gedanken* то је да човек на много штошта помисли (и. помишља), то је да се човек озбиљно замисли; *prv.* види *1;* *v. Geschrei 3;* *ein (lautes) Geschrei ~* надати дреку, дићи грају (и. вичу); *v. Gesicht 3;* *j-m graue Haare ~* зада(ва)-

ти бриге кому, забринути кога; *j-m das Haar ~* некога чешљати, некому намештати (и. удешавати) косу; *sich (dat.) das Haar ~* чешљати се, намештати (и. удешавати) себи косу; *ein Haus ~* имати добру кућу; *Holz ~* цепати дрва; *Kaffee ~* (с)кухати каву; *ein Komma ~* ставити -љати запету (и. запез); *Licht ~* (за)палити свећу и. лампу итд., упалити; *j-m Lust ~* ули(ва)ти кому вољу, омили-ти кому; *er hat ein Gehalt von 3600 Mark*, *macht 300 Mark pro Monat* он има плату од 3600 марака (годишње), то чини (и. то је) 300 марака месечно; *zwei mal zwei macht vier* два пута два је четири; *es macht mir viel Mühe, zu...* *inf.* много ми муке задаје да... *praes.,* стаје ме много муке да... *praes.; fig.* *das macht nichts* не мари; не чини ништа; *j-m viel Not* (и. *viel zu schaffen*) ~ зада(ва)ти кому много труда (и. муке, невоље); *sich viel zu schaffen ~* зада(ва)ти себи много муке (и. труда); *eine Rechnung ~* (на)правити рачун; *Schulden ~* задужи(ва)ти се; *X e-e Schwenkung ~* заићи, заходити, извести захођење; *j-m viele Sorgen ~* зада(ва)ти кому много брига; *X er macht den Tell* он игра (и. претставља) Тела; *j-m (et.) zu tun* (и. *zu schaffen*) ~ зада(ва)ти кому посла; *шк. e-e Versetzung* итд. *Arbeit in der Klasse ~* радити (и. писати) писмени задатак; *j-m Vorwürfe ~* пребацивати кому; *b) са prp.:* *e-n Pfropfen auf die Flasche ~* запуштити -авати, зачепити -љивати боцу; *sich aus e-r Sache et. ~* полагати много на неку ствар, (при)давати важности (и. значаја) чему; *ich mache mir nichts aus ihm* не дајем ја богзна шта за њега, не полажем ништа на њега, не придајем му никаква значаја (и. никакве важности); *ich mache mir (gar) nichts daraus* ни бригаша ме за то; брига ме, махни, за то; *jam.* марим ја за то као за лањски снег; *sich e-e Ehre aus et. ~* правити од чега питање части, сматрати што за част; упор. *1 c;* *sich (dat.) ein Vergnügen aus et. ~* прибавити -љати себи задовољство (и. уживање) из чега; *ich mache mir ein Vergnügen daraus* то је задовољство за мене; *die Flecken aus der Wäsche ~* (из)вадити (и. (о)чистити) мрље са рубља; *j-p zu et. ~* (et. *aus j-m ~*) (на)чинити кога чим, створити -арати што од кога, (у)чинити што од кога; *j-n zum Doktor (zum Meister) ~* на-, учинити кога доктором (мајстором), задокторити (замајсторити) кога; *j-n zu s-m Freunde ~* учинити кога пријатељем својим, направити од кога себи пријатеља; *j-n zum General ~* загенералити кога, поставити -љати кога за генерала; *sich (dat.) et. zum Gesetze ~* начинити (и. (на)правити) од чега себи закон; *et. zu Gelde ~* уновч(ити) -авати што, претв(орити) -арати што у новац; *et. (acc.) zu et. (dat.) ~* (на)чинити што чим, (на)правити што чим, преобратити -ати што у што, претв(орити) -арати што у што; *ein Herzogtum zum Königreiche ~* узди(ћи) -зати војводу на краљевину, начинити краљевину од војводине,

претворити -арати војводину у краљевину; die Centimen zu Franken ~ претворити паре у динаре (сантима у франке). II *sich* ~ 1. (за ствари:) бивати, дешавати се, десити се, догађати се, догодити се; ићи, одмицати, лагано напредовати; wie geht's? — *fam.* es macht sich (ja) како је? — па иде; може се; das macht sich von selbst то иде само собом, то иде само од себе; sich wieder ~ опорављати се, бити боље. 2. са природним одређењем; в. I d и h, 2. 3. (са ознаком начина) sich so oder so ~ изгледати тако или тако, показ(ив)ати се тако или тако; dieser Kopfputz macht sich (gut) овај украс на глави лепо изгледа (и. лепо стоји); es macht sich gut, wenn... лепо изгледа кад...; добро је, ако (и. кад)... 4. са *prp.*: sich an j-n (heran) ~ приступити (и. прићи) кому, *fig.* окомити се на кога, обрватити се, -ћати се кому; покуша(ва)ти придобити кога; sich an et. (*acc.*) ~ лагати се -ћати се чега, предузети -имати што, прионути на што, дати се на што; sich an die Zerstörung ~ прићи рушењу, стати рушити, дати се на рушење; sich daran ~ zu... *inf.* дати се да... *praes.*, прићи -лазити тому да... *praes.*; sich auf den Weg (*fam.* auf die Beine) ~ поћи, кренути (се) на пут; sich aus dem Staube ~ ухватити маглу, стругнути, охладити, умаћи, очистити чувства; sich über et. (j-n) her ~ бацити се (и. скочити) на што (на кога); навалити на што (на кога); sich zum Herrn e-r Stadt ~ загосподарити (и. завладати) градом (и. вароши); III *intr.* (h) 1. радити, чинити, правити; wie macht der Hund? како прави псето? како лаје псето?; Sie ~ sehr lange дуго то иде код Вас; Ви оклевате; *fam.* Ви се скањерате; mach' flink! и *abs.* mach'! (по)жури! (по)жури се!, похитај!, потечи! 2. (промена места:) linksum ~ окренути се полулево. 3. в. I в. IV ge|ma'cht {гма'хт} р. р. од machen и а 1. у знач. *inf.* 2. направљен, вештачки, неправи, патворен. 3. с-, довршен, дочет; ein gemachter Mann збринут човек, *fam.* човек који је изишао на селамет, обезбеђен човек. 4. das ist wie für Sie gemacht то је као да је за Вас наручено; као да је за Вас створено; er ist zum Professor (Schauspieler) wie gemacht он као да је створен за професора (глумца). V Ma'chen п прављење, рађење, чињење, стварање, израђивање. [смицалица, ујурма, сплетка.] Ma'chenschaft {ма'хшиффт} f 3b (особ. у pl.) Ma'cher {ма'хр} m 2l 1. (и ~in {~ин}) f 3c правитељ(ка), прави|лац -ља, онај који -а ради (прави, твори), израђивач(ица), творца, творачица; ..., er aber ist der wirkliche ~ ..., а он је уствари творца; (по грчком:) стваралачки песник. 2. у слож. са с испред себе: израђи-

вач *gen.*, на пр. Schuhmacher обућар; Pantoffelmacher израђивач папуча, папуџија.

Ma'cher|lohn {ма'хр-} m руке f pl., плата f за руке (и. за израду).

Machiave'lli {ма'киавели} m 8b Макијавели (италијански државник и историчар, 1469—1527). [стички.]

machiavelli'stisch {~вѣлстѣш} а макијавели- Machination {м'ахинац'ион} [лат.] f 3b = Machenschaft.

Macht {ма'хт} [свн.] f 2f 1. моћ, сила, снага; es steht nicht mehr in seiner ~, mir zu schaden није више у његовој моћи да ми (на)шкоди; zu et. (*dat.*) (Fug und) ~ haben бити у моћи да чини (и. чинити) што; England ist eine bedeutende ~ Енглеска је велика (и. знатна) сила. 2. власт, влада(вина); способност; aus eigener ~ властито, на своју руку, самовласно; mit aller ~ auf j-n eindringen навалити -љивати (и. јурнути, устремити се, кидисати) на кога свом силом (и. сибином, жестином); ~ über Leben und Tod право над животом и смрћу; über ~ изнад властите моћи (и. снаге); mit aller ~ свом снагом; из све снаге; *prv.* ~ geht vor Recht нејачица правду губи; сила Бога не моли; јачи гласи. 3. ✕ сила, снага, војска, војна снага; bewaffnete ~ оружана сила.

Ma'cht..., ma'cht... {ма'хт-}: ~befugnis f моћ, власт, овлашћење п; ~bereich m и. п надлежност f, делокруг m, подручје п; die ~frage aufrollen истаћи питање која је (од двеју сила) јача; ~fülle f обиље п моћи, пуноћа власти; ~geber m властодавац, овластитељ, наредбодавац; ~gebot п. а) врховна заповест (и. наредба) f; б) самовољна (и. насилничка, самодржачка) заповест (и. наредба) f; ~haber m властодржац; самодржац; в. и Gewalthaber; ~haberisch {~хаб'рѣш} а властодржачки, самодржачки, самовластан, самовољан, деспотски; ~handlung f власна радња, делање (и. дело) п на основу моћи (и. власти).

mä'chtig {мех'тѣх} [свн.] I а 1. моћан; силан, снажан, јак, властан. 2. знатан; (врло) велик, голем, огроман (и ✕), крупан; јак, крепак, енергичан; као *adv.* (и ~lich {~лѣх, мех'тѣх-клѣх}) моћно, силно, јако, жестоко, огромно; знатно; уп. gewaltig II. 3. ✕, *geol.* моћан, дебео, широк. 4. е-г Sache и. Person (*gen.*) ~ sein бити господар чега или кога, владати чиме и. киме; nur eines Armes ~ sein моћи само једном руком (и. мишицом); владати само једном руком (и. мишицом); seiner (nicht) ~ sein (не) владати собом, (не) господарити собом; einer Sprache (*gen.*) ~ sein владати неким језиком. II Mä'chtiger {мех'тѣг'р} m, Mä'chtige {мех'тѣг'е} f 9l моћни|к, -ца, моћн|и, -а, силн|к, -ца, моћан човек, моћна жена; die Mächtigen моћници, силници, моћни

Mä'chtigkeit {мех'тѣгхт} f 3b (б. pl.) ✕, *geol.* ~ е-г Lagerstätte моћност (и. дебљина, ширина) лежишта. [mächtig 2.]

mä'chtiglich {мех'тѣхлѣх, мех'тѣхлѣх} *adv.* в.)

Ma'cht..., **ma'cht...**: **2los** *a* безмоћан, немоћан, слаб, без моћи; **~losigkeit** {~лoзйхкѣт} *f* 3b безмоћност, немоћ(ност); слабост; **~spruch** *m* врховна одлука *f*, решење *n* без поговора (и. без опозива); *e-n* **~spruch tun** учинити употребу од моћи (и. власти), извршити радњу (и. дело) на основу моћи (и. власти); **~stellung** *f* (eines Staates) сила, моћ (једне државе), међународни положај (једне државе) као силе; **~voll** *a* моћан, силан, јак, **~vollkommenheit** *f* потпуност моћи (и. власти); **aus eigener ~vollkommenheit** на своју руку, самовласно; (richterliche) **~vollkommenheit** (судијско) налажење *n* за сходно, дискреционо моћ; **~wort** *n* 2g: *a*) — **~spruch**; *b*) снажна (и. енергична) реч *f*, реч која моћно (и. силно) дејствује.

Ma'chiwerk *n* спетљан (и. смандрљан) рад (и. посао) *m*, спетљано (и. смандрљано) дело, петљанија *f*, крпеж *m*.

Madaga'skar {мадагѣскѣр} *n* 8g ● Мадагаскар *m* (велико острво у Индиском Океану, поред источ. обале Африке).

Mada'm *fam.* {мѣдам} *f* 3b, **~chen** {~хчн} *n* 2l (*dim.*) госпоња, -ица, госпођа. [полам *m.*]

Madapola'm {мѣдѣполам} *m* и *n* 2g¹ ● мада-

Mä'dchen {мѣтхчн} [нвн.; *Maid *dim.*] *n* 2l 1. (*opp.* Bube, Junge II) девојка. 2. девојка, девица, мома, цура; госпођица. 3. девојка (= Dienstmädchen), служавка; ~für alles девојка за сав посао, служавка (и. слушкиња) *f* за све послове. 4. das ~ aus der Fremde туђинка, странкиња. 5. девојка (= Geliebte), драга(на).

Mä'dchen² {~} *n* (*dim.* од Made) црвић *m*.

Mä'dchen¹..., **mä'dchen**¹... {мѣтхчн-}: **~anstalt** девојачки завод *m*, завод за (младе) девојке; **~bett** *n* кревет *m* (и. постеља *f*) за служавку; **~erziehung** *f* васпит(ав)ање *n* (и. узгој *m*) девојка; **~geiaß** *n* = **~stube**; **~haft** {мѣтхчнхѣфт} *a* 1. девојачки, као девојка; 2. девојачки, девичански; 3. као девојка, срамежљив, снєбивљив, стидљив; **~haftigkeit** {мѣтхчнхѣфтхкѣт} *f* 3b 1. девојаштво *n*, девојачка природа; 2. девојаштво *n*, девичанство *n*; 3. снєбивљивост, бојажљивост, срамежљивост, стидљивост; **~handel** *m* трговина *f* белим робљем; **~heim** *n*, **~hort** *m* девојачки дом *m*, склониште *n* за девојке; **~jäger** *m fam.* женскарш, сукњар(ош), јурцало, дола; **~lehrer** (*in f*) *m* учитељ(ица) у женској школи; **~name** *m* име *n* девојке; девојачко име *n*; **~raub** *m* отмица *f* девојке; **~räuber** *m* отмичар девојке; **~schaft** {мѣтхчншѣфт} *f* 3b I. = **~haftigkeit**; 2. све девојке *f pl.*; **~schule** *f* школа за девојке, девојачка школа; **~sommer** *m* = Altweibersommer; **~stube** *f* соба за служавку, -е, соба за млађе; **~tum** {мѣтхчнтум} *n* = **~haftigkeit**.

Ma'de {мадѣ} [свн.] *f* 3b ● црв *m*.

Madega'sse {мадѣѣсѣ} [Madagaskar] *m* 3a, **Madega'ssin** {мадѣѣсѣн} *f* 3c становнијк-ица Мадагаскара, Мадагаскар[а]ц, -ка.

Mä'del *fam.* {мѣдѣл} *n* 2l (*pop.* и 5) (*dim.* од Mädchen) девојчица *f*, девојче, цурица *f*.

Ma'den...: **~fraß** *m* храна *f* црва, црвоједина *f*; **~wurm** *m* ● бубина *f*, детиња глиста.

Made'ra ● {мадера} [порт.] I *n* 8g: (die Insel) ~ (острво) Мадера *f*. II *m bi* мадерац, вино *n* мадера.

ma'dig {мадѣх} [Made] *a* 1. црвљив, пун црви. 2. *fam. fig.* *j-n* ~ machen начинити кога никаквим, начинити кога кусим и репатим.

Madja'r {мѣѣѣр} *m* 3a, **~in** {~ѣн} *f* 3c Мађар, -ица.

Mado'nna {мѣдѣна} [ит.] *f* 6g Богородица, Света Дева; мадона (слика).

Mado'nnen..., **mado'nnen...** {мѣдѣнчн-}. **~bild** *n* мадона *f* (слика, икона), богородица *f*; **~haft** *a* што (који) личи на богородицу (и. мадону), као богородица, као мадона; **~legende** *f* прича (и. легенда) о Богородици.

Madrid {мадрит} [лат. Majoritum] *n* 8g ● Мадрид *m* (главни град, престоница Шпаније); **aus** ~ из Мадрида, мадридски.

Madri'der {мадридѣр} *m* 2l, **~in** {~ѣн} *f* 3c Мадрићан[ин], -ка.

mag {мак} *praes. ind.* од mögen.

Mag. abr. = Magister.

Magazi'n {магацин} [нвн., *ар.] *n* 2g¹ магацин *m*, складиште, стовариште, магаза *f*.

Magazi'n... {~ѣн-}. **~gewehr** *n* × магацинка *f*, брзометка *f*; **~verwalter** *m* управник (и. руковалац) стоваришта (и. магацина).

Magd {макт} [свн.] *f* 2f служавка, слушкиња, девојка. [лена. II 3b покајница.]

Magdale'ne {макдаленѣ} [јевр.] *f* 1 8d Магда-

Magdale'nen... {~ѣнчн-}. **~kirche** *f* црква Св. Магдалене; **~stift** *n rl.* Завод *m* Св. Магдалене.

Mä'gde... {мѣкдѣ-}: **~heim** *n*, **~herberge** *f* дом *m* служавки, склониште *n* за служавке; **~stube** *f* соба за служавку, -е, девојачка соба. [*f.*]

Mä'gdelein {мѣктлѣн} [Mädchen¹] *n* 2l девојчица

Ma'gen {магчн} [свн.] *m* 2l (*pop.* често: 2f) 1. стомак, желудац; бураг; schwer (wie Blei) *im* ~ liegen бити тежак у стомаку (као олово); притискати као олово на стомак; sich (*dat.*) den ~ verderben покварити стомак; *e-n* guten ~ haben имати здрав (и. добар) стомак, лако варити; *et. im* ~ haben: *a*) осећати одвратност према чему, не хтети више ништа знати о чему, *b*) бити сит чега; den Kerl habe ich *im* ~ дојади ми тај; тај ми се попео на врх главе; овај ми је човек досадио; *prv.* в. hungrig 2. 2. трбух.

Ma'gen..., **ma'gen...** {магчн-}. **~beschwerde** *f* ? нелагодност у стомаку, претоварен стомак; **~bitter(er)** *m* 2l (9l) стомаклија *f*, горка ракија *f*, пеленовача *f*; **~bluten** *n* стомачно крварење; **~brennen** *n* ? горушица *f*, љутина *f* у стомаку; **~drücken** *n* ? тиштање (и. притисак *m*) у стомаку; **~elixier** *n* стомачни еликсир *m*; **~entzündung** *f* ? запаљење *n* (и. упала) стомака (и. желуца); **~fieber** *n* ? желудачна (и. стомачна) грозница *f*; **~gegend** *f* ? предео *m* око стомака (и. желуца); **~geschwür** *n* ? чир *m* у стомаку (и. желуцу), стомачни (и. желудачни) чир; **~husten** *m* ? стомачни кашаљ; **~katarrh** *m* ? стомачни катар, катар желуца; **~krampf** *m* ? грч у же-

лицу (и. стомаку); *krank* *a* болестан од стомака; *~krebs* *m* рак у желуцу (и. стомаку); *~leiden* *n* стомачна (и. желудачна) болест; *~leidend* *a* = *~krank*; *~mund* *m* горњи отвор желуца; *~pförtner* *m* доњи отвор стомака; *~ruhr* *f* срдобоља; *~saft* *m* желудачни (и. стомачни) сок; *~säure* *f* стомачна (и. желудачна) киселина; *~schlund* *m* = *~mund*; *~schluß* *m*: ein Stückchen Brot als *~schluß* essen појести парченце хлеба (и. корицу хлеба) да се очисте зуби од масти; *~schmerzen* *m* *pl.* стомачни (и. желудачни) болови, болови у стомаку; *~schwäche* *f* слабост стомака (и. желуца); *~stärkend* *a* добар за стомак, који (о)јача(ва) стомак (и. варење); *~stärkendes* *Mittel* средство за (о)јача(ва)ње стомака; *~stärkung* *f* јачање (и. ојачавање) *n* стомака; *~tropfen* *m* *pl.* стомачне (и. желудачне) капљице *f* *pl.*; *~verstimmung* *f* поремећај *m* стомака (и. желуца); *~wein* *m* стомачно вино *n*, вино за стомак; *~wind* *m* стомачни ветар (уп. *par. Farz, Furz*).

ma'ger {*ma'gər*} [свн.: лат. *macer*] *a* 1. мршав, сух; *etwas* ~ помршав, посув, сувоњав; *~machen* (о)мршавити, смршати, ослабити; *~(er) werden* (о)мршавети, смршати. 2. *fig.* мршав, јалов, неплодан, постан; *~er Boden* посна (и. неплодна) земља. 3. мршав, танцераст, танак и слаб, сух, усахнуо, *fig.* мршав, кукаван, никакав, бедан, јадан, оскудан; *prv.* ein ~er Vergleich ist besser als ein fetter Prozeß боље је мршава кривица него дебела парница.

Ma'gerkeit {*~ka'it*} *f* 3b (в. *mager*) мршавост; мршавило *n*, сухоћа, посност, јаловост, оскудност, сиротиња.

ma'ger..., *ma'ger...* {*ma'gər*}: *~milch* *f* (opp. *Vollmilch*) млеко *n* са кога је скинут скоруп, посно млеко, обрано млеко; *~n* {*ma'gər*} *intr.* (h и s) 15f (о)мршавети, о-, спасти, ослабити; *~vieh* *n* мршава стока *f*; *~werden* *n* (о)мршављење, слабљење, опадање.

Magie {*ma'gi*} [лат., *перс.] *f* 6f (б. *pl.*) магија, опсенарство *n*, чаробњаштво *n*.

Ma'gier {*ma'gər*} [лат.] *m* 2l 1. *antiq.* персиски свештеник, маг. 2. чаробник, опсенар, мађионичар.

Ma'giker {*ma'gikər*} *m* 2l мађионичар, врачар. *ma'gisch* {*ma'gɪʃ*} [лат.] *a* чаробнички, опсенарски, магијски.

Magi'ster {*ma'gɪstər*} [лат.] *m* 2l магистар, учитељ; *~der freien Künste*, лат. *magister artium* {*~ārtium*} магистар (учитељ) слободних уметности; *Frau* ~ (in) госпођа магистарка.

Magi'sterdiplom *n* диплома (и. сведожба) *f* магистра (слободних уметности).

magi'sterhaft {*ma'gɪstərhaft*} *a* магистарски, учитељски, учински.

Magistra't {*ma'gɪstɾat*} [лат.] *m* 2g магистрат, градско поглаварство *n*, општински суд.

Magistra'ts... {*~āts*}: *~mitglied* *n* члан *m* градског поглаварства, члан општинског суда;

~person *f* чиновник *m* градског поглаварства, чиновник општинског суда; *~würde* *f* магистратура, достојанство градског поглаварства.

Magistratu'r {*~tratur*} [лат.] *f* 3b магистратура, судиско звање, градско поглаварство *n*. *Magistratu'rbeamte(r)* {*~yp*} *m* чиновник градског поглаварства.

Magna't {*māgnāt*} [лат.] *m* 3a магнат, великаш. *Magna'ten...*, *magna'ten...* {*māgnātən*}: *~artig* {*~ātc*} *a* магнатски, великашки, велмошки; *~schaft* {*māgnātenshaft*} *f* 3b магнати *m* *pl.*, великаши *m* *pl.*, велможе *m* *pl.*; *~tafel* *f* великашки (и. магнатски) дом *m*, великашка, (и. магнатска) кућа *f*.

Magne'sia {*māgnēzia*} [грч.] *f* 6g магнезија; *kohlensaure* ~ карбонат *m* магнезије. [зије.]

magne'sia/haltig *a* што садржи (у себи) магне-
Magne'sium {*~ium*} *n* 6i (б. *pl.*) магнезиум

Magne'sium... {*māgnēzium*}: *~blitz/licht* *n* магнезиумова (муњевита) светлост *f*; *~draht* *m* магнезиумова жица *f*; *~licht* *n* = *~blitzlicht*; *~pulver* *n* магнезиумов прах *m*, магнезиум у праху.

Magne't {*māgnēt*} [*Magnesia*] *m* 6c (ген. и *~en* {*~n*}) магнет (и *fig.*); *mit dem* ~ *bestreichen* магнетисати.

Magne't..., *magne't...* {*~ēt*}: *~berg* *m* магнетни брег; *~eisen(erz)* *n*, *~eisenstein* *m* природни магнет, магнетско гвожђе (и. железо) *n*; *~elektrisch* итд. в. *magnetoelektrisch* итд.

magne'tisch {*ma'gnētɪʃ*} *a* магнетски; *e-n Körper* ~ *machen* (на)магнетисати неко тело; *~werden* (на)магнетисати се; *~er Schlaf* магнетски, месечарски сан. [сар, хипнотичар.] *Magnetiseu'r* {*~netazor*} [фр.] *m* 2g¹ магнетизатор; *magnetisie'rbar* {*~zirbar*} *a* што се може (на)магнетисати, магнетљив.

Magnetisie'rbarkeit *f* 3b магнетљивост, примљивост магнетских особина.

magnetisie'ren {*~zürn*} *I* *tr.* 15g (на)магнетисати. *II* *Magnetisie'rte(r)* *s* 9l магнетисана (и. хипнотисана) личност. *III* *Magnetisie'ren* *n*, *Magnetisie'rung* *f* магнетисање, хипнотисање.

Magneti'smus {*~netɪsmʊs*} [грч.] *m* 6d (без *pl.*) магнетизам; *~tierischer* ~ животињски магнетизам; *~messer* *m* магнетометар.

Magne'tnadel *f* магнетска игла.

Magne'to..., *magne'to...* {*māgneto*}: *~elektrisch* *a* магнетоелектрични; *~elektrizität* *f* магнетоелектрика, магнетски електрицитет.

Magnet...: *~pol* *m* магнетни пол; *~spule* *f* калем *m* електромагнета; *~stab* *m* магнетски штап, магнетска шипка *f*; *~stein* *m* = *~eisenstein*.

Magnifize'nz {*māgnifičenz*} [лат.] *f* 3b *Euer* ~ Ваше господство (титула за универзитетске ректоре). [чар, † 1715 год.] мањолија. *Magnolie* {*māgnoli*} [*Magnol*, фр. ботани-
magst {*mākst*} *praes. ind.* од *mögen*.

Magya'r {*māgər*} итд. = *Madjar* итд. *mäh!* {*mē*} *int.* (блејање оваца) ~, ~! бе, бе! ме, ме!; *Mäh* *n* *inv.* бе, ме, бек *m*, мек.

Mahago'ni {*maħaróni*} [индиј.] *n* 6i (б. *pl.*) ма-

хагони (дрво); ~baum *m* ☞ махагони дрво *n*;
~block ☞ *m* махагони блок; ~furniere *n pl.*
махагонски фурнири *m pl.*, махагонске тан-
ке облоге *f pl.*; ~holz *n* = Mahagoni.

Mahara'dscha {махараџа, ~раџа} [санскр. „ве-
лики краљ“] *m bi* Махараџа. [сити.]

mähbar {мебар} *a* кошлив, што се може ко-
-

Mahd {мат} [свн.; *mahen] *f 3b* (✓ *n*) ✓: а)
косидба, кошење *n*; б) косидба, време *n* ко-
шења; с) откос *m*; д) дневни посао (и. рад)
једног косача. II *n prov.* кошлива ливада.

Ma'hdī {мади} [ар.] *m bi* Махди. [fig. косити.]

mā'hen¹ {мѐн} [свн.] I *tr.* и *intr.* (h) 15a ✓

II Mā'hen *n* кошење, косидба *f*, кошња *f*.
mā'hen² {мѐн} *fam.* [mäh] I *intr.* (h) 15a бле-
-

жати. II Mā'hen *n* блејање.

Mā'her {мѐр} *m 2l*, ~in {~јн} *f 3c* косач, -ица,
жетел[ац, -ица]; ~lohn {мѐр-} *m* плата *f* косачу.

Mā'hezeit {мѐцѐт} *f* = Mähzeit.

Mahl¹ {мал; хот. Мал} [срвн.] *n 2g* и *2a* обед
m; (feierliches) ~ гозба *f*, пир *m*, банкет *m*;
уп. Liebesmahl.

Mahl²... {мал-} [mahlen] *v.* Mahlgang итд.

ma'hlen {мал'н} [свн.] I *tr.*, *intr.* (h) и *imp.*, *refl.*

15a (р. р. gemahlen) млети; (са)млети, (из)-
мрвити, (з)дробити, (и)ситнити; смрскати,
смрвити, здрузгати; Hanf ~ туцати конопљу;
Mehl ~ (са)млети брашно; ...zu Pulver ~ ...
(са)млети у прах, стући у прах; *prv.* wer zu-
erst kommt, mahlt zuerst ко пре девојци, то-
га (и. онага) и девојка; *imp.*, *refl.* mit zwei har-
ten Steinen mahlt es sich schlecht са два твр-
да камена рђаво се меље. II Ma'hlen *n* мле-
вење; смрскавање, здрузгавање, дробљење,
ситњење; туцање.

Ma'h!... {мал-} ~gang *m* витао *m*, одељење
n за млевење, коло *n*; ~gast *m* помелар;
~gebühr *f*, ~geld *n* ујам *m*, ушур *m*, меља-
вина *f*; ~genoß = ~gast; ~gerinne *n* = Ge-
rinne 3; ~groschen *m* = ~geld.

mā'hlich {мелџх} *a*, *adv.* = allmählich.

Ma'h!... ma'h!...: ~knecht *m* млинарски мо-
мак (и. слуга); ~korn *n* жито за млевење;

~mann *m* = ~gast; ~metze *f* ујам (ска ме-
рица *f*) *m*, млинарина; ~mühle *f* ☞ млин *m*;

~recht *n* право млевења; ~schatz *m* мираз;
прија *f*; ~statt [свн.] *f*, ~stätte *f* збориште

n, зборно место *n* (народа); ~steuer *f* порез
m на млевење; ~strom *m*: а) ☞ вртлог, че-
врнтија *f*, матица *f*; б) ☞ der ~strom Мал-

штром, Мелстрем (вртлог близу Јофотских
Острва); ~zahn *m* кутњак; ~zeit *f*: а) обед

m, оброк *m*; б) gegen Ende der ~zeit при крају
обеда; (ich wünsche Ihnen eine) gesegnete ~

zeit и. *fam.* (pros(i)t) ~zeit! пријатно! *fam.*

iro.: ja pros(i)t ~zeit! = ja, Kuchen! (в. ту
2); da haben wir die (Protest)~zeit! ту смо!

лепо смо се провели! ала смо се удесили!;

~zeiten *intr.* (h) insep. ✓ обедовати.

Mā'hmaschine *f* ☞ жетелица; косилица, коса-
чица; машина за потстриживање (и. шишање)

ma'hnbär {манбар} *a* који се може тражити
(и. захтевати) натраг (дуг); за који се може

тражити да се врати. [на натраг.]
Ma'hnbareit {манбарџ} *f 3b* могућност траже-

Ma'hnbrief {ман-} *m*: а) писмена опомена *f*;
писмо *n* као опомена (да се плати дуг); б)

rl. cath. позив уз претњу одлучења (од цркве).

Mā'hne {мѐн} [свн.] *f 3b* грива.

ma'hnen {ман'н} [свн.] 15a I *tr.* и *intr.* (h) 1.

j-p an et. (acc.) ~ опом[е]нути -ијати кога
па што, потсе[т]ити -ћати кога на што. 2. j-p

zu et. (dat.) ~, j-p ~, daß er et. tue опом[е]-
нути -ијати кога на што да он (у)чини (и.

да он (у)ради). 3. j-p im acc. и. wegen gen.

et. ~ опом[е]нути -ијати кога за што (због
чега), тражити (и. искати, захтевати) што

од кога; j-p (wegen e-r Schuld gen.) ~ опо-
менути кога (за дуг), потсе[т]ити -ћати кога

(на дуг), поз[и]вати кога (да плати дуг). II

Ma'hnen *n*, Ma'hnung *f* опомињање, опомена;
тражење, захтевање, потсећање, позивање.

Mā'hnenhund {мѐн-н} *m* гривов, пас са гривом.

Ma'hner {ман'р} *m 2l*, ~in {~јн} *f 3c* опоми-
њач, -ица, који опомиње (и. тражи, захтева,

позива, потсећа да се плати дуг); lästiger ~
незгодан (и. досадан) поверилац. [вом.]

mā'hnig {мѐнџх} *a* = gemahnt гриват, с гри-
-

Ma'hn...: ~ruf *m* опомена *f*, поклич у опомену;
~verfahren *n* ☞ поступак *m* опомињања, по-

зив *m* за исплату; ~wort *n 2g* опомена *f*; ~
zettel *m* опомена, *f*, писмен позив.

Mā'hre {мѐр} [свн.] *f 3b 1.* а) кљусина, рага,
мрцина; б) кобила. 2. *por.* = Hure. [ска *f.*]

Mā'hren {мѐр'н} [March, река] *n 8g* ☞ Морав-
-

mā'risch {мѐрџх} *a* моравски; rl. mährischer
Bruder чешко-моравски брат. [сидбе.]

Mā'hzeit {мѐцѐт} *f* време *n* кошења (и. ко-
-

Mai {мѐ} [свн.; лат. Maius] *m 2g* [sg. и inv.] мај,
свибањ; fig. пролеће *n* (живота), премалеће

n; цвет; *prv.* ~ kühl und naß füllt dem Bauer
Scheu'r und Faß ђурђевске кише — родна го-

дина.

Mai... {мѐ-} ~baum *m*, ~birke *f* = Maien-
baum; ~blume *f* ☞ ђурђевак *m*; ~bowle *f* =

~trank; ~butter *f* мајско масло, мајски путер
(и. маслац).

Maid {мѐт} [Magd] *f 3b* [☞ за Mädchen] де-
војка; дева, девица, цура, цурица.

Mai'e {ма'е} [Mai] *f 3b*, и *m 3a 1.* = Mai. 2. шум.

годишњи пораст *m*, младница *f*, изданак *m*.

3. зелене гран(чице) *f pl.*, брезова гран(чи-
ца) *f*; мајско дрво *n* (подигнуто на игралишту).

4. ☞ = Birke. 5. шв.: а) цвеће *n coll.*; кит(к)а
f цвећа; б) пролећна паша *f*.

ma'ien {~н} I *intr.* (h) опролећити. II *tr.* зао-
де(ва)ти пролећним бојама.

Mai'en baum {мѐн-н} *m* мајско дрво *n*.

Mai'...: ~feier *f* (социјалистичка) светковина
првог маја, прослава првог маја; ~feld *n*

hist. мајско поље; ~fisch *m* ☞ = Alse; ~
glöckchen *n* ☞ = ~blume; ~grün *n*: а) бле-

дозелена боја, бледозелено; б) прво зелени-
ло (на дрвећу), прво лишће; ~käfer *m* ☞ гун-

дель, кокица *f*, хрушт; ~kätzchen *n* ☞ пeca *f*.

Mai'land {мѐлант} [лат. Mediolanum] *n 8g* ☞
Милан(о) *m* (град у Северној Италији).

mai'ländisch {мѐл'ландџх} *a* милански, из Ми-
лана.

Mai'...: ~lüftchen, *fam.* ~lüfterl {~лу'фтерл} *n*

2l благ мајски поветарац *т*, лахор *т*, зефир *т*;
~monat *т*, ~mond *т* месец мај, месец сви-
бан.

Main {ма̃н} *т* 2g ● *der* ~ Мајна *ф* (река у Не-
мачкој); в. Frankfurt; ~gau *т* и *п* долина *ф*
Мајне; ~linie *ф* hist. линија Мајне.

Mainz {ма̃нц} [лат. Moguntiācum] ● *п* inv.
Мајнц *т* (град у Немачкој).

Mai'nzer {~р} *т* 2l, ~in {~йн} *ф* 3с Мајнчан|ин,
-ка, становник -ца Мајнца.

Mais {ма̃с} [ивн.; *хаитски] *т* 2h ✓ кукуруз.
Mai's... {ма̃с} ~brot *п* проја *ф*, кукурузница *ф*.

Maisch {ма̃ш} [срп.] *т* 2g 1. још неизбистрено
вино *п*, кљук. 2. мешавина *ф* од прекрупљена
слада и вреле воде. [ње јечма за пиво.]

Mai'sch|bottich {ма̃ш-} *т* каца *ф* за превира-
Мајше {ма̃ш} [срвн.; *mischen] *ф* 3b 1. —
Maisch 2. 2. = Maischen.

mai'schen {ма̃шин} 1 *т*. 15e = einmaischen I. II
Mai'schen *п* = einmaischen II.

Mai'sch...: ~pumpe *ф* шпрк *т* за мешавину
слада с водом; ~steuer *ф* порез *т* на меша-
вину слада *т* с водом.

Mai's...: ~kolben *т* клип кукуруза, кукурузов
корен; ~mehl *п* кукурузно (и. пројино) брашно.

Mai'trank *т* мајевича *ф*, мајско вино *п*.

Maitre'sse {метрес} итд. в. Mätresse итд.
Mai'wein *т* = Maitrank.

Majestä't {мајџетет} [лат.] *ф* 3b величанство
п; ~! (Ваше) Величанство!; Seine ~ der
Kaiser (abr. S. M.) Његово Величанство Цар.
majestä'tisch {~ш} *а* (dv.) величанствен(о),
величајан(-но), мајестетичан(-но); који у-
лива страхопоштовање.

Majestä'ts... {~етс-} ~beleidigung *ф* увреда
величанства; ~brief *т* царско (и. краљевско)
писмо *п*, писмо величанства; ~plural *т* мно-
жина *ф* (коју владалац употребљује говорећи
о самом себи); ~verbrechen *п* = ~belei-
digung; ~verbrecher *т* кривац за увреду вели-
чанства.

Ma'jo'lika {мајолика} [лат. (Majorka ● (нај-
веће острво међу Балеарским Острвима)) *ф*
bg и bi мајолика.

Ma'jo'r¹ {мајор} [лат.] *т* 2g. X мајор (коман-
дант батаљона; командант ескадрона); Frau
e-s ~s, Frau ~in {~йн} *ф* 3с мајорица.

Ma'jo'r² {мајор} [лат.] *т* bi прва премиса *ф*.

Ma'jo'ra'n {мајоран} [лат.] *т* 2g¹ ♀ мајоран,
мажуран.

Ma'jo'ra't {~рџ} [лат.] *п* 2g мајорат *т* (право
првородства, прво наслеђа); ~s|erbe {~атс-}
т наследник по праву првородства; ~s|herr
т најстарији породице.

Ma'jo'rdo'mus {мајордомус} [лат.] *т* inv. у-
правник двора у старој франачкој држави,
мајордом.

ma'jo're'nп {мајорен} [лат.] *а* пунолетан.

Ma'jo'rennitā't {~ренитет} *ф* 3b пунолетство *п*.

Majoritāt {мајоритет} [лат.] *ф* 3b (opp. Minor-
rität): већина; (absolute) ~ апсолутна (пуна,
права) већина.

Ma'jo'r's... {мајорс-} X: ~ecke *ф*ат. *ф* критична
периода за напредовање (официра); ~rang
т мајорски чин, мајорско звање *п*.

Ma'ju'skel {мајускел} [лат.] *ф* 3d (opp. Minuskel)
велико слово *п*.

makadamisie'ren {макадамизирен} ● [Mac-
Adam, скотски инжењер, 1756—1836 г.] 1 *т*.
15g: макадамисати, начинити макадам. II
Makadamisie'ren *п*, Makadamisie'runг *ф* ма-
кадамисање.

Maka'ko {макако} *т* bi ♀ макако (мајмун).

Maka'ssar... {макасар-} ● [Mangkasar, град на
острву Целебесу]: ~bi *п* ма(нг)касарско уље.

Makedo'n... {македон-} в. Mazedon...

Ma'kel {макел} [срвн.; лат. macula *ф*, „мрља“]
т 2l мрља; прљ(отин)а; fig. љага *ф*, срамота *ф*.

Mäkelei' {мекелџ} [mäkeln¹] *ф* 3b ситничарско
замерање *п*, замерање свему и свачему; *ф*ат. I

ma'kel|frei {макел-} *а* = makellos. [закерање *п*.]

mä'kelig {мекелџ} *а* [mäkeln] који свему за-
мера, који свему закера, који куди (и. крити-
кује) све.

ma'kel|los *а* без мрље, без љаге, без недостат-
ка, без мане, неупрљан, непорочан, чедан.

Ma'kel|losigkeit {макеллозихџет} *ф* 3b неупр-
љаност, чистота; непорочност; чедност.

mä'keln¹ {мекелн¹} [Makel] 1 *т*. и *intr.* (h) 15f:
(an) et. (dat.) ~ замерати чему, кудити што,
критиковати што; an allem ~ замерати све-
му и свачему, *ф*ат. закерати свему и свачему.

II Mä'keln *п* = Mäkelei.

mä'keln² {~}, и ma'keln {макелн} [дн.: machen
III 3] *intr.* (h) 15f ♀ сензализи, посредовати
у пословима. [полумајмун.]

Ma'ki {маки} [афрички] *т* bi ♀ маки-мајмун, I

Makkabä'er {макабџер} [јевр. „чекић“] *т* 2l

Макабеј, Макавеј. [рони (врста теста).]

Makkaro'ni {макарони} [ит.] *т* pl. inv. макар-
макаронски.

Ma'kler {маклер} [mäkeln²] *т* 2l ♀ сензал, по-
средник (трговачки), самсар, мешетар.

Mä'kler {меклер} [mäkeln¹] *т* 2l 1. критичар,
ситничар, оценивач ситничар, замерало,
закерало. 2. ♀ = Makler. [средничка] клупа.]

Ma'kler|bank {маклер-} *ф* ♀ сензалска (и. по-
макаронски.

Maklerei' {маклерџ} *ф* 3b ♀ сензалство *п*, по-
средништво *п*.

Ma'kler... ♀: ~gebühr *ф* сензалина, самсари-
на, мешетарина, награда посреднику (од
сто); ~geschäft *п* посредништво, сензалство,
сензалска (и. посредничка) радња *ф*; pl. ~
geschäfte санзалски (и. посреднички) послови
т pl.; ~lohn *т* — ~gebühr.

ma'klerisch {маклерџш}, mä'klerisch {меклерџш}

а ♀ посреднички, сензалски, самсарски.

Makre'le {макрел} [срвн., хол., *фр.] *ф* 3b ♀

скуша; ~n|fang {~елн-} *т* лов на скуше.

Makro... {макро-} [грч.] = groß..., lang...

Makro'ne {макрон} [фр., ит.] *ф* 3b колачић *т*
од бадема.

Makulatu'r {макулатур} [лат.] *ф* 3b ♀ макула-
тура (умрљани, испрљани табаци; рђаво
штампан табак; прекобројни табаци од не-
ког штампаног дела; fig. књига добра за за-
вијање сира (и. хепапчића); dies Buch ist gute
~ књига добра за завијање сира; ~bogen
{~ур-} *т* нар. ♀ покварени у-, из|мрљан табак.

Mal¹ {мал; hom. Mahl} [свн.] *n* 2*g* и 2*a* 1. мрља *f*, прља *f*; пега *f*; младеж *m*; *f* blaues ~ подишла крв *f*, *fat*. модрица *f*. 2. белег *m*, белега *f*, знак *m*, ознака *f*; међаш (камен) *m*; колац *m*; дирек *m*; стуб *m*; међа *f*, граница *f*; белега *f* (место где се и одакле се игра).

Mal² {~} [свн.] *I* *n* 2*g* (у слож. писано малим словом), најв. ...пут (уп. einmal); *a*) das erste ~ (и erstmal) први пут; zum ersten ~е први пут, првога пута; zu wiederholten ~en у неколико махова; неколико пута; у неколико наврата; *b*) са одређеним или општим *a* *n*. с. већ. уједно: dreimal трипут(*a*); ein für alle-mal једанпут (и. једном) за свагда; mit ein(em)mal (и. einem ~е) наједном, наједанпут, одједанпут, на један мах, уједанпут; одједном, узједанпут; fast jedesmal готово сваки пут; auf ein-mal у исти мах; diesmal (и dieses ~) за овај мах, овога пута; *prv.* в. einmal *l*; *c*) (при множењу:) zweimal drei ist sechs два пута три је шест; das ist noch einmal so groß то је двапут веће, то је двојном веће; zehnmal so viel десет пута толико; das Band ist halbmal so breit трака је упола широка. *II fat. mal adv.* = einmal *II*; es war mal ein Kaiser био једном неки цар; es ist mal nicht anders тако му је то; тако то бива (у срету); sie ist nicht mal hübsch није чак ни лепушаста; од лепушастог је Бог сачувао; често код *imperf.* sag ~ an! де (ми) реци!, кажи де (ми)!

Mal³...{мал-}[malen] у слож. в. на пр. Malkasten.

...mal {-мал} [Mal²] *adv.* у слож. на пр. zweimal двапут, drei~ трипут, zehnmal десет пута.

Malachi't {малахит} [грч.] *m* 2*g* *m**n*. малахит.

Mal'aga {малага} [☉] ~, приморски град у Шпанији] *m* *bi* (вино *n*) малага.

Malai'e {малаи'е} *m* 3*a*, Malai'in {малаи'ин} *f* 3*c* Малајац, -ка.

malai'isch *a* малајски; die ~e Sprache, das Malaische *gl*, Malaisch *n* *inv.* малајски језик.

Mala'kka {малака} [☉] *n* 8*g*: Halbinsel ~ полуострво Малака (у Индокини, Задној Индији).

Mala'ria {маларија} [ит.] *f* *inv.* маларија, барска грозница. (што) се може (на)сликати.)

ma'ibar {малбар} [malen] *a* (на)сликлив, који]

Ma'ibbarkeit {-кџ'т} *f* 3*b* особина онога што се може (на)сликати, (на)сликљивост.

Malea'chi {малеахи} [јевр.] *m* 8*b* *bibl.* Малахије (један од дванаест малих пророка).

Malefika'nt {малефикант} [лат. „злочинац“] *m* 3*a* злочинац, зликовац, преступник. [лола.]

Malefi'z/kerl *fat.* {малефиц-} [лат.] чапкун, *l*

ma'len {мал'н} [*Mal¹] 1*a* *I* *tr.* и *intr.* (*b*) 1. (на)сликати (и = anstreichen *l* 2); *a*) in Öl ~ сликати масном (и. уљаном бојом); in Pastell (и. mit trockenen Farben) ~ сликати шареним писаљкама, сликати сухим бојама; mit Tusche ~ цртати тушем; nach der Natur ~ сликати с природе; *b*) *fig.* man muß den Teufel nicht an die Wand ~ не треба тражити ђавола; не тражи ђавола; *iro.* man wird ihm was ~ добиће ако му не треба; *циц!* 2. *fig.* = ausmalen 3. *II* sich ~ *l.* sich (selbst) ~ сликати (самог) себе, радити аутопортрет; sich ~ lassen

сликати се. 2. der Himmel malt sich im Wasser небо се огледа у води. *III* gel'malt {г'малт} *p. p.* и *a* 1. у знач. *inf.* 2. dies ist wie gemalt то је лепо као уписано. *IV* Ma'len *n* сликање; портретисање; zum Malen schön = bildschön. Ma'ler {мал'р} *m* 2*l*, ~in {-џн} *f* 3*c* сликар, -ка (и *fig.*), сликар, -ка, уметни|к, -ца, молер, (Хр.) личилац.

Ma'ler... {мал'р-}: ~akademie *f* сликарска академија, академија сликарства; ~atelier *n* сликарски атеље *m*.

Malerei' {мал'рџ} *f* 3*b*: *a*) сликање *n*, сликарство *n*; сликарска уметност; *b*) живопис *m*, слика, сликарски рад *m*.

Ma'ler...: ~firnis *m* ☉ сликарски фирнајз; ~gold *n* сликарско злато, златна боја *f* у праху.

ma'lerisch {мал'риш} *a* живописан, сликовит (и о стилу).

Ma'ler...: ~kreide *f* сликарска креда; ~kunst *f* = Malerei *a*, сликарство *n*; ~lehrling *m* сликарски шегрт (и. ученик); ~leim *m* ☉ сликарски лепак; ~muschel *f* ☉ сликарска шкољка; ~pinsel *m* ☉ сликарска кичица (и. четкица) *f*; сликарска четка; ~radierer *m* ☉ сликар резач, сликар гравер; ~scheibe *f* сликарска дашчица за боје, палета; ~schule *f*: *a*) сликарска школа; *b*) flandrische ~schule фландријска сликарска школа; ~silber *n* ☉ сликарско сребро, сребро у праху; ~stock *m* ☉ штап на који сликар наслања руку; ~tuch *n* сликарско платно; ~werkstatt *f* сликарска радионица. [сликарски прибор *m*.]

Ma'lergerätschaften *f/pl.* сликарски алат *m*, *l*

...malig {-малџ} [Mal²] *a* у слож. са претходним бројем ...кратни, који се понавља толико и толико пута, на пр. drei~ трократни, у три пута, што се поновило три пута.

maliziö's {малици'о:с} [фр.] *a* малициозан, злобан, пакостан.

Ma'l...: ~kasten *m* кутија *f* (и. сандучић) за боје; ~stein *m*. *a*) = Grenzstein; *b*) споменик.

...mals {-малс} [Mal²] у слож. на пр. einst~ некада, негда. [доземном Мору.]

Ma'lta {малта} *n* 8*g* ☉ Малта *f* (острво у Сре-)

Ma'lter {малт'р} [свн.; *mahlen] *m* и. *n* 2*l* мера *f* за жито, меров *m*; мера за дрва (јача од хвата); ~holz *n* ухваћена дрва *n* *pl*.

Malte'ser {малтез'р} [Malta] *I* *m* 2*l* 1. (и ~in {-џн} *f* 3*c* Малтежан|ин, -ка. 2. = ~ritter. *II* *a* *inv.* = maltesisch.

Malte'ser... {малтез'р-}: ~erde *f* малтска (и. малтешка) земља; ~kreuz *n* малтешки крст (и. криж) *m*; ~orden *m* малтешки ред; ~ritter *m* малтешки витез (и. ритеп).

malte'sisch {малтезиш} [Malta] *a* малтски, малтешки, са Малте.

Malvasi'er ☉ {малваз'и'р} [☉] Malvasia, град у Грчкој] *m* 2*l* (б. *pl.*), и ~wein *m* малвасија

Mal've {малв'е} [лат.] *f* 3*b* ☉ слез *m*. [*f* (вино *n*).]

Ma'lven..., ma'lven... {малв'н-}: 2*artig* слезаст; ~artige Pflanzen слезоваче (биљке); ~blatt *n* слезов лист *m*; 2*farbig* *a* слезове боје.

Ma'l'...: ~verfahren *n*, ~weise поступак (и. начин) *m* сликања.

Malz {малц} [свн.] *n* 2*g* (б. *pl.*) слад *m*, раскваш

шен па осушен јечам за прављење пива; в. Hopfen¹.

Ma'iz... {малц-}: ~bereitung *f* справљање *n* слада; ~bier *n* сладно пиво; ~boden *m* сладиште *n*; ~bonbon *m* малцбонбона *f*, бонбона са соком од слада; ~bottich *m* каца *f* за слад; ~darre *f* сушница за слад.

Mal'zeichen *n*. а) знак разграничавања (и. омеђавања); б) белега *f*, обележје, знак *m*. ma'lzen {малц'н}, mäl'zen {мѐлц'н} [Malz] *tr.* и *intr.* (h) 15e справити -љати слад.

Mäl'zer {мѐлц'р} *m* 2l сладар, справљач слада. Mälzerei' {мѐлц'рѐ} *f* 3b (Mälzen) справљање *n* слада; сладара.

Ma'iz... ☞: ~extrakt *m* и. *n* екстракт *m* слада; ~händler *m* ☞ сладар, трговац сладом; ~kehr-richt *m* и. *n* суве јечмене клице *f* *pl.* (у пиварама); ~keller *m* подрум за слад; ~krücke *f* мешајница за мешање слада; ~schaufel *f* лопата за превртање слада; ~steuer *f* порез *m* на слад, сладарина; ~tenne *f* сладиште *n*, место *n* за слад; ~treber *pl.* дрождина (и. комина) *f* од слада.

Mama' {мама} [нвн., фр.] *f* би маја, мама.

Mamelu'k {мамелук} [ар.] *m* 3a мамелук.

Ma'mmon {маммон} [нвн.; *јевр.] *m* би (б. *pl.*) bibl. богатство, добра *n* *pl.* овога света, мамон; ~sdiener *m* човек кога привлачи богатство овога света, мамонов слуга; ~sdienst *m* обожаване *n* богатства.

Ma'mmut {мамут} [рус.] *n* 2g и би мамут *m*; ~baum *m* ☞ мамутово дрво *n*; ~höhle *f* мамутска пећина, пећина мамута.

Manse'll {мәмзел} [фр.] *f* 3b госпођица.

man' {ман; hom. Mann} [Mann] *pr./ind.* (само у *sg.* и као подмет; иначе се употребљује „einer“) се; човек; wenn ~ will ако се хоће; ако неко хоће; ако човек хоће; man muß es tun мора се радити (и. чинити); ~ sagt каже се, вели се, кажу, веле; wenn man ihn hört, sollte man glauben... када га човек чује (и. слуша), мислило би се...; wie soll man... како да се...; како треба...; како да човек...; man läutet) zweimal! двапут (се) звони!

man' {~} *por.* [дн.] *adv.* = nur. [ханткиња.]

Mäna'de {менаде} [грч.] *f* 3b myth. менада, ба-)

Manas'se {манасе} *m* 8f bibl. Манасије (старији син Јосифов).

manch {манх} [свн.; *Menge] *pr./a* ☞ (испред *a* са *s* и испред *s/n* често *inv.*) и *pr./ind.* ~er {~р} *m*, ~e {~е} *f*, ~es {~ес} *n* 9l 1. а и *s* (по-)неки, гдекоји; ~e *pl.* неки, више њих, многи; а) ~es Mal, ~ liebes Mal понеки пут, *fat.* много пута, више пута, у више махова; wie ~es Mal колико пута; wie ~en Seufzer колико уздаха; б) ~er glaubt и. ~e glauben понеки мисли, (по-)неки (и. многи) мисле; ~er erntet, wo er nicht gesät hat (по-)неки жање и где није сејао. 2. појачано са и. *gar*: so ~es Jahr толиких година, за време толико година; ich habe Ihnen gar ~es zu erzählen имам много штошта (и. толико) да Вам причам.

mancherlei' {манх'рлѐ} *inv.* 1 а разни, различит, разнолик; auf ~ Art на разне начине. II

Mancherlei' *n* *inv.* разноликост *f*, много штошта разне врсте ствари.

ma'nchmal {манхмал} *adv.* понекад, понеки пут, каткада, кадикад, кашто.

Manda'nt {мандант} [лат. „онај који даје кому налог, мандат“] *m* 3a, ~in {~ин} *f* 3c наредбодат, ~ац, ~ка, властодав[ац], ~ка.

Mandari'n {мандарин} [порт., *санскр. mantrin „мудрац“] *m* 2g¹ и аус. само 3a мандарин, високи чиновник у Кини. [моранце.]

Mandari'ne {~} *f* 3b мандарина (врста по-
Mandari'nen... {~ин-} ~amt *n*, ~würde *f* звање (и. достојанство) *n* мандарина, мандаринство *n*, мандаринат *m*; ~baum *m* ☞ мандарина *f* (дрво). [даринство.]

Mandari'nentum {мандарин'нтум} *n* 2a ман-
mandari'nisch {~ринш} а мандарински.

Manda't {мандат} [лат. „наложена ствар“] *n* 2g мандат *m*, налог *m*; ☞ и при изборима: мандат, овлашћење, пуномоћство.

Mandata'r {мандат'р} *m* 2g¹ (о) пуномоћник, заступник, мандатар.

Ma'ndel' {манд'л} [свн.; срлат. amandōla; *грч. amygdalē] *f* 3d 1. бадем *m* (плод); gebrannte ~ печен бадем. 2. ☞ = ~baum. 3. ☞ ~n *pl.* крајници *m* *pl.*

Ma'ndel' {~} [нвн.; *срлат.] *f* 3d (аус. и 4b): eine ~ Eier петнаестина (и. петнаест) јаја; ☞ ~ Garben крстина од 15 снопова.

Ma'ndel..., ma'ndel... {манд'л-}: ~artig а бадемаст; ~baum *m* ☞ бадемово дрво *n*; ~blüte *f* бадемов цвет *m*; ~bräune *f* ☞ крајници *m* *pl.*, запаљење *n* (и. упала) крајника; ~brot *n* тесто (и. бисквит) *m* од бадема; ~entzündung *f* ☞ = ~bräune; ~förmig а бадемова облика, који има облик бадема; ~kern *m* бадем (језгро); ~kleie *f* бадемове мекиње (и. трице) *f* *pl.*; ~krähe *f* ☞ смрдиврана; ~kuchen *m* колач са бадемима, колач од бадема, бадемњак; ~milch *f* бадемово млеко *n*; ~öl *n* бадемово уље, бадемов зеитин *m*, од бадема уље; ~seife *f* сапун *m* од бадема, бадемов сапун; ~stein *m* *min.* бадемов камен; ~teig *m* бадемово тесто *n*, тесто од бадема; ~torte *f* торта од бадема; ~weise *adv.* на петнаестине, по петнаест, петнаестинама.

Mandoli'ne {мандолин'е} [ит.] *f* 3b ☞ мандолина; ~n|spieler(in) *f* *m* свирач(ица) на мандолини. [дрил, шумски ђаво.]

Mandri'll {мандрил} [африч.] *m* 2g¹ ☞ ман-

Ma'ndschu {манчу} *m* би Манџурац, становник Манџурије.

Mandschur'e' {манчур'е} ☞ *f* *inv.*: die ~ Манџурија (земља у Источној Азији).

Ma'nen {манн} [лат.] *pl.* *inv.* мани, сени покојника; душе предака.

Ma'nfred {манфред} *m* 8a Манфред (име).

Manga'n {ман'ган} [грч.] *n* 2g¹ (б. *pl.*) *min.* mangan *m*.

Manga'n..., manga'n... {ман'ган-} ~blende *f*, ~glanz *m* *min.* манганова бленда, сулфид; мангана ~haltig а ☞ мангановит, што садржи мангана; ~oxyd *n* ☞ манганов оксид *m*; ~sauer ☞ а: ~saures Salz манганат *m*; ~säure *f* ☞ манганска (и. манганова) киселина; ~

verbindung *f* {манганово једињење *n*, манганов спој *m*.

Ma'ngelbrett {мангел-бред} *n* итд. = Mangelbrett итд.

Ma'ngel {мангел} [српн., *грч.] *f* 3b (3d) роља (ча).

Ma'ngel- {мангел-} [српн.; *mangeln] *m* 2j 1. (~e-r Sache) немање *n* (нечега); недостатак (нечега); нестациа *f* (нечега), оскудица *f* (у чему), недостајање *n* (нечега), мањак; großer ~ велика оскудица *f*; aus ~ ап... из недостатка... (ген.); daran ist kein ~ у томе нема оскудице, има тога доста; ~ an allem haben оскудевати у свему. 2. *abs.* потреба *f*, нужда *f*, велика оскудица *f*, потребитост *f*, сиромаштина *f*, убоштво *n*, убоштина *f*, немање *n*; gänzlicher ~ немање *n* свега, лишеност *f* свега; er leidet bittern ~ он је у страшној беди. 3. (код личности и ствари) мана *f*, недостатак, (јаче:) порок, несавршенство *n*; kein Mensch ist ohne ~ нико није без мане; нема човека без мана. [(рубља), рољача *f*.]

Ma'ngelbrett {мангел-бред} *n* даска *f* за рољање *f*.
ma'ngelhaft {мангел-хффт} *adj.* манљив, с маном, с недостатком, крњ(е), мањкав; несавршен; непотпун(о); *gr.* непотпуних облика; порочан; (у сведобама:) осредњи, приличан; ~ sein бити с манама (и с недостацима), бити крњ, имати мана (и. недостатака).

Ma'ngelhaftigkeit {~дхкхфт} *f* 3b крњост, манљивост, непотпуност; несавршенство *n*; недостатност; мањкавост; порочност; осредњост, приличност. [роља *f*.]

Ma'ngelholz *n* ваљак *m* за рољање (рубља), *f*.
ma'ngeln {мангелн} *tr.* 15f {~} = mangeln.

ma'ngeln {~} [свн.; *лат. mancus „сакат, богаљаст“; уп. Manko] *intr.* (и) и *imp.* 15f недостајати; оскудевати; es mangelt mir an et. (лат.) недостаје ми нешто; оскудевам у чему; es mangelt mir an nichts ништа ми не недостаје; не оскудевам ми у чему; an mir soll es nicht ~ неће бити до мене (и. неће зависити од мене), да то не буде (и. да се то не уради); *abs.* оскудевати; e-r Sache (ген., *tr.* et.) ~ оскудевати у чему.

ma'ngels {мангелс} *prp.* са *gen.* у недостатку... *gen.*, у оскудици... *gen.*, немајући... *acc.*

ma'ngen {мангелн} [Mangel] *tr.* 15a {~} рољати (рубље).

Ma'ng... {манг-} ~futter *n* {~} мешана крма (и. пића) *f*; ~gut {~} смеша *f* метала мале вредности; ~korn *n* {~} смеша *f* жита и ражи, наплица *f*, суражица *f*; уп. Mengkorn.

Ma'ngo... {манг-го-} ~baum *m* {~} манго (дрво); ~frucht *f* манго (плод).

Ma'ngold {манг-олд} [српн.] *m* 2g {~} блитва *f*.
Manichä'er {маних-е-р} *m* 2l 1. [Mani, оснивач верске секте, † око 274] и ~in {~дн} *f* 3c *rl.* Манихејца, -ка. 2. [пор.: mahnen] *fat.* досадан (и. непријатан) поверилац (и. веровник); зеленаш, лихвар, каишар. [мама.]

Manie' {мани} [грч.] *f* 6f = Sucht, манија, по-

Manie'r {манир} [нвн.; *фр.] *f* 3b манир *m*, начин *m*, поступак *m*, начин понашања (и. владања); ~en *pl.* понашање *n*; вештина опхођења (и. понашања); (у уметности:) стил *m*;

et. mit guter ~ tun радо (и. драговољно, добровољно) чинити што; das ist keine ~ то се не ради тако; was ist das für e-e ~? какав је то начин? [чен, неприродан, усиљен.]

manierie'rt {манири-рт} *a* натегнут, извешта-
manie'rlich {манирл-х} *a* углађен, који има добре манире; учтив; уљудан; betrag' dich hübsch ~! буди уљудан!

Manie'rlichkeit {~кх-т} *f* 3b углађеност; учтивост; уљудност. [манифест *m*.]

Manife'st {манифест} [лат.] *n* 2g проглас *m*,

Manifestatio'nsleid {манифестационс-л-ид} [лат.-нем.] *m* {~} = Offenbarungseid.

manifestie'ren {~д-рн} [лат.] *tr.* 15g: манифестовати, испољити, -лавати, очитовати; изјавити. [ица руку.]

Maniku're {маникур-е} *m* 3a, *f* 3b неговалац

Mani'la {манила} [~] ~, на Филипинским Острвима *f* 6i, и ~zigarre *f* манила (цигара); ~hanf *m* {~} манилска конопља (и. кудеља).

Ma'niok {мани-ок} [амер.] *m* 6i и 2g', ~mehl *n* {~} = Kassava.

Mani'pel {манип-ел} [лат.] *I m* 2l {~} манипула *f* (трећина кохорте). *II f* 3b наручник (католичког свештеника).

Manipulatio'n {манипулацион} [фр.] *f* 3b манипулација (руковање; понекад = Machenschaft). [пулисати.]

manipulie'ren {~д-рн} *tr.* 15 руковати, мани-

Ma'nko {манг-ко} [ит.; уп. mangeln] *n* 6i мањак *m*, недостатак, дефицит; мањак у каси.

Mann {ман: хот. man} [свн.] *m* 2a, {~} и *fead.*

da 1. [срп. Weib] човек; мушко, мушарац;

a) alter ~ старац, старина (уп. 7); ganzer ~ потпун човек; guter ~! друже!; junger ~ млад човек; der kranke ~ болестан човек (= турски султан); der schwarze (и. böse, wilde) ~ чича Муша, баук, страшило, плашило; schwarzer ~ spielen играти (држ'те) курјак(а)!; den wilden ~ machen правити се лудим; der ~, der... онај... који...; der (rechte) ~ dazu sein бити (прави) човек за то, бити створен за то; ich bin ~s genug, um... довољно сам јак (и. способен) да...; sich als ~ zeigen показати се човеком, показати се мушко, радити (и. делати) као човек; *prv.* ein Wort ein ~, ein ~ ein Wort во се веже за рогове, а човек зареч; b) *fig.* Sie sind ein ~ (и. ein Kind) des Todes ви сте чедо смрти; ви сте мртав човек; man findet immer seinen ~ увек се наиђе на кога треба; seinen ~ stehen не узмицати; ухватити се (и. хватати се) у коштац; сав се заложити; *fat.* er läßt Gott e-n guten ~ sein он оставља да све иде по Божјој вољи; *prv.* selbst ist der ~ у се и у своје кљуке; ein ~ ein Vogel с главе на главу; c) са *prp.*: s-e Ware an (den) ~ bringen наћи купца за своју робу, удомити (своју) робу; wenn Not an (den) ~ geht и. kommt, и. wenn Not am ~ ist кад загусти; када догори до ноката; ich halte mich an (ihn als) meinen ~ ја се држим (и. придржавам) свога јемца; an den unrechten ~ kommen пђаво се обра'тити, -ћати; die Kosten betragen auf den ~ zwei Mark трошкови су (и. износе) две марке од особе; bis auf den

letzten ~ bleiben остати до последњег човека; die Heirat ist durch e-n dritten ~ zustande gekommen венчање се остварило (и. извело) посредовањем трећег лица; ~ für ~ један по један; један за другим; wir stehen alle für e-i-n-e-n ~ сви смо сложни; ми смо сви за једног, један за све; **☞** (Für) Männer! мушки; ~ gegen ~ kämpfen борити се човек против човека; борити се прса у прса; zu früh eilst du in den ~ много брзо растеш; ~ mit ~ und Maus untergehen све живо пропасти; потпуно пропасти. 2. муж, = Ehemann б; и *pop.* човек; s-e Tochter an den ~ bringen • удомити кћер своју, удати кћер; sie ist der ~ im Hause она је господар у кући. 3. (за жену) ein ~ sein бити мушкарача (и. мушкобања). 4. друг у игри, (са)играч; j-s ~ sein играти с ким; uns fehlt (noch) der vierte ~ недостаје нам (joш) четврти (играч). 5. **×** човек, војник; drei ~ hoch у три реда (у дубину); drei ~ stellen дати три војника; sie fielen als Männer храбро су пали, пали су јуначки; **☞** alle ~ an Deck! сви момци на палубу! 6. der gemeine ~ човек из народа, прост народ, пук, светиња *f.* 7. **☞** alter ~ стари (рударски) радови *m pl.* (уп. 1 а).

Ma'нна {мана} [јевр. „дар неба“] *f inv.* и *n inv.* (аус. *n be b. pl.*) мана (с неба), медљика.

Ma'нна... {мана-} ~eschef **☞** јасен *m* сманом; ~gras *n* **☞** барска (и. пачија) трава *f*; ~grütze *f* **☞** семење *n coll.* пачије траве; ~zucker *m* манит. [нидбу (и. удадбу).]

ma'nnbar {манбар} а стасео (и. зрео) за же-
Ma'nnbarkeit *f* 3b стасалост (и. зрелост) за женидбу (и. удају, удадбу).

Mä'nchen {менх'н} *n 2l* (dim. од Mann) 1. човечуљак *m*, човечић *m*. 2. тепајући (често Mä'ne {мен'}: mein liebes ~! мужићу (мој)! 3. (код животиња) мужјак (opp. Weibchen). 4. (за зечева) ~ machen чечити, дићи се на стражње шапе; млатити се, лакрдијати, комедијати, кревелиити се.

Mä'nnerchen {менх'н} *n pl. inv.* (dim. од Männer *pl.*) човечуљци *m pl.*, човечићи *m pl.*

Mä'nner... {мен'р-} ~chor **☞** мушки хор; ~gesang|verein *m* **☞** мушко певачко друштво *n*; Mitglied e-s ~gesangsvereins члан мушког певачког друштва; ~hand *f* мушка рука; ~hemd *n* мушка кошуља *f*.

...männ(er)ig {менх'р'ах} [Mann] **☞** у слож. на пр. drei ~ са три прашника.

Mä'nner..., mä'nner...: 2mordend а убилачки; ~stand *m* (у синагогама) место *n* за мушкарце; ~stimme *f* мушки глас *m*; ~treu *f* **☞** = Mannstreu.

Ma'nnes.. {манс-} ~alter зрело доба, мужанско доба; доба пуне мушке снаге; ~art *f*: nach ~art како доликује људима; како се пристоји људима; ~kraft *f* снага зрелог (и. мушког) доба; ~pflicht *f*: а) човекова дужност; б) дужност мужа, мужевљ(ев)а дужност; ~stamm *m* мушко потомство *n*; мушки изданак, мушка лоза *f*, мушка линија; ~stolz *m* мушки понос; ~wort *n 2g* реч *f* честита (и. часна, поштена) човека; auf ~wort! на часну

реч!; ~würde *f* достојанство *n* човека, мушко достојанство.

ma'nnhalt {манх'фт} а мушки; енергичан; одлучан; *adv.* мушки, енергично, одлучно.

Ma'nnhaftigkeit {~хх'а'т} *f 3b* мушкост; *fig.* енергичност, одлучност.

Ma'nnheit {манх'а'т} *f 3b* 1. мушкост, мужанство *n*. 2. = Mannhaftigkeit. 3. мушкост, зрелост.

...männig {~мен'ах} **☞** в... männerig.

Ma'nnig..., ma'nnig... {ман'ах-} [:manch]: 2fach, 2faltig а (dv.) разноврстан, (но), разнолик(о), разнострук(о); ~faltigkeit {~фал'ах'а'т} *f 3b* разноврсност, разноликост, разнострукт.

mä'nniglich {мен'х'л'ах, мен'ах'ах} [свн.] *pr./ind. inv.* (старински израз) = jedermann.

Mä'nnin {мен'ин} [f за Mann] *f 3c* жена; мушкарча, мушкобања.

...männin у слож., на пр. Lands ~ земљакиња
...männisch {~мен'иш} а у слож., на пр. see ~ морнарски, поморски.

Mä'nnlein {менл'н} *n 2l* = Männchen.

männlich {мен'ах} [Mann] а 1. (opp. weiblich) мушки; ~e Blüten *f pl.* мушки цветови *m pl.*; mit ~en Blüten са мушким цветовима; ~ machen помушкарчи(ва)ти, учинити мушким. 2. ~e Kleidung мушко одело *n 3.* (opp. unerwachsen) одрастао, сазрео. 4. ~es Geschlecht: а) *gr.* мушки род *n*; б) мушки (с)пол; *gr.* ~er Artikel члан за мушки род; *met.* ~er Reim мушки слик.

Mä'nnlichkeit {~к'а'т} *f 3b* 1. мушкост; *gr.* мушки род *m*; мужанственост. 2. = Mannheit 3.

Ma'nnloch **☞** а (на парном казану) човеков отвор (јајаста облика за затварање да се може пролазити кроз просторије).

Ma'nns|bild {манс-} *fat. n* (Mann) човек.

Ma'nnschaft {маншафт} *f 3b* 1. момчад *f pl.*, људство *n*. 2. **×** људи *m pl.*, војници *m pl.*, трупе *f pl.*; die alten ~en стари (војници); die neue ~ новаци *m pl.*, регрути *m pl.*; Unteroffiziere und ~(en) подофицири и војници; в. и Wachtmannschaft. 3. **☞** момчад *f pl.*, посада *f*.

Ma'nnschafts... {ма...с-}: ~anwerbung *f* узимање *n* људи у војску; ~koch|apparat *m* мањерка *f* за људе.

Ma'nns..., ma'nns... {манс-}. 2dick а дебљине човека; дебео као човек; ~erbe *m* наследник мушкога феуда; ~gedenken *n*: seit ~gedenken откако људи памте; од памтивека; ~hand *f* = Männerhand; 2hoch а висине човека; величине човека; ~länge *f* висина (и. дужина) човека; ~leute *fat. pl.* мушк(арци), мушке главе *f pl.*; ~name *m* име *n* човека, мушко име *n*; ~person *fat. f* човек, мушко; ~schneider *m* кројач мушког одела; ~stamm *m* мушка лоза *f*; 2toll итд. = manntoll итд.: ~tracht *f* мушка ношња, мушко одело *n*; ~treu *f* **☞** бела боца, ветроваљ *m*; ~volk *fat. n* = ~leute; ~zucht *f* **×** запл *m*, (војна) дисциплина. Ma'nn..., ma'nn...: 2toll а поамна за мушарцем; ~tollheit *f* поамност за мушкарцем; ~weib *n* мушкобања *f*, мушкарча *f*.

Manomet'er *n* {маномет'р} [грч.] *n* (и *m*) 2l
—, манометар *m* (справа за мерење притиска водене паре и гаса).

Manö'ver {манѓв'р} [фр.] *n* 2l маневар *m* (X ратна вежба, привидан рат).

Manö'ver..., **manö'ver...** {манѓв'р-}. ~anzug *m*
X походно одело *n*, походна (и. маневарска) униформа *f*; ~gelände *a* маневарска област *f*, маневарско земљиште; ~kartusche X *f* маневарски фишек *m*, хорак *m*; ~krieg *m* привидан рат, маневар; ~leitung *f* вођство *n* маневрима; ~mäßig *a* маневарски.

manö'vrie'ren {манѓв'рир'н} [фр.] *intr.* (h) 15g, нароч. X и џ, маневрисати; изводити маневар (и. привидан рат). II **Manö'vrie'ren** *n* маневрисање; привидан рат *m*, ратне вежбе *f* pl., маневри *m* pl.

Manö'vrie'r..., **manö'vrie'r...** {манѓв'рир-}. ~fähig *a* џ способан да маневрише; ~fähigkeit *f* способност за маневрисање; ~reglement *n* правилник *m* за маневре.

Mansa'rde {мѓнзард'е} *f* 3b мансарда, поткровница, таванска соба.

Mansa'rd(en)..., **mansa'rd(en)...** {мѓнзѓрт-, мѓнзѓрд'н-}: ~artig *a* мансардаст, попут мансарде; ~dach *n* ♣ кров *m* на прелом (и. на лакат); ~fenster *n* прозор *m* на мансарди, прозор на таванској соби; ~stübchen, ~zimmer *n* таванска соба *f*, соба под кровом.

Mansch *por.* {манш} [mengen] *m* 2g (б. pl.) и ~е {~} *f* 3b (б. pl.) брљање *n*, бркање *n*, шљап(к)ање; брлог *m*, збрљотина *f*.

ma'nschen {мѓнш'чн} *por.* *intr.* (h) и *tr.* 15c (з)брљати, (з)бркати, шљапкати.

Ma'nscher {мѓнш'ч'р} *por.* *m* 2l (з)брљало, који брка (и. брља, шљапка).

Manscherei' {мѓнш'рѓч'и} *por.* [manschen] *f* 3b бркање *n*, брљање *n*, брљаница, брканција.

Mansche'ster {маншѓст'р} [Manchester, град у Енглеској] *m* 2l памучна кадиџа *f*, памучни сомот. [памучног сомота.]

Mansche'stern {~н} *a* од памучне кадиџе, од

Mansche'ster|partei *f* манчестарска школа, манчестарски либерализам *m*, странка (која је) за слободу трговине.

Mansche'tte {маншѓт'е} [фр.] *f* 3b 1. наруквица (од платна), манжета. 2. *fat. fig.* ~н haben узортирати се, плашити се; уп. Gamasche 2. 3. ♣ огрличаста набивка.

Mansche'tten... {~ет'н-}: ~lieber *fat. n* зорт *m*, страх *m*; ~knopf *m* дугме *n* на наруквици (од платна), дугме *n* за манжету.

Ma'ntel {мант'л} [сви.; *срлат. mantellum] *m* 2j 1. огртач, плашт, кабаница *f*, † јапунце *n*; X шињел; mit ~ und Patronentasche у пуној опреми; *fig.* ~ der Liebe копрена *f* љубави; dep ~ nach dem Winde hängen повијати се према ветру, управљати се према приликама. 2. ^ (eines Zylinders, Kegels) омотач (ваљка и. облице, купе, Хр. чуна). 3. ♣: ♣ ~e-r Mauer спољна страна *f* зида; ~ e-s Maschinenteiles омотач, кошуљица *f* (једног) машинског дела; калуп; ♣ и ♣ обрuch на наплатку, оков на точку. 4. X ~ des Geschosses кошуљица *f* зрна.

Mä'ntelchen {мент'л'х'н} *n* 2l (*dim.* од Mantel) огртачић *m*, плаштић *m*; *fig.* e-r Sache ein ~ umhängen прикри(ва)ти што, улепша(ва)ти што.

Ma'ntel... {мант'л-}: ~kragen *m* оковратник огртача (и. плашта, шињела итд.); ~rolle *f* улога са плаштом (и. огртачем); ~sack *m* торба *f*, јанџик, теркија *f*; ~tasche *f* џеп (и. шпар) *m* на огртачу (и. плашту); ~träger *m* *fig.* превртљивац, повијач према ветру.

Manti'lle {мантил'е} [фр., *шп.] *f* 3b шпански дувак *m*; кратак огртач *m*, женски огртач

Ma'ntsch... в. Mansch... [т, мантил *m.*] **Ma'ntua** {мантуа} *n* 8g ♣ Мантуа *f*, Мантова *f* (град у Италији).

Manua'l {мануал} [лат.] *n* 2g¹ ♣ трговачки дневник *m*, трговачка ручна књига *f*, приманота *f*.

Manufaktu'r {мануфактур} [срлат. manufactura „ручни рад“, „рађење руком“] *f* 3b ♣ ручкотворина, мануфактура; ~arbeiter(in *f*) {~ур-} *m* мануфактурни -а радник, -ца, ручкотворник, -ца, ручкотвори|лац, -ља; ~erzeugnis *n* мануфактурии производ *m*, ручкотвор(ина) *f* *m*.

Manufakturi'st {~турѓст} *m* 3a 1. ♣ мануфактуриста, творничар, фабрикант. 2. трговац мануфактурном робом (и. помодном) робом.

Manufaktu'r...: ~waren *f* pl. ♣ мануфактурна роба *f*; ~waren-geschäft *n*, ~handlung *f* мануфактурна радња *f*, трговина мануфактурном робом.

Manuskri'pt {манускрипт} [лат. „рукопис“] *n* 2g манускрипт *m*, рукопис *m* писца; препис, отисак; geschriebenes ~ рукопис; den Bühnen gegenüber als ~ gedruckt штампано да послужи позориштима као рукопис.

Manzani'lla|baum {мѓнцѓнѓља-} [шп.] *m* ♣ манцинила (дрво).

Ma'ppe {мап'е} [нвн.; *фр. † mappe „план“; лат. (*пун.) mappa „латно“] *f* 3b лисница, торба; ђачка торба, † чантра.

Mär {мер, мер} *f* 3b — Märe.

Ma'rabu {марабу} [фр., *араб.] *m* 6i ♣ марабу (рода топлих крајева).

Maraschi'no {марѓскино} [ит.] *m* 6i ♣ мараскин, трешњевача *f*.

Mara'smus {марѓсмус} [грч.] *m* 6g (б. pl.) ♣ маразам, изнуреност, сушица *f*.

Ma'rbel {марб'л} и **Märbel** {мерб'л} [фр. marbre] *m* 2l мраморна лопт(и)ца.

Mä'rchen {мерх'н} [нвн.; *Mär(e) *dim.*] *n* 2l 1. бајка, гатка, прич(и)ца; die ~ von tausend und einer Nacht приче (из) хиљаду и једне ноћи. 2. глас *m*, вест *f*; прича *f*, оговарање.

Mä'rchen..., **mä'rchen...** {мѓрх'н-}. ~artig *a* = ~haft; ~buch *n* књига (и. збирка) *f* бајки (и. гатки); ~drama *n* чаробна (и. вилинска) *f* драма *f*; позоришни комад *m* са вилама, духовима; ~erzähler(in *f*) *m* приповедач(ица) бајки (и. гатки, прича); ~haft {мерх'нхѓфт} *a* бајан, баснослован, као из бајке, као из приче; ~haftigkeit {~ѓхѓѓт} *f* 3b бајност, баснословност; ~prinz *m* краљевић из бајке; ~welt *f* свет *m* бајки, бајан свет.

Ma'rder {мaрд'p-} [свн.] *m* 2l: **a** куна *f*; **b**) ~(-fell, -pelz): mit ~ gefüttert постављен куновином (кожом куне); **c**) у слож. често = Dieb, на пр. Paletomarder (в. тамо).

Ma'rder... {мaрд'p-}: ~falle *f* кљуца *n pl.* (и. клопка, гвозђа *n pl.*) за куне; ~fell *n* кожа *f* од куне, куновина *f*; в. Marder b; ~geschlecht *n* **2** род *m* куна; ~pelz(werk *n*) *m* крзно *n* од куне, куновина *f*; в. Marder b.

Mä're {мaр'p-} *hom.* Mähre} [свн.] *f* 3b 1. (frohe) ~ (радосна, весела) вест; глас *m*. 2. прича *f*, предање *n*. 3. = Märchen 1. [2. кајсија.]

Mare'lle {мар'ел'} [Amarelle] *f* 3b 1. = Amarelle. **1** **Margare'te** {мaргaрeт'} [грч.] *f* 3d Маргарита (име). [3b = Kunstbutter margarin *m*.]

Margari'n {мaргaрин'} [фр., *грч.] *n* 2g¹, ~e {~} **1** **Margari'n...**, **margari'n...** {~ин-}: ~sauer **a**: ~saures Salz маргарат *m*; ~säure *f* маргаринска киселина. [= Randbemerkung.]

Margina'le {мaргинал'} *n* 2g (pl. ~lien {~л'н}) **1** **Mari'a** {мaриa} [грч., јевр.] *f* 8b (и 8d) (rl. често са лат. *gen.*) Марија; die heilige Jungfrau ~ Св. Дева Марија, Богородица.

Maria'ge {мaриaж'} [фр.] *f* 3b врста игре карата. [јанска Острва (у Великом Океану).]

Maria'nen {мaриaн'н} **2** *pl. inv.*: die ~ Мари- **1** **Maria'ne** {мaриaн'} *f* 8d Маријана (име).

Mari'a {there'sien} {талер} {мaриaтерeз'и'нтaл'p} *m* талир Марије Терезије, аустријски талир.

Mari'e {мaри', често мaри} [јевр.] *f* 8d = Maria; *hist.* die blutige ~ Марија Крвава (кћи енг. краља Хенрика VIII). [рица *f*, Марче.]

Marie'chen {мaриx'н} *n* 8g (dim. од Marie) Ma- **1** **Mari'en...** {мaрин-}: ~bad *n*: **a**) **2** 8g Марпенбад *m* (бања и град у Чешкој); **b**) **2a** загревало водом, песком, гасом; ~bild *n* = Madonnenbild; ~dienst *m* *rl.* служба *f* Св. Богородице; ~distel *f* гујина трава; ~faden *m/pl.* = Sonnenfäden; ~fest *n* Богородичин празник *m*; ~glas *n* *min.* мацино стакло; ~glöckchen *n*, ~glocke *f* **2** (пољско) звонце *n*, звончић *m*; ~groschen *m* марјаш; ~hähnchen *n*, ~käfer *m* **2** ~würmchen; ~kirche *f* Богородичина црква; ~kultus *m* култ Богородице, маријанизам; ~tag *m* = ~fest; ~würmchen *n* **2** бубамара *f*, божја овчица *f*.

Mari'ne {мaрин'} [фр.; *лат. mare „море“] *f* 3b = **X** морнарица, марина, поморска сила; bei der ~ dienen служити у морнарици.

Mari'ne..., **mari'ne...** {мaрин-}: ~artillerie **X** *f* поморско топништво *n*, поморска артилерија; артилерија ратне морнарице; ~arzt *m* поморски лекар, лекар ратне морнарице; ~attache' *m* марински аташе (и. изасланик); ~bilder *n pl.* поморске слике *f pl.*, слике које претстављају поморске догађаје; ~blau *a* плава као море; ~blau *n* морско плаветнило; ~chef|ingenieur *m* марински инжењер шеф; ~general|ober|arzt *m* марински лекар шеф; ~general|stabs|arzt *m* генералштабни марински лекар; ~glas *n* поморски доглед *m*; ~infanterie *f* поморска пешадија; ~ingenieur *m* инжењер ратне морнарице; ~maler *m* поморски сликар, сликар догађаја из поморског живота; ~minister *m* (~ministerium *n*)

министар (министарство) морнарице; ~offizier *m* поморски официр; ~ober|zahl|meister *m* главни благајник морнарице; ~schiffs|post **2** *f*: deutsche ~schiffs|post пошта царске морнарице; ~soldaten *m pl.* поморска пешадија *f*, пешадија ратне морнарице; ~stabs|ingenieur *m* главни инжењер морнарице; ~stabs|zahl|meister *m* главни благајник морнарице **1** кл.; ~stücke *n pl.* = ~bilder; ~verwaltung *f* управа морнарице; ~wesen *n* морнарица *f*, морнарство; ~zahl|meister *m* благајник морнарице.

marinie'ren {мaринир'н} [фр.] **1** *tr.* 15g \ правити (и. справљати) маринат, став|ити -лати у саламуру. **II** **Marinie'ren** *n* справљање марината, стављање у саламуру.

Marione'tte {мaриoнeт'} [фр.] *f* 3b марионета, покретна лутка, лутка на жици; покретан пајак *m*; ~n|spieler(in) *m* играч, -ица покретним луткама (и. луткама на жици); ~n|theater *n* позориште с луткама, марионетско позориште.

mariti'm {мaритим} [лат.] *a* поморски.

Mark¹ {марк} [свн.] *n* 2g (без *pl.*) срж *f*, мождина *f*; срце *n*; месо *n* (воћа); *fig.* срж *f*, језгро *n*, суштина *f*; durch ~ und Bein до сржи; кроз кости.

Mark² {~} [свн.] *f* 3b 1. међа (означена међашима), граница. 2. гранична земља; **2** крајина, граница, марка; ~ Brandenburg Бранденбуршка (Браниборска) Марка (Крајина). 3. ограничена област, срез *m*, котар *m*. 4. хатар *m* (општине).

Mark³ {~} [свн.] *f* 3b (pl. **1** место тога боље: ~stücke) 1. **2** мера за племените метале, 1/2 фунте; eine ~ Goldes 1/2 марке злата. 2. (сребрни новац од 100 пфенига; *abr.* M) марка (= 1,25 златног динара).

Mark⁴ {~} *abr.* = Markus.

Ma'rke {марк'} [свн.; фр.; *нем.] *f* 3b 1. значка, белег *m*; жиг *m*, марка; = Freimarke; тантуз *m*; број *m* ради поновног уласка у позориште; ~n sammeln скупљати поштанске марке. 2. **2** марка, врста, каквоћа; die besten ~n *pl.* најбоље врсте (и. марке).

Ma'rken... {мaрк'н-}: ~nachmacher *m* патворилац поштанских марка; ~schutz *m* заштита *f* творничких (и. фабричких) жигова; ~verwendung *f* употреба жигова поштанских марка итд. [становник; -ца марка, крајине.]

Mä'rker {мeрк'p} [Mark²] *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c **1** **ma'rk** {erschü'tternd(er) Schrei} {марк-} *a* (крик) који потреса срж у костима.

Markete'nder **X** {мaркeтeнд'p} [нвн.; *ит. mercata'nte] *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c пуковски крчмар, пуковска крчмарица; (у касарнама:) крчмар, -ица, маргетан, -ка; баракер, -ка. **Marketenderei'** {мaркeтeнд'p} *f* 3b 1. пуковско крчмарство (и. крчмарење) *n*, баракерство *n*. 2. крчма, барака, кантина.

Markete'nder|wagen *m* кола *n pl.* пуковског (и. логорског) крчмара.

Ma'rk..., **ma'rk...** {мaрк-}: ~gefäß *n* **2** мождински (и. сржни) суд *m*; ~gerechtigkeit *f* право *n* раз-, o|граничавања; ~gewicht **2** *n* те-

m ✱ сврдао за мермер; ~bruch *m*: а) мра-

морни мајдан; **b)** вађење (и. добијање) *n* мрамора; **2** *hart* *a* тврд као мрамор, *fig.* од мрамора, мраморан.

marmorie'ren {*мормерирун*} *I tr.* 15g **✱** мраморисати, (и)шарати као мрамор. **II** **Marmorie'ren** *n*, **Marmorie'ring** *f* мраморисање, шарање (и. сликање) у виду мрамора.

Marmorie'rer {*~р*} *m* 2l, *~in* {*~ин*} *f* 3c **✱** мраморисач, -ица, сликар, -ка шара у виду мрамора.

Ma'mor..., **ma'mor...**: *~imitation f:* **a)** вештачки мермер (и. мрамор) *m*; **b)** = *marmorieren* *II*; **2** *kalt a* хладан као мрамор (и. као стена); **2** *n* {*мърморн*} *a* мраморан, мермеран; *fig.* од камена, леден; *~platte f* мермерна (и. мраморна) плоча; *~schleifer m* **✱** брусач мрамора; *~schleiferei f* брушење *n* мрамора; *~schneide mühle f* **✱** стругара (и. stroj *m*) за (сечење) мрамор(а); *~schneider m* **✱** тесач мрамора; *~stein m* = *Marmor*; *~tafel f* мермерна (и. мраморна) плоча; *~tisch m* мермерни сто; *~waren f pl.* **✱** мермерна (и. мраморна) роба *f*, мермерни (и. мраморни) радови *m pl.*; *~warenfabrikant* **✱** израђивач (и. творничар, фабрикант) мермерне робе; *~warenhändler m* **✱** трговац мермерном робом; *~würfel m* мермерна (и. мраморна) коцка *f*. [црпен, изнурен, малаксао, изнемогао.]

maro'de {*марод*} [фр.] *a* сустао, балдисао, ис-)

Marodeu'r {*мародо'р*} [фр.] *m* 2g¹ **✱** војник који заостаје да пљачка, пљачкаш (рањених и убијених војника), мародер.

marodie'ren {*мародирун*} *I intr.* (h) 15g **✱** заостаја(ти) у рату пљачке ради, пљачкати. **II** **Marodie'ren** *n* заостајање у рату пљачке ради, пљачкање. [Марокан|ац, -ка.]

Marokka'ner {*мароккер*} *m* 2l, *~in* {*~ин*} *f* 3c **✱** *Marokko* *n* 8g **✱** Мароко *m* (држава у северној Африци). [м, марокен.]

Maro'kkoleder *n* **✱**: (gekörntes) *~* сафијан

Maro'ne {*марон*} *f* 3b **✱** (крупни) питоми кестен *m*, марон *m*.

Maro'nen... {*анн*}: *~baum m* **✱** питоми кестен, питоми кестеново дрво *n*; *~händler m* **✱** кестењар, трговац кестенима, продавац кестења; *~kastanie f* **✱** = *~baum*.

Maroqui'n {*мароке*} [фр.; **Marokko*] *n* 6l **✱** = *Marokkoleder*.

Maro'tte {*марот*} [фр.] *f* 3b буба у глави, лутка у глави; *худ, хед m*; *уп. Steckenpferd*.

Marqui's {*марки*} [фр.; *нем. *Mark*²(graf)] *m inv.*, *Marqui'se* {*~з*} *f* 3b и. *Marqui'sin* {*~зин*} *f* 3c маркиз, -а. [ски бог рата; планета.]

Mars¹ {*марс*} [лат.] *m inv. myth.* **✱** Марс (рим-)

Mars² {*~*} [хол. „котарица“; *лат.] *m* и. *f inv. pl.* *Marse(n)* {*марз(н)*} = *корпа f* (и. кош *m*) на јарболу (и. катарци).

Marsch¹ {*марш*} [фр. али *f*] *I m* 2d (нар. **✱**) 1. *марш(овање n)* *m*, пешачење *n*, пут(овање *n*) *m*; **✱** марш, корачница *f*; *auf dem ~e sein* бити у маршу, бити у покрету; бити на путу; *sich in ~ setzen* кренути; *e-n ~ spielen* свирати марш (и. корачницу); *fig. j-m den ~ blasen* и. *machen*: *a)* напујдати кога; *b)* избрусити кога. 2. покрет, развијање *n* трупа.

II marsch! *int.*: **a)** **✱** *vorwärts* — *marsch!* напред — марш!; **b)** *марш!*, *сиктер!*, *ломи врат одавде!*, *торњај се!*, *чисти се!*, *губи се!*

Marsch² {*марш*} [дн.] *f* 3b (opp. *Geest*) мочварна земља, мочварна низија, мочвара.

Ma'rschall {*маршал*} [фр.; *свн. *Mähre* + *Schalk* „коњушар“] *m* 2d, *~in* {*~ин*} *f* 3c маршал, -ка; управник, -ца (управитељ, -ка) двора; *в. Hofmarschall* итд.

Marscha'll(s)... {*мършъл(с)*}. *~amt n*: **a)** маршалство, маршалат *m*; **b)** врховно надзорништво (двора); *~gericht n* суд *m* под председништвом маршала; *~stab m* маршалска палица *f*; *~würde f* маршалство *n*, маршалско достојанство *n*.

Marsch¹..., **marsch**... {*марш-*}, **Ma'rsch...**, **ma'rsch**²... {*марш-*}: *~anstrengung f* напор *m* (и. напрезање *n*) на маршу; *~anzug m* **✱** походно одело *n*, походна униформа *f*; *~bataillon n* **✱** маршовски (и. покретни) батаљон *m*; *~befehl m* заповест за марш (и. кретање); *~bereit a* спреман (и. готов) за марш (и. покрет); *~bereitschaft f* спремност за марш (и. покрет); *~bewegung f* кретање *n*; *~bewohner(in f) m* = *~länder(in)*; *~boden m* **✱** мочварно (и. баровито) земљиште (и. тле) *n*, мочварна земља *f*; *~fähig a* способан за марш (и. полазак, покрет); *~fertig a* = *~bereit*; *~fieber n* барска грозница *f*; *~form f* облик (и. вид) *m* марша; *~front f* маршеви фронт *m*; *~führung f* додир *m* на маршу; *~geschwindigkeit f* брзина марша (и. кретања, покрета); *~gewöhnung f* навикавање *n* на маршовање.

marschie'ren {*марширун*} [фр.] *intr.* (s и h) 15g, нароч. **✱** (и *fig.*) маршовати, кретати се, пешачити, путовати; *fam. du kannst ~!* сиктер (бре)! губи се!, одлази!. [ровит; *уп. sumpfig.*]

ma'rschig {*маршиг*} [*Marsch*²] *a* мочваран, ба-)

Ma'rsch..., **ma'rsch...**: *~kolonne* **✱** *f* маршевска колона, колона у кретању; *~land n* мочварна (и. баровита) земља *f*; *~länder(in f) m* 2l (3c) становник, -ца мочварне (и. баровите) земље (и. мочварне, баровите низије); *~leistung f* успех *m* у маршу; *~lied n* **✱** песма *f* за марш, корачница *f*; *~linie f* = *~route*; *~mäßig a* у походној униформи; *~ordnung f* маршевски поредак (и. ред) *m*; *~quartier n* конач *m*, даниште, одмориште; *~regiment n* **✱** резервни (пешадиски) пук *m* (нек. у Француској); *~richtung f* правац *m* марша; *~route f* маршрута, правац *m* кретања, путна објава, пут *m*; *gebundene ~route* = *Zwangspaß*; *~sicherung f* обезбеђење (и. осигурање) *n* на маршу; *~straße f* маршевски пут *m*; *~tag m* дан марша; *~tempo n* темпо *m* марша; *~tiefe f* дубина колоне на маршу; *~verpflegung f* снабдевање *n* (војске) на маршу; *~zucht f* маршевска дисциплина.

Marseiller {*марсејер*} [*Marseille*, град у Француској] *m* 2l, *~in* {*~ин*} *f* 3c Марсељ|ац, -ка.

Ma'rs... {*марс-*}: *~feld n* Марсово Поље; *~gast* = *m* кошни чувар, чувар у кошу на јарболу; *~lanterne f* кошни фењер *m*, кошна светиљка (на катарци); *~rahe f* кошни криж *m*; *~*

segel *n* кошно једро; ~*stenge \Leftarrow *f* кошни јарбол *m*, кошна катарка.
 Ma'rstall {мартстал} [свн. Mähre + Stall] *m* 2d коњушница *f* (неког владоца), штала *f*; ~amt *n* управа *f* коњушнице.
 Ma'rter {мартер} [свн.; *грч.-лат. martyrium] *f* 3d 1. мука, мучење *n*, мучеништво *n*, страдање *n*. 2. = Folter.
 Ma'rter|bank {мартер-б} *f* 2f = Folterbank; auf der ~ liegen лежати на мучилу, *fig.* трпети мучење (и. муке). [целат.]
 Ma'rterer {мартерер} *m* 2l мучилац, мучитељ,
 Ma'rter...: ~gerät *n* справа *f* (и. оруђе) за мучење, мучило; ~holz *n* дрвени коњ *m* за мучење, крст *m*; ~kammer *f* = Folterkammer.
 ma'rtern {мартерн} [свн.; *Marter] 1 *tr.* и *refl.* 15f 1. (sich) мучити (се), ударити (и. ставити, -љати) на муке; 2. *fig.* sein Gehirn ~ мучити мозак, лупати главу; j-n langsam zu Tode ~ вадити кому душу на памук, пити кому крв на памук, убијати кога лагано. II Ma'rtern *n* = Marter. [ника.]
 Ma'rter|tod *m* мученичка смрт *f*, смрт муче-
 Ma'rter..., ma'rter...: ~voll *a* мучан, пун мука (и. патњи), патнички; ~werkzeug *n* = Marter-gerät; ~woche *f* = Karwoche. [Марта.]
 Ma'rtha {марта} [јевр. „уцвељена“] *f* 8b, 8d
 Ma'rthchen {мартхен} *n* 8g (dim. од Martha) *f*ат. Мартица *f*.
 martia'lich {марциалџ} [лат., *Mars¹] *a* марцијалан, ратни(чки), ратоборан, убојни.
 Ma'rtin {мартин} [лат., *Mars¹] *m* 8a Мартин.
 Marti'ni {мартини} [лат. gen., Martin, свештеник из Тура, † 400 год.] *n* плв. свети Мартин (и. Мрата), Мратин дан.
 Ma'rtins...: ~fest *n* = Martini; ~gans *f* гуска светог Мартина (и. Мрате).
 Ma'rter {мартер} *m* 2l = Marterer.
 Ma'rterer {мартерер} *m* 2l = Märtyrer.
 Ma'rtyr {мартир} [свн.; *грч. „сведок“] *m* 2l, ~in {~џн} *f* 3с мученик, -ца; ~geschichte {ме...} *f* повесница (и. историја) мученика; ~krone *f* мученички венац *m*; ~tod *m* мученичка смрт *f*.
 Ma'rtyrertum {мертурертум} *n* 2a, и Marty'rium {мартуријум} *n* бе мучеништво.
 Ma'rtyrer|verzeichnis *n* списак *m* мученика.
 Ma'rtyrin {мертурџн} *f* 3с = Märtyrerin.
 März {мерц} [свн.; лат. Martius] *m* 3a и (аус. само) 2g (sg. и плв.) март, ожујак. [пиво.]
 März|bier {мерц-н} *n* лежак *m*, мартовско.
 März... {мерц-}: ~ente *f* \Leftarrow \Leftarrow дивља патка (и. пловка); ~gefallene(n) *m* пл. мартовске жртве *f* пл. [ципан *m*, колач *m* од бадема.]
 Marzipa'n {марципан} [нвн., *ит.] *n* 2g¹ мар-
 märtzlich {мерцлџх} *a* мартовски.
 März|schnee *m* мартовски снег, бабини козлићи, бабамарта *f*.
 Ma'sche {маш} [свн.] *f* 3b петља, шепут *m*; око *n*; e-e ~ fallen lassen ис-, у|пустити петљу; e-e ~ wieder aufnehmen прихватити петљу.
 Ma'schen..., ma'schen... {машен-}: ~weise *adv.* петљу по петљу; на петље; ~werk *n*. а) мрежа (и. пређа) *f* од петљи; б) мрежаст рад *m*, рад *m* на петље; ~zahl *f* број *m* петљи.

ma'schig {машџ} *a* петљаст, с петљама.
 Maschi'ne {машин} [нвн., фр., *грч.] *f* 3b машина, stroj *m*; с-, на|права; * ~ zu Verwandlungen stroj *m* за мењање призора на позорници; *fat.* често: машина = велосипед, писаћи stroj (писаћа машина) итд.
 maschine'II {машинел} *a*, *adv.* машински; ~e Einrichtung машински уређај *m*, машинерија; *adv.* махинално.
 Maschi'nen..., maschi'nen... {машинен-}. ~arbeit *f* машински рад (и. посао) *m*; ~arbeiter *m* механички (и. машински) радник; ~aufsteller *m* састављач машина (и. стројева), монтер; ~bau *m* грађење *n* (и. градња *f*) стројева (и. машина); ~bauer *m* израђивач (и. градитељ) стројева (и. машина), механичар, конструктор; ~bau|meister *m* машински инжењер; ~bau|schule *f* механичарска школа; ~bau|werk|stätte *f* машинска радионица (и. творница); ~betrieb *m* рад машинама, рад помоћу стројева (и. машина); ~druck *m* strojни (и. машински) отисак; ~drusch *m* \Leftarrow вршење *n* (и. вршидба *f*) парном вршалицом, машинска вршидба *f*; ~fabrik *f* творница (и. фабрика) стројева (и. машина); ~gewehr *n* \Leftarrow машинска пушка *f*, митраљез *m*; ~gewehr|abteilung *f* \Leftarrow митраљеско одељење *n*; митраљески одред *m*; ~garn *n* (и. \Leftarrow) механички (и. творнички) конач *m*, механичка пређа *f*; ~haus *n*: а) машинско (и. стројено) одељење, одељење где је машина (и. stroj); б) = Lokomotivschuppen; ~ingenieur *m* = баumeister; ~kunde, ~lehre *f* наука о стројевима (и. машинама), познавање *n* стројева (и. машина); ~macher *m* = ~bauer; ~mäßig *a* машински; механички; ~meister *m*: а) * машиниста; б) \Leftarrow механичар; ~näherin *f* шваља на шиваћој машини; ~öl *n* в. ~schmieröl; ~papier *n* \Leftarrow машинска хартија *f*, непрекидни папир *m*; ~raum, ~saal *m* машински простор, машинска дворница, дворана с машинама; ~revision *f* * машинска ревизија, трећа (и. последња) ревизија; ~schlosser *m* машински бравар; ~schmieröl *n* машинско уље; ~schreiben *n* писање на strojу (и. машини), ~schreiber(in) *m* писар, -ка на strojу (и. машини); дактилограф, -киња; ~schrift *f* strojно (и. машинско) писмо *n*, дактилографија; ~teile *m* пл. strojни (и. машински) делови; ~web|stuhl *m* машински (и. strojни) разбој *m*; ~wechsel \Leftarrow \Leftarrow промена *f* локомотиве (и. машине); ~werk *n*: treibendes ~werk погонска машина *f*, погонски stroj *m*; ~werk|stätte *f* strojна (и. машинска) радионица; ~wesen *n* машинство, машине *f* пл., strojеви *m* пл.
 Maschinerie' {машинери} [фр.] *f* 6f \Leftarrow машинерија; механизам *m*.
 Maschini'st {машинист} *m* 3a * 1. = Maschinenmeister а. 2. \Leftarrow Lokomotivführer, машиниста.
 Ma'ser {мáз-р} [свн.] 1. *m* 2l и *f* 3b белег *m*, мрља *f*. 2. *f* 3d дрво ишарано жилицама. 3. * ~п *f* пл. мрасе. [дрвету; ~holz *n* = Maser 2.]
 Ma'ser... {мáз-р-}: ~fleck *m* шара (и. пега) *y*

ma'sericht {маз'рѣхт}, ma'serig {маз'рѣх} [Maser 2] а пегав, са шарама.

ma'ser|krank [Maser 3] а мрасав, оспичав.

ma'sern¹ {маз'рн} [Maser 2] 1 а од пегава дрвета, од (природно) ишарана дрвета. II tr. 15b само у р.р. gemasert {г'маз'ерт} = та-

Ma'sern² {~} f pl. ♀ в. Maser 3. [serig.]

Ma'ske {маск'е} [нвн. 18 в., фр., ит., *ар.] f 3b

1. образина, крабуља, маска (и. личност); (кадифена) полуобразица, полумаска; die ~ abnehmen скинути -дати образину, fig. j-m die ~ abreißen здерати кому образину. 2. sich die ~ e-r Rolle anlegen маскирати се за неку улогу. 3. bill.: eine ~ setzen маскирати (тако да лопта не може погодити друге).

Ma'sken..., ma'sken... {м'аск'н-}: ~anzug т

крабуљно одело п; ~ball т крабуљна забава (и. играшка) f, забава са маскама; ~freiheit f слобода образине; ~haft {маск'нх'афт}

а образински, попут образине (и. маске); ~kleid п прерушено одело, прерушење; ~scherz т пошалица (и. шала) f о месојеђу, по-

кладна шала; ~tanz т крабуљна играшка f,

играшка са маскама; ~verleiher(in) f т по-

зајмљивач(ица) одела за крабуљне забаве;

~zug т покладна (и. карневалска) поворка f.

Maskerade {маск'рад'е} [фр.; *Maske] f маска-

рада, забава са образинама (и. крабуљама),

крабуљна игра.

maskie'ren {маск'ир'н} [фр.] tr. и refl. 15g (sich)

прерушивати (се), прерушити (се), маски-

рати (се) (и fig. и X); уп. verkleiden.

Maskuli'n|form {маскулин-} f гр. облик т за

мушки род. [6к мушки род т.]

Maskuli'n|um {маскули'нум} [лат. „мушки“] п

Maso'vien {мазов'ин} п 8g ☉ Мазовска f (део

Пољске у коме се налази Варшава).

maß¹ {мас} impf. ind. од messen.

Maß² {мас; хот. Maas} [свн.; *messen] п 2g

(као јединица за меру у pl. inv. в. и 3) 1.

мера f; сразмера f, мера f, однос т; мера

f, протезање, димензија f; границе f pl.,

међе f pl.; fig. мера, умереност; опрезност,

смотреност; штеђење, чување; а) gutes ~

geben да(ва)ти добру меру, добро (од)-

мерити, добро одмеравати; richtiges ~ ha-

ben имати праву (и. тачну) меру, одговара-

ти одређеним мерама; er hat das ~ nicht он

нема стаса (и. струка); alles hat sein ~ und

Ziel има свему мере, има граница свему;

weder Ziel noch ~ kennen немати ни мере ни

граница; weder ~ noch Ziel halten претер(и-)

вати у свему; das ~ zu e-m Rocke nehmen

узјети -имати меру за капут; das übersteigt

alles ~! то пре(вази)лази сваку меру!; das ~

vollmachen напунити (и. навршити) меру;

das ~ meiner Leiden величина мојих патњи

(и. страдања); б) са ррр.: in dem ~e als (и.

wie)... (у)колико... (уп. и nachdem 3); in dem

~e, даВ... дотле да...; толико да...; у толикој

мери да...; in hohem (и. reichem) ~e у вели-

кој мери, у великом степену; увелико; in

vollem ~e у пуној мери, потпуно; nach ~ по

мери, према мери; nach dem ~e seiner Kennt-

nisse према његову знању, у сразмери ње-

гова знања; nach dem ~e meiner Kräfte пре-

ма мојим снагама (и. силама); ohne ~ und

Ziel преко мере, без мере; ррр. в. Maßen¹. 2.

(Eich-)~ (пра)мера f, баждарска мера f; про-

писна мера (и. количина) f, доза f; das ge-

hörige ~ haben имати прописну меру. 3. f

inv.: e-e ~ Bier литар (и. литрењак) т пива,

кригла f пива; drei ~ Hafer три мерице зоби

(и. овса). [сажа.]

Massa'ge {масаж'е} [фр.] f 3b трљање п, ма-

massakrie'ren {масакри'р'н} [фр.] 1 tr. 15g (но-

клати, масакровати. II Massakrie'ren п, Mas-

sakrie' rung f покољ п, клање. Уп. nieder-)

Maß²|bezeichnung f размерник т. [metzeln.]

Mä'Bchen {м'ес'х'н} (dim. од Maß 3) 2l литре-)

mä'Be {мес'е} impf. conj. од messen. [њачић т.]

Ma'sse {мас'е} [свн.; *лат] f 3b маса (материја;

количина материје у телу, количник из силе

и убрзања; множина, мноштво, сила).

Ma'sse {мас'е} у слож. = Massen...

Maß²|einheit f јединица мере.

Ma'ssel {мас'ел} [лат.] f 3d ☞ кратак, дебео

комад сирове гвожђа (и. железа).

Ma'Ben¹ {м'ас'н} [pl. од † Maße] olne ~ schön

изванредно леп; über alle ~ преко сваке ме-

ре; über die ~ преко (и. без) мере, преко-

мерно; ррр. alles mit ~ буди умерен!

ma'Ben² {~} † [срвн. dat. pl. од Maß] будући

да, пошто, имајући у виду да...

...maBen {м'ас'н} [gen. pl. од † Maße] adv. у

слож. на пр. anerkanntermaßen као што је

опште признато.

Ma'ssen..., ma'ssen... {м'ас'н-}: ~aufgebot п X

дизање (и. скупљање, врбовање) п војске у

маси; ~fabrikation f производња навелико;

~gebirge п планински масив т, било; ~grab

п заједничка рака f; ~haft {м'ас'нх'афт} а 1.

који се налази у маси (и. у гомилама, у вели-

кој множини; 2. обиман, грдан, велик, огро-

ман, голем; ~kurator ☞ заступник повери-

лаца; ~mord т убијање п у маси (и. у гоми-

лама), покољ; ~verwalter т ☞ руковалац

стецишном масом; бранилац стецишне масе;

~weise adv. у маси, (у) гомилама, масама.

Masseu'r {мас'еур} т 2g¹, ~in {~ин} f 3с, fam.

Masseu'se {мас'еу'зе} f 3b ♀ = Massierer(in).

Maß²..., maß²... {мас-}: ~gabe f мера, мерило

п, сразмера f; nach ~gabe... (gen.) по (loc.),

према, на основу, у сразмери; сходно, са-

образно; mit der ~gabe, даВ... са оградом

да...; ~gebend а меродаван; надлежан; одре-

ђујући, одлучујући; пресудан; in ~gebenden

Kreisen у меродавним (и. надлежним) кру-

говима; das kann nicht ~gebend für uns sein

то за нас не може бити меродавно; ~geblich

а = ~gebend; adv. меродавно; ~gefäß п мерни

суд т, суд (који служи) као мера; ~halten

intr. (h) придржавати се мере, држати се

мере, бити умерен; ~haltend а = ~voll;

~holder {~холдр'е} т 2l ☞ клен(ика) f т, кун-

(ика) f т.

massie'ren {мас'ир'н} [фр.] 1 tr. 15g ♀ трљати,

масирати. II Massie'ren п трљање, масирање.

Massie'r'er {мас'ир'ер} т 2l, ~in {~ин} f 3с ♀

трљач, -ица, масер, -ка.

ma'ssig {*mācūx*} [*Masse*] *a* = massenhaft 2.
mā'Big {*mēcūx*} [свн.] **Maß* *a* (dv.) 1. умерен(о). 2. умерен (у јелу и пићу), уздржљив; трезвен; који се држи средине, који држи средину; (о)средњи. 3. у слож.: а) са претходним бројем: на пр.: (ein)~ од 1 литра; б) са *s*: на пр. *helden~* јуначки, херојски.

mā'Bigen {*mēcūn*} 1 *tr.* и *refl.* 15a 1. (sich) ~ умерити (се), -авати (се). 2. (sich) ~ ублажити (се), ублажавати (се); уздржавати (се), -ати (се), савла|дати (се), -ђивати (се); ограничити, -авати; успорити (се), -авати (се); умирити (се), умиравати (се); умањивати; *s-e* Stimme ~ спу|стити -штати глас. II **Mā'Bigen** *n*, **Mā'Bigung** *f* умеравање; успоравање; умањивање, у-, с|мањивање, у-, с|мањење.

Mā'Bigkeit {*mēcūhət*} *f* 3b (в. *mā'Big*) умереност; уздржљивост; трезвеност; осредњост, приличност; ~*s*|*apostel* {*mē...c*} *m* апостол умерености (и. трезвености); ~*s*|*verein* *m* друштво (и. удружење) *n* умерености (и. трезвености), удружење *n* умерењака; ~*s*|*verein* {*фр.verein*} *m* 2l члан друштва умерености.

massiv {*mācūf*} I *a* (dv.) 1. масив|ан(-но), громадан; крупан; испуњен, пун. 2. *fig.* тежак; позадружан; незграпан; II **Massiv** *v* *n* 2g¹ ● = *Gebirgsstock* *b*, масив *m*.

Massiv *v* *bau* {*mācūf*-} *m* ● масивна (из)градња *f*, масивно грађење *n*; масивна грађевина (и. изграда) *f*.

Massivität {*масивитет*} [лат.] *f* 3b масивност.
Ma'B..., **ma'B...**: ~*kanne* *f* ибрик *m* од литре, ибрик литрењак; ~*lieb* {*chen*} [хол. *kleines Lieb*] *n* ● красуљак *m*; ~*los* *a* (dv.) безмер|ан(-но), бескрај|ан(-но), огром|ан(-но), неизмер|ан(-но); ~*losigkeit* *f*: а) безмерност, неизмерност; бескрајност; огромност; б) прекомерност, претераност; ~*nahme* {*~nam*} *f* 3b, ~*nehmung* {*~немун*} *f* 3b мера; ~*nehmen* *n* узимање; мере; ~*regel* *f* мера, поступак *m*; *seine* ~*regeln* *treffen* предуз|ети -имати мере; ~*regeln* *tr.* *insep.* *e-n* Beamten итд. ~*regeln* сецати кога чиновника, (из)брецати се нанеког чиновника; ~*regelung* *f* сецање *n*, кажњавање *n*, кињење *n*; ~*stab* *m*. а) мерило *n*, размерник, врстар са подецима; б) размер {*a*} *m*; *verjüngter* ~*stab* смањен(а) размер {*a*}; *in verjüngtem* ~*stabe* у смањеној размери; у маломе; с) *fig.* мерило *n*, (раз)мера *f*; *in großem* ~*stabe* навелико, у великим размерама; ~*und Gewi'chts-kunde* {*масунтг-мјеттгкунд*} *f* познавање *n* мера за дужину и тежину, наука о мерама и теговима, метрологија; ~*voll* *a* (dv.) умерен(о), са пуно мере; ~*weise* *adv.*: ~*weise* verkaufen крчмити (пиће, течности).

Mast¹ {*маст*} [свн.] *m* 4с катарка *f*, јарбол; *sämtliche* ~*en* *e-s* Schiffes (све) катарке, (сви) јарболи брода.

Mast² {~} [свн.] *f* 3b: а) товљење *n*, гојење *n*, жирење *n*; б) храна (и. пйћа, крма) за гојење (и. товљење).

Mast³ {*маст*-}: ~*band* *n* 2a, ~*bügel* *m* прстен

m катарке (и. јарбола); ~*baum* *m* ● = **Mast**¹; ~*darm* *m* ● гужњак, гузно (и. гужње) црево *n*; ~*darm|entzündung* *f* ♀ запаљење *n* (и. упала) гужњака (и. гузног црева); ~²*darm|fistel* *f* ♀ гужњачка фистула, фистула (и. шупаљ чир *m*) гузног црева; ~²*darm|krebs* *m* ♀ гужњачки рак, рак гузног црева.

ma'sten {*мастн*} [**Mast**¹] *tr.* 15с ● = *bemasten* I; нарочито *p.p.* (*hoch*-)*gemastet* са (високим) катаркама (и. јарболима).

mā'sten {*mēcтн*} [**Mast**²] I *tr.*, *refl.* 15с (sich) ~ гојити (се), угојити (се), товити (се), утовити (се), жирити (се), ужирити (се). II **Mā'sten** *n*, **Mā'stung** *f* гојење, товљење, жирење.

Ma'sten..., **ma'sten...** [**Mast**¹]: ~*macher* *m* израђивач катарки (и. јарбола), катарчар, јарболар; ~*reich* *a* са многим катаркама (и. јарбола), где је (и. има) читава шума од катарки.

...**master** {*мастр*} [**Mast**¹] *m* 2l ● у слож. на пр. *Zwei~* брод са две катарке, лађа *f* са два јарбола, двокатарка *f*, двојарболац. [лац.]

Mā'ster {*mēcтp*} *m* 2l гојилац, товилац, жири-**ma'stern** *tr.* *jn.* 1. = *meistern*, *zurechtweisen*. 2. = *zum besten haben*, *foppen*.

Ma'st²...: ~*futter* *n* / сточна храна (и. пйћа, крма) за товљење; ~*hühnchen* *n* угојено пиле.
ma'stig {*мастџ*} [**Mast**¹] *a* гојазан, пун; крупан и дебео, дебео и снажан, грдно велик, огроман. [gemastet (в. *masten*).]

...**mastig** {*мастџ*} [**Mast**¹] *a* = у слож. = **Ma'stix** {*мастикс*} [лат., грч.] *m* 2g (б. *pl.*) мастика *f*.

Ma'stix... {*мастикс*-}: ~*baum* *m* ● смрдљика *f*, тришља *f*, мастика (дрво); ~*firnis* *m* ● фирнајз од смрдљике; ~*körner* *n* *pl.* мастика у капљама.

Ma'st..., **ma'st...**: ~*kaib* *n*. а) теле за гојење (и. товљење); б) угојено (и. утовљено) теле; ~¹*korb* *m* ● кош на катарци, корпа *f* на јарболу; ~²*kur* *f* лечење *n* за гојење, лечење *n* гојења ради; ~²*los* *a* без катарке, без јарбола; ~*los* werden изгубити катарку (и. јарбол), остати без катарке (и. јарбола); ~²*ochs*, ~²*ochse* *m*: а) угојен (и. утовљен) во, дебео во; б) *pop. fig.* волина, транавко.

Ma'stodon {*мастодон*} [грч.] *n* 6l (*pl.* и ~*ten* {*мастодонтн*}) мастодонт.

Ma'st...: ~*schwein* угојена *n* (и. утовљена, ужирана, дебела) свиња *f*; свиње које се гоји, тови, жири; *pop. fig.* *dickes* ~*schwein* дебео крмак, слончина; ~²*stall* *m* / стаја (и. шта-ла) за животиње које се гоје (и. тове); ~¹*stenge*, ~¹*stütze* *f* наставак *m* катарке (и. јарбола). [п, жирење *n*; уп. **Mast**².]

Ma'stung {*мастџ*} *f* 3b гојење *n*, товљење

Mast...: ~²*vieh* *n*: а) стока *f* за гојење (и. товљење); б) угојена (и. утовљена, дебела) стока; ~¹*wächter* *m* стражар (и. чувар) катарке (и. јарбола); ~¹*werk* *n* (све) катарке *f* *pl.*, (сви) јарболи *m* *pl.*; ~²*zeit* *f* време *n* гојења (и. товљења). [зурка] *f* 6l мазурка.

Masur'ek {*мазурек*} [поль.] *m*, **Masur'ka** {*ма-*}

Masur'en {*мазурн*} *n* 3g ● = *Masovien*.

Matado'r {*матадор*} [шп.] *m* 2g¹ матадор (борац с биковима, убилац бика; адут у игри;

истакнута, чувена личност, *fam.* велика зверка.) [ба *f.*]

Match {меч} [енг.] *m* (аус. *n*) 2*g* меч *m*, бор-

Ma'ter {мат'р} [лат.] *f* 3*d* † матрица.

Materia'l {матери'ал} [лат.] *n* 1. грађа *f*, градиво, материјал *m*. 2. материјал *m*, опрема *f*; *rollendes* ~возни парк. 3. *~ien* {~и} *pl.* сировина *f*, -е *f pl.*; лекарије *f pl.*; колонијална роба *f*; бакалска роба *f*.

Materia'l..., **materia'l...** {~ал-}: ~fehler *m* мађа *f* (и. недостатак) материјала, мана у материјалу (и. у грађи); ~ien)verwalter *m* = ~verwalter; ~ismus {матери'ализмус} [лат.] *m* 6*g* (6. *pl.*) *phls.* материјализам; ~i'st {матери'алист} [лат.] *m* 3*a* 1. *~* бакалин; 2. *phls.* материјалиста; *~i'stisch* {матери'алистш} *a phls.* материјалистички; ~schaden *m* материјална штета *f*, материјални квар; ~verwalter *m* магационар, руковацац стовариштем; ~waren *f pl.* лекарије; бакалска (и. колонијална) роба *f*; ~waren|geschäft *n*, ~waren|handlung *f* *~* радња (и. трговина) *f* бакалском (и. колонијалном) робом; (у Јужној Немачкој) дрогерија, трговина лекаријама; ~waren|händler *m* *~* = Materialist 1; (у Јужној Немачкој) дрогериста, трговац лекаријама.

Mat'e'rie {матери'е} [нвн.; лат.] *f* 3*b* материја (грађа, градиво, твар; предмет обраде, *ф* гној).

materie'l {матери'ел} [фр.] *a* материјалан, градивни, предметни; чулни; стваран, изнурен; *das Materielle* материјално, стварно, чулно; *phls.* ~е (*opp. formale*) Ursache материјални узрок *m*. [3*b* (6. *pl.*) математика.]

Mathemat'ik {математик, математ'ик} [грч.] *f* 1

Mathema'tiker {~матик'р} *m* 2*l*, **Mathema'tikus** {~матик'ус} *m* 6*j* математичар.

mathema'tisch {~мат'ш} *a* математички; *die ~en Wissenschaften f pl.* математичке науке. **math'i'disch** {матил'дш} [Mathilde] *a* Матилдин, Матилде (*gen.*).

Matra'tze {матр'атц} [срвн., лат., *ар.] *f* 3*b* душек *m*, струњача; ~п|macher(in *f*) *m* душегција, -ка, израђивач(ица) душека.

Mä'tre'sse {метрес'е} [фр.] *f* 3*b* метреса, милошница, љубавница, наложница; ~п|wirtschaft *f* влада (и. утицај *m*) метреса (и. наложница); наложничко газдинство (и. домаћинство) *n*.

Matri'kel {матрик'л} [лат.] *f* 3*d* главна уписница, матица, матрикула; списак *m*; *in die ~ eintragen* упис(ив)ати, завјести -одити у списак.

Matrikula'r|beitrag {матрикулар-} *m* прилог.

Matri'ze {матр'иц} [лат.] *f* 3*b* *~* матрица, калуп *m* (при ливењу слова); в. и **Ma'ter**.

Matro'ne {матрон'е} [лат. „мајка“] *f* 3*b* римска племићка, матрона; (старија, уважена) госпо(о)ђа. [тронски; уважен, поштован, частан.] **matro'nenhaft** {~нх'фшт} *a* као матрона, ма-

Matro'se {матр'оз'е} [нвн.; *фр.] *m* 3*a* морнар, матроз.

Matro'sen {матр'оз'н-} *~*: ~art начин *m* морнара (и. матр'оза); *auf ~art* по морнарски, по матроски, на морнарски начин; ~gericht *n*

матроско јело; ~hose *f* матроске (и. морнарске) чакшире *f pl.*; ~hut *m* (лакован) матроски (и. морнарски) шешир (и. клобук); ~sold *m* морнарска (и. матроска) плата *f*; ~tanz *m* матроска (и. м(о)рнарска) игра *f*, матроски плес; ~taufe *m* крштавање *n* оних који први пут прелазе повратник.

Matsch¹ {мач} [= Mansch] 1 *m* 2*g* качамак, каша *f*, *fam.* пекмез, маџун *m*; лапавица *f*, шљискавица *f*, шљапавица *f*, блатиште *n*, качамак; *die Kirschen sind zu ~ geworden* направио се качамак од трешања; *es ist ein ~, daß man nicht durch kann* лапавица је да се не може проћи; *j-n zu ~ schlagen* згужавати кога к'о Влах питу, испребијати кога на мртво име. II **matsch** *a* лапав, качамакаст, кашаст, шљискав, шљапав, блатњав, глибовит; гњо.

Matsch² {~} [ит. marcio „лен“] *m* 2*g*: **matsch machen** (у)тући, упљескати, платкати; **matsch werden** бити упљескан, бити тучен, бити платка.

ma'tschen¹ {м'ачн} *tr.* 1*5e fam.* (на)правити качамак (*acc.*: од *gen.*), угњечити.

ma'tschen² {~} *tr.* 1*5e* = matsch machen.

ma'tschig {м'ач'х} *a* = Matsch¹ II; ~es Obst изгњечено (и. гњило) воће.

matt {м'ат} [срвн.; *пер. „мртв“] *a* 10¹ 1. (у шаху) мат; *j-n ~ machen* и. *setzen* дати ко-му шах, матирати кога; *Schach und ~* шах-мат; шах и мат; *das Matt* мат(ирање). 2. *fig.* (по)сустао, изнемогао, исцрпен, изнурен; слаб; малаксао; *der Kranke ist noch ~* болесник је још изнемогао (и. малаксао); *ich bin ~ vor Hunger und Durst* изнемогао сам од глади и жеђи; ~ werden малаксавати, посустајати. 3. који (и. што) је без снаге, без јачине, без одлучности, енергије; без сјаја, непрозиран; мутан, замућен; безбојан; блед; блу-тав, отужан; без душе; млитав, пудљив; ~ machen (по)тамнити; одузети -имати сјај (*acc.*: *dat.*), замаглити, ~љивати; ~ werden (по)тамнети, (из)губити сјај; ~е *Augen n pl.* очи без сјаја, (у)гаснуле очи; ~er Blick изне-могли (и. умирући, малаксао) поглед; ~е *Börse* лабава (и. тешка) берза (и. бурза); ~е *Echo* слаб одјек; ~е *Farben* боје без сјаја; ~er *Gedanke* бледа (и. слаба) мисао (и. иде-ја), обична мисао; ~е (и. ~ (*adv.*) *geschlif-fenes*) Glas мутно (и. непрозирно) стакло; ~е *Gold* злато без сјаја; ~е *Kugel* ослабео метак, без дејства метак; ~е *Stimme* изне-могао глас.

Ma'tt..., **ma'tt...** {мат-}: **~äugig** *a* очију (и. с очима) без сјаја; **~blau** *a* бледоплав; ~blau *n* бледоплаво; **~blond** *a* бледоплав; ~blond *a* бледоплаво.

Ma'tte¹ {мат'е} [срвн.; *mähen] *f* 3*b* травњак, ливада; утрина, рудина; пашњак *m*.

Ma'tte² {~} [срвн.; *лат.] *f* 3*b* рогозина, асура; сламни покривач *m*; сламни брисач *m*.

Ma'tten... {м'атн-}: ~flechter(in *f*) *m* *~*, ~händler(in *f*) *m* *~*, ~macher(in *f*) *m* *~* рогожар, асурија; ~lager *n* постеља *f* од рогозине (и. асуре). [терхорн *m* (врх Пенинских Алпа).]

Ma'tter|horn *~* {мат'р-} *n* (6. *pl.*) *das ~* Ма-

Mau'l..., **mau'l...** {*мѡл-*}: ~'affe *fam.* [(*pop.*)

Maul offen] зајавало, блејало, пријавало; ~affen feil=haben и. ~halten и. ~affen {~affen} *fat. intr. (h) 15a* прода(ва)ти зјала; за-, пријавати, зијати; бленути, блесати; ~'af-ferei *fat. {~affen}* *f 3b* продавање п зјала, зајаване п, зијање п, блејање п, блесање п; ~'beer|baum {свн.; *лат. mor(um) и Beere} дуд, мурва *f*; ~'beer|baum pflanzung *f* дудињак *m*; ~'beere {свн.; *лат. mor(um) и Beere} дуд *m*; б) = ~beerbaum.

Mau'fchen {мџлхчн} *n 2l (dim. од Maul)* 1. у-сташца *n pl.*, устанца *n pl.*; ein ~ machen на-прхити се, напућити се. 2. *fat.* (нежан) по-љубац *m*.

Mau'l...: ~christ *m fat.* хришћанин на језику, притворни хришћанин; ~drescher *m fat.* брбљивац, блебетало, чеврљало.

mau'len {мџлхчн} *I intr. (h) 15a* дурити се, пу-ћити се, бурити се. II Mau'len *n* дурење, бу-рење, пућење.

Mau'l...: ~esel {свн.; *лат. mulus} *m*: а) маза *f*, мазгов, мула *f*; junger ~esel мазговчић; б) студ. младић који је тек оста-вио средњу школу и који се још није уписао на универзитет; ~'eselin *f* мазга; ~'eseli-treiber, ~wärter *m* мазгар; ~'faul *fat. a* лен на језику, лен да отвори уста, кога мрзи да говори; ~'fäule *f vet.* јаштерица, устобоља; ~'hänger(in) *f m fat.* дурљивац, -ица, пу-ћ(и)ца, срда, набуренко, напућенко; ~'hän-gerei *fat. {~hänger}* *f 3b* пућење п, буре-ње п, дурење п; ~'held *fat. m* хвалиша, ју-нак на језику, разметљивац; ~'heldentum *n fat.* јунаштво на језику, хвалисавост *f*, разметљивост *f*; ~'knebel *m* чеп за уста; ~'korb *m* корпа *f* за њушку (и. губицу), бр-њица *f*, нагубац; ~'redner *m fat.* улагивач, улагивало, умиљавало; ~'schelle {Mau'l, schallen} шљакавица (и. шамар *m*) по њу-шци, плуска; врста пецива; ~'seuche *f vet.* = ~fäule; ~'sperrre *f f* стегнуће (и. грчење) *n* доње вилице; ~'spitzen *n fat.*: da hilft kein ~spitzen (es muß gepiffen sein) *fat.* нема врдања, нема увијања, нема трте-врте; ~'stück *n* жвале *f pl.*; ~'tasche *f fat.*: а) = ~schelle; б) уста *n pl.* к'о чарапин почетак; ~'tier *n* мазгов; weibliches ~tier мазга; ~'tierpfad *m* стаза (и. путања) *f* за мазге; ~'tot *a fat.* ућуткан; ћуткац; ~'trommel *f* дромбуља; ~'und Klau'en seuche {мџл-хчн} *f vet.* устобоља и болест папака; ~'voll *n (b. pl.)* пуна уста; ~'werk *n fat. (b. pl.)* жестока уста *n pl.*; ein gutes ~werk haben бити језичан, бити зубат; в. и Mund-werk; уп. и Mund...

Mau'l|wurf {мџлврф} {свн. (пор.) Müll- („Erd“) (auf)werfer} *m 2d* кртица *f*.

Mau'l|wurfs... {~c-}: ~arbeit *f* рад (и. посао) *m* кртице; ~falle *f* клопка (и. кљуса) *f* за кртице; ~fang *m* лов на кртице, хватање (и. ловљење) *n* кртица; ~fänger *m* ловац на кртице, хватач кртица; ~grille *f* ровац *m*; ~haufen, ~hügel *m*, ~loch *n* кртичњак *m*.

Mau're {мџр} {лат., *фенич: Mohr} *m 3a*, Mau'-rin {мџрин} *f 3c* Мавар, ка.

Mau'rer {mauern} *m 2l* 1. зидар. 2. гипсар. 3. = Freimaurer.

Mau'rer..., mau'rer... {мџрр-}: ~arbeit *f* зидар-ски посао (и. рад) *m*; ~ei {мџррр} *f 3b* 1. зидарство *n*; 2. = Freimaurerei; ~gesell(e) *m* зидарски помоћник (и. калфа); ~handl-werk *n* зидарски занат *m*; ~isch {мџррш} *a* = freimaurerisch; ~kelle *f* мистрија; ~meister *m* зидарски мајстор; ~pinsel *m* зидарска четка *f*; ~polier *m* = Mauerpolier; ~zunit *f* зидарски еснаф *m*.

Maureta'nien {мџретанин} *n 8g antiq.* Ма-вританија (стара област у северној Африци).

Mau'rin {мџрин} *f 3c* в. Maure.

mau'risch {мџрш} *a* маварски; ~er Bogen маварски (и. потковичаст) лук.

Maurit'ius {мџрицус} 1. *m 8c* Мауриције (име). 2. *n 8c (b. pl.)*: (Insel) ~ острво Св. Мау-риција (енг. острво у Индиском Океану).

Maus {мџс} {свн.; лат. mus; грч. mys} *f 1* миш *m*; fig. er hat Mäuse (Grillen) im Kopfe (он) има бубе (и. лутке) у глави, он је ху-дљив; в. Mann 1 *c*; прв. mit Speck fängt man Mäuse на чварке се хватају мишеви; wenn die ~ satt (и. voll) ist, schmeckt das Mehl bitter сита госта мука угостити; в. Katze 1. 2. (из милоште:) в. Mäuschen 2. 3. мишић *m* (на руци, нози, нар. на палцу). 4. blinde ~ = Blindenkuh. 5. миш *m*, длакав младеж *m*. 6. vulg. риба, шљива, женска мука.

Mau's|art {мџс-} *f* врста миш(ев)а.

Mau'schel {мџшчл} {Moses} *m 2l* Чива(ц), чи-вутајка *f*.

Mauschelei' {мџшлџ} *f 3b* = Jüdelei, чиву-тарење *n*, зеленашење, чивутско цењкање *n*, чивутско занашење *n*, говор као у Чиве. mau'scheln *I intr. (h) 15f* = jüdeln 2, чивута-рити, зеленашити; чивутски се цењкати; чи-вутски заносити, говорити као Чива(ц). II Mau'scheln *n* = Mauschelei.

Mäu'schen {мџшчн} *n 2l (dim. од Maus 1)* 1. мишић *m*. 2. (одмила:) mein (kleines) ~! *fat.* душице!, мачкице!, мацо!, гугуленце моје! mau'schen|st'ill {мџсхнштл} *a* миран као бу-бица; es ist ~ чује се кад мува пролети; sich ~ (ver)halten бити (и. остати) миран као бу-бица.

Mau'se {мџз} {свн., *лат.} *f 3b (b. pl.)* = Maus... {Maus} в. Mäuse... [Mausen] I Mau'se..., mau'se... {мџз-}. ~aar *m* = ~bussard; ~artig *a* мишаст, налик на миша; ~bussard *m* мишар, трѣсига, витлушка *f*; ~darm {мџз} *m* видовица *f*; ~dorn {мџз} *m* ко-стрика *f*; ~dreck *m* мишјак, мишевина *f*; ~falk(e) *m* = ~bussard.

Mau'se, Mäu'se|falle *f* мишоловка; ~n|händler *m* продавац мишоловки.

Mäu'se..., mäu'se...: ~fänger(in) *f m* мишоло-вац, -ка, хватач(ица) мишева; ~fraß *m* ми-шоједина *f*, мишождерина *f*, штета фод ми-шева; ~gift *n* мишомор *m*; ~grau *a* сив као миш.

Mau'se... {мџз-}: ~kätzchen *fat. n* mein ~ kätzchen! лане моје!, мачкице!; ~katze *f* мач-ка ловчика.

Mau'se, **Mauseloch** *n* мишја руна *f*.
mau'sen¹ {мѡзѣн} [сврн.; *Maus] 15e *I* *intr.* (*h*)
 ловити (и. хватати) мишеве (и. пацове). II
tr. fam. смота(ва)ти, (при)дићи, (при)дизати,
 здипити, -њавати. III **Mau'sen** *n* ловљење (и.
 хватање) мишева; = **Mauserei**; *prv.* в. Katze I.
mau'sen² {~} *I* *intr.* (*h*) и *sich* ~ 15e (о)мита-
 рити се; (о)лињати се; *fam. fig.* мењати (и.
 променити) кожу. II **Mau'sen** *n*, **Mau'sung *f*
 митарење; лињање.**

Mäu'se...: ~nest *n* мишје гнездо; *fam. fig.* ~
 nester im Kopfe haben имати бубе у глави,
 бити худлив; ~ohr *n.* а) мишје ухо; б) ☞ и
 ~öhrchen *n* = Vergißmeinnicht.

Mau'ser¹ {мѡзѣр} [mausen¹ II] *m* 2l, ~in {~ин}
f 3с здипњавало, дизало, смотавало, *fam.*
 смотауз.

Mau'ser² {~} *f* 3d (б. *pl.*), **Mau'sern** {~н} *n* 2l
 (б. *pl.*) [сврн.; в. mausem] митарење *n*, лињање.
Mauserei¹ {мѡзѣрѣ} [mausen¹ II] *f* 3b смотан-
 ција, смотавање *n*, (при)дизање *n*, здипња-
 вање *n*.

Mau'ser|gewehr {мѡзѣр-} ☒ [Wilhelm Mauser,
 проналазач, 1834—1882] *n* маузерка (пушка).
mau'sern {мѡзѣрн} [сврн.; лат. mutare „мењати“]
intr. (*h*) и *sich* ~ 15b = mausen².

Mauserei² zeit *f* митарење *n*, време *n* мењања
 перја, време *n* митарења.

Mäu'se..., **mäu'se...**: ~schwanz *m.* а) мишји
 реп; б) *fam. fig.* плетеница (и. кика) *f* к'о у
 миша реп; ~still *a* = mäuschenstill.

Mau'se..., **mäu'se...**: ~tot *fam. a* мртав мртва-
 јат; ~zahn *m*, ~zähnen *n* зубић *m*, зупче.

Mau'se..., **mäu'se...**: ~farbe *f* мишја боја; ~grau
a = mäusegrau. [миша.]

mau'sig¹ {мѡзѣх} [Maus] *a* који се осећа на/
mau'sig² {~} [mausen²] *a* *fam. fig.*: *sich* ~ ma-
 chen правити се важним, понети се; Sie
 machen sich gar zu ~! много сте се понели.

Mäu'sel {мѡзѣл}, **Mäu'slein** {мѡзѣлѣн} *n* 2l =
 Mäuschen.

Mausoleum {мѡзѣлѣум} [грч.] *n* 6е маузолеј
m (величанствени надгробни споменик, над-
 гробни храм великих покојника).

Maut ☞ {мѡт} [сврн.] *f* 3b *jn.* 1. царина, † жу-
 мрук *m*, путарина, калдрмина. 2. = Mautamt.

Mau't..., **mau't...** {мѡт-}: ~amt *n* царинарница;
 ~aufseher, ~beamte(r) *m* цариник; ~frei *a*
 ослобођен (и. слободан) од царине; уп. и Zoll...

Mau'tner {мѡтнѣр} ☞ *m* 2l *jn.* цариник, † жу-
 мругија.

m. a. W. abr. = mit anderen Worten.

Max {макс} [Maximilian] *m* 6е Макс.

Maxima'l... {максимал-} [лат.]: ~arbeits|tag *m*
 највећи (максимални) радни дан; ~geschwin-
 digkeit *f* највећа (и. максимална) брзина,
 граница брзине.

Maximali'st {~малист} *m* 3а максималиста,
 большевик, који тражи највише.

Maxima'l... ~preis *m* највећа (и. највиша, мак-
 симална) цена *f*; ~summe *f* највећа (и. нај-
 виша, максимална) сума (и. свота). Уп. и
 Höchst...

Maxim|geschütz {максѣмгѣшѣц, енг. мѣксѣм-}
 [Maxim, амерички инжењер, рођен 1840 г.]

n Максимова машинска пушка *f*, пушко-
 митраљез *m*. [милијан.]

Maximi'lian {максимил'ан} [лат.] *n* 8а Макси-
 I

Ma'ximum {максимум} [лат.] *n* 6к (орр. Mini-
 tum) максимум *m* (што је највише, највеће);

~thermometer *n* и *m* максимум-термометар
m, максимум-топломер *m*. [ник општине.]

Ma'yor {ме'р} [енг.] *m* 6i мер, кмет, председ-
 I

Mazedo'nien ☞ {мацедон'ин} [грч.] *n* 8g antiq.
 Махѣдонија.

mazedo'nisch {мацедониш} *a* махедонски.

Mäze'n {мецен} [Maecenas, римски витез, † 8
 год. по Хр.] *m* 8а antiq. Мецен (и *fig.* покрови-
 теле, помагач, заштитник уметности —
 мецена).

Mäzena'tentum {меценат'нтум} *n* 2а (б. *pl.*)
 меценатство, покровитељство, заштитни-
 штво.

Mazu'rka {мазѣрка} *f* 6i аус. = Masurka.

m. b. H. abr. = mit beschränkter Haftpflicht.

M. d. L. (N., R.) abr. = Mitglied des Landtags
 (der Nationalversammlung, des Reichstags).

m. E. abr. = meines Erachtens; в. erachten II.

Mecha'nik {мѣханѣк} [гр.] *f* 3b механика (наука
 о кретању и сили, унутрашња грађа неке
 направе, неког строја, унутрашњи склоп,
 механизам). [~ер] ☞ механичар.]

Mecha'niker {~р} *m* 2l, **Mecha'nikus** *m* 6j (*pl.*)
 mecha'nisch *a* *adv.* механички (и *fig.*); ма-
 шински; ~e Strumpfstrickerei машинско пле-
 тење *n* чарапа, машинска трикотажа; ~e
 Werkstatt механичка радионица.

Mechani'smus {мѣхани'сму'с} *m* 6g механизам.

Me'cheln {мѣхѣлн} *n* 8g ☞ Мехелн *m*, Малин *m*
 (град у Белгији).

me'ckern {мѣкѣрн} [нвн.] *I* *intr.* (*h*) 15f вечати,
 векетати (за козу); ☞ певати векетавим (и.
 дрхтавим) гласом. II **Me'ckern** *n* вечане, ве-
 кетање; ☞ певање векетавим (и. дрхтавим)
 гласом.

Me'cker|stimme *f* ☞ дрхтав (и. векетав) глас.

Me'cklenburg {мѣкл'нбѣрк, мѣкл'нбург} *n* 8g
 ☞ Мекленбург *m* (предео, област у Северној
 Немачкој).

Me'cklenburger {~бѣргѣр} *I* *m* 3а, ~in {~ѣн} *f*
 3с Мекленбургшанѣн, -ка. II *a* *inv.* me'cklen-
 burgisch {~бѣргѣш} *a* мекленбуршки, Ме-
 кленбургов.

Medai'le {медѣлѣ} [нвн.; *фр.] *f* 3b медаља
 (одликовање, колајна); ~n|sammler(in) *f* *m*
 скупљач(ица) медаља; ~n|stecher *m* медаљар,
 израђивач медаља.

Medaillo'n {медѣлѣо'н} [фр. *m*] *n* 6i медаљон *m*
 (споменица; округла, јајаста слика).

Mede'a {медеа} *f* 8b, 8d myth. Медеа (чароб-
 ница, кћи једног колхидског краља).

Me'der {медѣр} *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3с Међанин,
 Мед (становник Медије, старе државе у
 предној Азији). [медија.]

Me'dia {мѣдѣа} [лат.] *f* 3b (*pl.* -diä {~ѣ}) *gr.* *f*
 Media'n... {медѣан-}. ~ader *f* ☞ средња вена;
 ~folio, ~format *n* ☞ средњи формат *m*; ~papier
n ☞ хартија *f* средње величине; хартија ду-
 га 100 mm, широка 505 mm.

Media'nte {медѣанте} [ит.] *f* 3b ☞ медијанта.

Media't|gebiete {мед'а́т-} *n pl.* посредно земљиште *n*, посредне области *f pl.*

mediatisie'ren {мед'атизир'н} [лат.] *1 tr.* 15g посредовати. II *Mediatisie'ren n*, *Mediatisie'rung f* посредовање.

Medice'er {медице'р} *m 2l (pl. и Medici {меди-ки})*, ~in {~йн} *f 3c* члан, -ица породице Медићи (славна породица која је владала у Флоренцији).

medice'isch {медице'иш} *a* медишки, (породице) Медићи; ~e *Venus* Венера Медићи; ~es *Zeitalter* век Медићи.

Me'dien' {мед'иен} *n 8g* *unliq.* ☉ Медија *f* (зе-) Me'dien' {~} *pl.* од *Medium*. [мља у Азији.] *f* *Medikame'nt* {медикамент} [лат.] *n 2g* лек *m*, медикаменат *m*.

Me'dikus {медикус} [лат.] *m 6j* лекар.

Me'dio|liquidation {мед'ио-} *f 3c* обрачун(авање *n*) *m* на петнаест дана (и. пола месеца).

meditie'ren {медицир'н} [лат.] *1 tr.* 15g раз-, премишљати, мислити. II *Meditie'ren n* раз-, премишљање, мишљење, медитација *f*.

Me'dium {мед'иум} [лат.] *n 6e 1.* медиум *m* (средство; посредник; средина; и у спиритизму). 2. (*pl.* и ~diä {~дије}) *gr.* медиум *m*, медиј *m*, средње стање *n* (актив, пасив и медиум у гр. граматички).

Medizi'n {медицин} [лат. *medicina*] *f 3b* лекарство *n*, медицина; ~studieren учити лекарство (и. медицину). 2. = *Arz(e)nei*.

Medizina'l... {~цинал-}: ~gewicht *n* апотекарски теж *m*; ~kollegium *n* медицинско веће, медицински (и. лекарски) савет *m*; ~kräuter *n pl.* лекарско (и. медицинско) биље *n coll.*, лековите траве *f pl.*; ~rat *m* члан лекарског (и. медицинског) савета; (као назив:) здравствени саветник.

Medizi'ner {медицинер} [лат.] *m 2l 1.* медицинар, слушацац на медицинском факултету, студент медицине. 2. лекар.

Medizi'n... {~ан-}: ~fläschchen, ~glas *n* медицинска бочица *f*, бочица за лек.

medizinie'ren {медицинир'н} [лат.] *intr. (h)* 15g узети-имати (и. пити) лек (и. медицину), *fat.* гутати лекове, кљукати се лековима.

medizi'nisch {~циниш} [лат.] *a* медицински (медицине *gen.*, лекарства; лекарски; лекова); *v.* *Fakultät*.

Medizi'n...: ~karren, ~wagen *m* X лекарска (и. санитарска) кола *n pl.*, санитарски вагон; ~mann *m* лекар. [(једна од трију Горгона)]

Medu'sa {медуза} [грч.] *f 8b myth.* Медуза

Medu'se {медуз} [грч.] *f 3b* ☿ медуза.

Medu'sen..., medu'sen... {медуз'н-}: 2artig, 2haft {медуз'нхџфт} *a* медузаст, попут медузе, налик на медузу; ~haupt *n* медузина глава *f*. [(*opp.* Land) море, океан *m*.]

Meer {мер; *hom. mehr*} [свн.: лат. *māre*] *n 2gl*

Mee'r..., mee'r... {мер-}: ~aal *m* 2 морска јегуља *f*; ~adler *m* 2 морски орао; ~anwohner *m* приморац; ~äsche *f* 2 ципаљ *m*; ~barbe *f* морска мрена; ~beherrscher(in) *m* господар(ица) мора, владар(ка) мора; ~bewohner *m*: а) становник мора; б) = ~tier;

2blau *n* плава као море; ~blau *n* морско пла-

в(етнил)о, плав(етнил)о мора; ~busen *m* залив (морски); затон; ~drache *m* 2: а) = ~pferd; б) морски змај, морска аждаја *f*; ~eichel *f* ☿ морски жир *m*; ~enge *f* мореуз(ина) *f* *m*; ~engel *m* ☿ склат.

Mee're's... {мер'с-}: ~ablagerung *f* морски талог *m*, морска наслага; ~arm *m* морски рукавац; ~boden *m* = ~grund; ~brandung *f* ударање (и. ломљење, разбијање) *n* морских таласа (и. мора) о обалу, ☿ ударање мора о брегове; ~flut *f*: а) морски талас (и *pl.*) *m*, морски вал(и *pl.*) *m*; б) плима, прилив *m*, надлажење *n* мора; ~gottheit *f* морско божанство *n*; ~grund *m* морско дно *n*, дно мора; ~küste *f* морска обала, приморје *n*; ~spiegel *m* површина *f* (и. ниво) мора, морска површина, морски ниво *m*; ~stille *f* ☿ морска тишина, тихо море *n*, маина; ~strand *m* жало, полојита обала *f*; морско купалиште *n*; ~strömung *f* ☿ морска струја; ~ufer *n* морска обала *f*, приморје; *уп.* See...

Mee'r..., mee'r... {мер-}. ~fahrt *f* морски пут, пловидба (и. пловљење *n*) морем; ~farbe *f* = ~grün; ~fenchel *m* ☿ мотрика *f*, петрово зеље *n*; ~frau *f*, ~fräulein *n* морска вила, сирена; ~gewächs *n* ☿ морска биљка *f*, морско прорашће; ~gott *m* *myth.* морски бог, бог мора; ~göttin *f* морска богиња, богиња мора; ~gras *n* 2: а) мехуровити окрек *m*; б) (жаб)окрек *m*, алга *f*; 2grün *a* сињ(и), зелен као море, сивкастозелен; ~grün *n* сиња боја *f*, сивкастозелена боја, зелена боја мора; ~grundel *f* 2 главоч *m*, гуј *m*; ~hecht *m* 2 ослић; ~katze [(*pop.*) од индиског *mercati*] *f* ☿ заморац *m*, морска мачка; ~kohl *m* ☿ дивљи карфиол; ~leuchten *n* светлуцање мора, фосфоресценција *f* мора; ~nebel *m* морска магла *f*; ~nessel *f* ☿ морска коприва *f*; ~pferd *n* 2 морски коњ *m*; ~rettich *m* ☿ [свн.] (х)рен; ~salz *n* морска со *f*; ~schaum *m* морска пена *f*, стива *f*; ~schaumpfeife *f* лула од морске пене, лула стива; ~schlange *f* ☿ морска змија; ~schwalbe *f* морска ластва; ~schwein *n* ☿ морска свиња *f*, морско прасе; ~schweinchen *n* ☿ заморче; ~strom *m* ☿ морска струја *f*; ~strudel *m* морски вртлог, морски вир; ~tieffen|messung *f* мерење *n* морске дубине; ~tier *n* морска животиња; 2umschlu'ngen {~умшлун'н} *a* ☿ опкољен валима (и. таласима) морским; ~ungeheuer *n* морско чудовиште; ~wasser *n* морска вода *f*; ~weib(chen) *n* = ~frau; ~wolf *m* 2 морски вук; ~wunder *n*: а) морско чудо; б) *fig.* право чудо; ~zwiebel *f* ☿ морски лук *m*. *Уп.* See..., Wasser... [тинг *m*.]

Meeting {митинг} *n 6i* скуп *m*, збор *m*, ми-

Mega... {мега...} [грч.] у слож. (= *Groß...*).

Megä're {мегер} [грч.] *f 3b 1. myth.* Мерепа (једна од трију фурија). 2. *fig.* роспија, оштроконђа, нацак-баба.

mega'risch {мега'риш} [Megara, град у старој Грчкој] *a*: а) мегарски; б) *phls.* ~(e Schule) мегарска школа.

Mehl {мел} [свн.; *mahlen] *n 2g (pl. ~e=arten)*

1. брашно, † мука *f*; das feinste ~ најфиније

брашно; mit~ bestreuen посјути-ипати брашном. 2. (шири смисао:) брашно, брашнава (и. брашнаста) материја *f*, материја у праху, прах *m*.

Me'hl..., **me'hl...** {мел-} ~**apfel** *m* брашнава јабука *f*; ~**arm** *a* који садржи мало брашна, оскудан (и. сиромашан) у брашну; ~**art** *f* врста брашна; ~**artig** *a* брашнаст; ~**beerbaum** *m* бурекиња *f* (дрво), глогиња *f* (дрво); ~**beutel** *m* а) кеса *f* за брашно; б) решето *n*; ~**börse** *f* берза брашна; ~**brei** *m* каша *f* од брашна; ~**fabrik** *f* брашнара, млин *m*; ~**faß** *n* буре за брашно; ~**gebend**, ~**haltig** *a* брашнав, што има (и. садржи) брашно; ~**handel** *m* трговина *f* брашном; ~**händler** (и *n*) *m* брашнар(ка), трговац, киња брашном; ~**licht** {мелџхг}, ~**zig** {мелџх} *a* брашнав, брашнаст; ~**käfer** *m* брашнар; ~**kasten** *m* мучњак, мучањ, = ~**kiste**; ~**kiste** *f* мутваг *m*, брашнара, сандук *m* за брашно; ~**kleister** *m* = Kleister; ~**kloß** *m* валушак; ~**milbe** *f* гриња брашна; ~**motte** *f* молац *m* брашнени; ~**reich** *a* = ~**haltig**; ~**sack** *m* џак *m* (и. врећа *f*) за брашно; ~**sieb** *n* а) сито за брашно; б) решето; ~**speise** *f* тесто *n*, колач *m*; ~**staub** *m* паспаљ; ~**suppe** *f* брашнава чорба (и. јуха); ~**wurm** *m* брашњак, лутка (и. ларва) брашнара; ~**zucker** *m* једанпут пречишћен шећер.

mehr {мѣр; нем. Meer} [свн.] (comp. од viel) *adv.* (opp. minder) 1. више: а) ~ und ~ (све) више и више; ~ als ich sagen kann више но што могу рећи; ~ als dreißig Mark више од тридесет марака; vier Augen sehen ~ als zwei више виде четири ока но два; ~ als zuviel и сувише, више но сувише; solcher (gen.) (и. solche acc.)... brauchen wir noch ~ потребно нам је још више таквих..., потребни су нам још више такви...; es gibt deren ~ als zuviel има их (и) сувише; und ~ als das и више од тога, и преко тога; ~ groß als klein пре већи него мали, већи но мањи; и ~ man ihm gibt, desto ~ verlangt er што му се више даје, то он више захтева (и. тражи); dies ist ein Grund ~ то је разлог више (да...); hast du der Kinder ~? имао ли још деце?; wenn Siesechs Mark ~ geben... ако дате шест марака више...; (при лицитацијама:) niemand ~? (и) нико више?; ich habe zwei Taler ~ erhalten als Sie... добио сам два талира више од Вас (но Ви); keine Tränen mehr! доста је суза!, ни сузе више! б) (уз одрицање:) das ist nicht ~ als meine Schuldigkeit то је само моја дужност; nicht ~ und nicht weniger ни више, ни мање; er lebt nicht ~ није више у животу, не живи више; није жив више; *fam.* ~ kann man nicht verlangen више и не може човек да тражи?, шта хоћете више?, шта бисте још?; das tut er nicht ~ wie gern он не тражи боље; c) diese Ausnahmen und andere ~ ови изузеци и (још) неки други; das schmeck nach ~ то мирише на још; ~, immer noch ~! још!, још више!; er hat viel Geld, sein Bruder hat noch ~ он има много пѣпѣ (и. новца), његов брат још (и) више; einer immer noch ~ als der an-

dere што ко може боље; утркујући се, све боље један од другог; wer noch ~? ко још?; er ist mein Feind, ja was noch ~ ist... он је мој непријатељ, и (што је) још више...; um so ~ тим више, утолико више. 2. was ist denn nun ~ а шта даље?, па шта онда? а потом?, а после тога? II **Mehr** *n* inv. више; повишење; (су)вишак *m*; претек *m*.

Me'hr..., **me'hr...** {мер-}: ~**arbeit** *f* вишак *m* рада; ~**aufwand** *m* вишак трошка; ~**ausgabe** *f*: а) (су)вишак *m* издатка; б) ~ вишак *m* издавања (новчаница, хартија од вредности); ~**bedarf** *m* нове потребе *f* pl.; ~**belastung** *f* вишак *m* оптерећења, преоптерећење *n*; ~**betrag** *m* (су)вишак; ~**bieter** *m* надметач, понуђач с вишком; ~**blumig** *a* са више цветова, вишецветан; ~**decker** *m* авион са више (пар) крила, мултиплан; ~**deutig** {~дѣтџх} *a* (dv.) вишезначан(-но), са више значења; двосмислен(о); ~**ee** {мер-} *a* *pr* ind. ~ = mehrere; ~**einnahme** *f* (су)вишак дохотка (и. прихода).

me'hren {мѣрѣн} [свн.; *mehr] *I* *tr.* и *refl.* 15a. (sich) ~ множити (се); пови(сити) (се), -шавати (се), повећати (се), у-, по већавати (се), умножити (се), -авати (се). II **Me'hren** *n*, **Me'hrung** *f* множење, умножавање; повишавање, -ење, повећавање, -ње.

me'hren|teils *adv.* већином, највећма, понајвише, понајчешће.

Me'hrer {мѣрѣр} *m* 2l, ~in {~џн} *f* 3с (у)множител, -ка, у-, по|већавалац, -ица, повишавалац, -ица; ~ des Staates увећавалац државе.

me'hrere {мерѣрѣ} [свн.] *a* *pr* ind. (opp. ein) више (gen.), више од једн|ог (-е); разни; као s Me'hreres {~с} *n* разн(оврсн)е ствари *f* pl.; ~ Personen више особа, више лица; † као comp. (= größer) ein etwas ~ Dunkelheit... нешто веће (и. јаче) тамно... [врстан, разнородан.]

mehrerlei {мерѣрлѣ} *a* inv. више врста, разно-

Me'hr..., **me'hr...**: ~**erwähnt** *a* = ~**genannt**; ~**fach** *a* (dv.) вишеструк(о), вишегуб(о), поновљен, -ављан; in ~**facher** Hinsicht у више погледа; *adv.* у више пута, у више махова; ~**forderung** *f* тражен вишак *m*; ~**gebot** *n* боља (и. повољнија, већа) понуда *f*; надметање; ~**genannt** *a* више пута поменут (и. именован); ~**gewicht** *n* претег *m*, превага *f*, вишак *m* тежине; ~**glied** (e) *rig* *a*. а) ~ у више врсти (и. редова); б) ^ ~**gliederige** Größe вишечлани израз, полином. [на; мноштво *n*.]

Me'hrheit {мерѣѣт} *f* 3b 1. већина. 2. множи-
Me'hrheits... {мѣ...с-}: ~**beschluß** *m* одлука *f* већине, већинска одлука *f*; durch ~**beschluß** већином гласова.

Me'hr..., **me'hr...**: ~**jährig** *a* вишегодишњи; ~**lader** X *m* = Magazingewehr; ~**malig** *a* вишекратни, у више пута, понован, понављан, поновљен; чест; ~**mals** {~малс} *adv.* више пута, у више махова, у више наврата, често; ~**porto** *n* вишак *m* таксе; ~**preis** *m* повишење *n* цене; ~**seitig** *a* вишестран; ~**silbig** {~зилџх} *a* *gr.* вишесложан, од (и. са) више слогова; ~**sitzig** *a* са више седишта; ~**sitziges** Fahrrad, и ~**sitzer** {~зилѣр} *m* 2l точак

(велосипед) са више седишта; ~stimmen-wahl|recht *n* = Plural|wahl|recht; ~stimmig *a* вишегласан; ~teilig *a* у (и. од) више делова; у више свезака (и. књига); ~verbrauch *m* вишак потрошње, већи по-, у|трошак, већа потрошња *f*; ~wert *m* вишак вредности; ~zahl *f* већина, већи део; *gr.* множина (*opp.* Einzahl).

mei'den {мѐдн} [свн.] *I tr.* и *sich ~ rec.* 13и избежавати, клонити се (*acc.: gen.*), бежати (*acc.: од*); *sich* (и. *einander*) ~ избежавати се, избежавати једно друго, клонити се један од другог; *et. zu tun ~* избежавати (и. клонити се, уздржавати се) да (се) што (у)чини (и. (у)ради); *das Land ~ müssen* морати клонити се земље, бити прогнан (и. протеран) из земље. II Mei'den *n* избегавање, клоњење.

Mei'er {мѐр} [лат. *maior*] *m 2l, ~in* {~дн} *f 3c 1.* управник (имања); настојник (земље, имања). 2. најстарији момак (и. слуга) газдинства. 3. главни; коловођа; предводник. 4. кмет, претседник општине. 5. а) = Bauer, Landmann; б) наполичар, закупац (пољског имања).

Meierei' {мѐрој} *f 3h* закупљено имање (и. добро) *n*, имање *n* узето у закуп, мајур *m*, салаш *m*, фарма *f*; млекар(ница) *f*.

Mei'er... {мѐр-} ~gut *n*, ~hof *m* мајур *m*; закупљено (и. најмљено) пољско добро (и. имање) *n*; салаш *m*; ~kuh *f* крава предводница; ~zins *m* закупнина *f*, наполица *f*.

Mei'le {мѐл} [свн.; *лат. *milīa* (*pl.* од *mille*) 1000 (корака)] *f 3b*: миља; *deutsche ~* немачка миља (7,4204 km); *englische ~* енглеска миља (1,609 km); *französische ~* француска миља (4,4523 km).

Mei'len..., mei'len... {мѐлн-}. ~breit *a* миљу широк, ширине једне миље; ~geld *n* километража *f*, миљарина *f*, X попутнина *f*; ~lang *a* миљу дуг; дужине једне миље; ~stein *m* миљоказ; ~weit *a* (*dv.*) далеко(о) више (и. много) миља; удаљен(о) више (и. много) миља; *fig. ~weit davon entfernt sein, zu... inf.* бити триста миља далеко од тога да... *praes.*; ~zeiger *m* (камен) миљаш, 🚧 колац (и. стуб) километраш.

Mei'ler {мѐлр} [свн.; *лат. *l* *m 2l* 🚧 жежница *f*, ђумурана, угљарник, -а; ~holz *n* дрво за дрвени угљ, дрво за ђумур; ~kohle *f* ђумур *m*, дрвени угљ *m*.

mein¹ {мѐн} [свн.; лат. *meus*] *gen.* од *ich 9a 1.* ђ, још у 🚧 = *meiner*; *gedenke ~* сети ме се, сећај ме се; *vergiß ~ nicht* не заборави ме, не заборављај ме; *das Buch ist (fam. gehört) ~* књига је моја; 🚧 *sie sind ~* оне су моје; *v. dein¹ 2.*

mein² {мѐн} [свн.] *I a* и *pr. pss. m* и *n*, ~е {~е} *f 9b, 6k* (каткад 🚧 иза *s* и онда *inv.*) мој, -а, -е; ~Vater мој отац; ~e Mutter моја мајка; ~Kind моје дете; ~Buch моја књига; ~und euer Buch моја и ваша књига; *haben Sie ~en Brief erhalten, den ich Ihnen gestern geschrieben habe?* јесте ли примили (моје) писмо које сам Вам јуче написао?; ~e vielen Freunde моји многобројни пријатељи; ~Fuß *tut*

mir weh боли ме нога; ~e Schwester (🚧 *die Schwester ~*) моја сестра; *die Ehre ist ganz auf ~er Seite* то је много части за мене; *dieser ~ Sohn* овај мој син; ~es Wissens према моме знању, колико ја знам, по ономе што ја знам. II а) ~er {~р} мој, ~е {~е} моја, ~es {~с} 9l моје; *das Buch ist (fam. gehört) ~* књига је моја; б) са одређеним чланом: *der (die, das) ~e* и. већма у употреби ~ige {мѐнѐр} 9l мој, -а, -е; као *s die Mein(ig)en* {мѐн(ѐ)н} моји (= моја породица, моје присталице итд.); *das Meinige* моје (добро); *ich werde das ~ige tun* чинићу своје, чинићу што је у mojoj власти (и. моћи). III Mein *n inv.* *das Mein und Dein* моје и твоје. IV *int. [ell. ~ Gott!]* ~!, *ei du ~!* Боже мој!, благи Боже!, охо!, за име Божје!

Mei'n..., mei'n... {мѐн-}: ~eid [свн.] *m* кривоклетство *n*; ~eidig {~дѐјг} *a*, ~eidige(r) {~дѐјг(р)} *s 9l* кривоклетник, -ца; ~eidig werden постати кривоклетник(ом); ~eidigkeit {~дѐјхкѐјт} *f 3b* кривоклетништво *n*.

mei'nen {мѐнн} [свн.] *tr.* и *intr. (h) 15a 1.* мнити, мислити, ценити, замишљати, претставити себи, (из)рећи, (ис)казати мишљење, тврдити; *was meinst du?* шта мислиш (ти)?, шта велиш на то?; *das will ich ~* могу мислити; *das sollte ich doch ~* рекао бих; ја, *meinte er, wenn... да*, рече (он), ако...; *man sollte ~, er wäre närrisch* рекао би човек (и. рекло би се) да је луд; *ich meine nur so* ја само тако мислим, ја то само претпостављам. 2. мислити, имати у виду; *damit sind Sie gemeint* тиме се мисли на Вас, на Вас се смера тиме; *est es so gemeint?* то ли мислите?, *дакле то бисте (Ви)?*; *so ist's nicht gemeint* не мислим тако, нећу то да кажем; *was ~ Sie damit?* шта мислите тиме? шта хоћете тиме да кажете?; *wie ~ Sie das?* како то мислите? како то схватате? 3. (на)мислити, намеравати, смерати, имати ту и ту намеру, наумити то и то; *es so oder so ~* на-мислити (и. намеравати) то или то (у погледу кога и. чега), имати ту и ту намеру (у погледу кога или чега); *er meint es gut mit Ihnen* он Вам жели добра, он Вам мисли добро; *es ist gut gemeint* намера је добра; *die Sonne meint es gut* сунце је јако; *es redlich ~* мислити поштено, говорити искрено. 4. 🚧 *sa inf.* и „zu“: (на)мислити (да...), намера-вати (да...), смерати; *ich meine nicht* (већма у употреби *ich bin nicht gemeint*) *zu...* не мислим (и. не намеравам, не смерам) да... *praes.* 5. 🚧 волети, бити наклоњен (и. привржен, одан); *Freiheit, die ich meine* слобода, коју волим. [1. II в. *mein II.*]

mei'ner {мѐнр} *I gen.* од *ich мене*; *yn. mein¹* mei'ner|seits {мѐнрзѐјтс} *adv.* с моје стране, с моје стране, што се мене тиче.

mei'nes {мѐнс} ~gleichen *pr. inv.* мени једнак, мени раван, мени једнаки, мени равни, као ја, мени слични; ~teils *adv.* = *meinerseits*.

mei'net... {мѐнѐт-}: ~ha'lben, ~we'gen *adv.* 1. због мене, ради мене; што се мене тиче. 2. (па) нека буде, па добро, по мени нека; при-

стајем; *iro.* колико вам је воља; ~halben kannst du es tun по мени можеш (то) (у)чинити (и. (у)радити); што се тиче мене, драга ти воља.

mei'net|wi'llen *adv.*: um ~ = meinethalben 1.

mei'nige {мѣнѣгѣ} в. mein II.

Mei'nung {мѣнѣнѣ} [свн.; *meipen] *f* 3b 1. мишљење *n*, мњење *n*, поглед *m*; meiner ~ nach по моме мишљењу, по мени; ich bin der ~ моје је мишљење; ја мислим; j-m (tüchtig) s-e ~ sagen рећи кому (поштено и. ваљано) своје мишљење; ich habe ihm derb meine ~ gesagt ја сам му напросто рекао своје мишљење; ја сам му просто рекао како мислим; es herrscht nur eine ~ über ihn о њему влада (и. постоји) само једно мишљење; e-e zu gute ~ von et. (von sich) (*dat.*) haben имати и сувише добро (и. лепо) мишљење о чему (о себи), пресењивати што (себе); die öffentliche ~ јавно мњење, јавно мишљење; vorgefaßte ~ предубеђење, предрасуда; (уп. и voffassen). 2. намера, смер *m*, воља.

Mei'nungs... {мѣнѣнѣсѣ} ~äußerung *f* изјављивање (и. испољивање) *n* мишљења; ~austausch *m* измена *f* мисли (и. мишљења); ~krieg *m* борба *f* (и. рат) мишљења; ~verschiedenheit *f* различност мишљења, разликажење *n* у мишљењу.

Mei'ran {мѣранѣ} *m* 2g¹ ♀ = Majoran.

Mei'se {мѣзѣ} [свн.] *f* 3b ♀ сеница; ~n|kasten *m* сеничарка *f*.

Mei'Bel {мѣселѣ} [свн.] *m* 2l ♀ длето *n*, глето *n*; (бакорезачка) резаљка *f*, вајалица *f*; ~schneide {мѣселѣ} *f* ♀ сечиво *n* длета.

mei'Beln {мѣселѣнѣ} *tr.* и *intr.* (h) 15f ♀ длетовати, обрађивати длетом, вајати.

Mei'ß(e)ner {мѣсѣнерѣ} ♀ [Meißen, град у Саској] *I* *m* 2l, ~in {~ѣнѣ} *f* 3c Мајсенајин-ка; *II* *a* *inv.* мајсенски, (из) Мајсена; ♀ ~Porzellan мајсенски порцелан.

mei'st {мѣстѣ} [свн.] *sup.* од mehr *I* *a* 1. са *s* у *pl.* већина... *gen. pl.*, највише... *gen. pl.*, највећи део... *gen. pl.*; die ~en Menschen.. већина људи..., највише људи..., највећи део људи...; die ~en Schüler lasen gut већина ученика читаше добро; die ~e Geschicklichkeit највећа умешност. *II* *s* 9l 1. die Meisten *pl.* већина *f*, највећи део, највећи број. 2. das ~е највише, највећи део. *III* *adv.* 1. am ~en (по)највише, (по)најчешће. 2. највећма, већином, (по)најчешће, понајвише, обично.

Mei'st..., mei'st... {мѣстѣ...} ~begünstigt *a* највише повлађиван (и. повлашћен); ~begünstigungsklausel *f* клаузула највећер повлашћења; ~bietend {мѣстѣнѣ} *adv.*: ~bietend verkaufen прода(ва)ти јавним надметањем (и. на лицитацији, на дражби), прода(ва)ти најповољнијем (и. најбољем) понуђачу; ~bietende(r) {мѣстѣнѣ(рѣ)} *m* 9l најповољнији понуђач. [тѣлс] *adv.* = meist 5

mei'stens {мѣстѣнсѣ}, **mei'sten|teils** {мѣстѣнѣ-} **Mei'ster** {мѣстѣрѣ} [свн.; *lat. magister] *m* 2l, ~in {~ѣнѣ} *f* 3c мајстор(ица); учитељ; вештак; уметник; у слож. на пр. Mauermeister зидарски мајстор; ~ vom Stuhl мајстор зидарске

ложе; ~ werden постати мајстор, постати мајстором, замајсторити се, добити мајсторско право; *prv.* kein ~ fällt vom Himmel нико се није научен родио. 2. *fig.* das ist ein großer ~ im Schachspiele он је велик мајстор у шаху; то је велики шахиста; er hat seinen ~ gefunden наишао је на мајстора; наишао је на јачег (и. на кога треба); er war seiner selbst nicht mehr ~ није могао да влада (сам) собом, није био више господар самог себе; *prv.*: v. loben 1; Übung macht den ~ без мукe нема науке.

Mei'ster..., mei'ster... {мѣстѣрѣ-}: ~arbeit *f* а) = ~stück; б) = ~werk; ~brief *m* мајсторско писмо *n*, мајсторска повеља *f*; ~er {мѣстѣрѣрѣ} [meistern] *m* 2l који пресеца на пању као какав мајстор, који изиграва мајстора; поповало; критичар; зановетало; ~flieger *m* ♀ в. Flugmeister; ~gesang *m* песма *f* (песништво *n*) мајстерзенгера; ~grad *m*: а) мајсторство *n*; б) ступањ (и. степен) мајстор(ств)а (код слободних зидара); ~haft {мѣстѣрѣхфтѣ} *a*, *adv.* мајсторски, вештачки; потпун, -о, савршен, -о; ~hand *f* мајсторска (и. вештакова) рука; ~lich {мѣстѣрѣлѣхѣ} *a* = ~haft; ~mann *m* мајстор; ~mäßig *a*, *adv.* мајсторски.

mei'stern {мѣстѣрѣнѣ} [свн.; *Meister] *I* *tr.* и *intr.* (h) 15f 1. j-p (et.) ~ овладати (и. загосподарити) киме (чиме), савладати кога (што); владати (и. господарити, управљати) киме(чиме). 2. превази/ћи, -лазити, надмаши(ва)ти. 3. а) j-p ~ учити кога, поучавати кога, упу/тити, -ћивати кога; да(ва)ти савете кому; б) = hofmeistern, поповати (*acc.*; *dat.*); критиковати, кудити. *II* Mei'stern *n* критиковање, кућење.

Mei'ster...: ~recht *n* мајсторско право; das ~ recht erlangen положити мајсторски испит, постати мајстором; ~sang *m* песма *f* (и. песништво *n*) мајстерзенгера (мајстора, занатлија песника у Немаској из 15 в.); ~sänger (♂ ма да првобитно у употреби) *m* = ~singer; ~schaft {мѣстѣрѣшфтѣ} *f* 3b 1. а) = Innung, мајстори *m* *pl.*, еснаф *m*; б) мајсторска ложа (слободних зидара); 2. мајсторство *n*; 3. надмоћ(ност); савршенство *n*; 4. (у спорту) првенство *n*, победништво *n*, шампионат *m*; ~schafts|fahren *n* трка *f* за првенство (и. шампионат); ~schuß *m* мајсторски хитац; ~sein *n* = ~schaft 2; ~singer *m*: а) певач мајстор, певач ненадмашних особина; б) мајстор певач, немачки еснафски песник, мајстерзенер (занатлија песник у Немачкој у новом веку — 15 и 16 в.); ~spieler(in) *f* *m* свирач(ица) мајстор, виртуоз, -скиња; ~streich *m* мајсторски потез (и. удар); ~stück *n* ремек-дело, мајсторско дело; ~werk *n* ремек-дело, право уметничко дело; ~würde *f* мајсторство *n*.

Mei'st .., mei'st... {мѣстѣ-}. ~gebot *n* највећа (и. највиша, најповољнија, последња) понуда *f*; ~hi'n {мѣстѣхѣнѣ} *adv.* = meist III 2.

Me'kka {мѣка} *n* 8g ♀ Мека *f* (град у Арабији). **Melancholie** {меланѣколѣ} [грч.] *f* бѣ меланхолија, сета, туробност.

Melancho'liker {мелѡнѡлѡк'р} *m 2l* меланхоличар (сетан, туробан човек).

melancho'lish {~мелѡш} *a (dv.)* меланхолич|ан, (-но), сет|ан (-но), туроб|ан (-но).

Melane'sien {меланезѡн} [грч.] *n 8g* ● Меланезија *f* (једна од трију великих група ситних острва Аустралије). [ланезије.]

melane'sisch {~мелѡш} *a* меланески, (из, са) Ме-
Mela'nge {мелѡнѡѣ} [фр. *m*] *f 3b* смеса, мешавина; меланж *m* (бела кафа); ~kaffee *m* меланж (бела кафа).

Mela'sse {меласѣ} [фр., шп.] *f 3b* ☞ меласа (шећерни сируп, шећерни талог).

Me'lber {мелб'р} [гн.] *m 2l* = Mehlhändler.

Melchise'dek {мелхизедек} [јевр.] *m 8a bibl.* Мелхиседек (салемики краљ).

Me'lde {мелдѣ} *f 3b* ● (дивља) лобода.

Me'lde² {~} *f 3b* ☞ вест, глас *m*, † абер *m*.

Me'lde²... {мелдѣ} [melden]: ~amt *n* пријавно одељење, пријавни уред *m*; ~brief *m* = ~schein; ~karte *f* обавештајница.

me'lden {мелдѣн} [свн.] *15c 1 tr., 1nlr. (h) 1. j-m et.* ~ јавити -љати кому што; из-, оба|вестити кога о чему; писати (и. доставити -љати) кому што; саопшт|ити -авати кому што; подн|ети -осити извештај; den Empfang e-s Briefes ~ известити о пријему писма. 2. alte Sagen ~ старе каже (и. скаске) причају (и. кажу); (у игри карата) zu ~ haben каз(и-в)ати. 3. (с)поменути, (с)помињати; рећи, казати; mit Ehren (и. mit Respekt) zu ~ да (о)простите; с Вашим допуштењем; ohne Ruhm zu ~ да се не хвалим; буди речено без хвалисања. II sich ~ 1. јавити се, -љати се, пријавити се, -љивати се; II јавити се, -љати се, одгов|орити -арати на позив; sich krank ~ пријавити се као болестан; sich bei der Polizei ~ пријавити се -љивати се полицији; fig. das Alter meldet sich bei ihm старост се јавља код њега, докатила га је старост. 2. sich zu (и. für) et. ~ јавити се -љати се за што, тражити (и. захтевати, искати) што; sich zu e-r Stelle ~ (при)јавити се за неко место (и. неки положај); sich zu e-m Examen ~ (при)јавити се за испит. III Me'lden *n* = Meldung. [мене.]

me'ldens wert {мелдѣнс-} *n* вредан да се (с)по-
Me'lder {мелдѣр} *m 2l* 1. ✕ весник, ордонанс. 2. ☞ јављач.

Me'lde²... ~pflicht *f* дужност пријављивања; ~reiter ✕ *m* весник, ордонанс на коњу, коњаник ордонанс; ~schein *m* обавештајница *f*; пријава *f*; ~schiff *n* ☞ брод јављач *m*, извиднички брод *m*; ~stelle *f* пријавно одељење *n*, пријављивалиште *n*, место где се пријављује; ~zettel *m*. а) пријава *f*; б) = ~schein. **Me'l dung** {мелдун} *f 3b* (в. melden I) 1. јављање *n*; обавештавање *n*; писање *n*; саопштавање *n*. 2. (в. melden I и II) јављање *n*, пријава; пријављивање *n*; извештај *m*, извешће *n*, обавештење *n*; саопштење *n*; ✕ рапорт *m*; (с)помињање *n*; s-e ~ machen подн|ети -осити извештај.

Me'l dungs... {мелдѣнс-} у слож. = Melde²...
melie'ren {мелѣрѣн} [фр.] *tr. и refl. 15g* (sich)

~ мешати (се); упореди mengen, mischen.

Melini't {мелинит} [фр.] *n 2g* мелинит *m*.

meliorie'ren {мелиорѣрѣн} [лат.] *tr. 15g* мелиорисати, побољша(ва)ти, поправити, -љати, поди|ћи -зати вредност (acc: dat.)

Me'lis {мелѣс} [фр.; *лат. melitense - са Малте] *m inv. (б. pl.)* ☞ шећер мелис.

Meli'sse {мелѣс} [грч.] *f 3b* ● матичњак *m*, матичњача, матичја трава, маточина, (пче-лина) љубица. [жеста *f* од матичњака.]

Meli'ssen... ~geist, ~spiritus *m* шпиритус (и. I melk {мелкн} [свн.] 1. (с)млечан, који даје млека, мужљив, музан; die Kuh ist eben ~ geworden крава тек што се отелила. 2. ☞

mel'kbar {мелкбар} *a* = melk 1. [стеона]

Me'l'keimer {мелк-} *m* музлица *f*.

Me'l'ke {мелкѣ} *f 3b* (б. pl.) мужа, музење *n*.

me'lken {мелкѣн} [свн.] *15a*, (мање у употреби) *13b 1 tr.* (die Kühe ~) муети (краве); frisch gemolken тек помузено, сасвим свеже. II Me'lken *n* музење. [-иља.]

Me'l'ker {мелкр} *m 2l*, ~in {~ѣн} *f 3c* музлар, I

Melkerei' {мелк'рѣ} *f 3b* 1. = melken II. 2. млекар(ница).

Me'l'k... ~faß *n*, ~kübel *m* музлица *f*, ведро *n* (и. чабар *m*, кабао *m*) за музење; ~kuh *f* крава музара; gute ~kuh добра музара; ~maschine *f* строј *m* (и. машина) за музење; ~schmel *m* клупица *f* за музење. [лодија.]

Melodie' {мелодиѣ} [грч.] *f 6f* ☞ напев *m*, ме-

melodiō's {мелодио'с}, melo'disch {мелодѣш} *a (dv.)* мелодич|ан (-но), склад|ан (-но), зву-чан (-но).

Melodra'ma {мелодрама} [грч.] *n 6g* мелодрама *f*, (позоришни) комад *a* певањем. [ски.]

melodrama'tisch {~драматѣш} *a* мелодрам-

Melo'ne {мелон} [лат.; *грч.] *f 3b* лубеница, диња.

Melo'nen... {мелѡнѣн-}: ~beet *n* бостан(иште *n*) *m*; ~kern *m* семе *n* лубенице, диње; ~kürbis *m* ☞ црна (и. жута) бундева *f*, тврдо-корка *f*, варенка *f*, варењака *f*, мисирача *f*, турбанлија *f*, туркуља *f*, жута тиква *f*; ~land *n* = beet. [медљика *f*.]

Me'l'tau {мелтѡ} [свн.] *m inv. (б. pl.)*

Membra'n(e) {мембрана} [лат.] *f 3b* опна, кожа, мембрана.

Me'mel {мемл}: а) *n 8g* ● Мемел *m* (град и лука у Пруској); б) *m 8g* (и *f inv.*): der ~

Њемен (река у Русији и Пруској).

Me'mme {мѣм, мѣм} [срвн.] *f 3b* стрина, кукавица, шоња; мама; страшљивац, плашљивац.

me'mmenhaft {мѣмнѣфт}, me'mmisch {мѣмѣш} *a* шоња, (као) стрина, кукавички, плашљив, страшљив.

Memoi're {мемаѣр} [фр.] *n 6i* мемоар *m*; ~n

pl. = Denkwürdigkeit *c*; ~n/schreiber(in) *f*

m писац, списатељ(ка) успомена (и. мемо-ара). [успомене *f pl.*]

Memorabi'lien {меморабилѣн} [лат.] *pl. inv.*

Memora'ndum {меморѡндум} [лат.] *n 6e и 6k*

1. списак *m*, листа *f*; извод *m*; рачун *m*. 2. меморандум *m*, споменица *f*.

Memoria'l(e) {меморѡл(е)} [лат.] *n 2g¹ (6e)* 1. потсетница *f*. 2. ☞ дневник *m*, штраца *f*.

memorie'ren {меморі́р'н} [лат.] *tr.* 15g (за-)памтити, (на)учити напамет (наизуст).

Memorie'r|stoff {меморі́р-} *m* одабране ствари *f pl.* (и. грађа) за учење напамет. Уп. Gedächtnis...

Mena'ge {менаж'} [фр. (2 и 3 * * фр.)] *f* 3b 1. домаћинство *n*, домаће газдинство *n*, кућа; X менажа, војничка кухиња. 2. зделе *f pl.* клопнице, зделе за уметање једно у друго. 3. зеитијача, уљаница.

Mena'ge(n)... {менџ'н-}: ~gelder *n pl.* новчана храна *f*; ~gestell *n* = Menage 3; ~korb *m* корпа *f* са намирницама. [менаж'ерија.]

Menagerie' {менаж'ри} [фр.] *f* 6f зверињак *m*, I menagie'ren {ж'ир'н} [фр.] 15g I *tr.* газдовати, водити домаћинство, сам се хранити; штедети; чувати. II sich ~ = sich mäßigen.

Menete'kel {менет'к'л} [халдејски] *n* 2g¹ судбински (и. удесни) знак *m*, судбинска опомена *f*, пророчка опомена *f*.

Me'nge {м'ен-} [свн.: manch] *f* 3b 1. количина, мноштво *n*; множина, велик број *m*; мноштво *n*, гомила, хрпа; рој *m*, јато *n*; e-e schöne ~ ... поприлично...; *fam.* schwere ~ сила, сијасет; *fam.* Freunde die ~ сила пријатеља; die ~ muß es bringen мноштво ће да пресуди; in hinreichender ~ у довољном броју, довољно; in ~ у гомилама, у хрпама, мноштво. 2. die ~ светина, мноштво *n* народа.

me'ngen {~н} [свн.] I *tr.* и sich ~ 15a: (sich) ~ мешати(се), по-, из-, с'мешати(се); *fig.* sich in et. (acc.) ~ (по)мешати се у што, *fam.* пачати се у што, упле|сти се -тати се у што. II Me'ngen *n*, Me'ngung *f* мешање, мешавина; смеса. [mengsel I.]

Mengerei' {мен'ери} *f* 3b = mengen II, Ge- Me'ng... ~futter ~ *n* мешана (сточна) храна, мешана крма; ~korn *n* мешано жито (по трећину пшенице, ражи и јечма). [sel I.]

Me'ngsel {мен'сел} [mengen] *n* 2l = Gemeng-)

Me'nig {м'ен'и} [свн.; *лат. minium] *m* 2g (б. pl.), ~e {м'ен'и} *f* 3b (б. pl.) миниум *m*, црвени оловни оксид, миниј(а) *f m*.

me'nigen {м'ен'и} *tr.* 15a (о)бојити миниумом (и. минијем).

Mennonit' {меноні́т} [Menno Simons, холандски реформатор, 1492—1559] *m* 3a, ~in {~ін} *f* 3c *pl.* менонит, -киња; ~en|lehre *f* менонизам *m*, менонитско учење *n*.

Mensch {менш} [свн.; *Mann] I *m* 3a човек; особа *f*, биће *m*, глава *f*; so ist der ~ такав (ти) је човек; свет *m*; die ~en људи; man weiß nicht, was Sie für ein ~ sind не зна се какав сте Ви човек; ein braver ~ честит (и. ваљан) човек; e-e Menge ~en силан (и. грдан) свет; unter (die) ~en kommen ићи међ' свет, долазити са светом у додир; kein ~ würde es wagen нико се не би усудио, нико не би смео; kein ~ ist glücklich нема срећна човека; es wohnen 20000 ~en in dieser Stadt у овом граду има 20000 душа (људи, становника); jeder ~ свако; цео свет; сваки; ein seltsamer ~ чудан човек, чудак. II *n* 2e [срвн. „служавка“] 1. женгурина *f*, женгурача *f*. 2. (данас ~ због II 1) девојка (и. жена) *f* из ни-

жег сталежа; слушкиња *f*, сељанка *f*. 3. јн. жена *f* (= Frau, Frauenzimmer).

Me'nschen..., **me'nschen...** {м'енш'н-}. ~affen *m pl.* човеколики мајмуни; 2ähnlich *a* сличан човеку, налик на човека; ~alter *n* људски век *m*; колено, поколење, генерација *f*; ~art *f*. a) = ~schlag; b) das ist ~art такви су људи; ~biut *n* људска (и. човечја) крв *f*; ~dasein *n* људско битисање, људски опстанак *m*; ~denken *n* ~gedenken; ~feind(in *f*) *m*. a) човекомрз|ац, -илица; b) непријатељ(ица) људи; 2feindlich *a, adv.* човекомрзачки; ~feindlichkeit *f* човекомрштво *n*; ~fleisch *n* људско месо; 2fressend *a* људождер; ~fresser(in *f*) *m* људождер(ка); ~fresserei' *f* људождерство *n*; ~freund(in *f*) *m*: a) човекољубац; b) пријатељ(ица) људи; 2freundlich *a* (dv.) човекољубив(о); човечан; љубазан, благонаклоњен, доброхотан; ~freundlichkeit *f* човекољубље *n*; човечност, благонаклоност; ~furcht *f* страх *m* од људи; ~gedenken *n*: seit ~gedenken од како људи памте; од памтивека; ~gerippe *n* људски костур *m*; ~geschlecht *n* људски род *m*; ~gestalt *f* људски облик *m*, људско обличје *n*, човечија прилика; Jesus Christus hat ~gestalt angenommen Исус Христос је узео (и. примио) обличје човека; ~gewühl *n* метеж *m*, гужва људи, комешање људи, тиска(ње *n*) *f*; ~gleichheit *f* људска једнакост, једнакост између људи; ~haar *n* људска (и. човечија) длака *f*; коса *f*; ~handel *m fig.* трговина *f* људима, трговина *f* људским месом, трговина робљем (црнцима); ~haß *m* = ~feindlichkeit; ~hasser(in *f*) *m* = ~feind(in); ~kenner(in *f*) *m* познавал|ац, -ица људи; ~kenntnis *f* познавање *n* људи; ~kind *n* = Mensch; die ~kinder *pl. bibl.* деца човечија; синови човечији; wie andere ~kinder као остали синови рода људског; често = Kauz²; ~klasse *f* људски ред *m*, људска класа; ~leben *n* људски живот *m*; ~leer *a* без људи, безљудан; пуст, празан; ~liebe *f* човекољубље, милосрђе *n*; ~list *f* људско лукавство *n*; ~los *n* људски удес *m*, људска судбина *f*; ~menge *f* мноштво *n* људи, гомила људи (и. света); сила света, грдан свет *m*; 2möglich *m* {м'енш'и'м'г'лих} *a* што је у људској могућности, што је човеку могућно, што је (икако) могућно; што је (и. стоји) у људској моћи (и. руци); ich werde alles 2mögliche tun чинићу све што могу, чинићу све што до мене стоји, чинићу све што је у мојој моћи; ~mord *m* убиство (и. уморство) *n* човека; ~mörder(in *f*) *m* човекоубица, убица човека; ~opfer *n* људска жртва (и *fig.*) *f*; ~pocken *f pl.* ♀ мале богиње, оспе; ~quälerei' *f* мучење *n* људи; ~raub *m* отмица *f* људи; ~recht *n* људско право, природно право човеково; ~reich *n* људско царство, царство људи; 2reich *a* многољуд, богат људима; 2satt *a* сит људи; ~satzung *f* људска одредба, људска установа; 2scheu *a* који зазира од људи, који се боји (и. плаши) људи; недружеван, недружелубив; дивљи; ~scheu *f* страх *m* (и. бојазан, зазирање *n*) од

људи; недружељубивост; ~schinder *m* гуликожа, дерикожа, глобација; в. и Blutsauger; ~schinderel' *f* дерикоштво *a*, гуликоштво *n*, *fat.* глобљење *n*; ~schlag *m* људски сој; ~seele *f* људска душа; *fat.* es war keine ~seele да не беше (ту) ни живе душе; ~slinn *m*: а) људска памет *f*; б) људски разум; с) људско (и. човечије) чуло (Хр. हुтило); д) човештво *n*, човечност *f*; ~sohn *m* син (неког) човека; *rl.* Син човечији; ~strom *m* = ~menge; бујица (и. силество *n*) људи; ~troß *m* гомила (и. булумента) *f* људи; ~tum {менштурм} *n* 2a (б. *pl.*): а) човечанство; б) човештво, човечност *f*; ~tun *n* људско делање (и. творење); ~verstand *m* људски разум; der gemeine (и. gesunde) ~verstand здрав људски разум; ~volk *n* људи, људски род *m*; ~werk *n* људско (и. човечије) дело; ~würde *f* људско достојанство *n*, достојанство човеково; ~würdig *a* човечански, достојан човека. Me'nshheit {меншхџт} [свн.] *f* 3b (б. *pl.*) 1. човештво *n*, људска (и. човечија) природа, човек; die Schwachheiten der ~ слабости човештва (и. човекове); wie traurig steht es doch um die ~! како је жалосна природа људска! 2. човечанство *n*, људски род *m* (= Menschengeschlecht). 3. *fat.* = Menschenmenge. 4. ~ човек.

me'nshheitlich {меншхџтлџх} *a* људски.

Me'nshlein {меншлџн} *fat.* *n* 2l (*dim.* од Mensch) 1. човечуљак *m*, човечић *m*, прца. 2. ~ = Mensch II 2.

me'nshlich {меншлџх} *a* 1. људски, човечији; а) der menschliche Leib људско (и. човечије) тело; ~ machen почовечити; in ~er Gestalt у људском (и. човечијем) облику; das übersteigt die ~en Begriffe то превазилази људски разум, то је изнад људских појмова (и. људског схватања); nach ~er Voraussicht према предвиђању људском; колико је човек кадар да предвиди; das Menschliche људско, људске ствари *f pl.*; et. Menschliches begehen учинити нешто (што је) чисто људски; es kann e-m leicht et. Menschliches begehen свакоме се може десити да погрешити; ihm ist was Menschliches passiert: а) људска судба га је задесила, умро је, б) преварио се; с) *por.* пустио је; *prv.* в. irren IV; es läuft immer et. Menschliches mit unter увек се ту уплете (и. умеша) нешто људско; ~er werden почовечити се. 2. *fig.* човечан; људски, пристojан, прикладан; као што треба, као што ваља; с-, подношљив. II *adv.* 1. људски, као (прави) човек. 2. човечно.

Me'nshlichkeit {~кџт} *f* 3b 1. човештво *n*, људскост; слабост људске природе; ~en *pl.* begehen = et. Menschliches begehen. 2. ~ = Menschheit 1. 3. = Menschheit 2.

Me'nsh... {менш-}: ~llng {меншлџн} *m* 2g¹ = Menschlein; ~sein *n* = Menschheit I; ~tum {менштурм} *n* = Menschentum; ~werdung {вердун} *f* 3b оваплоћење *n*, отеловљење, -авање *n*, узимање (и. примање) *n* телесног облика.

Menstruatio'n {мѣнструацион} *f* [лат.] *f* 3b

менструација (женско време, женско прање, праница); уп. Regel.

menstruie'ren {~дрн} *intr.* (*h* и *s*) 15g имати менструацију, имати време, имати прање.

Mensu'r {мѣнзур} [лат.] *f* 3b 1. ~ мера; мерило *n*; отстојање *n* мачевалаца; auf die ~ gehen ићи (и. излазити) на двобој, ићи (и. излазити) на мегдан; ићи да се бије (и. туче). 2. ~ мера цеви код оргуља.

Me'ntor {ментор} [грч.] *m*. а) 8a Ментор (васпитач Телемака, сина Одисејева); б) *fig.* бд вођ(а), ментор.

Menue'tt {менуџт} [фр.] *n* 2g менует *m* (игра).

Mephi'sto {мефџсто} *m* 8b, Mephisto'pheles {мефџстофелес} *m* 8с [јевр. „дух зла“] Мефистофел(ес). [стофелски, Мефистофелов.]

mephistophe'lish {мефџстофелџш} *a* мефи-

Me'rgel {мергл} [свн.; *келт.] *m* 2l *geol.*, ~ лапорац, глинац.

Me'rgel..., me'rgel... {мергл-}. ~ablagerung *f* наслага лапорца (и. глинца); ~artig *a* лапораст, попут лапорца (и. глинца); ~boden *m* лапоровита земља *f*, лапораста земљиште *n*; ~gräber *m* копач лапорца (и. глинца); ~grube *f* мајдан *m* лапорца (и. глинца).

me'rg(e)ig {мерг(е)лџх} *a* лапоровит, помешан са лапорцем (и. глином).

me'rgeln {мерглн} ~ [свн.] *tr.* 15f (на)ћубрити (и. (на)гнојити) лапорцем (и. лапором, глином).

Me'rgel... ~schiefer *m* *min.* шкриљаст лапор(ац), шкриљаст глинац; ~ton *m* глинасти (и. иловачасти) лапорац.

Me'rgelung {мерглун} *f* 3b ћубрење (и. гнојење) *n* лапорцем (и. глином).

Meridia'n {меридиан} [лат.] *m* 2g¹ ~, ~ подневак, меридијан.

Meri'no {мерино} [шп.] *m* 6i 1. ~и ~schaf *n* мерино (овца *f*), овца са свиластим руном. 2. ~(wolle *f*) мерино вупа, вуна од свиластих оваца (мерино).

Merk {мерк} *m* 2g I (и *n*) [merken] знак *m*, белег *m*, обележје *n*. II ~ дерезга *f*.

merkanti'l(isch) {меркантил(џш)} [ит.] *a* ~ трговачки, меркантилан; уп. и kaufmännisch.

me'rkbar {меркбар} *a* приметан, запажљив, осетан.

Me'rk|buch {мерк-} *n* бележник *m*, бележница *f*, потсетник *m* са белешкама, књижица *f*.

me'rkен {меркн} [свн.; Marke] *tr.* 15a 1. et. ~ запис(ив)ати што, (за)бележити што, означи(ва)ти што; (на)правити забелешку о чему. 2. sich (*dat.*) et. ~ запамтити, (у)тувити што; das werde ich mir ~: а) (за)памтићу то, б) запамтићу то, сад сам се научио памети; ~ Sie sich, даб... имајте на уму (запамтите, знајте) да... 3. et. ~ и *intr.* (*h*) auf et. ~ (при)пазити на што, обраћити -ћати пажњу на што. 4. et. ~ примећити -ћивати што, онајзати -жати што; davon ist nichts mehr zu ~ од тога се ништа више не примећује, то се више не види; ich merkte lange, wo er hinaus wollte *fat.* (о)давно сам прозreo његову намеру; man merkt es an s-m langen Barte примећује се по његовој дугој бради. 5. ~ lassen

ода(ва)ти, показ(ив)ати, откри(ва)ти, издати; er ließ mich ~, daß... показао ми је да..., дао ми је да осетим да...; laß dir (lassen Sie sich) nichts ~! чини(те) се невест(им)!

me'rkens|wert {мѣркѣнс-} а вредан запажања; знатан, значајан.

Me'rker {мѣркѣр} т 2l, ~in {~ин} f 3c 1. бележач, -ица, забележивач, -ица, који, -а бележи, обележава, означава; (код мајстерзенгера:) суд|ац, -ија (који бележи (по)грешке песника, певача). 2. fam. den richtigen ~ haben имати добар њух, бити обдарен великом проциљивошћу.

me'rklich {мѣркљѣх} а лако приметан, приметан, приметљив; видљив, видан, очевидан, очигледан.

Me'rk...: ~mal n 2g ознака f, обележје; белега f; својственост, особеност; својство; allgemeine ~male опште ознаке, општа обележја; ~pfahl m колац за обележавање; премерни колац.

Merku'r {мѣркѣр} [лат.] I 11 8a (и ~ius {~иус}) т 8c myth. Меркур (и ☿). II ~m 2g¹ (б. pl.) жива f (= Quecksilber).

Merkuria'l... {мѣркѣријал-}: ~salbe f в. Quecksilbersalbe; ~wasser n phm. живина вода f.

Me'rk..., me'rk...: ~wort n 2a и 2g the. потсетна реч f, потсетница f; ~würdig a значајан, (wegen gep. са због, abl.); знаменит, чудноват, чудан; ~würdig|weiß adv. чудновато, зачудо; er ist ~würdig|weise nicht gekompen чудновато да није дошао; ~würdig|keit f: a) значајност, оно што је значајно у некој ствари; чудност; б) знаменитост, реткост; ~zeichen n: a) знак m, ознака f, белега f, полазисте; б) ☼ печат m, жиг m. [кос m. I]

Merl {мѣрл} т 2g, ~e {~е} [фр., *лат.] f 3b ☼ I

Me'rovinger {мѣровингѣр} т 2l, ~in {~ин} f 3b Меровинг, -ка, Меровеј, -ка (прва династија у Франачкој).

merov'ingisch {мѣровингѣш} а меровиншки, I me'rlen {мѣрѣн} tr. 15e = ausmerzen.

Me'rz... {мѣрц-}: ~schaf n (~vieh n) овца (стока) f за продају (клање) у јесен.

meschu'gge pop. {мешѣгѣ} [јевр.] а ћакнут, шашав, луцкаст, ударен.

Mesmeria'ner {мѣсмѣријанѣр} [Mesmer, немачки лекар 1733—1815] т 2l месмеровац.

Mesmeri'smus {мѣсмѣрѣсмѣс} т 6g (б. pl.) месмеризам.

Me'sner {мѣснѣр} [лат. mansionarius (* * Mes- se¹)] т 2l rl. црквењак, клисар, звонар.

Mesopota'mien {мѣсопѣтѣмијен} [грч.] n 8g ☼ Месопотамија f (предео старе Азије између Еуфрата и Тигра). [Месопотам|ац, -ка.]

Mesopota'mier {~пѣтѣмијер} т 2l, ~in {~ин} f 3c I

MeB¹ {мѣс} [енг.] f 3b нар. ☼ трпеза(рија) f.

MeB²... {мѣс-} [Messe¹] у слож. на пр. MeB-amt. [besucher(in).]

MeB³... {мѣс-} [Messe²] у слож. на пр. MeB-¹

MeB⁴... {мѣс-} [messen] у слож. на пр. MeB-kunst.

MeB²|amt n rl. Божја служба, литургија, миса.

me'Bbar {мѣсбар} [messen] а мерљив.

Me'Bbarkeit {~кѣрт} f 3b мерљивост.

MeB...: ~³besucher(in f) m сајамск|и, -а тргов|ац, -киња; ~brief m: a) [MeB²...] меница f платљива на сајму, сајамска меница f; б) [MeB⁴...] уверење n о баждарини, уверење о тонажи; ~buch n: a) [MeB³...] мисал m, служабник m; б) [MeB⁴...] бележник m (и. бележница f) мерења, премера(вања); ~³bude f шатра, дућанче n од дасака, талпара; ~diener m: a) [MeB²...] rl. = Mesner, Sakristan, мисник; б) ☼ [MeB³...] = Markthelfer.

Me'sse¹ {мѣсѣ} f [свн.; *лат. missa] f 3b 1. rl. cath. миса (део католичке службе Божије); stille ~ служба без појања; die ~ hören (lesen) слушати (служити) мису. 2. ☼ сајам m, ва-шар m, † панађур m.

Me'sse² {~} f 3b особ. ☼ = MeB¹.

ne'ssen {мѣсѣн} [свн.] I tr. и refl. 14a (sich) ~ мерити (се), измерити (се), (пре)мерити земљу, премеравати; mit der Hand ~: a) (од)мерити шаком (и. руком); mit der Kette (nach der Klafter) ~ мерити ланцем (хватом); mit der Elle ~ мерити (и. премеравати) аршином; fig. mit den Augen ~ (од)мерити погледом, премерити очима; б) zwei Meter in die Breite ~ имати два метра ширине (и. у ширину); soviel Liter ~ имати (и. садржа(ва)ти) толико литара; c) fig. das Geld mit Scheffeln ~ können fam. лежати на парама; sich mit j-m ~ огледати се (и. мерити се) с ким. II Me'ssen ☼ Me'ssung f мерење, премеравање (земље); Messen mit der Kette (Elle) мерење (и. премеравање) ланцем (аршином).

Me'sser¹ {мѣсѣр} [свн.] n 2l нож m; хируршки нож(ић), анатомски нож; ~ zum Fischessen нож(ић) за рибу; fig.: das große ~ gebrauchen и. handhaben = aufschneiden II; bis aufs ~ до истраге, до истребљења; das ~ an der Kehle haben имати нож под грлом (и. гушом).

Me'sser² {мѣсѣр} [messen] т 2l 1. мерач, мерилац, премеравац земљишта. 2. мерач m, мерило n, у слож. ...мер, на пр. Feuchtigkeitsmesser влагомер; Luftdruckmesser барометар, справа за мерење ваздушнoг притиска (и. тлака), тлакомер ваздуха (и. зрака).

Me'sser¹..., me'sser¹... {мѣсѣр-}: ~affaire f туча ножевима; ~artig a ножаст, сличан ножу, палик на нож; ~bänkchen n клупица f за ножеве; ~besteck n ножица f; ~chen {мѣсѣрѣчн} n 2l (dim. од Messer¹) ножић m, ноженце; ~fabrik ☼ f творница (и. фабрика) ножева, ножар(ниц)а; ~fabrikant ☼ m творничар (и. фабрикант) ножева; ~griff m = ~heft; ~händler(in f) m ☼ продава|ц, -чица ножева, тргов|ац, -киња ножевима; ~handlung ☼ f ножарница, трговина (с) ножевима; ~heft n дршка f ножа, корице f pl.; ~held m = ~stecher; ~klinge f сечиво n ножа; ~korb m корпа f за ножеве; ~lein {мѣсѣрлѣчн} n 2l = ~chen; ~putzmaschine машина (и. stroj m) за чишћење ножева; ~rücken m тилуће n, тилуће n, хрбат ножа; ~scheide f канија, корице f pl.; ~schmied ☼ m ножар, маказар; ~schmiede f ☼ ножарница; ~schmiede|arbeit f ножарски рад m; ~schmiede|hand|werk n ножарство, ножарски занат

m; ~schmiede|waren *f pl.* ножарска роба *f*;
~schmiede|werkstatt *f* ножарска радионица;
~spitze *f* врх *m* ножа; e-e ~spitzevoll толико
колико се може одржати (и. колико може
стати) на врху ножа; ~stecher *m* човек који
боде ножем, убојица; ~stecherei' *f* = ~affä-
re; ~stich *m* убој ножем.

Me'B... {мес-}: ~fähnchen *n* премерна заста-
вица *f*, барјачић *m*; ~fahne *f* премерна мот-
ка са заставом (и. барјаком); ~fremde *m pl.*
сајамски трговци; ~gefäße *n pl. rl.* свети
(и. црквени) сасуди *m pl.*; ~gehilfe *m* = ~die-
ner *a*; ~geld *n* = Marktgeld; ~geld *n rl.* но-
вац *m* који се за службе (*gen.*) добије; новац
који се заслужује да; ~geld *n* мерарина *f*; ~
gerät *n rl.* мисни прибор *m*, црквене утвари
f pl.; ~geschenk *n* поклон *m* са сајма (и. са
вашара); ~gewand *n rl.* одежа *f*; ~gut *n*
сајамска (и. вашарска) роба *f*, сајамски
(и. вашарски) еспап *m*; ~hemd(e) *n rl.* сти-
хар *m*.

messia'nisch {месиањш} [Messias] *a* месијски.
Messi'as {месијас} [јевр. „миропомазани(к)“] *m*
inv. (б. *pl.*) *rl.* Месија.

Me'ssing {месџн} [српн.] *n 2g¹* (б. *pl.*) ☼ ме-
синг *m*, жути бакар *m*.

Me'ssing..., me'ssing... {месџн-}: ~blech *n* жу-
ти лим *m*, месингани лим; ~draht *m* месин-
гана жица *f*; ~Zen {месџн-н} *a* месинган, од
месинга, од жутог бакра; ~geschirr *n* ме-
сингано посуђе *n coll.*; ~gießerei' *f* ливница
месинга (и. бронзе, туча); ~hammer *m*: а)
чекић за ковање месинга; б) чекић од ме-
синга; ~hütte *f* творница (и. фабрика) месин-
га; ~rohr *n* месингана цев *f*; ~schläger, ~
schmied *m* ковач месинга; ~ware *f* ☼ месин-
гана роба, месинган еспап *m*; ~waren|händ-
ler *m* ☼ трговац месинганом робом.

Me'B... {мес-}: ~instrument *n* инструменат *m*
(и. справа *f*) за мерење; ~kanne *f* мерна
канта, мерни ибрик *m*; ~katalog *m* списак
(и. каталог) књига за продају на сајму (у
Лајпцигу); ~kette *f* ланац *m* за мерење; ~
krämer *m* сајамски (и. вашарски) трговац; ~
kunde *f* наука о мерењу, практична геоме-
трија; ~kunst *f* вештина мерења; ~künstler
m геометар, мерник, мерач (и. премеравац)
земљишта; ~leine *f* врпца (и. уже *n*, коно-
пац *m*) за мерење; ~leute *pl.* људи *m pl.* (и.
свет *m*) на сајму (и. вашару), трговци посе-
тиоци сајма; ~maschine *f* ☼ машина (и. строј
m) за мерење; ~opfer *n rl.* литургијска (и.
некрвна) жртва *f*; ~priester *m* свештеник
који служи мису, свештеник који служи слу-
жбу Божију; ~pult *n rl.* налоњ(а) *m*; ~rute
f мотка за мерење (5,8471 *m*); ~scheibe *f* те-
одолит *m*; ~schnur *f* врвца за мерење; ~stab
m = stock; ~stange *f* премерна мотка; ~
stock *m* штап за мерење; ~tisch *m* геоме-
тарски (и. мернички) сто; ~tuch *n rl.*: ge-
wehtes ~tuch плаштаница *f*, антимиш; ~
wein *m* вино за мису, вино за службу Божију;
zur ~zeit у време (и. у доба) сајма (и. вашара).
Mesti'ze {местиц} [шп.] *m m.* Mesti'zin {мџ-

стицн} *f 3с* местич, -а, меле|з, -скиња (из-
међу беле и црвене расе).

Met {мет} [свн.: грч. methy] *m 2g* медовина *f*.
Meta'li {метал} [грч.] *n 2g¹* 1. метал *m*, кови-
на *f*; edles (gediegenes) ~ племенити (чист,
природан) метал. 2. звук гласа, боја гласа.

Meta'll..., meta'll... {металл-}. ~ader *f* метална
жица, жица метала; ~ähnlich *a* сличан ме-
талу, налик на метал; ~artig *a* металаст, ко-
винаст; ~arbeiter *m* ☼ метални радник; ~
asche *f* метални пепео *m*; ~becher *m* метални
пехар; ~beschickung *f* ☼ слитина, смеша, ле-
гура; ~beschreibung *f* металопис *m*, опис(и-
вање *n*) *m* метала; металографија; ~chemie
f металохемија.

Meta'llehre *f* (при растављању: Metall-lehre)
наука о металима, металургија, топиони-
чарство *n*.

Meta'll..., meta'll...: ~Zen {металл-н} *a* металан,
од метала; ~faden|lampe *f* ☼ сијалица (и.
лампа) са металним влакном; ~farbe *f* ме-
тална боја; ☼ ~farbe geben (о)бојити брон-
заном бојом; ~förmig *a* металног облика; ~
gaze *f* метално платно *n*; ~geld *n* ковани (и.
звечећи) новац *m*; ~haltig *a min.* металовит,
који садржи (и. има) метала; ~industrie *f* ме-
талургијска индустрија; ~isch {металлш} *a*
металски, металан; металаст; звучан (глас).
metallisie'ren {метализирен} *l tr. 15g* ☼ мета-
лисати, об|агати -ожити металом, пре-
в|ући -лачити металом. II Metallisie'ren *n*,
Metallisie' rung *f* металисање, облагање (и.
превлачење) металом.

Meta'll..., meta'll...: ~kunde *f* металопис *m*, ме-
талографија; ☼ познавање *n* метала, наука
о металима, топиоништво *n*, металургија; ~
lehre *f v.* Metallehre; ~ographie {металлографи} [грч.] *f 3f* ☼ металопис *m*, металографија;
~oid {металлоид} [грч.] *n 2g* ☼ металоид *m*;
~reich *a* богат металом, металоносан; ~rost
m (метална) рђа *f*; ~urg {металлурк} [грч.] *m*
За металург, топионичар; ~urgie' {металлурги}
f 6f металургија, топионичарство *n*; ~urgisch
{металлургш} *a* металурги(ј)ски, топиони-
чарски. [жа] *m*, метаморфоза. I

Metamorpho'se {метаморфоз} *f 3b* преобра-
Meta'pher {метафр} [грч.] *f 3d rhet.* метафор,
преносни смисао (књижевни облик).

metapho'risch {метафориш} *a rhet.* метафор-
ски, метафоричан, у преносном смислу.

Metaphysik {~физик, ~физик} [грч.] *f 3b* ме-
тафизика.

Metaphy'siker {~физикер} *m 2l* метафизичар.

metaphy'sisch {~физш} *a* метафизички.

Meta'thesis {метатезис} [грч.] *f 6g gr.* метате-
за, премештање *n* слова у речи.

Meteo'r {метеор} [грч.] *n 2g¹* ☼ метѐр *m*.

Meteo'r..., meteo'r... {метеор-}. ~artig *a* мете-
ораст, попут метеора; ~eisen *n* метеорско
гвожђе (и. железно); ~haft {метеорхффт}, ~
isch {метеоршш} *a* метеорски; ~olo'g {метеор-
олок}, ~olo'ge {~лог} *m 3a* метеоролог, пос-
матрач времена; ~ologie' {метеорологи} *f 6f*
метеорологија, наука о (атмосферском) вре-
мену; ~olo'gisch {метеорологшш} *a* метеоро-

лошки; ~stein *m* *min.* метеорски камен; аеролит, метеорит; ~stern *m* = Sternschnuppe.
Me'ter {мѣтр} [грч. *metron* *n* „мера“] *n* и *m* 2l (*abr.* *m*, *auc.* *m*) метар *m*; nach ~n messen метрити, мерити метром.
Me'ter... {мѣтр-} ~kerze *f* ✕ метарска свећа; ~maß *n* метарска мера *f*, склопљив метар *m*; ~stab *m* метар; ~system *n* метарски систем *m*; ~tonne *f* метарска (и метричка) тона.
me'tigefüllt {мѣтѣфүл} а напуњен медовином.
Metho'de {метод} [фр., *грч.] *f* 3b метод (а *f*) *m*, начин *m*, поступак *m*.
Metho'dik {методѣк} *f* 3b методика.
Metho'diker {~р} *m* 2l методичар.
metho'disch {методѣш} *a*, *adv.* методски.
Methodi'st {методѣст} *m* 3a, ~in {~ѣн} *f* 3c *rl.* методист, -киња; ~en|mission *f* методистичко изасланство *n*, методистичка мисија; ~en|prediger *m* методистички проповедник.
methodi'stisch {~ш} *a* методистички.
Methu'salem {метузалеѣм} [јевр.] *m* 8a *bibl.* Метусалем (јеврејски патријарх).
Methy'l {метул} [грч.] *n* 2g¹ метил *m*; ~alkohol {~ул-} *m* метилалкохол, метилни алкохол, метилен.
Metö'ke {метѣк} [грч.] *m* 3a *antiq.* метек, досељеник, досељени туђинац.
Metonymie' {метонѣмѣ} [грч.] *f* 6f *rhet.* метонимија (фигура на пр. попити две чаше (место две чаше вина итд.). [мијски.]
metony'misch {метонѣмиш} *a* *rhet.* метони-
Me'trik {мѣтрик} [грч.] *f* 3b метрика (вештина стихотворства, вештина версификације; наука о стихотворству, прозодија).
Me'triker {~р} *m* 2l метричар.
me'trisch {мѣтриш} *a* метарски, метрички; ~er Zentner метарски товар (= Doppelzentner).
Metrologie' {метрологиѣ} [грч.] *f* 6f наука о мери, метрологија.
Metro'nom {метроном} [грч.] *n* 2g¹ ✕ метроном; ~ Malzel (Мелцел, проналазач) Мелцелов метроном, тактомер.
Metropo'le {метропол} *f* 3b, **Metro'polis** {метрополис} *f* *inv.* (*pl.* ~tro'pol'en {~тропол'ен} [грч.] „мајкаград“) главни град *m*, метропола.
Metropoli't {~полит} [грч.] *m* 3a митрополит, архиепископ, надбискуп.
Metropolita'n|kirche {~литан-} *f* столна црква.
Me'trum {мѣтрѣм} [грч.] *n* *be*, *met.* метар *m*, правило стопан.
Me'tte {мѣт-, мѣтѣ} [свн.; лат. *matutina* (*hora*)] *f* 3b *rl.* *cath.* јутрење *n*, зорница, рана служба; поноћница. [(слога) у стране.]
Metteu'r {метѣр} [фр.] *m* 2g¹ ✕ преламач
Me'trinken {мѣт-} *n* пијење медовине.
Mett {мет} *n* 2g (свињска) кртина *f*; ~wurst {мѣт-} [дн.; енгл. *meat* „храна“] *f* суха свињска kobасица. [у Лотарингији.]
Metz {мѣц} *n* *inv.* ● Мец *m* (град на Мозелу)
Me'tze' {мец} [свн.; *messen] *f* 3b 1. (вѣх. = 1/10 Scheffel) меров *m*, ваган *m*. 2. = Mahlmetze. [Mechthild.] *f* 3b ложа, хоћа = Hure.
Me'tze' {мѣт} [свн. (реч из милоште од)]
Me'tzel|bank {мѣцл-} *f* 2f *jn.* = Schlachtbank.
Metzelei' {мѣцлѣ} *f* 3b = Gemetzel.

me'tzeln {мѣцлн} [свн.; † (свн.) *metzen*] *tr.* 15f (за)клати, поклати; (по)сећи, побити, поубијати; сецкати.
Me'tzen..., **me'tzen...** {мѣцн-} [Metze'] ~geld *n* мељарина *f*, ујам *m*, ушур *m*; ~weise *adv.* меровима, на мерове, ваганима, на вагане.
Me'tzer {мѣцр} [Metz] *m* 2l, ~in *f* 3c Мечанѣин, -ка. [= Fleischer, Schlächter.]
Me'tzger {мѣцгр} [свн.] *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3c
Metzgerei' {мѣцгрѣ} *f* 3b месарница, месарска радња, † касапница.
Me'tzger|gang *m* (у)залудни ход (и. пут); *jn.* е-п ~ tun ићи узалуд.
Meu'chel..., **meu'chel...** {мѣчл-} [свн.] ~mord *m* убиство *n* испотаје, мучко убиство; ~mörder(in) *f* *m* убица испотаје, мучки убица; ~mörderisch *a*, *adv.* убилачки, мучки.
meu'cheln {мѣчлн} [свн.] *tr.* и *intr.* (h) 15f уби(ја)ти испотаје, мучки уби(ја)ти.
Meu'chler {мѣчлр} [свн.] *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3c = Meuchelmörder(in).
meu'chlerisch {мѣчлрѣш} *a*, *adv.* 1. који плете замке, прави заседе; издајнички, подмукло. 2. = meuchelmörderisch.
meu'chlings {мѣчлнѣс} [свн.] *adv.* мучки, из заседе, испотаје, подмукло.
Meu'te {мѣтѣ} [ивн. 15 в.; *фр.] *f* 3b ✕ хајка, гомила пасја за хајку. [буна.]
Meuterei' {мѣтѣрѣ} [ивн.; *фр. *emeute*] *f* 3b (по)-
Meu'terer {мѣтѣрр} *m* 2l бунтовник, бунѣија, побуњеник. [њенички, бунтован.]
meu'terisch {мѣтѣрѣш} *a* бунтовнички, побу-
meu'tern {мѣтѣрн} *intr.* (h) 15f (по)бунити се.
Mexika'ner {мексиканр} *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3c Мексиканѣац, -ка. II *a* *inv.*, **mexika'nisch** {мексиканѣш} *a* мексикански.
Me'xiko {мексико} *n* 8g ● I. Мексико *m* (савезна република у Сев. Америци). 2. Мексико (град).
M. E. Z. abr. = mitteleuropäische Einheitszeit.
Me'zzo... {мецѣ-} [ит.] ~sopran *m* ✕ други сопран, мецосопран; ~tinto *n* вештина *f* црне
mg *abr.* = Milligramm. [израде.]
mhd. abr. = mittelhochdeutsch.
m. H. H.! *abr.* = meine Herren!
m. H.! *abr.* = mein Herr! [заразница *f*.]
Mia'sma {миасма} [грч.] *n* *be* ✕ кужна клица *f*,
miasma'tisch {миасматѣш} *a* кужан, окужен, заражен, загађен.
miau! {маѣ} [оном.] *int.* мијао! м(и)ау!
miau'en {~ѣ} *intr.* (h) 15a м(и)аукати. II
Miau'en *n* м(и)аукање.
mich {мѣх} [свн.; лат. *me*] *pr/p. acc.* од *ich*: мене, ме; *ich kenne* ~ ја познајем себе; *führen Sie* ~ (nicht) *hin* (не) водите ме тамо; *würden Sie m i c h verderben wollen?* хохете ли мене да упропастите? [ски пророк.]
Mi'cha {мѣха} [јевр.] *m* 8a *bibl.* Михеј (јевреј-)
Mi'chael {михаел} [јевр.] *m* 8a Михаило.
Michael'i {михаели}, ~s {~елѣс} *n* *inv.*: zu (и. аут) ~о Аранђеловдану, о Михољдану; ~messe *f* ✕ михољдански сајам *m*, сајам (и. вашар) *m* о Аранђеловдану. [Михаило, Михољдан.]
Mi'chael's... {михаелс-} ~fest *n*, ~tag *m* Св.)
Mi'chel {мѣхл} [Michael] *m* 8g 1. Михаило. 2.

[свн.: енг. mickle „велики“ (pap.) 2l fig. трапавко, трапша, шмоклан; глупак, тикван; der deutsche ~ (со. ознака за Немце) Шваба. Michelangelo {мичѣлѣнѣло} m 8b Микеланѣло (италијански сликар, 1475—1564).

mied {мит}, ~e {мид} impf. ind., conj. од meiden. Mieder {мидер} [срвн.] n 2l стезник m, стежњак m, утер m, мидер m; кратак прслучић; платнено јелече.

Mieder... {мидер-}: ~gürtel m појас стезник; ~tuch n женска марама f око врата.

Mie'ne {ми-не} ham. Mine [нвн.; *фр. mine] f 3b израз т лица, изглед т лица, лице n; e-e gelehrte ~ annehmen (на)правити се ученим; j-m e-e freundliche ~ machen (на)правити на кога љубазно лице, љубазно примити (и. дочекати) кога; в. gut! 1 а; ohne e-e ~ zu verziehen не променивши лица, и не трепнувши.

Mie'nen... {ми-н-н-}: ~deuter(in f) m тумач(ица) по лицу; ~deuterei' {~дѣ-т-рѣ} f 3b, ~kunde f вештина познавања (и. тумачења) људи по лицу; ~spiel n, ~sprache f нема игра f, мимика; ein schönes ~spiel haben умети се правити у лицу.

mies! {мис} pop. [јевр.] a 10' phav.

Mie's|macher fam. m = Flaumacher.

Mie's|muschel {мис-} [срвн. „маховина“] f 3 пучица (шкољка). [ма, закупнине.]

Mie't|ausfall {мит-} m губитак кирије (и. нај-)

mie'tbar {митбар} [Miete!] a изнајмљив, што се може дати под кирију (и. у најам, у закуп).

Mie't|bedingung f погодба (и. услов m) изнајмљивања (и. најма, закупа).

Mie'te {мит} [свн.] f 3b 1. најам(нина) m, кирија f; (fällige) ~ дужна кирија. 2. најам m; zur ~ geben (и. изда(ва)ти) под кирију (и. најам); zur ~ haben (из)најмити, узјети-имати под кирију (и. у најам); in e-m Hause zur ~ wohnen становати у некој кући под кирију (и. под најам, под закуп); Kauf bricht ~ прече је право купца него закупца. 3. стан под кирију (и. под закуп).

Miete² {~} [дн.] f 3b 1. прегал m, црв m; в. Milbe. 2. пласт m, стог m, гомила; трап m.

mie'ten¹ {мит-н} [свн.] I tr. 15с да(ва)ти под кирију (и. у најам), изнајм(ити)-љивати, изда(ва)ти (под кирију), најмити, погодити, узјети-имати под кирију, узјети-имати у службу; ~ погађање, узимање у службу.

mie'ten² ~ tr. 15с зденути у пласт (и. стог). Mie't|entschädigung f станарина.

Mie'ter {митер} [Miete!] m 2l, ~in {~ин} f 3с кирајџија, -ка, станар, -ка, закупца стана; ~ закупца, -ница.

Mie't...: ~frau f: а) издавачица под кирију (и. под закуп), изнајмљивачица; б) кирајџика, станарка, закупница стана; ~fuhr|werk n најамна (и. најмљена) кола ppl.; ~gaul fam. m фијакерски коњ, кљусина; види ~pferd; ~geld n, ~grotschen m капара f; ~haus n = ~kaserne; ~herr m. а) издавалац под најам (и. у закуп); б) кирајџија, станар, закупца; ~jahr n најамска (и. закупна) година f; ~kaserne f

(огромна) кућа са много станова за издавање, кућа музара; ~kontrakt m уговор о најму (и. закупу); ~kutsche f кочије fpl. за издавање под најам, фијакер m; ~kutscher m кочијаш кола која се издају под најам, фијакериста; ~leute pl. кирајџије, станари, укућани.

Mie'tling {митлѣн} [Miete!] m 2g¹ најамник; ~slschar f најамничка чета, чета најамника.

Mie't...: ~mann m кирајџија, станар, закупца;

~pferd n најамни коњ, коњ за најам, коњ за давање (и. узимање) у закуп; ~preis m кири-

Mie'ts... {митс-}: в. Miet... [ja f, закупнина f.]

Mie't..., mie't... {мит-}: ~steuer f порез m на кирије, порез на закупнину, порез на покретност; ~truppen X f pl. најамничка војска f, најамничке трупе; ~vertrag m = ~kontrakt; ~wagen m = ~kutsche; ~weise adv. под кирију, под најам, под (и. у) закуп; ~wohnung f стан т под кирију (и. у закуп); ~zeit f време n најма (и. закупа); ~zetteln m објављивање да се стан издаје под кирију (и. у закуп); ~zins m кирија f, закуп(нина) m. [2l цица, маца.]

Miez {миц}, ~e {~} f 3b (dim. ~chen {~х-н} n)

Migrä'ne f {мигр-н} [фр., *грч.] f 3b (једнострано) главобоља, мигрена; ~stift m вршак против мигрене. [цар Јапана.]

Mika'do {микадо} [јап.] m би микадо (владац,)

Mikro... {микр-} [грч.] микро... (Klein... мали...)

Mikro'be {микроб} [фр.; грч. „што живи мало времена“] f 3b = Bakterie, микроб m. [крѣн m.]

Mi'kron {микрон} [грч.] n 2g¹ (б. pl.) = ми-

Mikrone'sien {микронези-н} [грч.] n 8g Микро-незија f (група ситних острва у Вел. Ок-ану која географски припада Аустралији).

Mikrone'sier {~иер} m 2l, ~in {~ин} f 3с Микро-нежан|ин, -ка. [фон m.]

Mikropho'n {микрофон} [грч.] n 2g¹ микро- f

Mikrosko'p {~скоп} [грч.] n 2g¹ ~ микроскоп m.

mikrosko'pisch {~иш} a микроскопски.

Mi'lan {милан, милан} [фр., *лат.] m 2g¹ луња f.

Mi'lbe {милб} [свн.] f 3b прегал m, црв m.

mi'lbig {милбиг} a пун прегала (и. црви).

Milch {милх} [свн.; *melken] f 3b (б. pl.) 1. млеко n; dicke ~ кисело млеко; ganze ~ = Vollmilch; fig. aussehen wie ~ und Blut бити румен као ружа, бити бео и румен. 2. млечак m (opp. Rogen).

Mi'lch..., mi'lch... {милх-}. ~ader f млечна вена (и. жила); ~artig a млечаст, попут млека, као млеко; ~bart fam.: а) прва брада f, маље fpl.; б) fig. момче с првом брадом, голобрада; = Gelbschnabel b; ~bartig fam. a млад(о) голобрад(о); ~breit m каша f с млеком; ~brot, ~brötchen n хлеб m замешен млеком; ~bruder m: а) брат по млеку; б) fam. млекар, љубитељ млека; ~bureau n млекар(ниц)а.

mi'lchen¹ {милх-н} a 1. млечан, с млеком, од млека. 2. ~ с млечцем.

mi'lchen² {~} I mtr. (h) 15а 1. имати (и. да(ва)-ти) млека; diese Kuh milcht gut ова крава даје (и. има) много млека; ~de Kuh крава музара (и. fig.). 2. да(ва)ти (и. пуштати) млечни сок. 3. за-, појмутити се као млеко. II tr. ~ = melken. III Mi'lchen n давање млека.

Mil'cher {мѣлх'р} [Milch 2] *m 2l* млечац, мужјак риба (*opp.* Rog(e)ner).

Milcher² {мѣлх'р} *m 2l*, ~in {~ѣн} *f 3c* [Milch 1] = Melker(in).

Mil'ch..., **mi'ch...**: ~ernährung *f* исхрана (и. хранење *n*) млеком, млечна храна; ~farbe *f* млечна боја; ~fieber *n* млечна (и. дојиљска) грозница *f*; ~flasche *f* боца за млеко; ~frau *f* млекарица; ~gebend {~геб'нт} *a*: а) што даје млека; б) ♀ млечан; ~gefäß *n*: а) суд *m* за млеко, млечни суд; б) ☉ ~gefäße *pl.* млечни судови; ~geschäft *n* млекар(ниц)а *f*; ~gesicht *n* лице (бело) као млеко; ~glas *n* а) чаша *f* за млеко; б) ☼ млечно (и. непровидно, непрозирно) стакло; ~güte|messer *m* справа *f* за мерење густине млека, млекомер; ~haft {мѣлх'х'фт} *a* млечаст, као млеко; ~haltig *a* млечан, који садржи (и. има) млека; ~handel ☼ *m* млекар(ниц)а *f*; ~händler(in) *f* млекар, -ица; ~licht {мѣлх'х'т}, ~ig {мѣлх'х'х} *a* = ~haft; ~kaffe *m* бела кафа *f*; ~kalb *n* теле сисанче; ~kammer *f* млекарник *m*, млечар *m*; ~kanne *f* ибрик (и. суд) *m* за млеко; ~keller *m* млекарник, млечар; ~kost *f* бели смок; ~kuh *f* (и *fig.*) крава музара; ~kur *f* ♀ лечење *n* млеком, млечна дијета; die ~kur brauchen лечити се млеком, издржа(ва)ти млечну дијету; ~mädchen *n*, ~magd *f*: а) краварка *f*; б) млекарица *f*; ~mann *m* = ~händler; ~messer *m* = ~güte|messer; ~ner {мѣлх'н'р} *m 2l* = Milcher¹; ~pan(t)scher *fam. m* кривотворилац (и. кварилац) млека; ~prober *m* = ~güte|messer; ~rahm *m* скоруп; ~reich *a* богат (и. обилан) млеком; ~reis *m* пиринач у млеку, сутлија(ш *m*) *f*; ~saft *m* млечни сок; ~saft|artig *a* налик на млечни сок, хилусаст; ~saft|bereitung *f* ♀ стварање (и. прављење) *n* хилуса (и. млечнога сока); ~sauer ☼ *a*. ~saures Salz лактат *m*; ~säure ☼ *f* млечна киселина; ~schorf ♀ *m* красте *f pl.* (код деце); ~schrank *m* орман (и. скриња *f*) за млеко; ~schüssel *f* = ~gefäß здела за млеко; ~schwester *fam. f*: а) сестра по млеку; б) млекарка, љубитељка млека; ~seihe *f*, ~sieb *n* це-дило *n* за млеко, цедиљка *f*; ~speise *f* млечно јело *n*, бели смок *m*; ~straße *f* ☼ Кумова Слама; ~suppe *f*: а) јуха (и. чорба) од млека; б) *fam. fig.* wie e-e ~suppe aussehen изгледати као бео зид, бити сасвим блед; ~topf *m* лонац за млеко; ~tuch *n* = ~seihe; ~vieh *n* млечна стока *f*; ~weiß *a* бео као млеко; ~wirtschaft *f*: а) млекарство *n*; б) млекара, трговина белим смоком; ~zahn *m* млечњак; ~zucker ☼ *m* млечни шећер.

mild {мѣлт}, ~e¹ {мѣлд} [сви.] *a (dv.)* (*opp.* hart, herb, streng) благ(о); *fig.* благ(о), милости-в(о); добар; попустљив; милосрдан; човечан; благонаклон; добротин, добротворан; љубак, мио; благ (за казну); благ, умерен (за време); seine ~e Hand auf tun отворити -ара-ти дарежљиву руку; ~er Fürst милостив(и) владалац; ~e Gabe дар (милосрђа), мило-стиња, милосрдни дар; ~es Klima благо под-небље; ~e Stiftung задужбина; ~e Strafe

блага казна; der Regen hat ~es Wetter ge-bracht с кишом је дошло благо време; das Wetter ist ~er geworden време је отоплило; ~ beurteilen благо(наклоно) (пре)судити. 2. издашан, дарежљив.

Mil'de² {мѣлд²} *f 3b* (б. *pl.*) (в. mild) 1. благод; мило(стивно)ст; доброта; доброћудност; по-пустљивост; човечност; благонаклоност; љу-базност; durch ~ erreicht man mehr als durch Härte лепим се много постижава; лепа реч гвоздена врата отвара. 2. ☼ = milde Gabe.

mi'lden {мѣлд'н} *tr.* (у)блажити.

mi'ldern {мѣлд'рн} *I tr. i refl. 15f* 1. (сich) ~ блажити (се), ублажи(ти) (се), -авати (се). 2. ублажи|авати, -ити, умери|ти, -авати, с-, у-мањи(ва)ти, разблажи(ва)ти; утоли|ти, -ља-вати; *phm.* засла|дити, -живати. II **Mi'ldern** *n*, **Mi'ldern** *f* ублажи|вање, -ење; смањ|ива-ње, -ење; разблаживање; заслађивање.

Mi'lderngs... {мѣлд'рн.с-} ~grund *m* олак-шавни разлог, ублажавна (и. олакшавна) околност *f*; ~mittel *n* нароч. ♀ ублажавајуће (и. ублажливо) средство, средство за уми-њивање (и. утољавање).

Mi'ld..., **mi'ld...** {мѣлд-}; ~gesinnt *a* благе на-рави (*gen.*); ~heit {мѣлтх'д²} *f 3b* б. *pl.* = Milde 1; ~herzig *a*. а) који има нежно (и. меко) срце; б) добротворан, добротин, ми-лосрдан; ~herzigkeit {~херц'ицх'к'т} *f 3b*: а) нежност (и. благод) срца; б) добротворност, милосрдност; ~igkeit {мѣлд'ицх'к'т} *f 3b* б. *pl.* = Milde 1; ~iglich {мѣлд'ицх'ицх, мѣлд'ицх'ицх} *adv.* благо, а благ; ~reich *a* (врло) мило-срдан; ~tätig *a* милосрдан; ~tätigkeit *f* ми-лосрђе *n*.

Militär {милит'ер} [фр., *лат.] *I m bi* војник, бо-рац, ратник. II *n 2g¹* (б. *pl.*) војништво; вој-ска *f*, војници *m pl.* трупе *pl.*

Militär..., **militär** {~ѣр-} ~anwärter *m* ☼ ста-ри подофицир који има право на звање у грађанској служби; војни кандидат за место у грађанској служби; ~arzt *m* војни лекар; ~ärztlich *a* војнолекарски; ~attache' *m* војни изасланик; ~beamte(r) *m* војни чиновник; hö-herer ~beamter виши војни административ-ни чиновник; ~bevollmächtigte(r) *m* војни из-асланик, војни опуномоћеник; ~budget *n* војни буџет *m*; ~dienst *m* војна служба *f*; aktiver ~dienst активна војна служба; im aktiven ~dienst sein бити (и. служити) у активној војсци; Befreiung (и. Loskauf) vom ~dienst ослобођење *n* од војне службе; vom ~dienst befreien ослободити -обађати од војне службе (и. од војске); ~dienst|frei *a* о-слобођен од војне службе (и. дужности); ~dienst|pflicht / војна обавеза; ~dienst|pflichtig *a* обавезан да служи војску; ~dienst|zeichen *n* војничка споменица *f*; ~eisen|bahn *f* ☼ вој-на железница; ~fahr|schein *m* војничка о-ба-јава *f*, војничка возна карта *f*; ~frei *a* = ~dienstfrei; ~fromm *a* обучен и миран на пуц-њаву (за коња); ~fuhr|wesen *n* возарство; ~gefängnis *n* војни затвор *m*; ~gericht *n* војни суд *m*; ~grenze *f* (у Аустрији) Војна Грани-ца (Крајина); ~hand|buch *n* војни приручник

m; ~herrschaft *f* војна владавина, милитаризам *m*. [ри *f* *pl.*; војна служба *f.*]
Militaria {милитарја} [лат.] *pl. inv.* војне ствари
militärisch {милитерџш} (*app. bürgerlich*) *a* X војни(чки).
Militarismus {милитарисмус} [нлаг.] *m* 6g (6. *pl.*) војна владавина *f*, милитаризам *m*.
Militär..., **militär...**: ~maß *n* војничка мера *f*, војни (уз)раст; ~musik *f* војна музика; ~mütze *f* војн(ичк)а капа, шајкача; ~paß *m* војна објава; ~person *f* војник *m*, војно лице *n*; ~pflicht *f* итд. — ~dienstpflicht итд.; ~postamt *n* војна пошта *f*; ~stand *m* војни staleж, војска *f*; ~strafgesetz/buch *n* војно судски казнени законик *m*; ~strafprozeß *m* кривични спор пред војним судом; ~untauglich *a* неспособан за војну службу, ослобођен војске због неспособности; ~verwaltung *f* војна управа (и. интендантура); ~vorlage *f* нацрт *m* војнога закона; ~wesen *n* војништво, војска *f*; ~wissenschaftlich *a* војнонаучни; ~wochenblatt *n*, ~zeit[schrift] *f* војни лист *m*, војни часопис *m*; (као назив:) Ратник. Уп. Armee..., Heer..., Heeres..., Kommiß..., Soldaten... [војска.]
Miliz {милиц} [лат.] *f* 3b милиција, народна
Miliz... {милиц...}: ~heer *n* милициска војска *f*; ~soldat *m* народни војник; ~system *m* систем *m* милиције, систем народне војске.
Mille'nnium {милениум} [лат.] „време од хиљаду година“ *pl. berl.* хиљадугодишње царство.
Milliardär {милјардер} *m* 2g¹ милијардер.
Milliarde {милјард} [фр.] *f* милијарда (хиљада милиона).
Milligramm {милиграм, милиграм} [фр.] *n* 2g¹ (*abr. mg*) милиграм *m* (1/1000 грама).
Millimeter {миллиметр, миллиметр} [фр.] *n* и *m* 2g¹ (*abr. mm*) милиметар *m* (1/1000 метра).
Million {милион} [нвн.; *фр.] *f* 3b милион *m*, милиун; e-e ~ Einwohner милион становника (и. житеља).
Millionär {~онер} *m* 2g¹, ~in {~ин} *f* 3c милионар, -ка, милиунаш, -ница; zehnfacher ~ десетоструки милионар (и. милиунаш); vielfacher ~ многоструки милионаш.
Millio'nen..., **millio'nen...** {~он-н}. ~erbschaft *f* милионско наслеђе *n*; ~reich *a* милионски богат; ~weise *adv.* милионима, на милионе.
millio'n(s)t {миллионист} *a/pl.* о. милионити.
Millio'n(s)tel {миллионистел} *n* 2l милионити део *m*; (једно) милионито (1/1 000 000).
Milz {милц} [свн.] *f* 3b слезина.
Milz..., **milz...** {мили-}. ~anschwellung *f* оток *m* слезине, далак *m*; ~blutader *f* слезинска вена (и. жила); ~brand *m* вет. бедреница *f*, прострел; ~brandig *a* оболео од прострела (и. бедренице); ~krank *a* болестан од слезине; ~krankheit *f* болест слезине; ~stechen *n* пробаци *f* *pl.* у слезини; ~sucht *f* хипохондрија, зоволоја; ~süchtig *a* хипохондричан; ~süchtiger {~хтоничер} *s* хипохондар, хипохондрик, болесник од зоволоје. [мац.]
Mi'me {мим} [грч.] *m* 3a *antiq.* мимичар; глумица
Mi'mik {мимик} *f* 3b мимика, вештина изражавања покретима; **Mi'miker** {мимикер} *m* 2l ми-

мичар; **mi'misch** {мимџш} *a* мимички. [ка.]
Mimo'se {мимоз} [лат.] *f* 3b мимоза, стидљив-
Minare'tt {минарет} [ар.] *n* 2g минарет(т).
Mi'nchen {минхен} *n* 8g (*dim.* од Mine³) Минеца.
mi'nder {мјндар} [свн.: лат. minor] *comp.* од wenig, gering, klein (*opp. mehr*) *l* *adv.* мање.
II *a* каткада *inv.* 1. мањи; нижи, безначајнији; спореднији. 2. **Mi'ndere** {~} *m* 9l: der **Mi'ndere** безначајан, -нији човек. 3. **Mi'ndere** *n* 9l мање.
Mi'nder..., **mi'nder...** {мјндар-}: ~betrag *g* мањак у износу; ~einnahme *f* мањак *m* у приходу, мањак у примању; ~gewicht *m* мањак *m* у тежини; ~heit {мјндархейт} *f* 3b ~zahl *b*; ~jährig *a* малолетан; ~jährigkeit {~јерхнхейт} *f* 3b малолетност, малолетство *n*; ~maß *n* мањак *m* у мери (и. висини, расту).
mi'ndern {мјндарн} *l* *tr.* и *sich* ~ 15f (*sich*) ~у-, с|мањити (се), у-, с|мањивати (се); ублажити(вати); умерити, -авати; снижити, -жавати, спустити, -штати; успорити -авати; сузити, сужавати, степснити, -шњавати. **II** **Mi'ndern** *n*, **Mi'nderung** *f* умањаванје, смањивање; ублажавање, умеривање; снижавање, -ење; спуштање; успоравање.
Mi'nder..., **mi'nder...**: ~wert *m* мања вредност *f*; ~wertig *a* мање (и. ниже) вредности (*gen.*); ~wertigkeit *f* мања (и. нижа) вредност; ~wertigkeits|gefühl *n* осећање о (својој) нижој вредности, осећање (своје) ниске вредности; ~zahl *f*: *a*) мањи (и. нижи) број *m*; *b*) мањина; in der ~zahl sein бити (и. остати) у мањини.
mi'ndest {мјндест} *sup.* од wenig (gering; klein) *l* *adv.*: *a*) најмање; *b*) ~ens {~нс}, zum ~en {~н}, aufs ~e {~е}, zu ~ најмање, у најмању руку; бар(ем); макар; *c*) nicht im ~en нинајмање, никако. **II** *a* и *s* најмањи; er bekommt nicht das ~e неће добити ни најмање.
Mi'ndest..., **mi'ndest...** {мјндест-}: ~betrag *m* најмањи износ, минимум; ~bietend *a* који најмање нуди; ~bietende(r) *s* најнижи понуђач; ~fordernde(r) *a* који најмање тражи (и. захтева); an den ~fordernden abgeben да(ва)ти најповољнијем понуђачу; ~lohn *m* најнижа (и. најмања) плата *f*; ~zahl *f* најмањи број *m*, минимум *m*.
mi'ndestens {мјндестнс} *adv.* в. *mindest* *l* *b*.
Mine {мін; hom. Miene} [нвн.; *фр.] *f* 3b 1. X = Bergwerk. 2. X, X мина, торпед; auf ~n stoßen на|ни-лазити (и. ударити) на мине; eine ~ springen lassen потпалити мину; fig. alle ~n springen lassen покрелити -тати све, употребити -љавати сва средства.
Mine {~} [грч.] *f* 3b *antiq.* (мера и новац) мина.
Mine {~} [abr. = Wilhelmine] *f* 8d Вилхелминиа, Мина.
Mi'nen... {мин-н} [Mine¹]: ~bau *m* грађење *n* мина; ~feld X, X *m* минско поље, минирано поље; ~gang *m* мински (и. подземни) ходник; ~gräber *m* копач мина; ~hals X *m* улаз ходника; ~herd *m* огњиште *n*; ~industrie *f* рударска индустрија; ~kammer *f* минска комора; ~krieg X *m* мински (и. подземни) рат; рат минама; ~ladung *f* минско пуњење *n*,

пуњење мина; ~lampe \otimes *f* рударска (и. Де-вијева) лампа; ~leger *m*, ~schiff *n* \equiv мино-носац *m*, лађа која полаже мине; ~sperre \otimes *f* минска брана, затварање *n* (и. затвор *m*) минама; ~trichter \times *m* мински левак, минска рупа *f*, (левкаста) рупа од мине; ~werfer \times *m* бацач мина. [рал *m*.]

Minera'l {минерал} [срлат.] *n* 2g¹, 6e мине-
Minera'l..., minera'l... {~ал-}: ~bad *n* минерално купатило, бања *f*; ~brunnen *m* = ~quelle; ~ien|kabinett {минералчн-} *n* збирка *f* мине-рала; ~isch {минералџш} *a* минералан; ~o'g {минералогк}, ~o'ge {минералогг} [лат.-грч.] *m* 3a минералог; ~ogie' {минералогг} *f* бф минералогџа, наука о минералима; ~o'gisch {минералогџш} *a* минералешки; ~öl *n* ми-нерално уље; ~quelle *f* извор *m* минералне воде; ~reich *n* минерално царство; ~wasser *n* минерална вода *f*; künstliches ~wasser вештачка кисела вода.

Miniatur' {минијатур} [фр.] *f* 3b минијатура (слика, цртеж у малом (формату)); ~ausgabe {~ур-} *f* (абр. М. А.) минијатурно издање *n*; ~bild, ~gemälde *n* портрет *m* у минијатури, слика *f* у маломе (формату); ~maler(in) *m* сликар(ка) у малом формату, минијатури-ст|а, -киња; ~malerei' *f* сликарство *n* у ма-ломе (формату), минијатурно сликарство.
minie'ren {минирчн} [фр.] *tr.* 15g \times , \otimes потко-па(ва)ти, минирати.

Minie'rer {минирчр} *m* 2l \times , \otimes пионир, потко-пач, рудар(ски радник).

Minie'r... {минир-}: ~kunst *f* вештина поткопа-вања (и. минирања); \times подземно утврђива-ње; ~raupen *f* pl. \otimes црви зидари *m* pl.; ~werk|zeuge \otimes *n* pl. минерски алат *m*, алат за поткопавање (и. минирање).

Minima'l... {минимал-}: ~betrag \otimes *m* = Mindestbetrag; ~gewicht *n* најмања тежина *f*, минимум *m* тежине. Уп. Mindest..

Min'imum {минимум} [лат.] *n* 6k минимум *m* (најмање; најмања количина; најмања вред-ност); ~thermometer {мџ...} *n* (и *m*) — ми-нимум-термометар *m*, топломер са мини-мумом.

Mini'ster {министр} [лат. „слуга“] *m* 2l, ~in {~џн} *f* 3c министар, -ка; Frau ~in госпођа министарка, жена министрова. [ска клупа.]

Mini'ster... {министр-}: ~bank *f* 2f министар-
Ministeria'l... {министерџал-}: ~beamte(r) *m*

чиновник министарства; ~befehl *m* = ~erlaß; ~beratung *f* министарско већање (и. саветовање) *n*; ~direktor *m* директор у мини-старству; ~erlaß *m* министарска наредба *f*.
ministerie'll {~терџел} [фр.] *a*, Ministerie'lle(r) {~(р)} *m* 9e *a* и *m* министарски.

Ministe'rium {~терџум} [лат.] *n* 6e министар-ство; ins ~ treten ступити (и. ући, улазити) у министарски кабинет.

Mini'ster...: ~konferenz *f* министарска кон-ференција; ~krisis *f* министарска криза; ~posten *m* министарски положај; ~präsident *m* министар претседник, претседник мини-старства (и. министарског савета); ~rat *m* министарски савет; ~resident *m* министар

резидент; ~stelle *f* министарско место *n*, портфељ *m*; ~verantwortlichkeit *f* министар-ска одговорност; ~wechsel *m* промена *f* ми-нистара.

ministrie'ren {министрџрчн} [лат. „служити“] *intr.* (h) 15g *rl.* помоћи -агати при миси.

Mi'na {мџна} *f* 8b Мина (име).

Mi'ne {мџн} [свн.] *f* 3b (б. р.) \otimes љубав.

Mi'ne... {мин-}: ~dichter *m* песник љубавних песама; трубадур; ~gesang *m* љубавна пе-сма *f*, трубадурска песма; ~glück *n* љубавна срећа *f*; ~hof *m* љубавно удварање *n*; ~lied *n* љубавна песма *f*; ~lohn *m* награда *f* љу-бави.

mi'nnen *tr.* и *intr.* (h) 15a \otimes љубити, воleti.

Mi'ne...: ~sang *m* = ~gesang; ~sänger, ~singer *m* љубавни песник средњег века, ми-незенгер.

mi'nnig {мџнџх}, mi'nniglich {мџнџхлџх, мџ-нџклџх} *a* 1. љубак, љубаван; који изазива, улива љубав. 2. љубећи, нежан, *adv.* с љу-бављу, нежно.

minore'nn {минорџн} [лат.] *a* малолетан.

Minorennitāt {минорџните} *f* 3b мањина.

Minori't {минорџт} [лат.] *m* 3a *rl.* мањи брат, францисканац, фрањевац. [мањина.]

Minoritāt {~ритет} [лат.] *f* 3b (opp. Majoritāt) *f*

Minotaur(us) {минотџур(ус)} [грч.] *m* 4a, 6g *myth.* минотаур (чудовиште: пола човек, пола бик).

Mi'nstrel {мџнстрџл} [енг.] *m* бџ свирач, певач-песник (у средњем веку).

Minue'nd {минувџнт} [лат.] *m* 3a *arith.* (opp. Subtrahend) умањеник.

mi'nus {мџнџс} [лат.] 1 *adv.* \wedge мање; 10 ~ 5 (писано 10 — 5) десет мање пет. II Mi'nus *n* *inv.* минус *m*, мањак (и \otimes); *arith.* Minus-(zeichen) *n* (знак) мање, знак минус (и \otimes), знак одузимања.

Mi'nus|betrag \otimes *m* мањак.

Minu'skel {минускџл} [лат.] *f* 3d (opp. Majuskel) *i*

Mi'nus|zeichen *n* в. minus II. [мало слово *n*.]

Minu'te {минутџ} [лат. (pars) minūta (prima) први умањен део (часа, степена)] *f* 3b ми-нут(а) *m*.

Minu'ten..., minu'ten... {минутчн-}: ~glas \otimes *n* минута *f*; ~lang *a* који траје један минут или минутима; минутима; ~uhr *f* минутни часовник, сат *m* који показује минуте; ~weise *a* и *adv.* сваког минута, на минуту; ~weiser *m*, ~zeiger *m* минутна казаљка *f*, велика казаљка.

minuziō's {минуџиџс} [лат.] *a* минуциозан (цепидлачки, ситничарски; подробан; тачан).

Mi'nze {минџ} \otimes [грч.] *f* 3b метвица, нана.

Mioze'n|bildung {миџцен-} [грч.] *f* миоценска творевина (и. формација).

mir {мџр} [свн.: лат. mihī] *pr./p. dat. sg.* од *ich* мени, ми; *von* ~ од мене; *ein Freund von* ~ (један од) мој(их) пријатељ(а); *das brauchen Sie m i r nicht erst zu sagen* коме ви то ка-жете?; (nur so) ~ nichts, dir nichts ни пет, ни девет; ни лук јео, ни лук мирицао; не либе-ћи се; без устезања; без устручавања, без цифрања; као *dat. ethicus*: laßt ~ das bleiben

оставите то; *prv.* в. heute I; wie du ~, so ich dir око за око, зуб за зуб.

Mirabelle {мирабел} [фр.] *f* 3b пискор(уша *f*) *m*, џанарика (врста шљиве); grüne ~ рингловка (шљива).

Mir'kel {мирак'л} [лат.] *n* 2l чудо; ~spiel *n* комад *m* из живота светаца; мистерија *f*, комад из живота Исуса Христа.

Misanthro'p {мизантроп} [грч.] *m* 3a = Menschenfeind.

misanthro'pisch {~џш} *a* = menschenfeindlich. **Mi'sch|art** {миш'арт} *f* (с)мешана врста, мелез *m*.

mi'schbar {мишбар} *a* који се може (по)мешати са..., мешљив.

Mi'schbarkeit {~к'арт} *f* 3b мешљивост.

Mi'sch... {м'ш-}. ~dünger *m* = Kompost; ~ehe *f* мешовит брак *m*.

mi'schen {свн.: лат. miscere} I *tr.* и *refl.* 15e 1. (sich) ~ мешати (се); помешати (се); справити, -љати, направити (отров); sich in fremde Angelegenheiten ~ мешати се у туђе послове (и. ствари); sich ins Gespräch ~ у-плести -итати се у разговор; sich unter das Volk ~ умешати се у гомилу (и. народ); e-e Flüssigkeit mit e-r andern ~ (по)мешати једну течност с другом; Wein ~ кривотворити вино; (за карте:) ~ und geben мешати и делити; die Karten ~ (про)мешати карте. II **ge|mi'scht** {г'мишт} *p. p.* и *a* 1. у знач. *inf.* es war eine gemischte Gesellschaft било је мешовито друштво; † gemischter Satz мешовит слог; † gemischter Bruch мешовит разломак (и. број); † gemischter Zug мешовит воз (и. влак). 2. мешовит, помешан; gemischte Ehe мешовит брак. III **Mi'schen** *n*, **Mi'schung** *f* 1. мешање; мешавина. 2. (само Mischung) смеша, слитина.

Mi'sch... ~farbe *f* (с)мешана боја; ~gefäß *n* суд *m* за мешање (нечега); ~korn *n* мешовито жито, смеша жита и ражи.

Mi'schling {мишл'ин} *m* 2g¹ (и *и* и *и*) производ укрштања, мелез; мешанац.

mi'schlings {~с} *adv.* по-, с'мешано.

Mi'schr... ~masch {~м'аш} *m* 2g збрка *f*, дармар, *fat.* бућкуриш; ~metall *n* слитина *f*, смеша *f*; ~sprache *f* мешовит језик *m*; ~trank *m* с-, по'мешано пиће *n*, помешан напиток; *phm.* мешавина *f*.

Mi'schungs... {мишун-с-}: ~gewicht *n* мешавинска тежина *f*, тежина мешавине (и. смеси); ~rechnung *f* правило *n* (и. рачун *m*) мешања (и. смеси); ~verhältnis *n* мешавински однос *m*, однос мешавине (и. смеси).

Mi'schvolk *n* мешовита крв *f*, мелези *m pl.* **misera'bel** {миз'раб'л} [лат.] *a* јадан, бедан; кукаван. [жда, немаштина, голотиња.]

Mise're {мизер'е} [фр.] *f* 3b беда, невоља, ну-! **Misere're** {мизер'ере, ~р'е} [лат. „смилиј се“] *n* би: а) покајнички (Давидов) псалм: „Господи помилуј!“; б) повраћање погани (и. измета) услед замршених (и. завезаних) црева. [женомрзац.]

Misogy'n {му:зогу:н} [грч.] *m* 3a (аус. и 2g) **Mi'spel** {м'испел} [свн.] *f* 3d 1. мушмула (плод

2. (и Mispelbaum *m*) мушмула (дрво).

Mi'spel..., **mi'spel...** {м'испел-}. ~baum *m* = Mispel 2; 2braun *a* мрк као мушмула, боје мушмуле (*gen.*); ~holz *n* мушмуловина *f*. **mi'B!** {м'иц} *imper.* od messen.

miß² {~} [свн.] *adv.* I само у појединим случајевима као раздвојна одредница: das gefällt ihm miß то ми се не свиђа (и. не допада); Sie verstehen mich recht gründlich ~ Ви ме сасвим криво разумете; *fat.* darin sind Sie ~ у томе се љуто варате. II **Miß...**, **mi'B...**: а) као предметак (и. одредница) уз *a*, *a* и *v* са основним значењем промашења, ненаступања, неправог, погрешног, рђавог; на наш језик преводи се са: не..., рђав(о), зло..., крив(о), погрешан (-но); б) нагласак: код с (изузев глаголске именице на ...ung) и *a* главни је нагласак на miß, на пр. Mißbrauch {м'исбр'ах}, mißgünstig {м'исгун'истх}; исто тако код *v* где miß стоји пред другим предметком, на пр. mißbehagen {м'исб'ах-гн}, у *p. p.* сви без „ge“, на пр. mißbehagt; у простом сложених глагола нагласак је двострук, на пр.: а) mißbdeuten {м'исба'д'еу-тн}, *p. p.* mißgedeutet {м'исга'д'еутет}, *inf.* mißzudeuten {м'исцу'ад'еутн}; б) mißdeuten {м'исд'еутн}, *p. p.* mißdeu'tet {м'исд'еутет}, *inf.* zu mißdeu'ten.

Miß²..., **miß²...** 2achten {м'исах'тн, м'исах'тн} *tr.* (*p. p.* gemißachtet, боље: mißa'chtet) не ценити, мало ценити, не поштовати, мало поштовати, не уважавати, мало уважавати; имати рђаво мишљење (*асс.*: о); омаловажавати; ~achtung {м'исах'тун, м'исах'тун} *f* нецењење *n*, непоштовање *n*, неуважавање; омаловажавање *n*; unter ~achtung без обзира на... [служавник *m*, мисал *m*.]

Missa'l(е) {мисал'е} [лат.] *n* 2g¹ (4b) *rl. cath.* I

Miß²..., **miß²...** {м'ис-}: 2behagen I *intr.* (*h*) не свидети се, не свиђати се, не допадати се, не пријати; *imp.* es 2behagt mir hier не прија ми овде, не допада (и. не свиђа) ми се овде; II ~behagen *n* непријање, недопадање, не свиђање; нерасположење, зловоља *f*; 2behaglich *a* непријатан, немио, мрзак; 2belieben I *mtr.* (*h*) = 2behagen; II ~belieben *n* незадовољство; ~beschaffenheit *f* рђав састав *m*, рђаво стање *n*; 2bilden *tr.* рђаво ств'орити -арати; нагр'дити, -ђивати, унаказити; ~bildung *f*: а) нагрђеност, накарадност, наказност, унакарађеност; б) рђаво (и. никакво) образовање *n*, рђаво (и. слабо) васпита(ва)ње *n*, рђав узгој *m*; 2billigen {и мисб'ил'гн} I *tr.* *p. p.* gemißbilligt, боље: ~bi'lligt {мисб'ил'хт} не одобрити, -авати, не призна(вати); замерати, кудити; II ~billigen *n*, ~billigung *f* неодобравање, замеранање, куђење; непризнавање; ~brauch *m* злоупотреба *f*; рђав употреба; скрнављење *n*; 2brauchen {и мисбр'ах-хн} *tr.* (*p. p.* gemißbraucht, боље: 2braucht {м'исбр'аххт}) *et.* (каткада e-r Sache *gen.*) 2brauchen злоупотреби(ти) -љавати што, рђаво употребити -љавати што, погрешно употребити -љавати; den Namen Gottes 2brauchen скрнавити (и. обесве'тити, -живати) име Божије; die Güte j-s 2brauchen

злоупотребити -љавати чију доброту; **2**bräuchlich *a* злоупотребан; са злоупотребом; ~bund *m*, ~bündnis *n* рђав (и. неприличан) савез *m*; **2**deuten {и мисдогн} *I tr.* (p.p. gemi'Bdeutet, боље: **2**deutet {мисдогн}) криво (и. рђаво) (про)тумачити; да(ва)ти (acc.: dat.) рђав (и. нетачан, погрешан) смисао; неповољно (и. зло) (про)тумачити; **II** ~deuten *n*, ~deutung *f* криво (и. рђаво, погрешно) тумачење, неповољно (и. зло) тумачење; **2**dünken *intr.* (h) = **2**fallen.

mi'ssen {мисн} {свн.} *tr. и intr.* (h) 15d 1. et. (каткад e-r Sache gen.) ~бити без чега, бити лишен чега; немати што; et. nicht ~ können не моћи бити без чега. 2. = vermissen.

Mi'B..., {мис-}: ~erfolg *m* неуспех, недаћа *f*; ~ernte *f* рђава жетва, неродица. [и missen.] mi'ssest {мис-ст} praes. ind. и conj. од messen¹ Mi'sse|tat {мис-тат} {свн.} *f* недело *n*; злочинство *n* *m*, грех *m*.

Mi'sse|täter {ин-т} *m* злочин|ац, -ка; грешник, -ца.

Mi'B..., mi'B... {мис-}. **2**fallen *I* {и мисфалн} *intr.* (h) (p.p. **2**fallen {мисфалн}) *j-m* **2**fallen не допадати се кому, не свидети -ђати се кому; бити кому непријатан, вређати кога; **II** ~fallen *n* недопадање, несвиђање; незадовољство; **2**fällig *a* несвидљив, недопадљив, који се не допада (и. не свиђа), непријатан; који вређа; одвратан; *j-m* **2**fällig werden не допасти се кому, не свидети се кому; sich **2**fällig über et. äußern осудити што, кудити што, критиковати што; ~farbe *f* рђава (и. одвратна) боја; ~form *f* = ~gestalt; **2**förmig *a* = **2**gestaltet; **2**geartet *a* изрођен, изметнут, изопачен; **2**gebildet *a* = **2**gestaltet; ~geburt *f*: a) = Fehlgeburt; b) наказа, помет *m*, помете *n*; fig. ~geburt der Hölle паклени изрод; **2**gefallen *intr.* (h) = **2**fallen; **2**gelaunt *a* = **2**gestimmt; **2**gelingen *intr.* (s) = **2**lingen; ~geschick *n* зао удеc *m*, зла коб *f*, худа срећа *f*; недаћа *f*, несрећа *f*; неприлика *f*; ~geschöpf *n* наказа *f*, чудовиште; ~geraten *intr.* (h) и *tr.* = **2**raten; ~gestalt *f*: a) нагђе-нош, накарадност; b) наказа, чудовиште *n*; **2**gestalt(et), **2**gestaltig {гштатлџ} *a* рђаво скројен, рђаво саграђен (и. створен); унакажен, наказан, нагрдан; чудовиштан; изопачен, извитоперен; **2**gestimmt *a* рђаво расположен, нерасположен, зловољан, зле воље (gen.); в. **2**stimmen; ~gewächs *n* чудовишно прорашће, чудовишна биљка; ~glaube *m* = Irrglaube; **2**gläubig *a* = irrgläubig; **2**glück *n*: a) = ~geschick; b) = ~glücken; **2**glücken {и мисглукн} *I intr.* (s) не поћи -лазити за руком, не испати -дати за руком; не успе(ва)ти; es ist ihm **2**glückt није успео, није му испало (и. пошло) за руком; **II** ~glücken *n* неполажење за руком, неиспа-дање за руком, неуспевање; **2**gönnen {и мис-гнн} *I tr.* (p.p. **2**gönnt {мисгннт}): *j-m* et. **2**gönnen ненавидети кому за што, завидети кому на чему; *j-m* sein Glück **2**gönnen ненавидети кому за срећу његову, завидети кому на срећи, бити на кога суревњив због његове среће; ~gönnen *n* = Mißgunst; ~

griff *m*. a) = погрешан хватај, погрешно хватање *n* (нота на неком инструменту); b) fig. = Fehlgriff; ~gunst *f* ненавиђење *n*, ненавидност, завист, злоба; суревњивост, љубомора; **2**günstig *a* ненавидан, завидљив; суревњив, љубоморан; **2**handeln *I tr.* {и мисхандлн} (p.p. gemi'Bhandelt, боље: **2**handelt {мисхандлт}): *j-n* **2**handeln злостављати кога, сурово поступати према кому; **II intr. (h) {мисхандлн} рђаво радити, рђаво поступити, -ати, рђаво делати; **III** ~handlung {мисхандлун. и мисхандлун} злостављање *n*, сурово поступање *n*; ~heirat *f* неприличан (и. незгодан) брак *m*; **2**hellig {хеллџ} *a* нескладан; несложен, несагласан; ~helligkeit *f*: a) нескладност, несложност; несагласност; неспоразум; b) несугласица, распра, зађевица.**

Missio'n {миссион} {лат.} *f* 3b мисија (по-, иза-сланство; послање, задатак, задаћа).

Missiona'r {миссионар} и (аус. само) Missionä'r {миссионер} {фр.} *m* 2g¹ rl. мисионар, проповедник хришћанске вере.

Missio'ns... {миссионс-}: ~anstalt *f* мисионарски завод *m*; ~gesellschaft *f* мисионарско друштво (и. удружење) *n*; ~haus *n* мисионарско семенште; ~verein *m* = ~gesellschaft; ~wesen *n* мисионарство.

Mi'B..., mi'B...: ~jahr *n* рђава година *f*, перодна година, неродица *f*; ~klang *m*: a) = ~laut; b) = погрешан тон (и. акорд), нескладност *f* *m*; ~kredit *m* рђав глас, неповерење *n*; *j-n* in ~kredit bringen уби(ја)ти кому глас, извикати кога, озлогласити -шавати кога; ~launig *a* зловољан, зле воље, нерасположен, невесео; ~laut *m* погрешан глас (и. звук), несклад.

mi'Blich {мислџ} {свн. „несложен“} *a* (dv.) незгодан (-но); неизvestан, сумњив, тугљив, шкакљив; опасан; мучан; es steht ~ mit ihm с њим стоји рђаво, fat. vice му ноге; он виси. [ност.]

Mi'Blichkeit {мислџ-ст} *f* 3b неизвесност; незгод-
Mi'B..., mi'B... {мис-}: ~liebig {либџ} *a* немио, у немилости; sich bei *j-m* ~liebig machen изгубити чију наклоност (и. љубав); ~liebigkeit {либџ-ст} *f* 3b немилост; ~lingen {мислџнн} *I intr.* (s) 12b (p.p. **2**lingen {мислџнн}) не успе(ва)ти, не поћи -лазити за руком, не испати -дати за руком; **II** ~lingen {мислџнн} *n* неуспевање, неполажење за руком, неиспа-дање за руком, неуспех *m*, рђав успех *m*; ~mut *m* зловоља *f*, мрзовоља *f*, нерасположење *n*; обесхрабрење *n*, обесхрабреност *f*; ~mutig *a* зловољан, мрзовољан; нерасположен; обесхрабрен; **2**raten *I* {мисратн} *intr.* (s) не успе(ва)ти; не поћи -лазити за руком; **2**rat(e)nes Kind рђаво одгојено дете; **II** {и мисратн} *tr.* *j-m* et. **2**raten одвра-тити -ћати кога од чега; **III** ~raten {мисра-тн} *n* = ~glücken; ~stand *m* незгода *f*; неприлика *f*; неправилност; мана *f*; e-m ~stande abhelfen уклонити незгоду; **2**stimmen {и мисштџнн} *I intr.* (h) (p.p. **2**gestimmt и. **2**stimmt {мисштџнт}) немати (и. недостајати)

складности (и. зглашености, усклађености); II *tr.* (по)кварити склад(ност); *fig.* j-n *z*stimmen онерасположити -авати кога, озловолити кога; *z*gestimmt *p. p.* и *a* нескладан, незглашан, неусклађен; *fig.* нерасположен, зловолан, мрзоволан; *~stimmung f* несклад *m*, незглашеност, неусклађеност; *fig.* нерасположење *n*, зловолан, мрзоволан. [и *missen*.] **mißt** {*мист*; *hom.* *Mist*} *praes. ind.* од *messen* | **Miß...**, **miß...** {*мис-*}: *~tat f* = *Missetat*; *~täter m* = *Missetäter*; *~ton m* порпешан тон, *≠* несклад (и *fig.*), *z*tönen {*~тон* и *мис-тон*} *intr. (h)* погрешно (и. рђаво) (за-)звучати, не слагати се; *~tönend a* нескладан, незвучан; *z*tönig *a* = *z*tönend; *z*trauen {*мист-трау* и *~трау*} I *intr. (h)* и *refl. (p. p. gemißtraut*, боље: *z*traut {*мист-трау*}) j-m (e-r Sache) *z*trauen: a) немати поверења у кога (што), бити неповерљив према кому (чему); b) немати поверења (и. вере) у кога (и. у чије способности); II *~trauen n* a) неповерење; непоузда(ва)ње; *~trauen in j-n* (in et.) setzen = j-m (и. e-r Sache) *z*trauen; b) неповерење, сумња *f*, подозре(ва)ње; *~trauens-votum n* изгласавање неповерења; *z*trauig {*~трау*} *a* *✓*, *z*trauisch {*~трауш*} *a* (dv.) неповерљив(о); подозрив(о); j-n *z*trauisch machen (y)чинити (не)кога неповерљивим; *~vergnügen n* незадовољство; сажале(ва)ње, жаљење; *~vergnügt a* (dv.) незадовољан (-но); невесељ(-ло); j-n *z*vergnügt machen учинити кога незадовољним: *~vergnügte(r) s 9l* незадовољн[к, -ица]; *~verhältnis n*: a) несоразмера *f*, несоразмерност *f*, неједнакост *f*; одударане *n*; b) рђав (и *pl.*) однос (и *pl.*) *m*; *~verständnis m* = *~verständnis*; *z*verständlich a криво разумљив; *adv.* криво (разумевајући); *~verständnis n*: a) неспоразум *m*; неразумевање, криво разумевање; b) неспоразум *m*, несугласица *f*, раздор *m*; *z*verstehen *tr. (p. p. z*verstanden) рђаво (и. криво) разуме(ва)ти, криво (и. рђаво) схва[тити] -ћати; *~wachs m* (б. *pl.*) рђава жетва *f*, неродица *f*, = *Mißjahr*.

Mist¹ {*мист*; *hom.* *mißt*} [свн.] *m* 2g (без *pl.*) 1. ђубре *n*; auf dem (и. im) *~e* wachsend који растена ђубрету. 2. измет, поган *f*, балега *f*; **Mist**² {*~*} [енг.] *m* = магла *f*. [в. и *Kot*¹ 2.] **Mist**³... {*мист-*}: *~bauer m* 3a: *fig.* er ist ein reicher *~bauer* *fat.* баш као да је са села дошао: *~beet n* *✓* клило, нађубрена леја *f*; *~beet[dünger m]* ђубриво *n* (и. ђубре *n*, гној) за леје; *~beet[er]de f* земља за леје са ђубретом; *~beet[er]fenster n* прозор *m* (и. стакло изнад) нађубрених леја.

Mi'stel {*мистл*} [свн.] *f* 3b *≡* имела; *~beere f* *≡* бобица имеле; *~drossel f*, *~fink m* *≡* дрозд (и. дрозак) имелаш.

mi'sten {*мистн*} [*Mist*¹] 15c I *intr. (h)* балегати, поганити, (о)поганити се. II *tr.* 1. (на)ђубрити, (на)гнојити балегом, (на)гнојити (den Acker њиву); уп. и *düngen* I. 2. = *ausmisten* I.

Mist¹...: *~fink m*: a) *≡* пупавац; b) *pop. fig.* прљавко, мусавко; *~forke f* = *gabel*; *~fuhre f* (из)вожење *n* ђубрета; кола *n pl.* ђубрета,

воз *m* ђубрета; *~gabel f* виле *f pl.* за ђубре; *~grube f* јама за ђубре; *~haken m* *≡* кука (и. чакља) *f* за ђубре; *~haufe(n) m* гомила *f* ђубрета, ђубр(ишт)е *n*, буњиште *n*.

mi'stig¹ {*мистик*} [*Mist*¹] *a* ђубревит, пун ђубрета (и *fig.*); в. и *kotig*.

mi'stig² {*~*} *≡* [*Mist*²] *a* магловит.

Mi'st¹...: *~jauche f* *✓* осочина, осока, течна ђубре *n*; *~käfer m* *≡* говноваљ; *~lache f*, *~pfuhl m*, *~pfütze f* јама за осочину (и. осок, за течну ђубре); *~wagen m* кола *n pl.* за ђубре. Уп. *Dreck*...

Miszella'neen {*мисцеланеен*}, **Misze'llen** {*мисцелен*} (аустр. *~s*) *pl. inv.* сваштарије *f pl.*, сваштице *f pl.*, чланци (и. списи) *m pl.* разне садржине.

mit {*мат*} [свн.: грч. *metá*] I *prp.* ca *dat.* 1. с, са; a) са *s*: et. *~ Absicht tun* (y)чинити што намерно (с намером); *~ gutem Appetit speisen* јести с (добрим) апетитом; *~ offenen Armen* раширених руку; *~ den Augen e-n Wink geben* намиг[нути], -ивати, да(ва)ти мир; das Kind ~ (den) blauen Augen дете плавих очију; *~ diesem Ausdruck* овим изразом; *~ s-m Blute* својом крвљу, по цени своје крви; *~ voller Dampfkraft* пуном паром; *~ dem Degen in der Hand c(a) macher* у руци; *~ Eifer* ревносно, са ревношћу; *~ der Eisenbahn* анkommen приспети железницом; *~ der Feder* zeichnen цртати пером; *~ dem Finger* auf et. zeigen показ[ивати] што прстом; *~ Gelegenheit* приликом, приодом; *~ der ersten Gelegenheit* првом приликом; *~ offener Gewalt* силом; *~ gutem Gewissen* мирне душе (*gen.*), мирне (и. спокојне) савести (*gen.*); *~ dem Glase in der Hand c(a) chasom* у руци; man hat ~ allen Glocken geläutet звонило се у сва звона; *~ Gold bezahlen* (ис)платити, исплаћивати златом (и. у злату); *~ bewaffneter Hand* наоружаном руком; *Götz ~ der eisernen Hand* Гец Гвозденрук[а, -и, Гец гвоздене руке; *~ vollen Händen* пуних руку; пуних шака; *~ vollen Händen geben* да(ва)ти пуних рукама (и. шакама), да(ва)ти пре-грштима; mit dem Hute auf dem Kopfe са шеширом на глави; *~ Gefahr seines Lebens* са опасношћу по његов живот; *~ e-m Messer* stich једним убодом (ударом) ножа; e-e Speise ~ Öl essen јести јело с(а) уљем (зеитином); *~ der Post* erhalten прим[ити] -ати (и. доби[ја]ти) поштом; *~ Recht с правом*; *~ um so größerem Rechte с* утолико већим правом; с утолико јачим разлогом; утолико пре; *~ all seinem Reichtum* поред свега свога богатства, упркос свему своме богатству; Suppe ~ Reis = Reissuppe; *~ zwei Soldaten* са два војника, праћен двојицом војника; *~ lauter Stimme* гласно; *~ leiser Stimme* тихим гласом, тихо; *~ Tränen in den Augen* сузних очију, са сузама у очима; *~ Unrecht* неправ(едн)о, неоправдано; *~ dem Wagen kommen* до[ћи] -лазити колима; *~ einem Worte* једном речи (и. ре[чу]; упор. 2; b) са *a*: *~ et. geizig* (и. sparsam) sein тврдити (штедети) у чему; c) са *v*: *v. anfangen* I 1 и 2;

~ et. bedecken покри(ва)ти чиме; beeilen Sie sich ~ diesem Buche пожурите (са) читањем ове књиге; wie lange dauert es ~ uns, so sind wir tot! шта је човек!; ~ j-m gehen ићи с ким, пратити кога; ich fühle ~ Ihnen, daß... осећам са Вама да...; ~ j-m Krieg führen ратовати с ким, заратити на кога; wie geht es ~ ihm? како му је?, како је он?; ~ diesen Dingen geht es wie ~ ... са овим стварима је као и са...; ~ j-m gleiches Alter haben бити истих година с ким; бити с ким вршњак(иња); es ~ j-m halten бити уз кога; бити на чијој страни; das Buch ~ dem er mir ein Geschenk gemacht hat књига коју ми је поклонио; sich mit j-m schlagen тући се с ким; es ist aus ~ mir свршено је са мном; беше му са мном; was ist ~ ihm? шта је с њим?, шта му се десило?; es ist ~ seiner Freundschaft nur Verstellung његово је пријатељство пуко претварање; wie weit sind Sie ~ Ihrer Arbeit? колико сте од-, измакли са својим послом?; ~ den Worten spielen играти се речима; Böses ~ Gutem vergelten враћати -тити зло добрим; was hat er ~ ihm vor? шта он с њим намерава?; wie wurde es noch ~ dieser Sache? шта је било са тим?, какав је био свршетак ове ствари?; was wollen Sie ~ dieser Sache? шта хоћете с тим? 2. (временски:) ~ diesen Worten на те речи, са овим речима; ~ der Zeit времено, мало по мало; v. ein 6; ~ dem Abend пред вече; ~ ehestem (y)скоро, кроз кратко време; sie trennen sich ~ heute они се растају -вљају од данас; ~ zwanzig Jahren heiraten венчати се у двадесетој години (и. са двадесет година); ~ einem Male одједанпут, одједном, узједанпут; ~ dem (Glocken-)Schlage zwölf тачно у подне; er war ~ mir (gleichzeitig) in Paris био је у Паризу (истовремено) кад и ја; био је (истовремено) са мном у Паризу. II *adv.* такође, (исто тако); ~ dabeisein бити такође ту; ~ einstimmen сви у глас с ким говорити, поновити -љати у хору; ~ dazu gehören припадати такође томе; ~ im Rate sitzen бити исто тако члан савета, имати такође право гласа у већу.

Mit..., **mit...** {*mit*-}: предметак који се везује са *s* и *v* и који означава: удруживање, друштво, заједницу, учествовање, учешће, истовременост, истодобност, једновременост. I у слож. са *s* преводи се са: са..., су..., друг, заједнички; II у слож. са *v*, увек раздвојно, преводи се са: а) с, са, заједно, и, такође, у исто време, истовремено, истодобно; б) глаголима: узимати учешћа, помагати, придружити (се); *an*fassen *tr.* у-, прихvatити са (и. заједно), пружити -ати руку, помочи, -агати; ~angeklagte(r), ~angeschuldigte(r) *s* саоптуженик, -ца; *arbeiten intr.* (h) сарађивати, суделовати у раду; ~arbeiter(in f) *m* сарадник, -ца, суделовач(ица) у раду; ~arbeiterschaft *f* сарадничтво *n*, суделовање у раду (и. послу), сарађивање *n*; *bekommen tr.* доби(ја)ти у исто време; доби(ја)ти уз то; доби(ја)ти у мираз; *belehnen I tr.* исто-

времено да(ва)ти у феуд (и. у баштину); II *Mit*|*belehnen*, *Mit*|*belehnung f* истовремено давање у феуд (и. у баштину); *belehnt p/p. a* и ~*belehnte(r) m* субаштиник; *benutzen I tr.* користити се заједно (*acc.: abl.*), у исто време користити се (*acc.: abl.*), уживати заједно с ким; II *Mit*|*benutzen n*, *Mit*|*benutzung f* заједничко уживање, заједничко коришћење (и. искоришћавање); ~сауживање; ~*benutzungsrecht n* право сауживања; ~*besitz m* заједнички посед *n*, заједничко поседовање *n*, заједничка државина *f*, судржавина *f*, сувласништво *n*; *besitzen tr.* поседовати у заједници; ~*besitzer(in f) m* сувласник, -ца, сапоседник, -ца; ~*bestimmungsrecht n* право саопређивања, право саопредељивања; *beteiligt a* који суделује у чему с другим, који саучествује; судзaintересован; an e-r Sache (*dat.*) *beteiligt sein* суделовати у чему (у некој ствари); ~*beteiligte(r) s* судзaintересованик; *beten intr.* (h) молити се (Богу) заједно с ким, придружи(ва)ти своје молитве чијим другим; *bewerben I refl.*: sich um et. *bewerben* такмичити се с ким у чему, узети -имати учешћа у такмичењу заједно с ким; II *Mit*|*bewerben n*, *Mit*|*bewerbung f* такмичење, узимање учешћа у стечају, супарничење; ~*bewerber(in f) m* такмац, такмичарка, супарник, -ца; *bezahlen tr. i intr.* (h) пла|тити -ати свој део; ich werde für dich *bezahlen* платићу за нас обојицу, -е; *bringen tr.* довести, -одити; дон|ети -осити (са собом); дон|ети, -осити (у мираз, у брак); *fam.* was für Wetter bringen Sie *?* какво је време?, *fig.* какве новости доноси-те?; ~*bruder m* сабрат; ближњи; ~*brüderschaft f* сабратство *n*, ~*bürger(in f) m* суграђанин, -ка; ~*bürger!* грађани!; ~*bürgerschaft f a* суграђанство *n*, својство *n* суграђанина; б) суграђанство *n*, (сви) суграђани *m pl.*; ~*christ(in f) m* брат (сестра) по (и. у) Христу; ~*diener m* друг(ар) у служби (и. у служењу), саслужитељ; ~*dürfen intr.* (h) *ell.* (= *gehen dürfen*) смети ићи с ким, смети да иде, -у, -емо итд. заједно; смети пратити кога; darf ich mit? смем ли ићи с вама, смем ли и ја да идем; ~*eigentum n* сувласништво, саопственост *f*; ~*eigentümer(in f) m* сувласник, -ца, саопственик, -ца, сапоседник, -ца; *einander {mit}ander adv.* један с другим, једна с другом, једно с другим, скупа, заједно; alle *einander* сви скупа, сви заједно; *einander reisen* путовати у друштву, путовати заједно; sich *einander vertragen* слагати се; ~*einbegriffen {mit}anbegriffen a* са; урачунавајући ту и; *empfinden I tr. i intr.* (h) саосећати, -тити, сучувствовати, осећати -тити с киме; II *Mit*|*empfinden n*, *Mit*|*empfindung f* саосећање, сучувствовање; саосећај *m*; саучешће; ~*erbe m*, ~*erbin f* судзанаследник, -ца, субаштиник, -ца; *erben intr.* (h) санаследити, -ћивати, наследити -ћивати заједно с ким; *erleben tr.* доживети -љавати за-

једно, присуствовати (чему); *essen* *intr.* (h) јести заједно (и. с ким); *tr.* die Haut итд. *essen* (по)јести с кожом итд.; (по)јести и кожу; *esser* *f* *m* мастан чепић у пори коже; *fahren* *intr.* (s) возати -ити се с ким, одвести се заједно; *~fahrer* *m*: а) друг кочијашев; б) *~* (са)путник; *fasten* *intr.* (h) постити заједно (и. с другима); *~fechten* *intr.* (h) суделовати у борби; *~flieger* *m* *~* путник; *sich* *freuen*: *sich* mit j-m *freuen* радовати се заједно с ким; *fühlen* *tr.* и *intr.* (h) = *empfinden*; *führen* *tr.* водити (и. повести) са собом; довести -одити са собом; одвести -одити са собом; носити (и. понети) са собом; *Gold* *führen* носити злато (за реке); *unser Reisender* *führt* Proben *~* наш путник носи собом (и. (пре)даје вам) узорке (и. мустре); *~gabe* *f* = *~gift*; *~gast* *m* гост, сузваница на гозби; *geben* *tr.*: а) j-m et. *geben* да(ва)ти кому што да по-, однесе са собом; j-m Proviant *geben* да(ва)ти кому хране (и. намирница) за пут; j-m e-n *Führer* *geben* да(ва)ти кому путовођу; j-m e-n Brief *geben* да(ва)ти кому писмо да га понесе собом за кога (и. да га преда неком); б) да(ва)ти у мираз; *~gebrachte(s)* *n* са собом донето (и. донесено), што се (до)носи са собом; што је жена донела (у брак), спрема и мираз младе; *~gebrauch* *m* заједничка употреба *f* (чега); *~gefängene(r)* *s* друг у ропству; сасужањ; *~* сазатвореник; *~gefühl* *n* саосећање, саосећај *m*, саучуство, суђут *f*, сажаљење, саучешће; *gehen* *intr.* (s): а) ићи с(а)...; gehen Sie *?* *?* хоћете ли с нама?; б) ићи, играти; *fam.* et. *gehen* heißen здипити што, смотати што, дићи -гнути што; д) *fam.* das geht so mit подноси, иде, пролази; *~genießen* *tr.* сауживати, уживати што заједно с ким; die Freude j-s *genießen* уживати у чијој радости, (по)делити с ким радост у чему; радовати се заједно с ким; *~genuß* *m* сауживање *n*, саужитак, заједничко уживање *n*, заједнички ужитак; *~gesell* *m* друг(ар); (са-)помоћник, (су)калфа; *~gift* *f* 3b мираз *m*, прнија; *~giftjäger* *m* ловац на миразе; *~glied* *n* члан *m* (неког друштва, удружења); уп. *korrespondieren* а; *~gliedschaft* {~глитшафт} *f* 3b (б. пл.) чланство *n*; *~glieds*|*karte* *f* чланска карта; *haben* *tr.* и *ell.*: er hat sein Buch *~* донео је (и. однео је) своју књигу; *halten* *tr.*: а) држати (заједно) с ким; e-e Zeitung *halten* држати (неке) новине с ким, бити претплатник неких новина у заједници с ким, учествовати с ким у претплати на новине; б) ich halte *~* пристајем у друштво; *fam.* тај сам; *~helfen* *intr.* (h) помоћи -агати у чему у заједници с ким, суделовати у чему, доприносити -ети чему; *~helfer* (in *f*) *m* помоћник -ца, помагач(ица), суделовач(ица), сарадник -ца; *~herausgeber* *m* саиздавач; *~herrschaft* *f* савлада(вина); *~herrscher* *m* савладар; *~hilfe* *f* (при)помоћ; *~hin* {~михун} *adv.* дакле, према томе, следствено, стога; *~inhaber* (in *f*) *m* сапритежал(ац, -ица, сапоседник, -ца, сувласник, -ца; *~kaiser* *m* са-

цар; *~kämpfen* *intr.* (h) суделовати (и. учествовати) у борби; борити се и; *~kämpfer* *m* саборац, саратник; *~kläger* (in *f*) *m* *~* сатужилац, -ља; *~kommen* *intr.* (s): а) ићи (и. до)ћи, -лазити, приспе(ва)ти с ким (и. с чим), ићи (и. до)ћи -лазити, приспе(ва)ти заједно; б) *шк.* dieser Schüler kommt *~*: а) овај ученик може да прати (и. да учи), овај ученик напредује; б) овај ће ученик прећи; *~können* *intr.* (h) *ell.* (= *~gehen können*) моћи ићи (и. поћи) с ким; kann ich mit? могу ли и ја поћи (и. ићи)?, могу ли и ја да идем (и. да појем) (с вама, с тобом); *~lachen* *intr.* (h) смејати се с ким (и. с другима); ich lachte und die ganze Gesellschaft lachte *~* смејао сам и цело друштво са мном (заједно); *~lassen* *tr.* *ell.* (= *~gehen lassen*) пу(с)тити -штати да иде, -у (и. да оде, -у) с ким; *~laufen* *intr.* (s): а) трчати с ким и. с другима; трчати заједно; б) *fam.* = *mitgehen* d; *~läufer* (in *f*) *m* *pol.* потркуша; *~laut(er)* {~лѡт(р)} *m* 2l *gr.* (opp. Selbstlaut(er)) сугласник; *~leid* *n* сажаљење, самилоост *f*, милосрђе; саучешће; сапатња *f*; mit j-m *~leid haben* имати сажаљења (и. самилости) према кому, сажаљевати кога; сажалити се на кога; *~leiden* *intr.* (h): а) сапатити (се), патити заједно, патити (и. трпети) у исто време, патити (и. трпети) (заједно) с ким, с другим; б) *f* бити истовремено болестан; *~leiden* *n* = Mitleid(enschaft); *~leidenschaft* *f.* а) сапаћење, сапатња, заједничко паћење *n*, заједничка патња; in *~leidenschaft* ziehen из(а)вати сапатњу у коме, у чему, закачити; ув(у)ћи, -лачити (кога) да на основу саосећања пати; in *~leidenschaft* gezogen werden бити увучен (и. умешан) у што и имати сносити (и. да сноси) последице, бити закачен, сапатити, патити (и. трпети) на основу саосећања; durch den Fall des Hauses N. ist auch unser Freund in *~leidenschaft* gezogen worden падом куће N. и наш пријатељ је био закачен (и. имао је да сноси последице тога пада); ich bin auch in *~leidenschaft* gezogen worden и ја сам био закачен; б) die Klöster in *~leidenschaft* ziehen удар(ити) -ати намет и на манастире, закачити и манастире порезом; *~leidenswert*, *~würdig* а достојан (и. вредан) сажаљења (и. саучешћа); *~leider* {~лѡд(р)} *m* 2l, *~leiderin* {~ин} *f* 3c сапатник, ца; besser Neider als *~leider* боље да завиде, но да жале (и. да сажаљевају); *~leidig* а(дв.) сажаљив(о), самилос(тан(-но), болећив(о)); *~leid(s)* *bezeugung* {~лѡс(ц)} *f* изјава саучешћа; *~leid(s)* *los* а без сажаљења, без (са)милости; *~leid(s)* *losigkeit* *f* немање *n* сажаљења (и. самилости); *~leid* *voll* а пун сажаљења (и. самилости); *~lernen* *tr.*: а) учити с другима, учити заједно; б) учити у исто време, (и. у исти мах); *~lesen* *tr.*: а) читати с другим, читати заједно; б) e-e Zeitung итд. *lesen* в. *halten* а; *~machen* *tr.*: et. *~machen* уз(е)ти -имати учешћа у чему, учествовати (и. бити) у чему; alle Moden *~machen* ићи за сваком модом (и. свима модама), владати се по свакој моди;

er hat viel *z*gemacht видео је много света, био је и на сити и на решету; er macht alles *z* он се не издваја из друштва; *n*ench *m* ближњи; *z*mögen *intr.* (*h*) *ell.* (= *z*gehen mögen) имати жељу (и вољу) ићи (и да иде, -моитд.) с ким; *n*üssen *intr.* (*h*) *ell.* (= *z*gehen müssen) морати ићи с ким; *n*ahme {~*nam*} *f* 3b узимање *n* (са) собом; *z*nehmen *tr.*: а) узети -имати са собом, повести, понети, однети, -осити; б) *fig.* eine Stadt итд. *z*nehmen обићи (и. посеити, -ћивати, пох|одити, -аћати) неки град итд.; е-п Verdienst (nebenbei) *z*nehmen узгред зарадити -ћивати; das ist immer *z*zunehmen није на одмет; с) е-е Stunde итд. *z*nehmen имати заједнички час с ким; д) arg (и. hart) *z*nehmen злостављати, кињити, изнурити, -авати, исцрпсти; j-p gehörig *z*nehmen удесити кога ваљано, (добро) дохватити, (добро) закачити, (јако) намучити (за болест); ein Land im Kriege hart *z*nehmen сурово поступати према некој земљи за време рата, опустошити...; er ist arg *z*genommen много је (про)патио, љуто се напатио; *n*ehmen *m* *h* хватало *n*; *n*ichten {*m*oiti^hu^hti^h} *adv.* никако, ништо, ни у ком случају; *p*ächter *m* *h* сазакупац.

Mi'tra {*m*itra} *f* 6g митра, епископска капа. Mi't..., mi't... {*m*it-}. *z*rechnen *I tr.*: а) рачунати с ким; рачунати заједно; б) = hinzurechnen; с) = einrechnen; II *intr.* (*h*): das rechnet nicht *z* то не улази у рачун; *z*reden *intr.* (*h*) и *tr.* узети -имати учешћа у разговору (и. у расправљању), учествовати у разговору; *fig.* auch ein Wort *z*ureden haben имати да каже-у итд. своју (реч), имати право исказивања свога мишљења; Sie haben hier nichts *z*ureden Ви немате овде ништа; то се Вас не тиче; *n*regent *m* сурегент; *z*reisen *intr.* (*s*) путовати с ким, путовати заједно; *n*reisende(r) *a* с сапутник; *z*reiten *intr.* (*s*) јахати с ким, јахати заједно, *z*ammen {*m*itzamⁿ} *adv.* = *z*einander; *z*samt {*m*itzamt} *prp.* (са *dat.*) са, заједно са; *z*schicken *tr.*: а) (по)слати с киме (и. с чиме), (по)слати заједно; б) (по)слати у исто време; *z*schleppen *tr.* вући (са) собом, од-, по|вести са собом; *z*schreiben *intr.* (*h*) писати са другима, писати заједно, запис(ив)ати такође, за-, при|бележити такође; *n*schuld *f* сукривица, саучешће *n* у кривици, саучесништво *n*; *z*schuldig *a*, *n*schuldige(r) *s*. сукривац, саучесник (ан *et. dat.* у чему); *n*schuldner(in *f*) *m* *h* садужник, -ца; *n*schüler(in *f*) *m* школски, -а друг(ар), -ица, разредни друг; *n*schülerschaft *f* сви школски другови *mpl.*: *z*segnen *intr.* (*s*) једрити у исто време; *z*sein *intr.* *ell.*: er ist mit отишао је (заједно) с другима; *z*singen *intr.* (*h*) и *tr.*: а) певати с ким, певати заједно; б) пратити (кога) гласом; *z*sollen *intr.* (*h*) *ell.* (= *z*gehen sollen) треба(ти) (от)ићи с ким, треба(ти) да (от)иде с ким; *z*spielen *intr.* (*h*) *tr.*: а) учествовати (и. суделовати) у игри, играти с ким; *fat. fig.* nicht mehr *z*spielen дићи руке; бити доста (свера); б) j-m arg (и. hart, grausam, schlimm, übel) *z*spielen грдно (и. љуто) за-

до|качити кога, напакостити кому; *n*spiele(r(in *f*) *m* саиграч(ица), суделовач(ица) у игри, другар(ица) у игри (карата); *z*sprechen *intr.* (*h*) = *z*reden; *z*stimmen *intr.* (*h*) учествовати у гласању, имати право гласа; *z*streiten *intr.* (*h*), *n*streiter *m* = *z*kämpfen, *n*kämpfer. Mi'ttag {*m*itak} {*свн.*} *m* 2g 1. подне *n*; es ist ~ подне је. 2. *beh n*, *abr.* за ~ (s)essen, на пр. ~ halten, zu ~ speisen руча(ва)ти. 3. *jyr*, јужна страна; gegen ~ liegendes Haus кућа окренута југу, кућа према југу.

Mi'ttag... {*m*itak-}: *n*(s)blume {~(c)-} а) подневни цвет *m*, цвет који се отвара у подне; б) ледено цвеће *n coll.*, ледениче *n*; *n*(s)bröt, *n*(s)essen *n* ручак *m*: *n*(s)gegend *f* *jyr m*, јужни предео; *n*(s)gesellschaft *f* друштво *n* о ручку (и. за ручком), гости *mpl.* (и. званице) на ручку; *n*sglut, *n*shitze *f* подневна жера (и. врућина); während der *n*shitze док је велика врућина (и. жера), за време подневне жере; *n*shöhe *f* *h* подневна висина; *n*skreis *m* *h* подневак; *n*slinie *f* *h* подневачка линија; *n*(s)mahi *n*, *n*(s)mahlzeit *f* = *n*(s)bröt; *n*spredigt *f* поподневна проповед; *n*spause *f*, *n*ruhe *f*: а) подневни починак *m*, подневни мир *m*; б) подневни мир *m*, престанак *m* (и. обустава) рада у подне; с) = *n*(s)schläfchen; *n*(s)schlaf *m*, *n*(s)schläfchen *n*. ein *n*sschläfchen halten (от)спавати по ручку; *n*(s)seite *f* јужна страна; *n*(s)sonne *f* подневно сунце *n*; die *n*(s)sonne haben бити изложен (и. окренут) југу; *n*(s)stunde *f*: а) подневни час *m*; б) час *m* ручка; *n*stisch *m* ручак; *n*szeit *f* = *n*(s)stunde.

mi'ttäglich {*m*itēkljx}, mi'ttäglich {*m*itēkljx} *a* 1. подневни. 2. јужни.

mi'ttags {*m*itak} *adv.* 1. у подне. 2. о ручку. mi'ttanzen *intr.* (*h*) играти (и. плесати) заједно, умешати се у игру (и. плес).

Mi'tte {*m*it} {*свн.*} *f* 3b {*h* gen. и *dat.* ~*n*) сред(ин)а, средиште *n*; (gegen) ~ Januar око половине јануара (и. сеча); (gegen) ~ Dezember око половине децембра (и. просинца); einer aus unserer ~ један од нас; in unserer ~ међу нама, између нас, у нашој средини; in der ~ у среди(ни); особ. *X* in die ~ nehmen узети у средину, (об)ухватити са двеју страна; in der ~ nehmen узети -имати у средини (и. преко среде); die goldene ~ златна средина; *h* das Reich der ~ Царство Средине, Китај *m*, Кина *f*.

mi'tteilbar {*m*itālbār} *a* саопштљив, достављив; (за болести:) заразан.

Mi'tteilbarkeit {~*k*āt} *f* 3b саопштљивост, достављивост; заразност.

mi'tteilen *I tr.* и *sich* ~: (sich) ~ саопштити (се), -авати (се), доставити (се), -љати (се); пре|ети (се), -осити (се); предати (се), предавати (се); sich ~ поверити се, -авати се (коме); пре|ћи, -лазити (на); j-m *et.* ~: а) саопштити -авати кому што (Хр. приопћити), оба-, извести кога о чему, б) доставити кому што, (по)слати кому што, с) поверити (и. откри(ва)ти) кому што; е-м Körper е-е Bewegung ~ саопштити -авати кретање не-

ком телу. II *Mi't|teilen* *n*, *Mi't|telling* *f* саопштавање, -ење, достављање; поверавање; *vertrauliche Mitteilug* поверљиво саопштење. *mi't|teilsam* {*митта'лсам*} *a* који воли да саопштава (и. да казује), саопштљив, склон саопштавању, поверљив.

Mi't|teilsamkeit {*мит'т*} *f* 3b саопштљивост, склоност саопштавању, поверљивост.

*mi'ttel*¹ {*мит'л*} [свн.] I *a* (само атрибутивно, у позитиву) средњи, који је у среди(ни); средњи; средњи, између двога; осредњи; *von mittlerem Alter* средовечан; *von mittlerer Größe* (Statur) (о)средње величине, ((о)средњег раста). II *Mittel* *f inv.*, *†* средња слова *n pl.*, слова између цицера и терције.

*Mittel*² {*~*} [свн.] *n* 2l 1. средство; *~ pl.* и *Wege* пут и начин; *alle ersinnlichen ~ anwenden* не бирати средства; *die ~ besitzen*, et. auszuführen имати средства за извршење чега; бити у стању (и. бити кадар) да се што изведе (и. учини); в. *Zweck* 2. 2. средства *n pl.*, новац *m*; *keine ~ haben* немати (никаких) средства, нематиница. 3. *†* средство *n*, = *Arz(e)nei*, *Heilmittel*. 4. посредовање, посредништво; *sich ins ~ legen* и. *schlagen*, *ins ~ treten* посредовати, умешати се као посредник. 5. *△* *arithmetisches, geometrisches ~* аритметичка, геометријска средина *f*; *im ~* просечно. 6. *~* средина *f*; *trübes ~* мутна средина.

Mi'ttel..., *mi'ttel...* {*мит'л-*}: *~alter* *n hist.* средњи век *m*; *~alterlich* {*алт'рлѝх*} *a* средњевековни; *~amerika* *n* *●* Средња Америка *f*; *~arrest* *m* *×* собни затвор; *~art* *f* средња врста; *~bar* {*мит'лбар*} *a (dv.)* посредан (-но); *~barkeit* {*мит'лбарк'т*} *f* 3b 1. посредност; 2. посредна зависност; *~deutschland* *n* *●* Средња Немачка *f*; *~ding* *n* средње, ствар *f* (и. биће) у средини између ..., средина; *~ernte* *f* (о)средња жетва; *~europa* *n* *●* Средња Европа *f*; *~europäisch* *a* средњеевропски; *~farbe* *f* средња боја, средња јачина боје; *~fein* *a* *✕* средње каквоће, средњег квалитета; *~feld* *n* средње поље; *~feuer* *n* пожар *m* средње јачине, осредња ватра *f*; *~finger* *m* средњи прст; *~fuß* *m*: а) средња нога *f*; б) *●* грана *f* стопала, *✕* метатарз *m*; *~gang* *m*: а) средњи (и. обичан) корак; б) средњи ходник; *~gattung* *f* = *~art*, средњи род *m*; *~gebirge* *n* (о)средња планина *f*; *~glied* *n*: а) средњи члан *m*; б) *●* средњи чланак (и. зглавак) *m*; в) (логика) средњи појам; *△* средњи члан *m*; *~groß* *a* средњег раста, (о)средње величине; *~größe* *f* средња величина; *~grund* *m* *слак.* средина *f*; *~gut* *a* (о)средњи; *adv.* (о)средње; *~gut* *n* роба *f* (и. еспан *m*) средње каквоће; *~hand* *f*: а) *●* грана шаке (и. руке), *✕* метакарп *m*; б) (игра карата) *in der ~hand sein* бити други; *~hochdeutsch* (*abr.* mhd свн.) *a*, *~hochdeutsch* *n* средњевисоконемачки; *~jahr* *n* (о)средња година *f*; *~ländisch* *a* *●* средоземни; *das Mittelländische Meer* Средоземно Море; *~landkanal* *m* средишни прокоп (и. канал); *~latein* *n* (*abr.* mlt. срлат.) средњевековни латински језик *m*, прост латински језик; *~linie* *f* сред-

ња линија, средишница; *~los* *a* без средстава; *~losigkeit* *f* немање *n* представа, оскудица; *~mächte* *f pl.* средишне (и. централне) силе; *~maß* *n* (о)средња мера *f*, (о)средњи раст *m*; *~mäßig* I *a* (о)средњи, приличан; б) осредњи; умерен; II *adv.* осредње, умерено; *~mäßigkeit* *f* осредњост, умереност; незнатност; *~mast* *m* *✕* велика (и. средња) катарка *f*, средњи (и. велик) јарбол; *~mauer* *f* средњи (и. заједнички, гранични) зид *m*; *~meer* *n*: а) = *Binnenmeer*; б) *●* = *Mittelländisches Meer*; *~ohr* *n* *●* средње ухо; *~ohrlentzündung* *f* *✕* запаљење *n* (и. упала) средњег уха; *~partei* *f* *пол.* странка средине, средина, центар *m*; *~pfeiler* *m* средњи стуб, ступ у средини; *~punkt* *m* *△* средиште *n* (и *fig.*); *im ~punkt der Stadt* у средини града. *mi'ttels* {*мит'лс*} [*Mittel*²] *prp.* (са *gen.*) помоћу..., посредством..., *abl.*

Mi'ttel...: *~satz* *m* средњи став, средњи члан; *~schlag* *m* = *~art*; *~schrift* *f* = *mittel*¹ II; *~schule* *f* средња школа (у Аустрији), грађанска школа (у Немачкој).

Mi'ttels... {*мит'лс-*}: *~mann* *m*, *~person* *f* посредни^к, -ца; преговарач, -ица.

*Mittel*¹ *sorte* *f* средња врста, средња каквоћа.

mi'ttelst {*мит'лст*} I. = *mittels*. 2. *sup.* од *mittel*¹.

Mi'ttel...: *~staaten* *m pl.* средње државе *f pl.*; државе другог реда; *~stadt* *f* осредњи град *m*, град средње величине; *~stand* *m* средњи staleж, грађанство *n*, буржоазија *f*; *~steg* *m* *✕* шипка *f* оквира; *versellbarer ~steg* померљива (и. покретна) шипка; *~stelle* *f*: а) средње место *n*, место у средини; б) посредн(ичк)о место; *~stimme* *f*: а) средњи глас *m*; *hohe ~stimme* алт *m*; *tiefe ~stimme* бари-тон *m*; глас ни сувише висок ни сувише низак; б) *~stimmen* *pl.* средњи гласови, гласови који прате; *~straße* *f*: а) средњи пут *m*; б) *fig.* (златна) средина; *~stück* *n* средњи комад *m*, комад из средине; *~stufe* *f*: а) средњи степен (и. ступањ) *m*; б) *fig.* други степен (и. ступањ) *m*, средња класа; *~ton* *m* средњи тон (и. звук); *✕* посредни тон; *~treffen* *n* *×* средина *f* битке, центар *m*; *~wand* *f* *△* преграда, преградни зид *m*; ун. и *~mauer*; *~weg* *m*: а) = *~straße* а; б) *fig.* средњи пут; *~wort* *n* 2a *gr.* глаголски придев *m*, прилог *m*, партицип *m*.

mi'tten {*мит'н*} [нвн.] (из *in Mitten*) *adv.* (најв. са *prp.*) *~ in* (и. *an*, *auf*, *unter*)... (*acc.* и *dat.*) сред, усред, посред, наред; *~ aus der Versammlung* из сред скупштине; *~ darunter* = *~drunter*; *~entzwei(schneiden)* ((*нпе*) *cehi*) посред; *~hindurch* = *~durch*; *~durch...* (*acc.*) кроз (сред среде); *~ in der Ernte* усред жетве; *~ ins Herz* посред срца.

mi'tten... {*мит'н-*}: *~drin* {*дрин*}, *~inne* {*инн*} = *~drunter*, право по средини, по сред среде; *~drunter* {*друнтер*} *adv.* усред среде, посред среде; *~durch* {*дурх*} скроз.

Mi'tternacht {*мит'рнхт*} [свн. (zu) Mitt' der Nacht] *f* 1. поноћ; *um ~* у поноћ(и). 2. север *m*. *mi'tternächtlich* {*мит'рнхтлѝх*}, *mi'tternächtlich* {*мит'рнхтлѝх*} *a* 1. поноћни; *zu ~er Stunde*

у поноћ, о поноћи. 2. ноћни, мрачан, таман, језовит. 3. северни.

Mi'tter|nacht... ~messe *f* *rl.* поноћна служба, поноћница; ~schmaus *m* обед у поноћи (уочи Божића); ~sonne *f* поноћно сунце *p*; ~ständchen *p* поноћна серенада *f*; ~stunde, ~zeit *f* поноћни час *m*, поноћ. [великога поста.]

Mi'tt fasten *pl.* (✓ *f* *sg.*) половина (и. средина)

Mi'ttler {мџлџр} 1 *m* 2*l*, ~in {~џн} *f* 3с 1. = Mittelsmann, ~person. 2. *rl.* (за Христа:) посредник, испушитељ. II **mi'ttler** *a* и *comp.* в. mittel¹.

Mi'ttler..., **mi'ttler...** {мџлџр-}: ~amt *p* дужност (и. служба) *f* посредника; ~tod *m* *rl.* испушитељска смрт *f* (Исуса Христа); ~weile {мџлџрвџлџ} *adv.* = indes I међутим, утом. **mi't...** {мџт-}: ~tönen *intr.* (h) истовремено звучати, звучати заједно; ~tragen *tr.* носити с другима (као други), носити заједно; ~trinken *tr.*: а) пити с ким (с другима); б) (про-)гутати што.

Mi'tt..., **mi'tt...** {мџт-}: ~schiffs = *adv.* по среди лађе (и. брода), средином брода (и. лађе); ~sommer *m* средина *f* лета.

mi't|tun *intr.* (h) бити с ким, бити ту, учествовати (*acc.*: у), (у)чинити.

Mi'tt..., **mi'tt...** {мџт-}: ~woch {~вџх} [свн.] *m* 2*g*¹, ~woche {~вџх} *f* среда; ~wochlich {~вџхлџх} *a* и *adv.* средом, сваке среде.

mit|u'nter {мџтунтџр} *adv.* понекад, каткад(а), с времена на време.

Mi't..., **mi't...** {мџт-}: ~unterschreiben, ~unterzeichnen *tr.* и *intr.* (h) потпис(ив)ати као други, премапотпис(ив)ати: ~unterzeichner(in) *f* *m* други -а потписник -ца, супотписник -ца; ~ursache *f* споредни узрок *m*; ~verantwortlich *a* саодговоран, који дели одговорност с ким; ~verbrecher(in) *f* *m* саучесник, -ца у злочину, сукривац; ~verschworene(r) *s* завереник, -ца, уротник, -ца; ~vormund *m*, ~vormünderin *f* састаратељ, -ка, састаралац; ~wandern *intr.* (h) пешачити заједно, путовати с ким и. с другима; ~welt *f* (б. *pl.*) савремени свет *m*, савременици *mpl*; ~wirken I *tr.*: zu et. (*dat.*) ~wirken сарађивати на чему, суделовати у чему; II ~wirkend *ppr.* и *a* који суделује, суделујући, који сарађује, сарађујући; III **mit|wirken** *n*, **mit|wirkung** *f* суделовање, сарађивање, сарадња; unter Mitwirkung von... уз сарадњу ...gen., уз суделовање ...gen.; ~wirkende(r) *s* суделовац, -ица, сарадник, -ца; ~wissen *intr.* (h) um et. ~wissen познавати што, знати што; ~wissen *n*, ~wissenschaft *f* познавање *n*, знање *n*; ohne mein ~wissen без мога знања; ~wisser(in) *f* *m* повереник, -ца; ~wollen *intr.* (h) ell. (= ~gehen wollen) хтети (от)ићи с ким, с другима, хтети да (от)иде, у заједно; ~zählen I *tr.* = einz., hinzurechnen; die Kinder nicht ~gezählt не рачунајући децу; II *intr.* (h): а) пом(о)ћи -агати кому да броји; б) = mitrechnen с; ~zehen *intr.* (h) бекријати (и. банчити) с ким (и. другима), бекријати заједно; ~ziehen I *tr.*: а) вући с другима, вући заједно; б) вући (са) собом; II *intr.*

(s) (от)ићи с ким и. с другима, отићи (и. одлазити) заједно, (и)селити се с ким и. с другима, (от)селити се заједно; ~zweck *m* споредна (и. узгредна) сврха *f*, споредан (и. узгредан) циљ.

Mi'xed Pi'ckles {микст пџклс, енг. ~пџклз}. **Mixpickles** {мџспџклс} [енг.] *pl. inv.* љут умокац *m*, љута јанија *f*.

Mixtu'r {мџкстур} [срвн. *лат.] *f* 3б 1. = Gemisch. 2. *phm.* лек *m*, мешавина.

mlt. *abr.* mittellatein.

mm *abr.* = Millimeter.

Mnemo'nik {мнемонџк} [грч.] *f* 3б (б. *pl.*) мнемоника, вештина памћења; ~er {~р} *m* 2*l* мнемоничар, вештак у памћењу.

mnemo'nisch {~нџш} *a* мнемонички, који се односи на помагање памћењу.

Mnemo'te'chnik {мнемотџк} [грч.] *f* в. Mnemonik. **Moabi'ter** {моабитџр} [Моав, син Лотов] *m* 2*l*, ~in {~џн} *f* 3с *antiq.* Моављанин, -ка.

Mob {мџп} [енг.] *m* 6*i* (б. *pl.*) светина *f*, олош.

Mö'bel {моџбџл} [фр. *m*] *n* 2*l* намештај *m*, покућанство; eigene ~ haben имати свој намештај.

Mö'bel... {моџбџл-}: ~arbeiter *m* радник (и. израђивач) намештаја; ~bürste *f* четка за намештај; ~fabrik *f* творница (и. фабрика) намештаја; ~händler *m* трговац намештајем (и. покућанством); ~magazin *n* стовариште намештаја; ~stoff *m* лице *n* (и. чоха *f*, материја *f*) за намештај; ~tischler *m* вештак столар, столаруметник; ~transport|geschäft *n* предузеће (и. радња *f*) за пренос намештаја при сеоби (и. селидби); ~wagen *m* кола *pl.* за пренос намештаја (и. покућства). **mobil** {мџбил} [фр.] *a* 1. мобилан, покретан; X ~ machen мобилисати, ставити, -лати у покрет. 2. расположен, весео.

Mobil|gardist *m* X мобилан гардист.

Mobilia'r {мџбиљар} [лат.] *n* 2*g*¹ покућанство; ~erbe {~ар-} *m* наследник покретности (и. покретног имања); ~vermögen *n* покретност *f*, покретнина *f*, покретно имање.

Mobil'ien {мџбиљџн} [лат.] *pl. inv.* покућанство; ун. Mobilienvermögen.

mobilisie'ren {мџбилизиџрџн} I *tr.* 15*g* X = mobil machen. II **Mobilisie'ren** *n*, **Mobilisie' rung** *f* = Mobilmachung.

Mobil'machung {мџбилмахун} *f* 3б мобилисање *n*, стављање *n* (војске) у покрет, мобилизација; ~sbefehl {~с-} *m* заповест (и. наредба) *f* за мобилизацију; ~sgeld *n*, ~szulage *f* мобилизациони додатак *m*, ратни додатак *m*; ~splan *m* мобилизациони план; ~sversuch *m* покушај мобилизације, мобилизациони покушај.

möblie'ren {моџблџрџн} [фр.] I *tr.* 15*g* наме|стити -штати кућу, опрем|ити -ати (кућу) намештајем; möbliertes Zimmer намештена соба, соба с намештајем; möbliert wohnen становати у намештеној соби. II **Möblie'ren** *n*, **Möblie' rung** *f* намештање (собе), опремање (куће) намештајем. [impf. conj. од mögen.] **mo'chte** {мџхте} *impf. ind.*, **mö'chte** {моџхтџ} **Mocktu'rtlesuppe** {мџктџртџл-} [енг.-нем.] *f* \ назовијуха с корњачама.

Modalität {модалитет} [лат.] *f* 3b *phls.*, *gr.* модалитет, начин исказивања.

Mo'de {мод} [фр.] *f* 3b мода; обичај; in die ~ bringen увести -одити у моду; aus der ~ kommen из|ићи -лазити из моде; das ist nicht mehr ~ то није више у моди; то је изишло из моде; sich nach der ~ kleiden оде(ва)ти се по моди; die ~ mitmachen ићи за модом; (in der) ~ sein бити у моди; (wieder) ~ werden (опет) у|ћи -лазити у моду; es wird ~ постаје мода...; die neueste ~ последња (и. најновија) мода.

Mo'de... {мод-}: ~affe *fat. m* = Gigerl; ~artikel *m* ☞ (по)модни артикал, помодна роба *f*; neuer ~artikel новост *f*, новина *f*; ~ausdruck *m* израз у моди; ~dämchen *n* каћиперка *f*, гиздавка *f*, помодарка *f*; ~dame *f* жена помодарка, жена која се држи најновије моде; ~dichter *m* песник у моди; ~farbe *f* помодна боја, боја у моди; ~geck *m* = Gigerl; ~geschäft *n* ☞ = ~warengeschäft; ~händler (in *f*) *m* ☞ трговац, киња помодном робом; ~herr *m* отмен господин; ~journal *n* модни лист *m*; ~kleid *n* помодно одело, одело по моди; ~krankheit *f* болест моде.

Mo'del {модл} [лат. modūlus] *m* 2l 1. ♣ и ▲ модуо. 2. калуп *m*.

Mo'dell {модел} [ит. *n* 2g¹ 1. модел *m*, узор(ак) *m*, образац *m*; ~ stehen бити модел(ом), служити за модел. 2. ☞ модел *m*; шаблон *m*; калуп *m*; матрица *f*. [ђивач модела.]

Modellieur {моделџер} *m* 2g¹ моделар, изра-
modellieren {~лир-н} [Modell] *I tr.* 15g = modeln II 2. II Modellieren *n*, Modellierung *f* моделисање, моделовање; давање облика, уобличавање. [ђивач модела.]

Modellierer {моделирер} *m* 2l моделар, изра-
Modellier... {~лир-}: ~klasse *f* класа цртања по моделу; ~kunst *f* вештина (и. уметност) моделисања, пластична уметност; ~wachs *m* восак за моделовање.

Mo'dell... {модел-}: ~sammlung *f* збирка модела; ~steher {~ште-р} *m* 2l, ~steherin {~ште-рин} *f* 3c модел.

mo'deln {модлн} [Modell] *I tr.* 15f 1. утк(и-
-вати) цртеже (и. слике) у..., шарати; утиснути -кивати шаре врелим гвожђем. 2. изра|дити -ђивати по моделу, моделовати, моделисати, уобличити, -авати, ☞ скалупити, -љивати (и *fig.*) (са)лити у калуп(у). II Mo'deln *n*, Mo'delung *f* уткивање шара у...; утискивање шара врелим гвожђем; моделовање, моделисање; скалупљивање, саливање у калуп.

Mo'de... ~narr *m*, ~narrin *f* помодар, -ка, роб, -иња моде; ~n|welt *f* = ~journal; ~puppe *f* = ~dämchen.

Mo'der {модер} [дн.] *m* 2l (б. *pl.*) 1. блато *n*, муљ, гљиб. 2. мемла *f*; трулеж; гњилеж; nach ~ riechen осећати се (и. воћати, мирисати) на трулеж; zu ~ werden (ис)трулити, иструнути.

Moderateur|lampe {модератор-р} *f* лампа са регулатором.

Mo'der... ~duft, ~geruch *m* мемљив задах,

задах на мемлу (и. на трулеж); лешински задах; ~erde *f* трула земља.

mo'dericht {модерихт}, **mo'derig** {модерих} *a* блатњав; гљивав; који се осећа на блато; мемљив; плеснив, буђав; труо; ein ~er Geruch мемљив мирис, мирис на устојало (и на затворен простор).

mo'dern {модерн} [Moder] *I intr.* (с и *h*) 15f (ис)трулити, (ис)трунути. II Mo'dern *n* труљење, трућење.

mode'rn {модерн} [фр.] *a* модеран (савремен, садашњи; помодан, по последњем укусу).

Mode'rne {модерне} *f* 3b (б. *pl.*) модерност, модеран правац *m*, савременост, савремен дух *m* времена, ново (и. савремено доба) *n*.

modernisie'ren {модернизир-н} [фр.] *tr.* 15g прекр|ојити, -ајати, дотер(ив)ати по моди, модернизовати.

Mo'der|wasser *n* блатњава вода *f*.

Mo'de... ~sache *f* модерна ствар; ~schneider *m* кројач по моди; ~schrift|steller *m* писац у моди; ~stoff *m* ☞ модерно лице *n*, модерна чоха (и. материја) *f*; ~sucht *f* помага (и. страст) за модом, помодарство *n*; ~waren *f pl.* ☞ помодна роба *f*; ~waren|geschäft *n* ☞ радња *f* помодне робе, радња готове модерне робе; ~welt *f* отмен свет *m*; ~wort *n* 2a реч *f* (која је) у моди; ~zeitung *f* = ~journal.

Mo'di {моди} *pl.* од Modus.

modifizie'ren {модифицир-н} [лат.] *I tr.* 15g модификовати, преиначи(ва)ти. II Modifizieren *n*, Modifizierung *f* модификовање, преиначавање, мењање.

mo'disch {модџш} *a* = modern².

Modi'st {модист} [фр.] *m* 3a, ~in {~џн} *f* 3c = Modehändler(in); Putzmacherin.

mo'dricht {модрихт} *a* = modericht.

modulie'ren {модулир-н} [лат.] *I tr.* 15g ☞ модуловати, извијати, мењати гласом, правити прелазе гласом. II Modulieren *n* модуловање, извијање гласом, прављење прелаза гласом. [модџ] начин, модус.

Mo'dus {модус} [лат. „начин“] *m* 6g (*pl.* Modi)

Mogelei {моглеј} *fat. f* 3b каишарење *n*, крађа (у игри). [ти, варати, красти (у игри).]

mo'geln {могелн} *fat. intr.* (h) 15f каишари-

mö'gen {мог-н} [свн.] *I* 16k 1. (означава могућност, вероватноћу) моћи; а) er mag krank sein могуће је да је болестан; ваљада је болестан; sie mochte elf Jahre alt sein може јој бити једанаест година; es mag sein: а) (то) може бити, б) (и es mag geschehen) нека буде!, (па) нека!; das mag er immerhin tun па нека то и (у)чини; слободно му је да то (у)чини; mag es immerhin sein, да... па и нека је...; па и нека буде да...; не одричући да...; под претпоставком да...; es ~ nun acht Tage her sein имаће (и. биће) тому осам дана; има отада око осам дана; може бити отада око осам дана; er mag es nun zugestehen oder leugnen признао он (то) или одрицао (и. порицао); било да (то) призна или одрекне; er mochte noch so viel bitten може да моли колико хоће; узалуд моли; ich mag sagen, was ich will могу (ја) говорити што хоћу;

говорио ја што говорио; узалуд говорим; ich mochte wollen oder nicht хтео ја не хтео; b) (за уопштавање:) was ich auch immer tun mag (и. ich mag tun, was ich will) ма шта ја чинио (могу ја чинити што хоћу); што год ја чиним; wie sie auch sein ~ ма какви били; били какви му драго; какви год били; es mag daraus entstehen was da wolle ма шта се из тога изродило; нека буде ма шта; нека буде што буде; што год било да било; догодило се што му драго; wo er auch sein mag ма где он био; било где му драго; где год био да био; mag er auch noch so reich sein ма колико био богат; c) *ell.* er mag nun zusehen, wie er durchkommt нека гледа како ће се извући; das mag der Teufel tun нека ће јаво однесе ако то учиним; es mag (für dieses Mal и. diesmal) so hingehen овога пута нека буде (и. иде, прође) тако; d) (у неодређеним питањима) wo mag er dies gehört haben где (ли) је он то могао чути?; was mag dies bedeuten? шта би то могло да значи?; шта ли то значи?; wie mag's dem Kranken gehen? како ли је болеснику?; e) das möchte schwer zu beweisen sein то би било (и. ишло) тешко да се докаже; hören Sie auf, oder ich möchte böse werden престаните, или ћу се наљутити. 2. марити; (gern) ~ волети; а) ich möchte laut aufjauchzen гласно бих клинуо (од радости); дошло ми је да клинем од радости; ich möchte rasend werden! да побесним! побеснео бих!; man möchte sagen (и. meinen)... рекло би се...; рекао би човек...; sie möchte (gern) studieren она би волела да учи; b) ich mag so etwas nicht ја не марим (и. не волим) тако што; lieber ~ више (и. већма) волети, претпостављати; ich möchte lieber sterben, als... више бих волео умрети но...; *fam.* волијем умрети него... Уп. 4. 3. хтети, моћи (об. одречно); ich mag sie nicht sehen нећу (и. не марим) да је видим; ich mag nicht nach Hause (gehen) не иде ми се кући; ich mag nichts mehr davon hören нећу о томе више ништа да чујем. 4. желети, хтети; ich möchte wohl erfahren. хтео бих (и. желео бих) знати; ich hätte das wohl sehen ~ желео бих то радо видети; das möchte ich doch einmal sehen е, то бих волео да видим!; ене де! 5. *upraes. итпф. conj.* за описивање конјуктива, опатива и императива: ich wünsche (wünschte), daß er kommen möge (möchte) желим (желео бих) да дође (кад би дошао); er mag sich nur in acht nehmen! нека се само (при)пази!; нека се само (при)чува!; *iro.* es möge ihm wohl bekommen! нека му је на здравље!; ~ sie sich darüber beklagen! нека се туже на то!; нека јадикују због тога!; möchte ich ihn wohl behalten wiedersehen! (о) када бих га опет видео здрава и читава!; sage ihm, er möchte nach Hause gehen реци му да би учинио добро да иде кући.

möglich {мо-кљѣх} [срвн.; *mögen] а 1. (opp. wirklich, notwendig) могућ(ан); а) hundred ~e Taler und hundred wirkliche Taler сто мо-

гућних и сто стварних талира; logisch ~ логички могућан; wirklich ~ стварно могућан; v. machen 1 d и möglicherweise; b) ich werde alle ~e Sorgfalt anwenden (и. alles ~e anbieten, mein ~stes tun) учинићу све што могу; учинићу што год могу; уложићу сав свој труд; ~! могућно, могуће, можда; j-m alles ~e Glück wünschen (по)желети кому сваку срећу; et. mit der ~sten Eile (и. ~st eilig) betreiben радити нешто што (се) брже (може); c) (за ознаку највишег постижљивог ступња) so bald als ~, ~st bald што пре; so wenig Fehler als ~ што мање (по)грешака; ~st viel што више; ~st weit што даље, што шире; d) у слож. best~ што бољи; *adv.* што боље. 2. могућ, учинљив, изводљив, извршљив; nicht ~! таман!, та није ваљ(а)да!; es ist ~ може!; wie ist es ~? и. wie soll ich (и. man) es ~ machen? на који начин?, како да урадим? како да се (у)ради?

möglichst {мо-кљѣх-фалс} *adv.* у могућном случају, ако (и. када) је могућно.

möglicher Weise {ма-кљѣх-рвѣѣз} *adv.* можда; ~ habe ich ihm mißfallen можда му се нисам свидео.

Möglichkeit {мо-кљѣх-мѣх-т} [срвн.] f 3b могућност (opp. Wirklichkeit, Notwendigkeit), могућство п; могућно п, могућна ствар; могућан случај; nach ~ према могућности, по могућству, (у)колико је могућно (и. могуће); es war keine ~ zu... није било могућно(сти) да...

Möglichmachung {мо-кљѣх-мѣх-у-н} f 3b омо-
möglichst {мо-кљѣх-т} в. möglich 1.

Mongul {мо-гул} [ар.; *Mongole] m 4b: der (Groß-) ~ (Велики) Могул. [Мухамед.]

Mohammed {мо-хам-мѣт} [ар. Muhamed] m 8a

Mohammedaner {мо-хамеда-нер} m 2l, ~in {~ѣн} f 3c Мухамедана|ц, -ка. [исламски.]

mohammedanisch {~данѣш} а мухамедански, |

Mohammedanismus {~данѣс-мус} m 6g (б. pl.) мухамеданство п, исламство п.

Mohikaner {мо-хикан-ер} m 2l, ~in {~ѣн} f 3c Мохикан|ац, -ка; *fig.* der letzte der ~ последњи Мохиканац. [турчинак, булка f.]

Mohn {мон} [свн.] m 2g мак; (Feldmohn) |

Mo'hn..., **mo'hn...** {мо-н-} *zartig* а попут мака, налик на мак; ~blatt п маков лист т; ~blume п маков цвет т; ~gewächse п pl. макови т pl.; ~kopf т макова чаура ф; ~kuchen т маковача ф, колач с маком; ~öl п маково уље; ~saft т маков сок; опијум; ~samen т маково семе п.

Mohr {мо-р; hom. Moor} [свн.; срлат. *Maure] m 3a, ~in {~ѣн} f 3c: а) црн|ац, -киња, Арап|ин, -ка; б) *fig.* das heißt е-п ~en bleichen и. weiß waschen wollen то је тражити од птице млека; *prv.* der ~ hat seine Schuldigkeit getan, der ~ kann gehen Црнац може ићи; кога нема без тога се може.

Mohr² {~} [фр. f; *инд.] m 2g тканина ф која се прелива, моар; ~band п 2a трака ф од тканине која се прелива, трака од моара.

Mohr³... {мо-р-} в. Mohrrübe.

Möhre {mó·pe} *f* 3b мрква, (шарга) репа.
mo'hren|farbig {mör·n-} *a* боје црнца, абонорсове боје. [боје мркве.]
mö'hren|farbig {mör·n-} *a* боје (шарга) репе.
Mo'hren|gesicht *n* лице црнца, црначко лице.
mo'hrenhaft {mör·n·haft}, **mo'hrisch** {mör·ish} *a* црначки, арапски.
Mo'hren...: ~kopf *m*: **a**) глава *f* црнца, црначка глава; **b**) црноглав жерав; **c**) црноглав бео голуб; **d**) индијанер *m* (колач); **~land** *n* : **a**) црначка земља *f*, Етиопија *f*; **b**) маварска земља.
Mö'hren|saft *m* сок од (шарга) репе (и. мркве).
Mo'hren...: ~sklave *m* роб црнац; **~tanz** *m* маварска игра *f*; **~wäsche** *f* *fig.* (уп. Mohr!) тражење *n* од птице млека, узалудан труд (и. посао) *m*; **~weib** *n* црнкиња *f*. [вима, моара.]
Mo'hr²|kleid *n* одело од тканине са прели-
Mo'hr²|rübe [Möhre] *f* мрква, (шарга) репа.
Moire' {моаре'} [фр.] *m* и *n* *bi* тканина *f* са преливима, моар(е).
moirie'ren {моарир·ен} [фр.] *tr.* 15g да(ва)ти (acc.: dat.) материји преливе. [потсмешљив.]
moka'nt {мокант} [фр. moquant] *a* подругљив,
mokie'ren {мокир·ен} [фр.] *refl.* 15g: sich über j-n ~ потсмевати се кому; ругати се кому.
Mokie'r|stuhl {мокир-} *fam. m*: auf dem ~ sitzen бити узет на миндрос.
Mo'kka {мока} [ар. Mucha] *l* *n* 8g Мока *f* (лука у Арабији). *II* *bi*, и **~kaffee** *m* мока-кафа.
Molch {молх} [свн. „гуштер“] *m* 2g даждевњак. [давија.]
Mo'ldau {молдау} [Moldava] *f* inv. die ~ Мол-
mo'ldauisch {~иш} *a* молдавски.
Mo'le {мол} [фр. *m*; *ит. (Molo)] *f* 3b моло (пристанишни насип).
Molekül {молекул} [фр.] *n* 2g¹ (abr. Mol.) молекул *m* (најмањи део тела); die ~e betreffend молекулни, молекуларни.
Molekula'r|gewicht {молекулар-} *n* молекула (и. молекуларна) тежина *f*.
Mo'len|bauten {молн-} *pl.* радови на молу.
molestie'ren {молестир·ен} [фр.] *tr.* 15g досађивати, -дити (acc.: dat.), узнемиравати.
molk {молк} *impf. ind.* од melken.
Mo'lke {молк-} [свн.; *melken] *f* 3b сурутка.
Mo'lken... {молкн-}: **~kur** *f* лечење *n* сурутком; **~wirtschaft** *f* суруткарница, продавница сурутке, бачија где се може добити сурутка. [wirtschaft.]
Molkerei' {молк·реи'} *f* 3b = Milch-, Molken-
mo'lkich {молкхт}, **mo'lkig** {молкхт} *a* сурутка|в, -ст, водњикав.
Moll¹ {мол} *m* 2g и *bi* топао и мек фланел.
Moll² {~} [ит.] *n* inv. (opp. Dur) мол *m*.
mo'llig {молх} *a* *fam.* 1. пријатан, угодан; hier ist's recht ~! овде је сасвим пријатно (и. угодно)!, овде је дивота! 2. мек.
Moll²... {мол-}: **~ton** *m* = Moll², молски тон; **~ton|leiter** *f* молска лествица, мол-скала.
Mollu'ske {молуск-} [лат.] *f* 3b мекушац *m*.
Mo'lo {моло} [ит.] *m* *bi* = Mole.
molsch {молш} *a* *fam.* гњиво.
Molu'kken {молукн-} [малајски] *pl. inv.* Молучка Острва *n* *pl.*

Moment¹ {момент} [лат. momentum *n*] *m* 2g = Augenblick 2, моменат.
Moment² {~} *n* 2g 1. моменат *m*, главни (и. одлучни) разлог *m*; главни чинилац *m*; побуда *f*, мотив *m*; (Haupt-)~ главни моменат *m*, главна (и. основна) тачка *f*. 2. ~e-r Kraft моменат *m* силе.
momenta'n {моментан} *a* = augenblicklich.
Mome'nt... {момент-}: **~aufnahme** *f*, **~bild** *n* *phot.* тренутни снимак *m*; **~umschalter** *m* тренутни прекидач.
Mona'de {монад-} [грч.] *f* 3b *phts.* монада; **~n|lehre** {монадн-} *f* *phts.* учење *n* о монадама, монадологија. [надски.]
mona'disch {монадш} [грч.] *a* монадин, мо-
Mona'rch {монарх} [грч.] *m* 3a, **~in** {~иш} *f* 3e монарх, -иња, владар, -ка.
Monarchie' {монархи} *f* *bf* држава са владаром, монархија; Anhänger der ~ присталица монархије, монархиста.
mona'rchisch {монархш} *a* монархиски.
Mo'nat {монат} [свн.] *m* 2g месец; vor andert-halb ~en пре месец и по дана.
mo'nate|lang {монат·ланг} *adv.* месецима; по читаве месеце.
mo'natig {монатх} *a* обично у слож.: месечни; од толико месеци, на пр. ein~ једномесечни; drei~es Kalb теле од три месеца.
mo'natlich {мондтх} *a* 1. месечни, на месец; *adv.* (по)месечно. 2. die ~e Reinigung, das Monatliche месечно прање *n*, месечни одлив *m*; ~e Zahlung месечно плаћање *n*, плаћање на месец.
Mo'nats... {монатс-}: **~bericht** *m* месечни извештај; **~erdbeere** *f* и јагода месечњака, јагода која стално раја; **~frist** *f*: in ~frist у року од месеца дана; **~geid** *n* месечна плата *f*; **~heft** *n* месечна свеска *f*; **~name** *m* име *n* месеца; **~rose** *f* ружа месечарка, бенгалска ружа; **~schrift** *f* месечни лист *m*, месечник *m*; **~tag** *m* датум; **~zeiger** *m* месечна (с)казаљка *f*, (с)казаљка која показује месеце.
mo'nat|weise *adv.* месечно, на месеце, по месецима.
Mönch {мөнх} [свн.; *грч. monacho's] *m* 2g 1. калуђер, инок, монах; ~ werden покалуђерити се, замонашити се. 2. бледо место *n* у отиску; бледа слова *n* *pl.*; рђаво штампана страна *f*.
Möncherei' {мөнх·реи'} *f* 3b калуђерштина, калуђерство *n*, калцанија, калцанство *n*.
mö'nchisch {мөнхш} *a* калуђерски, монашки; манастирски, самостански.
Mö'nchlein {мөнхлхн} *n* 2i (dim. од Mönch) калуђерчић *m*, монашчић *m*, *fam.* калуђерче, кале *m*.
Mö'nschs... {мөнхс-}: **~bogen** *m* рђаво штампан табак; **~kappe** *f* (калуђерска) капуљача, кукуљача; **~kloster** *n* мушки манастир (и. самостан) *m*; **~kutte** *f* калуђерска мантија, раса; **~latein** *n* манастирски латински (језик) *m*; **~leben** *n* манастирски (и. калуђерски) живот *m*; **~orden** *n* калуђерски ред; **~schrift** *f* готица; **~tum** {мөнхстум} *n* = Mönchtum; **~wesen** *n* калуђерство, монаштво; **~zelle** *f*

манастирска (и. калуђерска) ћелија; ~zucht *f* манастирски запт *m*. [wesen.]
Mö'nchtum {мѐнхтум} *n* 2a (б. *pl.*) = Mönchs-
Mond {монт} [свн.] *m* 2g 1. ☞ месец; der ~ nimmt ab (zu) месец опада (расте); месец се једе (пун); der ~ ist voll месец је пун; der ~ scheint месечина је; ☞ halber ~ утврђење *n* у полумесец; ☞ unter dem ~e befindlich подмесечни; der Mann im ~е султан; *prv.* hier unterm ~е на овоме свету. 2. месец, пратилац, сателит, трабант; ~е *pl.* des Jupiter Јупитерови пратиоци. 3. *fig.* месечина *f*, лопар, ћела. 4. (*pl.* и 3a) ☞ месец (= Monat).
Mondam'in {мондамин} *n* 2g¹ (б. *pl.*) мондамин.
Mo'nd..., **mo'nd...** {монт-}: ~auge *n* *vet.* око чија моћ виђења слаби и расте са месецом; ~bahn *f* ☞ месечев(а) *f* пут(ања) *f* *m*; ☞ beglänzt *a* обасјан (и. осветљен) месецом; ~beschreibung *f* опис(ивање *n*) *m* месеца, селенографија; ~bewohner *m* становник месеца. [монтс-] = Mond...
Mo'nden... {мѐндн-}, **Mo'nd(e)s...** {мѐндс-},
Mo'nd..., **mo'nd...**: ~finsternis *f* ☞ помрачење *n* месеца; ~flecken *m* месечева пега *f*; ☞ förmig *a* у облику месеца, месечаст; ~gebirge *n* месечеве планине *f* *pl.*; ~göttin *f* = Luna; ☞ hell *a* обасјан (и. осветљен) месецом; es ist ☞ hell месечина је; ~jahr *n* месечева година *f*; ~kalb *n* ☞ недоношче, рђав заметак *m*; ☞ изродина *f*, плодина *f*; *fig.* недоношче; ~karte *f* месечева карта, селенографска карта; ☞ lich {монтлѝх} *a* 1. месечев; bei der ~ен Helle при месечини; 2. = monatlich. 3. ☞ = ☞ förmig; ~licht *n* месечева светлост *f*; месечина *f*; ~nacht *f* ноћ осветљена месецом, ноћ са месечином; ~phasen *f* *pl.* месечеве мене; ~same *m* ☞ балук(а) *f* *m*; ~scheibe *f* месечев колут *m*; ~schein *m*: а) месечина *f*; beim ~schein при месечини; б) *fam. fig.* месечина, = Glatze 1 и 3; ~schein poesie *f* сентиментално песништво *n*; ~sichel *f* месечев срп *m*, млад месец, младина; ~stein *m* *min.* месечев камен; ~sucht *f* ☞ месечарство *n*, сомнамбулизам *m*; ☞ süchtig {~зухтѝх} *a*, ~süchtige(r) {~зухтѝх(р)} *s* 9l ☞ месечар, ноћник; ~süchtigkeit {~зухтѝхкѝт} *f* = ~sucht; ~viertel *n* месечева четврт *f*; ~viole *f* ☞: einjährige ~viole сребрно цвеће *n* *coll.*; ~wechsel *m* ☞ месечева мена *f*, мена месеца.
Mone'ten {монѐтен} *fam.* [лат. moneta] *pl. inv.* новац *m*. [лин] *f* 3с Монгол(ин), -ка. 1
Mongo'le {монгѐл} *m* 3a, **Mongo'lin** {монгѐл} *m* 3a, **Mongolei'** {монгѐла} *f* *inv.* ☞: die ~ Монгол[и]ја -ска (пространа) земља у средишњој Азији. [Монголи *m* *pl.*, монголство. 1]
Mongo'lentum {монгѐлнтум} *n* 2a (б. *pl.*)
mongo'lish {монгѐлѝш} *a* монголски; die ~e Rasse монголска (и. жута) раса.
monie'ren {монѝрен} [лат.] *tr.* 15g: а) обавестити, -штавати, изве[стити], -штавати; б) (у)корити, (по)кудити; осу[дити], -ћивати.
Moni'smus {монѝсмус} [грч.] *m* 6g (б. *pl.*) монизам.
Mo'nitor {мѐнитѐр} [лат.] *m* 6d 1. помињач. 2. ☞ монитор. 3. ☞ монитор (убојни брод).

Monito'rium {мониторѝум} *n* бѝсписм(ен)о с опоменом, писмена опомена *f*.
Mo'nitum {монѝтум} [лат.] *n* бѝк обавештење; опомена *f*, укор *m*. [lein..., Ein...]
Mono... {моно-, моно-} [грч.] *n* 2l наочари *f* *pl.* за једно око, монокл *m*; ein ~ tragen носити монокл (и. наочари за једно око).
Monochor'd {монѝкорд} [грч.] ☞ *n* 2g монокорд *m*.
Monogamie' {моногамѝ} [грч.] *f* 6f (б. *pl.*) једноженство *n*, моногамија. [гам(ски). 1]
monoga'misch {~гамѝш} *a* једножен, моно-
Monogra'mm {~грѐм} [грч.] *n* 2g¹ монограм *m*.
Mono'kel {монѝкл} *n* 2l наочари *f* *pl.* за једно око, монокл *m*; ein ~ tragen носити монокл (и. наочари за једно око).
Monokotyledo'ne {монѝкотуледон} [грч.] *f* 3b ☞ монокотиледона (биљка).
Monolo'g {~лог} [грч.] *m* 2g¹ монолог, разговор са самим собом.
Monopo'l {~пол} [грч.] *n* 2g¹ монопол *m*, самопродаја *f*, искључива повластица *f*.
monopolisie'ren {~полизиѝрен} *tr.* 15g: et. ~ монополисати што, ст[е]ћи-ицати искључиво право (и. искључиву повластицу) на што. II
Monopolisie'ren *n*, **Monopolisie'ring** *f* монополисање, стицање искључивог права (и. искључиве повластице) на што.
Monothei'smus {~теѝсмус} [грч.] *m* 6g (б. *pl.*) *rl.* једнобоштво *n*, монотеизам. [теѝста.]
Monothei'st {~ист} *ni* 3a једнобожац, моно-
monothei'stisch {~истѝш} *a* једнобожачки, монотеистички. [једнолик(о), досадан (-но). 1]
monoto'n {монѝтон} [грч.] *a* (*dv.*) монотон(о),
Monroedoktrin {монро-, енг. маңро-} [James Monroe, 1759—1831] *f* Монроева доктрина („Америка Американцима“).
Mo'nster|konzert {монѝстр-} *n* *fam.* велик (и. огroman) концерат *m*. [хранилица.]
Monstra'nz {монѝтранц} [лат.] *f* 3b *rl.* даро-
monstr'o's {монѝстрѝс} [лат.] *a* чудовиштан, наказан, нагрдан; ужасан, страховит.
Monstrosität {монѝстрѝтет} [лат.] *f* 3b чудовишност, наказност, нагрдност.
Mo'nstrum {монѝструм} [лат.] *n* 6г и (аус. само 6к) чудо(виште), наказа *f*, неман *f*, монструм *m*.
Monsu'n {монзун} [ар.] *m* 3g¹ монсун (ветар).
Mo'ntag {монтѝк, монтѝк} [свн.; *Mond] *m* 2g понедељак, понедеоник; в. blau 5; des ~s, montags понедељком, сваког понедеоника.
Monta'ge {монтаж} [фр.] *f* 3b ☞ намештање *n*, склапање *n*, монтажа.
mo'ntä'gig {монтегѝк} *a* понедељнички, што се догађа једног понедеоника.
mo'ntä'glich {монтеклѝх} *a* понедељком, (што се догађа) сваког понедеоника; unsere ~ен Zusammenkünfte наши састанци сваког понедељка.
Mo'ntags... {монтакс-, монтѝкс-}: ~stimmung *f* понедељничко расположење *n*; ~zeitung *f* понедеоничке новине *f* *pl.* [индустрија.]
Monta'n|industrie {монтѝан-} [лат.] *f* рударска
Montenegri'ner {монтеңегринѝр} *l* *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с Црногор[ац, -ка. II *a* *inv.* и monte-negri'nisch {~инѝш} *a* црногорски.
Montene'gro {монтеңегро} *n* 8g ☞ Црна Гора *f*.

Mo'nte Ro'sa {монтe роза} *m inv.*: ● *der* ~ Монтероза (врх Пенинских Алпа).

Monteu'r {монто.р, мото.р} [фр.] *m 2g* ④ и *ф* монтер, намештач, састављач, скла-пач (машина, стројева).

montie'ren {монт'ирен} [фр.] *I tr. 15g 1* ④ мон-тирати, наме|штати, -стити, састав|љати, -ити, скл|апати, -опити (машине, стројева). 2. *×* опрем|ити, -ати, снабде(ва)ти; *☞* = *bemannen* I. II **Montie'ren** *n*, **Montie'ring** *f* монтирање, намештање, састављање, скла-пање; опремање, снабдевање; *☞* = *bemannen* II. 2. (само *Montierung*) *×* целокупна војна о-, с|према, обмундировна спрема.

Montie'rungs... {монт'ирун.с-} *×*: ~**depot** *n* = *Bekleidungsamt*; ~**gelder** *n pl.* новац *m* за обмундировну спремену; ~**kammer** *f* слагалиште *n* опреме; ~**stücke** *n pl.* обмундировна с-, о|према; ~**werk|stätte** *f* монтерска радионица. **Montu'r** {монтур} [фр.] *f 3b 1*. *×* о-, с|према; одећа; обмундировна спрема; *v. montieren* II 2. 2. униформа; ливреја.

Monume'nt {монумент} [лат.] *n 2g* споменик *m*.

monumenta'l {монументал} *a* величанствен, огроман, значајан, монументалан.

Monumenta'l bau {~ал-} *m* величанствена (и. огромна) грађевина (и. зграда) *f*.

Moor {мор; hom. Moor} [дн.] *n 2g* бар(ушти-на) *f*, мочвар *f*, пиштољина *f*.

Mo'o'r..., **mo'o'r...** {мо'р-}: ~**bad** *n* блатна бања *f*; ~**bauer** *m* земљорадник који обрађује баровито земљиште; ~**boden** *m* баровито тле (и. земљиште) *n*; ~**ente** *f* северна дивља плов-ка; ~**gebiet** *n* = ~**land**; **zig** {мор'х} *a* мочваран, баровит; ~**kultur** *f* обрађивање *n* баровитог (и. мочварног) земљишта; ~**land** *n 2a* баровита (и. мочварна) земља *f*; ~**schnepe** *f* шљука (ритска); ~**teich** *m* рибњак у баровитом (и. мочварном) земљишту; ~**wesen** *n* обрађивање баровитог (и. мочварног) земљишта. Уп. *Sumpf...*

Moos {мос} [свн.] *n 2h* маховина *f*; isländisches ~ исландски лишай *m*.

Moos {~} *por.* [јевр. шатровачки тео(s), „нов-чић“] *n inv.* (б. *pl.*) трањци *m pl.*, пењези *m pl.*, паре *f pl.*

Moos {~} [свн.] *n 2b* јн. = *Moor*.

Moos {~}, **moos** {~} {мо'с-} *2ähnlich, 2artig* *a* маховинаст; ~**bank** *f 2f* клупа обрасла маховином, клупа од маховине; **bedeckt**, **bewachsen** *a* покривен (и. обрастао) маховином; **grün** *a* зелен као маховина; **zig** {мо'з'х} *a* покривен (и. обрастао) маховином, маховинаст; ~**rose** *f* ружа маховинарка; ~**schokolade** *f* чоколада с исландским ли-шајем.

Mo'ppel {моп'л} *fat. m 2l* = *Mops* I.

Mops {мо'пс} [дн., хол.] *m 2d 1*. мопс (пас). 2. *fat. fig.* тикван, звекан; гунђало.

mo'psen *fat.* {мо'пс-н} *15e I tr.* = *stibitzen*. II *sich* ~ осећати досаду, чамити.

Mo'ps/gesicht {мо'пс-} *n* лице као у мопса.

mo'psig {мо'пс'х} [Mops] *a* као мопс, мопаст; *fat. fig.* гунђав. [нос *m. i*]

Mo'ps/nase *f.* а) нос мопса; б) *fig.* шопав

Mora'l {мор'л} [лат.] *f 3b 1*. морал *m*, наука о моралу (и. о наравствености, о ђудоредно-сти). 2. морал(ност) *f* *m*, ђудоредност *f*. 3. поука.

Mora'l/gesetz {мор'л-} *n* морални закон *m*.

mora'lisch {морал'ш} [лат.] *a* моралан, нарав-ствен, ђудоредан; ~*e* *Betrachtungen* anstel-*len* размишљати о моралу (и. наравствено-сти, ђудоредности); *e-n* *Moralischen* haben *v. Katzenjammer*.

moralisie'ren {морализир'н} [лат.] *intr. (h) 15g* размишљати (и. говорити) о моралу, мора-лисати. [писац о моралу.]

Moralis't {моралист} [лат.] *m 3a* моралиста, *I*

Moralit'ät {моралитет} [лат.] *f 3b* моралност (*opp.* *Legalität*).

Mora'l...: ~**philosophie** *f* морална философија, философија о моралу (и. наравствености); ~**prediger** *m* проповедник морала (и. нарав-ствености); ~**predigt** *f* морална (и. нарав-ствена) беседа (и. проповед); *e-e* ~**predigt** halten говорити о моралу, проповедати мо-рал, држати моралну проповед.

Mora'ne {морен} [фр.] *f 3b geol.* морена (ка-мење што се креће са ледником).

Mora'st {мораст} [дн.; *фр. *marais*] *m 2g* и *2d 1*. глиб, блатиште *n*; блато *n*, каљуга *f*; *im* ~*e* *steckenbleiben* за-, у|глибити се. 2. барушти-на *f*, баровит (и. мочваран) предео, пишто-љина *f*. [њав. 2. мочваран, баровит.]

mora'stig {~ах} *a 1*. глибовит, глибав, блат-*I*

Mora'st/loch *n* каљуга *f*.

Morato'rium {мораториум} [лат.] *n 6e* ☞ мора-ториум *m* (продужење рока плаћања; одга-ђање рока плаћања). [Lendenbraten.]

Mör'braten {мо'р-} [дн. „мекан“] *m * = *I*

Mo'rchel {мо'рх-л} [свн.; **Möhre*] *f 3d* ☞ смр-чак *m*, смрчка.

Mord {мо'рт} [свн.] *m* убиство *m*, уморство *n*; ~! убица!, држ'те убицу!; *Zeter und ~* (и. *Mordio*) *schreien* (за)вапити, запомагати. 2. *da gibt es ~ und Totschlag* ту се убија(ју); *por.* *es ist der reine ~* то је дозволага рђаво. 3. узв. ст. = *Blutbad*, *Metzelei*. 4. ☞ траг убиства (и. уморства). 5. ☞ убиство *n*, про-паст *f*.

Mo'rd..., **mo'rd...** {мо'рт-}: ~**anfall**, ~**anschlag** *m* покушај убиства (и. атентат) против кога; ~**axt** *f*, ~**beil** *n* убилачка секира (и. брадва); ~**brand** *m* паљевина *f* с убиством и паљчком; ~**brenner** (и. *f*) *m* паликућа; ~**brennerei** *f* зло-чин *m* паљевине; **brennerisch** {~бр'ен-р'ш} *a* паликућки; ~**element!** *int.* до сто врага!, сто му мука!

mo'rden {мо'рд-н} *15c I intr. (h)* уби(ја)ти, у-морити, изврши(ва)ти убиство. II *tr.* = *ermorden* I; уби(ја)ти, уморити; (по)клати. III **Mo'rden** *n* убијање, = *Mord* I; покољ *m*.

Mö'rder {мо'рд-р} [свн.; **Mord*] *m 2l*, ~*in* {~а-н} *f 3c* убица, убилац, -ица, уморил|ац, -ица.

Mö'rder..., **mö'rder...**: ~**grube**, ~**höhle** *f* уби-лачко гнездо *n*, разбојничка пећина; *er macht aus s-m Herzen keine ~grube* што му на уму, то му на друму; ~**hand** *f* убилачка рука;

Žisch {мѡрдѣрѣш} *a* убилачки, разбојнички; крвав; **Žlich** {мѡрдѣрлѣх} *a* 1. страхан, ужасан, страховит, грозан; 2. *fat. fig.* огроман, прекомеран; ~schreien драти се из све снаге.

Mo'rd..., **mo'rd...**: ~gedanke *m* (по)мисао *f* на убиство (и. на уморство); ~geschichte *f* прича о убиству; *fat.* прича о хајдуцима (и. разбојницима); ~geschrei *n.* а) вика *f* на узбуну, крици *m pl.* убица; б) *fat.* дрека (и. страшна вика) *f*; ein ~geschrei erheben надати дреку да се све пролама, викати из свега грла; ~gesell *m* — (Meuchel-)Mörder; ~gewehr *n* убилачко оружје; ~gier *f* убилачки нагон *m*, крвожадност; ~gierig *a* крвожедан; **Žio!** {мѡрдѣо} *int.* убица!; ~keller *X m frt.* казамат, простор на сводове под утврђењем обезбеђен од метака; ~lust *f* задовољство *n* од проливања крви, уживање *n* да се крв пролива; задовољство од убиства (и. уморства); крволочност, крвожадност; **Žlustig** *a* = ~gierig; **Žlustig** *a* оран да убија; ~nacht *f* ноћ убиства, убилачка ноћ.

Mo'rd..., **mo'rd...** {мѡрдс-}. ~gaudium *n fat.* задовољство и по; ~keri *m fat.* бата, ђида, ђетић, човек и по; људина; људескара, делија; ~lärm *m fat.* граја *f* до неба, страшна (и. паклена) дрека (и. ларма) *f*; ~mäßig *a* = mörderlich 2.

Mo'rd..., **mo'rd...**: ~spektakel *m* = ~slärm; ~stahl *m* убилачки челик, убилачки мач (и. потајац); ~tat *f* убиство *n*, уморство *n*; разбојништво; в. Mord 1; ~waffe *f*, ~werkzeug *n* = ~gewehr, ~stahl; ~wut *f* убилачки бес *m*. **Morelle** {морѣл} [фр., ит.] *f 3b* = Amarelle. **Mo'res** {морѣс} [лат. *pl.*] *pl. inv.* н(а)рави *f pl.*, обичаји *m pl.*; *fat.* ich werde ihn ~ lehren научићу ја њега памети.

morgana'tisch {морганатѣш} [срлат., *нем.] *a* ~e Ehe морганатски брак *m*.

Mo'rgen {мѡргѣн} [свн.] *m 2l 1.* (*opp.* Abend) јутро *n*; der anbrechende ~ дан у освиту, освит дана; es war schon ~ био је већ дан; des ~s, morgens јутром, ујутру; des ~s früh рано изјутра, рано ујутру; um ein Uhr morgens у један сат ујутру; diesen ~ и. heute morgen јутрос. 2. guten ~! добро јутро!; j-m e-n guten ~ wünschen рећи кому добро јутро, (по)-желети кому добар дан. 3. исток. 4. јутро *n* (мера за земљиште).

mo'rgen {~} (*dat. sg.* од Morgen) *adv.* сутра; ~früh сутра ујутру; ~über acht Tage од сутра за осам дана; ~ist Donnerstag сутра је четвртак; von heute bis ~ в. heute 1; lieber heute als ~ што пре то боље; боље данас но сутра; *fat.* ~ist auch noch ein Tag има дана за мегдана!; et. bis auf ~ verschieben одложити што за сутра(шњи дан); *prv.* ~, ~, nur nicht heute, sprechen alle tragen Leute ленивци одлажу за сутра.

Mo'rgen... {мѡргѣн-}: ~andacht *f* јутарња молитва; ~anzug *m* јутарње одело *n*, јутарња одећа *f*, X јутарња униформа *f*; ~ausgabe *f* јутарње издање *n* (новина); ~besuch јутарње посета *f*; ~blatt *n* јутарњи лист *m*, јутарње новине *f pl.*; ~brot *n* = Frühstück.

mo'rgend {мѡргѣнт} [morgen] *a* 1. сутрашњи; der ~e Tag сутрашњи дан. 2. = morgendlich. **Mo'rgen** {дämmerung} јутарњи сутон *m*, свануће *n*, свитање *n*, освит *m*, прозорје *n*, праскозорје *n*; in der ~ у свануће, у свитање, у освит.

mo'rgendlich {мѡргѣнтлѣх} *a* јутарњи, јутрењи. **Mo'rgen...**, **mo'rgen...**: **Žfrisch** *a* јутарње свеж; ~frost *m* јутарњи мраз, мраз у зору; ~gabe *f*: а) нек. поклон (и. дар) *m* који даје муж жени сутрадан по свадби; б) мраз *m*; c) свадбени поклон *m*; d) откупнина за невесту; ~gebet *n* јутарња молитва *f*; ~gewölk *n* јутарњи облаци *m pl.*; ~grau *n* = ~dämmerung; ~gruß *m* в. Morgen 2; ~haube *f* јутарња капа; ~himmel *m* јутарње небо *n*; ~kleid *n* јутарње одело; ~kleid der Frauen јутарња собна женска хаљина; ~land *n* Исток *m*; bibl. die drei Weisen aus dem ~ lande три мудраца са истока; ~länder(in) *f m* Источњак, -иња, Левантинџац, -ка; **Žlän-disch** *a* источњачки, левантински; der **Žlän-dische Handel** источњачка (и. левантинска) трговина *f*; ~luft *f* јутарњи ваздух (и. зрак) *m*; fig. ich wittere ~luft предосећам јутро новог дана; ~musik *f* јутрења (и. јутарња) свирка (и. музика); = ~ständchen; ~nebel *m* јутарња магла *f*, магла у зору; ~post *f* јутарња пошта; ~rock *m* јутарњи собни огртач (жена), јутарње одело *n* (људи); **Žrot** *a* обливен јутарњом румени; ~rot *n*, ~röte *f* зора *f*; **Žs** {мѡргѣнс} *adv.* в. Morgen 1; **Žsund** abends јутром и вечером; **Žschön** *a* леп као зора; ~seite *f* источна страна; ~sonne *f* сунце *n* које се рађа, сунце на изласку (и. на рођају) (и fig.), јутарње сунце; ~ständchen *n* јутарња серенада *f*, концерат *m* у зору кому у част; ~stern *m*: а) Зорњача, звезда Даница, Венера; б) X перни буздован; ~stunde *f* јутрењи (и. јутарњи) час *m*; zu früher ~stunde рано ујутру, рано изјутра; *prv.* ~stunde hat Gold im Munde ко рано рани, две среће граби; ~tau *m* јутарња роса *f*; ~unterhaltung *f*: musikalische ~unterhaltung јутарња музичка забава; ~wache *f* = јутарња (и. дневна) стража; **Žwärts** {~вертс} *adv.* према (и. ка) истоку; ~wind *m*: а) јутарњи ветар; б) источни ветар; ~zeit *f* јутро *n*; ~zug *m* јутарњи воз (и. влак); уп. Früh...

mo'rgig {мѡргѣх} *a* = morgend.

Mo'rgue {мѡргѣ} [фр.] *f 3b* мртвачница.

Mo'ritz {морѣц} [лат. Mauritius] *m 8c* Мориц, Маврикије. [f 3c Мормон, -ка.]

Mormo'ne {мормонѣ} *m 3a*, **Mormo'nin** {~нин} *m 2a* (б. *pl.*) мормонство; Мормони *m pl.*

mormo'nisch {~нѣш} *a* Мормона, мормонски. **moro's** {морѣс} [лат.] *a* набусит, намћораст; мргодан. [феј (бог сна).]

Mo'rpheus {мѡрфеѣс} [грч.] *m 8c myth.* Мор-
Morphini'st {мѡрфинѣст} [грч.] *m 3a* ф морфиниста (одан употреби морфиума).

Mo'rphium {мѡрфѣум} [грч.] *n 6e* (б. *pl.*) **φ** и **ψ** *phm.* морфиум *m*; ~einspritzung {мѡ...} *f* ф убризгавање *n* морфиума; ~sucht *f* ф пома-

ма (и. страст) за употребом морфиума; ~
 süchtige(r) {~зүхтүг(р)} s 91 помањник за
 морфиумом, одани употреби морфиума; ~
 vergiftung f {~тровање} п морфиумом.
 morsch {морш} [дн.: Mörser] a 1. трошан; тпуо,
 иструнуо; црвоточан; ~er Zahn кваран (и.
 покварен) зуб; ~ werden (ис)трулити. 2. \checkmark
 = molsch. 3. adv. наједном, сасвим.
 Mo'rse... {мөрз-, енг. морс-} [Morse, амерички
 физичар, 1791—1872]: ~alphabet n Морзеова
 азбука f; ~apparat m Морзеов апарат
 (и. телеграф). [таблета.]
 Morse'lle {морзел} [лат.] f 3b phm. плочица,
 Mo'rser {морз-р} [сврн.; *срлат. mortarium] m
 2l аван, ступа f; прангија f; мерзер, кратак
 топ.
 Mö'rser... {мөрз-р-}. ~batterie f \times батерија
 мерзера; ~block m \times = ~lafette; ~keule f
 тучак m; ~lafette f \times мерзерски лафет m.
 mö'rsern {мөрз-рн} tr. (с)тући у авану, (с)ту-
 цати у авану, стуцати.
 Mortalität {морталитет} [лат.] f 3b смртност;
 ~stabelle {~етс-} f таблица смртности.
 Mörtel {мөртел} [сврн.; *срлат. mortarium] m
 2l малтер; продужни малтер (од гипса, кре-
 ча, песка и цемента); цемент; бетон; mit ~
 bewerfen (о)малтерисати, олепити малтером.
 mörteln {мөртелн} tr. 15f (и б. предмета)
 (о)малтерисати. [само] п 2g¹ мозаик m.
 Mosaik {мозаик} [фр., ит., *ар.] f 3b и. (аус.)
 Mosaik... {~ик-}. ~arbeit f = Mosaik; ~arbeiter
 m \otimes израђивач мозаика, радник у мозаи-
 ку; ~fußboden m под у мозаику; ~gemälde
 n слика f у мозаику, мозаик; ~pflaster n мо-
 заички плочник m, мозаичка калдрма f, по-
 мост m од мозаика. [Мојсијев.]
 Mosa'isch {мозаиш} [Moses] a мојсијевски,
 Moschee' {моше} [ар. ma-sdschid „место за мо-
 литву“] f 6f џамија, мошеја.
 Mo'schus {мџус} [лат., ар., *индиј.] „мошни-
 це“ m 2h¹ мошус, мошак (= Bisam); ~tier
 n \otimes мошус m; inv. Bisam...
 Mo'sel {мозел} f inv. \otimes . die ~ Мозела (река
 Француске и Немачке); ~wein m мозелско
 вино n.
 Mo'ses {мозес} [јевр.] m 8c (gen. и Mosis) antiq.
 bibl. Мојсије (јеврејски законодавац); die
 fünf Bücher Mosis и. Mose (gen.) Пет књига
 Мојсијевих, Пентатеух; fig. [Moos²] ~ (и.
 Mosen {мозн}) und die Propheten haben fat.
 имати pārā (и. трање).
 Mo'skau {мџкав} [Москва, река] n 8g Москва
 (стара престоница Русије).
 Mo'skauer {~р} l m 2l, ~in {~јн} f 3c = Mos-
 kowiter a. II a inv. и mo'skauisch {~јш} a
 московски, из Москве.
 Moski'to {мџкџто} [шпан.] m 6i \otimes комарац
 москито (у тропима); ~netz n мрежа f за
 москито.
 Moskowi'ter {московџтер} m 2l, ~in {~јн} f 3c:
 а) Московљан/ин, -ка; б) Москов, -ка =
 Russe, Russin.
 moskowi'tisch {московџиш} a московски.
 Mo'slem {мџслем} [ар.] m 6i (pl. (аус. само)
 ~in {мџслемин}) мусломанин.

Most {мџст} [сврн.; *лат. mustum n] m 2g 1.
 (Traubenz-)~ шира f, слатко вино n; unge-
 keilter ~ оцеђена шира, самоток; prv. v.
 Barthel. 2. jн. јабуковача f, вино од воћа.
 mo'steln {мџстелн} 15f l intr. (h) мирисати (и.
 осећати се) на шире. II tr. (најв. mo'sten {мџ-
 стн} tr. 15c): Trauben ~ муљати грожђе;
 Obst ~ правити јабуковачу, правити вино
 од воћа. [лац.]
 Mo'ster {мџстер} m 2l муљач (грожђа), цеди-
 Mo'stert {мџстерт} [сврн.; *Most] m 2g¹ \checkmark =
 Mostrich.
 mo'stig {мџстиг} [Most] a шираст; са широм.
 Mo'strich {мџстриг} [нвн. пор. од Mostert] m
 2g¹ слачица f, „сен(е)ф“.
 Mo'strich... {мџстриг-}. ~büchse f, ~näpfchen,
 ~töpfchen n слачињача f, слаичник m, суд-
 (и) m за слачицу; ~soße f умокач m са сла-
 чицом; уп. Senf...
 Mote'te {мотет} [фр., *ит. m] f 3b \otimes црквена
 песма, црквено појање n.
 Motion {мотион} [лат.] f 3b 1. кретња, покрет-
 (ање) n m, кретање n, вежбање n f; sich
 ~ machen вежбати се, вршити телесна кре-
 тање, изводити телесне вежбе. 2. понуда,
 предлог m.
 Moti'v {мотиф} [лат.] n 2g¹ 1. мотив m, пону-
 да f. 2. разлог m. 3. мотив m, песничка на-
 мисао f.
 motivie'ren {мотивирн} [лат.] l tr. 15g моти-
 висати, образложити, -авати, уп. begründen
 I 3. II Motivie'ren n, Motivie'ung f мотиви-
 сање, образлож|авање, -ење.
 Mo'tor {мотор} [лат.] m 6d 1. \otimes \otimes мотор, по-
 кретач. 2. = ~boot, ~wagen.
 Mo'tor..., mo'tor... {мотор-}: ~boot n \otimes мотор-
 ни чамац m; ~drei|rad n \otimes моторни велосипед
 са три точка; ~droschke f моторне кочије f
 pl., такси m; ~fahr|zeug n аутомобил m; ~ge-
 häuse n, ~hülle f моторна кућица f, картер
 m; ~isch {моториш} a моторни; ~panne f =
 Aussetzer; ~rad n моторни точак m, мото-
 цикл m; ~wagen m моторна (трамвајска) ко-
 ла n pl., трамвај с мотором, аутомобил; уп.
 Anhängewagen; ~wagen-fahrer, ~führer m
 шофер.
 Mo'tte {мџт} [(сврн.) дн.] f 3b \otimes мољац m.
 Mo'tten..., mo'tten... {мџтн-}: ~fraß m. а) на-
 гризање n (и. гризење n) мољаца; б) мољчџ-
 једина f, штета f од мољаца; ~fräBig a мољ-
 чав; ~loch n рупа f коју су прогризли мољ-
 ци; ~pulver n прах m за мољце, (прах m од)
 бухач(а); ~schaden m = ~fraß b; ~spiritus,
 ~tod m отров за мољце, смрт мољцима; ~
 weit f мољчав свет m, свет као да је (сав) од
 мољаца изгризен. [пис. m. 2. = Denkspruch.]
 Mo'tto {мџто} [ит. „реч“] n 6i 1. мото m, нат-
 moussie'ren {мџсирн} [фр.] intr. (h) 15g пени-
 ти (се), пенушати (се); ~d a пенушав; који
 садржи угљене киселине.
 Mö'we {мџв-} [дн.] f 3b \otimes галеб m. [чар.]
 Mo'zart {мџарт} m Моцарт (немачки музи-
 mo'zartisch {~јш} a Моцартов.
 Mskr. abr. = Manuskript.
 Muck {мџк} m 2g пис, нечујан звук (и. глас);

keinen ~ tun ни писнути, ни зуцнути; nicht ~ sagen ни зуба не помолити, не рећи ни речи.

Mücke {мѹкѹ} [свн.] *f* 3b 1. комарац *m*; мушица; *fig.* aus e-r ~ e-n Elefanten machen (на)правити од комарца магарца; ~n seigen und Kamele verschlucken штројити муве. 2. (e-s Gewehres) = Fliege 5.

Mucken¹ {мѹкѹн} [дн. = Mücke (уп. Grille)] *pl. inv.* 1. *hūd*(љивост) *f*, *hef* *m*, *hūd*љив(и) прохтев(и *pl.*) *m*; *fam.* die Sache hat ~, die Sache muckt в. mucken 5. 2. ~ machen и. ziehen правити гримасе, кревељити се, бекељити се. **mucken**² {~} [нвн.] *I intr. (h)* 15a 1. зуцнути. 2. nicht ~ ни зуцнути, ни писнути. 3. дурити се, бурити се, гунђати, мумлати. 4. m-e Zähne ~ дрме ми зуби. 5. *fam.* die Sache muckt, es muckt mit der Sache ствар запиње (и. запире). 6. мрднути, -ати, маћи се; nicht gemuckt! да ниси мрднуо!, да нисте мрднули! не мичи(те) се!, не мрдај! *II sich* ~ мрднути; зуцнути, писнути.

Mücken..., **mücken** {мѹкѹн-}: 2artig, 2förmig а налик на комарца, попут комарца; ~ schwarm *m* рој мушица; ~ sehen *n* *f* виђење црних тачкица; ~ seiger *fam. m* *fig.* штројач мува; ~ stich *m* увод (и ујед) комарца.

Mucker¹ {мѹкѹр} [mucken] *m* 2l, ~in {~јн} *f* 3c дурљивац, -ица, дурљивко, пућ(и)ца, срда, набуренко, -а, напућенко, -а.

Mucker² {~} [нвн.; *munkeln] *m* 2l, ~in *f* 3c 1. = Duckmäuser(in); претварало. 2. *fig.* = Frömmeler(in).

Muckerei¹ {мѹкѹрѹ} *f* 3b = Frömmerei.

muckerhaft {мѹкѹрхафт}, **muckerisch** {мѹкѹрѹш} а лицемеран, претворан, притворан.

Muckertum {мѹкѹртум} [Mucker²] *n* 2a (б. *pl.*) лицемерство. [Mucken] а *hūd*љив.

muckisch {мѹкѹш}, *fam.* **muksch** {мѹкѹш}

Mucks {мѹкс} *m* 2h = Muck.

mucksen {мѹксѹн} [свн.] *intr. (h)* и *sich* ~ 15e

= mucken I б и II. [не, миран као бубица.]

muckst¹ {мѹкѹшт} *fam. a* миран ни да зуц-

müde {мѹде} [свн.; *Mühe] *I a* уморан, трудан, суштао; ломан; zum Umfallen ~ sein бити мртав уморан; ~ machen у-, за|морити, у-, за|марати; прем|орити, -арати, изнур|ити, -авати; *sich* ~ machen, ~ werden у-, за|морити се, у-, за|марати се, прем|орити се, -арати се; *sich* ~ schreien уморити се од дреке (и. викања); посустати дерући се (и. вичући). 2. са *gen.* и *acc.* = überdrüssig; des Lebens ~ sein бити сит (уморан од) живота; ich bin es ~, immer dasselbe zu hören досадило ми да слушам увек једно те исто; er wird es nicht ~, zu... *inf.* не досади му (и. не дојади му) да... *praes.* *II Müde* *f* 3b б. *pl.* = Müdigkeit.

Müdigkeit {мѹдѹкѹјт} *f* 3b (в. müde) у-, за|мор *m*, суштаост; ломност; vor ~ umfallen (nicht weiter können) пасти од умора.

Muff¹ {мѹф} [дн.] *m* 2g потмуло (и. глухо) лажање *n*, потмуло лавез.

Muff² {~} [хол.] *m* 2g бућ, плесан *f*; мемљив задах, задах на мемлу (и. на бућ, плесан).

Muff³ {~} [дн., хол.] *m* 2g (и *f* 3b) колчак, муф. **Müffchen** {мѹфѹчѹн} *n* 2l (*dim.* од Muff³) 1. колчачић *m*, муф(ч)ић *m*. 2. рукавица *f* без прстију.

Muffe {мѹфѹ} [Muff³] *f* 3b 1. = Muff³. 2. наглавак *m*; verjüngte ~ редуccionи наглавак са лозом.

Muffel¹ {мѹфѹл} [Muff¹] *m* 2l 1. а) предњи део њушке (и. губице), б) животињско лице *n*; с) *fam.* губица *f*, њушка *f*. 2. *fam.* гунђало, набуренко, надуренко. [тава.]

Muffel- {~} [фр. *m*] *f* 3d и нетопљива **Muffel-farben** *f* *pf.* меке боје, украсне боје за порцелан (преко глеђи).

muffelig {мѹфѹлѹх} [Muff¹] а *чандрљив*, *чангрив*, *сваћалички*; *намћораст*, *мргодан*, *зловолан*.

muffeln {мѹфѹлѹн} [Muffel¹] *tr.* и *intr. (h)* 15f: а) гваждати, жваћкати, жватати са мало зуба или без зуба; б) гумати, давити се, јести халапљиво (и. алаво, прождрљиво).

Muffel. {мѹфѹл-}: ~ofen тавска пећ *f*;

~schaf, ~tier *n* муфлон *m*, дивља овца *f*.

muffen¹ {мѹфѹн} [Muff¹] *intr. (h)* 15a гунђати, *чангривати*.

muffen² {~} и **müffen** {мѹфѹн} [Muff²] *intr. (h)* 15a пашиити, осећати се (и. заударати) на устајало (на бућ, на плесан, на мемлу).

Müffen... {мѹфѹн-}: ~hub *m* des Regulators корак регулаторова клаема; ~hüise *f* наглавак *m*; ~kupplung *f* спојница на наглавак; ~rohr *n* цев *f* са наглавком; ~tiefe *f* дубина наглавка; ~verbindung *f* спој *m* наглавком (и. наглавцима).

muffig¹ {мѹфѹх} [Muff¹] а гунђав, *чангривав*, *чандрљив*, *мрзоволан*; уп. **muffelig**.

muffig- {мѹфѹх} и **müffig** {мѹфѹх} [Muff²] а који се осећа (и. који заудара) на бућ (и. плесан, на мемлу); ~er Geruch или Geschmack des Fleisches итд. задах (укус) устајалог меса, пашење *n* меса.

müffig {мѹфѹх} а в. **muffelig**. [муфтија.]

Müfti {мѹфти} [ар. „судац, судија“] *m* би

Müh... {мѹ-} в. Mühe...

Mühe {мѹе} [свн.; в. mühen] *f* 3b мука, труд *m* (*gen.* труда); патња, тегоба; умор *m*; напор *m*, напрезање *n*; *sich* ~ geben (по)трудити се; es macht mir ~, ihm das zu sagen мучно ми је да му то кажем; mit großer (и. vieler) ~ с великом муком, с много мукe; die Sache ist wohl der ~ wert ствар (доиста, збиља, свакако) вреди труда; er läßt sich keine ~ verdrießen он не жали труда; Sie geben sich zu viel ~ Ви се сувише трудите; es der ~ wert halten, et. zu tun сматрати вредним (труда) да се што учини.

Mühe..., **mühe...** {мѹе-}: 2los а без мукe, без труда, без пашења; ~losigkeit *f* немање *n* мукe, немање труда (и. напора), лакоћа.

mühen {мѹн} [срвн.; муh] *intr. (h)* 15a мука-ти, рикати, букати. [— bemühen I и II.]

mühen {мѹн-} [свн. „мучити“] *tr.* и *sich* ~ 15a! **Mühe...**, **mühe...**: 2voll а ~ mühselig а; ~ waltung {~валтун} *f* 3b труд *m*, старање *n*, брига, труђење *n*.

Mühl... {мул-}: ~bach * *m* воденични јаз, вада *f*; ~bursch(e) *m* = Müllerbursch(e).

Mühle {мул} [свн.; *лат. molina] *f* 3b 1. * млин *m*, воденица; *fig.* das ist Wasser auf seine ~ (он) наводи воду на своју воденицу. 2. мица, мице (игра); ~ spielen играти мице.

Mühlen... {мул'н-}: ~bau * *m*: грађење *n* (и. грађња *f*) млина; ~berg *m* брдо *n* (и. брег) са млином на себи; ~besitzer(in *f*) *m* власник, ца млина; ~damm *m* млински (и. воденични) насип; ~gerinne * *n* = Mühlbach; ~kanal * *m* = Mühlbach; ~ordnung *f* уредба о млиновима (и. воденицама); ~spiel *n* = Mühle 2; ~zwang *m* принуда (и. обавеза) *f* млевења у неком млину. Уп. Mühl...

Mühl...: ~gang *m* = Mahlgang; ~gast *m* = Mahlgast; ~graben * *m* = ~bach; ~klapper *f* чекетало *n*, чегртало *n*; ~knappe, ~knecht *m* млинарски слуга (и. момак); ~rad *n* млински (и. воденични) точак, воденично коло; *v.* drehen II 2; ~rad[schau]fel лопата млинског точка, лопата воденичног кола; ~stein *m* воденични (и. млински) камен, жрвањ; oberer ~stein горњак, горњи (и. покретни) млински (и. воденични) камен, горњи жрвањ; unterer ~stein доњак, доњи (и. непокретни) млински (и. воденични) камен, жрвањ; ~steinbruch *m* мајдан воденичног камења; ~wasser *n* млински поток *m*; ~wehr *n* воденична брана *f*; ~werk *n* воденица *f*, млински строј *m*, млин *m*; der Mund geht ihm wie ein ~werk ради му језик као воденица. Уп. Mühlen...

Mühlmchen {мул'мх'н} *n* 2l {длм. од Muhme} тет(к)ица.

Muhme {мум} [свн.] *f* 3b = Base¹.

Mühsal {муз'ал} [свн.; Mühe] *n* 2g и. *f* 2i мука *f*, тегоба *f*; мучење *n*; муке *f* *pl.*; бриге *f* *pl.*

mühsam {муз'ам} *a* (dv.) 1. мучан(-но), тегобан; тежак; трудан; напоран; ~es Handwerk мучан (и. трудан) занат. 2. трудољубив(о), вредан, радан.

Mühsamkeit {к'а'т} *f* 3b (в. mühsam) 1. мучност, тегобност, трудност; тешкоћа. 2. трудољубивост, вредноћа, раденост.

Mü'h..., mü'h... {му-}: ~selig *a* (dv.) {Mühsal + ig}: а) мучан(-но), тегобан, трудан; б) трудан, невољан; ~seligkeit *f*: а) мучност; б) мука, невоља, тегоба; ~waltung *f* = Mühewaltung.

Mula'tte {мул'те} [шпан.] *m* 3a, Mula'ttin {~т'н} *f* 3c мулат, -киња (мелез између црне и беле расе). [л'ат'иш] *a* мулатски.

mula'ttenhaft {мулат'нх'афт}, mula'ttisch {му-}

Mu'lde {мул'де} [свн.; *лат. mulctra] *f* 1. корито *n*; нахве *f* *pl.*; карлица; кабао *m*; es giebt (и. regnet) wie mit ~n лије (и. пада) киша као из каба. 2. * (opp. Sattel) удолина, доља, удољца, увала. II * die ~ Мулда (река у Немачкој).

Mu'lde..., mu'lde... {мул'де-}: ~blei *n* * олово у истоју; непрепађено олово; ~förmig *a* коритаст, карличаст, облика корита (и. карлице); ~gewölbe *n* полуобличаст свод *m*; ~hauer *m* коритар.

Mu'lde/voll *f*: eine ~ пуна карлица.

mu'ldig {мул'диг} *a* = muldenförmig.

Mühlhau'sen {мулх'ау'сн} * *n* 8g Милхаузен *m*, Милуз *m* (град у Елзасу).

Müll¹ {мул} [mahlen] *n* 2g (б. *pl.*) = Müll.

Müll² {~} * [енг.; *инд., malma] *m* и. *n* 2g муселин *m*.

Müll {мул} [Müll²] *n* 2g (б. *pl.*) прашина *f*, ђубре; смет(лиште) *n*, смеће, нечистоћа *f*, рушевине *f* *pl.*

Müll... {мул-}: ~abfuhr *f* (од)ношење *n* ђубрета; ~eimer *m* ветро *n* за ђубре.

Müllbinde *f* труба муселина.

Müller {мул'ер} [свн.; *срлат. molinarius] *m* 2l 1. (~ин {~ин} *f* 3c) млинар, -ка, воденичар, -ка; 2. * брашнар (= Mehlkäfer).

Müller..., müller... {мул'ер-}. ~blau *a* отвореноплав, бледолав, плавкаст; ~blau *n* отвореноплаво, плавкасто; ~bursch(e) *m* млинарски момак (и. слуга); ~ei' {мул'ер'аи} *f* 3b млинарство *n*, воденичарство *n*; ~esel *m* млинарув (и. воденичарев) магарц; ~geschäft *n* млинарство, воденичарство; ~gesell(e), ~knappe, ~knecht *m* воденичарски (и. млинарски) момак.

Müll...: ~grube *f* јама за ђубре, смет(лиште); ~haufen *m* гомила *f* ђубрета, ђубриште *n*; ~kasten *m* сандук за ђубре. [ска одећа *f*.]

Müllkleid *n* хаљина *f* од муселина, муселин-*f*

Müll...: ~kutscher *m* ђубретар; ~verbrennung *f* спаљивање *n* ђубрета; ~wagen *m* кола *n* *pl.* за ђубре.

Mulm {мулм} [дн.] *m* 2g 1. прашинаста земља. 2. прашина *f* (и. прах) трулог (и. иструлело) дрвета. 3. црвоточина *f*, црвоточно дрво *n*.

mulmen {~н} 18a I *tr.* претворити -арати у прашину. II *intr.* (s) претворити се, -арати се у прашину.

mulmicht {мулм'ихт}, mulmig {мулм'их} *a* 1. прашинаст, у праху; црвоточан. 2. *fam. fig.* die Sache ist mulmig ствар је сумњива.

Multiplikand {мултипликанд} [лат.] *m* 3a ∆ множник. [жење *n.*]

Multiplikatio'n {~кацион} [лат.] *f* 3b ∆ мно-

Multiplikator {~катор} [лат.] *m* 6d ∆ множител, -лац.

multiplizie'ren {~цизи} I *tr.* 15g (по)множити. II Multiplizie'ren *n*, Multiplizie' rung *f* множење. [f 3b мумија.]

Mumie {муми} [срлат.; *перс. mūm „восак“] mu'mienhaft {~нх'афт} и (dv.) мумијаст(о), налик на мумију, као мумија.

mumifizie'ren {мумифицирати} [Mumie] I *tr.* 15g претворити -арати у мумију. II Mumifizie'ren *n*, Mumifizie' rung *f* претварање у мумију.

Mumm *fam.* {мум} *m* *inv.*: keinen ~ haben немати три чисте, немати храбрости (и. смелости). [брауншвајкско пиво.]

Mumme¹ {мум} *f* 3b: Braunschweiger ~ јако

Mumme² {~} [хол., фр., *шп.] *f* 3b образина, крабуља, паска. [жути лопоч.]

Mummel {мумл} [Mumme²] *f* 3d * локвањ, *f*

Mummelgreis *fam.* *m* старкеља, старкешања, маторо цангрисало.

mu'mme(l)n {мулм(а)лн} [оном.] 15a (15b) I *intr.* (h) 1. мрмљати, мумлати, гунђати. 2. (и

mümmeln {мүмлн} *tr.* 15b) = muffeln *a.* II *tr.* = einmumme(l)n.

Mu'mmen... {мүмн-}: ~schanz {шанц} [Mumme² и фр. chance] *m* 2g, ~spiel *n*, ~tanz *m* маскарада *f*, мажкаре *f pl.*, крабуљна игра *f*. **Mummerei'** {мумрей} [Mumme¹] *f* 3b мажкарда; крабуље *f pl.*; прерушавање *n*.

Mu'mpitz *fat.* {мүмпц} *m* 2g (б. *pl.*) бесмислица *f*, бесмисленост *f*.

Mü'nchen {мүнхн} [Mönch=stadt] *n* 8g ● Минхен *m* (главни град Баварске).

Mü'nchener {~р} I *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c Минхен|ац, -ка. II *a inv.* минхенски, из Минхена.

Münchausia'de {мүнхаузиад} [барон Минхаузен, 1720—1797] *f* 3b минхаузијада, лагарија.

Mund {мунт} [свн.] *m* 2g, 2a и (само аус.) 2d 1. уста *n pl.*; e-n kleinen ~ machen (на)правити мала уста, пућити уста; der Mund wässert ihm danach расту му зазубице за тим; иде му вода на уста за то; *fig.* loser ~ opak (и. поган) језик; в. Herz 1 а. 2. уз в. v. aufsperrn I, auftun I; den ~ halten држати језик за зубе; reinen ~ halten чувати тајну; reinen ~ gehalten! језик за зубе!; den ~ spitzen *fat.* (на)прћити се, напућити се. 3. иза *prp.*: an den ~ setzen мет|нути -ати (и. узети) на уста; nicht auf den ~ gefallen sein није ни мени (и. нама) језик одузет; умети говорити (и. казати), умети да говори (и. да каже); er ist wie auf den ~ geschlagen завео језик; ни да опебели; ни да бекне; Sie nehmen mir das Wort aus dem ~ е узесте (и. отргнусте) ми реч из уста, тек што сам то исто хтео да кажем; aus dem ~ e riechen заударати (и. осећати се) из уста; in aller ~ e sein бити предметом (раз)говора целог света; im ~ e führen в. führen I 3; j-m et. in den ~ legen рећи кому да што каже; рећи да је неко што казао; von der Hand in den ~ leben живети од данас до сутра; дан икомад; j-m die Bissen in den ~ zählen бројити кому залогaje; mit dem ~ e kann es jeder речима се може све; j-m nach dem ~ e reden повлађивати кому, говорити кому како му је мило; рећи кому ако да му је драго; *fig.* kein Blatt vor den ~ nehmen в. Blatt I; ich habe gegen ihn kein Blatt vor den ~ gepompen нисам се устручавао пред њим. 4. уста *n pl.*, отвор; ушће *n*; грлић; уп. Maul.

Mund {~} † [свн. „заштита“] *f* 2i само у слож. заштита; уп. Vormund.

Mu'nd¹..., mu'nd¹... {мунт-}: ~art *f* наречје *n*, дијалекат *m*; обласни говор *m*; ~artlich {~артлџх} *a* у наречју, наречја (*gen.*), дијалекатски; ~bedarf *m* (животно) намирнице *f pl.*, храна *f*. [ца *n pl.*, усташа *n pl.*]

Mü'ndchen {мүндчн} [dim. од Mund¹] устан-|

Mu'nd|deckel *m* X поклопац за топовска уста (и. топовски отвор); запушач за пушчану цев. [мо] *n* 2l, и *f* 3d штићени|к,-ца, пупила. I

Mü'ndel {мүндел} [нвн.; *Mund¹] *m* и (аус. са-|

Mü'ndel..., mü'ndel... {мүндел-}: ~gelder *n pl.* штићенички (и. пупилни) новац *m*; ~sicher а: ~sichere Hypothek потпуно безбедна хипотека, пупилна хипотека.

mu'nden {мүндн} [Mund¹] *intr.* (h) 15c годи-

ти, пријати, бити по укусу; das mundet mir то ми годи; то је по мом(е) укусу; то ми прија.

mü'nden {мүндн} [Mund¹] *intr.* (h) 15c утицати, уливати се, увирати; in das Meer итд. ~ уливати се (и. утицати) у море итд.; улазити у..., из|аћи -лазити на.

Mu'nd¹..., mu'nd¹...: ~faul а — maulfaul; ~fäule *f f.* а) гнојаво запаљење *n* уста, б) = ~schwämmchen; ~friese *f* глава цеви; ~gerech а = ~recht; ~harmonika *f f.* а) дромбуља, брунда; б) армуника за уста; ~höhle *f* ☉ усна дупља.

mundie'ren {мундирн} [лат.] I *tr.* 15g препи-с(ив)ати начисто. II **Mundie'ren** *n.* **Mundie'rung** *f* преписивање начисто.

mü'ndig {мүндџх} [срвн.; *Mund²] а ☉ пунолетан; j-n für ~ erklären = (j-n) ~ sprechen; ~ werden поста(ја)ти пунолетним.

Mü'ndigkeit {~кџт} *f* 3b пунолетност, пунолетство *n*.

mü'ndig|sprechen {мүндџх-} а I *tr.* прогла-сити -шавати пунолетним. II **Mü'ndig|sprechen** *n.* **Mü'ndig sprechung** *f* проглаш|авање -ење пунолетним.

Mund¹...: ~klemme *f f* грч(ење *n*) *m* доње вилице; ~koch *m* лични кувар; ~krankheit *f* болест уста; ~lack *m* (opp. Siegellack) смеша *f* за лепљење влажењем (у) устима.

mü'ndlich {мүндлџх} [Mund¹] *adj.* усмен(о), усни; das Mündliche усмени (испит).

Mü'ndlichkeit {~кџт} *f* 3b усменост; Mündlichkeit des Gerichtsverfahrens усмени судски поступак *m*, усмено суђење *n*.

Mu'nd..., mu'nd...: ~loch *n.* а) отвор *m* уста, усн(ен)и отвор; б) отвор *m* (на крају и. на свршетку чега (и ☉), ушће, грлић *m*; ~öffnung *f.* а) отварање *n* уста, усн(ен)и отвор, б) отвор *m* уста (и код пужева); ~pfluge *f* негa уста; ~portion *f* оброк *m*; ~recht а подесан (и. з., по|годан) за уста, лак за изво-|ор, -арање; *fig.* j-m et. ~recht machen угодити кому што, подесити што према укусу кога; ~schenk *m* пехарник; ~schwamm *m*, ~schwämmchen *n* ☉ болест *f* слuzокоже у устима новорођенчади; јаштерица *f*, усто-|боља *f*; ~sperrre *f* = ~klemme; ~spiegel *m* ☉ огледало *n* за испитивање усне дупље; ~stel-lung *f* положај *m* уста; ~stück *n.* а) мушти-|кла *f* за цигаре(те); писак (код цигарета); б) жвале *f pl.*, ђем *m*; в) ☉ писак *m*, дулац *m*; с) ☉ преносач; ~tot а ☉ (који је) под стара-|тељством (и *s m* Mundtoter); j-n ~tot erklä-|ren ставити -љати кога под старатељство, огла|сити -шавати кога малолетним; ~tot а ућуткан, кому су уста запушена, који не сме да говори; j-n ~tot machen запушити кому уста, ућуткати кога; ~tot|erklärung *f* ☉ стављање *n* под старатељство; оглашава-|ње малолетним; ~tuch *n* трпежњак *m*, убрус *m* за уста, салвет *m*.

Mü'ndung {мүндун} *f* 3b 1. ушће *n* (e-s Flusses реке), саставци *m pl.*, ставе *f pl.* 2. отвор *m*, ждрело *n*; гротло *a*; грло *n*; уста *n pl.* (и X уста топа).

Mü'ndungs... {мундн-}: ~arm *m* рукавац ушћа (и. саставака); ~fläche *f* ✕ површина уста (и. отвора), челна површина цеви; ~kappe *f* ✕ поклопац *m* за уста (отвор) топа.

Mund¹... ~voll *m* пуна уста; гутљај; ~vorrat *m* залиха *f* у намирницама, (животне) намирнице *f pl.*, залиха у храни, заира *f*; ~wasser *n* вода *f* за (испирање) уста, *phm.* вода (и. раствор *m*) за гротање; ~werk *n*: а) уста *n pl.*; б) *fam. fig.* језик; ein gutes ~werk haben имати добар језик; ~winkel *m* уснени угао (и. кут). Уп. Maul...

Munifizenz {мунифици-} [лат.] *f* 3b дарезљивост, штедрост.

Munitio'n {~муници-} [лат.] *f* 3b ✕ муниција, ↑ чебана, стрељиво *n*; mit ~ versehen снабдевати муницијом (и. стрељивом).

Munitio'ns... {~нс-}: ~aufwand *m* ✕ потрошња *f* муниције; ~bestand *m* муницијска спрема *f*, муниција *f*; ~depot *n* муницијски депо *m*; ~ergänzung *f* допуна муниције; ~fabrik *f* творница (и. фабрика) муниције; ~fach *n* преграда *f* (и. претинац *m*) за муницију; ~kasten *m* ✕, = сандук за муницију; ~kolonne *f* муницијска колона; ~mangel *m* оскудица *f* у муницији, недостатак муниције; ~menge *f* мноштво *n* (и. множина) муниције (и. метака); ~verbrauch *m* утрошак (и. трошење *n*) муниције; ~vorrat *m* залиха *f* у муницији, муницијска залиха (и. спрема) *f*; ~wagen *m* ✕ муницијска кола *n pl.*; ~zufuhr *f* довоз *m* (и. довожење *n*) муниције.

munizipal' {муниципал} [лат.] *a* општински.

Munizipal'... {~ал-}: ~beamte(r) *m* општински чиновник; ~gardist *m* општински гардист; уп. Gemeinde... и Kommunal...

Munizipalitä't {~палитет} [лат.] *f* 3b општински суд *m*, градско поглаварство *n*.

mu'nkeln {мункелн} [нвн.: meucheln] *intr.* (h) и *tr.* 15f 1. hyхорити; зуцкати; роптати; мумлати; man munkelt davon о томе се зуцка. 2. *prv.* в. dunkel III. II **Mu'nkeln** *n* = Gemunkel, hyхорене, зуцкане.

Mü'nster {мунстер} [свн.; *лат.-грч. monasterium *n*] тили *n* 2/ саборна црква *f*, катедрала.

mu'nter {мунтер} [свн.] I а 1. чио, бодар, жив(ахан), весео; бадар; радостан; добре воље (*gen.*). 2. будан; das Kind ist ~ geworden дете се пробудило. 3. чио, здрав, крепак; frisch und ~ здрав и чио, ведар и расположен. II *adv.* чило, бодро, весело. III *int.* ~! на ноге!, устај(те)!

Mu'nterkeit {~нт-} *f* 3b (уп. munter) чилост, бодрост, жив(ах)ност; веселост; бадрост; крепкост.

Mü'nz... {мунц-}: ~abdruck *m* отисак новца; ~abfall *m* отпаци *m pl.* од новца; ~amt *n* управа *f* новца; и = Münze 2; ~beamte(r) *m* чиновник у ковници; ~beschickung *f* ✕ слитина (и. легура) за новац; ~beschreibung *f* описивање *n* новца, нумизматографија.

Mü'nze {мунц-} [свн.; *лат. moneta] *f* 3b 1. новац; klingende ~ звечећи новац; in klingender ~ у звечећем новцу; geben Sie mir für eine Krone ~ дајте ми за десет марака ситнине

(звечећег новца); ~n schlagen = münzen 1; *fig.* j-m mit gleicher ~ bezahlen враћити 1-ти кому мило за драго; шило за огњило; в. bar¹ 1. 2. ковница. 3. споменица, медаља.

Münze² {~} *f* 3b ✕ = Minze.

Mü'nz|einheit *f* новчана јединица.

mü'nzen {мунцен} [свн.; *Münze¹] I *intr.* (h) и *tr.* 15e 1. (с)ковати новац. 2. *fig.* das ist auf mich gemünzt то је мени намењено (и. упућено), тиме се смера на мене. II **Mü'nzen** *n* ковање новца.

Mü'nzen... {мунцен-}: ~sammler(in) *f* *m* скупљач(ица) новца; ~sammlung *f* збирка новца; уп. Münz...

Mü'nzer {мунцер} [münzen] *m* 2/ ковач новца.

Mü'nz... ~fälscher *m.* а) = Kipper; б) = Falschmünzer; ~fälschung *f.* а) = Kipperei; б) = Falschmünzerel; ~freiheit *f* = ~recht; ~fuß *m* новчана стопа *f*, вредност *f* новца; ~gehalt *n* вредност (и. финоћа) *f* (златног, сребрног) новца; ~gerechtigkeit *f* = ~recht; ~herr *m* господар који има право ковања новца; ~kabinett *n* кабинет *m* новца, медаља (и. споменица); ~kenner *m* познавалац (старог) новца, нумизматичар; ~konvention *f* = ~vertrag; ~kosten *pl.* трошкови *n pl.* око ковања новца; ~kunde *f* наука о познавању (старог) новца, нумизматика; ~kundige(r) *s* познавалац (старог) новца, нумизматичар; ~liebhaber(in) *f* *m* љубитељ(ка) (и. скупљач(ица)) старог новца; ~meister *m*: а) ✕ мајстор ковач новца; б) управник ковнице; ~ordnung *f* уредба о новцу; ~prägung *f* ковање (и. искивање) *n* новца; ~probe *f* оглед *m* новца; ~recht *n* право ковања новца; ~regal *n* право давања ковања новца; moß *f* давања да се новац кује; ~schlag(en *n*) ✕ *m* ковање (и. искивање) *n* новца; ~schreiber *m* надзорник новца; ~sorten *f pl.* врсте новца; ~stadt *f* град *m* који има право ковања новца; ~stempel ✕ *m* калуп за новац; ~system *n* новчани систем *m*; ~vertrag *m* новчани уговор; ~wage *f* кантар *m* за мерење новца; ~währung *f* важење *n* новца, новчана вредност; ~wardein *m* чувар новца, ✕ испитивач новца; ~wert *m* = ~gehalt; ~wesen *n* новчарство, новчани систем *m*; ~wissenschaft *f* = ~kunde; ~zeichen ✕ *n* жиг *m* ковнице; ~zusatz *m* слитина, смеша, легура за новац.

Murä'ne {мурене} [лат.; *грч. myraina] *f* 3b ✕ муриња, пискор *m*.

Mü'rb|braten {мурбр-} *m* \ = Lendenbraten.

mü'rbe {мурбе} [свн.: morsch] I а 1. сипкав; крт, мек(ан); топак, који се топи (у устима); добро (с)куван; Fleisch ~ machen укр|тити -ивати месо, умекша(вати); ~ werden укр|тити се, -ивати се, умекшавати се, -ти се. 2. = morsch. 3. *fam. fig.* j-p ~ machen сломити кога; укротити кога, сломити чији отпор. II **Mü'rbe** *f* 3b (б. *pl.*) = Mürbheit.

Mü'rbeheit {мурбх-} *f* 3b 1. кртост (и. мекоћа, мекост) (des Fleisches меса); сипкавост (колача, воћа). 2. трошљивост, трошност, мрвљивост.

mu'rkxen *fam.* {муркс'н} *intr.* (h) 15e 1. гунђати. 2. брундати. II *tr.* 1. = abmucken. 2. *pop.* = durcheinanderwerfen.

Mu'rmel {мурм'л} {Marmel, *Marmor} *m* 2l кликер, лоптица *f*.

mu'rmeln {мурм'лн} [свн.] I *intr.* (h) и *tr.* 15b мрмљати; жаморити, жуборити; in den Bart ~ (про)мрмљати кроз зубе. II **Mu'rmeln** *n* мрмљање; жаморење, жуборење.

Mu'rmel... {мурм'л-}: ~spiel *n* {Murmel} игра *f* кликера, игра каменом лоптицама; ~tier [свн. *rar.*; *лат. *mur-* „миш“ *montis* „брега“] *n* 3 мрмот *m*.

Mu'rner {мурн'р} [= Murrende(r)] *m* 2l, и **Murr** {мур} *m* 6l Марко, маџан, мачор, мачак.

mu'rren {мур'н} [ивн.] I *intr.* (h) и *tr.* 15a (про-)гунђати (über *acc.* због чега, зашто), мрмљати, мумлати; роптати, бити незадовољан. II **Mu'rren** *n* гунђање, мрмљање, мумлање; роптање; ohne Murren без гунђања, без роптања.

mü'rriſch {му'риш} [murren] *a* (dv.) мрзовољан (-но); зलोвољан; мргодан; гунђав, џандрљив; набусит; намћораст; нељубазан; ~es Wesen гунђавост, мрзовољност, мргодност, набуситост.

Mu'rgr..., **mu'rgr...**: ~kopf *m* гунђало, мрзовољник, џангрисало, џандрљивац; ~köpfig *a* гунђав, џангрисав, џандрљив; ~sinn *m* мрзовољност.

Mus {мус} [свн.] *n* 2h 1. пекмез *m*; каша *f* од кувана воћа. 2. *phn.* густо скуван биљни сок.

Musaget {музаг'ет} [грч.] *m* 3a *myth.* вођа Муза, Аполон; Apollo, der ~ Аполон музагет.

Mu'schel {муш'чл} [свн.; *лат. *musculus* *m*] *f* 3d 1. шкољка; љуштура; ебаре ~ пучица. 2. ~ *n* *pl.* шкољке; *geol.* versteinerte ~ окамењена шкољка. 3. (ствари облика шкољке): а) шкољка, љуска; б) (Ohr-) ~ (ушна) шкољка.

Mü'schelchen {муш'чл'чн} *n* 2l *dim.* од *Muschel* шкољчица *f*.

Mu'schel..., **mu'schel...** {муш'чл-}: ~erde *f* шкољкава земља; ~fang *m* хватање (и. ловљење) *n* шкољака; ~förmig *a* шкољкаст; ~gold *n* = Goldbronze; ~haltig *a* *geol.* шкољчан, пун шкољака, са шкољакама.

mu'sch(e)licht {муш'чл'хт} *a* = muschelförmig.

mu'scheligh {муш'чл'х} *a* шкољчаст.

Mu'schel..., **mu'schel...** {муш'чл-}: ~kabinett *n* = ~sammlung; ~kalk *m* *geol.* шкољчани кречњак; ~kunde, ~lehre *f* наука о шкољкама; ~linie *f* шкољчаница, шкољкаста линија; ~marmor *m* *geol.* *min.* шкољчани мрамор; ~reich *a* шкољчан, пун шкољака, богат шкољкама; ~saal *m* дворница *f* са (и. у) шкољкама; ~sammlung *f* збирка шкољака; ~sand *m* *min.* шкољчани пешчар; ~schale *f* шкољка, љуштура од шкољке; ~tier *n* 3 шкољка *f*; ~werk *n* шкољке *f* *pl*

Mu'se {муз'е} [грч.] *f* 3b 1. *myth.* Муза. 2. *fig.* муза, песничко надахнуће.

Mu'selman {муз'елман} [из ар. *Moslemin* *pl.*] *m* 3a, ~in {муз'елман'ин} *f* 3с и **Muselman** {~} *m* 2a, **Muselmännin** {муз'елмен'ин} *f* 3с муслиман(ин)-ка. {муз'елмен'иш} *a* муслимански.

mu'selmanisch {муз'елман'иш}, **mu'selmännisch** {муз'елман'иш}

Mu'sen... {муз'ен-}: ~almanach *m* алманах Муза;

~berg *m* брег Муза, Парнас; ~gott *m* *myth.* бог Муза, Аполон; ~quell *m* Хипокрен; ~roß *n* *myth.* пергаз *m*; ~sitz *m* седиште (и. станиште) *n* Муза, Парнас; ~sohn *m* син Мвза, песник; студент. [музеј *m*. 1]

Muse'um {муз'еум} [грч. „храм муза“] *n* 6c/

Musi'k {музик} [грч.] *f* 3b (б. *pl.*) 3 музика, свирка (Хр. глазба); in ~ setzen да(ва)ти (*acc.* *dat.*) музичко рухо, (Хр.) углазбити, компоновати, писати музичка дела; ~ ver- stehen бити музикалан.

Musi'k|akademie {музик-} 3 музичка академија, конзерваториум *m*.

Musika'lien {музикал'иен} [срлат.] *pl. inv.* 3 музички комади *m* *pl.*, музичке композиције *f* *pl.*, ноте *f* *pl.*, музикалије *f* *pl.*; ~händler {~ал'ен-} *m* трговац музичким делима (и. музикалијама); ~handlung *f* трговина музикалија; ~(ver)leih|institut *n* позајмни завод *m* за музикалије (и. музичке ствари), завод *m* за позајмљивање музичких ствари.

musika'lish {музик'лиш} *a* 1. музички; (Хр.) глазбени. 2. музикалан; ~ sein бити музикалан, свирати у неки инструменат, волети музику, разумевати се у музици.

Musika'nt {музикант} [срлат.] 3 *m* 3a, ~in {~ин} *f* 3с музикант, -киња, свирач, -ица; ~in *f* жена музикантова, музикантовица.

Musika'nten... {~ант'н-}: ~bande 3 *f* дружина свирача (и музиканата); ~knochen *fam.* *m* опипана коска *f*; ~tisch *fam.* *m* сточић.

Musi'k... {музик-}: ~aufführung *f* музичко извођење *n*, концерат *m*; ~bande *f* оркестар *m*; ~begleitung *f* музичка пратња, праћење *n* музиком; ~direktor *m*: (königlicher) ~direktor диригент краљевског оркестра, X диригент војне музике (и. војног оркестра); ~dose *f* кутија за музичке инструменте; ~drama *n* музичка драма *f*.

Mu'siker {муз'ик'ер} [лат.] *m* 2l 3 1. а) свирач, музикант; б) музичар, познавалац музике. 2. *pl.* од *Musikus*.

Musi'k..., **musi'k...** 3: ~fest *n* музичка свечаност *f*, свечаност са музиком; ~freund(in) *f* *m* = ~liebhaber(in); ~institut *n* = ~schule; ~instrument *n* музички инструменат *m*; ~kenner(in) *f* *m* познавалац, -ица музике; ~korps *n* оркестар *m*, X (војна) музика; ~lehrer(in) *f* *m* учитељ(ица) музике; ~liebhaber (in) *f* *m* љубитељ(ка) музике; ~machen *n* свирање; ~narr *m*, ~lärrin *f* страсџан, -на љубитељ, -ка музике, кој|и, -а лудује за музиком; ~note *f* в. Note 2; ~schauspiel *n* позоришни комад *m* с певањем (и. музиком), мелодрама *f*; ~schule *f* музичка школа, конзерваториум *m*; ~schwärmer(in) *f* *m* = ~narr; ~stück *n* музички комад *m*; ~stunde *f* час *m* музике; ~treibend *a* који се бави (и. занима) музиком; ~unterricht *m* музичка настава *f*, настава музике.

Mu'sikus {музикус} [лат.] *m* 6j 3 (pl. и *Musiker*) музичар, свирач; ун. *Musiker*.

Musi'k... 3: ~verein *m* музичко друштво *n*; ~verständige(r) *s* који се разуме у музици.

Musi'v... {муз'иф-}: ~arbeit *f* мозаик *m*; ~ar-

beiter *m* мозаичар, који израђује мозаик, ради у мозаику; ~gold *n* ☼ златна боја *f*.
musi'visch {музифиш} [грч.] *a* у мозаику.
Mu'sizi {музици} ☼ *pl.* од Musikus.
musizie'ren {музицирати} [срлат.; Musik] *intr.* (h) 15g ☼ музицирати, свирати.
Muska't {мускат} [срлат.; *Moschus] *m* 2g, ~e {~} *f* 3b орашак *m*, орашчић *m*.
Muska't... {~ат-}: ~baum *m* ☼ орашак (дрво); ~blume, ~blüte *f*: ☼ цвет *m* орашка; ~but-ter *f* масло *p* од орашака (и. орашчића).
Muskate'ller {~кателер} [ит. moscatello] *m* 2l 1. ☼ тамњаника *f*, мирисавка *f*. 2. тамњаника *f*, вино *p* од тамњанике.
Muskate'ller... {~елер-}: ~birne *f* ☼ крушка тамњаника; ~traube *f* ☼ = Muskateller 1.
Muska't...: ~nuß *f* орашац *m*, орашчић *m*; ~nußbaum *m* ☼ = ~baum; ~traube *f* ☼ = Muskateller 1; ~wein *m* = Muskateller 2.
Mu'skel {мускул} [нвн.; лат. musculus] *m* „мишић“ *m* 4d и. *f* 3d ☼ мишић *m*, рибић *m*, мускул.
Mu'skel..., mu'skel... {мускул-}: ~band *n* 2a ☼ мишићна веза *f*; ~bündel *n* (и *m*) ☼ мишићни сноп *m*; ~faser *f* ☼ мишићно влакно *p*; ~haut *f* ☼ мишићна опна; ~lig {мускулџ} *a* мишићат, пун (јаких) мишића, мускулозан; ~kraft *f* мишићна снага; ~lehre *f* наука о мишићима; ~stark *a* мишићат, мишићав, јаких мишића; ~stärke *f* мишићатост, мишићавост, јачина мишића; ~system *n* мишићни систем (и. прибор) *m*. [пушка.]
Muske'te {мускет} [фр., ит.] *f* 3b мускета, *f*
Muske'ten {~етн-}: ~feuer *n* ватра (и. палба) из мускета; ~kugel *f* пушчано зрно *p*, пушчани метак *m*.
Musketie'r {мускетир} [фр.] *m* 2g¹ мускетар.
Muskulatu'r {мускулатур} *f* 3b мускулатура, мишићи *m pl.* [мишићат, мишићав.]
muskul'o's {~кул'ос} [лат.] *a* мускулозан, ми-
muß {мус} [свн.] I *praes. ind.* од müssen. II *muß* *n inv.* морање, нужност *f*; es ist ein *Muß* то се мора; *prv.* *muß* ist eine bittere (и. harte) *Nuß* и. ein bitter (euß) *Kraut* в. *Kraut* 1., од морања горег јада нема.
Mu'Be {мус} [свн.; *müssen] *f* 3b б. *pl.* доколица, слободно време *p*; mit ~ натенане.
Musseli'n {муселин} [ит.; *Mosul] ☼ турски град у Азији *m* 2g¹ ☼ муселин.
musseli'nen {~н} *a* муселински, од муселина.
Musseli'n'kleid {~н-} *n* хаљина *f* од муселина.
mü'ssen {мусен} [свн.] I помоћни *v* 16l (р.р. gemüßt) 1. морати; ich *muß* arbeiten (schlafen) морам да радим (да спавам); sie *muß* sehr krank sein она мора (бити) да је много болесна, ich *muß* es tun ја то морам да (у)чиним (и. (у)радим); морам то (у)чинити (и. (у)радити); das *muß* sein то мора бити (и. да буде); kein Mensch *muß* ~ нико не мора; нико се не може приморати; *iro.* er *muß* alles wissen све мора знати, све му треба рећи; ~ Sie das wissen? морате ли (баш) то знати?; в. passieren. 2. морати; в. Bien; e-e Frau, wie sie sein *muß* жена као што она мора да је, права жена; es *mußte* sich gerade so fügen мо-

рало је тако бити; морало се тако случити; er *muß* bald kommen мора ускоро доћи; тек што није ту; ich *muß* lachen, wenn... морам да се смејем кад... ich *mußte* lachen, als ich ihn sah морао сам да се смејем кад сам га видео; нисам могао а да се не смејем...; ich *muß* Ihnen et. (fam. was) sagen да Вам кажем нешто; alle Menschen ~ sterben сви људи морају умрети (и. да умру); welches Vergnügen *mußte* es sein какво би задовољство морало бити; (за појачање савета итд.): Sie ~ es aber auch nicht vergessen а немојте заборавити, а немојте да заборавите; Sie ~ aber auch kommen а и Ви морате доћи, а да и Ви дођете. 3. (за несумњиво): das *muß* war sein то мора бити истина; (код претпостављања) es *muß* wohl nichts an der Sache sein мора бити (и. биће свакако) да ствар не стоји тако (и. да ствар није истинита). 4. (ell. у питањима) wer *muß* es ihr gesagt haben? ко ли јој је (то) рекао?, ко (ли) може бити који јој је (то) казао? 5. у *impf. conj.* са „denn“: das werde ich nie glauben, er *mußte* es mir denn selbst sagen у то нећу никада (по)веровати, сем ако ми он сам то не каже. 6. *dch. ell.* терати, морати вршити нужду; ich *muß* тера ме. 7. *prav.* у одречним реченицама = dürfen, können. 8. (за жељу) die Gottlosen ~ zuschanden werden да безбожници испородају! II *Mü'ssen* *n* морање (= *muß* II).

Mu'Be... {мус-}: ~stunde *f* час *m* доколице, докон час, доколица *f*; ~zeit *f* = *MuBe*.
mü'Big {мусџ} [свн.; *MuBe] *a* (dv.) 1. докон(о), беспослен(о); ~e Stunde, ~e Zeit = *MuBestunde*, *MuBezeit*; *adv.* ~ gehen доколичити, дангубити, беспосличити. 2. докон, залишан, узалудан, излишан; ~e Frage доконо (и. излишно) питање *p*; *adv.* sein Geld ~ liegen lassen оставити свој новац да лежи бескорисно.

Mü'Big..., mü'Big... {мусџ-}: ~gang *m* беспослица *f*, беспосленост *f*, беспосличјење *p*, доколичјење *p*; *prv.* ~gang ist aller Laster Anfang из беспослице се рађају пороци, беспосличјење је мајка свих порока; ~gänger(in) *f* *m* беспосличар(ка); ~gängerisch {~генерџш} *a* беспосличарски.

Mu'ster {мустер} [ит. mostra] *f* *n* 2l 1. узор(ак) *m*; идеал *m*; пример *m*. 2. шара *f*, мустра *f*; крој *m*; преглед *m*. 3. ☼ узорак *m*, мустра *f*; ~ ohne Wert узорак (и. мустра) без вредности.

Mu'ster..., mu'ster... {мустер-}. ~anstalt *f* завод узор *m*; ~bild *n* = *Muster*; ~buch *n*. а) књига *f* узор, узор-књига *f*; б) књига (и. збирка) *f* шара, прегледа; ~er {мустерер} *m* 2l прегледач смотре; ~gültig *a* (dv.) узоран(-но), примеран(-но); ~haft {мустерхафт} *a* (dv.) узоран(-но), примеран(-но); ~haftigkeit {мустерхафтџкџт} *f* 3b узорност, примерност. ...musterig {мустерџ} *a* у слож. са таквим и таквим шарама, на пр. groß~ са великим шарама.

Mu'ster...: ~karte *f* карта са узорцима (и. му-

страма); ~knabe *m* узоран (и. примеран) де-чак; ~koffer *m* ☞ куфер (и. путнички сандук) са узорцима (и. мустрима); ~lager *n* ☞ сто-вариште узорак (и. мустри); ~meierei *f* у-гледно пољско имање *n*, угледна фарма.

mu'stern {му'стерн} *I tr.* 15f прегледати, врши-ти преглед (*acc.* над), испитивати, подвр-ћи-гавати подробном испитивању; вршити смо-тру (*acc.*: над, *gen.*). 2. ☞ j-n ~ узети (и. уписати) кога; имати, бројити. 3. замерати, кудити. II **ge'mu'stert** {г'му'стерт} *p. p.* и *a* с кројем. III **Mu'stern** *n* = Musterung.

Mu'ster...: ~reiter *m fam.* ☞ трговачки путник; ~rolle *f* ☞ (а) списак *m* регрутованих војника (и. војника за регрутовање); б) сви-так *m* са узорцима (и. шарама); ~sammlung *f*. а) збирка узорних творевина (у књижевно-сти); б) ☞ ~karte, збирка узорка; ~schrift *f*: а) узорно писмо *n*; б) узоран спис *m*; ~schriftsteller *m* узоран писац (и. књижев-ник), класичар; ~schule *f* угледна школа; ~schüler(in) пример|ан -на учени|к -ца; ~schutz *m* заштита *f* узора (и. модела); ~staat *m* примерна (и. узорна, угледна) др-жава *f*; ~stück *n* узоран (и. одабран) комад (и. спис) *m*; deutsche ~stücke одабрани списи узорних немачких писаца; Sammlung von ~stücken узорна збирка (списа).

Mu'sterung {му'стерун} *f* 3b преглед(ање *n*) *m*, смотра; eine ~ abhalten извршити (и. одр-жати) смотру.

Mu'sterungs... {му'стерунс-}: ~büchlein *n* књи-жица *f* смотре; ~platz *m* смотриште *n*, ме-сто *n* за смотре.

Mu'ster...: ~werk *n* узорно (и. примерно, у-гледно) дело; ~wirtschaft *f* узорно (и. углед-но) газдинство *n*, угледно (и. узорно) добро *n*; ~wort *n* 2a *gr.* пример *m*, парадигма *f*; ~zeichner(in *f*) *m* цртач(ица) шара (и. мустри).

Mut {мут} {сви.} *m* 2g (б. *pl.*) 1. храброст *f*; срча-ност *f*, одважност *f*, срце *n*; ~ fassen охра-брити се, осоколити се, осмелити се; j-m ~ machen (о)храбрити, (о)соколити, (о)бодрити кога; den ~ sinken lassen и. verlieren обес-храбрити се, ~ливати се, клонути духом; *prv.* Gut gibt ~ ко има тај је смео. 2. стање (и. расположење) *n* душе (и. духа), дух, душа *f*; froher ~, freudiger ~ веселост *f*; getrosten (и. guten, gutes) ~es sein спокојне (и. мирне) ду-ше (*gen.*); wie ist Ihnen zu ~e? како Вам је у (и. на) души?; како се осећате?; ihm ist dabei nicht wohl zu ~e није му при томе баш најбоље у души; не осећа се при томе баш најбоље. 3. (често *dim.* Mütchen) срџба *f*, гнев; seinen ~ (и. sein Mütchen) an j-m kühlen в. kühlen I 3.

Mu'ta {мута} [лат.] *f* 3b (*pl.* Mutä {муте}) *gr.* (*opp.* Liguida) мукли глас. [пун храбрости, *mu't* beseeit {мут-} а надахнут храброшћу, *Mü'tchen* {му'тчин} *n* 2l в. Mut 3.

mu'ten {мут'н} [Mut] *I tr.* и *intr.* (h) 15c ☞ тра-жити повластицу (за рудник). II **ge'mu't(et)** {г'му'т(ет)} *p. p.* и *a* тако и тако расположен, такве и такве душе; особ. у слож., на *pr.* frohgemut(et) весела срца, веселе душе. III

Mu'ten *n* = Mutung, тражење рударске по-
mu't erfüllt *a* = mutbeseelt. [властице.]

mutie'ren {мут'ирен} [лат.] *I intr.* (h) 15g ме-њати глас (у доба полног сазревања). II **Mutie'ren** *n* мењање гласа (у доба полног сазревања).

mu'tig {мут'их} {сви.} *a* (*dv.*) храб|ар(-по), од-важ|ан(-но), срчан(о); ~es Pferd срчан коњ; *prv.* dem Mutigen gehört die Welt прегооцу Бог даје махове. [mütig. i

...mütig {~му'т'их} [Mut] *a* у слож., на *pr.* ein-
Mu't..., **mu't...** {мут-}. ☞ los *a* (*dv.*) обесхрабре-и(о), без храбрости; ☞ los machen = entmuti-
gen; ~losigkeit *f* обесхрабреност, малоду-шност; ☞ maßen {~мас'н} *tr.* 15e *insep.* нагађа-ти; слутити, наслућивати; назирати; ☞ maß-lich *a* вероватан, претпостављив; како из-гледа; *adv.* вероватно, како изгледа, по свој прилици; ~maßung {~масун} *f* 3b нагађање *n*, претпостављање *n*; претпоставка.

Mu'tter {мут'р} {сви.} *f* 2k (*fam.* б. члана 8d)

1. мати, мајка, наја; sie ist ~ zu dem Kinde... она је мати детета...; sei ~ an ihm! буди му мајка! буди мати према њему!; ☞ ~ Erde мајка земља; в. grün III 2. 2. ☞ = Gebärmutter. 3. ☞ (3d) навртка, навртањ *m*; Bolzen mit Kopf und ~ завртањ са главом и навртком (и. навртњем); gerippte ~ нарецкана навртка.

Mu'tter... {мут'р-}: ~ast *m* главна грана *f*; ☞ ~bänder *n pl.* материчне везе *f pl.*; ~be-schwerde *f* ☞ болест материце, хистерија; ~bruch *m* ☞ матерична кила *f*; ~bruder *m* материн (и. мајчин) брат, ујак; ~brust *f* ма-терине груди *f pl.*, мајчина прса *n pl.*

Mü'tterchen {му'тр'чин} (*dim.* од Mutter) *n* 2l

1. мајчица *f*. 2. (steinaltes) ~ бака *f*.

Mu'tter..., **mu'tter...**: ~entzündung *f* запаљење *n* (и. упала) материце; ~erweiterung *f* про-ширење *n* материце; ~lieber *n* ☞ породилска грозница *f*; ~füllen *n* женско ждребе; ~ge-sellschaft *f* друштво *n* мајка; ~gottes|bild *n* икона (и. слика) Богородице (и. Мајке Бо-жије); ~hals *m* ☞ грлић материце; ~halter *m* = ~ring; ~herz *n* материн (и. мајчино) срце; ~kind *n*: а) = Menschenkind; б) мамина (и. материна) маза *f*, мамино дете; ~kirche *f* црква мати; ~korn *n* ☞ главница *f*; ☞ krank *a* ☞ болесна од материце, с оболелом материцом, хистеричан; ~krankheit *f* ☞, ☞ болест материце, хистерија; ~kranz *m* = ~ring; ~krebs *m* ☞ рак на материци; ~kuchen *m* ☞ постељица *f*; ~lamm *n* женско јагње; ~land *n*: а) земља *f* рођења; б) земља мати; ~lauge *f* ☞ луг *m*; ~leib *n* мајчина утроба *f*; vom ~leibe an... од рођења...

Mü'tterlein {му'тр'л'чин} *n* 2l = Mütterchen.

mü'tterlich {му'тр'л'их} *a*, *adv.* матерински, матерњи. [ска, осећање *n* материнско.]

Mü'tterlichkeit {~м'тр'л'ичк'ет} *f* 3b љубав материн-
Mu'tter..., **mu'tter...** {мут'р-}: ~liebe *f* љубав

материнска; ~loge *f* главна лежа (слободних зидара); ☞ los *a* без мајке; vater- und ☞ Waise сироче без оца и мајке; ~mal *n* 2g младеж *m*; ~milch *j* мајчино (и. материнско) млеко *n*; *fig.* mit der ~milch einsaugen поси-

сати са мајчиним млеком; ~mord *m* убиство (и. уморство) *n* (своје) матере, матероубиство *n*; ~mörder (in *f*) *m* матероубица; ~pferd *n* кобила *f*; ~ring *m* **K** матерични прстен; ~schaf *n* овца јагњеница *f*; ~schaft {мутр-шафт} *f* 3b материнство *n*; ~scheide *f* **Q** матерични канал *m*; ~schmerz *m* **III** бол у материци; ~schoß *m* материно (и. мајчино) крило *n*, мајчина (и. материна) недра *n* *pl.*; ~schwein *n* крмача *f*; ~schwester *f* материна сестра, тетка; ~seele *f* = Mensch(kind); es ist keine ~seele да нема ту ни живе душе; ~seeienallein {~сејендалејн} *a* *fam.* сам самцит; ~segen *m* мајчин (и. материн) благослов; ~söhnchen *n* = ~kind *b*; ~spiegel *m* **f** огледало *n* за преглед(ање) материце; ~sprache *f*: а) матерњи језик *m*; б) језик *m* мати (других језика); ~stadt *f*: а) град *m* рођења, место *n* рођења; б) главни град, варош мати (из које је поникао други град); ~stelle *f*. ~stelle bei *j-m* vertreten бити кому (у)место мајке (и. матере), замењивати кому мајку; ~stock *m*: а) **с** главни шиб; б) главна кошница *f*, кошница мати; ~teil *n* материнство *n*, добро остало од матере; ~vorfall *m* спад материце; ~witz *m* дух добијен од мајке (и. рођењем), здрав разум; ~wut *f* **f** матерична поама; ~zäpfchen *n* = ~ring.

Mu'tung {мутун} [срвн.] *f* 3b **Ж** тражење *n* (рударске) повластице; в. muten *I*.

Mu't..., mu't... {мут-}: ~voll *a* = ~beseelt; ~wille [свн.] *m*: а) несташност *f*, *fam.* несташлук; враголање *n*, ђавољење *n*; раскалашност *f*, распуштеност *f*; обест *f*; б) враголанство *n*, ђаволство *n*, несташлук, угурсузлук; ~willig *a* (adv.) несташан(-но); раскалашан(-но), распуштен(о); обес(тан(-но)); ~willig in sein Verderben rennen од своје воље срљати у пропаст; ~williger Bankrott лажно банкротство; ~williger/weil'se *adv.* од своје воље, својевољно; ~willigkeit *f* = ~wille.

Müt'ze {муц} [срвн., нлат., *ар.] *f* 3b **1**. капа; er hat seine ~ schief auf накривио је капу; *fig.* die ~ vor *j-m* abziehen клањати се кому, скинути -дати капу пред ким. **2**. у слож. die Rotmützen црвенокапци, људи са дрвеном капом. **3**. **Ж** капура (= Haube **4**).

Mützen..., mü'tzen... {муцн-}: ~fabrikant(in) *m* **Ж** творничар(ка) (и. израђивач(ица), фабрикант(киња)) капа; ~förmig *a* капаст, облика капе; ~macher *m* = ~fabrikant; ~schirm *m* сунцобран на капи. [јединица.]

Myria'de {муриад} [гр.] *f* 3b миријада (10.000) Myria... {муриа-} [гр.] **III**: ~gramm *n* (и *m*) миријаграм *m* (10.000 грама); ~meter *n* (и *m*) миријаметар *m* (10.000 метара).

My'rre {мурр} [гр., *семитски] *f* 3b измирна. My'rren... {муррен-}: ~balsam *m* измирнин балсам, балсам од измирне; ~tinktur *f* *phm.* тинктура од измирне.

My'rte {мурт, мирт} *f* 3b **Ж** мирта.

My'rten..., my'rten... {муртн- и миртн-}: ~baum *m* **Ж** = Myrte; ~förmig *a* миртаст, облика мирте; ~kranz *m* венац од мирте; ~strauch *m* **Ж** = Myrte.

My'sien {музиен} и **Ж** **Ж** Мизија *f* (област Ма-ле Азије)

my'sisch *a* мизи(ј)ски. [мистерије *f* *pl.*]

Myste'rien {мустерјен} [гр.] *n* *pl.* *antiq., myth.*

mysteriö's {мустерјос} [фр., *гр.] *a* мистери-

озан, тајанствен. [ф, тајна *f*; в. *Mysterien*.]

Myste'rium {мустерјум} [гр.] *n* **II** мистерија!

Mystifikatio'n {мустификацион} [гр.-лат.] *f* 3b мистификација (обма|њивање, -на, превара, збуњивање).

mystifizie'ren {ципрн} **I** *tr.* 15g: *j-n* ~ мистификовати (и. обма|нути, -њивати, преварити, варати) кога. **II** Mystifizie'ren *n*, Mystifi-zie' rung *f* = Mystifikation.

My'stik {му'стик} [гр.] *f* 3b (б. *pl.*) мистика;

My'stiker(in *f* 3c) {му'стикр(ин)} *m* 2l мисти-

my'stisch {му'стџш} *a* мистичан. [чар(ка).]

Mystizi'smus {мистицизмус} *m* 6g (б. *pl.*) ми-

My'the {му'те} [гр.] *f* 3b мит *m*. [стицизам.]

My'then..., my'then... {мүтн-}: ~bildung *f* стварање *n* мит(ов)а; ~haft {му'тнхџфт}, и my'thisch {му'тџш} [гр.] *a* митски, баснослован; ~sammlung *f* збирка митова.

Mytholo'g {мутолог} *m* 3a, ~е {~лог-} *m* 3a [гр.] митолог; Mythologie' {~логи} *f* 6f митологија.

mytholo'gisch {~логџш} *a* митолошки.

My'thos {му'тос}, My'thus {му'тос} [гр.-лат.] *m* 6g = Mythe.

N

N, *n* {ен} *inv.* Н, н.

N *abr.* на железничким редовима вожње и поштанским жиговима = nachmittags.

N, аус. N. *abr.* **Ж** и **Ж** = Nord(en).

na! {на} [нвн.] *int. fam.* де!, хајде(те)!; ~, mach!

де, пожуре(се)!; де, похитај!; ~, werden Sie

nur nicht böse! де, немојте се срдити!; де, не-

мојте само да се љутите!; ~, ~, nur nicht

hitzig! де, де, немојте се жестити!; де, де,

само не жустро!; ~, ich will denn nur weiter

gehen е, ја идем даље; ~, was hat er gesagt?

е, а шта је казао?; *iro.* ~, das wäre! хајде

де!; ~ ob! и још питај!; и још питате!; ~ so

was!, *pop.* ~ nu! ене де!, није ваљда!, неће

бити!, нуто чуда!; ~ warte nur! почекни де!

Na'be {наб} [свн.] *f* 3b **Ж** главчина. [само!]

Na'bel {набл} [свн.] *m* 2j и 2l **1**. **Ж** пупак. **2**. пупак,

испупчење *n*, удубљење *n*; средиште *n*.

Na'bel..., na'bel... {набл-}: ~binde *f* **Ж** пупчана

утега; завој *m* за пупак; ~bruch *m* **f** пупча-

на кила *f*; ~entzündung *f* запаљење *n* (и. у-

пала) пупка; ~förmig *a* пупчаст, облика пуп-

ка; ~gegend *f* **Ж** предео *m* око пупка.

na'beln {наблн} **I** *tr.* 15f: ein Kind ~ отцећи пуп-

пак детету. **II** ge'na'belt {г'набл-т} *p.p.* и *a*

пупчаст, с пупком.

Na'bel...: ~schnur *f*, ~strang *m* пупчана врпца *f*.

Na'ben... {набн-}: ~bohrer *m* главчински свр-

дао, сврдао за бушење главчина; ~karpe *f*

главчинска капа; ~loch *n* главчинска руна *f*,

рупа на главчини.

Na'bob {набб} [ар. (*pl.*)] *m* 6i набоб (заступник, намесник; богаташ).

nach {нах} [свн.; *наhe] (*opp. vor*) I *prp.* са *dat.*; често иза речи с којом је у вези. 1. означава: тежњу, правац ка неком месту: к, ка; у; а) *die Reise ~ Deutschland* пут у Немачку; *der Weg ~ der Stadt* пут у град, пут у варош; ~ *jeder Richtung* у сваком правцу; ~ *dieser Seite* на ову страну; ~ *der Straße hin* са улице; ~ *Süden zu liegen* бити окренут југу, лежати према југу; ~ *vorn (zu) liegen* бити спреда, гледати на улицу; ~ *Wien zu* ка Бечу, према Бечу, у правцу Беча; б) са *a* и *v*: *Amerika abreisen (от)путовати у Америку*; ~ *Belgien bestimmte Postsendungen* поштанске пошиљке (одређене) за Белгију; ~ *Wasser gehen* ићи по (и. за) воду; ~ *Wasser graben* копати да се нађе вода, копати ради воде; ~ *dem Arzte schicken (по)слати по лекара*; ~ *j-m schießen* пуцати на кога; ~ *j-m schlagen* потегнути на кога (и. за ким), хтети ударити кога; ~ *Hause schreiben (zurück)kehren* в. Haus 3; ~ *Brot schreien* вапити за хлебом; *sich nach et. (dat.) umsehen* (по)тражити што очима, обазирати -рети се за чим. 2. означава ред, следовање, време: *по(сле)*, за; ~ *getaner Arbeit* (beendetem Gottesdienste) после свршеног (и. ураћеног) посла (свршене службе Божје); *noch ~ Jahrhunderten* још после столећа (и. векова); ~ *e-r halben Stunde* после пола часа; ~ *Tisch* после ручка; *gr. das Wort steht ~ dem Verb* реч стоји иза глагола. 3. означава начин, сагласност, сходност: по, према; ~ *alphabetischer Ordnung* азбучним редом; *dem Alter ~* према годинама; ~ *der Aussage m-s Freundes* према исказу мога пријатеља; *s-m Aussehen ~ (судећи)* према његовом изгледу; према његовој спољашности; ~ *Belieben v. belieben II*; ~ *der Diät leben* живети по диети, живети диетално; ~ *der Elle verkaufen* прода(ва)ти на аршин; ~ *s-r Form* по својој облику, према његовој облику; *Lustspiel ~ dem Französischen* весела игра (и. комедија) у француском духу (и. на француски начин); ~ *dem Gedächtnis* по сећању; ~ *dem Gehöre* по чувењу; *das macht ~ deutschem Gelde...* то чини у немачком новцу...; ~ *dem Gesetze* по закону; ~ *dem Gewichte* по (и. према) тежини; ~ *e-m Muster* по угледу, по узору; *j-n nur dem Namen ~ kennen* познавати кога само по имену; *fam. der Nase ~* куд очи воде и ноге носе; ~ *Noten*: а) *spielen* свирати на ноте (и. нотално); б) *fig. = gehörig* II *adv.*; ~ *der Reihe, der Reihe ~* редом, потанко; ~ ~ *Rosen riechen* мирисати на ружу; ~ *dem Scheine urteilen* судити по спољашности (и. изгледу); ~ *dem Takte marschieren* корачати (и. маршовати) по такту; је ~ *Umständen* према приликама (и. околностима); *wenn es ~ dem Verfasser ginge* ако је веровати писцу; *jeder ~ Vermögen* сваки према средствима (и. могућности); ~ *s-r Weise* на његов начин; његовски; ~ *s-m Zeugnisse* по његовој сведочењу; *das schmeckt ~ Zwiebeln* то има укус црна лука; ~ *j-m so heißen* звати се (и. називати се) тако по чијем имену; *man hat ihn ~*

mir genannt дали су му моје име; називали су га по мени. II *adv.* 1. *ell.*: *mir ~!* за мнош! 2. *v. nachgerade* и *hintennach*; *nach und nach* мало по мало; поступно, постепено; *fam. miß* по миш; *nach wie vor* после као и пре; доцније као и раније.

Na'ch..., **na'ch...** {нах-} предметак у слож. I са *v* увек *sep.* означава 1. гоњење, на пр.: *j-m ~drohen*; 2. следовање, на пр.: *~dröhnen*; 3. подражавање, угледање, на пр.: *~sticken*; 4. понављање, на пр. *Worte ~stottern*. II са *s* означаје најчешће следовање; преводи се са: накнадни, нов, други, допунски, *Nachbetrachtung*; III са *a* преводи се са: по..., после..., *~sindflutlich*; **~achten** I *intr. (h)*: *e-r Sache (dat.) ~achten* управљати се према (и. по) чему; II *~achten n*, *~achtung f* управљање (по и. према чему), *zur ~achtung* за управљање; *dies diene Ihnen zur ~achtung!* нека Вам то (по)служи за управљање; **~affen** I *tr. и intr. (h)* *j-m (j-n и. et.) ~affen* мајмунисати некому (чему), подражавати кога (што); II *~affen n*, *~äffung f* мајмунисање, подражавање, угледање; *~äffer {-эф'р} m 2l*, *~äfferin {-эф'р'ин} f 3c fam.* мајмунисач, -ица, подражавач, -ица; *~äfferi f* мајмунисање *n*, смешно (и. слепо) подражавање *n*; **~ahmen** {~ам'н} [нвн.; *Ohm?] I *tr. и intr. (h)* 15a 1. *j-n (et.) ~ahmen* подражавати кога (што); *j-m ~ahmen* угледати се на кога; 2. подражавати, патворити, фалсификовати; *~geahmt* вештачки, патворен; II *~ahmen n*, *~ahmung f* подражавање, угледање; патворење, фалсификовање; *~ahmenswert* {~ам'нсверт} а достојан (и. вредан) подражавања (и. угледања), угледан, узоран, примеран; *~ahmer {-ам'р} m 2l*, *~ahmerin {-ам'р'ин} f 3c* подражавач, -ица, угледач, -ица, угледало; *~ahmeri' {-ам'р'а} f 3b 1.* помама (и. страст) за подражавањем (и. угледањем); 2. ропско подражавање (и. угледање) *n*.

Na'ch/ahmungs..., **nach/ahmungs...** {нах-амун-с-}: *~kunst f* вештина подражавања (и. угледања); *~talent n* дар *m* подражавања; *~sucht f* помама (и. страст) за подражавањем (и. угледањем); *~trieb m* нагон подражавања; *~wert a* вредан (и. достојан) подражавања.

Na'ch..., **na'ch...** *~arbeit f* 1. накнадни (и. допунски) рад (и. посао) *m*; 2. дотеривање *n*, поправљање *n*; *~arbeiten I intr. (h)* радити (*dat.*: по, према), управљати се (*dat.*: по, према); II *tr.* 1. *et. ~arbeiten* подражавати што; 2. *das Versäumte ~arbeiten* пропуштено накнадити; 3. *et. ~arbeiten* поправити -љати што, дотерати -ивати што; *j-m ~arten* = *nach j-m arten*.

Na'chbar {нахбар} [свн.] *m 4d*, *~in {-ин} f 3c* сусед, -тка, комшија, -ка; *seine ~n besuchen* обилазити суседе, живети у пријатељству са суседима.

Na'chbar..., **na'chbar...** {нахбар-}: *~haus n* суседна кућа *f*; *~lich* {нахбарл'их} а 1. суседски, комшијски; *~liche Beziehungen f pl.* суседски (и. комшијски) односи *m pl.*; 2. су-

седни, оближњи, околни; ~ort *m* суседно место *n*; die ~orte e-r Stadt околина *f* (и. предграђе *n*) неког града; ~orts|verkehr *m* саобраћај са околином; ~schaft {*näx̌bār-šdft*} *f* 1. суседство *n*, комшилук *m*; in der ~schaft у суседству, у близини; 2. суседство *n*, суседи *m pl.*; 3. суседство *n*, суседски односи *m pl.*, односи (и. одношаји) између суседа; gute ~schaft halten живети као добри суседи.

Na'chbars... {*näx̌bār-*}: ~dienst *m* суседска услуга *f*; ~leute *pl.* суседи *m pl.*, комшије.

Na'ch..., na'ch...: ~bedenken размишљати после дела; *prv.* vorgetan und ~bedacht hat manchem schon groß Leid gebracht да је намет до суда као од суда; ~bekommen *tr.* доби(ја)ти после, доби(ја)ти као допуну, накнадно доби(ја)ти; ~bellen *intr.* (*h*): j-m ~bel-len лајати за ким; ~bessern *l tr.* поправљати, дотеривати; II ~bessern *n*, ~besserung *f* поправљање, дотеривање; ~bestellen *l tr.* накнадно наручи(вати) (и. поручити), на-, по|ручити још; II ~bestellen *n*, ~bestellung *f* накнадно на-, по|ручивање, накнадна на-, по|руцбина; ~beten *l intr.* (*h*) и *tr.* 1. понављати чију молитву, понављати молитву за ким; 2. *fam. fig.* понављати туђе речи, механички понављати (чије речи); II ~beten *n*, ~betung *f* понављање молитве; *fam. fig.* понављање туђих речи, механичко понављање; ~beten(in *f*) *m* понављач(ица) туђих речи, папагај; ~betrachtung *f* накнадно разматрање *n*, ново испитивање *n*; ~bewilligen *l tr.* накнадно одобрити -авати; II ~bewilligen *n*, ~bewilligung *f* накнадно одобравање, накнадни кредит *m*; ~bezahlen *l tr.* 1. платити после (и. доцније, касније); 2. (noch et.) ~bezahlen доплатити (још што), платити остаток; II ~bezahlen *n*, ~bezahlung *f* доплата, доплаћивање; плаћање остатка; ~bild *n* копија *f* (слике), подражавано дело; паслика *f*; ~bilden *l tr.* 1. копирати, прецрта(ва)ти, препочети, -ињати; патворити; уп. ~ahmen *l*; 2. *refl.* er muß sich ~bilden мора да допуни своје образовање; II ~bilden *n*, ~bildung *f* копирање, прецртавање, подражавање, патворење; ~blättern *tr.* и *intr.* (*h*) прелиставати (књигу); ~bleiben *intr.* (*s*) 1. заоста(ја)ти; изоста(ја)ти; 2. преоста(ја)ти; 3. бити (и. остати) у затвору (у школи); ~bleiben(las-sen) *n* затвор *m*; уп. Arrest 2; 4. оста(ја)ти, надживети; ~blicken *intr.* (*h*): j-m ~blicken (по)гледати за ким, пратити кога погледом; ~blüte *f* друго цветање *n*, позни цвет *m*; ~bohren *tr.* бушењем прошири(вати); ☞ бушити по други пут; ~brennen *l intr.* (*h*) 1. продужити (и. наставити) горети (и да гор|и, -е), горети још; 2. дуго горети (за барут); II *tr.* поново (са)горети, догорети; Kaffee ~brennen допржити каву, пржити још једном каву; ~bringen *tr.* накнадно донети; донети после (и. доцније); j-m et. ~bringen доставити што кому; ~datieren *tr.* накнадно ставити -љати датум, ставити -љати каснији датум.

nachde'm {*näx̌dēm*} *l adv.* 1. после, затим, в. nachher. 2. (в. је II 1) је ~како кад; како се узме; према приликама. II *сј.* 1. (мера и ступањ:) према томе како, према томе да ли. 2. (временски) пошто, кад.

Na'ch..., na'ch...: ~denken *l intr.* (*h*) 1. über et. (*acc.*) ~denken раз-, пре|мишљати, мислити (о чему); scharf ~denken напрегнуто мислити (и. премишљати); 2. j-m ~denken пратити чију мисао; II ~denken *n* пре-, раз|мишљање, умовање; ~denkend *ppr.* и *a* који раз-, пре|мишља; уп. ~denklich; ~denklich {*~dēn-kliχ*} *a* замишљен, занет мислима; задуб(љ)ен у мисли, озбиљан; ~denklichkeit {*~dēn-kliχ-ko-χ*} *f* 3b замишљеност; размишљање *n*; ~dichten *tr.* 1. [dichten¹] зби(ја)ти јаче (и. више), запти(ва)ти јаче (и. више); 2. [dichten²] j-m ~dichten подражавати нечије песништво, певајући угледати се на кога; ~drängen *l intr.* (*h*), и sich ~тискати се (и. гурати, на-ва|лити, -љивати) за ким; тискати се (и. гурати се) да уђ|е, -у; над|рети, -ирати; II *tr.* тискати (и. гурати) за ким; ~dringen *intr.* (*s*) прод|рети -ирати за (ким), провалити за ким; ~drohen *intr.* (*h*): j-m ~drohen претити за ким; ~dröhnen *intr.* (*h*) тутњити (и. брујати) још; ~druck¹ *m* 2d снага *f*, сила *f*; енергија *f*, јачина *f*; чврстина *f*; тежина *f*; *gr.* и ~јачина, интензивност; *rhet.* претеривање (у то-ну, у изразима), е|м|фаза; ~druck legen auf... нагла|сити, -шавати, удар|ити -ати гласом на...; et. mit ~druck betreiben нешто жустро (и. енергично) радити; ~druck² *m* 2g ☞ прештампавање *n*; ~drucken *l tr.* ☞ прештампа-вати; II ~drucken *n* прештампавање; ~drücken *tr.* притиснути -квати по други пут; притискивати (и. гурати) (да иде) на-пред; ~drucker *m* ☞ (уп. ~druck²) прештам-павач; ~drücklich {*~druκliχ*} *a* (*dv.*) (в. ~druck¹) јак(о), снаж|ан (-но), енергич|ан (-но); чврст(о); *rhet.* који претерује (у тону, у изразима), е|м|фатичан; ~drücklichkeit {*~κdūt*} *f* 3b = ~druck¹; ~drucks|voll *a* = ~drücklich; ~dunkeln *intr.* (*h*) (постепено) тамнети, (по-степено) постајати за-, у|гасити|јим, црнети; ~eiferer *m*, ~eif(er)er *n* такмичар, -ка, такмац; ~eifern *l intr.* (*h*) такмичити се (j-m с киме), гледати да се изједнач|и -е с ким, угледати се на кога; II ~eifern *n*, ~eiferung *f* такмичење; ~eilen *l intr.* (*s*) (по)хитати, (по)журити се (за ким); j-m ~eilen (по)хитати (и. пожурити (се)) за ким, (по)трчати за ким; (по)журити за ким; II ~eilen *n* хитање (и. журење) за ким, вијање; ~ein|a'nder *adv.* једно за дру-гим, узастоп|це, -но; gleich ~einander одмах једно за другим, устопице; zweimal ~einander двапут узастопце, двапут једно за другим; ~einander|folgend *a* узастопан; ~empfinden *intr.* (*h*) и *tr.* = ~fühlen. [*m* 2l чун, чамац.]

Na'chen {*näx̌n*} [свн.; лат. pav.-; грч. pau-] na'chen|förmig {*näx̌n-*} *a* чунаст, у облику чуна (и. чамца). Уп. Kahn...

Na'ch... na'ch...: ~erbe *m* панаследник; ~ernte *f* 1. пажетва, друга жетва; 2. = Ährenlese; ~ernten *intr.* (*h*) 1. жети за другим; 2. жети

пажетву; 3. пабирчити, палетковати; *z* erzählen *v/tr.* 1. *j-m* et. *z*erzählen препричавати што, причати што се чуло од кога; dem Engländer *z*erzählt препричано по (према) енглеском; 2. *j-m* et. *z*erzählen препричавати (и. причати) што (рђаво) за кога, понављати што на рачун кога; *z*essen *I tr. и intr. (h)* 1. јести за ким (и. после других); 2. et. *z*essen (по)јести што после, (по)јести што после чега да би се изгубио укус од тога; II *~essen n* послатице *f pl.*, десерт *m*; *z*exerzieren *X intr. (h)* вежбати се ванредно, вршити вежбе ван редовних (за казну), ручати итд. после других; *~fahr m* *♂* потомак (*opp.* Vorfahr); *z*fahren *I intr. (s)* *j-m* *z*fahren возити се за ким, одвести се за ким; II *tr. j-m s-e* Sachen *z*fahren возити за ким његове ствари; *~fahrt f* следовање *n* колима (и. чамцем итд.), возња (и. пловидба) за ким, чим; *z*fallen *intr. (s)* пасти -дати после, за; *z*farben *I tr.* наново (о)бојити; II *intr. (h)* (по)тамнети; *~feier f* други дан светковине (и. прославе), накнадно празновање (и. светковање) *n*, појутарје *n*; *z*feiern *tr.* накнадно (и. доцније) празновати (и. светковати); *z*feilen *tr.* *♂* дотер(ив)ати турпијом (и. пилом), (у)гладити, (у)гладати; *z*feuern *intr. (h)* 1. *j-m* *z*feuern (по)палити (и. пуцати да(ва)ти ватру) после кога; 2. одржавати ватру; *z*fliegen *intr. (s)* летети за ким, изачега; *j-m* *z*fliegen летети за ким, ићи за ким летећи; *fam. fig. du wirst gleich z*fliegen! и ти ћеш да излетиш (напоље)!; *j-m* *z*fliehen *intr. (s)* побећи (и. бежати) за ким; *z*fließen *intr. (h)* 1. *j-m* *z*fließen тећи за ким; 2. es fließt noch Blut aus der Wunde nach рана још крвава; *j-m* *z*fluchen *intr. (h)* а) келти (и. проклињати) за ким, слати клетве за ким; б) псовати за ким, понављати чије псовке; *~folge f* 1. след(овање *n*) *m*; долажење *n* за ким (у служби), наслеђивање *n* (у служби); надживљење, -авање *n*; 2. идење *n* (*gen.*: за ким), угледање (*gen.*: на кога), подражавање; *z*folgen *I intr. (s)* 1. следовати (*dat.*: *dat.*), ићи (*j-m* за ким); 2. *j-m* im Amte *z*folgen долази -лазити на чије место; 3. ићи за ким, следовати кому, угледати се на кога, подражавати кога; 4. ићи (и. јурити) за ким, терати, тражити; II *~folgen n* = *~folge*; *z*folgend *p. pr.* и *a* следећи, наредни, који долази; die *~folgenden* пратња *f*, пратиоци *m pl.*; *z*folger (*in f*) *m* следбеник, -ца, последник, -ца; *z*fordern *I tr.* накнадно тражити (и. искати, захтевати), тражити (и. искати, захтевати) још (и. преко тога, осим тога); II *~fordern n*, *~forderung f* накнадно тражење (и. искање, захтевање), тражење (и. тражња, захтевање) још (и. осим тога, преко тога, уз то); *~forschen I intr. (h)*: *e-m* Dinge *z*forschen истраживати што, испитивати што; трагати за чим; распитивати се за што (и. о чему); II *~forschen n*, *~forschung f* истраживање, испитивање; трагање; распитивање; *~frage f* 1. распитивање *n*, обавештавање *n*, трагање *n*, истраживање *n*; über *j-n* *~frage* halten распитивати се о коме, тражити обаве-

штења о коме; 2. *♂* тражња, тражење *n*; die *~frage* nach diesem Artikel war wenig belebt тражња овог артикла била је слаба; ова се роба мало тражила; es ist starke *~frage* nach... велика је тражња..., тражи се много...; *z*fragen *intr. (h)* 1. *e-m* Dinge *z*fragen обавештавати се о чему, распитивати се о чему, *♂* тражити (nach et. *dat.* што); 2. понављати питање за ким; *~frist f* продужење *n* рока, накнадни рок *m*; *~frühling m* позно (и. друго) пролеће *n*; *z*fühlen *tr.* 1. et. *z*fühlen осећати -тити што после, осећати -тити накнадно дејство чега, накнадно осећати -тити што; 2. ich kann es ihm so recht *z*fühlen осећам оно што је он осећао, осећам што је он морао осетити, уживљујем се сасвим у његова осећања; *z*füllen *I tr.* до-, по(п)унити, до-, по(п)уњавати, напунити, доли(ва)ти; II *~füllen n*, *~füllung f* до-, по(п)уњавање, доливање; *~gänger m* *♂* = *~folger*; *z*gären *I intr. (h)* накнадно врети (и. превирати); II *~gären n*, *~gärung f* накнадно врење (и. превирање); *z*gaffen *intr. (h)*: *j-m* *z*gaffen бленути (и. зазјавати, зијати) за ким, гледати забленуто за ким који одлази; *z*gebären *I tr.* родити (и. рађати) доцније (и. после смрти очеве); II *z*geboren *p. p.* и *a* 1. (рођен после очеве смрти, (и s ein Nachgeborener) посмрче; 2. млађи (по рођењу), други по рођењу, најмлађи (по рођењу), трећи (и. последњи) по рођењу; Nachgeborene(r) *s* млађинац; мезимлац, -ица; *z*geben *I tr.* да(ва)ти после (и. доцније), дода(ва)ти, да(ва)ти накнадно; дометнути -ати; II *intr. (h)* попустити, -штати; а) et. gibt nach нешто попушта; б) man gibt nach попушта се; попуштају; в) einer gibt (e-m anderen) nach неко попушта (другоме); geben Sie (nicht) nach! (не) попуштајте!; д) *j-m* in et. (*dat.*) nicht (nichts) *z*geben не заоста(ја)ти за ким (ни у чему), не уступати кому (ни) у чему; II *z*gebend *p. pr.* и *a* попустљив; III *~geben n* попуштање; в. Nachgiebigkeit; *~gebot n* накнадна понуда *f*; *~geburt f* *♀* плодница, плода, постељница; *~gefühl n* паосећање, пачуство, одјек *m* осећања; *z*gehen *intr. (s)* 1. *j-m* *z*gehen ићи за ким, следовати кому; *fig.* пратити (*dat.*: *acc.*); *e-m* Wege *z*gehen држати се пута, ићи путем; 2. *s-n* Geschäften *z*gehen ићи за својим пословима; радити своје послове; dem Vergnügen *z*gehen ода(ва)ти се задовољствима (и. уживањима); *e-r* Sache *z*gehen бавити се чим, старати се о чему; 3. заоста(ја)ти, изостајати; *m-e* Uhr geht nach gegen die Bahnhofsuhr мој сат (часовник) заостаје за железничким часовником; 4. *† j-m* *z*gehen ићи иза кога (и. за ким); *♂* josh *fig.* заостајати за ким, уступати кому; 5. *prov.* а) et. geht mir nach нешто ме се косне; б) пратити (*dat.*: *acc.*), не напуштати; *z*gelassen *p. p.* од *z*lassen и *a*: *z*gelassene Werke *n pl.* посмртна дела; *z*gemacht *p. p.* од *z*machen и *a* подражан; вештачки, патворен; лажан; *♂* *z*gemachte Waren *f pl.* патворена роба *f*; имитација; в. tauschen II; *z*ge-

rade *adv.* мало по мало, поступно, полако; **das müßtest du** *gerade wissen* ти би морао то помало (и. полако) (са)знати; ти би то морао, најзад, знати; **gerade könnten wir fortgehen** могли бисмо полако отићи; оно, могли бисмо већ и (от)ићи; време би било да идемо (и. одемо); **geschmack** *m* паукус, укус после каквог јела, пића; **übler geschmack** непријатан паукус, непријатно у устима после каквог јела (и. пића); **giebig** *a* 1. гибак, витак, савитљив; 2. попустљив, прилагодан; благ; мек; **giebigkeit** *f* 3c попустљивост, прилагодност, -љивост; благост, мекост; **gießen** *tr.* долити, долевати; **glanz** *m* накнадни сјај, отсјај, отсев; **graben** *l* *tr.* 1. копати (nach et. *dat.* за чим), копајући тражити (nach et. *dat.*, nach j-m што, кога), копајући трагати (nach *dat.* за), копањем испитивати (nach *dat.*: *acc.*); 2. копати још, копати и даље, продужити да копа, -мо, -ју итд.; II **graben** *n*, **grabung** *f* копање, тражење (и. истраживање) копањем; **grübeln** *l* *intr.* (h): e-m Dinge **grübeln** мозгати (и. мудријашити, мудричити) о чему, мућкати главом о чему, чепркати за чим; II **grübeln** *n* мозгање, мудријашење, мудричење, мућкање главом; **durch (zu) vieles grübeln** (пре)многим мудричењем, мозгајући (и. мудријашећи) много (сувише); **gucken** *fam. intr.* (h): j-m **gucken** погледати за ким, пратити кога очима (и. погледом); **guß** *m* 1. долевање *n*, допуњавање *n*; доливак; 2. одливак, копија (неког дела од лива); **hall** *m* (од)јек, одзив, разлегање *n*, орење *n*, одјекивање *n*, накнадно звучање *n*; **halten** *l* *intr.* (h) одјекивати, -нути, орити се, разлегати се; II *tr.* одјекујући понављати, -овити; **haltig** *a* (*adv.*) трајан (-но), постојан(о); **haltigkeit** {~халтѝхкѝт} *f* 3b трајност, постојаност; **hängen** (*pop.* **hängen**) *intr.* (h): e-m Dinge **hängen** бити (сав) предан чему, предати се (сав) чему, предано се придржавати (и. држати) чега, (предано) ићи за чим; s-n Gedanken **hängen** предати се својим мислима, оставити мислима на вољу; **hauen** *l* *intr.*: 1. j-m **hauen** гонити (и. вијати) кога ударцима (сабљом итд.), *abs.* вратити, враћати (ударцем), одбити и зада(ва)ти удар; II *tr.* (ис)тесати по (и. према) чему, (ис)клесати по (и. према) чему; **hausegehen** {наххѝзѝрен} *n* идење (и. враћање) кући (и. дома); **beim hausegehen** идући (и. враћајући се) кући (и. дома); **hausekunft** {наххѝзѝкунфт} *f* повратак (и. долазак) *m* кући (и. дома); **bei seiner (ihrer) hausekunft** кад он(а) дође кући (и. дома); **heilen** *intr.* (h) излечити се (и. исцелити се) мало по мало (и. полако); **heizen** *tr.* накнадно (и. поново) ложити; подржавати ватру; **helfen** *intr.* (h) 1. j-m **helfen** помоћи кому, потпомоћи кога; 2. e-m Dinge **helfen** потпомоћи -агати што, кренути што напред; e-m Schüler **helfen** пом(о)ћи -агати ученику; **her** {наххѝр, наххѝр} *adv.* после, потом, затим; ускоро; **bis her!** до скорог виђења!

~**herbst** *m* позна јесен *f*; **herbstlich** *a* позно-јесењи; **herig** {наххѝрѝх} *a* потоњи; наредни, који после долази; следећи; **hieb** *m* накнадни (и. други) ударац; **×** противударац (мачем); **hilfe** *f* помоћ; **hilfekursus** *m* допунски (и. помоћни) течај; **hille|schule** *f* допунска (и. помоћна) школа; **hille|stunde** *f* допунски (и. помоћни) час *m*; час поучавања; j-m **hillestunden** geben давати кому часове; **hinken** *intr.* (h) e-m, et. (*dat.*) **hinken** храмати за ким, за чим; **holen** *v* *tr.* 1. et. **holen** ићи по што и донети; 2. на(до)кнадити; **hut** *f* 1. друга паша, испаша; 2. **×** заштитница; **irren** *intr.* (h) 1. j-m **irren** (по)грешити за ким, па|сти -дати у заблуду за ким; 2. (s) j-m, e-r Sache (*dat.*) **irren** лутати за ким, за чим; **jagen** *l* *intr.* (s) 1. j-m **jagen** вијати (и. гонити) кога; (по)јурити за ким; 2. *fig.* dem Ruhme **jagen** јурити за славом; 3. **×** *abs.* ловити после (и. накнадно), ловити где је неко већ ловио; II *tr.* хитнути (и. пуштити) гоњења ради; j-m e-e Kugel **jagen** опалити (и. пуцати) за ким; **klang** *m* накнадно звучање *n*, накнадни звук, одзивање *n*; одјек; *fig.* сећање *n*, одјек; j-m **klettern** *intr.* (s), **klimmen** *intr.* (s) (уз)верати се за ким, (у)сцентрати се за ким; **klingen** *l* *intr.* (h) одјекивати; *fig.* одјекивати, још се осећати; II **klingen** *n* = **klang**; **komme** *m* **×** потомак; ohne **kommen** sterben умрети без потомства; **kommen** *intr.* (s) 1. j-m **kommen** ићи (и. до|ћи -лазити) за ким, следовати кому, сти|ћи -гнути кога; **ich komme gleich** nach ево ме одмах за тобом (и. за Вама); 2. e-m Befehle **kommen** покорити се (и. повиновати се) заповести; послушати (и. извршити) заповест; j-s Bitte **kommen** прихватити чију молбу, одазвати се чијој молби; e-r Forderung **kommen** одаз(и)вати се захтеву; s-n Verbindlichkeiten **kommen** одговорити -арати својим обавезама; um Ihren Wünschen **zukommen** да би се одазвало Вашим жељама; j-m **kommen** отпи(ја)ти кому; 3. до|ћи -лазити после, приспети доцније (и. после); **kommenschaft** {~кѝмѝшафт} *f* 3b потомство *n*, потомци *m* *pl.*, подмладак *m*; **kömming** *m* 2g¹ = **komme**; j-m **kriechen** *intr.* (s) пузити (и. милети) за ким; **kunft** *f* 3b б. *pl.* а) долазак *m* (и. долажење *n*) после; б) = **kommenschaft**; **kur** *f* **×** лечење *n* после пребољевања, лечење *n* после оздрављења; j-m **lächeln** *intr.* (h) смешити се (и. осмејкивати се) за ким, пратити кога погледом смеише се; **laß** *m* 2h¹, 2d¹ 1. попуштање *n*; ohne **laß** без попуштања, без престанка, не попуштајући; 2. попуст, рабат, одбитак; 3. = **Hinterlassenschaft**; посмртна дела (неког писца); **lassen** *l* *tr.* 1. оставити -лати после себе, након себе, за собом; 3. et. **lassen** оставити што, оставити се чега; престати с чим; 3. пу|стити -штати (j-n e-m anderen кога за ким да иде); et. **Wasser lassen** пуштити нешто (и. мало) воде; 4. попу|стити, -штати, олабавити, -љивати; 5. попу|стити, -штати, одби(ја)ти,

смањи(ва)ти; von seinen Forderungen et. lassen попу|стити -штати што(год) од својих захтева, смањити нешто своје захтеве; et. vom (и. am) Preise lassen попу|стити -штати што од цене, спу|стити -штати што од цене; II *intr. (h)* 1. mit (и. in) et. (dat.) lassen одуста(ја)ти од чега, махнути се чега; 2. (п)опустити, (п)опуштати, (о)лабавети, олабавити се, омлитавети, ублажи(ва)ти се; стиша(ва)ти се, умири(ва)ти се; смањи(ва)ти се, умањи(ва)ти се; (о)слабети, онемоћати; смлачи(ва)ти се, (о)хладити се; успор|ити се, -авати се; преста(ја)ти; der Regen hat gelassen киша је попустила; der Sturm hat gelassen олуја (бура) је попустила (и. се стишала); dein Eifer läßt твоја ревност попушта (и. слаби); III lassen *n*, ~lassung *f* попуштање, одбијање, смањивање; одустајање; попуштање, лабављење, ублаживање; етишавање; престајање; ~lassenschaft {~лассншафт} *f* 3b = Hinterlassenschaft; ~laßgericht *n* суд *m* за заоставштине; ~lässig *a* (dv.) немар|ан(-но), нехат|ан(-но), алкав(о), небрижљив(о); ~lässigkeit *f* немарност; нехатност, алкавост; небрижљивост; ~laßpfleger *m* старалац, старатељ; ~laßregulierung *f* уређење *n* заоставштине; ~laßverbindlichkeiten *f* pl. заоставштинске обавезе, дугови и терети неке заоставштине (и. неког наслеђа); ~laufen *intr. (s)* j-m (e-r Sache) laufen трчати за ким (за чим); II ~laufen *n* трчање за ким (за чим), гоњење, вијање; ~läufer *m* 1. (и ~läuferin *f*) који, -а трчи за ким (за чим); ~leben *intr. (h)* живети после, накнадно живети, живети доцније; над-, преживети, над-, преживљавати; j-s Rate итд. ~leben живети по чијем савету; ~legen *tr.* домет|нути, -ати, дода(ва)ти; ~lernen *tr.* das Versäumte ~lernen доучити пропуштено, накнадно научити оно што се пропустило да се научи; ~lese *f* 1. пабирчење *n*, палетковање *n*; ~lese halten пабирчити, палетковати; 2. *fig.* пабирици *m* pl., палеци *m* pl., допунска збирка, допунске зборник; ~lesen *I tr. и intr. (h)* 1. = ~lese halten; 2. j-m ~lesen: a) подражавати начин чијег читања, b) читати за ким; 3. дочита(ва)ти, читати после (и. накнадно) (што се пропустило да прочита); eine Stelle ~lesen читати неко место; 4. још једном (про)читати, поново (про)читати, прочитавати; II ~lesen *n* = ~lese 1; beim ~lesen при поновном читању (и. прочитавању); ~leser(in *f*) *m* 1. пабирчар(ка), палеткаш(ица); 2. који, -а поново чита; ~liefern *I tr. (h)* a) накнадно (и. после) испоручи(ва)ти; b) до-, по|пунити испоруку (и. пошилку); II ~liefern *n*, ~lieferung *f* накнадно испоручивање, накнадна испорука, допуњавање (и. допуна, употпуњавање) испоруке; ~machen *I tr. 1.* et. ~machen после (и. накнадно, доцније) (у)чинити (и. (у)радити); 2. j-m et. ~machen подражавати кога; das soll mir einer ~machen! чикам свакога да учини то!; e-e Mode ~machen ићи за модом; et. ~machen патворити, фалсификовити што;

II ~machen *n*, ~machung *f* подражавање; патворење, фалсификовање; ~macher *m* подражава|лац, -ч, патвори|лац, фалсификатор; ~mahd *f* друга косидба (и. кошања), косидба отаве; ~malen *tr.* преслика(ва)ти; фалсификовати (потпис); ~malig *a* = ~herig; ~mals {~малс} *adv.* после, затим, доцније; ~messen *tr.* наново (и. накнадно) (из)мерити, премер|ити, -авати после; испит(ив)ати тачност мерења; ~mittag *m* поподне *n*; ~mitttäglich *a* поподневни; ~mittags *adv.* поподне, после подне; ~mittag(s)prediger *m* поподневни проповедник; ~mittag(s)schläfchen *n* = Mittagsschläfchen; ~mittagszeit *f* поподне *n*, после подне, време после ручка; ~müssen *intr. (h)* ell. = ~folgen müssen; j-m ~müssen морати ићи за ким, морати ићи за ким; ~nahme {~нам} *f* 3b ~повука, поужење *n*, доплата; gegen (и. unter) ~nahme уз доплату, уз повуку, поужење; unter ~nahme der Spesen уз накнаду трошкова; ~nahmebetrag *m* ~износ доплате (и. поужења); ~nahme|post|anweisung ~ф доплатна поштанска упутница (fürs Ausland међународна); ~nahme|sendung ~ф пошилка уз доплату (и. поужење); ~nehmen *tr. 1.* a) уз|ети-имати после, накнадно (и. доцније) уз|ети-имати; b) уз|ети-имати још; 2. ~ (по)слати пошилку уз доплату (и. уз повуку, поужење); s-e Auslagen von j-m ~nehmen накнадно наплатити трошкове од кога; ~pfeifen *tr. и intr. (h)* 1. et. ~pfeifen понављати што звиждећи (и. свирајући); 2. j-m ~pfeifen: a) звиждати (и. свирати) на начин нечији (и. као неко), b) звиждати за ким (и. после кога); *fam. iro.* ich kann m-m Gelde ~pfeifen одоше ми моје паре, могу да се убришем за своје паре; ~pflanzen *tr. и intr. (h)* 1. накнадно (и. после, доцније) садити; 2. доса|дити, -ђивати, допунити сабењем; ~pinseln *tr.* дотер(ив)ати кичицом; ~plappern, ~plaudern *tr. и intr. (h)*; et. ~р. понављати што; j-m ~р. брбљати за ким, уп. и ~beten 2; ~polieren ~ф *tr.* накнадно (и. поново) глечати, полирати; ~porto *n* ~доплата *f* поштарине; ~prägen *tr. 1.* a) накнадно (и. доцније) ути|с|нути -кивати; b) ути|с|нути -кивати по други пут (и. поново); 2. Münzen ~prägen ковати лажан новац; ~prüfen *I tr. 1.* испит(ив)ати поново (и. по други пут, накнадно); 2. провер|ити, -авати; II ~prüfung *f* поновно (и. накнадно) испитивање *n*, X испитивање *n*, проверавање (материјала); ~rechnen *I tr. и intr. (h)* 1. накнадно (и. доцније) рачунати (што се пропустило рачунати); 2. et. ~rechnen: a) по-, на|ново (с)рачунати (и. про-рачуна(ва)ти); b) (eine Rechnung) ~rechnen провер|ити -авати (и. прегледати) рачун; j-m ~rechnen, daß... по-, до|казати кому рачуном да...; 3. с-, про|рачуна(ва)ти; II ~rechnen *n*, ~rechnung *f* с-, про|рачунавање; проверавање (и. прегледање) рачуна; ~rechner *m* рачуноиспитач, рачунопрегледач; ~rede *f* 1. разговор *m* (књиге); 2. говорење *n* на чији рачун; üble ~rede оговарање; in üble ~rede bringen извикати, озлогласити; ~reden

intr. (h) tr. 1. j-m *reden* подражавати начин чијег говора, говорити као неко; 2. *et. reden* поновити -ављати што; 3. j-m *Böses reden* говорити рђаво о коме; оговарати кога; *2 reifen I intr. (s)* накнадно зрети, зрети после брања; дозре(ва)ти; II *~reifen n* зрење после брања, дозревање; *2 reisen intr. (s): j-m 2 reisen* (от)путовати за ким (да се стигне); *2 reiten intr. (s): j-m 2 reiten* јахати за ким; гонити кога на коњу (и. јашући); *2 rennen intr. (s)* трчати за ким, гонити кога трчећи. **Na'chricht** {нахрѣхт} [нвн. 17/18 в.; уп. Bericht] *f* 3b 1. вест, глас *m*; neueste *~en* последње (и. најновије) вести. 2. опомена, миг *m*; извештај *m*, извешће *n*; обавештење *n*, обавест; von *et. (dat.)* *~ einziehen* обавестити се о чему; j-m *~ von et. (dat.)* geben обавестити -штавати кога о чему; јавити што кому; zur *~* на знање! [дотер(ив)ати нишан.] **na'ch/richten** {нахрѣхтн} *tr. и intr. (h) X, ~* **Na'ch/richten...** {~} *~dienst m* обавештајна служба; *~offizier m* обавештајни официр. **Na'ch/richter** *m* извршилац пресуде, целат, крвник. [adv. по (и. према) обавештењу.] **na'ch/richtlich** {нахрѣхтлѣх} *a* обавештајни, и! **Na'ch...**, **na'ch** {нах-}: *2 rücken I intr. (s)* 1. j-m *2 rücken* кренути -тати за ким, помаћи се -ицати се за ким; надирати за ким; 2. бити унапређен; II *tr.* помицати -аћи, померати -ити што за ким; *2 rudern intr. (s)* j-m *2 rudern* веслати за ким, ићи за ким веслајући; *~ruf m* 1. ein *~ruf konnte ihn nicht mehr erreichen* нисмо га могли довикати; 2. *~ruf* (ан е-п Gestorbenen) последњи опроштај (ским); *2 rufen intr. (h) и tr.:* j-m (et.) *2 rufen* викати -нути што за ким, довикивати -нути кому што; *~ruhm m* посмртна слава *f*; *2 rühmen tr. j-m et. 2 rühmen* славити кога за што, говорити што у славу кому; *2 rutschen intr. (s)* 1. одронити се, -њавати се; (с)клизити, суљати се; 2. j-m *2 rutschen* суљати се за ким; *2 sagen tr.* 1. et. *2 sagen* поновити -ављати што; 2. каз(ив)ати (и. рећи, говорити) (што за кога); j-m *Böses 2 sagen v. 2 reden* 3; *~satz m gr.* завршница *f*, завршна реченица; други став; *2 schaffen tr.* 1. [schaffen I]: a) подражавајући створити, створити -арати (и. начинити) по угледу (j-m на кога); b) створити -арати (и. начинити) после (и. доцније, накнадно); 2. [schaffen II] накнадно (и. после, доцније) на-, прибавити; *2 schauen intr. (h)* 1. j-m *2 schauen* гледати (и. мотрити) за ким, пратити кога погледом; 2. *abs. надгледати; (по)гледати да ли...;* *2 schicken I tr.* 1. (по)слати за ким; j-m *seine Bücher 2 schicken* (по)слати кому за њим његове књиге; 2. (по)слати доцније (и. после, накнадно); II *~schicken n* слање за ким; *2 schieben tr. и intr. (h)* гурати (одостраг), даље гурати; *2 schießen I tr. (и abs.)* 1. a) j-m (e-e Kugel) *2 schießen* пуцати за ким, опалити (метак) за ким; b) пуцати после (и. доцније, накнадно); 2. *2 Gelder 2 schießen* дода(ва)ти (и. дати) још новаца; *den Rest einer Summe 2 schießen* намири(ва)ти извесну

своту (и. суму); *il intr. (s)* сунути (и. срнути, стуштити се, пустити се) за ким; поново изби(ја)ти, опет наупити, поново пупити; *2 schiffen I intr. (s): j-m 2 schiffen* пловити за ким, гонити кога пловећи (и. бродећи); II *tr.* накнадно (и. доцније, после) (по)слати лађом (и. бродом, водом); *~schlag m* 1. накнадни удар(ау), други удар(ау); 2. *2 (opp. Anschlag 3 c)* допунска нота *f*; 3. *~* повратни удар(ау). 4. *2 = Nachwirkung; ~schlage/buch n* приручник *m*, потсетник *m*; *2 schlagen I tr. и intr. (h)* 1. j-m *2 schlagen* ударити -ати за ким, ударити по коме који одлази; 2. *2* означити(ва)ти, истаћи једну ноту за другом. 3. a) *= 2 prägen* 2; b) поновити, -ављати; 4. ein Buch (и. in e-m Buche) *2 schlagen* (по)тражити у књизи, (по)гледати у књигу; e-e Stelle *2 schlagen* (по)тражити неко место; II *intr. (s): j-m 2 schlagen = nach j-m arten; j-m 2 schleichen intr. (s)* шуњати се за ким, ићи крадом за ким, вребати (и. кебати) кога; *2 schleifen¹ tr.:* ein Messer итд. *2 schleifen* накнадно (и. поново) брусити (и. оштри) нож итд.; *2 schleifen² tr.* вући за собом; *2 schleppen I tr. и refl.* 1. теглити (и. вући) за собом; sich *mühsam 2 schleppen* с муком (и. мучно, једва) се вући (за ким). 2. *2* теглити, вући (за собом); II *intr. (h)* теглити, вући; III *~schleppen n* теглење, вучење; *~schlüssel m* калауз (кључ); *2 schmecken intr. (h)* оставити -лати паукус (и. накнадни укус), остављати укус који се осећа после неких јела и пића; *2 schmieren tr.* поново (под)мазати, намазати; *2 schneiden tr.* 1. noch Brot *2 schneiden* (на)сећи још хлеба; 2. (с)кројити по (и. према) неком узору (и. прегледу); *2 schreiben tr. и intr. (h)* 1. писати по нечијем диктату; e-n Vortrag *2 schreiben* писати (и. стенографисати) предавање (неког говорника); (sehr, vollständig) *2 schreiben* (за)бележити, забележавати (врло тачно, потпуно); *2 geschriebenes Heft* свеска *f* за при-, за(белешке); 2. писати после (и. накнадно, доцније); 3. препис(ив)ати; 4. j-m *2 schreiben:* a) подражавати нечији рукопис; b) писати по коме, копирати кога; *~schreiber(in f) m* препис(ив)ач, -ица, стенограф, -киња; *2 schreien intr. (h) и tr.* 1. *= 2 rufen*, драти се (j-m за ким); 2. j-m Schimpfreden *2 schreien* псовати за ким; *~schrift f* 1. a) писање *n* по диктату, бележење *n*, хватање *n* бележака; b) препис *m*, копија; c) диктат *m*; 2. додатак *m* писму, пост-скрипtum *m*, (при)додан члан *m*, (при)додана тачка; *~schub m* нов спровод, нова поворка *f*, нова пошиљка; појачање *n*, по-, до(пу)њавање *n*; 2. играње после, бацање кугле после; Ich habe den *2 Schub* nach Ihnen ја играм после Вас; *2 schüren tr. и intr. (h)* потст(а)ћи, -ицати, подјари(ва)ти, потпири(ва)ти; распаљивати, -лити (ватру, неслогу итд.); *~schuß m* 1. *beh. 2* поновно (и. ново) плаћање *n*, нова исплата *f*; 2. (нов) изданак, (нова) младаца *f*; *~schuß/pflicht f* *2* обавеза нове исплате (и. новог плаћања); *2 schütten tr.* досјути, -ипати; *~schwarm m* други пој,

друго ројење; *zschwätzen v/tr.* по|овити, -ављати брљајући (и. брбљања), по|овити, -ављати што за ким без смисла; j-m *zschwimmen intr. (s)* пливати за ким; *zschwören tr. и intr. (h):* e-n Eid *zschwören* по|овити -ављати заклетву (и. присегу); *zsegeIn intr. (s)* = једрити (и. пловити) за (другим бродом); e-m Schiffe *zsegeIn* гонити неки брод; *zsehen I intr. (h) и tr. 1.* j-m *zsehen* гледати за ким, пратити кога погледом; 2. et. *zsehen* погледати што, бацити поглед на што, осмотри што; испит(ив)ати (провер|ити, -авати) што; надгледати што; поправ|ити, -љати (свеске); *zsehen, ob.* погледати (и. видети) да ли...; *z s-e Bestände (и. Vorräte)* *zsehen* правити (и. саставити, -љати) инвентар; 3. j-m et. *zsehen* (про)гледати кому кроз прсте за што, пустити кому што; II *zsehen n* du wirst das (leere) *zsehen* (и. nichts als das *zsehen*) haben остаћеш празних шака; нећеш ништа добити за своје трошкове; прегледање, испитивање, проверавање; поправљање; *zsein intr. etl.* = *zgekommen sein*; er ist ihm nach он је ишао за њим; *zsenden tr.* = *zschicken*; *zsetzen I tr. 1.* et. e-m Gegenstände *zsetzen*: a) метнути -ати (и. ставити -љати) што после чега; b) запоставити, -љати, мање ценити; 2. дода(вати), накнадно дометнути, -ати; II *intr. (s):* a) j-m *zsetzen* поћи (и. ићи) у потеру за ким, гонити кога; b) обновити улог (у игри); III *zsetzen n, zsetzung f* потера, гоњење; *zacht f 3b 1.* милост(ивост), попустљивост, опроштај *m*; *zacht haben, mit zacht verfahren* имати милости, милостиво поступати (gegen j-n и. mit j-m према кому); ohne *zacht* без милости, без поштеде; 2. предусретљивост; трп(е)љивост, трпљење; *zachtig {zähtūx} a (dv.)* (в. *zacht*) милостив(о), попустљив(о) (gegen j-n према кому); благ(о); трпљив(о); *zachtigkeit {zähtūx} f 3b* милостивост, попустљивост; *zachtslos adv.* без милости, без поштеде, строго; *zachts/voll a* пун милости (и. трпљивости, блажности, попустљивости); *zsilbe f gr.* наставак *m*, суфикс *m*; *z singen tr. 1.* et. *zsingен* по|ављати -овити што је други певао; *fig.* понављати чију песму; 2. j-m *zsingен*: a) певати за ким (који је отишао); b) певати у хвалу кому; *zsinneIn I intr. (h):* e-r Sache (dat.) *zsinneIn, über et. (acc.)* *zsinneIn* пре-, размишљати о чему; *abs.* сањарити, маштати; II *zsinneIn n* пре-, размишљање; *zsinntilutlich a* попотопски; *zsitzen I intr. (h) 1.* *zsitzen* = *zbleiben 3*; II *zsitzen n* јачки (х)апс (и. затвор), остајање у затвору; *zsetzung f* ванредна седница; *zsummer m 1.* крај *m* лета; 2. = Altweibersommer a; j-m *zspähen intr. (h)* уходити (и. вребати) кога; den Geheimnissen der Natur *zspähen* вребати природине тајне, гледати (и. трудити се) продрети у тајне природе; *zspiel n 1.* *zspiel*: a) мали комад *m* који се даје после великог; b) крај *m*, завршетак *m*; 2. die Sache wird noch ein gerichtliches *zspiel* haben ствар ће се свршити пред судом; *z*

spielen I intr. (h) 1. j-m *zspielen* подражавати чију игру (и. свирку); II *tr. dieselbe Farbe zspielen* играти у истој боји (код карата), одгов|орити -арати истом бојом; e-e andere Farbe *zspielen* не одгов|орити -арати на боју; *zsprechen I intr. (h) и tr. 1.* по|овити -ављати што је други рекао, говорио; говорити за ким; = *zbeten 2*; 2. j-m *zsprechen* подражавати чији глас; II *zsprechen n* понављање; подражавање чијега гласа; j-m *zsprengen intr. (s)* јурити -нути за ким, трком ићи за ким; j-m *zspringen intr. (s)* скочити (и. скакати, јурити) за ким; *zspieß m, zspießling m fig.* потомак; *zspüren I intr. (h) 1.* j-m *zspüren* трагати за ким, ићи за чијим трагом (и. по чијем трагу); 2. *zspüren* итд. *zspüren* трагати (и. њушити, тражити) за зецом итд.; = *zforchten 1*; II *tr et. zspüren* оследи -тити после (и. доцније) што, оследи последице чега; III *zspüren n, zspürung f* трагање, тражење, њушење; = *zforchten 1*.

nächst {nēxt} {сви.} I a der *z* најближи, најпречи, најкраћи; a) (отстојање и однос) der gerade Weg ist der *z* прав пут је најпречи (и. најкраћи); die *z* Beziehungen *f pl.* најприснији (и. најтежнији) одношаји (и. односи) *m pl.*; die *z* Verwandten *s/pl.* најближи сродници; ich bin mir selbst der Nächste ја сам себи најпречи; кожа ми је преча од кошуље; b) (временски и ред) der Nächste nach ihm први после њега; im *z* Augenblick идућег (и. наредног) тренутка, тренут(ак) после; bei *z* Gelegenheit првом приликом; *z*en Johanni о идућем Иван(дану); *z*en Sonntag идуће недеље; schon am *z*en Tage већ сутрадан; *z*er Tage ових дана, ускоро; *prv.* jeder ist sich selbst der Nächste сваки је себи најпречи; сваки себе највише воли. II *adv.* am *z*en {*z*am *nēxt*} најближе; er kommt ihm am *z*en он му се највише приближује, он му је најближе (an Eleganz у елеганцији). III *prp.* са *dat. 1.* (и *adv.* са месним *prp.*) сасвим близу; *z* ihr сасвим близу ње, сасвим уз њу. 2. (непосредно после:) *z* Gott danke ich Ihnen meine Rettung после Бога Вама захваљујем за своје спасење.

na'ch|stammeln tr. понављати муцајући.

nä'chst... {nēxt}-. zbest(e) a и s. a) најбољи после другог, други после...; b) (= der nächste beste) први који дође; ма ко; *zde'm adv.* после (тога), даље.

Nä'chste(r, s) {nēxt}-. zp, zc} s, 9l 1. v. nächst 1 b *prv.* 2. der Nächste ближњи. 3. das Nächste (оно што је) најближе, најпречи.

Na'ch..., na'ch...: zstehen I intr. (h) 1. стајати за (и. после); *zstehendes Abenteuer* следећа путологина; *z* die *zstehend* verzeichneten Sorten *f pl.* врсте поменуте (означене) ниже; 2. j-m *zstehen* заостајати за ким, бити нижи од кога; er steht ihm in allem nach он је у свему испод њега, он у свему заостаје за њим; II *zstehen n* заостајање, стајање ниже; j-m *zsteigen intr. (s)* (по)пети се за ким (и *fig.*); *zsteiger m* пењач иза, који се пење по-

сле; **2stellen I tr.** 1. мет|нути -ати (и. став|и-ти -лати) за, после; 2. дотер(ив)ати уназад (часовник); **II intr. (h):** j-m **2stellen** наместити кому замку, (на)правити замку кому, ловити (и. хватати) кога; **III ~stellen n, ~stellung f** гоњење; **hinterlistige ~stellungen** замка *f*, заседа *f*; **~steller(in f) m** разапинач(ица) замке (и. мреже), намештач(ица) замки, вребач(ица). [бав према ближњем.]

Nä'chsten|liebe {нехстн-} [Nächste 2] *f* љу-л **nä'chstens** {нехстнс} *adv.* ускоро; ових дана; првом приликом.

Na'ch..., na'ch...: ~steuer f доплата порезе, прирез *m*; **2steuern intr. (h)** пла|тити -ћати прирез. [Tag сутрадан.]

nä'chst folgend a најближи, следећи; **der ~e** **Na'ch..., na'ch...: ~stich m** парезбарија *f*, копија *f* (и. подражавање *n*) резбарије; **2sticken intr. (h)** и *tr.* (извести по прегледу (и. по

nä'chst|liegend a најближи. [узору.] **Na'ch..., na'ch...: 2stopfen tr.** накладно (и. после, још) наби(ја)ти (и. напунити); **2stop-peln tr.** = ~lese halten; **~stoppler m 2l** = ~

leser 1; **~stoß m** накладни (и. поновни) удар(ац); *мач. противудар(ац); 2stoßen tr. и intr. (h)* 1. гурати за ким (за чим); *bill.* ударати други ударац; 2. *et. Pfeffer 2stoßen* до-тучити нешто бибер; 3. *мач. одби(ја)ти и зада(ва)ти удар; 2stottern intr. (h)* понавља-ти муцајући; **2streben intr. (h):** e-m Dinge **2streben** тежити за чим; стремити чему; j-m **2streben** тежити достићи кога; тежити да се ко достигне; **2strömen intr. (s)** тећи јако; куљати, врвети (*dat.*: за); **~stunde f** = Überstunde; j-m **2stürmen intr. (s)** навалити за ким, јурнути, -ири за ким, јуришати за ким; **2stürzen I intr. (s)** 1. e-m Dinge **2stürzen** срушити се (и. сручити се, стропошта-ти се) за чим; 2. j-m **2st.** устремити се (и. кидисати, насрнути, сунути) за ким; **II tr.** стропоштати (и. стрмоглавити) после; *noch ein Glas Wein 2stürzen* накренути (и. сручи-ти) још једну чашу вина у гушу.

nä'chst...: ~vergangen a последњи; **~vorher-gehend a** непосредно претходни.

na'ch|suchen I tr. и intr. (h) 1. (по)тражити; преметати, претрес(а)ти, претурати. 2. *et. (и. um et. acc.) 2suchen* = ansuchen I. **II ~suchen n, ~suchung f** тражење, претресање, премећање, претуратење; = ansuchen II.

Nacht {нахт} [свн.] *f* 2f ноћ; италијанске ~ ноћ-на светковина на води; *es ist Nacht* ноћ је; *es wird Nacht* смрква се, пада мрак, хвата се мрак; *gute ~!* лаку ноћ! *Tag und ~* дан (и) ноћ; *des ~s и. nachts, bei ~, in der ~* по ноћи, обноћ, ноћу; *bei ~ und Nebel* преко ноћи, ноћу; *усред глухе ноћи; bei ~ und Nebel ausziehen* (и)селити се ноћу крадом; *tief in die ~ hinein* дубоко у ноћ, у дубокој ноћи; *über ~: a)* преко ноћи, за време ноћи; *über ~ bleiben* оста(ја)ти преко ноћи, провести ноћ; *b)* преконоћ, очас; *zur ~ essen* вечера(ва)ти; *fig. es wird ~ vor meinen Blicken* смр-кава ми се пред очима; *prv. die ~ ist keines Menschen Freund* ноћу се несреће дешавају;

über ~ kommt Rat остави да преноћи; ста-рије јутро од вечера; *v. Katze 1.*

Na'cht..., na'cht... {нахт-}. **~angriff m** × ноћни напад; **~arbeit f** ноћни рад *m*; **~arbeiter m** ноћни радник; **~becken n** = ~geschirr; **~bild n: a)** *слик.* утисак *m* ноћи; **b)** Berliner итд. **~bilder** берлинске ноћне слике, слике (и. призори *m pl.*) из ноћног живота у Бер-лину, Берлин ноћу; **c)** = Sittenbild; **2biind a** ? ноћу слеп; **~blindheit f** ? ноћно (и. коко-шиње) слеполо *n*; **~blume f** × ноћни цвет *m*; **~dienst m** × ноћна служба *f*.

Na'ch|teil {нахтл-} [нвн.] *m* уштрб, штета *f*, шкода *f*, квар, губитак; j-m (и. e-r Sache) ~ **bringen** на|јети -осити кому (чему) штету, (о)штетити кога (што); j-m *zum ~e* на чију штету, на уштрб кому; *das würde mir zu gro-ßem ~e gereichen* то би ми било од велике штете.

na'ch|teilig {нахтл-} [нвн.] *a* (opp. vorteilhaft) штетан, од штете, на уштрб, шкодљив, про-тиван, убитачан. [нима.]

nä'chte lang {нехтн-} *adv.* по читаве ноћи, по-**nä'chten** {нехтн-} [Nacht] 15c I *intr.* 1. ноћива-ти, = übernachten. 2. j-n ~ *сместити кога пре-ко ноћи (код себе), дати кому конак.*

nä'chtens {нехтнс} *adv.* = nachts.

Na'cht...: ~essen n вечера *f*; **~eule f. a)** со-в(уљаг); **b)** *fam. fig.* (матора) буљина; **~fal-ter m** × ноћни лептир, ноћњак; **~frost m** ноћ-ни мраз; **~geschirr n** ноћни суд *m*, врчина *f*; **~gespenst n** ноћна авет(ица) *f*, ноћна утва-ра *f*; **~gleiche f** равнодневица; *v. и Frühlings- и Herbstnachtgleiche*; **~glocke f** ноћно звонце *n*; **~haube f** ноћна (и. спаваћа) капа; **~hemd n** ноћна кошуља *f*, спаваћница *f*, пресвлакуша *f*; **~herberge f** (пре)ноћиште *n*, обноћиште *n*, конак *m*, уп. Asyl. [3b ~ славуј *m*]

Na'chtigall {нахтигал} [свн., *Nacht и gellen] *f* **na'chtigallenhaft** {~нахфт} *a* славујски.

Na'chtigallen|schlag {на-} *m* песма *f* славујева.

nä'chtig {нехтиг} *a* = nächtlich.

nä'chtigen {нехтигн-} *intr. (h)* 15a = über-

nachten. [десер.]

Na'ch|tisch m послатице *f pl.*, слаткиши *m pl.*

Na'cht...: ~jacke f ноћни капут *m*, ноћна ре-кла; **~kerze f. a)** = ~licht; **b)** *gemeine* ~ *kerze* добровеч, жути ноћурак *m*, ноћничавица, акшам-цвеће *n coll.*; **~kleid n: a)** ноћна одећа (и. хаљина) *f*, ноћно одело; **b)** домаћа хаљина (код жена); **~konditorei f** кафана о-творена преко целе ноћи, ноћна кафана; **~la-ger n** ноћивање, (пре)ноћиште, конак *m*; **~lampe f** ноћна лампа, ноћна светиљка; кан-дидо *n*.

nä'chtlich {нехтл-} [Nacht] *a* I. ноћни, *adv.* ноћу; (bei) ~er Weile и. ~erweile *adv.* ноћу. 2. *fig.* таман, мрачан, црн.

Na'cht...: ~licht n ноћна светиљка *f*, ноћни жи-жак *n*, кандило *n*; **~luft f** ноћни ваздух *m*; **~mahl n** = Abendmahl I и 2; **2mahlen intr. (h)** *insep.* аус. вечера(ва)ти; **~mahr** {~мар} *m* 2g, **~mahre** {~мар} *f* виловлак, вештица; **~mu-sik f** серенада; **~mütze f. a)** ноћна капа; **b)** *fam. fig.* дремљивац, чмавало; звекал, тикван.

na'ch|tönen *intr.* (h) одјекивати, звучати још, треперити још.

Na'cht...: ~quartier *n.* а) = ~lager; б) ✕ ко-
нак *m* (и. (пре)ноћиште) на маршу.

Na'ch|trab ✕ *m* (б. *pl.*) заштитница *f*.

Na'cht|rabe *m* ✕ 1. радован. 2. = Nachtschwalbe.

Na'ch..., na'ch...: j-m *2*traben *intr.* (s) касати за ким; *2*trachten *intr.* (h) = *2*streben; ~trag {~трáк} *m* 2d 1. додаток. 2. ✕ = ~tragszahlung; *2*tragen *tr.* 1. j-m et. *2*tragen носити што за неким. 2. *fig.* j-m et. *2*tragen злопамтити кому, фрчати на кога, памтити зло кому; 3. noch (Holz) *2*tragen дојети -осити још (дрва); дода(ва)ти, домет|нути, -ати; ✕ e-n Posten in eine Rechnung *2*tragen умет|нути-атиставку (нову) у (неки) рачун; *2*tragend *p.pr.* и *a.*, *2*trägerisch {~трѣ-грѣш} *a* (*2*tragen 2) злопамтљив, злопамтило; *2*träglich {~треклѣх} *a* накнадни, потоњи, каснији; допунски; *adv.* накнадно, доцније, касније; ~trags artikel *m* допунски (и. (придодан) члан; ~tragspolice ✕ *f* накнадна полиса; *2*tragszahlung ✕ *f*: а) накнадно плаћање *n*, плаћање после извесног рока; б) ново плаћање *n*, нова уплата; ~treter *m* ропски подражавалац; ~trieb *m* ✕ познији издањак; *2*trüblern *tr.* понављати хурличуи; *2*trinken *tr.* и *intr.* (h) 1. j-m *2*trinken отпи-
ти после кога; 2. Wasser auf e-e Arznei итд. *2*trinken пити воде после лека итд.

Na'cht...: ~rock *m* собна сукња *f*; ~ruhe *f* ноћни мир *m*; ноћни одмор (и. починак) *m*; ~runde *f* ноћна стража, патрола.

na'chts {nächts} *adv.* ноћу.

Na'cht..., na'cht...: ~schatten *m*: 1. ноћна сен(ка); 2. ✕ schwarzer ~schatten помоћница *f*, зрнеж; ~schatten|artige Pflanzen *f pl.* и. ~schatten|gewächse *n pl.* ✕ *a* помоћнице *f pl.*; ~schicht *f* ✕ ноћна смена; *2*schlafend *fam.* *a* bei *2*schlafender Zeit када цео свет спава, када је цео свет у кревету; у глухо доба ноћи; ~schmetterling *m* ✕ = ~falter; ~schwalbef ✕ ноћна ластва, легањ мрочњак *m*; ~schwärmer *m*: а) ноћник, ноћна скитница, *fam.* ноћна птица; б) ✕ = ~falter; ~schwärmerel' *f* ноћно скитање (и. шврљање) *n*; ~ständchen ✕ *n* = ~musik; ~stück *n.* а) слик. слика *f* ноћи; б) ✕ ноктурно *m*, серенада *f*; ~stuhl *m* ноћна столица *f* (занужду); ~stunde *f* ноћни час *m*; ~tisch *m* ноћни сто(чех); ~topf *m* ноћни лонац, врчина *f*; ~trunk *m* ноћни напитац.

na'ch|tun *tr.* и *intr.* (h) 1. et. ~ подражавати што; es j-m ~ — es j-m gleichtun. 2. (y)чинити после (и. доцније, накнадно).

Na'cht..., na'cht...: ~vlöle *f* ✕ јоргованче *n*, јери-јоргован *m*, јоргованчић *m*, женска поврата; ~vogel *m* ноћна птица *f*; ~wache *f.* а) бдење *n*, неспавање *n*; б) ноћна стража; ~wächter *m*: а) ноћни стражар; *fam. fig.* das ist unter dem ~wächter то је испод сваке критике; б) *fam.* млакоња, шоња; *2*wandeln *f* 1 *intr.* (h) бити месечар; *2*wandelnd месе-
чар(ски); II ~wandeln *n* месечарство; ~wand-

ler(in *f*) *m* месечар(ка); ~zeit *f* ноћно доба *n*; zur ~zeit обоноћ, ноћу; ~zeug *n* ноћно одело, ноћна хаљина *f*, спаваћа опрема *f*; ~zug *m* ✕ ноћни воз (и. влак).

Na'ch..., na'ch...: ~üben 1 *tr.* и *intr.* (h) 1. накнадно се вежбати (*acc.*; у), вежбати се после, доцније (*acc.*; у); 2. пон|овити -ављати вежбу (и. вежбање), упражњавати; 3. накнадити вежбањем; II ~üben *n*, ~übung *f* понављање, накнадно вежбање *n*, накнадна вежба; ~urlaub *m* продужење *n* отсуства (Хр. допушта); *2*verlangen *tr.* (најв. ✕): (e-e Summe итд.) *2*verlangen накнадно захтевати (и. тражити) неку своту, суму итд.; *2*versichern ✕ *tr.* накнадно осигур|ати, -авати, преиначи(ва)ти (и. изме|нити -њивати, употпунити) своје осигурање; *2*verzollen *f* 1 *tr.* попово(о)царинити; II ~verzollen *n*, ~verzollung *f* поновно царинење; *2*wachsen 1 *intr.* (s) 1. после (по)расти, доцније (по)расти; 2. расти нов, -и, -е итд., избјигати, терати (нове изданке); es wachsen ihm andere (Zähne) *2*расту му други (зуби), добија нове (зубе); II ~wachsen *n* поновно растење, терање нових изданака; *2*wagen: sich j-m *2*wagen усудити се (и. осмелити се) ићи за ким; *2*wägen *tr.* поново (из)мерити; провер|ити -авати меру; ~wahl *f* поновни избор *m*; *2*wanken *intr.* (s) ићи за ким поводећи се (и. поспрху-
хи); ~weh *n* 1. преостао осећај *m* бола; *fig.* ~wehen *f pl.* мучне (и. непријатне) последице; 2. ~wehen *f pl.* болови *m pl.* после порођаја; ~wein *m* комињак; *2*weinen *intr.* (h) и *tr.*: j-m (Tränen) *2*weinen плакати за ким, плакати због чијег одласка (и. смрти).

Na'ch|weis {nachweis} *m* 2h = Nachweisung (в. nachweisen II); *2* den ~ führen и. liefern von (*dat.*) да(ва)ти доказа, доказ(ив)ати, оправдати, показати.

na'chweisbar {~бар} *a* доказљив, утврдљив, што се може доказати (и. утврдити, показати).

Na'ch..., na'ch...: ~weise|amt *n*, ~weise|anstalt *f*, ~weise|bureau *n* обавештајни биро *m*; биро *m* за упошљење, посредничка радња *f*; *2*weisen 1 *tr.* и *intr.* (h): j-m et. *2*weisen дати кому обавештења о чему, обавестити кога о чему; j-m Arbeit *2*weisen наћи кому рада, набав|ити -љати кому посао; j-m Irrtümer *2*weisen показати кому заблуде (и. погрешке) које је починио; показати, доказ(ив)ати; II ~weisen *n*, ~weisung *f* обавештавање, -ење, утврђивање, по-, до|казивање, доказ *m*; ~weiser *m* обавештач, показивач, вођ; ~weise|zeichen *n* упут(ни знак) *m*; ~weisung *f* 1. = ~weisen II; 2. упут *m*, упућивање *n*; ~weisungs... у слож. = Nachweise...; ~welt *f* потомство *n*, будући нараштај(и *pl.*) *m*; *2*werfen *tr.* 1. j-m et. *2*werfen бац|ити -ати што за ким; 2. noch Kohlen итд. *2*werfen (до)мет|нути -ати још угља итд.; *2*wiegen *tr.* = *2*wägen; ~winter *m*: а) крај зиме; б) позна зима *f*, позимак; *2*wirken 1 *intr.* (h) накнадно (и. после, доцније) деловати (и. утицати); II ~wirken *n*, ~wirkung *f* накнадно деловање,

деловање доцније (и. после); накнадна (и. каснија) последица; unter der ~wirkung von et. (dat.) leiden патити од последица чега, осећати последице чега; **~wollen intr. (h) ell.** = nachfolgen wollen; j-m ~wollen хтети за ким, хтети ићи (и. да иде, -мо итд.) за ким; **~wort n 2g** (кратак) поговор *m*; **~wuchs m 1.** = ~wachsen; **2. a)** изданака, фидана, младца *f*; изданици *m pl.* дрвета; **b)** потомство *n*, нов нараштај, ново поколење *n*; **~zahlen I tr.** плаћити -ћати доцније (и. накнадно, после), доплаћити, -ћивати; **~zahlen für e-n** besseren Platz доплатити за боље место; **~auf Aktien ~zahlen** доплатити за деонице (и. акције); **II ~zahlen n** накнадно (и. доцније) плаћање, доплаћивање; **~zählen I tr.** пребројити, -авати, поново бројити; **II ~~zählen n zahlung f**, пребројавање; **~zahlung f** = ~zahlen; **~zeichnen I tr.** прецрта(ва)ти, прецрта(ва)ти кроз провидну хартију; **II ~zeichnen n, ~zeichnung f** прецртавање, прецрт *m*; **~zeichner m** прецртач; **~zeit f** потоња времена *n pl.*, будућност; **~wind m** ветар (от)позади; **~ziehen I tr. 1.** привући, -лачити, довлући, -лачити; **2.** вући за собом, *fig.* повући -лачити за собом; **3.** вући после (и. доцније); **4.** повлачити по (и. према) (прегледу, узору); **II intr. (s)** j-m ~ziehen: *a)* ићи (и. крећати се -нути се) за ким, *b)* уселити се за ким, настанити се у истој кући као неко; **~zoteln pop. intr. (s):** j-m ~zoteln кас(к)ати за ким; **~zug m** поворка *f* за (ким); пратња *f*; Goethe und sein ~zug Гете и поворка за њим; **~X = ~trab; ~zügler {~цуглер} m 2l, ~züglerin {~цуглерин} f 3c** заостали (војник); одоцилјац, -ица; заостали војник као пљачкаш, пљачкаш, -ица (мртвих војника); **~zündung f** закаслело паљење *n*, позније (и. доцније) паљење.

Na'cken {нак'н} m 2l 1. потиљак, затиљак; врат. **2.** (најв. *fig.*) j-m den ~ beugen савити кому кичму; *v. beugen f*; j-m (fortwährend) auf dem ~ liegen и. sitzen бити кому (непрестано) за вратом; *e-n* Schelm im ~ haben бити препредењак, бити лола; *v. и* Teufel **2.**

na'ckend {нак'нт} a = nackt.

Na'cken... {нак'н-}: ~grube f fam. бабина рупа, јама на потиљку; **~haar n** коса *f* на потиљку; **~kissen n** јастук *m*, узглавник *m*, узглавље; **~schirm m X** вратобран; **~schlag m** ударац по потиљку (и. у потиљак); *fig.* ~schlage von et. (dat.) bekommen (пре)трпети непријатности од чега; **~wulst, ~zopf m** пунђа *f*.

nackt {накт} [свн.] a наг, го(лишав); *j-n ganz ~ ausziehen* свући кога гола (и. до голе коже); *das ~e Eigentumsrecht* голо власништво; *mit ~en Füßen* босаног; *fig. die ~e Wahrheit* цела (целдата) истина; *mit ~en Worten* безобзирно, без претварања. **2.** голуздрав, очерупан, огољен; од(е)ран, огуљен; ћелав; оголоо.

Na'ckt..., na'ckt... {накт-}: ~beinig a голоног, голих ногу; **~füßig a** босаног; **~hals m** голошија; **~halsig a** головрат, голошијат; **~heit**

{нактх'нт} f 3b нагота, голоотиња; **~kiemer m pl.** > голошкргаши; **~samig a** са голим семеном; **~samige Blütenpflanzen** голосеменце; **~schnecke f** (пуж) голаћ *m*; **~schwänzig a** голореп.

Na'del {над'л} [свн.; *nähen] f 3d 1. игла; плетећа игла; запињача; чиода; *fig. das ist mit der heißen ~ gemacht* то је учињено (и. урађено) на брзу руку; *wie auf ~n gehen* (и. sein, sitzen) ићи (бити, седети) као на иглама (и. као на трњу). **2.** игла (на пушци). **3.** игла, игл(ич)аст кристал *m*. **4.** четина, игл(ич)аст лист *m*.

Na'del..., na'del... {над'л-}: ~arbeit f рад *m* (урађен) иглом; **~baum m** четинар (в. и ~holz); **~behälter m** иглењача *f*, игленица *f*; *v.* ~büchse; **~brief f** свежњић игала; **~büchse f** кутија за игле, игленица, иглењача; **~fabrik f** > творница (и. фабрика) игала; творница чиода; **~förmig a** у облику игле, игличаст; **~futteral n** игленица *f*, иглењача *f*; **~geld n: a)** новац *m* за куповину игала; **b)** цепенарац *m*, напојница *f*, *fam.* бакшиш *m*; **~halter m** иглењача *f* (код шиваће машине); *f pl.* > машице за хватање игала; **~holz n** > црногорица, четинари *m pl.*; **~kissen n** јастучић *m* за игле; **~knopf, ~kopf m** глава *f* (у, од) чиоде; **~loch n** = ~öhr; **~n {над'лн} tr. 15f 1.** снабдети чиодама; **2.** причврстити, -шћивати (и. прикачити) чиодама; **~öhr n** иглене уши *f pl.*, ушце на игли; **~schaft m** чиода *f* без главе; **~stechen n** > лечење (и. видање) задевањем игле; **~spitze f** врх *m* игле (и. чиоде); **~stich m: a)** (у)бод игле; **b)** шавни бод; **~telegraph m** > телеграф *m* са иглом; **~wald m, ~waldung f** црногорица *f*, четинарска шума *f*. [дир, подножна тачка.]

Nadir {надир, над'р} [ар.] m 6l (6. pl.) > на-
Na'dler {над'лр} m 2l > иглар, чиодар, творничар чиода (и. игала).

Na'dlerware f > игларска (и. чиодарска) роба.

Na'gel {нар'л} [свн.] m 2j 1. нокат; eingewachsener ~ урастао нокат (у месо); > mit e-m ~ (mit Nägeln) versehen ноктат, с нокти-ма; *sich (dat.) die Nägel schneiden* сечи (и. резати, сарезивати) нокте себи; *an den Nägeln kauen* гристи нокте; *fig. das Feuer (или es) brennt mir auf die Nägel и. den Nägeln* догорело је до ноката, дошло ми до густа. **2.** (ј)ексер, чавао, клинац; > hölzerner ~ дрвени ексер (и. клинац), дрвена чивија *f*; *fig. et. an den ~ hängen* обесити што на дуд; дићи руке од чега; *den ~ auf den Kopf treffen* тама-ман погодити; *er ist ein ~ zu m-m* Sarge он ће ме у гроб отерати; *einen (hohen и. gewaltigen) ~ haben* бити јако сујетан (и. ташт). **Na'gel... {нар'л-}: ~bein n** > ноктњача *f*; **~bohrer m** > сврдао (и. бургија *f*) за ексер; **~bürste f** четка за нокте.

Nä'gelchen {нег'л'ч'н} n 2l (dim. од Nagel) 1. ноктић *m*. **2.** ексерче, ексерчић *m*, чавлић.

Nä'gelein {нег'л'е'н} n 2l (dim. од Nagel) 1. = Nägelchen. **2.** = Nelke.

Na'gel..., na'gel...: ~eisen n > а) гвозђе (и. железо) за (ј)ексере (и. чавле, клинце); **b)**

калуп *m* за (ј)ексере (и. чавле, клинц), ексерача *f*, клинчара *f*; *~feile f* турпија (и. пила) за нокте; *~fest a* закован, закуцан, прикован; в. *niet- und nagelfest*; *~förmig a*: а) у облику нокта, облика нокта; б) клинаст, у облику клинца; *~geschwür n* *?* пришт *m* под ноктом; *~handel m* *?* продавница *f* клинаца (и. (ј)ексера); *~händler m* *?* продавац клинаца (и. (ј)ексера); *~kasten m* *?* сандук за клинц (и. ексере); *~kopf m* глава *f* клинца (и. (ј)ексера); *~ (и Nägel)mal n 2g*: а) бела пега (тачка) *f* на нокту, бело на нокту; б) ожиљак *m* од ексера (и. клинца); *~n {nag-} I tr. 15f* *?* заковати (и. укуцати) ексером (и. клинцем, чавлима, (ј)ексерима); II *~n n, ~ung {nag-} f* за-, прикивање клинцем (и. чавлима, (ј)ексерима); *~neu a* = *funkel- (nagel)neu*; *~pflege f* нега ноката; *~pflegelbesteck n* кутија (и. торбица) *f* с прибором за нокте; *~probe f*: *die ~probe* machen испитати; испити (чашу) до дна; *~schere f* маказ(и)це *f pl.* за нокте; *~schmied m* *?* чавлар, ковач чавла (и. (ј)ексера); *~schmiede f* *?* радионица (и. ковачница) чавала (и. клинаца, (ј)ексера); *~wurzel f* *?* корен *m* нокта; *~zange f* *?* клешта *n pi.* за извлачење клинаца; *~zieher m* *?* = *~zange*.

na'gen {nag-} [свн.] I tr. и intr. (h) 15a глодати; гристи (и *fig.*); нагризати, -сти, оједати; в. *Hungertuch*; *sie haben nichts zu ~ und zu beißen* (они) немају ничега да метну у уста; немају чим ни да се осоле. II *~d p pr.* и *a* који глође, наједа, нагриза, *fig.* који наједа, нагриза, пече; *~der Wurm* (особ. *fig.*) црв који на-, подгриза, изнутрица *f* која једе човека.

Na'ger {nag-} m 2l 1. (и *~in {~ün} f 3c*) кој|и, -а глође, гризе. 2. *~ pl.* *?* = *Nagetiere*.

Na'geltier {nag-} n *?* глодар *m*.

Na'glein {nag-} n 2l = *Nägelein*.

Na'gler {nag-} [Nagel²] m 2l, ~in {~ün} f 3c чавлар(ка), израђивач(ица) клинаца (и. чавала, ексера).

nah {na}, na'ne {~} [свн.] a 10⁶ 1. (*opp. fern*) близак, оближњи, суседан; *adv.* близу; *~ bei der Kirche* близу цркве; *ganz ~ an-ee* сасвим близу један (и. једно) другом, сасвим близу један до другог (и. једна до друге); *~er Freund* близак (и. присни) пријатељ; *~e Gefahr* блиска опасност; *~er Verwandter* близак рођак; *von ~ und fern* изблиза и издалека; *~ daran sein, zu ... inf.* бити ту да... *praes.*; *es war ~ daran, daß...* мало је требало па да...; умало па да...; умало што није...; *ich war ~ daran, unterzugehen* итд. умало што нисам пропао; *wie ~ sind Sie verwandt?* како сте рођаци? 2. *ca v.* *~ bevorstehen* блиско претстојати, ту претити; *~ bringen v.* *bringen I 6*; *~ an et. (acc.) grenzen* граничити се близу са чим; *уп. nahekommen*; *fig. j-m zu ~ kommen* = *j-m zu ~ treten*; *~ liegen* бити близак; бити близу; *уп. nahelegen, naheliegen*; *~ rücken* приближити, -авати, прим|аћи, -ицати; *dem Tode ~ sein* бити на смрти; *~ setzen, ~ stellen* приближити, -авати; *fig.*

j-m zu ~ treten коснути се кога, увредити кога; *j-s Ansehen zu ~ treten* огрешити се о чији углед, нанети уштрба чијем угледу; *уп. nahetreten*.

Na'h|angriff {na-} m *?* *X* напад изблиза.

Na'h|arbeit {ne-} f шиваћи посао (и. рад) *m*.

nahe {na-} a 10⁶ и adv. в. *nah*.

*Nä'he {ne-} [свн.; *nah(e)] f 3b 1.* близина, блискост; суседство *n*; *es ist ganz in der ~* то је сасвим близу; *in der ~ besehen* изблиза (и. поближе) (по)гледати; *aus nächster ~ auf j-n schießen* пуцати на некога сасвим изблиза, пуцати на кога из непосредне близине; *in unmittelbarer ~* сасвим близу..., у непосредној близини... 2. околина, околица.

na'he... {na-} ~bei' {na-} adv. (ту) близу, сасвим близу, ублизо; б) готово, скоро; *~gehen intr. (s).* *sein Tod geht mir ~ (zu Herzen)* његова ме смрт дира (у срце); његова смрт коснула ме је; *es geht mir ~* дира ме, косне ме, уцељује ме; *das geht mir (sehr) ~* то ме (веома) дира, то ме веома жалости (и. ојађује); *~hi'n {na-xün} adv.* замало, умало, готово, скоро; *~kommen intr. (s)* прићи, приближити се (*der Wahrheit* истини); *~legen tr.* да(ва)ти да разуме, -ју; да(ва)ти да осети, -е; предочити, -авати; *fig. j-m et.* *~legen* својски кому што препоручи(вати); в. и *ans Herz legen*; *~liegen intr. (h)*: *das liegt ~* то је лако појмљиво, то је лако појмити (и. схватити); *es liegt (sehr) ~ zu glauben* човек чисто да (по)верује; *~liegend a* близак, оближњи; *aus ~liegenden Gründen* из (и. са) лако појмљивих разлога.

na'hen {na-} intr. (s) и *sich ~ 15a* приближити, -авати се, -ити се, прим|ицати се, -аћи се; долазити.

na'hen {ne-} [свн.; лат. и грч. nēō] tr. 15a (са)-шити; *?* заши(вати); *weiß ~* шити белорубље.

na'her¹ {ne-p-} (сmp. од nah[e]) ближи, блискији; *mit j-m ~ bekannt werden* (у)познати се ближе с ким; *kommen Sie doch ~!* та дођите ближе! та приђите!; *fig. um der Sache ~ zu kommen* да би се дошло до (главне) ствари; *treten Sie ~!* а) приђите!, б) уђите!, напред! (ономе који је напољу); *e-r Frage ~ treten* приступити неком питању; *bei ~er Betrachtung* кад се ближе посматра, посматрајући (из)ближе; *gr. ~es Objekt* непосредни предмет *m*; *~e Umstände m pl.*, *Nä'heres {~c} n 9l* ближе околности; подробније; *das Nähere* wollen Sie ersehen aus... ради ближег обавештења видите..., ближе ћете се обавестити из..., подробније видите, молим(о), из...; *Näheres bei...* (за) ближа обавештења код..., подробније код...

Nä'her² {ne-p-} [nähen] m 2l, ~in {~ün} f 3c шивач, шваља. [примицање.]

Nä'her|bringen {ne-p-} n приближити, -авати, -ење, *I*

Näherei' {ne-p-} f 3b 1. шијење *n*, шивење *n*, шиће. 2. шиће *n*, шивено *n*, шиваћи посао *m*, посао рађен иглом. [ж|ити се -авати се.]

na'her|kommen {ne-p-} sich ~ rec. прибли-

na'hern {ne-p-} [näher] I tr., sich ~ 15b (сich) ~ приближити (се), -авати (се), прим|аћи (се),

-акнути (се), -ицати (се); прикучи|ти (се), -вати (се); sich j-m (e-r Sache) ~ приближи|ти се, -авати се кому (чему); sich s-m Ende ~ (при)ближити се (и. примицати се) крају. II Nä'hern *n*, Nä'herung *f* ближење, приближавање, примицање, прикучивање; \wedge (само Näherung) приближно израчунавање *n*, приближност. {näherungs..., annäherungs...} Nä'herungs..., nä'herungs... {нe'pун-с-} = An-|nä'he... {нe-}: ~stehen *intr.* (h) бити близак; ~stehend *a* близак; ~treten *intr.* (s) присту-|п|ити -ати, приближити, -авати се, прима-|ти се (j-m кому); ~zu' {нe-цу} *adv.* = ~hin. Nä'h|garn {нe'гaрн} *n* \otimes шиваћи конач *m*. Na'h|kampf *m* \times борба *f* изблиза. Nä'h...: ~kissen *n* јастуче за забадање игала; ~korb *m* (dim. ~körbchen *n*) корп|а, -ица *f* за (женски ручни) рад. nahm {нам} *impf. ind.* од nehmen. Nä'h...: ~mädchen *n*, ~mamsell *f* шваља *f*, кро-|јачица *f*; ~maschine *f* \otimes шиваћа машина, ши-|ваћи строј *m*, шивалка, шиваћица. ...nahme {намe} {nehmen} *f* 3b у слож., на пр. Einnahme. nä'hme {немe} *impf. conj.* од nehmen. Nä'h|nadel *f* шиваћа игла. [(и. тле) *n*.] Nä'h|boden {нeр-} *m* хранљиво земљиште |nä'hren {нeрн} {свн.: (ge)nesen} 15a 1 *tr.* и sich ~ 1. a) (sich) ~ хранити (се); хранити, снаб-|де(ва)ти храном; хранити, одржа(ва)ти, из-|држа(ва)ти; b) уп. ernähren 1. 2. храни-|ти, дојити. II *intr.* (h) хранити, бити хран-|љив. III ~d *p. pr.* и a 1. у знач. *inf.* 2. = nahr-|haft. IV Nä'hren *n* хранење; снабдевање хра-|ном; дојење; в. ernähren II. Nä'hrer {нeрр} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c = Ernährer. na'hrhaft {нархaфт} {свн.} *a* хранљив; (који |служи) за (ис)храну; питав; плодан. Na'hrhaftigkeit {~йхaфт} *f* 3b хранљивост. Nä'hr... {нeр-}: ~mittel *n* *pl.* намирнице *f* *pl.*; средства за (ис)храну; ~mutter *f* = Pflege-|mutter; ~quelle *f* извор *m* (ис)хране; ~stand *m* (opp. Lehr- und Wehrstand) раднички (и. |произвођачки) staleж; трећи staleж. Na'hrung {нарун.} {срвн.: *nähren} *f* 3b 1. храна, |јело и пиће *n*; пића, крма. 2. храна, средства |за исхрану (и. за живот), хлеб *m*, крух *m*; j-m ~ und Kleidung geben дати кому храну |и одело; j-m die ~ entziehen ускратити (и. |одузети) кому храну. Na'hrungs..., na'hrungs... {нарун-с-}: ~amt *n* |одељење (и. надлештво) за исхрану; ~be-|dürfnis *n* \otimes потреба *f* за храном; ~los *a* бес-|хран, нехранљив, без хране; сиромашан, без |средстава; јалов; ~lose Zeiten оскудна (и. |тешка) времена; ~losigkeit *f* бесхраница, |оскудност (и. немање *n*) хране (и. средстава) |за исхрану; ~mangel *m* оскудица *f* у храни, |недостаца *f* хране; ~mittel *n* производ *m* за |исхрану, намирница *f*; ~mittelchemie *f* \otimes |хемија животних намирница; ~mittelfäl-|schung *f* патворење *n* животних намирница; ~mittelgesetz *n* закон *m* о животним намир-|ницама; ~quelle *f* = Nährquelle; ~saft *m* \otimes |хранљиви сок; ~sorge *f* брига за насушни

хлеб; ~sorgen haben бринуту се за насушни |хлеб; ~steuer *f* порез *m* на животне намир-|нице; ~stoff *m* \otimes хранљива материја *f*; ~wert *m* |хранљива вредност *f*, вредност хранљи-|вости; ~zweig *m* грана *f* радиности. Nä'hr|wert *m* хранљива вредност *f*. Nä'h...: ~schule *f* школа шивења (и. шића); ~|seide \otimes *f* свила за шивење, ибришим *m*, у-|сукана свила; ~stunde *f* час *m* шивења (и. |шића). Naht {нат} {свн.; *nähen} *f* 2f 1. шав *m*; (по)руб |*m*; шав, лем *m*; aufgetrennte ~ рашив *m*, |рашивен шав, рашишено (и. распарано) ме-|сто; распор *m*. 2. \otimes , \otimes , \otimes шав *m*. Nä'hter... {нeтeр-} в. Näher... Nä'h...: ~tisch *m* сто за шивење; ~tischchen *n* |орман *m* с фиокама. [грађу.] I Na'h|verkehr *m* саобраћај у околини (и. пред-|I Na'h|zeug *n* прибор *m* за шивење; кутија *f* са |прибором за шивење. nai'v {наиф} {фр.} *a* (adv.) наив|ан(-но), беза-|злен(о), простодуш|ан(-но). Naivität {наивитет} *f* 3b наивност, безазле-|ност, простодушност. Naja'de {најаде} {гр.} *f* 3b myth. најада. na'mbar {намбар} *a* \checkmark = namhaft. Na'me {намe}, ~n {~н} {свн.} *m* 4 (2l) име *n*; |глас; уважење *n*; назив(ање *n*) *m*; die Dinge |{fam. das Kind} beim rechten ~n nennen на-|з(и)вати ствари њиховим правим именом; |fam. не (ше)врдати; ich keune ihn dem ~n |nach познајем га по имену; j-n um s-n guten |~n bringen убити кому глас (и. углед); habe |ich die Ehre, mit Herrn N. zu sprechen? — das |ist mein ~n имам ли част говорити са госпо-|дином Н? — то сам баш ја (и. ја главом); er |gibt nur den ~n dazu her он је само давалац |{свога} имена; in Gottes ~n: a) у име Божи-|је, b) у добри час!; den ~n haben, даб... го-|ворити се да...; er hat den ~n, даб... бије га |гласина да...; говори се да он...; pennen wir |das Ding beim rechten ~n! говоримо праве, |рецимо отворено; im ~n des Königs у име |краља; in m-m ~n у име моје, с моје стране; |unter fremdem ~n под туђим именом; unter |dem ~n der Freundschaft под видом (и. ко-|преном) пријатељства; die ~n verlesen про-|з(и)вати поименце. Na'men..., na'men... {намен-}: ~buch *n* именик |*m*, списак *m* имена; ~gebung {~гебун.} *f* 3b |надевање (и. давање) *n* имена; ~gedächtnis *n* |памћење имена; ~liste *f* именик *m*, списак |*m* (и. листа) имена; ~los *a*: a) безимен; b) |неискажљив, неискazan; c) непознат; das ist |~los то је без имена, то нема имена; *adv.* |гдно, огромно, неискажљиво; ~losigkeit *f* |безименост; ~papier *n* \otimes папир *m* (и. хар-|тија *f*) (од вредности) кој|и(-а) гласи на име; ~|register *n* = ~verzeichnis. na'mens {намeнс} 1. ein Mensch ~ Peter човек |по имену Петар. 2. *prp.* са *gen.* у име. Na'mens... {намeнс-}: ~aufruf *m* прозив(ање *n*) |*m* (по имену); ~bruder *m* = ~vetter; ~fest *n* |имендан *m*; ~genosß *m* = ~vetter; ~tag *m* = |~fest; ~unterschrift *f* потпис *m*; ~verwechse-

lung *f* размена имена, пометња у именима;
~vetter *m* имењак; **~zug** *m* потписни знак,
 знак који се меће место потписа, параф.
na'mentlich {на́мѐнтлѝх} *a* 1. поименични, име-
 ни; на (одређено) име (гласећи); *adv.* по-
 именце, именом, по имену, на име; **~e** Ab-
 stimmung, **~er** Aufruf гласање поименце, по-
 именично гласање, прозивање *n* поименце.
 2. *adv.* нарочито, особито.
Na'men... {на́мѐн-} **~verzeichnis** *n*: a) = **~liste**;
 b) **~** номенклатура; **~wechsel** *m* промена *f*
 имена.
na'mhaft {на́мѝфт} *a* 1. који има име, имено-
 ван; j-p (et.) **~machen** именовати кога (што),
 рећи име чије (чега). 2. на гласу, познат, чу-
 вен.
na'mlich {на́мѝх} у обичном говору **немѝх**
 [свн.] *a* 1. исти; **der** (dieser) **~e** Mensch исти
 човек; **das** Nämliche исто, иста ствар; **am**
~en Tage истога дана; **zur** **~en** Zeit у исто
 време. II *adv.* 1. на име; **die** flüssigen Buchsta-
 ben, **~l**, *m*, *n*, *p*, *r* текући гласови, на име (и. то
 јест), *l*, *m*, *n*, *p*, *r*. 2. (за образложење иза *v.*)
 ich konnte ihn nicht sehen, er war **~** krank
 не могах га видети, јер беше болестан.
Na'nking {на́нкѝн-} **~** град у источној Кини
m 2g¹ **~** нанкинг (памучно ткиво отворено
 жуте боје које се израђује у Нанкингу (Кина).
na'nkingen {на́н-} *a* нанкиншки, од нанкинга.
na'nnte {на́нтѝ} *impf.* од **nennen**.
nanu'! {на́ну} [na nu] *int.* в. па.
Napf {на́пф} [свн.] *m* 2d 1. *h*аса *f*; лончић; пли-
 тича *f*, зделица *f*, чиница, чанак; **ein** **~** voll
 пуна *h*аса, пуна плитица, пун чанак. 2. **~**
 жирова плитица.
Nä'pfchen {на́пфхѝн} *n* 2l (*dim.* од **Napf**) 1. *h*-
 сица *f*, чанче, чанчић *m*; плитичица *f*. 2.
~ плитичица *f*.
Na'pf..., **na'pf...** {на́пф-} **~** förmig *a* *h*асаст, пли-
 тичаст, чанкаст, у облику *h*асе, чанка (и.
 плитице); **~kuchen** *m* колач са сувим гро-
 жђем и румом; погача. [(б. *pl.*) *min.* нафта *f*.]
Na'phtha {на́фта} [гр., *јевр.] *n* бе (б. *pl.*), *f* бг¹
Naphthali'n {на́фталѝн} *n* 2g¹ (б. *pl.*) нафта-
 лин *m*.
Napo'leon {на́полеѝн, ~леѝн} *m* i 8a Наполеѝн
 (Бонапарта). **il** ~ **bi** (и **~or** {на́пфлеѝндѝр} *m*
 2g¹, аус. **bi**) наполеон(дор), новац златан од
 20 франака.
napoleo'nisch {на́пфлеѝнѝш} *a* наполеонски.
Nä'rbchen {на́рпхѝн} *n* 2l (*dim.* од **Narbe**) о-
 жиљчић *m*, мали ожиљак.
Na'rbe {на́рбѝ} [свн.] *f* 3b 1. ожиљак *m*, масни-
 ца, бразготина, белеге; е-е **~** ansetzen и. be-
 kommen зарашћивати, -сти, ухватити се
 краста; в. Rockennarbe. 2. **~** жиг *m*. 3. **~**
 слој земље обрастао травом врсом докле
 допире корен. 4. ожиљак *m*, зрно (на кожи);
 = Haarseite.
na'rben *i* *tr.* 15a 1. et. **~** ожиљчити што, на-
 чинити ожиљке (и. белеге, бразготине) на
 чему; об. **genarbt** {гѝна́рпт} = **narbig**, **narbig**.
 2. = **körnen** 4; **genarbt**es Leder ожиљчена
 кожа, кожа са ожиљцима (и. са уздигнући-
 ма и удубљењима), шагрен. II **sich** **~** хватати

се краста, ухватити се краста, зарашћивати,
 зарастати, затварати се (за рану).
Na'rben..., **na'rben...** {на́рбѝн-} **~bildung** *f* о-
 жиљчавање, -ење *n*, зарашћивање *n*, затва-
 рање *n* (ране); **~los** *a* без ожиљка, без ма-
 снице, без бразготине, без белеге; **~seite** *f*
~ des Leders ожиљчена страна коже.
na'rbicht {на́рбѝхт}, **na'rbig** {на́рбѝх}, **na'rbig**
 {на́рбѝх} *a* 1. ожиљчен, са ожиљцима, рапав,
~ са жигом. 2. ожиљчен, зрнаст, са уздигну-
 ћима и удубљењима на површини (за коже).
Na'rde {на́рдѝ} [грч.] *f* 3b **~** нард *m*, типац *m*,
 тресетуша. [гиле *f* *pl.*]
Nargileh {на́ргѝле, на́ргѝле} [перс.] *n* **bi** нар-
Narko'se {на́ркозѝ} [грч.] *f* 3b наркоза, неосе-
 тљивост, анестезија.
na'rkotisch {на́ркѝтѝш} [гр.] *a* **~** (es Mittel)
 наркотичан (наркотично средство).
narkotisie'ren {на́ркѝтизѝре́н} [фр.] *tr.* 15g нар-
 коти́зовати, -сати, учинити неосетљивим,
 умртвити, -љавати.
Narr {на́р} [свн.] *m* 3a, **Nä'rri'n** {на́рѝн} *f* 3c лу-
 да(к *m*) *f*, лудача *f*, будала *f*; глупак; **den** **~**
en an et. (*dat.*) **gefressen** haben заѝпати се
 у што, залудети (и. лудовати) за чим; **an** j-m
den (и. einen) **~en** **gefressen** haben заѝпати
 се у кога, залудети (и. лудовати) за ким; **er**
hat **den** **~en** **daran** **gefressen** залудео је за
 тим, он лудује за тим; j-p zum **~en** haben (и.
 halten, machen) правити га будалом; **ein** **~**
macht viele поред будале многи побудале;
 seien Sie kein **~!** не будите луди (и. дете)!; *priv.*
 в. Kappe 1. [*f*, будалица *f*; будалче; *hype.*]
Nä'r'rchen {на́рхѝн} *n* 2l (*dim.* од **Narr**) лудица
na'rren {на́рѝн} 15a *i* *intr.* (*h*) лудити се, буда-
 лити, понашати се као луда (и. будала). II
tr. j-p **~** правити кога будалом, вући кога
 за нос, држати кога за будалу (и. луду).
Na'rren..., **na'rren...** {на́рѝн-}: **~fest** *n* лудачка
 свечаност *f*, светковина лудакѝ *f*; **~geschwätz**
n луд(ачк)о брбљање (и. трабуњање, лупе-
 тање); **~haft** {на́рѝнхѝфт} *a* = **~mäßig**; **~**
hände *f* *pl.*: *priv.* в. beschmieren I 2; **~haus** *n*
 лудница *f*, лудѝ кућа *f*; **~häusler** *m* човек
 затворен у лудници; лудак; **~jacke** *f* лудачко
 одело *n*; **~kappe** *f* лудачка капа; **~liebe** *f*
 луд(ачк)а љубав; е-е **~liebe** zu j-m haben
 лудовати за ким; **~mäßig** *a* лудачки; **~posse**
f: a) лакрдија, шала, b) лудорија, будала-
 штина; **~possen** **treiben** правити (и. чинити)
 лудорије (и. будалаштине); **~schaft** {на́рѝн-
 шѝфт} *f* 3b 1. еснаф *m* лудакѝ; 2. = **~tum**;
~schiff *n* лађа будалѝ (и. лудакѝ); **~seil** *n*:
 j-p am **~seile** **föhren** вући кога за нос; спрда-
 ти се с ким; **~streich** *m* = **~posse** б; **~tum**
 {на́рѝнтѝм} *n* 2g б. *pl.* лудаштво *n*.
Narretei' {на́рѝтеѝ} *f* 3b лудорија, будалашти-
 на; = **Na'rrenteiding** *f*.
Na'r'reit {на́рхѝт} *f* 3b 1. лудило *n*, лудост. 2.
 лудорија, будалаштина, лудост.
Nä'rri'n {на́рѝн} *f* 3c в. **Narr**.
na'r'risch {на́рѝш} [**Narr**] *a* 1. луд; луцкаст. 2.
 лудачки, будаласт; безуман. 3. луд, смешан,
 комичан; враголаст. II *adv.* лудо, лудачки.
Na'rwal {на́рвѝл} [швед.] *m* 2g¹ **~** нарвал.

Narzi'sse {на̀рци́с} [гр.] *f* 3b суноврат *m*.
nasa'l {на́зал} [лат.] *a* *gr.* носни, назални; ~
ieren {на̀зире́н} *tr.* 15g *gr.* изговарати (и.
говорити) кроз нос. [ност.]

Nasalit'at {на́залитет} *f* 3b *gr.* носност, назал-
Nasal|laut {на́зал-} *m* *gr.* носни глас.

na'schen {на́шчн} [свн.: nähren; (ge)nesen] *I*
intr. (h) и *tr.* 15e јести из облапорности, је-
сти из сладокштва; бити облапоран (и. сла-
докусац); ждрпкати, кушати кришом; кра-
дуцати јестива; gern ~ волети послатице,
бити мерак (на укусна јела, слаткише). *II*
Na'schen *n* облапорност, слаткојешност *f*;
ждрпкање. [т, ношче.]

Na'schen {на́счн} *n* 2l {лит. од Nase) носић
Na'scher {на́шр}, Nä'scher {не́шр} [naschen]
m 2l, ~in {~ин} *f* 3c сладокусац, -ка, слатко-
јешник, -ца; ~ei' {на́шрн, не́шрн} *f* 1. =
Naschhaftigkeit; 2. = Naschwerk. [сац.]

na'schhaft {на́шхфт} *a* облапоран; сладоку-
Naschhaftigkeit {на́шхфт} *f* 3b облапорност.
Na'sch... {на́ш-}: ~kätzchen *n*, ~katze *f*: а) об-
лапорна мачк(и)ца; б) сладокуска *f*, слатко-
јешница *f*; sie ist e-e ~katze она воли да
штрпне као мачка; ~lust *f* облапорност,
слаткојешност; ~sucht *f* облапорност, лако-
мост на слаткише, слаткојешност; ~werk *n*
посластице *f* *pl.*, слаткиши *m* *pl.*

Na'se {на́с} [свн.: лат. nasus, nares] *f* 3b 1. нос
m; нос *m*, (чуло) мирис(а); ~ e-s Gefäßes
сисак неког суда; ~ an der Motorwelle нос
на моторном вратилу. 2. са *prp.*: j-m et. an
der ~ ansehen познати кому што по носу (и.
по лицу); j-m et. an (и. auf) die ~ binden и.
heften утапати кому што; fassen (и. zupfen)
Sie sich doch an Ihre(r) eigene(n) ~! погле-
дајте само на себе; j-n an (и. bei) der ~
herumführen или ~ziehen вући кога за нос;
den Zwickel auf die ~ setzen метнути цвике-
ра на нос; j-m auf der ~ spielen и. tanzen попети
се кому на главу; играти се с ким; j-m die
Würmer aus der ~ ziehen испинати кога, *fat.*
измамити од кога; bel der ~ в. an der ~;
durch die ~ sprechen говорити кроз нос,
уњкати; et. in die ~ bekommen наушити (и.
намирисати) што; das sticht ihm in die ~ то
га копка; in die ~ steigen ударјати -ити у
нос; mit der ~ gegen et. (*acc.*) rennen разби-
ти нос о што; mit langer ~ abziehen отићи
покуњена носа; mit langer ~ heimschicken
отпратити кога празних шака (и. покуњена
носа); er hat sich viel Wind um die ~ gehen
lassen он је прошао (много) света; j-m et.
unter die ~ reiben натрти кому рена под нос;
es liegt Ihnen vor der ~ ту Вам је пред
носом; er hat mir die Tür vor der ~ zuge-
macht затворио ми је врата испред носа;
j-m et. vor der ~ wegnehmen узети (и. одне-
ти) кому што испред носа. 3. изрази (beh.
fig.): e-e feine ~ haben имати фин нос, имати
утанчано чуло мириса; er hat e-e ~ bekommen
добрио је преко носа; j-m e-e ~ drehen наса-
дити (и. насамарити) кога; die ~ hoch tragen
напети (и. дићи) нос; er sieht nicht weiter als
s-e ~ geht не види даље од носа; j-m e-e

lange ~ machen (на)ругати се кому, (на)пра-
вити кому велики нос раскреченом шаком;
fig. j-m e-e ~ geben дати кому преко носа,
укорити кога; immer der ~ nach gehen ићи
право преда се; die ~ rümpfen (и. runzeln,
ziehen) (на)пућити се, (на)прћити се; s-e ~
in allem haben и. in alles stecken забјадати
-ости нос у свашта, плести се у свашта; die
~ in et. (in die Bücher) stecken забости нос у
што (у књиге); *fat.* alle(r) ~(n) lang сваког
часа, сваки час.

na'se|lang {на́с-} *adv.*: aller ~ = Nase 3.

Nä'seler {не́злр} [näseln 2] *m* 2l, Nä'slerin {не́-
слрпн} *f* 3c уњкало, уњкавац, -ица.
nä'seln {не́злн} [Nase] *I* *intr.* (H) 15f 1. =
schnüffeln; ~ (на)ушити. 2. уњкати, говори-
ти кроз нос. *II* Nä'seln *n* уњкање.

Na'sen..., na'sen... {на́зн-}: ~bein *n* носна
кост *f*; ~bluten *n* крварење из носа; ~blu-
ten haben крварити из носа; ~buchstabe *m*
носни глас, назал; ~flügel *m* крило *n* носа,
ноздрава *f*; ~höhle *f* носна дупља; ~klem-
mer, ~kneller *m* цвике-ра, *fat.* носни пенцери
m *pl.*; ~knorpe! *m* носна рскавица *f*; ~laut *m*
gr. носни глас; ~loch *n* ноздрва *f*; ~quet-
scher {квеччр} *fat.* *m* 2l. а) = ~klemmer;
б) мртвачки сандук са равним поклопцем;
~riemen *m* каиш преконосник (код коња);
~ring *m* брџица *f*, прстен провучен кроз нос
(код дивљака); ~rümpfen *n* прћење, пућење;
~rümpfer {ру́мпфр} *m* 2l, ~rümpferin {ру́н} *f*
3c пућа, мргуд *m*, набуренко; ~schleim *m* но-
сна слуз *f*, *fat.* слине *f* *pl.*, бале *f* *pl.*; ~spitze
f врх *m* носа; ~stüber {шту́бр} *m* 2l зврчка *f*
(по носу); ~stübern {шту́брн} *tr.* 15f: j-n ~
stübern дати кому зврчку (по носу), зврцну-
ти кога (по носу); ~ton *m* носни звук; ~trop-
fen *m* *fat.* капља *f* из носа; ~wärmer *m*: а)
вратна марама *f*; б) кратка лула *f*, *por.* па-
либрк.

Na'se..., na'se... {на́с-}: ~weis {на́с} *a* проли-
вен, несмотрен, који не уме да чува тајну;
уображен, надут; дрзак, обестан; Frau (и.
Jungfer) ~weis проливеница *f*; ~weisheit *f*
проливеност, несмотреност; уображеност;
надутост; дрскост, безобзирност.

na's|führen {на́с-} *tr.* *insep.* вући за нос.

Na's|horn *n* 2g и 2a носорог; ~vogel *m* носорог.

...nasig {на́сџ} *a* у слож., на пр. adler~ оп-
ловског носа; *fig.* и ...näsig {не́зџ} на пр.
hochnäsig надут, надмен, који носем пара|

na's|lang {на́с-} *adv.* = nase|lang. [небо.]

naß {на́с} [свн.: netzen] *I* а 1. мокар. 2. влажан;
на-, по|квашен; окупан; ~ machen (sich ~
machen, ~ werden) умокрити (се), овлажити
(се); durch und durch (и. bis auf den letzten
Faden, bis auf die Haut) ~ sein бити кроз
мокар, бити мокар до голе коже; ~ auf па-
nem Wege влажним путем. *II* Naß *n* 2h' (б.
pl.) течност *f*, (Хр. текућина *f*), вода *f*, вино
n; Naß der Tränen сузе *f* *pl.*

Na'ssauer {на́савр} *m* 2l 1. и ~in {~ин} *f* 3c На-
сав|ац, -ка. 2. *fat.* муфташ, чанколиз,
муктација, готован; бадавација.

na'ssauern {~н} *fam. intr. (h) 15b fam.* муфташити, бити чанколиз (и. муктаџија, готован) (bei j-m код кога).

Nä'sse {нэсэ} [свн.; *наВ] *f 3b (б. pl.)* влажност, влага; v. bewahren 1.

nä'ssen {~н} *15d I tr. (по)квасити, наквасити, (о)влажити. II intr. (h) 1. imp. es nāßt сипи; роси; пада ситна киша (росуља). 2. Ж влажити. III Nä'ssen п квашење, влажење; Ж влажење, цурење.*

na'ß/kalt *a* хладан и влажан; магловит.

Natio'n {национ} [фр.; *лат.] *f 3b* нација, народ(ност) *f* *m*.

nationa'l {национал} *a* национални, народни.

Nationa'l... nationa'l... {национал-}: ~charakter *m* народни (и. национални) карактер, народност *f*; ~e {национал-} [лат.] *n 6i* (аус. 2l) = Ständesliste; ~farbe *f* народна боја; ~fest *p* народни празник *m*, народна свечаност *f*; ~garde *f* народна гарда; ~gardist *m* народни гардист; ~gefühl *n* народно (и. национално) осећање; ~hymne *f* народна химна; ~isie'ren {национализир-н} *tr. 15g* понародити, примити -ати у држављанство, природити, национализовати; ~ität {националитет} *f 3b* народност; ~konvent *m* в. Konvent 2; ~liberal *a pol.* национално (народно)-либерални; ~iiteratur *f* народна књижевност; deutsche ~literatur немачка књижевност; ~ökonom *m* национални економ, писац народне економије, учитељ народног газдинства, народне привреде; ~ökonomie *f* политичка економија; ~sozialismus *m* национални (и. народни) социјализам; ~sozialist *m* национални (и. народни) социјалиста; ~sozialistisch *a, adv.* народносоцијалистички, националносоцијалистички; ~verein *m* народни савез; ~versammlung *f hist.* народна скупштина; ~zeitung народне новине *f pl.*

Nativität {нативитет} [лат.] *f 3b astrol.* рођење, рађање; j-m die ~ stellen пропећи кому судбину по звездама.

Na'trium {натриум} [Natron] *n 6i* (б. pl.) натриум *m*, натриј *m*.

Na'tron {натрон} [сеMIT.] *n 6i* (б. pl.) сода *f*; kohlen-saures ~ карбонат *m* соде; zweifach (и. doppelt-)kohlen-saures ~ бикарбонат соде. Na'tron..., na'tron... {натрон-}: ~haltig *a* који садржи соде; ~lauge *f* луг *m* соде, раствор каустичне соде; ~salz *n* содна со *f*; ~seife *f* содни сапун *m*.

Na'tter {натер} [свн.] *f 3d 1. Ж* водењарка, траварка, белоушка, неотровница. 2. гуја (и. fig.), присојкиња, отровница (и fig.), fig. аспид, змија.

Na'tter..., na'tter... {натер-}: ~artig *a* налик на белоушку, попут неотровнице; ~(n)biß {~н-} *m* ујед гује (и. отровнице); ~hals *m* = Wendehals; ~kopf *m a* глава *f* белоушке (и. неотровнице, траварке, водењарке); b) и ~kraut *n* лисичји реп *m*, лисичина *f*, вучји реп, руменило, руменка *f*; ~wendei *m*, ~windel *m* = ~zwang; ~zunge *f* особ. fig. гујин језик *m*; ~zwang *m* = ~hals.

Natu'r {натур} [свн.; *лат.] *f 3b 1.* природа; die

freie ~ поље, село; nach der ~ zeichnen црта-ти по природи (и. с природе). 2. природа, на-рав; die menschliche ~ људска природа; in ~ (чешће лат.: in natu'ra) zurückgeben врати-ти -ати у природним производима (и. у на-тури); es liegt in der ~ der Sache у природи је ствари; seiner ~ nach по (и. према) природи својој; das Eis ist s-r ~ nach kalt лед је по при-роди (природно) хладан; zur ~ werden прел'и-лазити у природу; es ist ihm zur zweiten ~ geworden то му је постала друга природа, то му је постало природно; prv. die ~ läßt sich nicht überwinden сузбијај п Природу, она се опет враћа; природа се не може савлада-ти. 3. природа, нарав, темперамент *m*, са-став *m*. 4. природа, карактер *m*, худ; eine glückliche ~ срећна природа (и. нарав); ver-liebt ~ sein бити заљубљиве природе.

Natura'lien {натурал'н} [лат.] *pl. inv. 1.* при-родни (и. земаљски) производи *m pl.*, живот-не намирнице *f pl.* 2. предмети природно-историјске збирке.

Natura'lien... {нал'н-}: ~kabinett *n*, ~sammlung *f* природноисторијска збирка *f*.

Naturalisatio'ns/gesuch {натурализацио'нс-} *n* молба *f* за пријем у држављанство (и. подан-ство).

naturalisie'ren {~рализир-н} *I tr. 15g* природи-ти, примити -ати у држављанство (и. подан-ство); sich ~ lassen природити се, прел'и-ла-зити у поданство. II Naturalisie'ren *n*, Natu-ralisie' rung *f* прирођење, примање у држав-љанство (и. поданство).

Naturali'smus {~л'исмус} [лат.] *m 6g* (б. pl.) phls. натурализам. [њак, натуралиста.]

Naturali'st {~л'ист} [лат.] *m 3a phls.* природ-л натуралистички.

Natura'l... {~рал-}: ~lasten *f pl.* терети *m pl.* у природним производима (и. у натури); ~lei-stung *f* давање *n* у природним производима (и. у натури); ~verpflegung *f* храњење *n*, ис-храна *f*, снабдевање *n*.

Natu'r..., natu'r... {натур-}: ~anlage *f* природна настројеност (и. наклоност), природни дар *m*; ~arzt *m* лекар који се служи природном методом лечења; често = Kurpfuscher; ~be-gebenheit *f* природни догађај (и. појав) *m*; ~beobachtung *f* посматрање *n* природе; ~be-schreiber *m* природописац, физиограф; ~be-schreibung *f* природопис, описивање *n* *m* природе; ~bestimmung *f* природно одређе-ње *n*; ~bursche *m* човек природе; ~butter *f* (opp. Kunstbutter) природно масло, природан путер; ~dichter *m* песник самоук, богамдани песник; ~dienst *m* обожавање *n* природе; ~ell {натурел} [фр.] *n 2g'* нарав *f*; ~ereignis *n*, ~erscheinung *f* природан догађај *m*, природан-на појав-а; ~erzeugnisse *n pl.* природни про-изводи *m pl.*; ~forscher *m* испитивач (и. истраживач) природе, природњак, научник; ~forschung *f* испитивање (и. истраживање) *n* природе; ~freund (in *f*) *m* пријатељ(ица) при-роде, љубитељ(ка) природе; ~gabe *f* природ-ни дар *m*; ~gefühl *n* природно осећање, осећа-ње природе (и. за природу); ~gemäß *a* (dv.)

према природи, сход|ан (-но) природи, природ|ан (-но); ~genuß *m* уживање *n* (и. ужитак) у лепотама природе; ~geschichte *f* природна историја, јестаственица; ~geschichtlich *a* природноисторијски; ~gesetz *n* закон *m* природе, природни закон; ~getreu *a*, *adv.* по природи, как|ав, -ва, -о је у природи (и. у ствари); в. ~wahr; ~heilkunde *f* природно лекаство (и. лечење) *n*; ~heilkundige(r) *m* лекар који употребљава природну методу лечења (без лекова); ~heil|lehre *f* наука о природном лечењу (без лекова); ~heilung *f* (из-)лечење (и. оздрављење) *n* природним путем, оздрављење (и. (из-)лечење) без лекова; ~heil|verfahren *n* природан начин *m* лечења, природно лечење; ~historisch *a* = ~geschichtlich; ~kenner *m* = ~kundige(r); ~kind *n* дете (и. чедо) природе; ~körper *m* природно (и. физичко) тело *n*; ~kraft *f* природна сила; ~kunde *f*: а) познавање *n* природе, физика; б) природне науке *f pl.*, природопис *m*; ~kundige(r) *m* природњак, физичар; ~lehre *f* наука о природи, физика.

natü'rl'ich {нату'рл'ѝх} [Natur] I а 1. природан; das geht nicht mit ~en Dingen zu то није природно. 2. природан, неизвештачен, прост, једноставан, безазлен, простодушан; ~e Naarge *n pl.* природна коса *f*. II *adv.* *fig.* природно, наравно, дабогме. [наравно.]

natü'rlicher|wei'se {~рв'а'з} *adv.* природно, I Natü'rlichkeit {~нат'р} *f 3b* природност, наивност, безазленост, простодушност.

Natu'r..., natu'r.... ~mensch *m* = ~kind; ~notwendigkeit *f* природна нужност; ~philosoph *m* философ природе; ~philosophie *f* философија природе, природна философија; ~produkte *n pl.* = ~erzeugnisse; ~recht *n* природно право; ~reich *n* царство природе, природно царство; ~religion *f* природна религија (и. вера); ~schönheit *f* природна лепота; ~spiel *n* игра *f* природе; ~trieb *m* природни нагон, природна склоност *f*, инстинкт; ~verehrung *f* обожавање *n* природе (и. природних сила); ~volk *n* народ *m* у природном стању, примитиван народ; ~wahr(er Ausdruck) *a* истинит (и. израз); ~widrig *a* противприродан, противав природи, неприродан; ~wissenschaften *f pl.* природне науке (Хр. знаности); ~wissenschaft(ler) *m* природњак; ~wissenschaftlich *a* природнонаучни; ~wissenschaftlicher Verein природнонаучно друштво; ~wüchsig {~в'у'к'сѝх} *a* природан, сиров, исконски, изворан, оригиналан; ~wüchsigkeit *f 3b* (уп. ~wüchsig) природност, сировост, исконство *n*, изворност, оригиналност; ~wunder *n* чудо природе, природно чудо; ~zustand *m* природно стање *n*.

Nau'e {на'ѝ} *f 3b*, ~n {~н} *m 2l prov.*, шв. чун *m*, лађа *f*. [морепловство *n*, бродарство *n*.]

Nau'tik {на'ут'ик} [гр.] *f 3b* (б. *pl.*) = наутика, I nau'tisch {на'ут'иш} [гр.] *a* = наутички.

Navigati'ons... {нави'гаци'онс-} ~akte *f* навигациони акт *m*, акт о пловидби; ~lehrer *m* наставник бродарске школе; ~schule *f* бродарска школа.

Nazare'ner {на'цар'ен'ер} [Nazareth, град у Палестини] *m 2l*, ~in {~ѝн} *f 3c* Назаретља-|nazare'nisch {~нѝш} *a* назаренски. [н|ин, -ка.] NB. *abr.* = nota bene.

n. Chr. *abr.* = nach Christi Geburt и. nach Christo: после Христа.

ndd *abr.* = niederdeutsch.

ne {нѝ} *por.* = nein.

'ne {н'е} *por.* и ~ неодр. члан = eine.

Nea'pel {неа'п'ел} [гр.] *n 8g* ● Напуљ *m* (град у Италији); Königreich ~ Напуљска Краљевина, Краљевина Двеју Сицилија.

Nea'p(e)ler {неа'п(е)'лер} *m 2l*, ~in {~ѝн} *f 3c* Неаполитан|ац, -ка, Напуљ|ац, -ка.

neapolita'nisch {неаполитан'иш} *a* напуљски.

Ne'bel {неб'ел} [свн.: лат. nebula: гр. nēphelē] *m 2l* 1. магла *f* (и *fig*); маглуштина *f*; dicker ~ густа магла; поткожњача *f*, ситна хладна киша; feiner leichter ~ = измаглица *f*; bei Nacht und ~ в. Nacht. 2. *fig.* магла *f*, копрена *f*, облак, застор; сумња *f*; e-n ~ vor den Augen haben гледати (и. видети) као кроз маглу.

Ne'bel..., ne'bel... {неб'ел-}: ~arm *m* магловита мишица (и. рука) *f*; ~bild *n* магловита слика *f*; варка *f*, приказа *f*; ~bogen *m* магловит лук, магла *f* облика дуге; ~ferne *f* магловита даљина; ~fleck *m*: а) ~ = ~stern; б) *f* магловита мрља; ~grau *a* сив(каст) као магла; *fig.* = ~weit; ~haft {неб'лх'афт} *a* магловит, магличаст; *fig.* магловит, нејасан, неодређен; ~haftigkeit {~х'афт'и'к'и'т} *f* магловитост; ~horn *n 2a* сирена (и. свирајка) *f* за маглу; ~licht {неб'л'ѝхт}, ~lig {неб'л'ѝх} *a* магловит; наоблачен, облачан; пун паре, пун испарења; ~kappe *f*: а) капуљача, капуљача за маглу; б) застор *m* (чалма) од магле (око врхова планина); с) = Tarnkappe; ~krähe *f* ~, врана пепељава; ~n {неб'ел'н} *intr. (h)* 15f: ~ fein ~n маглити се, сипити; *imp.* es ~t магла је, магли се, спушта се магла, магловито је; ~regen *m* ситна киша *f*, измаглица *f*; ~reißen *n* аус. = Staubregen; ~stern *m* ~ маглина *f*; ~streif *m* прамен магле; ~tag *m* магловит дан; ~weit *a*: das liegt in ~weiter Ferne то је питање остављено далекој будућности; ~wetter *n* магловито време.

ne'ben {неб'ен} [свн.: *in eben] I *prp.* (са *dat.* и *acc.*) 1. поред, крај, при, код, уз, близу; sie saß ~ mir она сеђаше поред (и. крај) мене; sie setzte sich ~ mich она седе поред мене; rechts ~ der Tür десно поред врата. 2. = gegen 5; er ist nichts ~ ihm он није ништа према њему. 3. поред, осим, мимо, разма; ~ den anderen Dingen поред других ствари. II *adv.* = daneben 1; особ. у употреби у слогу.

Ne'ben..., ne'ben... {неб'ен-}: ~abgabe *f* споредан (и. узгредан) порез (и. данак) *m*, споредна такса; ~absicht *f* споредна намера, споредан циљ *m*; скривена намера; ~allee *f* побочна (и. споредна) алеја, споредан дрворед *m*; ~altar *m* бочни олтар, мали олтар (са стране); ~amt *n* споредна служба *f*; ~a'n {неб'ен'ан} *adv.* покрај, поред, уз; ~anschluß *m* ~ споредна (телефонска) веза *f*; ~arbeit *f* а)

споредан посао (и. рад) *m*; **b**) узгредан рад (и. посао) *m*; **c**) † ситни штампарски послови *m pl.*; **~artikel** *m* (при)додан члан; члан као додатак; **~ausgabe** *f*: **a**) **~ausgaben** *pl.* = **~kosten**, споредни издаци *m pl.*; **b**) **~ausgabe** *e-s* Buches споредно (и. мало) издање књиге; **~ausgang** *m* споредан излаз; **~bahn** *f* (*opp.* *Vollbahn*) споредна железница; **~bedeutung** *f* споредно значење *n*; **~begriff** *m* споредан појам; **~bei**† (*неб-нбс*) *adv.*: **a**) = **~an**; **b**) узгред(но); **c**) поред тога, сем тога, поврх тога; **~beruf** *m* споредан позив; **~beschäftigung** *f* = **~arbeit** и **~beruf**, споредно занимање *n*; **~beweis** *m* споредан (и. помоћни) доказ; **~blatt** *n* палист *m*; споредан лист *m*; **~blättchen** *n* *pl.* приперак *m*; **~buhler** (*in f*) *m* такмац, супарник, -ца; **~buhlerisch** *a* такмичарски, супарнички; **~buhlerschaft** *f* такмичарство *n*, супарништво *n*; **~ding** *n*: **a**) узгредна ствар *f*; **b**) споредна ствар *f*, ствар без важности (и. значаја); **~einander** (*неб-н-инд-нтр*) *adv.* један -на поред (и. уз, до, крај) друго(га) (-е); на-, у поредо, *fat.* барабар; **~einander-setzen, -stellen** *l tr.* ставити -љати (и. метнути -ати) једно(г) поред (и. уз, до, крај) друго(г), (по)ставити -љати (и. метнути -ати) на-, у поредо; савијати, -њивати, у поредити, -ђивати; **~einander-setzen, -stellen** *n*, **~einander-setzung, -stellung** *f* стављање (и. метање) једног поред другог, стављање напоредо, савијање, -ење, поређење; **~eingang** *m* споредан (и. побочан) улаз; **~einkünfte** *pl.*, **~einnahmen** *f pl.* споредни (и. узгредни) доходи (и. приходи) *m pl.*; *уп.* **~verdienste**; **~erzeugnis** *n* = **~produkt**; **~fach** *n*: **a**) = **Seitenfach**; **b**) *fig.* споредна струка *f*; **~figuren** *f pl.* споредне слике; **~fluß** *m* притока *f*; **~gang** *m*: **a**) побочан дрворед, побочна алеја *f*; **b**) споредан дрворед, споредна алеја; *уп.* **~ausgang**; **~gasse** *f*: **a**) побочна улица; **b**) споредна (и. мала) улица, улицица; **~gebäude** *n* споредна (и. побочна) зграда *f*; **~gedanke** *m* узгредна (и. споредна, задња) мисао *f*; **~gericht** *n* споредно (и. узгредно) јело; мезе; хладно јело пред јухом; **~geschäft** *n* споредан (и. узгредан) посао *m*; **~geschmack** *m* = **Beigeschmack**; **~geschöpf** *n* = **Mitmensch**; **~gewinn** *m* споредна (и. узгредна) добит *f*, *fat.* шап; **~handlung** *f* споредна радња, епизода; **~haus** *n* суседна кућа *f*; **~her** (*неб-нхер*), **~hin** (*неб-нхин*) *adv.*: **a**) поред, са стране; **b**) = **~bei** *b* и *c* узгред(но); поред тога; **~hof** *m* споредно двориште *n*; **~kammer** *f* суседна (и. побочна, споредна) соба; мала одаја, собица; **~klage** *f* узгредна (и. споредна) тужба; **~kosten** *pl.* споредни (и. узгредни) трошкови *m pl.*; **~linie** *f*: **a**) на-, у поредна (и. паралелна) линија; **b**) побочна лоза (и. линија); млађа грана (у сродству); **c**) *n* побочна пруга; (споредан) крак (пруге); **~mann** *m* *2a* човек (и. друг) који је поред (и. са стране) кога другог; побочник; **~mensch** *m* = **Mitmensch**; **~mond** *m* *~*: **a**) памесец, споредан месец; **b**) пратилац, сателит; **~ordnend** *a* приредан; **~person** *f* споредна

личност; **~pfarre** *f* споредна парохија; **~posten** *m* споредно место *n*, мала споредна служба *f*; **~produkt** *n* узгредни (и. споредни) производ *m*; **~raum** *m* суседна просторија (и. соба) *f*; **~rolle** *f* споредна улога; *† die* **~rollen spielen** играти споредне улоге; **~saal** *m* суседна дворница *f*; **~sache** *f* споредна ствар (и *fig.*); *das ist* **~sache** то је споредно; **~sächlich** *a* (*dv.*) споредан (-но), узгредан (-но); **~satz** *m* *gr.* споредна реченица *f*; споредан став; **~schiff** *n* *†* побочна лађа *f*; **~schluß** *m* *†* одвод, одведена струја *f*; **~schüssel** *m* споредан (и. други) кључ; **~schöß**, **~schößling** *m* младица *f*, прутљика *f*, ластар, изданак; **~sonne** *f* *~* пасунце *n*, споредно сунце *n*; **~spesen** *f pl.* = **~kosten**; **~stehend** *a* и *adv.* који стоји поред (и. са стране); **~stimme** *f* *†* споредан глас *m*; **~straße** *f* суседна (и. побочна) улица; побочни пут *m*, побочна цеста *f*; **~strom** *m* *†* индукована струја *f*; **~stück** *n*: **a**) споредан комад *m*; **~e** *pl.* узгредности *f pl.*, споредне зграде *f pl.*; **b**) слика *f* слична (и. као допуна) другој, итд., пандан *m*; **~tempus** *n* *gr.* споредно време; **~tisch** *m* споредан сто, сточић; **~titel** *m* поднапис, поднаслов; споредан назив; **~ton** *m* споредан тон; **~treppe** *f* споредне ступнице *f pl.*; **~tür** *f*: **a**) побочна врата *n pl.*, врата са стране; **b**) споредна (и. (по)тајна, скривена) врата; **~umstand** *m* споредна околност *f*, појединост *f*; **~ursache** *f* споредан узрок *m*; **~verdienste** *m pl.* споредна (и. узгредна) зарада *f*; *уп.* **~einkünfte**; **~vormund** *m* судом постављени (с)помоћни старалац; **~vorteil** *m* споредна корист (и. добит) *f*; **~weg** *m* споредни пут; странпутица *f*; преки пут, пречица *f*; **~wind** *m* побочни ветар; **~winkel** *m* *∧* упоредни угао (и. кут); **~wirkung** *f* споредно дејство *n*; **~wohner** *m* *2l*, **~wohnerin** *f* *3c* сусед, -тка; **~wort** *n* *2a*: **a**) споредна реч *f*; **b**) *gr.* прилог *m*; **~zimmer** *n*: **a**) суседна соба *f*; **b**) споредна собица *f*; **~zweck** *m* споредна сврха *f*; **~zweig** *m* побочна грана *f*. [*belicht, nebelig*] **ne'blight** (*неблѣхт*), **ne'blig** (*неблѣх*) *a* = **ne'f** **nebst** (*непст*) [*нвн.*] *prp.* са *dat.* (заједно) са; уз. **Nebukadne'zar** (*небукадне'цар*) *m* *8a* *antiq.* Навукодоносор (владаоца нове Вавилоније). **ne'cken** (*не'кн, не'кн*) [*срвн.*] *l tr.* и *recipr.* *15a* (*sich*) *~* дирати (се), задикивати (се), пецкати (се), задевати (се), заједати (се); изазивати (се); *prv.* was sich liebt, (*das*) neckt sich што волиш, то задикујеш. **II** **Ne'cken** *n* = **Neckerei**. **Ne'cker** (*не'к'р*) *m* *2l*, **~in** (*~ѣн*) *f* *3c* задикивач, -ица, задевач, -ица, *fat.* задикивало, пецкало, задевало. **Neckerei'** (*не'к'ра*) *f* *3b* (*v. necken*) задикивање *n*, задевање *n*, пецкање *n*; изазивање *n*. **ne'ckisch** (*не'кѣш*) *a* *1.* шаљив, забаван, нешашан; смешан. *2.* који радо задикује (и. пецка, задева); заједљив; пакостан. **Ne'ife** (*не'ѣ*) [*свн.* (фр.): лат. *peros* „унук“] *m* *3a* *1.* нећак, сестрић; синовац, братанац. *2.* † = **Enkel**. **negativ** (*негатив*, *негатѣф*) [*лат.*] (*opp.* *posi-*

tiv) I a \wedge , \sim , *phot.* негативан (одречан). II *Negativ* n 2g¹, и *Negativ|bild* n *phot.* негатив *m*, негативна слика *f*.

Ne'ger {негѐр} [фр., шп.; лат. *niger* „црн“] *m* 2l, \sim in {~џн} *f* 3c Црн|ац, -киња.

Ne'ger..., *ne'ger...* {негѐр} : *žartig* a црначки, као црнац; *~handel* *m* $\frac{\text{ж}}$ трговина *f* црначким робљем; *~kind* n црначко дете, црнче; *~mädchen* n црначка девојка *f*; *~schiff* n $\frac{\text{ж}}$ црначки брод *m*, црначка лађа *f*; *~sklave* *m* црнац роб; уп. *Sklaven*....

negie'ren {негѝре̑н} [лат.] I *tr.* 15g одр|ицати, -ећи, негирати. II *Negie'ring* *f* 3b одрицање *n*, негирање.

Neglige' {неглиже'} [фр.] *n* бѝ домаћа хаљина *f*, кућно одело; јутарња хаљина; уп. *Hauskleid*, *Morgengrock*; *~haube* {~ѝ} *f* кап(иц)а за домаћу (и. јутарњу) хаљину.

ne'hmen {не̑мѝн} [свн.] 12n i *tr.* 1. узети, узимати (von et. *dat.* од чега, аuset. *dat.* из чега); зауз|ети, -имати; прим|ити, -ати, прихват|ити, -ати; ски|нути, -дати; одузети, одузима-ти; отети, отимати; (у)красти, дићи, дизати; однети, односити; уклонити, -ањати; ослоб|одити, -ањати; опростити; присв|ојити, -а-јати. 2. а) са *s*: *rl.* das Abendmahl ~ приче|стити се, -шћивати се; Abschied ~ раста-(ја)ти се; в. Abschied 3 и Abstand 3; e-n Auf-enthalt ~ бавити се, задржа(ва)ти се; ein Ende ~ свршити се, окончати се; ein ehren-volles Ende ~ свршити се часно; ~ wir den Fall узмемо (и. претпоставимо) случај; e-e Frau ~ оженити се; j-m die Freiheit ~ лиши-ти кога слободe; в. Freiheit; j-n als (и. zum) Gehilfen ~ узети кога за помоћника; в. Geld 2; die Hindernisse ~ прећи преко пре-прека; sich das Leben ~ убити се; в. Leben² 1 b; *fig.* die Menschen ~, wie sie sind уз|ети -имати људе као што су; sich (*dat.*) die Mühе ~ (по)трудити се, (за)дати себи труда; sie ~ sich beide nichts један као и други; sich nichts von s-m Rechte ~ lassen не попу|стити -штати ништа од свога права; e-n Stich ~ узети (и. однети) стих (за карте); Urlaub ~ узети отсуство; er wollte sich nicht die Zeit ~ није хтео да нађе времена; das lasse ich mir nicht ~ то ми нико не изби из главе, од тога ме неће нико одвратити; б) са *prp.*: et. an sich (*acc.*) ~: а) узети што, чувати што; б) узети (и. стрпати) што (у цен); j-n an s-n Tisch ~ узети (и. примити) кога за свој сто; nehmt ein Exempel d(a)ran! нека Вам то (по)-служи као пример!; et. auf sich (*acc.*) ~ уз|ети -имати (и. прим|ити -ати) што на себе; Geld auss-r Börse ~ узети новац из своје кесе; er nimmt mir die Bemerkung aus dem Munde оteo ми је примедбу из уста; примедба ми је била наврх језика; Pflanzen aus der Erde ~ вадити биље (и. биљке) из земље; j-n aus der Schule ~ извадити кога из школе; aus dem Homer ~ узети из Хомера; j-n beim Worte ~ ухватити кога за реч; et. für ein günstig(es) Zeichen ~ узети (и. гледати) што као добар знак (и. добро знамење); et. in Besitz ~ посести што, присвојити што, узе-

ти што у посед (и. државину); in Pacht ~ узети у најам (и. под аренду), закупити; j-n in s-n Schutz ~ уз|ети -имати кога у зашти-ту; et. mit Gewalt ~ уз|ети -имати што си-лом (и. на силу); j-n (et.) mit sich (*dat.*) ~ одвести кога са собом (однети што); j-n (et.) mit nach der Stadt ~ одв|ести -одити кога са собом у град (однети што у град); et. vom Tische ~ уз|ети -имати што са стола; zur Ehe ~ венчати се, склопити брак; sich et. zu Herzen (или zu nahe) ~ прим|ити -ати што к срцу; j-n zum Gehilfen ~ в. под а; Medizin итд. zu sich ~ уз|ети -имати, (по)пити лек; j-n zu sich (ins Haus) ~ узети кога у кућу; ein Kind zu sich ~ узети дете к себи; Gott hat ihn zu sich genommen Бог га је примио (и. позвао к себи). 2. већ. *fig.* са а и *adv.*: в. buchstäblich, genau 1, gefangen~; im ganzen genommen узев(ши) у целини, укупно узев-ши; et. streng ~ уз|ети -имати што строго; den Mund, die Backen, *pop.* das Maul recht voll nehmen разјапити уста, говорити глас-но; wie man's nimmt како се узме; како се схвати; према приликама; уп. nachdem 2. II sich~ в. 12 а. III *Ne'hmen* n узимање; при-мање; *prv.* Geben ist seliger denn Nehmen боље је давати но примати.

Ne'hmer {не̑мѝр} *m* 2l, \sim in {~џн} *f* 3c узимач, -ица, узимал|ац, -ица.

Ne'hrung {не̑ру̑н} $\frac{\text{ж}}$ [дн.] *f* 3b морска накла, нерунг, узан дугачак обалски језик који дели хаф од мора.

Neid {не̑д} [свн.] *m* 2g (б. *pl.*) завист *f*; злоба; bei j-m ~ erregen (про)будити завист код ко-га; vor ~ vergehen пропадати (*fat.* црпн) од зависти; aus ~ из зависти; из злобе.

neiden {не̑идѝн} *tr.* 15c већ. $\frac{\text{ж}}$ j-m et. ~ зави-дети кому на чему.

Nei'der {не̑дѝр} *m* 2l, \sim in {~џн} *f* 3c завидни|к, -ца, завидљив|ац, -ица; злобни|к, -ца; в. Mit-leider.

Nei'd..., *nei'd...* {не̑дѝ-}: *žerfüllt* a пун зависти; *~hammel* *m* *fat.*, *~hart* {не̑дѝхѝрт} *m* 2g *fat.* завидљив|ац, -ка, злобни|к, -ца.

nei'disch {не̑дѝш} a завидљив; аф j-n (auf et.) ~ sein завидети кому (чему); бити завидљив према кому (чему).

Nei'ding {не̑дѝнѝн} *m* 2g¹ = Neider.

Nei'd..., *nei'd...* : *žlos* a: а) и *adv.* незавидљив, -о, без зависти, без злобе; б) који не изази-ва завист; *~losigkeit* *f* незавидљивост, не-мање *n* зависти (и. злобе); *~nagel* *m* = Nied-nagel.

Nei'ge {не̑ге} [neigen] *f* 3b 1. клањање *n*, по-клон *m*, (Хр.) наклон *m*. 2. б. *pl.* падина, стра-на. 3. *fig.* опадање *n*; измак *m*; крај *m*; der Tag ist an der ~ дан се клони крају; дан је на измаку; auf die (и. zur) ~ gehen клонити се крају; бити на измаку; es geht mit ihm auf die ~ он је на измаку живота, он се клони крају. 4. крчма, (пре)остатак *m* (течности; пића, хране); $\frac{\text{ж}}$ мутљак, крчма, талог *m*; das Faß geht auf die ~ крчма (је) у бупету. *nei'gen* [свн.] 15a I *tr.* наг|нути, -ињати, -иба-ти, сар|нути, -ињати; прикл|онити, -ањати;

об|орити, -арати; погнути; сагнути; *fig.* sein Ohr (zu) j-m ~ слушати кога пажљиво. II sich ~ наг|нути се, -ињати се; прикл|онити се, -ањати се; пригнути се; die Sonne (der Tag) neigt sich (zum Abend) сунце се клони западу; дан је на измаку; als der Tag sich neigte на измаку дана; sich vor j-m ~ поклони се кому (и *fig.*); sich (zum Ende и. Untergange) ~ клонити се крају, бити на измаку, пропадати. III *intr.* (h) = II; особ. zu et. (*dat.*) ~ нагињати чему; ~d и geneigt склон, наклоњен (zu *dat.*: *dat.*).

Nei'gung {нѣгун} f 3b (в. neigen) 1. нагиб *m*, нагнутост. 2. клањање *n*, поклон *m*, (Хр.) наклон *m*. 3. склоност (zu et. *dat.*: *dat.*), наклоност (zu *dat.* für *acc.*); тежење *n*, тежња (ка чему); при(је)мчивост, пријемљивост; настројеност, диспозиција; nach s-r ~ leben живети по својим склоностима (и. по своме нахођењу). 4. наклоност, милошта, симпатија; Heirat aus ~ брак из наклоности.

Nei'gungs... {нѣгунс-} ~ (an)zeiger *m* ☼ и ☼ справа *f* за показивање нагиба (и. косине, нагнутости); ~ebene, ~fläche *f* нагибна равна, нагибна површина, в. Neigung 1; ~kompaß *m*, ~nadel *f* ~ нагибни компас, нагибна игла, инклинација, инклинациона игла; ~winkel *m*: а) ^ нагибни угао (и. кут); б) ~ упадни угао.

nein {нѣин} [свн.: nie ein] I *adv.* (opp. ja) не; није; aber ~! али не!; ~ und abermals ~! не и опет не!, по сто пута не!; *fam.* ~ so was! — па, so was! (в. na); da sage ich nicht ~ не одбијам; für ~ stimmen гласати против (и. са не). II Nein *n inv.* не; mit (e-m) Nein antworten одгов|орити -арати са не, одречно одговорити; в. ja II.

Nekro..., nekro... {некро-} [гр.] некро... (= Toten...): ~lo'g {~лог} [гр.] *m* 2g' некролог; ~lo'gisch {~логш} *a* некролошки; ~lo'g-schreiber {~логк-} *m* писац некролога (по смртних говора).

Nekroma'nt {~мант} [грч.] *m* 3a, ~in {~ин} *f* 3c некромант, призивач покојника.

Ne'ktar {нектар} [гр.] *m* 2g' (б. *pl.*) = Göttertrank. [*m*. 2. ☼ каранфилић *m*.]

Ne'lke {нѣлкѣ, нелкѣ} [дн.] *f* 3b 1. ☼ каранфил

Ne'lken... {нѣлкенс-} ~blüte *f*: а) каранфилићев цвет *m*; б) ☼ каранфилић *m*; ~bl п уље од каранфилића; ~stock *m* каранфилова стабљика. [голиде] а: ~er Löwe немејски лав.]

neme'isch {немејш} [Nemea, мала област Ар-] Ne'mesis {немејсис} [гр.] *f inv.*, *myth.* Немезида, богиња освете (и. одмазде).

ne'nbar {ненбар} а што се може назвати (и. именувати, казати, изразити), назовљив, именљив, кажљив, изражљив.

ne'nnen {нѣнн} [свн.: Name] I *tr.* и sich ~ 16d (sich) ~ назвати (се), називати (се), именувати (се), звати (се) (nach *dat.* по, према); ein Kind nach s-m Vater ~ дати (и. наденути) детету очово име. 2. наз(и)вати, нав|ести, -одити; sich als Verfasser ~ наз(и)вати се пиццем; das nenne ich e-n Helden то се зове јунак; в. Kind; j-n e-n dummen Kerl ~ назвати

кога глупаком; er nennt sich (*acc.*) meinen Freund он се назива мојим пријатељем. II ge|na'nnt {гнѣнт} *p.p.* и а 1. Karl, genannt der Kühne Карло, звани Смели (и. Одважни). 2. в. sogenannt. III Ne'nnen *n* = Nennung.

ne'nns|wert {нѣннс-} а вред н помена, знаменит, значајан; es ist nicht ~ (и. nichts Nennenswertes) не вреди ни помињати, није вредно о томе говорити.

Ne'nner {нѣнр} *m* 2l ^ именитељ (*opp.* Zähler).

Ne'nn... {нѣн-}: ~fall *m gr.* = Nominativ; ~form *f gr.* = Infinitiv.

Ne'nnung {нѣнун} *f* 3b називање *n*, именовање *n*, помињање *n*; mit ~ seines Namens помињући његово име.

Ne'nn...: ~wert *n* означена (и. номинална) вредност *f*; ~wort *n* 2a *gr.* именица *f*.

Neo... {нео-} [гр.] нео... (= Neu... ново...): ~logismus {~логисмус} [гр.] *m* 6g неологизам (ковање нових речи).

Nepoti'smus {непотисмус} [ит.] *m* 6g б. *pl.* непотизам (повлашћивање рођака). [кому.]

ne'ppen {нѣпн} *tr.* 15a шатр. j-n ~ смотати

Ne'pper {нѣпр} *m* 2l шатр. мангуп, кесарош.

Ne'ptun {нептун} [лат.] *m* 8a *myth.* Нептун (и. *Т*).

neptu'nisch {нѣптунш} а нептунски.

Neptuni'smus {~тунисмус} *m* 6g (б. *pl.*) (*opp.* Plutonismus) нептунизам (мишљење да је да-

нашњем облику Земље вода узрок).

Neptuni'st {~тунист} *m* 3a нептуниста.

Ne'ptuns|trabant *m* *Т* пратилац Нептунов.

Nerei'de {нереидѣ} [гр.] *f* 3b *myth.* Нереида.

Nergelei' {нергејѣ} *f* 3b итд. в. Nörgelei итд.

Ne'rnst|lampe {нѣрнст-} [Nernst, проналазач] *f*

Нернстова лампа

nero'nisch {неронш} [Nero, римски импера-

тор, † 68 по Хр.] а Неронов, неронски.

Nerv {нерф} [нвн., *лат.] *m* 4d 1. живац, нерв;

die ~en angreifen ударати на живце (и. нер-

ве), напа|сти -дати на живце, нервирати; an

den ~en leiden боловати од живаца, имати

живчану болест; schwache ~en haben бити

слабих живаца, имати слабе живце. 2. *pl.*

ребра.

Ne'rven..., ne'rven... {нерфн-, нервн-}: ~anfall

m живчани (и. нервни) напад; sie verfiel in

e-n ~anfall она доби живчани напад; ~an-

stalt *f* = ~heilstalt; ~aufregend *a* који дра-

жи живце (нерве); ~aufregung *f* живчано

раздражење (и. узбуђење) *n*; ~beschreibung

f опис(ивање) *n* *m* живаца (и. нерава), нев-

рографија; ~entzündung *f* запаљење *n* (и.

упала) живаца; ~fieber *n* живчана (и. нерв-

на) грозница *f*; врућца *f*; ~geflecht *n*

☼ живчани сплет *m*, сплет живаца (и.

нерава); ~hellanstalt *f* леčiliште *n* (и. са-

наториум *m*) за живчано (и. нервно) оболе-

ле; ~knoten *m* ☼ живчани (и. нервни) чвор,

ганглион; ~kopf|schmerz *m* живчана главо-

боља *f*, мигрена *f*; ~krank *a* живчано (и.

нервно) болестан (и. оболео); ~krankheit *f*

живчана (и. нервна) болест; ~lehre *f* ☼ наука

о живцима (и. нервима), неврологија; ~leiden

n = ~krankheit; ~leidend *a* који пати (и. бо-

лује) од живаца (и. нерава); ~leidender жив-

чани болесник; ~mittel *n* лек *m* за умиривање (и. ојачање) живаца (и. нерава); ~reiz *m*: а) ♀ живчани (и. нервни) надражај; б) живчано (и. нервно) (раз)дражење *n*; ~schlag|fluß *m* живчана (и. нервна) кап(ља) *f*; ~schmerz *m* живчани (и. нервни) бол, невралгија; ~schock *m* = ~anfall; ~schwach *a* слабих (и. раздражљивих) живаца (и. нерава), нервозан; ~schwäche *f* живчана (и. нервна) слабост, слабост живаца (и. нерава); неврастенија; ~stärkend *a* који јача живце (и. нерве); ~strang *m* ♀ живчана струка *f*; ~system *n* ♀ живчани (и. нервни) прибор (и. систем) *m*; ~über|reizung, ~zerrüttung *f* пренадраженост живаца, живчано растројство *n*, = ~schwäche; ~zucken *n* трзање (и. уздрхтавање, дрхтање) живаца; ~zufall *m* = ~anfall. ne'rvig {нервџ} *a* 1. жилат, мишићат, жилав, чврст, крепак; *fig.* јак, снажан; 2. ♂ с ребри-ма, ребраст. nervös {нервџс} {фр.} *a* ♀ слабих живаца, нервозан; ~machen (на)правити нервозним, нервирати; ~sein бити слабих живаца, бити нервозан; nervöser Zustand нервозно стање, нервозност. Nervosität {нџрвџзитет} *f* 3b нервозност, нев-растенија, ослабелост живаца. Nerz {нерц} {рус.} *m* 2g ♂ канадска куна златка, визон *m*; ~fell {нерц-} *n* ♀ кожа *f* (и. крзно) куне златке канадске. Ne'ssel {нџс-л} {свн.} *f* 3d коприва, жара. Ne'ssel..., ne'ssel... {нџс-л-} ~artig *a* ♀ копри-вачаст, налик на копривачу; ~artige Pflan-zen *f* *pl.* копривасте биљке; ~aus|schlag *m* ♀ = ~fieber; ~brand *m* жарење *n* коприве; ~fieber *n* ♀ коприв(њ)ача *f*; ~garn *n* ♂ пређа *f* (и. предиво) од коприве; ~sucht *f* ♀ хро-нична коприв(њ)ача; ~tuch *n* ♂ и ♀ мусе-лин *m*. [Несусова одећа *f*.] Ne'ssus... {нџс-с-} ~gewand, ~hemd *n* myth. Nest {нџст} {свн.: лат. nidus} *n* 2c 1. гнездо; ein ~ ausnehmen: а) (по)вадити јаја из гне-зда, б) (по)вадити птиће из гнезда. 2. *fat.* страћара *f*, хумез *m*; сендраф, никакво ме-сто. 3. *fat.* легало, кревет *m*. {*n* полог *m*.} Ne'st... {нџст-} ~bau *m* грађење *n* гнезда; ~eiß Ne'stel {нџст-л} *f* 3d копча, петља, опута. ne'stel{n} {~н} *tr.* 15f при-, за|копчати, (с)везати. Ne'ster|ausnehmer(in) *f* {нџст-р-} *m* вади|лац -ља јаја (и. птића) из гнезда. Ne'st...: ~feder *f* паперје *n*; ~häkchen, ~hocker *m*, ~küchlein, ~kegel *m*, ~küchlein, ~küken *n* голуждриво птиче *n*, голуждравче *n*; *fig.* ме-зимче *n*, истресак *m*. [*fig.* мезимче.] Ne'stling {нџстлџн} *m* 2g¹ голуждравче *n*; Ne'stvolл *n* гнездо пуно пти(чи)ћа. nett {нџт} {нвн., *фр.} *a* красан; пристао; убав; чист; лепушкост; љубак; мио; ein ~es Mäd-chen красна девојка. Ne'ttheit {нџтхџт}, Ne'ttigkeit {нџтхџтхџт} *f* 3b пристоност; чистоћа; лепушкост; љуп-кост. ne'tto {нџтџ} ♂ {нвн., *ит.} (*opp.* brutto) *adv.* нето, чист(о *adv.*); Sie bekommen ~ zwei Mark zurück Ви добијате натраг две марке

чисто, *fat.* добијете две марке кусур. Ne'tto... {нџтџ-} ~ertrag *m* чист износ; ~ge- wicht *n* чиста (и. нето) тежина *f*; ~preis *m* чи- ста (и. куповна) цена *f*; књижарска цена *f*. Netz {нџц} {свн.} *n* 2g 1. мрежа *f*, пређа *f*; замка (особ. *fig.*). 2. мрежа против мува. 3. а) мре- жа *f* (железничка, путева итд.); б) ♀ , ♂ мре- жа *f* (крвних судова, жил(и)ца); с) ♂ мрежа *f*, кончаница *f* (у дурбинима); д) ♂ мрежа *f* (црта, линија); е) ♂ = Kartennetz. 4. ♀ про- дужење *n* трбушне марамице. 5. *fig.* мреже *f* *pl.*, мрежа *f*, замка *f*. Ne'tz..., ne'tz... {нџц-} ~arbeit *f* мрежаст рад *m*, мрежаста тканина, мрежасто ткање *n*; ~artig *a* мрежаст; ~augen *n* *pl.* ♂ мрежасте очи; ~ballspiel *n* тенис *m*; ~bruch *m* ♀ кила *f*, продужење трбушне марамице. [sen l.] ne'tzen {свн.; *наß} *tr.* 15e = benetzen li nās-) Ne'tz..., ne'tz...: ~flügler *m* *pl.* 2l ♂ мрежокрил-ци; ~förmig *a* мрежаст; ~förmige Gewebe мрежасто ткиво, мрежаста тканина; ~haut *f* ♀ : а) мрежаста опна (и. (по)кожица); б) ~haut (des Auges) мрежница, мрежњача (ока); ~hemd *n* мрежаста кошуља *f*; ~jagen *n* лов- (љење *n*) *m* мрежом; ~macher *m* мрежар, из- рађивач мрежа; ~magen *m* ♂ капура *f*; ~na- del *f* игла за мреже; ~steller(in) *f* *m* наме- штач(ица) (и. постављач(ица), разапињач- (ица)) мрежа (и. замки); ~stricker(in) *m* мре- жар(ка), плетач -иља мреже (и. замке); ~werk *n* ♂ мрежа *f*, преплет *m*, испреплетен украс *m*. neu {нџ} {свн.: лат. nov-, гр. νέ-} 1a 1. (*opp.* alt) нов; ein ~er Rock: а) нов (и. други) ка- пут; б) нов капут (по новој моди); das ~e Jahr нова година; j-m zum ~en Jahre gratu- lieren честитати кому нову годину; ich wün- sche Ihnen viel Glück im ~en Jahre срећна Вам нова година; ~er Wein: а) ново вино (= овогодишње), б) ново вино (из тек начетог бурета). 2. нов, скорашњи, свеж, модеран; наступни, у стварању, у рађању; ~e Freundschaft ново (и. скорашње) пријатељство; ~en Mut schöpfen охрабрити се; ~e Nachrichten *f* *pl.* нове вести, свеже новости; ~este Nach- richten *f* *pl.* најновије вести, последње но- вости; die ~eren Sprachen *f* *pl.* модерни је- зици *m* *pl.*; ~es Stück нов комад; in neu- erer Zeit у новије време (и. доба). 3. нов, тек начињен (и. израђен); ~er Ausdruck нов из- раз, кованица *f*; ganz ~ *fat.* нов новцат; e-e ~e Haut bekommen доби(ја)ти нову кожу; et. ~ machen преправити -љати (и. прера- дити) што у ново; (*adv.*) ~ (ein)kleiden у ново оде|нути -вати, поновити. II s 9l 1. das Neu'еново, скорашње, новинаф, модерно, итд.; was gibt es Neues? шта је ново?; das ist mir et. Neues то је ново (и. новина) за мене; das ist mir nichts Neues mehr то за ме(не) ни- је ништа ново; то је за мене стара ствар; alles Neue reizt und gefällt све што је ново свиђа се; ♂ et. ganz Neues, das Neueste нај- новије, потпуна новина; *adv.* aufs ~e, von ~ em на-, по|ново, изнова. 2. ein Neuer *m*: а) = Neuling; б) нова придошлица, новодошли;

neu'tens {~нс} *adv.* девето, на девето(м) место(-у).

Neu'n..., neu'n...: ~toter *m* 2l сврачак; ~und/neunzig *a* *p.* с. деведесет девет; ~zahl *f* број т девет, деветица; ~zehn *a* *p.* с. деветнаест; ~zehnte *a* *p.* а. деветнаести (као *s.* Neunzehnte 9l); ~zehntel *p* деветнаестина *f*, деветнаесто (=1/10); ~zehntens *adv.* деветнаесто, на деветнаесто место.

neu'nzig {~нџ} I *a* *p.* с. деведесет. II Neu'nzig *f* 3b 1. деведесет(ина). 2. деведесетица.

Neu'nziger {~нџџер} I *m* 2l 1. (и ~in {~џн}) *f* 3c) деведесетогодишњак, -(ињ)а. 2. деведесетак, војник деведесетог пука. II neu'nziger *a* *inv.* in den ~ Jahren деведесетих година, између 1890 и 1900 год.

neu'nzig... {~нџиџх-}: ~fach, ~faltig *a* (dv.) деведесетострук(о), деведесетогуб(о); ~jährig *a* деведесетогодишњи, од деведесет година.

neu'nzigste {~нџиџхст} *a* *p.* о. (као *s.* Neunzigste 9l) деведесети. [деведесето.]

Neu'nzigstel {~л} *p* 2l деведесетина *f* (=1/90).

Neu'..., neu'...: ~orientierung *f* ново оријентисање (и. управљање, опредељење) *p*, нова ориентација; ~philolog(e) *m* модерни филолог; ~platoniker *m*, ~platonisch *a* *phls.* новоплатонац, новоплатонски; ~pommern {~пџмрн} = ~britannien.

Neuralgie' {~нџрџиџ} [грч.] *f* 6f невралгија.

neural'gisch {~нџрџиџш} *a* невралгичан.

Neurasthenie' {~нџрџастнџи} *f* 6f неврастенија, = Nervenschwäche.

Neu'rer {~нџрер} *m*, ~in {~џн} *f* 3c = Neuerer(in).

Neuro'se {~нџроз} [грч.] *f* 3b невроза, оболеост живаца.

Neu'ring {~нџрџиџ} *f* 3b = Neuerung.

Neu'..., neu'...: ~satz *m* нов слог, поновно слагање *p*; ~scheffel *m* полухектолитар; ~schnee *m* свеж (и. нов) снег; ~schottland {~нџшџтлџнт} *p* ● Нова Шкотска *f*, Акадија *f* (област у Канади); ~seeland {~нџзелџнт} *p* ● Нови Селанд *m* (острво у Океанији); ~seeländer {~нџзелџндер} *m* *pl.* Новоселанђани; ~silber *p* ● ново сребро, = Argentan; ~sprachler {~шпрахлџр} *m* 2l модерни лингвиста (и. језикословац); в. и ~philolog(e); ~stadt *f* нови град *m*, нова варош.

Neu'strien {~нџстрџиџн} *p* 8g ● Неустрија *f* (област старе Франачке).

Neu'..., neu'...: ~südwaies {~нџзуџтвелс, ~џџлз} *p* ● Нови Јужни Велс *m* (држава у Аустралији); ~testamentlich *a* *bibl.* новозаветни.

neutra'l {~нџтрал} [фр.] I *a* неутралан (и *); ~e Leitung неутрални вод; ~bleiben оста-(ја)ти неутралан, чувати неутралност; ~machen неутрализовати, -сати. II Neutra'le(r) {~(р)} неутрал|ац, -ка.

neutralisie'ren {~нџтрџализџрџн} I *tr.* и *sich* ~ 15g: (sich) ~ неутрализовати(се), -сати (се) (и *).

II Neutralisie'ren *p*, Neutralisie' rung *f* неутрализовање, -сање. [ност.]

Neutralität' {~нџтралџитџт} [лат.] *f* 3b неутрал-

Neu'trum {~нџтрџум} [лат.] *p* 6l и (аус. само) 6k *gr.*: а) средњи род *m*; б) именица *f* средњег рода.

Neu'..., neu'...: ~vermählt *a* скоро венчан; ~vermählte(r) *s* скоро венчан|и -а.

Neu'yo'rk {~нџџџрк, ~нџџџрк} *p* 8g ● Нју-Јорк *m* (главни град Уједињ. Америчких Држава).

Neu'..., neu'...: ~zeit *f* нови век *m*, ново (и. модерно) доба (и. време) *p*; ~zeitlich *a* нововеков-ни, модеран; ~zoll *m* џ сантиметар. [сији.] Ne'wa {~нева} ● *f* *inv.* die ~ Нева (река у Ру- New York {~нџџџрк} *p* 8g ● = Neuyork.

nhd. *abr.* = neuhochdeutsch (нововисоконемачки).

nicht {~нџт} [свн.: nie-(Ge)wicht] I *adv.* 1. (уз прост *inf.*) не; није; ~antworten wäre e-e ...не одговорити била би...; б) warum sagte er es ~? зашто (то) није рекао (и. казао)?; с) (б. v.) haben Sie Geld? ~ viel имате ли новца? не много; д) (за одрицање поједине речи или целе непоновљене реченице:) er lebte ~ ohne Ruhm он не живљае без славе; ~, daß ich wüßte, и. soviel ich weiß ~ не, колико ја знам; ~ daß uns das an ihm wunderte не да нас је то код њега зачуђило. 2. (beh. са прилошким додацима:) а) (испред *adv.*) so wird es geschehen und ~ anders тако ће бити и не дружити; ~ besonders не особито (и. не нарочито), ~ eben не баш, ~ viel не много; в. doch 3; ~ lange darauf мало затим, мало после; ~ mehr не више; er reist ~ mehr он више не путује; престао је да путује; ~ so schön als...не тако леп као...; б) (иза *adv.*) auch ~ исто тако не, такође не; ich auch ~ и ја не; auch ~ ein einziger! (чак) ни један једини; в. beileibe; durchaus ~, gar ~ никако; нипошто; ganz und gar ~ никако; в. ganz II 3, noch 1; was er nicht alles weiß! шта (ти) он све не зна! в. sicherlich; wo ~...ако не...; das ~ то не; ~ alle...не сви, не све, не сва.

Ni'cht..., ni'cht... {~нџтх-}: ~abgabe *f* = ~auslieferung; ~achtung/непоштовањел; ~ad(e)lig *a* грађански, пучки; ~altern *p* нестарење; ~amtlich *a* (dv.) неслужбен(о), незваничан (-но); ~anerkennung *f* непризна(ва)ње *p*; ~annahme *f* непријем *m*, непримање *p*; Protest wegen ~annahme протест због непријема (и. непримања); ~anwesenheit *f* неприсуство *p*, неприсутност; ~augenscheinlichkeit *f* неочигледност, неочевидност; ~ausführung *f* неизвршење *p*, неизвођење *p*; ~auslieferung *f* неиздавање *p*; ~befolgung, ~beobachtung *f* не(из)вршење *p*, неодржа(ва)ње *p*; занемаривање, -ење *p*; ~befriedigung *f* незадовољавање, -ење *p*; ~benutzung *f* некоришћење *p*, неискоришћавање; ~beschäftigt|sein *p* незапосленост *f*; ~bestätigung *f* непотврђење, -ивање *p*; ~bezahlung *f* неплаћање *p*, неисплаћивање *p*; ~christ *m* нехришћанин; ~dasein *p* непостојање, непостанак *m*, небитисање; ~duldung *f* нетрпљење *p*, нетрп(е)љивост.

Ni'chte {~нџтх} [дн.] *f* 3b нећака, сестричина; синовика, братаница.

Ni'cht..., ni'cht...: ~einmischung *f* немешање *p*; ~erfolg *m* = ~gelingen; ~erfüllung *f* неиспуњење, -авање *p*, неизвршење, -ивање *p*, неиспуњење, -авање *p*; ~erscheinen *p*: 62

(vor Gericht) недолазак *m* (на суд), изостанак (са рочишта); ~*erwähnung f* непомињање *n*; ~*fachmann m* нестручњак; ~*gebrauch m* неупотреба *f*; ~*gelehrte(r) m* ненаучник, неучењак, неук; *Buch für ~gelehrte* књига за обичан свет; ~*gelingen n* неуспех *m*, неуспевање; ~*gewöhnung f* ненавикнутост; ~*gezwungen|sein n* непримораност *f*, непристиљеност *f*; ~*haltung f*: а) недржање *n*, неодржавање *n*, одлагање *n*, одгађање *n*; б) = ~*befolgung*.

ni'chtig {*нихтѝх*} [*nicht*] а ништав(ан); никакаквост; тричав, безвредан; ташт; пролазан; (null und) ~ никакав, без икакве вредности; в. и null.

ni'chtigkeit {~*кѝт*} *f* 3b ништавност; никаквост; таштост, таштина; безвредност; *es* ~ неважење *n*, неважност.

ni'chtigkeits... {*нихтѝхкѝтсѝсѝ*}: ~*beschwerde f* *es* жалба вишем суду против пресуде; *die* ~ *beschwerde einlegen* поднети -осити жалбу вишем суду (касацији), жалити се вишем суду; ~*erklärung f* поништавање, -ење *n* (пресуде), поништај *m*; ~*klage f* жалба за поништење пресуде.

ni'cht..., *ni'cht...*: ~*in betracht|nahme f* неузимање *n* у обзир; ~*kenner(in f)* *m* непознавалац, -ица; ~*kombattant m* X неборац; ~*krank|sein n* неболелост *f*; ~*leiter m* неспроводник, изолатор; ~*metall n* неметал *m*; ~*militär m* X невојник, који није војник, *fam.* капуташ; ~*raucher(in f)* *m* непушач(ица); (Für) ~*raucher!* непушачи! (за непушаче!); ~*raucher|abteil n* (и *m*) одељак *m* (и. одељење *n*) за непушаче.

nichts {*нихтсѝ*} [свн.; **nicht*] *I pr. ind. inv.* (opp. etwas) 1. ништа; а) *um* (и. *für*) ~ *und wieder* ~ просто ни за што; ~ *anderes* ништа друго; ~ *Neues* ништа ново, ничег новог; *es ist* ~ *daran* то није ништа; не вреди то ништа; ништа од тога није истина; *es wird* ~ *daraus* од тога нема (и. неће бити) ништа; *zu* ~ *werden* пропасти; *prv.* *v. Kaiser*; б) *das ist* ~ *für mich* то није ништа за мене, то ме се не тиче; ~ *da!* хоћеш! никада!; *das ist so viel wie* ~ то је толико колико и ништа; ~ *davon!* не говоримо о томе!, ништа о томе!, ни речи о томе!; *ganz und gar* ~ баш ништа, баш нимало; *mir* ~, *dir* ~ в. *mir*; *hier ist* ~ *zu lachen* нема ту (и. овде) ничега смешног; *iro.* *sonst* ~! ништа више!, само то!; *wenn es weiter* ~ *ist* ако је само то; в. *machen* *I* 2. II *Nichts n inv.* (pl. каткада ~е {*нихтсѝ*}) 1. ништа *inv.*, *fam.* ништић *m*; празно, празнина *f*. 2. ништавило, ништа(вност *f*); незнатност *f*, безначајност *f*; безвредност. 3. причина *f*, чист привид *m*. 4. ништа; маленкост *f*, ситница *f*; *prv.* *v. Lärm* *I*; *aus* ~ *wird* ~ од ништа постаје ништа.

Nichts {~} [([*pop.*]) грч. (o)nychti'tis] *n inv.*: *weißes* ~ цинков цвет *m*, цинков оксид *m*.

nichts {~}: ~*bedeutend a* безначајан; бесмислен; ~*desto|minder* {*нихтсѝдѝсто|миндѝр*} ~*desto|weniger* {*нихтсѝдѝсто|вѝнѝгѝр*} *adv.* при

свем том, поред свега тога, опет за то, али ипак, па ипак.

Ni'cht|sein n небитисање, *phls.* небиће.

Ni'chts {~}, *ni'chts...*: ~*nutz a* = ~*nutzig*; ~*nutz* {~*нуцѝх*} *fam.* ништак, никоговић, ништарија *f*; ~*nutzig* {~*нуцѝх*} а ништаван, који није ничему, који не вреди ништа, некористан, који није ни за што, неваљао, недостојан; ~*nutzigkeit* {~*нуцѝхкѝт*} *f* 3b ништавност, ништавило *n*, невредност, недостојност; ~*sagend a* безначајан; безбојан; ~*tuer* {~*туѝр*} *m* 2l, ~*tuerin* {~*туѝрѝн*} *f* 3b бадавацац, -ка, беспосличар, -ка; дангуба, нераднић, -ца, лезилеб; ~*tuerer!* {~*туѝрѝр*} *f* 3b беспосличење *n*, дангубљење *n*, нерадништво *n*; ~*tuerisch* {~*туѝрѝш*} а беспосличарски, нераднички; ~*tun n* нерад *m*, нерађење; дембелисање; ~*würdig a*: а) никакав, ништаван, који не вреди ништа; б) никакав, низак, недостојан, презиран, презрив; с) *fam.* никакав, врло мучан, веома непријатан; ~*würdigkeit f* 3b никаквост, ништавност, невредност; нискост; недостојност.

Ni'cht..., *ni'cht...* {*нихтѝ*}: ~*teilnahme f* неучешће *n*, несуделовање *n*; ~*verboten|sein n* забрањеност *f*, допуштење, трпљење; ~*veröffentlichung f* необјављивање *n*; ~*vertragen n* неподношење; ~*verwachsen|sein n* неспраслост *f*; ~*voll|streckung f*, ~*vollziehung f* неизвршење, -ивање *n*; ~*vorhanden|sein n* а) немање, отсуство, отсућност *f*; б) *phls.* непостој(ав)ање; ~*wissen n* незнање; ~*wollen n* нехтење; ~*zahlung f* неплаћање *n*; ~*zulassung f* не(до)пуштање *n*.

Ni'ckel {*ниѝкл*} *m* 8g (*dim.* од Nikolaus) 1. Ница, Коле, Николче, Николица. 2. 2l = Knirps. *Ni'ckel* {~} [швед.] 2l 1. *m* и *n* (6. pl.) *min.* никал *m*. 2. никал *m*, никлени новац. 3. десетпарац *m*, комад од 10 пфенига.

Ni'ckel {~}, *ni'ckel* {~}: ~*blüte f min.* никлов арсенијат *m*, никелин *m*; ~*haltig a min.* никлоносан, који садржи никла, никлен; ~*legierung f* никлова слитина (и. легура); ~*mantel m* X никлена кошуљница *f*; ~*münze f* никлени новац *m*; ~*stahl m* никлени челик, челик с никлом.

ni'cken {*ниѝкѝн*} [свн.; **neigen*] 15a *I intr.* (h) 1. а) клим|ати -нути главом; поздравити -љати климањем главе; да(ва)ти знак климањем главе; б) оборити главу (aus Müdigkeit од умора); задремати (на столици). 2. (за ствари:) климати се, њихати се, љуљати се, клатити се. II *Ni'cken n* климање; дрмање; њихање, клаћење, љуљање.

Ni'cker {*ниѝкѝр*} *m* 2l, ~*chen* {~*хѝн*} *n* 2l дремка *f*.

Ni'ck|haut f кожа мигавица.

nie {*ниѝ*} [свн. *nie-jē*] *adv.* никад(а); нигда; *ich habe ihn* ~ *gesehen* ја га никад нисам видео; ~ *und niemmer(mehr)* *fam.* никад за никад, никад ни до века; в. *jetzt* *I* 1.

Nie|besessene(s) {*ниѝбѝзѝсѝнѝсѝ*} *n* никада поседовано, што се никад није имало (и. поседовало).

nid {*ниѝт*} [свн.] *prp.* ca *dat.* *jn.* = unter.

nie|den {*ниѝдѝн*} *adv.* = hienieden.

nie'der {нид'р} [свн.] I *a* (у употреби готово само атрибутивно) 1. доњи, низак. 2. низак. неплеменит, прост; презрив, одвратан; свакида(ш)њи, обичан; *die ~e Jagd* ситан (и мали) лов. II **Nie'der s 9l:** ein Niederer не знао човек; *hoch und ~* цео свет; *Hohe und Niedere m pl.* велики и мали. III *adv.* доле, ниско; *auf und ~ gehen* ићи горе доле; *v. auf II 2 c;* ~ mit den Verrätern! доле с издајницима! доле издајце!

Nie'der..., **nie'der...** {нид'р-}: у слож. са *v* увек *ser.*, са глаголским *s* и *a* означава: 1. кретање озго на доле, на пр. *~blicken*; обарање, побеђивање, на пр. *~arbeiten*; *die ~alpen* \odot *pl.* Ниски Алпи; *~arbeiten tr.:* а) савладати (и. победити) радом (и. радећи); б) објорити -арати радом; *~beugen tr.:* а) сави|нути, -ибати; б) *fig. j-s Mut* *~beugen* сломити чију храброст; *~biegen tr.* сави(ја)ти (на)доле, савијајући спустити; *~bleien tr.* \nearrow као олово вући доле (и. притискати); *~blicken intr. (h)* (по)гледати доле; *~brausen intr. (s)* пасти -дати бучећи (и. хучећи, са буком, са хуком, уз буку, уз хуку); *~brechen I intr. (s)* скршити се, (с)ломити се падајући, срушити се, стропоштати се; сручити се, спустити се; II *tr.* срушити, стропоштати; *~brennen I intr. (s)* изгорети (до темеља); II *tr.* изгорети, претворити у (прах и) пепео; спалити (до темеља); *sich ~bücken* сави|нути се, -ибати се; *~bürsten tr.* шеткати, оборити четком; *~deutsch a (abr. nnd.)* доњонемачки (*opp. hochdeutsch*); *~deutsche(r) m* Немац из Северне, Доње Немачке; *~deutschland n* \odot Доња (и. Северна) Немачка *f*; *~donnern I intr. (s)* срушити се (и. пасти-дати) уз грмљаву, с треском, тунђавом; II *tr.* громом (и. муњом) оборити, згромити (и *fig.*); *~druck m* \odot ниски притисак; *~druckdampf m* \odot пара *f* са ниским притиском; *~drücken tr.:* а) притис|нути, -кати; пригњечити; б) \oint *die Preise* *~drücken* објорити -арати (и. сни|зити -жавати, спу|стити -штати) цене; *c) fig.* притиснути; потиштити; тлачити; стегнути; *~druckgebiet n* област *f* ниског притиска; *~drückung f 3b* притискивање *n*; пригњеч|авање, -ење *n*; *fig.* потиштење *n*; *~fahren intr. (s):* свести се, свозити се, си|ћи -лазити (колима итд); б) спуштати се доле, сунути доле, брзо сићи; *~fahren n*, *~fahrt f* силазак *m*, силажење *n* (zur Höhle у пакао); *~fall m* пад(ање *n*); опадање *n*; *~fallen intr. (s)* пасти -дати (на земљу); *vor j-m (auf die Knie)* *~fallen* пасти на колена пред ким, бацити се пред чије ноге; *~gang m:* а) силажење *n*, силазак; б) *der Sonne* итд: *v. Untergang*; *c)* запад; *~gebeugt* {г'еб'еугт}, *~gedrückt a fig.* потиштен, скрушен, утучен, покуњен; *~gedrücktheit f* притиснутост, притиштеност; *fig.* потиштеност, утученост, покуњеност; *~gehen intr. (s)* сићи, силазити, спустити се, спустити се (и \searrow), заћи, залазити; *ein Gewitter* *ist* *~gegangen* сручила се олуја, спустила се олуја; *~geschlagen p.p. и a (в. ~schlagen)* *fig.* утучен,

потиштен, покуњен, скрушен; *~geschlagenheit f 3b* утученост, потиштеност, покуњеност; изнемоглост, малаксалост; *~halten tr.:* а) *die Hand* *~halten* држати руку спуштено; б) *fig. j-n* *~halten* притегнути кога; *den Aufstand* *~halten* угушити (по)буну; *~hängen (pop. * * *)* *~hängen intr. (h)* висити доле; *~hauen tr.* потући, (по)сећи, побити, поклати, поубијати; оборити, обарати; *~hocken intr. (s)* = *hocken 2*; *~holen tr.* \searrow вући доле; *~holz n* шумарица *f*, ситногорица *f*; шипраже *n*; *~jagd f* \searrow лов *m* на ситну дивљач, мали лов; *~kämpfen tr.* оборити, обарати; *fig.* савладати, победити; *~kauern intr. (s)* = *kauern*; *~klappen tr.* спу|стити -штати поклопац; *~knien intr. (s)* и *sich* *~knien* кле|ћи -кнути, *knien I b*; *~kommen intr. (s):* а) сићи, силазити; б) породити се; *~krempen tr.* посувра|тити -ћати (на)доле; *~kunit f 2f* порођај *m*, бабиње *f pl.*; *~lage f:* а) полагање *n*, спуштање *n*, остављање *n*; б) \oint стовариште *n*, складиште *n*; *c)* \oint комисиона радња; подружница, филијала; *d)* \times пораз *m* (и *fig.*), дивље бекство *n*; *~lags|gebühr* {~лак-с} *f* лежарина, оставнина; *~lags|recht n* право остављања на стоваришту; *die ~lande* {~л'анд} *pl. 2l* \odot Низоземска *f*, Холандска *f*; *~länder* {~ленд'р} *m 2l*, *~länderin* {~ленд'рин} *f 3c* Холанђанин, -ка, Нидерландјанин, -ка; *~ländisch* {~ленд'ш} *a* холандски, нидерландски; *~lassen I tr.* спу|стити, -штати; \searrow спу|штати -стити једра; II *sich* *~lassen:* а) сићи, силазити; спу|стити се, -штати се, седати, сести (за птице); б) сести, седати; *c)* наста|нити се, -њивати се; III *~lassung* {~лас'сун} *f 3b* спуштање *n*; настањ|ивање, -ење *n*; насеље *n*, насеобина; *~lassungs|recht n* право настањивања, завичајно право; *~lausitz f* \odot : *die ~lausitz* Доња Лужица; *~legen I tr.:* а) пол|ожити -агати на земљу, мет|нути -ати на земљу; *ein Kind (refl. sich)* *~legen* положити (и. метнути) дете у постељу (лећи, легати); *ein Haus* *~legen* срушити кућу; б) да(ва)ти на чување, преда(ва)ти на чување (и. на оставу), депоновати; \oint *Waren* *~legen* сме|стити -штати робу у складиште (и. стовариште); *c)* *sein Amt* *~legen* дати оставку на службу, захвалити на служби; *die Krone* *~legen* одрећи се круне (и. престола); *die Waffen* *~legen* пол|ожити -агати оружје; II *~legen n*, *~legung f* полагање; (пре)давање на оставу (и. на чување); \oint смештање робе у складиште (и. стовариште); депоновање; давање (и. подношење) оставке, одрицање (од) круне (и. престола); *~machen tr.:* а) — *heruntermachen a*; б) оборити, обарати; *j-n* *~machen* посећи, смакнути кога, удавити (и. угушити) кога; *~metzeln I tr.* (по)сећи, побити, (по)клати, поубијати; II *~metzeln n*, *~metzelung f* сеча, покољ *m*; *~österreich* {нид'р'о.ст'р'р'х} *n* \odot Доња Аустрија *f*; *~rad n* точак *m*, бициклет *m*, велосипед *m*; *~reißen I tr.:* а) оборити, обарати, срушити, свалити; б) с-, по|рушити, сравнити са земљом,

разорити; II ~reißen *n*, ~reibung *f* обарање, сваљивање; рушење; *2*reifen *tr.* из-, пре|га-
зити коњем (својим), оборити коњем (сво-
јим); *2*rennen *tr.* об|орити -арати трчећи,
сва|лити (и. претури) у трку; *2*rhein *m* ● Доња Рајна *f*; *2*rheinisch *a* до-
њорајнски; *2*rollen *intr.* (s) скотрља(ва)ти.
котрљати се доле; ✕ der Vorhang rollt nieder
завеса пада; *2*säbeln *tr.* по-, и|сећи сабљом;
~sachsen *n* ● Доња Саксонска *f*; *2*schießen
I *intr.* (s) = *2*fahren *b*; сунути, стуштити се,
устремити се, кидисати, јурнути доле на;
II *tr.* об|орити -арати кога метком (из пу-
шке); ~schlag *m*: а) ✕ ~schlag beim Takte
удар(ање *n*) на доле при давању такта; б)
падавина *f*, падеж, водени талог (Хр. обо-
рина *f*); feuchte ~schlage кише, снегови, ат-
мосферски талог; с) ✕ талог; *2*schlagen I
intr. (s): а) треснути, пасти; б) ✕ (с)тало-
жити се, наталожити се; II *tr.*: а) спу|стити,
-штати; оборити, обарати; die Augen *2*schla-
gen об|орити -арати очи, поникнути; б)
Bäume *2*schlagen об|орити -арати (и. сећи)
дрвеће; j-p *2*schlagen об|орити -арати кога;
e-p Ochsen *2*schlagen убити вола; с) убла-
жи(ва)ти, стиша(ва)ти, смирити; d) укл|они-
ти, -ањати, преки|нути, -дати; сузби(ја)ти;
обуставити, -љати; e-e Sache *2*schlagen у-
гуши(ва)ти што; die Untersuchung *2*schlagen
прекинути (и. обуставити) истрагу (и. истра-
живање, ислеђивање); Zweifel *2*schlagen угу-
шити сумњу; e) j-p *2*schlagen утући, поти-
штити, ојадити, увелити кога; den Mut j-s
*2*schlagen обесхраб|рити -љивати кога; f) ✕
(с)таложити, наталожити; III ~schlagen *n*,
~schlagung *f* ✕ (beh. ~schlagung) таложење;
обарање; спуштање; сечење (дрвета); обо-
рање, сваљивање; сузбијање; обустављање,
-а, прекид(ање *n*) *m*; ублажавање, стишава-
ње; ✕ ~schlagung e-s Prozesses прекид(ање
n) *m* (и. обустављање) парнице (и. спора);
*2*schlagmittel *n* ✕ таложно средство, сред-
ство које изазива таложење; *2*schlucken *tr.*
прогутати; *2*schmettern *tr.*: а) трес|нути
-кати (на и. о земљу), об|орити -арати (на
земљу), луп|ити -ати о земљу; б) *fig.* j-p
*2*schmettern треснути кога; *2*schreiben *tr.*
(на)писати; *2*schweben *intr.* (s) слободити,
спу|стити се -штати се (и. си|ћи -лазити) леб-
дећи; *2*senden *tr.* (по)слати доле (и. на земљу);
*2*senken I *tr.*: а) спу|стити -штати (e-n Sarg
мртвачки ковчег [у гроб(ницу)]); оборити, о-
барати; mit niedergesenktem Haupte оборене
главе; ✕ утући; б) e-n Schacht *2*senken (из-
дупсти (и. спустити) окно; II *sich 2*senken
спу|стити се, -штати се; die Nacht senkt sich
ноћ пада; ноћ се спушта; *2*setzen I *tr.*: а)
мет|нути -ати доле (и. на земљу), став|ити
-љати иа земљу; (ein Kind) поса|дити -ђива-
ти (дете); eine Kommission *2*setzen постав|и-
ти -љати одбор (и. комисију); б) ✕ *2*setzen!
доле! седи(те)!; II *sich 2*setzen сести, поса-
дити се, седати, спу|стити се, -штати се; *fig.*
sich zwischen zwei Stühle *2*setzen *fam.* сести
између две столице и треснути; *2*singen *tr.*

натпевати, надви|сити -шавати (и. прева-
зи|ћи -лазити) песмом; *2*sinken *intr.* (s) спу-
штати се, падати, си|ћи -лазити полако;
скљокати се, скрхати се, срушити се; (по)-
тонути; *2*sitzen I *intr.* (h и s) сести, седати,
поса|дити се; II *tr.* et. *2*sitzen седајући што
словом: (и. скрхати, разбити); ~spannungs-
leitung *f* ✕ вод *m* ниског напона; *2*stechen
tr.: j-p *2*stechen убити кога мачем (и. ножем,
потајцем); *2*steigen I *intr.* (s) си|ћи, -лазити;
II ~steigen *n* силажење, силазак *m*; *2*stim-
men *tr. parl.* прегла|сати, -шавати; *2*stoßen
I *tr.*: а) срушити, оборити, обарати, сва|ли-
ти, -љивати; б) = *2*stechen; II *intr.* (s) auf
et. (acc.) *2*stoßen устремити се (и. сунути
доле) на што, кидисати (и. насрнути) на што;
*2*strecken *tr.* (и *sich 2*strecken) испружити
(се), издужити (се) (по земљи); *2*streichen *tr.*
згладити (косу); *2*stürzen I *intr.* (s) а) сруши-
ти се, скљокати се; б) стрмоглав|ити се, -љи-
вати се, стрмекнути се; II *tr.* оборити, обара-
ти, срушити; ~tracht *f* = ~trächtigkeit; *2*träch-
tig *a* низак, подао, нитковски (и *adv.*); *adv.*
ниско, подло; das ist e-e *2*trächtige Geschichte
то је ниска (и. нитковска) ствар; ~trächtigkeit
f нискост, подлост, нитковство *n*; *2*treten *tr.*
погазити, (из)газити; s-e Schuhe hinten *2*tre-
ten искривити обућу; ~ung {нидрун} *f* 3b
низија, низина; ~wald *m*: а) ниска шума *f*,
шумарица *f*, ситногорица *f*; б) ● Нидервалд
(бегер Западне Немачке); *2*wärts *adv.* (на)-
доле, силазећи; *2*werfen I *tr.* оборити, обара-
ти, срушити, обалити, -љивати, повалити,
-љивати; побе|дити, -ђивати, потући, раз-
бити; die Kommune *2*werfen свладати (и. у-
ништити) комуни; II *sich vor j-m 2*werfen
пасти на колена (и. пасти ничице) пред ким;
III ~werfung *f* 3b обарање *n*, с-, по|ваљива-
ње *n*; побеђивање *n*, савлађивање, -ење *n*; *2*
ziehen *tr.* свући, свлачити, вући доле; спу-
стити, -штати, сни|зити, -жавати.
nie'dlich {ни́тлѣх} [срвн.] *a* (adv.) крас|ан (-но),
љу|бак (-пко); лепушкаст(о), поубав(о); кит-
њаст(о). [вост; китњастост.]
Nie'dlichkeit {~кѣт} *f* 3b лупкост; (по)уба-
Nie'dnagel {ни́т-} *m* † заноктица *f*.
nie'drig {ни́дрѣх} [nieder] I *a* (adv.) ни|зак (-ско);
fig. низак; прост(ачки); презиран, за прези-
рање; гадан; подао; mit dem Kopfe ~ (adv.)
liegen ниско лежати главом; ~er {нидрѣр} (adv.)
hängen (и. setzen, stellen) ниже обе-
сити (и. вешати), спустити, мет|нути -ати,
став|ити -љати ниже; ~ (adv.) spielen коц-
кати се (на)ситно; ~ (adv.) ausspielen игра-
ти ситном картом; ✕ ~e Preise stellen и.
berechnen ниске цене рачуна́ти; ausländische
Fonds gingen ~er (adv.) страни папири (и.
стране хартије од вредности) пал|ји (-е) су;
zum ~sten Preise по најнижој цени; von ~em
Stande ниског staleжа (и. ниског рода, по-
рекла); ✕ e-n Ton ~er (adv.) singen и. stim-
men спустити за један тон. II Nie'drig *s* 9l:
ein Niedriger човек ниског положаја (и. ста-
лежа); ун. nieder II.
Nie'driger|machen *n* снижавање, спуштање.

Nie'drigkeit {нѣдрѣхкѣт} *f* 3b (в. niedrig) ниско́ст (~ des Preises цене; ~ des Ranges чина, положаја); ~ der Gesinnung ниско́ст (и. подлост) помишљења на срцу.

nie'drig... ~ **prozentig**, ~ **wertig** *a* нископроцентни, малопроцентни, ниске (и. мале) вредности, са малом садржином.

nie'mals *adv.* = **nie**.

nie'mand {нимѣнт} [свн. **nie** и **Mann**] *pr. ind. m* 9d (*dat.* и *acc.* већ. *inv.*) нико; ~ anders нико други; es ist ~ да нема никога (ту); ~ mehr? (при надметању, јавној продаји) (и) нико више? ~ да? има ли кога?; ~ (anders) als er... нико (други) до он...; *prv.* Herr 1.

Nie're {нирѣ} [свн.: гр. *nephros*] *f* 3b 1. ☉ бубрег *m*; в. Wanderniere; *fat. fig.* das geht mir an die ~en то ме дира у срце. 2. ☼ бубрежак *m*, уклубак *m*. 3. \ ~п *pl.* бубрези *m pl.*

Nie'ren..., **nie'ren...** {нирѣн}: ~ **becken** *n* ☉ бубрежна карлица *f*; ~ **braten** *m* \ бубрежњак; ~ **entzündung** *f* ☉ запаљење *n* (и. упала) бубрега; ~ **fett** *n*: а) сало око бубрега; б) бубрежно сало; ~ **förmig** *a* (dv.) бубрежаст(о); ~ **grieß** *m* ☉ песок у бубрезима; ~ **krank(e)** *s* болесни|к -ца од бубрега; ~ **krankheit** *f*, ~ **leiden** *n* ☉ бубрежна болест *f*, болест *f* бубрега; ~ **schmerz** *m* бол у бубрегу; ~ **stein** *m* ☉ бубрежни камен, камен у бубрезима; ~ **stück** *n* бубрежњак *m*.

nie'rig {нирѣх} *a* ☼ бубрежаст.

nie'seln {ни́зѣлн} *prov.* 1 *intr.* (h) 15f сипити (за кишу), росити. II **Nie'seln** *n* сипљење, рошење. [кијати, кихати II **Nie'sen** *n* кијање.]

nie'sen {ни́зѣн} [свн.] 1 *intr.* (h) 15e ки(х)нути, **Nie's...** {нис-}: ~ **mittel** *n* средство за кијање; ~ **pulver** *n* прах *m* за кијање.

Nie'ß... {нис-} [(ge)nießen]: ~ **brauch** *m* уживање *n*; ~ **braucher** {бѣрѣхѣр} *m* 2l, ~ **braucherin** {ѣн} *f* 3c = ~ **nutzer** (in); ~ **brauchsrecht** ☉ *n* право уживања; ~ **nutzer** {ну́цѣр} *m* 2l, ~ **nutzerin** {ѣн} *f* 3c уживал|ац, -ица.

Nie's wurz ☼ *f* чемерика.

Niet {ни́т} *n* (и. *m* 2g), аус. ~e¹ {~} *f* 3b ☉ [срвн.; *nieten] закивак *m*, наковница *f*, чавао *m*. **Nie'te²** {ни́т} [хол.] *f* 3b срећка која губи, *fat.* мућак *m*.

Nie'teisen ☉ *n* гвожђе (и. желез) за спајање закивцима; нож *m* за сечење чавала за поткивање. [ивати закивцима.]

nie'ten {ни́тѣн} ☉ [свн.] *v tr.* 15c за|ковати

Ni'e't..., **nie't...** {ни́т-} ☉: ~ **hammer** *m* чекић обликач, чекић за закивање закивака; ~ **kluppe** назубљена клешта *n pl.* за закивке (и. наковнице); ~ **kopf** *m* глава *f* закивка (и. наковнице); ~ **loch** *n* рупа *f* за закивак (и. наковницу); ~ **nagel** *m*: а) заковап клинац; б) * * = **Niednagel**; ~ **pflanne** *f* лежиште *n* за главу налагачу; ~ **schaft** *m* труп закивка (и. наковнице); ~ **undnagel|fest** {ни́тунтнѣгѣл} закован. [кив *m*.]

Nie'tung {ни́тун} ☉ *f* 3b за-, у|кивање *n*, за-

Nie't...: ~ **winde** *f* опирач *m* на завртањ; ~ **wippe** *f* опирач *m* на озиб; ~ **zange** ☉ *f* клешта *n pl.* за (до)давање закивака.

Ni'gger {ни́гѣр} *m* 2l = Neger.

Nihili'smus {нихи́лѣзмус} [лат.] *m* 6g (б. *pl.*) *phls.* нихилизам. [лист, -киња.]

Nihili'st {нихи́лѣст} *m* 3a, ~ **in** {~ѣн} *f* 3c нихи-
nihili'stisch {~ѣш} *a* нихилистички.

Nikoba'ren {никоба́рѣн} ☉ *pl.*: die ~ острва Никобари (енгл. архипелаг у Бенгалском Заливу). [кидем.]

Nikode'mus {никоде́мус} [гр.] *m* 8c *bibl.* Ни-

Nikolai-Kirche {никола́и-} *f* црква св. Николе.

Nikolaus {никола́ус, *pop.* никола́ѣс} *m* 8c Никола.

Nikoti'n {нико́тин} ☉ [Жан Нико, † 1600 уво-
зилац дувана у Француску] *n* 2g¹ (б. *pl.*) ни-
котин *m*.

Nikoti'n..., **nikoti'n...** {~ѣн-}. 2frei *a* без нико-
тина; ~ **vergiftung** *f* тровање *n* никотином.

Nil {ни́л} ☉ *m* 8a: der ~ Нил (река у северо-
источној Африци).

Nil... {ни́л-}: ~ **delta** *n* Нилова делта *f*; ~ **gau** [перс.] *n* бѣ ☼ нилгау *m*; ~ **messer** *m* ниломе-
гар; ~ **pferd** *n* ☼ нилски коњ, хипопотам; ~
pferd|peitsche *f* бич (и. корбач) *m* од коже
нилског коња; ~ **strom** ☉ *m* = Nil.

Ni'mbus {ни́мбус} [лат., гр.] *m* 2h¹ нимбус,
светитељски венац, круг око главе, ореол,
fig. венац, углед.

nimm! {ни́м} *imper.* од nehmen.

ni'mmer {ни́мѣр} [свн. **nie mehr**] *adv.* 1. = **nie**.
2. *nip* und ~ (mehr) сад па никад више,
никада, никако.

Ni'mmer..., **ni'mmer...** {ни́мѣр-}. ~ **mehr** *adv.* ни-
кад више; ~ **mehrs|tag** *fat. m* куково лето *n*,
Ђурин петак, свети Живко; et. auf den ~
mehrstag verschieben одгодити на куково
лето (и. на Ђурин петак, на светог Живка);
~ **satt** *a* ненасит, незајажљив; ~ **satt** *m* 2g
несит, пежајажљивац; ~ **wiedersehen** *n*: auf
~ **wiedersehen!** збогом занавек!; er hat sein
Vaterland auf ~ **wiedersehen** verlassen он је
напустио отаџбину занавек. [nehmen.]

nimm(s) {ни́м(с)т} (2 и) 3 л. *praes. ind.* од

Ni'mrod {ни́мрѣт} *m* 8a *bibl.* Нимрод (по бајка-
ма краљ Халдеје); и *fig.* 2g ловац.

Ni'mwegen {ни́мвегѣн} ☉ *n* 8g Нимвеген *m*
(град у Холандији). [(престоница Асирије).]

Ni'nive {ни́ниве} ☉ [асир.] *n* 8g *antiq.* Нинива

Nipp {ни́п} *m* 2g гутљајчић; е-п ~ *nip* пијуц-

нути, гуцнути, узети један гутљајчић.
ni'ppen {~н} [дн.] *intr.* (h) и *v/tr.* 15a пијуц-
кати, -нути, гуц|кати, -нути, сркнути мало
(и *fig.*).

Ni'ppes {ни́п(с)} [фр.] *pl.* = Nippsachen.

Ni'pp... {ни́п-}: ~ **sachen** [Nippes] *f pl.* дрању-
лије, цице, дроњци *m pl.* (ситнице) за украс,
ситне стварчице; ~ **tisch** *m* сто претрпан
малим украсима.

ni'rgend(s) {ни́ргѣнт(с)} [срвн. **nie irgend(s)**] ~
~ **wo** *adv.* нигде; sonst nirgends нигде другде.
...**nis** {~ни́с} *f* 2l, *n* 2h¹ у слож. на пр. Er-
kenntnis сазнање, спознаја, Fäulnis гњило-
ст, труло-ст; Verhängnis у дес *m*, судбина *f*.

Ni'sche {ни́ш} ☉ [фр.] *f* 3b пањега, слепи про-
зор *m*, удубљење *n* у зиду, ниша; ~ **bogen** *m*
лук пањега.

NiB {ни́с} *f* 3i, Nisse {~} *f* 3b [свн.] ☼ гњида.

ní'ssig {нѣсѣх} а гњивава.
ní'sten {нѣстѣн} [свн.; *Nest] I *intr.* (h) и *refl.* 15c гнездити се, правити (и. вити) гнездо. II **Ní'sten** п прављење гнезда.
Ní'st... {нѣст-}: ~kästchen п, ~kasten м сандуче, сандук (и. кавез т) за квочку; ~zeit ф време п лежења.
Nitra't {нитрат} [грч. ní'tron; семит. „сода“] п 2g нитрат т. [Stickstoff.]
Nitroge'n {нитроген} [грч.] п 2g¹ (б. pl.) =
Ní'troglyzerin [нитроглицерин] п нитроглицерин т, Нобелово праскаво уље.
Nivellie'r[arbeiten] {нивелир-} ф pl. нивелациони радови т pl., радови на нивелисању.
nivellie'ren {нивелирѣн} [фр.] I *tr.* 15g нивелисати. II **Nivellie'ren** п, **Nivellie'ring** ф нивелисање.
Nivellie'rer {нѣрѣр} ф т 2l нивелисач.
Nivellie'r... ~instrument п инструменат т за нивелисање, равњача ф, равномер т, справа за нивелацију; ~wage ф равњача, либела.
Nix {никс} [свн.] т 2g, ~e {~} ф 3b вилењак (водени), вила (водена), бродарица. [ској.]
Ní'zza {ница} ф 8g Ница ф (град у Францу-) п. J. (н. M.) *abr.* = nächsten Jahres (Monats).
No, *aus. No. abr.* = Nordost.
No'ah {ноа} [евр.] т 8g (*gen.* No'ā) Ноје (еврејски патријарх). [сподски, нобл.]
no'bel {нобѣл} [фр.] а племенит, отмен, го-
No'bel- {~} т 1. бѣ нобл (некад. енглески новац). 2. 8g (König) ~ Нобл (лав у баснама).
No'belpreis [nobelsch] т Нобелова награда ф.
No'helsch, **no'helsch** {нобѣлш} [Nobel шведски хемичар † 1896] а Нобелов; Nobelsches Sprengöl = Nitroglycerin.
No'bile {нобиле} [ит.] т бѣ (млетачки) племић.
noch {нох} [свн. nu(n) auch] I *adv.* 1. још; а) ~ nicht још не; sind Sie ~ immer krank? јесте ли још једнако болесни?; ~ (ein)mal *adv.*: а) још једном, још једанпут; ~ (ein)mal со viel још једанпут толико; б) ~ (ein)mal со breit двапута шири; ~ heute још данас; ~ an dem Tage seiner Ankunft још на дан његова доласка; ~ in seinen letzten Tagen до својих последњих дана; hätte er es nur ~ gesagt! још да је само (то) рекао; er hat ~ Gefühl, aber sein Bruder... он још и има осећања, али његов брат...; б) es bleiben mir ~ 1000 Mark zu bezahlen остаје ми још да платим 1000 марака; каум ~ једва; er kommt ~ још ће доћи, он ће доћи; er wird ~ erblinden још ће и ослепети; ~ vor Tagesanbruch још пре сванућа (и. зоре); (zehn) oder ~ mehr (десет) или и (још) више; er ist ~ lange nicht со reich wie sein Bruder он није ни близу тако богат као његов брат; das fehlte nur ~ само је још то требало; was ~ mehr ist... шта је још више...; ~ oben(dr)ein још поврх тога; ~ dazu још уз то; преко тога, осим тога; weil er mein Nachbar ist, ist er ~ nicht mein Freund што ми је сусед, он ми још није пријатељ; ~ ehe још пре но... 2. ~ со... ма како..., ма как'ав, -ва, -во итд., ма који, -а...; jede ~ со kleine Fertigkeit свака спретност (и. способност) ма како мала; wäre er auch noch со

reich колико год богат био, ма био сто пута богатији; man sei ~ со vorsichtig ма како опрезан (и. предострожан) човек био, колико год да је човек опрезан, па били ми ма како опрезни (и. предострожни).
noch {~} [свн. nie auch] *conj.* ни(ти); weder... ~ ... ни(ти)... ни(ти)...; wir sind weder reich ~ arm нисмо ни богати ни сироти.
no'ch {нох-}: ~malig а учињен (и. урађен) још једном, поновљен; ~mals {нохмалс} *adv.* још једном, још једанпут, опет.
Nock {нок} [хол.] п 2g, и ~e¹ {~} ф 3b окрајак т; die ~ des Klüverbaumes окрајак прикосника.
No'cke {нокѣ} *prov.* ф 3b \ ваљушак т, нокла.
no'len {нолѣн} *fat. prov. intr.* (h) 15a скањерати се, трњезгати се, канити се, пипавити.
no'lens vo'lens {нолѣнс воленс} [лат.] *adv.* хоћеш нећеш; хтео не хтео; било милост било силом. [ца ф, крначичак т, лепи човек т.]
Nolimeta'ngere {нолиметанѣрѣ} п бѣ врби-
Nö'l... {нол-}: ~liese ф, ~peter *fat. prov.* скањерало, трњезгало, пипавко, -ица.
Noma'de {номадѣ} [гр.] т 3a номад.
Noma'den..., **noma'den...** {~адѣн-}: ~haft {номадѣнхфѣт} а номадски; ~leben п номадски живот т; ~tum {номадѣнтум} п (б. pl.) номадство п, номадски живот т; ~volk п номадски народ т.
noma'disch {номадѣш} а номадски.
nomadisie'ren {~мадизирѣн} *intr.* (h) 15g живети номадски (и. боемски).
No'men {номѣн} [лат.] п бк *gr.* номен т, име.
Nomenklatur {номѣнклатур} [лат.] ф 3b номенклатура, = Namenverzeichnis б. [имену.]
nomina'l {номинѣл} [лат.] а номиналан, по
Nomina'l... {~ал-}: ~betrag т номинална вредност ф; ~ismus {номинѣлѣсмус} [лат.] т бг (б. pl.) *phls.* номинализам; ~ist {номинѣлѣст} т 3a *phls.* (*opp.* Realist) номиналиста; ~wert т = Nennwert.
Nominativ {номинѣтѣф, номинѣтѣф} [лат. *nomēn*] т 2g¹ *gr.* номинатив, први падеж.
nomine'll {номинѣл} а [*** фр.] номиналан, по имену. [вати.]
nominie'ren {номинирѣн} [лат.] *tr.* 15g имено-
No'ne {нонѣ} [свн.; *лат. „девети“] ф 3b 1. *rl. cath.* нона. 2. [ит.] ≡ девети глас т.
Nö'nchen {нонѣчѣн} п 2l (*dim.* од Nonne) дувница ф, млада дувна (и. калуђерица, монахиња).
No'nne {нонѣ} [свн.; *егип.] ф 3b 1. *rl.* дувна, калуђерица, монахиња, сестра; ~ werden отићи у калуђерице (и. у дувне), закалуђерити се, замонашити се. 2. ≡ преља смрекова.
No'nnen... {нонѣн-}: ~chor т хор дувни (и. калуђерица); ~kloster п женски манастир (и. самостан) т; ~leben п калуђерички живот т, живот калуђерица; ~weihe ф *rl. cath.* одлажење п у дувне (и. калуђерице), улажење п у монашки ред.
Nonparei'lle {нонпѣрѣлѣ, ноппѣрѣлѣ} [фр.] ф бѣ (б. pl.), и ~schrift ф номпарел т, ситна слова п pl., слова мања од петита.
Nonplusultra {нонплусултра} [лат.] п *inv.* нон-плусултра, ненадмашност ф.

No'nsens {нѳнзѳнс} [лат.] *m* 2h (sg. и inv.) бесмислица *f*, глупост *f*. [*m* (на сукну).]

No'ppe {нѳпѳ} [дн., хол., фр.] *f* 3b чворић *m*, узао

No'ppleisen {нѳп-} *p* ① штипаљка *f* за скидање чворића (и. неравнина) на вуненој тканини.

no'ppen {нѳп-н} *l* *tr.* 15a чистити лице (и. тканину, штоф) од чворића. II No'ppen *p* мишење од чворића. [-ица (тканине) од чворића.]

No'pper {нѳп-р} *m* 2l, ~in {~ѳн} *f* 3c чистач.

Nord {нѳрт} [свн.] *m* 2g (abr. N, аус. N.) север.

No'rd..., no'rd... {нѳрт-} ~a'frika *p* ① Северна Африка *f*; ~ame'rika *p* ② Северна Америка *f*;

~amerika'ner *m* Американац из Северне Америке; ~amerika'nisch *a* североамерички;

~armee *f* северна војска (и. армија); ~bahn *f* северна железница; ~deutsch *a* севернонемачки;

~deutsche(r) *s* становник Северне Немачке; ~deutschland *p* ③ Северна Немачка *f*.

No'rden {нѳрд-н} *m* 2l (особ. са *art.* = Nord):

der Wind bläst von ~ ветар дува са севера; nach ~ према (и. ка северу); im ~ von... на северу од...

No'rdhäuser {нѳртхѳзѳр} *m* [Nordhausen, пруски град] *m* 2l 1. (и ~in *f* 3c) становник, -ца Нордхаузена. 2. (б. pl.) нордхаузенача, нордхаузенска ракија.

no'rdisch I *a* северни. II No'rdisch *p* inv., das Nordische 9l, die ~e Sprache нордијски језик.

No'rd...: ~кар *p* северни рт *m*, северно предгорје; ~kaper *m* ② врста кита; ~küste *f* северна обала; ~land *p*: а) ~lander *pl.* северне земље *f* *pl.*; б) Нордланд *m* (име делова Скандинавије); ~länder {~лѳндѳр} а) *pl.* од ~land;

б) ~länder {~лѳндѳр} *m* 2l, ~länderin {~лѳндѳрѳн} *f* 3c становник, -ца севера; ~landsfahrt, ~reise *f* пут *m* у северне земље, пут *m* по северним земљама.

no'rdlich {нѳртлѳх} [Nord] *a* северни; die ~en Länder северне земље *f* *pl.*; die ~en Völker северњани *m* *pl.*, северни народи *m* *pl.*; ~ von ... (dat.) северно од ... (gen.).

No'rd..., no'rd...: ~licht *n* северна светлост *f*; ~ost(en) *m* (abr. NO, аус. NO.) североисток;

~östlich *a* североисточни; ~ost|see kanal *m* в. Kaiser-Wilhelm Kanal; и канал од Северног до Балтичког Мора; ~ost|wind *m* ② североисточни ветар; ~pol *m* северни пол (и. стожер); ~pol|expedition *f* или ~fahrt *f* ② експедиција *f*, пут *m* на северни пол; ~pol|fahrer *m* ② морнар (лађа *f*) који (која) путује на северни пол; ~schein *m* = ~licht; ~see *f* Северно Море *p*; ~seite *f* северна страна, осок *m*; ~staaten *m* *pl.* северне државе *f* *pl.*; ~stern *m* северњача *f*, поларна звезда; ~Sud=

(Brenner-)Expresß(zug) *m* експрес(ни воз) север-југ; ~wärts *adv.* према (и. ка) северу, на север, северно; ~west(en) *m* (abr. NW, аус. NW.) северозапад; ~westlich *a* северозападни; ~west|wind *m* северозападни ветар; ~wind *m* северни ветар, север(ац).

Nörgelei' {нѳргѳлѳѳ} *fam.* *f* 3b закерање *p*, зановетање *p*, цангризање, гунђање *p*.

nö'rg(e)lig {нѳрг(ѳ)лѳх} *fam.* *a* који закера (и. цангриза, зановета), закерало, гунђало, га-

грица; *fam.* цангризалички, гунђалички.

nö'rgeln {нѳргѳлн} *fam.* [нвн.] *intr.* (h) закерати, зановетати, цангризати; *fam.* гунђати.

Nö'rgler {нѳргѳлѳр} *fam.* *m* 2l, ~in {~ѳн} *f* 3c закерало, зановетало, цангризало, гунђало.

no'risch {нѳрѳш} [Noriker, келтско племе] *a* норички; Norische Alpen *f* *pl.* Норички Алпи.

Norm {нѳрм} [лат.] *f* 3b норма (правило, пропис, узор, начело). [сан; правилан, редован.]

norma'l [лат.] *a* (dv.) нормал[ан (-но), пропи-]

Norma'l... norma'l... {~ал-}. ~arbeits|tag *m* нормалан радни дан; ~fuß *m* нормална (и. прописна) стопа *f*;

~geschwindigkeit *f* нормална брзина; ~gewicht *p* нормална (и. прописна) тежина *f*;

~größe *f* нормална величина; ~jahr *a* нормална година *f*;

~kerze *f* нормална свећа *f*;

~maß *p* нормална (и. прописна) мера *f*;

~schule *f* педагошка школа; ~spurig {~шпурѳх} *a* ② нормалног колосека; ~spur|weite *f* ② нормални колосек *m*;

~uhr *f* нормални (и. правилан) часовник, сат регулатор; ~wider|stand *m* ② нормалан отпор; ~zeit *f* прописно (и. нормално) време *p*;

~zustand *m* нормално стање *p*.

Normandie' {нѳрмѳнди} [Normannen (911)] *f* inv. ②: die ~ Нормандија (стара француска област).

Norma'nne {нѳрмѳнѳ} *m* 3a, Norma'nnin {нѳрмѳнѳн} *f* 3c Норманђан[ин, -ка (становник, -ца Нормандије).

norma'nnisch {~мѳнѳш}, normä'nnisch {~ме-нѳш} а 1. нормански. 2. норманди(ј)ски; ③

die Normannischen Inseln *f* *pl.* англо-норманска острва *p* *pl.*

normie'ren {нѳрмирѳн} [лат.] *tr.* 15g нормирати, прописати, утврдити, уредити.

No'rwegen {нѳрвѳгѳн} [Nordweg(=land)] *p* 8g ② Норвешка *f* (држава у Сев. Европи).

No'rweiger {нѳрвѳгѳр} *m* 2l, ~in {~ѳн} *f* 3c Норвежан[ин, -ка.

no'rwegisch {нѳрвѳгѳш} *a* норвешки.

Nörz {нѳрѳ} *m* 2g ② = Nerz.

Nö'Bel {нѳѳѳ} [срвн.] *m* и *n* 2l сатљик *m*, политрењак; уп. Schorpen; десетина *f* хвата.

Not {нѳт} [свн.] *f* 2f (*pl.* само 3 и 6) 1. нужда, прека потреба, прешност, хитност; im Falle der ~ у случају нужде (и. преке потребе); wenn ~ an Mann geht (и. kommt, am Mann ist) у случају нужде; aus der ~ e-e Tugend machen од нужде (на)правити врлину; уп. 7 d. 2. невоља, мука, напор *m*, напрезање *p*, тешкоћа; viele (*fam.* s-e liebe) ~haben имати много (и. грдне) муке; *fam.* er hat s-e liebe ~ mit dem Reden он муку има да говори; уп. 7 b. 3. јад (и *pl.*) *m*, туга *f*; уцвелењост, ожалошћеност, жалост, бриге *f* *pl.*, несрећа; er macht uns viele ~ он нам задаје много брига; in (der) ~ sein бити у невољи, муци; уп. 7. 4. невоља, мука, велика опасност; in (Ängsten und) Nöten sein бити у опасности; в. Holland; höchste ~ крајња невоља; уп. 7 b. 5. нужда, тешка (и. велика) оскудица, немаштина, потребитост, сиротиња, немање *p*, беда; in ~ geraten допасти -дати невоље (и. беде), пасти у оскудицу; ~ leiden трпети о-

скудицу (и. немаштину); *prv.* Freunde in der ~ gehen hundert auf ein Lot ретки су пријатељи у невољи; в. Eisen²; ~ lehrt beten невоља гола, најбоља школа; кад натера орла зла година; ~ kennt kein Gebot према глави и оца по глави; in der ~ frißt der Teufel Fliegen глад не пробира; уп. erfunderisch. 6. в. Schwerenot. 7. са привдењим или прилошким обележјем (и мало писано): а) mir ist es not, es ist mir not um et. (*acc.*) нужно (и. потребно) ми је што, имам потребу за чим; б) ich habe ~, alles unterzubringen муке имам да све склоним (и. збринем); es hat keine ~ mit uns нисмо на невољи; немамо се чега бојати (и. плашити); в) not tun бити нужан (и. потребан); es tut (и. wird) not, daß... потребно је да..., нужно је да...; was uns not tut што нам треба; *rl.* das Eine, was not tut једино нужно, једино потребно; es täte not, ich ginge selbst hin требало би (и. било би потребно, добро бих учинио) да ја сам одем онамо; *d)* иза *prp.*: aus ~ из нужде; in ~ в. 3, 4 и 5; mit ~, mit Mühe und ~ с (великом) муком; с тешком муком; mit genauer (и. harter, knapper) ~ са тешком (и. грдном) муком; на једвите јаде; mit knapper ~ dem Galgen entronnen с тешком муком (и. једва) спасти се од вешала; ohne ~ без нужде, без потребе, без невоље; без узрока; über ~ преко потребе, више но што је нужно (и. потребно); аус. von nöten в. vonnöten; zur ~ за нужду; у случају нужде (и. потребе); једва; ich weiß es so zur ~ знам колико за нужду.

No'ta {но́та} [лат.] *f* 3i 1. *☞* нота, (за)белешка. 2. *sich et. ad notam nehmen* = *sich et. merken*.

Nota'beln {но́таб'лн} [лат.] *pl.* прваци *m pl.*, виђене личности *f pl.*, угледни грађани *m pl.* nota be'nel аус. notabe'ne {но́табен'} [лат.] *imperf.* (*abr.* NB) примедба; узми на ум!

Notabe'ne [лат.; nota bene] *n pl* и *inv.* примедба са стране.

Notabilität {но́табилит'ет} [лат.] *f* 3b. а) виђеност, значај, уваженост; б) ~en *pl.* виђене личности, прваци *m pl.*, угледни грађани *m pl.*

No't... {но́т-}: ~achse *f* *☞* помоћна осовина; ~adresse *f* *☞* нужна адреса.

no'tam {но́там} в. Nota 2.

No't|anker *m* = узданица *f*, сидро *n* (и. котва *f*) за случај невоље; *fig.* котва спасења, узданица. [нотар.1]

Nota'r {но́тар} [лат.] *m* 2g¹ јавни бележник,1

Notaria't {но́таријат} [лат.] *n* 2g јавно бележништво, нотарство.

Notaria'ts... {но́тарс-}. ~gebühren *f pl.* бележничке дажбине (и. таксе); ~instrument *n* акт *m* оверен од стране бележника; ~siegel *n* бележнички печат *m*.

notarie'll {но́таријел} [*²фр.] *a* бележнички; ~es Schriftstück акт оверен од стране бележника; *adv.* ~ beglaubigt оверен од стране бележника.

No't..., no't... {но́т-}. ~aufenthalt *m* принудни (и. присилни) боравак, принудно задржавање *m*; ~ausgang *m* излаз у случају нужде, резервна врата *n pl.*; ~bau *m* зграда *f* за

нужду, привремена зграда; ~behelf *m* помагало за нужду (и. у нужди), средство за невољу; ~bremse *f* помоћна кочница, кочница за случај опасности; ~brücke *f* привремени мост *m*; ~brunnen *m* привремени (и. резервни) бунар; ~damm, ~deich *☞ m* привремени насип *m*; ~drang *m* нужда *f*, хитна потреба *f*; ~dürft {~дурф'т} *f* 2f: а) потреба; нужда, нужност; б) нужда; seine ~dürft verichten (с)вршити нужду; ~dürftig *a*: а) једва довољан; б) потребит, сиромашан, оскудан; ~dürftigkeit *f* потребитост, немаштина.

No'te {но́т} [лат. nota] *f* 3b 1. (за)белешка, ознака, знак *m*; mit ~en versehen запис(ив)ати примедбе на, обележити, -авати. 2. *☞* нота, музички знак *m*; а) ganze ~ цела нота; halbe ~ пола ноте; schwarze ~ четврт(ина) ноте; e-e Melodie in ~n setzen мет|нути -ати (и. став|ити -љати) мелодију у ноте; nach ~n singen певати нотално (и. по нотама); ~n abschreiben препис(ив)ати ноте; б) *fig.* nach ~n као што треба; das geht wie nach ~n иде као намазано. 3. *шк.* оцена; eine schlechte ~ erhalten доби(ја)ти слабу оцену. 4. новчаница, (банк)нота. 5. *dipl.* нота; ~n wechseln

No'teimer *m* = Feuereimer. [изменити ноте.]

No'ten... {но́тн-}: ~ausgabe *f* *☞* издавање *n* новчаница; ~bank *f* 3b *☞* новчанична (и. емисиона) банка, завод *m* с правом издавања новчаница; ~beilage *f* *☞* музички додаток *m*; ~blatt *m* *☞* нотни лист *m*; ~buch *n* *☞* нотна књига *f*; ~druck *m* *☞* штампач(ица) *n* *f* нота; ~format *n* *☞* четвртина *f* (формат); ~fresser *fam. m* *☞* музикант, свирач; ~heft *n* *☞* свеска *f* за ноте; ~kopf *m* глава *f* ноте; ~leser(in *f*) *m* читач(ица) нота; ~linie *f* *☞* нотна линија (и. црта); die fünf ~linien пет нотних линија; ~papier *n* *☞* нотна хартија *f*, нотни папир *m*; ~pult *n* *☞* наслон *m* за ноте; налоњ *m*; ~schlüssel *m* *☞* нотни кључ; ~schreiber *m* *☞* преписивач нота; ~schwanz *m* *☞* pen(иh) ноте; ~ständer *m* *☞* раф за ноте; ~system *n* *☞* нотни систем *m*; ~umlauf *m* *☞* оптицај новчаница, новчанични промет; ~wechsel *m* *dipl.* измена *f* нота.

No't..., no't... {но́т-}: ~erbe *m* *☞* законити наследник; ~fall *m* случај нужде (и. потребе); im ~fall у случају нужде, у нужди, ако употреба, ако је потребно; et. für den ~fall aufbewahren *fam.* чувати беле паре за црне дане; ~feuer *n* ватра *f* за узбуну; ~flagge *f* *☞* застава за случај несреће (и. опасности); ~frist *f* *☞* последњи (и. крајњи) рок *m*; ~gedrungen *p.p.* и *a* принуђен, присиљен, приморан, натеран; *adv.* принудно, силом; ~geschrei *n* крик *m* на узбуну, крик (и. узвик) у опасности; ~gesetz *n* закон *m* за нужду; ~glocke *f* звоно *n* за нужду; ~groschen *m* *fam.* цркавица *f*, беле паре *f pl.* за црне дане; ~hafen *m* *☞* лука *f* за снабдевање и трговање; ~helfer *m* спасилац, ослободилац; ~hilfe *f* прва помоћ.

notie'ren {но́тир-н} [лат.] *l tr.* 15g: а) (за)бележити, обележити, -авати, -ити, означ(ив)ати, прибележити, -авати, нотирати; б) *☞* озна-

чити; zum notierten Kurse по означеном курсу. II Notie'ren *n*, Notie'ru'ng *f* бележење, о-бележавање, означавање, нотирање; Notierung котирање *n*, курс *m*.

Notifikatio'n {нотификаци'он} [лат.] *f* 3b нотификација (објављивање, обзнањивање; саопштење).

notifizie'ren {~цир'н} I *tr.* 15g: j-m et. ~ саопштити кому што. II Notifizie'ren *n*, Notifizie'ru'ng *f* објављивање, обзнањивање, саопштење.

no'tig {но-тиг} [свн.; *Not] I *a* 1. потребан, нуждан; es wird ~ sein... биће потребно (и. нужно)...; es nicht für ~ halten, zu... *inf.* не налазити (и. не сматрати) за потребно да...; ~ machen (учинити) потребним (и. нужним); das ist nicht ~ то није потребно (и. нужно); hatte er ~...? шта му је било потребно...?; шта му је требало...?; es ist ~, zu... *inf.* потребно је (и. нужно је)... *inf.* (и. да се... *praes.*). 2. ich habe et. ~, mir tut et. ~ мени је што потребно (и. нужно); Sie werden mich noch ~ haben требаћу Вам ја још. II das No'tige {но-тиге} (б. чл. No'tiges) *gl* (што је) потребно, нужно.

no'tigen [свн.] I *tr.* 15a 1. примора(ва)ти, прину-дити, -ђавати, натерати; j-p ~, et. zu tun приморати кога да што учини; zu et. *dat.* ~ приморати на што. 2. скл'онити, -ањати, поз(и)вати, молити; lassen Sie sich nicht ~ и. genötigt wird nicht не чекајте да се позове-те; sich ~ lassen да(ва)ти се молити. II No'tigen *n*, No'tigung *f* приморавање, присиљавање, принуђавање; позив(ање *n*) *m*, мољење, молба.

no'tigen|fa'lls {~фалс} *adv.* у случају потребе, ако устреба, ако буде потребно; за сваки случај. {жност, хитност.}

No'tigkeit {но-тиге-ит} *f* 3b потребност, ну-
Noti'z {нотиз} [фр., *лат.] *f* 3b 1. von et. (*dat.*) ~ nehmen за-, при-бележити што, узети што на знање; keine ~ von et. (*dat.*) nehmen правити се да се што не види (и. не примећује, не чује), не обазирати се на што. 2. (при)-белешка, нотица; кратка вест; sich ~en machen бележити, прибележавати.

Noti'z|block *m* лисник за (за)белешке.

Noti'z(en)|buch {нотиз(ен)-} *n* свеска (и. књи-га) *f* за (при)белешке, бележник *m*, -ца *f*.

No't..., no't...: ~jahr *n* неродна (и. гладна) година *f*; ~lage *f* очајан положај *m*; öffentliche ~lage јавна недаћа; ~landung *f* пристајање *n* по нужди (и. невољи), принудно пристајање; ~принудно спуштање *n* (на земљу); ~leidend *a.* а) невољан, потребит, оскудан; б) који пати, слаб(у)ав, бољестан, бољешљив; с) der Wechsel blieb ~leidend меница је остала неисплаћена; ~leine *f* врпца (и. уже *n*) за узбуну; ~lüge *f* лаж из нужде (и. из невоље); ~mast ~ *m* резервна катарка *f*, причувни јарбол; ~mittel *n* средство за нужду; ~nagel *m.* а) клинац (и. (ј)ексер, чавао) за нужду (кад нема бољег); б) fig. = ~behelf.

Notorietät {ноториетет} [лат.] *f* 3b познатост
noto'risch {ноториш} *a* опште познат.

No't..., no't...: ~pfennig *m* = ~grotschen; ~quartier *n* квартир *m* за нужду; ~reif *a.* ~reifes Korn за нужду (и. за невољу) зрело жито (због суше); ~schrei *m* крик (и. узвик) у невољи (и. опасности); letzter ~schrei последњи вапај; ~schuß *m* пуцањ у нужди (и. у опасности); ~signal *n* знак *m* опасности; дугме (и. звонце) за узбуну; das ~signal geben да(ва)ти знак за узбуну, повићи звонце за узбуну; ~sitz *m* (e-s Kraftwagens) резервно седиште *n*, покретно седиште, седиште на склапање (код аутомобила); ~stall *m.* а) привремена коњушница *f*; б) дрвена направа за укрощивање љутих коња при поткивању; ~stand *m* безизлазан (и. очајан) положај, безизлазно (и. очајно) стање *n*; ~standsarbeiten *f pl.* хитни радови *n pl.*; ~stands|gesetz *n* закон *m* потекао из опште невоље, закон који је изазвала јавна несрећа (и. невоља); ~taufe *f rl.* привремено крштење *n*, крштење из нужде; ~taufen *tr. rl.* привремено крстити, крстити за нужду; ~tür *f* врата *n pl.* у случају нужде (и. невоље), резервна (и. споредна врата); уп. и ~ausgang.

Notu'rno {нотурно} [ит.] *n* би ноктурно.

No't..., no't...: ~verband *m* привремени завој; ~wehr [срвн.] *f* (б. *pl.*) нужна одбрана, одбрана у нужди; aus (im Zustande berechtigter) ~wehr у нужној одбрани; ~wehr|recht *n* право нужне одбране; ~wendig {~вендиг} [нвн.] *a* (dv.) нуж(ан) (но); потребан; das ~wendigste, die ~wendigsten Bedürfnisse *f pl.* најнужније, најпрече, најнужније (и. најпрече) потребе; allgemein und ~wendig општи и нужан; б) schlechterdings (или unum-gänglich) ~wendig неопходан, преко потребан; неизбежан; неминован; ~wendigenfalls {~вендигенфалс} *adv.* у случају нужде (и. потребе), ако устреба; ~wendiger|weise {~вендигервајзе} *adv.* нужно; нужним начином; ~wendigkeit {~вендигкејт и нотвендигкејт} *f* 3b: а) нужност, нужда; неопходност; неминовност; unumgängliche ~wendigkeit неопходна нужност; б) нужна ствар; ~werk *n.* а) дело нужде; б) хитан (и. преко потребан, нужан) посао *m*; ~zeichen *n* знак *m* невоље (и. опасности); ~zucht [дн.] *f* силовање *n*, напастовање *n*; ~züchtigen [првобитно zu Not ziehen] *tr. insep.* силовати, напастовати; ~züchtigung *f* = ~zucht.

Novelle {новел} *f* 3b 1. [ит., шп.] новела, кратак роман *m*. 2. [лат.] допуна у закону, допунски закон; Новела. 3. *parl.* e-e ~ einbringen подијети -осити предлог о допуни у закону (и. о допунском закону).

Novellen..., novellen... {новелен-} ~artig *a* у облику новеле, попут новеле; ~form *f* облик *m* новеле; ~schreiber (in *f*) *m* писац, списатељ (ка) новела, новелист (киња).

Novelli'st {новелист} *m* 3a = Novellenschreiber; ~ik {~ик} *f* 3b новелистика, новеле *f pl.*

November {новембер} [лат. повеи, „девет“] *m* 21 новембар, студени; im ~ у (месецу) новембру. [-ен *pl.* најновије књиге; ново.]
Novität {новитет} [лат.] *f* 3b новост, новина;

Novi'ze {нoвицѣ} [нлат.] *m* 3a и *f* 3b *gl.* искушеник, -ца (и *fig.*).

Novizia't {нoвицаѣт} [нлат.] *n* 2g искушеништво.

No'wa'ja Se'mlja' {нoвaja зѣмля} [рус.] ● Нова Земља (острвска група у Сев. Лед. Мору).

Nr. *abr.* Nummer.

N. St. *abr.* = neuen Stils.

nu {ну} [nun] I *int. pop.* = nun. II Nu *m* и *n inv.* трен(утак) *m*; im ~ у тренутку, у трен ока, у магновењу.

Nua'nce {нуа'нсѣ} [фр.] *f* 3b нијанса, поступност; прелаз *m*, отсенак, преливање *n* (и *fig.*).

Nu'bieп {нуби'и} *n* 8g ● Нубија *f* (област у Африци између Египта и Етиопије).

nu'bisch {нубиш} *a* нуби(ј)ски.

nü'chtern {нү'хтѣрн} [свн.] *a* 1. ~, mit ~em Magen наше срце, на таштину; ~er Magen празан стомак. 2. (*opp.* trunken) трезан; ~ machen (werden) трезнити (се), отрезнити (се), истрезнити (се) (и *fig.*), *fig.* отрезнити, разочарати. 3. трезвен; умерен. 4. *fig.* трезвен, сасвим присебан; хладнокрван, хладан, миран; смишљен, смотрен, разложен; ~es Urteil трезвен суд. 5. *fig.* досадан, свакидашњи, прозаичан; блутов; њифтински; безбојан. 6. блутов. II *adv.* трезвено.

Nü'chternheit {нү'хтѣрнхѣйт} *f* 3b (в. nüchtern) 1. таштина, празнина стомака. 2. трезност, расстрежњеност, трезно стање *n*; in der ~ bereut er, was er in der Trunkenheit getan у трезном стању каје се због онога што је у пијанству учинио. 3. трезвеност. 4. *fig.* трезвеност, хладнокрвност, хладноћа, мирноћа. 5. свакидашњост, плиткост, прозаичност; блутовост, отужалост. 6. блутовост.

Nü'chtern|werden {нү'хтѣрн-} *n* (о)трежњење (и *fig.*), *fig.* разочарање.

Nü'cke {нү'кѣ} [дн.] *fam.* *f* 3b = Mucken 1.

Nu'del {нудѣл} [нвн. 16 в.] *f* 3d 1. ~ *n pl.* резанци *m pl.*; italienische Nudeln италијански резанци, макарони; (Faden-)~ фиде. 2. (Stopfnudel) ваљушак *m* (за кљукање).

Nu'del..., nu'del... {нудѣл-}: 2dick *fam.* *a* округао као ваљушак, њфута (и. њфуте); ~holz *n* оклагѣја *f*; ~macher *m* израђивач фиде (и. резанаца).

nu'deln {нудѣлн} I *tr.* 15f кљукати (тестом); *fig.* (на)кљукати, набокати. II Nu'deln *n* кљукање тестом.

Nu'del'suppe *f* јуха с резанцима.

Nudita't {нудитѣт} [лат.] *f* 3b 1. — Nacktheit. 2. ~en *pl.* голо *n*, оголелост, обнаженост.

null' {нул} [лат.] *a inv.* ништаван, никакав; ~ und nichtig ништаван, без икакве вредности; et. für ~ und nichtig erklären у-, поништити што; ~ ein Verfahren für ~ und nichtig erklären огласити поступак за неважећн; ~ und nichtig machen поништити, -авати.

Null² {~} [ит.] *f* 3b 1. ~ нула, ништика; *fam.* *fig.* er ist e-e wahre ~ он је права нула, право ништавило, нико и ништа, ништак. 2. = Niete.

Nu'll... {нүл-}. ~grad, ~punkt *m* нула *f*, нулти степен, нулта тачка *f*; ~strich *m* цртица.

Numerale {нумералѣ} [лат.] *n bi* (*pl.* и [аус.

само] Numera'lia {~áлиа} број(ни придев).

Nu'meri {нумери} [лат.; *pl.* од numerus] *pl. inv. bibl.* Четврта књига *f* Мојсијева.

numerie'ren [лат.] I *tr.* 15g 1. ~ бројити. 2. нумерисати, означи(ва)ти (и. обележити -авати) бројем. II Numerie'ren *n*, Numerie'rung *f* бројење; нумерисање, означавање (и. обележавање) бројем.

nume'risch [лат.] *a* (*dv.*) бројн(и-о), нумерички.

Nu'mero [лат.; *dat.* и *abl.* од numerus] *n bi* (*abr.* Nr.) = Nummer, број *m*; ~ vier број четири; *fam.* *fig.* ~ Sicher в. Nummer 2 с.

Nu'merus {нумерус} [лат.] *m bi* број.

Numi'dien {нумиди'и} *n* 8g ● Нумидија *f* (област старе Африке).

Numi'der {нумидѣр} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c Ну-И

Numisma'tik {нумисмáтѣк} [гр.] *f* 3b = Münzkunde; ~er {~ѣр} *m* 2l нумизматичар.

numisma'tisch {~атѣш} *a* нумизматички.

Nu'mmer {нумѣр} [лат. numerus *m*] *f* 3d (*abr.* Nr.) 1. нумера, број *m*; laufende ~ текући број, број серије (код лозова). 2. а) ~ zur Bezeichnung der Akten број за означавање аката; б) број *m* (за величину на пр. рукавица); в) *fam.* *fig.* ~ Sicher бајбок(ана) *f* *m*. Nu'mmer... {нумѣр-}: ~pfahl *m* обележен колац; ~schild *n* плоч(ица) *f* са бројем; ~stein *m* камен међаш с бројем.

nun {нун} [свн.] *adv.* и *cj.* 1. = jetzt 1 и 2; ~ erst gestand er... тек сада признаде он...; von ~ an: а) отсада, отселе, убудуће, од овога тренутка; б) отада, од тог доба; в. nimmer 2. 2. сада, после тога, дакле, па(к); уп. erst I 2; was ist ~ zu tun? шта сад да се ради?, па шта да се ради? 3. е па, е дакле; ~ (aber) (а) сад; ~ traf es sich aber а сад се догоди; ~, das gestehe ich е, то признајем; често се не преводи на пр.: er mag ~ kommen oder nicht дошао не дошао; er will es ~ einmal so haben тако (ти) он хоће; es ist ~ einmal so тако (ти) је то; er weiß dies ~ wohl nicht без сумње он то не зна. 4. (упитно:) ~? па?, како? шта има?; ~ und? па онда? а после? 5. као *int.* де(де)! хајд!; ~ gut! па добро!; па нека!; ~, das ist stark! е, то је (и) сувише!; ~ ~! де де! 6. као *cj.* = da; ~ du mich kennst (а) сада када ме познајеш; aber ~ die deutsche Freiheit aufloderte али када се слобода у Немачкој распламте.

nu'n... {нун-}: ~mehr {~мер}, каткад ~mehrö {~меро} *adv.* и *cj.* сад(а); отсада; ~mehrigh {~мерѣх} *a* = jetztig. [папино посланство *n*. Nuntiatu'r, Nunziatu'r {нунциáтур} [лат.] *f* 3b

Nu'ntius, Nu'nzius {нунциус} *m* 6g нунције, папин посланик.

nur {нур} [свн. (wenn) ni(cht)wäre] *adv.* 1. а) само; ich habe ~ Freunde an diesem Orte на овом месту ја имам само пријатеља; ich habe Freunde ~ an diesem Orte ја имам пријатеља само на овом месту; б) er spielt ~ он (се) само игра; das macht ihn ~ stolz то га чини само оholim; в) ~ etwa готово само; ~ noch само још; fast ~ noch готово, још само; ~ ein wenig само (нешто) мало; nicht ~ sondern auch не само... него и (и. већ и); д)

~ er само он; он сам; haben Sie Kinder? ~ eine Tochter? имате ли деце? само једну кћер; е) das beweist ~... то само доказује...; 2. особ. са *neg.*: sie bekamen alle et., ~ er nicht они сви добише по нешто, само он не; mit ~ wenig(en) Ausnahmen са мало изузетака само; m-e Lage ist schlimm genug, ~ daß ich keine Familie habe мој је положај доста рђав, само да немам породице; ich möchte wohl, ~... ја бих свакако хтео, само... 3. hier hast du 100 Mark, ~ schweige! ево ти 100 марака, само (и. али) ћути; wenn ~ само ако; wenn Sie mich ~ ein wenig lieb haben ако ме само мало волите. 4. wäre ich ~ an seiner Stelle! ах, да сам само на његовом месту! 5. er mag ~ gehen нека (само) иде!; ~ zu! хајде!, дајте!, приони(те)!, *fam.* ожежи!, распали!, продужи(те)! 6. geh ~ иди само!; sehen Sie ~, was Sie gemacht haben видите само шта сте урадили; daß er ~ nicht kommt само да не дође; laßt mich ~ machen! пустите (и. оставите) ме само да (у)радим!; daß du ~ nicht schwatze! да само не брбљаш!; wage es ~! усуди се само!; покушај (само)!; warte ~! чекај само! 7. (а)ма (често се не преводи): wie kommt er ~ hierher? ама откуда он овде?, (а)ма како је могао доћи овамо?; was sollen wir ~ sagen? шта само да кажемо?; wozu das ~? чему то само?, (реците ми) на што то? 8. простонапросто, једноставно; ich will Ihnen ~ gestehen хоћу да Вам простонапросто признам. 9. wer ~ ма ко(ји), ко(ји) год, ко му драго; was ~ ма шта...; што год; шта било, што му драго; so viel ich ~ kann колико год могу; er hat es so gut (wie) man es sich ~ wünschen kann њему је (и. иде) добро како се само пожелети може; њему је не може боље бити. [(град у Баварској).]

Nürnberg {нү.рнберк} ● *n* 8g Нириберг *m* | **Nürnberg** {нү.рнбергр} | *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c Нирибержан|ин, -ка. II *a* *plv.* нирибершки, из Нириберга; *v.* Trichter.

Nuß {нүс} {свн.} *f* 2f¹ 1. ● орах *m*; = Haselnuß; taube ~ пишљив орах. 2. *fig.* das ist nicht eine (taube и. hohle) ~ wert то не вреди пишљива боба (и. ни луле дувана); harte ~ тврд орах (воћка чудновата), гороган *m*, тешка ствар; *v.* knacken II. 3. = Korfnuß. 4. за-, у|рез *m*.

Nuß..., **nuß...** {нүс-}: ~baum ● *m* орах (дрво); ~baumen *a* орахове, од ораховине; ~baumholz *n* ораховина *f*; ~baummöbel *n* *pl.* намештај *m* од ораховине; ~blätter *n* *pl.* орахово лишће; ~braun *a* орахове боје, мрк као орах; ~braun *n* мрка боја *f* као орах.

Nußchen {нүс.чн} *n* 2l (*dim.* од Nuß) орашчић *m*, орашче, лешњик *m*.

Nuß...: ~häher *m* ● соја *f*, креја *f*, крешталиа *f*; ~kern *m* орахова (и. лешњикова) језгра *f*; ~knacker *m* 2l: а) крцаљка *f*, крцалица *f* (за орахе, лешњике); б) *fam.* alter ~ knacker = Knasterbart; ~kohle *f* ✕ орашаст угаљ *m*; ~öl *n* орахово уље; ~schale *f*: а) орахова љуска; grüne ~schale зелена орахова љуска; б) *fig.* орахова љуска, чунић *m*,

сламка на вихору; ~strauch ● *m* = Hasel. **Nußter** {нүс.тер} {дн.} *f* 3d (најв. у *pl.*) ноздрва, ~n *pl.* ноздрве *f* *pl.*

Nut {нүт} ● {свн.} *f* 3b, аус. и **Nu'te** {~} *f* 3b жлеб *m*, олак *m*, удубљење *n*.

Nu't..., **nu't...** {нүт-}: ~eisen *n* длето за жлебљење; ~len {нүт.лн} ● *tr.* 15c жлебити, олучити; ~hobel ● *m* тарањ, уторњак, ренде *n* за жлебљење.

nutz {нүц} {свн.; (ge)nießen} I *a* (само природички у употреби:) користан, пробитачан, приу|носан; das ist zu nichts ~ то није ни за шта.

II **Nutz** *m* 2g (6. *pl.*) корист *f*, пробитачност *f*; *v.* Nutzen; zu Nutz und Frommen der Menschheit за добро човечанства; аус. zu ~e *v.* zunutze. [употреба, коришћење *n*, примена.]

Nutz|anwendung {нүц-} *f* искоришћавање *n*, I **nutzbar** {нүцбар} *a* користан; у-, приносан,

који доноси добит; (zu et. *dat.*) ~ machen искори|стити, -шћавати (за што). [тачност.]

Nutzbarkeit {~кдџт} *f* 3b корисност, проби-|

Nutzbar|machung *f* 3b искоришћавање.

Nutz..., **nu'tz...**: ~bäume *m* *pl.*, ~baum|höizer *n*/*pl.* дрвета *n* *pl.* корисна (и. добра) за грађу; ~berechnung *f* срачунавање *n* (и. процена) користи (и. добити); ~bringend *a* пробитачан, плоднонос; при-, у|носан.

nutze {нүц-}, **nu'tze** {нү.ц-} *a* = nutz I

Nutz|effekt ● *m* користан учин (и. ефекат).

Nutzen {нүцн} {свн.; *v.* genießen} *m* 2l (*pl.* ✓) корист *f*, добит *f*, зарада *f*; корист, вајда *f*; принос; ich werde auf Ihren ~ bedacht sein водићу рачуна о вашем интересу (и о вашој користи); ~ aus et. (*dat.*) ziehen изв|ући -лачити корист(и) из чега; j-m ~ bringen до-|н|ети -осити користи кому; mit 20% ~ verkaufen прода(ва)ти са 20% зараде; von ~ sein бити од (велике) користи.

nutzen² {~}, **nützen** {нү.цн} {свн.} 15e I *intr.* (*h*)

1. zu et. (*dat.*) ~ користити, служити, бити користан чему; wozu nützt das? која вајда од тога?, чему то служи?; die Schläge nützten nichts батине нису ништа помогле; das nützt und schadet nichts то нити помаже нити одмаже. 2. j-m ~ бити кому користан, чинити кому услуге. II *tr.* (вћ. nutzen) et. ~ искори-|стити -шћавати што, користити се чиме, изв|ући -лачити корист из чега; er nutzt sein Gut jährlich auf 4000 Mark имање му доноси годишње 4000 марака (прихода).

Nutz...: ~garten *m* врт који се искоришћује, повртњак; ~gewächs *n* корисно прорашће (и. биље); ~holz *n* ● (*app.* Brennholz) дрво за грађу. [пробитачан (-но), приносан.]

nützlich {нү.цлџч} *a* (*adv.*) корис|тан (-но), |

Nützlich|keit {~кдџт} *f* 3b корисност, проби-|

Nützlich|keits... {нүцлџчкџтс-}. ~lehre *f*, ~prinzip *n*, ~system *n* учење *n* о корисности, утилитаризам *m*, начело *n* корисности, систем *m* корисности; ~rück|sichten *f*/*pl.* обзир *m* *pl.* корисности.

Nutz..., **nu'tz...**: ~kraft *f* ефективна снага (и. сила); ~los *a* (*adv.*) бескорис|тан (-но), узулу-|дан (-но); ~losigkeit *f* бескорисност; уза-

лудност; ~nieBer {~нѝс·р} *m* 2l, ~nieBerin {~ѝн} *f* 3с уживал|ац, -ица; ~nieBung *f* 3b уживање *n*. [нос *m*, доходак *m*, приход *m*.] Nu'tzung {нѝцун} *f* 3b 1. = benutzen II. 2. при-) Nu'tzungs... {нѝцунс-}: ~anschlag *m* процена *f* (и. процењивање *n*) прихода са неке земље; ~recht *n*: а) право уживања; б) право иско-ришћавања (у шуми); ~wert *m* вредност NW, аус. NW. *abr.* = Nordwest. [приноса.] Ny'mphe {нѝмф} [гр.] *f* 3b myth. нимфа, вила.

O

O, o *n inv.* O, o; *fig.* das A und das O алфа и омега, почетак и крај.

O, аус. O. *abr.* = Ost(en).

O {о} знак за Oxygen (= Sauerstoff).

o! {о} *int.*: а) (дозивање): ô!; б) (узвик чуђења, радости итд.) o(x)!, a(x)!: c) (у реченицама за жељу): o daß er doch bald käme! о кад би ускоро дошао! о, кад би Бог дао да ускоро дође; d) (испред речи које замењују реченицу): o ja! о да!; o doch! па дабо(г)ме; o nein! ах не!, та не!; o weh! ух!, уф!

Oa'se {оаз'с} [гр., *егип.] *f* 3b оаза.

Oa'sen... {оаз'сн-}: ~bewohner(in) *f* *m* станов-ник, -ца оазе.

ob! {ôп} [свн.] *cj.* 1. да ли; ob er wohl wieder-kommt? да ли ће се вратити?, мислите ли да ће се он вратити?; willst du es haben? па ob! хоћеш (ли) то? те још питаш! те још како! 2. als ob као да; er tat, als ob er mich nicht sähe право се као да ме не види. 3. ob... ob...: ob ihr sie anerkennt, ob nicht da li их признајете или не... 4. ob auch = wenn auch.

ob {~} [свн.] *prp.* 1. са *gen.* хаткада са *dat.*, само узнв. ст. = über: а) са *dat.* ~ е-г Toten-gruft изнад једне гробнице; ~ dem Mahle за обедом, за време обеда; б) са *dat.*, *gen.*, *acc.* са, због. 2. са *dat.* ● одонуд, с оне стране; Rothenburg ob der Tauber Roten-burg с оне стране (и. изнад) Таубера.

Obacht {обахт, ђпахт} [об²] *f* 3b (б. *pl.*) = Acht²; ~ auf et. (*acc.*) geben (при)пазити на што; et. in ~ nehmen пазити на што, старати се за што. [јевр. пророк.]

Oba'dja {обадја} *m* 8b bibl. Овадија (Абдиас),

o'b... {ôп-}: ~bemeldet {~б·мелд'т}, ~benannt, ~berührt, ~besagt *a* горе поменут, горе ре-чени, горе наведени, горе додирнути.

O'bldach {ôплдѝх} [об²] *n* 2a (б. *pl.*) кров *m* над главом, склониште, скровиште; unter ~ brin-gen склонити, да(ва)ти уточиште.

O'bldach..., o'b dach... {~}: ~los *a* без крова над главом, без склоништа; без уточишта; без куће и кућишта; ~lose(r) *s* човек без крова над главом, човек без склоништа (и. уточишта); в. Asyl; ~losigkeit *f* немање *n* крова над главом, немање склоништа (и. у-точишта), немање куће ни кућишта.

Obdukti'on {ôпдуци'он} [лат.] *f* и *sl* *f* 3b об-дукција (отварање и преглед мртваца, сек-ција).

obduzie'ren {ôпдуцир'ен} [лат.] *tr.* 15ge-n Leich-nam ~ отворити-арати и разгледати леш,

(из)вршити обдукију леша, обдуцирати.

O=Beine {ôбѝн-} *pl.* упоље искривљене но-ге; сабљасте ноге; O=beinig {ôбѝнѝх} *a* са-бљастих ногу; *fat.* O=Beine haben, O=beinig sein имати сабљасте ноге, бити кривоног, имати ноге облика слова о.

Obei'sk {ôбелѝск} [гр.] *m* 3a обелиск.

o'ben {ôб'н} [свн.] I *adv.* (*opp.* unten) горе; па-није; а) *fat.* den Kopf ~ behalten в. behalten I; ~ auf dem Wagen горе на колима, на кровним седиштима кола; ~ in der Luft горе у ваздуху (и. зраку); da (и. dort) ~ ту (тамо) горе; sehen Sie weiter ~ видите (и. (по)гле-дајте) још горе (и. више); б) са *prp.*: nach ~ нагоре, навише; von ~ herab одозго(ре), озго, с висине; *fig.* j-n von ~ herab ansehen гледа-ти кога с висине; j-n von ~ bis unten besehen гледати (и. премерити) кога од главе до пете. II O'ben *n* горе, изнад.

O'ben..., o'ben... {ôб'н-}: ~a'n {ôб'нан} *adv.* са-свим горе: на врху; на челу, у првом реду; ~an auf der Liste на челу списка (и. листе); ~an gehen бити на челу, бити први; ~auf {ôб'наф} *adv.*: а) поврх; озго, на површини; ~auf schwimmen пловити (и. пливати) озго (и. по површини); б) *fig.* ~auf sein: а) бити надмоћнији (и. јачи), господарити, б) пли-вати у радости; ~aus {ôб'наус} *adv.*: ~aus wollen смерати сувише високо, сувише хте-ти; er ist gleich ~aus он (ти) одмах прасне; он је на крај срца; ~benannt {~б'нант} *a*, ~benannte(r) {~б'нант'(р)} *s* горе именован|и, -а; ~d(a)rauf *adv.* = ~auf а; ~drein, ~lein *adv.* поврх тога, (још) озго, још к тому, осим тога, преко тога; ~erwähnt *a* горе поменути; ~hin *adv.* озго, површно; et. ~hin abtun пре-ћи овлаш преко чега; овлаш (и. површно) се дотаћи чега; ~hin lesen прочитати на бр-зу руку; ~hin|aus *adv.* = ~aus; ~werk *n* = e-s Schiffes надводни део *m* брода, део лађе изнад воде.

o'ber {ôб'р} [свн.] I *a* само атрибутивно б. *сmp.*, у позитиву са значењем *сmp.* 1. горњи; врховни; виши, узвишенији, уздигнути-ји; die ~en Klassen *f pl.* der Gesellschaft ви-ше друштвене класе; ~ die ~en Töne *m pl.* горњи тонови. II O'ber *m* 2l 1. дама *f* (код карата); в. и III 2a. 2. *fat.* = (Ober-)Kellner. III O'bere(r, s) {ôб'р'(р, с)} 1. das Obere гор-њи део *m*, горњи делови *pl.* 2. *m*: а) der Obe-ge (*fat. co.* и der Ober) старешина, настој-ник, глава, главни; б) *rl.* Oberin {~ѝн} *f* на-стојница манастира.

O'ber... {ôб'р-} (у слож. *opp.* unter...): горњи, врховни, виши; први; старешина; велики.

O'ber..., o'ber... {ôб'р-}: ~ägypten *n* ● Горњи Мисир (Египат) *m*; ~antmann *m* 2a нек. ве-лики судија; помоћник окружног начелника; ~appellations|gericht *n* ● врховни (и. каса-циони) суд *m*; ~appellations|gerichts|rat *m* судија (и. члан) касационог суда; ~arm *m* ● мишица *f*; ~arzt *m* = Chefarzt; ~aufseher(in) *f* *m* врховн|и, -а надзорн|к, -ца; управник, управитељ(ка), директор, -ка; X главни (и. врховни) интендант; ~aufsicht, ~aufsichts-

behörde *f* врховни надзор *m*, врховно надзорништво *n*; главна интендантура; **~aufsichts|recht** *n* право врховног (и. главног) надзора; **~bau** *m*: а) *☉* горњи део грађевине; б) *☉* горњи строј, (по)стављање *n* колосека; **~bau|direktor**, **~bau|rat** *m* врховни управник (и. директор) градње; **~bayern** *n* *☉* Горња Баварска *f*; **~befehl** *m* (особ. *×*) врховно (и. главно) заповедништво *n*; **den ~befehl haben** бити врховни заповедник; **~befehls|haber** *m* *×* врховни заповедник; врховни командант; **~berg|amt** *n* *×* врховно рударско надлештво, генерална рударска дирекција *f*; **~berg|haupt|mann** *m* *×* главни (и. врховни) рударски сатник; **~berg|rat** *m* *×* члан врховне управе рудника, члан главног рударског одбора; **~bett** *n* горњи кревет *m*; горња постеља *f*; дуња *f*; **~bibliothekar** *m* врховни (и. главни) књижничар; **~blatt** *n* горњи (и. виши лист) *m*; **~boots|mann** *m* *☉* главни вођа палубе; **~bürger|meister** *m* претседник општине; **~bürgerm. von London** лондонски лордмер; **~deck** *n* *☉* горња палуба *f*; **~deutsch** *a* и **~deutsch(e)** *n*: а) = hochdeutsch, горњонемачки; б) јужно наречје *n*; **~deutsche(r)** *s* становник, -ца Горње Немачке; **~deutschland** *n* *☉* Горња Немачка *f*. [ober III.] **O'bere(r)** {*ob·p·(p)*} *s*, **O'beres** {*ob·p·c*} *n* III в.) **O'ber...**, **o'ber...**: **~faul** *a*: а) сасвим тпуо; б) *fat. fig.* скроз кваран, мућак; **~feld|herr** *m* *×* врховни војсковођа, врховни заповедник: уп. и **~befehlshaber**; **~feuer|werker** *m* старешина, ватромета; **~fläche** *f* (*opp.* Grund) површина, површје *n*; **auf der ~fläche des Wassers** на површини воде; **~flächen|gestaltung** *f* уобличавање -ење *m* (и. образовање) *n* површине; **~flächen|spannung** *f* *☉* површински напон *m*; **~flächlich** {*~flächlich*} *a* (*opp.* gründlich) површински, површан; *adv.* површно, овлаш; *et.* (nur) **~flächlich** (*adv.*) behandeln овлаш (и. површно) додирнути -ивати што; **~flächlichkeit** {*~flächlich*} *f* 3b површност; овлашност; **~förster** *m* врховни шумски надзорник, врховни шумар; **~försterei** *f*: а) врховно шумарство *n*, генерална дирекција шума; б) кућа врховног шумарства; **~forst|rat** *m* врховни надзорник шума, генерални директор шума; **~franken** *n* *☉* Горња Франачка *f*; **~gäric** {*~gärlich*} *a* *☉* високог врења; **~gärung** *f* високо (и. површинско) врење (и. превирање) *n*; **~gehilfe** *m* главни (и. први) помоћник; **~gericht** *n* виши (и. апелациони) суд *m*; **~geschoß** *n* *☉* горњи (и. виши) спрат *m*; **~gespan** *m* велики жупан; **~gewalt** *f* врховна власт (и. сила, моћ) *f*; **~halb** [сви.] *prp.* (*opp.* unterhalb) са *gen.* изнад, више; узводно од; **~hand** *f*: а) су-, наддлавица; б) *fig.* првенство *n*, преимућство *n*, превага; **j-m die ~hand geben** да(ва)ти кому првенство; *c*) превласт, надмоћ; **die ~hand behalten** бити јачи, господарити; **die ~hand gewinnen** преовладати, -живати, узети -имати маха, надвла|дати, -живати; **~handels|gericht** *n* врховни трговачки суд; **~haupt** *n* старешина *m*, поглавар *m*, управник *m*;

~haus *n*: а) горњи (и. виши) део *m* куће; б) *pol.* (енг.) горњи дом *m*, кућа *f* лордова; **~haut** *f* *☉*, *☉* покожица, епидерм *m*; **~hemd** *n* горња (и. дневна) кошуља *f*; **~hemden|einsatz** *m* предњи уметак на кошуљи, предњи део (и. предња страна *f*) кошуље; **~herr(in)** *m* врховни, -а господар, -ица, владар, -ка; поглавар, -ка; **~herrlich** *a* владарски, владалачки, господарски, поглаварски; **~herrlichkeit** *f* владарство *n*, владалаштво *n*, владалачка (и. суверена) власт; **~herrschaft** *f* врховна власт, господарење *n* (zur See морем), владавина (zur See над морем); надмоћност (zur See на мору); **~hirt(e)** *m* *☉* владика, бискуп, епископ; **~hof|gericht** *n* врховни дворски суд *m*; **~hof|marschall** *m* главни (и. велики) дворски маршал; **~hof|meister(in)** *f* *m* главни дворски управитељ (прва дворска почасна дама, госпођа); **~hof|prediger** *m* главни дворски проповедник; **~hoheit** *f* = **~gewalt**; **~holz** *n*: а) високо дрвје *n* *coll.*; б) *grane* *f* *pl.* дрвета; **~in {ob·p·n}** *f* 3с в. ober III 2b; **~inn|tal** *n* *☉* долина *f* Горњег Ина; **~inspektor** *m* главни (и. врховни, први) надзорник (и. инспектор); **~irdisch** *a* *☉* надземни, ваздушни; **~irdische Leitung** ваздушни вод; **~italien** *n* *☉* Горња Италија *f*; **~jäger** *m*: а) први (и. главни) ловац; б) *×* каплар стрелаца (и. ловаца); **~jäger|meister** *m* врховни ловац; **~kellner** *m* главни конобар (и. келнер); пословођа; **~kiefer** *m* *☉* горња вилица *f*; **~kirchen|rat** *m*: а) главно црквено веће *n*; б) члан главног црквеног већа; **~klassen** *f* *pl.* више (и. горње) класе, виши разреди; **~kleid** *n* горње одело, горња хаљина *f*; **~koch** *m* главни кувар, старешина кухиње; **~kommandierende(r)** *×* *m* = **~befehlshaber**; **~kommando** *×* *n*: а) = **~befehl**; б) врховна команда *f*, главни штаб *m*; **~körper** *m* горњи део тела; **~kriegs|gerichts|rat** *×* *m* претседник врховног војног суда; **~kriegs|kollegium** *n* *×* виша војна команда *f*; **~land** *n* горје, висија *f*; *☉* das Berner ~land Бернско Горје, Бернска Висија *f*; **~landes|gericht** *n* врховни земаљски суд *m*; апелациони суд; **~lastig** *a* преоптерећен у висини; **~lauf** *m* горњи ток; **~lausitz** *☉* *f* Горња Лужица; **~leder** *n* лице (обуће); **~lehns|herr** *m* господар клетвеник (и. сизерен); **~lehns|herrlichkeit** *f* клетвеништво *n*, сизереност; **~lehns|recht** *n* клетвеничко право, сизеренско право; **~lehrer** *m* професор средње школе; виши учитељ; **~lehrer|examen** *n* професорски испит *m*, испит за професора средње школе; **~leib** *m* = **~körper**; **~leitung** *f*: а) врховно вођство *n*, главна (и. врховна) управа; б) *☉* горњи вод *m*, ваздушни вод; **~leitungs|netz** *☉* *n* мрежа *f* ваздушног вода, ваздушна мрежа; **~leutnant** *×* *m* поручник; **~licht** *n*: а) осветљење (и. светлост *f*) од горе (и. озго); б) *☉* отвор (и. прозор) *m* за светлост озго; *c*) горњи део *m* прозора; **~licht|saal** *m* дворница (и. дворана) *f* са светлошћу од горе; **~lippe** *f* горња усн(и)ца; **~matrose** *☉* *m* морнарски каплар; **~meister** *m* старешина занатлијског еснафа;

~mund|schenken *m* велики (и. главни) пехарник (и. вишоточ); ~österreich **●** *n* Горња Аустрија *f*; die ~pfalz **●** Горња Фалачка; ~pfarrer *m*: a) *cath.* главни (и. први) жупник; b) *prot.* главни (и. први) пастор; ~post|amt *n* главна пошта *f*; ~post|assistent *m* помоћник главне дирекције пошта; ~post|direktion *f* главна поштанска управа, главна дирекција пошта; ~post|direktor *m* главни управник (и. директор) пошта и телеграфа; ~präsident *m* главни (и. први) председник; ~präsidium *n* главно претседништво; ~priester *m* првосвештеник, протопоп, архијепеј; ~priesterlich *a* првосвештенички; ~priestertum *n* првосвештеништво; папство; ~prima *f* осми разред *m*; ~primaner *m* ученик осмога разреда; ~quartier|meister **×** *m* командант стана; ~rabbiner *m* велики рабин; ~rechnungs|kammer *f* Главна контрола *f*; ~regierungs|rat *m* виши саветник државне управе; ~reichs|anwalt *m* виши државни тужилац царства; der ~rhein **●** Горња Рајна *f*; ~rheinisch *a* горњорајнски; ~richter *m* претседник суда, виши судија; ~rock *m* дуг капут, реденгот; горња сукња *f*; ~s|ob|pc| prov. *n* inv. = Sahne; ~sachsen **●** *n* Горња Саксонска *f*; ~satz *m* *phls.* први став, прва премиса (*opp.* Untersatz); ~schale *f* = ~tasse; ~schenkel *m* бут(ина) *f* *m*, стегно *n*; ~schlächting {~шлехтux}, ~schlächig {~шлехтux} *a* на који пада вода озго; ~schlächtinge Mühle воденица са точковима на које пада вода озго; ~schlesien **●** Горња Шлезија *f*; ~schule *f* виша (и. средња) школа; ~schul|rat *m* врховни (и. главни) школски надзорник, инспектор школе; ~schwelle *f* горњи праг *m*; ~see **●** *m* Горње Језеро *n*; ~sekunda *f* седми разред *m*.

o|berst¹ {o|б|рст} *I* *sup.* од ober: највиши, нај-узвишенији, највећи, врховни, први; er ist der Oberste (и. *adv.* er sitzt zu ~) in s-r Klasse он је први у своме разреду; alles zu unterst und zu ~ (и. das Oberste zu unterst и. das Unterste zu ~) kehren све испревртати, све окренути тумбе. II *s* 91 1. der O|berste {~} поглавар, старшина. 2. das Oberste павлака *f*.

O|berst² {~} **×** [*sap.* од ober] *m* За пуковник, ~ im Generalstabe генералштабни пуковник.

O|ber..., o|ber...: ~staats|anwalt *m* врховни државни тужилац; ~stabs|apotheker **×** *m* главни (и. врховни) војни апотекар; ~stabs|arzt **×** *m* санитетски мајор; ~stadt *f* горњи град *m*, горња варош; ~stall|meister *m* велики (и. врховни) коњушар; ~steiger **×** *m* рударски надзорник; ~sten|epaulette {~ст-н} **×** *f* пуковничка нараменица; ~steuer|direktor *m* шеф главне пореске управе; ~steuer|einnehmer *m* врховни порезник; ~steuer|mann **×** *m* први крмар; ~steuer|rat *m* главно пореско веће *n*; ~stimme **≡** *f* висок глас *m*, сопран *m*.

O|berst... {o|б|рст} **×**: ~inhaber *m* e-s Regi-mentes почасни пуковник (пука); ~leutnant *m* потпуковник.

O|ber..., o|ber...: ~stübchen *n*: a) горња собица *f*; b) *fam. fig.* = Kopf; bei ihm ist's im ~

stübchen nicht richtig недостаје му четврта даска у глави, нема четврте даске у глави; ~stube **×** *f* соба под кровом, мансарда.

O|berst|wa|cht|meister **×** *m* коњички мајор; Herr ~! Господине команданте!

O|ber..., o|ber...: ~tasse *f* шоља; die ~ und Untertasse шоља и таџа (и. плитаца) испод шоље; ~teil *m* горњи део; ~tribunal *n* врховни суд *m*; ~ und Unter|haus *n* Горњи и Доњи дом *m*; ~verdeck **×** *m* = ~deck; ~verwaltungs|gericht *n* високи управни суд *m*; државни савет *m*; ~vormund *m* главни старатељ; ~vormundschaf|amt *n* главно старатељство; ~wallis **●** *n* Горњи Валис *m*; ~wärts *adv.* нагоре, навише; ~wasser *n*: a) вода *f* која пада на точкове (код воденице); b) *fig.* ~wasser haben бити надмоћнији (и. јачи), господарити; ~welt *f* горњи свет *m*, земља; ~wind *m* горњи ветар, ветар у висинама ваздуха; ~zahn *m* горњи зуб; ~zere|mo|nien|meister *m* велики мајстор церемонија; ~zeug *n* (*opp.* Futter²) лице, чоха *f*, штоф *m*; ~zoll|einnehmer *m* главни цариник.

ob|glei|ch {o|б|гл-х} *cj.* ма да, премда, иако.

ob|handen {o|п|ханд-н} *a* *gn.* = vorhanden.

O|b|herrschaft *f* **✓** = Oberherrschaft.

O|b|hut {o|п|хут} *f* 3b (б. *pl.*) заштита, надзор *m*, покровитељство *n*; j-n in s-e ~ nehmen узети кога под (своје) покровитељство.

o|big {o|б|х} *a* горњи, горе поменути (и. речени); das Obige горње, (оно) што је горе речено.

Objekt {o|п|јект, o|п|јект} [лат.] *n* 2g 1. предмет *m*, објекат *m*. 2. *gr.* näheres (entfernteres) ~ (ближи (даљи) предмет, непосредни (посредни) предмет. [објектив|ан(-но).]

objektiv¹ {o|п|јектиф, o|п|јектиф} [лат.] *a* (*dv.*)

Objektiv² {o|п|јектиф} *n* 2g¹, и ~glas {~аф-} *n* објектив *m* (стакло, код оптичких направа).

Objektivität {~тивитиет} [лат.] *f* 3b (б. *pl.*) *phls.* објективност; стварност.

Oblate {o|б|лат, o|б|лат} [*српн.*; лат. oblata од offerre] *f* 3b 1. *rl.* причесни хлеб *m*, нафора, *bibl.* пресан хлеб. 2. \ облата, \ обланда. 3. * * * обланда (за затварање писама).

Oblate... {~ат-н}: ~bäcker *m* **×** пекар обланди (и. облата); ~eisen *n*, ~form *f* **×** калуп *m* за облате; ~kuchen *m* = Oblate 2; gerollter ~kuchen увијена облата.

o|b|liegen {o|б|л-г-н} *intr.* (*h*) o-, пре|дати се, прионути на; бавити се (*dat.*: *abl.*), неговати, гајити (*dat.*: *acc.*). 2. j-m ~ спадати у дужност кому, бити дужност кога; die Pflichten, die uns ~ дужности које треба ми да испунимо; das liegt mir ob то је моја дужност. [дужност; служба.]

O|b|liegenheit {~х-г-н} *f* 3b обавеза, обавезност.

obliga|t {o|б|лигат} [лат.] *a* облигатан (обавезан, дужан; неизоставан).

Obligatio|n {~гацион} [лат.] *f* 3b 1. = Verpflichtung. 2. = Schuldverschreibung.

obligato|r|sch {~гаторш} [лат.] (*opp.* fakultativ) *a* (*dv.*) обавезан(-но).

O|bligo {o|б|лиго, o|б|лиго} [ит. obbligo] *n* би **×** обавеза *f*; јемство.

Oblo'ng(um) {обло̀н(гум)} [лат.] *n* 4с (6е, 6к) правоугаоник.
O'b'macht *f* (б. *pl.*) = Übermacht.
O'b'mann *m* 2a 1. старешина, претседник; поглавар, шеф; ~ der Geschworenen претседник пороте. 2. трећи изабрани судија.
Obo'e {оббѐ} итд. в. Новое итд.
O'bolus {оболус} [гр.] *m inv.* (*pl.* и Obo'len {обол'н}) обол, лепта *f*, пара *f*.
O'brigkeit {обрѣхкѣт} *f* 3b власт, поглаварство *n*; die geistliche (weltliche) ~ духовна (световна) власт
o'brigkeitchlich {~лѣх} *a* (од) власти; ~e Gewalt јавна власт; ~e Person чиновник.
Obri'st *m* 3a X † = Oberst.
ob'scho'n {обшѣн} *cj.* = obgleich.
Obse'quien {обсекиѣн, об~} [лат.] *pl. inv.* погреб *m*, пратња *f*.
Observa'nz {опзѣрвѣнц} [лат.] *f* 3b придржавање *n* (правила), вршење *n*; обичај *m*, пропис *m*; strenge ~ строго придржавање.
observa'nz|mäBig {~днц-} *a* сагласан (и. саобразан) са придржавањем правила.
Observatio'ns {опзѣрвациѣнс-} *n* X извидничка (и. посматрачка) војска *f*; уп. и Beobachtungs... [опсерваторија *f*, звездарница.]
Observato'rium {опзерваториум} [лат.] *n* 6с X
Obsidia'n {~зидиѣн} [лат.] *m* 2g¹ min. обсидијан.
o'b'siegen *intr.* (*h*): s-n Feinden ~ надвладати (и. победити) своје непријатеље; e-r Sache (*dat.*) ~ надвладати (и. превагнути) што, бити надмоћнији од чега; ein ~des Urteil erlangen добити спор. [ч|ан(-но).
obsku'r {обскур} *a* (*dv.*) опскур|ан(-но), мра-
Obskura'nt {обскурант} [лат.] *m* 3a = Finsterling 1; ~ismus {~рѣнтѣсмус} *m* 6g опскурантизам, мрачњаштво *n*.
obsole't {обзлѣт, об~} [лат.] *a* застарео, стар(ински), гр. застарео, неупотребљив.
Obst {обст} [свн.] *n* 2g (б. *pl.*) воће; *iro. fam.* danke für ~! = ja Kuchen!
O'bst... {обст-}: ~bau *m* воћарство *n*; в. ~baum-zucht; ~baum *m* воћка *f*; ~baum|zucht *f* воћарство *n*; ~baum|züchter *f* воћар, одгајивач воћа; ~brannt|wein *m* ракија *f* од воћа; ~brecher *m* справа *f* за брање воћа; ~darre *f* сушница за воће; ~ernte(zeit) *f* берба воћа; ~frau *f* продавачица воћа, пиљарица; ~garten *m* воћњак; ~gärtner *m* воћар; ~göttin *f* myth. богиња воћа, Помона; ~handel *m* X трговина *f* воћем; ~händler(in) *f* *m*, ~höker(in) *f* *m* продавац, -чица воћа, пиљар, -ка; ~handlung *f* X трговина (са) воћем.
obstina't {обстинат} [лат.] *a* = eigensinnig б.
O'bst... {обст-}: ~jahr *n* година *f* богата воћем; ~kahn *m* чамац за воће; ~kammer *f* воћарница; Werder ist die ~kammer von Berlin Бердер је воћарница Берлина; ~keller *m* подрум за воће, воћарница *f*; ~kelter *f* = ~presse; ~kern *m* семенка *f* (у воћу); ~korb *m* корпа *f* за воће, за брање воћа; ~kuchen *m* колач с воћем; ~kunde, ~lehre *f* наука о воћу; ~kundige(r) *m* познавалац воћа; ~laden *m* воћар(ница) *f*; ~land *n* 2a земља *f* богата воћем; ~lese *f* брање *n* воћа; ~markt *m*

трг за воће, воћна пијаца *f*; ~most *m* слатко вино *n* од воћа; ~mus *n* пекмез *m* од воћа; ~pflanzung *f* воћни сад *m*, воћњак *m*; ~pflücker *m* = ~brecher; ~presse *f* муљача за воће; ~reich *a* богат воћем.

Obstruktio'n {обпструкциѣн} [лат.] *f* 3b опструкција (ометање рада у скупштини дугим говорима); ~s|politik {~онс-} *f* политика опструкције.

O'bst...: ~versand *m* пошиљка *f* (и. шиљање *n*) воћа; ~wein *m* вино *n* од воћа, јабукова-ча *f*; ~werk *n* воће, све врсте *f pl.* воћа; ~zeit *f* време *n* воћа; ~zucht *f* = ~bau; ~züchter *m* = ~baumzüchter.

obsz'o'n {опсѣѣн} [лат. obs(c)a(enus) *a* опцен (скаредан, непристојан).

o'b|walten *intr.* (*h*) 1. владати; e-m Dinge ~ владати чим. 2. владати, постојати, бити; es waltet hier ein Irrtum ob овде влада (и. постоји) заблуда (и. погрешка); bei (и. unter) den ~den Umständen при садашњим околностима, при садашњем стању ствари.

ob|wo'hl {обвол}, ~ **ob|zwa'r** {обцвѣр} *cj.* = obgleich.

Ochs {ѣкс} *m* 3a¹, **Ochse** {~} *m* 3a [свн.] 1. во; junger ~ јунац; в. Berg 2. *fam. fig.* во(ли)на, коњина, глупачина, будалчина; геак, геачина, клипан.

o'chsen {ѣксн} *fam. intr.* (*h*) 15с = büffeln 1.

O'chsen..., **o'chsen...** {ѣксн-} ~auge *n* воловско око; *fig.* велико глупо око; ~ округло прозорско окно; ~äugig *a* великих (и. крупних) очију; ~bauer *m* сељак (и. земљорадник) који оре воловима; ~blut *n* воловска крв *f*; ~brech {~брѣх} *n* 2g, ~bruch *m* X вучитрн *m*, зечији трн *m*, грмотрн *m*; ~fleisch *n* говеђина *f*; ~fuhr|werk *n* = ~gespann; ~galle *f* воловска жуч; ~geschlecht *n* говеђе племе, говеђи род *m*; ~gespann *n* воловска запрега *f*, воловска кола *n pl.*; ~haft {ѣкснхафт} *a* воловски, незграпан; глуп; ~handel *m* трговина *f* говедима; ~händler *m* трговац говедима; ~haut *f* говеђа кожа; ~hirt(in) *f* *m* говедар(ица); ~kalb *n* мушко теле, теляц *m*; ~knecht *m* говедар; ~kopf *m*. а) говеђа (и. воловска) глава *f*; б) *pop. fig.* коњина, теляц, глупак, глупачина, *fam.* марва; ~mark *n* говеђа срж (и. мождина) *f*; ~markt X *m* говеђи трг; ~mäBig *a* = ochsig; ~maul|salat *f* салата од говеђе њушке; ~schwanz *m* говеђи (и. воловски) реп; ~schwanz|suppe *f* јуха (и. чорба) од говеђег репа; ~stall *m* стаја *f* за волове (и. говеда); ~treiber(in) *f* *m* говедар(ица), волар(ка); ~ziemer *m* воловска жила *f*; ~züchter *m* одгајивач говеда; ~zunge *f*: а) говеђи језик *m*; б) X пачје гнездо *n*, пегавица, руменило *n*, руменка; уп. Rind..., Rinder..., Rinds...

o'chsig {ѣксѣх} 1 а 1. = ochsenhaft. 2. *fam. fig.* огроман, голем, колосалан. II *adv.* воловски, коњски, *fam.* огромно.

O'cker {ѣкр} [свн.; гр. ochra *f*] *m* 2l min. окер, жута земља *f*.

O'cker..., **o'cker...** {ѣкр-}. ~artig, ~farbig *a* окераст, боје жуте земље (и. окера); ~gelb

a окерове боје, боје жуте земље (*gen.*); ~ *gelb* *n* боја *f* жуте земље; *z*haltig *a* који садржи окера (и. жуте земље).

Odali'ske {одалиска} [тур. *odaly'k* од *oda* „соба“] *f* 3b одалиска. [~ одица, мала ода.]

O'de {од} [фр.; *гр. „песма“] *f* 3b ода; *kleine*

Ö'de¹ {од} [свн. „празан“] *a* пуст(ошан); ненасељен, настањен; необрађен; усамљен, самотан; *fig.* пуст, тужан, жалостан, једнолик.

Ö'de² {~} [свн.] *f* 3b 1. самоћа, самотност, усамљеност; (потпуна) напуштеност, остављеност; празнина. 2. пустиња, пустара, пуштош. [~ = Atem.]

O'dem {одем} [срн.] *m* 2l (б. *pl.*) † сада још само *f* *Öde'm* {одем} [гр.] *f* 2g¹ водени оток *m*.

Ö'den..., *o'den...* {оден-} *z*artig *a* у врсти (и. роду) оде; попут оде; ~ *dichter* *m* песник ода, лирски песник.

Ode'on {одеон} [гр.] *n* бe = *Odeum*. [иначе.]

o'der {одер} [свн.] *cj.* 1. или. 2. или, ако не,]

O'der {одрексе} {одрексе} [Oder, река у Немачкој] *m* *pl.* ракови Одре.

O'der'mennig [срвн. (пор.); лат. *agrimonta* *f*; гр. *argemonte*] *m* 2g петровац, турика *f*, ожујак.

Ode'um {одеум} [лат., гр.] *n* бe одеон *m*.

Ö'dipus {одипус} *m* 8c Едип (краљ тебански).

Öd'ländere'ien {од-} *f* *pl.* необрађена земља *f*, необрађено земљиште *n*.

Odyssee {одусе} [гр.] *f* 6f (б. *pl.*) 1. Одисеја (Хомерова епска песма). 2. *fig.* = *Irrfahrt*.

odysse'isch {~иш} [гр.] *a* одисејски, Одисејев.

O'fen {офн} [свн.] *m* 2j 1. пећ *f*; гузеисернер ~ тучана пећ; *fig.* и *prv.*: immer hinter dem ~ hocken не излазити из запећка; damit lockt man keinen Hund vom ~ то не пали. 2. * *peh* *f*.

O'fen... {офн-} ~ *aufsatz* * *m* горњи део пећи;

~ *bank* *f* 2f банак *m*, запећак *m*; ~ *blech* *n.* а) лим *m* код пећи; б) * затварач на померање;

~ *bruder* *m* = ~ *hocker*; ~ *ecke* *f* запећак *m*;

~ *fabrikant* *m* пећар, израђивач (и. творничар) пећи; ~ *gabel* *f* жарач *m*; mit der ~ *gabel*

schüren (про)чарати жарачем; ~ *haken* *m* =

~ *krücke*; ~ *hocker* (и *f*) *m* зимљивац, -ка, зимогрожљивац, -ка, кој|и -а вечито седи крај

пећи (и. огњишта); чуваркућа; ~ *kachel* * *f*

= *Kachel*; ~ *kehrer* *m* = *Schornsteinfeger*; ~

klappe * *f* кључ *m* чунка пећи; ~ *krücke* *

f жарач *m*, гртало *n*, ожег *m*; допата за из

гртање жара из пећи; ~ *loch* * *n* руна *f* (и.

уста *n* *pl.*, ждрело) пећи; ~ *platte* *f* плоча пе

ћи; ~ *röhre* *f*: а) * и ~ *rohr* *n* чунак *m* (пећи);

б) пекуља *f*, у пећи узидан простор за под

гревање јела; ~ *rost* * *m* решетка *f* пећи; ~

ruß *m* чађ (и. гарп) пећи; ~ *schaufel*, ~ *schippe*

f ватраљ *m*; ~ *schirm* *m* заклон за пећ; ~

schwärze *f* црнило *n* за пећ; ~ *setzer* * *m*

оправљач пећи, чункова; ~ *tür* *f* врата *n* *pl.*

на пећи; ~ *vorsetzer* *m* претпећак.

o'ffen {офн} [свн.] *a* отворен (и *fig.*), откри

вен; halb ~ полуотворен, отшкринут; ~ *e*

Schlacht битка бијена између две војске по

стројене једна према другој; et. ~ *liegen las*

sen оставити -љати што на видик и отворе

но: ~ *en* *Leib* haben имати меку столицу; mit

~ *em* *Munde* отворених уста, зинувши; ~ *~e* *See* (морска) пучина, отворено море; ~ *e* *Straße* јаван пут (и. друм), јавна цеста; auf ~ *er* *Tat* на самом делу: bei ~ *en* *Türen* при отвореним вратима; в. *Hintertür* *fig.*; *Politik* der ~ *en* *Tür* политика отворених врата, политика слободне трговине; mit ~ *em* *Visier* (и *fig.*) дигнутог визира, са дигнутим визиром; ~ *er* *Wagen* отворена кола *n* *pl.*; ~ *~er* *Wind* поспешан (и. повољан) ветар; *adv.* ~ *zutage* *liegen* бити очевидан (и. очигледан). 2. *fig.* отворен, слободан; искрен; простодушан, безазлен; *frei* und ~ *handeln* радити отворено и слободно; *adv.* ~ *gesagt* отворено речено; ~ *es* *Geständnis* отворено признање; ~ *heraus* отворено, без околишења; ~ *mit* der *Sprache* herausgehen слободно говорити (и. рећи); ~ *reden* говорити отворено (и. слободно и јасно); *ein* ~ *es* *Spiel* spielen играти откривених карата. 3. *fig.* празан, упражњен, незаузет, слободан; неисписан; ~ *lassen* оставити -љати слободно (и. ненаписано); ~ *e* *Steile* празно (и. непопуњено, незаузето) место. 4. бистар, јасан; ~ *er* *Kopf* бистра глава *f*, отворен дух. 5. отворен, нерешен, неодлучен; *eine Frage* ~ *lassen* оставити -љати отворено (и. нерешено) (неко) питање. 6. X ~ *e* *Stadt* приступачан (и. неутврђен, отворен) град *m*; ~ *es* *Land* отворена (и. откривена) земља *f*. 7. X ~ *er* *Kredit* отворен (и. неограничен) кредит; ~ *e* *Rechnung* отворен (и. текући) рачун; *ein Posten* steht in unserem *Buche* noch ~ у нашој књизи остаје још један став отворен.

offenbar {офнбар, офнбар} [свн.] *a* очит, очигледан, очевидан; јасан; опиљив; видан; опште познат; *adv.* очито, (оче)видно, очигледно; ~ *werden* испољити се, -авати се, очито показ(ив)ати се, очитовати се, пући пред очима.

offenba'ren {офнбарен} *l* *tr.* и *sich* ~ *15a.* (сич) ~ откри(ти)се, -вати се, испољити се, -авати се, очито показивати се, -ати се; *sich* ~ очитовати се, очито појавити се, -љивати се, пући; откри(ва)ти, обелода(н)ити, -њивати (тајну), разгла(сити), -шавати; *j-m* sein *Herz* ~, *sich j-m* ~ откри(ва)ти (и. отворити) кому срце своје. II *offenba'rt* {офнбарт}, *rl.* *geoffenba'rt* {гфнбарт} *p.p.* и *a.*: *offenbarte* *Heimlichkeiten* откривене тајне; *die geoffenbarte* *Religion* откривена вера (и. религија).

Offenba'run {офнбарун} *f* 3b (в. *offenbaren*) откривање, -ће *n*; очито испољавање, -ење *n*, очито показивање *n*; обелода(н)ивање, -ење *n*; *die göttliche* ~ откривење; *die* ~ *Johannis* откривење Јованово, Апокалипс(а).

Offenba'rungs... {~с-} ~ *eid* *m* заклетва фочитовања; ~ *gesetz* *n* закон *m* откривења; ~ *glaube* *m* *rl.* вера *f* (и. веровање *n*) у откривење; ~ *gläubige(r)* *s* *rl.* који верује у откривење; ~ *schriften* *f* *pl.* *rl.* списи *m* *pl.* откривења, откривене (и. свете) књиге.

O'ffen..., *o'ffen...* {офн-} *z*halten *tr.* држати отворен, -о, -у итд., задржа(ва)ти, резерви-

сати; ~heit {ðf·нхд·т} *f* 3b отвореност, искреност; простодушност; честитост; часност; **2**herzig *a* (dv.) отворен(о); отворена срца; простосрдачан(-но), простодушан(-но); искрен(о); безазлен(о); ~herzigkeit *f* 3b отвореност, искреност; простосрдачност, простодушност; безазленост; **2**kundig *a* (dv.) јаван(-но), опште познат(о), опште знан(о); очит(о), очевидан(-но), очигледан; **2**kundig machen објавити, -ливати, обзнајити, -њивати, изнјети, -осити на јавност; ~kundigkeit {~кундйхкд·т} *f* 3b јавност, општа познатост; **2**sichtlich *a* очит, очигледан, очевидан, опипљив, који боде очи.
offensi'v {ðf·нзиф} *X* [нлат.] *a* (opp. defensiv) офанзиван, нападни. [ни] рат.)
Offensi'v/krieg {~иф} *m* нападни (и. офанзив-) **offen**/stehend *a* отворен; незаузет, непосреднут; који зјапи.
ö'ffentlich {ðf·нтлйх} [свн.] *a* (dv.) (opp. geheim) јаван(-но); ~er Charakter јавност *f*; ein ~es Geheimnis јавна тајна; auf ~er Straße напред улице; на отвореном путу; ~es Verfahren јаван поступак *m*; ~ bekanntmachen објавити, огласити, обзнанити, прогласити, -шавати; sich ~ sehen lassen појавити се, -ливати се пред јавношћу; **2** ~ *adv.* verkaufen јавно прода(ва)ти, прода(ва)ти надметањем, лицитирати.
ö'ffentlichkeit {~кшт} *f* 3b (б. pl.) јавност; an die ~ treten јавно иступити -ати, изићи -лазити пред јавност; der ~ übergeben објавити, -ливати, обзнајити, -њивати.
offerie'ren {ðf·ерир·н} [лат.] *tr.* 15g (по)иудити, поднјети -осити понуду (и. оферат).
Offe'rte {ðf·ерт·} [лат.] *f* 3b понуда, оферат *m*.
Offizia'l {ðf·ицал} [лат.] *m* 2g¹ rl. духовни судија, члан духовног суда; ~verteidiger *m* службени бранилац.
Offizia'nt {~цднт} [лат.] *m* 3a: а) мали, потчињени чиновник, службеник; б) rl. свештеник.
offizie'll {~цдл} [фр.] *a* = amtlich. [који служи.]
Offizie'r {ðf·ицр} [фр.; лат. officium] *m* 2g¹ 1. офицер, часник; **X** zur Disposition gestellter ~ офицер на располагању (и. * * * расположењу). 2. ~e pl. figurе *f* pl.
Offizie'r... {~ир·} *X* и ~: ~aspirant *m* официрски кандидат; ~kasino *m* официрска касина *f*; ~korps *n* официрски корп *m*.
Offizie'rs... {~ирс·} *X* и ~: ~bursche *m* посилни; ~degen *m* официрска сабља *f*, официрски меч; ~examen *n* официрски испит *m*; ~meß, ~messe *f* = ~tafel; ~patent *n* официрска повеља *f*.
Offizie'r/speise/anstalt *f* = Offizierkasino; официрска трпеза; *fam.* и официрска менажа.
Offizie'rs... {~ирс·} *X* и ~: ~prüfung *f* = ~examen; ~tafel, ~tisch *m* официрска трпеза. [друга *f*.]
Offizie'r/verein *m* официрска потрошачка за-
Offizi'n {ðf·ицин} [лат.] *f* 3b радионица; а) phm лабораторија; апотека; чувалиште *n* лекова; б) штампарија, штампарска радионица.
offizine'll {~инел} [фр.-лат.] *a* phm. официналан, (као) лековит (означен).
offiziö's {~иорс·} [фр.-лат.] *a* (dv.) официозан

(-но), полуслужбен(о), полувзвичан(-но).
ö'ffnen {ðf·фин} [свн.; *offen] *I tr., intr.* (h) и sich ~ 15c: (sich) ~ отв[орити] (се), -арати (се); отпуш[ити], -авати; рас-, отпечатити; (про)бушити; **2** от[в]арати -орити и прегледати леш(ину); j-m die Augen ~ отв[орити] -арати кому очи; die Haustür ~ отв[орити] -арати кућна врата; **2** den Leib ~ прочистити (се); j-m die Wege ~ прокрчити (и. отворити) кому пут; ein wenig ~ отшкринути; sich ~ расцв[е]та(ва)ти се, разви(ја)ти се (за цв[е]те). II **O'ffnen** *n* в. Öffnung 1.

O'ffner {ðf·финр} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c отварач, -ица; в. Austeröffner(in).

Ö'ffnung {ðf·финун} [свн.] *f* 3b 1. отварање *n*; отпушавање *n*, отцепљавање *n*; **2** отварање и разгледање *n* леша; um ~ des Hauses bitten (за)молити да се отвори. 2. отвор *m*; рупа; улаз *m*; ушће *n*; прозор *m*, продор *m*, прорез *m*, пукотина, прскотина; излаз *m*; просек *m*. 3. = Leibesöffnung; keine ~ haben имати затвор.

oft {ðf·т} [свн.] *adv.*, каткад *a* 10² 1. *adv.* често; много (и. више) пута; so und so ~ толико пута; wie ~ ist 3 in 12 enthalten колико се пута садржи 3 у 12?; so ~ du kommst кад год дођеш; wie ~ колико пута. 2. **ö'fter** {ðf·фтер} *stpr.* (каткада појачано: öfterer): а) ich sehe ihn öfter als dich виђам га чешће но тебе; je öfter ich ihn sehe, desto... што га чешће видим, то...; б) öfter(s) {ðf·фтер(c)} zum (и. des) öftern {ðf·фтерн} чешће, више пута; с) као а: чешћи; ein öfteres Kommen чешће долажење, чешћи доласци *m* pl. 3. у sup. am (и. zum) öftesten {ðf·фтестн} најчешће.

o'ft... {ðf·т·}: ~malig *a* чест, учестан, више пута поновљен; ~mals {~малс} *adv.* често, више пута. [бајкама.]

O'ger {огр} [фр.] *m* 2l див, прождирач (y) oh! {о} int. и Oh *n* 6i = o; oh! wahrhaftig nicht! о, заиста не! [стриц, чика.]

O'heim {ðx·им} *m*, Ohm¹ {ом} [свн.] *m* 2g¹ ујак.
Ohm² {ом} 1. [свн.; лат. (h)ama *f*, гр. a'me „ведро“] *m* и *n* 2g, *f* 2i буре *n*, различна мера за течност.

Ohm³ {ом} [~], немачки физичар, 1787—1854] *n* 2g¹ ом *m* (јединица за мерење електричног отпора).

ohmsch {~ш} *a*. Omsches Gesetz Омов закон *m*.
o'hne {он·} [свн.: гр. ā'neu] *I prp.* са acc. 1. без; ~ allen Zweifel без икакве (и. сваке) сумње; zehn, ~ die Kinder десет, без деце; ~ Geist без духа; er war nicht ~ Sorgen није био без брига, он не беше без бриге; er ist nicht ~ Verdienst(он) није без (неке) заслуге; ~ mein (Vor-)Wissen без мога знања; ~ weiteres (аус. ~ weiters) без цифрања, без либљења, без устручавања. 2. das (и. die Sache) ist nicht (so ganz) ~: а) то није без ичега, то није без основа, б) ствар је врло вероватна; то није рђаво. II *cj.* ~ daß..., при истом подмету и ~ zu... inf. а да не..., да не...; ако не, (о)сем, ако не, мањ ако...; ~ et. zu nehmen а да ништа на узме, не узевши ништа; ~ j-n gesehen zu haben а да никога није видео, не

видевши никога; er darf es nicht tun, ~ daß ich es ihm erlaube он то не сме да (у)ради (и. (у)чини) без мога одобрења

O'hne..., **o'hne...** {оh-}: **2da's** {~дас}, **2de'm** {~дѐм}, **2die's** {~дис} *adv.* без тога; (о)сем тога, ван тога; уосталом, иначе, и онако, и тако; **2gleichen** {~гладѣхн} *a* без равна, без једнака; јединствен; нечувен; **2hin** {~хун} *adv.* = **2das**; das ist **2hin** wenig то је (и)иначе мало; то је ионако (и. итако) мало; ich bin **2hin** schon müde ја сам и тако већ уморан; **~hosen** {~хóзхн} *m pl. hist.* голаћи, санкилоти; **~sorge** {~зóргх} *m* безбрига; **~weilers** {~вѣтѣрс} *aus v. ohne* 1.

O'hn..., **o'hn...** {оh-}: **2gefähr** {~гѣфѣр} [срвн.] *adv.* = **ungefähr**; **~macht** [свн.] *f 3b. a* слабост, немоћ, изнемоглост; *b*) *f* несвест(ица) *m*; *v. fallen* 1; es wandelte ihn e-**~macht** an он занеможе; **2mächtig a**: *a*) немоћан, слаб; *b*) *f* онесвешћен, обезнаен; **2mächtig werden** = in **~macht** fallen обезнати се, ~живати се, онесвестити се, ~шћивати се; sich **2mächtig stellen** (на)правити се онесвешћеним.

Oho! {охó} *int.* охó!; *v. ho!*

Ohr {оp} [свн.; лат. auris] *n 4a. 1.* ухо, уво; ~en e-*r* Mütze наушници *mpl.* на капи; ~en *pl.* уши, ушеса; ein feines ~ haben имати утанчано ухо, имати утанчан (и. фини) слух; *уп.* и **Öhr**. 2. ich bin ganz ~ сав сам се претворио у ухо; ich fand bei ihm ein geneigtes (и. offenes, williges) ~ он ме је благонаклоно слушао; die ~en von et. (*dat.*) voll haben сит се чега наслушати; die ~en steif halten добро се држати; die ~en hangen lassen обесити уши; tauben ~en predigen глумом говорити, узалуд говорити, придиговати глумим ушима; j-m die ~en voll schreiben пробити кому уши виком (и. дреком); die ~en spitzen (на)чулити уши; *прв.* wer ~en hat (zu hören), der höre! ко има уши, нека чује! 3. *a prp.*: j-n am (и. beim) ~e zupfen (по)вући кога за уво; er hört nicht gut auf diesem ~e не чује добро на то ухо; sich aufs ~ legen лећи, легати; auf dem ~e liegen спавати; j-m hinter die ~en schlagen ошамарити (и. опалити, हुшити) кога; sich hinter den ~en kratzen чешати се за ухо; er ist hinter den ~en noch nicht trocken он је још зелен; sich et. hinter den Ohren schreiben што утврити (добро), записати у тефтер; er hat es dick (и. er hat den Schalk) hinter den ~en (zu sitzen) натучен је тај; грдна је то лола; j-m et. in das ~ sagen каз(и)вати (и. рећи) кому што на ухо; j-m in den ~en liegen пробити кому уши; j-m e-n Floh ins ~ setzen тутнути кому бубу у ухо; et. mit gespanntem ~e anhören слушати што напрегнуто; eins übers ~ bekommen добити шамар (и. हुшк); j-n übers ~ hauen: *a*) ошамарити кога, *b*) *fig.* подвалити кому; j-m das Fell über die ~en ziehen одрати кога; bis über die ~en до ушију, преко ушију; bis über die ~en rot werden поцрвенети до ушију; bis über die ~en in Schulden stecken грцати у дуговима; бити дужан и ружан; заглибити се у дугове; имати дуга више него

косе на глави; bis über die ~en verliebt sein заљубити се до ушију; j-m et. zu ~en bringen дотурити (и. доставити) кому што; es ist mir zu ~en gekommen дошло ми је до ушију, чуо сам.

[*f*, ушка *f*, дршка *f*.] **Öhr** {о.p} {свн.; *Ohr} *n 2g* уши *fpl.*, ушница *f*. **O'hr...** {оp-}: **~bammel**, **~baumel** *f 3d fam.* = **~gehänge**.

Öhrchen {о.pхн} *n 2l. 1.* (*dim.* од Ohr) ув(ен)-це, уванце. 2. {*dim.* од Öhr) ушчица *f*, мала ушница *f*, мале уши *fpl.*, ушчица *f*, др-**l** **O'hr/drüse** *f* {свн.} = Ohrspeicheldrüse. [шчица *f*.] **o'hren** {оpхн} *tr. 15a* снабдети ушима; особ. у *p. p.* geohrt {гóпт} ушат, с ушима; са ушницама, са ушком, са ручицама, са дршкама; у слож. langgeohrt дугих ушију, дугоух.

ö'hren {о.pхн} {свн.} *tr. 15a* Nadeln ~ правити (и. пробијати) ушнице на иглама.

O'hren..., **o'hren...** {оpхн-}: **~arzt** *m* ушни лекар; **~beichte** *f rl.* исповест на ухо; тајна исповест; **~bläser(in f)** *m* дотуривач(ица), дошантавач(ица), известилац, -ица, достављач(ица); **~bläselei** {~блѣзѣлѣ} *f 3b* дотурање *n*, достављање *n*, потказивање *n*; **~brausen** *f* *n* зујање (и. брујање) у ушима; **~entzündung** *f* *n* запаљење *n* (и. упала) уха; **~fluß** *m* *n* = Ohrfluß; **~kitzel** *m* голицање *n* уха, *fig.* свирка која пријатно дејствује на ухо; **~klappe** *f* наушњак *m*, наушница; **~klingen** *n* *f* звоњење у ушима; **~krankheit** *f*, **~leiden** *n* *f* болест ушију, ушна болест; **~reißen** *n* *f* = **~schmerz**; **~robbe** *f* {свн.} морски лав *m*; **~sausen** *n* *f* зујање у ушима (ушију); **~schmalz** *n* слих *m*, ушна маст *f*; **~schmaus** *m* наслада *f* за ухо, музичка наслада; **~schmerz** *m*, **~weh** *n* *f* бол уха, ушни бол, севане *n* ушију; **~spritze** *f* {свн.} штрцаљка за ухо; **~wärmer** *m* хелепуш, капа *f* за ухо; **~zeuge** *m* сведок који је чуо; **~zwang** *m* *f* ухобоља *f*.

O'hr..., **o'hr...**: **~eule** *f* {свн.} ушара, сов(ула)га; **~feige** *f* [нвн., *pop.* (хол. veeg „ударак“)] шамар *m*, हुшка, *fam.* мераба, шљакавица; **2 feigen** {~фѣгхн} *tr. 15a*: шамарати (и. ошамарити, हुшити) кога, задланити кога; **~feigen/gesicht** *fam.* *n* лице да му удариш шамар; **~fluß** *m* *f* цурење *n* ушију; **~gehänge**, **~geschmeide** *n* минђуше *fpl.*, обоци *mpl.*; **~höhle** *f* {свн.} ушна дупља.

...ohrig {оpхн} *a* у слож. = geohrt (*v. ohren*).

O'hr..., **o'hr...**: **~kissen** *n* јастучић *m*; **~läppchen** *n* увце (доњи меки део уха); **~loch** *n* рупа на ушима; sich ~löcher stechen lassen пробушити уши; **~löffel** *m* ушатка *f*; **~muschel** *f* {свн.} ушна шкољка; **~ring** *m* минђуша *f*, *pl.* ~ringe минђуше *f pl.*, обоци; **~speichel/drüse** *f* {свн.} доушна пљувачна жлезда; **~spritze** *f* {свн.} = **~en/spritze**; **~wurm** *m* {свн.} ухоложа *f*; **2zerreißend a** који пара уши; **~zipfel** *m* увце *n*, крај уха, доњи меснати део уха.

Okari'na {окарина} *f* {свн.} [ит.] окарина.

Okkultis'mus {окултисмус} [лат.] *m inv.* окултизам.

[циона војска.]

Okkupatio'ns/truppe {окупационс-} *f* {свн.} окупа-

okkupie'ren {~пирхн} [лат.] *I tr. 15g* заузети,

-имати, посе|сти, -дати, окупирати. II Okku-

pie'ren *n*, Okkupierung *f* заузимање, поседање, окупирање.
 Ökono'm {о-коном} [гр.] *m* 3а економ, пољопривредник, агроном. [Landwirtschaft a.]
 Ökonomie' {~номи} [гр.] *f* 6f економија; =
 Ökonomie'gebäude {~а-} *n* pl. пољопривредне зграде *fpl*.
 ökono'misch {~номџш} [гр.] *a* економски.
 Oktae'der {октаед'р} [грч. окто, „осам“] *n* 2l ∆ октаедар *m*.
 Okta'nt {окта'нт} [лат.] *m* 3а октант (∆ осмина *f* круга; = справа *f* за мерење висине, отстојања).
 Okta'v {октаф} [лат.] *n* 2g¹ † осмина *f* (табака), формат *m* осмине табака; ~band {~аф-} *m* 2f † свеска *f*, книга *f* у осмини; ~blatt *n* осмина *f* (табака).
 Okta've {октав'е} [ит.] *f* 3b ≡ октава.
 Okta'v|format {~аф-} *n* † = Oktav.
 Okta'via {октави'а} [лат.] *f* 8b antiq. Октавија.
 Oktavia'nus {~тави'анус} *m* 8a (8с) antiq. Октавијан.
 Okta'vius {~тави'ус} *m* 8с antiq. Октавије.
 Okto'ber {октоб'р} [лат.] *m* 2l октобар, листопад; im (Monat) ~ у (месецу) октобру, октобра (месеца); ~tage *m* pl. октобарски дани.
 Oktogo'n {октогон} [грч.] *n* 2g¹ ∆ и X осмоугаоник *m*, октогон *m*.
 Oktroi' {октро'а} [фр.] *m* и *n* 6i јн. трошарина *f*.
 oktroie'ren {октро'аир'н} [фр.] *tr.* 15g наметнути, -ати, натурити, октроисати.
 Okula'r {окулар} [лат.] *n* 2g¹ окулар *m* (сочиво ближе оку); ~inspektion {~ар-} *f* увиђај *m*.
 O'kuli {окули} [лат.] *m* inv. rl. (Sonntag) ~ (недеља) Окули.
 okulie'ren {окулар'н} [лат.] *I* *tr.* 15g (на)калемити, навртати, -нути. II Okulie'ren *n*, Okulierung *f* калемљење.
 Okulie'r... {окулар'...} ~messer *n* калемарски нож *m*, нож *m* за калемљење; ~reis *n* калем *m*, наврт *m*. [кулиста.]
 Okuli'st {~лџст} [лат.] *m* 3а = Augenarzt, o-
 ökume'nisch {окум'енџш} [гр.] *a*. ~ (es Konzil) васељенски (сабор).
 Okzident {окцидент, окцид'ент} [лат.] *m* 2g (б. pl.) 1. = Westen. 2. = Abendland. [disch.]
 okzidenta'lish {окцидент'алџш} *a* = abendlän-
 ö. L. abr. = östliche Länge.
 Öl {о.л} [свџ.; лат. oleum] *n* 2g уље, зеитин *m*; mit ~ tränken натопити -apati уљем; in ~ malen сликати уљаним (и. мрсним) бојама; rl. geweihtes ~ свето миро; fig. ~ ins Feuer gießen сипати (и. сунути) уље на ватру; гасити ватру сламом.
 Öl..., ö'l... {о.л-} ~anstrich *m* премаз (и. мазане *n*) уљаном (и. мрсном) бојом; ~baum *m* маслиново дрво *n*, маслина *f*, уљика *f*; ~baumgummi *n* маслинова гума *f*; ~baum-zweig *m* маслинова гранича *f*; уп. ~zweig; ~beere *f* маслин(к)а; ~behälter *m* (der Lampe) уљиште *n* (лампе), део (лампе) где стоји уље; ≡ мазалица *f*; ~berg *m*: а) маслинов брег, брег засађен маслином; б) bibl. Маслинова Гора *f*, Маслинов Брег; ~bild *n* = ~gemälde; ~blatt *n* маслинов лист

m (и fig.), ~bringend *a* уљоносан.
 O'lden'burg {олд'нбурк} *n* 8g. а) Олденбург *m* (Велико војводство); б) Олденбург *m*; ~er {олд'нбургр} *m* 2l, ~erin {~дн} *f* 3с Олденбурган/ин, -ка.
 Öl'druck *m* ≡ Ölfarbendruck. [лијандер.]
 Olea'nder {олеанд'р} [фр., *ит.] *m* 2l Олеандер, I
 ö'len {о.л'н} [срвн.; *öl] *I* *tr.* 15a (на)мазати уљем, зеитинити, натопити -apati уљем; миропомазати; fig. подмаз(ив)ати (= bestechen). II ö'len *n* = Ölung.
 Ö'ler {о.л'р} *m* 2l мазач; ≡ кантица *f* за уље.
 O'leum {олеум} *por.* [лат. oleum vitrioli] *n* 6i (б. pl.) = Schwefelsäure.
 Öl..., ö'l...: ~farbe *f* уљана боја; ~farben|anstrich *m* премаз(ивање *n*) уљаном (и. мрсном) бојом; ~farben|druck *m* штампа(ње *n*) уљаним (и. мрсним) бојама; ~firnis *m* уљани фирнајз; уп. Lackfirnis; ~fläschchen *n*, ~flasche *f* уљаница, бо(чи)ца за уље; das heilige ~fläschchen in Reims света боцица у Ремсу; ~fleck *m* уљана мрља, мрља од зеитина; ~fruchte *f* pl. уљани плодови *m* pl.; ~gebend *a* уљан, зеитињав; ~gemälde *n* слика уљаним (и. мрсним) бојама; ~geruch *m* мирис уља (и. зеитина); ~geschmack *m* уљани (и. зеитињави) укус, укус на уље (и. на зеитин); ~gewächse *n* pl. уљане биљке *f* pl., уљано пропаше; ~götze *fam.* *m* грмаљ, цепаница *f*; ~grund *m* слој (и. основ) уљане (и. мрсне) боје; ~händler *m* ≡ трговац (с) уљем (и. зеитином). [зеитињавст, зеитињав.]
 ö'licht {о.лџхт}, ö'lig {о.лџх} *a* уљан, уљаст, I
 Oliga'r'ch {олигарх} [гр.] *m* 3а олигарх; ~ie' {~архџ} *f* 6f олигархија, влада неколицине.
 oligar'chisch {~џш} *a* олигархи(ј)ски.
 Ö'ligkeit {о.лџхкџт} *f* 3b уљастост, уљаност, зеитињавст, зеитињавост.
 ö'lim {о.лџм} [лат. adv.] = ehemals; као *s*: zu O'limes Zeiten во времја оно; некада, давно, за Кулина бана. [(плод); б) = Ölbaum.]
 Oli've {олив'е} [нвн.; *лат.] *f* 3b а) маслина I
 Oli'ven..., oli'ven... {олив'н-} ~artig *a* маслинаст; ~baum *m* = Ölbaum; ~braun *a* = ~farben; ~ernte(zeit) *f* берба маслина; ~farben, ~farbig *a* маслинове боје, маслинасте боје; ~förmig *a* у облику маслине, облика маслине; ~grün *a* маслиновог зеленила, зелен(каст) као маслина; ~holz *n* маслиновина *f*, маслиново дрво; ~öl *n* маслиново уље, маслинов зеитин *m*; ~öl|fabrik, ~öl|mühle *f* творница (и. фабрика) уља (и. зеитина), цедионица маслинки; ~pflanzung *f* маслињак *m*, маслиник *m*.
 Öl...: ~kannchen *n*, ~kanne *f*, ~krug *m* уљаница *f*, канта *f* за уље, крчаг *m* за зеитин, зеитиница *f*, зеитињача *f*; ~kuchen *m*: а) колач са уљем (и. зеитином); б) погача од маслинове дрождине, маслинов хлеб (као храна за стоку); ~lampe *f* уљана лампа, лампа са I
 Olm {о.лм} [дн.] *m* 2g ≡ протџ. [уљем.]
 Öl...: ~malerei' *f* сликање *n* (и. сликарство *n*, живопис *m*) уљаном (и. масном) бојом; ~mühle *f* ≡ цедионица уља; ~müller *m* уљар, радник у цедионици уља, фабрикант

уља (и. зеитина); ~palme *f* уљана палма; ~papier *n* уљана (и. зеитињава) хартија *f*, уљани папир *m*; ~pflanzen *f pl.* уљане биљке; ~pflanzung *f* = Olivenpflanzung, гајење *n* маслина; ~presse *f* муљача за маслине, муљача за цеђење зеитина; ~ruß *m* чађ *f* (и. гар) уљане лампе; ~same *m* уљевито семе *n*; ~sämereien *f pl.* уљевито семење *n coll.*; ~säure *f* уљана киселина; ~schläger *m* = ~müller; ~stoff *m* олеин *m*; ~süß *n* глицерин *m*.

Ölung {ољуџ} [ölen] *f 3b* 1. мазање *n* уљем (и. зеитином). 2. *rl.* миропомаз(ив)ање *n*; die letzte ~ свештање *n* масла, последње миро- (помазање) *n*.

Olymp {ољуџп} [gr] *m 2g' I* (и ~us {~yc} *inv.* и *myth.* Олимп. II *fam.* *трећа (последња) галерија *f*. [пијада.]

Olympia'de {ољуџпиаде} [gr.] *f 3b antiq.* олимп-

Olympier {ољуџпир} [gr.] *m 2l*, ~in {~џн} *f 3c*

olympisch {ољуџпш} [Olymp] *a* Олимпа; I

olympisch {~} [Olympia, град на Пелопонезу]

a Олимпије (*gen.*), олимпијски; *antiq.* die

Olympischen Spiele Олимпијске игре *f pl.*

olyntisch {ољуџнтш} [gr. Olynth(us) град на

Халкидику] *a antiq.* олинтски.

Öl... ~zeug *n* платно натопљено (и. намазано)

уљем (и. зеитином); ~zweig *m* маслинова

гранчица *f* (и *fig.*). [*m*, = Eierkuchen.]

Omele'tt {омелет} *n 2g*, ~e {~} *f 3b* \ омлет

O'men {омџн} [лат.] *n 6k* знамење, злокобан

знак *m*; претсказ(ив)ање *n*.

ominö's {оминџс} *a* који претсказује (и. слу-

ти, наслућује) што; кобан, зла знамења

(*gen.*), зла претсказања (*gen.*).

O'mnibus {омнибус} [фр. 1823; лат. „за све,

свима"] *m 2h' (aус. и inv.)* омнибус; mit dem

~ fahren возити се омнибусом; ~fahrt *f* во-

жња омнибусом; ~linie *f* линија омнибуса.

O'mrah {омра} *pl. inv.* од Emir.

Onanie' {онани} [Onan, библијска личност] *f 6f*

(*б. pl.*) онанија, мастурбација, vulg. дркање *n*.

onanie'ren {~рџн} I *intr. (h)* 15g онанисати,

vulg. дркати. II Onanie'ren *n*, Onanie' rung *f*

= Onanie.

Onani'st {~нџст} *m 3a* онаниста, vulg. дркач, -ло.

O'nkel {џн.кџл} [фр.] *m 2l* стриц, чика, чича;

ујак, ујка; теча, тетак.

Onomatopoe'tikon {ономатопоеџикџн} [gr.] *n 6k*

и *6g gr.* ономатопеја *f*, грађење речи подра-

жавањем звука.

onomatopoe'tisch {~етџш} *a* ономатопејски.

O'nto {џнто-} [gr.] (Sein...) онто..., ~бића (*gen.*).

O'пux {џнџкс} [gr. „нокат, канца"] *m 2g (sg.*

и *inv.) min.* оникс, врста пругастог ахата.

opa'k {џпак} [лат.] *a* који није провидан, опак.

opa'l {џпал} [лат.; санскр. „камен"] *m 2g' min.*

опал.

o'pal... {џпал-}: ~artig *a* опаласт, налик на оп-

пал, попут опала; ~glänzend *a* који показу-

је (и. узимана се) опалову боју (и. опалов сјај).

opalisie'ren {џпализирџн} *intr. (h)* 15g опали-

сати, имати (от)сјај (и. боју) опала.

O'per {џпџр} [нвн 17 в.; *ит. (в. Opus)] *f 3d* *

1. опера. 2. Опера (зграда), дворница опере.

Operateu'r {џпратџџр} [фр.] *m 2g'* оператор

(извршилац; видар, хирург).

Operatio'n {~џџн} [фр., *лат.] *f 3b* операција;

sich einer ~ unterziehen подврџи -гавати се

операцији.

Operatio'ns... {~џнс-}. ~basis *f* операциона ба-

за, основа од које почиње неки рад, неко

дејство; ~bereich *m* операциона област *f*, о-

перационо подручје *n*; ~objekt *n* џ циљ (и.

предмет) *m* операција; ~plan *m* џ опера-

циони план, план битке; ~saal *m* операцио-

на дворница *f*; ~tisch *m* операциони сто.

operati'v {~џџџ} [фр., *лат.] *a* оперативан.

Opere'tte {џпџретџ} [фр.] *f 3b* оперета, мала

опера.

operie'ren {џперирџн} [фр., *лат.] *intr. (h)* и *tr.*

15g џ џ оперисати; sich ~ lassen опери-

сати се; в. Operation.

O'pern..., o'pern... {џпџрн-}. ~artig *a* у роду (и.

врсти) опере, попут опере, операст; ~ball *m*

оперски бал; ~buch *n* = ~text; ~dichter *m*

писац текста (и. либрета) за оперу; ~glas *n*,

~gucker *m* доглед *m*; ~haft {џпџрнхафт} *a*

= ~artig; ~haus *n* = Oper 2; ~komponist *m*

џ композитор опере; ~musik *f* (opp. Kam-

termusik *a*) оперска музика, свирка и песма;

~personal *n* особље опере; ~sänger(in *f*) *m*

оперски певач, оперска певачица; ~text *m*

оперски текст, спев, оперски либрето.

O'pfer {џпџџр} [свн.; *opfern] *n 2l* 1. жртва *f*.

2. *rl.* жртва; ein ~ darbringen принјети -оси-

ти жртву; sich zu e-m notwendigen ~ beque-

men *fam.* учинити добровољно (и. поднети

драговолјно) жртву. 3. *fig.* жртва *f*; мученик *m*.

O'pfer..., o'pfer... {џпџџр-}: ~altar *m* жртвеник;

~becher *m* путир; ~becken *n* жртвеник; ~

binde *f* трачица; ~er {џпџџрџр} *m 2l antiq.*

жртвовач, који жртвује; ~larre *m* жртвени

бик; ~fest *n* жртвена свечаност *f*, свеча-

ност приликом жртвовања; ~feuer *n* (~flam-

me *f*) жртвени огањ (пламен) *m*; ~fleisch

n жртвено месо, месо жртве; ~freudig *a* (*dv.*)

пожртвован(о); ~freudigkeit *f* пожртвова-

ност; ~gabe *f* жртва, прилог *m*, принос *m*;

~gebet *n* *rl.* жртвена молитва *f*; ~gefäß *n*

жртвени суд *m*; ~geld *n* *rl.* жртва *f* у новцу,

прилог (и. принос) *m*; ~handlung *f* жртво-

вање *n*; ~kasten *m* кутија *f* за милостињу

(у цркви); ~lamm *n*: a) јагње поднето на жр-

тву; b) *fig.* (невина) жртва *f*; ~mahl *n* жр-

твени обед *m*; ~messer *n* жртвени (и. свети)

нож *m*.

o'pfern {џпџџрџн} [свн.; *лат. operāri] I *tr., intr.*

(*h*) и *sich* ~ 15f 1. *beh.*: (sich) ~ жртвовати

(се), принети (се) на жртву, *fig.* жртвовати

(се). 2. *rl.* да(ва)ти прилог (у цркви). II O'pfern

n, O'pferung *f* жртвовање, приношење на

жртву; *rl. eath.* Mariā Opferung Ваведење *n*.

O'pfer..., o'pfer...: ~priester(in *f*) *m* свештеник,

-ца који, -а приноси жртву; ~rauch *m* дим

жртве (покајнице); ~schale *f* жртвена чаша;

~schauer *m* разгледач утробе жртвоване

животиње, харуспект(ор); ~sinn *m* пожр-

твованост *f*, пожртвовање *n*, племенитост,

дарежљивост *f*; ~stock *m* кутија *f* за милостињу у цркви; ~tier *n* жртва *f* (и *fig.* за људе); ~tisch *m* а) жртвени сто, олтар; б) *rl.* сто за прилоге (и. приносе); ~tod *m* смрт *f* пожртвовањем, жртва *f* животом; ~tod am Kreuze жртва на крсту; ~wein *n* жртвено вино; ~willig *a* пожртвован, готов на жртву; ~willigkeit *f* пожртвованост, готовост на жртву, пожртвовање *n*. [спављивање.]

Opiat' {опијат} [гр.] *n* 2g *phm.* средство за у-
Opium {опиум} [лат.; *гр. opion] *n* бi (б. *pl.*) опиум *m*.

O'pium..., o'pium... {опиум-}. ~esser *m* који једе опиум; ~haltig *a* с опиумом, који садржи у себи опиум; ~handel *m* ☞ трговина *f* опиумом; ~raucher *m* пушач опиума; ~rauchzimmer *n* соба *f* за пушење опиума; ~tinktur *f* опиумска тинктура; ~wasser *n* опиумска вод(иц)а *f*. [оподелдок.]

Opode'ldok {оподелдок} *m* и *n* бi (б. *pl.*) *phm.*
Opo'ssum {опосум} [индијански] *n* бi ☞ торбарски пацов. [противник.]

Oppone'nt {опонент} [лат.] *m* 3a опонент,
opponie'ren {~нир-н} [лат.] *intr.* (h) 15g противити се, опонирати.

Opportunität' {опортунитет} [лат.] *f* 3b опортунност (сходност циљу, повољна, zgodna прилика). [(противљење).]

Oppositio'n {опозицион} [лат.] *f* 3b опозиција
oppositio'nell {~ионел} *a* опозициони, противнички.

Oppositio'ns... {~онс-}: ~blatt *n* опозициони лист *m*, опозиционе новине *f* *pl.*; ~mann *m* 2a опозиционар; ~partei *f* опозициона странка; ~organ *n* = ~blatt.

Optati'v {оптатив} [лат.] *m* 2g¹ *gr.* оптатив, начин за жељу (у грч. граматички).

optie'ren {оптир-н} [лат.] *I* *intr.* (h) 15g избрати, решити се за..., опирати.

O'ptik {оптик} [гр.] *f* 3b (б. *pl.*) оптика, наука о светлости; ~er {~р} *m* 2l, ~us {~ус} *m* 2h¹ оптичар.

Optima't {оптимат} [лат. optimus-најбољи] *m* 3a аристократ, властелин, великаш, antiq. и оптимат.

Optimi'smus {~мисмус} [нлат.] *m* 2g (б. *pl.*) *phls.* оптимизам (*opp.* Pessimismus).

Optimi'st {~мист} [нлат.] *m* 3a оптимиста.

optimi'stisch {~иш} *a*, *adv.* оптимистички.

o'ptisch {оптиш} [гр.] *a* оптички. [богат.]

opule'nt {опулент} [лат.] *a* опулентан, (врло)!

Opule'nz {~лѐнц} *f* 3b (б. *pl.*) опулентност, (велико) богатство *n*.

O'pus {опус} [лат.] *n* (sg. *inv.*, *pl.* Opera {оп'ра}) особ. ☞ ~ 12 (*adv.* op. 12) дело 12.

Ora'kel {орак'л} [лат.] *n* 2l пророштво, пророчанство; пророчиште.

Ora'kel..., ora'kel... {~ак'л-}: ~(be)iragen *n*, ~einholung *f* питање *n* пророчишта, тражење *n* савета од пророчишта; ~halt {орак'лхафт} *a* ~ (*adv.*) sprechen говорити пророчански, говорити пророчанским стилем; ~mäßig *a* пророчански; ~n {орф'клн} *fat. intr.* (h) 15f (*p.p.* orakelt) пророчански се изражавати, говорити на начин пророка; уп. orakelhaft;

~spruch *m* пророштво *n*, прорицање *n*.

Ora'nge {ор'анж} [нвл., фр.] *I* *f* 3b неранца, поморанца. II ora'nge *a* (и Orange *n* *inv.*) неранцаст(о).

Ora'nge..., ora'nge... {ор'анж-}. ~farben, ~farbig *a* неранцаст(е боје); ~gelb *a* неранцаст; ~gelb *n* неранцасто; уп. Pomeranzen...

Ora'ngen..., ora'ngen... {~н-} [Orange]: ~baum

☞ *m* неранца *f* (дрво); ~blüte *f* неранцин цвет *m*; ~farbig *a* = orangefarbig; ~händler(in *f*) *m* ☞ трговац, -киња неранцама, продавајц, -чица поморанци; ~schale *f* поморанчина кора; уп. Pomeranzen... [ранциште *n*.]

Orangerie' {ор'анж'ри} [фр.] *f* 6f, ~haus *n* не-!

O'rang-U'tan, аус. O'rang'u'tan {оран-утан} [малајски „шумски човек“] *m* 2g¹, бi ☞ орангутан.

Ora'nien {оран'иен} ☉ [Orange, град у Француској] *n* 8g Prinz von ~ орански кнез, принц.

Ora'nje'fluß kolonie {оранж-флу} *f* некад: Orange-freistaat ☉ [Oranien] *m* насебина на реци Орању (Јужна Африка), република Орање.

orato'risch {ораториш} [лат.] *a* говорнички, беседнички, ораторски.

Orato'rium {~иум} [лат.] *n* бe 1. = Betsaal, молиште. 2. ☞ библиска драма стављена у музику која се даје као концерт у црквама.

Orche'ster {оркест'р, орхест'р} ☞ [фр., гр.] *n* 2l оркестар *m*; ~begleitung {~ест'р-} *f* пратња оркестром, оркестарска пратња; ~diener *m* ☞ послужитељ оркестра; ~loge *f* ☞ оркестарска ложа; ~musik *f* оркестрална музика, музика оркестра; ~raum *m* орке-!

Orchidee' {орхиде} ☞ [гр.] *f* 6f орхидеја. [стар.]

orchidee'n'artig {~ен-} *a* орхидејаст, врсте орхидеје, налик на орхидеју.

O'rchis {орхис} ☞ *f* *inv.* = Knabenkraut.

O'rden {орд'н} [свн.; *лат. ordin-] *m* 2l 1. ред (калуђерски, витешки). 2. орден, одличје *n*.

O'rdens... {орднс-}: ~band *n* 2a трака *f* ордена; ~bruder *m* *rl.* редовник, калуђер; ~brüderschaft *f* редовништво *n*, (верско) братство *n*; ~fest *n* свечаност *f* (и. празник *m*) (неког) реда; das preußische ~fest свечаност пруског реда; ~geistliche(r) *m* духовник, калуђер; редовник; ~geistlichkeit *f* редовништво *n*, духовништво *n* реда, свештенство *n* реда; ~gelübde *n* калуђерски (и. монашки, редовнички) завет *m*; ~general *m* генерал (неког) реда; ~gesellschaft *f* ред *m*; ~kleid *n* *rl.* раса *f*, монашка (и. калуђерска) одећа *f*, редовничко рухо; ~kreuz *n* крст (неког) реда; ~meister *m* мајстор (и. старешина) (неког) реда; ~regel *f* правилник *m* (и. уредба) (неког) реда; ~ritter *m* витез (неког) реда; ~schwester *f* калуђерица, монахиња, дувна, редовница; ~stern *m* орденска значка (и. звездица) *f*; ~tracht *f* = ~kleid; ~verleihung *f* да(ро)вање *n* ордена, подаривање *n* одличја; ~wesen *n* редови *m* *pl.*, редовништво; ~zeichen *n*. а) знак *m* (и. значка *f*) (неког) реда; б) знак *m* (и. значка) ордена (и. одличја); ~zucht *f* манастирски запт *m*.

o'rdentlich {орд'нтл'х} [свн.; Orden I] *a* 1. уредан, у-, cpeheh, у реду; sein Zimmer ist sehr

~ gehalten његова је соба веома уређена, у врло добром реду; sich ~ machen дотер(и)вати се, уде|сити се, -шавати се, наме|стити се, -штати се; ~ erzählen причати по реду. 2. уредан, од реда, који воли ред; ~er Bezahlter уредан платиша; ~e Leute *pl.* ваљан (и. честит) свет *m.* ваљани (и. честити) људи; ~er Mensch уредан човек; ein ~er Mensch werden доћи у ред, уредити се, уљудити се. 3. редован, прави, стални; ~er Professor редовни професор; ~er Richter редовни (и. стални) судија. 4. *a* (*dv.*) ваљан (ваљано), честит(о), поштен(о); 10 ~e Flüche *m pl.* 10 ваљаних псовки; er macht nichts Ordentliches не ради ништа ваљано; sich ~ benehmen ваљано се владати (и. понашати). 5. често *adv.* збиља, стварно, доиста, зацело; озбиљно, збиљски; er nahm es ~ übel он је (то) примио озбиљно (за) зло; er war ~ erstaunt он је био збиљски изненађен.

O'r'dentlichkeit {~кѐт} *f* 3b (в. ordentlich) 1) уредност; ваљаност.

O'r'der {ордѐр} [фр. *m*] *f* 3d: а) наредба, заповест; bis auf weitere ~ до даље наредбе; *fam.* ~ parieren слушати; б) Σ наредба, налог *m*; Ihrer ~ gemäß према (и. по) Вашем налогу; für mich an die ~ des... платите по наредби (и. по налогу)...

O'r'der|buch {ордѐр-бук} Σ *n* књига *f* налога.

Ordina'le {ординалѐ} [лат.] *n* (*sg.* *inv.*, *pl.* *-alia* {~нала}) *Ordinal|zahl* {ординал-} *f* *gr.* редни број *m*.

ordinär {(* *) фр.} *a* = gewöhnlich.

Ordinaria't {~нарјат} [лат.] *n* 2g ординаријат *m*, редовна професура *f*. [цет *m.*]

Ordina'trium {~нарјум} [лат.] *n* *be* редован бу |

Ordina'rius {~нарјус} [лат.] *m* 6g 1. редован професор (универзитета). 2. = Klassenlehrer. 3. владика, бискуп.

Ordina'ie {~натѐ} \wedge *f* 3b ордината; ~*n*|achse {~атчн-} \wedge *f* ординатна ос(овина).

Ordinatio'n {ординациѐн} [лат.] *f* 3b ординација (посвећење, рукопол|агање, -ожење; при-мање).

ordinie'ren {~иѐрѐн} [лат.] 1 *tr.* 15g 1. *rl.* j-*n* ~ рукоположити, посветити. 2. \ddagger Arznei ~ припис(ив)ати лек. II **Ordinie'ren** *n*, **Ordinie'ring** *f* посвећење, рукоположење.

o'rdnen {орднѐн} [свн.; *лат. ordināre] 1 *tr.* и и sich ~ 15c (sich) ~ уре|дити (се), -ђивати (се), став|ити -љати (се) у ред; ређати (се); распоре|дити (се), -ђивати (се); сре|дити (се), -ђивати (се); поређати (се); наре|дити (се) -ђивати (се); расправ|ити, -љати, размр|сити, -шавати; nach Klassen ~ сврста(ва)ти (и. распоредити) у класе; Wörter alphabetisch (и. nach dem Alphabet) ~ уредити речи азбучним редом; Man bittet die Kleider in der Anstalt ~! моли се да се одело доведе у ред пре изласка. II **ge|o'rdnet** {г'орднѐт} *p.p.* и *a* у-, сређен, распоређен. III **O'rdnen** *n* уређивање; сређивање; ређање; сврставање; распоређивање; расправљање, размршивање.

O'rdner {орднѐр} *m* 2l 1. (и ~*in* {~ѐн} *f* 3c) уређивач, -ица, сређивач, -ица, распоређивач,

-ица (у класе). 2. Σ = Briefordner.

O'rdnung {орднунѐ} *f* 3b 1. = ordnen III. 2. ред *m*; aus der ~ bringen створити (и. унети) не-ред у, пореметити; aus der ~ kommen поре-метити се; in ~ bringen (и. setzen, stellen) у-ре|дити, -ђивати, сре|дити, -ђивати; seine An-gelegenheiten in ~ bringen у-с|редити своје при-лике; s-*n* Anzug wieder in ~ bringen уредити своје одело, уредити се, дотерати се; in ~ sein бити у реду; die Sache ist in ~: а) ствар је у реду, ствар је као што треба; б) ствар је у реду, ствар је свршена; nach der ~ по реду! редом!; ohne alle ~ без (икаквог) реда, *fam.* крш и лом; der ~ wegen реда ради; zur ~! ред(а)!, у ред!; j-*n* zur ~ rufen поз(и)вати ко-га на ред. 3. ред *m*, одељење *n*, следовање (једно за другим); поредак *m*, ред *m*; ehema-lige (neue) ~ der Dinge некадашњи (нови) по-редак ствари.

O'rdnungs..., **o'rdnungs...** {орднун-с-}: ~*liebe* *f* љубав према реду; ~*liebend* *a* редољубив, који воли ред; ~*liebender* Mensch човек од реда, човек који воли (и. поштује) ред; ~*los* *a*, *adv.* без реда, без запта, без дисциплине; ~*mäßig* *a* (*dv.*) сход|ан(-но) реду, према реду, правил|ан(-но) уређен(о), методски, законски; ~*nummer* *f* контролни број *m*; ~*partei* *f* стран-ка реда; ~*ruf* *m* позив на ред; ~*sinn* *m* сии-сао за ред, дух реда; ~*strafe* *f* дисциплинска казна; ~*widrig* *a* (*dv.*) против|ан(-но) реду, неправил|ан(но), незаконит(о); ~*widrigkeit* *f* противност реду, неправилност, незакони-тост; ~*zahl* *f* *gr.* редни број *m*.

Ordonna'nz {ордонѐнци} \times {(* *) фр. ordonnance} *f* 3b 1. службено наређење *n*, службена наредба (и. заповест). 2. а) ордонанс *m* (за јављање одређен вјрник); auf ~ sein бити ор-донанс; б) посылни:

Ordonna'nz... {~ѐнц-}: ~*anzug* *m* ордонанско одело *n*, ордонанска униформа *f*; ~*dienst* *m* ордонанска служба *f*; den ~*dienst* haben вр-шити ордонанску службу, бити ордонанс; ~*offizier* *m* официр ордонанс.

Orga'n {орган} [гр. „оруђе“] *n* 2g о̀ргѐн *m* (део тела, оруђе, новине).

Organisatio'n {организацѐн} [фр., *гр.] *f* 3b организација (уређење, -ивање, устрој|ство, -авање); ~*s*|*talent* {~ѐнс-} *n* организаторски дар (и. таленат) *m*.

Organisa'tor {организатѐр} [лат.] *m* 6d орга-низатор, устројитељ, уређивач.

organisato'risch {~затѐрѝш} *a* организаторски.

orga'nisch {органѝш} [фр., *гр.] *a* органски.

organisie'ren {~ганизиѐрѐн} [фр., *гр.] 1 *tr.* 15g организовати, уре|дити, -ђивати, устрој|ити -авати. II **Organisie'ren** *n*, **Organisie'ring** *f* = Organisation. [ганизам.]

Organi'smus {~ганисѝмус} [лат., *гр.] *m* 6g ор-

Organi'st {~ганист} [фр., *гр.] *m* 3a Σ оргу-ља|р, -ш, уметник на оргуљи; ~*in* {~ѐн} *f* 3c: а) оргуљашица, б) оргуљарева жена.

O'rgel {оргѐл} [свн., *грч. o'rgana *n pl.*] *f* 3d Σ оргуље *f pl.*; die ~ spielen свирати на ор-гуљама.

O'rgel..., **o'rgel...** {оргѐл-}: ~*balg* *m* мех оргуља;

~bau *m* грађење *n* (и. израда *f*) оргуља; ~bauer *m* оргуљар, израђивач оргуља; ~chor *n* (узвишено) место за оргуље; ~ei' {*ѡрг-ла*^м} *f* 3b оргуљање *n*, верглање *n*, цигуљање *n*; ~gehäuse *n* кућица *f* оргуља; ~harmonium *n* хармониум *m*; ~kasten *m* = ~gehäuse; ~п {*ѡрг-лн*} *intr.* (*h*) 15f 1. оргуљати, свирати у оргуље; 2. рикати (за ветар); ~pfeife *f* цев (и. свирала) ѡргуља; ~pfeifen|artig *a* (*dv.*) као цев (и. свирале) на оргуљи, *fat.* као лончићи; ~punkt *m* тачка *f* оргуље; ~register *n* = ~stimme; ~spieler (*in f*) *m* оргуља|р, -ш, свирач(ица) на оргуљама; ~stimme *f*, ~zug *m* оргуљске свирале једног реда, оргуљски регистар *m*; ~werk *n* утроба (и. унутрашњост) *f* оргуља.

O'rgie {*ѡрг-и*} *гр.* *f* 3b оргија, теревенка.

Orient {*оријѡнт*, *ориѡнт*} [лат.] *m* 2g (б. *pl.*) 1. = Osten. 2. = Morgenland. 3. а) лока *f* (слободних зидара); б) Großer ~ von Frankreich Велика лока Француске.

Orientale {*оријѡнтал*} *m* 3a, Orienta'lin {~тал'лн} *f* 3c 1. = Morgenländer(in). 2. *fat.* = Jude, Jüdin.

orienta'lish {~тал'ш} *a* 1. = morgenländisch. 2. *fat.* = jüdisch. 3. *pol.* ~e Frage источно питање *n*; ~es Seminar семинаште (и. семинар *m*) источних (оријенталних живих) језика.

Orientali'st {~тали'ст} [лат.] *m* 3a ориенталиста.

Orient-Express {*зуг*} *m* експрес-оријент, оријент-експрес (воз, влак).

orientie'ren {*ориѡнтирѡн*} [фр.] *I tr.* 15g ориентисати (и *fig.*), (према некој тачци) у простору управ|ити ~вати, просторно опреде|ити ~ливати. II sich ~ ориентисати се (и *fig.*), (с)наћи се, сналазити се, разаб(и)рати се у простору, опреде|ити се ~ливати се у простору. II Orientie'ren *n*, Orientie'ring *f* ориентација, ориентисање (и *fig.*), сналажење, разабрање (и. опреде|ење -ивање) у простору.

O'rient... {*ориѡнт*...}: ~post *f* брза источна пошта; ~reise *f* пут на *m* Исток, пут по Истоку.

O'ri|flamme {*ѡри*...} [лат.] *f* барјачић *m* (и. застав(ица) француских краљева).

Original {*оригинал*} [фр.] *I n* 2g¹ 1. оригинал *m*, изворник *m*, матица *f*, извори (и. првобитни) текст; изворно писмо; први састав *m*. 2. особењак *m*, чуд(њ)ак *m*. II origina'l *a* оригинални, изворни, првобитни; урођени.

Original'... {~ал...}: ~ausgabe *f* оригинално (и. првобитно, изворно) издање *n*; ~band *m* 2f оригиналан повез; ~gemälde *n* изворна (и. оригинална) слика *f*; ~hand|schrift *f* изворни (и. првобитни) рукопис *m*; ~ität {*оригиналитѡт*} [лат.] *f* 3b изворност, оригиналност, првобитност, особеност; ~kopie *f* оригинална копија; ~manuskript *n* изворни (и. оригинални) рукопис *m*; ~mensch *m* особењак, чуд(њ)ак; ~verpackung *f* оригиналан (и. изворан) завој.

origine'll {~нел} [(*)] фр.] *a* оригиналан, изворан, првобитан; својствен; необичан, чудан; *уп.* eigen 4. [ja *f*, силна бура *f*.]

Orka'n {*ѡркан*} [фр.] *m* 2g¹ ѡркѡн, силна олу-

O'rkus {*ѡркус*} [лат.] *m inv. myth.* пакао.

Orlea'n {*ѡрлеан*} ☞ [фр.; *лат. (Bixa) orellāna ☞] *m* 2g¹ (б. *pl.*) орлеан-боја *f*; ~baum *m* орлеаново дрво *n*.

Orieani'st {~ањѡст} *m* 3a, orleani'stisch {~њш} [Орлеани, франц. владалачка породица] *a* орлеаниста, орлеански.

O'rlog {*ѡрлок*} [хол.] *m* 2g¹ и 6i = Krieg; ~s... {*ѡрлокс*...} (још у употреби у слож.) особ. ☞ Kriegs... [8g Ормузд (*opp.* Ahriman).]

O'rmuzd {*ѡрмузд*} [перс. „начело добра“] *m*

Orname'nt {*орнамент*} [лат.] *n* 2g особ. ☞ орнаменат *m*, украс; ~ik {~ѡк} *f* 3b орнаментика, вештина украшавања.

Orna't {*орнат*} [лат.] *m* 2g (нар. *rl.*) ѡрнѡт, свечано одело *n*, одора *f*, одежда *f*; ein Priester im ~е свештеник у одежди.

Ornithoio'g {*ѡрниѡѡлог*}, ~е {~лѡг} [гр.] *m* 3a орнитолог, проучавалац птица.

ornitholo'gisch {~лѡгѡш} *a* што се тиче науке о птицама, орнитолошки.

Oro... {*ѡро*...} [гр] оро... (= Gebirgs...).

Orographie {~графѡи} *f* 6f орографија (описивање) планина, висинска разгранана неке области, континента итд.).

orogra'phisch {~графѡш} *a* што се тиче висинске разгране, орографски.

Orphe'um {*ѡрфеум*} [лат., *гр.] *n* 6e орфеум *m*.

o'rphisch {*ѡрфѡш*} *a* орфијски.

Ort¹ {*ѡрт*} [сврн.] *m* 2g, 2a 1. место *n*; простор; место *n*, варошица *f*, градић *m*, паланка *f*, село *n*; предео, крај; an allen ~ен на свима местима, свугде; das ist hier sehr am ~е то је овде сасвим на своме месту; hiesigen ~es, hier am ~е овде, у овом месту (и. граду); höheren ~es на високом (и. вишем) месту; der Plan ist höheren ~es genehmigt план је одобрен на вишем месту; et. gehören ~es melden јавити што на надлежном месту (и. надлежној власти); an ~ und Stelle на лицу места; на месту; на место; an ~ und Stelle gelangen стићи (и. приспети) на лице места; an ~ und Stelle sein бити на лицу места, на самом месту. 2. ☞ *m* и *n* 2g шило *n*. 3. ☞ (и *n*) 2a чело *n*, прочеље *n*, крај ходника (и. галерије). 4. ☞ и ☞ шилак, врх.

Ort² {~} [сврн.; хол. = ¼] *m* и *n* 2g (као мера *pl. inv.*) четврт(ина) *f* (извесног новца, извесне мере, тежине).

Örtchen {*ѡ.ртхѡн*} *n* 2l местанце, месташце.

Ortho..., ortho... {*ѡрто*...} [гр.] орто... (= Recht...):

~do'x {~ѡѡкс} [гр.] *a rl.* правоверан, православан; ~doxie' {~ѡѡксѡ} *f* 6f (б. *pl.*) правоверност, православље *n*; ~erie' {~ѡри} [гр.] *f* 6f вештина доброг наглашавања; ~graphie' {~графѡи} [нрн. 16 в.; *гр.] *f* 6f гр. рукопис *m*, ортографија; ~gra'phisch {~графѡш} [гр.] *a* (*dv.*) гр. правописи (-о), ортографски; ~graphischer Fehler правописан (и. ортографска) (по)грешка *f*; ~pä'de {~пѡд} [гр.] *m* 3a ортопед (дотеривач делова тела (који неправилно расту)); ~pädie' {~пѡди} *f* 6f ортопедија, вештина исправљања делова тела; ~pädisch {~пѡдиш} *a* ортопедски. [сторни.]

örtlich {*ѡ.ртлѡх*} [Ort¹] *a* (*dv.*) месн|и(-о), про-|

Örtlichkeit {~кѣт} *f* 3b месност.

O'rts..., o'rts... {ортс-}: ~adverb *n* гр. месни прилог *m*, прилог за место; ~angabe *f* означавање -ење *n* места; ~anwesend *a* присутан у месту, који је у месту; ~arme(r) *m* сиромашак месни, сиромашак из места; ~armenverband *m* месно добротворно друштво (и. удружење) *n*; ~befund *m* месни налаз, стање (и. на хођење) *n* места; ~behörde *f* месна власт; ~beschaffenheit *f* природа места; ~beschreibung *f* опис(ивање) *n* *m* места; ~bestimmung *f*. a) одређивање -ење *n* места; b) гр. податак *m* (прироку) за место; ~bewegung *f* (по)кретање *n* с места.

O'rtschaft {ортшафт} *f* 3b место *n* (насељено), село *n*.

O'rtscheit {орт-} [срвн.] ждрепчаник *m*.

O'rts...: ~gedächtnis *n* месно памћење, памћење (за) места; ~gefecht *n* X месна битка *f*; ~geistliche(r) *m* месни свештеник.

O'rtsinn *n* памћење *n* (за) места, месни смисао, смисао за места.

O'rts..., o'rts...: ~kenntnis *f* познавање *n* места; ~kenntnisse haben познавати место; ~krankenkasse *f* месни болеснички фонд *m*;

~pfarrer *m* месни парох (и. свештеник); ~polizei(behörde) *f* месна полиција (полицијска власт); ~statut *n* месна уредба *f*; ~üblich *a* по (и. према) обичају места; X ~übliche Besatzung редовна (и. уобичајена) посада, обичан (и. редован) гарнизон *m*; ~übllichkeit *f* месни обичај *m*; ~veränderung *f* промена места; премештање *n*; ~verbrauch *m* месна потрошња *f*; ~verzeichnis *n* (alphabetisches) (азбучни) списак (и. именик) *m* места; ~vorsteher *m* месни старешина, претседник (месне) општине, месни поглавар; уп. Lokal...
O'se {о.з.} [дн.; *Öhr] *f* 3b: a) = Öhr; ~e-r Sprache заповн *m*; b) прстен (од метала); c) омча.

Osi'ris {озирис} [егип.] *m* inv. myth. Озирис.

O'skar {оскар} [шв. Asen-ger] *m* 8g Оскар.

Osma'nen {османли} O'smanli {османли} [Osman I, оснивач турске државе, † 1326] *m* pl. inv. Османлије, Отомани.

osma'nisch {османлиш} *a* осман(ли)ски, турски.

Ost {ост} [нвн.; Osten] *m* 2g (abr. O) 1. ☐, ☐, ☐ исток; в. Osten. 2. = Ostwind.

O'st..., o'st... {ост-}: ~a'frika *n* ☐ Источна Африка *f*; ~a'sien *n* ☐ Источна Азија *f*; ~e'l-bier {елбир} *m* 2l мали сеоски племић са истока, на истоку од Лабел; ~elbisch {елбш} *a* источно од Лабел, источни. [☐ исток.]

O'sten {остен} [свн.] *m* 2l исток, левант; ☐, ☐.

O'ster... {остер-} [Ostern]: ~abend *m* Велика субота *f*; ускршње навечерје *n*; ~andacht *f* ускршња молитва; ~blume *f* ☐ саса; ~ei *n* ускршње (и. црвено, шарено) јаје; ~feiertag *m* ускршњи празник; ~ferien pl. ускршњи распуст *m*, ускршњи одмор *m*; ~fest *n* = Ostern; ~hase *m* деч. ускршњи зека; ~kerze *f* rl. ускршња свећа; ~lamm *n* ускршње јагње; bibl. das ~lamm schlachten пријети осити жртву ускршњу. [шви, васкршњи.]
ö'sterlich {остерлих} [срвн.; *Ostern] *a* ускр-

Osterluzei {остерлуца, остерлуца} ☐ [нвн. (pop); *лат.] *f* 3b јабучина.

O'ster...: ~messe *f*. a) ☐ ускршњи сајам *m*; b) rl. ускршња служба (Божја); ~monat *m* април, ускршњи месец; ~montag *m* светли понедеоник.

O'stern {остерн} [свн.] *n* 2l (б. pl.) аус. само *f* inv. (са art. најв. pl.) Ускрс *m*, Васкрс *m*; Пасха *f* (код Јевреја); zu ~ о Ускусу, о Васкрсу; за Ускрс, за Васкрс; nächste ~ идућег Ускрса. [☐ Аустрија *f*.]

ö'sterreich {остеррих} [свн. Österreich] *n* 8g

ö'sterreicher {остер} *m* 2l, ~in {ин} *f* 3c Аустријан|ац, -ка.

ö'sterreichisch {остер} *a* аустри(ј)ски; hist. österreichischer Erbfolgekrieg рат за аустријско наслеђе.

ö'sterreich-U'ngarn *n* ☐ Аустро-Угарска *f*.

ö'sterreichisch-ungarisch *a* аустро-угарски.

O'ster...: ~sonntag *m* Ускршња недеља *f*, светла недеља; ~woche *f* велика (и. ускршња) седмица (и. недеља); ~zeit *f* ускршње време (и. доба) *n*; ~zyklus *m* ☐ ускршњи циклус (у хронологији).

O'st..., o'st... {ост-}: ~eu'ropa *n* ☐ Источна Европа *f*; ~frie'sland *n* ☐ Источна Фришка *f*; ~front {ост-} *f* X источни фронт *m*; ~gote {ост-} *m*, ~gotin {ост-} *f* Источни Гот, Источна Готкиња; ~i'ndien *n* ☐ Источна Индија *f*; ~i'ndien|fahrer *m* = морепловац који путује за Источну Индију; ~i'ndier(in) *f* *m* Индус(киња); ~i'ndisch *a* источноиндијски

ö'stlich {остлих} [Ost] *a* (dv.) источни (-но); ~ von... источно од...

O'st..., o'st... {ост-}: ~mark *f* ☐ die ~mark Источна Марка; ~nord|o'st *m* истоксеверисток; ~preuße *m*, ~preußin *f* Источни Прус, Источна Прускиња; ~preußen *n* ☐ Источна Пруска *f*; ~römisch *a* источноримски; das Oströmische Reich Источно Римско Царство; ~see *f* ☐ Источно Море *n*, Балтичко Море; ~see|bad *n* купатило на Источном Мору; ~see|provinzen *f* pl. ☐ Балтичке области, покрајине; ~wärts *adv*. према (и. ка) истоку; на исток; ~wind *m* источни ветар.

oszillie'ren {осциллирен} [лат.] 1 intr. (h) 15g осциловати, њихати се, клатити се, љуљати се. II Oszillie'ren *n*, Oszillie'ring *f* осциловање, њихање, клађење, љуљање.

O'tter¹ {оттер} [свн.; грч.] *m* 2l и. *f* 3d ☐ видра *f*.

O'tter² {от} [дн.; Natter] *f* 3d ☐ гуја, шарка, отровница.

O'tter(n)... {оттер(н)-}: ~balg *m* видрина кожа *f*; ~fang *m* лов на видре, хватање *n* видри; ~gezücht *n* (особ. fig.) гујина жгадија *f*, гујин (по)род *m*; уп. Natter...

Otti'lie {отили} [свн.] *f* 8d Отилија. [Ото(н) I]

O'tto {ото} [свн.] *m* 8b (pl. и Ottonen {отонен}) I

Ottoma'ne {отоман} I [тур.] *m* 3a: ~n pl. = Osmanli. II [фр.] *f* 3b отоман *m*, диван *m*.

ottoma'nisch {отоманш} *a* = osmanisch.

Ouvertü're {увертюра} ☐ [фр.] *f* 3b увертира, уводна музика.

ova'l {овал} [лат.] I *a* (dv.) овал|ан(-но), јајаст(о), дугуљастоокруг|ао(-ло); ~ machen

(acc.: dat.) дати овалан (и. јајаст, дугуљастоокругао) облик. II Ova'l *n* 2g¹ овал *m*, дугуљастоокругао (и. јајаст) облик.

Ova'rium {оваријум} [лат.] *n* бис и ѓ јајник *m*. Ovi'd {овит} [лат.] *m* 8a Овидије (римски песник, † 16 г. по Хр.).

ovi'disch {овидиш} *a* овидијевски, Овидијев.

Oxa'l... {оксал-} [гр.] *а*: ~äther *m* оксални етар; ~säure *f* оксална киселина.

O'xhoft {оксхофт} [хол.] *n* 2g (као мера *inv.*) буре (= 1½ Ohm).

Oxy'd {оксу-т} *а* [гр.] *n* 2g оксид *m*.

Oxydation {оксидацион} *f* 3b = oxydieren II; ~s flamme {о-нс-} *f* оксидациони пламен *m*.

Oxy'd|beschlag {оксу-т-} *m* *а* оксидни слој, слој оксида.

oxydie'rbar {оксу-дирбар} *a* *а* оксидљив, који може да се оксидише (и. једини с кисеоником).

Oxydie'rbarkeit {~к-т} *f* 3b оксидљивост, јединљивост с кисеоником.

oxydie'ren {~дир-н} *а* [гр.] I *tr.* и *sich* ~ 15g: (сich) ~ оксидисати (се), (с)једи|нити (се) -њавати (се) с кисеоником. II Oxydie'ren *n*,

Oxydie'runг *f* оксидисање, оксидација, сје-дињавање (и. спајање) с кис(еон)иком.

Oxydu'l {~дул} *а* [гр.] *n* 2g¹ оксидул *m*, протоксид *m* (ниже кис(еон)иково једињење).

Oxyge'n {ген} *а* [гр.] *n* 2g¹ (б. *pl.*) кис(ео-н)ик, кисеоген *m*; ~gas *n* кис(еон)ик.

O'zean {оцеан} *а* [гр.] *m* 2g¹ океан; в. atlantisch и groß I.; ~iden {оцеанид-н} *f* *pl. inv.* myth. океаниде.

Ozea'nien {оцеан-н} *а* [гр.] *n* 8g Океанија *f*. ozea'nisch {~анш} *a* океански, океанов.

Ozo'n {озон} *а* [гр.] *n* би (б. *pl.*) озон *m*; Ver-wandlung *in* ~ претварање *n* у озон, озонизација; *in* ~ verwandeln претв|орити -арати у озон, озонисати.

ozo'n|haltig {офонхалт-х} *a* озонит, који има у себи озона, који садржи озона, с озоном. ozonisie'ren {озонизир-н} *tr.* 15g озонизовати, озонисати, претв|орити -арати у озон.

Ozo'n..., ozo'n... {озон-}: ~messer *m* озонмер; ~reich *a* богат озоном.

P

P, p {п} *n inv.* П, п.

P *а* *abr.* за Phosphor.

P. *а* *abr.* = Pater; Pastor.

p. *а* *abr.* = piano.

p. *a. а* *abr.* = pro anno [лат.]; (на писмима:) per Adresse.

Paar {пар} [свн.; лат. par „једнак“] I *n* 2g (*pl.* као мера *inv.*) *dim.* Pärchen {пѣрх-н} 1. пар *m*; ein ~ Handschuhe (Stiefel, Strümpfe) пар рукавица (чизама, чарапа). 2. пар *m*; два, две, двоје, † чифт *m*; ein glückliches ~ срећан пар; ~ Tauben пар голубова; † ~ Rebhühner пар јаребича; die beiden werden wohl ein ~ werden вероватно да ће се њих двоје узети; *adv.* ~ und ~, ~ bei ~, bei (и. zu) ~ен двоје по двоје, по пар; zu ~en treiben [из zum Barren (zur Krippe zurück)treiben] рас-, ол-терати, натерати у бекство; *fig.* опаметити,

уразумити. II paar *a* *a* diese Handschuhe sind nicht paar ове рукавице нису парице, ове су рукавице распарене; б) паран, парни; paar oder unpaar? пар или непар?, лијо или тако? III paar *inv.* (неодређен број) неколико; који, два три; ein paar Freunde *m pl.* неколико пријатеља; ein paar Male в. paarmal; ein paar Tage неколико дана; који дан; in ein paar Tagen за неколико дана, за који дан; за два три дана; vor ein paar Tagen пре два три дана, пре неколико дана; ein paar Worte две три речи.

paar'en {пар-н} 15a I *tr.* 1. спари(ва)ти. 2. *fig.* сједи|нити, -њавати, при-, з|дружи(ва)ти, спо-јити, спајати. II sich ~, каткад ~ *intr.* (h) спари(ва)ти се, парити се; *fig.* у-, при|дружи(ва)ти се, ићи сложено са... III ge|paar't {г-парт} *p. p.* и *a* 1. спарен, спариван. 2. *a* по два, по двоје; б) *а*, *а* спрегнут, двојни. IV Paar'en *n*, Paar'ung *f* спаривање; сје-дињавање, здруживање; б) парење, спаривање.

paar'ig {пар-х} *a* = gepaart; в. paaren III 2b. paar'igmal *adv.*: ein ~ дватрипут, неколико пута.

Paar'ungszeit {парун-с-} *f* = Paarzeit.

Paar'..., paar'... {пар-}: 2weise *a* и *adv.* по пар; на пар(ове), по двоје; 2weise gehen ићи по двоје, ићи по двојица; 2weise geordnete Säulen стубови два и два; 2weise legen и zusammenstellen спари(ва)ти; ~zeit [paaren] *f* време *n* парења (и. спаривања).

Pacht {пахт} [дн.; *лат. pacta] *f* 3b и. *m* 2g: *a*) закуп *m*; б) уговор *m* о закупу; in ~ geben да(ва)ти у закуп, изнај|мити, -љивати; in ~ nehmen узјети -имати у закуп, закуп|ити, -љивати; *c*) закупнина *f*, најамнина *f*, најамница *f*.

Pa'cht..., pa'cht... {пächt-}: ~anschlag *m* процен- њивање *n* (и. процена *f*) закупа; 2bar {пächt- бар} *a* закупљив, што се може закупити; ~ bedingungen *f pl.* услови *m pl.* (и. погодбе) закупа; ~brief *m* = ~vertrag; 2en {пахт-н} I *tr.* 15с закуп|ити, -љивати, узјети -имати под (и. у) закуп, најмити, узјети -имати под нај- јам. II ~en {~} *n* = Pachtung I.

Pä'chter {пѣхт-р}, পেহা Pa'chter {пахт-р} [pach-ten] *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с закуп|ац, -ница, арендатор, -ка.

Pa'cht..., pa'cht... ~geid *n* закупнина *f*, аренда *f*; ~grund|stück *n* земља *f* у закуп (и. под најам); ~gut *n* закупљено добро; kleines ~gut мало закупно добро, мајур *m*; уп. Bestand² 3; ~herr *m* власник закупљеног добра; ~hof *m* = ~gut; ~inhaber(in *f*) *m* = Pächter(in); ~ kontrakt *m* = ~vertrag; ~schilling *m* закуп- нина *f*; ~ung {пахтун-} *f* 3b 1. закупљивање *n*, узимањел под (и. у) закуп; 2. = ~gut; ~vertrag *m* уговор о закупу, закупни уговор; 2weise *adv.* под закуп; ~zeit *f* време (и. трајање) *n* закупа; ~zins *m* закупнина *f*.

Pack {пак} [дн.] I *m* и. *n* 2g и 3d 1. руковѣт *f*, с-, за|мотуљак *m*, дењаг *m*, свежањ *m*, пакет *m*. 2. ~ von 10 (12) Stück десетина (туце). 3. пртљаг *m*; mit Sack und ~ (прво X) са опремом и ства- рима; mit Sack und ~ abziehen покупити

прђе. II *n* 2g (б. *pl.*) и Hask {хѣк} und ~ фукара *f*, бараберија *f*; *gemeines* ~ фукара; *prv.* ~ schlägt sich, ~ ver trägt sich фукара се туче, па се одмах мири.

Pa'ck... {пѣк-}: ~ап {и пѣкѣн} *por.* *m* бѣ, и *inv.* а) жаца, жацман, шатр. порјат; б) псина, псетиште *n*; ~bindfaden *m* канап (и. врвца *f*. узица) за везивање смотуљака (и. свежњева).

Pa'ckchen {пѣкѣн} *n* 2l (*dim.* од Pack) с-, замотуљчић *m*, свежњић *m*, пакетић *m*; *prv.* jeder hat sein ~ zu tragen свако своје бреме носи. [лик свежањ, пакет; дењак, бала *f*.]

Pa'cken¹ {пѣкѣн} *m* 2l велик с-, замотуљак, ве-
packen² {~} 15a I *tr.* 1. замотати, свезати, (с-)паковати; удењѣити, -авати, (на)правити дењак -кове (*acc.*: од); в. einpacken I I, II 1.

2. ет. in s-n Koffer ~ спремити -ати што у свој кофер (и. путнички сандук); s-n (s-e) Koffer ~, sein Felleisen ~, *abs.* ~ спремати ствари за пут, спремати се на пут, спремати, (с-)паковати се, паковати. 3. шчепа(ва)ти, зграбити, докопати, ухватити (и. *fig.*); j-n bei der Ehre ~ заголицати чију част; *fig.* ~d заносан, узбудљив, дирљив; који оставља дубок утисак. II *fat.* sich ~ (о)торњати се, вући се; pack dich! торњај се!, купи се!, вуци се!, хватај маглу! III Pa'ckel *n*, Pa'ckung *f* заматавање, спремање, удењчавање, паковање, у-, завијање, прављење свежања (и. пакета); товарење (кола); шчепавање, зграбљење, докопавање.

Pa'cker {пѣкѣр} *m* 2l, ~ин {~ин} *f* 3с спремач(ица), спремачица) смотуљака (и. завежљаја, пакета, дењкова).

Packerei¹ {пѣкѣра} *f* 3b спремање *n*, спремање (и. прављење) *n* дењкова, паковање *n*; das ist e-e schlechte ~ то је рђаво спремљено (и. упаковано).

Packerei² {пѣкѣра} *f* 3b = Geräcк 1 и 2.

Pa'ckerlohn *m* награда (и. плата) *f* за спремање (и. паковање).

Pa'ck..., **pa'ck...**: ~esel *m*: а) товарни магарца; б) *fat.* *fig.* издирало; ~haus *n* ☞ а) одељење за спремање (и. прављење) дењкова (у фабрикама); б) и ~hof *m* (царински) магацин *m*; ~kammer *f* ☞ а) ~haus; б) сместиште *n* пртљага, пртљак (као натпис); ~knecht *m* = Packer; ~kosten *pl.* трошкови *m pl.* око паковања (и. спремања, удењчавања); ~laken, ~leinen *n*, ~leinwand *f*, ~linnen *n* грубо платно *n*, платно за паковање (и. удењчавање), саргија *f*; ~maschine *f* машина (и. строј *m*) за удењчавање (и. паковање, прављење дењкова); ~meister *m* ☞ ☞ надзорник пакета (и. пртљага); ~nadel *f* ☞ игла за прошивање дењкова (и. пакета), самаруша, † чувалдуз *m*; ~papier *n* (~pappe *f*) ☞ хартија (груба) за паковање; ~pferd *n* товарни коњ *m*, ☞ коморинјски коњ; † сеисана *f*; ~raum *m*: а) ~haus *a*; б) сместиште *n*, магацин (на колима); ~riemen *m pl.* каиши (и. ремени) за товар(ење); ~sattel *m* самар; ~streck *m* полица *f* за с-, пригезање дењкова (и. пакета); ~träger *m* = Dienstmann *s* и Lastträger; ~tuch *n* = ~leinen; ~wagen *m*

теретна кола *n pl.*, фургон (и. ☞ и ☞); ~weise *adv.* на пакете, (у) пакетима; на дењкове, (у) дењковима; на свежњева, као свежањ; ~wesen *n* (све што се тиче) пртљак(а) *m*; ~zeug *n* све што служи паковању, прављењу дењкова.

Pädago'g {пѣдагог}, ~е {~оге} [гр.] *m* 3а педагог, васпитач; цепидлака; ~ik {~оги} *f* 3b (б. *pl.*) наука о васпитању, педагогија.

pädago'gisch {~огиш} *a, adv.* педагошки, васпитачки; ~ium {~огиум} *n* бѣ завод *m* за васпитање; виша школа *f*.

Pa'dde {пѣде} *por.* [сева.] *f* 3b жаба; бабурача. **pa'ddeln** {пѣдѣлн} *fat. intr.* (h) 15f 1. гацати, шља(м)пати, глибати. 2. = rudern.

Pädera'st {пѣдераст} [гр.] *m* 3а пѣдераста.

Padischah {падиша, падиша} [перс.] *m* бѣ падишах.

paiff {паф} *int.* 1. так!, бап!, пуф!, плус!; *fat. fig. ganz* ~ sein бити запањен (и. забезекнут).

pa'ffen {~ф} [дн.] *intr.* (h), каткад *tr.* 15a 1. такати, бапати, (у)чинити так (и. паф, плус). 2. задиманити, чурити, јако пушити; *fat. fig.* ...daß es nur so paiff ...да се све пуши (= као што треба).

pag. [лат. pagina] *abr.* в. Pagina.

Pagani'smus {паганисму} [нлат.] *m* 6g (б. *pl.*) многобоштво *n*, пагаништво *n*, паганство *n*.

Pa'ge {пѣге} [фр.] *m* 3а пѣж, двороджица.

Pa'gen... {пѣгѣн}: ~dienst *m* служба *f* пѣжа, пѣшка служба; ~streich *m* пѣшки подвиг.

Pa'gina {пагина} [лат.] *f* бѣ (*abr.* pag.) стран(ица).

paginie'ren {пагинирѣн} [лат.] I *tr.* 15g ein Buch ~ означа(ва)ти -ити стране књиге, пагинисати. II **Paginie'ren** *n*, **Paginie'ring** *f* означавање страна, пагинисање. [Индији.]

Pago'de {пагоде} [инд.] *f* 3b пагода (храм у)

pago'den... {пагоде-н}: ~artig, ~haft {пагоде-нафт} *a* пагодаст, у виду пагоде, као пагода.

pah! {пѣ} [оном.] *int.* ба! [дома], великаш. I

Pair {пер} [фр.] *m* бѣ пер (члан сената, горњег)

Pa'i'schaft {~шѣфт} *f* 3b перство *n*.

Pair(s)schub {пѣр(с)-} *m* гурема *f* перова.

Pa'i'rs... {перс-}: ~kammer *f* дом *m* перова (горњи дом у Енглеској); ~wüder *f* перство *n*, достојанство перско *n*.

Pake't {пѣкет} [фр. *m*; *Pack] *n* 2g дењчић *m*, пакет *m*; поштански пакет *m*.

Pake't... {пѣкет-}: ~adresse *f* адреса на пакету (поштанском); ~beförderung *f* отпрема (и. пренос *m*) поштанских пакета; ~beförderungsgesellschaft *f* = ~fahrts-gesellschaft; ~begleit adresse *f* спроводница; ~bestellung *f* доношење *n* (и. достављање *n*, достава) пакета у кућу; ~boot *n* ☞ поштански брод *m*; ~fahrt(gesellschaft) *f* предузеће *n* за отпремање пакета; ~karte *f* = Postpaketadresse; ~porto *n* преноснина (и. подвознина, поштарина) *f* за пакет; ~post *f* пакетна пошта, пакетна служба на пошти; ~sendung *f* пошиљка пакета; е-е ~sendung erhalten добити пакет; ~setzer *m* ☞ слагач сложених редова; ~wagen *m* ☞ пакетна кола *n pl.*, пакетни вагон.

Pakt {пѣкт} [лат.] *m* 2g, 4a пакт, уговор, спо-

разум; e-n ~ schließen и **paktie'ren** {пактир'н} *intr.* (h) 15g направити уговор, начинити пакт. [из пратње Карла Великог.]
Paladi'n {паладин} [ит.] *m* 2g паладин; витез
Palankin {паланкин, палдинкин} [санскр.] *m* 2g¹ и *bi* паланкин, носилка *f*.
Paläo... {палео-} [грч.] палео... (= Altertums...)
Pala'st {паласт} [срвн.; фр.; *лат. Palatium] *m* 2d двор(ац), палата *f*, палача *f*.
Pala'st..., **pala'st...** {паласт-} : **žartig** {~жст-} *a* 1. сличан двор(у), као двор(ац), налик на палату; 2. величанствен, сјајан, раскошан; ~*dame* *f* дворска госп(о)а (и. дама).
Palästi'na {палестина} [Philister] *n* 8g ● Палестина.
Palä'stra {палестра} [гр.] *f* 6g, *bi* *antiq.* палестра, борилиште *n*, гимнастичка школа (код Јелина). [ски преврат *m*.]
Pala'st|revolution *f* дворска револуција, двор-
palata'l {палатал} [лат.] *a* *gr.* непчани.
Palata'l laut {~ал-} *m* = Gaumenlaut.
Palati'n {палатин} [лат.] *m* 2g¹ 1. = Pfalzgraf. 2. палатин, вицекраљ, краљев намесник (у Угарској). [Berg Палатин(ски Брег).]
palati'nisch {палатинш} *a*: der Palatinische
Pala'ver {палавр} [шп. palabra „реч“] *n* *bi* црначко веће.
Pale'rmo {палермо} *n* 8g ● Палермо *m* (град на острву Сицилији); *aus* ~ из Палерма, палермски.
Paleto't {пал'тo} [фр. †, *хол.] *m* *bi* горњи капут, огртач; ~*marder* {~ф-} *m* крадљивац горњих капута.
Pale'tte {палет} [фр.] *f* 3b палета, сликарска дашчица за (мешање боја) боје.
Pa'li {пали} *n* 2g (б. *pl.*) пали језик (један од најстаријих дијалеката Индије).
Palimpse'st {палџмсе'ст} [грч.] *m* и *n* 2g палимпсест, преко старог рукописа написан нов. [Wieder... опет..., поново...].
Palin {палџн-} [гр.] палин... (= von neuem.)
Palisa'de {пализад} [нвн.; фр.; *лат.] *f* 3b ограда од прошћа (и. коља), палисада; *mit* ~*n* *umgeben* опколити оградом од коља (и. прошћа), палисадама; ~*n*|*linie*, ~*reihe* {~адн-} *f* линија (и. ред *m*, низ *m*, ограда) од коља (и. палисада); ~*n*|*tor* *n* палисадна врата *n* *pl.*; ~*n*|*werk* *n* ограда *f* *pl.* од прошћа (и. коља), палисада *f* *pl.* [п палисандрово дрво *n*.]
Palisa'nder {пализандр} [браз.] *m* 2l ● ~holz
Pa'li|sprache *f* = Palī.
Palla'dium {паладиум} [гр.] *n* *be* паладиум *m* (кип Паладин; светиња која штити; ☿).
Pa'llas {палас} [гр.] *f* *inv.* *myth.*: ~ *Athene* Атина Палада. [мач.]
Pa'llasch {палаш} [рус.] *m* 2g X палаш, дуг
Palliati'v {палатиф} [лат.] *n* 2g¹ особ. ♀ палијатив *m* (ублажно средство, средство за умињивање); ~*maßregel* {~шф-} палијативна мера; ~*mittel* *n* = Palliativ.
Pa'llium {палум} [лат.] *n* *be* *antiq.* и *rl.* плашт *m*
Pa'lm... {палм-} в. *Palmen...*
Palma'rum {палмарум} *m* *inv.* = Palmsonntag.
Pa'lme {палм} [свн.; *лат. palma] *f* 3b ● 1. палма (дрво). 2. палмова гранчица (као награ-

да). 3. освећени снопићи *m* *pl.* палмовог грања.

Pa'lmen..., **pa'lmen...** {палм'н-} : **žartig** *a* палмаст, врсте палме, као палма, у виду палме; ~*baum* *m* ● палма *f*, палмово дрво *n*; особ. = Dattelbaum; ~*blatt* *n*: а) палмов лист *m*; б) ♀ палмов (и. палмаст) украс *m* на згради; ~*bohrer* *m* ☿ жижак; ~*frucht* *f* палмин плод *m*, индијски (и. кокосов) орах *m*; ~*garten* *m* палмов врт; ~*gewächse* *n* *pl.* палме *f* *pl.*; ~*hain* *m* палмик; ~*haus* *n* дворница *f* с палмама; ~*kern* *m* = ~*frucht*; ~*kohl* *m* ● младо лишће *n* *coll.* разних палми; ~*mark* *n* ☿ палимина срж *f*; ~*pflanzung* *f* = ~*hain*; ~*wäldchen* *n* палм|ова, -ина шума; ~*weide* *f* ● = Hohlweide; ~*zweig* *m* палмина гранчица *f*; палма *f* (као украс). [*m* (вештачки лој).]
Palmi'n {палмин} [нлат.] *n* 2g¹ (б. *pl.*) палмин
Pa'lm... {палм-} ~*bi* *n* палмово ује; ~*sonntag* {палмзон-} *m* Цвети *f* *pl.*; ~*wein* *m* палмово вино *n*; ~*zucker* *m* палмов шећер.
Palmy'ra {палмура} *n* 8g ● Палмира *f*.
Pa'mpa {пампа} [шп.; перуан. „равница“] *f* *bi* (најв. *pl.*) пампаси *m* *pl.* *f*, травна равница.
Pamphle't {памфлет} [фр., *енг.] *n* 2g памфлет *m* (погрдни спис); ~*i'st* {~флет'ист} *m* 3a, ~*schreiber* {~ет-} *m* писац погрдних састава, списа, памфлетиста. [стада].
Pan {пан} [гр.] *m* 8a *myth.* Пан (бог овчара и)
Pa'nama {панама} *n* 8g ● Панама *f* (република Средње Америке); ~*hut* *m* панама шешир; ~*kanal* *m* Панамски канал.
Panazee' {панаце} [фр., *гр.] *f* 3b панацеа (општи, универсални лек).
Pande'kten {пандект'н} [гр.] *pl.* *inv.* пандекте *f* *pl.*, дигеста (Зборник закона императора Јустинијана).
Pando'ra {пандора} [гр.] *f* 8b *myth.* ♀ Пандора (име прве жене); ~*büchse* *f* Пандорина кутија.
Pandscha'b {пандш'ап} [инд. pandsch(s)ab „земља са пет река“] *n* 8g ● Пенджаб, Петоречје.
Pandur {пандур} [● ~, град у Угарској] *m* 3a некад X мађарски војник, пандур.
Panee'l {панел} [хол.; фр. panneau; срлат.; *dim.* од лат. panis „хлеб“] *n* 2g¹ ● а) оплат(и-ца) *f*, облога *f*; б) испуница *f* (у оквиру), комад *m* за испуњавање.
paneelie'ren {~нелир'н} *I* *tr.* 15g ● об|агати, -ожити, опла|тити, -ћивати. *II* **Paneelie'ren** *n*, **Paneelie'ring** *f* облагање. [= Lobrede.]
Panegy'rikus {панегу'рикус} [лат., гр.] *m* 6g
panegy'risch {~гу'риш} *a* панегирички, похвални. [та, свирала].
Pa'n|flöte {пан-} *f* ☿ Панова фрула (и. флау-)
Panie'r {панир} [срвн.; *фр. *f*; од *Banner] *n* 2g¹ застава *f*.
panie'ren {панир'н} [фр.; *лат. panis „хлеб“] *tr.* 15g пос|ути -ипати мрвицама хлеба.
Pa'nik {паник} [фр. од гр. Pan] *f* 3b паника (слепи страх). [паничан страх.]
pa'nisch {паниш} *a* паничан; ~*er* Schrecken
Pankra'tius {панкра'тус} *m* 8c, Pankra'z {~крац} *m* 8e Панкрац(ије) (светац).
Pa'anne {пан} [фр.] *f* *am.* *f* 3b ● квар *m*; e-e ~

haben, in der ~ sein имати квар, стати услед квара (на мотору).

Pano'ptikum {паноптикум} [гр.] *n* 6е музеј *m* воштаних фигура, паноптикум *m*.

Panora'ma {панорама} [гр.] *n* 6е (аус. и *bi*) панорама *f*; ~fernrohr *n* X панорамски доглед (и. дурбин) *m*. [површински.]

panora'misch {~амйш} *a*, *adv.* панорамски, *l*

Pansch {панш} *m* 2g = Mansch.

pa'nschen intr. {h} и *tr.* 15e = manschen.

Pa'nscher {пәншчр} *m* 2l 1. = Manscher. 2. често у слож. за (Ver-)Fälscher, в. на пр. Milchpan(t)scher.

Pa'nsen {панзэн} [дн.; *фр. *f*] *m* 2l 3 бураг; мешина *f*, шкембе *n*, бурта *f*.

Panslavi'smus {панслависмус} [гр.] *m* 6g (б. *pl.*) панславизам, свесловенство *n*. [вен.]

Panslavi'st {~васт} *m* 3а панслависта, свесло-панславистички, свесловенски. [phls. пантеизам.]

Panthei'smus {~теисмус} [гр.] *m* 6g (б. *pl.*)

Panthei'st {~теист} *m* 3а пантеиста.

panthei'stisch {~йш} *a* пантеистички.

Pa'ntheon {пантеон} [гр.] *n* 6i *antiq.* пантеон *m*; Пантеон (у Паризу).

Pa'nther {пантѐр} [свн.; *гр.] *m* 2l 3 пантер.

Pa'nther..., **pa'nther...** {пантѐр-} 2artig *a* пантераст, у виду пантера, као пантер; ~fell *n* пантерово крзно, пантерова кожа *f*; ~tier *n* 3 пантер *m*. [ципела.]

Panti'ne {пантин} [фр. *patin m*] *f* 3b дрвена!

Panto'ffel {пантифѐл} [нвн.; итал. *panto'fola f*; *гр.] *m* 2l (*, * често *pl.* ~н) папуча *f*; стара (и. похабана, изношена) ципела *f*; in ~n gehen бити у папучама; ~des Papstes папина папуча. 2. *fig.* unter dem ~ stehen бити под папучом, бити потчињен жени; er steht unter dem ~, sie hält ihn unter dem ~ *fat.* он је под папучом (своје жене), он је папучић.

Panto'ffel..., **panto'ffel...** {пантифѐл-}. ~blume *f* 3 папуница; 2förmig *a* облика папуче, папучаст; ~held *fat.* *m* папучић; ~herrschaft *f*, ~regiment *fat.* *n* влада *f* жене (и. сукње); ~holz *n* плута *f*; ~macher *m* 3 папучар, папучија; ~ritter *fat.* *m* = ~held.

Pantomi'me {пантимиме} [гр.] *f* 3b пантомима. *antomi'misch a* пантомимски.

Pantsch {панч}, **pa'ntschen** {~н} в. Mansch, *l*

Pa'nzen {панцн} *m* 2l = Pansen. [manschen.]

Pa'nzer {панцѐр} [свн., *ит.] *m* 2l оклоп, панцир.

Pa'nzer... {панцѐр-}: ~ärmel *m* рукав од оклопа; ~automobil *n* = ~wagen; ~batterie *f* X оклопна батерија; блиндирана батерија; ~dreh(turm) *m* X, = окретна оклопна кула *f*; ~flotte *f* (~lregatte *f*) X оклопна флота (фрегата); ~fort *n* X оклопно утврђење; ~geschoß *n* оклопни метак *m*, метак са челичном кошуљицом, пробојни метак; ~handschuh *m* оклопна (и. гвоздена) рукавица *f*; ~hemd(e) *n* оклопна (и. панцирска) кошуља *f*, кошуља од гвоздене жице; ~kabel *n* оклопљен кабао *n*, кабао са металном облогом; ~kette *f*: а) ланац *m* с карикама као петље у оклопу; б) велики чампар *m*; ~korvette *f* X оклопна корвета; ~kreuzer *m* X оклопна

крстарица, оклопљен крсташ.

pa'nzern {панцѐрн} *l* *tr.* и *sich* ~ 15f: оклопити (се), уклоп(и)ти (се), ~лавати (се), мет(и)ти -ати оклоп (на себе); *fig.* sich gegen et. (*acc.*) ~ наоружа(ва)ти се против чега. II **Pa'nzern** *n*, **Pa'nzerung** *f* оклопљавање, уклоп(л)јавање, -ење, стављање (и. метање) оклопа (и. у оклоп).

Pa'nzer...: ~platte *f* X = оклопна плоча, плоча за оклопљавање; ~reiter *m* оклопник, кирасир; ~rock *m* панцир-кошуља *f*; ~schiff *n* = оклопњача *f*, оклопна лађа *f*, монитор *m*; ~stahl *m* оклопни челик; ~tier *n* 3 оклопник *m*; ~turm *m* X = ~drehturm; ~wagen *m* X оклопна (и. блиндирана) кола *n* *pl.*, оклопни (и. блиндирани) аутомобил; ~zug *m* оклопни (и. блиндирани) воз (и. влак). [божур *m*.]

Päo'nie {пеони} [гр. *Päon*, лекар богова] *f* 3b 3

Papa' {папа} [нвн.; *фр.] *m* 6i (*dim.* ~chen {~хн} *n* 2l) тат(и)ца *m*, оца *m*.

Paragei' {папараѐи} [хол., фр., *ар.] *m* 2g, 3а папарај (и *fig.*); ~bauer {~ау-} *m* (и *n*) кавез *m* за папараја; ~weibchen *n* папарај женка *f*.

Parage'no|flöte {папагено-} *f* 3 = Pantflöte.

Papie'r [свн.; *гр. в. *Papyrus*] *n* 2g' 1. хартија *f*, папир *m*; ~ohne Ende, endloses ~ непрекидна хартија, бескрајна хартија; zu ~ bringen мет(и)ти -ати (и. став(и)ти -љати, баци(и)ти) на хартију, написати; *fig.* sich nur auf dem ~e schlagen тући се само перима; *prv.* das ~ ist geduldig хартија трпи све. 2. хартија *f*, папир *m*, спис *m*; s-e ~e in Ordnung bringen с-, у(р)едити (и. с-, у(р)еђивати) своје хартије (и. списе). 3. 3 (Wertpapier) папир *m*, хартија *f* (од вредности); schlechte ~e хартије (и. папири) без вредности, непоуздане (и. несигурне) хартије; russische ~e руске хартије од вредности; in ~en bezahlen пла(т)ити -ати у хартијама; уп. и Wertpapiere. 4. (alte beschriebene) ~e *fat.* хартијетине *f* *pl.*, стара, непотребна исписана хартија.

Papie'r..., **papie'r...** {папир-}: ~adel *m* = Briefadel; 2artig *a* хартијаст, папираст, налик на хартију; ~beschwerer *m* притискивач за хартију; ~bild *n* phot. слика *f* на хартији; ~blatt *n*, ~bogen *m* лист *m* хартије (и. папира), табак хартије (и. папира); ~blume *f* 3: а) = Strohblume; б) цвет *m* од хартије, вештачки цвет; ~drache *m* змај, хала *f* (од хартије); ~drucker *m* 3 творничар (и. фабрикант) шарене хартије; 2dünn *a* танак као хартија (и. папир); 2en {папирн} *a* 1. од хартије, од папира, папирни; 2. (што постоји) само на хартији; 3. *fig.* ~er Stil рђав стил; ~fabrik *f* 3 фабрика (и. творница) хартије (и. папира); ~fabrikation *f* израда хартије (и. папира); ~format *n* формат (и. облик) *m* хартије (и. папира); ~geld *n* 3 (*opp.* hartes Geld) папирни новац *m*; ~geschäft *n* 3 радња (и. трговина) *f* са хартијом, папирница *f*; ~halter *m* 3 држач хартије (и. папира), део који држи хартију (на писаћој машини); ~handel *m* 3 трговина *f* хартијом; ~händler *m* 3 трговац (са) хартијом; ~handlung *f* 3 = ~geschäft; ~korb *m* котарица *f* (и. кош) за хартију; in

den ~korb werfen бацити -ати у кош; ~kra-gen *m* оковратник (и. јака *f*, крагна *f*) од хартије; ~laden *m* стовариште *n* хартије; ~mache [фр.] *n* би = ~masse; ~macher (и *f*) *m* израђивач (ица) хартије (и. папира); ~masse *f* каша (и. маса) за хартију, папирна маса; ~messer *n* нож *m* за сечење хартије; ~mühle *f* млин *m* за хартију, фабрика хартије; ~nautilus {~наутџус} *m* *inv.* и 2^h папирасти наутилус; ~pflanze *f* папирус *m*; ~prüfungsanstalt *f* завод *m* за испитивање хартије; ~rolle *f* труба хартије; ~rubel *m* папирна рубља; ~schere *f* маказе *f* *pl.* за хартију; ~schneide/maschine *f* stroj *m* (и. машина) за сечење хартије; ~schnitzel *n* одрезак *m* хартије; ~serviette *f* трпезни у-брушчић *m* од хартије; ~staude *f* папирус *m*; ~stoff *n* = ~masse; ~streif(en) *m* тра-ка *f* од хартије; ~tapete *f* тапета од хартије, шарена хартија; ~teig *m* = ~masse; ~währung *f* новчанично важење *n*, вредност *f* папирног новца; ~waren *f* *pl.* папирна ро-ба *f*; ~wäsche *f* рубље *n* од хартије; ~wickel *m* смотуљчић од хартије за коврчење косе; ~wisch *m* *fat.* хартијетина *f*.

papi'nisch {пăп'ниш} [Денис Папин, франц. фи-зичар 1647-1714] *a*: ~er Torf Папинов лонац.

Papi'smus {пăп'смус} [срлат.] *m* 6^g (б. *pl.*) папизам. [киња, присталица папе]

Papi'st {пăп'ист} *m* 3^a, ~in {~џн} *f* 3^c папист, -и

papi'stisch {~џш} *a* папистички, папски.

Papp {пăп} *m* 2^g = Rappe 1 и 2.

Pa'pp... {пăп-}: ~arbeit *f* израђевина (и. из-рада) од картона, прављење *n* картона; в. rappe-3; ~arbeiter (и *f*) *m* израђивач (ица) предмета од картона; ~band *m* 2^f *a* по-вез у картону; in ~band у картону; б) свеска *f* у картону; ~dach *n* кров *m* од кровне харти-је; ~deckel *m* дебела, крута хартија *f*, картон.

Pa'ppe {пăп} [срвн., дн., *ит.] *f* 3^b 1. каша, па-пула. 2. ћириш *m*, лепак. 3. дебела харти-ја *f*, картон *m*; dünne ~ танак картон *m*; in ~ binden повез(ив)ати у круту, дебелу хартију (и. у картон); ~ (zum Decken von Dächern) кровна хартија, асфалтована дебела, крута хартија за покривање крова; *fat. fig.* das ist nicht von ~ то није мачији кашаљ, то није на одмет. [пола.]

Pa'ppel {пăп'л} [срвн.; лат. populus] *f* 3^d то-р

Pa'ppel... {пăп'л-}: ~allee *f* дрворед *m* (од) то-пола; ~baum *m* = Rappel; ~holz *n* топо-ловина *f*. [ни цуцлом (и. сисаљком).]

Pä'ppel {пăп'л} *n* дет(енц)е које се хра-т

pa'ppeln {пăп'лн} *a* тополов.

pä'ppeln {пăп'лн} [Rappe 1] *tr.* 15^f: ein Kind ~: а) да(ва)ти каше детету, хранити дете кашом, б) хранити дете цуцлом (и. сисаљком).

Pa'ppel...: ~salbe *f* *phm.* тополова маст; ~schwärmer *m* сумрачник тополин; ~weide *f* а) вејде ~вејде бела топола; schwar-ze ~вејде јањ *m*, јагњила, црна топола; б) бела врба. [тије, од картона.]

pa'ppen {пăп'н} *a* од дебеле, тврде, круте хар-т

pa'ppen? {~} *tr.* и *intr.* (h) 15^a 1. папити, јести. 2. [Rappe 2] лепити лепком (и. ћиришем). 3.

израђивати (и. правити) ствари од картона.

Pa'ppen... {пăп'н-}: ~blume *f* [дн. Pfaffenblu-me] = Löwenzahn б; ~deckel *m* поклопац од дебеле хартије (и. од картона); ~fabrik *f* фабрика (и. творница) картона; ~fabrikation *f* израда картона.

Pa'ppenheimer {пăп'нхăм'ер} *m* 2^l папенхајмо-вац, војник (генерала) Папенхајма. 2. *prv.* (по Sch.) ich kenne meine ~ (ја) познајем сво-је људе, знам (ја) своје људе; daran erkenne ich meine ~ познајем их ја по томе.

Pa'ppen...: ~macher *m* израђивач предме-та од картона; ~stiel *fat. m* тричарија *f*, ни-штарија *f*, маџи кашаљ.

papperlapa'pp! {пăп'рлапăп} *intr.* тандара-броћ; жвањ, жвањ, Миловане; жив ми То-дор да се чини говор!

pa'ppig {пăп'џ} [Pappe] *a* кашаст.

Pa'pp...: ~kasten *m*, ~schachtel *f* кутија *f* од дебеле хартије (и. картона); ~stoffel *fat. m* трапавко, трапша, шмоклан; ~ware *f*, ~werk *n* роба *f* (и. предмети *mpl.*, ствари *f* *pl.*, од дебеле хартије (и. од картона).

Pa'prika {пăп'рика} [мађ.] *m* 6ⁱ паприка *f*; ~fleisch *n* \ = Gulasch; ~schnittel *n* \ шни-цла (и. крменадла) *f* с паприком.

Papst {пăпст} [свн.; лат. papa] *m* 2^d [као ти-тула пред именом б. чл. *inv.*] *rl.* папа, свети отац; ~gäubige(r) *m* папски присталица, па-писта. [(Јованка) папица.]

Pä'pstin {пăп'стџн} [од Papst] *f* 3^c. ~ (Johanna) pä'pstisch {пăп'стџш} [Papst] *a* папски. [на.]

Pa'pst|krone *f* (папска) тијара, трострука кру-т

Pä'pstler {пăп'стл'ер} *m* 2^l паписта.

pä'pstlich {пăп'стлџх} [Papst] *a* папин, пап(ин)-ски; ~es Gebiet папска (и. папина) област *f*, патримониум св. Петра; ~e Krone = Papstkrone; ~es Schreiben *n* папино писмо; päpstli-cher Stuhl папска (и. света) столица *f*, пап-ски престо; ~e Würde папство *n*, папско до-стојанство *n*.

Pap'stum {пăп'стум} *n* 2^a (б. *pl.*) 1. пап(ин)ство. 2. папство, папско достојанство: zum ~e ge-langen доћи до папства (и. папског досто-јанства).

Pa'pst...: ~wahl *f* избор *m* папе; ~würde *f* па-п(ин)ство *n*, папско достојанство *n*.

Papua {пăпуа, пăпуа} [малај. „кудраве косе“] *m* 6ⁱ (сг. и *inv.*), ~neger (и *f*) *m* Папуан[а]ц, -ка.

Papy'rus {пăпу'рус} [лат., *гр. *f*] *m* 2^h и (аус. само) 6^j папирус *m*.

Para'bel {пăраб'л} [гр.] *f* 3^d парабола; ~kurve *f* ∆ парабола (крива). [(и ∆).]

parabo'lisch {пăраб'лџш} [гр.] *a* параболичан

Para'de {пăрад} [нвн., фр., *шп.] *f* 3^d 1. X па-рада, смотри; die ~ abnehmen (извршити смотру (трупă). 2. свечаност, парада. 3. *mach.* ~ schlagen одби(ја)ти ударац.

Para'de... {пăрад-}: ~anzug *m* X (opp Kom-mißanzung): im ~anzuge у свечаном (и. па-радном) оделу, у стајаћем оделу; ~aufstel-lung *f* парадни (и. свечани) stroj *m*; ~bett *n* парадна (и. свечана) постеља *f*; ~feld *n* = ~platz; ~marsch *m* X дефиловање *n*; ~pferd *n* свечани (и. парадни) коњ *m*; ~platz *m* X

парадно поље *n*, место *n* за параду; ~schritt *m* X парадни корак; ~stube *f* свечана соба; ~uniform *f* X = ~anzug, парадна униформа. **paradie'ren** {паради'рен} [фр.] *intr.* (h) 15g парадирати (mit et. *dat.* чиме). **Paradie's** {па'ради'с} [свн.; гр.; *перс.] *n* 2h рај *m*. **Paradie's...** {~ис-}: ~apfel *m* a) рајска јабука *f*; b) црвени патлиџан, вренак; ~bewohner(in *f*) *m* становник, -ца раја; ~feigenbaum *m* банана *f* (дрво). **paradie'sisch** {~ди'зйш} [Paradies] *a* рајски; *fig.* рајски, сладак, мио, дражестан. **Paradie's...** {~көрнер *p* *pl.* рајска зрнаца; ~vogel *m* X рајска птица *f*. **Paradi'gma** {~дигма} [гр.] *n* *gr.* пример *m*, образац *m*, парадигма. [тички, као пример.] **paradigma'tisch** {~дигмат'йш} *a* парадигма-**parado'x** {~докс} [гр.] *a* парадоксан (неочекиван, чудан, чудноват). **Para'doxon** {парадок'сон} *n* 6k парадокс *m* (неочекиваност, чудноватост). **Paraffi'n** {па'рафин} [нлат. *parum affinis* — „који има мало сродства“] *n* 2g¹ X парафин *m*; ~kerze {~ин-} *f*, ~licht *n* парафинска свећа *f*. **Paragra'ph** {па'раграф} [гр.] *m* 3a параграф; члан. [тички.] **paralla'ktisch** {пара'лакт'йш} [гр.] *a* X паралак-**Paralla'xe** {~лак'с} *f* 3b X паралакса. **paralle'l** {пара'лел} [гр.] *a* (dv.) особ. Δ паралелан (-но), упоредан (-но). **Paralle'le** {~} [гр.] *f* 3b. 1. Δ и X паралел(н)а; Δ e-e ~ ziehen (по)вући паралелну (линију); X e-e ~ ausheben ископати паралелу. 2. *fig.* паралела, упоређење *n*; e-e ~ ziehen (zwischen... *dat.*) повући -лачити паралелу између..., упоређити -ђивати ... *acc.* **Parallellepiped(on)** {па'рлелепипед} {~епипедон} *n* 2g (6k) Δ паралелепипед *m*. **parallelisie'ren** {~лелизи'рен} [фр., *гр. *tr.* 15g упоређити, -ђивати. [паралелизам.] **Parallelism'us** {па'ралелизм'ус} [лат., *гр.] Δ **Paralle'l...** {пара'лел-}: ~kreis *m* X, X упоредник; ~lineal *n*, ~reißer *m* X врстар (и лењир) за повлачење паралелних линија; ~linie *f* паралелна (линија, црта). **Parallelogra'mm** {~лелограм} *n* 2g¹ Δ , ~ паралелограм *m*; Watscher ~ Ватов паралелограм. **Paralle'l...** {~schaltung *f* X паралелно (и напоређно) спајање (и везивање) *n* (opp. Hintereinanderschaltung); ~weg *m* X упоредан пут. [чење, узетост, капља.] **Paraly'se** {пара'лу:з} [гр.] *f* 3b Φ парализа (ко-) **paralyisie'ren** {~лу:зи'рен} [фр.] *tr.* 15g (и *fig.*) Φ парализати (од)узети; укочити. [(од)узет.] **paraly'tisch** {~лу'тйш} [гр.] *a* Φ паралитичан, **Parame'nt** {~аме'нт} [лат.] *n* 2g црквени украс, украшени покривач којим се покрива предњи део олтара. [опис *m.*] **Paraphra'se** {~фра'з} [гр.] *f* 3b парафраза, **paraphrasie'ren** {~фрази'рен} *tr.* 15g парафразирати, опис(ив)ати. **paraphra'stisch** {~фраст'йш} *a* парафрастичан. **Parasi't** {~зит} [гр.] *m* 3a = Schmarotzer. **parasi'tenhaft** {па'разит'нихфт}, **parasi'tisch**

{~йш} *a* паразитски. [праван.] **para't** {пара'т} [лат.] *a* готов, спреман, при-**Pär'chen** {пер'хен} *n* 2l *dim.* од Paar парић *m*. **pardau'z!** {па'рдџи} *fat. int.* трас! трес! **Pa'rdel** {па'рдл}, и **Pa'rder** {па'рд'р} [свн.; лат.-гр. *pardālis*] *m* 2l X = Leopard, Panther. **Pardo'n** {аарда} [фр.] *m* 6i (6. *pl.*) 1. опроштај; милост *f*, помиловање *n*. 2. X опроштај (и поштеда *f*) живота; *um* ~ bitten молити за милост; ~ geben поштедети живот (непријатеља), опростити -аштати живот, помиловати; *keinen* ~ geben не поштедети живот, не опростити -аштати живот, не помиловати, не опростити; *fig.* diese Krankheit gibt *keinen* ~ ова болест нема милости. **Parenthe'se** {паре'нтез} [гр.] *f* 3b заграда, парентеза. [парентетички.] **parenthe'tisch** {~тет'йш} *a* у загради, заградни, **Parlo'rce...** {па'рфорс-} [(*)] фр.] *pl.* ~hund *m* псето које трчи за дивљачи и хвата је; ~jagd *f* лов *m* са коњима и псима; велики лов, хајка; ~kur *f* лечење *n* на зор; уп. и Hetz... **Parlu'm** {па'рлу'м} [фр.] *m* 2g¹ мирис, парфим. **Parfumerie'** {~фу'м'ри} [фр.] *f* 6f, ~geschäft *n* X парфимерија *f*, трговина мириса; ~händler(in *f*) *m* трговац, -киња (са) мирисима, продавац, -чица мириса; ~waren *f* *pl.* парфимериска роба *f*, парфимерија *f*. **Parlu'm...** {~у'м-}: ~fläschchen *n* боцица *f* за мирис; ~handlung *f* X трговина (и радња) са мирисима. [вач мириса.] **Parfume'r'apparat** {~фу'мир-} *m* распршта-**parfume'ren** {парфу'мир'ен} [фр.] *tr.* и *sich* ~ 15g: (sich) ~ мирисати (се), намаирисати (се). **pa'ri** {па'ри} [ит.] *adv.* и **Pa'ri** *n* 6i (6. *pl.*) X пари, једнако, равно; једнак, раван; *al* ~ stehen бити једнак (и раван), стајати (и бити) ал пари; *über* ~ stehen бити изнад ал пари. **Pa'ria** {па'рија} [тамулски] *n* 6i парија. **parie'ren'** {пар'и'рен} [лат. *parere* „покоравати се“] *intr.* (h) 15g (по)слушати покор|авати се, -ити се; в. *Order a. II* **Parie'ren'** *n* слушање, покоравање. **parie'ren'** {~} [фр.] *I tr.* и *intr.* (h) 15g 1. [фр. *parier*] (оп)кладити се. 2. [фр. *parer*] X ein Pferd ~ (за)установити, задржати коња. 3. e-p Stoß ~ одби(ја)ти (и парирати) ударац. **Pa'rie'ren'** *n* опклада *f*, клађење; задржавање, (за)установка. [ски, (са) Пара.] **pa'risch** {па'рйш} [X Paros, грчко острво] пар-**Pa'ri'ser** {па'риз'р} [X Paris, главни град Француске] *m* 2l 1. ~ (in *f* 3c) Парижан|ин, -ка. 2. ~ *pl.* папуче *f* *pl.*, јутарња обућа *f*. **II a inv. и **pa'ris'sch** {па'риз'йш} париски, из Париза; ~ Artikel *m* *pl.* париска роба *f*. **Parisi'smen** {па'риз'исм'ен} [лат.] *m* *pl. inv.* паризизми, париски изрази. **Parität** {паритет} [лат.] *f* 3b паритет *m*, једнакост, верска равноправност. **parität'isch** {~йш} [лат.] *a*: Preußen ist ein ~er Staat Пруска има верску равноправност. **Park** {парк} [нвн.; фр., енг. (в. *Pferch*)] *m* 2g (аус. и *bi*) парк. **Pa'rk...**, **pa'rk...** {па'рк-}: *ähnlich*, *artig a* у виду парка, налик на парк, као парк; ~an-**

- lagen** *f pl.* (енглески) парк *m*, енглеска башта *f*.
- Parke'tt** {*паркет*} [фр. *m*] *n* 2g паркѐт *m*; * паркѐт *m*; ~(*fuß*)*boden* *m* * под (и. патос) од паркета, паркет (патос).
- parkettie'ren** {~*кетир'н*} [фр.] *tr.* 15g * паркетовати, објлагати -ожити паркетом.
- Parke'tt...** {-*ет*-}: ~*loge* *f* * ложа у паркету; ~*platz* *m* * паркетно место *n*; ~*wachs* *n* восак *m* (и. маст *f*) за паркет.
- Parlame'nt** {*парламент*} [фр.] *n* 2g парламенат *m*, народна скупштина *f*.
- Parlamentä'r** {~*ментер*} [фр.] *m* 2g¹ X преговарач, парламентар, поклицар; ~*flagge* {-*ер*-} *f* парламентарна (бела) застав(и)ца, поклицарска застава.
- Parlamentä'rler** {~*ментар'ер*} *m* 2l парламентарца, члан парламента, народни посланик.
- parlamentä'risch** {~*тарйш*} *a* парламентарни, скупштински; *die* ~*e* *Regierungsform* парламентарна влада(вина).
- Parlamentari'smus** {~*тарйсмус*} [нлат.] *m* 6g (б. *pl.*) парламентаризам.
- parlamentie'ren** {~*тир'н*} [фр.] *I intr.* (h) 15g преговарати, погађати се. II **Parlamentie'ren** *n* преговарање, погађање.
- Parlame'nts...** {-*ентс*-}: ~*akte* *f* акт *m* парламента; ~*beschluß* *m* одлука *f* (и. закључак) парламента; ~*gebäude* *n* парламенат *m*; ~*mitglied* *n* члан парламента; (народни) посланик *m*; ~*rat* *m* саветник парламента.
- parlie'ren** {*парлјер'н*} [фр. *parler*] *intr.* (h) 15g ћеретати, ћаскати, чаврљати.
- Pa'rma|veilchen** {*парма*-} [● *Parma*, град у Италији] *n* пармска љубичица *f*. [сир.] I
- Parmesa'n|käse** {*пармезан*-} *m* пармезан(ски)
- Parna'ß** {*парнас*} *m* 2h¹ *antiq.*: *der* ~ Парнас (планина у Грчкој где су биле Музе).
- parna'ssisch** {~*иш*} *a* парнас(овс)ки, Парнаса.
- Parochia'l|kirche** {*парохиал*-} *f* парохијска црква.
- Parodie'** {*пароди*} [гр.] *f* 6f пародија (шаљиво, подружљиво подражавање неке песме); *Schreiber* *m* (и. *Verfertiger*) *von* ~ *n* писац пародија.
- parodie'ren** {~*р'н*} *tr.* 15g пародисати.
- parodi'stisch** {~*дистйш*} *a* пародијски.
- Paro'le** {*парол*} [* * фр.] *f* 3b X одзив *m*, парола; *die* ~ *ausgeben* да(ва)ти одзив; ~*befehl* *m* заповест *f* дата на паради; ~*buch* *n* књига *f* одзива.
- Pa'rol'i** {*пароли*} [ит.] *n* 6i: *ein* ~ *biegen* (и. *bie-ten*) удвоструч|ити -авати улог (у игри), *fig.* вра|тити -ћати двоструко.
- Parömie'** {*пароми*} *f* 6f = Sprichwort.
- Paroxy'smus** {*парокс'ус*} [гр.] *m* 6g *p* пароксизам, највиши степен болести.
- Pa'rse** {*парз*} *m* 3a, **Pa'rsin** {*парзйн*} *f* 3c Парс, Паршанка.
- pa'rsisch** {*парзйш*} *a* парски; ~*e* *Religion* = Parsismus; *die* ~*e* *Sprache*, *das* *Parsische* 9l, *Parsisch* *n* *inv.* парски (језик), језик Парса.
- Parsi'smus** {*парзйсмус*} *m* *inv.* парсизам (вера Парса).
- Part** {*парт*} [лат.] *m* (и *n*) 2g (у) део *m*; в. *halbpart*.
- Partei'** {*партѐ*} [срвн.; фр. *m*] *f* 3b 1. странка, партија (уп. *Parteiung* 2); *die* *konservative* (*liberale*) ~ *консервативна* (*либерална*) странка; *sich* *einer* ~ *anschließen* прићи (и. придружити се) некој странци; *für* *j-n* ~ *ergreifen* пристати уз кога; заузети се -имати се за кога; *sich* *zu j-s* ~ *schlagen* прећи на чију страну, пристати уз кога; *nicht* ~ *nehmen* не пристати ни уз кога, бити (и. остати) неутралан. 2. *гз* стран(к)а; *die* *streitenden* ~ *en* парничне стране, парничари. 3. кућа, домаћинство *n*, станар; *in* *diesem* *Hause* *wohnen* *vier* ~ *en* у овој су кући четири станара (и. домаћинства).
- Partei'...**, **partei'...** {-*а*-}: ~*führer* *m* вођ странке; ~*gänger* *m* присталица (неке) странке, странчар, партизан; ~*geist* *m* страначки (и. партијски) дух; ~*genosse* *m*, ~*genossin* *f* страначки (и. партијски) друг (и. пријатељ); ~*isch* {*партѐйш*} *a* (dv.) пристас|тан (-но), ~*isch* *richten* пристрасно судити; ~*leitung* *f* вођство *n* странке (и. партије), страначка (и. партијска) управа *f*; ~*lich* {*партѐлйх*} *a* = ~*isch*; ~*lichkeit* {~*кѐт*} *f* 3b пристрасност; ~*los* *a* (dv.) беспристрас|ан (-но), независ|тан(-но); ~*losigkeit* *f* беспристрасност, независност; ~*mann* *m* 2a странчар, партијски човек, партизан; ~*nahme* {~*нам*} *f* 3b пристајање *n* (уз кога), заузимање *n*; ~*sucht* *f* странчарство *n*, партизанство *n*; ~*süchtig* *a* странчарски, партизански; ~*treiben* *n* страначке (и. партијске) сплетке (и. ујдурме, смицалице) *f* *pl.*; ~*ung* {*партѐун*} *f* 3b 1. расцеп *m*, неслога; 2. странка, секта; коте-рија; ~*wesen* *n* странчарење, странке *f* *pl.*, партијски живот *m*; ~*wut* *f* страначки (и. партијски) бес *m*; ~*zweck* *m* страначка (и. партијска) сврха *f*.
- Parte'rre** {*партѐр*} [фр. *m*] *n* 6i 1. а) цветна ле-ја, б) * партѐр *m*. 2. [* * фр.] приземље.
- Parte'rre...** {-*ер*-}: ~*loge* *f* * ложа у партеру; ~*publikum* *n* (публика *f* у) партѐр(у) *m*; ~*wohnung* *f* стан *m* у приземљу.
- Pa'rther** {*парт'р*} *m* 2l, ~*in* {~*ин*} *f* 3c *antiq.* Парћан|ин, -ка. [Партија *f*. I]
- Pa'rthien** {*парт'ин*} *n* 8g *antiq.* ● Парћанска *f*, I
- Partie'** {*партѐ*} [фр.] *f* 6f 1. партија (део, оде-љак, комад). 2. партија, прилика (в. *Heirats-partie*). 3. игра, партија (у игри карата); *die* ~ *aufgeben* напу|стити -штати игру (карата). 4. * партија (роба која се заједно уједном прода); *in* ~ *n* *von* *sechs* *bis* *zwölf* *Stück* у партијама од шест до дванаест комада; *in* *großen* ~ *en* у великим партијама (и. коли-чинама). [лан.]
- partie'll** {фр.} *a* (dv.) делимич|ан (-но), парцие-|
- partie'ren** {*партјер'н*} [лат.] *tr.* 15g (по)делити.
- Parti'kel** {*партик'л*} [лат.] *f* 3d особ. *gr.* речца, партикула; ~*anfügung* *f* додавање *n* речце (и. партикуле).
- Partikula'r|bestrebungen** {*партикулар*-} *f* *pl.* тежње за подвајањем, партикуларистичке тежње; уп. *Partikularismus*.
- Partikulari'smus** {~*ларйсмус*} [лат.] *m* 6g (б. *pl.*) *rl.* и *pol.* партикуларизам (подвајање, подвојеност).

Partikulari'st {партикуларист} *m* За партикулариста.

partikulari'stisch {~дш} *a* партикуларистички.

Partisa'ne {партизан} X [фр.] *f* 3b иако *m*, врста коња.

partiti'v {партитив} [лат.] *a* гр.: ~er Artikel

Partitu'r {~тур} [ит.] *f* 3b партитура.

Partizi'p {~цип} [лат.] *n* 2g и (аус. само) 6a гр.: ~ium Präsens (Perfekt) партицип презент (перфекта), прилог времена садашњег (прошлог) (прошли глаголски придев).

Partizipia'lkonstruktion {~ципал-} *f* гр. партиципна конструкција.

partizipie'ren {~ципирен} [лат.] *intr.* (h) 15g (са)учествовати, суделовати.

Partizi'pium {~ципиум} [лат.] *n* 6e, 6k = Partizip.

Pa'rtner {партнер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c 1. друг (и. супарник) (у игри). 2. X ортак.

Pa'rtnerschaft {~шффт} X *f* 3b = Teilhaberschaft.

[= durchaus.]

partou't {парту} [фр. = свугде, свукуд] *adv.*

Partoutbillett *n* в. Passepartoutbillett.

Pa'rze {парц} [лат.] *f* 3b myth. Парка.

Parze'lle {парцел} [фр.] *f* 3b парцела, део *m* (земље).

parzellie'ren {~целирен} [фр.] *I tr.* 15g парцелисати, изделити, (по)делити на парцеле. II **Parzellie'ren** *n*, **Parzellie'ring** *f* парцелисање, дељење на парцеле.

Pasch {паш} [фр. passe-dix] *m* 2g, 2d исти број окаца окренут на (двема, трима) коцкама; е-п ~ werfen бацити исти број окаца на (обема, трима) коцкама.

Pa'scha {паша} [тур.] *m* 6i паша (и *fig.*).

Pa'schalik {пашалук} [тур.] *n* 2g¹, 6i пашалук *m*.

Pa'scha|wirtschaft *f* пашовање *n*, деспотска влада.

[се, бац]ити -ати коцке.

pa'schen {пашен} [Pasch] *intr.* (h) 15g коцкати

pa'schen {~} [нвн. 18 в. шатров.; * (прећи међу, границу)] *tr.* 15e: fremde Waren ~ кријумчарити, протур[ити] -ати туђу робу, *abs.* кријумчарити.

Pa'scher {пашер} [paschen²] *m* 2l кријумчар; ~ei' {пашер} *f* 3b кријумчарење *n*, кријумчарство *n*.

[торњај се!, ајдац!]

pascho'll! {пашол} [рус.] *fat. int.* одлази!,

Pa'spel {пашпел} [фр.] *m* 2l и *f* 3d гајтан *m*, испуст.

[танити, порубити.]

raspelie'ren {пашпелирен} [фр.] *tr.* 15g (по)гај-*I*

Pasqui'll {пашквил} [ит.] *n* 2g¹ пашквила *f*, погрдни спис *m*; ~a'nt {~квилант} *m* 3a пашквилант, писац пашквила, погрдних списа.

Paß {пас} [нвн., хол., *лат.] *m* 2d¹ 1. пролаз, теснац; кланац, клисура *f*; уп. Gebirgs-, Engpaß. 2. [фр.] пасош, путна исправа *f*; s-e Pässe einfordern тражити своје путне исправе; den ~ visieren lassen визирати пасош. 3. мера *f*. 4. X ~ (и ~gang) раван, ход коња спорији од каса. 5. X пролаз, пролажење *n*, обичан пут. 6. paß *adv.* севн.: a) der Rock ist ihm paß, и. ist ihm zupaß {цупас} капут му добро стоји; b) *fig.* в. zupaß, zupasse kommen.

Passa'ge {пасаж} [фр.] *m* *f* 3b 1. пролаз *m*, прелаз *m*; b) пасажа, пролаз покривен ста-
клом; c) место *n* (у књизи), пасаж *m*. 2. X

колоратура; в. Lauf 6.

Passagie'r {пасажир} [фр.] *m* 2g¹, ~in {~ин} *f* 3c путник, -ца (нарочито на броду), паса-
жер(ка); blinder ~ путник без карте.

Passagie'r... {~ир-}: ~boot X *n* = ~schiff; ~geld *n* цена *f* подвоза (и. превоза); ~gepäck *n* путнички (и. лични) пртљаг *m*; ~gut *n* путничке ствари *fpl.*; ~liste *f* списак *m* путника; ~schiff X *n* путнички брод *m*, парни брод с редовним саобраћајем (за пренос поште, путника, робе); ~stube *f*, ~zimmer *n* чекаоница *f*.

Pa'ssah {паса} [јевр.] *n* 6i (б. pl.), ~fest *n* Пасха.

Pa'B|amt *n* пасошко одељење, канцеларија за издавање пасоша (и. путних исправа).

Passa'nt {пасапнт} *m* 3a, ~in {~ин} *f* 3c = Durchreisende(r) пролазник, -ца.

Passa't {пасат} X [ит.] *m* 2g, ~wind *m* пасат, пасатни ветар.

pa'ssen {пасен} [хол., *фр. passer] 15d *intr.* (h)

1. вребати, кебати (auf j-n кога); чекати; auf et. (acc.) ~ пазити на што, чекати што. 2.

[фр.] не играти, пропу[стити], -штати. 3. a)

бити таман, (лепо)стајати; пристајати, при-

стојати, приличити; b) пристајати; приличи-

ти; одговарати; доликовати; Grün und Blau

~ schlecht zu-sea. зелено и плаво се не слажу;

Blau und Gelb ~ gut zu-sea. плаво и жуто сла-

жу се (и. пристају једно уз друго); das paßt

nicht hierher то не пристаје овде, тому нема

места овде; diese Schuhe ~ mir nicht ове ци-

пеле ми не одговарају; er paßt nicht zum

Kaufmann он није (створен) за трговца; er

paßt in jede Gesellschaft он је за свако дру-

штво, он се уме снаћи у сваком друштву;

die (beiden) ~ nicht zusammen нису један за

друго(га) (и. једно за друго), в. Kram 2; *prv.*

das paßt wie die Faust aufs Auge слаже се

као со у очи; wenn es ihm paßt ако му је то

угодно; das paßt mir то је угодно, не

тражим боље; wie das paßt! како се то по-

дудара!, како се то слаже!, како то одговара!

II sich ~ слагати се, одговарати; III *tr.* 5. у-

де[с]ити, -шавати; дотер[ивати]; наме[стити],

-штати; мерити; an (и. auf) et. (acc.) ~ по-

де[с]ити -шавати према чему. IV ~d *p. pr.* и

a 1. (3 и il) таман, подесан; пригодан, зго-

дан. 2. добро снабдевен, сезонски; das ~de

Wort права (и. згодна) реч.

Passepartou't {пашпарту} [фр.] *n* 6i 1. = Frei-

paß. 2. = Hauptschlüssel. [Dauerkarte.]

Passepartou't|billett *n* X = Freibillett; уп. и!

Pa'B... {пác-}: ~gang *m* раван, ход коња спо-

рији од каса, трупкалица *f*; den ~gang gehen

ићи раван(ом), трупкати; ~gänger *m* 2l коњ

који иде раван(ом); ~glas *n* обручаста чаша *f*.

passie'rbar {пашпбар} *a* = gangbar.

passie'ren {пашпрен} [фр.] *I intr.* (s) и *tr.* 15g

про[ћи], -лазити; пре[ћи], -лазити; дог[одити]

се, -ађати се; зби[вати] се; десити се, деша-

вати се; für et. (acc.) ~ важити за што; mag

~ нека иде; was ist passiert? шта се збило

(и. догодило)?, шта је било?; daß mir das

auch gerade ~ muß да се то баш мени деси;

muß mir das auch gerade jetzt ~! баш сада

да ме снађе тај белај!; das kann einem ~, der Frau und Kinder hat то се свакоме може десити. II Passie'ren *n*, Passie'ring *f* пролажење, пролазак *m*; прелажење *n*, прелазак *m*. Passie'r... {пасир-}: ~gewicht *n* законом допуштен вишак или мањак *m* у тежини златног или сребрног новца; ~schein *m* пропусница *f*; ~stein *m* = ~gewicht; ~zettel *m* = ~schein. Passio'n {пасион} [лат.] *f* 3b = Leiden(schaft). passionie'ren {пасионирн} I sich ~ 15g одушевити се, ~лавати се, занимати се страсно (für acc. за...). II passionie'rt {~нирт} *p.p.* и *a* = leidenschaftlich.

Passio'ns... {пасионс-}: ~blume *f* ☼ Христово цвеће *n*, Христов венац *m*; ~buch *n* књига *f* о Христову страдању; ~geschichte *f* страдање *n* Христово; ~predigt *f* проповед о Христову страдању; ~spiele *n pl.* приказивања страдања Христова; ~woche *f* страсна недеља, велика недеља; ~zeit *f* време *n* Христово страдања, велики (и. ускршњи) пост *m*. passiv {пасиф, пасиф} [срлат.] I *a* (dv.) 1. (opp. aktiv) трпн(и (-о), пасив[ан (-но)] (*gr.* и ☼). II Passiv *n* 2g¹ (аус. *pl.* 6k) 1. *gr.* трпно стање, пасив *m*. 2. ☼ ~а {пасива}, ~ен {пасивен} *pl.* (opp. Aktivа) пасива *f*, дуг(ови *pl.*) *m*.

Passiv'v/handel ☼ пасивна трговина *f*. passiv'visch {пасивиш} [лат.] *a* пасиван, који трпи, који не ради, који подноси; *adv.* пасивно, трпно, у пасиву.

Passivität {пасивитет} *f* 3b пасивност, трпност; неучествовање *n*.

Passivum {пасивум} [лат.] *n* 6k = passiv II. Pa'B... {пас-}: ~karte *f*: а) легитимациона карта; б) ~karten *pl.* рђаве карте, карте којима се не учествује у игри; ~kugel *f* ☼ = Laufkugel. [дан, умесан.]

pa'blich {паслѣх} [passen II] *a* подесан, пого-

Pa'B..., pa'B...: ~recht *a* и *adv.* таман прикладан, -но, подесан, -но; уп. Pa'B 6; ~schere-rei' *f* петљаница око пасоша.

Pa'ssus {пасус} [лат.] *m inv.* пасус (место у спису и. беседи, став, одломак).

Pa'B...: ~wesen *n* пасоши *m pl.*, све што се односи на пасоше; ~zwang *m* обавеза (и. принуда) *f* снабдевања путном исправом

Pa'sta {паста} *f* 6g и. (аус. само) Pa'ste {пасте} [ит.] *f* 3b паста. 1. тестова маса. 2. отисак *m*.

Paste'll {пастел} [ит.] *n* 2g¹ слик. писаљка *f* у боји, шарена писаљка, пастел *m*; in ~ malen сликати писаљком у боји; ~bild *n* слика *f* писаљком у боји, слика сухом бојом, пастел *m*; ~farbe *f* суха боја; ~gemälde *n* слика *f* (у) сухим бојама, слика писаљком у боји; ~maler *m* сликар сухим бојама, сликар писаљком у боји, сликар пастела, пастелиста; ~male-rei' *f* сликање *n* сухим бојама (и. писаљком у боји), пастеловање; ~stift *m* писаљка *f* у боји, пастел. [пастетица *f*, мала пастета *f*.] Paste'tchen {пастетчин} *n* 2l (dim. од Pastete) Paste'te {пастете} [срвн.; *срлат.; *Paste] *f* 3b 1. пастета. 2. *fat., fig.* da haben wir die ~! ал' смо надрљали (и. насели)!

Paste'ten... {~тн-}: ~bäcker(in *f*) *m* пастетар, -ица, -ка; ~bäckerei' *f* пастетарница;

~(back)werk *n* пастете *f pl.*; ~fleisch *n* месо за пастете; ~hürde *f* леса.

pasteurisie'ren {пасторизирн} [Нјуј Пастер, француски хемичар 1822—1895] *tr.* 15g пастеризовати.

Pastille {пастиле} [лат.] *f* 3b пастила.

Pastina'ke {пастинак} [лат.] *f* 3b паштрљак *m*, пашканат *m*.

Pastor {пастор, пастор} [лат. pastor „пастир“] *m* 6d, ~in {~ин} {пасторин, пасторин} *f* 3c пастор, -ка, протестантски свештеник; ~in *f* — ~(s)frau.

Pastora'le {пасторале} [лат., ит.] *n* 6i пасторал *m*, пастирски (позоришни) комад *m*.

Pastora'l/konferenz {пасторал-} *f* пасторска конференција, скуп *m* протестантских духовника.

Pastora't {~рат} [лат.] *n* 2g 1. служба *f* (и. звање), дужност *f* протестантског свештеника, пасторство. 2. = Pfarrhaus.

Pa'stor(s)frau *f* жена пасторова, госпођа протестантског свештеника.

Patago'nien {патагонин} *n* 8g ☼ Патагонија *f* (земља у Јужној Америци).

Patago'nier {~онир} [порт.] *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c Патагонца, -ка.

Pa'te {пат} [срвн.; *лат. pater] *m* 3a, Pa'tin {патин} *f* 3c *rl.* 1. кум, -а; bei einem Kinde ~ stehen *v.* Patenstelle. 2. кумче *n*, кумић *m*, кумица *f*.

Pa'ten... {патн-}: ~brief *m* писм(ен)о *n* у које кум са жељама увија дар детету.

Pate'ne {патне} [лат.] *f* 3b *rl.* нафорњак *m*.

Pa'ten...: ~geld, ~geschenk *n* дар *m* кумчету, дар о крштењу; ~kind *n* кумче; ~schaft {патншафт} *f* 3b кумство *n*; ~stelle *f*: bei einem Kinde ~stelle vertreten кумовати детету, држати дете на крштењу; уп. Taufe *a*; ~zettel *m* = ~brief.

Pate'nt {патент} [фр.] I *n* 2g 1. патенат *m*. 2. X декрет *m* (и. повеља *f*) о унапређењу. 3. патенат *m*, повеља *f* о заштити проналаска. II pate'nt [нвн. студ.] *fat.* *a* као из кутије, као из базара, уштогљен, нагиздан.

Pate'nt... {патент-}: ~amt *n* патендно одељење; надлештво за заштиту проналазака; ~anwalt *m* заступник патената; ~gesetzgebung *f* патендно законодавство *n*, закони о издавању повеља за заштиту проналазака; ~gesuch *n* молба *f* за патенат (и. повељу за заштиту проналаска). [товати.]

patentie'ren {патентирн} [фр.] *tr.* 15g патен-)

Pate'nt...: ~inhaber(in *f*) *m* ималац, -ља (и. притежа)лац, -ља) патената (и. повеље о проналаску); ~recht *n* = ~gesetzgebung, патендно право; ~sachen *f pl.* патендне ствари, питања *n pl.* повеља о проналасцима; ~schutz *m* заштита *f* проналаска (и. изума); ~schutzgesetz *n* закон *m* о заштити проналаска (и. изума); ~steuer *f* порез *m* на патенат; ~verschlusß *m* патентни затвор, патендован затвор, безбедан затвор. [отац (духовни).]

Pa'ter {патр} [лат. pater „отац“] *m* 6i (pl. Patres) Paterno'ster {патристер} [лат.] *n* 2i 1. оченаш *m*, молитва господња *f*. 2. бројанице *f pl.*

Paterno'ster... {~ностр-}: ~kunst *f*, ~werk *n* ☼ множинска дизајлија *f*, дизајлија за мноштво света.

{(-но), дириџив(о), свечан(о),}

pathe'tisch {патѣтѝш} [гр.] *a* (dv.) патетич[ан]

Pathoio'g {патолоџк}, ~е {~логѝ} [гр.] *m* 3a патолог;

~ie' {~логи} *f* 6f патологија, наука о болестима.

patholo'gisch {~логѝш} *a* патолошки.

Pa'thos {патџс} [гр. pátthōs „страст“] *n* 6g (б. pl.) патос *m* (патетичност, страстност), свечаност).

Patie'nce {пѣсѣнс} *f* 3b, ~spiel *n* в. Geduld(s)-

Patie'nt {пациѣнт} [нвн.; *лат.] *m* 3a, ~in {~ѝн} *f* 3c болесник, -ца, пациент, -киња; ~en|stube

f болесничка соба, болница; ~en|zahl *f* број;

Pa'tin {патѝн} *f* 3c в. Pate. [м болесника.]

Pa'tina {патино} [ит. (лат. „пех“) *f* 6i (б. pl.)

зелена навлака (рђа) на старинским бронзаним стварима. [зи боју старинске бронзе.]

patinie'ren {патинирѣн} [ит.] *tr.* 15g дати брон-

Patria'rch {патријарх} [и р.] *m* 3a патријарх.

patriarch(al)isch {~ѝш, патријархѝш} *a* (dv.)

патријархал[ан] (но); патријаршки; **Patriar-**

cha't {~тријархат} *n* 2g патријарштво; патри-

ја ршија *f*; **Patria'rchen|würde** *f* патријаршко

достојанство.

Patrimonia'l... {патримонијал-}: ~gericht *n* вла-

стелински суд *m*; ~gerichtsbarkheit *f* власте-

линска, судска власт; ~güter *n* pl. власте-

линска добра. [ф, очевина, наследно добро.]

Patrimo'nium {~монѝум} [лат.] *n* 6e баштина

Patrio't {патриџт} [нвн. 1б в.; *фр.; *гр.] *m* 3a,

~in {~ѝн} *f* 3c родољуб, -пка, патриот, -ки-

ња; ~en|liga {~џт-н-} *f* савез *m* родољуба, па-

триотска лига.

patrio'tisch {~ѝш} *a*, *adv.* родољубив, -о, па-

триотски; **Patrioti'smus** {~џтѝсмуз} [гр.] *m*

6g (б. pl.) родољубље *n*, патриотизам.

Patri'ze {патриџ} [лат.] *f* 3b жиг *m*.

Patrizia't {патриџат} [лат.] *n* 2g патрицијат

m (племство, властелинство).

Patri'zier {патриџир} [лат. patricii „племићи“]

m 2l, ~in {~ѝн} *f* 3c (opp. Plebejer[in]) пле-

мић, -ка, властелин, -ка, патриџије, -ка.

Patri'zier..., **patri'zier...** {патриџир-}: **zhaft**

{патриџирхѝфт} *a* = patrizisch; ~herrschaft *f*

влада племства (и. властелѣ), патриџиска

влада; ~tum {патриџиртум} *n* inv.: а) плем-

ство, властеоство, патриџијат *m*; б) племи-

ћи *m* pl., властела, патриџији *m* pl.; ~würde

f племство *n*, властеоство *n*, патриџијат *m*,

племићко (и. властелинско) достојанство *n*.

patri'zisch {патриџѝш} *a* antiq. племићки, вла-

стеоски, патриџиски.

Patro'n {патрон} [лат. patrōnus] *m* 2g¹ 1. (и ~in

{~ѝн} *f* 3c) заштитник, -ца, покровитељ, -ка,

патрон, -ка. 2. *fat.* = Person, Bruder, Kerl;

lustiger ~ веселяк; уп. Kerl.

Patrona't {патронат} [лат.] *n* 2g antiq. заштит-

ништво, покровитељство, патронат *m*.

Patrona't..., **patrona't...** {~ат-}: ~s|berechtigt

{~с-} *a* (који је) овлашћен (и. опуномоћен)

на заштиту (и. покровитељство); ~s|herr *m*

заштитник, покровитељ (цркве); ~pfarre *f*

парохија за давање; ~s|recht *n* право за-

штитништва, право покровитељства; ~s|stelle *f* место *n* за давање; ~s|verhältnis *n* заштит-

ништво, покровитељство.

Patro'ne {патронѝ} [фр. *m*] *f* 3b 1. ☼ образац

m, калуп *m*. 2. ✕ и ✕ фишек *m*, метак *m*,

чаура.

Patro'nen... {~џн-н-}: ~auswerfer *m* ✕ изба-

цивач; ~fabrik *f* творница (и. фабрика) фи-

шека (и. чаура, метака); ~hülse *f* чаура

метка; ~rahmen *m* ✕ пуњач, шаржер; ~

tasche *f* = Patrontasche; ~tornister *m* торба

f с меџима.

Patro'nin {патронѝн} *f* 3c в. Patron 1.

patronisie'ren {~тронизирѣн} [Patron] *tr.* 15g

заштитити, -ћавати, бити покровитељ.

Patro'n|tasche {патрџн-} *f* фишеклија; в.

Mantel 1. [презиме (по оцу).]

Patrony'mikum {патронуѝмикум} *n* 6g и 6k

Patroui'lle {патруѝлѝ} [фр.] *f* 3b ✕ патрола,

стража; ~gegen den Feind извидница па-

трола, извидница; ноћна стража (која оби-

лази); ~n|führer *m* вођ патроле.

patrouillie'ren {~јурѣн} *intr.* (h и s) 15g ✕ стра-

жарити, ићи у патрулу, патролисати.

pa'tsch! {пач} [оном.] *int.* плас! шљис!

Pa'tsche {~} [оном.] *f* 3b 1. плесак *m*, шљисак

m, плеска. 2. (често у *dim.* **Pä'tschchen**

{пѣчхѝн} *n* 2l) шака *f*, рука *f*, шачица *f*, ру-

чица *f*. 3. бљузга, локва, бара, каљуга; *fig.*

in der ~ sein (и. sitzen) бити у шкрипцу; *fat.*

j-n in die ~ bringen довести кога у неприлику:

da sitzen wir nun in der ~! *fat.* сад смо у

шкрипцу; сад смо насели (и. надрђали)!; sich

aus der ~ ziehen извући се, бити видра.

pa'tschen [дн.] 15e *intr.* (h) кад се истиче звук,

s кад се истиче кретање). 1. плескати, -ну-

ти, шљискати, -нути. 2. im Kote ~ шљап-

(к)ати по блату. II *intr.* (h) и *tr.* 1. шљиску-

ти, -кати, шљепнути, -ити. 2. er patschte ihm

das Wasser ins Gesicht он му је плуснуо во-

ду у лице. 3. шљепкати; sich auf den Bauch ~

шљепкати се по трбуху.

Pa'tsch...., pa'tsch... {пѣч-}. ~hand *f*, ~händchen

n *fat.* = Patsche 2; j-m ein ~händchen ge-

ben плеснути кому по руци; **zhaft** *a* мокар

до коже, мокар као моча, мокар као додола.

Pa'tschull {пачуѝлѝ} [индиј.] *n* 6i: а) пачули;

б) ✕ ~(essenz *f*) есенција од пачулија.

patt {пѣт} [фр., *ит.] *a* inv. у употреби само

у прироку: ~ sein (machen, setzen) бити (у-

чинити) пат (у шаху).

Pa'tte {патѝ} [фр.] *f* 3b шапа.

pa'tzig {пѣѝх} [нвн.] *a* *fat.* надут, надувен;

пркосан; ~ tun кочити се, кочоперити се, ше-

пурити се; **Pa'tzigkeit** *f* 3b надутост, надуве-

ност. [бије у двобоју, мегданџија.]

Pauka'nt {пѣкѝнт} [pauken] *m* 3a студ. који се

Pau'k... {пѣк-}. ~arzt *m* лекар који прису-

ствује двобоју; ~boden *m* = Fechtboden.

Pau'ke {пѣкѝ} [срвн.] *f* 3b 1. ☼ бубањ *m*. 2. ☼

бубањ *m*. 3. *fat. fig.* (свечан) говор *m*; при-

дика.

pau'ken {~н} [срвн.] *intr.* (h) 15a 1. ☼ уда-

рати (и. лупати) у бубањ; бубњати; *fat.* auf

dem Klaviere ~ лупати у клавир. 2. *fat.* др-

жати говор (звучним гласом). 3. лупати једнако у; j-n gehörig ~ (из)млатити, измакљати, (из)деветати кога. 4. студ.: а) борити се, бити се у двобоју; mit j-m ~, и refl. sich mit j-m ~ (по)делити с ким мегдан, борити се (и. бити се) с ким; б) = büffeln. II Pau'ken *n* ударање (и. лупање) у бубањ; бубњање; држање говора; непрестано лупање (и. ударање); тучење; дељење двобоја.

Pau'ken... {пѡк'н-}: ~fell *n*: а) 🍷 кожа *f* на бубњу; б) 🍷 бубна опна *f*; ~klang 🍷 *m* звук бубња; ~schlag 🍷 *m* удар у бубањ; ~schläger 🍷 *m* лупач у бубањ.

Pau'ker {пѡк'р} *m* 2l 1. 🍷 бубњар, који бије бубањ. 2. = Paukant. 3. *fat.* = Lehrer.

Paukereif {аѡк'рѡ} *f* 3b 1. дељење *n* мегдана. 2. = Prügelei. 3. = Büffelei 1.

Pau'k...: ~handschuhe *m* pl. (~wichs *m*) рукавице *f* pl. (одело) *n* за мачевање; ~zeug *n* о-, с|према *f* за мачевање.

Paul {пѡл} *m* 8a Павле, Павао.

Paula {~а} *f* 8b Паула. [Паја, Пајкан.]

Paulchen {пѡлх'н} *n* 8g (dim. од Paul) Пајица, I

Pauline {пѡлин'} *f* 8d Паулина.

pauli'nisch {~ниш} *a* Павлов, паулински.

Pau'lus {пѡл'ус} *m* 8c Павле; ~Diakonus Павле ђакон (лонгобардски повесничар 740—801 год).

Pauperi'smus {пѡпер'јусм'ус} [нлат.] *m* inv. (б. pl.) пауперизам (сиромаштво, сиротиња, убоштво).

Pau's..., pau's... {пѡс-}: *fat.* ~back *m* 2g буцоња, буцов; ~backe *f* буцмаст образ *m*; ~bäckig *a* буцмаст.

Pauschal'e {пѡш'ал'} *n* 6e = Pauschalquantum.

Pausch(al)... {пѡш-, пѡш'ал-}: ~gebühren/satz *m* тарифа (и. такса) *f* ђутуре (и. отсеком); ~kauf 🍷 *m* куповина *f* (на) ђутуре (и. отсеком); ~quantum *n*, ~summe *f* сума (и. свота) отсеком (и. ђутуре).

Pause¹ {пѡз'} [срвн., фр., *гр.] *f* 3b пауза (и 🍷), стапка, почивка, одмор *m*, 🍷 међучин *m*.

Pau'se² {~} [нвн.; rausen²] *f* 3b процрт *m*, прецрт кроз провидну хартију; хартија на којој је избоцкан цртеж.

pau'sen¹ {~н} [лат.] *intr.* (h) 15e начинити почивку (и. одмор, станку, паузу).

pau'sen² {~} [фр. poncer] I *tr.* 15e процрта(ва)ти, прецрта(ва)ти кроз провидну хартију, избоцкати цртеж на хартији. II Pau'sen *n* процртавање.

pausie'ren [лат.] *intr.* (h) 15g = pausen¹.

Pau's|papier *n* хартија *f* за процрт(ава)ње.

Pa'vian {пав'иан} [хол.; *фр.] *m* 2g' 🍷 павијан, псоглав.

Pa'vians|gesicht *n* мајмунско лице.

Pazifikation'n {пацификаци'он} [лат.] *f* 3b пацификација (задовољавање, умирење, -авање).

Pazi'fik|bahn {пациф'ик-аѡс~} [енг.-нем.] *f* пацифичка железница (у Северној Америци од Атлантског до Великог Океана). [фиста.]

Pazifi'st {пациф'ист} *m* 3a миротворац, паци-
pazifizie'ren [лат.] I *tr.* 15g умири(ва)ти, успоставити -љати мир у (и. међу); смирити. II

Pazifizie'ren *n*, Pazifizie'run*f* = Pazifikation.

pazisie'ren {пацици'ир'н} [лат.] *intr.* (h) 15g уговјорити, -арати, споразуме(ва)ти се.

Pech {пѣх} [свн.: лат.] *n* 2g 1. смола *f*; mit ~ bestreichen (на)смолити, (на)мазати смолом, осмолити. 2. [нвн. студ.] *fat.* белај *m*, невоља *f*, несрећа, *fat.* баксузлук *m*; j-n ins ~ bringen навјући -лачити кога на белај; ~ geben = ausreißen II 2; ~ haben *fat.* бити баксуз; ich habe ~ баксуз сам; тера ме баксузлук.

Pe'ch..., pe'ch... {пѣх-}: ~artig *a* смоласт; ~baum 🍷 *m* бор; ~blende *f* min. пехбленда (минерал из кога се добија радиум); ~blume *f* 🍷 = ~nelke; ~draht 🍷 *m* дретва *f*, насмољена жица; ~erde *f* смоласта (и. смоловита) земља; ~fackel *f* буктиња, зубља од смоле; ~faden *m* смоласт конач; ~finster *a* мркло мрачан; es ist ~finster(e Nacht) мрак је да прст пред оком не видиш, помрчина као тесто; мркла је ноћ; ~harz *n* смола *f*; ~haube *f* капа намазана (и. обложена) изнутра смолом; ~licht {пѣх'хт}, ~ig {пѣх'х} *a* 1. смоласт; 2. смоловит, смолав, пун смоле; ~kessel *m* 🍷 котло (и. казан) за смолу; ~kohle *f* смолац *m*, смоласти угаљ *m*; ~kranz *m* 🍷 венац намазан смолом; ~ler {пѣх'л'р} *m* 2l смолар; ~nelke *f* 🍷 дремовац *m*, дремина, подримунак *m*, лепак *m*, урочница; ~pflanze *f*. а) котло (и. казан) *m* за смолу, смоленица; суд *m* за гориво, за светлост; буктиња; ~pflaster *n* смоласти мелем *m*; ~schwarz *a* црн као гар (и. зифт); ~schwarze Nacht мркла ноћ; ноћ да се прст пред оком не види; ~sieder *m* = Pechler; ~stein *m* min. смолац; ~tanne *f* 🍷 јела; ~vogel *fat.* *m* баксуз (човек); ich bin ein rechter ~vogel *fat.* баш сам баксушчи-на; 🍷 да се јадан за зелен бор хватим, и он би се зелен осушио.

Peda'l {пѣд'ал} [лат.] *n* 2g¹ 🍷 и 🍷 подножје, подножица *f*, пѣдал *m*. 2. *fat.* со. ноге *f* pl. Peda'l... {~ал-}: ~harfe *f* 🍷 харфа са подножицама; ~kurbel *f* 🍷 подножичка ручка (и. обрталка).

Peda'nt {пѣд'ант} [фр., ит., *гр.] *m* 3a, ~in {~јн} *f* 3c педант, -киња, цепидлака, ситничар, -ка; rechter ~ прави цепидлака, ситничар; ~erie' {пѣд'ант'ри} *f* 6f цепидлаштво *n*, ситничарство *n*, педантерија. [ски, педантски.]

peda'ntisch {~јш} *a* цепидлачки, ситничар-
Pedeil {пѣд'ел} [нлат.; *Büttel] *m* 2g¹, 3a универзитетски послужитељ.

Pediku'r {пѣдикур} [лат.] *f* 3b нега ногу; ~e {~} *m* 3a, *f* 3b жуљар, -ка, негова|лац -ља ногу. [Ѧ]; den ~ besteigen узјахати Пегаса. I Pe'gasus {пег'азус} [гр.] *m* 8c myth. Пегаз (и I) Pe'gel {пег'ел} [дн.] *m* 2l справа за мерење висине воде, водомер; ~höhe *f*, ~stand *m* висина *f* воде, стање *n* воде.

pe'geln {~н} *tr.* и *intr.* (h) 15f (из)мерити (виском) дубину воде.

pei'len {пѣл'н} 🍷 [Peil = Pegel] I *tr.* 15a (из)мерити (виском) дубину воде; (из)мерити. II Pei'len *n*, Pei'lung *f* мерење (виском) дубине воде; мерење.

Pei'l... {пѣл-} 🍷 ~höhe *f* висина воде; ~kom-
paß *m* компас за одређивање положаја; ~lot

n висак *m* за мерење дубине; *~stock m* водомер шмрка.

Pein {пѣн} [свн.; *лат. роена; *гр. роинѣ] *f* 3b (б. *pl.*) мука, патња, невоља; мучење *n*, мучеништво *n*.

peinigen {пѣнѣгн} [Pein] 1 *tr.* 15a мучити, кињити; е-п tot ~ уморити кога мучењем (и. кињењем). II **Peinigen n**, **Peinigung f** мучење, кињење.

Peiniger {пѣнѣгр} *m* 2l: а) (и *~in* {~ѣн}) *f* 3с мучитељ, -ка, кињилац, -ља; б) мучење *n*, мука *f*, беда *f*, бич *m*.

peinlich {пѣнѣх} [Pein] *a* (adv.) 1. *с* кривични (-о), казненѣ (-о); *~e Frage* муке *f* *pl.*, мучење *n*; мучно питање *n*; *~ (adv.) befragen* ударити на муке; *~e Gerichtsbarkeit* кривично правосудје. 2. мучан (-но), болан (-но); тегобан; *wie ~ ist es, zu...* *inf.* какво мучење да (се)...; како је мучно да (се)...; *~ (adv.) berührt werden* бити мучно дирнут (von *dat.*: *abl.*), патити (von *dat.* од). 3. претерано тачан (-но), до ситница утанчан (о), до ситних танчина брижљив (о); *~ genau* крајње савесан (-но), крајње тачан (-но); *~ genau sein* бити врло тачан; бити не може бити тачнији.

Peinlichkeit {пѣнѣч} *f* 3b (в. *peinlich*) 1. мучност; болност. 2. претерана тачност, утанчаност до ситница, брижљивост до ситница, не може бити већа тачност.

pein|voll {пѣн-} *a* = *peinlich* 2.

Peinlich {пѣнѣч} [пољ.] *f* 3b бич *m*; корбач *m*, јахачев бич, камџија.

peitschen {~н} 1 *tr.* и *intr.* (h) 15e бичевати, шибајти, -нути, ошинути. II **Peitschen n** бичевање, шибање.

Peitschen..., **peitschen...** {пѣнѣн-}: *~ähnlich a* бичаст, сличан бичу, налик на бич; *~griff m* бичаље *n*, држање *n* бича; *~hieb m* ударац бичем, шиб, шиб *f*; *~riemen m* каиш бича; *~schmitze*, *~schnur f* швигар *m* бича; *~stiel*, *~stock m* бичаље *n*. [ица, шибало.]

Peitscher {пѣнѣгр} *m* 2l, *~in* {~ѣн} *f* 3с шибач, *Peke'sche* [пољ.] *f* 3b горњи капут са гајтанима и ројтама.

Pe'king {пекѣн} [кин. „северна престоница“] *n* 8g 1. *☉* Пекинг *m* (престоница Кине). 2. *☿* *~seide* свилена материја.

pekuniär {пекунѣр} [фр.; *лат. pecunia „новац“] *a* (adv.) новчан (и -о). [нија.]

Pelargo'nie {пелѣргѣнѣ} [гр.] *f* 3b *☿* пеларго-*l*

Pela'sger {пелѣсгр} [гр.] *m* *pl.* 2l *antiq.* Пелазги (народ који је живео у Грчкој у преисториском времену). [тач *m.*]

Pelerine {пелѣринѣ} [фр.] *f* 3b пелерина, огр-*l*

Peli'de {пелѣдѣ} [гр. „син Пелеја“, мирмидонског краља] *m* 3a Пелејевић (Ахил).

Pelikan {пеликан} [срвн.; гр. пелѣкан] *m* 2g¹ *☿* гем, несит; *☿* врста зупчастих клешта.

Pelle {пелѣ} [дн.; лат. pellis „кожа“] *f* 3b љуска (куваних кромпира).

pe'llen {~н} [Pelle] *tr.* и *intr.* (h) 15a (о)љуштити, (о)љускати. [*m* *pl.*]

Pel'likartoffeln *f* *pl.* неољуштени кромпири

Pelopi'de {пелопѣдѣ} [гр. потомак Пелопсов]

m 3a *antiq.*, *myth.* Пелопид, Пелоповић.

Peloponne's {пелѣпѣнес} *☉* [гр. *f*] *m* *inv.* (ген. и *~neses* {~незѣс}) *antiq.* *der* ~ Пелопѣнес *m* (полуострво на југу Грчке).

Peloponne'sier {~незѣр} *m* 2l, *~in* {~ѣн} *f* 3с Пелопѣнежан (ин, -ка).

peloponne'sisch {~незѣш} *a* пелопѣнески.

Peloto'n {пелѣто} [фр.] *n* *bi* *☿* (чаркашки) вод *m*; *~feuer n* водна палба *f*.

pelu'sisch {пелузѣш} *☉* **Pelu'sium** град у Мисирју *a* пелузиски

Pelz {пелѣ} [срвн.; срлат. pellicia *f*; *лат. pellis „кожа“] *m* 2g 1. а) крзно *n*, кожа *f* (код животиња); б) крзно *n*, бунда *f*, кожух; *mit ~ besetzen* и. *füttern* поставити крзном; *fig.*: *pop.* *j-m* Läuse in den ~ setzen тутнути кому бубу у главу; *fam. co.* *j-m* den ~ ausklopfen испрашити кому тур, ишчибукати кога; *j-m eins auf den ~ brennen* ставити кому нож под гушу; *j-m auf den ~ rücken* притеснити кога, устолице гонити кога; не да(ва)ти кому ока отворити; *j-m den ~ waschen* натрљати кому нос, избрусити кога. 2. скрама, кора, навлака.

Pelz..., **pelz...** {пелѣ-}: *~art f* врста крзна; *~ besetzt a* опточен (и. украшен) крзном; *~boa f* дуга огрлица од крзна.

pel'zen {пелѣн} 1 [Pelz?] *jn.* *tr.* 15e 1. (о)драти. 2. *☿* калемити. 3. е-п ~ (ис)прашити тур кому, (иш)чибукати кога. II [Pelz] *a* крзнен, од крзна.

Pelz..., **pelz...**: *~futter n* крзнена постава *f*, постава од крзна; *~handel m* *☿* трговина *f* крзном; *~händler m* *☿* крзнар; *~hand|schuh m* крзнена рукавица *f*; *~licht* {пелѣхт} *☿* *~lig* {пелѣх} *a* 1. покривен (и. одевен, огрнут) крзном; космат, маљав, длакав; 2. покривен скрамом (и. кором), кожом (за течности); *~kragen m*: а) јака *f* постављена крзном; б) крзнена јака (за женске капуте); *~mantel m* крзнени огртач, бунда *f*; *~motte f* *☿* крзнени мољац *m*; *~mütze f* крзнена капа, шубара; *~rock m* кожух, бунда *f*, крзнени капут; капут постављен крзном; *~sam(me)t m* *☿* врста сомота; *~stiefel m* крзнена чизма *f*; *~tiere n* *pl.* *☿* животиње *f* *pl.* с крзном; *~ware f*, *~werk n* *☿* крзнарија, крзна *n* *pl.*, крзнена роба *f*. [ти *m* *pl.* (римски домаћи богови).]

Pena'ten {пенѣтѣн} [лат.] *pl.* *inv.*, *antiq.* пена-*l*

Pe'ndel {пенѣл} [фр. *m*] *m* и (аус. само) *n* 2t *☿* клатно *n*, шеталица *f*, њихало *n*.

Pe'ndellänge {пѣндѣл-} *f* дужина клатна.

pe'ndeln {пенѣлн} *intr.* (h) 15f клатити се, њихати се, осциловати; *fam. fig.* шеткати се, шврћкати се, шврљати; *nach Hause ~ (од-)гегати кући* (и. дома).

Pe'ndel...: *~schlag m*, *~schwingung f* клаћење *n* клатна (и. шеталице), трептај *m* клатна; *~uhr f* часџвник (и. сат) *m* са шеталицом; *~züge m* *pl.* zwischen A und B возови који иду (и. шеткају) између А и В.

Pendscha'b {пенѣш} *n* 8g *☉* в. Pandschab.

peni'bel {пенѣбѣл} [фр.] *a* тегобан, тежака, мучан; ун. *peinlich* 3. [мушки уд.]

Pe'nis {пенѣ} [лат.] *m* 6b (*pl.* Penes) пенис, *l*

Penna' {пѣнал} [срлат. pennāle] *n* 2g¹ 1. = Federbüchse. 2. *fat.* гимназија *f*. 3. *m* 2g, 2a гимназист, ученик средње школе.

Pennā'ler {пѣнел'р} *m* 2l = Pennal 3.

Pe'nn|bruder {пѣн-} *por.* [Penne] *m* скитница, клатница.

Pe'nnē {пѣн'} *por.* *f* 3b 1. мангупска крчма, склониште *n* за скитнице, преноћиште *n* најниже врсте. 2. кревет *m*, постеља *f*, лега-ло. 3. = Pennal 2.

pe'nnen {пѣн'н} *por. intr.* (h) 15a = schlafen. **penni'nisch** {пенин'ш} [лат.; *келт.] *a*: die Penninischen Alpen *pt.* Пенински Алпи.

Pennsylvania'nien {пѣнзу'лван'н} [Виљем Пен, оснивач, † 1718; silva „шума“] *n* 8g Пенсилванија *f* (једна од држава Уније, на Атлантском Океану).

pennsylvania'nisch {~ван'ш} *a* пенсилвански.

Pensee' {пa.се} [фр.] *I* *n* 6i ♀ = Stiefmütterchen. *II* **pensee'** *a* *inv.*, ~farben *a* боје цвећа дан и ноћ.

Pensio'n {пa.зион, пa.сион, пѣнзион} [фр.] *f* 3b 1. и X пензија; *mit* ~ verabschiedet пензионисан, у пензији. 2. = Pensionsanstalt. 3. *a*) пансион *m* (кућа која издаје храну), *b*) новац који се плаћа за храну. 4. стан *m* и храна *f*, пансион *m*.

Pensionā'r {пa.зионѐр, пa.сионѐр, пѣнзионѐр} [фр.] *m* 2g¹, ~in {~йн} *f* 3c пензионер, -ка; пансионир|ац, -ка. [stalt.]

Pensiona't {~нaт} [фр.] *n* 2g = Pensionsan-
pensionie'ren {~нiр'н} *I* *tr.* 15g пензионисати, ставити ~лати у пензију (и. у стање покоја); pensioniert у пензији, пензионисан; pensioniert werden бити пензионисан, бити стављен у пензију; sich ~ lassen пензионисати се, тражити пензију. *II* **Pensionie'ren** *n*, **Pensionie'ring** *f* пензионисање, стављање у пензију (и. у стање покоја).

Pensio'ns..., **pensio'ns...** {~онс-}: ~anstalt *f* пансион(ат) *m*, васпитни завод (für Knaben за дечаке, für Mädchen за девојке); ~beitrag *m* задржавање *n* (од плате) за пензију; ~berechtigt *a* који има право на пензију; с правом на пензију; ~berechtigtes Alter године *f* *pl.* за пензију; ~berechtigung *f* право *n* на пензију; ~fonds *m* = ~kasse; ~gesetz *n* пензиони закон *m*, закон о пензијама; ~kasse *f* пензиони фонд *m*; ~preis *m* цена *f* пансион(а); ~vorsteher (in *f*) *m* управитељ(ка) пансионата (и. васпитног завода). [задаћа *f*.]

Pe'nsium {пѣнзум} [лат.] *n* 6e, 6k задатак *m*, *f* **Penta...** {пѣнта-} [гр.] пента... (Fünf...) (пет...). **Pentagra'mm** {~грам} [гр.] *n* 2g¹ = Drudenfuß. **Penta'meter** {пентамет'р} [гр.] *m* 2l *met.* пентаметар (стих од пет стопа).

Pentateu'ch {пѣнтатѐх} [гр.] *m* 2g¹ (6. *pl.*) пет књига Мојсијевих, пентатеух. [пегавуша.]

Pe'pīng {пѣп'н} [фр. pépin] *m* 6i мала јабука

Pepsi'n {пѣпс'н} [гр.] *n* 2g¹ пѣпс'н *m* (сок који потпомаже варење).

per {пѣр} [лат.] *prp.* (особ. ♀ и *fat.*) са; на; по; *abl.*; zwei Mal ~ Jahr двапут на годину (и. годишње); ~ Kahn чамцем, чуном; *v.* Kassa; ~ Wagen колима; *es geht bei ihnen*

alles ~ tu тикају се са сваким; *j-n* ~ Sie anreden ословити ~лавати кога са Ви.

pe'reat {пѣреат} [лат.] *I* *int.* доле!; ~ die Traurigkeit! доле с тугом! доле са жалощу!; (ако је предмет у *pl.*) **pe'reant** {пѣреант}: pereant die Philister! доле ђифте! *II* **Pe'reat** *n* 6i: *j-m* ein Pereat bringen приредити кому маџу музику (и. урнебесну дреку).

peremto'risch, аус. **perempto'risch** {пѣрѣм(п)тѣ-р'ш} [лат.] *a* перемторан (који поништава, обара; пресудан; одлучан).

perennie'ren {перенир'н} [лат.] *inlr.* (h) 15g

трајати више година; ~d вишегодишњи. **perie'kt** {перфект} [лат.] *I* *a* (*dv.*) савршен(о); свршен; готов. *II* **Perfekt** (и **перфект**) *n* 2g (аус. *pl.* ~а {перфекта} *gr.* перфекат *m*, прошло време.

Perfekt...: ~bildung *f* образовање *n* (и. грађење *n*, творба) времена прошлог; ~um *n* 6k *gr.* = perfekt *II*.

Perforatio'n {пѣрфорацион} [лат.] *f* 3b најв. ♀ перфорација ((про)бушење; проврћење).

perforie'ren {~форир'н} *tr.* 15g пробушити; провртетти.

Perforie'r|maschine *f* машина (и. stroj *m*) за бушење (и. проврћивање, пробијање).

pergame'nisch {пѣргамѣн'ш} [Pergamon] *a* пергамски, из Пергама (стари град у Малој Азији). [гаменат *m*, хартија *f* од коже.]

Pergame'nt {пѣргамент} [Pergamon] *n* 2g пер-

Pergame'nt..., **pergame'nt...** {~ѣнт-}: ~ähnlich, ~artig *a* пергаментаст, налик на пергаменат; ~band *m* 2f. *a*) повез од пергамента; *b*) књига повезана у пергамент; ~blatt *n* пергаментски лист *m*; ~zen {пѣргамѣнт'н} [лат.] *a* пергаментски, од пергамента; ~fabrik *f* фабрика (и. творница) пергамента; ~fabrikation *f* израђивање *n* (и. израда) пергамента; ~handel *m* трговина *f* пергаментом; ~händler *m* пергаментар, трговац пергаментом; ~macher *m* пергаментар, израђивач пергамента; ~papier *n* пергаментска хартија *f*, пергаментски папир *m*, хартија од пергамента; ~rolle *f* смотуљак *m* (и. труба) хартије од пергамента. [*m* (стари град Мале Азије).]

Pe'rgamon {пѣргамон} *n* 8g antiq. ♀ Пергам|
perhorreszie'ren {перхорѣсцир'н} [лат.] *tr.* 15g = verabscheuen.

Perihe'l(ium) {перихѣл(иум)} [лат., *гр.] *n* 2g¹ (6e) ♀ перихел(иум) *m* (тачка на путањи најближа Сунцу).

perikle'isch {периклеиш} [Pe'rikles, атински државник, † 429 пре Хр.] *a* перикловски, Периклов.

Periko'pe {перикоп'е} [гр.] *f* 3b *rel.* перикопа.

Perio'de {период'е} [гр.] *f* 3b: *a*) ♀ период(*a*) *f* *m*, време *n* оптицаја, *b*) период *m*, време *n*, доба *n*, *c*) *gr.* период *m*, реченични склоп; ~n|bau {~од'н-} *m* *gr.* склоп периода.

perio'disch [гр.] *a* (*dv.*) периодич(ан(-но), по-времен(о)). [дичност, повременост.]

Periodizität' {~одицитет} *f* 3b (6. *pl.*) перио-
Peripate'tiker {перипатетик'р} [гр.] *m* 2l antiq.

phis. перипатетичар, присталица Аристо-телове науке.

peripate'tisch {~етѣш} *a* перипатетички, аристотеловски.

Peripherie' {~фери} [гр.] *f* 6f Δ обим *m*, опсег *m*, периферија; ~winkel {~ш} *m* перифериски угао (и. кут).

periphe'risch {~фериш} *a* (dv.) перифериски, перифер|ан(-но), на обиму, на опсегу, обима (gen.), обимов.

periphra'stisch {~фрастѣш} [гр.] *a* gr. ~e Zeiten *f* pl. времена образована помоћним глаголом. [рископ *m* (доглед на подморницама).]

Perisko'p {перископ, пер~} [гр.] *n* 2g пе-

Peristy'l {~стѣл} [гр.] *n* 2g¹ Δ перистил *m*, галерија *f* (и. ходник *m*) са стубовима.

Perka'l {перкал} [фр., *инд.] *m* 2g¹ Δ перкал (густо памучно ткиво). (удар(ац)).

Perkussio'n {пѣркѣсион} [лат.] *f* 3b перкусија

Perkussio'ns {~онс-} ~gewehr *n* перкусионо (ватрено) оружје, оружје које пали ударом ороза; пушка *f* која пали ударом ороза; ~schloß *n* ударац *m*; ~zünder *m* \times перкусиони упалач, упалач ударцем; ~zündung *f* \times перкусионо паљење *n*.

perkutie'ren {~кутирѣн} [лат.] *I* tr. 15g удар|ати, -ити; *f* куцати; испитивати куцањем. *II* Perkutie'ren *n* куцање; ударање.

Perl {пѣрл} [фр.] *f* Δ ситна слова = Perlschrift.

Pe'rl..., pe'rl... {пѣрл-} ~artig *a* бисераст, сличан бисеру, као бисер; ~asche *f* Δ чиста поташа; ~boot *n* Δ наutilus *m*; ~chen {пѣрлхѣн} *n* 2l (dim. од Perle) зрнце бисера, бисерчић *m*.

Pe'rle {пѣрл} [сви.] *f* 3b 1. бисер *m*; die ~n vor die Säue werfen бацати бисер пред свиње; зна (ти) свиња шта је диња; fig. die ~ unter den Frauen бисер жена, бисер од жене. 2. Δ зрно *n*, зрнце *n*.

pe'rlen {пѣрлѣн} *I* *a* бисеран, од бисера. *II* intr. (h) 15a 1. искричати, бацати искре, пенити (се), пенушати (се); преливати се, блистати, сијати (роса, сузе). 2. Δ (особ. у р. pr.) ~ des Spiel бисераста свирка *f*. *III* Pe'rlen *n* искричање, бацање искри, пенушање.

Pe'rlen..., pe'rlen... {пѣрлѣн-} ~bank *f* 2f спруд *m* (и. греда, мангура) бисерних шкољака; ~fischer *m* ловац бисерних шкољки (и. бисера); ~fischerei' *f* лов(иште *n*) *m* бисерних шкољака; ~krone *f* бисерна круна; ~küste *f* бисерна обала; ~muschel *f* бисерна шкољка, бисерница; ~reich *a* богат бисером; ~schmuck *m* накит од бисера, бисерни накит; ~schnur *f* бисерна ниска (и. огрлица), ниска бисера; ~stickerei' *f* бисерни вез *m*.

Pe'rl..., pe'rl... {пѣрл-} ~farben *a* бисерне (и. бисерове) боје (gen.); ~förmig *a* облика бисера, у облику бисера; ~gras Δ *n* сузица *f*; ~grau *a* бисерно сив, сив као бисер; ~grauen *f* pl. сасвим очишћен прекрупљен јечам *m*, прекрупница *f*; ~huhn *n* Δ бисерка *f*; ~licht {пѣрлѣхт} *a* = ~artig; ~muschel *f* Δ бисерна шкољка (и. острица); уп. Perlenmuschel; ~mutter *f* седеф *m*; ~mutter|artig *a* седефаст; ~mutter|glanz *m* седефни сјај; ~mutterglanz geben да(ва)ти сјај седефа, начинити седефастим; ~mutter|knopf *m* седефно дугме *n*; ~muttern *a* седефни, од седефа; ~mutter|-

schicht *f* слој *m* седефа; ~schnur *f* = Perlen-schnur; ~schrift *f* Δ (врло) ситна слова *n* pl., ситно писмо *n*; ~stab *m* Δ украс на зиду у виду бројаница; ~sucht *f* туберкулозна болест са израштајима на плућима у облику бисера; ~zwiebel Δ *f* празилук *m*.

permane'nt {перманѣнт} [лат.] *a* сталан, трајан, перманентан.

Permane'nz {~нѣнц} *f* 3b сталност, трајност, перманентност; sich in ~ erklären изјавити ~ливати да се седница неће прекидати пре окончања извесних питања.

permutie'ren {пѣрмутѣрѣн} [лат.] *I* tr. 15g перматовати, измењати (места) (acc., dat., gen.).

II Permutie'ren *n*, Permutierung *f* пермутавање, мењање, измењивање, премештање.

Peroratio'n {пѣрорациѣн} [лат.] *f* 3b закључак (и. свршетак) *m* беседе. [свечан говор.]

perorie'ren {~пѣрѣн} intr. (h) 15g (о)држати

Perpendi'kel {~пѣндикѣл} [лат. *n*] *m* и. *n* 2l 1.

Δ управна *f*. 2. Δ клатно *n*.

perpendikula'r {пѣрпѣндикулѣр}, perpendikulä'r {~лер} *a* (dv.) управ|ан (-но), одвес|ан (-но), перпендикулар|ан (-но).

Perpetuum mo'bile {пѣрпетуум мобиле} [лат.] *n* 6i (pl. и Perpetua mobi'lia {~туа мобила}) перпетуум мобиле *m* (машина која би непрекидно вршила рад ограниченом количином енергије).

perple'x {пѣрплекс} [лат.] *a* збуњен, смућен, пометен, запанен; забезекнут; згранут; пресражен.

Perro'n {пѣррѣн} [фр.] *m* 6i: *a\Delta, Δ перон, слободне степенице *f* pl; *b*) Δ = Bahnsteig. Уп. Inselferron.*

Perse'nnig {пѣрзѣнѣн} [хол.] *f* 3b накатрписано платно *n* као заштитна покривка.

Pe'rser {пѣрзѣр} *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3c Персија|ца, -ка. [тови, медски ратови.]

Pe'rser|kriege *m* pl. antiq. грчко-персиски рат

Persia'ner {пѣрзијѣнѣр} Δ *m* 2l = Krimmer.

Pe'rsien {пѣрзѣн} Δ *n* 8g Персија *f* (земља у Азији).

Persifla'ge {пѣрзифлажѣ} [фр. *m*] персифлажа

persiflie'ren {~флирѣн} tr. 15g исмевати, ругати се. [сковача *f*, ракија *f* од бресака.]

Pe'rsiko {пѣрзико} [ит.] *m* 6i бресковача *f*, пра-

pe'rsisch {пѣрзѣш} *a* 1. персиски; die ~en Briefe Персијска писма (од Монтескије);

Persischer Meerbusen Персиски Залив.

Perso'n {пѣрзон} [лат. „persona“] *f* 3b лице *n*, личност, особа; hervorragende ~ истакнута личност; stumme ~ статиста, изигравало; in eigener ~ сам, лично, fam. главом и брадом; ich für meine ~ што се мене тиче; с моје (и. од моје) стране; groß (klein) von ~ sein бити висока (мала) стаса; j-n von ~ kennen знати кога лично (и. из виђења); auf die ~ на главу; од главе.

Persona'l {пѣрсонал} [лат.] *n* 2g¹ (6. pl.) (opp. Material) особље *n* coll., персонал *m*; послуга *f*.

Persona'l... {~ал-}. ~abgabe *f* лични порез *m*, порез на личност; ~akten *f* pl. лични подаци *m* pl., лична акта; ~arrest *m* лични затвор; ~beschreibung *f* лични опис *m*.

Persona'le {пѣрзонал'е} [лат.] *n* бe, вeћ. *pl.* **Persona'lien** {~ал'и} најглавније околности живота неког лица; лични подаци *m pl.* (име, презиме, године, место рођења и др.).

Persona'l...: ~papiere *n pl.* = ~akten; ~propomen *n gr.* лична заменица *f*; ~union *f pol.* персонална унија (уједињење двеју држава само у личности владаоцевој).

Persö'nchen {пѣрзöч'ен} *n 2l (dim. од Person)* мало лице, мала личност *f*; особина *f*; човекулак *m*, приа *m*; schnurriges ~ смешна-ковић *m*, смешна личност *f*.

Persö'nen... {пѣрзöч'ен-}. ~aufzug ☼ *m* диза-лица *f* за људе; ~beförderung *f* превоз (и. пренос) *m* путника; в. Güterzug; ~dampfer ☼ *m* путнички пароброд, путничка лађа *f*; ~frage *f* питање *n* личности; ~halle ☼ *f* путничка станица; ~kultus *m* поштовање *n* (и. култ) личности; ~post путничка пошта; ~register *n* списак *m* лица; ~stand *m* лични подаци *m pl.*; ~tarif *m* путничка тарифа *f*, путнички ценовник; ~verkehr *m* путнички саобраћај (и. промет); ~wagen *m*: а) путничка поштанска кола *n pl.*; б) ☼ путнички вагон, путничка кола *n pl.*; ~wechsel *m* промена *f* лица, особља; ~zug *m* ☼ путнички воз (и. влак). Уп. Personal...

Personifikatio'n {пѣрзöфикациö'n} [лат.] *f 3b* персонификација (и. оличавање -ење).

personifizieren {~цир'ен} *tr. 15g* персонификовати, оличавати. [ловљен.]

personifiziert персонификован, оличен, оте-

persö'nlich {пѣрзöч'лих} [Person] *a 1.* лични, особни; *adv.* лично; ~e Anspielung смирање на неку личност (речима); ~ werden бити (и. постати) личан (у разговору, када се место ствари напада лице); ~e Freiheit лична слобода. 2. лично, сам, главом; Sie werden ihm diesen Brief ~ geben ви ћете му лично (пре-)дати ово писмо; ~ erscheinen појавити се ~љивати се лично (и. сам, главом); ~ haften јамчити лично, бити лично обавезан; ~e Haft лични затвор.

Persö'nlichkeit {~кѣ'т} *f 3b* личност; особа, лице *n*.

Perspektiv {пѣрспѣктиф} [фр., *лат.] *n 2g¹* дурбин *m*, доглед *m*; ~e {~иш} *f 3b* перспектива.

perspektivisch {~тѣв'иш} *a* перспективан, у перспективи; *adv.* перспективно у перспективи. [спективи] сликање *n*.

Perspektiv'malerei' *f* перспективно (и. у пер-)

Pertinenz {пѣртиненс} [лат.] *n 6h* припадност, припадљеност; das Haus mit den Pertinenzen кућа с припадљеностима.

Pertinentz {пѣртиненци} [лат.] *f 3b* припадност, додатак, припадљеност; в. и Pertinens.

Peru {перу, ~перу} [шп. 1524 год.] *n 8g* ☼ Перу *m* (република у Јужној Америци).

Perua'ner {перуан'ер} *m 2l*, ~in {~ин} *f 3c* Перуанца, -ка. II и perua'nisch {~иш} перуански. [вијаниш']

Pe'ru|balsam *m phm.* перуански балсам, „пер-

Perü'cke {перу'к} [фр.] *f 3b* власуља, перика; eine ~ tragen носити власуљу.

Perü'cken... {перу'к-н-}: ~baum *m* ☼ = Fär-

berbaum; ~macher *m* власуљар; ~stock *m* дрвена направа *f* за главу која носи перику.

Pe'ru|rinde *f phm.* кора од кине.

Perversität' {пѣрвѣрситет} [лат.] *f 3b* перверзност (изопаченост, поквареност, покварењаство).

Pessimism {пѣсими'зм} [нлат.] *m 6g (6. pl.)* песимизам (схватање да је у свету више зла но добра); **Pessimist** {~мист} *m 3a* песимиста; **pessimistisch** {~иш} *a, adv.* песимистички.

Pest {пѣст, пѣст} [нвн.; фр.; *лат. pestis] *f 3b* куга, чума; wahre ~ права куга; daß dich die ~! чума те убила (појела)!

Pest- {пѣст} [слов.] *n 8g* ☼ Пешта *f*, Будимпешта *f* (главни град Угарске).

Pe'st..., **pe'st...** {пѣст-}: **ähnlich**, **artig** *a* налик на кугу, сличан кузи, као куга; ~arzt *m* лекар за кугу; ~beule *f* ☼ кужна гука; *fig.* смрадна (и. гнусна) рана; ~blatter *f* ☼ кужна гнојница; ~fleck(en) *m* кужна пега *f*; ~hauch *m* кужни задах; ~haus *n* кужна болница *f*; ~hof *m* кужно склониште *n*, кужна болница *f*; ~höhle *f* кужна пећина.

Pestilenz {пестиленц} [срвн.; лат.] *f 3b* = Pest¹. **pestilenzialisch** {~лѣнциал'иш} *a* кужни.

Pest'..., **pest'...**: **krank** *a* болестан од куге, окужен; ~kranke(r) *s* болесник -ца кужник, -ца, окуженик, -ца; ~ordnung *f* уредба против куге; **verdächtig** *a* због куге подозреван, који је под сумњом да је окужен.

Peta'rde {петард'е} [фр. *m*] *f 3b* лумбарда.

Petardie(er) {петардиер'ер} *m 2g¹ 2l* лумбардаш. [тражилац.]

Pete'nt {петент} [лат.] *m 3a* молилац -тељ, I

Peter {петр} [Petrus] *m 8f 1.* Петар. 2. *fig.* dummer ~ глупак; langweiliger ~ гњаважа, гњаватор, досадан човек. 3. schwarzer ~ врста игре карата, игра магарца.

Peterchen {~х'н} *n 2l (dim. од Peter)* Перица *m*.

Petersburg {петр'сбург} *n 8g* ☼ (Sankt) ~ (Свети) Петроград. [3с Петрограђан'ин, -ка.]

Petersburger {петр'сбург'ер} *m 2l*, ~in {~ин} *f* I

Petersilie {петр'зили} [свн.; гр.] *f 3b* ☼ першун *m*; *fam. fig.* ihm ist die ~ verhasst нису му све козе на броју; ~n|blatt {~иш-н} *n* лист *m* (од) першуна.

Peters... {пѣтр'с-}: ~kirche *f* Петрова црква (у Риму); ~piennig *m* Петров новчић.

Peti't {п'тѣ} [фр.] *f inv.* ☼ пѣтит *m* (мала слова).

Petitio'n {петициö'n} [лат.] *f 3b* = Bittschrift, петиција.

petitionieren {~циöи'рен} I *intr. (h)* 15g моли-ти, упутити -нивати петицију. II **Petitionieren** *n* петиција *f*, молба.

Petitio'ns... {~онс-}: ~recht *n* право петиције (и. молбе); ~weg *m.* auf dem ~wege молбом, I

Peti't|schrift *f* ☼ = Petit. [петицијом.]

peträ'isch {петрѣ'иш} [лат.] *a* ☼ das Peträische Arabien Петрејска Арабија *f*.

Petrefa'kt {петрефакт} [гр.-лат.] *m* и. *n 4c geol.* окаменотина *f*, петрефакт *m*; ~enkunde {~акт-н-} *f* наука о окаменотинама, палеонто-

Pe'tri {петри} *gen.* од Petrus. [логија.]

Petrogra'd {петроград} *n 8g* ☼ Петроград *m* (главни град Русије, данас Лењинград).

Petrogra|der {~град·р} *m* 3a, ~in {~йн} *f* 3c Петрогра|н|ин, -ка.

Petro|leum {петролеум} [гр.-лат.] *n* 6i (б. pl.) петролеум *m*, петролеј *m*, камено уље, гас; gereinigtes ~ пречишћен петролеум.

Petro|leum..., petro|leum... {~олеум} ~äther *m* петролејски етар, керозолен; ~flasche *f* петролејска боца; ~haltig *a* који садржи петролеума; ~industrie *f* петролеумска индустрија; ~kanne *f* кант(и)а за петролеум; ~koch|apparat, ~kocher, ~koch|ofen *m* пећ *f* за кухање на петролеуму; ~lager *n* петролеумско лежиште *n*; ~lampe *f* петролеумска лампа; ~motor|wagen *m* аутомобил с петролеумом; ~quelle *f* петролејски извор *m*, извор петролеума; ~schiff *n* ~ петролејска лађа *f*; ~weib *n* петролејка *f*; ~werk *n* ~ петролеја-|

Pe|trus {петр·с} [лат.; *гр.] *m* 8c Петар. [raf.]

Pe|tschaft {печ·афт} [срвн. (пор.) *чеш.] *n* 2g печат *m*; ~stecher *m* печатарезац.

petschie|ren {печ·и·р·н} [Petschaft] *tr.* 15g печатити, жигосати.

pe|tto {пето} [ит. „груди“] само у: et. in ~ haben смерати (и. намеравати) што.

Petu|nie {петуни·} [браз.] *f* 3b ~ петунија.

Petz {пџ} [срвн.] *m* 2g Freund (и. Meister) ~ Медо, Мејо (име медведа у баснама), меца.

Pet|ze {~} *f* 3b 1. a) = Bärin; b) и = Hündin. 2. *fam.* = Petzer(in).

pe|tzen {пџ·н} *fam.* [дн.] *tr.* и *intr.* (h) 15a и 15e достављати, -ити, потказ(ив)ати.

Pe|tzer {пџ·р} *fam.* *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c достављач, -ица, потказивач-ица; школ. *fam.* 1

Pf. *abr.* = Pfennig. [тужибаба.]

Pfad {пф·ат} [свн.] *m* 2g стаза *f*, путања *f*; ein ausgetretener ~ утврена стаза (и. путања).

Pfa|d..., pfa|d... {пфат·} ~finder(in) *f* *m* X извиђач, -ица, извиђиц, -ца; извидница; fig. die Wissenschaft als ~finderin наука која тражи пут; ~los *a* беспутан, без стазе, непроходан; ~sucher(in) *f* *m* тражилац -ља пута. [поп, пор. попа; die ~еп поповштина *f*.]

Pfa|ffe {пф·аф·} [свн.; *гр. παππας „отац“] *m* 3a)

Pfa|ffen..., pfa|ffen... {пф·аф·н·} ~feind *m* непријатељ (и. противник) попова; ~herrschaft *f* влада попова (и. свештенства); ~hütchen *n*

~ кур(и)ковина *f*, крковина *f*, машљик(овина) *f*, мека шибa *f*; ~knecht *m* поповски роб; ~latein *n* црквени латински *m*, латински

тебника, молитвеника; ~mäßig *a* = pfäffisch; ~schuh *m* поповска обућа *f*; ~tum {пф·аф·н·тум} *n* 1. поповштина *f*, утицај (и. власт) попова, монахизам; 2. поповштина *f*, попови

mpl., попекање *mpl.*; ~volk *n* *fam.* поповштина *f*, попови *mpl.*; ~wesen *n*, ~wirtschaft *f* поповштина *f*, клерикализам *m*. Уп. и Prie-)

pfä|ffisch {пф·еф·иш} [Pfaffe] *a* поповски. [ster...]

Pfä|fflein {пф·еф·иш·н} *n* 2l (dlm. од Pfaffe) попче, попић *m*.

Pfahl {пфал} [свн.; *лат. palus] *m* 2d. 1. колац, дирек, соја *f*, соха *f*, притка *f*, колац (и. мотка *f*) за премери, проштац (срамни) стуб; ~шип. 2. fig. in (и. zwischen) seinen vier Pfählen sitzen затворити се (и. седети) у своја четири зида; e-p ~ im Fleische haben немати

мира у себи.

Pfa|hl... {пфал·} ~bau *m*: a) ~ *n* coll. коље (и. шипови *mpl.*) набијено у земљу; b) ~bauten зграде *fpl.* (и. насеља *npl.*) на кољу, сојенице *fpl.*; ~bauer *m* накољчанин, становник језерског насеља на кољу; ~brücke *f* мост *m* (саграђен) на шиповима; ~bürger *m*: a) становник ван градских зидина, становник предграђа (и. околине града); b) хифта, паланчанин.

Pfä|hlchen {пф·ел·х·н} *n* 2l (dim. од Pfahl) кочић *m*.

pfä|hlen {пф·ел·н} [Pfahl] *l* *tr.* 15a. 1. огра|дити -ђивати прошћем, оградити палисадом, поб|ости -адати (и. заби(ја)ти) шипове (и. пилотне). 2. тачкати, ставити -љати притку уз, удар|ити -ати (и. поби(ја)ти) притке (и. тачке) за. 3. наби(ја)ти на колац. II Pfä|hlen *n*, Pfä|hlung {пф·елун·} *f* ограђивање прошћем (и. палисадом, кољем); победање (и. забијање, за-, на|бијање) шипова (и. пилотни); тачкање, ударање (и. побијање) притки (и. тачки); набијање на колац. 2. (само Pfä|hlung) = Pahlwerk.

Pfa|hl... {пфал·} ~graben *m* ров (и. шанац) ограђен прошћем (и. палисадом, кољем); ~hecke *f* ограда од прошћа (и. коља, палисада); ~mühle *f* воденица (и. млин *m*) на шиповима (и. кољу, пилотнама (*opp.* Schiffsmühle); ~ramme *f* ~ маљ *m*; ~werk *n* a) ~ коље *n* coll., шипови *mpl.*; b) X одбранбено коље (и. прошће) *n* coll.; ~wurzel *f* ~ главни корен *m*; ~zaun *m* ограда *f* од коља (и. прошћа), плот од прошћа.

Pfalz {пф·алц} [свн.; *лат. palatium *n*] *f* 3b. 1. палата, дворac *m*, замак *m*. 2. палатинат *m* (земља дата у феуд пфалцпрофу); ~ die ~ Пфалц, Фалачка; в. Ober-, Unter-, Rheinpfalz.

Pfä|lzer {пф·елц·р} [Pfalz] *l* *m* 2l. 1. (и ~in {~йн} *f* 3c) становник -ца Пфалца (и. Фалачке), Фалачан|ин, -ка. 2. и ~Wein (Tabak) фалачко вино (фалачки дукан). II *a* inv. палатински, фалачки.

Pfa|lz..., pfalz... {пфалц·} ~graf *m* пфалцграф (гроф царског двора); ~grafen|würde *f* достојанство фалачкога грофа, палатинат *m*; ~gräfin *f* пфалцграфица; ~gräflisch {~гр·еф·иш·}, ~gräfllich *a* пфалцграфски, палатински; ~grafschaft *f* = Pfalz 2.

pfä|lzisch {пф·елц·иш} [Pfalz] *a* = Pfälzer II.

Pfand {пф·ант} [свн.] *n* 2a. 1. залога *f*, фота; s-e Ehre zum ~e setzen заложити своју част; Pfänder spielen играти фоте; was soll der tun, dem dies ~ gehört? шта да чини онај коме припада ова фота; чија је ово фота? 2. залога *f*, безбедност *f*, јемство; unbewegliches, j-m verschriebenes ~ залога непокретности (и. непокретног имања), хипотека; bewegliches ~ залога покретности (и. покретног имања).

pfä|ndbar {пф·ант·бар} *a* заложљив, што се може заложити, што може (по)служити као залога.

pfä|ndbar {пф·ант·бар} *a* ~ узабранљив, узаптљив, што се може узети као залога.

Pfa|nd... {пф·ант·} ~brief *m* ~ заложница *f*,

заложно писмо *n*, прибелешка *f*, облигација;
~bürge *m* талац.

pfā'nden {pfēnd'n} [свн.; *Pfand] *I tr.* 15c. 1. et. ~ ставити -лати (и. ударити -ати) забрану на што, узаптити -ивати што (као залогу за што). 2. j-m die Möbel ~ (lassen) и. j-p ~ попис(ив)ати намештај кому, ударити кому забрану на ствари. II **Pfā'nden** *n* = Pfändung.

Pfā'nder¹ {pfēnd'r} *m* 2l = Exekutor. [фоте.] **Pfā'nder**² {~} [pl. од Pfand]: ~spiel *n* игра(њен) *f*

Pfa'nd..., **pfā'nd...**: ~geld *n* новац *m* (добијен) за залог; ~gläubiger *m* X хипотекарни поверилац (и. веровник); ~gut *n* залог(е)но добро; ~haber(in) *f* *m* притежа(лац -ља (и. имал(ац, -ица) залог(е) (и. имања с хипотеком); ~haus *n* = Leihhaus; ~inhaber(in) *f* *m* = ~haber(in); ~leihe *f* 3b, ~leihgeschäft *n* заложни завод *m*, заложна банка *f*; ~leih(er)(in) *f* *m* зајмодавац -ка на залог; ~lösung *f* откуп *m* (и. вађење *n*) залог; ~nehmer(in) *f* *m* = ~leiher(in); ~objekt *n* залога *f*; ~recht *n* право залог(а) (и. хипотеке), заложно право; ~rechtlich *a* заложноправни, хипотекарни; ~schein *m* заложница *f*, заложна призначница; ~schuld *f* заложни дуг *m*, дуг на залог; ~schuldner(in) *f* *m* дужник -ца на залог, хипотекарни -а дужник -ца; ~sicherheit *f* заложно (и. хипотекарно) јемство *n* (и. осигурање), заложна (и. хипотекарна) безбедност; ~stall *m* стаја *f* за узапнену стоку.

Pfā'ndung {pfēnd'ung} *f* 3b = auspfänden II; gerichtliche ~ судски попис *m*, судско узимање у залог; ~sbefehl *m* наредба *f* за попис; ~srecht *n* право забране (и. узапњења).

Pfa'nd..., **pfā'nd...**: ~verschreibung *f* = ~brief; ~vertrag *m* уговор о залог; ~weise *adv.* заложно, на залог(у), као залог(а), у залог(у).

Pfā'nnchen {pfēn'č'n} *n* 2l (dim. од Pfanne) тигањчић *m*.

Pfa'nnē {pfän'ē} [свн.] *f* 3b. 1. тигањ *m*. 2. ☼ котао *m*, казан *m*, пиварски котао (и. казан). 3. fig. den Feind in die ~ hauen сасећи непријатеља, разнети непријатеља сабљама. 4. ☼ чашка; = Gelenkpfanne. 5. нек. фаља (на пушци).

Pfa'nnen {pfan'n-} ~blech *n* лим *m* за казане (и. котлове); ~deckel *m*: a) поклопац тигања (и. котла, казана); b) ~deckel e-s Steinschlusses огњило *n*; чакмак (на кремљачи); ~gebackene(s) *n* пржено; ~schmied *m* тигањар, котлар, казанџија; ~stiel *m* дршка *f* од тигања.

Pfā'nnēr {pfēn'r} [Pfanne] *m* 2l власник солаије.

Pfa'nnē/voll *f* пун тигањ *m*.

Pfa'nn[kuchen] *m*: a) = Eierkuchen; b) уштипак *m*, приганица *f* с пекмезом.

Pfa'rr..., **pfā'rr...** {pfār-}: ~amt *n* служба *f* пароха; ~amtlich *a* парохиски; ~besetzungsrecht *n* = Patronat; ~bezirk *m* парохија *f*; ~dorf *n* парохиско село.

Pfa'rre [свн.; срлат. paroquia; *гр. paroiki'a] *f* 3b 1. служба пароха, парошки положај *m*, парошко место *n*; прв. erst die ~, dann die

Quarre и. Knarre прво стајицу, па онда кравицу; леп ја, лепа ти, а шта ћемо папити; не прави од једног слепца два. 2. = Pfarrkirche. 3. парохија. 4. = Pfarrhaus.

Pfarrei' {pfarē'} *f* 3b = Pfarre.

pfarre'lich {~līx} *a* парохиски, нуриски.

Pfa'rre [свн.; Pfarre] *m* 2l, ~in {~č'n} *f* 3c парох, -овица, поп, -адија, жупник.

Pfa'rr...: ~garten *m* парох врт; ~gebäude *n* pl. парохиске зграде *f* pl.; ~gebühr *f* бир(овина) *f* *m*; ~gemeinde *f* парохија, нурија; ~genos *m*, ~genossin *f* парохијан(ин, -ка); ~haus *n* парохова (и. парохиска) кућа *f*; ~helfer *m* парохиски заменик (и. помоћник, заступник); ~herr *m* = Pfarrer; ~kind *n* парохијан(ин, -ка, fam. fig. стадо, паства; ~kirche *f* парохиска црква; ~stelle *f* = Pfarre I; ~verweser *m* намесник.

Pfau {pfāu} [свн.; *лат. pavō] *m* 4d (✓ 2g) ☼ паун; junger ~ паунић, паунче *n*; sich wie ein ~ brüsten шепурити се; кочоперити се.

pfau'ähnlich {pfā-} *a* налик на пауна, сличан пауну.

Pfau'en..., **pfau'en...** {pfā-}. ~auge *n*: a) пауново око; b) шарено око на паунову репу; c) ☼ паунац; ☼blau *a* паунастоплав, плав као пауново окце; ~blau *n* паунасто плаво, плаво као пауново окце; ~feder *f* пауново перо *n*; ~insel ☼ *f* Пауново Острво (близу Потсдама); ~schwanz *m* паунов реп; ~wedel *m* махалица *f* од паунова перја.

Pfau'...: ~fasan *m* ☼ фазан паун; ~hahn *m* паун; ~henne *f* пауница; ~huhn *n* пауница *f*.

Pfd. (St.) abr. = Pfund (Sterling).

Pfe'ffer {pfēf'r} [свн.; *лат. piper] *m* 2l (б. pl.) бибер; spanischer ~ ☼ паприка *f*; mit ~ würgen (за)биберити, (п)обиберити, заљутити (бибером), посути бибером; mit ~ und Salz справљен у виду умокца од бибера, соли и сирћета; fig. и прв.: im ~ sein и. liegen = in der Patsche sein; v. Hase I; ich wollte, er wäre, wo der ~ wächst! желео бих да оде у недођин.

Pfe'ffer..., **pfē'ffer...** {pfēf'r-}. ☼artig(e) Pflanzen *f* pl.) ☼ бибераст(е) биљке); ~baum *m* ☼ бибер (дрво); ~brühe *f* умокац *m* с бибером; ~büchse *f* биберњача, биберница, биберник *m*; ~fäbchen *n* = ~büchse; ~fraß, ~fresser *m* ☼ тукан, биберождер; ~gurke *f* кисео краставац *m* (зачињен бибером).

pfē'ff(e)rig {pfēf'rīx} *a* (добро) забиберен, добро посут бибером, заљућен, љут.

Pfe'ffer...: ~korn *n* зрно бибера; ~kraut *n*: a) грбаштица *f*; b) = Bohnenkraut; ~kuchen *m* наљут медањак, медени колач папрењак; ~kuchen|bäcker, ~küchler *m* продавац (и пекар) медањака папрењака, колачар медањих колача; ~land *n* Кајена *f* (фран. Гујана у Јужној Америци); fam. fig. j-n ins ~land wünschen послати кога у недођин, послати кога до врага; уп. и Pfeffer fig. и прв.: ~minze {pfēf'rminz-} ☼ *f* нана, метвица.

Pfe'ffer|minz... {pfēf'rminz-}: ~küchel(chen) *n*, ~pastille *f* колутаста бомбона од нане (и. метвице), проминцла; ~tee *m* теј од нане.

Pfeiffer...: ~mühle *f* млин *m* за бибер.

pfeffern {пфѣфрн} *I tr.* 15f (за)бибери, (за)-паприти; *fig.* зачи|нити -њавати пикантним, заједљивим, масним стварима; *fam.* папрено напла|тити -њивати; gepfeffert {рпфѣфрт} *a* (dv.) папрен(о), прескуп(о); das ist gepfeffert то је папрено (скупо); gepfefferte Rechnung папрен рачун. II *intr.* бити љут (као бибер), пећи, жећи.

Pfeiffer...: ~puß медењак папрењак *m* у облику лешника; ~pflanzung *f* бибериште *n*, бибери-рик *m*; ~rohr *n* = ~stau; ~rohr|stock *m* трска *f* од бибера; ~sack *m*: а) врећа *f* (и. џак) за бибер; б) = Krämer; ~stau *f*, ~strauch *m* бибер (дрво, шиб).

Pfeifchen {пфѣфхн} (*dim.* од Pfeife) *n* 2l 1. лулица *f*, лушица *f*, лулче. 2. свирачица *f*, звиждачица *f*, пиштаљчица *f*.

Pfeife {пфѣф} {свн.; *срлат. pipa} *f* 3b 1. свирајка, звиждаљка, пиштаљка; свирала, караба. 2. *fig.* nach j-s ~ tanzen müssen игра-ти као други свира; alles tanzt nach seiner ~ сви играју како он свира. 3. лула, луша. 4. дугачка кост. 5. цев; цев на оргуљама.

pfeifen {пфѣфн} {свн.; *срлат. pipare} *I 3t* 1 *intr.* (h) свирати, звиждати, пиштати; *fig.* dem Herrgott sei es getrommelt und gepfiffen хвала Богу!; в. Loch 1 б; *fam.* auf et. ~ por. пишати (на) што, презирати што; ich pfeife darauf! марим ја за то (као за лањски снег), ни бригеша ме за то, баш ме брига за то, *por.* пишам ја (на) то. II *tr.* 1. ein Lied ~ звиждати песму. 2. *por.* е-п ~ натегнути (и. цимнути, тргнути) једну, сручити чашу вина итд. III Pfeifen *n* звиждање, пиштање, свирање; свирање, сиња *f* (коња).

Pfeifen... {пфѣфн-}: ~beschlag *m* оков луле; ~brett *n* полица *f* за луле; ~deckel *m* заклопац на лули; ~fabrikant, ~macher *m.* а) творничар (и. израђивач) лула, лулар; б) творничар (и. израђивач) звиждаљки (и. пиштаљки, свирајки); ~form *f* калуп *m* за луле; ~kopf *m* глава *f* (и. огњиште *n*) луле; ~mund|stück *n*: а) дулац *m*; б) писак *m* (на лули); ~räumer *m* шипка *f* за чишћење лула; ~rohr *n*: а) камиш *m*, чибук *m*; б) трска *f* за прављење свира|ла-јки; ~spitze *f* писак (и. врх) *m* луле; ~stiel *m* камиш *m*, чибук *m*; das ist keinen ~ stiel wert не вреди ни луле дувана; ~stopfer *m* пуњач лула, чибугџија; ~strauch *m* јасмин.

Pfeifente {пфѣф-} *f* звиждарка (пловка). Pfeifen...: ~ton *m* земља *f* за луле; ~werk *n* свирале *f* pl. (на оргуљама).

Pfeifer {пфѣфр} *m* 2l (и ~in {~џн} *f* 3с) звиждач(ица), звиждало, -ица, свирац, -чица.

Pfeil {пфѣл} {свн.; *лат. pilum} *m* 2g стрела *f*: а) schnell wie ein ~ брз(о) као стрела; б) Стрела (сазвежђе); в) ~ отстојање средине тетиве од обима; д) *fig.* стрела, хитац *m*.

pfeil ähnlich *a* стреласт. Pfeiler {пфѣлр} {свн.; *срлат. pilarius} *m* 2l стуб, и *fig.* = Stütze; ~viereckiger (Wand-) ~ четвртаст (зидни) стуб; довратак; зид између два прозора, два отвора.

Pfeiler..., Pfeiler... {пфѣлр-}: ~bogen *m* стубни лук, лук изнад два стуба; ~förmig *a* у облику (четвртаста) стуба; ~schaft *m* дебло *n* (и. труп) стуба; ~spiegel *m*: а) зид између два прозора, два отвора; б) (слободно) огледало *n*; ~stein *m* = Basalt; ~tisch *m* сто уз зид између прозора; ~weite *f* ширина (и. отстојање *n*) између стубова.

Pfeil..., Pfeil...: ~förmig *a* стреласт, у облику стреле; ~geschwind = ~schnell; ~gift *n* отров *m* за стреле; стрелара *f*; ~kraut *n* кека *f*; ~naht *f* шав *m* између двеју темењача; ~schnell *a* (dv.) брз(о) као стрела; *adv.* стрелице, као стрела; ~schuß *m* удар(ац) (и. убуд) стрелом; ~schütz(e) *m* стрелац; ~wurzel *f*: а) = Pfahlwurzel; б) indische ~ wurzel арапут, стреласт корен *m*; ~wurzel(mehl) *n* арапут *m*.

Pfeinnig {пфѣнџх} {свн.} *m* 2g 1. (abr. Pf., v) пфениг, пара *f*. 2. пара *f*, новчић, keinen ~ haben немати ни кршене паре (и. ни пребијене паре), немати ни цвоњка; в. Heller; *prv.* wer den ~ nicht ehrt, ist den Taler nicht wert који није задовољан на ораху, није ни на товару. 3. = Geld.

Pfeinnig..., Pfeinnig... {пфѣнџх-}: ~ausgabe *f* издање *n* за пфениг, петпарачко издање (и. за марјаш); ~fuchser *m* *fam.* цимрија, циција, крвосерац; ~fuchserie {фуксрѣ} *fam.* *f* 3b цимријање *n*, цицијаштво *n*; ~magazin *n* јевтине новине *f* pl. (са сликама); ~weise *adv.* на пфениг(е), на парју, -е, по пфениг, по пару.

Pferch {пферх} {свн.} *m* 2g 1. тор. 2. торење *n*, уторавање *n*. 3. балега *f* уторених оваца; ђубриво *n*, гнојиво *n*.

Pferche {~} *f* 3b = Pferch.

pferchen {пферхн} *I tr.* (у)торити, затв|орити -арати у тор; *fig.* збити, стерати (у. тесан простор). 2. торењем (на)гнојити (и. (на)ђубрити). II Pfeichen *n* (у)торење, уторавање, затварање у тор, ђубрење (и. гнојење) (земљишта) уторењем (и. затварањем у тор).

Pferch... {пфѣрх-}: ~hütte *f* торска колиба; ~karren *m* мала кола *n* coll. где спавају пастири; ~schlag *m*: а) (у)торење *n*, затварање *n* у тор; б) право (у)торења.

Pferd {пфѣрт} {свн.; *лат. paraveredus} *n* 2g коњ *m*; aufs ~ steigen узjahати; поjahати коња; vom ~ steigen сjahати; zu ~! на коња!, jаши!; die ~e wechseln променити (и. мењати) коње (на путним станицама); *fig.* wie ein ~ arbeiten издирати као коњ (и. кљу-се), коњосати; das ~ beim Schwanzе auf-zäumen, das ~ hinter den Wagen spannen *fam.* клати под реп; sein ~ reiten уживати у својој омиљеној ствари; уп. и Steckenpferd; sich aufs hohe ~ setzen понети се; *prv.* в. Esel. {њић *m*, коњче; ~spiel *n* игра коњића. I

Pferdchen {пфѣртхн} *n* 2l (*dim.* од Pferd) ко- I

Pferde..., Pferde... {пфѣрд-}: ~ameise *f* велики мрав *m*; ~apfel *fam* *m* коњска ђуфта *f*, балега *f* коњска; ~arbeit *f*: а) коњски рад *m*, рад коња; б) *fig.* коњски посао; ~arz(nei) *f* коњски лек (и. *fig.*); ~arzt *m* в. RoBarzt

~ausfuhr|verbot *n* забрана *f* извоза коња; ~ausstellung *f* изложба коња, коњска изложба; ~bahn *f* коњска железница; коњски трамвај *m*; ~bahn|billett *n* трамвајска карта *f*; ~bahn|gesellschaft *f* трамвајско друштво *n*; ~bahn|verbindung *f* трамвајска веза; ~bändiger *m* укротитељ коња; ~bauer *m* сељак који обделава земљу коњима (в. Ochsenbauer); ~bestand *m* (бројно) стање *n* коња, коњица *f*; ~bohne *f* боб *m*; ~bremse *f* коњска мува; коњски обад *m*; ~decke *f* покривка за коња, коњско ћебе *n*, хаша, абаџија; ~dieb *m* коњокрадица; ~dieb|stahl *m* крађа *f* коња; ~eisen|bahn *f* в. ~bahn; ~fleisch *n* коњско месо; ~fliege *f* = ~bremse; ~fuß *m*: а) коњска нога *f*; б) = Klumpfuß; ~futter *n* коњска крма (и. храна) *f*, фураж *m*; ~geschirr *n* (ови *pl.*) *m*; ~gurt *m* колан, потпруг; ~haar *n* струна *f*; коњска длака *f*; ~hals *m* коњски врат; ~handel *m* трговина *f* (и. трговање *n*) коњима, *fam.* цамбашење *n*; ~handeltreiben трговати коњима, *fam.* цамбасити; ~händler *m* цамбас; трговац коњима; ~huf *m* коњско копито *n*; ~jude *pop. m* цамбас; ~junge *m* коњушар; ~kamm *m* чешаљ за коња, чишагија *f*; ~kenner *m* = ~kundige(r); ~knecht *m* коњушар; ~kraft *f* коњска снага; коњ *m*; ~krippe *f* јасле *f pl.*; ~kunde *f* наука о коњима, хипологија; ~kundige(r) *m* познавалац коња; хиполог; ~kur *f* лечење *n* коња; *fam.* о људима: е-е ~kur gebrauchen употребити -љивати коњско лечење; ~länge *f* коњска дужина, дужина једног коња; um zwei ~längen siegen победити за две коњске дужине; ~leine *f* поводац *m*; ~liebhaber(in) *f* љубитељ(ка) коња; ~liebhaberei *f* љубитељство *n* коња, вољење *n* коња; ~los *a* без коња; ~lotterie *f* коњска лутрија; ~mahne *f* коњска грива; ~makler *m* цамбас; ~markt *m* коњски трг; ~mäßig *a* коњски, као коњ; ~milch *f* кобиље млеко *n*; ~mist *m* коњско ђубре *n*, коњска балега *f*; ~natur *f* коњска природа; ~pflege *f* нега коња; ~rasse *f* коњска пасмина; ~renn|bahn *f* тркалиште *n*; ~rennen *n* коњска трка *f*; ~schwanz *m* коњски реп; ~schwemme *f* брод *m*, газ *m*, плићак *m*, појило *n*; ~stall *m* коњушница; ~stärke *f* = ~kraft; ~stehlen *n* = ~diebstahl; *fam. fig.* das kommt gleich hinterm ~stehlen ништа над горим; ~striegel *f* чешагија; ~tränke *f* појило *n* (за коње), водопој *m*, појница, појиште *n*; ~(transport)|wagen *m* кола *n pl.* (и. вагон) за коње; ~verleiher, ~vermieter *m* изнајмљивач коња; ~wechsel *m* измена *f* (и. измењивање *n*) коња; ~zucht *f* коњарство *n*, одгајивање коња. Уп. и Roß...

Pfe'tte {pfē't} [нвн.] *f 3b* = Dachpfette.

pfiff! {pfiff} *impf. ind.* од pfeifen.

Pfiff! {~} [pfiff] *m 2g 1.* звижд(ук), пиштук; е-п ~ туп звиждути, писнути. 2. ништ(и)ца, трице *f pl.*; трен(уг). 3. марифетлук; лукавство *n*, мајсторија *f*; den ~ verstehen знати марифетлуке, бити препреден, *fam.* бити фиџик (и. филаделфија). 4. полић.

Pfifferling {pfiff'rlīn} [срвн.; Pfeifer] *m 2g'*

1. млечњаја *f 2.* [нвн.] трице *f pl.*, тричарија *f*, ништа; das ist keinen ~ wert *pop.* то не вреди ни цвојка. [препреден.]

pfiffig {pfiffīg} [Pfiff 23] *a* домишљат, лукав, Pfiffigkeit {~} *f 3b* домишљатост, препреденост, лукавост *f*.

Pfiffikus {pfiffīkūs} [студ. 17. век, нем.-лат.] *fam. m 2h'* шерет, лисац, *fam.* препредења-к(овић).

Pfiffngst... {pfiffn'gst-}. ~abend *m* навечерје *n* Духова, вече *n* уочи Духова; ~blume *f* божур *m*.

Pfiffngsten {pfiffn'gst'n} [свн.; *гр. pentekoste' „педесетница“] *n 2l, f inv.*, са *art. veh.* у *pl.* Духови *m pl.*, Тројице *f pl.*, Света Тројица.

Pfiffngst...: ~feiertag *m* = ~tag; ~fest *n* празник *m* Духова, празник *m* Св. Тројице.

pfiffngstlich {pfiffn'gstlīx} *a* Духовски, Тројични.

Pfiffngst...: ~ochs *m* бик кога о Духовима свечано воде на ливаду; *pop. fam.* geputzt sein wie ein ~ochs бити накинђурен (и. удешен) као сеоска млада; ~predigt *f* проповед о Духовима; ~rose *f* = ~blume; ~tag *m* дан Духова; ~zeit *f* време *n* Духова.

Pfiffsich {pfiffzīx} [свн.; *лат. persicum] 1. *f 2l* и (аус. само) *m 2g* бресква *f*, праск(в)а *f 2. m 2g* = Pfirsichbaum.

Pfiffsich..., pfiffsich... {pfiffzīx-}. ~baum *m* бресква *f* (дрво); ~blatt *n* (~blüte *f*) бресквин лист (цвет) *m*; ~blüten|farbig *a* боје бресквина цвета; ~kern *m* коштица *f* од брескве; ~kern|brannt|wein *m* бресковача *f*, ракија *f* од бресака, прасковача.

pflā'nzbar {pfłāncbār} *a* (по)садљив, који се (што се) може (по)садити.

Pflā'nzchen {pfłānc'h'n} *n 2l (dim. од Pflanze)* биљчица *f*, *fig.* нежан цветак.

Pflā'nze {pfłānc'z} *f* [свн.; *лат. planta] *f 2b 1.* биљка; расад *m*, пресад *m 2. fam. iro.* = Kraut б; е-е saubere (и. nette) ~ тај красник (и. та красница) много обећава.

pflā'nzen [лат.] 1 *tr. i refl. 1sc* (по)садити (и *fig.*) X Geschütz auf den Wall итд. поставити топ на бедем итд.; *fig. et. in j-s Herz* ~ уса- дити -живати што у чије срце. II Pflā'nzen *n* = Pflanzung 1.

Pflā'nzen..., pflā'nzen... {pfłānc'n-}: ~abdruck *m* отисак биљке, биљни отисак; ~ähnlich *a* сличан биљци, налик на биљку; ~artig *a* биљкаст, попут биљке, налик на биљку; ~beet *n* леја *f*; ~beschreibung *f* опис(ивање *n*) *m* биљака; ~bildung *f* образовање (и. стварање) *n* биља(ка), растење *n* биља; ~buch *n* збирка *f* осушених биљака; збирка *f* слика биља(ка); ~charakter *m* карактер (једне) биљке; ~diät *f* биљна диета, начин исхране биљем; ~erde *f* црница, биљна земља, земља образована од биљне трулежи; ~esser(in) *m* биљојед(ица), вегетаријан(а), -ка; ~faser *f* биљно влакно *n*, жилица; ~fressend(e Tiere *n pl.*) *a* биљо- ждер(и *m pl.*); ~garten *m* ботанички врт, биљни врт, ботаничка башта *f*; ~gattung *f* биљни род *m*; ~geographie *f* биљна геогра- фија; ~gift *n* биљни отров *m*; ~kenner *m* познавалац биља(ка), ботаничар, биљар; ~

kenntnis / = ~kunde; ~kohle *f* биљни угаљ *m*; ~kost *f* биљна храна; ~kunde *f* ботаника, наука о биљу; ~leben *n*: а) * биљни живот *m*; б) * живот *m* биљке; ein ~leben führen живети као биљка; ~lehre *f*: а) = ~kunde; б) Наука о биљу (књига о биљу); ~reich *n* биљно царство; ~reich *a* богат биљем; ~saft *m* * *phm.* биљни сок; ~sammeln *n* скупљање биља(ка); ~sammler(in *f*) *m* скупљач(ица) биља(ка); ~sammlung *f* збирка (осушених) биљака; ~schleim *m* биљна слуз *f*; ~schoß *m* изданак, младича *f*; ~stoff *m* биљна материја (и. грађа); ~tiere *n pl.* * биљке животиње *f pl.*; ~wachstum *n* растење биља(ка); ~welt *f* биљни свет *m*.

Pfla'nzler {пфлaнцлeр} *m 2l*, ~in {-џн} *f 3c 1.* садилац, -ља. 2. насељеник, -ца. 3. власник -ца сада (и. плантаже).

Pfla'nz..., pfla'nz... {пфлaнц-}: ~gärtner *m* садилац, засађивач; ~holz *n* садилка *f*; ~kasten *m* сандук за биљке; ~lich {пфлaнцлѣх} *a* биљни [сад, *fig.* ученик.]

Pfla'nzling {пфлeнцлѣн} *m 2g¹* младича *f*, расадник *m*; ~ung {пфлaнцлѣн} *a*

Pfla'nz...: ~reis *n* садница *f*, оценак *m*, изданак *m*; ~schule *f* расадник *m* (и *fig.*); ~staat *m* насеобина *f*, колонија; ~stadt *f* насеобински (и. колонијални) град *m*; ~stätte *f* седиште *m*, *fig.* расадник *m*; ~ung {пфлaнцлѣн} *f 3b 1.* сађење *n*, засађивање *n*; 2. а) сад *m*; б) плантажа; с) насеобина, насеље *n*; ~volk *n* насељен народ *m*, насељеници *m pl.*; ~wetter *n* време погодно за сађење; ~zeit *f* време *n* сађења.

Pfla'ster {пфлaстeр} {гр. emplastr-} *n 2l 1.* [свн.] *phm.* мелем *m*, фластер *m*; englischес ~ енглески фластер; ein ~ schmierен справљати -ити мелем. 2. [ивн.]: а) * помост *m*, плочник *m*; калдрма *f*; поплочано тле; *fam. fig.* das ~ treten базити, беспосличити, дангубити; б) *fig.*: Berlin (и. in Berlin) ist ein teures ~ у Берлину је скуп живот; das ~ ist ihm zu heiß geworden гори му (тле) под ногама.

Pfla'sterarbeit *f* калдрмисање *n*. [ster]

Pfla'sterchen {пфлeстeрчeн} *n 2l* (dim. од Pfla-) фластерчић *m*; (вештачки) младеж *m*.

Pfla'ster...: ~er {пфлaстeрeр} *m 2l* калдрмџија; ~geld *n*: а) цена *f* калдрмисања; б) калдрм(ар)ина *f*; ~kasten *m*: кутија *f* за мелем(е) (и. фластере); ~lohn *m* = ~geld *a*; ~meister *m* калдрмџијски мајстор.

pfla'stern *l tr. 15f 1.* [Pfaster 1] ставити -љати (и. метнути -ати) мелем, залепити фластер; 2. * [Pfaster 2] калдрмисати; mit Fliesen ~ поплоча(ва)ти. II Pfla'stern *n*, Pfla'sterung *f* стављање (и. метање) мелема, лепљење фластера; * калдрмисање, поплочавање.

Pfla'ster...: ~ramme * *f* ручни маљ *m*; ~schere *f* * маказе *f pl.* за сечење фластера; ~setzer * *m* = Pfasterer; ~stein *m* * камен плочник, камен за калдрму; ~streicher *m* справљач мелема (и. фластера); ~iro. рђав апотекар; ~treter *m* беспосличар, *fam.* базало, бадаваџија, клуподер; ~treterei' {~третeрeи} *f fam. 3b* базање *n*, бадаваџисање *n*, беспосличење *n*; ~weg *m* калдрмисан (и. попло-

чан) пут; ~zoll *m* калдрмина *f*.

Pflau'me {пфлaуm} [свн.; лат. pruna] *f 3b* * шљива; gedörrte (и. getrocknete) ~ сува шљива.

Pflau'men..., pflau'men... {пфлaуmчeн-}: ~baum *m* * шљива *f* (дрво); ~garten *m* шљивак, шљивар, шљивик; ~kern *m* коштица *f* од шљиве; ~kuchen *m* колач са шљивама; ~mus *n* пекмез *m* од шљива; ~stein *m* = ~kern; ~weich *a* мек као шљива; ровит.

Pfle'glamt {пфлeгk-} *n* старатељско одељење.

Pfle'ge {пфлeгe} [свн.; *pflegen] *f 3b* (б. pl.) нега, неговање *n*, старање *n*, гајење *n*, брига; надзор *m*, надгледање *n*; управљање *n*; управљање *n*, (руко)вођење *n*; о(б)државање *n*; скрб(љење) *n*; настојавање *n*; gute ~ haben имати добру негу; ein Kind in der ~ haben гајити (и. неговати) дете (из милосрђа); ein Kind in (seine) ~ nehmen усвојити (и. гајити, неговати) дете.

Pfle'ge..., pfl'e'ge...: ~bedürftig *a* кому је потребна нега; ~befohlene(r): а) дете поверено чијем старању; храњеник, -ца; б) малолетник, -ца; ~eltern *pl.* поочим *m* и помајка *f*; хранитељи *m pl.*; ~kind *n* потсвојче; посинач *m*; поћерка *f*; храњ. ник, -ца; малолетник, -ца; штићеник, -ца; ~mutter *f* помајка; хранитељка.

pfl'e'gen {пфлeгeн} [свн.] *l tr. i refl. 15a j-n i j-s* (et. и. e-r Sache) ~ неговати кога (што); гледати кога (што); бринити се о коме (о чему), старати се о кому (о чему); в. hegen 3. II *tr.* и често с *gen.*, већ. 13m: et. (и. e-r Sache) ~ гајити што, прионити на што, радити што, вршити што, радити на чему, бавити се чиме; управљати чиме; (der) Freundschaft mit j-m ~ бити спријатељен с киме; Rat(s) ~ већати, саветовати се; süßer Liebe ~ пре-, о(д)ати се слаткој љубави; проводити слатку љубав; nach gepflogenen Rate после већања (и. саветовања, размишљања); der Ruhe ~ одмарати се; мировати; Umgang mit j-m ~ општити (и. дружити се) с ким; Unterhandlungen ~ преговарати. III *intr. (h) 15a ca inf.* das pflegt (плеонастично: gewöhnlich, и. oft, in der Regel, meistens) zu geschehen то (обично, често, већином) бива; et. zu tun ~ што обично чинити (и. радити), обичавати што, чинити (и. радити), обичавати (и. имати обичај) да што (у)чин(и), -е, -имо итд. (и. (у)-радим, -о итд.); er pflegt zu sagen он обично каже (и. вели); он има обичај да каже.

Pfle'ge personal *n* особље које гледа (и. чува, негује) болеснике, болничар(и), -ке.

Pfle'ger {пфлeгeр} *m 2l*, ~in {-џн} *f 3c 1.* негова|лац -ља, кој(и) -а се брине (и. стара) о кому, о чему, који гледа кога, што, болничар, -ка; = Pflegevater, ~mutter. 2. *fig.* заштитник, -ца; Athen war die ~in der Künste Атина беше заштитница уметности; Атина је неговала уметности. 3. * старатељ, -ка, старалац, татор, -ка.

Pfle'ge...: ~sohn *m* посвојак, посинач; храњеник; ~tochter *f* посвојкиња, поћерка, храњеница; ~vater *m* поочим, хранитељ.

Pflege'ling {пфлѣнѣнѣ} *m* 2g¹ = Pflegekind, =befohlene(r). [ство *n*.]

Pflege'schaft {пфлѣкшѣфт} *f* 3b *с* старатељ-и

Pflicht¹ {пфлѣхт} [свн.; *pflegen] *f* 3b дужност; es ist meine ~, zu... *inf.* моја је дужност да... *praes.*; ich mache es mir zur ~ *с*матрам то за своју дужност. 2. дужност, потчињеност, заклетва на верност; j-n in ~ (и. in Eid und ~) nehmen примити заклетву (и. присегу) од кога; auf ~ und Gewissen на моју душу.

Pflicht² {~} [свн.] *f* 3b *с* кућица (и. заклон *m*) код отворених пловних средстава; полукров *m* на великим лађама.

Pflicht³... {пфлѣхт-}: ~anker *m* *с* главна котва *f*, главно сидро *n*; ~beitrag *m* давани број, контингент; ~bewußtsein *n* свест *f* о дужности; ~eifer *m* ревност *f* у дужности; ~eifrig *a* ревностан у дужности.

Pflicht⁴chen... {пфлѣхт-чн-}: ~lehre *f* *phls.* наука о дужностима (и. о моралу), етика.

Pflicht⁵..., **pfl**i'cht¹...: ~erfüllung *f* испуњавање ење *n* дужности; ~exemplar *n* примерак *m* који се мора дати књижици; ~feuerwehr *f* ватрогасци *m pl.* по дужности (и. по занату); ~frei *a* ослобођен (и. слободан) од дужности, без дужности; ~gebot *n* заповест *f* дужности, заповест коју дужност налаже; ~gefühl *n* осећање (и. осећај *m*) дужности; ~gemäß *a* = ~mäßig; ~getreu *a* веран дужности (својој).

...pflichtig {пфлѣхтѣх} у слож. на пр. dienst-.

Pflicht⁶..., **pfl**i'cht²...: ~leistung *f*. а) извршење (и. испуњавање) *n* дужности; б) плаћање *n* дажбина; ~mäßig *a* (*dv.*) сход|ан(-но) дужности, по (и. према) дужности; ~schuld¹ig *a* дужан, обавезан по дужности; mit ~schuld²igster Ergebenheit *s* (пот)пуном оданошћу; с дужним поштовањем; ~teil *n* и (аус. само) *m* законити део *m*; ~treu *a* = ~getreu; ~treue *f* верност дужности(ма својим); ~vergessen *a* који заборавља на дужност(и); неверан, вероломан; ~vergessenheit *f* заборав(љање *n*) *m* дужности; неверство *n*, неверност *f*; ~widrig *a* (*dv.*) против|ан(-но) дужности, против дужности; ~widrigkeit *f* противност дужности.

Pflock {пфлок} [дн.] *m* 2d 1. кочић. 2. *с* дрвена чивија *f*, дрвени клин; клинац.

Pflo'ck|bohrer *m* *с* сврдао, бургија *f*.

Pflo'ckchen {пфлѣк-чн} *n* 2l (*dim.* од Pflock) кочић *m*; чивијица *f*, клинчић *m*.

pflö'cken {пфлѣк-чн} [Pflock] *tr.* 5a кочићима (и. дрвеним клиновима) причвр|стити -шћивати, удар|ити -ати кочиће на; удар|ити -ати (и. мет|нути -ати) чивије на, снабдети чивијама. [conj. од pflegen.]

pflög {пфлѣк} *impf. ind.*, **pflö**ge {пфлѣк-г} *impf.* **pflü**'cken [свн.; *срлат. *l* *tr.* 15a 1. брати, у-, на-, по-, узабрати, тргати; *prv.* mit der Zeit

pflückt man Rosen ко чека, тај дочека; стрпен спасен; (о)чупати; (о)чистити. 2. очерупати (птицу, и *fig.*); *fig.* в. Hühnchen 2. II **Pflü**'cken *n* брање, тргање, берба *f*.

Pflug {пфлук} [свн.] *m* 2d плуг; радо *n*; *prv.* den ~ vor die Ochsen spannen и die Ochsen

hinter den ~ spannen клати под реп.

Pflu'g... {пфлук-}: ~arbeit *f* орање *n*; ~balken, ~baum *m* гредељ. [орање, ораћи.]

pflu'gbar {пфлукбар} [Pflug] *a* зиратан, за|

pflu'g(eisen *n*: а) цртало, орало; б) = Pflugschar.

pflu'gen [Pflug] 1 *tr.* и *intr.* (н) 15a 1. орати, плужити. 2. = furchen 1. II **Pflu**'gen *n* орање, |

Pflu'ger {пфлук-г} *m* 2l орач. [плужење.]

Pflu'g...: ~haupt *n* = Scharbaum; ~land *n*:

а) ор(а)ница *f*, ораћа (и. зиратна) земља *f*;

б) уз-, по|орана земља *f*; ~messer = ~eisen *a*;

~ochse *m* во за орање; ~reitell, ~reute *f*;

~rodel {~род-л} *m* 2l отик(ач) *m*, орићак *m*;

~schar [свн.] *f* раоник *m*, лемеш *m*; ~sterz *m*

ручица (плуга) *f*, рукодрж.

Pflu'rt|ader {пфлѣрт-г} *f* *с* вратница жила.

Pflu'rtchen {пфлѣрт-чн} *n* 2l *dim.* од Pforte) вратанца *n pl.*, враташца *n pl.*

Pflu'rte {пфлѣрт-г} [свн. *лат. porta] *f* 3b 1. врата *n pl.*; die (Hohe) ~ Висока Порта, Оттоманска Порта. 2. *с* четвртаст отвор *m* (за топове, весла итд.).

Pflu'rtner {пфлѣрт-г-н} [Pforte] *m* 2l 1. (и ~in {~йн} *f* 3с) вратар, -ка. 2. вратар, хапсанџија. 3. *с* доњи отвор желуца (стомака).

Pflu'sten {пфлѣст-н} [свн.; *лат. postis *m*] *m* 2l, каткад **Pflu**'ste {пфлѣст-г} *f* 3b *с* директ *m*, стуб *m*; довратак *m*; уп. и Pfahl.

Pflu'tchen {пфлѣт-чн} *n* 2l (*dim.* од Pfote) шапица *f*; gib ~! пружи шапицу!

Pflu'te {пфлѣт-г} [дн.] *f* 3b 1. шапа. 2. *fat.* сврачје ноге и орлове главе *f pl.*; уп. Klaue 3.

Pfriem {пфрим} *m* 2g, ~е {~} *f* 3b, ~ен {~ен} *m* 2l 1. [срвн.] *с* шило *n*. 2. [свн.] *с* ~(ен) =

Pfriemkraut. [облику шила.]

prie'm(en)|förmig {пфрим-чн-} *a* шиласт, у|

Prie'm(en)gras *n* *с* ковиљ *n coll.*

Prie'm|kraut *n* *с* жуковина *f*, жуква *f*.

Pfropf {пфрѣпф} [свн.; *лат. prōpāgo] *m* 2g и (аус. само) 2d 1. чеп, запушач; врањ; затварач; пампур. 2. = Pfropfen¹. 3. = Pfropfreis.

Pfro'p|band {пфрѣпф-} *n* 2a завој *m* калема.

Pfro'pfen¹ {пфрѣпф-н} [Pfropf] *m* 2l запушач.

pfro'pfen² {~} [Pfropf] 1 *tr.* 16a 1. запушити, -авати, затис|нути, -кивати, наби(ја)ти; (на)-бутати; (на)пунити; der Saal war gepfropft voll дворница беше дупке пуна. 2. зачеп|ити, -ливати. II **Pfro**'pfen *n* затискивање, запушавање; зачепљивање, -ење.

pfro'pfen³ {~} [срвн.; *лат. в. Pfropf] 1 *tr.* 15a (на)калемити, цепити, наврнути; gepfropftes Obst калемљено воће. II **Pfro**'pfen *n* калемљење, цепљење.

Pfro'pfen⁴... {пфрѣпф-н-}: ~geld *n* = Korkgeld;

~zieher *m* = Korkzieher.

Pfro'ppling {пфрѣпф-н-н} *m* 2g¹ *с* калемљена младица *f*, наврат(ак), калем.

Pfro'pi...: ~messer калемарски нож *m*; ~reis *n* калем *m*, наврт *m*, вијока *f*; ~spalt *m* расцеп за калем (и. наврт); ~wachs *n* калемарски восак *m*.

Pfri'nde {пфрунде} [свн.; *срлат. praebenda] *f* 3b 1. *rl.* приходиште *n*, место *n* с добрим приходом; (свештенички) доходак *m*, приход *m*, пребенда; fette ~ масно место, масно

приходиште, синекура, † елбетана. 2. место *n* унеком заводу (у болници и др.).
Pfirunden... {пфрундн-}: ~besetzungsrecht *n* заштитништво, право поседања приходишта; ~besitzer *m* = Pfirunder 1; ~ertrag *m* приход (и. доходак) од некога места (и. положаја) (од цркве); ~handel *m* трговина *f* (и. тргованье *n*) (са црквеним положајима; ~vergeber *m* давалац приходишта (и. места у цркви); ~wucher *m* = ~handel.
Pfirundenhaus {пфрунт-} *n* 1. = Pfarrhaus. 2. завод *m*, склониште.
Pfirundner {пфрунднер} [Pfirunde] *m* 2l 1. *rl.* уживалац приходишта (и. места са богатим приходишима) (од цркве), пребендар. 2. пансионирац, благодјеланац. [бара *f.*]
Pfuhl {пфул} [свн.] *m* 2g глиб, каљуга *f* (и. fig.).
Pfuhl {пфул} [свн.; *лат. pulvīnus *m*] *m* 2g 1. узв. ст. узглавник, (већи) јастук, узглавље *n*, узан, ваљкаст јастук преко целог кревета. 2. † члан на постољу стуба.
pfu'hlicht {пфулхт} *a* глибовит, глибав, баровит; ~sein осећати се (и. ударати) на блато (и. глиб).
pfui! {пфуи} [уп. лат. phui] *int.* ~ (Spinne)! пфуј! фи! пи!; ~über ihn! срам га било!
Pfund {пфунт} [свн.; лат. pondus] *n* 2g (као мера *pl. inv.*; *abr.* Pfd.). 1. а) фунта *f* (= 500 грама); *nach* ~en на фунте, фунтама; б) фунта *f* (новац); ~Sterling (*abr.* в. и Pfd.) фунта стерлинга. 2. *fig.*, особ. *bibl.* = Talent; sein ~ vergraben закопати (и. сахранити) свој дар.
Pfu'nd... {пфунт-}: ~apfel *m* † крупна јабука *f*; ~bärme *f* = ~hefe; ~birne *f* † крупна крушка.
...pfündig {~пфундиг} [Pfund] *m* 2l са а *n*. с. предмет који тежи толико и толико фуната; особ. † Sechs ~es шестофунтовњак, шестофунтовни топ.
Pfu'nd...: ~gewicht *n* тег *m* (и. тежина *f*) од једне фунте; ~hefe *f* квасац *m*.
pfü'ndig {пфу'ндиг} *a* тежак, *fig.* = plump.
...pfündig {~пфундиг} *a* у слож. (тежине) од толико фуната; (ein-)~er Hecht штука од фунте (тежине); † sechs ~es Geschütz = Sechspfänder (в. ...pfänder).
Pfu'nd..., **pfu'nd...**: ~leder *n* † дебела кожа *f*; †weise *adv.* на фунту, по фунту, фунтама, на фунте.
Pfu'sch/arbeit {пфуш-} *f* аљав посао *m*, изошљарен рад (и. посао) *m*, ошљарија, петљарија, петљанија, крпија.
pfu'schen {пфушн} [нвн. оном.] 1 *intr.* (h) и *tr.* 15e а) бесправно обављати (и. радити) какав занат; б) ошљарити, петљати, шепртљати, збубати, смандрљ(ав)ати. II **Pfu'schen** *n* ошљарење, петљање, шепртљање, смандрљавање.
Pfu'scher {пфушр} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3с ошљар, -ка, петљавина, шепртља, надримајстор, -ица.
Pfuscherei {пфушра} *f* 3b ошљарење *n*, петљарија, петљаница, шепртљанство *n*, крпија.
pfu'scherhaft {пфушрхџфт} *a*, *adv.* ошљарски, шепртљански, надримајсторски.
Pfü'tze {пфуц} [свн.; *лат. putēus *m*] *f* 3b ло-

ква, барица, каљуга.
Pfü'tzen/wassern вода *f* (из)локве, вода (из)ба-1
pfü'tzig {пфуцџ} *a* каљужаст, баровит. [рице.]
Phäa'ke {фџак} [гр.] *m* 3a, **Phäa'kin** {~акџн} *f* 3b *myth.* Феачанџин, -ка.
Pha'eton {фџетон} [гр.] 1. *8a myth.* Фаетон (син Сунца). 2. *6l* висока лака и отворена кола *n pl.* на 4 точка, фаетон.
Pha'lanx {фаланкс} † [гр.] *f* 3b (*pl.* Phalangen {фалангн}) *antiq.* фаланга (бојни строј Спартанаца, Тебанаца и Македонаца).
Phaneroga'men {фан'рогамн} [гр.] *f pl. inv.* † фанерогаме, цветоноше.
Phänome'n {феномен} [гр.] *n* 2g' феномен *m* (појав(а), необичан случај).
phänomena'l {~менал} *a* феноменалан (појавни, нечувен, необично значајан).
Phäno'menon {феноменон} *n* 6k = Phänomen.
Phantasie' {фантази} [срвн.; *гр.] *f* 6f, † понекад **Phantasei'** {фантазџ} *f* 3b 1. фантазија, уобразиља, машта. 2. фантазија, маштарија, сањарија, привиђење *n*. 3. а) маштаријска (и. фантастична, невероватна) прича (и. приповетка; б) † = Fantasie.
Phantasie'..., **phantasie'...** {~џ-}: ~anzug *m* одело *n* (и. одећа *f*, хаљина *f*) ван моде; ~gebilde *n* творевина *f* маште, маштарија *f*, варка *f*, уображење *n*; ~maler *m* сликар који ради по својој ђуди а не по правилима; †reich *a* богат фантазијом (и. маштом), пун фантазије (и. маште, уобразиље).
phantasie'ren {фантазирун} 1 *intr.* (h) и *tr.* 15g 1. маштати, заносити се, уображавати, сањарити, булазнити. 2. † бунцати, бити у буну (и. у заносу). 3. † импровизовати, свирати без припреме једну фантазију. II **Phantasie'ren** *n* маштање, сањарење, булажњење; † бунцање; † импровизовање, свирање без припреме (неке композиције, фантазије).
phantasie'voll *a* = phantasie'eich.
Phanta'sma {фантазма} [гр.] *n* 6e фантазма *f*, (варљива слика, варљивлик, варљиво обличје).
Phantasmagorie {фантазмагори} *f* 6f фантазмагорија (вештина опсењивања, приказивања аветиња помоћу оптичких обмана; опсена, опсењивање).
Phanta'st {фантаст} [срвн.; гр.] *m* 3a, ~in {~йн} *f* 3с фантаст, -киња, маштар, -ка, сањар, -ка, занесењак, сањалица, настран човек, настрана жена; ~erei {фантаст'рџ} *f* 3b маштарија, маштарска (по)мисао, невероватна замисао, варка; ~iker {фантаст'џкр} *m* 2l фантастичар, писац (и. сликар који ради по својој ђуди а не по правилима).
phanta'stisch (*adv.*) фантастич(ан-(но), уображен, маштарски, занесењачки).
Phanto'm {фантам} [гр.] *n* 2g' фантом *m* (привиђење, приказа, сабласт, аветиња).
Pha'rao {фарао} [јевр.; *егип.] *6a* 1 *m* (са чл.: *sg. inv.*, *pl.* Pharaonen {фараонн}) *antiq.* фараон (владар старог Мисира). II *n* (6. *pl.*), ~spiel = Pharo.
pharao'nisch {фараон'ш} *a* фараонски.
Pha'rao(ns)ratte *f* = Ichneumon, мисирски пацов *m*.

Pharisä'er {фаразе'р} [евр.] *m 2l bibl.* фарисеј (и *fig.* = Scheinheiliger); ~tum {~тум} *n 2a* (б. *pl.*) фарисејство, лицемерство.
 pharisä'isch {~ейш} *a* фарисејски, лицемерски.
 Pharmaco... {фармако-} [гр.] фармако...; ~рбе {~по, / ~по'е} [гр.] *f 6f* фармакопеа, књига за справљање лекова, лекарник *m*.
 Pharmazeu't {~цџт} [гр.] *m 3a* фармацевт, апотекар; ~ик {~џк} *f 3b* фармацевтика, апотекарска наука, апотекарство *л*. [текарски.]
 pharmazeu'tisch {~џш} *a* фармацевтски, апот-
 Pha'ro {фáро} [Pharao] *n 6i* (б. *pl.*) фарао(и) (игра). [Leuchtturm.]
 Pha'rus {фáрус} [лат., *гр.] *m inv.* и *2h¹* =
 Pha'se {фазе; ном. Fase} [гр.] *f 3b* π и *fig.* фаза, (про)мена, облик *m*, степен развића.
 Pheno'l {фенол} [фр., *гр.] *n 6i* (б. *pl.*) = Karbolsäure, фенол *m*.
 Phenyl {фенул} [гр.] *n 6i* (б. *pl.*) π фенил *m*.
 Philade'lphia {филадель'фа} [гр.] *n 6g* ● Филадельфија *f* (град у Сј. Држав. Америчким).
 Philade'lphier {~фá'р} *m 2l*, ~ин {~џн} *f 3c* Филадельфијан(ин), -ка.
 Philanthro'p {фалантроп} [гр.] *m 3a*, ~ин {~џн} *f 3c* филантроп, -киња, = Menschenfreund(in); ~ie' {~тропи} *f 6f* б. *pl.* филантропија, = Menschenfreundlichkeit.
 philanthro'pisch {~тропиш} *a* филантропски, = menschenfreundlich.
 Philatelie' {филатели} [гр.] *f 6f* (б. *pl.*) филателија (скупљање марака, страст за скупљањем марака). [пљач марака.]
 Philateli'st {~лист} [гр.] *m 3a* (страстан) ску-
 Philharmonie' {филхармони} [гр.] *f 6f* филхармонија (музичко друштво; уживање у музици). [ниски, који воли музику.]
 philharmoni'sch {~монџш} [гр.] *a* филхармо-
 Philhelle'ne {филхелен} [гр.] *m 3a hist.* филхелен, филјелин, пријатељ Грка.
 Phil'ipp {филип} [гр. „љубитељ коња“] *m 8a*, *antiq.*, већ. Phil'ippus {филипус} *m 8c* Филип.
 Phil'ipper {филип'р} [●] Philippi, град у Македонији *m 2l*, ~ин {~џн} *f 3c* Филипљан(ин), -ка.
 Phil'ippika {филипика} *f 6g* (говор Демостенов против Филипа Македонског) филипика (оштар, личан говор).
 Philippi'nen {филипин'н} [шп. (1543); Филип II] *pl. inv.*: ● *die* ~ Филипинска Острва (Малајски Архипелаг).
 Phil'ister {филистер} [евр.] *m 2l I unalt.* I филитејац. II студ. нивта; *fam.* X капутац, I
 phil'isterhaft {~хáфт} *a* = philiströs. [газда.]
 Philiste'rium {филистер'иум} *n 6e* нивтинство, филистарство. [старски; в. leder' 2.1]
 philiströs {филистрós} *a* нивтински, фили-
 Philo... philo... {фило-} [гр.] фило... (= Freund.); ~lo'g {~лог} ~lo'ge {~лог'е} *m 3a* филолог, зналац језика, језикословац; ~logie' {~лога} *f 6f* филологија, наука о језику; ~lo'gisch {~логџш} *a*, *adv.* филолошки, језикословни, -о; ~mele' {~мел'е} *f 8d myth.* и π филомела (славуј); ~so'ph {~зоф} *m 3a*, ~so'phin {~зофџн} *f 3c* филозоф, -киња; ~so'phen schule {~зоф'н-} *f* филозофска школа; ~sophie' {~зофи} *f 6f* филозофија; ~sophie'ren {~зофир'н} *intr*

(h) 15g филозофи|рати, -сати (über acc.: o);
 ~so'phisch {~зофџш} *a*, *adv.* филозофски.
 Phio'le {фиол'е} [фр.; *гр.] *f 3b* фиола (бочица, стакленце).
 Phle'gma {флѐгма} [гр.] *n 6i* (б. *pl.*) флегма- (тичност) *f*, хладнокрвност, равнодушност, тромост; ~iker {~матџк'р} *m 2l* хладнокрван, равнодушан, тром човек, флегматичар.
 phlegma'tisch {~матџш} *a* (dv.) хладнокрв|ан, (-но), равнодуш|ан (-но), тром(о), флегматич|ан (-но). [Apoll.]
 Phō'bus {фо'бус} [гр.] *m 8c myth.* Фебус (= Pho'kis {фокџс} *n inv.* *antiq.* ● Фокида *f* (област у старој Грчкој).
 Phone'tik {фонѐтџк} [гр.] *f 3b gr.* фонетика, наука о гласовима; ~er {~р} *m 2l* фонетичар.
 phone'tisch {~тџш} [гр.] *a* фонетички, гласовни.
 pho'nisch {фонџш} [гр.] *a* — звучни.
 Phō'nix {фо'никс} [гр.] *m 2g* (sg. и *inv.*) Феникс (и *fig.*). [f (земља у Азији).]
 Phōni'zien {фони'ци'н} ● *n 8g antiq.* Феникија|
 Phōni'zier {~ци'р} *m 2l*, ~ин {~џн} *f 3c* Феничан(ин), -ка.
 Phono... {фони-} [гр.] фоно... (= Klang..., Laut..., Schall...), ~gra'ph {~граф} *m 3a* фонограф.
 Phospha't {фосфат} [лат.; *Phosphor] *n 2g* фосфат *m*.
 phosphat'haltig {~ат-} *a* фосфатни.
 Pho'sphor {фосфóр} π [гр. phōs „светлост“ и phōros „који носи“] *m 2g¹* фосфор.
 Pho'sphor..., pho'sphor... {фосфóр-}. π *artig a* фосфораст; ~bromid π *n 2g* фосфоробромид *m*.
 Phosphoresze'nz {фосфóресценц} *f 3b* — фосфоресценција (светљење без осетне топлоте и сагоревања).
 phosphoreszie'ren {~цир'н} *intr.* (h) 15g ~ фосфоресцирати, светлети без осетне топлоте и сагоревања.
 Pho'sphor..., pho'sphor...: ~feuer|zeug *n* фосфорно огњило; π *haltig a* фосфоран; π *ig* {фосфóрих} π *a*: π *ig* (e Säure) фосфораст (а киселина); π *isch* {фосфóрџш} *a* фосфорни; π *sauer* π *a* фосфат..., фосфорнокисео; π *saurer Kalk* фосфатни кречњак; ~säure π *f* фосфорна киселина; ~vergiftung π *f* тровање *n* фосфором; ~zünd|hölzer *n/pl.* фосфорне жижице (и. шибице).
 Photo..., photo... [гр.] фото... (= Licht...); ~chemie' {~хеми} *f 6f* фотохемија, наука о хемиским дејствима светлости; ~chromie' {~хромџ} *f 6f* фотографисање *n* (и. фотографија) у бојама; ~gra'ph {~граф} *m 3a* фотограф; ~graphie' {~графи} *f 6f* фотографија; farbige ~graphie в. Photochromie; ~graphie'r|apparat {~фур-} *m* фотографски апарат; π *graphie'ren* {~графџр'н} *tr.* 15g фотографисати; π *gra'phisch* {~графџш} *a* фотографски; ~me'ter {~метр} *n* (и *m*) ~ фотометар *m*, светломер *m*; ~pho'n {~фон} *n 2g¹* фотофон *m*.
 Phra'se {фраз'е} [гр. phrā'sis] *f 3b* фраза.
 Phra'sen..., phra'sen... {фраз'н-}. π *haft* {фраз'н-хáфт} *a* фразаст, шупаљ, празан; ~held, ~macher *m* фразер, причало; ~macherei'

{~māx'pā} f 3b празне речи *fpl.*, фразе *f pl.*
phraseolo'gisch {фразеолог'ш} [гр.] а фразеолошки.

Phrenesie' {френези} f [гр. phrēnesis „немир, узнемиреност“] f 6f френезија (беснило; лудило). [нит, помаман, бесан.]

phrene'tisch {френет'ш} а френетичан (мах-)

Phrenolo'g {френолог} ~е {~лог'ш} [гр.] т 3а френолог; ~ie' {~лог'ш} f френологија (наука која по облику лобање закључује о душевним особинама).

phrenolo'gisch {~лог'ш} а френолошки.

Phry'gien {фру'г'и} ● п 8g антик. Фригија f

(стара област у Малој Азији). [н'ин, -ка.]

Phry'gier {~г'и} т 2l, ~ин {~йн} f 3с Фрижа-и

Phylloxe'ra {ф'у'локсе'ра} [гр.] f 6g и бi ☞ Reblaus. [бi хармониум.]

Physharmo'nika {ф'у'схарм'оника} ☞ [гр.] f 6g, i

Physi'k {ф'у'зик} [гр. physis „природа“] f 3b (б. pl.) физика. [калан.]

physika'lisch {ф'у'зик'ал'ш} а физички, физи-)

Physika't {~кат} п 2g физикат т.

Phy'siker {ф'у'зик'и} [гр.] т 2l физичар.

Physi'k... {ф'у'зик-}: ~stunde f час т физике;

~unterricht т настава f физике.

Phy'sikus {ф'у'зик'ус} [лат., *гр.] т 2h¹ аус. бj † = Kreisarzt.

Physio..., physio... {ф'у'зио-} [гр.]: ~gnomie'

{~гном'и} f 6f физиономија (лице, изглед,

израз лица); ~lo'g {~л'ог}, т 3а ~loge {~лог'и}

физиолог; ~logie' {~лог'и} f 6f физиологија;

~lo'gisch {~лог'ш} а физиолошки.

phy'sisch {ф'у'з'ш} [гр.] а физички (телесан,

материјалан; природан; чулан).

Phyto... {ф'у'то-} [гр.] фито... (= Pflanzen...).

Piani'no {пиано} ☞ [ит. само adv.] п бi пиан-

(ино) т, клавир т.

piani'ssimo {~ни'симо} ☞ [ит. „сасвим тихо,

полако“] adv. (abg. pp.) и Piani'ssimo п inv.

пијанисимо, сасвим тихо, сасвим полако (и.

лагано).

Piani'st {~ни'ст} [ит.] т 3а, ~ин {~йн} f 3с пи-

јанист, -киња, свирач -ица на пиану (и. кла-

виру).

pia'no¹ {пиано} ☞ [ит. „полако, тихо“] I adv.

(abg. p.) пијано, тихо, лагано, полако. II

Pia'no² п бi пијано (тихо, лагано свирано

место).

Pia'no³ {~} ☞, и ~forte {пианоф'орте} [ит.]

п бi пијано т, клавир т; уп. Fortepiano;

~sessel т = Klaviersessel.

Pia'ster {пи'астер} [ит.] т 2l пијастар (новац

разне вредности). [ње п.]

Pichelei' {п'и'х'ел'и} f 3b рор. цевчење п, цујка-и

pi'cheln {п'и'х'ел'и} intr. (h) и tr. 15f цевчити,

цујкати. [намазати смолом.]

pi'chen {п'и'х'и} [Pech] tr. 15a (на)смолити,

pick¹ {п'и'к} [оном.] int. тик!.

[ном.]

Pick² {~} т 2g кљуц т, кљуџ т, ударац кљу-и

Pi'cke {п'и'к} ☞ [picken] f 3b = Hacke¹ i'б.

Pi'ckel {~л} т 2l 1. бубуљица f. 2. ☞ = Picke.

Pi'ckel... {п'и'к'ел-}: ~flöte ☞ [ит.] f флаутица,

пикола; ~haube X [срвн. Beckenhaube] f

вршката кацига; ~hering [Pökel...] т 1. (у-

по)сољена харинга f; 2. fig. лакрдијаш, ша-

љивчина, комедијаш.

pi'ck(e)lig {п'и'к'и'л'и'г} [Pickel¹] а бубуљичав,

pi'cken {п'и'к'и'н} [дн.] I tr. и intr. (h) 15а кљуц|а-

ти, -нути, кљуџати; укљу|вати, -нути. II

Pi'cken п кљување, кљуцање.

Pi'ck(e)nick {п'и'к'и'н'и'к} [нвн.; *фр.] п 2g¹ пик-

ник (заједнички обед махом у пољу).

Pie'destal {п'и'е'д'е'ст'ал} ☞ [фр., ит.] п 2g¹ пие-

дестал т, подножје, подножје постоље.

Piek {п'и'к} ☞ [= Pieke] f 3b врх т.

Piemo'nt {п'и'е'мон'т} [фр. „au pied des monts“]

● п 8g ПиEMON(а)т т (предео у северној

Италији). [{~з'ин} f 3b ПиEMONте'з, -жанка.]

Piemonte'se {~монте'зе} т 3а, Piemonte'sin

piep! {п'и'п} int. 1. ~! пи(y)! 2. (и Piep т 2g):

nicht Piep sagen ни писнути, ни зуцнути.

pie'pen {п'и'п'и'н} [дн., оном. као лат., в. Pfeife] I

intr. (h) 15а пи|у|кати, -нути; пиштати. II

Pie'pen п пијукање; пиштање.

pie'picht {п'и'п'и'х'т}, pie'pig {п'и'п'и'г}, pie'pisch

{п'и'п'и'ш} а 1. ~е Stimme пијукав глас, танак

и слаб глас. 2. особ. pierig куњав, кењкав,

слабуњав, болешљив; слабачак.

Pie'p {п'и'п-}: ~matz, ~vogel fam. т птиче п.

pieps! {п'и'п'с} intr. = piep.

pie'psen {~н} intr. (h) 15а = piepen.

pie'psig {~й'х} а = piepicht.

Pier {п'и'р} [енгл.] т 2g¹ ☞ 1. = Hafendamm. 2.

пристанишни мост т, искрцавалиште п.

pie'sacken {п'и'з'ак'и'н} рор. tr. 15а j-п ~ сецати

кога, кињити кога.

Pietä't {п'и'е'т'ет} [лат.] f 3b: а) детињ(ск)а љу-

бав, приврженост, поштовање п; пиет'ет т;

б) побожност.

Pietä't..., pietä't... {~г'т-}: ~los а без пиетета,

без љубави, без поштовања; без побожности;

~losigkeit f немање (и. непостојање) п пи-

етета (и. љубави, поштовања, побожности);

~voll а пун пиетета, пун детињ(ск)е љубави,

пун поштовања, пун привржености.

Pieti'smus {п'и'е'ти'с'м'ус} [лат.] т 6g (б. pl.) пи-

етизам (побожњаштво, побожност, богомољ-

ство); в. Frömmelei.

Pieti'st {~т'и'ст} [лат.] т 3а, ~ин {~йн} f 3с

пиетиста (побожњак); ~erei' {~т'и'ст'и'р'е'и} f 3b

= Frömmelei.

pieti'stisch {~й'ш} а пиетистички, побожњачки.

piif {п'и'ф} [оном.] int.. ~ paff! цап! цапан!

Pigme'nt {п'и'г'мент} [лат.] п 2g = Farbstoff,

пигмент т. [бi чука f, шиљат брег; зуб.]

Pik¹ {п'и'к}, поик Pick [фр.] т 2g¹ и (аус. само) f

Pik² {~} [фр. f] т 2g¹ (б. pl.) кивност, пизма f,

злопамћење п; е-п ~ auf j-п haben бити ки-

ван на кога.

Pik³ {~} [фр. т] п бi пик т (у картама).

pika'nt {п'и'к'ан'т} [фр.] I а пикантан (љут; за-

једљив); ~е Соџе зачињен, љут сос (умокац);

~ег machen зачинити, заљутити. II Pika'nte

{~} п 9l пикантно, занимљиво; живо; за-и

Pi'k'as {п'и'к-} п кец пик. [чињено.]

Pika'rde {п'и'кард'и} т 3а, Pika'rдин {~д'ин} f 3с

Пикард'анин, -ка.

Pikardie' {п'и'карди} inv. ● die ~ Пикардија

(стара област у Француској).

pika'rdisch {п'и'кард'и'ш} а пикарди(ј)ски; ~ер

Dialekt, и Pikardisch *n inv.* пикардјски дијалекат.

[1. 2. = Pik².]

Pi'ke {пик'} [фр.] *f* 3b 1. копље *n*; в. и dienen

Pikee' {пике'} [фр.] *m* пикет (памучна тканина).

Pi'ken... {пик-н-} ~eisen *n* гвожђе копча; ~träger *m*, и Pikenie'r {пик-нир} [фр.] *m* 2g¹ пешак копљаник.

Pike'tt {пик'ет} [фр. *m*] *n* 2g. a) X † одред *m*; b) пикет *m* (игра карата); (mit j-m) ~ spielen играти (с ким) пикета; ~pfahl {~ет-} *m* X колац за пример(авање); ~spiel *n* (игра *f*) пикет(а) *m*.

pi'k'fein {пик'феин} [нвн.; *хол.] *a* необично фин.

pikie'ren {пик'ирен} [фр.] 15g I refl. sich auf et. ~ укупистити се за што (и. да што учини). II *tr.* дир|ати, -нути, пец|кати, -нути; pikiert *adv.* наљућено, раздражено; pikiert sein бити дирнут (у живац), бити наљућен.

Pi'kkolo {пик'оло} [ит.] *m* bi 1. мали, трчкало, слушче *n*, пиколо. 2. ♀ (и *n*) = Pikelflöte.

Pikri'n..., pikri'n... {пикрин-} ~sauer *a*: 2 saures Salz пикрат *m*; ~säure *f* пикринска киселина. [новинци, народ, старе Скотске].

Pi'kten {пик'тен} [келт.] *m* pl. *inv.* Пикти (ста-)

Pila'ster {пил'астер} [фр.] 4 *m* 2l четвртаст стуб.

Pila'tus {пилат'ус} *m* 1. 8с: Pontius ~ Понтије Пилат (управник Јудеје у време живота и рада Исуса Христа); *fig.* j-n von Pontius zu ~ schicken слати кога од Понтија до Пилата.

2. ♂ der ~ Пилатус (планина у Швајцарској).

Pi'lger {пил'гер} [свн.; *лат. peregrinus] *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с поклоник, -ца, ходочасник, -ца, хаџија, -ница.

Pi'lger..., pi'lger... {пил'гер-}: ~fahrt *f* пут *m* у света места, ходочашће *n*, † хаџилук *m*; ~kieid *n* поклоничка одећа *f*; 2п {пил'герн}

intr. (и *s*) 15f путовати у света места, ићи на хаџилук (пач у); ~schaft {пил'герш'афт} *f* 3b (б. *pl.*) a) поклоништво *n*, ходочашће *n*, хаџилук *m*; b) ☞ поклонници *m* pl., ходочасници *m* pl., хаџије; ~schar *f* јато *n* (и. поворка) поклоника (и. ходочасника); ~stab *m* поклонички штап, ходочасничка (и. поклоничка) палица *f*; ~tasche *f* поклоничка торба.

Pi'lgrim {пил'грим} *m* 2g¹ = Pilger.

Pi'lle {пил'} [срвн.; *лат. pilula] *f* 3b 1. *phm.* пилула. 2. *fig.* каткада и: ушећерен бадем *m*, шећерлема; das ist eine bittere ~ то је горка пилула.

Pi'llen..., pi'llen... {пил'-н-}. ~dreher *m* со. пилулар, апотекар; ~form *f* *phm.* калуп *m* за справљање пилула, пилулара; 2förmig *a* у облику пилуле; ~maschine *f*, ~roller *m* справа *f* за справљање пилула.

Pilo't {пилот'} [хол.; фр.; *гр.] *m* 3a ☞ пилот, крмар, крманош; ~ballon *m* ☞ балон пилот.

Pilo'ten... {пилот'-н-} итд. в. Führer... итд.

Pilz {пилз} [свн.; *лат. boletus] *m* 2g ☞ гљива *f*, печурка *f*; in die ~e gehen: a) ићи у (и. по) гљиве, ићи тражити гљиве (и. печурке), b) *fat. fig.* a) отићи, пропасти, изгубити се, b) ухватити маглу, очистити чувства.

Pilz..., pilz... {пилз-}. 2ähnlich, 2artig *a* гљиваст, налик на гљиву; ~hut *m*, ~hutchen *n* глава *f* гљиве.

pi'lzig {пил'циг} *a* ☞ = pilzartig.

Pime'nt {пимент} [порт.; лат. pigmentum] *m* и *n* 2g = Nelkenpfeffer.

Pimpelei' {пимп'ел'е} *fat. f* 3b јад(иков)ање, кукање. 2. мекуштво *n*, разнеженост, размаженост.

pi'mpelig {пимп'ел'иг} *fat. a* кењав, куњав, слабуњав, слабачак, нејак; болешљив; мекушан. [-ица; маза.]

Pi'mpel|liese *fat. f* кењав|ко, -ица, куњав|ко, |

pi'mpel'n {пимп'ел'н} *fat. [riepen] intr. (h)* 15f кењкати, бити слаб(ачак), бити болешљив, побољевати (се), говорити слабачким гласом.

Pimperne'll {пимп'ернел} [Pimpinelle] *m* 2g¹ ☞ бедринац, бедр(и)ница *f*, сиљевина *f*, трава *f* од пупка.

Pi'mper|nuß {пимп'ер-нуз} *f* ☞ 1. плод (и. род) *m* клокоча (и. клокочики, клокочевине, клокочињака); 2. (и ~baum *m*): a) клокоч(ика) *f* *m*, клокочевина *f*, клокочињак *m*; b) тришља (дрво). [pernell.]

Pimpine'lle {пимп'инел'} [фр.] *f* 3b ☞ = Pim-)

pi'mplig {пимп'лиг} *fat. a* = pimpelig.

Pinakoth'e'k {пинакот'ек} [гр.] *f* 3b пинакотекa, галерија (и. збирка) слика. [лађица, шајка.]

Pina'sse {пин'ас'} [фр.] *f* 3b ☞ дугачка узана|

pinda'risch {піндариш} [Pindar, гр. лирски песник, † 441 год. пре Хр.] *a* пиндарски, у духу Пиндара.

Pingui'n {пин'гвин} [лат.] *m* 2g¹ ☞ пингвин.

Pi'nie {пин'е} [лат.] *f* 3b ☞ 1. пинија, питом бор *m*. 2. језгра шишарке питомога бора (која се једе).

Pi'nien..., pi'nien... {пин'-н-}: 2artig *a* пинијаст, налик на питоми бор; ~holz *n* пинијовина *f*, дрво питомога бора.

pink {пин'к} [оном.] *int.* ~ ~! цин, цин!

Pi'nke {-} [pink] *f* 3b 1. ☞ врста једрилице. 2. пиксла (у игри).

pi'nkeln {пин'келн} *fat. [pinken; ун. pink] intr. (h)* 15f мокрити, пор. пишати, шорати.

pi'nken {пин'к'ен} [оном.] *intr. (h)* 15a ковати.

Pi'nn'e {пин'-е} [дн.; *лат. pinna] *f* 3b 1. ☞ клинац *m*, клин(чић) *m*, чивиј(ица); шиљато јексерче *n*; заглавица, заглавник *m*; ☞ полука крмила. 2. соколово вило *n*.

pi'nnen {~н} *tr.* 15a ☞ причвр|стити -шћивати (и. утврдити) клинцима, окивати, оковати.

Pi'nscher {пинш'ер} [енг.] *m* 2l ☞ чупав птичар.

Pi'nsel¹ {пинз'ел} [срвн.; *лат.] *m* 2l 1. кичица *f*, четк(и)ца *f*; grober ~ четка. 2. прамен длака, бућ длака.

Pi'nsel² {~} [дн. Pinn-suhle = Schuster(=ahle)] *m* 2l *fat. fig.* тикван, звекан, глупан, гл, пачина; er ist ein gutmütiger ~ он је глупа добричина.

Pinselei' {пинз'ел'е} *f* 3b 1. дрљање *n*, мазање *n*, рђаво сликање. 2. *fat. fig.* будалаштина, лудорија; дедаштво *n*. [зало, дрљало.]

Pi'ns(e)ler {пинз'ел'ер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с ма-)

Pi'nsel..., pi'nsel... {пинз'ел-}: 2förmig *a* кичица, четкаст, праменаст, облика кичице (и. четкице); ~führung *f* руковање *n* кичицом; 2haft {пинз'ел'х'афт}, 2ig {пинз'ел'иг} [Pinsel²] *a* глупав, будаласт, тупоглав; 2п {пинз'ели}

[Pinsel¹] *intr.* (h) и *tr.* 15f радити (и. руко-
вати кичицом (и. четк(и)цом), превлачити
~ући кичицом; сликати; мазати, дрљати; sich
den Hals 2п завући ~лачити четкицу у гр-
ло; ун. bepinseln; ~stiел, ~stock *m* држак (и.
држаље) кичице (и. четк(и)це); ~strich *m*
потез кичице, потез четкицом; начин слика-
ња; ~trog *m* сликарски суд за прање четки-
це (и. кичице).

Pinze'tte {пџицет'} [фр.] *f* 3b пинцета (ма-
шичице *f* pl., хвата|љка, -лица).

Pionier {паонир} [фр.] *m* 2g¹ X пионир (и *fig.*),
војник инжењерије; ~bataillon *n* инжењер-
ски батаљон *m*.

Pi'pe¹ {пџпџ} [шп.] *f* 3b велико буре *n*.

Pi'pe² {~} *f* 3b севн. = (Tabaks-)Pfeife.

Pipi'n {пипин} [лат. перо] *m* 8и ~ der Kurze и.
Kleine Пипин Мали (Кратки).

Pips {пџпс} (нвн. (свн.)); *лат. pituita *m* 2h (б.
pi.) пипа *f* (болест птичјег језика).

pi'psig {~џх} *a* који има пипу.

Pira't итд. {пират} [гр.] *m* 3a = Seeräuber итд.

Pira'us {пиреус} [лат., *гр.] *m* inv. Пиреј (атин-
ска лука).

Piro'ge {пирог} [карибски] *f* 3b = пирог *m*,
ораница (чамац од издубена дебла).

Pirol {пирол, пирол} [гр.] *m* 2g¹ (аус. и би)
златка *f*.

Pirsch {пџрш} [афр.] *f* 3b (б. pi.) ǃ лов (поје-
динце, пешице, пушком); auf die ~ gehen ићи
у лов.

pi'rschen {~н} *tr.* и *intr.* (h) 15e ǃ (у)ловити.

Pi'rsch... {пџрш-}: ~hund *m* ловачки пас, пти-
чар; ~pulver *n* ловачки барут *m*.

Pi'sang {пизан} [малајски] *m* 2g¹ 1. банана
(биљка), пизанг. 2. банана (плод).

pi'sch! {пџш} *int.* пст! [бој(а).]

Pisee'bau {пизе-} [фр.] *m* 8и (грађевина од) на-|

pi'spern {пџспџрн} *intr.* (h) 15f шап(у)тати, шу-|

Pi'ßbude {пџс-} *por. f* = Pißwinkel. [шорити.]

Pi'sse {пџс} [дн.] *f* 3b (б. pl.) *por.* пишањак *m*,
пишањка, мокраћа. [мокрити, мочати.]

pi'ssen {~н} *intr.* (h) 15a *por.* пишати, шорати, |

Pissoir {пџсоар} [фр.] *n* 2g¹ (аус. би) писоар *m*,
мокрилиште. [мокрилиште *m*, писоар.]

Pi'ß..., *por.*: ~topf *m* ноћни донац; ~winkel *m* |

Pista'zie {пџстаџи} [гр., *перс.] *f* 3b 1. тришља,
морски лешник *m* (плод). 2. echte ~(~n)baum
{~ш(и)-} *m* тришља *f* (дрво).

Pi'ste {пџст} *f* 3b = Flugbahn.

Pisti'll {пџстил} [лат.] *n* 2g¹ 1. тучак (в. Stempel).

Pisto'l {пџтол} [фр.] *n* 2g¹ = Pistole¹.

Pisto'le¹ {~} [фр.; *Pistoja, град у Италији]
f 3b пиштољ *m*, самокрес; sich auf ~n schla-
gen тући се пиштољима, делити мегдан пи-
штољима; *fig.* j-m die ~ auf die Brust setzen
ставити (и. метнути) коме нож под грло;
(wie) aus der ~ geschossen као из пушке.

Pisto'le² {~} [фр., шп.] *f* 3b пистола (шпански
новац).

Pisto'len... {пџстолн-}: [Pistole¹]: ~duell *n* дво-
бој *m* у пиштоље (и. пиштољима); ~griff *m*
дршка од пиштоља; ~halter, ~holfter *f, m, n*
навлака *f* за пиштољ; ~lauf *m* цев *f* од пишто-
ља; ~schuß *m* пуцањ (и. хитац) из пиштоља;

e-п ~schuß weit на отстојању једног хитца
из пиштоља; auf ~schußweite на домету из
пиштоља; ~schütz(e) *m* стрелац пиштољем;
~stand *m* стрелиште *n* из пиштоља.

Pisto'n {пџстрн} [фр.] *n* би 1. 1. клип *m*. 2. ǃ
пистон *m* (музички инструменат).

Pisto'n|bläser *m* ǃ пистон.

pi'tsch|na'ß {пџчнџс} *fat.* *a* мокар као моча,
мокар као додола.

pittore'sk {пџтореск} [ит.] *a* живописан.

Pi'us {пиус} [лат.] *m* 8с Пиус, Пије.

pizzicato {пицакато} [ит.] *adv.* ǃ пицикато,
звонцајући.

Plack {плак} *m* 2g, ~en¹ {~н} *m* 2l [дн.] 1. мрља
f, пера *f*. 2. закрпа *f*, парче *n*. 3. равна повр-
шина *f*, плоч(и)а *f*.

pla'cken² {плак'н} [plagen] *tr.* 15a. j-n ~, j-n ~
und plagen кињити, мучити кога; das Volk
итд. ~угњетаватинародитд., тлачити народ,
злостављати, и sich ~(und plagen) мучити се.
pla'cken² {~} [Plack] *tr.* 15a 1. обложити -
агати (листићима финијер метала простији
метал); (об)лепити, облепљивати; an die
Wand ~ лепити на зиду. 2. наби(ја)ти, земљу
учврстити набијањем, ударањем.

Pla'cker {плак'р} [placken²] *m* 2l мучитељ, гу-
ликожа, дерикожа, крвник.

Plackerei' {плак'ра} *f* 3b 1. мучење *n*, кињење
n, сецање *n*. 2. мучење *n*, мука, муке *f* pl.,
невоља.

plädie'ren {пледир'н} [фр.] *intr.* (h) 15g пледи-
рати, бранити, заступати, заузимати се за,
говорити (у прилог, у корист некога, чега).

Pla'ge {плаг} [свн.; *лат. plaga „удар“] *f* 3b 1.
мука, мучење *n*, патња, тешка брига; *prv.*
jeder Tag hat seine ~ има више мука него
дана. 2. беда, невоља, зло *n*; (Land-)~ (општа)
несрећа, општа недаћа.

Pla'ge..., pla'ge... {плаг-}: ~geist *m* напаст *f*,
мучитељ; напаст *f*, аспида *f*, роспија *f*, о-
штроконђа *f*; ǃlos *a* без муке, без невоље,
без патње.

pla'gen {плаг'н} [свн.; *Plage] *tr.* и *refl.* 15a
1. (sich) ~ мучити (се); злоставити се. 2. му-
чити, досађивати; durch Necken ~ *fat.* за-
диркивати, дирати, задевати; = placken²;
der Teufel plagt ihn ушао ђаво у њега.

Pla'gge {плаг'г} [дн.] *f* 3b бусен *m*.

pla'ggen {~} *tr.* 15a (из)вадити бусење.

Plagia't {плаг'јат} [лат.] *n* 2g плагијат *m*, књи-
жевна крађа *f*; ~or {~ор} *m* 8д књижевни
крадац, плагијатор.

Plaid {плет} [енг.] *m* и *n* би плед *m* (велика ма-
рама за огртање); струка *f*; ~riemen *m* каиш
(и. ремен) за струку (и. плед).

Plaka't [нем. (placken²)-лат.] *n* 2g = Anschlag
4; ~farbe *f* боја за објаве (и. плакате); ~ma-
lerei' *f* уметност сликања објаве (и. огласа,
плаката); ~säule *f* = Anschlagsäule.

Plan¹ {план} [фр.] *m* 2d 1. план, нацрт, проје-
кат, цртеж. 2. *fig.* план; намера *f*; смер; за-
мисао *f*; einen ~ fassen скројити план.

Plan² {~} [свн.; *лат. planum *n*] *m* 2d 1. ра-
ван *f*, равнина *f*, равница *f*. 2. бориште *n*,
fig. поприште.

plan^a {~} [лат.] *a* раван, гладак; *fig.* гладак, незавијен, јасан; прост; планет.

Pla'n... {план-} [Plane] у слож. на пр. ~wagen.

Pla'ne {план-} [Blahe] *f* 3b арњеви *m pl.*; плат-;

Plä'ne[macher] {плән-} *m* = Planmacher. [но п.]

pla'nen {планн-} [Plan¹] *intr.* (h) и *tr.* 15a кројити планове, (на)правити план за, смишљати (што).

Plane't {планет} [гр.] *m* 3a планета *f*, зве-
planeta'risch {планетарѝш} *a* планет|ски, -ни.

Planeta'rium {~арум} [лат.] *пбе* планетарник *m*.

Plane'ten... {планѐтн-} ~bahn *f* планетска путања, пут (ања *f*) *m* планете; ~jahr *n* планетска година *f*; ~lauf *m* кретање *n* (и. ток) планет|е -а; ~messer *m* планетомер, планетолаб; ~stand *m* astrol. положај (и. стање *n*) планете; ~system *n* планетни систем *m*.

pla'n|gemäß *a* = planmäßig. [равњивање.]

Planie'r|amboß {планир-} *m* ♂ наковањ за по-
planie'ren {планирн-} [фр.] *tr.* 15g ♂ 1. (код

земљаних радова:) по-, за-, из-, у|равнити, по-, за-, из-, у|равњивати; из-, у|једначи(ва)-ти. 2. ♂ изравнати, исправити. 3. лепити.

Planie'r|er {планир-} *m* 2l ♂ (в. planieren) по-, за-, из-, у|равњивач; исправљач; слепљивач.

Planie'r... ~hammer *m* чекић за исправљање (и. изравњивање).

Planie'ring *f* 3b (в. planieren) по-, за-, из-, у|равњивање *n*, изједначивање; исправљање *n*; лепљење *n*.

Planiglo'b {планиглоб} [лат.] *n* 3a планиглоб *m*, лоптаста карта (и. мапа) целе земље.

Planimetrie' {~метрија} [лат.-гр.] *f* 6f / планиметрија, равна геометрија. [ниметри(ј)ски.]

plamme'trisch {планиметрѝш} [лат.-гр.] *a* пла-

Plan|kammer *f* X одељење *n* карата (и. планова).

Pla'nke {плап-к-} [срвн.; *срлат. planca] *f* 3b 1. (дебела) даска. 2. преграда од дасака.

Plänkelei' {плән-к-лѐ-} *f* 3b X чарка(ње *n*) *f*, пушкарање.

Plänkele'r {плән-к-лѐ-р} *m* 2l X чаркаш, четник

plänkeln {плән-к-лн-} [првоб. често пуцати] *intr.* (h) 15f чаркати се, пушкарати се; *fig.* чаркати се.

pla'nken {план-к-н-} ♂ *intr.* (h) 15a об|ожити -агати даскама, мет|нути -ати даске на. Уп. beplancken.

Pla'nken... {план-к-н-}: ~werk *n* пре-, о|града *f*; ~zaun *m* плот (и. ограда *f*) од дасака.

Plänkle'r {плән-к-лѐ-р} *m* 2l в. Plänkele'r.

Pla'nkung {план-кун-} *f* 3b даске *f pl.* обложнице (и. оплатнице).

Pla'n... pla'n... {план-}: ~los *a* без плана, несмишљен, насумче; ~losigkeit *f* немање *n* плана, несмишљеност; ~macher *m* састављач (и. кројилац) план(ов)а; ~macherei' {~мач-рѐ-} *f* 3b страст (и. манија) прављења (и. кројења) планова; ~mäßig *a* плански, *adv.* по плану; смишљен, -о, методски; ~mäßiges Verfahren плански поступак; ~mäßigkeit *f* сходност плану, смишљеност.

pla'nschen {планшн-} *fat.* 15e 1 *intr.* (h) *fat.* брчкасти се, шљап(к)ати, бућкати; *co.* in Wonne ~ пливати у радости. II *tr.* брчкасти

се (acc.: abl.), шљапкати (acc.: abl.), бућкати (acc.: abl.).

Planscherei' {пләнш-рѐ-} *fat.* *f* 3b брчкање *n*, шљап(к)ање *n*, бућкање *n*.

Planta'ge {плдптаж-} [фр. *m*] *f* 3b = Pflanzung 2b.

pla'ntschen {пләнчн-}, Plantscherei' {пләнч-рѐ-} = planschen, Planscherei.

Pla'num {пләнум} [лат.] *n* 6i ♂ платформа *f*; подлога *f*.

Pla'n... {план-}: ~wagen *m* покривена кола *n pl.*, кола с арњевима; ~zeichnen *n* цртање, обележавање; ~zeichnung *f* цртеж *m* планова (и. топографских карата).

Plapperei' {плап-рѐ-} *f* 3b (б. *pl.*) блебетање *n*, тртљање *n*, бенетање *n*, брбљање *n*, трућа-

pla'pperhalt {плап-рхдфт} *a* брбљив. [ње *n*.]

Pla'pperhaftigkeit {~дфт-} *f* 3b брбљивост.

Pla'pper... {плап-р-}. ~maul, ~mäulchen *n* блебетало, бенетало, брбљив|ац, -ица, трућало, *fat.* торокуша, алапача.

pla'ppern {плап-рн-} 1 *intr.* (h) и *tr.* 15f блебетати, брбљати, бенетати. II Pla'ppern *n* = Plapperei.

Pla'pper|tasche *f* = Plappermaul.

plä'rren {плѐ-рн-} [срвн.] 1 *intr.* (h) и *tr.* 15a бу-

кати, рикати, мукати, урлати; дрекати, дерати се; *fat.* пиждрити, крештати, кречати.

II Plä'rren *n* букање, рикање; дречање, дерање, пиждрење, крештање.

Pläsie'r {плѐ-зѐ-р} *fat.* [фр. *m*] *n* 2g¹ уживање, задовољство; забава *f*.

pläsie'rlich {~лѝх-} *a* *fat.* забаван, занимљив.

Pla'stik {пластик} [гр.] *f* 3b (б. *pl.*) пластика, пластична уметност.

pla'stisch {пла-стѝш-} *plastic|an* (-но) (*opp.* rapor-
ramisch, flächenhaft).

Plastizität {пластѝцѝтет} *f* 3b пластичност.

Plata'ne {платан-} ♂ [гр.] *f* 3b платан *m*; ~
n|pflanzung {~пн-} *f* платаник *m*.

Plateau' {плато} [фр. *m*] *n* 6i плато *m*, зараван *f*, висораван *f*.

Platin {платѝн, платин} [шп. platino *m*, *сребро¹] *n* 2g¹, ~а {платана} *f* 6i платина; ~draht *m* платинска жица *f*; ~druck *m* phot. = Platinotypie.

Platin..., platin... {платѝн..., платин-}: ~feuer-
zeug ♂ *n* платинско огњило, платински упал-
љач *m*; ~haltig *a* платиноносан, што садржи
платине.

platinie'ren {платинирн-} [Platin] ♂ 1 *tr.* 15g поплати|нити, -њавати. II Platinie'ren *n*, Pla-

tinie'ring *f* поплати|њавање, -ење.

Platinotypie' {платинотѝпи} [гр.] *f* 6f phot. платинотипија.

Platin...: ~oxyd ♂ *n* оксид платине; ~verfahren *n* phot. платинотипија *f*.

Plato'niker {платонѝк-р} [Plato, грчки филозоф 429—347 пре Хр.] *m* 2l phls. платоновач.

plato'nisch {платонѝш-} *a* платонски.

platsch! {плач} [оном., уп. platzen, planschen] *int.* плац!, плесц!, плусц!

pla'tschen {плачн-} *intr.* (h и. s) 15e плесц|нути, -кати; плусц|кати, -нути; шљеп|нути, -ити; бућнути; ich habe es ~ hören чуо сам када (и. где) је бућнуло (и. плеснуло) (у воду).

plätschern {плѣчрн, плѣчрн} [platschen] I *intr.* (h) 15f 1. плъскати, заплъскивати; gegen das Ufer ~ заплъскивати обалу, плъскати о обалу; ~d жаморан, жуборан, жуборећи, роморећи, жаморећи. 2. im Wasser ~ брчкасти се у (и. по) води. II Plätschern *n* плъскање; заплъскивање; брчкање.

platt {плѣт} [дн.; *фр.] *a* 1. раван; плъснат; сплъштен; улегао; угнут; низак; мало нераван; ~ drücken сплъскати, сплъштати; (з)гњечити; ~ machen и. schlagen сплъштати, -авати; ~e Nase сплъштен (и. плъснат) нос; sich ~ auf den Bauch (и. auf den Boden) legen *fat.* лећи потрбушке. 2. најобичнији, без духа, простачки; et. Plattes sagen рећи нешто најобичније, рећи неку, простачку ствар. 3. *fig.* сушти, чист, прост; das ~e Gegenteil сушта супротност (и. противност) *f*; die ~e Wahrheit сушта (и. гола) истина; *adv.* просто(напросто); *fig.* ~ heraus sagen рећи отворено и просто. 4. ~e Sprache и Platt *n inv.* и 2g¹ (б. *pl.*) *a* = plattdeutsch; *b*) по-кварен говор *m*.

Plätt {плѣт} [plätten²]: ~bolzen *m* = Bolzen 3; ~brett *n* даска *f* за глачање (и. пеглање).

Plättchen {плѣтхн} *n* 2l (*dim.* од Platte) 1. плочица *f*; таблица *f*. 2. ♣ и ♠ лиска *f*.

Plätt..., plätt...: ~decke ♣ *f* равна таваница; ~deutsch *a*, ~deutsch *n* (*opp.* hochdeutsch) доњонемачки (језик); das Plattdeutsche, die ~deutsche Sprache доњонемачки (језик), платдојч.

Platte {плѣт} [срвн.; *platt] *f* 3b 1. = Glatze 1—3. 2. голо земљиште *n*; го и равна врх *m*; мала зараван (и. висораван); ♣ спруд *m*, мангура, (пешчана) греда. 3. ♣ плоча (и. phot.); лиска; табла; mit ~n belegen поплоча(ва)ти, обл|ожити -агати (каменим) плочама. 4. послужавник; здела, плита *m*.

Plätt(eisen) *n* утија *f*, глачало *n*, „пегла“ *f*.

plätten {плѣтн}, plätten¹ {плѣтн} [platt] *tr.* 15c 1. и *refl.* (sich) ~ сплъштати (се), -авати (се), сплъска(ти) (се), -вати (се). 2. порав(н)ити, -њивати.

plätten² {плѣтн} [platt] I *tr.* 15c 1. глачати, утијати, пеглати (Wäsche рубље). 2. ♣ плъштати, тањити. II Plätten *n* глачање, утијање, „пеглање“; плъшћење, тањење.

Plätten..., plätten... {плѣтн-} [Platte]: ~abzug *m* ♣ плочни (и. стереотипни) отисак, отисак са плоче (и. клишеа); ~druck *m* ♣ штампан(ње *n*) *f* с плоча (и. клишеа); ~förmig *a* плочаст, облика плоч(и)е; ~korrektur *f* ♣ поправка (и. поправљање *n*) плоча (и. клишеа); ~leger *m* поплочавац, облагач плочама.

Plätter {плѣттр} *m* 2l 1. (и ~in {~ин} *f* 3c) глачар, -ка, пеглер, -ка. 2. ♣ истанјивач (мета-)

Plätt(er)bse *f* ♣ гра(х)ор *m*. [ла], ваљар.] **plät(er)di'ngs** {плѣтрдин.с} [platt и Ding] *adv.* просто(напросто), сасвим, посве, баш.

Plätterei {плѣтрѣ} *f* 3b глачање *n*, пеглање *n*. **Plätt...**: ~fisch *m* ♣ своја *f*, иверак; ~form [фр.] *f* ♣ платформа (и *fig.*), (за)раван.

Plätt(frau) *f* = Plätterin.

Plätt..., plätt...: ~fuß *m* *a*) дустанбан, равна та-

бан; *b*) дустанбанлија; *c*) табан; ~fuß|einlage *f* уметак *m* за дустанбане; ~füßig *a* који има равне табане (и. дустанбане); ~heit {плѣтхн} *f* *a*) сплъштеност, плъснатост, сплъсканост; *b*) плиткост, простота, простачка отрганост, недуховитост.

plätt|hufig {~хуфѣх} *a* који има равна копита. **plättieren** I *tr.* 15g ♣ обл|ожити -агати простији метал листићима финијер метала; plattiertes Geschirr (plattierte Waren) посуђе (роба) обложен|о (-а) финијим металом. II Plattieren *n*, Plattierung *f* облагање финијим металом. [метала племенитим металом.]

Plättierer *m* 2l ♣ радник облагач (простог) **Plättisch** *m* (при растављању Plätt-tisch) сто за глачање (и. пеглање).

Plätt..., plätt...: ~kopf *m* сплъштена (и. плъсната) глава *f*; *fig.* (*opp.* Spitzopf) *fig.* плиткоглавац, плитковић, пригупавко; ~köpfig *a* плъсноглав, плъснате (и. сплъштене) главе (*gen.*); ~menage [фр.] *f* зеитињаца, уљаница; ~nase *f* плъснат нос *m*, шопав нос; шопавко; ~nasig {~назих} *a* шопав, плъсната носа.

Plätt|ofen *n* нех *f* за загревање утија.

Plättopf *m* (при растављању Plätt-topf) грејалица *f* за утије.

Plätt...: ~schiene *f* плъсната пружница (и. трачница); ~stich *m* равна, прост бод; ~stikerei¹ *f* прост, равна вез *m*.

Plätt...: ~tisch *m* = Plättisch; ~topf *m* = Plätttopf; ~wäsche *f* рубље *n* за глачање (и. пеглање); фино (скупљено) рубље.

Plätt|wurm *m* плъшњак (црв).

Platz {плѣц} [срвн.; гр. plateia¹ *f*] *m* 2d 1. место *n*; простор; земљиште *n*; просторија *f*, локал; freier ~ отворено место, трг; erhöhter ~ узвишено место, узвишење; e-n ~ bestellen задржа(ва)ти место; j-m ~ machen уступ(и)ти -ати (и. учинити) кому место; nehmen Sie ~! изволите сести!, седните, изволите заузети место; nehmen Sie ~ auf dem Sofa (bei uns)! седите на канапе код нас!; auf die Plätze! на место!, на своја места!; ~ da!, ~ gemacht! места!; чувај (се)!; X auf dem ~e bleiben остати на месту; ~ greifen: *a*) утврди(ти) се, њивати се, учврјстити се, шћивати се, ухватити корен(а), хватати корена, хватати маха; *b*) одржа(ва)ти се; *c*) примењивати се; et. ~ greifen lassen да(ва)ти маха чему, трпети што; hier ist nicht der ~ davon zu sprechen овде није место да се о томе говори; an s-m ~e sein бити на свом месту; diese Bemerkung ist nicht am ~e ова примедба није на своје место; die Wahrheit findet selten ~ истина ретко наилази на одзив; immer auf dem ~e sein бити увек спреман на дејство; auf dem ~e места. 2. ♣ место *n*, трговачко место *n*, град; тржиште *n*; am ~e у месту, у граду; X fester ~ утврђено место, утврђење *n*, тврђава *f*.

Platz² {~} [срвн.; *чеш. и пол.] *m* 2d лепиња *f*, порач(и)а *f*.

platz! {~} *int.* к(в)рц!, прас!, трас!.

Platz... {плѣц-}: ~angst *f* ♣ страх *m* од просторности, страх од предажења преко неког

- места; ~bedarf *m* потреба *f* места (и. простора).
- Pla'tzchen** {плѣцх'н} *n* 2l 1. (*dim.* од Platz!) местанце, месташце. 2. лепињица *f*, погачица *f*; *phm.* колутааст колачић *m*, пастила *f*, таблета *f*.
- pla'tzen** {плѣцх'н} [срвн. оном.; ун. plauz] *I intr.* 15e 1. (*h*) пући, пукнути, пуцати; пуцка(ра)-ти; пра|снути, -штати. 2. (*s*) а) прс|нути, -кати, прштати; распући се, распрс|нути се, -кавати се; попуцати; = bersten *l*; б) банути. II Pla'tzen *n* пуцање; пуцка(ра)ње; праска *f*; прскање; = bersten *II*; das Platzen e-s Pneumatiks пуцање (и. прскање) гуме.
- plä'tzen** {плѣцх'н} *intr.* (*h*) 15e 1. пуцати, пукнути. 2. плес|нути, -кати. 3. е-п Baum ~ = anlaschen *l*.
- Pla'tz...**: ~'furcht *f* = ~angst; ~'ingenieur *m* X инжењер места; ~'karte *f* X (посебна) карта за место; ~'kommandant *m* X командант места; ~'major [фр.] *m* X мајор места; ~'miete *f* кирија за место, закупнина; ~'patrone *f* X хорак *m*, хорфишек; mit ~'patronen schießen пуцати хорцима; ~'regen [хол.] *m* пљусак; ~'wart *m* X = Flugmeister; ~'wechsel *m*. а) промена *f* места; е-п ~wechsel vornehmen променити место; б) X меница *f* на место.
- Plauderei'** {плѣд'рѣи'} *f* 3b 1. (gemütliche) ~ ђаскање *n*, ђеретање *n*; *fat.* торокање *n*. 2. труђање *n*, брбљање, блебетање *n*, нагваждање *n*, преклапање *n*; избрбљавање *n*.
- Plau'derer** {плѣд'рѣр} *m* 2l, Plau'drerin {плѣд'рѣин} *f* 3c 1. ђаскало, ђеретало, причал|о, -ица. 2. труђало, брбљив|ац, -ица, блебетало, бенетало, нагваждало, преклапало, торокало, торокуша, језичар, -ка.
- plau'derhaft** {плѣд'рѣф'т} *a* 1. који радо ђаска, разговоран, ђеретљив, говорљив, причљив. 2. брбљив, блебетљив.
- Plau'derhaftigkeit** {~рѣф'т} *f* 3b ђеретљивост, говорљивост, причљивост, блебетљивост.
- Plau'der|hans** *fat. m* = Plaudertasche.
- Plau'derin** {плѣд'рѣин} *f* 3c в. Plauderer.
- Plau'der|liese** *fat. f* = Plaudertasche.
- plau'dern** {плѣд'рн} [срвн.] *I intr.* (*h*) 15f 1. ђаскати, ђеретати, чаврљати. 2. брбљати, блебетати, бенетати, преклапати, нагваждати, торокати; aus der Schule ~ причати новости из школе, раструбити тајну; ein wenig ~ *fat.* прођаскати, прођеретати. 3. refl. sich müde ~ уморити се од ђеретања. II Plau'dern *n* = Plauderei.
- Plau'der...**: ~ort *m* ђаскалиште *n*, место где се скупља ради ђаскања (и. ђеретања); ~sofa *n* канабе за ђаскање; ~stübchen *n* собица *f* за ђаскање, женски мали салон *m* (за ђеретање); ~stündchen *n* ђаскање, кратак разговор *m*; ~tasche *f* *fat.* блебетало *n*, блебетуша, торокало *n*, торокуша, алапача; в. Plauderer.
- Plau'drer** {плѣд'рр} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c = Plauderer. [источнонемачки = plaudern.]
- plaus|schen** {плѣшх'н} [ивн.] *intr.* (*h*) 15e јужно-|plausi'bel {плѣзиб'л} [фр.] *a* прихvatљив, усвојљив, вероватан; веродостојан; j-m et. ~ machen објаснити кому што да овај разуме (и. прихвати), уверити кога у што.
- plauzl** {плѣц} *int.* = plumps *l*.
- Pla'zet** {плацѣт} [лат. „свиди се“] *n* 6i (аус. и *inv.*) одобравање; пристанак *m*.
- Plebe'jer** {плебѣјѣр} [лат.] *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c (орр. Patrizier(in)) плебѣ|ац, -ка.
- Plebe'jertum** {плебѣјѣртум} *n* 2a (б. pl.) 1. плебѣјци *m* pl., плебѣјство. 2. плебѣјство *n*, плебѣјско битисање.
- plebe'jisch** {плебѣјиш} *a* плебѣјски.
- Plebiszi't** {плебѣйцит} [лат.] *n* 2g плебисцит *m*, гласање *n* народа.
- Plebs** {плѣс} [лат.] *f* *inv.*, *m* 2h¹ (б. pl.), особ. antiq. плебѣјци *m* pl., плебѣјски сталеж *m*; пук *m*, прост народ, светина.
- Plei'te** {плѣт'т} *fat.* [јевр. „бекство“] *f* 3b и plei'te *a* (само предикативно) = Bankrott *l* и II.
- Pleja'de** {плејадѣ} [гр.] *f* 3b myth. и X Влашићи *m* pl., Плејада. [куриш *m*, пишб|ра.]
- Ple'mpe** {плѣмп'п} *fat.* *f* 3b 1. тесак *m*. 2. бун-|Plena'rsitzung {плѣнар-} *f* (пот)пуна седница, пленарна седница.
- Ple'num** {плѣнум} [лат.] *n* 6i (б. pl.) пленум *m* (сви чланови, укупан број чланова неке заједнице, неког скупа); in plepo на општој седници, у пленуму.
- Pleona'smus** {плѣонасмус} [гр.] *m* 6g rhet. плеоназам (сувишност, сувишне речи).
- pleona'stisch** {~тѣш} [гр.] *a* rhet. плеонасти-|
- Ple'thi** {плѣти} в. Krethi. [чан, сувишан.]
- Pleu'el stange** {плѣ'л-} X *f* = Bleuelstange.
- Pii'nus** {плин'ус} *m* 8c antiq. ~ der Ältere (der Jüngere) Плиније Старији (Млађи).
- Pli'nse** {плинз} [рус.] *f* 3b палачинка.
- Pli'nthe** {плинт'т} X [гр. plinthos „цигла, опека“] *f* 3b четвртасто подножје *n* (стубова, плоча).
- Pl'o'mbe** {плѣмб'т} [фр.] *f* 3b олово *n* (пломба) на роби; пломба, испуњење *n* зуба. [роби.]
- Pl'o'mben|verschuß** *m* олово *n* (и. пломба) на|
- plombie'ren** [фр.] *I tr.* 15g ударити -ати (и. метнути) олово (пломбу) на...; (ис)пунити, испуњавати, залити, пломбирати. II Plombie'ren *n* X и X ударање (и. метање) олова (и. пломбе) на...; испуњавање, пуњење (шупљих зуба), пломбирање. [олово (и. пломбу).]
- Plombie'rer** {~рѣр} *m* 2l који удара (и. меће)|
- Plombie'r kosten** X *pl.* трошкови *m* pl. око ударања олова (и. пломбе).
- Plö'tze** {плѣцѣ} [поль. ploc] *f* 3b X црвенперка.
- plö'tzllch** [срвн.; ун. plautz] *a* (из)ненадан, нагао; муњевит; неочекиван; *adv.* (из)ненадно; нагло; неочекивано; непредвиђено; наједанпут, на-, одједном; *fat.* aber etwas ~! ама брзо! [гlost; муњевитост; неочекиваност.]
- Plö'tzlichkeit** {~кѣт'т} *f* 3b (из)ненадност; на-|
- Plu'der|hose** {плуд'р-} [pludern] *f* широке чакшире; ун. Pumphose. [рати.]
- plu'dern** {плуд'рн} *intr.* (*h*) нагушено ланда-|
- Plumeau'** {плу-мо} [фр.] *n* 6i перина *f* (за покривање).
- plump** {плумп} [дн.] *I int.* ~! пљус! бун! II *a* (dv.) незграпан (и-но); здепаст; трапав; неотесан; неспретан.
- Plu'mpe** {плумп'т} *f* 3b в. Pumpe.
- plu'mpen** {плумп'н} *intr.* (*s*) 15a в. plumpsen.

plumpf {плѹмпф} *int.* ✓ = plump I.

Plu'mpheit {плѹмпхѣйт} *f* 3b незграпност, здепа-ност; трапавост; неспретност; неотесаност.

[der ~ dreinschlagen распалити.]

Plu'mp|keule {плѹмп-} *f* бухало *n*; *fig.* mit Plu'mps! {плѹмпс} *I int.* = plump I. II Plumps *m* 2h плускац, бухкац.

Plu'mp|sack *m*: а) тешка врећа која силно бупнувши падне; б) тура *f* (дечија игра), мирише — стојна *inv.*

plu'mpsen {плѹмпсен} *intr.* (h и s) 15e бупнути.

Plu'm|pudding {плѹм-, плам-} [енг.] *m* \ плумпудинг.

Plu'nder {дн.} *m* 2l (б. *pl.*) старудија *f*, стареж; траље *f* *pl.*; прње *f* *pl.*; трице *f* *pl.*; дроџици *m* *pl.*; трице и кучине.

Plünderer! {плѹндѣрѣ} *f* 3b пљачка(ње *n*); грабеж *m*; X пљачкање рањеника и погинулих.

Plü'nderer {плѹндѣрѣ} *m* 2l, Plü'nderin {плѹндѣрин} *f* 3c пљачкаш, -ица; X пљачкаш, -ица рањених и погинулих, мародер, -ка.

Plu'nder... {плѹндѣр-}: ~kammer *f* соба за старудију (и. стареж); ~kasten *m*, ~kiste *f* сандук за старудију (и. за старо посуђе, стари прибор); ~kram *m* = Plunder; ~markt *m* старударница *f*, телалница *f*, старинарница *f*.

plü'ndern {плѹндѣрн} [дн.; *хол.] *I tr. i intr.* (h) 15f (о)пљачкати, (о)пленили; харање; покрости; харати; (по)робити; оголити; X пљачкати рањенике и мртве. II Plü'ndern *n*, Plü'nderung *f* пљачкање; плењење; харање; робљење; X пљачкање рањеника и мртвих; (gänzliche) Plünderung потпуно пљачкање, (о)пустошење; Plünderung von Troja пљачкање, пустошење Троје; der Plünderung preisgeben предати на пљачку.

Plü'nderungs..., plü'nderungs... {плѹндѣрун-с-}: ~sucht *f* поамама (и. страст, манија) за пљачкањем; ~süchtig *a* поаман (и. грамжљив) за пљачкањем, жудан пљачке. [Plünderer.]

Plü'ndrer {плѹндѣрѣ} *m* 2l, ~in {-ин} *f* 3c в. I

Plural {плѹрал, плѹрал} [лат.] *m* 2g¹ *gr.* множина *f*, плурал; ~endung *f* наставак *m* за множину.

Plura'letat'ntum {плѹралѣтат'нтум} [лат.] *n* бi (*pl.* и Pluraliatantum) именице које се употребљавају само у множини.

plura'lish {плѹралѣш} *a* множински, у множини, плурални. [(множинство, множина).]

Pluralität {плѹралитѣт} *f* 3b плуралитет I

Plura'l|wahl|recht {~ал-} *n* плурално изборно право.

plus {плѹс} [лат.] *I adv.* особ. \wedge и, више; 5 ~ 4 (писано 5 + 4) 5 и 4, 5 више 4. II Plus *n inv.* плус, вишак *m* особ. \wedge ein Plus(zeichen) једно плус (једна и знак плус, знак више).

Plüsch {плѹш} [фр.] *m* 2g плиш, вунена кадива *f*.

plü'sch|ar. tig *a* плишаст, као плиш; ~kragen *n* јака *f* (и оковратник) од плиша, плишана јака.

Plu's... {плѹс-}: ~differenz *f* разлика у плусу. са плусом; ~macher *m* (човек) склон да повећава буџет; састављач финансиских пројеката; ~macherei' *f* 3b поамама (и. страст, манија) великих буџета

Plu'squam|perfe'ctum {плѹсquam-} [лат.] *n gr.* давнопрошло време; плусquamперфекат *m*. Plu's|zeichen *n* в. plus II.

Pluta'rch {плутарх} *m* 6a Плутарх (грчки историчар и моралиста, † око 125 после Хр.).

Plutokratie' {плутократѣ} [гр.] *f* 6f плутократија (влада богатих).

pluto'nisch {плутонѣш} [гр.; Pluto, бог подземног света] *a* Плутонов, *geol.* плутонски.

Plutoni'smus {плутонѣсмус} [лат.] *m* 2g (*opp.* Neptunismus) *geol.* плутонизам.

Plutoni'st {плутонѣст} [лат.] *m* 3a плутониста

Pneuma'tik {пнѣматѣк} [гр. пневма „дах“]: а) *f* 3b ~ пневматика (наука о кретању ваздуха); б) *m* бi ~ унутрашња гума.

pneuma'tisch {пнѣматѣш} [гр.] *a* ваздушни, пневматични. [у северној Италији.]

Po {по} \odot *m* 8g и. *inv.*: der ~ По, Пад (река)

Pö'bel {пѣбѣл} [срвн.; *фр. peuple] *m* 2l олош, светина *f*, пук; прост народ, руља *f*.

pö'belhaft {~хѣфт} *a* олошки, простачки, светински, пучки; *fat.* сокачки, амалски, кочијашки, барабски, пиљарички.

Pö'belhaftigkeit {~хѣфт} *f* 3b олоштво *n*, просташтво *n*, фукарство *n*, нискост.

Pö'bel..., pö'bel... {пѣбѣл-}: ~herrschaft *f* влада олоша (и. светине, фукаре), охлократија;

~mäßig *a* = pöbelhaft; ~sprache *f* говор све-

Poch {пѣх} *n* 2g = Pochspiel. [тине (и. руље).]

Po'ch|brett *n* даска *f* која служи за играње поха (игре карата).

po'chen {пѣхѣн} [срвн.] *I intr.* (h) и *tr.* 15a 1. = klopfen I. 2. \oplus ковати; \otimes das Erz ~ (с)туцати руду, разби(ја)ти руду. 3. викати, -нути; галамити, грајити, праскати. 4. auf et. ~: а) полагати на што, разметљиво (и. самосвесно) испољавати (и. износити) што; б) разметљиво полагати право на што. 5. а) играти поха (врста игре карата); б) у игри поха изазивачки објавити да се у руци има низ карата, које, према правилима игре, нико не може превaziћи. II Po'chen *n* 1. = klopfen III. 2. ковање; \otimes разбијање, туцање; викање, галамљење, праскање; играње поха.

Po'cher {пѣхѣр} *m* 2l 1. (и ~in {-ин}) *f* 3c кој|и, -а куца, лупа (на врата). 2. разметљив|ац, -ица. 3. играч поха (игре карата). 4. \otimes туцац (руде).

Po'ch... {пѣх-}: ~erz *n* руда *f* за туцање, проретка руда; ~hammer *m*: а) чеки за туцање руде; б) = Pochwerk; ~herd *m* тучница *f*; ~mühle *f* = ~werk; ~spiel *n* пок (игра карата); ~werk *n* туцалиште, тучница *f*.

Po'cke {пѣкѣ} \P [дн.] *f* 3b ~п *pl.* = Blatter 3.

Po'cken..., po'cken... {пѣкѣн-}: \mathfrak{z} artig *a* богиња, налик на богиње; ~gift *n*, ~impfung *f* = Blattern=gift, ~impfung; \mathfrak{z} krank *a* који има мале богиње, болестан од малих богиња; ~krankheit \P *f* = Blatter 3; ~narbe *f* богиња, рупица од богиња; \mathfrak{z} narbig *a* = blatternarbig. Упор. Blatter(n)...

Po'ck|holz {пѣкѣ-} \bullet и \oplus *n* гајак дрво. [artig.] po'ckig {пѣкѣх} *a* 1. blatternarbig. 2. = pocken-

Po'dagra {пѣдагра} [гр.] \P *n* бi (б. *pl.*) = Fußgicht.

poda'grisch {подагрѣш} *f* *a*, са костобољом у ногама, подагричав; **Podagri'st** {подагрѣст} *m* 3а костоболник. [*n* на степеницама.]
Pode'st {подест} [гр.] *m* и *n* 2*g* одмориште
Po'dex {подекс} [лат.] *m* 2*g* (сг. и *inv.*) задњица *f*, стражњица *f*. [шење; уп. Bühne.]
Po'dium {подиум} [лат.] *n* 6е подиум *m*, узви-
Poe'm {поем} [лат., гр.] *n* 2*g*¹ спев; песма *f*.
Poesie' {поези} [лат., *гр.] *f* 6*f* (opp. Prosa) 1. = Dichtkunst. 2. = Dichtung, Gedicht.
Poesie'..., **poesie'...** {~у-}: *zlos a* без поезије, без песничкога у себи, без песничког полета, прозаичан, сув; ~losigkeit *f* отсуство *n* поезије (и. песничкога), прозаичност.
Poe't {поет} [лат., *гр.] *m* 3а, ~in {~ин} *f* 3с = Dichter(in).
Poeta'ster {поетастер} *fam. m* 2*t* = Dichterling.
Poe'tik {поетик} [лат., *гр.] *f* 3*h* наука о песништву, поетика.
poe'tisch {поетѣш} [лат., *гр.] *a*, *adv.* песнички, поетски, поетичан, -но.
pointie'ren {поетирѣн} [фр.] 15*g* I *tr.* 1. е-п Gedanken ~ да(ва)ти духовит (и. примамљив) обрт (и. преокрет) једној мисли. 2. у-, на|перити (топ, доглед). II [фр. point] *intr.* (h) играти против банкара.
Poka'l {покал} [внн.; ит.; *грч.] *m* 2*g*¹ велики пехар (од злата или сребра); купа *f*; бокал.
Pö'kel {пöкел} [дн.] *m* 2*l* саламура, слана вода.
Pö'kel... {пöкел...} ~faß *n* буре за саламуру; ~fleisch *n* месо из саламуре; ~gänsel|fleisch *n* гушчије месо из саламуре; ~hering *m* = Pickelhering.
pö'keln {пöкелн} *tr.* 15*f* = einpökeln.
Pö'kel|rinder|fleisch *n* говеђина *f* из саламуре, усољена говеђина. [чити, пијанчити.]
rokulie'ren {рокулѣрѣн} [лат.] *intr.* (h) 15*g* цев-
Pol {пол} [гр.] *m* 2*g*¹ стожер, пол; *z* positiver ~ позитиван пол, анода *f*; negativer ~ негативан пол, катода *f*.
Polack'sk {полѧк, полѧк} [пол.] *m* 3а 1. (и ~е {~} 3а) Пољак. 2. пољак, пољски коњ.
Polackei' {полѧкеи'} *f* *inv.* Пољска. [тарке.]
Polack'er {полѧкер} *m* 2*l* = брод са три ка-
pola'r {полар} *a* *fl.*, *fl.* поларни.
Pola'r... {~ар-}: ~bär *m* *fl.* = Eisbär; ~е {~ар-} *f* 3*b* *fl.* полара; ~expedition, ~fahrt *f* поларна експедиција, пут(овање *n*) *m* на пол; ~fuchs *m* поларна лисица *f*. [ларизација.]
Polarisatio'n {поларизацион} [лат.] *f* 3*b* = по-
polarisie'rbar *a* = поларишљив, што може поларисати.
polarisie'ren I *tr.* и *refl.* 15*g* ~ (sich) ~ поларисати (се). II **Polarisie'ren** *n*, **Polarisie'rung** *f* = Polarisation, поларисање. [ларитет.]
Polarität' {~тет} [лат.] *f* 3*b* = поларност, по-
Pola'r... ~kreis *m* стожерник; ~länder *n* *pl.* поларне земље *f* *pl.*; ~mensch *m* поларни човек, становник леденог појаса; ~stern *m* *fl.* поларна звезда *f*; ~zone *f* ледени појас *m*.
Po'lder {пöлдр} [хол.] *m* 2*l* насипом ограђена (и. зајажена) низија. [Пољак, -киња.]
Po'le {пол} [Polen] *m* 3а, **Polin** {полѣн} *f* 3с
Pole'mik {полемик} [грч.] *f* 3*b* полемика (борба пером); ~er {~р} *m* 2*l* полемичар.

pole'misch {полѣмѣш} *a* полемични.
polemisie'ren {полѣмизирѣн} *intr.* (h) 15*g* полемисати, препирати се пером.
Po'len {полѣн} [слов. „поље“] *n* 8*g* *fl.* Пољска *f*.
Po'len... {полѣн-}. ~aufstand *m* пољски устанак, устанак у Пољској; ~land, ~reich *n* Пољска *f*; ~regiment *n* пољска влада(вина) *f*, пољски режим *m*.
Pole'nta {полѣнта} [ит.] *f* 6*g* и 6*i* качамак *m*.
Pol|höhe *f* *fl.*, *fl.* висина пола (и. стожера).
Poli'ce {полис} [фр.] *f* 3*b* = Versicherungsschein.
Polie'r {полир} [од Parlierer] *m* 2*g*¹ *fl.* надзорник радника; палир.
Polie'r... {полир-} [polieren] *fl.*: ~anstalt *f* глачаоница, радионица за глачање, полирање; ~bank *f* 2*f* струг *m* за глачање.
poie'rbar {полирбар} *a* углачљив, који (што) се може (у)глачати, полирати.
Polie'r... ~bürste *f* четка за глачање; ~eisen *n* глачаница *f*, гладило.
polie'ren {полирѣн} [лат.] I *tr.* 15*g* (у)глачати, (у)гладити, (у)лаштити, полирати; (о)чистити да сија(ју); mit der Feile ~ углачати турпијом, fig. дотер(ив)ати. II **Polie'ren** *n*, **Polie'rung** *f* глачање, глађење, лашћење; полирање; чишење до сијања.
Polie'r'er {полирѣр} *m* 2*l* *fl.* 1. (и ~in {~ин} *f* 3с) глачач(ица). 2. = Polier.
Polie'r... ~feile *f* турпија за глачање, гладилица; ~filz *m* пуст за глачање (за огледала); глачало *n*, цаклило *n*; ~hammer *m* чекић за глачање, полирање; ~kunst *f* вештина глачања, полирања; ~rad *n*, ~scheibe *f* точак *m* (и. котур) *m* за глачање; ~stahl *m* гладилица *f*, гладило *n*.
Polikli'nik {поли-} [грч.] *f* *fl.* поликлиника.
Pol'in {полѣн} *f* 3с в. Pole.
Politi'k {политик} [гр.] *f* 3*b* политика (и fig.); ~er {политикѣр} *m* 2*l* политичар; ~us {политикѣс} *fam. m* 2*h*¹ лисац, лукавац, препредењак(овић); шерет.
poli'tisch *a*, *adv.* политички (и fig.).
politisie'ren {политизирѣн} I *intr.* (h) 15*g* говорити о политици; бистрити политику. II **Politisie'ren** *n* говорене о политици, политичка размишљања *n* *pl.*
Politu'r {политур} [фр.] *f* 3*b* 1. *fl.*: а) политура, сјај *m* добијен глачањем; углачаност; б) политура, лак *m*; 2. fig. dieser Mann hat viel ~ ово је човек велике углађености, овај човек располаже великом умешношћу опхођења (и. понашања).
Polizei' {полицѣ} [фр.; гр. politeia „држава“] *f* 3*b* (6. *pl.*) полиција, редарство *n*.
Polizei'..., **polizei'** {~ѣ-}: ~amt *n*: а) служба *f* (и. звање, дужност *f*) у полицији; б) полиција *f*, полициски комесаријат *m*; ~aufsicht *f* полициски надзор *m*; ~beamte(r) *m* полициски чиновник; ~behörde *f* полиција; ~bureau *n* = ~amt *b*; ~diener *m* = Polizist; ~gericht *n* полициски суд *m*; ~hund *m* полициски пас; ~kommissar (ays. ~kommissär) *m* полициски комесар, комесар полиције; ~leutnant *m* полициски потпоручник; ~lich {полицѣлѣх} *a*, *adv.* полициски; ~lich ein-

schreiten употребити -љавати (и. примени-ти) полициске мере; ~minister *m* министар полиције, министар унутрашњих послова, јавне безбедности; ~ordnung *f* полициска уредба; ~präsident *m* правник града; ~präsidium *n* управа *f* града; ~revier *n* полициско подручје; ~richter *m* судија полициског суда; ~sache *f* полициска ствар, ствар која се тиче полиције; ~spion, ~spitzel *m* полициски шпиун, полициски потајник; ~staat *m* полициска држава *f*; ~stunde *f* час *m* затварања јавних локала; ~truppe *f* полициска стража; ~vergehen *n* (полициски) иступ *m*; ~verordnung *f* полициска наредба; ~verwaltung *f* полиција, полициска управа; ~wache *f* = ~amt *b*; и *fam.* хапс(ана *f*) *m*, бајбок(ана *f*) *m*; ~wachtmeister *m* = Schutzmann; ~wagen *m* *pop.* кола *n* *pl.* за спровод (х)апсеника; ~wesen *n* полиција *f*, све што се тиче полиције; ~widrig *a* противан полициским уредбама, противан јавном поретку; ~widriges Gesicht криумчарско лице.

Poizist {полицист} *m* 3a полицајац, полициски агенат, жандар.

Poli'zze {полици} [ит.] *f* 3b = Police.

Pol'ka {полка} {чешки} *f* 6l полка; ~ tanzen играти (и. плесати) полку; ~tänzer(in *f*) *m* играч(ица) полке, плесач(ица) полке.

Pol'klemme *f* ≠ полни притег *m*; комутатор (полова). [*m*, полен *m*.]

Pol'len {полн} [лат.] *m* и *n* 2l цветни прах) pol'nisch {пџлнш} *a* пољски, пољачки; die ~e Sprache, das Polnische 9l, Polnisch *n* *inv.* пољски језик, пољски; *fig.* es ist e-e ~e Wirtschaft ту се не зна ни ко пије ни ко плаћа.

Polon'a'se {полонезе}, аус. Polonai'se {~} [фр.] *f* 3b полонеза (игра).

Pol'ister {пџлст'р} [свн.] *n* 2l 1. седиште напуњено (вуном, сламом и др.); јастук *m*; душек *m*; (четвртасто) јастуче које се меће испод ногу; јастучић *m* који се меће у прозоре за наслањање. 2. (на)пуњена вуна *f*, (на)пуњено перје; ватирање.

Pol'ister... {пџлст'р-} ~haar *n* 6a длака *f* за пуњење ствари; ~macher(in *f*) *m* душегџија, -ка. pol'istern I *tr.* 15f 6 (на)пунити (длаком, вуном, перјем итд.); поставити, -љати; mit angezogenen Knöpfen ~ проши(ва)ти као душек. II Pol'istern *n*, Pol'isterung *f* пуњење (и. набијање) чега (длаком, вуном итд.).

Pol'ister...: ~nadel *f* игла за пуњење (вуном, длаком итд.); ~sessel, ~stuhl *m* мека столица *f* (испуњена длаком), постављена столица.

Pol'iter[abend {пџлт'р-} {poltern} *m* навечерје *n* (свадбе), бучно весеље уочи свадбе, бећар-)

Polterei' {пџлт'р'е} *f* 3b = Gepolter. [сковече *n*.]

Pol'terer {пџлт'р'ер} *m* 2l 1. галамџија, лармаџија, 2. горолом, праскало, громовник.

Pol'ter...: ~geist *m*: а) = Polterer; б) (ноћни) дух који лупа (и. галами); ~kammer *f* = Plunderkammer.

pol'tern {пџлт'рн} [Böller] I *intr.* (*h* и *s*) и *tr.* 15f 1. (*h*): а) лупати, трескати, -нути, клопарати; б) галамити, лармати, хукати, букати; с) лупати јако, ударати јако; an der

Tür ~ лупати јако на врата; d) лупати (ка дух, као авет); es poltert in der Kammer у соби лупа(ју) дух(ови), у соби се чују утвари (и. авети); е) праскати, гороломски ви-кати. 2. (*s*) лупати, кретати се лупајући, улупњаву котрљати се, пајсти -дати уз лупњаву (и.са треском); hinaus ~ изићи лупајући (и. уз луп(њав)у). II Pol'tern *n* лупање, грађење, ларма(ње *n*) *f*, трескање, клопарање, праскање, викање.

Poly..., poly... {полу-, полу-} [гр.] поли... (= Viel...); ~andrisch {~андрйш} *a* са више (од 10) прашника; ~chrom {~крџм} *a* вишебојан, многобојан; ~eder {~ед'ер} *n* 2l ^ многострано тело, полиедар *m*; ~gamie {~гамй} *f* 6f многоженство, полигамија; ~glo'tte {~глд'т} *f* 3b књига на много језика; ~glotten|bibel *f* Св. Писмо на више језика; ~gon {~гон} *n* 2g' ^ и X многоугао *m*, полигон *m*; ~gonal|system {~гон'ал-} *n* полигонални (многоугаони) систем *m*; ~gonal|zahl *f* полигонални (и. многоугаони) број *m*; ~histor *m* 6d полухистор, многозналица.

Poly(hy)mnia {полу'ху'мнйа, пол'у'мнйа} [грч.] *f* 8b myth. Полимнија (Муза лирске поезије).

Poly..., poly... [гр.]: ~nesien {~н'езйи} *n* 8g 6 Полинезија *f* (велика острвска група код Аустралије); ~nesier {~н'ез'ер} *m* 2l, ~nesierin {~н'ин} *f* 3c Полинежан|ин, -ка; ~nom {~ном} *n* 2g ^ полином *m*, вишечлани израз *m*; ~nomisch {~ном'иш} *a* а) полиномски, у облику полинома; б) полиномски, (начињен) од полинома. [лпн. 2. ф полип, меснат израштај.]

Poly'p {полу'п} [грч.] *m* 3a 1. 8 оботница *f*, по-

Poly'pen..., poly'pen... {полу'п'н-}: ~arm *m* оботничин (и. полипов) крак; ~artig *a* ф оботничаст, полипаст; ~stock *m* 8 оботничка (и. полипска) група *f*.

Poly..., poly... [гр.]: ~techniker *m* ученик политехничке школе, политехничар; ~technikum *n* = polytechnische Schule; ~technisch *a* политехнички; ~technische Schule политехничка школа, политехника; ~theismus *m* политеизам, многобоштво *n*; ~theist *m* политеиста, многобожац; ~theistisch *a* политеистички, многобожачки. [маст за мазање.]

Poma'de {пом'ад'е} [фр.] *f* 3b помада, мирисна

Poma'den... {пом'ад'н-}: ~büchse *f* тегла за помаду; ~hengst *pop.* *m* помадар, кицош; ~stange *f* шипка помаде.

poma'dig {пом'ад'џ} [пољ. pomalu] *a*, *adv.* на-тенане, клај-клај, јаваш-јаваш, флегматичан, -но, сербез. [(на)мазати помадом.]

pomadisie'ren {помадизир'н} [Pomade] *tr.* 15g

Pomera'nze {пом'ранц'е} [ит. ромо „јабука“, arancia „неранца“] *f* 3b 1. 8 неранца, поморанца. 2. = Pomeranzenbaum.

Pomera'nzen..., pomera'nzen... {~анц'н-}: ~baum *m* 8 помо-, неранца *f* (дрво); ~blüte *f* помо-, неранцин цвет *m*; ~blüten|öl *n* уље од поморанџиног цвета; ~farben, ~farbig *a* наранџаст; ~garten *m* наранџиште *n*, врт с поморанџама; ~gelb *a* наранџаст; ~händler(in *f*) *m* поморанџар(ка), продава|и, -чица поморанџи; ~limonade *f* лимунада од

на поштарини; слобода ослобођен од поштарине; с унапред плаћеном поштарином; ~
freiheit f ослобођеност од поштарине ~

freiheit genießen бити ослобођен од поштарине; ~gebühr *f* поштарина; ~kosten *pl.* поштарински трошкови *m pl.*, поштанска такса; ~pflichtig *a* подложен поштарини; ~satz *m* поштанска такса *f*, поштарина *f*; ~tarif *m*, ~taxe *f* поштанска тарифа *f*, такса; лествица *f* поштарине; ~vergütung *f* накнада поштаринских трошкова, отштета за трошкове око преписке. [слика *f* (лика).]

Porträ't {пóртрét} [фр. *m*] *n* 2g портрет *m*, I porträtie'ren {пóртрétúrn} *tr.* 15g портрети-сати, сликати (чији лик).

Porträ't... {~ét-}: ~maler(in *f*) *n* сликар(ка) портрета, портретист, -киња; ~malerei' *f* сликарство *n* портрета, сликар(ње *n*) *f* портрета; ~rahmen *m* оквир (и. рам) портрета.

Portugal {пóртугáл} [лат. portus Galliae „лука Галије“] *n* 8g ● Португалија *f* (држава на југозападу Европе); der König von ~ португалски краљ, краљ Португалије.

Portugie'se {~gúz-} *m* 3a, Portugie'sin {~gúžn} *f* 3c Португалјац, -ка.

portugie'sisch {~gúžš} *a* португалски; die ~e Sprache, das Portugiesische 9l, Portugiesisch *n inv.* португалски (језик). [глистица *f*.]

Portulak {пóртулáк} ● [лат.] *m* 2g¹ пркос, I Portlwein {пóрт-} [●] Porto, град у Португалији] *m* порто (вино).

Porzella'n {пóрцелáн} [ит. porcella'na] *n* 2g¹ порцелан *m*; unechtes ~ полупорцелан, фаянс.

Porzella'n..., porzeila'n... {~án-}. ~arbeiter *m* порцеланар, израђивач порцеланских ствари; ~ausschuß *m* испуцан (и. испрескан) порцелан; ~en {пóрцелáн-н} *a* порцелански, од порцелана; ~erde *f* порцеланска земља, каолин *m*; ~fabrik *f* фабрика (и. творница) порцелана; ~fabrikant ● *m* фабрикант (и. творничар) порцелана; ~geschirr *n* порцеланско посуђе; ~handel ● *m* трговина *f* порцеланом (и. порцеланском робом); ~händler ● *m* трговац порцеланом (и. порцеланском робом); ~industrie *f* порцеланска индустрија, индустрија порцеланске робе; ~isolator ● *m* порцелански изолатор, изолатор од порцелана; ~maler(in *f*) *m* сликар(ка) на порцелану; ~malerei' *f* сликарство *n*) *f* (и. сликање *n*) на порцелану; ~masse *f* порцеланско тесто *n*, порцеланска маса; ~schale *f* порцеланска шоља, порцелански чанак *m*; ~schnecke *f* порцеланска шкољка; ~teller *m* порцелански тањир; ~waren ● *f pl.* порцеланска роба *f*.

Posamentie'r {пóзамéнтúр} ● и ● [фр.] *m* 2g¹ ширитар, гајтанџија; ~arbeit {~иp-} *f* ширитарски (и. гајтан(џи)ски) рад (и. посао); ширитарска (и. гајтан(џи)ска) роба. [tier.]

Posamentie'r(er) {~тúр-р} *fat. m* 2l = Posamen-Posamentie'r...: ~handwerk *n* ширитарски (и. гајтанарски) занат *m*; ~waren *f pl.* ширитарска и гајтанска роба *f*.

Posau'ne {пóзáн-} [срвн.; ~лат. bucina] *f* 3b (особ. bibl.) труба (на пр. страшнога суда); fig. in die ~ blasen и. stoßen раструбити, -љивати.

posau'nen {~н} *intr.* (и. *lr.* 15g ♢ свирати у трубу, трубити.

Posau'nen... {пóзáн-н-}: ~bläser *m* ♢ свирач у трубу; труба *f*; ~engel *m fat.* анђео буц(оњ)а; ~ruf, ~schall *m* звук (и. јек) труба.

Posau'ner {пóзáн-н-р} *m* 2l, Posauni'st {пóзáн-нүст} *m* 3a ♢ = Posaunenbläser.

Pose {пóзэ} *f* 3b 1. [дн.] бадрљица; дршка (и. држаље) пера. 2. [фр.] поза, став *m*, положај *m*.

Posci'don {пóзáсáдóн} *m* 8a (б. *pl.*) myth. Посейдон (Нептун, грчки бог мора).

Pos'en {пóз-н} *n* 8g ● Познањ *m*; ~er {~р} *m* 3a, ~erin {~рýн} *f* 3c Познањан/ин, -ка.

Positio'n {пóзициóн} [лат.] *f* 3b позиција (положај; став).

positiv {пóзитúф, пóзитúф} [лат.] (*opp.* negativ) I *a* (*dv.*) позитив[ан(-но), полож[ан(-но), потврд[ан(-но)]. II Positiv *m* 2g¹ *gr.* позитив.

III Positiv *n* 2g¹, и ~bild *n phot.* позитив *m*. po'sitiv-ele'ktrisch *a* — позитивно наелектрисан, позитивноелектрични.

Positivi'smus {пóзитивíсмýс} [лат.] *m inv.* (б. *pl.*) phls. позитивизам.

Positu'r {пóзитур} [лат.] *f* 3b позитура (став, положај, држање); sich gegen j-n in ~ setzen чувати се од кога, бити на опрезу од кога.

Po'sse {пóсэ} [нвн. 18 в.; *Possen] *f* 3b 1. лакрдија; шала; будалаштина, лудорија; ~п reißen: *a*) лакрдијати, *b*) и ~п treiben шегачити се; ~п! лудорије!, будалаштине!, које-шта(ри)ја! 2. ♣ лакрдија. [вачки чекић.]

Posse'kel [свн.] *m* 2l велик чекић, тежак ко-!

Po'ssen {пóс-н} [нвн. 16 в.; фр. bosse *f*] *m* 2l шегачи; лакрдија *f*; j-m e-n ~ spielen и. tun нашегачити се с киме, подвалити кому, насадити (и. насамарити) кога; j-m zum ~ et. tun учинити кому што за инат (и. упрокос).

Po'ssen[dichter [Posse] *m* писац лакрдија.

po'ssenhaft {пóс-нхáфт} [Posse(n)] *a* лакрдијаст, шаљив; смешан. [смешност.]

Po'ssenhaftigkeit {~дхáкá-т} *f* 3b лакрдијастост, I

Po'ssen...: ~macher *m* = ~reißer; ~oper *f* комична (и. шаљива) опера; ~reißer *m* лакрдијаш, шаљивчина, шалџија; ~reißerei' {~рá-с-рá-э} *f* 3b лакрдијање *n*; ~spiel *n* = Posse 2; ~spieler(in *f*) *m* лакрдијаш, шаљивчина.

possessi'v {пóсэсáв} [лат.] *gr.* I *a* посесивни, присвојни; ~es Fürwort присвојна заменица.

II Possessi'v *n* 2g¹: ~um {~сáвум} *n* 6k присвојни придев *m*, присвојна заменица *f*.

possie'rlich [Posse] *a* смешан; шаљив; комичан. Possie'rlichkeit {~кá-т} *f* 3b смешност; шаљивост; комичност.

Post¹ {пóст} [нвн. 16 в.; ит. (срлат. posita „станица“) *f* 3b 1. пошта; поштанска зграда; die ~ betreffend поштански. 2. пошта, сва писма која дођу и. оду поштом; reitende ~ гласоноша, скоротеча, гласник; штафета; mit umgehender (и. wendender) ~ обратном поштом. 3. пошта, (брзовозна) поштанска кола *n pl.*, дилижанс *m*; mit der ~ ankommen приспети (и. стићи) поштом (и. поштанским колима). 4. пошта, вест, глас *m*; новост. 5. и *m* 2d = Posten¹ 3. [*pl.* крупне сачме *f pl.*] Post² {~} [фр. postes *f pl.*] *m* 3a ♢ (Reh-)en]

Po'st!... {пѹст-}: ~ablage *f* мала пошта; ~ablieferung *f* поштанска испорука; ~agent *m* поштански агент; ~agentur *f* поштанска агентура. [Postalisches *n* поште *f* pl.]

posta'lich {посталѣш} *a* поштански; као *s.* Postame'nt {постамент} [нлат.] *n* 2g подножје *n*, постаменат *m*; в. Fußgestell.

Po'st!..., po'st!...: ~amt *n*: а) поштанска служба, служба у пошти; б) пошта *f*, поштанско надлештво; ~amtlich *a* поштански; ~ankunfts|buch *n* књига *f* приспелих поштанских пошиљака; ~annahme *f* = ~amt *b*; ~anschluß *m* поштанска веза *f*; ~anstalt *f* пошта; ~anweisung *f* поштанска упутница; ~auftrag *m* поштански налог; ~ausgabe|stempel *m* разносни жиг; ~beamte(r) *m*, ~beamtin *f* поштанск|и -а чиновник, -ца, *fam.* поштар, -ка; ~beförderung *f* поштански пренос *m* (и. преношење, превозење) *n* поште; der Zug hat ~beförderung *воз* (и. влак) превози (и. носи) пошту; ~behörde *f* поштанска управа; поштанско надлештво *n*; ~bezirk *m* поштански срез; ~bote *m* писмоноша, разносач писама; ~brief|kasten *m* поштанско сандуче *n*; ~buch *n* поштанска књига *f*; ~bureau *n* = ~amt *b*.

Pö'stchen {пѹстѣхн} *n* 2l (*dim.* од Posten!) ставчић *m*, ставчица *f*, свотица *f*.

Post!...: ~dampfer *m*, ~dampf|schiff *n* поштански пароброд *m*. [датум на .]

post|datie'ren *v* 15g став|ити -љати доцнији

Post!...: ~deklaration *f* поштанска декларација; ~dienst *m* поштанска служба *f*; ~direktion *f* поштанска управа, дирекција пошта; ~direktor *m* директор (и. управник) пошта; управник поште; ~einzahlung *f* поштанска уплатница; ~eile *m* поштански приправник.

Po'sten! {пѹстѣн} *m* 2l [ит. posteo; *лат. positus] *m* 2l 1. (додељено) место *n*; место *n*, служба *f*, дужност *f*, звање *n*; auf seinem ~ sein бити на своме месту, на својој дужности; fig. auf dem ~ sein: а) бити у добру здрављу, бити здрав (и. добро), б) вршити своју дужност; nicht auf dem ~ sein позлити, не бити (*ном.*: *dat.*) добро; wieder auf dem ~ sein опоравити се. 2. ✕ стража *f*; стражар, шилбок; (Schildwache auf) ~ стражар (на стражи); verlорener ~ мртва стража *f*; ~zu Pferde стража(р) на коњу; (auf) ~ stehen бити на стражи, стражарити. 3. а) извесна количина чега; ✕ партија *f* робе; б) ✕ став, ставка *f*; збир, свега, свота *f*; с) ставка *f*; einen ~ eintragen унјети -осити (и. начинити) став(ку); in kleinen ~ bezahlen платити у малим изно-

Po'sten² {~} *m* pl. ✕ = Post². [сима.]

Po'sten!..., po'sten!... {пѹстѣн-}: ~kette *f* ✕ линија страже, линија претстраже; ~lauf *m* идење *n* поште; ~weise *adv.* по ставовима, по ставкама, на ставке, на ставове, по став(ку), став(ку) по став(ку).

Post!..., post!...: ~fach *n* поштанска преграда *f*, поштански претинак *m*; ~formular *n* штампани поштански образац (и. формулар) *m*; ~frei *a* слободан (и. ослобођен) од поштарине; ~freiheit *f* ослобођење *n* (и. ослобођеност) од поштарине; ~freiheit genießen бити

ослобођен од поштарине; ~gebäude *n* = ~haus; ~geld *n*: а) поштарина *f*; б) цена места у поштанским колима; ~halter *m*: а) поштар; б) поштар, управник мале поште; ~halterei' {~хѡлтерѡ} *f* 3b: а) пошта *f*; б) поштарство *n*; ~haus *n* пошта(нска зграда) *f*; ~hilfs|bote *m* помоћни писмоноша, помоћник разносача писама; ~horn *☞* *n* поштански рог *m*, поштанска труба *f*.

postie'ren {постѣрѣн} [фр.] *I tr.* и *refl.* 15g (sich) ~ постав|ити (се), -љати (се), наме|стити (се), -штати (се). II Postie'ren *n*, Postie' rung *f* постављање, намештање.

Posti'lle {постѣл} *f* 3b [лат. post illa (verba)] *f* 3b збирка беседа, књига проповеди.

Postillio'n {пѹстѣлѣон} [фр.] *m* 2g' постиљон, поштански момак (и. слуга, кочијаш).

Post!..., post!...: ~karte *f*: а) карта поштанских саобраћајница, карта поштанских путева; б) списак *m* писама предатих пошти; с) дописница, дописна (и. поштанска) карта; ~karte mit Antwort дописница са одговором; в. и Ansichtspostkarte; ~kasse *f* поштанска благајна; ~kollo *n* аманет *m*, поштански пакет *m*; ~konvention *f* = ~vertrag; ~kutsche *f* поштанска кола *n* pl., дилижанс *m*; ~kutschschер *m* поштански кочијаш, кочијаш поштанских кола; ~lagernd *adv.* на пошти да се подигне; пострестант; ~marke *f* поштанска марка; ~meile *f* поштанска миља; ~meister *m*: а) управник поште; б) поштар; с) управник (и. директор) пошта; ~nach|nahme ✕ *f* поштанска повука (и. доплата), (поштанско) поузеће *n*.

postnumera'ndo {пѹстнумерандо} *adv.* уназад; ~bezahlen платити -ћати уназад (*opp.* pränumerando).

Po'sto {пѹсто} [ит.] *n* 6k (б. pl.) у употреби само у: ~fassen утврдити се, учврстити се, укоренити се, ухватити корен.

Post!...: ~ordnung *f* поштанска уредба; ~paket *n* поштански дењак (и. свежањ, пакет) *m*; ~paket|adresse *f* спроводница, аманетна упутница; ~papier ✕ *n* хартија *f* (и. папир *m*) за писма, фина хартија; ~pferd *n* поштански коњ *m*; ~praktikant *m* поштански приправник (и. практикант); ~rat *m* поштански саветник, саветник (дирекције) пошта; ~raub *n* крађа *f* на пошти, поштанска крађа; е-п ~raub begehen извршити крађу у (и. на) пошти; ~recht *n* право држања пошта; ~regal *n* поштанско право; ~reisende(r) *m* путник поштанским колима; ~reiter *m* поштар на коњу; ~sachen *f* pl. пошта *f*; ~säule *f* стуб миљаш *m*; ~schaffner *m* поштански спроводник (и. кондуктер), спроводник поште; ~schalter *m* поштанско прозорче *n*, поштански шалтер; ~scheck *m* поштански чек; ~scheck|konto *n* рачун поштанских чекова; ~scheck|verkehr *m* поштански чековни промет; ~schein *m*: а) поштанска признаница *f*; б) карта *f* за место у поштанским колима; ~schiff ✕ *n* поштански брод *m*; уп. ~dampfschiff; ~schreiber, ~sekretär *m* поштански писар.

Post|skri|pt(um) {постскрипт(ум)} *n* 2g (6k) додатак *m* писму, акту и др. (abr. P. S.).

Post!...: ~spar|kasse *f* поштанска штедионица; ~station *f* поштанска станица; ~stempel *m* поштански жиг; Datum des ~stempels датум поштанског жига; ~straße *f* = Heerstraße *b*; ~stube *f* поштанска чекаоница;

~tag *m* поштански дан (када полазе поштанска кола); *fig.* е-п ~tag zu spät kommen доћи доцкан; das kommt einen ~tag zu spät *fat.* то је после кише јапунце; ~tarif *m* поштанска тарифа *f*; ~taube *f* = Brieftaube.

Postula't {постулат} [лат.] *n* 2g постулат *m*, = Forderung *1* и Heischesatz. [ти, тражити.]

postulie'ren {~луп'н} *tr.* 15g захтевати, иска-ти

Po'st!..., po'st!...: ~verband, ~verein *m* поштански савез; ~verbindung *f* поштанска веза; ~verkehr *m* поштански промет (и. саобраћај); ~vermerk *m* поштанска забелешка *f*; ~vertrag *m* поштански уговор; ~verwaltung *f* поштанска управа, управа пошта;

~vorschuß *m* = ~nachnahme; ~wagen *m* = ~kutsche; ~wechsel *m* промена *f* коња у поштанским колима, реле; ~wendend *adv.* обратном поштом; ~wert|zeichen *n* поштанска вредност *f*; поштанска марка *f*; ~wesen *n* пошта *f*, поште *f* *pl.*; ~zug *m* поштански воз (и. влак). (моћник, силник, владар, кнез.)

Potentia't {потентат} [лат.] *m* 3a потентат *m* *phls.*, ~potentia'l {потенцијал} [лат.] *1 a* *phls.*, ~potentia'ljan, могућ(ан), по могућности *ty.* II

Potentia'l < *n* 2g потенцијал *m*:

Pote'nz {потенц} [лат.] *f* 3b 1. ~ степен *m*, потенција; zu dritter ~ erheben (по)дићи (и. дизати) на трећи степен. 2. ~ = Zeugungskraft.

potenzie'ren {потенцир'н} *tr.* 15g ~ степеновати, (по)дићи (и. дизати) на степен.

Po'tpourri {пџпурри} [фр. *m*] *n* 6i ~ потпури *m*, разнолије *f* *pl.*, сваштице *f* *pl.*

Po'tt... {пџт-} [дн.]: ~asche *f* поташа; ~(wal)fisch *m* ~ уљарка главата *f*, пот.

potz! {поц} *int.* ~ Bli'tz! ~tau'send!, ~Wetter! до ђавола! до врага!, сто му мука!; гром и пакао!

poussie'ren {пущир'н} [фр.] *tr.* 15g 1. гурати, (по)гурнути. 2. ein Mädchen ~ удварати се некој девојци.

Pozzuola'n|erde {пџуолан-} [ит. ~ Pozzuoli — град у Италији] *f* *min.* поцуоланска земља.

pp. — usw.; ~ abr. = pianissimo.

Ppb. abr. = Pappband.

Pr. = A. abr. = Prachtausgabe.

Prä {пре} *fat.* [лат.] *n* 2g¹ (б. *pl.*) — Vorrang; das ~ haben (vor j-m) имати првенство (и. предност) (над ким).

Prä... {пре-} [лат.] пре... = (vor, voraus, vorher).

Präbe'nde {пребенд'н} [лат.] *f* 3b = Pfründe.

Pracht {прахт} [сви.] *f* 3b (б. *pl.*) велелепност, дивотност; раскош(ност) *f* *m*; сјај *m*; свечаност.

Pra'cht... {прахт-}. ~aufwand *m* раскош(ност) *f* *m*; ~aufzug *m* свечана (и. сјајна) поворка *f*; ~ausgabe *f* раскошно издање *n*, дивот-издање *n*; ~band *m* 2f = ~einband; ~bau *m* дивотна (и. величанствена, раскошна) грађе-

вина (и. зграда) *f*; ~bett *n* свечани кревет *m*; ~bibel *f* раскошно издање Св. Писма; ~einband *m* раскошан повез; ~exemplar *n* раскошан примерак *m*.

prä'chtig {прехтџх} *a* (dv.) величанствен(о); раскош|ан(-но); дивот|ан(-но); сјај|ан(-но); крас|ан(-но); див|ан(-но); дражес|тан(-но); изврс|тан(-но); занос|ан(-но), усхит|ан(-но).

Pra'cht!..., pra'cht!...: ~kerl *fat.* кршан момак, момак на око, момак као тресак; ~kind *n* дивно дете; ~liebe *f* наклоност (и. љубав) према раскоши(и. сјају), вољење *n* раскоши;

~liebend *a* који воли раскош (и. сјај); ~los *a*, ~losigkeit *f* = prunklos, Prunklosigkeit;

~stück *n* (пре)красан (и. диван) комад *m*, прекрасно парче; ~suchт *f* помама(и. страст) за раскош (и. за сјај, раскошност); ~süchtig *a* помаман за раскош (и. сјај, велелепност); ~voll *a* = prächtig; ~wagen *m* свечана кола *n* *pl.*; ~werk *n* раскошно дело, дело раскошно (и. дивотно) повезано; ~zimmer *n* свечана соба *f*; уп. и Prunk...

Prädestinatio'n {предџстинацијон} [лат.] *f* 3b предџстинација (предодређење, предопредељење, одређење (и. одређеност) унапред); ~s|lehre {~онс-} *f* учење *n* предодређењу (и. предџстинацији).

prädestinie'ren {~нир'н} [лат.] *1 tr.* унапред одре|дити, ~ђивати, унапред одре|лити, ~љиваги. II Prädestinie'ren *n*, Prädestinie' rung *f* = Prädestination.

Prädika'nt {~дикант} *m* 3a проповедник.

Prädika't {~дакат} [лат.] *n* 2g 1. *gr.*, *phls.* прирок *m*, предикат *m*. 2. предикат *m*, назив *m*. 3. *шк.* оцена *f*. [дикативни.]

prädikati'v {~катиф} [лат.] *a* природни, пре-|prädiponire'ren [лат.] *tr.* (у)чинити склоним, оспособ|љавати, -ити, припрем|ати -ити унапред за, унапред одредити.

prädominie'ren [лат.] *intr.* (h) преовла|ђивати, -дати, имати превагу (и. надмоћност).

Präfe'kt {~фект} [лат.] *m* 3a обласни управник, окружни начелник, префект; ~en|stelle *f* окружно начелство *n*, префектура.

Präfi'x {~фџкс} [лат.] *n* 2g, ~um {~ум} *n* 6k *gr.* предметак *m*, префикс *m*.

Prag {прак} {чеш. Praha} *n* 8a ~ Праг *m* (главни град Чехословачке).

prä'gen {прег'н, прџг'н} [сви.; *brechen] *1 tr.* 15a ~ 1. утис|нути, -кивати; и *refl.* sich (acc.) ~ утис|нути, -кивати се; *fig.* sich (dat.) ~ урезати себи; präge dir das ins Gedächtnis утви то. 2. отис|нути -кивати, начинити отисак; Münzen ~ (с)ковати новац; *fig.* ein Wort ~ сковати (и. створити, направити) реч. II Prä'gen *n*, Prä'gung *f* утискивање; отискивање; ковање.

Präg(e)!... {прег-, прџг-, прџг'н, прџг'н-}: ~eisen *n* жиг *m*; ков *m*; ~kunst *f* вештина ковања новца; ~ort *m* ковница *f*.

Pra'ger {праг'ер} *1 m* 2l, ~in {~џн} *f* 3с Пражан|ин, -ка. II *a* *inv.* прашки.

Prä'ger {прег'ер, прџг'ер} *m* 2l ~ ковац, искивач новца; ~lohn *m* коварина *f*, плата (и. награда) за ковање.

Prä'ge... ~stempel *m* жиг за ковање новца; ~unterlage *f* в. Stanze 2. Уп. и Münz...

pragmatisch [гр.] *a* прагматичан, који се оснива на чињеницама; die Pragmatische Sanktion Прагматична санкција.

prägnant {прегнант} [лат.] *a* прегнантиан, значајан, знатан; изразит; сажет; садржајан; тачан; im ~en Sinne у правом смислу (те речи). [тост, збијеност.]

Prägnanz {~нанц} *f* 3b изразитост; саже-
prähisto'risch *a* = vorgeschichtlich.

prä'hlen {пралн} [срвн.] *I intr. (h)* каткад *tr.* 15a *1.* хвалити се, хвастати се; разметати се. 2. привући -лачити пажњу на себе; сјати, показ(ив)ати се, износити на пазар. II **Pra'hlen** *n* = Prahlerei 1.

Pra'hler {пралр} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c хвалисавац, -ица, разметљивац, -ица, хваствац, -ица, хвалиша. [разметање *n*, хвастање *n*.]

Prahlerei {прал'рѐ} *f* 3b 1. хвалисање *n*. 2. **pra'hlerisch** {прал'рѝш} *a* (dv.) хвалисав(о), хваства(о), разметљив(о).

Pra'hli... {прал-}: ~hans *fam. m* 2d¹ (gen. sg. ~hansen {~ханзѝн}) хвалисавец, разметљивац; ~sucht *f* хвалисавост, разметљивост, страст (и. манија) за хвалисањем (и. разметањем). [дереглија *f*, скела *f*.]

Prahm {прам} [дн.; *чеш.] *m* 2g (prov. и 2d) ~
Pra'hme {~} *f* 3d, ~n {~н} *m* 2l = Prahm.

Pra'hm... {прам-}. ~ladung *f* ~ товар *m* једне дереглије (и. скеле); ~spritze *f* дереглија са шприцом. [пресуда *f*. 2. штета.]

Präjudi'z {прејудиц} [лат.] *n* 2g 1. ранија
präjudizie'ren {~дцидирѝн} *intr. (h)* и *tr.* 15g: *a*) ~ раније пресудити -ђивати; *b*) оштетити, нанети-осити уштрба (acc.: dat.), (о)крњити.
präkludie'ren {~клудирѝн} [лат.] *tr.* 15g ~j-n ~ одбити кога због протеклог рока.

Pra'klusivfrist {~клузѝф-} *f* рок *m* после кога се неко одбија од потраживања пред судом.
Pra'ktik {практѝк} [гр.] *f* 3b 1. практика, пракса, вежбање *n*. 2. ~en *pl.* смицалице, ујдурме.
praktika'bel {~тикабѝл} *a* извршљив, употребљив, применљив, учинљив.

Praktika'nt {~канти} *m* 3a 1. практичар лекар. 2. чиновнички приправник, практикант.
Pra'ktiker {~тѝкр} *m* 2l практичар (opp. Theoretiker).

Pra'ktikus {практѝкус} *m* 2h¹ (pl. најв. Praktiker) = Praktiker; *fam.* alter ~ стари практичар.

pra'ktisch {практѝш} [гр.] *a* практичан; згодан, употребљив, окретан, спретан, искусан; извежбан; ~er Arzt практичар лекар; ~er Mensch окретан, практичан човек.

praktizie'ren {практицирѝн} [лат.] *tr.* и *intr. (h)* 15g 1. практиковати, вршити, обављати; ~der Arzt лекар практичар. 2. j-m et. aus der Tasche ~ кому што из џепа смотати; j-m et. in die Tasche ~ тутнути кому што у џеп.

Präla't {пелат} [лат.] *m* 3a *rl.* прелат (звање владике, архиепископа итд.); ~u'r {пелатур} *f* 3b прелатура.

Prälimina'r... {предминистра-}: ~artikel *m* претходни члан; ~friede(n) *m* претходни (и. пре-

лиминарни) мир. [ходни услови.]

Prälimina'rien {~нарѝн} [лат.] *pl. inv.* прет-
prall [дн.] *I a* једар, набрекао, набијен; чврст и еластичан. II **Prall** *m* 2g удар, (от)скок, одбој.

pra'llen [срвн.: prellen] *intr. (h и s)* 15a 1. gegen... ~ ударити о, ударати о. 2. одби(ја)ти се, отскочи(ти), -акати.

Pra'll... {прал-}: ~kraft *f* еластичност; ~schuß *m* ~ = Prellschuß; ~stoß *m* = Prellstoß; ~winkel *m* угао одбијања, одбојни угао.

prä'ludie'ren {прелудирѝн} [лат.] *intr. (h)* 15g ~ прелудовати (пробати глас, инструменат пре почетка песме, свирке; свирати, певати увод).

Prälu'dium {~лудѝум} *n* 6e ~ претходна песма (и. свирка) *f*, увод *m* у музичко дело.

prämeditie'ren *tr.* унапред смишљати -слити.
Prä'mie {премиѝ} [лат. praemium] *f* 3b 1. награда; e-e ~ auf et. setzen уценити што. 2. ~ премија (вишак преко номиналне вредности).

Prä'mien... {премиѝн-}: ~anleihe *f* зајам спремијама; ~erklärung *f* изјава премија; ~geschäft *a* посао *m* (с) премијама; ~schein *m* срепка *f*.

prämiie'ren {премиирѝн} [лат.] *tr.* 15g наградити, -ђивати, доделити -ђивати премију (и. награду) (acc.: dat.); prämiie'rt {премиирт} = preisgekönt.

Prämi'sse {премиѝс} [лат.] *f* 3b премиса (први суд у силогизму).

prä'ngen {пранѝн} [срвн.] *I intr. (h)* 15a. *a*) блистати, с(и)јати, сјактати (im schönsten Lichte најлепшим сјајем); *b*) показивати се, бити опремљен (и. одевен); *c*) auf (и. mit) et. (dat.) ~ шепурити се чиме, кочоперити се чиме, износити што на пазар. II **Pra'ngen** *n* = Prunk.

Pra'nger {пранѝр} [дн.] *m* 2l срамни стуб; j-n an den ~ stellen везати кога за срамни стуб.
Pra'nke {пранѝк} [срлат. brancă] *f* 3b канџа, панџа, шапа (презриво и за руку).

pränumera'ndo {пренумерандо} [лат.] *adv.* унапред (opp. postnumerando).

Pränumera'nt {~рант} *m* 3a претплатник.

Pränumeration {~рацион} [лат.] *f* 3b претплата, претплаћивање *n*; ~sliste *f* претплатни списак *m*.

pränumerie'ren {~пѝрѝн} [лат.] *intr. (h)* и *tr.* 15g претплаћити се, -ђивати се (auf et. (acc.) на што).

Präpara'nd {~парант} [лат.] *m* 3a препарандиста, ученик приправне школе, ученик учитељске школе; ~en-anstalt, ~schule {~рандѝн-} *f* учитељска школа.

Präpara't {~парат} [лат.] *n* 2g *phm.* препарат.
Präparatio'n {~парацѝп} [лат.] *f* 3b = Vorbereitung, припремање *n*, припрема.

präparie'ren {~парирѝн} [лат.] *I tr.* и *sich* ~ 15g. et. ~ припрем(и)ти -ати што; sich auf et. (acc.) ~ припрем(и)ти се -ити се на (и. за) што. II **Präparie'ren** *n* = Präparation.

Präpositio'n {~пѝзицѝн} [лат.] *f* 3b *gr.* препозиција, предлог *m*.

Prärie {преѝѝ} [фр.] *f* 6f прерија.

Prärogati'v {~рогати'ф} [лат.] *n* 2g¹, ~е {~у'в} *f* 3b прерогатива *f* (преимућство; повластица).
Prä'sens {презѣнс} [лат.] *n* (sg. inv., pl. и Prä-sentia {презѣнциа}) *gr.* садашње време.
Präse'nt' {презѣнт} [фр.] *n* 2g презент *m*, по-клон *m*.
präse'nt' {~} [лат.] *a* присутан; при руци; ту.
Präsentatio'n {~таци'он} *f* 3b презентација (показивање; претстављање). тације. I
Präsentatio'ns |recht {~онс-} *n* право презен-
präsentie'rbär {презѣнтирбар} *a* претстављив, прикажљив.
Präsentie'r|brett {~тир-} *n* = Präsentierteller.
präsentie'ren {~и'рн} [лат.] *tr.* и *sich* ~ 15g 1. (sich) ~ претставити (се), ~лати (се), пока-зати (се), -ивати (се). 2. X das Gewehr ~ поздравити ~лати са пред прси; präsentiert's Gewehr! пред прси!
Präsentie'r {~и'р-}: ~teller *m* послужавник; auf dem ~teller sitzen бити на истакнутом положају.
Präse'nz {презѣнс} [лат.] *f* 3b (б. pl.) 1. при-сутност, присуство *p*. 2. X = Präsenzstärke.
Präse'nz... {~енц-}: ~dienst *m* X служба *f* у кадру; ~dienstpflicht *f* X обавеза служења у кадру; ~liste *f* списак *m* присутних; ~mar-ke *f* значка (и. марка) присутности; ~stärke *f* X јачина кадра, бројно стање *n* под за-ставом.
Präservati'v {презѣрвати'ф} [лат.] *n* 2g¹, ~mittel {~и'ф-} *n* презерватив *m* (средство за предо-храну).
Prä'ses {презѣс} [лат.] *m* inv. (pl. и Präsi'den {президѣн}), Präside'nt {президѣнт} [лат.] *m* 3a, ~in {~ин} *f* 3c претседни'к, -ца.
Präside'nt(en)schaft {~(и)шафт}, Präsidentu'r {~дѣнтур} *f* 3b претседништво *n*.
Präside'nten... {~дѣнтѣн-}: ~stelle *f* претсед-ничко место *n*, претседништво *n*; ~stuhl *m* претседничка столица *f*; ~wahl *f* избор *m* претседника. [претседавати.]
präsidie'ren {президи'рн} [лат.] *intr.* (h) 15g
Präsi'dium {президи'ум} [лат.] *n* 6a претседни-штво; првенство *n*.
pra'sseln {прасѣлн} [сврн.] I *intr.* (h и s) 15f A. (h) 1. пуцка(ра)ти; прштати, праскати; грокати. 2. ☞ = prahlen. B. (s) па|дати -сти праскајући, па|дати -сти праштећи, пршта-ти, праскати (an die Fenster о прозоре). II
Pra'sseln *n* пуцка(ра)ње; прштање, праска-ње; праска *f*.
pra'ssen {прасѣн} [дн., хол.] I *intr.* (h) 15d рас-ипно проводи се, весело (и. расипно) живети, пировати, лолати се, бекријати, *fat.* живети за три кефа. II **Pra'ssen** *n* про-вођење, весео (и. расипан) живот *m*, пиро-вање, лолане.
Pra'sser {прасѣр} *m* 2l расипник, лола, бекрија.
Prasserei {прасѣрѣ} *f* 3b = Prassen.
präsumie'ren {презуми'рн} [лат.] *tr.* 15g прет-постављати.
Präsumtio'n {~зуми'он} *f* 3b 1/2 претпоставка.
Präsumti'v|erbe {~зуми'и'ф-} *m* презумтивни наследник, природни (и. самим сродством унапред означени) наследник.

Prätende'nt {~тѣндѣнт} [лат.] *m* 3a, ~in {~ин} *f* 3c претендент, -киња (који полаже право на што, на престо).
prätendie'ren {~дирѣн} *tr.* 15g претендовати (полагати право на, тражити).
Prätensio'n {~тѣнзи'он}, Prätentio'n {~и'он} *f* 3b претензија, претенција (полагање права, тражња, захтев).
prätentiö's {~и'и'с} *a* претенциозан (који мно-го тражи, изискује; који много полаже на (се)бе, уображен). [рит *m*.]
Präte'ritum {~теритум} [лат.] *n* 6k *gr.* прете-
prae'ter pro'pter {прет'р прѣт'р} [лат.] *adv.* (veh. abr.: *pr. pr., p. ptr.*) приближно, отпри-лике, једно.
Prä'tor {прѣт'ор} [лат.] *m* 6d antiq. претор.
Prätoria'ner {претор'иан'р} *m* 2l преторијанац;
prätoria'nisch {~ан'иш} *a* преторијански.
Prä'tor|würde *f* преторство *n*.
pra'tschig {прѣчих} *fat.* *a* разметљив, хвастав.
Prätu'r {претур} [лат.] *f* 3b претур.
Präventi'v... {~венти'ф-} [лат.]: ~haft *f* при-твор *m*, превентиван затвор *m*; ~maß|regel *f* превентивна мера, мера за предохрану.
Pra'xis {праксис} [грч.] *f* inv. (б. pl.) 1. (opp. Theorie) пракса ((из)вршење, чињење, при-мена; вичност; обичај). 2. пракса (муштери-је, пацијенти, клијенти); ausgedehnte ~ мно-гобројне муштерије. [denzfall.]
Präze'dens {презѣдѣнс} [лат.] *n* 6h = Präze-
Präze'de'nz... {~зѣдѣнц-} [лат.]: ~fall *m* такав претходни (и. ранији) случај, пресѣдан; е-п ~fall schaffen дати (и утврдити) такав прет-ходни случај; ~streit *m* спор око првенства.
Präze'ptor {~зѣпт'ор} [лат.] *m* 6d прецептор, учитељ. [питат *m*, талог *m*.]
Präzipita't {~ципитат} [лат.] *n* 2g преци-
präzi's {~цис} [лат.] *a* (dv.) прециз[ан(но), та-ч[ан(но)].
präzisie'ren {~цизирѣн} *tr.* 15g прецизовати, тачно одре|дити -ђивати (и. навести).
Präzisio'n {~зи'он} *f* 3b прецизност, тачност; ~s|gewehr {~онс-} *n* прецизна (и. тачна) пу-
Prchtb. abr. = Pracht(ein)band. [шка *f*.]
pre'digen {прѣдѣ'рн} [свн.; срлат. praedicare] I *intr.* (h) и *tr.* 15a проповедати, бесѣдити; *fig.* придиговати, читати; *prv.* Gelehrten ist gut ~ учена је лако научити II **Pre'digen** *n* проповедање; придиговане; бесѣђење; wozu all das Predigen? на што (и. чему) све то проповедање?
Pre'diger {прѣдѣ'р} [predigen] *m* 2l I. (и ~in {~ин} *f* 3c) проповедни'к -ца; *prot.* пастор; die Frau ~in госпођа пасторова. 2. *bibl.* der ~ Salomo Еклезијаст.
Pre'diger..., **pre'diger...** {прѣдѣ'р-}. ~(s)frau {~(с)-} *f* жена пасторова; ~mäßig *a* пропо-веднички; ~mönch *m* калуђер (и. брат) про-поведник; ~schule *f*, ~seminar *n* богослови-ја *f*; ~stelle *f* = Pfarramt; ~wohnung *f* попо-ва кућа.
Pre'digt {прѣдѣхт} [свн.; *predigen] *f* 3b про-повед; *fat. fig.* придика; е-е ~ halten (о)др-жати проповед.
Pre'digt... {прѣдѣхт-}: ~amt *n* свештеничко

звање; ~amtskandidat *m* кандидат за свештеничко звање; ~buch *n* књига (и. збирка) *f* проповеди; ~entwurf *m* нацрт проповеди; ~sammlung *f* = ~buch.

preis¹ {прѣс-} *tr.* 15a = доз(и)вати, звати. Preis¹ {прѣс-} [нвн.; *лат. pretium] *m* 2h 1. цена *f*. 2. um jeden ~ поштопото; по сваку цену; um keinen ~ ни пошто; ни по коју цену; im Preise steigen скакати, повишавати се (ценом); hoch im Preise stehen стајати високо на цени; unter dem Preise verkaufen прода(ва)ти испод цене; zu billigem Preise (по) јефтино(ј) цени; zum Preise von... по цени од... 3. награда *f*; e-n ~ aussetzen распис(и)вати награду; den ~ zuerkennen доде(л)ити ~љивати награду; den ersten ~ erhalten доби(ја)ти прву награду; e-n ~ auf j-s Kopf setzen уце(н)ити ~њивати чију главу.

Preis²... {прѣс-} [ит. presa „узимање“] у слож., на пр. preisgeben. [трака *f*, трачица *f*.]

Preis³ {прѣс-} *m* 2h зарукавље *n*, наруквица;!

Preis⁴... {прѣс-}: ~ansatz, ~anschlag *m* стављање *n* цене; ~aufgabe *f* наградни задатак *m*, наградна задања, предмет за стечајну обраду; ~aufschlag *m* повишење *n* цене; ~aus[schreibung] *f* расписивање *n* награде; ~austeilung *f* по-, раз(де)ла награде; ~bericht *m* ~ извештај о ценама; ~bewerber *m* такмичар; ~bewerbung *f* такмичење *n* за награду. [= Preis².]

Preis⁵chen {прѣс-х-н} *n* 2l, Preis⁶e {прѣс-з-} *f* 3b]

Preis⁷selbeere {прѣс-з-л-} [чеш.] *f* брусница.

preis⁸en {прѣс-з-н} [нвн.; *фр. priser] 13s *tr.* узносити, славити; хвалити, наз(и)вати, прогла(с)ити, ~шавати (j-n glücklich кога срећним); Gott sei gepriesen! слава Бору!

Preis⁹... preis¹⁰... {прѣс-з-}: ~'erhöhung *f* = ~aufschlag; ~'ermäßigung *f* снижавање -ење *n* цене, смањивање -ење *n* цене; ~'fahren *n* ~ наградна трка *f* (точком); ~'frage *f* = ~aufgabe; ~'geben *l* *tr.* и sich ~'geben: j-n ~'geben напу(с)ити ~штати кога, дићи руке од кога; den Winden ~'gegeben sein бити остављен ветровима на милост; j-s Willkür ~'gegeben sein бити остављен чијој самовољи на милост и немилост; sich ~'geben пода(ва)ти се, да(ва)ти се; II ~'gebung {~'гѣбунг} *f* 3b напуштање *n*, дизање *n* руку од; подавање *n*; ~'gekrönt {~'гѣкрѣнт} *a* награђен; ~'gericht *n*, ~'kommission *f* оцењивачки одбор *m*; ~'kurant *m* ~ = ~verzeichnis; ~'lage *f*: in dieser ~'lage у овим ценама; in allen ~'lagen у свима ценама. [fam. = lobesam.]

preis¹¹lich {прѣс-лѣх} *a* 1. = preiswürdig *a*. 2.]

Preis¹²...: ~liste *f* = ~verzeichnis; ~nachlaß *m* попуст у цени; ~richter *m* наградни судија, судија за додељивање награде; ~schießen *n* наградно гађање; ~schrift *f*: a) наградни спис *m*, спис поднет за стечај; b) награђен спис *m*; ~schwankung *f* ~ колебање *n* цена.

Preis¹³elbeere {прѣс-л-} *f* ~ = Preiselbeere.

Preis¹⁴...: preis¹⁵...: ~sturz *m* ~ нагао пад цена; ~treiber *m* ~ истеривач цена; који спекулише на скакању курсева; ~verderber *m* ~ кварилац цена, продавац (свога рада) по ни-

ској цени; ~verteilung *f* = ~austeilung; ~verzeichnis *n* ~ цен(овн)ик *m*; ~wert, ~würdig *a*: a) похвалан, вредан хвале (и. славе), достојан хвале (и. славе); b) који вреди своју цену, пристојне цене, јевтин; ~würdigkeit *f*: a) похвалност, достојност хвале (и. славе); b) ~ пристојност цене, јевтиноћа.

Pre¹⁶llbock {прѣл-} *m* ~ браник, одбојник.

pre¹⁷llen {прѣл-н} [prallen] 15a I *intr.* (h и s) = prallen. II *tr.* 1. учинити да се одбије -у, да отскочи -е; j-m eine Kugel vor den Kopf ~ испалити (прошишати) кому куршум у (кроз) главу. 2. бацати увис са затегнута ђебета (и. сукна). 3. fig. j-n ~ подва(л)ити ~љивати кому (um et. acc. за што), (у)каишарити кому (um et. што), ~fat. по-, смотати кога, изградити кога (um et. за што). III Pre¹⁸llen *n* бацање увис са затегнута ђебета; = Prellerei.

Pre¹⁹ller {прѣл-лр} *m* 2l (в. prellen) 1. (и ~in {~ин} *f* 3с) бацач(ица) увис са затегнута ђебета; подваљивач(ица), каишар(ка). 2. = prall; ударац по гузи.

Pre²⁰llerei¹ {прѣл-рѣ} *f* 3b (в. prellen II 3) подваљивање *n*, каишарење *n*, смотавање *n*, ~fat. подваланица, смотаница.

Pre²¹ll... {прѣл-л-}: ~pfahl *m* колац (и. стуб) браник (и. одбојник); ~schuß *m* ~ хитац (и. метак) отскоком; ~stein *m* камен браник (и. одбојник); ~stoß *m* ударац отскоком.

Premie²²r {преми-р} [фр.] *m* 6l = Premierminister.

Premie²³re, аус. Premiere {преми-рѣ} [фр.] *f* 3b ~ премијера, прва претстава.

Premie²⁴r... {преми-р-}: ~leutnant *m* ~ = Oberleutnant; ~minister *m* министар претседник.

Pre²⁵sbyter {пресбу-тѣр} [гр.] *m* 2l пресбитер, најстарији. [презбитерски устав *m*.]

Presbyteria²⁶l¹verfassung {пресбу-терѣал-} *f* Presbyteria²⁷ner {~тер-ин-р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с пресбитеријанац, -ка (престалица протестантске цркве у Енглеској). [јански.]

presbyteria²⁸'nisch {~инш} *a* *rl.* пресбитери- Presbyte²⁹rium {~терѣум} *n* *ber* *rl.* пресбитерско веће. [senning.]

Prese³⁰'nning {презѣннинг} [хол.] *f* 3b ~ = Per-

preB³¹ {прѣс} [фр.] *a* таман.

Pre³²B³²... {прѣс-с-} [Presse] у слож. на пр. ~bureau.

PreB³³l¹balken *m* ~ притискивач, балван (и. полука *f*) пресе. [шљив.]

preB³⁴bar {прѣсбѣр} [pressen] *a* стежљив, сти-

PreB³⁵barkeit {~барѣт} *f* 3b стежљивост, сти-

PreB³⁶..., preB³⁷...: ~baum *m* полука *f* (и. озиб) пресе; ~bengel *m* шипка *f* пресе; ~bureau

n презбиро *m*; ~deckel *m* поклопац пресе.

Pre³⁸sse {прѣс-с} [свн.; *фр.] *f* 3b 1. преса, машина (и. stroj *m*) за стезање (и. при-, с(т)и-скање). 2. штампарска машина; unter der ~ у штампи. 3. штампа, листови *m* pl.; die Freiheit der ~ слобода штампе. 4. муљача. 5. ~ кочница (у ветрејачама). 6. сјај *m* дат машином, апретура. 7. ~fat. fig. школа (и. за-

вод *m*) за спремање за испит. 8. тиска, гужва.

PreB³⁹l¹eis *n* збијен лед *m*.

preB⁴⁰ssen {прѣс-сн} [свн.; *лат. pressare] I *tr.* 15d 1. сте(з)ати, -гнути, стис(н)ути, -кати, пресо-

вати; ...auf Leder ~ утискивати у (и. на) кожу; et. glatt (и. dünn) ~ стезањем угладити (и. (с)тањити); der Saal war gepreßt voll дворница је била дупке пуна. 2. (ис)цедити, муљати; Öl ~ цедити уље; fig. тлачити, угњетавати (ein Land земљу, s-e Untertanen своје поданике); fig. das preßt ihm Tränen aus den Augen сузе му то натерује на очи. 3. силом узети -имати, силом врбовати. 4. ~ den Wind ~ пловити низ ветар. II Pre'ssen *n* стезање, стискање, пресовање; утискивање; цеђење, муљање; тлачење, угњетављење; насилно узимање (и. врбовање); пловљење низ ветар.

Pre'sser {пре'ср} *m* 2l, ~in {~џн} *f* 3с: а) цедилац, -ица, муљач, -ица; б) притискивач.

Pre'В...: ~freiheit *f* слобода штампе; ~gesetz *n* закон *m* о штампи; ~glanz *m* сјај лица (и. штофа); ~glas *n* збијено стакло; ~hefe *f* збијен (и. сув) квасац *m*.

pressie'ren {пре'сирн} [фр.] *intr.* (h) 15g бити хитан, бити неодложан; es pressiert nicht није журно.

Pre'В...: ~kohle *f* збијен (ситан) угаљ *m*, брикет *m*; ~kopf *m* \ пуњена свињска глава *f* без костију; ~luft *f* сабијен (и. збијен) ваздух (и. зрак) *m*; ~nouvelle *f* допуна (и. амандман *m*) закона о штампи; ~papier *n* сабијена хартија *f*, картон *m*; ~prozeß *m* спор (око) штампе; ~revision *f* машинска ревизија; ~sachen *f* пл. ствари штампе, штампана *f*; ~saft *m* исцеђен сок; ~torf *m* збијен (и. сабијен) тресет; ~treibereien *f* пл. сецања (и. преганања) *n* пл. штампе; ~vergehen *n* штампарска кривица *f*, штампаруша *f*; ~wein *m* цеђено (и. муљано) вино *n*; ~zwang *m* насиље *n* према штампи.

Pretio'sen {пре'циозн} *pl. inv.* драгоцености *f* пл. Preu'Be {пре'с} [литавски] *m* 3a, Preu'Bin {пре'сџн} *f* 3с Прус, -киња.

Preu'Ben {пре'сџн} *n* 8g ● Пруска *f*; ~feind (и. *n*) непријатељ (ица) Прус; ~könig *m* пруски краљ.

Preu'Bentum {~тум} *n* 2a (б. пл.): а) пруство, пруски дух *m*; б) das gesamte ~ целокупно пруство, сви Пруси *m* пл.

preu'Bisch {пре'сџш} *a* пруски.

Prezio'sen {пре'циозн} [лат.] *pl. inv.* = Pretiosen. Pri'amus {при'амус} *m* 8с *antiq. myth.* Пријам (тројански краљ).

pri'ckeln {при'клн} [дн.] 1 *intr.* (h) и *tr.* 15f 1. пецкати, боцкати *f*. 2. штип(к)ати, бридети; (и. fig. = sticheln); das prickelt im Halse то штипа у грлу. II Pri'ckeln *n* пецкање, боцкање; штип(к)ање, бриђење.

pri'ck(e)lig {при'к(е)лџ} *a* пецкав, боцкав; штип(к)ав, који бриди.

Priem {прим} [хол.] *m* 2g, ~chen {~џн} *n* 2l, ~e {~џ} *f* 3b парче *n* дувана за жватање.

prie'men {прим'н} [Priem] *intr.* (h) 15a жвата-ти дуван.

Prie'm|tabak {прим-} *m* = Kautabak.

pries {при'с} *impf. ind.*, prie'se! {при'зе} *impf. conj.* од preisen.

Prie'se! {при'зе; hom. Preise} *f* 3b = Preis^s.

Prie'ster {при'ст'р} [свн.; гр.] *m* 2l, ~in {~џн} *f* 3с свештеник, -ца, свешеник, -ца.

Prie'ster..., prie'ster... {при'ст'р-} ~amt *n* свештеничка служба *f*; ~binde *f* *antiq.* свештеникова повеска; ~ehe *f* свештенички брак *m*; ~gewand *n* мантија *f*; ~haus *n* свештеничка кућа *f*; ~herrschaft *f* влада(вина) свештеника, теократија; ~käpchen *n* чита *f*; ~lich {при'ст'рлџ} *a* свештенички; ~rock *m* мантија *f*; ~schaft {при'ст'ршџфт} *f* 1. ~tum; 2. *coll.* свештенство *n*, свештеници *m* пл.; ~seminar *n* в. Seminar; ~stand *m*. а) свештенство *n*, свештенички staleж; б) свештенство *n*, свештеници *m* пл.; ~tum {при'ст'ртум} *n* 2a (б. пл.): а) свештенство, свешеништво; б) свештенство, свештеници *m* пл.; ~volk *n* свештенство, поповшина *f*; ~weihe *f* рукополагање *n*, запопљавање, -ење *m*; die ~weihe erhalten бити рукоположен за свештеника, бити запопљен; ~würde *f* свештеничко достојанство *n*, свешеништво *n*.

Pri'ma {при'ма} [лат.] 1 *f* 6g 1. први разред *m* (гимназије, средње школе); в. Oberprima, Unterprima. 2. ♀ = Primawechsel. II pri'ma као *a* *inv.* прима, најбоље врсте.

Primado'nna [ит.] *f* ♀ примадона, прва певачица Опере. [првога разреда.]

Prima'ner {приман'р} [лат.] *m* 2l ученик

Pri'ma|qualität *f* = Primasorte.

primär {пример} [фр.] *a* примаран, првобитан, исконски.

Primär|schule {~ер-} *f* основна школа.

Pri'mas {примас} [лат.] *m* *inv.* (пл. и [аус. само] Primaten {примат'н}) примас (најстарији архиепископ). [роба најбоље квалитета.]

Pri'ma|sorte *f* роба (и. еспап *m*) прве врсте,

Prima't {примат} [лат.] *n* 2g 1. *rl.* приматство.

2. *phls.* примат *m*, првенство.

pri'ma vi'sta {прима ви'ста} [ит.] *adv.*: а ~ на први поглед. [т. прва меница *f*.]

Pri'ma...: ~ware *f* ♀ = Primasorte; ~wechsel

Pri'me {при'м; hom. Prieme} [лат.] *f* 3b 1. прва, први (разред *m*). 2. *mach.* први ударац *m*. 3. први (и. основни) тон *m*. 4. прва стран(ица).

Pri'mel {при'мел} [лат.] *f* 3d ♀ јагорчевина.

primiti'v {примитив} [лат.] *a* примитиван.

Primi'zien {прими'џн} [лат.] *pl.* првенци *m* пл.

(плодови). [првородство *n*, прворођење *n*.]

Primogenitu'r {примогенитур} [срлат.] *f* 3b

Pri'mus {примус} [лат. „први“] *m* 6j *шк.* први (у разреду).

Pri'm|zahl {прим-} *f* ∧ прост број *m*.

Pri'nten {принт'н} [хол.] *f* пл. 3b: Aachener ~ ахенски медањак *m*. [принц.]

Prinz {принц} [срви.; фр.; *лат. princeps] *m* 3a

Pri'nzen... {прин'џн-}. ~erzieher, ~hof|meister *m* васпитач (и. гувернер) принца -чева.

Prinze'ssin {при'нџесџн} *f* 3с, и Prinze'В {~џџс} [фр.] *f* 3b принцеза, кнегиња.

Prinze'В|rock *m* сукња *f* принцес.

Pri'nz|gemahl *m* принц супруг (у Холандији и некада у Енглеској).

Prinzi'p {прин'цип} [лат.] *n* 2g¹, 6е принцип *m*, начело; im ~ у. принципу, у начелу.

Prinzipa'l {~ципал} [лат.] 1 *m* 2g¹, ~in {~џн} *f*

3с газда, -рица; старешина, шеф (трговачког или индустриског предузећа); управник. **prinzipiell** {~ип'иел} [лат.] *a* (adv.) принципиелан(-но), начелан(-но).

Prinzipien..., **prinzipien...** {~цип'иен-}: **fest** *a* чврст у својим начелима; **frage** *f* начелно питање *n*; **reiter** *fam. m* принциција; **streit** *m* спор око начела.

Prinzein {принц'аин} *n* 2l (*dim.* од Prinz) мали принц *m*, кнежевих *m*.

prinziplich {принцип'лих} *a*, *adv.* принчевски.

Prinziplichkeiten {~к'ип'ичн} *f* pl. 3b = Fürstlichkeiten.

Prinzip...: **metall** *n* принчев метал *m*, метал принца (Роберта); **regent** *m* принц регент, кнез намесник.

Prior {приор} [лат.] *m* 6d, ~in {приор'ин} *f* 3с

Priorat {приорат} [лат.] *n* 2g 1. игуманство, приорство. 2. и **Priore** {~ра} *f* 3b стан *m* игуманов (и. приоров).

Priorität {~ритет} [лат.] *f* 3b приоритет *m*,

Prioritäts... {~етс-}: **aktie** *f* = obligation; **anleihe** *f* хипотекарни зајам *m*; **obligation** *f* и повлашћена акција (и. деоница), приоритетна акција (и. деоница); **streit** *m* спор око приоритета (и. првенства).

Priorwürde *f* игуманство *n*, приорство *n*

Priese {приз; hom. Prieze} [фр.] *f* 3b 1. хватање *n*, лов *m* (ухваћен брод). 2. шмрк бурмута, колико се бурмута узме међу прсте. **prüfen** {пр'узн} *intr.* (h) *tr.* 15e шмркати, -нути (бурмут).

Prisma {присма} [гр.] *n* бe ∧ призма *f*.

prismatisch {присмат'иш} *a* призматичан.

Pritsche {пр'ич; дн. „даска“} *f* 3b 1. пацка. 2. пракљача (праље). 3. пољски кревет *m*. 4. седиште *n* позади на санкама.

pritschen {~н} [Pritsche 1] *tr.* 15e ударити -ати пацком.

Pritsch(en)meister *m* комедијаш.

privat {приват} [лат.] *a* приватан.

Privat..., **privat...** {~ат-}. **abkommen** *n*, **abmachung** *f* приватан споразум (и. уговор) *m*; **angelegenheit** *f* приватна ствар; **angestellten/versicherungskasse** *f* благајна осигурања приватних намештеника; **anstalt** *f* приватан завод *m*, приватна гимназија; **audienz** *f* приватна (и. посебна) аудијенција; **bahn** *f* приватна железница; **besitz** *m* приватан посед, приватна својина *f*; **dozent** *m* приватан доцент; **eigentum** *n* = **besitz**;

erziehung *f* приватно васпитање *n*, приватан одгој *m*; **fuhrwerk** *n* приватно возило, приватна кола *n* pl.; **gelehrte(r)** *m* приватан научник; **haus** *n* приватна кућа *f*; **ie'r** {приват'иер} [* * фр.] *m* 6i, ~ie're {приват'иер'и} *f* 3b = Privatmann, Rentner(in); **im** {приват'им} [лат.] *adv.* приватно, тајно; поверљиво;

interesse *n* приватан интерес *m*; **isie'ren** {~ватизир'ен} *intr.* (h) 15g живети као приватан човек; приватно се бавити студијама;

issim {~ватисим'им} [лат.] *n* 6i предавање за мали број студената; **iv** {приват'ив} [лат.] *a* привативан; **kolleg** *n* плаћано предавање; **konto** *n* приватан рачун *m*; **leben**

n приватан живот *m*; **lehrer(in)** *f* *m* приватан(-на) учитељ(ица), приватан(-на) професор(ка); **lektüre** *f* домаће штиво *n*; **mann** *m* приватан човек; **person** *f*: a) = **mann**; b) приватна жена; **recht** *n* приватно право; **rechtlich** *a* (adv.) приватноправни(-о); **sache** *f* приватна ствар; **schule** *f* приватна школа; **stunde** *f* приватан час *m*; **außer dem Hause** **stunde** *geben* поучавати (и. давати час) ван куће; **Nachhilfestunde**; **theater** *n* приватно позориште (и. казалиште); **unternehmen** *n* приватно предузеће; **unterhaltung** *f* приватна забава; **unterricht** *m* приватна настава *f*; **vergnügen** *n* приватно задовољство; **vermögen** *n* приватан иметак *m*, приватно имање; **weg** *m* приватан пут; **wohnung** *f* приватан стан *m*; **zimmer** *n* приватна соба *f*; **zweck** *m* приватна (и. лична) сврха.

Privileg {привиле'г} [лат.] *n* бe привилегија *f* (преимћство, првенство; повластица).

privilegieren {~леги'рен} [лат.] *tr.* 15g привилеговати, повластити, -шћивати, да(ва)ти повластицу (*acc.* *dat.*).

Privilegium {~легиум} *aus.* *n* бe = Privileg.

pro {про} [лат. *prp.*] *prp.* са *acc.* (= für) за; на, од; **so viel ~ Kopf bezahlen** толико платити -ати на главу, од главе. II **Pro** *n* inv. в. Kontra. [пробан; изврстан.]

probat {пробат} [лат.] *a* огледан, окушан, о-**Pröbchen** {про'пх'н} *n* 2l (*dim.* од Probe) 1. огледач *m*, покусић *m*. 2. узорчић *m*, мустрица *f*.

Probe {проб'е} [срвн.; *ит. prova] *f* 3b 1. оглед *m*, покус *m*, проба; **die ~ bestehen** издржати оглед (и. пробу); **~ halten** издржавати оглед (и. пробу); **e-e ~ mit et. (dat.) anstellen** и. **machen** извршити (и. на)правити, (на)чинити оглед (и. пробу) с чим, огледати што; **auf ~** на оглед(ање), на пробу; **j-n auf die ~ stellen** огледати кога, ставити -љати кога на пробу. 2. ∧ проvera, проба. 3. ✖ проба. 4. ✖ узорак *m*, проба. 5. доказ *m*; **~n von Mut ablegen** и. **geben** да(ва)ти доказ (о) храбрости. 6. жиг *m*.

Probe..., **probe...** {проб'е-}: **abzug** *m* ✖ огледни отисак; **arbeit** *f* огледни (и. пробни) рад (и. посао) *m*; **band** *m* 2f огледна свеска *f*; **bilanz** *f* ✖ проверни биланс *m*; **blatt** *n*: a) ✖ = **abzug**; b) огледни лист *m*; **bogen** *m* ✖ огледни табак; **druck** *m* = **abzug**; **fahrt** *f* огледна пловидба; огледна вођња; **fest** *a* постојан; **gewicht** *n* огледни теж *m*; **gold** *n* огледно злато; **haltend**, **haltig** *a* постојан, огледан, опробан; **jahr** *n* огледна година *f*, стаж *m*; **kandidat** *m* приправник; **lektion** *f* огледна лекција; **maß** = **Eichmaß**; **mäßig** *a* огледни; **n** {проб'н} *tr.* 15a = probieren; **nummer** *f* огледни број *m*; **platte** *f* огледна плоча; **predigt** *f* огледна проповед.

Prober {проб'ер} *m* 2l 1. (и ~in {~йн}) *f* 3с огледач(ица), који -а врши (и. прави) оглед (и. пробу). 2. = Probierer.

Probe..., **probe...**: **ritt** *m* огледно (и. пробно) јахање *n*; **rolle** *f* ✖ огледна (и. пробна) уло-

га; ~*schießen* *n* X огледно (и. пробно) гађање; ~*schrift* *f* огледно писање *n*; ~*schuß* *m* огледни (и. пробни) хитац (и. метак); ~*stück* *n*: а) = Probe 4; б) огледни (и. пробни) потез *m*; ~*weise* *a* и *adv.* огледа(ња) ради, проба ради, за оглед(ање), за пробу; ~*zeit* *f* време *n* огледа(ња) (и. проба); приправниковање; искушениковање, искушеништво.
probie'ren {пробир'ен} [лат. probāre] *1 tr.* 15g огледати, (о)кушати, пробати; оку|сити, -шати; ✱ пробати, вршити пробу; *fat.* probiert mir das nicht wieder! да нисте то опет покушали! II **Probie'ren** *n* = Probe 1 и 3; *prv.* Probieren geht über Studieren искуство над науком. [лац (новца).]
Probie'ren {пробир'р} *m* 2l испитивач, проба-
Probie'r... {пробир'-} ~*glas* *n* ✱ огледно стакло, епрувета *f*; ~*hahn* *m* ✱ огледна (и. пробна) славина *f*; ~*kunst* *f* вештина огледа; ~*mamsell* *f* девојка (и. радница) која врши пробу; ~*nadel* *f* огледна игла; ~*stein* *m* огледни (и. пробни) камен; ~*stube* *f* окушаоница; ~*vorrichtung* *f* огледна направа, епрувета; ~*wage* *f* огледна вага, огледни кантар *m*.
Proble'm {проблем} [гр.] *n* 2g¹ проблем *m*.
problema'tisch {~блематич} *a* проблематичан.
Produ'kt {продукт} [лат.] *n* 2g **1.** продукат *m*, производ *m*; ~*e pl.* des Geistes умотворине *f pl.*; (= Bodenprodukte) пољопривредни производи. **2.** ∧ производ *m*.
Produ'kten... {~укт'н-} ~*ausstellung* *f* (~*börse* *f*) изложба (берза) пољопривредних производа; ~*handel* *m*: а) трговина *f* пољопривредних производа (и. животних намирница); б) старинарство *n*, телађење *n*, трговина кожама, костима, крпама итд.; ~*händler* (и *n*) *m*: а) трговац -киња пољопривредним производима (и. намирницама); б) старинар(ка); ~*makler* *m* сензал за намирнице.
Produktio'n {продукци'он} [лат.] *f* 3b продукција (произвођење).
produkti'v {~тив} [лат.] *a* продуктиван (плодан, родан, стваралачки). [кооператива.]
Produkti'v genossenschaft {~иф-} *f* задруга,
Produktivität {~тивитет} *f* 3b продуктивност (плодност, производност). [на] вредност *f*.
Produkti'v wert *m* продуктивна (и. производ-)
Produze'nt {продуцент} [лат.] *m* 3a произвођач.
produzie'ren {~цир'н} [лат.] *1 tr.* и *sich* ~ 15g **1.** произв|одити, -ести, ств|орити, -арати; показ(ив)ати; *sich* ~ показ(ив)ати се. **2.** прибав|ити -љати доказе. II **Produzie'ren** *n* Prof. *abr.* = Professor. [= Produktion.]
profa'n {профан} [лат.] *a* профан, световни, несвет. [-а, непосвећен|и, -а.]
Profa'ne(r) {~(р)} *s* 9l профан|и, -а, несвет|и,
Profa'n geschichte {~ан-} *f* профана (и. световна) историја.
profanie'ren {~фанир'н} *1 tr.* 15g профанисати, обесве|тити, -ћивати. II **Profanie'ren** *n*, **Profanie' rung** *f* профанисање, обесвећивање, -ење.
Profe'B {проф'ес} [лат.] *m* 2h¹ = Klostergelübde; ~*tun* заветовати се; ~*haus* {~ес-} *n* кућа *f*

завета. [(позив, занат).]
Professio'n {проф'ес'и'он} [лат.] *f* 3b професија
professionie'rt {~онирт} *a* = gewerbsmäßig;
 professionierter Spieler професионалан играч, играч по занату.
Professionist {~онист} *m* 3a = Handwerker.
Pro'fessor {проф'ес'ор} [лат.] *m* 6d, ~in {проф'ес'ор'ин} *f* 3c професор, -ка; ordentlicher, außerordentlicher ~ редован, ванредан професор; ~ der Mathematik професор математике; ~in *f* професорка, професорова жена; Frau *f* ~ (и. ~in) N. госпођа професорка H.
Professo'ren... {~фес'ор'н-} ~*stelle* *f* = Professur; ~*titel* *m* назив (и. титул) *f* професора.
Professu'r {~фесур} [лат.] *f* 3b професура, професорство, професорско место.
Profi'l {профил} [фр.] *m* 2g¹ профил *m* (изглед са стране, страна; пресек); *im* ~ у профилу, са стране; ~*bildnis* {~ил-} *f* слика *f* у профилу.
profi'lie'ren {~филир'н} *tr.* 15g профилисати претставити са стране, (на)цртати у профилу, у пресеку).
Profi't {~фит} [фр.] *m* 2g профит (корист, хар, добит); *doppelten* ~ machen изв|ући -лачити двоструку добит (и. корист).
Profi'tchen {~х'н} *n* 2l (*dim.* од Profit) **1.** мали профит, харић *m*, мала добит *f*. **2.** = Leuchterknecht.
profitie'ren {~фитир'н} [фр.] *intr.* (h) и *tr.* 15g: bei e-m Handel ~ доби(ја)ти (и. харити, зарадити) у трговини.
profi'tlich {~фитл'х} *a* користан, од добити.
pro fo'rma {про форма} [лат.] *adv.* форме ради, *fat.* да се Власи не сете.
Profo's {проф'ос} *m* 2h и 3a, **Profo'B** {~} *m* 2g и 3a¹ или {проф'ос} 3a¹ [нвн.; фр. „prevot“] X **1.** старешина. **2.** надзорник над робијашима; апсанција.
Progno'se {прогноз'е} [гр.] *f* 3b прогноза, претсказ(ив)ање *n* (времена), упознавање унапред (тока болести).
Progno'stikon {~гностикон} *n* 6e и (аус. само) *gn* прогностикон *m*, (пред)знак *m*.
progno'stisch {~гностич} *a* претсказивачки, који претсказује (болест).
prognostizie'ren {~гностицир'н} *tr.* 15g претсказ(ив)ати, (у)познати унапред.
Progra'mm {~грам} [фр.; гр.] *n* 2g¹ програм *m*; уп. Schulprogramm.
progra'mmäßig (при растављању: programm-mäßig) *a* програмски, на програму.
Progra'mm einlieferung *f* пошиљка програма.
Progressio'n {~грес'и'он} [лат.] *f* 3b прегресија (поступност, напредовање; ∧ ред, низ).
progressi'stisch {~систиш} *a* прогресистички, напредњачки. [ступан.]
progressi'v {прогр'есив} *a* прогресиван, по-
Pro'gymna'sium [лат.-гр.] *n* прогимназија *f* (гимназија без два највиша разреда).
prohibie'ren {~хибир'н} [лат. prohibere] *tr.* 15g забра|нити, -њивати; спреч|авати, -ити.
prohibiti'v {~хибитив} [лат.] *a* прохибитиван (који забрањује; који спречава).
Prohibiti'v maß regeln {~иф-} *f* *pl.* прохиби-

- тивне мере, мере за забрањивање (и. за спречавање).
- Prohibitivsystem** *n* прохибитивни систем *m*, систем забрањивања (и. спречавања).
- Proje'kt** {*пројект*} [лат.] *n* 2g пројекат *m* (предлог, план; намера; нацрт); ~en|macher (in *f*) *m* кроји|лац -ља пројеката.
- projekti'e'ren** {~*јектир'н*} [лат.] *tr.* 15g пројектовати (канити, намеравати).
- Projekti'l** {~*јектил*} [фр. *m*] *n* 2g¹ X пројектил *m* (метак, зрно, куршум).
- Projekti'o'n** {~*јекци'он*} [лат.] *f* 3b пројекција; ~s|apparat {~*онс-*} *m* пројекциони апарат.
- projizie'ren** {~*јицир'н*} [лат.] *tr.* 15g пројектовати (претставити -љати у површини; бацити -ати на површину).
- Proklamatio'n** {~*кламаци'он*} [лат.] *f* 3b прокламација (прогла|с, -шење; обнародовање).
- proklamie'ren** {~*мфр'н*} *tr.* 15g прокламовати (прогла сити, -шавати; објавити, -љивати; обзна|нити, -њивати).
- Pro'konsul** [лат.] *m* antiq. проконзул; ~a't {*проконзулат*} *n* проконзулат *m*, проконзулство.
- Prokru'stes** {*прокруст'с*} [гр.] *m* 8с *myth.* Прокрусто (атички разбојник); ~bett *n* Прокрустов кревет *m* (средство за натезање).
- Proku'ra** {~*кура*} [ит.] *f* inv. (б. *pl.*) X прокура, пуномоћство *n*; ~geben и. erteilen *v.* bevollmächtigen; ~führer *m* = Prokurist.
- Prokura'tor** {~*куратор*} [лат.] *m* 6d 1. antiq. прокуратор, царев заменик. 2. заступник.
- Proku'ra|träger** *m* X = Prokurist. [номоћник.]
- Prokuri'st** {~*курист*} *m* 3a X прокуриста, пу-|
- Prolego'mena** {*пролегомена*} *pl. inv.* пролегомена (претходне напомене, дуг увод).
- Prolet** {*пролет*} *m* 3a студ. простак.
- Proletaria't** {~*летари'ат*} [лат.] *n* 2g пролетаријат, становништво без поседа.
- Proleta'rier** {~*тари'р*} *m* 2l, ~in {~*ин*} *f* 3с [лат. *proles*, „потомство“] пролетер, -ка.
- proleta'risch** {~*тариш*} *a* пролетерски.
- Prolo'g** {*пролог*} [гр. „предговор“] *m* 2g¹ пролог.
- Prolongatio'n** {~*лонгаци'он*} [лат.] *f* 3b X пролонгација (продужавање, -ење); ~s|gebühr {~*онс-*} *f* пролонгациона такса, дажбина за продужење; ~s|geschäft *n* пролонгациони посао *m*, радња (и. операција) *f* продужавања; ~s|wechsel *m* пролонгациона меница *f*, продужена меница.
- prolongie'ren** {~*гир'н*} [лат.] *tr.* 15g продужити, -авати. II **Prolongie'ren** *n* = Prolongation. [само] *bi* = Denkschrift.
- Promemo'ria** {*промемори'а*} [лат.] *n* 6е и (аус.)
- Promena'de** {*променад'е*} [фр.] *f* 3b променадa (шетња; шеталиште); ~an|zug *m* одело *n* за шетњу; ~n|deck *n* X шеталишна палуба *f*; ~n|kleid *n* хаљина *f* за шетњу. [тати (се).]
- promenie'ren** {~*нир'н*} [фр.] *intr.* (s) 15g ше-|
- Promotio'n** {~*моци'он*} [лат.] *f* 3b промодција (унапређење за доктора).
- promovie'ren** {~*вири'н*} [лат.] 15g I *tr.* j-n ~ промовисати кога, да(ва)ти кому назив доктора. II *intr.* (h) промовисати се, положити докторски испит, доби(ја)ти назив доктора.
- III **Promovie'ren** *n*, **Promovie'ring** *f* = Pro-
- motion. [чан; окретан; *adv.* брзо, хитро.]
- prompt** {*пропт*} [лат.] *a* спреман, готов; та-|
- Pro'mptheit** {~*хпт'т*} *f* 3b спремност, готовост; тачност; окретност.
- promulgie'ren** {*промулгир'н*} [лат.] I *tr.* 15g обнародовати, обзна|нити, -њивати. II **Promulgie'ren** *n*, **Promulgie'ring** *f* обнародовање, обзнањивање. [6k *gr.* заменица *f*.]
- Prono'men** {*проном'н*} [лат.] *n* 2l и (аус. само) |
- pronomina'l** {*прономинал*} *a* заменички.
- Propädeu'tik** {*припед'т'ик*} [гр.] *f* 3b пропедевтика, припремна настава.
- propädeu'tisch** {~*тйш*} *a* припремни.
- Propaga'nda** {~*паганда*} [лат.] *f* 6g пропаганда, ширење, распростирање идеја; ~ machen правити пропаганду.
- Propagandi'st** {~*гандист*} *m* 3a пропагандиста.
- Prope'ller** {*пропел'р*} [лат.] *m* 2l X, X пропелер *m*, вијак *m*, пуж.
- pro'per** {*проп'р*} *a* в. *propere*.
- Prophe't** {*профет*} [гр.] *m* 3a, ~in {~*ин*} *f* 3с пророк, -чица; *prv.* der ~ gilt nichts in s-m Vaterlande нико није пророк у својој земљи.
- Pophe'ten...** {~*ет'н*:-} ~gabe *f* пророчки дар *m*; ~schaft *f*, ~tum *n* 1. пророштво *n*; 2. (сви) пророци *m* *pl.*; ~schule *f* школа пророка.
- prophe'tisch** {*профетйш*} *a* пророчки.
- prophezei'en** {*профеца'и*} [нвн. од † срви. *Prophezei*] I *tr.* 15g проп'ећи, -ицати. II **Prophezei'en** *n*, **Prophezei'ung** *f* прорицање.
- prophyla'ktisch** {~*фулактыш*} [гр.] *a* профилактичан, за предохрану, као предохрана.
- Prophyla'xis** {~*лакси*} *f* inv. профилакса, предохрана.
- Propone'nt** {*пропонент*} [лат.] *m* 3a предлагач.
- propone'ren** {~*понир'н*} *tr.* 15g предла|гати, -ожити.
- Proportio'n** {~*порци'он*} [лат.] *f* 3b пропорција (однос; / сразмера); in umgekehrter ~ у обрнутој сразмери.
- proportiona'l** {~*онал*} *a* пропорционалан; сра-|
- Proportiona'le** {~*онал*} *f* 3b: mittlere ~ средња пропорционала. [размери; добро израстао.]
- proportionie'rt** {~*онирт*} *a* (који је) у тачној |
- Propo'rz|wahl** {*пропорц'и*} *f* = Verhältniswahl.
- Propositio'n** {~*позицион*} [лат.] *f* 3b пропозиција (предлог; тврђење, тврдња). [патор.]
- Proprä'tor** {*пропрет'ор*} [лат.] *m* 6d antiq. про-|
- pro'pre** {*проп'р*} [нвн.; *фр.] *a* сопствен; чист.
- Propst** {*пропст*, *прпст*} [свн.; лат. *propositus* „виши“] *m* 2d, **Pröp'stin** {*пропстйн*} *f* 3с: a) *cath.* на-, прет|стојник, приор, **Pröpstin** *f* на-, прет|стојница; b) *prot.* први пастор; **Pröpstin** жена првога пастора.
- Propstei'** {*пропста*} *f* 3b на-, прет|стојништво *n*, приорство *n*.
- propsteif'lich** {~*лйх*}, **pröp'stlich** {*пропстлйх*} *a* *rl.* на-, прет|стојнички, приорски. [леји *m* *pl.*]
- Propylä'en** {*пропул'ен*} [гр.] *pl.*: die ~ Пропи-|
- Prore'ktor** {*прорект'ор*} [лат.] *m* 6d проректор.
- Prorektora't** {~*рэкторат*} *n* 2g проректорат *m*, проректорство *n*.
- Pro'sa** {*проза*} [лат.] *f* 6g 1. (б. *pl.*) (*opp.* *Poesie*) проза, неvezан говор *m* 2. *rl.* сликована црквена песма.

Prosa'iker {прозаѝкер} *m 2l* прозаик-чар.
prosa'isch {прозаѝш} *a* прозни; прозаичан; свакидашни, обичан.
Prosa'ist {~заѝст} *m 3a* = Prosaiker.
Pro'sa|schriftsteller {ин ф} {проза-} *m* прозни писац (прозна писатељка).
Prose'ktor {прозе́ктор} [лат.] *m 6d* ☉ просектор (помоћник професора анатомије).
Prosely't {прозэлу́т} [гр.] *m 3a*, ~in {~ѝн} *f 3c* прозелит, -киња (обраћеник-ца); ~en|ma cher {~у.тн-} *m* стваралац обраћеника; ~en|macherei {~мѝх'рә} *f 3b* (б. *pl.*) прозелитизам *m*, обраћање *n* (у веру). [зам.]
Proselyt|'smus {~лу.тсму́с} *m 6g* презелити-
Prose'rpina {прозэрпи́на} *f 8b* myth. Прозерпина (краљица доњег света).
pro'sit {прозѝт} [лат.] = wohl bekom'm's (в. bekommen) (при напијању: у Ваше здравље! спаси, Бог!; при кијању: на здравље!; iro. ја ~ хоћеш, ако ти не треба! (yn. Kuchen 2): ~ Neujahr! срећна нова година!
proskribie'ren {проскрибире́н} [лат.] *tr. 15g antiq.* проscriбовати (из-, прогнати).
Proskriptio'n {~скрипцио́н} [лат.] *f 3b* проscriпција (из-, прогнање); ~s|liste {~фнс-} *f* проscriпциони списак *m*.
Proso'die {прозоди́} [гр.] *f 6f gr.* прозодија (изговарање по гласоудару и дужини слогова; наука о дужини и краткоћи слогова).
proso'disch {прозоди́ш} *a* прозодични (који се тиче дужине и краткоће слогова).
Prospe'kt {~спект} [лат.] *m 2g* проспекат (по-, изглед; и ~us {~ѝс} *m 6b* о-, про|глас).
prosperie'ren {про́сперире́н} [лат.] *intr. (h) 15g* успе(ва)ти, напредовати. [ње *n*, успевање *n*.]
Prosperita't {~ритет} *f 3b* (б. *pl.*) благоста-
prost! {про́ст} — prosit!
prostituie'ren {prostituире́н} [лат.] *1 tr. 15g.* навести-одити на блуд; обещастити, понизити, осрамотити. *II sich ~* ода(ва)ти се блуду; понизити се, обещастити се, прода(ва)ти се. *III Prostituie'ren n, Prostituierung f* = Prostitution.
Prostitutio'n {~туцио́н} *f 3b* (б. *pl.*) проституција (блуд(ништво); обещашћење, понижење, оскврњење).
Prose'ni'um {~сцэне́иум} [лат.; *гр.] *n 6e* ☉ просцениум *m* (предњи део) *m* позорнице; ~s|loge *f* предња лежа. [тејн *m*.]
Prote'ín {проте́ин} [гр.] *n 2g¹* (б. *pl.*) про-
Protektio'n {~текио́н} [лат.] *f 3b* протекција (заштита, потпора).
Prote'ktor {~те́ктор} [лат.] *m 6d* заштитник; ~a't {~торат} *n 2g*, ~schaft {~те́кторша́фт} *f 3b* протекторат *m*, заштитништво *n*.
Prote'st {про́тест} [ит. *pro'testa*] *m 2g 1.* протест; уп. Verwahrung 3; ~ einlegen gegen (*acc.*) уложити-агати протест против. *2.* ☉ протест (менице).
Protesta'nt {про́тестант} [лат.] *m 3a*, ~in {~ѝн} *f 3c* *rl.* протестант, -киња.
Protesta'nten... {~антн-} ~tag *m* протестантски сабор; ~verein *m* протестантско удружење *n*, протестантски савез.
protesta'ntisch {~антѝш} *a* протестантски.

Protestanti'smus *m 6g* (б. *pl.*) протестантизам.
Protestatio'n {~тацфо́н} *f 3b*, ~s|schrift {~фнс-} *f* = Protest 1.
protestie'ren {~түрéн} [лат.] *15g I intr. (h):* gegen et. (*acc.*) ~ протестовати против чега, дићи се против чега. *II tr.* ☉ e-n Wechsel ~ протестовати меницу. *III Protestie'ren n* протестовање, устајање против чега.
Prote'st... {~ѝст-}: ~kosten, ~spesen [Protest 2] *pl.* протестни трошкови *m pl.*
Prote'stler {про́тестлeр} *m 2l* протестовач.
Pro'teus {про́тeус} [гр.] *m inv., myth.* Протеј (бог мора). [ванље, прво прорицање.]
Pro't|evange'l|ium {про́т-} [гр.] *n rl.* протоје-
Proto... {про́т-} [гр.] (= erster, niedrigster) прото... (први, најнижи).
Protoko'll {~ко́лл} [гр.] *n 2g¹* протокол *m*, записник; ein ~ aufnehmen саставити-љати протокол (и. записник); das ~ führen писати записник; zu ~ geben да(ва)ти да се унесе у записник; et. zu ~ nehmen саставити записник о чему.
protokolla'risch {~ко́ллeрѝш} [лат.] *a* записнички; ~ vernehmen саслуша(ва)ти.
Protoko'll... {~ко́лл-}: ~aufnahme *f* састављање *n* записника; die ~aufnahme fand statt записник је био састављен; ~aufnehmer(in) *f* *m* састављач(ица) записника; ~buch *n* протокол *m*, записник *m*, уписница *f*; ins ~buch eintragen завести, -одити; ~führer *m* записничар.
protokollie'ren {~ко́ллире́н} [Protokoll] *1 tr. и intr. (h) 15g:* (et.) ~ саставити-љати (и. на-) писати записник (о чему), ун|ети -осити (што) у записник; завести, -одити, протокол-исати. *II Protokollie'ren n, Protokollie'ring f* састављање (и. писање) записника; завођење, протоколисање.
Prototy'p {~ту́п} [гр.] *m и n 2g¹, ~e {~} f 3b* прототип *m*, праузор *m*.
Protubera'nz {про́туберанц} [лат.] *f 3b* ☉, ☼ протуберанца, испупчење *n*, испупченост, узвишење, грба.
Protz¹ {про́ц} *fam.* [нвн.] *m 3a* покондирана тиква *f*, надувен скоројевић; den ~ spielen скоројевићки разметати се богатством; уп. Geldprotz. [~achse *f* предњачка осовина.]
Pro'tz... {про́ц-} [Protze] ☒ у слож., на пр.:
Pro'tze {про́ц} [ит.] *f 3b* ☉ предњак *m*.
pro'tzen {про́цин} *15e 1. fam. intr. (h)* покондирити се, понети се, погосподити се. *2. tr.* ☒ в. ab-, auf-protzen.
pro'tzenhaft {~хдф́т} *fam. a* = protzig.
Pro'tzentrum {~тү́м} *fam. n 2a* (б. *pl.*) покондирене тикве *f pl.*, понети (и. надувени) скоројевићи *m pl.*
Pro'tz²|gestell *n* ☉ предњачко постоље.
pro'tzig {про́цих} *fam. a (dv.)* покондирен(о), понет(о), надувен(о); ~es Wesen покондиреност *f*, понето (и. надувено) скоројевиштво; ~ tun покондирити се, понети се.
Pro'tz²... ☉: ~kasten *m* предњачки сандук; ~öhr *n*, ~öse *f*, ~ring *m* лафетно око *n*; ~wagen *m* предњак. [рекло *n*.]
Provenie'nz {про́венѝенц} [лат.] *f 3b* ☉ по-

Provenza'le {~вѣнцал} [Provence, област у Француској] *m 3a*, Provenza'lin {~олѣн} *f 3c* Провансал|ац, -ка.

provenza'lisches {~алѣш} *a* провансалски.

Prove'rb {~вѣрп} *n 4a* пословица *f*.

proverbia'lisches {~ербѣалѣш} *a* пословички.

Provia'nt {~прѣвѣнт} [ивн.; ит. provia'nda] *m 2g* профијант, храна *f*, залиха *f* у намирницама.

Provia'nt... {~ант-}: ~amt *n* профијантско одељење; профијантско слагалиште; ~ausgabe *f* издавање *n* профијанта (и. хране); ~beamte(r) *m* чиновник профијантског одељења.

proviantie'ren {~антир'н} [Proviant] *i tr. 15g* снабде(ва)ти профијантом (и. храном, житовним намирницама). II Proviantie'ren *n*, Proviantie'ring *f* снабдевање профијантом (и. храном, житовним намирницама).

Provia'nt...: ~kolonne *f* X профијантска колона *f*; ~magazin *n* X профијантско слагалиште; ~meister *m* X управник профијантског слагалишта; ~schiff *n* X профијантска лађа *f*, брод *m* снабдевач храном (и. житовним намирницама); ~wagen *m* X профијантска кола *n pl.*; ~wesen *n* X профијантска служба *f*.

Provi'nz {~провѣнц} [лат.] *f 3b* провинција (покрајина, област; унутрашњост); ~bewohner (in *f*) *m* покрајин|ац, -ка, становни|к-ца из унутрашњости; уп. Kleinstädter.

Provinzia'l {~винциал} [лат.] *i m 2g¹ rl.* старешина редовничких манастира. II provinzia'l *a* провинцијски, покрајински, обласни.

Provinzia'l'biatt {~ал-} *n* провинцијски (и. покрајински) лист *m*.

Provinzialis'mus {~иалѣсмус} *m 6g* провинцијализам, покрајински израз.

Provinzia'l...: ~schulkoilegium *n* покрајински просветни савет *m*; ~schulrat *m* покрајински школски надзорник; ~stadt *f* покрајински град *m*; ~stände *m pl.* покрајински сталежи; ~synode *f* покрајински синод *m*; ~theater *n* покрајинско позориште; ~zeitung *f* = ~blatt. provinzie'll {~иѣл} *a* провинцијски, покрајински, обласни. [Provinzbewohner(in).]

Provi'nzler {~винцл'р} *m 2l*, ~in {~ин} *f 3c* = I

Provisio'n {~визион} [лат.] *f 3b* X провизија (награда сензалу, посреднику; залиха).

Provisio'ns..., provisio'ns... {~онс-} X; ~frei *a* ослобођен провизије; без провизије; ~relsende(r) *m* путник на провизију.

Provi'sor {~вѣзѣр} [лат.] *m 6d* провизор, први (апотекарски) помоћник, пословођа.

proviso'risches {~вѣзѣрѣш} [лат.] *a (dv.)* провизор|ан (-но); привремен(о).

Provisio'rium {~зѣриум} [лат.] *n 6d* провизориум *m* (привремено стање). [ja, изазивање *n*.]

Provokatio'n {~вокацион} [лат.] *f 3b* провокаци|а

provozie'ren {~воцир'н} *tr. 15g*. j-n (et.) ~иза-

(и)вати кога (што). [поступак *m*.]

Prozedu'r {~цедур} [новолат.] *f 3b* процедура, I

Proze'nt {~процент} [новолат.] *n 2g* поступак *m*, проценат *m*; zu 6 ~ по 6 од сто, по 6 на сто; zu hohen ~en по великој (и. високој) камати; zu wieviel ~? по колико од сто?

...prozentig {~процентѣх} у слож. са *a n. c.*, на пр. drei~e Rente тропроцентна рента.

Proze'nt... {~ент-}. ~rechnung *f* интересни рачун *m*; ~satz *m* постотак, интересна (и. каматна) стопа *f*.

Proze'B {~процес} [лат.] *m 2h¹* 1. спор, парница *f*, процес; j-m е-п ~anhängen повести (и. водити) спор против кога; j-m den ~machen водити истрагу против кога; j-n (mit) in е-п ~verwickeln упле|сти -тати кога у спор; in е-п ~verwickelt sein бити у спору; fig. kurzen ~machen очас сврш|авати -ити; mit j-m (et.) kurzen ~machen очас свршити с ким (с чим); prv. ein magerer Vergleich ist besser als ein fetter ~ боље је и мршава кравица него дебела парница. 2. процес, збивање *n*, дешавање *n*; ток; поступак.

Proze'B... {~ес-}: ~akten *f pl.* акта спора (и. парнице); ~bevollmächtigte(r) *m* пуномоћник спора; ~führer *m* парничар, вођилац спора; ~führung *f*. a) вођење *n* спора; b) заступање *n*.

prozessieren {~иѣсир'н} *i intr. (h) 15g* (mit j-m) бити у спору (с ким), парничити се (с ким), водити спор (против кога). II Prozessie'ren *n* парничење, вођење спора.

Prozessio'n {~процесѣон} [лат.] *f 3b* процесѣја (поворка; литија); ~sraupe {~онс-} *f* X гусеница литијашица; ~spinner *m* X преља литијашица *f*.

Proze'B..., proze'B...: ~kosten *pl.* парнични трошкови *m pl.*, трошкови око спора; ~ordnung *f* пропис (и *pl.*) *m* поступка; ~sache *f* парнична ствар; ~sucht *f* појама (и. страст) за парничењем (и. парбљењем); ~süchtig *a* који воли да се парниче (и. парби); ~verfahren *n* парнични поступак *m*; ~wut *f* = ~sucht. [смерност (и. чедност), fam. ачење *n*.]

Prüderie' {~пруд'рѣ} [фр.] *f 6f* притворна|

Prüf'eisen {~пруф-} *n* сонда *f*.

prüfen {~пруф'н} [срвн.; *фр. prouver] *i tr.* и sich ~ 15a 1. (sich) ~испит|ивати (се), -ати (се); истражи(ва)ти; провер|авати, -ити; fig. die Herzen ~срца испитивати. 2. wir Menschen werden wunderbar geprüft ми људи пролазимо кроз чудна искушења. II gel'prüft {~пруф'т} *r. p.* и *a 1.* у свима знач. inf. 2. испитан, с положеним испитом. 3. огледан, окушан, опробан. III Prüf'en *n* в. Prüfung.

Prüfer {~пруф'р} *m 2l*, ~in {~ин} *f 3c* испитивач, -ица. [дидат на испиту.]

Prüfling {~пруфлѣн} *m 2g¹* испитаник, кан-|

Prüf'stein *m* = Probierstein.

Prüfung {~пруфун} *f 3b* (в. prüfen) 1. испитивање *n*, истраживање *n*; проверавање *n*. 2. испит *m*; mündliche (schriftliche) ~ усмени (писмени) испит; eine ~ abhalten (o)држати испит; eine ~ bestehen положити испит; e-e ~machen полагати испит; zug ~zugelassen werden бити пуштен на испит. 3. искушење *n*; harte ~en bestehen проћи кроз тешка искушења.

Prüfungs... {~пруфѣнс-}. ~ämter *n pl.* одељења (и. надлештва) за проверу; ~arbeit *f* испитни рад *m*; в. и Dissertation; ~aufgabe *f* испитни|а зада|так *m*-ћа, зада|так *m*-ћа

дата (и. добијена) на испиту; ~ausschuß *m* испитни одбор; ~behörde *f* испитна власт, испитно надлештво *n*, власт пред којом се полагаје испит; ~gebühren *pl* испитне таксе (и. дажбине); ~kommission *f* испитна комисија; ~ordnung *f* испитна уредба; ~recht *n* испитно право; ~zeit *f* време *n* искушења; ~zeugnis *n* сведочанство, диплома *f*.

Prüfzeit *f* време *n* искушења; време испитивања, стаж *m*.

Prügel {пругел} [срвн.] *m* 2l 1. батина *f*, буча *f*. 2. ~ *pl* батине *f pl*; Tracht *f* ~ плусак *m* батина, батине *f pl*; iro. j-m mit einer Tracht ~ aufwarten почастити кога батинама.

Prügelel' {пругелѝ} *f* 3b туча, батинање *n*.

Prüg(e)ler {пруг(ѝ)лер} *m* 2l батинаш, који батина. [~junge, ~knabe *fam. m* извуковић.]

Prügel... {пругел-}: ~holz *n* = Prügel 1; prügeln {пругелн} [Prügel] *tr.* 15f (из)батинати, (ис)тући, (из)бити.

Prügelstrafe *f* казна батинама.

Prüne'lle {прунѝл} [* * фр.] *f* 3b сува шљива.

Prunk {прунк} [дн.] *m* 2g (б. *pl.*) сјај, велелепност *f*, величанственост; раскош; = Schaugeränge. [кревет *m*, раскошна постеља *f*.]

Pru'nk|bett {прунк-} *n* свечан (и. раскошан)

pru'ngen {прунгн} [Prunk] *I intr. (h)* 15a 1. у некаквом сјају сјати, у некаквој раскоши разматати се, некакв сјај (и. раскош) износити на пазар; mit et. (*dat.*) ~ парадирати чим, показивати се чим, износити што на пазар. II ~d *p. r. и a* 1. у знач. *inf.* 2. = prunkvoll.

Pru'nk..., pru'nk...: ~gemach *n* раскошна соба *f*, салон *m*; ~gewand *n* раскошно (и. свечано, парадно) одело; ~haft {прунѝхфт} *a* = ~voll; ~liebe *f* љубав према раскоши, раскошност; ~llebend *a* који воли раскош, раскошан; ~los *a* (*dv.*) безраскош[ан(но)], без раскоши, прост(о); ~losigkeit *f* безраскошност, немање (и. непостојање) *n* раскоши, простота; ~rede *f* сјајан (и. раскошан, свечан) говор *m*; ~sarg *m* раскошан (мртвачки) ковчег; ~sucht *f* помана (и. страст) за (некаквим) сјајем (и. за раскоши); ~süchtig *a* поманан за (некаквим) сјајем (и. раскоши), који воли раскош; ~voll *a* (*dv.*) велелеп[ан(но)], раскош[ан(но)]; ~zimmer *n* = ~gemach.

pru'sten {прустн} [дн.] *I intr. (h)* 15c 1. ~ фр кати, фрктати. 2. *fam.* јако кихнути; прснути у смех. II Pru'sten *n* фркање; кијање.

Prytane'um {прутанеум} [гр.] *n* 6e *antiq.* пританејум - *j m*.

P. S. *abr.* = a) Postskript(um); b) Pferdestärke.

Psalm {псалм} [гр.] *m* 4a *bibl.* псалам (верска лирска песма).

Psa'lmen... {псалмн-}: ~buch *n* псалбир *m*, књига *f* псалама; ~dichter *m* песник псалама, псалмопевац; ~gesang *m*, ~singen *n* певање *n* псалама.

Psalmi'st {псалмѝст} *m* 3a = Psalmendichter

Psalmodie' {~моди} *f* 6f певање *n* псалама.

Psa'lter {псалтер} [гр.] *m* 2l 1. *antiq.* псалте-

рион (инструмент са жицама). 2. *bibl.* псалтир. 3. ~ = Blättermagen.

Pseud... {псуд-}, Pseudo... {псудо-} [гр.] псевд..., псевдо... (= falsch). Уп. After..., Bastard...

pseudony'm {~нуѝм} [гр.] *I a* псевдониман, лажноимени, с лажним именом. II Pseudony'm *n* 2g¹ псевдоним *m*, лажно име.

pst! {пст} пс!

Psy'che {псухѝ} [гр.] *I f* 8d *myth.*, ~ Психа (девојка коју воли Амор). II *f* 3b (= Seele) душа. [душевн|и(-о)].

psychisch {псухѝш} [гр.] *a* (*dv.*) психички, *I*

Psycholo'g {псухолог}, ~е {~логи} [гр.] *m* 3a психолог; ~ie' {~логи} *f* 6f психологија (наука о души, о непосредном искуству).

psycholo'gisch {~логѝш} *a* психолошки.

Ptolemä'er {птолемѝер} [Ptolemäus *b*] *m* *pl.* 2l *antiq.* die ~ Птоlemeјевин.

ptolemä'isch {~меѝш} [Ptolemäus] *a* птоlemeјски, Птоlemeјев.

Ptolemäus {~меус} *m* 8c *antiq.* Птоlemeј: а) грчки астроном (II век после Хр.), б) египатски краљ. [сполна (са)зрелост.]

Pubertä't {пубертѝт} [лат.] *f* 3b пубертет *m*, *I*

pu'blize {публицѝе} [лат.] *adv.* јавно.

Publika'ndum {публикандум} [лат.] *n* бкоглас *m*.

Publikatio'n {~ициѝо} [лат.] *f* 3b = Bekanntmachung, Veröffentlichung.

Pu'blikum {публикум} [лат.] *n* 6i 1. (б. *pl.*) публика *f*, свет *m*; das gebildete ~ образован свет. 2. (и 6k) јавно предавање *n*.

publizie'ren {публициреѝн} [лат.] *I tr.* 15g публиковати, објавити, ~љивати. II Publizie'ren

n, Publizie'ring *f* публиковање, објављивање.

Publizist {~цист} [лат.] *m* 3a, ~ин {~ин} *f* 3c публицист[а, -киња (политички писац)].

publizist'isch {~ѝш} *a* публицистички.

Publizität {~цитет} [лат.] *f* 3b (б. *pl.*) публицитет *m*, јавност.

Puck {пук} [дн.] *m* 6i = Kobold. [ло лунати.]

pu'ckern {пукѝрн} *prov. pop. intr. (h)* 15f тму-*I*

Pud {пут} [рус. *m*] *n* 2g, иза *a* *n. s.* *inv.* пуд *m* (= 16,38 кгр.). [вач ливенога гвожђа.]

Pu'ddel arbeiter {пудѝл-} *m* радник пречишћа-*I*

pu'ddeln {пудѝлн} [енг.] *I tr.* 15f пречишћавати ливено гвожђе, ливено железо ослободити од уљ(ен)ика. II Pu'ddeln *n* пречишћавање ливенога железа, ослобођавање ливенога гвожђа од угљ(ен)ика.

Pu'ddei...: ~ofen *m*, ~werk *n* пѝн *f* за пречишћавање ливенога гвожђа; ~stahl *m* пудлован челик, челик ослобођен од угљ(ен)ика;

~walz|werk *n* ваљалица *f*.

Pu'dding {пудѝн} [енг.] *m* 2g¹ ~ пудинг.

Pu'ddler {пудѝлр} *m* 2l ~ = Puddelarbeiter

Pu'del {пудѝл} [дн.] *m* 2l 1. пудла *f*, чунаво куче; *fig.* в. Kern 2. 2. *fig.* извуковић, издирало, страдалник; wie ein begossener ~ dastehen (davongehen) стајати (отићи) као покисао, *pop.* стајати (отићи) као усран голуб.

3. = ~kopf; мурдаруша, аљкавица, прљавица.

4. промашен хитац; e-n ~ machen промашити; грешка *f*.

Pu'del..., pu'del... {пудѝл-}. ~dick *a* нагруван, сит и пијан, трештен пијан; ~fisch *m* ~ сом;

~hund *m* = Pudel; ~hündchen *n* пудлица *f*, чупаво кученце; ~kopf *m* тршава глава *f*; тршавица *f*; ~mütze *f* чупава капа; **2п** {пуделн} *intr.* (h) 15f промашити, -авати; *fig.* омашити, погрешити; **2п** ~nährisch *fat.* а шашав, грдно смешан; **2п** ~a мокар као додола.

Pu'der {пуд*р} [фр.] *m* 2l пудер, прах (од пиринца). [~büchse *f* кутија за пудер.]

Pu'der... {пуд*р-}: ~beutel *m* кеса *f* за пудер; **1** pu'd(e)rig {пуд(*)рѣх} *a* пудрован; пудраст.

Pu'der mantel *m* огртач при чешљању; **2п** {пуд*рн} *tr.* и *refl.* 15f: (sich) **2п** пудровати (се); ~quaste *f* пудровача; ~zucker *m* шећер

puff! {пѣф} [оном.] буп!, туп!, трас! [у праху.]

Puff! {~} [puff] *I m* 1. 2d тресак. 2. пуцањ. 3. 2g и (аус. само) 2d бубетка *f*, ударац песницом; *fig.* er kann e-n derben ~ vertragen томе је тврда кожа. 4. 2g гунтавина *f*, нагушина *f*, набућина *f*, нагушена (и. гунтава) ствар. 5. *fat.* лажа *f*, фаћкало *n*. 6. студ. = Bordel. **II n** 2g (б. *pl.*) триктрак *m* (игра коцкама).

Pu'ff... {пѣф-}: ~armel *m pl.* гунтави (и. нагушени, набућени) рукави; ~bohne *f* ~ prov. = Feldbohne; ~brett *n* даска *f* за триктрак.

Pu'ffe {пѣф} *f* 3b = Puff 4.

pu'ffen {пѣф*н} [дн.; *puff] *intr.* (h) и *tr.* 15a 1. буп/нути, -ати; *fat.* *fig.* ...daß es (nur so) pufft да све сева. 2. пуцати, пући (из пушке). 3. j-п ~ бубетати (и. буботати, бубнути) кога. 4. *tr.* (intr.) нагушити (се), набушити (се), нагунтати (се). 5. играти триктрак.

Pu'ffer {пѣф*р} *m* 2l 1. (и ~in {~ѣн} *f* 3b) бубетач(ица), буботач(ица). 2. = Puff 3. 3. кратка пушка *f*, пиштољ. 4. \ кајгана *f* (и. омлет, палачинка *f*) са сировим струганим кромпирима. 5. ~, ~ одбојник.

Pu'ffer... {пѣф*р-}: ~apparat *m* = Puffer 5; ~federn *f pl.* опруге (и. гибњеви *m pl.*) одбојника; ~staat *m* држава *f* између двеју јаких држава. [тав. 2. окрут.]

pu'ffig {пѣфѣх} *a* 1. нагушен, набушен, гун-

Pu'ffspiel *n* = Puff II.

puh! {пу} *int.* пу!; уф! [боца.]

Pu'lle {пѣл} *por.* [дн.; *лат. (am)pulla] *f* 3b 1.

Pu'ls {пѣлс} [срвн.; лат. „ударац“] *m* 2h 1. *f* било *n* (и *fig.*), пулс; j-m den ~ fühlen (о)пи-пати кому било (и. пулс) (и *fig.*), alle meine ~e schlagen сви ми дамари бију; крв ми ври.

Pu'ls... {пѣлс-}. ~ader *f* ~ артерија; große ~ader аорта, куцавица; ~ader|geschwulst *f* *f* оток *m* артерије

pu'lsen {пѣлз*н} 15e и (аус. само) pulsieren {пѣлзир*н} [Puls] *I intr.* (h) 15g бити, куцати, вретти; ~ pulsierende Belastung трептајно оптерећење *n*, променљиво оптерећење од 0 до + ∞; *fig.* ~des Leben живот у пуном јеку (и. току). **II Pu'lsen** *n* бијење, куцање.

Pu'ls..., **pu'ls...**: ~los *a* без била, без пулса; ~messer *m* ~ биломер, сфигмограф; ~schlag *m* ~ ударање (и. куцање) *n* била; ~stillstand *m*, ~stockung *f* *f* застајање *n* била; ~wärmer *m* наруквиза *f*. [т, пулт, налоњ.]

Pu'ls {пулт} [срвн.; лат. pulpitum *n*] *n* 2g наслон

Pu'lv {пѣлв*р, пѣлф*р} [срвн.; лат. pulver- *m*]

n 2l прах *m*; (Schießpulver) барут; *phm.* прашак; rauchloses (rauchschwaches) ~ бездимни (малодимни) барут; in ~ verwandeln, zu ~ reiben претвјорити -арати у прах, стрти (и. стући) у прах; noch kein ~ gerochen haben још не омирисати барут; *fig.* er hat das ~ nicht erfunden није (он) измислио барут; sein ~ verschossen haben испуцати се; er ist keinen Schuß ~ wert не вреди да човек и метак потроши на њега.

Pu'lv...**pu'lv**...{пѣлв*р-, пѣлф*р-}. ~arbeiter *m* радник у барутани; ~artig *a* прахаст, трoшан; ~beutel *m* ~ кеса *f* за барут; ~dampf *m* пара *f* од праха, барутни дим; ~fabrik *f* = ~mühle; ~fabrikant *m* = ~müller; ~fab *n* буре сбарутом; ~horn *n* ~, ~ рог *m* с барутом; ~rig {пѣлф*рѣх, пѣлв*рѣх} *a*: а) прахаст, прашинаст, налик на прах, као барут; б) укуса праха (*gen.*), који се осећа на барут; с) који садржи праха (у себи); ~ werden претвјорити се -арати се у прах. [жив у прах.]

pulverisie'rbar {пѣлферицирб*р} *a* претвор-

pulverisie'ren {пѣлф*рицир*н} *tr.* 15g = pulvern.

Pu'lv...**pu'lv**...: ~kammer *f* а) барутица *f*; б) X = Minenkammer; с) ~ барутана; ~karren *m* барутна кола *pl.*, кола за барут; ~korn *n* зрно барута, барутно зрно; ~ladung *f* барутно пуњење *n*; ~magazin *n* барутана *f*; ~maß *n* мера *f* за барут; ~mehl *n* врло ситан барут *m*; ~mühle *f* ~ барутана, творница барута; ~müller *m* фабрикант барута; **2п** {пѣлф*рн, пѣлв*рн} *I tr.* 15f претвјорити -арати у прах (и. у прашак). **II** ~п претварање у прах (и. у прашак); ~probe *f* оглед *m* (и. проба) барута; ~rauch *m* = ~dampf; ~sack *m*: а) барутна врећа *f*; б) ~ барутиште *n*, простор (у топу) за барут; ~scheu *a* X који се боји барута (и. ватре, пуцњава); ~schleim *m* барутна згарина *f*, остаци *m pl.* изгорела барута; ~staub *m* барутна прашина *f*; ~tonne *f* = ~fab; ~turm *m* = ~magazin; ~verschwörung *f* барутна завера (и. урота); ~wagen *m* ~ = ~karren. [гуар, амерички лав.]

Pu'ma {пѣм*а} [перуански] *m* 6i ~ пума, ку-

Pump! {пѣмп} *fat.* [pumpen] *m* 2g студ. вересија *f*, зајам; e-п ~ anlegen узети на вересију (и. на зајам); *fat.* auf ~ на вересију, на зајам. [brunnen *m* шмрк.]

Pu'mp... {пѣмп-} [pumpen] у слож., на пр. ~I

Pu'mpe {пѣмп*} [дн.; *шп. bomba] *f* 3b шмрк *m*, црпка, пумпа.

pu'mpen {~н} *tr.* 15g 1. [Pumpe] црпи, (из-)водити шмрком, пумпати. 2. *fat.* (студ 18 век) j-м ет. ~ (по)зајмити кому што; et. von j-м ~ (у)зајмити што од кога.

Pu'mpen... {пѣмп*н-}. ~deckel *m* поклопац шмрка (и. црпке); ~eimer *m* ведро *n* црпке (и. шмрка); ~gestänge *n* ~ шипке *f pl.* шмрка (и. црпке); ~heimer {~хѣм*р} *fat.* *m* 2l в. Gänsewein; ~kasten *m* ~ сандук црпке (и. шмрка); ~kolben *m* ~ клип црпке (и. шмрка); ~macher *m* израђивач шмркова (и. црпки), чesмаp; ~rohr *n*, ~röhre *f* цев *f* шмрка (и. црпке); ~schuh *m* ~ клип шмрка (и. црпке); ~schwen-gel *m* ~ полука *f* (и. озиб) шмрка; ~stange *f*

шипка шмрка (и. црпке); ~steigrohr *n* (цев) истакача *f*; ~stiefel *m* шублина *f* шмрка (и. црпке); ~stock *m* шипка *f* шмрка (и. црпке); ~werk *n* = Pumpwerk; ~zug *m* приклопац шмрка (и. црпке). Уп. и Pump²...
 Pu'mper {пумп'р} [pumpen] *m* 2l 1. (и ~in {~ин} *f* 3с) црпач(ица). 2. *fam. студ.*: а) узајмљивач; б) позајмљивач. [фалски црни хлеб (и. крух).]
 Pu'mpernickel {пумп'рник'л} [дн.] *m* 2l вест-
 Pump-...: ~hose *f* дим(л)ије *fpl.*; ~maschine *f* машина (и. строј *m*) за црпење, црпка; ~station *f* станица црпки, црпке *fpl.*; ~werk *n* црпка *f*, шмрк *m*, систем *m* црпки; ~zylinder *m* = Pumpenstiefel. Уп. и Pumpen...
 Pu'nier {пун'ир} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с Пун|ац, -киња, Картагин|а|ин, -ка.
 pu'nisch {пун'иш} [лат.] *a* пунски, картагински; *fig.* ~e Treue пунска верност.
 Punkt {пун'кт} [лат. punctum *n*, (у)бод(а)] *m* 2g 1. тачка *f*, точка *f*; geometrischer ~ геометри(ј)ска тачка; die ~e-e-s Vertrages тачке (некога) уговора; ~für ~e durchgehen испит(ив)ати тачку по тачку; der springende ~ главна ствар *f*, битно *n*, суштина *f*; auf dem ~e stehen, zu... *inf.* бити на томе да... *praes.*; (bis) auf den ~e тачно, таман; *fig.* höchster ~ врхунац. 2. ~ein Uhr тачно у један час; ~drei Uhr тачно у три часа. 3. (Haupt-, Schwer-)~e-r Klage главна тачка (и. ствар, тежиште) (оп)тужбе. [поредак] тачака.
 Pu'nkt|anordnung {пун'кт-} *f* поређаност (и.)
 Punktatio'n {пун'ктац'ио'н} [лат.] *f* 3b пункта-
 ција (нацрт, претходни уговор).
 Pū'nktchen {пун'ктх'н} *n* 2l (*dim.* од Punkt)
 тачкица *f*; Уп. Turfel. [кањем.]
 Punktie'r... {пун'кти'р-} ~arbeit *f* рад *m* тач-
 пункт|иен {пун'кти'р'н} [срлат. punctāre] *I tr.* 15g 1. тачкама обележити -авати, (ис)тач-
 кати, тетовисати, тачкама ишарати, тачкама (на)цртати; ~punktierter Note тачком о-
 бележена нота, за половину вредности про-
 дужена нота; punktierte Arbeit тачкама из-
 рађен рад. 2. цртати тачке да се што пого-
 ди (и. изнађе). 3. ~j-p ~ (из)вршити кому
 пункцију (и. бод(ење)). II Punktie'ren *n* обе-
 лежавање (и. означавање) тачком, тачкање;
 ~вршење пункције (и. бода).
 Punktie'rer {пун'кти'р'р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с
 цртач, -ица (и. сликар, -ка) тачкама.
 Punktie'r...: ~feder *f* перо *n* за тачкање (и.
 тачкасто извлачење); ~kunst *f* вештина тач-
 кања (и. израде тачкицама); ~manier *f*: in
 ~manier (у) тачкицама; ~nadel *f*: а) игла
 тачкалица, печаторешчева игла; б) ~хирург-
 ова игла; ~rad, ~rädchen *n* котурић (и.
 точ|ак -кић) *m* за тачкање.
 ...punktig {~пун'кти'х} *a* у слож. са *a* или *a*
 л. с. истачкан, са тачк(и)цама; fein~ обеле-
 жен тачкицама.
 pu'nktlich [Punkt] *a* (dv.) тач|ан (-но); aufs ~ste
 најтачније; ~er Gehorsam строга послушност.
 Pū'nktlichkeit {~к'т'л'ч'к'т} *f* 3b тачност.
 Pu'nkt|linie *f* истачкана линија (и. црта), ли-
 нија (и. црта) од тачака.
 Pu'nktum {пун'ктум} [лат.] *n* 6k 1. гр. = Punkt;

ein ~ machen метнути тачку. 2. *fig.* тачка *f*,
 крај *m*; ein ~ hinter et. (*acc.*) machen метну-
 ти -ати (и. став|ити -љати) тачку после чега;
 das ist genug, ~! то је доста, и тачка!
 Punkt'u'r {пун'тур} [лат.] *f* 3b 1. ~ бод(ење) *n*,
 вршење бода (и. пункције). 2. бод *m*.
 pu'nkt|weise *adv.* тачку по тачку; по тачкама.
 Punsch {пунш} [хиндонстански „панч“ од
 санскр. „пет (састојака)“] *m* 2g, 2d пунш
 (чај с румом).
 Pu'nsch... {пунш-} ~bowle *f* бола с пуншом;
 ~essenz *f*, ~extrakt *m* есенција *f* за пунш;
 ~gesellschaft *f* друштво *n* које пије пунш; ~
 lied *n* песма *f* уз пунш; ~löffel *m* кашика *f*
 за пунш.
 Pu'nze {пун'ц} [ит. punzone *m*] *f* 3b, ~n {~н} *m*
 2l ваљкасто (челично) длето за избочивање,
 избочило *n*; жиг *m* (за ковање новца).
 pu'nzen {пун'ц'н}, punzie'ren {пун'ци'р'н} *tr.* 15e,
 15g избочивати; резати. [ни, малолетнички.]
 pupilla'r|isch {пуп'илар'иш} [лат.] *a* ~ пупилар-
 |
 Pupi'lle {пуп'ил'л} [лат. „луткица“] *I m* 3a, *f* 3b
 = Mündel. II *f* 3b ~ зеница.
 Pupi'llen... {~пуп'ил-} ~erweiterung [Pupille II] *f*
 проширење *n* зенице; ~gelder [Pupille] *n* pl.
 пупиларни (и. малолетнички) новац *m*.
 Pū'ppchen {пуп'пх'н} *n* 2l (*dim.* од Puppe) лут-
 кица *f*, лутче.
 Pu'ppe {пуп'п} [срвн.; *лат. pupa] *f* 3b 1. лутка
 (и *fig.*); mit der ~ spielen играти се лутком,
 -е. 2. а) лутка, слатко дете *n*; б) gezierte ~
 успијуша; c) дете *n*. 3. *fam. fig.* über alle ~n
 грдно; das geht bis in die ~n то је врхунац;
 то је преко јеро. 4. ~ лутка, чаура. [се.]
 pu'ppen {~н} sich ~ 15a ~учаур|ити се, -авати|
 Pu'ppen... {пуп'п-} ~fee *f* краљица лутака;
 ~gesicht *n* (~kopf *m*) лице (глава *f*) као у
 лутке; ~macher(in *f*) *m* луткар(ка); ~räuber
m инсекат луткождер (и. луткојед, чауро-
 ждер); трчуљак гусеничар; ~spiel *n*: а) и-
 гра(ње *n*) *f* лут|ака -кама; б) позориште (и.
 претстава *f*) с луткама; ~spieler *m* прет-
 стављач луткама; ~stube *f* соба лутака; ~
 theater *n* позориште с луткама.
 pu'ppern {пуп'п'рн} [оном] *intr.* (h) 15f севн.
 трести се, дрхтати. [сто из радозналости.]
 pur {пур} [лат.] *a* чист; aus ~er Neugierde про-
 |
 Püre'e {пур'е} [фр. *f*] и. *f* 6i пуре *m*, каша *f*.
 Purga'nz {пург'анц} [лат.] *f* 3b ~, Purgati'v
 {пург'атив} *n* 2g' пургатив *m*, = Abführmittel.
 Purgato'rium {~гаториум} [лат.] *n* 6c rl. чисти-
 лиште.
 purgie'ren {~гү'р'н} [лат.] 15g *I tr.* и sich ~ 1.
 = reinigen. 2. = abführen 4: sich ~ (иш)чи-
 стити се, прочистити се. II Purgie'ren *n*, Pur-
 gie' rung *f* чишћење, прочишћавање.
 Purgie'r... {пург'ир-} ~körner *n* pl. *phm.* семе
n прочиста; ~kraut *n* ~: а) трава (и. биљка) *f*
 за (и. на) чишћење; б) прољевак *m*; ~kroton
m ~ прочист; ~mittel *n* = Abführmittel; ~pille
f пилула за (и. на) чишћење; ~salz *n* со *f* за
 (и. на) чишћење.
 purifizie'ren {пурифици'р'н} [лат.] *I tr.* 15g (о)-
 чистити. II Purifizie'ren *n*, Purifizie' rung *f*
 чишћење.

Pu'rim {пу'рим} [евр.] *n* бi (б. *pl.*), већ. ~fest *n* пурим *m*. [пуризам, чистунство *n*.]

Puri'smus {пу'рисмус} [новолат.] *m* бg (б. *pl.*)

Puri'st {пу'рист} *m* 3a пуриста, чистунац.

Purita'ner {пу'ритан'ер} *m* 2l, ~in {-ин} *f* 3c пу-ритан|ац, -ка (члан, -ица презвитерске секте).

purita'nisch {-ан'иш} *a* пуритански.

Pu'rpur {пу'рпур} [лат.; гр.] *m* бi (б. *pl.*) 1. пур-пур(но црвенило *n*) *m*. 2. пурпурно одело *n*.

Pu'rpur..., pu'rpur... {пу'рпур-}: ~bekleidet *a* о-девен у пурпур(но одело); ~farbe *f* пурпурна боја; ~farben, ~farbig *a* пурпурне боје (*gen.*); ~färber *m* бојадисач пурпурно(м бојом); ~fieber *n* ф копривњача *f*; ~gewand *n* = ~kleid;

~hut *m* пурпурни (кардиналски) шешир (и. клобук); ~kleid *n* пурпурна хаљина *f*; ~lippen *f* *pl.* румене усне; ~mantel *m* пурпурни огр-тач (и. плашт); ~n {пу'рпур} *a* пурпуран; ~rot *a* = ~farben; ~rot *n* = ~farbe; ~röte *f* пурпур(но црвенило *n*) *m*; ~schnecke *f* ба-гарка широкозјала.

pu'rren {пу'р-н} [хол.] 15a *tr.* и *intr.* (h) севн. чепкати; чарати, царати.

Pu'rzeln... {пу'рц-л-} [purzeln]: ~baum, ~bock *m* превртање *n* преко главе, преметање *n*; e-п ~baum machen (и. schlagen, schießen) пре-врнути се преко главе, преметнути се; ~mann *m*, ~männchen *n* усправљиво ђаволче.

pu'rzeln {пу'рц-л-н} [Bürzel] *intr.* (s) 15f пре-врнути се, -тати се, претурити се, -ати се.

Pu'rzeln|taube *f* (голуб) превртач.

pu'sselig {пу'с-лиг} *a* 1. жив и пуначак, сла-дак. 2. [pusseln] пипав.

pu'sseln {пу'с-л-н} *fam. intr.* (h) 15f петљати, радити пипав(е) пос|ао(-лове). [пустара.]

Pu'Bta {пу'б-та}, аус. Pu'szta {-} [слов.] *f* бgl

Pu'ste {пу'ст-е} *pop. f* 3b (б. *pl.*) пирење *n*, пу-хање *n*, дување *n*, дах *m*, дисање *n*; die ~ geht mir aus немам даха; задихан (и. засо-пљен, задуван) сам; *fig.* ihm ist die ~ ausge- gangen испуцао се. [гнојава бубуљица.]

Pu'stel {пу'ст-ел} [лат. pustula] *f* 3d гнојница, |

pu'sten {пу'ст-н} *fam. [дн.] 1 intr.* (h) и *tr.* 15c

1. пир|ити, -нути, пух|ати, -нути, дувати, дунути. 2. појести, узети (у игри). II Pu'sten

n пирење, пухање, дување.

Pu'st(e)rohr *pop. n* дуваљка *f*.

Pu'tchen {пу'т-ч-н} *n* 2l 1. (*dim.* од Pute) пујки-ца *f*, ђуркица *f*, ђуре, ђурче, пујче, туче. 2. *fam. fig.* mein ~! пиленце моје!, гугуленце моје!

Pu'te {пу'т-е} [дн.] *f* 3b пујка, ђурка, тука, бу-дија; *fig.* ђурка, гуска; junge ~ ђуркица, пујкица.

Pu'ten... {пу'т-н-} [Puter]: ~braten *m* ђуреће печење *n*, ђуретина *f*, тучевина *f*; ~zucht *f* гајење *n* ђурака (и. пујакā, будија, тука).

Pu'ter {пу'т-ер} [Putz] *m* 2l ђуран, будац, тукац.

Pu'ter..., pu'ter... {пу'т-ер-}: ~braten *m* = Pu-tenbraten; ~rot *a* затвореноцрвен, угасито-црвен; vor Ärger ~rot werden сав (и. к'о паприка) поцрвенети од ђутине.

Pu't(h)ahn {пу'т-} *m* = Puter.

Putsch {пу'ч} [шв.] *m* 2g пуч, покушај превра-та, превратнички покушај, изазивање *n* на

буну. [ти преврат, изаз(и)вати на буну.]

pu'tschen {-н} *tr.* и *intr.* (h) 15e покуша(ва)-I

Puttschi'st {пу'ч-ист} *m* 3a пучиста, покушач

преврата, изазивач на буну.

Putz {пу'ц} [хол.] *m* 2g (б. *pl.*) 1. а) кићење *n*, крашење *n*, урешавање *n*, гиздање *n*; б) на-кићеност *f*, украшеност *f*, нагизданост *f*, урешеност *f*; с) урес, украс, предмет (и. о-дело) за гиздање; *iro.* крпе *f* *pl.*; драгулије *f* *pl.*, цице *f* *pl.*, етвари за гиздање; = Mo- dewaren. 2. ~ леп.

Pu'tz... {пу'ц-}: ~arbeiten *f* *pl.* а) ~ = ~artikel; б) ~ леп; ~artikel *m* *pl.* ~ артикли (и. ства-ри *f* *pl.*) за моду, помодна роба *f*; ~beutel *m* ~ торба *f* за прибор за чишћење; ~bürste *f* ~ четка за чишћење; ~dämchen *fam. n* по-модарка *f*, госпа (и. дама) *f* по моди.

pu'tzen {пу'ц-н} [срвн.; хол. poetsen] I *tr.* и *sich* ~ 15e 1. (о)чистити; (о)четкати; усек|нути, -њивати (свећу); \ (о)требити; \ в. ausput- zen 2; sich (dat.) den Bart ~ (о)бријати се; Geschirr ~ (о)рибати (по)суђе; sich die Nase ~ ускр|нути се, -њивати се. 2. (у)лаштити, углачати, усјајити; (blank) ~ очистити да (се) (све) сија. 3. (истимарити; sich ~ (о)-требити се, бискати се. 4. (на)китити, (у)-красити, (у)ресити, (на)гиздати, дотер(ив)-ати, улепша(ва)ти; sich ~ (на)китити се, (у)-красити се, украшавати се, (на)гиздати се; geputzt накићен, дотеран, одевен (као из кутије). 5. метон., б. предмета: Diamanten ~ sehr дијаманти су леп украс. 6. *zид.* олеп-ити, -љивати, (ис)пердашити. 7. *fam.* j-п ~ (из)рибати кога, (из)брусити кога. II Pu'tzen

n чишћење; четкање; рибање; (у)лашћење, усјајивање; требљење; тимарење; кићење, крашење, решење, гиздање, дотеривање; олепљивање, пердашење.

Pu'tzer {пу'ц-ер} [putzen] *m* 2l 1. (и ~in {-ин} *f* 3c) чистач(ица); четкач(ица); \ послени. 2. крпа *f* (за чишћење). 3. *fam. fig.* рибање *n*, брушење *n*, вакела *f* (в. putzen I 7).

Pu'tz...: ~docke *f* гиздавица; ~erde *f* трипаљ *m*, жута (и. црвена) супстанца за глачање; ~fe- der *f* перо лза кићење, украсно перо; ~ge- mach *n* а) одаја *f* за кићење (и. дотерива-ње); б) = ~zimmer; ~geschäft *n* помодна радња *f*; ~handel *m* ~ помодна трговина *f*; ~händler(in) *f* *m* тргов|ац -киња помодном робом; ~handlung *f* = ~laden.

pu'tzig {пу'ц-и-г} *a* [Butz(e)] *a* смешан.

Pu'tz..., pu'tz...: ~kasten *m* кутија *f* (и. сандук) за чишћење; ~kram *m* зерзевати *m* *pl.* за кићење (и. дотеривање, украшавање); уп.

Putz lc; ~laden *m* ~ дућан помодне робе; ~lappen *m* крпа *f* за чишћење; ~leder *n* кожа *f* за чишћење (лашћење); ~liebend *a* који во-ли да се кити (и. удешава, гизда итд.); ~ma- cherin *f* ~ модискиња; ~pomade *f* помада (и. маст) за чишћење; ~pulver *n* прах *m* за чи-шћење (и. рибање); ~sachen *f* *pl.* = Putz lc; ~schere *f* усекало *n*, усекач *m*; ~stube *f* = ~zimmer; ~sucht *f* помама (и. страст) за ки-ћењем (и. гиздањем, удешавањем); ~süchtig

a који грдно воли да се гизда (и. кити, уде-

шава); ~tisch *m* сто за удешавање (и. кићење, гиздање); ~tuch *n* крпа *f*; ~waren *f pl.* помодна роба *f*; ~werk *n* украси *m pl.*, уреси *m pl.*; ~wolfe *f* кучине *f pl.* за чишћење; ~zeug *n* X прибор *m* за тимарење; ~zimmer *n* салон *m*. [zuolanderde.]
 Puzzola'n/erde {пуццолан-} *f* (без *pl.*) = Poz-)
 Pygmä'e {пугме-} [гр.] *m 3b myth.* die ~п Пигмеји; *fig.* кепец. [а пигмејски]
 pygmä'enhaft {~нхофт}, pygmä'isch {~меиш}
 pyramida'l {пурамидал} [лат.] *a* пирамидаст, пирамидни, облика пирамиде (и *fam. fig.* = groBartig).
 Pyrami'de {~мид-} [гр., *егип.] *f 3b* 1. пирамида. 2. X соха; die Gewehre in ~п setzen сложити пушке у сохе.
 Pyrami'den..., pyrami'den... {~ид-н-}; Zförmig *a* облика пирамиде (*gen.*); ~gruppe *f* група пирамида; ~rappel *f* X јаблан *m*; ~stumpf *m* зарубљена пирамида *f*.
 Pyrenä'en {пу.рен-} [келт.] *pl. inv.* die ~Пиренеји (планине између Француске и Шпаније).
 pyrenä'isch {~нейш} *a* пиренејски; Pyrenäische Halbinsel Пиренејско Полуострво *n*.
 Pyro..., pyro... {пу-ро-} [гр.] пиро... (= Feuer...)
 ~meter *n* и *m* X пирометар *m*; ~phosphor-sauer *a* X пиродифосфорни; ~technik *f* пиротехника; ~technisch *a* пиротехнички.
 Pyrrhus {пу.рус} *m 8c* Пир (краљ епирски, † 272 пре Хр.); ~sieg *m* Пирова (и. тобожња, прескупа) победа *f*.
 Pythagore'er {ну.тагоре-} *m 2l* питагорејац.
 pythagore'isch {~рейш} *a* [Pythagoras, грчки филозоф и математичар из VI в. пре Хр.] Питагорин, питагорски; X ~er Lehrsatz Питагорино правило, Питагорин поучак.
 py'thisch {пу.тйш} [Pythia, свештеница Аполоновог пророчишта] *a antiq.* Питијин, питијски; die Pythischen Spiele *n pl.* Питијске игре *f pl.*

Q

Q, q {ку} *n inv.* слово само испред и.

Q. *abr.* = Quadrat.

qcm, qdm, qkm, qm, qmm *abr.* = Quadrat-zenti, =dezi, =kilo, =meter, =millimeter.

Qua'bbe {кваб-} *f 3b* 1. пиштољина, жмићкавица, жмићкаво-баровита земља. 2. * * * X = Quarre.

qua'bb(e)lig *a* 1. жмићкав, мљићкав. 2. отужан.
 qua'bbeln {кваб-лн} [дн.] *intr. (h)* 15f жмићкати, мљићкати.

Quackelei' {квак-л-} *fam.* *f 3b* 1. кањење *n*, трњезгање *n*, скањење *n*. 2. којештарије *fpl*.
 qua'ckelig {квак-л-} *fam.* *a* трњезгало, скање-рало, оклевало.

qua'ckeln {квак-лн} *fam.* [дн. quaken] *intr. (h)* 15f 1. канити се, скањерати се, трњезгати се. 2. говорити којешта(рије).

Qua'cksalber {квакзалб-} [кол. kwakzalver] *m 2l* надрилекар, прчвар; herumziehender ~ пробишвет.

Quacksalberei' {квакзалб-р-} *f 3b* 1. надрилекарство *n*, прчварство *n*, бапско лечење *n*.

2. надрилекарски лек *m*, бапски лек.

qua'cksalbern {квакзалб-рн} *intr. (h)* 15f лечити надрилекарски (и. бапски).

Qua'der {квад-р} [срвн.; ит. quadro'ne *m*; *лат.] *m 2l* и *f 3d* (камен) тесаник *m*.

Qua'der... {квад-р-}: ~bau *m (pl. ~bauten)* грађевина (и. зграда) *f* од тесаника; ~(sand)-stein *m*, ~stück *n* = Quader; ~werk *n* грађевина *f* од тесаника.

Quadrage'sima {квадрагезима} [лат.] *f inv.* само у: der Sonntag ~mä {~ме} прва недеља великога поста.

Quadra'nt {квадрант} [лат.] *m 3a* X, X, X квадрант, четвртина круга.

Quadra't {квадрат} [лат.] *n 2g* 1. квадрат *m*; X drei Meter im ~ три метра у квадрату. 2. X знак *m* разрешавања. 3. X (* * * *m 3a*) ~en *pl.* квадрати.

Quadra't..., quadra't... {~ат-}. ~dezimeter *n* (и *m*) (*abr.* qdm, аус. dm²) квадратни дециметар *m*; Zförmig *a* квадратни, облика квадрата; ~fuß *m* нек. квадратна стопа *f*.

quadra'tisch {~ат-ш} [лат.] *a* квадратни; X ~e Gleichung квадратна једначина.

Quadra't...: ~kilo-meter *n* (и *m*) (*abr.* qkm, аус. km²) квадратни километар *m*; ~meile *f* квадратна миља; ~meter *n* (и *m*) (*abr.* qm, аус. m²) квадратни метар *m*; ~millimeter *n* (и *m*) (*abr.* qmm, аус. mm²) квадратни милиметар *m*.

Quadratu'r {квадратур} [лат.] *f 3b* X квадратура.

Quadra't...: ~wurzel *f*: die ~wurzel ausziehen извљући -лачити квадратни корен; ~zahl *f* квадратни број *m*; ~zentimeter *n* (и *m*) (*abr.* qcm, аус. cm²) квадратни сантиметар (и. центиметар).

quadrie'ren {квад-ри-р-н} [лат.] *tr.* 15g (по)дићи (и. (по)дизати) на квадрат (и. на други степе-
 пен); quadriertes, Papier папир (и. хартија) исшпартан(а) на коцке.

Quadri'ga {~др-га} [лат.] *f 3g* двоколице *f pl.* са 4 напородо упряжена коња.

Quadri'lle {кад-ри-л-} [фр. *m*, шп.] *f 3b* кадрил *m*.

Quadrillio'n {квад-ри-ли-он} [новолат.] *f 3b* квадрилион (= 10⁶).

Quadrupel {~дру-п-л} [лат.] *m 2l* четвороструко *n*, четворогубаколичина; ~allianz *f* четворострука алијанца. [*m*, капски коњ.]

Qua'gga {ква-га} [хотентотски] *n 6i* X квага

Quai {ке} [фр.] итд., в. Kai итд.

qua'ken {квак-н} [оном.] 1 *intr. (h)* 15a крекетати; *fig.* quäken {квек-н} *intr. (h)* 15a крештати; quäkende Stimme крештав глас. II
 Qua'ken *n* крекетање; крештање.

Qua'ker {квак-р} [quaken] *m 2l*, ~in {~йн} *f 3c* крекетало *n*.

Quä'ker {квек-р} [енг.] *m 2l*, ~in {~йн} *f 3c* квекер, -ка (члан верске секте у Америци и Енглеској).

Quä'ker-gemeinde *f* квекерска општина.

Quä'kertum {~тум} *n 2a* (б. *pl.*) квекерство.

Qual {квал} [свн.] *f 3b* мука, патња.

qua'l'beladen скрхан патњама (и. мукама).

quä'len {квел-н} [свн.] 1 *tr.* и *sich* ~ 15a 1. (сич) ~ мучити (се), мрцварити (се); j-n zu Tode ~

уморити кога мучењем, измриварити душу из кога. 2. *fig.* (= plagen) мучити, мриварити, узнемиравати; j-n ~ досађивати кому, *fat.* гњавити кога; *sich sehr* ~ много се мучити (и. паштити). II ~d *p. pr.* и *a* = qualvoll. III Quä'len *n* = Quälerei. [-ка, досадник.] Quä'ler {квѣлѣр} *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3с мучитељ, Quälerei' {квѣлѣрѣи} *f* 3b мучење *n*, мриварење *n*; пашћење *n*; *fig.* досађивање *n*, *fat.* гњављење *n*. [воли да (се) мучи.] Quä'lerisch {квѣлѣрѣиш} *a* мучитељски, који Quälgeist {квѣлѣгѣст} *m* = Plagegeist. Qualifikation {квалификациѡн} [лат.] *f* 3b 1. квалификовање *n*, именовање *n*. 2. квалификација; способност. Qualifikatio'ns... {~ѡнс-} = Befähigungs... qualifizierbar {~цирбар} *a* одредљив по својству, оценљив по каквоћи. qualifizieren {~цирѣн} [лат.] 15g I *tr.* квалификовати (одређивати -дита каквоћу, својство; оценити). II *sich* ~ = eignen I. Qualität {квалитѣт} [лат.] *f* 3b каквоћа, квалитет *m*; ~szigarre *f* боља цигара. qualitäts'v {~татиф} [лат.] *a* (dv.) квалитативан (-но), по каквоћи. [дуза.] Quä'le {квѣлѣ} [дн., хол. (zee)kwā] *f* 3b ме-I Qualm {квѣлм} [дн.] *m* 2g диман, густ дим, густа пара *f*. quälmen {~н} 15a I *intr.* (h) димити се, пушити се; диманити, чурити. II *tr.* den Rauch gen Himmel ~ задиманити пут неба, к небу пуштати густ дим. quälmig {квѣлмѣг} *a* 1. димаст, параст, налик на дим (и. на пару). 2. димљив, који се дими. 3. задимљен, пун дима. Quälster {квѣлстѣр} [дн.: Qualle] *m* 2l слузав испљувак, хракотина *f*. quälstern {~н} *por. intr.* (h) 15f (ис)пљувати (и. испљувати) слузаве, испљувке. quälvoll {квал-} *a* пун муке, пут патње; болан, љут, жесток, грозан. Quantität {квантитѣт} [лат.] *f* 3b квантитет *m* (количина; мноштво, множина). quantitäts'v {~татиф} [лат.] и *gr.* *a* (dv.) квантитативан (-но), количински, по количини. (количина.) I Quantum {квантум} [лат.] *n* 6е, 6к квантум *m* I Quä'ppe {квѣппѣ} [дн.] *f* 3b: а) 2 манић *m*; б) 2 = Kaulquappe. Quarantäne {квѣрѣтенѣ, квѣрѣ-} [фр.; *ит.] *f* 3b карантин *m*; ~halten издржавати карантин, бити у карантину; ~anstalt *f*, ~haus *n* карантин *m*; ~maßregel *f* карантинска мера. Quark {кварк} [дн. (срвн.); *слов.] *m* 2g и (I) 2d 1. урда *f* (јн. Topfen). 2. 2 = Kot, Dreck; *fig.* (чешке) den alten ~ wieder aufrühren преметати (и. истресати) прљаво рубље. 3. *fat.* трице *f* *pl.*, којештарије *f* *pl.* Quä'rk... {квѣрк-} ~brot *n* колач *m* са урдом, пита *f* са сиром; ~käse *m* = Quark I. Quä'rre {квѣрѣ} [оном.] *fat.* *f* 3b в. Pfarre. Quä'rren {~н} [оном.] *fat.* I *intr.* (h) 15a крештати, питати. II Quä'rren *n* крештање, пиштање. [штга, плачљив.] Quä'rrig {квѣрѣг} *fat.* *a* крештав, крекав, пи-

Quart {квѣрт} [срвн., фр., ит. 1/4] I *n* 2g 1. *pl. inv.* четврт товара (мера за жито = 1/4 Last); мера за течност (око 1 литра). 2. 1/4 четвртина *f*. II *f* 3b *mach.* кварта; в. Quartе. Quārta {квѣрта} [лат.] *f* 6g четврти (разред) *m*. Quarta'l {квѣртал} [лат.] *n* 2g 1. = Vierteljahr. 2. рок *m*, први и последњи дан тромесечја. quarta'liter {~талитѣр} [лат.] *adv.* тромесечно, на три месеца. [плата *f*.] Quarta'lsabonnement *n* тромесечна прет- кварта'lweise *adv.* тромесечно. [разреда.] Quarta'ner {~танѣр} [Quarta] *m* 2l љак четвртог Quarta'nt {~тант} [лат.] *m* 3a = Quartband. Quārt... {квѣрт-} ~band *m* 2d свеска *f* у четвртини; ~blatt *n* лист *m* у четвртини. Quārte {квѣртѣ} [лат.] *f* 3b 1. кварта (четврти тон почев од основнога тона). 2. и Quart кварт *m* (четири узастопне карте); в. Quart II. Quārter/deck *n* = узвишење на фари. Quartero'n(e) {квѣртерѡн(ѣ)} [шп.] *m* 3a, Quartero'nin {~онин} *f* 3с мелез -скиња од Европљанина и мулаткиње (и. од мулата и Европљанке). Quarte'tt {квѣртѣт} [ит. *m*] *n* 2g 2 квартает *m* (музички комад (и. песма) у четири гласа; свирка са четири инструмента); ~musik *f* квартаетна музика. [1]; ~format *n* = Quart 2. Quār't... ~flasche *f* боца од кварта (в. Quart I). Quartie'r {~тир} [срвн.; *фр. *m*] *n* 2g 1. градски крај, квартал. 2. стан *m*; конач *m*, преноћиште; im ~ liegen бити на стану; ~machen коначити; ~nehmen настанити се, отсељити, -дати. 3. = четворочасовна стража *f*. Quartie'r..., quartie'r... {~ир-} ~amt *n* X коначарева канцеларија *f*; ~billet *n* X = ~zettel; 2en {квѣртирѣн} *tr.* 15g = einquartieren; 2frei *a*: 2frei sein бити ослобођен стана (и. конача); ~geber (in *f*) *m* издавалац -ица стана (и. намештене собе), газда (од) стана; ~geld *n* станарина *f*; ~liste *f* X списак *m* стана; ~macher *m* X коначар; ~meister *m* X коначар; ~verpflegung *f* станска храна, хранење *n* код газде; ~wirt *m* = ~geber; ~zettel *m* записка *f* (и. листић) о стану. Quār'l/seite *f* страна у (од) четвртин(и) (-е). Quarz {квѣрц} [срвн.] *m* 2g *min.* кварц. Quār'z..., quār'z... {кварц-} 2artig, 2förmig *a* кварцаст, природе кварца; ~gestein *n* кварцна стена *f*, кварцно камење; 2haltig *a* кварцносан, кварцовит; 2ig {квѣрцѣг} *a* *min.* кварцаст. [боже, косанћим.] Quā'si {квѣзи} [лат.] *adv.* божем, бајаги, то-I Quā'si/modoge'niti {~модогенити} *pl. inv. rl.*: der Sonntag ~ светла недеља. Quā'sseln {квѣсѣлн, квѣсѣлн} *fat. intr.* (h) и *tr.* 15f севи, трухати, трабуњати, шљапутати. Quā'ssia {квѣсија} [Quassi, црнац који је пронашао својства коре дрвета] *f* 6g 2 квасија. Quast {квѣст} [срвн.] *m* 2g 1. прамен, бућ, чуперак 2. често ~е {~е} *f* 3b кићанка, кита, ројта, песа. Quā'stig {квѣстѣг} *a* китаств, ројтаств. Quā'stor {квѣстѡр} [лат.] *m* 6d квестор (*antiq.* чиновник; универзитетски благајник). Quā'stu'r {квѣстур} *f* 3b квестура, благајна.

Quate'mber {кватѐмбѐр} [лат. *quatūor tempōra*] *m* 2l 1. = Quartal 1 и 2. 2. први дан тромесечја. 3. *rl. cath.* три посна дана сваког годишњег времена.

quatsch {квѡч} [оном.] *fam.* I *int.* 1. ~! шљап! II **Quatsch** *m* 2g (б. *pl.*) 1. шљискавица *f*, качкавица *f*, лапавица *f*. 2. баљезгање *n*, шљапутање *n*; којештарије *f* *pl.*

qua'tschen {~н} *fam.* [quatsch] 15e *int.* 1. (*h* и *s*) = klatschen 1. 2. баљезгати, шљапутати, трухати.

Que'cke {квѐкѐ} [дн.] *f* 3b пиревина.

Que'cken... {квѐкѐн-} ~gras *n*, ~weizen *m*, ~wurzel *f* и **Que'ckgras** {квѐкѐ} *n* = Quecke.

Que'cksilber {квѐкзѡлбѐр} [свн. по лат. *argentum vivum*] *n* жива *f*, живо сребро; *fig.* чигра *f*, вртиреп *m*; *wie* ~ sein не моћи се свртети.

Que'cksilber..., **que'cksilber...** {~}: 2artig *a* живаст, налик на живу; ~chlorid *n* живин хлорид *m*; ~chlorür *n* каломел *m*, живин хлорид *m*; ~erz *n* *min.* живина руда *f*; 2haltig *a* са живом, који садржи живе; ~kapsel *f* лоптица са живом; ~kur *f* лечење *n* живом; 2п {~н} *a* од живе, живин; *fam. fig.* као жива, чигра, чио, вртиреп; ~pflaster *n* живин фластер *m*; ~präparate *n* *pl.* живини препарати *m* *pl.*; ~salbe *f* живина маст; ~säule *f* живин стуб *m*.

Que'hle {квелѐ} *f* 3b = Handtuch, Zwehle.

Quell {квел} *m* 2g врело *n*, извор *m*.

Que'llbezirk *m* изворна област *f*.

Que'lle {квел} [свн.: quellen'] *f* 3b 1. извор *m*, врело *n*; heiße (*и. warme*) ~ врео (*и. топао*) извор. 2. *fig.* aus der ~ schöpfen црпи из извора; *et. aus guter* ~ haben имати што из поуздана извора; *fig.* an der (Geld-)~ sitzen бити на извору.

que'llen' {квел'н} [свн.] *intr.* (*s*, каткад *h*) 13b куљати, врцати; извирати, истицати; тећи; *fig.* потицати, проистичати.

que'llen {квел'н} I *intr.* (*s*) 13b (на)бубрети, навирати. II {квел'н} *tr.* 15a пот|опити, -apati; учинити да (на)бубри, -е.

Que'llen..., **que'llen...** {квел'н-}. ~angabe *f* на-, о|значење *n* извора; ~entdecker *m* изворар, откривач извора, чесмар; ~forscher *m* истраживач извора; ~forschung *f* истраживање (*и. проучавање*) *n* извора; ~gräber *m* = entdecker; 2haft {квел'нхафт} *a* попут извора; 2mäßig *a* (*dv.*) изворни (-о); 2reich *a* богат (*и. обилат*) изворима; ~studium *n* = ~forschung; ~sucher *m* = entdecker; *yn.* Quell...

Que'll... {квел-}. ~fluß *m*: die ~flüsse der Donau извори Дунава; ~gebiet *n* = ~bezirk; ~moos *n* паствина трава *f*; ~wasser *n* изворска вода *f*.

Que'ndel {квендѐл} [свн.; лат. *cunila* *f*; *гр. *kyni'le*] *m* 2l мајчина душица *f*.

Quengelei' {квен'лѐ} *f* 3b *fam.* 1. гњављење *n*, сецање *n*. 2. кмекање *n*, кукање *n*, њокање *n*, крњаукање *n*.

Que'ngel... {квен'л} *fam.*: ~fritze *m*, ~hans *m*, ~liese *f* кукало *n*, њокало *n*, кмекало *n*, плачљив|ац, -ица; *yn.* Querulant.

que'ngeln {квѐн'лн} [дн.] *intr.* (*h*) 15f *fam.* 1. закерати, гуњати, зафркавати, сецати; *mit j-m* ~ зафркавати кога. 2. кмекати, њокати, крњаукати, кукаати, пренемагати се; *yn.* querulieren. [= Quengefritze итд.]

Que'ngler {квен'лѐр} *m* 2l, ~ln {~лн} *f* 3c =

Que'nt(chen) {квѐнт(х'н)} [срвн., *лат.] *n* 2g (2l), **Que'ntlein** {квѐнтлѐн} *n* 2l (некадашња мера за тежину) = 1/4 и. 1/10 Lot; *fig.* трунка *f*.

quer {квер} *a* 1. ~ (hindurchgehend) попречан, препречан; прек; *fig.* ~e Wege заобилазни путеви, странпутице *f* *pl.* 2. *adv.* по-, у|преко, попречке, преко; косо; ~ übers Feld (über die Straße) gehen препречити -авити пољем (улицом), ићи попречке пољем (улицом), ићи преко поља (улице); ~ vor dem Tische sitzen седети у зачељу; *v.* Kreuz 3; *fig.* die Sache geht ~ ствар иде наопако; die Sache kommt mir ~ ствар ми смета (*и. се испречила*.)

Que'r..., **que'r...** {квер-}: ~achse *f* попречна о-с(овин)а, ~aufnahme *f* снимак *m* (*и. снимање*) *n* попречно; ~acht *f* попречна секира; ~balcken *m* попречна греда *f*, попречница *f*; ~band *n* 2a трака *f* попречно; ~baum *m.* а) засовница *f*, преворница *f*, мандал; б) (непомично) вратило *n*; ~brett *n* полица *f* (у орману); ~damm *m* попречан насип, водожажа *f*, брана *f*; ~durchschnitt *m* попречан пресек.

Que're {квер} {quer} *f* 3b 1. (б. *pl.*) попречност, искошеност; *veh. adv.* у *gen.*, *acc.* са *prp.*: а) die (*и. der*) ~, in die ~, der ~ nach попречно, попречке, ширином; косо, косимице; унакрст; *v.* Kreuz 3; б) *fig.* die Sache geht der ~ ствар иде наопако; j-m in die ~ kommen испречити се -авати се кому; es ist ihm *et.* in die ~ gekommen испречило му се нешто, нешто га је омело. 2. препрека, сметња.

Que'r..., **que'r...**: ~eisen *n* попречно гвожђе (*и. желез*); ~falte *f* попречна бора, попречан набор *m*; 2feld'e'n *adv.* преко поља; ~feldein gehen препречити, -авати, ударити -ати попречно (*и. пречицом*); ~flöte *f* флаута (немачка); ~folio *n* дугуљаст фолио *m*; ~format *n* дугуљаст формат *m*; ~frage *f* упитница; ~furche *f* попречна бразда; ~gang *m.* а) пречњак, попречан ходник, попречан дрворед; б) попречна ходба (*и. галерија*) *f*; ~gasse *f* попречна ули(чи)ца; ~gebäude *n* попречна зграда *f*; ~giebel *m* бочни забат; ~hieb *m* ударац попречно; ~holz *n* (по)пречница *f*; ~pfeife, ~riegel; ~kissen *n* попречан јастук *m*; ~kopf *m* *fam. fig.* настран човек; 2köpfig {квѐлфѡх} *a* настран, накрнут; ~körperlichkeit *f* настраност; ~leiste *f* попречница; ~linie *f* попречна црта (*и. линија*); ~mauer *f* попречан зид *m*; ~naht *f* попречан шав (*и. ш*); ~pfeife *f* попречна свирал(и)ца; ~pfeifer *m* свирач у попречну свирал(и)цу; ~riegel *m* веза *f*, спојница *f*; ~riß *m* попречна подеротина (*и. поцепотина*, напрслина, пукотина) *f*; ~sack *m* бисага *f* *pl.*; ~säge *f* тестера трупча; ~sattel *m* попречно (*и. женско*) седло *n*; ~schiff *n* попречна лађа *f*; ~schlä-

ger *m* — поперчан ударац *m*; ~schnitt *m* пресек; ~schott *n* — поперчна вододржлива преграда *f*; ~schwelle *f* (железнички) праг *m*; ~stange *f* поперчна мотка (и. шипка), поперчица; ~straße *f* поперчна улица; ~streifen *m* поперчна пруга (и. трака) *f*; ~strich *m*. а) поперчна црт(и)ца; б) незгода *f*, неприлика *f*, сметња *f*, препрека *f*; е-п ~strich durch et. (*acc.*) machen — овести (и. осујетити) што; ~tal *n* поперчна долина *f*; ~treiberei *f* смутње *f* *pl.*; ~über *adv.* попреко, поперче.
 Querula'nt {кверулант} [лат.] *m* 3а, ~in {~дн} *f* 3с тужакало *n*, закерало *n*. [се, закерати.]
 querulie'ren {~лур'н} *intr.* (h) 15g тужакати
 Que'r... ~verbindung *f* — поперчна веза (и. спојница) трапа (и. шасија); ~wall *m* X поперчан бедем; ~wand *f* поперчан зид *m*; ~weg *m* пречица *f*, преки пут.
 Que'se {квез'е} [свн.] *f* 3б 1. ♀ (крвљу и. водом подишао) плик *m*. 2. ♂ брвак *m*.
 Que'sen... {квез'ен} ~bandwurm *m* ♂ овчја ђађелица, тракуља овчја. [Klemme 2.]
 Que'tsche {квеч'е} *f* 3б 1. шкрип *m*. 2. *fig.* =] que'tschen {квеч'ен} [свн.] 1 *tr. refl.* 1. (з)гњечити; (з)гњавити; здрузгати; breit ~ спљескати; (sich) ~ нагњечити (се), изубијати (се); sich (*dat.*) die Finger ~ при-, згњечити (себи) прсте. 2. (ис)цедити (den Saft aus e-g Zitrone сок из лимуна). II Que'tschen = Quetschung 1.
 Que'tsch... {квеч'ен} ~falten *f* *pl.* = Rüsche; ~kartoffeln *f* *pl.* каша *f* од кромпира; ~laut *m* *gr.* згњечен глас; ~maschine *f* машина гњечилица *f*; ~spatel *m* *phm.* апотекарски тучак.
 Quetschung {квеч'ун} [Quetschen I] *f* 3б 1. згњечавање *n*, (з)гњечење *n*. 2. нагњечење *n*, убој *m*, набој *m*, з-, нагњеченост. 3. изубијаност, изудараност, нагњеченост (воћа).
 Quetsch|wunde *f* набој *m*, убој *m*, рана од нагњечења.
 Queu'e {кве} [фр.] 1. *n* *bi* bill. так *m*. 2. *f* *bi* (X) + = Nachtrab, Ende) * ~ bilden стајати у;
 quick¹ {квик} *a* жив, чио. [поворци.]
 Quick² {~} *m* 2g = Quecksilber.
 Qui'ck... {квик-} ~brei *m* амалгам, слитина живе са металом; ~erz *n* *min.* живина руда *f*; ~gold *n* амалгам *m* злата (и живе); ~mühle *f* амалгамара, млин *m* за амалгами-
 Qui'dam {квидам} [лат.] *m* *inv.* неко. [сање.]
 Qui'dproquo {квидпрокво} *n* *bi* *fat.* бркање,
 quiek¹ {квик} *int.* ци! [размена *f*.]
 quie'ken {~н} [оном.] *intr.* (h) 15а скикати, -нути, цикати, -нути.
 quie'nen {квин'н} *intr.* (h) 15а куњати.
 quieszie'ren {квиџицир'н} [лат.] *intr.* (h) бити у миру; почивати. II *tr.* умировити, пензионисати. [квиегизам (уништење осећања).]
 Quietism'us {~етисмус} [лат.] *m* 6g б. *pl.* *rl.*
 Quietist {~тист} *m* 3а *rl.* квиегиста.
 quie'tschen {квич'н} [quieken] *fat.* *intr.* (h) 15е пиштати. [quellen.]
 quill(s) {квил(с)т} (2) 3. л. *praes. ind.* од]
 Quint {квинт} [лат.] *f* 3б = Quinte.
 Qui'nta {квинта} [лат.] *f* 6g пети (разред) *m*.

Quinta'l {квџнт'ал} [фр.] аус. *m* 2g¹ (*abr.* q) = Zentner.

Quinta'ner {~тан'ер} *m* 2l петак, ученик петогод.

Qui'nte {квинт'е} [лат.] ♀ квинта. [разреда.]

Quintesse'nz {квинтџес'енц} [лат.] *f* 3б квинтесенција, суштина. [квинтет *m*.]

Quinte'tt {квинтет'т} [ит. quinte'tto *m*] *n* 2g¹

Qui'nt|saite *f* ♀ најтања жица (и. струна) на виолини, басу итд. [proquo.]

Qui'proquo' {квипрокво} [лат.] *n* *bi* в. Quid-

Quirina'l {квиринал} [лат.] *m* *inv.* и 2g¹ antiq. Квиринал.

Quirl {квџрл} [свн.] *m* 2g 1. \ варјача *f*, мешаљка *f*, мешаљка *f*. 2. шум. годишњи вршни изданак црногорице. 3. ♂ пршљен. 4. *fat.* *fig.* вртиреп.

Quirl'gen {~н} *tr.* 15а мешати варјачом (и. мешаљком); (у)мутити; gequirter Satz в. Eier-

qui'rl|förmig *a* ♂ облика пршљена. [kuchen.]

quitt {квит} [свн.; *фр.] *a* (само у прироку) измирен, изравнат; nun sind wir ~ сад смо измиреени. [дрво и плод.]

Qui'tte {квит'е} [свн.; *гр.] *f* 3б ♂ дуња, гуња

Qui'tten... {квџт'н-} ~baum *m* ♂

дуња *f* (дрво); ~blüte *f* дуњинцвет *m*; ~brot *n*

густ пекмез *m* од дуња; ~farbe *f* боја дуње;

~farbig *a* боје дуње; ~gelb *a* жут као дуња;

~kern *m* коштица *f* (од) дуње.

quittie'ren {квџтир'н} [фр.] 1 *tr.* 15g 1. ♂ е-е

Rechnung ~ изравнати рачун; *abs.* измири-

ти, изравнати. 2. напустити, оставити, махну-

ти се (*acc.* *gen.*). II Quittie'ren *n*, Quittie' rung

f = Quittung.

Qui'ttung {квџтун} *f* 3б ♀ признаница.

Qui'ttungs... {квџтун-с-} ~buch *n* књига *f*

признаница; ~formular *n* формулар *m* при-

знанице; ~karte *f* карта признаница; ~marke

f, ~stempel *m* марка признаница *f*, жиг при-

знанице.

Quo'dlibet {квотлабџт} [лат.] *n* *bi* сваштице *f* *pl.*

quoll {квол} *impf. ind.*, quoll'e {квол'е} *impf.*

conj. од Quellen.

Quo'te {квот'е} [лат.] *f* 3б квота, оброк *m*; у-

део *m*; ~n|erhöhung {квот'н-} *f* повишење *n*

квоте. [личник.]

Quotie'nt {квоциент} *m* 3а квоциентат, ко-

quotisie'ren {~тизир'н} [лат.] 1 *tr.* 15g разре-

з(ив)ати, разделити, -љивати. II Quotisie'ren

n, Quotisie' rung *f* разрезивање, раздџивање.

R

R, r {ер} *n* *inv.* Р, р; ein ~ једно ер.

R *abr.* = Reaumur.

r. *abr.* = rund.

Ra *abr.* = Radium.

Raa {ра} [дн.] в. Rahe.

rab {рап} *fat.* *abr.* = herab.

Raba'tt {рабат'т} [ит. raba'tto, од лат. re- „од,

натраг“ и batuere „бити“] *m* 2g ♀ рабат,

попуст; [mit (einem) ~ с попустом; bei Baar-

zahlung 2% ~ за готово 2% попушта.

Raba'tt... {рабат'т-} рабатни, попусни, рабата

(*gen.*), попушта (*gen.*). [f 3б посувратак.]

Raba'tte {рабат'е} [нвн.; хол. (фр. rabat *m*)]

Raba'tt|marke *f* ☞ попусна марка.

Rabau' {pābāw} [хол.] *m* 2g¹, 3a ☞ (јабука) пегавуша; *fig.* простак.

ra'bbeln {pābēln} [дн.] *intr.* (h) 15f 1. шилкати се, = rappeln. 2. = plaudern, schwatzen.

Ra'bbi {pābi} [јевр. rabbī] *m* 5 раби, учитељ, књижевник.

Rabbina't {pābināt} *n* 2g рабинат *m*, књижевништво. [ски свештеник.]

Rabbi'ner {pābin'p} [јевр.] *m* 2l рабин, јевреј-*i* rabbi'nisch {pābin'ish} *a* рабински.

Ra'be {pābē} [свн. (h) rāban, лат. corvus] *m* 3a ☞ гавран, вран; а) schwarz wie ein ~ црн као гавран; *fig.* ein weißer ~ бела врана; *fig.* alt wie ein ~ матор као ђогат; *fat.* alter ~ стари (мој); stehlen wie ein ~ красти као хрчак; e-p den ~n überliefern обесити кога; den ~n zur Speise werden бити храна гавранима, служити гавранима за храну; б) ☞ Гавран (јужно сазвежђе); в) гавран у грбу, на новцу; die güldenēn, die gelben ~n жућаци, златници; д) антиq. гавран, ратна справа попут гавранова кљуна.

Ra'ben..., ra'ben... {pābēn-} : aas *n*. а) храна *f* гавранима; б) *por.* мрц(ина) *f* *m*, дртина *f*, дркела *f*; ☞ ähnlich *a* = ☞ artig; ~art *f*: а) врста гаврана, гавранов род *m*; б) гавранове навике *f* *pl.*, *fig.* понашање *n* свирепих (и. нечовечних) родитеља; в) *fig.* лупешки сој *m*; ☞ artig *a* гавранаст, попут гаврана; ☞ artige Vögel ☞ гавранице *f* *pl.*, вранови: ~batzen *m* жућак, златник; ~dukaten *m* гавранаш, дукат *m* с гаврановом главом; ~ei *n*: а) гавраново јаје; б) ☞ Bovist; ~eltern *pl.* свирепи (и. нечовечни) родитељи; ☞ farbig *a* вран, гавранов боје; ~feder *f* гавраново перо *n*; ~fuß *m*: а) гавранова нога *f*; б) ☞ свракоњ; ~gekrächz(e) *n*, ~geschrei *n* грактање, грак *f*; ~haar *n* врана коса *f*, коса црна као гар; ~heller *m* в. ~pfennig; ~hütte *f* = Krähenhütte; ~krähe *f* ☞ врана; ~mutter *f* свирепа мајка, немајка, немати; ~nacht *f* мркла ноћ; ~pfennig *m* гавранаш, пара *f* са гаврановом главом; ~schiacht *f* = Ravensschlacht; ~schnabel *m*: а) гавранов кљун; б) ☞ продужетак кости на горњој спољној ивици плећке; в) ☞ врста видарских клешти; д) врста потковице; е) врста суда са сиском; ☞ schnabelförmig *a* облика гавранова кљуна; ~schnabelfortsatz *m* ☞ = ~schnabel *b*; ☞ schwarz *a* вран, црн као гавран; ~schwärze *f* вранило *n*; ~sender *m* пошиљалац гаврана (да хране некога); ~stein *m*: а) губилиште *n*; б) *min.* црни белемнит; ~stimme *f* гавранов (и. гаврански) глас *m*; ~traulichkeit *f* гавранска присност, гавранска искреност; ~vater *m* свиреп отац, неотац; ~vögel *m* *pl.* ☞ = ☞ artige Vögel; ~vieh *n* мрц(ина) *f* *m*; ~volk *n* гавранија *f*, гаврани *m* *pl.*

rabia't {pābiāt} [ит. arrabiato од лат. rabies „бес“] *a* бесан.

Ra'bisch {pābiš} [чешки rabuse, српхр. рабош] *m* 2g још бав., аус. рабош.

Rabuli'st {pābulist} [лат. rabere „беснети“] *m* 3a извртач, смицаличар, каишар.

Rabulistere'i {pābulist'pā} *f* 3b извртање *n*, каишарење *n*; ~treiben извртати, каишарити, правити смицалице. [шарски.]

rabuli'stisch {pābulist'ish} *a* извртачки, каи-*i*

Rabu'sche {pābūš}, Rabu'se {pābūz} *f* 3b в. Rapuse.

Ra'ch..., ra'ch... {pāx-} : ~auge *n* око које осветом прети; ~begier(de) *f* = ~gier; ☞ begierig *a* = ☞ gierig.

Ra'che {pāx} [свн. rāhha, гот. wraka „гоњење“ сродно са слов. „враг“] *f* 3b освета; ~für et. nehmen (о)светити се за што; um ~schreien вапити за осветом; ~atmen, nach ~dürsten жудети за осветом.

Ra'che..., ra'che... {pāx-} : ~akt *m* акт освете, освета *f*; ~blick *m* поглед жудан освете; ☞ blickend *a* жудан освете; ~bund *m* савез за освету; ~durst *m* = Rachgier *a*; ☞ dürstend *a*, ☞ durstig *a* = rachgierig *a*; ~engel *m* анђео осветник; ~fehde *f* освета; ☞ lordernd *m* који тражи освету; ~gedanke *m* (по)мисао *f* на освету; ~geist *m* дух освете, дух осветник; ☞ gepanzert *a* оружан осветом; ~gericht *n* осветнички суд *m*; ☞ glühend *a* жудан освете, жудећи за осветом; ~gott *m* бог освете, бог осветник; ~göttin *f* богиња освете, богиња осветница; ~krieg *m* рат за освету.

Ra'chen {pāx'n} [свн.] *m* 2l 1. ☞ ждрело *n*, грло *n*; = Mundhöhle. 2. чељуст *f*; weit aufgesperrter ~ разјапљена (и. рашчеврљена) чељуст; *por.* гуша; е-м die Zähne den ~ hinunterschlagen касути кому зубе у гушу. 3. *fig.* чељуст *f*, канџе *f* *pl.*; е-м et. aus dem ~ reißen истргнути кому што из чељусту (и. из канџи); е-п aus dem ~ des Todes erretten спасти кога из чељусту смрти.

rä'chen {pēx'n} [в. Rache] I *tr.* и sich ~ 15a († и катк. ☞ *impf.* roch {pox}, *p.p.* geru'chen {rēpōx'n}, Sch. и gerä'chet {rēpēx't}) 1. (лице као подмет:) осветити (се), светити (се); е-п ~ (о)светити кога; sich für et. (acc.) ~ (о)светити се за што; sich wegen et. *gen.* ап е-м ~ (о)светити се кому (због чега); ~d = rächerisch. 2. (ствар као подмет:) sich ~ (о)светити се; alle Schuld rächt sich auf Erden свака кривица свети се на земљи, за сваку се кривицу испашта на земљи. II Rä'chen *n* свећење, освета *f*.

Ra'chen..., ra'chen... {pāx'n-} : ~blume *f*, ~blumen *pl.*, ~blütler *m* *pl.* ☞ уснатице *f* *pl.*; ~bräune *f* ☞ запаљење *n* (и. упала) ждрела; ☞ förmig *a* облика чељусту (*gen.*); ~höhle *f* ☞ ждрелна (и. чељусна) дупља; ~mündung *f* ждрелно ушће *n*; ~putzer *fat.* цаварика *f*, киселица *f*. [осветни]к, -ца.

Rä'cher {pēx'p} [rächen] *m* 2l, ~in {~yn} *f* 3c1

Rä'cher...: у слож.: осветнички: ~arm *m* осветничка мишица (и. рука) *f*; ~blitz *m* осветничка муња *f*, осветнички гром. [дан освете.] ra'ch|erfüllt {pāx-} *a* који дише осветом, жу-*i* rä'cherisch {pēx'riš} [Rache] *a* осветнички.

Ra'che..., ra'che... : ☞ satt *a* сит освете; ☞ schreiend *a* који вапије за осветом; ☞ schwanger *a* који носи скору освету у себи; ~schwert *n* меч *m* освете, осветнички меч; ~schwester *f*

сестра осветница, фурија; ~schwur *m* за-
клетва (присега) *f* за освету, осветничка за-
клетва; ~segen *m* благослов освете; ~sinn *m*
осветљивост *f*; ~voll *a* пун освете, сав на-
дахнут осветом; ~zug *m* поход на освету.
Ra'ch..., ra'ch...: ~gier *f*: a) жудња за осветом,
осветољубивост, осветљивост; aus ~gier из
освете; b) *fam.* катк. = Raffgier; ~gierig *a*.
a) жудан освете, осветљив; b) *fam.* катк. =
raffgierig.
Rach'tis {paxit'is} [гр.] *f inv.* рахитис *m*, ен-
глеска болест, омекшање *n* костију; rach'i-
tisch {paxit'isch} *a* рахитичан, меких костију.
Ra'ch..., ra'ch...: ~lust *f* = ~gier; ~lustig *a* =
~gierig; ~sucht *f* = ~gier; ~süchtig *a* =
~gierig. [2. затегнут.]
rack¹ {pак} [срвн.; в. ragen] 1. крут, укрућен.
rack² {~} [оном.] 1. (к(в))ц! = ratsch. II Rack-
{~} *m* 2g = Mandel-, Saatkrahe (и. Racke(r)).
Rack³ {~} [енг. rack] *m* 2g = Arrack.
Ra'cke {pак} *f* 3b 1. = Rack². 2. = Brech-
bank, Flachsbreche.
ra'ckeln {pак'лн} [rack²] *intr.* (h) 15f шкрипати.
ra'cken {pак'кн} [дн.] *tr., intr.* (h) 1. грести,
стругати. 2. = rackern.
Ra'cker {pак'р} [дн.] *m* 2l 1. = Racke 1, Rack².
2. *fam.* створдер; *fig.* pāraf, мрцина *f*, дркела *f*;
лоба; кустура *f*, кеба *f*.
Ra'cker..., ra'cker... {pак'р-}: ~ei' {pак'ра} *fam.*
f 3b тегљење *n*, издирање *n*, дирицење *n*,
ринтање *n*, аргатовање *n*; ~hund *m* = Racker
2; ~tig {pак'р'х} *fam.* *a*: a) прљав, мусав; b)
разљућен, разјарен; ~latein *n* пђав латински
m; ~latein sprechen говори немушти језик;
уп. Kauderwelsch; ~müde *a* = hunds müde.
ra'ckern {pак'рн} [Racker] 15b I *tr.* прати, из-
грати, изнурити, авати, преморити, прете-
рати. II sich ~ теглити, *fam.* ринтати, коњо-
сати, дирицити, аргатовати, запињати (као
сивоња), издирати (као коњ). [јат.]
ra'ck(e) {tot {pак'(*)} tot} [rack¹] *a* мртав мртви-
I Rad {pat} [свн.; лат. rota] 1. точак *m*, котач *m*;
a) ~ am Wagen точак на колима; *fig.* das
fünfte ~ am Wagen sein бити девета рупа на
свирали; b) e-n zum ~ verurteilen осудити
кога на точак (и. на мучење на точку); aufs
~ flechten метнути на точак, мучити (и. у-
морити) на точку; darauf steht Galgen und ~
то доводи до вешала и точка (уп. radebre-
chen); c) gekuppelte Räder спојени (и. за-
квачени) точкови; gezahntes ~ зупчаник; lo-
ses ~ помични точак; *fig.* Freude treibt die
Räder in der großen Weltenuhr радост по-
креће (и. тера) точкове у великом васион-
ском часовнику; d) (део за целину:) = Spinn-
rad; = Fahrrad; e) = Radmantel; f) *fig.* ко-
ло, точак *m*; das (rollende) ~ des Glücks ко-
ло среће; das Leben ist ein rollendes ~ жи-
вот је точак који се окреће. 2. круг *m*; ein ~
machen направити круг; im ~e (laufen) (тр-
чати) у кругу; ein ~ schlagen преврнути се
преко главе; schöne Räder schlagen лено се
превртати преко главе; ein ~ mit dem Degen
~ направити круг мачем, завитлати мачем
у круг; der Truthahn schlägt ein Rad hypan

прави лепену. 3. в. Rädchen 2.

Rad. *abr.* Radiierung.

Ra'd..., ra'd... {pat-}: ~achse *f* осовина точка,
осовина за точак; ~ähnlich *a* сличан точ-
ку, попут точка, точкаст; ~arm *m* палац
(*pt.* паоци), спица *f*.

Radau' {pādā} *m fam.* граја *f*, урнебес, русвај;
~ machen (и. schlagen) грајати, дизати грају,
правити русвај, (на)правити урнебес.

radau'en {pādā'n} *intr.* (h) 15a = Radau ma-
chen (уп. randalen).

Radau'... {pādā-}: ~macher *m* грајало, диза-
ч граје (и. урнебеса), *fam.* галамџија, ларма-
џија, кијамет; ~schläger *m* = ~macher.

Ra'd..., ra'd...: ~bahre *f*, ~ber {pāt'p} *m* 2l, ~
berge *f*, ~berren *m* *prov.* = Schubkarre; ~be-
wegung *f*: a) кретање (и. губање) *n* точка;
b) обртно кретање *n*, обртање *n*, окретање *n*;
~bohrer *m* сврдао за бушење главчине; ~bre-
chen в. radebrechen; ~bremse *f* кочница на
точку, папуча; ~brunnen *m* бунар с точком.

Rä'dchen {pēt'хн} *n* 2l, pl. Räd'chen {pēt'рхн}
dim. од Rad 1. точкић *m*; = Spornrädchen;
= Rädereisen, Räderstempel. 2. кружић *m*;
друштвање; заверенички скуп *m*, тајни са-
станак *m*.

Ra'd...: ~dampfer *m* = пароброд с точковима,
пароброд с точком (*opp.* Schraubendampfer);
~deckel *m* поклопац над точком, крило *n*; ~
dreher *m* окретац, обртач.

Ra'de {pad} [свн. rado] *f* 3b = кукољ *m*, куки-
ца; weiße ~ = Lichtnelke.

Ra'de..., ra'de... {pad-}: ~berge *f* = Radberge;
~berren *m* = Radberren; ~bohrer *m* = Rad-
bohrer; ~brechen [срвн.] *tr. insep.* (*impf.* ra-
debrechte {pad'brecht}, *p.p.* gera'debrecht {ra-
pad'brecht}): a) = rädern I 2; b) eine Sprache
~brechen штрбецати (и. натуцати) неки је-
зик; Deutsch ~ натуцати немачки; ~brechen *n*
натуцање, штрбецање; ~brecher *m* натуца-
ло, штрбецало; ~hacke *f*: a) мотика (и.
будак *m*) за крчење; = Erdhacke; b) *fig. pop.*
er ist betrunken wie e-e ~hacke пијан је као
клен (и. као земља); ~haue *f* = ~hacke *a*;
~kuppe *f* = Radnagel.

Ra'del {pad'л} *m* 2l = Rade. [*m* = Reitel.]

Rä'del {pēd'л} 2l I *n* *prov.* = Rädchen I, 2. II

Rä'del... {pēd'л-}: ~groschen *m* грош с искова-
ним точкићем (на њему); ~kreuzer *m* крај-
цара *f* с искованим точкићем (на њој).

ra'deln {pad'лн} [Rad I d] *intr.* (h, s) 15f вози-
ти се на точку, возити се на точку.

rä'deln {pēd'лн} [Rad] 15f I *intr.* (h), sich ~ о-
кретати се, обрнути се (као точак), окрета-
ти се у кругу. II *tr.* 1. окретати (и. обрнути)
у кругу (и. као точак). 2. = rädern I 2a.

Rä'del/pfennig *m* пара *f* с искованим точкићем
(на њој) (уп. Rädeltgroschen, ~kreuzer).

Rä'dels/führer {pēd'лс-} [Rädel; уп. Rädchen 2]
m глава *f* завере.

Rä'del/stein *m* = Räderstein.

Ra'de...: ~macher *m*. a) = Stellmacher, Wag-
ner; b) = Specht; ~macher/arbeit *f* колар-
ски посао *m*; ~nagel *m* = Radnagel.

Ra'den¹ {pad'н} *m* 2l = Rade.

ra'den² {~} tr. = roden.

Ra'den... {ра́д-н-}: ~distel f ☼ = Brachdistel;
~reinigungs|maschine f / машина (и. stroj
m) за чишћење (жита) од кукоља.

Rä'der¹ {ра́д-р} pl. од Rad.

Rä'der² {~} m 2l = Reiter², Sieb.

Rä'der... {ра́д-р-}: ~albus m албус с точкови-
ма (новац у вредности: 10 Pfennig); ~a-
rm m ☼ крак решета; ~bohrer m бургија f с ку-
пастим зупчаницима; ~chen {ра́д-р-х-н} pl. од
Rädchen; ~dampfer m ☼ = Raddampfer;
~form|maschine f ☼ машина (и. stroj m) за
калуповање зупчаника; ~fräser ☼ глодало
n за точкове (и. зупчанике); ~fräs|maschine
f машина глодарка за зупчанике; ~getriebe
n = ~werk.

...räderig {ра́д-р-х-н} a с точковима, на точкове, у
слож., на пр. zweiräderig са (и. на) два точка.

Rä'derlein {ра́д-р-л-н} pl. од Rädlein.

Rä'der... {ра́д-р-}: ~los a без точкова, без ко-
тача; ~macher m токар, радник који прави
точкове (и. точике), (уп. Rademacher).

rä'dern {ра́д-р-н} [Rad] 15b l tr. 1. метнути -ати
точкове на; р.р. gerädert {ра́д-р-т} = räderig;
im schöngeräderten Wagen у колима са ле-
пим точковима. 2. а) (из)мрцварити на точку,
мучити на точку; fig. wie gerädert као испре-
бијан, сав ломан; б) / прегазити точком;
er wurde gerädert точак га је прегазео, то-
чак је прешао преко њега. 3. и reitern (про)-
решетати, = sieben. II / ltr. (h, s) 1. кре-
тати се помоћу точкова, ићи, пловити; der
Dampfer räderte zu Tal пароброд пловља-
ше низ воду. 2. = ein Rad schlagen. III Rä'dern n
мрцварење (и. мучење) на точку.

Rä'der¹...: ~schneide|zeug n секач m зубаца на
точку (зупчанику); ~stein m geol. точкаста
окаменотина; ~werk n точкови m pl., меха-
низам m, покретало.

Ra'des... {ра́д-с-} / у слож. = Rad...

Rä'der|mann {ра́д-с-} m ☼ = Rädelführer.

Ra'd..., ra'd...: ~fahren ltr. (h, s) возити се на
точку (уп. radeln); ~fahrer m точкаш (уп. Rad-
ler); ~fahrerin f точкашица (уп. Radlerin); ~
fahr|kunst f вештина возања на точку; ~felge
f наплатак m; ~fenster n точкаст (и. зракаст)
прозор m; ~förmig a облика точка, у облику
точка, точкаст; ~haspel m ☼ дизалица f с
точком, витао.

radia'l {ра́ди-ал} [лат.] a радијалан, зракаст.

Radia'l... {ра́ди-ал-} у слож.: радијалан, зракаст.
radia'nt {ра́ди-ант} [лат.] 1 a који зрачи, диван
красан II Radia'nt m 3a радијант (Λ; ☼ = Ra-
diation|punkt).

Radia'tor {ра́ди-а-т} [лат.] a 3a ☼ = Strahlentierchen.
Radlatio'n {ра́ди-а-ци-он} [лат.] f 3b радијација,
зрачење n; ~s|punkt {ра́ди-а-н-с-} m ☼ зрачиште
n, зракасто изходиште n.

Radia'tor {ра́ди-а-тор} [лат.] m 6d = Heizkörper.

Ra'dien {ра́ди-н} pl. од Radius.

radie'ren {ра́ди-р-н} [лат.] 1 tr. 15g 1. = abscha-
ben I 1. 2. et. in e-r Schrift ~ = ausradieren.
3. цртати резаљком, резати хезапом. II Ra-
die'ren n = Radierung 1.

Radie'r... {ра́ди-р-}: ~gummi n гума f за бриса-

ње; ~kunst f вештина резања хезапом: ~
messer n нож m за брисање, стругач m; ~na-
del f резаљка; ~wasser n хезап m.

Radie'rer {ра́ди-р-р} [radieren] 1. / брисач, ко-
ји брише у каквој свесци, књизи. 2. резач,
резач резаљком и. хезапом. [резана слика.]

Radie'ring {ра́ди-р-н} f 3b 1. брисање n. 2. из-
Radie's {ра́ди-с} [фр. radis m, лат. radix] n 2b,
~chen {ра́ди-х-н} n 2l ротквица f.

radika'l {ра́ди-ка-л} [срлат.] 1 a радикалан, коре-
нит, темељан, основан; adv. радикално, ко-
ренито, темељно, темељито, из основа. II Ra-
dika'le(r) {ра́ди-к-л-е-р} m радикал. III Radika'l n 2g¹
* радикал m (претпостављен састојак хе-
миског једињења). [дикализам]

Radikali'smus {ра́ди-ка-ли-с-мус} [лат.] m 6g pa-
Radika'l... {ра́ди-ка-л-}. у слож.: радикалан, ко-
ренит, из основе; ~kur f / радикално (и. ко-
ренито) лечење n; ~wort n gr. корен m.

Radika'nd {ра́ди-ка-н-т} [лат.] m 3a Λ радиканд,
поткорена количина f.
Ra'dio..., ra'dio... {ра́ди-о-}: ~aktiv {ра́ди-о-а-к-т-ив} a
радиоактиван; ~telegramm {ра́ди-о-т-ел-е-грам} n
радиотелеграм, бежични брзојав m; ~te-
lephonie {ра́ди-о-т-ел-е-фо-ни-ја} f радиотелефонија, бе-
жична телефонија.

Ra'dium {ра́ди-ум} n 2g¹ б. pl. ☼ радийум m.
Ra'dium... {ра́ди-ум-} у слож.: радиумов; ~salz
n радиумова со f. [= Halbmesser, радиус.]
Ra'dius {ра́ди-ус} [лат.] m 6f 1. ☼ жбица f. 2. Λ
Ra'dius|vektorm Λ = Leitstrahl; радиус-вектор.
Ra'dix {ра́ди-кс} [лат.] f (sg. inv., pl. Radices {ра́-
ди-к-с} gr., Λ корен m.

radizie'ren {ра́ди-ци-р-н} [лат.] tr. 15g Λ (из)ва-
дити (и. изв|ући, -лачити) корен, кореновати.
Ra'd...: ~kasten m сандук за поклапање точка
(зупчаника); ☼ сандук над точком (с лопа-
тама). [dermacher.]
Rä'dker {ра́д-к-ер} [Rad] m 2l = Radmacher, Rä-
Rä'dlein {ра́д-т-л-н} n 2l = Rädchen.
Ra'd...: ~kippe f = Radnagel; ~ler {ра́д-л-ер} [jn.]
m 2l = ~fahrer; ~lerin {ра́д-л-ер-ин} f 3с =
~fahrerin; ~linie f Λ точканица, циклоида;
~macher m = Rademacher a; ~mantel m ши-
рок огртач кружна кроја; ~nabe f главчина
точка; ~nagel m клинац за обруч на наплат-
ку; ~reifen m обруч на точку.

...rädrig {ра́д-р-х-н} в. räderig.
Ra'dscha {ра́д-ш-а} [инд. „краљ“] m 5 раџа (ин-
ди(ј)ски владар).
Ra'd..., ra'd...: ~schaufel f лопата точка; ~schei-
be f колут m точка; ~schiene f оков m на
наплатку точка, шина точка; ~schlagen пре-
вр|тати се, -нути се (преко главе); er kann
~schlagen он уме да се превр|ће -не (преко
главе); ~schlagen n превртање (преко главе);
fig. fam. das ist zum ~schlagen! то је да се
човек преврне!; ~schloß n чарак m (на пу-
шци); ~schloß|linie f пушка с чарком; ~schuh
m = Hemmschuh; ~speiche f палац (pl. па-
оци), спица; ~sperre f = Hemmschuh; кочни-
ца; ~spindel f = ~achse; ~spur f траг m од
точка, колосек m; ~stoß m ☼ = Todesstoß;
~stube f точкиште n; ~teer m = Wagenschmie-
re; ~treter m покретач точка; = ~dreher;

~wasser *n* вода *f* која удара у (и. на) точак;
~welle *f* = Rad an der Welle; осовина;
~winde *f* = Rad an der Welle; ~zahn *m* зубац
на точку.

Raff {раф} [raffen] *m* (и *n*) 2g 1. грабеж *m*,
зграбљено *n*, шчепано *n*. 2. грабеж *m*, гра-
бљење *n*, шчепаване *n*, дохват *m*. [1483-1520].

Ra'ffael {рафаџл} *m* 8a Рафаило (ит. сликар)

Ra'ffel {раф'л} [raffeln] *f* 3d 1. = Klapper; =
Plappermaul, Maul. 2. *fam.* матора оштрокон-
ђа, аспида. 3. *ж* жуљевите десни *f pl.* у пред-
њој горњој вилице јелена. 4. = Riffel(kamm).
5. врста мреже за риболов.

ra'ffeln {~н} [raffen] *I intr.* (h) и *tr.* = klappern
I 1, 3. II *tr.* = raffen; Flachs ~ = riffeln; *fig.*
fam. = durchhecheln I 2. [тати.]

ra'ffeln {реф'лн} [raffeln] *intr.* (h) 15f шаны-*f*

ra'ffien {раф'и} [срвн. уп. rapsen] 15a I *tr.* 1.
(з)грабити, у-, дограбити. 2. das Kleid ~: а)
задићи хаљину; б) посувратити хаљину. 3.
= riffeln. II *intr.* nach et. (dat.) ~ грабити се
за што, посезати за чим. III sich ~ = aufrat-
ten II; er rafft von s-m Lager sich geschwind
он ђипи са свога лежишта. IV Ra'ffien *n* гра-
бљење.

Ra'ff... , ra'ff... {раф} ~: ~gut *n* уграбљено добро;
~gier *f* грабљивост, грамжљивост; ~gierig
a грабљив, грамжљив; ~holz *n* = Leseholz;
~ig {раф'и} *a* = ~gierig.

Raffina'de {рафинад'е} [фр.] *f* 3b, ~zucker *m* ра-
финада, пречишћен шећер, бели шећер, ше-
ћер у главама; Raffina'ge {рафинаж'е} *f* 3b ра-
финажа, пречишћавање *n*; Raffina't {рафи-
нат'е} *n* 2g¹ пречишћено, на пр. Ölraffinat пре-
чишћено уље, пречишћен зеитин.

Raffina't... {рафинат'е} у слож.: пречишћен, -а,
-о, на пр. ~kupfer *n* пречишћен бакар *m*.

Raffinerie' {рафинерија} [фр.] *f* 6f рафинерија,
пречишћаваоница.

Raffinie'r... {рафинир'е} у слож.: пречишћавања
(gen.), за пречишћавање, око пречишћава-
ња, на пречишћавању: на пр. ~arbeiten *f pl.*
радови *m pl.* на пречишћавању.

raffinie'ren {рафинир'е} [фр.] 15g I *tr.* (Blei,
Kupfer, Öl, Zucker) ~ рафинисати, пречи-
сти, -шћавати олово, бакар, уље, шећер. II
intr. (h): auf (и. über) et. (acc.) ~ мудричити,
мудријашити о чему. III raffinie'rt {рафи-
нирт'е} *p. p.* и *a* 1. рафинисан, пречишћен. 2.
fig. препреден; raffiniert(er) Kerl препредењак
(овић); raffiniert(er) Luxus профињен раскош.

IV Raffinie'ren *n*, Raffinie'ring {рафинирун'е} *f*
3b рафинисање, пречишћавање; мудричење,
мудријашење. [пречишћавалац.]

Raffinie'r(er) {рафинир'е} [фр.] *m* 2l рафинисач, *f*
Raffinie'r...: ~feuer *n*, ~herd *m* пречишћава-
лиште; ~kessel *m* котло за пречишћавање.

Ra'ff... , ra'ff... {раф} ~: ~zahn *m* секутић, зуб
предњак (уп. Reißzahn); ~zähig *a* са секу-
тићима.

ra'gen {раг'е} [срвн.; исти корен као у rask'1]
I *intr.* (h) стрчати, дизати се, истицати се;
~d који стрчи, који се диже, висок, велик.

Ragou't {рагу} *n* 5 \ рагу *m*, паприкаш *m*.

Ragu'sa {рагуза} *n* 8g ● Дубровник *m*; Ra-

gusa'ner {рагузан'е}, Ragusi'ner {рагузин'е}
m 2l, ~in {~дн} *f* 3с Дубровчан[ин, -ка; ragusa'-
nisch {рагузан'иш}, ragusi'nisch {рагузин'иш},
ragu'sisch {рагуз'иш} *a* дубровачки.

Ra'g[wurz] {раг-} [ragen] *f inv.* ☞ kañun *m*, ка-
ћнак *m*, гороцвет *m*, чукундеда *m*.

Ra'he {ра'е} [срвн. rahe „мотка“] *f* 3b = криж
m, попречница.

Rahm¹ {рам} [срвн.] *m* 2g б. *pl.* скоруп, па-
влака *f*, кајмак; а) ~ ansetzen (и. geben) хва-
тати се (и. ухватити се) скоруп (и. кајмак),
(на)правити се скоруп (и. кајмак), (у)кајма-
чити се; den ~ von der Milch abschöpfen ски-
нути -дати скоруп (и. кајмак) са млека; *fig.*
кајмак, најбоље; б) в. Weinsteinrahm.

Rahm² {~} [срвн.] *m* 2g б. *pl.* чај *f*, гар.

Rahm³ {~} *m* 2g = Rahmen.

Ra'hm... {рам-}: ~arbeit *f* рад *m* на ђерђеу;
~baum *m* пречага *f* за вешање меса за су-
шење у димњаку; ~beere *f* ☞ = Brombeere.

Rä'mchen {рем'х'н} *n* 2l *dim.* од Rahmen окви-
рић *m*, оквирче, рамић *m*, рамче.

Ra'hmen¹ {рам'н} [срвн.] 1. оквир, рам (e-s Bildes
слике); in e-n ~ fassen метнути у оквир (и.
рам), уоквири(ва)ти, урам(и)ти, -љивати. 2.
ђерђев, ђерђеф. 3. ћерчиво *n*, оквир. 4. ра-
гастов.

ra'hmen² {~} [Rahm¹] 15a I *intr.* (h) die Milch
rahmt хвата се павлака (и. скоруп, кајмак)
на млеку, млеко се кајмачи. II *tr.* (die Milch)
~ скинути -дати павлаку (и. скоруп, кај-
мак) (са млека). III Ra'hmen *n* хватање пав-
лаке (и. скорупа, кајмака), кајмачење.

ra'hmen³ {~} [Rahmen¹] *tr.* 15a уоквир(и)ти,
-авати, урам(и)ти, -љивати.

ra'hmen⁴ {~}, rä'hmen {рем'н} [срвн.] *tr.*, *intr.*
(h) 1. 15a ☞ den Hasen ~ стићи зеца. 2. *ж*,
prov. (и *intr.*) узети на око, нишанити на.

Rahmen¹ ..: ~einfassung *f* ☞ оквир *m*; ~gestell
n постоје за оквир (и. за рам, за ђерђеу); ~
stickerei¹ *f* везење *n* *m* на ђерђеу; ~werk
n ☞ костур *m*.

Ra'hm... , ra'hm... {рам-}: ~haltig *a* = rahmig;
~händler(in) *f m* павлачар(ка), скорупар(ка),
трговац, -киња павлаком (и. скорупом, кај-
маком); ~hund [rahmen⁴] *m* зечар; ~ig {рам'и} *a*: а) [Rahm¹] са павлаком, са скорупом, са
кајмаком, павлаковит, скоруповит, кајмако-
вит; б) [Rahm²] prov. = rußig; в) шум. =
rotbrüchig; д) prov. *fig. fam.* = betrunken; е)
у слож.: в. на пр. fettrahmig, са масним
скорупом; ~kännchen *n*, ~kanne *f* суд *m*
за скоруп, суд за павлаку, суд за кајмак;
~käse *m*: а) сир од павлаке (и. скорупа,
кајмака); б) јело *n* од кајмака, јаја и шећера
у облику сира; ~kater *m fam.* прљавко;
~kelle *f* = ~löffel; ~kuchen *m* колач са
павлаком (и. скорупом, кајмаком); ~laden *m*
млекара *f*, трговина *f* с кајмаком; ~löffel *m*
кашика (и. кутљача) *f* за скидање павлаке
(и. скорупа, кајмака); ~messer *m* павлако-
мер, скорупомер; ~näh(t)erei *f* шиће *n* на
ђерђеу; ~napf *m* здела *f* (и. чанак) за пав-
лаку (и. скоруп, кајмак); ~reich *a* павла-
ковит, скоруповит, кајмаковит, са много

павлаке (и. скорупа, кајмака); ~³säge *f* уовирен квирана тестера *f*; ~¹schaum *m* улупана павлака *f*; ~³stickerei *f* в. Rahmenstickerei; ~³stück *n* = Blattstück; ~¹topf *m* лонац за скоруп; ~¹torte *f* торта са павлаком.

rahn {pān} [срвн.] *a* *prov.* танак, танцераст, витак.

Ra'hne {pān} [rahn] *f* 3b 1. *prov.* б. *pl.* танкост, танцерастост, виткост. 2. *jn.* дугуљаста цвекла (и. цикла). 3. *шум.* = Windbruch.

ra'hnig {pānūx} *a* *prov.* = rahn.

Ra'hnigkeit {~kq̄t} *f* 3b б. *pl.* = Rahne 1.

Ra'h... {pā-} ~nock *n* окрајак *m* крижа, крај *m* попречнице; ~ringe *m* *pl.* крижни прстен; ~seigel *m* крижно једро *n*; ~seil *n* крижно уже; ~fräger *m* потпорањ (и. носач) крижа.

Rai'lgas {pā-} [енг.] *n* међа *f*, граница *f*; утринац *m*, рудача *f*, енглеска трава *f*; französisches ~ ливадски вијук *m*.

Rain' {pān, hom. rein, Rhein} [свн.] *m* 2g синор; окрајак, окомак, руб, ивица *f*; травна ледина *f*, рудина *f*; страница *f*, уска стаза *f*; брежуљак; *jn.* падина *f*, страна *f*; X хумка *f*, заклон.

Rain' {~} *f* 3b, Raindl {pāntl} *n* *inv.* *jn.* шерп(е)ња са три ноге (отуда: „рантлика“).

Rai'n... {pān-} ~bäume *m* *pl.* дрвеће *n* *coll.* на окомку; ~beere *f* пасдрењина; ~blume [управо Rheinblume] *f* жуто смиље *n* *coll.*

rai'nen {pān-n} [Rain] 1 15a *intr.* (h), *tr.* † = grenzen; још у употреби у: ~ und steinen (о-) синорити и међашима (о)међити. II Rai'nung {pānūn} *f* 3b = Rain'.

Rai'n... ~farn [управо од свн. reinfano „Grenz-fahne“] *m* (по)вратич, (по)вратић, поврат, вратика *f*, уманика *f*; ~garbe *f* ~farn; ~schwalbe *f* ~ferschwalbe; ~stein *m* = Grenzstein; ~weide *f* калин(и)ца, мечковац *m*, зеленика, козјак *m*, козје грожђе *n* *coll.*, пасјаковина.

Rai'ze {pān} [слов.] *m* 3a, Rai'zin {pāncin} *f* 3c Рашчан(и)н, -ка; Rai'zenland {pānc-n} *n* Рашка *f*; rai'zisch {pānciš} *a* рашки.

Ra'jah {pāja} [тур., *ар.] *m* б и *inv.* раја *f*.

Rake'te {pāket} [*] ит. rocche'tto *m* „калем“ (*Rocken) *f* 3b ракета.

Rake'ten... {pāket-n} ~apparat *m* ракетни апарат; ~bündel *n* запаљиви ракетни свежањ *m*; ~hülse *f* ракетна чаура; ~rute *f* ракетни прут (и. штап) *m*; ~schleuderer *m* ракетни бацач, бацач ракета; ~stab *m*; ~stock *m* = ~rute; ~werfer *m* = ~schleuderer.

Rake'tt(e) {pāket(*)} [фр.] *n* 2g и (аус. само) б и (f 3b) ракета, пала.

Ra'lie {pāl} [фр. râle] *f* 3b млакара, тркавац *m*. rallie'ren {pālīr-n} [фр.] *tr.* (и sich ~) 15g сједижити (се), њавати (се), скупити (се), љати (се). [(= Widder). 2. = Rammsporn.]

Ramm {pām} [свн.] *m* 2g (3a) 1. *prov.* ован

Ra'mm... {pām-} ~arbeit *f* набијање *n* шипова (и. коља); ~bär *m*, ~block *m* маљ; ~bock *m*: а) Ramm 1; б) ~bär; ~е {pām} [свн.] *f* 3b: а) (велик) маљ *m*; б) ручни маљ *m*; в) набијач *m* (песка под железничке прагове);

д) велик чекић *m*, парни чекић *m*; е) = Rammsporn; ф) *fig. fam.* Mann bei der ~e где he коло без Кокана; ~el {pām-l} 1 *m* 2l 1. Ramm 1; 2. = Ramme а; 3. ☉ = Node; 4. ☼ а) најахивање (и. укрштање, мешање) *n* рудних жица; б) калајна руда *f*, коситерна руда(ча) *f*; II *f* 3d 1. = Ramme; 2. ☉ = Node; 3. *prov. pop.* успаљеница, успаљуша, похотљива жена; III *n* 2l *jn.* = Kruste.

Rammelei' {pām-lē} [rammel II 1] *f* 3b терање (и. спаривање) (зечева, мачака итд.); ra'mmelig {pām-lūx} *a* *pop.* који се тера.

ra'mmeln [свн.] 15f 1 *tr.* 1. поби(ја)ти, заби(ја)ти; в. rammen. 2. die Schanzen ~ рушити шанчеве. II *intr.* (h) 1. терати се, спаривати се (за зечева, мачке); јурцати (се). 2. бацавати се, батргати се, праћакати се. III sich ~ мешати се, укрштати се.

Ra'mmel..., ra'mmel... {pām-l-} 2. tief *a* врло дубок; ~zeit *f* време *n* терања (и. парења) (зечева, мачака).

ra'mmen {pām-n} [Ramme] I *tr.* 15a 1. = einrammen I. 2. die Erde ~ наби(ја)ти земљу; das Pflaster ~ наби(ја)ти плочник (и. калдрму). ~ (mit dem Sporne) ~ забити кљун (брода) у, разбуцати (кљуном брода). II Ra'mmen *n* = einrammen II; набијање. [бијач.]

Ra'mmer {pām-p} [rammen] *m* 2l за-, на-, по- Ra'mmklotz *m* = Rammbär.

Ra'mmler {pām-l-p} [свн.; rammel II 1] *m* 2l 1. зец (мужјак). 2. *prov. pop.* похотљивац. 3. батргало, бацакало.

Ra'mm... ~schiff *n* брод *m* с кљуном за набијање (и. разбуцавање); ~sporn *m* кљун за набијање (и. разбуцавање).

Ra'mpe {pāmp} [фр.] *f* 3b рампа (навозиште, приступница, нагиб; међуодморишни део степеница; приручје, ограда; ред светиљки пред позорницом).

Ra'mpen... {pāmp-n}. ~fieber *n* трема *f* на позорници; ~lichter *n* *pl.* светиљке *f* *pl.* пред позорницом.

ramponie'ren {pāmpānir-n} [фр.] *tr.* 15g = beschädigen I; *p. p.* ramponie'rt оштећен.

Ramsch {pāmsch} [дн.; *фр.] *m* 2g 1. мешавина добре и рђаве робе; im ~ (kaufen) (купити -овати) ђутуре (= in Bausch und Bogen). 2. рамш (врста игре карата са најмање бодова). [дам.]

Ra'msch|bazar {pāmsch-} *m* базар све по се- ra'mschen {pāmsch-n} *tr.* 15e 1. купити -овати ђутуре, продавати ђутуре. 2. играти рамш (= Ramsch (2) spielen).

Ra'msch... ~geschäft, ~lager *n* радња *f* са о-стацима робе; ~verkauf *m* продаја остата- ran {pān} *fat. abr.* = heran. [ка робе.]

Rand {pānt} [свн.] *m* 2a 1. ивица *f*, руб; (das Glas bis an den ~ (füllen) ((на)пунити чашу) до ивице (и. до руба); *fig.* am ~e des Grabes stehen бити на ивици гроба; e-n an den ~ des Verderbens, des Abgrundes bringen до-вести -одити кога до руба (и. ивице) пропасти; scharfer ~ оштра ивица. 2. поруб, перваз; ет. am ~e einfassen оивичити -авати што, по-, обрубити што. 3. ивица *f*, крај, о-

крајак, страна *f*; am ~e са стране, с краја; et. auf den ~ schreiben (на)писати што са стране. 4. колут; (blaue) Ränder um die Augen haben имати (модре) колут(ов)е око очију, бити модар испод очију. 5. обод (e-s Hut-tes шешира). 6. *fig.* aus (и. außer) ~ und Band sein или kommen в. Band² 8; mit et. (*dat.*) zu ~e kommen, et. (*acc.*) zu ~e bringen изићи на крај с чим, с-, зајвршити што, окончати што; *студ.* den ~ halten држати језик за зубе, ћутати; *пор.* das versteht sich am ~e то се разуме по себи.

Randa'l {pāndal} [нвн.] *m* 2g¹ *студ.* граја *f*, урнебес, цумбус; ~ schlagen дизати грају, правити урнебес (и. цумбус).

randalie'ren {pāndalir'ēn} [Randal] *I intr.* (*h*) 15g = Randal schlagen. **II** Randalie'ren *n* граја *f*, урнебес *m*.

Ra'nd... {pānt-}: ~anmerkung *f*, ~bemerkung *f* примедба (и. напомена) са стране; mit ~bemerken versehen (на)писати примедбе (и. напомене) са стране, с напоменама (и. с примедбама) са стране; ~beschlag *m* ивични оков; ~dukaten *m* дукат овенчен на ивици (и. на рубу).

Rā'ndel... {pāndel-}: ~instrumente *n pl.* инструменти *mpl.* за прављење венца на ивици новца; ~maschine *f* машина (и. строј *m*) за прављење венца на ивици новца.

rā'ndeln {pāndel'n} 15f *I tr.* 1. оивичити, -авати; (на)правити ивицу (и. руб) на. 2. овенчити на ивици, направити венац на рубу (*acc.*: *gen.*); gerändelte Dukaten = Randdukaten. **II intr.** (*h, s*) = kollern *I* 2. **III** Rā'ndeln *n*, Rāndelung {pāndel'ung} *f* овенчавање -ање на ивици (и. на рубу). [венац на ивици новца.]

Rā'ndel...: ~werk *n*: a) = ~maschine; b) знат *I* **rā'nden** {pānd'n} 15c, rā'ndern {pānd'r'n} 15f, rānderie'ren {pānd'rir'ēn} 15g, randie'ren {pānd'rēn} 15g *I tr.* = rāndeln *I*. **II** gerā'ndert {pānd'rērt}, ge'ra'ndet {pānd'rērt}, ge'ra'ndet {pānd'rērt} *p. r. и a* 1. оивичен, обрубљен, са ивицом, са рубом. 2. у слож. са *a*: на пр. breitgerandet са широком ивицом, са широким рубом; braungerandet са мрком ивицом, мрко обрубљен. {pānd'rērt} [Rand] *a* = gerandet. **I** rā'nderig {pānd'rērt}, rā'ndig {pānd'rērt}, rā'ndig *I* **Ra'nd...**, ra'nd...: ~erklärung 1. објашњење *n* са стране; ~feuer/zündung *f* × ивично паљење *n*; ~förmig *a* ивичаст, облика руба, у виду ивице; ~gebirge *n* ивична планина *f*, планина по ивици; ~glosse *f* = ~erklärung; ~glossen machen über... стављати примедбе на..., исмевати; ~holz *n* ивица *f* шуме; ~leiste *f* ивичница; ~note *f* = ~bemerkung; ~glosse; ~schnur *f* перваз *m*; ~schrift *f*: a) писано *n* са стране; b) ивични напис *m* (на новцу); ~spuren *f pl.* = ~zeigen; ~stein *m* ивичњак; ~stempel *m* ивични жиг; ~stickerei' *f* ивични вез *m*; ~streifen *m* ивична трака (и. пруга) *f*; ~verfügung *f* наредба (написана) са стране; ~vermerk *m* = ~bemerkung; ~verzierung *f* ивични украс *m*, перваз, порубни украс; ~zeichnung *f* цртеж *m* са стране, цртеж с краја.

Ranft {pānft} [свн.] *m* 2d 1. (о)крајка *f*, окрајак, кора *f*; *dim.* Rā'nftchen {pānft'x'n} *n* 2l крајка *f*, корица *f*. 2. ☞ = Rand.

Rang¹ {pān} [нвн.; *фр.] *m* 2d 1. (✓ *pl.*) ранг, чин; положај; (раз)ред *m*, врста *f*; den ersten ~ einnehmen заузимати прво место, бити у првом реду; s-m ~e gemäß leben живети према свом положају; Leute von hohem ~ људи висока положаја; X e-n hohen ~ bekleiden имати висок чин; über e-m im ~e stehen имати виши чин од кога; ersten ~es првога реда. 2. ✱ ред, галерија *f*.

Rang² {-} [* * уместо Rank] *m* 2d: j-m den ~ ablaufen надбити кога, однети победу над ким. **rang**³ {-} *impf. ind.* од ringen.

Ra'ng..., {pān-}: ~abzeichnen *n* значка *f* (и. обележје) чина; ~anweisung *f* ~bestimmung *f*, одређење *n* реда.

Ra'nge {pān} [нвн.; *ringen] *I f* 3b 1. крмача. 2. ☞ = Flachsseide. 3. = ~ *II* *m* 3a, *f* 3b палочија *f*, дрипац *m*, дрипчина, зинзов(чина) *m*, битанга.

rā'nge {pān} *impf. conj.* од ringen.

ra'ngeln {pān'el'n} 15f *I intr.* (*h*), sich ~ 1. = re-kein. 2. = rangen *A II*. **II tr.** скинути -дати треску.

ra'ngen¹ {pān'n} *A. intr.* (*h*) 15a *I* [Range *II*] грајати, дизати ларму као какве битанге. **II** [ringen] рвати се. **B.** 1. и 2. *pl. impf. ind.* од rin-*I*

Ra'ngen² {-} *prov. m* 2l = Rain. [gen.]

Ra'ngen..., ra'ngen... {pān'n-}: ~lärm *m* граја *f* дрипаца, дрипачка галама *f*; ~pack *n fam.* битанга *f pl.*, дрипци *m pl.*; ~streich *m* = Jungengestreich; ~haft {pān'nhaft} *a* = bengelhaft. [жај, унапређење *n*.]

Ra'ng'erhöhung *f* уздизање *n* на виши поло-
Rangie'r... {pānjir-} ☞: ~bahnhof *m* маневарска станица *f*, маневарски колодвор; ~dienst *m* маневра *f*, маневрисање *n*.

rangie'ren {pānjir'n} [фр.] 15g *I tr.* урејдити, -ђивати, сврста(ва)ти, постројити; nach der Größe rangiert sein (и. *intr.* ~) бити сврстан (и. разврстан) по величини; ☞ e-n Zug ~ cа-став(и)ти -љати воз (и. влак), *abs.* маневрисати; ein rangierter Mann сређен човек, човек сређених прилика. **II intr.** (*h*): a) в. *I*; b) имати тај и тај чин (и. положај); c) X имати чин; mit e-m ~ имати исти чин с ким; *refl.* sich in e-m Gliede ~ сврста(ва)ти се с ким. **III** Rangie'ren *n*, Rangie'ring {pānjir'ring} *f* cа-став(љање *n*) *m* воза (и. влака), маневра *f*, маневрисање; сврставање.

Rangie'r...: ~geleise, ~gleis *n* маневарски колосек *m*, пруга *f* за маневрисање; ~maschine *f* маневарка, локомотива за маневрисање; ~meister *m* шеф маневре; ~zug *m* маневарски воз (и. влак).

ra'ngig {pān'ig} [Range] *a* 1. дрипачки, зинзовски. 2. грамжљив, грозан, сраман.

Ra'ng..., ra'ng...: ~klasse *f* разред *m*, класа; ~liste *f* X списак по чину, ранглиста; erste ~logen *f pl.* ✱ ложе у првом реду; ~mäßig *adv.* према чину, према положају; ~streit(igkeit) *f m* спор (и. препирка) око старешинства, спор око првенства; ~ordnung *f* старе-

шинство *n*, ред *m* по чину, ред по чиновима, ред по положају; gesellschaftliche ~ordnung друштвени положај, положај у друштву. nach der ~ordnung по старешинству, према положају, према чину; ~stolz *a* горд на чин, поносан на положај; ~stolz *m* гордост (и. о. холост, поноситост) на чин (и. на положај); ~stufe *f* чин *m*; ~sucht *f* помама за чиновима, помама за одликовањима; ~süchtig {~зџухџх} *a* помаман за чиновима, помаман за друштвеним положајима; ~zwist *m* ~streit.

rank¹ {ранк} [срвн.] *a* 1. витак, танак, танцераст, протегласт; ~ претурљив, превртљив, *fam.* ију-ју. 2. јн. вијугав; верав, пузав.

Rank² {~} [срвн.] *m* 2d окука *f*, кривина *f*, савијутака; ~ и ако тачније: e-m den ~ ablaufen = e-m den Rang ablaufen (в. Rang²). 2. само у *pl.* в. Ränke.

Ra'nke {-} [нвн.: Rank²] *f* 3b лоз(и)ца, изда-нак *m* лозе; врежа; брк *m*, рашљика, хваталица.

Rä'nke {рән.к} [срвн.: *pl.* од Rank²] *m* *pl.* 2d сплетке *fpl.*, смутње *fpl.*, смицалице *fpl.*, ујдурме *fpl.*, лукавства *prl.*; ~ schmieden (и. brauchen, spinnen) (с)ковати сплетке, сплеткарити, сплеткашити, правити сплетке, сновати завере; alle ~ und Schwänke wissen знати сто ђавола.

Rä'nke... {рән.к-} ~geist *m* сплеткарски дух; ~macher (и *f*) *m* ~schmied.

Ränkelei' {рән.к'лѐ} [rank¹] *f* 3b 1. Schnörkelei. 2. препирка око речи. 3. = Ränke(spinnen). ra'nkeln {рән.к'лн} *intr.* (h) и sich ~ 1. = rangen A II. 2. = ranken.

ränkeln {рән.к'лн} [rank¹] I *intr.* (h) 15f 1. = rangen A II; *fig.* препирати се, споречка(ва)ти се, свађати се. 2. колишати (у говору), заобилазити. 3. правити мале сплетке, мало сплеткарити. II Ränkeln *n* сплетк(аре)ње.

ra'nkeln {ран.к'н} [Ranke] I *intr.* (h и s) и sich ~ 15a 1. (уп. Ranke): а) терати изданке (лозе); б) терати рашљике (и. хваталице, бркове); ~d: а) са изданцима, пун изданака, б) са рашљикама, са хваталицама, са брковима, пун рашљика (хваталица, бркова). 2. пузати се, верати се, хватати се рашљикама; вити се, увијати се; (sich) an Stangen, an Bäumen, an Wänden in die Höhe ~ пузати се (и. верати се, вити се) уз мотке (и. притке), уз дрвеће, уз зидове; ~de Gewächse ~биљке пузавице. II *intr.* (h) 15a (про)букарити се. III Ra'nken *n* пузање, верање.

Ra'nken² {~} *m* 2l 1. = Ranke. 2. *prov.* а) = Halde 1; б) = Maikäfer.

Ra'nken..., ra'nken... {рән.к'н-} ~artig *a* рашљикаст, у виду рашљике (и. хваталице, брка); ~baum *m* дрво *n* у реду, дрво у огради (и. османдуку); ~förmig *a* облика рашљике, у облику рашљике (и. хваталице, брка); ~füßer *m* *pl.* ~ вичитари; ~gewächs *n* ~: а) лозаста биљка *f*; б) биљка пузавица, биљка веравица; ~gewebe *n* ткање (и. сплет *m*) од лоза; ~haft {рән.к'нхџфт} *a* ~artig; ~krebse *m* *pl.* ~füßer; ~moos *n* (Selaginella)

селагинела *f*; ~rose {~} = Feldrose; ~tragend *a* рашљикат, рашљиконосан, брконосан; ~werk *n* лозаст(и *pl.*) украс(и *pl.*) *m*.

Rä'nke..., rä'nke...: ~rei {рән.к'рѐ} *f* 3b јн., аус. сплетке *f* *pl.*; ~schmied *m* сплеткар, -ка, сплеткаш, -ица, смутљивац, -ица; ~schmiedend *a* сплеткашки, смутљив(ачки); ~spiel *n* сплетке *f* *pl.*, смутње *f* *pl.*; ~spinnen *n* прављење сплетки (и. смутњи), сплеткарење; ~spinnend *a* ~schmiedend; ~sucht *f* сплеткаштво *n*, сплеткарство *n*, смутљивство *n*, смутљиваштво *n*; ~süchtig, ~voll *a* сплеткашки, сплеткарски, смутљив.

Ra'nkheit {рән.кхџт} [rank¹] *f* 3b б. *pl.* ~ превртљивост, претурљивост.

ra'nkig {рән.кџх} [Ranke] 1. = rankenartig. 2. рашљикат, са рашљикама, са хваталицама, са брковима; пузав, верав. 3. = rank i. 4. пун лоза, пун врежа.

rä'nkisch {рән.кџш} *a* ~ränkevoll. (тегљаст.) ra'nk|leibig {рән.к|лѐбџх} [rank¹ и Leib] *a* про-f rann {рән} *impf. ind.*, rä'nnē {рән} *impf. conj.* ra'nnte {рәнт} *impf. ind.* од rennen. [од rinnen.] Ra'nu'kel {рану'к'л} [лат. rānunculus *m* „жабница, жапче“] *f* 3d ~ љутић *m*, љутич *m*, мамка, новчићи *m* *pl.*

Ra'nu'kel... {рану'к'л-} ~blume *f* љутићев цвет *m*; ~knolle *f* ~wurzel; ~mohn *m* = Klatschrose; ~wurzel *f*, ~zwiebel *f* луковица. Rä'nzchen {рәнцх'н} *n* 2l *dim.* од Ranzen торбица *f*.

Ra'nze {ранц} [ranzen; ун. Range I 1] *f* 3b 1. крмача. 2. *pop.* ајгируша, орцуља, дроца, дроља.

Rä'nzel {рәнц'л} [српн. renzel „Reisesack“ хол. ?] *n* 2l (схвата се као *dim.* од Ranzen¹) торбица *f*; sein ~ schnüren купити се.

Ra'nzen {ранц'н} [нвн., в. Ränzel, шатр. 16 век] *m* 2l 1. торба *f*, ранац; телећак. 2. *pop.* бурта *f*, мешина *f*, трбух. 3. *pop.* е-м et. auf den ~ geben измазати кога. 4. јн. везен појас.

ra'nzen {~} [срвн. rang, в. Ranke] I *intr.* (h) 15e 1. и sich ~ *prov.* = rekeln. 2. = rammeln II 2. 3. терати се; спаривати се. 4. = rangen A II. 5. дн. помамно ђускати. II Ra'nzen *n* 2l б. *pl.* терање, спаривање, парење: помамно ђускање.

ra'nzig¹ {ранџх} *a* [хол.; фр., лат. rancidus] прелав, ужежен, ужегао, ужегнут, упаљен; ~ riechen и. schmecken осећати се на прелаво (и. на ужегло, на упаљено); ~ werden у-прелавити се, ~ливати се, ужећи се, ужегнуту се; упалити се.

ra'nzig² {~} [ranzen 3] *a* = brünstig 3, geil 4.

Ra'nzigkelt {ранџхкџт} [ranzig¹] *f* 3b б. *pl.* прелавост, ужеглост, ужеженост, упаљеност.

Ranzio'n {ранџи'н} [фр.] *f* 3b от-, иском *m*.

ranzionie'ren {ранџионир'н} [фр.] *tr.* 15g 1. (и sich) ~ от-, искомпити (се), от-, искомпливати (се). 2. тражити откупнину. II Ranzionie'ren *n*, Ranzionie'ring *f* откуп(љивање *n*) *m*, иском(љивање *n*) *m*, тражење откупнине.

Rä'nzlein {рәнцлѐ'н} *n* 2l (*dim.* од Ranzen I) 1. = Ränzel. 2. (G.) = Ranzen 2; hatte sich (*dat.*) ein ~ eingemäset, als wie der Doktor Luther

намеисио (и. нагојио) је себи мешину као доктор Лутер. 3. напиток, наефлеисаност. **Ra'nz/zeit** {pānc-} *f* = Rammelzeit.

Ra'phael {pāfāēl} *m* *p* *pr.* Рафаило (један од три архангела; уп. Raffael). [дан, брз.]

rapid {rapit}, ~e {rapid-} [фр., лат.] *a* рапи-
Rapidity {rapiditét} *f* 3b б. *pl.* рапидност, брзина.

Rapie'r {pāpir} [нвн.] 16 век; *фр. *f* *n* 2g¹ п. р. пир *m* (мач за борење, мач за вежбање у мачевању); *er führte ein gutes ~* добро се мачевао.

raple'ren {~en} 15g I [Rapier] *intr.* (h) борити се (мачем), мачевати се, вежбати се у мачевању. II [фр. râper] *tr.* (и)стругати. III **Rapie'ren** *n* (I) борење мачем, мачевање; (II)

rapp {pān} *int.* цап! (в. klapp). [стругање.]

Rapp² {~} *m* 3a 1. = **Rappe**¹ 1. 2. = **Rappe**² 3. свежим грожђем дотерано вино *p.* 4. = **Rappen** 1. [чић *m.*]

Rä'ppchen {pēpčn} *n* 2l *dim.* од **Rappe**¹ вран-
Rä'ppe¹ {pāpč} [срвн. rabo Rabe] *m* 3a 1. вранац, вран, вран коњ. 2. *fam. fig.* auf Schusters ~n reiten возити се (на) Табановићевим колима, ићи апостолски; auf (des) Schusters ~n die Reise machen путовати Табановићевим колима, путовати апостолски; den ~n laufen lassen грабити (*intr.*). 3. гн. = Rabe 1. 4. = **Rappen**¹ 1.

Rä'ppe² {~} [фр. râpe] *f* 3b треница, ренде *p.*

Rä'ppel {pāpčl} 1 *fam.* [rappeln²] *m* 2l б. *pl.* наступ хакнутости (и. лудила, беснила), хакнутост *f*, лудило *p*, беснило *p*; *er hat den ~* ухватило га; *wenn er seinen ~* kriegt кад га ухвати (и. беснило), кад га ухвати. II *f* 3d 1. = Riffel. 2. = Rospel.

ra'ppelig {pāpčlč} [rappeln²] *fam.* *a* хакнут, ударен мокром чарапом, чарапосан, луд, бесан, хуљив.

Rä'ppe¹..., **ra'ppel**... {pāpčl-}: ~kopf *m* хакнут човек, чарапосанко, чарапосаница; **Äköpfisch** *a* = rappelig.

ra'ppeln¹ {pāpčlč} [дн.] *intr.* (h) 15f 1. звецкати, звецкати. 2. *fam. imp.* es rappelt bei ihm (im Oberstübchen, im Kopf) он је хакнут, он је ударен мокром чарапом, он је чарапосан. [рити се.]

ra'ppeln² {~} [дн.] 15f: *fam. prov.* sich ~ жу-
Rä'ppen¹ {pāpčn} *m* 2l 1. петелка *f* од грожђа.

2. пара *f*, ситан швајцарски новац (уп. be-rappen²).

ra'ppen² {~} *tr.*, *intr.* (h) 15a *prov.* 1. — raffen I 1. 2. = rappeln² 3. *✓* = rapien II.

Rä'ppes {pāpčs} *m* *inv.* = Lauer².

ra'pplig {pāpčlč} *fam.* *a* = rappelig.

Rappo'rt {pāpčrt} [фр.] *m* 2g рапорт (извештај, однос; X рапорт).

rapportie'ren {pāpčrtirčn} [фр.] I *tr.* 15g рапортovati, поднјети -осити извештај; *✓* до-
нјети, -осити. II **Rapportie'ren** *p* рапортова-
ње, подношење извештаја; *✓* доношење.

raps¹ {pāps} I *intr.* rips, ~! : а) граб! граб!;
rips ~ machen смота(ва)ти, разграбити; б) оп-
цун! у трен ока; с) дар-мар. II **Raps** *m* 2h

1. шиб, ударац (бичем, корбачем). 2. =

Rappel 1. [олајна репица *f.*]

Raps² {pāps} [лат. rapicium] *m* 2h *✓* уљевка *f.*,
ra'psen {pāpsčn} [дн.] *intr.* (h), *tr.* 15e згра-
бити, смотати.

R'aps... {pāps-}: ~feld *p* уљевчиште, олајно ре-
пиште; ~kuchen *p* погача *f* од дрождине у-
љевке (као крма, пића); ~öl *p* уље уљевке,
зеитин *m* од олајне репице. [pel I.]

Rä'ptus {pāptčs} [срлат. raptus] *m* *inv.* = Rap-
Räp'nzchen {pāpčnčn} [срлат. rapuncium]
p 2l, **Räp'nzze** {pāpčnč} *f* 3b, **Rapunzel** {pā-
pčnčl} *m* 2l *✓* 1. мотовилка *f*, пољска са-
лата *f*. 2. (Phyteuma) дебели корен *m*.

Räp'ne {pāpnč} [срвн.; *чеш. rabuše *f*, српхр.
рабош, гр. rabdos] 1. лора; *et. in die ~* geben
(и. werfen) да(ва)ти (и. бац(и)ти, -ати) на ло-
ру; *in die ~* gehen (от)ићи на лору. 2. = Ra-
busche.

rar {pāp} [фр., лат. rarus] *a* (= selten) редак;
тражен; das Geld ist ~ beim ihm он танко
свира с парама; sich ~ machen држати се на
цени; ~ werden пропел(д)ити се, -ћивати се.

Rä'rheit {pāpčrt} *f* 3b = Rarität.

Rarität {pāpčrt} [лат.] *f* 3b 1. реткост (=

Seltenheit). 2. реткост, ретка ствар, са рет-
кости знаменит предмет; ~en *pl.* реткости.

Rarität'en... {pāpčrtčn-}: ~handel *m* трговина
f реткостима; ~händler(in *f*) *m* старинар(ка)
ретким предметима, трговац, -киња ретким
(уметничким) стварима; ~jäger *m* ловац ретко-
сти; ~kabinett *p*, ~kammer *f* соба с ретко-
стима; ~sammler *m* скупљач реткости.

rasau'nen {pāpčnčn} *fam.* *m* *intr.* (h) 15a гра-
јати, дизати грају.

rasch¹ {pāpč} [свн.] *a* брз, хитар, окретан, на-
гао, жив, плах(овит); *adv.* брзо, хитро, о-
кретно, жестоко, љуто.

Rasch² {~} [Aragas, варош у Француској] *m*
2g рас, раш, вунена тканина.

ra'scheln {pāpčlč} [оном.] I *intr.* 15f 1. (h) шу-
шкати, шуштати, шушнути; im Stroh ~ шу-
шкати у (и. по) слами; die Maus hat im Stroh
geraschelt миш је шушкао (и. шушнуо) у
слами. 2. (s) шушкајући кретати се; die Maus
ist ins Stroh geraschelt миш је шушкајући
отишао у сламу. II **Rä'scheln** *p* шушкање,
шуштање.

ra'schen {pāpčn} [Rasch²] *a* *✓* од раса, од раша.

Rä'schheit {pāpčhčrt} *f* 3b (в. rasch¹) брзина;
хитрина, хитрост, хитроћа, окретност, на-
гlost, живост, плах(овит)ост.

ra'sch/lebig {pāpčlčlč} *a* који брзо живи, са
брзим животом, брза живота; unsere ~e Zeit
наше доба брза и грозничаво живота.

Rä'sen¹ {pāpčn} [срвн.; дн. wrase] *m* 2l 1. зелен
бусен, траван бусен; ~ *pl.* зелено бусење *p*
call; mit ~ belegen (и. bekleiden) зеленим бу-
сењем покри(ва)ти, побусати (травним бу-
сењем); ~ stechen (из)вадити зелено бусење.

2. утрина *f*, рудина *f*, ледина *f*, травник.

ra'sen² {~} [срвн.] I *intr.* (h) 15e 1. беснети;
der Wind rast {rast} in den Bäumen ветар
бесно фијуче кроз дрвеће, ветар бесни по
дрвећу; die Glocken ~ auf den Türmen звона
бесне (и. бесно звоне) на торњевима; überall

raste die feige tückische Schwäche свуда бе-
шњаше кукавичка подмукла слабост; **b)** (за
лица) ich rase schon ja бесним већ, ја сам бес-
ан већ, бесан сам већ; *imp. es rast in meiner*
Brust груди моје раздира бес. 2. (код исти-
цања промене места са *s*) бесно се устре-
мити, као бесан устремити се, бесно изићи
итд.; *er hatte auf dem Balle gerast* бејаше
бесно играо (и. плесао) на забави (и. игра-
ци); *er war auf den Ball gerast* као бесан бе-
ше одјурио на забаву (и. игранку); *er raste*
{*pācst*} *aus der Tür* као бесан изиђе (и. суну)
кроз врата. II *tr.* рећи (и. говорити, викати,
(у)радити, (у)чинити) у бесу. III *tr.* и *refl.* са
ознаком последице: *zu Boden ~* оборити у
бесу; *mit ihren schönen im Spiel hochrot ge-*
rassten Bäckchen са својим у бесној игри као
крв зарумененим обрашчицима; *sich mild ~*
смирити се беснећи, посустати беснећи. IV
Ra'sen n = *Raserei*.

Ra'sen'..., *ra'sen'...* {*pācst*}: *~abschäler m* —
~ausheber; *~altar m* олтар од бусења; *~ar-*
beit f покривање (и. побусавање) *n* зеленим
бусењем; *~artig a* бусенаст; *~bank f 2f* се-
диште од зелена бусења; *~bedeckt a* зелено
побусан, покривен зеленим бусењем; *~be-*
kleidung f, *~belag m* покривање *n* зеленим бу-
сењем, побусавање зеленим бусењем; *~blei-*
che f: **a)** бељење *n* на рудини (и. на утрини,
ледини); **b)** белиште *n*.

ra'send {*pācst*} *p. pr.* од *rasen* и *a I a* 1. бес-
ан, бесомучно, побеснео, поманитао; *e-p ~*
machen довести -одити кога до беснила;
das macht mich ~ (хоћу) да побесним због то-
га; *ich möchte ~ werden!* (хоћу) да побесним!
(в. *Rasendwerden*); *man möchte ~ werden* да
се побесни, да човек побесни. 2. (метон.): *~e*
Eifersucht бесна (и. страшна) љубомора; *~es*
Geschrei бесна (и. луда) дрека (или: вика);
ich habe (einen) ~en Hunger да побесним од
глади; *er hat ~e Zahnschmerzen* боле га зу-
би да побесни. 3. *adv.* бесно, бесомучно; у-
јасно, страшно; *~ angreifen* бес(омучно)
нападати -сти; *~ lieben* бесно вољети, бесно
љубити; *~ viel Geld* страшно много пара. II
Ra'sende(r) *s* бесомучник, -ца, побеснел/и, -а,
поманитал/и, -а.

Ra'sen'decke f застирка од зелена бусења.
Ra'send|werden {*pācst*} *n b. pl.* *es ist zum ~*
= *man möchte rasend werden* (в. *rasend* I);
то је да се побесни, то је да човек побесни;
ich habe Zahnschmerzen zum ~ боли ме зуб
да побесним, боли ме зуб да полудим.

Ra'sen'...: *~eiche f* утрински храст *m*, храст
који расте појединачно на рудини; *~(eisen)-*
stein m, *~erz n min.* лимонит, гвоздена руда
створена таложењем у бари; *~hacke f*, *~haue*
f, *~heber m* мотика *f* за вађење бусења;
~hopfen m травни хмељ; *~hügel m* по-
бусана хумка *f*; *~korn n* жито из необрађи-
ване земље; *~kux f* деоница (и. акција)
рудника који је још за искоришћавање; *~läu-*
fer m кратка и плитка рудна жица *f*; *~le-*
ger m побусавац, покривач зеленим бусе-
њем, метач зелена бусења; *~mäher m*: **a)**

косач рудине (и. утрине, ледине); **b)** =
mähmaschine; *~mäh|maschine f* (машина) ко-
сачица рудине (и. утрине, ледине); *~matte f*
зелени ћилим, застирка зеленила; *~meister*
m = *Abdecker*; *~patzen m*, *~plagge f* =
Rasen I; *~platz m* травник, рудина *f*, утри-
на *f*; *~setzer m* = *~leger*; *~spaten m*, *~ste-*
cher m ашов за вађење (зелена) бусења;
~stein m min. = *~eisenstein*; *~stück n*: **a)**
зелен бусен *m*; **b)** = *~platz*; *~teppich m* зе-
лећ ћилим, ћилим зеленила, травна застир-
ка *f*; *~wälzer m*: **a)** шпартало по рудини,
лен рудар(ски радник); **b)** *fig. pop.* чункара,
= *Hure* I; *~ziegel m* = *~patzen*.

Raserei {*pācst*} [*rasen*] *f 3b* 1. б. *pl.* бес *m*,
бешњење *n*, беснило *n*; *bis zur ~* до бес(ни-
л)а. 2. са *pl.* бес *m*, испољење *n* беса, бесо-
мучна радња.

Rasie'r... {*pācst*}: *~apparat m* справа за (си-
гурно) бријање; *~becken n* тас (и. тањир) *m* за
сапуњење (и. бријање); *~besteck n*: **a)** —
Barbierbesteck; **b)** кутија *f* за бријач(е), за
бријачице.

rasie'ren [нвн.; фр.] I *tr.* 15g 1. и *refl.* (с)ић
бријати (се), обријати (се); *~!* бријати, мо-
лим! 2. *X* = *schleifen* 2 b. II *Rasie'ren n* бри-
јање; рушење, срањивање са земљом.

Rasie'r...: *~klinge f* сечиво за бријање, сечиво
бријача; *~messer n* бријач(ица) *f* *m*; *~pinsel*
m четкица *f* за бријање (и. за сапуњење);
~seife f сапун *m* за бријање; *~tag m* дан бри-
јања, дан за бријање; *~zeug n* прибор *m* за
бријање. Уп. и *Barbier*...

ra'sig¹ {*pācst*} [*Rasen*¹] *a* покривен зеленим
бусењем, траван, обрастао травицом.

ra'sig² {-} [*rasen*²] *a* = *rasend*.

räsonie'ren {*pācst*} [фр.] I *intr.* (h) 15g 1.
резоновати, расуђивати, разложно говори-
ти, разлагати; мудријашити. 2. зановетати,
причати. II *Räsonie'ren n 2l b. pl.* резонova-
ње, расуђивање, разлагање, мудријашење;
зановетање, причање. [pel. 2. *Ä* = *Rispe*.]

Ra'spe {*pācst*} [свр. *raspe* = *rāpe*] *f 3b* 1. *Ras-*
spel {*pācst*} [свр.] *f 3d* 1. крупнозуба (и.
крупн(озрн)а) турпија (и. пила), турпија (и.
пила) за дрво. 2. *✓* направа за брање зрна
(и. пуцади). 3. = *Knarre, Klapper* 1.

Ra'spel..., *ra'spel...* {*pācst*}: *~artig a* рапав,
попут крупнозубе турпије (и. пиле); *~blät-*
t(e)rig n рапаволист; *~feile f* енглеска
турпија (и. пила); *~hauer m* = *Feilenhauer*;
~haus n завод *m* за поправку, казнени завод,
поправилиште.

ra'spe|n {*pācst*} [*Raspel*] 15f I *tr.* 1. (о)стру-
гати крупнозубом турпијом (и. пилом), стру-
гати; *Brot ~* (о)гулити хлеб, скинути -дати
кору са хлеба; *geraspelte Brotrinde* огуљена
кора хлеба. 2. *fig.* *Süßholz ~* в. *Süßholz* b. 3.
згртати, згртнути. II *intr.* (h) (чегртаљком)
чегртати. III *Ra'spe|n n* стругање (крупнозу-
бом турпијом, пилом).

räB {*pēs, pec*} [свр. *razi* „reiBend, heftig“] *резак*;
љут; опор; прелав.

Rä'Bling {*pēs|l|n*} *m 2g¹* *✓* пијевац.

Ra'sse {*pācst*} [нвн.; фр.; ?] *f 3b* раса, сој *m*, па-

смина; добра (и. јака) раса, добар сој, добра пасмина.

Ra'sse..., **ra'sse...** {pāc-}: **2bewußt** *a* свестан расе, свестан соја; **~hund** *m* расно псето *n*, пас добре расе. [Klapper 1, Raspe 3.]

Ra'ssel {pāc-л} [енг. rattle] *f* 3d = Knarre, **Ra'ssel...** {pāc-л-}. **~blume** *f* самдокас *m*; **~ei** {pāc-л²} [rassel¹ l 1] *f* 3b звецкање *n*, звекет(ање *n*) *m*; **~er** {pāc-л²р} *m* 2l: **a**) звекач, звекетач, звецкало, звекетало, чегртач, чегртало; **b**) **~** јасика *f*, трепетљика *f*; **~geräusch** *n* **~** крчање; **~gold** *n* = Rauschgold.

ra'sseln¹ {pāc-лн} [нвн.] *I intr.* {h, s} 15f 1. **a**) (*h*) звецкати, звекнути, звекетати; клопарати, клепетати, тандкрати; *imp.* es rassel (нешто) звецка, звекеће, клопара, тандрче; die Waffen rasselten оружје звецкаше (и. звекеташе); die Ketten rasselten ланци звецкетаху; die Wagen (Räder) ~ auf dem Pflaster кола (точкови) клопарaju (и. тандрчу) по калдрми; unser Wagen h a t furchtbar gerasselt наша су кола страховито тандркала; **b**) (*s*) звекећући (и. звецкајући, тандрчући) ићи (и. кретати се, проћи), прозвекетати, протандкрати; unser Wagen ist durch das Tor gerasselt наша су кола протандркала (и. прошла тандрчући) кроз капију; *fam.* durch Examen ~ треснути (и. (по)трескати) на испиту; **c**) mit dem Säbel звецкати сабљом; mit der Kette ~ звецкати ланцем (и. веригама); mit der Rassel ~ чегртати чегртаљком. 2. **~** крчати, крклјати. **II Ra'sseln** *n* звецкање, звецетање; клопарање, клепетање, тандркање; крчање, крклање.

ra'sseln² {~} [rāB] *intr.* (*h*) *jn.* резити, љутнути. **Ra'ssen...**, **ra'ssen...** {pāc-н-}: **~bestimmtheit** *f* одређеност (и. одлика) расе, расна одлика; **~eigentümlichkeit** *f* расна својственост, особност расе; **~haft** {pāc-нх²ф²т} *a* расни; **~kampf** *m* расна борба, борба pācā; **~kreuzung** *f* укрштање *n* pācā; **~pferd** *n* коњ *m* од (добре) расе, коњ добре пасмине; **~tum** {pāc-н-тум} *n* 2a б. *pl.* расство, ~ = **~eigentümlichkeit**; **~verwand** *a* расно сродан, сродан по раси. [добра соја.]

ra'ssig {pāc-х} [Rasse] *a* расан, добре расе, **Rast** {pāc-т} [гот. rasta „део) пут(а)“, свн. resti „мир“) *f* 3b 1. (от)починак, одмор *m*; sich (*dat.*) e-e kurze ~ gönnen отпочинути мало, одморити се мало; ohne Ruh und ~, ohne Ruh posh ~ без мира и починка, без мира и одмора; keine ~ und Ruh(e) haben немати мира ни одмора. 2. **~** време *n*; e-e lange ~ подуже, дуго времена. 3. **~** конак *m*, пређен (и. преваљен) пут без одмора, дан *m* хода. 4. одмориште *n*, коначиште *n*, конак *m*, станица; an e-m Ort ~ machen одмарати се на неком месту. 5. **~** нокат *m*.

Ra'stel {pāc-тл} [лат.] *n* 2g¹ аус. решетка *f* од жице; **~binder** {pāc-тл-} *m* = Kesselflicker и Siebmacher крпилоција, котлокрпа.

ra'sten {pāc-тн} [Rast] *intr.* (*h*), катк. *tr.* и sich ~ 15c: **~**, die Glieder ~, sich ~ (от)почивати, отпочинути, одмарати се; nicht ruhen und nicht ~, bis... немати мира ни покоја док не...

Ra'st..., **ra'st...** {pāc-т-}: **~ig** {pāc-тх} *a* који отпочива, који се одмара, неделатан; **~los**: **a**) *a* без починка, без одмора, неуморан; **b**) *adv.* без починка, без одмора, неуморно; **~losigkeit** *f* делатност без починка, раденост без одмора, неуморност; **~ort** *m*, **~platz** *m* = Rast 4. [страл *m*.]

Rastra'l {pāc-трал} [новолат.] *n* 2g¹ **~** pā- **Ra'st...**: **~statt** *f*, **~stätte** *f* одмориште *n*, почивалиште *n*; **~tag** *m* дан починка, дан одмора. [жење *n*.]

Rasu'r {pāзур} [лат.] *f* 3b брисање *n*; стри- **Ra'szien** {pāси²н} *n* 8g **~** Рашка *f* (= Raizenland).

Rat {pat} [свн.: raten] *m* 2d 1. (*pl.* већ. Rat-schläge, само шв. Räte) савет; auf j-s ~ по чијем савету; j-n um ~ fragen (за)питати кога за савет; v. erholen l 2, folgen l 3; ich werde nicht mehr Ihrem ~e folgen нећу више слушати Ваш савет; j-m e-n (guten) ~ geben (и. erteilen) (добро) (по)саветовати кога; nach m-m ~e, wenn Sie m-m ~ folgen wollen ако хоћете да послушате мој савет; *priv.* guter ~ kommt über Nacht остави да преноћи; добар савет долази преко ноћи; schafft ~! како да се помогнемо! 2. одлука *f*, решење *n*; es ist bestimmt in Gottes ~ Бор је решио, Божја је воља; готово **~** ~s werden, **~** zu ~ werden решити се, одлучити се; andern ~s werden предомислити се. 3. већање *n*, саветовање *n*; mit j-m ~ (über et. *acc.*) halten (и. ~s) pflegen, zu ~e gehen) већати с ким (о чему), саветовати се с ким (о чему); v. i ratschlagen; j-n zu ~e ziehen (у)питати кога за савет, поз(ив)ати кога у помоћ; mit sich selbst zu ~e gehen питати самога себе за савет, сам се (по)саветовати; das Wörterbuch zu ~e ziehen узјети -имати речник у помоћ. 4. раз-, пре(миш)љање *n*, обазривост *f*, смотреност *f*, памет *f*; tue nichts ohne ~, *priv.* alles mit ~ промисли (се) добро пре него што (у)радиш; *priv.* habe ~ vor der Tat промисли се па делај; es ist nicht ~, das zu tun није паметно (и. саветно) да се то (у)ради (уп. rätlich, ratsam). 5. *pl.* Räte: **a**) саветник; **b**) савет; hoher ~ сенат; саветник, већник; v. geheim 2; Frau ~, (већма у употреби:) Frau Rätin госпођа саветниковица; im ~e sitzen бити члан савета (и. већа). 6. средство *n*, лек, излаз, помоћ *f*; auf einmal sah ich ~ наједном видех лек (и. средство); dafür ist ~ има тому лека, има тому помоћи; er weiß immer (и. allen Dingen) ~ он(ти) се увсему снађе, он(ти) се увек спомогне; sich (*dat.*) (и. s-m Leibe и. s-s Leibes) keinen ~ wissen не знати шта ху(и. ће), не знати на коју ће (се) страну; ich weiß mir keinen ~ mehr не знам више шта ху; für et. (*acc.*) ~ schaffen наћи чему помоћи (и. лека); dazu kann ~ werden то се може уде-сити; was ~s? шта да се ради?; hier ist guter ~ teuer ту је тешко бити паметан; *priv.* kommt Zeit, kommt ~ иде време, носи бремене. 7. et. zu ~e halten штедљиво управљати (и. руковати) чиме, штедети што, чувати што; man muß seine Gesundheit zu ~e halten тре-

ба чувати (и. штедети) здравље своје.

rät {*pēt*} *praes. ind.* од *raten*.

Räte {*pār*} [нвн., срлат. *rata* (pars) *part.* од *rerī*] рата, оброк *m*, отплата; *monatliche* (jährliche) ~ месечна (годишња) рата, месечна (годишња) отплата, месечни (годишњи) оброк; *in ~n bezahlen* плаћати -тити (у) оброцима, (у) ратама отплаћивати.

ra'ten {*pār*н} [свн.] I *intr.* {*пн*}, *tr.*, *катк. refl.*

14k (✓ **15e**) I. саветовати; *e-m et. ~ саветовати кому што*; *e-m zu e-r Sache ~ саветовати кому (и. кога) за што*; *e-m ~ et. zu tun саветовати кому (и. кога) да што (у)ради (и. (у)чини)*; *zum Frieden ~ саветовати мир*; *e-m zum Besten ~ да(ва)ти кому најбоље савете*; *er läßt sich von niemand(em) ~ он не прима савете ни од кога*; *wenn Sie sich wollen ~ lassen, so gehen Sie nicht hin* ако хоћете да примите (мој) савет, онда немојте ићи (тамо); *laß dich nie wieder vor mir sehen, das rat' ich dir!* (и. *das will ich dir ~, das will ich dir geraten haben!*) да ми ниси више изишао на очи, то ти само саветујем! (и. то бих ти само саветовао!); *das will ich Ihnen nicht! ~!* то Вам не бих саветовао!; *катк. refl. imp. am Hofe rät sich's schlecht* на двору саветовати (и. давати савете) — рђава је то ствар; *hat sich da was zu ~!* = *hier ist guter Rat teuer*: в. *helfen* I 4. 2. (с)помоћи, (с)помагати; *er mag sich ~ нека се(би) помогне*; *sich nicht zu ~ (noch zu helfen) wissen* не знати шта да (се) чини, не знати куда ће (се), не знати на коју ће (се) страну; *damit ist mir nicht geraten* тиме ми није поможено; *ihm ist nicht zu ~ њему нема помоћи*. 3. *et. ist zu ~, zu... и. es ist geraten, zu... inf.* паметно је да... *praes.*, згодно је да...; в. *geraten*. 4. *катк. (об. 15a)* саветовати се, већати. 5. *погађати*; *погодити*; *hin und her ~ нарађати сад ово сад оно*; *du hast es geraten* ти си (то) погодио; *lange an e-m (и. auf ein) Rätsel ~ дуго погађати (и. одгонетати) неку загонетку*; *der eine rät (и. ratet)* 3, *der andere* 5 *један погађа (и. каже)* 3, *други* 5; *das Rätsel ~ погодити (и. одгоненути) загонетку*; *nach dem Verfasser ~ погађати ко је писац*; *ich rate auf ihn (ja) нарађам да је он*; *das sollen Sie einmal ~, das soll keiner ~ де, погодите!*; *refl. sich müde ~ уморити се погађајући, посустати од по-, нагађања*; *fig. e-m et. zu ~ aufgeben* дати кому гороган; дати кому тврд орах да скрчка; задати кому јада. II *intr.* **15c** (*opp. taten*) ~ *und taten* зборити и творити. III **Ra'ten** *n* саветовање; погађање; нарађање; *prv.* *Raten ist wohlfeil* лако је саветовати; давање савета не стаје ништа.

Ra'ten..., **ra'ten...** {*pār*н-} [Rate]: **2weise** *adv.* на оброке, (у) оброцима, на рате, (у) ратама, на отплату; **~zahlung** *f* отплата.

Ra'ter {*pār*п} [raten] *m* 2l, *~in* {*~јн*} *f* 3c 1. погађач, -ица. 2. ✓ = Ratgeber.

Räte..., **räte...** {*pēt*н-}: *савјетски, савјетја*: **~regierung** *f* савјетска влада; **~republik** *f* савјетска република; **~russisch** *a* савјетск(оруск)и; **~system** *n* савјетски систем *m*, си-

стем савјета; *Herrschaft des ~systems* савјетска владавина.

Ra't..., **ra't...** {*pār*-}: **2fragen** *tr.* **15a** питати за савет (= *um Rat fragen*); **~fragen** *n* питање за савет; **~frager** *m* питалац за савет; **2gebend** *a* који саветује, који даје савет; **~geber** *m* саветодавац; **~geberin** *f*, ✓ **~gebin** *f* саветодавка; **~halten** *n* чување, штеђење; **~haus** *n*: **a**) општина *f*, општинска судница *f* (уп. *Ratshaus!*); **b**) *fam.* канцеларија *f*, *нужник* *m*; **2häuslich** *a* општински; **~hausplatz** *m* општински трг; **~hausturm** *m* општинска кула *f*, торањ на општини.

Rä'tien {*pēt*н} *n* 8g **antig.** Реција *f* (област Хелвечије, јужно од горњег Дунава).

Rä'tier {*pēt*п} *m* 2l, *~in* {*~јн*} *f* 3c становнијак Реције.

Ratifikation {*pāt*и^н} [новолат.] *f* 3b ратификација (ратификовање, потврђивање, -да). **ratifizieren** {*pāt*и^н} [новолат.] I *tr.* **15g** ратификовати, потврдити, -ћивати. II **Ratifizieren** *n*, **Ratifizierung** *f* = Ratifikation.

Rä'tin {*pēt*јн} *f* 3e саветничковица; в. *Rat* 5.

Ratio {*pāt*и^н} [фр.; *срлат.] *f* 3b оброк *m*, порција.

rational {*pāt*и^н} [лат.] **a** 1. **Λ** рационалан, изражљив бројем, израчунљив до краја. 2. = *rationell*.

Rationalisierung {*pāt*и^н} *f* 3b рационалисање, довођење (привреде, газдинства) на што веће јединство.

Rationalismus {*pāt*и^н} [лат.] *m* 6g б. *pl. phls.* рационализам, вера у разум.

Rationalist {*pāt*и^н} *m* 3a рационалиста.

rationalistisch {*pāt*и^н} *a* рационалистички.

Rationalität {*pāt*и^н} *f* 3b **Λ** рационалност, изражљивост бројевима, израчунљивост до краја.

ratione'll {*pāt*и^н} [фр.; *лат.] рационалан (заснован на разуму, припадан разуму, природи разума; разуман).

rationieren {*pāt*и^н} [Ration] I *tr.* **15g** рационалисати, (по)делити на оброке, изделити на порције, одмерити оброке. II **Rationieren** *n*, **Rationierung** *f* 3b рационалисање, одмеравање оброка, подела намирница.

Rationierungssystem *n* систем *m* рационалисања, систем одмеравања оброка.

rätisch {*pēt*и^н} [Rätien] *a* рецијски; *die Rätischen Alpen* *pl.* Рецијски Алпи.

rätlich {*pēt*и^н} [Rat] **a** 1. = *ratsam* 1, 3. 2. **a**) савета (*gen.*), већа (*gen.*), саветни, већни; **b**) саветнички, већнички. 3. ✓ *e-m ~ sein* (по-)саветовати кога. 4. *adv.* чуварно, штедљиво.

Rätlichkeit {*pāt*и^н} *f* 3b 1. = *Ratsamkeit*. 2. чуварност, штедљивост.

Ra't..., **ra't...** {*pār*-}: **~leute** *pl.* од *~mann*; **2ios** *a* (*dv.*): **a**) без савета, без вође; **b**) беспомоћан (-но), сметен(о); **~losigkeit** *f* беспомоћност, сметеност; **~mann** *m* = *Ratsmann*, *Ratsherr*.

rä'to/roma'nisch {*pēt*и^н} *a*: *die ~e Sprache* пето-романски језик *m*, *das Rätoromanische* 9l, *Rätoromanisch* *n* *inv.* рето-романски.

ra'tsam {*pāt*и^н} [Rat] *a* (*dv.*) 1. = *geraten* II 2,

rätlich; саветан, згодан, паметан; et. für ~ halten држати (и. сматрати) што за саветно (и. за згодно; за паметно) (opp. unrätlich). 2. чувар|ан (-но), штедљив(о). 3. смотрен, разборит.

Ra'ts..., **ra'ts...** {*pa'tc-*}: **~bedürftig** *a* кому је потребан савет; **~beschluß** *m* одлука *f* (и. решење *n*) општинског одбора (и. градског већа); **~bote** *m* = **~diener**.

ratsch! {*pač*} *int.* в. ritsch.

Ra'tsch... {*pāč-*}: **~bohrer** *m* ⚙ = Ratsche 3.

Ra'tsche {*pāč-*}, **Rä'tsche** {*pēč-*} [ratschen] *f* 3b

1. = Knarre, Klapper 1, Rassel, Raspel 3; клепало *n*. 2. *fig.* чергтаља, блебетало (= Plappermaul). 3. ⚙ (= Ratschbohrer, Bohrknarre) чергтаља бушилица. 4. ⚡ = Flachsbreche.

ra'tschen {*pāčn*}, *gn.* **rä'tschen** {*pēčn*} [срвн.]

1. чергтати, чангрљати, клепати, шкрипати; врукати, румати, грицкати. 2. *fig.* (само rätschen) чергтати, чаврљати. 3. трети, обижати лан (= Flachs brechen).

Ra't..., **ra't...** {*pa't-*}: **~schlag** *m* = Rat 1; **~**

schlagen [свн. rätslagōn] *intr.* (h) 15a *insep.* већати, саветовати се (mit e-m über et. *acc.* с ким о чему) (= beraten 1 3); **~schlagung** {~шлагун} *f* 3b већање *n*, саветовање *n*; **~schluß** *m* одлука *f*, решење *n*; **~schreiber** *m* општински писар. [момак].

Ra'tsdiener {*pa'tc-*} *m* саветски служитељ (и.)

Rä'tsel {*pē'tc-l*} [нвн. од raten] *n* 2l загометка *f*.

Rä'tsel {~} [dim. од Ratz?] *n* 2l 1. састављене

обрве *f* *pl.* 2. човек састављених обрва.

Rä'tsel..., **rä'tsel...** {*pē'tc-l*}: **~aufgabe** *f* за-

гометка, проблем *m*; **~auflöser** *m* решавач

(и. одгонетач, погађач) загометки; **~buch** *n*

књига *f* загометака; **~dichter(in f)** *m* састав-

љач(ица) загометки; **~ei** {*pē'tc-lā*} *f* 3b

нагађање *n*; **~frage** *f* загометно питање *n*; **~**

halt {*pē'tc-lxāft*} *a* (dv.) загомет|ан(-но); **~**

haftigkeit {~ухкаџт} *f* 3b загометност; **~lö-**

sung одгонетка, решење *n* загометке; **~n**

{*pē'tc-ln*} *intr.* (h) 15f: *a*) говорити (у) заго-

неткама; *b*) загомет|ати, -нути; *c*) über et.

~n = grübeln 1 1; **~reim** *m* загометка *f* у

стиховима; **~spruch** *m* загометна изрека *f*;

~voll *a* = rätselhaft; **~wort** *n*: *a*) загометна

реч *f*; *b*) = **~lösung**.

Ra'ts..., **ra'ts...** {*pa'tc-*}. **~fähig** *a* који може

бити биран за општинског одборника (и.

градског већника); **~freund** *m* = **~mitglied**;

~geschlecht *n* патрици(ј)ска породица *f*, ку-

ћа *f* оцаковића; **~glied** *n* = **~mitglied**; **~gut**

n општинско добро, општинско имање; **~haus**

n општинска кућа *f*, кућа својина општине;

~herr *m*: *a*) општински одборник, градски

већник, члан савета, члан већа; *b*) бел

галеб; **~herrlich** *a* одборнички, већнички.

Ra'tsitzung {*pa't-*} *f* седница савета (и. већа),

седница општинског одбора.

Ra'ts...: **~kammer** *f* већница; **~keller** *m* оп-

штински подрум, подрум у згради општин-

ске суднице; **~kollegium** *n* општинско од-

борништво, општински одборници *m* *pl.*;

градско већништво, градски већници *m* *pl.*;

~leute *pl.* од **~mann**; **~mann** *m* = **~herr**, ~

mitglied; **~meister** *m* старешина већа, први одборник; **~person** *f* = **~mitglied**, **~herr**; **~präsident** *m* претседник савета (и. већа), и = Ministerpräsident; **~saal** *m* већница *f*; **~schreiber** *m*, **~stelle** *f*, **~stuhl** *m* в. Rat...

rätst {*pa'tc*} *praes. ind.* од raten.

Ra'ts...: **~tafel** *f* саветнички (и. већнички) сто

m, зелен сто; *vor der ~tafel* пред саветом,

пред већем; **~tag** *m* дан већања, већни дан.

Ra't...: **~stelle** *f* саветничко (и. већничко ме-

сто *n*; **~stube** *f* = **~kammer**.

Ra'ts...: **~tisch** *m* = **~tafel**. [лица *f.*]

Ra'ts|stuhl *m* саветничка (и. већничка) сто-|

Ra'ts...: **~versammlung** *f*: *a*) савет *m*, веће *n*;

b) седница; **~wage** *f* општинска вага, оп-

штински кантар *m*; **~wahl** *f* избор *m* савет-

ника (и. већника); **~wechsel** *m* промена *f* са-

ветника (и. већника); **~zimmer** *n* = **~kammer**.

Ra'tte {*pā't-*} [свн.] *f* 3b 1. ⚙: *a*) па(р)цов, шта-

кор; катк. = Schlafratte, Stinkratte; *fig.* wie

e-e ~ schlafen спавати као хрчак; *b*) = Roche.

2. *fig.*: *a*) гагрица, чангрисало, заједљив|ац

-ица; *b*) пловка, добар пливач *m*, добрапли-

вачица; *c*) девојчурак *m*; *d*) ученица балет-

киња. 3. *fig. fam.* ihm läuft e-e ~ durch den

Kopf дошла му буба у главу (yn. Grille, Mücke;

Raupe). 4. = Rappen 1. — Уп. и Ratz(e).

Ra'ttel {*pā't-l*} [дн.] *f* 3d 1. = Rassel. 2. ⚙ таубе

~ звечак *m*, звонац *m*, звончић *m*, шушкавац

m, петлова креста.

Ra'tt(e)ler {*pā't(°)l-r*} *m* 2l ⚙ = Espe.

ra'tteln {*pā't-ln*} [дн.] *intr.* (h) 15f = rasseln 1 1.

Ra'tten..., **ra'tten...** {*pā'tn-*} [Ratte]: **~fahl** *a* =

~grau; **~falle** *f* пацоловка, кљуса за пацове;

~fang *m* хватање *n* пацова, лов на пацове;

~fänger(in f) *m*. *a*) хватач(ица) пацова, лов-

љивац, -киња пацова; *b*) катк. = Mausefallen-

händler; *c*) пацовица, хватач пацова; **~**

feindlich *a* који гони пацове; **~felle** *n* *pl.* па-

цовске коже *f* *pl.*, коже од штакора; **~fres-**

send *a* пацовойдер, који ждере пацове; **~gift**

n отров *m* за пацове, сичан *m*; **~grau** *a* сив као

пацов; **~kahl** *a* го (и. ћелав) као колено; **~**

könig *m*: *a*) велик(и) пацов, краљ пацова; *b*)

сплет пацова, сплет пацовских репова; *fig.*

сплет, збрка *f* (von *dat.*: *gen.*); *c*) = Teufel;

~kraut *n* ⚙ = Edelkraut; **~kuchen** *m* (отро-

ван) колачић за пацове; **~nest** *n* пацовско

гнездо, гнездо пацова; **~pulver** *n* = **~gift**;

~schwanz *m*: *a*) пацовљи реп, реп пацова; *b*)

кика *f* као у миша реп; *c*) реп у коња с мало

струне; *d*) коњ са мало струне у репу; *e*)

болест *f* коњског репа; *f*) крушка с дугачком

петельком, *g*) мала округла турпија *f*; **~**

schweif *m* = **~schwanz** *a*; **~stadt** *f* Пацов-

град *m*; **~städter(in f)** *m* Пацовграђан|ин, -ка;

~tod *m* = **~gift**; **~volk** *n* пацовија *f*, пацови

m *pl.*; **~zahn** *m* пацовљи зуб.

Rä'tter {*pē't-r*} [свн. reden „(про)сејати“] *m* 2l,

f 3d решето *n*; *fig.* durch die ~ fallen остати

у бубњу. — Уп. и Reiter 2, Rädel, Räder.

ra'ttern {*pa't-rn*} [дн.] *intr.* 15b ⚡ = rasseln

1 1. 2. *prov.* чергтати, клепетати, говорити

брзо. [шетати (yn. reitern).]

rä'ttern {*pē't-rn*} [Rätter] *tr.*, *abs.* 15b (про)pe-1

ratz¹ {pau} I *int.* = ratsch pu! II Ratz *m 2g* запаротина *f*, огреботина *f*. [ratte; = Hamster.] Ratz² {~} *m 2g* (и 3a) = Ratte; = Schlaf- Rätzchen {peuxh} *n 2l dim.* од Ratze пацовић *m*, пацовче.

Ra'tze {pau} [срвн., бав.] *f 3b 1. pop.* = Ratte. 2. = Ratz¹. 3. и Rätzze {peu} = Schleifkanne. 4. *prov.* дн. *pop.* е-е ~ haben бити трештен пијан; s-е ~ ausschlafen спавањем истерати мамурност. 5. е-е ~ schieben промашити.

rätzen {peu} *15e I intr.* (h) *квечати* (за зеца). II *tr.* 1. квечањем (и квеком) вабити (и мамити). 2. = forpen. III Rätzzen *n* квечање, квека *f*. [= rattenkahl.]

ra'tzen/kahl {pau/kal} [народски из radikal] *a* / Raub {pö} [свн.] *m 2g* (pl. и Raubtaten) 1. отмица *f*, отимање *n*, отимачина *f*; пљачка (ње *n*); грабеж; разбојништво *n*; der ~ der Sabinerinnen durch die Römer отмица Сабинянки од стране Римљана; der ~ der Römer an den Sabinerinnen отмица према Сабинянкама; e-n ~ begehen извршити разбојништво, опљачкати; auf ~ ausgehen ићи у пљачку, тражити плен; vom ~ leben живети од грабежи (и. од пљачке); vom ~ lebend грабљивци. 2. плен; das Tier stürzte sich auf s-n ~ животиња кидиса на свој плен; s-n ~ fortschleppen одвући свој плен. 3. *ж*: a) mit diesen Blumen, dem letzten ~ der Felder, schmücken овим цвећем, последњим пленом (са) поља, ресити; Bienen, die der Blumen süßen ~ in ihre Zellen sammeln пчеле које у станице (и. хелије) своје збирају цвећа слатки плен; süßer ~ сладак плен, слатка крађа (= пољубац); b) unser Liebesglück wie e-n heiligen ~ bewahren нашу љубавну срећу (са) чувати као свети плен (и. као свето благо). 4. zum ~e geben да(ва)ти као плен, бацити као плен, да(ва)ти да се разграб(и, -е, да(ва)ти на лору; j-s ~ werden, j-m zum ~e werden постати чијим (кога) пленом (и. жртвом), па(сти -дати кому као жртва, пасти као плен (и. жртва) кога; er liegt, ein ~ der Schmerzen und des Todes, da он лежи раздиран боловима да га смрт као жртву своју уграби; das Schiff ist den Winden zum ~e geworden брод је страдао (и. пропао) као жртва ветрова. 5. (прилошки:) (wie) auf den ~e надохват, на брзу руку; *ж* auf den ~e bauen преривати (и. радити, вадити) надохват.

Rau'b..., rau'ber... {pö} *~aal m* = Aal-quarre; ~adel *m* отмичарско (и. пљачкашко) племство *n*; ~ameise *f* = Ameisenlöwe; ~anfall *m* оружан напад, разбојништво *n*; ~bau *m* *ж* вађење *n* (и. преривање *n*, рад) надохват; ~bedürfnis *n* потреба *f* за отмицом (и. пљачком); ~begierig *f* = gierig; ~begierig *a* жудан пљачке, похлепаи на пљачку (и. на плен); грабеж(и)љив; *adv.* грабеж(и)љиво, похлепно на плен, похлепно на пљачку; ~biene *f* пчела отмицарка, пчела пљачкашица.

rau'ben {pö} [свн.] *15a I tr.* отети, отимати (е-м ет. кому што), одузети, -имати; e-s anderen Gut ~ отети -имати добро другога;

ein Mädchen ~ отети девојку; e-m Mädchen die Ehre ~ одузети част девојци; *fig.* e-m das Herz ~ занети чије срце; e-n Kuß ~ украсти пољубац; die Aussicht (den Anblick) ~ заклањати изглед (поглед); das raubt mir die Hoffnung то ми одузима наду; ich raube Ihnen ihre Zeit ja Вам одузимам Ваше време; e-m s-n guten Namen ~ убити (и. упропастити) кому (добар) глас (и. име); den Verstand ~ одузети памет (и. разум); geraubtes Gut плен. 2. *†* e-n ~ = berauben I 1. II *refl.* Küsse die so sanft sich ~ пољупци који се тако благо краду. III *intr.* (h) a) пљачкати, у-, о(п)љачкати, грабити, пленити; отимати, отети; (из)вршити разбојништво, -о, хајдуковати; гусарити; b) живети од грабежи (и. од плена), хватати (и. тражити) плен. 2. (у картама) der niedrigste Trumpf raubt најмањи адут може се заменити адутот који је окренут; и *tr.* Sie können den Trumpfkönig mit der Sieben ~ можете краља адута заменити и седмицом. 3. *ж* a) (по)вадити што више подупирача (и. стубова), (по)чупати рудничку подграду; b) e-e Bergart raubt (и. ist räuberisch) нека врста стене (и. камена) осулује, штети (= при топењу одводи руду собом у ваздух). IV Rau'ben *n* отимање; одузимање; пљачкање; грабљење, грабеж *m*; хватање плена, тражење плена.

Räu'ber {pö} [свн.] *m 2l 1.* и ~in {~} *f 3c* отимач, -ица, отмицар, -ка; пљачкаш, -ица; die ~in der Herzen пленилица срца, она која заноси срца. 2. (без додатка) разбојник, -ица, хајдук, -чица, харамија; die ~ von Schiller Разбојници од Шилера. 3. *fig.* a) *ж* = Raubtier, Raubbienne; b) *ж* ~ *pl.* e-s Baumes гране готованке *fpl.*; c) = Dieb 3; d) *ж* руда која осулује (и. штети). 4. (дечија игра) ~ und Gendarm хајдука и жандара.

Räu'ber..., räu'ber... {pö} *~aal m* = ~hauptmann; ~bände *f* разбојничка (и. хајдучка) дружина; ~ei {pö} *f 3b* разбојништво *n*, хајдучија; ~genos *m* разбојник, хајдук; ~geschichte *f*: a) прича о разбојницима, прича о хајдуцима; b) *fig. fam.* прича, бајка; er erzählt ~geschichten он прича приче; *ж*haft {pö} *a* = räuberisch; ~hand *f* разбојничка рука; ~haupt *n*, ~hauptmann *m* харамбаша, разбојнички (и. хајдучки) вођа(a); ~höhle *f* разбојничка пећина (и. шпиља); ~horde *f* разбојничка хорда; *ж*isch {pö} *a* 1. разбојнички, хајдучки, пљачкашки, отимачки, отмицарски; *ж*ische Handlung разбојништво; 2. *ж*: a) *ж*isch bauen = auf den Raub bauen; b) који осулује (и. штети) метал; *ж*isch sein = rauben III 3 b; *ж*n {pö} *intr.* (h) *15f 1.* хајдуковати, вршити разбојништво, = rauben, (и *tr.*) (с)мотати, дизати; 2. причати приче, разметљиво лагати; ~nest *n* разбојничко (в. хајдучко) гнездо; ~pistole *f*: a) разбојнички (и. хајдучки) пиштољ *m*; b) = ~geschichte b; ~schar *f* разбојничка чета, чета разбојника; ~sitz *m* седиште *n* разбојника (и. хајдука); ~volk *n* отимачки (и. пљачкашки) народ *m*, разбој-

нички народ, народ хајдука; ~civil *n fam.* грађанско одело на официру које му не стоји добро.

Rau'b..., **rau'b...** {pǝp-}: ~falk(e) *m* = Geierfalk; ~fisch *m (opp. Futterfisch)* риба грабљивица *f*; ~fischer *m* бесправан рибар; ~fuß *m* нога *f* у грабљивце, нога звери; ~gebäude *n* = ~bau; ~geflügel *n* птице *fpl.* грабљивице; ~genos̃ *m* друг у разбојништву, саучесник у отимању; ~geschwader *n* = гусарска ескадра *f*; ~gesell *m*: а) = ~genos̃; б) хајдучина, хајдук, разбојник; ~gesindel *n* пљачкашки олош *m*, отимачки олош, пљачкашка жгадија *f*, олош који живи од плена, од пљачке; ~getier *n* = ~tier; ~gezücht *n* = ~gesindel; ~gier *f* грабљивост, острвљеност, похлепа за отимањем, жудња за пљачком; ~gierig *a* граб(еж)љив, похлепан на пљачку, жудан отимања (и. пљачке, грабежи); ~грабљив(ица), месождер; ~gieriger Mensch грабљивац, грабежљивац; ~gut *n* плен *m*, пљачка *f*, упљачкано добро; ~insekten *n pl.* инсекти *m pl.* грабљивице; ~käfer *m* буба грабљивица, кукац грабљивац; ~krieg *m* отимачки рат, пљачкашки рат; ~lust *f* граб(еж)љивост; ~mord *m* разбојништво *n*, убиство (и. уморство) *n* с крајом; ~mörder *m* разбојник, убица пљачкаш; ~nest *n* разбојничко (и. хајдукчо, пљачкашко) гнездо; ~ritter *m* витез пљачкаш; ~schiff *n* = гусарски брод *m*; ~schiffend *a* = seeräuberisch; ~schiffer *m* = Seeräuber; ~schloß *n* разбојнички (и. пљачкашки) замак (и. град) *m*; ~schütz *m* = Wilddieb; ~staat *m*: а) разбојничка (и. пљачкашка, гусарска) држава *f*; б) иро. земљица *f*; ~sucht *f* = ~gier; ~süchtig *a* = ~gierig; ~tat *f* разбојништво *n*; ~tier *n* грабљивица *f*, грабљива животиња *f*, месождер *m*, звер *f*; ~tierhaus *n* кућа *f* (и. кавез *m*) са грабљивицама (и. са зверовима, за зверове); ~vogel *m* птица грабљивица *f*; ~volk *n* разбојнички (и. пљачкашки) народ *m*; ~wild *n* зверови *m pl.*, звери *f pl.*; ~wirtschaft *f* = ~bau; ~wirtschaft treiben (*opp. pfleglich bewirtschaften*) искоришћавати надохват; ~zeug *n* по дивљач штетне грабљивице (лисице, дивље мачке итд.); ~zug *m* пљачкашки (и. отимачки) поход, поход на отимачину. — Уп. Räuber...

Rauch¹ {pǝx} [свн.] *m 2g б. pl.* 1. дим (уп. Dampf, Dunst, Nebel, Quaim, Schmauch); in ~ aufgehen сагоре(ва)ти, изгорети, *fig.* отићи у ветар; in den ~ hängen димити, надимљавати, сушити на диму; nach ~ schmecken осећати се на дим; das Zimmer ist voll ~ соба је пуна дима, соба се задимила; voll ~ machen напунити димом, задимити, задиманити; *fig.* прах, ништавило *n*; *fig. pop.* hinter ihm steigt ein ~ auf он нам прича приче; причам ти причу; *prv.* den ~ fliehen und ins Feuer fallen са црниша на горњи (уп. Traufe). 2. гар, чај *f* (уп. Ruß). 3. *prov.* димњак, оцак, огњиште *n*.

rauch² {~} [споредан облик уз rauh] *a* рутав, маљав, длакав; чупав; пернат; тршав; ~es

Holz = Rauchholz; *prv.* das Rauche herauskehren пригнути хурак наопако, наругушити се, показати зубе.

Rau'ch³..., **rau'ch³...** {pǝx-} [rauchen]: у слож., на пр. Rauchabteil, rauchschwach.

Rau'ch..., **rau'ch...**: ~abend *m* посело *n* (и. седељка *f*) за пушаче; heute ist kein ~abend (данас је) седељка без пушења, посело за непущаче; ~ableitungs[röhre] *f* чунак *m* за одвођење дима; ~abteil *n* одељак (Хр. одио) *m* за пушаче; ~abzug *m* одушка *f* за дим; ~altar *m*: а) *bibl.* кадиони олтар; б) жртвеник; ~apiel *m* = Stechapfel; ~bar {pǝx-bar} *a* који се може пушити; ~bart *m*: а) чупава брада *f*; б) чупавобради; б) = Schleimaal; ~beinig *a* рутава ног; ~bildung *f* = ~entwicklung; ~blättrig *a* папаволист, рутаволист, маљаволист; ~bombe *f* димна бомба; ~buche *f* = Weißbuche; ~coupe' *n* = ~abteil; ~dampf *m* димна пара *f*; ~decke *f* = Rauchdecke; ~dicht *a* димдржљив, непропустљив за дим.

rau'cheln {pǝx-eln} [Rauch¹] *intr. (h) 15f* осећати се на дим.

rau'chen {pǝx-ɪn} [Rauch¹] *I intr. (h), и imp., tr. 15a 1.* пушити се, димити се; а) warme Speisen ~ топла јела се пуше; ~de Löschbrände угарци који се (joun) пуше; *fam.* er arbeitet (lernt), daß ihm der Kopf raucht (он) ради (учи) да му се глава пуши; б) der Ofen raucht neß се пуши, неß се дими; es raucht пуши се, дими се; die Stube raucht, es raucht in der Stube пуши се (и. дими се) у соби; *fig.* es raucht im Hause свађају се муж и жена; *fig.* es raucht in der Küche грди (нешто) газдарица кувару. 2. (по)пушити; Pfeife, Zigarren ~ пушити лулу, цигаре; stark (и. viel) ~ много пушити; и *refl.* diese Zigarren ~ sich gut ове цигаре пуше се добро (и. добре су за пушење). 3. *tr.* са ознаком последице: die Augen blind ~ ослепити димом; die Stube voll Dampf ~ запушити (и. задиманити) собу; *refl.* sich krank ~ разболети се од пушења. 4. (код старијих писаца и rau'chen) = räuchern. II **Rau'chen** *n* пушење, димљење; Rauchen verboten! забрањено пушити!

Rauch¹|entwicklung {pǝx-} *f* стварање *n* дима. **rau'chenzen** {pǝx-ɪn-ɪn} [Rauch¹] *intr. (h) 15e* = räucheln. [3с пушач, -ица.]

Rau'cher {pǝx-ɐ} [rauchen] *m 2l, ~in {~in} f¹* **Rau'cher|abteil** {pǝx-ɐ-} *n и m* одељак *m* (одељење *n*) за пушаче.

Räu'cher..., **räu'cher...** {pǝx-ɐ-}: ~anstalt *f*, ~boden *m* = ~kammer; ~büchse *f* кутија за кадила (и. за мирисе); ~ei' {pǝx-ɐ-ɐi'} *f 3b* кађење *n*; ~er {pǝx-ɐ-ɐr} *m 2l* кадилац; надимљавач, сушач (меса, слеђева); ~essen *f* мирис *m* за кађење, кадило *n*; ~faß *n* кадионица *f*; ~ig {pǝx-ɐ-ɪg} *a* надимљен, почадео, почађављен, димљив; ~ig schmecken осећати се на дим; ~igkeit {pǝx-ɐ-ɪg-ɪt} *f 3b б. pl.* надимљеност, почађелост, димљивост, укус (и. мирис) на дим; ~kammer *f* пушница, сушница; ~kerzchen *n*, ~kerze *f* свећица, свећа за кађење, мирисна свећ(ица); ~kur *f* ? лечење

n кађењем (и. кадом); ~mittel *n* кадило, лек *m* кађењем.

räu'chern {přx'ρν} [Rauch] 15f I tr. 1. (Fleisch, Würste usw.) ~димити, надимити, -љавати, (о)сушити (на диму) (месо, кобасице итд.). 2. кадити, о-, на|кадити; kranke Glieder ~болесне удове (на)кадити, мет|нути -ати на кад; ein Zimmer ~ (о)кадити собу; fig. laß dich ~! можеш да се убришеш!, путуј!; du kannst dich mit deinem Rate ~lassen! можеш (ти) да се закитиш својим саветом! II intr. (h) 1. (уп. I 2) (о)кадити (in e-m Zimmer mit Wachholderbeeren у соби вењом; in der Kirche mit Weihrauch у цркви тамњаном). 2. са dat.: Gott (и. dem Herrn) ~Богу (и. Господу) поднјети -осити (и. да(ва)ти, жртвовати) тамњан(а); fig. e-m ~ кадити кому. III Räu'chern *n*, Räu'cherung *f* димљење, надимљавање, сушење (на диму); кађење, кад *m*.

Räu'cher...: ~papier *n* хартија *f* (и. папир *m*) за кађење, мирисна хартија *f*, мирисни папир *m*; ~pfanne *f* кадионица; ~pulver *n* прах (и. прашак) *m* за кађење (и. за мирисање); ♀ кадни прашак.

Räu'cherungs... {přx'ρν-c-} у слож. = Räu'cher..., Räu'cher...: ~wasser *n* мирис(на водича) *f* *m*; ~werk *n* кад *m*, мириси *m* pl.

Räu'ch..., **rau'ch...** {přx-}: ~fang *m* димњак, оцак; fig. et. in den ~fang schreiben записати што црном кредом у оцаку; ~fang|geld *n* = ~geld *a*; ~fang|kehrer *n* димничар, оцачар; ~fang|steuer *f* димница; ~farben, ~farbig *a* боје дима, чађав; ~faß *n* rl. cath. кадионица *f*; ~fleisch *n* суво месо, пастрма *f*; ~flügelig *a* ♀ рутавакрил, маљавокрил, рутавих (и. маљавих) крила; ~frost *m* = Rauhreif; ~frei *a* бездимни, без дима; ~fleisch|handlung *f* трговина сувим месом (и. пастрмом) (Хр. сухомеснатом робом); ~frost *m* = Rauh frost; ~früchtig *a* ♀ с руњавим (и. маљавим) плодом; ~fuß *m*: a) ♀ рутава (и. маљава, перната) нога *f*, рутаво (и. маљаво) стопало *n*; b) ♀ гаџан, гаџур; ~füßig *a* ♀ с рутавим (и. маљавим, пернатим) ногама (и. стопалама), рутавоног, маљавоног; ~gar *a*: a) [Rauch¹] довољно надимљен, сув; b) [rauch²] из-, прел-рађен с длаком; ~garbe *f* сноп *m* дима; ~gare ♀ ~gare haben бити довољно надимљен (и. сув); ~gefäß *n* = ~faß; ~gelb *a* чађавожут, црнкастожут; ~geld *n*: a) димничарина *f*; b) = Herdsteuer; ~glas *n* обожено стакло; ~grau *a* чађавосив, сив као дим; ~haarig *a* рутава, маљав, руњав, длакава; ~hafer *m* ♀ = Flughäfer; ~haft {přx'ρνft} *a* димаст, попут дима; ~handel *m* ♀ = Pelzhändler; ~händler *m* ♀ = Pelzhändler; ~häutig *a* рутавакож, маљавокож, са рутавом (и. маљавом) кожом; ~heilt {přx'ρνt} *f* 3b рута-вост, маљавост, руњавост, длакавост; ~helm *m* шлем за дим, каџига *f* против дима; ~holz *n*: a) [rauch²] *a* дрвета *n* pl. с лишћем; b) дрво грубо (о)тесано; b) [Rauch¹] ~hölzer греде које носе димњак; ~honig *n* нечеђен мед, мед са воском (у буради); ~huhn *n*: a) [Rauch¹] кокош у димницу; b) [rauch²] гађанка *f*,

гаџурка *f*; ~ig {přx'ρν} *a* диман, који се дими (и. пуши); задимљен, пун дима, који се осећа на дим; ~kabinett *n* пушионица *f*, соба *f* за пушење; ~kammer *f*: a) ♀ (и ~kasten *m*) димара, одељење *n* за згушњавање дима; b) — Räucher-kammer; c) = Darrikammer; ~kerze *f* = Räucherkerze; ~knecht *m* слуга сушач, слуга пастрмар; ~kohle *f* угаљ *m* који се пуши (и. дими); ~kopf *m*: a) накомтрешена (и. чекињава) глава *f*; b) накомтрешенко; ~köpfig *a* с накомтрешеном главом; ~kraut *n* ♀ = Tabak; ~kugel *f* X димни метак *m*, метак за стварање дима; ~leder *n* црн сафијан *m*; ~ledern *a* од црног сафијана; ~leibig *a* рутава (и. маљава) тела, са рутавим (и. маљавим, длакавим) телом; ~loch *n*: a) рупа (и. одушка) *f* за дим; b) почадели hу-мез *m*; ~los *a* бездимни, без дима; ~losigkeit *f* бездимност; ~luke *f* = ~loch *a*; ~mantel *m* димњачки омотач, омотач димњака; ~meister *m* надзорник сушења меса, пастрмар (уп. ~knecht); ~opal *m* почадео опал; ~opfer *n* жртва кадилница *f*; ~papier *n* папир *m* за цигарете; ~pfanne *f* = Räucherpfanne; ~pfennig *m* = Herdsteuer; ~pulver *n* = Räucherpulver; ~requisiten *pl* пушачки прибор *m*; ~rohr *n*, ~röhre *f* чунак *m*, димњак *m*; ~saal *m*, ~salon *m* пушионица *f*, дворница *f* за пушење; ~samig *a* ♀ са руњавим семеном; ~sammler *m* димљак скупљач (дима); ~säule *f* стуб *m* дима; ~schutz *m* = Herdsteuer; ~schutz|maske *f* маска против дима; ~schwach *a* малодимни; ~schwaches Pulver малодимни барут *m*; ~schwalbe *f* ♀ лапта чађава; ~schwänzig *a* рутавореп, маљавореп; са рутавим (и. маљавим, длакавим) перном; ~schwarz *a* надимљен, почадио; ~schwarzes Leder = ~leder; ~schweißig *a* = ~schwänzig; ~seide *f* ♀ груба свила; ~service *n* прибор *m* за пушење; ~steibig *a* ♀ са рутавом (и. маљавом, длакавом) тртицом; ~stengelig *a* ♀ са руњавом стабљиком; ~steuer *f* = Herdsteuer; ~stube *f*: a) [rauchen] соба за пушење; b) [Rauch¹] соба без димњака; ~tabak *m* (opp. Schnupftabak) дуван за пушење; ~tisch(chen) *n* *m* пушачки сто(чић) *m*; ~topas *m* min. мрки горски кристал, мрки биљур; ~verbot *n* забрана *f* пушења; ~verbrennung *f* сагоревање *n* дима; ~vergiftung *f* тровање *n* димом; ~vertreibend *a* који растерује дим; ~verzehrend *a* који прожиди (и. сагорева) дим; ~verzehrер *m*, ~verzehrungs|apparat *m* сагоревач дима, направа *f* за сагоревање дима; ~waren *f* pl. ♀: a) [rauch²] = Pelzware; b) [Rauch¹] пастрма, (Хр.) сухомесната роба; ~waren|handel *m* ♀: a) = Pelzhändler; b) трговина *f* сухим месом (пастрмом, сухомеснатом робом); ~waren|händler *m* ♀: a) = Pelzhändler; b) кобасичар, пастрмар; ~wehr *n* набацана водожажа *f*, здудана брана *f*; ~werk *n*: a) [rauch²] *a* = ~holz *a*; кресање (и. сасецање) врха и грана посечених дрвета; fig. израда *f* (и. отаљавање *n*) најглавнијег; b) = Pelzware; b) = Räucherwerk; ~werken {~werk *a*} intr.

(о)кресати дрвета, *fig.* претходно мало до-терати, претходно (у одбору) претрес(а)ти (и. расправити -љати); ~wolke *f* облак *m* дима; ~zimmer *n* = ~stube *a*.

Rau'de {pə'də} [свн. rüda] *f* 3b = Schorf.

Räu'de {pə'də} [свн. riudi] 1. = Raude. 2. *f*, *vet.* шуга. 3. губа.

räu'dig {pə'diç} [Räude] *a* шугав; губав; *prv.* ein ~es {pə'diç} Schaf steckt die ganze Herde an једна шугава овца цело стадо ошуга.

Räu'digkeit {pə'diçt} *f* 3b б. *pl.* шугавост, губавост. [кати.]

rau'en {pə'ʊn} *prov. Intr. (h)* режати, скаму-
rauf {pə'f} *fam. abr.* = herauf.

Rau'f... {pə'f-} [raufen]: ~bold {~bɔlt} *m* 2g у-бојица, кавгација, мегданџија; ~degen *m.* а) мач (за мачевање) с великим браником; б) = ~bold; ~e {pə'f-} [свн. raufa] *f* 3b: а) леса (над јаслама); б) = Riffel; ~el {pə'fɛl} *f* 3d = Riffel.

räu'feln {pə'fɛln} *tr.* 15f = riffeln, ausfasern.

rau'fen {pə'fɛn} [гот. raupjan, сродно с нашим черупати] *I tr., recipr. sich ~ intr. (h)* 15a 1. ч(ер)упати, тргати; Unkraut aus der Erde ~ (по)чупати (и. ишчупати) коров из земље; е-т Haare aus dem Bart ~ чупати коме браду (и. длаке из браде); е-т Haare aus dem Kopf ~ (по)чупати коме косу; sich (*dat.*) verzweifeln (*и. aus Verzweiflung*) die Haare aus dem Kopf ~ чупати косу (себи) у очајању; sich (*dat.*) das Haar ~, метон. sich das Haupt ~, sich im Haare ~ чупати се за косу (и. за косе), чупати косе; *abs.* dieser Kamm rauft овај чешаљ чупа. 2. е-п ~ чупати кога за косу; (sich) ~ почерупати се, дохватити се за кике, гушати се, тући се, кавжити се.

II Rau'fen *п* ч(ер)упање; — Rauferei. [degena.]

Rau'fer {pə'fɛr} *m* 2l 1. = Raufbold. 2. = Rauf-; Rauferei {pə'fɛrɛi} [raufen] *f* 3b туча, бој *m*, тучњава, кавга.

rau'ferhaft {pə'fɛrɪxəft}, rau'ferich {pə'fɛrɪç}, rau'ferig {pə'fɛrɪç} [raufen] *a* убојички, кавгаџи(ј)ски, мегданџи(ј)ски.

Rau'f... rau'f...: ~feder *f* = Schwungfeder; ~handel *m* туча *f*; ~held *m* = ~bold; ~lust *f* убојиштво *n*, свађалиштво *n*, кавгаџиштво *n*; ~lustig *a* убојички, кавгаџи(ј)ски, свађалички; ~sucht *f* = ~lust; ~süchtig *a* = ~lustig; ~teufel *m* = ~bold; ~wolle *f*: а) (п)очупана вуна (са живих оваца остала на трњу).

Rau'graf {pə'grɪf} *m* в. Rauhgraf.

rauh {pə'ɪ} [= rauch, свн. rüh, „haaricht, struppig“] *a* 1. (*opp.* glatt) рапав, цомбаст, нераван; бреговит, кршан, пуст; ~anzufühlen рапав(о) под прстима; ihre Hand ist so ~ њена рука је тако рапава; ~e Gegenden крши преде-ли; ~e Wege неравни (и. цомбасти) путеви. 2. (*opp.* mild, lind) љут, оштар, суров, opak, жесток; ~e Kälte опака хладноћа; ~e Luft суров ваздух (и. зрак); ~er Winter љута зи-ма, жестока зима. 3. (*opp.* milde, sanft) суров, дивљи, осоран, бахат; *adv.* сурово, осоро-но; ~ gegen seine Kinder sein бити суров (и. осоран) према својој деци; е-п ~ anfahren обрецнути се -ивати се на кога; die ~e Seite

(и. das Rauhe) herauskehren = das Rauche herauskehren; ~e Tugend строга врлина; ~e Worte сурове речи. 4. = rauch². 5. (x)ра-пав, промукао; ~auf der Brust sein, е-п ~en Hals haben бити промукао; ~er Hals прому-као глас; е-п ~en Hals bekommen промук-нути. 6. *prov.* опор (= herb). 7. сирово обра-ђен, сирово израђен, грубо израђен, необра-ђен до краја; an dem Hause war alle ~e Arbeit vollbracht на кући је био израђен сав сиров (и. груб) рад; aus dem ~en arbeiten (изра-дити сирово (грубо); е-п Flintenlauf ~ (и. schwarz) bohren само (и. грубо) избушити цев за пушку. 8. јн. * * * = roh. 9. ~es Futter = Rauhfutter; ~es Getreide жито с осјем; den Weinberg ~ brachen риљати вино-град; die Wiesen ~ machen прекопа(ва)ти ливаде; ein Feld aus ~er Wurzel искрчено поље. 10. ~e Gare = Rauchgare; ~es Eisen сирово гвожђе (и. желез), гвожђе из високе пећи, необрађено железно; ~e (*opp.* feine) Mark слитинска марка; *adv.* сирово, грубо. 11. das ~e Haus (из „dat ruge Hus“, по сопственику Ruge у Хамбургу) Поправи-лиште.

Rau'h..., rau'h... {pə'ɪ-}: ~bank *f* 2f велико ренде *n*, велик струг *m*; ~bart *m* = Rauchbart; ~baum *m* мотка *f* (и. дрво *n*) на којој виси чо-ха за чулавање; ~bein *n* *fam.* а) геак *m*, про-стачина; б) *†* радник *m* који није члан шам-парског удружења; ~beinig *a* геачки *m*, про-стачки; ~besen *m* груба метла *f*; ~bewerfen *п* грубо малтерисање (и. олепљивање); ~birke *f* *☞* метловина, метлика; ~blätt(e)rig *a* ра-паволист; ~bohren *п* грубо бушење (цеви); ~borsten *f* *pl.* чекиње за оштре (и. круте) четке; ~brachen *tr.* = rauh brachen в. rauh 9); ~buche *f* *☞* = Rauchbuche; ~decke *f* облога од бусења; ~distel *f* *☞* = Karde 1; ~e {pə'ɪ} *f* 3b б. *pl.*: а) и Räuhe {pə'ɪ} готово *†* = Rauheit; б) = Mauser²; ~eisen *n* = Roheisen; ~en {pə'ɪn} 15a *I tr.* (из)рапавити; грубо (о)теса-ти; чулавити; II *Intr. (h)*, sish ~en = mauser²; III ~en *п* рапављење; грубо тесање; чулав-љење; = Mauser²; ~er {pə'ɪr} {~en} *m* 2l те-сач; ~feile *f* груба турпија; ~felsig *a* с искр-заним стењем; ~flachs *m* *☞* рутава лан; ~frost *m* = ~reif; ~futter *n* сено *n* и слама *f*; ~graf *m* (и Rauhgraf) *m* раугграф, назив изу-мрлога грофовског племена на Горњој Рајни; ~grafschaft *f* раугграфство *n*; ~haar *n* = ~borsten; ~haarig *a* = rauchhaarig; ~hafer *m* *☞* = Flughafer; ~heit {pə'ɪxəit} *f* 3b рапавост, неравност, цомбавост (*opp.* Glattheit, Glätte); љутина, оштрина, суровост, opakост, же-стина (*opp.* Mildheit, Milde, Lindheit); суро-вост, осорност, бахатост, строгост, окрутост (*opp.* Santheit); храпавост, промуклост; о-порост; сирово обрађеност, сирова (и. груба) израђеност, необрађеност до краја; ~hobel *m* (*opp.* Glatt-, Schlichthobel) ренде *n* за грубо рендисање; ~holz *n*: а) необрађено дрво; б) = ~baum; ~honig *m* = Rauchhonig; ~igkeit {pə'ɪxəit} *f* 3b = Rauheit; ~kopf *m* = Rauchkopf; ~lich {pə'ɪliç} *a* порапав, мало рапав;

~maschine *f* чупара, машина (и. stroj *m*) за чупавање; ~nächte *f pl.* в. Raumnächte; ~reif *m* иње *n*; ~schleifen *tr.* грубо брусити, грубо (на)оштриити; ~schleifen *n* грубо брушење (и. оштрење); ~schleifer *m* брусач, оштрач (секира итд.); ~schwänzig *a* рапавореп; ~wacke *f min.* трахитски туф *m*; ~weizen *m* ☞ = Glasweizen; ~werk *n* = Rauchwerk; ~werken *intr.* = rauchwerken; ~zeit *f* = Mauserzeit.

Rau'ke [p'ɔm] [лат.] *f 3b 1.* feinblätt(e)rige ~ осак *m*; gebräuchliche ~ стрижуша. 2. ката-нац *m*, четворац *m*, жута резеда.

Raum¹ {p'ɔm} [свн. rum, сродно са лат. rūs „земља“, са нашим „раван“, „(р)овити“] 1. простор; а) (об. б. *pl.*, б. умањавана; могућност за „где“) die drei Dimensionen des Raumes три димензије простора; es sind verschiedene Räume denkbar, deren jeder andere Gesetze, andere Dimensionen hätte могу се (и. дају се) замислити разни простори од којих би сваки имао друге законе, димензије; die Welt ist dem ~ nach in Grenzen eingeschlossen свет је по простору затворен у границе; die Welt hat keine Grenzen im Raume свет нема граница у простору; б) (део простора) freier, leerer ~ слободан, празан простор; weiter durch den ~ der Sterne даље крозпростор звезда; jedes Räumchen benützen сваки просторчић искористити (и. употребити); е-п ~ einnehmen заузимати -ети простор; в) (простор између предмета) ein weiter ~ trennt sie von mir велик простор раздваја ме од ње; ein ~ dreier Tagereisen простор од три дана путовања; ~ zwischen den Augenbrauen новије *f pl.* д) (прећен простор) der in der Zeiteinheit zurückgelegte ~ у јединици времена прећени простор (в. Fallraum); е) (место) das bedarf e-n großen ~ за то треба велик простор; lassen Sie ~ für drei Zeilen оставите простора за три реда.

2. *fig.* e-r Sache ~ geben да(ва)ти места некој ствари; e-r Bitte ~ geben усвојити молбу; e-m Gedanken ~ geben прихватити (неку) мисао; der Hoffnung ~ geben подати се нади; ~ finden für die Reue наћи прилике за кајање; e-m ~ lassen für die Reue оставити кому времена за (по)кајање; ~ haben zu... имати прилику (и. пригуду) за...; ~ für et. lassen узети што у процену, водити (и. повести) рачуна о чему; e-m ~ und Zeit lassen оставити (и. дати) кому прилике и времена. 3. (затворен, шупаљ простор у који може стати што) ~ e-s Gefäßes, Schiffes празнина, шупљина суда, брода; leerer Raum in e-m Faßпразнина, шупљина бурета. 4. просторија *f*; Räume e-s Hauses просторије куће. 5. ~ luftleerer ~ без ваздушан простор. 6. а) ☞ leerer ~ празнина *f*, weißer ~ белина *f*; б) = Rauchloch а; в) ☞ bestrichener ~ брисан(и) простор; toter, unbestrichener ~ простор под мртвим углом, небрисан простор. 7. а) простор брода; unten im ~ на дну простора брода; б) = Räumte; в) рупа у средини у којој се колут креће. 8. (Zeit) ~ размак (времена), време

m; nach e-m kleinen ~ после мало времена мало затим; des Lebens ~ време живота.

raum² {~} [свн.] *a* ☞ = geraum, geräumig, weit; die ~e See пучина, дебело море *n*; die ~e See gewinnen дохватити се пучине.

Raum¹... {p'ɔm-}: ~abstand *m* растојање *n*, размак; ~bohrer *m* = Räumnadel; ~einheit *f* просторна (и. запреминска) јединица, јединица за простор (и. запремину).

rau'men {p'ɔm-n} *intr.* (h) ☞ = räumen I 6.

rau'men {p'ɔm-n} [свн.; * Raum] I *tr., intr.* (h)

15a. 1. скл|онити, -ањати, укл|онити, -ањати; die Bücher, die Teller vom Tische ~ скл|онити -ањати књиге, тањире са стола; die Wäsche aus dem Waschkorb in den Wäschschrank ~ склонити рубље из корпе за рубље у орман за рубље; et. an die Seite (и. beiseite) ~ скл|онити -ањати на страну; alles an seine Stelle ~ све склонити на своје место; Hindernisse aus dem Wege ~ укл|онити -ањати препреке (и. сметње); e-n aus dem Wege ~ сма|ћи -кнути кога; alle Feinde aus dem Wege ~ посм|нцати све непријатеље; heimlich aus dem Wege ~ сма|ћи. 2. б. предм. и. *intr.* sie räumt den ganzen Tag она целога дана (и. по цео дан) растребљује (и. *fam.* перетише); in (bei и. unter) j-s Papieren ~ претура(и. и. перетисати) по чијим хартијама (и. папирима). 3. катк. *метон.*: раскрчи(ва)ти, (о)чистити, растреб|ити, -љивати, рашчи|стити, -ш|ава-ти; den Schutt von der Brandstätte ~, *метон.* die Brandstätte ~ раскрчи(ва)ти (и. рашчистити) згариште; e-n Brunnen, e-e Pfeife ~ (о)чистити бунар, лулу; den Weg ~ раскрчи(ва)ти пут; ☞ Ausverkauf, um das (и. *intr.* mit dem) Lager zu ~ распродаја због рашчиш|авања стоваришта; e-n Baum, e-n Rebstock bis zur Wurzel ~ откопа(ва)ти (и. разгр|нути, -тати) дрво, чокот до корена. 4. ☞ ~, e-e Schneuse ~ прокрчити стазу, пут (обарањем дрвета). 5. e-n Ort ~ оти|ћи (и. одлазити, изи|ћи) из неког места, остав|ити љати неко место, напу|стити -штати неко место; ein Haus ~ оти|ћи из куће, напустити кућу, (о)чистити се из куће; ☞ das Feld ~ оти|ћи (и. одлазити, повлачити се) са бо-јишта; e-e Festung ~ изи|ћи из утврђења, на-пустити тврђаву; катк. са личним *dat.*: e-m die Burg ~ уступити кому град (и. замак); *abs.* оти|ћи, одлазити, (о)чистити се; катк. *refl.*: = sich leeren; man sieht das Feld sich ~ види се како се поље празни. 6. *intr.* ☞ бити повољнији; der Wind räumt (и. raumt) ветар је повољнији. II Rau'men *n*, Räu'mung *f* с-, уклањање, уклањење; смицање, смак-нуће, посмицавање; растреб|ивање, -ење, *fam.* перетисање, претурање, раскрчи|ивање, -ење, рашчиш|авање, -ење, чишћење, отко-павање, разгртање, разгрнуће, одлажење (*gen.*: из), изилажење (*gen.*: из), чишћење (*gen.*: из), остављање, напуштање, повлаче-ње, уступање. [☞ Räumnadel. I

Räu'mer {p'ɔm-p} [räumen] *m 2l 1.* чистач. 2. I Rau'm¹...: ~erfüllung *f* испуњење *n* простора; ~ ersparnis *f* уштеда у простору; ~feile *f* =

Riffelfeile; ~form *f* облик тела; ~gelaß *n* = Gelaß 1; ~gewinn *m* добитак у простору; ~größe *f* просторна (и. геометриска) величина; ~räumig {pð'mūx} [Raum] *a* = geräumig. [чина.]
 Rau'm'...: ~inhalt *m* запремина *f*; Körper von gleichem ~inhalt тела једнаке запремине; 10 Kubikmeter ~inhalt haben имати запремину од 10 кубних метара (уп. Flächeninhalt); ~inhaltsmessung *f* мерење *n* запремине; ~länge *f* дужина (неког) простора; ~lehre *f* наука о простору, геометрија.

räu'mlich {pð'mliχ} [Raum] *a* 1. просторан, просторни (уп. zeitlich); in ~er Beziehung у просторном погледу, у погледу простора; *adv.* просторно; sich ~ decken просторно се поклапати, подударати. 2. готово † = (ge-)räumig.

Räu'mlichkeit {~ka:t} [räumlich] *f* 3b 1. б. *pl.* просторност. 2. са *pl.* простор(и)ја *f* *m* (e-s Hauses kuhe).

Rau'm'..., rau'm'...: 2los *a* беспросторан, који не заузима простор(а); ~mangel *m* недостатак (и. несташница *f*) простора, оскудица *f* у простору; ~meter *n* (и. *m*) просторни (и. запремински, кубни) метар *m*; ~nadel *f* = Räumnadel.

Räu'm'...: ~nadel *f* провртача, алатка за исецање лозастих и призматичних површина.

Räu'mte {pð'mt} [дн.] *f* 3b пучина, дебело море *n*; die ~ gewinnen хватати се (и. дохватити се) пучине; die ~ suchen ићи на пучину.

Rau'm'1/tonne *f* = законска тона.

Räu'mungs... {pð'mun.s-} ~frage *f* питање *n* одлажења (са неког земљишта), питање напуштања (неког места, земљишта); ~öffnung *f* отвор *m* за чишћење.

Rau'm'...: ~verteilung *f* просторна расподела; проређивање *n*; ~weite *f* ширина (неког) простора.

rau'n'en {pð'n'en} [свн. rûnen, гр. ereunā'n „тражити, истраживати“; Rune] 1. *intr.* (*h*), *tr.* 15a 1. (про)мрмљати, (про)жаморити; тужно звучати, одјекивати. 2. шапнути, -тати; er raunte ihm et. in die Ohren он му шапну нешто на уво; man raunt sich diese Neuigkeit in die Ohren шапућу на уво један другом ту новост. II Rau'n'en *n* мрмљање, жаморење; шапутање. [ничица *f*.]

Räu'pchen {pð'nχ'n} *n* 2l *dim.* од Raupе гусе-)

Rau'pe {pð'n'e} [дн.]; 1. *g* гусеница; а) die ~n von e-m Baume ablesen отребити (и. очистити) дрво од гусеница; б) *fig.* ~n im Kopfe haben имати бубе у глави (уп. Grillen, Schrülen). 2. *fig.* дн. пузавче *n*. 3. *prov.* ~n = Zoten, Schwänke.

rau'pen {~n} [Raupе] 1 *tr.* 15a (о)требити од гусеница, (о)чистити од гусеница. II Rau'pen *n* требљење од гусеница.

Rau'pen..., rau'pen... {pð'n-}. гусеница, гусенице (*gen.*), гусеничин: ~ablesen *n* требљење од гусеница; ~ableser(in *f*) *m* требилац-ља (од) гусеница; 2artig *a* гусеничаст; ~ei *n* гусенично јаје, јаје гусенице; ~eisen *n* (му)маказе *f pl.* за требљење (од) гусеница; ~fraß *m* квар (и. штета *f*, пустош *f*) од гусе-

ница; ~fresser *m* *g* гусеничар; ~gras *n* *g* = Lieschgras; ~haus *n* свиларник *m*; ~jäger *m* ловац на гусенице, ловац гусеница; ~leben *n* гусеничин живот *m*; ~nest *n* гусењак *m*, гнездо гусеница; ~säure *f* гусенична киселина; ~schere *f* (му)маказе *f pl.* за требљење од гусеница; ~stand *m* гусеништво *n*, стање *n* гусенице; ~toter *m* *g* гусеничар.

Rau'per {pð'n'p} [Raupе] *m* 2l требилац (од) гусеница.

Rauperei' {pð'n'pð} [Raupе] *f* 3b 1. требљење *n* од гусеница. 2. = Raupenhaus. [свица.]

rau'pig {pð'nūχ} [Raupе] *a* гусеничав, пун гу-
 Räu'plein {pð'plē'n} *n* 2l = Räu'pchen.

raus {pəc} *fam. abr.* = heraus.

Rausch¹ {pəχ} [срвн.; *rauschen] *m* 2d 1. (често у *dim.* Räu'schchen {pð'χχ'n}) поднапитост *f*, загрејаност *f*, напитост *f*, *fam.* наефлеисаност *f*, накресаност *f*; e-n ~ haben бити поднапит (и. загрејан, наефлеисан); er hat e-n ~ поднапио се, загрејао се, повукао је, наефлеисао се; im ~e у напитом стању, у загрејаности, поднапијен, загрејан, у пићу, у вину; sich (*dat.*) e-n ~ (и. ein Räu'schchen) antrinken поднапити се, загрејати се, *fam.* наефлеисати се, повући, поднакресати се; e-m den ~ vertreiben о-, истрезнити кога; im ~e zanksüchtig (heiter, traurig) werden бити у пићу свадљив, бити у пићу кавгаица (весео, жалостан); er wird im ~e zum Schweine кад се напије, свиња му није равна. 2. *fig.* опијеност *f*, пјаност *f*, занос *m*; im ersten ~ у првом заносу. 3. гн. ватра *f* која намах плане. 4. dieser Städte ~ und Tand ових градова шумни сјај. 5. водопад. 6. шум(љење *n*) *m*. 7. парчад оловне руде која у пралишту најпре падну на дно.

Rausch² {~} [ит. rosso „црвен“, лат. russus] *m* 2d 6. *pl.* гáра *f*. [beere.]

Rausch³ {~} [лат. ruscus] *m* 2d *g* = Rausch-)

Rau'sch'... {pð'χ-} [rauschen¹] у слож. на пр.)

Rau'sch'... {pð'χ-} [rauschen²]. [~gold.]

Rau'sch'... {pð'χ-}: ~beere *f* борушница (= große Heidelbeere).

Räu'schchen *n* 2l в. Rausch¹ 1.

rau'schelig {pð'χlūχ} *a* шуман, хучан.

rau'schen¹ {pð'χ'n} [дн.] 15e 1 *intr.* (*h*, *s*) 1. (*h*) (за)шумити; (за)шуштати, шушнути; хујити; dumpf ~ бучати; sanft ~ жуборити, жаморити; das Wasser rauscht вода шуми; die Blätter ~ лишће шушти; die Seide rauscht свила шушти; der Wind hat durch den Wald gerauscht ветар је шумио (и. хујао) кроз шуму; die Seide hat unter ihren Fingern gerauscht свила је шуштала под њеним прсти-
 ма. 2. (*h*) са живим подм.: mit Papier ~ шуштати хартијом (и. папиром); er rauschte durch (и. in) die Saiten он заталаса струне (и. жице); *fig.* mit s-r Tugend ~ дизати грају својом врлином. 3. (*s*) са ознаком промене места подм.: ићи (и. проћи, пролазити, долазити, доћи) шуштећи (и. шумећи), прошумити, прошуштати; die Dame ist durch den Saal gerauscht дама је прошумштала кроз дворницу, дама је прошла кроз дворницу, а

(све) свила шушти на њој; rausche, Fluß, das Tal entlang! шуми (и. теци шумели), реко, низ долину (и. дуж долине); er rauscht zur Tür hinaus он. шумно (и. хучно) излази (и. изиђе) на (и. кроз) врата. 4. ins Holz ~ тера-ти у дрво (= ins Holz schießen). II *tr.* 1. P шуштати (*tr.*), шумити (*tr.*), шумом (и. шумљењем, шуштањем) (својим) изражавати (и. певати, износити, испољавати); wo alte heilige Linden Schauder in die Seelen rauschten где старе свете липе уливаху шуштањем (својим) грозу у душу; o Silberbach! der vormals mich vergnügt, wann wirst du mir ein sanftes Schlaflied ~? о сребрни поточе! који си ме пређе забављао, када ћеш ми жуборити (и. шумити, жаморити) тиху успаванку? (и. када ћеш ми жубором својим певати тиху успаванку?); „Liebe lächelt dir nicht!“ rauscht mir jedes Blatt „љубав ти се не осмејкује“ шуми (и. шушти) ми сваки лист (и. сваки лист ми шуштањем својим говори); wenn die Blätter ~ süßen Freundesgruß када лишће (за)шуми пријатељски(м) поздрав(ом); e-m Beifall ~ бучним плескањем примити кога; Donner und Hagel ~ ihren Weg гром и град иду бучно својим путем. 2. (аус.) = berauschen I. 3. den Draht ~ провући -лачити жицу само једном кроз ваљкове. III ~d part. и а шуман; шуштав; жуборан, жаморан; хучан; бучан; буран. IV **Rau'schen** *n* шум(љење *n*) *m*, шуштање; шушањ *m*; ху-јање, хука *f*; бучање, бука *f*; жуборење, жу-бор *m*, жаморење, жамор *m*.

rauschen {~} [reihen², хол. ruysen] *intr.* (*h*) P (за дивље свиње и лисице) = brunften.

Rau'sch... ~'flöte *f* в. ~werk; ~gelb *n* мин. аурипигмент *m*; rotes ~gelb = ~rot; ~'gold *n* шик *m*, варак *m* (и *fig*); в. Flittergold; ~grün *n* зеленило од паздрена. [schend.] **rau'schig** {pəʃiç} *a* 1. = berauscht. 2. = rau-
Rau'sch... ~'korn *n* P = Lolch; ~'lein/wand *f* P шуштаво платно *n*; ~'mittel *n* опојно средство; ~'peife *f* в. ~werk; ~'rot *n* мин. = Realgar; ~'silber *n* бели варак *m*, бели шик *m*; ~'werk *n* P бучна свирала *f*; ~'zeit *f* P време *n* терања.

Rau'se {pəʒ} *f* 3b мала текућица.

räu'spern {pəʃpɛrn} [срвн.] *intr.* (*h*) *isich* ~ 15f накашљ(ив)ати се, хракати, хракнути. II **Räu'spern** *n* накашљивање, хракање; в. Geräusper.

Rau's'schmeißer {pəʃc-} *m* *pop.* избацивач.

Raute¹ {pəʊt} [позно срвн.] *f* 3b 1. ромб *m*, (облик *m* пите од ораха, „развучен квадрат“. 2. (у картама) ораха. 3. коцка, поље *n*. 4. (про-зорско) окно. 5. а) четвороугла (и. троугла) пљосан, четворокутна (и. трокутна) плоха; б) камен *m* с четвороуглим (и. троуглим) пљоснима, камен с четворокутним (и. тро-кутним) плохама. 6. држак *m* на кључу. 7. Δ = Stab. 8. шв. = Strumpfzwinkel.

Raute² {~} [свн.; *лат. ruta] *f* 3b P рут(виц)а, рутва; = Gartenraute.

rauten¹ {pəʊt-n} [Raute¹] *tr.* 15c по-, из/делити на ромбове (и. на поља); gerautet {pəʊt-er}

с ромбовима, на ромбове.

rauten² {~} [Raute²] *a* P од рут(виц)е.

Rau'ten..., **rau'ten** {pəʊt-n-} [Raute¹, Raute²]: **2¹artig** *a* ромбаст, попут (об)лика пите од ораха, у виду четвороугле (и. троугле) пљосни, у виду четворокутне (и. трокутне) плохе; **2²artig** *a* P рутвичаст, седефаст; ~'as *m* кец кара; ~'blatt *n* карта *f* кара, да-ска *f* кара; ~'blatt *n* рутвичин лист *m*; **2¹blätt(e)rig** *a* P ромболист; ~'bube *m* жан-дар кара; ~'dame *f* дама кара; ~'diamant *m* брилијант; ~'dreif *f* тројка кара; ~'essig *m* рутвичино сирће *n*, оцат од рут(виц)е; ~'fläche *f* = Raute¹ 5a; ~'form *f* облик *m* ром-ба; **2¹förmig** *a* облика ромба; ~'glas *n*: а) сочиво с пљоснима (и. с плохама); б) стакло облика ромба; ~'kranz *m* рутвичин венац, ве-нац од рут(виц)е; ~'öl *n* рутвичино уље; ~'richter *m* алатка *f* за израду дршка кључа; ~'ring *m* прстен с пљоснима (и. с плохама); ~'schild *m* штит облика ромба; ~'stein *m* ди-јамант с пљоснима (и. с плохама); ~'vierleck *n*, ~'vierung *f* = Raute 1; **2¹weise** *adv.* на ромбове, на коцке, на поља, на четвороугле пљосни, на четворокуте плохе. [förmig.] **rau'tig** {pəʊt-ig} [Raute¹] в. rautenartig, rauten-
Rave'nna {pəʊnə} *n* 8b P Равена *f* (град у И-лији).

Rave'nna... {pəʊnə-}: равенски, код Равене: ~schlacht *f* битка код Равене, равенска битка.

Rayo'n {pejə-} [фр.] *m* бi реон, подручје *n*, о-бласт *f*.

Rayo'n... {pejə-} рејонски, рејона (*gen.*).

Ra'zzia {pəʒiə} [фр.; *ар. ghazja „отимачки поход“] *f* бi, 6g упад *m*, пљачка; потеря.

Rb *abr.* P = Rubidium.

Rbl *abr.* = Rubel.

RDT *abr.* = Reichsbund Deutscher Technik.

Re *abr.* P = Rhenium.

Rea'gens {peəʒəns} [новолат.] *n* 6h реагенс *m* (средство за испитивање, за утврђивање по-стојања неког тела).

Reage'nz... {peəʒəns-}: ~glas *n* P огледно (и. покусно) стакло; ~papier *n* P реагентни па-пир *m*, огледна хартија *f*.

reagie'ren {peəʒiə-rən} [лат.] *I* *intr.* (*h*) 15g реа-говати (противделати; бити осетљив, одго-варати). II **Reagie'ren** *n* = Reaktion.

Reaktio'n {peəʒiə-n} [лат.] *f* 3b реакција (про-тивдејство; отпор; назадњаштво).

reaktionä'r {peəʒiə-nər} *a* реакционаран, на-задњачки; **Reaktionä'r** {~} *m* 2g¹ назадњак.

Reaktio'ns..., **reaktio'ns...** {~əns-}: **2¹fähig** *a* спо-собан да реагује; ~fähigkeit *f* способност за реаговање; ~mann *m* = Reaktionär; ~mittel *n* P = Reagens; ~partei *f* реакционарна (и. назадњачка) странка; ~rad *n* = реакциони точак *m*, Зегнерово коло.

reakti'v {peəʒiə-tiv} [лат.] *a* реактиван (про-тивног дејства, супротног дејства).

reaktivie'ren {peəʒiə-tiv-irən} [фр.] *I* *tr.* 15g ре-активисати, вра/тити -ћати у дејство, опет (и. поново) постав/ити -љати. II **Reaktivie'ren** *n*, **Reaktivie'ring** *f* реактивисање, враћање у дејство, поновно постављање.

rea'l¹ {реал} [новолат. reālis од res „ствар“] I (adv.) реал(ан(-но), ствар(ан(-но)). II Rea'l n 9l das Reale стварно(ст f), уп. Realien.

Rea'l² {-} [шп.] m 4a реал (шпански новац; око 1000 реал = 1 пфениг). I Rea'l³ {-} n 2g¹ аус. = Regal. [22 пфенига].

Rea'l... {реал-}: ~abiturient m матурант реалке; ~brett n = ~fach; ~definition f стручна (и. техничка) дефиниција, дефиниција предмета, стварна дефиниција; ~enzyklopädie f енциклопедија корисних знања, речник m корисних ствари; ~fach n полица f, раф m. Realgar {реалгар, реалгар} [ар.] n 2g¹ б. pl. min. реалгар m.

Rea'l¹...: ~gymnasium n реалка f; ~ien {реал-} pl. inv.: a) реалије f pl., ствари f pl., чињенице f pl.; b) стручно знање (и. познавање); ~injurie f штета, увреда делом; ~injurienklage f тужба због увреде делом. [уновчљив.

realisierbar {реализирабл} [лат.] a остварљив; realisieren {реализирати} [фр.] I tr. 15g реализовати (оствари(вати); уновчјити, -авати). II Realisieren n, Realisierung f реализовање (остваривање, -ење; уновчјавање, -ење).

Realismus {реализм} m 6g б. pl. реализам (стварност; поглед на свет који претпоставља стварност његову; схватање о стварности општих појмова, opp. Nominalismus; обазирање на стварност, на корист; уметничко претстављање стварнога). [реализма.] Realist {реалист} m 3a реалиста (припадник) realistisch {-} a реалистички.

Realität {реалитет} f 3b реалитет, стварност; pl. ~еп непокретна имања n pl., непокретности f pl., некретнине f pl.

realiter {реалитер} adv. стварно, у ствари.

Rea'l³...: ~kenntnisse f pl. познавање n ствари (и. чињеница), стручно знање n (и. познавање); ~klassen f pl. реални разреди m pl., ~kredit m кредит на непокретно имање (и. на непокретност, на некретнину); ~last(en) f (pl.) терет(и pl.) m на непокретном имању, терет(и) на непокретности(ма), терет(и) на некретнини; ~lexikon n речник m наука (и. знаности) и вештина (и. уметности), енциклопедија; ~politiker m реалан (и. стваран) политичар; ~schule f реалка; ~schüler m реалац, ученик реалке; ~schulunterricht m настава f у реалци; ~schulwesen n реалке f pl., стручне школе f pl.; ~servitut f = ~last; ~unterricht m = ~schulunterricht; ~wert m стварна вредност f; ~wissenschaft f стварна (и. позитивна) наука (и. знаност); ~wörterbuch n = ~lexikon.

Reaumur {реомур} [фр. природњак, † 1757] 1. m Реомир. 2. Реомиров термометар (abr. R); + 5° R (lies: plus fünf Grad Reaumur).

Reb¹... {рен-} [Rebe]: ~acker m = ~berg m, ~bau m гајење n винове лозе; ~berg m виноград, лозје n coll.; ~binde f = ~winde; ~huhn n јаребица f. [бица, рус.]

Reb²... {рен-} [свн. гер-; сродно са српхр јаре-] Rebe {реб} [свн.] f 3b 1. (винова) лоза; чокот m, гица. 2. jн. виноград m, лозје n coll. 3. = Ranke. 4. wilde ~ = Waldrebe.

Rebekka {ребекка} f 8b Ребека.

Rebe¹ {ребел} [лат.] m 3a, ~in {-} f 3c бунтовник, -ца, побуњеник, -ца, одметник, -ца. rebellieren {ребеллирвати} [ивн.; *лат.] I intr. (h) 15g (по)бунити се, уста(ја)ти (против чега).

II Rebellieren n = Rebellion.

Rebellio'n {ребеллион} [лат.] f 3b (по)буна.

rebellisch {ребелџш} [лат.] a бунтован, бунтовнички.

rebeln {ребелн} [Rebe] tr., abs. 15f = abbeeren. Reben {ребн} m 2l prov. и 3 = Rebe.

Reben..., reben... {ребн-} [Rebe]: ~ableger m = ~schoß; ~acker m виноград, лозје n coll.; ~ähnlich, 2artig a налик на винову лозу; лозаст; ~asche f пепео m од лозе; ~auge n око (и. пупољак m) на чокоту; ~berg m виноград, лозје n coll.; ~blatt n винов лист m; ~blut n = ~saft b; ~gefühl n поље -а засађен|о -а виновом лозом; ~geländer n ограда f с (виновом) лозом, османлук m; ~gott m бог вина, Бахус; ~holz n лозино дрво, лоза f; ~hügel m = ~berg; ~laub n виново лишће n coll.; ~messer n косирић m, косирче; ~pfahl m притка f, тачка f; ~pflanzung f винов сад m; ~reich a богат виновом лозом (и. виноградином); ~reis n младица f (и. изданак m) винове лозе; ~saft m: a) сок винове лозе; b) 3 сузе f pl. чокотове, вино n; ~schneider m резач (лозе); ~schoß m, ~schößling m младица f винове лозе; положница f; ~schwarz n франкфуртско црнило; ~senker m = ~schoß; ~sorte f врста винове лозе; ~sproß m = ~schoß; ~stab m myth. палица f с виновим лишћем и бршљаном; ~stock m = Weinstock; ~tränen f pl., ~wasser n сузе f pl. лозине, суза f лозина. Уп. Reb¹..., Wein...

Reb¹..., reb¹... {рен-}, Reb²... {рен-}: ~gewächs n = Weinstock; ~gewinde n венац m од винова лишћа; ~hahn m јареб, јаребица f мужјак; ~hügel m (брежуљак засађен) виноград(ом); ~huhn n јаребица f; junges ~huhn јаребић m; ~huhn jagd f лов m на јаребице; ~land n земља f винограда; ~laus f филуксера, лозна ваш; ~ler {реплер} m 2l берач; круњач; ~ling {реплин} m 2g¹ = Rebenschöß; ~mann m, pl. ~leute = Winzer; ~messer n = Rebenmesser; ~pfahl m притка f, тачка f; mit ~pfählen versehen причати, тачкати; ~recht a: 2rechter Wein чисто вино, вино од самог грођја; ~schere f = ~messer; ~schule f расадник m винове лозе; ~stecken m: a) тачка f притка f; b) fig. fam. jн. = Hopfenstange b; ~stock m чокот, гица f. Уп. Reben..., Wein...

Rebus {ребус} [лат. rebus „стварима, помоћу ствари“] m n inv. (pl. и [аус. само] Rebuse {ребус} ребус m, загонетка f у сликама.

Rebus... {ребус-} ребуса (gen.), са ребусима. Rechen¹ {рехн} [свн. recho] m 2l 1. грабље f pl., грабуље f pl.; ein ~ voll једне (пуне) грабље. 2. грабље f pl., лопатица f за скупљање новца; = Fallgatter; в. Kleiderrechen.

rechen² {-} [Rechen¹] I tr. 15a (по)грабуљати. II Rechen n грабуљање. [Rechenfehler.]

Rechen³... {рехн-} [rechnen] у слож. на пр. Rechen..., rechen... {рехн-}: ~amt n = ~

kammer; ~²aufgabe *f* рачунски задатак *m*, рачунска задања; ~²bar {рехнбар} *a* про-, изречуљив; ~¹bohrer *m* бурија *f* за бушење зубаца; ~³brett *n* таблица *f* за рачунање, рачуналка *f*; ~³buch *n* рачуница *f*; ~ei' {рехнѐ} *f* 3b = ~kammer; ~³ei'amt {рехн-амт} *n* prov. = Rechnungsamt; ~³exempel *n* рачунска радња *f*, рачунски задатак *m*; в. Exempel 2 и ~аугабе; *fig.* das ist ein einfaches ~exempel то је проста рачуница; ~³fehler *m* рачунска грешка *f*, (по)грешка у рачуну; ~²förmig *a* облика грабуља, у облику грабљ, грабуљаст; ~³genie *n* генијан рачуналац, *fat.* чудо од рачуниције; ~³helfer *m* = ~knecht; ~³herr *m* рачуноиспитач; ~³kammer *f* Главна контрола; ~³knecht *m* књи-га *f* са готовим рачунима; ~³kunst *f* вештина рачунања, рачунство *n*, рачуница, аритметика; ~³künstler(in) *f* *m* добар рачунал/ац, -ица, аритметичар(ка); ~³lehrer(in) *f* *m* учитељ, -ица рачунања; ~³maschine *f* машина (и. строј *m*) за рачунање; ~³meister(in) *f* *m*. а) = ~lehrer(in), ~³künstler(in); б) председник Главне контроле; ~³meisterisch *a* рачуналачки; ~³operation *f* = ~exempel; ~³pfennig *n* тантуз, жетон.

Re'chenschaft {рехншфшт} [rechnen] *f* 3b 6. pl.: ~ ablegen (и. geben) von et. (dat.) да(ва)ти рачун о чему, пол|ожити -агати рачун о чему; j-n zur ~ ziehen (по)тражити рачуна од кога.

Re'chenschafts..., re'chenschafts... {рехншдфштс-}: ~bericht *m* извештај, извешће *n*; ~legung *f* давање (и. полагање) *n* рачуна; ~pflichtig *a* дужан да да(је) рачуна.

Re'chen...: ~³schieber *m* техничка рачуналка *f*; ~³schule *f* школа рачунања; ~³schüler *m* ученик који учи рачуницу; ~³stab *m*, ~³stäbchen *n* = ~schieber; ~³stiel *m* дршка *f* од грабуља; ~³stift *m* крижуљак; ~³stunde *f* час рачуна; ~³tafel *f*: а) = Schiefertafel; б) = ~brett; в) таблица за олакшавање у рачуну; ~³tisch *m*: а) рачунски сто; б) машина *f* за рачунање. облика стола; ~³unterricht *m* рачунска настава *f*; ~³verfahren *n* рачунски поступак *m*, поступак у рачунању; ~³zahn *m* зубац (у) грабуља. [= Harker(in).]

Re'cher {рехчр} [rechnen] *m* 2l, ~in {~џн} *f* 3c] Reche'rche {решчрш} [фр.] *f* 3b истраживање *n*, трагање *n*, тражење *n*.

recherche'ren {решчршрн} [фр.] *tr.* и *intr.* (h) 15g истраживати, трагати.

Re'chling {рехлџн} [Rechen] *m* 2g¹2 = Barsch. re'chnen {рехнн} [сви. rehnanōn] *l* *tr.*, *intr.* (h), катк. refl. рачунати; а) an den Fingern ~ рачунати на прсте; von e-m gewissen Zeitraume an ~ рачунати (почев) од извесног доба; von heute an gerechnet рачунајући од данас, почев од данас; nach Stunden ~ рачунати на часове (и. по часовима); б) ich kann ~ (ja) умем да рачунам; aus dem Kopfe ~ рачунати напамет; mit ganzen Zahlen, mit Brüchen, mit Wurzeln ~ рачунати целим бројевима, разломцима, коренима; eins zum anderen ~ са-б(и)рати, збрајати; eins ins andere ~ рачу-

нати једно на друго, рачунати просечно; eins ins andere gerechnet једно на друго рачунато, просечно; *fig.* mit doppelter Kreide ~ запаприти; alles in allem gerechnet кад се све сабере; mit e-r ~ den Miene озбиљна лица као у некога који се задубио у рачунање; с) mit e-m (ab-) ~ v. abrechnen II; *prv.* ohne den Wirt ~ (на)правити рачун без крчмара; d) man rechnet ihn zu den guten (besten) Schriftstellern, man rechnet ihn unter die guten (besten) Schriftsteller он се рачуна (и. он се убраја) (и. рачунају га, убрајају га) у добре (најбоље) писце; e) man rechnet von hier nach Leipzig drei Kilometer рачуна се одавде до Лајпцига три километра; es sind hoch (и. gut) gerechnet drei Kilometer ако се добро рачуна (и. узме), има три километра; es sind, schlecht (и. niedrig) gerechnet, drei Kilometer ако се слабо рачуна, има три километра; f) ohne meine Mühe zu ~ не рачунајући мој труд, да не рачунам(о) мој труд; nicht zu ~, daß... не рачунајући да..., да не рачунам(о) да...; das rechne ich für nichts то (ја) не рачунам ни у шта; e-n für verloren ~ сматрати кога за изгубљена, рачунати да је неко изгубљен; ich rechne es mir zur Ehre, zu... *inf.* сматрам за част да... *praes.*; e-m et. zum Verdienst ~ рачунати што кому у заслугу; ~ Sie das s-m Schmerze zugute одбите му то на бол; g) auf e-n, auf et. (*acc.*) ~ рачунати на кога, на што, рачунати с ким, с чиме; darauf ~ Sie nicht na to (и. с тиме) немојте рачунати; h) gegeneinander ~ (у)поредити, сравњивати. II Re'chnen *n* 1. рачунање, рачун *m*; die Schüler haben heute kein Rechnen ученици немају данас рачун(ања). 2. = Rechnung.

Re'chnen... {рехнн-} * * за Rechen³...

Re'chner {рехнчр} [rechnen] *m* 2l 1. и ~in {~џн} *f* 3c рачунал/ац, -ица, рачунар(ка), *fat.* рачуниц|ја, -ка. 2. = Rechnungsbeamte(r).

Rechnerei' {рехнчрѐ} *f* 3b рачунаница, пусто рачунање *n*, поама за рачунањем.

Re'chnung {рехнџн} [срвн.] *f* 3b 1. = rechnen II 1; в. Bruchz, Buchstabenz, Infinitesimalz, Interessenrechnung. 2. рачун *m*; а) beh. ~ ablegen пол|ожити -агати рачун, да(ва)ти рачун; ist die ~ richtig? је ли тачан рачун? је ли рачун у реду?; die ~ stimmt (nicht) рачун се (не) слаже; auf ~ kaufen купити -овати на рачун (и. *fat.* на креду, на вересију); geschäfte auf gemeinschaftliche ~ machen ортачки радити послове; et. auf seine (и. eigene) ~ nehmen уз|ети -имати што на свој (и. властит) рачун; auf j-s ~ stellen ставити -лати (и. мет|нути -ати) кому на рачун; et. in ~ stellen и. bringen мет|нути -ати (и. ун|ети, -осити) што у рачун, урачуна(ва)ти што; laut ~ zahlen пла|тити -ћати по рачуну; *prv.* richtige ~ macht gute Freunde (и. gute Freundschaft) чист рачун, дуга љубав; б) nach m-r ~ по моме рачуну; nach der ~ dieser Leute по рачуну ових људи; с) *fig.* s-e ~ bei et. (*dat.*) finden имати рачуна при (и. у) чему; dabei finde ich meine ~ nicht немам рачуна при

(и. у) томе; dabei komme ich nicht auf meine ~ го ми не иде у рачун; e-m et. auf die ~ schieben ставити ~ лати што на чији рачун; auf j-s ~ geschoben werden ићи на чији рачун; j-m e-n Strich durch die ~ machen в. Strich 1; die ~ ohne den Wirt machen (на)правити рачун без крчмара; den Umständen ~ tragen водити рачуна о приликама, обазирати се на околности; sich (dat.) ~ auf et. (acc.) machen рачунати с чиме, рачунати на што; auf ~ der Ehre на рачун части; ~ mit ~ leben живети с рачуном (opp. ohne Rechnung).

Rechnungs..., **re'chnungs...** {pexhуn.c-}: ~ablage, ~ablegung *f* ☞ полагање *p* рачуна; ~ableger *m* ☞ полагаач рачуна; ~abnahme *f* ☞ испитивање *p* рачуна; ~abschluß *m* закључак рачуна; ~amt *n*. а) рачуноводство; б) служба *f*скопчана с рачунима; ~art *f* вид *m* рачуна, (основна) рачунска радња; die vier ~arten четири вида рачуна, четири (основне) рачунске радње; ~aufgabe *f* = Rechenaufgabe; ~auszug *m* извод рачуна; ~beamte(r) *m* рачуновођа; ~beleg *m* потврда *f* рачуна; ~betrag *m* износ рачуна; ~buch *n* ☞ књига *f* рачуна, рачунска књига; ~einreichung *f* предаја рачуна; ~fehler *m* (по)грешка *f* у рачуну, рачунска (по)грешка; ~fehler vorbehalten уз ограду да постоји грешка у рачуну; ~form *f* = ~art; ~führer *m* рачуновођа; ~führung *f* рачуноводство *n*; ~geld *n* = ~münze; ~geschäft *n* рачуноводство; ~hof *m* = Oberrechnungskammer; ~irrtum *m* = ~fehler; ~jahr *n* ☞ рачунска година *f*; ~kammer *f* државно рачуноводство *n*, Главна контрола; ~legung *f* = ~ablegung; ~meister *m*: jн.: а) = Rechenmeister; б) = Rechenknecht; ~münze *f* замишљен (и. рачунски) новац *m*; ~offizial *m* jн. = ~führer; ~pflichtig *a* који (је) дужан да) полагаје рачун; ~pflichtigkeit *f* дужност полагања рачуна; ~posten *m* став(ка) *f* у рачуну; ~prüfung *f* испитивање (и. проверавање) *p* рачуна; ~rat *m* члан Главне контроле; ~revisor *m* рачуноиспитач, проверавач рачуна; ~tabellen, ~tafeln *f* pl. = Rechenknecht; ~träger *m* водаца рачуна, који се обазире на прилике, околности; ~trägerei' *f* стално (и. путо) вођење *p* рачуна, обазирање *p* на прилике; ~wesen *n* рачуноводство.

recht' {pexh} [сврн. reht] а б. *compr.* 1. [сврн., лат. dexter] (opp. link) а) десни; der ~e Arm десна мишица, десна рука; ~e Hand десна рука, десница; *fig.* j-s ~e Hand sein бити чија десна рука; ~e Seite десна страна (уп. 9); ☞ ~er Flügel десно крило; б) die Rechte *s* *f* десница; in meiner Rechten у мојој десници; zur Rechten gehen ићи десно, ићи с десне стране, ићи с десна; auf der Rechten на десници (у скупштини); в) *adv.* ~s {~c} (opp. links) десно, на десно; ~s des Rhein(e)s десно од Рајне; sich ~s halten (wenden) држати (окренути) десно; wenn Sie ~s wollen, will er links Ви црно, а он бело: ~s sein бити дешњак; nach ~s удесно, надесно; ~s von mir десно од мене; von ~s her с десна, с десне стране; nach ~s hin (на)десно; von ~s

nach links с десна у (и. на) лево. 2. [лат. rectus] (opp. schief) прав; ~er Winkel прав угао, прав кут; Rechter {pexhуp} *m* прав (угао, кут); die drei Winkel e-s Dreiecks sind gleich zwei Rechten три угла у троуглу (и. три кута у трокуту) једнака су са два права. 3. прави, тачан; прикладан, подесан; згодан; *adv.* добро, ваљано, како ваља; а) *beh.* са *s*: das ist der ~e Mann и. der Rechte (für uns) овакав (нам) човек треба; то је човек какав (нам) треба; am ~en Orte где треба и кад треба; an den Rechten kommen наићи на кога треба; das ist nicht der ~e Schlüssel то није прави кључ; der ~e Weg прави пут; zur ~en Zeit на време; *fig.* в. Ding 1, Fleck 2; б) *beh.* са *v*, често *adv.*: j-m ~ geben да(ва)ти кому за право; gehe ich hier ~ (и. ist das der ~e Weg) nach der Leipziger Straße? је л' се овуда иде у Лајпцишку улицу?; es geschieht ihnen ganz ~ тако им баш и треба; ~ haben и. behalten имати право; Sie haben ~ имате право (уп. mit Recht); der Stärkere hat immer ~ јачи има увек право; нејачица правду губи; јачи тлачи; habe ich ~ gehört? јесам ли добро чуо?; komme ich Ihnen ~? да Вас не узнемиравам?; Sie kommen gerade ~: а) долазите у згодан час; б) наишли сте где треба; was ~ ist што је право; alles, was ~ ist правица пре свера; mehr als ~ ist више него што треба; bin (komme) ich hier ~ bei (zu) Herrn N.N. дали овде станује господин Н.Н.?; bist du nicht ~ hier? јеси ли ти при свести?; nicht ~ bei Verstande sein не бити при памети; mir ist nicht ~ (zu Mute и. zu Sinne) не осећам се најбоље, нисам баш добро; es ist ~ von Ihnen, daß Sie... добро сте урадили што...; wenn (и. wo) mir ~ ist ако се не варајам; das ist ~!, so ist es ~!, *ell.* ~!, ~so!, so ~! врло добро! сасвим тако! тако треба!, евала!; ~tun чинити своју дужност; *prv.* tue ~ und scheue niemand! в. tun; ganz ~ тако је; погодили сте; ganz ~, aber... оно, јесте тако, али...; auch ~! па може и то!, и то је добро!; ~ und billig право и поштено; das ist nicht mehr als ~ und billig то је таман колико је право и поштено; *prv.* в. billig 1; das ~e Wort права реч, тачна реч. 4. прави, истински; као *adv.*: а) = sehr, веома, врло, јако, здраво; б) свакако; ~e Freude права (и. истинска) радост; ~e Kinder *n* pl. законита деца; da wäre ich ein ~er Narr, wenn ich das täte на ја бих био права луда кад бих то учинио; sie ist ein rechtes Weib она је права жена; *adv.* nicht ~... не... баш, не... управо; nicht ~ wissen не знати баш, не знати (у)-право; ich bin ~ begierig darauf баш сам радознао за то; о bitte ~ sehr! а) молим, молим лепо, нема на чему, б) молићемо!, извините!; (so) ~ als ob... баш као да...; ich glaube es Ihnen doch nicht ~ не верујем Вам богзна колико; не верујем Вам много; катк. * * а место *adv.* ~е (место) ~) gute Leute врло добри људи; јако добар свет; ein ~er dummer Streich грдна глупост. 5. у вези са erst: ich habe geliebt, nun lieb' ich erst ~ волео сам (и.

досада), а сада тек волим; jetzt erfahren Sie es erst ~ nicht а тек сада нећете дознати; још мање ћу Вам сада рећи. 6. ваљан, добар, важан, значајан, знатан; er hat et. Rechtes gelernt (на)учио је ваљане ствари; es ist nichts Rechtes (то) није богзна шта; *iro.* du bist mir auch der Rechte! ти си ми красник!; das ist mir der Rechte такав ми треба; *iro.* das ist (auch) was Recht(e)s! (и) то је дивота!; er hält sich für was Rechtes он мисли да је нешто (и. нека сила); er will et. Rechtes sein он се прави важан; nach dem (и. zum) Rechten sehen гледати шта се ради; er sieht nach was Rechtem aus (он) личи свету; *iro.* das war ~ freundschaftlich von dir, ein ~es Freundschaftstück то је било веома пријатељски од твоје стране. 7. mir ist's ~, mir kann (п. soll) es: a) ~sein право ми је, пристајем, b) ganz ~ sein сасвим ми је право, све ми је право, не тражим боље; das ist mir ~ то ми је таман; das ist mir nicht ~ то ми није право; ihm wird es auch ~ sein и њему ће бити право; wenn es Ihnen ~ ist ако Вам је право; ако Вам је згодно; das ist mir eben ~ то ми баш треба; то ми баш добро дође; das wäre mir gerade ~ то би ми добро дошло; ihm ist es schon ~, wenn... он већ пристаје, ако...; ihm ist alles ~ њему је све право; man kann ihm nichts ~ machen не можеш му никако удесити (и. угодити); *prv.* man kann es nicht allen ~ machen не може човек целом свету угодити. 8. (*opp.* Stief...) mein ~er Bruder мој рођени брат; un-leiblich 4. 9. ~e Seite лице (*opp.* linke Seite наличје). 10. in allen Sätteln ~ sein = gerecht (1 2); шв.: ~ in keinen Schuh ни за шта не бити; готово † е-п ~sprechen ослободити кога, огласити кога за невина.

Recht² {~} [recht¹] *n* 2g (*gen.* катк. ~ens, в. 1) 1. право; ~ der Erstgeburt право старешинства; ~ des Stärkeren право јачера; das ~ haben auf... (*acc.*) имати право на (*acc.*); ein ~ haben über... (*acc.*) имати право над чим; ich habe ~, das zu tun имам право да то (у)радим; mit welchem ~е? с којим правом?; mit vollem ~е с пуним правом; mit ~ с правом; mit ~ oder Unrecht с правом или без права; mit um so mehr ~ и. größerem ~е са (у)толико више права; са (у)толико већим правом; утолико пре; seine ~е verteidigen бранити своје право; seine ~е geltend machen прибавити важење своме праву; von seinem ~е Gebrauch machen употребити ~авати своје право; auf seine ~е verzichten одрећи се ~иати се својих права; seine ~е übertragen пренети ~осити своје право; in j-s ~е eingreifen закорачи(вати) у чија права; dein ~ muß dir werden доћи ћеш до свога права: *prv.* в. Kaiser; b) ~ über Leben und Tod право над животом и смрти; das ist gegen alles ~ то је против сваког права; nach ~ und Gesetz по праву и закону; von ~s wegen: a) законским путем, путем закона; b) *fig.* по правди, по правичи, с (пуним) правом; den Weg ~ens ergreifen прибећи-гавати суду (и. правди), поћи судским путем; im Wege ~eis

судским путем; das ist ~ens то је основано на праву; zu ~ bestehen с правом постојати, постојати на основу закона, бити освештан законима. 2. правила *f*, правда *f*, правичност *f*, право; Gnade für ~ ergehen lassen помиловати; ohne ~ без правде; das (gute) ~ auf seiner Seite haben имати правду на својој страни; ~ muß (doch) ~ bleiben правда мора остати правда; *prv.* в. Gewalt 2; j-m ~ widerfahren lassen исправити неправду према кому, да(ва)ти кому његово право. 3. права *npl.*; право, закони *m pl.*; Student *m* (Doktor *m*) der ~е студент (доктор) права; die ~е studieren учити права; bürgerliches (kanonisches, römisches) ~ грађанско (канонско, римско) право. 4. правосуђе, правда *f*; das ~ anrufen прибећи-гавати правосуђу, тражити правду; ~ sprechen делити правду, (пре)судити; j-m zu seinem ~ verhelfen помоћи кому да дође до свога права; sich selbst ~ verschaffen сам прибавити ~лати себи право (и. правду). **Re'chte** {~} a) *m*, *f*, *n* 9l в. recht¹ 1, 3, 6; b) *npl.* в. Recht² 1.

Re'cht..., **re'cht...** {pəxt-}: ~eck *n* ∧ правоугаоник *m*, правокутник *m*; ~eckig *a* ∧ правоугли, правокутни.

re'chten {pəxt-} [Recht] *intr.* (h) 15c парбити се, судити се, парничити се; *fig.* = hadern 1 1; er hat immer zu ~ und zu fechten стално се парби (и. парничи) и кавжи.

Re'chtens {~c} *gen.* од Recht².

Re'chte(r) {pəxt-(r)} *m* 9l в. recht¹ 2, 3, 6. [сна.] rechter|hand {pəxt-r|χānt} [recht¹] десно, с де-| re'chter|seits {pəxt-r|zāts} [recht¹] с десне| **Re'chte(s)** {pəxt-(c)} *n* 9l в. recht¹ 6. [стране.] **Recht¹...**, **recht¹...**: ~fertige *a.* a) = ~haberisch; b) † = gerecht; ~fertigen [срвн.] *tr. refl. insep.* оправда(ва)ти; sich ~fertigen оправда(ва)ти се (bei j-m wegen et. *gen.* код кога због чега, за што); ~fertiger *m* оправдавалац, оправдавач; ~fertigung *f* 3b оправда(ва)ње *n*; ~fertigungs|grund *m* правдајући разлог; ~fertigungs|schrift *f* правдајући спис *m*, оправданица; ~flächig *a* min. правопахат; ~gängig *a* = ~läufig; ~geschwister|kind *n* брат (и. сестра) од стрица, брат (и. сестра) од тетке; ~gläubig *a* правоверан; ~gläubige(r) *s* правоверник, -ца; ~gläubigkeit *f* правоверност; ~haben *n* = ~haberei; ~haber(in) *f* *m* 2l (3c) протеривало, парничар(ка), преганало, свађалица; ~haberei' {~χāb-rā} *f* 3b протеривање *n*, преганање *n*, парничење *n*, парбљење *n*; ~haberisch {~χāb-rāš} *a* протеривачки, преганачки, свађалички; ~händige(r) *s* 9l дешњак, -а; ~läufig *a* ∞ унапредан, са запада на исток (*opp.* rückläufig).

re'chtlich {pəxtlīx} [свн.] *a* 1. (= rechtschaffen) а) честит, поштен; праван, законит, правичан, праведан; ~er Mann људски човек. 2. правни, судски; законски; ~er Beistand правозаступник; durch ~е Mittel судским путем; ~es Interesse законска камата; ~verfahren судски(и путем) терати, правно поступити. 3. *fat.* ваљан, поштен, уљудан; *adv.* ваљано, уљудно.

Re'chtlichkeit {~кд'т} [rechtlich] *f* 3b б. *pl.* честитост, часност, ваљаност, законитост; правичност, праведност; *уп.* Rechtschaffenheit.
Re'cht..., **re'chts...** {~пхтс-} *2* ¹liebend *a* правдољубив;
¹linig {~лин'х} *a* праволини(ј)ски, правоцртни; ²los *a*: а) бесправан, без права, стављен ван закона; *adv.* бесправно; б) (и *adv.*) незаконит(о), противзаконит(о); ~
¹losigkeit *f*: а) бесправност; б) незаконитост, противзаконитост; ²mäßig *a* законит; ²mäßige Frau законита жена; правичан, праведан; *adv.* законито, правично, праведно; ~
²mäßigkeit *f* законитост. [в. recht¹ 1с.]
rechts {~пхтс-} [recht¹] предикативан *a* и *adv.*
Re'chts..., **re'chts...** {~пхтс-} [gen. од Recht²; rechts од recht¹]: ~¹abmarsch *m* × отступање *n* у десно; ~²abtretung *f* уступање *n* права; ~
²altertümer *n pl.*: deutsche ~altertümer старине немачкога права; ~ame {~пхтс'ам} [срвн.] *f* 3b = Gerechtigkeit 2; ~²anschauung *f* правни поглед *m*; ~²anspruch *m*: а) полагање *n* права засновано на праву; б) право (auf acc.: на); ~²anwalt *m* правозаступник, адвокат, (право)бранилац, (Хр.) одветник; ~
²anwältin {~ан'велт'ин} *f* 3с правозаступница, жена адвокат, одветница; ~²anwaltschaft *f*: а) правозаступништво *n*, адвокатура, правобранилаштво *n*, (Хр.) одветништво *n*; б) правозаступничка (и адвокатска) канцеларија; ~²auspruch *m* = ~spruch; ²beflissen *a* одан изучавању права; који изучава права; ~
²beflissene(r) *s* студент(киња) права, правник; ~²begriff *m* правни појам; ~²beistand *m* правни саветник, правобранилац, правозаступник, адвокат; ~²belehrung *f* правна поука, поука у правном питању; ~²beraubung *f* лишење *n* права; ²beständig *a* = ~gültig; ~²beständigkeit *f* — ~gültigkeit; ~
¹bewegung *f* × кретање *n* у десно, покрет *m* у десно; ~²beweis *m* правни доказ; ~²bewußtsein *n* правна свест *f*; ~²bildung *f* правничко образовање *n*; ~²boden *m* правно тле *n*, правна основа *f*; ~²bot *n* шв. = Urteil.
Recht'..., **recht'...** {~сх'фен} [recht geschaffen] *a*: а) исправан, честит, поштен, ваљан; *et.* Rechtschaffenes lernen ваљано што (на)учити; б) *adv.* ваљано, честито, поштено, добро; *er küßte sie* ~schaffen *n.* *er gab ihr e-n* ~schaffenen Kuß он је поштено (= жестоко) пољуби; ~schaffen häßlich поприлично ружан; *an e-m* ~schaffen handeln, ~den Rechtschaffenen *an e-m* machen поштено (у)радити (и. поступити) према коме; *sich* ~schaffen wehren ваљано се бранити; ~schaffenheit {~сх'фен-х'а'ит} *f* 3b исправност, честитост, ваљаност; ~
²schreib|buch *n* правописница *f*, књига *f* о правопису; ~²schreiben *ser.* правописно писати, писати по правопису; ~²schreib|frage *f* правописно питање *n*, питање правописа; ~
²schreiben *n* правописно писање, писање по правопису; ~²schreibung *f* правопис *m*; ~²sl-drehend *a* ~ који обрће надесно; ~²seitig *a* који се налази (и. који је) с десне стране, десни.
Re'chts..., **re'chts...** {~пхтс-} *2* ¹erfahren *a* искусан у праву, добро упућен у правна питања; ²fä-

hig *a* правно способан (за што); ~²fähigkeit *f* правна способност (за што); ~²fall *m* споран случај; ²fällig *a*: ~²fällig werden изгубити спор; ~²forderung *f* правно (и. законски) основан захтев *m*, основано тражење *n*; ~²form *f* правни облик *m*, правна форма; ²förmig *a* у правном облику, у правној форми; ~²frage *f* правно питање *n*; ~²freund *m* = ~beistand; ~
¹galopp *m* десни трк (и. галоп); ~²gang *m* правни поступак; ~¹gängig *a* × који се обрће на десно, увијен на десно; ~²gebrauch *m* правни обичај; ~²gefühl *n* правно осећање; ~
²gelehrsamkeit *f* права *n pl.*, правне науке *f pl.*; ²gelehrt *a* добро упућен у правне науке (и. у права); ~²gelehrte(r) *m* правник, познавалац права, зналац закона; ~²gemeinschaft *f* правна заједница; ~²geschäft *n* правни посао *m*; ~²gewunden *a* увијен надесно, надесно завојит; ~²gleichheit *f* правна једнакост, једнакост пред законима; ~²grund *m* разлог; ~²grundsatz *m* правно начело *n*; ²gültig *a* правноважећи, правоваљан, пуноважан; *уп.* ~²kräftig; ~²gültigkeit *f* правно важење *n*, правоваљаност; *уп.* ~²kraft; ~²handel *m* = Prozeß 1; ~²hängig {~хен'х} *a* у спору; пред судом; ~²hängigkeit {~кд'т} *f* налажење *n* у спору (и. пред судом); ~²hilfe *f* помоћ правде; *im Wege der* ~hilfe судским путем; ~
²kandidat *m* кандидат права; ~²kniff *m* правна смицалица *f*; ~²konsulent *m* правни саветник; ~²kosten *pl.* = Gerichtskosten; ~²kraft *f* законска сила, сила закона; *e-m* Ausspruch ~²kraft erteilen оснажити пресуду; ~²kraft erlangen = ~²kräftig werden; ~²kräftig *a* правоснажан, који има законску силу, са силом закона, извршан; ~²kräftig machen оснажити (ва)ти; ~²kräftig werden доби(ја)ти законску силу (и. силу закона); ~²kränkung *f* повреда права; ~²kunde *f* = ~gelehrsamkeit; ~²kundig *a* = ~gelehrt; ~²kundige(r) *m* = ~gelehrte(r); ~²lehre *f*: а) правна наука; б) наука о праву; ~²lehrer *m* професор права; ~²mittel *n* правно (и. законско) средство, призив *m*; *ein* ~mittel einlegen поднети жалбу вишем суду, уложити призив; ~²norm *f* = ~regel; ~²pflege *f* правосуђе *n*; ~²philosophie *f* филозофија права. [суђе *n.* 1
Re'cht|sprechung {~пхт|шп'рехун} *f* 3b право-
Re'chts..., **re'chts...** {~пхтс-}: ~²regel *f* правно правило *n*, правна норма; ~²rheinisch *a* (који је и. који се налази) на десној обали Рајне, с десне стране Рајне; ~²sache *f* = Prozeß 1; ~²schule *f* правна школа; ~²schuß *m* × метак у десно; ~²schutz *m* правна заштита *f*, заштита закона; ~²schwenkung *f* × захођење *n* десним крилом; ~²sinn *m* = ~gefühl; ~²sprache *f* судски језик *m*; ~²spruch *m*: а) (судска) пресуда *f*, (судско) решење *n*, (судска) одлука *f*; б) изрицање *n* пресуде; ~²staat *m* правна држава *f*; ~²stand *m* × = Gerichtsstand; ~²streit *m*: а) = Prozeß 1; правни спор; б) правна препирка *f*, распра *f* о праву, распра о правном питању; ~²subjekt *n* правни субјекат *m*; ~²titel *m* правни вид; ~²über {~пхтс|у'б'р} *adv.* надесно; ~²ufer-

bahn *f* пруга (и. железница) десном обалом; **ul(e)rig** {~ф(и)р(и)л} *a* надесној обали; **um!** {рехтс|ум} *adv.* надесно!; **um** *kehrt!* надесно круг!; **unfähig** *f* правна неспособност (за што); **ungültig** *a* правно неважећи, правно непуноважан, незаконит; **ungültigkeit** *f* правно неважење *n*; **urkunde** *f* правна исправа; **verbindlich** *a* (dv.) (законски) обавезан(но); **verbindlichkeit** *f* обавезност; **verdreher** (in *f* 3c) {~фёрдрер- (ан)} *m* 2l извртач(ица) закона, изигравач(ица) закона; **verdreherei** {~фердрера} *f* 3b, **verdreher** *f* извртање (и. изигравање) *n* закона; **verfahren** *n* правни поступак *m*; **verfassung** *f* судско устројство *n*; **verhandlung** *f* судска расправа; **verletzung** *f* повреда закона; **verständlich** *a*, **verständig** *m* = **gelehrt** (er); **vorbehalt** *m* задржавање *n* права; **unter vorbehalt** без уштрба по моја права, не крјећи моје право; **weg** *m* судски пут; **den weg beschreiten** поћи судским путем, обратити се суду; **wegen** * *adv.* в. Recht² 1; **wein|säure** *f* десна винска киселина, винска киселина која окреће поларизациону раван надесно; **widrig** *a* противзаконит, незаконит, неправедан, неправичан; **wissenschaft** *f* = **gelehrsamkeit**; **wohl|tat** *f* доброчинство *n* закона; **zug** *m* = Instanz; **zustand** *m* правно стање *n*, стање правосуђа, углед закона; **zwang** *m*. a) законска (и. правна) присила, законска принуда; b) надлежност, меродавност.

Recht..., **recht...** {~тун} *n* чињење (и. делање) онога што је право; **wärts** *adv.* (на)десно; **wink(e)lig** *a* ∧ правоугли, правокутан; *adv.* правоугло, правокутно, под правим углом (и. кутом); **winklichkeit** *f* правоуглост, правокутност; **zeitig** *a*: a) благовремен, у прави час; b) *adv.* благовремено, на време; **zeitigkeit** *f* благовременост. [вратило.]

Reck! {рек} [дн. rek „Querstange“] *n* 2g gym. **Reck...** {рек} [recken]: **bank** *f* = Folterbank; **baum** *m* = **holder**; **bein** *n* = Streckbein. **Recke!** {рек} [свн. recheo „туђинац, прогнаник“] *m* 3a узв. ст. 1. див, горостас. 2. јунак; tapferer ~ јуначина.

Recke {~} [Reck] *f* 3b 1. истезач *m*, алат за истезање коже. 2. постоље *n* од мотки за вешање обојене тканине. 3. постоље под летви са кукама за вешање испредених конаца. 4. † истезање *n*, тегљење *n*. 5. † мера од 12—

Reckeisen *n* гвозде за истезање. [16 аршина.] **recken** {рекн} [свн.] *tr.* 1ba истезати, теглити; (ис)пружити, испружати; die Glieder ~ = sich recken (und strecken). II sich ~ истезати се, теглити се; sich ~ (und strecken) теглити се, протезати се. III **Recken** *n*, **Reckung** *f* истезање, тегљење; Recken der Glieder тегљење, протезање.

reckenhaft {рекнхфт} [Recke¹] *a*, *adv.* дивовски, циновски, горостасан, -но, јуначки. **reckig** {рекх} [recken] *a* 1. тегљив. 2. prov. коме се тегли, дремљив.

Reck...: **holder** *m* = Wacholderbaum; **stange** *f* вратило *n*, **übung** *f* вежба(ње *n*) *f* на вратилу; **walzen** *f* pl., **walz|werk** *n* ваљци *m* pl. за истезање, ваљалоница *f* за истезање.

Redakteur {редактор} [фр.] *m* 2g¹, **in** {~ун} *f* 3c редактор, -ка, уредник, -ца.

Redaktion {редакцион} [новолат.] *f* 3b редакција, уредништво *n*. [ски, уређивања (gen.).] **redaktionell** {редакционел} [лат.] редакци(ј)-**Redaktions...** {~онс-} (око) уређивања, за уређивање, редакци(ј)ски.

Redaktor {редактор} [лат.] *m* = Redakteur.

Re|de {ред} [свн. red(i)a; *лат. ratio] *f* 3b 1. говор *m*: a) (б. pl.) die ~ ist ihm vergangen изгубио је (моћ) говор(а); die ~ kehrt ihm wieder враћа му се (моћ) говор(а); die Gabe der ~ дар говора; er kann mit der ~ nicht gut fort он тешко говори; b) (б. pl.) gebundene ~ песничство *n*; ungebundene ~ проза; gehobene ~ узвишен говор; ich kenne ihn an s-r ~ познајем га по говору. 2. говор *m*, реч; davon ist keine ~: a) о томе нема ни речи; разуме се (по себи); b) и: davon kann keine ~ sein о томе нема ни говора, о томе не може бити ни речи; es kam hiernach die ~ auf... (acc.) после се поведе реч о...; in ~ stehend о коме (и. о којој) је реч; s-n ~ nach по његовим речима; vergessen Sie Ihre ~ nicht немојте заборавити где сте стали; немојте заборавити шта сте хтели рећи; das ist gar nicht der ~ wert не вреди ни да се говори о томе; wovon ist die ~?: a) о чему је говор; b) о чему је реч; fig. j-m in die ~ fallen уна|сти -дати кому у реч; das ist meine ~ immer gewesen то сам увек говорио; als ob davon die ~ wäre! као да је о томе реч!; es war von Ihnen die ~ o Вама је било речи. 3. говор *m*, беседа, слово *n*; eine ~ halten (о)држати говор, говорити (ан е-п кому). 4. глас *m*, говоркање *n*; es geht die ~ говори се; проносе се гласови; sich nicht an die ~n der Leute kehren не обазирати се на оно што свет прича; es gehen allerlei ~n von ihm свашта се говори о њему; проносе се свакојаки гласови о њему. 5. e-m ~ und Antwort stehen (и. auf et. geben), e-m ~ stehen одговарати кому, да(ва)ти рачуна кому (о чему); j-n über et. (acc.) zur ~ stellen (по-)тражити рачуна од кога о чему.

Re|de..., **re|de...** {ред-}: **akt(us)** *m* час декламација и рецитовања; **akzent** *m* говорни нагласак; **bau** *m* склоп говора; **bild** *n* сликовит израз *m*, говорна слика *f*; **blume** *f*, **blüte** *f* троп *m*, метафора, говорна слика; **fertig** *a* који уме да (од)говори, увек готов да говори; **fertigkeit** *f* речитост; **figur** *f*, **floskel** *f* = **bild**; **fix** *a* = **fertig**; **fluß** *m* ток речи; **form** *f* облик *m* говора; **freiheit** *f* слобода говора; **fügung** *f* говорни склоп *m*, склоп говора; **gabe** *f* дар *m* говора; речитост; **gewandt** *a* вешт у говору, речит; **kunst** *f* говорничтво *n*, беседничтво *n*, речитост; **künstelei** *f* говорничка довијања *n* pl.; **künstler** *m* вештак у го-

вору, говорник, беседник; ~*kürze* *f* краткоћа говора; ~*lehre* *f* говорничка (и. беседничка) наука, реторика; ~*lust* *f* разговорност; ~*lustig* *a* разговоран; ~*mächtig* *a* који има моћ говора.

re'den (реден) [сврн. red(i)ön] *I intr. (h)* и *tr. 15c*
1. говорити; зборити: а) као *intr.* ~ *um zu* ~ говорити колико да се говори; *wenn man ihn ~ hört* кад га човек слуша да (и. где) говори; *Sie haben gut ~* лако Вам је говорити; *vor Gericht ~* говорити на суду; *vor der Öffentlichkeit ~* јавно говорити; *zum Volke ~* говорити народу, (о)држати говор народу; б) *си прр.*: *an e-n* (вх. у употреби *zu e-m*) ~ говорити кому, обратити се кому; *e-m an die Ehre ~* говорити на уштрб чије части; *auf Gott und die Welt ~* осути на Бога и свет; *aus ihm redet die Verzweiflung* из њега говори очајање; *gegen e-n, et. ~* говорити против кога, чега; *in e-e Angelegenheit ~* мешати се (говором) у неку ствар; *j-m ins Gewissen ~* гледати пробудити (и. раздрмати) чију савест; *das ist alles in den Wind geredet* то је све у ветар; *mit j-m ~* говорити (и. разговарати) с ким (*über acc. и. von dat.*: о); *mit e-m zu ~ anfangen* заподенути разговор с ким; *mit sich ~ lassen* бити разложен, слушати разлоге; *mit sich selbst ~* сам се са собом разговарати; *nach menschlichen Begriffen zu ~* људски говорењо; до говорим(о) по људском схватању; в. *Mund* 3; *neben der Wahrheit ~* обилазити истину, лагати; (*langes und breites*) *über et. (acc.) ~* говорити о чему (надугачко и нашироко); *es wird darüber geredet* говори се о томе; *über Politik* итд. ~ говорити о политици; *von et. (anderem) ~* говорити о нечем (другом); *zu j-s Herzen ~* говорити чијем срцу; *das Beste zur Sache ~* говорити у корист чега; *zu j-s Schaden ~* говорити на чију штету, против кога; с) *са adv.*: *laut ~* гласно говорити; *jetzt redet er ganz anders* сад говори сасвим другаче; ~ *Sie nur weiter!* говорите само даље!; в. *Leber* 2; *heute so, morgen so ~* данас говорити овако, сутра онако; *hin und her ~* говорити о свему и свачему; *viel ~ und wenig* много зборити, а мало творити; *er redet in singendem Tone* он (чисто) пева кад говори; *er hat nicht viel zu ~* он не значи много; он није богзна шта(тамо); *priv. wo viel geredet wird, geschieht wenig* где се много збори, ту се мало твори. 2. *tr. и refl.*: а) говорити; проговорити; рећи; причати; *Böses über die Leute ~* говорити рђаво о људима, оговарати људе; *er hat nicht ein Wort geredet* није ни речи проговорио; ~ *Sie kein Wort mehr!* ни речи више да нисте рекли!; *was redet er nur da von seinen Verdiensten!* та шта нам прича о својим заслугама!; *was ~ Sie da schon wieder?* та шта ми (ту) причате?; *mögen sie reden, was sie wollen* нека причају што хоће; *fig. 2* *rede Dolche, rede Schwerter!* нека твоје речи буду као оштрица потајца, мача; *eine Sprache ~* говорити неки језик; *er redet geläufig*

Deutsch он говори течно немачки; *j-m das Wort ~* говорити у чију корист, казати коју реч за кога; б) (са ознаком последице:) *er hat mich taub geredet* уши ми је заглуноу говорећи (и. својим говором); *sich heiser ~* промукнути говорећи; *sich müde ~* уморити се (и. (по)сустати) говорећи; *sich e-n Prozeß an den Hals ~* навући себи на врат спор говором својим; *e-m et. aus dem Sinn ~* = *ausreden* I 9; *sich in Wut hinein ~* пасти у ватру говорећи. II ~ *d p. pr. и a особ. fig.* који говори, говорећи; речит, изразит; ~ *de Blicke* погледи који говоре; *redende Künste f pl.* говорне уметности, песништво и беседништво; *redende Person* (са)говорник, -ца; *der Redende* говорник. III *Re'den n* говорење, зборење, говор *m*, реч *f*; *das Reden* wird ihm schwer он тешко говори; *Reden ist Silber, Schweigen ist Gold* реч је сребрна, ћутање је злато; *wenn er ins Reden hineinkommt* кад се захукта да говори; *all Ihr Reden ist umsonst* све што говорите узалуд Вам је; *das mit sich selbst Reden* разговор са самим собом; *viel Redens von et. (dat.)* machen дићи грају око чега; *er macht viel Redens davon* надао је грдну грају око тога.

Re'dens|art (реденс-) *f* начин *m* говор(ењ)а, начин изражавања, израз *m*, изрека; *das ist nur so eine ~* тако се каже; тако се говори; *deutsche ~* германизам *m*; *lange ~en* machen развести; *schöne ~en* лепе речи; *stehende ~* одомаћен израз, одомаћена изрека; *nur keine ~en!* без много речи!; без цифрања!

Re'dens|weise {~} *f* в. *Redensart*.

Rederei (редери) *f* 3b = *Gerede* 2.

Re'de..., *re'de...*: ~ *satz m* период; ~ *Scheu a* који се плаши (и. боји) да говори; ~ *scheu f* плашење *n* (и. бојаза) од говор(ењ)а; *er hat große ~scheu* он се грдно плаши да говори; ~ *schlacht f* битка речима, беседнички бој *m*; ~ *schmuck m* говорни украс, урес говора, стилски украс; ~ *schwall m* бујица *f* речј; ~ *schwulst m* надувен говор; ~ *schwung m* говорни полет; ~ *sucht f* појама за говорењем (и. за зборењем); ~ *teil m gr.* врста *f* речи; ~ *teilchen n* речца *f*; ~ *ton m* говорни тон, тон говора; ~ *übung f* вежба(ње *n*) *f* у говору (и. у бесеђењу); ~ *umschweife m pl.* заокוליшни изрази; ~ *weise f* начин *m* говор(ењ)а, изговарање *n*, изговор *m*; *gr.* начин *m*; ~ *wendung f* говорни (и. језички) обрт *m*. *redigie'ren* (редигирен) [фр.] *I tr. 15g* редиговати ((скупити и) уредити, уређивати; саставити). II *Redigie'ren n* 2l б. *pl.* редиговање ((скупљање и) уређивање; састављање).

re'dlich (редлих) [сврн.; *Rede] *a* 1. (в. *ehrlich* 1, *rechtschaffen* а) (*opp. unredlich*) поштен, честит, ваљан; *ein ~er Mann* поштен човек; *sein ~es Herz* његово поштено срце; ~ *e Absichten* поштене намере; *adv.* поштено, часно, исправно. 2. вх. *adv.* = *rechtschaffen* б, поштено, ваљано (в. *tüchtig, gehörig*); *ich habe mich ~ geplagt* поштено сам се (на)мучио; *er meint es ~* он поштено мисли; он ту има поштене намере; он је ту доброна-

меран; sich ~ bemühen истински (и. искрено) се (по)трудити.

Re'dlichkeit {~кѣт} [redlich] *f* 3b поштење *n*, чашност, исправност; er ist die ~ selbst он је оличено поштење; в. и *treu* II.

Re'dner {реднѣр} [свн.; *reden] *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3с говорник, -ца, беседник, -ца.

Re'dner..., **re'dner...** {реднѣр-}: ~amt *n* беседничка служба *f*; ~blume *f* говорнички (и. беседнички) цвет *m*; ~bühne *f* говорница; ~ei' {реднѣрѣ} *f*. а) говорништво *n*, беседништво *n*; б) саме речи *f* pl., шупље фразе *f* pl.; ~gabe *f* говорнички дар *m*, беседнички дар; ~gebärde *f* говорнички (и. беседнички) покрет *m*; ~isch {реднѣрѣш} *a*, *adv.* говорнички, беседнички; ~kunst *f*: а) говорничка (и. беседничка) вештина (и. уметност); б) говорничка (и. беседничка) мајсторија; ~n {реднѣрн} *intr.* (h) 15b понашати се као беседник; ~schlacht *f* говорничка (и. беседничка) битка, бој *m* говорника; ~stuhl *m* говорница *f*; ~talent *n* = ~gabe. Уп. и *Rede...*

Redou'te {редут} [фр.] *f* 3b 1. X редут *m* (затворен окол). 2. = Maskenball.

re'd selig {рет-} *a* говорљив, разговоран.

Re'dseligkeit {ретселѣхѣт} *f* 3b (б. pl.) говорљивост, разговорност. [Gesprächigkeit.]

Re'dsprächigkeit {ретшпрехѣхѣт} *f* 3b jн. =

Reduktio'n {редукѣиѣн} [лат.] *f* 3b A, итд. редукција (свођење; смањивање, смањење; ослобођавање од кисеоника).

Reduktio'ns... {~ѣнс-}: редукциони.

reduplizie'ren {редуналицирѣн} *tr.* 15g редупликовати, удвојити, -авајати.

reduzie'rbar {редуцирбар} [лат.] *a* сводљив (auf *acc.*: на); смањљив; ослободљив од кисеоника.

Reduzie'rbarkeit {~кѣт} *f* 3b сводљивост; смањљивост; ослободљивост од кисеоника.

reduzie'ren {редуцирѣн} I *tr.* и *sich* ~ 15g (sich) ~ редуковати (се); свести (се), сводити (се); смањити (се), -вати (се); ослободити (се) -ађати (се) од кисеоника; *fig.* er sieht (sehr) reduziert aus смањио се; дошао никакав. II **Reduzie'ren** *n*, **Reduzie'rung** *f* редуковање, редукција; в. *Reduktion*.

ree! {ре} *int.* в. *re*.

Ree'de {редѣ} [дн. од срдн. *reden*, сврн. *reiten* „о-, спремити“] *f* 3b A лука, сидриште *n*, рада; *beschlossene* ~ заклоњена (и. заштићена) лука; *offene* ~ отворена лука, (од ветрова) незаштићена лука. [закупац брода.]

Ree'der {~р} [Reede] *m* 2l A бродовласник; B

Reederei' {редѣрѣ} *f* 3b A 1. метање *n* посаде (и. момчади); B узимање (и. давање) брода под закуп, закупљивање (и. изнајмљивање) брода. 2. друштво (и. удружење) *n* бродовласника. [reffen.]

Reef {реф} *n* 2g, **ree'fen** {~н} *tr.* 15a в. **Reff²**, I **Reef...** в. **Reff...**

ree'l {реел} [фр. *reel*] *a* 1. = *real* I. 2. поштен, исправан, честит; ~er Мапп исправан (и. честит) човек; *ein* ~es Haus добра и чврста кућа, кућа како ваља; ~e Preise *m* pl. поштене (и. пристојне) цене *f* pl.; ~e Ware

добра роба.

[тост, чашност.]

Reellitä't {реѣлитѣт} *f* 3b поштење *n*, чести-

Reep {реп} [дн., вн. *Reif*] *n* 2g A (накатрани-сано) уже, конопац *m*. [schläger.]

Ree'per {репѣр} [дн., вн. *Reifer*] *m* 2l = **Reep-**

Reeperei' {репѣрѣ} *f* 3b, **Ree'per** {репѣр-} *f* в. *Seilerbahn*.

Ree'p... {реп-} [дн., вн. *Reif*]-: ~schläger *m* у-жар; ~schlägerei' *f* ужарство *n*; ужарница; ~schnur *f* = *Bindfaden*.

Refa'ktie {рефѣкѣиѣ} [хол.] *f* 3b B рефѣкција (одбитак због оштећене робе; попуст на подвозу). [попуст на подвозу.]

refaktie'ren {рефѣктирѣн} кришом да(ва)ти

Refekto'rium {рефѣкторѣум} [лат.] *n* бe трпезарија, обедоваоница. [rät *m*, извештај *m*.]

Refera't {реферат} [новолат. *] *n* 2g рефе-

Referenda'r {референдар} [лат.] *n* 2g 1. референт (назив виших управних и судских чиновника). 2. (у Пруској) судски писар, писар суда.

Referenda'r {examen} {~ѣр-} *n* писарски испит *m*, (државни) испит за судског писара.

Referendaria't {~ѣриѣт} [лат.] *n* 2g¹ референтство; (судско) писарство. [известилац.]

Refere'nt {реферѣнт} [лат.] *m* 3a референт,

Refere'nz {референц} *f* 3b B референц(и)а (препорука; обавештење).

referie'ren {~рирѣн} [лат.] *tr.* 15g 1. реферисати, поднети -осити извештај. 2. *s₂* е-т den Eid ~ одбити (и. не примити) кому заклетву (и. присегу).

Reff¹ {реф} [свн.; *лат. *corbus* „корпа“?] *n* 2g 1. самар *m*, леђна носила *n* pl.; *fig. fam.* е-т

eins aufs ~ geben (из)деветати кога; *bei* е-т *noch et. im ~ haben* имам ја (jош) да му се наплатим. 2. [дн. *riif(t)* леш, *corpus?] роспија, оштроконђа; *altes ~* матора роспија, бабускера.

Reff² {~} [дн. *ref*] *n* 2g¹ (и **Reef**) A подвеза *f*.

Reff¹..., **reff¹...** {реф-}: ~band *n* 2a A подвезни конопац *m*; ~banden *n* pl. подвезни конопци *m* pl.; ~bänder *n* pl.: а) [Reff¹] самарске упрте *f* pl.; б) [Reff²] A = ~banden; B en {рефѣн} *tr.* 15a подвез(ив)ати (једра); ~knoten *m* A подвезни узео (и. чвор); ~macher *m* самарар, израђивач самара; ~tragend *a* који носи самар; ~träger *m*: а) носач; б) торбар, покућар.

Reflekta'nt {рефлѣктант} [новолат.] *m* 3a рефлектант (купац; који помишља да се јави за што).

reilektie'ren {рефлѣктирѣн} [лат.] 15g I *tr.* 1. ~ рефлектovati, одби(ја)ти. II *intr.* (h) 1.

auf et. (*acc.*) ~ рефлектovati на што, помишљати на што, полагаати право на што.

2. über et. (*dat.*) ~ рефлектovati (и. размишљати) о чему. III **Reilektie'ren** *n* рефлектовање (одбијање; размишљање).

Refle'ktor {рефлѣктѣр} [лат.] *m* 6d рефлектор.

Refle'x {рефлѣкс} [лат.] *m* 2g рефлекс (~ отсев, одбијање, огледање; B покретање покретнога живчаног влакна осетним живчанним влакном).

Refle'x... {рефлѣкс-}: рефлексни: ~bewegung

f рефлексни покрет *m*; *~erscheinung f* рефлексна појава.

Reflexio'n {рефлѣксио'n} [лат.] *f* 3b рефлексја (~ одбијање; размишљање).

Reflexio'ns... {~онс-}: рефлексии, одбијања (*gen.*), размишљања (*gen.*): *~gesetz n* закон тодбијања; *~winkel m* тугао (и кут) одбијања. **reflexi'v** {рефлексиф} [лат.] *a gr.* рефлексиван, повратан.

Reflexi'v... {~иф-}: рефлексиван, повратан.

Reflexi'vum {~ивум} [лат.] *n* 6k повратна заменица *f*, повратни глагол *m*.

Refo'rm {реформ} [фр.] *f* 3b реформа (поправка; преинака, измена; преиначивање, преустројство). [Reform; *rl.* Реформација.]

Reformatio'n {реформацио'n} [лат.] *f* 3b = *f*

Reformatio'ns... {~онс-}: *~alter n* = *~zeit*; *~fest n* прослава *f* Реформације; *~recht n* право реформисања, право преиначивања; *~zeit(alter n)* *f* доба *n* Реформације.

Reforma'tor {реформатор} [лат.] *m* 6d, *~in* {~аторѣн} *f* 3с реформатор, -ка.

reformato'risch {~аторѣш} *a* реформаторски.

Refo'rm..., **refo'rm...** {реформ-}: *~bedürftig a* кому је реформа потребна, који жели реформу; *~bestrebungen f pl.* реформаторске тежње; *~en* {реформ-н} *tr.*, *intr.* (*h*) уводити реформе, тежити за реформама; *~er* {реформ-р} [енг. из лат.] *m* 2l реформаш, присталица реформе.

reformie'ren {реформир-н} [лат.] *I tr.* 15g реформисати, поправити, -љати, побољшавати; *die reformierte Kirche* Реформисана црква, Калвинска црква. **II Reformie'rte(r)** (*s*) {~мирт-р} *s* 9l *rl.* калвинист, -киња. **III Reformie'ren** *n* реформисање, = Reformation.

Refo'rm..., **refo'rm...**: *~freund m* пријатељ реформи (и новина); *~freund m* присталица реформи; *~ist* {реформист} [фр.] *m* 3a реформиста, присталица реформи; *~jude m* јеврејин реформиста; *~kleid n*, *~kleidung f* (хаљина) реформа *f*; *~partei f* странка реформе; *~schule f* реформна школа.

Refraktio'n {рефракцио'n} [лат.] *f* 3b — рефракција, преламање *n*; (в. Brechung).

Refraktio'ns... {~онс-}: рефракциони, преламања (*gen.*) (в. Brechungs...).

Refra'ktor {рефрактор} [лат.] *m* 6d *ж* рефрактор (дурбинна основа преламања светлости)

Rega'l {регал} [нем.-лат. *Riege и ит. rīga „ред, врста“, свн. rīga „црта, кружница“] *n* 2g¹ раф *m*, полица *f*.

Rega'l² {~}, *~e* {~} [лат. regālis од rex] *n* 1. 2g¹ мала носке оргуље *f pl.* 2. [ius regale] *be* право владара. [*~recht n* = Rega'l² 2.]

Rega'l... {регал-}: *~brett n* полица *f*, раф *m*; *regalie'ren* {регалир-н} [фр.] *tr.* и *sich* ~ 15g: (*sich*) ~ частити (се), почастити (се).

Rega'tta {регата} [нвн., ит.] *f* 6g (аус. и бi) регата, трка (на) чамцима, веслачка утакмица.

re'gbar {рекбар} *a* = erregbar.

re'ge {рег-} [нвн.; *regen] *I a* у покрету, у кретању; жив(ахан); чо, бодар; *der* ~ *Vach* брзи (и. хитри) поток; *~s Gewühl* велика гужва; *~s Leben* (велика) живост; *dort*

herrscht ein ~s Leben тамо је (и. влада) велика живост; *~ Teilnahme* живо учешће; *~r Verkehr* жив саобраћај, жив промет; *~ machen* покре|тати, -нути, (про)будити, узбудити, -ђивати, изаз(и)вати, ожив|ити, -љавати, *ж* кренути, истерати, дићи; *~ werden* покре|нути се, -тати се, (про)будити се, узбудити се, ожив|ети, -љавати; *der Wunsch wurde in ihm ~* пробуди се жеља у њему; *adv.* жив(ахн)о, бодро, чило. **II Re'ge f** 3b 1. *b. pl.* = Regsamkeit, Regung. 2. *ж* постоље *n* од мотки за дизање и спуштање ваба.

Re'gel {рег-л, рег-л} [свн.; *лат. regula] *f* 3d 1. правило *n*: *a*) *in der* ~ по правилу; обично; *es ist* ~, да... правило је да...; *priv.* *die Ausnahme bestätigt die ~* изузетак (и. изнимак) потврђује правило; *keine ~ ohne Ausnahme* нема правила без изузетка; *das ist schon zur ~ geworden* то је већ постало правило; *b*) *e-e* ~ aufstellen постав|ити -љати правило; *e-e* ~ beobachten држати се (и. придржавати се) правила; *nach der ~, и. der ~ gemäß* по (и. према) правилу; *der ~ zuwider* против правила, противно правилу; *sich nicht an die ~ kehren* не освртати се на правило; *c*) *grammatikalische ~* граматичко правило; *~ de tri* бав. в. Regeldetri; *d*) *coll.* *die ~ Augustins* Августинов пропис; *e*) *in ~ setzen* уредити. 2. *fam.* (често ~ *n pl.*) (месечно) прања *n*; *die ~ haben* имати на себи. 3. готово = Lineal 1.

Re'gel..., **re'gel...** {рег-л, рег-л-}: *~buch n* правилник *m*, правила *n pl.*; *~detri* {~детри} [лат.] *f inv.* *^* правило тројно *n*; *~kompaß m* = Steuerkompaß; *~haft* {рег-лхфт} *a* (*dv.*) правил|ан(-но); *~los a.* *a*) бесправилан, без правила; неправи|ан; неуредан; *b*) *adv.* без правила; неправи|но; неуредно; *~los leben* неуредно живети; *~losigkeit f* бесправилност, неправи|ност; неуредност; *~mäßig a* (*dv.*) правил|ан(-но); уред|ан(-но), уређен(о); редов|ан(-но), нормал|ан(-но); *~mäßigkeit f* правилност; уредност; редовност.

re'geln {рег-лн, рег-лн} [нвн. 18 век; *Regel] *I tr.* и *b.* предм. и *sich* ~ 15f 1. (*sich*) ~ уре|дити (се), -ђивати (се); дотерати (се), дотеривати (се); управљати (се) (*nach dat.*.. по); дов|ести-одити у ред; одредити -ђивати уредбом; утвр|дити, -ђивати; *s-e* Lebensweise ~ уредити свој (начин) живот(а). **II ge|re'gelt** {г-рег-лт} *p. p.* и *a* (*dv.*) уређен(о), правил|ан(-но), уред|ан(-но). **III Re'geln n**, **Re'gelung f** уређивање, -ење; дотеривање; довођење у ред; (gesetzliche) Regelung (законско) уређивање; selbsttätige Regelung дотеривање само од себе, аутоматско регул|сање.

Re'gel..., **re'gel...**: *~recht a* по правилу -има, правилан, уредан, прописан; *adv.* по правилу -има, правилно, уредно, прописно; *~reich a* богат правилима; *~widrig a* противан (и. супротан) правилу -има, неправи|ан; *adv.* противно (и. насупротив) правилу -има, неправи|но; *~widrigkeit f* противност (и. противљење, супротност) правилу -има, неправи|ност; *~zeit f* време *n* (месечнога) прања,

време имања на себи; ~zwang *m* присила (и. принуда) *f* правила.

re'gen¹ {peŕɐn} [срвн.; *ragen] *I tr.* и *sich ~ 15a 1. (sich) ~* кретати (се), покретати (се), мицати (се), помаћи (се), мрдјати (се), -нути (се); *es regt sich et.* нешто се (по)креће, нешто се миче, нешто (се) мрда; *es regt sich kein Lüftchen* ни ветрића; ни поветарца; ни листић да се макне; *keiner rege sich!* нико да се није макао!, нико да (се) није мрдуо! ~ = *rege machen*; *welch Gefühl regt diese Brust?* које осећање узбуђује ове груди?; *~* ~ = *rege machen*; *sich ~* = *rege werden*; *es regt sich in mir...* буди се у мени...; *sich noch nicht ~* још се не будити; дремати. 2. *jn. = anregen* *I 4. II Re'gen* *n* в. *Regung*.

Re'gen² {peŕɐn} [свн. *regan*; *лат. *rigāre* „наводњавати, квасити“?] *m 2l 1.* киша *f*, дажд; *a) feiner ~* ситна киша, кишица; *es sieht nach ~ aus* личи (и. мирише) на кишу; *bei ~* по киши; *кад је киша*; *wir werden ~ bekommen* биће кише; *prv. в. Traufe*; *auf ~ folgt Sonnenschein* после кише сунце (сија); ~ *und schönes Wetter machen* ведрити и облачити; *b) fig.* киша *f*, плусак, мноштво *n*. 2. *☞ goldner ~* = *Goldregen* *b*.

Re'gen²..., **re'gen²...** {peŕɐn-}: ~bach *m* брзак, бујица *f*; ~bad *n* купане прскањем, купатило прскањем, прскалица *f*; ~blau *n* плаветнило неба после кише; ~bogen [свн. *reganbogo*] *m* дуга *f*; ~bogen... у слог: дугин, дуге (*gen.*), на пр. ~bogenartig *a* у облику дуге, у виду дуге, попут дуге; ~bogenfarben *f pl.* дугине боје; *Spielen n* (и. *Schillern n*) *in den ~bogenfarben* преливање у дугиним бојама; ~bogenfarben *a*, ~bogenfarbig *a* дугиних боја, у дугиним бојама; ~bogenfarbenspiel *n* преливање дугиних боја, преливање у дугиним бојама; ~bogenhaut *f* ☞ дужица; ~brin-gend *a* који доноси кишу, кишни; ~dach *n*: *a)* стреха *f*, настрешница *f*; *b)* ☞ ~schirm; ~decke *f* непрокишљиво ћебе *n*, покривач *m* за кишу; ~dicht *a* непрокишљив, непропустљив (за кишу); ~dichtigkeit *f* непрокишљивост, непропустљивост за кишу; ~dusche *f* прскалица, оросница; ~einsickerung *f* увирање *n* кише.

Regeneratio'n {peŕeŕeŕaŕi'o:n} [лат.] *f 3b* регенерација (регенерисање, обнављање, обнова, препорођење, препород, препорођа).

Regenera'tor {~paŕaŕoŕ} [лат.] *m 6d* регенератор, обновилац, препородилац.

regenerie'ren {~peŕɐɪɐn} [лат.] *I tr. 15g* регенерисати, препородити. **II Regenerie'ren** *n*, **Regenerie'ring** *f* = *Regeneration*.

Re'gen²..., **re'gen²...**: ~fall *m* падање *n* кише; ~fang *m* чатрња *f*, цистерна *f*; ~faß *n* буре за кишницу, буре за хватање кишнице; ~feuer *n* киша *f* од ватре; ~frei *a* без кише, бескишан; ~galle *f* непотпуна дуга; ~gestirn *n* ☞ кишно сазвежђе, Влашићи *n pl.*; ~gestöber *n* (киша) поткожњача *f*, ситна киша *f*; ~gewölk *n* кишни облаци *n pl.*; ~grau *a* сур; ~guß *m* плусак; ~haft {peŕɐnɔft} *a* ☞ = *regnerisch*; ~hut *m* непрокишљив шешир,

шешир за кишу; ~jahr *n* кишна (и. кишовита) година *f*; ~kappe *f* капа за кишу, кукуљача, капуљача; ~karte *f* киш(омер)на карта; ~kieid *n* хаљина *f* за кишу; ~kragen *m* непрокишљив оковратник; ~leder *n*: *a)* кожна покривка *f* за преко колена; *b)* кош *m*, кров *m*; ~los *a* бескишан, без кише; ~luft *f* кишовито време *n*; ~mantel *m* огртач за кишу, непрокишљив огртач; ~menge *f* количина (пале) кише; ~messer *m* — кишомер; ~messung *f* — мерење *n* кише; ~monat *m*: *a)* кишовит месец; *b)* пети месец у календару из француске револуције; ~pfeifer *m* ☞ звиждовка *f*; ~rinne *f* олука *m*; ~rock *m* дуг капут за кишу; в. ~mantel.

Re'gensburg {peŕɐnsbʊrk} *n 8g* ☞ Регензбург *m* (град у Баварској).

Re'gen²..., **re'gen²...**: ~schauer *m* плусак (на облак); ~schirm *m* кишобран; ~schirmfabrikant *m* творничар (и. израђивач, фабрикант) кишобрана (и. амрела); ~schirmhändler *m* трговац кишобран(им)а (и. амрел(им)а); ~schirmständer *m* постоље *n* за остављање кишобрана; ~schlick *m* ☞ глиб; ~schlucht *f* увала, клисура; ~schwanger, ~schwer *a* пун кише; ~strom *m* силан плусак, киша *f* као из кабла; ~sturm *m* олуја *f*.

Rege'nt {peŕeŕɛnt} [лат.] *m 3a*, ~in {~ɪn} *f 3c 1.* владар, -ка, владалац. 2. регент, -киња, намесник, -ца.

Re'gen²tag *m* кишни дан, кишовит дан.

Rege'nten... {peŕeŕɛntɐn-}: владарски, владара (*gen.*), владоца (*gen.*): ~haus *n* владарски дом *m*, династија *f*; ~größe *f* владарска величина; ~wechsel *m* промена *f* владара.

Re'gen²tropfen *m* кишна кап(ља) *f*.

Rege'ntschaf't {peŕeŕɛntʃaft} *f 3b* владарство *n*; регентство *n*, намесништво *n*.

Re'gen²...: ~verhältnisse *n pl.* кишне прилике *f pl.*, кише *f pl.*; ~vogel *m* ☞ птица *f* која најављује кишу; = ~pfeifer; ~vorhang *m* ☞ перденце *n*; ~vorrichtung *f* ☞ справа за прављење кише; ~wasser *n* кишница *f*; ~wetter *n* кишовито време; ~wind *m* ветар с кишом; ~wolke *f* кишни облак *m*; ~wurm *m* ☞ кишна глиста *f*; ~zeit *f* време *n* кишџа, доба *n* кишџа.

Regie' {peŕeŕi} [фр.] *f 6f 1.* режија, управа (државних прихода). 2. ☞ уметничка и техничка управа. [же управљати, за управљање.]

regie'rbar {peŕɪpəbəl} [regieren] акојим се мо-

regie'ren {peŕɪpɐn} [лат. *regere*] *15g I tr. 1.* владати (*acc.: abl.*), управљати (*acc.: abl.*); *a)* Gott (Ordnung) regiert die Welt Bor (ред) влада светом; *den Staat ~* владати (и. управљати) државом; *ein Schiff ~* управљати бродом; *prv. в. Geld*; *b)* са ознаком последице: *den Staat zugrunde ~* упропастити државу (пћавом) владавином; *der zugrunde regierte Staat* владавином (и. управом) упропаћена држава. 2. *gr. ићи са, стајати уз*; *dies Zeitwort (Verhältniswort) regiert den Wesfall* овај глагол (предлог) иде са другим падежом, уз овај глагол (предлог) стоји други падеж. **II intr. (h)** владати; *er hat 10 Jahre regiert* вла-

дао је 10 година; *fig.* der Friede Gottes regiere in euren Herzen! мир Божји нека влада у срцима вашим! III *↗ sich ~ = sich beherrschen.* IV *Regie'ren* *n* владање, управљање. *Regie'rer* {*perup'p*} [regieren] *m* 2l владар, управљач.

Regiererei {*perup'rā*} *f* 3b владаницја, управљаницја, рђава владавина, рђаво владање (и. управљање) *n*. [a *↗* *regierbar*, *lenksam*, *regie'rich* {*perup'lix*}, *regie'rsam* {*perup'zam*}. *Regie'r|sucht* {*perup-*} *f* помага за владањем.

Regie'ring {*perup'ün*} [regieren] *f* 3b влада, владавина; а) *unter der ~ des...* под влад(авин)ом... *gen.*; *zur ~ gelangen*, *zur ~ kommen* доћи на владу; б) *parlamentarische ~* парламентарна влада(вина); *unter der alten ~* под старом владом; с) *wende*, *sich an die ~ wenden* обрадити се -ћати се влади.

Regie'rungs..., *regie'rungs...* {*perup'ün.c-*}: владин, владе (*gen.*): *~akt* *m* владин акт; *~antritt* *m* ступање *n* на владу; *~art* *f* врста влад(авин)е; *~beamter* *m* владин (и. државни) чиновник; *~behörde* *f* владино (и. државно) надлештво *n*; *~bevollmächtigte(r)* *m* владин пуномоћник; *~blatt* *n* владин лист *m*; *~dauer* *f* трајање *n* влад(авин)е; *~feindlich* *a* влади ненаклоњен, против владе, према влади нерасположен; *~form* *f* облик *m* владавине; *~freundlich* *a* према влади добро расположен, влади наклоњен, влади одан; *~gebäude* *n* зграда *f* владе, претседништво *n* владе; *~geschäfte* *n pl.* владини послови *mpl.*, послови владе; *~kunst* *f* вештина владања, политика; *~jahr* *n* година *f* владања; *~los* *a* без владе, без власти; *~losigkeit* *f* непостојање *n* владе, безвлашће *n*; *~nachfolge* *f* = *Thronfolge*; *~partei* *f* владина странка; *~präsident* *m* претседник владе; *~rat* *m* владин саветник, саветник владе; *~sache* *f*: а) ствар владања (и. владавине); б) владина ствар; *~seitig* *adv.* од стране владе; *~sekretär* *m* владин секретар (и. тајник); *~sitz* *m* седиште *n* владе; *~sorge* *f* брига око владавине; *~system* *n* систем *m* владавине; *~vorlage* *f* владин нацрт (и. пројекат) *m*; *~wechsel* *m* промена *f* владе; *~zeit* *f* време *n* владавине (и. владања).

Regi'me {*režim*} [фр.] *n* 5 режим *m* (облик владавине; начин живљења, исхране). *Regime'nt* {*режимент*} [лат. *regimentum*] *n* 1. 2g влада(вина) *f*, управа *f*, управљање; данас још у: *das ~ haben* и. *führen*, *am ~e sein* владати, господарити, управљати, бити господар; *sie führt das ~ im Hause* она је господар у кући; *das weltliche, geistliche, kirchliche ~* световна, духовничка, црквена управа. 2. 2c *↗* пук *m*. [ма, на пукове; пуковима.]

regime'nter|weise {*мент'p-*} *adv.* по пукови-*Regime'nts...* {*ментс-*} *↗* пуковски, пука (*gen.*). *~adjutant* *m* пуковски ађутант; *~arzt* *m* пуковски лекар; *~dienst* *m* пуковско дежурство *n*; *~exerzieren* *n* пуковски егзерцир *m*, пуковске вежбе *fpl.*; *~kasse* *f* пуковска благајна; *~kommandeur* *m* командант пука; *~musik* *f* пуковска музика; *~quartier|meister* *m* пуковски коначар; *~schreiber* *m* пуковски

писар; *~stab* *m* пуковски штаб; *~tambour* *m* старшина трубача и добошара; *~unkosten* *pl.* пуковски трошкови *mpl.*; *fam. fig.* *auf ~unkosten* на општи трошак; *~zahl|meister* *m* пуковски благајник.

Regi'na {*регина*}, *Regi'ne* {*регин*} *f* 8b Регина.

Regio'n {*регион*} [лат.] *f* 3b регион *m* (предео, крај). [редитељ.]

Regisseur {*режисёр*} [фр.] *m* 2g¹ *↗* режисёр, *Regi'ster* {*регистр*} [срлат. *registrum*, од лат.

re-gerere] *n* 2l 1. а) регистар *m*, списак *m*; матица *f*, садржај *m*; б) *fam. fig.* *ins alte ~ gehören* много памтити; бити стар; *sie ist ein altes ~* она много памти; *er steht noch auf m-m ~* још је он код мене у тефтеру; *im schwarzen ~ stehen* бити у црној књизи (записан). 2. *кључ* *m* (за удешавање промахе у пећи, димњаку).

Regi'ster... {*регистр-р-*}: *~ofen* *m* пећ *f* с кључем; *~stimme* *f*, *~zug* *m* *↗* регистар *m*, свирале *fpl.*, оргуље; *~tonne* *f* регистрована (и. службена) тона; *~tonnen|gehalt* *m* регистрована (и. службена) носивост *f* у тонама.

Registra'tor {*регистратор*} [лат.] *m* 6d писар, записничар.

Registrat'u'r {*~атур*} *f* 3b 1. завођење *n*, уписивање *n*; *die ~ führen* заводити. 2. списак *m*, матица. 3. архива. 4. *↗* = *einordnen* II.

Registrie'r... {*регистрир-*}. *~apparat* *m* направа *f* која бележи, справа *f* за регистровање; *~bailon* *m* балон који бележи.

registrie'ren {*~ири*} I *tr.* 15g регистровати, заводити-ести, упис(ив)ати. II *Registrie'ren* *n*, *Registrie'ring* *f* регистровање, завођење.

Regleme'nt {*реглман*} [фр. *m*] *n* 6i реглман *m* (службени пропис, правилник, уредба).

regleme'nt|mäBig *a* по уредби, прописан.

Regle'tte {*реглет*} [фр.] *f* 3b *↗* редни проред *m*.

reg'los {*рег'лос*} = *regungslos*.

Reg'lung {*рег'лунг*} *f* 3b = *Regelung*.

re'gnen {*регни*} [свр.] I *mt.* (h) 15c 1. падати киша, даждети, *prov.* кишити; *imp. es regnet* пада киша; дажди, *prov.* киши; *es regnet gußweise* и. *in Strömen*, *fam.* *es regnet Bindfaden* и. *pop.* *Strippen*, *fam.* *es regnet*, *was nur vom Himmel herunter will* лија киша као из кабла; саставило се небо и земља; *лије киша к'о што Бог хоће*; *und wenn es Keulen* (и. *Handwerksburschen* и. *Schusterjungen*) *regnete* и. *wenn's mit Mulden gösse* и кад би падало усијано камење; *fein ~ sипити*; *es regnet fein* пада ситна киша, сипи; *Gott regnete* Бог посла кишу; *die Wolke regnete* из облака пад(аш)е киша; *er regnet Tränen auf seine Hand* лије сузе на своју руку; (са ознком последице:) *wir wurden naß gereget* ми покисосмо; *die Wiesen waren zugrunde gereget* ливаде бежу пропале од кише (и. *упропаћене* кишом); *~ lassen* слати (и. *пуштати*) кишу. 2. *fig.* а) падати као киша, *пљустати*, *сипати* (уп. *hageln*, *schneien*); *wie ein Baum*, *der Blüten regnet* као дрво са кога падају цветови као киша; *es regnete Küsse* *пљустаху* пољупци, пољупци се *пљуштати*; *es regnete Schläge*, *Ohrfeigen* ударци, *шама-*

ри падаху као киша, пљуштаху батине, шамари; **b)** es regnet Steine пада камење као киша. II **Re'gnen** *n* падање кише, даждење, киша *f*.

re'gnerig {регнериш}, **re'gnerisch** {регнериш}, **re'gnicht** {регнџхт} [**Regen**] *a* кишан, кишовит; **es Wetter** кишно (и. кишовито) време; **es ist ~es Wetter** време је на кишу.

Regre'ß {регрес} [лат.] *m* 2^h регрес (враћање; прибегавање; **з** полагање права на отштењу); **v** и **Ersatz**.

Regre'ß..., **regre'ß...** {регрес-}. **~pflicht** *f* обавеза јемства, одговорност; **~pflichtig** *a* обавезан (и. одговоран) по грађанском праву; **~recht** *n* право тражења јемства.

re'gsam {рексам} *a* покретан, делатан, жив, бодар, чео; **adv.** живо, бодро, чило.

Re'gsamkeit {рексамт} *f* 3^b б. *pl.* покретност, делатност, живост, бодрост, чилост.

regulär {регулар} [лат.] *a* = **regelmäßig**, регуларан, редован; **~e Truppen** регуларна војска.

Regularität {регуларитет} *f* 3^b = **Regelmäßigkeit**. **Regulativ** {регулатив} [лат.] *n* 2^g регулатив *m* (уредба, одредба која уређује).

Regula'tor {регулатор} [лат.] *m* 6^d: **a)** **~** регулатор, направа за удушавање приступа паре; **b)** **~** зидни часовник с клатном.

Regula'tor... {регулатор-}: (од) регулатора, са регулатором, регулаторски.

Regulir... {регулир-}: **~apparat** *m* регулатор, направа *f* за регулисање.

regulie'bar {регулибар} *a* који се може (и. даје) регулисати (и. у-, појдесити), удешљив, подешљив, дотерљив.

regulie'ren {регулирен} [срлат. **reguläre**] I *tr.* 15^g регулиса(ва)ти, по-, ујдесити, по-, ујдешавати, дотер(ив)ати, исправ(ити), -љати, **~** обрачунати, пречистити, уредити. II **Regulie'ren** *n*, **Regulie'ring** *f* регулиса(ва)ње, у-, појдешавање, дотеривање, исправљање; **~** обрачунавање, пречишћавање; **selbsttätige Regulierung** регулиса(ва)ње само од себе, аутоматско удушавање (и. дотеривање).

Regulie'r...: **~(füll)ofen** *m* печ *f* за регулисавање; **~vorrichtung** *f* справа за регулиса(ва)ње.

Re'gung {регун} [**regen**] *f* 3^b 1. (по)кретање *n*, (по)крет *m*, мицање *n*, мрдање *n*; **fig.** покрет *m*. 2. буђење *n*, настајање *n*, осећање *n* које се буди; осећање *n*, чувство *n*, душевни покрет *m*; **leidenschaftliche ~** занос *m*, усхићење *n*.

Re'gungs..., **re'gungs...** {регунс-}: **~kraft** *f* покретна сила, сила која (по)креће; **~los** *a* без покрета, беспокретан, непомичан; **adv.** без покрета, непомично; **~losigkeit** *f* непомичност, беспокретност.

Reh¹ {ре} [свн. **reia**] *n* 2^g 1. **~** сридаћ *m*; **weibliches ~** срна *f*. 2. **fig.**: **a)** зец *m*, кукавица *f*; **b)** лане, срна *f*, витка и лака жена.

reh² {~} [свн.] *a* **vet.** ухваћен, бангав.

Reha'beam {рехабеам} [јевр.] *m* 8^a **bibl.** Ровоам.

Rehabilitatio'n {рехабилитацион} [новолат.] *f* 3^b рехабилитација, рехабилитовање (повраћај угледа, части).

rehabilitie'ren {рехабилитирен} [новолат.] I *tr.*

и **sich ~ 15g:** (**sich**) ~ рехабилитовати (се), повратити углед (и. част). II **Rehabilitie'ren** *n*, **Rehabilitie'ring** *f* = **Rehabilitation**.

Reh¹..., **reh¹...** {ре-}: **~berger** *m* **fam.** = **Bummeler** 2; **~blatt** *n* сридаћева плећка *f*; **~bock** *m* сридаћ; **~braten** *m* срнеће печење *n*; **~braun** *a* мрк као срна; **~brunst** *f*, **~brunst** *f* сридаћево време *n* терања.

Rehe¹ {ре} *f* 3^b = **Rehziege**. [вост.]

Rehe² {~} *f* 3^b б. *pl.* [reh²] ухваћеност, банга-
rehe¹ {~} *a* 1. = **reh.** 2. **~** = **steif**.

Re'h¹..., **re'h¹...**: **~farben**, **~farbig** *a* = **~braun**, срнине боје; **~fell** *n* срнетина *f*, сридаћева кожа *f*; **~fleisch** *n* срнетина *f*; срнеће месо; **~füßig** *a*: **a)** срнећих ногу; **b)** брзоног; **~fuß** *m* срнећа нога *f*; **~geiß** *f*: **a)** = **~ziege**; **b)** **~** = **Eierschwamm**; **~gras** *n* **~** = **Feldweizen**; **~kalb** *n*, **~kitze** *f* **~** лане *n*; **~keule** срнећи бут *m*; **~leder** *n* = **~fell**; **~ledern** *a* од срнеће коже; **~ling** {релџн} *m* 2^g: **a)** срне н, лане *n*; **b)** **~** = **Pfifferling** 1; **~posten** *m* *pl.* = **~schrot**; **~rücken** *m* срнећа леђа *n* *pl.*; **~schlegel** *m* = **~keule**; **~schrot** *m* и. *n* курјакуша *f*, крупно олово *n*, крупна сачма *f*; **~spießer** *n* сридаћ двогодац; **~wild(bret)** *n* сридаћи *m* *pl.*, срне *f* *pl.*; **~zicklein** *n* = **~kalb**; **~ziege** *f* срна; **~zieher** *m* срнећа печеница *f*.

Rei'b... {раб-}: **~ahle** *f* **~** развртач *m*; **~asch** *m* = **~napf**; **~brett** *n* пердашка *f*; **~bürste** *f* четка за трљање.

Rei'be {раб-} [**reiben**] *f* 3^b 1. треница, ренде *n*. 2. јн. славина (на бурету), шајтов *m*.

Rei'b...: **~eisen** *n*. **a)** = **Reibe** 1; **b)** **fig.** **fam.** = **Hausdrache**.

Rei'be... {раб-}: **~ahle** *f* в. **Reibahle**; **~asch** *m* в. **Reibasch**; **~brett** *n* в. **Reibbrett**; **~keule** *f* = **Reibkeule**; **~laut** *m* **gr.** трвеник, фрикативан глас.

rei'ben {раб-ен} [свн.] I *tr.*, *intr.* (**h**) и **sich ~ 13r** 1. (про)трти, (про)трљати, трнути, рибати; **sich ~ трти се, трљати се, рибати се**; **die Hände aneinander** (и. **gegeneinander**) ~ трљати руке; **et. mit et. ~ трљати што чим**; **sich an et. (dat.) ~ трти се о што**; **sich (dat.) die Augen ~ (про)трти (своје) очи, (про)трљати (своје) очи**; **fig.** **j-m et. unter die Nase ~ натрљати кому рена под нос**; **fig.** **sich an j-m ~ закачињати се за кога (и. о кога)**. 2. рибати, глачати. 3. рибати, (рас)трљати, (с)туцати, (и-)ситнити. 4. (са ознаком последице:) **et. klein (и. fein, zu Pulver) ~ ситно истуцати, у прах стући**; **sich (dat.) die Hände warm ~ загрејати руке (своје) трљајући их**; **sich die Hände wund ~ разрањавати (своје) руке трењем**; **sich (dat.) die Tränen aus den Augen ~ отрти сузе надланицом**; **sich (dat.) den Schlaf aus den Augen ~ (про)трљати очи да се расани**. 5. (б. предмета) **das Hemd reibt кошуља гребе**. II **Rei'ben** *n* = **Reibung** 1.

Rei'ber {раб-ер} [**reiben**] *m* 2^l 1. (и **~in** {~џн} *f* 3^s трљач(ица), рибач(ица), туљач(ица), рас-трљивач(ица). 2. **a)** **~** = **Reibkissen**, **~zeug**; 3. јн. кука завртњача.

Reiberei {раб-ери} *f* 3^b = **Reibung** 2.

Rei'b...: **~gummi** *n* (и *m*) гума *f*; **~hammer** *m*

чекић за туцање (руде); ~holz *n.* а) глачачица *f*; б) = ~scheid; с) = ~holzer дрвени одбојници *m pl.*; д) жигица *f*, шибица *f*; ~kartoffeln *f pl.* рибанкромпир *m*, каша *f* од кромпира; ~keule *f* тучак *m*; ~kissen *n pl.* = ~zeug; ~lappen *m* крпа *f* за трљање; ~napf *m* суд за рибање, суд за туцање; ~schale *f* = ~napf; ~scheid *n.* а) придржач *m* срчанице; б) мистрија *f*; ~schiene *f* обруч *m* за трење; ~sel {рапсел} *n* 2l таротина *f*, отирак *m*, риботина *f*, изрибак *m*; ~stein *m* камен за рибање (и. за растрљивање); ~stöbel *m* = ~keule.

Rei'bung {рабун} *f* 3b 1. (в. reiben i) трење *n*, тарење *p*; рибање *n*, туцање *n*, растрљивање *n*, ситњење *n*; gleitende ~ трење клизањем, трење при клизању; rollende ~ трење котрљањем, трење при котрљању. 2. *fig.* трење *n*.

Rei'bungss... {рабунс-} ~arbeit *f* рад *m* трења; ~elektrizität *f* електрина (и. електрицитет *m*) (добитиен) трењем; ~fläche *f* површина (и. плоха) трења; ~koeffizient *m* — сачинилац трења; ~losigkeit *f* непостојање (и. немање) *n* тр(в)ења; ~rad *n* точак *m* (и. коло *n*) трења; ~widerstand *m* отпор услед трења, отпор трењем.

Rei'b... {раб-} ~walze *f* ваљак *m* растрљивач; ~zeug *n* — јастучићи *mpl.* (електричне машине); ~zünd|hölzchen *n* жигица *f* (која се пали трењем).

reich¹ {рач} [свн. richi „висока порекла, моћан“, гот. reiks „господар“] I *a* (dv.) богат(о); 1. а) ~ an et. (узв. ст. ~ gen.) богат чим; ~ an Schätzen, Herzensgüte, Tugend богат благом, добротом срца, врлином; ~er an Tugend als an Schätzen богатији врлином него благом; б) um et. (acc.) ~er за (не)што богатији; с) ~ in Liebe богат у љубави. 2. (уп. reichlich) а) е-е ~e Anzahl велик број; in ~er Anzahl у великом броју; in ~em Maße богато, обилно; ~e Sprache богат језик; ~er der Stoff ist zu ~, um ihn zu erschöpfen грађа је и сувише богата да би се могла исцрпсти; е-п ~ beschenken обдарити кога богато; ~ an Früchten богат плодовима; б) ~es Erz богата руда(ча); ~er Gang богата жица; ~e Ernte богата (и. обилна) жетва; ~e Bergwerke богати рудници; с) ~e Länder богате земље; o reicher Gott! богати Боже!; ~e Bauern, Kaufleute богати сељаци, трговци; ~ machen (о)богатити, обогативати; ~ werden (о)богатити се, обогативати се; ~er Mann богат човек, богаташ, богатун; *fig.* ~er Kauz газда(ш), богаташ; ~ heiraten богато се оженити; ein ~es Mädchen heiraten (о)женити се богатом девојком; е) *metr.* ~e Reime богати сликови. 3. die Einrichtung des Hauses ist ~ уређење куће је богато; die Möbel sind ~ намештај је богат. II Rei'che(r) {~(p)} *s* 9l богаташ(ица); в. arm II; *prv.* arm und reich gilt dem Tode gleich богат и сиромаш пред Богом су једнаки.

Reich² {~} [в. reich¹] *n* 2g царство, господарство, владавина *f*; држава *f*; а) sein ~ ist zu

Ende (и. ist vorbei, ist aus) његово је царство прошло; *bibl.* Dein ~ komme нека дође царство Твоје; б) das ~ der Phantasie, der Träume, des Zufalls царство маште, снови, случаја; с) im ~ der Lüfte у царству ваздуха (и. зрака); das ~ der Möglichkeiten царство могућности; das ~ der Zwecke царство сврха; die drei ~e der Natur (в. Stein-, Pflanzen-, Tierreich) три царства природе, три природна царства; das ~, и das (Heilige) Römische ~ (Deutscher Nation) Свето царство, Римско царство; das Deutsche ~ и. das ~ Немачка *f*; д) das ~ ist in Gärung Немачке је у врењу; врење је у становништву Немачке; е) Немачка, staleжи који претстављају становништво Немачке.

Reich¹..., reich¹... {рач-}: ~bebaut *a* богато обрађен, богато обдела(ва)н; ~begabt *a* богато обдарен; ~blei *n* олово богато сребром. reich¹chen {рачх-н} [свн. reichen „sich erstrecken“]

I *intr.* (h) 15a 1. досезати, -ћи, -гнути, допирати, пружати се, (рас)простирати се; in die Höhe ~ дизати се (и. ићи, пружати се, досезати) увис; in die Tiefe ~ пружати се (и. ићи, досезати) у дубину; das Wasser reicht mir bis ans Knie вода ми је до колена, вода ми досеже до колена; er reicht mir nicht bis an die Schulter није ми ни до рамена; bis an die Wolken ~ дизати се у облаке, досезати до облака; sein Mund reicht von e-m Ohr zum anderen уста су му до ушију; soweit der Blick reicht докле поглед допире (и. досеже), докле оком можеш сагледати; soweit die Stimme reicht докле глас допире; soweit der Vorrat reicht докле буде залихе, докле траје залиха. 2. *fig.* an et. (acc.) ~ достизати што, бити раван чему, изједначивати се с чим. 3. nach et. (dat.) ~ посе|зати -гнути за чим, машити се за што. 4. = ausreichen I 1, 2, langen I 1, auskommen I 7; das Geld reicht nicht новац не стиже; das reicht für zwei Hemden то стиже за две кошуље. II *tr.* (j-m et.) ~ пружити, -ати, дода(ва)ти (кому што), послужити(вати) (кога чим); die Hand ~ пружити руку; sich die Hand ~ пружити -ати руку један другом, руковати се; ~ Sie mir das Salz додајте ми со; *fig.* er reicht ihm das Wasser nicht он није ни прићи њему; hier wird nichts gereicht овде се ништа не даје!; *iro.* ja, da wird was gereicht werden! да, добићете!; *fat.* e-m eine ~ опалити (и. одаламити, одалачити) један (шамар). [гачком дршком.]

Rei'ch|gabel {рачх-} [reichen] *f* виле *mpl.* са ду- Reich¹..., reich¹...: ~ern {рачх-н} *tr.* 15b: а) = bereichern I; б) = anreichern I; ~gestaltig *a* богат облицима; ~haltig {~халтх} *a* богат, обилат, обилан садржином; ~haltigkeit {~халтхххт} *f* 3b богатство *n*, обилатост, обиље *n*, обилност садржином; ~hart {рачхарт} *m* 2g: а) = Reichling; б) = Eisenkraut; ~illustriert *a* богато илустрован.

rei'chlich {рачхлх} [reich¹] *a* (dv.) (opp. karg, kärglich) обилат(о), обилан(-но), богат(о); ~e Mahlzeit обилат обед; sein ~es Auskommen haben бити врло имућан; er hat ~ davon

он има у (из)обиљу од тога; *er hat ~ 5000 Mark Rente* има најмање 5000 марака ренте; *sehr ~* веома обилато; *mehr als ~* преобил[ан] (но), преобилат(о). [обилност, обиље п.]
Rei'chlichkeit {~*хит*} *f* 3b б. *pl.* обилатост, богатство.
Rei'chling {*рѣхлин*} [*reich*¹] *m* 2g¹ богаташ, богатун.

Rei'chnis {*рѣхнис*} [*reichen*] *f* 2i јн. = Abgabe 2.

Rei'chs..., **rei'chs...** {*рѣхс-*} [*gen.* од Reich²]: државни, Немачке (*gen.*), из Немачке, у Немачкој, цар(евин)ски; ~**abschied** *m* одлука *f* царства, одлука *f* сталежа старе немачке државе; ~**acht** *f* прогонство (и. изгнанство) *p* из Немачке; *in die ~acht erklären* и. *tun* прогнати из Немачке; ~**achter** *m* прогнанник (из Немачке); ~**adel** *m* (*opp.* Landadel) непосредно племство *p*; ~**adler** *m* царски орао; нек. двоглави орао; ~**amt** *n* = *Erzamt*; државно надлештво; ~**angehörig** *a* који припада Немачкој, из Немачке; ~**angehörige(r)** *s* Немац, Немец, немачки, -а поданик, -ца (*opp.* ~*ausländer*); ~**angelegenheit** *f* државна ствар, ствар која се тиче целе државе; ~**anwalt** *m* државни тужилац; ~**anzeiger** *m* Немачке службене новине *fpl.*; ~**apfel** *m* царска јабука *f*, лопта с крстом као знамење царске и. краљевске власти; ~**armee** *f* = ~*heer*; ~**ausländer** *m* странац (који живи) у Немачкој (*opp.* ~*angehöriger*); ~**bank** *f* 3b Немачка државна банка, Народна банка; ~**bank|haupt|stelle** *f* Главна државна банка; ~**bank|neben|stelle** *f* подружница (и. филијала) Државне банке; ~**beamte(r)** *m* државни чиновник; ~**beschluß** *m* државна одлука *f*; ~**bote** *m* = ~*tagsabgeordneter*; ~**bürger** *m* = ~*angehörige(r)*; ~**dampfer|linie** *f* паробродска линија помагана од државе; ~**deutsch** *a* немачки из Немачке, немачки у Немачкој (*opp.* *österreichisch, deutschschweizerisch*); ~**deutsche(r)** *m* Немац из Немачке (*opp.* *österreichischer, deutschschweizer*); ~**deutscher** *m* Немец из Немачке (*opp.* *österreichischer, deutschschweizerin*); ~**zeigen** *a* Немачке (*gen.*); ~**einwohner** *m* = ~*angehörige(r)*; ~**eisen|bahn|amt** *p* Државна управа *f* железница, Главна железничка дирекција *f*; ~**erbe** *m* наследник царства; ~**erhaltend** *a* који одржава државу (и. царевину); ~**fahne** *f* државна застава; ~**feind(in)** *f* *m* непријатељ(ица) Немачке (и. државе); ~**feindlichkeit** *f* непријатељство *p* према држави; ~**folge** *f* ред *m* наследства (немачке) државне круне; ~**frei** *a* непосредан, потчињен само Немачкој и цару; ~**freiheit** *f* = ~*unmittelbarkeit*; ~**frei|herr** *m* барон царства; ~**fürst** *m* кнез царства, кнез царевине; ~**fürstlich** *a* царскокнежевски; ~**gebiet** *p* област *f* (немачке) државе; ~**gebrauch|muster** *n* (*abr.* R. G. M.) употребни царевински узорак *m*; ~**geld** *n* државни новац *m*; ~**genoß** *m* (немачки) сународник; ~**genossenschaft** *f* сународништво *p*; ~**gericht** *p* врховни државни суд *m*; ~**gesetz** *n* закон царства, царевински закон; ~**gesundheits|amt** *p* царевински санитет *m*; ~**gewalt** *f* државна власт; ~**graf** *m* царевински гроф;

~**grenze** *f* државна граница, граница државе; ~**grundgesetz** *p* основни закон *m* државе; ~**gulden** *m* царска форинта *f*; ~**handel** *m* државна распра *f*; ~**haupt|stadt** *f* главни град *m* (и. престоница) царевине; ~**haushalts|plan** *m* царевински буџет, државни буџет; ~**heern** цар(евин)ска војска *f*; ~**hilfe** *f* помоћ царевини (и. држави); ~**hofrat** *m*: *a*) дворски савет царства, царевинско дворско веће *p*; *b*) царевински дворски саветник; ~**insignien** *pl.* цар(евин)ска знамења *p pl.*, знамења државног поглавара; ~**kammer|gericht** *p* царска комора *f*; ~**kanzler** *m* канцелар царевине, државни канцелар; ~**kleinodien** *p pl.* драго камење круне; ~**kommissar** *m* царски комисар (и. комесар); ~**krone** *f* царска круна; ~**krüppel** *m* државни богаљ, *fam.* шкарт (за војску); ~**kurs|buch** *n* (државни) ред *m* вожње; ~**land** *p* непосредна земља (и. држава) *f* царства; ●, нек. *die ~lande* земље (немачке) царевине, Елзас и Лотрингија; ~**lehen** *p* царски феуд *m*; *erledigtes ~lehen* феуд *m* који је припао држави; ~**marine|amt** *p* државна морнарица *f*, министарство државне морнарице; ~**mark** *f* немачка марка; ~**mittelbar** *a* посредан (уп. ~*frei*); ~**münze** *f* државни новац *m*; ~**ober|haupt** *n* главар (и. старешина) државе (и. Немачке); ~**patent|amt** *p* државно надлештво патената; ~**post** *f* државна (и. царевинска) пошта; ~**post|amt** *p* државна управа *f* пошта; ~**post|dampfer** *m* = поштански брод помаган од државе; ~**rat** *m* државни савет; ~**ritterschaft** *f* непосредно племство *p*; ~**sache** *f* државна ствар; ~**satzung** *f* државни закон *m*; ~**schatz|amt** *p* главна државна благајна *f*; ~**schluß** *m* = ~*beschluß*; ~**schwert** *p* царски меч *m*; ~**siegel** *p* државни печат *m*; ~**stadt** *f* царски град *m*, град потчињен само Немачкој и цару; *die freien ~städte* слободни градови; ~**städter** *m* становник слободна града; ~**städtisch** *a* слободна града (*gen.*); ~**stände** *m pl.* сталежи Немачке; ~**ständisch** *a* сталежа Немачке; ~**standschaft** *f*: *a*) царевинско сталештво *p*; *b*) царевински сталежи *m pl.*; ~**stempel|marke** *f* државна таксена марка; ~**steuer** *f* државна пореза; ~**tag** *m* (народна) скупштина *f*, скупштина Немачке; ~**tags|abgeordnete(r)** *m* народни посланик; ~**tags|abschied** *m* одлуке *f pl.* скупштине; ~**tags|gebäude** *n* зграда *f* (немачке) народне скупштине; ~**taler** *m* немачки талир; ~**treu** *a* веран (немачкој) држави, веран немачкој царевини; ~**truppen** *f pl.* X царске трупе; ~**unmittelbar** *a* = ~*frei*; ~**unmittelbarkeit** *f* непосредност, потчињеност само Немачкој и цару; ~**verfassung** *f* (државни) устав *m*, устав Немачке; ~**versicherungs|amt** државно надлештво за осигурање; ~**vertreter** *m* претставник (и. заступник) народа у (главној) народној скупштини; ~**vertretung** *f* народни посланици *m pl.*, народно претставништво *p*; ~**verweser** *m* вршилац дужности државе, заменик државе; ~**völker** *p pl.*: *a*) народи *m pl.* Немачке; *b*) = ~*truppen*; ~**währung** *f* (немачки) државни новац *m*; ~**wappen** *p* (не-

мачки) државни грб *m*; ~wehr *f* рајхсвер *m*, немачке трупе *f pl.*, немачка војска; ~zepter *n* државни скиптар *m*.

Rei'chtum {pə'xtʏm} *m* 2a богатство *n* (opp. Armut); a) sein ~ an Gütern, Herzensgüte, Bildung, Geist његово богатство (у) добри-ма, добротом срца (и. у доброти срца), обра-зовањем (и. у образовању), духом (и. у ду-ху); der ~ des Landes an Getreide богатство земље житом (и. у житу); ~ von Kenntnissen богатство (и. обиље) знања; ~ e-r Sprache богатство једног језика; b) großer ~ велико богатство; *prv.* Zufriedenheit geht über ~ кад је човек задовољан вреди више од бо-гатства; *prv.* ~ macht nicht (immer) glücklich богатство *n* не доноси (увек) срећу.

Rei'chung {pə'xʏn} {reichen} *f* 3b в. Darrei-
chung, Reichenis.

reif¹ {pə'f} [свн. rifi] *a* (ca)зрео (opp. unreif, grün); *adv.* зрело; ~ werden сазре(ва)ти; et. macht et. (acc.) ~ нешто сазрева (и. зри) од нечега; a) ~ e Birnen зреле крушке; b) ~ zu et. (dat.) (ca)зрео за што; ~ zum Galgen, zum Tode (ca)зрео за вешала, за смрт; c) die Zeit ~ an großen Dingen време у којем су сазре-ле велике ствари; d) ~ für et. (acc.) (ca)зрео за што; ~ für die Freiheit зрео за слободу; ~ fürs Tollhaus зрео за лудницу; *fam.* ~ für Daildorf зрео за „Лепи изглед“, за „Стење-вац“; e) узв. ст. ca dat.: als einst der Sichel ~ der Weizen stand кад некада, зрела за срп, стајаше пшеница; das Jahrhundert ist m-m Ideal nicht ~ stolehe није зрело за мој идеал; f) (б. додатка:) die Frucht im Mutterleibe ist ~ плод у мајчиној утроби је зрео; ein Ge-
schwür ist ~ чир је (ca)зрео; die Sache ist noch nicht ~ ствар није још (ca)зрела; ein Mädchen ist ~ девојка је сазрела; ein ~er Mann зрео човек; ein ~er Geist зрео дух; g) das ~e Alter зрело доба, зреле године; in ~eren Jahren у зрелијим годинама; узв. ст.: der Sommer mit ~en Gluten лето са жегама од којих све зри.

Reif² {~} [свн. reif „уже, круг“] *m* 2g (и Reif'en {~n} *m* 2l) 1. обруч; a) eiserner ~ гвозден об-
руч; die ~e(n) von et. abnehmen ски|нути -дати обруче са чега; ~e(n) um ein Faß legen ударити обруче на буре; b) e-n ~ treiben те-рати обруч; durch e-n ~ springen ск|акати -очити кроз обруч. 2. узв. ст.: der Tiger schlägt mit dem Schweif e-n furchtbaren ~ тигар пра-ви репом страхан круг. 3. прстен. 4. карика *f*. 5. прстен (и. алка *f*) на врху оружја. 6. ди-јадема *f*, обруч око главе. 7. = Radschiene. 8. = Раџ 3. 9. крпља *f*, подметач за снег. 10. **о** олуц, жлеб (пушке, стуба). 11. катк. ме-сто дн. Reep: хват (дрва; уп. Faden, Klaffer). **Reif**³ {~} [свн. (h)rifo] *m* 2g 1. слана *f*; иње *n*. 2. пепељак, машак, мах(овина *f*), маглица *f* (уп. Anflug 2, Duft 1).

Reif⁴... {pə'f-} ~bahn *f* = Reepbahn; ~beuge *f* нагега(ча); ~binder *m* обручар, ударач о-
бруча; ~chen {pə'f-x'n} *n* 2l *dim.* од Reif о-
бручић *m*, обручак *m*, прстенић *m*, прстен-
че итд.

Rei'fe {pə'f} [reif¹] *f* 3b зрелост (и *fig.*); zur

~ bringen, на *np.* die Sonne (die Wärme) bringt ... zur ~ од сунца (од топлоте) сазр(ева)у ..., од сунца (топлоте) сазри...; die Früchte früh zur ~ bringen убзрати сазревање рода, пло-дова; dies hat m-n Entschluß zur ~ gebracht на основу тога моја је одлука сазрела; *f* zur ~ bringend(es Mittel) (средство) од кога са-
зрева. [лезо] за обруче.]

Reif⁵... ~eis *n* иње; ~eisen *n* гвозђе (и. же-)
Reif⁶el {pə'f-l} [енг.] *f* 3d изолучен карабин *m*.
rei'feln {~n} *tr.* 15f 1. **о** = auskehlen I 1. 2. **о**
(из)олучити (пушчану цев).

Rei'felung {pə'f-lun-} *f* 3b 1. **о** жлеб *m*, олуц
m. 2. **о** олуц *m*.

reifen¹ {pə'f-n} [свн.; reif¹] 15a I *intr.* (h) зре-
ти, сазре(ва)ти, дозрети, узрети, рудети; сти-
зати, стићи; gereift (ca)зрео, узрео; *spät* ~
~ позно стизати, доцкан стићи; *am* Tage der Garben ~ (ca)зретиза дан жетве; der Ge-
danke reift zum Entschluß мисао сазрева за
одлуку; der Jüngling reift zum Manne у мла-
дићу сазрева човек, младић стасава до зрела
човека. II *tr.* die Sonne reift das Getreide од
сунца (у)зри (и. сазрева) жито; die Erfahrung
hat s-n Verstand gereift искуством је сазрео
његов разум. III **Reifen** *n*, **Rei'fung** *f* зрење,
сазревање, дозревање.

reifen² {~} [Reif²] I *tr.* 15a 1. = bereifen¹ I 2.
blutrot gereift са колutom као крв црвеним.
3. **о** = reifeln. II **Reifen** *n*, **Rei'fung** *f* = be-
reifen II.

reifen³ {~} [Reif³] *imp.* (h) 15a: es reift пада
слана, хвата се слана; es hat gereift пала је
слана, ухватила се слана.

Rei'fen⁴ {~} *m* 2l 1. обруч; durch die ~ springen
скакати кроз обруче; ~ spielen, den ~ schla-
gen терати обруч; уп. Reif². 2. (Rad-)~ обруч
на наплатку, бандаж; **о** спољна гума *f*.

Rei'fen⁵... {pə'f-n-} ~bruch *m* лом обруча на
наплатку точка, лом бандажа; ~schlagen, ~
spiel *n* терање обруча; ~springen *n* скакање
кроз обруч.

Rei'fe {pə'f-} ~prüfung *f* испит *m* зрелости;
~zeugnis *n* сведочанство о испиту зрелости.
Rei'fer {pə'f-p} *m* 2l *vn.* = Reepschläger.

Rei'fheit {pə'f-x-ht} [reif¹] *f* 3b 6. *pl.* = Reife.

Rei'f..., **rei'f**... ~glas *n* = Paßglas; ~holz *n*
дрво за обруче; ~ig {pə'f-x} а са обручима;
~krücke *f* = ~beuge.

rei'flich {pə'f-l-x} [reif¹] *a* зрео, темељит; nach
~er Überlegung после зрелог размишљања,
кад самзрело промислио, кад смо зрело про-
мислили; nach ~ster Überlegung после нај-
зрелијег размишљања; кад сам најзрелије
промислио; *adv.* зрело, темељито; ~ beden-
ken, erwägen, überlegen зрело размислити,
размишљати, промислити.

Rei'fung {pə'f-lun-} *f* 3b = Reifelung.

Rei'f... ~macher *m* = ~binder; ~monat *m* ме-
сец слане, студени, новембар; ~rock *m* ши-
рока, разапета сукња *f*; ~schlagen *n* терање
обруча; ~schläger *m* = Reepschläger; ~
schlägerei¹ *f* = Reepschlägerei; ~springer
скакач кроз обруч; ~stäbe *m pl.* = ~holz;
~stöcke *m pl.* = ~holz; ~werden *n* сазре-

вање; ²zange *f*, ²zieher *m*, ²zwingе *f* ⚔
натега(ча) *f*.

Reigen¹ {*pārgn*} [срвн. *reige*] *m* 2l 1. поворка *f* поређаних лица са једним на челу; *den* ~ *eröffnen* бити на челу поворке, *fig.* повести коло, повући ногу. 2. коло *n*, играчи *m pl.* у колу. 3. коло *n*, игра *f* у колу; *den* ~ *führen* водити коло, *fig.* бити коловођа (*acc.: gen.*). 4. коло *n*, свирка *f* за играње кола, песма *f*. 5. *fig.* коло *n*, круг. [плесати] коло. |

reigen² {~} [Reigen] *intr.* (h) 15a играти (и.)

Reigen^{1...}, reigen^{1...} {*pārgn*}: ~ег {*pārgn*} *m* 2l = ~tänzer; ~führer *m* коловођа; ~gesang *m* = Reigen 4; ~haft {*pārgn*} *a* попут кола; ~tanz *m* = Reigen 3; ~tänzer *m* играч (и. плесач) у колу, играч кола.

Rei'he {*pā*} [свн. *riga* „црта, кружница“] *f* 3b 1. (о стварима, особама са *pl.*) ред *m*, низ *m*; *a* eine ~ (von) Bäume(n) ред дрвета, ред дрвећа; *die* ~n der Feinde durchbrechen пробити непријатељске редове; *eine* ~ von Jahrhunderten низ векова, низ столећа; *aus der* ~ treten изићи из реда (и. из строја); *sich in* ~ stellen стати у ред, постројити се, ~авати се; *in erster* ~ stehen бити (и. стајати) у првом реду; *lange* ~ дуг низ, *fat.* талаворница, чопор *m*, булумента (von: *gen.*); *in Reih' und Glied* у строју, у реду; *in e-r* ~ hintereinander (her-)gehen ићи у поворици један за другим; *in e-r* ~ nebeneinander hergehen ићи у реду, ићи у строју; *in der* ~ herumgehen обилазити, обии; *bunte* ~ machen (из)мешати редове госпде и госпођа; *b*) \wedge arithmetische (divergierende, geometrische, konvergierende, logarithmische, unendliche) ~ аритметички (дивергентан, геометриски, конвергентан, логаритамски, бескрајан) ред (и. низ). *c*) = Zeile; *d*) *prov.* = Gasse. 2. (апстрактно б. *pl.*) ред *m*; низ *m*; *a* са *a*: ununterbrochene, stetige ~ непрекидан ред (и. низ); *in gerader* ~ von e-m herkommen водити порекло од кога у правој линији; *die gemeine* ~ ред коме су потчињени сви грађани једне општине; = Allmende; *b*) *die* ~ ist an mir, ich bin an der ~ ред је на мене, ја сам на реду; *Sie werden auch an die* ~ kommen и Ви ћете доћи на ред; *die* ~ kommt an ihn, *die* ~ trifft ihn ред долази на њега; *nach der* ~ редом, по реду; *jeder nach der* ~ сваки по реду; *der* ~ nacherzählen причати редом.

Rei'hen¹ {*pārn*} [срвн. *reije*] *m* 2l ⚔ = Reigen.

Reihen² {~} [свн. *riho* „лист“] *m* 2l сплет (на нози).

reihen³ {~} [свн. *rihan*] *tr.* и *sich* ~ 15a 1. (сич) ~ ређати (се), по-, на|ређати (се), низати (се), низати (се); *sich an et.* (*acc.*) ~ надочевати (ив)ати се; *Perlen auf e-e Schnur* ~ (на)низати бисер. 2. ⚔: *a*) (у)јемчити, прихват|ати, ~ити; *b*) чекићем избочи(ва)ти.

rei'hen⁴ {~} [свн. *rihan* „покривати“?] *intr.* (h) 15a ⚔ 1. спаривати се, парити се (за пловке, и. гуске), (уп. *gauschen²*; *Reiher* 2). 2. кевтати, лајати (за лисицу).

Rei'hen^{5...}, rei'hen^{5...} {*pārn*}: [Reihen⁶... од Reihe, Reihen¹... од Reihen¹]; ~amt *n* служба *f* по

реду; ~bänke *f pl.* низ *m* мангүра, низ пешчаних греда; ~dienst *m* = ~amt; ~feuer *n* X прекидна палба *f*; ~folge *f* ред *m*, низ *m*, следовање *n*; *in alphabetischer* ~folge по азбучном реду; *v. Turnus*; ~frone/робота (и. кулук *m*) по реду; ~führer *m* коловођа; ~gesang *m* песма *f* у колу, песма за коло, песма уз коло; ~haft {*pārn*} *a* = reigenhaft; ~haft {~} *adv.* = reihenweise (у, по) редовима; ~marsch *m* X марш у редовима; ~ordnung *f* ред *m*; ~schulz *m* кмет по реду; ~semmel *f* земичка од две полутке; ~tanz *m* = Reigentanz; ~wanderer *m pl.* des Meeres који иду морем у редовима; ~weise *adv.* у редовима, (по) редовима.

Rei'her {*pārp*} [срвн. *reiger*] *m* 2l 1. ⚔ чапља *f*. 2. ⚔ дивљи плован (и. патак).

Rei'her^{1...}, rei'her^{1...} {*pārp*}: ~artig *a* чапљаст, попут чапља; ~beize *f* ⚔ лов *m* на чапље (за то обученим птицама грабљивицама); ~busch *m* перјаница *f* од чапљиног перја; ~falk *m* ⚔ сиви соко, соко за лов на чапље; ~feder *f* чапљино перо *n*; ~gras *n* ⚔ = Federgras; ~jagd *f* = ~beize; ~schnabel *m*: *a*) чапљин кљун; *b*) ⚔ жива трава *f*; *v. Storchschnabel*; ~stand *m* ⚔ чапљиште *n*; ~strauß *m*, ~stutz *m* = ~busch.

...reihig {*pārx*} [Reihe] *a* у слож., на пр.: zwei~ дворед, drei~ троред.

Reim {*pām*} [свн. *rim* „број, ред“, срвн. (*фр. *rime*), нвн.] *m* 2g 1. слик; *a*) *met.* männliche (weibliche) ~е мушки, женски сликови; *b*) слик, стих; *in* ~e bringen ставити у сликове, у стихове. 2. катк. = Reimspruch.

Rei'm^{1...}, rei'm^{1...} {*pām*}: ~art *f* врста слика; ~aufgabe *f* задатак *m* за сликовање; ~bar {*pāmbar*} *a*: ~bar sein сликовати се; ~bold *fat.* *m* сликовција; ~chronik *f* сликована хроника; ~dichter *m* песник.

rei'men {*pām*} *intr.* (h), *sich* ~, *tr.* 15a 1. сликовати се; сларати се; *a*) *intr.*, *sich* ~; diese Wörter ~ gut aufeinander, ~ sich gut ove се речи добро сликују, слажу; *b*) *fat.* *da* heißt es: reim' dich oder ich fresse dich и. *das* reimt sich wie die Faust aufs Auge и. *das* reimt sich wie Hans (и. *pop.* wie Arsch) und Friedrich то се слаже к'о со у очи; то му иде као пасуљ на Божић; то му се слаже к'о Бог и шеширија; *wie* reimt sich das? како се слаже то?; *c*) *intr.*, *tr.* сликовати, правити сликове, став|ити ~лати у стихове, писати стихове; (un)rein ~ (не)чисто сликовати; gereimt сликован, у слику, у сликовима; *er* reimt vorzüglich он сликује изврсно; *er* reimt den ganzen Tag целога дана клепа сликове (и. стихове). III *rei'men* *n* сликовање, стављање у стихове. [стихоклепац.]

Rei'mer {*pām*} [reimen] *m* 2l сликотворац, Reimerel' {*pām*} *f* 3b 1. клепање *n* стихова, стихоклепаница. 2. стихоклепаније, (с)клепани стихови *m pl.*

Rei'm(er)ling {*pām*} [Reim] *m* 2g¹ сликоклепац, стихоклепац.

Rei'm^{1...}, rei'm^{1...}: ~frei *a* = ~los; ~gedicht *n* песма *f* у слику (и. у сликованим стиховима);

2haft {pāmxāft} а погодан да се стави у стихове (и. у сликове), сликован; у слику; ~ **klingler** *m* = ~schmied; ~ **kunst** *f* вештина сликовања; ~ **künstler** *m* = ~schmied; ~ **ling** {pāmlln} *m* 2g¹ = Reimerling; ~ **los** *a* без слика, несликован; ~ **richtig** *a* тачан у (и. по) слику; ~ **schmied** *fam. m* стихоклепац; ~ **schmiederei** {~шмид'pā} *f* 3h *fam.* = Reimerei; *prv.* ~schmiederei und Dichtkunst sind himmelweit verschiedene Dinge стихоклепац и песничтво разликују се као Бог и шеширџија; ~ **sel** {pāmz'l} *n* 2l = Reimerei 2; ~ **silbe** *f* слични слог *m*, слог који гради слик; ~ **spruch** *m* изрека *f* у сликованим стиховима; ~ **sucht** *f* помама (и. болест) сликовања; ~ **süchtig** *a* помаман за сликовањем; ~ **vers** *m* стих у слику; ~ **wort** *n* 2a слична реч *f*, реч која гради слик; ~ **wörterbuch** *n* речник *m* сликова; ~ **zeile** *f* сликован стих *m*.

rein {pān} [свн. (h)reini „(про)цејан“; *hom.* Rain, Rhein] а чист; ведар, бистар, провидан; невин; девичански; сушти, пуки; здрав; *adv.* чисто, сасвим, просто(напросто); I 1. а) (без туђе примесе, истицање првобитнога) ~ aussprechen чисто изговарати -орити; ~es Blut чиста крв; ~e Klänge чисти звуци; ~e Mathematik чиста математика; ~ singen чисто певати; ~e Stimme чист глас; ich will kein Wasser zum Wein nehmen, ich trinke ~es Wasser нећу да узмем воду с вином, пијем чисту воду (уп. b); ~er Wein чисто (и. природно) вино; *fig.* j-m ~en Wein einschenken каз(ив)ати кому голу истину; b) (без помућености, истицање првобитнога изгледа) ~e Gesichtsfarbe чиста боја лица; ~er Himmel чисто небо; ~es Wasser чиста вода; dies Wasser ist ~, dies ist schmutzig ова је вода чиста, ова је прљава; Diamant vom ~sten Wasser најчистији дијаманат; *fig.* Patrioten *m pl.* vom ~sten Wasser (на)јовејани(ји) родољуби; c) са додатком: а) ~ von Schmutz чист од прљавштине; ~ von Sünde чист од греха; узв. ст. са *gen.:* ist aller Sünden ~ geworden очистио се од свих грехā (в. flecken, sündenrein); ~ von jeder Beimischung чист од сваке примесе; b) катк. са *prp.:* daß ihr ~ seid ап (и. in, von) dieser Tat да сте ви чисти од тога дела (у том делу); d) *fig.* ~e Liebe чиста љубав; ihr Verhältnis ist ~ њихов је однос чист, њихова је веза чиста; ~er machen о-, c)прати; ~er werden о-, c)прати се; e) (како обреди захтевају) ~e Opfer чисте жртве; ~e Tiere чисте животиње; f) (само то) das ist ~e Bosheit то је чиста (и. сушта) пакост; das ist ~er Zufall то је пуки случај; ~ verloren ненакнадно изгубљен(о); g) ~er Ertrag чист принос; ~en Ertrag geben чисто доносити -ети, доносити -ети чист приход; ~er Gewinn чиста добит, чист добитак; *fig.* ich habe ein ~es Gewissen савест ми је чиста; er hat kein ~es Gewissen савест му није чиста; ~en Mund halten не бити проливен; ~er Verlust чист губитак. 2. (без прљавштине) blendend ~ чист да очи засени; strahlend ~ чист да (све) блиста; er hat ~e Hände: а)

руке су му чисте, b) *fig.* он је чистих руку; ~er Teller чист тањир; ~ fegen, ~ kehren (по)чистити, (по)местити; ~ halten држати чисто; ~ machen (о)чистити; sich das Gesicht ~ waschen уми(ва)ти се; sich (dat.) die Hände ~ waschen (о)прати c)е(б)и руке; sich ~ baden окупати се; sich die Haare ~ waschen измити косу; *fig.* sich ~ waschen и. brennen в. brennen ill 3. 3. (без заразних клица) die Frauenzimmer untersuchen, ob sie ~ sind прегледати жене, да ли су чисте (и. здраве); *fig.* die Luft ist ~ немамо од кога да презамо; в. и Luft 1. 4. (одређен, одлучан) ~ abschlagen просто(напросто) одби(ја)ти, сасвим одбити; ~ und entschieden mit der Sprache herausgehen, ~ und glatt herausprechen изја|снити се-шњавати се отворено, говорити независно; ich verlange ~e Sprache нећу да врдаш; нећу да врдате. 5. (отсуство свера) ~es Haus, ~e Wirtschaft machen очистити кућу; alles ~ aufessen све очистити (и. појести, слистити, позобати); в. Tisch; ~ austrinken испакити, испити до последње капи. 6. die Verbindung mit e-m ~ abbrechen сасвим прекинути везу с ким, прекинути с ким сваку везу; e-m alles Talent ~ absprechen одрицати кому сваки таленат, (и. сваку врсту) дар(а); sie bekommt ~ nichts она не добија ама баш ништа, *fam.* она ич не добија; *fam.* um ~ gar nicht... ни за шта (под милим Богом), ни због чега (под милим Богом); das ist ~ aus der Luft gegriffen (и. aus den Fingern gesogen), ~ eronnen то је просто (напросто) измишљено; ~ aus Ver zweiflung просто из очајања; es ist ~ aus damit, es ist ~ alle све је отишло; *pop.* ~ menschlich чисто људски, сасвим људски. II **Rei'ne(r)** {~(p)} *s* 9l: der (die) Reine чист|и, -ā, чистун|ац, -ица; *prv.* dem (и. pl. den) Reinen ist alles ~ ко је чист, све му је чисто. III **Rei'ne(s)** {~(c)} *n* 9l: das Reine, das reine: (оно што је) чисто; et. ins ~e schreiben (на)писати начисто, препис(ив)ати начисто; Sache aufs (и. ins) ~e bringen извести -одити ствар начисто; damit will ich ins ~e kommen с тим хоћу да будем на чисто, с тим хоћу да пречистим; mit j-m ins ~e kommen пречистити (рачуна) с ким, споразумети се с ким; mit j-m im ~en sein бити с ким на чисто. [einfallen. I **rein** {~} *fam. abr.* = herein; в. Hereinfall, her-I **Rei'n...**, **rei'n...** {pān}: ~band *m* = ~hanf; ~bohren *tr.* глачати (и. дотеравати) изнутра; ~druck *m* ‡ чист (о)тисак; ~dunkler *m* (= Purist) чистунац. **Rei'ne** {pān} *f* 3b 6. *pl.* = Reinheit. **Rei'neke** {pān'k} *m* 8g. ~ Fuchs в. Fuchs. **Rei'n...**, **rei'n...**: ~en {pān'n} *tr.* 15a: а) узв. ст. = reinigen; б) пречи|стити, -шавати; ~erhaltung *f* одржавање *n* чистоће; ~ertrag *m*, *jn.* ~erträgnis *n* чист принос *m*; ~e|weg {pān'vëk} *fam.* = reinweg; ~fall *fam. m* = Hereinfall; ~fallen *intr.* (s) *sep.* = hereinfallen б; ~flachs *m* гробенан лан; ~gewicht *n* чиста тежина *f*; ~gewinn *m* чиста добит *f*, чист добитак; ~gläubig *a* чистоверан;

катк. = puritanisch; ~¹gold *n* суво (и. жежено) злато; ~¹hanf *m* гребенана кудеља *f*.

Reinnhard {pānħāp} [= stark von Rat] *m* 8a Рајнхард.

Rei'nheit {pānħā't} [rein¹] *f* 3b б. *pl.* чистоћа; ведрина, бистрина, провидност; *fig.* чистота; невиност; девичанство *n*.

rei'n¹herzig *a* чиста срца (*gen.*).

Rei'nhold {pānħōlt} *m* 8a Рајнхолд.

rei'nigen {pānħū'g'n} [срвн.; rein¹] *i tr.* и *sich* ~ 15a 1. (*sich*) ~ чистити (се), очистити (се) (*von et. dat.*: од чега); пречи|стити (се), -шћавати (се); (из)рибати; по-, иш|чистити; бели; прати; (из)бистрити; den Brunnen, den Abtritt ~ (о)чистити бунар, нужник; ein Haus, die Straßen ~ чистити кућу, улице; *sich (dat.)* das Gesicht ~ уми(ва)ти се; mit e-r Bürste ~ (о)четкати, ишчеткати; *sich (dat.)* die Ohren ~ чакати уши; mit Seife ~ (о)прати сапуном; *sich (dat.)* die Füße, das Schuhzeug ~ (о)чистити ципеле (од блата), отрти ципеле; er ist nicht vom Schmutz zu ~ не можеш га очистити од прљавштине; *fig.* den Geschmack ~ пречистити укус; die Straßen von Dieben ~ очистити друмове (и. путеве) од лопова; *fig.* j-n von e-m Verbrechen ~ опрати кога од злочина, спрати злочин са кога; *sich durch e-n Eid* ~ опрати се заклетвом (и. присегом). II ~d *p.p.* и *a* који чисти (и. ђ); на чишћење, за чишћење. III Rei'nigen *n* в. Reinigung 1.

Rei'niger {pānħū'g'r} *m* 2l 1. и ~in {~ñ} *f* 3c чистач, -ица; чистил|ац, -ица, преиначитељ-ка набоље; *rl.* катк. = Purist; пречишћавач. 2. пречишћач, справа *f* за пречишћавање течности. [heit.]

Rei'nigkeit {pānħū'kē't} *f* 3b б. *pl.* ♂ = Rein-1 Rei'nigung {pānħū'g'n} *f* 3b 1. (в. reinigen) чишћење *n* (и *fig.*); пречишћавање *n* (и *fig.*); рибање *n*; бељење *n*; прање *n*; бистрење *n*. 2. а) monatliche ~ (= Menstruation) месечно прање *n*; б) *rl.* Mariä ~ Сретење *n*.

Rei'nigungs..., rei'nigungs... {pānħū'g'n.c-}: ~apparat *m* пречишћач, апарат за прање; ~behälter *m* бистрилиште *n*; ~bürste *f* четка за чишћење (од блата); ~eid *m* заклетва *f* чишћења; e-n ~eid schwören заклетвом (и. присегом) опрати се; ~fähig *a* који се може (и. даје) (о)чистити; ~feuer *n* ватра *f* за пречишћавање, огањ *m* пречишћач; ~hahn *m* ♂ славина *f* за чишћење; ~haus *n* пречишћаваоница *f*; ~maschine *f* машина чистилица, stroj *m* за чишћење; ~mittel *n*. а) средство за чишћење, средство за одржавање чистоће; б) ♂ средство за (и. на) чишћење; ~opfer *n* antiq. жртва *f* чишћења.

Rei'n..., rei'n...: ~kultur *f* чиста култура (ба-цила); ~legen *fam. tr.* = hineinlegen; ~lich {pānħū'x} *a* (dv.) чист(о); ~lichkeit {pānħū'x-kē't} *f* 3b чистоћа; *prv.* ~lichkeit ist's halbe Leben чистоћа је пола здравља; чистота; ~mache|frau *f* рибачица, покућарка; ~ma-chen *n* чишћење, рибање; ~macher чистач, рибац; ~schmeckend *a* чиста укуса (*gen.*), који има чист укус; ~schrift *f* препис *m* на-

чисто; ~¹zucht *f* одгајивање *n* чистих при-мерака.

Reis¹ {pā'c} [срвн. ris, од ит. riso, лат. risus, risum, гр. oryzon] *m* 2h 1. а) ☞ пиринач, ри-жа *f*, ориз; б) ~ kochen кувати пиринач, ку-хати рижу (и. ориз). 2. ☞ а) = Pfifferling 1; б) schlesischer ~ = Entengras.

Reis² {~} [срвн. (h)ris; *rauschen] *n* 2c¹. гранчи-ца *f*; младича *f*, изданак *m* (и *fig.*), фидан *m*; прут *m*, шиб(љик)а *f*; dünne Reiser гран-чице, сувад *n coll.*, ситно грање *n coll.*; ~ (coll.) и. ~er sammeln скупљати гранчице (и. сувад).

Reis³... {pā'c-} [Reise] у слож. на пр. ~läufer. Rei's..., rei's... {pā'c-}: ~acker *m* пиринчиште ☞, оризиште *n*; ~ähnlich *a* пиринчаст, налик на пиринач (и. на рижу); ~artig *a* пирин-част, рижаст; ~bau *m* гајење *n* пиринца (и. риже); ~bauend *a* који гаји пиринач (и. рижу); ~besen *m* брезова метла *f*; ~brannt-wein *m* пиринцовача *f*, рижовача *f*, ракија *f* од пиринца (и. риже); ~brei *m* каша *f* од пиринца, рижова каша; ~brennerei *f* пецара пиринца; ~brot *n* пиринчан хлеб *m*, крух од риже; ~brühe *j* пиринчана јуха; ~bund *m*, ~bündel *a* свежањ (и. сноп) *m* прућа, демел грања.

Rei'se {pā'zē} [срвн. reisa „кретање и поворка путем“] *f* 3b 1. пут(овање *n*) *m*; а) ~ zum Vergnügen пут задовољства ☞ ради; ~ in Geschäften пут послом; die ~ nach Deutschland пут у Немачку; e-e ~ nach Berlin machen путовати у Берлин; glückliche ~!, viel Glück auf die ~! срећан пут!, *fig.* и *iro.* срећан ти (или: Вам, вам) пут!; wo geht die ~ hin? ку-да путујеш?, камо путујете?, куда ако Бог да?; auf ~n sein бити на путу; auf ~n gehen ићи на пут, путовати; er hat viele ~n ge-macht он је много путовао; sich auf die ~ machen и. begeben кре|јути -тати на пут, по|ћи -лазити на пут; fort auf die ~! на пут!; б) *fig.* die ~ durchs Leben пут кроз живот; die ~ ins Jenseits, die ~ zur großen Armee пут на онај свет; c) Italienische ~ Пут у Италију, Пут по Италији. 2. bibl. (= Lager-stätte) конач *m* (уп. Tagereise). 3. † и. prov.. а) = Kriegszug; б) воз *m* (= Fuhre, Fuhrladung); c) = Schiffsladung; d) e-e ~ Sole ко-личина слане воде извучена одједном из бу-нара.

Rei'se..., rei'se... {pā'zē-}. ~abenteuer *n* пусто-ловина *f* на путу; ~altar *m* носак олтар; ~an-zug *m* = ~kleid; ~apostel *m* путујући апо-стол; ~apotheke *f* путна (и. ручна) апотека, путна лекарица; ~bedarf *m* путне потребе *f pl.*; ~bericht *m* = ~beschreibung; ~be-schreiber *m* путописац; ~beschreibung *f* пу-топис *m*; ~besteck *n* путнички прибор *m*; ~bett *n* = Feldbett; ~bilder *n pl.* слике *f pl.* с пута, в. ~eindrücke; ~braun *a* поцрнео од пут(овања); ~bräune *f* поцрнелост (и. о-паљеност) од пут(овања); ~brief *m* путничко писмо *n*; ~brief|fieber *n* поума *f* за писа-њем путничких писама; ~brief|er *m* писац путничких писама; ~buch *n* путовања *m*, ка-

жипут *m*; ~bündel *n* путничка бошча *f*, амбула *f*; ~bureau *n* Путник *m*; ~diäten *f pl.*, ~entschädigung *f* попутнина *f*; ~diener *m* = Handlungeisender; ~effekten *pl.* = ~gepäck; ~eindrücke *m pl.* утисци са пута, утисци на путу; ~erinnerungen *f pl.* сећања *n pl.* са пута, утисци *m pl.* са пута; ~fertig *a* спреман за пут; sich ~fertig machen спремити се -ати се за пут; ~fieber *n* грозница *f* (и. нестрпљење *n*) пред пут; ~flasche *f* путничка боца, боца за пут; ~frist *f* путни рок *m*, рок приспећа; ~gefährte *m* сапутник; ~gefährtin *f* сапутница; ~gefolge *n* пратња *f* (на путу); ~geld *n* путни трошак *m*, путни трошкови *m pl.*; ~gelegenheit *f* прилика за пут(овање); ~genob *m* = ~gefährte; ~gepäck, ~gerät *n* путнички пртљаг *m*; ~gerecht *a* = feldgerecht; ~gesellschaft *f.* а) друштво *n* путника; б) meine ~gesellschaft моје друштво са пута (и. на путу), моји сапутници; ~gesellschaftler *m* = ~gefährte; ~gespan *m fam.* = ~gefährte; ~gewand *n v.* ~anzug; ~gut *n:* а) = ~gepäck; б) добро преношљиво на жену; ~handbuch *n* путовања *m*, кажипут *m*, (као књига:) Путовања; ~hut *m* путнички шешир, шешир за пут; ~jagd *f* ~лов *m* на ситну дивљач; ~jäger *m* = Feldjäger; ~karte *f* путна карта (и. мапа); ~kästchen *n* путнички ковчежић *m*; ~kelch *m* путничка чаша *f*, чаша за пут; ~kissen *n* путнички јастук *m*, јастук за пут; ~kleid *n* путничко одело; одело за пут; ~koffer *m* путнички ковчег, куфер; ~korb *m* путничка корпа *f*; ~kost *f* путничка залиха у јелу, залиха јела за пут; ~kosten *f pl.* = ~geld; ~kutsche *f* путничке кочије *f pl.*, кочије за пут(овање); ~lust *f:* а) задовољство *n* од пут(овања), задовољство у путовању; б) жеља (и. воља) за путовањем; ~lustig *a* који воли да путује, који има вољу (и. жељу) да путује; ~mantel *m* путнички ортач; ~marschall *m* коначар; ~müde *a* уморан од пута; ~mütze *f* путничка капа, капа за пут.

reißen {pā'z'n} [свн. reison „спремити се за одлазак“] *i intr. s;* при истицању радње путовања са *h*) *15e* 1. путовати; zu Fuß, zu Pferde, zu Wagen, zu Schiff ~ путовати пешице, коњем, колима, бродом; zu Lande, zu Wasser, zur See ~ путовати сувим, водом, морем; auf и. mit der Post, Eisenbahn ~ путовати поштом, железницом; in ein Land ~ путовати у неку земљу; in die (и. nach der) Schweiz, nach Deutschland, nach Berlin ~ путовати у Швајцарску, у Немачку, у Берлин; er ist nach Leipzig gereist: а) отпутовао је у Лајпциг; б) путовао је у Лајпциг, био је у Лајпцигу; ins Bad ~ путовати у бању (и. у топице); in e-m Lande ~ путовати по некој земљи; in der Schweiz, in den Süden ~ путовати по Швајцарској, по јужним земљама; durch e-n Ort ~ (про)путовати кроз неко место; durch ein Land ~ (про)путовати кроз неку земљу; über e-n Ort ~ путовати преко неког места, проћи кроз неко место; wir ~ (praes. уместо fut.) morgen (künftige Woche)

(ми)путујемо сутра (идуће седмице); hin und her ~ путовати тамо и натраг, путовати тамо и амо; einen Weg (и. eines Weges) ~ путовати истим путем; (wieder) nach Hause ~ путовати (и. враћати се) кући (и. дома); täglich acht Stunden ~ путовати осам часова дневно; weit gereist који је много путовао, који се напутовао; ~ in Geschäften ~ путовати послом (и. пословно); Mann, der viel gereist ist (и. hat) човек који је много (про)путовао; wie lange reist man von hier nach Leipzig? колико се путује одавде до Лајпцига; man kann es in sechs Stunden ~ може се стићи за шест часова; zur Messe ~ путовати на сајам; zum Vergnügen ~ путовати задовољства ради; sich atem ~ осиромашити путујући; sich müde ~ уморити се путујући, уморити се од пут(овања); er reist nicht gern он не воли да путује; auf ein Handwerk ~: а) путовати на занат, путовати ради усавршавања у занату; б) путовати (по земљи) радећи свој занат; ~ auf et. (acc.) ~ путовати ради наруџбина чега; fig. darauf kannst du ~ то би те могло хлебом хранити. 2. ~ die Sonne reiset сунце се пење. II ~d p.pr. и а путујући; в. Reissende(r). III Rei'sen *n* путовање.

15 в. Handlungeisender. I Rei'sende(r) {pā'z'nd(p)} *8l* путник -ца, I Rei'se...: ~onkel *fam. m* ~вотарош, вечити путник, који воли да се вози железницом; ~paß *m* путна исправа *f*, пасош; ~pfennig *m* трошак за пут, путни трошак; в. ~geld; ~plan *m* путни план (и. нацрт); ~prediger *m* путујући проповедник; ~publikum *n* свет *m* који путује, публика *f* која путује.

Rei'ser {pā'z'p} *pl.* од Reis².

Reiser² {~} [reisen] *m 2l* ~ који много путује.

Rei'ser... {pā'z'p} у слож. в. Reis²..., на пр.

Reis(er)besen; ~werk *n* = Reisig¹.

Reis'ernte *f* жетва пиринца (и. риже).

Rei'se..., rei'se...: ~sack *m* навлака *f* за путнички пртљаг; в. и ~tasche; ~spesen *f pl.* путни трошкови *m pl.*; ~sport *m* путнички спорт, туризам; ~stab *m* путничка палица *f*, путнички штап; ~stipendium *n* помоћ *f* за пут; ~stunde *f:* а) час *m* поласка; б) час путовања; ~sucht *f* помама за путовањем, страст путовања; ~tasche *f* путничка торба; ~tiger *m fam.* страстан путник; ~tritt *m:* а) путнички ход; б) путнички корак; ~unfall|versicherung *f* осигурање *n* од несрећног случаја на путу; ~wagen *m* путничка кола *n pl.*, кола за пут; ~wetter *n:* gutes ~wetter лепо време за пут(овање); ~wut *f* беснило *n* путовања, поманиталост за путовањем; ~wütig *a* поманитао за путовањем; ~ziel *n* циљ *m* пут(овања); ~zehnung *f* = ~geld; ~zeit *f:* а) време *n* путовања, време за пут(овање); б) време *n* путовања.

Rei's...: ~fabrik *f* пиринцара, пиринцана, рижара, творница риже, фабрика пиринца; ~feld *n* = ~acker; ~gericht *n* јело од пиринца (и. риже); ~gries *n* пиринцана прекрупа *f*, крупно пиринчано брашно; ~holz *n* = Reisig¹; ~holz|bündel *n* = ~bündel.

Rei'sig¹ {přəzǝx} [свн. řisach; *Reis²] *n* 2g¹ 1 грање *n* coll., гранчице *f* pl., пруже *n* coll., ситнеж *m*. 2. шипраже *n* coll., шибље *n* coll., шипраг *m*; шипраговит крај *m*, шипражјем обрастао предео *m*.

rei'sig² {~} [срвн. reisic „опремљен за војску, на коњу“; *Reise] *a* (в. Reise 3 а) опремљен за рат, оружан; на коњу; као *sm* Reisige *pl.* узв. ст. коњаници, катане.

Rei'sigkeit {~кшт} *f* 3b 6. *pl.* ратничка вештина.

Rei'sig¹...: ~bündel *n* = Reisbündel; ~menge *f* мноштво *n* грања (и. пружа, ситнежи).

Rei's...: ~koch *m* јн. = ~brei; ~korn *n* зрно пиринца, зрно риже; ~kuchen *m* колач од пиринца (и. риже); ~lauf *m*, ~laufen *n* служење *n* у туђ(инск)ој војсци (без одобрења власти); ~läufer *m* X нек. који служи у туђ(инск)ој војсци (в. Reise 3 а); ~mehl *n* пиринчано (и. рижано) брашно; ~mus *n* = ~brei; ~pflanze *f* R = Reis¹ 1 а; ~sammeln *n* скупљање грања.

Rei'ß... {přəc-}: ~ähle *f* шиљак *m* за обележавање (и. повлачење) правих црта; ~aus *fam.* *m* и. *n* inv. ~aus nehmen киднути, -ати, стругнути, ухватити пут, загрепсти, заждити, (забости) нокат у ледину; ~blei *n*. а) писаљка *f*, оловка *f*; б) графит *m*; ~brett *n* цртаћа табла *f*, плоча *f* за писање; ~brettstift *m* ексерчић, ексерче *n* (за причвршћивање хартије); ~egge *f* X крупнозуба дрљача.

rei'Ben {přəc'n} [свн. rizan] 13p 1 *tr.* и *sich* ~ 1. трзати, тргнути; чупати; ис-, о|тргнути; а) са *ppr.*, који је пред *refl.* већ. наглашен: et. an *sich* (acc.) ~ тргнути к себи, привући силно (и. нагло) к себи, *fig.* приграбити што, отети што, дочепати се (и. докопати се) чега; er reiβt alles an *sich* он све граби себи, он све отима за себе; er reiβt mich ans Ziel он ме вуче к циљу; er riβ mich ans Ziel он ме одвуче циљу; j-m et. aus den Händen ~ ис-, о|тргнути кому што из руку; *sich* (dat.) die Haare aus dem Kopfe ~ чупати косу -е; aus dem Herzen ~ ишчупати из срца; das riβ ihn aus s-m Traume то га је тргло из његова сна; e-n aus der Not ~ извући кога из невоље; *sich* aus der Verlegenheit ~ извући се из забуне (и. неприлике); er reiβt ihn durch die Menge он га вуче кроз гомилу; den Knopf vom Rock (den Kopf vom Rumpf) ~ откинути дугме са капута (главу с трупа); e-m die Larve vom Gesicht ~ здерати кому образину; der Wind riβ mir den Hut vom Kopf ветар ми однесе шешир с главе; j-n (et.) zu Boden (и. zur Erde) ~ лупити кога о земљу, оборити кога (што); mein Innerstes reiβt mich zu ihr моје ме срце вуче к њој; б) са *adv.* aufwärts ~ вући навише (и. нагоре); niederwärts ~ вући наниже (и. надолу); c) *imp.* es reiβt mich zu ihr нешто ме вуче (к)њој; d) б. ознаке правца: e-n am Rock, an den Haaren ~ вући (и. цимати) кога за капут, за косу; die Saiten der Harfe ~ струнама харфиним измамљивати звук; schöne Weisen ~ свирати на харфи лепе мелодије; ein Pferd mit der Kandare ins Maul ~ цимати коња ђемом. 2. кидати, пре-

кинути, тргати, прекидати; in Stücke (и. entzwei-) ~ покидати, поцепати; die Bande ~ (боље: zerreißen) раскинути окове. 3. e-n ~ о-, за|грепсти кога; *sich* (acc.) an e-r Nadel ~ огрепсти се на иглу; dies Rasiermesser reiβt mich овај ме бријач гребе. 4. ein Loch ~ продерати руну, направити руну; *sich* Löcher in die Strümpfe ~ поцепати (и. подерати, пробушити) чарапе; *fig.* sein Tod reiβt e-e große Lücke... његова смрт оставља велику празнину...; X Lücken in die Reihen ~ прорејдити -ђивати редове. 5. (на)цртати у главним потезима, (на)рисати углавном, (на)цртати, (на)рисати; и *intr.* (на)правити наурт. 6. Grimassen ~ кривељити се, бекељити се; Reime ~ на брзу руку сликовати, спевати; Possen (schlechte Witze) ~ правити лакрдије (рђаве досетке); Zoten ~ масне приче причати. 7. Tiere ~ уврћнути -тати (и. у-)штројити животиње. 8. X Leinwand ~ цепати платно. 9. Federn ~ (о)чијати перје (в. spleißen); Holz ~ цепати дрва. 10. шум. Harzbäume ~, метон. Harz ~ = lachen² 2. 11. ✓ den Wein ~ орезати виноград, треће године отсећи све дрво на младом чокоћу више земље. 12. X e-n Fisch ~ опорити (и. очистити) рибу. 13. X das Kupfer in Scheiben ~, Kupferscheiben ~ растопљен бакар прскањем водом охладити и у колумта скидати. 14. den Sammet ~ прокидати сомот, омче од ткања просецати да ткање буде мањаво. II *sich* ~ 1. в. I 1, 3. 2. *sich* um et. (acc.) ~ грабити се (јагмити се, отимати се) за што (и. око чега, о што); man reiβt sich um sie грабе се (и. отимају се, јагме се) око ње (и. за њу, о њу); man reiβt sich darum грабе се (и. отимају се, јагме се) о што (и. за што, око чега). III *intr.* A. (h) 1. an et. (dat.) ~ трзати (и. цимати, сецати) што; an e-m Baum ~ трзати дрво, гледати ишчупати (и. да ишчупа -ју итд.) дрво (из корена); am Gebisse e-s Pferdes ~ цимати (и. сецати) коња ђемом; am Vaterherzen ~ гледати потрести (и. да потресе) очево срце; in die Saiten ~ свирати на струнама (и. жицама); das reiβt ins Geld то заседа у паре, то повећава трошкове. 2. *imp.* es reiβt mir in allen Gliedern севају ме сви удови; es reiβt mir in den Zähnen севају ме зуби; es reiβt mir in der Schulter сева ме плећка (и. раме); es reiβt mir in den Gedärmen, im Magen чупају ме црева, чупа ме у цревима, чупа ме у стомаку (и. желуцу). B. (s) 1. кидати се, прекидати се, -нути се; (по)цепати се, (по)дерати се; (на)прснути, (ис)прскати, (ис)пучати, пући; der Faden reiβt конац се кида; der Faden ist gerissen конац се прекинуо; diese Leinwand reiβt wie Spinnwebе ово се платно цепа као паучина; das Kleid ist gerissen одело се поцепало (и. подерало); der Altar riβ олтар прсну (и. пуче); *fig.* die Geduld reiβt mir стрпљење ме издаје; wenn alle Stricke (и. Stränge) ~ кад све изда; vor Bosheit ~ (ис-)кидати се, (пре)пући (и. прснути) од пакости. 2. X често у *p. pr.* (в. IV) дерати (*intr.*),

кретати се брзо, тећи брзо, јурити, -нути, дувати силно; vom Kleide ~ откинати се с одела; von der Kette ~ откинати се (и. отргнути се) с ланца. IV ~d p.p. и a I. грабљив, крволочан, месождер; die ~den Tiere *n pl.* зверови; ~der als Wölfe зверскији од курјака. 2. који дера (и. јури, гура), брз, силовит; ~der Strom река која дера (и. јури), брза река, река која (све) носи, брзац који јури (и. гура); ~de Fortschritte нагли напреци. 3. ♀ ~de Schmerzen *m pl.* севање *n*, чупање *n*. 4. ♂ и као *adv.* diese Ware geht ~d (и. in ~der Weise и. само *adv.* reißenderweise) ab и. diese Ware hat (и. findet) ~den Abgang (и. Absatz) ова роба иде као на јагму. (уп. warme Semmeln). V ge'ri'ssen {r'puc'n} p.p. и a I. у свима знач. *inf.* 2. *jam. fig.* препреден; уп. и gerieben, durchtrieben. VI ReiBen *n I.* (пре)кидање, цепање, дерање; ♀ севање, чупање; Reißen in den Gliedern севање у удовима, севање удова; цртање, писање. 2. † = Raub.

Rei'Ber {pāc'p} [reißen] *m 2l I.* и ~in {~dn} *f 3c* а) приграбљивач, -ица, грабило; б) дерирухо, цепало, дерало, којли, -а брзо (по)цепа своје одело; с) † = Zeichner. 2. а) ✕ реч која заноси публику (уп. Schlager); б) баварска алатка *f* за обделавање данцета на буради; с) корпарска алатка *f* за цепање пруга; д) = Reißahle, †stift. 3. *jn.* = Kutscherwein.

Rei'B...: ~feder *f*: а) направа за извлачење црта (и. линија), (метално) перо *n* за цртање (и. писање); б) увлака (и. држаље *n*) за писаљку (и. за црну креду); ~gelb *n* = Rauschgelb; ~kohle *f* угљен за цртање (и. писање); ~kratze *f*, ~krempe *m*, ~latte *f* цепана летва; ~maß *n*, ~model *n* направа *f* за повлачење упоредних црта; ~nadelf резалка; ~nagel *m* = ~brettstift; ~schiene *f* цртачки врстар (и. лењир), лењир облика †; ~spitze *f* = ~ahle; ~stift *m* писаљка *f* за цртање, оловка *f* за писање.

Rei's...: ~stroh *n* пиринчана (и. рижана) слама *f*; ~suppe *f* јуха са рижом, чорба са пиринцем.

Rei'B...: ~teufel *m jam.* дете *n* које све квари; ~zahn *m* (зуб) пасјак; ~zeug *n* кутија *f* са прибором за математичко цртање; ~zirkel *m* шестар са заменљивим шиљцима, шестар чији се један крај крака може заменити цртачким пером; ~zwecke *f* = ~brettstift.

Rei's...: ~welle *f* = ~bund; ~werk *n* = Reisig. Rei'Bke {pāc'k} *m 3a*, Rei'Bker {~p} *m 2l* ♂ = Reizker. [2. шв. точило *n*, струга.]

Rei'ste {pāc't} [свн. rista] *f 3b I.* повесмо *n*. rei'sten¹ {pāc'tn} [Reiste] *I tr. 15c* шв.: Holz ~ спуштати дрва. II а од гребенане вуне.

reisten² {~} *I. и 2. л. pl. imp. ind.* од reisen.

Rei't... {pā't-} [reiten]: ~anzug *m* јахање одело *n*, одело за јахање; ~bahn *f* јахачка стаза, јахалиште *n*.

rei'tbar {pā'tbār} а за јахање, који се може јахати, по којем се може јахати.

Rei't...: ~decke *f* коњско ћебе *n*; ~dienst *m* јахања (и. коњичка) служба *f*.

Rei'tel {pā'tl} [срвн.] *m 2l I.* шум. младо стабло *n*. 2. = Packstock.

rei'teln {pā'tl'n} [Reitel] *tr. 15f* стезати.

rei'ten {pā't'n} [свн. ritan] *I 3l intr. (h, y) I.* (opp. gehen, fahren) јахати, јездити; а) bist du gefahren? Nein, ich bin hierher geritten јеси ли се возио? Не, јахао сам (и. дојахао сам); gut, schlecht ~ јахати добро, рђаво; ich bin diesem Weg noch nie geritten нисам јахао никад овим путем; ich muß heute ruhen, ich habe (и. ich bin) heute schon 20 Kilometer geritten морам данас да отпочинем, јахао сам данас већ 20 километара; ich bin nach Hause geritten (од)јахао сам кући; geritten kommen дојах(ив)ати; durch (и. über) e-n Ort ~ појахати кроз неко место; spazieren ~ шетати (се) на коњу, јахати у шетњу; e-n Weg (e-s Weges) ~ јахати путем; in die Stadt ~ (y)јахати у град; ich habe heute viel geritten много (и. дуго) сам јахао данас; (im) Schritt ~ јахати ходом (и. кораком); Trab ~ јахати касом, касати; fig. die Toten ~ schnell мртви брзо иду; б) ich kann ~ умет да јашем; er lehrt ihn ~ учи га да јаше, учи га јахању; ich lerne ~ учим (се) да јашем; er hat in s-r Jugend sehr gut geritten јахао је врло добро у младости; er kann gut ~ он уме добро да јаше; auf Kandare ~ јахати на ђем, fig. сецати; с) а) auf e-m Pferd, Esel, Elefanten ~ јахати на коњу, магарцу, слону; в. Rappe¹ 2; auf diesem Messer kann man nach Rom ~ овај је нож туп као бабини зуби; б) ein Söhnchen reitet auf dem Rücken s-s Vaters синчић јаше на очевим леђима; в. herumreiten c; с) auf e-m Wiegen, Schaukel, Steckenpferd ~ јахати на дрвену коњу (и. на ђији); auf e-m Stecken ~ јахати на штапу; fig. darauf reitet er stets он то увек потрже као кебу иза појаса; в. herumreiten c; d) Hexen ~ auf Besen вештице јашу на метлама; е) auf der Dachfirst ~ седе дети јашеће на слемени куће. 3. суљати се; der Hund reitet auf dem Hintern nac се суља стражњицом. 4. † auf Zeilen ~ слагати као муња. 5. abs. (на)правити упад. 6. X (Sch.) појахати, крелати се, -нути се. 7. а) Maulwürfe ~ unter der Erde кртице рију кроз земљу; б) auf dem Winde ~ (ис)херити се на ветру; в. vor Anker ~ усидрен љулати се напред и напраз; das Schiff reitet schwer (и. unten durch) брод се гњура прамцем у таласе; валови преваљују преко прамца. II *tr. I.* јахати: а) ein (gutes, schlechtes) Pferd ~ јахати (добра, лоша) коња; dies Pferd läßt sich nicht ~ овај се коњ не да јахати, не да се узјахати; fig. dasselbe Pferd ~ ићи истом циљу; sein Steckenpferd ~ потезати своје омиљено; ein Prinzip ~ потезати неко начело (као кебу иза појаса); б) (са ознаком куда:) ein Pferd ins Freie ~ (и)шетати коња јашући га; ein Pferd aus dem Stall ~ изјахати коњем из штале, јашући извести коња из штале; ein Pferd zum Hufschmied ~ јашући одвести коња поткивачу; ein Pferd in die Schwemme ~ јахати коња на појило; prov. e-n Brief nach der Stadt ~ однети на коњу писмо у град;

с) и *refl.* ein Pferd außer Atem ~ задихати коња јашући га; ein Pferd müde ~ уморити коња јашући га; ein Pferd zu Schanden ~ упропастити коња јашући га (и. јахањем); er hat sein Pferd zu Tode geritten коњ му је липсао од силног јахања; j-n über den Haufen (и. zu Boden) ~ оборити (и. претурити) кога јашући (и. коњем својим); die Tataren ~ Fleisch auf dem Pferde weich Tataри мећу месо на коње под седла своја да (ово) омекује; *refl.* sich wund ~, sich (*dat.*) e-n Wolf ~ ожести се услед јахања, разражавити се јашући; ich habe mich steif geritten укрутио сам се јашући; ich habe mich müde geritten уморио сам се јашући (и. од јахања, јахањем); *fig. fam.* j-n in die Tinte ~ довести кога у прпу; d) *fig. iro.* die Elle ~ бити витез од аршина; die Musterkarte ~ бити трговачки путник; den Pegasus ~ јахати Пераза (= dichten² 2); *W* Wechsel ~ држати се услужним меницама. 2. морити, мучити, давити; der Alp reitet ihn мора га мори; die Angst reitet ihn страх га мори; Armut reitet ihn сиротиња га дави; der Teufel reitet ihn ушао ђаво у њега. 3. *fam.* sein Heft ~ (от)какотати (своје предавање) из старих забележака. 4. јахати, скакати на, опасивати; der Hengst reitet die Stute пастух јаше (и. опасује) кобилу. III ~d p.pr. и a на коњу, на коњима; *X* коњички; ~der Förster шумар на коњу; ~de Jäger ловци на коњима; *X* ~de Abteilung коњичко одељење; ~de Batterie коњичка батерија. IV Reiten¹ п јахање.

Reiter¹ {pā'tɪp} [свн. ritā; *reiten] m 2l: 1. (и ~in {~ин} f 3c) јахач(ица). 2. *X* коњаник. 3. приплодни ован; ~in f овда (крава) која стално тражи овна (бика), а не прима. 4. холандски златан новац са коњаником. 5. а) пречага f, попречница f; б) укрштена дрва p.pl. за сушење сена; c) = Dachreiter. 6. *X*: а) земљано узвишење п за постављање топа; б) spanischer (✓ friesischer) ~ препрека за непријатеља од дугачких греда са рупама кроз које је унакрст протнуто гвозђем оковано коле. 7. *♂* коњаник (= мало оптерећење на полузи осетљивих вага).

Reiter² {~} [свн. rit(e)ra] f 3d *♂* решето п; *fig.* durch die ~n fallen остати у бубњу; уп. Rätter.

Rei'ter..., rei'ter... {pā'tɪp-}: ~aufzug m поворка f коњаника, коњаници m pl.; ~büchse f коњичка пушка; ~deckung f опкок (и. грудобран) m за коњицу; ~degen m коњички мач; ~dienst m коњичка служба f; ~ei {pā'tɪpā} f 3b: а) коњица; die schwere ~ei тешка коњица; в. Kavallerie; б) јахање п, начин п јахања; c) (у 15 и 16 веку) пљачкашко витештво п; d) prov. = Karussell; ~fahne f *X* коњичка застава; ~fähnrich m коњички заставник; ~flinte f = ~büchse; ~gar a полукуван; ~gefecht n коњичка борба f; ~geist m коњички дух; ~geschwader p *X* јако одељење п коњице; ~haft {pā'tɪpħft} a коњички, попут коњаника, јахачки, попут јахача; ~hand|schuh m ко-

њичка рукавица f; ~isch {pā'tɪpīʃ} a = ~haft; ~kaserne f *X* коњичка касарна; ~lein {pā'tɪplān} n 2l dim. од Reiter¹: а) мали коњаник m, мали јахач m; б) *♂* Алкор (звезда крај средње звезде у руди Великих Кола); ~lich {pā'tɪplīx} a = ~haft; ~lied n коњичка песма f; ~mäßig a (по) коњички, (по) јахачки; ~oberst m коњички пуковник; ~pflicht f коњ(ан)ичка дужност; ~regiment n коњички пук m; ~2n {pā'tɪpn} I tr. 15b решетати, сејати (уп. rättern); II ~2n n решетање, сејање; ~salbe (од „Räudensalbe“) f живина маст, маст за ваши; ~schaft {pā'tɪpʃħft} f 3b б. pl.: а) (сви) коњаници m pl.; б) *♂* = Reiterei а; c) коњиштво п; ~schlacht f коњичка битка; ~s|mann {~c-} m 2a коњаник; ~stand|bild n, ~statue f кип m на коњу; ~stiefel m коњаничка чизма f; ~stückchen n: kühnes ~stückchen смео коњички подвиг m; ~trupp m = ~aufzug; ~wache f коњичка стража; ~zug m = ~aufzug.

Rei't..., rei't... {pā'tɪ-}: ~gerte f пругић m; ~gurt m: а) коњички појас; б) = Sattelgurt; ~hand|schuh m = Reiterhandschuh; ~hose f коњаничке чакшире f pl., чакшире за јахање; ~institut n школа f јахања; ~kissen n јастук m за јахање (место седла); ~kleid n = ~anzug; ~knecht m коњушар на коњу; ~kunst f јахачка вештина, вештина јахања; ~lehrer m учитељ јахања; ~lings {pā'tlīn.c} adv. = rittlings; ~mantel m јахачки (и. коњички) огрточ; ~peitsche f корбач m; ~pferd n јахачи коњ m, коњ за јахање; ~platz m јахалиште п; ~post f пошта(p m) на коњу (opp. Fahrpost); ~rock m = ~anzug; ~sattel m седло п; ~schule f: а) школа јахања; б) обука у јахању; ~schüler m ученик школе јахања; ~stall m коњушница f за јахање коње; ~stiefel m коњаничка (и. јахачка) чизма f; ~tier n = ~pferd; ~und Wagen-pferd {pā't-unt'vāg'n-} коњ m за јахање и за вучу; ~unterricht m настава f јахања, часови m pl. јахања; ~weg m пут за јахаче; ~zeug m јахачи прибор m, прибор за јахање коње.

Reiz {pā'ci} [нвн.; *reizen] m 2g 1. надражај, дражење п, надраживање п, драж f; потстицање п; голицање п, шаклање п; мамљење п, мам; wie ein ~ zur Empfindung wird, bleibt uns unbekannt како од надражаја постаје осет, остаје нам непознато; der Pfeffer übt e-n ~ auf die Zunge бибер надражује језик; ~ zum Husten, Niesen дражење (и. надражај) на кашаљ, на кијање; das hat keinen ~ mehr für mich то нема више (никакве) дражи за ме. 2. драж f, чар f; körperliche ~е телесне дражи; ~е e-r Frau дражи једне жене.

rei'zbar {pā'цбар} [Reiz] a надражљив; раздражљив; осетљив (für, gegen et. acc., zu et. dat. за што, на што); ~er Zustand раздражљиво стање. [осетљивост.]

Rei'zbarkeit {~кд'т} f 3b на-, раз|дражљивост, I rei'zen {pā'цн} [свн. „узрујати, мамити“) I tr. и intr. (h) 15e 1. (на)дражити, раздраживати; j-n zu et. (dat.) ~ дражити кога на што,

раздражи(ва)ти кога на што; zu et. (dat.) ~ дражити на што, изаз(и)вати што; e-n zum Zorn ~ (на)љутити, срдити кога; das reizt zum Schläfe то изазива спавање; zum Trinken ~ дражити на пиће; zum Schweiß ~ терати на знојење. 2. (на)дражити, надраживати; (про)будити; потстрекнути, -ивати; голицати, шкакљати; утицати на; изаз(и)вати; den Durst ~ изаз(и)вати жеђ; nur gewiße Ätherwellen reizen unsere Netzhaut само неки етарски таласи надражују (и. утичу на) нашу мрежњачу; die Nerven ~ дражити (и. надраживати) живце. 3. дражити, мамити, привлачити, -ући; занјети, -осити; очар(а-)вати; б. предмета и *intr.* das Neue reizt ново дражи (и. мами, привлачи); e-n zu sich ~ примам[ити] -љивати кога себи; e-n ins Joch ~ намамити кога у јарам. 4. e-n ~ раздражити, расрдити кога. 5. X = ratzen II 1. II ~d p.p. и а 1. који дражи (и. надражује, изазива, раздражује); *adv.* дражећи, надражујући. 2. дражестан, заностан, привлачан; *adv.* дражесно, заносно, привлачно. III *ge-reizt* {г-рацт} p.p. и а 1. у свима знач. I 1. 2. раздражен, срдит, љутит; in gereiztem Tone срдитим тоном. IV *Rei'zen* п дражење, на-, раздраживање; изазивање; голицанье, шкакљање; заносење, привлачење; очараванье. *rei'zes, bar* {ра-цсбар} а узв. ст. = reizlos. *Rei'zker* {ра-цк-р} [из рус. рыжик, пол. rydzek, сродно са „риџ“] т 2l (Lactarius deliciosus) млечница f. *Rei'z...*, *rei'z...* {ра-ц-}. Z los а без надраживања, без дражења, без дражи; ~losigkeit f: а) немање п дражи, непостојање п дражи; б) не-надражљивост; ~mittel п средство за дражење (и. надраживање); ~pflaster п фластер т који дражи; ~stillend а који дражење (и. надраживање) ублажује. *Rei'zung* {ра-цун-} f 3b 1. = reizen IV. 2. = Reiz 1. 3. готово † особ. у pl. = Reiz 2. 4. † bibl. оно што срдити, неправда (2 Цар. 23, 26). *rei'z...*: ~voll а пун дражи, дражестан; ~zerstörend а који слаби надражај, уништава дражење. [ja, = Rekapitulieren.] *Rekapitulatio'n* {ре-} [лат.] f 3b рекапитулаци- | *rekapitulie'ren* {ре-} [лат.] I tr. рекапитулисати, укратко поновити, сажето изложити, прегледно понављати речено. II *Rekapitulie'ren* п рекапитулисање, понављање укратко, прегледно (и. сажето) излагање реченога. *Re'kel* {рек-л} [дн.] т 2l 1. самсов, велик пас. 2. *fig. pop.* самсов(чина), геак, простак (уп. Flegel 2). *Rekelei'* {рек-ла-е'} [дн.] *pop.* f 3b 1. геаштво п, просташтво п. 2. тегљење (и. протезање) п попут пса на касаници. [стачки.] *re'kelhaft* {рек-ла-ф-т} [дн.] а *pop.* геачки, про- | *re'keln* {рек-лн} *pop.* [Rekel] I *refl.*, катк. III (h) и tr. 15f. sich ~, seine Glieder ~ теглити се (и. протезати се) као пас на касаници. II *Re'keln* п тегљење (и. протезање) попут пса на касаници. *Reklamatio'n* {рекламацион} [лат.] f 3b рекла-

мација (захтев за повраћај чега, тражење натраг, приговор, жалба).

Rekla'me {реклам-} [фр.] f 3b реклама; ~ma-chen (на)правити рекламу.

Rekla'me..., *reklam'e...* {реклам-}. Z haft {рекла-м-ф-т} а рекламски, попут рекламе; ~ka-lender т календар за рекламу; ~kosten pl. трошкови т pl. за (и. на) рекламу; ~machen п прављење рекламе; ~mann т (pl. 2a) ре-кламџ, човек који носи рекламе, разноси-лац огласа; ~plakat п рекламна плаката f, рекламни оглас т; ~wagen т рекламна ко-ла п pl.; ~wesen п рекламство, оглашивање. *reklamie'ren* {рекламир-н} [лат.] I tr. и *intr.* (h) 15g рекламовати (искати, тражити, захте-вати; тражити предају (суду)). II *Reklamie'ren* п = Reklamation.

rekognoszie'ren {рекогносцир-н} [лат.] I tr. 15g 1. X , = рекогносцирати, извиђати, -дети, уходити, осматрати. 2. e-n ~ утврдити исто-ветност кога. II *Rekognoszie'ren* п, *Rekognos-zie'ring* f 1. рекогносцирање, извиђање, ухо-ђење, осматрање. 2. утврђивање истовет-ности.

Rekognoszie'rungs... {рекогносцирун-с-}: ~fahrt f пловљење п у извиђање, извиђачка plo-видба; ~marsch т извиђачки марш, изви-нички марш; ~ritt т коњичко извиђање п; ~schiff п (лађа) извиђница f, (брод) извиђач т. *rekommandie'ren* {ре-} [фр., *лат.] I tr. реко-мандовати (препоручи(ва)ти, в. empfehlen I; в. einschreiben I 2). II *Rekommandie'ren* п ре-командовање, препоручивање.

Rekompe'ns {рекомпенс} [лат.] f (sg. inv. pl. Rekompenzen) = Belohnung.

rekonstruie'ren {ре-} [лат.] tr. 15g реконструи-сати (новом саградити, изнова начинити).

Rekonstrukcio'n {ре-} [лат.] f 3b реконструк-ција, успостављање п.

Rekonvalesze'nt {реконвалџсцент} [лат.] т 3a, ~in {~ин} f 3c реконвалесцент, -киња, који-а се опоравља од болести.

Rekonvalesze'nz {реконвалџсценц} [лат.] f 3b реконвалесценција (опорављање, оздравља-ње).

Reko'rd {рек-рт} т бi и 2g рекорд (и *fig.*); den ~ drücken и. schlagen (halten) тући, од-нети (држати) рекорд.

Rekru't {рекрут} [фр. recrue од лат. recrescere поново (из)расти] т 3a X регрут, новак; *fig. fam.* новајлија.

Rekru'ten... {рекрут-н} X ~abteilung f ре-грутско одељење п, одељење регрута; ~aus-bildung f регрутска обука; ~aushebung f = rekrutieren III; ~einstellung f увођење п ре-грута у чету; ~gefreite т каплар наставник регрута; ~kontingent п контингент т регру-та; ~korporalschaft f регрутска десетина; ~unteroffizier п подофицир наставник регру-та; ~vorstellung f пријава регрута.

rekrutie'ren {рекрутир-н} [фр.] 15g I *intr.* (h) регрутовати. II tr., *refl.*: ein Regiment ~ пук попунити регутима; sich ~ регрутовати се, попунити се, -њавати се. III *Rekrutie'ren* п, *Rekrutie'ring* f регрутовање.

Rekrutierungs... {~ирун-с-}. ~geschäft *n* посао *m* (око) регрутовања; ~gesetz *n* закон *m* о регрутовању; ~flüchtling *m* аус. војни бегунац (= Militärdienstflüchtiger); ~pferd *n* попуњски коњ *m*. [(gen.).]

rekta'l {ректал} [новолат.] *a* ♂ гужњега црева I Rekta'lernährung {ректал-} *f* исхрана на чмар. Rektaszensio'n {ректасиџнзио'n} [лат.] *f* 3b *π* ректасцензија (уп. Deklination).

rektilifizie'ren {ректифицир-н} [лат.] I *tr.* 15g ректификовати (Λ претворити криву у праву; *π* поновном дестилацијом пречистити). II Rektifizie'ren *n*, Rektifizie'ring *f* ректификовање (претварање криве линије у праву; пречишћавање поновном дестилацијом).

Rektio'n {ректио'n} [лат.] *f* 3b *gr.* рекција (у-прављање, зависност).

Re'ktor {ректор} [лат. „вођа“] *m* *π* ректор, управитељ, директор.

Rektora't {ректорат} *n* 2g ректорат *m*.

Re'ktor... {ректор-}: ректорски, ректоров.

rekurrie'ren {рекуррир-н} [лат.] *intr.* (h) auf *e-n* ~ прибећи-гавати кому; ~d повратан.

Reku'rs {рекурс} [лат.] *m* 2h 1. = Regreß 1. 2. жалба *f* (касацiji).

Relais {рле} [фр.] *n* *inv.* (gen. sg. и у *pl.* ~s (-с)) реле *m* (запрега, спрега; смена, замена; *π* преносач, појачавач; *π* ланац извешта-и)

Relai's... {рле-}: релески. вања.)

Relatio'n {релацио'n} [лат.] *f* 3b 1. = Bericht. 2. = Beziehung.

relati'v {~тиф} [лат.] I *a* (dv.). релатив|ан(-но), однос|ан(-но); *gr.* ~es Fürwort релативна (и. односна) заменица. II Relati'v *n* 2g¹, и лат. Relati'vum {~ивум} *n* 6k *gr.* = relatives Fürwort. [los. релативизам.]

Relativi'smus {~висмус} [лат.] *m* 6g б. *pl.* phi-1

relativi'stisch {~вистйш} *a* релативистички.

Relativität {~итет} [лат.] *f* 3b релативност.

Relativitäts... {~џтс-} релативности (gen.), релативитета (gen.); ~theorie *f* теорија релативности.

Relati'v... {~иф-}. релативан, односан; ~pro-nomen *n* релативча (и. односна) заменица *f*; ~satz *m* *gr.* релативна (и. односна) реченица *f*. [(прогнанство, истеривање).]

Relegatio'n {релегацио'n} [лат.] *f* 3b релегација

relegie'ren {~гир-н} [лат.] I *tr.* 15g 1. протер(ив)ати, прогнати. 2. истер(ив)ати, удаљити из школе. II Relegie'ren *n*, Relegie'ring *f* = Relegation. [lief.]

Relief {релиеф} [фр.] *n* би рельеф *m*; в. Basre-1

Relie'f... {~еф-} рельефан, избочен, пупчаст: ~arbeit *f* рельефан рад *m*; ~druck *m* = Prägedruck; ~karte *f* рельефна карта; ~platten *f* *pl.* рельефне плоче; ~schreiber *m* *π* (Морзеов) пријемник са сувим врхом.

Religio'n {религио'n} [нвн. 16 век; лат. religio] *f* 3b религија, вера; а) б. *pl.* (осећање за божанско и свето); keine ~ haben немати религије; б) са *pl.* (вероисповест) natürliche, geoffenbarte ~ природна, откривена религија; die christliche ~ хришћанска вера; die ~ wechseln (и. ändern) проверити; с) *π* са *pl.* црквени ред *m*.

Religio'ns..., religio'ns... {~џнс-}. религи(ј)ски, верски, вере (gen.), ве́ра, о вери: ~änderung *f* = ~wechsel; ~angelegenheit *f* верска ствар; ~bedrückung *f* верско гоњење *n*; ~bekenntnis *n* вероисповест; ~beschwerde *f*. а) верске жалбе *f* *pl.*; б) = ~bedrückung; ~buch *n* верска књига *f*, веронаука *f*; ~edik't *n* верски указ *m*; ~eid *m* верска заклетва (и. присега) *f*, заклетва исповедања вере; ~eifer *m* верска ревност *f*; blinder ~eifer верска заслепљеност *f*, верско занешењаштво *n*; ~freiheit *f* верска слобода, слобода вероисповести; ~friede(n) *m* верски мир; ~genoß, ~genosse *m* суверник; ~genossenschaft *f* суверништво *n*; ~gespräch *n* верски разговор *m*, разговор о вери; ~geschichte *f* историја религије, повесница вере; ~kriege *m* *pl.* верски ратови; ~lehre *f* веронаука; ~lehrer *m* вероучитељ; *π* los *a* безверан, без вере; ~losigkeit *f* безверност; ~partei *f* верска странка; ~pflicht *f* верска дужност; ~philosophie *f* филозофија вере; ~sache *f* верска ствар; ~satz *m* верски став, верска догма *f*; ~schwärmer(in) *f* *m* верск|и (-а) занесењак(а); ~schwärmerei' *f* верско занесењаштво *n*; ~spötter(in) *f* *m* исмева(чи)ца вере; ~spötere' *f* верско исме(ја)вање *n*; ~stifter *m* оснивач вере; ~streit(igkeit) *m* верска распра *f*; ~trennung *f* раскол *m*; ~übung *f*: а) (freie) ~übung (слободно) вршење *n* верских обреда; б) ~übungen *pl.* верски обреди *m* *pl.*, ~unterricht *m* = ~lehre, верска настава *f*; ~verachtung *f* презирање *n* вере; ~verbesserung *f* верско побољшање *n*, верска реформа; ~verwandter *m* = ~genosß; ~wahrheit *f* верска истина; ~wechsel *m* преваравање *n*; *π* widrig *a* противан вери; ~wissenschaft *f* наука вера, богословље *n*; ~wut *f* верско беснило *n*; ~zwang *m* верска нетрпељивост *f* (opp. ~freiheit). [божан; веран.]

religiös {~риџ-с} [фр.-лат.] *a* религиозан; по-1 Religiosität {~риџитет} *f* 3b религиозност, побожност, верска осећања *n* *pl.*

Reli'kt {реликт} [лат. од relinquere оста(ви)ти] *n* 2g (пре)остатак *m*; die ~en {~н} *pl.* *inv.* надживели *m* *pl.*, породица *f*.

Reli'kten... {реликт-н-}: ~fauna *f* остаци *m* *pl.* ранијих (морских) животиња; ~gesetz *n* закон *m* о пензијама и помоћи за надживеле чланове породица (чиновничких).

Reli'quie {реликви} [лат. reliquiae] *f* 3b реликвија, светиња, свете мошти *f* *pl.*; остатак *m*.

Reli'quien... {~икви-н-}: ~dienst *m* обожаване *n* реликвија (и. светиња, светих мошти, остатака); ~kästchen *n*, ~kasten *m* ковчег *m* с реликвијама, ђифот *m* са светим моштима.

Re'lle {рел} *f* 3b, ~n|maus *f* *π* = Haselmaus, Siebenschläfer.

Remedu'r {ремедур} [лат.] *f* 3b = Abhilfe.

Reminisze'nz {реминиџенц} [лат.] *f* 3b реминисценција (помињање, успомена).

Remini'szere {реминиџсере} [лат. „опомени се“ (Псалам 25,6)] *m* *inv.* *rl.*: Sonntag ~ Недеља Реминисцере. [~ игра је нерешена.]

remis {рмиџ} [фр.] *a* у прироку: das Spiel ist!

Remi'se {ремиз} [фр. remise] *f 3b* ремиза (стаја за кола; шупа; честар где на јакој зими ја-ребице и дивљач налазе склониште и храну).
Remitte'nt {ремџтент} [лат.] *m 3a* **Remittie'ren** {ремџтир'н} [лат.] *1 tr. 15g*: а) вра-тити, -ћати, (по)слати натраг; б) (по)слати (новац, меницу), платити. II **~d ppr.** и а 1. у свима знач. *inf.* 2. **~** који попушта, у попуштању, у слабењу. III **Remittie'ren** *n* враћање, слање натраг; пошиљка *f* (у новцу, менице); **~** попуштање, слабење.
Remonstratio'n {ремонстрацион} [лат.] *f 3b* ре-монстрација (претставка, опомена, приго-вор).
romonstrie'ren {ремџнстрир'н} *intr. (h) 15g* учинити претставку, чинити претставке, став-љати -љати приговор(е).
Remo'nte {ремџнт} [фр.] *f 3b* **~** ремонта (ку-повина коња, попис коња).
Remo'nte... {ремџнт-}: **~depot** *n* ремонтски депо *m*; **~pferd** *n* ремонтски коњ *m*, попуш-ски коњ.
remontie'ren {ремџтир'н} [фр.] *15g 1 tr.* **~** да- (ва)ти (*acc.*: *dat.*) нове коње. II *intr. (h)* **~** поново (про)цветати. [за (и. на) навијање.]
Remontoir'juhr {ремџтоар-} [фр.] *f* часовник
removie'ren {ремовир'н} [лат.] *tr. 15g* удаљи- (ва)ти; уклонити, збаци(ва)ти, свргнути.
Rempel'eif {ремплџе} [rampeln] *fat. f 3b* му-вање *n*, бубетање *n*.
re'mpeln {ремплн} [дн.; од rammen?] *fat. tr. 15f*: *j-n* (ан)~ мунути кога, увредити кога.
Re'm(p)ter {рем(п)тер} [од Refektorium] *m 2l* ручаоница *f*, трпезарија *f*, благоваоница *f*.
remunerie'ren {ремунерир'н} [лат.] *1 tr. 15g* вра-тити, -ћати, накнадити. II **Remunerie'ren** *n*, **Remunerie'ring** *f* враћање, накнада, на-града.
Renaissa'nce {ренесанс} [фр.] *f inv.* ренесанс *m* (препород, обнова); **~stil** *m* стил ренесанса.
Rena'te {ренат} [лат.] *f 8d* Рената.
Renda'nt {рѣндант} [фр. од лат. reddere] *m 3a* благајник.
Rendezvou's {рандеву} [фр. *m* „сусрет“] *n inv.* рандеву *m*, састанак *m* (уп. Stelldichein; **~** збориште; збор; одмор).
Renega't {ренегат} [нвн.; новолат. renegatus] *m 3a*, **~in** {~ин} *f 3c* ренегат, -киња, отпад-ник, -ца.
Ren'e'tte {ренџт} [фр.] *f 3b* јабука пергавуша.
renite'nt {ренитент} [лат.] *a*, **Renite'nz** {~ениц} *f 3b* = widerspenstig, Widerspenstigkeit.
re'nken {рѣнк'н} [исти корен као у ringen] *1 tr. 15a* изви(ја)ти (в. auss., einz., verrenken). II **Re'nken** *n*, **Re'nkung** *f* извијање.
Renko'ntre {ранкоб.тр} [фр. *f* († *m*)] *n bi* ран-конт *r m*, сукоб *m*.
Renn¹ {рен и усл ед бркања са rennen *pen*} [ста-ронордјски hrein?] *n 2g* **~** = Renntier.
Renn² {рен} [rinne] *f 3b* *6. pl. prov.* = Lab 1.
Re'nn³... {рѣн-} [rennen]: **Re'nn...**, **re'nn...** {рѣн-од Renn¹, рѣн-од rennen}: **~anzug** *m* одело *n* за трку, тркачко одело; **~arbeit** *f* **~** пре-чишћавање *n* гвожђа (и. железа); **~bahn** *f* а) тркачка стаза, тркалиште *n*; *fig.* = Lauf-

bahn; б) **~** тералиште *n* (за коње); **~baum** *m* = Haspelbaum; **~berge** *m pl.* **~** отрвен ситнеж *m* руде; **~bespannt** а са запрегом ирваса; **~boot** *n* тркачки чамац *m*; **~bote** *m* скоротеча; **~e** {рѣн-} *f 3b*: а) = Rinne; б) = FlöBe 1; **~eisen** *n* пречишћено гвожђе (и. железо).
re'nnen {рен'н} [свн. rennan „јурити“ (*tr.*)] *16d* (катк. *impf.* rennte, *p.p.* gerennt) *1 intr. (s)* 1. трчати; јурити; а) *er rennt, was er nur kann* (он) трчи што игда може, трчи колико га ноге носе; *gerannt kommen* дотрчати; *mit e-m in* (и. *um*) *die Wette ~* утркивати се с ким; *wie die Zeit von dannen rennt!* како трчи (пусто) време!; *fig. v. Kopf 2 b*; *e-m in die Hände, in den Rachen* — пасти кому у руке, у челюст; *mitten unter die Feinde ~* јурнути међу непријатеље; б) *sa acc.*: *er ist e-e Stunde, e-e Meile, acht Kilometer in e-r Stunde* *gerannt* трчао је један час, једну миљу, осам километара за час; *s-n Weg* и *gen. s-s Weges ~* трчати својим путем, претрчати свој пут; *c) um e-n Preis ~* трчати за награду; *nach dem Ringe ~* (х)алкати се; *d) fig. in sein Verderben ~* срљати у (своју) пропа-2. (*h*) **~** терати се (= läufisch sein). II *tr. и refl.* 1. (са ознаком последице.) *sich außer Atem ~* задихати се трчећи; *sich heiß ~* у-грејати се (и. зајапурити се) трчећи; *sich matt ~* малаксати трчећи; *sich müde ~* умо-рити се трчећи; *sich tot ~* по-, угинути тр-чећи. 2. *j-n zu Boden ~* оборити (и. прету-рити) кога трчећи (и. у трку); *e-n vom Pferd ~* оборити кога с коња; *j-m den Degen durch den Leib ~* сјурити кому мач, *fat.* пробура-зити кога мачем; *sich (dat.) in den Degen durch den Leib ~* набити се на мач; *sich (dat.) ein Loch in den Kopf ~* ударити се у главу и разбити је. III *tr.* 1. **~** das Eisen ~ топити гвожђе, палити железо. 2. Holz ~ = flößen I 1. 3. *prov.* = gerinnen machen. IV **Re'nnen** *n 1. 6. pl.* трк *m*, трка *f*, трчање; *in vollem Rennen stillstehen* (за)стати у пуном трку. 2. *sa pl.* трка *f*; *Rennen mit Hindernissen* трка с препонама; *zum Rennen tauglich machen* оспособљавати -ити за трку.
Re'nn^{er} {ренер} [rennen] *m 2l*. (и **~in** {~ин} *f 3c* тркач(ица). 2. тркач(ки коњ). 3. **~** = Frischer. 4. = Renn². 5. *jn.* = Rechenknecht.
Re'nn..., **re'nn...**: **~feuer** *n* = ~herd; **~füße** *m pl.* = Lauffüße; **~geweih** *n* ирвасови рогови *m pl.*; **~herd** *m* **~** ватра *f* (и. огњиште *a*) за пречишћавање; **~isch** {рѣнџш} *a* = läufisch (уп. rennen I 2); **~jacht** *f* **~** тркачка јакта; **~jagd** *f* = Parforcejagd; **~kappe** *f* тркачка капа; **~maschine** *f* = Fahrrad; **~pferd** *n* тр-качки коњ *m*; **~platz** *m* = ~bahn; **~regle-ment** *n* тркачка уредба *f*; **~schiff** *n. a*) јакта *f*; б) брза убојна лађа *f*; **~schlitten** *m* лаке саонице (и. санке) *f pl.*; **~spindel** *f* = Drill-bohrer; **~sport** *m* тркачки спорт; **~stall** *m* коњушница *f* тркачких коња; **~stein** = Rinnstein; **~stieg** [* * од Rainweg] = Grenz-weg; **~strecke** *f* дужина трчања; **~tier** [*por.* *] (= Rentier) **~** ирвас *m*; **~tierfell** *n* ирва-

совина *f*, ирвасова кожа *f*; ~¹*tier*|*kalb* *n* ирвашче, ирвасово младунче; ~*wagen* *m* тркачка кола *pl.*; ~*weg* *m* = ~*stieg*; ~³*wolf* *m* врста лаких (и. брзих) саоница.

Renomma'ge {ренџмџе} [*³ фр.] *f* 3b: (blasse) ~ хвалисање *n*, разметање *n*. [(глас, име).]

Renomme' {ренџме} [фр.] *n* б¹ реноме *m* / **renommie'ren** {ренџмџирен} [(*) фр.] *I intr.* (h) 15g студ. разметати се, хвастати се, хвалисати се (mit et. *dat.* чим). II **renommie'rt** {~џрт} *p.p.* и *a* на гласу (wegen *gen.*: са *gen.*), чувен. III **Renommie'ren** *n* = Großprahlerei.

Renommi'st {~мџст} [нвн. 17 век; *³ фр.] *m* 3a разметљивац, хваставац, хвалисавец; ~**erei'** {~џстрџџ} *f* 3b = Großprahlerei.

renovie'ren {ренџвирен} [лат.] *tr.* 15g реновисати, обн/овити, -ављати; в. erneue(r)*n*.

renta'bel {рентабел} [Rente] *a* рентабилан, уносан, приносан, пробитачан.

Rentabilität {рентабилитет} *f* 3b *pl.* рентабилност, уносност, приносност, пробитачност.

Rentabilität's... {~џтс-}. ~**berechnung** *f* рачун *m* рентабилности (и. приносности); ~**frage** *f* питање *n* рентабилности (и. уносности).

Re'nt..., **re'nt...** {рент...} ~**amt** *n*: а) финансиска служба *f*; б) финансиско одељење.

Re'nte {рент} (срвн.; фр. од срлат. *renda* од *reddere* „вратити, платити“) *f* 3b рента (годишњи приход, доходак); *kündbare* ~ рента с роком. [сити-ети ренту. II *tr.* = *pachten*.]

re'nten {рентн} [Rente] 15a *I intr.* (h) дон|о-|**Rente'** {рџнта} [Rente] *f* 3b = Rentkammer.

Re'nten... {рџнтн-}: ~**ablösung** *f* откупљивање *n* *pl* ренте, отплата ренте; ~**anspruch** *m* право *n* на ренту, полагање *n* права на ренту; ~**bank** *f* 3b рентовна банка, банка рџнти; ~**ei** {рџнтнџ} *f* 3b = Rentkammer; ~**gut** *n* добро с рентом; ~**verteilung** *f* подела рџнти.

Renterei' {рџнтрџ} *f* 3b = Rentkammer.

Ren'tier' {рџнтир} в. Renntier.

rentier' {рџнтиџ} [Rente] *m* б¹, **Rentie're** {рџнтиџе-р} *f* 3b [фр.] = Rentner(in).

rentie'ren {рџнтирџн} *intr.* (h) и *sich* ~ 15g рџнтирати се, до-, уносити.

Re'nt...: ~**kammer** *f* финансиско одељење *n*; рџнтиџер,-ка. [~**meister** *m* главни благајник.]

Re'ntner {рџнтнр} *m* 2l, ~**in** {~џн} *f* 3c [Rente] / **reorganisie'ren** {ре-} [лат.] *I tr.* реорганизовати, преуређити, -ђивати, преустројити, -авати. II **Reorganisie'ren** *n*, **Reorganisie'run** *f* реорганизовање, преуређивање, -ење, пре-|

Rep {реп} в. Reep. [устројавање, -ење.]

Reparatio'n {репарациџн} [лат.] *f* 3b репарација (успостава, обнова; отштета).

Reparatio'ns... {~џнс-}. ~**kommission** *f* репарациона комисија (abr. Repko); ~**konto** *n*, ~**rechnung** *f* рачун *m* репарација; ~**zahlung** *f* репарационо плаћање *n*.

Reparatu'r {репаратур} [ср.лат.] *f* 3b репаратура, оправка; в. ausbessern *I*.

Reparatu'r..., **reparatu'r...** {~џр-}. ~**bedürftig** *a* кому (и. чему) је потребна оправка, за оправку; ~**fähig** *a* оправљив, који се може (и.

даје) оправити; ~**werkstätte** *f* радионица за оправке.

reparie'ren {репарџирен} [лат.] *tr.* 15g оправ|ити, -љати; успостав|ити, -љати; в. ausbessern.

repartie'ren {репартирџн} [фр.] *I tr.* 15g разде|лити, -љивати, расподелити. II **Repartie'ren** *n*, **Repartie'run** *f* раздељивање, расподела.

Repete'nt {репетент} [лат.] *m* 3a репетент (подучитељ, учитељ који понавља с ученицима пређено градиво; шк. понављач, поновац).

repetie'ren {репетирџн} [фр.] *I tr.* и *intr.* (h) 15g пон|овити, -ављати. II **Repetie'ren** *n* понављање.

Repetie'r... {репетир-}: ~**gewehr** *n* репетирка *f*; ~**uhr** *f* часовник који избија часове.

Repeti'tor {репетитџр} [лат.] *m* б¹д репетитор (подучитељ; вежбац).

Repetito'rium {репетиториум} [лат.] *n* б¹с репетиториум *m* (течај) понављања; поновник, књига за понављање).

Repko *abr.* = Reparationskommission. [вор.]

Repli'k {реплџк} [фр.] *f* 3b џ³ одговор на одго-|

replizie'ren {реплиџирџн} *tr.* 15g одгов|орити, -арати.

Repo'rter {репџртџр} [енг.] *m* 2l репортџер, (номинарски) извештач; ~**tum** {~тум} *n* 2a репортџерство, прикупљање вести за новине.

Reposito'rium {репозитџриум} [лат.] *n* б¹с репозиториум *m* (раф(ови), полица).

Repräsen'tant {репрезџнтант} [лат.] *m* 3a, ~**in** {~џн} *f* 3c репрезентант, -киња, претставник, -ца, заступник, -ца.

Repräsen'tatio'n {~ациџн} [лат.] *f* 3b репрезентација (претстављање, заступање).

Repräsen'tatio'ns..., **repräsentatio'ns...** {~џнс-}: ~**fähig** *a* способан да репрезентује (и. заступа, претставља); ~**gelder** *n* *pl.*, ~**kosten** *pl.* трошкови *m* *pl.* за (и. на) репрезентацију.

repräsentati'v {~џтиџ} *a* репрезентативан, који претставља (и. заступа).

Repräsen'tati'v {~џџ-}: ~**regierung** *f* уставна влада; ~**system** *n* уставни систем *m*; ~**verfassung** *f* устав *m* заснован на народном претставништву.

repräsentie'ren {~џтирџн} [лат.] *tr.* 15g: j-n ~ репрезентовати, претстављати, заступати кога. [репресалије, противмере.]

Repressa'lien {репресалиџн} [новолат.] *f* *pl. inv.* I

Repressi'v |**maßregeln** {~џџџ-} [лат.] *f* *pl.* репресивне мере.

Reproduktio'n {репродукџиџн} [лат.] *f* 3b репродукција (поновно произвођење, понован производ).

Reproduktio'ns... {~џнс-}: репродукциони, репродукције (*gen.*), за репродукцију.

reprodukti'v {~џтиџ} *a* репродуктиван, који поново производи.

reproduzie'ren {репрџдуџирџн} *I tr.* 15g репродуковати, поново произв|ести, -одити. II **Reproduzie'ren** *n*, **Reproduzie'run** *f* репродуковање, поновно произвођење.

Reps {рџнс} *m* 2h 1. = Raps. 2. = Rips.

Repti'l {рџптил} [лат. *reptilis* „који гмиже“) *n* 2g¹ гмизавац (и *fig.*).

Repti'lien... {~џлџн-}: ~**fonds** *m* тајни фонд

(за штампу); ~*presse* *f* купљена (и. плаћена) штампа.

Republi'k {републ'к} [фр.; лат. *res publica* држава] *f* 3b република; ~*a'ner* {~икан'р} *m* 2l, ~*a'nerin* {~ин} *f* 3c републикан[а]ц, -ка; ~*a'nertum* {~икан'ртум} *n* bi = Republikanismus. **republika'nisch** {~иканцш} *a* републикански; **republikanisie'ren** {~иканизир'н} *tr.* 15g републиканизовати, начинити републиканцем, републиком, порепубличити; ~*ani'smus* {~иканцсмус} *m* 6g б. *pl.*, ~*entum* {~нтум} *n* bi б. *pl.* републиканизам *m*, републиканство.

republie'ren {~рцир'н} [лат.] *tr.* 15g поново обнародовати (и. објављивати). **II Republie'ren** *n*, **Republie'reung** *f* 3b поновно објављивање. **Repu'ls** {репулс} [лат.] *m* 2h одбијање *n*. [вање.] **Repulsio'n** {репулзион} [лат.] *f* 3b репулзија, одбијање *n*. [бојни.]

repulsi'v {репулзиф} [лат.] *a* репулзиван, од- **Repulsi'v...** {~онс}, **Repulsi'v...** {~иф-}. ~*kraft* *f* репулзиона сила, одбојна сила.

Reputatio'n {репутацион} [фр. од лат.] *f* 3b репутација, добар глас *m*. [стојан.]

reputie'rich {репутир'лх} [лат.] *a* частан, при-

Re'quiem {реквием} [лат.] *n* bi *rl.* и *¶* опело.

requirie'ren {реквирир'н} [лат.] *tr.* 15g *X* реквизиисати, пописати, узети.

Requisi't {реквизит} [лат.] *n* 4a (аус. и 2g) реквизи́т *m*, захтев *m*; ~*en* *pl.* *X* потребне ствари за извођење комада.

Requisitio'n {реквизицион} [лат.] *f* 3b реквизи́ција (захтев; попис(ивање) *m* за државу, узимање за државу). [munter, schlagfertig.]

resch {реш} *a* *in.* *a*) = steil, knusperig; *b*) =

Rese'da {резеда} [лат. *imper.* од *resedāre* „ублажити, излечити“] *f* bi (аус. и 6g), **Rese'de** {резед} *f* 3b *X* резеда.

Reserva't {резерват} [лат.] *n* 2g ограда *f*; ~*rechte* {~ат-} *n* *pl.* задржана права.

Reservatio'n {~вацион} [лат.] *f* 3b = Vorbehalt.

Rese'rve {резерв} [фр.] *f* 3b 1. резерва, причува, залиха; *et. zur* (и. *in*) ~ haben имати што за резерву (и. причуву), у резерви (и. причуви). 2. *X* резерва, допуна. 3. уздржљиво понашање *n*. 4. ограда.

Rese'rve... {резерв-}: резервни, причувни: ~*dienst* *m* служба *f* у резерви; *den* ~*dienst* haben бити у резерви; ~*fonds* *m* резервни фонд; ~*kapital* *n* резервни капитал *m*, причувна главница *f*; ~*korps* *n* *X* резервни корпус; ~*mann* *m* (*pl.* ~*leute*) = Reservist; ~*mannschaft* *f* резерва, резервисти *m* *pl.*; ~*mast* *m* = резервна катарка *f*, резервни јарбол; ~*offizier* *m* резервни официр; ~*stück* *n* резервни комад *m*; ~*teil* *m* резервни део; ~*truppen* *f* *pl.* резервне трупе.

reservie'ren {резервир'н} [лат.] *tr.* 15g резервисати (сачувати; причувати; задржа(ва)ти, заузети); *sehr reserviert sein* бити врло резервисан (и. уздржљив, опрезан); *reservierter Platz* резервисано, задржано (и. заузето) место.

Reservi'st {резервист} [фр.] *m* 3a *X* резервиста. **Re'si** {рези} *in. abr.* = Theresia.

Reside'nt {резидент} [лат.] *m* 3a резидент (вла-

дин заступник, пуномоћник; отправник послова); ~*en*stelle *f* резидентско место *pl.*; ~*schaft* {~шафт} *f* 3b, ~*ut* {~ентур} *f* 3b резидентство *n*.

Reside'nz {резиденц} [фр.] *f* 3b 1. резиденција, стално борављење (и. пребивање). 2. боравиште *n*, пребивалиште *n*, престоница, главни град *m*.

Reside'nz... {~енц-}. ~*bewohner* (*in* *f*) *m* = Residenzler (*in*); ~*stadt* *f* = Residenz 2.

Reside'nzler {~енцл'р} *m* 2l, ~*in* {~ин} *f* 3c престоничар, -ка, становник -ца престонице (и. главнога града).

residie'ren {резидир'н} [лат.] *intr.* (*h*) 15g боравити, пребивати, становати.

Resi'duum {резидуум} [лат. „остатак“] *n* bi резидуум *m*, остатак *m*.

Resignatio'n {резигнацион} [лат.] *f* 3b резигнација, помирење, одрицање (разочарање).

resignie'ren {резигнир'н} [лат.] 15g *I* *intr.* (*h*): auf *et.* (*acc.*) ~ одрјећи се -ицати се чега.

II sich *in et.* (*dat.*) ~ помирити се с чим, покорити се чему, предати се чему. *III* **Resignie'ren** *n*, **Resignie'reung** *f* = Resignation.

Resiste'nz {резистенц} [лат.] *f* 3b резистенција (отпор; истрајност).

reskrie'ren {рескрибир'н} [лат.] *tr.* 15g рескрибовати, писмено одговорити, одлучити. **Reskri'pt** {рескрипт} [лат.] *n* 2g рескрипт (рапис, наредба).

resolu't {резолут} [лат.] *a* решен, одлучан.

Resolutio'n {~луцион} [лат.] *f* 3b резолуција (претварање виших вредности у ниже; одлука, закључак).

resolvie'ren {резолвир'н} [лат.] *tr.* 15g 1. растворити, -арати. 2. *Λ* свести, сводити. 3. решити, одлучити; sich ~ решити се, одлучити.

Resona'nz {резонанц} [лат.] *f* 3b *X* *¶* резонанца (одговарање; одјекивање; појачавање звука; сазвучавање, сазвук).

Resona'nz... {~анц-}. ~*boden* *m* сандуче *n* (и. простор) за појачавање звука; ~*erscheinung* *f* појава резонанце; ~*holz* *n* резонантно дрво.

Resona'tor {~натор} [лат.] *m* bi = резонатор, *resp. abr.* = respektive. [сазвучник.]

Respe'kt {респект} [лат.] *m* 2g респект (поштовање, пошта); mit ~ zu melden да (о)простите, да извините; vor j-m ~ haben имати респект од кога, поштовати кога; sich ~ verschaffen прибавити себи поштовање.

respekta'bel {респектаб'л} *a* који улива поштовање, за поштовање, за пошту, достојан поштовања; позамашан, поголем, велик.

Respektabilität {~абилитет} *f* 3b достојност поштовања. [спектовати, поштовати.]

respektie'ren {респектир'н} [лат.] *tr.* 15g ре-

respektie'rich {~ирл'х} *a* = respektabel.

respekti'v {респектиф} [лат.] *a* односни, дотични; ~*e* {~ив} *adv.* = beziehungsweise.

Respe'kt..., **respe'kt...** {~респект-}: *los* *a* без респекта, без поштовања; ~*losigkeit* *f* немање *n* респекта, непостојање *n* поштовања; ~*s*person {~с-} *f* значајна личност, *fat.* зверка; ~*tage* *m* *pl.* *X* = Fristtage; ~*voll* *a*

пун поштовања; sich in 2voller Entfernung halten држати се на пристојном отстојању; *adv.* са пуно поштовања; 2widrig а који не указује поштовање, који не одаје пошту; *adv.* без указивања поштовања, без одавања поште; 3widrigkeit ф неуказивање п поштовања, неодавање п поште, непоштовање п.

Respiratio'n {рeспираци'он} [лат.] ф 3б респирација, дисање п.

Respiratio'ns... {~фнс-}: респирациони, дисања (ген.), за дисање: ~apparat м = Respi-rator; ~bewegungen ф пл. покрети м пл. ди-сања.

Respira'tor {рeспира'тор} [лат.] м 6д респиратор (направа за олакшавање дисања).

respirie'ren {~рeспир'е} [лат.] tr. 15g = atmen.

Responso'rium {рeспонзор'иум} [лат.] п 6е рл. антифони.

Resso'rt {рeсcор} [фр. м] 6и 1. м опруга ф. 2. п ресор м (подручје, надлежност); das gehört nicht zu meinem ~ то не спада у моје подручје, то не спада у моју надлежност.

ressortie'ren {рeсcортир'е} [фр.] intr. (h) 15g zu et. (dat.) ~ спадати у надлежност чега.

Ressou'rcе {ресурс'е} [фр.] ф 3б 1. помоћно средство п. 2. друштво п, клуб м.

Rest {рeст, рeст} [фр. reste] м 2г и (в. е) 2с остатак: а) der ~ m-s Vermögens ist nicht groß остатак мога иметка није велик; б) (в. ^ Difference) 3 von 10 abgezogen, bleibt als ~ 7 (и. bleibt 7 ~) 3 од 10 остаје 7; das geht ohne ~ auf садржи се без остатка; с) ~e pl. остаци, отпаци; д) остатак у чаши, у лули; е) ~ (pl. ~er) (и. ~, „рeсл“), у трговању на мало преостали комад тканине недовољан за цело одело; das ist ein sehr brauchbarer ~ то је веома употребљив остатак, „рeсл“; ф) узв. ст. die irdischen ~e земни остаци; Friede deinen ~en! мир твојим земним остацима!; г) s-p ~ bezahlen, entrichten платити свој (за)остатак, заосталу дужну своту; noch zu bezahlender ~ остатак за исплату; im ~ sein (и. stehen, bleiben) још дуговати; ich bildete mir ein, daß er gegen mich sogar im ~ stehen könne ја сам обвратио да он шта више може још мени дуговати; fig. s-p ~ bekommen добити своје; h) e-m den ~ geben дотући кога, fam. докусурити кога; das gab ihm den ~ то га дотуче, то га докусири, то га је дотукло, то га је докусирило; das gibt ihm vollends den ~ то ће га сасвим дотући; и) (швапски) e-p ~ setzen проневерити новац.

Resta'nt {рeстaнт} [лат.] м 3а ~ 1. неуредан дужник, дужник који је заостао са плаћањем. 2. заостала ставка ф. 3. = Ladenhüter.

Restaura'nt {рeсторaн} [фр. м] пби ресторaн м.

Restaurateu'r {~рато'р} [фр.] м 2г1 рeсторатер.

Restauratio'n {~рeстaра'ц} [* * фр.; од позналат. restauratio „обнова, успостава“] ф 3б 1. успоставање п, успостава, обновљење п, обнова. 2. рeсторација, гостионица, ресторaн м, бифе м.

Restauratio'ns... {~фнс-}: ~essen п рeсторaнско јело, јело из гостионице; ~versuch м покушај рeстaрације (и. обнове, успостава-

ња); ~wagen м кола п пл. за ручавање.

restaurie'ren {рeстaурир'е} [фр., *лат.] tr. 15g рeстaурисати, обнoвити, -ављати, успоста-вити, -љати; sich ~ (о)крепити се, fam. по-врати душу.

Re'st... {рeст-, рeст-}: ~bestand м остатак; ~betrag м остатак, износ остатка.

re'sten {рeст'е} mtr. (h) 15a = restieren.

Re'ster¹ {рeст'р} пл. од Rest е.

Re'ster² {рeст'р} м 2л = Riester.

Re'sterchen {рeст'рх'е} dim. пл. од Rester.

restie'ren {рeстир'е} [лат.] intr. (h) 15g прео-ста(ја)ти, оста(ја)ти; оста(ја)ти још дужан, оста(ја)ти још дуга (ген.); es restiert noch ... остаје још дуга ...; катк. tr. er restiert mir noch 200 Mark он ми дугује још 200 марака.

restituie'ren {рeституир'е} [лат.] I tr. 15g ре-ституисати, успоставити, вратити у прва-шње стање. II Restituie'ren п, Restituierung ф рeституисање, успоставање, успостава.

Restitutio'ns... {~ц'фнс-}: ~edikt п едикт (и. у-каз) м о успостави; ~krieg м успоставни рат.

Re'st..., **re'st...**: ~lich {рeстл'х} а преостало, пре-остало, као остатак; ~los а без остатка; *adv.* без остатка, сасвим, потпуно, темељно, ко-ренито; ~zahlung ф исплата остатка, испла-та заосталога. [та (opp. Komponente).]

Resulta'nte {резултант'е} [лат.] ф 3б резултан-т

Resulta't {резултaт} [фр. м] п 2г резултат м, исход м (в. Ergebnis).

Resulta't... {~ат-}: ~los а без резултата, без исхода, узалудан; ~losigkeit ф немање п ре-зултата, узалудност.

resultie'ren {резултир'е} [фр.] intr. (h) 15g ре-зултовати, произлазити, проиштити, про-изити, проистећи; ~de Kraft = Resultante.

Resümee', аус. Resume {резюме} [фр. м] п 6и резиме м (преглед, извод, садржај).

resümie'ren {~м'ир'е} [фр.] I tr. 15g резимова-ти, укратко излoжити -агати, да(ва)ти кра-так преглед (асс.: ген.). II sich ~ резимова-ти се, укратко поновити (разлоге, свој го-вор), сажети се.

Retentio'ns|recht {рeтeнци'фнс-} [лат.] п 6а пра-во задржања (ствари до исплате).

Retira'de {рeтирад'е} [фр.] ф 3б 1. готово † или со. X повлачење п. 2. [фр.] = Abtritt 2.

retirie'ren {рeтирир'е} [фр.] intr. (s) refl. 15g (sich) ~ повлачити се, -ући се.

Reto'rte {рeтoрт'е} [фр. †] ф 3б рeтoрта.

retou'r {рeтур'е} [фр.] *adv.* = zurück.

Retou'r... {~ур-}: ~billett = Rückfahrkarte; ~kutsche ф. а) кола п пл. за повратак; б) fam. fig. враћање п истом мером.

Retro..., **retro...** {рeтро-} [лат.] ретро... (= zu-rück ...; Rück...), на пр. 2grad {~грaт} а = rückläufig. [спасити.]

re'ttbar {рeтbа'р} а спашљив, који се може!

Re'tte {рeт'е} [уп. Rüte] ф 3б prov. нас (opp. Petze l б).

re'tten {рeт'е} [свн. rettan „отргнути, ослобо-дити“] I tr. и sich ~ 15с: (sich) ~ спасти (се), спасавати (се); избављати (се), -љати (се); о-слободити (се); e-m das Leben ~ спасти ко-му живот; rette sich, wer kann! нека се спа-

сава како ко може!; *ich kann mich vor diesem Menschen nicht ~ не могу да се спасем овога човека; sich vor et. (dat.) ~ спасти се чега; e-p vom Ertrinken ~ избавити кога из воде, спасти кога при давлeњу; er ist nicht zu ~ нема му спаса; rettet! спасавајте, људи!, у помоћ! II ~d p. пр. и а који спасава (и. избавља), спасилачки, спаситељски. III Re'tten n = Rettung 1.*

Re'tter {pɛtɐr} m 2l 1. и ~in {~jɪn} f 3с спасилац, -ља, спаситељ, -ка, избави|лац, -ља, избављач, -ица. 2. ♂ хрт који не да другим псима да растргну зеца.

Retterei' {pɛtɐrɛi} f 3b, Re'ttertum {pɛtɐrtʊm} n б. pl. тобожње спасавање (и. спасилаштво) n.

Re'ttich {pɛtɪx} [свн. rati(c)h од лат. radix „корен“] m 2g ♂ ротква f. [собљен брод m.]

re'ttillos {pɛt-} a: rettloses Schiff онеспос-

Re'ttung {pɛtʊŋ} f 3b (в. retten) 1. спасавање n, избављање n. 2. спасење n, спас m, избављење n, ослобођење n.

Re'ttungs..., re'ttungs... {pɛtʊŋs-}: ~anker m сидро n (и. котва f) спасења; fig. узданица f; ~anstalt = ~haus; ~ball m балон за спасавање; ~bake f, ~boje f бова за спасавање; ~boot n чамца m за спасавање; ~brücke f мост m спасења, мост избављења; ~floß n сплав m за спасавање; ~gurt m, ~gürtel m појас за спасавање; ~haus n завод m за спасавање; склониште, уточиште, прибежиште; ~insel f склониште n (на улици); ~kahn m = ~boot; ~leine f узица на чамцу за спасавање; ~leiter f лестве f pl. за спасавање; ~los a без спаса, без избављења, безнадежан; adv. без спаса, безнадежно; ~losigkeit f немање n спаса, безнадежност; ~medaille f медаља (и. споменница) за спасавање; ~mittel n средство за спасавање, спасавајуће средство; ~ring m = ~gürtel; ~station f: a) стојалиште n чамца за спасавање; б) станица за спасавање, општинска амбуланта; ~tuch n платно за спасавање (в. Sprung-, Rutsch-tuch); ~versuch m покушај спасавања; ~wache f = ~station b; ~wesen n (све што се односи на) спасавање; ~zug m ♂ воз (и. влак) за спасавање. [ње n, поправљање n.]

Retu'sche {pɛtʊʃ} [фр.] f 3b phot. дотерива-

retuschieren {pɛtʊʃiɐn} [фр.] I tr. 15g ретушовати, дотер(ив)ати, поправити, -љати. II Retuschieren n, Retuschierung f ретушовање, дотеривање, поправљање.

Retuschierer {pɛtʊʃiɐr} 2l, ~in {~jɪn} f 3с ретушивач, -ица, дотеривач, -ица, поправљач, -ица.

reuch(s)t {pɔx(c)t}, reuch {pɔx} в. riechen.

Reu'e {pɔi} [свн. giuwa „бол, туга, јад“; reuen] f 3b б. pl. (по)кајање n; ~über et. (acc.) empfinden кајати се због чега.

Reu'e..., reu'e {pɔi-} у слож. в. Reu..., reu...

reu'en {pɔiɪn} [свн. giuon] I tr. и intr. (h) често imp. 15a 1. (по)кајати се; es reu(e)t mich, dies getan zu haben, diese Tat reut mich, узв. ст. каткад es reut mich dieser Tat (gen.) кајем се што сам то учинио; кајем се због тог дела; es reut ihn (катк. ihm) der

Strafe (gen.) каје се за казну; es wird Sie noch ~ кајаћете се још; es soll mich nicht ~ нећу се (по)кајати за то; das wird ihn lange ~ дуго ће се кајати због тога; ich lasse mich eine (и. gen. einer) Sache ~ кајем се због чега. 2. готово † = bereuen; ich reue et. = ich bereue et. 3. † schmerzen. II ~d part. и а = reuig.

Reu'er {pɔiɐr} m 2l, ~in {~jɪn} f 3с покајник, -ца (ред калуђер(и)ца).

Reu'..., reu'... {pɔi-}: ~gefühl n осећање кајања, кајање; ~geld n пишманина f; ~ig {pɔiɪx} a који се каје, покајнички; adv. покајнички, скрушена срца; ~kauf m пишманина f; ~ling {pɔiɪn} m 2g¹: a) готово †, prov. = Reue; der ~ling wird ihn beißen кајаће се; б) со. кајало, слабић који се за све каје; ~los a без кајања; ~mut m душа f која се каје, кајање n; ~mütig a = reuig. [бубањ m.]

Reu'se {pɔiɜ} [свн. riusa: Rohr] f 3b вршка,

Reu'Be {pɔiɛ} = Russe; Selbstherrscher aller ~n самодржац свих Руса.

reüssieren {pɛuɜiɐn} [фр.] intr. (h) усне(ва)-ти; поћи за руком, полазити за руком.

Reut {pɔiɪt} jн. n 2g крчевина f.

Reu'te {~} {reuten} f 3b ♂ 1. = ausroden II. 2. = Reut. 3. Reuthacke. 4. = Pflugreute.

reu'ten {pɔiɪtɪn} [свн. riutan; yn. roden] 15c 1 tr. = ausroden; fig. ausrotten. II ♂ intr. = reiten.

Reu'ter {~} {reuten} m 2l ♂ = Reiter.

Reu't... {pɔiɪt-}: ~feld a крчевина f; ~hacke, ~haue f трнокоп m, будак m; ~land n крчевина f.

Reu'..., reu'...: ~träne f суза покајница, суза проливена због кајања; ~voll a пун кајања, покајнички; ~zähre f = ~träne.

Reva'nche {pɛvɑ̃ʃ} [фр.] f 3b реванш m (од-мазда, враћање мило за драго, враћање жао за срамоту, освета).

revanchieren {pɛvɑ̃ʃiɐn} [фр.] refl. 15g: sich ~ реванширати се, вратити мило за драго, осветити се.

Reve'lle {pɛvɛljɛ} [фр. m] f 3b X (добовање за) устајање n, дизање n; ~schlagen добовати за устајање.

Revere'nz {pɛvɛrɛnt͡s} f 3b 1. = Ehrerbietung. 2. поклон m, клањање n, (Хр.) наклон m.

Reve'rs {pɛvɛrs} [лат.] m 2h 1. наличје n. 2. реверс (потврда пријема, признаница).

revidieren {pɛvidiɪrɪn} [лат.] tr. 15g прегледати, провер|авати, -ити.

Revie'r {pɛviɐr} [свн. од фр. rivière f „река, обала“, од лат. gīra „обала“] n 2g¹ предео m, крај m, област f, срез m, округ m; ун. Bezirk; X ~ bekommen доби(ја)ти боловање.

revier'en {pɛviɪrɪn} [лат.] intr. (h) 15g ♂ тражити, њушити.

Revie'r..., revier'e... {pɛviɪr-}: ~förster m срески шумар; ~krank a: aus dem Lazarett als ~krank entlassen werden (от)ићи кући на боловање; ~kranke(r) m војник на боловању; ~stollen m X поткоп за исушење.

Revision'n {pɛvizióŋ} [лат.] f 3b 1. ревизија, преглед m; в. Berufung 2; ärztliche ~ лекарски преглед. 2. † ревизија, друга ко-

рекура; die ~ besorgen (про)читати реви-
зију.

Revisio'ns..., **revisio'ns...** {~о́нс-}: **2** *bedürftig* а
чему је потребна ревизија; ~ *bogen* *m* † ре-
визиони табак, ревизија *f*, друга коректура *f*.

Revi'sor {реви́зор} [лат.] *m* *6d* ревизор, пре-
гледач. [ruhr 2.]

Revo'lte {револт} [фр. *revolte*] *f* *3b* = Auf-
revoltie'ren {рево́лтир'е} [лат.] *tr.* (по)бунити.
II *intr.* (h) и *sich* ~ (по)бунити се.

Revolutio'n {револю́ци} [лат.] *f* *3b* револуција
(\propto (орр. Rotation) оптицај, оптицање; време
оптицања; \wedge обртање; *pol.* (државни) пре-
врат).

revolutionär {~ци́онер} [лат.-фр.] I *a* револу-
ционан, превратнички. II **Revolutionär** *m*
*2g*¹ револуционар, превратник.

revolutionie'ren {~ни́р'е} [фр.] *tr.* *15g* револу-
ционисати, (по)бунити, изаз(и)вати преврат
у (и. код).

Revolutio'ns..., **revolutio'ns...** {~ци́онс-}. ~*ge-
schichte* *f* историја револуције; ~ *mann* *m*
= Revolutionär; ~ *mäßig* *a* револуционаран,
превратнички; ~ *tribunal* *n* револуционарни
суд *m* (1793). [*m* 2l рево́лвер.]

Revo'lver {рево́лвр} [американски (*лат.)] I
Revo'lver... {рево́лвр-}: ~ *held* *m* јунак револ-
вера; ~ *kanone* *f* револвер топ *m*; ~ *patrone*
f револверски метак *m*; ~ *presse* *f* *am.* *f* ре-
волверска (и. уцењивачка) штампа.

revozie'ren {рево́цир'е} [лат.] I *tr.* *15g* опоз(и)-
вати. II **Revozie'ren** *n*, **Revozie'ring** *f* опо-
зивање.

Revu'e {р'ву} [(*) фр.] *f* *3b* ревија, смотра;
X ~ *passieren lassen* одржа(ва)ти смотру.
Rezensent {ре́цензент} [лат.] *m* *3a* рецензент,
приказивач, критичар, оцењивач.

rezensie'ren {~зи́р'е} I *tr.* *15g* оце|нити, -њи-
вати, приказ(ив)ати, критиковати. II **Rezen-
sie'ren** *n*, **Rezensie'ring** *f* оцењивање, прика-
зивање, критиковање.

Rezensio'n {~зи́он} [лат.] *f* *3b* рецензија, оце-
на, приказ *m*; ~ *s|exemplar* {~о́нс-} *n* приме-
рак на приказ.

Rezepi'sse {ре́цепис} [лат.] *n* *6i* и (аус. само)
inv. рецепис *m*, потврда *f* пријема.

Reze'pt {ре́цепт} [лат.] *n* *2g* рецепт *m*, пропис *m*.

Rezeptie'r... {ре́цептир-}: ~ *buch* *n* књига *f* ре-
цепата; ~ *kunst* *f* вештина писања (и. дава-
ња) рецепата.

Rezeptivität {ре́цептивіт'ет} [лат.] *f* *3b* ре-
цептивност, примљивост, пријемчивост.

Reze'ptor {ре́цептор} [лат.] *m* *6d* = *Einnehmer*.

Rezeptu'r {ре́цептур} [новолат.] *f* *3b* 1. при-
мање *n*. 2. *phm.* *die* ~ *haben* свршавати ре-
цепте.

Reze'ß {ре́цес} [лат.] *m* *2h*¹ 1. скупштинска
одлука *f*. 2. поравнање *n*, нагодба *f*. 3. \mathfrak{R}
= Rückstand. [лести.]

Rezidi'v {реци́диф} [лат.] *n* *2g*¹ повратак *m* бо-|

Rezipie'nt {реци́пиент} [лат.] *m* *3a* реципиент
(суд за хватање дестиловане течности;
стаклено звоно ваздушног шмрка).

rezipie'ren {~пи́р'е} [лат.] *tr.* *15g* прим|ити,
-ати (у друштво).

rezipro'k {реци́прок} [лат.] *a* реципрочан (у-
зајаман, међусобан; обостран; \wedge обрнут;
gr. повратан).

Reziprozität {~ро́цитет} *f* *3b* реципрочност, у-
зајамност, међусобност, обостраност.

Rezitativ {ре́цитатив} *n* *2g*¹ рецитатив *m* (пе-
сма као декламација, средина између гово-
ра и песме).

rezitie'ren {~ти́р'е} [лат.] I *tr.* *15g* рецитовати,
казивати. II **Rezitie'ren** *n* рецитовање, кази-
вање.

R. G. M. abr. = Reichsgebrauchsmuster.

Rhaba'rber {раба́рб'р} [нвн. 16 век; ит. *raba'r-
baro*] *m* *2l* \mathfrak{R} равед; *phm.* раведов корен.

Rhaba'rber... {раба́рб'р-}: ~ *extrakt* *m* и. *n* ра-
ведов екстракт *m*; ~ *pulver* *n* раведов прах *m*;
~ *wurzel* *f* раведов корен *m*.

Rhachi'tis в. *Rachitis*.

Rhapso'de {ра́пзод-, ~с-} [гр.] *m* *3a* рапсод,
певач; **Rhapsodie** {ра́пзоди-, ~с-} *f* *6f* рапсод-
дија; **rhapso'disch** {ра́пзодиш-, ~с-} *a* рапсод-
ски; **Rhapsodi'st** {ра́пзодист-, ~с-} *m* *3a* рап-
содиста.

Rhein {ра́н; *hom.* *Rain*, *rein*] *m* *2g*: *der* ~ *Pä-
na* *f*; в. *Niederrhein*, *Unterrhein*, *Oberrhein*.

Rhei'n..., **rhei'n...** {ра́н-}: ~ *abwärts* *adv.* низ
Рајну; ~ *armee* *f* X Рајнска армија; ~ *auf-
wärts* *adv.* уз Рајну; ~ *brücke* *f* рајнски мост
m, мост на Рајни; ~ *bund* *m* Рајнски савез;
~ *bündelei* {~бу́ндла} *f* *fig.* прохтеви *m* *pl.* за
успостављање Рајнског савеза, сепарати-
стичке тежње; ~ *bündler* *m* члан Рајнскога
савеза; ~ *fahrt* *f* вожња Рајном, вожња по
Рајни, пут *m* Рајном; ~ *fall* *m* \mathfrak{R} Рајнски Во-
допад; ~ *festung* *f* рајнско утврђење *n*, утвр-
ђење на Рајни; ~ *gau* \mathfrak{R} : *der* (и. *das*) ~ *gau*
Рајнгау (предео богат виновом лозом на де-
сној обали Рајне од Нидервалуфа код Мајн-
ца до Лорха); (*das*) ~ *gold* Рајнско злато;
~ *graf* *m*, ~ *gräfin* *f* рајнграф, рајнгрофица;
~ *hessen* *n* Рајнска Хесенска *f*; ~ *höhemesser*
рајномер, мерило водостања Рајне; ~ *isch*
{ра́нйш} *a* = *rheinländisch*; ~ *lande* *n* *pl.* По-
рајње *n*, рајске области *f* *pl.*; ~ *länder* *m* *2l* (и
~ *länderin* *f* *3c*): а) Рајњајин, -ка, становник
-ца крај Рајне; б) игра *f*, полка *f*; ~ *ländisch*
{~лендиш} рајнски, порајнски; ~ *pegel* = ~
höhemesser; ~ *pfalz* *f* \mathfrak{R} : *die* ~ *pfalz* Рајнска
Баварска; ~ *preußen* *n* \mathfrak{R} Рајнска Пруска *f*;
~ *provinz* *f*: *die* ~ *provinz* рајнска област; ~ *rei-
se* *f* пут *m* Рајном; ~ *Rhone-Kanal* *m* канал
од Рајне до Роне; ~ *schiffahrt* *f* флидба Рај-
ном, рајнско бродарство *n*; ~ *strom* *m* = *Rhein*;
~ *tal* *n*. а) Рајнска Долина *f*; б) Рајнтал *m*;
~ *ufer* *n*: *das* *linke* (*rechte*) ~ *ufer* лева (десна)
обала *f* Рајне, лева (десна) рајнска обала;
~ *wein* *m* рајнско вино *n*.

Rhe'tor {ретор} [гр.] *m* *6d* ретор, беседник.

Rheto'rik {ретори́к} [гр.] *f* *3b* 6. *pl.* реторика,
беседништво *n*; ~ *er* {~р} *m* *2l* реторичар,
беседник, говорник; **rheto'risch** {ретори́ш}
реторски.

Rheu'ma {р'ма} [гр. „течење“] *n* *pl.* 6. *pl.* реу-
матизам *m*, болови *m* *pl.* (и. севање) у
удовима; **rheuma'tisch** *a* {р'ма́тиш} реу-

матичан; **Rheumati'smus** {p̄m̄at̄ism̄us} [гр.] *m* 6g реуматизам.

Rhino'zeros {p̄риноц̄ерос} [грч.] *n* inv. и. (аус. само) 2h² носорог; *por. fig.* коњина, ђогат, дорат.

Rhode'sien {p̄родез̄иен} [Cecil Rhodes, енглески послован човек, † 1902] *n* 8g ● Родезија *f* (енглеска колонија у Јужној Африци).

Rhodode'ndron {p̄рододендрон} [грч.] *n* 6e ● рододендрон *m*. [Архипелагу].)

Rho'dus {p̄родус} *n* inv. ● Род *m* (острво у)

rho'mbisch {p̄ромб̄иш} [грч.] *a* ромбичан.

Rhomboe'der {p̄ромбо̄ед̄ер} [грч.] *n* 2l ▲ ромбоедар *m*.

Rhomboi'd {p̄ромбо̄ит} *n* 2g ромбид *m*.

Rho'mbus {p̄ромбус} [грч.] *m* 6g ▲ ромб.

Rhy'thmik {p̄р̄ит̄мик} [грч.] *f* 3b 6. *pl.* ритмика.

rhy'thmisch {p̄р̄ит̄миш} [грч.] *a* ритмичан.

Rhy'thmus {p̄р̄ит̄мус} [лат., *грч.] *m* 6g ритам.

Ribi'sel {p̄рибиз̄ел} [познлат. ribesium] *f* 3d аус. = Johannisbeere.

Ri'cht... {p̄рихт̄...} ~balken *m* попречница *f*; ~baum *m* = Hebebaum; ~beil *n* целатова секира *f*; ~bier *n* пиво као част дрводељама; ~blei *n* = Bleilot; ~block *m* губилишни пањ; zum ~block führen водити (и. извести) на губилиште; ~bühne *f* = Schafott.

Ri'chte {p̄рихт̄} [свн. rihti] *f* 3b 6. *pl.* 1. = Richtung правац *m*, смер *m*. 2. правац *m*, прав пут *m*; in die ~ gehen ићи правим (и. најкраћим) путем. 3. прави (и. тачан) положај *m*; außer der ~ sein бити ван свога правог положаја, не бити у правом положају; et. in die ~ bringen дотер(ив)ати што. 4. = Richtschnur. 5. wer seiner Schwelle heilige ~ überschreitet ко прекорачи свету водоравну површину прага његовог; eine ~ Häuser ред кућа.

Ri'cht... ~eisen *n* гвожђе за равнање (и. дотеривање); ~elle *f* баждарски аршин *m*.

ri'chten {p̄рихт̄ен} [свн. rihtan „recht machen“] *I* *tr.*, катк. б. предм. и. *intr.* (h) и *refl.* sich ~ 15c 1. дотер(ив)ати; уде|сити, -шавати; наместити, -штати; равнати, поравнити; а) et. krummes, schiefes (gerade) ~ исправити -љати што криво, косо; et. senkrecht, wage-recht ~ дотерати (и. наместити) што да буде одвесно, водоравно; nach der Schnur ~ дотер(ив)ати (и. удесити) под конач; et. ~ у-справити, подићи што; (sich) in die Höhe ~ у-справити (се), -љати (се), дићи (се), подићи (се); den Zeiger der Uhr (метон. die Uhr) ~ дотер(ив)ати сказалку часовника (метон. часовник); die Uhr nach der Sonne ~ дотер(ив)ати часовник према сунцу; б) zwei gerichtete Betten две целокупне постеље; с) 2 Netze, Fallen ~ наместити -штати мреже, клопке; gerichtetes Jagen лов помоћу разапетих платна; d) Speisen ~ наместити -штати јела за ношење на сто; den Tisch ~ поставити -љати сто; das Mittagessen спрем|ити -ати ручак; е) e-n verbogenen Maschinenteil gerade ~ савијен (и. искривљен) део машине (и. строја) исправити; ein Haus ~ подићи кровну конструкцију на кући, подићи

кров; Holz ~ (на)слагати дрва; f) X sich ~ равнати се; (rückwärts!) richt euch! (назад!) равнај се! g) = die Segel nach dem Winde ~ удесити (и. окренути) једра према ветру; ein Schiff ~ дотерати лађу, натоварити брод како треба (уп. 2). 2. (са циљем; уп. lenken, wenden) управити, -љати (auf *acc.*: на, gegen *acc.* према *loc.*) упу|тити, -ћивати; уперити; eine Bitte, e-n Brief eine Frage, eine Mahnung an j-n ~ упу|тити -ћивати (и. управити -љати) кому молбу, писмо, питање, опомену; dieser Brief ist nicht an mich gerichtet ово писмо није мени упућено; seine Aufmerksamkeit auf et. (*acc.*) ~ управити (и. обратити) пажњу на што; ein Fernrohr auf et. ~ уперити (и. управити) дурбин на што; s-e Augen итд. auf et. (*acc.*) ~ уперити очи на што; s-e Gedanken auf et. (*acc.*) ~ упу|тити своје мисли на што; s-e Wut auf j-n ~ управити (и. окренути) свој бес на (и. против) кога; den Blick gegen den (и. gen) Himmel ~ уперити (и. упирати) погледом к небу; in die Höhe ~ окренути увис; s-e Schritte nach der Stadt ~ упутити се у град, окренути у град; X ein Geschütz ~ у-, на|перити (и. управити) топ, нишанити топом; das Schiff ~ управити брод (уп. 1g); der Magnet richtet sich nach dem magnetischen Pol der Erde магнет се управља ка магнетном стожеру земље. 3. са *prp.* б. циља: et. aus s-r natürlichen Lage ~ попометити што; et. in Ordnung ~ = zurechtrichten; et. ins Werk ~ = bewerkstelligen l; j-n zu Grunde ~ v. zugrunde. 4. nach et. (*dat.*) ~ уде|сити -шавати што према чему; sich nach et. (*dat.*) ~ управљати се према (и. по) чему; sich nach den Umständen ~ управљати се према приликама (и. околностима); sich danach ~ управљати се према томе; gr. sich nach dem Subjekte ~ слагати се са подметом. 5. sich auf et. (*acc.*) ~ припремити се на што; sich in et. (*acc.*) ~ повиновати се чему, предати се чему. 6. e-n Streit, Zwiſt ~ изравнати (и. изгладити) спор; б. предм.: er hat immer zu ~ und zu schlichten он има стално да расправља. 7. j-n (и. über j-n) ~ (пре)судити кому, осудити; richtet ihn nach euerem Gesetz судите му по своме закону; richtet nicht, auf daß ihr nicht gerichtet werdet не судите, да вам се не би судило; e-e Streitsache ~ судити у неком спору; richtet selbst, ob... (пре)судите сами да ли...; der ist gerichtet томе је пресуђено; die Zeit wird darüber ~ време ће пресудити о томе. 8. = hinrichten погубити, у-смртити; j-d mit dem Schwerte ~ погубити кога мечем. 9. j-n. = tun. II Ri'chten *n* дотеривање; удешавање; намештање; исправљање; у-справљање; подизање (крова, кровне конструкције); X равнање; уперивање, нишањење; суђење, пресуђивање.

Ri'chter {p̄рихт̄ер} [свн. rihtari; *richten] *m* 2l, ~in *f* 3c 1. судија, судија: а) zuständiger ~ надлежни судија (и. судија); sich zum ~ aufwerfen направити се судијом; б) bibl. Buch der ~ Књига о Судијама. 2. дотеривач, исправљач

Х ~ des Geschützes тобџија нишанџија, артилерац.

Ri'chter..., ri'chter... {pūxt'p-}: ~amt *n* судијска служба *f*, судијско звање; ~ei' {~pūxt'rā} [richten] *f* 3b стално суђење (и. пресуђивање) *n*; ~haft {pūxt'rphft} *a* судијски; ~isch {pūxt'rīsh} *a* судијски, судачки; ~kollegium *n* судијски колегиум *m*, колегиум судија (и. судаца); ~lich {pūxt'rliħ} *a*, *adv.* судијски, судачки; судски; ein ~liches Amt bekleiden бити судија; ~licher Spruch = ~spruch; ~liches Urteil судска пресуда *f*; ~n {pūxt'pn} [richten] *intr.* (h) понашати се као судија, стално пресуђивати (и. критиковати); ~schwert *n* судијски мач *m*, мач правде; ~spruch *m* (судска) пресуда *f*; ~stab *m* судијска палица *f*; ~stand *m* судијство *n*; ~steg *m* место *n* судија; ~stuhl *m* суд; das gehört nicht vor s-n ~stuhl он није за то меродаван, то не спада у његову надлежност; ~wage *f* кантар *m* правде; ~würde *f* судијско достојанство *n*.

Ri'cht...: ~essen *n*, ~feier *f*, ~fest *n* = ~schmaus; ~haken *m* кука *f* за исправљање; ~hammer *m* чекић за исправљање (и. за поравњавање); ~haus *n* = Gerichtshaus; ~hebel *m* = ~baum.

ri'chtig {pūxtūx} [свн. rihtig „прав“; *recht] *a* 1. тачан; *adv.* тачно: а) ~e Rechnung тачан рачун; ~ rechnen тачно рачунати; б) = као што треба, ваљан, истинит, прави; ~e Übersetzung тачан превод; deine Uhr geht nicht ~ твој часовник не ради тачно; geht Ihre Uhr ~? ради ли Вам часовник тачно? ~e Aussprache тачан изговор; ~ aussprechen тачно изговарати -орити; das ist nicht ~, die Sache verhält sich so то није тачно, ствар стоји овако; ~ bezahlen тачно плаћати; das ist nicht das ~e Buch то није књига коју тражим, то није књига која се тражи; gerade ~ gar gekochtes (и. gebratenes) Fleisch таман кувано (печено) месо као што треба (и. ваља); das Richtige treffen погодити оно што треба, оно што је тачно; ~e Zahlung macht gute Freunde чист рачун, дуга љубав. 2. er ist ein ~er Berliner он (ти) је прави Берлинац. 3. у реду; es ist zwischen ihnen schon alles ~ они су већ све уредили између себе, они су се већ споразумели у свему; heute wird die Sache ~ ствар ће се данас уредити; et. ~ machen (у)радити што тачно (и. као што треба) (в. richtigmachen); mit e-m ~ sein слагати се с ким. 4. *intr.* ~! тачно!, тако је!; ganz ~! управо тако!, добро; und ~ и збиља; ich sagte: „er kommt gewiß bald“ und ~, da trat er ein ја рекох: он ће зацело ускоро доћи и, збиља, он уђе; er hat's doch ~ falsch bestellt и он је погрешно наручио, као што ја поуздано претпоставих; ~, da liegt er! а он ти на земљи! 5. *a neg.* mit der Sache steht es nicht ganz ~ ствар (му) је мало сумњива, ствар није баш сасвим у реду; es ist nicht ~ није све у реду; ствари нису баш у реду; es steht nicht ~ mit ihm с њим не иде као што треба; послови му иду рђаво; das geht nicht ~ (и. nicht mit ~en Dingen) zu то нису чиста посла; es ist nicht ganz ~ mit ihm, er ist nicht ~ и. nicht ~ im Kopfe и. unter

s-r Mütze он није чист; он је хакнут; в. и Oberstübchen б; in diesem Hause ist es nicht ~ ова кућа није чиста; у овој се кући јављају духови; es ist bei s-m Tode nicht ~ zugangen грдноми сумњива изгледа његова смрт.

Ri'chtig..., ri'chtig... {pūxtūx-}: ~befinden *n*, ~finden *n* проверавање; ~keit {pūxtūxkt} *f* 3b тачност; für die ~keit и. die ~keit (der Abschrift) bescheinigt... да је препис веран, оверава...; in ~keit = richtig 3; et. in ~keit bringen = richtigmachen; die Sache kommt heute in ~keit = die Sache wird heute richtig ствар ће се данас уредити; das hat seine ~keit, die Sache hat ihre ~keit ствар је тачна, истинита; in ~ sein бити у реду, бити уређен; ~machen *tr.* уредити, платити (уп. richtig machen у richtig 3); ~machung {~ma-хуна} *f* 3b исправљање *n*, ~у уређивање *n*, обрачун *m*; ~stellen *tr.* = berichtigen 1 1; ~stellung *f* исправљање *n*.

Ri'cht...: ~kamm *m* расправљач, редак чешаљ; ~kanonier *m* ~ нишанџија; ~keil *m* ~ нишански клин; ~korn *n* ~ мушица *f*, нишан *m*; ~linie *f* смерница; ~lot *n* = Bleilot; ~mahl *n* = ~schmaus; ~maschine *f* ~ управник *m*; ~maß *n*: а) = Eichmaß; б) равњаца *f*; ~platz *m* губилиште *n*; ~punkt *m* тачка *f* за правац; ~schacht *m* ~ одвесно окно *n*; ~scheit *n* равњаца *f*; ~schmaus *m* част *f* радницима кад се подигне кров на кући; ~schnur *f*: а) врпца *f* (и. конац) за правац; б) *fig.* мерило *n*, путоказ *m*, знак *m* за управљање, управљач *m*; das diene Ihnen zur ~schnur то нека Вам (по)служи за управљање, за путоказ; et. zur ~schnur nehmen узети -имати што за путоказ; управљати се према чему; ~schraube *f* нишански завртањ *m*; ~schwert *n* мач *m* правде; ~statt *f*: а) и. ~stätte *f* = ~platz; б) ~ дрворед *m* у шуми за разапинање ловачких платна; ~steig *m* пречица *f*; ~stein *m* камен исправљач, камен за исправљање, камен на којем се чекићем исправља; ~stuhl *m*: а) = Richterstuhl; б) = Blutstuhl; ~tag *m* дан погубљења.

Ri'chtung {pūxtūx} [свн.] *f* 3b 1. = richten II. 2. правац *m*; а) ~ der Kraft правац силе; in der ~ nach (dat.) у правцу ка; б) in gerader ~ у правцу; правцем; право; die ~ verlieren изгубити правац; nach allen ~en у свима правцима; nach dieser ~ у овом правцу; c) verschiedene ~en in der Poesie, Politik разни правци у поезији, политици; e-e neue ~ нов правац. 3. Zug *m* in der ~ von... weg (nach... hin) воз (и. влак) из... (за...). 4. ~ а) (gerade) ~ равнање *n*; б) ~ на-, у/перивање *n*, нишањење *n*.

Ri'chtungs... {pūxtūx-}: ~ballon *m* балон пилот; ~flügel *m* ~ крило *n* равнања; ~hörapparat *m* направа *f* за одређивање правца одакле шум долази; ~koeffizient *m* ~ сачинилац правца; ~linie *f* линија правца, ~ линија равнања; ~messung *f* мерење *n* правца; ~punkt *m* тачка *f* за равнање; ~veränderung *f* промена правца; ~winkel *m* ~ угао правца, елевациони угао. Уп. и Richt...

Ri'cht...: ~vorrichtung *f* направа за нишањење; ~wage *f* равњаца; ~weg *m*: а) = ~steig; б) = ~statt б; ~winkel *m* = Richtungswinkel.
Ricke {pük'} [нви.; *Reh] *f* 3b ж срна. [reiben.]
rieb {pup} *impf. ind.*, ~e {pub'} *impf. conj.* од) **rie'chbar** {puxbap} [rieichen] *a* (о)миришљив, који се може осетити носем.

Rie'chbarkeit {~küt} *f* 3b (о)миришљивост.

Rie'ch... {pux-}: ~bein *n* ⊕ миришњаца, сита-ста кост; ~büchse, ~dose *f* мирисна кути-ја(и)ца; ~dorn *m* = Feldrose.

rie'chen {pux'n} [свн. riehan: Rauch] *13c* (ж) катк. praes. reuchst, reucht, imper. reuch) **I intr. (h)** 1. миришати, воњати; осећати се; (за)ударати; а) gut (übel) ~ миришати (не-)пријатно; gut ~ лепо миришати; übel ~ (за)ударати, пашиати; stark ~ јако миришати; nach et. (dat.) ~ миришати на што, осећати се на што; nach Schweiß ~ миришати на зној; осећати се на зној; imp. es riecht nach Talg итд. мирише на лој, осећа се на лој; б) б. додатка = wohl-; ich liebe nur Blumen, die ~ волим цвеће само које мирише; в) ублажено = stinken; der Käse riecht сир мирише, сир се осећа; du riechst aus dem Hals осећа ти се задах из уста; er riecht (fürchterlich aus dem Hals осећа му се (страшно) задах (из уста); der Tote riecht schon мртвац се већ осећа; fürchterlich nach Wein (aus dem Mund) ~ страшно ударати на вино; wohl-riechend миришљав. **II tr. и intr. (h).** а) et. ~ (о)миришати што, осећати -ћати што; ~ Sie diesen Geruch? осећате ли овај мирис?; et. nicht ~ können: а) не моћи поднети -осити мирис чега; б) fig. не моћи поднети -осити што; в) fam. fig.: Lunte (и. den Braten Mäuse) ~ в. Braten; das kann man nicht ~ то се не може намиришати (и. погодити); wer hat das ~ können? ко је то могао намиришати (и. најушити)?; fam. е-н nicht ~ können не моћи поднети (и. трпети) кога; fam. man riecht es ihm an осећа му се то; види му се то; er kann das Pulver nicht ~ смрди му барут; в. и Pulver; c) fig. bibl. wohl ~ живети Богу угодно; d) abs. nicht ~ können не осећати; fein (и. scharf) ~ имати добар нос; е) an e-r Rose итд. ~ миришати на ружу, осећати се на ружу; fig. fam. daran kannst du ~ ето ти; du rochest kaum ins Haus, so... тек што си примиришао у кућу, а... **III Rie'chen** *n* миришање, воњање; заударане, пашење; миришање, осећање.

Rie'cher {pux'p} [rieichen] *m* 2l 1. (и ~in {~ñi} *f* 3c) миришач, -ица, којји, -а мирише; којји -а уме да намирише (и. осети); feiner ~ човек који има добар нос, fam. шпица, лисац. 2. fam. миришало *n*, воњало, нос; е-н guten ~ haben: а) имати добар нос, б) fig. умети добро намиришати; keinen guten ~ haben немати добар нос, не умети намиришати.

Rie'ch..., **rie'ch...**: ~fähig *a* способан да мирише, да осети; ~fläschchen *n* мирисна бочица *f*; ~hahn *m* = Dünenrose; ~haut *f* ⊕ мирисна опна, носна слузокожа; ~holz *n* миришно дрво, миришљаво дрво; ~kissen *n* ми-

ришно јастуче; ~nerv *m* ⊕ мирисни живац; ~organ *n* мирисни орган *m*, орган за мири; с(а)бе; ~stoff *m* мирисна грађа *f*, миришљава супстанца *f*; ~wasser *n* мирисна (и. миришљава) водаца *f*; ~werkzeuge *n pl.* мирисни органи *m pl.*

Ried {put} [свн. riet] *n* 2a = Reut, Reute 2.

Ried {~} [свн. (h)riot] *n* 2g 1. рит *m*, бара *f* с трском, са ситом. 2. трска *f*, шаш *m*. 3. трсковац *m*, трсковача *f*, палица *f* од трске. 4. свирала *f* од трске. 5. тк. брдо.

Ried {~} {put-}: ~binder (in *f*) *m* везивач(ица) трске (у свежње); ~blatt *n* тк. = Ried 5; ~fohre *f* ⊕ = Plötze; ~gras *n* ⊕ оштрица *f*, оштрик *m*, бара *f*; ~hahn *m* ⊕ = Auerhahn; ~kamm *m* тк. = ~blatt; ~macher *m* брдар; ~meise *f* ⊕ = Sumpfmeise; ~sperling *m* ⊕ = Rohrsperling; ~stock *m* = Ried² 2.

Rie'fe {puf} [дн. староиордијски rifa „Schlitz“] *f* 3b 1. жлеб *m*, олука *m*; ж. бразд(и)ца. 2. ⊕ = Rippe.

rief {e} {puf(-)} *impf. ind. (conj.)* од rufen.

rie'fe {ln} {puf(-)n} [Riefe] *tr. 15a (15f)* (из)о-лучити, жлебити; gerieft {~puf(-)} = riefig.

Rie'fen... {~puf(-)} [Riefe²]: ~ziehen *n* ж браздање, повлачење бразда (за сађење, сејање).

rie'fig {puf'ix} [Riefe²] *a* (из)олучен, избраздан.

Rie'ge {puf'} [свн.: Reihe] *f* 3b gym. (од)ред *m*.

Rie'gel {pür'l} [свн. rigil; лат. regula] *f* *m* 2l 1. реза *f*, шип, скакавица *f*, засовница *f*, преворница *f*; ~ mit Feder реза са опругом; mit e-m ~ verschließen зашпишити, -љивати, затворити -рати резом; den ~ vorschieben навући резу, намакнути резу; fig. j-m (e-r Sache) e-n ~ vorschieben испречити се кому (чему); и = Fensterriegel. 2. ~ Seife калуп сапуна. 3. = Kleiderriegel. 4. ⊕ спојница *f*, попречница *f*, распорањ, распињач.

Rie'gel..., **rie'gel...** {pür'l-}. ~fest *a* затворен резом, зашпиљен; ~loch *n* руна *f* за резу; ~n {pür'l-} *tr. 15f*: а) = verriegeln; б) ein Pferd ~ цимати коња уздом а лево а десно; в) спојити попречницама; ~schloß *n* брава *f* сарезом (без опруге); ~wand *f* = Fachwand.

Rie'gen {turnen} {pür'n-} *n* an den Geräten вежбање по одредима на справама.

Riem {rim} *m* 2g = Riemen¹.

Rie'm... {rim-}: ~ahle *f* шило *n* за бушење ремена, каиша; ~chen {rim'x'n} *n* 2l dim. од Riem(en) ременчић *m*, каишић *m*.

Rie'men {rim'x'n} [свн. rümo] *m* 2l 1. ремен, ремик, каиш; unptraf; nicht würdig sein, e-m die ~ der Schuhe (и. die Schuhriemen) aufzulösen не бити достојан одрешити кому ремена на обући; er muß die ~ (des Geldbeutels) ziehen, es geht ihm an die ~ мора да се изује; морат да плати; am ~ lernen die Hunde Leder fressen са малим се пороцима почиње; ~ e-r Kutsche ремен (и. каиш) о којем виси кола. 2. каиш, удо *n*. 3. = Treibriemen; ~ ohne Ende бескрајни каиш. 4. ⊕ ремен о којем виси севича; севичава рударски чекић, севичава. 5. ⊕ = Ranke. 6. попречњак, распорањ.

Riemen {~} [лат. remus] *m* 2l весло *n*; sich in die ~ legen лећи на весла, завеслати, весла

ти из све снаге; alle ~ zu Bord legen запети, запињати.

rie'men³ {~} [Riem(en')] *tr.* 15a причвр|стити ~шћивати ременима (и. каишима).

rie'men⁴ {~} *intr.* (h), *tr.* 15a ~ веслати.

Rie'men...; rie'men... {рим-н-}: ~¹ahle *f* = Riem-ahle; ~²ähnlich, ~²artig *a* ременаст, каишаст, налик на ремен, на каиш, у виду ремена, каиша; ~³binde *f* ременска гвоздена спојница; ~³blatt *n* лопата *f* весла (и. Riemblatt); ~³blume *f* мел(а) *m*, мелевина, (жута) имела; ~³dreher *m* израђивач танких ремена; ~³eisen *n* сечивац *m*, сечиваст рударски чекић; ~³förmig *a* облика ремена, облика каиша, ременаст; ~³gang *m* строј (и. машина *f*) израђивача танких ремена; ~³knoten *m* чвор (и. узао) (начињен) од ремена (и. каиша); ~³leitung *f* трансмисија на каише (и. на ремене); ~³peitsche *f* корбач *m*, камџија; ~³pferd *n* предњак *m*, предњи коњ *m* (*opp.* Deichsel-pferd); ~³ring *m* ~ гузџа *f*, виљушка *f*; ~³scheibe *f* котур *m* погонскога каиша (и. ремена), ремењача; ~³schlag *m* ~ ударац (и. замах) веслом; ~³schneider *m* = Riemer; ~³schuh *m*. а) ципела *f* с ременима; б) сандала *f*, опанак; ~³seil *n* вођица *f*; ~³spanner *m* ременски зате-зач; ~³stecher *m* вашарски опсенар; ~³stropp *m* ~ = ~ring; ~³trieb *m* ременска трансмисија, ременски погон, терање (и. покретање) *n* на каиш; ~³werk *n* ремење, каиш(ев)и *mpl.*; ~³zeug *n* = ~werk.

Rie'mer {рим-р} [Riemen'] *m* 2l ременар; сарач. Rie'mer... {рим-р-}: ~¹arbeit *f* ременарски (и. сарачки) посао *m*; ~¹ei' {рим-ра'} *f* 3b реме-нарство *n*, сараштво *n*, ременарски (и. сарачки) занат *m*; ~¹gesell *m* ременарски (и. сарачки) помоћник; ~¹meister *m* мајстор реме-нар, мајстор сарач; ~¹nadel *f* самаруша.

Ries {púç} [срвн.; средњелат., шп. risma *f*, од ар. rízma „деме, свежањ“] *n* 2h ризма *f*, рис *m*, деме; ~ Papier рис (и. деме) хартије, (и. папира) (480, 500 и. 1000 табака хартије).

Rie'se¹ {púç} [срвн. riso] *m* 3a, Rie'sin {púçin} *f* 3c див, горостас, цин, грдосија, исполин (*opp.* Zwerg); menschenfressender ~, men-schenfressende Riesin див људождер.

Rie'se² {~} [срвн. rise, свн. rísaп „падати“] *f* 3b струга, дера; (= Holzrutsche) струга, точило *n*.

Rie'se³ {~} [Ryse, писац једне рачунице, † 1523] *m* 8g: Adam ~ Адам Ризе; er rechnet wie Adam ~ силан је рачуницаја.

Rie'sel {~л} [срвн. rísel, свн. rísaп „падати, ка-пати“] *l* 2l 1. ромињање *n*, сипљење *n*; (ки-ша) росуља *f*. 2. = Riese². 3. рпиште *n*. 4. жмарци *mpl.*, трнци *mpl.* II *f* 3d 1. = I 2. 2. = Sommersprosse.

Rie'sel... {púç-л} [rieseln]: ~bach *m* поток који жубори (и. жаморити); ~anlage *f* постројење *n* за наводњавање, постројење за пречишћа-вање воде и искоришћавање у њој садржа-них састојака; ~feld *n* наводњавано поље, поље преко којег прелази (градска) зага-ђена вода да се пречисти и остави за биљке корисне састојке; ~feld|anlage *f* постројење *n* наводњавања поља за пречишћавање за-

гађене воде и искоришћавање у њој садр-жаних састојака за биље; ~gut *n* наводња-вано имање, имање преко којег прелази за-гађена вода ради пречишћавања њеног и искоришћавања њених састојака каогнојива.

rie'selig {púç-л} [Riesel II 2] *a* пегав.

rie'seln {púç-лн} [срвн.; свн. rísaп „падати, ка-пати“] *l* *intr.* (h и s) 15f 1. сипити; крунити се; der Sand rieselt песак сипи; der Schnee rieselt снег сипи; *imp.* es rieselt пада крупна, падају циганџији, пада соља. 2. ромињати; сипити; жуборити, жаморити; das Blut riesel-te aus s-r Wunde крв му је цурила из ране; *imp.* es rieselt сипи, ромиња; *fig.* ein Schau-(d)er (и. *imp.* es) rieselt mir kalt über den Rücken жмари ме по леђима; *imp.* es rieselt mir durch alle Glieder и. durch Mark und Bein свега ме пролазе жмарци (и. трнци). II *tr.* 1. ~ (be-)~ наводњавати. 2. *fig.* жуборити, жаморити, певати жубоређи, певати жубо-ром; der Bach rieselt ein Trauerlied поток жубори тужну песму. III. A. Rie'seln *n* 2l б. *pl.* сипљење, ромињање, жуборење, жамо-рење. B. Rie'seln *n*, Rie'selung *f* ~ = be-rieseln II.

Rie'sel...: ~leder *n* ожиљчана кожа *f*, шагрин-ска кожа; ~regen *m* ситна киша *f*, потко-жњача *f*; ~welle *f* вал *m* који жубори; ~wiese *f* ~ = ~feld. [стругом (и. точилом).]

rie'sen {púç-н} [Riese²] *tr.* 15e спн|штати -стити

Rie'sen..., rie'sen... {púç-н-} [Riese¹]: диновски, дивовски, горостасан, исполински: ~ameise

[~] диновски мрав *m*; ~arbeit *f* диновски посао *m*, горостасан рад *m*; ~art *f* врста цина, врста дива; диновска врста, горостасна врста; ~artig *a* диновски, дивовски, горостасан, испо-лински; ~ball *m* горостасна лопта *f*; ~bau *m* горостасна грађевина *f*; ~baum *m* динов-ско дрво *n*, горостасно дрво; ~berge *m* *pl.* ~ = ~gebirge; ~bett *n* диновска постеља *f*; ~bild *n* горостасан кип *m*, горостасна слика *f*; ~bovist *m* ~ = ~stäubling; ~dame *f* жена грдосија; ~eiche *f* горостасан храст *m*; ~eidechse *f* гуштер *m* грдосија; ~elefant *m* слон грдосија; ~faß *n* грдосија *f* од бурета; ~fleiß *m* силна вредноћа *f*, силна марљивост *f*; ~förmig *a* = ~artig; ~gebirge *n*. а) диновска (и. горостасна) планина *f*, планина динова (и. дивова); б) ~ das ~gebirge Крконоше; *f* *pl.* ~geduld *f* силно стрпљење *m*; ~geier *m* ~ = Kondor; ~geschlecht *n* племе дивова, род *m* динова; ~gestalt *f* диновска (и. дивовска) прилика, див *m*, цин *m*, горостас *m*, грдосија; ~glocke *f* грдосија од звона; ~groß *a* = riesig; ~größe *f* = Riesenhaftigkeit; ~haft {púç-нхфт} *a* = riesenartig; уп. и riesig; ~haftigkeit {~} ~ = ~haftigkeit *f* 3b горостасност; ~hai *m* ~ горо-стасна ајкула *f*; ~haupt *n* главурда *f*, главе-тина *f*; ~kampf *m* myth. борба *f* дивова, бој динова; *fig.* љута борба; ~kraft *f* дивовска (и. диновска) снага; ~mäßig *a* = riesenhaft; ~ohr *n* уветина *f*, огромно ухо; ~schaft {pú-ç-ншфт} *f* 3b дивови *mpl.*, динови *mpl.*, гор-остаси *mpl.*; ~schild|kröte *f* ~ диновска кор-њача; ~schlange *f* ~ змијски цар *m*, удав *m*;

~schritt *m* циновски корак, дивовски корак;
 ~schritte machen корачати (и. ићи) цинов-
 ским корацама; mit ~schritten циновским
 корацама; 2 stark *a* циновски јак, дивовске
 снаге, *fam.* јак као Краљевић Марко; ~stärke
 = ~kraft; ~stäubling *m* пухара *f*, пух, пу-
 ховица *f*, пухалица *f*, прхавица *f*, прхавиче
n, пувавица *f*, пуваљка *f*, пуваћ, пувка *f*,
 пуфљак, пуша *f*, пушњавка *f*, пушњак, губа *f*;
 ~tier *n* животиња *f* грдосија; ~töpfe *mpl.*
geol. циновски лонци; ~tum {ризнтум} *n* 2g
 6. *pl.* а) = Riesigkeit; б) = Riesenschaft;
 ~werk *n* циновско дело, горостасно дело.
 rie'sig {ризџ} [Riese¹] 1. *a* горостасан, грдан,
 огроман, циновски, дивовски, исполински; ~
 er Fisch риба грдосија. 2. *fam. fig. adv.* грдно;
 ~dumm грдно глуп; er war ~ höflich био је
 грдно учтив; wir haben uns ~ gelangweilt
 грдно нам је било досадно.
 rie'sigkeit {~кџт} *f* 3b = Riesenhaftigkeit.
 rie'sin {ризџн} *f* 3c в. Riese¹. [ски, исполински.]
 rie'sisch {ризџш} [Riese¹] *a* циновски, дивов-
 ский {ризлџн} [?] *m* 2g¹: а) грашевинац,
 вино *n* од грашевине, ризлинг; б) грашевина
f, ризлинг (грожде).
 Riester¹ {ристер} [свн. riostra] *m* 2l: а) = Pflug-
 sterz; б) раз (= Streichbrett am Pfluge).
 rie'ster² {~} [Altreis²] *m*, *n* 2l закрпа *f* (на ци-
 пели озго).
 rie'sweise {рџс-} *adv.* на демена, на рисове.
 Riet {рут}, Rie't... {рут-} в. Ried, Ried...
 riet(e) {рут(е)} *impf. ind. (conj.)* од raten.
 Rif {риф} [ар. rif „обала“] *n* 8g ● Риф *m*, при-
 морје Марока.
 Riff¹ {~} [дн., *лат. gīra „обала“ или gūpes
 „литоца“] *n* 2g ● 1. грeben *m*, спруд *m*, гре-
 да *f*, мангура *f*. 2. = Reef, Reff².
 Ri'ff... {риф-} [Rif] у слож. на пр. ~pirat.
 Ri'ffe {рифџ} *f* 3b 1. ● = Rispel. 2. = Riffel 1.
 Ri'ffel {~л} [свн. ri(f)fila, *reffeln] *f* 3d I 1. пера-
 јица, грeben *m* (= Raffel 4). 2. пљосната тур-
 пија (и. пила). II *fam. m* 2l = Rüffel.
 Ri'ffel... {рифџл-} [Riffel, riffeln]: ~baum *m* дрво
n перајице, дрво грebene; ~bildung *f* ства-
 рање *n* бразда на главама пружница (и. трач-
 ница); ~blech *n* ребрасти лим *m*; ~eisen *n*,
 ~feile *f* браздаста турпија *f*; ~kamm *m* =
 Riffel I 1; ~maschine *f* машина браздачица,
 строј браздач.
 ri'ffeln {рифџлн} *tr.* 15f 1. den Flachs ~ грebe-
 нати лан (= raffeln II). 2. (из)браздати, (из)-
 олучити (= reifeln, auskehlen I 1). 3. (ис)тур-
 пијати (и. (ис)пилити) крупном турпијом. 4.
fam. е-п ~ = rüffeln. [браздан ваљак.]
 Ri'ffel...: ~raspel *f* = ~feile; ~walze *f* из-
 Ri'ff²...: ~gestalt *f* облик *m* грebene (и. спруда);
 ~pirat *m* марокански гусар.
 Ri'gi {риги} [лат. Regia montium] *m* 8g *inv.*
 der ~ Риги (планина у Швајцарској); ~bahn
 {риги-} *f* Ригиска железница.
 ri'gaish {ригаџш} [Riga {pura}, главни град у
 Летонији] рижки, из Риге.
 ri'gisch {ригџш} *a* = rigaisch.
 Rigo'ie {ригољ} [фр. rigole] *f* 3b бразда, олук *m*.
 rigo'len {ригољн} [фр. rigoler] *tr.* 15a ● риљати.

Rigo'l/pflug {ригољ-} *m* ● плуг риљаш.
 Rigori'smus {ригорџсмџс} [лат.] *m* 6g ригори-
 зам (претерана строгост, начелност).
 Rigor'st {ригорџст} *m* 3a ригориста (приста-
 лица претеране строгости, начелности).
 rigori'stisch {~џш} *a* ригористичан (претерано
 строг, начелан); *adv.* ригористично (прете-
 рано строго, начелно).
 rigoro's {ригорџс} (аус. само тако), rigoro's
 {ригорџс} *a* ригорозан, врло строг.
 Rigoro'sum {ригорџзум} [лат.] *n* 6k и (аус. са-
 мо) ● ригорозум *m* (строг испит).
 Ri'kchen {рикџн} *n* 8g, Ri'ke {рик-} [(Friede)rike]
f 8d *abr.* Рика *f*, Фредерика *f*. [одбијање *n*.]
 Rikosche'tt {рикошџет} [фр.] *m* 6i X отскок,
 rikoschettie'ren {рикошџетирџн} [* * фр.] *intr.*
 (h) 15g X отскочити, -акати, одби(ја)ти се.
 Ri'lle {рилл} [дн.; *свн. rinnellin „поточић“?] *f*
 3b бразда, жарак *m*, олук *m*, вада.
 ri'llen {~н} *tr.* 15a (из)браздати, из-, по|влачити
 бразду; сејати по бразди; gerillt {г*рилт} =
 rillig. [чење бразде; ~zieher *m* ралица *f*.]
 Ri'llen... {риллн-} ~ziehen *n* браздање, извла-
 ri'llig {рилџх} [Rille] *a* избраздан.
 Rime'sse {римес} [ит. rimessa] *f* 3b X римеса
 (новчана пошиљка, пошиљка менице); ~
 n|buch {~есчн-} *n* римесна књига *f*.
 Rind {ринт} [свн. (h)rind] *n* 2c 1. X говече;
 weibliches ~ крава *f*; ~er *pl.* говеда; junges
 ~ јуне. 2. јунац *m*, јуница *f*. 3. X = Zuchtstier.
 Ri'nde {ринд} [свн. rinta: Rand, Ranft] *f* 3b кора;
 а) die ~ von e-m Baum abschälen (о)гулити
 кору с дрвета; unter der ~ befindlich, lebend
 поткорни; ун. Borke; б) (opp. Krume) ~ des
 Brotes, Käses кора од хлеба (и. од круха), ко-
 ра сира; obere ~ e-s Brotes горња кора хлеба;
 с) ~ e-r Wunde кора (и. краста) ране; des
 Eises ~ springt кора леда (и. ледена кора)
 пуца; d) fig. bis dieses Zweifels felsenfeste ~
 von diesem Herzen niederfällt док са овога
 срца не спадне кора тврда као хрид.
 ri'nden {риндн} [Rinde] *a* од коре.
 Ri'nden..., ri'nden... {риндн-}: 2artig *a* кораст,
 попут коре; ~bildung *f* стварање *n* коре, око-
 равање; 2faul *a* у кори труо (и. гњиво), с тру-
 лом кором; 2förmig *a* = 2artig; ~käfer *m* X
 = Borkenkäfer; ~kleber *m* X = Baumläufer;
 ~koralle *f* X корал *m* корави; ~mark *n* ●
 корина срж *f*; ~markt *m* трг коре, тржиште
n ко̀ра; ~schmarotzer|pflanzen *f* *pl.* биљке
 готованке које расту на кори; ~substanz *f*
 корина грађа (и. супстанца).
 Ri'nder..., ri'nder... {риндн-} [Rind *pl.*]: 2ähnlich
a, 2artig *a* налик на говече; ~alpe *f* паша за
 говеда; ~braten *m* говеђе печење *n* (opp.
 Kalbsbraten); ~bremse *f* X = Ochsenbremse;
 ~fett *n* говеђа маст *f*; ~gebrüll *n* рика *f* говеда;
 ~geschlecht *n* = Rindviehrasse; ~haut *f* го-
 веђа кожа; ~herde *f* крдо *n* (и. чопор *m*) го-
 веда; ~hirt *m* говедар; ~mark|pomade *f* ек-
 стракт *m* говеђе сржи.
 rindern {риндн} [Rind] I *a* јн. говеђи; ~er
 Talg = Rindertalg; fig. ~er Verstand памет
 као у телца. II *intr.* (h) 15f 1. водити (се),
 тражити бика (ун. stieren). 2. = kalben I.

Ri'nder...: ~pest *f* vet. говеђа куга; ~pökel-fleisch *n* говеђина *f* из саламуре; ~staar *m* чворац; ~talg *m* говеђи лој; ~weizen *m* = Kuhweizen; ~zunge *f* говеђи језик *m*. Уп. Ochsen..., Rind..., Rinds...

Ri'nd..., ri'nd... {pūnt-} [Rind¹..., rind¹... од Rind, Rind²..., rind²... од Rinde]: 2²fällig *a* којем и чему отпада -не кора, чија се кора огули; ~2fälligkeit *f* отпадање *n* коре, гуљење *n* коре; ~¹fleisch *n* говеђина *f*, говеђе месо; ~¹fleisch|schnitte *f* говеђи режањ *m*, бифтек *m*; ~¹fliege *f* = Bremse¹; 2²ig {pūndīx} *a* покривен кором, с(а) кором; 2-kantig *a* са ивицом покривеном кором; ~¹leder *n* говеђа кожа *f*; 2¹ledern *a* од говеђе коже.

Ri'nds..., ri'nds... {pūntc-} [Rind gen.]; ~auge *n*. а) воловско око; б) = Färberkamille; 2 äugig *a* волоок; ~blume *f* = Färberkamille; ~braten *m* = Rinderbraten; ~fleck *m* pl. = ~kaldaunen; ~haut *f* говеђа кожа; ~kaldaunen *f* pl. говеђи шкембији *m* pl., говеђи рупци *m* pl.; ~keule *f* говеђи бут *m*; ~leder *n*, 2 ledern *a* = Rindleder, rindledern; ~zunge *f* = Rinderzunge.

Ri'nd..., ri'nd...: 2²schällg *a* = 2fällig; ~¹vleh *n*, pl. jн. и ~vieher, pop. ~viecher {~vīx} = Rinder; в. Rind погата марва *f*; б) pop. fig. телац *n*, волина, коњина; ~vieh|rasse *f* пасмина говеда; ~vieh|sperr *f* забрана увоза говеда, затворена граница за говеда; ~vieh|zucht *f* говедарство *n*.

Ring¹ {pūn-} [свн. (h)ring, сродно са српхр. „круг“] *m* 2g 1. прстен; е-п ~ tragen, anstecken, abziehen носити, натаћи, скинути прстен; дер ~ des Polykrates Поликратов прстен; а) (као ознака верености, заручености, брака) den ~ mit j-d wechseln измењати прстен, верити се, заручити се с ким (в. Trauring); б) (као ознака власти, моћи) und tat s-n ~ von s-r Hand und gab ihn Joseph an die Hand и скиде прстен са своје руке и метну га Јосифу на руку; с) (као седиште чаробне моћи) ~ Salomonis Соломунов прстен (в. Drudenfuß а); д) (направа, алатка итд. облика прстена) ~ am Anker прстен на котви, халка на сидру; е) ein ins Wasser fallender Stein läßt darin ~e entstehen од камена који пада у воду стварају се колуту (и. кругови); ф) ~ der ~ des Saturn Сатурнов прстен; г) ~ Newtonsche ~е Нутнови прстенови; h) (= Holz-, Jahresring) jedes Jahr ein neuer ~ сваке године нов прстен; и) ~ ~ zwischen zwei konzentrischen Kreisen прстен између два концентрична круга; j) zwei ~e sieht man sie um s-n Hals und noch zwei andre schnell um Brust und Hüfte stricken видн се како се оне (тј. змије) обавијају двапут око његова врата и брзо још око груди и бедара; к) man machte zwei ~e im Reigen завилу су се двапут у колу; l) ~ um den Mond прстен око месеца (в. Hof 2). 2. минђуша *f*; goldene ~e in den Ohren златне минђуше (и. златни обоци) на ушима. 3. гривна *f*; goldene ~e an den Armen златне гривне на рукама. 4. брњица *f* (и fig.); Schweinen zieht man

е-п ~ durch die Nase, damit sie nicht wühlen sollen свињама се провуче брњица кроз нос да не рију; дер ~ an der Nase брњица на носу; прв. е-п е-п ~ durch die Nase ziehen натаћи (и. ударити) кому брњицу на нос. 5. халка *f*; nach dem ~ rennen, reiten, stechen халкати се. 6. карика *f*, беочуг; ~ е-р Kette прстен, карика, беочуг ланца; fig. es ist hier eine stetig fortlaufende Kette, wo jeder ~ notwendig in den anderen greift ту постоји непрекидан ланац где свака карика нужно захвата у другу. 7. колут; blaue ~e um die Augen haben бити модар испод очију, имати модре колутове око очију; ~ um die Brustwarze колут око брадавице на дојци; ~e blasen пуштати колутове, правити колутове од дуванскога дима. 8. круг; sich im ~ (и. im Kreis) drehen окретати се у кругу. 9. земљин шар; дер ~ der Meere шар (и. површина) мора. 10. ~ der ~ der Zeit протицање в времена; дер ~ des Jahres минула година *f*. 11. увојак, коврца *f*. 12. круг, друштво *n*, друштанце *n*, скупштина *f*, веће *n*; = Gericht. 13. [енгл.] ~ у Америци ринк, трест, друштво људи за спровођење заједничким интересима повезаних радњи. 14. ђеврек; колач облика прстена. 15. [слов.] prov. (у Шлеској, Чешкој) = Markplatz. 16. у круг наслагана гомила тресета; као мера: а) 8000—9000 грумени тресета; б) комад земље који даје толико тресета. 17. (као мера:) а) = 4 Schock; б) ein ~ Kohlen угаљ од 10 хвати дрва. 18. = Ringstraße.

Ri'ng²... [ringen²] у слож. на пр. ~kampf.

Ri'ng..., ri'ng... {pūn-}: ~¹amse *f* = кс грив-њаш; ~¹anker *m* = једнокрака сидро *n*, једнокрака котва *f*, једнокрак ленгер; 2¹artig *a* (dv.) прстенаст(о); ~¹bahn *f* железница око града; ~¹beschlag *m* прстенаст оков, карика *f*; ~¹blume *f* а) зубовац *m*; б) невен *m*; ~¹chen {pūn.хн} *n* 2l dim. од Ring прстенчић *m*, прстенче, каричица *f*, халчица *f*; ~¹drossel *m* = амсел; ~¹eisen|bahn = ~bahn.

Ri'ngel {pūn.л} [нвн.] *m* 2l 1. прстенчић, прстенче *n*; увојак, коврца *f*. 2. деч. ~, ~, Rosenkranz! игра коло наоколо!

Ri'ngel... {pūn.л-}: ~¹amse *f* = Ringamsei; ~¹blume *f* = Ringblume; ~¹chen {pūn.лхн} *n* 2l dim. = Ringel; ~¹bohne *f* грах *m*, пасуљ *m*; ~¹drossel *f* = Ringdrossel; ~¹gans *f* утва, турпан *m*; ~¹gebackenes *n* прстенаст колач(ић) *m*, ђеврек *m*; ~¹haar *n* коса *f* на увојке.

ri'ng(e)licht {pūn.(.)лџхт}, ri'ng(e)lig {pūn.(.)-лџхт} [Ringel] *a* налик на увојак, попут увојка; прстенаст; за-, у|војит.

Ri'ngel...: ~¹kuckuck *m* = Goldspecht; ~¹locke *f* увојак *m* косе, коврца косе; ~¹motte *f* кукавичија суза.

ri'ngeln {pūn.лн} [свн.] 15f I tr. 1. (у)коврчити, увијати, правити увојке (на коси), скотурати. 2. мет|нути -ати брњицу (acc.: dat.), ударити -ати брњицу (acc.: dat., на пр. ein Schwein свињи). 3. Bäume ~ прстенасто (о-)гулити кору с дрвећа. II intr. (h и s) и refl.

sich ~ (у)коврчити се, уви(ја)ти се, вити се; вијугати се; скотура(ва)ти се. III Ri'ngeln *n* коврчење, увијање, скотуравање; метање (и. ударање) брњице; гуљење коре у виду прстена.

Ri'ngel...: ~natter *f* 𐌺 водена змија, водења-ча, белоушка; ~raupe *f* 𐌺 = ~motte; ~reihen *m* коло *n*; ~reim *m* припев; ~rennen *n* (х)алкање; ~schwanz *m*: а) реп с прстеновима, прстенаст реп; б) реп за (при)хватање (за грану); ~spinner *m* 𐌺 = ~motte; ~stechen *n* = ~rennen; ~stück *n* 𐌺 рондо *m*; ~tanz *m* = ~reihen; ~taube *f*, ~tauber *m* 𐌺 (голуб) гривнаш *m*, дуплаш *m*; ~weise *f* 𐌺 = ~stück; ~würmer *m pl.* 𐌺 прстенасте глисте *f pl.*

ri'ngen¹ {pūn-} [Ring] *tr.*, *refl.* 15a = ringeln. ri'ngen² {~} [свн. ringan] 12b 1 *tr.* и *sich* ~; die

nasse Wäsche, das Wasser aus der Wäsche (heraus)~ в. ausringen I 1; j-m die Pistole aus der Hand ~ извити (и. истргнути) кому пиштољ из руке; die Hände ~ кршити (и. ломити) руке; sich (dat.) die Hände wund ~ разарањавити руке кршећи их; sich wie ein Wurm ~ вити се (и. превијати се) као црв. II *intr.* (h), *tr.* и *sich* ~ 1. рвати се, борити се; ((sich) mit e-m) ~ носити се, ухватити се с ким у кости (и. у коштац) (с ким); j-n zu Boden ~ оборити кога; sich (dat.) die Brust wund ~ изарањавити прса рвући се; mit et. (dat.) ~ борити се с чим (и. против чега), носити се с чим; der Dichter ringt mit der Sprache песник се бори са језиком; mit dem Tode ~ борити се с душом. 2. nach et. (dat.) ~ борити се за што, отимати се о што, тежити чему; mit j-m um et. (acc.) ~ борити се (и. отимати се) с ким о ш о; der ringt sich leicht aus jeder Fahr und Not тај се лако борбом извуче из сваке опасности и невоље; Seufzer ~ aus der Brust уздаси се отимају из груди; Tränen ~ aus dem Auge сузе се отимају из ока. III Ri'ngen *n* цеђење; рвање, борење, борба *f*, ношење; Ringen mit dem Tode борење с душом.

ri'ngen³ {~} [дн.] *tr.* 15a = läuten. [-ица; борац.]

Ri'nger {pūn-} [ringen²] *m* 2l, ~in *f* 3c рвач, I

Ri'nger... {pūn-} ~kunst *f* рвачка вештина.

Ri'ng...: ri'ng...: ~finger *m* прстењак, домали прст; ~fläche *f* 𐌺 површина прстена; ~förmig *a* прстенаст, облика прстена; ~gang *m* = Kreisgang; ~gebirge *n* прстенаста планина *f* (на месецу), кратер *m*; ~geschütz *n* 𐌺 топ с кариком; ~graben *m* кружан ров (и. јарак); ~hemd *n* = ~panzer; ~kampf *m* рвање *n*; ~kämpfer(in *f*) *m* = Ringer(in); ~kanone *f* = ~geschütz; ~kästchen *n*, ~kasten *m*: а) кутија *f* за прсте(н, -ње); б) опток *m* (на прстену за камен); ~knorpel *n* 𐌺 пршљенаста (и. прстенаста) рскавица *f*; ~kragen *m* оковратник (и. огрлица *f*) од металних петљи; ~kunst *f* вештина рвања; ~lein {pūn-} *n* 2l *dim.* = Ringel; ~maß *n* мера *f* за прстен; ~mauer *f* бедем *m*, платно *n*; ~ofen *m* кружна пећ *f*; ~panzer *m* оклоп од металних петљи; ~platz *m* рвалиште *n*; ~reiten *n*, ~rennen *n* (х)алкање; ~rohr *n*

(топовска) цев *f* појачана кариком.

rings {pūn-} [Ring¹] *adv.*: ~, her {~хер}, ~herum {~херјум}, ~um {~ум}, ~umher {~умхер}, † ~weis {~вџс} (уна)около.

Ri'ng..., ri'ng...: ~schloß *n* катанац (и. локот) *m* за отварање помоћу прстенова и. котурова; ~schule *f* школа рвања; ~spiel *n* игра *f* алке; ~stahlgeschütz *n* = ~rohr; ~stein *m* (драги) камен у прстену; ~straße *f* венац *m*, (широка) кружна улица, улица која опасује град; ~tal *n* = Kesseltal; ~taube *f* 𐌺 = Ringeltaube; ~übungen *f pl.* вежбе у рвању, рвачке вежбе; ~uhr *f* мали часовник на прстену; ~versteck *n* прстенак *m*, прстен *m* (игра); ~wechsel *m* измена *f* прстенова (и. бурми); ~weise *adv.* у круг, на кругове, на прстенове, на коло.

Rink {pūn-} *m* 3a, ~e {~} *f* 3b, ~en {~н} *m* 2l [свн. hringa, rinka] гвоздац *m*, халка *f*; карика *f*.

ri'nke(l)n {pūn-} {~(л)n} *tr.* 15a (15f) мет|нути -ати прстенове на (и. алке на); e-n Pfahl ~ метнути карику на колац (и. на шип).

Ri'nk(en)... {pūn-} ~tuch *n* 𐌺 ловачко платно са алкама за вешање.

Ri'nn..., ri'nn... {pūn-}. Zäugig {pūn-} *a* 𐌺 = triefäugig; ~baum *m* дрво *n* од којег се може начинити жлеб(ац).

Ri'nnchen {pūn-} *n* 2l *dim.* од Rinne жлебић *m*, жлепчић *m*, олучић *m*, браздица *f*.

Ri'nnе {pūn-} [свн. rinna] *f* 3b 1. жлеб *m*, жлебац *m*; олука *m*; бразда. 2. = Dachrinne. 3. = Wasserrinne. 4. олука *m* (у пушчаној цеви). 5. 𐌺 бразда.

ri'nneln {pūn-} [Rinne] *tr.* 15f (из)олучити, (из)браздати; gerinnelt {pūn-} изолучен, избраздан.

ri'nnen¹ {pūn-} [свн. rinnan: rennen] A. I *intr.* (s; в. 2) 12c цурети, тећи; aus et. (dat.) ~ цурети из чега; das Blut, das in s-n Adern rinnt крв која тече у његовим жилама; das Blut, das aus der Wunde rann крв која цураше из ране; Tränen rannen aus ihren Augen, über ihre Wangen сузе су лиле из њених очију, преко њених образа. 2. = lecken¹ I 1, 2 (са h за буре које цури итд.) плавити, капати; der Wein ist aus dem Faß geronnen вино је цурело из бурета; das Faß hat geronnen буре је цурело; der Talg schlechter Lichte rinnt лој рђавих свећа плави, капље; die Lichte ~ свеће плаве (и. капљу); s-e Augen ~ очи му цуре (и. крмеље); Feuchtigkeit rinnt aus der Nase, die Nase rinnt нос цури; die Röhren fangen an zu ~ цеви су процуреле. 3. = gerinnen. 4. 𐌺 = rennen, ун. entrinnen. II 𐌺 *tr.* цурећи (и. текући) доводити (и. доносити). III Ri'nnen *a* цурење, течење. B. *tr.* само у р. р. gerinnt {pūn-} *a* изолучен, изжлебљен, избраздан.

Ri'nnen²..., ri'nnen²... {pūn-} [Rinne]: Zöförmig *a* жлебац, облика жлеба, олучаст; ~pfug *m* 𐌺 плуг браздаш. [крмељив; балав.]

ri'nnig {pūn-} [Rinne] *a* 1. = gerinnt. 2. дрљав, I Ri'nnlein {pūn-} *n* 2l = Rinchen.

Ri'nnsal {pūn-} [rinne¹] *n* 2g 1. мала теку-

лица *f*; бразда *f*, јарак *m*, вада *f*. 2. (печно) корито, олука *m*. 3. и Ri'nnsel {p'inz'el} *n* 2l = Renn², Gerinnsel, Lab 1.

Ri'nn...: ~stein *m*: а) камени олука; б) (у кујни) камен у којем се пере посуђе, сливник; с) камен испод олука; ~stein|kehrer *m* чистач каменог олука; ~werk *n* јарак (и. канал) *m* за цурење (и. отицање) воде.

Ri'ppchen {p'ip'chen} *n* 2l *dim.* од Rippe ребарце
Rio'le {p'iol'le} [дн.] *f* 3b = Regal¹.

Ri'ppe {p'ip'e} [свн. rippa, ribba; сродно са српхр. „ребро“] *f* 3b 1. ребро *n*; а) ☞ wahre ~п права ребра; falsche ~п вита ребра; über den ~п befindlich надребарни; unter den ~п befindlich подребарни; zwischen den ~п befindlich међуребарни; j-m die ~п im Leibe entzweischlagen пребити (и. наместити) кому ребра; er gab ihm e-n Schlag in die ~п он га муну у ребра; dem kann man alle ~п zählen виде му се ребра; ребра да му избројиш; б) ~п im Blatt ребро у листу; ~п auf Insektenflügeln ребра на крилима инсеката; с) ~п e-s Schiffes ребра брода. 2. *fig. fam.* (по Мојсију 1, 2, 21) = Weib(ssstück).

ri'ppeln {p'ip'eln} I [дн.] sich ~мрдати (се), мицати се. II *tr.* e-п ~ = rüffeln.

rippen¹ {p'ip'en} [Rippe] *tr.* 15a I 1. снабдети ребрима, метнути (и. направити) ребра на. 2. наб(и)рати, направити боре на. II *ge|ri'ppt* {g'rip'pt} *p. p.* и а с ребрима, на ребра; ☞ ребраст.

Ri'ppen..., ri'ppen... {p'ip'en-} [Rippe]: ~apfel *m* = Rippling; ~band *n* ☞ ребрана веза *f*; ~blut|ader *f* ☞ међуребарна жила; ~braten *m*: а) печење *n* од ребара; б) пржена ребра *n pl.*; ~brecher *m fam.* обигуз, кола која се труцају; ~bruch *m* ☞ лом реб(а)ра; ~decke *f* ребраста таваница; ~fell *n* ☞ плућна марамица *f*, поребрица *f*; ~fell|entzündung *f* ☞ запаљење *n* (и. упала) плућне марамице (и. поребрице); ~fleisch *n* месо на ребру, месо са реб(а)ра; ~gewebe *n* ☞ ребра *n pl.*; ~gewöibe *n* ребраст свод *m*; ~haut *f* = ~fell; ~los *a* без ребара; ~schmerz *m* ☞ бол у ребрима; ~speer *m* = ~braten *b*; ~stoß *m* ударац у ребра; ~stück *n* парче (и. комад *m*) од ребара, ребро; ~weh *n* ☞ болови *m pl.* у ребрима, ребробоља *f*; ~wirbel *m pl.* ребрани пршљенови.

ri'ppig {p'ip'ich} [Rippe] *a* са ребрима.

Ri'pping {p'ip'ing} [Rippe] *m* 2g¹ (јабука) ребрача *f*. [~speer *m* = Rippenbraten *b*.]

Ri'pp... {p'ip-}: ~sam(me)t *m* ☞ ребраст сомот; I
rips¹ {p'ip's} *inf.* в. rap(p)s.

Rips- {-} [фр. reps *sg.*; *reps *pl.*] *m* 2h ☞ рипс, ребраста памучна тканина *f*.

ripsch {p'ip'sh} [од надгробног натписа requiescat in pace sancta, рајнски] *a* умро, свршио.

Ripa'rier {rip'uar'p} [лат.] *m pl.* 2l становник крај Рајне. [Рајне.]

ripa'risch {~риш} [срлат.] *a* који станује крај /
Risali't {p'izalit} [ит.] *m* 2g ☞ избок, испупчен део.

risch {p'ish} [споредан облик за rasch] *a* 1. брз, хитар; *adv.* и *inf.* брзо, хитро, хајд(е) 2.

prov.: а) = gerade, aufrecht; б) = früh; zu ~ препано, сувише рано.

ri'scheln {p'ish'eln} *intr.* (h) 15f = rascheln I.

Ri'se {p'iz'e} [свн. rísa] *f* 3b вео *m*.

Ri'siko {p'iz'iko} [нвн. 17 век., ит. rischio *m*] *n* би ризик *m* (опасност, погибао); et. auf sein ~ unternehmen предузети -имати што на свој ризик (и. на своју погибао, на своју одговорност и штету).

riska'nt {p'iskant} [* * фр.] *a* рискантан, скопчан с опасношћу, смео; das ist sehr ~ то је рискантно, то је у великој мери скопчано с опасношћу.

riskie'ren {p'iskir'en} [фр.] *tr.* и *intr.* (h) 15g ризиковати (изложити -агати опасности, стављати на коцку, покуша(ва)ти на срећу).

Ri'spe {p'isp'e} [свн. hríspahi „Gesträuch“; од свн. hrespan „rupfen“ или лат. crispus „кудрав“?] *f* 3b 1. а) (Panicula) влат; б) = Flughafer. 2. *prov.* = Reisig¹.

Ri'spel {p'isp'el} *f* 3d = Ríspe 1a, Rispengras.
ri'speln {~н} I *intr.* (h) *prov.* = rascheln I. II *tr.* = einritzen.

Ri'spen..., ri'spen... {p'isp'en-} ~ähre *f* влатаст клас *m*; 2artig, 2büutig, 2förmig *a* влатаст; ~gras *n* ☞ сушица *f*; ~hafer *m* ☞ влатасти овас; ~hirse *f* = Hirse.

ri'spig {p'isp'ich} [Ríspe] *a* влатат, са влатом, са вљаем; влатаст.

riB¹ {p'uc} *impf. ind.* од reißen.

riB² {~} [свн. ríz „бразда, слово“; *riB¹ од reißen] *m* 2h¹ 1. цепање *n*, поцеп, дерање *n*, подер, продор; e-п ~ in et. (*acc.*) machen поцепати, подерати што; ~ in den Zügel цим за узду (и. за дизгин). 2. а) поцепотина *f*, подеротина *f*; пукотина *f*; напуклина *f*, напсулина *f*, прскотина *f*; расцеп; Risse bekommen (по)цепати се, (по)дерати се, расцепити се, (ис)пуцати, напући, напсуити, (ис)прскаати; б) *fig.*: in (и. vor) den ~ (управо: Wallbruch) treten и. sich stellen, vor dem ~ stehen закл[о]нити -ањати собом, стати на белегу, подметнути леђа; e-п e-п ~ durch die Rechnung machen (по)кварити (и. (по)бркати) кому рачун; ihr Tod hat einen großen ~ in diese Familie gemacht њена смрт је оставила велику празнину у тој породици; с) *fig. pol.* расцеп, цепање *n*, *rl.* раскол. 3. *fam.* особ. у *pl.* Risse bekommen доби(ја)ти батине. 4. нацрт, цртеж (у простим цртама без перспективе), I
ri'sse {p'uc} *impf. conj.* од reißen. [план.]
ri'ssen {~н} 1. I и 2. *pl. imp. ind.* и *conj.* од reißen. 2. *p. p.* од reißen = gerissen.
ri'ssig {p'uc'ich} [riB²] *a* испуцао, испуцан, напукао, испрскао; ~ werden = Risse bekommen в. riB² 2a.

Ri'ssigkeit {~ка'т} *f* 3b испуцалост, испуцаност, напуклост, испрскалост.

Ri'Bwunde {p'uc-} *f* рана од прскања.

Rist {p'ust} [срвн. rist] *m* (бав. и *n*) 2g 1. сплет *m*, грана *f*. 2. = Widerrist.

Ri'ste {~} *f* 3b 1. = Rist. 2. = Reiste 1.

ri'sten {p'ust'n} [Riste] вез(ив)ати у свежње (и. у веске). [рати, отпис(ив)ати.]

ristornie'ren {p'ustornir'en} [ит.] ☞ ристорни-

Ristre'tto {ристрето} *m* ба R извод (рачуна).
Ritorne'l {риторнел} [ит. *m*] *n* 2g¹ R риторне-
 ла *f* (реченица која се понавља; мала на-
 родна песма).

Ritra'tte {ритрате} [ит.] *f* 3b R повратна меница.
ritch! {рич} *int.* ~ ratch! кри, кри!

Ritt! {рит} [нвн.; *ritt(e)] *m* 2g 1. јахање *n*, је-
 жђење *n*; е-п ~ bis zu e-m Ort machen (од) ја-
 хати до некога места. 2. прилошки особ. *fig.*
 in einem ~ без застоја, без задржавања, без
 прекида, *fig.* одједном; alle ~ е сваки час.

ritt² {~} *impf. ind.*, ~e {~} *impf. conj.* од reiten.
Ri'tten {ритен} [свн. rit(t)o] *m* 2l † = Fieber.

Ri'tter {ритер} [дн. = Reiter] *m* 2l 1. витез; пле-
 мић; а) *römischer* ~ римски витез (и. племић);
 б) *fahrender* и. *irrender* ~ витез луталица; в.
 Tadel; ~ von der traurigen Gestalt витез жа-
 лостива лица, Дон Кихот; ~ aus dem Stegreif
 = Raubritter; j-п zum ~ schlagen завите-
 жити кога, произвести кога за витеза,
 примити кога у витешки staleж; с) витез,
 борац, заточник; *iro.* ~ von der Elle витез од
 аршина, витез од метра; *yn.* Ellen-, Glücks-,
 Industrierritter; d) ~ im Dienst e-r Dame витез
 у служби неке даме; е) ~ der Ehrenlegion ви-
 тез легије части; f) ~ *pl.* племићи, поседни-
 ци племићких добара (в. Rittergut); г) витез
 стрелца, други стрелац (*yn.* Schützenkönig).
 2. *fig.* zum ~ werden однети победу, победи-
 ти, превладати; an e-m zum ~ werden стећи
 славу и част повредом над ким; sich zum ~
 e-r Dame aufwerfen направити се витезом
 неке даме. 3. коњ (у шаху = Springer). 4. \
arme ~ *pl.* приганице *f pl.*; *fig.* *arme* ~ backen
 (и. braten) животарити, петљати, скомрачи-
 ти, сиромашки живети. 5. R = Retter 2. 6.
 R златула *f*.

Ri'tter..., **ri'tter...** {ритер-}: витешки, витез(ов) а,
 племићи, племића (*gen.*): ~akademie *f* пле-
 мићка гимназија, гимназија за децу племи-
 ћа; ~alter *n* доба витезова, средњи век *m*;
 ~art *f* витешки начин *m*, начин витеза; nach
 ~art витешки; ~bank *f* племићка клупа; ~
 blume *f* R = ~sporn; ~brauch *m* витешки
 обичај; ~buch *n* књига *f* о витезовима; ~
 burg *f* племићки замак *m*; ~bürtig *a* вите-
 шког (и. племићког) порекла; ~bürtigkeit *f*
 3b племићко (и. витешко) порекло, племе-
 нитост соја; ~dank *m.* а) витешка захвал-
 ност *f*, захвалност витеза; б) витешка на-
 града *f*, награда витезу; ~dienst *m.* а) ви-
 тешка служба *f*, служба витеза (и. племића);
 б) служба *f* госпама, уљудност; витешка у-
 слуга *f*; ~dorf *n* племићево село, село потчи-
 њено племићу; ~eid *n* витешка заклетва *f*,
 племићка присега *f*; ~eros *n* витешки еп *m*;
 ~fahrt *f* витешки поход *m*, витешка пусто-
 ловина; *fig.* крсташки рат; ~fest *n* витешка
 свечаност *f*, витешка борба *f*; ~forelle *f* R =
 Ritter б; ~frau *f* госпа, жена витеза, жена
 племића; ~fräulein *n* госпођица *f* племићког
 порекла; ~gebrauch *m* = ~brauch; ~geist *m*
 витешки дух; ~gericht *n* суд *m* (састављен
 од племића; ~geschichte *f* прича о витезо-
 вима (и. о средњовековним јунацима); ~gul

n племићко добро (*opp.* Bauerngut); ~guts¹
 besitzer *m* поседник племићкога добра; ~
 haft {ритрхафт} *a*, *adv.* = ritterlich б; ~hof
m племићки замак (и. двор); ~haus *n.* а) пле-
 мићка кућа *f*, племићка скупштина *f*; б) пле-
 мићка кућа (и. породица); ~hufe *f* племићки
 плуг *m* земље, плуг земље зависан од пле-
 мића; ~kampf *m* витешка борба *f*; ~kreuz *n*
 витешки крст *m*; ~lehen *n* витешки феуд *m*,
 племићко феудно добро; ~lich {ритрлх}: а)
a витешки, витезов, племићки, племића;
 diese ~lichen Placker ови племићки мучите-
 љи, ови племићи који муче своје потчињене;
 б) *a*, *adv.* витешки, племићки, попут витеза;
 с) R ~liches Tier = Wildschwein; ~lichkeit
 {ритрлхкхт} *f* 3b: а) б. *pl.* витештво *n*, ви-
 тешка уљудност, витешка осећања *n pl.*; б)
 са *pl.* витештво *n*, витешко дело *n*; ~ling
 {ритрлн} *m* 2g¹ вајни витез; ~mann *m* ро-
 ботник на племићком добру (*yn.* Rittersmann!);
 ~mantel *m* витешки огртач (и. плашт); ~mark
n витешка срж *f*; ~mäßig *a*, *adv.* витешки,
 попут витеза, достојан-но витеза; ~n {ри-
 трн} 15f 1 *tr.* е-п ~n = е-п zum Ritter schlagen;
 II *intr.* (h) mit einander um et. (*acc.*) ~n над-
 метати се између себе као победници за на-
 граду (*yn.* kabbeln I 1); ~orden *m.* а) вите-
 шки ред, ред витезова; Deutscher ~orden Тев-
 тонски ред; geistlicher ~orden духовнички ред
 витезова; б) витешки орден, орден витеза;
 ~pferd *n.* а) витешки коњ *m*, коњ витеза на
 којем је овај пратио господара у рат; б) R
 = Libelle 2; ~pflicht *f* витешка дужност,
 дужност витеза; ~recht *n* витешко (и. пле-
 мићко) право; ~roman *n* роман о витезо-
 вима; ~ruhm *m* витешка слава *f*; ~saal *m* ви-
 тешка дворница *f*, већница витезова (и. пле-
 мића); ~schaft {ритршафт} *f* 3b: а) витештво
n, витешки staleж *m*; *bibl. fig.* die Waffen un-
 serer ~schaft оружје нашега витештва, о-
 ружје нашега војевања; б) витештво *n*, ви-
 тешко помишљење *n* на срцу, витешка осе-
 ћања *n pl.*; с) витештво *n*, витезови *n pl.*; die
 Blüte der ~schaft цвет *m* витештва, цвет
 витезова; ~schaftlich {ритршафтлх} *a* ви-
 тешки, племићки, витезова, племића, по-
 седника племићких добара; ~schar *f* чета
 витезова; ~schau|spiel *n* витешка драма *f*;
 ~schild *m* витешки штит; ~schlag *m* произ-
 вођење *n* за витеза (ударењем плоштимце
 мачем по леђима, рамену), завитежавање
n, примање *n* у витешки staleж; j-m den
 ~schlag erteilen произвести кога за вите-
 за, примити кога у витешки staleж; den
 ~schlag erhalten бити произведен за витеза,
 бити примљен у витешки staleж; ~schloß
n = ~burg; ~schmuck *m* витешки украс;
 ~schwert *n* витешки мач *m*; ~sinn *m* вите-
 шки дух; ~sitte *f* витешки обичај *m*, уљуд-
 ност; ~sitz *m* витешко седиште *n*, племићки
 замак; ~s|mann {~c-} *m* (*pl.* ~sleute) = Ritter;
 ~spiel *n.* а) витешка игра *f*; б) = ~schau-
 spiel; с) = ~sporn б; ~sporn *m.* а) витешка
 оструга (и. мамуза) *f*; б) R граница *f*; ~staat
m. а) витешка држава *f*, држава витезова;

b) витешки сјај; ~stand *m.* a) = ~schaft; in den ~stand erhoben werden бити произведен за витеза, добити достојанство витеза; b) *antiqu.* витешки сталеж (други грађански сталеж Римске републике); ~stern *m* витешка звезда *f*, звезда витешкога реда; ~steuer *f* порез(а) *f* *m* (од племињких добара; ~stück *n* = ~schauspiel; ~stutz *m* украс на врху кациге (и. шлема); ~tag *m* скупштина *f* витезова (и. племиња); ~tat *f* витешко дело *n*; ~tod *m* витешка смрт *f*; ~treue *f* витешка верност; ~tum {*püt'rtum*} *n* 2a б. *pl.* витештво; ~wesen *n* витештво; ~wort *n* 2g витешка реч *f*; ~würde *f* витештво *n*; ~zehrung *f* путни трошак *m* витезу (луталици), милостиња пропалом племињу; ~zeit *f* витешко доба *n*, доба витезова; ~zug: a) витешки поход; b) витешка црта *f*.

ri'ttig {*püt'ix*} *a* *prov.* = reitbar. [корачке.]

ri'ttlings {*püt'līn.c*} *adv.* јашући, јашеће, оп-

Ri'ttmeister {*püt-*} *m* X коњички капетан.

Ritua'l {*ritual*} [лат. ritus „верски обичај, обред“] *n* 2g¹ требник *m*, обредник *m*.

Ritua'l... , ritua'l... {~ал-}: ~buch *n* = Ritual; ~mäßig *a* према обреду, по обредима; ~mord *m* обредно убиство *n*.

Ritualismus {~алисмуз} [лат.] *m* 6g *n* б. *pl.* ритуализам (давање важности обредима, правац енглеске цркве који нагиње католичанству).

ritue'll {*rituel*} [фр.] *a* обредни. [обред.]

Ri'tus {*ritus*} [лат.] *m* 6g и *inv.* верски обичај, I

ritz! {*риц*} *int.* фик!, цап!, фрц!

Ritz² {~} [срвн. rīz; *ritzen] *m* 2g, Ritz'e {~} *f* 3b

1. напслина *f*, (на)пуклина *f*, прскотина *f*, пукотина *f*. 2. (за)паротина *f*, (о)греботина *f*, загреботина *f*. 3. *por.* = Schamritze. 4. X засек *m*,arez *m*. [гвоздена алатка *f* за парање.]

Ritz... {*риц*-}: ~eisen *n* X парач *m*, секач *m*, I

ri'tzen {*рицн*} [свн. rizzan: reiben] *I* *tr.* и *sich* ~

15e: (sich) ~ парати (се), запарати (се), о-, за|грести (се); er hat sich mit e-r Nadel geritzt запарао се (и. огребао се) иглом; ich habe mich an e-m Dorn geritzt запарао сам се (и. огребао сам се) на трн; ich ritze mich (и. mir) ein wenig in die Hand запарао сам се (и. огребао сам се) мало по руци; die Erde ~ парати земљу; в. verritzen. II Ri'tzen *n* парање.

ri'tz(e)rot {*riц(°)pōt*} *a* црвен као крв.

ri'tzig {*riцix*} [Ritz²] *a* с напслинама, пун напслина, с напуклинама, пун напуклина, с прскотинама, пун прскотина, избраздан.

Riva'l {*ривал*} [лат.] *m* 2g¹ и. 3a, ~in {~јн} *f* 3c = Nebenbuhler(in).

rivalisie'ren {*ривализирѐн*} [фр.] *intr.* (h) 15g такмичити се, надметати се, натицати се.

Rivalit'ät {*ривалитет*} [фр.-лат.] *f* 3b б. *pl.* супарништво *n*, такмичење *n*, такмичарство *n*.

Rivie'ra {*ривјера*} [ит.] *f* *inv.*: die ~ Ривиера (приморје Беновскога Залива).

Ri'zinus {*рицинус*} [лат. ricinus; * * * *a* од грч. (*егип.) kiki] *m* *inv.* (*pl.* и. 2h¹) * ричинус, крља (*f*), крљеж, протока *f*.

Ri'zinus..., ri'zinus... {*рицинус*-}: ~artig *a* налик на ричинус (и. на крљу), крљаст; ~öl *n* рици-

нусно уље; ~säure *f* ричинусна киселина.

Roa'stbeef {*рост|бѣф, рѣст|бѣф*} [енгл.] *n* бi розбиф *m*.

Ro'bbe {*pōb*} [дн.] *f* 3b X морски пас *m*.

Ro'bben..., ro'bben... {*pōb'n*}: ~artig *a* попут морскога пса; ~fang *m* лов на морског пса, лов на морске псе; ~fänger *m* ловац на морске псе; ~fell *n* кожа *f* морског пса; ~fett *n* маст *f* морског пса; ~schlag *m* = ~fang; ~speck *m* сланина *f* морског пса; ~tran *m* уље *n* морског пса. [игра у игри виста.]

Ro'bber {*pōb'p*} [енгл.] *m* 2l роб(р), двострука

Ro'be {*pōb*} [фр.] *f* 3b 1. хаљина. 2. = Amstracht.

Ro'bert {*pōb'p*} [фр. (*н. Rupert)] *m* 8c Роберт.

Robi'nie {*pōb'ni*} [Robin, фр. градинар, 16 век] *f* 3b X багрем *m*, багрен *m*, бели (и. обичан) багрем *m*; gelbe ~ жути багрем.

Robo't {*pōbōt*} [сл.] *f* 3b, *m* 2g робота, кулук, (в. Fron); robo'ten {~и} *intr.* (h) роботити, кулучити; Robo'ter {~p} *m* 2l роботник, кулучар.

robu'st {*pōbust*} [лат. robustus „храстов“] *a* робустан, снажан, кршан, крепак, јак.

roch {*pōx*} *impf. ind.* од riechen.

Ro'che¹ {~} *m* 4e X = Rothen. [Turm.] I

Roche² {~} [фр., перс.] *f* 3b топ (у шаху; в. I

rō'che {*pō'x*} *impf. conj.* од riechen.

rō'cheln {*pō'x'ln*} [оном., свн. rohon „рирати“]

I *intr.* (h) 15f ропити, бити у ропцу; хрипати; крљати; крчати. II Rō'cheln *n* 2l б. *pl.* ропљење, ропач *m*; хрипање; крљање; крчање.

Ro'chen {*pōx'n*} [дн.; *rauh?] *n* 2l X рађа *f*, раја *f*.

rochie'ren {*pōx'ir'n, pōšir'n*} [* * * фр.] *intr.* (h) 15g рокирати, разменити места краљу и топу (у шаху).

Roc'h'us {*pōx'us*} *m* 8c: Sankt ~ Свети Рох.

Rock {*pōk*} [свн. (h)roc(h)] *m* 2d 1. капут; копоран; langer ~ дугачак капут, † антерија *f*; fig. den blauen (bunten) ~ anziehen (от)ићи у војску; e-n grauen ~ anziehen обући пасу, отићи у калуђере; ohne ~, ohne Röckchen го голцат, неувијен. 2. сукња *f*. 3. gewisse schwarze Röcke неки црнојорисци, неки попови. 4. облагање *n* страна насипа зеленим бусењем.

Rö'ckchen {*pō'k'x'n*} *n* 2l *dim.* од Rock капутић

m, капуче; сукњица *f*, сукњице; в. Rock 1.

Ro'cken¹ {*pōk'n*} [свн. ro(c)cho] *m* 2l преслица *f*;

повесмо *n* (уп. дн. Wocken).

ro'cken² {~} [Rock 4] облагати -ожити веленим бусењем.

Ro'cken¹... {*pōk'n*-}: ~blatt *n* = Kunkelbrief; ~bolle *f* X (дивљи) лучац *m*, дивљи лук *m*, змијин лук *m*; ~brief *m* = ~blatt; ~philosophie *f* = ~weisheit; ~stiel *m*, ~stock *m* дршка *f* (од) преслице; ~stube *f* = Kunkelstube; ~theologie *f* бапска теологија, бапско богословље *n*; ein ~voll *m* (пуна) преслица *f*; ~weisheit бапска мудрост, бапска филозофија.

Ro'ck... {*pōk*-}: ~falte *f* бора (и. набор *m*) на капуту (и. на сукњи); ~futter *n* постава *f* на капуту, постава капута; ~hose *f* X шалваре *f* *pl.*; ~knopf *m* дугме *n* на капуту, дугме од

капута; ~kragen *m* оковратник од капута; ~schoß *m* скут, пеш; j-m immer am ~schoß hangen бити стално уз чије скуте; ~tasche *f* џеп *m* од капута.

Ro'de... {pód-} [roden]: ~axt *f* секира за крчење; ~hacke *f*, ~haue *f* будак *m* за крчење.

Ro'del¹ {pód-} [сврн. rodel од лат. rotula „точкић“] *m* 2l гн. смотуљак, свитак, списак, повеља *f* (уп. Rolle 3).

Ro'del² {~} *m* 2l крвошница *f*.

Ro'del³ {~} *f* 3d ниске саонице *f* pl., клизалька.

Ro'de land {pód-} *n* крчевина *f*.

Ro'del... {pód-}: ~bahn *f* клизалиште *n*; ~kostüm *m* костим (и. одело *n*) за санкање; ~kraut *n* = Rodel².

ro'deln¹ {pód-} *intr.* 15f санкати се (на ниским санкама, на клизальци).

ro'deln² {~} [оном.] *intr.* (h) 15f аус. = balzen.

Ro'del³...: ~partie *f* шетња (и. разонода, забава) на санкама; ~schlitten *m* = Rodel³.

ro'den {pód-} [сврн., дн. = reuten] *I tr.* и *intr.* (h) 15c шум. крчити, ис-, про-, раскрчити, в. ausroden I, ausreuten I. II Ro'den *n*, Ro'dung

f 1. крчење, ис-, раскрчивање. 2. (само Rodung) крчевина.

Ro'der {pód-} [roden] *m* 2l крчилац. [Родрих.]

Ro'derich {pód-} [Ruhmherrscher] *m* 8a)

Ro'de/zehent *n* десетак *m* од крчевине. [-ица.]

Ro'dler {pód-} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3b санкач, I

Rodomo'nt {pód-} [фр.] *m* 5 Родо́мон (јунак из Бојардова, Ариостова епа), = Großprahler, Aufschneider.

Rodomonta'de {~монта́де} *f* 3b родомонтада (разметање, хвалисање); rodomontie'ren {~монтёр-н} *intr.* 15g разметати се, хвалисати се.

Roef {pód-} в. Roof. [Rogener.]

Rö'gel {pód-} *m* 2l, ~ing {~ин} *m* 2g¹ =

Ro'gen {pód-} [сврн. rogan] *m* 2l икра *f* (опр. Milch 2), мрест.

Ro'gen... {pód-}: ~barsch *m* греч икраш; ~er {pód-} *m* 2l (опр. Milcher¹) икраш;

~fisch *m* = Rogener; ~karpfen *m* шаран икраш; ~stein *m* икровац (камен), оолит.

Ro'ggen {pód-} [сврн. rocco, roggo; † Rocken; сродно са српхр. „раж“] I раж *f*, рж; den

~schneiden жети раж. II ro'ggen *a* ги. ражан.

Ro'ggen... {pód-}: ~ähre *f* ражан клас *m*; ~blatt *n* коњштак *m*, трава ф од коњштака,

штавал *m*; ~brei *m* ражана каша *f*; ~brot *n* ражан хлеб (и. крух), ражовница *f*, р(а)жаница *f*; ~ernte *f* жетва ражи; ~feld *n* р(а)жиште;

~kleie *f* ражане мекиње *f* pl.; ~korn *n* а) ражано зрно, зрно ражи; б) pl. раж *f*;

~mehl *n* ражано брашно; ~mutter *f* = Mutterkorn; ~stroh *n* ражана слама *f*; ~trespe *f* = Dort²;

~wolf *m*: а) ☚ = Grasheuschrecke; б) утвара која се појављује по р(а)жиштима.

Ro'gner {pód-} *m* 2l = Rogener.

roh {pód-} [сврн. rao, rō] I а 1. сиров; необрађен, неуглачан, небелин, непржен, непрчишћен;

~e Erzeugnisse, ~e Stoffe, ~e Produkte сировине *f* pl.; ~es Eisen сирово гвожђе (и. железно); ~er Schwefel сиров (и. непрчишћен) сумпор; ~e Seide сирово свила; ~e Erze сирове (и. непржене) руд(ач)е; ~es Buch не-

прошивена књига; ~er Zustand сировост *f*, сирово стање *n*. 2. пресан (опр. gar); ~es

Fleisch пресно месо; ~es Obst пресно воће; ~essen јести пресно; ~er Zustand пресноћа *f*, пресно стање *n*; fig. wie mite-m ~en Ei в. Ei² 1.

3. sich ~ liegen = sich durchliegen. 4. ~es Pferd не(из)јахан коњ *m*. 5. сиров, неотесан, груб, неуљуђен, дивљи, незграпан; ~er

Mensch сиров човек; ~er Sinn сировост *f*; sein ~es Wesen ablegen оставити се сировости, изгубити сировост. 6. прост, једно-

ставан; ein ~es Mahl прост (и. једноставан) обед; aus dem ~en gearbeitet грубо израђен, (из)рађен у главном. 7. prov. = rauh; ~er

Boden џомбасто тле, неравно тле; ~e Witterung љуто време; ~im Halse sein бити промукао. 8. ☚ без одбитака, бруто. II adv.

1. сирово, необрађено, грубо, углавном; ein ~gezimmerter Tisch грубо садељан сто. 2. сурово, грубо, дивље; ~ und kalt hat mir das

Schicksal das Liebste gerafft сурово и хладно уграбила ми је судбина што ми је најмилије.

Ro'h... ro'h... {pód-}. ~arbeit *f* сиров рад *m*, сиров лив *m*, прво топљење (и. таљење) *n* руде за добијање грађе за прераду; ~bau *m* само

зидање *n*, голи зидови *m* pl., озидана зграда *f* без лепа; ~einnahme *f* ☚ (опр. Reinertrag) бруто принос; ~eisen *n* сирово гвожђе (и. железно); ~eit {pód-} *f* 3b 1. б. pl.: а) сировост; б) пресноћа; с) fig. сировост, грубост, дивљачност, неотесаност, неуљуђеност; 2. са

pl. сировост, сурова радња, суров поступак *m*, грубост, дивљачност; ~ertrag *m* = ~einnahme; ~erzeugung *n* сировина *f*; ~fabrikat *n* сировина *f*; ~gewicht *n* (опр. Reingewicht) бруто тежина *f*, тежина без одбитака; ~herzig

а сурова срца; ~höpfig {~хопфѝх} а са недовољно куваним хмељом; ~igkeit {pód-} *f* 3b = Roheit; ~häute *f* pl. сирове коже; ~lech

n = ~stein; ~ling {pód-} *m* 2l fig. суров (и. неуљуђен) човек, неотесанац.

Rö'hling¹ {pód-} *m* 2g¹ = Rehling 2.

Rö'hling² {~} [röcheln ?] *m* 2g¹ = Röhrling.

Rohm {pód-} *m* 2g б. pl. = Rahm.

Ro'h...: ~material *n* = ~stoffe; ~ofen *m* пех *f* за прво топљење; ~produkte *n* pl. = ~stoffe.

Rohr {pód-} [сврн. rör: Röhre, Reuse] *n* 2g 1. ☚ трска *f*; coll. ~ schneiden сечи трску; ~ zum

Dachdecken, zu Angelruten итд. трска за покривање крова, за удила; ein Haus mit ~ bedecken покривати кућу трском; fig. sich

auf ein ~ stützen ослонити се на (слабу) трску; im ~ sitzen лако је ђаволу у сити свирати; spanisches ~ трслика *f*, трст(еи) *m*, трстика *f*, трстина *f*, макал *m*, макала *f*, италијанска трска *f*; ein spanisches ~ трска *f*, трсковац *m*, трсковача *f*; fig. wie ein schwankendes ~ sein лелујати се као трска на ветру, повијати се према ветру. 2. цев *f*, лула *f*; а) в. Abzugs-, Blases-, Dampf-, Fern-, Gas-, Pfeifen- Sprachrohr; б) ☚ gezogenes ~ изолучена цев *f*; glattes ~ глатка цев; пушка *f*; fig. e-n auf dem ~ haben = auf dem Korn (уп. Lauf). 3. а) свирала *f*, фрула *f*,

караба *f* (уп. Haberrohr); **b**) сеоска (и. пастирска) песма *f*. 4. = Röhre 3. 5. \curvearrowright ~ des Sehers = Fernrohr.

Röhr {pó.p} *n* 2g = Röhre 3.

Ro'hr..., ro'hr... {pó.p-}. \mathbb{Z} ähnlich *a* налик на трску, сличан са трском; \mathbb{Z} artig *a* трскаст, у виду трске; ~blatt *n* тк. тршчано брдо, зуби брда од трске. [~knochen].

Ro'hr... {pó.p-}: ~bein *n* \mathbb{Q} Schienbein (уп.)

Ro'hr...: ~breite *f* трском покривена пола (и. површина).

Ro'hr...: ~brunnen *m* чесма *f*, точак; ~chen {pó.pхn} *n* 2l dim. од Rohr и Röhre тршчица *f*, цевчица *f*, лулица *f*.

Ro'hr...: ~dach *n* тршчан кров *m*, кров од трске; ~dickicht *n* тршчар *m*, тршчак *m*; ~dommel [свн. horodumil] *f* 3d \mathbb{Z} водени бик *m*, воден трска *m*, букавац *n* (в. Dommel); ~drossel *f* \mathbb{Z} трстењара, рогожара.

Rö'hre {pó.p} [свн. rō(r)ra: Rohr] *f* 3b 1. цев, лула (~ и Rohr разликују се по томе што ~ обично не означава самостално тело, неку целину, већ само делове тела, на пр. die ~ des Fernrohrs цев дурбина итд.). 2. \mathbb{Z} ~ des Fuchsbaues ходник лисице јазбине. 3. = пекуља, пециште *n*, пећница, „перна“. 4. \mathbb{Q} в. eustachisch. [свиралу.]

rö'hrein {pó.pлн} *tr* 15f \mathbb{Z} калемити (као) на

ro'hren¹ {pó.pн, hom. roren, Rohren (dat. pl. од [Rohr]) 1a тршчан, од трске. II *tr.*, *intr.* (h)

15a 1. е-п Teich ~, auf dem Teich ~ сећи трску рибака (и. у рибаку). 2. = beröhren. ro'hren² {~} *intr.* (h) 15a 1. = rö(h)ren¹ 1. 2. *prov.*: а) д(е)рати се, рикати; б) плакати.

rö(h)ren¹ {pó.pн} [свн. rēren] 15a *intr.* (h) 1. \mathbb{Z} = rören. 2. готово \dagger = rieseln.

rö'hren² {~} [Röhre] *tr* 15a готово \dagger 1. метнути цев на. 2. спровести помоћу цеви (и. цевима).

Rö'hren..., rö'hren... {pó.pн} [Röhre]: ~bohrer *m* бургија *f* (и. сврдао) за (бушење) цеви; ~bohrmaschine *f* машина (и. строј *m*) за бушење цеви, бушилица за цеви; ~brunnen *m* чесма *f*; ~fahrt *f* низ *m* (водоводних) цеви (уп. ~leitung); ~fabrik *f* творница (и. фабрика) цеви; ~form *f*: а) облик *m* цеви; б) = Rohrwalze; \mathbb{Z} förmig *a* облика цеви, у облику цеви, цеваст; ~geschäft *n*, ~handel *m* \mathbb{Z} радња *f* са цевима, трговина *f* са цевима; ~guß *m* ливење *n* цеви; ~kessel *m* (парни) котло са цевима; ~knochen *m* \mathbb{Q} шупља кост *f*; ~legen *n*, ~legung *f* полагање *n* цеви; ~leitung *f* вод *m* цевима, цевни вод, водовод *m*; ~libelle *f* цевна равњача, равњача у облику цеви са ваздушним мехуром за врхорење; ~meister *m* чесмар; ~mündung *f* отвор *m* цеви, грло *n* цеви; ~pilz *m* \mathbb{Z} виловњача *f*; ~platte *f* цевна плоча; ~stück *n* комад *m* цеви, цев *f*; ~system *n* цевни систем *m*, систем цеви, цев *f* пл.; ~werk *n* цевни вод *m*, цев *f* пл. Уп. Rohr..., Röhr...

Ro'hr..., ro'hr...: ~falk *m* \mathbb{Z} = Fischadler; ~flechte *f* = geflecht; ~flöte *f* \mathbb{Z} = Rohr 3a; \mathbb{Z} förmig *a* облика трске, у облику трске; ~gebüsch *n* тршчар *m*, тршчак *m*; ~flechter

(in *f*) *m* плети|лац-ља трском (и. трске); ~frosch *m* \mathbb{Z} зелена жаба *f*; ~geflecht *n* рогожина *f*, асура *f*; Korb *m* aus ~geflecht корпа *f* од трске; ~gras *n* \mathbb{Z} бара *f*, оштрица *f*, оштрик *m*; ~halm *m* трска *f*; ~herstellung *f* израда цеви; ~hobel *m*: а) ренде *n* за глачање лежишта цеви на кундаку; б) ренде столицара за рендисање трстике (и. трст(ен)а).

Rö'hr...: ~holz *n* дрво подесно за цеви, \mathbb{Z} = Heckenkirsche. [ска *f*.]

Ro'hr...: ~huhn *n* \mathbb{Z} а) = Bleßhuhn; б) ли-

rö'hricht {pó.pṽхт} [Rohr] 1a и ro'hricht {pó.pṽхт}

1. налик на трску, сличан са трском. 2. = rohrförmig. II Rö'hricht [свн. rōrahi] *n* 2g тршчак *m*, тршчар *m*.

ro'hrig {pó.pṽх}, rö'hrig {pó.pṽх} [Rohr] а 1. обрastaо трском, покривен трском, пун трске. 2. цеваст, шупаљ. [Riedkamm.]

Ro'hr...: ~kaliber *m* калибар цеви; ~kamm *m*

Rö'hr...: ~kanne *f* ибрик *m* (са цевљу за сипање); ~kasten *m* чесмен валов; ~knochen *m* \mathbb{Q} цеваста кост *f*, шупља кост.

Ro'hr...: ~kolben *m*: а) буздован (и. буца *f*) од трске; б) \mathbb{Z} рогоз, бутур, шаша *f*, шевар; ~kröte *f* \mathbb{Z} = Rohrling; ~leger *m* полагац цеви, намештач цеви; ~leitung *f* цевни вод *m*, вод цевима. [дена жаба *f*.]

Rö'hrling {pó.pлин} *m* 2g¹ = Rohling² \mathbb{Z} во-

Rö'hrmeister *m* кладенчар, чесмар.

Ro'hr...: ~metall *n* метал *m* (и. ковина *f*) у цевима; ~möbel *n* тршчан намештај *m*, намештај од трске; ~netz *n* мрежа *f* цеви, мрежа водоводних цеви, мрежа гасних (или: плинских) цеви; ~pfeife *f* \mathbb{Z} = Rohr 3a; ~pflanzung *f* тршчар *m*, тршчак *m*; ~post *f* \mathbb{Q} цевна пошта, пошта преношена кроз цеви сабијањем и. разређивањем ваздуха (и. зрака), пнеуматична пошта; ~post|brief *m*, ~post|karte *f* писмо *n*, карта цевном поштом; ~post|fern|anlage *f* постројење *n* даљинске цевне поште; ~post|wesen *n* цевна пошта *f*; пнеуматична пошта; ~reier *m* \mathbb{Z} = ~dommel; ~rück|lauf *m* \mathbb{Z} враћање *n* цеви; ~sänger *m* \mathbb{Z} = ~drossel; ~schilf *n* \mathbb{Z} трска *f*, шевар *m*, шавор *m*, шаша *f*; ~schlüssel *m* цеваст кључ; ~schmied *m* ковач топова; ~schnepe *f* \mathbb{Z} мала ритска шљука; ~schweißer *m* = ~schmied; ~sesseim = ~stuhl; ~sparren *m* рожњача *f* (и. por) за тршчан кров; ~spatz *m*, ~sperling *m*, 1. \mathbb{Z} = ~drossel; б) = Beutelmeise; 2. *prov.*: frech wie ein ~spatz дрзак као врабац; schimpfen wie ein ~spatz псовати као кочијаш (и. лајар, амалин); ~stab *m* = ~stock; ~stengel *m* стаблика *f* трске; ~stift *m*: а) клинац од трстике у брду; б) гвозден ексер за тршчан намештај; ~stock *m* трсковач, трсковача *f*; ~stuhl *m* тршчана столица *f*, столица од трске; ~teich *m* рибањак са трском, рибањак опколен;

Rö'hr|trog *m* чесмени валов. [трском.]

Ro'hr...: ~vogel *m* \mathbb{Z} = ~drossel.

Rö'hr...: ~wasser *n* цевна вода *f*, вода која тече кроз цев(и); ~weide *f* \mathbb{Z} = Liguster.

Ro'hr...: ~weite *f* \mathbb{Z} ширина цеви, пречник *m*

цеви; ~werk *n*: a) = Röhrlicht; b) цеви *fpl.*; ~wischer *m* шипка *f* за чишћење цеви; ~zucker *m* тршчани шећер, шећер од трске. Уп. Röhr..., Röhren...

Ro'h...: ~schlacke *f* згура (и. тресква) при првом топљењу; ~schmelzen *n* = ~arbeit; ~schwefel *m* сиров сумпор; ~seide *f* сирова свила; ~stahl *m* сиров челик; ~stein *m* сиров бакарни метал; ~stoffe *mpl.* сировине *fpl.*; ~tabak *m* сиров дуван, непрерађен дуван; ~zucker *m* сиров (и. непречишћен) ro'jen {poj'n} *intr.* 15a = rudern. [шећер.] Ro'koko {rokoko} [фр.] *n* б. *pl.* рококо стил, стил по укусу доба Луја XIV и XV.

ro'koko {~} *a inv.* у рококо стилу.

Ro'koko..., ro'koko... {rōkoko-}: ~geschmack *m* рококо укус; ~mäßig *a* у рококо стилу; ~stil *m* = Rokoko.

Ro'land {rōlant} [свн. Ruhmland] *m* 8a Роландо (витез Карла Великог); Klein ~ Мали Роландо, Роландо Дете; der Rasende ~ Бесни Роландо.

Ro'land... {rōlant-}: ~säule *f* Роландов кип *m*.

Ro'lands... {~c-}: ~lied *n* Песма *f* о Роланду;

~schwert *n* Роландов мач *m*, Дуриндана *f*.

Ro'lladen {rōladn} (при растављењу Roll-laden) *m* 2j капак (и. затвор) на завијање.

Ro'll..., ro'll... {rōl-}: ~aal *m* свитак (сушене) јегуље; ~bank *f* клупа на точкићима; ~bar {rōlbar} *a* који се може (и. даје) зави(ја)ти, свити, укотурити; ~baum *m*: a) = Well, Rennbaum; b) = Roll-, Mangelholz; c) = Drehbaum, ~kreuz; ~bett *n* кревет *m* (и. постеља *f*) на (и. са) точкићима; ~blei *n* олово у смотуљцима; ~boden *m* = ~kammer; ~brett *n* даска *f* за рољање (рубља); ~brücke *f* мост *m* на точковима (да се отвори у страну или гура напред).

Rō'llchen {rōl'ch'n} *n* 2l *dim.* од Rolle 1. свичић *m*, смотуљчић *m*. 2. точкић *m*, котурић *m*, ваљчић *m*, калемче. 3. фишечић *m*, фишечче. 4. наруквица *f*, манжета *f*. 5. ♣ уложница *f*, мала улога *f*.

Ro'lle {rōl-} [српн. rulle, *фр. rôle од срлат. rotulus] *f* 3b 1. свитак *m*, смотуљак *m*, завијутак *m*; в. Papier-, Tabacksrolle. 2. повеља, в. Pergamentrolle. 3. списак *m*, листа (уп. Rodel!); катк. сви у списку означени. 4. a) точкић *m*, точак *m*; ~n unter den Füßen e-s Tisches точкићи под ногама стола; b) котур *m*; feste (и. unbewegliche) und lose (и. bewegliche) ~n причвршћени (и. непомични) и помични котур(ови); c) ваљак *m*; et. auf ~n fortwälzen ваљати (и. гурати) што преко ваљака; d) (Wäsche-) ~ = Mangel!; e) калем *m*, клупче *n*, клупко *n*; e-e ~ Zwirn калем конца. 5. a) фишек *m*; e-e ~ Fünzigdinarstücke фишек педесетодинарки; b) труба; e-e ~ Leinwand труба платна; c) ♣ свитак (и. украс *m*) у виду завијене хартије; d) \ фишекасто пециво *n*, свитак *m* меса. 6. = Riese², Rutsche. 7. прапорац *m*. 8. ♣ улога; s-e ~ gut auffassen схватити -ати добро своју улогу; die ~ des Egmont spielen играти улогу Егмонта; die ~n tauschen размењити -њивати улоге; fig.

aus der ~ fallen не остајати при својој улози; eine (große) ~ spielen играти (велику) улогу; fam. das Geld spielt keine ~ паре не играју никакву улогу.

Ro'lle|kutsche {rōl-} *f* ♣ (cy.) = Kutsche.

ro'llen {rōl'n} [српн., в. Rolle] 15a I *intr.* (h.; при истицању промене места *s*) 1. котрљати се, котурати се, ваљати се; колутати (се); a) die Kugel rollt лопта се котрља; die Schneemasse hat nicht gleich gerollt, dann aber ist sie unauffhaltsam vom Berg ins Tal gerollt снежна маса није се одмах котрљала (и. ваљала), онда се неодољиво котрљала с брега у долину; ~des Rad точак који се окреће; fig. des Glückes ~de Nabe коло среће; sie wollen sich dem Rade des Weltverhängnisses, das unauffhaltsam in vollem Laufe rollt, entgegenwerfen? и они хоће да се баце у сусрет точку светскога удеса који се окреће пуним ходом без задржавања; b) die Wagen ~ durch die Straßen кола пролазе (и. зврје, тандру) улицама; c) die Augen ~ ihm im Kopf очи му (се) колутају у глави; d) die Tränen rollten ihr über die Wangen сузе јој се котрљаху низ образе, она роњаше сузе низ образе; das Blut rollt in den Adern крв струји кроз жиле; ~ die See rollt море се ваља, море је јако узбуркано; das Schiff rollt брод се љуља уздуж и попречно; e) лелујати се; um die Glieder ~de Kleider одело које се лелуја око удова; ~des Haar лелујава коса. 2. проламати се, тутњити, орити се; es rollt der Donner пролама се гром, тутњи гром; es rollt die Trommel зврји добош. 3. *prov.*: a) трч(кар)ати тамо амо грајећи, бити (сав) раздраган; b) масне шале збијати. 4. ♣ = ganzen I 3. II *tr.* 1. котрљати, котурати, ваљати, колутати; a) e-n Stein, Fels ~ котрљати, ваљати камен, стену; b) et. auf Rollen Stehendes ~ (по)кретати нешто што стоји на точкићима; fig. Fortuna rollt ihr Rad ohn' Unterlaß Усуд окреће свој точак без престанка; c) das Auge ~ колутати оком, превртати оком; den Kopf ~ *intr.* mit dem Kopf ~ окретати главом; d) Bäche ~ ihr Kristall потоци котрљају своју кристално бистру воду; der Strom rollt seine Wogen dem Meere zu моћна река ваља валове своје ка мору. 2. скотурати, укотурити, -авати, сави(ја)ти у свитак (и. у котур), смота(ва)ти у смотуљак, зави(ја)ти; e-e Landkarte um e-e Walze ~ савити (и. смотати) карту око ваљка; Geld (in e-e Tüte) ~ зави(ја)ти новац (у фишек); den Teig zu Nudeln ~ ваљати тесто у ваљушке; das Haar zu Locken ~ косу увијати у увојке; im Teige ~ зави(ја)ти у тесго; den Zwirn auf die Rolle ~ намотавати конач на калем; den Zwirn von der Rolle ~ одмотавати конач са калема. 3. Wäsche ~ рољати рубље (в. mangeln; hier kann gerollt werden! овде се роља! 4. Getreide и rō'llen {rōl'n} (о)чистити жито. 5. пропешетати, просеја(ва)ти. 6. ✕ *por.* = entwenden I 1. III sich ~ котрљати се, котурати се, ваљати се, рољати се; auf e-m glatten Brett ~ sich die Nudeln gut на глаткој дасци ваљају

се (и. могу се уваљати) добро ваљуши; die Haare ~ sich zu Locken коса се увија у увојке. IV Ro'llen *n* котрљање, котурање, ваљање; ins Rollen kommen закотрљати се, почети котрљати се, стати котрљати се; колутање, превртање; пролажење, јурење, зврјање, тандркање; проламање, тутњење, тугњава *f*, орење; окретање, обртање, врћење; укотуравање, за-, са|вијање, смотавање; љуљање уз-дуж и попреко; рољање.

ro'llen {ро.л'н} *tr.* 15 = rollen II 4.

Ro'llen..., ro'llen... {ро.л'н}: ~band *n* скотурана трака *f*, трака у котуру; ~besetzung *f* ✱ подела улога; ~bohrer *m* = Drillbohrer; ~fach *n* ✱ стручност *f* за улоге, улоге *f pl.*; ~förmig *a* котураст, облика котура, ваљаст; ~neid *m* ✱ завист *f* због улога; ~papier *n* ✱ скотурана хартија *f*, папир *m* у котуру; ~tabak *m* дуван у свицима.

Ro'ller {ро.л'р} {rollen} *m* 2l 1. (и ~in {~ин} *f* 3с) котрљач, -ица, завијач, -ица, рољаш, -ица (рубља). 2. ✱ = Rollwagen. 3. ✱ мишић колутач, обртач. 4. ✱ Kracke, Schindmähre; b) = Kater I. 5. ✱ = Lauf 6. 6. a) пушка *f* за курјакуше; b) курјакуша *f*.

Ro'll..., ro'll...: ~film *m* филм у котуру; ~fleisch *n* свитак *m* мяса, увијено месо; ~fuhr|geschäff *n* превозна радња *f*, превозно предузеће; ~fuhr|mann *m* = ~kutscher; ~fuhr|werk *n* теретна кола *n pl.*, теретњак *m*; ~fuß *m* нога *f* на точк(и)у; ~gebühr *f*, ~geld *n.* a) ✱ превоз(нина) *f* *m*; b) рољарина *f*; ~gerste {а} ✱ (јечам) шесторедац; b) = Graupe I; ~holz *n* = Mangelholz; b) ✱ = Hagebuche; ~ig {ро.л'х} *a.* a) = läufisch (в. rollen I 4); b) осипат, који се осипа, трошан; ~jalousie *f* ребреница, ребраст затвор *m* за прозор(е) за дизање и спуштање; ~kammer *f* соба за рољање; ~kasten *m.* a) сандукна точкићима; b) сандук за рољање (рубља); c) ✱ засипни сандук, сандук из кога се руда скотрљава под подупираче тузалишта; ~kloben *m* котур; ~knecht *m* = ~kutscher; ~kuchen *m* увијен колач; ~kugel *f* курјакуша; ~kupfer *n* бакар *m* у котуру, бакар у котуровима; ~kutscher *m* возар, рабација, кириџија; ~laden *m* в. Rolladen; ~messing *m* месинг у котуру, месинг у котуровима; ~mops *m* укотурен слеђ, свитак слеђа; ~muskel *m* ✱ мишић обртач; ~ofen *m* пећ *f* на точковима; ~pferd *n* лафет *m* брдског топа; ~rädchen *n* точкић *m*; ~schinken *m* увијена шунка *f*; ~schlitten *m* ✱ саоне *f pl.* на точковима; ~(schlitt)schuh *m* возачка *f*, точиљача *f* на точковима; ~schuh|bahn *f* точиљалиште *n* за возачке (и. за точиљаче) на точковима; ~schuh|läufer(in) {а} *m* точиљач(ица) на точиљачама на точковима; ~schutz|wand *f* заклон *m* на точкићима; ~schwanz *m* = Wickelschwanz; ~sessel *m*, ~stuhl *m* столица *f* на точкићима, столица на точковима; ~tabak *m* ✱ дуван у свицима; ~tuch *n* платно за покривање рубља за рољање; ~vorhang *m* завеса *f* на точкићима; ~wagen *m*: a) (и ~wägelchen *n*) = Gängelwagen; b) колица *n pl.* на точковима (за гурање

деце, слабих особа); c) теретна кола *n pl.*; d) ✱ таљиге *f pl.*; ~walze *f* ваљак *m*; ~wasche *f* рољано рубље *n*, рубље за рољање; ~zeit *f* ✱ време терања (rollen I 4).

ro'lzen {ро.л'цн}, rö'lzen {ро.л'цн} *intr.* (h) 15e [rollen I 3] цигљати се.

Rom {ро.м} [лат.] *n* 8g Рим *m* (главни град Италије); *prv.* в. erbauen; alle Wege führen nach ~ сви путеви воде у Рим.

Roma'n {роман} {нвн.; *фр.} *m* 2g¹ роман.

Roma'n..., roma'n... {~ан-}: ~artig *a* романасти, попут романа; ~bibliothek *f* књижница романа; ~dichter(in) {а} *m* романописац, романо-писатељка. [Романи, романски народи.]

Roma'ne {роман'е} [Rom] *m* 3a Роман; die ~n

Roma'nen..., roma'nen... {~ан-} у слож. в. Roman..., roman...

Roma'nentum {роман'ентум} *n* 2a б. *pl.* романство, Романи *m pl.*, романски дух *m*, романска народност *f*, романске уредбе *f pl.*

Roma'n..., roma'n...: ~geschmack *m* романски укус; ~haft {романх'ф} *t* романски, као у роману; ~held(in) {а} *m* јунак(ица) романа.

roma'nisch {роман'иш} [Romane] *a* 1. романски, Романа; ~e Sprache романски језик. 2. [Roman] ✱ = romanhaft.

romanisie'ren {романизир'н} [новолат.] *tr.* 15g пороманити, -њивати.

Romanis'mus {романис'мус} (лат.) *m* романизам (= Römertum; Romanentum; романска језична особеност, романски израз).

Romanist {роман'ист} *m* 3a романиста (познавалац романских језика; познавалац римскога права).

Roma'n..., roma'n...: ~leser(in) *f* *m* чита|лац, -тељка романа; ~literatur *f* књижевност романа, романска књижевност; ~mäßig *a* = romanhaft; ~schmierer *m* шкрабало *n* романа; ~schreiber(in) {а} *m*, ~schrift|steller(in) {а} *m* = ~dichter(in). [тика.]

Roma'ntik {романт'ик} [новолат.] *f* 3b роман-тичар, -ка.

roma'ntisch {романт'иш} I *a* 1. романтичан; a) ~e Umgebung романтичан предео, крај; b) ~e Schule романтичка школа. 2. = romanhaft. II das Roma'ntische {~} романтично(ст) *f* *n*.

Roma'nze {романц'е} [*фр.] *f* 3b романца (романтична прича попут (романске) народне песме).

Roma'n...: ~zeitung *f* романске новине *f pl.*

Roma'nzen... {романц'н-}: романци.

Romanze'ro {романц'еро} [шпан.] *m* 6i романцero (збирка романици). [му, папству.]

Römelei' {ро.м'ле} [Rom] *f* 3b нагињање *n* Ри-|

Rö'meler {ро.м'л'р} *m* 2l папиновац.

rö'meln {ро.м'лн} *intr.* (h) 15f нагињати Риму, папству.

Rö'meo {ро.мео} *m* 8b Помео; в. Julia.

Rö'mer¹ {ро.м'р} [свн. Römâri; *Rom] *m* 2l 1. и ~in {~ин} *f* 3с Римљанин, -анка. 2. der ~ општин(ск)а (кућа) у Франкфурту на Мајни.

Rö'mer² {~} [vitrum romarium „староримско стакло“?; хол. roemen „grunken“?] *m* 2l (зелена) винска чаша *f*, чаша за рајнско вино.

Rö'mer... {рѡм-р-} [Römer!]: ~brücke *f* римски мост *m*; ~größe *f* величина Римљана; ~herz *n* римљанско срце; ~nase *f* римљански нос, јак повијен нос; ~zug *m*: а) поход на Рим, пут у Рим; б) римски воз, влак за Рим.

Ro'm... {рѡм-}: римски, у Рим: ~fahrt *f*. а) ходочашће *n* у Рим; б) = Römerzуг.

rō'misch {рѡм-ш} {свн. rōmisk; *Rom} а 1. римски; в. altrōmisch; ~es Bad римска бања *f*, римске топилице *f pl.*; ~es Reich Римско царство, Римска царевина *f*; Западно римско царство; das Heilige Römische Reich Deutscher Nation Свето римско царство немачкога народа; ~e Ziffern римски бројеви, римске бројке; ~ machen поримљанити; ~ werden поримљанити се. 2. = rōmisch-katholisch.

rō'misch... {~}: ~byzantinisch а римско-византински; ~irisch а римско-ирски; ~katholisch а римокатолички.

röm.kath. abr. = rōmisch-katholisch.

Rö'mler {рѡм-л-р} *m 2l* = Römeler.

Rö'mling {рѡм-л-н} [Rom] *m 2g¹* 1. = Röm(e)ler. 2. презриво = Römer! 1.

Ro'm...: ~reise *f* пут *m* у Рим.

Ro'ncesvalles {рѡнсвал-}: das Tal von ~ Ронсевалска Долина *f*.

Ro'nde {рѡнд-, ронд-} [фр.] *f 3b 1.* X гарнизонска патрола; die ~ haben обилазити стражу. 2. круг *m*.

Ronde'll {ро-дел, рондел} [фр.] *n 2g¹* рондела *f* (округао део зграде, округлина; округла леја).

Ro'nden... {рѡнд-н-}: ~gang *m* X обилажење *n* страже; ~offizier *m* официр у патроли.

rō'ne {рѡн-} *impf. conj.* од rinnen.

Rö'ntgen¹ {рѡнтг-н-} *m* Рендген (немачки физичар, 19-ти век).

rö'ntgen² {~} *tr., intr. (h) 15e* Рендгеновим зрацима освет/лити ~љавати, зрачити.

Rö'ntgen... {рѡнтг-н-}: ~apparat *m* Рендгенов апарат; ~behandlung *f* ♀ лечење *n* Рендгеновим зрацима; ~bild *n* рендгенска слика *f*, слика добијена Рендгеновим зрацима, радиограм *m*.

röntgenis'tren {рѡнтгенизир-н} *tr. 15g* рендгенисати, испит(ив)ати Рендгеновим зрацима.

Rö'ntgen...: ~photographie *f* фотографија Рендгеновим зрацима; ~röhre *f* Рендгенова цев; ~strahlen *m pl.* Рендгенови зраци; ~verfahren *n* Рендгенов поступак *m*.

Roof {роф}, Roef {роф} [дн., арг. hroef енг. roof „кров“; сродно са нашим] *m, n 2g* = спаваоница *f* на крову.

ro'ren {ро-р-н, hom. rohren, Rohren}, rören {ро-р-н} [свн.] *intr. (h) 15a* ♀ рикати (за јелена).

Ro'sa {роза} [лат.] *n inv.* роза, ружичаста боја. II *f 8b* Ружа.

ro'sa(farben) а *inv.* ro'sa(farbig) роза, ружичаста боја; Rosa'lie {розали-} [новолат.; *Rosa] *f 8d* Розалија.

Rosamunde {розамунд-} *f 8d* [лат. rosa „ружа“, свн. munt *f* „заштита“] Розамунда.

rösch {рѡш} [свн. rose „ватрен, брз“] I а већ. *prov. 1.* хитар, жив (уп. rasch); чио, крепак.

2. = jäh, abschüssig. 3. крт, ломан, тврд; рскав, врскав, добро печен (уп. knusprig).

4. X крупнозрн. II Rösch *n 2g¹* 1. = Rösche¹

3. 2. душек *m* с опругом.

Rö'sche¹ {~} [rösch] *prov. f 3b 1.* = Raschheit. 2. рскавост, врскавост. 3. стрмен; пад *m*.

Rö'sche² {~} [свн. rīsan „падати“] *f 3b* X одводни ров *m*.

röschen {рѡш-н} [rösch] *tr. 15a 1.* \ укртити, пропржити; румено испећи, (ис)пржити да рска. 2. ♀ das Getreide ~ оставити жито у откосима да се влажи росом. 3. X одводни ров (у руднику) начинити.

Röschen {рѡсх-н} I *n 2l dim.* од Rose ружи(чи)ца *f. II n 8g dim.* од Rosa Ружица *f*.

Rose¹ {роз-} [свн. rosa од лат.; грч. rodon; *непс.] *f 3b 1.* X ружа, ♀ хул *m*; = Rosenstock; а) die gemeine ~ и. hundredblättrige ~ мајска ружа, духовска ружа, питома ружа, слаткача, ружа за слатко; indische ~ ружа месечарка; ~ ohne Dorn = Alpenrose; wilde ~ дивља ружа, шипак *m*, шипурика, шепурика, шипурина, шепурина; б) *fig.* а) auf ~n gebettet sein бити (и. живети) на довету благовати, уживати; *prov. keine ~ ohne Dornen* нема руже без трна; mit der Zeit pflückt man (die) ~n и. Zeit bringt ~n ко чека дочека; б) die ~ ihrer Wangen образи њени румене руже; unter der ~ = sub Rosa завијено, испод жита; в) künstliche ~ вештачка ружа; goldene ~ златна ружа; д) die Rote und die Weiße ~ Црвена и Бела ружа (странке домова Ланкаста и Јорка); е) ♀ die ~n des Kölner Doms руже келнске саборне цркве; ф) Roman von der ~ Роман о ружи; г) eine ~ ружа, драги камен доле сасвим плоснат горе у врх у тростране ивице избрушен; бели округао камен опточен мањим каменовима; h) ~ des Kompasses ружа компаса. 2. цвет *m* (на фитиљу). 3. ♀ = Rotlauf а; die ~ von Asturien (Lepra asturiensis) астури(ј)ска губа; ~ von Mailand (Peltegra) ломбарди(ј)ска губа, црвена болест.

Ro'se² {~} [в. RoBe] *f 3b* = Honigwabe.

Rose'n {роз-н} *n 2l б. pl.* X розеин *m*.

Rö'sel {ро-з-л}, ~ein {~г-н} *n 2l dim.* од Rose

rö'selicht {ро-з-л-хт} а = rosig. [= Röschen I.]

Rö'sel'wurst {ро-з-л-} *f* = Rosenwurst.

ro'sen {ро-з-н} [Rose] а 1. *inv.* од ружа. 2. = rosig.

Ro'sen..., ro'sen... {ро-з-н-}: ~ader *f* ☉ (Vena saphena) голенична жила, цеванична вена; ~ähnlich а налик на ружу; ~angesicht *n.* а) румено лице; б) (девојка) румена ружа; ~antlitz *n* = ~angesicht а; ~apfel *m.* а) ♀ (јабука) руменка, црвенка; б) = Hagebutte; ~arm *m* ружичаста рука *f*; ~armig а ружо-рук; ~artig а: а) ружаст; б) ~artige Pflanzen *f pl.* ружасте биљке; в) ♀ налик на црвени ветар; ~ast *m* грана *f* руже; ~atmend а који мири мирисом руже; ~au *f* ружичњак *m*, ружична лука; ~bahn *f* пут(ања) *m* посут(а) ружама; ~band *n* а) ружична трака *f*, трака украшена ружама; б) ружичаста трака *f*; в) *fig. (pl. ~bände)* ружичаст оков *m*, пријатан оков; ~baum *m* а) ружино дрво *n*, ружа *f*; б) = Alpenrose; в) = Oleander; ~beet *n* леја *f* ружа, ружична леја; ~betränzt а овенчан ружама; ~beschreibung *f* ружо-

пис *m*, опис(ивање *n*) *m* ружа; *~bett* *n* постела *f* од ружа; *~bild* *n* слика *f* која као ружа *cjā*; *~blatt* *n*: а) ружин лист *m*, лист руже; б) (девојка као) ружа *f*; *~blick* *m* *☞* румен зрак; *~blühend* *a* румен; *~blume* *f* ружа (и *fig.*); *~blut* *n* црвена крвца *f*; *~blüte* *f*: а) ружа; б) румена ружа, румен; *c*) *fig.* премалеће *n*, младост; радост; *~blüten* *a* румен као ружа; *~brechen* *n* брање ружа; *~busch* *m*: а) = *~strauch*; б) = *~gebüsch*; *~diamant* *m* = *~stein*; *~dickicht* *n* честар *m* од ружиних бокора; *~dirne* *f* *☞* = *Hure*; *~dorn* *m*. а) *☞* = *Hagerose*; б) ружин трн *m*; *~duft* *m* мирис руже; *~duft|gemüt* *n* душа *f* (мила и блага) као мирис руже; *~essig* *m* ружино сирће *n*, ружин оцат; *~farb* *{~фapn}* *☞* = *~farben*; *~farbe* *f* боја руже; *~farben*, *~farbig* *a* ружичаст, боје руже (*gen.*), румен као ружа; *fig.* = *rosig*; *~fenster* *n* *☞* ружа *f*, прозор *m* у виду руже; *~fest* *n*. а) свечаност *f* ружа, свечаност кићења ружама; б) славље; *~fest der Liebe, des Lebens* славље љубави, живота; *~finger* *m* ружичаст прст; *~finger(e)rig* *{~ручноруж}* *a* *☞* ружопрст, руменопрст; *die ~fingerige Eos* ружопрста Зора *f*; *~fingernd* *a* *☞* показујући румене прсте; *~flor* *m* лак ружичаст вео; *~flüg(e)lig* *a* ружокрылат; *~förmig* *a* облика руже; *~fuß* *m* ружичаста нога *f*; *~gang* *m* ход (и. гредење *n*) по ружама, пријатно гредење *n*; *~garten* *m* ружичњак; *~gebüsch* *n*, *~gestäude* *n* ружик *m*, ружин шибиљак *m*; *~gedüft* *n* = *~duft*; *~gesicht* *n* ружичасто лице, румено лице; *~gestalt* *f* као ружа бајна прилика; *~gewölk* *n* вечерњи румени облаци *m pl.*; *~glanz* *m*: а) ружични сјај, сјај ружа; б) румен *f*; *~gleich* *a* као ружа, попут руже; *~glut* *f*: а) румен руже; б) ружа; *c*) румен(ило *n*) *f*; *d*) румена ружа, девојка; *~greis* *m* старина слављеник; *~gruß* *m* умилни поздрав; *~haar* *n* ружичаста коса *f*, румене власи *f pl.* (Зоре); *~haft* *{рознхѡфт}* *a* = *~ähnlich*, *~artig*, ружичаст; *~hain* *m* ружични гај, ружичњак; *~hag* *{срвн.}* *m* ружични забран, ружичњак; *~hand* *f* ружичаста рука, румена рука; *~händler* *m* ружар, трговац ружама; *~hauch* *m*: а) ружични дах (и. *hux*); б) *der leise ~hauch* блага румен *f*; *~hecke* *f* ружична живица, жива ограда од ружа; *~holz* *n*: а) ружовина *f*, ружино дрво; б) ружично дрво, дрво које мирише као ружа; *~honig* *m* ружични мед; *~hügel* *m*: а) ружични брежуљак, брежуљак обрастао ружама; б) ружичаст брежуљак; *~jugend* *f* ружичаста младост, славље *n* младости; *~jungfrau* *f* девица берачица ружа; *~kette* *f*: а) ланац *m* од ружа; б) ружичаст ланац, пријатан ланац; *~kleid* *n* ружичасто рухо; *~knabe* *m* као ружа бајни дечак; *~knospe* *f* ружин пупољак *m*, пупољак руже, гонце *n*; *~knospig* *a* као ружин пупољак; *~kohl* *m* *☞* = *Sprossenkohl*; *~korb* *m* корпа *f* с ружама, котарица *f* пуна ружа; *~kranz* *m*: а) венац (од) ружа; б) *rl.* бројанице *f pl.*, бројанице *f pl.*, оченаши *m pl.*; *den ~kranz* (ab)beten (о)читати молитве уз

бројанице; *~kranz|förmig* *a* бројаничаст, у облику бројаница, у виду бројаница; *~kriege* *m pl.* ратови Двеју ружа; *~krone* *f* круна од ружа, венац *m* (од) ружа; *~kupier* *n* = *Garkupfer*; *~lager* *n* лежиште (и. постела *f*) од ружа; *~laube* *f* ружична сеница, сеница (и. хладњак *m*) од ружа; *~lauch* *m* *☞* дивљи лучац; *~lenz* *m* ружичасто премалеће *n*; *~licht* *n* ружичаста светлост *f*; *~liebhaber(in)* *m* љубитељ(ка) ружа; *~lippen* *f pl.* румене усн(иц)е, усне као ружа; *~lippig* *a* румених усана; *~lorbeer* *m* *☞* = *~baum* б, с; *~los* *a* без ружа; *~mädchen* *n*. а) цвећарка *f*, девојка продавачица *f* ружа; б) девојка као румена ружа; *c*) краљица *f* свечаности ружа; *~mehl* *n* ружични прах *m*, прах од листова ружина цвета; *~monat* *m* месец (цветања) ружа, јун, липањ, мај, свибањ; *~mond* *m*: а) румен (и. црвен) месец; б) = *~monat*; *~montag* *m* покладни понедељак; *~mund* *m* = *~lippen*, румена уста *n pl.*; *~mündig* *a* румених уста, румених усана; *~öl* *n* ружино уље, уље од руже; *~pappel* *f* *☞* = *Malve*; *~pomade* *f* = *~salbe*; *~pracht* *f* дивота ружа, красота ружа; *~quarz* *m min.* ружичаст биљур (и. кварц); *~ranke* *f* ружина рашљика; *~reich* *a* богат ружама; *~reis* *n* ружина граница *f*; *~rot* *a* ружичаст, црвен као ружа, румен (као ружа); *~rot* *n* ружичасто црвено, црвено као ружа, црвена боја *f* руже; *~rötlich* *a* (*dv.*) руменкаст(о); *~salbe* *f phm.* ружична маст, помада; *~schatten* *m*. а) хлад ружичњака; б) *fig.* ружина сен *f*, ружина душа *f*; *~schein* *m*: а) ружични сјај, сјај ружа; б) ружичаст сјај, руменкаст сјај; *~schimmer* *m* = *~schein*; *~schleife* *f* ружичаста трака; *~schneider* *m* резач ружа; *~schön* *a* леп као ружа; *~sein* *n* битисање руже, биће руже; *~sonntag* *m* покладна недеља *f*; *~staude* *f* = *~strauch*, *~busch* *a*; *~stein* *m* = *Rose* *l g*; *~stift* *m* (ружин) трн; *~stirn(e)* *f* румено чело *n* (Зоре); *~stock* *m*: а) ружин шиб, ружин бокор; *wilder ~strauch* шиб (и. бокор) дивље руже, шипак, шипурина *f*; б) *☞* кост *f* која носи јеленске рогове; *~strahl* *m* румензрак; *~strauch* *m* = *~stock* *a*; *~strauß* *m* кита *f* ружа; *~stunde* *f*: а) румени час *m*; б) умилни час *m*, час миља; *~tag* *m* дан цветања ружа; *~tal* *n* ружична долина *f*, долина ружа; *~tau* *m*: а) роса *f* на ружама; б) *☞* орошене румене руже *f pl.*; *~tor* *n* румене вратнице *f pl.*, румена капија *f*; *~traum* *m* ружичаст сан, пријатан сан; *~tür* *f* румена врата *n pl.*; *~vene* *f* = *~ader*; *~wagen* *m* румена кола *n pl.* (Зоре); *~wald* *m* ружична шума *f*, шума ружа; *~wange* *f* румен образ *m*, румено лице *n*; *~wangig* *a* румених образа; *~wänglein* *n* румен образчић *m*; *~wasser* *n* ружична водица *f*; *~weg* *m* пут присут ружама; *~weide* *f* *☞* ракета, мачак *m*, црвена врба; *~wein* *m* ружино вино *n*; *~wolke* *f* ружичаст облак *m*; *~wurst* *f* = *Blutwurst*; *~zeit* *f*: а) време *n* (цветања) ружа, доба *n* ружа; б) цват живота, младост; *c*) ружичасто (и. пријатно) доба *n*;

~zucht *f* гајење *п* ружа, ружарство; ~züchter *т* ружар, гајилац ружа; ~zucker *т* ружични шећер; ~zweig *т* ружина граница *f*, гранича руже.

Rose'ite {розѣт'} [фр.] *f* 3b 1. розета (украс у виду руже; в. Rose 1 е, г. 2. ~п *pl.* = Rosettenkupfer.

Rose'tten..., rose'tten... {розѣт'-н-}: ~fenster *п* = Rosenfenster; ~form *f* облик *т* розете (и. руже); ~förmig *a* облика розете (и. руже); ~kupfer *п* плоче *f* *pl.* чистог бабра.

ro'sicht {розѣхт'} *a* = rosig.

ro'sig {розѣх} [Rose] *a* ружичаст, румен (као ружа); ~e Lippen = Rosenlippen; fig. alles in ~em Lichte sehen видети све у ружичастој боји, гледати све ружичасто; in der ~sten Laune sein бити у најлепшем расположењу, бити најбоље воље.

Rosina'nte {розинант'} [шпан.] *f* 3b 1. Росинант, *т* коњ Дон Кихота. 2. кљусина, пага *f*, мрцина *f*.

Rosine¹ {розѣн} [срвн. rosine, срлат. rosina од лат. rosēum „грозд“] *f* 3b суво грожђе *п*, сухо грожђе (са семеном) (уп. Korinthe); kleine ~ ситно суво грожђе; große ~ крупно суво грожђе; *prv.* große ~п (im Sack) haben: а) разматати се, понети се, б) заносити се будућношћу.

Rosine² {~} [Rosa II] *f* 8d Ружица.

Rosi'nen..., rosi'nen... {розѣн-н-} [Rosine]: ~farben *a* боје (*gen.*) сува грожђа; ~kuchen *т* колач са сувим грожђем; ~pudding *т* пудинг са сувим грожђем; ~wein *т* вино *п* од суварка.

rosi'n|farben {розѣн-} *a* = rosinenfarben.

Rö'slein {ро-слѣн} *п* 2l = Röschen 1.

Rosmari'n {росмарин} [нвн. (*por.*); *лат. ros marinus „морска роса“] *т* 2g¹ б. *pl.* ~ рузмарин.

Rosmari'n... {~ин-}: ~blatt *п* рузмаринов лист *т*; ~öl *п* рузмариново уље; ~strauch *т* рузмаринов шиб (и. бокор); ~wasser *п* рузаринова водица *f*; ~zweig *т* граница *f* рузмарина.

RoB¹ {рѢс} [свн. (h)ros, *лат. currere?] *п* 2h¹ 1. коњ *т* (отменија реч од Pferd), (х)ат *т*, парип *т*, убојни коњ; кобила *f*, бедивија *f*; а) zu ~ на коњу, на коња; hoch zu ~ гордо јашући на коњу; fig. ...und ~ und Reiter sah man niemals wieder... никад се више не појављиваху; б) im schwarzen ~ код Црног коња; в) zwei Rosse im Schach два коња у шаху (уп. Rossel); д) fig. rechtes ~ коњина, дорат *т*, ђогат *т*, телац *т*. 2. ✕ мера за угаљ отприлике 8кила. 3. шв. гомила наслаганих притки.

RoB² {рѢс} [срвн. rāz, срлат. frata] *п* 2g сат *т* (= Honigwabe).

Ro'B¹..., ro'B...¹ {рѢс-}: ~apfel *por.* *т* коњска љуфта *f*, коњска балера *f*; ~arznei *f* коњски лек *т*; ~arznei'kunde *f* коњско лекарство *п*; ~arzt *т* нек. ✕ = Veterinär; ~=(или Rosse-)bändiger *т*, ~bezähmer *т* укротитељ коња; ~beere *f* ✕ = schwarzer Besing; ~berühmt *a* славан (и. чувен) са својих коња; ~blut|egel *т* = ~egel.

Rö'Bchen {рѢ-сх'н} *п* 2l *dim.* од RoB¹ коњче, коњић *т*, коњиц *т*.

Ro'B¹...~diebт коњокрадица; ~egeim ✕ коњ-1

Ro'Be {рѢс'} *f* 3b = RoB². [ска пијавица *f*.]

Ro'sse..., ro'sse... {рѢс-} [RoB¹]: ~kundig *a* ви-чан коњима, који се разуме око коња; ~len-ken *п* управљање коњима; ~lenker(in *f*) *т* управљач(ица) коња.

Rö'ssel {рѢ-с'л} *п* 2l *dim.* од RoB¹ 1. коњче, коњић *т*, коњиц *т*. 2. = Springer, RoB¹ 1с.

Rö'ssel... {рѢ-с'л-}: ~sprung [нвн.] *т* (шах) скок коња, скок коњем; ~rätsel *п* коњички скок *т*.

ro'ssen {рѢс'н} [RoB¹] *intr.* (h) пасти се, тражити пастува.

Ro'B¹..., ro'B¹...: ~fahne *f* = ~schweif; ~haar [срвн.] *п* струна *f*, коњска длака *f*; ~haar... у слож.: од струне, са струном; ~haar|matratze *f* душек *т* са струном, са коњском длаком; ~ähren *a* од струне, од коњске длаке.

ro'ssig {рѢс'х} [RoB¹] *a* која се пасе, која тражи пастува.

Ro'B¹...: ~händler *т* трговац коњима, *fam.* цамбас (уп. ~täuscher); ~huf *т*. а) коњског копи-то *п*; б) ✕ = Ackerlattich; ~käfer *т* ✕ = Mistkäfer; ~kamm *т*: а) коњски чешаљ, чешаљ за коња, чешагија *f*; б) [ит. ca'mbio „разме-на“] = ~täuscher; ~kastanie *f* ✕ дивљи (и. горки) кестен *т*; ~kastanien|baum *т* дивљи кестен (дрво); ~kümmel *т* ✕ сиљ, сиљевина *f*; ~kunst *f* = Pferdegöpel; ~lattich *т* ✕ = Ackerlattich; ~leder *п* коњска кожа *f*; ~män- nin *f* ✕, ✕ кентаурка; ~markt *т* = Pferde- markt; ~minze *f* ✕ коњски босиљак *т*, жа-бинац *т*; ~mühle *f* сувача, суваја; ~pappel *f* ✕ црни слез *т*, гушчија трава, ђурчија тра-ва, ђурећа трава; ~schinder *т* коњодер; ~schlächter *т* месар коњског меса; ~schlächte- rei¹ *f* месарица са коњским месом; ~schwanz *т* коњски реп; ~schweif *т*: а) = ~schwanz; б) туг (одличје паше); Pascha von drei ~schweiften паша са три туга; ~täuscher *т*, ~täuscher [срвн. rostūscher] *т* цамбас, трго-вац коњима; ~täuscherei {~тѢ-ш'ра¹} *f* 3b цамбаство *п*, трговина коњима.

Rost¹ {рѢст} [свн.: rot] *т* 2g 1. ржа *f* (и fig.); der ~ frißt Eisen ржа једе гвожђе (и. нагриза железо); vor dem ~ bewahren (са)чувати од рже. 2. ✕ гара *f*, смет *f*.

Rost² {рѢст, гн. још rost} [свн. rost] *т* 2g 1. решетка *f*, роштиљ; auf dem ~ braten (ис-)пећи на роштиљу. 2. решетка *f*, ватриште *п*, згара *f*; ~ eines Ofens решетка пећи, ватриште пећи; beweglicher ~ покретна решетка. 3. решетка *f*; ~ am Helm = Helmgitter; ре-шеткасто укрштене греде и даске за пола-гање у баровито тле ради утврђивања. 4. ⚭: а) пржуља *f*, пржионица *f*, пржиште *п*; б) прж, количина руде за једно пржење; в) прж, испржена руда(ча). 5. = Kalkrost.

Ro'st..., ro'st... {рѢст-}: ~bett *п* лежиште ре-шетке; ~braien *т* ђулбастаја *f*; ~braun *a* боје рже (*gen.*), риђ.

Rö'ste¹ {рѢ-с'т, рѢ-с'т} [rösten¹] *f* 3b 1. = Rost² 4. 2. пржионица, пржуља. 3. јело *п* од прже-них кромпира.

Rö'ste² {pṛ-st-} [rōsten²] *f* 3b 1. мочене *n*, потапање *n*, квашење *n* (конопље, лана). 2. мочило *n*, потапалиште *n*, квашиште *n*. 3. количина лана (и. конопље) која се одједном потопи.

ro'sten {pṛ-st-} [Rost¹] *I intr.* (*h* и *s*) 15c рђати, за-, по|рђати; *prv.* в. Liebe 1; ~ lassen пу|стити -штати да рђа(ју) (и. зарђа(ју)). *II tr.* изаз(и)вати рђу на. *III Ro'sten* *n* рђање, зарђавање.

ro'sten¹ {ro-st-¹, pṛ-st-¹} [свн. rōstan; *Rost²] *I tr.* 15c пржити, ис-, по|пржити, (по)пригати, (ис)пећи, (ис)пурити; (ис)кокати; **a**) auf dem Rost ~ (ис)пећи на роштиљу; in der Pfanne ~ (ис)пржити (и. пригати) у тигању; auf Kohlen ~ (ис)пећи на жару; Brot ~ (ис)пурити хлеб (и. крух); geröstete Brotschnitte пурен хлеб *m*; Kaffee ~ (ис)пржити кафу; **b**) ☞ die Erze ~ пржити руд(аче), жарити руд(аче). *II Ro'sten* *n*, Röstung *f* пржење, пригање, печење, пурење, жарење.

rō'sten² {~} *I tr.* 15e 1. (Hanf, Flachs) ~ мочити, потапати (конопљу, лан). 2. = rōschen 2. *II Ro'sten* *n* мочене, потапање.

Rö'ster {rō-st-¹, pṛ-st-¹} *m* 2l пржач; мочилац, потапалац.

Ro'st..., ro'st... ~farbe *f* боја рђе; ~farben, ~farbig *a* = ~braun; ~fleck *m* мрља (и. пегла) *f* од рђе; ~fleckig *a* зарђао; ~fleisch *n* на роштиљу (ис)печено месо; ~förmig *a* решеткаст, у виду решетке; ~frei *a* без рђе, (који) не рђа(ју); ~gebratenes *n* = ~braten; ~gelb *a* жут као рђа. [*n*, пржионица *f*.]

Rō'st¹..., Rō'st... ~haus *n*, ~hütte *f* пржиште|
ro'stig {pṛ-st-} [Rost¹] *a* 1. зарђао, зарђан; ~ werden = rosten 1; ~ machen = rosten 11. 2. ~es Wasser гвожђевита вода *f*.

Ro'stig... {pṛ-st-} ~sein *n* зарђалост *f*; ~ werden *n* рђање.

Rō'st... {pṛ-st-, pṛ-st-}. ~maschine *f* пржионик *m*; ~ofen *m* пржуља *f*, пржионица *f*.

Ro'st... ~papier *n* хартија *f* (и. папир *m*) за скидање рђе; и = Schmirgelpapier.

Rō'st... ~pfanne *f* пржионица.

Ro'st... ~rein *a* чист од рђе; ~rein machen (о)чистити од рђе; ~rein werden очистити се од рђе; ~rippchen *n* ребарце на роштиљу печено; ~rot *a* = fuchsrot; ~schutz|mittel *n* средство против рђе; ~schwelle *f* пргач *m* решетке; ~stab *m* шипка *f* решетке; ~stätte *f* пржиште *n*; ~stoßen *n* побацивање шипова, утврђивање шиповима (и. кољем); ~werk *n* = Pfahlwerk *a*.

rot {pṛ-} [свн. rot; сродно са „рудети“] 10² *I a* 1. црвен; румен; риђ; *adv.* црвено, румено, риђе; **a**) ~ wie Blut црвен као крв (уп. blutrot); ~ wie ein (gesottener) Krebs црвен као рак; црвен као врб; црвен као турска чизма; *et.* ~ anstreichen премаз(ив)ати (и. обојити) што црвено; **b**) ~ werden (по)црвенети, (по)руменети; *er wurde ~ vor Zorn* он поцрвене од гнева; *sie wurde ~ bis über die Ohren* сву је обли румен; *er wurde ganz rot vor Scham* über seine Tat он сав поцрвене од стида због свога дела; *c*) gesund und ~ здрав

и румен; ~e Wangen румени образи; *v. heute 1*; **d**) die Augen sind ~ vom Weinen очи су црвене од плача; **e**) das ~e Haar риђа длака (и. коса); **f**) der ~e Meister црвени мајстор, целат; **g**) ~e Republik црвена република; ~e Fahne црвена застава; die Rote Armee Црвена војска, војска раднога народа; **h**) ~ angestrichene Fehler црвено означене (по)грешке; als Festtag im Kalender ~ gedruckt као празник у календару црвено штампано (и. тискано); **i**) ~e Karte црвена карта; die ~enASSE црвени кечевци; Rot oder Schwarz црвено или црно; **k**) ~e Ströme rinneп теку црвени потоци, потоци крви; **f** rote Ruhr срдоболја; *pop. der ~e König* месечно прање *n*; **l**) der Zusatz zum Gold besteht aus Silber oder Kupfer... oder weiß oder ~ додаток злату састоји се из сребра или бакра... или он је бео или црвен (= сребрн и бакаран); ☞ das wahre ~e Tote јалов доњи слој црвенога пешчара; *v. Heller*; **m**) ☉ die Rote Erde Црвена Земља, Вестфалска; das Rote Meer Црвено Море; **n**) *v. Kreuz*; der Rote Halbmond Црвени полумесец. *II Rot* *n* 2g 6. *pl.* црвено, румено, риђе; црвена (и. румена, риђа) боја *f*; црвенило, руменило; Rot auflegen наруменити се, метнути руменило. *III Ro'te(r)* {~(p)} *s* 91 1. **a**) румен|и, -а, руменко, руменка, црвен|и, -а; **b**) риђа, риђ|и, -а, риђокос|и, -а; **c**) = Henker; **d**) црвен|и, -а, социјалист, -киња, бољшевик; **e**) = Rothaut. 2. = Fuchs 1, 2 c. 3. *fam.* = Rotwein. *IV das Rote* {~} 91 6. *pl.* црвено, црвена боја *f*; = rote Ruhr; = Blutharnen.

ro't|ad(e)rig {pṛ-} *a* са црвеним жилама.

Rotatio'n {pṛ-ta-cio'n} [лат.] *f* 3b ротација (обртање, окретање).

Rotatio'ns... {~o'ns-}. ~achse *f* ротациона ос(овин)а, обртна ос(овин)а; ~druck *m* тисак (и. штампа *f*) обртном машином, обртним стројем; ~ellipsoid *n* ∆ ротациони елипсоид *m*; ~maschine *f* ротациона (и. обртна) машина, обртни строј *m*.

Ro't..., ro't... {pṛ-}: ~anstreichung *f* премазивање *n* црвено(м бојом); ~auge: **a**) *n* црвено око; **b**) *m* човек црвених очију; *n* животиња *f* црвених очију; **c**) ☞ = Plötze; ~äugig *a* црвеноок; ~bäckig *a* црвених (и. румених) образа; ~bart *m* 1. риђа брада *f*; 2. риђобради, риђа; Kaiser *m* ~bart цар Риђобради, Барбароса; 3. **a**) ☞ мрена *f*; и = Meerbarbe трља брката *f*; **b**) ☞ = ~kehlchen; ~bartig *a* риђобрад, риђе браде (*gen.*); ~bäuchig *a* црвенотрб, црвена трбуха; ~baum *m* ☞ = Lärche; ~beere *f* ☞ гн. = Erdbeere; ~beete *f* ☞ = Runkelrübe; ~bein *n* црвена (и. румена) нога *f*; ~bemäntelt *a* у црвену огртачу; ~binder *m* бачвар, качар; ~blätt(er)ig *a* црвенолист; ~blau *a* црвенкастоплав; ~blau *n* црвенкастоплаво; ~blei|erz *n* *min.* црвена оловна руда(ча) *f*; ~blind *n* слеп за црвену боју; ~blindheit *f* слепило *a* за црвену боју, далтонизам *m*; ~blond *a* риђеplав; ~blond *n* риђеplаво; ~braun *a* црвеномрк; доратаст; ~braun *n* црвеномрко;

~bruch *m* лом(љење *n*) при црвеном усијању; **2**brüchig *a* а) у црвеном усијању ломљив, који прска; б) садрвеним преломом, труп у сржи; ~brust *f* **3** = ~kehlichen; **2**brüstig *a* црвеногруд; ~buche *f* **3** буква; **2**buchen *a* буков; ~dorn *m* **3** црвен(оцвет)и глог.

Rö'te {р_о.т_е} [сврн. rotī; rot] *f* **3b** црвен, румен, црвенило *n*, руменило *n*; die ~ stieg ihr ins Gesicht румен је обли по лицу, румен јој удари у образе; e-m die ~ ins Gesicht treiben натер(ив)ати кому румен у образе. **2**. риђост, риђа боја. **3**. **3**: а) = Färberröte; б) = Labkraut. **4**. = Röste **1**.

Ro'te n, Ro'te(r) *m* в. rot III, IV.

Ro't... , ro't...: ~eiben *m* **3** = gemeiner Taxus-baum; ~eiche *f* **3** = Stieleiche; ~eisen|erz *n*, ~eisen|stein *m* min. хематит.

Rö'tel {р_о.т_{ел}} [сврн. rötēl; *rot] *m* **2l** **1**. црвена писаљка *f*, црвена креда *f*, твр. црвена земља *f*. **2**. (и *n*) = Rötelein **2**.

Rö'telein {р_о.т_{ел}ин} *n* **2l** **1**. **3** = Rotkehlichen. **2**. риђа, риђ во *m*, риђа крава *f*, риђе теле.

Rö'tel... {р_о.т_{ел}...}. ~eichhörnchen *n* **3** црвена веверица *f*; ~farbe *f* боја црвене земље; ~gräber *m* копач црвене земље. [оспе *f* pl.]

Rö'teln {р_о.т_{ел}н} [rot] *pl. inv.* **3** мрсе *f* pl., **1**

rö'teln {~} [rot] **15f** **1** *tr.* црвенкасто (и. руменкасто) (о)бојити. **II** *intr.* (h) (о)бојити се црвенкасто (и. руменкасто).

Rö'tel...: ~schnur *f* црвена врпца; ~stift *m* црвена писаљка *f*.

rö'ten {р_о.т_{ен}} [rot] **15c** **1** *tr.* [сврн. rōtan] **1**. (по)црвенити, црвено (о)бојити, (по)румени-ти; leicht gerötet црвенкасто (о обојен). **2**. = rösten². **II** sich ~ (по)црвенети, (по)руменети, (о)бојити се црвено. **III** *intr.* (h) [сврн. rōten] = **II**; црвенити се, руменити се. **IV** **Rö'ten n, Rö'tung f** црвењење, бојење црвено, румењење.

Ro't... , ro't...: ~erle *f* **3** = gemeine Erle; **2**fahl *a* рујан, рујев, бледоцрвен; **2**farbig *a* црвене боје (*gen.*); **2**faul *a* = **2**brüchig **b**, kernfaul; ~fäule *f* = Kernfäule; ~feder *f* **3** црвенперка, белица црвенпера; ~fink(e) *m* **3** = ~gimpel; ~fleckig *a* са црвеним пегам (и. мрљама); ~flosse(r) *m* **3** = ~feder; **2**flossig *a* са црвеним перајима; **2**früchtig *a* црвеноплод; ~fuchs *m* **3**: а) = Fuchs **1**; б) = Fuchs **2c**; ~fuß *m*: **1**. црвена нога *f*; **2**. црвеноног|и, -а; **3**. а) северна дивља гуска; б) = Baumgans; ~gans *f* **3** = Baumgans; **2**gar *a* уштављен, учињен; **2**geädert *a* са црвеним жилама; **2**gebrannt *a* црвено (ис)печен; ~gedruckte(s) *n* црвено тискано (и. штампано); ~gelb *a* (dv.) црвеножут(о); ~gelb *n* црвеножута; ~gerber *m* = Lohgerber; ~gerberei *f* = Lohgerberei; ~geschlafen *a* **3** **2**geschlafene Wange од сна заруменили образ; **2**gestreift *a* црвенопруг, са црвеним пругама; ~gießer *m* бакроливац, бронзоливац; ~gieberei *f* бакроливање *n*, бакроливница; ~gimpel *m* **3** = Dompfaff; **2**glühend *a* црвено усијан; ~glüh|hitze *f*, ~glut *f* црвено усијање *n*; ~gülden|erz *n* min. црвена сребрна руда(ча) *f*; ~guß *m* црвени

лив, црвени месинг; **2**haarig *a* риђокос; ри-
јодлак; ~haariger(r) *s* риђокос|и, -а; ~hals *m*:
1. црвен врат; **2**. црвеноврат|и, -а; **3**. **3**: а)
угара *f*; б) црвен колибри; **2**halsig *a* црвено-
врат; **2**härig *a* = **2**haarig; **2**hart *a* = **2**brüchig
б; **2**haubig *a* црвенодуб(аст); ~haut *f* црве-
нокожац *m*, Индијанац Северне Америке;
~hirsch *m* **3** (Cervus e'laphus) jelen; **2**holz *n*
црвено дрво, варзило; ~hosen *fam. pl.* црве-
не чакшире *f* pl.; ~huhn *n* **3** црвена јареби-
ца *f*; ~hut *m* црвени шешир; кардинал.

rotie'ren {р_от_{ир}ен} [лат.] **1** *intr.* (h) **15g** ротира-
ти, окретати се око себе, обртати се око
своје ос(овин); ~de Bewegung обртно кре-
тање. **II** **Rotie'ren n, Rotie' rung f** = Rotation.

Ro't... , ro't...: ~käppchen *n*: а) црвена капица *f*,
црвено капче; б) Црвенкапа *f*; ~kappe *f* црве-
на капа; кардинал *m*; ~kehlichen *n* **2l** **3** цр-
вендаћ *m*; ~kehle *f* црвена гуша; ~kiefer *f* **3**
црвени бор *m*; ~kohl *m* црвен купус; ~kopf *m*:
а) црвена глава *f*, риђа глава; б) риђокоси;
с) црвеноглава; **2**köpfig *a* црвеноглав; риђ;
2kraut *n* црвен купус *m*; ~kupfer|erz *n* min.
црвена бакарна руда(ча) *f*; ~lauf *m* **3**: а)
(Erysipelas) црвени ветар, пламеник, поган-
чина *f*; б) = rote Ruhr (в. rot i lk); **2**lauf-
artig *a* налик на црвени ветар.

rö'tlich {р_о.т_{ел}х} [rot] *a* (dv.) црвенкаст(о), ри-
ђаст(о), руменкаст(о).

rö'tlich... {р_о.т_{ел}х...}. ~blau *a* (dv.) црвенкасто-
плав(о); ~blond *a* (dv.) црвенкастоплав(о);
~braun *a* (dv.) црвенкастомрк(о); ~gelb *a* (dv.)
риђаст(о), црвенкастожут(о); ~grau *a* (dv.)
рујев(о), црвенкастосив(о).

Rö'tling {р_о.т_{ел}инг} **2g¹** **1**. **3** = Rotschwänzchen.

Ro't... , ro't...: а) (јабука) црвенка; б) = Reizker.

rö't... , ro't...: ~liegenden *n*, ~liegeschichten *f*
pl. geol. пермски слојеви *m* pl.; ~luchs *m* **3**
= Luchs **1**; ~machen *n* = röten **IV**; ~mantel
m: а) црвен огртач; б) човек у црвену огр-
тачу; ~mäntler *m* = ~mantel **b**; ~maul *n*: а)
црвена уста *n* pl., црвена губица *f*; б) црве-
ноуст|и, -а; **2**mäulig *a* црвених уста, црвене
губице (*gen.*); ~maus *f* **3** = Lemming; ~me-
tall *n* = guß; ~mund *m*: а) црвена (и. руме-
на) уста *n* pl.; б) црвеноуст|и, -а, румено-
уст|и, -а; ~mütze *f*: а) црвена капа; б) црвен-
капа, човек са црвеном капом, јакобинац;
2nasig *a* црвенонос, црвена носа: ~netzen *n*
vet. = Blutharnen; ~rock *m*: а) црвен капут
(и. мундир); б) човек у црвену капуту, мун-
диру; ~rübe *f* **3** = Runkelrübe; ~rüster|holz
n брестовина *f*; **2**samig *a* **3** црвеносемен, са
црвеним семеном; ~scheck *m* чилашаст ша-
рац, белац са црвеним пегам; ~schimmel *m*
чилаш; ~schmied *m* = ~gießer; ~schnabel|
stein|krähe *f* **3** = Alpendohle; ~schwanz *m*
3, ~schwänzchen *n* црвенперка *f*; **2**seitig *a*
= ~brüchig **b**; ~spon {~шп_{он}} [дн.] *fam. m* **2g¹**
= ~wein; ~specht *m* **3** = Buntspecht; ~stein
m = Rötel **1**; ~stift *m* = Rötel **1**; **2**streifig *a*
црвенопругаст; ~strumpf *m*: а) црвена ча-
рапа *f*; б) *fam. co.* кардинал.

Rotte! {р_от_е} [сврн. rot(t)e; старофр. rote, од
лат. rupta, од rumpere] **1**. нек. чета, одеље-

ње п. 2. данас: ред *m* (предњи изадни друг); десетина. 3. *fig.* zu ~п јатимице, сијасет. 4. руља, крдо *n*, гомила; der Gottlosen ~ руља безбожника. 5. багра, секта, странка. 6. \ddot{R} чопор *m* (уп. Rudel).

Ro'tte² {~} *f* 3b = Rüste¹ 1.

ro'tten¹ {рѡтѡн} [Rotte¹] I *tr.* и *sich* ~ 15c: (с)и ~ здружити (се), скупити (се), ~љати (се), скрдити (се), скрђивати (се). II Ro'tten *n* здруживање, скрђивање.

ro'tten² {~}, ro'tten {рѡтѡн} I *tr.* 15c = rösten² 1. II [дн.] *intr.* (*h*, *s*) = modern¹ I. III Ro'tten *n* = rösten² II. [Ro'tten *n* = ausreuten II.]

ro'tten³ {~} I = reuten, roden (в. ausrotten). II

Ro'tten..., ro'tten... {рѡтѡн-} [Rotte¹]: ~ (auf) marsch *m* \times развијање *n* у редове; ~feuer *n* \times ватра (и. палба) *f* по реду; ~führer *m* десетар, вођа десетине; ~geist *m* дух скрђивања; ~macher *m*, ~stifter *m* главни баграш, основалац багри; ~richtung *f* правац *m* по реду; ~weise *adv.* (по) четама, на чете, (по) руљама, на руље, \times (по) десетинама, на десетине, (по) редовима, на редове; ~zahl *f* број *m* редова. [скрђивање *n*; руља; буна.]

Rotterei¹ {рѡтѡрѡи} [rotten¹] *f* 3b здруживање *n*, I

rottieren {рѡтѡиѡн} [Rotte] I *tr.* и *sich* ~ = rotten¹ II Rottieren *n*, Rottierung *f* = Rotterei.

Ro'tt..., ro'tt... {рѡт-}: ~gesell *m* баграш, фајташ; ~land *n* крчевина *f*; ~meister *m* десетар, каплар; ~weise *adv.* = rottenweise.

Rotu'nde {ротундѡ} [лат.] *f* 3b ротунда (округла грачевина; округла леја, округла живица).

Ro't..., ro't...: ~wängig {~ванѡх} *a* = ~bäckig; ~warm *a* црвено услијан; ~wein *m* црно вино *n*; ~welsch *a* шатровачки (уп. Kauderwelsch); ~welsch [срвн.: rot „просјак, скитница“, welsch „туђински неразумљив“] *n* 2g б. *pl.* и *inv.* неразумљив језик, шатровачки; ~welsch reden *fat.*, ~welschen *intr.* (*h*) говорити неразумљивим језиком, говорити шатровачки; ~wild *n* \ddot{R} риђа дивљач *f*, јелени и срне.

Rotz {роц} [свн. (h)roz] *m* 2g б. *pl.* 1. бале *fpl.* (из носа), *por.* слине *fpl.*, слинац, слинци *mpl.*; 2. *vet.* сакагија *f*.

Ro'tz..., ro'tz... {роц-}: ~behaftet *a* *vet.* болестан (и. оболео) од сакагије; ~bube *por.* *m* = ~löffel, ~nase *b*; ~drüse *f* \odot служна жлезда; ~en {рѡцѡн} *intr.* (*h*), катк. *tr.*: 1. слин(ав)ити, бал(ав)ити (из носа); 2. *por.* слинити, плакати; ~fahne *f* *por.* = Taschentuch; ~ig {рѡцѡх} *a*: а) *por.* слинав, балав; б) *vet.* болестан од сакагије; ~junge *por.* *m* = ~nase *b*; ~klumpen *m* *por.* вавољак од слина; ~krank *a* = rotzig *b*; ~krankheit *f* = Rotz 2; ~lappen *por.* *m*. а) = Taschentuch; б) = ~löffel; ~löffel *m* = ~nase *b*; ~naschen *n* *fat.*, ~nase *por.* *f*: а) слинав нос *m*, балав нос *m*; б) балав[ац-ица, шмрквав[ац, -ица, слинавко, слинавца, *por.* слинча; ~nasig *por.* *a*: а) слинав, балав; б) *fig.* и ~näsiger балав.

Roula'de {руладѡ} [фр.] *f* 3b рулада (свитак меса; \ddot{R} колоратура).

Rouleau¹ {руло} [*] фр. *m* *n* 6i (аус и *pl.* ~х) котураве ребренице *fpl.*; äußeres ~ спољне

ребренице; lassen Sie das ~ herab! спустите ребренице!

Roule'tt {рулет} [фр.] *n* 2g (*pl.* и ~с), ~е {~} *f* 3b рулет *m*; ~spielen играти рулет.

Rousseau¹ {русѡ} *m* Русо (француски писац).

Routi'ne {рутинѡ} [фр.] *f* 3b б. *pl.* рутина, извезбаност, вичност.

routinie'rt {рутинирѡт} *a* рутинисан, извезбан, вичан, искусан; \ddot{R} вичан пословима, окретаи.

Row'dy {рѡди} [енг.] *m* 6i напасник, апаш.

Row'dytum {~тум} *n* 2a б. *pl.* напасништво, апаштво, напасници *mpl.*

Royal'smus {ројалисмус} [фр.] *m* *inv.* б. *pl.* ројализам (оданост краљу, монархији).

Royal'st {~лист} *m* 3a, ~in {~ѡн} *f* 3c ројалист[а-киња, присталица краљевске владавине. royal'stisch {~ѡш} *a* (dv.) ројалистички, ода-н(о) краљу, наклоњен(о) краљевској влада-вини.

rrum! {рум} [оном.] *int.* друм! друм! татарата!

Rü'bchen {руѡхѡн} *n* 2l *dim.* од Rübe репица *f*; *fig.* в. Rübe.

Rü'be {руѡѡ} [свн. ruoba; сродно са српхр. „репа“] *f* 3b 1. а) \odot репа; weiße ~ бела репа; gelbe ~ = Mohrrübe; rote ~ цвекла, цикла, чукундарка, блитвица, пазија, пазјак *m*; б) *fig.* в. Kraut 1; j-ш ~п (Rübchen) schaben (на)-правити кому шипак (уп. ätsch). 2. горњи део коњског репа без струна.

Ru'bel {рубѡл} [рус.] *m* 2l (abr. Rbl.) \ddot{R} рубља *f*.

Rü'ben..., rü'ben... {руѡѡн-}. ~acker *m* репиште *n*; ~artig *a* репаст; ~bau *m* гајење *n* репе; ~bauer *m* гајилац репе; ~beet *n* леја (и. греда) *f* репе; ~brei *m* каша *f* од репе; ~feld *n* = ~acker; ~förmig *a* облика репе; ~garten *m* градина *f* с репом, репиште *n*; ~kohl *m* = Kohlrübe; ~land *n* = ~acker; ~scheibe *f* колут (и. режањ) *m* цвекле; ~schneider *m*: а) и ~schneiderin *f* крижач, -ица репе; б) \odot секач репе; ~schnittling *m*, ~schnitt *m* = ~scheibe; ~zucker *m* репни шећер, шећер; rü'ber {руѡѡр} *fat.* *abr.* = herüber. [од репе.] Rü'bezahl {руѡѡцал} [свн. Ruwi „репа“, zagal „реп“ или келт.] *m* 8a Рибецал, Крконошки Дух.

Ru'bikon {рубикѡн} [лат.] *m* 8g Рубикѡн (репица између Италије и Цисалписке Галије); *fig.* den ~ überschreiten прећи Рубикон.

Rubi'n {рубин} [свн.; *лат. rubens „црвен“] *m* 2g¹ рубин, црвен драги камен.

Rubi'n..., rubi'n... {~ѡн-}. ~farben *a* боје рубина (*gen.*); ~säure *f* рубинска киселина.

Rü'b... {руѡн-}: ~öl *n* репно уље, уље од репе; ~rettich *m* \odot ротква *f*, родак *f*.

Rubri'k {рубрик} [свн.; *лат. rubrica „црвена земља“] *f* 3b рубрика (заглавље, глава, натпис, одељак). [ком садржају означено.]

Rubrika't {рубрикат} *m* 3a (оно што је) у крат-*r* rubrizie'ren {~цирѡн} *tr.* 15g рубриковати, у заглављу (на)писати датум и кратак садржај, означивати. [жај акта.]

Ru'brum {рубрум} [лат.] *n* 3¹ кратак садр-*r* Rü'b...: ~saat *f*, ~same(n) *m* = Rübsen.

Rü'bsen {руѡсѡн} [Rübsam(e)] *m* 2l б. *pl.* репица *f*.

Ruch¹ {pŭx} [срвн. ruch] *m* 2g †, још узв. ст. = Geruch.

Ruch² {pux} [свн. ruoho] *m* 2g ♂ = Näher.

ru'chbar {puxbap} [дн.: (Ge)rücht] *a* 1. разглашен, познат; ~ machen разгласити, разнети глас о, разглашивати, изнети на глас, разнети гласину о; ~ werden разгласити се, шивати се, изићи на глас, рашчути се, прочути се. 2. †, још узв. ст. гласит, чувен.

Ru'chbarkeit {~kəʔt} *f* 3b разглашеност, познатост.

Ru'chbar|machen {puxbap-} *n* разглашивање, изношење на глас, разношење гласине.

Ru'ch..., ru'ch... {pux-} [Ruch¹]: ~gras *n* ♂ миришљава трава *f*, драгусенац *m*, златно колано; ♂los *a* = geruchlos (уп. ruchlos!).

ru'chlos {puxlɔs} [свн. ruachalos „безбрижан“] *a* 1. opak, безбожнички, безбожан, зликовачки, злочиначки; *adv.* opakо, безбожнички, безбожно. 2. ♂ безбрижан, небрига.

Ru'chlosigkeit {puxlɔzɪxkəʔt} *f* 3b opakост, безбожност, изопаченост.

ru'chtbar {puxtbap} старији облик = ruchbar.

Ruck¹ {pŭk} [свн. rusch: rücken] *m* 2g трз, трзај, цим, мах, удар(ац); е-п ~ tun тргнути, цимнути; е-п ~ geben тргнути, цимнути; auf einen ~, mit einem ~ једним махом.

ruck² {~} [оном.] *int.* rŭ!

Ruck³ {~} *m* † = Rücken, још у: Rucksack.

Rück {pŭk} *m* † = Rücken; в. Rückbürge, Rückgrat, Rückhalt usw. II rück *a* *abr.* = zurück, овај скраћени облик обично као одређеница пред *s*, *a*, *adv.*, дакле, Rückantwort, rückläufig, rücksichtlich, а не са zurück.

Rück¹... {pŭk-} [(zu)rück] у сложеницама, на пр.: ~antwort.

Rück²... {pŭk-} [Rücken¹] в. ~ansicht итд.

Rück³... [rücken³] у слож. на пр. ~kompagnie.

Rück..., rück...: ~abtretet *m* понован уступи-лац; ~²ansicht *f* задњи изглед *m*, поглед *m* позади; ~¹antwort *f*, ~¹äußerung *f* одговор *m*; нек. ~antwort bezahlt одговор плаћен; ~bank *f* доња клупа, клупа где се позади седи; ~²bengel *m* каиш сланине; ~¹bewegung *f* уназадно кретање *n*, кретање уназад; ~²bezüglich *a* *gr.* повратан; ~²bezügliches Zeitwort повратан глагол; ~¹bildung *f* уназадно стварање, уназадан преображај *m*; *fat.* у-рашћивање *n*; ~¹bleiben *intr.* за-, из|остати; ~¹bleibende(r) *s* заостал|и, -а; ~¹bleibsel {~блѧпсѧ} *n* 2l (за)остатак *m*; ~¹blick *m*: а) поглед уназад, поглед натраг; б) *fig.* осврт; е-п ~blick werfen бацити поглед уназад, вратити се на, вратити се у својим мислима на (и. у), осврнути се на; ~¹blicken *n* гледање уназад, осврт(ање *n*) *m*; ~¹bürge *m* а) јемац за јемца, јемчевина *f* за јемчевину; ~¹bürgschaft *f* јемчевина за јемчевину; ~¹dampf *m* пар(а) (за)назад; ~¹decken ♂ *tr.* и *refl.*: (sich) ~decken поново (се) осигура(ва)ти, поново (се) покри(ва)ти.

Rück¹e {pŭk-} *f* 3b ♂ птичарска мрежа.

ruck¹ {pŭk-} *intr.* (h) 15a в. rücken³.

ru'cken- {~} *intr.* (h) 15a = rucksen.

Rück¹en {pŭk-} [свн. (h)rucki] *m* 2l 1. леђа *pl.*,

хрбат, ртењача *f*, грбача *f*; а) zum ~ gehörig леђни; unter dem ~ befindlich подлеђни; vor dem ~ befindlich предлеђни; ~ gegen ~ леђа уз леђа; mit dem ~ gegen~ea. gekehrt леђма окренути један другом, једно другом; б) као предм.: einen breiten ~ haben: а) имати широка леђа, бити широких леђа; *fig.* имати широка леђа, моћи много поднети; *fig.* е-м den ~ beugen сабити кому рогове; с-п ~ beugen сави(ја)ти кичму, поклонити се, уз-маћи; е-п biegsamen ~ haben имати сави-тљиву ртењачу (и. кичму); j-m den ~ decken, schirmen, schützen обезбедити -ћивати (и. осигура(ва)ти, (за)штитити) кому леђа; sich (dat.) den ~ decken, schirmen, schützen осигура(ва)ти, обезбедити, (за)штитити себи леђа; sich (dat.) den ~ freihalten држати слободна леђа, имати слободна леђа, немати ништа иза себе, спремити могућност повлачења; е-м (е-г Sache) den ~ kehren окренути леђа кому (чему); е-м den ~ stärken подупрети -ирати кога; sobald ich den ~ wende чим окренем леђа, онда...; ich darf nur den ~ wenden, so... окренем ли само леђа, онда...; kaum hatte er den ~ gewendet, so... тек што је окренуо леђа, а...; j-m den ~ zukehren окренути -тати кому леђа; с) са *prp.*: er hat sich selbst e-e Rute auf den ~ gebunden сам је дао прут да буде њим шибан; auf den ~ fallen пасти на леђа (уп. rücklings); *fig.* *pop.* пасти на стражњицу (и. на четири слова); sechzig Jahre auf dem ~ haben имати шездесет година на грбачи; е-е Last auf den ~ nehmen (у)прити терет; auf dem ~ schwimmen пливати на леђима (уп. rücklings); е-м immer auf dem ~ sitzen пратити увек кога устопице; den faulen Schelm (и. ein Schelm-bein) im ~ haben бити ленчура; hinter j-s или j-m hinterm ~ иза леђа кога, кому за леђима (*opp.* ins Gesicht); j-m hinter dem ~ Böses nachsagen оговарати кога; j-m in den ~ fallen напасти -дати кога с леђа, скочити кому на леђа; dem Feinde in den ~ fallen и. den Feind im ~ angreifen напасти непријатеља с леђа; den Wind im ~ haben имати ветар одостраг (повољан); et. mit dem ~ ansehen müssen морати оканути се чега; es läuft mir eiskalt über den ~ јежи ми се кожа; жмари ме; d) ~e-s Stuhles, Sophas леђа (и. наслон) столице, канапета; е) auf dem ~ des Buches sind keine Buchstaben на леђима књиге нема никаквих слова; f) (= Rückhalt) wenn er an anderen e-p ~ hat кад има у другима леђа, ослонац. 2. ♂ ~ der Hand надлактица; ~ der Nase грбина *f* носа; ~ des Fußes сплет (*opp.* Sohle). 3. ~e-s Messers, e-r Bajonettklinge телуће ножа, тесака. 4. ~ (e-s Blattes, Bildes) полеђина *f* (листа, слике). 5. ~ (e-s Keils) чело *n* клина, глава *f* клина. 6. ~ (e-s Berges, Gebirges, e-r Klippe) било *n*, грбина *f* брера, планине, грбена. 7. der ~ des Meeres плећа *n* *pl.* мора. 8. ♂ das Flöz macht e-n ~ слој завија (= слој се пење, слој пада).

rück¹en² {~} [Rücken¹] *I* *tr.* 15a ♂ ein Beet ~ (на)правити грбину леје, греде; ♂ ein Buch

~ (на)правити леђа на књижи. II **Rü'cken²** *n* прављење леђа (на књижи). **rü'cken³** {~} [свн. *rücken*] 15a I *tr.* 1. а) маћи, мицати, помицати, макнути, помаћи, -кнути, померити, -ати; наместити, -штати; *rücke den Stuhl und nicht den Tisch* помакни столицу а не сто; *näher ~ прим|аћи, -ицати, прикучи(ва)ти*; *den Tisch ans Fenster ~ прим|аћи сто прозору*; *den Topf vom Feuer ~ одмаћи лонац с ватре*; *den Zeiger der Uhr* (метон. *die Uhr*) ~ помаћи (и. помакнути, помицати, померити, -ати) казаљку (часовник); б) *den Hut, die Mütze ~ подићи мало шешир, капу, поздравити, -љати*; *der Wöchnerin das Kissen ~ метнути породили даровање, повојницу под јастук*; *den Tisch ~: а) правити гозбу (и. частити, приредити весеље осам дана по свадби као завршно весеље); б) е-м den Tisch ~ ии|комунанасеље, набити кому огњиште; с) Tisch rücken* приз(и)вати духове помоћу сточића; с) *ŷ die Netze ~ притегнути мреже*; *Vögel ins Netz ~ = berücken I 1.* II *refl. sich ~* (по)маћи се, (по)мицати се, (по)макнути се, померити се, -ати се; *sich nicht ~ und rühren* (већма у употреби *nicht von der Stelle ~*) не маћи се, не мицати се, ни маћи, ни макнути. III *intr.* 1. (h): а) *an acc. (и. mit dat.) et. ~* цимати за што, цимати чим; *mit dem Hut, mit der Mütze ~ = den Hut, die Mütze ~*; с) *ŷ nach e-m Vogel ~ = хватати (и. ухватити) птицу у мрежу*; d) *veh. rucken* електрични удари који производе неком трзаје у телу; *imp. es ruckt und zuckt (mir) durch den Körper* трза ми се цело тело. 2. (s) *мицати се, ићи, од|аћи, -ицати*; *rücken Sie ein wenig (по)макните се мало, fam. мало потамо се*; *der König rückt auf ein anderes Feld* краљ се помиче (и. помера) на друго поље; *der Spieler rückt mit dem König auf ein anderes Feld* играч (по)миче (и. помера) краља на друго поље; (*vorwärts ~* напредовати, одмицати, -аћи; *rückwärts ~* узмицати, -аћи; *näher ~ прим|аћи се, -ицати се, прикучи(ва)ти се, приближи(ва)ти се*; *immer höher ~ све се више по-, уздизати*; *an j-s Stelle ~ доћи на чије место, заузети чије место; dicht an-ea. ~ приби(ја)ти се једно уз друго, један уз другог*; *j-m auf den Leib ~ притеснити кога, сколити кога*; *auf den Übungsplatz ~ доћи на вежбаиште*; *aus dem Lager ~ из|ићи -лазити из логора, кре|нути -тати из логора*; *ins Feld ~ (от)ићи на војску (и. у рат), кре|нути се -тати се на војску*; *in ein Land ~ нава|лити -ливати у (неку) земљу, улазити у (неку) земљу*; (*nicht) von der Stelle ~ (не) помаћи се с места, (ни) маћи се с места, (не) померити се с места, (не) мицати се, (не) одмицати*; *vor e-e Stadt ~ доћи (и. догурати) до пред (неки) град*; *ŷ der Hase rückt gen Feld* зец хвата поље. 3. *fig. (већ) у употреби aufrücken*) *höher ~ напредовати, бити унапређен*. 4. *fam. иселити се кришом*. IV **Rü'cken³** *n* мицање, помицање; намештање; примцање; одмицање; цимање; напредовање; исељавање

кришом (уп. *Rückkompanie*). **Rü'cken¹...rü'cken¹...** {p, y, k, n-}: ~*ader f* ⊕ леђна крвна жила, леђна вена; ~*band n*: а) леђна трака *f*, трака преко леђа; б) ⊕ леђна жила; ~*blut|ader f* = ~*ader*; ~*breite f* ширина леђа, ширина у леђима; ~*bruch m* прелом ртењаче (и. кичме); ~*darre ff* = ~*marksdarre*; ~*drüse f* ⊕ леђна жлезда; ~*faiz m* леђни жлеб; ~*fiäche f*: а) површина (и. површје *n*) леђа; б) површина (и. површје) надланице; ~*flosse f* ⊕ леђна пераја; ~*frei a* слободних леђа, немајући никога за леђима; *sich (acc.) ŷfrei halten = sich (dat.) den Rücken freihalten*; ~*furche f* леђна бразда; ~*gurt m* = Rückgurt; ~*haar n* леђна длака *f*; ~*halt m* ⊕ = Rückhalt а, б; ~*halter m*: а) = Rückhalt б; б) придржавач леђа; ~*haut* ⊕: а) леђна кожа, кожа (на) леђ(им)а; б) леђна погрудница, леђни део погруднице; ~*klinge f* рез *m* (и. сечиво *n*) с телуhem (*opp. Schilfklinge, zweischneidige Klinge*); ~*korb m* корпа *f* с упртама, корпа за леђа, путуња *f*; ~*krampf m* ⊕ леђни грч, грч у леђима; ~*lage f* положај *m* на леђима, положај полеђушке; ~*lehne f* наслон *m*; ~*mark n* ⊕ ртењачна (и. кичмена) мождина *f*, мождина; ~*märker fam. co. m* = ~*marksleidende(r)*; ~*marks|arterie f* ⊕ мождинска артерија; ~*marks|darre f* ⊕ сушење *n* ртењачне (и. кичмене) мождине, сушење мождине; ~*marks|entzündung f* запаљење *n* (и. упала) (кичмене) мождине, упала мождине; ~*marks|erweichung f* ⊕ омекшање (кичмене) мождине; ~*marks|haut f* ⊕ мождинска опна; ~*marks|kanal m* ⊕ мождински канал; ~*marks|leidende(r) s* болесни|к -ца од сушења (кичмене) мождине; ~*marks|nerv m* ⊕ мождински живац; ~*marks|schwindsucht f* = ~*marksdarre*; ~*muskel m* ⊕ леђни мишић; ~*nerv m* ⊕ леђни живац; ~*pfeife f* ⊕ свирала позади свирача (на оргулама); ~*platte f*: а) ⊕ леђна плоча, леђна коруба; леђна кр(а)-љушт; б) плоча позади (у огњишту камина); ~*rand m* ивица *f* леђа, руб леђа (на књижи); ~*riemen m* = Rückgurt; ~*schild m* ⊕: а) леђни штит; б) леђна коруба *f* (корначе); ~*schlag m* удар(ац) у леђа; ~*schmerz m* бол у леђима; ~*schwimmer m*. а) пливач на леђима; б) ⊕ весларица *f*; ~*seite f* страна позади, полеђина; ~*streif(en) m* леђна пруга *f*, пруга на леђима; ~*stück n* комад *m* леђа, леђни део *m*; парче (од) леђа, \ печеница *f*; ~*titel m* e-s Buches натпис (и. наслов) на леђима књиге; ~*weh n* = ~*schmerz*; ~*werk n* ⊕ свирале *f pl.* позади свирача (на оргулама); ~*wind m* ветар с леђа; ~*wirbel m* ⊕ леђни пршљен; ~*wolle f* ⊕ вуна са леђа и врата, најбоља вуна. **Rück...**, **rück...**: ~*erinnerung f* поновно сећање *n*, спомен *m*, успомена; ~*erstattung f* враћање *n*, повраћај *m*; ~*fahr|karte f*, ~*fahr|schein m* карта *f* за одлазак и повратак; ~*fahrt f* возња (и. пловидба) натраг, повратак *m*, враћање *n*; ~*fall m*: а) *ŷ* = Heimfallen II; б) ~*fall in e-n früheren Fehler* надање *n* у ранију (по)грешку; враћање *n* у

раније (горе) стање, *f* поврат(ак) (болести); *2* *fällig* *a*: а) *h* = heimfällig; б) *2* *fällig* повратан, који се (по)враћа; *2* *fällig* werden (по)враћати се, (по)вратити се; *2* *fälliger* Sünder и. Ketzer поновни грешник (и. јеретик); *2* *fälliger* Verbrecher злочинац у поврату; *1* *fälligkeit* *f* = *1* *fall* б, склоност враћању (и. поврату); *1* *fluß* *m* ток натраг, уназадан ток, повратни ток; *1* *forderung* *f* тражење *n* натраг, искање натраг, захтев *m* за повраћај; *1* *fracht* *f* *2*: а) товар *m* (узет) при повратку; б) повратни подвоз *m*; *1* *frage* *f*: а) повратно питање *n*, враћено питање, питање упућено натраг (питању); б) тражење *n* обавештења, тражење нових извештаја; *1* *frage* halten обаве|штавати се, -стити се; *1* *gabe* *f* враћање *n*, повраћај *m*; bei der *1* *gabe* при враћању; враћајући; *1* *gang* *m*: а) повратак, враћање *n*; б) ход (и. идење *n*) натраг, ход (и. идење) натрашке, уназадан ход, уназадно идење *n*, идење *n* уназад, *1* уназадно кретање *n*; beim *1* *gang* при уназадном ходу, при идењу уназад, идући уназад; *fig.* = Krebsgang, уназадак; *1* пад(ање *n*); der *1* *gang* der Papiere пад(ање) хартија, папира; с) ненаступање *n*, настајање *n*, неуспех, прекид; den *1* *gang* e-r Sache verhindern спречити ненаступање неке ствари, спречити да што не пропадне; *2* *gänglich* *a*: а) уназадан, назадан; *2* *gängige* Bewegung = *1* *gang* б; б) et. *2* *gänglich* machen осујетити, омести, прекинути, поништити, покварити, упропастити што; e-n Handel, eine Heirat *2* *gänglich* machen покварити трговину, женибу, удају; das kann man nicht *2* *gänglich* machen то се не може поправити; *2* *gänglich* werden не наступити, не настати, пропасти; *1* *grat* *m* и (аус. само) *n* *2* ртењача *f*, ртеница *f*, кичм(еница) *f*; zum *1* *grat* gehörig ртењачни, кичмени; vor dem *1* *grat* befindlich предртењачни, предкичмени; *fig.* *1* *grat* haben имати ртењачу (и. кичму), не бити бескичмењак; er hat kein *1* *grat* он нема кичме, он је бескичмењак; *2* *grat* los *a* без кичме; *2* *grats* entzündung *f* *1* запаљење *n* (и. упала) кичме, упала ртењаче; *2* *grats* krümmung *f* *1* кривљење *n* ртењаче, савијање *n* кичме, искривљеност ртењаче (и. кичме); *2* *grats* schmerz *m* бол у ртењачи, бол у кичми; *2* *grats* verkrümmung *f* = *1* *grats* krümmung; *2* *grat* tier *n* *2* кичмењак *m*; *2* *gurt* *m* леђни ремен (и. каиш); *1* *hall* *m* = Widerhall; *1* *halt* *m*: а) *1* [Rück¹] резерва *f*; б) [Rück¹] *fig.* ослонац, подршка *f*, потпора *f*, подржавање *n*; подржавалац; с) [Rück¹] устручавање *n*, устежање *n*, уздржавање *n*; ohne *1* *halt* без устручавања, без устежања, без уздржавања, не устручавајући се, не устежући се, не уздржавајући се, отворено, искрено; *1* *halter* *m*: а) [Rück¹] задржавало; б) [Rück²] = Rückenhalter а, подржавалац, ослонац; *2* *hältig* *a* *1* притајен; *2* *halt* los *a*, *adv.* = ohne *1* *halt* (в. ту с); *1* *halt* losigkeit *f* неустручавање *n*, неустезање *n*, неуздржавање *n*, искреност, отвореност, непостојање *n* скри-

вених намера; *1* *haltung* *f* = *1* *halt* с; *1* *kauf* *m* прекуп, поновна куповина *f*, откуп; *1* *käufer* *m* прекупац; *2* *käuflich* *a* пре-, откупљив; *1* *kaufs* recht *n* право пре-, откупа; *1* *kehr* {~*kép*} *f* 3b б. *pl.* повратак *m*, повраћај *m*, враћање *n*, поврат *m*, повраћање *n*; bei meiner *1* *kehr* nach Hause при повратку (и. враћању) кући мојој (и. својој); враћајући се кући својој, кад сам се вратио кући; *1* *kehr* punkt *m* повратиште *n*; *1* *klang* *m* одјек(ивање *n*); *1* *kompanie* *por.* *f* друштво за исељавање кришом; *1* *kunft* {~*кунфт*} *f* 3b б. *pl.* = *1* *kehr*; *1* *lader* *m* = Hinterlader; *1* *ladung* *f* = *1* *fracht* а; *1* *lage* *f* резерва, причува; *1* *lagel* fonds *m* в. Reservfonds; *1* *lauf* *m* а) уназадан ток, течење *n* натраг; б) *1* уназадно кретање *n*, кретање са истока на запад; с) *1* враћање *n*, устук (e-s Geschützes тона); д) идење *n* натраг (и. натрашке); *1* *lauf* bremsen *f* *1* устучна кочица, кочица враћања; *1* *lauf* hemmung *f* *1* запињача враћања (и. устуга); *2* *läufig* *a* *1* уназадан, (који се креће) са истока на запад (*opp.* recht-läufig); *1* *läufigkeit* *f* *1* уназадност кретања; *1* *lehne* *f* наслон *m*; *1* *leine* *f* *1* врпца (и. узица) за притезање мрежа; *1* *leiter* *m*, *1* *leitung* *f* *1* повратни спроводник *m*, повратни вод *m*, повратна жица *f*; *1* *lieferung* *f* in bar враћање *n* у готову; *2* *lings* {ру¹ клин.с} [сви. ruchi-lingun] *adv.*: а) натрашке, уназад; *2* *lings* gehen ићи натрашке, ићи уназад; наузнак(о), наузнанице, натрашке (fallen пасти -дати); *2* *lings* sitzen седети натрашке, седети на доњем седишту; с) полеђушке (*opp.* bäuchlings); *2* *lings* liegen лежати полеђушке; *2* *lings* fallen пасти полеђушке (и. на леђа); с) готово *1* = hinterrücks; *1* *lings* sitzen *n* седење натрашке, седење на предњем седишту; *1* *marsch* *m* *1* повратак, отступање *n*, марш(овање *n*) натраг; das Heer hat den *1* *marsch* angetreten војска се кренула натраг; *1* *mehl* *n* црно брашно; *1* *meldung* *f* одговор *m*; *1* *nahme* *f* узимање *n* натраг (и. назад), враћање *n*; *1* *porto* *n* повратна поштарина *f*; *1* *prall* *m* одбој, одбијање *n*, отскок, враћање *n*; *1* *rechnung* *f* *2* повратни рачун *m*; *1* *reise* *f* (*opp.* Hinreise) повратак *m*, пут(овање *n*) *m* натраг; die Hin- und *1* *reise* одлазак и повратак *m*, пут *m* тамо и натраг; auf der *1* *reise* при повратку, у повратку, враћајући се; er ist auf der *1* *reise* он се враћа; *2* *riemen* *m*: = *1* *gurt*; *1* *ruf* *m*: а) позив натраг; б) *jn.* = Widerruf. [f, ранац, телехак.] Ru'ck|sack {ру¹к-} [Ruck³] *m* планинска торба| Rū'ck..., rū'ck... *1* *schau* *f* осврт *m*; *2* *schauen* = zurückschauen; *1* *schau* |spiegel *m* *1* огледало *p* за гледање натраг; *1* *schein* *m*: а) одбијање *n*, отсјај, отсев, огледање *n*; б) = Revers 2, признаница *f*, потврда *f* пријема; *1* *schlag* *m* а) повратан удар(ац), повратно дејство *n*; б) одбој, отскок, одбијање *n*; с) понован удар(ац), поновно ударање *n*; д) *fig.* нагао преокрет, изненадан удар, изненадан пад; е) враћање *n* на првобитну врсту, атавизам; *1* *schluß* *m* закључак из последице о

разлогу, закључак из последице о узроку, закључак из потоњег о претходном; \sim schreiben *n* одговор *m* (писмом); \sim schreitend *a* уназадан; \sim schrift *m* корак уназад (и. натраг), назадак (*opp.* Fortschritt); \sim schritte machen назадовати; \sim schrittler *m* 2l назадняк, реакционар (*opp.* Fortschrittler); \sim schriftlich *a* назаднячки, реакционаран (*opp.* fortschrittlich); \sim schrittsmann *m* = \sim schrittler (*opp.* Fortschrittsmann); \sim schrittspolitik *f* назаднячка политика; \sim seite *f*: а) полеђина; доњиште *n*, доња страна; б) наличје *n* (и *fig.*); писмо *n*, круна; с) зачеље *n*.
 ru'cken {pʏkən} [срвн. оном.] *intr.* (h) 15e гукајати, -нути.

Rü'ck..., rü'ck...: \sim senden *tr.* (по)слати натраг, вратити, -ати; \sim sendung *f* враћање *n*, шиљање *n* натраг; пошилка натраг; \sim sicht *f*: а) обзир *m*, обзирање *n*, осврт *m*; auf et. (auf j-n) \sim sicht nehmen обзирати се на што (на кога), узети -имати што (кога) у обзир, освртати се -нути се на што (на кога); keine \sim sicht nehmen не обзирати се, не обазрети се, не освртати се, не освртнути се, нема-ти обзира; mit (и. in) \sim sicht auf (*acc.*) с обзиром на, с погледом на; aus \sim sicht auf (*acc.*) из обзира према; \sim sichten der (и. auf die) Ehre обзирати части; auf ihn muß man \sim sicht nehmen према њему се мора имати обзира; ohne \sim sicht auf (*acc.*) без обзира на, без обзира према; ohne jegliche \sim sicht без икакво обзира; б) обзир *m*, призрење *n*, поштовање *n*; с) \sim blick *a*; \sim sichtlich *prp.* са *gen.* и. auf (*acc.*), \sim sichts {зџхтс} *prp.* са *gen.* с обзиром на, с погледом на (*acc.*), односно (*gen.*); \sim sichtnahme *f* обзирање *n*, освртање *n*; \sim sichtslos *a* (*dv.*) безобзир(ан)(но); \sim sichtslosigkeit *f* безобзирност; \sim sichtsvoll *a* пун обзира, пажљив; *adv.* са пуно обзира, пажљиво; \sim siegel *n* печат *m* на полеђини; \sim sitz *m* доње седиште *n*, седиште позади; \sim sprache *f* до-, разговор *m*, до-, разговарање *n*; mit j-m \sim sprache nehmen и. halten до-, разговарати се с ким; \sim sprung *m*: а) скок уназад, скок натрашке; *fig.* = \sim fall *b*; б) \sim по-, уључен део; \sim stand *m*: а) (за)остатак; \sim stand e-r Rechnung остатак рачуна; im \sim stand sein бити у застоју (са исплатом), заостати (са исплатом дуга), још дуговати; in \sim stand geraten изостати с плаћањем, не платити на време; wir bleiben noch mit 1000 Mark im \sim stande остајемо дужни још 1000 марака; \sim stände *pl.* примања *n pl.*; unsichere \sim stände несигурна примања; \sim ständiger Zahler платац у застоју (и. у заостатку), неуредан дужник; б) остатак, талог, троп; \sim ständig *a*: а) (који је) у застоју, у заостатку, још дужан; б) за-, пре|остао; \sim ständige Zinsen заостала камата; \sim so viel ist noch \sim ständig толико још остаје (чисто); с) \sim заостао, у талогу; \sim ständigkeit *f* заосталост; \sim stau *m* устава *f*; \sim stoß *m* удар(ац) уназад; одбој, одбијање *n*; устук, враћање *n*; \sim strahlung *f* одбијање *n*, огледање *n*; \sim strich *m* \sim враћање *n* птица; \sim strom *m* \sim

противструја *f*; \sim tratte *f* \sim wechsel; \sim tritt *m*: а) уступ, узмак, корак уназад (и. натраг) (в. \sim schrift); \sim tritt zum Katholizismus враћање *n* католичанству; б) отступ(ање *n*), повлачење *n*, напуштање *n*; \sim tritt|bremse *f* \sim кочница вожењем назад; \sim übersetzen *tr. insep.* натраг (и. обратно) превести -одити; \sim vergütung *f* враћање *n*, накнада; \sim versicherer *m* \sim понован осигуравач; \sim versichern *tr. insep.* \sim осигура(ва)ти осигурање, поново осигура(ва)ти; \sim versicherung *f* \sim осигурање *n* осигурања, поновно осигурање; \sim versicherungsgesellschaft *f* \sim осигуравачије друштво осигурања; \sim verweisung *f* понован упут *m*, упућивање *n* натраг; \sim wand *f* задњи зид *m*; \sim wärtig {верцхт} *a*: а) уназадан, управљен(у)назад; б) стражњи, задњи; \sim wärts {верц} *adv.* а) (*opp.* vorwärts) натраг, натрашке, (у)назад; \sim wärts fahren возити (се) натрашке; \sim wärts gehen ићи натрашке; weder vorwärts noch \sim wärts können не моћи ни напред ни натраг; *fig.* mit ihm geht es \sim wärts њему иде натрашке; \sim sich \sim wärts концентрирати повлачити се у реду, концентрисати се уназад; (im Wagen) \sim wärts sitzen седети (у колима) на доњем седишту, седети одостраг; б) аус. = hinten; \sim wärts|bewegung *f* уназаднокретање *n*, кретање натрашке, и = \sim wärtsgehen; \sim wärts|bürsten *n* чешљање уз длаку, чешљање (и. зачешљавање) уназад; \sim wärts|drehen *n*, \sim wärts|drehung *f* обртање *n* (у)назад; \sim wärts|gehen *n* идење натрашке, идење(у)назад; \sim wärts|konzentrierung *f* \sim концентрисање *n* уназад, повлачење *n* у реду; \sim wärts|krümmung *f* кривљење (и. савијање) *n* уназад, кривина уназад; \sim wärts|rudern *n* \sim уназадно веслање *n*, веслање уназад (и. натрашке); \sim wärts|schreiten *n* корачање уназад (и. натрашке); \sim wärtser {верцр} *fat. m* = \sim schrittler; \sim wärtserlei {верцрел} *f* назадняштво *n*; \sim wechsel *m* \sim противменица *f*; \sim weg *m*: а) пут којим се враћа, пут за натраг; б) повратак, враћање *n*; auf dem \sim wege у повратку, враћајући се; \sim weichung *f* узмицање *n*, узмак *m*; \sim = \sim sprung *b*.

ru'ck|weise {pʏk-}[Ruck] (*opp.* stetig): а) *adv.* на махове, (ис)прекидано; б) *a* на махове, (ис)прекидан.

Rü'ck..., rü'ck...: \sim wirken *intr.* (h) противделати, противдејствовати, делати насупрот; \sim wirkend *a* који противдејствује, супротног дејства; \sim wirkende Kraft повратна сила, повратно дејство *n*; \sim wirkung *f* противдејство *n*, супротно дејство *n*; \sim zahlbar *a* наплатљив; \sim zahlbarkeit *f* наплатљивост; \sim zahler *m* који враћа новац; \sim zahlung *f* враћање *n* новца; \sim zoll *m* враћање *n* увозне царине; \sim zug *m*: а) (особ. \sim) повлачење *n*, узмак, узмицање *n*; Befehl zum \sim zug заповест за повлачење; den \sim zug antreten почети повлачити се; б) = \sim strich; \sim zugs|befehl *m* = Befehl zum \sim zug; \sim zugs|bewegung *f* повратни покрет *m*; \sim zugs|gefecht *n* \sim борба *f* у повлачењу, отступна

борба; ~¹zugs|linie *f* X линија повлачења; ~¹zugs|straße *f* отступни пут *m*, друм *m* (и. цеста) за повлачење.
Rü'de¹ {руд¹} *m* [свн. rudo] *m* 3a 1. самсов, псина. 2. *ж* пас; лис, лисац; вук.
rü'de² {~} [фр. rude „суров“] *a* = roh 5.
Ru'del¹ {руд¹} [нвн. 18 век] *n* 2l чопор *m*, крдо; ~ Sauen чопор (и. крдо) дивљих свиња; ~ Schweine чопор (и. крдо) свиња; ein ganzes ~ Hunde читав чопор паса; ein ~ Kinder чопор деце; *fig.* чопор, руља *f*, булумента *f*; ein ~ Gedichte тушта и тма песама.
Ru'del² {~} *n* 2l *prov.* = Ruder; Rührstange.
ru'deln¹ {руд¹} [Rudel¹]: sich ~ 15f скр|дити се, ~живати се, учопор|ити се ~авати се.
ru'deln² {~} [Rudel²] *tr.* 15f мешаљком (про)мешати. [на чопоре, на крда.]
ru'delweise {руд¹} *adv.* чопорима, крдима,
Rü'den... {руд¹} *ж*: ~horn *n* рог *m* за лов на дивље свиње; ~hund *m* = Rüde 1; ~knecht *m* слуга који се стара о псима; ~meister *m* старешина слугу који се старају о псима.
Ru'der {руд¹} [свн. ruodar; *rojen] *n* 2l 1. весло; ~ — aus! вади весла; ~ — ein! увлачи весла; ~ — hoch! весла увис! 2. крма *f*, крмило, крман *m*; am ~ sein и. sitzen, das ~ führen *a* бити на крми, крманити, *b*) *fig.* бити на крмилу, управљати, владати; *fig.* ans ~ компетен до|ћи ~лазити на крмило, узети крмило у своје руке, дохватити се крмила (уп. Steuer (=ruder)). 3. *a* *ж* ~ *pl.* ноге с опном између прстију; *b*) узв. ст. ~ *pl.* весла, крила. 4. пиварска мешаљка *f*.
Ru'der..., ru'der... {руд¹} *вех.* ~bank *f* 2f веслачка клупа; ~bänkig {~бтн¹} *a* са веслачким клупама; ~besteuerer *m* поткрмар, матроз на крми; ~blatt *n* ~ лопата *f* весла; ~boot *n* чамац *m* на весла; ~dolle *f* = ~nagel.
Ru'derer {руд¹} *m* 2l 1. и Ru'derin {руд¹} *f* 3c веслач, -ица. 2. у слож. са бројевима: Dreiruderer лађа са три реда весала (= dreirud(e)riges Schiff).
Ru'der..., ru'der... ~fahr|zeug *n* чамац *m* (и. лађица *f*, дереглија *f*) на весла; ~federn *f* *pl.* ~вила *n* *pl.*; ~fuß *m* ~нога *f* са опном између прстију; ~füßer *m* ~füßler; ~füßig *a* са ногом (и. са ногама) са опном између прстију; ~füßler *m* ~птица *f* са ногама са опном између прстију; ~gabel *f* ~виљушка за весло, рашља; ~gänger *m*, ~gast *m* ~besteuerer; ~haken *m* ~кука *f* крме; ~klub *m* веслачки клуб; ~knecht *m* ~веслар, возар; ~macher *m* веслар, израђивач весала; ~macher|werk|stätte *f* весларска радионица, весларница; ~mann *m* ~gänger; ~meister *m*: *a*) старешина веслача; *b*) мајстор у веслању.
ru'dern¹ {руд¹} [Ruder] *I* *tr.* и *intr.* (*h* и *s*) 15f 1. веслати, возити; е-п Kahn ~возити чун на весла, терати чун веслајући; в. rojen; scharf (и. mit voller Kraft) ~веслати из све снаге; (са ознаком последице:) den Kahn fest ~веслајући (и. веслањем) насукати чун; sich fest ~насувати се веслањем (и. веслајући); sich müde ~уморити се веслајући (и. од

веслања); sich matt ~посустати веслајући (и. од веслања). 2. веслати, возити, пливати; махати, млатарати (mit den Armen рукама); аргатовати, роботати. II **Ru'dern** *n* веслање, вожење. [(за тетреба).]
ru'dern² {~} [оном.] *intr.* (*h*) 15f *ж* брусити
Ru'der... ~nagel *m*, ~pflock *m* ~Dolle; ~pforte *f* отвор *m* за повлачење весла; ~pinne *f* ~руда крме, руда крмила; ~rad *n* ~Schaufelrad; ~regatta *f* веслачка утакмица; ~schiff *n* брод *m* (и. лађа *f*) на весла; ~schlag *m* удар(ац) веслом, замах веслом; durch gewaltige ~schläge силним веслањем, веслањем из све снаге; ~schwanz *m* ~весласт пљоснат реп; ~sklave *m* = Galeerensklave; ~sport *m* веслачки спорт; ~stange *f* весло *n*, мотка весла; mit den ~stangen auf den Grund stoßen одбијати се веслима; ~stock *m* ~pinne; ~verein *m* веслачко удружење *n*, в. ~klub; ~volk *n* веслачи *m* *pl.*, возари *m* *pl.*; ~werk|stätte *f* ~macher|werk|stätte; ~wett|fahrt *f* ~regatta.
rü'dig {руд¹} [лат. rudis] *a* = frech 2.
rudimentär {руд¹} [од Rudiment] *a* рудиментаран, у зачетку, неразвијен, закржљао.
Rudime'nt {~мент} [лат. rudimentum „почетак“] *n* 2g рудимент *m* (зачетак, траг); ~е {~} *pl.* основе *f* *pl.*, почеци *m* *pl.*
Ru'dolf {руд¹} [свн. hrud- „Ruhm“, wolf „Wolf“] *m* 8a Рудолф. [rin.]
Ru'drer (in *f*) *m* {руд¹} (in) = Ruderer, Rude-
Ruf {руф} [свн. ruof] *m* 2g 1. вик, узвик, крик, клик, поклик, вапај, глас; ~е der Freude узвици (и. поклицы) радости. 2. позив, дозив; auf den ersten ~kommen доћи на први позив; dem ~е des Herzens, Gewissens, der Natur folgen следовати гласу срца, савести, природе, ићи за гласом природе, срца, савести. 3. позив; er hat е-н ~als Professor nach Leipzig erhalten добио је позив (и. позван је) за професора у Лајпциг. 4. = Beruf 1; ist dieses е-с Menschen ~? је ли то позив човека...? 5. знак; drei ~е ins Horn stoßen засвирати трипут у рог. 6. *ж* вапка *f*, пиштаљка *f* за вабљење; lebendig ~ = Lockvogel. 7. (6. *pl.*) узв. ст. глас, вест *f*; es geht der ~, даВ... проноси се глас да..., проноси се вест да... 8. б. *pl.* глас, гласина *f*, име *n*; *a*) j-н (et.) in ~bringen извикати кога (што), изнети кому (чему) чикарму; j-н in den ~bringen, geizig zu sein (и. даВ (и. als ob) er geizig sei изнети кому (као) да је шкрт, тврдица, извикати кога (као) да је шкрт(ац), тврдица; in übeln ~bringen озлогла|сити, ~шавати, извикати; sie ist besser als ihr ~боља је она него што је гласина бије; der ~ dieses Mädchens hat gelitten о овој се девојци много штошта говорило; er steht im ~е des Geizes бије га гласина да је тврдица; in gutem (schlechtem) ~е stehen; е-н guten (schlechten) ~haben битина добру (рђаву) гласу; in hohem ~е stehen бити на гласу; in übeln ~стehende Frau жена рђава гласа; er steht in übeln ~wie ein falscher Groschen зна га свет као злу пару

(у кеси); *prv.* ein guter ~ geht über alles бо-
љи је добар глас него златан пас; in ~ kom-
men изићи на глас, прочути се; er kommt in
~ прочуо се. [*prov.* краста, кора.]

Rufe¹ {руф-}, Rü'fe {руф-} [свн. (h)ruf] f 3b)
Ru'fe² {~} f 3b = Ruffi.

ru'fen {руф-н} [свн. ruofan] 14o, 15a 1 intr.
(h) 1. вик|ати, -нути, звати; (за)вапити; а)
mit voller Stimme ~ вик|ати -нути из свега
гласа (и. на сав глас); ins Gewehr ~ вик|ати
-нути на оружје; nach e-m ~ вик|ати -нути
кога; gegen j-d ~ вик|нути -кати (према)
кому; um Hilfe ~ вик|ати -нути за помоћ, вик-
к|ати -нути у помоћ, запомагати, (за)вапити
у помоћ; zu Gott ~ Бога приз(и)вати; zu den
Waffen ~ поз(и)вати на оружје; б) са *dat.*
j-m ~ вик|нути -кати кому, узв. ст. = j-n ~
(по)звати кога; wer ruft mir? ко ми виче?, ко
ме зове? 2. (за) јелена, препелицу, јаребицу,
зебу, кукавицу звати, вабити, певати; dem
Männchen ~ звати (и. вабити) мужјака; die
Wachtel ruft препелица пућпуриче; der Kuk-
kuck ruft кукавица кука. II *tr.* 1. вик|ати, -ну-
ти; звати, поз(и)вати, звонити; e-n bei s-m
Namen ~ викнути (и. викати, звати, п(р)о-
звати) кога по имену; den Arzt ~ (по)звати ле-
кара; e-n zu Hilfe ~ викнути (и. викати, зва-
ти) кога у помоћ; e-n zu sich ~ (по)звати (и.
позивати) кога к себи; e-n bei Seite ~ одаз(и)-
вати кога на страну; Gott hat ihn zu sich ge-
rufen Бог га је позвао к себи; die Stunde ruft
mich час ме зове; e-m et. ins Gedächtnis ~
потсетити -хати (и. опоменути) кога на
што; e-n wieder ins Leben ~ оживити кога;
* das Publikum hat ihn zu wiederholten Malen
gerufen публика га је изазивала неколико
пута; v. Ordnung 2. 2. *fig.* wie gerufen kom-
men доћи -лазити као поручен(о). 3. (и
refl.) са ознаком последице: j-n wach ~ (про)-
будити кога викањем; et. wach ~ (про)будити
што, изаз(и)вати што; e-m die Ohren voll
~ пробити уши кому викањем (и. виком);
sich heiser ~ промукнути вичући (и. зовући,
од викања, од вике); sich matt ~ посустати,
fam. балдисати вичући (и. од викања); sich
fast zu Tode ~ погинути вичући. 4. = ausru-
fen II 2; der Wächter ruft die Stunden стражар
оглашује виком часове. III Ru'fen n викање;
позивање; прозивање; призивање; вапијење;
запомагање; звање, вабљење.

Ru'fene {руф-н} f 3b јн., шв. = Rufe², Ruffi.

Ru'fer {руф-р} m 2l 1. и ~ in f 3c викач, -ица,
позивач, -ица, прозивач, -ица. 2. *gr.* = Ruf-
fall. 3. а) *gr.* електрично звонце n; б) *gr.* дози-
вало (= Sprachrohr). [*gr.* = Vokativ.]

Ru'f... {руф-}. -endung f *gr.* = -fall; ~fall m)

Rü'ffel {руф-л} [срвн.: *rüffeln] m 2l *fam.* уда-
рање n преко носа, избрус, укор, прекор; e-n
~ erteilen натрљати нос, ударити преко но-
са; e-n ~ bekommen добити преко носа.

rü'ffeln {~н} *fam.* [rüffeln „durchhecheln“] *tr.* 15f:
j-n ~ избрусити кога, ударити кога преко но-
са, натрљати кому нос. [= Rebhuhn.]

Ru'f...: ~glocke f *gr.* дозивно звоно n; ~huhn n)

Ru'fi {руф-и} [ит. ro'vina, *лат. ruina] f inv., *gr.* m

сурвавање n, одроњавање n, обров m, осулина.
Ru'f...: ~name m име n; ~station f *gr.* дозивна
станица; ~taste f *gr.* дозивна дирка.

rü'gbar {ру-кбар} [rügen] a прекоран, прекор-
љив, укорљив, за прекор, за укор, за осуду.
Rü'gbarkeit {~кбар-т} f 3b прекорност, прекор-
љивост, укорљивост.

Rü'ge {ру-г-} [срвн. rüege „тужба“] 1. укор m;
покуда; опомена; e-e ~ bekommen добити у-
кор. 2. *gr.* нек., катк. и данас: а) достава кри-
вице (и. престапа, злочина), (оп)тужба; б)
кривица, преступ m, злочин m; c) казна; d)
суд m.

Rü'ge... {ру-г-}: ~amt n, ~gericht n = Rüge 2
d; данас: суд m за преступе; ~graf m нек.
претседник суда; ~herr m, ~meister m = ~
richter.

rü'gen¹ {ру-г-н} [свн. rōgan, ruogen „(оп)тужи-
ти“] *tr.* 15a 1. (e-n wegen et. *gen.*) ~ (у)корети,
(по)кудити (кога због чега). 2. нек. *gr.* а) до-
ставити (суду), (оп)тужити; б) судити; ка-
знити, кажњавати. 3. *gr.* = erwähnen.

Rügen² {~} n *gr.* Insel ~ острво Риген m (у)

Ru'h {ру-} f 3b = Ruhe. [Источном Мору.]

Ru'h... {ру-} у слож. = Ruhe...

Ru'he {ру-} [свн. ruowa] f 3b (pl. *gr.*) 1. мир m;
мировање n; покој m; мирноћа, спокојност;
одмор m, починак m; доколица; тишина; сан
m, спавање m; а) a) (*opp.* Bewegung) Bewe-
gung und ~ кретање и мир; jeder Körper ver-
harrt in s-m Zustande der ~ свако тело остаје у
своме стању мира; in ~ sein бити у миру, ми-
ровати; б) unerschütterliche ~ der Seele нена-
рушљив мир душе (в. Seelenruhe); laß(t) mich
in ~! остави(те) ме на миру!; махни(те) ме
се!; meine Geläubiger lassen mir keine ~ моји
повериоци (и. веровници) не дају ми мира;
die ~ des Gewissens мирноћа савести; c) er
bedarf der ~ потребан му је мир; sich (*dat.*)
e-n Augenblick ~ gönnen отпочинути мало;
d) in süßer ~ leben (по)живети слатко на ми-
ру; weder ~ (об. Ruh) noch Rast ~ немати ми-
ра ни починка; в. Rast; e) die ~ lieben воleti
мир; man kann keine Zeile in ~ schreiben не
може човек ни један ред да напише на ми-
ру; die ~ stören наруш|ити-шавати мир; f) die
nächtliche ~ ноћни мир; g) sich zur ~ begeben
(от)ићи на починак, лећи; stören Sie nicht sei-
ne ~ немојте му реметити (и. кварити) мир;
in seine (и. zur ewigen) ~ eingehen (от)ићи на
вечни починак; h) die ~ der Brachfelder од-
мор угарā; б) a) као подм.: ~ seiner Asche!,
~ sei mit ihm! мир пепелу, његову! (на по-
смртним листама R. I. P. = [лат.] requiescat
in pace); ~ ist die erste Bürgerpflicht *fam.*
мир је прва грађанска дужност; б) као
предмет: e-m Hunde ~ bedeuten заповедити
псу да легне; e-m Kinde ~ bedeuten рећи (и.
казати, дати знак) детету да буде мирно;
~ geben бити миран; j-m vor j-m ~ geben о-
слободити кога од (гоњења) кога; dem Gei-
ste ~ gönnen n одм|орити-арати дух; j-m keine
~ gönnen не да(ва)ти кому мира; er hat auf
keinem Flecke ~ (он) не може да се смири
(*fam.* сврти) на једном месту; ich habe keine

~ vor ihm немам мира од њега; man hat keine ~ vor ihm нема човек мира од њега; неће да вас пусти на миру; *fam.* jetzt hat die liebe Seele Ruh' сад ми (и. ти, нам, вам) је душа на миру; er hat keine ~ bis... он неће да се смири док не..., он нема мира док не...; hätte ich doch Ihre ~! да ми је Ваш мир!, да ми је ваша мирноћа; wollt ihr ~ haben! хоћете ли (ви) бити мирни!; (haltet) ~! мир!; mittags ein Stündchen ~ halten отпочинуту, (от)спавати по ручку; sein Leiden läßt ihm keinen Augenblick ~ његове му муке (и. патње) не дају мира ни за тренутак; als ich das sah, ließ es mir keine ~ кад сам то видео, нисам имао више мира због тога; *fam.* Sie werden uns doch die ~ nicht mitnehmen (де) седите да нам спрема седне; den Frieden, die ~ in e-m Staate wiederherstellen успоставити мир у држави; j-m eine angenehme ~ wünschen (по)-желети кому лаку ноћ; c) иза *prp.* er ist nicht aus seiner ~ zu bringen он никада не губи мирноћу духа; он је увек хладнокрван; nicht aus der kommen ~ остати миран, уздржати се; lassen Sie mich in ~! оставите ме на миру!, махните ме се!, оканите ме се!; lassen Sie mich damit in ~! оставите ме с тим на миру!; in ~ und Frieden leben живети на миру; dem Tode mit ~ entgegensehen гледати мирно смрти у очи; zur ~ bringen с-, при-, у|мири(ва)ти; zur ~ gehen: a) (от)ићи на починак, лећи, легати; b) смирити се, умпети; sich zur ~ setzen повући се, -лачити се, (от)ићи у пензију, уморити се. 2. = Ruhestelle, Ruhestätte (уп. имена места као Karlsruhe итд.); = Ruhebank; *ж* легало (= Bett). 3. *ж*: a) нокат *m*; den Hahn e-s Gewehres in ~ setzen (и. stellen, bringen) опоз пушке спустити (в. Rast; в. Vorder-, Mittel-, Hinterruhe); Hahn in ~! спусти опоз!; b) *†* = Ruhe-, Stützpunkt.

Ruhe..., **ruhe...** {*py-*}: ~bank *f* 2f клупа за одмор, клупа за одмарање, одмориште *n*; ~bedürftig *a* кому је потребан мир; ~bett *n* постеља *f* за (от)почивање, почивало, одморник *m*; ~bock *m* пичарско постоље *n* за лепљиве шипке; ~feind *m* *ж* непријатељ мира (и. одмора, починка); ~feld *n* = Brachfeld; ~gehalt *n* пензија *f*, мировина *f*; ~gehalts|empfänger(in) *f* *m* пензионер(ка); ~gehalts|kasse *f* пензионери фонд *m*; ~kammer *f* почивалиште *n*, гроб *m*; ~kissen *n* јастук *m*, узглавник *m*, узглавље; *prv.* в. Gewissen; ~lage *f* = Stellung; ~lager *n* лежиште за отпочивање (и. за одмарање), одмориште; ~land *n*: a) угарена земља *f*; b) земља *f* мира; ~los *a* без мира, без починка, без одмора; немиран, беспокোјан, неспокојан; несталан; *adv.* без мира, без одмора, беспокојно, неспокојно, немирно, нестално; ~losigkeit *f* немање *n* мира, беспокојност, неспокојство *n*.

ruhen {*py-*} [свн. ruowen] 15a I *intr.* (h) 1. мировати; a) dieser Körper ruht, er bewegt sich nicht ово тело мирује, оно се не креће; nach Zeno ruht der fliegende Pfeil no Zenonу стрела која лети мирује; b) *fig.* ich werde nicht eher ~, als bis ich das durchgesetzt habe нећу

мировати (и. нећу се смирити) док то не спроведем; er ruht nicht (eher als) bis... он не мирује док не..., он се не смири док не...; c) *fig.* sein Auge ruhte auf ihm поглед његов беше управљен на њ; die Blicke ~ auf et. (*dat.*) погледи су управљени на (*acc.*); der Segen Gottes ruht auf ihm благослов Божи је на њему, он има благослова Божјег; es ruht Fluch auf ihm проклетство је на њему; es ruht Zorn in s-m Herzen гнев је у срцу његову. 2. стајати, лежати; auf Säulen ruht das Dach на стубовима лежи кров; auf Pfeilern ~d (који) на стубовима (стоји); auf der Erde ~, unmittelbar auf dem Erdboden ~ лежати на земљи, лежати непосредно на тлу. 3. почивати, бити; die ganze Last des Hauswesens ruht auf mir цео терет куће почива на мени; die Verantwortung ruht auf mir und nicht auf dir одговорност ја носим, а не ти; der Verdacht ruht auf ihm на њега је пала сумња. 4. auf et. (*dat.*) ~ почивати на чему, о-, за|снивати се (и. темељити се) на чему; diese Schlußfolgerung ruht auf einer falschen Voraussetzung овај закључак почива на (једној) лажној претпоставци; meine ganze Hoffnung ruht auf dem Gedanken, daß... цела моја нада почива на (по)мисли да... 5. почи|вати, -нути, одм|арати се, -орити се; спавати; auf et. (*dat.*) ~ почивати на чему; a) auf seinen Lorbeeren ~ одмарати се на лаворикама; *prv.* nach der Arbeit ist gut ~ пријатан је одмор после рада; sie hat die Nacht nicht wohl geruht она се није добро одм|орила -арала ове ноћи; она није добро спавала те ноћи; ~ lassen одмарати; von s-r Arbeit ~ одмарати се од посла (и. од рада); ich wünsche Ihnen wohl zu ~ пријатан (Вам) одмор!, пријатно (Вам) спавање!; (ich) wünsche (Ihnen) wohl geruht zu haben на здравље спавање!; b) dem Freunde am Busen, an des Freundes Busen ~ почивати на грудима пријатеља. 6. почивати, лежати; hier ruht (in Gott)... овде почива...; ruhe in Frieden! = Ruhe seiner Asche! почивај мирно! (в. Ruhe 1ba). 7. стајати; die Arbeit ruht рад стоји; посао стоји; не ради се; die Geschäfte mögen bis morgen ~ нека послови стоје до сутра; die Maschine ruht машина стоји, stroj стоји; ihre Zunge ruht nicht e-n Augenblick њен језик ни тренутка не стоји; e-e Arbeit ~ lassen оставити неки посао (и. рад) да стоји; lasset die Toten ~! оставите мртве на миру!, оканите се мртвих!, махните мртве!; diese Erfolge lassen ihn nicht ~ ови успеси не дају му мира. II *tr.* (den Körper, den Geist) ~ одм|арати, -орити (тело, дух); geruhter Gaul одморан коњ, одморно кљусе. III *sich* ~ 1. одм|арати се, -орити се, отпочи|вати, -нути; a) wie sanft ruht sich's in stürmischer Nacht! како се мирно одмара (човек) у бурној ноћи!; b) (са ознаком последице:) sich wieder in ein bequemes Gleichgewicht aller Funktionen hinein ~ одмарањем вратити се у угодну равнотежу свих (својих) функција. 2. *ж* почи-вати, мирујући боравити; der letzte Strahl der Sonne ruht sich auf dem Berg so gern по-

следњи сунчев знак почива радо на брегу.
IV Ru'hen *п* мировање; почивање; отпочивање, одмарање; стајање.

Ru'he..., ru'he...: ~ort *m* = ~platz; ~pause *f* почивка, одмор *m*, станка; ~platz *m*, ~plätzchen *m*; a) почивалиште *n*, почивало *n*, одмориште *n*; b) R = Ruhe 2; c) Δ ~platz auf e-r Treppe одмориште на степеницама; ~posten *m*: a) = ~stätte a; b) место *n* (готово) без посла; ~polster *n* = ~kissen; ~pulver *n* прашак *m* за одмарање (и. за спавање); ~punkt *m*: a) почивалиште *n*, почивало *n*; одмориште *n*; b) R почивка *f*, станка *f*; c) *met.* усек, цезура *f*; d) R мировалиште *n*, ослонац; ~rast *f*, ~riegel *m* R први нокат *m*; ~sam {пу-зам} *a* = ruhsam; ~sesse *m* столица *f* за одмарање; ~sitz *m*: a) одмориште *n*; b) склониште *n*; ~stab *m* ослонац за руку (сликареву); ~stand *m*: a) стање *n* мир(овањ)а, мир(овање *n*); b) пензија *f*; j-n in den ~stand versetzen пензионисати кога; sich in den ~stand begeben = sich zur Ruhe setzen; ~statt *f*, ~stätte *f*: a) почивалиште *n*, одмориште *n*, склониште *n*; b) *fg.* место *n* покоја, почивалиште *n*, место *n* вечнога починка, вечна кућа *f*; e-n zu seiner (letzten) ~stätte begleiten (от)пратити кога до вечне куће; ~stelle *f* = ~stätte a; ~stellung *f* положај *m* мир(овањ)а, положај стајања; ~stifter *m* миротворац; ~stifterin *f* миротворка; ~störend *a* нарушавачки, реметилачки, који нарушава (или: ремети) мир; ~störer(in *f*) *m* нарушавалац -ица мира, реметилац -ља мира; ~störung *f* нарушавање (и. ремећење) *n* мира; nächtliche ~störung нарушавање мира ноћу, ноћно узнемиравање *n*; ~stunde *f* час *m* починка, час одмора; ~tag *m* дан починка, дан одмора, дан за одмор; преданак, одмор; ~tal *n* долина *f* мира (и. одмора); ~voll *a* (dv.) мир(ан) (-но); спокој(ан) (-но); ~zeichen *n* почивка *f*; ~zeit *f* време *n* одмора, одмор *m*; ~zustand *m* стање *n* мир(овањ)а, стање одмора, одмор, починак.

ru'hig {руџх} [срвн. ruowic] *a* миран; тих; мирољубив; ведар; хладнокрван, сталожен; *adv.* мирно; ~ sein бити миран; ~ werden у-, с(мири)вати се, утиша(ва)ти се; a) *a*) ein ~es Gewässer мирна вода *f*; der See ist ~ језеро је мирно; R ~e See мирно море; b) er ist ~ он је миран; er kann nicht ~ sein он не може да се скраси (на једном месту); er sitzt ~ он седи мирно; e-n ~ lassen оставити -љати кога на миру; ~ schlafen мирно спавати; sich ~ verhalten понашати се мирно; b) *fig. a*) ~er Mensch миран човек; ~e Seele мирна душа; die ~e gewordene Seele смиренна душа; bei ~em Blute, bei ~er Überlegung кад се мирно размисли; sei ~! буди миран, -на, -но!; darüber können Sie ~ sein за то (и. што се тога тиче) можете бити мирни (= без бриге); darüber kann ich ~ schlafen за то (и. по томе) могу (ја) мирно да спавам; dem Tode ~ entgegensehen гледати мирно смрти у очи; в. Gewissen; b) ~e Abende мирне вечери; ein ~es Leben миран живот; ein ~es

Leben führen живети мирно, проводити миран живот; ~e Zeiten мирна времена; c) in unserem Garten ist es recht still und ~ у нашем врту је веома тихо и мирно; ~, Kinder! мир, децо!; e-e ~e Wohnung миран стан; d) ~e Stadt миран град; ein ~es Tal мирна долина; ein ~es Volk миран народ. Ru'higkeit {~кџт} *f* 3b R мирноћа.

ru'higlich {руџкџх} *adv.*, *a* = ruhig.

ru'hlich {руџх} *adv.*, *a* = ruhig.

Ruhm {рум} [срвн. (h)ruom] *m* 2g б. *pl.* 1. слава *f*; a) sich mit ~ bedecken, ~ ernten прославити се, пожњети славу; (hoher) ~ слава *f*, чувеност *f*, гласовитост *f*; s-n ~ in et. (*acc.*) setzen (и. suchen) тражити славу у чему; *fam.* ohne ~ zu melden да се не хвалим; без хвалисања; das gereicht ihm zum ~ то му служи за славу (и. за похвалу); man muß ihm zum ~e nachsagen мора му се рећи у похвалу; b) Hektor, der ~ s-s Geschlechtes Хектор, слава (и. дика) рода свога. 2. = Ruf 8; sein ~ ist nicht fein не бије га баш најбоља гласина. 3. † клик, поклич, клицање *n*.

Ru'hm..., ru'hm... {рум-}: ~bedeckt *a* прослављен, в. ~bekränzt; ~begier(de) *f* жуд(ња) за славом, славољубље *n*, славољубивост; ~begierig *a* жудан славе, пожудан за славом, славољубив; ~bekränzt *a* овенчан славом; ~durst *m* R = ~(be)gier(de); ~durstig *a* R = ~ (be)gierig.

rühmen {руџмџн} [срвн. (h)ruōman; *Ruhm] 15a *tr.* славити, (по)хвалити, величати, уздизати, узносити; Gott ~ славити Бога; Gottes Güte (Weisheit, Namen) ~ славити (и. хвалити) Божју доброту (мудрост, Божје име); man kann sein Verdienst nicht genug ~ не може се наславити (и. нахвалити) његова заслуга, не може се довољно похвалити његова заслуга; ich habe ihm sein Verdienst gerühmt ја сам му (по)хвалио његову заслугу; die Lieder ~ den Helden псеме славе (и. величају) јунака; ~d erwähnen (с)помињати (и. (с)поменути) похвално; wir ~, daß du uns hilfst ми с хвалом износимо да нас ти помажеш; er rühmt von sich ... = er rühmt sich...; er rühmt von ihm, das getan zu haben он га хвали што је то учинио; eine Tat als edel ~ славити (и. (по)хвалити) неко дело као племенито; e-n als tapfer, als e-n tapferen Mann ~ (по)хвалити (и. величати) кога као храбра (човека); man rühmt ihn als tapfer бије га гласина да је храбар; man rühmt ihn als e-n rechtschaffenen Mann хвале га да је честит човек; узв. ст. б. „als“: meine Tochter rühm' ich sie као своју (и. моју) кћер је славим. II *refl.* sich (e-r Sache (*gen.*), wegen et. (*gen.*), mit et. (*dat.*)) ~ (по)хвалити се, величати се, (по)дичити се, поносити се, гордити се (чим); ohne mich selbst (damit) zu ~, ohne mich (damit) ~ zu wollen да се не хвалим (тим); er rühmt sich, das getan zu haben он се хвали (и. он се дичи, он се поноси) што је то учинио; узв. ст. б. „als“: er rühmte sich m-n Erzeuger он се хвалио да је мој родитељ; б. „sich“: ~d darf's der

Deutsche sagen с поносом сме (и. може) Немац то рећи. III Rühmen *п* слављење, хваљење, похвала *ф*, дичење; viel Rühmens von et. (*dat.*) (von e-m) machen много славити, узносити, хвалити, величати што (кога); viel Rühmens von et. (*dat.*) hören слушати (и. чути) да (и. где) се што много слави (и. велича, узноси).

ruh'menswert {ру'м'нс-} [rühmen] *а* вредан (и. достојан) слављења, највеће (по)хвале.

Rüh'mer {ру'м'р} [rühmen] *т* 2l хвалилац, хвалисавац; ~ei' {ру'м'рə} *ф* 3b *фам.* хвалисање *п*.

Ru'hmes... {ру'м'с-}. ~glanz *т* сјај славе, сјај који даје слава; ~halle *ф*, ~tempel *т* храм *т* славе.

Ru'h'm..., ru'h'm...: 2gekrönt *а* = 2bekrönt; ~gespinst *п* паучина *ф* славе; ~gier(de) *ф* в. Ruhmbegier(de); 2gierig *а* = 2begierig.

ruh'mlich {ру'м'л'х} [свн., *Ruhm] *а* 1. славан, похвалан; *adv.* славно, похвално. 2. † хвалисав(о). [похвалност.]

Rüh'mlichkeit {~ка'т} [rühmlich] *ф* 3b слава, похвала; ~liebe *ф* славољубље *п*, љубав према слави. [Prahler.]

Rüh'mling {ру'м'л'и'г} [Ruhm] *т* 2g¹ *фам.* = I

Ru'h'm..., ru'h'm...: 2los *а* беславан, непознат; *adv.* беславно, без славе; ~losigkeit *ф* непостојање (и. немање) *п* славе, непознатост; 2redig {~ред'и'х} *а* (*dv.*) хвалисав(о), хвастав(о); ~redigkeit {~ка'т} *ф* 3b хвалисавост, хваставост, хвалисање; 2reich *а* — 2voll; 2sam {ру'м'сам} *а* = 2voll.

ruh'mseln {ру'м'з'елн} 15f *фам.* = prahlen.

Ru'h'm..., ru'h'm...: ~sucht *ф* помама (и. страст) за славом, в. ~ (be)gier(de); 2süchtig *а* = 2 (be)gierig; 2voll *а* (*dv.*) славан (-но); 2würdig *а* достојан славе, славан; ~würdigkeit *ф* слава.

Ruhr¹ {ру'р} [свн. ruora; *rühren] *ф* 3b 1. † (rote) ~ срдобоља, *prov.* слаба, срчана. 2. ~ двојачење *п*, преораване *п*. 3. † = Ruhrvogel; = Vorlaß. 4. ~ † дрљање *п*, наседање *п*.

Ruhr² {~} *ф* inv. ● Рур *т* (десна притока Рајне; притока Мазе).

Ruhr¹..., ruhr¹... {ру'р-}: ~alant *т* ● срчун; ~anfall *т* † напад срдобоље; 2artig *а* срдобољаст, налик на срдобољу.

Ruhr²...: ~becken *п* ● Рурска Котлина *ф*.

Rü'hr..., rü'hr... {ру'р-} [rühren]: 2bar {ру'рбар} *а*: а) који се може (про)мешати; б) узбудљив, осетљив; ~ei *п* кајгана *ф*; Eier *п* ~ei schlagen умутити јаја за кајгану; *fig.* = Mischmasch; *фам. со.* = ~spiel; ~eisen *п* мешалка *ф*, мешајница *ф*.

ruh'ren¹ {ру'р'ен} I *тр.* 15a споредан облик за rühren, још у употр.: 1. [Ruhr¹ 2] ~ двојачити, преоравати. 2. [Ruhr¹ 3] den Ruhrvogel ~ пустити ваб да се лепрша. II Ru'h'ren *п* двојачење, преораване.

ruh'ren² {~} [Ruhr²] *а* рурски.

rü'h'ren [свн. hrōrjan] 15a I *intr.* (h) 1. дир|ати, ~нути, дарнути (ан et. *dat.*: у што); таћи, такнути, тицати; rühre nicht (daran)! не дир|ај (у то!); ganze Szenen im Stücke, an die ich nicht zu ~ brauche читаве појаве у кома-

ду у које немам потребе да дирам; die Leiter rührte mit der Spitze bis in den Himmel hinein лестве врхом својим додириваху небеса; an die Wolken ~ додиривати облаке; eine Schuppe rührt die andere једна краљушт додирује се с другом. 2. *fig.* = herrühren; davon rührt der Gebrauch her отуда долази употреба; von † e-m, et. (*dat.*) ~ зависити од кога, од чега. II *тр.* 1. маћи, макнути, мрднути, мицати; die Arme ~ мицати (и. махати) рукама, размахнути; kein Glied ~ können не моћи ни маћи; weder Hand noch Fuß ~ не мицати се, ни маћи се, *фам.* ни репом мрднути; er rührt keinen Finger ни прстом да мрдне; et. von der Stelle ~ маћи што с места; † = ruhren I 2. 2. 2. die Trommel ~ в. Trommel I; die Harfe ~ свирати на харфи; wenn der Wind die Saiten rührt кад зазује струне од ветра. 3. ~ = an~, be~; а) e-п an der Schulter ~ дирнути кога по рамену; б) et. mit Worten ~, et. in der Rede ~ додирнути ~ ивати што у говору, дотаћи се чега (у говору). 4. удар|ити, ~ати, погодити, погађати; gerührt werden би(ва)ти ударен (и. погођен); mit dem Pfeil der Schmerzen ~ погодити стрелом болова; wie vom Donner gerührt као громом погођен; der Schlag hat ihn gerührt кап(ља) га је ударила; *fig.* das Gewissen rührte ihn савест га дарну (в. и 6). 5. (um-)~ (про)мешати, (у-)мутити; Eier ~ (у)мутити јаја; gerührte Eier = Rührei; Gips ~ мешати гипс; den Mörtel ~ мешати малтер. 6. дир|ати, ~нути, ганути, коснути, такнути; e-m das Herz ~ дир|нути ~ати кога у срце; diesen Menschen rührt nichts овога човека ништа не дира; das alles rührt ihn nicht све то није у стању да га дирне (и. гане); er ist von s-m Verfahren gerührt дирнуо га је његов поступак; das hat ihn tief gerührt то га се дубоко коснуло; bis zu Tränen gerührt sein бити ганут до суза; laß dich (von) unsere(n) Tränen ~ нека те гану наше сузе; leicht zu Tränen gerührt werden лако се заплакати; 6. предм.: diese Schauspielerin rührt nicht ова глумица није у стању да гане. 7. ~ = ruhren I 1; das Heu ~ превртати сено. III sich ~ 1. мицати (се), маћи (се), макнути (се), мрдати (се); sich ~ und regen, sich rücken und regen мицати се, маћи се; rühr' dich! мичи (се)! хајде! sich (von der Stelle) ~ мицати (се), маћи (се) (с места); sich gar nicht ~ не мицати (се), не маћи (се), ни маћи (се); ~ Sie sich nicht! не мичите (се)! не мрдајте (се)!; sie ist nicht tot, sie rührt sich noch она није мртва, она (се) још мрда; ich kann mich vor Müdigkeit nicht mehr ~ не могу ни да макнем више од умора; er wagt sich vor s-m Vater nicht zu ~ (он) не сме пред оцем ни да мрдне; X rührt euch! вољно!; da rührt sich Hobel und Säge ренде и тестера раде ли раде. 2. es rührt sich sein Gewissen савест се његова буди; es rührt sich ein Trieb in ihm нагон се крпеће у њему; der Wein rührt sich im Faß вино ради у бурету. IV ~d {~т} *п. пр.* и *а* дирљив, ганутљив, узбудљив; ~der {~д'р} Abschied дирљив растанак; ~

des {~д*с} Schauspiel дирљив призор; *adv.* дирљиво; das *Vührende* (оно што је) дирљиво, узбудљиво. **V Rühren** *n*, **Rührung** *f*: **a**) мицање, мрдање; мешање; превртање; das *Rühren des Breies* мешање каше; **X** unter *Rühren der Trommel* уз ударање (и. лупу) добоша; стајање вољно; **b**) (вех. *Rührung*) дирање *n*, гануће *n*, ганутост *f*; *er fühlt ein menschliches Rühren* осећа се ганутим као човек; *Tränen der Rührung* vergießen проли(ва)ти сузе ганутнице; *in Rührung versetzen* = ~I 6; ohne *Rührung* неганут, -а, -о, -и, -е, недирнут.

Rü'hr..., **rü'hr...**: ~er {ру*р*р} *m* 2l = ~holz, ~scheid; ~faß *n*: **a**) = Butterfaß **b**; **b**) ☞ буре за испирање.

Rü'hr...: ~floß/kraut *n* ☞ срчун *m*.

Rü'hr..., **rü'hr...**: ~gabel *f* виле *f* *pl.* за превртање; ~geräte *f* = Ruhrrohr; ~haft {ру*р*хдф*т} *a* ☞ **a**) = ~end (в. *~en* IV); **b**) узбудљив, ганутљива срца; ~haken *m* мешалка *f*, мешајница *f*, чакља *f*; ~holz *n* дрво за мешање (и. мућење), мешајница *f*; ~icht {ру*рџх*т} *n* 2g = Mischmasch; ~ig {ру*рџх} [срвн. *gerüeric*] *a*: **a**) окретан, хитар, жив, делатан, раден; *adv.* окретно; **b**) ☞ ~end; ~igkeit {ру*рџхд*т} *f* 3b окретност, раденост, делатност; ~kartoffeln *f* *pl.* изгњечен кромпир *m*, папула *f* од кромпира; ~kelle *f* = ~löffel.

Rü'hr..., **rü'hr...**: ~kohlen/gebirge *n* ☞ Рурска Угљена Планина *f*; ~krank *a* ☞ срдоболан, болестан од срдоболе; ~kranke(r) ☞ срдоболник -ца, болесник -ца од срдоболе; ~kraut ☞ срчаник *m*, срчаница *f*, срчењак *m*.

Rü'hr...: ~krücke *f* мешалка, чакља; ~kübel *m*: **a**) кабао за мешање; **b**) = Butterfaß **b**; ~löffel *m* кутлача *f*, кашика за мешање.

Rü'hr...: ~mittel *n* ☞ средство (и. лек *m*) против срдоболе; ~pflanze *f* ☞ = ~kraut; ~recht *n* ☞ = Strandrecht; ~rinde *f* (кора билке *Simarouba officinalis*) симаруба; ~rohr *n* ☞ прут *m* за привезивање ваба (и. вапца).

Rü'hr..., **rü'hr...**: ~sam {ру*рзам} *a*: **a**) ☞ ~rührig *a*; **b**) = rührend; ~scheid *n* лопатица *f* за мешање; ~selig *a* који се расплињава у ганућу, податљив ганутости, плачеван; ~spatel *m* = ~scheid; ~spiel *n* ☞ дирљива игра *f*, дирљив комад *m*; ~stange *f* мотка за мешање; ~stecken *m*, ~stock *m*: **a**) палица *f* за мешање, за мућење; **b**) = Butterstempel; **c**) чакља *f*; ~stück *n* ☞ = ~spiel.

Rü'hrung {ру*рун} *f* 3b в. *rühren* V.

rü'hrungslos {ру*рун*с-} *a* (ничим) неганут, неосетљив, неузбудљив. [= ~rinde.]

Rü'hr...: ~vogel *m* ☞ ваб(ау); ~wurz(el) *f* ☞ ru'hsam {рузам} [срвн.; *Ruhe] *a* миран (уп. *friedsam*). [паст *f*. 2. готово ☞ Ruine.]

Rui'n {руин} [лат. *ruīna*] *m* 2g¹ 1. б. *pl.* про-

Rui'ne {руин*} [лат. *ruīna*] *f* 3b рушевина, развалина, рушевинe *f* *pl.*, развалине *f* *pl.*

Rui'nen..., **rui'nen...** {руин*н-}: ~artig, ~förmig *a* развалинаст, рушевинаст; ~haft *a* разваљен, нарушен, ороноу, рушевински, разваљински, налик на рушевине, попут развалина;

~marmor *m*, ~stein *m* рушевински камен. **ruinie'ren** {руина*р*н} [фр.] *tr.* и *sich* ~ 15g: (сич) ~ руинисати (се), руинисавати (се), у-пропа|стити (се), -шћивати (се).

Rü'lp {ру*лп} *m* 2g¹ *pop.* = Rülps.

rü'lpisch {~џш} *a* геачки. [fig. реак.]

Rülps {~с} [оном.] *pop.* *m* 2h 1. (под)риг. 2.)

rü'lpse {ру*лпс*н} *pop.* 1 (h) 15e подриг|ивати, -нути, ригати. II *tr.* изриг(ив)ати. III **Rü'lpse** *n* подригивање, ригање.

Rü'lpser {ру*лпс*р} [rülpsen] *pop.* 2l подригивач, подригивало, ригало.

rum¹ {рум} *fat.* *adv.* за herum.

Rum² {~} [нвн.; *енгл.] *m* 6i, 2g¹ рум.

Rumä'ne {румен*н} [лат. *Romanus*] *m* 3a, **Rumä'nin** {румен*н} *f* 3с Румун, -ка, Влах, -иња.

Rumä'nien {румен*н} *n* 8g ☞ Румунија *f*.

Rumä'nier {румен*р} *m* 2l 1. ~, ~in {~д*н} *f* 3с в.

Rumäne, **Rumänin**. 2. ☞ румунска деоница.

rumä'nisch {румен*џш} *a* румунски, влашки; *die ~e Sprache* румунски језик, влашки језик; *das Rumänische* 9l, **Rumänisch** *n* *inv.* румунски, влашки.

Rumel'ien {румел*н} [тур.] *n* 8g ☞ Румелија *f* (некадања област Европске Турске).

rumel'isch {румел*џш} *a* румелијски.

Rum²...: ~essenz *f* есенција рума; ~brennerei' *f*, ~fabrik *f* пецара рума, творница (и. фабрика) рума; ~flasche *f* боца за рум.

Rummel¹ {рум*л} [фр. *ronfle*] *m* 2l број карата једне боје у пикету; *fat.* *fig.* *den* ~ verstehen знати (му) марифетлуке.

Ru'mmel² {~} *fat.* [дн.] *m* 2l 1. *et.* *im* ~ (и. *den ganzen* ~) kaufen куп|ити -овати ђутуре; *fig.* *den ganzen* ~ kennen знати шта се иза брда ваља. 2. = Gerümpel.

Ru'mmel³ {~} [rummeln; *лат. rumor] *m* 2l цумбус, гунгула *f*, бука *f*; кркланац.

Rummelei' {рум*лџ} [rummeln] *fat.* *f* 3b 1. бука, граја. 2. = Rummel² 2; = Rumpelkasten; страхара. [шан.]

ru'mmelig {рум*лџх} [Rummel] *a* ороноу, тро-)

ru'mmeln {рум*лн} [позносрвн. *rumelen*; *лат. rumor] 15b 1 *intr.* 1. (h). **a**) *der Donner rummelt* гром тутњи; *das Spulrad rummelt* мотовило зврји; *imp.* *es rummelt und kullert mir im Bauch* бурља и крчи ми у трбуху; *die Wagen* ~ auf der Straße кола тандрчу на улици; **b**) auf der Trommel ~ производити тмуле звуке лупајући у добош. 2. (s) ein Wagen ist über die Brücke gerummelt једна кола су претандркала преко моста. II *tr.* ☞ вејати. III **Ru'mmeln** *n* тутњење, зврјање, бурљање, тандркање, крчање.

Rumo'r {румор} [срвн.; ит. *rumo're*, лат. rumor] *m* 2g¹ б. *pl.* граја *f*, галама *f*, вика *f*, бука *f*, урнебес, русвај; гунгула *f*, гужва *f*, метеж; туча *f*; ~ machen = rumoren I 1.

rumo'ren {румор*н} [Rumor] 1 *intr.* (h) 15g 1. грајити, галамити, бучати, правити галаму. 2. шв. = stibitzen. II **Rumo'ren** *n* = Rumor, грајење, галамљење.

Rumo'rer {румор*р} [rumoren] *m* 2l, ~in {~џн} *f* 3с галамци|ја, -ка, лармаци|ја, -ка.

rumo'risch {румор*џш} [Rumor] *a* хучан, бучан.

Rumo'r... {pymop-}: ~macher *m* који прави га-ламу, грају; ~meister *m* нек. = Profoß; ~wa-che *f* нек. ноћна стража.

Rump {pymп} *m* 3a = Rumpf 4.

Ru'mpel... {pymп-л-} [rumpeln]: ~abend *m* = Polterabend.

Rumpelei' {pymп-ла-} *fam. f* 3b = Gerumpel.

ru'mpelig {pymп-лѣх} *fam. a* = holp(e)rig.

Ru'mpel...: ~geist *m* = Poltergeist *b*; ~kammer *f* соба за стареж, † сарачана; ~kasten *m*: a) сандук (и. орман) за старудију; *b*) *fam. fig.* крнтија *f*, (ш)клопоција *f*, олупина *f*, оклепо-тина *f*, оклепаница *f*.

ru'mpeln {pymп-лн} *fam. [срвн.] I intr. (h и s) 15f* 1. = rummeln 1 *a*; уп. и poltern 1 *la*; в. rummeln 1 2. 2. (*h*) букарити се. II Ru'mpeln *n* = Rummeln III, Gerumpel.

Ru'mmel...: ~tier *n* нераст *m*, вепар *m*.

Rumpf {pymпф} [срвн.] *m* 2d 1. труп, трупина *f*; *a*) (*opp.* Kopf и Glieder) ein vom ~e ge-trennter Kopf глава одвојена од трупа; *b*) живот, кошуља без рукава и оковратника; *дн.* = Leibchen, Wams; *c*) ~e-s Schiffes труп брода (и. лађе); *d*) трупац, дебло *n*, пањ; mit ~ und Stumpf = mit Stumpf und Stiel; *e*) сара *f*, саре *f pl.* (чизме); *f*) кош (у воденици), грот. 2. = Rumpfparlament. 3. = Bienenkorb. 4. (и Rump) корпа *f* од коре дрвета; што се у так-вој корпи доноси на трг, на пр. = Elritze.

Ru'mpf... {pymпф-}. ~beugen *n gyt.* савија-ње трупа.

rū'mpfen {pymпф-н} [свн. rimphan] *tr. 15a* пр-хити, на-, испрхити; den Mund, die Nase ~ (на)прхити уста, нос, пухити се, мргодити се (zu и. bei et. *dat.*, über et. *acc.*: на што); ~e-m Gegenstände ~ презриво гледати на што.

...rumpfig {~pymпфѣх} [Rumpf] *a* у слож.: ...тру-па (*gen.*), са ... трупом, на пр. scharfrumpfig (es Schiff) (брод)шиљата трупа, (лађа) са ши-љатим трупом; vogelrumpfig птичија трупа, са птичијим трупом.

Ru'mpf...: ~lager *n* ☼ обично лежиште без подлоге; ~leder *n* кожа *f* за саре; ~parlament *n* крњ(и) парламенат *m*, крња народна скуп-штина *f*; ~strecken *n gyt.* испружање трупа.

ru'mpig {pymпѣх} *a* севн. *fam.* = untersetzt.

ru'mplig {pymплѣх} *fam. a* = rumpelig.

rumpu'mpeln {pymпумп-лн} *intr. (h) 15f* бур-љати; уп. rummeln 1 1.

Ru'msteak {pymпстек} [енгл.] *n* бi рамстек *m*.

Ru'mpunsch *m* пуш са румом.

rund {pунт} [срвн. runt; фр. rond; лат. rotundus]

1 *a* 1. (*opp.* eckig; разл. krumm) округао; обао; заокругљен; ~ machen заокруглити, -љивати; заоблвити, -љавати; ~ werden заокругли-ти се, -љивати се, заобљавати се, -лити се: *a*) ~er Tisch округао сто; ~ wie eine Kugel округао као лопта; *b*) и *fig.* ~e Börse округла (и. набрекла) кеса; ~e Arme округле миши-це, обле руке; sich dick und ~ essen ујојити се једући; ~es Gesicht округло лице; *fig.* ~e Summe округла свота (и. сума); *adv.* округло; er hat mir ~ hundert Mark gegeben дао ми је округло сто марака; *c*) (*opp.* flach, platt)

nicht flache bleierne Reiter, sondern ~ und körperlich не плостати оловни коњаници, већ округли и с телом; *d*) *fig.* ~e Periode за-округљен период; e-e ~e, volle Stunde читав час; *e*) ~e Stimme обао глас, пун и једнак глас; *f*) ~e Zahlen округли бројеви; e-e ~e Rechnung machen заокруглити -љивати ра-чун; *g*) *fig.* изричан, одређен, разговетан, отворен, незавијен; ein ~es, klares Nein једно изрично, јасно не; e-e ~e Antwort geben од-говорити кратко и јасно; mit ~en Worten отсечно; *adv.* ~, ~ heraus просто, отворено, изрично, укратко; ~ abschlagen просто од-би(ја)ти; *h*) *fig.* das ist mir zu ~ то ми је не-како шарено; то је за ме несхватљиво. 2. *adv.* (уна)около; ~ mit Moos bewachsen у-наоколо обрастао маховином; и *prp.* са (her)um, umher: ~ um et. (*acc.*) herum око(ло) чега; ~ um die Stadt gehen обићи око града, обићи град, ићи око(ло) града; zwölf Kilome-ter ~ umher дванаест километара унаоколо; ~ um sich her око(ло) себе; es geht alles mit mir ~ све ми се врти; све ми се окреће. 3. *fig.* et. ~ machen (и. bringen) привести што крају, (успешно) с-, зајвршити што, (по)-свршавати; um den Spaß ~ zu machen да употпуним шалу, да се употпуну шала; das vollendete, ~e Zusammenspiel aller Personen завршеност, заокругљеност читавога скупа; der Mensch, der in sich selber eins und ~ ist човек који је сам у себи целина; ein jeder ~ für sich ein kleiner König сваки за се мали краљ. II Rund *n* 2g округло, обло, округлина *f*, облина *f*; круг *m*; шар *m*; = Erd(en)rund, Erdball.

[ни(мо)! обори(мо)!]

Ru'nda {pунда} [rund] *int.* и *n inv.* и 5 накре-

Ru'nd... ru'nd... {pунт-}. ~augen *n pl.* *a*) окру-гле очи; *b*) округле иглене уши; ~äugig *a* округлоок, округлих очију; ~bäckig *a* округ-глих образа; ~bau *m* округла грађевина *f*; ~bäuchig *a* округла трбуха, с округлим трбухом; ~baum *m* = Wellbaum; ~beet *n* округла, леја *f*; ~bild *n*: *a*) поглед *m* унаоко-ло, панорама *f*; *b*) испупчен лик; *c*) слика *f* с округлим оквиром, округло опточена сли-ка, медаљон *m*; ~blick *m* поглед унаоколо, па-норама; ~blätt(er)ig *a* округлолист, облолист; ~bogen *m* ☼ (*opp.* Spitzbogen) округлао лук; ~bogenfenster *n* ☼ прозор *m* са округлим (и. полукружним) луком; ~bogen|gewölbe *n* ☼ полукружан свод *m*; ~bogig *a* округла лука, с округлим луком; ~brenner *m* (*opp.* Schnitt-brenner) округлао горач; ~dorf *n* село ушо-рено око трга.

Ru'nde {pунд-} [rund] *f* 3b 1. круг *m*; in der ~, in die ~у(на)около; (об)редом; in der ~ gehen (sich bewegen) ићи (кретати се) унаоколо, обићи, -лазити; in der ~ trinken пити редом, обрелити се -љивати се пићем; die ~ machen обилазити, -ћи, обрелити се, -љивати се; der Becher macht die ~ чаша (и. пехар) иде редом (и. обилази), пехаром се обрелују; diese Auffassung wird die ~ um die Welt ma-chen ово ће схватање обићи светом. 2. круг *m*; коло *n*. 3. круг *m*, друштво *n* унаоколо

посажено; ун. Tafelrunde. 4. X обилажење *n*; стража, патрола; *die ~ ist schon vorbei* стража (и. патрола) је већ прошла. 5. = Runde. **Rü'nde** {рунде} [rund] *f* 3b 1. а) округлина, округлост, облина, облоост; б) *fig.* заокругљеност, заобљеност, округлина. 2. ♣ округлина, заобљеност, засвођеност.

Ru'nd... ~eisen *m* а) округло гвозђе (и. железно), округла гвоздена шипка *f*; б) вајарско длето са округлим сечивом.

Runde'll {рундел} [(*)] фр. *rondelle f* *n* 2g¹ в. Rondell.

ru'nden {рунде'н}, *rü'nden* {рунде'н} *I tr.* и *sich ~ 15c:* (с)и ~ заокруглити (се), ~љивати (се), заобљити (се), ~љивати (се); *fig.* = abrunden *I*; gerundet, gerundet заокругљен, заобљен, округлао, обоа. **II intr.** (h) ~ = die Runde machen, кружити. **III Ru'nden n, Rü'nden n** заокругљивање; заобљивање; в. Rundung.

Ru'nd..., **ru'nd...** **~erhaben a** испушчен; ~erhabenheit *f* испушченост; ~erlaß *m* = schreiben; ~fahrt *f* шетња у(на)около, пут(овање *n*) *m* у(на)около; e-e ~fahrt um den See machen обии језеро, прошетати се око језера; ~falz *f* = ~kante; ~farbe *f* = Treibfarbe; ~feile *f* округла турпија (и. пила); ~fisch *m* неиспорен бакалар; ~flosse *f* закривљен стабилизатор *m*; ~frage *f* = Umfrage; **~früchtig a** с округлим плодом, округла рџа; ~funk *m* радио; ~funk... в. Radio...; ~gang *m* обилазак, обилажење *n*, стража *f*, патрола *f*; ~gatt *n* округла фара *f*; ~gebäude *n* округла зграда *f*; ~geheui(e) *n* урлање одреда; ~gemälde *n* = ~bild; ~gesang *m* песма *f* (певана) редом, песма која се обрешје; ~geschoß *n* округло зрно; ~halsig a округловрат, обловрат; ~heit {рунтхџт} *f* 3b = Ründe; ~heraus {рунтхџт} *adv.* просто, отворено, без изговарања, *fat.* без цилимили, без тртеврте; ~herum {рунтхџт} *adv.* (на)около, у(на)около, изокола, (об)редом; ~hobel *m* округло ренде *n*, струг (и. ренде) с округлим ножем; ~höcker *m*: а) округла грба *f*; б) стабљина површина *f* (на леднику); ~hohl a (*opp.* ~erhaben) издубљен; ~höhlung *f* издубљење *n*, издубеност; ~holz *n* округло дрво, облица *f*, облице *f* *pl.*; ~igkeit {рунде'кџт} *f* 3b = Ründe; ~kante *f* округла ивица, обоа брид *m*; ~kirche *f* округла црква; ~kopf *m* округла глава *f*; округлоглавац; ~köpfig a округлоглавац; ~köpfig a округлоглавац; ~lauf *m* = Kreisbewegung, Kreislauf; ~leibigkeit *f* округлина пуначност; ~lich {рунтлџх} [позносрвн.] a округласт, поокругао, пообео; пуначак; *adv.* округласто; ~lichkeit {рунтлџх} *f* округластост; пуначност; ~machen *n* заокругљивање, заобљивање; ~messer *n* (штављачки) округлао нож *m*; ~öhrig a са округлим (игленим) ушима; ~pfeiler *m* округлао стуб; ~platz *m* округлао трг, круг; ~reim *m* = Kehrreim; ~reise *f* пут(овање *n*) *m* у(на)около; обилажење *n*; auf der ~reise sein обилазити; ~reise|fahr|karte *f*, ~reise|fahr|heft *n* карта *f* за

пут(овање) унаоколо, излетничка карта; ~säge *f* округла тестера, округла пила; ~samig a округлосемен, с округлим семеном; ~satz *m* округлао слог; ~säule *f* округлао стуб *m*; ~schau *f*. а) изглед *m*, преглед *m*, обзор *m*; б) *fig.* преглед, обзор; ~schauer *m* писац прегледа, прегледописац; ~scheibe *f* округло (прозорско) окно *n*; ~schild *m* нек. X огрупао штит; ~schnäb(e)lig a округлоклун; ~schnur *f* гајтан *m*; ~schreiben *n* распис *m*, окружница *f*, циркулар *m*; ~schrift *f* округло писмо (и. слово) *n*; ~schwänzig a округлореп; ~sein *n* в. Ründe 1; ~sessel *m* округла столица *f*; ~sicht *f* = ~schau; ~sprung *m* (ауц): vor Freuden e-n ~sprung machen преврнути се од радости; ~stabeisen *n* округла гвоздена шипка *f*; ~stengelig a са округлом стабљиком, округле стабљике; ~stück *n*: а) круг *m* од зеленила, цвећа; б) округлао хлебчић *m*; в) шведски новчић *m*; ~tanz *m* коло *n*; ~teil *n* = Rondell; ~tempel *m* округлао храм; ~trank *m* напитац редом; ~um {рунтџм} *adv.* унаоколо; ~umher {рунтџм} *adv.* унаоколо.

Ru'ndung {рунде'н}, **Rü'ndung** {рунде'н} *f* 3b 1. = runden *III*. 2. = Ründe. 3. = rund *II*. 4. свод *m*, лук *m*. 5. in der ~ = in der Runde.

Ru'nd..., **ru'nd...** ~verfügung *f* = ~erlaß; ~wache *f* = Runde 4; ~weg *m* пут унаоколо; ~weg {рунтвџк} *adv.* просто(нанросто); ~werk *n* дело рађено испушчено; ~wort *n* = ~reim; ~zierrat *m* округлао украс.

Ru'ne {рун} [снорд. rūn, гот. rūna „тајна“; нвн.; *скан. raunen] *f* 3b руна (прастаро немачко писмо, слово).

Ru'nen... {руне-} *рунски*: ~lied *n* рунска песма *f*; ~schritt *f* рунска писмена (и. слова) *n* *pl.*; ~spruch *m* рунска изрека *f*; ~stab *m* рунска палица *f*; ~stein *m* рунски камен.

Ru'nge {рунџ} [срвн. iot. hrugga „палица“] *f* 3b левча; *faul wie e-e ~* = rungenfaul.

Ru'ngen..., **ru'ngen...** {рунге-} **~faul a** лен као буба; ~schale *f*, ~schemel *m*, ~stock *m* (= Lenkschemel) оплен *m*.

Ru'ng[schale {рунџ-} *f* = Rungenschale.

ru'nisch {рунџш} [Rune] *a* рунскџ.

Ru'nke¹ {рунке} *f* 3b = Runken.

Ru'nke² {~} *f* 3b = Ranke.

Ru'inkel {рунке} *f* 3d = Runkelrüb.

Ru'inkel... {рунке-}. ~rübe *f* (Beta (rapacea) vulgaris) шећерна репа, дуљачка репа; ~rüben|zucker *m* шећер од шећерне репе.

Ru'nken {рунке} *m* 2l *prov.* комадешка *f* хлеба, комадина *f* круха.

Ru'nks {рунке} *m* 2l 1. = Runken. 2. самсов. 3. *fig.* *fat.* грмаљ, самсов.

Runku'inkel *por.* {рунке-} [срвн. runke *f* бора, ун. Schlampampe] *f* 3d баб(етина).

Runs {рунс} [срвн. runs *f*, iunsa *f* „течење, корито“; *rinnen, ун. blutrünstig] *m* 2h, Ru'nse {рунџ} *f* 3b шв., (у Гироској) Runst {рунџ} *m* 2g, Ru'nste {~} *f* 3b корито *n* брзаца, корито *n* горског потока, поток, вододерина *f*.

Ru'nzel {рунџл} [срвн. runza] *f* 3d бора, набор *m*; e-m die ~n vertreiben развед(р)ити-авати чије чело; streicht die ~n vom Gesicht раз-

ведрите чело своје; ~n bekommen доби(ја)ти боре, збора(ва)ти се, (из)борати се, набора-ти се.

ru'nz(e)lig {ру̀нц(е)лѝх} [Runzel] *a* наб(о)ран, смежуран, збрчан, збабан; ~ werden збо-ра(ва)ти се, на-, из|борати се, збрчка(ва)ти се, збаба(ва)ти се.

Ru'nz(e)ligkeit {~кѝт} *f* 3b б. *pl.* набораност, збрчаност, смежураност, збабаност.

ru'nzeln {ру̀нцлн} [срвн.] 15f 1 *tr.* (на)борати, наб(и)рати, (из)браздати, (на)мрштити, (на)-мргодити; *die Stirn* ~, *die Braunen* ~, *die Augenbrauen* ~ (на)мрштити се, (на)мргодити се; *gerunzelt* = runzelig. II *refl.* sich ~, ~ *intr.* (на)борати се, наб(и)рати се, (на)мрштити се, (на)мргодити се, смежура(ва)ти се, зба-ба(ва)ти се. III **ru'nzeln** *n* борање, набирање; *das Runzeln der Augenbrauen* мрштење, мргођење. [brauenmuskel.]

Ru'nzler {ру̀нцлѝр} [runzeln] *m* 2l = Augen-
Rü'pel {ру̀пѝл} [нвн.; свн. Rúpilo тепање за Ru-
odpreht., Ruprecht''] *m* 2l *fat.* дрипац, дрипча-
на, клипан(чина), ципов(чина), геак, геачина.

Rüpelei' {ру̀пѝлѝ} [Rüpel] *f* 3b *fat.* дрипаштво
n, клипанство *n*, циповштина *f*, геаштво *n*.
rü'pelhaft {ру̀пѝлхѝт} [Rüpel] *a* дрипачки,
клипански, циповски, геачки.

Rü'pelhaftigkeit {~ѝхѝт} *f* 3b б. *pl.* = Rüpelei.
ru'pfen {ру̀пфѝн} [срвн.; *raufen] 1 *tr.* 15a чупа-
ти, чупнути, черупнути, (о)черупати, очупа-
ти, скупсти, скубнути, ишчупати, перуљати,
перушати, перутати; *e-n bei den Haaren* ~
чупати кога за косу; *sich ein Haar aus dem*
Bart ~ ишчупати себи длаку из браде; *die*
Gänse ~ черупати (и. перушати) гуске; *fig.*
j-n ~ (о)черупати, (о)пељешити, (о)шуљити,
(о)пулити кога. II **ru'pfen** *n* чупање, черу-
пање, скубење, перуљање, перушање, перу-
тање; *fig.* черупање, пељешење, шуљење,
пуљење.

Ru'pfer {ру̀пфѝр} *m* 2l, ~in {~ѝн} *f* 3c 1. чупач,
-ица, черупач, -ица, скубилац, -ља. 2. вара-
лице *f* *pl.*, болови који претходе поражању.

Rupferei' {ру̀пфѝрѝ} [rupfen] *f* 3b = rupfen II.

Ru'pie {ру̀пѝ} [скрт. rūpjam „новац“] *f* 3b
(Gold-, Silber-) ~ (златна, сребрна) рупија,
рупија.

Ru'ppe {ру̀пѝ} [= Raupе] *f* 3b 2 = Aalquarpe.

ru'ppicht {ру̀пѝхѝт} = ruppig.

ru'ppig {ру̀пѝх} [дн. ruppen = rupfen] *a* 1. (н)о-
дрпан, издрпан, дроњав, тричав, траљав, ни-
кава, убог, убошки, бедан; и *adv.* ципијашки,
ципијашки, цимриски. 2. = rüpelhaft; *adv.*
дрипачки.

Ru'ppigkeit {~кѝт} [ruppig] *f* 3b 1. (н)одрпа-
ност, издрпаност, дроњавост, тричавост, тра-
љавост, никаквост, бедност; ципијаштво *n*,
ципијаштво *n*, цимријство *n*. 2. = Rüpelei.

Ru'ppsack {ру̀п-} *fat.* *m* 1. = Lump 1. 2. =
Rüpel.

Ru'precht {ру̀прѝхѝт} [= Robert] *m* 8a Рупрехт,
Роберт; *Knecht m* ~ чича Муша, баук.

Ru'rik {ру̀рѝк} *m* 8b Рурик (оснивач Русије).

Rusch' {ру̀ш} [дн.] *m* 2g = Binse 1; = Binsicht;
~ und Busch *m* трње и цбуње.

Rusch' {~} *f* 3b бав. = Ulme, Rüster.

Rü'sche {ру̀шѝ} [фр. ruche] *f* 3b набран поруб
m на женској хаљини. [муња.]

Ru'schel *fat.* {ру̀шлѝ} [ruscheln] *m* 2l ала-1

Ruschelei' *fat.* {ру̀шлѝ} *f* 3b аламуњавост, в.
Huschelei.

ru'schel {ру̀шлѝх} *fat.* *a* = husch(el)ig.

ru'scheln {ру̀шлн} *fat.* *intr.* (h и s) 15f 1. =
huscheln и huschen II; радити аламуњасто,
смандрља(ва)ти. 2. берл. = rascheln.

ru'schen {ру̀шчн} *intr.* (h) = ruscheln.

Ruß {рус, prov. рус} [свн. ruoz] *m* 2g 1. гар,
чађ *f*. 2. *fig.* тмина *f*, тмица *f*. 3. ♂ = Rost' 2.

Ru'B..., **ru'B...** {рус-} *2artig a* чађаст, гараст,
налик на чађ, на гар; *2beschmutzt a* огарав-
љен, упрљан чађу, прљав од гара; ~ *brand*
m ♂ = Ruß 3; *2braun a* гарав, мрк као чађ,
мрк као гар, црн као гар; ~ *braun* *n* чађно
црnilo; ~ *butte f* путуња за гар, за чађ.

Ru'sse {ру̀сѝ} [сканд.] *m* 3a 1. и **Russin** {ру̀сѝн}
f 3c Рус, -киња. 2. *prov.* = Kakerlak 1, буба-
шваба *f*.

Rü'ssel {ру̀сѝл} [срвн. rüezel] *m* 2l ♂ сурла *f*
(слона, тапира), рило *n* (свиње), рилица *f*,
рилице *n* (буба).

Rü'ssel..., **rü'ssel...** {ру̀сѝл-} ~er {ру̀сѝлѝр} *m* 2l
♂ = ~tier; *2förmig a* облика сурле, у облику
рила, облика рилице, сурласт, риласт, рили-
част; *2haft* {ру̀сѝлхѝт} *a*, *2icht* {ру̀сѝлѝхѝт}
a = 2artig; *2ig* {ру̀сѝлѝх} *a* сурласт, са сур-
лом, рил(и)чѝт, са рил(и)чом (в. rüßlig); ~ *kä-*
fer m ♂ жижак; ~ *tier n* ♂ сурлаш *m*, рилаш *m*.

ru'Ben {русѝн, prov. русѝн} [Ruß] 15e 1 *intr.* (h)
1. чађавити, гаравити, чадити, стварати чађ,
гар (при сагоревању), димити се. 2. пушта-
ти-стити (чађаву) боју, пуштати црно. II *tr.*
очађити, (о)гаравити, нагар(ав)ити.

Ru'ssen..., **ru'ssen...** {русѝн-} ~feind(in *f*) *m*
непријатељ(ица) Русима (и. Русѝ), русождер,
-ка; *2feindlich a* непријатељски (располо-
жен) према Русима, русождерски; ~ *freund*
(inf) пријатељ(ица) Русима (и. Русѝ); *2freund-*
lich a пријатељски (расположен) према Ру-
сима; ~ *hasser m* = ~feind; ~ *herrschaft f*
владавина Русѝ; ~ *kaiser m* цар (свију) Русѝ;
~ *land n* = Rußland; ~ *tum* {русѝнтум} *n* 2a б.
pl. руство.

Ru'B..., **ru'B...** *2farbig a* боје чађи, боје гара;
~ *hütte f* чађница, творница гара.

Ru'ssien {русѝн} *n* 2l б. *pl.* ♂ = Rußland.

russifizie'ren {русѝфѝцирѝн} [новолат.] 1 *tr.*
15g русити, порусити, -шавати. II **Russifi-**
zie'ren n, **Russifizie'ring f** рушење, поруша-
вање, порушење.

ru'ßicht {русѝхѝт} *a* = rußig.

ru'ßig {русѝх, prov. русѝх} [Ruß] *a* 1. чађав,
гарав; *sich ~ machen* огаравити се; *die Rußi-*
gen чађавци, гаравци, метални радници крај
ватре. 2. ♂ снетљив, главничав, са гаром.

Ru'ssin *f* 3c в. Russe. [пуи гаре.]

ru'ssisch {русѝш} *a* руски; *die ~e Sprache* ру-
ски језик, *das Russische* 9l, *Russisch n* inv.
руски; ~ *türkisch* руско-турски; *der Rus-*
sisch-Türkische Krieg руско-турски рат.

Ru'B... *~kammer f* чађница; ~ *kobalt m* inv.

чађав кобалт; ~kohle *f* чађав угаљ *m*; ~kreide *f* црна креда. [сија *f*.]

Ru'Bländ {pʁɛ-} [Russenzland] *n* 8g ● Ру-]

Rüßler {pʁɛslɛr} *m* 2l = Rüsseler.

rüßlig {pʁɛslɪx} *a* = rüsselig; ... rüßlig (*n* ... rüsselig) у слож. на пр. dickrüsslig, dickrüsselig сурлат, са дебелом сурлом, рилат, са дебелом рилицом.

Ru'В..., ru'В...: ~ol *n* безово уље; ~schreiber *m* ✱ пријемник (са) гаром; ~schwarz *a* црн као гар, црн као чађ; ~schwarz *n* = Kienruß; ~silber *n* ✱ црно сребро; ~stoff *m* чађ *f*, гар, чађаста материја *f*.

Rü'st... {pʁɛst-} [rüsten]: ~baum *m*: а) ✱ подупирач (и. греда *f*) за скеле; б) ✱ = Rüster², Bergrüster; ~bock *m* ✱ ногари *m* *pl.* за скелу, коза *f* за скелу; ~brett *n* ✱ даска *f* за скелу.

Rü'ste {pʁɛst} [дн.: Rast] *f* 3b *b. pl.* = Ruhe; zu(r) ~ gehen: а) (отићи на починак, клонити се смирају, смири(ва)ти се, залазити, сести, б) = zu Ende gehen.

rü'sten {pʁɛst-} [свн. (h)rusten] 15c I *tr.* и *sich* ~ 1. (сич) ~ опремити (се), -мати (се), спремити (се), -ати (се), приправљати (се) -ити (се); справити, -љати, зготовити; оружати (се), наоружати (се); *sich* ~ (auf *acc.* и *zu dat.* et.) ~ о-, сипремити се за што, о-, сипремати се за што; е-м ein Bad ~ спремити кому купатило (и. купку); е-п mit et. ~ опремити -ати, снабде(ва)ти кога чим; е-е Flotte ~ опремити бродовље; ✱ Soldaten, ein Heer ~ опремити -ати, (на)оружати војнике, војску; von Kopf bis zu den Füßen gerüstet наоружан до зуба; es wird von allen Seiten gerüstet на све стране се оружају. 2. ein Haus ~ подићи -зати скеле за кућу. II *intr.* (h) 1. (zum Kriege) ~ спремати се, мобилисати, оружати се; alle Völker ~ сви се народи спремају, оружају. 2. поди(зати) -ћи скеле за кућу. III Rü'sten *n* = Rüstung 1. [Pflugsterz(e).]

Rü'ster¹ {pʁɛstɛr} [rüsten] 1. опремач. 2. ✱ =

Rü'ster² {pʁɛstɛr, pʁɛstɛr} [свн. ruzbaum] *f* 3d ✱ 1. брест *m*; langstielige ~ вез *m*, бели брест *m*. 2. = deutscher Ahorn.

Rü'ster... {pʁɛstɛr-, pʁɛstɛr-} в. Ulmen...: ~hecke *f* живица (и. ограда) од брестића; ~holz *n* брестовина *f*.

rü'stern {pʁɛstɛr-, pʁɛstɛr-} [Rüster²] а брестов.

Rü'ster...: ~pflanzung *f* брестик *m*, брешће *n* *coll.*; ~setzling *m* брестих.

Rü'st...: ~haus *n* ✱ оружница *f*, арсенал *m*; ~holz *n*: а) ✱ греда *f* за скеле; б) ✱ горњи сантрач *m*, завршник *m*.

rü'stlich {pʁɛstɪx} [свн. hrustik „урешен“; *rüsten] а 1. крепак, снажан, јак, *fam.* сиров; бодар, чио, жив; *adv.* крепко, снажно, чило. 2. ✱ опремљен, спреман, (на)оружан.

Rü'stigkelt {~stɪg-} *f* 3b крепкост, снага, *fam.* сировост, чилост, живост.

Rü'st...: ~kammer *f*: а) оружница; б) одељење *n* старог оружја; ~kiste *f* ✱ сандук *m* за пренос руде; ~loch *n* ✱ руна *f* на греди за зидарску скелу; ~meister *m* надзорник оружја; ~platz *m* ✱ опремиште *n*, вежбаиште *n*; ~saal *m* оружница *f*; ~stange *f* = ~baum

а; ~tag *m* припремни дан, дан припремања. Rü'stung {pʁɛstʊŋ} [свн. rustunga *f* „алат“; *rüsten] *f* 3b 1. спремање *n*; приправљање *n*; опремање *n*; оружање *n*, наоружавање *n*. 2. а) алат *m*, оруђе *n*, прибор *m*; б) = Baugerüst; с) ✱ (убојна) опрема, ратна спрема; оклоп *m*; die (völlige) ~ anlegen (потпуно) наоружати се.

Rü'st...: ~wagen *m*: а) ✱ пртљажна кола *n* *pl.*, кола за пртљаг; б) тарнице *f* *pl.*; ~zeug *n* алат (и *pl.*) *m*, справе *f* *pl.*, прибор *m*; ✱ скеле *f* *pl.*; направа *f*, машина *f*, stroj *m*; *bibl.* оруђе.

Ru'te {pʁʊt-} [свн. ruota] *f* 3b 1. прут *m*, палица; штап *m*; шибя; бич *m*; бичаље *n*, бичаљница; е-м Kinde die ~ geben дати детету прутем, ижицати дете прutom; *fig.* der ~ entwachsen sein не бити више ни под чијим надзором; *prov.* sich selbst e-e ~ auf den Rücken binden сам себи о злу радити. 2. = Meßrute; дужина од 3,77 *m*; die rheinländische ~ 10 (и. 12) стопа. 3. ✱ мушки уд *m*; ✱ пудра, пудро *n*, пуждра; weibliche ~ женски уд, секиљ *m*. 4. често = Angels, Leim-, Wünschel-, Zauberrute; ручица; остожје *n*. 5. ✱ реп *m* (лисице, вука, пса).

Ru'ten..., ru'ten... {pʁʊt-}: ~bündel *n* сноп *m* пруха; ~fischer *m* пецач; ~fischerei *f* пецање *n*; ~förmig *a* облика прута, прутаств; у облику прута; ~gänger *m* истраживач (воде, руда) помоћу чаробног прута (и); ~hieb *m* ударац прутем; ~lang *a* дужине прута; ~mann *m* = ~gänger; ~morchel *m* ✱ кнега *f*, блага губа *f*, вилина поган *f*, кнег(и)а *f*, краљница *f*, царица *f*; ~muskel *m* удни мишић; ~nerve *m* *pl.* удни живци; ~schläger *m*: а) = ~gänger; б) земљомерски помоћник; ~streich *m* = ~hieb; ~werk *n* прухе *n* *coll.*, плетер *m*; ~zaun *m* ограда *f* (и. плот) од пруха.

Ru'the'ne {pʁʊtɛn-} *m* 3a, Ru'the'nin {~enɪn} *f* 3c Русин-,ка, Рутен-,ка; Ru'the'nien {~enɪn} *n* 8a ● Рутенија *f* (део Галиције); ru'the'nisch {~enɪʃ} а русињски, рутенски, „малоруски“. rutsch {pʁʊt} I *intr.* = ratsch, wutsch, hui. II Rutsch *m* 2g 1. = Hui. 2. а) одроњавање *n*, обурвавање *n*; б) осулина *f*, бреголазина *f*, уљвина *f*, валоба *f*.

Ru'tsch... {pʁʊt-} [rutschen]: ~bahn *f*, ~berg *m* велика клизалица *f*, тоциљажка *f*; ~bahn (für gefälltes Holz) = Rutsche 2.

Ru'tsche {pʁʊt-} [срн. rutsche „литоца“; rutschen] *f* 3b. 1. = Rutsch II 2. 2. струга. 3. севн. = Fußbänkchen. 4. (бав.) = Schaukel.

ru'tschen {pʁʊt-} [срн.] I *intr.* (и и *s*) 15e 1. клизити, плазити, суљати се, осипати се, вуљати се, сроза(ва)ти се, обурва(ва)ти се, одроњавати се; о-, склизнути се, омаћи се; *prov.* тоциљати се, клизати се; Holz von e-m Berg ~ lassen снуштати дрво с бера; auf dem Hinteren ~ суљати се задњицом; ich ruschte mit dem Fuß нога ми исклизу, нога ми се омаче; der Wein rutscht gut вино клизи, вино се омиче; *fig. pop.* der kann mir den Buckel (ent)lang ~! може да ми пљуне под прозор! 2. *fam. fig.* aufs Land ~ тркнути у природу (и. на село); nach Berlin ~ тркнути до Бер-

лина; das Geld ~ lassen бити широке руке, трошити много; die Sache rutscht ствар одмиче, напредује; es rutscht damit то одмиче, напредује. II Ru'tschen *n*, Ru'tschung {pʁʊtʃʊn} *f* клижење, плажење, суљање, осипање, вуљање, срозавање, обурвавање, одроњавање, о-, с|клизнуће, склижај *m*.
 Ru'tscher {pʁʊtʃɐ} [rutschen] *m* 2l 1. суљач, суљало. 2. брза игра *f*, брз плес у $\frac{2}{4}$ такта.
 Ru'tsch...: ~fahrt *f* возња по великој клизалици; eine ~fahrt machen провозати се на великој клизалици; ~flache *f* лезница, површина клижења (и. суљања, вуљања) *v*. ~terrain; ~gewicht *n* = Laufgewicht.
 ru'tschig {pʁʊtʃɪç} [Rutsche] клизав, плазав, суљав, који клизи, плази, који се суља.
 Ru'tsch...: ~partie *f*: a) = ~fahrt; b) *fam.* мали излет *m*; wir haben eine ~partie nach ... gemacht тркнули смо до ...
 Ru'tte {pʁʊt} [срвн.] *f* 3b = Aalquappe.
 Rü'ttel... {pʁʊtɛl} [rütteln]: ~bewegung *f* драмање *n*; ~talk *m*, ~geier *m* = Turmfalk.
 rü'tteln {pʁʊtɛln} [срвн. ruteln] I *tr.* и *intr.* (h) 15f дрмати, дрмусати, продрм(у)сати, (про-)трести, труцкати (се); ет. ~, *intr.* an ет. (dat.) ~ дрмати, цимати што; е-п *derb* ~ und schütteln жестоко кога продрм(у)сати; са ознаком последице: j-p aus dem Schläfe ~ пробудити кога дрм(у)сањем, продрмати кога иза сна; *fig.* gerüttelt volles Maß мера вршком. II *intr.* лебдећи лепшати се. III Rü'tteln *n* драмање, дрмусање, цимање, трешење, трешња *f*, труцкање.
 rü'tten {pʁʊtɛn} [позносрвн.] *tr.* 15c дрмусати, цимати, јако дрмати; = zerrütten.
 Rü'tt|stroh {pʁʊt-} *n* = Wirrstroh.

S

S, s {ɛs} *n inv.* С, с.
 s за облике одређеног члана који се свршује на s: ins Leben = in das Leben у живот.
 's за *pron.* es: geht's nicht? (то) не иде?
 S. abr.: a) од Seite; b) од (ит.) San, Sant', San-)
 s. abr. = sieh(e): види, видети. [ta, Santo.)
 S̄auc. S. = Süden.
 sa! {zɑ, cɑ} [срвн.; *фр.] *int.* na!, де!
 Sa abr. = Summa.
 Sä'... {zɛ-} у слож. = Säe ... [сала, салон.]
 Saal {zɑl} [свн.] *m* 2d дворана *f*, дворница *f*,
 Saa'l... {zɑl-}: ~bau *m* велика дворница (и. дворана) *f*; ~einrichtung *f* уређење *n* дворане (и. дворнице, сале); ~kellner *m* конобар у дворани, келнер у дворници, у сали; ~theater *n* позориште у дворани; ~tür *f* врата *npl.* од дворнице (и. дворане, сале).
 Saar {zɑr} *f inv.* ●. die ~ Сара, Зара (француска и пруска река).
 Saa'r... {zɑr-}: ~becken *n* ● Сарски (и. Зарски) Басен *m*; ~brü'cken {~брү'кн} *n* 8g ● Зарбрикен *m*, Сарбрик *m*: ~wein *m* сарско (и. зарско) вино *n*.
 Saat {zɑt} [свн.; *sāen] *f* 3b / 1. сетва, сејање *n*; die ~ bestellen (по)сејати. 2. семе *n* (и *fig.*). 3. усев *m*, летина; die ~ steht schön у-

севи су добри.

Saa't... {zɑt-}: ~bestellung *f* сетва, седба, сејање *n*; ~bohne *f* боб сејанац *m*; ~feld *n* посејано поље; ~furche *f* усевна бразда; ~hanf *m* ● црнојка *f*; ~kartoffel *f* кромпир *m* за сетву; ~korn *n* семе за усев; ~krähe *f* ● врана гакуша; ~zeit *f* сетва, време *n* сејања.
 sä'bar {zɛbɑr} [säen] *a* (по)сејљив, који може бити (по)сејан, за сејање.
 Sa'bbat {zɑbɑt} [јевр. „мир, починак“] *m* 2g (код Јевреја) сабат, субота *f*, седми дан седмице, дан починка, празник; (код хришћана) недеља *f*.
 Sa'bbat..., sa'bbat... {zɑbɑt-}: ~feier *f* сабатна свечаност, празник *m* суботе; ~jahr *n* сабатна година *f*; ~lich {zɑbɑtlɪç} *a* сабатни, суботни, недељни; *adv.* (као) сабатом, као у суботу, недељом, сваке недеље; ~ruhe *f* сабатни починак *m*, суботни мир (и. починак) *m*, недељни одмор *m*; ~schänder(in) *f* м оскверњивач(ица) суботе (и. недеље); ~stille *f* = ~ruhe.
 Sa'bbel {zɑbɛl} итд. *m* 2l *pop.* в. Sabber итд.
 Sa'bber {zɑbɛr} *m* 2l *pop.* = Geifer бале *fpl.*
 Sabberei' {zɑbɛrɛi} *f* 3b 1. *pop.* = sabern III 1.
 sa'bbern {zɑbɛrn} (и sa'bbe(n)) I *intr.* (h) 15f 1. *pop.* балавити. 2. *fam. fig.* балавити, баљезгати, шљапутати, трућати. II *tr.* (и sich ~) балавити (се), у-, обалавити (се); sich voll ~ сав се убалавити. III Sa'bbern *n* 1. *pop.* баљављење. 2. *fam. fig.* баљављење, баљезгање, шљапутање, трућање.
 Sa'bber... {zɑbɛr-} ~latz *m*, ~tuch *n* опршњак *m*.
 Sä'bel {zɛbɛl, zɛb'ɛl} [слов.?] *m* 2l сабља *f*; mit dem ~ rasseln звецкати сабљом.
 Sä'bel..., sä'bel... {zɛbɛl-}. ~bajonett *n* × тесак *m*, бајонет *m*; ~beine *n pl.* криве ноге *fpl.*, ноге искривљене у поље, пекарске ноге; ~beinig *a* *fam.* кривоног, пекарских ногу, † егав; ~bohne *f* ● турски боб *m*; ~duell *n* двобој *m* сабљом; ~fisch *m* = Schwertfisch; ~förmig *a* сабљаст, облика сабље; ~gehenk *n* × кајас *m* за сабљу; ~haft {zɛbɛlhɑft} *a* = ~förmig; ~hieb *m* удар(ац) сабљом; ~ig {zɛbɛlɪç} *a* = ~haft; ~koppel *f* × кајас *m* за сабљу; ~korb *m* × браник на сабљи; ~n {zɛbɛln} *tr.* 15f (по)сећи сабљом; ~raßler {~pɑslɛr} *m* 2l звецкало *n* сабљом; ~quaste *f* темњак *m*; ~regiment *n* влада(вина) *f* сабље; ~scheide *f* канија (од) сабље, корице *fpl.* (од) сабље; ~tasche *f* × тарчуг *m*, кулучкеса, хусарска торбица која виси изнад сабље.
 Sabi'ner {zɑbɪnɐr} [лат.] *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c *antiq.* Сабинањин-ка; der Raub der ~innen отмица Сабинанки.
 Sabota'ge {sɑbɔtɑʒ, zɑ-} *f* 3b (б. *pl.*) саботаж (намерно ошљарење, намерно квариње). [2g¹ (б. *pl.*) сахарин *m*.]
 Sachari'n {zɑxɑrɪn}, аус. Sacchari'n {-} [гр.] *n*
 Sacha'rja {zɑxɑrjɑ} *m* 8b *bibl.* Захарије.
 Sa'ch..., sa'ch... {zɑx-}: ~bemerkung *f* иримедба о (некој) ствари, стварна примедба (и. напомена); ~beschädigung *f* оштећење *n* (и. оштета, квар *m*) ствари (и. предмета); ~beweis *m* стварни (и. материјални) доказ;

Зdienlich *a* погодан, подесан, повољан, користан, пробитачан.

Sa'ch {зэх} [свн.] *f* 3b 1. ствар; питање *n*, предмет *m*; а) abgekartete ~ удешена ствар; die ~ ist die... ствар је у томе...; das ist Ihre ~ то је Ваша ствар, то се Вас тиче; das ist eine andere ~ то је друга ствар, то је друго; das ist e-e ~ für sich то је ствар за себе; то је нешто посебно; ich höre schöne ~n von dir *fam.* лепе ствари чујем (и. слушам) о теби; er weiß noch ganz andere ~n и друго што-шта зна он; b) са *prp.*: ich muß wissen, was an der ~ ist (ја) морам знати шта је у ствари (и. од питања, од предмета); zur ~! на ствар! уп. 3. 2. ствар; одело *n*; намештај *m*; meine ~n sind noch nicht angekommen моје ствари нису још стигле (и. приспеле); die ~n müssen zur Post ствари (тј. писма, свежњеве итд.) морају (да иду) на пошту; seine sieben ~n packen, verlieren в. Siebensachen. 3. *fig.* ствар; ich liebe es nicht, mich in fremde ~n zu mischen (ја) не волим да се мешам у туђе ствари; seine ~n stehen schlecht његове ствари (и. његови послови) стоје траљаво; mit j-m gemein(schaftlich) ~ machen радити заједнички с ким, удружити се с ким; so steht die ~ тако ствар стоји. 4. спор *m*, парница; in ~n (des) N.N. wider... по спору Н.Н. против... 5. в. unverrichtet. [стварчица *f*. 1]

Sä'chelchen {зэхлхчн} *n* 2l (*dim.* од Sache) *f* **Sa'ch...**, **sa'ch...** [Sache]: ~klärung *f* (*opp.* Worterklärung) стварно објашњење *m*, објашњење ствари (и. чињеница); ~fällig *a* на основу судске пресуде изгубљен; ~führer *m*: а) пословођа; пуномоћник; заступник; б) = ~walter; ~gedächtnis *n* памћење (за) ствари, памћење чињеница (и. за чињенице); ~gemäß *a* сагласан (и. саобразан) са стварношћу, који одговара чињеницама; користан; ~kenner(in *f*) *m* познавалац -ица ствари, стручњак; ~kenntnis *f*, ~kunde *f* познавање *n* ствари (и. чињеница); mit ~kenntnis познавајући ствар, с познавањем ствари; ~kundig *a* стручан, који познаје ствари; ~lage *f* стање *n* ствари; bei der gegenwärtigen ~lage при садањем стању ствари, како прилике сада стоје.

Sä'chlein {зэхлхчн} *n* *dim.* од Sache стварчица *f*. **sa'chlich** {зэхлхч} [Sache] *a* стваран, -ни.

sä'chlich {зэхлхч} [Sache] *a* *gr.* средњи, средњег(а) рода. [стварност.]

Sa'chlichkeit {зэхлхчкхт} *f* 3b (в. sachlich)

Sa'ch...: ~recht *n* стварно право; ~register *n* = Inhaltsverzeichnis.

Sa'chse {закс} [свн.; *Sachs] *m* 3a, **Sä'chsin** {зексйн} *f* 3с Саксонца, -ка.

Sa'chsen {заксн} *n* 8g Саксонска *f*.

Sa'chsen... {заксн-}: ~gänger *m* *pl.* радници

Шлезиије или Пољске који траже рада у Саксонској; ~klasse *f* = саксонски тип *m*; ~Koburg(-Gotha) *n* кнежевина *f* Саксен-Кобург (-l ота); ~land *n* Саксонска *f*; ~spiegel *m* саксонско право (и. огледало) *n*. [саски. **sä'chsich** {зексчш} [Sachse(n)] *a* саксонски, **sa'cht** {зэхт}, ~e {~} [дн. = sanft] 1 *a* лаган, тих. II *adv.* (по)лагано, тихо, полако, понајлак, натенане; ~e! полако!, полагано!; *fam. dim.* ~chen {~чн} *adv.* полагачке, полагигано.

Sa'ch..., **sa'ch...**: ~verhalt {фхрхалт} *m* 2g (б. *pl.*), ~verhältnis *n* стање *n* ствари, како ствари стоје; den ~verhalt offen sagen и. klarlegen казати (и. рећи) шта је у ствари; ~verständig *a* = ~kundig; ~verständig(e)r *m* стручњак, вештак; ~verzeichnis *n* = Inhaltsverzeichnis; ~walter *m* бранилац, адвокат; ~wörterbuch *n* речник *m* ствари.

Sa'ck {зэк} [свн.; лат. saccus; *семитски] *m* 2d 1. џак, врећа *f*; ~(voll) Korn џак (пун) жита, врећа (пуна) жита; *bibl.* im ~ und in der Asche Buße tun и. in ~ und Asche trauern кајати се, коротовати с џаком и пепелом; ~ inklusive ~ са џаком, са врећом; *fam.* voll sein wie ein ~ бити трештен пијан; die Katze aus dem ~ lassen упустити ствар; *fig.* j-n im ~ haben имати кога у џепу; Lachen und Weinen in einem ~ haben смејати се и плакати у исто време; j-n in den ~ stecken надби(ја)ти кога; в. Esel 1, Katze 1, Pack 3, Rosine 1. 2. џеп; торба *f*; кеса *f*. 3. ☉ кеса *f*. 4. џак, хаљина *f* без струка; das Kleid macht e-n ~ хаљина прави кесу. 5. = Sackgasse. 6. *fam. fig.*: а) трапав дебело; б) лоха *f*, фаћкалица *f*.

Sa'ck..., **sa'ck...** {зэк-}: ~artig *a* кесаст, врећаст, у виду џака; ~bahn *f* ☐ крак *m* железнице; ~band *n* 2a врпца *f* (од) џака, врпца (од) вреће.

Sä'ckchen {зекхчн} *n* 2l (*dim.* од Sack) џачић *m*, џакче, врећица *f*; џепић *m*, џепче, кесица *f*.

Sä'ckel {зеккл} [свн.] *m* 2l (*dim.* од Sack) 1. = Säckchen. 2. кеса *f*, благајна *f*, каса *f*.

Sä'ckelmeister {зеккл-} *m* *prov.* благајник.

sa'cken {зэкчн} [Sack] 15a I *tr.* 1. метнути -ати у џак(ове), напунити у врећу, -е. 2. = sacken.

II *sich* ~: а) (на)правити кесу (и. боре); б) градити хорсокак, завршавати се у хорсокак. **sa'cken** {~} [дн: senken]; *sich* ~ и *intr.* (s) 15a слеђи се, -гнути се, -гати се, угнути се, угнати се. [вити (и. утопити).]

sä'cken {зекчн} *tr.* 15a (с)везати у џак и уда-
sa'cker! {зэкчр} [фр. sacre] *int.* и ~lo't! {~лџт}, ~me'nt! {~мент} [Sakrament] сто му мука! ао мучицу му!

Sa'ckerlö'ter {закрлџчтр} *fam.*, **Sa'ckermē'nter** {закрментр} *fam.* *m* 2l ђаво од човека.

Sa'ck..., **sa'ck...**: ~förmig *a* облика џака, врећаст, у облику вреће; ~garn *n* ☐ = ~zwirn; ~gasse *f* хорсокак *m* (и *fig.*); *fig.* in eine ~gasse geraten дотерати у хорсокак; ~geschwulst *f* ф кесаст оток *m*; ~grob *a* *fam.* прост као пасуљ, врло груб; ~hüpfen, ~laufen *n* скакање у џаку, идење (и. трчање) у џаку. **Sä'cklein** {зеклхчн} *n* 2l = Säckchen.

Sa'ck..., **sa'ck...**: ~leinen *n*, ~leinwand *f* нлатно *n* за џакове, дебело грубо платно, саргија;

Leinen *a* од платна за џакове, од дебелог грубог платна. [Säckelmeister.]

Sä'ckler {зэкл'р} *m 2l jн.* кесар, торбар; *и =*

Sa'ck..., **sa'ck...**: **~linnen** *n* = **~leinen**; **~paletot**

m ортач (и. капут) без струка; **~pfeife** *f*

гајде *f pl.*; **~pfeifer** *m* = Dudelsackpfeifer; **~**

pistole *f* цепни пиштољ *m*, пиштољ за цеп;

~siede *grob a* (и *adv.*) прост(о) као пасуљ,

врло грубо(о); **~träger** *m* носач (џакова, вре-

ћа); **~tuch** *n*: **a**) = **~leinwand**; **b**) = Taschen-

tuch; **~überzieher** *m* = **~paletot**; **~voll** *m*:

ein ~voll: **a**) (пун) џак, (пун)а, -у) врећ|а, -у,

b) *fig.* пун џак, пунуврећу, пуно; **~weise** *adv.*

на џакове, на вреће, џаковима, врећама; **~**

zwirn *m* ☞ **~** *debeo* *конац*.

Sadduzäe'r {задуцэ'р} [јевр.] *m 2l rl.* Садукејац;

sadduzä'ich {~цэиш} *a rl.* садукејски.

Sa'de|baum {зэд'-} [из лат. Sabiner(kraut) ☞

сомина *f*. [Sämaschine.]

Sä'e... {зэ'-}: **~mann** *m* сејач; **~maschine** *f v.*

sä'en {зеч'н} [свн.] *I tr., intr. (h) 15a* (по)сејати.

II Sä'en *n* сејање.

Sä'er {säen} *m 2l, ~in* {~јн} *3с* сејач, -ица.

Sä'e...: **~tuch** *n* прегача *f* за сејање, сејачка

торба *f*; **~zeit** *f* = Saatzeit.

Sa'llian {заф'иан, заф'иан} [☉ Saffi, град у Ма-

року] *m 2g¹* сафијан (фина, обојена козја ко-

жа); **~bereiter** *m* = **~fabrikant**; **~bereitung** *f*

прављење *n* сафијана; **~einband** *m 2f* повез

у сафијану; **~fabrik** *f* фабрика (и. творница)

сафијана; **~fabrikant**, **~gerber**, **~macher** *m*

фабрикант, творничар, израђивач сафијана;

~papier *n* сафијанск|а(-и) хартија *f* (и

папир *m*).

Safflor {заф'лор} [афр. saflor; староит. asfiore;

*ар. usfür] *m 2g¹* дивљи шафран; **~rot** *n* ☞

картамин *m*.

Sa'fran {заф'ран, заф'ран} [срвн.; фр.; *ар. za-

farān (*перс. safrā „жут“) *m 2g¹* шафран;

mit ~zubereiten и. **färben** (на)шафранити,

(о)бојити шафраном.

Sa'fran..., **sa'fran...** {зф'-}: **~farbe** *f* шафранова

боја, боја шафрана; **~gelb** *a* жут као ша-

фран; **~geib** *n* шафраново жут(ил)о; **~pflanze**

f ☞ шафран *m* (биљка); **~pflanzler** *m* шафра-

нар, садилац шафрана; **~pflanzung** *f* ша-

франиште *n*.

Saft {заф'т} [свн.] *m 2d 1.* сок; **voll ~** сочан,

пун сока. **2. fig.** сочност *f*, укус, сила *f*,

снага *f*; **weder ~ noch Kraft haben, ohne ~**

und Salz sein: **a**) бити без икаква укуса, **b**)

fig. немати никакве снаге (и. јанине). **3.** (и

Sä'ftchen {зэф'тх'н} *eingedickter ~* густ сок.

Saft... {заф'т-}: **~behälter** *m* = Honigbehälter;

~blau *n* биљне плаво, лакмусово плаво.

Sä'ftchen {зэф'тх'н} *n 2l dim.* од Saft (в. тамо 3).

Saft...: **~fülle** *f* обиље *n* сок(ов)а; **~gang** *m*,

~gefäß *n* ☞ сочни суд *m*, суд за сок(ове); **~**

grün *n* биљне зелен(ил)о. [мастан, скаредан.]

sa'ftig {заф'тх'х} *a 1.* сочан (и *fig.*). **2. pop. fig.**

sa'ftigkeit {~кх'т} *f 3b 1.* сочност. **2. pop. fig.**

масност, скаредност.

Saft..., **sa'ft...**: **~leer**, **~los** *a* без сока, бесочан;

~losigkeit *f* бесочност, немање *n* сока, *fig.*

бесочност, бљутавост, сухота; **~reich** *a* пун

сока, богат соком, сочан.

Säg... {зэ'к-} = Säge...

sa'gbar {зэ'кбар} [sagen] *a* исказан, (ис)кажљив,

који се може казивати (и. рећи), за кази-

вање; **es ist nicht ~, wie...** неисклазно је ка-

ко..., не може се казати како...

Sä'ge {зэ'г} [свн.; *sagen] *f 3b 1.* казивање *n*.

2. глас *m*; **es geht die ~, daß...** говори се да...,

прича се да...; **die allgemeine ~ geht, daß...**

проноси се глас уопште да..., уопште се при-

ча да... **3.** кажа, прича, гатка, бајка.

Sä'ge {зэ'г} [свн.; *sägen] *f 3b* тестера, пила.

Sä'ge..., **sä'ge...** {зэ'г-}: **~blatt** *n* сечиво (и.

лист) тестере (и. пиле), тестера *f*, пила *f*; **~**

block *m* комад (и. пан) за тестерење; **~bock**

m ногари *m pl.*, козе *f pl.*, **~fisch** *m* ☞ тесте-

рача *f*; **~förmig** *a* тестераст, облика тесте-

ре; тестераст, зупчаст; **~gatter** *n* рам *m* пи-

ланске тестере; **~gestell** *n* оквир (и. рам) *m*

тестере; **~lohn** *m* пиларина *f*, тестерарина

f, стругарина *f*; **~maschine** *f* машина (и.

строј *m*) за тестерење, стругачица; **~mehl**

n струготине *f pl.*, пиљевина *f*; **~mühle** *f*

стругара, пилања; **~müller** *m* стругар, пилар.

sa'gen {зэ'г'н} [свн.] *I tr. i intr. (h) 15a 1.* ка-

з(ив)ати, рећи; **a**) **er sagte...** он рече...; **ich**

sage (ја) кажем, (ја) велим; **sag' ich** кажем,

велим; **ich will nichts gesagt haben** ја нисам

ништа казао; **smatrajmo da** (ја) нисам ништа

рекао; **da kann man wohl ~...** гу (и. на то) се

може лепо рећи...; **kein Wort ~** ни речи не

рећи, ни речи не каз(ив)ати; **Sie mögen ~,**

was Sie wollen можете рећи (и. казати) шта

хоћете; **das sagt man nicht** то се не казује,

то се не каже; **ich kann dasselbe von mir ~**

могу исто о себи рећи (и. казати); **was wird**

man dazu ~? шта ће се на то рећи?; **was ich**

~ wollte шта сам хтео рећи; поводом; шта

хтедох рећи; **was Sie ~!** (та) шта (ми) ка-

жетел! (та) шта (ми) велител!; **das muß man ~**

то се мора рећи (и. казати); **das kann ich**

nicht anders ~ друкче не могу рећи; **es ist**

nicht zu ~ (и. **es läßt sich nicht ~**), **was in mir**

vorging не може се рећи шта се збило у ме-

ни; **das brauchen Sie mir nicht zu ~** немате

потребе да ми то кажете; **was wollen Sie**

damit ~? шта хоћете да кажете тим?, шта

хоћете тим рећи?; **das ~ Sie so** то Ви само

тако кажете; **wie man zu ~ pflegt** као што

се обично каже; штоно реч; **b**) **er ist reich,**

wohlhabend, wollte ich ~... он је богат, иму-

ћан, хтедох рећи; **sie ist nicht schön, ich kann**

sogar ~, sie ist häßlich... она није лепа, могу

чак шта више рећи, она је ружна; **wenn ich**

so ~ darf ако смем тако рећи (и. казати, та-

ко да кажем, да рекнем); **c**) у *p. p.* **er ist**

offen gesagt — **ein Spitzbube** он је — отво-

рено речено — мангун; **im Vertrauen** (и. **streng**

unter uns) **gesagt** у поверењу (строга међу

нама) речено; међу нама буди речено; **bei-**

läufig gesagt узгред речено; **wie gesagt** као

што рекох, као што је речено; **richtiger ge-**

sagt тачније речено; **gesagt, getan, и. so ge-**

sagt, so getan речено учињено; **er ist wohl-**

habend, ja, es ist wohl nicht zuviel gesagt,

reich... он је имућан, па није ни сувише речено, богат; das Gesagte bleibt unter uns речено остаје међу нама; d) j-m Dank ~ захвалити (се) кому, рећи (и. казати) кому хвала; auf alles et. zu ~ wissen знати (и. умети) на све (не)што рећи; er sagt nur so он само тако каже; mit Erlaubnis zu ~ с (вашим) допуштењем да кажемо (и. да рекнемо); Sie können von Glück ~ Ви знате шта је срећа; seine Meinung über et. (acc.) ~ каз(ив)ати (и. рећи) своје мишљење о чему; gute Nacht ~ рећи лаку ноћ; das will ich nicht gesagt haben (ja) нисам тако мислио што сам рекао; nun sag' noch einer, ich habe Glück! па нека ми неко још каже да (ја) имам среће! e) ca lassen: ~ lassen поручи(ва)ти, казати; ich habe mir ~ lassen да... речено ми је да...; чуо сам да кажу да...; lassen Sie sich et. ~ верујте ми; послушајте ме; lassen Sie sich (dat.) das gesagt sein примите то к знању!; es sich (dat.) nicht zweimal (и. lange) ~ lassen не чекати да му (и. јој, им) се двапут каже (да му се дуго говори). 2. каз(ив)ати, заповедити; Sie haben mir nichts zu ~ Ви немате ништа да ми казујете; er hat in dem Hause viel zu ~ негова се много слуша у кући; er läßt sich nichts ~ он не да ништа да му се каже; он неће никога да слуша. 3. рећи, значити; was will das ~? шта ће то рећи?, шта то значи?; das will schon et. ~ то већ нешто казује; то већ нешто значи; (das) hat nichts zu ~ то није ништа; то не значи ништа; das will viel ~ то много значи. II Sa'gen п казивање. sa'gen {зџгн} [свн.] i tr. 15a intr. (h) 1. тестер(са)ти, пилити, стругати. 2. fig.: a) тестер(са)ти, стругати; б) стругати; млатарати; c) стругати, хркати. 3. gesä'gt {гзџкт} р. р. тестераст, зупчаст. II Sa'gen п тестерење, тестерисање, стругање.

Sa'gen..., sa'gen... {зггн-} [Sage]: ~forschung f испитивање п кажа, истраживање п гатки; ~geschichte f прича, гатка; ~haft {зггнхфт} а који припада кажи, (као) из каже, (као) из гатке, (као) из приче; ~kreis m циклус кажа; ~kunde f наука о кажама (и. причама, гаткама), митологија; ~reich а богат кажама (и. причама, гаткама); ~reich n = Märchenwelt.

Sa'gen/schmied {зџгн-} m тестераст, пилар. Sa'gen/zeit f доба п кажа, време п гатки, бајки. Sä'ger {зџгп} m 2l тестераш, стругар. Sä'ge...: ~schmied m = Sägenschmied; ~späne m pl. струготине f pl., пиљевина f; ~stamm m стабло п за тестерење, дебло п за пиљење (и. стругање); ~taucher m северни гњурац; ~werk п стругара f, пилана f; ~zahn m зуб тестере.

Sa'go {згг} [малајски „хлеб“] m caro; deutscher ~ бели саго; ~baum m, ~palme f сагово дрво п, саго палма; ~mehl п брашно од сага; ~suppe f јуха (и. чорба) од сага (и. са) sah {за} impf. ind. од sehen. [сагом.] Sahara {зххара, захара} [ар.] f inv.: die (Wüste) ~ (пустиња) Сахара.

sa'he {згг} impf. conj. од sehen. [руп m.] Sa'hne {згн} [дн.] f 3b (б. pl.) кајмак m, ско-

sa'hnen {~н} 15a I tr.: die Milch (ab-) ~ ски|дати ~нути кајмак (и. скоруп) са млека. II intr. (h) (на)пунити кајмаком (и. скорупом).

Sa'hnen..., sa'hnen... {зггн-}. ~haltig а са кајмаком, са скорупом, кајмаковит, скоруповит; ~händler(in f) m кајмакар(ка), скорупар(ка), трговац, -киња кајмаком; ~käse m. а) сир од кајмака, скорупни сир; б) мастан сир; ~kuchen m колач с кајмаком; ~reich а кајмаковит, скоруповит, са много кајмака (и. скорупа); ~topf m лонац за кајмак (и. скоруп).

sa'hnig {згггх} а кајмаковит, скоруповит, Sai'bling {згггггн} [Sa'mling] m 2g¹ ~ jn. (Salmo salvelinus) златуља f алпска.

Saiso'n {сездн, з~} [фр.] f 6i сезона (време, доба); stille (и. tote) ~ мртва сезона; жарки дани m pl., Илински дани m pl.; ~karte f сезонска карта.

Sai'te {згггггг; hom. Seite} [свн.: Sei(l)] f 3b 1. жица, струна; besponnene ~ оплетена жица (и. струна). 2. fig. gelindere ~n aufziehen в. gelind 2; seine ~n (zu) hoch spannen (по)дићи (сувише) дурбин. 3. жица, нит.

Sai'ten... {згггггг-}: ~bezug m ~ жице f pl.; ~halter m жичник, хордар; ~instrument п инструменат m са жицама; ~klang m звук жица; звук струна; ~macher m жичар, струнар, израђивач жица (и. струна); ~spiel n: а) = ~instrument, лира f, харфа f; б) свирање на инструменту са жицама, свирка f (и. звуци m pl.) лире.

sai'tig {згггггг} а са жицама, са струнама; у слож. sieben ~e Leier седмочијна лира, лира са седам жица. [света тајна f.]

Sakrame'nt {закрамѐнт} [срвн., лат.] n 2g rl. sakramenta'l {~ентал}, sakrame'ntlich {~лџх} а rl. светотајни, свт. тајне (gen.). [ница f.]

Sakrame'nt/häuschen {~ент-} п дарохранил- Sakrista'n {закрѝстан} [срлат.] m 2g¹ rl. црквеник, клисар. [зница.]

Sakristei' {~тач} [срлат.] f 3b rl. црквена р- Säkula'r/feier {зекулар-} [лат.] f вековна свечаност, стогодишњица, прослава.

säkularisie'ren {~ларизѝрн} [срлат.] I tr. 15g посветовити, -љавати, учинити световним (и. мирским). II Säkularisie'ren n, Säkularisie' rung f посветовљавање, -ење.

Sä'kulum {зекулум} [лат.] n 6k век m, столеће. Sa'l'... {зал-} [дн. pop. од *Selb-ende] у слож. на пр. Salzband, ~leiste. [Salweide.]

Sa'l'... {~} [свн.; *лат. salix] у слож. на пр. ...sal' {~зал} f 2i и 2g у слож. на пр. Drangsal, Mühsal.

Salama'nder {заламандр} [срвн.; гр. salama'ndra f; *перс. samandar] m 2l 1. ~ даждевњак. 2. дух ватре. 3. [Salomon, академски судија у Бону 1840—1850] саламандер (искапливање чаша у чију част уз трипут и по трократном тарењу и. ударању чаша о сто и. по столу); е-т е-п ~ reiben напијати кому саламандром.

Salama'nka {заламанка} [шп.] n 8g Саламанка f шпанска област, и варош. [ма f.] Sala'mi {залами} [ит.] m и f 6i, ~wurst f сала-

Sa'lamis {заламџс} [гр.] *n* 8g ● Саламина *f* (грчко острво).

Salä'r {залер} [фр.] *n* 2g¹ плата *f*, плаћа *f*.

salarie'ren {заларир'н} *tr.* 15g плаћати, да(ва)-ти (acc.: dat.) плату.

Sala't {залат} [срвн.; фр. *f*; ит. *insalata f* „посољено“] *m* 2g 1. салата *f*; den ~ verlesen (zurechtmachen) отребити ((на)правити) салату; *fat. fig.* da haben wir den ~! ето нам! 2. ☼ = Lattich.

Sala't..., sala't... {~ат-}. 2artig *a* налик на салату, салатаст; ~beet *n* салатна леја *f*, леја са салатом; ~bohne *f* пасуљ *m*; ~gabel *f* виљушка за салату; ~kopf *m* главица *f* салате; ~korb *m* корпа *f* за салату; ~schüssel *f* здела (и. чинија) за салату.

Salba'der {зџлбад'р} [нвн.] *m* 2l прчвар; шљапутало, трућало, лупетало.

Salbaderei' {зџлбад'ра} *f* 3b шљапутање *n*, трућање *n*, лупетање *n*.

salba'dern {зџлбад'рн} *intr.* (h) и *tr.* 15f шљапутати, лупетати, трућати.

Sal'l'band *n* 2a. а) руб *m*, окрајак *m* (чохе); б) ☼ окорак *m*, између жице и јаловине танак раздвојни слој различног камена.

Sal'be {зџлб'е} [свн.] *f* 3b 1. *phm.* маст. 2. миришљава маст, помада; миришљаво уље *n*; миро. 3. а) ☼ маст; б) ☼ мазиво *n* за подводни део брода; с) (и das Salb) маст, мазиво *n*. [f 3b ☼ жалфија *f*.]

Salbei {залбџ, зџлбџ} [лат. *salvia f*] *m* 2g¹ и. I sa'lben {зџлб'н} [свн.; *Salbe] I *tr.* 15a 1. (на)мазати мирисним мастима. 2. помаз(ив)ати миром, миропомаз(ив)ати; der Gesalbte des Herrn Господов миропомазаник; *fig.* gesalbt избран (zu: за). 3. балсамовати. 4. (на)мазати; подмаз(ив)ати; *fig.* j-p ~, и. j-m die Hände ~ подмаз(ив)ати код кога, подмитити кога.

II Sa'lben *n* = Salbung 1.

Sa'lben..., salben... {зџлб'н-}. ~büchse *f* кутија за маст, кутија од масти; 2haft {зџлб'нхџфт} *a* налик на маст, у виду масти; ~krämer *m* трговац мастима. [зан.]

sa'llicht {зџлбџхт} ☼, sa'lbig {зџлбџх} *a* нама-I Sa'l'b öl {зџлп-} *n* *pl.* cath. миро.

Sa'l'bung {залбџн} *f* 3b 1. мазање *n*, подмазивање *n*; миропомаз(ив)ање *n*, помаз(ив)ање *n*. 2. *fig.* подмазивање *n*, дирање *n*; *por.* фарбање *n*, фразе *f* *pl.*

sa'l'bung... {зџлбџн-с-}. ~reich, ~voll *a, adv.* са пуно заноса који мирише на миро, поповски занос[ан]-но. [f, дворничца *f*.]

Sä'l'chen {зелх'н} *n* 2l (dim. од Saal) двораница

saldie'ren {зџлди'рн} [ит.] I *tr.* 15g ☼ e-e Rechnung ~: а) изравнати (и. закључити) рачун, салдирати, б) измирити (остатак) рачун(а).

II Saldie'ren *n*, Saldie' rung *f* изравнање, измирење, салдирање.

Sa'l'do {зџлдо} [ит.] *m* 6i и (аус. само) 6k остатак (рачуна), салдо, *fat.* кусур.

Sa'l'do... {зџлдо-}. ~betrag *m* износ остатка рачуна; ~gut[haben] *n* отписни остатак *m* (рачуна), остатак за отписивање; ~rest *m* остатак (рачуна); ~übertrag *m* пренос остатка (рачуна), пренос салда; ~vortrag *m* пре-

несен(и) остатак (рачуна); ~wechsel *m* ме-ница *f* за остатак (рачуна).

Sa'lep {залџп} [ар. *sahleb*] *m* 6i и *phm.* салеп.

Sa'lier {зали'р} [лат.] *m* 2l 1. *antiq.* салијевац (Марсов свештеник). 2. [н.] (и ~in {~џн} *f* 3c) Саљан[ин], -ка. [солански радник.]

Sali'ne {залин'е} [лат.] *f* 3b солана; ~arbeiter *m* I sa'lish {залиш} [Salier 2] *a* сали(и)ски; die ~en Franken *n* *pl.* салиски Франци; Salisches Gesetz Салиски закон. [*pl.*] ☼ салицин *m*.]

Salizi'n {залицин} [лат. *salix* „врба“] *n* 2g¹ (б.)

Salizy'l {~цул-} [лат.-гр.; *Salizin] *n* 2g¹ (б. *pl.*) салицил *m*.

Salizy'l... {~ул-}. ~säure *f* салици(и)ска киселина; ~watte *f* салицилска вата.

Sa'l'leiste *f* горњосаксонски = Salband *a*.

Salm' {зџлм} [срвн., лат., *келт.] *m* 2g ☼ = Lachs.

Salm' {~} *fat.* [свн.; *Psalm] *m* 2g = Psalm; *fat. fig.* langer ~ дугачка лакрдија (уп. Litanei)

Saimiak {зџлмџк, зџлмџк} [лат. *sal(ammon)ia-cus*] *m* 2g¹ ☼ нишадор; ~geist, ~spiritus *m* течан нишадор.

Sa'l'mling {зџлмлџн}, Sä'l'mling {зелмлин.} [Salm'] *m* 2g¹ = junger Salm = junger Lachs.

Sa'l'omo {заломо} [јевр.] *m* 8b (*gen.* често: Salomo'nis {заломонџс} *pl.* и Salomo'ne {зџломон'е} Соломон (краљ израиљски) (и *fig.* = weiser König); *bibl.* die Sprüche *m* *pl.* ~nis Соломонове изреке *f* *pl.*; die Weisheit ~nis Соломонова мудрост; das Hohelied ~nis Песма над песмама. [ломонски.]

salomo'nisch {заломонџш} *a* Соломонов, со-I Salo'n {зџлџн} [фр.] *m* 6i салон.

salo'n'fähig *a* способан да уђе (и. да буде при-мљен) у салон (и. у друштво).

Saloni'ki {залонџки} *n* 8g ● Солун *m*.

Salo'n... {зџлџн-}. ~mensch *m* салонски човек; ~wagen *m* ☼ салонска кола *n* *pl.* [lässig.]

saio'pp {зџџџп} [фр.] *a*: а) прљав; б) = nach-I Salpe'ter {зџлпџт'р} [срлат. *sal petrae*] „со камена“] *m* 2l (б. *pl.*) шалитра *f*; et. mit. ~ überziehen и. ~ bilden an (и. in) et. (*dat.*) превући -лачити што шалитром.

Salpe'ter..., salpe'ter... {~џт'р-}. 2artig *a* шалитраст, налик на шалитру; ~auflösung[раствор] *m* шалитре; ~bildung *f* стварање (и. образо-вање) *n* шалитре; ~erde *f* *geol.* шалитрена земља; ~erzeugung *f* стварање (и. грађење, образовање) *n* шалитре; ~fabrik *f* шалитрана; ~fraß *m* ☼ пропадање *n* зидова, нагри-зање *n* шалитром; ~gas *n* ☼ шалитрени гас (и. плин) *m*; ~grube *f* шалитрокоп *m*, мајдан *m* шалитре; 2haltig *a* шалитровит, са шалитром; ~hütte *f* шалитрана.

salpe't(e)rig {зџлпџт'рџх} *a* шалитраст; шалитрени; ~e Säure азотаста киселина.

Salpe'ter..., salpe'ter...: ~plantage *f* (вештачко) шалитриште *n*; 2sauer *a* шалитрокисео, нитратисан; 2saures Salz шалитрина кисела со *f*, нитрат *m*, азотат *m*; ~säure *f* ☼ шалитрина киселина; ~sieder *m* израђивач шалитре, радник на изради шалитре; ~siederei' *f* пречишћавање *n* шалитре; шалитрана,

творница шалитре; ~wasser *n* шалитрена вода *f*.

Sa'lto {зэлто} [ит. „скок“] *m* 6i, ~mortale {~мортал} *m* 6i (*pl.* и Salti mortali {~ти ~тэлц}) салто мортале, мртвачки скок, опасан скок.

Salu't {залут} [фр., *лат.] *m* 2g X, = поздрав; ~schießen поздравити ~лати пуцањем (из топа, топом).

salutie'ren {залутирен} I *tr.* и *intr.* (h) 15g. a) = Salut schießen; b) (mit dem Säbel) поздравити, ~лати (сабљом), салутирати. II Salutie'ren *n* поздрав(љање *n*) *m*, салутирање.

Salu't...{~ут-}: ~schießen *n*, ~schüsse *m* *pl.* X, = поздравно пуцање, поздравни пуцњи.

sa'lve¹ {зэлве} [нвн.; *лат.] *int.* здраво (да си)!

Sa'lve² {~} [фр., *лат. в. salve¹] *f* 3b X, = плотун *m*; e-e ~ geben опалити плотун.

Salvei' {зэлвэ} *m* 2g¹ *i.* *f* 3b = Salbei.

Sa'lven schießen {зэлвен} *n* плотунско гађање, плотунско пуцање.

salvie'ren [нвн.; *срлат.] *tr.* и *sich* ~ 15g. (sich) ~ спасавати (се), спасти (се); ☞ *sich* ~ o-безбеђивати се, -дити се.

Sa'lzweide {зал-} *f* врба.

Salz {зэлц} [свн.; лат. sal] *n* 2g 1. со *f*; e-n Scheffel ~ mit j-d essen (по)јести товар соли с ким. 2. ☞ со *f*; ~e *pl.* соли. 3. *fig.* со *f*, зачин *m*.

Sa'lz..., sa'lz... {зэлц-}. ~abgabe *f* = ~steuer; ~ader *f* жица соли, сона жица; ~amt *n.* a) одељење за со; b) управа *f* солана; ~arbeiter *m* (радник) солар; ~art *f* врста соли; ~artig а налик на со, соласт; ~bad *n* слано купатило, купатило са сољу, морско купатило; ~bereitung *f* прављење *n* соли, производња соли; ~bergwerk *n* рудник *m* соли, сољаник *m*; ~beschreibung *f* опис(ивање *n*) *m* соли; ~bildend а солотворни, који ствара соли(ли), који образује соли(ли); ~bildung *f* образовање *n* (и. производња, грађење *n*) соли; ~blumen *f* *pl.* сони цвет *m*; ~brezel *f* слана переца, переца са сољу; ~brühe *f*: a) слана чорба, слана вода, расол *m*; b) саламура; ~brunnen *m* слан бунар; ~büchse *f* сланица; ~burg *n* 8g ☞ (град у Аустрији) Салибург *m*.

sa'lzen {зэлцен} [свн.; *Salz] I *tr.* и *intr.* (h) 15e (р.р. највише, *fig.* само: gesalzen) 1. (по)солити; richtig gesalzen sein бити слан као што треба; gesalzene Butter (по)сољен путер, маслац; в. schmalzen I. 2. *fig.* зачинити, ~њавати. II Sa'lzen *n* сољење.

Sa'lz..., sa'lz...: ~erde *f* сона земља; ~fabrikation *f* производња соли; ~faß *n.* a) и ~fäßchen *n* сланик *m*; сланица *f*; b) ~faß буре са сољу; ~fisch *m* слана (и. сољена) риба *f*; ~fleisch *n* слано(и. сољено) месо; ~flut *f* слани вал (и. талас) *m*; ~gehalt *m* количина *f* соли (у), садржина соли; сланоћа *f*; ~geschmack *m* слан укус; ~gewinnung *f* добијање *n* соли; ~graf *m* настојник и судија у соларству; ~grube *f* рудник соли; ~gurke *f* усољен краставац *m*; ~haltig {~хэлтүх} а слан, сони; ~haltigkeit {~хэлтүт} *f* 3b сланоћа; ~handel *m* трговина *f* сољу; ~händler *m* трговац сољу,

солар; ~haus *n* солара *f*, стовариште соли; ~hering *m* слана харинга *f*; ~zig {зэлцих} а слан; ~igkeit {~кэгүт} *f* 3b сланоћа; ~kammergut *n* ☞: das ~k. Салибуришка Земља (аустриска област); ~kasten *m*, ~kiste *f* сандук *m* за со; ~klumpen *m* грумен соли; ~korb *m* корпа *f* за со; ~korn *n* зрно соли; ~kote *f* солана *f*; ~kraut *n* ☞ омакал *m*; ~kuchen *m* слан колач, колач са сољу; ~lache *f* слана локва, сона локва; ~lake *f* саламура; расол *m*; ~lecke *f* солило *n*; ~lösung *f* раствор *m* соли; ~magazin *n* = ~speicher; ~messer *m* мерач соли; ~meste *f* 3b = ~faß а; ~morrast *m* слана (и. сона) мочвар *f*; ~napf *m*, ~näpfchen *n* = ~faß а; ~niederlage *f* стовариште *n* соли; ~ordnung *f* уредба о (производњи и продаји) соли; ~planne *f* котао *m* за (добијање) соли (и. испаравањем); ~probe *f* испитивање *n* соног извора; узорак *m* соли; ~quelle *f* сони извор *m*, слано врело *n*; ~sauera ☞ хлороводонични, сони; ~säule *f* *bibl.* стуб *m* од соли; ☞ ~säure *f* сона киселина; ~see *m* слано (и. соно) језеро *n*; ~sieder *m* солар, варилац соли; ~siederei' *f* варионица соли, сона варионица; ~sole *f* слана вода, солило *n*, сланобара; ~speicher *m* солара *f*, стовариште *n* соли; ~stein *m*: a) камен соног котла; b) крупница *f* (камене соли); ~steppe *f* ☞ сона (и. слана) степна; ~steuer *f* соларина, порез *m* на со; ~streumaschine *f* машина за посипање соли; ~teilchen *n* делић *m* соли, слан делић; ~ton *m* сона глина *f*; ~wage *f* сона вага, вага за мерење количине соли у раствору соли; ~wasser *n* слана вода *f*; ~wasserreich *m* слано језерце *n*, сона бара *f*; ~werk *n* солана *f*, салина *f*; ~wesen *n* соларство, управа *f* соли. [и *adv.*]

...sam {~сам} [свн.] наставак за образовање а)

...samkeit {~кэгүт} *f* 3b наставак за образовање *s*; оба наставка означају: a) постојање или имање особине означене главном речју, на пр.: ehrsam честит, поштен; b) настројеност да се ради оно што означаје главна реч, на пр.: schweigsam хутљив; Schweigsamkeit хутљивост; c) сличност, личење; на пр.: wundersam чудан.

Sä|mann {зг-} *m* в. Säemann.

Samari'ter {самаритр} *m* 2l, ~in {~үн} *f* 3c Самарићан|ин, -ка; добровољн|и, -а болничар, -ка; ~dienst *m* самарићанска служба *f*; ~tum {~түм} *n* 2a (б. *pl.*) самарићанство.

Sä'maschine *n* (машина) сејалица.

Sa'me {зам} [свн.: лат. semen; *säen] *m* 4e, ~n {~н} *m* 2l 1. семе *n*; усеv; in ~n schießen семенити се, терати у семе. 2. *fig.* семе *n*, клица *f*. 3. (männlicher) ~ (мушко) семе *n*. 4. семе *n*, потомак, потомство *n*, изданаk, род. 5. семе *n*, јаја *n* *pl.*, млад *f*.

Sa'men..., sa'men... {замн-}: ~adern *f* *pl.* ☞ семени судови *m* *pl.*; ~behälter *m* семени суд; ☞ = ~gehäuse; ~bläsen *n* ☞ семени мехурић *m*, семена бешичица *f*; ~blatt *n* ☞ семени лист(ић) *m*; ~decke *f* ☞ семени омотач *m*; ~ergießung *f*, ~erguß *m*. a) избацивање *n* семена; b) изливање *n* семена; ~fluß *m* *f*

цурење *n* семена; ~gang *m* ⊕ семени канал; ~gehäuse *n* ⊕ семена чаура *f*; ~handel *m* трговина *f* семенем; ~händler(in) *f* *m* семенар, -ка, трговлац, -киња семенем; ~handlung *f* семенарска радња, семенарница; ~haut *f* ⊕ семена опна; ~hülse *f* семена луска; ~kapsel *f* ⊕ (семена) чаура; ~katalog *m* семеник, каталог семенја; ~kern *m* (семена) језгра *f*; ~korn *n* семе(нка) *f* *n*; ~lappen *m* ⊕ котиледон; ~lappig *a* ⊕ с котиледоном; ~lehre *f* наука о семену; ~los *a* без семена, бесемен; ~milch *f* течност (боје и густине млека) добијена из растрљивања семенја, емулзија; ~schule *f* расадник *m* дрвећа подигнутог из семена; ~staub *m* ⊕ цветни прах, полен; ~tierchen *n* *pl.* семени наливњаци *m* *pl.*; ~tragend *a* семеноносан; ~zwiebel *f* ⊕ црни лук који се семени.

Sämerei' {зѐмрѐ} [Same] *f* 3b семење *n* coll. ...samig {зѐмѝх} [Same] *a* у слож. на пр. ein~ једносемен(и).

sä'mig {зѐмѝх} *a* густ; уп. seimicht 2.

sa'misch {зѐмѝш} [Samos] *a* Samos, острво у Архипелагу *a* самоски.

sä'misch {зѐмѝш, зѐмѝш} [фр. chamois] *a* боје дивокозе, отворено жуте боје; ~gerben и. machen (у)чинити (кожу) меко(м), гипко(м).

Sä'misch... {зѐмѝш-, зѐмѝш-}: ~gerben *n* чињење (кожа) меко (и. гипко); ~gerber *m* штављач коже меко, гипко; ~gerberei' *f*: a) = ~gerben; b) штављачница коже меко, гипко; ~leder *n* кожа *f* (у)чињена меко, гипко.

...samkeit {зѐмѝшт} *f* 3b в. ...sam.

Sä'mling {зѐмѝлн} [Same] *m* 2g¹ из семена подигнута биљка *f*.

Sä'mmel... {зѐмѝл-}: ~apparat *m* ≠ скупљач, направа *f* за скупљање, колектор; ~becken *n*, ~behälter *m* басен *m* за скупљање, резервоар скупљач *m*; ~brunnen *m* бунар за скупљање, бунар скупљач; ~büchse *f* кутија за с-, прикупљање (милостиње); ~fleiß *m* скупљачка вредноћа *f*, марљивост с-, прикупљања; ~glas *n* opt. сабирно стакло; ~kasten *m* вододрж, резервоар; ~linse *f* opt. сабирно сочиво *n*; ~liste *f* списак *m* претплатника.

sa'mmeln {зѐмѝлн} [сврн.: samt, (zu)sammen] 15b I *tr.* (с)купити, (с)акупљати, прикупљати, -ити; окупити, -љати; саб(и)рати, зб(и)рати; „das Ganze ~“ blasen X свирати (на) збор; ~! збор! II *intr.* (н) 1. с-, прикупљати, купити (зу: за); ich habe lange daran gesammelt дуго сам то прикупљао, требало ми је дуго времена док сам то скупио; сабирати се, стицати се. 2. *fig.* sich ~ приб(и)рати се; повратити се; gesammelt прибран. III sich ~ 1. (с)купити се, с-, прикупљати се (зу: у), окупити се, окупљати се. IV Sa'mmeln *n* купљење, (с)акупљање, при-, окупљање; сабирање, збирање; збор *m*; Sammeln *um* die Fahne окупљање око заставе.

Sa'mmel...: ~name *m* = ~wort; ~platz, ~punkt *m*: a) место *n* скупљања, тачка *f* сабирања, сабиралиште *n*; b) X зборно место *n*, збориште *n*; ~ruf *m* X збор; ~schrift *f* сабран

спис *m*, збирка разних чланака; ~station *f* прикупна станица; ~stelle *f* збориште *n*; главно стовариште *n*; ~su'rium {зѐмѝлзурѝм} [нем.-лат.] *fat. nbe fig.* папазјанија *f*, збрка *f*; ~werk *n*: a) зборник *m*, прикупљено дело *f*; b) набиљущче, скупљено дело, компилација *f*; ~wort *n* 2a збирна именица *f*; ~zahl *f* збирни број *m*.

Sa'mmet {зѐмѝт} *m* 2g = Samt.

Sa'mmler [sammeln] *m* 2l 1. (и ~in {~ѝн} *f* 3c) скупљач(ица), прикупљач(ица), сабирач(ица). 2. = Sammelbecken; скупљач, сабирач. Sa'mmlung {зѐмѝлун} [сврн.; *sammeln] *f* 3b 1. = sammeln IV. 2. *fig.* приб(и)рање *n*. 3. збирка.

Sa'mmlungs... {зѐмѝс-}. ~politik *f* политика при-, окупљања; ~punkt *m* збориште *n*.

Samo'a {зѐмѝа} ⊕ *n* 8g: die ~inseln *f* *pl.* Острва Самоа. [{~ѝн} *f* 3c Самоа|ац, -ка.]

Samo'a'ner {зѐмѝа'нѝр} ⊕ Samoа *m* 2l, ~in

Samoje'de {зѐмѝјѝд} [рус.] *m* 3a, Samoje'din {~дѝн} *f* 3c Самојејд, -тка.

Samowa'r {зѐмѝовар} [рус.] *m* 2g¹ сѐмовар.

Sa'mstag {зѐмѝштѝк, зѐмѝштѝк} [сврн.; Sabbats...], *m* 2g (јн. и рајнски) субота *f*; des ~s {~с}, ~s {~с} суботом.

samt {зѐмѝт} [сврн.] I *adv.* = allesamt; ~ und anders svi скупа, сви без разлике, сви скупа и сваки посебно. II ~, (појачано:) mit~ (пр. са дат.) (скупа) са, (заједно) са.

Sa'mt {~} [сврн.; гр. hexa'mitōn „са шест жица, нити“; пор. од ар. Schâmi ⊕ „Дамаск“] *m* 2g сомот, кадифа *f*.

Sa'mt..., sa'mt... {зѐмѝт-}: 2artig *a* сомотаст, кадифаст; ~band *n* 2a сомотна трака *f*, трака од кадифе; 2besetzt *a* украшен сомотом; ~blume *f*: a) цвет *m* од сомота; b) ⊕ (велика) кадифа; ~bürste *f* четка за сомот (и. за кадифу); 2en {зѐмѝтѝн} *a* 1. сомотни, кадифени, од сомота, од кадифе; 2. = 2weich; ~glanz *m* сјај сомота (и. кадифе); ~glänzend *a* сјајан као сомот (и. кадифе); ~handschuh *m* сомотна (и. кадифена) рукавица *f*; *fig.* j-n mit ~handschuhen anfassen приступити кому полако, приступити с ким благо; ~kleid *n* сомотна (и. кадифена) хаљина *f*. [сав; одреда.] sämtlich {зѐмѝтѝлѝх} [сврн.; *samt'] *a* целокупан; Sa'mt..., sa'mt...: ~manchester *m* гладак сомот; ~maske *f* сомотна образа; ~pfötchen *n*: ~pfötchen machen: a) увљуи -лачити нокте, b) *fig.* скри(ва)ти рђаве намере; ~tapete *f* сомотаст тапет *m*; ~teppich *m* сомотни ћилим; ~weber *m* ткач сомота (и. кадифе); ~weberei' *f* ткање *n* сомота (и. кадифе); 2weich, 2zart *a* мек као сомот, кадифаст.

Sa'mum {зѐмѝум} [ар.] *m* бѝ самум.

San {зѐн} [ит. и шп.] = Sankt.

Sanato'rium {занѝаторѝум} [лат.] *n* бѝ санаториум *m*, леčiliште, опоравилиште.

Sand {зѐнт} [сврн.] *m* 2g (б. *pl.*) песак; feiner ~ ситан песак; grober ~ крупан песак; auf den ~ geraten, auf dem ~e sitzenbleiben ⊕ насык(ивати) се на песак, насељсти -дати на песак; j-n auf den ~ setzen оборити кога, *fig.* у-, пољући, дотерати кога до дуvara; auf

den ~ bauen градити на песку; *fig.* auf dem ~e sitzen и. sein бити у прии; *fig.* j-m ~ in die Augen streuen бацити-ати кому праши-ну у очи; im ~e verlaufen: a) неста(ја)ти у песку, губити се у песку, b) *fig.* пропасти; in den ~ verlaufen lassen заташк(ив)ати, забашури(ва)ти.

Sanda'le {сандале} [гр. sa'ndalon n, *перс.] f 3b сандала; ~п|macher(in f) m сандалар, -ка.

Sa'nd..., sa'nd...: 2artig a пескаст, налик на песак, природе песака; ~bad n пешчано купатило; ~bank f 2f: a) *geol.* пешчани слој m, пешчана наслага; b) (пешчани) спруд m, пешчана греда, мангура; ~berg m пешчани брег; ~boden m песковито тле n, пескуша f; ~büchse f пескоуница.

Sa'ndel {сандл} [ит. sa'ndalo m; гр. sa'ntalōn n; скр. chandana] m 2l. ~baum m сантал(ово дрво n); ~holz n 2a санталовина f.

sa'nden {зандн} tr. посипати-ути песком.

Sa'nder {зандер} [Zahn] m 2l. = Zander.

Sa'nd..., sa'nd...: ~faß n. a) буре за песак; b) = ~büchse; ~fläche f пешчана површина; ~form f пешчани калуп m; ~former m калупар, израђивач пешчаних калупа; ~formerei f израђивање n калупа у песку, прављење пешчаних калупа; ~förmig a облика (и. у виду) песака; ~führend a песконосан, са песком; ~gegend f песковит предео (и. крај) m; ~griß m шљунак; ~grube f пешчара, пескокоп m; ~grund m песковито дно n; ~guß m лив у песку; ~händler m = таппа; ~hase m. a) зец пескар, зец који живи у песковиту пределу; b) промашен хитац; е-п ~hasen schießen промашити; ~haufen m гомила f песака; ~hügel m пешчана хумка f, брежуљак од песака; ~lig {зандл} a песковит, пешчан; пескаст, налик на песак; ~käfer m (Cicinde'la) пешчара f; ~korn n зрно песака; ~kuchen m колач од сувог бисквита; ~läufer m: a) = ~käfer; b) мали пешчаник; ~mann m 2a: a) пескар, трговац песком; b) *fat.* *fig.* der ~mann kommt дошао мајстор да крпи очи; ~meer n пешчано море; ~papier n хартија f (и. папир m) с песком, (хартија) пешчара; ~sack m: a) џак (и. врећа f) за песак; b) џак (и. врећа f) с песком; ~schicht f слој m песака, пешчани слој; ~schüttung f засипање n песком; ~stein m min. пешчар, пешчаник; ~stein|arbeit f рад m у пешчару; ~steinbruch m каменолом пе-|

sa'ndte {зандт} *impf. ind.* од. senden. [шчара.]

Sa'nd..., sa'nd...: ~torte f колач m од бисквита топак у устима; ~ufer n песковита обала f; ~uhr f пешчаник m, часовник m с песком; ~verweht a завејан песком; ~vipер f 2. Vipер 2; ~wagen m кола n pl. за песак; ~weg m песковит пут; ~wüste f пешчана пустиња.

sanft {зандт} [свн.] a (dv) благ(о); тих(о).

Sä'nfte {зәнфт} [свн.; *sanft] f 3b 1. носиљка; носила n pl. 2. † = Sanftheit, Sanftmut; sä'nften {зәнфтн} tr. в. sänftigen.

Sä'nften|träger m носилац-носиљке (и. носила).

Sa'nt..., sa'nt... {зандт-}: ~heit {зандтхџт} f 3b благод; 2gesinnt a = 2mutig.

sä'nftigen {зәнфтџн} 1 tr. блажити, ублажи- (ва)ти. II Sä'nftigen n, Sä'nftigung f (у)бла- жење, ублаживање.

Sä'nftiger {зәнфтџнр} m, ~in {~џн} f 3с ближи- лац, -ља, ублаживач, -ица. [sanft.]

sä'nft(ig)lich {зәнфт(џл)лџх, ~џклџх} *adv.* = J

Sa'nt..., sa'nt...: ~mut f благод (нарави); 2mütig a благ(е нарави); bibl. selig sind die ~mutigen блажени...; ~mütigkeit f благод

sang' {зән} *impf. ind.* од singen. [(нарави.)]

Sang- {~} [свн.; *sang'] m 2d песма f, певање n, пој; mit ~ und Klang уз зурле и таламбасе; уз сва звона; ohne ~ und Klang без зурли и таламбаса; без ударања у звона.

Sa'ng... {зән-} у слож. = Gesang..., Sing...

sa'ngbar {зәнбар} a (подесан) за певање.

sä'nge {зән-} *impf. conj.* од singen.

Sä'nger {зән-р, зән-р} [свн.; *Sang] m 2l 1. (и ~in {~џн} f 3с) певач(ица); (Kirchen-)~ појак, певчик. 2. певач, песник. 3. ~ певачица f.

Sä'nger|bund {зән-р-} m певачко друштво n.

Sängerei' {зән-рџџ} f 3b = Singerei.

Sä'nger..., sä'nger...: ~fest n певање певачког друштва; ~krieg m певачка утакмица f; ~schaft {зән-ршџфт} f 3b, ~tum {зән-ртум} n 2a певаштво n; певачи m pl.

Sa'nges..., sa'nges... {зән-с-}: ~bruder m *fat.* певач, члан певачког друштва; 2freudig, 2lustig a који воли да пева, оран за певање;

2kundig a који уме да пева.

2nghaft {зәнхџфт} a = sangbar.

Sanguiniker {зән-гуинџк-р} [новолат.] m 2l сан- гвиничар; sanguinisch {~нџш} [новолат.] a сангвиничан. [крал, 705—681 пр. Хр.]

Sa'nerib {зәнерџл} m 8a Санхериб (асирски)

sanie'ren {занирн} [лат.] 1 tr. 15g санирати, начинити здрави(ји)м, (очистити од заразе, поправити у здравственом погледу, 2 пре- устројити. II Sanie'ren n, Sanie'rung f сани- рање, поправљање у здравственом погледу, 2 проустројење.

sanitä'r {занитер} [фр.] a = gesundheitlich.

Sanität t {~тет} [лат.] f 3b (б. pl.) санитет m, здравље n, здравственост. [ствени.]

sanitä'tlich {~лџх} a здравља (ген.), здрав-|

Sanität's..., sanität's...: ~etrc): ~behörde f сани- тетска (и. здравствена) власт; ~anstalt f сани- тетска установа; ~dienst m санитетска

служба f; ~gefreiter m каплар-болничар; ~kollegium n = ~behörde; ~kolonne f сани- тетска колона; ~kommission f санитетска

комисија; ~kompagnie' f болничарска чета; ~korps n X санитет m; ~mannschaften f pl.

X болничари m pl.; 2mäßig a (по) санитет- ски(м) прописима; ~offizier m X санитет- ски официр; ~polizei' f санитетска полиција;

~rat m санитетски саветник; ~soldat m бол- ничар; ~unteroffizier m подофицир болничар;

~wache f општинска амбуланта; ~wagen m болничка кола n pl.; ~wesen n санитет m, здравственост f; уп. и Gesundheits...

sank' {зән-к}, sä'nke {зән-к} *impf. ind. conj.*, од sinken. [тежи од воде.]

sank- {зән-к} [sinkend] a џ који тоне (на дно), I Sankt {зән-кт} [лат.] a inv. (abr. St.) I пред n pr.

свети, света; ~ Bernhard свети Бернхард; ~ Martha света Марта. II у **der Große Bernhard** Велики Свети Бернхард; ~ **Gallen** п Свети Гален т; ~ **He'lena** п Света Јелена (острво у Атлантском Океану). III **die ~ Bartholomäusnacht** ф световартоломејска ноћ; ~ **Elms=Feuer** [ит. santo Er(as)мо „светац морепловаца“] п **в** ватра ф Елмова. **Sanktio'n** {зџн.кцион} [лат.] ф 3b санкција (освештење, потврда; в. рггматич). **sanktionie'ren** {~ицирџн} [лат.] I тр. 15g санкционисати, потврдити, освешта(ва)ти. II **Sanktionie'ren** п, **Sanktionie'rung** ф санкционисање, потврђивање, освештање. **Sanktua'rium** {~туариум} п **в** рл. свето место, светиште, светиња ф. [но т. 1] **San Mari'no** {зџн.марино} п 8g **С** Сан-Мари-И **sann** {зан}, **sä'nne** {зџн} *impf. ind., conj.* од *sinnen*. **Sa'nisbar** {занзибар} **С** [ар. „земља црнаца“] п 8g Занзибар т (острво Индијског Океана); ~er {~р} т 2l, ~in {~ин} ф 3с Занзибар|ац, -ка. **Sa'nskrit** {зџнскрит} [скр. „правилан“] п 2g (б. пл.) и ~sprache ф санскрит т, санскритски језик т. **sanskrit'tisch** {зџнскритџш} а санскритски. **Sanskriti'st** {~итџст} т 3а санскритиста. **Sapa'n|holz** {зџпан-} [малајски] п сапан(ово дрво п) т. [т 2g¹ мин. сафир.] **Sa'phir** {зџфџр, зџфџр} [срвн.; *јевр. sapir] | **saphi'ren** {зџфџрџн} а сафиран, од сафира. **Sa'ppe** {зџпџ} [фр.] ф 3b **Х** поткоп(ни ров) т; заклоњен ров т. [мент] = sackerlot! итд. **sa'pperlo'tl** {зџпџрлот}, **sa'pperme'nt!** {зџпџр-} **Sappeu'r** {зџпџ.р} [фр.] т 2g¹ **Х** сапер. **sa'pphisch** {зџфџш} [Sappho, грчка песникиња, пореклом са Лезбоса, око 600 пр. Хр.] а Сафин. **sappie'ren** {зџпџрџн} [фр.] **Х** I тр. и *intr.* (h) 15g поткопа(ва)ти. II **Sappie'ren** п поткопавање. **Sappie'rer** {~џрџр} т 2l сапер, копач рова. **Sa'ra** {зџра} [јевр. „принцеза“] ф 8b Сара. **Saraze'ne** {зџрацеџнџ} [ар. „источно биће“] т 3а, **Saraze'nin** {~нџн} ф 3с Сарацен, -ка. **Saraze'nentum** {~нџтум} п 2а (б. пл.) сараценство, Сарацени т пл., сараценска цивилизација ф; **saraze'nisch** {~нџш} а сараценски. **Sarde'lle** {зџрдџл} [ит.] ф 3b **Д** сардела, срџела. **Sarde'llen...** {~нџнџ} ~brötchen п сандвич т са сарделом; ~brühe ф = ~soße; ~butter ф путер (и. маслац) т са сарделама; ~soße ф умокац т са сарделама. **Sardi'ne** {зџрдинџ} [ит. sardīna; *Sardinien] ф 3b **Д** сардина; ~п in Öl **С** сардине са уљем (и. зеитином). **Sardi'nien** {зџрдџнџн} [лат.] п 8g **С** Сардинија ф. **Sardi'nier** {~нџр} [лат.] т 2l, ~in {~ин} ф 3с Сардин|ац, -ка. **sardo'nisch** {~донџш} [гр. од Sardoia **С**] а. ~es Lachen сардонски смех т, грчевит смех, *fig.* подругљив смех, пакостан смех. **Sardo'nuх** {зџрдџнџкс} [гр.] т *inv.* и. 2g мин. сардоникс (драги камен). **Sarg** {зџрк} [свн.; Sark(ophag)] т 2d ковчег, мртвачки сандук.

Sa'rg... {зџрк-}. ~beschlag т оков на ковчегу (и. на мртвачком сандуку); ~stein т камени ковчег (и. мртвачки сандук), саркофаг; ~tuch п (мртвачки) покров т. **Sarka'smus** {зџркџсмус} [гр.] т 6g сарказам (заједљива шала, заједање). **sarka'stisch** {~астџш} а саркастичан, заједљив. **Sarkopha'g** {зџркофџк} [гр. „месождер“] т 2g¹ саркофаг, камени ковчег, камени мртвачки сандук. [3с Сармат, -ка.] **Sarma'te** {зџрматџ} т 3а, **Sarma'tin** {~гџн} ф | **Sarma'tien** {~маџн} п 8g **С** Сармација ф. **saro'nisch** {зџронџш} а *antiq.* **С**: Saronischer Meerbusen Саронски Залив (некада залив Јерејског Мора). **Sa'rraß** {зџрџс} [пољ.] т 2h¹ велика сабља ф. **Sarsapari'le** {зџрзџнариџлџ} [шп.] ф 3b **С** = | **Sa'rsche** {зџршџ} ф 3b в. Serge. [Sassaparille.] **Saß** {зџс} т 3а¹ = Sasse. **saß²** {зџс} *impf. ind.* од *sitzen*. [рина.] **Sassapari'le** {зџсџапџриџлџ} [шп.] ф 3b **С** сапа- | **Sassapari'll** wurzel {~ил-} ф *phm.* **С** корен т сапарине. **Sa'sse** {зџсџ} т 3а, **Sa'ssin** {зџссин} ф 3с седелац, настањеник, -ца, жител, -ка, насељеник, | **sä'Be** {зџџџ} *impf. conj.* од *sitzen*. [ца, = Insaß.] **Sa'ssenshaft** {зџснџшџфт} ф 3b житељство п. **sä'ssig** {зџџџш} а настањен; ~sein седети, становати. [*јевр. „непријатељ“] т 2h¹ сотона. | **Sa'tan** {зџтан} т 2g¹, **Sa'tanas** {зџтанџс} [свн.; | **sata'nisch** {зџтанџш} а сотонски, ђавољи, ђаволски. **Sa'tans...** {зџтанџс-}. ~braten т, ~brut ф сотонија ф, сотонина жгадија; ~kerl м сотона (од човека), враг; уп. Teufels...; ~pilz т **С** лудача ф, лудара ф, медведара ф. **Satelli't** {зџтџлит} т 3а **Т** сателит, пратилац. **satini'e'ren** {зџтинџрџн} [фр.] I тр. 15g сатинисати. II **Satini'e'ren** п сатинисање. **Satini'e'rer** {~џрџр} т 2l, ~in {~ин} ф 3с сатинисач, -ица. [сачица.] **Satini'e'r|maschine** {~џр-} ф машина сатини. **Satie're** {зџтирџ} [лат. satīra] ф 3b сатира (по-другљив спис). **Sati'riker** {зџтирџџкрџ} т 2l сатиричар. **sati'risch** {зџтирџш} а сатиричан, потсмешљив. **Satisfaktio'n** {зџтџсфџкцион} [лат.] ф 3b = Genugtuung сатисфакција, задовољење п. **satisfaktio'ns|fähig** {~фџнс-} а. ~Mensch човек од части, од кога се може тражити задовољење оружјем. **Satra'p** {зџтрап} [гр.; *перс.] т 3а сатрап. **Satra'penschaft** {~нџшџфт} ф 3b, **Satrapie'** {зџтрапиџ} ф 6f сатрапство п, сатрапија. **satt** {зџт} [свн.; лат. satis] а 1. сит, засићен; а) са *v refl.* sich ~essen најести се, сит се најести; sich ~trinken напиту се; sich ~lachen сит(и) се исмејати; sich ~küssen наљубити се; sich ~sehen нагледати се; sich ~spielen наиграти се; sich ~weinen сит се исплакати, наплакати се; б) са *v* који нису *refl.* j-n ~machen за-, на|ситити кога. 2. сит; ~und genug доста; ich kann mich daran nicht ~sehen не могу да се нагледам тога; et. ~bekommen наситити се чега; ich kann

ihn nicht ~ bekommen не могу да га наситим; et. ~ haben бити сит чега, за-, на|ситити се; et. и. einer Sache (*gen.*) ~ werden наситити се чега. 3. сит (= који чини ситим; који испољава ситост). 4. ♣ засићен; угасит.

sa'ttl|blau итд. а угаситоплав; Sa'ttl|blau *n* угаситоплаво. [= Satttheit.]

Sa'ttel¹ {зат¹} *f* 3b 1. [дн.] карлица. 2. [satt] ♣

Sa'ttel {зат¹л} [свн.] *m* 2j 1. седло *n*; а) j-n aus dem ~ heben: а) кога избити из седла, избацити из седла, оборити с коња; б) *fig.* истиснути кога; fest im ~ sitzen држати се чврсто у седлу; *fig.* in allen Sätteln gerecht sein све умети. 2. ♣ преседлина *f* (на носу). 3. *geol.* (*opp.* Mulde) превој. 4. ♣ кобилица *f*.

Sa'ttel..., sa'ttel... {зат¹л-}: 2artig а седласт, налик на седло; ~band *n* 2a седлени каиш *m*; ~baum *m* главина *f* и крстина *f* (седла) спојене штицама; ~bogen *m* лук од седла; ~dach *n ♣ кров *m* са две стране; ~decke *f* = Schabracke; ~druck *m* садно *n*, рана *f* од седла; 2fertig а спреман да узјаше; 2fest а чврст у седлу; 2fester Reiter добар јахач; 2fest sein држати се чврсто у седлу, *fig.* бити добро поткован (и. печен, прекаљен); ~gurt *m* колан; ~kammer *f* соба за седла, седлара; ~kissen *n* јастуче у седлу, јастук *m* место седла; ~knecht *m* конушар; ~knopf *m* облук, облучје *n*, ункаш.*

sa'tteln {зат¹лн} *I tr.* 15f (и без предмета) седлати, оседла(ва)ти; (о)самарити. II Sa'tteln *n* седлање, оседлавање; zum Satteln blasen X (за)свирати „седлај“.

Sa'ttel...: ~pferd *n* (коњ) седленик *m*; ~pistole *f* кубура(ш *m*) *f*; ~polster *n* јастук *m* седла; ~steg *m* попречница *f* на седлу; ~stütze *f ♣ опруга под седлом; ~tasche *f* бисаге *fpl.*; ~ung {зат¹лун} *f* 3b седлање *n*, оседла(ва)ње *n*; ~wagen *m* X теретна кола *npl.*; ~zeug *n* седла *npl.* и хамови *npl.**

Sa'ttheit {зат¹хат¹} *f* 3b ситост, засићеност.

sa'ttügen {зат¹уен} [свн.]; *satt¹ *I tr., intr.* (h) 15a 1. (за)ситити, наситити, засићивати, утолити, ~лавати, задовољити; ~d који засићује, сит. 2. заси|тити, ~ћивати; gesättigte Lösung засићен раствор; gesättigte Farbe засићена боја. II Sa'ttügen *n*, Sa'ttigugung *f* засићивање, -ење, уто|љавање, -ење; bis zur Sättigung до засићења, до засићености.

Sa'ttler {зат¹лр} [свн.]; *satteln¹ *m* 2l седлар, сарач; ~arbeit *f* седларски посао *m*, сарачки рад *m*.

Sattlerei¹ {зат¹лрә¹} *f* 3b 1. седларство *n*, сараштво *n*. 2. седларница, сарачница.

Sa'ttler...: ~hand|werk *n* сарачки занат *m*; ~gesell *m* седларски (и. сарачки) калфа; ~meister *m* седлар(ски) мајстор, сарач(ки) мајстор; ~nadel *f* седларска (и. сарачка) игла; ~ware *f* седларска (и. сарачка) роба.

sa'ttsam {зат¹сам} ♣ (inv.) довољан (-но).

Sa'ttsamkeit {~кә¹т¹} *f* 3b довољност.

Satu'rn {зат¹урн} [лат.] *m* 8a, ~us {~ус} *inv. myth.*, ♣ Сатурн.

Saturna'lien {~урнал¹н} *npl. inv. antiq.* Сатурналије *fpl.*; satu'rnisch {~иш} *a* сатурнски.

Sa'tyr {зат¹у.р} [гр.] *m* 4d *myth.* Сатир.

Sa'tyr..., sa'tyr... {зат¹у.р-}: 2artig а налик на Сатира; ~drama *n* сатирска драма *f*.

Sa'tz {зә¹ц} [свн.]; *sitzen, saß¹ *m* 2d 1. скок, по(т)скок; mit е-м ~ једним скоком. 2. = Bodensatz; ~ Gewichte теови *mpl.*; ~ Gläser (и. Tassen) mit Flaschen чаше (и. шоље) и боце, чаше с боцама; ~ Knöpfe потребна дугмад, гарнитура дугмади; ♣ ~ Steine слог (и. слој, ред) каменова; ♣ ~ (Waren) збирка (разне робе исте врсте), асортиман; ~ galvanischer ~ галвански стуб. 3. *gr.* реченица *f*. 4. став; начело *n*; ich folgere daraus ~ für ~ закључујем одатле став по став; der ~ vom zureichenden Grunde став довољнога разлога. 5. Δ теорема *f*, поучак. 6. мера *f*, цена *f*, такса *f*, тарифа *f*; bei diesem Kaufmann hat alles s-n festen ~ код овога трговца све се продаје по утврђеним ценама. 7. одређена свота (и. сума) *f*. 8. (у игри) улог; der ganze ~ цео улог. 9. Δ = Ansatz 5a. 10. ♣ а) композиција *f*, вештина компоновања; б) одељак музичког комада; музичка фраза *f*, музички израз. 11. ♣ окот, кџ. 12. = Fischbrut. 13. ♣ слагање *n*; слог; vom ~ lesen читати слог; den ~ stehen lassen оставити слог, (са)чувати слог. 14. ♣ црпка *f*, шмрк (од машине која покреће до места где вода истиче из цеви). 15. ♣ а) правозаступничково писмено излагање *n*; б) гн. прикљешка *f*, залог *f*, хипотека *f*. 16. ♣ = Satzung.

Sa'tz..., sa'tz... {зә¹ц-}: 2artig а талогаст, налик на талог, у виду талог; ~bau *m*, ~bildung *f* *gr.* грађење *n* (и. творба *f*, образовање *n*) реченице, састав (и. склоп) *m* реченице; ~fehler *m* *gr.* реченична погрешка *f*, (по-)грешка *f* у реченици; ♣ (по-)грешка *f* у слогу; ~fügung *f*, ~gefüge *n* реченични склоп *m*, склоп реченица, реченични спој *m*, спој реченица; ~glied *n* *gr.* = ~teil; ~hase *m* зечница *f*; ~lehre *f* *gr.* наука о реченици; ~mehl *n* скроб *m*; ~teich *m* рибањак; ~teil *m* *gr.* реченични део, део реченице.

Sa'tzung {зә¹цун} *f* 3b одредба; установљење *n*; уредба, закон *m*; пропис *m*, правило *n*.

sa'tzungs-gemäß, -mäßig *a* по уредби, по прописима, по правилима, прописан правилима.

Sa'tz..., sa'tz...: ~verbindung *f* *gr.* везивање *n* реченица; 2weise *adv.*: а) скоцимице, скоком, скоковима; б) реченицу по реченицу, на реченице, по реченицама; ~zeichen *n* интерпункциони знак *m*; ~zwiebel *f* = Steckzwiebel.

Sau {зә¹} [свн.]; лат. sus¹ *f* 2f, ♣ 3b 1. (*pl.* Säue) свинче *n*, свиња, крме *n*; крмача; seine Perlen vor die Säue werfen зна свиња шта је диња.

2. ♣ (*pl.* Sauen) дивља свиња. 3. *por. fig.* свиња, крмак *m*, прасе *n*, прасац *m*. 4. крмача, мрља од мастила. 5. (по-)грешка, крупна омашка. 6. најбоља карта; ~ haben имати среће.

Sau'... {зә¹-}: ~arbeit *f* *fam.*: а) свињски посао (и. рад) *m*; б) страхан посао (и. рад); ~bär *m* = Eber; ~beller *m ♣ = Saufinder.*

sau'ber {зә¹б.р} [свн.] *a* 1. чист; красан, љубак,

сладак; ein ~es Hemd anziehen обући чисту кошуљу. 2. опрезан и брижљив. 3. красан, диван; iro. ~e Arbeit красан посао; ~e Dinge *n pl.* красне (и. дивне) ствари, красоте; *fat.* ein ~er Vogel красник.

Sau'berkeit {~берк-} *f 3b* чистоћа.

säu'berlich {зџберлѝх} *a v.* sauber 1, 2; *adv.* благо, тихо, натенане; fein ~ = sauber.

säu'bern {зџберн} [свн.; *sauber] *l tr.* и sich ~ 15f = reinigen *l*; *fig.* (о)чистити, пречистити.

II Säu'bern *n*, Säu'berung *f* = Reinigung.

Sau'...: ~bohne *f* боб *m*; ~brot *n* а) (морска) репа *f*, чичо(в)ка *f*, жута георгина *f*; б) скрж *m*, колутка *f*, менеглед *m*; ~bruch *m* од дивљих свиња разривено место.

Sau'ce {зос-} [фр.] *f 3b* = Soße.

Sauci'schen {зосѝсх-н} [фр. saucisse и нем. -chen] *n 2l* кобасичица *f*, мала кобасица *f*.

sau'dumm {зџдѝм} *a por.* глуп као ноћ.

sau'en {зџен} [Sau] *l intr.* (h) 15a 1. (у)брљати као свиња, усвињити. 2. бавити се свињаријом и уживати у њима, расплинути се у масним причама. II *tr.* e-n voll ~ кога свега усвињити, усвињити кога сасвим; sich voll ~ сав се усвињити.

sau'er {зџер} [свн.] *l a 1.* (opp. süß) кисео; saure Gurken *f pl.* кисели краставци; ~e Salze киселе соли; saure Kirsche вишња; saure Milch кисело млеко; ~ machen (у)киселити; ~ werden: а) (у)киселити се, б) претворити се у киселину; iro. die Trauben sind ~ кисело је грождје; in den sauern Apfel beißen (морати) загристи. 2. ~es Gras трава са баровитог земљишта; saurer Boden баровито тле, пиштољина. 3. *fig.* мучан, тегобан, заморан, тежак; *adv.* мучно, с муком, тегобно, с тегобно; das kommt mir ~ an то ми се чини мучно (и. тегобно); das Leben ~ machen (у)чинити живот мучним, загорча(ва)ти живот; das wird mir ~ werden стаће ме то муча; das viele Sprechen wird mir ~ замарам се кад много говорим; es sich ~ werden lassen (на)мучити се, имати муче. 4. *fig.* кисео, мргодан, зловољан, намћораст. 5. ~ aussehen, ein saures Gesicht machen (на)правити кисело лице, бити намштен (и. мргодан); ein saures Gesicht zu et. (*dat.*) machen (на)правити на што кисело лице; мрштити се на што. II Sau'er *n 2l* (б. *pl.*) 1. кисело, киселина *f*. 2. \ ситнеж *m* са сирхетом. 3. *prov.* (и *m*) киселица *f*; сирће; кисело тесто.

Sau'er|ampfer *m* кисељ(ак), киселица *f*.

säu'erbar {зџербар} *a* претворљив у киселину.

Sau'er... {зџер-}: ~braten *m* печење *n* са сирхетом; ~brunnen *m* извор киселе воде, кисељак, кисела вода *f*; ~dorn *m* жутокор(к)а *f*, жута шиба *f*, киселац.

Sauerei' {зџерѝ} *f 3b fat.* свињарија.

Sau'er...: ~kirsche *f* = saure Kirsche; ~klee *m* зечја детелина *f*, зечја соца *f*, кисељ(ача) *f*; ~klee salz *n* кисељ(ача) со *f*; ~kohl *m*, ~kraut *n* кисео купус *m*, рибанац *m*.

säu'erlich {зџерлѝх} [sau] *a* накисло.

Säu'erlichkeit {~лѝх-} *f 3b* накислоост.

säu'erlich=süß *a* накислосладак.

Säu'erling {зџерлѝн} *m 2g* 1. кисела вода *f*, кисељак. 2. *fat.* = Kutscherwein.

Sau'er|milch *f* кисело млеко *n*.

sau'ern {зџерн} *intr.* (h, s) 15f 1. (у)киснути, (у)киселити се. 2. *fig.*: а) киселити се, не бити готов; б) *prov.* was nicht sauert, süßt nicht без муче ништа не прија.

säu'ern {зџерн} *l tr.* 15f 1. (за)киселити, укиселити; метнути квасца у. 2. сјединити ~њавати с киселином. II *intr.* = sauern. III Sau'ern *n v.* Säuerung.

Sau'er..., sau'er...: ~stoff *m* кис(еон)ик; ~stoff|gas *n* гас кис(еон)ик; ~stoff|haltig *a* с кис(еон)иком, који садржи кис(еон)ика; ~stoff|verbindung *f* кис(еон)иково једињење *n*, кис(еон)иков спој *m*; ~süß *a* киселосладак; ~teig *m* кисело тесто *n*; ~topf *m fat.* |*fig.* намћор, намрштенко, гунђало, свекар, свекрва *f*; ~töpflich *a fat.* намћор(аст).

Säu'erung {зџерун-} *f 3b* (за)кишељење, за-, укишељавање; durch die ~ des Brotes метањем квасца у хлеб(ау); сједињавање с киселином.

säu'erungs|fähig *a* сјединљив (и. спојљив) |

Sau'er|wasser *n* = Sauerbrunnen.

Sau'...: ~fang *m. a*) лов на дивље свиње; б) замка *f* за дивље свиње; ~fänger *m* пас за лов на дивље свиње.

Sau'f... {зџф-} *por.*: ~au's {зџфѝс} *m inv.* (*pl. co.* ~ausse {зџфѝс-}), ~bold *m 2g* = Säufer; ~bruder *m: a*) испичутура; б) = Säufer. Sau'feder *f* ловачко копље, гвождје *n* за хватање дивљих свиња.

sau'fen {зџфн} [свн.] *l tr., intr.* (h) и *refl.* 13f пити (уп. essen и fressen); das Vieh säuft (Wasser) стока пије (воду); dem Vieh zu ~ geben да(ва)ти стоци да пије, напјајати-ојити стоку; *fat.* и *por.* локати, шљемати, сукати, гулити, цевчити; dieser Mensch trinkt nicht, er säuft овај човек не пије, он лоче (и. шљема); e-n unter den Tisch ~ напити кога да падне под сто; Schnaps ~ шљемати ракију; sich toll und voll ~ нашљемати се; напитки се као мајка; sich zum Vieh ~ напитки се као стока. II Sau'fen *n* пијење, шљемање, сукање, локање, гуљење.

Säu'fer {зџфр} *m 2l*, ~in {~ѝн} *f 3с* пилац, пијаница, *fat.* шљемало, сукало.

Sauferei' {зџфрѝ} [saufen] *f 3b 1.* пијанчење *n*, опијање *n*. 2. = Saufgelag(e).

Säu'fer... {зџфр-}: ~nase *f* нос *m* (као у) пијанице; ~wahn|sinn *m* пијаничко лудило *n*.

Sau'f...: ~gelag(e) *n* теревенка *f*, пијанка *f*; ~gesellschaft *f* друштво *n* пијаница.

Sau'finder *m* пас за лов на дивље свиње.

Sau'f..., sau'f...: ~gurgel *f*, ~hals *m*, ~hans *m*, ~held *m* = Säufer; ~kompagnie *f* = ~gesellschaft; ~lied *n* песма *f* уз пијанку, севдалинка *f*, лумповка *f*; ~lust *f* воља за пијењем (и. шљемањем); ~lustig *a* кому се пије (и. шљема); ~schwester *f pop.* = Säufferin.

säu'f(s)t {зџф(с)т} *praes. ind.* (2) 3 л. од saufen.

Säu'g|amme {зџк-} *f* дојиља, дојкиња.

säu'geln {зџрглн} *tr.* 15f = absäugeln.

sau'gen {зѡг'н} [свн.] I *tr., intr. (h)* и *refl.* 13l (мање добро 15a) 1. (по)сисати (ан: *acc.*; на); an sich ~ сисати, црпи; in sich ~ усиса(ва)-ти; ~des Kind одојче, дете на сиси, *prv.* сисанче; ~des Kalb теле сисанче; sich voll, satt ~ насисати се. 2. *fig.* sich (*dat.*) et. aus den Fingern ~ в. Finger I; *fam.* Hungerpfoten (и. an den Klauen) ~ = am Hungertuche nagen.

II **Sau'gen** *n* сисање; усисавање.

säu'gen {зѡг'н} [свн.] I *tr.* 15a дојити, по-, на-дојити. II **Säu'gen** *n* дојење.

Sau'ger {зѡг'р} [saugen] *m* 2l, ~in {~ѡн} *f* 3c 1. сисач, -ица. 2. сисанче *n*. 3. клип *m* (шмрка).

Säu'ger {зѡг'р} [säugen] *m* 2l, ~in {~ѡн} *f* 3c 1. ~in *f* дојиља, дојкиња; женка која доји. 2. \mathfrak{S} = Säugetier.

Säu'ge... {зѡг'г-} ~tier *n* \mathfrak{S} сисар *m*; ~tierkunde *f* наука о сисарима; ~zahn *m* \mathfrak{Q} (зуб) млечњак; ~zeit *f* време *n* дојења.

Sau'g... {зѡг'к-} ~ferkel *n* (прасе) сисанче, *prov.* одојче; ~flasche *f* боца за дојење; ~heber *m* ~натега(ча)*f*, натег; ~kalb *n* (~lamm *n*) теле (јагње) сисанче.

Säu'gling {зѡг'лѡнл} [нвн.] *m* 2g¹ одојче *n*; ~sibewahr[an]stalt, ~krippe *f* дечије склониште *n*.

Sau'g... ~mal *n* траг *m* (и. белега *f*) од сисања; ~maschine *f* (машина) усисавача; ~napf *m сисаљка *f*; ~pfropfen *m* луша *f* за сисање; ~pumpe *f* усисни шмрк *m*, црпка усисавањем; ~und Hub[pumpe] *f* усисни шмрк за дизање.*

sau'grob {зѡг'рѡп} *a* *fam.* геачки прост.

Sau'g... ~rohr *n*, ~röhre *f* сисача *f*, сисаћа цев *f*, цев за усисавање; ~rüssel *m* \mathfrak{S} сисаљка *f*; ~ventilator *m* сисаћи вентилатор; ~vorrichtung *f* усисач *m*, усисна направа *f*; ~warze *f* \mathfrak{Q} брадавица (на дојци); ~werk *n* сисаћи шмркови *n* *pl.*, систем *m* сисаћих црпки.

Sau'..., sau'... ~haft {зѡх'афт} *a* свињски; ~hatz, ~hetze *f* хајка (и. лов *m*) на дивље свиње; ~hirt *m* свињар; ~hund *m*: а) пас за лов на дивље свиње; б) свињарев *n*; с) *fig.* свиња *f*, крмак; ~isch {зѡѡш} *a* свињски.

säu'isch {зѡѡш} [Sau] *a* свињски (и *fig.*).

Sau'... ~jagd *f* = ~hatz; ~kerl *m* *por.* свиња *f*, крмак; ~koben *m* свињац.

Saul {зѡл} [јевр.] *m* 8a Саул.

Sau'lache *f* брлог *m* (дивљих свиња).

Säu'lchen {зѡл'хн} *n* 2l (*dim.* од Säule) стубић *m*, ступчић *m*, ступче.

Säu'le {зѡл'л} [свн.: Schwelle] *f* 3b стуб *m*; а) das Haus steht auf ~n кућа је на стубовима; б) die ~n einer Bettstelle стубови, носачи кревета; с) e-e ~ als Denkmal стуб као споменик; д) (wie) e-e ~ dastehen стајати као стена; е) die ~en des Himmels стубови неба; ф) *fig.* du unseres Hauses Säule ти, стубе, куће наше; г) des Dampfes ~ стуб паре; h) \mathfrak{Q} die ~ des Rückgrats стуб ртењаче (и. кичме); и) ~ voltaische (и. galvanische) ~ Волтин (галантски) стуб. [führen живети као свиња.]

Sau'leben *n* *por.* свињски живот *m*; ein ~I

Säu'len... {зѡл'н-} ~artig *a* = 2 förmig; ~bau *m*: а) (из)градња *f* стубова; б) грађевина *f* на (и. са) стубовима; 2 förmig

a облика стуба, у виду стуба; ~fuß *m* подножје *n* стуба; ~gang *m* ходник са стубовима; ~halle *f* стубиште *n*; ~heilige(r) *m* столпник, светацна стубу; ~knauf, ~knopf *m* глава *f* стуба; ~ordnung *f* архитектурни ред *m*; ~platte *f* плоча стуба; ~reihe *f* ред *m* стубова; ~schaft *m* стубиште *n*, труп стуба, део стуба између подножја и главе; ~stellung *f* положај (и. распоред) *m* стубова; в. ~weite; ~stuhl *m* постолје *n* стуба; ~tempel *m* храм са стубовима; ~weite *f* распон *m* стубова, удаљење *n* стуба од стуба; ~werk *n* стубље *n* *coll.*, стубови *m* *pl.*

säu'lig {зѡл'ѡх} *a* 1. = säulenförmig. 2. са (и. на) стубовима. 3. у слож. са *a* *n*. с. или *a* acht-säulig осмостубни, са осам стубова.

Sau'lus {зѡл'л'с} *m* *inv.* Саул.

Saum¹ {зѡм} [свн.] *m* 2d 1. (по)руб. 2. руб, ивица *f*; окрајак, крај.

Saum² {~} [свн.; лат.-гр. sagman] *m* 2d 1. товар тарне животиње, товар сеисане. 2. † различна мера за течност (150 литара).

Sau'..., sau'... ~magen *m* свињски стомак; 2mäßig *a* *fam. adv.* свињски.

säu'men¹ {зѡм'н} *sa'umen* {зѡм'н} [Saum¹] *tr.* 15a (по)рубити, опши(ва)ти; оивичи(ва)ти.

säu'men² {зѡм'н} [Saum²] *tr., intr. (h)* 15a 1. преносити -ети (на) товарним животињама (и. (на) сеисанама). 2. (о)самарити.

säu'men³ {~} [свн.] I *intr. (h)* и sich ~ 15a канити се, оклевати, дангубити. II *tr.* задржавати. III **Säu'men** *n*, **Säu'mung *f* кањење, оклевање, дангубљење. [*f*, неопраница *f*.]**

Sau'mensch *n* *por.* ђубретара *f*, мурдарушаI **Säu'mer¹** {зѡм'р} [säumen¹] *m* 2l, ~in {~ѡн} *f* 3c руби|лац, -ља, порубљивач, -ица, опшивач, -ица. [рало *n*, оклевало *n*, дангуба.]

Säumer² {~} [säumen³] *m* 2l, ~in {~} *f* 3c скање-1

Säumer³ {~} [свн.; Saum²] *m* 2l 1. сеисанар (= преносилац (на) товарним животињама; изнајмљивалац товарних животиња). 2. = Saumtier.

Säumerei¹ {зѡм'рѡѡ} [säumen²] *f* 3b сеисанарство *n*, сеисанарење *n*, бављење преношењем (на) товарним животињама.

Säumerei² {~} [säumen³] *f* 3b кањење *n*, скање-рање *n*, оклевање *n*, дангуба, *fam.* скање-1

Sau'm²esel *m* товарни магарац. [рање *n*.]

säu'mhaft {зѡм'х'афт}, **säu'mig** {зѡм'их} [свн.; *säumen³] *a*, **Säu'migkeit** {~к'г'т} *f* 3b в. saumselig, Saumseligkeit.

Sau'm¹naht *f* поруб(ни шав) *m*.

Säu'mnis {зѡм'нѡс} *f* 2i и. *n* 2h¹ 1. *fam.* кањење *n*, оклевање *n*, дангуба, скањерање *n*. 2. одлагање *n*, одгајање *n*, одгода.

Sau'm²... ~pfad *m* стаза *f* за товарне животиње (и. за сеисане, за мазге); ~pferd, ~roß *n* товарни коњ *m*, сеисана *f*; ~sattel *m* самар(ица) *m*.

sau'mselig [свн. † Saumsal + ig] *a* који се ка-ни, скањера, скањерало; немаран, небрига.

Sau'mseligkeit *f* 3b кањење *n*, скањерање *n*; немарност. [исана *f*, товарна животиња *f*.]

Saum... ~stich *m* порубни бод; ~tier *n* се-1 **Sau'...** ~nest *n* *fam.*: а) уцера *f*, кошара *f*, ђу-

мез *m*, никакав стан; селендра *f*, прљава ва-рош *f*; *b*) ђумез *m*, место где се банчи; ~ *nickel m* *fat*. прљавко, -ица.

Sau'rach {зѡрѡх} *m* 2g ❸ = Sauerdorn.

Säu're {зѡрѡ} [свн.; *sauer] *f* 3b 1. киселина; киселост. 2. *fig.* киселост, намрштеност, мр-одност, намћорастост. 3. ❸ киселина.

Säu're..., säu're... {зѡрѡ-}: ❷bildend *a* који гра-ди киселину; ~bildung *f* грађење (и. образо-вање, стварање) *n* киселине; ❷frei *a* без ки-селине.

Sau'regu'rken|zeit {зѡрѡгѡркѡн-} *f* доба застоја (послова, политичког); мртва сезона (лети).

Säu're..., säu're...: ❷haltig *a* који садржи кисе-лину -е, са киселином; ~messer *m* мерач киселине, киселиномер; ~messung *f* мере-рење *n* киселине.

Sau'rier {зѡрѡрѡ} [гр.] *m* pl. 2l ❸ гуштери.

Saus {зѡс} [sause] *m* 2h (6. pl.) 1. = sausen II; шум, хука *f*. 2. терање *n* кера, расипан живот; in ~ und Schmaus, in ~ und Braus leben *v.* Braus.

Sau'sel|laut {зѡсѡл-} *m* шуштавац, шуштав глас. säu'seln {зѡсѡлн} [нви. *dim.* од sausen] 15f I *intr.*

(h) шумити; жаморити, жуборити; лахо-рити; зујати; зврјити; (са sein) шумећи ле-тети, шумећи кретати се. II *tr.* 1. шумити, шумом изговарати, жаморити, жамором го-ворити, жуборити, жубором говорити. 2. j-p in Schlummer ~ успављати -љивати шумећи (и. својим) шумом, жубором, жамором, (сво-јом) пемсом. III Säu'seln *n* шумљење, жамо-рење, жуборење, лахорење.

sau'sen {зѡсѡн} [свн.] I *intr.* 15e 1. (h) зујати, хујати, хучати; es saust mir in den Ohren = brausen 1. 2. (s) der Pfeil sauste durch die Luft стрела зујаше (и. прозуја) кроз ваздух. 3. и *tr.* успављивати -ати зујањем, певајући зу, зу. II *tr.* зујати, зујањем одавати, хуја-ти, хуком изговарати. III Sau'sen *n* зујање, }

Sau'selwind *m* = Brausewind *a* и *b*. [хујање.]

Sau'...: ~spieß *m* ❸ ловачко копље *n*; ~stall *m*: а) свињац; *b*) *por. fig.* свињац, кочина *f*; ~trog *m* алов за свиње; ~wetter *n* *fat.* времи-ште, гадно време; ~wirtschaft *f* *fat.*: а) до-маћинство *n* као свињац; *b*) бедно газдова-ње *n*, газдовање попут свињаца.

Sava'ne {заванѡ} [шп.] *f* 3b савана (велике травне равнице Сев. Америке).

Savoja'rde {завојајрдѡ} [Savoien] *m* 3a, Savo-ya'rđin {~дѡн} *f* 3с Савојац, -ка.

Savo'yen {завѡѡн} *n* 8g ❸ Савоја *f* (планински крај југоисточне Француске).

Savo'yer {~р} I *m* 2l, ~in {~ѡн} *f* 3с в. Savo-yarde. II *a* *inv.*, и savo'yisch {~вѡѡш} *a* са-војски.

Sa'x|horn {зѡкс-} [Adolphe Sax, проналазач ин-струмената за дување, † 1894] *n* саксхорн *m*.

S.C. *abr.* = Seniorenkonvent.

Sbi'rre {збѡрѡ} [ит.] *m* 3a жбир.

Sch... уп. Ch... и Sh...

sch! {ш} *int.* 1. пс(т)! 2. ѡш!

Scha'b... {шѡп-} у слож. в. Schabe...

Scha'bbes {шѡбѡс} *m* *inv.* јеврејски = Sabbat.

Scha'be {шѡбѡ} [свн.; *schaben] *f* 3b 1. ❸ а)

мољац *m*, гриња; *b*) бубашваба, жѡхѡр *m* (= Kakerlak 1). 2. а) поздер; -b) = Schabeisen. 3. свраб *m*.

Schab(e)... {шѡп-, шѡѡ-}: ~baum, ~b(l)ock *m*, ~brett *n* кожарска тезга *f*.

Scha'be...: ~fleisch *n* стругано пресно месо; ~hals *m* шкртац, циција. [ф; нож чкрњач *m*.]

Scha'b|eisen *n* макља *f*, стругач *m*, стругаљка

scha'ben {шѡбѡн} [свн.] I *tr.* 15a 1. (о)стругати; макљати; грепсти; leicht ~ грепкати; klein ~ ситно стругати. 2. чкрњати, стругати (месо са) коже. 3. *fig.* стругати, шкрипати; j-m Rüb(ch)en ~ в. Rube 1; ein Geiziger schabt und kratzt шкртац цицијашује, скупља цимријајући. II Scha'ben *n* стругање, макљање; гребење, чкрњање.

Scha'ber {шѡбѡр} *m* 2l (и ~in {~ѡн} *f* 3с) 1. стру-гач, -ица, стругало. 2. = Schab(e)hals. 3. = Schab(eisen), =messer.

Schaberei' {шѡбѡрѡ} *f* 3b цицијашење *n*.

Scha'bernack {шѡбѡрѡк} [срвн. са necken] *m* 2g 1. злурадник шаливчина, злурад враго-лан, злурад обешењак, злуради потсмевач.

2. обешењачка шала *f*, шега злурада враго-лана; et. j-m zum ~ tun, j-m e-p ~ spielen злу-радо се прошегачити с ким, приредити кому што за инат; er hat es mir zum ~ getan он је то урадио да мене расрди. 3. злурадо обе-шењаштво *n*. [Schabernack spielen.]

scha'bernacken {~н} *tr.*: e-p ~ = e-m e-p

schä'big {шебѡх, шебѡх} [срвн.; *schaben] *a* 1. = rüdig. 2. отрцан, извештао, излизан, о-лињао, похабан. 3. отрцан, никакав; тричав, бедан, кукаван. 4. *fat. fig.* цицијашки, цим-риски.

Schä'bigkeit {~нѡѡѡ} *f* 3b (в. schäbig) 1. шуга-вост. 2. отрцаност; тричавост. 3. цицијаштво *n*, цимријаштво *n*.

Scha'b|klinge *f* сечиво *n* за стругање.

Schablo'ne {шѡблѡнѡ} [хол.; *schaben] *f* 3b ша-блон *m* (узорак; преглед, модел); *fig.* nach der ~ arbeiten радити по шаблону; прегледати.

Schablo'nen..., schablo'nen... {~нѡн-}: ❷artig, ❷haft {шѡблѡртиѡхѡфт}, ❷mäßig *a* шаблонски;

~wesen *n* шаблонство; ~zeichnung *f* цртеж *m* по прегледу.

schablon(is)ie'ren {~блѡн(из)ѡрѡн} *tr.* 15g ра-дити с прегледа, прегледати.

Scha'b|messer *n* (нож) стругач *m*.

Schabra'cke {шѡбрѡкѡ} [тур.] *f* 3b абѡлија, аша, украшен покривач *m* испод седла. [тина *f*.]

Scha'bsel {шѡпсѡл} *n* 2l острушци *m* pl., струго-

Scha'bzieger {шѡпѡѡѡрѡ} *m* 2l зелени швајцар-ски сир са цветовима и лишћем од Trifolium melilotus officinalis.

Schach {шѡх} [срвн.; *перс. schâh „краљ“] I *n* 2g (6. pl.) а) ~ (spiel) (игра) шах *m*; ~ spie-len играти шаха; *b*) ~ (dem Könige)! шах (краљу)!; (dem Könige) ~ bieten да(ва)ти шах (краљу); der König steht im ~ краљ је у ша-ху; in (и) im ~ halten држати у шаху; ~ (und) matt шах (и) мат, *fig. fat.* трона; II *m* 2g = Schah; *c*) (даска за игру) шах(а).

Scha'ch..., scha'ch... {шѡх-}: ~aufgabe *f* ша-ховски задатак *m*, задатак из шаха; ~brett

n шаховска даска *f*; **2** *brett|artig, sförmig a:*
а) у виду шаховске даске; б) коцкаст.

Scha'cher {шѣх'р} [јевр.] *m* 2l (б. *pl.*) њифтинско трговање *n*, торбарење *n*. [шаха.]

Scha'cher¹ {шѣх'р} [Schach] *m* шахија, играч

Schä'cher² {~} [свн.] *m* 2l 1. разбојник, злочинац. 2. лупеж. 3. армер ~ кукавац.

Schacherei¹ {шѣх'раѣ} *f* 3b = Schacher.

Scha'cherer {шѣх'р'р} *m* 2l њифта.

Scha'cher... ~handel *m* = Schacher; ~jude *m* чивутски њифта. [њање.]

Schä'cher|kreuz *n* крст *m* облика *Y* за разап-
scha'chern {шѣх'рн} [Schacher] *intr. (h)* 15f њифтински трговати, чивутарити, цинцарити.

Scha'ch..., scha'ch... ~feld *n* шаховско поље;
~figur *f* шаховска фигура; **2** *förmig a* = **2**
brettförmig; **2** *matt* [matt] *a* шахмат, *fig.* про-
пао, тропа; ~partie *f* једна игра шаха, партија шаха; ~spiel *n* игра(ње *n*) *f* шаха; ~
spieler(in *f*) *m* играч(ица) шаха; ~stein *m* =
~figur.

Schacht {шѣхт} [дн.] *m* 2d и (аус. само) 2g 1.
✠ окно *n* (опр. Stollen). 2. сара *f*. 3. удубље-
ње *n*, дубина *f*, ждрело *n*, гротло *n*, вртло *n*,
јама *f*, шуљина *f*. 4. запреминска мера обли-
ка сандука с квадратном основом а висине
¹/₁₀ квадратове стране.

Scha'cht... {шѣхт-}: ~abteilung *f* одељак *m*
окна; ~abteufen *n* продубљивање окна; ~
ausbau *m* изградња *f* окна; ~bergbau *m* руд-
ник с окном, рад(ња *f*) у руднику с окном;
~bühne *f* постаја у окну. [f 3d кутија.]

Scha'chtel¹ {шѣхт'л} [срвн.; ит. (в. Schatulle)]

Schachtel² {~} *fam.* [срвн. „стара жена“] *f* 3d:
alte ~ баб(етин)а, трапаџоза. [на пр. ~halm.]

Scha'chtel³ {~} [дн. = Schacht(el)...] у слож.

Scha'chtel... ~boden *n* (~deckel *m*) дно *n*
(поклопац) (од) кутије; ~halm *m* ~раставић;
~macher *m* кутијар, израђивач кутија.

scha'chten {шѣхт'н} *intr. (h)* копати окно.

schä'chten {шѣхт'н} [јевр. sachat „уби(ја)ти“]
tr. 15c (заклати (и *fig.*)).

Schä'chter {шѣхт'р} *m* 2l клач, касарин.

Scha'cht... ~haspel *f* чекрк *m* за окно; ~holz
n ✠ дрво за подграђивање окна, даске *f* *pl.*
за облагање окна; ~hut *m* рударски шешир,
шешир од клобучине без обода; ~sohle *f* дно
n окна; ~teufe *f* дубина окна.

Scha'ch|turnier *n* шаховска утакмица *f*.

Scha'cht... ~verkleidung *f* облагање *n* окна;
~zimmerung *f* подграђивање *n* (и. подграда)
окна.

Scha'ch|zug *m* шаховски потез. [vermittler.]

Schä'dchen {шѣд'хн} [јевр.] *m* и. *n* 2l = Heirats-]

Scha'de¹ {шѣд'а} [свн.] *m* 4e (*pl.* Schäden) гото-
во ✠ = Schaden.

scha'de² {~} *a:* (es ist) ~штета (је); wie ~,
даџ... каква штета што...; es ist ~ um ihn
штета је за њ(ега).

Schä'del {шѣд'л} [дн.] *m* 2l ☉ лубања *f*.

Schä'del... {шѣд'л-}: ~bohrer *m* ✠ сврдао за
бушење лубање; ~bruch *m* прелом лубање;
~gestalt *f* облик *m* лубање; ~haut *f* ☉ лубањ-
ска опна; ~lehre *f* наука о лубањи; ~messer *m*
мерач лубање, лубањомер; ~stätte *f* Голгота.

Scha'den¹ {шѣд'н} [Schade¹] *m* 2j 1. штета *f*,
школа *f*, квар(ење *n*) *m*. 2. озледа *f*, повреда
f, рана *f*, бољ(к)а *f*; innerer ~ унутрашња о-
зледа, унутарња бољ(к)а; offener ~ отворена
рана; sich ~ tun повредити се, озледити се,
~живати се; *fig.* den ~ ans Licht ziehen ука-
з(ив)ати на зло. 3. *a v:* а) *ca nom.* es soll dein
~ nicht sein неће бити штете по тебе; б) *ca*
acc.: fam. iro. als Gott (и. als ich) den ~ besah
а кад оио тамо; j-m ~ bringen (на)шкودити
кому, (на)худити кому; ~ erleiden претрпети
штету; ~ haben (и. leiden, machen) штетова-
ти; ~ nehmen an seiner Seele опрешити душу;
das wird Ihrer Gesundheit ~ tun то ће (на)-
шкودити (и. (на)худити) Вашем здрављу; j-m
~ zufügen на|ети -осити кому штету, оште-
тити кога; в. и schädigen; c) после *prp.: durch*
~ klug werden опаметити се (претрпљеном
штетом); j-n in ~ bringen и. stürzen ошети-
ти кога, на|ети -осити кому штету; mit ~
verkaufen прода(ва)ти на штету (и. с губит-
ком); fort mit ~! ђаво да ти носи штету!; zu
~ kommen бити повређен, бити оштећен,
претрпети квар(а), повредити се, озледити
се; штетовати; es ist niemand zu ~ gekommen
нико није оштећен; d) *prov.* wer den ~ hat,
braucht für (den) Spott nicht sorgen ко губи
има право да се љути; durch ~ wird man klug,
и. ~ macht klug кад се кола сломе, путева
доста.

scha'den² {~} [свн.; Schade¹] *intr. (h)* 15c 1.
(на)шкودити, (на)худити. 2. (das) schadet (и.
fam. schad't) nichts не мари (ништа); was
schadet das? шта то мари?; was schadet es,
wenn... шта (то) мари, ако...; das wird Dir
nichts ~ то ти неће (на)шкودити, неће ти бити
ништа од тога. 3. das schadet ihm nichts не-
ће му бити ништа од тога; ако! изаслужио је.

Scha'den..., scha'den... {шѣд'н-}. ~ersatz *m* от-
штета *f*, накнада *f* штете; als ~ersatz (mit
Zinsen) на име оштеће (с каматом); auf ~
ersatz klagen тражити отштету, накнаду
штете; ~ersatz|klage *f* тражење *n* отштете
(и. накнаде штете) **2** ersatz|pflichtig *a* одгово-
ран за начињену штету, обавезан да плати
отштету; ~feuer *n* ватра *f*, пожар *m* (који
начини велику штету); ~freude *f* злурадост;
2 froh {шѣд'н} злурад(о), злобан(-но), пакос-
|тан(-но); ~frohe(r) *m*, ~frohe *f* злобни|к, -ца,
злурад, -а, човек, жена, пакосни|к, -ца.

scha'dhaft {шѣд'хфт} *a* оштећен, кваран, по-
кварен; ~ werden (по)кварити се.

Scha'dhaftigkeit {~шѣд'хфт} *f* 3b оштећеност,
кварност, поквареност.

schä'dig {шѣд'дх} *a* = schadhaft.

schä'digen {шѣд'дхн} [срвн.] 1 *tr.* 15a 1. ✠ и још
вишим стилем = beschädigen. 2. j-n ~ (на)-
шкودити кому, (на)худити кому, озле|дити,
~живати, повредити кога. II Schä'digen *n*,
Schä'digung *f* оштећење, оштета, шкођење,
хуђење, школа; озле|живање, -ење, озледа,
повреда; ohne Schä'digung seiner Interessen
без повреде (и. крњења) његових интереса.
schä'dlich {шѣд'лх} [свн.; *Schade¹] *a* шкодљив,
штетан; убитачан; погубан; опасан; *adv.*

шкoдливо, штeтнo; der Gesundheit ~ шкoд-
лив по здрављe. [нoст.]

Schädlichkeit {шeдлѣчнѣ} f 3b шкoдливoст, штeт-
-

Schädling {шeдлѣнѣ} m 2g¹ штeтoчинa f.

Schäd... , schäd... {шaд-}: 2los a бeз (o)штeтe,
бeз квapa, oбeштeн; j-m 2los halten oбe-
штe|тити, -нивaти кoгa, дa(вa)ти кoмy oштe-
тy (и. нaкнaдy); sich an et. 2los halten oбe-
штeтити ce(бe)чим; ~loshaltung и. ~losigkeit
f 3b oбeштeнeнe n, нaкнaдa f, oтштeтa f.

Schaf {шaф} [свн.] n 2g 1. oвцa f. 2. fig. a)
oв(чи)цa f, jaгњe; bibl. ~e oвцe f pl., стaдo n,
пaствa f; er ist ein gutes ~ он je кpoтaк кao
oв(чи)цa (и. jaгњe); b) coм m, бeзjaк m.

Schaf... {шaф-}: ~blattern pl. = ~pocken; ~
bock m oвaн; ~butter f мaслo n.

Schäffchen {шeфчeн} n 2l (dim. oд Schaf) 1.
oвчицa f (и fig); fam. mein ~ кyчe мoјe! 2.
fig. sein ~ шeрeн, sein ~ [из дн. Schiffchen]
ins trockene bringen (y)шaрити, шифaрити;
er hat sein ~ geschoren он je (y)шaриo. 3. пe-
цyшaви вaли (и. тaлaси) m pl. 4. pl. стaдoв-
ни oблaци m pl., oвч(и)ja вyнa f.

schäffeln {шeфeлн} intr. das Meer schäfelt по
мoрy сe вaљaју пeнyшaви вaли.

Schäffer {шeфeр} [свн.; *Schaf] m 2l, ~in {~йн}
f 3c 1. oвчaр, -кa, чoбaн|ин, -кa. 2. пaстир.

Schäferi' {шeфeрѣ} f 3b стaдo oвaцa cа тo-
poм, чoвaримa, тoр m cа oвцaмa; oвчaрствo
n, тoр m.

Schäfer..., schäfer... {шeфeр-}: ~gedicht n пa-
стирскa пeсмa f; 2haft {шeфeрхaфт} a =
2isch; ~hund m oвчaрски пaс; ~hütte f m oв-
чaрскa кoлибa; 2isch a в. 2lich; ~junge m
чoбaнчe n, пaстирчe n; ~karren m = ~hütte;
~knabe m = ~junge; ~leben n пaстирски живoт
m; 2lich {шeфeрлѣх} a пaстирски; ~lied
n пaстирскa пeсмa f; ~mädchen n чoбaнкa
дeвoјкa f, млaдa пaстиркa f; 2n {шeфeрн} intr.
(h) пoнaшaти ce кao пaстир, пpoвoдити љy-
бaв; ~pfeife f пaстирскa фpyлa; ~roman m
пaстирски poмaн; ~spiel n ♣ пaстирскa игpa
f; ~stab m чoбaнски штaп; ~stunde f чaс m
пoвoлaн зa (yживaњe) љyбaв(и), чaс пoсвe-
ћeн љyбaвнoм yживaњy; ~tasche f пaстир-
скa (и. чoбaнскa) тoрбa; ~tum {шeфeртyм} n
чoбaнствo, пaстирствo, пaстирски живoт m.

Schaff {шaф} [свн.: Scheffel] n 2g шaфoљ m.

Schafffell n oвч(и)ja кoжa.

schaffen {шaфчeн} [свн.: schöpfen] I tr. и intr.
(h) 14h 1. ствoрити, -aрaти; zu et. (dat.) и.
für et. acc. (wie) geschaffen sein бити (кao)
ствoрeн зa штo; et. zu et. ~ ствoрити -aрaти
штo oд чeгa; ~d ствaрaлaчки. II tr. и intr. (h)
15a 1. paдити, пoслoвaти; вршити; j-m zu
~ geben дa(вa)ти кoмy пoслa (и. paдa); fig.
j-m viel zu ~ machen зaдa(вa)ти кoмy мнoгo
пoслa (и. мyкe); er macht mir viel zu ~ он ми
зaдaјe мнoгo пoслa (и. мyкe); zu ~ haben и-
мaти пoслa (и. мyкe); sie hat hier nichts zu ~
oнa нeмa oвдe никaквa пoслa; damit habe ich
nichts zu ~ c тим нeмaм (ja) никaквa пoслa;
то мe ce нe тичe; ich habe nichts mit ihm zu
~ нeмaм ca њим никaквa пoслa; Sie haben
hier nichts zu ~ Ви нeмaтe oвдe никaквa пo-

слa; sich wo zu ~ machen (пo)тpaжити гдe
пoслa. 3. a) cа „дaв“; учинити, yрaдити;
schaff, daß das Essen zu rechter Zeit fertig ist
yчини (и. пoстapaј ce) дa јeлo бyдe гoтoвo нa
врeмe; b) j-m et. ~ прибaв|ити -љaти кoмy
штo; Hilfe ~ дoнeти пoмoћ, пoмoћи; Linde-
rung ~ дoнeти oлaкшaњe, дoнoсити yблaжe-
њe, oлaкшa(вa)ти, yблaжи(вa)ти; da werde
ich schon Rat ~ пoмoћи љy ce ja већ тy; c) et.
fertig ~ свршити, yрaдити, пoсвршaвaти, y-
чинити штo; leer ~ испpaзнити; heiter ~ paз-
вeсeлити; still ~ cмирити, (oд)нoсити, oднeти
(zur Post нa пoштy); d) et. auf die Seite ~ y-
c|клонити, y-, c|клaњaти; v. beiseite~; aus
dem Hause ~ изн|eти -нoсити из кyћe; et. an
Ort und Stelle ~ oднeти (и. дoнeти) нa лицe
мeстa (и. нa мeстo oпpeдeљeњa); et. aus dem
Wege ~ yклонити штo c пyтa; j-n aus dem
Wege (и. aus der Welt) ~ cмaћи кoгa; sich j-n
(et.) vom Halse ~ в. Hals 2c. 4. prv. зaпoвeдa-
ти, нaрeђивaти. 5. 2 јeсти, oбeдoвaти. III
Schaffen n ствapaњe; paђeњe, пoслoвaњe.

Schaffens..., schaffens... {шaфчeн-}: ~drang m
нaгoн зa ствapaњeм; ~kraft f ствapaлaчкa
cнaгa, мoћ ствapaњa; 2lustig a вoљaн дa
ствapa, жeљaн дa ствapa, ствapaлaчки.

Schaff'er {шaфeр} [свн.] m 2l, ~in {~йн} f 3c
твoр|aц -иљa, ствapa|aц, -тeљкa. [зeн m.]

Schaffhaus'sch {шaфхaу'ш} n 8g 2 Шaфхaу-
f Schafffleisch n oвчeтинa f, oвч(и)je мeсo.

Schaff'ner {шaфнeр} [срвн.; *schaffen] m 2l, ~in
{~ин} f 3c 1. yпpaвни|к, -цa, yпpaвитeљ, -кa,
eкoнoм, нaстoјни|к, -цa; рeд|aр, -yшa; пoдpy-
мaр, -кa. 2. 2, 2 cпpoвoдни|к, -цa, кoндyк-
тeр, -кa.

Schaffneri' {шaфнeрѣ} f 3h yпpaвништвo n,
нaстoјништвo n, eкoнoмoвa слyжбa; нaстoј-
ништвo n, eкoнoмoв стaн m; cpeз m нaстoј-
никoв.

Schaffung {шaфyн} f 3b = Schaffen.

Schaf..., schaf...: ~garbe f ♣ хaјдyчкa тpaвa,
хaјдyчицa, рaвaн m, cпop(иш) m; ~gras n ♣
вијyк m, влacунa f, типaц m; ~haut f. a) =
~fell; b) = ~häutchen; ~häutchen n 2 вoдe-
њaк m, вoдeњaчa f; ~herde f стaдo n oвaцa;
~hirt(in) f m = Schäfer(in); ~hürde f тoр m
зa oвцe; ~husten m cyв кaшaљ; 2ig {шaфѣх}
a пoпyт oвцe, кao oвцa, fig. бpљив; ~kamel
n 2 = Lama¹; ~käse m oвч(и)ји cиp; ~knecht
m oвчaр(ски) мoмaк; ~kot m = ~mist; ~lamm
n жeнскo jaгњe; ~laus f 2: a) oвч(и)ja вaш;
b) кpљa, кpпeљ m; ~leder n oвч(и)ja кoжa II
~leder|einband m пoвeз y oвч(и)joј кoжи; 2le-
dern a oд oвч(и)je кoжe.

Schäfflein {шeфлѣн} n 2l = Schäfchen.

Schaf..., schaf...: ~lorbeer m oвч(и)ји бpaбo-
њaк; 2mäßig a: a) пoпyт oвцe, кao oвцa; b)
fig. бpљив, adv. бpљивo; ~milch f oвч(и)je
млeкo n; ~mist m: a) oвч(и)ja бaлeгa f, бpa-
бoњaк; b) fig. ira. ein schöner ~mist! лeпe
лaјнe! [билиштe.]

Schafott {шaфoт} [фр. m; *Katafalk] n 2g гy-
-

Schaf...: ~pelz m oвчeвинa f, oвчe кpзнo n;
~pocken f pl. vet. oвч(и)je бoгињe; ~räude f
oвч(и)ja шyгa.

Scha'fs|auge *n*: а) овч(и)је око; б) *fig.* блесаво око.

Scha'f...: ~schere *f* ножнице (и. макаце) *f pl.* за стрижење оваца; ~scherer(in) *f* *m* стри-зач(ица); ~schur *f* стриж(њ)а оваца, стриже-ње *p* (оваца).

Scha'fs..., scha'fs...: ~gesicht *n* глупаво лице, блесаво лице; ~kleid *n* *prov.*: ein Wolf in ~kleidern курјак у јагњевој кожи; ~kopf *m*: а) овч(и)ја глава *f*; б) *fig.* блесав|ац, -ица, тупан; ~kopf|spiel *n* врста игре карата; ~mäßig а попут овце, као овца.

Scha'f...: ~stall *m* овчара *f*, стаја *f* за овце; ~stand *m* бројно стање *p* оваца, овце *f pl.*

Schaft' {шафт} [свн.; *schaben] *m 2d 1.* копљи-ште *p*; копље *p*; копљача *f*, копље, *p* мотка *f*. 2. држаће *p*, ручица *f*, држаља *f*, држак. 3. бадрлица *f* (пера). 4. ♣ труп стуба, део стуба између подножја и венца; и = Pfeiler. 5. ★ дебло *p*, стабло *p*. 6. дрво *p* у коме је ужлебљена пушчана цев, кундак. 7. део чи-оде на коме је глава (усађена). 8. сара *f*. 9. мушки уд (човека и већих животиња), ♀ женски уд.

...schaft {шафт} *f 3b* -ство, -штво наставак за образовање 1. апстрактних *s*, на пр.: Freund *m* пријатељ, Freundschaft *f* пријатељство; Eigenschaft *f* својство, особина; 2. збирних *s*, на пр. Lehrer *m* учитељ, Lehrerschaft *f* учи-тељство, учитељи; Priester *m* свештеник, Priesterschaft *f* свештенство; 3. *s* *f* које озна-чавају позив, службу, достојанство, на пр. Lehrerschaft *f* учитељство; Priesterschaft *f* свештеништво; 4. имена места, на пр. Graf *m* гроф, Grafschaft *f* грофовство, грофовија. schä'ften {шәфти} *1 tr. 15c* наглавити, -љивати, метнути држак на, метати ручицу на, метнути ... на копљ(ишт)е; е-е Flinte ~ на-главити пушку на дрво (и. на кундак), кунда-чити; ... geschäftet: а) наглављен, б) ♣ ... стаблике (*gen.*), са ... стабликом; ♣ угла-вити, -љивати; Stiefel ~ = vorschuhlen. II Schä'ften *n*, Schä'ftung *f* на-, у|глављивање, на-, у|глављење; метање дршка на; метање на дрво (и. на кундак).

Scha'ft... {шафт-}: ~halm *m* ★ = Schachte'-) Scha'ft|triff *f* = Schafweide. [halm.]

Scha'ft|rinne *f* олука *m*, жлеб *m* (на трупу стубу).

Scha'f...: ~wasser *n* ☉ вода *f* у водењаку; ~weide *f* паша за овце; ~wolle *f* овч(и)ја вуна; ~zucht *f* овчарство *p*, гајење *p* оваца; ~züchter *m* одгајивач оваца.

Schah {ша} [перс. „краљ“] *m bi* шах.

Schakal {шәкәл, шәкал} [фр.; тур., перс.] *m 2g* ♣ шакал.

Scha'ke(l) {шәк(л)} *f 3b (3d)* карика, беочуг *m*. schä'keln {шәкәлн} *tr.* вез(ивати) карикасто (и. ланчасто, у ланца).

Schä'ker {шәкәр} [нвн.; јевр. „лажов“] *m 2l*, ~in {~ин} *f 3c* шаљивчина, весељак; лола; враголан, -на, спадало.

Schäkerer' {шәкәрә} *f 3b* враголање *p*.

schä'kerhaft {шәкәрхәфт} а враголаст, ло-лински, весељачки.

schä'kern {шәкәри} *1 intr. (h) 15f* враголати;

шегачити се; ћеретати, ћаскати. II Schä'kern *n* = Schäkerei.

Schal' {шал} [свн.] а бљутав; изветрео, исхла-пео, устојан; *fig.* бљутав, безукусан; ~ werden обљутавети, изветрети, исхлупети.

Scha'l² [енг., *перс.] *m 2g*¹ и (аус. само) *bi* шал, марама *f*.

Scha'l³... {шал-} [Schale] у слож на пр. ~holz. schä'lbar {шәлбар} а 1. огуљив, који се може (о)гулити. 2. љуштив, који се може (о)љу-штити. [тица *f*, шољица *f*.]

Schä'lchen {шәлхән} *n 2l (dim. од Schale)* пли-|

Scha'le {шал} [свн.: Scholle] *f 3b 1.* љуска (на пр. воћа, јајета итд.); кора; (harte) ~ (тврда) љуска (ораха). 2. ♣ љуштура, коруба, љу-ска. 3. ♣ ~ (и. Huf) папоњак *m*. 4. шоља. 5. чанак *m*, плитица, тас *m*. 6. талпа; даска, облога. 7. кор(и)ца (ножа). 8. корица (књи-ге). 9. ~ *p pl.* (и Wangen *f pl.*) појачање *p* (за катарку, криж). [schalen.]

schä'len {шәлән} *tr. 15a* = beschalen; уп. и ver-|

schä'len {шәлән} [Schale] *1 tr. 15a 1.* (о)гулити. 2. (о)љуштити; (о)требити: *fig.* sie ist wie aus dem Ei geschält да јој крв ка(п)не из о-браза. 3. ✓ скидати травно бусење; = го-ден. II sich ~ (о)љуштити се. III Schä'len *n* гуљење; љушћење.

Scha'len... {шалән-}. ~form: а) облик *m* љу-ске (и. шоље, плитице); б) калуп *m* (од) ли-веног гвожђа; ~gehäuse *n* ♣ љуштура *f*; ~guß *m* лив у калупу од ливеног гвожђа; ~obst *n* = Schalobst.

Scha'lheit {шалхәт} *f 3b* бљутавост (и *fig.*).

Schä'lhengst {шәл-} [свн. schel „читава коњ“] *m* пастув, ајгир, приплодни ждребац.

Scha'l³holz *n* ♣ оплатно дрво.

schä'lig {шалйх} [Schale] с љуском, с кором; с љуштуром; у слож. dick ~ с дебелом љу-ском, дебеле љуске (*gen.*), дебелокор(и).

Scha'lk {шалк} [свн. „слуга“] *m 2g*¹ и (аус. са-мо) *2d 1.* (и Schä'lkín {шәлкәин} *f 3c*) хуља, угурсуз, лупеж. 2. лола, угурсуз, чапкун, -ица, враг(олан), несташ|ко, -ица; der klei-ne ~ (и за девојчице) мали угурсуз. 3. = Schalkhaftigkeit; den ~ verdecken скри(ва)ти своје угурсуство (и. чапкунство, лолство); er(sie) hat den ~ im Nacken он(а) је потуљен|и (-а); враг је то.

schä'lkhaft {шалкхәфт} а 1. злбан, пакостан. 2. угурсуски, лолски, чапкунски, враголаст; лукав, препреден.

Schä'lkhaftigkeit {~шәлхәфт}. Scha'lkheit {шәлк-хәт} *f 3b 1.* пакост, злоба 2. угурсуство и. угурсузлук *m*, лолство *p*, чапкунство *p*. 3. препреденост, лукавост. [schalkhaft.]

schä'lkig {шалкйх}, schä'lkisch {шалкйш} а в.) Schä'lkín *f 3c* в. Schalk.

Scha'lks... {шалкә-}: ~auge *n* пакосно око; у-гурсуско око, лолско око; ~freund *m* вајни пријатељ; ~knecht *m bibl.* неверни слуга; ~narr *m* = Hofnarr; ~streich *m* угурсузлук, чапкундук.

Schall {шал} [свн.: schallen] *m 2g*¹ и (аус. само) *2d 1.* звук; die Lehre vom ~ = Schallehre. 2. јек(а) *f m*. 3. leerer ~ празна звека *f*.

Scha'll... {шал-}: ~becken *n* 𐌺 = Becken 5; ~boden *m* = Resonanzboden: ~brechung *f* преламанье *n* звука; ~brechungslehre *f* наука о преламану звука; ~dämpfer *m* 𐌺 пригушник *m*, -ца *f*, сурдина *f*; ~deckel *m* одбојник гласа, заклон за одбијање гласа.

Scha'llehre (при растављању Schall=lehre) *f* наука о звуку. [звучни спроводник.]

Scha'lleiter (при растављању: Schall=leiter) *m*

schall'en {шәл'н} [свн.: schellen] 15a, 13a I *intr* (*h*); (за)звучати; (од)јекнути, одјекивати, (за)орити се, разлегати се, разлегнути се; es schallt sehr in diesem Saale ова дворана одјекује; *imp.* es schallt von Pauken треште бубњеви; ори се од бубњева. II *tr.* звучећи објављивати -ити, ода(ва)ти. III ~d *p.pr.* и а звучан, који одјекује; в. Gelächter 1. IV Scha'llen *n* звучање, одјекивање, разлегање, орење.

Scha'll...: ~fänger *m* резонатор; ~fenster *n* одбијач *m* звука (на звонику); ~lehre *f*, ~leiter *m*, ~loch *n* в. Schallehre, Schalleiter, Schalloch; ~messer *m* звукомер; ~messung *f* мерење *n* звука.

Scha'lloch (при растављању Schall=loch) *n* звучна рупа *f*, рупа на виолини итд.

Scha'll...: ~öffnung *f* преносач *m*; ~rohr *n* дозивало; ~strahl *m* звучни зрак; ~stück *n*, ~trichter *m* 𐌺 звучни левак, широки део трубе; ~verstärker *m* појачавач звука, микрофон; ~welle *f* звучни талас *m*; ~wort *n* 2a реч *f* постала подражавањем звуку, онома-топеска реч. [ње (и. требљење).]

Schä'llmaschine {шел-} *f* машина за љушће-1

Schalmei' {шәлмә} [срвн.; *фр. *m*] *f* 3b свирала, фрула, дудук *m*. [фрулу, дудукати.]

Schalmei'en {~н} *intr.* свирати у свиралу (и. у)

Schalmei'enrohr *n* 𐌺 трст(ика) *m*, макал *m*.

Scha'l'obst *n* воће с љуском.

Schalotte [шнн.; *фр.] *f* 3b 𐌺 ајма, ајма, влашик *m*, влашак *m*.

schalt {шалт} *impf. ind.* од schelten.

Scha'lt|brett [schalten] *n* 𐌺 разводна табла *f*.

schalt'en {шалт'н} [𐌺 лађу одбити и управљати њом] 15c I *intr.* (*h*) управљати по свом ћефу; (mit et.) *dat.* и. über *acc.* nach Belieben ~, frei ~ (und walten) вршљати чим, располагати чим по свом ћефу: j-n ~ und walten lassen пустити кога да жари и пали (и. да вршља). II *tr.* 𐌺 укључи(ва)ти, убац(и)вати у коло, спојити, спајати. III Scha'lten *n* управљање по свом ћефу, вршљање, слободно располагање; укључивање, убацивање у коло, спајање; 𐌺 убацивање.

Scha'lter {шалт'р} [schalten] *m* 2l 1. управљач. 2. окниште *n*, прозорче *n* (на вратима, у зиду са затвором за издавање карата итд.). 3. мењач, комутатор; прекидач.

Scha'lter... {шалт'р-}: ~beamte(r) *m*, ~beamtin *f* чиновник, -ца на прозорчету (и. на шалтеру, на гишеу); ~brief *m* писмо *n* по које долази сам адресат (да га на прозорчету узме); ~dienst *m* служба *f* на прозорчету (и. на шалтеру, на гишеу); ~fenster *n* прозорче, покретно окно; ~öffnung *f* отварање *n* окни-

шта (и. прозорчета, шалтера, гишеа).

Scha'lt...: ~führung *f* 𐌺 вођице *f pl.* убацивања; ~gabel *f* 𐌺 виљушка убацивачица; ~hebel *m* 𐌺 озиб мењања брзине.

Scha'l'tier *n* 𐌺 љускар *m*.

Scha'lt...: ~jahr [свн.] преступна година *f*; ~stange *f* 𐌺 шипка убацивања; ~tag *m* преступни дан; ~vorrichtung *f* 𐌺 мењач; ~welle *f* вретено *n* убацивања.

Schälung {шелун} *f* 3b = schälen III.

Schalup'pe {шәлүп'пә} [фр.; *хол.] *f* 3b 𐌺 шалуна, брза једрилица.

Scha'l...: ~wand *f* преграда од дасака; ~werden *n* ветрење, хлапљење, изветрелост.

Scham {шам} [свн.: Schande] *f* 3b (б. *pl.*) 1. стид *m*, срам *m*; vor ~ erröten (по)црвенети од стида; в. abbeißen I 2; aller ~ bar sein, alle ~ abgelegt haben, *fam.* keine ~ im Leibe haben немати ни стида ни срама. 2. покор *m*, срамота. 3. срамни уд *m*; männliche ~ стидњак *m*, мушки уд; weibliche ~ стидница, женски уд.

Schama'de {шамад'е} [фр.] *f*: 3b 𐌺 ~ schlagen (и. blasen) (за)добовати ((за)трубити) у знак предаје.

Scha'm|bein *n* 𐌺 стидњача *f*, стидна кост *f*.

schä'men {шәм'н, шәм'нн} [Scham] 15a I sich ~ стидети се, по-, за|стидети се, срамити се; sich e-r Sache (*gen.*) и. sich über et. (*acc.*) и. sich e-r Sache wegen (и. halber) ~ стидети се чега, стидети се због чега; ich brauche mich deshalb nicht zu ~ немам (од) чега да се (по)стидим; schäme dich vor dir selbst стиди се самога себе; да те је срам од самога себе; sich vor j-m ~ стидети се (од) кога; ich würde mich zu Tode ~ умр'о бих од стида (и. од срама); man braucht sich nicht zu ~, zu... нема човек (од) чега да се стиди да... II *tr.* [(дн.)] das schämt mich стид ме је од тога; срамим се (од) тога; (гн.) sich (*dat.*) die Augen aus dem Kopfe ~ пропасти у земљу од стида. III Schä'men *n* = стиђење, срамљење, стид *m*, срам *m*.

Scha'm..., scha'm... {шам-}. 𐌺erregend *a* постидан, који постиђује, изазива стид; ~gefühl *n* осећање стида (и. срама); das ~gefühl beleidigen (verletzen) вређати осећање стида; ~gegend *f* 𐌺 стидник *m*, област срамног уда; ~glied *n* = Scham 3.

scha'mhaft {шамхәфт} *a* стидљив, срамежљив.

Scha'mhaftigkeit {~шәхәфт'т} *f* 3b стидљивост, срамежљивост. [срамљен.]

schä'mig {шәм'и} *a* стидан, по-, за|стиђен, по-1

Scha'm..., scha'm...: ~knochen *m* = ~bein; ~lefen, ~lippen *f pl.* усмине; 𐌺los *a* (*dv.*) без стида, без срама, бестидан (-но), бесрамјан (-но); ~losigkeit *f* бестидност, бесрамност.

Schamo'te {шамәт'т} [нем.-ит. Scherben *pl.* и -otte] *f* 3b нетопљива иловача, тешко топљива глина, на ватри издржљива иловача; ~stein, ~ziegel *m* цигла *f* од нетопљиве ило-1

Scha'm|pflanze *f* 𐌺 стидљивка. [ваче.]

schampu'en {шәмпун'н}, schampun'ie'ren {шам-пун'и'р'н} [инд. „месити“] *tr.* 15a (о)прати косу (сапуњањем).

Scha'm..., scha'm...: ~ritze *f* 𐌺 спољни делови

m pl. женског полног органа; *2rot a* поцрвенео од стида; *2rot werden (po)црвенети* од стида; *j-p 2rot machen* натерати кому румен (од стида) у образе; *po-, za|стидети* кога; *~rot n, ~röte f* румен *f* од стида; *die ~röte ins Gesicht treiben* натер(ив)ати румен стида у образе; *~seite f* *regio inguinalis*; *~teile m pl.* = Scham 3; *~zünglein m* *секиљ, дражица f.*

scha'ndbar {шантбар} a сраман.
Scha'ndbarkeit {-кџт} f 3b срамота; *up. schändlich* итд.

Scha'nd... {шант-}: *~bild n* срамна слика *f*, покор *t* од слике; *~blatt n* лист *t* бруке (и. покура); *~bube m* срамник; *~buch n* срамна књига *f*.

Scha'nde {шанд} [свн.: Scham] *f 3b 1.* и (нар.) *3a* срамота; покор *t*, брука; *j-m ~ machen (o)срамотити* кога; (о)брукати кога; *das ist für mich keine ~* то није никаква срамота за мене; *et. ist (k)eine ~* нешто (ни)је (никаква) срамота; *niemand gesteht seine ~* gerne ein сваки крије своју бруку; *s-r Familie zug ~* gereichen срамотити (и. брукати) своју породицу; *prov. Armut ist keine ~* бити сиромом није срамота; *up. Schimpf 2. 2. zu ~n, zu schanden v. zuschanden.*

scha'nde|halber adv. = schandenhalber.

schä'nden {шендн} [свн.: Schande] *1 tr.* (и без предмета) и *sich ~ 15c 1.* нагр|дити, -ђивати, унакази(ва)ти. *2. (sich) ~* осрамотити (се), срамотити (се), обрукати (се), брукати (се): (о)каљати, обешч|стити, -шћивати; скврнавити, оскврнити, обесве|тити, -ђивати; *prov. v. Armut 1. 3.* (на)ружити, на-, из|грдити, грдити, псовати. *II Schä'nden n, Schä'ndung f* (о)срамоћење, брукане; каљање; обешчашћивање, -ење; скрнављење, оскврњење, обесвећивање, -ење. [не сете.]

scha'nden|halber adv. (колико) да се Власи! *Schä'nder {шендр}* [свн.] *m 2l, ~in {-џн} f 3c* (о)срамотилац, -ица, брукач, -ица; оскврн|лац, -ица, обешчашћивач, напасник; *der ~ meiner Ehre* окаљао моје части.

Scha'nd...: ~fleck m лага *f*; *~gebot n* брука *f* од понуде (колико је ниска); *~gedicht n* срамна (и. погрдна) песма *f*; *~geld n. a)* цена срамоте; *b)* бесцење, цабалук *m*, будзашто, никаква цена *f*; *~gesell m* = *~bube*; *2haft {шантхафт} a* = *2bar*; *~kauf m: a)* срамна куповина (и. купња)*f*; *b)* куповина/будзашто, куповина цабе; *~leben n* сраман живот *m*. *schä'ndlich {шентлаш}* [свн.] *a 1.* срам(от)ан; *adv.* срам(от)но; *das ist ~ von ihm* то је срамно (и. стидно) од њега. *2. fam. fig.* дозлабога, страшно, ужасно. *3. †* посрамљен.

Schä'ndlichkeit {-кџт} f 3b срам(от)ност, бесрамље *n*, срамота.

Scha'ndlied n скаредна песма *f*.

Schä'ndling {шентлџн.} m 2g¹ срамник.

Scha'nd...: ~mal n лага *f*; *~maul n* (човек) поган(а) језик(а) *m*, opak(а) језик(а); *~pfahl m* срамни колац, колац срама; *~säule f* срамни стуб *m*, стуб срама; *~schrift f: a)* сраман спис *m*; *b)* погрдан спис; *~tat f* срамно дело *n*; *~weib n* срамница *f*; *~wort n 2g* срам(от)-

на реч *f*; *~zunge f* = *~maul*.

Scha'nk {шанк} [срвн.; schenken] *m 2d 1.* право *n* крчмљења (и. крчме). *2.* крчма *f*.

Scha'nk|berechtigung f = Schank 1.

Scha'ncer {шанкџр} [фр.] *m 2l †* шангир.

Scha'nk...: ~gerechtigkeit = Schenkergerechtigkeit; *~geschäft n* крчма *f*; *~stätte f* = *~stube*; *~steuer f* крчмарина, порез *m* на крчмљење; *~stube f* крчма; *~wirt(schaft) m v.* Schenk-wirt(schaft).

Scha'nz... {шанц-}: *~arbeit f* *копање n* шанца, шанчева, ров(ов)а; *~arbeiten pl.* радови *m pl.* на копању, земљани радови; *~arbeiter m* *копач шанчева, ровова, пионир.*

Scha'nze¹ {шанц} [срвн.] *f 3b* шанац *m*, опкоп *m*, утврђење *n*, ров *m*; *geschlossene ~* затворен шанац.

Scha'nze² {~} [срвн.; *фр. schance] *f 36: et.* in die ~ schlagen став|ити -љати што на коцку; *играти у што; sein Leben in die ~* schlagen мет|нути -ати главу у торбу.

scha'nzen¹ {шанцен} [Schanze] *15c* *1 rate (b): a)* поди|ћи -зати шанчеве, (на)правити шанчеве; *b)* радити на утврђивању (и. на опкопима); *c) fam. fig.* аргатовати, коњосати. *II tr. a)* као шанац поди|ћи; *b)* шанцем, утврђењем снабдети. *III Scha'nzen n* копање шанчева, рад *m* на утврђењима.

Scha'nzen... = Schanz...

Scha'nzen-|bau m грађење *n* шанчева, градња *f* пољских утврђења.

Scha'nzer {шанцџр} m 2l = Schanzarbeiter.

Scha'nz... *~gerät n* алат *m* за копање шанчева, алат за земљане радове; *~gräber m* = Schanzarbeiter; *~korb m* кош(ар); *durch ~körbe* decken кошарима покривати; *~pfahl m* колац, проштац; *mit ~pfählen* umgeben оградати кољем (и. прошћем); *~wehr f* брана, браник *m*; *~werk n: a)* = *arbeit*; *b)* шанчеви *m pl.*, опкопи *m pl.*; *~zeug n* = *~gerät*. *Schar¹ {шар}* [свн.] *f 3b 1.* чета; *fam.* руља; *feindliche ~en* непријатељске чете; *in ~en (y)* четама, по четама; *die himmlischen ~en* небеске чете. *2.* јато *n*; чопор *m*; *poj m. 3.* ~en der Bäume јата дрвећа.

Schar² {~} [scheren] *f 3b* = Pflugschar.

Schara'de {шарад} [фр.] *f 3b* шарада, загонетка од слогова.

Scha'r²baum {шар-} m *глава f* (на плугу).

Scha'rbe¹ {шџрб} [свн.] *f 3b* *морски гавран m.*

Scha'rbe... {шџрб-} [scharben]: ~brett n даска *f* за сечење, сецање, рибање; *~messer n* сатара *f*. [15a (и)сецкати, (из)рибати.]

scha'rben {шџрбн}, scharben {шџрбн} [свн.] *tr. |*

Scha'rbock {шџрбџк} [(pop.) лат.] *m 2g (б. pl.) †* скорбут, непоменик; *~skraut n* *лединиак m, лединак m, златоуст(a) f m.*

Schä're {шџр} [швед.] *f 3b* гребен *m*, хрид.

scha'ren {шџрн} [свн.: Schar] *I tr.* и *sich ~ 15a:* скупљати (се), скупити (се); *укршта(ва)ти се, сучељавати се. II Scha' rung f* *укршта(ва)ње n* (рудних жица).

Scha'ren..., scha'ren...: {шџрн-}: ~führer m, ~lenker m четовођа; *2weise adv.* (по) четама, у четама, на чете.

scharf {шарф} [свн.] 1a 10² 1. (opp. stumpf) оштар; шиљат; ~ zugespitzt зашиљен; ~e Ecke, ~er Winkel оштар угао (и. кут), оштар ћошак; ~e Kante оштра ивица, оштар брид; ~e Spitze шиљат врх; ~ machen (на)оштри-ти; fig. allzu ~ macht scharftig љуто сирће свој суд гризе. 2. fig. (opp. sanft, milde): a) оштар, љут; ~es Gift љут отров; ~er Wind оштар ветар, ветар који сече; b) оштар, рапав; c) љут; папрен; ~er Essig љуто сирће п, љут оцат; d) оштар, који пара, пискав, цикав; e) оштар, љут, жесток, жустар; отсечан; adv. оштро, љуто, жестоко; e-e ~e Feder führen имати оштро перо; ~e Nachfrage hal-ten брижљиво распитивати (се); ~er Verweis оштар укор; ~e Zucht строг запит, строга дисциплина; ~e Zunge оштар (и. opak) језик; adv.: ~an-е-а-kommen љуто се сукобити, же-стоко се дохватити; j-n ~ anlassen жестоко усекунути, убрисати кога; j-n ~ behandeln строго поступати с ким; ~ bestrafen оштро казнити, љуто кажњавати; es ging (dasselbst) ~ her беше почврше; auf das schärfste {шарфст} untersuchen најстрожије испити-вати (и. истраживати). 3. fig. оштар, истак-нуто, отсечан; кршевит; fig. ~ begrenzt оштар; fig. et. ~ betonen и. hervorheben нешто оштро нагла|сити -шавати, истаћи, истицати. 4. оштар, продиран, проициљив; ~er Blick (Ver-stand) оштар поглед ((раз)ум); ~e Brille јаке наочари f pl.; ~es Gedächtnis јако памћење; ~es Gehör оштар слух; ein e-s Gesicht ha-ben, ~ sehen оштро видети, бити далековид; j-n ~ (adv.) ansehen оштро кога погледати. 5. оштар, строг; adv. оштро, строго; j-n ~ bewachen строго пазити, оштрим оком чувати; es mit j-m ~ nehmen оштро поступа-ти с ким. 6. оштар, брз; adv. ~ arbeiten ради-ти оштро, ревносно; ~ fahren ићи, пловити, возити се великом брзином; ~ gehen ићи ве-ликом брзином; ~ reiten јездити, јахати ве-ликом брзином; j-m ~ auf den Leib rücken и. ~ zu Leibe gehen притеснити кога, не да(ва)-ти кому ока отворити. 7. ~ (adv.) beschlagen потковати ковом за поледицу. 8. gr. ~er Akzent оштар нагласак. 9. f ~e Säfte љутине, љути сокови. 10. X ~ geladen напуњен боје-вим (и. убојним) метком; ~ schießen (opp. blind schießen) пуцати бојевим мецима, га-ђати убојним зрном; ~e Ladung пуњење бо-јевим метком; ~e Patrone бојев метак; ~er Schuß хитац (и. пуцањ) бојевим метком. 11. ~ gebautes Schiff шиљато грађен брод, лађа грађена са заоштреним предњим делом. II Scharf n 1. = scharfe Ladung. 2. шиљато брод-ско дно; (за)шиљак m.

Scharf'ri..., **scharf'ri...** {шарф-}: ~blick m оштар поглед, fig. продиран (и. проициљив) поглед, проициљивост; ~blickend n = ~sichtig.

Scharfe {шарф} f 3b зашиљак m.

Schärfе {шарф} [свн.: *scharf] f 3b 1. оштрина (der Axt секире). 2. оштрица, сечиво n. 3. оштрица, оштра ивица. 4. оштрина (des Sandes песча). 5. љутина; нагрижљивост; папреност. 6. оштрина (des Gehörs слуха; des Ge-

sichts вида). 7. оштрина, строгост, отсечност. 8. оштрина, истакнутост (der Züge црта). 9. gr. оштрина (des Akzents нагласка).

scharf'rieklig a оштроугласт, оштрих роњева. **schärfen** {шарфен} [свн.; *scharf] I tr. и sich ~ 15a 1. (на)оштри, бруцити; зарез(ив)ати, зашиљ(ив)ати; e-m Pferde die Eisen ~, ein Pferd ~ поткивати коња за поледицу. 2. (sich ~) оштри (се), изоштри (се), изоштра-вати (се) (das Gehör слух). 3. пооштри, -авати, појача(ва)ти; пробудити; j-m das Ge-wissen ~ раздрмати кому савест. 4. оштрије изразити -жавати. 5. ~ заљу|тити, -живати. 6. gr. оштро нагла|сити -шавати. 7. f = schneiden. II Schärfen n оштрење, брушење; шиљење, зарезивање, зашиљивање.

Scharf'ri..., **scharf'ri...** ~kantig a оштре ивице, оштра брида, с оштром ивицом, с оштрим бризом; ~klauig a оштрих канџи; ~machen tr. a) = aufhetzen 2; b) приступати строгим мерама; ~macher m који приступа строгим мерама; ~randig a оштрих ивица, оштрих бридџа, оштроивични, оштробридни; ~richter m целат; ~richter|amt n, ~richterei f целатство n; ~schießen n пуцање бојевим (и. убојним) мецима, убојно гађање; ~schmek-kend a љут; ~schuß m n пуцањ (и. хитац) бојевим (и. убојним) метком; ~schütz(e) m. a) добар стрелац; b) X стрелац; чаркаш; ~sichtig {~шарф} a. a) оштровид, оштра вида; b) fig. продиран, проициљив, прои-цав; ~sichtigkeit {~кџт} f 3b: a) оштрови-дост, оштар вид m; b) продираност, проици-љивост; ~sinn m оштроумље n, оштроумност f; ~sinnig a (adv.) оштроуман (-но); ~sinnig-keit f оштроумност, оштроумље n.

Schärfung {шарфун} ~3b = Schärfen.

Schar'... X: ~gang m укрсна жица f; ~kluft f проиљак m, прораст; ~kreuz n укрсница f (рудних жица).

Scharlach {шарлах} [српн. pop. (ge)schor(nes) Lak(en); ит. scarlatto; *перс.] m 2g¹ 1. скер-лет. 2. (и n) f шарлах m.

Scharlach..., **scharlach...** {шарлах}: ~artig a скерлетаст, налик на скерлет; f шарлахаст, налик на шарлах; ~baum m, ~elche f = Ker-meseiche; ~chen {шарлахчн} n 1. скерлетан; 2. = scharlachrot; ~farbe f боја скерлета, скерлетна боја; ~farben a скерлетан, боје скерлета; ~färber m бојадисач (и. бојарија) скерлета; ~fieber n f шарлах(на грозница f) m; ~friesel m и n f просаст шарлах; ~rot n, ~röte f скерлет(но црвенило n) m; ~rot a скерлетан, црвен као скерлет.

Scharlatan {шарлатан} [нвн.; *фр.; *ит. ciarla-ta'no] m 2g¹ шарлатан (= прчвар, надриле-кар; прописвет, протува).

Scharlatani'smus {шарлатанисмус} m 6g шар-латанство n (= протурање, вајна научност, надрициштво). [ухо n, велики говањ.]

Scharlei {шарлџ} m 2g ~ јаловданче n, мечје

scharie'nzen {шарлџенчн} intr. (h) шврљати.

scharma'nt {шармант} [фр.] a шармантан, дра-жестан; заносан, усхитан.

scharmie'ren {~мирн} [(*)] фр. charmer intr.

(h) 15g: mit j-m ~ удварати се кому; *fam.* превртати очима на кога.

Scharmützei {шармуцел} [срвн.; *ит. scaramuccia f; *нем. schirmen] *n* 2l чарка f.

scharmützel {~н} 1 *intr.* (h.) 15f чаркати се.

II Scharmützel *n* чаркање. [= scharmieren.]

scharmutzie'ren {шармуцирн} *fam. intr.* 15g

Scharmützler {~муцлр} *m* 2l X чаркаш.

Scharnie'r {шарнир} [фр.] *n* 2g' шарка f; ~band *n* 2a шарка f; ~stift *m* чивија f шарке; ~zirkel *m* обичан шестар, шестар на шарку.

Schä'rpe {шарп} [нвн.; фр.; *нем.] *f* 3b ешарпа, лента, појас *m*.

Scharpie' {шарпи} [фр. charpie] *f* 6f X шарпија, тифтик *m*; ~zipfen правити тифтик; ~bausch *m* бућ (и. чеп, брис) (од) тифтика; ~büschchen *n* бућић (и. брисић) *m* од тифтика;

Scha'rre {шар} [свн. „чешагија“] *f* 3b 1. струг(алка) *f* *m*. 2. X запекотина. [чарева.]

Scha'rre'eisen {шар-} *n* стругаљка *f* (димни-) scha'rren' {шарн} [срвн.] 15a 1 *intr.* (h) 1. копати, чепкати, грепсти. 2. стругати ђоно-

вима о под; mit den Füßen ~ стругати ногама (у знак неодобравања, негодовања); in die и. in der Erde ~ копати земљу (mit den Füßen ногама). II *tr.* копати, чепкати (mit den Füßen, dem Schnabel die Erde ногама, кљуном земљу); ein Loch in die Erde ~ (ис-)копати, (иш)чепкати рупу у земљи; et. in die Erde ~ закопа(ва)ти, зачепрка(ва)ти што у земљу; unter die Asche ~ запретати у пепео; aus der Pflanze ~ (из)грепсти, стругати из тигања; das Moos von den Bäumen ~ (са-)стругати маховину са дрвећа; e-n Gruß ~ поздравити загребав(ши) ногом о тле. III Scha'rren *n* копање, гребење, стругање, чепркање.

Scha'rren' {~} [дн.-вн.] *m* 2l = Fleischbank.

Scha'rre'r {шарр} *m* 2l 1. (и ~in {~н} *f* 3c) копач, -ица, гребач, -ица, стругач, -ица, чепркач, -ица. 2. X ~ *pl.* = Scharrvögel.

Scha'rre...: ~fuß *m* = Kratzfuß; ~netz *n* влак *m*, мрежа *f* за риболов; ~vögel *m* *pl.* X (птице) чепркачице *f* *pl.*; коке *f* *pl.*

Scha'r'2[schmied *m* опућар, сечивар, алатар.

Scha'rte' {шарт} [срвн.; *scheren] *f* 3b 1. шкрбина, шкрб(отин)а, крза, зуб(ац) *m*; e-e ~ machen направити шкрб(отину) (и. зуб), искрзати; ~n bekommen искрзати се, доби(ја)ти шкрб(отин)е (и. зубе). 2. = Schießscharte. 3. у-, пролсек *m*.

Scha'rte' {~} *f* 3b X српак *m*, српац *m*.

Scharte'ke {шартке} [нвн.] *f* 3b 1. купусара, књижурда, књижурина. 2. = Schund.

Scharte'ken... {~кн-} ~händler *m* антиквар; ~jäger(in *f*) *m* љубитељ, -ка купусара (и. старих књига). [минго.]

Scha'rten... {шартн-}: ~schnäbler *m* фла-

schartig {шартџ} [Scharte] *a* 1. шкрбав, крзав, искрзан, пун шкрб(отин)а (и. крза); ~machen искрзати, (на)правити шкрб(отин)е (и. зубе); ~werden искрзати се, доби(ја)ти шкрб(отин)е; *prov.* в. scharf 1. 2. X [Scharte' 2] са пушкарницама, са мазгалама; изрецкан. 3. рњав.

Scha'rtigkeit {~харт} *f* 3b шкрбавост, крзавост, искрзаност.

Scha'ring {шарун} *v.* scharen II.

Scha'r'1...: ~wache *f* извидница, патрола; ~wächter *m* стражар.

Scharwe'nzel {шарвенцл} *m* 2l 1. = Scharfuß.

2. а) шарвенцел, жандар (немачка игра карата); б) жандар, краљ. 3. особа и. ствар за све употребљива.

Scharwenzelei' {шарвенцла} *f* 3b чапраздивањење *n*, прављење *n* чапраздивана, улагивање *n*.

scharwe'nzeln {шарвенцлн} *intr.* (h) 15f 1. = e-n Scharwenzel machen. 2. играти шарвенцела, жандара. 3. чапраздиванити, правити чапраздиван, улагивати се.

scharwe'nzen {~венцн}, scharwenzie'ren {~енцирн} *v.* scharwenzeln.

Scha'r'1..., scha'r'1...: ~werk *n* робота *f*, кулук *m*, кулучење; ~werken *intr.* (h) 15a роботати, кулучити, аргатовати; ~werker *m* 2l роботник, кулучар, аргатин.

scha'tten' {шатн} [Schatten] 15c 1 *intr.* (h) 1. пружати хлад(а), давати хлад(овину); ~d = schattig. 2. бацати сенку, сенити. 3. лебдети као сен (и. као утвара). II *tr.* бацати сенку на. 2. сенчјати, осенчи(ва)ти (об. schattieren). 3. (на)цртати у облику сенке (и. силуете). III *refl.* sich wo ~ сенећи спустити се где, сенећи показ(ив)ати се. IV Scha'tten *n*, Scha'ttung *f* давање хлада, пружање хлада.

Scha'tten' {свн.} *m* 2l 1. сенка *f*, сен; а) sich vor seinem eigenen ~ fürchten зазирати и од своје сенке; плашити се своје сенке; б) (као временска одредба) die ~ werden kürzer, länger сенке крачају, дужају (и. дуљају); c) er folgt ihm wie sein ~ прати га као сенка; d) сен(ка) *f* траг; e) сен(ка) *f*, (нешто) пролазно; f) сенка *f*, (нешто) слабо, суво; er sieht aus wie ein ~ изгледа као сенка; bloßer ~ des Königtums сенка од краљевине; g) сен, дух, душа *f* покојника; das Reich der ~ царство мртвих. 2. сенка *f*; осенчење *n*; j-n in ~ stellen бац(ив)ати -ати кога у засенак; einen ~ werfen бац(ив)ати -ити сенку. 3. хлад(овина) *f*; сен: а) im ~ у хладу, у хладовини (*opp.* in der Sonne); б) сен, заштита *f*, окриље *n*; unter dem ~ des Allmächtigen у сену свемогућера.

Scha'tten'2..., scha'tten'2... {шатн-}: 2artig *a* = 2haft; ~bild *n*: а) сенка *f*, лик *m* од сенке; б) = ~riß; c) *fig.* сенка *f*, утвара *f*; ~bildung *f* стварање (и. образовање) *n* сенке; ~fürst *m* myth. цар мртвих, Плутон; ~gang *m* сеновит дрворед; 2haft {шатнхфт} *a* сен(к)аст, налик на сенку, као сен(ка); ~hut *m* шешир који прави хлад, са широким ободом; ~könig *m* сенка *f* од краља, вајни краљ; ~licht *n* светлотамо, полусветло; ~linie *f* линија сенке; ~los *a* без сенке, без хлада; ~pflanze *f* биљка која расте у хладу; ~reich *a* сеновит, хладовит, пун хлада; ~reich *n*: а) царство сени (и. мртвих); б) царство сени (и. мрака); c) сенка од царства, слабо царство; ~riß *m* цртеж са стране по сенци, силуета

f; сенка *f*, прилика *f*; ~seite *f*: а) страна у сенци (и. у хладу); присоје *n*, страна окренута северу; б) *fig.* наличје *n*; ~spender (in *f*) *m* даривалац-ица хлада; ~spiel *n*: а) chinesisches ~spiel и. ~spiel an der Wand кинеске сенке (помоћу чаробне лампе); б) *fig.* опсена *f*, опсењивање; ~welt *f* = ~reich; ~wesen *n* сен(ка) *f* *m*, дух *m*; ~zeiger *m* сказаљка *f* на сунчанику.

schattie'ren {шдтир'н} [нем.-лат.] *I tr.* (о)сенчити, осенчивати, (на)чинити прелазе (и. преливе). *II sich* ~ прелазити, преливати се. *III intr.* (h) имати прелазе, имати поступности у осенчењу. **Schattie'ren** *n*, **Schattie'ring** *f* (о)сенчење, осенчивање; **Schattierung** осенчење, прелаз *m* (и *fig.*), прелив (и *fig.*), ¶.

scha'ttig {шдтиг} *a* 1. сеновит, хладовит. 2. осењен, са сенком, таман. [витост.]

Scha'ttigkeit {~кд'т} *f* 3b сеновитост, хладост.

Schatu'le {шдт'ул} [(*)] ит. **scat'ola** „кутија“ *f* 3b 1. касица. 2. засебна благајна (владарева), владарева благајна.

Schatu'll(en)... {~ул'н-}... ~gelder *n pl.* приходи *m pl.* (с) приватног добра (уп. Schatulle 2); ~güter *n pl.* крунина (и. владарева) добра.

Schatz {шдц} [свн.] *m* 2d 1. благаја *n*; а) Schätze sammeln купити благо; б) *fig.* ein ~ von Kenntnissen ризница *f* (од) знања; с) e-n ~ vergraben закопати благо. 2. драган, -а; злато *n*, душа *f*; mein ~! душо моја!, злато моје!, драг[и], -а мој, -а!; sein ~ његова драгана; ihr ~ њен драган.

Schat'z... {шдц'н}... ~amt *n* државна благајна *f*; ~anweisung *f* упутница државне благајне; ~bar {шдцбар} *a* = ~pflichtig.

schät'zbar {шецбар} *a* 1. = schätzenswert; mein ~er Freund мој цењени пријатељу. 2. о-, проценљив. [о-, проценљивост.]

Schät'zbarkeit {~кд'т} *f* 3b 1. цењеност. 2. /

Schät'zchen {шдц'н}, Schät'zel {шдц'л} *n* 2t *dim.* од Schatz; блакце, мало благо; драганчић *m*, драганица *f*, душица *f*.

scha'tzen {шдц'н} [свн.] *I tr.* 15e удар[ити] -ати намет(е) на, опорез(ив)ати; харати, пљачкати (уп. brandschatzen). *II* Scha'tzen *n*, Scha'tzung *f* ударање намета на, опорезивање.

schät'zen {шдц'н} [срвн.; *Schatz] *I tr., intr.* (h), *refl.* 15e 1. процењити, -њивати, (из)вршити процену (*acc.: gen.*). 2. (о)ценити, оцењивати; а) ich weiß die Worte zu ~ ја знам да (о)ценим речи; wie hoch ~ Sie dies? колико цените ово?; zwei Dinge gleich ~ две ствари подједнако ценити; et. wenig ~ нешто мало ценити; geschätzter Freund! цењени пријатељу!; das geschätzte Ihrige (боље Ihr geschätztes Schreiben) vom... Ваше цењено (писмо) од... 3. ценити, сматрати, мислити; wie alt ~ Sie ihn? колико мислите да му је година?; ich schätze es für eine (п. mir zur) Ehre, zu... сматрам за част да...; sich glücklich ~ v. glücklich *I*. *II* Schät'zen *n*, Schät'zung *f* процењивање, процена; оцењивање, оцена; цењење.

schät'zens|wert *a* вредан цењења, достојан цењења, вредан поштовања, достојан по-

штовања, за цењење, за поштовање.

Schä'tzer {шец'р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с проценалац, -ица, процењивач, -ица; оценилац, -ица, оцењивач, -ица.

Scha'tz... ~gräber *m* копач блага цара Радодована; ~gräberei' *f* копање блага цара Радодована; ~kammer *f* ризница, државна благајна; ~kanzler *m* ризничар; ~kasten *m*, ~kästchen *n*. а) касица *f*, ризничка *f*; б) особ. ~kästchen, ~kästlein *n* збирка *f* мисли, ризница *f*, благо *n*; ~meister *m* ризничар, благајник; ~meister|amt *n*, ~meisterei' {~мд'ст'р'а} *f* 3b ризничарство *n*, благајништво *n*; ~schaft {шдцшдфт} *f* 3b = Liebschaft; ~schein *m* = ~anweisung.

Schät'zungs|wert {шдц'н-с-} *m* процењена вредност *f*.

Schau {шд} [срвн.; *schauen] *f* 3b 1. гледање *n*; излагање *n*; изношење (на пазар), показивање *n*; das dient nur zur ~ то је колико да се види; то је само за гледање; zur ~ stehen бити изложен (и. изнесен) (на пазар); zur ~ stellen изложити, -агати, изн[осити] -ети на пазар, показивати; zur ~ tragen изн[осити] -ети на пазар. 2. а) гледање *n*; б) преглед(ање) *n* *m*; с) = ~amt. 3. поглед *m*. 4. изложба. [ше]; преглед(ао)ница *f*. /

Schau|amt {шд-} *n* надлештво за преглед(а-)

Schaub' {шдб'} *m* 2g свежањ, руковет *f* сламе (и. трске, сена). [да се може видети.]

schau'bar {шдб'ар} *a* видљив, да се види, /

Schau'be! {шдб'} *f* 3b = Schaub.

Schau'be? {~} *f* 3b горњи капут *m*, огртач *m*. **Schau'...**, **schau'...** ~begier *f* жуд(ња) за гледањем; ~begierig *a* жудан гледања; ~bude *f* (вашарска) шатра; ~buden|besitzer *m* вашарција; ~bühne *f* позорница (и *fig.*).

Schau'der {шд'др} [дн.; *schaudern] *m* 2l језа *f*, гроза *f* (vor: од), жмарици *m pl.*, трнци *m pl.*

Schau'der..., **schau'der...** {шд'др-}. ~bar {шд'дрб'ар} *a* = ~haft; ~erregend *a* језив, језовит, грозовит, који изазива језу (и. грозу); ~geschichte *f* језива прича, језовита ствар; ~haft {шд'дрхдфт}, ~lich {шд'дрлх} *a* језив, језовит, грозовит, грозан; das ist ~haft то је грозно; *fam. fig.* грозан, страшан и. ganz ~e Ausgabe грозан издатак; ~haftigkeit {шд'дрхдфтцхд'т} *f* 3b језивост, језовитост, грозовитост; грозота.

schau'dern {шд'дрн} [дн.] *I intr.* (h и s) и *tr.* 15f јежити се (vor: од; über: на; dat.: на), грозити се; ~d који се јежи, грози; mir schaudert die Haut, das Herz јежи ми се кожа, срце; es schaudert mir и. mir schaudert (vor et.) јежим се (од чега, на што), грозим се (es zu denken да (по)мислим на то). 2. der Schrei schauderte durch die Herzen крик најежи срца; ~d који најежи (кожу), од кога се човек (на)јежи; es schaudert mich и. mich schaudert(s) vor et. јежим се од чега, на то, подилази ме гроза од чега. 3. (s) јежећи се (и. грозећи се) кретати се. *II* Schau'dern *n* јежење, грожење; = Schauder.

Schau'der..., **schau'der...** ~szenen *f pl.* језиви

призори *m pl.*, језовите сцене; *zvoll a* = *zhaft*.
schau'en {шѡ'н} [свн.] 15a I *tr. a* гледати, видети (j-d, et. кога, што); *b*) et. mit den leiblichen, geistigen Augen ~ гледати што очима тела, духа. 2. (пре)гледати, вршити преглед над. 3. (пророчки) видети. 4. очима сипати, погледима одавати. II *intr. (h)* 1. гледати, мотрити. 2. гледати, видети. 3. *auf* et. (j-n) ~ гледати на што (кога), угледати се на што (кога); *auf* et. (*acc.*) ~ гледати што, мотрити на што, пазити на што; *in die Zukunft* ~ гледати у будућност; *ins Auge, ins Herz* ~ (за)гледати у око, у срце; *um sich* ~ гледати око(ло) себе; *vor sich* ~ гледати пред собом, преда се; *schau, daß...* гледај да...; *prov. v. trauen*! 4. a) daß Gerechtigkeit vom Himmel schaue да правда гледа с неб(е)а; *b*) das Felsenhaupt schaut weit umher стеновата глава гледа далеко унаоколо. 5. изгледати, чинити се. III *refl. sich (dat.)* fast die Augen aus dem Kopf ~ избечити очи од гледања; *refl. sich satt* ~ нагледати се; *sich fast blind* ~ ослепети готово од гледања. IV **Schau'en** *n* гледање; мотрење; преглед(ање *n*) *m*. [сјајнији крај штофа, чоке.]
Schau'ende *n* крај *m* за гледање, финији, }
Schauer¹ {шѡ'р} [schau'en] *m 2l 1.* (и ~in {~ин} *f 3c*) гледалац, -ица, мотрилац, -ља. 2. прегледач, надзорник. 3. видовњак, пророк.
Schauer² {~} [хол.] *m 2l* = Schauer mann.
Schauer³ {~} *m 2l* (†) = Pokal. [(и *fig.*)]
Schauer⁴ {~} [Scheuer] *n 2l prov.* заклон *m*!
Schauer⁵ {~} [свн.] *m 2l 1.* гроза *f*, жмарци *m pl.*, језа *f*, трнци *m pl.* 2. *†* језа *f*, дрхтавица *f*. 3. салауковина *f*; пљусак (и *fig.*); суградица *f*; плах пљусак с градом.
Schau'er..., **schau'er...** {шѡ'р-} ~ *anblick* *m* језив поглед, језовит приказ; ~ *bad* *n* купатило с прскањем; ~ *gefühl* *n* осећање грозе; ~ *geschichte* *f* = Schaudergeschichte; *zhaft* {шѡ'рхѡ'ф} *a* језив; *z'ig* {шѡ'рѡ'х} *a* = *zlich*; ~ *leute* *pl.* од Schauer mann; *z'lich* {шѡ'р-лѡ'х} *a* 1. језив, језовит; 2. = schauderhaft; ~ *lichkeit* {~кѡ'т} *f 3b* = Schauderhaftigkeit; ~ *mann* *m (pl. ~leute)* обалски радник.
schau'ern {шѡ'рн} [Schauer⁵] I *intr. (h)* 15f 1. натмурено претећи непогодом кретати се; *v. imp.* es schauert падају циган(чић)и, пада соља, пада град. 2. *v. schaudern*. II **Schau'ern** *n* = Schauer⁵.
Schau'er⁵..., **schau'er⁵...** ~ *nacht* *f* језива ноћ; ~ *nis* {шѡ'рнѡ'с} *n* = Schauer⁵ 1; ~ *roman* *m* језовит роман; ~ *tat* *f* језовито дело *n*, грознота; *zvoll a* = schauderhaft.
Schau'essen *n* = Schaugericht.
Schau'fel {шѡ'фѡ'л} [свн.; *schieben] *f 3d* 1. лопата (уп. Spaten). 2. лопата (точка; витла, кола; весла). 3. лопата, рог јелена лопатара.
Schau'fel..., **schau'fel...** {шѡ'фѡ'л-} ~ *er* {шѡ'фѡ'лр} *m 2l v.* Schaufler; *zformig* *a* лопатаст; облика лопате; ~ *gehörn*, ~ *geweih* *n* *†* лопатасти рогови *m pl.*; ~ *hirsch* *m* јелен лопатар (старији од две године); *zlicht* {шѡ'фѡ'лѡ'т} *z'ig* {шѡ'фѡ'лѡ'х} *a* = *zformig*; *zп* {шѡ'фѡ'лн} I *tr.* и *intr. (h)* 15f лопатом (об)радити, ло-

патом (ис)копати; (um-)zп лопатом превртати; *die Räder* zп точкови ударају лопатама. II *refl. sich müde* zп уморити се радећи (и. копајући) лопатом; ~ *pflug* *m* *✓* плуг с лопатом; ~ *rad* *n* точак *m* с лопатама, (точак) лопатар; ~ *radsystem* *n* систем *m* точка с лопатама, систем точка лопатара; ~ *voll* *f* (пуна) лопата; ~ *zahn* *m* секутић (у прежи-)
Schau'fenster *n* излог *m*. [вара.]
Schau'fler {шѡ'флр} *m 2l 1.* копач лопатом, радник лопатом, лопатар. 2. *†* = Schaufelhirsch. 3. *†* = Löffelreier.
Schau'... ~ *flug* *m* *✗* лет за публику, јаван лет; ~ *gericht* *n* јело (само) за гледање; ~ *gerüst* *n*: *a*) узвишено гледалиште, трибина *f*; *b*) одар *m*, катафалк *m*; ~ *haus* *n*: *a*) позориште; *b*) мртвачница *f*; ~ *kästchen* *n*, ~ *kasten* *m* излог *m*.
Schau'kel {шѡ'кѡ'л} [дн.] *f 3d* љуљашка; клацкалица; ~ *brett* *n* клацкалица *f*.
Schaukelel' {шѡ'кѡ'лѡ'лѡ'} *f 3b* 1. љуљање *n*, клацкање *n*. 2. љуљашка.
schau'kelhaft {шѡ'кѡ'лѡ'фѡ'т} *llg* {шѡ'кѡ'лѡ'х} *a* који се љуља, клацкав.
schau'keln {шѡ'кѡ'лн} [Schaukel] 15f I *intr. (h, s)* и *sich* ~ љуљати се; клацкати се; *sich auf den Wellen* ~ љуљати се на таласима. II *tr.* љуљати; клацкати; *ein Kind auf den Knien* ~ љуљати (и. цуцкати) дете на коленима. III **Schau'keln** *n* љуљање; клацкање.
Schau'kel... ~ *pferd* *n* (дрвен) коњ *m* за љуљање (и. за клацкање); ~ *politik* *f* политика клацкања; ~ *reck* *n* вратило за љуљање, трапез *m*; ~ *stuhl* *m* столица *f* за љуљање, љуљача *f*, клацкача *f*; ~ *system* *n* *fig.* систем *m* клацкања. [љач, -ица, клацкач, -ица.]
Schau'kler {шѡ'клр} *m 2l*, ~in {~ин} *f 3c* љу-
Schau'..., **schau'...** ~ *iust* *f* воља (и. жеља) за гледањем, радозналост; *zlustig* *a* жељан (и. вољан, оран) да гледа, који воли да гледа.
Schaum {шѡ'м} [свн.] *m 2d 1.* пена *f*; *Eisweiß* *zu* ~ *schlagen* (у)лупати од беланца снег (и. пену). 2. *fig. zu* ~ *werden* расплинути се, отићи у недођин; *prov. Träume sind Schäume* сан је лажа, а Бог је истина. 3. = Abschaum.
Schau'm..., **schau'm...** {шѡ'м-}. *zartig* *a* пенаст, налик на пену; *zbedeckt* *a* покривен пеном, пенушав; ~ *bier* *n* пенушава пиво; ~ *blase* *f* мехур *m* (од) пене.
Schau'meister *m* прегледач, надзорник.
schau'men {шѡ'м'н} [свн.; *Schaum] I *intr. (h)* 15a пенити (се), пенушати (се), пенушити (се); *fig.* запенушити; ~ *d* пенушав; запенушен. II *tr.* 1. = abschäumen. 2. запенушено, -а, -о говорити.
Schau'm..., **schau'm...** ~ *gebäck* *n* пециво од пене; ~ *geboren* *a* рођен из пене; *die ~geborene* (Venus) (Венера) рођена из пене; ~ *gold* *n* = Flittergold; *zhaft* {шѡ'мѡ'дѡ'т} *a* пенаст, налик на пену; *z'ig* {шѡ'мѡ'х} *a* покривен пеном; пенушав; ~ *kelle* *f* пењача, кашика за опењивање, скидање пене; ~ *kette* *f* ланчић *m* око ђема; ~ *kraut* *n* *✗* скакавица *f*; ~ *löffel* *m* = ~ *kelle*; ~ *los* *a* без пене; ~ *perle* *f* искра од пене, пенушава искра; ~ *schläger* (in *f*) *m*:

a) лупач, -ица снега, пене (од беланцета); b) *fig.* протува *f*; c) *fat.* = Barbier; ~schlägerei' *f fig.* протување *n*, шарлатанство; ~seife *f* пенушав сапун *m*.

Schau'münze *f* споменица.

Schau'm|wein *m* пенушаво вино *n*, пенушавац.

Schau'...: ~pfennig *m* споменица *f*; ~platz *m* позорница *f*.

schau'rig {шѡрѣх} *a* в. schauerlich.

Schau|spiel *n* 1. призор *m*. 2. ✱ позоришна игра *f*, драма *f*.

Schau' spiel...: ~dichter *m* драмски песник; ~dicht kunst, ~dichtung *f* драмско песништво *n*.

Schau' spieler(in *f*) *m* глумлац, -ица (и *fig.*); herumziehende(r) ~ путујући|и, -а глумац, -ица.

schau' spieler(r) {шѡшпѣлѣрн} *intr.* (h) 15a (15f) глумити (и *fig.*), изигравати.

Schau' spiel...: ~haus *n* позориште, (Хр.) казалиште; ~kunst *f* драмска уметност.

Schau'..., Schau'...: ~stefien = zur Schau stellen; ~steller *m* излагач; ~stellung *f* излагање *n*;

~stück *n*: a) (занимљив) комад *m* за гледање; b) претстава *f*; c) споменица *f*; ~tragen = zur Schau tragen; ~turm *m* кула *f* мотриља;

~turnen *n* јавне гимнастичке вежбе *f pl.*

Schebe'cke {шѡбѡкѣ} [ит.] *f* 3b = шебека, лађа са три катарке (у Средоземном Мору).

Schech {шѡѣх} *m* 6i (аус. 2g¹) = Scheich.

Scheck¹ {шѡѣк} [свн.] *m* 3a = Shecke 1.

Scheck² {~} [енг.] *m* 2g¹, 6i чек.

Scheck'buch {шѡѣк'бук} *n* чековна књижица *f*.

Sche'cke {шѡѣк} [Scheck¹] *f* 3b 1. шарац *m*; шарга, шаруља. 2. = Wiesenschnarrer.

sche'ckig {шѡѣкѣх} [срвн.; *Scheck¹(e) и. фр. échec] *a* 1. шарен. 2. *fat.* = närrisch; sich ~ lachen (по)пуцати од смеха.

Sche'ck-|inhaber(in *f*) *m* доноси|лац, -ља чека.

scheel {шѡѣл} [дн. Лу. (за то (с)вн. schelb): гр. skōliōs] *a* разрок, *fat.* зриков, зирав; *fig.* завидљив, ненавидан; j-p ~ ansehen (по)гледати кога попреко, искосити се на кога; ~ zu et. (dat.) sehen, et. mit ~en Augen ansehen (по)гледати (на) што завидљиво (и завидљивим очима).

Schee'l..., schee'l... {шѡѣл-}: ~blickend *a* који гледа попреко; ~sucht *f* завидљивост, завист, ненавидност; ~süchtig *a* завидљив, ненавидан. [рица *f*.]

Sche'ffel {шѡѣфѣл} [свн.; *Schaff dim.] *m* 2l ме-|sche'ffeln {~н} *intr.* (h) 15f мерицама донети (и. родити); gut ~ добро родити.

Sche'ffel..., scheffel... {шѡѣфѣл-}: ~sack *m* врећа *f* са мерицом, чак у којем је мерица; ~voll *m* (пуна) мерица *f*; ~weise *adv.* мерицама, на мерице. [рич *m*.]

Schei'bchen {шѡѣб'чн} *n* 2l колутић *m*, коту-|Schei'be {шѡѣб'} [свн.: гр. skoipos „лончарев колутић"] *f* 3b 1. колутић *m*, котурић *m*; ~ Brot кришка хлеба; ~ Wurst колутић (и режањ) кобасице. 2. цифраник *m*, обележен колутић *m*. 3. мета, нишан *m*. 4. = Fensterscheibe. 5. сат *m* (меда). 6. (Töpter-)~ (лончарев) котурић; ☉ котурић *m*, колутић *m*.

Schei'ben..., schei'ben... {шѡѣб-н}. ~artig *a* колутац, котурац, у виду колута (и. котура);

~blei *n* олово за окна; ~förmig *a* колутац, котурац, облика колута (и. котура); ~glas-waren *f pl.* стакла *n pl.*; ~honig *m* мед у са-|hu; ~könig *m* стрелац првак; ~nagel *m* клин на нишану (и. на мети); ~schießen *n* гађање у нишан; ~schütze *m* стрелац у нишан; ~stand *m* стојиште *n* за гађање, белега *f* (одакле се гађа у нишан); ~weise *adv.* на колуте, на кришке; ~werfen *n* бацање колута; ~werfer *m* бацач колута.

schei'beln {шѡѣб'лн} *intr.* бацати колут.

schei'big {шѡѣб'ѣх} *a* = scheibenförmig; у слож. на пр. zwei- са два колута, са два котура, двоколутан, двокотуран. [шеих.]

Scheich {шѡѣх} [ар. „старац"] *m* 6i (аус. 2g¹)

Schei'd... {шѡѣт-} = Scheide...

schei'dbar {шѡѣтбар} *a* растављив, излучљив, разложљив, издвојљив.

Schei'de {шѡѣдѣ} [свн.] *f* 3b 1. делница, међа, граница. 2. канија, кор(ице) *f pl.*, ножнице *f pl.*, ножница; wieder in die ~ stecken врати-ти у канију; aus der ~ ziehen извући из каније, иску(ив)ати. 3. ☉ = Mutterscheide. 4. ☉ = Wels.

Schei'de... {шѡѣд-} [scheiden]: ~arbeit *f* ✱ оби-|јање *n* руде, издвајање *n* руде од јаловине оклепавањем; ~bank *f* 2f ✱ клепака тезга, тезга за обијање (руде од јаловине); ~blick *m* поглед при (и. на) разстанку; ~brief *m* развенчаница *f*, акт о разводу (брака); ~faustel *m* (n) чук (и. чекић) *m* за обијање руде (од јаловине); ~eisen *n* в. ~fäustel; ~erz *n* ✱ а) рудни камен *m* за обијање, оклепавање; б) (од јаловине) обијена (и. оклепана) руда *f*; ~gruß *m* последње збогом *n*; ~hammer *m* = ~fäustel; ~junge *m* ✱ дечко обијач (руде од јаловине); ~kolben *m* ✱ хеми(ј)ски јургер, реторта; ~kunst *f* хемија; ~künstler *m* хемичар; ~kuß *m* пољубац на разстанку, последњи пољубац, пољубац за збогом; ~linie *f* = Grenzlinie; ~mauer *f* раставни зид *m*, гранични зид; ~münze *f* ситан новац *m*.

schei'den {шѡѣд'н} [свн.: лат. scindere] 13 и 1 *intr.* (s) и sich ~ (и pass.) о-, издвојити се, о-, издвајати се, из-, отићи, из-, одлазити; наставити се, -љати се; von hinnen ~, aus dem Leben ~ преминути, умрети; das ~de Jahr година на измаку; die Milch scheidet (sich) млеко се квари (и. прогорушава). II *tr.* из-, оддвојити, из-, оддвајати; раздвојити, ајати, раставити, -љати, раздвојити, -ајати, (из)лучити, од-, раздвојити(вати); Eheleute von Tisch und Bett ~ раставити мужа и жену од стола и постеље; sich ~ lassen раставити се, -љати се, развенча(вати) се, ражени се, тражити развод брака; wir sind geschiedene Leute ми немамо ничег заједничког међу собом; das Gold vom Silber ~ одвајати злато од сребра; das Wahre vom Falschen ~ одвајати истинито од лажног. III Schei'den *n* 1. о-, издвајање, из-, одлажење, из-, одлазак *m*; преминуће; vor seinem Scheiden пре него што ће нас оставити; *prv.* Scheiden und Meiden tut weh разстанак је увек болан. 2. в. Scheidung.

ско одељење *n*; ~wesen *n*. а) привидно биће; б) варка *f*.

Schei'ß {шә'с} *m* в. Scheiße.

Schei'ß|dreck *m* vulg. говно *n*. [не *f* *pl.*]

Schei'ße {шә'с} *f* 3b (6 *pl.*) vulg. говно *n*, лај-

schei'Ben {шә'сн} *intr.* (h) и *tr.* 13p (често *abr.* sch...) vulg. (по)срати, (по)срати се.

Schei'ß..., schei'ß... {шә'с-}: ~kerl *m* vulg. говнар; mich Zert и. es ist mir Zig сеце ми се.

Scheit {шә'т} [свн.; *scheiden] *n* 2с и 2g 1. цепаница *f*. 2. цеп(љи)ка *f*, ивер *f*, треска *f*.

Scheitel {шә'тл} [свн.; *scheiden] *m* 2l и *f* 3d 1. теме *n*, глава *f*; vom ~ bis zu den Fußsohlen од главе до пете, од пете до перчина. 2. разделака *m*; e-n geraden ~ tragen носити прав разделака. 3. ^ итд. теме *n* (е-г Kurve криве; е-с Bogens лука), исходиште *n*, почетак.

Scheitel... {шә'тл-}: ~bein *n* ⊕ темењача *f*, темена кост *f*; ~fläche *f* одвесна површина, окомита (и. вертикална) равнина; ~haar *n* темена коса *f*, коса на темену; ~käppchen *n* хелепуш *f*, кече; ~kreis *m* ^ вертикални круг; ~linie *f* ^ вертикална линија.

scheitel'n {шә'тлн} *I tr.* и *sich ~ 15f*: die Haare ~ (раз)делити косу на разделака, (на)правити разделака; *sich ~* делити се на разделака, правити разделака, имати разделака. II Scheitel'n *n*, Scheitelung *f* дељење, разделивање косе на разделака, прављење разделака.

Scheitel..., scheitel...: ~punkt *m*. а) (opp. Fußpunkt, Nadir) теме *n*, зенит; б) *fig.* врхунац; с) теме *n* (е-с Winkels угла, кута); Z recht a (dv.) одвесан (-но), вертикалан (-но), окомит (о); ~winkel *m* *pl.* ^ унакрсни углови (и. кутови). [панице.]

scheit'en {шә'тн} *tr.* (ис)цепати на (и. у) це- I Scheiter {шә'тп} *f* 3d в. Scheit.

Scheiter|haufen {шә'тп-} [Scheit] *m* ломача *f*.

scheitern {шә'тпн} [Scheit] *I intr.* (s и h) 15f страдати (и *fig.*), разбити се (ап: о), претрпети бродолом, насести (и *fig.*), насукати се (и *fig.*), пропасти (и *fig.*), пропадати (и *fig.*), *fig.* не успе(ва)ти. II *tr.* 1. разби(ја)ти, наносити бродолом. 2. = scheiten. III Scheitern *n* страдање (и *fig.*), разбијање, бродолом, насукивање (и *fig.*), наседање (и *fig.*), пропадање.

Scheit..., scheit...: ~holz *n* дрво у цепаницама, цепаница *f*; Z recht a (у)прав(ој) (линији).

Scheide {шә'д} *f* *Inv.* ⊙: die ~ Еско, Шелда (река Француске, Белгије и Холандије).

Sche'fle {шә'ф}, Schi'ffe {шә'ф} *f* 3b љуска.

sche'fle(r)n {шә'ф(р)н}, schi'ffe(r)n {шә'ф(р)н} *tr.* (и *intr.* (h)), *sich ~* љуспати (се), на љупе одвајати (се); *sich ~* перутати се (и *intr.*). [ф(р)пх] а љуспав, перутав.

sche'lf(e)rig {шә'ф(е)рпх}, schi'lf(e)rig {шә'л-} Sche'llack {шә'лак} [дн. Schalen-lack] *m* 2g лак у листовима (и. плочама).

Sche'lle {шә'л} [свн.; *schallen] *f* 3b 1. прапорац *m*. 2. звонце *n*, звоно *n*, клепетуша. 3. *fat.* шљискавица, шљаквица, шамар *m*. 4. (највише ~ *n* *pl.*) кара (у немачким картама). 5. ♣ = Küchenschelle. 6. оков *m*, карика.

sche'llen {шә'лн} [свн.; *Schelle] *I intr.* (h) 15a (за)звонити (ј-т: кому); (за)звекати, (за)звечати; ~ Sie! звоните! II Sche'llen *n* звоњење.

Sche'llen... {шә'лн-}. ~bube *m* жандар кара; ~geläut(e) *n*: а) звоњење (и. звоњава *f*, звека *f*) прапораца; б) звонац *n* *coll.*, прапорци *m* *pl.*; ~hals|band *n* 2a оковратник *m* с прапорцима; ~kappe *f* капа с прапорцима; ~könig *m* краљ кара; ~schlitten *m* саонице *f* *pl.* са прапорцима; ~trommel *f* дахуре *f* *pl.*; ~zug *m* (врпца *f* од) звонце(та) *n*.

Sche'll|fisch {шә'л-} [дн., хол. Schalen-fisch] *m* 2. (Gadus aeglefinus) бакалар шелфиш.

Sche'll...: ~axt *f* секира за разбијање соли; ~hammer *m* чекић за разбијање.

Sche'll|hengst {шә'л-} [свн. scelo „пастух“] *m* = Schälhengst.

Sche'll|kraut {шә'л-} [гр. cheildōn „ласта“] *n* (6. *pl.*) руса *f*, жута трава *f*, змијино млеко.

Schelm {шә'лм} [свн. „куга“] *m* 2g, првобитно 3a, ~in {~йн} *f* 3с 1. хула, битанга, неваљалац; an j-m zum ~ werden изда(ва)ти кога; ein ~, der Schlechtes dabei denkt Бог убио свакога који на зло помисли при том; ein ~, der mehr tut, als er kann што не може ни цар неће. 2. der arme ~ грешник, јадник. 3. = Schalk 2, шерет, угурсуз, лола, спадало. 4. er hat e-n ~ im Nacken и. hinter den Ohren то је шерет (и. препредењакони).

Sche'lm(en)... {шә'лм(ен)-}: ~auge *n* шеретско око, лолско око; ~gesicht *n* шеретско лице, лолско лице; ~lied *n* лолска песма *f*; ~pack *n* *fat.* битанга *f* *pl.*; ~streich *m*, ~stück *n* шеретлук *m*, угурсулук *m*; ~zunft *f* угурсуски еснаф *m*, еснаф спадала.

Sche'lementum {шә'лментум} *n* хуљство, битанштво, шеретство, лолство, угурсуство.

Schelmerei' {шә'лм'рә} *f* 3b в. Schalkheit 1 и 2.

Sche'lm'in *f* 3с в. Schelm.

sche'lmisch {шә'лмш} [Schelm] *a* 1. хуљски, неваљалачки, лупешки. 2. = schalkhaft 1.

Sche'lte {шә'лт} [свн.; *schelten] *f* 3b (6. *pl.*) грдња, карање *n*; ~ bekommen извући грдњу, бити изгрђен (и. каран).

sche'lt'en {~н} [свн.] *I tr.*, *intr.* (h), *refl.* 12e 1. карати, грдити, псовати; j-n wegen s-s Betragens (и. über sein Betragen) ~, и. j-s Betragen ~ карати (и. грдити) кога због његова понашања, нечије понашање карати, грдити; j-n ~ укорити, (из)грдити, псовати кога (wegen *gen.* збор); као *intr.*: fluchen und ~ псовати и грдити; auf j-n (auf et.) ~ грдити кога (што). 2. (sich ~) називати (се), назвати (се); j-n e-n Dummkopf (и. als dumm) ~ наз(и)вати кога глупаком; ich darf mich nicht des Glückes Liebling ~ не смеј се(бе) назвати љубимцем *spehe*; sich Herr Baron ~ lassen називати се бароном, бити набеђени барон. II Sche'lt'en *n* карање, грђење, псовање.

Sche'lt'er {шә'лт'р} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3с карал|ац.

-ица, карач, -ица, кој|и, -а грди. [(реч) *f*.]

Sche'lt|wort *n* 2g грдња *f*, псовка *f*, погрд(н)а

Sche'ma {шә'ма} [гр.] *n* 6i (*pl.* и ~та {~та}) схе-

ма *f*, шема *f*, преглед *m*, нацрт *m*.

schema'tisch {шeмaт'ш} а схематски, схематичан. [тизовати, (на)правити схеме.]

schematisie'ren {шeмaтизa'pи} tr. 15g схема-

Sche'mel {шeм'л} [свн.; *лат. scamellum n] m 2l клупица f, столчица f, шамла f.

Sche'men {шeм'н, шeм'н} [срвн.: scheinen] m 2l сен f. утвара f.

sche'menhaft {~хдфт} а = schattenhaft.

Schenk {шeн'к} [свн.; *(ein)schenken] m 3a, ~in {~ин} f 3c 1. точка, точак, пехарник. 2. крчмар, -ица.

sche'nkbar {шeн'кбар} а 1. поклонљив, подарљив, који се може поклонити, за даривање. 2. крчмљив који се може крчмити, за крчмљење.

Sche'nke {шeн'к} [срвн.; *schenken] f 3b крчма.

Sche'nkel {шeн'кел} [срвн.: Schinken] m 2l 1. (Ober-)~ стегно n, бут(ина) f m; крак; ~ (Knochen) бедрењача f, бутњача f, бутна кост f; zum ~ gehörig бутни. 2. крак (e-s Zirkels шестара; e-r Zange клешта; e-r Schere маказа; e-s Winkels угла).

Sche'nkel... {шeн'кел-}: ~ (blut)ader {ф} бутна кудавица; ~ bein n {ф} = ~ knochen; ~bruch m: а) * прелом стегњаче (и. бутњаче, бутне кости); б) * бутна кила f; ~druck m притисак ноге, притискивање n ногом; ~hals m {ф} стегњачин врат, врат бутне кости.

...schenkelig {~шeн'кел'л'х} а у слож. са а а) dick ~ дебелих бутина; lang ~ кракат; б) gleichschenkelig ^ равнокрак, једнаких кракова, истокрачан.

Sche'nkel...: ~ knochen m {ф} стегњача f, бутњача f, бедрењача f, бутна кост f; ~kopf m {ф} стегњачина глава f, бутњачина глава; ~schmerz m бол у бутини; ~zirkei m шестар.

sche'nken {шeн'кел'н} [свн. „сипати“] I tr. и refl. 15a 1. поклонити, -ањати, даривати, подарити, даровати; ich habe es geschenkt bekommen: а) добио сам то на поклон, б) добио сам дабе; et. zu Weihnachten geschenkt bekommen доби(ја)ти што као поклон о Божићу; das Haus habe ich beinahe geschenkt bekommen ову сам кућу добио готово за дабе; j-m sein Herz ~ поклонити -ањати кому своје срце; wenn Gott mir das Leben schenkt ако ми Бог подари живот(а); ако богда уживим; sich (selbst) et. ~ купити себи што, (по)частити (се)бе чим; j-m Vertrauen ~ (по)веровати кому; уп. Glaube 1. 2. (j-m et.) ~ опростити, -аштати (кому што); es soll dir geschenkt sein нека ти је просто; es ist Ihnen nicht geschenkt није Вам поклоњено; ich habe es ihm nicht geschenkt нисам му остао дужан. 3. точити, на-, у/точити, сипати, у-, на/сути; точити. 4. служити. 5. точити; крчмити. 6. prov. дојити. II sich ~ 1. предати се, посветити се. 2. sich arm ~ осиротети поклањајући. III Sche'nken n в. Schenkung; опроштење, опраштање; чочење, крчмљење. [чаева дужност f.]

Sche'nken|amt {шeн'кел'н-} n пехарништво, то-|

Sche'nker {шeн'кел'ер} m 2l, ~in {~ин} f 3c дари-

вал|ац, -ица, поклањач, -ица, дародав|ац, -ка.

Sche'nk...: ~gerechtigkeit f точарина, право n

држања крчме; крчмарина; ~haus n =

Schenke; ~kanne f крчаг m за точење (и. за сипање).

...schenkelig {~шeн'кел'л'х} а = ...schenkelig.

Sche'nk...: ~mädchen n, ~mamsell f ам-рица f; ~stube f крчма; ~tisch m сто са пи-нем и са посуђем за пиће.

Sche'nkung {шeн'кунг} f 3b поклањање n, даривање n; поклон m, дар m; ~s|akte f, ~s|brief m, ~s|urkunde f акт m (и. повеља f) о поклањању (и. даривању).

Sche'nk...: ~wirt(in) f m крчмар, -ица; ~wirtschaft f крчма; e-e ~wirtschaft haben држати крчму. [Schere 3.]

Sche'r|baum {шeр-} m. а) = Garnbaum; б) =

Sche'rbe {шeрб'е} [свн.: scharf] f 3b 1. цреп m, рбина, комад m, парче n (pl. парчад); in tausend ~n zerbrechen отићи (и. разбити се) у парампарчад. 2. земљан суд m, грне n; саксија.

Sche'r|becken {шeр-} n = Barbierbecken.

Sche'rbel {шeрбел'л} prov. m 2l = Scherbe.

Sche'rben {шeрб'н} m 2l = Scherbe.

Sche'rben..., sche'rben... {шeрб'н-}. ~blume f цвет m (од)гајен у саксији; ~dürr a сув као енгече; ~gericht n остракизам m, прогонство на 10 година; ~kobalt m min. кобалт као из парчади састављен; ~kuchen m = Napfkuchen. [шербет m.]

Scherbe'tt {шeрбет'т} [тур.; *ар. „пиће“] n 2g i

Sche'r|beutel {шeр-} готово + m берберска торба f.

Sche're {шeр'е} [свн.] f 3b 1. маказе f pl., ножице f pl.; eine ~ једне маказе, једне ножице. 2. * штипци m pl. 3. рукелице f pl. 4. * танак пропластак m. 5. * клеште f pl.

sche'ren {шeр'н} [свн.] 13n (аус. првенствено 15a) I tr. 1. стрићи (Schafe овце; die Herde стадо), стризати; zum Mönch ~ пострићи за калуђера. fig. sein Schäfflein ~ в. Schäfchen 2. 2. (о)шишати. 3. а) geschorene Wiese стрижена, кошена ливада; б) geschorener Sam(me)t стрижен сомот. 4. кињити, сецати, задикивати, дирати; das sch(i)ert mich nicht марим ја за то; то ме се не тиче; брига ме за то; was sch(i)ert mich das? шта ме брига за то?; das sch(i)ert mich wenig мало је хајем за то. 5. тк. нави(ја)ти. 5. * у-про/вући, у-, про/влачити. II sich ~ 1. хајати, марити (ум: за). 2. (о)торњати се; и intr.; scher' dich zum Henker и. Teufel! торњај се до ђавола! III

Sche'ren n стрижење, стризање; шишање.

Sche'ren..., sche'ren... {шeр'н-} [pl. од Schere]: ~arbeit f рад m маказама, маказни рад; ~fern|rohr n * дурбин m са два крака; ~förmig a маказаст, облика маказа; ~schleifer m оштрач маказа; ~werk n * утврђење облика клешта.

Sche'r'er {шeр'ер} [свн.] m 2l, ~in {~ин} f 3c 1 стризач, -ица. 2. тк. навијач, -ица.

Schererei' {шeр'ерeи'} f 3b сецање n, петљавина, петљаница, кубура, мука и невоља, неприлика.

Scherf {шeрф} m 2g, Sche'r|flein {~лeн'н} [свн.] n 2l (dlm. од Scherbe) новчић m, лепта f; sein ~ zu et. beitragen допринети своје чему.

Sche'r... {шeр-}: ~gabel f виљушка за навијање.

Sche'rge {шѣргѣ} † или *fig.* [свн.; *Schar¹] *m* За пандур.

Sche'rgen..., sche'rgen... {шѣргѣн-}. ~amt *n*, ~dienst пандурство *n*; пандуровање *n*; 2haft {шѣргѣнѣфт} *a* пандурски; ~tum {шѣргѣнтум} *n* пандурство.

sche'rgisch {шѣргѣш} *a* пандурски.

Scherif {шѣрѣф, шѣрѣф} [ар. „племић“] *m* би шериф; ~s|würde *j* шерифство *n*.

Sche'r... {шѣр-}: ~maschine *f* (машина) стрижачица; ~messer *n* бријач *m*; ~rahmen *m* сновалка *f*, навој; ~tisch *m* стрижачки сто.

Scherwe'nzei {шѣрвѣнцѣл} итд. [фр. *servant*] *v.* Scharwenzel итд.

Sche'r|wolle *f* стрижена вуна.

Scherz {шѣрцѣ} [срвн.; *scherzen] *m* 2g (*opp.* Ernst²) 1. шала *f*; ~ und Spielwerk шала и игра(чка). 2. ~ beiseite! ohne ~! шалу на страну, без шале; ~ verstehen знати за шалу; es war nur ~ то је била само шала; aus ~ од шале; im ~е у шали; zum ~ шале ради; sich (*dat.*) e-n ~ mit e-m machen на-, пошалити се ким; ~ treiben mit j-m (*mit. et.*), s-n ~ mit j-m (*mit et.*) haben терати шегу с ким (с чим). 3. Шала *f* (мало шаљиво божанство).

Sche'r|zeit *f* време *n* стрижења.

sche'rzeln {шѣрцѣлн} *intr.* (*h*) шаључкати се.

sche'rzен {шѣрцѣн} [срвн. „скакати“] 15e I *intr.* (*h*) 1. а) шалити се, играти се; б) шалити се, збијати шалу; Sie (*belieben zu*) ~! Ви се шалите!, Ви терате шегу; er läßt nicht mit sich ~ нема шале код њега. II *tr.* у шали каз(ив)ати, шале ради рећи; у шали (на-)цртати; von dappnen ~ шалом о-, рас|тер(ив)ати. III Sche'rzен *n* шаљење, шала *f*.

Sche'r|zeug готово † *n* = Scherbeutel.

Sche'rz... {шѣрцѣн-}. ~gedicht *n* шаљива песма *f*; ~gegenstand *n* шаљив предлог, шала *f*; 2haft {шѣрцѣфт} *a* 1. шаљив, лакрдијашки; 2. шаљив(чина), склон шали; ~haftigkeit {шѣрцѣфт} *f* 3b шаљивост; 2liebend *a* који воли шалу, шаљив(чина); ~macher *m* шаљивчина; ~name *m* надимак.

Sche'rzo {скѣрцо} [ит., *нем.] *n* би, 6k 3скерцо, весео комад *m*.

Sche'rz..., sche'rz...: ~rede *f* шаљив говор *m*; 2weise *adv.* од шале, из шале, шале ради, шалећи се; ~wort *n* 2g шаљива реч *f*, шала *f*.

scheu¹ {шѣ} [нвн.] *a* који зазира, презав, плашљив; дивљи, недружеван, недружељубив; ~ machen (по)плашити; ~ werden (по)плашити се 2. (*prov.*) гадан, рђав.

Scheu² {~} [scheuen] *f* 3b (б. *pl.*) зазирање *n*, бојазан, плашња, страшња, плашење *n*, страшење *n*; ~ haben vor et. (*dat.*) зазирати од чега, плашити се чега; ohne (alle) ~ без (икаква) зазирања, без (икакве) бојазни (и. плашње); ohne Scham und ~ без зазора. 2. (†) и *m* страшило *n*.

Scheu'che {шѣчѣ} *f* 3b страшило *n* (и *fig.*).

scheu'chen {~н} [свн.] *tr.* 15a 1. (рас)плашити; о-, рас|тер(ив)ати. 2. *prov.* = scheuen.

Scheu'e {шѣѣ} *f* 3b в. Scheu.

Scheu'el {шѣѣл} *m* 2l (†) = Scheusal.

scheu'en {шѣѣн} [scheuchen] 5a I *intr.* (*h*) за-

зирати (ан, vor: од), (по)плашити се (ан, vor: од; *gen.*). II sich ~ = I (vor: од; *gen.*: од). III *tr.* j-n (*et.*) ~ = sich vor j-m (*vor et.*) ~ презати од кога (од чега); keine Müh und Kosten ~ не презати од труда и трошкова; *prv.* tue recht und scheue niemand ради (што је) право, па се никога не бој.

Scheu'er {шѣѣр} [свн.: Schauer²] *f* 3d хамбар *m*, житница, кош *m*.

Scheu'er²... {шѣѣр-} [scheuern]: ~besen *m* метла *f* за рибање; ~bürste *f* четка *f* за рибање; ~iaß *n* буре за рибање (и. прање) судова; ~frau *f* рибачица, рибаља; ~iappen *m* крпа *f* (за рибање); ~magd *f* (служавка) рибачица, судопера рибаља.

scheu'ern {шѣѣрн} [дн.; *фр. *ecurer*] I *tr.* и sich ~ 15b 1. (sich-) рибати (се), зарибати (се), трти (се), о-, згулити (се), дерати (се), одерати (се); das Hemd scheuert mich auf dem Rücken и. mir den Rücken wund кошуља ми рибањем разарањаљује леђа; et. hat sich kahl gescheuert нешто се рибањем отрло (и. згулило). 2. (орибати, изрибати (на пр. судове, под, собу). II *intr.* (*h*) das Hemd scheuert кошуља гребе. III Scheu'ern *n* рибање, трење; рибање, прање.

Scheu'er...: ~papier *n* хартија *f* (и. папир *m*) за рибање; ~sand *m* песак за рибање; ~tag *m* дан рибања; ~tuch *n*, ~wisch *m* = ~lappen.

Scheu'heit {шѣѣхѣт}, Scheu'igkeit {шѣѣхѣгѣт} *f* 3b презавост, плашљивост, особина зазирања (и. презања). [наочњак *m.*]

Scheu'... {шѣѣ-}; ~klappe *f*, ~leder *n* зазирач *m*, I Scheu'ne {шѣѣн} [свн.] *f* 3b хамбар *m*, житница, кош *m*.

Scheu'nen... {шѣѣнн-}. ~dach *n* кров *m* (од) хамбара (и. коша, житнице); ~drescher *m.* а) млатилац у хамбару; б) *fam. fig.* er frißt wie ein ~drescher (он) једе као хала; меље к'о мећава; ~tor *n* врата *n pl.* (од) хамбара (и. коша, житнице)

Scheu'ne|voil *f* (пун) хамбар *m*, (пун) кош *m*.

Scheu'rer {шѣѣрр} *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3c рибач, -ица.

scheu'sam {шѣѣсам} *a* бојаљив, плашљив.

Scheu'sal {шѣѣзал} [срвн.; *scheuen] *n* 2g гнусоба *f*, страшило, чудовиште, грдоба *f*, ругло; er ist mir ein ~ одвратан ми је; не могу да га видим очима.

scheu'Blich {шѣѣслѣх} [срвн.; *scheuch(z)en] *a* 1. гнус(об)ан, грд(об)ан, одвратан, гадан, грозан. 2. *fam. fig.* ~ reich грдно богат.

Scheu'Blichkeit {~хѣхѣт} *f* 3b гнусобност, грдобност, грозност; гнусоба, грозота. [лет *m.*]

Schibbo'leth {шѣѣбѣлѣт} [јевр.] *n* 2g¹ и би шибо-!

Schicht {шѣѣхѣт} [срвн.; *(ge)schehen] *f* 3b 1. слој *m* (*geol.* итд.), пласа; таван *m*, кат *m*; *fig.* die verschiedenen ~en der Gesellschaft разни друштвени слојеви; die ~en der Gesellschaft друштвени слојеви (и. редови). 2. особ.

☞ а) смена, надница, дневница, време *n*; *fig.* die ~ antreten (за)почети рад, (за)почињати рад; in einer ~ без прекида; б) смена, радници у једној смени, број радника; с) смена, одмор *m*; ~ machen одмарати се, у-

јати; ~ ist's! одмор!, *jā!*; *fig.* mit et. (*dat.*) ~ machen свршити с чим. 3. количина топлене руде једне смене. 5. *☒* = *1/32* Kux. **Schi'cht...** {шџхт-}: ~arbeit *f* рад *m* на смене, рад на надницу, надничарски рад; ~arbeiter(in *f*) *m* радник, -ца на смену, надничар, -ка; ~e {шџхт-} *f* 3b = Schicht 1; ~el {шџхт-л} *m* 2l слојчих; уметак.

schichtchen {шџхт-чн} 15c I *tr.* 1. уре|дити, -ђивати; распоре|дити, -ђивати, разврста(ва)ти; (рас)поделити, расподељивати, разде|лити, -љивати. 2. (sich~) наређати (се), слагати (се), налагати (се), сложити (се), ређати (се); слојевито слагати, на слојеве налагати 3. *☒* слагати, намештати товар у брод. II *intr.* (*h*) (из)губити млечњаке, мењати зубе, променити зубе. III **Schi'chten** *n* = Schichtung.

schichtchen|weise *adv.* = schichtweise.

Schi'chter {шџхт-р} *m* 2l *☒* слагач, намештач.

Schi'cht... ~holz *n* наслана дрва *n coll.*, ухваћене цепанице *f pl.*; ~lohn *m* сменска зарада *f*, дневница *f*, дневна зарада *f*; ~löhner(in *f* 3c) *m* 2l = ~arbeiter(in); ~machen *n* *☒* престајање с радом, ујање, одмарање; ~meister *m* *☒* пословођа.

Schi'chtung {шџхт-ун} *f* 3b (в. schichten) уређивање, -ење *n*, распоређивање, -ење *n*, разврста(ва)ње *n*, расподељивање *n*, расподела; ређање *n*, слагање *n*; слагање *n* слојевито, слагање на слојеве; наслага, слојевитост.

Schi'cht..., **schicht...** *2weise* *adv.* слојевито; на слојеве; слојевима; ~wolke *f* стратус облак *m*; ~zahn *m* (зуб) млечњак.

Schick {шџк-} [фр. *chic*; *нем.] 1 *m* 2g = Geschick 1 и 2; ~haben имати шика, укуса; außer ~ kommen (из)губити облик, изићи из форме; et. wieder in ~ bringen дотер(ив)ати, удесити. II **schick** *a* das ist sehr *schick* то је врло шик (и. господствено), *fam.* чече.

schicken {шџк-н} [дн.: (ge)schehen 15a I *tr.* 1. (по)слати (Brie|fe писма; Boten гласнике итд.); отпра|вити, -љати; отпра|тити; са *prp.*: j-m j-n auf den Hals ~ послати (и. оставити) кога кому на врат; j-n auf Reisen ~ (по)слати кога на пут; ein Buch in die Welt ~ објавити књигу; die Waren werden ins Haus geschickt роба се шиље кући; j-n in die Unterwelt ~ послати кога на онај свет; j-n zum Henker (и. Kuckuck, Teufel) ~ (по)слати кога до ђавола (у першун). 2. = fügen I 2. II *intr.* (*h*) 1. nach (um j-n) j-m ~ (по)слати по кога (за кога). 2. (*prov.*) достајати, бити довољан. III **sich** ~ 1. стећи се, стицати се, зби(ва)ти се, десити се, дешавати се, случити се; wenn es sich gerade so schickt ако (му) се баш тако стекне; ако буду прилике допуштале; es hat sich so geschickt тако (му) се стекло; тако се збило. 2. *sich* *für* *acc.* (и. *zu* *dat.*) et. ~ (j-n) пристајати за што (кога), слагати се с чим (ким); *prv.* eines schickt sich nicht für alle не пристаје све свакоме. 3. приличити, пристајати (се), доликовати; das schickt sich nicht für Sie то Вам не приличи; то Вам не пристаје; и *imp.* es schickt sich nicht (für Sie)

zu... *inf.* не приличи Вам да... *praes*; не пристаје Вам да... 4. er schickt sich gut: *a*) он се добро понаша, *b*) прилеже на посао. 5. sich in et. (*acc.*) ~ повиновати се чему, преда(ва)ти се чему, покорити се чему, (по)мирити се са чим, ићи у корак са, снаћи се у, сналазити се у; sich in die Umstände ~ повиновати се (и. прилагодити се) приликама. 6. sich auf et. *acc.* и. zu et. *dat.* ~ спремати се на што; v. anschicken I. IV **Schi'cken** *n* слање, шиљање, отпра|вљање.

schicklich {шџк-лџх} *a* приличан, пристојан, прикладан, подесан, погодан, згодан; ~e Gelegenheit згодна прилика.

Schi'cklichkeit {шџк-лџх-т} *f* 3b приличење *n*, приличност, прикладност, пристојност, подесност, погодност.

Schi'cklichkeits|gefühl *n* осећање приличења (и. прикладности, подесности). [удес *m.*]

Schi'cksal {шџкзал} [дн.] *n* 2g судб(ин)а *f*, I **schicksalig** {~џх} *a* кобан.

schicksam {шџкзам} *a* в. schicklich, paßlich.

Schi'cksals..., **schicksals...** {шџкзалс-}: ~deuter *m* тумач судб(ин)е; ~fügung *f* = Schickung 2; ~gang *m* ток судб(ин)е; ~gefährten и. ~genossen *m pl.* другови по судби(ни), удесни другови; ~glaube *m* вера *f* у судбину; ~göttinnen *f pl.* богиње судб(ин)е, суђаје; **schickhaft** {шџкзалсхџфт} *a* судбински, удесни; **schicklos** *a* без судб(ин)е, безудесан; ~macht *f* моћ судб(ин)е; ~prüfung *f* искушење *n* судб(ин)е; ~schlag *m* удар судб(ин)е; ~tragödie *f* судбинска трагедија, трагедија на основу мисли о судбини; ~tücke|f неумитни удар *m* судбине; судбе горко опредељење *n*; ~wechsel *m* променљивост *f* среће.

Schi'cksel {шџкксел} [јевр. *schicksah* „хришћанска девојка“; *јевр. *schikküs* „ужас“] *n* 2l = Judenmädchen.

Schi'ckung {шџкун-} *f* 3b 1. = Fügung 3 и 4, Geschick 3; уп. и Schicksal. 2. случај *m*, удес *m*, опредељење *n*; ~ Gottes Божје опредељење. [покретљив, на гурање.]

schiebbar {шџпбар} *a* који се може гурати, I **Schieb(e)**... {шџп-, шџо-}: ~barriere *f* покретна брана на гурање; ~brücke *f* покретан мост *m* на гурање; ~bühne *f* *☒* премошница, покретан премош *m*; ~fenster *n* покретан прозор *m* на гурање, покретно прозорче.

schieben {шџо-н} [свн.] I *tr.*, *intr.* (*h* и *s*), *refl.* 13h 1. гурати, гурнути; et. an die Stelle von et. (anderem) ~ гурати -нути што на место нечега другог; *fig.* die Schuld auf j-n ~ сва|лити -љивати кривицу на кога, бедити кога; sich in die Höhe ~ (по)пети се; et. in den Mund (in den Ofen) ~ гурати -нути што у уста (у пех), мет|нути -ати што у уста (у пех); *fig.* j-m et. in die Schuhe (и. in den Sack, den Busen) ~ (на)бедити кога, подмет|нути -ати кому што, (о)кривити кога, окривљивати кога. 2. протер(ив)ати, пребаци(ва)ти, спровести, -одити (über die Grenze преко границе). 3. протур|вати, -ити, гурати, провлачити. 4. et. von e-m Tag auf den andern ~ одгађати што с

дана на дан; в. Bank¹ 1. 5. *intr.* мењати зубе, променити зубе, (из)губити млечњаке; и *tr.* истер(ив)ати. 6. *fam.* *sich* ~ = гурати се, провлачити се; уп. *abschieben* II 2. 7. Kegel ~ куглати се; *alle neun* ~ свих девет оборити; *abs.* zuerst ~ први бити, први бацати. II *Schieben* *n* = *Schiebung* 1. *Schieber* {шѣбр} *m* 2l 1. (и ~in {~ѣн} *f* 3с) гурач, -ица; покретач, -ица гурањем, гурало; бацач, -ица. 2. = *Schiebochs*. 3. в. *Backschieber*. 4. = *Schieblade*. 5. продужак (на столу за из-, у|влачење). 6. (у жлебу) покретан затварач на гурање. 7. ☞ поклопац топовског затварача. 8. гајка *f*. 9. ☞ разводник (паре). *Schiebe...* ~riegel *m* шип, реза *f*, заворњак; ~ring *m* покретан прстен; ~tür *f* врата *n* *pl.* на гурање (по жлебу, на точицима); ~ventil *n* вентил *m* на гурање; ~wand *f* ☞ покретан зид *m*, кулиса. *Schieb...* ~karre = *Schubkarren*; ~lade *f* фијока, ладица, чекмеце *n* (за извлачење и у|влачење); ~ling {шѣлѣн} *m* 2g¹ = ~er б; ~ochs *m* во који челом гура (вуче). *Schiebung* {шѣбун} *f* 3b 1. гурање *n*; в. и *Kegelschieben*. 2. ☞ пребацивање *n*, преношење *n*, пренос *m*, вирмањење *n*, вирманисање *n*; e-e ~ machen протурати, -ити, под|ваљивати, -лити. [*scheiden*.] *schie(d)e* {шѣт, шѣд} *impf. ind. (conj.)* од *schie(d)lich* {шѣдлѣх} *a*: *friedlich und* ~ без парбе, без парничења. *Schie(ds)...*, *schie(ds)...* {шѣтс-} [срвн.: (ent)scheiden]: ~gericht *n* избрани суд *m*, изборни суд; ☞ *gerichtlich*, ☞ *richterlich* *a* изборно-судски, избраног суда; ~mann, ~richter *m* избрани судија. [браног суда.] *Schie(d)s)pruch* *m* пресуда (и. одлука) *f* из-*schief* {шѣф} [дн.] *a* 1. кос (*opp.* (senk)recht, wagerecht); крив, кос, стрм; ~e Ebene стрма раван, коса раван; ~e Winkel коси углови; *die Mauer ist* ~ зид је кос (и. крив); ~es Holz криво дрво; ~es Maul крива уста; *fig.* j-m ein ~es Maul machen (из)бекељити се на кога; *der* ~e Turm von Pisa коса пизанска кула; *adv.* косо, (на)криво, нагнуто, нахер(ен)о, нахерце; ~ hangen висити криво, нахерити се; s-e Stiefel ~ laufen и. treten (ис)кривити ципеле (ходајући), потпетити; ~ stehen косо стајати, на-, ис|кривити се. 2. *fig.* (и *adv.*) наopak(o), крив(o); in einer ~en Lage sein бити у незгодном положају; *adv.*: ~ gehen ићи наopak, *fam.* на три ношка; et. ~ nehmen наopak схватити-ати, криво уз|ети-имати; ~ urteilen, denken наopak судити, наopak (и. криво) мислити; ~ daran sein, ~ gewickelt sein бити у заблуди; бити на криву путу. *Schief...*, *schief...* {шѣф-}: ~auge *n* косо око; ☞ *äugig* *a* косоок; ~bein *n* коса нога *f*; ☞ *beinig* *a* косоног; ~blatt *n* ☞ *begoni* *f*. *Schiefe* {шѣф} *f* 3b (б. *pl.*) 1. ~, ☞ итд. косина, нагнуто, нахереност. 2. наopakост, изопаченост. *Schiefer* {шѣфр} [срвн.: Schabe, schaben] *m* 2l *min.* шкриљац, лиснац; (gemeiner, blauer) ~ крижуљ.

Schiefer..., *schiefer...* {шѣфр-} ~art *f* а) врста шкриљац; б) природа шкриљац; ☞ *artig* *a* шкриљаст; ~bedachung *f* покривање *n* крова шкриљцем; ~blatt *n* лист *m* шкриљац; ☞ *blau* *a* плав као крижуљ (и. шкриљац); ~brecher *m* радник у мајдану шкриљац; ~bruch *m* мајдан шкриљац; ~dach *n* кров *m* од шкриљац; ~decker *m* 2l покривач шкриљцем; ~decker|gerüst *n* скела *f* (покривача шкриљцем); ☞ *farbig* *a* боје шкриљац (и. крижуља); ~flöz *n* слој *m* шкриљац; ~gebirge *n* планина *f* од шкриљ(а)ца, шкриљаста планина *f*; ~gestein *n* шкриљаста стена *f*, шкриљасто стење (и. камење); ☞ *grau* *a* сив као крижуљ; ~hacke *f* алатка за одвајање шкриљ(а)ца; ☞ *haltig* *a* шкриљаст, који садржи крижуља (и. шкриљац); ☞ *ig* {шѣфрѣх} *a* шкриљаст; ~kohle *f* шкриљаста (и. љупаста) угаљ *m*; ~mittel *n* ☞ шкриљаста пропластак (и. уметак) *m*. *schiefern* {шѣфрн} *I intr. (h)* и *sich* ~ 15f. (sich) ~ (из)љупати се. II *tr.* иситњеним шкриљцем (на)гнојити (и. (на)ћубрити). III *Schiefern* *n*, *Schieferung* *f* љупање. *Schiefer...*: ~nagel *m* клинац за шкриљац, ексер за крижуљ; ~platte *f* плоча од шкриљац; ~schwarz *n* црн(ил)о шкриљац; ~stein *m* шкриљац, крижуљ; ~stift *m* крижуља *f*; ~tafel *f*: а) таблица (од крижуља); б) = ~platte; ~tisch *m* сто са плочом од шкриљац; ~ton *m* шкриљаста глина *f*, угљевита ума *f*. *Schief...*, *schief...* {шѣф-}: ☞ *geladen* *a* *fam. fig.* накресан; ☞ *gewickelt* *a*. а) (у)косо завијен; б) *fam. fig.* в. *schief* 2; ☞ *halsig* *a* кривоврат; ~heit {шѣфхѣт}, ~igkeit {шѣфхѣт} *f* 3b = *Schiefe*; ~kopf *m* а) глава *f* укоса, иакриво; б) *fam. fig.* настрана глава, наopak дух; ~mäulig {~мѣлѣх} *a* кривоуст; *fig.* избеке-*schiefrig* {шѣфрѣх} *a* = *schieferig*. [љен.] *Schief...*, *schief...*: ~rund *a* дугуласт (оокругао), овалан; ~stehen *n* у-, ис|кошеност *f*, накривљеност *f*, нахереност *f*, нагнуто *f*; ~werden *n* (ис)кривљење, извитоперавање; ☞ *wink(e)lig* *a* ^ косоугли. *Schief...*, *schief...* {шѣф-}: ~auge *n* разроко око; ☞ *äugig* *a* разроко (их очију). *schiefen* {шѣфн} [срвн.: *scheel] *I intr. (h)* 15a 1. бити разроко, гледати разроко; *fig.* auf (*acc.*) и. nach (*dat.*) et. ~ гледати испод ока што, пиљити у што, меркати што, кришом похлепно гледати у што (и. на што); *fig.* про|виривати, вирити. 2. *fig.* а) прелазити; бити сумњив, имати сумњивога у себи; б) и ~d sein бити неодређен; бити мутан; с) прелазити се, прелазити (ins Rosige у ружичасто). II ~d *p. pr.* и а разроко, *fam.* зрикав, зирав; *fig.* в. I 2. III *Schiefen* *n* разроко гледање, разроко *f*. *Schiefer* {шѣфр} *m* 2l 1. и ~in {~ѣн} *f* 3с разроко, -а човек, жена, *fam.* зрика, зира. 2. ру|жица *f* (вино). [schiel.] *schieflich* {шѣлѣх}, *schieflig* {шѣлѣх} *a* в.) *Schiefe* {шѣф} *f* 3b ☞ в. Zander. *Schiefmann* {шѣфмѣн} [дн.] *m* 2a = подофицир; ~sgarn *n* конопац *m* (од старих ужади).

schien {шүн} *impf. ind.* од *scheinen*.

Schie'n... {шн-}: ~bein [Schiene] *n* ☞ голењача *f*, голењача, цеваница *f*, гњат *m*, цволика *f*; ~beinbruch *m* ☞ прелом голењаче (и. цеванице).

Schie'ne {шн-} [свн.] *f* 3b 1. = Schienbein. 2. ☞ улога, удлага, дашчица; *et. in ~n legen* метнути -ати у улогу (и. удлагу). 3. врстар *m* (за цртање, за писање, извлачење линија). 4. ☞ гвоздена спојница. 5. = Radschiene. 6. ☞ пружница, трачница *m*, колосек *m*, шина; *aus den ~n kommen* искочити -акати из трачница (и. пружница, шина), изићи -лазити из колосека.

schie'nen {шн-} 1 *tr.* 15a 1. метнути -ати шину на, ударати шину на; *ein Rad ~n* опас(ив)ати точак; ☞ метнути -ати улогу на, метнути у улогу. 2. ☞ (пре)мерити, премеравати. II **Schie'nen** *n* метање шине, навлачење шине, опасивање.

Schie'nen..., **schie'nen...** [Schiene]: ~bahn *f* ☞ железнички пут *m*, железничка пруга, железница; ~geleise *f* ☞ = ~strang; ~lager *n* лежиште пружнице (и. трачнице, шине); ~lieferung *f* набављање *n* (и. набавка) пружница (и. трачница, шина); ~los *a* без пружница, без шина, без трачница, без колосека; ~räumer *m* ☞ плуг, раоник (за одгртање снега, одгуривање камења); ~strang *m* ☞ железничка пруга *f*, колосек; ~weg *m* = ~bahn. **schier** {шпр} [дн.; *scheinen] *a* 1. чист (да бљешти). 2. чист, раван, гладак. 3. убав, леп. 4. чист, сам; ~es Fleisch картина *f*; *fig.* das ist e-e ~e Unmöglichkeit и. ~ unmöglich то је просто немогућно.

schier! {~} [свн.] *adv.* 1. = fast, beinahe, schon. I **schier**! {~} *imper.* од *scheren*. [2. † ускоро.] **Schie'rling** {шпрлн-} [свн.: шкот. sharn „хубриш“] *m* 2g¹ ☞ кукута *f*; ~sbecher *m* чаша с кукутом, с кукутиним отровом; ~sgift *n* кукутин отров *m*, отров од кукуте. **schier(s)** {шпрст} (2) 3 л. *praes. ind.* од *scheren*.

Schie'B..., **schie'B** {шс-}: ~abzeichen *☒ n* значка *f* гађања; ~ausbildung *f* настава гађања, обука у гађању; ~auszeichnung *f* стрељачко одликовање *n*; ~bahn *f* стрелиште III **šbar** {шсбар} *a* на пушкомет, на домаку пушке; који се може убити, за убијање; ~baum|wolle *f* памучан барут *m*; ~bedarf *m* муниција *f*, † цевана *f*; ~beere *f* ☞ сремз(ик)а; ~buch *n* ☞ записник *m* гађања; ~bude *f* стрељачка шатра.

schie'Ben {шс-н} [свн.] 13d 1 *tr.* и *intr.* (h) пуцати, пући, пукнути, гађати, устрелити; (оп)алити; пуцати, опуцавати, разбијати; погодити, погађати; *a*) mit Auflage ~ гађати (и. пуцати) са ослонца; ☞ Bresche ~ провалити рупу, начинити рупу (пуцајући) (in die Mauer у зиду); в. и Bresche; *gut ~: a*) добро (по)гађати, *b*) добро гађати, добро бити; *j-n lahm ~ v. j-n zum Krüppel ~weit ~ пуцати* (и. терати, носити) далеко; *e-n Hasen ~ убити зеца из пушке; b*) *са prp.: auf Hasen ~ пуцати на зечева, гађати зечева; fig.* e-n Blick auf

*j-n ~ стрелати погледом кога, прострелити кога погледом; sich (dat.) e-e Kugel durch den Kopf ~ просвирати себи куршум кроз главу; j-m (и. j-n) in den Arm ~ ранити кога у мишицу (и. у руку) из пушке, устрелити кога у руку; j-m e-e Kugel in die Brust ~ сручити кому куршум (и. метак) у груди; in Grund und Boden ~ уништити, ☞ потопити; *fig.* mit dem Geld zu kurz ~ танко свирати с парам; nach j-m ~ гађати кога, пуцати у кога; e-n Pfeil nach e-m Vogel ~ пустити стрелу на птицу; *j-n über den Haufen ~ оборити кога метком, сравнити метком кога са земљом; den Vogel von der Stange ~ оборити птицу; j-n zum Krüppel ~ убогаљити кога метком, начинити кога богаљем хитцем из пушке (и. пиштоља). II intr. (s) 1. *fig.* сукљати, суктати, сипати, врцати; (за)парати (муња); пролет|ети, -ати, шишати, бацати; сунути, кидисати; *aus der Hand ~ излетети из руку; das schoß mir durch (и. in) den Kopf* то ми синукрозу главу; *in Ähren ~ класати; in Samen ~ семенити се; die Tränen schossen ihr in die Augen* на очи јој навреше сузе; das Blut schießt ihm ins Gesicht навали му крв у лице; обли га румен по лицу; in die Höhe ~: *a*) сунути увис, сукати увис, *b*) (и)жигљати. 2. *fig.* искрц|нути, -авати. 3. ~ lassen (о)пустити; *fig. et. ~ lassen* оставити се чега, баталити што; seinen Leidenschaften den Zügel ~ lassen пу|стити -штати својим страстима на вољу. III *tr.* 1. *fig.* e-n Bock (и. Purzelbaum) ~ v. Bock¹ 4. 2. пропе|дити, -живати (weißes Papier in ein Buch ~ књигу белом хартијом); *уп. durchschießen* II 3. 3. das Brot in den Ofen ~ мет|нути -ати (и. тур|ити -ати) хлеб у пећ; des Brot aus dem Ofen ~ (из)вадити хлеб из пећи. 4. † in Kolumnen ~ сложити у ступце (и. стране). 5. бацати, добацити. 6. den Ballast ins Schiff ~ мет|ати -нути претегу (и. баласт) у брод; den Ballast aus dem Schiff ~ избаци(ва)ти претегу (и. баласт) из лађе. 7. ☞, ☞ терати, истеривати. 8. ☞ снимити сунце, узети висину сунца. 9. Geld ~ исповртети новац, плаћати. 10. *тк. пров|лачити, -ући, протур|ати, -ити. IV refl. и. rec. sich mit j-m ~ тући се из пиштоља, пуцати једно на друго, гађати се. V Schie'Ben* *n* 1. пуцање; гађање; разбијање; *freihändiges Schießen* гађање слободним рукама (и. без наслона); ☞ gefechtsmäßiges Schießen убојно гађање. 2. сукање; сунуће, сипање.**

Schie'Ber {шс-р} *m* 2l 1. пуцац, разбијач. 2. = Schieber. 3. хлебарски калфа (и. момак).

SchieBerei *f* {шс-р-а} *f* 3b = Geschieße.

Schie'B...: ~ergebnis *n* исход *m* гађања (и. пуцања); ~fertigkeit *f* вештина у гађању; ~geld *n* награда *f* за оборену дивљач; ~gerechtigkeit *f* право лова; ~gewehr *n* пушка *f*; ~haus *n* стрелиште; ~hund *m.* *a*) ☞ пас обучен да донесе оборену дивљач; *b*) *фам. fig.* aufpassen wie ein ~hund чуљити уши; ~hütte *f* колиба из које се пуца на дивљач; ~instruktion ☞ *f* = ~vorschrift; ~loch *n.* *a*) ~scharte; *b*) рупа *f* за паљење (и. опаливање) мина;

~patrone *f* метак *m*, фишек *m*; ~pian, ~platz *m* X стрелиште *n*; ~prügel *m* *fam.* пушка *f*, шклоцара *f*; ~puiver *n* барут *m*, прах *m*; ~regel *f* правило *n* гађања (и. за гађање); ~scharte *f* X пушкар(н)ица, мазгал(а) *f* *m*; ~scheibe *f* = Scheibe 3; ~schule *f* школа гађања; ~stand *m*: а) стојиште *n* (стрелца при гађању у нишан); б) ~platz; ~statt, ~stätte *f* = ~platz; ~übung *f* вежба(ње *n*) *f* у гађању; ~übungs|jahr *n* година *f* вежбања у гађању, гађачка година; ~unteroffizier *m* X стрелишни подофицир; ~vorschrift *f* X настава гађања, упутство *n* за гађање; ~wand *f* грудобран *m*; ~wolle *f* = ~baumwolle; ~zeit *f* време *n* одобрена лова.

Schiff {шиф} [свн.] *n* 2g 1. ⚓ брод *m*, лађа *f*; auf dem ~е на броду, на лађи; zu ~е versenden (по)слати бродом (и. лађом); zu ~е gehen укрца(ва)ти се; *fig.* das ~ des Staates државни брод; ~ der Wüste пустињска лађа *f*, камила *f*; ⚓ Лађа. 2. ⚓ лађа *f*. 3. ⚓ = Schiffchen 2. 4. бакарни лонац *m* за врелу воду. 5. ⚓ слагачица *f*, шиф *m*. 6. тк. чунак *m*. 7. алат *m*; кола *n* *pl*.

Schiffahrer {шифарер} (при растављању: Schiff=fahrer) *m* 2l бродар, морепловац.

Schiffahrt {шифарт} (при растављању Schiff=fahrt) *f* 3b бродарство *n*, бродарење *n*, пловидба, пловљење *n*; ~s akte {~с-} *f* пловидбени акт *m*; ~s|kunde *f* бродарство *n*, наука о пловидби.

schiffahrt|treibend *a.*: ~(es Volk) бродарски (народ), (народ) мореплвбача.

schiffbar {шифбар} *a* плвбан.

Schiffbarkeit {~кѣт} *f* 3b пловност.

Schiffbar|machung {шифбармѣхунг} *f* 3b чињење *n* пловним.

Schiff..., schiff... {шиф-}: ~bau *m*. а) грађење *n* брод(ов)а, градња *f* брод(ов)а; б) бродоградња *f*, вештина *f* грађења брод(ов)а; ~bauer *m* 2l бродоградилец; ~bau|hof *m* бродоградилиште *n*; ~bau|hoiz *n* дрво за бродоградњу; ~bau|kunst *f* бродоградња *f*, вештина грађења бродова; ~bau|meister *m* мајстор бродоградилец; ~bau|platz *m* = ~bauhof; ~bruch *m* бродолом; ~bruch leiden ап ...(*dat.*) претрпети бродолом о... (и. на), (на)страдати (и *fig.*); ~brüchig *a* бродоломан (= који је претрпео бродолом, који изазива бродолом); ~brüchige(r) {~бру.хиг(е)} *f* бродоломни|к, -ица, страдални|к, -ца; ~brücke *f* понтонски мост *m*.

Schiffchen {шифчен} *n* 2l (*dim.* од Schiff) 1. лађица *f*, бродић *m*. 2. ⚓ лађица *f*, јамица у уху. 3. тк. чунак *m*.

Schiffchen|nähmaschine фшивачица са чунком. schiffen {шифен} 15a 1 *intr.* 1. (s) пловити, једрити, бродити. 2. студ. мокрити, пишати. II *tr.* превозити лађом, превести бродом, превозити водом. III Schiffen *n* пловљење, брођење, једрење.

Schiffer {шифер} *m* 2l 1. (и ~in {~ин}) *f* 3с бродар, морепловац; возар, -ка; бродар, бродовласник. 2. *pl.* морнари, матрози.

Schiffer... {шифер-}: ~ausdruck *m* бродарски

израз; ~hose *f* морнарске чакшире *f* *pl.*; die ~insein ⚓ *pl.* Острва Самоа; ~knahe *m* бродарче *n*, лађарче *n*, возарче *n*; ~knecht *m* лађар; ~knoten *m* лађарски чвор (и. узао); ~lied *n* бродарска песма *f*; ~iohn *m* превознина *f*, бродарина *f*; ~sprache *f* бродарски језик *m*.

Schiff..., schiff...: ~fahrer, ~fahrt, ⚓ förmig = Schifffahrt, Schifffahrt, schifförmig; ~lein {шиф-лѣн} *n* 2l = Schiffchen; ~leine *f* = алат *m*, уже *n*, конопац *m*; ~mann [свн.] *m* бродар, лађар; в. Schiffsleute, Schiffsmannschaft; ~mühle *f* (*opp.* Pfahlmühle) воденица на керепима, моравка, дунавка.

schifförmig {шиф-} (при растављању schiff = förmig) *a* облика брода (и. лађе).

schiffreich *a* богат бродовима (и. лађама).

Schiffis... {шифс-}: ~arzt *m* бродски лекар; ~bau итд. в. Schiffbau итд.; ~bauch *m* трбух брода, унутрашњост *f* лађе; ~befrachter *m* закупца брода; ~befrachtung *f* закуп(љивање *n*) *m* брода; ~bekleidung *f* облагање *n* брода; ~besatzung *f* бродска посада, посада брода; ~beute *f* плен *m* брода; ~boden *m* дно *n* (и. табан) брода; ~boot *n* бродски чамац *m*; ~brücke *f* в. Schiffbrücke.

Schiff...: ~schnabel *m* кљуи брода (и. лађе); ~schraube *f* вијак *m* брода, хелиса.

Schiffs...: ~deck *n* палуба *f*, кров *m* брода; ~eigentümer(in) *f*, ~eigner(in) *f* *m* бродовласни|к, -ца; ~flagge *f* застава брода; ~fracht *f* закупнина за брод; товар *m* лађе (и. брода); в. и ~ladung; ~fracht|brief *m* (поморски) товарни лист, коносан; ~freund *m* = ~partner; ~geistliche(r) *m* = ~prediger; ~gerät *n* бродски прибор *m*; ~gerippe *n* костур *m* брода, ребра *n* *pl.* брода; ~geschütz *n* бродски топ *m*, поморски топ; ~grund дно *n* лађе, табан брода; ~haken *m* чакља *f*; ~herr *m* = ~eigentümer; ~hinter|teil *n* фара *f*, задњи део *m* брода; ~junge *m* мали, морнарски почетник; ~kanone *f* поморски топ *m*; ~kapitän *m* капетан брода, заповедник лађе; ~kiel *m* хрбат брода, кичма *f* лађе; ~knecht *m* лађар, бродар; ~koch *m* бродски кувар; ~küche *f* бродска кујна; ~kunde *f* бродарство *n*; ~ladung товар *m* брода; ~lafette *f* поморски лафет *m*; ~last *f* ласт *m*, 2000 кг.; ~laterne *f* бродски фењер *m*; ~leute *pl.* лађари, бродари, морнари; ~luke *f* баца (и. отвор *m*) на палуби; ~makler *m* поморски сензал, посредник за бродове; ~mannschaft *f* момчад *pl.* брода, бродска посада; ~miete *f* закупнина брода; ~mühle *f* = Schiffmühle; ~rapiere *n* *pl.* бродске исправе *f* *pl.*; ~partner *m* бродовласник; ~patron *m* бродовласник, газда (брода).

Schiff...: ~spur *f* = Kielwasser, траг *m* брода.

Schiffs...: ~pech *n* смола *f*; ~prediger *m* бродски свештеник; ~raum *m* товарни простор брода; ~reeder *m* бродовласник; ~register *n* бродска исправа *f*; ~rumpf *m* труп брода (и. лађе); ~rüstung *f* бродска опрема, опрема лађе; ~schnabel *m* = Schiffschnabel; ~tau *n* паламар *m*, бродско уже, лађин конопац *m*;

~taufe *f* крштење *n* брода; ~tau/werk *n* бродска ужад *f* coll., алати *m* pl.; ~teer *m* катран; ~treppe *f* бродске степенице *f* pl.; treibende ~trümmer *pl.* олупине *f* pl. брода које вода носи; ~verkleidung *f* облагање *n* брода; ~vermieter(in) *f* *m* издавал(а)ц, -ица брода под закуп, изнајмилац лађе; ~vermietung *f* издавање *n* брода под закуп, изнајмљивање *n* лађе; ~volk *n* = ~mannschaft; ~vorder|teil *n* предњи део *m* брода, прамца *m*; ~wache *f* бродска стража; ~werft *f* бродоградилиште *n*; ~wesen *n* бродарство; ~winde *f* чекрк *m*, вртача *m*; ~zimmer|mann *m* шупер; ~zoil *m* бродарина *f*; ~zwieback *m* бродски двопек, пексимит; ун. Schiff...

Schiit' {шйит'} [ар.] *m* 3а шийт; ун. Sunnit.

Schika'ne {шйканине} [нвн.; *фр.] *f* 3b шикана (= извртање, изигравање, изврдавање; зачкача; ујдурма).

schikanieren {~анир'ен} [фр.] 15g I *intr.* (h) шиканирати, правити смицалице, извртати, изврда(ва)ти. II *tr.* j-n ~ шиканирати, запетља(ва)ти, завитлавати, зафркавати кога, петљати кога. III Schikanieren *n* шиканирање, завитлавање, зафркавање, петљање, извртање, изврдавање, увијање.

schikanös' {шиканос'} *a* смутљив.

Schild {шйлт'} [свн.] *m* 2g 1. штит; *fig.* auf den ~ erheben уздићи до велике части, метнути у први ред. 2. штит са грбом, грб; einen Löwen im ~e führen имати лава на штиту; *fig.* et. im ~e führen потајно смерати, спремати што. 3. штит, заштита *f*, одбрана *f*. 4. [нвн.] *n* 2c а) фирма *f*, натпис *m*; значка *f*, таблица *f*; штитац висуљак *m*, украс *m*; б) *pl.* сунчев (и. месечев) колут *m*; с) *a*) штитац пера *f*; б) штит.

Schild'ld... {шйлт'л-} ~abteilung *f* одељак *m* грба, четвртина поља грба; ~bürger *m.* а) грађанин наоружан штитом; б) декад, тикван, звекан, Шијак, Шилђанин; ~bürger|streich *m*, ~bürgertum *n* декаштво *n*, тикванство *n*, звеканство *n*; Шијачка посла *n* pl.; ~chen {шйлт'х'н} *n* 2l (dim. од Schild) штитић *m*; табличаца *f*; ~dach *n* X корњача *f*, штит(ни кров) *m*; ~drüse *f* *pl.* штитњача, коталачна жлезда.

Schilderei' {шйлд'р'еи'} *f* 3b слика, живопис *m*.

Schilderer' {шйлд'р'ер'} *m* 2l, Schilderin {шйлд'р'ин} *f* 3c 1. сликар, -ка, цртач, -ица, живописац. 2. колориста. 3. стражар, чувар.

Schilder|haus *n* X стражара *f*, шилбокана *f*. Schild|erhebung *f* дизање *n* штит(ов)а; (по)буна. [*f* фирмописачки рад *m*.]

Schilder... ~maler *m* фирмописац; ~malerei' {шйлд'ер'и} [нвн. (*хол.); *Schild] 15f I *tr.* сликати, (на)цртати бојама, обојити. II *intr.* (h) 1. *fig.* (о)сликати, насликати, оцрта(ва)ти, опис(ивати). 2. X † = Schildwache stehen. III Schildern *n*, Schilderung *f* сликање, цртање бојама; Schilderung сликање *n*, опис(ивање *n*) *m*, оцртавање *n*.

Schild'ld..., schi'id... ~farn *m* *pl.* навала *f*, навалаче *n*, папрат *f*; ~förmig *a* штитац, облика штита; ~geschütz *n* X топ *m* са штитом;

~halter *m:* а) = ~knappe; б) држач грба; ~knappe, ~knecht *m* штитоноша; ~knorpei *m* X штитац рскавица *f*; ~krot *n* 2g (б. pl.) = ~patt; ~kröte *f* X корњача, жељка; ~kröten|artig *a* X корњачаст; ~kröten|schaie *f* корњачина кор(уб)а, корњачин оклоп *m*; ~kröten|suppe *f* (echte права) јуха од корњача; ~laus *f* X штитац ваш; ~patt [дн. Padde „бабурача“] *n* 2g (б. pl.) корњачевина *f*, горња корњачина кор(уб)а; ~patten *a* од корњачевине, од горње корњачине кор(уб)е; ~rand *m:* а) ивица *f* (и. руб) штита; б) ивица *f* штита са грбом, руб грба; ~träger *m* = ~knappe; ~wache *f* X: а) стража(р), † шилбок *m*; ~wache zu Pferde стража(р) на коњу; eine ~wache ausstellen поставити стражара; б) стража(рење *n*); ~wache stehen стражарити, бити на стражи, шилбочити; ~zapfen *m* X раме *n* на топу; ~zapfen|scheibe *f* X дораменик *m*.

Schi'ldner {шйлд'н'р} *m* 2l штитоноша.

Schiif {шйлф'} [свн.] *n* 2g трска *f*, шевар *m*, шаша *f*; сита *f*, рогоз *m*.

Schi'lf..., schi'lf... {шйлф'-} ~art *f* врста трске; ~artig *a* тршчаст, налик на трску; ~begränzt *a* овећан трском, окружен шеваром; ~bewachsen *a* обрастао трском; ~dach *n* кров *m* од трске (и. од рогоза); ~decke *f* асура, рогожина; ~den {шйлф'н} I а од трске, покривен трском; II *tr.* запушавати трском, запушити рогозом.

sch'i'lfen {шйлф'н} в. schelfern.

Schi'lf..., schi'lf... ~licht {шйлф'х'т}, ~ig {шйлф'х'г} а покривен трском; ~matte *f* = ~decke;

~meer *n:* а) море покривено трском, обрастало шеваром; б) bibl. Црвено Море; ~rohr *n* Schill {шйл} *m* 2g *pl.* смуђ. [= Schilf.]

Schi'ller' {шйл'л'р} *m* 2l 1. в. Schieler 2. 2. преливање *n*, сјај који се прелива, блистање *n* с преливањем.

Schi'ller- {~} *m* 8f: Friedrich ~ Фридрих Шилер (немачки песник 1759—1805). [преливање.]

Schi'ller'|farbe *f* боја која се прелива, боја на| schi'll(e)rig {шйл'л'р'х'г} а = schillernd.

sch'i'llern {шйл'л'н} [нвн.; *schielen] I *intr.* (h) 15b преливати се (и *fig.*), пресјајивати. II ~d *p. pr.* и а који се прелива, који пресјајује, с прелазом; који иде; ins Rot ~d који се прелива у црвено, који иде у црвено; in tausend Farben ~d с преливима у трина боја. III Schi'llern *n* преливање, пресјајивање; Schi'llerung *f* прелив *m*, прелаз *m*.

Schiller'... ~spat *m* *pl.* шпат с преливима, шпат који пресјајује; ~taf(f)e|t *m* X тафт који се прелива.

Schi'lling {шйл'ин} [свн.; *schellen „звонити“] *m* 2g¹ 1. шилинг; пара *f*, новац. 2. 30 комада; = Dutzend. 3. батине *f* pl. [schelten.]

schi'lt(st) {шйлт'ст'} 3 (2) л. praes. ind. од| Schimäre {шймер'} [фр.] *f* 3b химера, варка.

Schi'mmei {шймм'еи} [свн.; *schimmern] *m* 2l 1. плесан *f*, буђ(а) *f*. 2. а) белац, ђогат, зеленко; б) сивац, магарак; с) alter ~ бели медвед, старац.

Schi'mmel..., schi'mmel... {шймм'л-}. ~artig *a*

налик на плесан (и. буџаст); ~bildung *f* плеснивање *n*, буџање *n*, стварање *n* плесни (и. буђе); ~grau *a* сив као плесан, сив као буџа; ~hengst *m* [Schimmel 2] пастух белац; ~licht {шџм'лџхт}, ~lig *a* плеснив, буџав, убуџан; ~lig werden = schimmeln; ~n {шџм'лн} *intr.* (и и s) 15b плеснивити (се), уплеснивити се, буџати, убуџати се.

Schi'mmer {шџм'р} [нвн.; *schimmern] *m* 2l 1. светло(ст *f*) *n*; noch e-n ~ haben назирати светлост; *fig.* зрачак, искра *f*, трун(ка) *f*; *fam.* keinen ~ ич. 2. зрачак, (слаба) светлост *f*. 3. блесак, блештање *n*. 4. сјај.

Schi'mmer..., schi'mmer... {шџм'р-}. ~giück *n* срећа *f* (која се чини таквом по (спољњем) блеску; ~haft {шџм'рхџфт} *a* в. schimmernd; ~los *a* без светлости, без зрачка; в. и glanzlos.

sch'i'mmern {шџм'рн} [дн.] *intr.* (и) 15b 1. беласкати, бацати слабу светлост; појављивати се у слабој светлости, појављивати се као зрачак; es schimmert mir vor den Augen назирем светлост. 2. блештати, блистати. 3. светлцувати, трептати, сјати. II ~d *p. pr.* и а светлуцав, трептав; блештав. III Schi'mmern *n* беласкање, бацање слабе светлости, појављивање слабе светлости, појављивање зрачка; блештање, блистање; светлуцање, трептање. [a = schimmelicht, schimmelig.]

sch'i'mmlich {шџм'лџхт}, sch'i'mmlig {шџм'лџхт}

Schimpanse {шџм'панз} [афрички] *m* 3a шимпанзо.

Schimpf {шџм'пф} [свн. „шала“] *m* 2g 1. грдња *f*, погрда *f*, поруга *f*, псовка *f*; j-m e-n ~ antun (и. zufügen) (о)срамотити, нагрдити, наружити кога; e-n ~ einstecken и. auf sich sitzen lassen прогутати грдњу; zum ~ на поругу, на ругло. 2. = Schande; mit ~ und Schande стидно и срамно; er wird ~ und Schande davon haben све ће се то окренути против њега. 3. (†) шала *f*, шега *f*.

sch'i'mpfen {шџм'пф'н} [свн.; *Schimpf] 15a *intr.* (и) и *tr.* 1. грдити, псовати, ружити; auf j-n (auf et.) ~ грдити кога (што); ea. ~ грдити се, псовати један другог (и. једна другог). 2. готово † = beschimpfen I 1. 3. † = scherzen, spaßen. II Schi'mpfen *n* грђење, грдња *f*, псовање, ружење.

Schi'mpfen {шџм'пф'р} *m* 2l, ~in {~џн} *f* 3c (в. schimpfen) грди/лац, -ља, псовач, -ица, ружи/лац, -ља.

Schimpferei {шџм'пф'рџ} *f* 3b = schimpfen II. schimpfie'ren {шџм'пф'р'н} *tr., intr.* (и) *por.* = schimpfen, bez, verschimpfen.

sch'i'mpflich {шџм'пф'лџхт} *a* погрдан, срам(от)ан; e-s ~en Todes sterben умрети срамном смрћу (и. срамно).

Schi'mpf... {шџм'пф-}: ~lied *n* погрдна песма *f*; ~name *n* погрдно име *n*, (погрдан) надимак; ~rede *f* *pl.* погрда(н говор *m*) *f*, псовка *f*, ружење *n*; ~wort *n* 2a погрдна реч *f*, псовка *f*.

Schi'nd... {шџнд-}: ~aas *n* *por.* мрцина *f*, стрвина *f*, дртина *f*; ~anger *m* стрвинара *f*, стрводерница *f*.

Schi'ndel {шџнд'л} [свн.; *лат. scindula, scandula] *f* 3d 1. = Dachschindel. 2. = Schiene 2.

3. уски напоредни четвороугли *m* *pl.*

Schi'ndel..., schi'ndel... {шџнд'л-}: ~bedachung *f*, ~dach *n* кров *m* од шиндре; ~decker *m* (радник) покривач шиндром; ~n {шџнд'лн} *tr.* 15f шиндрати, покривати шиндром; ~nagel *m* ексер за шиндру.

schi'nden {шџнд'н} [свн.] *I tr., intr.* (и) и sich ~ 13o (12a) 1. (sich) ~ гулити (се), огулити (се), драти (се), одрати (се); sich (dat.) das Bein ~ одрати ногу. 2. *fig.* а) (о)гулити, (о)драти, (о)глобити (die Untertanen поданике), (о)драти кожу (acc.: dat.); e-e Vorlesung ~ муфте слушати предавање; er schünte e-e Laus um des Balges willen *por.* што посере, појео би; j-p ~ сецати, киџити кога; sich ~ und plagen коњосати, дириџити; b) унакара/дити, -ђивати, (на)грдити, (на)ружити. II Schi'nden *n* гуљење; драње; *fig.* гуљење, глобљење.

Schi'nder {шџнд'р} [свн.] *m* 2l 1. = Abdecker. 2. а) гуликожа; b) сецало. 3. (у псовкама) = Henker. 4. *prov.* = Schindmähre.

Schinderei {шџнд'рџ} *f* 3b 1. Abdeckerei I *n* 2. 2. *fig.* сецање *n*, киџење *n*; гуљење *n*, глобљење *n*; коњосање *n*, дириџење *n*.

Schi'nder..., schi'nder... {шџнд'р-}: ~karren *m* стрводерска кол(ица) *n* *pl.*; ~knecht *m* стрводерски момак; ~mäßig *a* стрводерски.

Schi'nd...: ~grube *f* стрводерница; ~iuder *por.* *n* = ~aas; *fig.* mit j-m ~luder spielen и. treiben шорати се с ким, терати шор-капе с ким; ~mähre *f* *fam.* рага, мрцина.

Schi'nken {шџн'кн} [свн.: Schenkel] *m* 2l 1. шунка *f*, пршут *m*, бут. 2. бут(ина *f*), крак, нога *f*. 3. студ. = Schmöker.

Schi'nken... {шџн'кн-}: ~bein *n* кост *f* буца (и шунке); ~butter/brot *n* кришка *f* хлеба с маслом и са режњем шунке; ~knochen *m* кост *f* од шунке; ~schnitte *f* режањ *m* шунке.

Schinn {шџн} [дн.] *m* 2g, ~e {~} *f* 3b: (Kopf-) ~en *pl.* перут *f*.

Schi'nnen/wasser *n* вода *f* против перути.

Schi'ppe {шџп'п} [дн.] *f* 3b 1. лопата. 2. ~п *pl.* = Pik. [Schnee ~ лопатом (од)гртати снег.]

sch'i'ppen {шџп'п'н} *tr., intr.* (и) 15a = schaufeln; I Schi'ppen/könig *m* краљ пик.

Schi'pper {шџп'р} *m* који ради лопатом.

Schirm {шџрм} [свн. првобитно X] *m* 2g 1. заклон, штит; одбрана *f*, заштита *f*, окриље *n*. 2. у слож. в. Augen-, Bett-, Fall-, Feuer-, Lampen-, Licht-, Mützen-, Ofen-, Regen-, Sonnenschirm. 3. штит(аста цваст *f*).

Schi'rm/dach {шџрм-} *n* стрела *f*, заклон *m*; перде. [= beschirmen.]

sch'i'rmen {шџрм'н} [свн. X; *Schirm] *tr.* 15a

Schi'rmer {шџрм'р} [свн. X] *m* 2l, ~in {~џн} *f* 3c заштитник, ца, покровитељ, -ка.

Schi'rm..., schi'rm...: ~fabrik *f* фабрика (и. творница) амрела; ~fabrikant *m* фабрикант (и. творничар) амрела; ~förmig *a* амреласт, облика амрела; штитаст; ~futter *n* навлака *f* за амрел (и. кишобран); ~gesteilt *n* ребра *n* *pl.* амрела; ~herr(in *f*) *m* заштитник, ца, покровитељ, -ка; ~herrschaft *f* заштитништво *n*, покровитељство *n*; ~lampe *f* лампа са заклоном; ~leder *n* (кожни) кош *m*

(на колима); ~macher *m* = ~fabrikant; ~palme *f* = Fächerpalme; ~recht *n* заштитничко право, право заштитништва; ~schaft {шүрмшәфт} *f* заштитништво *n*; ~stände *m* постове *n* за остављање кишобрана; ~vogt(ei) *f* *m* = ~herr(schaft); ~wand *f* заклон *m*.

Schiro'kko {шүрко} [ит.; *ар.] *m* би широко. schi'rpen {шүрпн} *intr.* (h) = zürpen.

Schi'rr {шүр} *n* 2g = Geschirr 3.

Schi'rr... {шүр-} в. Geschirr...

schl'rren {шүрн} *tr.* 15a презати, упрегнути.

Schi'r'r...: ~haken *m* кука *f* за (за)презање; ~melster *m*: а) амџија; б) кондуктер, спроводник.

Schi'rting {шүртін} [енг.] *m* 2g¹ и (аус. само) би ширтинг (врста памучне тканине за кошуље).

Schi'sma {шисма} [гр.] *n* 6g, pl. и ~ta {~та} (аус. би и ~та) шизма *f* (расцеп, раскол, одвајање).

Schisma'tiker {шүсматік} *m* 2l расколник, отпадник; schisma'tisch {~түш} *a* расколнички, отпаднички.

schib¹ {шүс} *vulg. impf. ind.* од scheißen.

Schib² {~} [schib¹] *m* 2h¹ срање *n*; *pop. fig.* ~haben усрати гаће, усрати се. [pe(r)n.]

schla'bbe(r)n {шләб(р)н} [дн. оном.] в. schlap-.

Schla'cht¹ {шләхт} [свн.; *schlagen] *f* 3b 1. битка, бој *m*; е-е ~annehmen примити (и. прихватити) битку; eine ~ liefern ударити (dat.: на), тући битку, бити бој (dat.: са); es kam zur ~ дошло је до битке, дође до боја. 2. клање *n*. 3. (†) а) клање *n*; б) пустош. 4. насип *m* од испреплетаних фашина.

Schla'cht²... {шләхт-} [schlachten¹] у слож., на пр. ~abfälle.

Schla'cht..., schla'cht... {шләхт-}: ~abfälle *m* pl. отпаци при клању, дроб *m*; ~bank *f* 2f.

а) месарски пањ *m*, месарница, касапница; б) *fig.* zur ~bank führen извести на касапницу, изводити на кланицу; ~bar *a* (добар) за клање; ~beil *n* месарска секира *f*; ~bericht *m* X извештај о бици (и. о боју); ~bild *n* бојна слика *f*; ~block *m* месарски пањ.

Schla'chte... {шләхт-} у слож. в. Schlacht...

schla'chten¹ {шләхтн} [свн.; *Schlacht] 15c 1 *tr.* 1. и *abs.* (за)клати, уби(ја)ти. 2. жртвовати, принети на жртву. 3. *fig.* (за)клати, поклати. II Schlachten *n* клање.

schla'chten² {~} *intr.* (h) 15c: nach j-m на кога се уметнути -ати (и. вргнути, турити).

Schla'chten..., schla'chten... {шләхтн-} [Schlacht¹]: ~bummler *m* fat. тумарало по бојним пољима, луталица по бојишту; ~denker *m* мислилац битака, дубок војсковођа; ~froh *a* који се радује бици (и. боју); ~glück *n* бојна срећа *f*, срећа у боју; ~gott *m* бог боја, бог битака; ~maler *m* сликар бојева (и. битака); уп. Kriegs...

Schla'chtentscheidung *f* решење *n* битке.

Schla'chter {шләхт} *m*, Schlä'chter {шләхт} [свн.; *schlachten¹] *m* 2l 1. касапин, месар. 2. *fig.* крвник, целат.

Schlä'chter... {шләхт-} = Fleischer...

Schlächtere¹ {шләхт-} *f* 3b 1. касапски за-

нат *m*, месарство *n*. 2. касапница (и *fig.*), кланица (и *fig.*). 3. касапски (и. месарски) еснаф *m*.

Schla'cht..., Schla'cht...: ~essen *n* = ~fest

~feier *f* прослава битке; ~feld *n* бојиште, бојно поље; das ~feld behaupten остати господар (и. победник) на бојишту; ~fertig *a* готов за битку (и. за бој); ~fest *n* = ~feier; ~fest *n* свињска даћа *f*; ~fleisch *n* месо с касапнице; клано месо; ~flotte *f* убојно бродовље *n* coll.; ~front *f* бојни фронт *m*; ~führung *f* руковођење *n* битком; ~ganze *n* бојна целина *f*; ~geld *n* плата *f* за клање; ~gemälde *a* слика *f* битке (и. боја); ~gesang *m* убојна песма *f*; ~geschrei *n* = ~ruf; ~getümmel, ~gewühl *n* бојна врева *f*, окршај *m*; ~gewicht *n* тежина *f* закланог грла; ~haufe(n) *m* X бојни одред; ~haus *n*, ~hof *m* кланица *f*; ~jungfrau *f* = Walküre; ~klänge *m* pl. бојни звуци; ~kraft *f* бојна снага; ~leitung *f* управљање *n* битком (и. бојем); ~linie *f* X (у)бојна линија; ~messer *n* касапски нож *m*; ~ochs *m* во за клање, убојен во; ~opfer *n* жртва *f* (и *fig.*), ~ordnung *f* убојни ред *m*; (sich) in ~ordnung aufstellen постројити (се) -авати (се) у убојни ред; ~plan *m*: а) план битке; б) *fat.* план за понашање; ~reif *a* зрео за клање; ~roß *n* убојни коњ *m*, коњ од мегдана; ~ruf *m* бојни поклич, бојни крик; ~schiff *n* убојни брод *m*, убојна лађа *f*; ~schüssel *f* здела (и. чинија) за кобасице итд.; ~schwert *n* убојни мач *m*; ~steliung *f* X постројење *n* за битку, положај *m* за бој; ~steuer *f* дажбина за клање; и = Fleischsteuer; ~stück *n* = ~gemälde; ~tag *m* дан битке, дан боја; ~tag *m* дан клања; ~und Mahlsteuer *f* дажбина за клање и млевање; ~verfahren *n* бојни поступак *m*; ~verhalten *n* држање у боју, понашање у бици; ~vieh *n* стока *f* за клање; ~zeug *n* касапски прибор *m*; ~zwang *m* обвезно (и. принудно) клање *n* стоке на кланици.

schlack {шлак} I *a* *prov.* = schlapp. II Schlack

m 1. *prov.* густиш, талог, дрождина *f*. 2. каљаво време са сусежицом.

Schla'cke¹ {шләк} [schlack] *f* 3b *prov.* 1. цибриш *m*. 2. = Masddarm. 3. = Schlackwurst.

Schla'cke² {~} [дн.; *schlagen] *f* 3b 1. згура, тросква, шљака. 2. *fig.* нечистоћа.

schla'cken¹ {шләкн} 15a *intr.* (h) 1. [schlack] es schlackt и. schlackert пада киша (и. пада снег) да се тле раскаљало. 2. [Schlacke²] das Erz schlackt sehr... руда даје (и. одваја) много згуре.

Schla'cken²..., schla'cken²... {шләкн-} [Schlacke¹]: ~artig *a* min. згураст, троскваст, налик на згуру, на троскву; ~bildung *f* стварање *n* згуре, образовање *n* троскве; ~haft {шлакнхәфт} *a* = ~artig; ~wolle *f* вуна од згуре (и. од троскве).

[вит, влажан.]

schla'ck(e)rig {шлак(е)рїх} *a* мочаран, кишо-

schla'ckern {шлакн} *intr.* (h) 15f 1. млитаво се кретати; ландарати. 2. *v. imp.* es schlackert в. schlacken 1.

Schla'ck(er)|wetter {шлѣк(ер)-} *n* мочарно време, кишовито време.

schla'ckicht {шлѣкѣхт}, schla'ckig {шлѣкѣх} *a* 1. = schack(e)rig. 2. који садржи згуре (и троскве, шљаке). [дебела кобасица.]

Schla'ck|wurst {дн. „гужње црево“} *f* кратка
Schlaf¹ {шлаф} [свн.; *schlaff] *m* 2g (б. pl.) 1. сан, спавање *n*; ден ~ befördernd(es Mittel) (средство) за успављивање; e-n sehr leichten ~ haben бити лакосан; in ~ fallen заспати; es ist die ganze Nacht kein ~ in meine Augen gekommen целе ноћи нисам ока склопио; im ~e reden говорити у сну; in (den) ~ singen успавати ~љивати песмом; ein Kind in (den) ~ wiegen успављивати дете љушканем. 2. *fig.* das wäre mir nicht im ~e eingefallen то ми ни у сну не би пало на памет.

Schlaf² {~} [свн.] *m* 2d = Schläfe.

Schlaf¹..., Schlaf¹... {шлаф-}: ~abteil *n* (и *m*) одељење *n* за спавање; ~befördernd, ~bringend *a* успављујући, за успављивање, за спавање; ~bursch(e) *m* спавац, закупац постоје преко ноћи.

Schlaf¹chen {шлѣфхчн} *n* 2l (dim. од Schlaf) санић *m*; мало спавања; ein ~ halten и. machen дремнути, про-, от|спавати мало.

Schlaf¹|coupe¹ *n* = Schlafabteil.

Schlaf¹|deich *m* насип који је постао излишним услед другог насипа ближег води.

Schlaf¹fe {шлѣф-} [Schlaf²] *f* 3b ☞ слепо око *n*.
schlafen {шлафн} [свн.] *l* intr. (h) 1a 1. спавати; gut ~ лепо (и. добро) спавати; lange in den Tag hinein ~ спавати до неко доба дана (и. све док сунце високо отскочи); wünsch(e) (l)nen wohl zu ~ (wohl geschlafen zu haben) пријатно (наздравље) спавање; nach dem Essen ~ (от)спавати, одмарати се по ручку; wie e-e Ratte и. wie ein Sack ~ спавати као заклан (и. као) топ; den ewigen Schlaf ~ спавати вечним сном; *refl.* sich gesund ~ оздравити спавајући; ich habe mich in 2 Tagen und 2 Nächten nach Hamburg geschlafen пошто сам проспавао 2 дана и 2 ноћи стигох у Хамбург. 2. *fig. fam.* спавати, дремати. 3. спавати, ноћи(ва)ти; unter freiem Himmel ~ спавати под ведрим небом; in seinen Kleidern ~ спавати одевен; ~ gehen, sich ~ legen (от)ићи на спавање, (от)ићи да спава|м, -ш, -мо, -те, -ју, лећи спа(ва)ти, лећи, легати; auswärts (и. außer dem Hause, nicht in seinem Bette) ~ не спавати код куће; nicht beisammen ~ не спавати заједно. 4. утрнути; der Arm schläft mir утрнула ми рука (и. мишица). II Schlaf¹en *n* спавање; *v.* Schlaf¹.

Schlaf¹en... {шлѣфн-} [Schläfe]: ~ader *f* слепоочна жила (и. вена); ~bein *n* ☞ слепоочњача *f*, слепоочна кост *f*.

Schlaf¹en... {шлафн-}. ~gehen *n* идење на спавање, легање; beim ~gehen кад се леже; ~szeit *f* време *n* спавању, време легања; es ist ~zeit време је да се спава (и. да се леже).

Schlaf¹er {шлѣфр} [свн.; *schlafen] *m* 2l 1. и ~in {~ѣн} *f* 3с спавач, -ица, спављивко; *fam.* чмавалица *f*. 2. = Schlafdeich. 3. ☞ = Bilch-

maus пух, пухах, пуваћ.

schlä'ferig {шлѣфрѣх} [свн.] *a* *v.* schläfrig.

schlä'fern {шлѣфрн} [свн.] *l* tr. 1. = einschläfern. 2. *imp.* es schläfert mich и. mich schläfert снава ми се; сањив сам; дрема ми се. II intr. (h) er schläfert снава му се; (он) дрема; сањив је, поспан је.

schlaff {шлаф} [свн.: старослов. слабы] *a* 1. лабав; о-, разлабављен; ~ machen (о)лабавити, разлабавити; ~ werden (о)лабавети, разлабавити се. 2. млитав, чипав, бухав, мек(ан); ~ werden омлитавети; ~ niederhängen отомбољити се. 3. *fig.* лабав, млитав; мек(ан); млак; тром; = schläf(e)rig 2.

schlä'ffen {шлѣфн} *l* intr. (s) бити лабав, бити млитав. II tr. = erschlaffen II.

Schlaf¹heit {шлѣфхѣт} *f*, Schlaf¹figkeit {шлафхѣгкѣт} *f* 3b лабавост (и *fig.*), млитавост (и *fig.*), чипавост; бухавост; = Schläf(e)rigkeit 2.

Schlaf¹... {шлаф-}: ~gast *m* гост за преко ноћ, преноћник; ~gefährte *m*, ~gefährtin *f* друг, -арица у спавању, друг, -а у кревету; ~geld *n* спаварина *f* преноћница, *f*; ~gemach *n* = ~zimmer; ~genöß, ~gesell *m* = ~gefährte.

...schläfig {~шлѣфѣх} [Schlaf¹] *a*: zwei ~ за две особе, за двоје.

Schlaf¹ttchen {шлафѣтхчн}, Schlaf¹ttten {~ѣтн} [дн. Schlagfittich „крило“] само у: j-n beim Schlafittchen nehmen, j-n bei den Schlafitten packen ухватити (и. шчепати) кога за јаку.

Schlaf¹..., Schlaf¹...: ~kamerad *m* = ~genöß; ~kammer *f* = ~zimmer; ~krank *a* који болује од спавања; ~krankheit *f* болест спавања; ~lied *a* успаванка *f*; ~los *a* бесан, без сна; ~losigkelt *f* бесаница, несаница, неспавање *n*; ~lust *f* прохтев *m* (и. воља) за спавањем; ~machend *a* = ~bringend; ~mittel *n* средство за спавање (и. за успављивање); ~mütze *f* спаваћа капа, ноћна капа, *fam. fig.* дремљив|ац, -ица, *fam.* чмавалица *f*; уп. Nachtmütze; ~mützig *a* *fam.* зачмао, омлитавео; ~pelz *m* хаљина *f* за по кући постављена крзно; ~ratz *m*, ~ratze *f* *fam. fig.* чмавало.

schlä'frig {шлѣфрѣх} [свн.] *a* 1. сањив, поспан, дремљив; ich bin ~ сањив сам; спава ми се; ~ machen успављивати. 2. *fig.* зачмао, учмао, задремао; ~ betreiben дремати над; ~ zu Werke gehen као од беде прилазити послу. 3. који успављује, успављујући.

Schlä'frigkeit {~кѣгкѣт} *f* 3b 1. сањивост, поспаност, дремљивост. 2. *fig.* зачмалост, учмалост, задремалост.

Schlaf¹..., Schlaf¹...: ~rock *m* кућна хаљина *f*; ~saal *m* дворница *f* за спавање, спаваоница *f*; ~sessel *m* столица *f* за спавање; ~sofa *n* диван *m*, одморник *m*; ~stätte, ~stelle *f*: а) легало *n*, лежиште *n*; б) преноћиште *n*; in ~stelle liegen преноћити; ~stellen|dieb- (in *f*) *m* кућни|и, -а лопов, -ица, крадљив|ац, -ица; ~stube *f* = ~zimmer; ~stuhl *m* столица *f* за спавање; ~sucht *f* ☞ болест спавања; ~süchtig *a* болестан од болести спавања; ~trank *m* напиток за успављивање; ~trunk *m*: а) = ~trank; б) пиће *n*

пред легање; *2* *trunken* *a* опхрван сном, сањив; бунован; *~trunkenheit* *f* опхрваност сном, сањивост, буновност; *~ung* {шлагфрн.} *f* а) спавање *n*; б) *prov.* = *~stätte, ~stelle*; *~wagen, ~waggon* *m* ☞ спаваћа кола *npl.*, кола за спавање; *2* *wandeln* *intr.* (h) бити месечар; *~wandein* *n* usw. в. *Nacht...*; *~zeit* *f*: а) време *n* спавања (и. сна); б) час *m* спавања; време *n* спавању; *~zimmer* *n* спаваћа соба *f*, соба са спавањем, спаваоница *f*.

Schlag {шлак} [свн.: schlagen] *m* 2d 1. удар(ац); *~mit der (flachen) Hand* ударац шаком; *Tracht f* Schläge *fam.* порција батина; *j-m* Schläge geben (из)ударати кога; *es wird Schläge geben* биће батина; в. *setzen* III; *sich vor Schlägen fürchten* бојати се батина; *~auf* ~ ударац за ударцем, удар за ударом; једно за другим; *auf den ersten* ~ на први мах; *fig. auf einen* ~, *mit einem* ~ једним махом; одједном; узједанлут; *auf den* ~ *gehorschen* покоравати се батинама; *~zwölf Uhr* тачно у дванаест часова; *~halb zwei (nachts)* тачно у један сат и тридесет минути (ноћу); *elektrischer* ~ електрични удар (и. потрес); *kalter* ~ (удар) гром(а) који бије хладан; *ein* ~ *aus blauer Luft* гром из ведре неба (и *fig.*); *fig. das war ein harter* ~ *für mich* то беше тежак удар за мене. 2. бијење *n*, куцање *n* (des Herzens срца); бијење (и. ударање *n*) (e-r Glocke звона; des Pulses била); ~ des Pendels клаћење *n* клатна (и. шеталице). 3. удар, такт; ~ halten ударати (и. тући) по такту. 4. певање *n*, песма *f*, пућпурикање *n*, цвркул(ање *n*). 5. ♀ кап(ља) *f*. 6. (уп. Schlacht I) ков, сој; пасмина *f*; а) Leute eines ~es људи истога кова (и. истога соја); Leute von meinem ~е људи мога кова; sie sind von demselben ~е они су истога кова; *fig. ein Mann von Ihrem* ~е човек Вашег кова (и. соја); б) ... just so nach meinem ~е мени је по вољи; како ја волим; das ist ein Mann von m-m ~е то је човек по мојој вољи; с) ein schöner ~ Pferde лепа пасмина коња; der ehrliche ~ поштењаковић. 7. врата *npl.*; крило *n*; брана *f*; = Taubenschlag. 8. (у игри) erster ~ почетак; der erste ~ први ударац који се не рачуна; e-n ~ machen узети даму. 9. жабица *f*, ракета *f*. 10. = Halm 2; = Holzfällen, Holzschlag. 11. / прегон, део зиратне земље; auf den ~ = auf dem Halm. 12. ✕ прокоп. 13. ✕ (Ruderschlag) удар(ац) (веслом); kurze Schläge machen кратко веслати. 14. део звона у који удара бречне (и. звечак).

Schla'g..., **schla'g...** {шлак...} *~ader* *f* ☞ куцавица, артерија, било *n*; *~anfall* *m* ♀ напад капи (и. капље); *2* artig *a* ♀ налик на кап (и. капљу); *~ball* *m* лопта *f*; *2* bar {шлакбар} *a* шум. (подесан) за сечу; *~baum* *m*: а) брана *f*, ћерам; б) преградна мотка *f* (у штали између коња); с) клопка *f*; *2* bereit *a* готов на тучу, спреман да се бије; *~bolzen* *m* ✕ игла *f*, чеп; *~bolzen/mutter* *f* ✕ утврђивач *m*; *~bolzen/spitzef* ✕ врх игле; *~brett* *n* плосната машка *f*; *~brücke* *f* = Zugbrücke.

Schla'ge {шлаг*} [свн.] *f* 3b 1. ☞ чук *m*, бат *m*,

чекић *m*. 2. = Schlittenbahn. [жавање.]

Schla'g *geisen* *n* гвозђе (и. алатка *f*) за обеле-
Schlä'gel {шлагел} usw. в. Schlegel итд.

schla'gen {шлагн} [свн.] 14i 1 tr. 1. а) удар|ати, -ити, бити, тући (j-n кога); б) са s: Ball ~ удар|ати, -ити, (пот)кечити лопту; *fam. Lärm* ~ надати грају (и. вику); e-e Schlacht ~ бити битку, бити бој, тући битку; Wellen ~ ваљати вале (и. таласе); Wunden ~ рањавати; Wurzeln ~ хватати (и. ухватити) корена (и *fig.*), укоренити се, -њивати се (и *fig.*); с) (са ознаком дејства, последице) j-n braun und blau (krumm und lahm) ~ испребијати кога на мртво (име); gerade ~ исправити -љати; kurz und klein ~ (и)ситнити, (ис)туцати; platt ~ спљоштити, -авати; et. in Scherben (и. in Stücke, in Trümmer, zu Trümmern) ~ разби(ја)ти, по-, раз-, с|лупати; Eier zu Schaum (и. zu Schnee) ~, метон. Schaum (и. Schnee) ~ (на)правити пену (снер) од белан(а)ца; j-n zu Tode ~ в. totschiagen; d) са *prp.*: ans Kreuz ~ в. Kreuz I; an die Wand ~ ударити у (и. на) зид, забити у зид; den Boden aus dem Faß ~ избити (и. истера-ти) данце на бурету, разаднити буре; j-m et. aus der Hand ~ избити(ја)ти кому што из руке; sich (dat.) et. aus dem Sinne ~ избити(ја)ти себи што из главе; durch ein Sieb ~ прот|рати -ирати кроз сито; j-m (и j-n) hinter die Ohren ~ опалити кому шамап; j-n in Bande (и. Fesseln) ~ в. Band² III 1; e-m ein Loch in den Kopf ~ разбити кому главу; e-n Nagel ins Brett ~ ударити клинац, забити ексер у даску; Eier in die Suppe ~ зачинити чорбу јајима, размутити јаја у јуху; seine Fänge in... ~ заби-
(ја)ти (и. зарити) своје канџе у...; et. in Papier ~ зави(ја)ти што у хартију; et. in den Wind ~ не хајати (за) што; mit der Peitsche ~ шибати, тући бичем; *fig. j-n mit s-n eigenen Waffen* ~ тући кога његовим (властитим) оружјем; die Haare nach hinten ~ забаци(ва)ти косу, терати косу натрап; über den Leisten ~ в. Leisten²; über (и. in) die Form ~ мет|нути -ати на (и. у) калуп, давати (acc. dat.) облик; die Arme um j-n ~ обухватити кога рукама; e-n Mantel um die Schultern ~ (за)огрнути се капутом; *fam. fig. sich die Welt um die Ohren* ~ проћи света; zu Boden ~ в. Boden; j-n zum Ritter ~ в. Ritter; уп. I 1c, 4, 5, 6 и 8. 2. избити(ја)ти, искуца(ва)ти; die vollen und die halben Stunden ~ избити(и. искуцавати) целе часове и полусате; eine geschlagene Stunde цео час, читав сат; diese Uhr schlägt die Stunden овај часовник избија (и. искуцава) часове; в. и II 3. 3. шум. сећи, обарати, цепати. 4. бити, (по)тући (den Feind непријатеља); в. Mund 3; den Feind aus dem Felde ~ разбити непријатеља; e-n Stein ~ бити (и. тући) пиона. 5. ударити, -ати, дода(ва)ти; ✕ seine Unkosten auf die Ware ~ ударити -ати трошкове на робу; die Zinsen zum Kapital ~ дода(ва)ти камату главници. 6. *fig. die Augen* *gen Himmel* (и. in die Höhe) ~ подићи очи небу, подизати очи; die Augen zu Boden ~ оборити очи, обарати очи. 7. ☞ ударати (и: у),

ударити (и:у), додирнути; свирати (и:у); die Zither ~ свирати у цитру. 8. j-n mit Blindheit ~ ослепити ~ ливати кога, *fig.* заслепити, ~ ливати кога; ein (vom Schicksal) geschlagener Mann ударима судбине скрхан (и. убијен) човек. 9. е-е Brücke ~ (са)градити мост, подићи мост; Falten ~ правити боре; Geld ~ (с)ковати новац; *fig.* в. Kapital 1; einen Kreis mit dem Zirkel ~ описати круг шестаром; ein Rad ~ преврнути се. II *intr.* (и и s) A. (h) 1. бити, удар[ати], -ити, луп[ити], -ати, рит[нути] се, -ати се; das Herz (der Puls) schlägt mir срце (било) ми бије, срце (било) ми куца; j-m auf die Finger ~ ударити (и. лупити) кога по прстима; mit den Flügeln ~ ударати крилима; *fig.* das Gewissen schlägt ihm савест му пребацује; nach j-m ~ ударити кога; mit Händen und Füßen um sich ~ батргати се и рукама и ногама. 2. певати, пућпурирати. 3. изби(ја)ти, искуцавати, куцнути; а) es hat zehn geschlagen избило је десет; б) *fig.* dem Glücklichen schlägt keine Stunde срећноме не искуцавају сати, срећнима лети време; seine Stunde hat geschlagen његов је час куцнуо; er weiß, was die Glocke geschlagen hat тај је натучен. 4. спадати, засецати, задирати; das schlägt nicht in mein Fach то не спада у моју струку; то не задире у моју струку. 5. ~ = бити се, тући се, бити бој. B. (већином са s). 6. бити, удар[ати], -ити, падати -сти; а) са *prp.* an et. (*acc.*) ~ ударити о што, ударати на што; der Regen, Schnee schlägt an (и. gegen) die Fenster киша, снег удара (и. бије) у прозоре; liebliche Töne schlugen an mein Ohr умирили звуци допирају до мојих ушију; die Wellen ~ an den Fels вали (и. таласи) ударају о стену; auf den (и. zu) Boden ~ треснути на земљу; auf die Brust ~ пасти на груди; es schlägt Feuer aus dem Boden бије пламен из тла (и. из земље); die Tinte schlägt durchs Papier мастило пробија (кроз) хартију; mit dem Kopfe gegen... ~ ударити главом о...; der Blitz hat in ... (*acc.*) geschlagen гром је ударио у...; der Schnee schlägt mir gerade ins Gesicht снег нам удара у лице; in die Höhe ~ сунути увис; das Wasser schlägt in das Schiff вода наваљује у лађу; der kalte Brand ist zu der Wunde geschlagen хладно запаљење је прешло у рану; в. и II 1; б) са *adv.* hintenüber ~ превалити се (и. пасти) наузнак; kopfüber ~ претурити се главачке. 7. (у)метнути се, врћи се, турити се; *fig.* er schlägt sehr nach seinem Vater (у)метнуо се много на оца; aus der Art ~ изопачи(ва)ти се. III *sich ~ refl. u. rec.* 1. бити се, тући се (mit j-m с ким); sich durch den Feind ~ проби(ја)ти се кроз непријатеља; *fig.* sich mit Grillen ~ бити се с ветрењачама; sich an die Brunst ~ бити се у груди, тући се у прса, бусати се у груди; sich mit seinen eigenen Worten ~ тући себе својим речима (и. својим оружјем). 2. sich rechts (links) ~ ударити десно (лево), поћи десно (лево); в. Busch 1; sich auf die Seite der Versworfenen ~ прићи ~ лазити завереницима, прећи на страну завереника; в. Mittel² 4; sich zur e-r

Partei ~ прићи некој странци. IV ~d p. pr. и а 1. у свима знач. *inf.* 2. убедљив, доказан, који доказује, јак, пресудан; auf das ~dste beweisen пресудно доказ(ив)ати. 3. X ~de Wetter праскави гасови (и. плинови). V Schia'gen п бијење, ударање, тучење, лупање; Schlagen e-r Brücke грађење моста; сечење, обарање; певање, пућпурикање; ритање; избијање, искуцавање.

Schla'ger {шлаг'ер} m 2l *fam.* 1. X комад са огромним успехом; песма f која пријања за ухо, запаљива мелодија f. 2. = Schlagwort. Schla'ger {шлэг'ер} m 2l 1. и ~in {~дн} f 3c ударац, -ица, који ~а удара, бије, туче. 2. убојца, межданија. 3. мачевалац. 4. који се рита, који хоће да удари, *fam.* чифтар. 5. певачица f, који пева, пућпуриче. 6. (дуг и шиљат) мач (за ударање бодимице), рапир; мотка f.

Schla'ger...: ~duell n двобој m мачем.

Schlägerei' {шлэг'ери} f 3b туч(њава); гужва.

Schla'ge'tot {шлаг'-} m бi убица, убилац; убојца.

Schla'g..., schla'g...: ~feder f. а) = Schwungfeder; б) X ударна опруга; ~fertig a спреман за борбу (и. за бој), спреман да удари; *fig.* ~fertig sein, ~fertigen Witz haben бити спреман на брз одговор, умети брзо духовито одговорити, умети брзо поклопити; ~fertigkeit f. а) X спремност за борбу (и. за бој), бојна готовост; б) *fig.* спремност за брз духовит одговор, готовост поклапања одговором; ~fluß m f = Schlag 5; ~garn n = ~netz b; ~gedanke m мисао f која очито погађа; ~gewanke n ф тег за избијање (и. за искуцавање) (e-r Uhr часовника); ~glocke f звоноу које се удара споља чекићем; ~gold n = Blattgold; ~hoiz n. а) шум. дрво за сечу; б) = Balkelle; с) дрво за ударање (и. за обилажање); ~instrument n X инструменат m (у који се свира) ударањем; ~kraft f ударна снага (и. сила); ~lawine f усов m, сурвавање n јурога снега; ~licht n (*opp.* ~schatten) оштро осветљење, оштра осветљеност f; *fig.* зрак светлости; ~lot n тврди лем m; ~netz n. а) мрежа f с дршком за кечење, ракета; б) X клопка од мреже, мрежа која се при додиру склопи (и. скуп); ~pulver n = Knallpulver; ~rahm m = ~sahne; ~regen m плјусак; ~regulator m часовник на избијање (и. за искуцавање); ~ring m. а) прстен за ударање, боксер; б) прстен за ударање у жице цитре; ~sahne f улупана павлака; ~schatten m (*opp.* ~licht) оштра сенка f, сенка коју баца јако осветљено тело на светлу основу; ~seite f ударна страна, страна којом се удара; страна у коју се удара (и. лупа); = страна накретућа (брода). [schlagen. 1]

schläg(s)t {шлэг(с)т} (2) 3 л. *praes. ind.* од! Schla'g..., schla'g...: ~stift m X ударна игла f; ~stock m машка f; ~stück n штенци m pl.; опруга f; ~uhr f часовник m који избија (и. искуцава); ~taube f голуб m из голубарника; ~wald m шумарица f; ~wand f = ~netz b; ~wasser n X вода фу површини брода; ~weise

adv. удар(ц)има, на удар(ц)е, ударац за ударцем; *~weite f* ~ даљина скакања варнице; *~welle f* = вал *m*, талас *m*; *~werk n*: а) = Ramme а; б) механизам *m* за избијање (и. искуцавање); *~wetter n* ⚡ = Ende Wetter; *~wort n* права реч *f*, прави излаз *m*, реч која погађа (суштину, што треба), успешна реч; = Stichwort; *~wort/redner m* говорник успешних речи; *~wunde f* (рана од) убој(а) *m*; *~zeit f* шум. време *n* сече; *~zither f* цитра у чије се жице удара.

Schlamm {шлaм} [срвн.] *m* 2g (б. pl.) муљ, глин, блато *n* (и *fig.*), као (и *fig.*); ~enthaltend = schlammig. {права} за чишћење од муља.)

Schlämm {шлaм} [Schlamm] *m* 1a-1

Schlämmbad {шлaм-} *n* блатно купатило, облагање (и. лечење) лековитим блатом.

Schlämmbar {шлaмбaр} *a* који се може (о)чистити од муља (и. од блата).

Schlämm...: *~beißer m*, *~beißiger m* ⚡ чиков; *~boden m* муљевито тле *n*, блатно земљиште *n*. [таложити муљ (и. блато).]

Schlämmen {шлaмeн} [Schlamm] *intr.* (h) 15a

Schlämmen {шлaмeн} [Schlamm] *1 tr.* 15a 1. (о)чистити од муља (и. од блата, од глиба).

2. оплављати, оплавити, (ис)плакати, (о)прати. II **Schlämmen** *n* (ис)плакање, прање.

Schlämmer {шлaмeр} *m* 2l сплављач, испирач.

Schlämm..., **Schlämm...**: *~fisch m* риба *f* која живи у муљу; *~grube f* каљуга (и *fig.*); *~grund m* муљевито дно *n*; *~ig* {шлaмeн} *a* муљевит, глибовит, блатњав; *~pfütze f* каљуга; *~vulkan m* вулкан који избацује муљ (и. блато); *~werk n* сплавница *f*, сплавниште.

Schlampa'mpe {шлaмпaмe} *f* 3b *fat.* = Schlampe I.

Schlampa'mpen {~н} [пвн.] *intr.* (h) 15a локати и крвати, пити и клопати; = in Saus und Braus leben.

Schlampa'mpe {шлaмпe} *f* 3b 1. прљавица, мурда-руша, опајдара. 2. мање или више житка храна са стоку; = Schlampe данас службено само Schlampe.

Schlampa'mpen {шлaмпeн} *intr.* (h) 1. = schlabbern I; = schlampampen. 2. (и s) = latschen. [дар.]

Schlampa'mper {шлaмпeр} *m* 2l *por.* прљавац, мур-1

Schlamperei {шлaмпeрe} *f* 1. алкавост, мур-дарлук *m*. 2. (аус.) измурдарен рад.

Schlampa'mperlied *n* масна песма *f*. [пен.]

Schlampa'mpen {шлaмпeн} *intr.* (h) = schlamm-1

Schlampa'mpig {шлaмпeн} *a* 1. цибастр. 2. = schlackerig. 3. мљецак, мљакав. 4. алкав, мурдарски. [сaп.] од schlingen.)

Schla'ng {шлaн}, **Schlä'nge** {шлeнe} *impf. ind.*, I

Schlä'nge {шлaнe} [свн.]; *schlingen! *f* 3b 1. змија, гуја (и *fig.*); *junge* ~ змијин *m*, змије *n*; *fig.* e-e ~ ам Busen nähren чувати гују у недрина. 2. у-, завојак *m*. 3. црево *n* (ватрогасног шпрка, итд.). 4. = Kühl Schlange.

Schlängel {шлaнeл} *f* 3b = Geschlängel.

Schlängelicht {шлeнeлaхт}, *a* **Schlängelig** {шлeнeлaх} *a* вијугав, веругав, изверуган, кривудава.

Schlängeln {шлaнeлн} [пвн.]; *Schlange! 15f. I *tr.* уви(ја)ти на увојке; geschlängelter Weg ви-

југав пут. II *intr.* (h), *sich* ~ вијугати, веру-гати, кривудати; *sich um et.* ~ у-, обави(ја)-ти се, (об)вити се око чега, *fig.* шуњати се, прокрадати се; (сich) ~d = schlängelig. III

Schlängeln *n* вијугање, веругање, кривудање.

Schla'ngen..., **schla'ngen...** {шлaнeн-}.

~adler m змијар; **~ähnlich a** налик на змију, на гују; **~anbeter(in f) m** обожава(ла)ц -теља змија; **~anbetung f** обожавање *n* змија; **~art f.** а) врста змије; б) природа змије, гујска природа; **~artig a** змијаст, гујаст; **~auge n.** а) змијино око, змијско око; б) ⚡ завађушка *f*, при(х)ватаљка *f*, прилеп *m*; **~balg m** свлак, змијина кошуљица *f*; **~beschreibung f** опи-

сивање *n* *m* змија, змијопис *m*; **~beschwo-ger m** (у)кротилац змија; **~biß m** ујед змије, змијин ујед; **~brut f.** а) гујина млад, змији-

ћи *m* pl., гујићи *m* pl., б) *fig.* гујска жгади-ја; **~busen m** гујска недра *n* pl., гујско срце *n*, лажно срце; **~dienst m** = ~anbetung; **~förmig a** облика змија, вијугав; **~gelockt a** с увојцима од змија, са коврцама од гуја;

~geschlecht n род *m* змија; **~geschmeidigkeit f** змијска гипкост; **~gezücht n** = ~brut; **~gift n** змијин (и. гујин) отров *m*; **~glatt a** гладак као змија, гладак попут гује; **~haar n.** а) коса *f* од змија (и. од гуја); б) ⚡ ли-

сичји реп *m*, лисичина *f*, вучји реп *m*; **~haft** {шлaнeнхaфт} *a* змијаст, гујаст, *adv.* као змија, као гује; **~haß m.** а) мржња *f* на зми-

је, одвратност *f* према змијама; б) гујска (и. опака) мржња *f*; **~haupt n** глава *f* са змија-

ма, глава са гујама; **~herz n** *fig.* гујско (и. лажно) срце; **~herzig a** гујска срца (*gen.*); **~klug a** mudar (и. лукав) као змија; **~klug-**

heit f змијска мудрост, лукавост; **~knotig a** који стеже као гуја; **~kopf m** змијина глава *f*, глава (од) гује; **~kraut n** ⚡ (обичан) ко-

злац *m*, закозник *m*, блеја *f*, гујин куруз *m*; **~krümme, ~krümmung f** = ~windung; **~linie f** вијугава линија; **~linig a** вијугав; **~list f** змијска лукавост, лукавство *n* гује; **~mann m:** а) = ~beschwörer; б) = ~träger; **~mensch m** човек који као да нема костију, човек сав

гибак и савитљив; **~pfad m** вијугава стаза *f*; **~rohr n:** а) вијугава цев *f*, увојита цев; б) црево; **~rüssel m** сурла *f* као змија; **~seele f** гујска душа, лажна душа; **~stab m** палица *f* са двама (око њега увијеним) змијама; **~stein m** min. серпентин; **~tanz m, ~tänzer(in f) m** в. Serpentinanz итд.; **~träger m** ⚡ Зми-

јоносац; **~verehrung f** = ~anbetung; **~weg m** вијугав (и. веругав, искривудан) пут; и = ~pfad; **~windung f** вијуга; змијско увијање (и. кривудање); **~windungen machen** вијуга-

ти (се); **~wandelnd a** вијугав, вијугајући; **~wirbel m** змијски вртлог; **~wurzel f** ⚡ ко-

котиња; **~zahn m** змијин зуб, *fig.* гујски зуб; **~zunge f** змијин језик *m*; ун. Natter..

schla'ngicht {шлaнeлaхт} *a* = schlänglicht. [итд.]

schla'ngicht {шлeнeлaхт} итд. = schlänglicht

schlank {шлaнk} [дн.]; *schlingen! *a* 1. витак, танак, *fat.* танцераст. 2. *fat. fig.* (и ~weg

{~вeг}) *adv.* просто(напросто). 3. им ~en

Trab крупним касом.

Schla'inkel {шлан.к'л} *f* 3d = Schlingel.
 Schla'anker|werden {шлан.к'р-} *n* постајање
 витким. [танцерастост.]
 Schla'nkheit {шлан.кхд'т} *f* 3b виткост, *fam.*
 schla'nk|we'g *adv.* в. schlank 2.
 schlapp {шлп} [дн.] *a* = schlaff.
 Schla'ppe¹ {шлп'п} [дн.] *f* 3b пљуска, ђушка,
 ударац *m*, X и *fig.* пораз *m*, ђушка, шамар
m, неуспех *m*. [Schlarfe.]
 Schla'ppe² {~} *prov.* [дн.; *schlapp] *f* 3b =
 schla'ppen {шлп'п} *tr.*, *intr.* (h) 15a 1. schlab-
 bern 2. 2. = sabbern. 3. = schlaffen 1; es
 schlappt und hängt alles an ihm све виси и
 ландара на њему.
 schla'ppern {шлп'п'рн} *tr.*, *intr.* (h) 15f 1. лап-
 тати, мљацкати; = salbern. 2. = latschen. 3.
 бити млитав, чипав.
 Schla'pp..., schla'pp... {шлп-}: ~heit {шлп-
 х'т} *f* 3b = Schlaffheit; ~hut *m* *fam.* мек
 шешир; ~ig {шлп'п'х} *fam.* = schlaff; ~ohren
p *pl.* клемпаве уши (уп. Behang 2); ~seil *p*
 лабав конопац, опуштено уже.
 Schla'ps {шлп'с} *m* = Flaps, дедак; schla'psig
 {~ш'х} *a* = flapsig, дедачки.
 Schlara'ffe {шлар'ф'ф} [срвн. = Schlu(mme)r-
 (или Schl(e)uder-²) Affe] *m* 3a дембел, дан-
 губа, ленчуга. [ben führen.]
 schlara'ffen {~н} *intr.* (h) = ein Schlaraffenle-
 Schlara'ffen... {~ф'ф'н-} ~land *n* земља дембе-
 лија *f*, дембелана *f*; ~leben *p* дембелски жи-
 вот *m*; ein ~leben führen дембелисати; ~tum
 {шлар'ф'ф'нт'ум} *n* = ~leben; ~welt *f* = ~land.
 Schlara'ffia {шлар'ф'ф'а} *f* *inv.* = Schlaraffen-
 land. [ла (и. папуча).]
 Schla'rfe {шлар'ф'ф} *f* 3b *prov.* похабана ципе-
 schia'rfe {~н} *intr.* (s) 15a вући ноге, дрљати
 ногама. [2 g.]
 schlau {шл'у} [дн.] *a* (dv.) лукав(о); в. и Fuchs!
 Schlau'be {шл'у'б'е} *f* 3b = Hülse 1.
 schlau'ben {~н} *tr.* = aushülsen.
 Schlau'berger {шл'у'берг'р} *m* 2l *fam.* шерет,
 препреденко, препредењаковић.
 Schlauch {шл'у'х} [свн.: schlucken] *m* 2d 1. мех,
 машина *f*, тулум. 2. *fam. fig.* буре *p*, дебељ-
 ко, уша. 3. црево *p* (ватрогасног шмрка; за
 претакање); *fig.* сујчмез. 4. ♣ аскус [лат.].
 Schlau'ch..., schlau'ch... {шл'у'х-}: ~artig, ~förm-
 mig *a* мешинаст, налик на мех, на машину,
 на тулум; ~en {шл'у'х'н} *tr.* претјакати -очи-
 ти цревом; ~haft {шл'у'хх'ф'т}, ~ig {шл'у-
 х'х'т} *a* = ~artig; ~kuppelung *f* саставак *m*
 црева; ~reif(en) *m* ♣ гума *f*; ~wagen *m* кола
p *pl.* са црвима.
 Schlau'der {шл'у'д'ер} *f* 3a 1. ♣ рачваста споја
 (и. затера). 2. = Schlump(e). 3. = Schleuder.
 Schlauderei¹ {шл'у'д'ер'а} *f* 3b 1. мурдарство *p*,
 мурдарлук *m*, алкавост. 2. продавање *p* у
 бесцење, бацање.
 schlau'derhaft {шл'у'д'ерх'ф'т}, schlau'd(e)rig
 {шл'у'д'ер'р'ш}, schlau'd(e)risch {шл'у'д'ер'ш'ш}
a мурдарски, алкав.
 schlau'dern {шл'у'д'ер'н} I *intr.* (h) 15f 1. клима-
 тати се, клатити се. 2. вући се, повлачити
 се, лежати у нереду. 3. (из)мурдарити, ради-
 ти мурдарски (и. алкаво). 4. mit e-r Ware ~

продава(ва)ти у бесцење (и. бацати) робу.
 II *tr.* 1. [Schlauder I] вез(ив)ати рачвастим
 спојама (и. затегама). 2. = schleudern. III
 Schlau'dern *n* = Schlauderei.
 schlau'er|wei'se {шл'у'ер'в'а'з'е} [schlau *gen.* и
 Weise] *adv.* лукаво.
 Schlau'cheit {шл'у'х'д'х'т}, Schlau'igkeit {шл'у'х-
 д'х'т} *f* 3b лукавост, лукавство *p*.
 Schlau'...: ~kopf, ~meier *m* *fam.* = ~berger.
 schlecht {шл'ех'т} [свн.: schlicht] I *a* (opp. gut) 1.
 (за лица и за ствари) рђав; лош; ~ер гори,
 ложији, *adv.* горе, ложије; *sup.* ~est најгоре,
 најложији; а) са s: ~er Mensch рђав човек;
 ~es Brot рђав хлеб(ау); ♣ ~е Papiere *p* *pl.*
 рђаве хартије (од вредности), хартије које
 не вреде много; ~er Trost слаба утеха; ~е
 Zeiten зла времена; б) са v: sich ~ anfühlen
 и. angreifen бити тврд под прстима (кад се
 (о)пица); ~ aussprechen рђаво изговарати
 -орити; е-м ~ bekommen пресести кому, изји-
 хи ~лазити кому на нос; ~gehen ићи рђаво;
 бити (с ким) рђаво; es geht mir ~ иде ми
 рђаво; са мном је рђаво; sie befindet sich ~er
 als је њој је горе него икад; ~ leben рђаво
 (и. сиротињски) живети; j-n ~ machen гово-
 рити рђаво о коме, начинити кога никаквим;
 оговарати кога; alle Leute ~ machen оговарати
 цео свет; mir ist ~ зло ми је; es ist sehr
 ~ von Ihnen, daß... баш сте врло рђаво ура-
 дили што...; es steht sehr ~ mit ihm са њим
 је рђаво; он стоји рђаво; ~ werden (по)ква-
 рити се; ~er werden погорша(ва)ти се; nicht
 ~! није рђаво!, није лоше!; ~ (*adv.*) entzückt
 von et. (*dat.*) sein не бити баш богзна коли-
 ки очаран чим. 2. = schlicht (понајвише пре-
 ко und у вези за a); ~ und recht, schlicht und
 ~честит. II Schle'chte(r) {~(p)} s 9l: der (die)
 Schlechte рђав и, -а, рђав, -а човек, жена. III
 Schle'chte(s) {~(s)} *p* 9l (оно што је) рђаво,
 зло; das Schlechte рђаво, зло; das Schlechte an
 e-r Sache оно што је рђаво на (и. у) ствари;
 von j-m alles Schlechte reden говорити нај-
 горе ствари о коме.
 schle'chter|di'ngs {шл'ех'т'р'д'ин'с} [= schlechter
 Dinge] *adv.* просто(напросто), апсолутно.
 schle'cht... {шл'ех'т-} ~gelau'nt *a* рђаво распо-
 ложен, зле воље; ~hi'n {~х'ин} *adv.* = ~weg.
 Schle'chtigkeit {шл'ех'т'х'д'х'т} *f* 3b (в. schlecht)
 1. рђавост; поквареност. 2. пакост, пакосно
 дело *p*, злобно дело.
 Schle'chtnis {шл'ех'т'н'ис} *n* = Schlechtigkeit.
 schle'cht|we'g {шл'ех'т'в'ег} *adv.* просто(напросто),
 апсолутно. [= Leckerhaftigkeit.]
 Schleck {шл'ек} *m* 2g 1. = Leckerbissen. 2.)
 schle'cke(r)n {шл'ек'ер'н} итд. в. lecke(r)n итд.
 schle'cker {шл'ек'ер} I *a* = lecker. II Schle'cker
m = Leckermaul.
 Schle'cker... {шл'ек'ер-} = Lecker...
 Schleckerei¹ {шл'ек'ер'а} *f* 3b = Schleck 1, 2.
 schle'ckerhaft {шл'ек'ерх'ф'т}, schle'ckig {шл'е-
 к'х'х} *a* = leckerhaft.
 Schlegel {шл'ег'л} [свн.; *schlagen] *m* 2l 1. ма-
 љица *f*. 2. машка *f*. 3. чук, млат, чекић, бат,
 туцањ. 4. бут, батак.
 schlegeln {~н} *intr.* (h) 1. = zappeln. 2. =

hinken. 3. *fat.* лупати, лупити, бубнути, направити бургију.

Schle'h {шлѐ} *1 m 2g* = Schlehe. II schle *a* Schle'h... {шлѐ-} ~baum, ~busch, ~dorn *m* трн (дрво). [Schlehabaum.]

Schle'he {шлѐ-} [свн.] *f 3b 1.* трњина. 2. = Schle'hen... {шлѐ-н-}: ~blüte *f* трнов цвет *m*; ~strauch *m* = Schlehbaum; ~wein *m* вино *p* од трњина.

Schlei {шлѐ} *f 3b*, и *m 2g* в. Schleie.

Schlei'che {шлѐчѐ} *f 3b* = Blindschleiche.

Schlei'ch... {шлѐч-}: ~druck *m* (по)тајно штампање; ~drucker *m* (по)тајни штампар.

schlei'chen {шлѐчѐн} [свн.] *1 intr.* и *sich ~ 13t* шуњати се, смуцати се, пузити, прикрадати се, ићи нечујно; милети; једва промицати; *sich aus dem Zimmer ~ ишуњати се* (и. шмугнути) из собе; *wie ein Fuchs ~ шуњати се* као лисица, прикрадати се као лија; *geschlichen kommen* дошуњати се, досмуцати се; *fig. im Finstern ~ мучки радити.* II ~d *p.pr.* и *a* који се шуња, који се смуца, шуњајући се, прикрадајући се; потајан, потуљен; *adv.* крадом, кришом, потајно, потуљено. II *tr.* е-п bösen Weg ~ ићи крадом рђавим путем; радити потуљено. III Schlei'chen *n* шуњање, смуцање, прикрадање; милење; *fig.* = Schleicherei.

Schlei'cher {шлѐчѐр} *m 2l*, ~in {~ѐн} *f 3c* шуњало, којџи, -а се шуња; потуљен|и, -а, подмуклица, притворица, потуљенко. 2. *fat.* шмик, пувањак.

Schleicherei' {шлѐчѐрѐ} *f 3b* = schleichen III; *fig.* потуљене радње *f pl.*, потајне радње.

Schlei'ch...: ~lieber *n* ф потајна грозница *f*; ~handel *m* кријумчарство *n*, кријумчарење *n*; ~handel treiben кријумчарити; ~händler (in *f*) *m* кријумчар, -ка; ~patrouille *f* X извидничка патрола; ~ware *f* кријумчарска (и. кријумчарена) роба; ~weg *m* (по)тајни пут, скривен пут, заобилазни пут.

Schlei'e {шлѐѐ} [свн.] *f 3b* ђ лињак *m*.

Schlei'er {шлѐѐр} [свн. 13 век; *хол.] *m 2l* вео, превес, застор, копрена *f*, дувак; *fig.* den ~ nehmen закадућерити се, отићи у калуђерице; den ~ zurückschlagen (heruntermachen) (по)дићи (спустити) вео, дувак; einen ~ über et. werfen (*acc.*) покри(ва)ти што велом; den ~ der Vergessenheit über et. (*acc.*) werfen (пре)да(ва)ти што забораву.

Schlei'erchen {~хѐн} *n 2l* (*dim.* од Schleier) велић *m*, копреница *f*, засторчић *m*.

Schlei'er..., schleier... {шлѐр-}. ~eule *f* сова дремавица, кукувија; ~flor *m* копрена *f*; ~haft {шлѐрхѐфт} *a 1.* власт, налик на вео, копренаст, налик на копрену; 2. покривен велом, *fig.* тајанствен; ~haube, ~kappe *f* капа од крепа; ~ig {шлѐрѐх} *a* покривен (и. застрт) велом; ~leinwand *f* ретко ланено платно *n*; ~los *a* без вела, без копрене; *fig.* прост; ~macher(in *f*) *m* израђивач, -ица велова (и. копрена); ~macherisch [~macher, немачки теолог и филозоф] *a* Шлајермахеров; ~tanz *m* игра *f* вела; ~tuch *n*: а) = ~flor; б) ретко ланено платно *n*.

Schlei'f... {шлѐф-} [schleifen²] у слож. на пр.: ~bahn *f* клизавица, тоциљака.

Schlei'f... {~} [schleifen¹] у слож. на пр. ~bank *f 2f* струг *m* за брушење.

Schlei'f... {~} [Schleife] на пр. ~kanne.

Schlei'fe {шлѐфѐ} [нвн.; *гн. (свн.) Schlaufe] *f 3b 1.* = Schleifbahn. 2. с(а)онице *f pl.*, санке *f pl.* 3. омча; петља. 4. замка. 5. = Schleifmühle.

Schlei'fen¹ {шлѐфѐн} [свн. slifan] *13t 1 tr. 1. a)* (из)брусити, набрусити, на тоцилу (на)оштрити, изоштрити, (ис)точити. 2. глачати, из-, у|глачати; *konkav ~ (из)глачати да буде издуб(љ)ен(о).* 3. = einschleifen². 4. *fig.* (о)тесати, (у)гладити, дотеривати; ...muß noch erst geschliffen werden ...мора да се теше (и. да се дотерује). 5. (на)правити омчу од, савити у омчу. II *intr.* (h и s) клизати се, тоциљати се, клизити. III Schlei'fen¹ *n* в. Schleifung¹.

Schlei'fen² {~} [свн.: Schleife = дн. schleppen] *15a 1 tr. 1.* вући; а) Bäume in das Tal ~ дрва у долину вући (и. свлачити); б) den einen Fuß ~ вући једну ногу, дрљати једном ногом; с) j-n vor den Richter ~ (од)вући кога пред судију; д) вући на с(а)оницама (и. на санкама). 2. по-, раз|рушити, сравнити са земљом. 3. ~ сли(ва)ти, стапати, (и *gr.*) везивати. II *intr.* (h), *sich ~* вући се; дрљати. II Schlei'fen² *n* в. Schleifung².

Schlei'fen|kurve *f* ~ омча(ста крива).

Schlei'fer {шлѐфѐр} *m 2l 1.* (и ~in *f 3c*) брусач, -ица; оштрач, -ица. 2. = Kratzfuß *a*. 3. а) врста валцера; б) корак с прелазом. 4. ♪ сливена нота *f*. 5. *gr.* = Reibelaut.

Schleiferei' {шлѐфѐрѐ} [schleifen¹] *f 3b 1.* брусачство *n*, оштраштво *n*, брусачки (и. оштрачки) занат *m*. 2. брусионица, оштрионица.

Schlei'f...: ~fahrt *f* ~ клизање *n*; ~kanne *f* кондир *m*, бокал *m* с дршкама; ~maschine *f* (~mühle *f*) машина за брушење (и. за оштрење), брусница; ~mittel *n* брусило, средство за брушење (и. за оштрење); ~platte *f* (мермерна) плоча за брушење; ~pulver *n* прах *m* за брушење; ~rad *n* точак *m* на тоцилу; тоцило; ~sand *m* песак за брушење (и. за глачање); ~schaltung *f* ~ укључивање *n* трењем; ~scheibe *f* котур *m* за брушење, оштрачки котур; ~sel {шлѐфсѐл} *n 2l* брусотина *f*, отпаци при брушењу (и. оштрењу, глачању); ~stein *m* брус, камен за оштрење, тоцило *n*; камен за глачање; ~stein kasten *m* сандук (и. корито *n*) на тоцилу; ~trog *m*: а) = ~steinkasten; б) ~ брушњача *f*, водир; с) = Hemmschuh; ~handel *m*, ~händler *m* = Schleich=handel, ~händler.

Schlei'fung¹ {шлѐфѐн} *f 3b* (в. schleifen¹) *l* брушење *n*, оштрење *n*; брушење *n*, глачање *n*.

Schlei'fung² {~} *f 3b* (в. schleifen²) *l* вучење *n*; дрљање *n*; рушење *n*, разруш|авање, -ење *n*, сравњ|ивање -ење *n* са земљом; ♪ стапање *n*, везивање *n*.

Schlei'f...: ~weg *m* = Schleichweg; ~zeug *n* брусачки алат *m*, оштрачки прибор *m*.

Schleim {шлѐм} [свн.] *m* 2g 1. слуз *f*. 2. житка каша *f*.

Schlei'm..., **schlei'm...** {шлѐм-}: **absondernd** *a* који лучи слуз, слузни; **absonderung** *f* лучење *n* слузи; **artig** слузаст, налик на слуз; **auswurf** *m* избацивање *n* слузи, искашљак; **blütig** *a* с рачјом крви, флегматичан, клај-клај нарави (*gen.*); **blütigkeit** *f* клај-клај нарав: **drüse** *f* слузна жлезда, служњача. **schlei'men** {шлѐмѐн} 15a *i intr.* (*h*) 1. поста-(ја)ти жидак. 2. слузити, стварати (се) слуз. 3. *pop.* = schmarotzen. II *tr.* (о)чистити од слузи (и. од љига).

Schlei'm..., **schlei'm...**: **fieber** *n* флузава грозница *f*; **fluß** *m* флузење *n*, цурење *n* слузи; **haft** {шлѐмхѐфт} *a* = **zig**; **haltig** *a* слузав; **haut** *f* слузокожа; **husten** *m* флузни (и. катарни) кашаљ; **licht** {шлѐмхѐхт}, **zig** {шлѐмхѐх} *a* 1. = schleimartig; 2. слузав; **krankheit** *f* катарно обољење *n*; **säure** *f* слузна киселина; **stoff** *m* слуз *f*; **tiere** *n pl.* мекушци *m pl.*

Schlei'Be {шлѐс'} [срвн.] *f* 3b 1. луч, треска, цепка. 2. ишчијано перо *n*. 3. тифтик *m*, шарпија.

schlei'Ben {шлѐсѐн} [свн.: schlitzen] *tr.* 13p (аус. и 15e) 1. (по)цепати, (по)хабати. 2. чијати; кидати, цепати; гулити. II *intr.* (*s*), *sich* ~ (по)хабати се, просенути се.

Schlei'ßfeder *f* перо *n* за чијање.

Schlemm {шлем-} [енг.] *m* 2g¹ и *bi* игра *f* где једна страна има све штихове или све без.

Schle'mm... {шлѐм-} в. Schlämm... [једнога.]

schle'mmen {шлѐмѐн; hom. schlämmen} [дн.; *Schlamp] 15a *i intr.* (*h*) кркати, клопати. II **Schle'mmen** *n* = Schlemmerei.

Schle'mmer {шлѐмѐр} *m* 2l, ~in {~ѐн} *f* 3c кр-кало, клопало, vulg. набигузица.

Schlemmerei' {шлѐмѐрѐ} *f* 3b кркање *n*, клопање *n*, крканлук *m*.

schle'mmerhaft {шлѐмѐрхѐфт}, **schle'mmerisch** {шлѐмѐриш} *a* који воли да крка (и. да клопа), *fat.* набигузички, набигузица.

Schle'mpe {шлѐмѐ} [Schlampe] *f* 3b цибра.

Schle'nderer {шлѐндѐрѐр} *m* 2l, **Schle'nd(r)erin** {шлѐнд(р)-рѐн} *f* 3c регало. [Schlendrian.]

Schle'ndergang *m* 1. рег(уц)ање *n*. 2. *fig.* = schle'ndern {шлѐндѐрн} [дн.] *i intr.* (*h* и *s*) 15f

рег(уц)ати; müßig (herum-)~ шврљати, тумарати; ein wenig im Garten ~ прошврљати по градини, протумарати (мало) по врту; *prov.* was man nicht kann ändern, das muß mann lassen ~ пусти да тече вода куд је те-кла. II **Schle'ndern** *n* рег(уц)ање; шврљање.

Schle'ndrian {шлѐндриѐн} [нвн.-лат.; *schlender-n] *m* 2g 1. таљигање *n*, отаљавање *n*, рад јаваш-јаваш; seinen ~ gehen и. am alten ~ festhalten таљигати, отаљавати, радити јаваш-јаваш; ићи утрвеним путем. 2. греди-лац утрвеним путем, таљигало, јавашлија. **schlendria'nisch** {шлѐндриѐнш} *intr.* (*h*) *fat.* = seinen Schlendrian gehen.

schlendria'nisch {~ѐнш} *a* јаваш-јаваш.

Schle'nge {шлѐнѐ} *f* 3b фашина за утврђивање обала.

schle'nke(l)n {шлѐн.к(л)н} *tr.* и *intr.* (*h*) = schlenkern.

schle'nkern {шлѐн.кѐрн} [срвн.; *schlingen] *i tr.* 15f 1. завитлати, фрљити, бацити, хитнути. 2. млатара(рати) (*acc.: abl.*), климатати (*acc.: abl.*) и *intr.* (*h*) млатара(рати) (*mit: abl.*). II *intr.* (*h*) 1. = 1 2. климатати се, ландарати. 3. = schlingern. II **Schle'nkern** *n* завитлавање, фрљање; млатарање; ландарање; в. Schlingern.

Schle'nker..., **schle'nker...** {шлѐн.кѐр-}. **~bein** *n.* а) нога *f* која млатара; б) којји, -а млатара ногама при ходу млатарало ногама при хо-ду; **~beinig** *a* који млатара ногама кад иде. **schle'nzen** {шлѐнѐн} в. scharlenzen.

Schlepp {шлѐп} *m* = Schleppe 1.

Schle'pp...: {шлѐп-}: **~dampfer** *m*, **~dampfschiff** *n* вучни (паро)брод *m*, теретни брод, реморкер *m*; **~dienst** *m* вуча, реморкажа *f*.

Schle'ppe {шлѐпѐ} [дн.; *schleppen] *f* 3b 1. *pen m*, *скут m*. 2. = Schneppenhaube. 3. = Schlepp-netz. 4. а) шипке *f pl.* по којима се вуку влачна корита (и. повозне канате); б) пуко-тина која се сучице са (рудном) жицом. 5. = тегљеница, шлеп *m*.

schle'ppen {шлѐпѐн} [дн. = schleifen²] 15a *i tr.* 1. вући, од-, из/вући, теглити; а) et. auf dem Boden ~ вући што по земљи; б) durch das Eiserne Tor ~ вући (и. превлачити) кроз бер-дап; das Schiff schleppt den Anker брод вуче котву; котва дрља; в) die Pferde können den Wagen kaum ~ коњи једва вуку кола; j-n ins Gefängnis ~ (од)вући кога у затвор; с) ich muß das Geschäft ~ ја морам да вучем цео посао; schleppt' ich meine langen Tage вукао сам се кроз дуге дане; d) mit sich ~ вући (са) собом. II *sich* ~ 1. вући се; провлачити се. 2. *sich mit et. (dat.)* ~ вући што (и *fig.*), теглити што (и *fig.*); *sich mit e-r Krankheit* ~ вући неку болест; *sich mit e-r licherlichen Person* ~ вучарати се с неком жентурачом. 3. *sich müde* ~ посучити вукући, уморити се теглећи. 4. а) = *sich scharen*. III *intr.* (*h*) вући се, дрљати. IV ~d *p. pr.* и *a* отегнут, развучен (и *fig.*). V **Schle'ppen** *n* вучење вуча *f*, тегљење.

Schle'ppen[träger *m* и *halter m* 1. скутоноша.

2. *fig.* скутоноша, пришипетља.

Schle'pper {шлѐпѐр} *m* 2l 1. (и ~in {~ѐн} *f* 3c) којји, -а вуче (што), тегли, теглилац -ља. 2. доводица (неискусних) странаца за пеље-шење. 3. а) = Schleppschiff; б) = Schlepp-netz; в) = Hungerharke; д) = Schlepptau.

Schlepperei' {шлѐпѐрѐ} *f* 3b = schleppen; *fig. fat.* was für eine ~! да кулука!

Schle'pp...: **~garn** *n* = **~netz**; **~harke** *f* = Hun-gerharke; **~hunt** = **~kasten**; **~kahn** *m* вуч-ни брод, реморкер; **~kette** *f* ланац *m* за ву-чу, за тегљење; **~kleid** *n* хаљина *f* која се вуче, хаљина са репом, са скутом; **~lokomotive** *f* вучна локомотива; **~netz** *n* алов *m*, мрежа *f*; **~rock** *m* сукња *f* с репом, сукња која се вуче позади; **~säbel** *m* сабља *f* која се вуче (и. која дрља); **~schiff** *n* = **~kahn**; **~schiffahrt** *f* вучно бродарство *n*, ремор-

кажа; ~seil *n.* а) конопач *m* за вучу; б) тегљеник *m*, уже за вучу; ein Schiff ins ~tau nehmen вући (и. превлачити) брод; закачити за собом, вући за собом брод; sich ins ~tau nehmen lassen (и *fig.*) закачити своју лађу за другу (и *fig.*). [ска *f.*]

Schle'sien {шлез'ин} *n* 8г ● Шлезија *f*, Шле-

Schle'sier {шлез'ир} *m* 2л, ~in {~ин} *f* 3с Шле-

schle'sisch {шлез'иш} *a* шлески. [жан]ин, -ка.)

Schle'swig {шл'есвѣх, шл'есвѣх} *n* 8г ● Шле-

звиг *m*; ~Holstein *n* 8г Шлезвиг-Холштајн.

Schleu'der¹ {шл'ѡд'ер} [срвн.; *Schlauder] *f* 3д

1. праћ(ка). 2. реман (и. каиш) *m* на коси.

Schleu'der... {шл'ѡд'ер-} [schleudern²] на пр. ~

arbeit *f* алкав рад *m*, смандрљан посао *m*;

~bremse *f* ● центрифугална кочница.

Schleu'derer¹ {шл'ѡд'ер'ер} [schleudern¹] *m* 2л

праћкаш, праћар.

Schleu'derer² {~} [срвн.] *m* 2л, Schleu'derin

{шл'ѡд'ер'ин} *f* 3с трговлац, -киња која продаје

у бесцење, кваризанат, мајсторквариш.

Schleuderei¹ {шл'ѡд'ер'еи} *f* 3б = Schlauderei.

Schleu'der¹... {шл'ѡд'ер-}: ~honig *m* мед врца-

нац; ~maschine *f* центрифугална машина.

schleu'dern¹ {шл'ѡд'ер'н} [Schleuder] 15ф 1 *tr.* за-

витла(ва)ти, хит[ну]ти, -ати, бац[ну]ти, -ати,

por. фрл[ну]ти, -ати; завитлати, треснути. II

intr. (h) = schlaudern¹; ● заошинути. III

Schleu'dern¹ *n* завитлавање, хитање, бацање.

Schleu'dern² {~} [срвн. slüren] 1 *intr.* (h) 15ф:

mit e-r Ware ~ прода(ва)ти робу у бесцење.

II Schleudern² *n* = Schlauderei.

Schleu'der...: ~preis *m* бесцење *n*, никаква це-

на *f*; zu ~preisen verkaufen прода(ва)ти у

бесцење; ~wurf *m* хитац праћком, хитац

завитлавањем.

Schleu'drer {шл'ѡд'ер'ер} итд. = Schleuderer итд.

schleu'nig {шл'ѡн'и} [срвн.] *a* брз, хитар; *adv.*

брзо, што пре; ~st, auf das ~ste што брже;

што пре; сместа, одмах.

Schleu'nigkeit {~к'н'еи} *f* 3б брзина, хитрина.

Schleu'se {шл'ѡз'е} [нвн.; хол.; *фр.] *f* 3б брана,

гат *m*, устава.

Schleu'sen... {шл'ѡз'ен-}: ~bau *m* градња *f* бране;

~betrieb *m* рад (и. рађење *n*) уставама

(и. помоћу брана); ~bett *n* корито бране;

~boden *m* тле *n* бране, подлога *f* бране;

~geld *n* бранарина *f*; ~meister *m* бранар, чу-

вар бране; ~tor *n* врата *npl.* бране; ~wasser

n вода *f* у брани, загађена вода; ~wehr *n*

брана *f*, устава *f*; ~werk *n* бране *fpl.*, уста-

ве *fpl.* [schleichen.]

schli'ch¹(e) {шл'иχ¹(е)} *impf. ind. (conj.)* од

Schlich¹ {шл'иχ¹} [срвн.; schlich¹] *m* 2г 1. =

Schleichweg; all ~e in e-m Hause kennen по-

знавати све кутке у некој кући. 2. *fig.* =

Kniff² 3; ich kenne seine ~e знам ја његове

марифетлуке; hinter j-s ~e kommen докучи-

ти шта неко ради (и. кани).

Schlich³ {~} [срвн. = дн. Schlick] *m* 2г (б. *pl.*)

1. прашна руда *f*, таница *f*, исплавак. 2. =

Schlick.

schlicht¹ {шл'иχ¹} [дн. = schlecht] *a* 1. прост,

једноставан; der ~e Menschenverstand здрав

разум. 2. прав, једнак, раван, гладак; ~es

Haar прѡва коса, глатка коса.

Schli'cht¹... schli'cht¹... {шл'иχ¹-} [schlichten]:

~axt *f* секира дотеривачица; ~bar {шл'иχ¹-

бар} *a* који се може удесити, спремити, до-

терати; *fig.* изгладљив, који се може изгла-

дити, изравнати; ~bohrer *m* бургија равња-

ча (и. чистилица) *f*.

Schli'chte {шл'иχ¹} *f* 3б 1. = Schlichtheit. 2. *тк.*

ткалачка клија, ткачки лепак *m*.

Schli'cht² {eisen} *n* бачварски чекић *m* са сечи-

цом, дељаница *f*.

schli'chten [срвн.; *schlecht 2] I *tr.* и sich ~ 15с

1. а) (sich) ~ средити (се), сређивати (се), по-

на|ређати (се); (Holz ~) = schichten (дрво); б)

расправ[ну]ти, -љати, размрсити; *fig.* распра-

вити, изравнати, изгладити; е-е Schwierig-

keit ~ отклонити тешкоћу. 2. по-, из|равни-

ти, гладити, у-, из|гладити; *тк.* премазати

лепком, ткачком клијом. II Schli'chten *n*,

Schli'chtung *f* с-, у|ређивање, с-, у|ређење,

расправ[ну]вање-ење, размрш[ну]вање-ење; по-,

из|равнавање, глађење, изглађивање, -ење;

fig. расправ[ну]вање, -ење, изравнавање, из-

глађивање, -ење.

Schli'chter {шл'иχ¹тер} *m* 2т 1. (и ~in {~ин} *f* 3с)

сређивач, -ица, расправљач, -ица (и *fig.*), раз-

мршивач, -ица, изравњивач, -ица (и *fig.*), из-

глађивач, -ица (и *fig.*). 2. *тк.* дотеривач кли-

јом (и. лепком).

Schli'cht¹... schli'cht¹...: ~feile *f* турпија за гла-

чање (и. углађивање); ~haarig *a* праве косе,

с правом косом; ~hammer *m* чекић за по-

равњивање.

Schli'chtheit {шл'иχ¹х¹т} *f* 3б изједначеност,

једнакост, правост; *fig.* простота, једно-

ставност.

Schli'cht²...: ~hobel *m* велико ренде *n*, ренде

(и. струг) за уравњавање; ~pinsel *m* четк(и-

ца (и. кичица) *f* за ублажавање боја; ~stahl

m гладилица *f*.

Schlick {шл'иχ¹} [дн.] *m* 2г (б. *pl.*) 1. густ муљ.

2. врста нечиста ћилибара.

Schli'ck... {шл'иχ¹-}: ~boden *m* = ~grund; ~deich

m споредан насип за задржавање муља и

стварање наноса.

schli'cken {шл'иχ¹кен} *tr.* (*intr.* (h) и sich ~) 15а

испуњавати (се) муљем, засипати (се) муљем.

schli'ck(e)rig {шл'иχ¹(е)р'и} *a* муљевит, гли-

бовит.

Schli'ck¹...: ~fang *m*, ~fänger *m* = ~deich; ~

grund *m* муљевито дно *n*, глибовито дно;

~land *n* муљевита земља *f* (постала из нане-

сена муља); ~läufer *m* *pl.* претраживачи

муља (за време осеке); ~watt *n* муљевит

плићак *m*. [schlafen.]

schlieff¹(e)¹ {шлиф¹(е)¹} *impf. ind. (conj.)* од

Schlieff¹ {шлиф¹} *m* 2г гњецаво место (у хлебу

итд.). [chen.]

schlieffen {шлиф¹ен} *intr.* (s) = schlüpfen, krie-

Schlieffer {шлиф¹ер} [гн.] *m* 2л = Muff³.

schlieffig {шлиф¹и} *a* = klitschig.

Schlieffen {шлиф¹ен} I *fpl.* пригревице, места *npl.*

неједнаке густине, пруге. II schlieffen *intr.*

(s) = упетљати се и сте|гнути се -зати се.

schließbar {шлѐсбар} [shlieBen] *a* који се може закључати.

Schließ... {шлѐс-}: ~anker *m* = Gabelanker; ~baum *m* брана *f*, ћерам; ~blech *n* преклопац *m*; ~bolzen *m* заворањ са клином.

Schließe {шлѐс} *f* 3b 1. затварач *m*, ствар која служи затварању. 2. устава.

schließen {шлѐсн} [свн.; уп. *Schloß] 13d I *tr.* и *sich* ~ 1. (*sich* ~) затворити (се), -арати (се); закључати (се), -ти (се); за-, склопити (се), за-, склапати (се): *a*) die Augen ~ затворити -арати очи; скл[опити] -апати очи; ‡ die Form ~ стегнути форму; die Kette e-s Gefangenen и. e-n Gefangenen ~ оковати сужња; die Tür ~ закључа(ва)ти врата, затворити -арати врата; j-n krumm ~ в. krumm 1 *b*; *b*) e-n Kreis ~ (на)чинити круг, затварати коло; — die Voltaische Säule ~ затворити Волтин стуб, сп[о]јити -ајати спроводном жицом два Волтина стуба; X die Glieder ~ смакнути (и. смицати) редове, зби(ја)ти редове; ~der (Unter-)Offizier крајњи (под)официр, последњи (под)официр у поворци у маршу. 2. *fig.* са *prp.* den Hund an die Kette ~ вез(ив)ати пса на ланац; hieran schließe ich die Bemerkung на ово надовезујем примедбу, овоме додајем примедбу; j-n in die Arme ~ сте[г]нути -зати кога рукама; j-n in sein Herz ~ носити кога у срцу своме; in Ketten und Banden ~ оковати, бацити у окове; et. in den Schrank ~ затворити (и. закључа(ва)ти) што у орман; et. in sich ~ обухватати (и. садржавати) што у себи. 3. закључи(ва)ти; завршити, -авати; die Debatte ~ закључити (и. завршити) расправљање; die Sitzung ~ закључи(ва)ти седницу; § j-s Konto ~ закључи(ва)ти чијирачун; ‡ die Akten dieses Prozesses sind noch nicht geschlossen акта овога спора нису још завршена; овај спор још није завршен; eine Versammlung ~ закључи(ва)ти збор; den Zug ~ заврши(ва)ти поворку, бити последњи у поворци. 4. скл[опити], -апати (ein Bündnis савез; eine Ehe брак; *prov.* в. Ehe; Frieden мир; e-n Vertrag уговор); Freundschaft ~ спријатељи(ва)тисе. 5. закључи(ва)ти (aus et. из чега), извјести -одити закључак; woher ~ Sie das? откуда закључујете то?; woraus schließt du das? из чега закључујеш то?; was ~ Sie daraus? шта закључујете из тога?; es schließt sich daraus... одатле се закључује... II *intr.* (*h*) 1. затварати (се); das Fenster schließt gut (schlecht) прозор добро (пђаво) затвара; прозор се добро (пђаво) затвара; ein Kleidschließt gut хаљина добро стоји уз тело; хаљина се припија уз тело; der Reiter schließt и. reitet geschlossen коњаник хвата добро ногама коња; der Schlüssel schließt nicht овај кључ не затвара; овај кључ није одавде. 2. завршавати се, -ити се, завршавати се свршавати се, -ити се; hier schließt... овде се завршава., овде се свршава...; die Sitzung schloß um 6 Uhr седница се заврши у 6 часова; седница је била закључена у 6 часова; er schloß mit den Worten... он заврши речима... 3. закључи(ва)ти, извјести -одити закључке; aus et. (dat.) auf et. (acc.) закључи(ва)ти из чега о чему; von sich selbst auf andere ~ по себи закључи(ва)ти о другима; aus seinem Benehmen schließe ich... из његова понашања закључујем... III geschlo'ssen *p.p.* и *a* 1. у свима знач. *inf.*; die Bühne bleibt heute geschlossen појориште данас не ради; појориште је данас затворено; sonntags ist das Geschäft geschlossen недељом је радња затворена. 2. збијен, X смакнут; ein geschlossenes Ganze једна (лепо оделења) целина *f*, једна целина за себе; *fig.* затворен круг. 3. за себе, у ужем кругу; geschlossene Gesellschaft друштво за себе; in geschlossener Gesellschaft у ужем кругу; geschlossene Jagd приватан лов; geschlossene Wiese затворена ливада, ливада у коју је забрањено улазити; geschlossene Zeit = Schonzeit. 4. *gr.* geschlossenes e затворено e. IV SchlieBen *n*, Schließ-Bung *f* 1. затварање, закључавање; за-, склапање; закључивање, -ење, завршивање, -ење; стезање; спајање; смицање, смакнуће, збијање; везивање; склапање (савеза, мира итд.); 2. Schließen *n* закључивање, извођење закључка.

SchließBer {шлѐсбер} *m* 2l 1. (и ~in {~ин} *f* 3с) којји, -а затвара, закључава итд.: *a*) вратар, -ка, пазикуха, чувар, -ка; *b*) ~in кључарица, настојница, редуша; *c*) кључар, хапсанција, чувар осуђеника, тамничар. 2. ☉ = Schließ-muskel. [тарска (и. чуварска) служба *f*.]

SchließBer|amt {шлѐсбер-} *n* вратарство, вратарство.

SchließB... ~feder *f* опруга која служи затварању, опруга за затварање; ~haken *m* *a*) запон, копча *f*, стег *f*; *b*) реза *f*; ~kette *f* ланац *m* за затварање.

schließlich {шлѐслих} *a* завршни, крајњи, коначни; *adv.* најзад, напоследку, последње; ~ etwas tun најзад што (у)чинити.

SchließB... ~muskel *m* ☉ мишић стезач; ~zeug *n*: *a*) ‡ алат *m* за стезање; *b*) листице *f* *pl*.

schließf(e) {шлѐф(е)} *impf. ind. (conj.)* од schleifen.

Schließf {шлѐф} [свн.: schliff¹] *m* 2g 1. *a*) брушење *n*, глачање *n*; *b*) (из)брушеност *f*, углачаност *f*, политупа *f*; dieses Glas hat e-n guten ~ ово је стакло избрушено (и. углачано); *c*) *fig.* отесаност, углаћеност. 2. = Schließ 1. **schlimm** {шлѐм} [свн.] I *a* (*opp.* gut) 1. пђав; *adv.* пђаво; ~er гори, *adv.* горе; ~st најгори, *adv.* најгоре; desto (и. um so) ~er (у)толико горе; was noch ~er ist што је још горе; das ~ste ist, daß... најгоре је (то), што...; im ~sten Falle и. ~stenfalls у најгорем случају; es steht ~ mit s-r Gesundheit он је пђаво са здрављем; ~er werden погорша(ва)ти се; das Übel wird täglich ~er зло је сваки даном све горе; et. ~er machen погорша(ва)ти што; alles von der ~(st)en Seite sehen гледати (и. видети) све са пђаве (најгоре) стране; видети све црно (најдуже); das ist ~ то је зло; so ~ ist das nicht није баш тако зло; није баш тако страшно; die Sachen stehen ~ ствари стоје пђаво; *prov.* das ~ste (и. dickste) Ende

kommt nach јаком иду Мара и сватови. 2. рђав; зао, злобан, пакостан. 3. љут(ит), гнев- ван. 4. *fat.* ~ nach (и. hinter) et. (*dat.*) her sein укопистити се за што. 5. der Kranke ist heute sehr ~ болесник је данас врло рђаво; mir ist ~: а) мука ми је, б) зло ми је; ich bin ~ зло ми је; ich habe e-n ~en Finger боли ме прст; *fig.* davor kann einem ~ und übel werden то је да се човеку смучи. II Schli'mme(r) {~(p)} s 9l рђав|и, -а, пакосни|к, -ца, злобн|ик, -ца. III Schli'mme(s) {~(c)} n 9l (оно што је) рђаво, зло; das Schlimme an e-r Sache (оно што је) зло на (и. у) ствари; зло у томе; das Schlimmste (оно што је) најгоре; auf das Schlimmste gefaßt sein бити спреман на (оно што је) најгоре, очекивати најгоре; wenn das Schlimmste zum Schlimmsten kommt ако дође најгоре од најгорега; ако дође најцрње; nichts Schlimmes darin finden не налазити (и. не наћи) ничег рђавога у томе.

schli'mmsten|fa'lls {шлимст'нфалс} *adv.* в. schlimm 1. [шко гутање п.]

Schli'ng|beschwerde {шл'нг-} [schlingen²] f те- } schli'nden {шл'нд'н} *tr. prov.*, † = verschlucken, verschlingen.

Schli'ng|baum *m* ♀ = Schlinge 1, б.

Schli'nge {шл'нг} [свн. (Schleuder); schlingen¹] *f* 3b 1. а) рашљика, хваталица, брк *m*; б) уд(љ)ика, фу(д)љика, калишевина, чибуковина. 2. замка (и *fig.*); омча, петља; *fig.* клопка; ~n legen разап|ињати -ети замке; *fig.* in die ~ gehen и. geraten пасти у клопку; den Kopf (и. sich) aus der ~ ziehen извући се. 3. ♀ den Arm in e-r ~ tragen носити руку у повезу.

Schli'ngel {шл'нг'л} [нвн.; *schlingen¹] *m* 2l о- бешењак, окаченик; fauler ~ ленштина, лен- чуга, дембел; grober ~ клипан; nichtsnutziger ~ никоговић.

Schlingelei' {шл'нг'л'а} *f* 3b обешењаштво *p*, обешењаклук *m*, окачеништво *n*.

schli'ngelhaft {шл'нг'лх'ф'т} *a* обешењачки, окаченички, долски.

schli'ngen¹ {шл'нг'н} [свн.] *tr.* и *refl.* 12b (sich) ~ вити (се), увијати (се), увити (се), обави- јати (се), обавити (се), обвијати (се), обвити (се); (in=e-a-э) ~ испреплетати (се), преплетати (се); плести; Arm in Arm ~ улактити се; Arm in Arm geschlungen улакћен; die Arme um j-n ~ обухватити кога рукама, обгрлити кога; sich j-m um den Hals ~ обгрлити кога; sich um et. ~ вити се (и. увијати се) око че- га; ein Band in e-e Schleife ~ (на)правити омчу од траке.

schli'ngen² {~} [нвн. од † schlinden: Schlund] *I tr.*, *intr.* (h) 12b (про)гутати. II Schli'ngen *n* гутање.

Schli'ngen... {шл'нг'н-}: ~legen *n* разапињање замки; ~leger *n* разапињач замки.

schli'ngern {шл'нг'рн} [дн.: schlingen¹] *I intr.* (h) 15f ~, ~љулати се око дужне осовине.

II Schli'ngern *n* (и Schli'nger|bewegung *f*) љу- љање *p* око дужне осовине.

Schli'ng...: ~gewächse *n pl.*, ~pflanzen [schlin- gen¹] *f pl.* ♀ (биљке) пузавице; ~muskel *m*

[schlingen²] ♂ мишић гутања.

Schli'ppe {шл'п'п} *prov.* *f* 3b 1. (Feuer-) ~ = Brandgasse. 2. = Rockschoß. [груша.]

schli'pperig {шл'п'р'п'х} *a* који почиње да се

Schli'pper|milch {шл'п'п-} *f inv.* (б. *pl.*) кисело млеко *n* без кајмака. [се.]

schli'ppe(r)n {шл'п'п'(p)н} *intr.* (s) прогрушати

Schli'ps {шл'п'с} [енг.] *m* 2h машна *f*, поша *f*; ~halter *m* придржавач машине (и. поше).

schli'B {шл'б}, schli'sse {~} *impf. ind., conj.* од schleiben.

Schli'tten {шл'т'н} [свн.] *m* 2l 1. саон(и)це *f pl.*, сониче *f pl.*, санке *f pl.*; ~ fahren возити се (на) с(а)оницама, (на) санкама, санкати се. 2. ~ саонице *f pl.*

Schli'tten... {шл'т'н-}. ~bahn *f* пртина; es wird bald ~bahn geben ускоро ће бити пртине; ускоро ће се моћи возити (на) саоницама, (на) санкама; ~fahrt, ~partie *f* возња (на) с(а)оницама, вожење *p* (на) санкама; ~wetter *p* време за вожење с(а)оницама, време за санкање. [вица, тоциљајка.]

Schli'tter|bahn {шл'т'т'р-} [schlittern] *f* клиза-

Schli'tterer {шл'т'т'р'р} *m* 2l, Schli'tterin {шл'т'т'р'н} *f* 3с клизач, -ица.

schli'ttern {шл'т'т'р'н} [срвн.] *I intr.* (h и s) 15f клизати се, тоциљати се. II Schli'ttern *n* кли- зање, тоциљање.

Schli'tt... {шл'т-}: ~schuh *m* [за раније Schritt- schuh] *m* тоциљача *f*; ~schuh laufen тоциља- ти се, клизати се на тоциљачама; ~schuh- bahn *f* клизалиште *n*, тоциљајка; ~schuh- laufen *n* тоциљање, клизање; ~schuh|läufer(in *f*) *m* тоциљач(ица), клизач(ица).

Schlitz {шл'ц} [свн.; *schleiben] *m* 2g раз-, про|рез; занаротина *f*; ~ зарез.

Schli'tz..., schli'tz... {шл'ц-}: ~ärmel *m* рукав с разрезом; ~auge *p* бадем-око, бадемасто око; ~äugig *a* бадемастих очију; ~brille *f* ~ наочари с прорезом; ~e {шл'ц} *f* 3b = Schlitz.

schli'tzen {шл'ц'н} [срвн.; *schleiben] *tr.* 15e прорез(ив)ати, просе|ћи, -цати; schön ge- schlitzt лепо прорезан, лепо просечен, лепа прореза, с лепим прорезом. [прореза.]

schli'tz|förmig *a* облика прореза, у облику

schli'tzig {шл'ц'х} *a* који има прорез(е), са прорезом, са прорезима; у слож. drei ~ са

Schli'tz|messer *n* ♀ ланцета *f*. [три прореза.]

schlo'h|weiß {шл'ф-} [schloß(en) weiß] *a* бео белцат, бео као снег, бео као иње.

schloß¹ {шл'фс} *impf. ind.* од schließen.

Schloß² [свн.; *schloß¹] *n* 2b 1. бртва *f*; (Vor- legeschloß) катанац *m*; hinter ~ und Riegel под кључем; с оне стране браве; джа катан- ца; et. unter ~ und Riegel halten држати што под кључем; *fig.* ein ~ vor j-s Mund legen за- пушити кому уста. 2. затварач *m*, запон *m*, копча *f*. 3. ♀ бртва *f*. 4. бртва *f* (на пушци).

Schloß³ {~} [срвн.] *n* 2b замак *m*, двор *m*, † конак *m*.

Schlo'B...: ~aufseher *m* надзорник (и. настој- ник) замка, управник замка; ~beamte(r) *m*

чиновник замка; ~berg *m* брег са замком; ~blech *n* лим *m* браве.

Schlößchen {шлѳсхн} *n* 2l (*dim.* од Schloß)
1. замчић *m*, дворић *m*. 2. бравица *f*. 3. оп-
шав *m* рупице за дугме.

Schloß {шлѳс} {срвн.} *f* 3b зрно *n* града, ~*n*
pl. град *m*; в. Hagel 1.

Schlöße {шлѳс} *impf. conj.* од schließen.

Schloßben¹ {шлѳсн} *intr.* (*h*) 15e падати (као)
град; пљуштати.

Schloßben²... {шлѳсн-} [Schloße] = Hagel...;
~*korn n*, ~*stein m* = Schloße.

Schloßser {шлѳср} [Schloß] *m* 2l бравар; ~*ar-
beit f* браварски рад (и. посао) *m*.

Schlößserchen {шлѳсрхн} *pl.* од Schlößchen.

Schlosserei¹ {шлѳсрѳ} *f* 3b. a) = Schlosser-
handwerk; b) = Schlosserwerkstatt.

Schloßser... {шлѳср-}: ~*gesell m* браварски
помоћник (и. калфа); ~*hand|werk n* бравар-
ство, браварски занат *m*; ~*innung f* бравар-
ски еснаф *m*; ~*lehrling m* браварски шегрт
(и. ученик); ~*meister m* бравар(ски мајстор);
~*werk|statt, ~werkstätte f* браварница, бра-
варска радионица, браварска радња; ~*werk-
zeug n* браварски алат (и. прибор) *m*; ~*zunft
f* = ~*innung*.

Schloß...: ~*feder f* опруга браве, штенци *m*

pl.; ~*flügel m* крило *n* замка (и. двора);

~*freiheit f* = Freistatt; ~*garten m* градина

f замка, дворска башта *f*; ~*haupt|mann m*.

a) X управник замка; b) подмаршал двора;

~*herr m* господар замка; ~*herrin f* госпо-

дарица замка; ~*hof m* двориште *n* замка;

~*kapelle f* капела замка, дворска капела;

~*kirche f* црква замка; ~*macher m* израђи-

вач браве; ~*platz m* место *n* (испред) замка;

трг (испред) двора; место где је замак (и.

двор), ~*prediger m* свештеник замка, двор-

ски свештеник; ~*rlegel m* реза *f*, шип; ~*saal
m* дворница *f* замка, двора у двору; ~*turm
m* кула *f* на замку; ~*verwalter m* = ~*auf-
seher*; ~*vogt m* чувар замка; ~*vogtei¹ f* на-

стојништво *n* замка; ~*wache f* стража зам-

ка, дворска стража. [димњак, оџак.]

Schlot {шлот} {свн.} *m* 2g и (само) аус. 2d)

Schlot¹... {шлот-}: ~*baron m* *fat.* газдаш

творничар, газдаш фабрикант; ~*feger m*

димничар, оџачар; уп. Schornstein..., Kamin....

Schlotter... {шлотр-}: ~*gang m* климатив ход,

расклаћен ход.

Schlotterig {шлотрѳх} *a* ландарав, климатив,

који ландара, који се климата, који се клати;

расклаћен, размрдан; чипав; запуштен, аљ-

кав, немаран; ~*gehen* клатити се при ходу,

климати се идући.

Schlotterigkeit {шлот} *f* 3b аљкавост, немар-

ност, запуштеност; и = schlottern II.

Schlotter...: ~*kopf m* глава *f* која се клати, ко-

ја се дрма; *prov.* ~*milch f* = Schlippmilch.

Schlottern {шлотрн} {срвн.} I *intr.* (*h* и *s*) 15f

1. (*h*) ландарати, климатати се, клатити се,

дрмусати се, трести се, дрхтати, мрдати

(се), поклецивати. II Schlottern *n* ландара-

ње, климатање, клаћење, дрмусање, треше-

ње, мрдане.

Schlottrig {шлотрѳх} *a* в. schlotterig.

Schlucht {шлухт} [дн. -cht за горњонемачки

Schlucht] *f* 3b клисура, ждрело *n*, кланац *m*.

schlu'chzen {шлухчн} {срвн.; *schlucken} I

intr. (*h*) 15e 1. јецати. 2. штуцати. II Schlu'ch-

zen *n* 1. јецање. 2. штуцање; *das* (и. *den*)

Schluchzen haben штуцати. [2. = Schluckauf.]

Schlu'chzer {шлухчр} *m* 2l 1. јецач, који јеца. I

Schluchzerei¹ {шлухчрѳ} *f* 3b непрестано је-

цање *n*.

Schluck {шлук} {срвн.; *schlucken} *m* 2g и (аус.

само) 2d (као мера у *pl.* шв.) гутљај; е-*n*

~ über den Durst trinken повићи коју више;

ein ~ Wasser гутљај воде; in е-*n* ~ намах;

на душак. [штуцање *n*. I

Schlu'ck|au¹ {шлукѳ} *m* 2g (б. *pl.*) штуцај. I

Schlu'ckchen {шлукхн} *n* 2l гутљајић *m*.

schlu'cken {шлукн} {срвн.} I *tr.* и *intr.* (*h*) 15a

и *refl.* 1. (про)гутати; sich voll ~ нагутати

се; *fig.* (in sich ~) (про)гутати; er wird nicht

viel dabei ~ (он) неће ту имати много да

прогута; (он) неће се ту много ухаснити. 2.

= schluchzen I 2. II Schlu'cken *n* 1. гутање,

прогута(ва)ње. 2. и *m* 2l (б. *pl.*) штуцање *n*.

Schlu'cker {шлукр} *m* 2l гладница; armer ~

грешник, бедник. [гутљаје. I

schlu'ck|weise *adv.* гутљај по гутљај; *na!*

Schluff {шлүфт} *f* 3b ~ и *prov.* = Schlucht.

schlug {шлук}, schlü'ge {шлуґ} *impf. ind.*

conj. од schlagen.

Schlu'mmer {шлүмр} [дн.] *m* 2l (б. *pl.*) 1. дре-

меж, дремање *n*, спавуцање *n*, сан; = ~*gott*.

2. ~ = Schlaftrunk.

Schlu'mmer..., schlü'mmer... {шлүмр-}: ~*be-
täubt a* задремао, занет сном; ~*duft m* ми-

рис за успављивање, који успављује; ~*er*

{шлүмрр} *m* 2l дремљивац, дремало; ~*gott*

m бог сна, Морфеј; ~*haft {шлүмрхафт} a*

налик на дремеж; ~*ig {шлүмрѳх} a* дре-

мљив, сањив; ~*kissen n* јастуче; ~*kopf m* *fig.*

fat. = Schlafmütze; ~*kraft f* моћ успављи-

вања; ~*lied n* (песма) успаванка *f*, песма за

успављивање (и. за уљушкивање); ~*los a* =

schlaflos.

schlu'mmern {шлүмрн} [(срвн.) дн.] I *intr.* (*h*),

imp., *tr.* 15b дремјати, -нути, спавуцати,

спавнути; *fig.* in ihm schlummert е-е Kraft...

у њему дрема (једна) снага...; josh се није

развила из њега сила...; sanft ~ мирно (и.

слатко) дремати (и. спавати); mich schlum-

mert дрема ми се; sich im feuchten Grase die

Gicht in den Leib ~ навући костобољу ле-

жећи на влажној трави. II Schlu'mmern *n* =

Schlummer.

Schlu'mmer...: ~*punsch m* пунч за спавање; ~

rolle *f* узглавник *m*, узглавље *n*; ~*stätte f*

дремалиште *n*, спавалиште *n*.

schlu'mmrig {шлүмрѳх} *a* = schlummerig.

Schlump {шлүмп} [дн.] I *m* срећа (и случај *m*) *f*. II

f, ~*e {~} f* 3b аљкуша, аљкавица, мурдаруша.

schlu'mp(e)lig {шлүмп(е)лѳх} *a* = schlumpig,

schlotterig.

schlu'mpen {шлүмпн} [дн.] I *intr.* (*h* и *s*) 15a

prov. 1. случајно успети, случајно поћи за

руком. 2. *fat.* = schlottern. II *tr.* 1. гребе-

нати. 2. смандрљати, спетљати.

schlu'mplig {шлүмплѳх} *a* мурдар(ски), адрапо-

вачки; **Schlu'mpigkeit** {~кш-т} *f* 3b мурдарство *n*, мурдарлук *m*.

schlu'mps(welse) *adv.* срећним случајем.

Schlund {шлунт} [сврн.: schlingen²] *m* 2d 1. ☹ ждрело *n*, грло *n*. 2. ждрело *n*, гротло *n*; попор, бездан, провал(и)а *f*; *fig.* ждрело *n*, чељуст *f*.

Schlu'nd... {шлунт-}: ~kopf ☹ ждрело *n*; ~kopf-schnitt *m* ♀ (раз)рез ждрела; ~krampf *m* ♀ грч у ждрелу; ~muskel *m* ☹ ждрелни мишић.

Schlupf {шлупф} [сврн.] *m* 2d 1. = schlüpfen II. 2. склониште *n*, јама *f*, рупа *f*, јазбина *f*.

3. = Kufe, Schlinge. 4. = Muff².

schlü'pfen {шлупфен} [сврн.; *schließen] I *intr.*

(h) 15a 1. измигољити се; извући се; ис-, сјклизнути; спузнути; шмугнути (се); ушунати се, увући се. 2. er schlüpfte schnell in s-e Strümpfe, in s-e Beinkleider он натаче (брзо) (своје) чарапе, чакшире. II **Schlü'pfen** *n* измигољивање, ење; (и)склизивање, (и)склизнуће, спузнуће; шмугнуће.

schlü'pferig {шлупфери} *a* = schlüpfriг.

Schlu'pf...: ~hafen *m* ☹ затон, прибежна лука

f; ~loch *n* = Schlupf 2; *fig.* прибежиште, склониште.

schlü'pfrig {шлупфри} [сврн.: Schlupf, schlüpfen] *a* 1. љигав, клизав; ~ machen начинити љигавим, (на)мазати, обалавити. 2. клизав.

3. *fig.* а) тугаљив, незгодан, ђпсан; б) никакав; с) лак; д) eine ~e Zunge haben бити језичан (и. брбљив); е) двосмислен; (по)мастан, слан; сладострастан, похотљив.

Schlü'pfrigkeit {~кш-т} *f* 3b 1. љигавост. 2. клизавост. 3. *fig.* ђпсаност, тугаљивост, незгодност; двосмисленост, (по)масност.

Schlu'pf...: ~wespe *f* ☹ оса потајница; ~winkel *m* склониште *n*, скривалиште *n*, прибежиште *n*, кутак (и *fig.*); збер; = Spelunke.

Schlurf {шлурф} [schlürfen] *m* 2d срк.

schlu'rbar {~бар}, **schlü'rbar** {шлурфбар} *a* који се може (по)сркати, за сркање.

schlü'rten {шлурфен} и *prov.* **schlu'rten** {шлурфен} [оном.] I *tr.*, *intr.* (h), *refl.* 15a сркати, нутти; sich satt ~ насркати се. II *intr.* (h) v. scharfen.

Schluß {шлус} [сврн.; *schließen] *m* 2d¹ 1. затварање *n*, закључавање *n*; beim Schlusse der Tore... кад се затварају (и. закључавају) капије... 2. закључак, с-, завршетак. 3. затвор, затварање *n*; keinen rechten ~ haben не затварати (се) добро; немати добар затвор, не приљубљивати се. 4. држање (и. седење) *n* у седлу; e-n guten ~ haben седети чврсто у седлу, држати се добро на коњу.

5. с-, завршетак, закључак, крај; bis zum Schlusse..., bis zum ... до свршетка..., до краја...; nach ~ по закључку..., по свршетку...; et. zum ~ bringen за-, сјвршавати; zum ~ на завршетку, на крају, напоследку. 6. закључак; e-n richtigen (falschen) ~ aus et. (*dat.*) ziehen извући - лачити (и. изводити - ести) тачан (погрешан) закључак из чега; der ~ von... *dat.* auf... *acc.* закључак из... о... 7. = Beschluß I.

Schlu'B... {шлб-}: ~abstimmung завршно (и.

закључно) гласање *n*; ~akt *m* завршни акт, закључни акт; ~antrag *m* предлог за закључење (и. за завршење, за затварање); ~art *f* начин *m* закључивања; ~bemerkung *f* завршна (и. закључна) примедба; ~bericht *m* ☹ завршни извештај, извештај о курсу при закључку (берзе).

Schlü'ssel {шлусел} [сврн.; *schließen] *m* 2l 1. кључ; а) gebohrter ~ (про)бушен кључ, кључ с(а) рупом; die ~... übergeben преда(ва)ти кључево...; б) *fig.* der ~ zu... *dat.* кључ за...; с) ☹ C=Schlüssel C-кључ; д) die ~ des heiligen Petrus кључ(ев)и светога Петра; е) *fig.* der ~ des Herzens кључ срца; ф) X ~ zu e-m Lande кључ за неку земљу; г) ~ zum Aufziehen кључ за навијање. 2. ☹ = Lungenkraut; в. ~blume.

Schlü'ssel... {шлусел-}: ~bart *m* перо *n* кључа, кључно перо *n*; ~bein *n* ☹ кључнача *f*, кључна кост *f*; ~blech *n* лим *m* на брави, лимена плочица *f* на брави; ~blume *f* ☹ јаглика, коленац *m*; ~bund *n* свежањ *m* кључева; ~gewalt *f* rl. власт (и. моћ) кључева; ~haken *m* кука *f* за вешање кључ(ев)а; ~loch *n* кључаница *f*, рупа на брави (за кључ); ~ring *m*: а) прстен кључа; б) (х)алка *f* за кључ(еве); ~roman *m* роман с кључем; ~schild *n* = ~blech.

Schlu'B..., schlu'B...: ~ergebnis *n* (крајњи) исход *m*, резултат; ~fall *m* пад(ање *n*), каденца *f*; ~folge, ~folgerung *f* закључак *m*; ~folgerungen ziehen и. ~folgern *intr.* (h) закључивати, изводити закључке; ~form *f* облик *m* закључка; ~gedanke *m* завршна мисао *f*; ~gerecht а логичан, по законима закључка; ~gesang *m* завршна песма *f*.

schlü'ssig {шлуси} [Schluß] *a* 1. решен, одлучан; ~ werden решити се, одлучити се. 2. в. bündig.

Schlu'B..., schlu'B...: ~kette *f* ланац *m* закључака; ~(kurs)notierung *f* курс *m* при закључку (и. при крају); ~leiste *f* ☹ = ~vignette; ~linie *f* ☹ завршна црта; ~note *f* ☹ = ~schein; ~protokoll *n* завршни записник *m*; ~prüfung *f* завршни испит *m*; ~punkt *m*. а) *gr.* завршна (и. крајња) тачка *f*; б) последња тачка *f*, последњи члан; ~rechnung *f*: а) закључни (и. завршни) рачун *m*; б) ∧ правило тројно *n*; ~recht *a* = ~gerecht; ~rede *f* завршни (и. закључни) говор *m*, завршна реч, поговор *m*; ~reihe *f*. а) завршни (и. последњи) ред *m*; б) = ~kette; ~reim *m* завршни слик; = ~vers; ~richtlg *a* = ~recht; ~satz *m*: а) завршна (и. закључна, последња) реченица *f*; б) закључ(е)ни суд, закључак; ~schein *m* ☹ закључница *f*; ~sitzung *f* закључна (и. завршна, последња) седница; ~stein *m* завршни камен. ~stück *n* = ~gesang; ~urteil *n* завршни (и. коначни) суд *m*; ~vers *m* завршни стих, напев, припев; ~verzierung, ~vignette *f* ☹ украс *m* на крају, завршни украс; ~widrig *a* нелогичан, противан закону закључивања, недоследан; ~wort *n* 2g завршна (и. закључна) реч *f*, поговор *m*; ~zeichen *n*. а) знак *m* за-, сјвршетка (и. краја); б) 1 das ~zeichen geben

преки|нути, -дати, затв|орити -ати (везу); телефон); ~zeile *f* завршна врста, последњи ред *m*; ~zettelt *m* \mathfrak{Z} закључница *f*; ~zierat *m* $\ddot{\mathfrak{z}}$ = ~verzierung; ун. Beschluß..., Final.

Schmach {шмáх} [свн.] *f* 3b (б. *pl.* за то: Schmä- hungen) срам(ота *f*) *m*, по-, унижење *n*. 2. срамота, поруга, погрда. 3. срамота, ругло *n*.

Schma'ch..., schma'ch...: {шмáх-}: \mathfrak{Z} bedeckt, \mathfrak{Z} beladen а осрамоћен; ~bedingung *f* сраман услов *m*, срамна погодба.

schma'chten {шмáхт-н} [свн.: schmähen] I *intr.* (h) 15c гинути, умирати, чезнути, сахнути, венути (код свих ових *v* vor: од; nach: за); vor Hunger, Durst ~ умирати од глади, од же- ђи; vor Liebe ~ гинути (и. сахнути) од љубави; nach e-m Tropfen Wasser ~ умирати (и. гину- ти) за кап воде; \mathfrak{Z} tr. der Gesang schmachtete Zärtlichkeit песма одисаше чежњивом нежно- шћу. II ~d *p. pr.* и а који гине (и. умире, че- зне, сахне, вене), чежњив, пун севдаха. III Schma'chten *n* гињење, умирање, чежњење, сахњење, вењење, чежња *f*, севдах *m*.

Schma'cht|hans *m* *fat.* = Schmachtlappen.

schmä'chtig {шмáхтѝх} [свн.] а вижљаст, ци- гљаст, протегљаст; танак, витак, сувоњав.

Schmä'chtigkeit {шмáхтѝг} *f* 3b вижљастост, ци- гљастост, протегљастост; танкост, виткост, сувоњавост.

Schma'cht...: ~lappen *m* *fat.* а) = Hunger- leider; б) чежњив љубавник, љубавник који сахне, вене (од севдаха); ~locke *f* *fat.* ши- шка; ~rleimen *m* *fat.* каиш за притезање трбуха ради утољења глади.

schma'ch|voll *a* (adv.) срам|ан(-но).

Schmack¹ {шмак} *m* (†) = Geschmack.

Schma'ck²(e) {шмáк} [дн., хол.] *f* 3b = шмак, 1

Schmack³ {шмáк} *m* = Sumach. [плитка лађа.]

schma'ckhaft {шмáхфáхт} [свн. Schmack¹ *m* „укус“) а укусан.

Schma'ckhaftigkeit {шмáхфáхтѝг} *f* 3b укусност.

schma'ddern {шмáд-рн} [дн.] *tr.* и *intr.* (h) 15f *prov.* (у)брљати.

Schmä'h... {шмáх-} [schmähen]: ~artikel *m* по- грдан чланак; ~brief *m* погрдно писмо *n*.

schmä'hen {шмáх-н} [свн. „смањи(ва)ти“; ун. Schmach] I *tr.* и *intr.* (h) 15a: j-n ~, auf (и. gegen, über) j-n ~ (на)ружити кога, ругати се (dat.), auf, über, gegen: (на)грдити кога, о- говарати кога; ~d погрдан. II Schmä'hen *n* ружење, грђење, ругање, оговарање.

Schmä'her {шмáх-р} *m* 2l, ~in {шмáх-н} *f* 3c (в. schmähen) ружилац који -а ружи, грди.

schmä'hlich {шмáхлѝх} [свн.: Schmach] а 1. по- грдан, срам(от)ан; adv. срам(от)но, погрдно. 2. *fat.* *fig.* es ist ~ heiß страшна је врућина, ужасно је топло.

Schmä'h..., schmä'h... {шмáх-}: ~lied *n* погрдна песма *f*, исмевања (песма) *f*; ~rede *f* погрдан говор *m*, грдња; ~schrift *f* погрдан (и. исме- вачки) спис *m*; ~sucht *f* ружилаштво *n*, огова- ралаштво *n*, манија ружења (и. оговарања); ~süchtig а ружилачки, оговарачки, који воли да (на)ружи, *prov.* који је црк'о да (на)ружи.

Schmä'hung {шмáх-н} *f* 3b в. Schmähen; погр- да, поруга, грдња; j-n mit ~en überhäufen

обас|ути -ипати кога погрдама (и. грдњама). Schmä'h|wort *n* 2g = Schmähere погрдна реч.

schmal {шмáл} [свн.] а 10¹, 10² 1. узан, узак; ~es Band узана (и. уска) трака; ~er Weg узан пут; ~er (и. schmäler) machen начинити уза- ним (и. узким) (ужим), сузити, сужавати; ~er (и. schmäler) werden сузити се, сужава- ти се; ~e Seite узана (и. уска) страна, ужа страна. 2. танак, витак. 3. *fig.* танак, мршав; *fig.* танко, мршаво; ~e Bissen *m* *pl.* танка порција *f*, мршави залогаји; es geht ~ bei ihm her код њега се танко једе; уситнио је. 4. \mathfrak{Z} мршав.

schma'l... {шмáл-}: ~bäckig а упалих (и. тан- ких) образа; ~blätt(e)rig а усколист, уска листа; ~brüstig {шмáл-рѝх} а = engbrüstig.

Schmä'le {шмáл-л} *f* 3b (б. *pl.*) = Schmalheit.

schmä'len {шмáл-н} [свн.; †schmal] I *intr.* (h) и *tr.* 15a грдити (auf j-n, mit j-m кога, auf et. што). II \mathfrak{Z} = melden II 2, јавити се, јављати се. II Schmä'len *n* грђење, грдња.

schmä'lem {шмáл-л-м} [свн.; *schmal] I *tr.* и *sich* ~ 15b 1. (sich) ~ сузити (се), сужавати (се); ~d који се сужава. 2. (о)крњити, окр- њивати, смањи(ва)ти, заки|нути, -дати. II Schmä'lern *n*, Schmä'lerung *f* сужавање, су- жење, окрњење, окрњивање, смањивање, е- ње, заки|дање, -нуће. [дач, смањивач.]

Schmä'lerer {шмáл-л-р-р} *m* 2l крњилац, заки- |

Schma'l|hans *m* в. Küchenmeister.

Schma'lheit {шмáлхá-тѝ} *f* 3b ускост, узина; *fig.* танкост, мршавост.

Schma'l..., schma'l...: \mathfrak{Z} ieibig а уска (и. витка, танка) тела (*gen.*); в. schmächtig; ~spur|bahn *f* \mathfrak{Z} железница уског колосека, уско- трачна железница; \mathfrak{Z} spurig а уског колосека, уско- трачни.

Schma'l|biau {шмáл-т-б} *n*, Schma'l|te {шмáл-тѝ} [ит.] *f* 3b глеђно плав(етнил)о *n*. [стока *f*. 1

Schma'l...: ~tier *n* млада срна *f*; ~vieh *n* ситна |

Schmalz {шмáлц} [свн.; *schmelzen] *n* 2g (б. *pl.*)

1. маст *f* (уп. Schweineschmalz); in ~ backen пржити на масти; *prov.* im ~ sitzen благова- ти; живети на довету; живети у благоста- њу. 2. гн. маст *m*, сланина *f*, сало. 3. масло, маслац *m*, путер *m*; *fig.* ohne Salz und ~ без икаква укуса, блутав(о). 4. = Ohrenschmalz.

Schma'lz...: ~birne *f* крушка која се топи, ка- раманка; ~brot *n* = ~stulle; ~butter *f* = Schmelzbutter.

schma'lzen {шмáлц-н}, schmä'lzen {шмáлц-н} *tr.* 15e (р. *p.* често *fat.* geschmalzen) 1. \ (за)-

мастити; weder gesalzen noch geschmalzen ни сласно ни масно. 2. = einfetten 1.

Schma'lz...: ~gebackene(s) *n* уштипак *m*, при- ганица *f*, прженица *f*, ~hafen *m* хуп за маст; в. ~topf.

schma'lzig {шмáлцѝх} а мастан.

Schma'lz...: ~kuchen *m* пржен колач; ~pfanne *f* тигањ *m* за пржење; ~stulle *f* кришка хле- ба с (гушчјом и. свињском) машћу; ~topf *m* лонац за маст, лонац од масти.

Schmant {шмáнт} [свн.; *cheshki smetana] *m* 2g *prov.* 1. = Sahne. 2. \mathfrak{Z} муљ, блато *n*, кал. schmaro'tzen {шмарáц-н} [свн. 15 век] I *intr.*

(h) 15e, 15g готовански живети, *fat.* муфташити, живети мувте. II ~d p.p. и a готовански, ☞ готованка. III Schmaro'tzen n, Schmaro'tzung f готованско живљење, муфташење, живљење мувте.

Schmaro'tzer {шмарџџр} m 2l, ~ln {~ин} f 3c готован, -ка, муфташ, -ица.

Schmarotzerel' {шмарџџраџ} f 3b муфташење n, цабалук m, живљење n муфте, готованство n, муфташтво n.

schmaro'tzerhalt {шмарџџрхџфт}, schmaro'tzerisch {~џш} a готовански, муфташки.

Schmaro'tzer... {~џџр-} ~leben n готовански живот m, готованство; ~pflanze f биљка готованка; ~schaft {шмарџџршџфт} f, ~tum {шмарџџртум} n: a) готованство n, муфташтво n, (сви) готовани m pl., муфташи m pl.; b) = ~ei'.

Schma'tre {шмџрџ} [дн.] f 3b (дугачак) расек m (на лицу), посекотина (по лицу), запаротина; ожиллак m.

Schma'tren {шмџрџн} m 2l \ (царске) мрвице f pl.; fig. (особ. аус.) драгулија f, ситничарија f. [лицу], са ожиљцима.]

schma'trrig {шмџрџх} a са посекотинама (по)

Schmatz {шмџн} *fat.* [срвн.: *schmatzen] m 2g и. 2d (и dim. Schmä'tzchen {шмџџџн} n 2l цмокчић m, цмокељак m, цмок(ац) m, пољубац m (да цмокне).

schma'tzen {шмаџн} [срвн.: *schmecken] intr. (h) и tr. 15e 1. мљацкати, јести мљацајући језиком. 2. цмакати, цмокнути, (по)љубити.

Schma'tzer {шмџџр} m 2l = Schmatz. [дим.]

Schmauch {шмџх} [срвн.] m 2g (б. pl.) густ

schmau'chen {~н} [Schmauch] intr. (h) и tr. 15a 1. јако се (за)димити, пушити се јако, задиманити се. 2. *fat.* (Tabak) ~ чурити, пушити (дуван). 3. (тачније: schmäu'chen {шмџџн} tr. 15a) надимити, -љавати; димом истер(ив)ати; димом угуши(ва)ти.

Schmau'cher {шмџџхр} m 2l дуванџија, страстан пушач, чурило.

Schmau'chfeuer n умерена ватра f.

Schmaus {шмџс} [нвн.] m 2d¹ част f, гозба f, пир; fig. уживање n, ужитак, наслада f; ~bruder m, ~geseli m, ~schwester f — Schmauser(in).

schmau'sen {шмџџн} [нвн.] I intr. (h) 15e частити се, благовати, гостити се, пировати, наслађивати се јелом и пићем. II tr. частити, гостити, наслађивати јелом и пићем. III

Schmau'sen n чашћење, благоване, пировање.

Schmau'ser {шмџџр} m 2l, ~in {~ин} f 3c кој(и, -а (воли да) се части, који (воли да) добро једе, пирује, пирник.

Schmauserel' {шмџџрџ} f 3b 1. = schmausen II. 2. = Schmaus. [укуса.]

schme'ckbar {шмџкбар} a осетљив чулом

schme'cken {шмџкн} [срвн.] 15a I intr. (h) 1. бити ... укуса (gen.), имати ... укус, бити; bitter ~ бити горка укуса, бити горак, горчити; gut ~ имати добар укус; nichts mehr ~ немати више (никаква) укуса, изгубити (сваки) укус.

2. nach et. (dat.) ~ осећати се на што, имати укуе чега; fig. мирисати на што; *fat.* со.

dies Gericht schmeckt nach mehr ово се јело осећа на „дај још“; dieser Wein schmeckt nach mehr ово вино клизи; ово се вино омиче; nach nichts ~ немати баш никаква укуса. 3. пријати, свиђати се, допадати се; dies Brot schmeckt mir овај ми се хлеб(ац) свиђи, овај хлеб(ац) је укусан (за ме); ein Schluck Wein darauf wird ~гутљај вина озго пријаће; пријаће да се то залије гутљајем вина; wie schmeckt dir diese Suppe? каква ти се чини ова јуха чорба?; dieser Wein schmeckt mir ово ми се вино свиђи; schmeckt das Pfeifchen? прија ли луша?; es (и. das Essen) hat mir gut geschmeckt пријало ми је (јело); es sich (gut) ~ lassen осветити се, почастити се, добро јести; das schmeckt mir nicht то (јело) није за мој укус, то ми се (јело) не свиђи; das will ihm nicht ~ то није по његову укусу; ihm will nichts ~ све му је дојадило; *prv.* wenn's am besten schmeckt, soll man aufhören кад је најслађе треба престати. II tr. и intr. 1. окусити, (о)кушати, осећати, осетити; ich schmecke nichts (ja) ништа не осећам. 2. мирисати, мари, трпети, поднети. 3. окусити (den Tod смрт). 4. et. ~ сладити што, наслађивати се чим, уживати учему. III Schme'cken n (о)кушање.

Schme'cker {шмџкџр} m 2l 1. кушалац; који (о)куша. 2. човек од укуса; сладокусац, слаткојешни(к). 3. *fat.* einen feinen ~ haben имати фини укус.

Schmee'le, Schme'hle {шмџџлџ} f 3b = Schmiele.

Schmeer {шмџр} v. Schmer.

Schmel'che {шмџџхџ} f 3b = Schlichte 2.

Schmeichelel' {шмџџхџлџ} f 3b ласкање n, улагивање n; умиљавање n; ~en sagen говорити ласкаве ствари, додворавати се.

schmei'chelhaft {шмџџхџлџџфт} a ласкав; das Schmeichelhafte (оно што је) ласкаво.

Schmel'chel...: {шмџџхџлџ}: ~katze f, ~kätzchen n: a) мачки(ица) f која се умиљава (и. улагује); b) улагуша f, умиљавало n.

schmei'ch(e)lig {шмџџхџ(џ)лџхџ}, schmei'ch(e)lisch {шмџџхџ(џ)лџшџ} a = schmeichlerisch.

schmei'cheln {шмџџхџлн} [срвн.] I mtr. (h) 15f 1. умиљавати се, улагивати се. 2. ласкати (mit: abl.), (по)ласкати. II tr., refl. es hat mich sehr geschmeichelt веома ми је (по)ласкало; ich bin geschmeichelt поласкано ми је; Personen, die geschmeichelt sein wollen особе које хоће да им се (по)ласка; ☞ geschmeichelte Probe узорак бољи од робе; ich schmeichle mir mit der Hoffnung уљушкујем се надом; ich schmeichle mich dessen и. das schmeichle ich mir ласкам себи за то; j-m et. aus den Händen ~ ласкањем (и. улагивањем) извући кому што из руку; j-n zur Ruhe ~ умирити (и. стишати) кога ласкањем (и. улагивањем); миловати; sich in... schmeicheln увући се (и. увлачити се) умиљно. III ~d p.p. и a ласкајући, умиљавајући се, улагујући се, ласкав.

II Schmei'cheln n ласкање.

Schmel'chel...: ~name m име n од милоште, име одмила; ~rede f ласкав говор m; ~wort n 2g ласкава реч f.

Schmei'chler {шмѣчлѣр} *m'2l*, ~in {~ѣн} *f* 3с (в schmeicheln) ласкавац, -ица; улагуша *f*, улагивало, *n*, улизица; *prv.* ~ sind Heuchler на устима мед, а у срцу јед.

Schmeichlerei' {шмѣчлѣрѣи} *f* = 'Schmeichelei. schmei'chlerisch {шмѣчлѣрѣиш} *a* ласкавачки, улизички; ~es Wesen ласкаваштво, улизичтво.

schmei'dig {шмѣдѣх} *a* = geschmeidig; ~en {~ѣрѣн} *tr.* = geschmeidig machen.

Schmei'digkeit {~кѣт} *f* = Geschmeidigkeit.

SchmeiB {шмѣѣс} [schmeiBen²] *m* 2g поган *f*, балера *f*; упљувак, мувосерина *f*.

Schmei'Be {шмѣѣсѣ} *f* 3b = SchmeiBfliege.

schmei'Ben¹ {шмѣѣсѣн} [свн.] *tr.* 13р фрљити, -ати, врљити, хитнути, бацити; *abs.* рит|ати се, -нути се.

schmei'Ben² {~} [срвн.] *intr.* (h) 15e *fam.* поганити (се), испоганити (се), балегати, побалегати се. [(и.зукара).]

SchmeiBfliege {шмѣѣсѣ} *f* 3b (мува) зунзара

Schmelz¹ {шмелц} [свн.; *schmelzen] *m* 2g 1. глеђ *f*, сават; в. Glasur 1; mit ~ belegen глеђосати, глеђѣисати, саватлеисати. 2. ђинђу-васте цевчице *f* *pl.* (за вез итд.). 3. сјај; melodischer ~ е-г Stimme мелодичност гласа. 4. преливање *n* (боја једне у другу); шаренило *n*. Schmelz²... {шмелцѣ} [schmelzen] у слож. на пр. ~butter.

Schmelz... {шмелцѣ-}: ~arbel^t *f*: a) [schmelzen] топљење *n*; b) [Schmelz 1]: a) глеђосање *n*, глеђѣисање *n*, саватлеисање *n*; b) ~arbeiten *pl.* радови *m* *pl.* у глеђи; ~arbel^t *m*: a) [schmelzen] радник топилац; b) [Schmelz 1] радник глеђосач. [топлив, таљив.]

schmei'zbar {шмелцбар} [schmelzen] *a* (рас)-

Schmei'zbarkeit {~кѣѣт} *f* 3b (рас)топливост, таљивост.

Schmelz...: ~'blau *n* = Schmaltblau; ~'butter *f* топљено масло *n*, топљен путер *m*.

Schmei'ze {шмелце} [schmelzen] *f* 3b 1. (Schnee-) ~ топљење *n*, таљење *n*, крављење *n* (снега), време топљења (и.таљења, крављења).

schmei'zen [свн.] I {шмелцѣн} *intr.* (s) 13b 1. топити се, о- ис-, рас|топити се, о-рас|тапати се, талити се, кравити се; a) der Schnee schmilzt снег се топи, снег се крави; b) *fig.* топити се; in Tränen ~ гушити се у сузама; c) *fig.* (ис)топити се, нест(а)ти, смањ(и)вати се. II *tr.* 15e A. {шмелцѣн} 1. топити, талити, о-, ис-, рас|топити, о-, рас|тапати; a) die Sonne schmelzt den Schnee сунце топи снег; die Sonne hat den Schnee geschmolzt (и. geschmolzen) сунце је (ис)топило снег; b) *fig.* топити, растапати; Mitleid schmelzt zur Lieb' ein Herz сажањење (и. самилост, милосрђе) растапа срце и ствара љубав у њему. B. {шмелцѣн} 1. стапати боје, да(ва)ти бојама преливе једне у другу. 2. глеђосати, глеђѣисати, саватлеисати. III ~d *p. pr.* и *a* 1. то-пак, који се топи. 2. *fig.* који се топи, неисказано мек, кога нестaje, измеогоао, гану-тљив, дирљив, мелодичан. IV Schmei'zen *n* в. Schmelzung.

Schmei'zer {шмелцѣр} *m* 2l топилац, талилац.

Schmelzerei' {шмелцѣрѣи} *f* 3b Schmelzarbeit а, ~hütte

Schmelz...: ~'farbe *f* боја глеђи; ~'gemälde *n* слика *f* у глеђи; ~'glas *n* глеђ *f*, сават *m*; ~² grad *m*, ~² hitze *f* тачка *f* топљења (и. таљења), топлота *f* топљења (и. таљења); ~² hütte, ~'kammer *f* топионица; ~'kessel *m* казан (и. котао) за топљење, казан у којем се топи; ~'kunst *f*. a) [Schmelz¹] вештина глеђосања, глеђосање *n*; b) [Schmelz²] вештина топљења, топионичтво *n*; ~'lampe *f* лампа од глеђа (и. од емаља); ~'laut *m* *gr.* течан сугласник; ~'löffel *m* кашика *f* за топљење (олова); ~'maler *m* сликар на глеђи (и. на емаљу); ~'malerei' *f* сликарство *n* на глеђи (и. у емаљу); ~'ofen *m* пех *f* претапача; ~'punkt *m* = ~grad; ~'rohr, ~'röhrchen *n* = Lötrohr; ~'tiegel *m* лонац за топљење.

Schmelzung {шмелцун} *f* 3b топљење *n*, таљење *n*, о-, рас|тапање, крављење.

Schmelz..., schmelz...: ~werk *n*. a) = ~hütte, b) = ~arbeit; ~würdig *a* топлив, вредан то-пљења. [(б. *pl.*) сало *n*, сланина *f*, маст *f*.]

Schmer {шмерц} [свн.: schmerzen] *n* (и *m*) 2g

Schmer'bauch *m*: a) трбушина *f*, мешина *f*, бурта *f*; b) трб|оња, -уља, шкембоња, ку-љавко.

Schmer'gel {шмергѣл} итд. в. Schmirgel итд.

Schmerl {шмерл} [свн.] *m* 2g & (Falco aesalon) журица *f*.

Schmerle {шмерлѣ} [срвн.] *f* 3b, Schmerl(ing)

{шмерл(ѣн.)} *m* 2g (2g¹) & брица *f*, гљива *f*.

Schmerz {шмерц} [свн.: schmerzen] *m* 4a (го-тово *†* 4e) (*opp.* Freude, Lust) бол; bohrender ~ вртење *n*, врћење *n*; в. brennen; klopfender ~ штречање *n*, кљуцање *n*; в. reißen; schneidender ~ цепање *n*; в. stechen; stichender ~ боцкање *n*; tiefer ~ дубок бол; mit ~en (er-)warten очекивати(и. чекати) с нестрпљењем; *fam. iro.* haben Sie sonst noch ~en? је л' то све?; *pop.* мајку му?

schmer'zbeladen *a* опхрван болом.

schmer'zen {шмерцѣн} [свн.] I *tr.* и 15e боleti; es schmerzt einen, das zu sagen боли човека да то каже; mich schmerzt der Kopf боли ме глава; *fig.* das schmerzt mich то ме боли, то ме тишти; es schmerzt mich... боли ме... II ~d *p. pr.* и *a* који боли, болан; nicht ~d који не боли, = schmerzlos. III Schmer'zen *n* = Schmerz.

schmer'zenreich *a* пун бола, опхрван болом, скрхан болом; Du Schmerzenreiche! ти, скр-хана болом!

Schmerzens..., schmersens... {шмерцѣнс-} *† gen.* од Schmerz; ~gefühl *n* осећање бола, болно осећање; ~geld *n* накнада *f* за претрпљени бол (и. за претрпљени страх); пишманина *f*; ~kind *n*: a) дете рођено у болу; b) *fig.* болно чедо, брига (материна); ~lager *n* постеља *f* бола; ~reich *a* = schmerzenreich; ~ruf, ~schrei *n* узвик бола, болни крик.

Schmerz..., schmerz...: ~erfüllt *a* = испуњен болом, = ~beladen; ~frei *a* без икаква бола; ~gefühl *n* осећање бола, болно осећање; ~haft {шмерцѣфт} [свн.] *a* који боли, болан;

adv. болно; ~haftigkeit {~йхкѣт} *f* 3b болност, болови *m pl.* изазвани...; *ℓlich* {шмѣрцлѣх} [срвн.] аболан (и *fig.*), који боли (и *fig.*), *fig.* који уцвѣљује, који тишти; ein *ℓliches Verlangen* жарка жеља *f*; es ist *ℓlich*, das zu sehen болно је то видети; *adv.* болно; ~lichkeit {шмѣрцлѣхкѣт} *f* 3b болност; *ℓlindernd a* који ублажује бол, од кога бол умињује; *ℓlinderndes Mittel* средство за умињење, лек *m* за ублаживање бол(ов)а; *ℓlos a* безболан, без бол(ов)а; ~losigkeit *f* безболност, немање *n* бол(ов)а; *ℓstillend a* в. *ℓlindernd*; *ℓvoll a* пун бола, болан; *adv.* болно, с пуно бола.

Schme'tten {шмѣтѣн} *prov.* [чешки smetana] *m* 2l (6. *pl.*) = Sahne.

Schme'tterling {шмѣтѣрлѣн} [нвн.: Schmetten] *m* 2g *ℓ* лептир; *fig.* у љубави несталан човек.

Schme'tterlings..., *schme'tterlings...* {шмѣтѣрлѣн:с-} ~art *f*: a) врста лептир(ов)а; b) природа лептира; *ℓartig a* лептираст, налик на лептира; ~blumen *f pl.*, ~blüt(ler) *m pl.* лептирасте биљке *f pl.*; ~fang *m* хватање *n* лептир(ов)а; ~kesser *m* = ~netz; ~kunde, ~lehre *f* наука о лептир(ов)има; ~netz *n* мрежа *f* за хватање лептира; ~puppe *f* лептирова чаур(и)ца; ~sammlung *f* збирка лептир(ов)а.

schme'ttern {шмѣтѣрн} [срвн.] 15f I *tr.* треснути, трескати; zu Boden ~треснути -кати на (и. о) земљу; in Stücke ~ в. zerschmettern. II *intr.* 1. (s) треснути, трескати, пасти уз тресак. 2. трештати, die Trompeten ~ треште трубе; и *tr.* die Nachtigallen ~ Jubeltöne треште (и. разлежу се) кликтави звуци славуја; die Trompeten ~ den Kriegern Lust ins Herz треште трубе и распаљују срца ратника; ~d *p. pr.* и *a* који бије, сече, размрсава, расприштава, раздрузгава; поразан; трештав, који трешти. III *Schme'ttern n* тресак *m*, трескање, треснуће, размрскавање, расприштавање, раздрузгавање; тресак *m*, трештање.

Schme'cke {шмѣкѣ} *f* 3b 1. = Rute. 2. = Schmitze.

schme'cken {~н} *tr.*, *intr.* = peitschen.

Schmied {шмѣт} [свн.] *m* 2g 1. a) ковач; поткивач, † налбантин; b) *fig.* ковач; в. Glück 2. 2. *ℓ* = Springkäfer.

schmie'dbar {шмѣтѣр} *a* кован.

Schmiedbarkeit {~кѣт} *f* 3b ковност.

Schmie'de {шмѣдѣ} [свн.] *f* 3b ковачница (и *fig.*); *fig.* vor die rechte ~ gehen обратити се кому (и. где) треба; *fig.* j-n vor die rechte ~ weisen упутити кога куда треба.

Schmie'de..., *schmie'de...* {шмѣдѣ-} ~amboß *m* (ковачки) наковањ; ~arbeit *f* ковачки рад *m*; ~balg *m* ковачки мех; ~eisen *n* (opp. Gußeisen): a) ковано гвозђе (и. железно); b) ковно гвозђе (и. железно), тегљиво гвозђе (и. железно); *ℓeisen a* од кована гвозђа (и. железа); ~esse *f* вигањ *m*; ~gesell(e) *m* ковачки помоћник (и. калфа); ~hammer *m* ковачки (и. поткивачки) чекић; ~handwerk *n* ковачки занат *m*; ~knecht *m* ковачки момак; ~kohle *f* ковачки угаљ *m*; ~kunst *f* ковачка вештина; ~meister *m* мајстор ковач.

schmie'den {шмѣдѣн-} [свн.] I *tr.* 15c 1. ковати, (и)сковати; sich ~ lassen бити кован, да(ва)ти се ковати, моћи се ковати; *fig.* sich selbst Ketten ~ сам себи (с)ковати окове (и. ланце); j-n an die Kette ~ оковати кога. 2. *fig.* ковати, сковати, (с)клепати; Verse ~ ковати (и. (с)клепати) стихове; в. Ränke. II *Schmie'den n*, *Schmie'dung f* ковање (и *fig.*); *fig.* сковање.

Schmie'de...: ~stück *n* кован комад *m*, ковано парче; ~ware *f* ковачка роба; ~zange *f* ковачке клеште *f pl.*; ~zeug *n* ковачки алат (и. прибор) *m*, поткивачки алат.

Schmie'ge {шмѣгѣ} *f* 3b 1. свој *m*, савијутац *m*; косина; кос угао *m*. 2. угломер *m*.

schmie'gen {шмѣгѣн} [срвн.: schmücken] I *tr.* и sich ~ 15a 1. (sich ~) приљубити (се) -љивати (се) (an acc.: уз), припијати (се), припити (се), привијати (се), привити (се), с-, при|винути (се); увијати (се), увити (се) (um: око), вити се; прибијати (се), прибити се; повијати (се), повити (се) (nach: по), повиновати се, поводити се (nach: за); sich durch... ~ провући се кроз...; sich vor j-m ~ у-, са|вијати се пред ким; в. biegen I 2. 2. (из)мерити (косе углове) угломером. II *Schmie'gen n*, *Schmie'gung f* приљубљивање, -ење, припијање, привијање, привинуће, увијање, повијање; повођење; прибијање; dieses Schmiegen und Biegen ово увијање и савијање. [(и *fig.*.)]

schmie'gsam {шмѣксам} *a* савитљив, гибак | *Schmie'gsamkeit* {~кѣт} *f* 3b савитљивост, гибкост (и *fig.*).

Schmie'le {шмѣлѣ} [срвн.: *schmal] *f* 3b *ℓ* бус *m*. *Schmier* {шмѣр} *n* 2g = Schmiere 1, 4 a, b.

Schmiera'lien {шмѣралѣн} [нем.-лат.: *schmier(en)] *f pl. inv. fam.* пискаранције, дрљанције, шкрабанције.

Schmie'r... {шмѣр-}: ~anlage *f* мазалица, апарат *m* за мазање, направа за подмазивање; ~apparat *m* мазалица; ~buch *n* *ℓ* трговачки дневник *m*; ~büchse *f* кутија са машћу, кутија за маживо, мазалица.

*Schmie're*¹ {шмѣрѣ} [schmieren] *f* 3b 1. маз *m*, маживо *n*; (Wagen) ~ коломаз *m*. 2. в. Haut-, Gelenk-schmiere. 3. *vet.* маст (за шугаве овце). 4. *fam. fig.*: a) er hat ~, die schönste (и као *pl.* од *Schmier*: die schönsten) ~ bekommen добро је измазан лесковом машћу; b) мазање *a*, подмазивање *n*, подмићивање *n*, потплаћивање *n*; c) штрока, прљавштина; in der ~ sitzen = in der Patsche sitzen; was kostet die ganze ~? шта стају све те андрамоље? d) булумента, талворница; die ganze ~ цела булумента. [стражу.]

*Schmie're*² {~} [jev.] *f* 3b: ~ steh(e)n чувати | *schmie'ren* {шмѣрен} [свн.: *Schmer] I *tr.* 15a 1. (на)мазати (mit Butter маслом, путером; Butter auf Brot масло, путер на хлеб). 2. (на)мазати, подмаз(ив)ати (mit Fett машћу; mit Öl уљем, зеитином; die Achse mit Teer осовину катраном). 3. намазати, начинити, направити (ein Pflaster мелем, фластер); Lehm in die Fugen ~ замаз(ив)ати саставке

schmo'ren {шмор'ен} [дн.; *хол.] 15a I intr. (н)
 1. пећи се (и. пржити се) истија (и. на слабој ватри); ~ lassen = ~ II. 2. пржити се, пећи се. II tr. \ пирјанити, тмулити, тушити, пржити истија (и. на слабој ватри). III **Schmo'ren**

п пирањење, тмуљење, тушење, пржење и-стија (и. на слабој ватри).

Schmu'r...: ~fleisch *n* = ~braten; ~früchte *f pl.* = Kompott; ~hitze *f*: а) жага да умреш, врућина да се умре; б) тиха ватра, топлота потребна за пирањење (и. за пржење истија); ~kohl *m* = Rotkohl; ~pfanne *f*, ~tiegel, ~topf *m* шерпа *f*, лонац *m* за пирањење (и. тмуљење).

[I, abkargen.] schmu'rgen {шмѡрг'н} *intr. (h), tr.* = knausern] Schmu {шму} [јевр.] *m 2g¹ (б. pl.) fam.* шап, шаполовина *f*, хелепир, хелепирење *n*; смотавање *n*, дизање *n*; ~machen *fam. (на)пра-*вити шап(ове); хелепирити, хелепирнути, дизати, смота(ва)ти.

Schmuck¹ {шмѡк} [нвн.] *m 2g 1.* украс, урес. 2. украс, дика *f*. 3. накит, адиђари *m pl.*, (Хр.) драгуљ.

[~ machen нагиздати се.] schmuck² {~} [дн.] *n* гиздав, убав, леп; sich] Schmu'ck¹... {шмѡк-} ~arbeit *f* накит *m*; ~ar-beiter *m* златарски радник.

schmü'cken {шмѡк'н} [срвн.]: *schmiegen; уп. schmuck² I *tr. и refl. 15a 1.* (sich) ~ красити (се), украсити (се), ресити (се), уресити (се), украшавати (се); китити (се), накитити (се); наресити (се). 2. *fig.* накитити, дотер(ив)ати, улепша(ва)ти. II Schmü'cken крашење, украшавање, кићење, решење.

Schmu'ck¹..., schmu'ck¹...: ~feder *f* украсно перо *n*, перо за кићење; ~federhandel *m* трговина *f* украсним перјем; ~gegenstände *m pl.* украсни предмети; ~handel *m* златарска радња *f*, јувелирска трговина *f*; ~händler(in *f*) *m* златар(ка), јувелирка(ка); ~heit {шмѡк'х'т} *f 3b* гиздавост, убавост; ~kästchen *n* кути(ји)ца *f* (и. сандук *m*, шкрињца *f*) за накит (и. адиђаре, драгуље); *fig.* wahres ~k. кутица *f*, адиђар *m*; ~laden *m* златарски (и. јувелирски) дућан; ~los *a* безукрасан, без украса; некигњаст, прост, једноставан; ~losigkeit *f* безукрасност, немање *n* украса, некигњастост, простота, једноставност; ~nadel *f* (златна) игла (с дијамантима), запињача; ~sachen *f pl.* ствари за украс; драгоцености, накит *m*, адиђари *m pl.*, (Хр.) драгуљи *m pl.*

Schmü'ckung {шмѡк'унг} *f 3b* = Schmücken. Schmu'ck|ware *f* накит *m*, драгоцености *f pl.*, (Хр.) драгуљи *m pl.*

Schmu'ddel {шмѡд'л} *m 2l, prov.* = Schmutz. Schmuddelei¹ {шмѡд'л'е} *f 3b* = Schmutzerei. Schmu'ggel {шмѡг'л} *m 2l*, Schmu'gelei¹ {шмѡг'л'е} *f 3b* [дн., енг., *дански] кријумчарење *n*, кријумчарство *n*.

schmu'ggeln {шмѡг'л'н} *I intr. (h) и tr. 15f* кријумчарити. II Schmu'ggeln *n* кријумчарење. Schmu'ggel|ware {шмѡг'л'в'е} *f* кријумчарска роба, кријумчарена роба.

Schmu'ggler {шмѡг'л'р} *m 2l, 1.* ~, ~in {~ѡн} *f 3c* кријумчар, -ка. 2. = Schmugglerschiff.

Schmu'ggler... {шмѡг'л'р-} ~bande *f* кријумчарска дружина; ~schiff *n* кријумчарски брод *m*, кријумчарска лађа *f*.

Schmu'groschen {шмѡг'р'ш} *m fam.* = Schmu. Schmund *m* ☞ = Schmand 2.

schmu'nzeln {шмѡнц'лн} *I intr. (h) 15f* сми-

шкати се, смешкати се. II Schmu'nzeln *n* смишкање, смешкање.

Schmus {шмѡс} [јевр. schēmúoth „говорити“] *m 2h fam.* тртљање *n*, হাসкање *n*, брбљање *n*. schmu'sen {шмѡз'н} *I intr. (h) 15e fam.* тртљати, হাসкати, брбљати, трућати. II Schmu'sen *n* тртљање, হাসкање, трућање.

Schmu'ser {шмѡз'р} *m 2l 1.* = Unterhändler. 2. = Schwätzer.

Schmutz {шмѡц} [нвн.] *m 2g (б. pl.) 1.* прљавштина *f*, нечистоћа *f*, гад; *fig.* гадост *f*; прљотина *f*, упрљано место *n*; блато *n*, блатиште *n*; штрока *f*; *fig.* es ist ~ daran има ту нечега прљавог.

Schmu'tz... {шмѡц'н-} ~ärmel *m* наруквница *f*, навлака *f* на рукав; ~blech *n* = ~fänger; ~bogen *m pl.* ☞ умрљани табаци, макулатура *f*; ~bürste *f* четка за блато.

schmu'tzen {шмѡц'н} [срвн.] *I intr. (h) 15e 1.* прљати се (лако). 2. прљати. II *tr., refl.* = beschmutzen.

Schmutzerei¹ {шмѡц'р'е} *f 3b* прљање *n*, прљавпосао *m*, гадан занат *m*; = Geiz; = Unflätigkeit, Zote.

Schmu'tz...: ~fänger *m* ☞ крило (над точком); ~farbe *f*: а) прљава боја; б) трула (и. тамна) боја; ~fink(e) *m fam.* прљавко, прљавац, мурдар; ~fleck *m* прљотина *f*, мрља *f*, *fig.* љага *f*. schmu'tzig {шмѡц'иц} *a 1.* прљав; мусав; ~e Hände прљаве руке; es ist ~ auf der Straße улица је прљава, улица је блатњава; ~machen (у)прљати, (у)брљати; ~ werden упрљати се, убрљати се, улепити се од прљавштине. 2. *fig.* прљав, гадан; ~er Geizhals циција, цимрија; ~e Geschichten *f pl.* масне (и. слане) приче.

Schmu'tzigkeit {~кѡ'т} *f 3b* прљавост, прљавштина (и *fig.*), *fig.* гадост; за-, упрљаност.

Schmu'tz..., schmu'tz...: ~kittel *m* блуза *f*; ~konkurrenz *f* нечасна конкуренција; ~kötig *a* блатњав; ~kruste *f* штрока, кора прљавштине; ~lappen *m*. а) прљава крпа *f*; б) *fam. fig.* = ~fink(e); ~leder *n* (кожно) крило; ~li(e)se *f fam. fig.* прљавица, мурдаруша; ~loch *n* хумез *m*, кочина *f*; ~presse *f fig.* гадна штампа.

Schnä'bel {шнѡб'л} [свн.]: *schnappen] *m 2j 1.* кљун; mit dem ~ picken кљузати, кљувати. 2. *fam. fig.* кљун, уста *n pl.*; noch zu gelb um den ~ још жут око кљуна; den ~ weit auf-sperren разјапити уста; den ~ halten заве-зати уста; држати језик за зубе; er spricht, wie ihm der ~ gewachsen ist (он) говори како је чуо; пошто је купио, пото и продаје. 3. ☞ кљун. 4. сисак. [bel] кљунић *m*.

Schnä'belchen {шнѡб'л'ч'н} *n 2l (dim. од Schnä-)* Schnä'bel..., schnä'bel... {шнѡб'л-} ~flöte *f* ☞ флаута с кљуном; ~förmig *a* кљунаст, обли-ка кљуна.

schnabelie'ren {шнѡб'л'ир'н} [нем.-лат.]: *Schna-bel] *tr. и intr. (h) 15g fam.* мотати, гумати; уп. schmausen.

Schnä'bel|kerfe *m pl.* = Halbfliüger.

schnä'beln {шнѡб'л'н, шнѡб'л'н} [Schnabel] *I intr. (h) и refl. 15f*: sich ~ додиривати се

кљуном, (по)љубити се кљуном; љубакати се, цмакати се. II *geschnä'belt* и *geschna'belt* а са кљуном, кљунат.

Schna'bel... ~schiff *n* брод *m* с кљуном; ~schuh *m* ципела *f* с носем; с врхом повијеним на више; ~tier *n* кљунар, кљунатица *f*; ~voll *m* (пун) кљун; ~weide *f* *fat.* ђаконије *f* *pl.*; ~zange *f* *Ж* повијене (и. кљунате) клеште *pl.*.

Schnä'bler {шнѐбл'р} *m* 2l 1. птица *f* која љуби кљуном. 2. у слож са... кљуном, ...кљун(а), на пр. Dickschnäbler птица са дебелим кљуном, дебелокљуна.

schnabulie'fen {шнабул'ѐрн} = schnabelieren.

Schnack {шнăк} *fat.* [дн.] *m* 2g и 2d (Г. и Schna'cke {~} *m* 3a) ђаскање *n*; *dummer* ~ будалаштина *f*, лудорија *f*, којештарија *f*; *abs.* = *dummer* ~; das ist ein ganz anderer ~ то је друга работа (и. ствар); einen ~ erzählen = schnacken. [скаати, причати, ђалапрдати.]

schna'cken {шнăк'н} *intr.* (h) и *tr.* 15a *fat.* ђа-
schna'ckisch {шнăк'ш} а = schnakisch.

Schna'cker {шнăк'р} *m* 2l, ~in {~ѐн} *f* 3c ђаскало, тртљивац, -ица. [кање *n.*]

Schnackerei' {шнăк'р'ѐ} *f* 3b ђаскање, торо-
schna'ckig {шнăк'ѐѝ} а *fat.* тртљив.

Schna'da'hüpfel {шнăда-}, Schna'derhüpfel {шнăд'р-} *n* 2l *fat.* јн. поскочица *f*.

Schna'ke {шнăк'} [срвн.] *f* 3b 1. *Ж* комарац *m*, мушица. 2. и *m* 3a *fat.* пошалица *f*, шала *f*.

schna'kig {шнăк'ѝ}, schna'kisch {шнăк'ш} а смешан, шаљив.

Schna'lle {шнăл'} [срвн.; *schnell(en)] *f* 3b 1. прегљица, гвџдац *m*, копча, пређица. 2. = Türklinke. 3. зврчка прстом. 4. *Ж* = Klatschrose.

schna'llen {~н} [срвн.] I *tr.* 15a закопча(ва)ти; die Bügel länger (kürzer) ~ стремени (и. узенгије) продужи(ва)ти (и. попустити, скрати-ти, -ћивати). II Schna'llen *n* закопчавање (гвосцем, прегљицом).

Schna'llen... {шнăл'н-}: ~dorn *m* језичак (у копчи); спонац; ~schuh *m* ципела *f* са гвоздацем (и. на прегљицу); ~zunge *f* = ~dorn.

Schnalz {шнали} [schnalzen] *m* 2g цоктај; пуцањ.

schna'lzen {~н} I [срвн. оном.] *intr.* (h) 15e и *tr.* цоктати, цокнути (mit der Zunge језиком); пуц(к)ати (mit der Peitsche бичем, mit den Fingern прстима); в. schmatzen. II Schna'lzen *n* цоктање; пуц(к)ање.

schnapp {шнăп} [оном.] I *int.* ~! фук! ђап! в. и schnipp. II Schna'pp *m* 2g 1. (ш)ђап; einen Schnapp nach et. tip хтети што (ш)ђапити; mit einem Schnapp једним махом. 2. зврчка *f* (по носу), ђушка *f*; *fig.* готово + = Schlappe.

Schna'ppe {шнăп'} *f* 3b 1. = Schnapp 2. 2. = Peitschenschmitze.

schna'ppen {шнăп'н} [срвн.: Schnabel] *intr.* и *tr.* 15a 1. (h) = schnalzen; укебати. 2. (s и h) (по)скочити, скакати, сунути; затворити се шкљоцнувши; das Brett schnappt in die Höhe ~ даска скочи (и. суну) увис; das Schloß schnappt brava се отпусти шкљоцнувши; die Feder schnappt опруга (о)лабави; *fat. fig.*

jetzt hat's geschnappt! е доста је! 3. nach et. (dat.) ~ хтети што (ш)ђапити, хватати што, *fig.* јурити за чим; хапнути, (ш)ђапити, ла-
пјити, -нути; nach Luft ~ тражити ваздуха; *lr.* sich et. ~ шђапити што.

Schna'pper {шнăп'р}, Schnäpper {шнѐп'р} [schnappen] *m* 2l 1. = Fliegen- schnäpper. 2. = Schnalz. 3. (само Schnäpper) *Ж* нож за пуштање крви.

Schna'pp... {шнăп-}: ~feder *f* опруга; ~hahn [срвн.] *m* разбојник, хајдук; ~messer *n* нож *m* на склапање; ~sack *m* = Knappsack; ~schloß *n* брава *f* с опругом.

schnapps {шнăпс} I *int.* = schnapp I. II *m* (pl. Schnäppse) = Schnaps.

Schnaps {шнăпс} [дн.] *m* 2d¹ 1. *por.* чашица *f* ракице. 2. ракија *f*.

Schna'ps... {шнăпс-}: ~bruder *fat. m* = ~säufer; ~bude *f* = ~kneipe; ~bulle *f*, ~buttler *f* *fat.* = ~flasche.

Schnäpschen {шнăпс'ѝн} *n* 2l (dim. од Schnaps) *fat.* чашица *f* ракице; мученица *f*.

schna'psen {шнăпс'н} *intr.* (h) 15d *por.* (по-)пити ракиј(и)цу, (по)пити мученицу.

Schna'ps..., schna'ps...: ~er {шнăпс'р} *m* 2l = ~säufer; ~flasche *f*: а) ракиска боца, боца за ракију; б) боца ракије; ~glas *n* ракиска чаш(и)ца *f*; ~ig {шнăпс'ѝѝ} а који се осећа на ракију, који удара на ракију; ~kneipe *f* ракициница; ~nase *f*: а) црвени нос *m* од пијења ракије; б) човек с црвеним носом од пијења ракије; ~säufer(in) *f* *m*, ~trinker(in) *f* *m* ракијар, -ка, пилац ракије, *por.* шлемач, -ица ракије.

schna'rchen {шнăр'ѝн} [срвн.: schnarren] I *intr.* (h) 15a 1. хркати, хркнути. 2. фркати.

II Schna'rchen *n* хркање.

Schna'rcher {шнăр'ѝр} *m* 2l, ~in {~ѝн} *f* 3c 1. хркач, -ица, хркало. 2. *Ж* в. Wiesenschnar-cher. 3. хрк.

Schna'rch... {шнăрх-}: ~ratze *f* *fat.* хркало, стругач, -ица чутура; ~ventil *n* *Ж* шмркави
ventil *m*.

Schna'rr... {шнăр-}: ~baß *m* *Ж* жица *f* бас, брундало *n*; ~drossel *f* *Ж* имѐлаш *m*.

Schna'rre {шнăр'} *f* 3b 1. = Knarre. 2. *Ж* Schnarrdrossel.

schna'rren {шнăр'н} [срвн.; в. schnarchen] I *intr.* (h) 15a 1. шкрип(ут)ати; зврјати; бру-
јати, брундати; чергати, кркљати. 2. а) вр-
чати, изговарати р из грла, дебело говори-
ти; б) проврчати, проуњкати. 3. (про)гунђа-
ти, (про)мумлати. II Schna'rren *n* шкрип(ут)-
ање; зврјање; брујање, брундање; чергтање;
врчање; кркљање.

Schna'r...: ~(heu)schrecke *f* *Ж* (Acridium) че-
гртач *m*; ~laut *m* шкринав глас, кркљав
глас; ~ventil *n* = Schnarchventil; ~werk *n*
брундало (опруга).

Schnatterei' {шнăтр'ѐ} *f* 3b = schnattern II.

Schna'tt(er)er {шнăт'ѐр'р} *m* 2l тртљивац, шљапучало, брбљивац.

Schna'tter..., schna'tter... {шнăт'р-}. ~haft {шнăт'р'ѝфт}, ~ig {шнăт'р'ѝѝ} а тртљив, брбљив; ~hans *m* *fat.* тртљивац, брбљивац;

~laut *m* брбук, брбџт; ~li(e)se *f* *fam.* тртљивица; ~maul *n* = ~haus, ~liese; *2p* {шнџтрн} [срвн. оном.] *1 intr. (h)* 15f 1. брбукати, брботати; гакати; 2. *fam.* тртљати, брбљати; 3. цвотати, шкљоцати; *II* ~п *n* брбукање, брботање; гакање; тртљање, брбљање; цвотот(ање *n*) *m*, шкљоцање.

schna'ttrig {шнџтрџх} *a* = schnatterig.

schnau'ben {шнџбџн} [срвн.] 15a, ређе 13l *1 intr. (h)* 1. a) дахтати, брекстати; фрк(т)ати; b) *fig. vor* Wut ~ (за)пенушити од беса; рећи пенушећи од беса; c) Rosse, denen Feuer aus den Nüstern schnaubt (*tr.* die Feuer aus den Nüstern ~) коњи којима сила ватра из ноздрва; d) (s) дахћући ићи, брекћући долазити; e) nach Luft ~ удисати жудно ваздух; nach Rache (и. као *tr.* Rache) ~ жудети за осветом. *II tr.* die Nase ~, исхрк|нути ~њивати нос; sich ~ *refl.* исхрк|нути се, ~њивати се, усец|нути се, ~њивати се, в. I c, e. *III Schnau'ben* *n* дахтање, брекстати; фркање, фркање. [schnobern.]

schnau'bern {шнџбџн} *intr. (h)* = schnüffeln, *I schnau'big* {шнџбџх} *a* дахтав, бректав, фрктав, који дахће, брекће, фркће.

schnau'feln {шнџфџн} *intr. (h)* = schnüffeln.

schnau'fen {шнџфџн} [срвн.] *intr. (h)* 15a (јако) бректати, (јако) дахтати, (јако) фрк(т)ати, дувати; и *tr.* зуцнути.

Schnau'ferl {шнџфџрл} *n* 2l *fam.* = Automobil. Schnauz {шнџџ} *m* 1. = Schnauzbart. 2. = Hund.

Schnau'z..., schnau'z {шнџџ-} ~bart *m.* a) брк(ови *pl.*) b) брко, бркајлија, бркоња; alter ~bart војничина; *2bartig* *a:* a) бркат; b) груб; ~bärtigkeit *f.* a) b) бркатост; b) *fig.* грубост.

Schnäu'zchen {шнџџџџн} *n* 2l (*dim.* од Schnauze) њушчица *f*, њушче.

Schnau'ze {шнџџџ} [дн. Schnute] *f* 3b 1. њушка; губица; die ~ halten држати језик за зубе. 2. сисак *m*.

schnau'zen {шнџџџ} *intr. (h)* 15e *fam.* обрец|ивати се, ~нути се; *rec.* sich ~ обрецивати се један на другог.

schnäu'zen {шнџџџџн} *v.* sneuizen.

Schne'bbe {шнџџџџ} *f* 3b = Schneppe.

Schne'cke {шнџџџџ} [срвн.] *f* 3b 1. *2* пуж *m*; пуж голаћ *m*. 2. *fig.* wie e-e ~ gehen ићи (и. милети) као пуж. 3. a) *2* пуж *m* (у уху); b) *2* пуж(аста шара *f*) *m*, увојница; c) *2* бескрајни завртањ *m*; d) = Wendeltreppe.

schne'cken {шнџџџџ} *intr. (h, s)* милети.

Schne'cken..., schne'cken... {шнџџџџџџ} ~art *f.* a) врста пуж(ева); b) начин *m* пуж(ев)а, природа пужа; *2artig* *a* пужаст, налик на пужа; у-, за|војит; ~bohrrer *m* увојита бургија *f*, завојаст сврдао; *2förmig* *a* увојит, завојит; ~fraß *m* штета *f* од пужева; ~gang *m:* a) ход пужа, пужев ход; *fig.* миљење *n*; b) завојит (и. увојит) ходник; ~garten *m* пужарник, врт за гајење пужева; ~gehäuse *n* = ~haus; ~getriebe *n* *2* покрет(ало *n*) *m* са зупчаником и бескрајним завртњем; ~gewölbe *n* завојит свод *m*; *2haft* {шнџџџџџџџџ} *a:* a) као пуж; b) за-, у|војит; ~haus *n* пу-

жева љуштура (и. кућица) *f*; ~kegel *m* завојита купа *f*, (Хр. увојит чун); ~klee *m* *2* вија *f*; ~kreis *m* в. ~linie; ~linie *f* у-, за|војница, спирала; ~post *f* *fig.* пошта која мили; mit der ~post fahren возити се као пуж лагано; bei ihm (ihr) geht es mit der ~post код њега (ње) иде све полагано; ~rad *n* завојит точак *m*; завојито витло, турбина *f*; ~treppe *f* завојите степенице *f* *pl.*; ~windung *f* завој(ак) *m*, увојак *m*, завојница; ~zug *m:* a) поворка *f* која иде као пуж, која мили; b) *2* низ у завојцима.

schne'dderedeng {шнџџџџџџџџ} *int.* тутуруту!

Schnee {шнџџџ} [срвн.] *m* 2g¹ (*pl.* редак, и ~п {шн}) 1. снег; ewiger ~ вечни (и. вечити) снег; sich mit ~ ballen = schneeballen. 2. = Eierschnee; в. schlagen I 1c.

Schnee'..., schnee'... {шнџџџџџџџџ} ~ammer *f* *2* жутовољка; ~bahn *f* = Schlittenbahn; ~ball *m:* a) 2d (и 4a) груд(в)а *f* снега; b) 2d (понајвише 4a) *2* бобут, ђулашин, картоп; *2ballen* *intr. (h)* и sich *2ballen* *rec.* грудвати се; *2bedeckt* *a* покривен снегом; ~berg *m.* a) брдо *n* снега; b) снежно брдо *n*, брег покривен снегом; *2blind* *a* заслепљен белином снега; ~blume *f* = ~glöckchen; ~brille *f* наочари *m* *pl.* за снег; ~bruch *m* гране *f* *pl.* поломљене услед тежине нападала снега; ~decke *f* снежни покривач *m*; ~fall *m* падање *n* снега; ~feld *n*, ~fläche *f* снежно поље *n*; ~flocke *f* снежна пахуљица; ~gans *f* *2* дивља гуска; ~gebirge *n* снежна планина *f*, планина покривена вечитим снегом; ~gefilde *n* *pl.* снежна поља; ~gestöber *n* вејавица *f*, мећава *f*; ~glöckchen *n* *2* висибоба *f*; ~grenze *f* снежна граница, граница вечитог снега; ~hase *m* *2* зец алпски; ~haufe(n) *m* гомила *f* снега; ~huhn *n* *2* кокош *f* алп(и)ска; *2licht* {шнџџџџџџџџ} *a* налик на снег, бео као снег; *2ig* {шнџџџџџџџџ} *a* 1. снежан, покривен снегом; 2. = *2weiß*; ~klumpen *m* груд(в)а *f* снега; ~könig *m* *2* = Zaunkönig; *fig.* er freut sich wie ein ~könig плива у радости; ~korpe, ~kuppe *f* снежни планински врх *m*, врх планине покривен снегом; ~lauf *m* = ~schuhlauf; ~läufer(in *f*) *m* = ~schuhläufer(in); ~lawine *f* = Lawine; ~linie *f* = ~grenze; ~luft *f* снежни ваздух (и. зрак) *m*, ваздух пун снега; ~mann *m* човек од снега, Снежко Белић; ~monat *m* снежни месец, четврти месец француског револуционог календара; ~pflug *m*, ~räumer *m* *2* плуг (и. раоник) за од-, раз|гртање снега; ~region *f* снежни предео *n*, област вечнога снега; ~schaufel, ~schippe *f* лопата за (од-, раз|гртање) снег(а); ~schmelze *f* топљење *n* снега; ~schuh *m* крпље *f* *pl.*; смучка *f*; ципела *f* за снег; ~schuh|lauf *m* идење *n* на смучкама, трка *f* на смучкама; ~schuh|läufer(in *f*) *m* смучар(ка), скијач(ица); ~sturm *m*, ~treiben *n* мећава *f*, вејавица, кијамет *m*; ~verwehung *f* 3b смет *m*; ~verschüttung *f* (снежни) смет *m*; ~wasser *n* снежаница *f*; ~wehe *f* = ~verwehung; *2weiß* *a* бео као снег, снежни; ~wetter *n* снежно време, време са снегом; ~wi'ttchen *n* 8g Снежана *f*; ~wolke *f* снежни

облак *m*, облак пун снега; *~zeit f* време *n* снег(ов)а.

Schneid {шнѣт-} [сн.] *m* 2g (б. *pl.*) орност *f*, енергија *f*, живост; *fam.* keinen *~ zu et. (dat.)* haben не бити бран за што, немати воље за што (уп. Schneide).

Schneid... {шнѣт-}. *~backen f pl.* ✱ резачи; **Schneid**e {шнѣт-} [срвн.] *f* 3b 1. (*opp.* Rücken) оштрица, сечивица, рез(иво *n*) *m*, сечиво *n*; *fig.* das steht (и. schwebt) auf des (Scher-) Messers *~* то виси о концу. 2. сечка, резница. 3. хрбат *m*. 4. *fig.* а) оштрина; б) [ш., уп. Schneid] одлучност, отсечност, енергија, храброст; живост.

Schneide... {шнѣт-}: *~bank f* 2f дељаоница; *~bohnen f pl.* \ цепана буранија *f*; *~brett n* даска *f* за сечење (и. за сецање); *~eisen n. a)* обично сечиво, секач *m* (завртњева); б) усијано на пруге сечено гвозђе; *~hammer m* чекић секач; *~holz n* дрво за сечење (и. за тестерење); *~kluppe f* резач (и. секач) *m* лозе са ручицама; *~lohn m* плата (и. најамница) *f* за сечење; *~maschine f* машина секачица, резачица, обрезавалица, крижачица, сецалица; *~messer n* Wiegemesser; *~mühle f* = Sägemühle.

schneiden {шнѣд-} [свн.] *I intr. (h), tr. и refl.* 13q 1. сећи (mit: *abl.*); резати; крижати, сарез(ив)ати; жети; *sich ~ (по)сећи се*; а) *ich habe mich (и. mir) in den Finger geschnitten* посекао сам се по прсту, посекао сам (свој) прст; *ins Gesicht ~ сећи по лицу*; *wir haben ~* код нас се данас шије; данас имамо код куће кројача, -ицу. 2. *fam.* = Prellerei. **Schneid**e... {шнѣд-}: *~arbeit f* кројачки рад и. посао *m*; *~bursche m* в. *~lehrling*. **Schneider**e {шнѣдр-} *f* 3b 1. кројаштво *n*, кројачки занат *n*, кројачница; *wir haben ~* код нас се данас шије; данас имамо код куће кројача, -ицу. 2. *fam.* = Prellerei. **Schneid**e... {шнѣд-}: *~fisch m* = Schneider 4 а; *~gesell(e) m* кројачки помоћник (и. калфа); *~haft {шнѣдрхфт}*, *~isch {шнѣдрш}* а кројачки, попут кројача; *~in f* 3с в. Schneider; *~kleid n* кројачко одело *n*; *~lehrling m* кројачки шегрт (и. ученик, Хр. научник); *~ling {шнѣдрлн}* *m* 2g¹ вајни кројач, надикројач, назовикројач; *~lohn m* (кројачу) руке *fpl.*, плата *f* за израду; *~mädchen n*, *~mamsell f* кројачица *f*; *~meister m* кројач(и) мајстор; *~muskel m* мишић кројач; *~n {шнѣдрн}* *I int. (h) и tr.* 15f радити кројачки занат, кројити и шити; *~n lernen* учити кројачки занат, учити кројити и шити; *II ~n n* кројачки занат *m*, кројење, шивење, шиће; *~rechnung f* кројачев (и. кројачки) рачун *m*; *~seele f*: а) ✱ = Dämmungsfalter; б) *f fam. fig.* e-e *~seele* haben бити шоња (и. стрина, кукавица); *~stunde f* час *m* кројења; *~tisch m* = *~werktisch*; *~werkstatt f* кројачница, кројачка радионица; *~werk(t)isch m* кројачка тезга *f*, кројачки сто; *~zunft f* кројачки еснаф *m*. **Schneid**e...; *~walzen f pl.* ваљци секачи (и. резачи); *~ware f* разне алатке *fpl.* за сечење; *~werkzeug n* алат(ка) *f m* за сечење (и. за резање); *~zahn m* ✱ секутић; *~zeug n.* а) алат(ке) *fpl. m* за сечење, прибор *m* за резање; б) в. *~eisen*. **schneidig** {шнѣдх} а оштар, резак, бридак; *fig.* оштар, отсечан, одлучан, енергичан.

walttätigkeiten *f pl.* страховито увредљива насиља *n pl.*; *~der Verstand* оштар разум, проицљив дух; *~der Widerspruch* упадљива противречност *f*, противречност која јако пада у очи; б) оштар, љут, који сече, који пржи; *~de Kälte* љута зима; хладноћа која сече (и. пржи); *es ist ~d kalt* зима је да (све) сече, да (све) пржи; *~der Wind* ветар који сече; с) в. Schmerz. III *geschnitten p. p.* и а 1. у свима знач. *inf.* 2. са-, попрезан, садељан; *fein geschnittenes Gesicht* лице лепих црта; *griechisch geschnittene Nase* грчки нос IV **Schneiden** *n* сечење, резање, крижање; жњевање; *das (Sich-)Schneiden zweier Linien* сечење (и. пресецање) двеју линија; *Schneiden im Leibe* завијање у стомаку, чупање у трбуху.

Schneider {шнѣдр-} [срвн.] *m* 2l, *~in {~йн}* *f* 3с 1. секач, -ица, резач, -ица, крижач, -ица, кој/и, -а сече, реже, крижа; в. Brettschneider, Steinschneider итд. 2. кројач; *~in f*: а) кројачица, б) кројачева жена. 3. шоња, стрина, кукавица; *~ werden* бити тропа; *fam.* aus dem ~ (he)raus sein имати више од половине, *fig.* разменили четврту банку, преваљити (Боже, здравље) тридесету. 4. а) ✱ брзак, варавац, поврхушица *f*; б) ✱ = Libelle 2; с) ✱ = Weberknecht.

Schneider... {шнѣдр-}. *~arbeit f* кројачки рад и. посао *m*; *~bursche m* в. *~lehrling*.

Schneidere {шнѣдр-} *f* 3b 1. кројаштво *n*, кројачки занат *n*, кројачница; *wir haben ~* код нас се данас шије; данас имамо код куће кројача, -ицу. 2. *fam.* = Prellerei.

Schneide... {шнѣд-}: *~fisch m* = Schneider 4 а; *~gesell(e) m* кројачки помоћник (и. калфа); *~haft {шнѣдрхфт}*, *~isch {шнѣдрш}* а кројачки, попут кројача; *~in f* 3с в. Schneider; *~kleid n* кројачко одело *n*; *~lehrling m* кројачки шегрт (и. ученик, Хр. научник); *~ling {шнѣдрлн}* *m* 2g¹ вајни кројач, надикројач, назовикројач; *~lohn m* (кројачу) руке *fpl.*, плата *f* за израду; *~mädchen n*, *~mamsell f* кројачица *f*; *~meister m* кројач(и) мајстор; *~muskel m* мишић кројач; *~n {шнѣдрн}* *I int. (h) и tr.* 15f радити кројачки занат, кројити и шити; *~n lernen* учити кројачки занат, учити кројити и шити; *II ~n n* кројачки занат *m*, кројење, шивење, шиће; *~rechnung f* кројачев (и. кројачки) рачун *m*; *~seele f*: а) ✱ = Dämmungsfalter; б) *f fam. fig.* e-e *~seele* haben бити шоња (и. стрина, кукавица); *~stunde f* час *m* кројења; *~tisch m* = *~werktisch*; *~werkstatt f* кројачница, кројачка радионица; *~werk(t)isch m* кројачка тезга *f*, кројачки сто; *~zunft f* кројачки еснаф *m*.

Schneide...; *~walzen f pl.* ваљци секачи (и. резачи); *~ware f* разне алатке *fpl.* за сечење; *~werkzeug n* алат(ка) *f m* за сечење (и. за резање); *~zahn m* ✱ секутић; *~zeug n.* а) алат(ке) *fpl. m* за сечење, прибор *m* за резање; б) в. *~eisen*.

schneidig {шнѣдх} а оштар, резак, бридак; *fig.* оштар, отсечан, одлучан, енергичан.

Schneidigkeit {шнѣдѣт} f 3b оштрина, бриткост; fig. оштрост, отсечност, одлучност, енергичност. [облик т.]

Schneidung {шнѣдун} f 3b = извијеност, |
schneien {шнѣен} [свн.; *Schnee] intr. (✓ tr.)
15a 1. (h) снежити; imp. es schneit пада снег; иде снег; веје; fig. es hat ihm in die Bude (и. Hütte) geschneit настрадао је. 2. (s) бахнути (ins Haus у кућу); рупити. 3. падати као кишa, сипати (intr.).

Schneise {шнѣзе} [свн.; *schneiden] f 3b 1. просек т, шумска стаза. 2. = Dohne.

schneiteln {шнѣтѣлн} [свн.; schneiden] tr. 15f (о)кресати.

schnell¹ {шнѣл} [свн.] a 1. брз; хитар; журан; убрзан; adv. брзо; so ~ als (и. wie) möglich што брже; nicht so ~! не тако брзо!; ~er gehen ићи брже, пожурити; ~er Puls брзо бјело; mit ~en Schritten брзим (и. журним) кораком. [Schnellfeder.]

SchneII... {шнѣл} [schnellen] у слож. на пр.

SchneIIader {шнѣладѣр} X (при растављању; Schnell-lader) m 2l брзометно оружје п; брзометни топ; брзометка f (пушка).

SchneIIauf {шнѣлѣф} (при растављању; Schnell-lauf) m 2d брз ход; im ~ брзим ходом.

SchneIIäufer {шнѣлѣфѣр} (при растављању; Schnell-läufer) m 2l тркач.

SchneII..., schnell... {шнѣл} ~ausbildung f убрзана обука; ~bahn f: elektrische ~bahn брза електрична железница; ~beschwingt a брзолет, брза лета; ~bleiche f брзо бељење п, хемиско прање п; ~dampfer m брз(и) (паро)брод; ~druckerei f брза штампарија.

SchneIIe {шнѣлѣ} f 3b 1. = Schnelligkeit. 2. = Stromschnelle.

schnellen {шнѣлѣн} [свн.; schnell] 15a I tr. 1. хитнути, -ати, бацити, -ати, пустити, одапети; зврцнути, -ати; j-m einen Kirschkern an die Nase ~ зврцнути кога коштицом од трешње по носу. 2. fam. = prellen II 3. II intr. (s) 1. и sich ~ одапети се, отпустити се, (от)скочити, полетети (in die Höhe увис), ~ in die Höhe ~ нагло скочити. 2. = knipsen. Schnelller {шнѣлѣр} m 2l 1. хитач, бацач, одапињач, који хита, баца, одапиње. 2. зврчка f, зврчка f. 3. = Schnellkugeln. 4. = Schnellgalgen. 5. ☹ мокраћни мишић. 6. ♀ елатериум.

SchneII¹..., schneII²... {шнѣл}, SchneII²... {шнѣл}: ~feder f опруга; ~feuer n X брза палба f; ~feuer geschütz n, kanone f X брзометни топ т; ~feuerwaffe f брзометно оружје п; ~füßig a брзогод; ~füßigkeit f 3b брзогодост, брзина у ногама; ~galgen m вешала п pl. за подизање и спуштање злочинца; ~glaube m, ~gläubig a в. Leichtgläubigkeit, leichtgläubig; ~igkeit {шнѣлѣхѣдѣт} f ређе ~heit {шнѣлѣхѣт} f 3b брзина, хитрина; ~kälchen n 2l = ~kügelchen; ~kraft f пружљивост, еластичност, опружност; ~kraft haben опружати се, растезати се; ~kügelchen n лоптица f, кликер т; ~lader, ~lauf m в. Schnellader итд.; ~maler m сликар на брзу руку; ~photographie = Momentauf-

nahme; ~post f брза пошта; ~presse f брза штампарска машина; ~schreibekunst f: a) брзо писање п, вештина брзог писања; b) стенографија; ~schreiber m: a) стенограф; b) тахиграф; ~schritt m X брз(и) корак, убрзан корак; ~segler m = брза једрилица f; ~wage f брзак (кантар); ~zug m брзи воз (и. влак); ~zugsverbindung f веза с брзим возом (и. влаком); ~züngig {шнѣлѣхѣт} a веома покретљива језика, брзорек; ~züngigkeit {шнѣлѣхѣт} f 3b велика покретљивост језика, брзорекост.

SchneIpe {шнѣпѣ} [свн.] f 3b 1. (шумска) шљука. 2. fam. фаћкалица, јурчуша.

SchneIpfen... {шнѣпѣн} ~dreck m: a) поган f шљуке; b) \ црева печених шљука; ~fang m, ~jagd f лов т на шљуке; ~strich m. сеоба f шљука; јато п шљука; ~zeit f време п шљука.

SchneIppe {шнѣпѣ} [дн.; *schnappen] f 3b 1. клин п, језичак т. 2. сисак т. 3. fam. = Schnepfe 2. [итд.]

SchneIpper {шнѣпѣр} аус. итд. в. Schnäpper |

Schneuse {шнѣзе} f 3b = Schneise.

schmetterde'ng {шнѣтѣрден} intr. в. schneideredeng. [schere.]

Schneuze {шнѣзе} f 3b в. Putzschere, Licht- |
schneuzen {шнѣзен} [свн.] tr., intr. (h) и sich ~ 15e 1. (sich) ~ исхркнути (се), -њивати (се), усекути (се), -њивати (се); усекути (свећу). 2. pop. da schneuzt sich ein Stern n(п)олеће падалица. 3. j-p ~ подвалити кому.

Schni'ckschnack {шнѣкшнѣк} [дн.] m 2g (б. pl.) fam. збрка f. [= schnauben.]

schnie'ben {шнѣбен}, schnie'fen {шнѣбен} prov. |
schnie'geln {шнѣгѣлн} [нвн.] tr. и refl. 15f (sich) ~ уштоглити (се), налициати (се); geschnie-gelt und gebügelt (сав) уштоглен; налицкан; као из кутије.

Schnie'pei {шнѣпѣл} m 2l fam. = Frack.

schni'pfeln {шнѣпѣлн} = schnippeln.

schni'pp [дн.] I int. ~! и schnip(p)s! крц! II
Schni'pp m 2g 1. = Schnapp II. 2. пуцање п, прстима, зврчка f; er gab auf seine Kollegen nicht einen Schni'pp није ич резизвао своје колеге; хајао је за своје другове као врана за скеледију.

Schni'ppchen {шнѣпѣхѣн} fam. n 2l fig. j-m ein ~ schlagen напакостити кому, подвалити кому, (на)ругати се кому; ~ werfen = Butterbrote werfen = bämmeln.

Schni'ppel {шнѣпѣл} [дн.] m и. n 2l, ~chen {шнѣхѣн} n 2l 1. парченце, трун(ка) f. 2. штричка f.

schni'ppein {шнѣпѣлн} tr. и intr. (h) 15f исецкати, (и)штрицкати. [sen и schnippeln.]

schni'ppen {шнѣпѣн} tr. и intr. (h) 15a = knip- |
schni'ppern {шнѣпѣрн} = schnippeln.

schni'ppisch {шнѣпѣш} [дн.] a подругљиво горд, прек; на крај срца; изазивачки.

Schni'psel {шнѣпсѣл} n 2l парченце.

schnitt¹ {шнит} impf. ind. од schneiden.

Schnitt² [свн.; *schnitt¹] m 2g 1. сек, сечење п, рез, резање п; крижање п; жњење п, жетва f; шишање п; исецање п; обрезивање п. 2. fam. fig. hâp; s-n ~ bei et. (dat.) machen добро харити на чему; abs. s-n ~ machen

харити. 3. посек, посецање *n*, посекотина *f*. 4. ✂ (раз)рез, засек, зарез; просек, просецање *n*; отсецање *n*. 5. за-, усек, у-, за|рез. 6. крој; облик, уобличеност *f*; nach dem neuesten ~ по најновијем кроју; по последњој моди; в. и Schnittmuster; fig. ein Lied vom neuesten ~ сасвим нова песма; hat alles e-n großen ~ све је (и. иде) на велико; von feinem ~ лепо скројен. 7. парче *n*, комад; кришка *f*; режањ; kein ~chen Papier ни парченце(та) хартије. 8. prov. fam. чаша *f* (пива). 9. и ∧ пресек; nach goldenem ~ по златном пресеку; уп. Kegelschnitt. 10. обрез, обрезан обод књиге; уп. Goldschnitt.

Schnitt²... {шнит-}: ~blumen *f pl.* сечено цвеће *n coll.*; ~bohnen *f pl.* = Schneidebohnen; ~brenner *m* горач с просеком; ~chen {шнитчн} *n 2l* (dim. од Schnitt) кришчица *f*, режњић *m*; в. Schnitt 7; \ Apfels)~chen приганица *f* с јабуком; fig. мали хар *m*, мало хара.

Schnitt¹te¹ {шнитт¹} *impf. conj.* од schneiden.

Schnitt²te² {~} {свн.} *f 3b* кришка.

Schnitt¹ter {шниттер} *m 2l*, ~in {~йн} *f 3c* жетелца, -ица, жњетвар, -ица; ~lohn *m* жњетварина *f*.

Schnitt²..., schnitt²...: ~fläche *f* пресечна површина, површина пресека; ~fleisch *n* сечено месо, паприкаш *m*; ~handel *m*, ~händler *m*, ~handlung *f* = Ausschnitt-handel, ~händler; Kleinhandel, ~händler; ~hobel *m* ренде *n* (и. струг) за обрезивање; ~holz *n*: а) дрво (*pl.* дрва) за сечење (и. за тестерисање); б) = Blindholz; ~lauch *m* ситни лук; ~ling {шнитлйн} *m 2g¹*: а) = Schnitzel; б) оче-нак, отсечена виока *f*; положница *f*; с) = ~lauch; д) (у)штројен(о) још незалечен коњ (говече); е) шиша, особа с кратко ошишаном косом; ~linie *f* ∧ пресечна линија, линија пресека, пресечница; сечица; ~messer *n*. а) = Schneidemesser; б) ✂ хируршки ножић; ~muster *n* (скројен) преглед *m*; ~punkt *m* пресециште *n*, тачка *f* пресека; ~reif *a* зрео за жетву; ~waren *pl.* ✂ = Ausschnittwaren; ~warenhandlung *f* ✂ ситничарска трговина (и. радња); ~weise *adv.* на кришке, на режње-ве; ~wunde *f* посекотина.

Schnitt¹ {шнитц} {срвн.} *m 2g 1.* парченце *n*, кришчица *f*, кришке *n*, режњић. 2. отпаци *m pl.*; одресци *m pl.*; nicht einen ~ ни цвоњка.

Schnitt²... {шнитц-} {schnitzen} у слож. на пр. ~arbeit *f* = Schnitzerei 1 и 2; ~bank *f 2f* = Schneidebank.

Schnittzel {шнитцел} *n* (и *m*) *2l* (dim. од Schnitt) 1. кришчица *f*, кришке *n*, режњић *m*; (танак) режањ *m* (пржена) меса; (Wiener) ~ (бечка) шницла *f*. 2. ~ *pl.* штрикотине *f pl.*, обрџотине *f pl.*, острижине *f pl.*, отпаци *m pl.*, одресци *m pl.*

Schnitzelei¹ {шнитцелѐ} *f 3b 1.* штрицање *n*, рескање *n*; резање *n*. 2. мала резбарија.

schnittzeln {шнитцелн} {schnitzen} *I tr. 15f* ситно (и. фино) (из)резати; рескати, (и)сецкати, штрицкати. II **Schnittzeln** *n* резање; рескање, сецкање, штрицање.

schnittzen {шнитцен} {свн.; *schneiden} *tr. и intr.*

(*h*) *15l* резати (in Holz у дрвету); дељати, из-, са|дељати (и *fig.*).

Schnittzer {шнитцер} {свн.; *schnitzen} *m 2l 1.* резбар. 2. нож. 3. fam. fig. бургија *f*, (по-)грешка *f*; einen (argen) ~ machen направити (страшно) бургију, бубнути, лупнути, улупати се. [барство *n*. 2. резба.]

Schnitzerei¹ {шнитцерѐ} *f 3b 1.* резбарија, рез-
schnittzern {шнитцерн} {Schnittzer 3} *intr. (h) 15f* fam. направити бургију, правити бургије, улупати се; угрувати се.

Schnitt²...: ~kunst *f* = Schnitzerei 1; ~messer *n* резбарски нож *m*; ~waren *f pl.* резбарије; ~werk *n* = Schnitzerei 2; резбарије *f pl.*

Schnittzler {шнитцлер} *m 2l* = Schnittzer 1.

schnob {шноп}, **schnö¹be** {шно¹б¹} *impf. ind., conj.* од schnauben.

schnob¹bern {шнѐб¹рн}, **schnö¹be(r)n** {шно¹б¹(р)н} *intr. (h) и tr. в. schnüffeln.*

schnö¹ben {шно¹б¹н} *I 1 л. 3 и pl. impf. ind.* од schnauben, schnieben. II *intr. (h)*: а) = schnauben; б) = schnobbern.

schnö¹dd(e)rig {шнѐд¹(е)рѝх} *a fam.* балав, слинав; дрзак, безобразан. [безобразност.]

Schnö¹dd(e)rigkeit {~кѐд¹т} *fam. f 3b* дрскост, I **schnö¹de** {шнѐд¹е} {срвн.} *I a 1.* презиран, презрив; *adv.* презирно, презриво, с презрењем, с презирањем. 2. презрив, за презирање; никакав; сраман, гадан, недостојан; презрен. 3. †, још prov. кукаван, јадан, бедан. II **Schnö¹de** *f 3b* (6. *pl.*) = Schnödigkeit.

Schnö¹digkeit {шнѐд¹ѝхкѐт}, **Schö¹dheit** *f 3b* презривост, презирање *n*, презрење *n*; презирност; никаквост; гадост.

Schnö¹del {шнѐд¹ел} *m 2l* = Rotz 1. [schnobbern.]

schnö¹pern {шнѐп¹рн}, **schnö¹ppern** {шнѐп¹рн} *v. I* **Schnö¹rkel** {шнѐркѝл} *m 2l* завојита шара *f*, увојит украс, завојаст урес, испреплетен украс; цифра *f*; у-, завојак, завојица *f*; реп(ови *pl.*), репић(и *pl.*).

Schnörkelei¹ {шнѐркѝлѐ} *f 3b* = Geschnörkel. **schnö¹rkelhaft** {шнѐркѝлхафт}, **schnö¹rk(e)lig** {шнѐрк¹(е)лѝх} *a у-, за|војит, изувѝјан, извѝјен, ишаран завојитим шарама, цифраст, исцифран.*

schnö¹rkeln {шнѐркѝлн} *I tr. и intr. (h) 15f* (у-)красити (и. украшавати) завојитим шарама; (ис)цифрати, извѝјати; geschnörkelt = schnörkelhaft. II **Schnö¹rkeln** *n* = Geschnörkel.

schnö¹rren {шнѐр¹н} (**Schnö¹rrer**) {шнѐр¹р} *fam. [евр.] intr. (h) и tr. 15a (m 2l) = betteln, Bettler.* [~н] *intr. (h)* јецати.]

Schnuck {шнук} *m 2g 6. pl.* јецај; **schnu¹cken** **Schnu¹cke** {шнукѐ} *f 3b* врста мале овце; fig. (и Schnuckel)chen куче *n*, ма(чки)ца *f*, јагњешце *n*, душица *f*.

Schnu¹del {шну¹ф¹ел} *m 2l* = Schnodel. [schnüffeln.]

Schnüffelei¹ {шну¹ф¹елѐ} *f 3b* = Schnüffeln, Ge-
schnü¹ffeln {шну¹ф¹елн} {дн.} *I intr. (h) и tr. 15f 1.* (пор. и schnu¹ffeln {шну¹ф¹елн}) њушкати, шмркати, њушити, шмркнути. 2. fig. (на-)њушити, оњушити, омирсати. II **Schnü¹ffeln** њушење, њушкање, шмркање; њушкање, (о)њушење, оњушивање.

Schnü¹fler {шну¹ф¹елр} *m 2l*, ~in {~йн} *f 3c 1.*

(*пор.* и *Schnu'ffler* {шнуфл^р}) њушкало, шмр-
кало. 2. *fig.* њушкало.
Schnu'ller {шнул^р} *m 2l* = Lutschbeutel.
schnu'llen {шнүл^н} *intr. (h)* сисати, *fam.*
локити. [Schnupftabak.]
Schnupf {шнупф} *m 2g б. pl.* (швајц.) =
Schnupfen¹ {шнупф^н} [срвн.] *m 2l* кијавица *f*,
кијавица *f*, (Хр.) хуњавица *f*; *den ~ haben*
имати кијавицу, бити кијавичав; *~ bekommen*
добити кијавицу, *fam.* *sich e-n ~*
holen навући кијавицу.
schnu'pfen² {~} [дн.; *schnauben] *I intr. (h)* и
tr. 15a 1. шмркати, -нути, ушмркивати. 2.
(Taback) ~ шмркати (дуван), узимати бур-
мут. II **Schnupfen**² *n* шмркање, ушмркивање,
шмркнуће; шмркање дувана (и бурмута).
Schnu'pfen¹..., **schnu'pfen**¹... {шнүпф^н}: **2artig**
a кијавичаст, налик на кијавицу, попут ки-
јавице, катаралан; *~ fieber* *n* кијавица *f* с
грозницом; грип *m*. [-ица бурмута.]
Schnupfer {шнүпф^р} *m 2l, ~ in f 3c* шмркач,
Schnupf...: *~ tabak m* бурмут; *~ tabak(s)dose f*
бурмутица; *~ tuch n* (цепна) марамица *f*.
Schnuppe¹ {шнуп^н} [дн.] *f 3b 1.* = Schnupfen¹.
2. = Lichtschnuppe. 3. = Sternschnuppe.
schnu'ppe² {~} *por. и prov. a inv.*: das ist mir
~! то ми је свеједно!; брига ме!
schnu'ppen {~н} *intr. (h), tr. 1.* = schnupfen.
2. = schneuzen. [fein 1 и 2.]
schnu'ppern {шнуп^н} *intr. (h) 15f* = schnüf-
Schnur¹ {шнур} [свн.: лат. *nurus*] *f 3b и 2f* =
Schwiebertochter, снаха, снаја.
Schnur² {~} [свн.] *f 3b и 2f 1.* врвца, врпца,
узица; канап *m*; гајтан *m*; ширит *m*, перваз
m; а) *dünne ~* танка врпца; *~ zum Messen*
узица за мерење (правца), мерачко конопче
n; *mit ~ einfassen и. besetzen* (о)гајтанити,
опервазити ширитом; *nach der ~ ziehen* (по)-
вући за врпцу (и. гајтан); *b) fig. bei ihm geht*
alles nach der ~ код њега иде све као под
конац; *über die ~ hauen* превазишла дара
меру; претор(ив)ати; *por.* преко јеро. 2. ~
(Perlen) ниска ((од) бисера), низ *m* (бисера);
ђердан *m*. 3. (†) лоза, линија. 4. ✕ рудна жи-
чица, рудни прудић *m*. [f за стезање.]
Schnü'r band {шну^р-} {schnüren} *n 2a* врпца
Schnu'r²..., **schnu'r**²... {шнур^н}: *~ besatz m* пер-
ваз од гајтана (и. од ширита); *2 besetzt a* о-
гајтањен, оперважен ширитом.
Schnü'r...: *~ brust f* = ~leib.
Schnü'rchen {шну^рх^н} *n 2l (dim. од Schnur)*:
а) врпчица *f*, узичица *f*; гајтанчић *m*; шири-
тић *m*; б) *fig. das geht wie am ~* то иде као
подмазано: *s-e Lektion im (и. am) ~ haben*
знати свој задатак у главу (и. у прсте); *j-n*
am ~ führen (и. *leiten*) водити кога на узици.
schnu'reben *a* раван као длан.
schnu'ren {шну^рн} [свн.; *Schnur²] *15a I tr. и*
sich ~ 1. вез(ив)ати, увез(ив)ати (mit: *abl.*),
у-, с|тегнути, у-, с|тезати (mit: *abl.*); *et. aus*
dem Riemen ~ odvez(ив)ати (и. одреш(ва)-
ти) каиш с чега; *ein Kind in Windeln ~ по-*
ви(ја)ти дете (у пелене); *aus den Windeln ~*
распови(ја)ти; *fig. в. Bündel 1. 2. (sich ~) у-,*
с|тегнути (се), у-, с|тезати (се), *sich ~ носи-*

ти стежњак; *fig. geschnürt на-, у|тегнут. 3.*
vet. (у)штрожити подвезивањем. 4. ✕ (о)гај-
танити, (о)первазити ширитом. 5. (на)низа-
ти. 6. fig. fam. = prellen II 3. 7. осниципити,
обележ|авати -ити затегнутим обојеним ка-
напом, мерачким конопчетом. II intr. (h) 1.
✕ mit ea. ~ граничити се, додиривати се. 2.
✕ (и schnu'ren {шнур^н}) трчати право. II
Schnü'ren *n* (у)везивање, у-, с|тезање; *das*
enge Schüren ist ungesund јако с-у|тезање
је нездраво.
Schnu'r²..., **schnu'r**²...: **2g(e)rade a** прав под
конац; прав правца, *adv.* право, управо.
Schnü'r...: *~ haken m* копча *f*, кукица *f* за ве-
зивање; *~ leib m, ~ leibchen n* стежњак *m*;
~ leib|macher(in f) *m* израђивач(ица) стежња-
ка, стежњачар, -ка.
Schnü'rlein {шну^рл^н} *n 2l* = Schnürchen.
Schnü'r|loch *n* руп(ица) *f* (за провлачење врпце
за везивање, с-, у|тезање).
Schnu'r|macher *m* израђивач гајтана (и. шири-
та), гајтанар, ширитар.
Schnü'r...: *~ mieder n* = ~leib; *~ muskel m* ☹
мишић стезач; *~ nadel f* протурача; *~ nestel*
m, f = ~band.
schnurr! {шнүр} *int. фф!*
Schnurra'nt {шнүр^н} *m 3a* путујући музикант.
Schnu'r..., **schnu'r...** {шнүр^н}: *~ bart* [Schnurre
3] *m* брк(ови *pl.*); *~ bart|binde f* брковез *m*;
2bartig a бркат.
Schnu'rre {шнүр^н} [срвн.] *f 3b 1.* шаљива при-
ча, лакрдија, шала; *~ loslassen* причати ша-
љиве приче, лакрдије, шале. 2. којештарија,
будалаштина. 3. њушка, бркови *m pl.* око
њушке. 4. *fam. fig.* бабуска, матора орцу-
ља. 5. а) зврк *m*, чигра која зврји (и. свира);
б) коловрат *m* који зврји; с) (патрол)дијана
чегрталка. 6. *m 3a* патролдија, ноћни чувар;
пандур; (по)служитељ.
schnu'rren {шнүр^н} [срвн.; *schnarren] *I intr.*
(h; при промени места у летењу и s) 15a 1.
зврјати; окретати се зврјећи; зујати; зврча-
ти; фркати. 2. а) прести (за мачку); б) ре-
жати, (про)гунђати. 3. = einschrumpfen. II
intr. (h) и tr. fam. = betteln, просјачити,
цебачити. III Schnu'rren n зврјање; зујање;
фркање; предење.
Schnu'rren {шнүр^н} *fam. m 2l* = Bettler.
Schnü'r|riemen *m* каиш за везивање, ремен за
с-, у|тезање.
schnu'rrig {шнүр^нх} [Schnurre] *a* смешан;
Schnu'r|igkeiten {~к^нх^н} *f pl.* смешне ства-
ри, смејурије.
Schnu'r|pfeiferei *f 3b* лудорија, којештарија.
Schnü'r...: *~ schuhe m pl.* ципеле *f pl.* на вези-
вање; *~ senkel m* = ~band; *~ stiefel m* дубо-
ке ципеле *f pl.* на везивање.
schnu'r|stra'cks {шнуршт^ракс} *adv.* 1. право,
правце; *~ entgegen и. zuwider* сасвим супро-
тан, потпуно противан. 2. тако, сместа.
Schnu'te {шнүт^н} [дн.] *fam. f 3b* њушка.
scho'b {шоп}, **schö'be** {ш^об^н} *impf. ind., conj.*
од *schieben*.
Scho'ber {ш^об^н-} [свн.: Schaub] *m 2l 1.* хрпа *f*,
гомила *f*; ✕ крстина *f*, копа *f*, стог, пласт

(Heu sēna); in ~ stellen = schobern. 2. (као мера) = 60 Bündel.

scho'bern {~н} *tr.* 15f (з)денути, здевати, (у)-пластити, укопити, слагати у крстине, (на)-правити стог.

Schock¹ {шок} [срвн.] *n* 2g (као мера иза бројева у *pl. inv.*) шездесетина *f*, шездесет (и. шесет) (комада); ein halbes ~ тридесетина *f*, тридесет (комада). 2. хрпа *f*, гомила *f*; *fig.* читава хрпа, много; ein ~ Kinder талаворница дече.

Scho'ck² {~} *m* 2g¹ ♀ = Nervenfall.

scho'cken¹ {~н} [Schock¹] *tr.* и *intr.* (h) 15a 1. бројити на шездесетине, шесет по шесет. 2. слагати шездесет по шездесет, одвајати -ојити на шездесетине. 3. das Getreide schockt gut жито је добро понело, жито даје доста крстина.

scho'cken² {~} [фр. choquer] *tr.*, *intr.* (h) 1. бацјати-ити једном руком. 2. ☞ скинути се, кренути.

Scho'ck..., scho'ck...: Zschwereno't! {шокшвернот} сто му мука!; Zweise *adv.* по шездесетине, шездесет по шездесет (комада); хрпама, гомилама, на гомиле, на хрпе.

scho'fel {шофел} *fam.* [јевр.] I (и scho'f(e)lig {шоф(е)лѝх} а лош, рђав, никакав, такши; ~ег Кер'ништак; ~ес Volk по'такав свет, олош, рита. II Scho'fel *m* (и *n*) 2l в Schofelware.

Scho'fel... {шофел-}: ~ware *f* рђава роба, лоша роба, бофл *m*; ~welt *f* = schof(e)les Volk.

Schö'ffe {шѝфѝ} [свн.: schaffen, schöpfen] *m* 3a поротник.

Schö'ffen... {шѝфѝн-}: ~amt *n* поротништво, поротниковање; ~gericht *n* порота *f*, поротни суд *m*; ~kammer *f* порота; ~stuhl *m* = ~gericht. [f 3b чоколада.]

Schokola'de {шоколадѝ} [ит.; *мексикански] Schokola'den..., schokola'den... {~ад-н-}: ~baum *m* какаово дрво *n*; Zbraun *a* = Zfarbig; ~eis *n* сладолед *n* од чоколаде; ~fabrikant *m* фабрикант (и. творничар) чоколаде; Zfarbig *a* боје чоколаде, мрк као чоколада; ~händler (in *f*) *m* чоколадар(ка), трговац -киња чоколадом; ~kanne, ~maschine *f* чоколадара, суд *m* (и. машина) за кување чоколаде; ~mehl *n* = ~pulver; ~plätzchen *n* пастила *f* од чоколаде; ~pulver *n* чоколадни прах *m*, чоколада у праху; ~tafel *f* таблица чоколаде; ~tasse *f* шоља за чоколаду.

Schola'r {шоларѝ} † [срлат.] *m* 3a ђак, ученик, Schola'rch {шоларх} [срлат.] *m* 3a сшоларх, надзорник школе. [средњем веку.]

Schola'st {шолѝст} [гр.] *m* 3a ђак, студент (у)

Schola'stik {~ик} [гр. scholastikos] *f* 3b (б. *pl.*) схоластика, правац филозофије средњега

Schola'stiker {~икр} *m* 2l схоластичар. [века.]

schola'stisch {~иш} *a* схоластичан.

Schola'st {шолѝст} [гр.] *m* 3a схолијаст, писац кратких објашњења.

Scho'lie {шолѝѝ} [гр.] *f* 3b схолија, схолион *m*, кратка примедба, кратко објашњење *n*.

Scho'lie {шолѝ} [свн.: Schale] *f* 3b 1. груд(в)а; в. Erdscholle; an die ~ gefesselt sein бити везан за (родну) груду. 2. санта; в. Eisscholle

Scho'lie {~} [дн.] *f* 3b ☞ лист *m*.

scho'llern {шѝлѝрн} *intr.* (h и з) тутњити; *imp.* dumpf schollert's über den Sarg земља тмуло падаше на ковчег.

scho'llig {шѝлѝх} [Scholle¹] *a* грудваст, покривен груд(в)ама, цомбав.

Schö'llkraut {шѝл-} аус. *n* = Schellkraut.

schö'lte {шѝлѝтѝ} *impf. conj.* од schelten.

schon {шѝн} [свн.; *schön] *adv.* 1. већ; ~ am Morgen већ ујутру; ich werd' es dir ~ sagen рећи ћу ти већ; was ist es (и. gibt's) ~ wieder? шта је то сад опет?; wenn er doch nur ~ käme! о кад би дошао!, о да дође само!. 2. и онако, и тако (в. ohnehin). 3. (за ограничење) већ; ~ der Gedanke ist већ (и сама) (по)мисао; ~ wegen (и. weil) већ због, већ што. 4. (за утеху) er wird ~ kommen он ће већ доћи, доћи ће он већ; er wird mich ~ verstehen он ће ме већ разумети, разумеће ме он већ; ich werde dich ~ rufen, wenn es Zeit ist (по)зваћу те већ када буде време; када буде време, позваћу те већ; ich will ihn ~ finden наћи ћу га ја већ; ~ gut! добро (је)! 5. das ist ~ wahr, aber du durftest es ihm nicht ins Gesicht sagen то је, свакако, истина, али му не би смео рећи у брк; das wäre ihm ~ recht, aber... оно, истина, то би му било право, али...; ob (и. wenn) es ~ wahr ist, so... ма да (и. иако) је то истина, онда...; ist es ~ wahr, so... ако је већ (то) истина, онда... *fam.* wenn ~, denn ~ шта је, ту је.

schön {шѝн} [нвн.; *schauen] I а (opp. häßlich) 1. а) (уп. erhaben) леп; убав, диван, красив, укусан; *adv.* лепо; а) ein ~es Mädchen лепа девојка; ~ wie ein Engel леп као уписан; б) sich ~ machen улепша(ва)ти се, дотер(и)вати се; ~ machen шенити, чучати; ~ег machen улепша(ва)ти; ~ werden пролепша(ва)ти се; *adv.* sie ist ~ gekleidet она је лепо одевена (и. обучена); sie schreibt ~ она лепо пише; с) ~es Gedicht лепа песма; д) ~е Taten лепа дела; ~е Seele лепа (и. племенита) душа; das ist ~ von Ihnen то је лепо од Вас; е) ~es Wetter лепо време; das Wetter wird wieder ~ време се пролепшава; ф) alles recht ~, aber... све лепо и красно, али...; г) e-s ~en Morgens једног лепог јутра; h) 80 Jahre, das ist ein ~es Alter 80 година (и. лет), то је лепа старост; и) eine ~е Geschichte! лепа ствар!, красна ствар!; das wäre ~ gewesen! то би било лепо!; das wäre noch ~er! то би било још лепше!; *fam.* na, der sieht ~aus! ене, тај изгледа лепо!; ене, тај се удесио; da sind wir ~ dran и. *fam.* raus: лепо смо се удесили!; *prv.* ~е Leute haben ~е Sachen ко ће, ако неће Кокан. 2. das klingt ~ то лепо звучи; ~ riechen лепо мирисати; ~ schmecken *fam.* бити леп, бити укусан. 3. лако; Sie haben ~ lachen: а) лако Вам је смејати се; б) смејте се Ви само! 4. лепо; sagen Sie mir, ich bitte ~ реците ми, молим лепо; ich danke ~ хвала лепо, захваљујем лепо; ich danke ~stens најлепше хвала, захваљујем најлепше; ~ен Dank! хвала лепо!, лепа хвала!; grüßen Sie (ihn) ~(stens) von mir поздравите (га) лепо

(најлепше) с моје стране; j-m ~e Worte geben (по)ласкати кому; bedanke dich ~! захвали се лепо! 5. du kannst du die ~sten Prügel bekommen можеш добити грдне батине; er wird sich ~ erschrecken он ће се грдно уплашити, он ће се запрепастити; manch ~es Mal почешће. 6. *fam.* (као одговор) да (богме)!, ~! молим! II *Schö'ne* {~} *n* 9f: das Schöne лепо *n* (уп. das Erhabene); das Schöne an diesem Stücke (оно што је) лепо у овом комаду; *iro.* das ist was Schönes! то је лепо!, то је красно!; Sie werden (sich) was Schönes von mir denken лепо ћете мислити о мени. III *Schö'ne* {~} *f* 9f: eine Schöne лепот(и)ца; *fam.* seine Schöne његова драга.

Schö'n..., *schö'n...* {шб'н-}: *zarmig a* лепорук; *zäugig a* лепоок; *~baum m* ☼ = Lärche; *zblind vet.* слеп од црне мрене; *zbusig a* лепогруд(и), лепопрс(и); *~dank!* хвала лепо, најлепше -а хвала; *~druck m* † штампа(ње *n*) *f* прве стране. [2. в. schön III.]

Schö'ne {шб'н-} [сврн.] *f* 3b 1. (б. pl.) = Schönheit. I *scho'nen*¹ {шб'н-} [сврн.]; *schön* † „пун обзира“ I *tr.* и *sich ~ 15a* (sich) ~ чувати (се), штедети (се), поштедети (се), причувати (се), попричувати (се), приштедети (се), поприштедети (се); *et. ~ чувати* што, (по)штедети што; j-n (nicht) ~ (не) штедети кога; du mußt dich ~ ти мораш да се (при)чуваш (и. да се (по)штедиш). 2. † *bibl.* устезати се, из зора пропустити. II *~d p.pr.* и *a* поштедан, благ, умерен; чуваран (уп. *schonsam*); *adv.* а) поштедно, благо, умерено; б) чуварно. III *Scho'nen*¹ *n* в. Schonung.

*Scho'nen*² {~} [шв.] *n* 8g ☉ јужна област Шведске.

schö'nen {шб'н-} [сврн.] I *tr.* 15a: 1. улепша(ва)ти; да(ва)ти (acc., dat.) лепши изглед. 2. избистрити. II *intr.* (h) (швајц.) пролепша(ва)ти се, разведравати се. III *Schö'nen n*, *Schö'nung f* давање лепшег изгледа; бистрење.

*Scho'ner*¹ {шб'н-} [schonen] *m* 2l 1. који чува, штеди. 2. покривач, навлака *f*. 3. в. Kleiderschoner, Kragenschoner итд.

*Scho'ner*² {~} [енг., хол.] *m* 2l ☼ шонер, лака једрилица *f* са две катарке.

Schö'n..., *schö'n...*: *~färben n* = *färberei*; *zfarber m* бојадисач финим бојама; *fig.* улепшавач; *zfarberei f* бојадисање *n* финим бојама; *fig.* улепшавање *n*; *~fleck(chen n) m* = *~pflästerchen*; *zgebaut a* лепо скројен, стасит, наочит; *~geist m* дух који се бави уметношћу; *~geisterei* {~гд'ст'рпд} *f* 3b особина духа који се бави уметношћу, бављење *n* уметношћу, бављење *n* (лепом) књижевношћу; *zgeistig a* попут духа који се бави уметношћу, (лепом) књижевношћу; = *belletristisch*.

Schö'neheit {шб'нхд'т} [schön] *f* 3b 1. лепота; *prv.* von der ~ kann man nicht leben леп ја, лепа ти, а шта ћемо папити. 2. лепот(и)ца. 3. ~ен *pl.* љубазне речи, комплименти *m pl.*, похвале.

Schö'neits..., *schö'neits...* {шб'нхд'тс-}: *~feh-*

ler m лепотна мана *f*; *~gefühl n* осећање лепота, укус *m*; *~lehre f* наука о лепом; *~mittel n* средство за улепша(ва)ње; *~pflästerchen n* вештачки младеж *m*; *zreich a* богат лепотама; *~sinn m* чувство *n* за лепо, смисао за лепо, укус; *~wasser n* водица *f* за улепша(ва)ње.

Schö'n..., *schö'n...*: *~künstler m* = Ästhetiker; *~ling* {шб'нхд'н} *m* 2g¹ лепотан, в. Zierling; *~pflästerchen n* вештачки младеж *m*; *~redner m* говорник лепих говора, беседник лепих беседа; који лепо говори али тако не твори; *~rednerei* {~редн'рпд} *f* 3b говорништво *n*, беседништво *n*; *zrednerisch a* говорнички, беседнички.

scho'nsam {шонзам} *a* чуваран.

Schö'n..., *schö'n...*: *~schreibe|kunst f*, *~schreiben n* краснопис *m*, лепо писање *n*; *~schreiber(in f)* *m* краснописац, кој|и, -а лепо пише; *~schwätzer m* причало *n*; *~sicht f* леп(и) изглед *m*; *ztuend* {~ту'нт} *a* који се умиљава (и. улагује), умиљавајући се, улагујући се; *~tuer* {~ту'р} *m* 2l лепотан, лепоња; умиљавач, -ло, улагивач, -ло, удвара(ч)-ло; *~tuerei* {~ту'рпд} *f* 3b умиљавање *n*, улагивање *n*, удварање *n*; *ztun intr.* (h) умиљавати се, улагивати се, удварати се; *mit j-m ztun* миловати кога, мазити кога.

Scho'nung {шонун-} [schonen] *f* 3b 1. чување *n*, штеђење *n*, поштеда; обзир *m*; ohne alle ~ без (икакве) поштеде, без икаква обзира; *mit ~ entlassen werden* доби(ја)ти поштеду. 2. шум. забран *m*.

Scho'nungs..., *scho'nungs...* {шонунс-}: *~brille f* наочари *m pl.*; *zlos a* непоштедан, без поштеде; *adv.* нештеди(ми)це; непоштедно; *~losigkeit f* непоштедност, свирепост; *zvoll a* пун поштеде, пун обзира; *~zeit f* време *n* забране лова.

schö'n|wissenschaftlich a = *belletristisch*.

Scho'n|zeit [schonen] *f* време *n* забране лова, забрана лова; es ist ~ лов је (сад) забрањен. *Schopf* {шопф} [сврн.: Schaub] *m* 2d 1. цвет, теме *n*. 2. перчин, курјук, кика *f*; *fig.* j-n beim ~(e) haben и. halten држати кога, ухватити кога (за перчин); die Gelegenheit beim ~(e) ergreifen угрбити прилику; das Glück beim ~(e) fassen не чекати да човеку срећа измакне. 3. чуперак, бућ, прамен; хуба *f*.

Schö'pf... {шб'пф-}: *~brett n* лопата *f*; *~brunnen m* бунар; *~eimer m* ведро *n* за црпљење, ведрница *f* за извлачење, кова *f*.

schö'pfen {шб'пф'н} [сврн.]; *schaffen] I *tr.* и *intr.* (h) 15a 1. а) црпсти, црпати, vaditi, извлачити; захитити; захватити, -ати (Wasser aus... вод|у, -е из...); Wein aus e-m Gefäße in ein anderes ~ претакати вино из једног суда у други; ein Faß leer (voll) ~ испразнити (напунити) буре; б) *fig.* (по)црпсти (aus fremden Werken из туђих дела); c) die Sonne schöpft Wasser сунце вуче воду; d) *z* пити; *tr.* (на)појити; e) Wasser ~ пуштати воду, цурити. 2. в. Atem; *fig.* wieder Atem ~ дахнути душом, доћи к себи; Luft ~ удисати ваздух, изићи на (чист) ваздух. 3.

fig. Argwohn ~ (по)сумњати, подозревати, (по)јавити се (и. јављати се) подозрење (пот.: код...); Mut ~ осоколити се, љавати се, охрабрити се. II Schö'pfen *n*, Schö'pfung *f* црпљење (и *fig.*), црпење, вађење, извлачење, захватање, захитање.

Schö'pfer¹ {шд.пф.р} [свн.; *schaffen] *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с твор[а]ц, -иља, ствара[ла]ц, -теља, створитељ, -ка. [чилац.]

Schö'pfer² {~} [schöpfen] *m* 2l црпач, извла- / Schö'pfer¹..., schö'pfer¹... {шд.пф.р}: ~geist *m* творачки (и. стваралачки) дух; ~hand *f* творачка (и. стваралачка) рука; ~isch {шд.пф.рш} *a* творачки, стваралачки; ~kraft *f* творачка (и. стваралачка) снага (и. сила); ~macht *f* творчева моћ, ствараочева моћ.

Schö'pf...: ~gefäß, ~geschirr *n* суд *m* за црпљење; ~gelte *f* каблица; ~kanne *f* ибрик *m* за црпљење, бокал *m* за захватање; ~kelle *f*, ~löffel *m*: а) (кашика) црпача *f*, захитача *f*, црпац *m*, исполац *m*; б) велика кашика *f* за вађење (и. за захитање); ~maschine, ~mühle *f* долап *m*; в. ~werk; ~rad *n*: а) = ~mühle; б) *♂* в. Ausheber; ~rüssel *m* *♂* рилица *f*, сисаљка *f*.

Schö'pfung {шд.пфун} *f* 3b 1. стварање *n*, створење *n*; творевина. 2. *♂* = Schöpfen.

Schö'pfungs... {шд.пфунс-}: ~akt *m* акт стварања; ~begriff *m* појам стварања; ~geschichte *f* историја стварања, повесница створења; mosaische ~geschichte Прва књига Мојсијева, Генезис; ~stunde *f* час *m* стварања; ~tag *m* дан стварања; ~werk *n* дело стварања.

Schö'pfwerk *n* в. Schöpfmühle; црпка.

Schö'ppchen {шд.пхчн} *n* 2l (dim. од Schoppen²) политрењачић *m*, сатљичић *m*.

Schö'ppe {шд.пс} [дн.] *m* 3a = Schöffe.

schö'ppein {шд.псјн} [Schoppen²] *intr.* цевчити, истресати политрењаке.

Scho'ppen¹ {шд.пн} *m* 2l = Schuppen.

Scho'ppen² {~} [дн.] *m* 2l политрењак, сатљик, по(ла) литра (Wein вина; Bier пива).

Scho'ppen²glas {шд.пн-} *n* чаша политрењача.

Schö'ppenstedter {шд.пнштѣтр} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с [♂] Schoppenstedt, варош у Брауншвајгу 1. Шепенштедан/ин, -ка. 2. *fig.* Шижак; уп. Krähwinkel, Schildbürger b.

scho'ppen²weise *adv.* на политрењаке; политрењацима.

Schö'ps {шд.пс} [срвн.; слов.] *m* 2h 1. = Hammel. 2. *fat. fig.* сом, безјак, звекан, зврндов.

Schö'psen... {шд.псн-} у слож. = Hammel... schöpsenhaft {шд.пснхдфт} *a* = schöpsig.

Schö'psheit {шд.псхт} *f* 3b безјаштво *n*.

schö'psig {шд.псѣх} *a* безјачки, глупачки.

schor {шор}, schö're {шор.р} *impf. ind., conj.* од scheren.

Scho'r|baum {шор-} *m* в. Schore.

Scho're {шор.р} [дн.] *f* 3b 1. *♂* подупирач *m*, подупорањ *m*; одбојник *m* од обале. 2. побијен колац *m* за заштиту од воде.

Schorf {шорф} [свн.; *schürfen] *m* 2g *♀* краста *f*, кора *f*.

Scho'rf..., scho'rf... {шорф-}: ~artig *a* налик на

красту (и. кору); ~bildung *f* хватање *n* красте, образовање *n* коре; ~erzeugend *a* који ствара красту, услед којег се хвата кора; ~ig {шорфѣх} *a* покривен крастом, крастав, корав. [лин; волфрам.]

Schörl {шд.рл} [нордски] *m* 2g *min.* турма- / Scho'rn|stein {шд.рн-}, Scho'r|stein {шд.р-} [срвн.; *Schore] *m* димњак, оцак; *fig.* e-e Schuld in den ~ schreiben записати црном кредом у оцаку; ~brand *m* паљевина *f* димњака, запаљен оцак; ~feger *m* димничар, оцачар; ~haube, ~kappe *f* шешир *m*, заклон *m* на врху димњака; ~mündung *f* ушће *n* димњака; ~ruß *m* чађ *f*, гар; уп. и Kamin..., Rauchfang..., Essen... [од schießen.]

schoß¹ {шдс}, schö'sse {шд.с} *impf. ind., conj.* / Schoß- {~} 1 [свн.; schoß¹] *m* (аус. само) 2h¹ и 2d¹ издана, младица *f*, фидан. II готово *†* [срвн.] *m* 2h¹ *†* харач, данак, дација *f*, дажбина *f*, пореза *f*.

Schoß³ {шос} [свн., в. Schote²] *m* 2d 1. крило *n* (и *fig.*); *fig.* ~ der Erde утроба земље; *fig.* ~ der Kirche крило цркве; ein Kind auf den ~ nehmen узети -имати дете у крило; *fig.* j-m in den ~ fallen па|сти -дати кому с неба; die Hände in den ~ legen скрстити руке, остати скрштених руку; dem Glück im ~ sitzen бити мажен од среће. 2. пеш, скут.

schoßbar {шосбар} *a* = schoßpflichtig.

Schosee' {шоце} *f* 3b = Chaussee. [изданке.]

scho'ssen {шдсн} [Schoß¹] *intr.* (h) 15d терати / Schoß²... {шдс-}, Schoß³... {шдс-}: ~hund *m*, ~hündchen *n* кученце, псатанце (које жене држе у крилу); ~kelle *f* простор *m* за пртљаг позади кола; кочијашево седиште *n* на теретним колима; ~kind *n* љубимче, маза *f*; ~länge *f* дужина пеш(ев)а и. скут(ов)а.

Schö'bling {шд.слјн} [Schoß²] *m* 2g¹ издана, младица *f*, ластар, прутљика *f*, фидан.

Schoß²..., schoß²...: ~pflichtig готово *†* *a* дужан да плаћа данак, (о)порезљив; ~rebe *f* *♂* прпољак *m*, положница; ~reis *n* = Schöbling. [f, љушчица *f*.]

Schö'tchen {шд.тхн} [Schote¹] *n* 2l махуница / Scho'te' {шот-} [срвн.; Scheu-er, Schaum] *f* 3b 1. махуна, љуска. 2. *~* *n* *pl.* зелен грашак *m*. Scho'te² {~} [дн. = Schoß²] *f* 3b *♂* затера.

Scho'ten..., scho'ten... {шот-н-} [Schote¹]; ~artig *a* = ~förmig; ~dorn *m* *♂* = Akazie; ~erbsen *f* *pl.* грашак махуне, грашак *m* у махунама; ~förmig *a* махунаст; ~gewächse *n* *pl.* *♂* махунарке *f* *pl.*, махунице *f* *pl.*; ~frucht *f* плод *m* махуне; ~klee *m* *♂* звездан; ~pflanzen *f* *pl.* = ~gewächse; ~tragend *a* махунат, с(а) махуном. [града *f*.]

Schott {шот} [дн.] *n* 2g, ~e' {~} *f* 3b *♂* пре- / Scho'tte² {шот-т} *m* 3a, Scho'ttin {шот-тин} *f* 3с Шкот, -киња.

Scho'tten {шот-н} [свн., schütten] *m* 2l 1. = Molke. 2. урда *f*, сир од млаћенице.

Scho'tter {шот-т} [schütten] *m* 2l шљунак, туцаник. [пати -уги туцаником.]

scho'ttern {~н} *tr.* 15f пошљунчи(ва)ти, пос(и-) / scho'ttisch {шд-тш} *a* шкотски; die ~e Sprache шкотски језик, das Schottische 9l, Schottisch

n inv. шкотски (језик). II Scho'ttisch *n* inv. 1. ♣ и Scho'ttische {~} *m* 9l шкоткиња, шкотска игра (као валцер). 2. шарен штоф, штоф на кошке.

Scho'tt'land {шотлѐнт} *n* 8g ♣ Шкотска *f*.

schraffie'ren {шраф'и́р'н} [хол.; *ит. в. Sgraffito]

I *tr.* и *intr.* (h) 15g шфрафирати, нарескати, (на)шртати (и. изградити) (у)напоредним (и. изукрштаним) цртама, упоредним потезима (на)правити сенку. II Schraffie'ren *n*, Schraffie'ring *f* шфрафирање, нарескање, цртање (и. изграда) (у)напоредним (и. изукрштаним) цртама, прављење сенке упоредним потезима.

Schraffu'r {шраф'ур} *f* 3b = schraffieren II.

schräg {шрѐк} [срвн.: Schragen] *a* (opp. gerade) көс, укошен; нагнут; испречен, попречан; *adv.* косо, укосо, йкоса, испречено, попречно, попречно, нахеро, нахерце.

Schrä'g... {шрѐк-} ~balken *n* коса греда *f*, попречан балван; коса трака (и. пруга) *f*; ~beet *n* коса леја *f*.

Schrä'ge {шпер} [schräg] *f* 3b укошеност, косина, испреченост, нахереност.

Schrä'gen' {шраг'н} [срвн.: schräg, schränken] *m* 2l 1. путача *f*; слика двеју црта које се (у)косо секу; укрштене црте *f* pl. 2. ногари *m* pl., ногачи *m* pl., ногаче *f* pl. 3. тезга *f*; пањ. 4. миндерлук. 5. одар. 6. крст, гомила од три хвата испрекштаних цепаница, дрва.

schra'gen' {~н} *tr.* 15a спојити -ајати (у)косо.

schrä'gen {шпер'н} I *tr.* 15a у-, искосити, укошавати, нагибати, да(ва)ти (acc.: dat.) нагиб. II Schrä'gen *n*, schrä'gung *f* у-, искошаванье, у-, искошење, нагибание; Schrägung у-, искошеност, укошена површина, коса ивица, кос брид *m*.

Schrä'g..., schrä'g...: ~fläche *f* укошена површина, косина, коса површина; ~heit {шрѐк-хѐт} *f* 3b = Schräge; ~kantig *a* с косом ивицом, укошене ивице, (Хр.) с косим бридом; ~taß *n* в. Schmiege 2; ~sägen *n* тестерисање (и. сечење) укосо; ~schnitt *m* кос сек (и. рез), укошен засек; ~schrift *f* = Kursiv; ~schuß *n* хитац (и. пуцањ) укосо.

schrak {шрѐк}, schrä'ke {шрѐк} *impf. ind., conj.* од schrecken {шрѐк'н}.

Schram {шрам} *m* 2d ♣ бразда *f*, урез.

Schra'mme {шрам'е} [срвн.] *f* 3b (о)греботина, запаротина, задеротина; ожиљак *m*; бразда, бразготина.

schra'mmen {~н} 15a I *tr.* запарати, задерати, за-, о|грепсти. II *intr.* (h и s) ап et. (dat.) ~окр|знути -жњавати што.

schra'mmig {шрам'и́х} *a* пун запаротина (и. загреботина, задеротина, ожиљак, бразготина), испаран.

Schra'mm schuß {шрѐм-} *m* = Streifschuß.

Schrank {шран'к} [срвн.; *schränken] *m* 2d 1. орман, шкриња *f*; в. Bücher-, Kleider-, Küchen-schrank. 2. ♣ = Schranke. 3. ♣ размет.

Schrä'nkchen {шрѐн'к'н} *n* 2l (dim. од Schrank) орманчић *m*, орманче, шкрињица *f*.

Schra'nke {шрѐн'к} [срвн.; *schränken] *f* 3b 1. брана, ћерам *m*. 2. о-, пре|града; решетка; борбиште *n*, поприште *n*; in die ~n fordern по-

з(и)вати на мегдан, изаз(и)вати; ♣ vor die ~en fordern поз(и)вати на суд (и. на одговор); in die ~n treten изи|ћи -лазити на мегдан, ступ|ити -ати на поприште. 3. граница, ме-ђа; et. in ~n bannen, е-г Sache ~n setzen постав|ити -љати границе чему, ограничити што, учинити крај чему; keine ~n haben не-мати граница; (sich) in ~n halten држати (се) у границама; die ~n durchbrechen и. über-schreiten пре|ћи -лазити границе, прекора-чи(ва)ти границе. [зупце.]

Schrä'nk|eisen {шрѐн'к-} *n* ♣ разметач (за)

schrä'nken {шрѐн'к'н} [срвн.: schräg] I *tr.* 15a 1. с-, пре|крстити (die Arme руке), с-, пре|крштати, испрекштати, узукрштати. 2. die Zähne е-г Säge ~ зубе на тестери разметати (и. (ис)кривити, изви(ја)ти). 3. ♣ = einschränken. II *intr.* (h) скретати с правца; разметати ноге, кречити ноге.

Schra'nken..., schra'nken... {шрѐн'к'н-} [Schranke]: ~los *a* безграничан, без граница (и *adv.*), неограничен; разуздан, распојасан; *adv.* безгранично, неограничено, разуздано, распојасано; ~losigkeit *f* безграничност, неограниченост; разузданост, распојасаност.

Schrä'nklein {шрѐн'клѐн'н} *n* 2l = Schränkchen.

Schra'nne {шрѐн'н} *f* 3b 1. = Fleischbank; опту-женичка клупа; скамија, клупа. 2. = Getreidemarkt. 3. канцеларија.

Schranz {шрѐнц} [срвн. Schlitz(kleid); *schrinden], ~е {~} *m* 3a и *f* 3b удворица, придворица, чанколиз *m*, лижисахан *m*.

schra'nzen {шрѐнц'н} *intr.* (h) бити у-, при-дворица, удварати се, улагивати се.

Schra'nzen..., schra'nzen... {шрѐнц'н-} ~art *f* у-, при|дворички (и. улагивачки) начин *m*; ~haft {шрѐнц'нхѐфт} *a* у-, при|дворички, улагивачки, чанколиски, лижисахански; ~tum {шрѐнц'нтум} *n*: а) у-, при|дворичтво, чанколиштво, лижисаханство; б) у-, при|дворице, чанколизи *m* pl., лижисахани *m* pl..

Schra'pe {шрап'е} *f* 3b чешагија; стругаљка.

schra'pen {шрап'н} = schrappen.

Schra'per {шрап'р} *m* 2l = Schrapper.

Schrapne'll {шрѐпнѐл} [Schrapnel, проналазач] *m* и (аус. само) *n* 2g' Х шрапнел *m* (зрно, граната с лоптиц ма); ~feuer {~ѐл} *n* шрапнелска ватра *f*; ~zünder *m* шрапнелски упаљач.

schra'ppen {шрѐп'н} [дн.-вн. schröpfen] I *tr.* и *intr.* (h) 15a стругати, са-, о|стругати; греп-сти; макљати. II Schra'ppen *n* стругање; макљанье; гребанье. [же, гребе. 2. = Schrape.] Schra'pper {шрѐп'р} *m* 2l 1. стругач, који стру-|

schrau'bbar {шрѐнбѐр} *a* завртљив, који се може завр|нути -тати, завртњем притврдљив. Schrau'be {шрѐбе} [срвн.] *f* 3b 1. завртањ *m*; завртањ и навртањ; ♣ = Luftschraube; archimedische ~: а) ♣ вијак *m*, хелиса, б) пуж *m*; ~ ohne Ende бескрајни завртањ; е-е ~ (fest) anziehen завртањ (чврсто) с-, при|тег-нути (и. с-, при|тезати). 2. *fam. fig.*: а) in seinem Kopfe (и. bei ihm) ist е-е ~ los узео Бог ушур од њега; фали му једна даска (у глави); он је нагнут; б) verdrehte ~ лудак на своју руку; alte ~ матора крнтија, баба.

schrau'ben {~н} [Schraube] I *tr.* 15a и 13l 1. завр|нути, -тати, завртњем у-, при|тврдити (и у-, при|тврђивати); *et. fester c-*, при|тегн-нути (и *c-*, при|тезати) завртањ; *loser* ~ попу|стити -штати завртањ; *die Lampe in die Höhe* ~ одвр|нути -тати фитиљ (на лампи), лампу; *fig. j-n an den Schul-tisch* ~ приковати кога за скамију; *was schraubt mich aus Zimmer und Haus?* шта ме то неодољиво вуче из собе и куће?; *fig. seine Hoffnungen niedriger* ~ поткресати мало своје наде. 2. *fig. само 15a: a)* *s-n Stil* ~ натег-нути -зати свој стил; *geschraubt a* натегнут, усиљен; *b)* *in die Höhe* ~ на силу поди|ћи -зати, пови|сити, -шавати (*den Preis* цену). 3. *fig. j-n im et.* ~ придићи (и измамити) кому што. 4. спрдати се (*acc.: c(a)*). 5. (и *refl. sich* ~) кретати (се) лагано и неприметно. II **Schrau'ben** завртање, у-, при|тврђивање завртњем; (по)дизање на силу, повишавање на силу; спрдање.

Schrau'ben..., **schrau'ben...** {шрѡб-н-}: ~bohrer *m* сврдао за исецање лозе (и завојка) (на за-вртњу, у навртњу), бургија *f* за лозу; ~bol-zen *m* завртањ, завртак; ~dampfer *m*, dampf-schiff *n* (паро)брод *m* са вијком, парни брод са хелисом, лађа *f* на вијак (*opp. Raddampfer*); ~flieger *m*, ~flugzeug *n* вртешка *f*; ~flügel *m* крило *n* вијка (и хелисе); ~förmig *a* завртњаст, облика завртња; ~gang *m* увојник, корак завртња; ~gemse *f* дивокоса завојних рогова; ~gewinde *n* лоза *f* завртња; ~horn *n* завојит рог *m*; ~kopf *m* глава *f* завртња, завртњева глава; ~linie *f* у-, за|војница, хелиса; ~mutter *f* навртња, навртка, матица завртња; ~nagel *m* клинац са лозом; ~rahme (*n m*) *f* * = Schraubrahme(*n*); ~schiff *n* = ~dampfer; ~schloß *n* катанац (и локот) *m* на лозу; ~schlüssel *m* кључ на завртањ; *englischer* ~schlüssel француски кључ; ~schneideisen *n* резач *m*; ~spindel *f* завртањ *m*; ~winde дизалица (за велике терете); ~windung *f* лоза, у-, за|војак *m*; ~zange *f* клеште *f pl.* са навртњем; ~zieher *m* одви-јач, извојач (за завртње), за-, од|вртка *f*; ~zirkel *m* шестар на завртањ; ~zwinge *f* ручна стега са завртњем; уп. и Schraub...

Schrauberei' {шрѡб'раѡ} *f* 3b 1. завртање *n*. 2. спрдња. 3. *fig. die* ~ mit den Mieten nimmt kein Ende овом (пустом) повишавању ки-рије нема краја.

Schrau'b... {шрѡп-}: ~ig {шрѡбѡх} *a* са завртњем; ~rahme (*n m*) *f* оквир *m*, са завртњем; ~stock *m* менгеле *f pl.*, менгели *m pl.*, стеге *f pl.*; ~zwinge *f* = Schraubenzwinge.

Schreck {шрек} *m* 2g = Schrecken¹.

schre'ckbar {шрѡкбар} *a* 1. ужасан, страхан.

2. (за)страшљив, плашљив. [плашљивост.]

Schre'ckbarkeit {~кѡт} *f* 3b (за)страшљивост,¹

Schre'ckbild {шрѡк-} *n* страшило.

Schre'cke {шрек'} *f* 3b 1. = Wachtelkönig. 2. = Heuschrecke.

Schre'cken¹ {шрѡкн} [срвн.; *schrecken²] *m* 2l ужас; страх(ота *f*); трепет; ужаснуће *n*, препаднуће *n*; ~ des Todes ужаси *m pl.*

смрти; ~ befiel mich обузе ме ужас; страх ме ухвати; *j-m* ~ einföben и. einjagen ули-(ва)ти кому страх; *ein freudiger* ~ ergriff mich ја (за)дрхтао од радости; *über et. in* ~ geraten ужас|нути се -авати се због чега; *in* ~ setzen ужас|нути, -авати, препа|сти, -да-ти, застраши(ва)ти; *alles in* ~ setzen све жи-возастраши(ва)ти; у|н|ети -осити свуда страх и трепет.

schre'cken [сврн.] I {шрекн} *intr. (s)* 12d 1. пући, напући, пуцати, прснути, напрснути, прскати. 2. и *sich* ~ претрпети измене нагле промене температуре. 3. ужас|нути се, -авати се, (за)дрхтати од страха, обично у слож. *aufz.* *erz.* *zurückschrecken*. 4. *intr. (h)* * јављати се ужаснут, пуштати препаднут гласе од себе. II {шрекн} *tr.* 15a 1. ужас|ну-ти, -авати, страшити, застраши(ва)ти, пре-па|сти, -дати, уплашити; *v. auf* ~ II, *er* ~ II. 2. за-, у|мочити у хладну воду, поли(ва)ти хладном течношћу; *das Wasser* ~ за|рејати воду да умре студ(ен). III **Schre'cken-** *n* ужа-савање, застрашивање итд.

Schre'cken..., **schre'cken...** {шрѡкн-}: ~blaß, ~bleich *a* блед од ужаса, блед од страха; ~geheil *n* урлање од ужаса, завијање од страха; ~stumm *a* нем од ужаса, запањен.

Schre'ckens..., **schre'ckens...** {~с-}: ~blatt *n* лист *m* ужаса, писмо с кобном вешћу; ~bote *m* весник ужаса, гласник кобних вести; ~botschaft *f* ужасна вест; ~hand *f* ужасна рука, страшна рука; ~herrschaft *f* влада(ви-на) застрашивањем, тероризам *m*; ~jahr *n* година *f* ужаса; ~kammer *f* скупштина ужа-са; ~kind *n* (за фр. enfant terrible) ужасно дете, брбљиво дете које изда(је); ~kraft *f* сила (и снага) ужаса; ~kunde *f* = ~bot-schaft; ~lauft *m pl.* време *n* ужаса; ~mann *m* 3a присталица владавине застрашивањем, терориста; ~mond *m* звезда *f* ужаса, звезда која претказује несрећу; ~nachricht *f* = ~botschaft; ~nacht *f* ноћ ужаса; ~nähe *f* бли-зина ужаса, страшна близина; ~ort *m* место *n* ужаса, страшно место; ~post *f* = ~nach-richt; ~ruf *m* узвик (и крик) ужаса, ужасан крик; ~starr *a* укочен од ужаса, запањен; ~stunde *f* час *m* ужаса; ~tag *m* дан ужаса, ужасни дан, кобни дан; ~zeit *f* = ~herrschaft; уп. и Schreck...

Schre'ck..., **schre'ck...** {шрек-}: ~erregend *a* који изазива ужас, ужасавајући, ужасан; страховит; ~gedanke *m* мисао *f* која изазива ужас, ужасавајућа мисао; ~geist *m*, ~ge-spenst *n*, ~gestalt *f* аветиња *f*, утвара *f*, дух *m*; в. ~bild.

schre'ckhaft {шрекхѡфт, шрекхѡфт} *a* 1. (за)-страшљив, (за)плашљив. 2. = schrecklich 1. **Sche'ckhaftigkeit** {~кѡт} *f* 3b застрашљив-ност, плашљивост.

schre'cklich {шреклѡх, шреклѡх} *a* 1. ужасан; страхан, страховит; грозан. 2. *adv. fam. fig.* ужасно, страховито, страшно, грозно.

Schre'cklichkeit {~кѡт} *f* 3b 1. ужасност, стра-ховитост, страховност. 2. ужас *m*, грозота, страхоба.

Schre'cknis {шрекнѝс, шрекнѝс} *n* 2h¹ 1. ужас *m*, грозота *f*. 2. = Schrecken¹.

Schre'ck... {шрек-}: ~schanze *f* X редут *m*, шанац *m*; ~schuß *m* пуцањ (и. хитац) у ваздух (ради застрашивања); *fig.* празна претња *f*; узбуна *f* ни за што.

Schrei' {шрѣ} {свн.} *m* 2g узвик, крик, врисак, вапај; e-п ~ausstoßen и. tun вриснути, дрекнути, узвикнути; der ~ der Farben дречање *n* боја.

Schrei'b... {шрѣб-} [schreiben]: ~apparat *m* писаћи апарат, направа *f* за писање; ~ärmel *m* наруквица *f*; ~art *f* начин *m* писања; писање *n*, правопис *m*; ~bedarf *m* писаћи прибор, све потребе *f* *pl.* за писање, писаћи материјал; ~blei *n* = Reißblei; ~bock *m* = ~stuhl; ~buch *n* писанка *f*; свеска *f* за писање.

Schrei'be... {шрѣб-}: ~art *f* = Schreibart; ~brief *m* *fam.* писмо *n*; ich habe von ihr einen langen ~brief erhalten добио сам од ње дугачко писмо; ~buch *n* в. Schreibbuch; ~kunst *f* в. Schreibkunst.

Schrei'ben {шрѣбн} {свн.; лат. scribere} *I* *tr.*, *intr.* (h) и *refl.* 13r 1. писати, (nieder-) ~ на-, с[п]исати; deutsch (lateinisch) ~: a) (на)писати немачки (латински), b) (на)писати готичом (латиницом); falsch (richtig) ~ (на)писати погрешно (тачно); gut (schlecht) ~: a) писати лепо (гадно), имати леп (гадан) рукопис, b) писати лепо (рђаво), писати лепим (рђавим) стилем; schlecht (unleserlich) ~ гадно, ружно (нечитко) писати; *fig.* sich (dat.) et. hinter die Ohren ~ утувити (и. запамтити) што; ins reine ~ (при)писати начисто; mit der Schreibmaschine ~ писати писаћом (и. писаћом машином); *fam. fig.* mit grober Fraktur auf j-s Rücken ~ (из)деветати кога. 2. (с предметом:) Aufsätze ~ радити писмене задатке; s-n Namen ~ (на)писати своје име, потпис(ив)ати се; s-n Namen unter et. (acc.) ~ потпис(ив)ати што; Noten (ab)~ писати, преписивати ноте; e-e Rechnung ~ (на)писати рачун. 3. den wievielten ~ wir? који је данас (дан)?; wir ~ heute 1930 (читај: neunzehn hundert dreißig) данас је 1930 (читај: хиљаду девет сто тридесет); das „Berliner Tageblatt“ schreibt... „Берлински дневник“ и. „Берлински дневни лист“ пише...; meine Freunde ~ mir пишу ми моји пријатељи. 4. *refl.* wie ~ Sie sich?: a) како се (Ви) зовете?, b) како се пише Ваше име?. 5. § в. gutschreiben; j-m et. zur Last ~, et. auf j-s Rechnung ~ ставити ~љаги кому што на терет, мет[н]ути ~ати кому што на рачун, задужи(ва)ти кога чим. 6. (метон.) diese Feder schreibt (nicht) gut ово перо (не) пише лепо; der Bleistift schreibt nicht писаљка не пише. 7. *fig.* sich von et. (dat.) her ~ водити порекло (и. датирати, долазити) од чега. III **Geschrie'bene** (s) *n* 9l (написано, писмено. II **Schrei'ben** *n* 1. (б. *pl.*) писање. 2. писмо; (diplomatisches) Schreiben нота *f*. 3. = Schreibung.

Schrei'ber {шрѣб-р} {свн.; *schreiben} *m* 2l, ~in {~дн} *f* 3c 1. писац, који, -а пише; списатељ, -ка; er ist ein guter (rascher) ~ он пише до-

бро (брзо); ~(in) dieses Briefes писац овога писма; ~(in) dieses Buches писац (списатељ-ка) ове књиге. 2. преписивач, -ица. 3. писар, -ка, *fam.* ката.

Schrei'ber... {шрѣб-р-}: ~amt *n*, ~dienst *m* писарска служба *f*, писарско место *n*.

Schreiberei' {шрѣб-рѣ} *f* 3b 1. писање *n*, пискарање *n*; schlechte ~ шкрабање *n*, шврљање *n*, шкработина, шврљотина; ich habe viel ~en mit der Angelegenheit gehabt имао сам много да пискарам око тога посла. 2. писаровање *n*, ђатовање *n*, писарство *n*, преписиваштво *n*.

Schrei'ber..., **schei'ber...**: ~isch {шрѣб-риш} *a* писарски; списатељски; ~ling {шрѣб-рлѝн} *m* 2g¹ пискарало, вајни писац, назовиписац; ~n {шрѣб-рн} *intr.* (h) писаровати, списатељовати; *imp. fam.* mich ~t ('s) пише ми се; имам вољу да пишем; ~posten *m* = Schreiberamt.

Schrei'b..., **schrei'b...**: ~faul *a* лен на писању; који не воли да пише; ~faulheit *f* леност на писању; ~feder *f* перо *n* за писање, писаће перо; ~fehler *m* (по)грешка *f* у (и. при) писању; ~fertig *a*. a) готов да пише; спреман на писање; b) вичан писању, вешт у писању; ~fertigkeit *f* извезбаност у писању; ~gebrauch *m* употреба *f* у писању, уобичајен правопис; ~gebühr *f*, ~geld *n* писарина, трошкови *m* *pl.* (и. дажбина *f*, плата *f*) за писање; ~gerät *n* = ~bedarf; ~griffel *m* = Griffel 1 и 2; ~heft *n* свеска *f* за писање: писанка *f*; ~kalender *m* дневник, бележник; ~kästchen *m*, ~kasten *m* кутија *f* са писаћим прибором, кутија за пера; ~krampf *m* *f* списатељски грч; ~kunst *f* вештина писања, краснопис *m*; ~künstler(in) *f* *m* вештак(иња) у писању, краснописац; ~lehrer(in) *f* *m* учитељ(ица) писања; ~lese|methode *f*, ~lesen *n* метода истовременог учења писања и читања, писање и читање; ~lust *f* воља за писањем; ~lustig *a* који воли да пише; оран за писање; ~mappe *f* подметач *m* (са упијачом за писање), ~maschine *f* машина за писање, писаћа машина, писаћи stroj *m*, писаћница; ~materialien *pl.* = ~bedarf; ~materialien|händler(in) *f* *m* трговац-киња писаћим материјалом (и. канцеларским прибором); ~materialien|handlung *f* трговина писаћег материјала (и. канцеларског прибора), папирница, трговина хартије; ~papier *n* хартија *f* за писање, писаћи папир *m*; ~pergament *n* пергамент *m* за писање; ~pult *n* наслон *m* за писање, писаћанапоња *f*; ~richtig *a* правописни; ~schrift *f* писана (и. коса) слова *n* *pl.*; ~schule *f* школа писања; ~sekretär *m* писаћи сто; ~selig *a* који ужива да пише; ~stift *m* = Griffel 2; ~stube *f* соба за рад; канцеларија; писарница; ~stuhl *m* столица *f* за писаћи сто; ~stunde *f* час *m* писања; ~tafel *f*: a) бележница *f*, -к *m*; b) таблица (за писање); ~telegraph *m* X телеграф који пише; ~tisch *m* писаћи сто; ~träge *a* = ~faul; ~übung *f* вежба(ње *n*) у писању; ~ung {шрѣбун} *f* 3b: a) писање *n*; b) правопис *m*; ~unlust *f* =

faulheit; ~unterlage *f* = ~mappe; ~utensilien *pl.* = ~bedarf; ~verständige(r) *m* стручњак (и. вештак) у писању; ~vorlage, ~vorschrift *f* преглед *m* за писање; ~waren|handlung *f* = ~materialienhandlung; ~weise *f* = ~art; ~zeug *n* прибор *m* за писање; = ~bedarf; ~zimmer *n* = ~stube.

schrei'en {шрѣн} [свн.; *Schrei] *I intr.* (h), *tr.* и *refl.* 13r 1. дерати се, драти се; дрекнути; (по)викати, викнути; er singt nicht, er schreit он не пева, он се дере; immerzu ~ дерњати се (једнако); aus vollem Halse ~ д(е)рати се се из свег гласа; д(е)рати се колико га (ју итд.) грло доноси; er schreit als ob er am Spieße steckte (и. stäke) дере се као да га жива деру; Feuer ~ викати ватра; (um) Hilfe ~ викати (у) помоћ; запомагати; sich (halb) tot ~ убити се дерући се; *fig.* das schreit zum Himmel то је крвава неправда; j-m die Ohren voll ~ пробити кому уши дерњавом (и. дреком); j-m in die Ohren ~ дерати се кому у уши; nach Brot (*dat.*) ~ викати за хлеб(ау), запомагати за хлеб(ау), вапити за хлебом; über et. (*acc.*) ~ викати на што; *prv.* wie man in den Wald schreit, so schallt es wieder heraus како си кога задужио, тако ти и враћа. 2. њкати, ревати; рикати (за јелена); певавати, кукурикати; врекати (за зеца); гакати, грактати; какотати; клепетати (за роду); скикати, скичати. II ~d *p. pr.* и *a* у свима знач. *inf.*; дречећи; дрекав, крештав; ~de Stimme дречећи глас, крештав глас; *fig.* ~de Ungerechtigkeit крвава неправда, неправда да се до неба чује; ~de Farben дречеће боје, боје које боду очи. III **Schrei'en** *n* = Geschrei 1 и 2; es ist zum Schreien то је да се човек дере.

Schrei'er {шрѣр} [срвн.] *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c дрекавац, -ица, викач, -ица, дрекало, викало, *fam.* грцман. [ва. 2. = Reklame.] **Schreierei'** {шрѣрѣ} *f* 3b 1. дерање *n*, дерња-
Schrei'..., **schrei'...** {шрѣ-} 2. **erhaft** {шрѣрхѣфт}, **2erisch** {шрѣйш} *a* дрекав; ~hals *m* *fam.* дрекавац, -ица; ein kleiner ~hals дрекавче; **2icht** {шрѣйхт} *a* = 2erisch; ~kind *n* дрекаво дете, пиштаво дете; *prv.* ~kind — Gedeihkind дрекаво (и. плачљиво) дете — напредно дете; ~ling {шрѣрлйн} *m* 2g¹ = Schreier.

Schrein {шрѣн} 2g [свн.; *срлат. scrinium *n*] *m* 2g *prov.* шкриња *f*, орман, ковчег, сандук.

Schrei'ner {шрѣнр}, **Schreiner'e'** {шрѣнрѣ} *v.* Tischler(ei) итд.; **Schreiner...** {шрѣнр-} *v.* Tischler...; **Schrei'nern** {шрѣнрн} *intr.* (h), *tr.* = tischlern.

Schrei'... ~puppe *f* лутка која виче; ~stimme *f* дрекав (и. крештав) глас *m*.

Schrei't|bein {шрѣт-} {schreiten} *n* нога *f* за корачање, нога ходалица.

schrei'ten {шрѣтн} [свн.] *I intr.* (s) 13q 1. корачати, -кнути, крочити; kurz (weit) ~ ситно (крупно) корачати; ich kann 4 Fuß ~ (ја) правим кораке од 4 стопе. 2. корачати, ходати, одмерено ићи; an et. vorüber ~ корачати (и. пролазити) поред чега; ich schreite deine

Bahn (ja) корачам твојим путем. 3. zu et. (*dat.*) ~ приступати -ити чему; zur Abstimmung ~, zur Ausführung ~ приступати -ати гласању, извршењу. II **Schrei'ten** *n*, **Schrei'tung** *f* корачање, ходање.

Schrei't|fuß *m* = Schreitbein. [schrittlings.] **schrei'tlings** {шрѣтлинс} *adv.* в. reitlings; **Schrei'vögel** *m* *pl.* 3. птице викачице *f* *pl.*

Schrenz {шрѣнц} [: Schranz] *m* 2g дебела хартија *f*, дебео папир. [schrecken.]

scri'ck(s)t {шрѣк(с)т} (2) 3 л. *praes. ind.* од **schrie** {шри} *impf. ind.* од **schreiben**.

schrieb(e) {шрип, шриб-} *impf. ind. (conj.)* од **schreiben**.

Schrift {шрифт} [свн.; *лат. scriptum *n*] *f* 3b 1. а) писање *n*, начин *m* писања, рука; б) писмо *n*, слова *n* *pl.*, азбука; in lateinischer ~ латиницом; с) 2 слова *n* *pl.* 2. а) рукопис *m*; (на)писмено *n*; состав *m*, спис *m*; расправа; уверење *n*; акт *m*; б) спис *m*, дело *n*; sämtliche ~en целокупни списи, целокупна дела; die (Heilige) ~ Свето Писмо. 3. — Schriftseite *b*; ~ oder Bild глава или венац. 4. (pac) подела зубаца.

Schri'ft..., **schri'ft...** {шрифт-} ~ältertümer *n* *pl.* писане старине *f* *pl.*; ~art *f* = ~gattung; ~ausleger *m* тумач Светога Писма; ~auslegung *f* тумачење *n* Светога Писма; ~beweis *m* писмен доказ; ~bild *n*: а) 2 лик *m* (и. слика *f*) слова; б) = Hieroglyphe; ~denkmal *n* књижевни споменик *m*; ~deuter(in *f*) *m* тумач(ица) рукописа, карактера по рукопису; ~deutsch *n* књижевни немачки *m*; ~dicke *f* 2 дебљина слова; ~entum {шрифтнтум} *n* 2a = ~tum; 2fähig *a*: а) вичан перу (и. писању); књижев[ан, -ни; б) = 2sässig; ~farn *m* 2 страшик, страшнице *n*, страшно зеље *n*, страва *f*, очаж; ~forschung *f* истраживање (и. испитивање) *n* Светога Писма; ~führer *m* деловођа, перовођа, уредник; ~garnitur *f* гарнитура слова; ~gattung *f* 2 род *m* (и. врста) слова; ~gelehrte(r) *m* познавалац Светога Писма; ~gemäß *a* = 2mäßig; ~gießer *m* словоливац; ~gießerei' *f* словоливница; 2 gläubig *a* који верује у Свето Писмо; ~guß *m* лив (и. ливење *n*) слова; ~höhe *f* 2 висина слова; ~kasten *m* 2 (слово)слагачки сандук; ~kegel *m* 2 дебљина *f* слова; ~leiter *m* уредник; ~leitung *f* уређивање *n*, уредништво *n*; ~ler {шрифтлр} *m* 2l надриписац, надрикњижевник, назовикњижевник, вајни списатељ; 2 lich {шрифтлх} *a* писмен (*opp.* mündlich); *adv.* (на)писмено; 2liche Prüfung писмени испит; et. 2lich abfassen на-, списати што; *fam.* das geb' ich dir 2lich дају ти то написмено; ~ling {шрифтлн} *m* 2g¹ = ~ler; 2mäßig *a* по (и. према) Светом Писму, сагласан са Светим Писмом; ~mäßigkeit *f* сагласност (и. слагање *n*) са Светим Писмом; ~metall *n* = ~zeug; ~mutter *f* матица слова; ~ordner *m* = Briefordner; ~ort *m* = ~stelle; ~probe *f* писмен оглед *m*, писмена проба; 2 оглед слова; ~reisende(r) *m* путник словоливнице; ~saß *m* клетвеник потчињен непосредно господару и. његовој канцеларији; 2sässig *a* повлашћен;

~satz *m* слог; састав; ~schneider *m* резач слова; ~seite *f*: а) страж(ица); б) наплатче *n* (воваца), венац *m*, круна, није *inv.*; ~setzer (in *f*) *m* (слово)слагач(ица); ~setzmaschine *f* машина (слово)слагачица; ~sprache *f* а) књижевни језик *m*; б) језик Светога Писма; ~stelle *f* место *n* (из) Светога Писма; ~steller (in *f*) *m* писац, списатељ, -ка, књижевник -ца; ~stellerei' {~штел'рѐ} *f* 3b писање *n* списка, списатељство *n*, књижевништво *n*; ~stelle-risch {~штѐл'рѝш} а) списатељски, књижевнички; ~stellern {~штѐл'рн} *intr.* (h) 15b писати, бавити се књижевношћу, књижевникова-ти, списатељовати; ~stellerschaft {~штѐл'р-шѝфт} *f* 3b. а) (и ~stellertum *n* 2a) списатељство *n*, књижевништво *n*; б) писци *m* *pl.*, списатељи *m* *pl.*, књижевници *m* *pl.*; ~stempel *m* калуп за слова, жиг слова; ~stück *n* (на)писмено, исправа *f*, доказ *m*, докуменат *m*; ~text *m* текст Светога Писма; ~tum {шпѝфтум} *n* 2a књижевност *f*; ~verfälscher (in *f*) *m* кривотворилац, -риља писмен(ог)а; ~verfälschung *f* кривотворење *n* писмен(ог)а; ~vergleichung *f* 3a упоређивање *n*, сравнивање *n*, сравњење *n*; ~verständnis *a* вичан Светом Писму, који познаје Свето Писмо; ~vorrat *n* залиха *f* у словима; ~wart *m* тајник, секретар, писар; ~wechsel *m* измена *f* писмених; преписка *f*; ~werk *n* књижевно дело, писано дело; ~widrig *a* противан Светом Писму; ~zeichen *n* писмо, слово; ~zeug *n*, *m* метал за (ливење) слова; слог за лив; ~zug *m* потез (пера).

schri'll {шрил} *дн.* а) пискав, пиштећи, цикав, оштар; ~е Pfeife пиштаљка.

schri'llen {~н} *intr.* (h) 15a пискати, пиштати, зрикати, цврцати; *tr.* die Frösche ~ mir den Kopf wüst жабе ми прокрекеташе главу.

Schrumpf {шрѝмпф} *итд.* в. Schrumph *итд.*

schri'nden {шрѝнд'н} *intr.* (s) 13o 1. (ис)пуца-ти. 2. = schrinnen.

schri'nnen {шрин'н} *intr.* (h) 15a пећи, болети (као испуцана кожа што боли).

Schri'ppe {шрип'п} *f* 3b земичка, дугуљаст (бео) хлепчић *m*.

schrift' {шрѝт} *impf. ind.* од schreiten.

Schritt' {~} [свн.; *schritt'] *m* 2g (као мера у *pl. inv.*) 1. корак; auf ~ und Tritt на сваком кораку; j-m auf ~ und Tritt folgen пратити кога устопице; aus dem ~ kommen (из)губити корак, појћи -лазити у раскорак; ~ für ~ корак по корак; X (in) ~ кораком!; (im) ~ fahren (gehen, reiten) возити (се) (ићи, јахати) кораком, лагано; ~ (fahren)! (вози) лагано!; mit j-m (gleichen) ~ halten ићи у корак (и. у ногу) саким, *fig.* ићи напореда (и. *fam.* барабар) са ким; X ~ halten ићи у ногу; mit schnellen ~en брзим корацима; *fam.* er hat e-n guten ~ am Leibe он добро граби; s-e ~e lenken упутити се (nach и. zu *dat.*: према, ка; *dat.*); große ~e nehmen (о)пружити корак(е); keinen ~ aus dem Hause tun не крочити из куће; ~ vor ~ = ~ für ~; er wohnt drei ~(e) von hier он станује нема два ко-рака одавде. 2. *fig.* корак; ~e tun и. unterneh-

men предузјети -имати кораке; der erste ~ ist immer der schwerste први је корак најтежи.

Schri'tt..., schri'tt... {шрѝт-}: ~gänger *m* коњ који иде кораком; ~lings {шрѝтлин'с} *adv.* 1. кораком; = ~weise; 2. опкорачке, јашећке; ~maß *n* мера (и. дужина) *f* корака; ~messer *m* бројач корака, коракомер; ~wechsel *m* X промена *f* корака; ~weise *adv.* корак по ко-рак; ~zähler *m* = ~messer.

schrob {шрѝп}. schrö'be {шро'б'е} *impf. ind.*, *conj.* од schrauben.

Schro'bel {шрѝб'ел} *m* 2l (чојарски) гребен.

schro'beln {шрѝб'елн} *tr.* 15f: die Wolle ~ обра-ђивати вуну (чојарск) м) гребеном.

schroff {шрѝф} [свн.: Schrof(fen)] а) 1. кршан, кршевит, стрм(енит), отсечан, окомит; *adv.* стрм(енит)о, отсечно, окомито. 2. крут, тврд. 3. *fig.* (opp. milde) оштар, одударан (Gegen-satz супротност, противност); нагао (Über-gang прелаз); прек, осоран, (Хр.) бахат, нам-хоп(аст); ~es Wesen прекѝст, осорност; *adv.* оштро, нагло, осорно, бахато.

Schroff {шроф} *m*, Schro'ffen {шроф'н} *m* 2l = Felsklippe. [*pl.*] = Schroffheit.)

Schro'ffe {шрѝф'е} *f* 3b 1. = Schroff(en). 2. (б.) schro'ffiglat *a* стрм и гладак.

Schro'ffheit {шрофхѝт} *f* 3b 1. кршевитост, кршност, стрм(енит)ост. 2. оштрина, на-гlost; прекост, осорност, бахатост.

schro'ffig {шрѝфѝх} *a*, Schro'ffigkeit *f* {~нѝг'и} *f* 3b = schroff, Schroffheit.

Schroll {шрѝл} *m* 3a, ~en {~н} *m* 2l 1. *prov.* = Erde, Eis=scholle, Klumpen. 2. *prov. fam.* = Lümmel. 3. X = Kaulbarsch.

Schro'lle {шрѝл'е} *f* 3b = Scholle; *yn.* Schrulle.

schro'llen {~н} *intr.* (h) = schollern.

schro'llenhaft {шрѝл'нхѝфт}, schro'llig {шрѝ-лѝх} *a* = schollig; klumpig; vierschrötig; *yn.* schrullenhaft.

Schrö'pf'eisen {шрѝпф'е} *n* X чарак *m*.

schrö'pfen {шропф'н} [свн.: schrappen] 1 *tr.* 15a 1. пуштити -штати крв чарком (и. купницама), мет(ати) -нути купице на; *intr.*, sich ~ lassen пуштити -штати себи крв купница-ма, да(ва)ти да се метну купице. 2. *fig.* j-n ~ огулити, (о)глобити, опељешити кога; j-s Geldbeutel tüchtig ~ истрести кому кесу. 3. X а) = nachmähen; б) = grasen 1 2; с) e-n Baum ~zaceлхи -цати кору дрвету. II Schrö'p-fen *n*, Schrö'pfung *f* пуштање крви чарком (и. купницама), метање купица; *fig.* (о)гло-бљење, истресање кесе, (о)пељешење; кида-ње лишћа, заламање; друга косидба.

Schrö'pfer {шрѝпф'ер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с ме-тач, -ица купица.

Schrö'pf...: ~flinte *f* = ~eisen; ~gerät *n* при-бор *m* за пуштање крви; ~glas *n*, ~horn *n*, ~kopf *m* купица *f*; ~schnäpper, ~schnepper *m* = ~eisen; ~zeug *n* = ~gerät.

Schrot' {шрѝт, шрѝт} [свн.] *m* и. *n* 2g. 1. сач-ма *f*; kleinstes ~ гмиза *f*, сита *f*, најситни-ја сачма *f*. 2. трупац *m*, паљ *m*; X збијено подграђивање, збој *m*; im ganzen ~ на пуни збој; im halben ~ на полузбој; *yn.* ~zimme-

rung. 3. жарма *f*, прекрупа *f*. 4. а) ~ und Korn *n* прописна тежина *f*, садржина *f*; *fig.* в Korn 3; б) одресци *m pl.*, струготине *f pl.*, опиљци *m pl.*; отпаци *m pl* 6. — Schrotspeck. Schro't... {шрѳт-} [schroten] у слож., на пр. ~axt *f*, ~beil *n* секира; ~baum *m* палије *f pl*. Schro't... {шрѳт-}: ~beutel *m* сачмара *f*, кеса *f* за сачме; ~brot *n* хлеб(ац) *m* од прекрупне, прекрупни хлеб(ац); ~büchse *f*. а) сачмара, кутија за сачме; б) ловачка пушка; ~eisen *n* Ж турпија за чишћење костију.

schro'ten {шрѳт'н} [свн.] I *tr.* 15c 1. (р. р. geschro'ten {гшрѳт'н}): а) (попечке и чујно) (и)сећи, (и)сецкати, (и)ситнити; б) (из)дробити, крц(к)ати, (са)млетити; с) прекрупити, ~ливати, (из)армити; das Metall ~ резати (и. обрезајати) ковину (и. метал); ✕ пробијати стење, радити кроз стену. 2. градити трупцима. 3. (р. р. geschro'tet {гшрѳт'т}) Lasten ~ (на)ваљати, котрљати, ваљањем (и. котрљањем) (по)дићи, (по)дизати терет(е) (auf den Wagen на кола); ein Faß in den Keller ~ спуштати ~стити буре у подрум (на палијама, на ужадима). II Schro'ten *n* сецкање, ситњење, дробљење; прекрупљивање, жармљење.

Schro'ter {шрѳт'р} [schroten 1] *m* 2l 1. ✕ = Hirschkäfer. 2. а) радник који сече, реже; б) = Schrotmeißel. 3. [schroten 2] момак који ваља (терете) на кола, који спушта (бурад) у подрум.

Schro't..., schro't...: ~flinte *f* = ~büchse б; 2 ~förmig *a* сачмаст, облика сачме; ~gießerei *f* ливница сачми; ~kleie *f* крупне мекиње *f pl.*; ~korn *n*: а) ✕ сечено олово; б) в. Schrot 3; ~leiter *f* палије *f pl.* (греднице *f pl.* за спуштање терета).

Schro'tling {шрѳт'лјн} [schroten] *m* 2g¹ комад метала, парче *n* ковшине.

Schro't...: ~maus *f* ✕ = Bilchmaus; ~mehl *n* крупно брашно, прекрупа *f*; ~meißel *m* сечкач на држали; ~mühle *f* млин *m* за прекрупу (и. за жарму); ~säge *f* тестера балванара; ~schuß *m* сачмени метак, метак од сачми; ~seil *n* конопцац *m* (и. уже) за спуштање терета у подрум, за дизање терета; ~speck *m* танка сланина *f* са ребрима; ~tau *n* = ~seil; ~turm *m* кула *f* за ливење сачми; ~wage *f* водоравњача са виском.

Schru'bbel {шрѳб'л} *f* 3d в. Schobel.

schru'bben {шрѳб'н} [дн.] I *tr.* 15a 1. рибати, трљати, чистити метлом од оштричних конопцаца. 2. стол. грубо орендисати. II Schru'bben *n* трљање, рибање.

Schru'bber {шрѳб'р} *m* 2l стругалька *f*; четка *f* за трљање; ✕ метла од оштричних конопцаца за брисање лађе.

schru'bbern {~н} *tr.* 15f = schrubben 1.

Schru'ile {шрѳл'е} [дн.: schrill] *f* 3b буба, лутка, худ; ун. Grille 2. [ровит.]

schru'llenhaft {~нхѳф'т} *a* худљив, (Хр.) хи- Schru'mpel {шрѳмп'л} [дн.] *f* 3d *pop.* 1. = Runzel. 2. alte ~ бабускера.

schru'mp(e)lig {шрѳмп'лјх} *a* *pop.* збрчкан, зборан, смежуран.

schru'mpeln {шрѳмп'лн} *intr.* (s) 15f *pop.* einschrumpfen.

schru'mpfen {шрѳмпф'н} *intr.* (s) и *refl.* 15a = einschrumpfen. [смежуран.]

schru'mpfig {шрѳмпф'х} *a* збрчкан, зборан, Schrund¹ {шрѳнт} [свн.; *schrund²] *m* 2d, више у употреби ~е {шрунд'е} *f* 3b 1. пукотина *f*, прскотина, напуклина *f*. 2. испуцало место *n*. schrund² {шрунт}, schrü'nde {шрѳнд'е} *impf. ind., conj.* од schrinden. [schrinden.]

schru'nden {шрунд'н} [Schrund] *intr.* (s) = schru'ndig {шрунд'х} *a* испуцао, испуцао, пун пукотина, пун напуклина; ~ machen начинити пукотине на, (на)правити напуклине на; ~ werden (ис)пуцати.

Schub {шуп, шуп} [свн.: schieben] *m* 2d 1. гур, гурање *n*; j-m e-n ~ geben гурнути кога. 2. mit e-m ~ једним махом. 3. ~ Suppe кашика чорбе; ~ Rauch хух дима, млаз дима. 4. гуrema *f*, гужва *f*, гомила *f*; ich kam mit dem ersten ~ hinein ја сам ушао у првој гуреми. 5. аус.: а) пренос, превоз; б) спровод, спровођење *n*, протеривање *n*; auf den ~ setzen, per ~ befördern = schieben I 2; per ~ an die Grenze bringen спровести ~одити до границе, протер(ив)ати до границе. 6. vet. мењање *n* зуба. 7. а) кеглање *n*, куглање *n*; куглана *f*; den ersten ~ haben први бити, први бацати лопту; б) ~ (pt. inv.) Kegel све кегле. 8. = Schubkasten. 9. (pt. inv.) (пуна) пећ *f*, (пуна) фуруна. 10. ✕ смицање *n*.

Schu'b... {шуп-}: ~arrest *m* затвор одакле се спроводи (и. протерује); ~beanspruchung *f* ✕ оптерећење *n* на смицање.

Schu'bbejack {шѳб'јак}, Schu'b(b)jack {шѳб'јак, шуб'јак} [(*pop.* j. der sich mit der Jacke schuppt) *рус. шуба „крзно, кожа“] *m* бџ, 3а битанга, никоговић.

Schu'b...: ~blech *n* гвоздена врата *n pl.* (на хлебарској пећи); ~fach *n* фиока *f*, чекмеце *n*; ~fenster *n* прозор *m* на гурање; ~festigkeit *f* ✕ отпорност при смицању; ~karre(*n* *m*) *f* цивара *f*, колица *n pl.* (с једним точком, за гурање); ~kärner *m* циварар, количар, гурач колица (с једним точком); ~kasten *m*, ~lade *f* фиока *f*, чекмеце *n*, ладница *f*; ~koeffizient *m* сачинилац (и. коефицијент) смицања; ~laden|stück *n* ✕ шалив комад *m* с призорима без (узајамне) везе; ~leere, ~lehre *f* ✕ кљунаста мерка.

Schü'bling {шѳб'лјн} *m* 2g¹ 1. који се спроводи, протерује. 2. = Schiebfenster.

Schu'b...: ~riegel *m* шип, реза *f*; ~sack *m* шпиг, џеп. [вати.]

schu'bsen {шѳб'сн} *tr.* 15a *fam.* гурати, му- Schu'b..., schu'b...: ~stange *f* ✕ кретање;

~tisch *m* сто са фиокама, сто са чекмецетом; ~ventil *n* = Schiebertventil; 2weise *adv.*: а) помало, мало по мало; б) на гуреме, гуремама, гомила по гомила; гуремачке; с) гурајући, мувајући.

schü'chtern {шѳх'ч'тн} [нвн.: scheu] I *a* (dv.) 1. бојажљив(о), плашљив(о); ~ machen заплашити; зазорљив(о); снебивљив(о), срамежљив(о). 2. презав, који зазире.

Schü'chternheit {~хѣт} *f* 3b бојаљливост, плашљивост; снебивање *n*, срамежљивост.

schuf {шүф}, **schü'fe** {шүфѣ} *impf. ind., conj.* од schaffen.

Schuft {шүфт} [дн.; *schieben] *m* 2g хуља *f*, вуцибатина *f*, рђа *f*, положара *f*, лупеж; *prv.* ein ~ der Böses dabei denkt рђа (и. хуља) био ко рђаво (по)мислио.

schu'ften {~н} *intr.* (h) 15c *fat.* коњосати, аргатовати, диринчити.

Schufferei' {шүфтерѣ} *f* 3b 1. = Schurkerei. 2. коњосање *n*, диринчење *n*, аргатовање *n*.

schu'ftig {шүфтиг}, **schu'ftisch** {шүфтиш} *a* положарски, лупешки, као вуцибатина, као рђа. [п, цебраштво *n*, нискост.]

Schu'ftigkeit {шүфтигкейт} *f* 3b положарство

Schuh {шү} [свн.] *m* 2g (в. 3) 1. ципела *f*, обућа *f*; leichter ~ лака ципела, плитка ципела, плитка ципела с танким ђоном; seine ~e anziehen обу(ва)ти се; *fig. prv.* das habe ich längst an den ~en abgelaufen знам ја то (по)одавно; j-m die ~e austreten истиснути кога; j-m et. in die ~e schieben (и. gießen, schütten) в. сchieben I 1; alle ~e über einen Leisten schlagen све радити на исти калуп; an der Armut will jeder die ~e wischen сваки се истреса над сиротињом; umgekehrt wird ein ~ d(a)raus ako радиш -те обрнуто, биће нешто од тога. 2. (pl. inv.) стопа *f* 3. копи-топ; потковица *f*, потков. 4. (о)ков; в. Fahnen-, Lanzenschuh. 5. рукавица *f*; = Schlittschuh.

Schu'h... , schu'h... {шү-} ~absatz *m* потпетица *f*; ~ahle *f* шило *n*; ~anzieher *m* кашика *f* за обување обуће; ~band *n* 2a врца *f* за ципеле; ~bürste *f* четка за ципеле; ~creme *f* маст за ципеле; ~draht *m* = Pechdraht; ~eisen {шун} *tr.* обути; ~fabrik *f* фабрика (и. творница) обуће; ~fett *n* в. Stiefelschmiere; ~fleck, ~flicker *m* = Riester²; ~flicker *m* крпа, крпач; ~flickerei' *f* крпаштво *n*, крпачки занат *m*, занат крпе; ~förmig *a* облика ципеле, у виду обуће; ~hader *m* крпа *f* за брисање обуће; *fig.* jeder hält ihn für seinen ~hader сваки хоће да игра шор-капе са њим; ~horn *n* = ~anzieher; ~knecht *m*: a) = ~machergeselle; b) = Stiefelknecht; ~knöpfer *m* кукица *f* (за закопчавање дугмади на ципели); ~laden *m* трговина *f* ципелама, обућарска радња; ~lappen *m*: a) = ~hader; b) закрпа *f* на обући, закрпљена обућа; c) *fig.* sich auf die ~lappen machen ухватити маглу, дићи се; ~leisten *m* калуп (за ципеле); ~löf-fel *m* = ~anzieher; ~macher *m* обућар; ~macher... обућарски, -а, -о; ~macherei' {~мѣхѣрѣ} *f* 3b обућарница, чизмарница; ~macher|gesell(e) *m* обућарски калфа; ~macher|hand|werk *n* обућарски занат *m*, обућарство, чизмарство; ~maß *n* мера *f* за обућу (и. за ципеле); ~nadel *f* обућарска игла; ~nagel *m*: a) (гвозден) обућарски клинац, ексер; b) = ~pflock; ~nestel *m* = ~riemen; ~pflock *m* дрвени (обућарски) клинац; ~plattler *m* 2l јн. обућарка *f*, игра у којој играч удара својим ципелама једном о другу; ~putzer(in *f*) *m* чистач(ица) ципела; ~reiniger *m* брисалица

f, гвожђе за брисање обуће; ~riemen *m* каиш на ципелама; *fig.* er ist nicht wert, ihm die ~riemen aufzulösen он му није ни за мали прст; није достојан ни да му ципеле изује; ~schmiere *f* в. Stiefelschmiere; ~schnalle *f* гвоздац *m* на ципели, прегљиза на обући; ~schwärze *f* обућарско црnilo *n*; ~sohle *f* ђон *m*, пенџе *n*.

Schu'hu {шүу} [оном.] *m* 2g¹ = Uhu.

Schu'h...: ~wachs *n* = ~wichse; ~werk *n* обућа *f*; sich mit ~werk versehen снабде(ва)ти се обућом; ~wichse *f* маст за обућу, ла-штило *n*; ~wisch *m* = ~hader; ~zeug *n* = ~werk; ~zwecke *f* обућарски клинац *m*; и = ~nagel; уп. и Stiefel...

Schu'l... {шүл-} [Schule]: ~abhandlung *f* школска расправа; ~amt *n* наставничка служба *f*, професорство; ~amts|kandidat *m* професорски приправник, кандидат за професора; ~anfang *m* почетак школе, почетак школских предавања; ~anstalt *f* школа, школски завод *m*; ~arbeit *f* школски рад *m*, рад у школи, задатак, задаћа; ~arrest *m* школски затвор, хапс; уп. Arrest 2 и nachbleiben 3; ~arzt *m* школски лекар; ~atlas *m* школски атлас, атлас за школску употребу; ~aufseher *m*: a) = ~inspektor; b) надзорни наставник; ~auf-sichts|behörde *f* школско надзорништво *n*; ~ausgabe *f* школско издање *n*, издање за школе; ~bank *f* 2f скамија, (школска) клупа; *fig.* auf die ~bank zurückschicken посла-ти кога у скамију да поново учи; ~behörde *f* школска власт; ~bekanntschaft *f* школско познанство *n*, познанство из школе; ~besuch *m* идење *n* у школу, похађање *n* школе; ~bezirk *m* школски срез, школска област *f*; ~bildung *f* школско образовање *n*; ~bube *m* ђак; ~buch *n* уџбеник *m*, школска књига *f*; ~bücher|verlag *m*, ~buch|handlung *f* издавачка књижарница *f* школских књига, школска књижар(ница) *a* *f*.

Schuld {шүлт} [свн.: sollen] *f* 3b 1. дуг *m* (и *fig.*), дуговање *n*; ausstehende ~ потраживање; в. schweben II; in ~en geraten, sich in ~en stürzen ува(ли)ти се ~љивати се у дуг, задужи(ва)ти се; ~en machen (на)правити дугове, задужи(ва)ти се, в. Ohr 3; in j-s ~ stehen дуговати кому, бити чији дужник; *fig.* ich weiß wohl, daß ich in Ihrer ~ stehe (ja) знам добро шта Вам дугујем; *fig.* die ~ der Natur bezahlen одужи(ва)ти се природи; *prv.* wer seine ~en bezahlt, verbessert sein Vermögen ко се одужује, богати се. 2. (✓ у pl. често се пише schuld) кривица, кривња; an wem liegt die ~?, wer hat die ~?, wessen ~ ist es? до кога је кривица?, чија је кривица?; es ist (nicht) meine ~, die ~ liegt (nicht) an mir, ich habe (nicht) ~ daran моја (ни)је кривица, кривица (ни)је до мене; j-m schuld (и. die ~) geben (о)кривити кога, припис(ив)ати кому кривицу; sich et. zu ~en (и zu schulden) kommen lassen в. zuschulden; die ~ auf j-n schieben бац(а)ти -ити кривицу на кога; ohne meine ~ без моје кривице; durch seine ~ његовом (и. својом) кривицом; außer ~ sein не

бити крив; die schlechten Zeiten sind schuld daran рђава времена су томе крива. 3. грех *m*; кривда; виновност, кажњивост; преступ *m*; vergib uns unsere ~ опрости нам грехе наше.

Schu'ld..., schu'ld... {шулт-}. ~arrest *m* = ~haft; ~bar {шултбар} *a* крив; ~barkeit {~кѣт} *f* 3b кривица, скривљење *n*; ~befleckt *a* о-каљан кривицом (и. злочиним); ~beladen *a* (пре)оптерећен кривицама, утучен теретом својих кривица; ~betrag *m* износ дуга; ~beweis *m* доказ кривице; ~bewußt *a* свестан (своје) кривице, који се осећа кривим; ~bewußtsein *n* свест *f* о својој кривици; ~bote *m* извршилац; ~brief *m* = ~verschreibung; ~buch *n* ~књига *f* дуг(ов)а, рачунска књига, књига рачуна.

schu'lden {шулдн} [свн.; Schuld] *tr.* 15c 1. дуговати (и *fig.*), бити дужан. 2. скривити.

Schu'lden..., schu'lden... {шулдн-}. ~belastet *a* презадужен; ~fonds *m* = ~tilgungsfonds; ~frei *a* без дуга; sich ~frei machen о-, раздужити се; ~last *f* дугови *m pl.*, терет *m* дугова; ~machen *n* задуживање, -ење, прављење дугова; ~macher (и *f*) *m* који, -а воли да се задужије, расипник, -ца; ~masse *f* ~пасива; ~tilgung *f* одуживање, -ење *n*, отплата дугова; ~tilgungsfonds *m* фонд за одуживање, за отплату дуга; ~tilgungskasse *f* благајна за отплату дуга; ~wesen *n* (државни) дугови *m pl.*

Schu'lddeputation *f* школско изасланство *n*.

Schu'ld..., schu'ld...: ~erlassung *f* опраштање *n* дуга; ~forderung *f* потраживање *n* (дуга); ~forderungsklage *f* тужба за потраживање дуга; ~gefängnis *n* затвор *m* за дуг(ове) (и. због дуг(ов)а); ~haft *f* притвор *m* за дуг(ове) (и. због дуг(ов)а); ~haft {шултхѣфт} *a* = ~bar.

Schu'ld...: ~diener *m* (школски) (по)служитељ, фамулус; ~dienst *m* школска служба *f*.

schu'ldig {шулдиг} [св.; *Schuld] *I a* 1. дужан; *a*) j-m eine Summe ~ sein бити дужан кому неку своту, дуговати кому неку суму; *et.* ~ sein бити дужан што, дуговати што; j-m nichts mehr ~ sein не бити кому ништа више дужан; не дуговати кому ништа више; was bin ich ~? шта сам дужан?, шта дугујем?, шта имам да платим?; ~, *et.* zu tun дужан да што (у)чини|м, -ш итд.; wir sind ihm großen Dank (и. viel) ~ ми му много дугујемо; он нас је много задужио; das ist man ihm ~ то њему дугујемо; за то имамо њему да захвалимо; wie ich es ~ bin, и. ~st као што ми је дужност; *b*) ~ bleiben *fig.* оста(ја)ти дужан; j-m die Antwort ~ bleiben остати дужан кому одговор, не одгов|орити-арати кому; keine Antwort ~ bleiben не оста(ја)ти (ником) дужан; j-m *et.* ~ bleiben остати што кому дужан. 2. дужан; j-m die ~e Achtung versagen не указ(ив)ати кому дужну пошту, не ода(ва)ти кому дужио поштовање. 3. крив; *a*) ~ oder unschuldig крив или невин; sich (als) ~ bekennen призна(ва)ти своју кривицу; die Richter haben ihr „Schuldig“ aus-

gesprochen über euch судије су изрекле пресуду над вама „криви сте“; *b*) sich e-r Sache (gen.) ~ machen скривити за што, бити крив због чега; *c*) er ist des Todes ~ он заслужије смрт; *d*) j-m ~ sein огрешити(ва)ти се о кога, згрешити према кому; *an* j-m и. *et.* ~ sein огрешити се о кога, о што, згрешити према кому, према чему. 4. *an et.* ~ sein = schuld sein. II Schu'ldige(r) {шулдйг(р)} *s* 9l: der (die) Schuldige кривац.

schu'ldigen {шулдйгн} [schuldig] *tr.* 1. дуговати. 2. = beschuldigen.

Schu'ldiger² {шулдйг(р)} [свн.] *m* 2l *bibl.*: *a*) = Schuldner; *b*) unsern ~n онима који су нас увредили. [кривици.]

Schu'ldigerklärung {шулдйгх-} *f* 5z пресуда *o* Schu'ldigkeit {шулдйгхѣйт} *f* 3b 1. дужност; обавеза; *er* hat nur seine ~ getan он је учинио само своју дужност; он је урадио оно што је био дужан. 2. дуг *m*.

schu'ldigsprechen *I tr.* пресудити да је (су) крив, -а (-и, -е), осудити. II Schu'ldigsprechen *n*, Schu'ldigsprechung *f* осуда.

schu'ldigst {шулдйгхст} *adv.* као што (се) ваља, као што треба; *v.* и schuldig *I a*.

Schu'ld...: ~direktor *m* директор гимназије, управитељ школе; ~disziplin *f* школски заповест, школска дисциплина.

Schu'ld..., schu'ld...: ~klage *f* тужба због дуга; ~leute *pl.* дужници; ~los *a* без кривице; невин; ~losigkeit *f* невиност.

Schu'ldner {шулднр} [свн.] *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c (opp. Gläubiger) дужник -ца.

Schu'ld..., schu'ld...: ~posten *m* ~дужна сума (и. свота) *f*; ~schein *m* = ~verschreibung; ~tum {шулттум} *n* = Schuldigkeit; ~turm *m* = ~gefängnis; ~übernahme *f* примање (и. преузимање) *n* дуга; ~verbindlichkeit *f* обавеза; ~verschreibung *f* признаница, обезвјеница; ~voll *a* = ~beladen; *yn.* и Schulden...

Schu'le {шуле} [свн.; лат. schola; *гр. schōlē] *f* 3b 1. школа; *a*) niedere ~ основна школа; höhere (и. Gymnasial- и Real-, аус. и јн. Mittel-) ~ средња школа, гимназија, реалка; gelehrte ~ гимназија; hohe ~ велика школа, висока школа; *v.* Hochschule; ~Hohe ~ школа (и *fig.*); *fig.* das Pferd hat ~ овај коњ има школе; eine ~ besuchen ићи у (неку) школу; in die (и. nach der) ~ gehen ићи у школу; *b*) (opp. (praktisches) Leben) nach der ~ schmecken мирисати на школу; *c*) die ~ fängt um 8 Uhr an und ist um 12 aus школа почиње у 8 а свршава се у 12 часова; heute ist keine ~ данас нема школе; hinter (и. neben) die ~ gehen, die ~ schwänzen бежати од школе; ~ halten држати час; durch die ~ gelaufen sein провући се кроз школу; *d*) ein Ausflug mit der ganzen ~ излет са целом школом; *e*) die ~ der Not, des Elends школа невоље, беде; *aus der* ~ schwatzen причати школске вести, хепетати; durch e-e harte ~ (и. durch die ~ der Prüfung) gehen проћи кроз тешку школу (искушења); bei j-m zur ~ gehen ићи код кога у школу; *f*) ~ des Klavierspiels школа за клавир; *g*) die Tiziansche ~ Тицијанова шко-

ла; ich bin von keiner ~ ja нисам ни из какве школе; ~ bilden и. machen ств|арати -орити школу. 2. синагога.

Schu'len {шүл'н} [нвн.] 15a I tr. и refl. 1. (сich ~) школовати (се), учити (се) обуч|авати (се), -ити (се). 2. ein Pferd ~ обучавати коња, дресирати коња. II **Schu'len** n в. Schulung.

Schü'ler {шүл'р} [свн.; *Schule] m 2l, ~in {~йн} f 3c 1. ученик, -ца, ђак. 2. ученик (Platons Платона). {~bibliothek f ђачка књижница. I

Schü'ler... {шүл'р-}; ~arbeit f школски рад m; **Schülerei'** {шүл'рә'} f 3b ђачко понашање n, ђачки рад m.

schü'lerhaft {шүл'рхәфт} a, adv. ученички, ђачки, попут ђака, као ђак, ђачељски.

Schü'lerhaftigkeit {~рхәфт} ђачељство n.

schü'lern {шүл'рн} [Schüler] I intr. (h) понашати се као ученик (и. као ђак). II imp. mich schülert иде ми се у школу.

Schü'lerschaft {шүл'ршәфт} f 3b 1. учеништво n, ђаштво. 2. (сви) ученици mpl., ђаци mpl.

Schü'lerstreich m ђачки подвиг.

Schu'l., schu'l...: ~erziehung f школско васпитање n, школски одгој m; ~examen n (школски) испит m; ~feier f школска свечаност (и. слава); ~ferien pl. школски одмор (и. распуст) m; ~fest n школска свечаност f; ~frei a.: ~freier Tag дан када нема школе (и. нема предавања); ~freund(in f) m: a) школски друг, школска другарица; b) школски, -а пријатељ, -ица, пријатељ, -ица школе; ~freundschaft f другарство (и. пријатељство) n из школе; ~fuchs m fam. уца, ситничар, педант; ~fuchserie' f fam. цепидлачење n, ситничарство n; ~fuchslg {~фүшлґ} a fam. учински, цепидлачки, ситничарски; ~gang m: a) идење n у школу; b) ток наставе; ~gebäude a = ~haus; ~gebrauch m употреба f у школама; für den (и. zum) ~gebrauch за школску употребу; ~geld n школарина f; ~gelehrsamkeit f школска ученост; ~gelehrte(r) m хуманиста; = ~fuchs; ~gerecht a: a) сходан школским правилима, сагласан са школским прописима, методски, adv. као што ваља, као што треба; b) ~gerechtes Pferd обучен коњ; ~gesetz n школски закон m; ~gewäsch n учинска причања npl.; ~gezänk n схоластичарска распра f; ~grammatik f школска граматика; ~halter m који држи (и. има) приватну школу; власник дечијег забавишта; ~halterei' f држање n школе; ~haus n школска зграда f; ~heft n свеска f; ~herr: a) директор гимназије, управитељ школе; b) надзорник месних школа; c) сопственик школе; ~hof m школско двориште n; ~inspektor m школски надзорник; ~jahr n: a) школска година f; b) година f проведена у школи; die ~jahre hinter sich haben свршити школу; ~jugend f школска омладина; ~junge m = ~bube; ~jungen|streich m ђачки несташлук (и. подвиг); ~kamerad m школски друг; уп. ~freund; ~kenntnisse f pl. знање n стечено у школи, знање из школе; ~kind n ђак m, ученик, -ца, ђаче; ~klasse f = ~zimmer; ~knabe m ученик, ђак; ~kollegium n обласно про-

светно одељење; ~kranka божем болестан само дане иде у школу; = faulkrank; ~krankheit f: a) измишљена болест само да се не иде у школу; b) болест која се добија у школи; ~leben n школски живот m, живот у школи; ~lehre f настава; ~lehrer(in f) m учитељ(ица), наставник, -ца; ~lehrer|konferenz f учитељска конференција, састанак m учитеља; ~lehrer|seminar n учитељска школа f; ~lehrer|stelle f учитељско место n; ~leiter m (auc.) = ~vorsteher; ~lokal n школа f, школска просторија f; = ~zimmer; ~mädchen n ученица f; ~mann m учитељ, наставник, професор; ~mappe f школска торба; ~mäßig a = ~gerecht; ~matrikel f уписница; ~meister(in f) m учитељ(ица); fig. уца, ситничар, -ка; ~meisterei' {~мајст'рә'} f 3b учитељство n, професорство n, педагоштво n; очекањство n, ситничарство n, цепидлаштво n, поповање n; ~meisterlich a учински, очекањски, цепидлачки, који хоће да попује (другом); ~meistern intr. (h) и tr. insep. a) учитељовати, држати школу; b) понашати се као уца, правити се велеучен, изигравати педагога; c) поповати (acc.: dat.), солити (acc.: dat.) памет; die Welt ~meistern солити свету памет; ~meister n поповање, сољење памети; ~meister|ton m учински тон, велеучени тон, тон поповања, тон сољења памети; ~ordnung f: a) школски ред m; b) школска правила n pl., школске уредбе fpl.; ~pferd n обучен (и. дресиран) коњ m; ~pflicht f = ~zwang; ~pflichtig a обавезан да иде у школу, обавезан на похађање школе; ~plan m школски програм; ~prüfung f = ~examen; ~ränzel m, ~ranzen m школска (и. ђачка) торба f; ~rat m. a) просветни савет, школско веће n, школски одбор; b) школски саветник, члан просветног савета (и. школског већа, школског одбора); ~rede f говор¹ m(и. беседа) приликом (какве) школске свечаности; ~regel f школско правило n; ~reiter(in f) m вешт, -а јахач, -ица; ~sache f школска ствар; ~sattel m школско седло n; ~schießen n школско гађање; ~schiff n ~ школски брод m; ~schluß m свршетак (и. затварање n) школе; ~schrift f школски спис m, спис о школском питању; књижница f за школе; ~schritt m ~ школски корак; ~sprache f: a) школски језик m; b) наставни језик; ~staub m школска прашина f; ~stube f = ~zimmer; ~studien n pl. школска наука f, учење n у школи; ~stunde f школски час; des Morgens vier ~stunden haben имати четири часа пре подне; ~system n школски систем m, систем наставе; ~tafel f (школска) табла (и. плоча).

Schu'ler {шүл'р} [свн.] f 3d 1. плеће n; раме n; zu eng in den ~n узаних рамена; breite ~n haben бити плехат; fig. fam. имати добра леђа; X über die ~ gehängt tragen носити преко рамена; ~ an ~ раме уз раме. 2. fig. j-n über die ~ ansehen, i-n auf beiden ~n tragen в. Achsel 2.

Schu'ler... {шүл'р-}: ~band n 2a ~ плехна жила f; ~bein n ~ рамењача f; ~binde f лен-

та; *rl.* наплећњак *m*; *Ж* нараменик *m*; *~blatt* *n* ☞ лопатица *f*, плећка *f*; *~blech* *n* нараменик *m*; *~breite* *f* ширина рамена; *~front* *f* фронт *m* по плећима; *~gicht* *f* *♀* рамена костобоља, костобоља у раменима; *~höhe* *f* висина рамена; *~knochen* *m* = *~bein*; *~muskel* *m* ☞ рамени мишић.

Schu'lttern {шулт'рн} [Schulter] *I tr.* 15f и 6. предм. узети имати на раме, метнути -ати на раме; *× schultern das Gewehr!* (пушку) на десно раме! *II* **Schu'lttern** *n* *×* узимање (и. метање) на раме.

Schu'ltter... *~riemen* *m* каиш преко рамена, нараменик; *~schmerz* *m* бол у рамену (и. у плећима); *~stück* *n* а) комад *m* плећке, парче плећа; б) рамено парче, парче на рамену; = *~blech*; *~tragband* *n* *Ж* нараменик, завој преко рамена; *~weite* *f* ширина рамена.

Schu'lttheiB {шултхѣс} [свн. Schuld=heiß-(ender) или -heisch(ender) = Verpflichtung Befehlender] *m* 3a претседник општине, кмет; *~en|amt* *n* кметство, претседништво, поглаварство. [zenschaft; = Schulzenamt.]

Schu'lttheiBerei' {шултхѣсрѣ} *f* 3b = Schul-

Schu'l... *~theologie* *f* схоластичка теологија; *~ton* *m* школски тон; *~übung* *f* (школско) вежбање *n*, задатак *m*, задаћа.

Schu'lung {шулун} *f* 3b школовање *n*, обука, обучавање *n*, спремање *n* *f*.

Schu'l... *~unterhaltungs pflicht* *f* обавеза издржавања школе; *~unterricht* *m* школска настава *f*; *~verein* *m* јачка дружина *f*; *~verfassung* *f* школско уређење *n*; *~versäumnis* *f* изостајање *n* од школе, недолазак *m* у школу; *~vorstand* *m* управа *f* школе, школска управа; и = *~direktor*; *~vorsteher* *m* директор гимназије, управитељ школе; *~vorsteherin* *f* управитељка школе; *~weg* *m* пут у школу; *~weisheit* *f* школска мудрост; *~wesen* *n* школство, настава *f*; *~wissenschaften* *f pl.* школске науке, класичне студије; *~witz* *m* школска досетка *f*, шала поникла у школи; *~wörter|buch* *n* школски речник *m*, речник за школску употребу.

Schu'lze {шулице} [срвн.; Schult=heiß] *m* 3a = Schultheiß.

Schu'l|zeit *f* 1. школско време *n*, време часова, време предавања. 2. време проведено у школи, године *f pl.* проведене у школи.

Schu'lzen... {шулицн-}: *~amt* *n*. а) кметство, претседништво; кметовање, претседничковање; б) општина *f*, општинска судница *f*; *~schaft* {шулицншафт} *f* 3b. а) кметство *n*, претседништво *n*; б) (сви) кметови *m pl.*, претседници *m pl.*, поглавари *m pl.*; *~tum* {шулицнтум} *n* = *~schaft* а; *~würde* *f* кметско (и. претседничко) достојанство *n*, кметство *n*, претседништво *n*, поглаварство.

Schulzerei' {шулицрѣ} *f* 3b = Schulzenschaft а.

Schu'l... *~zeugnis* *n* школско сведочанство; *~zimmer* *n* учионица *f*, разред *m*; *~zucht* *f* школски запит *m*, школска дисциплина; *~zwang* *m* обавезно похађање *n* школе, обавезна настава *f*; *~zweck* *m* школска сврха *f*, школски циљ.

Schu'mmer {шум'р} *m* 2l = Dämmerung.

schu'mm(e)rig {шум(е)рѣх} *a* = dämmerig (в. dämmerhaft 1); *est* *ist* *schon* *~* *beh* *ce* смрква.

schu'mmern {шум'рн} *I imp.* *es* *schummert* хвата се сутон; смрква се. *II tr.* = schraffieren, schattieren. [conj. од schinden 1]

Schu'nd¹ {шунт}, **schü'nde** {шунде} *impf. ind.* **Schu'nd²** {шунт} [нвн.; *schund¹] *m* 2g (6. pl.)

1. чкрњотина *f*, с коже (о)стругано месо *n*. 2. *fig.* књижевно ђубре *n*; трице *f pl.*, никаква роба *f*, лоша роба, бофл, роба за (на) ђубре.

Schu'nd... {шунт-}: *~feger* *m* чистач нужника; *~grube* *f* нужничка јама; *~kerl* *m* никоговић; *~könig* *m* = *~feger*; *~literatur* *f* нетпарачка књижевност; *~pack* *n* = Lumpengesindel; *~preis* *m* никаква цена *f*, цабе цена; *zu* *~preisen* *verkaufen* прода(ва)ти у бесцење; *~ware* *f* в. Schund 2.

schu'nkeln {шункелн} *prov. fam.* = schaukeln. **schu'nken** {шункен} = schunkeln; = bämmeln, Jungfern werfen.

Schu'pf {шупф} *m*, *~er* {~р} *m* гн. = Schupp.

Schu'pfen¹ {шупфен} *m* 2l јн. = Schuppen¹.

schu'pfen² {~} *tr.* јн. = schuppen 1.

Schu'pp {шуп} *m* мување *n*, гурање *n* (= Schub 1), буботка *f*.

Schu'ppe {шуп} [свн.; *schaben] *f* 3b 1. кр(а)-љушт; љуска. 2. а) ☞ предњи део *m* слепоочњаче (и. слепоочне кости); б) перут, љупна; *fig.* *die* *~n* *sind* *ihm* *von* *den* *Augen* *gefallen* и. *es* *ist* *ihm* *wie* *~n* *von* *den* *Augen* *gefallen* прогледао је; отвориле су му се очи; синуло му пред очима.

Schu'ppe {шупе} [дн.] *f* 3b = Schippe.

schu'ppen¹ {шупен} [Schuppe] *tr.* 15a 1. (о)чистити од краљушти; *refl. sich* *~* перутати се, љуштити се. 2. покрити краљуштинама; *geschu'ppt* = *schuppig*; *refl. sich* *~* као краљушт ухватити се.

schu'ppen² {~} [Schupp] *свн. pop. tr.* 15a. а) *j-n* *~* мунути, бубнути, гурнути кога; б) *refl. sich* *~* драпати се, чешати се.

Schu'ppen³ {~} [дн.] *m* 2l шупа *f*, стаја *f*, појата *f*; гаража *f*; ложоница *f*.

schü'ppen {шупен} [свн.] *tr.* 15a = schaufeln.

Schu'ppen... **schu'ppen...** {шупен-} [Schuppe]: *~artig* *a* = *~förmig*; *~flechte* *f* *♀* = *~grind*; *~fiosser* *m pl.* ☞ краљуштави перајари; *~förmig* *a* краљуштаст, љупаст, облика краљушти, налик на краљушт, у виду краљушти; *~grind* *m* *♀* љускавица *f*; *~haut* *f* краљуштава кожа, љупава кожа; *~kamm* *m* чести чешаљ; *~kette* *f* *♀* подгушник *m*, подвезник *m*, подбрадник *m*; *~panzer* *m* оклоп од плочица; *~schlange* *f* ☞ змија краљуштаве коже; *~tier* *n* ☞ а) краљуштава животиња *f*; б) љускар *m*; *~weise* *adv.* краљуштасто, на краљушти, љупасто, на љуспе; *~wurz* *f* ☞ потајница, грозничавица, грмљавче *n*, мокреж *m*.

schu'ppicht {шупѣхт} *a* = *schuppig* 1.

schu'ppig {шупѣх} *a* 1. покривен краљуштинама, краљуштав. 2. у слож. *blau~* с плавим краљуштинама, модрих краљушти. [ботка *f.*]

Schu'p(p)s {шупс} *m* 2h *fam.* мување *n*, бу-

schup(p)sen {шуп-} *tr.* 15e *fam.* в. schuppen² а. **Schup(p)serei** {шупс-рә} *f* 3b *fam.* муванција, гуранција, бубетање п.

Schur {шур} [срвн.; *scheren] *f* 3b а) стрижење п, стрижа, стрижање п, стрижања; б) шишање п; с) (о)стрижена вуна; д) кошење п, косидба, жетва, сеча; е) део м општинске утрине; ф) потстризавање п. 2. *fam.* б. *pl.* = Schererei, Plackerei. 3. = Wildschur.

Schür(e)isen {шур-} {schüren} п жарач т, царач т, кукач т, жарило.

schüren {шур-н} [срвн.] *tr.* 15a (пот)стаћи, потстицати, (пот)стакнути, чарати, царати, чарнути, царнути, подјари(ва)ти (и *fig.*), *fig.* потпири(ва)ти, распаљивати; *fig.* die Zwie-tracht ~ распаљивати неслугу.

Schürer м 2l 1. чаркач, потстицач. 2. = Schüreisen, = haken.

Schurf {шурф} [schürfen] т 2d 1. коп; ✕ истражни рад. 2. запаротина ф, загеботина ф.

Schürfarbeit ф ✕ истражни рад т, истраживање п.

schürfen {шурф-н} [срвн.: scharf, Schorf] 15a I *intr.* (h) 1. ✕ копати, истраживати, рудовати. II *tr.* задерати, запарати, о-, за|гребсти.

III **Schürfen** п, **Schürfung** ф истраживање, копање, рудовање. [довач, копач.]

Schürfer {шурф-р} т 2l ✕ истраживач, ру-л

Schür... ~haken м царач, кукач, и = ~eisen; ~herd т огњиште п (у) пећи. [и кретати.]

schürgen {шур-н} *tr.*, *intr.* гурати, гурати-
Schürger {шур-р} т 2l = Gepäck, Koffer-träger.

schürgein {шур-н} *fam.* [првоб. schurgeln, срвн. schurgen „гурати“] *tr.* 15f: j-n ~ сецати кога.

Schürke {шурк-} [нвн.] т 3a хуља, нитков, вуцибатина, битанга, лупеж, неваљалац.

Schürken..., **schürken...** {шурк-н-} *h*aft {шурк-нх-афт} а = schurkisch; ~leben п живот т (једне) хуље, нитковски (и. лупешки, вуцибатински) живот; ~sinn т нитковство п, лупештво п; ~streich т, ~tat ф = Schurkerei.

Schurkerei {шурк-рә} *f* 3b нитковлук т, лупештво п, неваљалство п; в. и Schuftigkeit.

schürkisch {шурк-ш} а, *adv.* нитковски, лупешки, вуцибатински.

Schürloch п рупа т кроз коју се потстиче, отвор ф кроз који се чара. [клизалица.]

Schürbahn ф, **Schürre** {шур-} *f* 3b клизалица, л

schürren {шур-н} *intr.* (с и h) потмулошумети, кретати се уз потмуо шум.

Schürmurr {шурмур} т 2g (б. *pl.*) *prov.* шу-хур-бухур, збрка ф, смеша ф, папазјанија ф.

Schür... ~schaufel ф лопата (за чарање, превртање); ~stange ф мешалка, мешалица; в. ~eisen. [вуна, стрижена вуна.]

Schürwolle ф (opp. Sterblingswolle) рунска

Schurz {шурц} [срвн.] т (аус. само) 2g и 2d

прегача ф, кецеља ф.

Schürzange ф маши(чи)це ф *pl.*

Schürze {шурц-} [Schurz] *f* 3b а) = Schurz; б) *fam.* *fig.* сукња; hinter jeder ~ herlaufen

јурити (и. трчати) за сваком сукњом (женом).

Schürzeit стрижа, време п стрижења.

schürzen {шурц-н} [срвн.; в. Schurz] I *tr.* и *refl.* 15e 1. (sich) ~ загнути (се), -тати (се); зади|ћи (се), -гнути (се), задизати (се), засу-кати (се), засукивати (се), посуврати (се), -хати (се), повр|нути (се), -тати (се); *fig.* при-пас(ив)ати кецељу (zu: за), спремати се; die Lippe ~ подићи усну. 2. (sich ~) везати (се), завезати (се), завезивати (се), заплести (се), -тати (се); е-п Knoten ~ вез(ив)ати чвор (и. узао), завез(ив)ати чвор (и. узао). 3. = beschürzen; sich ~ загнути се, метнути (се-би) прегачу; geschürzt загнути, са прегачом. II **Schürzen** п, **Schürzung** ф загнуће, за-гнуће, задизање, засукивање, посувраћање, повртање; везивање; заплетање, заплет т. **Schürzen...** {шурц-н-}: ~amt п служба ф добијена преко сукње (жене); ~band п 2a тра-ка ф прегаче, кецељна трака; ~jäger м *fam.* сукњарош, женскаррош; ~regiment п влада ф сукња, владавина ф жена; ~stipendium п *fam.* стипендија ф (и. благодјање) добијена пре-ко сукње (жене).

Schürzer {шурц-р} т 2l = Aufschürzer.

Schürzfell п кожна прегача (и. кецеља) ф.

Schuß {шус} [срвн.: *schießen] т 2d¹ 1. хук, су-нухе, трк; der blitzgeschwinde ~ der Schlan-gen змије које као муња брзо сунуше; му-њевит насртај змија; in ~ kommen захуктати се (и *fig.*), захуктавати се; j-d ist im ~ неко се захуктао; et. ist im ~ нешто се захуктало; j-m im ~ helfen да(ва)ти кому полета, погур-нути кога; е-п ~ tun хитнути, рипити, (по)-скочити. 2. а) хук, ижжик, ижжиглај, хикање п, брз пораст, нагло растење п; dieser Knabe hat auf einmal е-п ~ getan овај дечко је од-једном ижжиглао; б) = Trieb, Schoß; Rohr von einem Schusse нечланковита трска, трска изједна, трска без коленца. 3. а) пуцањ, пу-цање п, хитац, метак; sich zum Schusse fertig machen спремити се за пуцање, спремати се да пуцајам, -аш, -а, -амо, -ате, -ју, да (опа-л)им, -иш итд.; ~ in die Luft и. ins Blaue, nutz-loser ~ пуцањ у ветар, хитац у ветар; в. blind, scharf; е-п ~ tun, и. е-п ~ abgeben опа-лити (метак), пући, пукнути; es fiel ein ~ пуче (и. зачу се, одјекну) пуцањ; б) метак, рана ф; der ~ ging gerade durchs Herz метак је прошао кроз срце; ✕ метак је скрозирао срце; с) метак, фишек, набој; *fig.* er ist keinen ~ Pulver wert (он) не вреди ни луле ду-вана; не вреди ни пишљива боба; д) до-мет, домашај; außer ~ sein бити ван дома-шаја зрна; in ~ sein бити на домету, на до-машају; in den ~ kommen до|ћи -лазити на домак пушци; *fig.* j-m in den ~ kommen до|ћи -лазити кому на миндрос, пасти кому шака; е) (као мера у *pl. inv.*): а) *fig.* ich möchte nicht zwei ~ Pulver daran wenden не бих ја дао за то ни мангупе; zwei Büchschenschuß weit на два пушкомета; б) хит, бачај, колико се од-једном баци; ~ Geld хит новца; пех ф, фуру-на ф, колико се одједном метне у пех; ein ~ Rum ушип (и. гутљај) рума; ф) *fig.* *fam.* е-п ~ haben бити нахнут, ударен; уп. Hieb и ge-schossen sein. 4. = Schnellkugeln, Schusser.

5. ✱ = SchieBloch. 6. тк. = Einschlag, Einschuß.

Schu'B..., schu'B... {шўс-}: ~abgabe *f* опаљивање *p* метка, пуцањ (е *n*) *m*; ~bändig *a* научен на пуцању, који се не плаши од пуцњ (ев)а; ~baum *m* ✱ заштитна греда *f*, заштитни балван; ~berelch *m* ✱ домет, домаћај; ~bereit *a* спреман да пуца, спреман за (и на) пуцање (и. гађање), готов да пуца (и. гађа); ~bühne *f* ✱ заштитне греде *f pl.*, заклон (иште *n*) *m*.

Schu'ssel {шўссл} *f* 3d 1. — Schlitterbahn. 2. *fam. prov.* ветропир *m*, ветрогона *m*.

Schü'ssel {шўссл} [свн.; *лат. scutella] *f* 3d здела, чинија; чанак *m*.

Schü'ssel..., schü'ssel... {шўссл-}: ~brett *n.* а) полица *f* за зделе (и. чиније); б) полица за цеђење, где се чиније цеде; ~förmig *a* зделаст, чинијаст, чанкаст, облика зделе (и. чиније, чанка); ~hecht *m* штука *f* (кувана, за кување) на здели (и. у чинији); ~knecht *m* = ~brett *b*; ~münze *f*, ~pfennig *m* плитичаст новац, издубен новац; ~schrank *m* орман за зделе (и. чиније); ~wärmer *m* грејалица *f* за зделе (и. чиније).

Schu'ß|entfernung *f* отстојање *n* гађања, отстојање са којег се пуца.

Schu'Ber {шўср} [Schuß] *m* 2l = Klicker.

schu'sserr {шўср} [свн.] играти (се) кликера.

Schu'B..., schu'B...: ~faden *m* поткина нит *f*; ~feld *n* поље гађања, простор *m* за гађање; ~fertig *a* ~bereit; ~fest *a*: а) непробојан за метак (и. за зрно); б) не(об)ранљив; ~frei *a* заштићен од метака, сигуран од зрна; ~fromm *a* ~bändig; ~geld *n* = Schießgeld; ~gerecht *a*: а) тачан, који добро бије; б) на домаку, на домаћају; с) ~gerechtes Pferd коњ навикнут на пуцању; ~geschwindigkeit *f*: а) брзина пуцања (и. гађања); б) брзина метка (и. зрна); ~kanal *m* канал метка, пролаз зрна (кроз месо); ~leistung *f* ✱ број *m* пуцњева, успех *m* гађања; ~linie *f* ✱ линија гађања; ~recht *a* = ~gerecht; ~richtung *f* правац *m* гађања (и. пуцања); ~verletzung *f* = ~wunde; ~waffe *f* ватрено оружје *n* (*opp.* Hieb, Stoßwaffe); ~wasser *n* водица *f* за ране од ватреног оружја; ~weise *adv.* на махове; ~weite *f* домет *m* (зрна), домаћај (метка, зрна), даљина гађања; außer ~weite sein бити ван домета (и. домаћаја) зрна; ~wirkung *f* дејство *n* гађања, учин *m* пуцања; ~wunde *f* рана од ватреног оружја.

Schü'Bling {шўсблн} *m* 2g¹ = SchöBling.

Schu'ster {шўср, *prov.* шўср} [нем.-лат. Schuh — sutor] *m* 2l 1. обућар, чизмар; *fig. prv.* в. Leisten², Rappe¹ 2. 2. *pop.* = крпа; Pfüscher. 3. достаљач. 4. ~ werden бити двапут тучен; е-п zum ~ machen тући кога двапут. 4. 5. а) = Schabe; б) = Teichläufer; с) = Weberknecht.

Schu'ster... {шўср-}: ~ahle *f* шило *n*; ~arbeit *f* обућарски рад *m*, чизмарски посао *m*; рад крпе, прчварски посао; ~bude *f* обућарска радница, чизмарски дућанчић *m*; ~bursche *m* обућарски момак (и. шегрт); ~ei' {шўср-а}

f 3b 1. = Schuhmacherhandwerk; 2. *pop.* = Pfüscherei; ~fisch *m*, ~karpfen *m* *fam.* = Schleie; ~geselle *m* обућарски (и. чизмарски) калфа; ~hand|werk *n* = Schuhmacherhandwerk; ~junge *m* обућарски шегрт; ~kneif *m*, ~messer *n* бичкија *f*; ~meister *m* обућар(ски) мајстор, чизмар мајстор; ~п {шўсрпн} *intr.* (h) 15f 1. радити обућарски занат, бити обућар, правити ципеле; 2. *pop.* = pfüschen; ~pech *n* црна смола *f*; ~pfriem *m* шило *n*; ~schwärze *f* обућарско црnilo *n*; ~wasser *n* *pop.* (ауст.) = Fusel 2, тестерашка *f*, шоба *f*; ~werk|statt *f* обућарска радионица; ~zunft *f* обућарски еснаф *m*; ~zwecke *f* обућарски клинчић *m*.

Schu'te {шўт-}, Schü'te {шўт-} [ndd.: Schüssel] *f* 3b ✱ дереглија, лађа за вучу, за гурање.

Schutt {шўт} [нвн.: schütten] *m* 2g (б. *pl.*) а) рушевине *f pl.* (и *fig.*), развалине *f pl.*; крш; б) сип, крш за насипање, одгнута земља за насипање; с) насип (и *pl.* Schütte); д) осулина *f*, сип, обип, плазина *f*.

Schu'tt... {шўт-}: ~ablad|platz *m* јавно изручивалиште *n*; ~ablagerung *f* *geol.* осулинска наслага. [dammt *m* насип.]

Schü'tt... {шўт-}: ~boden *m* амбар, кош; ~Schü'tte {шўт-} [schütten] *f* 3b 1. (и.) хрпа, гомила. 2. = Schüttdoden. 3. пљусак *m*. 4. свежањ *m* сламе. [тавица *f*.]

Schü'ttel|frost {шўт-тл-} *m* трескавица *f*, дрх-*f* schü'tteln {шўт-тлн} [свн.; *schütten] I *tr., intr.* (h) и refl. 15f (сич) ~ трести (се); стрести (се), стресати (се); дрмати (се); die Obstbäume ~ трести вошке, (метон.) das Obst ~ трести воће; et. von... (sich) ~ трести што са... (себе), стрес(а)ти што са... (себе); vom Fieberfrost geschüttelt werden трести се од грознице (и. у грозници); et. aus dem Ärmel ~ сипати што из рукава; в. и Ärmel; j-m die Hand ~ трести кому руку (стискајући је), подрмати кому руку; den Kopf ~, mit dem Kopf ~ вртети главом; das Wort... schüttelt ihn wie ein Fieberfrost на реч... он се тресе као у грозници (и. он за-, уз|дрхне као да га тролетница ухвати); es schüttelt mich задрхти на то; ја уз|дрхнем због тога; ја се стрес|ам -ем на то; mich schüttelt's wenn... ја се стресам кад...; ја за-, уз|дрхтим кад...; sich vor Lachen ~ трести се од смеха; er schüttelt sich wie ein Hund, der aus dem Wasser kommt он се стреса као пас који изиђе из воде; vor e-r Spinne ~ wir uns ми се стресам на паука; ми се стресамо кад видимо паука; sich innerlich bei e-m Gedanken ~ стрес(а)ти се при помисли. II Schü'tteln *n*, Schü'ttelung *f* тресење; драмање; стресање. [шипкама.]

Schü'ttel|rost *m* ✱ решетка *f* с покретним |schü'tten' {шўт-тн} [свн.] I *tr., intr.* (h) и refl. 15c 1. сипати, сунути, сасути; (sich ~) прос|ипати (се) -сути (се); in e-n Sack ~, in Haufen ~ сипати у сак, у врећу, на гомили; aus e-m Gefäß in ein anderes ~ прес|ипати -ути из једног суда у други, претакати, преточити; Wein auf das Tischtuch прос|ипати -ути вино на чаршав; *abs.* schütte nicht! не-

мој да проспеш!, пази да не проспеш!; leer ~ испразнити, voll ~ напунити; fig. s-n Kummer in j-s Schoß ~ изјадати се на чијим недрима, изли(ва)ти јаде своје у срце чије; X Pulver auf die Pfanne ~ потпраши(ва)ти пушку. 2. imp. es schüttet сипа киша (к'о што Бог хоће); музе киша; уп. gießen. 3. ein Baum schüttet (о)пада лишће са дрвета да све сипа. 4. X штенити (се), оштенити (се) = Junge werfen, gebären. 5. X рађати, доносити, давати; давати много. 6. насипати, -ути, поди|хи -зати насипањем (е-п Damm насип); = anflößen I 2, anschwemmen I 1. 7. †, prov. = schütteln; вн. само у: sich vor Lachen ~. II Schütten n, Schüttung f сипање; просипање; пресипање, претакање; рађање, доношење; давање, насипање, наношење; Schüttung насип m.

schütten {~} [дн., вн.: schützen] tr. 15c prov.: Vieh ~ ухваћену стоку у штети задржати (као залогу).

Schütter¹ {шутер¹} [schütten²] m 2l пољак.

schütter² {~} a prov. редак, рех(у)ав, реуљав. schüttern {шутерн} [дн.] 15f I intr. (h) дрм|ати се, -усати се, трести се (vor: од); дрхтати, цептети (vor: од); потресајући проћи, захорити се; ~ machen = II. II tr. за-, уз|дрмати, задрмусати, затрести; v. erschüttern I. III Schüttern n, Schütterung f дрмање, дрмусање, тресење, трешња, дрхтање, цептење.

Schütt... ~haufen m гомила f ружевиња (и. крша); гомила развалина; in e-n ~haufen verwandeln порушити, сравнити са земљом, претворити у прах и пепео; ~karren m рабациске двоколице f pl.; ~kärner m рабацџија; ~kegel m плавина f, наносна купа f.

Schüttstroh n стеља f, сламна простирка f.

Schüttwinkel m изручвалиште n.

Schutz {шуц} [срвн.: schieBen, скочити напред¹] m 2g (б. pl.) 1. заштита f; gesetzlicher ~ законска заштита; j-n in s-n ~ nehmen уз|ети -имати кога у своју заштиту; заштитити кога; Gott nehme Sie in s-n heiligen ~! нека Вас Бог узме под своју свету заштиту; заштитио Вас Бог својом светом заштитом!; unter dem ~e ... gen. под заштитом ... gen., zum ~e dienen заштићавати, бранити; zu ~ und Trutz за одбрану и напад; unter e-m Baume итд. ~ suchen (по)тражити заштит|у, -е (и. заклон, -а) под дрветом итд.; X wir werden Ihrer Tratte gebührenden ~ bereiten ми ћемо се (по)старати да Ваша меница буде добро примљена. 2. = Schütze² 2.

Schütz¹ {шүц¹} m 3a = Schütze¹.

Schütz² {~} n 2g = Schütze² 1.

Schu'tz..., schu'tz... {шүц...} 2bedürftig a којем је потребна заштита; ~befohlene(r) s 9l штићеник, -ца; ~blattern f pl. † краљево богиње, маја f, вакцина f; ~blatternimpfung f калемљење n против богиња; ~blech n заклон m; заштитним m; крило; ~brett n = Schütze² 1; ~brief m заштитно (и. спроводно) писмо n; ~brille f заштитне наочаре f pl.; ~bündnis n заштитни (и. одбранбени) савез m, савез за заштиту (и. одбрану); ~dach n: a) = Schuppen;

b) заштитни кров m, стреха f, стреја f, настрешница f; ~damm m заштитни насип, бедем.

[стрелац. 2. X Стрелац. 1] Schütze¹ {шүц¹} [срвн.: *schieBen] m 3a 1. Schütze² {~} f 3b 1. устава, гат m, брана. 2. (и m 3a) гк. чунак m.

schützen {шүцен} [Schutz] I tr. и refl. 15e 1. (sich ~) штитити (се), заштитити (се) (j-n gegen и. wider acc., vor dat. et. кога од чега), заштићавати (се), бранити (се), чувати (се), с-, за|клонити (се), с-, за|клањати (се); gesetzlich geschützt законом заштићен(о); ~ des Dach заштитни кров. 2. уставити, -љати, зара|тити, -ћивати (das Wasser воду). 3. X geschützter Kreuzer оклопљена крстарица f, оклопљен крсташ. 4. X = schütten². II Schützen n заштићаваче, браћење, чување.

Schützen¹... {шүцен¹} [Schütze¹]: ~anlauf m X стрелачки налет, јуриш стрелца; ~bataillon X n стрелачки батаљон m; ~brigade f X стрелачка бригада; ~bruder m стрелац, члан стрелачке дружине; ~brüderschaft f = ~gilde; ~fest n стрелачка свечаност f, стрелачке утакмице f pl.; ~feuer n стрелачка ватра (и. палба) f. [schleuse. 1]

Schützen²... {~} [Schütze²] у слож. на пр. ~f Schu'tz|engel m анђео чувар, анђео хранитељ.

Schützen...: ~gesellschaft f стрелачка дружина, стрелачко удружење n; ~gilde f стрелачка дружина, стрелачки еснаф m; ~graben X m (заклоњен) стрелачки ров, стрелачки заклон; ~haus n стрелиште, кућа f на стрелишту; ~kampf m стрелачка борба f; ~könig m краљ стрелца; ~linie f X стрелачки строј m; ~platz m = Schießplatz; ~schaft {шүцшифт} f 3b a) стрелаштво n, особина „бити стрелац“; b) (сви) стрелци m pl.; = ~gilde; ~schleuse f брана са гатом, брана са уставом; ~stand m = Schießstand; ~zug m стрелачки вод.

Schützer {шүцер} m 2l, ~in {шүн} f 3c заштитник, -ца, бранич.

Schu'tz..., schu'tz...: ~gatter n. a) = Fallgatter; b) гат m са два крила; ~gebiet n: a) земља f под заштитом; b) колоније f pl.; ~gebühr f = ~geld; ~geist m дух заштитник; ~geld n заштитнина f, туђинарина f, дажбаина f коју туђинци плаћају за боравак; ~geleit n (заштитна) пратња f; ~genosse m: a) сазаштитник, друг у заштићивању; b) настањен туђинац; ~gerechtigkeit f право n заштићивања, заштитничко право; ~gitter n заштитна решетка f; ~gott m, ~göttin f бог заштитник, заштитна богиња; ~gottheit f заштитно божанство n; ~haft f притвор m; ~heilige(r) s светац заштитник, светитеља заштитница, слава; ~heiligtum n fig. светиња f заштитница, окриље, заштита f; ~herr m заштитник; ~herrlich a заштитнички; ~herrschaft f заштитништво n; ~hülle f заштитни омот m; ~hütte f колиба, склониште n; ~impfung f заштитно (и. предохранско) калемљење n; ~leder n заштитна кожа f; (мачеваочев) грудник m.

Schützling {шүцлинг} m 2g¹ штићеник.

Schu'tz..., schu'tz...: 2los *a* без заштите, без одбране, незаштићен, незаконљен; ~losigkeit *f* немање *n* заштите, незаштићеност, незаконљеност; ~mann *m* (*pl.* ~leute) жандар, чувар јавне безбедности; ~mannschaft *f*: а) жандари *m pl.*, чувари *m pl.* јавне безбедности; б) пратња; ~marke *f* заштитни жиг *m*, заштитна марка; eingetragenе ~marke заштитни жиг; ~maßregel *f* мера безбедности; ~mauer *f* заштитни зид *m*, одбрандени зид; ~mittel *n* заштитно средство, средство за предохрану, заштита *f*; ~ort *m* склониште *n*, заклон; ~patron (*in f*) *m* = ~heilige(r); ~pfahl *m* заштитни колац; ~pfand *n* обезбедна залога *f*; ~pocken *f pl.* = Kuhpochen; ~pockenimpfung *f* калемљење *n* (крављих) богиња; ~recht *n* = ~gerechtigkeit; ~rede *f* одбрана; ~schild *m* ✕ штит; ~schrift *f* одбрана, одбрандени спис *m*; ~sperre *f* = Quarantäne; ~system *n* = ~zollsystem; ~truppe *f* колонијална трупа; ~truppler *m* колонијални војник; ~umschlag *m* заштитни омот; ~und Trutzbündnis [шв.] *n* савез *m* за напад и одбрану; ~verband *m* одбрандени савез, савез за одбрану; ~verhältnis *n* стање (и. однос *m*) настањена туђинца; ~verkleidung *f* заштитна (и. одбрандена) облога; ~verwandte(r) *m* настањен туђинац; ~vorrichtung *f* заштитна направа; ~vorschrift *f* заштитни пропис *m*, пропис за предохрану; ~wache *f* стража; пратња; ~waffe *f* заштитно (и. одбрандено) оружје *n*, *fig.* одбрандено средство *n*; ~wand *f* заштитни зид, заклон (gegen од ветробран; ~wehr *f*: а) = ~waffe; б) одбрана (и *fig.*), заштита (и *fig.*), *fig.* бедем, бранич; ~zeit *n* перде; шатор *m* као склониште; ~zettel *m* уверење *n* о праву боравка; ~zeuge *m* сведок у корист оптуженога; ~zoll *m* ✕ заштитна царина *f*; ~zöllner *m* (*opp.* Freihändler) ✕ присталица заштитне царине; ~zöllnerisch {~цџлн·рџш} *a* ✕ присталица заштитног царинског система; ~zollsystem *n* ✕ (*opp.* Freihandelsystem) заштитни (царински) систем *m*. Уп. и Sicherheits...

Schwa'bacher {швабџх·р} [●] Schwabach, град у Баварској] *f inv.*, ~schrift *f* ✕ швабашка слова *n pl.*

schwabb! {швџп} *int. fam.* = schwapp.

Schwabbele! {швџб·лџ} *f 3b fam.* шљапутање *n*, брбљање *n*, нагваждање *n*, труњање *n*.

schwa'bb(e)lig {швџб·(·)лџх} *a* = quabbelig.

Schwa'bbel|nichel {швџб·лџ·нџ} *m fam.* = Schwätzer,

schwa'bbeln {швџб·лн} [дн.] *intr. (h) 15f fam.* 1. = quabbeln; geschwabbelt voll вршком пун(о). 2. шљапутати, брбљати, нагваждати.

Schwa'bber {швџб·р} *m 2l* = швабер, брисало *n*.

schwa'bbern {швџб·рн} = 1 *tr. 15f* брисати (и. прати) швабером (и. брисалом). II *intr. (h) fam.* = schwabbeln 1, 2.

Schwa'be! {швџб·џ} [свн.: Sippe] *m 3a* Шваба, Schwä'bin {швџб·н} *f 3c* Швабица.

Schwa'be² {~} *f 3b fam.* буба-шваба.

schwa'beln {швџб·лн} [Schwa'be! *intr. (h) 15f* говорити швапским наречјем, заносити (по)

швапски, имати нагласак швапског наречја. Schwä'ben {шваб·н} [срвн.: (zu den) ~" *dat. pl.* од Schwabe! *n 8g* ● Швапска *f*, Швабија *f* (баварска планинска област); ~alter *n* четрдесет(а) година (старости), зрело доба; ~land *n* ● = Schwaben; ~spiegel [срвн. 1275] *m* Швапски законик; е-п ~sprung *m tun, das* ~sprügelchen *n tun* скокнути (nach: до); ~streich *m* непромишљено дело *n*, лудорија; Schwäbin *f 3c* св. Schwabe! *f*, будалашина *f*.

schwä'bisch {шваб·џш} *a* швапски.

schwach {швџх} [срвн.: siech] I *a 10²* 1. слаб; нејак; немощан; изнемогао; а) ~e Augen слабе очи; in e-m ~en Augenblick у (једном) тренутку слабости; ~e Brust слабе груди; er steht auf ~en Füßen вице му норе (= он не стоји добро); ~es Gedächtnis слабо памћење; ~e Seite слаба страна; j-n bei s-r ~en Seite fassen ухватити кому слабу страну; ~e Suppe слаба чорба (и. јуха, супа); ~e Stunde тренутак слабости; б) ~es Abbild слабо отисак, слаба копија; ~e Hoffnung слаба нада; ~er Schimmer зрачак; ~er Puls слабо било; ~e Stimme слаб глас; ~e Töne слаби тонови; ~er Widerstand слаб отпор; c) ~er Meter слаб (и. непун) метар; eine ~e Stunde непун час, слаб сат (уп. I I а); d) (предикативно) schwächer machen слабити, ослабити; er war so ~, zu... он беше (толико) слаб да...; ~ werden, schwächer werden слабити, ослабити, опадати, онемоћати, малакса(ва)ти, изнемоћи; es wurde ihr ~ њој позли. II Schwä'che(r) {~(р)} {швџ} слаб(и), -а; die Kranken und Schwachen болесни и слаби.

Schwä'che {швџх, швџх} [срвн.] *f 3b* 1. (види schwach 1) слабост; нејакост; немощ. 2. слабост, слаба страна. 3. доњи, тањи део сечива. schwä'cheln {швџх·лн} *intr. (h)* бити слабуњав. schwä'chen {швџх·н, швџх·н} [schwach] I *tr. 15a* 1. слабити, ослабити; смањива(ва)ти; o-крњити. 2. готово † и. bibi. обешчастити, одузети (*acc.*: *dat.*) невиност. II Schwä'chen *n* = Schwä'chung.

Schwä'cher|werden {швџх·р-} *n* слабљење.

Schwä'che|zustand *m f* слабост *f*, изнемоглост *f*. schwä'ch|gläubig *a* малOVERан, колебаљив у вери.

Schwa'chheit {швџххџт} [срвн.] *f 3b* 1. = Schwäche. 2. а) е-е ~ für j-n haben бити слаб према кому, бити попустљив из наклоности према кому; б) *fam. fig.* bilden Sie sich keine ~en ein! немојте се заваравати!

Schwä'chheits... {швџххџтс-}: ~fehler *m* (по-)грешка *f* (учињена) из слабости; ~sünde *f rl.* грех *m* из слабости.

Schwa'ch..., schwa'ch...: 2herzig *a* слаба карактера; ~herzigkeit *f* слабост карактера; ~kopf *m* слабоумник; 2köpfig {~кџпфџх} *a* слабоуман; ~köpfigkeit {~кџт} *f 3b* слабоумност. [слабачак.]

schwä'chlich {швџхлџх} [срвн.] *a* слабуњав; Schwä'chlichkeit {~кџт} *f 3b* слабуњавост; geistige ~ слабоумност.

Schwä'chling {швџхлн} *m 2g¹*, Schwachma- tikus {швџхмџтикџс} [нвн.-лат.] *m inv. fam.*

(*pl.* ~се {~} и ~tiker {~тѣкѣр}) слабић, слабоћина, слабиковић, слапчина.

Schwa'ch..., **schwa'ch...**: **Źschlegend** *a* ♀ који слабо куца (и. бије); **Źsichtig** {~зѣхтѣх} *a* слабовид, слаба вида (*gen.*); **Źsichtige(r)** {~зѣхтѣг(р)} *s* 9l слабовид|и, -а, слабовида особа; **~sichtigkeit** {~зѣхтѣгѣгѣр} *f* 3b слабовидост; **~sinn** *m* = ~köpfigkeit; **Źsinnig** *a* = Źköpfig.

Schwa'chung {швѣхун, швѣхун} *f* 3b (в. schwächen) слабење *n*; смањивање, -ење; окрњивање *n*, крњење *n*; обешчашћивање, -ење *n*, одузимање *n* невиности. [Schwaden².]

Schwa'd {швдт} [дн.] *m* 3a = Schwaden¹.

Schwa'de {швдт} *f* 3b = Schwaden¹.

Schwa'den¹ {швдт} [дн. swad(e) Sense] *m* 2l откос; руковѣт *f*; in ~en legen вез(ив)ати у руковѣти; in ~ (и. auf dem Schwad) liegen лежати у откосима (и. руковѣти).

Schwa'den² {~} [срвн.: sieden] *m* 2l = Brodem; ~ ваздух помешан с угљеном киселином, загушлив ваздух, загушливи гасови (и. пливови) *m* *pl.*

Schwa'den³ {~} *m* 2l = Mannagras.

Schwadro'n {швдрон} [ивн.: ит. squadron *m*]

f 3b ✕ ескадрон *m*. (не, (по) ескадронима.)

schwadro'nen {швдронѣн} *adv.* на ескадрѣ

Schwadroner' {швдронѣр} *m* 2g¹ *fat.* разме-

тљивац, причало, шљапунало, нагваждало *n*.

schwadronie'ren {швдронѣрѣн} *intr.* (h) 15g *fat.*

1. herum ~ шврљати, тумарати, лутати. 2. виллати мачем тамо амо, ударати сабљом тамо амо; млатарати. 3. разметати се, шљапунати, нагваждати. [droneur.]

Schwadronie'rer {швдронѣрѣр} *m* *fat.* = Schwa-

Schwa'ger {швѣгѣр} [срвн.: Schwäher, Schwie-

ger] *m* 2j 1. зет. 2. шурак, шура. 3. девер (=

мужевљеврат), деша, браца. 4. пашѣног, па-

шанац, *fat.* паша. 5. а) пријатељ, својак, *fat.*

прика, прикан; б) пријатељ, побратим; he,

~! ej, пријатељу!, ej, побратиме!; = Postillon;

Kutscher. 6. *fat.* iro. женин пријатељ.

Schwä'gerin {швѣгѣрѣн} *f* 3c 1. заова. 2. сва-

ст(ика), сваја. 3. снаха, снаја. 4. јетрва. 5.

шурњаја, шуракиња. 6. прија.

schwä'gerlich {швѣгѣрѣлѣх} *a*, *adv.* 1. [Schwa-

ger] зетски, као зет; шурачки, као шурак;

деверски, као девер; пашеношки, пашински,

као пашеног, као паша. 2. [Schwägerin] за-

овски, као заова; свастички, као сваст(ика);

снашки, као снаја; јетрвски, као јетрва; шур-

њајски, шуракињски, као шурњаја.

Schwä'gerschaft {швѣгѣрѣшт} *f* 3b 1. [Schwa-

ger] а) зетство *n*; шураштво *n*; деверство *n*;

пашеноштво *n*; б) опријатељење *n*, оприја-

тељеност, орођење *n*, ороженост, својаштво

n, пријатељство; c) ~ trinken пити у знак

спријатељења, побратимити се; d) зетови *m*

pl., шураци *m* *pl.*, шуре; девери *m* *pl.*; па-

шенози *m* *pl.*, е) пријатељи *m* *pl.*, тазбина,

прике, прије *f* *pl.* 2. [Schwägerin] заовство

n; а) свастѣ *n*, сваштиштво *n*; снаштво *n*;

јетрвство *n*; шурњајство *n*; б) заове *f* *pl.*;

свасти(ке) *f* *pl.*; снахе *f* *pl.*, снаје *f* *pl.*; јетрве

f *pl.*; шурњаје *f* *pl.*

Schwä'her {швѣгѣр} [свн. suehur: лат. socer] *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3c 1. (нар. bibl. = Schwieger-vater, =mutter) а) свекар, свекрва; б) пунац, таст, пуница, ташта. 2. wir sind ~ ми смо пријатељи; ми смо се ородили; наша су се деца узела.

Schwa'ge {швѣгѣг} *f* 3b *prov.* 1. чопор (и. целен) *m* говеди, крава. 2. паша говеди. 3. = Meierei. 4. = Sennhütte.

schwa'gen {швѣгѣгѣн} *intr.* (h) *prov.* = sennen.

Schwa'lbe {швѣлбѣ} [свн.] *f* 3b 1. ластва, ла-
ставница; junge ~ ластавичић *m*, ластавичица
f; *prov.* e i n e ~ macht noch keinen Sommer
ј е д н а ластва не чини пролеће. 2. *fat.* шља-
кавица, шамар *m*.

Schwa'lben..., **schwa'lben...** {швѣлбѣн-}. **Źartig**
а) ластва, налик на ластву; ~gezweitscher *n*
ластин цвркунт, цвркунт(ање *n*) *m* ластѣ;
~kraut *n* руса *f*, жути трава *f*, змијино мле-
ко, мишавица *f*, миздраклија *f*, росопас *m*;
~nest *n* ластино гнездо; ~schwanz *m*. а) ла-
стин реп; б) *fat.* *fig.* фрак; c) (Papilio ma-
chaon) ластин репак; **Źschwanz** *artig* *a* на-
лик на ластин реп; ~schwanz/verbindung *f*
спајање *n* (и. спој) на ластин реп; ~wurz(el)
f дивља паприка, ластавичњак *m*.

Schwalch {швалх} [срвн.: *schwelgen] *m* 2g 1.
отвор на ливачкој лењи кроз који иде пла-
мен на метал. 2. [дн.] = Schlund 1; = Schwel-
ger(ei). [2. = Schwalch 1.]

Schwaig {швѣлѣг} [schwellen] *m* 2g 1. = Schwall.

schwa'lchen {швалхѣн}, **schwa'lken** {швалкѣн}
prov. [дн.] *intr.* (h) 15a пушити се, димити се.

Schwall {швал} [срвн.: schwellen] *m* 2g 1. бу-

јица *f*, вал, талас; поток. 2. *fig.* бујица *f*, плу-

сак; ~ von Worten бујица речи.

schwa'llen {шваллѣн} *intr.* (h) = schwellen.

schwamm¹ {швам}, **schwä'mme** {швѣмѣ} *impf.*

ind., *conj.* од schwimmen.

Schwamm² {швѣм} [свн.] *m* 2d 1. сунђер, спу-

жва *f*; mit dem ~ über et. (*acc.*) (hin) fahren
прећи (и. превући) сунђером преко чега; mit

e-m ~ abwischen (о)брисати сунђером; *fig.*
e-n ~ im Leibe haben пити као смук; *fat.* ~

drüber! пређимо преко тога!, бацимо то у

заборав. 2. = Pilz; а) рудњача *f*; б) труд

(*gen.* труда), Feuerschwamm; c) дрвојед. 3.

♀ = Mundschwamm; забуница *f*, гута *f*, изра-

штај, израстао *f*; der ganze ~ = der ganze

Schwindel.

Schwa'mm²..., **Schwa'mm²...** {швам-}. **Źähnlich**

a, **Źartig** *a* сунђераст, спужваст, налик на

сунђер (и. на спужву); = Źicht, Źig; ~baum

m дрво *n* на којем расте труд, дрвојед; ~

büchse *f* трудара, кутија за труд.

Schwä'mmchen {швѣмѣчѣн} *n* 2l (*dim.* од

Schwamm) сунђерић *m*, спужвица *f*; ♀ =

Mundschwamm.

Schwa'mm²..., **schwa'mm²...**: ~dose = ~büchse;

~erling {швѣмѣрлѣн} *m* 2g¹ = Pilz; ~fischerei

f лов *m* на сунђере, хватање *n* сунђера (и.

спужви); ~gewächs *n* = Schwamm 3; Źicht

{швѣмѣхт}, Źig {швѣмѣхѣт} *a* сунђераст, спу-

жваст, шупљикав; ~igkeit {швѣмѣхѣгѣт} *f* 3b

сунђерастост, спужвастост, шупљикавост.

Schwan {швѣн} {свн.} *m 2d* или (нар. *ш*) *3a*

1. лабуд; *junger ~*, и *Schwä'nchen* {швѣнчн} *n 2l* лабудин *m*. 2. *fig.* лабуд, песник (von Mantua из Мантије = Вергил). 3. Лабуд, гостионица код лабуда. 4. *Л* Лабуд. 5. лабуд, бео коњ. 6. *a*) у *sg.* = Schwanenfell; *b*) у *pl.* Schwanen = Schwanendaunen.

schwand {швѣнт}, *schwä'nde* {швѣнд} *impf. ind., conj.* од *schwinden*.

schwa'nen {шванчн} {дн.; *Schwan} *I intr. (h)* *15a* слутити, претсказивати се, предосећати; *mir (с) mich* schwant etwas слутим нешто, претсказују ми се нешто, предосећам нешто; *mir schwant nichts Gutes* не слутим ништа добро; ништа добро не претсказује ми се; ништа добро не предосећам; *mir schwant, als ob...* све ми се чини као да... II *Schwa'nen n* слућење, претсказивање, предосећање.

Schwa'nen..., *schwa'nen...* {шванчн-}: *~arm m* рука *f* бела као лабуд; *~bett n* постеља *f* од лабудова перја, лабудова перина *f*; *~blume f* срчак *m*; *~brust f*, *~busen m* груди *f pl.* беле као лабуд, грло *n* бело као лабуд; *~daunen, ~dunen f pl.* лабудово паперје *n*; *~feder f* лабудово перо *n*; *~fell n* лабудова кожа *f*, лабудово крзно; *~fluß m* Лабудова Река *f*; *~gesang m* лабудова песма *f* (и *fig.*); *~hals m* лабудов врат; *~lied n* = *~gesang*; *~orden m* орден Лабуда; *~ritter m* витез са лабудом (Лоенгрин); *~sang m* = *~gesang*; *~teich m* рибњак са лабудима; *~weich a* мек као лабудово паперје; *~weiß a* бео као лабуд; *~weiße f* лабудова белина; *~wirt m* гостионичар (и. кафеџија) код Лабуда.

{*ind., conj.* од *schwingen*.}

*schwang*¹ {шванчн-}, *schwä'nge* {швѣнчн} *impf.*

*Schwang*² {швѣн} {свн.; schwang¹} *m 2g* (б. *pl.*) готово само у вези са *prp.* *in 1.* = *Schwingung*, *Schwung*¹; *e-e* Glocke *in ~ bringen* заклатити (и. заљуљати) звоно. 2. *fig. im ~ (e) sein* бити у употреби, употребљавати се, бити у моди; *in ~ bringen* увести; *in ~ kommen* увести се, -одити се, ући-лазити у моду. {*кунице f pl.*}

Schwang- baum {шванчн-} *m* руда *f*, руку-
schwa'nger {шванчн-} {свн.} *a 1.* трудан, бремени, тежак, бређа, здетан (уп. *Hoffnung 2*, *Umstand 2*); *~ sein*, *~ gehen* бити трудна (и. тешка, бременита); *sie ist hoch ~* она је пред порођајем; *sie geht im achten Monat ~* у осмом је месецу трудноће; *~ werden* затруднети, затешчати, забременити, забређати. 2. *fig.* *mit et. ~* трудан чим, пун чега, пун чим; *mit Gedanken ~ gehen* смишљати; *mit großen Plänen ~ gehen* кројити велике планове; *~ von et. (dat.)* пун чега, пун чим; *dieser Augenblick ist ~ an großen Folgen* овај тренутак носи у себи (и. носи собом) велике последице.

Schwä'ngerer {швѣнчн-} *m 2l* отац детињи, онај од кога је затруднела.

schwä'ngern {швѣнчн-} {schwanger} *I tr. 15f* 1. обременити; *er hat sie geschwängert* он ју је обременио; од њега је затруднела. 2. *fig. a*) = *befruchten*; *b*) и *refl.* (*sich ~*) натопи-

ти (се), -апати (се), прожети (се), на-, испунити (се), испуњавати (се); *sich ~* напи(ја)ти се. II *Schwä'ngern n*, *Schwä'ngern f* обременивање, обременење, чињење трудном; *v. Befruchten, Befruchtung*; *натапање, натопање, прожеће, испуњавање, -ење.* [на.]

Schwa'ngerschaft {шванчн-} *f 3b* трудно-
schwa'nig {шванчн-} *a* лабудаст, налик на лабуда.

*schwank*¹ {шванчн-} {свн.; schwang¹, schwingen} *a 1.* витак, савитљив, гибак, танак. 2. колебаљив (и *fig.*), тетурив; *~ machen* (по-) колебајти.

*Schwank*² {~} {свн.} *m 2d* шала *f*, лакрдија *f*; *er steckt voller Schwänke* натучен је шалама. *schwa'nken* {шванчн-} {свн.; schwingen} *I intr. (h)*, *при истицању промене места са s* *15a 1.* колебати се, поводити се, -ести се, заносити се, -ети се, посрјтати, -нути, тетурати се, љуљати се, клатити се, њихати се; *drхтати*; *sie schwankt an e-n Sessel* поводи се (и. посрћући) прилази она столица; *von einer Seite zur andern ~* ваљати се; *der Länge nach ~* љуљати се око попречне осовине. 2. *fig.* колебати се, двоумити, устезати се; *ich schwankte lange...* дуго се колебах...; *der Sieg schwankte einige Zeit* победа се колебах неко време; *diese Preise ~ täglich* ове се цене колебају (и. мењају) свакога дана. II *~d p. pr.* и *a* који се колеба, поводи, заноси, клати, љуља, њиха, који посрће; тетурив; *drхтав*; *fig.* колебаљив, нерешљив, неодлучљив, нерешљив; несталан, променљив; неодређен. III *Schwa'nken n* в. *Schwankung*. {*виткост, гипкост.*}

Schwa'nkeit {швѣнчн-} {schwank¹} *f 3b*

schwa'nkig {шванчн-} *a* = *schwank*.

Schwa'nk-macher {шванчн-} *m* шаливчина, лакрдијаш.

Schwa'nkung {швѣнчн-} *f 3b 1.* (в. *schwanken* I): *a*) колебање *n*, повођење *n*, заношење *n*, посртање *n*, посрнуће *n*, посртај *m*, тетурарење *n*, љуљање *n*, клаћење *n*, њихање *n*; *drхтање n*, *drхтај m*; *b*) *fig.* колебање *n*, двоумљење *n*, двоумица, устезање *n*; колебање *n*, мењање *n*, промена; *in ~ bringen* поколебати; колебаљивост, несталност. 2. колебање *n*, отступање *n*, поремећај *m*; нагибање *n* (земљине осовине).

Schwanz {шванчн-} {свн.; *Schwang- 1} *m 2d* 1. реп; варка *f*; *a*) *mit dem ~e* *wedeln* махати репом; *unter dem ~e* *befindlich* подрепни, *b*) *fig. (opp. Kopf)* реп, крај; шиљак (коца), бод; *c*) ~ *an e-m Buchstaben, e-r Note* реп(и) на слову, ноти; *~ e-s Kometen* кометин реп, реп у (звезде) репатице; *d*) *fam. fig.* *den ~ zwischen die Beine nehmen* реп под ноге; *подвити реп*; *den ~ hängen lassen* покуњити нос. 2. *vulg.* кита *f*, мушки уд. 3. *fig. pop.* *der arme ~* грешник, јадо. 4. [шванчн-] *студ.* празнина *f* у прикљешкама због изостајања од предавања, бежања са часова. 5. *fig. fam.* *Geld auf den ~ klopfen* = *schwänzen* I 3. [репна кост *f*.]

Schwa'nz... {шванчн-}: *~bein n* репњача *f*,

Schwä'nzchen {швѣнцхн} *n* 2l (dim. од Schwanz) репић *m*. [penñh *m*, репче.]

Schwä'nzel {швѣнцл} *n* 2l (dim. од Schwanz)

Schwänzelei' {швѣнцлѐ} *f* 3b = Schwänzel.
schwä'nzein {швѣнцлн} [срвн.; *schwänzen] *I intr.* (h) 15f 1. махати (и. вртети) репом (уп. wedeln). 2. а) ићи машући (и. вртећи) репом; врцати се; ићи шепурећи се; б) улизивати се, улагивати се, метанисати, теменати. II **Schwä'nzein** *n* улизивање, улагивање, метанисање, теменање.

Schwä'nzelpennig {швѣнцл-} *m*: ~e machen дизати, смота(ва)ти.

schwä'nzen {швѣнцн} [schwenken и Schwanz] 15b *I intr.* (h) и *tr.* 1. = schwänzelу 2 а, = schwänzelу 1. 2. базати, *tr.* бежати од, изоста(ја)ти са; в. Schule 1с; eine Stunde ~ побећи (и. изостати) са једног часа, не (от)ићи на један час. 3. ет. ~ дизати ~ћи што, смота(ва)ти што; е-п *um et.* ~ (при)дићи кому што, укашарити кому што. II *tr.* в. geschwänzt; (на)правити реп(ић) на (и. само: *dat.*).

Schwa'nz..., **schwa'nz...**: ~ende *n* крај *m* репа; ~feder *f* репно перо *n*; ~flosse *f* репна пераја; ~los *a* кус, без репа; ~meise *f* сеница злореп; ~riemen *m* кусун, подрепак, подрепница *f*; ~rübe *f* коњски реп *m* без струна; ~stern *m* репатица *f*, комета *f*; ~steuer *n* задња крма *f*; ~stück *n*. а) парче (и. комад *m*) репа; б) задње парче.

schwä'nzig {швѣнцѝ} *a* = geschwänzt.

schwapp! {швѣп} *fam. int.* плъуц!, плъац!, шљиц!, шљац!, ц(ар)ап.

schwa'ppen {швапн} *intr.* (h) 15a и **schwa'ppern** {шваппн} 1. *fam.* плъускати се, исплъускивати се; ~d voll пун(о) да се просипа. 2. жмичкати; ~d жмичкав.

schwaps! {швапс} *int. fam.* — schwapp!

Schwä'r {швѣр} *m* 2g, **Schwäre** {~} [срвн.: schwer] *f* 3b, ~п {~н} *m* 2l 1. — Geschwür. 2. и = Furunkel; *bibl.* гној *m*, рана *f*; *fig.* рана, зло *n*.

schwä'ren {швѣрн} [Schwäre] *I intr.* 13n а) (h) изаз(и)вати гнојење, гнојити (се) од; der Splitter im Finger schwärt (и. schwiert) трн изазива гнојење у прсту; прст гноји од трна; der Splitter hat geschworen трн је изазвао гнојење; б) (s) загнојити (се), -авати (се); der Finger ist geschworen прст је загнојен, прст се загнојио. II **Schwä'ren** *n* изазивање гнојења, гнојење од; гнојење, загнојавање **schwä'rig** {швѣрѝ} *a* гнојав. [witterwolke.] **Schwark** {шварк} *m* 2g (дн.) = Regen, Ge- **Schwarm** {шварм} [срвн.; *Schwirren] *m* 2d 1. рој (von Bienen пчела; von Fliegen мува). 2. чопор, стадо *n*, крдо *n*; ~ kleiner Kinder чопор ситне деце. 3. јато *n*. 4. рој, силенство *n*, руља *f*, мноштво *n* (von: *gen.*). 5. *fig.* присталице *f pl.*, приврженици *m pl.* 6. = Saus und Braus. 7. *prov.* е-п ~ haben имати бубе у глави; der ~ steigt ihm in den Kopf ушла му буба у главу; sie ist mein ~ = ich schwärme für sie. 8. ~ den ~ bekommen = plötzlich schwärmen.

Schwä'rm|attacke {швѣрм-} *f* X расут напад *m*. **schwä'rmen** {швермн} [срвн.; *Schwarm] *I intr.* (h; при истицању промене места) 15a

1. а) (из)ројити се; б) летети у роју, летети (у) ројевима; летети зујећи; лепршати се (и. око); в) *imp. es* schwärmt von Menschen auf der Straße врви свет по улицама; е) ~ скрепнути -тати са трага; ф) X ројити се, разви(ја)ти се, расути се (у стрелце); ~! (напред) у стрелце! 2. живети бурно, живети бурним животом, *fam.* терати кера; ~d бучан, -но, бур[ан, -но. 3. *fig.* заносити се (über: *abl.*), сањарити, лудовати; er schwärmt он се заноси; он сањари; er schwärmt dafür он гине за тим; ich schwärme für sie ја гинем (и. лудујем) за њом; *refl.* er schwärmt sich zum Helden он се заноси да је јунак; он уображава да је јунак; ~der Geist занесењачки дух, дух сањалица. 4. = Schwarm machen стварати присталице, придобијати приврженике. II **Schwä'rmen** *n* ројење; летење у роју (и. (у) ројевима), лепршање; X ројење, развијање (у стрелце); буран живот *m*, бурно живљење; заношење, сањарање; гињење.

Schwä'rmer {швермр} *m* 2l 1. (и ~in {~ин} *f* 3с): а) превртљив љубавник (и. драган); б) (в. schwärmen 2) који, -а бурно живи, воли буран живот; sie ist e-e ~in она воли буран живот; в) (в. schwärmen 3) занесењак, -а, сањар, сањалица; д) (в. schwärmen 4) (приврженик) занесењак. 2. а) ~ пас који скреће с трага; б) — Abendfalter. 3. жабица *f*.

Schwärmerei' {швѣрмрѐ} *f* 3b 1. скитарање *n*. 2. (в. schwärmen 3) занесеност, сањарство *n*, сањарење *n*; усхићење *n*, усхићеност; занесењаштво *n*.

Schwä'rmer... {швѣрмр-}: ~eifer *m* занесењаштво *n*, занесењачка ревност *f*; ~geist *m* занесењачки дух, сањарски дух.

schwä'rmerisch {швермрѝш} *a*, *adv.* (в. schwärmen 3) занесењачки; сањарски, сањалички.

Schwä'rm|sporen *m pl.* споре *f pl.* луталице. **schwa'rm weise** *adv.* (у) ројевима, на ројеве, рој по рој, по ројевима; (у) руљама, (у) гомилама, (у) чопорима, на чопоре.

Schwä'rm...: ~zeit *f* рој(ид)ба, време *n* ројењу.

Schwa'rte {шварт} [срвн.] *f* 3b 1. а) (Schweins-, Speck-) ~ кожур(и)а; ~ des Dachses кожа јазавца; б) длакава кожа; в) *fig.* е-м auf die ~ klopfen, greifen (из)деветати кога; fressen (е-н prügeln) даВ е-м die ~ knackt (и. kracht) јести (кога тући) да све пуца; lügen даВ е-м die ~ knackt лагати на хват; д) е-е arme gute ~ добричина; е) књига повезана у свињској кожи; књижурина, купусара. 2. травом обрасла њива. 3. кора (која сеухвати на јелу).

Schwa'rt(en)|magen {шварт(н)-} *m* шваргла *f*.

schwa'rtig {швартѝ} *a* кожурав.

schwarz {шварц} [срвн.] 10-1 а 1. црн, вран; а) са s: ~e Blättern *pl.* арапске (и. црне, велике) богиње; das Schwarze Brett табла *f* (за објаве на универзитету); ~es Holz = Nadelholz; ~e Liste црна књига; ~ das Schwarze Meer Црно Море; *fig.* seine ~en Tage њего-

ви црни дани; ~e Wäsche прљава рубље; b) са v: j-n bei j-m ~ anschreiben = anschwärzen I; ~ ausschlagen покри(ва)ти црним, заст/ирати -рти црном чохом; ~ gekleidet (y) црно одевен; (sich) ~ machen црнити (се(бе)) оцрнити (се(бе)) вранити (се), о-, на|вранити (се); ~ machen (по)тући; ~ sein бити (по)тучен; fig. alles ~ sehen видети (и. гледати) све црно; ~ werden (по)црнети; fam. vor Ärger ~ werden пу|ћи -цати од јада; es wurde mir ~ vor den Augen смрче ми се пред очима. II 1. Schwar'z n 2g (6. pt.) (и inv.) црно, црило; црина f; in Schwarz у црини; ~ auf weiß црно на бело; писмено, (на)штампано. 2. Schwar'ze(r) {~(p)} s 9l: der (die) Schwarze: a) = Neger(in); b) гаравко, гаравуша; c) der Schwarze: a) црни, ђаво; b) вранац; b) die Schwarzen црни, попови, ултрамонтанци. 3. das Schwar'ze {~} 9l црно; das Schwarze des Auges зеница f; ins Schwarze schießen и. treffen по|годити -а|ати у средиште (и. центар). Schwar'z..., schwär'z...: {шварц-}. ~amsel f = Amsel; ~auge n. a) црно око; b) црноок|и, -а, -о; ~äugig a црноок; ~bäcker m хлебар који пече црни хлеб; ~bart m. a) црна брада f; b) црнобради, брадоња црне браде; c) ~ и ~bärtchen n = Bluthänfling; ~bärtig a црнобрад, црне браде (gen.); ~beere f боровница, боровњача; ~binder m качар који израђује (бурад) од храстовине; ~blau a угаситоплав; ~blau n угаситоплаво, угасито плаветнило; ~blech n црн(и) лим m, гвозден лим; ~braun a угаситомрк, црикастомрк; ~brot n црн(и) хлеб(ац) m, црни крух m; ~dorn m = Schlehdorn; ~drossel f = Amsel; ~druck m (opp. Farbendruck) штампа(ње) n f (Хрв. тискање n) црним (и. црилом). Schwar'ze {шварц-} v. schwarz II. Schwar'ze {шварц-} [свн. f 3b 1. црноћа, црина, црно n; fig. црноћа, грозота, туробност; e-e schöne ~ лепо црно. 2. црило n, вранило n, црна боја. 3. / гара, гареж(ина). schwär'zen {~n} [свн.] I tr. 15v 1. (на)црнити, (по)црнити, (о)вранити, навранити, према-з(ив)ати црно; чадити; durch Rauch geschwärzt werden (по)чадити од дима; Wäsche ~ (ис)прљати рубље; b) (по)црнити; die Sonne hat ihr das Gesicht geschwärzt сунце joj је опалило лице; c) fig. оцрни|ти, -њивати, опа|дати, -сти; d) fig. (у)каљати, (у)прљати; die Laster, die ihn ~ пороци који га каљају (и. који су љаге на њему); e) покри(ва)ти ситним (дрвеним) угљеном. 2. и fig. (sich ~) замрачи|ти (се) -вати (се), натуштити (се). 3. fig. / ширити мрак. 4. abs. пуштити црно, пуштати црну боју. 5. (про)кријумчарити (и fig.). II Schwar'zen n, Schwär'zung f црњење, врањење, бојење црно, премазивање црним (и. црилом). Schwär'zer {шварц-} m 2l, ~in {~йн} f 3c 1. ко|ји, -а црни (и. врани, замрачује), црн|илац, -иља, вранилац, -иља, замрачивач. 2. оцр|ивач, -ица, опадач, -ица. 3. кријумчар, -ка. Schwär'zer, Schwär'zes v. schwarz II. Schwar'z..., schwär'z...: ~erle f још(ик)а, цр-

на јова, jax(овина) f m, јелша, јешика; ~färber m. a) бојилац црно (и. црним); b) црноризак, поп; ~färberei f. a) бојење n црно (и. црним); b) fig. тежња (и. склоност) описивања црно (и. у црним бојама); c) fig. поповштина, црнориштво n; ~fleckig a црних пџа, с црним пџама (и. мрљама); ~gallicht, ~gallig a црне жучи (gen.), меланхоличан, туробан, суморан; ~gelb a: a) црножут, жут који иде у црно; модар; b) црно-жут; ~gelb n. a) црножута; модор; b) црно-жута; ~gelockt a = ~lockig; ~gerändert a црно оивичен, црним опточен; ~gestreift a с црним пругама, црнопрутараст; ~grau a црносив; ~grau n црносиво; ~haarig a црнокос, црне косе, црних власи; ~halsig a црноворот, црна врата; ~holz n. a) црно дрво; b) = Nadelholz; ~käfer m = Mehlkäfer; ~kehichen n = Rot-schwänzchen и Gartenrotschwanz; ~kittel m. a) = Wildschwein; b) црноризак, поп; ~kohle f сасвим црн камени угаљ m; ~kopf m гаравко, fam. фйра; ~köpfig a црноглав, црнокос; ~kümmel m црника f, мачков брк; чу|ава ката f, мачји бркови mpl; ~kunst f = schwarze Kunst; ~künstler(in) m ма|ионичар(ка), врач(ара); призивач(ица) духова; ~kupfer n црни (и. сирови) бакар m. schwär'zlich {шварцл|х} a црикаст, нацрн; ins Schwärzliche fallen ићи (и. прелазити) у црн(каст)o. Schwar'z... schwär'z...: ~lockig a црних уво-јака, црних коврџа; ~pappel f јањ m, јањица, црна топола; ~pulver n црни барут m; ~pulver|sorte f врста црнога барута; ~rock m. a) црно одело n; b) човек у црну оделу; c) мантијаш, црноризак; die ~röcke мантијаши, поповштина f; ~rot a црноцрвен, црно-црвен, црвенкастоцрн; ~rot n црноцрвено, црвенкастоцрно; ~Rot=Gold n, die Fahne ~Rot=Gold црно-црвено-златно, немачка тробојка (пре 1866); ~sauer n / ситнеж m (од гуске) са црним умоком; ~schimmel m црнаст сивац; ~schlachten tr. (по)клати тајом; ~sehend a који види (и. гледа) све црно, злослутнички, слутовски, злогучки; ~seher(in) m ко|ји, -а види (и. гледа) све црно, злослутн|ик, -ца, слут|ов, злогук, песимиста; ~seherei {~зе|ре|} f 3b склоност гледања свега у црним бојама, злослутништво n, злогучство n, слутовство n; ~seherisch a злослутнички, слутовски, злогучки, песимистички; ~tanne f црна јела; ~wald m: a) јелова шума f; b) der ~wald Шварцвалд; ~wälder {~велд|р} a. a) inv. ~wälder Uhr f шварцвалдски часовник m; b) ~wäld-|er {~велд|р, ~велтл|р} m 2l, ~wäld|er|in {~велд|р|н, ~велтл|р|н} f 3c Шварцвалд|а|н|ин, -ка, становн|ик -ица Шварцвалда; ~weiß a црно-бело; ~weiß n црно-бело; die Farben (и. die Fahne) ~weiß=Rot {шварц|в|р|от}: црно-бело-црвено, немачка тробојка; ~werden n (по)црњење, постајање црним; ~wild n дивље свиње fpl. Schwatz {шварц} m 2g = Geschwätz. Schwätzelei {шварцл|е|} f 3b хаскање n.

schwatzeln {швџцлн}, schwätzeln {швџцлн} *intr.* (h) (про)шаскати, (про)чаврљати.

schwätzen {швџцн}, schwätzen {швџцн} [срвн. swaz „брљање“] I *intr.* (h) и *tr.* I се брљати, блебетати, ћеретати, шаскати, чаврљати, торокати; в. blau; gut ~ können имати добар језик; in den Tag hinein ~ брљати у ветар. II Schwätzen n, Schwätzen n = Geschwätz и Plauderei 2. [бљив|ац-ица, *fat.* алапача.] Schwätzer {швџцр} m 2l, ~in {~йн} f 3с бр- Schwätzerei {швџцрѐ} f 3b брљање n, блебетање n; уп. и Geschwätz.

schwätzerisch {швџцрџш} a = schwatzhaft. schwätzhaft {швџцхџфт} a брљив, тртљив. Schwätzhaftigkeit {швџцхџфт} f 3b = Geschwätzigkeit и Plauderhaftigkeit. [derhaft.] schwätzig {швџцџх} a = geschwätzig, plau- Schwätz..., schwätz...: ~maul n, ~michel m *fat.* — Plaudertasche; ~sucht f брљивост, склоност брљању; ~süchtig a = klatschhaft. Schweb {швџп} m 2g б. pl. ~ висина f.

Schwebе {швџѐ} [срвн.] f 3b 1. = Schweb. 2. лебђење n, вишење n; in der ~ sein: a) лебдети, висити, b) *fig.* висити, бити у неизвесности, бити нерешен, колебати се; in der ~ lassen оставити ~љати у неизвесности, оставити ~љати да висе, -е; in der ~ bleiben оста(ја)ти у неизвесности, оста(ја)ти нерешен (и. да висе, -е); in der ~ (er)halten држати у неизвесности, држати нерешен, -у, -о, -е; sich in der ~ (er)halten (о)држати се у равнотежи; die ~ verlieren изгубити равнотежу.

Schwebе... {швџѐ-}. ~bahn f висећа железница; ~baum m *gum.* водоравна греда f.

schweben {швџѐн} [свн.: schweben] I *intr.* (h, при истицању промене места) 15a 1. лебдети, висити; in der Luft ~ лебдети у ваздуху (и. зраку); frei (im Raume) ~ лебдети (у простору); (hin und her) ~ лелујати се в. auf 112 a; er hat über dem Abgrund geschwebt он је лебдео над понором; er ist über den Abgrund geschwebt он је прелебдео понор; bibl. ... über dem Wasser ~ лебдети (и. дизати се) над водом. 2. *fig.* das Wort schwebt mir auf der Zunge реч ми је на врху језика; sein Bild schwebt mir vor Augen његов(а) лик (слика) лебди ми пред очима; in Gefahr ~ лебдети (и. бити) у опасности; zwischen Furcht und Hoffnung ~ лебдети између страха и наде; zwischen Leben und Tod ~ лебдети између живота и смрти. 3. висити, бити у неизвесности, бити нерешен. II ~d p. *pr.* и a који лебди, лебдећи, висећи, летећи; ~de Brücke висећи мост; ~de Frage нерешено питање; ~der Schritt лак (и. гибак) корак; ~de Schuld летећи дуг. III Schweben n лебђење, вишење, обешеност f; *fig.* неизвесност.

Schwebе...: ~reck n *gum.* трапез m; ~scheibe f обешена мета, обешен нишан m; ~schritt m лебдећи корак. [дрхтај m, треперење n.]

Schwebung {швџѐн} f 3b ~ удаца m, Schwede {швџѐд} m 3a 1. (и Schwedin {швџѐдйн} f 3с) Шведјанин, -анка; *fat. fig.* alter ~: a) поштењаковић, b) чика, стари. 2. a)

шведјанин, шведски коњ; b) шведски новац; новац, пара; c) шведска жигица f.

Schwe'den {швџѐдн} n 8g ● Шведска f.

schwe'disch {швџѐдш} a шведски; die ~e Sprache шведски језик, das Schwe'dische 9t, Schwe'disch n *inv.* шведски m.

schwe'disch-no'rwegisch a шведско-норвешки.

Schwe'fel {швџѐфл} [свн.] m 2f 1. min., ~ сумпор. 2. = ~abdruck.

Schwe'fel..., Schwe'fel... {швџѐфл-}. ~abdruck m сумпорни отисак, отисак у сумпору; ~ader f ~ сумпорна жица; ~artig a сумпорац, налик на сумпор; ~äther n сумпорни етар; ~auflösung f растварање n сумпора, сумпорни раствор m; ~bad n: a) сумпорно купатило; b) сумпоровита бања f, сумпоровите топице f pl., ~bande f дружина палику-ћа; *fat.* ihr ~bande! никоговићи једни!; ~blumen f pl., ~blüte f сумпорни цвет m; ~dampf, ~dunst m сумпорна (и. сумпоровита) пара f; сумпоровито испарење n; ~eisen n ~ гвожђа сулфид m; ~erde f сумпорна (и. сумпоровита) земља; ~faden m сумпоровит конач, фитиљ; ~farben, ~farbig a сумпорне боје (*gen.*), боје сумпора (*gen.*); ~gelb a жут као сумпор; ~grube f рудник m сумпора, сумпорни мајдан m; ~haft {швџѐфлџфт} a = ~artig; ~haltig a сумпоровит; ~holz, ~hölzchen n жигица f, палидрвце, сумпорача f; ~licht n = ~faden, ~holz.

schwe'fel(e)licht {швџѐфл(ѐ)лџхт}, schwe'fel(e)lig {швџѐфл(ѐ)лџг} a сумпорац; ~ ~e Säure сумпораста киселина; schwe'fel(e)lgsaures Salz сумпорнокисела со f, сулфит m.

Schwe'fel...: ~kammer f, ~kasten m одаја, сандук за сумпорисање; ~kies n min. пирит, сумпорњача f гвожђа; ~kohlen|stoff m угљ(е-н)ика сулфид; ~leber f ~ сумпорна јетра; ~männchen n ~ сумпоровит фитиљ m; ~metall n (метални) сулфид m; ~milch f ~ сумпорно млеко n.

schwefeln {швџѐфлн} 15f I *tr.* 1. a) (на)сумпорити, (на)сумпорисати; b) у-, за|макати у сумпор, у-, за|мочити у сумпор. 2. ~ сједити -њавати са сумпором. II *intr.* (h) осећати се (и. мирисати) на сумпор. III Schwe'feln n, Schwe'felung f сумпорење n, сумпорисање n.

Schwe'fel..., Schwe'fel...: ~pfanne f котло m за сумпор; ~pfuhl m сумпорна брљуга f; уси-јан сумпор, ватра f пакла, пакао, чисти-ште n; ~pulver n сумпорни прах m, сумпор у праху; ~quelle f сумпорни извор m; ~sauer a ~ ~saures Salz сулфат m; ~säure f ~ сумпорна киселина; ~silber n ~ сребра сулфид m; ~verbindung f ~ једињење n (и. спој m) сумпора; ~wasser n сумпорна (и. сумпоровита) вода f; ~wasser|stoff m ~ сумпоровод(он)ик; ~wasser|stoff|gas n ~ сумпороводонични гас (и. плин) m; ~wasser|stoff|verbindung f ~ једињење n (и. спој m) сумпороводоника. [Schwanz] rep

Schwe'f {швџѐф} [свн.] m 2g (отменија реч од schwefeln {~лн} *intr.* (h) *fat.* = schwänzeln 1, scharwenzeln.

schweifen {швѣфун} [свн.; *Schweif] 15a I *intr.* (h и s) 1. тумарати, шврљати, лутати; durch die Felder ~ шврљати (и. тумарати) по пољима; in die Ferne (и. Weite) ~ отумарати (и. отићи) у свет, *fig.* удаљи(ва)ти се; seine Blicke ~ lassen шетати погледима. II *tr.* 1. = ausschweifen I 1; из-, по-, са|вити, испунчити, избочити; geschweift из-, по|ви|jen, лучно изваћен, лучно исечен. 2. исп(и)-рати. 3. = ausfegen, fledern I 1. 4. тк. = scheren. 5. снабдети репом, метнути реп на; geschweift репат, с репом, репа (*gen.*); schön geschweiftes Pferd коњ с лепим дугачким репом. III Schweifen *n* тумарање, шврљање, лутање; = Ausschweifen, Ausschweifung.

Schweif...: ~haar *n* струна *f* из репа; ~riemen *m* = Schwanzriemen; ~säge *f* столарска тестера за кривине; ~stern *m* ⚔ репатица *f*, репата звезда *f*, комета *f*.

Schweifung {швѣфун} *f* 3b извијен исечак *m*, лучни изрезак *m*; по-, из-, са|вијеност.

Schweif..., **schweif...**: ~wedeln *intr.* (h) = fuchsschwänzen; ~wedler {~ведл'р} *m* 2l, ~wedlerin {~ведл'рин} *f* 3c = Fuchsschwänzer(in). [који се плаћа (кому) за ћутање.]

Schweigegeld {швѣг'гелд} *n* ћутарина, новац

Schweigen {швѣг'ген} [свн.] 13r I *intr.* (h) ћутати; заћутати, умукнути; er schwieg он ћутао; он заћута; он умуче; der Donner der Geschütze, die Musik итд. schwieg грмљава топова, музика итд. заћута (и. умуче); nicht ~ können не моћи ћутати, не умети ћутати, не моћи (и. не умети) да ћути|м, -ш, -имо итд.; ~ Sie mir davon! (да) ћутите о том!; die Gesetze ~ über diesen Punkt закони ћуте о тој тачи; um zu ~ von... а да ћутим(о) о...; а да не говорим(о) о...; von et. (*dat.*) (и. über et. (*acc.*)) ~ ћутати о чему, прелазити ћутом (и. ћутке) преко; zu et. (*dat.*) ~ ћутати на што; j-m ~d zuhören слушати кога ћутке (и. ћутећи); *prv.* wer Schweigt, bejaht ко ћути; одобрава; ~ ћутање је знак одобравања. II Schweigen *n* ћутање; zum Schweigen bringen ућуткати (и *fig.*); Schweigen bewahren ћутати; j-m Schweigen gebieten заповедити -ати кому да ћути, наредити кому да ћути; *prv.* v. reden. [ћутљив човек.]

Schweiger {швѣг'гер} [свн.] *m* 2l ћутљивац, |

schweigsam {швѣг'кзам} *a* ћутљив; непроливен.

Schweigsamkeit {~кж'т} *f* 3b ћутљивост; непроливеност.

Schweigselig {швѣг'селѣх} *a* ћутљив.

Schweigseligkeit {~сѣл'х'т} *f* 3b ћутљивост.

Schwein {швѣв} [свн.; *Sau *dim.*] *n* 2g 1. свиње, свиња *f*; wildes ~ дивље свиње; zahmes ~ питомо свиње; männliches wildes ~ = Keiler²; männliches zahmes ~ = Eber; weibliches ~ = Bache, Sau 2; ~e *pl.* свиње; b) ⚔ siamesisches ~ сијамско прасе; c) *pop. fig.* = Sau 3. 2. студ. = Sau 6. 3. = Sau 4. 4. велика четка *f*. [прасе(нце).]

Schweinchen {~х'н} *n* 2l (*dim.* од Schwein)

Schwein... {швѣв'н-}: ~bande *f* *fam.* руља свиња; ~beschauer *m* = zungenbeschauer; ~braten *m* свињско печење *n*; ~fett *n*

свињска маст *f*; ~fleisch *n* свињско месо, свињетина *f*, крметина *f*; ~fleisch= handlung *f*, ~laden *m* кобасичарница *f*, кобасичарска радња *f*; ~futter *n* пића (и. крма) *f* за свиње, храна *f* за свиње; ~händler *m* свињарски трговац; ~hirt *m* свињар; ~hund *m* *pop.* = Schweinhund *b*; ~koblen *m* свињац, кочина *f*; ~markt *m* трг за свиње; ~mast *f*: a) гојење *n* свиња; b) крма (и. храна, пића) за гојење свиња; ~metzger *m*, ~metzgerei¹ *f* = ~schlächter(ei); ~pökel/fleisch *n* свињетина *f*, из саламуре.

Schweinerei {швѣв'н'рѣ} *f* 3b свињарија.

Schweinrippchen *n* *pl.* свињска ребра (и. ребарца).

Schweinern {швѣв'н'рн} *a* (јн.) свињски, крметни; Schweinernes *n* свињско, свињетина *f* крметина *f*.

Schwein...: ~rüssel *m* = ~schnauze; ~schlächter *m* кобасичар; ~schlächtere¹ *f* кобасичарница, кобасичарска радња; ~schmalz *n* свињска маст *f*; ~schnauze *f* (свињска) њушка; ~schneider *m* штројач свиња; ~stall *m*. a) свињац, кочина *f*; b) *pop. fig.* = Saustall *b*; ~treiber *m* свињар; ~trog *m* алов за свиње; ~volk *n* олош *m* прљаваца; ~zeug *n* *pop.* свињарија *f*; ~zucht *f*: a) свињарство *n*, гајење *n* свиња; b) *pop. fig.* es ist eine wahre ~zucht то је права брука; ~zungenbescha¹ *m* прегледач свиња.

Schweinfurter {швѣв'нфурт'ргрун} [● Schweinfurt, град у Баварској] *n* 2g¹ (6. *pl.*) швајнфуртско зелен(ил)о.

Schwein..., **Schwein...**: ~hund *pop. m* a) = Sau 3; b) свиња *f*, крмак; ~igel *m*. a) ⚔ = Igel 1; b) *fam. fig.* = Sau 3; ~igelle¹ {швѣв'н'г'л'ел} *f* 3b свињарија; ~igeln {швѣв'н'г'л'елн} *intr.* (h) 15f говорити (и. причити) свињарије. **schweinish** {швѣв'н'ш} *a* = säuisch.

Schweins... {швѣв'нс-}: ~augen *n* *pl.* свињске очи, очи као у свиње; ~blase *f* свињска бешика; ~borste *f* свињска чекиња; ~braten *m* = Schweinebraten; ~feder *f* ⚔ (ловачко) копље *n*; ~hatz *f* лов *m* на дивље свиње; ~haut *f* = ~leder; ~jagd *f* = ~hatz; ~knöchel *m* *pl.* свињске нозе *f* *pl.*; ~kopf *m* свињска глава *f*; ~leder *n* свињска кожа *f*; ~wurst *f* свињска кобасица; ~zunge *f* свињски језик *m*.

Schweiß {швѣс} [свн.: schwitzen] *m* 2g 1. зној; знојење *n*, презнојавање *n*; a) gelinder ~ слабо знојење; im vollen ~e (и. in ~ gebadet) sein бити (и. купати се) у зноју; der ~ bricht mir aus пробија ме зној; der ~ läuft (*pop.* kullert) mir den Rücken (*pop.* Puckel) herab зној ми цури низ леђа (грбачу); der ~ rinnt ihm von der Stirn цури му зној са чела; in ~ geraten (и. kommen) ознојити се; b) *fig.* im ~e seines Angesichts sein Brot essen у зноју лица свога јести свој хлеб; das ist mein saurer ~ то је од мога крвавога зноја. 2. зној, магла *f*, пара *f*, влага *f*. 3. ⚔ крв *f*.

Schweiß... {швѣс-} [schweissen ●] у слож. на пр. ~arbeit *f* заваривање *n*, заварење *n*.

SchweißB..., **SchweißB...** {швѣс-}. ~ausbruch *m* пробијање *n* знојем, презнојавање *n*; ~bad

n = Schwitzbad; **2** *bar* {швѣсбѣр} *a* ☼ заварљив, који се може (и. даје) заварити; **~barkeit** {~кѣрт} *f* 3b заварљивост, могућност заваривања; **2** *bedeckt* сав знојав; **2** *befördernd* *a* = **2** *treibend*; **~beere** *f* ☼ бобут *m*, ђулашин *m*, картоп *m*; **~bemühen *n* рад (и. труд) *m* од којег се човек презнојава; **~biäschen *n* *pl.* пликчићи *m* *pl.* од зноја; **~blatt** *n* подметач *m* за зној (на хаљини); **~blattern** *f* *pl.* = **~bläschen**.****

SchweißBen {швѣсѣн} 15e I *intr.* (*h* и *s*) 1. *a*) ☼ = *schwitzen*; *b*) знојити се, прокапљивати, избијати у капљицама на површини; *c*) ☼ = *bluten*. 2. топити се, (о)топити се (и. отапати се) на површини. II *tr.* ☼ завари(ва)ти. III **SchweißBen** *n*, **SchweißBung** *f* знојење, избијање капљица на површину; крвавење, цурење крви; ☼ заваривање, заварење.

SchweißB..., **SchweißB...**: **~drüse** *f* ☼ знојна жлезда; **~enzen** {швѣсѣнѣн} *intr.* (*h*) ударати (и. осећати се) на зној; **~fieber** *n* ☼ грозница *f* сазнојем; **~fuß** *m* нога *f* која се зноји; *er hat ~füße* њему се зноје ноге; **~geruch** *m* задах зноја; **~grübchen** *n* ☼ пораз, знојна јамица *f*; **~hitze** *f* усијање *n* да се (метал) топи, топлота потребна за заваривање; **~hund** *m* ☼ ловачки пас који гони дивљак по крваву трагу; **~ig** {швѣсѣѣ} *a* 1. знојав; 2. ☼ крвав; **~loch** *n* ☼ = **~grübchen**; **~mittel** *n* средство за (и. на) знојење; **~naht**, **~stelle** *f* завор *m*, заварак *m*, заварено место *n*; **~stahl** *m* заварен челик; **~treibend *a* који тера на знојење; за знојење; **~treibendes Mittel** средство које тера на знојење, средство за знојење; **~triefend** *a* да (све) знојицури са; гола вода; **~tropfen** *m* кап(ља) *f* зноја, грашка *f* зноја; *das hat manchen ~tropfen gekostet* то ме је стало доста зноја (и. презнојавања); **~tuch** *n.* *a*) марамица *f* за брисање (и. утирање) зноја; *b*) *rl.* покров *m*; **~wärme** *f* = **~hitze**.**

Schweiz {швѣѣ} [Schwyz] ☼ *f* *inv.*: die ~ Швајцарска; die französische ~ Француска Швајцарска; die Fränkische (Märkische, Sächsische) ~ Саксонска Швајцарска.

Schweizer {швѣѣр} I *m* 2I 1. (и ~in {~ѣн}) *f* 3c) Швајцар|ац, -киња. 2. вратар. 3. кравар. 4. млекар, старешина млекаре. II *a* *inv.* = Schweizerisch.

Schweizer... {швѣѣр-}: **~bund** *m* Швајцарска савезна република *f*; **~degen** *m* ☼ радник који слаже и штампа; **~deutsch** *n* швајцарски немачки (језик) *m*. [ница.]

Schweizerer {швѣѣрѣр} *f* 3b млекара, сир-|

Schweizer...: **~garde** *f* швајцарска гарда; **~haus**, **~häuschen** *n* швајцарска (сељачка) ку-|

ћ(ица) *f*, дрвена кућ(ица).

Schweizerisch {швѣѣрѣш} *a* швајцарски; ~

deutsch *a* швајцарсконемачки.

Schweizer...: **~käse** *m* швајцарски сир; **~land** *n* (земља) Швајцарска *f*; **~reise** *f* пут *m* у Швајцарску; **~rose** *f* ☼ алпска ружа; **~volk** *n* швајцарски народ *m*.

Schweilen {швелѣн} [дн.: schwül] 15a I *intr.* (*h*) горети без (светла) пламена, сагоревати

истија (и. лагано, полако). II *tr.* = I; *Kohlen* ~: *a*) горети угаљ да не пламти; сагоревати угаљ истија (и. полако, лагано), *b*) правити угаљ, ђумур; *Teer* ~ правити катран.

Schweier {швелѣр} *m* 2I катранар.

Schweigen {швелѣн} [свн.: Schwalch] I *intr.* (*h*) 15a пировати, наслађивати се јелом и пићем, уживати у једу и пићу; јести масно и сласно, *fam.* кркати; живети распусно (и. раскошно, развратно), живети распусним (и. раскошним, развратним) животом; сладити (и: *acc.*); проводити се, уживати (и: *y*; *mit: abl.*); пливати (и: *y*); пливати у миљу; бујати, бити бујан; *wird hoch geschwelgt* увелико се пирује; *es schwelgt das Herz in Seligkeit* плива срце у блаженству. II *tr.*, *refl.* *e-n arm* ~ осиромашити кога пирујући, осиротити кога распусним (и. раскошним) животом; *sich arm* ~ осиротети пирујући, осиротети живећи распусно (и. раскошно); *sich satt* ~ напиривати се, науживати се, провести се, на-, ис[проводити се; *sich schläfrig* ~ задремати пирујући. II **Schweigen** *n* пировање, уживање у једу и пићу, наслађивање, *fam.* крканье; распусно (и. раскошно) живљење, развратан живот *m*, слађење, провођење, уживање, пливање. [пусни|к, -ца, развратник, -ца.]

Schweiger {швелѣр} *m* 2I, ~in {~ѣн} *f* 3c рас-| **Schweigerei** {швелѣрѣ} *f* 3b = *Schweigen*. **Schweigerisch** {швелѣрѣш} *a* ☼ **Schweigerhaft** {швелѣрѣффт} распусан, развратан, раскошан; *ein ~es Leben führen* живети распусним (и. раскошним, развратним) животом; *adv.* распусно, раскошно, развратно.

Schweilholz {швел-} *n* смоловито (и. масно) дрво.

Schweille {швелѣ} [свн.: Säule] *f* 3b 1. ☼ *prär* *m*; *ich werde nie mehr deine ~ überschreiten* нећу ти више прага прекорачити; *fig.* *an der ~ na prär* *y*. 2. ☼ *prär* *m*; *v. Grunde, Langz, Obers, Querschweille* итд.

Schweille {швелѣ} [schwellen] *f* 3b 1. задебљање *n*, испупчење *n*, избочење *n*. 2. набујала (и. надошла) вода; устава, гат *m*. 3. (пешчани) спрудови *m* *pl.* који залазе у море.

Schweillen {свн.: Schwiele, Schwellst} I {швелѣн} *intr.* (*s*) 13b 1. о-, на|тећи, о-, на|тицати, (на)бубрети, набрекнути, набрендити, (на)бујати, надути се, надимати се, (на)расти; *geschwollene Beine* *n* *pl.* отечене (и. отеке, надуване, набрекле) ноге; *die geschwollene Brust der Wöchnerin* набрекле груди породиле, породиле набрекле дојке; *das Meer schwillt* море буја (и. надолazi); *die Gewässer ~ воде (на)бујају, (на)долaze*; *der Keim schwillt* клица (на)бубри; *das Segel schwillt* једро се надима, једро се пуни; *die Brust schwillt mir* груди ми се шире, прса ми се надимају (*vor* од); *mir schwoll das Herz* срце ми се шираше, срце ми се надимаше; *v. Kamm* 3. II {швелѣн} *tr.* 15a надува(ва)ти, надимати, ширити, повећа(ва)ти; *der Wind schwellte die Segel* ветар надимаше (и. пуњаше) једра; *man schwellt die Häute* коже се потопе (и. потапају) да набубре; *Entzücken, das seine Adern schwellte*

усхићење од ко(је)га су му жиле набрекле. III sich ~ = I. IV Schwellen *p. v.* Schwellung.

schwellen- {швѣл-н} [Schwelle¹] *tr.* 15a (на-)правити праг на, метнути праг на.

Schwellen²... {швѣл-н-} [Schwalle *pl.*]: ~holz *n* дрво за прагове; ~lieferung *f* испорука прагова. [набрекну.]

Schwellkörper {швѣл-} *m pl.* тела *p pl.* која

Schwellung {швѣлун-} *f 3b* (в. schwellen) отицање *p*, надимање *p*, (на)бубрење; оток *m*, отецина, набрекнуће *p*, набрекнутост, набубрелост; бујање *p*, надолажење *p*, надолазак *m*, растење *p*; в. Anschwellung; уп. Schwelle.

Schwemme {швѣм-} [срвн.: *schwemmen] *f 3b 1.* купање (и. праће) *p* коња. 2. појило *p*; ein Pferd in die ~ reiten јахати коња на купање, на појило. 3. — HolzflöBe.

schwemmen {~н} [срвн.: schwimmen] I *tr.* 15a 1. сп(н)рати (vop: ca), односити (vop: ca), од-, на|нети, (на)носити (ап: на); натапати (mit Tränen сузама); избаци(ва)ти (e-n Leichnam леш); излопати (aus: из); пролити (e-n Ozean von Tränen auf море суза на); Holz ~ = flöBen I. 2. ein Pferd ~ = in die Schwemme reiten; купати коња; Schafe ~ купати овце. 3. die Häute ~ (по)топити коже, натапати коже. 4. = aufschwemmen 2. II Schwemmen *p* спирање, од-, на|ношење; в. flöBen II, Schwemme 1. [2. пловак.]

Schwemmer {швѣм-р} *m 2l* = 1. соларица *f*.

Schwemm... {швѣм-} [schwemmen]: ~gebilde *p* нанос *m*; ~klöBe *m pl.* ваљушке *f pl.* од брашна и јаја; ~land *p* нанос *m*, нанета земља *f*.

Schwengel {швѣн-л} [срвн.: *schwingen] *m 2l* ручица *f* (на шмрку), полуга *f*; ћерам; ваг; брџице *p*, звечак, клатно у звону; ~presse *f* машина са полугом; ~pumpe *f* шмрк *m* са полугом, црпка са ручицом; ~werk *p* уисни шмрк *m* са полугом. [базен *m* за испирање.]

Schwenkbecken {швѣн-к-} [schwenken I 2] *p*

Schwenkel {швѣн-к-л} *m 2l* = Troddel.

schwenken {швѣн-к-н} [срвн.: schwingen] 15a I *tr.* 1. махати (acc.: abl.), витлати (acc.: abl.), млатарати (acc.: abl.), (за)махнути (acc.: abl.); заоши|нути, -јавати; њихати; e-n Stock um den Mittelpunkt ~ вртети штапом преко среде; den Leib ~, refl. sich ~ окренути се, вртети се; ea. ~, sich ~ замахњивати један другим, понети се, носити се. 2. испирати, испрати; ис-, о|прати; (гн.) = reinigen. 3. fam. на-, испујдати, најуриати (vop: из, са). II *intr.* (h) 1. заоши|нути, -јавати, мењати (и. променити) правац; X заходити, заилазити; links (rechts) schwenkt — marsch; лево (десно) крило напред — марш! 2. fig. пресалдум|ити, -љивати, променити мишљење. III Schwenken *p* = Schwenkung I, замахњивање, замахнуће.

Schwenk...: ~faß, ~gefäß *p* буре *p* (и. суд *m*) за испирање; ~kartoffeln *f pl.* пржени режњеви *m pl.* кромпира; ~punkt *m* X = Schwenkungspunkt.

Schwenkung *f 3b* (в. schwenken I и II) 1. ма-

хање *p*, витлање *p*, млатарање *p*; вртење *p*, окретање *p*; заошијавање *p*, заошинуће *p*; испирање *p*. 2. мењање *p* правца, заошијавање *p*, заошинуће *p*; X захођење *p*, заилажање *p*; eine ~ machen: а) заходити, заилазити; б) = schwenken II 2. [ка *f* захођења.]

Schwenkungs|punkt *m* X заходиште *p*, тач-|Schwenze {швѣнц-} *f 3b* X вештачко скакање *p* курсева.

schwer {швѣр, каткад и швѣр} [срвн.] а 10¹ 1. тежак; er ist 80 Kilogramm (acc.) ~ он је тежак 80 килограма. 2. (opp. leicht) тежак; ~e Last тежак терет. 3. fig. тежак; трудан, те-гобан, мучан; заморан; adv. тешко; трудно, мучно. 4. fig. тежак, озбиљан, знатан, значајан. 5. разнo за 1—4: а) са s: ~es Gehör наглувост *f*; er hat ~es Gehör он тешко чује; он је наглув; ~es Geld: а) тежак (и. силан) новац *m*, тешка (и. силна) пара, б) das kostet ein ~es Geld то стаје грдних пана; ~es Geräck тежак пртљаг; X ~es Geschütz, grobes Geschütz тежак топ, топ великог калибра; mit ~em Herzen тешка срца, с тешким срцем; ~er Kampf љута (и. огорчена) борба *f*; ~e Krankheit тешка болест; die ~e Menge грдно мноштво, fam. силество, сијасет; в. Schwenot; X ~e Reiterei тешка коњица; ~e See узбуркао море; ~e Speisen *f pl.* тешка јела, јела тешка за варење (и. за пробаву); ~e Strafe тешка (и. строга, оштра) казна; ~es Verbrechen тежак злочин *m*; ~e Verluste тешки губици; ~e Zeiten *f pl.* тешка времена; ~e Zunge одељао језик *m*; б) са v и a. в. ankommen I 6; sich ~ ärgern грдно (и. силно) се (на)љутити; ~ Atem holen тешко дисати; ~ beleidigen тешко увредити (и. вређати); das wird ihm ~ eingehen то ће му тешко ићи у главу; ~ an et. (acc.) gehen тешко при|и-лазити чему, тешко приступити -ати чему; zu ~ gehen ићи тешко (= окрета-ти се тешко, навлачити се тешко итд.); в. ~ halten; ~ hören тешко чути; бити наглув; бити тврд на ушима; es liegt mir ~ in den Gliedern тешке ми ноге као олово, fig. (jow) о-сећам последице тога; ~ im Magen liegen па|сти -дати тешко на стомак; ~ danieder- liegen бити (и. лежати) тешко болестан; ~ machen отежа(ва)ти; j-m das Herz ~ machen зада(ва)ти јаде кому; j-m das Leben ~ machen отежа(ва)ти кому живот; sich das Leben unnötig ~ machen без потребе отежа- (ва)ти себи живот; ~ zu verdauen тежак за варење (и. за пробаву), тежак да се (с)вари; zu verkaufen тежак за продају; тешко да се прода; ~ verdaulich тешко сварљив (и. пробављив); sich ~ versündigen тешко са-, з|гре-шити, тешко се огрешити; ~ verwunden тешко (о)бранити, тешко рањавати; ~ werden балити (за вино); j-m ~ werden = ~ fallen; ~ wiegen бити врло тежак, имати велику тежину, fig. много тежити; ~ betrunken пи-јан као земља; пијан као клен; ~ erkrankt тешко оболео; ~ reich силно богат, fam. зје-ло (и. здраво) богат.

Schwer..., schwer... {швѣр-}: 2atmend, 2atmig

a који тешко дише; ~atmigkei *f* 3b тешко дисање; ~beladen *a* тешко натоварен (и тешко оптерећен), крцат, *fig.* притиснут, утучен; ~belastet *a.* а) = ~beladen; б) која -ју јако терете (сведоци); ~betrübт *a* уцвелењен, дубоко ожалошћен; ~betrunken *a* мртав (и трештен) пијан, пијан као земља; ~bewaffnet *a* ✕ тешко (на)оружан; ~beweglichkeit *f* тешка покретљивост, тешко покретање *n*; ~blütig *a* густе крви, *fig.* = ~müdig.

Schwe're {швер} *f* 3b 1. тежина; Platin hat eine größere ~ als Gold платина има већу тежину од злата. 2. ~ тежа. 3. *fig.* тежина (der Verpflichtung обавезе; der Strafe казне; des Wortes речи; des Jochs јарма); die ~ e-s Amtes тежоба службе, тежота дужности. 4. *fig.* невоља.

Schwe're... {швер-} ~angstl, ~brettlinl. дођавола!; ~messer *m* барометар *m*; ~messung *f* бариметрија; ~not {швернот} *f* (б. *pl.*): а) — Epilepsie; б) (и ~not noch einmal!) сто му мукал; ~nötter {шверноттер} *fat.* *m* 2l лолла; kleiner ~nötter мали лолла, обешенјак; den ~nötter spielen правити се љубазним.

Schwe'r..., Schwe'r...: ~erde *f* min. а) = Baryt; б) = spat; ~erkrankт *a* тешко оболео; ~fallen *intr.* (s). j-m ~fallen па|сти -дати тешко кому; die Arbeit fällt ihm schwer рад му пада тешко; es fällt mir schwer, das zu glauben тешко ми пада (и тешко ми је) да у то верујем; ~fällig *a* (dv.) гломазан (-но), незграпан (-но), тежак, тром; ~fähigkeit *f* незграпност, тромост; ~fläche *f* тежишна равна; ~flüssig *a* тешко топлив; ~flüssigkeit *f* тешка топливост; ~halten *intr.* (h). es wird ~halten, daß ich morgen komme тешко, богами, да ћу сутра доћи; ~harnen *n* тешко мокрење; ~hörig *a* = harthörig; ~hörigkeit *f* = Harthörigkeit; ~industrie *f* тешка индустрија.

Schwe'r..., Schwe'r...: ~kraft *f* ~ тежа; ~lich {шверлих} *adv.* тешко; мучно; er wird ~lich kommen мучно да ће доћи; ~mut *f* сета, сетност; ~mütig, ~mut(s)voll *a* (dv.) сетан (-но); ~mütigkeit *f* 3b = ~mut; ~punkt *m* ^, ~тежиште *n* (и *fig.*); ~reich *a* силно (и трудо) богат; ~spat *m* min. барит.

Schwe'rt {шверт} [свн.] *n* 2c 1. мач *m*; *fig.* мач *m*, сабља *f*, рат *m*, борба *f*; mit dem ~e hinrichten мачем погубити (и. посећи), отсећи (acc.: dat.) главу, одрубити главу (acc.: dat.); mit Feuer und ~verheeren (o) пустошити огњем и мачем; zum ~e greifen машити се за мач; j-n zum ~e verurteilen осудити кога на погубљење мачем, осудити кога да му глава буде отсечена. 2. ✕ = Schwinge, Schwingmesser.

Schwe'rt..., Schwe'rt...: {шверт-} ~ähnlich *a* мачаст, налик на мач; ~blätt(e)rig *a* мачолист; ~bohne *f* кривак *m*; ~bruder *m* витез мачоносац; ~brüder|orden *m* ред витезова мачоносаца.

Schwe'rtel {швертел} [свн.] *m* 2l сабљичица *f*. S.hwe'rter...: {швертер-} ~geklirr *n* звека *f* маћева; ~tanz *m* игра *f* мачева.

Schwe'rt..., Schwe'rt...: ~feger *m* чистач (хладног) оружја, ковач маћева, ковач (оружја); ~fisch *m* ~ сабљарка *f*; ~förmig *a* облика мача, у виду мача; ~geklirr *n* в. Schwertergeklirr; ~genosse *m* борац, ратник, ратни друг; ~hand *f* рука која држи мач; јунак *m*; ~heu *n* иђирот *m*, темишварска шаша *f*; ~hieb *m* ударац мачем; ~lehen *n* (opp. Kunkellehen) клетвеничко добро које може прећи само на мушку лозу; ~lilie *f* богиша, перуника, зечја ружица; ~mannen *m* *pl.* = Krieger; ~orden *m* ред мача; ~ritter *m.* а) = ~bruder; б) витез реда мачоносаца ~ritter|orden *m* = ~brüderorden; ~schlag *m* = ~streich; ~seite *f*: а) страна мача; б) мушка (и. очева) страна; ~streich *m* ударац мачем; ohne ~streich без борбе; без капи крви; ~träger *m* мачоносац.

Schwe'r...: ~verständlich *a* тежак за разумевање (и. за схватање), тешко разумљив, тешко схватљив; ~wiegend *a* велике тежине (*gen.*); *fig.* врло тежак, веома озбиљан.

Schwe'ster {швестер} [свн.] *f* 3d сестра; barmherzige ~: а) милосрдна сестра, б) аус. *pop.* секадаша.

Schwe'sterchen {шхн} *n* 2l (dim. од Schwester) сестрица *f*, сека *f*, сеја *f*, селе.

Schwe'ster..., Schwe'ster... {швестер-} ~kind *n* сестрић *m*, сестричина *f*, нећак, -а, нећакиња; ~lein {швестерлаин} *n* 2l = ~chen; ~lich {швестерлих} *a*, *adv.* сестрински; као сестра; ~land *n* братска земља *f*, земља везана тесним везама; ~liebe *f* сестринска љубав; ~mann *m* зет; ~mord *m* сестроубиство *n*, сестроуморство *n*; ~mörder(in) *f* *m* сестроубица; ~n|paar *n* две сестре *f* *pl.*; ~schaft {швестершдфт} *f* 3b: а) сестринство *n*; посестримство; ~schaft trinken пити у знак посестримства, посестримити се; б) (све милосрдне) сестре *f* *pl.*, калуђерице *f* *pl.*; ~schiff *n* лађа сестра *f*, брод брат *m*, иста таква лађа *f* исти такав брод *m*; ~sohn *m* сестрић, нећак; ~sprache *f* братски језик *m*; ~tochter *f* сестричина, нећак(иња). [ћи лук (и. свод)]

Schwi'b bogen {швиббогн} [свн.] *m* ^ лебде-
schwichten {швишчигн} *tr.* 15c 1. (и schwichtigen {швишчигн} = beschwichtigen. 2. ~зате|гнути -зати два затегнута конопца узичом на шевулицу. [од Schweigen.]

schwieg(e) {швик (швиур)} *impf. ind. (conj.)* Schwie'ger {швиур} готово *†* [свн.: Schwäher] *m* 2l, *f* 3d = Schwieger-vater, ~mutter.

Schwie'ger..., Schwie'ger... {швиур-} ~elterlich *a.* а) тастовски (и. тастовљи) и таштински, пуначки и пунички; б) свекарски и свекрвски; ~eltern *pl.*: а) таст и ташта, пунац и пуница, тазбина, отац и мати, старац и баба; б) свекар и свекрва; ~kind *n* = ~sohn или ~tochter; ~kinder *pl.* зет и снаха; ~mama *fat.*, ~mutter *f*: а) ташта, пуница, мати, баба; б) свекрва, мати; ~mütterlich *a.* а) таштински, пунички; б) свекрвски; ~para *m* *fat.* = ~vater; ~sohn *m* зет; ~tochter *f* снаха, снаја; ~vater *m.* а) таст, пунац, старац, отац; б) свекар, отац; ~väterlich *a.* а) та-

стовски, тастовљи, пуначки; **b)** свекарски.

Schwie'le {швил'} [сврн.: schwellen] *f* 3b жуљ *m*. **schwie'len** |artig {швил'-н-}, **schwie'licht** {швил'-лхт'} *a* жуљаст, налик на жуљ. [жуљен.]

schwie'lig {швиллх} *a* жуљевит, жуљаив, на-

Schwie'mel {швим'л} *m* prov. 2l 1. = Schwindel, Taumel. 2. *fat.* (и би) банчило, лумпач, лумнарош.

Schwie'meie! {швим'лѐ} *f* 3b *fat.* банчење *n*, лумповање *n*, долање *n*, скитарање *n*.

Schwie'm(e)ler {швим'л'лр} *fat.* *m* 2l = Schwiemel 2.

schwie'm(elig) {швим'л'лх} *a* *fat.* 1. — schwindlig. 2. лумпачки, лумпарошки, долски.

schwie'meln {швим'лн} *fat.* *intr.* (h, s) 15b 1. тетурати се, поводити се, заносити се. 2. банчити, лумповати, долати се, скитарати се. **schwie'men** {швим'н} (*intr.* h, s) 1. = schwiemeln 1. 2. обезнанити се.

schwie'rig {швирих} [сврн.: *Schwäre, *pop.*: schwer] *a* тежак (в. schwer 4); ~e Arbeit тежак посао (и. рад) *m*; ~e Aufgabe тежак задатак, тешка задаћа; ~e Frage тешко питање; der ~e Punkt тешкоћа *f*; das ~ste haben wir hinter uns најтеже смо пребродили; so ~ ist das nicht то није баш тако тешко.

Schwie'rigkeit {швириг} *f* 3b тешкоћа; (nicht) ohne ~ (не) без тешкоће; ~en machen правити (и. стварати) тешкоће; das macht gar keine ~ ту нема никаквих тешкоћа; unnötige ~en machen стварати непотребне тешкоће.

schwiert {швирт} 3 л. *praes. ind.* од schwären. **schwi'll** {швилл} *imper.*, ~(s)t {-(c)t} (2) 3 л. *praes. ind.* од schwellen.

Schwi'mm... {швим-}. ~anstalt *f* школа пливања; = Badeanstalt; ~apparat *m* направа *f* за пливање; ~bad *n* купатило за пливање, велико купатило; ~bassin *n* базен *m* за пливање; ~blase *f*. а) ~ рибли мехур *m*; б) бешика за пливање; ~dock *n* ~ пловећи док *m*.

Schwi'mmeister *m* 2l (при растављању Schwimmmeister) учитељ пливања.

schwi'mmen {швимм} [сврн.] 1 *intr.* (h и s) 12c 1. пливати; пловити, плутати; а) spezifisch leichter Körper schwimmt in spezifisch schwererer Flüssigkeit специфично лакше тело плива у специфично тежој течности (Хр. текућини); б) der Hund kann gut ~ пас може (и. уме) добро да плива; ans Land ~, das Land ~d erreichen допливати на обалу; auf dem Rücken ~ пливати на леђима; auf der Seite ~ пливати поребарке; mit dem Strome ~ пливати низ воду, ићи са струјом; unter Wasser ~ ронити; über e-n Fluß ~ преплива(ва)ти реку; c) auf dem Wasser ~ пливати по (и. на) води; der Balken ist ans Ufer geschwommen греда је допливила (и. допливала) до обале; d) die Speise schwimmt im Fett јело плива у масти; in (s-m) Blute ~ пливати (и. купати се) у (својој) крви; das Blut schwamm auf dem Boden крв је текла по-током; e) ihr Auge (и. sie) schwamm in Tränen грозне сузе лиле су из њених очију; она се гушила у сузама; die Tränen schwimmen im Auge око се купа у сузама; im feuchten Auge

schwamm Gefühl у влажном оку лебдијаше осећање; die trunkenen Augen ~ очи су влажне од чезнућа; жуђење влажи очи; mein Auge schwamm in der Trunkenheit des ihren moёe се око напајаше опијеношћу њенога; f) im Überflusse ~ пливати у обиљу; im Weine ~ давити се у вину; *prov.* в. Fisch; in (e-m Meere von) Wonne ~ пливати у миљу, у радости. 2. лебдети; der Falke schwimmt соко лебди; im Nebel ~ губити се у магли; *imp.* mir schwimmt es vor den Augen игра ми (и. врти ми се) пред очима. 3. ландарати; Schuhe, worin der Fuß schwimmt ципеле у којима ландара нога. II ~d *p. pr.* и *a* који плива; пловећи; плóван; ~ у броду, на лађи; ~ одронљив, који се рони. III **Schwi'mmen** *n* пливање, пловљење, плутање; durch (и. im) Schwimmen пливањем, пливајући.

Schwi'mmer {швим'р} *m* 2l 1. (и ~in *f* 3c) пливач(ица). 2. ~ *pl.* (животиње) пливачице *f* *pl.* 3. пловак, плавац. 4. ~ сказаљка *f* на манометру.

Schwi'mm..., **schwi'mm...**: ~fähig *a* плóван, способан за пловљење; ~fähigkeit *f* пловност, способност пловљења; ~fahrt *f* преплив *m*; ~feder, ~flosse *f* ~ пловна пераја, пераје *n* за пливање; ~fuß *m* ~ нога *f* (са ра-запетом кожом између прстију) за пливање; ~füßer *m* *pl.* 2l ~ пливачице; ~gürtel *m* појас за пливање; ~haut *f* ~ кожаца за пливање (између прстију пливачица); ~hose *f* гаћице *f* *pl.* (за купање); ~käfer *m* буба пливачица *f*; ~kleid *n* костим *m* за купање; ~kraft *f* = ~fähigkeit; ~kran *m* пловећа ди-залица *f*, пловећи чекрк (и. граник); ~kundig *a* који уме да плива; ~kunst *f* вештина пливања, пливање *n*; ~lehrer(in *f*) *m* учитељ(ица) пливања; ~meister *m* в. Schwimmmeister; ~niveau *n* 6i = Schwimmer 4; ~platz *m* пливалиште *n*; ~schule *f* школа пливања; ~stoß *m* замах руку и одгур ногама при пливању; ~tier *n* животиња *f* пливачица; ~vogel *m* ~ птица пливачица *f*; ~weste *f* прсник *m* (и. одело *n*) за пливање. [geschwind.]

Schwind {швинд} 1 *m* = Schwund. II *a* (t) = 1

Schwi'nde {швинд'л} *f* 3b ~ лиша.

Schwi'ndel {швинд'л} [сврн.] *m* 2l 1. ~ несвестица *f*, вртоглавица *f*; er hat den ~ хвата га несвестица (и. вртоглавица); он има несвестицу; sie hat Anwandlungen von ~ њу хвата несвестица, спопада је вртоглавица; *vet.* = Drehkrankheit. 2. занос. 3. подвала *f*, подваљивање *n*, *fat.* подваланица *f*; каишарење *n*, *fat.* каишарлук; лагарија *f*; lauter fauler ~ чиста подвала; den ~ kennen ich! знам ја те марифетлуке! 4. *fat.* der ganze ~ цела гурема, сва булумента, сви зерзевати *m* *pi.* 5. ~ = Schwingel.

Schwi'ndel..., **schwi'ndel...** {швинд'л-}. ~anfall *m* напад несвестице; ~bank *f* 3b каишарска банка; ~ei' {швинд'лѐ} [Schwindel 3] *f* 3b в. Schwindel 3, Gaunerei; ~erregend *a* вртоглав, који изазива вртоглавицу (и. несвестицу), од кога се добија несвестица (и. вртоглавица); ~firma *f* каишарска фирма, подвалаци-

ска радња; **2frei** *a* без несвестице, без вртоглавице, који није подложен несвестици (и. вртоглавици); **~gefühl** *n* = Schwindel 1; **~geschäft** *n.* *a*) каишарски (и. подвалациски) посао *m*; *b*) = **~firma**; **~haft** {швиндлѣфт} *a.* *a*) = **~erregend**; *b*) каишарски, подвалациски, који иде на подвалу, варалички, протувски; **~hoch** *a* стрмоглаво висок, висок да човека (са њ, са ње) вртоглавица хвата; **~höhe** *f* вртоглава висина, висина са које човека вртоглавица хвата; **~ig** {швиндлѣх} *a* 1. = **schwindelerregend**; **~ige** *Höhe* вртоглава висина, висина са које човека вртоглавица хвата; 2. која је ухватила вртоглавица (и. несвестица); **leicht** **~ig** *werden* бити подложен несвестици (и. вртоглавици); *ich werde* **~ig** хвата ме несвестица; *врти ми се мозак*; *памет ми се мете*; 3. = **schwindelhaft**; **~kopf** *m* ветрогоња, који тера ветар капом; **~meier** *m* *fam.* подвалација, каишар, шерет.

schwi'ndeln {швиндлѣн} [свн.] *intr.* (*h*) 15f 1. *ich schwinde, mein Kopf* (и. *Gehirn*) *schwindelt*, *der Kopf schwindelt mir* (више у употреби *v imp. es*) *schwindelt mir* (✓ *mir*) несвест ми је; хвата ме несвест(ица), хвата ме вртоглавица; *врти ми се мозак*; *fig. ich bin so mit Geschäften überhäuft, daß mir davon schwindelt* тако сам претрпан пословима да ми пуца (и. да ми се пуши) глава (и. да ми се памет мете); **~de** *Höhe* = **schwindelige Höhe**; **~d** *steil* вртоглаво стрм(ени), стрм да човека вртоглавица хвата. 2. каишарити, подваљивати; *refl. sich um et. herum* ~извијући се -лачити се из чега подвалама (и. каишарењем).

schwi'nden {швиндѣн} [свн.] I *intr.* (*s*) 12a 1. спа|дати, -сти, опа|дати, -сти, смањ(ва)ти се; стањ(ва)ти се; (у)чмијати, учмијавати, (иш)чилети; (о)сушити се; *fig. нестajати, губити се*. 2. ишчезавати, -нути, нестajати, (из)губити се; *die Sinne* ~е-т неко се губи; *некому се губи свест*; *vor et.* ~губити се пред чим. 3. ~lassen = *fahren lassen*. II **schwi'nden** *n* *c*-, опадање, смањивање, стањивање, чмијање, учмијавање, чиљење, сушење, ишчезавање, нестajање, губљење.

schwi'nd... {швиндѣ-}: **~flechte** *f* **pf** = **Schwinde**; **~grube** *f* *prov.* = **Senkgrube**.

schwi'ndler {швиндлѣр} [енг.] *m* 2l, **~in** {~ѣн} *j* 3c протува, каишар, -ка, подваљивач, -ица; *fam.* подвалација, -ка, пробисвет.

schwi'ndler bande {швиндлѣр-} *f* руља каишара, дружина подваљивача.

schwi'nderhaft {швиндлѣрѣфт}, **schwi'ndlerisch** {швиндлѣрѣш} *a* каишарски, подваљивачки, подвалациски.

schwi'ndlich {швиндлѣх} *a* в. **schwindelig**.

schwi'nd..., **schwi'nd...** {швиндѣ-}. **~maß** *n* **♂** мера *f* скупљања (и. стезања); **~sucht** *f* **pf** сушица, јехтика; *die (Lungen)~sucht* *bekommen* доби(ја)ти јехтику, ојехтичавити; *galoppierende* ~sucht *galoppirajuha* јехтика; **~süchtig** {~зүхтѣх} *a* сушичав, јехтичав, грудоболан; **~süchtige(r)** {~зүхтѣг(р)} *s* јехтичав|ац, -ица; **~süchtigkeit** {~кдѣг} *f* 3b сушичавост, јехтичавост; **~suchts kandidat** *m* *fam.* кандидат за јехтику, будући јехтичавко.

Schwi'nge {швинѣ} [срвн.] *f* 3b 1. (отменија реч од *Flügel*) крило *n*, вило *n*. 2. **~a**) вејалица; *b*) махаљка, машка. [коњ.]

Schwingel¹ {швинѣл} [schwingen] *m* 2l *gym.*

Schwingel² {~} [срвн.] *m* 2l **♂** (з)вијук, здлак.

schwi'ngen {швинѣн} [свн.] 12b A. I *tr.* 1. *et* ~

витлати чим, мах|ати -нути чим, о-, за-, уз|

махивати чим, њихати што; в. **schwenken** I 1;

die Flügel ~махати (и. узмахивати) крилима;

fam. das Tanzbein ~играти. 2. завитлати,

винути, бацити; *er schwang sie auf sein Pferd*

он је вину к себи на коња; *et. hinter sich, über*

sich hinweg ~завитлати што иза себе (и.

преко себе). 4. *es schwingt nicht* нема замаха.

5. ступати, обијати; вејати, решетати. II *sich*

~ (уз)винути се, узвињивати се; *sich aus dem*

Sattel ~винути се из седла, скочити са коња;

sich in den Sattel ~винути се (и. скочити) у

седло; *sich in die Luft* ~винути се у ваздух,

узвинути се; *fig. sich in die Höhe* ~винути

се у висине, узвинути се високо; *fig. sich zu*

et. (dat.) ~узвинути се до чега; *sich auf den*

Thron ~докопати се престола. III *intr.* (*h*)

треперети (за жицу), клатити се (за клатно),

њихати се, осциловати; **~d** који трепери,

који се клати, који се њиха, трептајни, осци-

латорни. IV **ge|schwi'ngen** *p. p.* у свима знач.

inf. и *a* по-, из|вијен, залучен. V **Schwi'ngen**

1. Schwi'ngung *f* 1. витлање, махање, о-, за-,

уз|махивање, њихање; в. **Schwenken**; зави-

тлање, вињење; ступање, обијање; вејање,

решетање; узвињење, узвињивање; трепе-

рење, клаћење, њихање. 2. само **Schwingung**

в. тамо. B. *tr.* 15e = **beschwingen**, **be|flügeln**;

p. p. **geschwingt** крилат, с крилима, крила.

Schwi'ngen- flieger *m*, **flüg|zeug** *n* летилица

узмахивалица (крилима).

Schwi'ng... **~feder** *f* = **Schwingfeder**; **~koiben**

m **♂** њихалица *f*; **~kraft** *f* = **Schwingkraft**;

~maschine *f* **♂** машина махаљка; **~messer** *n*

= **Schwinge** 2 *b*; **~pferd** *n* = **Schwingel**¹.

Schwi'ngung {швинѣн} *f* 3b 1. в. **Schwingen**.

2. трептај *m*, клат *m*, треперење *n*, клаћење

n, њих *m*, њихање *n*; **~en** *machen* треперети,

клатити се, њихати се; *in* ~**setzen** заклати-

ти, зањихати, изаз(и)вати трептаје у (и. на);

in ~**en kommen** затреперети, заклатити се,

зањихати се.

Schwi'ngungs..., **schwi'ngungs...** {швинѣн.с-}.

~achse *f* осовина клаћења (и. њихања); **~be-**

wegung *f* трептајно (и. осцилаторно, вибра-

торно) кретање (и. гибање) *n*; **~bogen** *m*

трептајни лук, клатни лук, лук њихања; **~**

dauer *f* трајање *n* трептаја, време трепере-

ња (и. клаћења); **~fähig** *a* способан да тре-

пери, да се клати, да се њиха (и. њише);

~knoten *m* = (трептајни) чвор; **~welle** *f*

трептајни талас *m*; **~zahl** *f* број трептаја (и.

треперења); **~zeit** *f* = **~dauer**.

schwipp {швинѣ} I *int. fam.* ~schwapp! шљис-

шљас!, пљис-пљас!. II *a* витак, гибак, сави-

тљив; који се гiba, клати. [итд.; швигар *m.*]

Schwippe {~} [дн.] *f* 3b витак врх *m* прута|

schwippen {швѣппн} [дн.] 15a I intr. (h и s) 1. ж(в)ицкати, ж(в)ишнути, живићнути. 2. fam. = schwappen. II tr. = schnellen.

schwips! {швѣпс} fam. int. = schwipp 1.

Schwips² {~} m 2h 1. жиц, ударац прутом. 2. fam. е-п ~ haben бити цврцнут (и. наћефле-исан), ухватити мало.

Schwirbel {швѣрбл} m 2l = Schwindel, Taumel.

schwirb(e)lig {швѣрб(е)лѣх} a = schwind(e)lig.

schwirbeln {швѣрблн} intr. (h, s) · вртети се, окретати се.

schwirren {швѣрн} [оном.: Schwarm] I intr. (h и s) 15a 1. цврчати; зврјати; свирати, зујати; брујати; жаморити, жуборити, шумети; шкрипати; кретати се зујећи (и. свирајући, зврјећи); durch die Luft ~ свирати (и. шумети) кроз ваздух; die Gäste ~ durcheinander гости врве један поред другог; imp. es schwirrt mir um die Ohren зује ми уши; es schwirrt mir vor den Augen игра ми пред очима; fig. Gerüchte ~ брује гласови, ироносе се гласови. II **Schwirren** я цврчање; зврјање; свирање, зујање, брујање, жаморење, жуборење, шумљење, шкрипање.

Schwitz m 2g pop. = Schweiß.

Schwitz... {швѣц-}: ~bad n знојница f, амам m, купатило за знојење (и. за презнојавање); ~bank f: a) клупа у купатилу за презнојавање; b) = ~bad; c) fig. auf der ~bank sitzen презнојавати се.

Schwitze {швѣц} f 3b 1. знојавост, ознојеност. 2. in die ~ bringen мет|нути -ати (посољене коже) да се загрева(ју) (да им отпадне длака).

schwitzen {швѣцн} [свн.: Schweiß] 15e I intr. 1. (h) (о)знојити се; презнојавати се; a) am Leibe ~ бити сав знојав; am ganzen Körper ~ бити гола вода; er schwitzt an den Händen зноје му се руке; über und über ~, durch und durch geschwitzt sein кроз се (о)знојити, бити сав знојав; er hat zu ~ eingenommen узео је на (и. за) знојење (и. презнојавање); b) die Fensterscheiben ~ зноје се (и. ознојила се) прозорска окна. 2. imp. mich schwitzt знојим се од врућине, врућина ми. 3. (s) = ausschwitzen I 2. II tr. 1. et. aus dem Leibe ~ = ausschwitzen II 2; er schwitzt große Tropfen обиле га грашке зноја; облио га зној. 2. = in die Schwitze bringen; \ пропржити на бутеру (и. на маслау). III **Schwitzen** n (I и II) знојење, презнојавање, избацавање знојем (и. на зној), одилажење знојем (и. на зној).

schwitzig {швѣцѣх} a = schweißig.

Schwitz...: ~kasten m fig. сушара f, сушница f; fig. кречана; да се скуваш; ~kur f лечење n знојењем (и. презнојавањем); ~mittel n = Schweißmittel; ~pulver n phm. прашак m за (и. на) знојење (и. презнојавање); ~stube f сушара, сушница.

Schwof {швѣф} m 2g pop. кромпир-бал.

schwofen {~н} intr. (h) 15a pop. ићи на кромпир-бал.

[conj. од schwellen.]

schwoh {швѣл}, **schwöhe** {швѣт} impf. ind., I

schwor {швѣр} impf. ind. од schwören и schwären

schwöre {швѣр} impf. conj. од schwären.

schwören {швѣрн} [свн.] I intr. (h), tr. и refl. 13k 1. (за)клетати се, заклињати се, присе|гнути (се), -сећи се, присезати; а) в. Eid; sich ewige Freundschaft ~ закл|ети се -ињати се на вечно пријатељство; j-p ~ lassen кога закл|ети -ињати, присе|гнути, -зати; ich schwöre ihm Rache кунем се (и. заклињем се) да ћу му се осветити; j-p an den Galgen ~ отерати кога на вешала заклињући се да је крив; j-p schuldig ~ окривити (и. (оп)тере-тити) кога заклетвом својом; er schwört ihm den Tod он се заклиње да ће га убити; er schwört ihr Treue он јој се куне на верност; он се заклиње да ће јој бити веран; der Tugend (dat.) ~, der Sünde (dat.) ~ ода(ва)ти се врлини, греху; sich von der Strafe frei и los ~ ослободити се казне заклетвом; sich um et. ~ изгубити што заклетвом (и. закли-њући се); в. Bein I; b) ca prp.: auf et. (acc.) заклињати се -лети се на што, присегнути на што; er schwört auf die Wahrheit seiner Erzählung он се куне у истинитост своје приче; ich möchte nicht darauf ~ не бих се заклео на то; bel et. (dat.) ~ клети се чим, заклињати се чим; X zur Fahne ~ положи-ти -агати заклетву; fig. zu j-s Fahne ~ при-ћи -лазити кому, пристати уз кога; ун. Fahne I. 2. / = fluchen. II **Schwören** n заклињање, полагање заклетве, присегнуће, присе-зање; / = Fluchen. [кријати.]

schwulddern {швудлн} intr. (h) банчити, бе-|
schwül {швул} [дн.: schwelen] a 1. запаран, спаран, тежак, загушљив; es ist ~ оморина је; запара је; спарно је. 2. fig. (и schwul {швул} mir ist (wird) ~ zumute и. ums Herz грдно ме је страх (и. почиње да ме хвата грдан страх).

Schwüle {швул} [schwül] f 3b a) запара, оморина, припека, спарност; b) fig. утуче-ност, потиштеност.

Schwulst {швулст} [нем.-лат.; *schwül 2] fam. in ~ sein бити у при; имати зорт; у-зортирати се.

Schwulst {швулст} f 3b fam. прпа, зорт m.

Schwulst {швулст} [срвн.: schwellen] I f 2f = Geschwulst. II m 3d fig. 1. надувеност f,

надутост f, надменост f, охолост f. 2. ~ in Stil надувеност (и. високопарност) f стила.

schwulstig {швулстѣх} [Schwulst] a fig. надувен, надут, надмен, високопаран; ~ schrei-|ben (sprechen) писати (говорити) надувено (и. надут, високопарно); das Schwulstige надувено, надут, надмено, високопарно.

Schwulstigkeit {~кѣт} f 3b = Schwulst II 2.

Schwund {швунт} m 2g (6. pl.) = Schwinden.

Schwung¹ {швун} [срвн.; *schwingen] m 2d 1. (за)мах, узмах, замахнуће n; клат, клаћење n, заклаћење n, заљуљање n; погурнуће n; in ~ bringen и. setzen заклатити, заљуљати, љуљнути; захукта(ва)ти; im ~e sein захук-тати се (и fig.), имати замаха(a); er ist im ~e он се захуктао (и fig.). 2. узмах, узлет, (по-)скок; mit einem ~e једним узмахом (и. ско-ком). 3. = Schwang² 2; im ~e sein бити у

годишњи, од шеснаест година; **2kantig** *a* са шеснаест ивица (и. бридџа); **2lötig** *a* тежак шеснаест унција; **se'chzehnte** {зехцент^т} *a* п. о. (као *s* Sechzehnte 91) шеснаести; Ludwig der Sechzehnte (XVI.) Луј (и. Људевит) шеснаести (XVI); *der ~e* (16.) März шеснаести март (и. ожујак); *den* (и. am) ~en März шеснаестог(а) марта (и. ожујка); *adv.* zum. ~n = sechzehntens. [и по.]

se'chzehnte {h'alb {~халп} *a* *n* inv. петнаест} **Se'chzehntel** {~л} *n* шеснаестина (= 1/16), шеснаесто; **~band** {зехцент^т-л} *m* 2f, **~format** *n* шеснаестина *f*, формат шеснаестине; **~note** *f* шеснаестина; **~pause** *f* шеснаестина почивке (и. паузе).

se'chzehntens {зехцент^т-нс} *adv.* шеснаесто, на шеснаесто место, на шеснаестом месту.

se'chzig {зехцих} [свн.] *1 a* п. с. ше(зде)сет; etwa ~ Personen ше(зде)сетак људи, шездесетина људи, око шездесет људи. **II Se'chzig** *f* 3b ше(зде)сет, шездесетина, ше(зде)сетица.

Se'chziger {зехцих^т-р} *1 m* 2l, ~in {~и^н} *f* 3c ше(зде)сегодишњак, -а. **II se'chziger** *a* inv.: die ~ Jahre *n* pl. шездесетих година.

Se'chzig..., **se'chzig...** {зехцих^т-х} **2fältig** *a* шездесетострук, -губ, шесетострук, -губ; ein Korn trägt 2fältig једно зрно доноси шездесет; 2jährig *a* шездесетогодишњи, од шесет година; 2ste {зехцих^т-ст} *a* п. о. (као *s* ~ste 91) *der*, die, das ~е ше(зде)сет|и, -а, -о; **~stel** {зехцих^т-стел} *n* 2l ше(зде)сетина (= 1/60), ше(зде)сето; **2stens** {зехцих^т-стнс} *adv.* ше(зде)сето, на ше(зде)сетом месту.

Se'ckel {зџекл} [свн.] *m* 2l = Säckel.

Se'ckel {~} *m* 2l = Sekel.

Se'dan... {зедан-} **~feier** *f*, **~fest** *n* празник *m* који се светкује за спомен на Седанску битку, седанска свечаност *f*.

Sede'z {зедец} [лат. *sede*] *n* 2g, **~band** {~ванд} *m* 2f, **~format** *n* = Sechzehntelformat.

Sedis {vaka'nz {зедис-} [ново лат.] *f* упражњеност папске столице.

See {зџ} [свн.] *1 f* 6f 1. (б. pl.) море *n*, океан *m*; in ~ gehen и. stehen пустити се (и. упустити се) на море, хватати пучину; zur ~ nach England gehen (от)ићи морем у Енглеску; die ~ betreffend, zur ~ gehörig (по)морски, приморски; an der ~ gelegen приморски; der Handel zur ~ поморска трговина, трговина морем. 2. ~ = Welle. **II m** 4b језеро *n*, бла-то *n*; Genfer See Женевско (и. Леманско) језеро.

See'..., **see'...** {зе-}: **~adler** *m* ♂ орао штекавац, морски орао; **~alpen** pl. ♂: die ~alpen Приморски Алпи; **~ausdruck** *m* морнарски (и. поморски) израз; **~bad** *n*. а) морско купање; б) морско купатило (и. купалиште); **~bär** *m*: а) ♂ морски медвед; б) *fam. fig.* alter ~bär морски курјак; **~barsch** *m* ♂ лубин, морски греч; **~bataillon** *n* × батаљон *m* помораца; **~beben** *n* моротрес *m*, турс *m* мора, морски турс; **~beute** *f* = Prise; **~brasse(n)** *m* ♂ морски синь(ау), морска уверика *f*; **~brief** *m* поморске исправе *f* pl., (поморски) товарни лист, коносман; **~dienst** *m* служба *f*

у морнарици, морнарска служба; **~einhorn** *n* ♂ једнорог *m*, нарвал *m*; **~elephant** *m* ♂ морски слон, морски пас са сурлом; **2fähig** *a* способан за морско путовање, плован; **2fahrend** *a* поморски, морепловац (*gen.*); **~fahrer** *m*: а) морнар, бродар; б) морепловац; **~fahrt** *f*: а) пут(овање *n*) *m* морем; б) морепловство *n*, (по)морска пловидба; **~fahrt|schule** *f* поморска школа; **~fahr|zeug** *n* морски брод *m*, морска лађа *f*; **~feder** *f* ♂ перце црвено *n*; **2fest** *a*. а) способан да издржи пловидбу морем; б) 2fest sein не бити подложен морској болести; не боловати од морске болести; **~fisch** *m* морска риба *f*; **~fischerei** *f* морски риболов *m*; **~fisch|händler(in)** *f* *m* трговац -киња свежег морског риба; **~flotte** *f* × флота, (убојно) бродовље *n* coll.; **~forelle** *f* ♂ пастрмка морска; **~fracht|brief** *m* поморски товарни лист, коносман; **~gang** *m* ваљање *n* мора (и. таласа); hoher ~gang бурно море; **~gebrauch** *m* поморски обичај, обичај на мору; **~gefecht** *n* поморска битка *f*; **~gegend** *f* приморски предео *m*, приморски крај *m*, приморје *n*, прибрежје *n*; **~gemälde** *n* слика *f* мора; **~gericht** *n* поморски суд *m*, поморско веће, поморски савет *m*, савет адмиралитета; **~geruch** *m* мирис мора; **~geschmack** *m* укус мора; **~gesetz|buch** *n* поморски законик *m*; **~gesicht** *n* тера баба козлиће, фата моргана *f*; **~gewächs** *n* морска (и. приморска) биљка *f*; **~gras** *n* морска трава *f*; **~hafen** *m* морска лука *f*, морско пристаниште *n*; **~handel** *m* поморска трговина *f*; **~handlung** *f* поморско трговачко друштво *n*; preußische ~handlung Државна пруска банка; **~held** *m* јунак мора, велики морепловац; **~herrschaft** *f* господарење *n* морем, превласт на мору; **~hospiz** *n* склониште за морнаре; **~hund** *m*: а) ♂ морски пас; б) *fam. fig.* морски курјак; **~hunds|fell** *n* кожа морског пса; **~igel** *m* ♂ морски јеж; **~jungfer** *f* ♂ дугонг; **~kabel** *n* подморски кабл *m*, подводан изолован спроводник *m*; **~kadett** *m* × питомац поморске академије; **~kadetten|schule** *f* × = поморска академија; **~kalb** *n* ♂ = ~hund; **~karte** *f* поморска (и. наутичка, пловидбена) карта, хидрографска карта; **~kennung** *f* познавање *n* мора, познавање морског дна и знакова на мору; **~kompaß** *m* = Kompaß; **~kork** *m* ♂ морска ласта *f*; **2krank** *a* болестан од морске болести; ich werde 2krank хвата ме морска болест, мука ми је; **~krankheit** *f* морска болест; **~krebs** *m* ♂ = Hummer; **~krieg** *m* × поморски рат; **~krieg|führung** *f* × поморска стратегија, поморско ратовање *n*; **~kriegs|recht** *n* × поморско право; **~kuh** *f* ♂ морска крава; **~kunde** *f* наутичка наука, познавање *n* мора; **~küste** *f* морска обала, приморје *n*; **~land** *n* ♂ Зеланд (= област у Холандији; = данско острво; в. и Neuseland; **~länder(in)** *f* *m* Зеланђанин, -анка; **~laterne** *f* морски фењер *m*, фењер) **See'lchen** {зелх^ч-н} *n* 2l душица *f*. [на мору.] **See'le** {зџл} [свн.] *f* 3b 1. душа; а) Körper (и. Leib) und ~ тело и душа; б) *ca* prp.: das geht

mir an die (innerste) ~ то ме потреса до дна душе; sie ist ihm an die ~ gewachsen она му је прирасла за срце; et. auf der ~ haben имати што на души; das brennt mir auf der ~ то ме пече; то ми сажиге душу; das liegt mir schwer auf der ~ то ми притиска душу; то ме тишти на души; das binde ich dir auf die ~ ја ти то свом душом препоручујем; sich bis auf die ~ entkleiden скинути се до голе доше, као од мајке рођен, -а; du sprichst mir aus der ~ из душе ми вадиш; говориш ми као из моје душе; bei m-r (armen) ~! m-r ~, mein(er) Seel душе ми (моје)!, Бога ми!; das geht (и. schneidet, fährt) mir durch die ~ и. das tut mir in der ~ weh душа ми се моја на то кида; срце ми се (моје) на то pâra (и. цепа); душа ме боли за то; in der ~ у души; in tiefster, innerster ~, in der tiefsten ~ у дубини душе; das ist mir in der ~ zuwider то ми је мрско; mit Leib und ~, и. mit ganzer ~ свом душом и срцем; mit ~ singen певати с осећањем; ohne ihn sind wir ein Leib ohne ~ без њега смо (ми) тело без душе; von ganzer ~ свом душом; es ist eine ~ von Kind то је душа од детета; er ist eine ~ von e-m Menschen то је душа од човека; c) die ~ ist ihm ausgefahren испустио је душу; d) es war nicht e i n e ~, keine ~, keine menschliche и. sterbliche ~ то није било ни живе душе; никога живог; bibl. die ~, die ... ко ...; des ~ ... тај ...; er ist e-e edle ~ он је племенита душа; prv. schöne ~n finden sich lebe душе нађу се; mit 10.000 ~n ca (и. од) 10.000 душа (и. људи); e) die ~n der Verstorbenen душе умрлих (и. покојника); in der Hölle, im Fegefeuer schmachttende ~ душа на мукама у паклу, у чистишту; f) er ist die ~ dieser Unternehmung, dieses Geschäftes он је душа овога предузећа, ове радње; g) dem Magnet eine ~ zuschreiben приписивати душу магнету; h) bibl. (човечја) душа, роб *m.* 2. душа, шупљина топовске цеви, ватреног оружја. 3. срце *n.*, средина; сироводник *m.*

See'len..., see'len... {зѣл'н}: ~achse *f* осовина душе, шупљине (цеви ватреног оружја); ~adel *m* племство *n* по души; ~amt *n* помен *m*, парастос *m*; ~angst *f* самртнички страх *m*, мучење *n* душе; ~arzt *m* лекар душе, лечник душе; ~lrenarzt, Seelsorger; ~aue *n* око душе, душино око; ~blick *m* поглед (из дубине), душе; ~blicker *m* сагледач душе, Бог; ~braut *f* невеста по души, невеста венчана душом; ~bräutigam *m* младожења по души, женик душе; ~bund *m* веза *f* душа, јединство *n* срдаца; ~durchmesser *m* X пречник шупљине (топа, цеви ватреног оружја), калибар; ~erschütternd *a* који потреса душу, потресан; ~folter *f* душевне муке *f pl.*, мучење *n* душе; ~forscher *m* истраживач душе, психолог; ~forschung *f* истраживање душе, психологија; ~freude *f* душевна радост, радост душе, силна радост; ~freund *m* присни пријатељ; ~friede(n) *m* мир душе, душевни мир; ~froh *a* сав радостан, усхићен радосту; ~führer *m* вођа душа, Харон; ~gabe *f* ду-

шевни дар *m*, дар душе; ~gefahr *f* душевна опасност, опасност по душу; ~gefährlich *a* опасан по душу; ~gefühl *n* (душевно) осећање; ~größe *f* величина душе, великодушност; ~gut *a* добар као добар дан, душеван; ~guter Mann човек добар као добар дан, *и.о.* добричина; j-m ~gut sein волети кога и душом и срцем; ~gut *n* душевно добро; ~güte *f* доброта душе, доброта срца; ~haft {зѣл'нхѣфт} *a* = ~voll; ~händler *m* = ~verkäufer; ~heil *n* спас *m* душе; ~heilkunde *f* психијатрија; наука о лечењу душевних болести; ~heiter *a* сав весео; ~hirt *m* пастир душа, духовни пастир, духовни отац; ~höhe *f* узвишеност душе; ~kampf *m* душевна борба *f*; ~kenner *m* познавалац душе; ~klang *m* звук пун душе; ~kraft *f* јачина душе; способност душе, душевна моћ; ~krank *a* душевно оболео (и. болестан); ~krankheit *f* душевна болест; ~kunde, ~lehre *f* наука о души, психологија; ~kundig *a* који познаје душу; ~kundlich *a* психологички; ~leben *n* душевни живот *m*; ~leiden *n* душевна патња *f*; ~liebe *f* душевна (и. духовна) љубав; ~los *a. a*) бездушан, бездуше; b) беживотан, без душе, мртав; ~messe *f. rl.* помен *m*, парастос *m*; ~messer *m*: a) X калибар; b) душомер, психометар; ~mord *m* душевно убиство *n*, душевни злочин; ~not, ~pein, ~plage, ~qual *f* душевна мора, душевна мука; в. и ~angst; ~reich *a* богат душама, богат становницима; ~retter *m* спасацац душе; ~ruhe *f* душевни мир *m*, мирноћа душе; ~ruhig *a* душевно миран; ~schatz *m* душевно благо *n*; ~schlaf *m*, ~schlummer *m* душевни сан, дремеж душе, душевни дремеж; ~schmelzend *a* који растапа душу, ганутљив; који се топи од милине; ~schmerz *m* душевни бол; ~schwung *m* душевни полет, узмах душе; ~s|gut *a* = ~gut; ~sgüte *f* = ~güte; ~speise *f* душевна (и. духовна) храна; ~stark *a* јаке душе (*gen.*), јак душом; душевно јак; ~stärke *f* јачина душе; ~stille *f* = ~ruhe; ~tag *m* задушнице *f pl.*, дан мртвих; ~vergnügen *n* душевно (и. силно) задовољство; ~vergnügt *a* = ~froh; ~verkäufer *m*. a) душепродавац, трговац (бѣлим) робљем; врбовалац људи; b) (извртљива) ораница *f*, (извртљив) чун од издуб(љ)ена дебла; ~verwandt *a* сродан душом, душевно близак; ~verwandschaft *f* сродност (и. блискост) душе, душевно сродство *n*; ~voll *a* пун душе, изразит; ~wanderung *f* сеоба душе; ~wärmer *m. fam.* плетена марама *f*; ~zustand *m* душевно стање *n*.

See'... {зѣ-}: ~leuchte *f* морска светиљка, светионик *m*; ~leute *pl.* поморци, морнари; приморци.

see'lich {зѣл'ш} *a* душевни, психички.

See'löwe *m* X морски лав.

See'l..., see'l...: {зѣл-}: ~sorge *f* брига за спас душе, душебрижност; ~sorger *m* душебрижник, духовни отац, пастир духовни; ~sorgerisch *a* душебрижнички, пастирски; уп. и Seelen...

See'..., see'...: ~luft *f* морски ваздух (и. зрак) *m*;

~macht *f* X: a) поморска сила, морнарица; b) поморска сила (и држава); *~mächtig a* моћан на мору; *~mann m* (pl. ~leute) = ~fahrer *a*; *~männisch a, adv.* морепловачки, морнарски, поморачки, (по)морски; *~mannschaft f* посада; *~manns|haus n* склониште за поморце, морнаре; *~manns|kunst f* морепловачка вештина, пловидба; *~manns|leben n* морнарски живот *m*, живот морепловца; *~manns|schule f* морнарска (и поморска) школа; *~manöver n* морски маневар *m*, маневар на мору; *~marke f* знак *m* (опасности) на мору (буре п, веја); *~meile морска миља* (= 1852 *m*); *~mine f* морска мина; *~möwe f* морски галеб *m*; *~muschel f* морска шкољка; *~nadel f* морска игла; *~nessel f* морска коприва *f*; *~nymph f* морска вила; *~offizier m* X морински официр; *~paß m* морска путна исправа *f*, пасош, дозвола *f*; *~pferd n myth.* морски коњ *m*; *~pferdchen n* морски коњ *m*; *~pflanze f* морска биљка; *~rabe m* = Kormoran; *~rat m* = ~gericht; *~ratte, ~ratze f fam.* (opp. Landratte *b*) стари поморац; *~raub m* = ~räuberei; *~räuber m* гусар, морски разбојник; *~räuberei f* гусарење *n*, гусарство *n*, морско разбојништво *n*; *~räuberisch a, adv.* гусарски; *~räuber|krieg m* гусарски рат; *~räuber|schiff n* гусарски брод *m*; *~räuber|staaten m pl.* гусарске државе *f pl.*; *~räubertum, ~räuber|wesen n* гусарство, гусарење; *~recht n* поморско право; *~reise f* пут *m* морем, пут по мору; *~richter m* судија адмиралитета; *~roman m* (по)морски роман; *~rose f* локвањ *m*, кордон *m*, лопот *m*, лопух *m*; *~rüstung f* X поморско (на)оружање *n*; *~sache f* (по)морска ствар; *~salz n* морска со *f*; *~sand m* морски песак; *~salz|werk n* морска солана *f*; *~schaden f* поморски квар *m*, штета претрпљена на мору; *~schaden|berechnung f* правила о губицима и штети (квару) између каквог поморског осигуравајућег друштва и осигураника; *~scheide f* мешиница; *~schiff m* морски брод *m*, морска лађа *f*; *~schiffahrt f* морска пловидба, пловидба по мору, морепловство *n*; *~schiffs|verkehr m* саобраћај (и промет) морских бродова; *~schlacht f* X поморска битка; *~schlange f* морска змија; *~schule f* поморска академија, поморска школа; *~schwaibe f* морска лапта; *~sieg m* поморска победа *f*, победа на мору; *~skorpion m* морски јакреп, морска шкорпија *f*, морски шпурак; *~soldat m* X војник морнарице, marinaц; *~spiegel m* морско огледало, површина *f* мора; језерско огледало *n*, равна површина *f* језера; *~sprache f* језик *m* поморца, језик *m* морнара, бродараца; *in der ~sprache* поморским језиком, у бродарским изразима; *~stadt f* приморски град *m*, приморска варош; *~städter m* приморски варошанин; *~städtisch a* приморсковарошки, приморска града (*gen.*); *~stern m* морска звезда *f*; *~strand m* морска обала *f*, жало *n*; *~strich n* приморски предео (и крај) *m*; *~stück n* слика *f* мора; *~sturm m* (opp. Land-

sturm *a*) бура *f* на мору, морска олуја; *~tang m* X a) мехуровити окрек, фукус; b) = ~gras; *~tier n* морска животиња *f*; *~tonne f* = Bake; *~treffen n* X = ~gefecht, ~schlacht; *~triften f pl.* ствари које носи (и. избацује) море; *~truppen f pl.* X поморске трупе, трупе морнарице; *~tüchtig a*: a) који уме ићи по броду упркос љуљању, бити издржљив на мору; b) способан (и. у добром стању) за пловидбу; *~tüchtigkeit f* пловност, способност пловљења; *~ufer n* = ~strand; *~uhr f* = Längenuhr; *~ungeheuer n*, *~ungetüm n* морско чудовиште; *~vogel m* морска птица *f*; *~volk n*: a) приморски народ *m*; b) посада *f*; *~warte f* поморска метеоролошка станица; *~wärts adv.* пут мора, ка мору, ка пучини; *~wasser n* морска (и. слана) вода *f*; *~weg m* (opp. Landweg) морски пут, пут морем, пут водом; *~wehr f* X = ~truppen; *~wesen n* морнарица *f*, све што се тиче морнарице; *~wind m* морски ветар, ветар с мора; (gelinder) *~wind* поветарац с мора (са пучине); *~wissenschaft f* поморска наука; *~zeichen n* = ~marke; *~zoll m* поморска царина *f*; *~zunge f* X табиња(ш *m*) *f*.

Se'gel {зегл} [свн.] *n* 21 1. *с* једр(ил)о; unter ~ gehen разапети једра, за-, од|једрити; die ~ streichen скупити ~љати једра, спустити ~штати једра, fig. скинути кап, поклонити се, предати се; попу|стити, ~штати; mit vollen ~п пуним (и. свим) једрима. 2. платно на крилу ветрењаче. 3. једро, лађа *f*, брод *m*. Se'gel..., se'gel... {зегл-}. *~anweisung f* бродарско упутство *n*, упутство за пловидбу; *~boot n* једрилица *f*, јахта са једрима; *~fabrik f* = ~macherei; *~falter m* једарце *n*; *~fertig, ~klar a* спреман да од-, за|једри, готов да крене, спреман за полазак; sich ~klar machen спремити се за по-, од|лазак; *~linie f*: a) Δ ланчаница; b) Δ правац *m* пута, пут *m*; *~los a* без једара; *~macher m* израђивач једара, једар; *~macherei' {~мѡх'рѡ}* *f* 3b, *~manufaktur f*, *~werkstatt f* радионица једрила; *~macher|kunst f* вештина израђивања једара; *~meister m* мајстор једар.

se'geln {зеглн} [свн.]; *Segel] *I intr.* (*h* и *s*), *tr.* и *refl.* 15f 1. једрити, пловити; a) landwärts ~ једрити пут земље, пловити правцем к земљи; nordwärts ~ једрити на север, пловити правцем на север; zehn Knoten ~ једрити (и. прелазити) десет чворова; b) са *grp.* am (и. beim) Winde ~ косо једрити (и. пловити) према ветру; auf den Grund ~, sich fest~ наести једрећи, насукати се; längs einer Küste ~ једрити (и. пловити) дуж обале; mit dem Winde ~ пловити (и. једрити) низ ветар; um ein Vorgebirge ~ опловити рт, обједрити рт; vor dem Winde ~ испред ветра једрити. 2. ein Schiff in den Grund ~ потопити брод. 3. fig. durch die Lüfte ~ шишати кроз ваздух (и. зрак), сећи ваздух, возити се. II Se'geln *n* једрење, пловидба *f*, пловљење.

Se'gel...: ~regatta *f* трка (и. утакмица) једрилица; ~saum *m* руб једра; ~schiff *n* једрили-

ца *f*, једрењача *f*, једрењак *m*; ~schiffahrt *f* пловидба једрилицама (и. једрењацима), бродарство *n* једрењачама (и. једрењацима); ~schlitten *m* саонице *pl*. са једрилицама; ~sport *m* спорт (на) једрилицама; ~stange *f* = Rahe; ~tau *n* једрени коноп(ац) *m*; ~tuch *n* 2^g платно за једра, једрилско платно; ~werk *n* (сва) једра (скупа) *n pl.*; ~wettfahrt *f* = ~regatta; ~wind *m* добар (и. повољан) ветар.

Se'gen {зегн} [свн.]; *лат. signum *n* „знак (крста)“ *m* 2l 1. (opp. Fluch) благослов; den ~ geben (erteilen, sprechen) благословити, благосиљати (*dat.*: *acc.*); Gott gebe seinen ~ zu...! нека Бог благослови...!; *rl.* den ~ über die Brautleute sprechen благословити сунпужнике. 2. *fig.* благослов, милост *f*; дар; благостање *n*; срећа *f*, напредак; das wird ihnen ~ bringen то ће вам донети благослов (и. срећу); dabei ist kein ~ нема ту благослова; ту нема шта да се (у)хари; *prv.* an Gottes ~ ist alles gelegen ништа без Божјег благослова. 3. den ~ machen прекрстити се. 4. молитва *f* (vor (nach) Tische пре (после) обеда). 5. молитва *f* за призивање, за одагнање, за истеривање, преклињање.

Se'gen..., se'gen... {зегн-}: ~erteilung *f* благосиљање *n*; ~fülle *f* обиље *n* благослова; ~los *a* безблагослов, проклет, неплодан; ~sformel {~с-} *f* формула благосиљања; ~spendend *a* који даје благослов, који благосиља, добротворан; ~spendung *f* благослов *m*, благосиљање *n*; ~sprecher(in) *f* *m* = Segner(in); ~spruch *n* благослов.

Se'gens..., se'gens...: ~reich *a* благословен, напредан; ~spruch, ~wunsch *m* благослов; ~voll *a* в. ~reich; *уп.* и Segen... [бара.]

Se'gge {зег} [дн.] *f* 3b ~ оштрица, острик *m*, *l* Se'gler {зеглр} [sege] *m* 2l 1. а) (и ~in {~ин}) *f* 3с једрица, којји, -а једри, пловил[ац]-ица, којји, -а плови; б) guter ~ брза једрењача *f*, добра једрилица *f*. 3. ~ Wolken! ~ der Lüfte облаци којји путујете кроз ваздух!, крилати облаци! 4. ~ а) = Nautilus; б) ~ (Cypselus) пишталица *f*; c) = Segelfalter; d) брљива овца *f*. [сечак.]

Segment {зегмент} [лат.] *n* 2g сегмент, от- se'gnen {зегнн} [свн.]; *Segen] *l tr.* и sich ~ *refl.* 15c 1. благословити, да(ва)ти благослов, благосиљати. 2. das Kind vor der Stirne ~ детету на чело направити крст; sich ~ прекрстити се. 3. *tro.* j-m et. (ge)~ благословити кому што. 4. das Fieber ~ истеривати грозницу чаролијама, (о)бајати грозницу; das Vieh ~ истеривати бола из стоке чаролијама, бајати стоци. 5. готово †: оставити, напустити, растати се са; још у: das zeitliche и die Welt ~ оставити овај свет; растати се с овим светом 6. † ~ j-m (и. j.) ~ = fluchen, lästern, II gese'gnet *p.p.* и *a* у свима знач. *inf.*; благословен; gesegneten An-(ge)denkens блаженопочивши; в. Mahlzeit б; mit Gütern итд. gesegnet sein бити благословен (и. богат) добрима; = schwanger; gesegneten Leibes (и. in gesegneten Umständen)

sein бити у благословеном стању. III Se'gnen *n*, Se'gnung *f* благосиљање; благослов *m*.

Se'gner {зегнр} *m* 2l 1. ~, ~in {~ин} *f* 3с којји, -а даје благослов, благосиљач, -ица, благосиљал[ац], -ица; бајач, истеривалац чаролијама, чаробник. II ~sches Wasserrad Зегнерово водено коло. [ос(овин)а.]

Se'hachse {зе-} [sehen] *f* видна (и. оптичка) *l* se'hbar {зебар} *a* видљив, видан;

Se'hbarkeit {~кд-т} *f* 3b видљивост, видност.

Se'he {зе} [свн.] *f* 3b 1. = Sehkraft. 2. = око *n*. 3. зеница.

se'hen {зеи} [свн.] 14c *l intr.* (h) 1. видети; гледати; а) ich kann nicht mehr ~ не видим више; gut ~ добро видети; klar (и. scharf, deutlich) ~ видети јасно (оштро, разноводно), имати јасан, оштар вид; *уп.* klar; undeutlich ~ видети неразговодно; назирати; weit ~ далеко (и. издалека) видети; б) er ist, sehe ich (и. wie ich sehe), nicht hier он, видим, није овде; он, као што видим, није овде; c) siehe, da verfinstert sich der Horizont ево где се небо навлачи; гле, видик се замрачује; (ei,) ~ Sie mal! видите само!, погледајте само!; ei, sieh doch, Sie sind's glee, (na) то сте ви!; d) siehe oben (unten) (скраћено s. o., s. u.) вид(ет)и горе, вид(ет)и доле; e) са *prp.* aller Augen sahen auf ihn сви упреше очи у њега; auf et. (*acc.*) ~ гледати што, *fig.* гледати на што; auf den Preis sehe ich nicht на цену не гледам; nur auf s-n Vorteil ~ гледати само своју корист; nicht aus den Augen ~ können не моћи очи отворити; der Schelm sieht ihm aus den Augen несташлук му вири из очију; aus dem Fenster ~ гледати на (и. кроз) прозор, гледати с прозора; daraus (er)sehe ich... из тога видим...; одатле видим...; durch die Brille ~ гледати наочарима, видети кроз наочаре; durch ein eichenes Brett ~ können имати очи соколове; *fig.* бити испрвен; ins Licht итд. ~ гледати у светлост; j-m ins Gesicht ~ гледати кога у лице; j-m ins Herz ~ гледати кому у срце, (за)гледати коме у душу; in die Zukunft ~ гледати у будућност; in et. (*dat.*) sein Ideal sehen гледати (и. видети) у чему свој идеал; ich habe im Tacitus gesehen... видео сам у Тациту...; nach et. (*dat.*) ~: а) гледати (у) што; б) гледати што, старати се о чему; nach der Uhr ~ гледати у часовник (и. у сат); er sieht nach nichts ни на шта он не гледа, ни за шта се тај не брине; nach dem (и. zum) Rechten ~ (по)гледати да ли је све у реду. 2. = heraus~, hervor~; die Zehen ~ aus den Schuhen прсти вире кроз рупе на ципелама; das Zimmer sieht auf die Straße соба гледа на улицу, соба је окренута улици; nach Süden ~ гледати на југ, бити окренут југу. 3. = aussehen; ernst ~ имати озбиљан изглед, изгледати озбиљан; j-m ähnlich ~ личити на кога, бити налик на кога. II *tr.* и *refl.* видети, виђати, спазити, опазити, погледати, (рас-)познати, распознавати; а) der Brief, den Sie hier ~ ово писмо овде; писмо које видите; et. nur halb (и. flüchtig, undeutlich) ~ погледати само, летимично (и. неразговодно) видети;

et. nicht ~ wollen не хтети што погледати (и. видети); nie gesehen невиђен; **b)** zu ~ sein видети се, виђати се, појавити се; es ist dort nichts zu ~, was... нема тамо ништа да се види што..., ништа се тамо не види што...; er ist nicht zu ~ он се не виђа; он се не може видети; für Geld zu ~ sein моћи се видети за новац; **c)** Gesellschaft bei sich ~ имати госте; примати; man will ihn nirgends ~ нигде га не примају, нигде неће да га виде; gern (bei j-m) gesehen sein бити радо виђен (код кога), бити добро дошао (кому); j-n höchst ungern ~ не марити никако (за) кога; **d)** ~ lassen показ(ив)ати, износити, изложити, излагати; *refl.*: sich ~ lassen показ(ив)ати се, појавити се, ~љивати се; Sie lassen sich ja nicht mehr ~ не дате се више видети, не виђате се више никако; warum lassen Sie sich so selten bei uns ~? зашто тако ретко долазите к нама?; er hat sich nicht wieder ~ lassen није се више виђао, није се више појављивао; sich mit et. (*dat.*) ~ lassen können моћи се чим показ(ив)ати (и. појавити ~љивати); *fam.* er will sich ~ lassen он хоће да се покаже; lasset uns ~! да видимо!; **e)** *fig.* das Licht der Sonne ~ видети (и. гледати) светлост дана (= живети); du wirst dein blaues Wunder ~ пашћеш од чуда; видећеш твор бора; alles im rosigsten Lichte ~ све видети ружичасто; **f)** ich sehe, daß er recht hat видим да има право; *fam.* siehst du, wie du bist! видиш какав си (ти)!; siehst du, wie er sich quält? видиш ли (ти) колико се мучи?; ich möchte doch ~, was Sie an meiner Stelle täten! хтео бих видети шта бисте радили на моме месту!; ich will ~, es dir zu verschaffen и. daß (и. wie, ob) ich es dir verschaffe гледаћу да ти то добавим; **g)** са *inf.* (у *p. p.* највише sehen) die Sonne aufgehen ~ видети рађање (излазак) сунца; гледати где (и. како) се сунце рађа; ich habe sie malen ~: **a)** видео сам их како (и. где) сликају; **b)** видео сам како (и. где) их сликају; **h)** sich (*acc.*) nach et. (*dat.*) fast blind ~, sich (*dat.*) die Augen aus dem Kopfe ~ обневидети (и. ослепети) гледајући у што, изгубити очи гледајући. III ~d *p. pr.* и *a* који види; die Blinden ~d machen повратити вид слепима; ~d werden прогледати; *fig.* mit ~den Augen blind sein бити слеп кодочију. IV Se'hen *n* виђење, гледање, виђање; das Sehen hat man umsonst виђење (и. гледање) ништа не стаје; ihm verging Hören und Sehen мрче му свест. Se'hens..., se'hens... {зѣнс}. Зwert, Зwürdig *a* достојан да буде виђен, вредан да се види, вредан виђења (и. гледања); знаменит; ~würdigkeit *f* ствар вредна виђења, ствар која вреди да се види; знаменитост. Se'her {зѣр} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c 1. кој|и, -а види; З = Sternseher. 2. пророк, -чица, видовњак, -ака; звездочатац, астролог. 3. З ~ *pl.* очи. Se'her..., se'her... {зѣр-}: ~blick *m* пророчки (и. видовит) поглед; ~ei' {зѣрдѣ} *f* 3b пророковање *n*, видовњаковање *n*; ~gabe *f* видо-

витост, пророчки дар *m*; Зisch {зѣрѣш} *a* пророчки, видовњачки.

Se'h...: ~feld *n* видно поље, поље вида; ~kraft *f* вид *m*, моћ вида; ~kunst, ~iehre *f* оптика; ~linie *f* Л линија гледања, колимациона линија; ~linse *f* = Kristalllinse.

Se'hm {зѣм} *v.* Seim.

Se'hnlader {зѣн-} *f* готово † = Sehne 1.

Se'hne {зѣн} {свн.} *f* 3b 1. З жила. 2. и Л тетива.

se'hnen¹ {зѣнн} {свн.} 15a 1 *refl.*, / *intr.* (*h*), *tr.* sich nach et. (*dat.*) ~ чезнути за чим; жељковати што, прижељкивати што; гинути за чим; ich sehne mich (и. *imp.* es sehnt mich и. mich sehnt danach), ihn wiederzusehen једва чекам да га опет видим; чезнем да га опет видим; wir ~ uns aufs Land и. heim zu den Unsern ми чезнемо дома, чезнемо за нашом кућом, једва чекамо да стигнемо нашој кући; sich zugrunde ~, и sich tot ~ пропасти од чезнућа; nach j-m (sich) ~ чезнути (и. жудети) за ким; ~d = sehnsüchtig. II Se'hnen *n* чежњење, чезнуће, жуђење, жудња *f*.

Se'hnen²... {зѣнн-} [Sehne]: ~band *n* 2a З жила *f*; ~fäule *f* *vet.* труљење *n* жила; ~verletzung *f* *vet.* повреда *f* жиле (услед кошења).

Se'hnnerv {зѣн-} *m* видни живац.

se'hnicht {зѣнхт}, se'hnig {зѣнх} *a* 1. **a)** З жилав, са жилама; **b)** жилав, пуждрав (Fleisch месо). 2. жилав, крепак, јак. 3. ~es Eisen жилаво гвозђе (и. железно).

se'hnlich {зѣнлх} *a* чежњив, жудан; mein ~ster Wunsch моја жарка жеља; *adv.* чежњиво, жудно; ~st erwarten жудно очекивати.

Se'hnn..., se'hnn... {зѣн-}: ~sucht *f* чежња, чезнуће *n*, жудња, жуђење *n*; Зsüchtig *a* чежњив, пун жудње, *adv.* чежњиво, жудно; ~suchts-laut *m* чежњив глас, глас чезнућа; ~ton *m* чежњив тон, тон чежње, тон чезнућа; ~träne *f* чежњива суза, суза чежње, суза чезнућа; Зsuchts|voll *a* = Зsüchtig; Зsuchts|wert *a* вредан (и. достојан) чежњења (и. чежње).

sehr {зѣр} {свн.} 1 *adv.* 1. врло, веома, јако, *fam.* пуно, здраво; ich liebe ihn ~ ја га много волим. 2. er wird ~ bald kommen сад ће доћи; тек што није дошао; ~ viel и. recht ~ много; ~ viel größer много већи; so ~ толико; so ~ ..., so ~... колико..., толико...; eben so ~ исто толико; so ~, daß... толико да...; wie ~ (аус. и wie~) колико; wie ~ auch immer ма колико; колико год; колико било; колико му драго. II † *a* = groß.

Se'hre{~} *f* 3b (б. *pt.*) З = Verletzung, Schmerz.

se'hren {~н} *tr.* 15a З = versehen.

Se'h... {зѣ-}: ~rohr *n* дурбин *m*, доглед *m*, перископ *m*; ~schärfe *f* оштрина вида; ~strahl *m* видни зрак; ~vermögen *n* = ~kraft; ~weite *f* даљина догледа; ~werk|zeug *n* видно оруђе, орган *m* вида; ~winkel *m* видни угао (и. кут). [praes. *conj.* од 1 и 2 л. *sg.* од sein¹.] sei {зѣ} 1. *imper.* 2 л. *sg.* од sein¹ буди. 2.)

Sei'ber {зѣб-р} *m* 2l в. Seifer 1.

sei'bern {~н} *v.* seifern. [[свн.] *pop.* = Pisse.]

Sei'ch {зѣх} *m* 2g (б. *pl.*), ~е {~} *f* 3b (б. *pl.*)

Sei'ch... {зѣх-} *pop.*: ~beutel *m* *pop.* трухало, блебетало; ~büchse *f* попишуља, упишаница.

sei'chen {зѣхн} *intr.* (h) 15a *pop.* 1. = pissen I 1. 2. тpyхати.

seicht {зѣхт} [срвн.: sinken] a I 1. плитак; бродан, прегажљив; полојит; ~es Wasser плитка вода; ~e Stelle плихак *m*, плићина, газ *m*, брод *m*; ~e Lampe лампа са мало уља; ~e Tränen брзо пресахњиве сузе; *prov.* seichte Schüssel — flache Schüssel. 2. плитак; *adv.* плитко; a) ~e Wunde плитка рана; ~e pflügen плитко орати; b) (уп. oberflächlich) ~er Kopf плитка глава; ~e Gründe плитки разлози; ~er Mensch плитак човек, плитковит; ~e urteilen, denken плитко судити, мислити. 3. ☞ ~e Berge омадени брегови.

Sei'chte {~} [seicht] *f* 3b 1. 6. *pl.* = Seichtheit. 2. = seichte Stelle (в. seicht I).

Sei'chtheit {зѣхт|хѣт} *f* 3b 1. плиткост, плићина. 2. *fig.* плиткост, плиткоћа.

seid {зѣт} 1. 2 л. *imper. pl.* од sein¹ будите. 2. 2 л. *praes. pl.* од sein¹ *ind.* (je)сте.

Sei'de {зѣд} [срвн.; лат. seta(serica)] 1. свила; a) rohe (и. ungekochte) ~ сирова свила; b) in (Samt und) ~ gehen ићи у свилу (и кадифи); ~ tragen носити свилу. 3. (као) свила; ihre Hand von ~ рука њена као од свиле; *fig.* dabei wird er keine ~ spinnen неће се ухасити при том; неће видети на томе никакве вајде. 2. ☞ a) Flachseide; b) брква.

Sei'del¹ {~л} [срвн.; лат. situla] *f* n 2l 1. (мера за пиће, особ. пиво; у Баварској = 0,53 литра) (großes) ~ политрењак *m*, врч *m*, кригла *f*; kleines ~ чаша *f*. 2. мера за жито, руду итд. Sei'del... {~} [срвн. (pop. *): Seide]; Zeidel¹, пчала¹.

Sei'del..., sei'del... {зѣдл-}: ~bast *m* ☞ хајдучка опута *f*, вучја лика *f*, меџа лика *f*, мочац, мочица *f*; ~deckel *m* политрењаков поклопац; ~weise *adv.* политрењацима, на поли-
sei'deln {зѣдлн} = zechen. [трењаке.]

sei'den {зѣдн} a 1. свилен, од свиле, свилан. 2. одевен у свилу. 3. свилен, мек као свила, свиласт.

Sei'den..., sei'den... {зѣдн-}: ~abfälle *m pl.* отпаци (од) свиле; ~arbeit *f* свилан рад *m*; ~arbeiter *m* свилар(ски радник); ~artig a свиласт, попут свиле; ~band *n* 2a ☞ свилена трака *f*; ~bau *m* свиларство *n*; ~bau treiben бавити се свиларством; ~bauer *m* ☞ ~züchter; ~baum *m.* a) ☞ = Maulbeerbaum; b) свиларско задње вратило *n*; ~bereitung *f* израда свиле; ~damast *m* ☞ свилен дамаскин; ~ei *n.* a) јаје свилене бубе; b) чаура *f* свилене бубе; ~ernte *f* берба свиле; ~fabrik *f* свилара, свилана, фабрика (и. творница) свиле; ~faden *m* свилан конач; ~färber *m* бојадисач свиле; ~garn *n* ☞ свилан конач *m*; ~gehäuse *n* = ~gespinst; ~geschäft *n* ☞ радња *f* са свилом; ~gespinst *n* свилена чаура *f*; ~glanz *m* свил(ен)каст сјај, свилан сјај; ~haar *n* свилена коса *f*, коса (мека) као свила; ~haarig a свилокос, свилене косе (*gen.*); ~haft {зѣднхѣфт} a = seiden 2; ~handel *m* ☞ a) трговина *f* свилом; b) трговина *f* свиленом робом; ~händler(in *f*) *m* свилар(ка), тр-

говлац (-киња) свиленом робом; ~handlung *f* = ~warenhandlung; ~hase *m* ☞ ангорски питоми зец; ~haspel *m* и *n* свиларско мотовило (и. витло) *n*; ~haspler(in *f*) *m* свиларск(и) (-а) мотовилар(ка); ~hut *m* свилен шешир (и. клобук); ~industrie *f* индустрија свиле; ~kannichen *n* ☞ = ~hase; ~kultur *f* = ~bau; ~laden *m* дућан са свиленом робом; ~manufaktur *f* = ~fabrik; ~mühle *f* предионица свиле; ~papier *n* свилена хартија *f*; ~puppe *f* чаура (свилене бубе); ~puppen haus *n* чаурана *f*; ~raupe *f* ☞ свилена буба; ~reich a свилен; ~spinner *m*: a) свилопрелац, прелац свиле; b) ☞ свилопреља *f*; ~spinnerei¹ *f*: a) предење *n* свиле; b) свилара, предионица свиле; ~spinnerin *f* свилопреља, преља свиле; ~spitz *m* вучјак свиласте длаке; ~spitze *f* свилена чипка; ~sticker *m* везилац на свили; ~stickerei¹ *f* вез(ење *n*) *m* на свили, свилан вез *m*; ~stoff *m.* a) свила *f*, свилена тканина *f*; b) свилена грађа *f* (у буби пре стварања чауре); ~tüll *m* ☞ свилан тул; ~ware *f* ☞ свилена роба; ~warengeschäft *n*, ~warenhandlung *f* радња *f* са свилом, трговина *f* са свилом; ~weber *m* ткач свиле; ~weberei¹ *f*: a) израда свиле; b) занат *m* ткача свиле; ~weich a мек као свила; ~wirker(ei¹ *f*) *m* = ~weber(ei); ~wolfe *f* свилена вуна; ~wurm *m* ☞ = ~raupe; ~zeug *n* = ~stoff; ~zucht *f* = ~bau; ~züchter *m* свилар, одгајивач свилених буба; ~zwirn *n* ибришим.

sei'dig {зѣдх} a = seiden 3.

Sei'f... {зѣф-} в. Seifen...

Sei'fe {зѣф} [срвн.] *f* 3b сапун *m*; ~ kochen и. sieden кувати (и. правити) сапун; ein Stück (и. Riegel) ~ калуп сапуна.

sei'fen {~н} I *tr.* 1. (на)сапунити, сапунати. 2. ☞ прати, испирати. II Sei'fen *n* сапунање, сапуњење; прање, испирање.

Sei'fen..., sei'fen... {зѣфн-}: ~apfel *m*: a) округлао сапун; b) плод сапунова дрвета; ~artig a сапунаст; ~bad *n* купање сапуном; ~balsam *m* = Opodeldok; ~baum *m* ☞ сапунско дрво *n*; ~behälter *m* сапуњача *f*, судић за држање сапуна; ~bereitung *f*, ~bildung *f* прављење *n* сапуна; ☞ претварање у сапун; ~blase *f* мехур *m* од сапуна (и *fig.*); ~erde *f* сапунаста земља; в. Walkerde; ~gold *n* исп(и)рано злато, злато добијено испирањем; ~halt {зѣфенхѣфт} a = ~artig; ~haltig a који садржи сапун(а у себи); ~kessel *m* котао (и. казан) за (прављење) сапуна(а); ~kraut *n* ☞ белонога *f*, сапуњача *f*, пенушавац *m*; ~kugel *f* лопта (од) сапуна, округлао сапун *m*; ~lappen *m* крпа (и. рукавица) *f* за сапуњење; ~lauge *f* = ~siederlauge; ~napf *m* плитица *f* (и. чанак *m*) за сапун; ~pflaster *n phm.* сапуњав фластер *m*; ~schaum *m* пена *f* од сапуна; ~sieder *m*: a) сапунар, сапунџија; b) *fam. fig.* der denkt wie ein ~sieder бистар је као боза; ~siederei¹ *f*: a) фабрика (и. творница) сапуна, сапунарница, сапунџија; b) сапунарство *n*, сапунарски занат *m*; ~stein *m min.* Speckstein; ~wasser *n* (Seifwasser) сапуница *f*; ~wurz ☞ = ~kraut; ~zäpf-

chen *n* *f* клишке сапуна, сапунски чепић *m*.
 sei'f(e)nen {зѣф(ѣ)нѣн} *tr.* = seifen I 2.

Sei'f(e)ner {зѣф(ѣ)нѣр} *m* 2l *♂* 1. испирач. 2. сопственик испиралишта.

Sei'fer {зѣфѣр} *m* 2l 1. [свн. seivar пена] = Gei-fer 1. 2. [seifen] сапуњач.

sei'fern {~н} [в. Seifer 1] *intr.* (h) 15f = sabbern.

sei'ficht {зѣфѣхт}, sei'fig {зѣфѣх} *a* 1. = seifenartig. 2. сапуњав, пун сапуна.

Sei'f|wasser *n* = Seifenwasser; Sei'f|werk *n*).

Sei'ge {зѣрг} *f* 3b в. Seihe. [= Seifenwerk.]

sei'gicht {~н} *tr.* 15a = seihen; *fig.* в. Mücke 1.

Sei'ger¹ {зѣргр} [срвн.] *m* 2l 1. = висак. 2. = Sanduhr. 3. часовник. 4. Seihe 1. 5. процеђивач. II sei'ger² *a* одвесан, вертикалан, усправан.

Sei'ger³... [seigern²] у слож., на пр. ~schlacke.

Sei'ger... {зѣргр-}: ~²gang *m* одвесна (рудна) жица *f*; ~³herd *m* пѣх *f* топилица; ~hütte *f* пречишћаваоница. [одвесно (уп. abteufen).]

sei'gern¹ {зѣргрн} [seiger²] *tr.* 15f *♂* копати.

sei'gern² {~} [seigen] 15f I *tr.* 1. = seihen. 2.

⌚ отапати, отопити, отапањем доби(ја)ти.

II *intr.* (s) = sickern. III Sei'gern *n*, Sei'gerung *f* топлење, отапање, добијање отапањем.

Sei'ger... {зѣргр-}: ~³ofen *m* пѣх *f* топилица, пѣх за отапање; ~²recht *a* = seiger²; *adv.* одвесно, усправно; ~³schlacke *f* ⌚ тросква (и. згура) добијена пречишћа-

Sei'h(e)... {зѣ(ѣ)-} в. Seihe... [вањем бакра.]

Sei'he {зѣе} [свн.] *f* 3b 1. цедиљка, цедило *n*;

ђевђир *m*; филтар *m*. 2. дрожина, густиш

m, мезга, тропина, талог *m*.

sei'hen {~н} [свн.] I *tr.* 15a (про)цедити, процеђивати. II Sei'hen *n* процеђивање, цеђење.

Sei'her {зѣер} *m* 2l = Seihe 1.

Sei'h... {зѣ-}: ~faß *n* цедиљка *f*, ђевђир *m*;

~gefäß *n* цедиљка *f*; уп. Seihe 1; ~kasten *m*

цедиљка *f*; ~korb *m* (ивова) цедиљка *f*; ~pa-

pier *n* хартија *f* процеђивачица, папир *m* за

процеђивање; ~sack *m* цедило *n*; ~stein *m*

цедило *n* од пешчара; ~trichter *m* левак про-

цеђивач, левак са дугом избушеном цеви;

~tuch *n* цедило.

Seil {зѣл} [свн.] *n* 2g 1. уже, коноп(ац) *m*, је-

дек *m*; (dickes, starkes) ~ често = Tau¹. 2.

fig. ich lasse mich nicht am ~e führen не дам

да ми се метне брџица; an ein e m ~e zie-

hen дувати у једну тикву.

Sei'l..., sei'l... {зѣл-}: ~artig *a*: а) усукан као

коноп(ац), уврћен као уже; б) који се може

усук(ив)ати, усукљив, лозасто увртљив; ~

bahn *f* ⌚ успињача; ~brücke *f* висећи мост

m на ужади.

sei'len {зѣлн} *♂* 15a I *tr.* 1. вез(ив)ати ко-

нопцима (и. ужадима). 2. вући конопцима

(и. ужадима). II *intr.* 1. (h) правити конопце

(и. ужад) (и. sei'lern {зѣлрн}). 2. (s) [дн.] = I

Sei'ler {зѣлр} *m* 2l ужар, конопар. [segeln.]

Sei'ler... {зѣлр-}: ~arbeit *f* ужарски рад *m*,

конопарски посао *m*; ~bahn *f* ужарница.

Seilerei¹ {зѣлрѣи} *f* 3b = Seilerhandwerk.

Sei'ler... {зѣлр-}: ~gesell *m* ужарски калфа,

конопарски помоћник; ~hand|werk *n* ужар-

ство, конопарство, ужарски (и. конопарски)

занат *m*; ~meister *m* ужар (и. конопар) мај-стор; ~rad *n* ужарски (и. конопарски) точак

m; ~waren *f* *pl.* ужарија *f*.

Sei'l..., sei'l...: ~fähre *f* скела (помоћу ужета);

~macher *m* = Seiler; ~rolle, ~scheibe *f* у-

жарски преносни котур *m*; ~tanzen *intr.* (h)

играти на ужету (и. конопцу); ~tänzer(in *f*)

m играч(ица) на конопцу (и. ужету), пели-

ван(ка); ~tänzerei¹ {~тѣнцирѣи} *f* 3b вештина и-

грања на конопцу, пеливанство; ~tänzerisch

{~тѣнцирѣиш} *a* пеливански, играча (и. игра-

чице) (*gen.*) на конопцу; ~tänzer|kunst *f* =

~tänzerei; ~tänzer|stange *f* мотка равноте-

жача, мотка за одржавање равнотеже; ~

werk *n* ужад *n* *pl.*, конопци *m* *pl.* Уп. Tau¹.

Seim {зѣм} [свн.] *m* 2g 1. = Honigseim (и *fig.*)

2. густа (и. слузава) течност *f*, жидина *f*,

биљна слуз *f*; \ (дн. Sehm) крем.

sei'men {~н} 15a I *tr.* (дн. Honig ~ = aussei-

men. II *intr.* (h) (дн. sehm) да(ва)ти жиди-

ну (и. крем).

sei'micht {зѣмѣхт}, sei'mig {зѣмѣх} (дн. seh-

micht, sehmig) *a* 1. пун равка, пун непре-

чишћена меда. 2. жидак, слузав.

sein¹ {зѣн} [свн.] I *intr.* (s) 11a (*imper.* ⌚ bis;

p. p. ~ gewesen и gesyn; *inf. perf.* и sein ge-

wesen) бити: 1. (спона у реченици): а) er ist

gut он је добар; er ist ein Feigling он је ку-

кавица; was du bist, sei ganz буди потпуно

оно што си; sind Sie es? јесте (ли) Ви (то)?;

wenn ich wie du wäre кад бих ја био као ти;

er ist 30 Jahre alt њему је 30 година; sei kein

Kind! не буди дете!; б) са *gen.*: der Ansicht

~ бити мишљења; das ist meines Amtes nicht

то не спада у моју дужност; то није мој по-

сао; er ist ganz des Teufels ушао ђаво у ње-

га; Sie sind des Todes Ви сте мртвац; ich bin

willens вољан сам; намеравам; каним; wessen

ist dies Pfand? чија је ово залог; с) пред

зу и *inf.*: er (sie) ist zu beklagen он(а) је за

жаљење (и. за оплакивање); er ist nicht zu

sprechen са њим се не може говорити; он не

прима; was ist zu tun? шта да се ради?; шта

ваља радити? 2. (постојати) ich denke, also

bin ich mislim, дакле јесам; es ist ein Gott

Bor јест(е); постоји Bor; dem ist (nicht) so

то (ни)је тако; war je ein besserer Mann? да

ли је икада било бољег човека?; alles, was

war, ist und sein wird све што је било, што

јест(е) и што ће бити; er ist nicht mehr нема

га више; ~ oder nicht ~, das ist (jetzt) die

Frage бити или не бити, то је (сада) питање.

3. као помоћни *v* са већином *v* *intr.*: wir sind

gegangen ишли - е смо, ми смо ишли - е; ich

bin gelaufen трчао сам; ишао сам пешке; er

ist mir begegnet срео сам га. 4. скраћено са

prp. за место за ознаку кретања: er ist nach

Berlin (gegangen, gefahren usw.) (оти)шао је

у Берлин, одвезао се (и. возио се) у Берлин;

er ist aufs Dach (= aufs Dach gestiegen) по-

нео се на кров; er ist fort отишао је; er ist

hinunter (tj. gegangen и. gestiegen) сишао је;

sie sind hinüber прешли су. 5. es ist: а) пред

а и с в. es IV 3; es ist erst Morgen тек је јутро;

б) пред зу и *inf.*: es ist zu erwarten, daß...

очекивати је да...; за очекивање је да...; es ist zu hoffen daß... за надање (и. за наду) је да...; dagegen ist nichts zu sagen на то (и. против тога) нема се шта рећи; es ist zu verwundern, daß er bis jetzt kein Wort geschrieben hat за чуђење је (и. за чудо је) што досада није написао ниједне речи; c) (о времену) es ist kalt хладно је; зима је; es ist heiß врућина је; es ist sehr schmutzig in den Straßen блато је по улицама; es ist windig ветровито је; ветар је; d) (одређивање времена) es ist ein Jahr (her), daß er abgereist ist има година дана како је отпутовао; es sind acht Tage (her), daß... има осам дана, како...; fünf Tage sind es нун има пет дана отада; e) hier ist nicht gut ~ овде није добро (остати); hier ist (es) teuer leben овде је скупо живети; ist es weit von hier nach...? је ли далеко одавде до...?; има ли много одавде до...? 6. Δ 6 und 2 ist 8 6 и 2 је осам; 6 Mark und 2 Mark sind 8 Mark 6 марака и 2 марке је(ст) осам марака; 2×4 ist 8 (zweimal vier ist acht) 2 пута 4 је осам. 7. es sei!, es mag ~! нека буде!; so sei es! нека буде тако!; sei es auch noch so wenig ма колико било, ма колико било; dem sei nun, wie ihm wolle било с тим како му драго; било (с тим) како било; како год с тим било; sei es im guten, sei es im bösen било у добру, било у злу; као cј. sei es, daß... било да...; es sei denn, daß... осим ако н(и)е... (и. нису..., не...); већ ако би...; es sei denn, daß er krank ist осим ако (ни)је болестан. 8. а) (боравити, бавити се) in Leipzig ~ бити у Лајпцигу; hier (da) ist er (sie) овде (ту) је (он, -а); ich war beim ihm био сам код њега; bei Kasse ~ бити при новцу; бити при парама; б) (осећати се): was ist Ihnen? шта Вам је?; ist Ihnen unwohl? није Вам добро?; wie ist Ihnen? како сте?; mir ist besser боље ми је; ich weiß nicht, wie mir ist не знам шта ми је; es ist mir so, als ob ich es schon gehört hätte све ми се чини (као) да сам чуо то. 9. *fam.* ist nicht! није не-го! хоћеш јест! уп. Kuchen 2. 10. в. dasein. 11. (имати се, стајати): es ist damit wie mit allem са тим је (и. стоји) као са свачим; gerade so ist es mit... исто је тако са..., управо тако је (и. стоји) са...; wie weit ist's? докле је дошло?; wenn es immer so wäre кад би увек тако било; ist es doch, als... а рекло би се као да...; рекао би човек као да...; wie wäre es, wenn Sie...? како би било кад бисте (Ви)...; како би било да Ви...; како би било ако Ви... 12. was soll das ~? шта значи то?, шта има то да значи?; ei, das wäre (noch schöner)! е, то би тек било (joш лепше)!; ich dachte wunder, was es wäre ја сам мислио биће богзна шта. 13. ~ lassen в. lassen I 2. II Sein n 2g¹ (б. pl.) 1. „Er ist gut“. Was das Gutsein betrifft... „Он је добар“. Што се тиче тога „бити добар“... 2. биће; битисање, постојање (уп. Existenz, Wesen(heit), Dasein, и opp. Schein 4).

sein² {~} I [свн. sin] inv. 1. gen. од ер 9a †, joш = seiner; erinnere dich ~ сети (и. се-

haj) га се; сети (и. сеhaj) се њега. 2. diese Häuser sind ~ ово су његове куће; ове куће су његове. II [свн. siner, sina, sinaz] а и pr. poss. 9b (из и иза речи на коју се односи и inv.) sein m његов, свој, seine f његова, ње(зи)на, своја, sein n његово, своје; einer ~er Freunde један од његових пријатеља; ~e vielen Arbeiten његови многи радови; mein und ~ Bruder мој и његов брат; ~ Glück machen обогатити се, успети; Deutschland ist mächtig, seine Macht besteht... Немачка је моћна, њена моћ састоји се...; pop. плеонастички уз s. meines (и. meinem) Herrn sein Vieh стока мога господара. III pr. poss. а) ~er {~p} m, ~e {~} f, ~es {~c} n 9d, b) са art. der (die, das) ~e {~} или чешће ~ige {~ür} 9l његов, -а, -о; свој, -а, -е; као s die Sein(ig)en {~(ür)} n pl. његови, своји, његова породица, своја породица, његове (и. своје) присталице итд.; das Sein(ig)e {~(ür)} његово, своје; e-m jeden (и. jedem) das Sein(ig)e сваком своје; das Seinige tun чинити своје, чинити што је могуће.

sei'ner {зџн'р} pr.p. 9a (gen. од „er“) в. sein²; (ње)га; gedenke ~! опомени (и. сети) га се! опомени (и. сети) се њега!; Gott, erbarme dich ~! Боже, смилуј се на њ!; ~ nicht mehr mächtig sein не владати више собом; не бити више господар себе.

sei'ner|seits {зџн'р|зџтс} adv. од његове (и. своје) стране; са његове (и. своје) стране.

sei'ner|zeit {зџн'р|цџт} adv. у своје време, у своје доба, damals; в. Zeit I.

seines|gleichen {зџн'с|гљџхн и зџн'с|гљџхн} [seines gen.] pr. inv. њему раван; себи раван; да ми (и. joј) нема равна (и. равне); j-n wie ~ behandeln поступати према коме као себи равном; nicht ~ haben немати себи равна; er hat ~ nicht нема му равна.

sei'net|halben {зџн'т|халб'н}, sei'net|wegen {зџн'т|вџг'н}, sei'net|wollen {зџн'т|вџл'н} pr. са pr. p. због њега, са њега, њега ради.

sei'nige, Sei'nige {зџн'иг} в. sein² III.

sei'smisch {зџс'мџш} [грч.] а сејсмички, трусни, земљотресни. [смограф, трусомер.]

Seismogra'ph {зџс'мограф} [грч.] m За сеј-

seit¹ {зџт} [свн.] I pr.p. са dat. од; ~ dem Tage, da... од дана када...; ~ lange одавно, одавна; schon ~ dem März већ од марта; ~ heute од данас; ~ wann? откада?; er ist ~ zwanzig Jahren weg има двадесет година (от)како је отишао; es ist nicht erst ~ heute, daß... није то од данас да...; в. Menschengedenken. II adv. † = seitdem а. III cј. = seitdem б.

seit²... {зџт-} [Seite]: ~ab {~ан} adv. у страну, на страну, на страни, по страни; ~blicken {зџт|блџк'н} tr. (по)гледати са стране; ~dem {зџт|дџм и зџт|дџм} а) adv. отада, одонда; б) cј. откако, откада; ~dem ich ihn nicht gesehen habe откако га нисам видео.

Seite {зџт; hom. Saite} [свн.] f 3b (dat. sg. и ~n) страна 1. (гранична површина нечега односно њеног положаја) die andere ~ друга страна; vordere (и. Vorder-) ~ предња страна; hintere ~ задња страна; äußere (innere) ~

спољна (унутрашња) страна; obere ~ горња страна; rechte (linke) ~ des Altars десна (лева) страна олтара. 2. (код предмета у којих дебљина не долази у обзир) rechte ~ лице *n*; linke ~ налицје *n*; Zeug, dessen beide ~n einander gleich sind штоф са два лица; verkehrte (и. Kehr-) ~ e-r Münze налицје (и. венац) новца; † erste ~ прва стран(и)а; zweite (и. Rück-) ~ друга страна, полеђина; auf ~ 22 на двадесет другој страни; *fig.* er hat gute ~n он има добрих страна; *prv.* jedes Ding hat zwei ~n свака ствар има лице и налицје. 3. **Λ** а) (граница тела — в. Seitenfläche — или многоугаоника; die sechs ~n eines Würfels шест страна коцке, шест коцкиних страна; die drei ~n eines Dreiecks три стране троугла (и. трокута); б) ~ e-r Gleichung страна једначине. 4. (прелазна површина између спреда и позади) а) (односно животињског и човечјег тела) die rechte (linke) ~ des Leibes десна (лева) страна тела; an j-s ~ stehen стајати уз кога; mit dem Degen an der ~ с мачем о бедрима; j-m nicht von der ~ gehen не одвајати се од кога; ein Blick von der ~ поглед испрека, поглед из прикрајка; auf der ~ liegen (und nicht auf dem Rücken) лежати поребарке (и. са стране) (а не на леђима); von der ~ ansehen (по)гледати попреко (и. испрека, из прикрајка); auf der faulen ~ liegen = faulenzten; *fig.* sich j-m an die ~ stellen стати поред кога, изједначи(ва)ти се с ким; j-m zur ~ уз кога, поред кога; † gute Atteste stehen ihm zur ~ (он) има добра сведочанства (и. уверења); б) (у ужем смислу односно човечјег тела, део између рамена и кука, нарочито слабина) die Hände in die ~n stemmen подбочити се, *fam.* направити ферт; sich vor Lachen die ~n halten ухватити се за стомак од смеха; Stiche in der ~ haben имати пробаде; с) (прилошки са *prp.* за ознаку места где се измиче запажању) an (и. auf) die ~ (и. beiseite) gehen и. treten (отићи)на (и. у) страну (и. одвојити се); sich auf die ~ machen умаћи; e-n auf die ~ (и. beiseite) nehmen одвести кога на страну; et. auf (и. über) die (и. bei) ~ bringen и. schaffen в. beiseitebringen; *pehe* = abtun 16; e-n über (и. auf) die ~ schaffen в. beiseiteschaffen. 5. ~ Speck = Speckseite. 6. (место, тачка у простору односно свога положаја) auf beiden ~n на обема странама, на обе стране; nach dieser ~ hin у овом правцу; на ову страну; von (и. nach) allen ~n са свих страна; свестрано; nach allen ~n hin на све стране; nach welcher ~ hin Sie diese Sache auch betrachten mögen ма са које стране Ви посматрали ову ствар; *fam.* blinde ~ ~ хорава страна, леђа; et. von (и. nach) allen ~n betrachten посматрати што са свих страна; die östliche (и. Ost-) ~ источна страна (уп. Sommerseite). 7. (ова и она страна чега) die rechte (linke) ~ des Flusses десна (лева) страна реке; an jener ~ des Berges на оној страни брега. 8. (за ознаку различности коју има нешто у својим разним деловима) а) die schwache (starke) ~ e-r Person, Festung, Sache слаба

(јака) страна неког лица, неке тврђаве, ствари; j-n bei s-g schwachen ~ fassen и. nehmen напасти -дати кога где му је слаба страна; e-m die schwache ~ abgewinnen ухватити кому слабу страну; б) et. von der guten (schlechten) ~ nehmen, ansehen нешто са добре (пђаве) стране узети -имати, гледати; von d(ies)er ~ kenne ich ihn nicht са тега стране не познајем. 9. als *adv.* уз *prp.* и. у *gen.* seit(en)s: von mütterlicher ~ her = mütterlicherseits; von seiten der Regierung од стране владе; von m-r ~ са моје стране; од мене; jeder ans-r ~ сваки са своје стране. 10. (странка противстављена другој) auf j-s ~ sein (и. stehen) бити (и. стајати) на чијој страни (и. на страни кога); auf j-s ~ treten (и. sich schlagen) прићи кому, стати на чију страну; j-n auf s-e ~ bringen превести кога у своје присталице, придобити кога; auf derselben ~ sein бити на истој страни. 11. **×**, **±** = Flanke бок *m*.

seiten (~n): von ~ в. Seite.

Seiten..., seiten... {с-тн-}: (по)бочни, са стране, с бока, у страну, у бок: ~abritt *m* пресек, бочни цртеж (и. профил); ~allee *f* побочни дрворед *m*; ~abstand *m* бочно отстојање *n*; ~angriff *m* **×** бочни напад, напад с бока; ~ansicht *f* из-, поглед са стране, бочни изглед, профил; ~bahn *f* **±** = ~linie; ~bewegung *f* бочно кретање *n*, бочни покрет *m*; ~bild *n* слика са стране *f* (и. с бока), профил *m*; ~blatt *n* бочни лист *m*; ~blick *m* поглед са стране, поглед испрека, поглед из прикрајка; ~deckung *f* **×** побочница; ~druck *m* бочни притисак, притисак на бок(ове); ~eingang *m* бочни улаз; ~erbe *m*, ~erbin *f* побочи|и-а наследни|к-ца; ~erbschaft *f* побочно наследство *n*; ~fach *n* побочна преграда *f*, побочни раф *m*; ~fenster *n* бочни прозор *m*; ~feuer *n* **×** бочна ватра *f*; ~fläche *f* бочна површина (и. плован), страна; ~flügel *m* крило *n*; ~front *f* бочно лице *n*, бочна фасада *f*; ~gang *m*: а) ~allee; б) **±** бочни ходник; ~gasse *f* побочна улица; ~gebäude *n* **±** побочна зграда *f*, крило; ~gewehr *n* **×** тесак *m*, нож *m* (од пушке); mit aufgepflanztem ~gewehr с бајонетом на пушки; ~gewehr an Ort! нож у ножну!; ~gewehr|warze *f* **×** брадавица на предњој гривни за натицање ножа; ~giebel *m* бочни забат; ~hieb *m* бочни удар(ац), удар(ац) са стране; *fig.* *fam.* ударац с бока, неочекиван ударац; ~hut *f* **×** побочница, бочна заштита; ~kante *f* бочна ивица, бочни брид *m*; ~kapelle *f* побочна црквица, капела; ~kissen *n* бочно јастуче; ~lähmung *f* **±** једно-страна узетост, узетост бочне половине; **±** lang *a* (по) читаве стране дугачак; *adv.* (по) читаве стране; странама и странама; ~lehne *f* бочни наслон *m*, приручје *n*; ~linie *f*. а) побочна линија; б) **±** побочна пруга, бочни крак *m*; ~locken *f* *pl.* увојци *m* *pl.* (и. коврџе) са стране, бочне шишке; ~loge *f* побочна ложа; ~marsch *m* **×** бочни марш; ~nummer *f* број *m* стране; ~ordner *m* = Metteur; ~punkt *m* (по)бочна тачка *f*; ~rand *m* бочна и-

вица *f*, бочни руб; ~richt|maschine *f* управни за давање бочнога правца цев; ~richtung *f* бочни правац *m*; ~riß *m* = ~abriß.

sei'tens {зџтџнс} [Seite] *prp.* са *gen.* од стране... (*gen.*), од... (*gen.* а) стране.

Sei'ten..., sei'ten... {зџтџн-}. ~schiff *n* △ (е-г Kirche) бочна лађа *f* (цркве); ~schmerz *m* бол са стране; ~sprung *m* скок у страну; е-п ~sprung tun (и. machen) (по)скочити у страну; *fig.* духовито скретање *n*, удаљавање *n*; ~sprünge machen духовито скретати са предмета; *fig.* (ше)врдане *n*; keinen ~sprung! не врдај!; ~ständig *a* бочни; ~stechen *n*, ~stiche *m pl.* болови *m* са стране, пробади *m pl.*, протисли *f pl.*; ich habe heftiges ~stechen силно ме пробада; ~steuer *n* бочна крма *f*; ~stoß *m* бочни удар(ац), ударац у бок; ~straße *f*: а) побочна улица; б) побочни пут (друм) *m*, побочна цеста; ~stück *n*: а) (по)бочни комад *m*, парче са стране; б) одговарајући комад *m*, премац *m*; ~tal *n* побочна долина *f*; ~tasche *f* џеп *m* са стране; ~teil *m* бочни део, део са стране, страна *f*, бок *m*; ~tor *n* бочна (и. споредна) капија *f*; ~tür *f* бочна врата *n pl.*, врата са стране; *fig.* sich e-e ~tür offen lassen спремити (себи) отступницу; ~vermächtnis *n* посебно завештање; ~verwandte(r) *s* побочни/и -а сродни/к -ца, наследни/к -ца у побочној линији; ~verwandschaft *f* побочно сродство *n*; ~wand *f* бочни зид *m*; ~weg *m* = Nebenweg; ~weh *n* = ~schmerz; ~wendung *f* окрет *m* у страну; ~wind *m* ветар са стране, бочни ветар; ~zahl *f*: а) број *m* стран(ица); б) број стран(ица); mit ~zahlen versehen = paginieren; c) Vieleck von ungerader ~zahl многоугаоник са непарним бројем страна; ~zimmer *n*: а) побочна соба *f*; б) = Nebenzimmer; ~zweig *m*: а) побочна грана *f*; б) = ~linie b.

seit'her {зџтхџер и зџтхџер} *adv.* = seitdem а; ~ig {~џх} а отадашњи, одондашњи.

...seitig {зџтџх} а у слож.: ...стран, на пр. sechs~ шестостран.

sei'tlich {зџтлџх} [Seite] а побочни.

sei'tlings {зџтлџнс} *adv.* = seitwärts.

...seits {зџтс} [сврн.] у слож., на пр. ab~, dies~, jen~, mütterlicherseits usw.

seit'wärts {зџтвџртс} *adv.* на страну, у страну; на страни, са стране, из прикрајка, испрека; ~befindlich побочни, са стране; ~geneigt нагнут на страну.

Sei'twärts... {~}. ~bewegung *f* кретање *n* у страну, бочно кретање, бочни покрет *m*; ~schieben *n*, ~schiebung *f* гурање (и. померање) *n* у страну.

sei'twegs *adv.* по страни, склонито, одвојено.

Seka'nte {зекантџ} [лат.] *f* 3b △ секанта, сечница. [новац, јеврејска тежина] секел.

Se'kel {зекл} [јевр. schäqel] *m* 2l (јеврејски)

Sekre't {зекрет} [лат.] *n* 2g 1. ч лучевина *f*, излучење. 2. = Abtritt 2.

Sekretär {зекретер} [фр.] *m* 2g¹ 1. тајник, секретар. 2. писаћи сто. 3. секретар, змијар.

Sekretaria't {~тарјат} [новолат.] *n* 2g тајништво, секретаријат *m*.

Sekt {зџкт} [енг.] *m* 2g 1. суварак, вино *n* од суварка. 2. = Champagner.

Se'kte {зџктџ} [лат. „следити“] *f* 3b секта; јерес *m*; ~n|wesen {зџктџн-} *n* секташтво.

Sektie'rer {зџктирџр} *m* 2l секташ.

sektie'rerisch {~џш} [лат.] а секташки.

Sektio'n {зџкџон} [лат.] *f* 3b 1. секција, отсек *m*. 2. секција (парање и испитивање леша). 3. X десетина; in ~en rechts (links) brecht ab! десетинама с десна (с лева) напред!; in ~en links (rechts) marschiert auf! по десетинама строј се у лево! (у десно!); vorderste ~ rechts (links) schwenkt! челна десетина лево (десно) напред!

Sektio'ns..., sektio'ns... {~џнс-}. ~bericht *m*. а) извештај секције (и. одељења); б) извештај о секцији, о парању и испитивању леша; ~flügel|mann *m* десетични крилни, крилни у десетини; ~kolonne *f* десетична колона; ~länge *f* дужина десетине; ~scheibe *f* десетична мета; ~weise *adv.* по десетинама.

Se'ktor {зџктор} [лат.] *m* 6d △ сектор, исечак (= Ausschnitt).

Seku'nda {зекунда} [лат.] *f* 6g шк. шести разред *m*; X друга меница.

Sekunda'ner {зекунданџр} *m* 2l шестак, ученик шестог разреда. [сведок.]

Sekunda'nt {зекундант} [лат.] *m* 3a секундант,

sekundär {зекундер} [новолат.] а секундаран, споредан.

Sekundär|bahn {~џр-} *f* = Nebenbahn.

Seku'nda|wechsel *m* X друга меница *f*.

Seku'nde {зекунда} [лат. (pars minuta) secunda „други умањен део“] *f* 3b 1. секунд(а) *f* *m* (1/60 минуте). 2. секунда, други тон од основног тона. 3. *mach.* други став *m*, положај *m*. 4. † други лист *m* табака и знак на њему.

Seku'nden... {зекундџн-}: ~pendel *m* и. *n* секундно клатно *n*; ~uhr *f* секундни часовник *m*; ~zeiger *m* секундна казаљка *f*.

sekundie'ren {зекундирџн} [новолат.] 1 *tr.* 15g. j-п (и. j-m) ~: а) *mach.* секундовати кому, бити кому сведок; б) пратити кога. II Sekundie'ren *n* секундовање, улога сведока; праћење, пратња *f*.

Sekundogenitu'r {зекундогенитур} [лат.] *f* 3b право *n* млађег по рођењу.

sel. *abr.* = selig.

se'la! {зџла} [јевр. י у псалмима] *int.* само у: abgemacht ~! свршено!

Seladon {зџладон} [фр.] *m* 6i Селадон (чежњив љубавник).

selb {зџлп} [сврн.] I *pron.* †, још = selbst. II а већином стопљен са *art. def.* = derselb(ige) 1 и 2; zur ~en Stunde у исти час, истога сата.

selb... {зџлп-}: ~achte(r) {~џхтџ(р)} самосми, он(а) и још седам њих; ~ander сам други, у I

Se'blende *prov.* *n* = Salband. [двоје.]

se'lber {зџлбџр} заменички *adv.* често = selbst I: ich ~ ја сам(а), ја лично. [sucht.]

Se'lbheit {зџлбхџт} *f* 3b = Selbstheit и Selbst-*f*

se'lbig {зџлбџх} а = selbst

selbst {зџлпст} [selb] I заменички *adv.* сам, -а, -о; лично; главом; а) ich ~ ја сам(а), ја лично; ја главом; ich ~ habe ihn gesehen ја сам

(и. лично) сам га видео; ich habe ihn selbst gesehen видео сам њега самог (и. лично); b) (при враћању погрда) Esel! — Selbst Esel! магарче! — сам си магарче!; c) сушти, исти; er ist die Güte ~ он је иста она; ~gebackene Kuchen домаћи (и. кућевни) колачи; e) са *prp.* die Sache an und für sich ~ ствар сама по себи; aus sich ~, von ~ сам од себе; mit sich ~ reden говорити са самим собом; von ~ v. aus sich ~; wie von ~ као само од себе; das geht von ~ то иде само од себе; *iro.* es ist wohl von ~ gekommen? да није, ваљада, тек онако дошло; e, мој деда!; et von ~ tun чинити што сам од себе; das versteht sich von ~ то се по себи разуме; f) *prov.*: ~ ist der Mann у сеи у своје кљусе; ~ getan ist bald (wohl) getan што човек сам уради најбоље је урађено. II *adv.* чак, шта више; s-e Freunde ~, ~ s-e Freunde његови пријатељи чак, чак његови пријатељи; ~ wenn... чак ако...; чак кад... III Selbst *n inv.*, 2g (6. pl.) Ja; личност *f.* [поштовање *n* самога себе.]
Se'bst|achtung {зѣлпст-} *f* самопоштовање *n.*
Se'lb..., **se'lb...** {зѣлп-}: **z'ständig a (dv.)** самосталан (-но); независан; самоуправан; ~ **ständigkeit f** самосталност; независност.
Se'lbst..., **se'lbst...** {зѣлпст-}: ~ **anklage f** самоопутужба; ~ **aufopferung f** самопожртвовање *n.*; ~ **bedarf m** властита потреба *f.*; ~ **beflecker m** самоблудник, самоскврница; ~ **befleckung f** самоблуд *m*, самоскврњавање *n.*; ~ **befriedigung f.** a) = ~ **zufriedenheit**; b) самозадовољјавање, -ење *n*, задовољјавање -ење самога себе; ~ **befruchtung f** самооплођење *n.*; ~ **beherrschung f** владање *n* собом, самосавлађивање *n.*; er besitzt ~ **beherrschung** он (уме да) влада собом; ~ **bekanntnis n** самоисповест *f.*; ~ **beköstigung f** самоисхрана, исхрана о свом трошку; ~ **beobachtung f** самопосматрање *n.*; ~ **beräucherung f** самокађење *n*, кађење *n* самом себи; ~ **beschauung f** посматрачко утонуће *n* у себе; ~ **beschränkung f** самоограничење *n.*; ~ **bespiegelung f** = ~ **beschauung**; ~ **bestimmung f** самоопредељивање, -ење *n*, самоодређивање, -ење *n.*; ~ **bestimmungsrecht n** право самоопредељења; ~ **betrachtung f** самопосматрање *n.*; ~ **betrug m** самоварање *n*, самообмана *f.*; ~ **beurteilung f** самооцена, суђење *n* о самом себи; ~ **bewegend a** самокретни; ~ **bewegung f** самокретање *n.*; ~ **beräucherung f** = ~ **beräucherung**; ~ **bewunderung f** дивљење *n* самом себи; ~ **bewußt a.** a) самосвестан, свестан (самога) себе; b) свестан своје вредности, самопоуздан; ~ **bewußtsein n.** a) самосвест *f*, свест *f* о себи (самом); b) свест *f* о својој вредности, самопоуздање; ~ **bildung a** самообразовање *n*, самотворевина; b) самообразовање *n*, самоуштво *n.*; ~ **binder m** машина *f* за везивање; ~ **biograph m** саможивотописац, писац свога живота; ~ **biographie f** саможивотопис *m*, опис *m* свога живота; ~ **denken n** самостално мишљење; ~ **denker m** самосталан мислилац;

~ **dünkel m** = Dünkel 1; ~ **zeigen a** рођени, властит, сопствен; ~ **einschätzung f** процена својих прихода, пријава својих доходака; ~ **empfinden n** = ~ **gefühl**; ~ **entleibung f** самоубиство *n*, самоуморство *n.*; ~ **entmannung f** само(у)шкопљење *n*, (у)шкопљење *n* самога себе; ~ **entsagung f** самоодрицање *n.*; ~ **entzunder m** самоупаљач, аутоматски упаљач; ~ **entzündung f** само(у)паљење *n.*; ~ **erhaltung f** самоодржа(ва)ње *n.*; ~ **erhaltungstrieb m** нагон самоодржа(ва)ња; ~ **erhebung f** самоуздање *n.*; ~ **erkenntnis f** самосазна(ва)ње *n*, самоспознаја, сазнање *n* себе; ~ **erniedrigung f** самоунижење *n*, самопонижење *n.*; ~ **fahrer m:** a) кола *n pl.* која вози сам власник; b) аутомобил; ~ **folge f** по себи разумљива последица; ~ **führer m** сам себи вођа; ~ **gebacken a** домаћи, кућевни, печен (и. прављен) код куће (уп. selbst 1 c); ~ **gebildet a** што је човек сам створио (и. начинио, изградио); ~ **gedacht a** што човек сам мисли, до чега човек сам дође мишљењем; ~ **gefallen n.** a) Willkür; b) ~ **gefälligkeit**; ~ **gefällig a** собом задовољан, самодовољан, сујетан, који ужива у самој (самој) себи; *adv.* са задовољством, уживајући у самом (самој) себи; ~ **gefälligkeit f** задовољство *n* самим собом, самодовољство, уживање *n* у самом (самој) себи; ~ **gefühl n:** a) самоосећање, осећање самога себе (и. свога стања); b) самоосећање, осећање своје вредности (и. свога достојанства); ~ **gelehrte m** самоук; ~ **genügen n** = ~ **zufriedenheit**; ~ **genügsam a** само(за)довољан; ~ **genügsamkeit f** самодовољност; ~ **genuß m** самоуживање *n*, самоужитак, уживање *n* (и. ужитак) које (-и) потиче из самога себе; ~ **geschlachtet a** домаћи, кућевни, код куће клан; ~ **gespräch n** разговор *m* са самим собом, монолог (*opp.* Zwiegespräch); ~ **geständnis n** самопризнање; ~ **heit** {зѣлпстхѣт} *f* 3b 1. Ja *n*, личност; 2. самоубивост, = ~ **sucht**; 3. истоветност; ~ **helfer m** који се сам (с)помаже; ~ **herr m** свој (и. самосталан) господар; ~ **herrlich a** самосталногосподарски; ~ **herrschaft f.** a) самодрштво *n.*; b) владање *n* самим собом; ~ **herrscher m** самодржац, неограничени господар; ~ **hilfe f** самопомоћ; ~ **zig** {зѣлпстѣх}, ~ **zisch** {зѣлпстѣш} *a* саможив, себичан; ~ **igkeit** {зѣлпстѣхѣт} *f* 3b = Selbstheit; ~ **käufer m** непосредан купац, купац без посредника; ~ **klug a** поуздан у своју уображену памет; ~ **kosten(preis m)** *pl.* цена *f* коштања; ~ **ladegewehr n** пушка *f* са аутоматским пуњењем; ~ **laut(er)** (*m* 2l) (*app.* Mitlaut(er)) самогласник; ~ **ler** {зѣлпстлѣр} *m* 2l, ~ **ling** {зѣлпстлѣйн} *m* 2g¹ = ~ **süchtler**, ~ **süchtling**; ~ **lerner m** самоук; ~ **liebe f** самољубље *n.*; = Eigenliebe; ~ **liebzig a** самољубив; ~ **lob n** = Eigenlob; ~ **los a.** a) несебичан, несаможив; b) који није свестан (самога) себе, несвестан самога себе; ~ **losigkeit f:** a) несебичност, несаможивост; b) несвесност самога себе; ~ **macht f** = Eigenmacht; ~ **mensch m** саможивац; ~ **mißtrauen n** непоуздање (и. неповерење) *n* у самога

себе; ~mord *m* самоубиство *n*; самоуморство *n*; ~mörder(in) *m* самоубица; ~mörderisch *a* самоубилачки; ~mord|versuch *m* покушај самоубиства; ~öler *m* механичка мазалица *f*; ~peiniger *m* = ~quäler; ~peinigung *f* = ~qual; ~prüfung *f*: а) *rl.* испитивање *n* савести; б) огледање *n* самога себе (и. својих снага); ~qual *f* = ~quälerei; ~quäler(in) *f* *m* самомучилац (-ља), самомучитељ(ка); ~quälerei *f* самомучење *n*, мучење *n* самога себе; ~quälerisch *a* самомучилачки, самомучитељски; ~rache *f* самоосвета, освета себе самога; ~rächer *m* самоосветник, осветник самога себе; ~rächerisch *a* самоосветнички; ~redend *a* = ~verständlich: es est ~redend разуме се по себи, по себи је разумљиво; *adv.* разуме се; дабогме; наравно; ~regierung *f* самоуправа; ~ruhm *m* = Eigenruhm, ~lob; ~schänder *m* = ~beflecker; ~schändung *f* = ~befleckung; ~scheltung *f* самокореење *n*, прекори *m pl.* себи самом; ~schmierer *m* = ~öler; ~schreibend *a* који сам бележи (и. пише); ~schuldner(in) *m* дужник у своје име; ~schuß *m*: а) метак који пали сам од себе и. на најмањи удар(ау); б) метак на самога себе; ~sicher *a* самопоуздан, поуздан у себе; ~sicherheit *f* самопоузданост; ~ständig итд. в. selbständig итд.; ~sucht *f* себичност, саможивост; ~süchtelei {~зучтла} *f* 3b сићушна (и. ситничарска) себичност (и. саможивост); ~süchtig {~зучтл} *a* себичан, саможив; ~süchtling *m* себичњак, саможивац; ~tätig *a* саморадан, који дела сам од себе, који ради сам од себе; самоникао; ~tätigkeit *f* саморадња, делање *n* од себе; самониклост; ~täuschung *f* = ~betrug; ~überhebung, ~überschätzung *f* преуздизање *n* самога себе, самопрецењивање *n*; ~überwindung *f* савлађивање *n* самога себе, владање *n* собом; ~unterricht *m* самопоучавање *n*, самоучење *n*; ~verachtung *f* самопрезирање *n*, презрење *n* самога себе; ~verblendung *f* самозаслепљивање, -ење *n*, самозасењивање, -ење *n*; ~verbrennung *f* сагоревање *n* (само) од себе; ~verdammung *f* самоосуда; ~vergessen *n* = ~vergessenheit; ~vergessen *a* заборављајући (на) себе; ~vergessenheit самозаборав *m*, заборав *m* самога себе; ~vergötterung *f* самообожаване *n*, обожавање *a* самога себе; ~verlag *m* самоизда(ва)ње *n*, изда(ва)ње *n* самога писца, пишечево издање *n*; ~verleger *m* писац издавач; ~verleugnung *f* самоодрицање *n*; ~vernichtung *f* самоуништењавање, -ење *n*; ~verschluß *m* самозатварач, затварач сам од себе; ~verständlich *a* који се по себи разуме; по себи разумљив; *adv.* разуме се (по себи); das ist ~verständlich то се по себи разуме; es ist ~verständlich, daß... по себи се разуме да...; по себи је разумљиво да...; ~verständmelung *f* само(о)сакаћење *n*, хогимично осакаћење *n* самога себе; ~verteidigung *f* самоодбрана; ~vertrauen *n* самопоуздање, поверење у себе; kein ~vertrauen haben немати самопоуздања; ~verwaltung *f* самоуправа; ~wille

m = Eigenwille; ~willig *a* = eigensinnig *b*; ~zeichnend *a*: ~zeichnender Ballon = Registrierballon; ~zucht *f* владање *n* собом; ~zufrieden(heit) *f* *a* = ~genügsam(keit); ~zünder *m* само од себе (на ваздуху) запаљиво тело *n*; ~zutrauen *n* = ~vertrauen; ~zwang *m* самопринуда *f*, присиљење *n* самога себе; ~zweck *m* сврха *f* самом себи, сврха *f* по себи.

se'lchen {зѣлхчн} [јн.] 15а надимљавањем сушити, надимљавати; geselchtes Fleisch = Selchfleisch. [пастрмар, кобасичар.]

Se'lcher {зѣлхчр} *m* 2l трговац сувим месом,

Selcherei {зѣлхчр} *f* 3b пастрмарница, радња са сувим месом. [суво месо *n*, пастрма *f*.]

Se'lch(er)... {зѣлх(чр)-}: ~fleisch *n*, ~ware *f*

Seldschu'ke {зѣлхук} *m* 3а, Seldschu'kin {~кин} *f* 3с Селчук, -иња.

seldschu'klisch {~укйш} *a* селчукски. [браних.]

Sele'kta {зѣлѣкта} [лат.] *f* 6g разред *m* ода-

Selekta'ner {зѣлѣктанчр} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с ученик, -ца одабраног разреда.

Selektio'ns(theorie {зѣлѣкциѳн-} [лат.] *f* селекциона теорија, теорија природног одабирања. [селен *m*.]

Sele'n {зелен} (грч. „месец“) *n* 2g¹ (б. *pl.*)

sele'n|haitig {зеленхалѣйх} *a* селеноносан, који садржи селена.

sele'nig {зеленйх} *a* селенаст.

Selenit {зеленит} [грч. „месец“) *m* 1. 3а ста-

новник месеца. 2. 2g селенит.

Sele'n... {зелен-} {~сәур} *f* селенска киселина;

~verbindung *f* селеново једињење *n*, селенов спој *m*.

Se'lf|made|man {сѣлф|мѣд|мѣн} [енг.] *ni bi* (*pl.* men) човек који је сам себе начинио оним што је.

se'lig {зѣлйх} [свн.] а 1. блажен, срећан; er ist ganz ~ он је сав блажен; j-d ~ preisen прогла-сити -шавати блаженим. 2. срећан, блажен; ~e Tage срећни дани. 3. ~ entschlafen, и. ein ~es Ende nehmen упокојити се као хришћанин; Gott habe ihn ~! Бог да му душу прости!; ~ machen спа|сти, -савати; ~ werden спасти се, бити спасен. 4. покојни, почивши; meine ~e Mutter моја покојна мати; mein Vater ~(er) мој покојни отац; ~en Apdenkens блаженоупокојени, блаженопочивши. 5. *fat.* накресан, наћфлеисан.

...selig- {зѣлйх} [...sal + ig] наставак додан а и.

s означава: а) reich an et. (*dat.*) богат чим, пун чега; б) sich sehnd nach et. (*dat.*) же-

лан чега, који чезне за чим, на пр. glaubselig пун вере, redselig говорљив; schauselig же-

љан да види.

Se'lig¹..., se'lig¹... {зѣлйх-}. ~gesprochene(r) {~гшпрѳхн(р)} *s* блажен|и -а; ~keit {зѣлйхкѣт} [свн.] *f* 3b 1. блаженство *n*, блаже-

ност, срећа; 2. *rl.* ewige ~keit спасење *n* *m*; die ewige ~keit erlangen и. gewinnen стећи души својој места у рају; ~machend *a* који доноси вечни спас (и. вечно спасење), спасо-

носан; в. alleinseligmachend; ~macher *m* *rl.* Спас(илац), Спаситељ; ~machung {~махун-} *f* 3b посвећење *n*; ~preisen *tr.*: j-n ~preisen

- огла|сити -шавати кога за срећног (и. блаженог); ~preisung {~нрѣзун} *f* 3b слављење *n*; ~sprechen *tr.* посветити, увр|тити -шћивати у свеце; ~sprechung *f* 3b посвећење *n*, увр|ћење у свеце.
- Se'llerie {зѣл'ри} [фр. *m*] *m* 6i и. *f* 3b целер *m*. Se'llerie {зѣл'ри-} ~salat *m* салата *f* од целера; ~suppe *f* чорба (и. јуха) од целера.
- se'lten {зѣлт'н} [свн.] (*opp.* häufig) *a* редак, *adv.* ретко; ~es Glück ретка срећа; ein Mensch von ~er Tugend човек ретке врлине; das ist nichts Seltenes то није ништа ретко (и. необично), ту нема ничег ретког (и. необичног); er kommt ~ он ретко долази; nicht ~ не ретко; често; das war nicht ~ der Fall то није био ретко случај; das war ~ nicht der Fall то ретко није био случај; nicht eben ~ не баш ретко; каткад; ich gehe so ~ als möglich hin што ређе одлазим (и. идем) тамо.
- Se'ltenheit {~хѣт} *f* 3b 1. (б. *pl.*) реткост, ретко јављање *n*. 2. реткост, ретка (и. необична) ствар.
- Se'lter {зѣлт'р} [Selters, варошица у Пруској] *f* *inv.* eine (kleine) ~ (мал|а -у) кисела -у вод|а -у; ~wasser {зѣлт'р-} *n* 2a кисела вода *f*; eine Flasche ~wasser боца киселе воде.
- se'ltsam {зѣлтзам} [свн.] 1. *a*: а) чудан, чудноват, необичан; б) † = selten. 2. *adv.*: а) чудно(вато), необично; б) † = sehr. [бичност.]
- Se'ltsamkeit {~кѣт} *f* 3b чудно(вато)ст, нео-|se'ltsamlich {зѣлтзамлѣх} *adv.* = seltsam.
- Seme'ster {земѣст'р} [лат.] *n* 2l семестар *m*; полугође, пролеће; ~schluß {земѣст'р-} *m* завршетак (и. крај) семестра, полугођа.
- Sem|ko'lon {зѣми-} [лат.-грч.] *n* *gr.*, † тачка и запета *f*.
- Seminar' {~нар} [лат.] *n* 2g¹ и. бѣ 1. семинар *m*. 2. семениште, богословија *f*. 3. учитељска школа *f*. [тељске школе.]
- Seminar'direktor {~ар-} *m* директор учи-|Seminari'st {~нарѣст} *m* 3a 1. богослов(ац). 2. (и ~in {~ин} *f* 3c) учитељац, ученик -ца учитељске школе.
- seminar'isch {~нарѣш}, seminari'stisch {~нарѣстѣш} *a* eine ~e Bildung haben, ~gebildet sein имати учитељско образовање, имати свршену учитељску школу.
- Seml't {земѣт} [Sem, Ноев син] *m* 3a, ~in {~ин} *f* 3c Семит, -ка, Семићан|ин, -ка; — Jude, Jüdin.
- seml'tisch {земѣтѣш} *a* семитски, семићански.
- Se'mmel {зем'л} [свн.; лат. simila „прекрупа, бунгур“] *f* 3d земичка; *fig.* die Ware geht ab wie warme ~ (и) иде роба као (х)алва; иде роба као на јагму.
- Se'mmel..., se'mmel... {зем'л-} 2blond *fat.* *a* отвореноглав; ~klöße *m* *pl.* ђуфте(та *n* *pl.*, ваљущи *m* *pl.*) *f* *pl.* одземичака; ~mehl *n* бѣ-|sen. *abr.* = senior. [лб брашно.]
- Sena't {зенат} [лат.] *m* 2g сенат.
- Sena'tor {~ѣр} [лат.] *m* 6d сенатор; (и. = Rathherr): ~engeschlecht {зенатѣр'н-} *n* сенаторска породица *f*. [сенаторов.]
- senato'risch {зенаторѣш} [лат.] *a* сенаторски, |Sena'ts... {зенатс-} ~ausschuß *m* сенатски од-|бор; ~beschluß *m* сенатска одлука *f*, решење *n* сената. [духовни суд.]
- Send {зѣнт} [свн.; лат. synodus] *m* 2g † синод, |Se'nd..., se'nd... {зѣнт-} [Send].
- Send²..., se'nd²... {зѣнт-} [senden]; 2¹bar {зѣнт-|bār} *a* с правом присуствовања синоду (и. духовном суду) као поротник; 2²bar {зѣнт-|bār} *a* пошљив, који се може (по)слати; ~bote *m* изасланик; посланик; апостол; ~brief *m* посланица *f*. [Sendung, Botschaft.]
- Se'nde *f* 3b 1. {зѣнд²} † = Send. 2. {зѣнд²} *v.* |se'nden {зѣнд²н} [свн.] 1 *tr.* 16e (*imperf. ind.* sandte и sendete, *p. p.* gesandt и gesendet; често као одабранији израз за schicken 1, 2) (по)слати, (по)шиљати, пратити. II Se'nden *n* (б. *pl.*) *v.* Sendung.
- Se'nder {зѣнд²р} *m* 2l 1. (~in {~ин} *f* 3c) — Ab-|sender(in). 2. преносач.
- Send¹... {зѣнт-}, Send²... {зѣнт-}: ~¹gericht *n* = Send; ~¹ling {зѣнтлѣн} *m* 2g¹ = ~bote; ~¹recht *n.* а) право сазивања и држања синода, духовног суда; б) синодско право; ~²schein *m* спроводница *f*; ~²schreiben *n* = ~brief; ~ung {зѣндун} *f* 3b 1. слање *n*, шиљање *n*; 2. пошљика; 3. изасланство *n*, по-|сланство *n*, налог *m*, мисија, послање *n*.
- Se'negal {зѣнегал} а) *m* 2g: der ~ ● Сенегал (река Западне Африке); б) *n* 8g (француска колонија) Сенегал(ија) *f* *m*.
- Senega'mbien {зѣнегамб²н} *n* 8g ● Сенегам-|бија *f* (западноафричка област).
- Se'neschall {зѣнешал} [свн.; фр.; *нем. „ста-|решина слугу“] *m* 2g¹, ~in {~ин} *f* 3c сене-|шал(овица), управник (франачког) двора.
- Senf {зѣнф} [свн.; лат. (гр.) sināpi] *m* 2g 1. ● |слачица *f*, горушица *f*. 2. слачица *f*, сла-|чич(њ)ац, слачичник. 3. *fat. fig.* причање *n*, гњаважа *f*; e-n langen ~ von et. (*dat.*) ma-|chen распричати се надугачко и нашироко о чему, развести о чему, угањавити о чему; s-n ~ dazu geben рећи и коју своју.
- Se'nf... {зѣнф-}. ~brühe *f* сос *m* са слачицом; ~büchse *f* слачичњача, слачичник *m*; ~fabri-|kant *m* фабрикант слачице; ~gurke *f* кисео краставац *m* са слачицом; ~händler *m* слачи-|чар, трговац слачицом; ~korn *n* слачичино зрно, горушичино зрно; ~kraut *n* ● жуњарица *f*; ~mehl *n* слачичино брашно, брашно од горушице; ~öl *n* слачичино уље, гору-|шичино уље; ~papier, ~pflaster *n* слачична *f* хартија, слачична облога *f* на хартији; ~samen *m* слачично семе *n*, горушичино семе; ~teig *m* тесто *n* од слачице за облоге; ~topf *m* = ~büchse; ~umschlag *m* слачична облога *f*.
- Se'nge {зѣн²г} *prop. f. inv.* = Prügel 2.
- se'ngen {зѣн²н} [свн.] 15a 1 *tr.* 1. (о)смудити, (о)смагнути, (о)прљити, опалити. 2. спржи-|ти, сажећи, сажизати, изгорети; жарити, в. brennen 1. II *intr.* (h) изгорети, осмудети се. III Se'ngen *n* 2l (б. *pl.*) смућење, прљење; паљење, сажизање, спаљивање; Sengen und Brennen жарење и паљење.
- se'ngerig {зѣн²рѣх} а) 1. = brandicht 1. 2. *fat. fig.* das (и. die Sache) riecht ~ то нису чиста посла.

Se'ng(e)stroh {зѣн(г)ст-} *n* слама *f* за паљење ватре.

Se'nior {зѣнѡр} [лат.] *I m* 6d сениор, старешина; протопоп, прота. *II se'nior a inv.* (често *abr. sen.; opp. junior*) старији; Herr Erdmann ~ господин Ердман старији.

Seniora't {зѣнѡрат} *n* 2g сениорат *m* (старешинство, прот(о)поп(с)тво). [старешина.]

Seniorenkonvent {зѣнѡрѣн-} *m* скуп(штина *f*)

Se'nk... {зѣн.к-}: ~blei *n* висак *m*.

Se'inkel {зѣн.к.л} [свн.; *senken] *m* 2l 1. висак. 2. врпца *f*, узица *f*.

se'inkeln {~н} *tr.* 15f вез(ив)ати врпцом, стелати -гнути узицом. [ни крај узице.]

Se'inkel... {зѣн.к.л-}: ~stift *m* наперак, метал-

se'inken {зѣн.к.н} [свн.] 15a *I tr.* 1. спустити, спуштати (den Sarg in die Grube сандук у раку); den Kopf, die Ohren ~ објорити -арати главу, уши; gesenkten Hauptes dastehen стајати оборене главе; den Dolch in j-s Brust ~ зарити кому потајац (и. нож) у груди; das Knie ~ сави(ја)ти колено; et. in Lethes Flut, in Vergessenheit ~ бацити што у заборав; загњури(ва)ти, заронити, њавати. 2. ✕ (често sinken) = abteufen *I*; ✕ = absenken *I* 1.

II sich ~ спу|стити се, -штати се; ein Gelände senkt sich nach dem Meere hin земљиште се спушта ка мору; спа|сти, -дати, угибати се (unter e-r Last под (каквим) теретом), уле|ћи се, -гати се, угнути се, угињати се, (у)тонути, потонути, за-, уронити, за-, уроњавати; der Schlaf senkt sich auf s-e Augen очи му се склапају. *III Se'inken n* 2l (6. pl.) в. Senkung.

Se'inklende *n* положница *f*.

Se'inker {зѣн.к.р} *m* 2l 1. = Absenker; потопница *f*. 2. ✕ копач (окна), рударски радник. 3. = Versenker.

Se'nk..., se'nk... {зѣн.к-}. ~furchе *f* бразда за положницу (и. за прпољак); ~grube *f*. а) сливник *m*, помијара; б) нужничка јама; ~kasten *m* сандук потапач, кесон; ~ioch *n*. а) ~ grube; б) рупа *f* за усађивање винове лозе; ~nadel *f* сонда; ~pfahl *m* притка (и. тачка) *f* положнице; ~rebe *f* винова положница, винов прпољак *m*; ~recht *a* управан, ^ одвеса-сан, вертикалан; *adv.* управно, одвесно, вертикално; eine ~rechte Linie ziehen (fällen) по-в|ући -лачити (спу|стити, -штати) управну; ~rechte *f* управна; ~recht|kettig в. ...kettig; ~reis *n* ✕ положница *f*; ~rückig {~рѹ-кѹх} *a* председласт; ~schnur *f* узица виска.

Se'nkung {зѣн.кун-} *f* 3b 1. (senken *I*) спуштање *n*, обарање *n*, заривање *n*, савијање *n*; загњуривање *n*, зароњаване *n*; ✕ = abteufen *II*; ✕ = absenken *III*. 2. (senken *II*) спуштање *n*, угибање *n*, улегање *n*, угињање *n*, угнуће *n*; спад(ање *n*) *m*. 3. *met.* спуштање *n* (гласа) (*opp.* Hebung, v. heben *IV* 2).

Se'nk...: ~wage *f* ~ град *m*, ареометар *m*, направа *f* за мерење густине течности; ~zeit *f* ✕ време *n* подесно за полагање, време по-лагања.

Se'nn {зѣн} шв. [свн. „пастир“] *m* 2g, Se'nnin {~н} 3с бачијар, -ка, станар, -ка, станар(и-ца), планинар, -ка.

Se'nna {зѣнa} [ар.] *f* (sg. inv., pl. ~s) ✕ = Sen-
Se'nnē' {зѣн-} *m* 3a = Senn. [nesstrauch.]

Se'nnē' {зѣн-} *f* 3b (prov.) 1. = Heide. 2. ерге-ла полудивљих коња.

se'nnen {зѣн-н} [Senn] *intr.* (h) 15a бачијарити, станарити, планинарити.

Se'nnen... {зѣн-н-} у слож. ca s = Senn...

Se'nnē' {зѣн-р} *m* 2l, ~in {~н} *f* 3с = Senn(in).

Se'nnē' {зѣн-р} [Sennē-] *m* 2l, Se'nnē(r)|pferd {зѣн-р(р)-} *n* коњ из ергеле на пусти, полудив-љи коњ.

Sennerei' {зѣн-рѡ-} [Senn] *f* 3b, Se'n(n)te {зѣн-т-} *f* 3b 1. крдо *m* крава у планини. 2. бачија, млекара, сирница у планини; в. Sennhütte.

3. *jn.* = Milchwirtschaft б.

Se'nnēs... {зѣн-с-} [нвн., фр., ар.]: ~blatter *n* pl. *phm.* лишће (од) сене, сенебелт; ~strauch *m* ✕ сена *f*.

Se'nn... {зѣн-}: ~hirt *m* = Senn; ~hütte *f* ба-
Se'n(n)te в. Sennerei.

se'nnēn *intr.* (h) в. sennen.

Se'nn|wirtschaft *f* 3b = Sennerei 2.

Sensa'l {зѣнзaл} [ит. sensale] *m* 2g¹ сензал, по-средник, самсар.

Sensa'l|gebühr {зѣнзaл-} *f*, Sensa'rie {зѣнзарѣ-} *f* 3b самсарина, награда посреднику.

Sensatio'n {зѣнзaциѡн} [н. лат.] *f* 3b сензација.

sensatione'll {~зѡнѡл-} *a* сензациони.

Sensatio'ns..., sensatio'ns... {~ѡнс-}: ~bedürftig *a* похлепан на сензације; ~nachrichten *f* pl. сензационе новости (и. вести); ~prozeß *m* сензациона парница *f*, сензациони процес.

Se'nse {зѣнз-} [свн.] *f* 3b коса; mit der ~ ab-mähen (по)косити.

Se'nsen... {зѣнз-н-}: ~baum *m* = ~stiel; ~eisen *n* гвозђе за косе; ~griff *m* = ~wurf; ~klang *m* звук косе; ~klinge *f* сечиво *p* косе; ~mann *m* 2a: а) ✕ човек оружан косом, косач; б) *fig.* смрт; ~schmied *m* косач, сечивар; ~stahl *m* челик за косе; ~stiel *m* косиште *n*; ~träger *m* = ~mann; ~wurf *m* бабак, руцељ, држак на коси. [(чулни; осетни, осећајни).]

sensiti'v {зѣнзѡтиф} [н. лат.] *a* сензитиван/

Senso'rium {зѣнзорѡм} *n* бе (6. pl.) сензориум *m* (заједничко средиште свих осета).

Sensuali'st {зѣнзуaлѡст} *m* 3a сензуалист(а) присталица учења о пореклу свега сазна-
Se'n'te {зѣн-т-} *f* 3b = Sennerei. [ња из чула.]

Sente'nz {зѣнтенц} [лат.] *f* 3b сентенца, мудра изрека.

sentenze'nhaft {~н|хaфт}, sententiö's {зѣн-т-н-цѡ-с} *a* као изрека, у виду изреке; ~ reden говорити у изрекама.

sentimenta'l {зѣнтѡментaл} ✕, sentimenta'-
lisch {~нш} [фр.] *a* сентименталан, осећајан, осетљив, пун осећања.

Sentimentalitä't {~тaлитет} *f* 3b сентиментал-ност, осећајност, осетљивост.

separa't {зѣпарaт} [лат.] *a* сепаратан, засе-бан, одвојен, издвојен.

Se'para't... {зѣпарaт-}: ~abdruck *m*, ~abzug *m* засебан отисак; ~ausgabe *f* засебно издање *n*; ~eingang *m* засебан улаз; ~friede *m* за-себан мир. [присталица отцепљења.]

Separati'st {зѣнаратѡст} *m* 3a сепаратиста,)

- separatist'isch {~йш} *a* сепаратистички, који тежи отцепљењу.
- Separa't...: ~konto *n* ☞ засебан (и. посебан) рачун *m*; ~vertrag *m* засебан (и. посебан) уговор; ~zimmer *n* засебна соба *f*.
- separie'ren {зепарир'н} [лат.] *tr.* и *refl.* 15g: (sich) ~ o-, раз-, из|двојити (се), o-, раз-, из|двајати (се).
- Separie'rte(r) {~т(р)} *s* распуштеник, -ца.
- Se'pia {зеп'а} [грч.] *f* 6g 1. ☞ сипа. 2. слик. сепија.
- Se'pia..., se'pia... {зеп'а-}: 2braun *a* мрк као сепија; ~braun *n* сепијино мрко, мрка сепијина боја *f*; ~zeichnung *f* цртеж *m* сепијом.
- Septe'mber {зепт'емб'р} [лат.] *m* 2l септембар, рујан.
- Septe'mber... {зепт'емб'р-}: септембарски.
- Septenna't {зептен'ат} [лат.] *n* 2g септенат *m*, седмогодишње претседништво.
- Septe'tt {зепт'ет} [ит.] *n* 2g ☞ септет *m*, комад у 7 гласова или за 7 инструмената.
- Se'ptima {зептима} [лат.] *f* 6g (pl. Septi'men {зепт'им'н}) седми разред *m*.
- Septima'ner {зептиман'р} *m* 2l седмак, ученик седмога разреда. [(седми тон скале).]
- Septime {зептим', зептим'} [ит.] *f* 3b септима
- se'ptisch {зепт'йш} [грч. sepsis „труљење, трулеж“] *a* септички, који изазива (и. проузрокује) труљење, тровање.
- Septuag'esima {зептуаг'езима} [лат.] *f* inv.: der Sonntag Septuagesimä {~ме} недеља Септуагезима, девета недеља пред Ускрс.
- Septuagi'nta {зептуаг'инта} [лат.] *f* inv. die ~ (често писано LXX) превод *m* седамдесет учењака Старога завета на грчки.
- Se'quens {зеквенс} [лат.] *m* inv. (pl. Sequentes {зеквентес}) следећи.
- Seque'nz {зекв'енц} [лат. „след(овање)“] *f* 3b ред *m*, следовање *n* карата.
- Seque'ster {зекв'ест'р} [лат.] 2l. а) *n* секвестар *m*, узапћење *n*, забрана *f*; б) *m* чувар узапћенога (добра).
- sequestrie'ren {зекв'естрир'н} [лат.] I *tr.* 15g секвестровати, ставити -љати под забрану, узабра|нити, -њивати, узаптити. II Sequestrie'ren *n*, Sequestrie'rung *f* секвестровање, стављање забране, узабрањивање, узапћење.
- Sera'i'l {зер'а, сер'а} [фр.; ит. seraglio {сера-љо} „замак“; тур. од перс.] *n* бi сарај *m* (султанова палата; харем). [Сарајево.]
- Seraj'ewo {зерајево, зерајево, с...} *n* 8g ●
- Se'raph {зэр'аф} [јевр.] *m* 2g¹ (pl. и ~im {~им}) серафим.
- sera'phisch {зераф'йш} *a* серафимски, анђеоски.
- Se'rbe {зэрб'е} *m* 3a, Se'rbin {зэрб'ин} *f* 3c Србин, Српкиња; zum Serben machen посрб|ити, -љавати.
- se'rbe(l)n {зэрб'(л)н} [свн.] *jn.* *intr.* (h) (opp. gedeihen) чмијати, чилети, венути, пропадати.
- Se'rben... {зэрб'н-} [Serbe]: српски, Срба.
- Se'rbien {зэрб'ин} *n* 8g ● Србија *f*.
- se'rbsch {зэрб'йш} *a* српски; die ~e Sprache, das Serbische {~е} 9l, Serbisch *n* inv. српски језик, српски. [Вац -ица, жгољав|ац -ица.]
- Se'rbling {зэрп'лин} [serbe(l)n] *m* 2g¹ кржља-|
- Serena'de {зеренад'е} [фр., ит.] *f* 3b серенада.
- serena'den {~н} *intr.* (h) = Ständchen bringen.
- Serenissi'mus {зерен'исим'ус} [лат.] *m* (gen. sg.; pl. ~mi {~ми}) Његово Пресветло Височанство *n*. [(лака вунена тканина).]
- Se'rge {серж', зэрж'} [фр.] *f* 3b ☞ серж *m*.
- Sergea'nt {зэрж'ант, сэржант} X {(**)} фр.] *m* 3a сержан, подофицер.
- Se'rge {зэрж'-}: ~manufaktur *f* израда сержа; ~weber *m* ткач сержа; ~weberei' *f* израда сержа.
- Se'rie {зэр'и} [фр. лат.] *f* 3b серија, ред *m*, низ *m*.
- Se'rien... {зэр'н-}: ~los *n* сери(ј)ски лоз *m*, сериска срећка; ~ziehung *f* сери(ј)ско учење *n*.
- Sermo'n {зэрмон} [лат.] *m* 2g¹ = Predigt.
- serō's {сер'с} [фр.-лат.] *a* ф, водњикав, воден.
- Serpenti'n {зэрп'ент'ин} [лат.] *m* 2g¹ min. серпентин.
- Serpenti'n..., serpenti'n.... {~ан-!}: 2artig *a* серпентинаст, попут серпентина; ~drechsler *m* стругар (и. токар) серпентина.
- Serpenti'ne {зэрп'ентин'е} [лат.] *f* 3b, ~n|weg {~н-н-} *m* серпентина, вијугав пут *m*.
- Serpenti'n..., serpenti'n....: 2haltig *a* са серпентином, који садржи серпентина (у себи); ~stein *m* = Serpentin; ~tanz *m* (игра) серпентинаф; ~tänzer(in) *f* мигроч(ица) серпентине.
- Se'r'sche {зэрш'е} *f* 3b = Serge.
- Seruba'bel {зеруб'аб'л} *m* 8g Зоровавель.
- Se'rum {зэр'ум} [лат. „срутка“] *n* 6g, 6k serum *m*; ~heil|methode *f* метода лечења серумом, серотерапија.
- Servi'ce {зэрв'ис} [фр. *m*] *n* 2g 1. сервис *m*, стоно посуђе *n* coll. 2. послуга *f*.
- servie'ren {зэрвир'н} [фр.] *intr.* (h и s) и *tr.* 15g 1. (den Tisch и. die Tafel) ~ поставити -љати сто, трпезу; служити, изи|ети -осити на сто; послужи(ва)ти. 2. служити.
- Servie'r|tisch {зэрв'ир-} *m* сто(чињ) за послуживање. [обедни убрис.]
- Servie'tte {зэрв'иет', и с-} [фр.] *f* 3b сервиета, I
- Servie'tten... {~и-н-} ~band *n* 2a, ~ring *m* прстен за сервету.
- servi'l {зэрвил} [лат.] *a* сервилан, ропски, слугерањски, измећарски.
- Servili'smus {~ил'исм'ус} *m* 6g, Servilität {~и-лет'ет} *f* 3b сервизизам *m*, сервилност *f*, ропски дух *m*, слугерањство, измећарство *n*.
- Servi's {зэрвис, сервис; hom. Service} X [фр. service] *m* 2h (аус. и inv.), ~zulage *f* станарина.
- Servitu't {зэрв'итут} [лат.] *f* (аус. и *n* 2g) 3b службеност.
- Se'sam {зэ'сам} [инд. samsam] *m* бi 1. ☞ сезам. 2. из „1001 ноћ“: ~, tu' dich auf! Сезаме, џотвори се!
- Sesche'llen {зеш'ел'н} *pl.* inv.. die ~ Сешелска Острва (енгл. острва у Индиском Океану).
- Se'ssel {зэс'л} [свн.; *sitzen] *m* 2l наслоњача *f*, столица *f*; седиште *n*; ~docke *f* сојница столице; ~träger *m* носач столице.
- se'Bhaft {зэс'аф'т} [срвн.; *sitzen] *a* 1. настањен, са сталним боравком. 2. сталан, који остаје увек на једном месту.
- Se'Bhaftigkeit {~аф'афт'и} *f* 3b (б. pl.) 1. = Ansässigkeit. 2. fig. истрајност у раду.

Session' *n* {зѣсiон} [лат.] *f* 3*b* седница; заседа-
ње *n*.

Seste' *rz* {зестѣрц} [лат.] *m* 2*g* сестерац (рим-
ски сребрни новац = 0,20 дин. у злату).

Se'tz... {зѣц-}: ~brett *n* † даска *f* слагачица;
~el *n* пржено цело јаје.

se'tzen {зѣцн} [свн.] *I tr.* 1*5l* метнути, метати;
(по)ставити, (по)стављати; положити, пола-
гати; поса|дити, -живати; (по)са|дити, уса|ди-
ти, -живати; поди|ћи, -зати; наса|дити, -жи-
вати (кокош); † сложити, слагати; а) (са *adv.*
на питање wohin) j-d dorthin ~ метнути (и.
поса|дити) кога тамо; j-n obenan ~ метнути
кога у зачеље; б) (са предикативним а) j-n
bequem ~ метнути кога (да му буде) угод-
но, поса|дити кога (да му је) згодно; в) (са
предметом а) j-m eine Frist (и. е-п Termin)
~ одре|дити -живати, утвр|дити, -живати ко-
му рок; е-п Tag ~ одредити (и. утвр|дити)
дан; zur gesetzten Stunde у одређени (и. у-
тврђени) час; s-п Wünschen Grenzen (и. ein
Ziel) ~ својим жељама постав|ити -љати гра-
нице, међу; dem Leben j-s ein Ziel ~ избро-
јити дане чијем животу; б) j-m ein Denkmal
~ поди|ћи кому споменик; Grenzsteine ~ по-
став|ити -љати међаше; е-п Haufen ~ *por.*
накекати се; в) die Füße ~ метати (и. ста-
вити) ноге (при ходу, игрању); die Füße
auswärts ~ држати ноге (стопала) упоље;
д) Interpunktion ~ метати (и. стављати) ин-
терпункцију; е) den Fall ~ претпоставити
-љати случај, *abs.* претпоставити -љати;
уз|ети, -зимати; gesetzt, daß... претпостави-
мо да...; узмимо да...; setze... schon erfunden
претпостави да је... пронађен(-о); ф) ¶
компоновати; höher (niedriger) ~ пови|сити
-шавати (сни|зити -жавати) тон... *gen.*; г) Geld
~ мет|нути -ати новац, уложити -ага-
ти новац у игру, *abs.* играти; gegen j-d ~
играти против кога; wieviel ~ Sie? колико ме-
ћете?, у колико играте?, колико уложите?;
ich setze soviel, als auf dem Spiele steht играм
усве; es wurde hoch gesetzt играло се крупно,
играла се крупна игра; h) Junge ~, често
abs. в. Junge; i) ^ man setzt die Einer hin
(на)пишу се јединице; j) j-m Bluteigel ~ ме-
т|лати -нути кому пијавице; д) (са *prp.*) an:
а) an et. *acc.* ~ прима|ћи што чему; е-п Tisch
an den andern ~ прима|ћи један сто другом;
den Topf ans Feuer ~ метнути лонац на ва-
тру, приставити лонац; † ans Land ~ искр-
ца(ва)ти; an den Mund ~ метнути (и. присло-
нити) на уста; Stühle an die Wand ~ при-
ма|ћи столице уза зид; б) Knöpfe an den Rock
~ метнути дугмета на капут; в) et. an et.
acc. ~ став|ити -љати што на коцку за што;
Gut und Blut an et. ~ ставити живот и има-
ње на коцку за што; alles daran ~, um et.
(*acc.*) durchzuführen све употребити да се
што спроведе; sein Leben daran ~ живот
свој ставити на коцку; auf: а) (са личним
предметом) j-n auf schmale Diät (или Kost)
~ метнути (и. ударити) кога на диету, на
слабу храну; j-n auf freien Fuß ~ пустити
кога на слободу; j-n auf die Straße ~ исте-

рати кога на улицу; j-n auf den Thron ~ по-
ди|ћи кога на престо; б) (са предметом као
ствари) et. auf den Boden ~ мет|нути -ати
што на тле, на земљу; † ein Schiff auf den
Grund ~ насукати лађу; seine Hoffnung auf
Gott ~ полагати наду у Бога; Spitzen auf ein
Kleid ~ метнути чипке на хаљину; et. auf die
Seite (и. beiseite) ~ мет|нути -ати што на
страну; fig. aufs Spiel ~ став|ити -љати на
коцку; Frühstück auf den Tisch ~ метнути
(и. изнети) доручак на сто; Bier auf Wein ~
наставити пиво за вином; (Geld) auf eine
Karte ~ метнути (и. кла|дити се) на (неку)
карту (уп. l c g); fig. alles auf eine Karte ~
све метнути на једну карту; уп. Preis! 3;
aus: et. aus der Sonne ~ склонити -ањати
што са сунца; den Leuchter aus der Hand ~
оставити свећњак; fig. et. aus den Augen ~
изгубити што из вида; außer: außer Ge-
brauch ~ избаци(ва)ти из употребе; ein Ge-
setz außer Kraft ~ став|ити -љати закон ван
снаге; j-n außer Stand ~, et. zu tun онемогу-
ћити кому да што учини; е-е Tatsache außer
(allen и. allen) Zweifel ~ ставити неку чи-
њеницу ван (сваке) сумње, утвр|дити неку
чињеницу; gegen: et. gegen anderes ~ сра|в-
нити -њивати с чим, упоредити што с чим;
in: а) (просторно) den Fuß in ein Haus ~
кочити ногом у (неку) кућу; keinen Fuß ins
~ не кочити ногом у кућу; ins Gefängnis ~
ухапсити; in die Zeitung ~ мет|нути -ати у
новине; б) (у изразима) j-n in Angst (или
Furcht, Schrecken) ~ уплашити кога; in Be-
wegung ~ покре|нути, -тати; Himmel und
Erde (и. Hölle) in Bewegung ~ преврнути не-
бо и земљу; in Flammen ~ запалити; fig. in
Eifer (и. Feuer, Flamme) ~ распа|лити, -љи-
вати, одушевити; ins Geld ~ претв|орити
-арати у новац, уновч|ити, -авати; in Klaffer
~ (у)хв|атити; in gute Laune ~ расположити,
одобровољити; in schlechte Laune ~ оне-
расположити; ¶ in Musik ~ компоновати; in
Schober ~ (у)пластити; е-п in Sorge ~ ува-
лити кога у бригу, забринути кога; е-п in
Unruhe ~ узнемирити, обеспокојити кога; in
Tätigkeit ~ ставити у дејство, покренути; in
Wasser ~ окупати у зноју; ¶ ein Stück neu
in Szene ~ преудесити комад за позорницу;
in die Welt ~ дон|ети -оносити на свет; в) (са
апстрактним предметом) Hoffnung in j-n
(in et.) ~ полагати наду у кога (у што);
Mißtrauen in j-n ~ немати вере (и. поверења)
у кога; д) seine Ehre (и. s-п Ehrgeiz, s-п
Stolz) darin ~, zu... сматрати за ствар своје
части да...; е) et. in die Zeit des Kekrops ~
прен|ети -осити што у Кекропово време (и.
доба); ф) Scheiben in ein Fenster ~ (у)метати
(и. (у)метнути) окна у прозоре; neben: et.
neben et. (*acc.*) ~ мет|нути -ати што поред
чега, уз што, крај чега; über: einen Punkt
über das „i“ ~ метнути (и. ставити) тачку
(из)над „i“, на „i“; е-п Schüler über die ande-
ren ~ став|ити -љати кога ученика изнад
других (и. осталих); j-n über das Haus ~
метнути кога за надзорника (и. настојника)

кухе; der Fährmann wird uns über den Fluß ~ скелар (и. скеледија) пребациће (и. превешће) нас преко реке; unter: seinen Namen unter eine Schrift ~ ставити своје име под неко писмено (и. неки спис); j-n unter die Heiligen ~ уврстити кога у свеце; unter Wasser ~ потопити; \wedge Zahlen unter=ea. ~ метнути -ати (и. ставити -љати) бројеве један под други; vor: er kann keinen Fuß vor den andern ~ он не може ни да крочи; ein „vor“ vor seinen Namen ~ метнути „пл.“ пред своје име; fig. j-n (j-m den Stuhl) vor die Tür ~ избацили кога; zu: j-n zum Richter ~ одредити кога за судију; *prv.* в. Bock¹ с. II *refl.*, sich ~ 1. сести (an den Tisch за сто), седати, посадити се, засести; поседати; а) ~ sie sich седите (молим); изволите сести; б) са *prp.* sich (*dat.*) die Krone aufs Haupt ~ метнути круну на (своју) главу; fig. sich auf die Hinterfüße ~ (на)погушити се, (по)бунити се; sich aufs Pferd ~ по-, узјахати коња, усести на коња; sich auf e-n Zweig итд. ~ сејсти -дати на грану, спустити се на грану; sich gegen (и. wider) et. (*acc.*) ~ о(ду)прети се (и. о(ду)пирати се) чему, (ус)противити се чему; sich bei j-m in Ansehen (и. Kredit) ~ стећи углед(а) (и. поверење) код кога; der Staub setzt sich in die Kleider прашина улази (и. уће) у одело (и. хаљине); sich mit j-m ~ намирити се (и. нагодити се) с ким; sich um das Feuer ~ поређати се (и. поседати) око ватре; sich zu j-m ~ сести поред (или: крај) кога; ун. Ruhe 3; sich zu Tische ~ се|сти-дати за сто; sich zur Wehr ~ заузети одбранбени став, дати се на одбрану; fig. sich zwischen zwei Stühle ~ сести између две столице. 2. настанити се, населити се, усталили се. 3. слећи се, слегнути се, слегати се; (на)таложити се; sich ~ lassen пустити да се слегне; der Kaffee hat sich noch nicht gesetzt кафа се још није слегла. 4. спла|нути, -шњавати; стукнути, тргнути (*intr.*), трзати (*intr.*), о-, с|пасти; fig. стукнути, стишати се, у-, при|мирити се; seine Stimme setzt sich = bricht. 5. = sacken². III *imp.* = abgeben II; es wird Verdruß und Händel ~ биће кавре; es setzte viel Mühe било је много муке; es wird Schläge ~ биће батина. IV *intr.* 1. (s и h) јурнути, полетети; прескочити; пребацили се, прећи, превести се; über e-n Fluß ~ пребацили се (и. прећи) преко реке, прећи реку; über e-n Graben ~ прећи (и. прескочити) јарак, ров; an (и. in) die Feinde ~ кидисати на непријатеља; durch Wasser ~ прећи преко воде. 2. \otimes der Gang setzt durch das Gestein жица (рудна) пружа се у стену. V *gelse'tzt* {зџецт} *p.p.* и а в. тамо. VI *Se'tzen* n 2l (б. *pl.*) метање; (по)стављање; полагање; посађивање; сађење, усађивање; подизање; насађивање; слагање; одређивање, утврђивање, претпостављање, узимање; компоновање; метање, улагање, играње; кођење, штењење, мацење, ждребљење, тељење, јагњење, кожење; пуштање.

Se'tzer {зџџџ} m 2f, ~in {~џн} f 3с 1. метач,

-ица, (по)стављач, -ица. 2. † (слово)слагач, -ица.

Setzerei' {зџџџџ} f 3b (слово)слагачница.

Se'tzer... {зџџџџ} ~fehler m = Setzfehler; ~lehrling m (слово)слагачки шегрт, штампарски ученик; ~lohn m (слово)слагачка плата f; ~saal m = Setzerei.

Se'tz... ~fehler m † слагачка грешка f; ~hase m † зечица; ~karpfen m чортанче n, шаранчић за расплод; ~kasten m (слово)слагачки сандук; ~kunst f. а) \mathbb{F} вештина компоновања; б) † слагаштво n, (слово)слагачка (и. штампарска) вештина.

Se'tzling {зџџџн} m 2g¹ 1. ♀ младаца f, пресадница f m, садница f, расад. 2. рибица f за расплод, расплодница f.

Se'tz... {зџџџ} ~linie f † штампарски врстарић m; ~maschine f † машина слагачица; ~pflanzen f = Setzling; ~reis n ♀ оченак m, садница f; ~schiff n = Schiff 5; ~teich m рибињак; ~wage f = Bleiwage; nach der ~wage richten (из)мерити равњаком (и. равномерно); ~zeit f † време n кођења.

Seu'che {зџџџ} [свн.: siech] f 3b 1. болештина, редња, зараза; прилепчива (и. заразна) болест, епидемија, куга; fig. болест. 2. дуга болест, дуга бољ(к)а, изнемоглост.

Seu'chen..., *seu'chen...* {зџџџн}. 2artig а попут редње, заразан, епидемичан; ~gefahr f опасност (од) болештине (и. заразе); 2haft {зџџџнхф} а = 2artig; ~herd m огњиште n болештине (и. заразе); ~stoff m заразна грађа f, заразило n.

seu'chtig {зџџџџџ} а † *bibl.* = unwissend.

Seu'fz... {зџџџџ} в. *Seufzer...*

seu'fzen {зџџџџн} [свн.] I *intr.* (h) 15e уздисати, уздахнути (vor Schmerz од бола); klagend ~ ридати; nach et. (*dat.*) ~, um et. (*acc.*) ~ уздисати за чим; über et. (*acc.*) ~ јавовати за чим, за чим. II *tr.* и *refl.*: а) ein Ach, со. е-п *Seufzer* ~ уздахнути; j-d ~ узд|исати -ахнути за чим; die Flöte seufzt klagende Töne флаута цвили јавовне звуке; er seufzte ihren Namen уздишући проговарао њено име; б) е-п die Ohren voll ~ досадити кому својим уздисањем; е-п wach ~ (про-)будити кога (својим) уздасима; sich müde ~ посустати (и. уморити се) уздишући. III *Seu'fzen* n уздисање.

Seu'fzer {зџџџџџ} [свн.] m 2l 1. уздах, уздицај; е-п ~ ausstoßen уздахнути; е-п tiefen ~ holen (и. ausstoßen) дубоко уздахнути; den letzten ~ ausstoßen издахнути; (= предмет уздисаја, чежње) sie war der ewige ~ ...она је била вечни уздах... (уп. Liebe 3). 2. ♀ са f, ~in {~џн} f 3b уздисач, -ица, кој|и -а уздише (и: од љубавне чежње).

Seu'fzer... {зџџџџџџ}, и *Seu'fz...* {зџџџџџџ}. ~allee f дрворед m уздисаја; ~brücke f мост m уздисаја; ~wind m тихи уздах.

Seu'le {зџџџ} f 3b = Säule.

Seve'nnen {зџџџџн и с~} *pl. inv.* \otimes : die ~ Севени (планине средишта Француске).

Se'vres|porzellan {зџџџџџџџџ} [Sevres, француска варош на Сени] n порцелан m из Севра.

Sexage'sima {зѣксагезима} [лат.] *inv.* der Sonntag Sexagesima {~ме} осма недеља пред Ускрс. [ред *m.*]

Se'xta {зѣкта} [лат.] *f* 6г први (и. шести) раз-/
Sexta'ner {зѣктáн'ер} *m* 2l првак, ученик првога разреда, шестак, ученик шестога разреда. [шестина круга; А угломер].

Sexta'nt {зѣктáнт} [лат.] *m* 3а секстант (А)

Se'xte {зѣкт} [лат.] *f* 3б ㊦ секста (㊦ шести тои од основнога тона; *rl.* секста).

Sexte'tt {зѣктет} [ит. *seste'tto*] *n* 2г ㊦ секстет *m* (шестопев, певање у шест гласова; свирка на седам инструмената).

sexue'l {зѣкуел} [фр.] *a* сексуалн, сполни.

Sezessio'n {зеџесюн} [лат.] *f* 3б сецесија (оцепљење, отпадништво; исељење).

Sezessionist {~зюнџст} *m* 3а сецесионист(а).

Sezessio'ns|krieg {~џнс-} *m* рат за оцепљење.

Sezie'r|besteck {зеџер-} *n* ㊦ прибор *m* за парење (и. сецирање).

sezie'ren {зеџерн} [лат. *secāre* „сећи“] *I tr.* 15г ㊦ ㊦ парати, сећи; отвјарати, -орити. *II* **Sezie'ren** *n* парење, сечење, отварање.

Sezie'r|messer *n* ㊦ нож *m* за парење, анатом-)

Sgr. abr. = Silbergröschén. [ски нож.]

Sgraffi'to {зграфито} [ит.] *n* 6i, 6к зграфит *m*, израда гребањем.

Sha'kespeare {шекспјер} *m* 8а Шекспир; ~ge-
sellschaft *f* Шекспирово друштво *n*, Дру-

штво за проучавање Шекспира. [ски.]

sha'kespearisch {~шш} *a* Шекспиров, шекспир-)

She'r'ry {шјери} [енг.] *m* 6i керес (шпанско вино).

Siam'se {зиамез} [Siam, држава у Индо-Кини]

m 3а, **Siam'sin** {~езјн} *f* 3с Сијам|ац, -ка.

siam'sich {~езјш} *a* сијамски; *die* ~en *Zwillinge* *m pl.* сијамски близанци.

Sibi'rien {зибирјн} *n* 8г ㊦ Сибир *m*.

sibi'r'sch {зибирјш} *a* сибирски.

Siby'lle {зибјл'л} [грч.; семитски = S(ch)ibboleth „девица“] *f* 3б сибила, пророчица (у Грка и Римљана).

Siby'llen... {зибјл'лн-} *a* сибилски, сибила.

sibylli'n'sch {зибјл'инш} *a* сибилски.

sich {зјх} [свн.; лат. *sibi*] *dat.* и *acc. pr. refl.* 3

лице за сва три рода *sg.* и *pl.*; уз *pl.* често

= *einander* 9а *I.* се(бе), себи; собом; у вези

са *v:* *sich* (*acc.*) *erheben* (по)дићи се; *sich* (*acc.*) *sehen* видети се; *sie haben sich* (*acc.*)

gesehen они (оне) су се видели (виделе); *sie haben sich* (*dat.*) *geschrieben* они (тј. 2 чо-

века) су писали један другом (оне су писале једно другој; она (тј. деца) су писала једно

другом; они (тј. мушко и женско) су писали једно другом); *sich schaden* шкодити себи;

из учтивости место *euch:* *wie befinden Sie* ~? како се осећате?, како сте?; *die Tugend empfiehlt* ~ *selbst* врлина се сама препору-

чује, врлина препоручује саму себе; *er hat es ~ selbst zuzuschreiben* он то има да при-

пише сам себи; *phls. an ~* по себи (в. Ding); *v. für* *I* 3; *mein Begleiter sah e-e Schlange vor*

~ мој пратилац виде змију пред собом; *nur ~ lieben* само себе волети. 2. кашто се и не преводи: ~ (*dat.*) *et. zum Muster nehmen* у-

кога; *er hat viele schlechte Gewohnheiten an ~* он има многа рђавих навика; он је стекао многе ружне навике; *was hat das auf ~?* шта то мари?

Si'ch... {зјх-}: ~a'bfinden *n* мицење са ствари-
ма; ~a'bschuppen *n* љуштење; ~a'bsondern *n* одвајање.

Si'chei {зјх'л} [свн.; лат. *secūla*] *f* 3d 1 ✓ срп
m. 2. а) месечев срп *m*, младина; б) ㊦ прерпа-
да у мозгу; в) ㊦ = ~blume; д) а) = Alse; б) = Sichling.

Si'chel..., **si'chel...** {зјх'л-}. ㊦artig а = ㊦förmig;

~bein *n* = Säbelbein; ㊦beinig а српастих но-
гу; ~blume *f* ㊦ = Kornblume; ~er {зјх'л'ер}

m 2l и ~in {~јн} *f* 3с 1. жетел|ац -ица; 2. ㊦

= ~schnäbler; ㊦förmig а српаст, облика српа,
у виду српа; ~frone *f* робота (и. кулук *m*)

српом, жетвени кулук; ㊦haft {зјх'лх'дфт} а

= ㊦förmig; ~klang *m* звук српа, звек српа;

~klee *m* ㊦ = Ackerklee; ㊦krumm а крив
као срп; ㊦п {зјх'лн} *I tr.* 15ф ✓ (по)сећи

српом; *II sich* ㊦п доби(ја)ти облик српа;

III ge|si'chelt {г'зјх'лт} *p. r.* и а *I.* ㊦förmig; 2.

оружан српом; ~schmied *m* српар, ковач ср-
пова, сечивар; ㊦schnäb(e)lig {~шнѐб(е)лјх} а

српакљун, српаста кљуна; ~schnäbler *m* ㊦

српакљуна *f*; ~schwanz *m:* а) српаст реп; б)

㊦ српорепа; ~ten {зјх'лтн} [шв.] *pr. inv.* =

Erntefest; ~wagen *m* убојна кола *n pl.* са ср-
повима.

si'cher {зјх'р} [свн.; *лат. *secūrus*] 1. безбедан,

поуздан, сигуран; *adv.* безбедно, поуздано,

сигурно, јамачно; а) (без опасности) *an* е-т

Orte ~ sein бити безбедан на неком месту;

~ *reisen* безбедно путовати; *ganz* ~ (и. *den*

~sten Weg) *gehen* ићи најпоузданијим пу-

тем; ~ *vor et. (dat.)* или *gegen et. (acc.)* sein

бити сигуран од чега; *vor mir bist du* ~ с моје

стране си безбедан (и. сигуран); *man ist dort*

seines Lebens nicht ~ човеку није тамо жи-

вот обезбеђен; *j-n* ~ *machen* уверити кога;

die Wege sind ~ путеви су безбедни; ~ *leben*

безбедно живети; *шт* ~ *zu gehen* да не лу-

там(о); б) (који не задаје бриге) ~er Bote по-

уздан (и. сигуран) гласник; ~er Friede сигу-

ран мир; ~es Gedächtnis поуздано (и. сигур-

но) памћење; ~es Geleit поуздана (и. сигур-

на) пратња; ~er Mensch поуздан човек; ㊦

~es Papier сигурна хартија, сигуран папир;

du kannst dich ~ *auf ihn verlassen* можеш се

слободно ослонити на њега; в) (без неизве-

стности, без сумње) ~ *auf j-n bauen* ослањати

се сигурно на кога; ~e Hand сигурна (и. по-

уздана) рука; *et. von ~er Hand haben* знати

што с поуздане стране (и. из сигурне руке);

~ *aber ist sie nicht in England geboren* а си-

гурно је да се није родила у Енглеској; е-г

Sache ~ sein (et. ~ wissen) бити сигуран у

што; поуздано знати што; *s-r Sache* ~ sein

бити сигуран у своју ствар; *ich weiß es nicht*

ganz ~ (ја) не знам то (сасвим) поуздано (и.

сигурно); *ich komme* ~ поуздано (и. сигурно)

hy доћи, доћи *hy* поуздано; *ich bin nicht* ~,

daß er kommen wird нисам сигуран да ће до-

ћи; *so viel ist* ~, *daß*... толико је поуздано (и.

сигурно) да... 2. *prov.* = gewiß; in ~en Fällen у извесним (и. неким) случајевима.

Si'ch|erheben *n* уздицање.

Si'cherheit {~хѣт} [свн. sicher + heit] *f* 3b безбедност, поузданост, сигурност; а) (заштићеност од опасности) die öffentliche ~ јавна безбедност; in ~ на сигурном месту; in ~ bringen скл|онити -ањати на сигурно место; sich gegen et. in ~ setzen обезбедити се од чега; б) (непостојање колебања, сумње) ~ der Hand сигурност руке; et. mit ~ behaupten тврдити што поуздано; es ist mit ~ anzunehmen поуздано се може узети (и. претпоставити); zur größeren ~ за већу сигурност; с) (оно што пружа заштићеност од опасности, што обезбеђује од губитка) ~ geben да(ва)-ти обезбеђење (и. јемство, залог).

Si'cherheits... {зѣхрѣтс-}: ~anstalt *f* завод *m* јавне безбедности; ~ausschuß *m* одбор безбедности; ~beamte(r) *m* чиновник (и. чувар) јавне безбедности; ~behörde *f* власт безбедности, полиција; ~geleit *n* пратња *f* (ради) безбедности; ~hafen *m* ~ лука *f* спасавања (и. *fig.*); ~haft *f* (стављање *n* у) притвор *m*; ~hahn *m* славина *f* безбедности; ~kette *f* ланац *m* безбедности; ~klappe *f* = ~ventil; ~kommissarius *fam. m* сигурњаковић, обазривковић; ~lampe *f*: Davysche ~lampe Девијева лампа безбедности; ~leistung *f* обезбеђење *n*, гаранција; ~maß|regeln *f pl.* мере безбедности; ~nadel *f* (игла) осигурача; ~pfand *n* противзалога *f*; ~polizei *f* полиција безбедности; ~rasier|messer *n* бријач *m* безбедности; ~schalter *m* ~ прекидач безбедности; ~schloß *n* бртва *f* безбедности; ~streich|holz *n* = ~zündholz; ~ventil *n* вентил *m* безбедности (и. сигурности); ~vorkehrung, ~vorrichtung *f* направа безбедности; ~wache *f* стража безбедности; ~wach|mann *m* = Schutzmann, чувар безбедности; ~zündholz *n* жилица *f* безбедности; уп. и Schutz...

si'cherlich {зѣхрлѣх} *adv.* поуздано, сигурно, јамачно; ~ nicht поуздано не, сигурно не.

si'chern {зѣхрн} [свн.; *sicher] 15 *f* I *tr.* 1. (и. sich ~) обезбе|дити (се), -живати (се), осигуравати (се), осигурати (се); sich vor *dat.* (и. gegen *acc.*) et. ~ осигура(ва)ти се (и. обезбедити се) од чега; j-n (sich) vor et. (*dat.*) ~ обезбедити кога (себе) од чега; der Erfolg ist gesichert успех је обезбеђен (и. сигуран); ~ gesichert sein бити обезбеђен. 2. уочити (ватрено оружје). 3. ~ = versichern, уверавати. 4. ~ испирати руду. II *intr.* (*h*) ~ уверити се у безбедност места, (о)њушити. III **Si'chern** *n* = Sicherung 1.

Si'cher|stand {зѣхр-} *m* обезбеђеност *f*, обезбеђено стање *n*.

si'cher|stellen (и sich ~) I *tr.* обезбе|дити (се), -живати (се), осигуравати (се) (vor et. *dat.* од чега). II **Si'cher|stellen** *n*, **Si'cher|stellung** *f* обезбеђивање, осигуравање; обезбеђење, обезбеда, залог. [ран.]

si'cher|stellig {зѣхрштѣлѣх} *a* поуздан, сигу-

Si'cherung *f* 3b 1. обезбеђивање, -ење *n*, обезбеда, осигуравање *n*; zur ~ des Friedens

за обезбеђење мира. 2. осигурач (на пушци;

Si'cherung(s)... {зѣхрун-с-} в. Sicherheits...

Si'chet {зѣхт} *n* *prov.* = Sichte.

Sich... {зѣх-}. ~gehen|lassen {~хѣхѣн-} *n* немар(ност) *m*, нехат(ност) *m*; ~herum|werfen {~хѣрѣм-} *n* претурање, превртање; ~hin|geben {~хѣн-} *n* одавање, предавање.

Si'chier {зѣхлр-} *m* 2l = Sichele. [вет *f.*]

Si'chling {зѣхлѣн-} *m* *g*¹ 1. ~ ражањ. 2. руко-

Sich|selbst|überlassen|sein {зѣх|зѣлпст|у.б-р-лас-н|зѣн-} *n* остављеност *f* самом себи.

Sicht {зѣхт} [свн.; *sehen] *f* 3b (б. *pl.*) виђење *n*, гледање *n*: а) ~ schon bei erster ~ већ при првом виђењу (и. гледању); bei genauerer ~ при тачнијем (за)гледању; in ~ на помолу, на видiku (*opp.* außer ~); die Insel ist in ~ острво је на помолу; острво се види; острво је на видiku; die Insel ist außer ~ острво није на видiku; острво се не види; острво није на помолу; in ~ haben видети; et. in ~ bekommen с-, о|пазити што; с) ~ auf ~ по виђењу; auf kurze ~ с кратким роком; auf ~ zahlbar плат|љив по виђењу; drei Tage nach ~ три дана по виђењу.

si'chtbar {зѣхтбар} [свн.] *a* видљив, видан, опажљив; очевидан, очигледан; ist die Baroin schon ~ може ли се бароница већ видети?; ~ werden поста(ја)ти видљивим, појавити се, -љивати се, испољити се, -авати се; ~ sein = in Sicht sein; recht ~ machen изнети свима на видик.

Si'chtbarkeit {~кѣт} *f* 3b видљивост, опажљивост; очигледност, очевидност.

si'chtbarlich {зѣхтбарлѣх} 1. *a* видан, видљив, приметан. 2. *adv.* видљиво, видно, очито, приметно, наочиглед, наочице.

Si'chtbar|werden {зѣхтбар-} *n* појављивање.

Si'chte {зѣхт-} *f* 3b *prov.* српасто оруђе *n*.

si'chten¹ {~} [дн.: Sieb] I *tr.* 15c 1. (про)сеја-ти, просе(ја)вати, (из)решетати, вејати (*tr. abs.*); = beuteln II; из-, одвајати, из-, одвојити; пречи|стити, -шћавати. 2. *fig.* прорешета(ва)ти, пречи|стити, -шћавати, пропу|стити -штати кроз сито, очистити, отребити; одвојити, -ајати, разликовати. II **Si'chten** *n*, **Si'chtung** *f* сејање, просе(ја)вање, решетање, прорешетавање; прорешетавање, пречишћавање, испитивање; преглед *m*.

si'chten² {~} [Sicht] *tr.* 15c ~ с-, о|пазити.

Si'chter {зѣхтр-} [sichten¹] *m* 2l, ~in {~ѣн-} *f* 3c сејач, -ица, решетач, -ица.

si'chtig {зѣхтѣх} *a* 1. ~ = sichtlich. 2. ~ ведар; ~es Wetter ведро време, ведрина *f*.

Si'cht|korn {зѣхт-} *n* ~, ~ мушица *f*, нишан *m*.

si'chtlich {зѣхтлѣх} [Sicht] *a* (*adv.*) 1. вид|ан (-но). очит(о), очиглед|ан (-но), очевид|ан (-но). 2. *prov.* који види; mit ~en Augen својим рођеним очима.

Si'cht... ~note *f*, ~wechsel *m* ~ меница *f* по виђењу. [уображење.]

Sich|überhe|ben *n* преуздизање самога себе, *f*

Si'cke {зѣк-} в. sie II 2.

si'ckern {зѣкрн} [дн.] I *intr.* (*s* и *h*) 15f: а) (*s*)

прокапљивати, прокапа(ва)ти, капати, кап

по кап цурити, кап по кап пролазити, тајити; **b)** (*h*) цурити; das Faß sickert буре цури; ~d а који прокапљује, који прокапава, који капље. II **Sickern** *n* 2l (*b. pl.*) прокапљивање, прокапавање, капање, тајење.

side'risch {зидер'ш} [лат. sidus „звезда, звезде“] а звездан.

Siderit {зидер'ит} [грч.] *m* 2g¹ *min.* сидерит.

sie {зү; *hom.* sieh} [свн.] I *pr/p.* 9a 1. 3 л. *f* *sg.* она; ~ ruft mich она ме зове; ich sehe ~ ја је (и. ју) видим; видим је; ich sehe sie (ја) видим њу; sie sehe ich њу видим (ја). 2. 3 л. *pl.* они *m*, оне *f*, она *n*; ~ sind abgereist ојни (-е, -а) су отпутовали (-е, -а); ich sehe ~ ја их видим; видим их; ich sehe sie ја њих видим, (ја) видим њих; sie sehe ich њих видим (ја). 3. (при учтивом ослонљавању места „du, ihr“) **Sie** *nom.*, *acc.* и *abs.* Ви *nom.*, **Vas** *acc.*; (у игри) Sie geben! Ви делите!; Sie sind am Spiel! Ви играте!, на Вама је игра!; ich rufe Sie und Sie hören mich nicht ја Вас вичем, а Ви ме не чујете; ich habe Sie gesehen видео сам Вас; Sie habe ich gesehen Вас сам видео; Sie und ich werden zusammen abreisen Ви и ја отпутоваћемо заједно; j-n „Sie“ pennen говорити кому „Ви“; (као довик(ивање) лица чије се име не зна) Sie! а) (учтиво) господине!, госпођо!; б) (кад особа није угледна) Sie да, Mann (Freund)! еј Ви, човече (пријатељу)!; с) (кад је више лица) Sie да! еј, Ви! II **Sie** *f* 3d 1. (✓ за лица) жена; она. 2. (и **Sie'ke** {зук'}, **Sicke** {зук'}) *f* 3b) женка.

Sieb {зүн-} [свн.] *n* 2g сито; решето; а) durch das ~ setzen (про)сејати, (про)решетати; б) *fig.* voller Löcher (и. durchlöchert) wie ein ~ изрешетан; sein Gedächtnis ist wie ein ~ он ништа не памти; Wasser in ein ~ fassen и. mit e-m ~ e schöpfen покуша(вати) (што је) немогуће; с) (у народном веровању за дознавање допова) das ~ drehen и. laufen lassen окретати сито; d) ^ ~ des Eratosthenes Ератостеново сито, таблица простих бројева.

Sie'b..., **sie'b...** {зүн-}: ~arbeit *f* сејање *n*, просејавање *n*, решетање *n*; ~artig а ситаст, попут сита; ~artig durchlöchert избушен као сито, изрешетан; ~bein *n* ☉ ситаста кост *f*; ~bein|naht *f* ☉ шав *m* ситасте кости; ~boden *m* данце *n* сита (и. решета).

sie'ben' {зуб'н} [свн.]; *Sieb I *tr.* 15a (в. Sieb) (про)сејати, просе(ја)вати, (про)решетати. II **Sie'ben** *n* сејање, просе(ја)вање, решетање, прорештавање.

sie'ben² {~} [свн. sipun; лат. septem] I а *n.* с. седам; седморица; седморо; es ist halb ~ шест и по је; шест часова је и тридесет минута; *fig.* halb ~ sein бити наефлеисан; *fam.* Nummer Sieben = Nummer Sicher. II **Sie'ben** *f* *inv.* 1. седмина (= 7), седам; седморица, седморо. 2. седмица (= VII, 7); die vier ~ (ређе ~en) четири седмице; *fam.* böse Sieben роспија *f*, оштроконтја *f*, најак-баба *f*.

Sie'ben²..., **sie'ben²...** {зуб'н-}: ~armig а седмору; седмокрак; ~blätt(e)rig а седмолист; ~büchnerin *f* аус. = Karmeliterin.

Siebenbü'rge {зуб'нбу'рг-} *m* 3a Ердељац,

Siebenbü'rgin {зуб'нбу'рг'ин} *f* 3с Ердељка.

Siebenbü'rgen {зуб'нбу'рг'ен} [из слов. Sibin = Hermannstadt] *n* 8g ● Ердељ *m*.

siebenbü'rgisch {зуб'нбүрг'ш} а ердељски.

Sie'ben²..., **sie'ben²...**: ~eck *n* ^ седмоугао(ник) *m*; ~eckig *n* седмоугли; седмокутни.

Sie'bener {зуб'н-р} [sieben] *m* 2l 1. седмица *f* (7).

2. седмак, новчић од 7 крајцара. 3. члан (већа) седморице. 4. вино *n* од седам година.

5. седмак, војник седмога пука.

sie'benerlei' {зуб'н-р|ла-} а *inv.* седмоврстан, од седам врсти.

Sie'ben²..., **sie'ben²...**: ~fältig а (*dv.*) седмострук(о), седмогуб(о); ~farbig а седмобојан, од седам боја; ~fingerig {~фүн-р'фх} а седмопрст, са седам прстију; ~flächig а седмопљосни, са седам пљосни (и. површина); ~gebirge *n* ● Зибенгебирге, Седм Планина; ~gescheit а = neunklug; ~gestirn *n* ^ Влашићи *m* *pl.*; ~herrschaft *f* влада(вина) седморице; ~hügelig а седмобрежни; ~hügelstadt {зуб'нху'глшт'т} *f* Седмобрежни град (= Рим); ~hundert а/п. с. седам стотина; ~jährig а седмогодишњи; der ~jährige Krieg Седмогодишњи рат; ~mal *adv.* седам пута; ~malig а седмократ, седам пута поновљен; ~meilenstiefel {зуб'н|м'елн-} *m* *pl.* ципеле *f* *pl.* као дечији гроб; ~monatskind {зуб'н|мон'атс-} *n* недоношче од седам месеци; *fam. fig.* igo. прца; ~pfünder|kaiiber *m* седмофунтован калибар; ~pfündig а седмофунтован, од седам фунти; ~punkt *m* ☉ Marienwürmchen; ~sachen *f* *pl.* (оно) мало својих прња, прње, оно мало својих ствари; seine ~sachen packen спремити оно мало својих прња, своје прње; s-e ~sachen verlieren изгубити оно мало својих прња; ~saitig а седмоструни, са седам струна (и. жица); ~schläfer *m* 1. *rl.* die ~schläfer *m* *pl.* седам (ефеских) спавача; *fig.* = Langschläfer; 2. ☉ = Bilch; ~silbig а седмосложен, од седам слогова; ~stern *m* = ~gestirn; ~stündig а седмочасовни, од седам часова; ~tägig а седмодневни, од седам дана.

sie'bente {зуб'нт-} [свн.] а/п. о. седми; der (7.) März седми (7) март; den (и. ам.) ~n (7.) März седмога (7) марта; као s Sie'bente 9l седм|и,-а; Karl der Siebente (VII.) Карло Седми (VII); ~halb (6¹/₂) а *inv.* шест и по.

Sie'bentel {~л} *n* 2l седмина (= 1/7), седмо (*n*);

zum sie'benten = siebentens. [месту.]

sie'bentens {зуб'нт'нс} *adv.* седмо, на седмом

sie'ben... {зуб'н-}: ~torig {~тор'фх} а седмоврати, са седам врата (и. капија); ~wink(e)lig а седмоугли, седмокутни; ~zehn готово † = siebzehn.

sie'benzig {зуб'нцих} готово † а/п. с. = siebzig.

Sie'ber {зуб'р} [sieben] *m* 2l, ~in {~үн} *f* 3с сејач, -ица, решетац, -ица.

Sie'b..., **sie'b...** {зүн-}: ~fabrik *f* = ~macherei;

~förmig а облика сита, у виду сита, ситаст;

~händler *m* ситар, решетац; ~kasten *m* сандук са ситом; ~knochen *m* ☉ = ~bein;

~macher *m* ситар, решетац; ~macherei' *f* ситарница, решетарница, радионица (и. твор-

ница, фабрика) сита, решета; ~mehl *n* (про)сејано брашно; ~platte *f* ☞ ситаста плоча; ~rand *m* обод сита (и. решета); ~setz|arbeit *f* ~setzen *n* просејавање *n*, решетање *n*; ~setzer *m* просејавач, решетач; ~staub *m* осевци: *m pl.*, просевци *m pl.*

sie'bte {зипт} итд. в. siebente итд.

Sie'b... {зип-}: ~tuch *n* платно за сита (и. решета); ~wasche *f* = ~setzen; ~wäscher *m* = ~setzer; ~werk *n* сито, решето.

sie'bzehn {зип|цен} [свн.] I *a/n.* с. седамнаест, -орица, -оро. II Sie'bzehn *f* 3b 1. седамнаест(ина) (= 17). 2. седамнаестица (XVII, 17)

Sie'bzehn..., sie'bzehn... {зипцен-}: ~er {зипц|ен-р} *m* 2l 1. седамнаестица *f*; 2. седамнаестак, војник седамнаестого пука; ~fach, ~fältig *a* (dv.) седамнаестострук(о), седамнаестогуб(о); ~te {зип|цент} *a/n.* о. седамнаести; као *s* ~nte 9l седамнаести, -а; Ludwig der ~te (XVII.) Људевит (и. Луј) Седамнаести (XVII); ~tel {зипцент|л} *n* 2l седамнаестина *f* (= 1/11), седамнаесто; ~tens {зип|цент|нс} *adv.* и: zum ~ten {зумзип|цент|н} седамнаесто, на седамнаестом месту.

sie'bzig {зипц|х} I *a/n.* с. седамдесет, -орица, -оро; etwa ~ седамдесетак (...gen. pl.). II Sie'bzig *f* 3b 1. седамдесет(ина) (= 70). 2. седамдесетица (= LXX, 70).

Sie'bziger {зипц|х-р} *m* 2l 1. и ~in {~ин} *f* 3с седамдесетогодишњак, -а. 2. седамдесетак, војник седамдесетого пука.

sie'bzig... {зипц|х-}: ~fach, ~fältig *a* (dv.) седамдесетострук(о), седамдесетогуб(о); ~jährig *a* седамдесетогодишњи.

sie'bzigste {зипц|хст} *a/n.* о. седамдесети; као *s* Siebzigste 9l седамдесети, -а.

Sie'bzigstel {~л} *n* 2l седамдесетина (= 1/70), седамдесето.

sie'bzigstens {зипц|хст|нс} *adv.* (и: zum siebzigsten {зумзипц|хст|нс}) седамдесето, на седамдесетом месту.

siech {зих} [свн.] *a* болестан од дуге болести, од дуготрајне бољке оболео; слаб, ослабео; болешљив, слабуњав.

Sie'ch|bett {зих-} *n* болесничка постеља *f*, постеља дуготрајно оболелога.

sie'chen {зихч} [свн.] *intr.* (h) 15a од дуг(отрајн)е бољке боловати, дуго боловати, дугом бољком венути; бити болешљив, бити слабуњав; *fig.* боловати (ап *dat.*: од), сахнути, венути. [за губав(ц)е.]

Sie'chen|haus {зихчн-} *n* болница *f*; болница

Sie'ch... {зих-}: ~heit {зихх|т} *f* 3b = ~tum; ~tage *m pl.* дани болести; ~ling {зихл|н} *m* 2g¹ болешњица, слабуњавац; ~tum {зих-тум} *n* 2a (б. pl.) дуг(отрајн)а болест *f*, дуг(отрајн)а бољка *f*, тига бољ(к)а *f*; болешљивост *f*, слабуњавост *f*.

Sie'de {зиде} [sieden] *f* 3b 1. кључање *n*, врење *n*; кључалост, провзелост; in der ~ sein кључати, врети. 2. = Gesott.

Sie'de..., sie'de... {зиде-}: ~bank *f* = Häckselbank; ~bottich *m*, ~faß *n* буре *n* за кључалу воду; ~grad *m* ступањ (и. степен) кључања (и. врења); ~haus *n* солара *f*; ~heiß *a* кључали,

врео врелцат; ~hitze *f* температура кључања, врелина врења; *fig.* жега, врућина да мозак (човеку) проври; ~hütte *f* шалитрана; ~kessel *m* кључали котао (и. казан).

Sie'del {зид-л} [свн.] *m* и *n* 2l 1. † = Sitz, Bank, Schemel. 2. *m* = Siedler. [сеобина.]

Siedeler' {зид-лде} [siedeln] *f* 3b насеље *n*, на-

Siedeler {зид-лр} *m* 2l = Ansiedler.

sie'deln {зид-лн} [свн.] 15f I *intr.* и *sich* ~ насељити се, -љавати се, наста|нити се, -њивати се. II *tr.* насељити, -љавати, наста|нити, -њивати. III Sie'delung {зид-лүн} *f* 3b 1. ↗ насељавање *n*, насељење *n*, наста|нивање, -ење *n*. 2. насеље *n*, насебина.

sie'den {зид-н} [свн.] 13e (impf. и 15c) I *intr.* (h) кључати (и *fig.*), врети (и *fig.*); кувати се; das Wasser siedet вода кључа, вода ври; ~des Wasser кључала вода; *fig.* das Blut siedet крв ври; *fig.* ~des Blut узаврела крв, ускипела крв; *fig.* ~der Haß ускиптела мржња; ~d heiß кључао, врео врелцат. II *tr.* прокључа(ва)ти (tr.), узав|рети-ирати (tr.), кувати; blau ~ кувати да поплави; Salz ~ кувати со, производи ти со; Seife ~ кувати (и. правити) сапуно; Zucker ~ пречишћавати шећер. III Sie'den *n* кључање, врење, кување; прокључавање, узавирање, кување; прављење; пречишћавање.

Sie'de... {зиде-}. ~pfanne *f* котао (и. казан) *m* (у којем се кува раствор соли); ~punkt *m* тачка *f* кључања, кључалиште *n*.

Sie'der {зид-р} *m* 2l 1. кувач, особ. у слож. на пр.

Alauns, Seifens, Zuckersieder. 2. = Siederohr.

Siederei' {зид-рде} *f* 3b = Siedehaus, ~hütte; =

Zuckersiederei; творница, фабрика (сапуна).

Sie'delrohr *n* ☞ (цев) кључалица, (цев) водогревница, водогревна цев.

sie'dete {зид-те} = sott.

Sie'dler {зид-лр} *m* 2l в. Sieder.

Sieg {зук} [свн.] *m* 2g победа *f*; *fig.* den ~ über die Nebenbuhler davontragen надбити супарнике; den ~ über s-e Leidenschaften davontragen над-, са|владати своје страсти.

sie'g... {зук-}. ~bringend *a* победоносан, који доноси победу; ~durchglüht {~дурх|г|лү|т} *a* распаљен победом.

Sie'gel {зур-л} [свн.] (свн. Insiegel, лат.) *n* 2l печат *m*; печат жиг *m*; das ~ auf et. drücken, e-r Sache (dat.) das ~ aufdrücken удар|ити -ати печат (и. жиг) на што; sein ~ beidrücken ударити свој печат; et. unter ~ legen запечатити што; statt (и. an Stelle) des ~s место печата; ~ Salomos = Drudenfuß *a*; *fig.* unter dem ~ des Geheimnisses под печатом тајне; das ist für mich ein Buch mit sieben ~n то је за ме(не) недокуљиво.

Sie'gel..., sie'gel... {зур-л-}: ~abdruck *m* печат, жиг; ~ähnlich *a* налик на печат; ~anleger *m* ударац печата; ~bewahrer *m* чувар печата; ~bruch *m* лом(љење *n*) *m* печата; ~kapsel *f* кутија печата; ~kunde *f* познавање *n* (стари) печата, наука о печатима; ~lack *m* (и *n*) восак *m* за печатење, црвени восак; ~lack|fabrik *f* (~lack|fabrikant *m*) фабрика, творница (фабрикант, израђивач) воска за печат

ћење, црвенога воска; ~lack|stange *f* шипка воска за печећење, шипка црвенога воска.

sie'geln {зурлн} [свн.; *Siegel] *I tr.* 15*f* (за)печатити, запечаћивати; *fig.* = besiegen. *II* Sie'geln *n*, Sie'gelung *f* печећење, запечаћивање. [~wachs *n* = ~lack.]

Sie'gel... {зурл-}: ~ring *m* прстен са печатом; *I* sie'gen {зурн} [срвн.; *Sieg] *I intr.* (h) 15*a* победити (über *j-n* кога), побеђивати; надби-(ја)ти (über *acc.*: *acc.*); савладати-ђивати (über *acc.*: *acc.*, на пр. alle Hindernisse све препреке, све сметње); er hat über alle s-e Feinde gesiegt он је победио (и. падбио) све своје непријатеље; es siegt die Stimme der Natur глас природе побеђује. *II refl.* sich zu Tode ~ убити се(бе) победом, наћи смрт побеђивањем. *III ~d p. pr* и *a* победнички, победилачки, победоносан. *IV* Sie'gen *n* 2*l* (б. *pl.*) побеђивање, победа *f*; успех *m*.

Sie'ger {зурр} *m* 2*l*, ~in {~ин} *f* 3*c* победник, -ца, победитељ, -ка, победилац.

Sie'ger... {зурр-} победнички: ~bahn *f* победнички пут *m*; ~stolz *m* победничка гордост *f*, охолост *f* победника; ~blick *m* победнички поглед; ~degen *m* победнички меч. [siegreich.]

sie'gerisch {зуррш} *a* 1. победнички. 2. =

Sie'ges..., sie'ges {зур-с-}: ~aufzug *m* победничка поворка *f*; ~bahn *f* победни пут *m*, пут победе, победоносан пут; ~beute *f* победнички плен *m*; ~bewußtsein *n* свест *f* о победи; ~bogen *m* славоук, победни лук; ~dank *m* захвалност *f* за победу; ~dank|fest *n* свечаност *f* благодарења за победу; ~denkmal *n* споменик *m* победе, победни споменик; ~einzug *m* победнички улазак; ~fahne *f* застава победе; ~feier *f*, ~fest *n* прослава *f* победе, празник победе; ~fürst *m* *rl.* цар победе, цар славе, победник; ~gepränge *n* победни сјај *m*; ~gesang *m* победна песма *f*, песма победе; ~geschrei *n* победни крици *m* *pl.*; ~gewiß *a* поуздан (и. сигуран) у победу; ~gewißheit *f* поузданост (и. сигурност) у победу; ~gott *m* бог победе; ~göttin *f* богиња победе; ~held *m* јунак победник; ~hymne *f* победна химна, химна победе; ~jauchzen *n*, ~jubel *m* победни крици *m* *pl.*; ~joch *n* *e-n* in ~joch schlagen победити кога; ~kraft *f* победна снага; ~kranz *m* победни венац, венац победе; ~krone *f* победна круна, круна победе; ~lied *n* победна песма *f*, песма победе; ~lohn *m* победна награда *f*; ~lustig *a* вољан да победи, жељан победе; ~marsch *m* *a*) *¶* победни марш; *b*) победоносни марш; ~nachricht *f* вест о победи; ~palme *f* победна палмова граница; ~pforte *f* победна капија, капија победе; ~preis *m* награда *f* (од) победе; ~rausch *m* победни занос; ~säule *f* победни стуб *m*, стуб победе; ~taler *m* победни талир, талир за успомену на победу; ~taumel *m* = ~rausch; ~triumph *m* = ~rausch; ~trunken *a* опијен (својом) победом; ~trunkenheit *f* опијеност (својом) победом; ~wagen *m* победна кола *n* *pl.*; ~zeichen *n* победни знак

m, знак победе; ~zug *m*: *a*) победоносан поход, победнички поход; *b*) = ~aufzug, победнички улазак.

Sie'gfried {зурфрйт} *m* 8*a* Сигфрид.

sie'g|gewohnt {зур-} *a* навикнут на победу, навикнут да побеђује.

sie'ghaft {зурхфт} готово *†* и *¶* = siegreich.

Sie'gler {зурлр} [siegen] *m* 2*l* = Siegelanleger.

Sie'gmund {зурмунт} *m* 8*a* = Sigismund.

Sie'g..., sie'g... {зур-}: *Reich a, adv.* победоно-

сан, -но, победнички; ~wurz *f* сабљичица.

sie'hl {зу; hom. sie}, sie'he! {зур} *imper.* од sehen.

sie'h(s)t {зу(с)т} (2) 3 *l.* *praes. ind.* од sehen.

Sie'ke! {зурк} *f* 3*b* = Sie (в. sie *II*).

Sie'ke! {~} *f* 3*b* поруб *m*.

Siel {зурл} [дн.] *m* и *n* 2*g* 1. устава *f*, брана *f*, гат *m*. 2. канал *m*. 3. затончић *m*, драга *f*.

Sie'le {~} [свн.: Seil] *f* 3*b* грудник *m*, пршњак *m*; die ~n хам(ови *pl.*) *m*; *fig.* in den ~n ergrauen (sterben) оседети (умрети) под самаром; *fig.* immer in den ~n gehen носити стално самар (на леђима); wieder in die ~n gehen метнути опет себи самар на леђа.

Sie'len... {зурлн-}: ~geschirr, ~werk, ~zeug *n* хам(ови *pl.*) *m*.

Sie'... {зур} [sie *II*]: ~mann *m* 2*a*, ~männlein *n* 2*l*, аус. ~mandl *n* 5 (пот)панучић, шобња.

Sie'mens|einheit {зурмс-} [Werner Siemens, немачки инжењер, *†* 1892] Зименсова јединица. [дневни одмор, спавање по ручку].

Sie'sta {зурста} [итал.] *f* 6*g*, 6*i* сиеста (попо-)sie'zen {зурн} *fat.* [Sie] *tr.* 15*e*: *j-n* ~ викати кога = Sie nennen (в. sie *I* 3).

Sie'gel {зурл} *n* 2*l* *¶* скраћеница *f*, кратица *f* (у стенографији). [Жигмунд.]

Sigismund {зурисмунт} *m* 8*a* Сигисмунд.

Signa'l {зурнал} [лат.] *n* 2*g* 1. сигнал *m*, знак *m*; ein ~ mit der Hupe geben свирнути трубом, да(ва)ти знак трубом.

Signa'l... {зурнал-}: *apparat m*: elektrischer ~ *apparat* направа *f* за узбуцу; ~ballon *m* сигнални балон; ~feuer *n* сигнална ватра *f*, знак ватром; ~flagge *f* сигнална застава; ~glocke *f* сигнално звоно *n*, звоно за сигнале; ~horn *n* *¶* сигнални рог *m*.

signalisi'eren {зурнализурн} *tr.* 15*g* сигнализати, да(ва)ти сигнал(е).

Signa'l...: ~leine *f* сигнална врпца; ~mast *m* *¶* сигнална катарка *f*, сигнални стуб; ~ordnung *f* сигнална уредба; ~pfeife *f* сигнална свирајка; ~ruf *m* сигнални узвик; ~scheibe *f* *¶* сигнални котур *m*; ~schuß *m* сигнални пуцањ, (топовски) пуцањ као знак; ~stange *f* *¶* сигнална мотка, семафор *m*.

Signata'r|macht {зурнатар-} [лат.] *f* сила потписница, држава потписница.

Signatu'r {зурнатур} [лат.] *f* 3*b* 1. знак *m*, ознака, обележје *n* (и *fig.*), белега. 2. потпис *m*. 3. *¶* жиг *m*. 4. *¶* назначница; *phm.* натпис *m*. 5. *¶* *a*) знак *m* за табак; *b*) урез *m* (на слову).

signi'eren {зурнирн} [лат.] *tr.* и *intr.* (h) 15*g* 1. потпис(ив)ати. 2. означи(ва)ти, обележити.

Sigrüst {зуррүст, зуррүст} *prov.*, шв. [свн.; *лат. (в. Sakristan)] *m* 3*a* црквењак.

Sil'be {зѣлбѣ} [свн.; лат. (грч.) *syllāba*] *f* 3b а) *gr.* слог *m*; (durch Position) *lange* ~ (положајем и. по положају) дуг слог; *kurze* ~ кратак слог; *vorletzte* ~ претпоследњи слог; *drittletzte* ~ трећи слог од краја; б) *fig.* *ich verstehe keine* ~ *davon* не разумем од тога ни словцета; *nicht e-e* ~ *sprechen* ни рече не проговорити; ~ *n* *stechen* чепкрати по речима; цепидлачити.

Sil'bcn..., **sil'be** ... {зѣлбѣн-}: ~ *akzent* *m* нагласак слога, граматички нагласак; ~ *fall* *m* ритам; ~ *klauber* *m* = ~ *stecher*; ~ *klauberer* *f* = ~ *stecherei*; ~ *klauberisch* {~*лауберш*} а) цепидлачки, ситничарски; ~ *maß* *n* *met.* мера *f* слога, метар *m*, квантитет *m*; ~ *messung* *f* мерење *n* слогова, просодија; ~ *rätsel* *n* загонетка *f* од слогова; ~ *stecher* *m* чепркало *n* по речима, критичар ситничар, цепидлака; ~ *stecherei* {~*штехера*} *f* 3b чепркање *n* по речима, ситничарење *n*, цепидлачење *n*; ~ *teilung* *f* делење *n* на слокове; ~ *trennung* *f* растављање *n* на слокове; ~ *weise* *adv.* на слокове; слововима; слог по слог.

Sil'ber {зѣлбѣр} [свн.] *n* 2l (б. *pl.*) 1. сребро; а) *min.* *gediegenes* ~ чисто (и. природно) сребро; б) ~ *in* *Barren* (*Stangen*) сребро у полугама (шипкама); в) ~ *weißes*, *mattes* ~ бело сребро; *d*) *verarbeitetes* ~ прерађено сребро; *gemünztes* ~ у новце (с)ковано сребро; *geschlagenes* ~ у листове ковано сребро; *gesponnenes* ~ ~ *faden*; е) ~ *geld*; *in* ~ *bezahlen* пла/тити -хати у сребру; *h*) ~ ~ *geschirr*; *auf* ~ *speisen* јести из сребра, сребрног посуђа; *g*) ~ ~ *faden*; *mit* ~ *gestickt* сребром везен; *h*) *lebendiges* ~ = *Quecksilber*. 2. *fig.* ~ *das* ~ *des Mondes* сребрнати месечев сјај; *es* *sprenkelte* ~ *die Schläfe* сребрнато проирушале власи покриваху му следе очи.

Sil'ber..., **sil'ber...** {зѣлбѣр-}: сребрн(и), сребра (*gen.*), као сребро: ~ *ader* *f* ~ сребрна (рудна) жица; ~ *ähnlich* а сребрнаст, налик на сребро; ~ *ahorn* *m* ~ црвени јавор; ~ *amalgam* *n* амалгам *m* сребра; ~ *anstrich* *m* сребрнаст премаз; ~ *arbeit* *f* рад *m* у сребру; ~ *arbeiter* *m* радник у сребру, кујунџија сребрних ствари; ~ *artig* а сребрнаст, природе сребра; ~ *bach* *m* ~ сребрн(аст) извор; ~ *auflösung* *f* сребрн раствор *m*, раствор сребра; ~ *band* *n* 2a сребрна трака *f*; ~ *barre(n)* *m* *f* сребрна полука *f*, шипка сребра; ~ *bart* *m* сребрна(ста) брада *f*; ~ *baum* *m* ~ ~ *rappel*; ~ *berg|werk* *n* рудник *m* сребра; ~ *beschlag* *m* сребрн оков; ~ *blatt* *n*: а) сребрн лист *m*, лист сребра; б) ~ сребрно цвеће *n* *coll.*; ~ *blau* а сребрнастоплав; ~ *blech* *n* сребрн лим *m*; ~ *blinken* *n* сребрнато светлуцање, сијање попут сребра; ~ *blinkend* а који сија као сребро, сребрнато сјајан; ~ *braut* *f* сребрна млада, невеста са сребрне свадбе; ~ *bräutigam* *m* сребрни младожења, младожења са сребрне свадбе; ~ *diener* *m* слуга чувар сребра, сребрнарије; ~ *draht* *m* сребрна жица *f*; ~ *durchwirkt* {~*дурдвиркт*} а сребром проткан; ~ *erz* *n* *mt.* сребрна ру-

да *f*; ~ *faden* *m* сребрн конач; ~ *farbe* *f*: а) боја сребра; б) сребрна боја; ~ *farben*, ~ *farbig* а боје сребра (*gen.*), сребрнаст; ~ *fasan* *m* сребрнаст фазан; ~ *fisch* *m* ~ сребрна(ста) риба *f*; ~ *flotte* *f* ~, ~ сребрна флота, бродовље *n* *coll.* Мексике натоварено сребром; ~ *fuchs* *m* ~ сребрна(ста) лисица *f*; ~ *gang* *m* ~ сребрна (рудна) жица *f*; ~ *gehalt* *m* садржина (и. финоћа) *f* сребра; ~ *geld* *n* сребрни новац *m*; *kleines* ~ *geld* ситан сребрни новац; ~ *gerät*, ~ *geschirr* *n* сребрн (са)суд *m*, сребрна посуда *f*, сребрно посуђе; ~ *gespinst* *n* = ~ *faden*; ~ *gestickt* а (из-)везен сребром; ~ *glanz* *m* сребрни сјај, сјај сребра; ~ *glänzend* а, ~ *glänzig* а сјајан као сребро; ~ *glimmer* *m* *min.* бели лискун; ~ *glöckchen* *n* сребрно звонце; звонце као од сребра; ~ *grau* а сив (и. бео) као сребро; ~ *groschen* *m* сребрн грош (= 1/80 талира); ~ *grube* *f* = ~ *bergwerk*; ~ *grund* *m* сребрно дно *n*, сребрна полеђина *f*, *fig.* сребрнато позадина *f*; ~ *gulden* *m* сребрна форинта *f*; ~ *haar* *n* ~ сребрнато коса *f*, сребрнато седа коса, сребрнато седе власи *f* *pl.*, сребрнате власи; ~ *haarig* а сребрнокос, косе сребрнато седе, сребрнато седих власи; ~ *haft* {зѣлбѣр|хѣфт} а = ~ *artig*; ~ *haltig* а сребровит, среброносан, који има сребра (у себи); ~ *handel* *m* трговина *f* сребрнаријом; ~ *hell* а: а) јасна звека као сребро; б) светло сјајан као сребро; ~ *ig* {зѣлбѣр|х} а. а) = ~ *haft*; б) = ~ *haltig*; ~ *hochzeit* *f* боље: *silberne Hochzeit*; ~ *horn* *n*: а) сребрн рог *m*; рог звука сребра; б) сребрн(аст) крај *m* месечева српа; ~ *hütte* *f* топионица сребра; ~ *kammer* *f*: а) соба са сребром, остава са сребрнаријом; б) особље *n* којем је поверена остава са сребрнаријом; ~ *kammerer* *m* надзорник собе са сребрнаријом; ~ *klang* *m* звук сребра, звек сребра; ~ *korb* *m*: а) сребрна корпа *f*; б) корпа за сребрнарију; ~ *korn* *n* зрно сребра; ~ *kranz* *m* сребрн венац; ~ *laden* *m* дућан са сребрнаријом; ~ *laut* *m* = ~ *klang*; ~ *licht* *n* сребрна(ста) светлост *f*; ~ *ling* {зѣлбѣр|лн} [свн.] *m* 2g¹ сребрњак, сребрн новац; *blbl.* *um dreißig* ~ *linge* за тридесет сребрњака; ~ *locke* *f* ~ сребрна(ста) коврца, сребрн(аст) увојак *m*; ~ *löwe* *m* ~ пума, амерички лав без гриве; ~ *möwe* *f* ~ сребрнати галеб; ~ *münze* *f* сребрн новац *m*; ~ *n* {зѣлбѣр|н} А. а) сребрн 1. ~ *ne* *Löffel* сребрне кашике (и. жлице); ~ *ne* *Uhren* сребрни часовници; 2. *der* ~ *ne* *Streifen des Flusses* сребрна(ста) пруга реке; 3. *Wohllaut des* ~ *nen* *Stimmleins* милозвучност гласића који звучи као сребро; 4. а) *das* ~ *ne* *Alter* Сребрно доба; б) ~ *ne* *Hochzeit* сребрна свадба (= 25-о годишњица дана венчања); в) ~ *ner* *Mann* сребрна руда у више жица; В. *v* 15b 1 *intr.* (h) 1. бити сребровит, бити среброносан, садржавати сребра; 2. (с)ијати као сребро, бити сребрна(ста) сјаја; II *tr.* (по)сребрити, посребљавати; ~ *oxyd* *n* ~ оксид *n* сребра; ~ *papier* *n* сребрна(ста) хартија *f*; ~ *rappel* *f* ~ топола; ~ *probe* *f* оглед *m* за утврђивање

(садржине) сребра; ~quelle *f* сребрнаст извор *m*, сребрн(аст)о врело *n*; ~reich *a* богат сребром; ~reier *m* бела чапља *f*; ~rein *a* чист као сребро; ~rubel *m* сребрна рубља *f*; ~sachen *f pl.* сребрнарија *f*, сребрне ствари; ~salz *n m.* сребрна со *f*; ~sand *m*: а) *m.* среброносан песак; б) сребрнаст песак (за посипање); ~schaum *m* сребрна пена *f*; ~scheibe *f* сребрн(аст)и колут *m* (des Mondes месечев); ~schein *m* сребрнаста слаба светлост *f*; ~schiff *n* лађа *f* натоварена сребром (из Мексике); ~schimmel *m* сребрнаст белац, сребрнаст зеленко; ~schimmer *m* сребрнаст сјај; ~schmied *m* = ~arbeiter; ~schrank *m* орман за сребрнарију; ~stahl *m* челик са сребром; ~stimme *f* глас *m* чист као сребро; ~stoff *m* сребротканица *f*; ~strahl *m* сребрн(аст) зрак; ~streifen *m* сребрна пруга *f*; ~streifig *a* са сребрним пругама; ~strich *m* сребрна црта *f*; ~strom *m*: а) сребрна река *f*, река сребра; б) сребрна (ста) река *f*; ~stück *n*: а) комад *m* сребра; б) сребрн новац *m*, сребрњак *m*; с) = ~stoff; ~taler *m* сребрна талир; ~teich *m* сребрнаст рибањак; ~ton *m* звук јасан као сребро; ~tresse *f* сребрн ширит *m*; ~verwahrer *m* = ~diener; ~währung *f* сребрно важење *n*; ~waren *f pl.* сребрна роба *f*, сребрнарија *f*; ~warenhändler *m* трговац сребрнаријом; ~wäscher *m* прач сребрнарије; ~weide *f* бела врба; ~weiß *a* бео као сребро; ~werk, ~zeug *n* сребрнарија *f*; сребрно посуђе *n coll.*; ~wurz *f* фресиница. [zweisilbig двосложан.] ...silbig {...звљбѣх} а у слож. ...сложан, на пр.) Sile'ntium! {зилѣнџиум} [лат.] *mf.* мир!, тишина! Sile'sien {зилезиен} *n* = Schlesien. Silhouette {зилуѣтѣ} и с~ [фр.] *f 3h* = Schattenriß силуэта. silhouettieren {зилуѣтирѣн} *tr. 15g* силуетисати; (на)правити (acc.: gen.) силуету. Silika't {зилѣкат} [лат. silix „шљунак“] *n 2g* силикат *m*. Silo {зѣло} [ит.] *m bi* сило, житница *f*, амбар. Silu'r... {зилур-} [в. silurisch]: ~bildung *f*, ~formation *f geol.* силурска творевина (и. форлација). [старе Бретање] а *geol.* силурски. silu'risch {зилуриш} [Siluren {зилурѣн} народ] Silve'ster {зѣлвестр} [лат.] *m 8g* Силвестар. Silve'ster... {зѣстр-}: ~abend *m.* der ~а. Силвестрово вече *n*, вече уочи Нове године; ~ball *m* забава (и. игранка) *f* уочи Нове године. Si'mili {зимили} [лат.-нем.] *m bi*, ~diamant, ~stein *m* вештачки дијамант. [(пот)папучић.] Si'mon {зѣмон} *m bi* Симон; со. *fig.* Тóша, I simo'nisch {зѣмонѣш} а симонски (који тргује светим стварима). si'mpel {зѣмпел} [фр.] I а симпл, прост (в. einfach, einfältig). II Si'mpel *fat. m 2l* = Einfaltspinsel. si'mpeln {-н} *intr. (h) 15f 1.* простачки (и. дедачки) се понашати. 2. студ. (herum-)~шврљати; (in) Familie ~посејити ~ивати (неку) породицу. [простак(овић).] Simplizi'ssimus {зѣмплицѣсѣмѣс} [лат.] *m inv.*

Simplizita't {~уцѣтет} [лат.] *f 3b* (б. *pl.*) симплицитет *m*, простота. Si'mplon|tunnel {зѣмплон-} *m* Симплонски тунел (прокоп кроз Пенинске Алпе). [sims.] Sims {зѣмс} [свн.] *m и.* (аус. само) *n 2h* = Ge-) Si'mse {зѣмзѣ} *f 3b* = Binse 1. Si'mson {зѣмзѣн} [јевр. „Verwüster“] *m 8a bibl.* Самсон. [первази *m pl.*, венци *m pl.*] Si'ms... {зѣмс-}: ~werk *n* опшивнице *f pl.*, Simula'nt {зѣмулѣнт} [лат.] *m 3a*, ~in {~ѣн} *f 3c* симулант, -киња, претварало, притворник, -ца. simu'lieren {зѣмулѣрѣн} [фр.] *intr. (h) и tr. 15g 1.* симуловати, претварати се (acc.: као), издавати се (acc.: за). 2. *pop. über et. (acc.)* ~мишкулirati о чему, размишљати о чему. simulta'n {зѣмулѣнт} [лат.] а заједнички, истовремен. Simulta'n|schule {~ан-} *f* заједничка школа за католичке и протестантске ученике, итд. Si'nai {зѣнаѣ} *m 8b* ●: der ~ Синај. sind {зѣнт} I и 3 л. *pl. praes. ind.* од sein Sineku're {зѣнекурѣ} [лат.] *f 3b* синекура (звање (добро) плаћено, а (готово) без посла). Sinf... в. Symph... Si'nflut {зѣн|флут} в. Sündflut. Sing {зѣн-}: ~ und Sang = Sang und Klang. Si'ng... {зѣн-}: ~akademie *f*, ~anstalt *f* академија певања. Singapo're {зѣн.гапѣр(ѣ) и с~} *n 8g* ● Сингапур *m* (варош у енглеској Индо-Кини). Si'ng..., si'ng... {зѣн-}: ~bar {зѣн.бар} а за певање, који се може певати; ~chor: а) ~ *m* певачки хор; б) *n* хор; ~drossel *f* ● дрозд певач *m*; ~(e)kunst {~ѣ} *f* вештина певања, певачка уметност. si'ngen {зѣнѣн} [свн] I *mtr. (h) и tr. 12b* певати I. (лице или животиња као подмет): а) mit lauter Stimme ~певати на сав глас, певати изгласа; die Amsel singt кос пева; leise ~тихо певати, певушити; б) den Baß ~певати бас; Baß ~имати глас баса; falsch ~погрешно певати; (un)rein ~ (не)чисто певати; die zweite Stimme ~певати други глас; seine Stimme ~певати свој глас; aus e-m andern Ton ~певати другим тоном; nach dem Gehör ~певати по слуху; vom Blatt (weg) ~певати с листа; с) fromme, geistliche Lieder ~певати (и. појати) побожне, духовне песме; dem Herrn Lob (und Preis) ~певати (и. појати) у хвалу (и славу) Господу; d) die Messe ~појати службу (Божју); e-n ins Grab ~опевати кога; e) ein Lied von et. (dat.) ~певати песму о чему; von et. и. e-m ~певати о чему или о коме; et. и. e-n ~певати што и. кога; f) ein Lied zur Flöte (zum Klavier) ~певати песму уз флауту (уз клавир); g) *prv.* в. Lied 2; das war(d) mir nicht an der Wiege gesungen е, да ми је неко рекао шта ме чека; es singt mancher, dem's nicht so ums Herz ist пева неко од мукe; h) (са ознаком и *refl.* последице, исхода) sich heiser ~промукнути певајући (и. од певања); sich außer Atem ~задохати се певајући (и. од певања); in Schlaf успавати певајући (и. песмом); e-n aus

dem Schlaf ~ (про)будити кога певајући (и. песмом); e-p in die Flucht ~ отерати кога певањем (својим) (и. песмом); певањем својим натерати кога да бежи; e-m et. ins Herz (in die Seele) ~ певањем усадити (и. унети -осити) кому што у срце (у душу); sich (dat.) Zufriedenheit in sein Gemüt ~ (унети (и. про-извести) певањем задовољство у душу (у души) своју (својој); sich (dat.) die Sorgen aus dem Kopf ~ певањем (ис)терати бриге (из главе) своје; sich (dat.) die Arbeit leicht ~ певањем (и. песмом) олакша(ва)ти себи рад; sich (dat.) den Weg kurz ~ прекратити себи пут песмом; e-p willkommen ~ дочек(ив)ати кога песмом; i) *refl.* и *imp.* dies Lied singt sich leicht ова се песма лако пева; es singt sich schön im Walde лепо се пева у шуми; j) *imp.* wie sang es hier von süßen Nachtigallen! како се овде орило (и. разлагало) од слатког певања славуја! 2. (са стварју као подметом) die Kugel singt зрно (и. куршум) пева (свира); die Ohren ~ mir свирају ми уши; das Wasser (der Kessel) singt вода (котао) струји. II Si'ngen *n* певање, песма *f*; струјање; свирање.

Si'nger {зџн:сп} *A.* [срп.] *m* 2l 1. нек. = Singmeister. 2. сад = Sānger. *B. prp.* *m* 6i Сингер (амерички фабрикант шиваћих машина); отуда: ~ *f* (*sg. inv.*, *pl.* 2l) Зингерова (Сингерова) шиваћина (шиваћа машина).

Singereif' {зџн:рџ} *f* 3b 1. непрестано певање *n.* 2. *fam.* певаница, дерњава.

si'ngerig {зџн:грџ}, si'ngerlich {зџн:грџ} *a* *fam.* *mir* ist (nicht) ~ zumute (не) пева ми се.

Si'ng|fertigkei't {зџн:-} *f*: große ~ haben бити веома извежбан у певању, бити врло вичан песми. [зџн] *f* 3c Сингале|з, -скиња.

Singhale'se {зџн:галез} *m* 3a, Singale'sin {~e-}

Si'ng...: ~kunst *f* = Singekunst; ~lehrer *m* учитељ певања; ~gedicht *n* песма *f* (одређена) за певање; ~meister *m* мајстор у певању; учитељ певања; ~note *f* нота за певање; ~pult *n* наслон *m* за певање, налоњ *m*, наслон (у цркви) за читање црквених књига. Si'n|grün {зџн:грун} [дн. = Immergrün, старо sin = stark, dauernd; ун. Sinflut] *n* 2g¹ зим-зелен *f*, зеленгора *f*, зеленика *f*.

Si'ng... {зџн:-}. ~sang *m* једнолико (и. моно-тоно) певање *n*; ~schule *f* школа певања; ~schwan *m* лабуд певач; ~spiel *n.* а) мала опера *f*, оперета *f*; б) шаљива игра *f* с певањем, шаљив комад *m* с песмом; ~stimme *f.* а) глас *t* (за певање); б) глас (као саставни део музичког комада); ~stück *n* комад *m* за певање; ~stunde *f* час *m* певања; ~(e)tanzen *m* игра *f* (и. плес) праћена (праћен) песмом. [гр. сингулар, једнина *f.*]

Singular {зџн:гулар, зџн:гуларш} [лат.] *m* 2g¹ singula'r|sch {зџн:гуларш} *a* у јединици.

Si'ng...: ~vogel *m* птица певачица *f*; ~weise *f*: а) начин *m* певања; б) мелодија, арија.

si'nken {зџн:кн} [свн.] 12b 1 *intr.* (*s*) (уп. sich senken; fallen; *opp.* steigen, sich (er)heben) спуштати се, -стити се; па|дати -сти (и *fig.*); силазити, сићи; пропа|сти -дати (и *fig.*);

(по)тонути; опадати; спла|шњавати -снуги; клонити се; а) са *prp.* auf den (и. zu) Boden ~ срушити се на тле (и. на земљу), стрпоштати се на земљу, пасти на земљу; auf die (и. zur) Erde ~ спуштати се -стити се на земљу, си|лазити -ћи на земљу; vor j-d auf die Knie ~ пасти пред ким на колена; j-m in die Arme ~ пасти кому у наручје; in die Erde ~ отићи (и. одлазити) у земљу, пропа|сти -дати у земљу; *fig.* er möchte vor Scham in die Erde (и. in den Boden) ~ а он од стида у земљу да пропадне; er ist wie in die Erde gesunken nestalo га као да је у земљу пропао; ins Grab ~ отићи у гроб; er sank in den Kot он пропаде у благо; in der öffentlichen Meinung ~ изгубити у јавном мијењу; in Ohnmacht ~ пасти у несвест, онесвестити се, обезнани се; im Preise ~ падати у цени; in tiefen Schlaf ~ заспати дубоким сном; in Schutt und Staub ~ отићи у прах и пепео; б) без *prp.*: s-e Kräfte ~ снаге му опадају; снага га издаје; der Nebel sinkt магла се спушта, магла пада; der Preis einer Ware sinkt цена робе (и. роби) пада; die Sonne sinkt сунце се клони (западу), сунце пада; bis in die ~de Nacht до мркле ноћи; das Thermometer sinkt термометар пада; das Wasser sinkt вода опада; tief ~ ниско пасти; immer tiefer ~ све дубље падати, све ниже пада-ти; sein Ansehen sank углед му паде; с) ~ lassen спустити, оборити; das Haupt auf die Brust, die Hände in den Schoß ~ lassen спустити главу на груди, руке у крило; die Flügel ~ lassen опу|стити -штати крила; *fig.* den Kopf ~ lassen оборити главу; den Mut ~ lassen клонити (духом), обесхрабрити се; den Mut nicht ~ lassen не клонити духом, не губити храбрости; die Stimme ~ lassen спу|стити -штати глас; д) и са *dat.* dem Sturm ~ пасти (и. срушити се) од буре; dem Silberbogen Apollos ~ пасти од стрела са Аполон-ова сребрна лука. II tr. * = abteufen I. III Si'nken *n* 2l (б. *pl.*) спуштање; падање; силажење; пропадање; тоњење; опадање; спла-шњавање; клоњење; одлажење.

Sinn {зџн} [свн.: лат. sensus] *m* 2g 1. а) чуло *n*, ћутило *n*; (б. *pl.*) а) der äußere (innere) ~ спољашње (унутрашње) чуло; б) die fünf ~e пет чула (в. Taste и. Gefühls-, Gesichtssinn итд.); auf den ~ bezüglich чулни; in die ~e fallen утицати на чула; stark in die ~e fallend јако осетан (и. осетљив); *fig.* s-e fünf Sinne (beisammen) haben и. *fam.* seine sieben ~e beisammen haben бити здраве памети; бити при чистој свести; das sagen mir m-e fünf ~e то ми каже моја здрава памет; *fam.* der sechste ~ шесто чуло (= сполни нагон); с) (у френологији) die niederen ~e нижа чула; в. на пр. Diebs-, Zahlensinn. 2. разум; ум; памет *f*; душа *f*; ћуд *f*; срце *n*; глава *f*; ми-сао *f*; мишљење *n*, назор, поглед; тежња *f*, тежење *n*; намера *f*; жеља *f*; воља *f*; нарав *f*, карактер; gesunder ~ здрав разум, здрава памет; gerader, redlicher ~ исправност *f*, честитост *f*; bei ~en sein бити при (чистој)

свести; darin ist weder ~ noch Verstand ту нема здравог разума (и. здраве памети); wieder zu ~en kommen освестити се; доћи себи; hoffärtig war ihres Herzens ~ охота је била душа њена; der Graf trug hohen ~ гроф је био племенита срца; leichter ~ лак дух, лак карактер; tun Sie es, wenn Ihr ~ sich danach sehnt урадите (то), ако Вам срце то иште; der hohe ~ des Papstes велика увиђавност папина. 3. само у *pl.*: den Lüsten der ~e entsagen одржећи се -ицати се задовољства чула (и. чулних задовољстава); Verblendung, die deine ~e umnebelt заслепленост, која помрачује твоја чула. 4. чувство *n*, разумевање *n*, склоност *f*; ~ für et. haben имати чувства (и. разумевања) за што; der ~ der Farbe чувство за боју (уп. Farbensinn); er war nicht ohne poetischen ~ он није био без поетског чувства, није био без песничке жице; ~ für die Geschäfte haben бити пословна духа; имати разумевања за послове; er hat keinen ~ für... он нема чувства за... 5. а) (као подмет и. предмет) hier stehen e-m die ~e still ту човеку памет стаје; ihr vergingen die ~e ње (пола) несташе; памрча јој свест; sein ~ steht nach Höherem и. erstellt (и. richtet, setzt) s-n ~ auf Höheres он смера на нешто више; њему се хоће нешто више; sein ~ steht danach то му се хоће; то он смера; томе он тежи; den ~ nur darauf haben, zu... *mf.* гледати само да... *praes.*; e-m s-n ~ entdecken открити кому своју намеру; б) у *gen.*: demütigen ~es sein бити скрушена срца; leichten ~es лака срца; leichten ~es sein имати лаку главу; mit j-m eines (и. gleichen) ~es sein бити с ким истога мишљења (и. схватања), исто хтети; ich war ~es, es zu tun канио сам да то учиним; намеравао сам да то (у)радим; ändern ~es werden променити мишљење, предомислити се; ich bin anderen ~es ја друкче мислим; j-n ändern ~es machen обрлатити кога; s-g ~e mächtig sein бити при себи; с) зависно од *ppr.*: e-m et. an ~en sein — ansinnen; auf seinem ~ beharren (и. bestehen, bleiben) оста(ја)ти при својој одлуци, не одуста(ја)ти од свога; *ppr.* aus den Augen, aus dem ~ што даље од очију, даље од срца; j-m et. aus dem ~e bringen (и. rücken) избити кому што из памети; sich et. aus dem ~e schlagen избити што (себи) из главе; sich alle Sorgen aus dem ~e schlagen растерати све бриге; schlagen Sie sich das aus dem ~ избите то (себи) из главе; das will mir nicht aus dem ~ го ми не излази из памети; то ми се не скида с памети; то ми неће из (или: с) памети; bei ~en sein в. 2; nicht recht bei ~en sein не бити при себи; e-m durch den ~ fahren по-кварити кому посао, испречити се (и. (yc) противити се) чијој вољи и намери; was fährt Ihnen durch den ~? шта Вам сину кроз главу?; шта Вам је наједанпут?; gegen den ~ = wider den ~; von ~en sein не бити при чистој свести; das liegt mir im ~ то ми је стално на уму; то ми је стално у памети; im weiter(e)n ~e у ширем смислу; im wahren

~e des Wortes у правом смислу (те) речи; et. im ~e behalten: а) (за)памтити, б) не одустајати од чега; s-e frühere Liebe hartnäckig im ~e behalten упорно се у срцу своме не одвајати од своје раније љубави; et. im ~e haben имати што на уму; канити што; мислити што; es kam mir in den ~, daß... паде ми на ум (и. памет) да...; das ist mir nie in den ~ gekommen то ми никада ни на ум није пало; sich et. in den ~ kommen lassen поми|слити -шљати на што; das liegt mir beständig im ~ то ми је стално у памети; das will mir nicht in den ~ то ми не иде у главу; in diesem ~e у овом смислу; ich dachte so in meinem ~ тако мишљах (и. помислих) у себи; mit ~ свесно; знајући (и. познавајући) ствари; nach j-s ~е по чијој ћуди, по ћуди кога; es geht nicht alles nach unserem ~е не иде све како бисмо ми хтели (и. желели); ohne ~ und Verstand *fam.* без смисла и памети; das ist ohne ~ то нема смисла; ohne ~ несвесно; не познајући ствари; man muß von ~en sein, ип... морао би човек бити луд да...; bist du von ~en? јеси ли ти при себи?; von s-n ~en nicht wissen не знати ништа за себе; wider (и. gegen) j-s ~ handeln радити против чијих намера; es geht mir wider den ~ мрско ми је; es kommt (и. fällt, steigt) mir zu ~е пада ми на ум; пада ми на памет; das steht mir nicht zu ~е то ми није згодно; sich et. zu ~e ziehen прим|ити -ати што к срцу. 6. смисао, значење *n*; was ist der langen Rede kurzer ~? шта је другог говора кратак смисао?; eigentlicher ~ прави смисао; bildlicher ~ преносни смисао; im eigentlichen ~e nehmen узети -имати у правом смислу; im besten (vollsten) ~e des Wortes у пуном смислу речи; im engeren ~e у ужем смислу; in gutem (üblem) ~e у добром (рђавом) смислу; in jedem) у сваком смислу (в. 5с).

S'inn..., **si'nn...** {з'н-}: **2** *begabt a* са чул|ом -има; обдарен чул|ом -има; **2** *beraubt a* безуман, луд; бесвестан; **~bild n** символ *m*, знак *m*, знамење, знамен *m*, обележје, слика *f*; **2** *bilden tr.* симболично претставити, сликом претстављати, сликом изразити (ет. што); **2** *bildern intr. (h)* сликом (и. завијено) претстављати -ити (и. изражавати); **2** *bildlich a, adv.* знамењски, символски, у слици; **~dichter m** писац (и. песник) епиграма.

si'nnen {з'н-н} [свн.] **1** *intr. (h, каткад и s) и tr. 12c 1. a) abs.* раз-, пре|мишљати, размислити, умовати, мислити; nicht Zeit ist's mehr zu ~ није више време размишљању; б) са зав. реченицом: ich sann, was — und wie ich es — zu tun hätte размишљах шта — и како — бих имао радити; с) са *ppr.* aufet. (*acc.*) ~ помишљати (и. мислити) на што; auf Böses ~ помишљати (и. мислити) на зло; auf Mittel ~ помишљати на средства; auf Mittel und Wege ~ тражити пута и начина; über et. (*acc.*) ~ раз-, пре|мишљати о чему; d) са зависним падежом: was sinnt ihr? на што помишљате (и. мислите)?; Gefährliches ~ помишљати на нешто опасно, сновати нешто

опасно; (auf) Rache ~ мислити на освету, сновати освету; des Sterbens ~ мислити (и. помишљати) на смрт; seinem Kummer (nach) ~ раз-, пре|мишљати о свом јаду; hin und her ~ премиштати свакојако, довијати се; e) refl. (са означењем последице) sich zuschanden ~ изнурити се размишљањем; sich tief in Gottes Wunder ~ дубоко се удупсти (размишљајући) у чудо Божје. 2. шв. 15a = denken. II ~d p. pr. и a 1. који раз-, пре|мишља; мисаон(и), замишљен. 2. иза којег се скрива мисао, мисаон. III ge|so'nnen {г-зџн-н} каткад и gesinnt {г-зџнт} p. p. и a ich bin gesonnen, zu ... inf. каним (и. намеравам, хо-ху) да ... praes.; ich bin gesonnen, nach L. zu gehen каним (и. хоћу) да идем у Л.; ich bin gesonnen das Geschäft aufzugeben каним (и. хоћу) да напустим радњу; das bin ich sehr gesonnen то доиста каним (и. хоћу); auf die Arbeit gesinnt sein мислити (и. помишљати) на рад. IV Si'nnen p раз-, пре|мишљање, мишљење, (по)мисли f pl.; = Trachten (в. trachten II); all mein Si'nnen ... све моје мишљење..., све моје (по)мисли...

Si'nnen..., si'nnen... {зџн-н-} ~all n = ~welt; ~ding n чулна ствар f (opp. Gedankending); ~eindruck m чулни утисак; ~empfindung f осет m, чулни осећај m; ~fällig a jako осетан за чула; ~gemäß adv. по смислу; ~genuß m чулно уживање n, чулни ужитак; ~glück n чулна срећа f; ~knechtschaft f робовање n чулима; ~land n земља чула f, стварност; ~liebe f чулна љубав; ~lust f чулно задовољство (и. уживање) n; ~mensch m човек са чулима, човек обдарен чулима; ~rausch m опijenост f чула, занос чула; ~reiz m чулни надражај; ~schärfe f оштрина чула; ~schein m чулни привид, чулна причина f; ~schlaf m сан у оковима чула; ~sklave m роб чул(им)а.

si'nn... {зџн-}: ~entblö'bt a = ~los; ~entstehend a који унакажује (и. квари) смисао.

Si'nnen... {зџн-н-}: ~taumel m = ~rausch; ~täuschung f, ~trug m чулна обмана (и. варка f); ~tumult m = ~taumel; ~verrückung f померење n памећу, силажење n с ума; ~wahn m = ~trug; ~welt f чулни свет m; ~werkzeug n чулни орган m; ~wesen n. a) чулно биће, биће обдарено чулима, биће са чулима; b) чулно биће, предмет m опажања чулима, појава f.

Si'nn|erklärung f објашњење n смисла.

Si'nnes... {зџн-с-}. ~änderung f промена мишљења, пре|домишљење n; ~art f = Gesinnung; ~genosse m = Gesinnungsgenosse; ~kraft f снага (и. сила, моћ) чула, (раз)ума; ~nerv m @ чулни живац; ~organ n чулни орган m; ~täuschung f чулна обмана; ~wechsel m = ~änderung; ~weise f = Gesinnung; ~werkzeug n чулни орган m.

Si'nn..., si'nn... {зџн-}: ~gedicht n епиграм m, подругљива песма f; ~getreu a веран (и. сходан) смислу; adv. верно смислу; ~grün n ** = Singrün.

si'nn'en {зџн-н-н} intr. (h) 15g = grübeln I 1. si'nnig¹ {зџн-н} [свн.] I a 1. (с, већма у упо-

треби у opp. unsinnig) разборит, разуман, разложен, паметан. 2. мисаон, који мисли. 3. уман, дубок. 4. духовит; нежан. II adv. (раз)умно, разборито, паметно.

...sinnig² {...зџн-н} a у слож. на пр. leichtsinnig.

Si'nnigkeit {нџ-т} f 3b б. pl. разборитост, разумност, разложност, мисаоност; умност, дубина; духовитост.

si'nnlich {зџн-л-н} I a 1. a) чулан, чулима обдарен, на чула упућен; b) чулан, осетни, чулом запажљив, приметан; телесни, материјални; ~e Wahrnehmung чулно опажање; das Sinnliche (оно што је) чулно, материја f. 2. чулан, путен; ~e Liebe чулна (и. путена) љубав; ~er Mensch чулан човек, човек одан чулним уживањима. II adv. чулно, преко чула, помоћу чула.

Si'nnlichkeit {~к-т} f 3b 1. a) чулност, чулна способност, способност опажања чулима; b) чулност, телесност, материјалност. 2. чулност, путеност.

Si'nnling {зџн-л-н} m 2g¹ = sinnlicher Mensch.

Si'nn..., sinn... {зџн-}: ~los a. a) онесвешћен, обесвешћен, обезнањен; b) неразмишљен, непромишљен, несмишљен; c) безуман, луд; adv. безумно, лудо; ~los betrunken мртав пијан; d) бесмислен; adv. бесмислено; ~losigkeit f: a) онесвешћеност, обесвешћеност, обезнањеност; b) безумност, лудост; бесмисленост, бесмислица; ~losigkeit pl. лудости; ~pflanze f * стидљивка; ~reich a: a) уман, виспрен, оштроуман; adv. (оштро) умно, виспрено; b) (оштро)умно начињен, оштроумно измишљен, духовит; das ~reiche, die ~reichheit умност, духовитост; ~schwer a = bedeutungsschwer; ~spruch m изрека f; ~verwandt a сродан по смислу; ~verwandtes Wort сродица, реч по смислу (и. значењу) сродна, синоним; ~verwandtschaft f сродство n по смислу, сродство по значењу; ~voll 1. a a) = ~reich a; b) = bedeutungsvoll; 2. adv. умно, виспрено, паметно; ~widrig a бесмислен.

Sinolo'g {зинолџк}, ~e {~ор-} [Sina † = China] m 3a китајолог, познавалац кинеског језика и кинеске књижевности.

sint {зџнт} [свн. sit seit] = sintemal(en).

sintemal(en) {зџнт-мал-н} [свн.] I 1. † = seit. 2. готово †: будући да, пошто.

Si'nter {зџнт-р} [свн.] m 2l 1. min. висећи капљаник, сига f, сталактит. 2. † тросква растопљена метала. 3. ~(asche f) пепео трула дрвета.

Si'nter... {зџнт-р-}. ~asche f = Sinter 3; ~bildung f, ~gebilde n творевина висећег капљаника; ~kohle f мастан (и. чврст) угаљ m с дугачким пламеном.

si'ntern {зџнт-р-н} I intr. (s) 15f 1. = sickern; хватати се (и. ухватити се) на зидовима као очврслина из воде, градити сигу; и tr. пропуштати да капље кроз шупљикава тела. 2. (zusammen-) ~ очврнути, стврднути се, ~њавати се. II Si'ntern n = Sicken; стврдњавање.

Si'ntflut {зѣнтфлут} [свн. „плима“] *f* 3b (6. pl.) | **si'ntflutlich** {~ѣх} *a* потопски. [потоп *m.*]

Sinus {зѣнус} [лат. sinus „шупљина“] *m inv.* (pl. и 2h¹) (abr. sin) \wedge синус; ~reihe {зѣнус-} *f* синусни ред *m*; ~versus синус верзус.

Si'phon {зѣфѣн} *m* бѣ сифон (натѣга; боца за соду).

Si'po {зѣпо} *f* 3b (6. pl.) abr. — Sicherheitspolizei.

Sipp {зѣп} *m* 3a, ~in {~ѣн} *f* 3c старински и виш. ст. = Verwandte(r). [Sippschaft 2.]

Si'ppe {зѣп} [свн.] *I m* 3a = Sipp. II *f* 3b —

Si'ppschaft {зѣппѣфт} [срвн.] *f* 3b 1. род(бина) *f* *m*, својта, родство *n*. 2. род(бина) *f* *m*, сродници *m pl.*; *iro.* багра, фајта. [sus 2.]

Si'rach {зѣрѣх} [јевр.] *m* 8a bibl. Сирах; *v. Je-*

Sire'ne {зѣрен} [грч. Seiren] *f* 3b 1. myth. сирена (чудовиште из бајки које чаробно лепо пева и тим мами у пропасти); *fig.* мамљење *n*, умилни звук. 2. — сирена, направа за мерење висине звука; сирена на узбуну; — сирена, парна свирајка за магловито време.

Sire'nen..., **sire'nen...** {зѣрен-} ~gesang *m* сиренска песма *f*; ~haft {зѣрѣнхѣфт} *a* сиренски; ~stimme *f* сиренски глас *m*.

Siro'kko {зѣроко} *m* бѣ в. Schirokko.

Si'rup {зѣруп} [ар. „напитак“] *m* 2g¹ 1. сируп (некристалисан сок, меласа). 2. сируп, мацун, сладак и густ сок. 3. *fig.* слатке (и љубазне) речи *f pl.*

Si'rup(s)..., **si'rup(s)...** {зѣруп(с)-} ~artig *a* сирупаст, мацунаст; ~topf *m* лонац за сируп.

sistie'ren {зѣстѣрен} [лат.] *I tr.* 15g 1. (= einstellen | 3) обуставити, ~лати. 2. j-n ~ позвати кога на суд. II **Sistie'ren n**, **Sistie'ring** *f* обустављање, обустава.

Si'syphus {зѣсуфѣс} [грч.] *m* 8c myth. Сизиф (коринтски краљ); ~arbeit {зѣсуфѣс-} *f* Сизифов посао.

Si'tte {зѣт} [свн. situ = грч. ethos] *f* 3b 1. обичај *m*, готово \dagger адет; ~*n pl.* обичаји, нарави; das ist bei uns nicht ~ то није код (и. у) нас обичај; ~ sein бити обичај; ~ werden уобичајити се, ући у обичај; das ist nicht mehr ~ то није више обичај; das ist so s-e ~ има (ти) он обичај то да ради; ~n und Gebräuche живот и обичаји; *prov.* andere Zeiten, andere ~n друга времена, други обичаји. 2. пристojност, уљуђеност; морал; feine ~(n) уљуђеност, уљуђено понашање *n*; ein Mensch von groben ~n неуљуђен човек. 3. bibl. = Satzung, Gesetz. 4. *pop.* = Sittenpolizei; unter (der) ~ stehen бити под надзором санитарске полиције.

Si'tten..., **si'tten...** {зѣт-} ~beschreibung *f* опис(ивање) *n* обичаја; ~bild *n* = ~gemälde; ~buch *n.* а) књига *f* о уљуђености; б) књига о моралу; ~darstellung *f* излагање (и. претстављање) *n* обичаја, нарави; ~gemälde *n* слика *f* нарави, слика обичаја; ~gericht *n* суд *m* за одржавање (добрих) нарави, цензура; ~geschichte *f* историја нарави (и. обичаја); ~gesetz *n* морални закон *m*; ~lehre *f*: а) наука о моралу, морал *m*, етика; б) спис *m* о моралу (и. о етици); ~lehrer *m* учитељ морала, моралист(а), етичар; ~los *a* неморалан,

развратан, покварен; ~loser Mensch пропалаца; ~losigkeit *f* неморалност, разврат *m*; ~meister *m* в. Hofmeister *d*; ~polizei *f*: а) полиција за јавни морал; б) амбуланта за преглед јавних женски; ~prediger *m* проповедник моралиста; ~predigt *f* морална проповед; ~regel *f* морално правило *n*; ~reich *n* царство морала; ~rein *a* честит, частан; ~reinheit *f* чистота нарави, честитост, часност; ~richter *m* морални судија, судија јавнога морала, цензор; ~richterlich, ~richterisch *a* цензорски; ~richten *intr.* (h) *fam.* поповати о моралу; ~schilderung *f* опис(ивање) *n* *m* обичаја (и. нарави); ~spruch *m* морална изрека *f*; ~streng *a* морално строг; ~strenge *f* морална строгост; ~verbesserer *m* побољшавалац нарави, морала; ~verbesserung *f* побољша(ва)ње *n* нарави, морала; ~verderbend *a* који квари (и. руши) (добре) нарави, развратан, покварењачки; ~verderber(in) *f* *m* рушил|ац-ица морала; ~verderblich *a* који квари (и. руши) морал, који развраћа, развратан; ~verderbnis *f* разврат(ност) *f* *m*, ис-, по|квареност; ~verfall *m* (про)падање *n* морала, кварење *n*, исквареност *f*; ~verfeinerung *f* уљуђивање, -ење *n*, напредак *m* у уљуђености; мекушне нарави *f pl.*; ~verwildering *f* подивљање нарави; ~welt *f* свет *m* морала; ~zeugnis *n* уверење о добром владању; ~zwang *m* обичајна присила *f*, принудни обичаји *m pl.* [Paragei.]

Si'ttlich {зѣтѣх} [свн.; грч. psi'ttakös] *m* 2g = **si'ttig** {зѣтѣх} [свн.] *a* добрих нарави, врли; уљуђен, пристojан, учтив; скроман, смеран, чедан.

si'ttigen {зѣтѣг-} [sittig] *I tr.* 15a уљу|дити, -ђивати, просве|тити, -ђивати. II **Si'ttigen n**, **Si'ttigung** *f* уљуђивање, -ење, просвећивање, -ење. [keit.]

Si'ttigkeit {зѣтѣхкѣт} *f* 3b 6. pl. ✓ = Sittsam-
Si'ttigungsarbeit *f* рад *m* на уљуђивању, просветни рад.

si'ttlich {зѣтѣх} [свн.; *Sitte] *a* 1. моралан, етичан; а) ~e Betrachtung морално (и. етичко) посматрање *n*; ~ gut (schlecht) морално добар (пђав); ein ~ guter Mensch морално (и. етички) добар човек; ~er Wert морална (и. етичка) вредност; б) = ~ gut; sein Betragen ist nicht sehr ~ његово понашање није много морално; das Sittliche {~} (оно што је) морално, етичко. 2. по обичају; wie es ~ ist као што је обичај; *prov.* v. ländlich 3. 3. ✓ = sittig, manierlich. [вати, (на)чинити моралним.]

si'ttlichen {~н} [sittlich] *tr.* 15a уљу|дити, -ђи-)

Si'ttlichkeit {~кѣт} *f* 3b 1. 6. pl. морал *m*; Verbrechen gegen die ~ злочин против морала. 2. уљуђеност, учтивост. 3. ✓ ~en *pl.* обичаји.

Si'ttlichkeits... {зѣтѣх|кѣтс-} ~gefühl *n* морално осећање (и. чувство) *n*; ~s|verbrechen, ~s|vergehen *n* морални злочин *m*.

si'ttsam {зѣт|зѣм} [свн.] *a* (dv.) смеран (-но), скром|ан (-но), крот|ак (-ко); уљуд|ан (-но), пристoj|ан (-но).

Si'ttsamkeit {~кѣт} *f* 3b смерност, скромност, крот(к)ост; уљудност, пристojност.

Situatio'n {ситуа'цiон} [фр.] *f* 3b ситуација (положај, стање). [положаја (*gen.*)]

Situatio'ns... {~о'нс-}: ситуациони, положајни, **l** **situie'ren** {ситуи'р'н} [фр.] *tr.* 15g (по)ставити, (по)стављати; **gut** **situier't** sein: *a*) бити имућан, *b*) бити на добром месту.

Sitz {зиц} [свн.: лат. *sedes*] *m* 2g 1. седиште *a*: **a**) **steiner'ner** ~ камено седиште; ~ **des** **Kutschers** кочијашево седиште; **mit vier** ~en са четири седишта; **kleiner** ~ **zum** **Aufklappen** мало преклапно седиште; **b**) ~ **der** **Regierung** седиште владе; **s-n** ~ **an** **einem** **Orte** **haben** имати седиште своје у неком месту; **c**) ~ **der** **Künste** седиште уметности; **Paris ist der** ~ **der** **Revolution** Париз је седиште (и. огњиште, легло) револуције. 2. ~ седење *n*; **живот** **m** (проведен) у седењу; **in** **einem** ~, **auf** **einem** ~ од једног седења; не устајући од стола. 3. право учешћа на седицима, право на заседавања; ~ **und** **Stimme** **im** **Rate** **haben** имати право приступа и гласања. 4. ~ седење *n*, држање *n*; **fester** ~ чврсто седење у седлу. 5. = **Gesäß** 1 и 3. 6. седиште *n*, боравиште *n*, пребивалиште *n*; **seinen** ~ **an** **e-m** **Orte** **aufschlagen** настанити се у неком месту.

Sitz..., **sitz...** {зиц-}: ~ **arbeit** *f* рад *m* који је скопчан са седењем; ~ **bad** *n*. **a**) купање седењем до пола; **b**) и ~ **bad|wanne** *f* када *f* за купање до пола; ~ **bank** *f* клупа; ~ **bar** {зиц-бар} *a* на којем -ој се може седети; ~ **bein** *n* @ седњача *f*; ~ **bett** *n* софа *f*, канапе, † миндерлук *m*; ~ **brett** *n* даска *f* за седење.

sitzen {зиц'н} [свн.: лат. *sedere*] **I** *intr.* (*h*, *jn*, и *s*) 12k. 1. седети (*opp.* *liegen*, *stehen*); стајати (на грани, за птице); **a**) **an** **e-m** **Tische**, **auf** **e-m** **Stuhle** ~ седети за столом, на столици; **ich sitze hier gut** (*schlecht*) (*ja*) седим овде добро (пђаво); **bibl.** **Christus ist gesessen** (= *sitzt*) **zur** **Rechten** **Gottes...** Христос седи с десне стране Бога; **fig.** **er sitzt gut** њему је добро; **fig.** **er sitzt warm und weich** њему је топло; **müßig** ~ седети докон, дагубити; **b**) **sa prp.**: **oben am** **Tische** ~ седети у зачељу; **an** **dieser** **Arbeit** **habe** **ich** **drei** **Jahre** **gesessen** за овим сам радом седео три године; **j-m** **auf** **dem** **Nacken** (*и. fam.* **auf** **dem** **Dache**, **auf** **der** **Pelle**) ~ не да(ва)ти кому ока отворити; јурити (и. убрзати) кога; **er sitzt auf** (*и. in*) **dem** **Blößen** **нагнусао** је; **er sitzt mir immer auf** **dem** **Halse** он ми је на врату; (*wie*) **auf** **Nadeln** (*и. Kohlen*, *Dornen*) ~ седети (и. бити) као на иглама (на жеравици, на трњу); **уп.** **Kohle**; **auf** **dem** **trocknen** ~ бити на суву; (**auf** **den** **Eiern**) ~ лежати (на јајима); **bei** **Tisch** ~ бити при обеду, за ручком; **hinter** **Schloß** **und** **Riegel** ~ бити с оне стране катанца, бити у затвору; **in** **Amt** **und** **Würden** ~ бити на положају; **fig.** **in** **der** **Brühe** (*и. Patsche*) ~ бити у шкрипцу; **im** **Gefängnis** (*и. Kerker*) ~ бити у затвору, тамновати; **im** **Glücke** ~ бити у срећи; **im** **Schmalz** (*и. Speck*), **Hanf** ~ **in** **den** **Kirschen** ~, **in** **der** **Wolle** ~, *fam.* **wie** **die** **Made** **im** **Speck** ~ живети као бубер у ложу, славити се; **in** **Schulden** ~ бити дужан (и. ру-

жан); **im** **Überflusse** ~ пливати у изобиљу; **im** **Rate** ~ бити члан савета (и. већа); **bis über die Ohren in** **Schulden** ~ бити дужан и ружан; имати више дуг(ов)а него косе на глави; *шк.* **in** ... ~ бити у ... разреду; **über e-g** **Arbeit** ~ седети за неким послом (и. радом), радити на чему; **über e-m** ~ седети више (и. изнад) кога; **unter'm** **Schirm** **das** **Höchsten** ~ бити под заштитом Свевишњег; **von et.** (*dat.*) **voll** ~ бити пун чега (као риба икре); **zu** **Gericht** ~ судити (**über e-n** коме); **gut zu** **Pferde** ~ добро се држати на коњу; **zu** **Rate** ~ већати, решавати. 2. као *refl.* са означењем последице: **sich krumm** ~ искривити се од седења, згрбити се седећи; **sich hypochondrisch** ~ навући хипохондрију седењем; **sich steif** ~ укрутити се од седења, уштапити се седећи; **sich wund** ~ разрађавати се од седења (и. седећи); као *imp.* **es saß sich so heimlich in dieser Stube** било је тако лагодно за седење у овој соби. 3. са личним *dat.*: седети као модел (**e-m** **Maler** сликару). 4. *abs.*: **a**) заседавати; ... **sitzt** (*heute*) **nicht** ...не заседава (данас); **b**) бити у затвору, *fam.* лежати (*y*) апсу; **er sitzt schon lange** он је већ (по)одавно у затвору (и. *fam.* дува у апсу); **c**) **immer zu** **Hause** (*и. hinterm* **Ofen**) ~ седети једнако код куће, чечати стално у соби; **er sitzt zu viel** он сувише седи; **d**) седети, становати, боравити; **ich sitze 4 Kilometer davon** (ја) седим 4 километра одатле; **bei e-m** ~ седети код кога; **du sitztest teuer** скупо седиш. 5. са предметом као ствари; **a**) бити; **v. l** 1 **c von**; **die** **Wirtsstuben** ~ **volle** **Gäste** гостионичке собе пуне су гостију; **der** **Baum sitzt voller Blüten** дрво је пуно цветова; **b**) стајати, држати (се), бити, лежати, налазити се; **der** **Hut sitzt auf** **dem** **Kopfe** шешир стоји (и. држи се) на глави; **der** **Hut sitzt zu tief im Gesicht** шешир пада на очи; **das** **Brett, der** **Nagel sitzt fest** даска, клинац (ексер) држи чврсто; **der** **Nagel sitzt lose** клинац (ексер) не држи, лабав је; **das in der Jugend Gelernte sitzt fest** што се у младости научило не заборавља се; **die** **Kugel sitzt metak** је погодио, метак је ударио; **ein** **Hieb, der sitzt** ударац који добро порађа; **mir sitzt viel Schleim auf der Brust** заптива ме слуз у грудима; **hier sitzt mir's** ту лежи моје зло; **da sitzt das Übel** ту је зло, ту лежи зло; **das** **Schiff sitzt fest** и. **auf** **dem** **Grunde** брод је насео, брод се насуквао; **da** ~ **wir!** ту смо запели! 6. стајати, пристајати, приличити; **dieser ... sitzt Ihnen gut** овај Вам ... стоји добро; *fam.* **das sitzt** (Ihnen) **wie** **angegossen** то (Вам) стоји као саливено; **уп.** **kleiden** II. 7. каткад особ. *jn.* — **sich** **setzen**; **befahl** **er** **uns** **in** **die** **Wagen** **zu** ~ заповеди нам он да седнемо у кола; **sitzt auf die Rosse!** уседните на коње!, појашите коње! II ~ *d p. pr.* и *a l.* који седи, седећи; који стоји на грани; ~ *de* **Lebensart** живот проведен у седењу. 2. ~ *des* **Blatt** седећи лист. III **Sitzen** *n* седење; **des** **Sitzens** *müde* уморан од седења; **j-n** **zum** **Sitzen** **nötigen** приморати кога да седне; **langes** **Sitzen** **bei** **Tische** = **Sitzung** 3; **das** **viele**

Sitzen schadet der Gesundheit много седење шкоди здрављу.

Sitzen..., **sitzen...** {зџицн-}: **zbleiben** *intr.* (s): a) оста(ја)ти седећи; b) понављати (за ученике; *in: acc.*); c) (пре)седети (цело вече), не играти ни с једним играчем; d) остати уседелица, остати баба-девојка, плести седе, не удати се; *der Kaufmann bleibt mit s-r Ware* ~ роба учи занат код трговца (= не продаје се); ~**bleiben** *n* остајање седећи, неустајање; ~**наседање**, **насукивање**; **zlassen** *tr.*: j-n **zlassen** оставити кога (на цедиљу); *den Hut (auf dem Kopfe)* **zlassen** оставити шешир на глави; *ein Mädchen zlassen* оставити девојку, не узети је; *fig.* e-e **Beleidigung auf sich zlassen** прогутати увреду; ~**lassen** *n* остављање.

Sitzer {зџицр} [sitzen] *m* 2l 1. ♂ седело, који једнако седи; *fat.* тригуз. 2. *fat.* седељка *f*, задњица *f*.

Sitz... {зџиц-}: ~**fleisch** *fat. n*: a) er (sie) hat kein ~fleisch не држи га (је) место; (не може да се скраси на једном месту; er hat ~fleisch он је тригуз; он може дуго да седи и да ради; ~**gelegenheit** *f* = ~**platz**; ~**kissen** *n* јастуче за седење.

...**sitzig** {зџицх} *a* у слож. ...седишни *zwei*, *drei*, *mehr*, итд. ~ двоседишни, са два седишта, троседишни, са три седишта, вишеседишни, са више седишта.

Sitz... {зџиц-}: ~**leben** *n* ♂ = *sitzende Lebensart*; ~**leder** *n*: a) ♂ кожа *f* на задњици за појачање чакшира; b) *fat.* = ~**fleisch**; ~**platz** *m* место *n* за седење; ~**polster** *n* = ~**kissen**; ~**redakteur** *m* одговорни уредник, уредник извукровић, уредник плаћен да у случају осу-де листа буде ухапшен; ~**reihe** *f* ред *m* седишта; ~**stange** *f* седало *n*, легало *n*.

Sitzung {зџицун} [sitzen] *f* 3b 1. седење *n*. 2. седница; заседање *n*; *die ~ ist eröffnet* (aufgehoben) седница је отворена (прекинута). 3. e-e *lange ~ bei Tische halten* засести за постављен сто па се не дизати. 4. ♂ = *Sitzer* 2.

Sitzungs... {зџицун-с-}: ~**bericht** *m* извештај са седнице, извешће *n*; ~**gebäude** *n* (на пр. *des gesetzgebenden Körpers*) зграда *f* законодавног тела; ~**ort** *m* седиште *n*; ~**periode** *f* сазив *m*, време *n* заседања; ~**protokolle** *n pl.* записници *m pl.* са седнице; ~**saal** *m* дворница *f* за седнице; ~**tag** *m* дан седнице, дан заседања; ~**zeit** *f* = ~**periode**.

Six! {зџикс} *int.* (bei) *meiner ~(en)!* вере ми!, Бога ми!, душе ми!

Sixti'nisch {зџикстиниш} [Sixtus IV., папа од 1471-1484] *a* сикстински; ~*e* Kapelle Сикстинска капела (у Риму); ~*e* Madonna Сикстинска Мадона (Богородица) (слика).

Sizilia'ner {зџилијанер} *m* 2l, ~*in* {~н} *f* 3c Сицилијанац, -ка.

sizilia'nisch {~ниш} *a* сицили(јан)ски.

Sizilien {зџицијен} [лат. Sicilia] *n* 8g ● Сицилија *f*.

Skabio'se {скабиозс} [лат.] *f* 3b ♀ удовица.

Ska'la {скала} [ит.] *f* 6i и (ауе. само) -6g ле-ствица, скала (= Stufenleiter, = Tonleiter).

Ska'ld {скалд} [исл.: schelten] *m* 3a скалд, староскандинавски народни песник (певач).

Ska'lden... {скалдн-}: ~**gesang** *m*, ~**lied** *n* скалдска песма *f*.

ska'ldisch {скалдџш} *a* скалдски.

Skalp {скалп} [енг.] *m* 2g¹ скалп (кожа (одра-на) са лубање). [нож *m*.]

Skalpe'll {скалпел} [лат.] *n* 2g¹ ♀, ♂ анатомски **scalpie'ren** {скалпирен} *l* *tr.* 15g скалповати, ски|нути -дати (*acc.. dat.*) кожу с главе, од-рати (*acc.. dat.*) кожу с главе. II **Skalpie'ren** *n* скалповање, скидање (и. драње) коже с главе.

Skanda'l {скандал} [грч.] *m* 2g¹ 1. = Ärgernis 1, брука *f*; es wird ~geben биће брукe. 2. граја, бука.

Skanda'l... {~ал-}. ~**blatt** *n* лист *m* брукa; ~**chronik** *f* летопис *m* брукa, хроника скандала.

skandalie'ren {скандалирен} *fat. intr.* (h) 15g грајати, правити хуку и буку.

skandalisie'ren {~ализирен} [фр.] 15g *l* *tr.* скан-дализовати, изаз(и)вати негодовање код, вређати. II *sich* ~ скандализовати се, него-довати. [маци|ја -ка.]

Skanda'l'macher (in *f*) *m* галамци|ја -ка, лар-**skandalö's** {скандалос} *a* скандалан, сабла-жњив, сраман. [~sucht *f* тражење *n* брукe.]

Skanda'l...: ~**prozeß** *m* скандалан процес; **skandie'ren** {скандирен} [лат.] *l* *tr.* 15g скандо-вати, делити стихове на стопе. II **Skandie'ren** *n*, **Skandie' rung** *f* скандовање, дељење сти-хова на стопе.

Skandina'vien {скандинавн} *n* 8g ● Сканди-навија *f* (полуострво Северне Европе).

Skandina'vier {~авнр} *m* 2l, ~*in* {~ин} *f* 3c Скандинавац, -ка.

skandina'visch {~авџш} *a* скандинавски; *die ~e Sprache* скандинавски језик; *das Skandi-navische 9l*, *Skandinavisch n inv.* сканди-навски (језик). [наплећнак *m*.]

Skapulie'r {скапулар} [лат. „плећа“] *n* 2g¹ *rl.*

Skarabä'us {скарабеус} [лат.; грч. ka'rabos] *m* 6g ♀ котрљан.

Skat {скат} [ит.; *skartieren „ставити на стра-ну“] *m* 2g 1. одбачене карте *f pl.*; *fig.* *in den ~ legen* бацити на страну. 2. скат (врста игре карата).

Skele'tt {скелет} [грч.] *n* 2g скелет *m*, костур.

skele'tt'artig {скелет-т-} *a* као костур, попут костура, као авет.

skelettie'ren {~скелетирен} *tr.* 15g радити костур.

Ske'psis {скепсис} [грч.] *f* *inv.* скепса, сумња.

Ske'ptiker {скептикар} *m* 2l скептичар, сумња-лица. [лички.]

ske'ptisch {скептиш} *a* скептички, сумња-**Skeptizi'smus** {скептицизмус} *m* 6g скепти-цизам (учење скептика; сумњање).

S. Kgl. H. abr. = Seine Königliche Hoheit.

S. K. H. аус. abr. = Seine Kaiserliche Hoheit.

Ski {шџ, ски} [норвешки, дански] *m* 6i и *inv.* (*pl.* ~s, аус. и ~ег {шџр, скир}) смучка, ски.

Ski'... {ски-}. ~**lauf** *m*, ~**laufen** *n* смучање *n*, скијање; ~**läufer** (in *f*) *m* смучар(ка), ски-јач(ица). [урт *m*.]

Ski'zze {скиц} [ит. schizzo *m*] *f* 3b скица, на-|

- Ski'zzen...** {скицн-}. ~buch *n* албум *m*; **zhaft** {сквицнхѣфт}. **zweise** *a* као скица, као на-
црт, попут скице, попут нацрта.
- skizzie'ren** {скйцйрн} [ит.] *1 tr. 15g* скицовати,
на брзу руку (на)цртати, изградити у главном,
дати главне потезе (*acc.: gen.*). **II** **Skizzie'-**
ren *n* скицовање, цртање на брзу руку, рад
m у главном, израда *f* у главним потезима.
- Skizzie'rer** {скйцйрр} [skizzieren] *m 2l* изра-
ђивач скица.
- Skla've** {склав-} [ново-грч. = Slawe] *m 3a*,
Skla'vin {склавйн} *f 3c* роб, -иња (и *fig.*);
zum Sklaven machen (по)робити, одвести
—одити у ropство.
- Skla'ven...**, **skla'ven...** {склавн-}: ~arbeit *f*
ропски посао (и рад) *m*; ~aufseher *m* над-
зорник над робовима, надзорник робља;
~dienst *m* ропска служба *f*, робовање *n*;
~emanzipation *f* ослобођење *n* робова; **zhaft**
{склавнхѣфт} *a* ропски; ~halter *m* госпо-
дар робља, који држи робове; ~handel *m*
трговина *f* робљем; ~handel treiben тргова-
ти робљем; ~händler *m* трговац робљем;
~joch *n* ропски јарам *m*; ~kerker *m* тамни-
ца *f* за робље; ~kette *f* ропски ланац *m*;
~krieg *m* рат робова; ~küste *f* ● Обала
Робова; ~land *n* ропска земља *f*, земља ро-
бља; ~leben *n* ропски живот *m*; ~markt *m*
трг са робљем; ~mäßig *a* ропски; ~schaft
{склавншафт} *f 3b* = Sklaverei; ~schiff *n*
брод *m* са робљем; ~seele *f* ропска душа;
~sinn *m* ропски дух, слугерањство *n*; ~staa-
ten *m pl.* државе *fpl.* са робљем; ~stand *m*
ропство *n*.
- Skla'ventum** {склавн|тум} *n 2a*, **Sklaverei'**
{склав'рѣ} *f 3b б. pl.* ропство *n*, робовање *n*;
in Sklaverei geraten допасти ропства.
- Skla'vin** *f 3c в.* Sklave.
- skla'visch** {склавиш} *a, adv.* ропски.
- Sko'nto** {сконтѳ} [ит.] *m и.* (аус. само) *n би* ☞
= Diskonto; уп. и Abzug 3.
- skontrie'ren** {скѳнтрйрн} [ит.] ☞ *1 tr. 15g* пре-
баци(ва)ти, пренјети —осити на други рачун,
вирмани(са)ти. **II** **Skontrie'ren** *n*, **Skontrie'-**
rung *f* пребацивање, преношење, пренос *m*,
вирмањење, вирманисање.
- Sko'ntro** {сконтрѳ} [ит.] *n би* (б. *pl.*) *сконтро m.*
- Skorbu't** {скорбут} [хол.] *m 2g* (б. *pl.*) ? скорбут,
skorbu'tisch {~ш} *a* скорбутски. [пољачина *f*.]
- Skorpio'n** {скѳрпиѳн} [грч.] *m 2g' 1.* ☞ шкорпи-
ја *f* (и *fig.*), акреп. 2. ☞ Шкорпија *f*.
- Skribe'nt** {скрибѳнт} [лат. „писац“] *m 3a* =
Schriftsteller, често = Scribe.
- Skr'i'b'ler** {скрибл'р} [лат.] *m 2l*, ~in {~ин} *f 3c*
fat. пискарало, шкрабало.
- Skriftu'ren** {скриптурн} [лат.] *f pl. inv.* скрип-
туре (писања, рукописи). [скрофуле.]
- Skro'fel** {скрофл} [лат.] *f 3d*: ~n *pl.* гуке,
Skro'fel..., skro'fel... {скрофл-}. **zartig** *a* гу-
каст, крофуласт; ~kranke(r) *s* од гука обо-
лел/и -а, болесни/к -ца од Schrofuла; ~kraut
n трава *f* од шапа. [фулозан.]
- skrofulō's** {скрофулѳс} [фр.] *a* ? гукав, кро-
Skrup'el {скрупл} [лат.] *m 2l 1.* скрупула, те-
жина од 10 десиграма. 2. *fig.* {и *скрупл*}
- скрупула = Bedenklichkeit. [wissenlos.]
- skrup'ellos** {скруплѳлѳс} без скрупула, = ge-
skrupulō's {скрупуло-с}, **skrup'elhaft** {скрупл-
хѣфт} *a* скрупулѳзан, крајње савестан, крај-
ње тачан. [гласање.]
- Skruti'nium** {скрутиум} [лат.] *n би* тајно/
S. k. u. k. H. аус. *abr.* = Seine kaiserliche und
königliche Hoheit. [вајарство *n.*]
- Skulptur** {скулптур} [лат.] *f 3b* скулптура,
Skupschtina {скѳпштина} [срп.] *f би* скупштина.
- skurri'l** {скѳрил} [лат. scurrilis] *a* лакрдијашки,
Sky... в. Szy... [смешан.]
- Sla've** {слав-} итд. в. Slawe итд.
- Sla'we** {слав-} [слов.; уп. Sklave] *m 3a*, **Sla'win**
{славйн} *f 3c* Словен, -ка, Славен, -ка.
- Sla'wen...**, **sla'wen...** {славн-}: ~freund *m* при-
јатељ Словена; **zfreundlich** *a* пријатељски
према Словенима; ~tum {славн|тум} *n 2a*
б. pl. словенство, славенство.
- sla'wisch** *a* словенски, славенски; die ~e
Sprache словенски језик, das Slawische *9l*,
Slawisch *n inv.* словенски. [~живати.]
- slawisje'ren** {славијирн} *tr. 15g* послове|нити,
Slawi'smus {славѳсмус} *m би* словенство *n*.
- Slawo'nien** {славѳниѳн} *n 8g* ● Славѳнија *f*.
- Slawo'nier** {славѳнйр} *m 2l*, ~in {~ин} *f 3c* Сла-
вѳн|ац, -ка. [словакѳн] *f 3c* Словак, -иња.
- Slowa'k(e)** {словак(ѳ)} [слов.] *m 3a*, **Slowa'kin**
Slowakei' {словакѳи} *f 3b б. pl.* ● Славачка.
- slowa'kisch** {словакѳш} *a* словачки.
- Slowe'ne** {словѳнѳ} [слов.] *m 3a*, **Slowe'nin**
{~ин} *f 3c* Словѳн|ац, -ка.
- S. M. abr.** = Seine Majestät. [смарагд.]
- Sma'ragd** {смарѳкт} [свн.; *грч.] *m 2g min.*
- smara'gden** {смарѳгдн} *a 1.* од смарагда. 2.
= smaragdfarben.
- Smara'gd...**, **smara'gd...** {смарѳгд-}: **zfarben**
a боје смарагда, зелен као смарагд; **zgrün**
a = **zfarben**; ~grün *n* смарагдно зелен(ил)о.
- Smi'rgel** {смйргл} итд. в. Schmirgel итд.
- Smo'king** {смѳкѳн} [енг.] *m би* смокинг.
- S. M. S. abr.** = Seiner Majestät Schiff *n* Ње-
говога Величанства брод.
- Smyrna'teppich** {смѳрна-} [Smyrna, варош и
пристаниште у турској Азији] *m* ☞ *смирнски*
ћилим.
- Snee'lwittchen** {снѳ-} = Schneewittchen.
- s. o. abr.** = siehe oben!
- SO, SO. abr.** = Südost.
- so** {зѳ} [свн.] *1 adv.* 1. тако, овако; „wie mache
ich das?“ — So „како ху ту, да (у)радим?“ —
Тако; ist das ~?, ist dem so? је ли то тако?;
so bin ich nun einmal такав (таква, такво)
сам (ти, вам) ја; такав сам (ја), па шта ћеш,
па шта ћете; und so alle и тако сви; und so
fort и тако даље; dem ist nicht so то није та-
ко; с тим не стоји тако; со? тако? је л' те?;
wie so? како то?; so, so! гле! гле!, ене дел;
so, so recht! тако је!, не може боље бити!;
so sehen Sie mich jetzt (einmal) an! де, сада
ме погледајте! 2. тако; такав, таква, такво;
so standen die Dinge тако су стајале ствари;
so ein Mensch такав човек; so ein (и. ein so)
reicher Mann sollte sich schämen, so geizig
zu sein толико богат човек требало би да се

стиди да буде (и. што је) такав тврдица; so et. wie ..., so eine Art von ... тако нешто као..., тако нека врста ... *gen.*, рекао би човек, нека врста ... *gen.*; ~ wie er ist такав какав је; so wie sie ist таква каква је; *fam.* so was kommt von so was ето ти шта је!; (nein,) so was lebt nicht! неће бити!; није ваљ'да!; so seid ihr! такви -е сте ви!; so ist's! тако је!; es ist mir so, als wäre er ... све ми се чини као да је он ...; so geht es, wenn man ... тако (му) је то, када се ...; wenn Sie es so nehmen (wollen) ако тако узмете; ако тако претпоставите; er spricht bald so, bald so час (и. сад) говори овако, час (и. сад) онако; so oder so wird es gehen ићи ће или овако или онако. 3. (узвикивање) тако, толико; er ist so reich! он је толико богат!; er hat so viel Geld! он има толико п'ара!; ich habe so großen Hunger толико сам гладан. 4. (за појачање, често се не преводи) ich habe so eine Ahnung, daß... све слутим да...; предосећам да...; Sie sagen das nur so Ви само то тако кажете; wie ich mich so umsehe а како се ја осврнем; ~ höre doch! та (по)чуј де!; das reicht nur so eben то таман стиже; nicht so ganz не баш сасвим; das war so recht nach seinem Sinne то је било управо по његовој худи; nur so von ungefähr само отприлике; so ziemlich поприлично. 5. и тако; и онако; ich bin so schon müde и тако сам уморан; и онако сам уморан; уп. sowieso. 6. в. soso. 7. (као појачање) а) са *adv.* so bald убрзо, ускоро; er wird nicht so bald zurückkommen неће се убрзо (и. ускоро) вратити; уп. sobald; so sehr толико, тако; ich mache mir nicht so viel daraus не марим (и. не хајем) ја толико за то; брига мене за то!; nun sind wir so weit дотле смо дошли; ето нас дотле; so weit bin ich noch nicht нисам дотле дошао; нисам дотле стигао; нисам дотле дотерао; er tut so wenig, daß... он толико (и. толишно) ради да ...; он голико мало ради да ...; уп. sowenig; б) са *a.* ich bin nicht so einfältig, es zu glauben нисам (ја) толико луд да у то верујем; so leichtgläubig ist die Welt свет је толико (и. тако) лаковеран; die Sache ist so gut wie abgemacht ствар је свршена; er ist so gut wie ruiniert он је мал' те не упропашћен; so gut wie gar nichts готово што и ништа; so viel Freunde толико пријатеља; so viel ist gewiß, (nämlich) daß... толико је извесно да ...; ich mag mir noch so viel Mühe geben ма колико се ја трудио; колико год се ја трудио; с) са *adv.* за грађење *cj.*: so gut als ich kann колико год могу; колико узмогнем; колико узмогнем; so wahr ich ein ehrlicher Mann bin! не био ја частан човек!; so wahr ich lebe! исто толико истина колико и ја да постојим; тако ми вере! 8. (за уопштавање) so... auch ма колико..., ма како ...; so geschieht er auch ist ма колико да је паметан; ма колико сам паметан; weil es gefährlich sei, sich demselben zu nähern, so ein außerordentlicher Herr er auch übrigens sein möge пошто је опасно приближити му се, ма како да је он

иначе изванредан господин. 9. пред *стрг.*: um so... als... утолико ... уколико ...; um so (и. је) ..., um so ... (и. um desto ...) уколико ..., утолико ...; ich hatte um so weniger Bedenken, an dich zu schreiben, als ... утолико сам мање двоумио да ти пишем, уколико ...; um ~ besser (у)толико боље. 10. (у поређењима) so... и. wie..., (у првом делу поређења) so..., wie ... и. als (у другом делу поређења): (у)колико..., (у)толико ...; како ..., тако ...; какав..., такав ...; каква ..., таква ...; so sehr ihr ihn liebt, so sehr haßt er euch (у)колико га ви волите, (у)толико вас он мрзи; wie der Vater, so der Sohn какав отац, такав син; so der Vater, wie die Mutter како отац тако и мајка; so Tag wie Nacht и дан и ноћ; so Liebe als Haß како љубав тако мржња; so schnell wie (боље него: als) möglich што брже. 11. код неодређеног назначења: в. soundso. 12. онда; ihr Vater ist nicht zu Hause, so war mein Gang vergebens ... Ваш отац није код куће, онда сам ја узалуд долазио; so wollen Sie nicht? онда нећете? 13. so daß... {зодас} *cj.* тако да ...; те ...; sie ist krank, so daß sie nicht kommen kann она је болесна, тако да не може доћи; она је болесна, те не може доћи. 14. (у следећој реченици) онда; то; da du Abhaltung hast, so werde ich selbst hingehen пошто си ти спречен, онда (и. то) ћу ја ићи (тамо); wenn (и. da) sie nicht zu Hause ist, so war mein Gang vergebens пошто она није код куће, онда сам (ја) узалудно ишао; в. sollen I 5; ... so mag es sein! ... па нека буде!; kaum warst du fort, so kam er zurück тек што си отишао, (а) он дође; wenig fehlte, so ... мало је требало па да ...; умало што није ...; 15. у обичном говору = solch; das sind so Sachen то су такве ствари. II *pr.r. inv.* (као предмет и предмет виши стил и *2*) који; die Erlösung, so durch Jesum Christum geschehen ist спас(ење), који (које) је дошао (дошло) преко Исуса Христа; das gefährlichste Geschenk, so der Himmel verleihen konnte најопаснији дар, који је Бог могао подарити. III *cj.* = wenn; so Gott will ако Бог хоће; er beklagte s-n Sohn als tot, so er doch lebte он оплакивао сина свога као мртвог, док је овај, међутим, био жив. — Види слож. sobald, sodann, soeben, sofern, sofort(ig), sogar, sogenannt, sogleich, sohin, solange, somit, sonach, sooft, soso, sothan, soundso, soviel, soweit, sowenig, sowie(so), wie(so), sowohl, sozusagen.

so|ba'ld {зр|б'лт}: а) *adv.* тако скоро; б) ~ (als) ... чим; одмах како; тек што; er war nicht ~ fort, als ... чим је отишао ...; тек што је отишао ... (36) Собрање.)

Sobra'nje {зобр'ање} [бугарски] п 4b (* * и f) So'cke {зок'} [свн.; *лат. soccus m] f 3b 1. глумачка ципела f за шаљиве игре. 2. кратка чарапа; wie auf ~n gehen ићи нечујно; fig. sich auf die ~n machen брзо очистити чучства. 3. ♣ = Sockel.

So'ckel {з'к'л} [фр.] m 2l ♣ стопа f, „цокла“. so'cken {з'к'н} [Socke] *intr.* (s) 15a *pop.* = sich auf die Socken machen.

So'cken|blume {зѡк'н-} *f* ☞ = Bischofshut.

Sod {зѡт} [срвн.: sieden] *m* 2g 1. (једно) кување *n*, варење *n*. 2. за једно кување (и. варење) потребна количина воде. 3. а) чорба (и. die ~, die ~е {зѡд-}); б) *fig.* aus e i n e m ~е истога кова; im eigenen ~е wachsen, im ~е liegen расти на своју руку; in seinem ~е и. Södchen {зѡ.тх'н} sein бити у своме елементу; die Hand mit im ~е haben имати умешане прсте; im heißen ~е у магновењу. 4. кључање *n*. 5. бунар. 6. ♀ = ~brennen.

So'da {зѡда} [ит.; лат. *solida] *f* бi min., ☞ сода; gereinigte (natürliche) ~ пречишћена (природна) сода.

So'da..., so'da... {зѡда-}: ~fabrik *f* содара, фабрика соде; ~haltig *a* са содом.

so da'nn {зѡд'нн} *adv.* онда, затим. [са содом.]

So'da...: ~salz *n* содина со *f*; ~seife *f* сапун *m* *f* so daß *cj.* в. so l 13.

So'da...: ~wasser *n* сода *f*; ~wasser|fabrikation *f*, ~wasser|erzeugung *f* фабриковање *n* соде, израда соде.

So'd... {зѡт-}: ~brennen *n* ♀ горушица *f* (у стому), жгаравица *f*; ~brunnen *m* бунар.

So'dom {зѡдом} *n* 8g bibl. ☞ Содом *m*.

Sodomie' {зѡдоми} *f* бi, Sodomiterei' {~ит'ра-} *f* 3b содомија, скотолоштво *n*.

Sodomit' {зѡдомит} *m* 3a, ~er {~р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c Содом|ац, -ка, становни|к -ца Содома. 2. скотолоштво одан(и).

sodomit'isch {~иш} *a* содомитски.

sole'ben {зѡл'б'н} *adv.* тек што; баш сад; er ist ~ abgereist тек што је отпутовао; баш сад је отпутовао; ~ erschienen тек што је изишло; ново!, најновије!; уп. so l 4.

So'fa {зѡфа} [нвн., тур., *ар.] *n* бi диван *m*, канабе; ~ecke *f* кут *m* дивана; ~kissen *n* јастук *m* дивана. [jrgend ма и најмање да.]

so'f'ern {зѡф'ерн} [срвн.] *cj.* уколико; ~ nur! so!f' {зѡф} *impf. ind.*, sö'ffe {зѡ.ф'е} *impf. conj.* од сауфен.

So'ff' {~} [soff'f] *m* 2g (б. pl.) *pop.* 1. пијанчење *n*. 2. на душак попијено; mit e-m ~ на душак, без предах. 3. бућкуриш, рђаво пиће *n*.

Sö'ffel {зѡ.ф'л}, Sö'ffer {зѡ.ф'р} *m* 2l *fam.* = Säufer 1.

sö'ffig {зѡ.ф'х} [Soff] *a* *fam.* 1. одан пијанчењу, пијандура. 2. питака, који се омиче (= süffig).

Sö'ff'ite {зѡф'ит'е} [ит. *m*] *f* 3b ☞ софит.

Sö'ff'ling {зѡ.ф'л'ин} *m* 2g¹ = Säufer 1.

so'fo'rt {зѡ.ф'ѡрт} *adv.* одмах, тако, сместа; zu (и. für) ~ за одмах; ~ zu vermieten одмах се издаје; ~ig {~х} *a* непосредан; који се одмах догађа (и. збива).

sog {зѡк} *impf. ind.*, sö'ge {зѡ.г'е} *impf. conj.* од сауген.

Sog {зѡк} [saugen] *m* 2g¹ 1. *prov.* сисање *n*. 2.) *sog. abg.* = sogenannt. [чак шта више.]

so'ga'r {зѡ.г'ар} *adv.* шта више, чак (и); ja ~! so'gena'nt {зѡ.г'енант} *a* такозвани (= који сам себе погрешно назива тако; кога други погрешно тако називају; за кога су се људи споразумели да га тако зову).

so'g'esta'lt {зѡ.г'штaлт} *adv.* = solchergestalt.

so'ggen {зѡ.г'н} *intr.* (h), sich ~ кристалисати из раствора који испарава. [III 1.]

so'glei'ch {зѡ.г'л'ах} *adv.* = sofort; в. и gleich

so'hi'n {зѡ.х'н} *adv.* = somit.

So'hle {зѡл; hom. Sole} [свн.; *лат. solēa, solum] *f* 3b 1. табан *m*; vom Kopf (и. Scheitel и. Wirbel) bis zur ~ од главе (и. перчина) до пете. 2. њон *m*, пенџе *n*, потплат; (neue) ~n unter die Stiefel setzen = besohlen. 3. сандала, папуча. 4. а) њон *m*, врста пецива у облику њона; б) ☞ = Scholle. 5. дно *n* (речног) корита. 6. ☞ подина, дно *n*; ☞ = Pflughaupt.

so'hlen' {зѡл'н} [Sohle] 15a 1 *tr.* = bez, ver-
sohlen. II *intr.* (h) (берл.) *fam.* измотавати се.

So'hlen..., so'hlen... {зѡл'н-} [Sohle]: ~beule *f* vet. гука на табану; ~druck *m*: а) набијен табан; б) ☞ притисак подине, подизање *n* дна; ~fleck *m* закрпа *f* на њону; ~gänger *m* ☞ табанаш; ~holz *n* плута *f*; ~leder *n* = Sohlleder; ~linie *f* водоравна линија; ~los *a* без сандала; ~macher *m* сандалар, папучар; ~muskel *m* ☞ табански (и. потплатни) мишић.

sö'hlig {зѡл'х} [Sohle] ☞, X *a* водораван.

Sö'hligkeit {~ка-т} *f* 3b водоравност.

So'hl|leder {зѡл-} *n* кожа *f* за њон(ове) (и. за пенџе(та), за потплат(и)).

Sohn {зѡн} [свн.] *m* 2d 1. син; а) vom Vater auf den ~ с оца на сина; er ist der echte ~ seiner Mutter то је мајчин син; б) каткад = Schwiegers, Stiefsohn; в) (ословљавање млађе личности) mein ~! синко!; д) bibl. Gottes ~ Син Божји; der verlorene ~ заблудели син; е) виш. ст. са *gen.* der ~ der Wüste(nei) син пустиње; des Vaterlands Söhne синови (и. синци) отаџбине. 2. Söhne *pl.* = Senkreben. 3. der ~ vor dem Vater ☞ = Herbstzeitlose.

Sö'hn... {зѡ.н-} ☞ = Sühn...

Sö'h'nchen {зѡ.н'х'н} *n* 2l (dim. од Sohn) 1. синчић *m*, синак *m*; mein ~! синчићу мој!, синко мој! 2. размажено дете.

Sö'h'ne {зѡ.н'е} I ☞ f 3b 6. *pl.* = Versöhnung, Sühne. II *pl.* од Sohn.

sö'h'nen {~н} [свн. sōnan] *tr.* 15a 1. = aus-söhnen. 2. = sühnen. [gertochter.]

Sö'h'nerin {зѡ.н'ер'ин} [Sohn] *f* 3c *prov.* = Schwie-

So'h'nes... {зѡ.н'ес-}: ~frau *f* = Schwiegertochter, снаха; ~kind *n* унуче, унук(а) *f* *m*; ~liebe *f* синовља љубав; ~sohn *m* унук; ~tochter *f* унука.

Sö'h'nlein {зѡ.нл'н} *n* = Söhnchen.

sö'h'nlich {зѡ.нл'х} [Sohn] *a* 1. ☞ чешће so'h'nlich {зѡ.нл'х} синовљи, синовски. 2. † = versöhnlich, göttlich 1.

So'h'nschaft {зѡ.нш'афт} *f* 3b синство *n*, бити син; произишла деца.

sohr {зѡр} [срвн.] *дн.* сух, сув, увео; ~en {~н} *intr.* (s) (са)сушити се, (у)венути.

So'krates {зѡкратес} *m* 8c Сократ (грчки филозоф, † 399 пре Хр.).

Sokra'tiker {зѡкрат'ик'р} *m* 2l сократовац.

sokra'tisch {~т'ш} *a* сократ(ов)ски, Сократов.

Solanaze'en {зѡланац'е'н} [нлат.] *f* *pl. inv.* ☞ помоћнице.

so'la'ng(e) {зѡл'ан.('е)} *adv.* док (год); ~ ich le-!

So'la'wechsel {зѡла-} *m* ☞ меница самница *f*.

So'l|bad {зол-} п: а) купање п у сланој води; б) das ~bad N. бања слањача Н.

so'lich {золх} [свн.: од so-lich (Leiche)] пр/д. и а 9i, 9j такав, овакав; ein ~er (и. ~ ein) Mensch такав човек; eine ~e (и. ~ eine) Frau таква жена; ein ~es (и. ~ ein) Kind такво дете; ~e Leute такви људи, такав свет; als ~er као такав; auf ~e Art на такав начин; пред а често inv.: ein ~ (и. ~ ein) häßliches Kind такво ружно дете; er hat ~e он их има; он има од њих; он има таквих; wenn ein ~es vorhanden ist ако постоји тако (не)што; ако има тако чега; bibl. denn ~er (ген. pl.) ist das Himmelreich јер је њихово (и. таквих) царство небеско; ~es ist gar nicht ausgemacht то још није свршено (и. поуздано); ~ = који.

so'lchem|nach {золхм|нах} adv. = demnach.

so'lchen|falls adv. у томе случају.

so'lcher {золхр}, **so'lche** {золх}, **so'lches** {золхс} в. solch. [тим начином.]

so'lcher|gestalt adv. тако; на такав начин;!

solcherlei {золхрлџ} а inv. такав, такови.

so'lcher... {золхр-}: ~maßen {~масн} adv. тако; на такав начин; ~weise adv. = ~gestalt.

so'lches|gleichen {золхс|глџхн} а inv. ~ = solcherlei.

Sold {золт} [срлат. solidus] m 2g 1. а) X на-јам, плата f, плаћа f; in ~ nehmen најмити, узимати у најам; halber ~ пол(овин)а плате; б) награда f, плата f; e-n in s-m ~e haben плаћати кога; in j-s ~e stehen примати плату од кога; im ~ dienend најамни(чки); нај-мљен; под платом; за плату. 2. fig. награда; der Minne ~ награда љубави; † bibl. одмазда f, враћање п (ген.: за).

Soldat {золдат} [нвн. 16 век; *ит. ca Sold] m 3a X војник; ун. gemein l 1; die ~en pl. војници, војска f; ~en) spielen играти војника; ~ werden отићи у војску (и. у војнике). 2. (= Bauer) пешак, пион (у шаху).

Soldat'en..., **soldat'en...** {золдат'н-}: војнички: ~art f: nach ~art (по) војнички, на војнички начин; ~aushebung f регрутовање п војника, узимање п у војску; ~brauch m војнички обичај; ~brot n тајин m; ~dienst m војна служба f, служење п у војсци; ~dirne f војникуша, капларуша; ~eid m војничка заклетва (и. присега) f; ~irau f војничка жена; ~freund m војнички пријатељ; пријатељ војника; ~geist m војнички дух; ~gemeinschaft f војничка заједница; ~geschichte f војничка прича; ~gesindel n чизме(тине) f pl.; ~haft {золдат'н|хфт} а = soldatisch; ~handwerk n војнички занат m; ~heim n војнички дом m; ~herrschaft f војничка владавина; ~kind n војничко дете; ~könig m војнички краљ; ~kost, ~küche f војничка храна (и. кујна); ~leben n војнички живот m; ~lied n војничка песма f; ~mantel m шињел; ~mäßig а војнички; adv. по војнички; ~mißhandlung f злостављање п војника у војсци; ~rat m: Arbeiter- und ~rat веће радника и војника; ~rock m униформа f; шињел m; ~schaft {золдат'н|сфт} f 3b = ~volk b; ~schenke f војничка крчма, кантина; ~sprache f војнички

језик m, касарски говор m; ~stand m војнички сталеж (и. ред); в. Militär II; ~tum {золдат'н|тум} n 2a б. pl.: а) = ~stand; б) = ~wesen; с) ~ = ~volk b; ~volk n: а) војнички народ m; б) војници m pl.; чизме(тине) f pl.; ~wesen n војска f, војничке ствари f pl.; ~wirt m војнички крчмар; ~zucht f војна дисциплина.

Soldate'ska {золдатеска} [ит.] f inv. (б. pl.) солдатеска, недисциплинована војска.

solda'tisch {золдат'ш} а војнички; adv. по

So'ld|buch {золт-} п X, књижица f. [војнички.]

so'lden {золд'н} в. besolden. [плаћеник.]

Sö'ldling {золдл'ин} [Sold] m 2g! најамник;!

Sö'ldner {золдн'р, золдн'р} [срвн.] m 2l X

најамник, плаћеник.

Sö'ldner... {золдн'р-}: ~heer n најамн(ичк)а војска f; ~krieg m најамнички рат, рат Картагине против својих најамника.

So'ld|soldat {золт-} m војник најамник.

So'le {золе, хот. Sohle} [срвн.: Salz] f 3b слана вода. [сланој води.]

So'lei {золџ-} п јаје (о)барено, (с)кувано у)

sole'nn {золен} [лат. sol(i)emnis] а свечан.

Solennität {золенитет} f 3b свечаност.

solleggie'ren {солфџиур'н} [ит.] intr. (h) 15g певати солфеџо, певати изговарајући

So'li {золи} pl. од Solo. [имена нота.]

solid {золит} а в. solide.

solida'risch {золидар'ш} [лат.] а солидаран (заједнички обавезан за целину; заједнички, узајамно одговоран).

Solidarität {~даритет} [лат.] f 3b солидарност (заједничка обавеза; узајамна одговорност).

solide {золид} [лат.] а 1. солидан, чврст; adv. солидно, чврсто; ~es Haus солидна кућа, сигурна кућа; платежан, који је у стању да плаћа. 2. солидан, уредан, сложен.

Solidität {золидитет} [лат.] f 3b солидност (чврстоћа; поузданост, сигурност; платежност; уредност, сложеност).

Solist {золист} [ит.] m 3a, ~in {~ин} f 3c солист а, -киња (opp. Chorist(in)).

Solitär {золитер} [фр.] m 2g брилијант самац.

soll {зол} praes. ind. од sollen.

Soll {~} п inv. и. bi 1. треба; заповест f којој се има покоравати. 2. ~ = Debet (opp. Ist, Kredit); das ~ und Haben дуговање и потраживање; в. haben V. [бруто примање п.]

So'll... {зол-}: ~Bestand m, ~Einnahme f)

so'llen {золн} [свн.: Schuld] I intr. (h) 16n треба(ти) 1. (заповест без поровора) du sollst deinen Vater und deine Mutter ehren поштуј оца свога и матер своју. 2. (морална дужност) du sollst so handeln треба да тако делаш; ich habe gesollt требало је да (ja) учиним; ваљало ми је чинити; ich habe gehen ~ требало је да идем; ваљало ми је ићи; wir tun nicht immer, was wir (tun) ~ ми не радимо увек што треба (да радимо). 3. (при- нуда услед прилика) er soll kommen он треба да дође; нека дође; да је дошао; er soll gleich kommen нека одмах дође; да је одмах дошао; was soll ich tun? шта треба да чиним?, шта ми ваља чинити? Уп. 9 а; Sie ~ wissen... (треба) да знате; sagen Sie ihm, daß

er kommen soll реците му да дође; кажите му нека дође; реците му да има да дође. 4. (будућност) du sollst zufrieden sein бићеш задовољан; Sie ~ es sehen имате да видите (то); видећете Ви (то); man soll nicht einmal mehr reden dürfen? неће човек смети више ни говорити; was soll ich Ihnen sagen?; шта да Вам кажем?; шта бих Вам рекао? 5. (могућност) wenn es regnen sollte ако успадне киша; ако буде било кише; sollte er vielleicht gestorben sein? да није можда умро?; sollten Sie ihn sehen, so sagen Sie ihm... ако га видите, реците му...; видите ли га, онда му реците...; sollte ich dabei zugrunde gehen! на па ма(кар) ја пропао при томе!; sollte man nach mir fragen ако неко (у)спита за ме(не); успитали неко за ме(не); sie hätten nur sehen ~! да сте само видели! 6. (вероватноћа, претпостављање) man sollte glauben... (по)мислило би се; (по)мислио би човек; рекло би се; рекао би човек; er muß es besser wissen, sollte ich meinen он ће то морати боље знати, како ми се чини; sollte man nach mir gefragt haben? за ме(не) ли је неко питао? 7. вели се, каже се, кажу, веле, говоре; du sollst es getan haben кажу (и. веле, каже се, вели се) да си ти то учинио; er sollte sehr krank sein говорило се да је много болестан; er soll abgereist sein кажу да је отпутовао; der Friede soll geschlossen sein веле да је мир закључен (и. склопљен). 8. а) са erst и noch: so einer soll erst noch geboren werden такав (јетих) има тек да се роди; da soll einer noch aufrichtig sein па буди ти још искрен!; ich soll es noch wieder bekommen чекам још једнако да га (то) добијем; und so soll er noch kommen и тако он има (и. треба) још и да дође; б) was soll das? шта (му) је то?; шта (има) то (да) значи?; с) (при допуштању или попуштању) es soll denn vergessen sein сем ако није заборављено; сем да је заборављено. 9. ell. 6. inf. а) was soll's? шта (му) је (то)?; was soll ich? шта ћу?; шта ми ваља радити?; was soll mir das Geld? на што ће ми новац?; шта ћу с новцем?; was soll mir das Leben? (на) што ће ми живот?; was (и. wozu) soll das? на што то?; чему то?; б) wem soll dieser Strauß? кому ли је ова кита?; за кога ли је ова кита?; с) er soll nach Leipzig он мора да иде у Лајпциг; der Brief soll zur Post писмо треба (и. има) да иде на пошту; ihr sollt nicht mit Stangen in den Wald не треба са моткама да долазите у шуму; es hätten darauf noch vier leichte Turmspitzen gesollt требало је на то да дођу још четири лака врха торња; d) dich soll ja! идеш ти (у шевин далак)! 10. (у разним изразима) nun soll mich einer noch anklagen, daß... па нека ме неко сад оптужи (и. оптужује) да...; du sollst recht haben имаћеш, мислим, право; wie soll man da nicht lachen? па како човек да се не смеје?; ich soll meinen Freund verraten? ја да издам свога пријатеља?; es hat nicht sein ~ и. ~ sein! није било тако суђено!; Бог није хтео!; man soll nicht sagen können,

daß ich übertreibe неће се (моћи) рећи да претерујем. II So'llen *n* 2l б. *pl.* 1. (оно што ко) треба (да чини), дужност *f.* 2. = Soll². Sö'ller {зрлр} [свн.; лат. solarium *n*] *m* 2l 1. = Altan. 2. горње просторије *f pl.* зграде.

So'll posten {зрл-} *m* = Debetposten.

so'lo {зрло} [ит.] I *adv.* соло, сам. II So'lo *m* и. *n* 6i и 6k (аус. само *n* 6k) 1. ♣ соло (комад) (*pl.* и *sol*). 2. (игра) соло.

solo'nisch {зрлнш} [Solon, атински законодавац, 640—558 пре Хр.] *a* Солонов, солонски. So'lo... {зрло-} *veh.* ♣: соло: ~partie *f* соло партија; ~sänger(in) *f* *m* певач(ица), солист(а (-киња)); ~spieler(in) *f* *m* ♣ свирач(ица), солист(а (-киња)); ~stimme *f* соло глас *m*, један глас; ~stück *n* соло комад *m*; ~tanz *m* соло игра *f*, соло плес; ~tänzer(in) *f* *m* соло играч(ица). [зам ((граматичка) грешка).]

Solözi'smus {зрлцизмус} [грч.] *m* 6g солеци-

So'l {зрл-}: ~quelle *f* слан извор *m*, врело *n* слане воде; ~salz *n* со *f* сланог извора.

Solstilia'l punkt {зрлстицил-} *m* ♣ солстицијална тачка *f*, дугодневичка тачка *f*, краткодневичка тачка *f*. [wende.1]

Solsti'tium {зрлстициум} [лат.] *n* 6e = Sonnen-I solve'nt {зрлвент} [лат.] *a* ♣ солвентан, платезан, који је у стању да плаћа (плати).

Solve'nz {зрлвент} *f* 3b солвентност, платежност, способност плаћања. [ствено.1]

sol'mi't {зрлмит} *adv.* дакле, према томе, след-

So'mmer {зрмр} [свн.] *m* 2l 1. лето *n*; а) astronomischer ~ астрономско лето; б) im ~ лети; mitten im ~ усред лета; diesen ~ летос; овога лета; nächsten ~ на лето; летос; von diesem ~ летошњи; с) voriges Jahr hatten wir gar keinen rechten ~ лане управо и нисмо имали лета; voriges Jahr hatten wir einen nassen, kühlen ~ лане смо имали влажно, хладно лето; d) (са бројевима) ich habe zwei ~ im Bade verlebt провео сам два лета у бањи; e) *fig.* er starb im ~ s s Lebens он умре у лето живота свога (и. у најбољој снази). 2. ♣ лето *n*, година *f*; sieben ~ sind vorbei прошло је седам летa (и. година); erst siebzehn ~ zählte sie тек јој је било седамнаест летa; в. Schwalbe 1. 3. fliegender ~ = Sommerfäden.

So'mmer..., so'mmer... {зрмр-}: летњи; јари: ~abend *m* летње вече *n*; ~acker *m* њива *f* јарим усевом посејана; ~anzug *m* летње одело *n*; ~aufenthalt *m*: а) летовање *n*; б) лет(овал)иште *n*; ~birne *f* летња крушка; ~blume *f* летњи цвет *m*; ~drossel *f* ♣ = Singdrossel; ~eiche *f* ♣ горун *m*, лужник *m*, лужњак *m*, грм *m*, рани храст *m*; ~fäden *m pl.* свила *f*, паучина *f* бабиног лета; ~fahrplan *m* летњи ред возње; ~fleck *m* перга *f* (од сунца), леће *n*; ~fleckig *a* пергав, лећаив; ~flug *m* = ~faden; ~frische [нвн. 18 век] *f* летовање *n*, провођење *n* лета у пољу (и. у природи); in die ~frische gehen ићи на летовање; in der ~frische sein бити на летовању; ~frischler {~фршлр} *fam.* *m* 2l летовалац, раст на летовању; ~frucht *f* = ~getreide; ~garten *m* летња башта *f*; ~gäste *m pl.* го-

сти на летовању, бањски гости; ~gerste *f* јечам јарик; ~getreide *n* јаро жито; ~gewächs *n* летња биљка *f*, биљка једнолетка (*opp.* Wintergewächs); ~glut *f* летња јара; ~haar *n* летња длака *f*; ~halbjahr *n* летње полгође, летње полеће, летњи семестар *m*; ~haus *n* летњиковац *m*; ~hitze *f* жегара; ~hut *m* летњи шешир (и. клобук); ~kartoffel *f* рањий кромпир *m*; ~kleid *n* летња хаљина *f*, летње одело; ~kleidung *f* летња одећа; ~korn *n* = ~getreide; ~laden *m* капак, ребреница *f*; ~landschaft *f* летњи предео *m*; ~lang *a*: a) дуг колико лето; b) *adv.* преко (целог) лета; ~laube *f* = Gartenlaube; ~lauch *m* љутика *f*, дивљи лук; ~leben *n* летњи живот *m*, живот за време лета; ~haft {зџм'рхџфт}, ~ig {зџм'рџх}, ~lich {зџм'рлџх} *a* летњи, лета (*gen.*), као лети; sich ~lich kleiden улетити се; ~monat *m* летњи месец; ~morgen *m* летње јутро *n*.

so'mmern {зџм'рн}, sō'mmern {зџм'рн} [Sommer] 15b I *intr.* (*h*), *imp.* 1. олетити, бити као лети; es sommert олетити (ло је). 2. der Baum sommert: a) дрво тера дрво, слаже дрво; b) дрво даје густ хлад, баца дебелу хладовину. II *tr.* и *refl.* 1. сунчати; die Betten ~ сунчати ностеле; die Hühner ~ sich кокоши се сунчају; die Bienen ~ (sich) пчеле се лепршају по сунцу; geschlagenes Holz ~ оборено дрво сушити на ваздуху преко лета. 2. e-n Baum ~ кресањем (и. орезивањем) прошарати дрво. 3. ~ ein Feld ~ јарицом (по)сејати поље; Vieh ~ преле/тити -ивати стоку, држати стоку лети на паши, напасати (и. прехранити) стоку преко лета; sich ~ преле/тити, -ивати, (пре)хранити се преко лета. III So'mmern *n*. So'mmerung *f*, Sō'mmern *n*, Sō'mmerung {зџм'рун} *f* сунчање; прошаравање кресањем (и. орезивањем); преле/ивање, прехранивање преко лета.

So'mmer..., sō'mmer...: ~nacht *f* летња ноћ; ~nachts/traum *m* сан летње ноћи; ~obst *n* летње воће (*opp.* Winter-, Dauerobst); ~pelz *m* летње крзно *n*; ~pflanze *f* = ~gewächs; ~punkt *m* дугодневичка тачка *f*; ~rappe *m* отвореноцрн вранац; ~regen *m* летња киша *f*; ~rock *m* летњи капут; ~roggen *m* јара раж *f*; ~saat *f* јари усев *m*; ~schlaf *m* преспављивање *n* лета; ~seite *f* присој *n*, сунчана (и. јужна) страна; ~semester *n* = ~halbjahr; ~sitz *m* = ~aufenthalt; ~sonnen/wende *f* дугодневица; ~sprosse *f* = ~fleck; ~sprossig {шпрџџх} *a* = ~fleckig; ~tag *m* летњи дан; ~theater *n* летње (и. отворено) позориште; ~überzieher *m* летњи горњи капут; ~vergnügen *n* летње задовољство, летњи провод *m*; ~weizen *m* јарица *f*, јара пшеница *f*; ~wende *f* = ~sonnenwende; ~wohnung *f* летњи стан, стан за лето; ~wurz *f* (с)водњача, воловодац *m*; ~zeit *f* летње време *n*, лето *n*; ~zeug *n* летњи штоф *m*, летња тканина *f*.

somnambu'l {зџмџмбул} [фр.] I *a* месечар. II der (die) Somnambu'le {~} месечар, -ка.

Somnambuli'smus {~булџсмус} [лат.] *m* бг сом-

намбулизам, месечарство *n*.

so'na'ch {зо|нах} *adv.* = somit.

Sona'te {зџнџт} [ит.] *f* 3b соната.

So'nde {зџндџ} [фр.] *f* 3b: a) сонда, висак *m*, направа за мерење дубине; b) *f* сонда.

so'nder¹ {зџндџр} нешто *†* [свн., у вези са son- dern²] I *prp.* са *acc.*, са *dat.* = ohne без; в. и gleich II 1. II *a* старински и = besonder.

So'nder²... {зџндџр-} у слож. уп. Einzel..., Extra ..., Separat..., Spezial...

So'nder²..., so'nder²... {зџндџр-}: ~abdruck *m*, ~abzug *m* засебан (и. посебан) отисак; ~artig *a* нарочит, особен, чудан; ~ausgabe *f* засебно (и. посебно) издање *n*; ~bar {зџндџр|бар} [срвн.] *a*. a) нарочит; чудан, чудноват; особен; јединствен; смешан; *adv.* нарочито, чудно; es ist ~bar, daß... чудно је да...; чудно је што...; das ~bare an der Sache оно што је чудно код тога; ich finde es ~bar von Ihnen, daß Sie... мислим да је то смешно од Вас, што ~ b) *†* засебан, посебан, нарочит; c) *†* нарочит, особит, изврстан; ~barer/weise {~бар|р|вџџџ} *adv.*: чудно, чудновато, зачудо; ~barkeit {зџндџрбаркџџт} *f* 3b: a) (б. *pl.*) чудноватост, чудност, нарочитост, b) (са *pl.*) чудн(оват)а ствар, особеност, настраност; ~beilage *f* додатак *m*; ~bestrebung *f* посебна (и. отцепљивачка) тежња; ~bund *m* отцепљивачки савез; ~bündler *m* присталица отцепљивачког савеза; ~bündlerei' {~бу.ндлџрџџ} *f* 3b отцепљиваштво *n*; ~bündlerisch *a* отцепљивачки.

so'nder¹|glei'chen {зџндџр|глџџхн} *a* кому нема равна; којој нема равне; којим нема равних; да му нема равна; да јој нема равне; да им нема равних; без такмака.

So'nder²..., so'nder²...: ~gut *n* засебно (и. посебно) добро; ~heit {зџндџрхџџт} *f* 3b: a) = Besonderheit, b) тежња за подвојеношћу; *adv.* в. insonderheit; ~interessен *n* *pl.* посебни (и. засебни) интереси *m* *pl.*; ~lich {зџндџрлџх} [свн.] 1. *a*. a) нарочит, особит, изврстан; знатан, значајан; ich habe keine ~liche Lust dazu немам баш неку нарочиту вољу за то; es ist nichts ~liches daran нему ту ничег нарочитог; das ist kein ~liches Vergnügen то није неко нарочито задовољство; то није неки нарочити провод; *adv.* нарочито, особито; er ist nicht ~lich reich он није нарочито богат; b) = sonderbar *a*; c) *†* засебан, издвојен; 2. *prp.* = sonder; ~lichkeit {~лџџџ} *f* 3b = ~barkeit; ~ling {зџндџрлџн} *m* 2g¹: a) особењак, чудац, настран човек; b) готово *†* који се издвојио од људи; ~lings|artig, ~lingshaft *a* особењачки; ~lings|wesen *n* о-собењаштво, чудаство.

so'ndern¹ {зџндџрн} [срвн.]; *sondern] *cj.* већ, него; nicht nur..., ~ auch не само ... него (и. већ) и ...

so'ndern² {~} [свн.] I *tr.* и sich ~ 15f 1. (sich) ~ издвојити (се), издвајати (се), лучити (се) (von et. *dat.* од чега) одвојити (се), -ајати (се), разлучивати (се), разлучити (се). 2. двојити, разликовати; оде/лити, -љивати. II So'ndern *n*, So'nderung *f* издвајање, издво-

јење, одвајање, одвојење, лучење, разлучивање, одење, двојење, разликовање; одељивање, одење.

So'nder..., **so'nder...**: ~recht *n* нарочито право, повластица *f*; **z's** {зондирс} *adv.*: a) = **be-sonders**; b) в. **samt** 1; ~tum {зондиртум} *n* тежња *f* за посебношћу, партикуларизам *m*; ~zug *m* нарочит воз, засебан влак.

sondie'ren {зондирен} [фр.] 1 *tr.* 15g сондовати, (из)мерити виском дубину (*acc.* *gen.*), *f* сондом испит(ив)ати, завлачити -ући сонду у; *fig.* испитивати, (о)пипати. II **Sondie'ren** *n*, **Sondie'ring** *f* сондовање, мерење дубине виском; испитивање сондом, завлачење сонде; *fig.* испитивање, пипање.

Sondie'r... {зондир-}: ~instrument *n* справа *f* за мерење дубине; ~rute *f* прут *m* за мерење дубине; ~stange *f* мотка за мерење дубине.

Sone'tt {зонет} [ит. sonetto] *n* 2g сонет *m*. **Sone'tten dichter** {етн-} *m* и **Sonet'tist** {тйст} *m* за песник сонета, сонетиста.

So'nnabend {зон[аб]нт} [свн.] *m* 2g¹ субота *f*; **so'nnabends** {с} *adv.* суботом.

So'nnе {зон} [свн.] *f* 3b често (нар. ~) за сунце *n*; a) die ~ scheint gerade auf den Scheitel упеку сунце у теме; in die ~ sehen гледати у сунце; b) in der ~ liegen лежати на сунцу; e-m aus der ~ gehen склони се -ањати се кому са сунца; von der ~ verbrannt в. **sonn-verbrannt**; c) (у разним изразима) die liebe ~ сунце јарко; er ist nicht wert, daß ihn die ~ bescheint не заслужује да га сунце греје; die ~ bettet unter sich гонимају се облаци испод сунца; unter der ~ под сунцем; под Божјом капом; *prov.* es ist nichts so fein gesponnen, es kommt endlich an die ~п заклела се земља рају да се сваке тајне знају; d) Gasthof zur ~ гостионица код Сунца; e) ~ mit der ~ на десно; gegen die ~ на лево; die ~ reist сунце се пење; die ~ steht сунце је на врхунцу; die ~ schießen (из)мерити висину сунца; f) = Tag; g) = Jahr; h) Сунце, бог сунца; i) = Nebensonne; j) unsere Welt mit allen ihren ~п und Milchstraßen ist — nichts свет наш са свима својим сунцима и кумовим сламама — није ништа; k) *fig.* a) es neigt sich schon die ~ deines Lebens клони се заходу сунце живота твога; die ~ der Gunst сунце наклоности; l) dies Kind ist s-e ~ ово је дете сунце његово.

sö'nnе {зџн-} *impf. canj.* од **sinnen**.

so'nnen {зџнн} 15a 1 *tr.* и **sich** ~ 1. (sich) ~ сунчати (се), изложити (се) сунцу, излагати (се) сунцу, изи[ети] -осити на сунце. 2. *fig.* ich wand gesonnt von der Freundschaft Blick поглед пријатељства озари ми душу; пријатељски поглед загреваше ми душу, озарих се пријатељским погледом; sich an (и. in) et. (*dat.*) ~ наслађивати се чим; du sonnest noch den Gram aus der Seele mir топлотом душе своје растерујеш јаде и муку из душе моје. II *intr.* (h) грејати, сијати; es sonnt rings um dich сија (и. греје) сунце око тебе; Gott regnet und sonnet über uns Бог нам шаље кишу

и сунце. III **So'nnen** *n* сунчање.

So'nnen..., **so'nnen...** {зџнн-}: сунчев, сунчани, сунца (*gen.*), присојни, жупни: **ähnlich** *a* сличан са сунцем; ~anbeter(*inf*) *m* обожава-лац (-теља) сунца, сунцобожац; ~anbetung *f* обожавање *n* сунца; ~aufgang *m.* a) рађање *n* сунца, сунчев рођај, излазак сунца, изгрев(ање *n*) сунца; b) (= Osten) исток; ~auge *n.* a) ~ = Sonne; b) сјајно око, око као сунце; c) *min.* = Katzenauge *b*; ~bad *n.* a) сунчано купање, сунчање; b) сунчалиште; ~bahn *f* ~ сунчев(а) пут(ања *f*) *m*; ~ball *m* сунчева лопта *a* обасјан (и. о-грејан, озарен) сунцем; ~begrüßt *a* поздрављен сунцем (и. од сунца); ~beleuchtet *a* осветљен сунцем; ~beschieden *a* = ~beglänzt; ~berg *m* сунчани (и. присојни) брег, човек; ~beschreibung *f* опис(ивање *n*) *m* сунца; ~bild *n* сунчев лик *m*, лик сунца; сунчева слика *f*; *fig.* сунце; ~bleiche *f* бељење *n* (рубља) на сунцу; ~blende *f* opt. заклон *m* од сунца; ~blick *m*: a) сунчев(а) зрак(а *f*), сунчани зрак, сијање *n* сунца, сунчев изгрев; b) *fig.* озарујући поглед, поглед који озарује, блистав поглед; ~blume *f* ~ сунцокрет *m*, сунчаник *m*, сунчаница, сунцопоглед *m*; ~brand *m.* a) жаркост *f* сунца, припека *f*, жега *f*; b) препланулоост *f*, опаљеност *f* сунцем; ~braun *n* поцрнело, -ли (од сунца); ~braun *n*, ~bräune *f* поцрнелост од сунца; ~bruder *pop. m* бадаваџија, излежавало на сунцу; пробисвет; ~dach *n*: a) заклон *m* од сунца; мало перде; b) ~ = ~schirm; ~deck *n* ~ перде; ~dienst *m* = ~anbetung; ~durchmesser *m* сунчев пречник (и. промер); ~fackel *f* ~ сунчана буктиња, буктиња на сунцу; ~ferne *f* (*opp.* ~nähe): a) даљина сунца; b) ~ највеће удаљење *n* од сунца, афел *m*; ~fernrohr *n* сунчани дурбин *m*, дурбин за посматрање сунца; ~finsternis *f* помрачење *n* сунца; ~fleck *m*: a) сунчева пегла *f*, мрља *f* на сунцу; b) = Sommerfleck; ~fliegend *a* који се узвињује ка сунцу; *fig.* који се високо узвињује; ~flug *m* лет ка сунцу, узвињуће *n* ка сунцу; ~förmig *a* сунчаост, у виду сунца, облика сунца; ~gespann *n* myth. Сунчева запрега *f*, Сунчеви (и. Аполонови) коњи; ~glanz *m* сунчев сјај, сјај сунца, *fig.* јасноћа као дан; јасноћа као сунце; ~glas *n* гараво стакло (за посматрање сунца); ~glut *f* = ~brand *a*; ~gott *m* бог сунца, Аполон; ~haft {зџнн}хафт *a* сунчаост, налик на сунце, сличан са сунцем, сунчан; *fig.* озарујући, блистав; ~heiter *a* ведар као сунце; ~hell *a.* a) светао (и. јасан, блистав) као сунце; *fig.* = ~klar; b) обасјан (и. озарен) сунцем; ~helle *f* светлост сунца, светлина сунца, сунчана јасност; ~hilfe *f* = ~glut; ~hof *m*: a) круг око сунца; b) гостионица *f* код Сунца; ~höhe *f* сунчева висина, висина сунца; ~hügel *m* присојан брежуљак; ~hut *m* шешир (и. клобук) за сунце; ~jahr *n* сунчана година *f*; ~käfer *m*, ~kälbchen *n* ~ = Marienwürmchen; ~klar *a* (*dv.*) јасан (-но) као дан; das ist ~klar то је јасно као дан; ~könig *m*: der ~könig (Луј XIV француски)

краљ-сунце; *~krone* *f* ☼ = *~blume*; *~kugel* *f* = *~ball*; *~licht* *n* сунчева (и. сунчана) светлост *f*, светло(ст *f*) сунца; *~licht* *a* = *~hell*; *~los* *a* (dv.) без сунца; *~messer* *m* ☞ сунцомер, хелиометар; *~monat* *m* сунчани месец, месец сунчане године; *~nähe* *f* (opp. *~ferne*): а) близина сунца; б) ☞ најмање удаљење *n* од сунца, сунцу најближа раздаљина *f*; *~pfeil* *m* стрела *f* бога сунца, сунчани зрак; *~pferde* *n* *pl.* = *~gespann*; *~protuberanz* *f* ☞ сунчева протуберанца; *~pracht* *f* сунчев сјај *m*; *~rauch* *m* = *Höhenrauch*; *~regen* *m* киша *f* и сунце *n*, киша са сунцем; *es ist ~regen* пада киша и сија сунце, *fam.* жени се медвед (и. меда); *~reich* *a* = *sonnig*; *~ring* *m* ☞ сунчани прстен, справа *f* за мерење висине сунца; *~rosse* *n* *pl.* = *~pferde*; *~rot* *a* црвен (и. румен) као сунце (на из-, заласку); *~rot* *n* сунчева румен *f* (на рођају, на заходу); *~scheibe* *f* сунчев колут (котур) *m*, сунчева плоча; *~schein* *m* грејање (и. сијање) *n* сунца; *es ist (и. wir haben) ~schein* сунце греје; сунце је; *sich in den ~schein setzen* сести на сунце; *bei ~schein* кад сунце сија (и. греје); *prv.* *auf Regen folgt ~* после кише сунце сија (и. лепо време); *~schirm* *m* сунцобран; *~schuß* *m* = *~stich*; *~segel* *n* = *dach*; *~seite* *f* (opp. *Wetterseite*) сунчана (и. присојна) страна; *~spektrum* *n* ☞ сунчани спектар *m*; *~stand* *m* ☞ висина *f* (и. положај) сунца; *~staub* *m*, *~stäubchen* *n*: а) трун(ка) *f* прашине видљива на сунцу; б) *fig.* трунчица *f*; *~stein* *min.* олигоклас; *~stern* *m* = *Fixstern*; *~stich* *m* ☞ сунчица *f*; *er ist von e-m ~ getroffen* *worden* ударила га (је) сунчаница; *~stillstand* *m* ☞ сунчево некретниште *n*, солстици(ум); *~strahl* *m* сунчев зрак, сунчани зрак; *~system* *m* сунчани систем *m*, систем (једнога) сунца; *~tag* *m*: а) сунчан дан, *fig.* дан среће, срећан дан; б) ☞ сунчани дан, дан сунчане године; *~tal* *n* сунчана (и. жупна) долина *f*; *~tau* *m*: а) сутонска роса *f*, роса пред рођајем сунца; роса по смирају сунца; б) ☼ мухоловка *f*; *~uhr* *f* сунчаник *m*; в. *~zeiger*; *~untergang* *m*: а) сунчев залазак (и. заход), залазак сунца, сунчев смирај; б) (= *Westen*) запад; *~verbrannt* *a* = *sonnverbrannt*; *~wagen* *m* сунчева кола *n* *pl.*; *~warm* *a*: а) топао (и. загрејан) од сунца; б) топао као сунце; *~wärme* *f* сунчева топлота, топлота сунца; *~warte* *f* сунчарница, сунчара, опсерваторија за сунце; *~wärts* *adv.*: а) ка сунцу, пут сунца; б) на југ; *~weiser* *m* ☞ *~zeiger*; *~weit* *a* (dv.) далеко(о) као сунце; *~welt* *f*: а) — *~system*; б) свет *m* сунца; *~wende* *f* ☞ сунчева прекретница, сунчева прекретна тачка; *~wendfeuer* *n* крес *m*, ватра *f* (за)паљена на планини од дугодневици; *~wirbel* *m* = *~system*; *~wirt* *m* гостионичар код Сунца; *~zeiger* *m* ☞ сунчаник; *~zeit* *f* сунчано време *n*, време према сунцу; *~zelt* *n* перде. *so'nnig* {зџнџх} [Sonne] а 1. сунчан, жупан. 2. *fig.* блистав, сјајан. [ност.] *So'nnigkeit* {~кџт} *f* 3б б. *pl.* сунчаност, жуп-*f* *So'nnitag* {зџн|тџк, зџн|тџк} [свн.] *m* 2г¹ неде-

ља *f* (opp. *Werk(el)tag*); (des) *~s* недељом; *an Sonn- und Festtagen* недељама и празницима; *prv.* *es ist nicht alle Tage ~* није сваки дан Бадњи дан.

so'nntäglich {зџн|тегџх} а недељни.

so'nntäglich {зџн|тегџх} а 1. недељни, који се збива (и. дешава, појављује) сваке недеље; *adv.* сваке недеље. 2. недељни, празнични, стајаћи; *~er Anzug* в. *Sonntagsanzug*; *sich ~ anziehen* *fam.* обући (се у) празнично одело; *ein ~es Aussehen haben* изгледати свечано. *So'nntags...* {зџн|тџкс-, зџн|тџкс-}: *~anzug* *m* недељно (и. празнично) одело *n*; *~arbeit* *f* недељни посао (и. рад) *m*; *~besuch* *m* посета *f* (и. улазак) недељом; *~blatt* *n* недељни лист *m*; *~buchstabe* *m* недељно слово *n*; *~entheiligung* *f* обесвећење *n* недеље; *~feier* *f* прослава недеље; *~gesicht* *n* *fig.* блажено лице *n*; *~heiligung* *f* празновање *n* недеље; *~hut* *m* недељни шешир (и. клобук); *~jäger* *m* вајни (и. рђав) ловац; *~kind* *n* дете рођено у недељу; = *Glückskind*; *~kleid* *n* недељно (и. празнично) хаљина (и. одећа) *f*, недељно (и. празнично) рухо; *~reiter* *fam.* *m* рђав (и. вајни) јахач; *~rock* *m* = *~kleid*, недељна сукња *f*; *~ruhe* *f* недељни мир (и. починак) *m*; *~schule* *f* недељна школа; *~staat* *m* недељно (и. празнично) одело *n*; в. и *~kleid*; *~wetter* *n*: *es ist ~wetter* лепо је време.

so'nn|verbra'nt {зџн-} а опален сунцем, преплануо (и. поцрнео) од сунца.

sono'r {зонџр} [лат.] а = *klangleich*, звучан. *sonst*¹ {зонст} (пор. каткад *so'nsten* {~н}) [свн.; *so] *l* *adv.* 1. иначе; а) (= *друкче*, *још*) *~ et.* иначе (не)што; *још* нешто; *~ nichts* иначе ништа; ништа више; *~ jemand* иначе неко; *још* неко; неко други; *~ niemand* иначе нико; нико други; више нико; *~ nirgends* иначе нигде; нигде другде; *~ überall* свуда иначе; *~ wer?* иначе ко?; ко други?; *~ wo?* иначе где?; другде?; *wenn es ~ nichts ist* ако иначе нема шта; ... *oder wie ~?* ... или како иначе?; ... или како онда?; ☞ *befehlen* (и. *wünschen*) *Sie ~ noch etwas?* желите ли још што(год)?; б) (= осим тога, уосталом) *er ist wunderbarlich, ~ jedoch ein Ehrenmann* он је чудан (човек), а иначе (и. но иначе) частан човек; *~ geht es Ihnen gut?* иначе сте добро?; в) (= у другом случају, ако то не буде) *helfen Sie mir, ~ bin ich verloren* помозите ми, иначе сам изгубљен; д) (= у неко друго време; обично) *wie ~ као (и) иначе*; *Sie sind ja ~ nicht...* Ви нисте иначе... 2. = *ehemals*; *~ und jetzt* некад и сад; негда и сада; в. *jetzt* 1.

II *Sonst* *n* *inv.*: *das Sonst und das Jetzt* некад и сад; прошлост и садашњост.

*so'nst*²... {зонст-} у слож. в. *anders...*

so'nstig {зџнстџх} а 1. = *ander* 1; *s-e ~en* {зџнстџгн} *Eigenschaften* његове друге особине; ☞ *e* *Auslagen* споредни трошкови (издаци). 2. = *ehemalig*.

so'o'ft {зо|џфт} *cj.* кад год; колико год пута; *~ du kommst* кад год дођеш -лазиш; колико год пута дођеш -лазиш; *~ Sie wollen* колико год (пута) хоћете; *~ ich auch kommen*

комисионар; ~buch handlung *f* комисиона књижа(р)ница.
 so|se|hr {зр|зѣр} *adv.* и *cj.* в. so 17a, 10.
 so|so' {зр|зо} *adv.* и овако и онако; колико добро толико рђаво; и зло и добро; — lala!
 So|Be {зр|с} *f* 3b = Sauce. [свакојако.]
 so|ta'n {зр|тан} *f* а такав, речени, горепоменути; unter ~en Umständen под тим околностима; у таквим приликама; уп. solch.
 So|tnie {зр|тнѣ} [рус.] *f* 3b × сотнија.
 sott {зр|т} *impf. ind.*, sō'tte {зр|тѣ} *impf. conj.* од sieden.
 Souffleu'r {зр|флѣр и с~} [фр.] *m* 2g¹, Souffleu'se {~ф|зѣ} *f* 3b * шапач, -ица, суфлѣр, -ка.
 Souffleu'r|kasten {~ф|р-} *m* шапачева рупа *f*.
 soufflie'ren {зр|флѣр и с~} [фр.] „шапутати“ *intr.* (h) и *tr.* 15g * шапутати, дошапавати.
 so|und|so' {зр|унт|зо} *adv.* тако и тако; толико (и толико); 100 und ~ viel Mark сто и толико марака; такав и такав; таква и таква; такво и такво; Frau Soundso госпођа та и та.
 so|und|so'vielte {зр|унт|зр|флѣр} *a* der — Teil толики и толики део; тај и тај део.
 soupe'ren {зр|пир и с~} [фр.] *intr.* (h) 15g вечера(ва)ти. [рит *m*, гајтан *m*.]
 Souta'che {зр|ташѣ} [фр.] *f* 3b шујташ *m*, ши-
 Souta'ne {зр|ганѣ} [фр.] *f* 3b *rl.* мантија.
 Souterrai'n {зр|терѣ} [(*)] *фр. m* *n* бi уземље, подземље, сутерен *m* (= Kellergeschoß).
 souverä'n {зр|верен} [фр.] *l* а суверен, врховни, неограничен(и). II Souverä'n *m* 2g¹ суверен, господар, владар.
 Souveränität {зр|енитет} [фр. = лат.] *f* 3b сувереност, врховност, врховна власт, независност; ~s|rechte {зр|с-} *n pl.* суверена права, права врховне власти.
 So'vereign {зр|верѣн} [енг.] *m* бi соверин, енглески златни новац.
 so|vie'l {зр|флѣл} *cj.* колико; ~ ich weiß колико (ја) знам; ~ als möglich колико је (год) могуће; уп. so 7a, b.
 so|wei't {зр|вѣт} (у)колико; wir helfen, ~ wir können (ми) помажемо колико можемо; ~ Sie es für gut finden уколико Ви налазите да је то добро; ~ ich zurückdenken kann колико се сећам; er hat ~ recht, aber... он има унеколико право, али...; уп. so 7 a.
 so|we'nig {зр|вѣнѣх} *adv.* ма колико; колишно год; уп. so 7 a. [2. као и; уп. so 10.]
 so|wie' {зр|вѣ} *cj.* 1. = sobald како; чим; а.)
 so|wie|so' {зр|вѣ|зо} *adv.* и тако; и онако; aus dir wird ~ nichts и онако од тебе неће ништа бити. [гierung совјетска влада.]
 Sow|je't|regierung {зр|вѣт-} [рус.] *f* = Rätere-
 so|wo'hl {зр|вол} *cj.* исто тако; sie ~ wie... она исто тако као...; ~ als auch... исто тако... као...; не само... него (и. већ) и...
 So'zi {зр|ци} *fat. m* бi = Sozialdemokrat.
 sozia'l {зр|циал} [лат.] *l* а социјалан, друштвени; в. christlich~. II Sozia'le(r) {~(с)р} *s* 9l = Sozialist(in).
 Sozia'l..., sozia'l... {зр|циал-} ~demokrat(in) *f* *m* социјалдемократ(а, -киња, социјалист, -киња); ~demokratie *f* социјална демократија; ~demokratisch *a* социјалнодемократски; Sozial-

demokratische Partei Deutschlands Социјалнодемократска странка Немачке.
 Sozial'ismus {зр|циал'исмус} [лат.] *m* 6g (б. *pl.*) социјализам; в. Kathedersozialismus.
 Sozialis't {~лѣст} [лат.] *m* 3a, ~in {~лѣн} *f* 3c социјалист, -киња.
 Sozial'isten... {~лѣст-н-} ~gesetz *n* закон *m* против социјалиста; ~kongreß *m* социјалистички конгрес, конгрес социјалиста.
 soziali'stisch {~лѣстѣш} [лат.] *a* социјалистички.
 Sozia'l..., sozia'l... ~politik *f* социјална (и. друштвена) политика; ~reform *f* социјална реформа; ~wissenschaftlich *a* социолошки, друштвенонаучни.
 Sozinia'ner {зр|цин'анѣр} [Socinus, италијански протестант, 1539—1604] *m* 2l *rl.* социнијевац.
 Soziniani'smus {~ан'исмус} *m* 6g (б. *pl.*) *rl.* социнијанизам. [3a социолог.]
 Soziolo'g {зр|цолок}, ~e {~ор-} [лат.-гр.] *m*
 Soziologie' {~орѣ} *f* 6f социологија, наука о друштву. [§ ортак. 2. друг(ар).]
 So'zius {зр|цус} [лат.] *m* (sg. inv., *pl.* 2h¹) 1.) so|zu|sa'gen {зр|цу|зар-н} *adv.* такорећи.
 Spach {шп|ах} *m* 3a, Spa'chten {~шп|н} *m* 2l цепка *f*.
 spa'che(r)n {шп|ах(р)н} *intr.* (h), sich ~ 15a (15b) (ис)пуцати од суше.
 Spa'chtel {шп|ахтѣл} *m* 2l = Spatel.
 spa'chteln {~шп|ахтѣл} *tr.* возити, мотати, шмокати.
 spa'chten {шп|ахтѣл} *intr.* (h) 15a и sich ~ = spache(r)n. [прозукао, грохнуо.]
 spack {шп|ак} [дн.] расушен; прозукао; fig.)
 Spaga't {шп|агат} [ит.] *m* 2g *jn.* = Bindfaden.
 Spä'he {шп|е} *f* 3b * = Spähen.
 spä'hen {шп|ах-н} [свн.] 15a *l* *intr.* (h) мотрити, осматрати, гледати; вребати; уходити; auf j-n (et.) ~ мотрити на кога (на што), вребати кога (што); nach et. (dat.) ~ изгледати што; ~der Blick истраживачки (и. испитивачки) поглед. II *tr.* 1. вребати. 2. увребати, сагледати вребајући. III Spä'hen *n* вребање; ухођење. [бач, -ица, стража(р), ухода.]
 Spä'her {шп|ахѣр} [свн.] *m* 2l, ~in {~лѣн} *f* 3c вре-
 Spä'her {шп|ахѣр-} ~auge *n* око које вреба; ~blick *m* осматрачки поглед.
 Späherei' {шп|ахѣрѣ} *f* 3b ухођење *n*.
 Spä'her... {шп|ахѣр-} ~schiff *n* (лађа) извидница *f*; ~tritt *m* ход уходе; ~winkel *m* скривалиште *n*, скривен прикрајак.
 Spa'hi {шп|ахи, спахи} [фр., тур., *перс.] *m* бi спахи, коњаник.
 Spa'ke {шп|акѣ} [дн.-вн.] = *f* 3b = Handspake.
 Spalie'r {шп|аљѣр} [фр.; ит. spallie'ra *f*] *n* 2g¹ 1. османлук *m*. 2. шпалир *m*, (двојни) ред *m*; ~bilden постројити се у (двојне) ред(ове), (на)правити шпалир.
 Spalie'r..., spalie'r... {шп|аљѣр-} ~baum *m* османлучко дрво *n*; ~bildung *f* образовање (и. стварање) *n* двојног реда, образовање шпалира; ~förmig *a* облика османлука; ~obst *n* воће с османлука; ~traube *f* грозд *m* с османлука, грозд од чардаклије.
 Spalt {шп|аљт} [свн.; *spalten] *m* 2g 1. пукотина *f*. 2. напуклина *f*, прскотина *f*. 3. а) цепка *f*, ивер *f*; б) кришка *f*, режањ (= Schnitt). 4. = Spaltung *fig.*

spa'ltbar {шпалт|бар} а цепљив, цепак.
Spa'ltbarkeit {~кѣт} *f* 3b цепљивост, цепкост.
Spa'lte {шпалт} [срвн.; Spalt] *f* 3b 1. = Spalt 1 и 2. 2. ‡ стубац *m*.
spa'lten¹ {шпалт'н} [свн.: spleißen] 15c (*p. p.* gespalten, за II и gespalten) I *intr. (s)* цепати се, расцеп|ити се, -љивати се; trockenes Holz spaltet leicht суво дрво лако се цепа; die Mauer ist ge~ зид је пукао. II *tr.* цепати (и *fig.*), расцеп|ити, -љивати (на двоје); ‡ gespaltener Satz слог на ступце, слог у ступцима; gespaltene Seite страна на (и. са, у) два ступца; eine Seite gespalten (и. spaltig) setzen слагати -ожити страну на (и. у) два ступца; ~ den Lichtstrahl — светлосни зрак цепати, раставити (у седам боја). III *sich* ~ 1. цепати се, расцеп|ити се, -љивати се. 2. пући, распући се, испуцати. 3. рачвати се. 4. *fig.* (по)цепати се, раздвојити се, поделити се. IV **Spa'lten** *n* = Spaltung 1.
Spa'lten..., **spa'lten...** {шпалт'н-} [Spalte *pl.*]: ‡reich а пун пукотина, испуцао; ~satz *m* ‡ слог на ступце, слог у ступцима; ‡weise *adv.* (у) ступцима, на ступце.
Spa'ltter {шпалт'т'р} *m* 2l 1. (и ~in {~ин} *f* 3c) цепач, -ица. 2. сатара *f*.
Spa'lt..., **spa'lt...** {шпалт-}: ~fläche *f* *min.* плосан цепања; ‡früchtig {~фрухтѣх} а с расцепљеним плодом; ~fuß *m*: а) расцепљено копито *n*; расцепљена нога *f*; б) = ~füßler; ‡füßig а ‡ с расцепљеним копитом, расцепљене ноге (*gen.*); ~füß(ler) *m pl.* ‡ животиње *f pl.* расцепљена копита; ~holz *n* цепано дрво; ~hufer *m pl.* ‡ = Zweihufer.
spa'ltig {шпалтѣх} а 1. с(а) пукотинама, с(а) напрслинама, с(а) напрскотинама, испуцао, испрскоа, распукут. 2. (и spa'ltig {шпѣлтѣх}) лако цепљив, цепак. 3. = gespalten. 4. ‡ = zwiespaltig. 5. у слож. у (и. на, са)... ступца, на пр. zwei~ у (и. на, са) два ступца. [сатара.]
Spa'lt...: ~keil *m* клин за цепање; ~klinge *f*
Spa'ltling {шпелтлѣн} *m* 2g¹ = Spalt 3.
Spa'lt...: ~messer *n* калемарски нож *m*; ~pfropfung *f* калем(љење *n*) *m*; ~schnäbler *m pl.* ‡ животиње *f pl.* расцепљена кљуна.
Spa'ltug {шпалтун} *f* 3b (в. spalten) 1. цепање *n*. 2. а) пукотина; б) *fig.* цепање *n*, расцеп *m*, раскол *m*, одвајање *n*.
Spa'ltungs... {шпалтун-с-}: ~richtung *f min.* правац *m* цепања; ~trieb *m* нагон (и. жеља *f*) за цепањем (и. за расцепом).
Spa'lt...: ~werk *n* цепаоница *f*, цепара *f*.
Spa'lze {шпалц} *f* 3b ‡ = Spelze.
Span¹ {шпан} [свн.] *m* 2d 1. цеп(љи)ка *f*, оцепак, ивер *f*, треска *f*, луч(ка) *f*; б) = Kerbholz; с) Späne {шпен} *pl.* шушке *f pl.*, оииљци *m pl.*, струготине *f pl.*; д) *fig.* dünn wie ein ~ сув као вретено; танак као тулајка; *fam.* Späne haben имати трањаца (и. пењезе); nicht e-p ~ ни трунке; ни најмање. 2. *prov.* а) ‡ = (Holz-) Kübel; б) шум. = Splint.
Span² {-} [гн.] *m* 2d размирица *f*, задевица *f*, распра *f*; Späne machen устручавати се.
Spa'n ferkel {шпан-} [свн.; *spen „мајчино млеко“] (прасе) сисанче, *prov.* одојче.

Spa'n ... {~} [срвн. „шпански“]: у слож., на пр. ~grün. [abspänen.]
spä'nen {шпен'н} [свн.] *prov.* 1. = säugen. 2. = j
Spa'nge {шпан'г} [свн.] *f* 3b 1. копча, ковча, гвоздац *m*, прегљица; запон *m*, копча на књи-зи; (Armspange) гривна; ~n *pl.* адиђари *m pl.*, драгуље. 2. спонац *m*, језичак у копчи. 3. шв. а) = Spanne; б) листић *m* варка; с) **Spa'n'grün** {шпан'н} *n* в. Grünspan. [тантуз *m*.]
Spa'nien {шпан'н} *n* 8g ● Шпанија *f*; König *m* von ~ краљ Шпаније, шпански краљ.
Spa'nier {шпан'и'р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c Шпанијац, -киња, Шпанијолац, -ка. [ван.]
Spanio'l {шпанио'л} [фр.] *m* 29¹ ‡ шпански ду-
spa'nisch {шпанѣш} [свн.] а 1. шпански; die ~e Sprache шпански језик, das Spanische 9l, Spanisch *n inv.* шпански; ~e Dörfer = böhmische Dörfer; ~e Fliege в. Fliege 2; ~er Pfeffer паприка *f*; ~er Stiefel шпанске чизме за мучење; ~e Wand шпански зид *m*. 2. *fig.* das kommt mir ~ vor то ти је округло па на хоше; то ти ја ништа не разумем.
Spa'nisch..., **spa'nisch...** {шпанѣш-}. ‡amerikanisch а шпанско-американски; ~weiß *n* шпанско бело.
spann¹ {шпан} *impf. III* од spinnen.
Spann² {-} [дн.: spannen] I *m* 2g 1. ● сплет. 2. = Spanne 1. II *n* 2g 1. = Gespann. 2. = Spant. [~ader ● жила (= Sehne).]
Spa'nn... {шпан-} [spann-en] у слож., на пр. **Spa'nnagel** {шпан'наг'л} (при растављању Spannagel) [Spann-] *m* 2f 1. клин(ац) за спајање предњег и задњег дела кола. 2. клинац за (ра)запињање. [nagelneu.]
spannagelneu {шпан'наг'л'нѣ} а = funkel-
spa'nnbar {шпан'бар} а (в. spannen) затегљив, запинљив, истегљив, који се може зате|гнути -зати (и. (ра)запети, (ра)запињати).
Spa'nn... {шпан-}: ~baum *m* свиларско предње вратило *n*; ~dienst *m* кулук (робота *f*) запрегом, робота *f* колима; ~dienster {~динст'р} *m* 2l роботник (и. кулучар) запрегом (и. колима).
Spa'nn² {шпан} [свн.; *spannen] *f* 3b 1. пед(аљ) *m*, педа; eine ~ breit с педља широк; vier Spann(en) lang четири педља дуг(ачак); j-d um eine ~ kürzer machen скратити кога за главу; keine ~ breit ни педља. 2. (из)мерити педљем. 3. мали размак *m* времена и простора).
spa'nnen¹ {~н} [свн.: spinnen] 15a I *tr.* 1. зате|гнути, -зати (ein Seil уже; eine Feder опругу). 2. зап|ети, -ињати (den Bogen auf j-d лук на кога; den Hahn e-r Flinte опоз пушке). 3. * die Saiten hoch ~zate|гнути -зати јако жице; *fig.* в. Saite 2; j-s Hoffnungen hoch ~ давати кому велике наде; j-s Erwartungen hoch ~ очекивања чија далеко довести; s-e Forderungen zu hoch ~ претер(ив)ати у својим захтевима; j-s Neugier aufs höchste ~ радозналост чију заголицати најживље; ich bin gespannt darauf баш с нестрпљењем очекујем то. 4. напре|гнути, -зати (die Nerven живе); jede(r) Muskel ist gespannt сваки је мишић напрегнут; die Augen auf j-d ~ унпре-

ти очи(ма) у кога. 5. ein Wasser ~ устав|ити -љати воду. 6. den Dampf ~ напон паре повисити. 7. et. weit ~ расте|гнути-зати што, (ра)ширити; et. eng ~ сте|гнути-зати што. 8. сап|ети, -ињати, спута(ва)ти, ућустечити (ein Tier auf der Weide животињу на паши). 9. стезати, бити тесан; dieser Rock spannt (mich) овај капут стеже (ме); катк. ~д таман. 10. die Last des Frachtwagens и метон. den Wagen ~ прите|гнути-зати терет на (теретним) колима. 11. in den Schraubstock ~ сте|гнути-зати у менгеле (и. менгелама). 12. разап|ети, -ињати (ein Segel једро, ein Zelt шатор, ein Netz мрежу). 13. e-n in den Fußblock ~ метнути кога у класе; auf die Folter ~ ударити на муке. 14. у-, за|прегнути, презати, ухватити, хватати (vor den Wagen у кола, vor den Pflug у плуг); an (и. in) die Deichsel ~ упрегнути, презати; ins Joch ~ ујарм|ити, -љвати, ухватити (и. хватати) у јарам; von (и. aus) dem Pflug ~ испрегнути из плуга; *прв.* в. Pferd. 15. за-, обу|хватити, за-, обу|хватити (и. *abs.*) (уп. klaffern); $\frac{3}{4}$ die Oktave ~ könnnen моћи (обу)ухватити (и. хватати) октаву (на пр. на клавиру); *abs.* ich kann so weit nicht ~ (ја) не могу дотле да дохватим; soweit man ~ kann колико педаљ износи. II *refl.* sich ~ зате|гнути се, -зати се; разап|ети се, -ињати се; напре|гнути се, -зати се. III *intr.* (b) 1. зате|гнути, -зати, за-п|ети, -ињати. 2. dieser Roman spannt sehr и. ist sehr ~д овај роман је веома занимљив; овај роман јако голица радозналост; e-e ~de Erzählung занимљива прича. 3. в. I 9. 4. в. I 15. 5. бити затегнут, бити напрегнут; kein Nerv spannte ниједан живац не беше напрегнут. 6. nicht mit ea. ~ не вући заједно; ићи у раскорак; не слагати се. 7. auf et. ~ упрети очи у што, прижељкивати што; er spannt, ob er es bekommen wird копка га, да ли ће то добити; die Katze spannt auf die Maus мачка кеба миша. 8. *fig.* die Lage ist gespannt стање је затегнуто; gespanntes Verhältnis затегнут однос; er lebt mit ihm auf gespanntem Fuß он је побркао са њим. IV *Spannen* *n* 2l б. *pl.* в. Spannung.

spannen... {шпәнн-} [Spanne *pl.*]: ~breit *a* с педља широк, педаљ широк; ~hoch *a* с педља висок, педаљ висок; ~lang *a* с педља дуг (ачак), педаљ дуг (ачак); ~tief *a* с педља дубок, педаљ дубок.

Spanner {шпәнр-} *m* 2l 1. а) (и ~in {~йн-} *f* 3с) затезач(ица), стезач(ица), запињач(ица); б) товарач (ккола); в) = Gespan; д) работник (и. кулчар) запрегом (и. колима). 2. $\frac{3}{4}$ лептирица *f*. 3. $\frac{3}{4}$ (мишић) затезач. 4. кључ (за затезање тестере, платна).

...*spanner* {шпенр-} у слож. са *a/n. c.*, на пр. Ein~, Zwei~ usw.

Spann... *spann*... {шпан-}: ~feder *f* опруга; ~frone *f* = ~dienst; ~haken *m* кука *f* за затезање; ~kraft *f* опружност, опружна сила, еластичност; ~kraft des Dampfes напон паре; ~kraft der Gase ширљивост гасова; ~kräftig *a* опружан, еластичан; ~muskel *m* $\frac{3}{4}$ мишић

пружач; ~nagel *v.* Spannagel; ~raupe *f* $\frac{3}{4}$ мерникова гусеница; ~riemen *m* ремен (и. каиш) затезач; ~ring *m* $\frac{3}{4}$ помоћна клипова карика *f*; ~schraube *f* завртањ *m*, затезач; ~seil *n* жичаник *m* висећег моста; ~tau *n* уже (и. алат *m*) за затезање.

Spannung {шпәнун-} *f* 3b 1. затезање *n*, запињање *n*, напрезање *n*. 2. затегнутост, затегнуће *n* (eines Seiles ужета, конопца). 3. напрегнутост, напрегнуће *n* (des Geistes духа); напрегнуто стање *n*; жива радозналост; нестрпљење *n*; in ~ у напрегнутом стању; in großer ~ sein најнестрпљивије очекивати. 4. запетост (zwischen zwei Männern између два човека), запет(и) односи(*pl.*) *m*; die ~ zwischen den Kabinetten hat nachgelassen запетост између кабинета је попустила. 5. $\frac{3}{4}$ напон *m* (des Dampfes паре итд.).

Spannungs... {шпәнун-с-} $\frac{3}{4}$: ~gefälle *n* напонски пад *m*, пад напона; ~messer *m* мерач напона, волтметар; ~verlust *m* губитак напона, напонски губитак.

Spann... {шпан-} *f* распон *m*, отвор *m*; $\frac{3}{4}$ ширина (носивих површина). [*f*, ребро.]

Spant {шпәнт-} [дн.; *spannen] *n* 4и $\frac{3}{4}$ (j)егија

Spa... {шпә-} [sparen] у слож. напр. ~anstalt.

Spa... {шпә-} [Sparen] у слож., напр. ~kalk

Spa... {шпә-}, *Spa*... {шпә-}: ~anstalt *f* = ~kasse; ~brenner *m* уштедни горач; ~brett *n* даска рођача *f*; ~büchse *f* касица; ~einlage *f* улог *m* на штедњу; ~einlagebuch = ~kassenbuch.

*spa*ren {шпәрн-} [сврн.] 1 *tr.* и *intr.* (s) 15a 1. штедети; Geld ~ штедети новац, паре (zu et. *dat.* за што); für das Alter ~ штедети за старост (и. за старе дане); an s-m Einkommen ~ штедети од свога прихода; Licht ~ штедети светло(ст); man sparte des Weines nicht није се штедело вино; б) weder Mühe noch Geld ~ не штедети ни труда ни новаца; *fig.* sein Leben nicht ~ не штедети живот свој; в) (= ersparen) уштедети, -ћивати; durch ein Verfahren viel Geld, Zeit, Mühe ~ неким поступком уштедети много новаца, времена, труда; ich habe (mir) schon 2000 Mark gespart уштео сам (себи) већ 2000 марака; dies spart mir Zeit то ми уштеђује време; д) die Mühe hättest du dir ~ können могао си уштедети себи труд(а); ~ Sie mir die Mühe уштедите ми труд; е) j-m et. ~ уштедети кому што, поштедети кога чим. 2. поштедети (auf: до), одгодиги (auf: до). 3. поштедети, сачувати (zu Qualen: за муке). 4. e-m das Leben ~ поштедети кому живот. 5. die (и. der) Wahrheit ~ обилазити истину, лагати. II *Spa*ren *n* штеђење, штедња *f*; *прв.* Sparen bringt Haben ко штеди, тај и има. [*knecht.*]

Spa... {шпә-} *a*) парче свеће; б) = Leuchter.

Spa... {шпә-} *m* 2l, ~in {~йн-} *f* 3с штедиша; die kleinen ~ ситне штедише.

*Spa*rgel {шпәргл-} [сврн., лат., *грч.] *m* 2l вилина метла, шпаргла.

*Spa*rgel... {шпәргл-}: ~bau *m* гајење *n* вилиних метли (и. шпаргли); ~beet *n* леја *f* са вилином метлом (и. са шпарглом)

Spa'r|geld *n* = Sparpfennig.

Spa'rgel...: ~klee *m* луцерка *f*, питома дегелина, плав(ет)на дегелина *f*; ~kohl *m* прокељ; ~kopf *m* врх вилине метле, глава *f* шпаргле; ~messer *m* нож *m* за сечење вилине метле (и. шпаргле); ~pflanze *f* = Spargel; ~pflanzung *f* вилин метлик, шпарглиште *n*, место *n* засађења шпарглама; ~salat *m* салата *f* од вилине метле (и. од шпаргле); ~stecher *m* = ~messer; ~suppe *f* чорба (и. јуха, супа) од вилине метле (и. од шпаргли); ~zeit *f* време *n* вилине метле (и. шпаргли).

Spa'r...: ~hafen *m* = ~büchse; ~herd *m* штедњак, уштедно огњиште *n*; ~kalk *m* печен гипс; ~kasse *f* штедионица; ~kassen|buch *n* уложна књижица *f*; ~lampe *f* штедна лампа. **Spark** {шпарк} *m* 2g пешчанка *f*, пршљенак. **spä'rlich** {шперлѝх} [свн.; *sparen] *a* оскудан; таман, једва довољан, недовољан, бедан, слаб, мршав, танак; редак, проређен; умерен, прост; *adv.* оскудно; таман, недовољно; слабо, танко; ретко; sein ~es Auskommen haben таман излазити на крај.

Spä'rlichkeit {~кѝт} *f* 3b оскудност, недовољност; бедност, слабост, танкост, мршавост; реткост, проређеност; умереност.

Spa'r'...: ~ofen *m* уштедна печ *f*; ~pfennig *m* уштедљивина *f*, уштеда *f*.

Spa'r're {шпар} *f* 3b = Sparren.

Spar'ren {~н} [свн.: sperren] *m* 2l 1. = рог, рожњача *f*, мертек, калканска (и. забатна) греда. 2. (на грбу) рогови (Λ). 3. = Spiere. 4. *fig.* a) e-n ~ zu viel haben бити мало ђакнут; er hat e-n ~ zu wenig недостаје му једна даска; b) = Schrulle.

Spar'ren... {шпар'р-н}: ~bau *m* подизање *n* крова; ~fuß *m* подножје *n* рога (и. рожњаче, мертека); ~holz *n* дрво за рогове, мертечко дрво, рогови *m* pl.; ~kopf *m* глава *f* рога; ~nagel *m* мертечки ексер; ~werk *n* рогови *m* pl., мертеци *m* pl., калканске греде *f* pl.

Spar'rr|holz {шпар-} *n* = Sparrenholz.

spar'rrig {шпар'рѝх} [Sparren] *a* раскречен.

Spar'r|rost *m* уштедни роштиљ.

spar'sam {шпар'зѝм} [свн.; *sparen] *a* 1. штедљив, чуваран; ~ sein бити штедљив, бити чуваран. 2. (и *adv.*) штедљив(о); ~ leben штедљиво (и. чуварно) живети; ~ mit et. (*dat.*) umgehen штедети што, штедљиво (и. чуварно) руковати (и. управљати) чим; ~ brennen лагано горети. 3. = spärlich.

Spar'samkeit {~кѝт} *f* 3b штедљивост, чуварност; aus ~(s)|rücksichten из штедљивости, због штедње; kleinliche ~ скомрачење *n*.

Spar'r|seide *f* конач *m* употребљаван (у)место свиле.

Spartaki'st {шпартакѝст} [Spartakus, вођа побуњених робова, † 71 пре Хр.] *m* 3a шпартакиста.

Spar'r|taler = Sparpfennig.

Sparta'ner {шпартан'ер} [Sparta, чувени град старе Грчке] 1 *m* 2l, ~in {~ѝн} *f* 3c Шпартанѝац, -ка. II *a* inv. и sparta'nisch {шпартанѝш} *a* шпартански.

Spar'r|topf *m*: a) = Sparbüchse; b) штедиша.

Spa'rto|ware {шпарто-} *f* ствари *f* pl. (израђене) од жукве.

Spa'r-und Da'rlehn's kasse {шпар|унт' дѝр'лѝнс'кас} штедионица и завод *m* за зајмове.

Spa'r|verei'n *m* удружење *n* за штедњу и узајамно помагање.

Spaß {шпѝс и шпѝс} [ивн.; *ит. spasso] *m* 2d 1. забава *f*, занимање *n*, провод, разонода *f*, задовољство *n*; seinen ~ haben забављати се, увесељавати се, веселити се, занимати се; das macht mir ungeheuren ~ то ме грдно занима; ich muß mir nun einmal den ~ machen и. *fat.* ~ muß sein! морам да истерам ђеф; j-m den ~ versalzen покварити кому задовољство. 2. шала *f* (уп. Scherz); das war nur (ein) ~ то је била само шала (и. играчка) *f*; das ist kein ~, das ist außerdem ~ то није шала: e-n ~ machen на-, по|шалити се; s-n ~ mit j-m treiben збијати шалу с ким; терати шегу (и. спрдњу) с ким; (keinen) ~ verstehen (не) знати за шалу; der versteht keinen ~ тај се не шали; тај не зна за шалу; der ~ ist ein wenig stark и. das geht über den ~ шала је (мало) претерана; immer ~ machen увек се шалити; ~ beiseite! шалу на страну!; verstehen, ~ zu machen умети шалити се; zum ~ шале ради; из шале.

Spaß|chen {шпѝсх'н} *n* 2l (*dim.* од Späß) мала забава *f*, забавица *f*, проводић *m*; пошалица *f*, мала шала *f*.

spaß'en {шпѝс'н}, jн. spa'ssen {шпѝс'н} *intr.* (h) 15c шалити се, лакрдијати; в. scherzen I; Sie ~ wohl? Ви се шалите?; да л' се Ви шалите?; damit ist nicht zu ~ с тим се не шали; није се с тим шалити.

Spaß'er {шпѝс'ер}, **Spaß'sser** {шпѝс'с'ер} *m* 2l шалљивчина, лакрдијаш.

Spaß'erei' {шпѝс'пѝрѝ}, **Spaß'serei'** {шпѝс'с'пѝрѝ} *f* 3b шаљење *n*, шала, шегачење *n*.

spaß'haft {шпѝс|хѝфт} *a* забаван, шаљив, смешан; уп. scherzhaft. [haftigkeit.]

Spaß'haftigkeit {~ѝхкѝт} *f* забавност, = Scherz-*f*

spaß'ig {шпѝсѝх}, jн. spa'ssig {шпѝсѝх} *a* шаљив; в. и scherzhaft. [m 2g¹ = Spaßmacher.]

Spaß'ler {шпѝсл'ер} *m* 2l, **Spaß'ling** {шпѝслѝн} *f*

Spaß'..., **spaß'...** {шпѝс-}. **liebend** *a* који воли да се шали, који воли да лакрдија; ~macher (in *f*) *m*, ~vogel *m* шаљивчина, лакрди-

spat' {шпѝт} [свн.] *adv.* † = spät. [јаш(ица).]

Spat' {~} [свн.] *m* 2g min. спат, шпат.

Spat' {~} [срвн.] *m* 2g vet. узетост (и. укоченост) задњих ногу коња.

spät {шпѝт} [свн.] *a* 1. *adv.* доцкан, касно, доцне, позно; es ist ~ доцкан је; касно је; es wird ~ бива доцкан; wie ~ ist es? колико је часова (и. сати)?; ~er доцније, касније; früher oder ~er раније или доцније, раније или касније; es ist schon ~ am Tage дан је (по)одмакао; es ist schon ~ im Jahre година је (по)одмакла; ~ in der Nacht позно у ноћ; von früh bis ~ од јутра до мрака; zu ~ (пре)доцкан, пре-касно; Sie kommen zu ~ доцкан долазите; задоцнили сте; zu ~ Gekommener задоцнели, закаснили; das kommt zu ~ то је доцкан; то се задоцнило; то је закаснило; die Uhr geht

(um 10 Minuten) zu ~ часовник закашњава (и. изостаје) (10 минути); *prv.* besser ~ als nie боље икад него никад; боље игда него нигда. 2. позни, касни; ~e Ernte позна жетва; ~e Jahreszeit позна годишње доба; ~es Obst позна воће; bis in die ~este Nacht (hinein) до у мрклу ноћ; zu ~er Stunde подоцкан; in ~eren Zeiten у позније доба; у познија времена; bis in die ~esten Zeiten до у најпознија. Spät¹apfel {шпѐт-} *m* позна јабука *f*. [времена.] spät¹artig {шпѐт-} *a* попут спата (и. шпата). spät¹blühend {шпѐт-} *a* који позна цвета (и. цвати).

Spä¹te {шпѐт-} [spät] *f* 3b (б. *pl.*) 1. позност, мркlost. 2. касност, касно долажење *n*, позна појава. [f 3d *ж*, *phm.* лопатица *f*.]

Spä¹tel {шпат-л} [срвн.; *лат. spatūla *f*] *m* 2l и. l. spät¹tel¹förmig {шпат-л-} *a* лопат(и)част, у виду лопат(и)це. [(= Schuppe, Pik.)]

Spä¹ten {шпат-н} [дн.] *m* 2l 1. ашов. 2. пик. Spä¹ten..., spä¹ten...: ~arbeit *f* рад *m* ашовом; ~könig *m* краљ пик; ~stich *m* потез (и. удар) ашовом; ~stief *a* с ашова дубок; ашов дубок.

spä¹ter {шпѐт-р} *с*тр. од spät: *a*(*dv.*) доцни-ји (-е), каснији (-е), познији (-е). später¹hin {шпѐт-р|хин} *adv.* доцније, касније, даље. [касније.]

spä¹testens {шпѐт-ст-нс} *adv.* најдоцније, нај- Spä¹t..., {шпѐт-}: ~fährt *f* *ж* стари траг *m*; ~flachs *m* позни лан; ~frost *m* позни мраз; ~geburt *f* закаснили порођај *m*. [шпат(а).]

spä¹t¹haltig {шпат-х} [Spät¹] *a* мин. спатски, шпат-спä¹tig² {~} [Spät¹] *vct.* = spatlahm.

Spä¹tium {шпатиум} [лат.] *n* бe *ж* (међу)про- Spä¹t¹jahr *n* јесен *f*. [стор *m*, размак *m*.]

spä¹t¹-lahm {шпат-} *a* *vet.* узетих (и. уочених) стражњих ногу.

Spä¹tling {шпетлѝн} *m* 2g¹ 1. а) (*opp.* Frühling 2) позник, сугаре *n*; истресак, испорак; б) позни плод (и *fig.*), истресак, позник. 2. гл. = Herbst.

Spä¹t..., spä¹t...: ~obst *n* позна воће, јесење воће, пожњак(и)а *f*; ~reif *a* позна зрео; ~reife(*n* *n*) *f* позност *f*, касност *f*, позна зрелост *f*; ~sommer *m* крај лета; бабино лето *n*.

Spatz {шпаци} [срвн.; *Sper(ling)] *m* 3а врабац; ein alter ~ стари лис(ац); *fig.* das pfeifen die ~en auf den Dächern то цвркућу и врапци на крову. [чић *m*, врапче.]

Spä¹t¹zchen {шпѐцх-н} *n* 2l(*dim.* од Spatz) врап-спä¹tzenhaft {шпѐцх-нафт} *a* (дрзак, безобразан) као врабац.

spazie¹ren {шпѐцир-н} [срвн.; *(*,*) ит. spazia¹-re „лутати“ (тачније passeggiare)] *intr.* (s) 15g 1. шетати (се), прошетати (се), проходати (се), проћи се; es spaziert sich hier so bequem овде је тако угодно за шетњу. II Spazie¹ren *n* шетање, шетња *f*, проходња *f*.

Spazie¹ren..., spazie¹ren... {шпѐцир-н-}: ~fahren *intr.* (s) возити се у шетњу, возити се шетње ради, (про)возати се; ~fahren *n* вожење у шетњу, вожања *f* шетње ради, возање; ~führen *tr.* (про)шетати, водити у шетњу; ~ge-

hen *intr.* (s) шетати (се), прошетати (се) (in der Stadt по граду, по вароши), проходати се, проћи се; ~gehen *n* шетање, шетња *f*, проходња *f*; ~reiten *intr.* (s) шетати (се) на коњу, прошетати (се) на коњу, (из)јажати шетње ради, проћи се на коњу; ~reiten *n* шетња *f* на коњу.

Spazie¹r... {шпѐцир-}: ~fahrt *f* вожење *n* у шетњу, вожања шетње ради, возање *n*; ~gang *m*: а) шетња *f*, проходња *f*; е-п ~gang machen шетати (се), прошетати (се); auf dem ~gange у шетњи; б) шеталиште *n*; ~gänger(in) *f* *m* шетач(ица); ~hölzer *n* *pl.* *co.* шетала, ноге *f* *pl.*; ~platz *m* шеталиште *n*; ~ritt *m* шетња *f* на коњу; ~stock *m*, ~stöckchen *n* палица *f*, штап *m*; ~zeit *f* време *n* шетње (и. шетњи).

S. P. D. *abr.* = Sozialdemokratische Partei Deutschlands. [детео.]

Specht {шпѐхт} [срвн. „ухода“] *m* 2g *ж* детлић, Specht... {шпѐхт-}. ~meise = Blauspecht; ~wurz(el) *f* *ж* јасенак *m*, вилино цвеће *n* *coll.*, рус(т)ен *m*.

Speck {шпѐк} [срвн.] *m* (св. *n*) 2g 1. сланина *f*; ~ansetzen (на)бацати сланину на себе, гојити се; ~auf dem Leibe haben имати сланине; бити дебео. 2. *fig.* — auf den Rippen haben бити (кому) широко око јаке; бити добро ватиран; бити богат; (*pop.* wie die Made) im ~sitzen живети као бубрег у лоју; живети у обилу; *prv.* в. Maus 1; den ~spicken прекардашити, претер(ив)ати.

Speck..., speck... {шпѐк-}. ~abgänge *m* *pl.* отпац од сланине; ~artig *a* сланинаст; ~bauch *m* = Schmerbauch; ~bückling *m* мастан сушен слеђ, масна сушена харинга *f*; ~fett *a* веома мастан, дебео; ~flosse *f* = Fettflosse; ~geschwulst *f* масненик *m*, мастан израштај *m*; ~griebe *f* чварак *m*; ~hals *m* (кратак) дебео врат; ~handel *m* сланинарница *f*; ~händler *m* сланинар, трговац сланином; ~haut *f*: а) = schwarte; б) *f* кожураста опна; ~häutig *a* кожур(и)част.

speckig {шпѐкѝх}, speckicht {~т} *a* сланинаст, сланинав, мастан.

Speck...: ~käfer *m* *ж* сланинар; ~könig *m* = морнар који ређа (китову) сланину; ~krankheit *f* *ж* болест претварања у сланину (и. сало); ~kuchen *m* колач са сланином; ~lilie *f* *ж* = Geißblatt; ~messer *n* нож *m* за сланину; ~schnitte *f* режањ *m* сланине; ~schwarte *f* кожур(и)ца; ~schwein *n* дебела (и. угојева) свиња *f*; ~seite *f* кора сланине; *prv.* mit der Wurst nach der (и. eine Wurst an eine) ~seite werfen дати мање да се добије више; ~stein *m* *min.* сланинац, стеалит; ~tran *m* рибља маст *f*, риблии зеитин; ~wanst *m* = Schmerbauch.

spedie¹ren {шпѐдир-н} [ит. spedire; *лат. expedire] *tr.* 15g *ж* експедовати, отправити, -лати, (по)слати, отпрем|ити, -ати.

Spediteu¹r {шпѐдитѝр} [ит.-фр.] *m* 2g¹ *ж* шпедитер, посредник, отпремач, отпремник, пошиљалац.

Speditio¹n {шпѐдициѝн} [ит. speditio¹ne] *f* 3b *ж*

отправљање *n*, отпрама(ње *n*), слање *n*, шиљање *n*.

Speditio'ns... {~онс-}: ~bureau *n* отпремни (и. експедициони) биро *m*, биро за отправљање (и. отпрамање); ~gebühren *f* *pl.* отпремнина *f*; ~geschäft *n* шпедитерска радња *f*; ~geschäfte treiben радити шпедитерске послове; ~handel *m* трговина *f* отпрамањем (и. превожом), отпремништво *n*; ~haus *n* = ~geschäft; ~kosten *pl.* посреднички трошкови *m* *pl.*, трошкови за отпрамање; ~platz *m* отпремиште *n*, складиште *n*; ~und Verladungs|geschäft *n* отпремничка и претоварна радња *f*; упр. Transport..., Versand...

Speer {шпѐр} [свн.] *m* 2g копље *n*, цилит; = Aalgabel.

Speer'..., **speer**'... {шпѐр-}: ~förmig *a* копласт; ~distel *f* коплолиста боба; ~gerassel *n* звекот *m* копаља; ~kundig *a* вичан копљу, вешт у руковању копљем; ~tragend *a* који носи копље; ~träger *m* коплоносац, копљаник; упр. Lanzen...

Spei'|becken {шпѐ-} *a* пљуваоница *f*.

Spei'che {шпѐх-} [свн.] *f* 3b 1. палац *m* (*pl.* паоци), шпица. 2. жбица.

Spei'chel {~л} [свн.; *speien] *m* 2l пљувачка *f*; пљувањак, испљувак; *fig.* в. lecken² 1 3.

Spei'chel..., **spei**'chel... {шпѐх-л-}. ~absondernd *a* који лучи пљувачку; ~drüse *f* пљувачна жлезда; ~fluß *m* пљувачна п; ~gang *m* пљувачни канал; ~latz *m* опршњак; ~lecken *n* = ~leckerei; ~lecken *intr.* = lecken² 1 3; ~lecker(in *f*) *m* улагивач(ица), улизица, подлац, лижисахан; ~leckerei' *f* улизивање *n*, улагивање *n*, подлачење *n*; ~leckerisch {~лек'рйш} *a* улизивачки, улагивачки, подлачки. **spei**'cheln {шпѐх-лн} *intr.* {шпѐх-лн} 15f пљувати, балити. {оце (и. шпице) на-}

spei'chen {шпѐх-н} *tr.* 15a ударити -ати па-

Spei'cher... {шпѐх-н-} [Speiche]: ~hammer *m* чекић за паоце; ~rad *n* точак *m* са паоцима, палачни (и. шпични) точак; ~spanner *m* затезач паоца (и. шпица).

Spei'cher {шпѐх-р} [свн.; *spicariū *n* лат. spica „клас“] *m* 2l хамбар, житница *f*, кош. {aufspeichern 1 и II.}

spei'chern {шпѐх-рн} *tr.* 15f, Speichern *n* 2l =

Spei'cher|zelle {шпѐх-р-} *f* акумулатор *m*.

spei'en {шпѐн-} [свн.] 1 *intr.* {шпѐн-} и *tr.* 13r 1. пљувати, пљунути; in die Hände ~ опљунути шаке; e-m unter die Augen (и. ins Gesicht) ~ пљунути кому у лице, пљунути кога; in (и. auf) et. (acc.) ~ пљунути на што. 2. а) бљувати, повраћати, -тити; *fig.* избљувати; б) бљувати, сипати; Feuer und Blut ~ бљувати (и. сипати) огањ и крв; Feuer und Flammen ~ праскати, разгоропадити се; Lästereien ~ сипати грђе, осути псовкама; c) Feuer ~ бљувати (и. избацивати) ватру; Kugeln ~ сипати метке (зрно, куршуме); Tod und Verderben ~ сејати смрт. II **Spei**'en *n* пљување; бљување; сипање, избацивање. [град.]

Spei'er¹ {шпѐ-р} *n* 8g Шпајер *m* (баварски)

Spei'er² {~} [speien] *m* 2l, ~in *f* 3c пљувач, -ица.

Spei'er... {шпѐ-р-}: ~baum *m*, ~beere *f* =

zahme Eberesche оскоруша.

Speierei' {шпѐ-рѐ-} *f* 3b = Gespei.

Spei'erling {шпѐ-рлѐн-} *m* 2g¹ = zahme

Eberesche оскоруша *f*. {*m*, дрвена чвнџа *f*.}

Speil' {шпѐл-} [дн.] *m* 2g, ~e {~} *f* 3b дрвен клин

Spei'ler {шпѐл-р} [дн.] *m* 2l дрвен ражњић.

spei'le(r)n {шпѐл-(р)н} *tr.* 15a нат аћи -ицати на ражњиће.

Spei'... ~napf *m* = ~becken.

Speis {шпѐс-} *m* 2g малтер (в. Speise¹ 2 c).

Spei'se¹ {шпѐс-} [свн.; *лат., в. Spese(n)] *f* 3b

1. јело *n*, јестиво *n*, храна; warme, kalte ~n топла, хладна јела; ~ zu sich nehmen узети -имати храну; јести; ~ (често: Speis') und Trank јело и пиће; б) = Mehlspeise; c) *prov.* = Geschlinge; шв. хлеба и сира; хлеб са сиром; d) bibl. залиха у жити; e) *fig.* храна; geistige ~ душевна храна; ~ der Augen храна очима; f) wilden Tieren zur ~ werden постати храном зверовима. 2. а) једињење *n* (и. спој *m*) метала; једињење арсена с металима; б) лем *m*, средство *n* за лемљење; c) = Mörtel.

Spei'se..., **spei**'se... {шпѐс-} [speisen]: ~amt *n* одељење за исхрану (на дворовима); ~an-stalt *f* = ~haus; ~apparat *m* апарат за напајање; ~aufzug *m* = Speisenaufzug; ~bier *n* стоно пиво; ~brei *m* мљеч, каша *f* сварене хране; ~eis *n* сладолед *m*; ~fisch *m*: а) риба *f* за јело; б) рибица *f* за храну (другој риби); ~gelb *a* жут као лив за звоно; ~haus *n* ресторан *m*; ~kammer *f* остава, хилер *m*; ~karte *f* јеловник *m*; ~keller *m* подрум за јело; ~korb *m* корпа *f* за намирнице; ~marke *f* марка (и. запис *m*) за јело (у народним кујнама); ~maschine *f* машина напајалица; ~meister *m* оставар, чувар оставе, † хилер-џија.

spei'sen {шпѐс-н} [свн.; *Speise] 15l 1 *tr.* 1. јести (Fleisch месо, Braten печење); was wünschen Sie zu ~? шта желите да једете?; (без предмета:) die Herrschaft speist noch господа (и. господин и госпођа) још су за столом. 2. хранити (и. abs.), бити хранљив, сит. 3. (на)хранити (mit Brot хлебом, крухом); j-n ~ (на)хранити кога, да(ва)ти кому да једе; *fig.* j-n mit leeren Hoffnungen ~ кљукати кога јаловим надама; *rl.* j-n ~ причестити -шћивати кога. 4. e-n Dampfkessel ~ напајати парни котао; dieser Brunnen speist die ganze Stadt mit Wasser овај бунар снабдева водом цео град; die Mühlesteine ~ сипати жито у кош; Fischteiche ~ бацати -ати у рибаке ситну рибу за храну крупној риби. II *intr.* {*h*} јести, хранити се; wo ~ Sie? где се храните?; (zu Mittag) ~ руча(ва)ти; zu Abend и. zu(r) Nacht ~ вечера(ва)ти; man speist gut (schlecht) in dieser Restauration храна је добра (пђава) у овом ресторану; (ich wünsche Ihnen, и само: wünsche) wohl zu ~ пријатно! III **Spei**'sen *n*, **Spei**'sung {шпѐс-зун-} *f* једење, хранење; ~ напајање: само: Speisung храна, јело.

Spei'sen... {шпѐс-н-}: ~aufzug *m* дизалица *f* за јело; ~folge *f* обред *m* јела, мени *m*; ~

karte *f* = Speisekarte; ~zubereitung *f* справљање (и. готовљење) *n* јела.

Spei'se'...: ~öl *n* зехтин *m* (и. уље) за јело; ~opfer *n* bibl. бескрвна жртва *f*, жртва брашненица (*opp.* Brandopfer); ~ordnung *f* ред *m* обеда, ред јела; ~pumpe *f* црпка напајалица, шрпк напајач *m*; ~punkt *m* напајалиште *n*, место одакле се градски делови снабдевају струјом; ~reste *m* pl. остаци (од) јела; ~rohr *n* цев напајалица *f*, напајна цев; ~röhre *f.* а) једњак *m*; б) ~rohr; ~saal *m* трпезарија *f*, ручаоница *f*; ~saft *m* џ мљеч; ~schränk *m* орман за (остављање) јела, комарник; ~tisch *m* сто за обедовање; ~vorrichtung *f* = ~apparat; ~wagen *m* кола *n* pl. за ручавање; ~wärmer *m* грејач за јела; ~wein *m* стоно вино *n*; ~wirt *m* ресторатер; ~wirtschaft *f* ресторан *m*; ~zettel *m* = ~karte; ~zimmer *n* трпезарија *f*; ~zucker *m* шећер за јела, једанпут пречишћен шећер.

Spei'sungs|wagen {шпәзун.с-} *m* кола *n* pl. за угаљ и воду; тендер.

Spekta'kel {шпәктәкл} [лат. spectaculum *n*] *m* и (аус. само) *n* 2l 1. готово + = Schauspiel. 2. *fam* већ *m*: галама *f*, граја *f*, (хала)бука *f*, вика *f*, ларма *f*.

Spekta'kel|macher(in *f*) {~ак-л-} *m* галамци|ја (-ка), лармаци|ја (-ка), лармало.

spekta'keln {~ак-лн} *fam. intr.* (h.) 15f галамити, грајити, лармати.

Spekta'kel|stück *n* комад *m* са велелепним призорима, *fam.* громопуцателан комад.

Spekta'kler {шпәктәклр} *m* 2l = Spektakelmacher.

Spektra'l..., spektra'l... {шпектрал-} ~analyse *f* спектрална анализа; ~analytisch *a* спектралноаналитички; ~apparat *m* спектрални апарат. [~ спектроскоп *m*.]

Spektrosko'p {шпәктроскоп} [лат.-грч.] *n* 2g¹

Spe'ktrum {шпектрум} [лат.] *n* и (аус. само) 6к ~ спектар *m*.

Spekula'nt {шпекулант} [лат.] *m* 3a, ~in {~йн} *f* 3с ~ спекулант, -киња (на берзи, у трговини).

Spekulatio'n {~лацiон} [лат.] *f* 3b спекулација (мудријашење, чиста теорија; у трговини).

spekulati'v {~атiф} *a* 1. спекулативан, теориски без проверљивости искуством. 2. ~ који спекулише.

spekulie'ren {~лир-н} [лат.] *intr.* (h.) 15g 1. спекулисати, размишљати без проверавања искуством, мудријашити. 2. ~ спекулисати;

in Staatspapieren ~ спекулисати државним хартијама; auf das Fallen (Steigen) der Kurse ~ спекулисати падом (скоком) курса; fig. er spekuliert auf die Erbschaft он пуца на наслеђе; он је бацио око на наслеђе.

spe'llen {шпел-н} [дн.] *tr.* 15a = spalten.

Spelt {шпелт} [дн.] *m* 2g = Spelz.

Spe'lte {шпелт-} *f* 3b = Spelze.

spe'lten {шпелт-н} *a* пиров, од пира.

Spelu'nke {шпелунк-} [лат.-грч.] *f* 3b јазбина, разбојничка пећина, шпила.

Spelz {шпелц} [свн.; *лат. spelta *f*] *m* 2g 1. ~ пир. 2. = Spelze.

Spe'lze {шпелц-} [свн.; *Spelz] *f* 3b плева.

spe'lzig {шпелциг-} 1. ~ плеваст. 2. са плевом.

Spe'nadel {шпенәд-л} [лат. spinula] *prov. f* 3d = Stecknadel.

Spe'nde {шпенд-} [свн.; *spenden] *f* 3b 1. раздавање *n* (намирница, поклона), прилагање *n*, даривање *n*. 2. дар *m*, прилог *m*; милостиња; задужбина.

spe'nden {шпенд-н} [свн.; *лат. expendere] *tr.* 15c даровати, да(ва)ти дар, приложити, -агати, подарити; да(ва)ти; у-, по-, раз|делити, у-, раз|дељивати; ода(ва)ти (Lob хвалу); sich nimmer müde ~ неуморно давати. II Spe'nden *n*. Spe'ndung *f* даровање, прилагање, давање, удељивање.

Spe'nder {шпенд-р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с даро-(да)вац, дародаватељка, добротвор, -ка.

spendie'ren {шпендиер-н} *fam.* [ит. (уп. spenden)] *tr.* и *intr.* (h.) 15g даровати, поклонити, -ањати, давати; (по)частити; sich (dat.) et. ~ (по)частити се чим; er hat ihnen Champagner spendiert он их је (по)частио шампањцем. [anhaben частити.]

Spendie'r|hosen {шпендиер-} *fam. f* pl. co. де ~

Spe'ngler {шпен-лр} [н. [свн.; *Spange] *m* 2l = Klempner.

spe'nstig {шпенстйх} *a* ~ = gespensterhaft.

Spe'nzer {шпени-р} [енг.; Lord Spencer, 1800] *m* 2l спенсер (врста кратка капута).

Spe'rbe {шперб-} *f* 3b ~ = Sperberbaum.

Spe'rber {шперб-р} [свн. = Sper(lings)-Aar] *m* 2l ~ кобац.

Spe'rber... {шперб-р-} ~baum *m* ~ питомо оскоруша *f* (дрво); ~beere *f* ~ оскоруша.

Spere'nzien {шперенц-н} *fam.* [нем. (Sperren)-лат.] *pl. inv.* = Gesperre 2; machen Sie keine ~! немојте се цифрати!

Spe'rgel {шперг-л} [ср. лат.] *m* 2l ~ коленика *f*.

Spe'rling {шперлин-} [срвн.: енг. sparrow и -ling] *m* 2g¹ ~ врабац.

Spe'rings..., spe'rings... {шперлин-с-} ~artig *a* попут врапца; ~beine *n* pl. = ~waden; ~flügel *m* врапче крило *n*; ~kopf *m*: а) врапца глава *f*; б) fig. врапчи мозак, кокошија памет *f*, журан; ~waden *f* pl. ноге као вретено, ноге као тулајке; ~weibchen *n* врабца *f*.

sperr {шпер} [sperr] *a* 1. = drang, klemm. 2. разрогачен. 3. = knusp(e)rig.

Spe'rrad {шпер-рат} [код растављања Spe'rrad] *n* 2a ~ устављачки точак *m*.

Spe'rr..., spe'rr... {шпер-} ~angelweit *fam. adv.* широм, ширце; ~angelweit auf широм (и. ширце) отворен(-а, -о); разјапљен; den Schnabel ~angelweit öffnen разјапити кљун; ~balken *m* пречага *f*, преворница *f*; ~baum *m* пречага *f*, пречница *f*; брана *f*, ћерам; ~druck *m* размакнуто штампање (и. тискање) *n*, штампа(ње *n*) *f* размакнутих слова.

Spe'rre {шпер-р} [срвн.: sperren] *f* 3b 1. затварање *n* (der Tore капија, е-г Straße улице); устава, устављање *n* (e-s Flusses реке); ~des Verkehrs прекид(ање *n*) *m* саобраћаја; закрчивање, -ење *n*, закрченост (auf den Straßen на улицама); запуш|авање, -ење *n*; забрана; в. Handelssperre, Grenzsperr; X

блокада, опсада; über ein Geschäft die ~ verhängen бојкотовати неку радњу. 2. *prov.* узапћење *n*, забрана. 3. *prov.* zu ~ stehen кострешити се, дизати се. 4. брана, пречага, пречница; шип *m*, реза; уп. Radsperre. 5. често у слож., на пр. Mund~, Tor~ итд. sperre. **spe'rren** {~н} [свн.; *Sparren] 15a I *tr.* 1. (јако) разма|ћи, -кнути, размицати; (рас)кречити (die Beine noge) (чешће auseinander~; уп. spreizen); die Federn ~ рашепури(ва)ти перје (и. пера); ‡ ein Wort ~ разма|ћи -ицати реч, размакнуто сложити (и. штампати) реч. 2. затв|орити, -арати (das Tor капију; eine Gasse улицу; e-n Hafen ~ луку; die Bahn prvгу (сигналом); X, ~ die Zugänge zu et. прилазе чему); закрчи(ва)ти, загуши(ва)ти; пресе|ћи, -цати, преки|нути, -дати (саобраћај); j-n ein Zimmer ~ закле|ча(ва)ти собу; *gesperrter Sitz = Sperrsitz; das Licht ~ пустити -штати светлост само озго; заковити, (у)ковити (ein Rad mit dem (и. durch den) Hemmschuh точак папучом); der Hemmschuh sperrt das Rad папуча кочи точак. 3. забра|нити, -њивати (die Einfuhr увоз, den Handel трговину); зауставити, спречити, уковити; gesperrt! затворено! 4. *prov.* узаптити, -њивати; ставити -љасти забрану на; ‡ = blockieren I 2. 5. затворити (ins Haus у кућу, ins Kloster у манастир); j-n ins Gefängnis ~ метнути кога у затвор, затворити кога; j-n aus dem Hause ~ затворити кому кућу; не да(ва)ти кому у кућу. 6. e-n Pfarrer ~ обуставити (и. задржа(ва)ти) пароху приход (и. плату). II sich ~ 1. о(ду)пирати се, о(ду)прети се (wider: dat.), бранити се, (ус)противити се; цифрати се, устезати се, пренемагати се, печити се. 2. уступ|ити се, -ати се, шепурити се. III **Spe'rren** *n* в. Sperrung 1. **Spe'rr...**, **spe'rr...**: ~feder *f* * устављачка опруга; ~feuer *n* X препречна ватра *f*; ~fort *n* X утврђење за заустављање; ~geld *n* вратарина *f*; ~gesetz *n* закон *m* забране, закон који забрањује; закон који обуставља приход свештенику; ~glocke *f* звоно *n* које бије у знак затварања капије; ~gut *n*, ~güter *n* *pl.* кабаста роба *f*, кабаст еспап *m*; ~haken *m* = Schließhaken б и Dietrich, * устављачин палац; ~holz *n* попречно дрво, препречница *f*; ~ig {шпèрѝх} а 1. размакнут; раскречен: бокораст; широм, ширце (G., Faust). 2. кабаст, који запрема много простора; ~kette *f* ланац *m* за затварање (пролаза, луке); ~klappe *f* залистак *m* за затварање; ~klinke *f* реза, скакавица; ~nagel *m* устављачки клинац; ~rad *n* в. Sperrad; ~sitz *m* * засебно седиште *n* (у првом реду у партеру); ~sitz im Parkett фотелја *f* првога реда; ~system *n* систем *m* забране; ~ung {шпèрѝн} *f* 3b 1. (в. sperren) размицање *n*, размакнуће *n*; кречење *n*, раскречивање *n*; ‡ размицање *n*, размакнуто слагање *n*; затварање *n*; закрчивање, -ење *n*; пресецање *n*, прекидање *n*; кочење *n*; забрањивање *n*; узап|ивање, -ење *n*, стављање забране на; о(ду)пирање *n*, упорју брањење *n*; 2. = Sperre 4; = Sperrad,

Sperrzeug; ~vorrichtung *f* устављача; ~weit α = ~angelweit; ~zoll *m* прохибитивна царина *f*.

Spe'sen {шпèз'н} [нвн.; *ит. spese *f* *pl.*] *pl.* *inv.* трошкови *m* *pl.*, издаци *m* *pl.*; kleine ~ ситни трошкови; unter Zurechnung Ihrer ~ са Вашим трошковима; Ваши трошкови урачунају.

Spe'sen..., **spe'sen...** {шпèз'н-}: ~frei *a* без трошкова; ~nachnahme *f* доплата трошкова; ~rechnung *f* рачун *m* трошкова.

Spezerei' {шпèц'рè} [срвн.; *ит. spezieri'e] *f* 3b зачин *m*; ~en *pl.* зачини; лекарије, роба за лекове.

Spezerei'... {~рè} ~händler(in *f*) *m* бакал|ин, ка, дрогерист|а, -киња; ~laden *m* бакалница *f*; ~waren *f* *pl.* = Spezereien; ~waren|geschä|ft *n*, ~waren|handel *m* бакалница *f*.

spezia'i {шпèци'а|л} [лат.] 1 а специјалан, посебан, нарочит, особит. II *fam.* Spezia'l 2g¹. а) *m* присни пријатељ; б) *n* чаша *f* (вина).

Spezia'l..., **spezia'l...** {шпèци'а|л-}: ~arzt *m* лекар специјалиста; ~bericht *m* специјалан (и. посебан, нарочити) извештај; ~fach *n* струка *f*; ~freund *m* присни пријатељ; ~ien {шпèци'а|л-н} [лат.] *n* *pl.* *inv.* појединости *f* *pl.*, подробности *f* *pl.*; ~isieren {шпèци'ализи'рн} [лат.] 1 *tr.* 15g специјали|сати, -зовати, поједин(ачно) одре|дити -њивати, посебно на-, о|значи(ва)ти, понаособ (и. посебице) на-, о|значи(ва)ти. II ~isie'ren *n*, ~isie'ring *f* специјали|сање, -зовање, одређивање појединачно, одређивање понаособ, посебно на-, о|значивање, посебно на-, о|значење; ~i'st {шпèци'а|л|ст} *m* 3а специјалиста, стручњак; ~itä't {шпèци'а|литèт} [лат.] *f* 3b специјалитет, особеност, посебност; ~itä'ten|theater {~ити'н} *n* вариете *m*; ~karte *f* (opp. Generalkarte) специјална (и. посебна) карта; ~mittel *n* специјално (нарочито) средство.

spezie'll {шпèци'è|л} [фр.] 1 а = spezial I; ~e Angabe специјално (и. посебно) на-, о|значење; mein ~er Freund мој присни пријатељ; *adv.* et. ~ angeben нешто специјално (и. посебно) на-, о|значивати, навести, наводити. II **Spezie'lle(s)** {~(с)} *n* 9l auf dein Spezielles! у твоје здравље!

Spe'zies {шпèц'иèс} [лат.] *f* *inv.* 1. специја, врста. 2. die vier ~ четири вида рачуна (уп. Grundrechnungsart).

Spe'zies|taler {шпèци'иèс-тèл} *m* дански талир.

Spezifikatio'n {шпèци'фикаци'о|н} [лат.] *f* 3b спецификација, појединачно (и. посебно) на-, о|значивање *n*. [цификум *m*, нарочити лект.,

Spezi'fikum {шпèци'фикум} [лат.] *n* 6k ‡ спе-
spezifisch {шпèци'фичиш} [лат.] а специфичан, особит, нарочит, одређен; ~es Gewicht специфична тежина; *adv.* ~ schwer густ.

Spezifizie'ren {шпèци'фици'рн} [лат.] 1 *tr.* 15g спецификовати, у појединости(ма) на-, о|значивати, у појединости(ма) изл|ожити -агати, подробно изложити. II **Spezifizie'ren** *n*, **Spezifizie'ring** *f* = Spezifikation.

Spe'zimen {шпèци'цимèн} [лат. specimen] *n* 6k специмен *m*, узорак *m*.

Sphä're {сфeрe} [грч. sphaira „лопта“] *f* 3b сфера, лопта, шар *m*.

Sphä'ren-harmonie, musik {сфeрeн-} *f* хармонија сфeрa, небески склад *m*.

sphä'risch {сфeриш} [грч.] *a* сферни, лоптин.

Sphäroi'd {сфeроид} *n* 2g / сфероид *m*.

Sphinx {сфинкс} [грч.] *f* 2i (+ *m* 2g) 1. myth. сфинга. 2. ☞ = Dämmerungsfalter.

Spī'ck|aal {шпик|ал} [швед. spicka „сушити усољено на диму“] *m* усољена надимљена јегуља *f*.

spī'cken {шпикeн} [срвн.; *Speck] I *tr.* 15a 1. набоцкати сланином, наде|нути -вати сланином, прошарати сланином. 2. *fig.* a) свега (сву, све) прошара(ва)ти (seine Rede mit Zitateп твој говор цитатима); б) начичка(ва)ти; e-n Balken mit Nägeln ~ греду клинцима начичкати; c) den Beutel mit Gold ~ набити кесу златом; d) испробадати, избушити, позабадати (mit Pfeilen стрелама, mit dem Degen мечем). 3. *fig.* подми|тити, -хивати. II **Spī'cken** *n* набоцкавање (и. надевање) сланином. [ица сланином.]

Spī'cker {шпикeр} *m* 2l, ~in {~иn} *f* 3c надевач.

Spī'ck... ~gans *f* надимљена гуска, сува гуска; ~hering *m* сув след, надимљена харинга *f*; ~nadel *f* надевача, игла за надевање сла-|

spie {шпи} *impf.* ind. од speien. [нином.]

Spie'gel {шпигeл} [свн.; *лат. speculum *n*] *m* 2l 1. огледало *n*, зрцало *n*; a) den ganzen Tag vorm ~ stehen (по) цео дан висити на огледалу; das Bild ist wie aus dem ~ gestohlen слика је исти он (иста она); *fig.* das wird er nicht hinter den ~ stecken неће се, мајци, тим подичити; б) e-m den ~ vorhalten дати кому огледало да се види; c) *fig.* die Augen sind der ~ der Seele очи су огледало душе; die Seele ein ~ des Weltalls душа огледало свемира (и. васионе); d) *fig.* der reine ~ der Tugend чисто огледало врлине; e) (светао пример) der ~ aller Tapferkeit огледало (и. узор) сваке храбрости; f) (као натпис књига) ~ der Gesundheit Огледало здравља; ~ des Sachsenrechts Огледало саксонскога права; g) glatt wie ein ~ раван (и. гладак) као огледало; в. Meeres-, Wasserspiegel. 2. a) ☞ ~ des Helmont Хелмонтово огледало, жилав део ветрилa (дијафрагме); б) ☞ равнина *f* у средини свода; равнина под опшивницом; c) ☞ оруђе којим се држе отворени или проширују делови тела; d) гладко, равно место у зрнасто уштављеној кожи; e) пeга *f* на сa-|пима; f) прстен око средишта на нишану; g) ☞ задња страна *f* брода; h) ☞ сјајно око (на крилима, на краљушти итд.); i) ☞ a) направа *f* са огледалом за хватање шева; б) зад-|њца *f*; j) остаклица *f*, прелив (на колачима). 3. (шв.) = Brille, Augenglas.

Spie'gel..., **spie'gel...** {шпигeл-}. 2artig *a* попут огледала; ~belag *m* смеша *f* калаја и живе за облепљивање полеђине огледала; ~belegung *f* амалгамисање *n* огледала; ~berg *m* прв. ~berg, ich kenne dich знам те ја; ~bild *n*. a) лик *m* у огледалу; б) тера баба козлиће, Фата Моргана; c) = Trugbild; 2

blank *a* који се сија као огледало; који се цакли; да се огледаш у њему (њој итд); бли-|став; ~decke *f* таваница са огледалима; 2 **eben** *a* раван као огледало (и. као длан); ~ei *n* = Setzei; ~eisen *n* врста сировога гвожђа; 2 **zeitel** *a* који воли да се огледа; ~ente *f* 2. a) домаћа пловка; б) = Krickente; ~fabrik *f* фабрика (и. творница) огледалa; ~fabrikant *m* фабрикант огледала; ~fabrikation *f* изра-|да огледала; ~fechter *m* борац са нествар-|ним; ~fechterei' {~фeхтeрeи} *f* 3b: a) привид-|на борба; б) *fig.* варка, обмана, опсена; ~fenster *n*: a) прозор *m* од огледалског ста-|кла; б) прозор *m* са огледалом; ~fern|rohr *n* ☞ дурбин *m* са огледалом, катоптрички теле-|скоп; ~fläche *f* површина (једног) огледала, површина као огледало; ~flut *f* вали *m* pl. глатки као огледало; ~folie *f* амалгам *m* у листу; ~garn *n* ☞ мрежа *f* од четвртастих oка; ~gefecht *n* привидна борба *f*; ~gieBerei' *f* огледалара, творница (и. фабрика) огледа-|ла; ~glas *n*. a) огледалско стакло, стакло за огледала; б) стакло (једног) огледала; ~glas-|fabrik *f* фабрика огледалског стакла, твор-|ница стакла за огледала; 2 **glatt** *a* гладак као огледало; ~glätte *f* глаткост огледала; ~gleich *a* једнак као у огледалу, симетричан; ~handel *m* трговина *f* огледала; ~händler(in *f*) *m* трговац (-киња) огледалима; ~harz *n* = Geigenharz; 2 **hell** *a* јасан (и. бистар, чист) као огледало; ~hütte *f* = ~gieBerei; 2 **licht** {шпигeлyхт}, 2 **ig** {шпигeлyхт} *a* 1. налик на огле-|дало, сличан са огледалом; сјајан, сијав; бе-|ласав, који се прелива; 2. ☞ од четвртастих oка; ~karpfen *m* ☞ огледални шаран; ~kasten *m*. a) сандук са огледалима; б) ☞ катоп-|тричка кутија (и. камара); 2 **klar** *a* = 2hell; ~lampe *f* лампа са одбијачем светлости; ~lehre *f* = наука о одбијању светлости, катоптрика; ~macher *m* = ~fabrikant; ~meer *n* море равно као огледало.

spie'geln {шпигeлн} [срвн.; *Spiegel] 15f I *intr.* (h) 1. c(и)јати се као огледало; сијати (се), сјати (се), блистати (се); пресјајивати, пре-|ливати се; ~d = spiegelblank; ~de Flut = Spiegelflut; ~de Waffen светло оружје. 2. jн. пабирчити, палетковати. II *tr.* 1. огледати, стварати слику (и. лик) (и *fig.*). 2. гледати (и. посматрати) у огледалу. 3. (на)правити остаклицу на, (на)правити прелив на; gespie-|gelt са светлом белегом, са светлим оком (и. окцем). 4. (шв.) a) гледати кроз дурбин; б) разметати се (*acc.* abl.). III sich ~ 1. огле-|дати се, видети се; seine Güte spiegelt sich in seinen Augen доброта му се огледа у очима. 2. огледати се, гледати се у огледалу. 3. *fig.* sich an j-m, an et. (*dat.*) ~ угледати се на ко-|га, на што. IV Spie'geln *n* = Spieg(e)lung 1. Spie'gel... ~netz *n* = ~garn; ~rahmen *m* ок-|вир (и. рам) огледала; ~rand *m* ивица *f* (и. руб) огледала; ~saal *m* дворана *f* са огледа-|лима; ~scheibe *f* окно *n* огледала; ~schleifer *m* брусач (и. глачач) огледала; ~schrank *m* ор-|ман са огледалом, -има; ~sextant *m* ☞ сек-|стант са огледалом; ~signal apparat *m* оп-

тички телеграф; ~teleskop *n* Ɔ = ~fernrohr; ~tisch *m*: a) сто испод огледала; b) сто са огледалом; ~tür *f* врата *n pl.* са огледалом. **Spie'g(e)lung** {шпигг(е)лунг} *f* 3b 1. огледање *n*, стварање *n* lika (и. слике) одбијањем светлости. 2. = Spiegelbild.

Spiel {шпил} [свн.] *n* 2g 1. свирање, свирка *f*; beim ~e der Instrumente уз свирање (и. свирку) инструмената; abs. beim ~e свирајући; er zertrümmert das ~ он разбије лиру; Ɔ = Trommel. 2. игра *f*; a) olympische ~e олимписке игре; b) hinreißendes ~e-s Schauspielers заносна игра *f* неког глумца; stummes ~ нема игра; = Schauspiel. 3. игра(ње *n*) *f*; играчка *f*; das ist ihm (и. für ihn) ein ~ то је за њега играчка; sein ~ mit j-m (mit et.) treiben (пеће: haben) играти се (и. титрати се) ким (чим); Menschenleben sind ihm ein ~ он се титра (и. игра) људским животима; der Teufel hat sein ~ (mit et.) ђаво се умешао (у што); das ~ versteckter Pläne играчка скривених планова; уп. Spielball. 4. игра *f*, кретање, рад *m*, ход *m*; ~ der Erinnerung, der Phantasie, des Zufalls игра сећања, маште, случаја; freies ~ haben имати одрешене руке; j-m freies ~ lassen оставити кому широко поље; ~ der Pumpe, der Maschine кретање (и. рад) црпке, машине; ins ~ setzen покрећнути, -тати, ставити у покрет; die Winde treiben ihr ~ mit den Nebeln ветрови гоне (и. покрећу) магле; nach welcher Regel unsere Erkenntniskräfte ihr ~ wirklich treiben по коме се правилу стварно крећу силе нашега сазнања; e-r Feder mehr ~ lassen дати опрузи више одушке; ~ haben радити, кретати се; welch' ein ~ der Faßben! какво преливање божја! 5. игра(ње *n*) *f*, коцка(ње *n*) *f*; a) Glück im ~ haben имати среће у игри; Unglück im ~ haben немати среће у игри; dem ~ (leidenschaftlich) ergeben sein бити (страстан) коцкар; ein hohes (großes), niedriges (kleines) ~ spielen играти крупну (ситну) игру, играти крупно (ситно); er hat ein schönes ~ bekommen добио је лепе карте, дошле су му лепе карте; ein ~(chen) machen (од)играти једну игру; das ~ gewinnen добити игру; das ~ verlorengelassen сматрати игру за изгубљену; дићи руке од игре; b) fig. Sie haben gutes (и. leichtes) ~ лако је Вама; abgekartetes ~ удешена ствар *f*, удашене карабице *f pl.*; e-m leichtes ~ geben (и. machen) ићи кому на руку; Sie spielen ein gewagtes ~ Ви играте опасну игру; e-m das ~ verderben (по)кварити кому рачун; c) aufs ~ setzen ставити -љати на коцку; auf dem ~ stehen бити у питању; die Ehre steht auf dem ~ ~e част је у питању; sein Leben steht auf dem ~ глава му игра; живот му је у питању; d) lassen Sie mich bei dieser Sache aus dem ~! немојте ме(не) у то мешати!; sich aus dem ~e ziehen извући се; e) (mit) im ~e sein имати удела, учествовати, деловати, дејствовати; es ist Ehrgeiz dabei im ~e има сујета удела у томе; die Hand bei et. (dat.) im ~e haben имати умешане прсте у чему; ins ~ kommen ступити -ати у дејство,

почети дејствовати; j-n mit ins ~ ziehen у-вући кога; sich ins ~ mischen умешати се у ствар; f) des ~s ein Ende machen и. genug sein lassen des grausamen ~s учинити крај ствари (и. свему); dem ~e zusehen посматрати ствар. 6. игра(чка) *f*; zu Weihnachten ein ~ geschenkt bekommen о Божићу добити игр(ачк)у на поклон; ein ~ der Winde sein бити играчка ветровима. 7. Ɔ = Hub. 8. ~ Karten „шпил“ *m* карата, потребан број карата за игру. 9. ~ Stricknadeln игле *f pl.* за плетење. 10. Ɔ реп *m* фазана мужјака.

Spie'l..., **spie'l...** {шпил-}: ~arbeit *f* посао (и. рад) *m* (лак као) игра(чка); ~art *f*. a) (об. ~weise *f*) начин *m* свирања, свирање; b) Ɔ одлика; ~ball *m*: a) лопта *f*; b) fig. играчка; v. Spiel 3; ~bank *f* 2f банка (у игри = уплаћен новац од свих играча); ~bar {шпилбар} *a* Ɔ за игру, за играње; који се може (и. даје) играти (и. претстављати); ~ за свирање; за свирку, који се може (и. даје) свирати; ~brett *n* даска *f* за игру (и. за играње) (дама, шаха); ~bruder *m* коцкар; ~bude *f* шатра за транго-франго; ~chen {шпифауш} *n* 2l (dim. од Spiel) мала игра *f*, игрица *f*, свирчица *f*; v. и Spiel 5; ~dose *f* Ɔ кутија која свира.

Spie'le {шпил} [дн., вн. Spiel] *f* 3b клица (од пера у кожи пернате живине).

spie'len {шпилчн} [свн.; в. Spiel] *l intr.* (h), *tr.* катк. *refl.* 15a 1. свирати: a) Ɔ ein Instrument ~ свирати на неком инструменту; auf (mit) Instrumenten ~ свирати на инструментима; Tänze ~ свирати игре (и. плесове); zum Tanz ~ свирати за (и. уз) игру; ein Lied ~ свирати песму; b) (= умети свирати) er spielt Flöte он свира на флаути; vom Blatte ~ свирати с(а) листа; nach dem Gehör ~ свирати по слуху; c) Geigen, Dudelsäcke ~ свирају хеманета, гајде; d) ein Kind in Schlummer ~ успављати -љивати дете свирком; sich schier zuschanden ~ пропасти готово свирајући, упропастити се готово свирајући. 2. играти (и. fig.), претстављати; глумити; fig. изигравати; es wird heute nicht gespielt данас нема претставе; das Stück spielt (intr.) lange комад се дуго игра; претстављање комада траје дуго; das Stück spielt in Venedig комад се одиграва у Млечима; ein Auftritt spielt sich soundso једна појава игра се тако и тако; wo, wann spielt das Stück? где, када се одиграва комад?; eine Rolle ~ играти (неку) улогу; den Hamlet ~ играти Хамлета; wie hübsch spielt's sich den Vater, wenn... како је лепо играти улогу оца, када...; den (großen) Herrn ~ изигравати (великога) господина; den Sonderling ~ изигравати особенака; abs. sie singt gut, aber spielt schlecht она добро пева, али игра рђаво. 3. играти (се), забављати се; титрати се; шалити се; mit Puppen ~ играти (се) луткама; Knaben ~ Räuber, Soldat, Eisenbahn дечаки се играју хајдука, војника, железнице; ein Spiel и. jn. eines Spiels ~ играти неку игру, играти се неке игре; Verstecken ~ играти (се) жмур(к)е; sich rote Backen ~ заруменети се од игре (од играња, играјући); sich gesund

~ оздравити играјући се; **b)** mit et. (mit j-m) ~ играти се, титрати се чим (ким); mit seinem Leben ~ титрати се животом својим; главом се шалити; das Schicksal spielt mit uns судбина се титра нама; er läßt nicht mit sich ~, *fam.* er läßt nicht das Michele {мичел} mit sich (и. sich auf der Nase) ~ он не зна за шалу; он не да да му се (неко) погне на главу; mit Worten ~ играти речима; **d)** ~d (као) од шале; без по муке; er hat ... ~d gelernt он је (као) од шале научио ... **4. a)** *intr.* (по)кретати се, лелујати се, лепршати се; њихати се; изводити игру; **a)** Gaukler ~ aus der Tasche опсенаари изводе опсенарске вештине; **b)** die Phantasie spielt seltsam машта изводи чудне игре; уобразиља се чудно игра; der Zufall spielt soundso случај изводи игру тако и тако; **c)** die Zephyre ~ um ihr Haar зефири се играју њеном косом; die Flagge spielt im Winde застава се вије на ветру; **d)** seine Augen über et. ~ lassen (про)шетати погледом преко чега, прелазити очима преко чега; Sonnenstrahlen ~... сунчеви зраци сијају, зраче...; ins Bläuliche ~ преливати се (и. прелазити) у плаваство; **e)** ineinanderspielende Bedeutungen значења која се преливају (и. прелазе) једно у друго; um et. ~ лебдети око чега; **f)** Teile e-r Maschine ~: **a)** делови (једне) машине имају таман простора да се као што треба крећу; **b)** делови машине климатацију, имају сувише простора за кретање; Telegraphen, Pumpen ~ телеграфи, црпке раде; dieses Schloß spielt nicht gut ова брава не ради добро; Maschinen ~ lassen пустити машине (у рад); *fig.* ~ lassen, ~ machen пу(сти)ти -штати у дејство, пустити да ради, -е, покренути; **g)** die Batterie, Artillerie, das Geschütz spielt auf... *acc.* батерија, артилерија, топ дејствује (и. пуца) на...; eine Mine ~ lassen изазвати распрскавање мине; **b)** *tr.* **a)** et. spielt hundert schöne Farben нешто се прелива у сто лепих боја; **b)** e-m e-n Possen, e-n Streich ~, *abs.* es e-m ~ подвалити кому, *fam.* намагарчити кога; **c)** e-m et. aus der Tasche ~ вешто изв(у)ћи -лаци кому што из џепа; e-m et. in die Tasche ~ завући (и. тутнути) кому што у џеп; e-m et. in die Hände ~ дотурити кому што; den Krieg nach Deutschland ~ пренјети -осити рат у Немачку; e-e Kugel ins Loch ~ утерати лопту у рупу. **5.** играти; **a)** Karten ~ играти карте (и. карата, карти се; e-e Karte ~ ићи једном картом; in der Lotterie ~ играти на лутрији; ich habe Lotterie gespielt, aber jetzt spiele ich nicht mehr играо сам на лутрији, али сад не играм више (и. држао сам лоз(о)ве), али сад га (их) не држим више); *abs.* коцкати се; **b)** um Geld ~ играти у новац; die Partie um einen Dinar ~ играти партију у динар; hoch (niedrig) ~ играти крупно (ситно); nur um die Ehre ~, umsonst ~ играти онако, играти ни у шта; falsch ~ красти (у игри), каишарити; sich arm (и. sich um sein Vermögen) ~ све изгубити на коцки; sich reich ~ обогатити се коцком; *fig.* unter e-r

Decke ~ и. unter e-m Hute ~ бити у дослуку; j-s Ehre ~ част кога ставити -лати на коцку; **c)** das Gewisse ~, das Sichere ~ = sich sicherstellen ићи на сигурно; des kurzen ~ = kurzen Prozeß machen, *opp.* et. ins lange Feld ~ одуговлачити што, отезати што. **II** **Spiel** *n* = Spiel 1. [од клица.] **spiel** *len*² {~} [Spiele] *tr.* (о)пипати, (о)чистити **Spieler** {шпилер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c 1. свирач, -ица. 2. играч, -ица, претстављач, -ица, глум(а)ц, -ица. 3. играч, -ица; zu diesem Spiel stellen sich die ~ in e-n Kreis за ову игру стану играчи у круг. **4. a)** играч, -ица; коцкар, -ка; **b)** играч, -ица, који, -а заказује игру (у картама); **c)** falscher ~ претварац, играч лажне улоге.

Spielerei {шпилери} *f* 3b 1. игра(ње)н, забава, забављање *n*, шаљење *n*, шала, детињарија. 2. играчка; драгулија, дроњак *m*.

spielerhaft {шпилерхфт} [Spieler] *a* попут играча, глумца. [кому је памет за игром.]

spielerig {шпилерх} *a* који воли да (се) игра; **spielerisch** {шпилерхш} *a* који воли да (се) игра, да се шали; коме је памет за игром; брз на игру; детињаст.

Spiel..., **spiel...**: ~feind (in *f*) *m* непријатељ, -ица игре; ~gefährte *m*, ~gefährtin *f* = Gespieler II; ~geist *m*: **a)** карташки дух; **b)** коцкарство *n*; **c)** коцкар; ~geld *n* новац *m* за игру; улог *m*; ~genosse *m*, ~genossin *f* = Gespieler II; ~gesell *m*. **a)** друг из детињства, друг из игре; **b)** друг у игри; ~gesellschaft *f*: **a)** друштво *n* играча (и. карташа); **b)** играчко (карташко) друштво *n*, друштво где се игра; ~glück *n* срећа *f* у игри; ~hahn {шпилерхфт} *a* = Zierisch; ~hahn *m* = Birkhahn; ~hans *m* = ~geist *c*; ~haus [свн.] *n*, *fam.* ~hölle *f* коцкарница; ~honorar *n* хонорар *m* за играње, за глумљење; ~ig {шпилерх} *a* = Zhaft; ~kamerad *m* = Gespieler II; ~karte *f* карта за играње; ~kartensteuer *f* попрез(а) *f* *m* на карте за играње, картарина; ~kätzchen *n* ма(чки)ца *f*, *fig.* враголасто детење; снадало; ~katze *f*: **a)** = ~kätzchen; **b)** = ~geist *c*, ~ratte; ~klub *m* клуб играча; ~kränzchen *n* друштво за игру; ~leiter (in *f*) *m* ✕ редитељ(ка); ~leute *pl.* **a)** *pl.* од ~mann; **b)** ✕ значари; ~mann [свн.] *m* (*pl* ~leute) свирач, музикант; ✕ значар; ~marke *f* тантуз *m*; ~matz *m* = ~geist *c*; ~ochse *m* = Bulle; ~oper *f* (*opp.* Singoper) велика опера; ~papier *n* ✕ хартија (од вредности) којом се игра; ~partie *f*: bei uns ist heute ~partie код нас имамо данас игру; ~piennig *m* = ~marke; ~plan *m* план (класне лутрије); репертоар, распоред играња; ~platz *m* игралиште *n*; ~puppe *f* лутка; ~ratte *fam.* *f* коцкар, -ка; ~raum *m*: **a)** = ~platz; **b)** *a)* freien ~raum haben имати широко поље; großen ~raum geben да(ва)ти широко поље (пада); freien ~raum lassen = freies Spiel lassen; **b)** ✕ зазор; слободан простор; одушка *f*; ~raum haben имати слободнога простора, имати одушке (са стране), радити несметано; zu viel ~raum habend климатив; ~regel *f* правило *n* игре; ~saal *m*

дворана *f* за игру; *~sache f* играчка; *~sachen f pl.* = *~zeug*; *~schuld f* дуг *m* на коцки, дуг од коцкања; *~schule f* дечје игралиште (и. забавиште) *n*; *~schwester f* карташица, коцкарка; *~stunde f* час *m* одмора; *~sucht f* коцкарство *n*, страст за игром; *~tag m*: **a**) дан одмора; **b**) дан игре, дан играња; *~teufel m*: **a**) = *~geist b*; **b**) коцкар, -ка; *~tisch m* сто за игру, сто за коцку; *~uhr f* ⚙ часовник *m* који свира; *~verderber m* кварилац (и. мутилац) расположења (у друштву); *~verlust m* губитак у игри (и. на коцки); *~walze f* ваљак *m* (у часовнику) за свирку; *~waren f pl.* = *~zeug*; *~waren|geschäft n* играчкарница *f*; радња са играчкама; *~weise f* = *~art a*; *~weise adv.* играјући се, за игру; *~werk n*: **a**) = *~zeug*; **b**) механизам *m* за звоњење (и. свирку); **c**) дн. музички инструменат *m*; *~wut f* појама за игром, појама за коцком; *~zeit f*: **a**) време *n* игре (и. игри); **b**) време *n* одмора; *~zeug n* играчке *f pl.*; играчка *f*, драгулија *f*, дроњак *m*; *~zeug-fabrik f*, *~handel m* радионица *f* играчака, трговина *f* играчкама; *~zeug|händler(in f) m* играчар, -ка, трговац, -киња играчкама; *~zimmer n*: **a**) соба *f* за одмор; **b**) соба за игру, соба за коцкање.

Spieler {шпир} [дн.] *m* и *n* 2g, *~chen* {~хч} *n* 2l травчица *f*, сламчица *f*; *kein ~chen* ни трунке; нимало; *ein spierchen* малчице. [ка *f*.]

Spieler {~} [лат.] *m* 2g и *~e* {~} *f* 3b ⚙ медуни-
Spieler {шпир} [дн.] *f* 3b, **Spieler(l)ing** {шпир-
{шпир}} *m* 2g¹ 1. ⚙ **a**) оскоруша *f* (дрво); **b**) оскоруша *f* (плод). 2. ⚙ = *Stint*. 3. *fig. fam.* слабуњавко. [= *Spieler*².]

Spieler ... {шпир-}: *~staude f*, *~strauch m* ⚙

Spieler {шпир} [свн. spioz] *m* 2g 1. коплѐ *n*; цилит; *er schreit, als ob er am ~e stäke* дере се као одран (и. као да га жива деру); *ich komme, und wenn es ~e regnete* доћи ћу, па макар падало усижано камење; *fig. den ~ umkehren* окренути други лист. 2. коплѐник, оружан(и) коплѐм (уп. *Spielerbürger*). 3. ⚙ мрља од заглавица. 4. ⚙ *fam.* = *Feldwebel a*.

Spieler {~} [свн.: spitz] *m* 2g 1. ражањ; *an den ~ stecken* натаћи (или: натицати) на ражањ; *~ voller Lerchen* ражањ шева. 2. знак за ознаку подозривих места у књизи. 3. ⚙ *~e pl.* рогови у првој години (јелена, лопатара, срнића). 4. † шестац, новчић од шест пфенига; студ. *~e pl.* = *Geld*.

Spieler..., **Spieler**... {шпир-}: *~ampfer m* ⚙ кисељак, кози кисељак, гарашица *f*, козјачица *f*, зечји кисељ; *~bock m* = *Spieler*²; *~braten m* печење *n* са ражња; *~bürger m*: **a**) нек. грађанин (као) пешак оружан коплѐм; **b**) данас *fam.* хифта; *~bürgererei* {~бургер} *f* 3b хифтинство *n*; хифтинске навике (и. предрасуде) *f pl.*, хифтинска осећања *pl.*; *~bürgerlich fam. a*, *adv.* хифтински; *~bürgertum fam. n* = *~bürgererei*; *~dreher m* \ окретац ражња, ражњар.

Spieler {шпир} [свн.: Spieler и ~] 1 *tr.* и *refl.* 15е пробости коплѐм; пробости; *an die Wand ~* приковати коплѐм за зид; прико-

вати (ан: за; аф: на); *нат|аћи -ицати* на ражањ; *ната|ћи, -кнути, натицати; наби(ја)ти* на колац, ударити -ати на колац; *v. pfählen* 13; *sich ~* натаћи се, натицати се. II **Spieler** *n* 2l 6. *pl.* пробадање; прикивање; натицање; набијање (и. ударање) на колац.

Spieler {шпир} [свн.] *m* 2l 1. *Spielerbürger a*. 2. *fig.* = *Spielerbürger b*.

Spieler² {~} [свн.: *spitz] *m* 2l јелен годишњак; срнић годишњак.

Spieler..., **Spieler**...: *~förmig a* коплѐст; *~gehörn n* ⚙ = *Spieler*² 3; *~gerte f* = *~rute*; *~geseil m*. **a**) друг(ар); **b**) саучесник, сукривац; *~glanz m* *min.* антимон; *~glas n* ~ = *glanz*; *~haar n* чекињаста длака *f*, чекињава коса *f*; *~hahn m* петак за ражањ (*opp.* *Zuchthahn*); *~hirsch m* = *Spieler*²; *~ig {шпир}* *a*: **a**) = *~förmig*; **b**) крт (за метале); **c**) неучињен добро, неуштављен добро; *~kuchen m* колач печен на ражњу; *~rute f* прут *m*; (*durch die*) *~ruten laufen* про|лазити-ћи кроз шибу; *~ruten|laufen n* пролажење кроз шибу; *~träger m* коплѐник; *~voll m* (пун) ражањ (чега); *~wurzel f* ⚙ = *Pfahlwurzel*; *~zahn m* очњак.

Spieler {шпир} *f* *inv.* ⚙ Клас *m*.

Spill {шпир} [Spille] *n* 2g 1. = (и *Gangspill*) вретено, вртао *m*, чекр *m*. 2. дн. = *Spindel*.

Spillbaum {шпир-} *m*: **a**) полуга *f* витла; **b**) ⚙ = *Spindelbaum*.

Spille {шпир} [свн. сажето из *Spindel*] *f* 3b 1. = *Spindel*. 2. = *Speiler*. 3. ⚙ = *Spilling*.

spillen {~} 1 *tr.* 1. трахити, расипати. 2. = *speiern*. II *intr.* ⚙ вретенасто избијати.

Spilling {шпир} *m* 2g¹ 1. = *Spindelpfahme*.

Spill...: *~mage m* ⚙ роњак по матери; *~seite f* род(бина) *f* *m* по матери. [спанах.]

Spinat {шпир} [фр., ит., *ар.] *m* 2g ⚙

Spind {шпир} [дн.] *n* и. (аус. само) *m* 2g и *~e* {шпир} *f* 3b 1. орман *m*, скриња *f* (= *Schrank, Schrein*). 2. мера *f* за жито.

Spindel {шпир} [свн.: *spinnen] *f* 3d 1. (в. *Spille*) вретено *n* (и *fig*); **a**) *an der ~* *spinnen* прести вретеном; *~ der Parzen* вретено Парки (и. Суђаја); **b**) нек. за ознаку женскога рода = *Kunkel*, на пр. *~lehen*; уп. *Spillmage, Spillseite*; **c**) препредало *n*. 2. **a**) ⊕ = *Speiche* 2; **b**) ⊕ (Turm) = шиљак *m* на коме је јабука торња; **c**) ⚙ лоптин двоугао (и. двокут) *m*; **d**) ⚙ петелка са начичканим цветовима; крашња; **e**) густиномер *m*, ареометар *m*; 3. **a**) вретено *n*, осовина; *fig.* осовина; **b**) обртно вретено *n*; **c**) завртањ *m*; **d**) стуб *m* око кога се вију завојите степенице; **e**) стуб *m* пужје љустуре; **f**) стуб *m* ушног пужа. 4. име дрвета чије дрво служи за вретена.

Spindel..., **spindel**... {шпир-}: *~baum m* ⚙ кур(и)ковина *f*, крковина *f*, машљик(овин)а *f*, мека шиба *f*; *~beine n pl. fam.* ноге *f pl.* као вретена, ноге као тулајке; *~beinig a* (танких) ногу као вретена; ногу као тулајке; *sie hat eine ~dünne Taille* она је прекидаљка; *~dünn a* танак (танка) у струку да га (је) прекинеш; *~dürre a* сув као вретено, сув као пршута; спечен; *~macher m* вретенар; *~för-*

mig a вретенаст; **2n** {шпйнд'лн} [Spindel] 15f I *intr.* ♣ **spillen** II; II *tr.* (и sich **2n**) за-, у|вити (се), за-, у|вијати (се) завојито (и. лозасто); ~pflaume f ♣ белица, белошљива; ~presse f преса са завртњем, муљача на завртњу; ~säule f ♣ вретенаст стуб т; ~treppe f завојите степенице f pl.; ~voll f вретено п (предива); ~zapfen т рукавац вретена.

Spine II {шпипел} [лат.] т 2g¹ min. бледоцрвени рубин. [нета f (врста клавира).]

Spine tt {шпинет} [ит. spine'tta f] п 2g ♣ **спи-** **Spinn** I... {шпйн-} [spinnen] у слож. на пр. ~frau. **Spinn** II... {~} [Spinne] у слож. на пр. ~gewebe. **spinnbar** {шпинбар} а предљив; за ткање; који се може прести (и. ткати).

Spinnbarkeit {шпинбарк} f 3b предљивост.

Spinne {шпйн} [свн.; *spinnen] f 3b 1. ♣ паук т. 2. *fig.* ich hasse ihn wie eine ~ смртно га мрзим; мрзим га да га не видим; мрзим га као скота; *fam.* pfui, ~! пих, гаде!; e-m allerlei ~n in den Kopf setzen в. Raupen, Grillen. 3. ♣ = Spinnenkopf b.

spinnfeind {шпйн-} а само у прироку: j-m ~ sein смртно (и. крвнички) мрзети (на) кога; мрзети (на) кога као (на) скота; бити кому крвни непријатељ.

spinnen {шпйн} [свн.] I *tr., intr.* (h), *катк. refl.* 12c прести: а) Wolle, Flachs ~ прести вуну, лан; ein Seil ~ прести уже; sie spinnt она преде; б) drei Spinnmaschinen ~ три машине предилце преду; c) Glas ~ извлачити (растопљено) стакло у конце; d) der Seidenwurm spinnt свилена буба преде; sich in den Kokon ~ учаур|авати се, -ити се; e) Seide ~ ~ прести (и. испредати) свилу (из чауре); f) o-, у|прести, усукивати, сукати; g) отезати се, теглити се, балавити (за вино); h) *fig.* kein Grld (и. keine Seide) ~ bei et. не про-копсати (и. не ухаснити се) много при чему; e-n Gedanken weiter ~ мисао изводити, испредати; ...in die Länge ~ одуговлачити..., отезати...; Ränke ~ сновати сплетке; *prv.* в. Sonne; i) über et. sinnen und ~ премишљати и мозгати о чему; j) *refl.* die Sonne spinnt sich in Wolken сунце се заодева облацима; sich ~ учаурити се, завити се; испредати се, отвари се; k) die Katze spinnt мачка преде. II **Spinnen** п предење.

Spinnen²... **spinnen**²... {шпйн-} [Spinne]: **2** ähnlich а пауколик, сличан са пауком; **2artig** а паучаст, попут паука; ~füße т pl.: а) паукове ноге f pl.; б) *fig.* дугачки суви прсти т pl., ~gewebe, ~nest п, ~netz п, ~web {~вѐл} п 2g, ~webe f [срвн.] паукова мрежа f; паучина f; *fig.* ~(ge)webe паучина f, ретка, рђава тканина f; ~kopf т: а) паукова глава f; б) ♣ волак дебелободљи.

Spinner {шпйнер} т 2l 1. и ~in {~ин} f 3c предилац, преља. 2. ~in f ♣ = Herbstzeitlose. 3. ♣ преља f. 4. ✕ *fam.* = Unteroffizier.

Spinnerei {шпйнера} f 3b 1. предење п, вештина предења, начин т предења. 2. преддионица. 3. преденост, особина предива.

Spinnerei... {~а-}. ~anlage f: а) подизање п преддионице; б) преддионица; ~besitzer(in) f

т преддионичар(ка), поседник, -ца преддионице.

Spinner|lohn {шпйнер-} т плата f за предење. **Spinne**... ~web {~вѐл} п 2g, ~webe f [срвн.] = Spinnengewebe.

Spinn..., **spinn**...: **2**feindschaft f крвничко непријатељство п; ~frau f преља; ~gesellschafft f прело п, супредак т; ~gewebe п = Spinnengewebe; ~haar п jн. = Flachs; ~hanf т кудеља f (добра) за предење; ~haus п преддионица f; ~licht {шпйнхт} f 3b ♣ = Spinnstube; **2**ig {шпйнх} а = spinnenartig; ~hütte f чаурана (свилених буба); ~industrie f текстилна индустрија; ~maschine f машина предилца; ~rad п коловрат т; ~rocken т преслица f; ~rocken|voll т (пуна, једна) преслица f; ~schule f школа предења; ~stube f прело п; ~stuben|erzählungen f pl. приче са прела; ~warze f ♣ паучна брадавица; ~web(e) f п = Spinnenweb(e); ~wocken т = ~rocken; ~wolle f предена вуна.

Spinozismus {шпиноизмус и с-} [Spinoza, филозоф, 1632—1677] т 6g (б. pl.) спинозизам. [место п, гњецав хлеб. 2. = Splint.]

Spint {шпйнт} т 2g 1. *prov.* маст f; гњецаво! **spintisie'ren** {шпйнтизир'е} *fam.* [нвн. 16 век] I *intr.* (h) 15g мозгати. II **Spintisie'ren** п мозгање.

Spio'n {шпион} [нвн.; фр.; *нем. Späher] т 2g¹, ~in {~йн} f 3c шпиун, -ка, ухода; в. Polizeispiön.

Spio'nen|riecherei' {шпион'ен|рйх'ера} *fam.* f 3b (болесно) налажење п шпиона свуда.

Spio'nentum {шпион'нтум} п 2a (б. pl.) = spionieren II.

spionie'ren {шпионир'ен} [фр.] I *intr.* (h) 15g шпиуни(са)ти, уходити. II **Spionie'ren** п шпиунисање, шпиуњење, ухोђење.

Spioniererei {шпионир'ера} f 3b = spionieren II.

Spirä'e {шпире'} [лат.] f 3b ♣ суручица.

spira'l {шпирал} [лат.] а (dv.) спирал|ан (-но), завојит(о), увојит(о), лозаст(о).

Spira'le {шпирал} [лат.] f 3b 1. особ. ∧ спирала, увојница. 2. ♣ увојница; ♂ завојита опруга.

Spira'l..., **spira'l**... {~ал-}. **2**endend а који се завршава спиралом (и. увојницом); ~feder f завојита опруга; **2**förmig а (dv.) спирал|ан (-но), облика спирале, завојит(о), увојит(о); ~förmigkeit f спиралност, за-, у|војитост; ~linie f = Spirale I. [спиритизам.]

Spiriti'smus {шпиритизмус} [лат.] т 6g (б. pl.) **Spiriti'st** {~йст} т 3a, спиритиста.

spiriti'stisch {~йш} а спиритистички.

Spiritu'alism {шпиритуализмус} [лат.] т 6g (б. pl.) спиритуализам. [ритуалиста, -киња.]

Spiritu'alist {~йст} т 3a, ~in {~йн} f 3c спи-**spiritu'alistisch** {~йш} а спиритуалистички.

Spiritu'o'sen {шпиритуоз'ен} [лат.] pl. inv. алкохолна пића п pl.

Spi'ritus {шпиритус} [лат.] т inv. и. 2h¹ 1. шпиритус, алкохол, жеста f. 2. *fig.* дух, одушевљење п, жар, занос.

Spi'ritus..., **sp'ritus**... {шпиритус-}. **2**artig а попут шпиритуса (и. алкохола, жесте); ~brennerei' f пецара (и. фабрика, творница)

шпиритуса; ~geruch *m* мирис шпиритуса; ~glüh|licht *n* светлост *f* од ужаривања шпиритусом; ~lampe *f* шпиритусна лампа; ~wage *f* алкохолметар *m*.

Spital¹ {шпитал} [срвн.; *лат. (Ho)spital] *n* 2a болница *f*; die Ritter des ~s = Hospitaliter.

Spital... {шпитал} ~schiff *n* = болничка лађа *f*, болнички брод *m*; ~zug *m* санитетски воз.

Spittel {шпител} *n* (prov. и *m*) 2l = Spital.

spitz¹ {шпиц} [свн. в. Spieß²] *a* 1. (opp. stumpf):

a) шиља(с)т, зашиљен, у шиљак; b) оштар; ~er Winkel оштар угао (и. кут); ~ auslaufen зашиљавати се, завршавати се шиљком (и. у шиљак); ~ machen зашиљи(ва)ти, шиљити. 2. *fam. fig.*: a) ich kann es nicht ~ kriegen не могу (то) да схватим; b) et. ~ nehmen бити врло тачан у чему; ~ wiegen (из)мерити таман; c) die ~e Dünigkeit... танцерастост...; тананост...; d) нежан; e) оштар, заједљив, пецкав; f) = spitzfindig.

Spitz- {~} *m* 2g 1. вучјак (врста пса). 2. *fam.* наефлеисаност *f*; e-n (kleinen) ~ haben бити (мало) наефлеисан; er hat sich e-n ~ ange-trunken ухватило га (мало). 3. *jn.*: a) = Spitze 1; b) и 3a = Spitze 5.

Spitz¹..., spitz¹... {шпиц-}: ~ahorn *m* млеч- (ник), млечак, млекојавор; ~amboß *m* котларски наковањ са два шиљата краја; ~ar-beiter *m* (opp. Stückerbeiter) ужар(ски рад-ник) који ради ситни посао; ~axt *f* кљу-на, пијук *m*; ~bart *m* шиљата брада *f*, брада у клин, брадица; ~berg *m* шиљат брег; зуб; ~bergen {бергн} *n* 8g Шпицберг *m*; ~beutel *m*. a) шиљата кеса (и. врећа); b) кеса (и. врећа) *f* за одбијање врхова зрневља жи-та; ~blätter *f* шиљата гнојница; ~blattern *pl.* = Windpocken; ~bogen *m* (opp. Rundbogen) шиљат лук, лук у шиљак; ~bogen|förmig *a* (облика) шиљата лука; ~bogen|stil *m* стил шиљата лука; ~bogig {бугиг} ~böig {бугиг} *a* = ~bogenförmig; ~bohrer *m* вршаста бургија *f*; ~bube [нвн. 16 в.] *m*, ~bü-bin *f*: a) лупеж, лопов, -ица; b) хуља, подлац, нитков, битанга; c) (одмила) угурсуз, лола, мангуп, шатровац, обешенјак, чапкун, спа-дало (= Schalk 2, Schelm 3); ~buben|bande *f* лупешка дружина; ~buben|gesicht *n* лупе-шко лице; ~buben|sprache *f* лоповски (и. шатровачки) језик *m*; ~buben|streich *m*, ~büberei {буберџија} *f* лупештво *n*, угурсуство *n*, чапкунство *n*, обешенјаштво *n*; ~bübisch *a, adv.* лупешки, угурсуски, лолски, обешен-њачки.

Spitzchen {шпицхен} *n* 2l (dim. од Spitze) 1. вршић *m*, вршче; шиљчић *m*, шиљче. 2. чипчица *f*.

Spitze {шпице} [свн.; *spitz¹] *f* 3b 1. врх *m* (e-s Baumes дрвета; e-s Berges бера; e-s Messers ножа; e-s Turmes куле итд.); шиљак *m*. 2. врх *m*, (и) X чело *n*; an der ~ stehen стајати (и. бити) на челу; an der ~ des Zuges на че-лу поворке; sich an die ~ stellen ставити се на чело...; die ~n der Behörden врхови управе. 3. *fig.* j-m die ~ bieten о(ду)пирати се, о(ду)прети се, противити се кому; die Dinge

auf die ~ treiben терати ствари у крајност; auf der ~ stehen = auf der Kippe. 4. *fig.* за-једање *n*, пецкање *n*; mit ~n handeln заједа-ти, пецкати; j-m ~n geben у-, заједати, пец-кати кога; an alle Leute ~n austeilen заједа-ти (и. пецкати) цео свет. 5. чипка; Brüs-seler Spitze бриселска чипка.

Spitzel {шпицел} [нвн. 18 век; *аус.] *m* 2l 1. = Spitz 1. 2. потајник, тајни полицајац, шпиун.

Spitzeltum {шпицелтум} *n* 2a (б. *pl.*). a) систем *m* потајника (и. тајних полицајаца), шпијун-ство, шпијунисање; b) потајници *m pl.*, тај-ни полицајци *m pl.*, шпијуни *m pl.*

spitzen {шпицен} [spitz] 1 *tr.* и *refl.* 15e 1. (за-)шиљити, зашиљавати, ушили(ва)ти; заре-з(ив)ати, задељати (e-n Bleistift нисаљку итд.), заострити; die Pferde ~ = scharf be-schlagen. 2. sich ~ ушили(ва)ти се, издужи-ти се; das Gesicht spitzt sich лице се уши-љује; den Mund (и. das Maul) ~ успијати у-ст(им)а, успијати се (и *fig.*); die Ohren ~ (на)чуљити уши. 3. *fig.* die Feder auf j-d ~ (на)оштрити перо против кога; s-e Antwort ~ начинити свој одговор заједљивим; *abs.* у-, заједати, пецкати; das ist auf mich ge-spitzt то је мени намењено. 4. *fam. fig.* sich auf et. (acc.) ~ полагати наду у што, рачу-нати на што. 5. *prov.* пијучкати, срквати. 6. одби(ја)ти врхове; Getreide ~ одби(ја)ти врхове са зрневља жита. II Spitzen *n* шиље-ње, у-, зашиљивање, зарезивање, заостра-вање, задељивање; заједање, пецкање.

Spitzen..., spitzen... {шпицен-}: ~arbeit *f* чип-ка; ~armel *m* рукав с чипкама; ~artig *a* чип-каст; ~besatz *m* чипкани украс; ~einsatz *m* чипкани уметак; ~fabrikant *m* чипкар, фа-брикант чипака; ~fabrikation *f* израда чипа-ка; ~grund *m* основа *f* чипке; ~handel *m* X трговина *f* чипкама; ~händler(in) *f* чипкар(ка), трговлац, -киња чипкама; ~haube *f* чипкана капа, капа од чипака; ~kleid *n* ха-љина *f* с(а) чипкама; ~klöppel *m* вретено *n* (и. дрвена игла *f*) за израду чипака; ~klöpp-lerin *f* чипкарка, израђивачица чипака; ~kragen *m* чипкани оковратник; ~schleier *m* чипкан вео; ~streifen *m* = ~einsatz; ~tuch *n* чипкана (цепна) марам(ица) *f*; ~werk *n* чип-ке *f pl.*; и = ~arbeit; ~zacke *f*, ~zacken *m* зупчић *m* чипке.

[Spitz² 1.]

Spitzer {шпицер} *m* 2l 1. = Zuspitzer. 2. *jn.* =

Spitz¹..., spitz¹... {шпице-}. ~feile *f* вршаста (и. шиљата) турпија; ~findeln *intr.* (h) ситни-чарски домишљати се, цепидлачити; ~findig *a* оштроуман за споредне појединости, до-сетљив за одбрану неистинитога, цепидлач-ки, ситничарски довитљив; који иде на пре-вару, софистички; домишљат; ~findigkeit *f* оштроумност за споредне појединости, сит-ничарска довитљивост, цепидлачење *n*; до-мишљатост; ~findig {шпицхендиг} *a* = ~findig; ~glas *n* шиљата чаша *f*; ~granate *f* X шиљата граната; ~hacke, ~haue *f* кљу-на, пијук *m*; ~hammer *m* вршаст чекић, че-кић са шиљком; ~heit {шпицхенхейт} *f* 3b = Spitzigkeit; ~hund *m* = Spitz² 1; ~ig {шпицхен-}

шпц *a* — spitz¹; **~igkeit** {~кѣт} *f* 3b 1. шиља(с)тост, зашиљеност; 2. *fig.* (в. spitz¹ 2) заједљивост, јеткост; **~kopf** *m.* **a**) шиљата глава *f*; **b**) шиљоглав[и, -а]; **~köpfig** *a* шиљате главе (*gen.*); шиљоглав; **~kugel** *f* шиљат метак *m*; **~marke** [Spitze] натпис *m*; **~maul** *n* шиљата њушка *f*, губица *f*; **~mäulig** {~мѣлѣх} *a* шиљате њушке (*gen.*); шиљате губице, **~maus** *f* **ж** ровчица *f*; **~meißel** *m* шиљато длето *n*; **~name** *m* надимак; **~nase** *f* шиљат нос *m*; **~nasig** {~назѣх} *a* шиљата носа; **~reiter** *m* = Vorreiter; **~säule** *f* вршаст (и. шиљат) стуб, стуб који се завршава у шиљак, обелиск; **~schnäuzig** *a* = **~mäulig**; **~wink(e)lig** *a* оштроугли; **~wort** *n* 2g заједљива реч *f*, пецава реч; *уп.* Spitze 4; **~zahn** *m* очњак.

Spleen {шплѣн, сплѣн} [енг.] *m* 2g¹ сплин (мрзовоља, енглеска болест, додијалост живота). **splee'nig** {~ѣх} *a* који има сплин, мрзовољан. **Splei'Be** {шплѣсѣ} [срвн.] *f* 3b 1. цепка, ивер(ка). 2. **ж** = Lobelie.

splei'Ben {~п} [срвн. (дн.)] 13p и 15e 1 *tr.* 1. цепати; расцепити; чијати, чешљати. 2. **ж** пре-чишћавати; Kupfer ~ цепати бакар у колу-те. II *intr.* (s) цепати се.

splei'Big {шплѣсѣх} *a* цепак, цепљив.

splendi'd {шплѣндѣт} [лат.] *a* 1. сплендидан, сјајан, велелепан. 2. дарежљив.

Splint {шплѣнт} [дн.] *m* 2g 1. **ж** бел, белика *f*. 2. **ж** клин за затегу; расцепка *f*.

Spli'nter {~р} [дн.] *m* 2l = Splitter.

Spli'Be {шплѣсѣ} *impf. ind.* од spleißen.

SpliB- {~} [spliB¹] *m* 2h¹ ивер *f*, цепка *f*.

spli'ssen {шплѣсѣн} [spliB²] **ж** 1 *tr.* 15d спојити, спајати. II **Spli'ssen** *n*. **Spli'ssung** *f* спајање.

Spli'B-hammer {шплѣсѣм} *m* **ж** чекић за спајање.

spli'ssig {шплѣсѣх} *a* = spleiBig. [Dachschindel.]

Splitt {шплѣт} *m* 2g, **~е** {~} *f* 3b = SpliB, I

Spli'tter {шплѣтр} [дн.: spleißen] *m* 2l 1. цепка *f*, оцепак, ивер(ка) *f*, треска *f*; одломак, комад; *трн*; *ин* ~ fliegen распштати се; *ин* ~ brechen (*intr.*), springen сложити се, распштати се у парампарчад; *ин* ~ brechen (*tr.*), schmettern сложити, здружати у парампарчад; *ич* habe mir e-n ~ in die Hand gerissen забо ми се трн у руку; *ес* ging mir ein ~ unter den Nagel ушао ми трн под нокат. 2. *fig.*: **a**) packter als ein ~ го голцат; **b**) одломчић; **c**) трун(ка) *f*; *прв.* v. Balken 1.

Spli'tter..., **spli'tter...** {шплѣтр-}. **~bruch** *m* **ж** прелом на ивери; **~faden** [na'ckt, ~faser] [na'ckt] *a* го голцат, *fat.* го као од мајке рођен; **~holz** *n* дрво у цепкама, цепке *fpl.* дрвета; **~ig** {шплѣтрѣх} цепак, који се лако цепа; цепкав, иверав, трескав, у одломцима, у комађу, у цепкама, у трескама; **~igkeit** {шплѣтрѣх-кѣт} *f* 3b цепкавост, иверавост, трескавост; **~n** {шплѣтрѣн} 15f 1 *tr.* (ис)цепкати; (ис)цепати на ивере (и. на цепке, на треске); распштати; II *intr.* (h и s) распшта(ва)ти се; отићи (и. одлазити) у парампарчад; **~na'ckt** {шплѣтрѣндѣт} *a* = ~faser nackt; **~richten** *tr.* 15c критиковати (и. оцењивати) до ситница; **~richten** *n* критиковање (и. оцењивање) до

ситница; **~richter** *m* критичар до ситница;

~richterei *f* = ~richten; **~wirkung** *f* дејство п

spli'ttrig {шплѣтрѣх} *ав.* splitterig. [од комађа.]

Spo'nde {шпѣндѣ} [лат.] *f* 3b = Bettgestell.

sponde'isch {шпѣндејш и с~} [гр.] *a* *met.* спондејски.

Sponde'us {шпѣндеус} [гр.] *m* 6g спѣндеј (— —).

spō'nnē {шпѣннѣ} *impf. conj.* од spinnen.

Sponsa'lien {шпѣнзалин и с~} [лат.] *pl. inv.* веридба *f*. [удварати се.]

sponsie'ren {шпѣнзирѣн} [лат.] *intr.* (h) 15g

Sponsie'rer {шпѣнзирѣр} *m* 2l прос(ил)ац, удварач.

sponta'n {шпѣнтан} [лат.] *a* спонтан (својевољан, властит, самоникао; одједном постао, сам од себе постао).

Spontaneität {~анеитет} *f* 3b спонтаност (својевољност, добровољност; самониклост).

Spora'den {шпѣрадѣн и с~} [гр.] *pl.* 3b **ж**: die ~ Спорадска Острва (острва растурена по Архипелагу).

Spor¹ {шпѣр} [гр.] *m* 2g 6. *pl.* — Schimmel 1.

Spor² {~} *n* 4a 1. = Sporn. 2. = Spur.

spora'disch {шпѣрадѣш и с~} [гр.] *a* спорадичан (појединачан, усамљен, растурен по разним областима); *adv.* спорадично (појединачно, усамљено).

Spo're {шпѣрѣ} [гр.] *f* 3b **ж** спора (= Keimkorn).

Spo'ren¹ {шпѣрен} *pl. inv.* од Sporn.

Spo'ren² {~} *pl. inv.* од Spore.

spo'ren³ {~} [Spor] 1 *tr.* 15a = spornen. II *intr.* (h) 15a увлачити се (за мајче нокте).

Spo'ren..., **spo'ren...** {шпѣрѣн} [Spore] **ж**: **~bildung** *f* грађење (и. стварање, образовање) *n* спѣра; **~schlacht** *f* *hist.* Битка оструга; **~streichs** *adv.* = spornstreichs; **~zelle** *f* **ж** спорина ћелија. [музар.]

Spo'r'er {шпѣрѣр} [срвн.] *m* 2l остругар, ма-

spo'rig {шпѣрѣх} [Spor¹] *a* = schimmelig.

Sporn {шпѣрн} [нвн. (свн.)] *m* 2g (*pl.* Sporen)

1. оструга *f*, мамуза *f*; **a**) e-m Pferde die Sporen geben обостити, -адати коња; e-m Pferde beide Sporen geben обостити коња обема мамузама; **b**) goldene Sporen златне мамузе (као знак витештва); **c**) sich die Sporen verdienen заслужити мамузе, *fig.* одликовати се; **c**) *fig.* мамуза *f*, потстрек; *er* bedarf des ~es потребна му је мамуза; **d**) **ж** оструга *f*, мамуза *f*; **ж** петица. 2. ледолом. 3. **ж** кљуна (у оклопњаче). 4. бора *f* испод ока.

Spo'rn..., **spo'rn...** {шпѣрн-}: **~artig** *a* остругаст, мамузаст, у виду мамузе, попут мамузе; **~en** {шпѣрнѣн} 1 *tr.* 15a 1. бостити мамузом, обостити, обадати, мамузати; 2. *fig.* = anspornen I 2; 3. *refl.* j-n ~en метнути (и. коњу мамузе; *sich* (*acc.*) ~en метнути (себи) мамузе; *gestieft und gespornt* у чизмама и с мамузама; *der Fuß des Hahnes ist gespornt* нога у петла има остругу (и. мамузу); II **~en** *n* обадање, мамузање; *fig.* = anspornen II; **~förmig** *a* = ~artig; **~füße** *m* *pl.* **ж** ноге *fpl.* са остругама (и. са мамузама); **~halter** *m* мамужњак; **~rädchen** *n* жврк *m* на мамузи; **~riemen** *m*

каиш мамужњак; **statisch** *a* [арум; који не трпи мамузу, који стане кад осети мамузу; **statisch sein** не трпети мамузу; **streichs** {штрѣхс} *adv.* обадајући коња; у трку; трком; журно, хитро; сместа; **tragend** *a* [с остругом; **träger** *m* носач оструге (и. мамузе); уп. и **Sporen**...]

Sport {шпѳрт} [енг.] *m* 2g спорт; **anzug** {шпѳрт-} *m* = **kostüm**.

Sportei {шпѳрт-л} [нвн.; *ит. **sportula** „корпица“] *f* 3d 1. *prov.* корпица. 2. **~n** *pl.* споредни приходи (и. дохоци) *mpl.*; **gerichtliche** **~n** судски трошкови; **~kasse** {шпѳрт-л-} *f* благајна трошкова и издатака.

Sport... **sport...** {шпѳрт-} **~freund** (и *f*) *m* = **liebhaber** (и); **~kleidung** *f*, **~kostüm** *n* спортско одело *n*; **~lich** {шпѳртлѣх} *a* спортски; **~liebhaber** (и *f*) *m* љубитељ(ка) спорта; **~neigkeiten** *f* *pl.* спортске новости; **~platz** *m* точкашко тркалиште *n*; **~schlitten** *m* спортске санке (и. саонице) *fpl.*; **~smann** {с-} *m* спорташ; **~wäsche** *f* спортско рубље *n*; **~welt** *f* спортски свет *m*, спорташи и спорташице; **~zeitung** *f* спортске новине *fpl.*; Спорт, Спортске новине.

Spott {шпѳт} [свн.] *m* 2g (б. *pl.*) 1. ругање *n*, поруга *f*, потсмех; пот-, исмевање *n*; **seinen** **~ mit et.** (*dat.*) **haben** и **treiben** ругати се чему, потсмевати се чему; **j-s** **~erleiden** поднети -осити руг од кога, бити исмеван од кога. 2. Schande und **~ von et.** (*dat.*) **haben** носити бруку и срамоту од чега. 3. ругло *n*, потсмех; **er ist ein** **~ der Leute** он служи свету за потсмех; **jedermann zum** **~ dienen** служити сваком за потсмех; **e-n zum** **~ halten** (и. **machen**, **haben**) исмевати, наружи(ва)ти кога. 4. **† a**) = Scherz; **b**) ништа; још данас шв.: **um e-n hellen** **~** за будзашто, *fat.* зацабе.

Spo'tt..., **spo'tt...** {шпѳт-} **~benennung** *f* издeнуто име *n*; **~bild** *n* унакарађана слика *f*, карикатура *f*; **~billig** *a* јевтин готово бадава; цабе; будзашто; у бесцење; **~dichter** *m* песник сатиричар; **~drossel** *f* амерички кос *m*.

Spö'ttelei' {шпѳтлѣ} [Spott] *f* 3b подругивање *n*, потсмехивање *n*, спрдање *n*.

spö'teln {шпѳтлн} (*dim.* од **spotten**) *I intr.* (*h*) 15f подругивати се (**über et.** *acc.* чему), потсмехивати се; **~d** подругљив, потсмешљив. II **Spö'teln** *n* = **Spö'ttelei**.

spo'tten {шпѳтн} [свн.] 15c *I intr.* (*h*) 1. ругати се (**über j-n** кому, **über et.** чему), потсмевати се (**über** *dat.*), наругати се, спрдати се; **der Gefahren** **~** ругати се опасностима; **mit der Religion** **~** спрдати се с вером; **~d** подругљив, потсмешљив. 2. *fig.* пркосити (*gen. kат.* *dat.* *dat.*) **das spottet jeder Beschreibung** (*gen.*) то пркоси сваком опису. II *tr.* и *refl.* 1. **et.** и **e-n** **~** = **verspotten**; **Gott läßt sich nicht** **~** с Богом се није шалити. 2. **e-n sound** **~** наружити кога тако и тако. 3. **e-n zu Tode** (**zu Boden**) **~** сахранити (и. убити, утући) кога ругајући му се; **sich satt** **~** наругати се, сит се наругати. III **Spo'tten** *n* = **Spott** 1.

Spö'tter {шпѳтѳр} *m* 2l, **~in** {шпѳтн} *f* 3с ругач, -ица, ругало, ругалица, подругљивац, -ица, потсмешљивац, -ица, потсмевач, -ица, *fat.* потсмевција, -ка; хулнијк, -ца.

Spö'ttere' {шпѳтѳрѣ} *f* 3b ругање *n*, подругивање *n*, спрдање *n*, шега(чење *n*); хуљење *n*.

Spo'tt... {шпѳт-}: **~gebot** *n* никаква понуда *f*, понуда за спрдњу; **~geburt** *f* смешан створ *m*, чудовиште *n*; **~gedicht** *n* подругљива (и. сатирична) песма *f*; **~geist** *m* подругљив дух; **~gelächter** *n* подругљив смех *m*, подругљиво смејање, подругљив кикот *m*; **~geld** *n* никаква цена *f*; **um ein** **~geld** за будзашто; зацабе; забадава; **~geschöpf** *n* = **~geburt**.

spö'ttisch {шпѳтѳш} *a* (*dv.*) (в. **Spott**) 1. подругљив(о), потсмешљив(о); заједљив(о). 2. готово **†** = **spöttlich** 2. [**Spö'tter** (и) *n*].

Spö'ttler {шпѳтлѳр} *m* 2l, **~in** {шпѳтн} *f* 3с в. I **spö'ttlich** {шпѳтлѳш} *a* 1. = **spöttlich** 1. 2. **сраман**; **er** **Preis** = **Spottgeld**. 3. **~e** **Ding** ешале.

Spo'tt..., **spo'tt...**: **~lied** *n* подругљива песма *f*, сатир(ичн)а (песма) *f*; **~lust** *f* подругљивост, потсмешљивост, воља (и. расположење *n*) за подругивање; **~lustig** *a* подругљив, потсмешљив, вољан (и. расположен да се руга (и. потсмева); **~name** *m* подругљив надимак, издеветно име *n*; **~preis** *m* = **~geld**; **~rede** *f* подругљив говор *m*; **~schlecht** *a* никакав; дозлабога рђав; **~schritt** *f* подругљив спис *m*; **~sucht** *f* страст за подругивањем, подругиваштво *n*, потсмеваштво *n*; **~süchtig** *a* = **~lustig**; **~vogel** *m*: а) **~** = **~drossel**; б) *fig.* в. **Spö'tter**; **~voll** *a* = **spöttisch**; **~weise** *adv.* ругајући се, подругујући се; **~wohlfeil** *a* = **~billig**.

sprach' {шпѳрѣх} *impf. ind.* од **sprechen**.

Spra'ch' {шпѳрѣх} [**Sprache**]: **~ähnlichkeit** *f*. а) сличност језика; б) *gr.* сличност (и. аналогија) у језику; **~amt** *n* академија *f*; **~armut** *f* сиромаштво *n* језика; **~art** *f* идиом *m*; **~atlas** *m* језични (и. лингвистички) атлас; **~bau** *m*. а) склоп (и. састав) језика; б) језични (и. граматички) склоп, синтакса *f*; **~brief** *m*: **französische** **~briefe** писма за учење францускога (језика); **~denkmal** *n* језични споменик *m*, споменик једног језика.

Spra'che {шпѳрѣх} [свн.: **sprechen**] *f* 3b језик *m*; говор *m*; 1. (моћ говора) **der Schreck** **hat ihm die** **~ benommen** од страха му се одузео језик; од страха је изгубио (моћ) говор(а); **die** **~ verlieren** изгубити говор; **ihm fehlt nur die** **~** само што не проговори. 2. а) (израз онога што се мисли) **frei mit der** **~ herausgehen** јасно (и. отворено) се изја|снити -шњавати; **nicht recht mit der** **~ herauswollen** не хтети се изја|снити -шњавати; **heraus mit der** **~!** говори(те)!, изја|сњавај(те) се!; б) (израз осећања) **das ist zu arm**, **hat keine Worte für diese Gefühle** језик је и сувише сиромашан, нема речи за ова осећања; с) (израз хтења) **stets ist die** **~ kecker** **als die Tat** увек је језик смелији од дела; д) (испољење унутрашњег стања) **das ist die** **~ e-s Helden** (**e-s Schmeichlers**, **der Wahrheit**) то је језик (једног) јунака, ((једног) ласкаваца, истине); **er spricht jetzt eine ganz andere** **~** он

сад сасвим друкче говори. 3. (с обзиром на глас) eine sanfte (heisere, männliche) ~ haben говорити меко (промукло, мушки); j-n an seiner ~ erkennen познати кога по говору. 4. (с обзиром на стил) dieser Schriftsteller hat e-e schöne ~ овај писац има леп језик. 5. а) unsere ~ наш језик; fremde ~ п туђи (и. страни) језици; alte (neue, lebende, tote) ~ п стари (нови, живи, мртви) језици; die ~ in s-r Gewalt haben и. die ~ beherrschen владати језиком; б) die ~ des Umgangs говорни језик; die ~ der Dichter (der Mathematiker) језик песника (математичара), песнички језик; fig. ~ der Augen говор очима; с) готово † = Volk(ssamm) (yn. Zunge). 6. † — Besprechung; и данас се одржало у изразима; et. zur ~ bringen изнјети -осити што, покре|нути -тати што, став|ити -љати што на дневни ред; zur ~ kommen бити изнет (на дневни ред), бити покре|нут -тан; die Sache kam zur ~ ствар је била изнета (на дневни ред), ствар је била покретана (и. покретана). 7. prov. = Wort; weil ich nie von m-r ~ abgehe јер ја никада не одустајем од своје речи.

sprā'che {шпрэх} impf. conj. од sprechen.

Spra'ch²... {шпрах-}. ~eigenheit, ~eigentümlichkeit f особеност (и. својство n) језика.

Spra'chen..., spra'chen... {шпрах-н}: ~gabe f дар m за језике; ~gewirr n збрка f језика; ~kampf m, ~karte f, ~kundig a, ~studium n итд. в. Sprach...; ~verordnung f наредба о језику; ~verwirrung f збрка језика, fam. смјатеније n језиков; babylonische ~verwirrung вавилонска кула.

Spra'ch²..., spra'ch²...: ~fehler m: а) (по)грешка f у језику, језична грешка; б) мана у говору, говорни недостатак, муцање n; ~fertig a речит, лепорек; ~fertigkeit f речитост, лакоћа говора; ~forscher(in f) m језичар(ка), истраживач(ица) језика, лингвиста, филолог; ~forschung f истраживање n језика, лингвистика, филологија; vergleichende ~forschung упоредно истраживање n језика; ~führer m књига f за разговоре на ... (туђем) језику; ~gebiet n језична област f, област језика; das deutsche ~gebiet област немачкога језика; ~gebrauch m језична употреба f; ~gebrennen n — ~fehler b; ~gefühl n језичко осећање, осећање за (тачно у) језику(y); ~gelehrsamkeit f — ~wissenschaft; ~gelehrte(r) m научник језичар, лингвиста (који упоређује језике), филолог, познавалац језика; ~gemenge n мешавина f језика; ~genie n генијет за језике, човек обдарен за језике; ~gesetz n језички закон m, закон језика; ~gewandt a = ~fertig; ~gewirr n в. Sprach...; ~kampf m језичка борба f, борба између (два или више) језика; ~karte f језичка (и. лингвистичка) карта; ~kenner m = ~gelehrter; ~kenntnis, ~kunde f познавање n језика; ~kundig a који темељно познаје (неки) језик; који зна више језика; ~lehre f граматика; ~lehrer(in f) m. а) учитељ(ица) језика; б) граматичар, граматичарка; ~lich {шпрахлѣх} a језични; ~los a: а) без

моћи говора, нем; б) за-, ојнемео; ~los werden за-, ојнемети, запрепастити се, згранути се; ~los dastehen бити згранут; ~losigkeit f немота; за-, ојнемелост, згрануто, запрепаштеност; ~meister(in f) m = ~lehrer(in) a; ~menger m мешач туђих речи у свој језик, који меша у говор туђе речи (opp. ~reiniger); ~mengerei f мешање n туђих речи у говор; ~neuerer m новотар у језику; ~neuerung f језична новотарија; ~organ n = ~werkzeug; ~regel f језично (и. граматично) правило n; ~reinheit f чистота језика; ~reiniger m чистунац у језику (opp. ~menger); ~reinigungs-eifer m, ~sucht f чистунство n у језику; ~richtig a језично тачан, језично исправан, по духу језика; ~richtigkeit f тачност (и. исправност) језика; ~rohr n дозивало; ~schatz m језично благо n, речник; ~schnitzer fam. m = ~fehler; ~selig a = redselig; ~seligkeit f = Redseligkeit; ~studium n изучавање језика; ~stunde f час m језика; ~tum {шпрахтум} n 2а б. pl. област f језика; ~tümlich {шпрахтумлѣх} a који се тиче области језика, који се односи на област језика, сходан области језика; ~übung f вежба(ње n) у језику; ~unterricht m настава f језика; ~unterricht erteilen предавати језик, давати часове из језика; deutscher ~unterricht настава немачкога језика; ~verbesserer m поправилац (и. преиначивалац) језика; ~verbesserung f поправљање n језика, преиначење n језика; ~verderber(in f) m кварилац(-ља) језика, кваријезик; ~verein m друштво n за језик, лингвистичко друштво; ~vergleichend a: ~vergleichende Forschung упоредно истраживање n језика; ~vergleichung f упоређивање n језика, упоредна наука о језику; ~vermögen n моћ f говора; ~versündigung f огрешење n о језику; ~verwirrung f в. Sprachen...; ~werkzeug n опис (и. орган m) језика (и. говора); ~widrig a противан духу језика, неправилан; ~wichtigkeit f противљење n духу језика, неправилност; ~wissenschaft f наука о језику (филологија; лингвистика); ~wissenschaftlich a са становишта науке о језику, на гледишту науке о језику, филолошки, лингвистички; ~zentrum n @, ѝ центар m говора; yn. Sprech...

sprang {шпран} impf. ind., sprā'nge {шпрѣн} impf. conj. од springen.

spra'sseln {шпраслн}, spra'tzeln {шпратлн} [свн.] intr. (h) 15f пуцка(па)ти, прштати, прскати.

Spre'ch... {шпрэх-}. ~apparat m апарат који говори, преносач; ~art f = ~weise; ~arzt m лекар за гласовне органе.

spre'chen {шпрэхн} [свн.] I intr. (h) и tr. 12d говорити, зборити, беседити; (из)рећи, ка-з(ив)ати; 1. а) као intr. das Kind spricht schon дете већ говори, дете је проговорило; laut (leise) ~ говорити гласно (тихо); fam. wie gedruckt ~ говорити као из књиге, говорити као навијен; ausführlich über et. (acc.) ~ опширно говорити о чему; deutlich ~: а)

разговетно говорити, b) јасно говорити, c) отворено говорити; b) (са зависним *prp.*) die Herzensgüte spricht aus s-m Gesichte доброта му се види на лицу; лице му одише добротом; Liebe sprach aus s-n Augen очи му одаваху љубав; für j-n ~ говорити за кога (и. у чију корист, кому у прилог); für und wider e-e Sache ~ говорити за неку ствар и против неке ствари, бранити и нападати неку ствар; mit j-m ~ говорити (и. разговарати) ским; er läßt nicht mit sich ~ с њим се не може говорити; unter uns gesprochen међу нама (буди) речено; von et. (*dat.*) ~ говорити о чему; von Geschäften (Politik) ~ говорити (и. разговарати се) о пословима (политици); jeder spricht davon сваки говори о томе; цео свет говори о томе; es wird gesprochen von... говори се о...; zum Herzen ~ говорити срцу; c) као *tr.* eine Sprache ~ говорити неки језик; j-n ~ говорити с ким, разговарати с ким; wen habe ich die Ehre zu ~? с ким имам част да говорим?; er wünscht ihn zu ~ он жели с њим да разговара; он њега тражи; wir werden uns ~ имаћемо прилике да разговарамо; разговараћемо ми већ; d) и *refl.* j-m ins Herz ~ дирнути кога у срце; j-m Mut (Trost) ~ охрабрити (и. осоколити, утешити) кога; sich um Hals und Kragen ~ изгубити главу са (своје) проливености; sich heiser ~ промукнути говорити. 2. (са предметом као ствари) ein Gebet ~ читати молитву; Recht ~, Urteil ~ (пре)судити, пресуђивати; den Segen да(ва)ти благослов, благосиљати; den Segen über ein Brautpaar ~ благословити младенце; *abs.* ich habe gesprochen! рекох!, казао сам. 3. zu ~ sein: a) ist der Herr zu ~? прима ли господин?; је ли господин код куће?; für niemand zu ~ sein не примати никога; sich nicht ~ lassen не дати се видети; die Mutter ist nicht gut auf Sie zu ~ мати је још љута на Вас; auf e-n schlecht zu ~ sein бити нерасположен према коме. II ~d {~t} *p. pr.* и *a* = reden II; ~d ähnliches Bild слика само да проговори. III Spre'chen *n* = reden III; richtiges Sprechen исправан језик *m*, тачан говор *m*, тачно изговарање; *fig.* ein zum Sprechen ähnliches Bildnis слика само да проговори; e-n zum Sprechen bringen одрешити кому језик. Spre'cher {шпрех'р} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c 1. говорник, -ца, који -а говори. 2. говорник, -ца, беседник, -ца. [f (једног) говорника.] Spre'cher... {шпрех'р} ~gewicht *n* важност. Spre'ch...: ~gebühr *f* говорина; такса за говор(ење); ~leitung *f* телефонски вод *m*, телефонска линија; ~maschine *f* машина (и. stroj *m*) која (који) говори, грамофон, фонограф; ~oper *f* оперета; ~stelle *f* телефонска говорница; ~stunde *f* час *m* примања; meine ~stunde ist von 15 bis 16 примам од 15 до 16; ~übungen *f pl.* вежбања *n pl.* (и. вежбе) у (раз)говору; ~weise *f* начин *m* говорења, говор *m*; изражавање *n*; ~zimmer *n* соба *f* за разговор; соба за примање -јем; ун. Sprach... Spre'he {шпрех'е} *f* 3b ~ чворак *m*.

Sprei {шпрѐ} *f* 3b = Spreite 2. Sprei'bel {шпрѐ'с'л}, Sprei'ben {шпрѐ'с'н} [свн.] *m* 2l 1. = Speil. 2. = Splitter. spre'iBe(l)n {шпрѐ'с'л'н} [Spreisel] I *intr.* (s) 1. јурити, трком јездити. 2. = spreizen II. Sprei'te {шпрѐ'т} *f* 3b 1. = Breite 5. 2. чаршав *m*, столњак *m*. sprei'ten {шпрѐ'т'н} [свн.] I *tr.* 15c разап[ети, -ињати; раширити, прост[ирати, -рти, разаст[ирати, -рти. II Sprei'ten *n* разап[ињање, разастирање. [рач *m*, подупорањ *m*.] Sprei'ze {шпрѐ'ц} [spreizen II 2] *f* 3b подупи- sprei'zen {шпрѐ'ц'н} [свн.: sprieBen] 15c I *intr.* (h) = sprasseln. II *tr.* и sich ~ 1. (рас)кречити, (ра)ширити; die Beine ~ (рас)кречити ноге; sich ~ (рас)кречити се; die Finger ~ (ра)ширити прсте; den Schweif ~, sich ~ (ра)ширити реп, шепурити се; *fig.* sich ~ (ра)шепурити се, устурити се, (ис)прдити се; gespreizt расшепурен, надувен; ~d = sperrig. 2. a) подуп[рети, -ирати; b) sich ~ одуп[рети се, -ирати се (раскречени ногу); sich gegen die Katze ~ (на)рогушити се на маћку. III Sprei'zen *n* кречење, ширење; подупирање; *fig.* одупирање, отпор *m*. sprei'zig {шпрѐ'ц'х} [spreizen] *a* који се о(ду)пире (gegen et. чему). sprei'z|stellung {шпрѐ'ц-} *f* подупоран положај (и. став) *m* (раскречених ногу). Spre'ng..., spre'ng... {шпрѐ'н-}. ~apparat *m* прскалица *f*, оросница *f*; ~arbeit *f* 2 рад *m* ми-нама, распрскавање *n*; 2bar {шпрѐ'н.бар} *a* који се може (и. даје) дићи у ваздух, који се може распрснути (и. разнети); ~besen *m* = Sprengel 1; ~bohrloch *n* = ~loch; ~bold {~болт} *m* 2g бомбаш, анархиста; ~bombe *f* распрсна (и. разорна) бомба; ~büchse *f* нек. X петарда. Spre'nge {шпрѐ'н'е} *f* 3b шкропљење *n*. Spre'ngel {~л} [свн.] *m* 2l 1. шкропилица *f*; (ш)кропило *n*. 2. = Kirchsprengel. spre'ngen {шпрѐ'н'н} [свн. = springen machen] I *tr.*, *refl.*, *intr.* (h, s) 1. дићи (и. бацити) у ваздух, разнети, распр[снути, -кавати; in die Luft gesprengt werden бити однет у ваздух, распрснути се, бити разнет; sich in die Luft ~ дићи (и. бацити) се у ваздух, разнети себе. 2. раз-, о[бити, провалити, разлупати; раски[нути, -дати (и *fig.*). 3. растер(ив)ати, разјурити, разбити (и X). 4. e-n nach e-m Ort hin ~ натер(ив)ати кога да трчи ка неком месту; e-n aus dem Bett ~ дићи кога на врат на нос из постеље; ins Garn ~ натер(ив)ати (да скоч[и, -е) у мрежу; sein Pferd über e-n Graben ~ натерати коња свога да прескочи ров. 5. *intr.* (s) јурити, трком јездити; über e-n Graben ~ прескочити ров на коњу, прескочити јарак јашући; auf die Feinde (los) ~ кидиса(ва)ти (и. јурнути) на непријатеља; gesprengt kommen дојурити, трком дојездити, трком стићи. 6. (по)прскати, (по)сипати, посути; (ш)кропити, (оросити; im Garten (метон. den Garten) ~ по-, заливати, по-, залевати врт; die (и. in den) Straßen ~ поливати улице; *imp.* es hat nur gesprengt по-

прскало је само; попрскала је мало кишица.
7. = sprenkeln; gesprengt = sprenkelig. 8. 4 Balken ~ сећи (и. тестерисати) греде у лук, залучи(ва)ти греде; Bogen ~ засвојити-ђавати без стубова, (на)правити свод без стубова. II Spre'ngen *n*, Spre'ngung *f* дизање (и. бацање) у ваздух, разношење, распрскавање, -пуње; о-, разбијање, проваљивање; раскидање, -нуће; растеривање, разјуривање, разбијање; јурење, јежђење трком; прскање, (по)силање, (ш)кропљење, рошење, орошавање, по-, задевање, по-, заливање.

Spre'nger {шпрѣнѣр} *m* 2l који баца (и. диже) у ваздух, који распрскава, разбија, растура, кида итд. в. sprengen.

Spre'ng..., spre'ng... ~fabrikat *n* експлозив *m*, праскава грађа *f*; разорно средство; ~geschosß *n* разорно зрно, распрсно зрно; ~granate *f* разорна (и. распрсна) граната; ~kanne *f* прскалица, оросница, канта за заливање; ~karren *m* = ~wagen; ~kessel *m* *rl*. кропионица *f*; ~kohle *f* угљен *m* за одвајање стакла; ~kolben *m* решетка *f*, прскалица *f*; ~körper *m* распрсно (и. разорно) оруђе *n*; ~kräftig *a* праскав, разоран; ~kugel *f* граната, бомба; ~ladung *f* распрсно пуњење *n*; ~lig {шпрѣн.лѣх} *a* = sprenkelig; ~loch *n* минска рупа *f*; ~maschine *f* = Höllenmaschine; ~mittel *n* = ~fabrikat; ~munition *f* распрсна муниција; ~öl *n* нитроглицерин *m*; ~patrone *f* X распрсни метак *m*; ~pinsel *m* шкروпилица *f*; ~pulver *n* мински барут *m*; ~regen *m* сигна и ретка киша *f*; ~sel {шпрѣн.к.с.л} *m* и. *n* 2l: а) = Sprengel 1; б) *prov.* = Heuschrecke; ~stoff *m* експлозив, распрсна (и. разорна) грађа *f*; ~stück *n* парче *n* гранате; ~tonne *f* распрсно (и. разорно) буре *n*; ~trichter *m* X левак, левкаста рупа; ~versuch *m* покушај *m* бацања у ваздух, покушај разбијања, распрскавања итд.; ~wagen *m* кола *n* *pl.* за поливање (и. прскање), прскалица *f*; ~wedel *m* шкропилица *f*, (ш)кропило *n*, кита *f*; ~werk *n*: а) експлозивни *m* *pl.*, распрсна (и. разорна) средства *n* *pl.*; ~wirkung *f* разорно дејство *n*, дејство експлозије.

Spre'ngel {шпрѣн.к.л} [дн.: springen] *m* 2l 1. замка *f* (= Dohne). 2. бобица *f* друге боје, пера *f*, шара *f*.

spre'ng(e)licht {шпрѣн.к.лѣх} {шпрѣн.к.лѣх} *a* попрскан, на бобице (друге боје), на печате.

spre'ngeln {шпрѣн.к.лн} [Sprengel] 1 *tr.* *refl.* 15f попрскати, (и)шарати бобицама, перама; (и)шарати мраморасто, мраморисати; gesprengelt попрскан, ишаран, шарен; weiß und grau gesprengelt пиргав, со и бибир. II Spre'ngeln *n*, Spre'ngelung *f* прскање; шарање бобицама (и. печатима); мраморисање. [Äsche.]

Spre'nzling {шпрѣнц.лн} *m* 2g1 2 = Asch², 1 Spreu {шпрѣ} [сви.] *f* 3b 6. *pl.* 1. 1. плева. 2. *fig.* плева, слама, трие *f* *pl.*, прашина.

Spreu'..., spreu'... {шпрѣ-} 2. 2artig *a* плеваст, налик на плеву; сламаст; 2blätt(e)rig *a* = 2artig; 2en {шпрѣ.н} *tr.* 15a = streuen; 2ig {шпрѣ.н} *a* плеват, који има плевце; ~regen

m = Sprühregen ситна киша, киша која сипи. sprich {шпрѣх} *imper.*, sprich(s)t {шпрѣх(с)т} 3 (2) *l.* *praes. sg. ind.* од sprechen.

Spri'ch..., sprich... {шпрѣх-} ~wort [сви.] *n* 2a пословица *f*; zum ~word werden: а) прећи у пословицу, б) испирати уста с ким; постати спрдњом света; ~wörter|lexikon *n* речник *m* пословица; ~wörter|sammler *m* скупљач пословица; 2wörtlich *a* пословички; 2wörtlich werden — zum ~word werden; 2wörtliche Redensart узречица; ~wörtlichkeiten *f* *pl.* = 2wörtliche Redensarten. [= Speckgriebe.]

Spri'ckel {шпрѣк.л} *m* 2l а) Sprengel 2; б) (ауц.) *f* sprickeln {~н} = sprenkeln.

sprick(e)lig {шпрѣк.лѣх} *a* = sprenk(e)lig.

Sprie'gel {шпрѣг.л} [сви.] *m* 2l а) дашчица *f*, цепка *f*, прутих, трска *f*; б) = обруч, лук.

sprie'gein {~н} *tr.* 15f мет|нути -ати обруче на.

Sprie'ße {шпрѣс.} {сприѣßen} *f* 3b, ~1 {~л} *m* 2l 1. — Speil. 2. 2 = Sprosse II 3. 3. = Spreize.

sprie'ßen {шпрѣс.н} [сви.] 1 *intr.* (h, s) 13d 1. нићи, пикнути, ницати; клијати; про-, изби- (ја)ти; напредовати, успевати. 2. *fig.* нићи, ницати, избијати. II *tr.* 1. 13d избијати, терати. 2. 15e = stützen. III Sprie'ßen *n* ницање, клијање, избијање.

Spring' {шприн.} [springen] *m* 2g а) врцање *n*, куљање *n*; б) млаз; с) врело *n*, кладенац.

Sprig'ng²..., {шприн.} [spring-en]: ~auf *m*: а) 2 = Maiblume; б) = Purzelmann; ~ball *m* = еластична лопта *f*; ~bein *n* = ~fuß; ~brett *n* = Sprungbrett; ~brunnen *m* водоскок; ~el {шприн.л} *m* 2l гум. дрвени коњ.

spr'ngen {шприн.н} [сви.] 1 *intr.* (s, h), *tr.*, *refl.* 1. (opp. gehen) скакати, скокити, -кнути, ђипити, -ати: а) (за жива бића) decken hoch ~ скокити -акати до неба; vor Freude ~ скокити -акати од радости; in die Höhe ~ скокити -акати увис; über e-n Graben ~ прескочити ров, прескати јарак; mit gleichen Füßen über et. ~ прескочити што из места; zum Fenster hinaus ~ (и)скокити кроз прозор; auf das Pferd ~ ускочити на коња; er kam gesprungen он дојури; e-n Sprung ~ скокити скоком; Sprünge ~ скакати скоковима; ins Wasser ~ скокити -акати у воду (и *fig.* = (у)давити се); mit dem Kopf zuerst ins Wasser ~ скокити -акати главачке у воду; б) (са ознаком дејства) sich (dat.) ein Loch in den Fuß ~ скачући (и. скоком) израђавити ногу; sich (acc.) müde ~ за-, у|морити се скачући, посустати од скакања; sich (acc.) lahm ~ охромити скачући; с) (за неживо) der Fluß springt von Fels zu Fels река скаче са стене на стену; es sprang ihm ein Stück von der Bombe an den Kopf отскочи-ло му је парче бомбе на главу; in mehreren Aufschlägen weiter ~ отскочити -акати неколико пута; der ~de Punkt истакнута тачка *f*, *fig.* главна ствар *f*; d) одлетети у ваздух; ~ lassen распрснути, разнети, бацити у ваздух, опалити; *fig.* ~ lassen не гледати на, трошити немиле; e) *fig.* одлетети, отићи, не моћи се (о)држати; er muß ~ он мора да иде; он ће да одлети; он ће да иде; sein Haus

wird ~ müssen кућа ће му одлетети; кућа ће му морати отићи; кућа ће да му оде; f) der Same springt aus der Schote семе искаче из махуне; fig. в. Auge l b; g) откинути се, отпасти; ein Knopf ist vom Rocke gesprungen откинуло се (једно) дугме од (и. са) капута; h) fig. (пре)скакати, прескочити, правити скокове; die Natur springt nicht природа не (пре)скаче (и. не прави скокове); i) са *prp.* über: über das Henkersschwert ~ müssen погинути од целатова мача; в. Klinge l; e-n über die Zunge ~ lassen поцепати (и. искапати) кога. 2. склочити -акати на, опас(и)вати (уп. bespringen l l). 3. нагло се отворити; полетети. 4. пући, луцати, прснути, прскати; (пре)кидати се, прекинути се, откинути се; die Feder ist gesprungen опруга је прсла; gesprungene Flasche (на)пукла боца; es ist e-e Saite gesprungen прсла је жица, прекинула се струна; es ist mir, als sollte mir der Kopf ~ хоће глава да ми прсне (и. пукне). 5. (за течности) избијати млазе(ви)м(а), шикљасти, шикнути, врцати, (по)куљати; weil Röhren gesprungen sind, haben heute die Wasser nicht gesprungen пошто су цеви прсле, вода данас није шикљала. 6. — од прскања (и. пуцања) доби(ја)ти рупу. II **Springen** п скакање, ћипање, прескакање; ускакање; отскакање; одлетање у ваздух, распрскавање; откидање, отпадање; скакање на, опасивање; пуцање, прскање, прекидање; избијање млазе(ви)м(а), шикљање, куљање.

Springer {шпринг-р} m 2l 1. и ~in {~йн} f 3с скакач, -ица, скоцац. 2. a) = Springhengst, =ochs; b) = Heuschrecke; c) = Tümmeler; d) = Tunfisch; e) = Springmaus. 3. vet. брљива овца f. 4. у шаху) коњ(иц). 5. ~ pl. лисице и негве f pl.

Springerei {шпринг-р} f 3b непрестано скакање п, скаканција, ћипање п, ћипаницја; вештачко скакање п.

Spring..., **spr...** {шпринг-р}. ~faden m прскав стаклен конач, нагло охлађен стаклен конач који се при ломљењу претвара цео у прах (уп. ~glas); ~feder итд. в. Sprungfeder итд.: ~flut f: a) (opp. Nippflut) висока плима, највећа (и. највиша) плима, велики прилив m, највећи (и. највиши) прилив; b) = ~quell; ~fuß m ~нога f за скакање; ~glas п стаклена (и. батавска) суза f (кап растопљена стакла нагло охлађена, при врху заломљена цела се у прах претвара; уп. ~faden); ~gurke; ~дивљи краставац m, дивље краставиче п; ~hafer m зоб за пастуха; ~hase m ~маус; ~hengst m пастув, ајгир; ~insfeld m 2g спадало п; ~kolben m болоњска боца f (уп. ~glas); ~kraft f еластичност, опружност; ~kräftig a еластичан, опружан; ~kraut п ~прскавац m; ~kunst f вештина скакања; ~lebendig a жив живцат; жив да све скаче; ~maus f ~миш скоцац m, скочимиш m; ~ochs m бик; ~pferd п коњ (пре)скакач m, коњ обучен (пре)скакању; ~quell(e) f m извор m који шикља; ~rohr п цев f водоскока; ~schwanz m: a) реп (удешен) за скакање; b)

3) (Podura aquatica) скoкун црни; ~stange f мотка за скакање; ~stock m: a) = ~stange; b) мотка f за хватање оних који побегну; ~stunde f шк. час m одмора, слободан час између два часа предавања; ~tuch п = Sprungtuch; ~übung f вежба(ње п) f у скакању; ~wasser п вода f која скаче, шикља, врца; ~welle f — = ~flut a; ~wurz f ~мле-чара, коноплица, почист, бризгавица, царевац m; ~zeit f: a) време п скакања (на женку), време опасивања; b) — време високе (и. највише) плиме; уп. и Sprung...

Sprit {шприт и шприт} m 2g = Spiritus l.

Spritz... {шпритц-} [spritz-zen]: ~arbeit f прскање п; ~bad п купатило с прскалицом; купање прскањем; ~brett п крило (за чување нечега од прскања блатом), блатобран m; ~büchse f: a) штрцаљка од зове; b) fig. pop. попишуља, -ра.

Spritzte {шпритц-} f 3b 1. бризгалица, штрцаљка, штрцаљка. 2. (Feuer)~ ватрогаски шмрк m; fig. bei der ~ sein бити на свом месту (= на раду, на послу); er steht an der ~, er ist ein Mann bei der ~ он је човек од положаја; његова се једе. 3. попрскотина, ушљискотина. 4. fam. студ.: a) кола п pl.; b) = Spritzfahrt; c) betrunken wie eine ~ пијан као мајка (и. земља, клен); d) девојка, служавка.

spritzeln {шпритц-лн} intr. (h) 15f штрцкати. **spritzten** {~н} [срвн.] 10с l intr. (s) шикљати, -нути, штрцати, -нути, врцати (и за варнице), врцнути, прснути, прскати; — spratzeln; распрснути се, растурити се. II tr. и б. предм., intr. (h) (по)прскати; по-, заливати; бризгати, штрцати; in... ~ убризга(ва)ти... у. III **Spritzten** п шикљање, штрцање, врцање; прскање; бризгање, убризгавање.

Spritzten... {шпритц-н-} [Spritze]: ~haus п ватрогаска кућа f, склониште ватрогаских шмркова; ~korps п ватрогаска чета f; ~leute pl. ватрогасци; ~macher m шмркар, израђивач шмркова; ~mann m ватрогасац; ~rohr п, ~röhre f цев ватрогаског шмрка.

Spritzer {шпритц-р} 1. и ~in {~ин} f 3с прскач, -ица. 2. = Spritze 3. 3. prov. a) шв. прскалица; b) аус. вино п са содом, вино са киселом водом; c) киша f наоблак; d) fig. e-n ~ haben бити (мало) ћакнут.

Spritz..., **spritz...**: ~fahrt f fam. мали излет m; ~flakon п ситна прскалица f; ~fleck m = Spritze 3; ~gebackene(s) п = ~kuchen; ~ig {шпритц-х} a. a) који рези (за вино); b) осيون; ~kanne f канта за прскање, за заливање, оросница; ~krapfen m аус. ~kuchen m штрцана бухалица f; ~leder п кожни покривач m преко колена (против прскања блата); крило; ~loch п ноздрва f у кита; ~regen m = Sprühregen; ~röhre f. a) ~ = ~loch; b) цев штрцаљке; ~tour f fam. = ~fahrt.

sprock {шпрк-} l a ломљив, ломан, крт. II **Sprock** m 2g сувад f coll.

Sprock... {шпрк-}: ~holz п суво грање п coll., сувад f coll.; ~weide f ~ = Bruchweide.

spröde {шпрö-д-} [нвн. 16 в.] l a l. (opp. ge-

schmeidig) крт, ломљив, ломан, љут; ~ machen кртити, укртити; ~r Bart оштра брада; храпав, испошћен, постан и тврд; испуцао. 2. који (у)крти, од кога се укрти, од кога се (о)суши и (ис)пуца; ~ Luft (~r Wind) ваздух (ветар) који суши кожу и од кога (ис)пуца кожа, од кога охрапави кожа; ~ Kohlen угаљ који укрти (метал), угаљ од кога се укрти метал. 3. *fig.* а) (за ствари) необрадљив, мучан; б) (за лица) хладан и неосетљив, неприступачан; презрив; ~ gegen е-п sein бити горда према кому; ~ tun држати се на цени, копечити се. II *Sprö'de* *f* 1. 3*b* горданка, *fat.* цифноса; die *Spröde* spielen изигравати горданку, држати се на цени. 2. 3*b* *pl.* = *Sprödigkeit*. [печење.]

Sprö'de|tun *n* {шпрө-дэ-} држање на цени, ко-}

Sprö'dheit {шпрө-тхэйт}, *Sprö'digkeit* {шпрө-дигхэйт} *f* 3*b* (в. *spröde* 1) кртост, кртоћа, ломљивост, ломност, љутина; храпавост, испошћеност, сувост. 2. необрадљивост, мучност; хладноћа, неприступачност, презривост, гордост.

Sproll {шпрөлл} *m* 2*g* 2 шаран двогодац.

*sproß*¹ {шпрөс} *impf. ind.* од *sprießen*.

*Sproß*² {~} [свн.; *sproß*¹] *m* 2*h*¹ 1. = *Schoß*² 1, *Schöbling*. 2. изданац, потомак.

Sprößchen {шпрөс-хен} *n* 2*l* *dim.* од *Sproß* изданић, млад изданац, ластар; уп. *Schöbling*.

Spro'sse {шпрөсэ} [сприѐбен] *Im* 3*a* = *Sproß*² 2; *i* *f* = II 3. II *f* 3*b* 1. а) = *Schöbling*; б) *Brüsseler* ~n = ~n*kohl*. 2. пречага, пречаница. 3. 2 парожак *m* (= *Ende*). 4. = *Sommersprosse*.

sprö'sse {шпрөсэ} *impf. conj.* од *sprießen*.

spro'ssen {шпрөсэ} [нвн.] *I* *intr.* (*h*, *s*), *tr.* 15*d* = *sprießen* I, II. II *Spro'ssen* *n* = *sprießen* III.

Spro'ssen... {шпрөсэ-} ~*kohl* [*Sprosse* II 1] = *Rosenkohl*.

Spro'sser {шпрөсэр} *m* 2*l* велики славуј.

Sprößling {шпрөс-лйнг} *m* 2*g*¹ изданац, фидан, младница *f*; *fig.* изданац, потомак.

Spro'tte {~} [хол.] *f* 3*b* (= *Clupea sprattus*) сардела руска.

Spruch {шпрух} [срвн.: *sprechen*] *m* 2*d* 1. пресуда *f*, суд; решење *n*, одлука *f*; изрицање *n* пресуде; die *Sache* ist zum ~ *vorbereitet* и. *reif*, и. die *Sache* steht auf dem (и. zum) ~ ствар је сазрела за пресуду (и. за решавање). 2. изрека *f*; *weise Sprüche* мудре изреке; die *Sprüche* Salomonis Соломунове изреке *Spru'ch...*, *spru'ch...* {шпрух-} 2*artig* а у облику (и. у виду) изреке; ~*buch* *n* књига (и. збирка) *f* изрека; ~*dichter* *m* песник изрека; ~*dichtung* *f* песничтво *n* изрека.

Sprü'chelchen {шпру-хелхен} *n* 2*l* = *Sprüchlein*.

Spru'ch..., *spru'ch...* 2*fertig* а = 2*reif*; ~*gedicht* *n* изрека *f* у стиху; 2*haft* {штруххэфт} а у виду пресуде; = 2*artig*. [изречица *f*.]

Sprü'chlein {шпру-хлэин} *dim.* од *Spruch* *n* 2*l*

Spru'ch..., *spru'ch...* 2*reich* а пуи изрека, поучан; 2*reif* а (са)зreo за пресуду (и. за решавање); ~*reim* *m* изрека *f* у стиховима; ~*sammlung* *f* збирка изрека; 2*weise* а *adv.* у виду изрека, као изрека, у изрекама; ~*weisheit* *f*

мудрост изрека (и. изречена у изрекама).

Sprü'ch|wort {шпру-х-} usw. в. *Spruchwort* usw.

Spru'del {шпрудэл} [18 в.: *sprudeln*] *m* 2*l* 1. = *Sprudeln*. 2. врело *n*, врутак, извор; топло врело *n*, бањски извор. 3. *fig.* ~ von *Humor* (Worten) бујица шала, пошалица (речи).

Spru'del|brunnen {шпрудэл-} *m* = *Sprudel* 2.

Sprudelei' {шпрудэлей} *f* 3*b* = *Gesprudel*.

Spru'd(e)ler {шпруд(е)лер} *m* 2*l*, ~in {~йн} *f* 3*c* кому, којој теку речи као бујица.

Spru'del|kopf *m* усијана глава *f*, жустар човек.

spru'deln {шпрудэлн} [гн.] 15*f* *I* *intr.* 1. (*s*) куљати, кљуком избијати, врући избијати, млазевима извирати. 2. (*h*). а) куљати, шиктати, извирати, врети, кипети, ковитлати се; искричати, бацати искре, пенити (се), пенушити (се); б) *fig. der Witz sprudelt von s-n Lippen* и. *seine Lippen ~ von Witz* и. *seine Lippen ~ (tr.) Witze* он кипти духовитошћу, он сипа досетке; с) пуцкати, прштати (das *Licht* свећа); д) фрктати (за мачку); е) брслати, брзо и нејасно говорити; куљати; прскати плувачком кад говори, -е; (за)пенушити (од беса), забављати. II *tr.* кљуком (и. куљајући) избацити; сипати (на пр. увреде, сонете итд.), бљувати; говорећи прскати. III *Spru'deln* *n* куљање, избијање кљуком, извирање, млазевима, шиктање, искричање, бацање искри, пенушање; *fig.* *Spru'deln des Geistes* киптење духом; сипање досетки; брслање, брзо и нејасно говорење.

Spru'del... ~*quelle* *f* = *Sprudel* 2; ~*stein* *m* *min.* а) влакнаст арагонит; б) = *Sinter* 1; ~*wasser* *n* вода *f* која куља, кљуком избија (и. извире)

Sprü'h|auge {шпру-} *n* око које креше.

Sprü'he {шпру-} *f* 3*b* = *Sprühen*.

sprü'hen {шпру-н} [нвн.: *Spreu*] *I* *intr.* (*h*, *s*) 1. а) прштати, прскати, сипати, врцати, кресати, севати, летети, сјактити; б) *fig.* севати, кресати, киптети; das *Auge sprüht* (Funken) око сева, око креше; dieses *Werk sprüht von Geist* ово дело кипти духом; von *Witz ~ kipteti* духом (и. досеткама). 2. сипити; es *sprüht* сипи, ромиња (ћишица). II *tr.* и *fig.* сипати, врцати, севати (*acc.*: *abl.*), кресати (*acc.*: *abl.*); *Blitze Gottes sprühte dein Blick!* Божјим муњама севаше (и. кресаше) поглед твој; seine *Augen ~ Geist* очи му севају духом; *Witze ~ сипати* досетке, киптети досеткама. III *Sprü'hen* *n* прштање, прскање, сипање, врцање, кресање, севање, сјактање; киптење; сипљење.

Sprü'h {шпру-}: ~*feuer* *n* прштава ватра *f*, прскав огањ *m*, ватра из које сипају (и. врцају) варнице; ~*fläschchen* *n* прскали(чи)ца *f*; ~*funken* *m* *pl.* варнице *f* *pl.*, искре *f* *pl.*; ~*regen* *m* ситна киша *f*, киша која сипи, поткожњача *f*; ~*teufel* *m.* а) врста жабице (у ватромету); б) *fig.* духовита особа *f*.

Sprung {шпрун} [свн.; *springen] *m* 2*d* 1. скок; поскок; отскок; а) *mit e-m ~ e* једним скоком; њипимице; *ein ~ zum Fenster hinaus* скок кроз прозор; е-п ~ *machen* скокити, -кнути; *Sprünge machen* скакати; *fig.* *den ~ wagen*

одважити се (и. усудити се) рећи (и. учинити); **b)** die Natur tut keinen ~ природа не прави скок(ове); merken Sie nicht den großen ~ in s-r Rede? зар не примећујете велики скок у његову говору?; **c)** den Hengst zum ~ lassen пустити пастуха да скочи (= да опасује); **d)** schnell e-n ~ von e-m Ort zum anderen machen скокнути од једног места до другог; es ist nur ein ~ bis dahin = Katzensprung **b**; e-n ~ nach Hause machen скокнути до куће; **2. fig.** Sprünge machen не да(ва)ти се, показивати се упорним; keine großen Sprünge machen не отићи (и. не отерати) далеко; auf dem ~ stehen (и. sein) хтети таман (от)ићи; er steht auf dem ~e zu heiraten тек што се није оженио; он је ту да се ожени; он је на прагу женидбе; wieder auf seine alten Sprünge kommen враћити се -хати се на своје старо; auf (и. hinter) j-s Sprünge kommen в. Schlich **2**; j-m auf die Sprünge helfen погрнути, потпомоћи кога. **3.** [springen I 4] — Spalt **1, 2**; das Glas hat e-n ~ стакло је напукло; чаша је напукла; das Gefäß klingt als hätte es e-n ~ суд звечи као да је напукао; Sprünge bekommen испуцати (*intr.*). **4.** **a)** ein ~ Rehe (мало) крдо срна; **b)** **a)** = Sprungbein, **b)** Sprünge задње зечје ноге *f pl.* **5.** удица *f* са бубом као мамцем.

Spu'ng..., **spru'ng...** {шпрун-}. ~bein *n* ☞ пиллак *m*, скочна кост *f*; ~bock *m* ован за памину; ~brett *n* (даска) поскочница *f*; *fig.* бинекташ *m*, средство; ~feder *f* опруга; *fig.* побуда, потстрек *m*; **2**fertig готов да скочи, -е, спреман на скок; ~fischerei *f* риболов *m* пецањем удицом са бубом као мамцем; ~geld *n* опасарина *f*; ~gelenk ☞ скочни зглоб *m*; **2**haft {шпрунхџфт} *a* (који се врши, збива, дешава) на скокове; ~haltigkeit {шпрунхџфт} *f* **3b** особина збивања (и. дешавања, вршења) на скокове; ~riemen *m* потпетака (каиш доле на чакширама); ~tuch *n* платно за спасавање; **2**weise *adv.* (и *a*) скоковима, на скокове; уп. и Spring...

Spuck {шпук} {дн.} *n* **2g b. pl.**, ~е {~} *f* **3b b. pl.** пљувачка *f*, пљувањак *m*.

spu'cken {~н} {дн.: speien} *I intr.* (*h*), *tr.*, **15a** пљувати, пљунути; oft ~ пљукати; *fig. fam.* Baumwolle ~ увести у танке нити; *fig. pop.* j-m auf den Kopf (и. Zopf) ~ избрусити (и. изрибати) жестоко кога. **II** **Spu'cken** *n* = Speien.

Spu'cker {шпукер} *m* **2l**, ~in {~џн} *f* **3c** = Speier.

Spu'ck..., **spu'ck...** {шпук-}. ~glas *n* стаклена пљуваоница *f*; ~kasten *m*, ~napf *m* пљуваоница *f*; ~locken *f pl.* = Schmachlocken; **2**näpfeln {~нџпфлн} = speichellecken; ~näpfeln *n* = Speichelleckerei.

Spuk {шпук} {дн.} *m* **2g 1.** привиђење *n*, појава *f* утвари (и. духова). **2.** привид, сабласт *f*, утвара *f*, дух. **3.** лупа и дрека *f* сабласти (и. утвара); цумбус, урнебес, русвај. **4.** неприродна ствар *n*, нечиста посла *n pl.*; es ist ~ dabei то су нечисти посла; то није природно. **5.** петљавина *f*, кубура *f*; ich werde manchen ~ mit ihm haben имаћу (ја) петљавине са

њим, имаћу (ја) кубуре са њим.

spu'ken {~н} [Spuk] *intr.* **15a 1.** привиђати се, појављивати се, појављивати се као дух; *imp.* es spukt in diesem Hause појављују се духови у овој кући; ова кућа није чиста; es spukt појављују се духови, јављају се привиђења (и. сабласти, утваре); *fig.* es spukt bei ihm im Oberstübchen (и. in s-m Kopfe) он није сасвим чист, *fam.* он дугује (мало) хип Мики. **2.** правити цумбус, вршљати.

Spukerei {шпукра-} *f* **3b** = Gespuk.

Spu'k..., **spu'k...** {шпук-}: ~geist *m* сабласт *f*, утвара *f*, авет(иња) *f*, дух (в. Gespenst); ~geschichte *f* = Gespenstgeschichte; ~gestalten *f pl.* авети(ње), привиђења *n pl.*, духови *m pl.*; **2**haft {шпукхџфт} *a*, **2**ig {шпукџх} *a*, **2**mäBig *a* = gespensterhaft; ~märchen *n* = Gespenstergeschichte; ~stunde *f* = Gespensterstunde. [водом.]

Spü'labtritt {шпул-} *m* нужник са спирањем *I* **Spü'lapparat** {шпул-} *m* сукач(ица) *f*, направа *f* за намотавање на цеви, калемове.

Spü'lapparat *m* в. Spülvorrichtung.

Spü'le {шпул-} *f* **3b 1.** цев пера (= Kiel¹ **1**). **2.** цев; калем *m*.

Spü'le {шпул-} *f* **3b 1.** испиралиште *n*, место где се испира рубље. **2.** = Gosse, Rinnsstein. **spu'len** {шпулн-} [Spule] **15a 1** *tr.* сукати, намота(ва)ти на цев(и) (и. на калем(ове)); мотати; прести. **II** *intr.* (*h*) = schnurren **I 1, 2.**

III **Spu'len** *n* сукање, намотавање, мотање. **spü'len** {шпулн-} [свн.] *I intr.* (*h*), *tr.* **15a: a)** *intr.* запљускивати (ан *et.*, *um et. acc.*: што), испирати; **b)** *tr.* запљускујући избацити(вати) (ан *das Ufer* на обалу, *ans Land* на суво, на копно); *die Wogen* ~ *das Ufer hohl* вали (и. таласи) поткопа(ва)ју обалу. **II** *tr.* (ис)плакати, (ис)плакнути, исп(и)рати, прати, опрати; *Wäsche* ~ исп(и)рати рубље; *sich (dat.) den Mund* ~ исп(и)рати (се)б(и) уста. **III** **Spü'len** *n* = abs., ausspülen **II**.

Spü'ler {шпулер} *m* **2l 1.** и ~in {~џн} *f* **3c** сукач, -ица. **2.** = Spulenmacher. [рач, -ица.]

Spü'ler {шпулер} *m* **2l**, ~in {~џн} *f* **3c** испи-
Spü'lfäß {шпул-} *n* суд *m* за испирање (и. прање). [ма], цеваст, калемаст.

spü'lförmig {шпул-} *a* облика цеви (и. кале-
Spü'... ~frau *f* праља, испирачица; ~gefäß *n* — ~faß.

Spü'licht {шпүүлџхт} *n* **2g 1.** вода *f* од судова, сплачине *f pl.*, оплачине *f pl.*, помије *f pl.*, спирине *f pl.* **2.** наплављен мул *m*.

Spü'llappen {шпул-} *m* пачавра *f*.

Spü'lmädchen *n* = Spulerin.

Spü'lmagd *f* = Spülfrau.

Spü'lmachine *f* (машина) сукачица.

Spü'lnapf *m* чинија (и. чанак) *m* за испирање.

Spü'grad *n* коловрат *m*, чекрк *m*.

Spü'... ~vorrichtung *f* направа за испирање; ~wasser *n* = Spülicht.

Spü'lwurm *m* ☞ бубина *f*, детиња глиста *f*.

Spund {шпунт} [свн.; хол.; *лат. puncta] *m* **2d, n 1. a)** = ~zapfen; **b)** = ~loch. **2.** шум. = Splint **1.**

Spund- {~} *m* **2d¹ 1.** = Schief. **2.** = Spind.

Spu'nd... {шпунт-}: ~band *n* обруч *m* до врања; ~bohrer *m* сврдао (и. бургија *f*) за бушење врања; ~brett *n* дебела даска *f* запатос.

spu'nden {шпунд'н}, **spü'nden** {шпунд'н} [Spund'] *I tr.* 15c зачепити, -ливати, заврањивати, ударити врањ (acc.: на). **II** **Spü'nden** *n*, **Spü'ndung** *f* зачепљивање, -ење, заврањивање, -ење, ударање врања.

Spü'nder {шпунд'р} *m* 2l заврањивач, зачепљивач.

Spu'nd...: ~geld *n* крчмарина *f*, точарина *f*; ~loch *n* (рупа *f* за) врањ *m*; ~zapfen *m* врањ, чеп; ~zieher *m* вадичеп, вадиврањ.

Spur {шпур} [свн.: spüren] *f* 3b 1. траг *m*; e-m auf die ~ kommen ући кому у траг; auf die ~ bringen (и. führen) упутити трагом; j-s ~ entdecken ући кому у траг; j-s ~ verlieren изгубити кому траг; e-m auf der ~ folgen, der ~ j-s nachsetzen ићи (и. следити) трагом за ким; auf der ~ sein бити на трагу; in j-s ~en treten поћи чијим трагом; j-n auf eine falsche ~ leiten повести кога погрешним трагом. 2. *fig.* траг *m*; белега, знак *m*, отисак *m*, (пре)остатак *m*; die ~en von et. tilgen ут(и)рати траг чега, чему; die ~en von et. zeigen показивати трагове чега; man findet noch ~en davon још се налазе трагови тога. 3. *beh. sa neg.* keine ~ von et. ни трага од чега; diese Frau hat nicht mehr eine ~ von Schönheit на овој жени нема више ни трага од лепоте; keine ~ ни трага; ни најмање (von: *gen.*), ни помена. 4. = Geleise 1, 2; ~ halten држати се колосека (и. коловоза). 5. Δ траг *m* (= пресек). 6. удубљење *n*; бразда; \oplus = ~lager. 7. катк. = Spürkraft, Witterung.

Spur|breite {шпур-} *f* = Spurweite.

spü'ren {шпур'н} [свн.: Spur] 15a *I intr.* (h), катк. *II.* и *refl.* \mathcal{H} и *fig.* трагати, тражити траг, њушити, цуњати; *fig.* nach j-m (nach et.) ~ трагати за ким (за чим), тражити кога (што); sich so und so ~ показивати такав и такав траг. **II tr.** осећати, -тити, опази-ти, -жати, примећивати, -тити. **III** **Spü'ren** *n* трагање, тражење. [Spion.]

Spü'rer {шпур'р} *m* 2l 1. = Spürhund. 2. Δ

Spü'rerei {шпур'р'р'е} *f* 3b цуњање *n*, њушкање *n*, ухођење *n*.

Spü'r|hund *m*: а) \mathcal{H} ловачки пас, вижле *n*; б) *fig.* њушкало *n*, ухода.

...**spurig** {...шпур'х} а у слож. колосека (*gen.*), ...трачни, на пр. schmal~ уског колосека, ускотрачни. [проницљив, проницав.]

Spü'r..., **spü'r...**: ~kraft *f* = ~sinn; \mathcal{H} kräftig а)

Spü'r..., **spü'r...**: ~lager *n* \oplus паприца *f*, сто-жерно лежиште; \mathcal{H} los а без трага; *adv.* без трага и гласа. [осећа (и. испитује).]

Spü'r...: ~nase *f* добар нос *m*; ~ohr *n* ухо које]

Spü'rre {шпур'р} *f* 3b \mathcal{H} блаван *m*, блевак *m*.

Spü'r|sinn *n* проницљивост *f*, проницавост *f*.

Spü'r|weite *f* \mathcal{H} ширина колосека.

spu'ten {шпунт'н} [дн.] 15c: sich ~ (по)журити се, (по)житати.

Spu'tum {шпунт'ум} [лат.] *n* 6k испљивак *m*.

spü'tzen {шпунт'н} [speien] *intr.* (h) 15e =)

St. abr. = Seiner; v. Majestät. [spucken.]

st! {ст} *int.* нст!

St. abr. [фр.] = Saint.

St. abr.: а) = Sankt; St. Peter свети Петар; црква св. Петра; б) = Stück.

st. abr. = statt.

Staat {штат} [нвн.; *лат. status „стање“] 1. држава *f*; ~ und Kirche држава и црква; die vereinigten ~en Сједињене државе; zum Be- sten des ~es за добро (и. благостање) држа- ве. 2. die niederländischen ~en холандски ста- лежи (уп. Generalstaaten). 3. свечаност *f*, раскош(ност *f*), сјај; großen ~ machen живе- ти раскошно (и. сјајно); mit et. ~ machen разматати се чим, износити што на пазар, „парадирати“ чим; damit ist nicht viel ~ zu machen то није богзна шта; großen ~ machen (на)правити хуку и буку, узвизавати пра- шину; das ist nur zum ~ то је само за све- чане празнике (и. за параду). 4. свечано о- дело *n*, свечане хаљине *f* *pl.*; in vollem ~ у свечаном оделу, у свечаним хаљинама; alles auf den ~ verwenden дати све на одело. 5. \mathcal{H} : а) стање *n*, положај; der ~ des Landes ста- ње (и. положај) земље; б) стање, процена *f* прихода и расхода; још у употреби у из- разу: auf j-d oder et. ~ machen ослонити се -ањати се на кога, рачунати с ким, с чим.

Staa'ten... {штат'н-}. ~beschreibung *f* државо- пис *m*, опис *m* држава; ~bildung *f* стварање (и. образовање) *n* држава; ~bund *m* савез држава; ~geschichte *f* политичка историја, повесница држава; ~kunde *f* статистика; ~lenker *m* управљач државама; ~recht *n* међу- државно право, међународно право; ~system *n* систем *m* држава.

staa'tisch [Staat] а = statlich.

staa'tlich {штат'лиш} [Staat] а 1. државни, који се тиче државе; ~er|selts *adv.* од (и. са) др- жавне стране. 2. \mathcal{H} = statlich.

Staa'ts..., **staa'ts...** {штат'с-}. ~abgaben *i pl.* државне дажбине; ~amt *n* државна служба *f*; ~angehörige(r) *s* држављанин, -ка; ~an- gehörigkeit *f* држављанство *n*; ~angelegenheit *f* државни посао *m*, државна ствар; ~anleihe *f* државни зајам *m*; ~anwalt *m* државни тужилац; ~anwaltschaft *f* државно тужи- лаштво *n*; ~anwalts|gehilfe *m* помоћник др- жавног тужиоца; ~anweisung *f* државна упутница; ~anzeiger *m* службене новине *f* *pl.*; ~ausgabe *f* државни расход *m*; ~bahn *f* = ~eisenbahn; ~bank *f* државна банка, Народна банка (*opp.* Privatbank); ~bank(e)rott *m* државно банкротство *n*; ~beamte(r) *m* државни чиновник; ~bedürf- nisse *n pl.* државне потребе *f pl.*; ~behörde *f* државно надлештво *n*, државна власт; ~bürger(in) *f* *m* грађанин, -ка државе, држављанин, -ка; \mathcal{H} bürgerlich а грађански, држављански; ~bürger|recht *n* грађанско пра- во; ~bürgertum *n* грађанство, држављанство; ~degen *m* свечан мач, парадни мач; ~diener *m* државни чиновник; ~dienst *m* државна служба *f*; im ~dienst stehen бити у државној служби; ~domänen *f pl.* државна добра *n pl.*; ~einkommen|steuer *f* порез *m* на приход, до-

ходарина; ~einkünfte *f pl.* државни приходи *m pl.*; ~einrichtung *f* државно уређење *n*; ~eisenbahn *f* државна железница; ~examen *n* = ~prüfung; ~form *f* државни облик *m*; ~gebäude *n.* а) државна зграда *f*; б) *fig.* величанствена (и. велелепна) зграда *f*; ~gefährlich *a* опасан по државу; ~gefangene(r) *s* затвореник -ца због државног злочина; ~heimnis *n* државна тајна *f*; ~gelder *n pl.* државни фондови *m pl.*; ~geschäft *n* државни посао *m*; *fig.* важан посао; ~geschichte *f* државна историја; ~gesetz *n* државни закон *m*; ~gewalt *f* државна власт; ~gläubiger *m* државни поверилац (и. веровник); ~grundgesetz *n* основни државни закон *m*, устав *m*; ~gut *n* државно добро; ~handel *m (pl. ~händler)* државни посао; ~haus/halt *m* државно газдинство *n*, државне финансије *f pl.*, буџет; ~haus/halt/etat, ~haus/halt/voranschlag *m* прорачун државног газдинства, буџет; ~hoheit *f* врховна власт, сувереност; ~kalender *m* државни календар; ~kanzlei *f* државна канцеларија; ~kanzler *m* државни канцелар; ~kasse *f* државна благајна; ~kerl *m fam.* ђида и по, бата и по; ~kirche *f* државна црква; ~kleid *n* свечано одело (и. рухо); ~klug *a* државнички mudar, политички; ~klugheit *f* државн(ичк)а мудрост, политика; ~körper *m* државно тело *n*; ~kosten *pl.* auf ~kosten о државном трошку; ~kragen *m co.* = ~beamter државна зверка *f*; ~kunde *f*, ~kunst *f* познавање *n* државе, политика; ~kundig *a* политички; ~kutsche *f* свечане (и. парадне) кочије *f pl.*; ~lasten *f pl.* државни терети *m pl.*; ~leben *n* државни живот *m*; ~lehre *f* наука (и. учење *n*) о држави; ~mann *m* државник, политичар; ~männisch *a* државнички; ~minister *m* државни министар; ~oberhaupt *n* поглавар *m* државе; ~ökonomie *f* политичка економија; ~pächter *m* државни закупцац; ~papier *n* државна хартија *f* од вредности, државни папир *m*; ~pferd *n* свечан (и. парадни) коњ *m*; ~prokurator *m* државни тужилац; ~prüfung *f* државни испит *m*; ~rat *m*: а) Државни савет; б) државни саветник; ~rätin *f* жена државног саветника, саветниковица; ~recht *n* државно право; катк. = Staatenrecht; ~rechtler *m* познавалац државног права; ~rechtlich *a* државоправни, заснован на државном праву; *adv.* државоправно; ~rechts/lehre *f* = ~rechtswissenschaft; ~rechts/lehrer *m* професор државног права; ~rechts/wissenschaft *f* наука државног права; ~regierung *f* (државна) влада; ~religion *f* државна вера (и. религија); ~ruder *n* државна крма *f*; das ~ruder in Händen haben држати државну крму; ~schatz *m* (Главна) државна благајна *f*; ~schiff *n* државни брод *m*, државна лађа *f*; ~schuld *f* државни дуг *m*; fundierte ~schuld консолидована рента; ~schuld/schein *m* запис (и. бон) државне благајне; ~schule *f* државна школа; ~sekretär *m* државни секретар (и. тајник); ~siegel *m* државни печат *m*; ~streich *m* државни удар; ~tum {штатстум} *n 2a б.* *pl.* својственост

(једне) државе; ~umwälzung *f* државни преврат *m*, револуција; ~uniform *f* свечана (и. парадна) униформа; ~unterhändler *m* државни преговарач, дипломата; ~verbrechen *n* државни (и. политички) злочин *m*; ~verbrecher *m* државни злочинац; ~verfassung *f* (државни) устав *m*; ~verrat usw. = Hochverrat usw.; ~verräter *m* = Hochverräter велеиздајник; ~verwaltung *f* државна управа; облик *m* владавине, режим *m*; ~verweser *m* = Reichsverweser; ~weise *a* = ~klug; ~welsheit *f* = ~klugheit; ~werk/stätte *f* државна радионица; ~wesen *n* својственост *f* и. особеност *f* држав(н)е (целине); државна целина *f*; ~wirt *m* економиста, писац државног газдинства, учитељ народне привреде; ~wirtschaft *f* политичка економија, државно газдинство *n*; ~wirtschaftlich *a* политичко-економски; ~wissenschaften *f pl.* државне (и. политичке) науке (Хр. знаности); ~wissenschaftlich *a* државонаучни; ~wissenschaftliche Studien machen учити (и. студирати) државне (и. политичке) науке; ~wohl *n* добро државе, опште добро; ~zimmer *n* свечана соба *f*.
Stab {штап} [свн.] *m 30* (иза броја као мера *pl. inv.*) 1. палица *f*, штап, прут; шипка *f* претка *f*, тачка *f*; мотка *f*; батина *f*; тојага *f*; седало *n*, легало *n*; а) ~ (и. Stock) der Fahne мотка заставе; eiserne Stäbe гвоздене шипке; Stäbe der Roste, Käfige шипке роштиља, кавеза; б) an e-m ~ gehen, sich auf e-n ~ stützen поштапати се; ићи са палицом (и. штапом); *fig.* er wird ihr ~ im Alter sein он ће Вам бити потпопа (и. ослонац) у старости; den ~ nehmen (ergreifen, weitersetzen) узети путничку палицу; спремити се на пут; продужити пут; поћи у свет за срећом; c) mit e-m ~ schlagen бити (и. тући) штапом (и. батином); d) мотка *f*, штап (земљомера за мерење; ун. Maßstab); аршин, два аршина, метар; e) bischöflicher ~ владичанска палица; v. Bischofs-, Marschalls-, Richterstab; den ~ über e-n brechen: а) (про)читати кому смртну пресуду; б) осудити кога за навек; f) viertelhalb ~ Eisen три и по шипке гвозђа.
2. а) обруч, венац; б) дуга *f*. **3.** ✓ = Buchstab(e) (ун. ~reim). **4.** ✕ штаб; beim ~ stehen бити у штабу.
Stäbchen {штапчѐн} *n 2l dim.* од Stab 1. паличица *f*, штапић, штапче, прutiћ *m*, шипчица *f*. **2.** ~ *pl.* @ штапићи *m pl.*
Sta'b... {штап-} ~einguß *m* калуп за ливење шипка; ~eisen *n* гвозђе у шипкама.
Stä'bel {штѐб'л} [Stab] *n 2l* ✓ претка *f*, тачка *f*; ~erbsen {штѐб'л-} *f pl.* грашак тачкаш (и. преткаш) *m*.
stä'bein {штѐб'лн} [Stab] причати, потачкати, подупирати -рети тачкама (и. преткама, тачком, притком).
sta'ben {штаб'н} [свн.] *tr. 15a 1.* † = buchstabieren; још у употреби у: e-m den Eid ~ говорити кому заклетву; e-n gestabten Eid schwören понављати заклетву за ким. **2.** и *intr.* = stabreimen.
Sta'b...: ~gold *n* злато у шипкама; ~halter *m*

носилац палице, достојник; ~holz *n* = Dau-benholz.

...stäbig {-штебѹх, -штебѹх} [Stab] у слож. на пр. sechs~ са шест штапова, шипака; krumm~ са кривом палицом, са кривим шта-1

stabil {штабил} [лат.] стабилан. [пом.]

stabilie'ren {~штѹли} [лат.] 1 *tr* 15g стабили-зовати. II Stabilie'ren *n*, Stabilie'run*f* ста-билизовање. [лизациона површина.]

Stabilisie'rungsflä*che* {~штѹл.с-} *f* стаби-л-стабилитет {~литет} *f* 3b стабилност.

Sta'b..., sta'b... {штап-}: ~kraut *n* = ~wurz; ~lehen *n* владичански феуд *m*; ~rechnen *n* рабошко рачунање, рабошки рачун *m*; ~reim *m* алитерација *f*, понављање *n* истих слова, слогова (на пр. Kind und Kegel; Wind und Wetter): ~reimen *tr.*, *abs.* (на)правити али-терацију, поновити-ављати слова (и. сло-ове): ~gereimt с алитерацијом, с поновље-ним словом (и. слогом); ~silber *n* сребро у полулама (и. у полузи).

Sta'bs... {штапс-}. штабни: ~offizier *m* виши офицер; ~quartier *n* (генерал)штаб *m*, пв-ковски стан *m*; ~schule *f* генералштабска школа; ~trompeterштабни трубаач, штабац.

Sta'b...: ~träger *m* = ~halter; ~wurz *f*, ~wurzel-beifu*ß* *m*, ~wurzelmä*nnchen* *n* божје дрвце *n*, рутвица *f*, срчано зеље *n*.

stacca'to {стакато} [ит.] *adv.* стакато.

stach {штах} *impf. ind.*, stä'che {штѣх} *impf. conj.* од stechen.

Sta'chel {штахл} [свн.: stechen, sticheln] *m* 4b 1. бодљ(ик)а *f*, (ж, ж) драча *f*; жаока *f*, жа-лац (ж); језичак, спонац (у копче). 2. ба-даљ, остан, остањ; *fig.* в. lecken. 3. *fig.* жао-ка *f*, жаалац.

Sta'chel..., sta'chel... {штахл-}. ~ähnlich *a* по-пут бодљи, као бодљика; ~artig *a* = ~för-mig; ~beere *f* огрозд *m*; ~beerstrauch *m* ж огрозд (шиб); ~beerwein *m* вино *n* од о-грозда; ~draht *m* бодљикава жица *f*; ~draht-verhau *m* пре-, ограда *f* од бодљикаве жи-це; ~fisch *m* бодљикава риба *f*; ~flosse *f* бодљикава пераја; ~flosser {~флосер} *m* пл. тврдоперке *f* пл.; ~förmig *a* бодљикаст, обли-ка бодљ(ик)е, у виду бодљ(ик)е; ~frucht *f* бодљикав плод *m*; ~gürtel *m* појас од кострети; ~halsband *n* бодљикава огрлица *f* (за нсе), литар *n* са бодљама; ~häuter *m* пл. бодљари; ~licht {штахлѣхт}, ~lig {штахлѣх} *n* а) бодљикаст, облика бодљ(ик)е, у виду бодљ(ик)е; б) бодљ(ик)а; в) *fig.* са жаоком, заједљив, пецкав; ~kraut *n* вучитрн *m*, зеџи трн *m*, грмотрн *m*; ~los *a* без жаоке, без бодљ(ик)а; ~n {штахлн} *tr.* 15f

1. (на)оружати (и. снабдети) бодљ(ик)ом (и. жаоком); начичкати (и. наострешити, по-крити) бодљ(ик)ама; gestachelt = stachelig;

2. терати (и. бости) бадљем, терати оста-ном; *fig.* подбадати, -ости, потстицати, потстрекивати, -нути (уп. anspornen); 3. *fig.* бости, боцкати, заједати-сти (уп. sticheln);

~pu*ß* *f* рашак *m*, враголић *m*, каса-роња, стрелара, шуљ *m*; ~raupe *f* бодљикава гусеница; ~rede *f* заједљив (и. по-

другљив) говор *m*; ~schnecke *f* волак *m*; ~schrift *f* заједљив (и. сатиричан) спис *m*; ~schwanz *m* бодљикав пен; ~schwein *n* бодљикаво свиње; ~walze *f* ваљак *m* с клинцима. [a = stachelig, stachelig.]

sta'chlicht {штахлѣхт}, sta'chlig {штахлѣхл}

Stack... в. Stak...

Sta'del {штадл} [свн.: *stehen] *m* 2l 1. *prov.* = Scheune, Schuppen, Stall. 2. *tr* пржиште *n*, место *n* пржења; место где се црпе слана вода. II *n* 2l (*dim.* од Stadt), и Stä'dli *n* бг ва-рош(ица) *f*.

Sta'den {штадн} [свн.: *stehen] *m* 2l обала *f*, кеј.

Sta'dium {штадиум} [лат., *гр.] *n* 1. (и Sta-dion {штадион} *n* бг) антик. стадион *m*, тр-качка стаза *f*. 2. стадиум *m* (фаза, период; стање, ступањ).

Stadt {штѣт} [свн. „место“] *f* 2f (*pl.* Städte {штѣт и штѣт} (*opp.* Land 5) град *m*, ва-рош (уп. Dorf; Flecken 3); а) die ganze ~ ab-laufen обићи-грати цео град (и. целу ва-рош); б) die ganze ~ weiß es schon цео град (и. цела варош) зна већ то; в) die ~ Gottes: а) Божји град *m*, Јерусалим; б) небески Је-русалим, царство небеско *n*.

Sta'dt..., sta'dt... {штѣт-}: ~adel *m*. а) градско (и. варошко) племство *n* (*opp.* Landadel); б) патрици(ј)ско племство *n*; ~amt *n*: а) оп-штинска служба *f*; (das) ~amt општина *f*; ~arzt *m* градски (и. варошки) лекар; ~bahn *f* градска (и. варошка) железница; ~bau-meister *m* општински архитекта; ~bekannt *a* познат у целом граду, у целој вароши, општепознат; ~bevölkerung *f* градско (и. ва-рошко) становништво *n*; ~bewohner(in) *f* *m* градск(и) -а становник -ца, варошан(ин, -ка); ~bezirk *m* кварт; ~bier *n* градско пиво, пиво варено у (тој) вароши; ~brief *m* градско (и. варошко) писмо *n*; ~buch *n* градска (и. ва-рошка) баштинска књига *f*; ~bürger(in) *f* *m* грађан(ин, -ка, варошан(ин, -ка); ~bürger-recht *n* право грађана, варошанско право.

Stä'dtchen {штѣтхн и штѣтхн} *n* 2l *dim.* од Stadt варошица *f*, градић *m*, мала варош *f*, мали град *m*.

Stä'dte... {штѣт- и штѣт-}: ~bahn *f* железни-ца која спаја два града (и. две вароши); ~(er)bauer *m* оснивач градова (и. вароши); ~bezwinger *m* освајач градова; ~bund *m* савез градова; ~gründer *m* = ~(er)bauer; ~krieg *m* рат градова (и. вароши); ~ordnung *f* градски (и. варошки, општински) ред (и. по-редак) *m*, закон *m*.

Stä'dter {штѣтр и штѣтр} [свн.: *Stadt] *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с варошан(ин, -ка, грађан(ин, -ка).

Stä'dte... {штѣт- и штѣт-}: ~tag *m* скупшти-на *f* изасланика градова; ~verwüster *m* опу-стошивач градова.

Sta'dt...: ~fernlsprechbetrie*b* *m* градска (и. ва-рошка) телефонска служба *f*; ~flur *f* град-ско (и. варошко) поље *n*; ~gebiet *n* област *f* града (и. вароши); ~gegend *f* градски (и. ва-рошки) крај *m*, кварт *m*; ~gemeinde *f* град-ска (и. варошка) општина; ~gericht *n* нек. градски (и. варошки) суд *m*; (у Пруској) пр-

востепени суд *m*; ~gespräch *a* градски (и. варошки) (телефонски) разговор *m*; *b*) говор *m* по граду (и. по вароши); zum ~gespräch werden разгласити се по граду (и. по вароши); ~graben *m* градски (и. варошки) ров (и. јарак); ~gut *n* општинско добро; ~haupt; kasse *f* (Главна) општинска благајна; ~haus *n*. *a*) градска (и. варошка) кућа *f*; *b*) = Rathaus.

stä'dtisch {штет'ш и штет'ш} *a* градски, варошки, града (*gen.*), вароши (*gen.*); општински; *adv.* по варошки.

Sta'dt..., sta'dt...: ~kämmerer' *f* општинска благајна; ~kämmerer *m* општински благајник; ~kasse *f* општинска благајна; ~keller *m* = Ratskeller; ~kind *n* градско (и. варошко) дете, варошанче; ~kirche *f* градска (и. варошка) црква; ~klatsch *m* {ам. оговарање, -а (и. то-рокање) *n* по граду (и. по вароши); ~klatsche *f* ам. торокуша, алапача, стокућа; ~kommandant *m* X командат места; ~kundig *a*. *a*) који познаје град (и. варош); *b*) = unbekannt; ~leben *n* градски (и. варошки) живот *m*, живот у граду (и. у вароши; *opp.* Landleben); ~leute *pl.* варошани. {капуташ.}

Stä'dtler {штетл'р и штетл'р} *m* 2l варошлија, *f* Stä'dtling {штетл'ин и штетл'ин} *m* 2g¹ = Städter.

Sta'dt..., sta'dt...: ~mauer *f* зид *m* (око) града (и. вароши), градски зид; ~müde *a* уморан од градскога (и. варошкога) живота; ~miliz *f* градска (и. варошка) милиција; ~mission *f* rl. градска (и. варошка) мисија; ~musikant *m* градски свирач, варошки музикант; ~neuigkeit *f* новост у граду, варошка новост; = ~klatsch; ~obrigkeit *f* = Magistrat; ~park *m* градски (и. општински) парк; ~pleifer *m* = ~musikant; ~physikus *m* градски физикус, општински лекар; ~plan *m* план града, план вароши; ~polizei' *f* градска (и. општинска) полиција; ~rat *m*. *a*) општински одбор, општинско веће *n*; *b*) општински одборник (и. већник); ~reisende(r) *m* X трговачки путник за град (и. варош); ~richter *m* судија првостепенога суда; ~schreiber *m* општински писар; ~schreiberei' *f* општинска писарница; ~schule *f* општинска школа; ~schulkommission *f* градски (и. варошки) школски одбор; ~schulrat *m* општински школски надзорник; ~steuer *f* општински прирез *m*; ~teil *m* кварт, део града (и. вароши); ~telegramm *n* градски (и. варошки) телеграм *m*; ~tor *n* градска (и. варошка) капија *f*, капија града (и. вароши); ~uhr *f* градски (и. варошки) часовник *m*, часовник по којем се град управља; ~väter *m* *pl.* со. градски оци, (општински) одборници (и. већници); ~verordnete(r) {~ферд'ринт(p)} *s* 9l општински (-а) већник (-ца); ~verordnetenversammlung *f* збор *m* општинских већника, општински одбор *m*; ~viertel *n* кварт *m*; ~vogtei' *f* општински затвор *m*; ~volk *n* = ~leute; ~wage *f* општински кантар *m*; ~wappen *n* градски (и. варошки) грб *m*, грб града (и. вароши); ~wesen *n* општински послови *mpl.*; ~zoll *m* трошарина *f*

Stafe'tte {штаф'ет, ет...} [ит. (*н. Stapie)] *f* 3b скопчота, улак *m*, гласноша *m*, весник *m*, гласник *m*.

Staffa'ge {штаф'аж, ет...} {фр.: staffieren} *f* 3b слик. досликани (и. доцртани) ликови (и. кипови) *mpl.*, развалине *fpl.*, додаци *mpl.* (за оживљавање слике).

Sta'fiel {штаф'ел} [свн.; Stufe, stapfen] *f* 3d степен *m*, ступањ *m*, готово X басамак *m*; fig. ступањ *m*; X ред *m*, ешелон *m*.

Sta'fiel... {штаф'ел-}: ~aufstellung *f* постројавање *n* ступњевито у редове; ~besteuerung *f* ступњевито (и. прогресивно) опорезивање *n*, ступњевита (и. прогресивна) пореза.

Staffelei' {штаф'ел'еј} [н.-лат.: Staffel] *f* 3b ступњевито постоле *n* за израду слика, бакро-реза, (сликарски) ногари *mpl.*

Sta'fiel..., sta'fiel... {штаф'ел-}: ~gemälde *n* постољна слика *f* (*opp.* Wandgemälde); ~förmig *a* ступњевито постављен (и. постројен), по-ређан у степене; ~förmig aufstellen постројити -авати ступњевито (и. по ступњевима, по степенима) настављајући се ред иза реда, на ешелоне. {пенима, на степене.}

sta'ff(e)lig {штаф(е)л'х} *a* ступњевит, са сте-
sta'ffeln {штаф'елн} 15f 1 *intr.* (s) (подизати се (и. (по)дићи се, (по)ређати се) ступњевито (и. на степене, по степенима). II *tr.* 1. (по)дизати (и. (по)дићи) ступњевито, постројити -авати, (по)ређати на степене; gestaffelt = staffelig. 2. X = stapeln. III Sta'ffeln *n*, Sta'fflung *f* ступњевито (по)дизање, ступњевито постројавање, ређање у степене.

Sta'fiel..., sta'fiel...: ~richtung *f* X равнање *n* ступњева (и. степеня); ~stellung *f* X постројеност у степене, ешелон *m*. ~tarif *m* X покретна тарифа *f*; уп. и Umsatzsteuer; ~weise *adv.* X ступњевито; настављајући се ред иза реда; на ешелоне.

staffie'ren {штаф'ир'н} [хол.; фр. Stoff] 1 *tr.* 15g 1. нешто готово снабде(ва)ти оним што му још недостаје, дотер(ив)ати, (у)красити, (о)китити, спремити. 2. слик. у-, до(слика)вати (лица, кипове, развалине). II Staffie'ren *n*. Staffie'ring *f* дотеривање, крашење, кићење; слик. = Staffage.

Stagiri't {штагир'ит} [Stagira, antiq. град у Македонији] *m* 3a, ~in {~ин} *f* 3c Стагиран'ин, -ка; der ~Аристотел, die ~ен аристотеловци.

Stagnatio'n {шт'агна'цион} [лат.] *f* 3b стагнација, застој *m*.

stagnie'ren {штагнир'н} [лат.] 1 *intr.* (h) стајати, не отицати, бити у застоју; ~des Wasser мртва вода, вода која не отиче, устојала вода. II Stagnie'ren *n* = Stagnation.

stahl' {штал} *impf.* *ind.* од stehlen.
Stahl² {~} [свн.] *m* 2g и 2d (аус. само 2g) 1. (б. *pl.*) челик, надо *n*, оцал *m*; fig. челик. 2. а) виш. ст. челик, потајац (нож); мач; б) = Feuerstahl; c) масат. 3. = arznei.

Stahl¹ {~} [дн.] *m* 2d и 3a 1. узорак, проба *f*. 2. X жиг, пломба *f*. 3. чохана (и. сукнена) крпа за умакање ради огледања боје

Stahl¹ {~} *m* 2g подупирач, нога *f*.
Sta'hl²..., sta'hl... {штал-}: ~ader *f* челична

жица (не: ~draht!), место у гвожђу тврдо као челик; ~arbeit *f* рад^т у челику; ~arbeiter *m* радник који ради челик, (радник) челичар; ~artig *a* челикаст, природе челика; ~arznei *f* челиковит лек *m*, лек са челиком; ~bad *n. a*) челиковито (и. гвожђевито) купатило, купатило које садржи челик; *b*) челиковита (и. гвожђевита) бања *f*; ~bepanzert *a* оклопљен челиком; ~blau *a* плав (и. модар) као челик; ~blau *n* плав(етнил)о (и. модро, модрина *f*) челика; ~blech *n* челичан лим *m*; ~brunnen *m. a*) челиковит(о) (и. гвожђевит(о)) извор (врело *n*); *b*) челиковита (и. гвожђевита) бања *f*; ~derb *a* ♂ једар као челик; ~draht *m* челична жица *f*.

stä'hle {стел'} = stöhle.

Sta'hlen! {штал'н} *m 2l* = Stahl³.

Sta'hlen- {~} *m 2l* = Stahl⁴.

sta'hlen {~} [Stahl³ 2] *tr. 15a* жигосати, ударити -ати жиг (и. пломбу) на.

sta'hlen {штал'н} [Stahl-] *A. I tr. и sich ~ 15a* 1. *a*) (о)челичити, претворити -арати у челик (и. у надо, у оцал); (о)калити; *b*) = ver- ~; *c*) (на)чинити челиковитим, метнути челика у. 2. *fig. (sich ~)* челичити (се), очеличити (се), прекалнити (се) -љивати (се). II Stä'hlen *n*, Stä'hlung *f* челичење, претварање у челик; — Verstä'hlung; (о)челичење, прекалњивање, -ење. *B. a* = stählern.

stä'hlern {стел'н} *a* челичан (и *fig.*).

Sta'hl... , sta'hl'... {штал-}. ~fabrik *f* = ~werk *a*; ~fach *n* челичан претинац *m*, челична остава *f*, челичан сеф *m*; ~farbig *a* боје (*gen.*) челика; ~feder *f. a*) челична опруга, челичангибањ *m*; *b*) челично перо *n*; ~federhalter *m* увлака *f*, држаља *f*; ~flasche *f* челична боца; ~granate *f* челична граната; ~grau *a* сив као челик; ~grau *n* сиво челика; ~grün *a* зелен као челик, угаситозелен; ~grün *n* зелен(ил)о челика, угасито зеленило; ~haltig *a* челиковит, који садржи челика (у себи); ~hammer *m. a*) челичан чекић; *b*) чекић за ковање челика; ~hart *a* тврд (*fig.* чврст) као челик; ~härte *f* тврдина (и. тврдоћа) челика; ~härtung *f* челичење *n*, претварање *n* у челик; ~hütte *f* = ~werk *a*; ~kammer *f* челична соба (у новчаним заводима); ~kette *f* челичан ланац *m*; ~knopf *m* челично дугме *n*; ~kugel *f* челична лопта; ~ofen *m* челична пех *f*, пех за справљање челика; ~panzer *m* челичан оклоп; ~platte *f* челична плоча; ~quelle *f* челиковит(о) (и. гвожђевит(о)) извор *m* (врело *n*); ~roß *n* челични коњ *m*, точак *m*; ~rüstung *f* челична опрема; ~saite *f* челична жица; ~schneider *m* челикорезац; ~schuh *m*: *a*) челична ципела *f*; *b*) = Schlittschuh; ~seil *n* челично уже, челичан конопцац *m*; ~stecher *m* челикорезац; ~stecher,kunst *f* вештина резања у челику, челикорештво *n*; ~stich *m* челикорез; ~tropfen *m pl.* челиковите (и. гвожђевите) капљице *f pl.* (уп. ~arznei); ~ware *f*, ~waren *f pl.* челична роба *f*, ствари од челика; ~wasser *n* челиковита (и. гвожђевита) вода *f*; ~werk *n*: *a*) челикана, творница (и. фабрика)

челика (и. нада, оцала); *b*) = ~ware(n) stak {штак} *impf. ind.* од stecken² (= steckte) Sta'ke {~} [дн.: Stecken¹] *f 3b* 1. шип *m*, колац *m*. 2. ♂ = Staken¹.

stä'ke {штек'} *impf. canj.* од stecken¹.

stä'kelig {штак'лѝх} gehen = staken² II 2.

Sta'ken¹ {штакен'} [дн.] *m 2l* 1. проштап, колац, врљика *f*, мотка *f*, летва *f*, филарета *f*; *fig.* мотка *f*, дугоња. 2. ♂ чакља *f*, мотка *f*. sta'ken- {~} I *tr.* шипо(ви)м(а) (и коцем, кољем) снабдети, при-, у|чврстити; прощима (и. врљикама, летвама, филаретама) оградити; ♂ гурати (и. одбијати) чакљом. II *intr* ♂ 1. (*h*) гурати (се) чакљом, одбијати се чакљом. 2. (*h, s*) крупним корацима ићи. sta'ken³ {~} = stecken (yn. stak).

Stake't {штәкет} {хол.; ит.: *Stecken} *n 2g* пободени прошици *m pl.*, пободене врљике *f pl.*, пободено коље *n coll.*; филарете *f pl.*, ограда *f* од летва.

Stake't(en)zaun {штәкет'ен-} *m* ограда *f* (и. плот) од врљика (и. проштаца, летва, филарета). [као мотка (и *fig.*)]

sta'kig {штәкѝх} *pop.*, staksig {штәкѝх} *a*! Stakka'to {штәкатә или с...} [ит.] ♂ *n* ста-като.

Stalagmi't {шталәгмит} [гр.] *m 3a* и (аус. само) 2*g min.* сталагмит, капљаник (и. капаван) са тла.

Stalaktit {штәләктит} *m 3a* и (аус. само) 2*g min.* сталактит, висећи капљаник (и. капаван).

Stall {штал} [сви.: stellen] *m 2d* 1. коњушница *f*, штала, кошара *f*; in den ~ bringen одвести (и. сместити) у коњушницу (и. шталу); в. Hühner-, Hunde-, Kuh-, Schaaf-, Schweinestall. 2. ергела *f*, коњушница *f* (и особље при ергели, коњушници). 3. *a*) стаја *f*, појата *f*; дрвљаник; *b*) кочина *f*, хумез, штенара *f*. 4. коњска мокраћа *f*; *vet. der lautere ~* = Harnruhr.

Sta'll... {штал-}: ~amt = Marstallamt; ~anzug *m* коњушничко (и. шталско) одело *n*.

Sta'llaterne {штәл'латерн'} (при раздвајању Stall-laterne) коњушнички (и. шталски) фењер *m*.

Sta'll...: ~baum *m* преграда *f* (у штали између појединих коња); ~bruder *m* † друг(ѝр) (yn. stallen II 2); ~bube *m* = ~junge; ~butter *f* шталско масло *n*, зимски путер *m* од крава храњених у штали; ~decke *f* шталска таваница; ~dienst *m* шталска (и. коњушничка) служба *f*; den ~dienst haben и. verrichten служити у штали (и. коњушници); ~dünger *m* шталско (и. стајско, коњушничко) ђубриво (и. гнојиво, ђубре) *n*.

sta'llen {штәл'н} 15a I *tr.* 1. смејстити -штати у стају, у шталу. 2. † = stellen. II *intr. (h)* 1. бити у коњушници (и. у стаји, у штали). 2. miteinander ~ и. sich ~ слагати се, трпети се. 3. мокрити (yn. Stall 4). III Sta'llen *n* в. Stallung I.

Sta'ller {штәл'р} [Stall] *m 2l* = Pferdeknecht.

Sta'll...: ~füllen *n* коњушничко (и. шталско) ждребе(ње), ждребе које не иде на пашу;

co. = Mutterkind; ~fütterung *f* (opp. Grasfütterung) хранење *n* на јаслима, хранење без паше, стајско хранење *n*; ~gebäude *n* коњушница *f*, штала *f*, стајска зграда *f*; ~geld *n* шталарина *f*, стајарина *f*; ~hase *m* питоми зец; ~junge *m* шталски момак, арциско момче *m*; ~knecht *m* коњушар, арција; ~laterne *f* в. Stallaterne; ~mann *m* = ~knecht; ~meister *m* коњушар; ~miete *f* = ~geld; ~ochs *m* во за гојење, ујојен во; ~raum = Stallung 2; ~schweizer *m* кравар; ~tür *f* коњушничка (и. шталска) врата *n* *pl.*, врата од штале (и. стаје).

Stallung {штáлун} *f* 3b 1. смештање *n* у шталу (и. у стају, у коњушницу). 2. штал|а, -е, ста|ја, -е, коњушница, -е; hier ist ~ für 10 Pferde овде се (у коњушницу) могу сместити 10 коња. 3. зграда *f* од мрежа (и. платна).

Sta'll...: ~vieh *n* стајска (и. шталска) стока *f*; ~wache *f* штајска стража.

Stambul {штамбул и с...} [тур.; гр. eist an pólin „у град“ и. (Kon)stantinopel] *n* Ег Стамбол *m*, Цариград *m*.

Stam'n {штáмин} *n* 2g¹ б. *pl.* ☞ = Etamin.

Stamm {штáм} [свр.; *Stab] *m* 2d 1. стабло *n*, дебло *n*; а) ein junger gesunder ~ младо здраво стабло; б) (= дрво) Stämme e-r Baumschule стабла расадника; прв. в. Apfel 1; с) (= језгро, средиште) ein Bergast tritt aus dem ~ dieser Berge heraus један брдски огранак излази из стабла ових брегова. 2. племе *n*; род; сој; пасмина *f*; породица *f*; лоза *f*; кућа *f*; der Letzte seines ~es последњи племена (и. рода, соја) свога; ein schöner ~ Vieh лепа пасмина стоке; Sprachen *pl.* desselben ~es језици истога стабла (и. породице); männlicher (weiblicher) ~ мушка (женска) лоза *f*; die zwölf Stämme дванаест племена; von königlichem ~ краљевскога реда (и. соја); die deutschen (jugoslawischen) Stämme немачка (југословенска) племена. 3. основа *f*; а) ~ der Besucher, Gäste стални (и. обични) посетители (и. гости); б) des Rechtes ~ основа права; с) ☞ основа *f*, уложена главница *f*, уложен(и) капитал. 4. (у разним играма): а) (пре)остатак карата (по подели), сон; б) улог, новац у поту; с) е-п ~ Kegel ... једну партију кегла. 5. гр. основа *f*, корен. 6. ☞ стално бројно стање *n* стоке. 7. ☞ кадар.

Stamm... {штáм-}. ~aktie *f* ☞ основна (и. првобитна) деоница (и. акција); ~bahn *f* ☞ основна пруга; ~bataillon *n* ☞ кадровски батаљон *m*; ~baum *m* родословље *n*; ~begriff *m* основни појам; ~blatt *n*: а) лист *m* на стаблу; б) = ~buchblatt; ~brett *n* даска *f* (сечена) из стабла; ~buch *n*: а) споменница *f*, албум; sich in ein ~buch schreiben запис(ив)ати се (и. записати своје име) у споменницу; б) родословна књига *f*; ~buchblatt *n* споменични лист *m*, лист споменнице; ~buchstabe *m* основ(и)-но (и. кореново) слово *n*; ~buchvers *m* стих записан у споменницу. [стабаоце.]

Stämmchen {штэмчэн} *n* 2l (dim. од Stamm)

Stämmel|bock {штэмел-бóк} *m* = Stammler.

stämmeln {штэмелэн} [свр.; stumm] *i* *intr.* (h) и

tr. 15b (про)муцати, замуцкивати (*intr.*), преплигати језиком; (про)тепати. II Stämmeln *n* муцање, замуцкивање, преплигање језиком; тепање.

Stämm|eltern *pl.* прародитељи *m* *pl.*, преци *pl.* stämmen {штáм'н} [Stamm] *i* *intr.* (s) бити порекла (aus, von; *gen.*), бити пореклом, водити порекло, произилазити, происходити, поистичати, потицати; woher stammt dieser Mann (diese Pflanze, dieses Wort)? одакле је пореклом овај човек (ова биљка, ова реч)? каткад: auf j-n ~ преносити се на кога. II Stämmen *n* вођење порекла; потицање, произилажење, происхођење.

Stämm...: ~ende *n* крај *m* стабла (и. дебла) до корена, пањ *m*; ~endung *f* гр. основни завршетак (и. наставак) *m*; ~erbe: а) *m* наследник племена (п. рода, соја); б) *n* завештање преко другог, фидеикомис *m*. [stammeln.]

stämmern {штáм'рн} [дн.] *intr.* (h) tr. 15b =) Stämmes... {штам'с-} в. и Stamm...: ~bewußtsein *n* племенска свест *f*, свест племе́на, свест о своме племени; ~beziehung *f* племенски однос *m*; ~ehre *f* племенска част; ~eigentümlichkeit *f* племенска својственост, особеност племена; ~gefühl *n* племенско осећање; ~genosse *m* саплеменик; ~genossenschaft *f* саплемеништво *n*; ~genossin *f* саплеменица; ~geschichte *f* историја рода (и. племена) ~held *m* племенски јунак; ~kunde *f*: а) племенско предање *n*; б) наука о племену-има, познавање *n* племена; ~litteratur *f* племенска књижевност; ~recht *n* племенско право; ~scheide *f* племенска међа; ~sympathie *f* племенска симпатија, симпатија према своме племени; ~unterschied *m* племенска разлика *f*; ~vorurteil *n* племенска предрасуда *f* Stämm...: ~stamm... {штам-}: 1. faul *a* трула стабла (*gen.*), иструлела дебла (*gen.*); 2. fest *a* чврст као стабло (и. дебло); ~folge *f* родословни ред (и. след) *m*; ~form *f* гр. основни облик *m*, корен(ов облик) *m*; ~frühstück *n* доручак *m* за сталне госте; ~fuß|punkt *m* подножје *n* стабла (и. дебла); ~gast *m* сталан гост; ~geld *n*: а) = Stamm 3 с; б) = Stamm 4 б; ~gut *m* породично добро, дедовина *f*; 2. halt {штамхалт} *a*: а) = stämmig; б) стари, племићи, оцаковића; с) гр. основни, основни, коренов; ~haftigkeit {штамхóфтска́ст} *f* = Stämmigkeit; ~halter *m* мушки изданак (и. протомак), узданица *f* рода; ~haus *n* дом *m* породице, главна лоза *f* (породице, племена); ~holz *n*: а) дрвеће *n* call. високих стабала (и. дебала), б) дрво *n* (од) висока стабла (и. дебла); б) дрво *n* од краја стабла до корена.

stämmig {штэм'и́г} [ивн.; *Stamm] *a* 1. јака, дебела стабла (и. дебла) (*gen.*), са јаким, дебелим стаблом (и. деблом). 2. fig. темељит, кршан, снажан, крепак; пун и јак, дежмекаст, здепаст. 3. у слож. ... стабла (*gen.*), ... дебла (*gen.*), са ... стаблом, са ... деблом, на пр. dick ~ дебела стабла, дебела дебла, са дебелим стаблом (и. деблом). [шност.] Stämmigkeit {штэм'и́гкэйт} *f* 3b темељитост, кр-

Stamm... ~kapital *n* \mathfrak{F} главница *f*; ~karte *f* карта из (пре)остатка (и. из сона); ~kneipe *f* крчма (и. механа, кафана) сталних гостију (и. у коју се иде као сталан гост); ~land *n* постојбина *f* (в. Mutterland); ~lehen *n* породични феуд *m*.

Stämmlein {штѐмле̑н} *n* 2l = Stämmchen.

Stämmle {штѐмле̑р} {stammeln} *m* 2l, ~in {~ün} *f* 3с муцав|ац, -ица, муцавко, тепава|ац, -ица. [л, маадо дебло п.]

Stämmle {штѐмле̑н} *m* 2g¹ младо стабло

Stamm..., **stamm...** ~linie *f*. а) лоза, дом *m*, кућа; б) главна лоза, старија грана; ~liste *f* X = Musterrolle; ~mutter *f* = Stammutter; ~priorität(s)aktie *f* \mathfrak{F} повлашћена деоница, привилегована акција; ~register *n* = Geschlechtsregister; ~reis *n* \mathfrak{F} изданак *m* из стабла; ~rolle *f* X уписница; in die ~rolle emtragen упис(ив)ати; ~silbe *f* gr. основин (и. основни, коренов) слог *m*; ~sitz *m*. а) седиште (и. пребивалиште) *n* предака, постојбина *f*; б) \mathfrak{F} претплатно седиште (и. место) *n*; ~sprache *f*. а) племенски језик *m*, језик племена; матерњи језик; б) првобитни (и. изворни) језик *m*; ~ständig *a* \mathfrak{F} стабони, са стабла (и. дебла), на стаблу (и. деблу); ~tafel *f* родослов *m*; ~tisch *m* сто сталних гостију.

Stammutter {штѐмму̑тер} (при раздвајању Stamm-mutter) *f* 2a жена оснивача племена (и. рода, соја), прародитељка, преткиња.

Stamm..., **stamm...** ~vater *m* отац племена, праотац, прародитељ, предак; ~vermögen *n* главница *f*; ~verschiedenheit *f* племенска различитост; ~verwandt *a* племенски сродан, сродан по племену (и. по роду, по соју); gr. (пореклом) сродан, истога порекла; ~verwandte(r) *m* саплеменик; ~verwandtschaft *f* племенско сродство *n*, сродство по племену (и. по роду, по соју); gr. сродство *n* (пореклом); ~vieh *n* = Stamm б; ~volk *n* првобитни народ *m*; ~wappen *n* породични грб *m*; ~wort *n* 2a gr. корен(а реч *f*) *m*, основна реч, основа других речи; ~wurzel *f* gr. главна основа, главни корен *m*.

Stampf {штѐмпф} *m* 2g = Stampfe.

Stampf|bau {штѐмпф-} *m* — Piseebau, набој.

Stampfe {штѐмпф-} {свн.} *f* 3b 1. а) маљ *m*; тучак *m*; набијач *m*, правило *n*; = Stanze; б) сатара, сецкалица (за купус); в) = Stampfhaus, =maschine, =mühle; in die ~ schicken (по)слати да се (с)туца, (с)туче. 2. кратка столовата винска чаша.

stampfen {штѐмпф-н} {свн.} *tr., intr.* (h [в. 1 b] s) 15a 1. а) mit dem Fuß (и. den Fuß) auf die Erde ~ и. die Erde (mit dem Fuß) ~ тући (и. бити) земљу ногом, копати земљу ногом, тући земљу (ногом), удар|ати -ити (и. луп|ати-нути) ногом (о) земљу, копати земљу, копати (intr.), тупкати (и. топотати) ногом (о) земљу; vor Ungeduld ~ тапкати од нестрпљења; б) (s) ићи тешким кораком (уп. starfen); в) ~ љуљати се око попречне осовине, љуљати се напред и натраг (opp. schlenkern, schlingern, rollen); d) et. auf den Tisch ~ набити што на сто. 2. а) (с)туцати,

тући, истуцати, (з)грувати, здробити; (с)муљати, (з)гњечити (die Trauben грожђе); наби(ја)ти (die Erde земљу), ступати; in Stücke ~ згрувати, здробити; в. klein~, fest~, zu Pulver ~ у прах стући (и. стучати, згрувати). б) утискивати (у), утиснути (у), начинити (и. направити) отисак (у); \mathfrak{F} туцати (руде); избочити (на пр. кашу), начинити удубљење. II **Stampfen** *n* тучење, ударање, копање, луљање (ногом о земљу); тупкање, топотање; идење тешким кораком (и. корацима); ~ љуљање око попречне осовине, љуљање напред и натраг; туцање, дробљење, грување; муљање, гњечење; набијање, ступање; утискивање, прављење отиска (у); избочивање, прављење удубљења.

Stampfer {штѐмпф-р} *m* 2l 1. (и ~in {~ün} *f* 3с): а) кој|и, -а туче, удара, кога (ногом о земљу), тупкач, -ица, тапкач, -ица; коњ копач; б) туцач, -ица. 2. = Stampfe. 3. ~ брод који се љуља око попречне осовине, брод љуљач напред и натраг.

Stampf..., **stampf...** {штѐмпф-}. ~eisen *n* гвожђе (и. сечиво) за туцање, дробљење (траве итд.); ~erde *f* \mathfrak{F} набој *m*; ~gang *m* склоп каменова за ступање (и. туцање, грување) зрнеља (opp. Mahlgang); ~hammer *m* чекић за прављење удубљења; ~maschine *f* дробилица; ~mühle *f* млин *m* стучковима (и. на тучкове), ступа; \mathfrak{F} (машина) туцалица, машина за туцање руда; ~reiten *intr.* (h) ~ усидрен љуљати се око попречне осовине (и. напред и натраг); ~see *f* ~ вал (и. талас) *m* који за љуља брод око попречне осовине (и. напред и натраг); ~werk *n* дробилица *f*, туцалица *f*; ~zucker *m* туцац шећер.

stand {штѐнт} *impf.* *ind.* од stehen.

Stand {штѐнт-} {свн.; *stand¹} *m* 2d 1. стајање *n*; der Tisch hat keinen festen ~ сто не стоји чврсто; das Leben ... hat Flug, dann Sprung, dann Schritt, endlich ~ живот... има лет, затим скок, онда корак, напоследку стајање. 2. а) стајалиште *n*, место *n*; bei Berechnung der Sonnenfinsternis auf den ~ des Beobachters Rücksicht nehmen при срачунавању помрачења сунца уз|ети -имати у обзир стајалиште (и. место) посматрачево; festen ~ fassen чврсто стати, ухватити место; б) в. standhalten; в) белуга *f* (на стрелишту), стајалиште *n*, место одакле стрелац гађа; д) полазиште *n*, потрчиште *n*, место одакле коњи за трку полазе; е) стојница *f*, шатра *f*, дучанче под дасака; f) = Kirchenstuhl; g) (швајцар.) = Gänge.wagen; h) место *n* (за коња у коњушници), преграда *f*; i) постаја *f*, станица *f*, место *n* где неко и. нешто обично стоји; в. Droschenstand; seinen ~ an e-m Ort haben стајати на неком месту; имати на неком месту постају своју; \mathfrak{F} seinen ~ verlassen напустити легло; j) место *n*, положај, служба *f*; занат; k) стање *n*, висина *f*, положај; ~ des Barometers, der Sonne висина барометра, висина (и. положај) сунца; ~ des Wassers стање (и. висина) воде; ~ des Goldes купс злата; ~ der Preise стање (и. виси-

на) цена. 3. стање *n*; in gutem (schlechtem) ~e sein и. gut (schlecht) im ~e sein бити у добру (пђаву) стању; *abs.* im ~e sein бити у добру стању; das Haus ist in baulichem ~ кућа је у добру стању; das Haus ist in baufälligem ~ кућа је склона паду; (ein Haus) in baulichem ~ erhalten одржавати (кућу) у добру стању; et. wieder in den alten (vorigen) ~ setzср (и. bringen) (по)вратити (и. довести) што у старо (пређашње) стање, успоставити ~ лати старо (пређашње) стање чега; nach dem jetzigen ~ der Sache (der Dinge) према садашњем стању ствари (ствари), како сада ствар(и) стоји (-е); e-n harten ~ haben бити у тешку стању (и. положају); mit j-m e-n harten ~ haben имати грдне муке с ким; der ledige ~ неженство *n*, беженство *n*, момаштво *n*; in den ~ der Ehe treten ступити -ати у брак, (о)женити се, уда(ва)ти се. 4. в. у прилошким слож. imstande, instandsetzen außerstand, zustande; j-d in den ~ setzen, et. zu tun омогући(ва)ти кому да што (у)чини (и. у)ради). 5. сталеж; (друштвени) положај; род, ред; позив, заимање *n*; der ~ der Geistlichen und der Laien, der Adligen und der Bürger сталеж духовника и световњака, племића (и. властеле) и грађана; нек. der dritte ~ трећи сталеж; seinem ~e gemäß leben живети према своме сталежу (и. положају); er ist seines ~es Advokat он је по занимању адвокат; bürgerlichen ~es sein бити (из) грађанскога сталежа; von mittlerem ~ из средњег сталежа; die höheren (niedereren) Stände виши (нижи) сталежи; ein Mann beseren ~es човек из бољег друштва; ein Mann vom höchsten ~ човек највишега положаја; Leute jeden ~es људи (из) свих сталежа (и. редова); a) Mann vom ~e човек висока положаја, од угледа човек; b) die Stände {штѣнд} *pl.* чланови (народне) скупштине с правом гласа; ~ des Reiches = Reichsstand; в. Land-, Provinzial-, Reichsstand. 6. особ. у слож.: a) er hat e-n bedeutenden Fasanen- (Reh-, Wild-) stand он има много фазана (срна, дивљачи) у својим шумама; b) в. Viehstand; c) (иза броја *pl. inv.*) ein ~ Betten = Gebett; sie bekommt als Aussteuer vier ~ Betten mit она носи у својој спреми (за удају) четири постеле. 7. *ж* Stände(r) *pl.* норе *f pl.* 8. = Ständer 1. 9. *ж* врх фаре (и. задњег дела). 10. катк. = Stande.

Sta'ndarte {штандарт} {срвн. 13 в.; фр.; *ит.} *f* 3b 1. стег *m*, коњ(ан)ичка заставка *f*, барјак *m* (с мањим платном и с крајим копљиштем). 2. *ж* реп *m* (у лисице, вука).

Standa'rten... {штартен} ~junker *m*, ~träger *m* стегоноша, заставник, барјактар; ~stange *f* копљ(ишт)е *n*.

Sta'nd... {штанд} ~baum *m*: a) преграда *f* у коњушници; b) дрво седало *n* птица грабљивица, дрво на којем је постаја (и. боравиште) пернате дивљачи; ~bein *n* нога *f* која носи (терет), о тле одупрта нога (*opp.* Spielbein нога која не додирује тле); ~bild *n* кип *m*; ~bild|kunst *f* кипарство *n*; ~büchse *f* пу-

шка за насађање при гађању

Stä'ndchen {штѣнчѣн} [Stand] {нвн. 17 в.} *n* 2l 1. *ж* серенада *f*; *iro.* = Katzenmusik; j-m ein ~ bringen (на)правити кому серенаду. 2. кратко хаскање *n* стојећи; ein ~ machen (мало) прохаскати стојећи. 3. (*dim.* од Stande *f*) некретан жбанић *m*, цѣганић *m*, чабрић *m*.

stä'nde {штѣндѣ} *imprf* од stehen.

Stä'nde² {~} *pl.* од Stand; ~haus {штѣндѣ-} *n* скупштинска зграда *f*. {(и. цбан), чабар.}

Sta'nde {штѣндѣ} [stehen] *f* 3b некретан жбан

Stä'ndel {штѣндѣл} *m* 2l *ж* = Stendel.

Sta'nder {штѣндѣр} *m* 2l *ж* 1. непомично уже *n*, непомичан ланац (*opp.* laufendes Gut). 2. троугаона заставка *f* (на великој катарци).

Stä'nder {штѣндѣр} {дн.} *m* 2l 1. стуб, шип, дирек. 2. = Stande. 3. узан наслон за писање стојећи. 4. кошница *f* на стубу. 5. ~ *pl.* = Stand 7. 6. a) мали рибањак у којем стоје рибе за дневну употребу; b) усправан олук за отицање воде из рибањака. 7. *ж* = Stander.

Stä'nderling {штѣндѣрлѣн} *m* 2r¹ 1. = Ständchen 2. 2. застајкивало *n*. 3. заостало јело *n*, заостало пиће *n*.

Stä'nde... {штѣндѣ-}: ~rat *m* скупштинско веће *n*; ~saal *m* скупштинска дворница, -ана *f*.

Sta'ndes..., sta'ndes... {штандѣс-}: ~adel *m* високо племство *n*, племство по рођењу и по наслеђу; ~amt *n* надлештво за оверавање промене личних података (на пр. склапања грађанског брака, рађања, смрти), општина *f*; ~ämtlich *a* у надлештву (и. путем надлештва, и. надлештвом, и. надлештва (*ген.*)) за оверу промене личних података; ~ausweis *m* сталешка исказница *f*, изјава *f* (и. уверење *n*) о (свом) сталежу (и. друштвеном положају); ~beamte(r) *m* чиновник надлештва за оверавање промене личних података; ~ehe *f* сталешки брак *m*, брак лица истог сталежа (и. друштвеног положаја); ~ehre *f* сталешка част; ~erhöhung *f* повишење *n* сталежа, уз-, по|дизање *n* у виши сталеж (и. друштвени положај); давање *n* племства, давање вишег племићког ступња; ~gebühr *f* = ~rückichten; nach ~gebühr према своме сталежу (и. друштвеном положају); ~gemäß *a* сходан сталежу, саобразан са друштвеним положајем; *adv.* сходно сталежу, саобразно са друштвеним положајем; ~genosse *m* сталешки друг(ар), друг(ар) у друштвеном положају; ~gleichheit *f* једнакост сталежа (и. друштвенога положаја); ~herr *m* велики властелин; ~herrlich *a* великовластеоски; ~herrschaft *f* властелинство *n*; ~interessen *f pl.* сталешки интереси *m-pl.*, ~mäßig *a* (*dv.*) = ~gemäß; ~person *f* особа (и. лице *n*, личност) од угледа, угледна личност; ~register *n* списак *m* (и. књига *f*) личних података; ~rückichten *f pl.* обзир *m pl.* према сталежу (и. друштвеном положају) (своме или туђем); ~unterschied *m* сталешка разлика *f*, разлика у сталежу (и. друштвеном положају); ~vorurteil *n* сталешка предрасуда *f*; ~widrig *a* противан (и. супротан) сталежу (и. друштвеном положају).

Stä'nde... {штѣндѣ-}: ~tag *m* = ~versammlung *f* (земаљска) скупштина *f*, диета *f*; ~tum {штѣндѣтум} *n* 2a б. *pl.*, ~wesen *n* сталештво, подела *f* на сталеже.

Sta'nd..., sta'nd... {штānt-}: ~fest *a* постојан, чврст; ~geld *n* = Budengeld; ~gericht *n* преки суд *m*; ~haft {штāntхѣфт} *a* (dv.): а) постојан(о), стал(ан (-но), истрај(ан (-но), чврст(о), непоколебљив(о); б) ~ = wohlbe-gründet, sicher; в) ~ врло чврст, нетрошан; das Erz bricht ~haft руда се налази у непрекидним жилама; ~haftigkeit {штāntхѣфтх-кѣт} *f* 3b постојаност, сталност, истрајност, непоколебљивост, чврстина; ~halten *intr.* (h) (о)држати се, одоле(ва)ти, одупирати се; *fig.* der Kritik ~halten издржа(ва)ти критику; ~halten *n* држање, одолевање, одупирање stā'ndig {штѣндѣх} [ивн.; *Stand²] = beständig (i *adv.*); ~es Amt стална служба; ~es Einkom-men сталан приход *m*.

Stā'ndigkeit {~кѣт} *f* 3b = Beständigkeit.

stā'ndisch {штѣндѣш} *a* = landstädisch.

Sta'nd..., sta'nd... {штānt-}: ~krämer(in *f*) *m* ситничар(ка) с дућанчетом (и. шатром) на улици (и. тргу); ~lager *n* ~ сталан логор *m*; ~linie *f* основница; ~ort *m* = ~platz; ~pauke *fam.* *f* = rede; ~pferd *n* одморан коњ *m*, коњ за смену; ~platz *m*. а) стајалиште *n*, по-стаја *f*, станица *f*; место *n*; ~platz für Dienst-männer постаја *f* носача, место *n* где носачи стоје; б) ~ = Fundort; ~punkt *m*: а) стаја-лиште *n*, стојиште *n*, становиште *n*, положај; *fig.* auf demselben ~punkte stehenbleiben ста-јати на истом месту (и. тачки), не мицати се; j-m seinen (и. den) ~punkt klar machen, ~j-d ~punkten казати кому што треба; опамети-ти кога; б) становиште *n*, гледиште *n*, осма-трилиште *n*; *fig.* становиште *n*, гледиште *n*; vom ... ~ са ... становишта, са ... гледишта; (ein) überwundener ~punkt напуштено гле-диште; ~quartier *n* ~ а) стално смештиште, место становања, гарнизон *m*; б) смештиште; ~recht *n* преки суд *m*; војни суд *m*; nach ~recht = ~rechtlich; ~rechten *intr.* (h) посту-пјити-атина основу прекога (и. војнога) суда; ~rechtlich *a* (dv.) на основу (пресуде) преко-га суда, по пресуди прекога (и. војнога) суда; ~rede *f* кратак говор *m* одржан и саслушан стојећке; надгробни говор *m*; ва-кела; j-m eine ~rede halten прочитати кому; ~riß *m* ~ профил; ~schaft {штāntшѣфт} *f* 3b = Landstandschaft; ~scheibe *f* сталан (и. не-покретан) нишан *m*; ~sprung *m* скок с места, скок из места; ~stuhl *m*. а) = Stand 2 *f*; б) = Stand 2 *g*; ~uhr *f* часовник *m* станац (opp. Taschen-, Wanduhr); ~vögel *n* ~ стални ни-шан *m* (на пушци); ~vogel *m* птица стана-рица *f* (opp. Strich-, Zugvogel); ~wild *n* дома-ћа дивљач *f* coll. дивљач која не мења своје пребивалиште. [Stängelchen, Stänglein.]

Stā'ngchen {штѣнгхѣн} *n* 2l *dim.* од Stange в.) Sta'nge {штāнгѣ} [свн.] *f* 3b 1. мотка, младо танко право стабло без грана; ленка; врљи-ка; прут *m*; Nüsse mit e-r ~ abschlagen (о)-млатити орахе мотком. 2. руда, потеря, по-

тежница; в. слож. Deichsel, Leim, Segel-stange; копл(ишт)е *n*, коплѣча. 3. *fig.*: а) *fam.* eine lange ~ мотка, дугоња; в. Hopfenstange; б) bei der ~ bleiben не удаљавати се (од предмета), не удаљити се (од предмета), др-жати се предмета; држати се, истрајати, о-долевати; nicht bei der ~ bleiben скакати с предмета на предмет, попуштати, -стити; sich an der ~ halten не удаљавати се; в) j-m die ~ halten: а) бранити, (за)штитити, по-држа(ва)ти кога, б) одупирати се, -пети се, не уступати кому. 4. шипка; а) eiserne ~ гво-здена шипка; ~ Siegellack шипка (црвенога) воска за печатење; Schwefel in ~n сумпор у шипкама; ~ Schwefel шипка сумпора; в. Salzstange. 5. ~n *pl.* der Schere краиц маказа. 6. ~ = Standarte 2. 7. в. Stande; (берл.) ве-лика ваљкаста пивска чаша. 8. в. Stange.

Stā'nge {штѣнгѣ} *f* 3b в. Stenge.

Stā'ngelchen {штѣнгѣхѣн} *n* 2l *dim.* од Stange мочица *f*; шипчица *f*.

stā'ngeln {штāнгѣли} *intr.* (h) *dn.* = strampeln.

stā'ngeln {штѣнгѣли} [Stange] *tr.* 15 *f* подупрети

-ирати мотк|ом -ама, причати, потачкаги.

Sta'ngen..., sta'ngen... {штāнгѣн-}. ~besen *m*

метла *f* са дугачком дрчком; ~bier *n* пиво

које се пије из дугачких ваљкастих чаша; ~

bohne *f* ~ (пасуљ) тачкаш *m*, причаник *m*;

~eisen *n*. а) = Stabeisen; б) ~ гвозђа, кљуса;

~erbсен *f* *pl.* грашак тачкаш *m*, причаник *m*;

~förmig *a* моткаст, облика мотке, у виду

мотке, шипкаст, облика шипке, у виду шип-

ке; ~gebiß *n* = Kandare; ~gerüst *n* скеле *f*

pl. од мотака; ~gitter *n* решетка *f* од шипа-

ка; ~gold *n* злато у шипкама; ~gerade *a* прав

као мотка (и. прут, шипка); ~holz *n*: а) мла-

до дрвеће *n* coll. (и. шума *f*) са стаблом од

15-20 см у пречнику; б) мотке *f* *pl.*; ~käfіg

m кавез од гвоздених шипака; ~kohle *f*: а)

шипкаст мрки угаљ *m*; б) шипкаст антрацит

m; в) дрвени угаљ *m* од мотака (и. врљика);

~kugel *f* ~, ~ нск. два јулета спојена шип-

ком; ~lack *m*: а) лак у шипкама; б) = ~sie-

gellack; ~leiter *f* једностубе лесте *f* *pl.*; ~

pferd *n* рудњак *m*, рудах *m*, рудни коњ *m*;

~pomade *f* помада у шипкама; ~schwefel *m*

сумпор у шипкама; ~siegellack *m* црвени

восак (за печатење) у шипкама; ~spargel *m*

~ цел|а, -е вилин|а, -е метл|а, -е, шпарт|а, -е;

~werk *n* мотке *f* *pl.*; ~zaun *m* ограда *f* (и.

плот) од врљика (и. мотака); ~zirkel *m* шип-

каст шестар. [в. Stängelchen.]

Stā'nglein {штѣнгѣли} *n* 2l *dim.* од Stange

stank¹ {штāнкѣ} *impf.* ind., stā'nke {штѣнкѣ}

impf. conj. од stinken.

Stank² {штāнкѣ} [свн.; *stank¹] *m* 2d б. *pl.* 1. =

Gestank. 2. = Stänkerei.

Stā'nker {штѣнкѣр} [Stank²] *m* 2l, ~in {~јн} *f*

3с 1. смрдљив|ац, -ица, смрдљуша. 2. ~: а)

= Iltis; б) = Totenkäfer. 3. *fam.*: а) = Teer;

б) смрдљив сир; в) смрдљив дуван; д) смр-

дљива лула *f*; е) = Furz; в) = Arsch. 4. сму-

тљив|ац, -ица, свађалица, кавгаџи|ја, -ка, сва-

дљив|ац, -ица, сејач -ица раздора. 5. чуњало

n, њушало *n*, претурало *n*.

Stänkerei' {штѣн.к'рѣ} [Stänker] *f* 3b 1. смр-
деж *m*. 2. *pop. fig.* смутња, кавга, свађа, це-
ва; überall ~ anfangen свудасе закачи(ва)ти.
3. цуњање *n*, претурање *n*, њушкање *n*.
stā'nk(e)rig {штѣн.к'рѣх} *a* 1. смрдљив. 2. *pop.*
fig. смутљив, свадљив, кавзи рад.
stā'nkern {штѣн.к'рн} [Stank-] *intr.* (*h*) 15f 1.
смрдети, баздети; *tr.* усмрдити, убаздити.
2. *pop. fig.* мутити, тражити кавге (и. раздо-
ра), правити смутње. 3. тумарати, шврљати.
4. и **stā'nkern** {штѣн.к'рн} цуњати, претурати,
њушкати.
Stā'nkhardt {штан.кхѣрт} *m* 2g = Stänker 1.
Stā'nnē {штан'е} *f* 3b *prov.* = Stande.
Stannio'l {штѣнол} [илат., „калај“] *n* 2g¹ калајни
лист *m*, лист (од) калаја.
Stā'nze {штѣнци} [иг.] 1. *met.* станца, кита (и.
строфа) стихова, отава рима. 2. удубен жиг
m; матрица.
Stā'nz|eisen {штѣнци-} *n* — Stanze 2.
stā'nzen {штѣнцин} [Stanze 2] *intr.* 15e утиски-
вати — нути у, (на)правити отисак у. II **Stā'n-**
zen *n* утискивање, прављење отиска.
Stā'nz|maschine {штѣнци-} *f* утискивачица.
Stā'pel {штап'ел} [дн. — вн. Staffel] *m* 2l 1.
скеле *f pl.*; = лазила *n pl.*, саонице *f pl.*, под-
лог|а, -е; бродоградилиште *n*, радионица *f*;
ein Schiff vom ~ (laufen) lassen (с)пустити (и.
(с)пуштати) брод у воду, поринути брод (у
море). 2. стовариште *n*, складиште *n*; = ~
recht. 3. хрпа *f*, гомила *f*; auf e-n ~ setzen =
aufstapeln I. 4. ✓ = Stamm 6. 5. финоћа *f* која
показује ступањ (одгајености) руна (и. вуне).
stā'pelbar {~бар} [Stapel 3] *a* подложен стовар-
ном праву.
Stā'pel... {штап'ел-}: ~gerechtigkeit *f* стоварно
право *n*; ~gut *n* роба *f* подложна стовар-
ном праву; ~holz *n* дрво за подлогу рте-
њаче и ребара брода у бродоградилишту;
~lauf *m* = (с)пуштање *n* (брода) у воду (и.
у море), поринуће *n*.
stā'peln {штап'елн} [Stapel] *intr.* 15f = aufsta-
peln I. II **Stapeln** *n* = aufstapeln II.
stā'peln {~} [stapfen?] *intr.* 15f 1. (*s*) корач-
ати крупним корацима, корачати дижући
високо ноге, грабити; сри со. шондати, ићи.
2. (*h*) ићи (и. обилазити) просећи (уп. fechten
I 4). II **Stā'peln** *n* корачање крупним кораци-
ма, корачање уз дизање ногу високо, грабље-
ње; обилажење просећи (и. прошњом).
Stā'pel... {~орт *m*, ~platz *m*, ~stadt *f* стовари-
ште *n*, место *n* (и. град *m*) са стоварним
правом, трг *m*; ~recht *n* = ~gerechtigkeit;
~ware *f* = ~gut.
Stapf {штап'ф} [сви.] *m* 3a, ~е {~} *f* 3b, ~ен {~
чн} *m* 2l траг *m* ((од) ноге); уп. Fußstapfe.
stā'pfen {штап'фен} [сви.] *intr.* (*h*, *s*) 15a чвр-
сто, одмерено корачати, корачати табакјући.
Stā'pler {штап'лер} *m* 2l *fam.* корачало (и. који
корача) крупним корацима, грабило; в.
Hochstapler. [сви.] *intr.* (*h*) 15e = stapfen.
stā'ppen {штап'пен} *intr.* (*h*) 15a, stā'psen {штѣп-}
Star {штар} [сви.] *m* 2g и. 3a чворак.
Star {~} [нвн.; *starblind] *m* 2g 1. (очна) мре-
на *f*, очна болест *f*; schwarzer ~ црна мрена.

обољење *n* видног живца; grüner ~ зелена
мрена, обољење стакластог тела; grauer и.
weißer ~ сива и. бела мрена, обољење кри-
сталног сочива; e-m den ~ stechen опериса-
ти кога од мрене, *fig.* отворити -арати ко-
му очи. 2. катк. = Augenstern, Pupille.

Stār {штѣр} [дн.] *m* 2g ован.

starb {штѣрп} *impf. ind.* од sterben.

Star..., **star**... {штар}: ~blind *a* *f* оболео од
мрене, слеп од мрене; ~blindheit *f* *f* слепило
n од мрене; ~brille *f* наочари *m pl.* за опе-
рисане од мрене, наочари са испупченим
сочивима.

stā'ren {штѣрен} [Stār] *intr.* (*h*) 15a = besprin-
gen I 1 (за овна); мрчити се (за овцу).

Stā'ren|kasten {штар'ен-} *m* = Starkasten.

stark {штарк} [сви.] *a* 10² 1. *adv.* јако,
снажан, *adv.* снажно; *a*) ungewöhnlich ~ нео-
бично *adv.* јако (и. снажан), *adv.* јако као земља; ~ ma-
chen (о)јачати (*tr.*), ојачавати, (о)снажити;
~ werden (о)јачати (*intr.*), ојачавати, (о)сна-
жити; *b*) das Recht des Stärkeren право јаче-
га; das stärkere Geschlecht јачи (с)пол (= *ludi*,
мужеви); es geht ein ~er Wind дува
јак ветар; *prp.* der Stärkste behält den Sieg
ко јачи, тај табачи; ~e Hälfte добра поло-
вина; ~e Wegstunde добар час (и. сат) хода;
c) ~e Nerven haben бити јаким живца, има-
ти јаке живце; ~ gegen das Unglück sein би-
ти *adv.* према несрећи; *d*) ~er Frost јак мраз;
es friert ~ *adv.* јако је мраз; ~ übertreiben много
(и. јако) претер(ив)ати, преувелича(вати);
~e Übertreibung јако претеривање, преуве-
личавање; *e*) er ist ~ in den Vierzigen, er ist ein
~er Vierziger увелико је зашао у четрдесе-
ту; *f*) der Spaß ist ~ шала је јака (= прете-
рана, прелази границе (умесне) шале); ~er
Ausdruck јак израз; das ist zu ~ то је (сасвим)
претерано, то је одвише; das ist et. ~! то је
мало одвећ (и. сувише)!; das ist ~er Toback!
претера га!; *g*) ~e und schwache Abwand-
lung јака и слаба (глаголска) промена; *h*)
~es Band јака трака *f*; ~e Mauer јак зид *m*;
i) ~er Geruch јаки мирис; ~er Wein јако ви-
но *n*; ~er Kaffee јака кафа *f*; ~er Tee јак
чај, јак теј; sehr ~e Zigarre љута цигара. 2.
са *acc.* означаје меру: ~sein бројити (*intr.*),
износити, бити (бројно) *adv.* јако, бити дебео;
das Brett ist dritthalb Zentimeter ~ даска је де-
беда два и по сантиметра; der Aufsatz ist
einen Bogen ~ чланак износи један табак;
das Heer ist 9000 Mann ~ војска броји 9000
људи. 3. дебео, убојен, гојазан; ~er Mann
дебео (и. убојен, гојазан) човек; ~ werden
(у)гојити се. 4. са зависним *prp.*: *a*) ~ (1 *a*)
an Leib und Seele (1 *c*) јак телом и духом; *b*)
~ im Glauben јак у вери; worin sie vorzüglich
~ sind у чему су они особито јаки; *c*) ~ von
langem (и. durch langes) Wachstum јак од (и.
услед) дугог растења; *d*) ~ gegen јак према;
в. 1 с. 5. † *bibl.* = gesund; die Starken здрави.

Star|kasten *m* сандук за чворке (и. са чвор-
цима).

stā'rk... {штарк-}: ~behaa'rt *a* космат; ~bele'gt
a препун (mit: *gen.*, *abl.*); ~bele'i'bt *a* дебео,

гојазан, угојен (и. *stark* 3); ~bese'tzt *a* пун света, пун путника; ~brüstig *a* прсат.

Sta'rke {штјрк} [дн.] *f* 3b = *Sterke*.

Sta'rke! {штјрк} [свн.; *stark] 1. (opp. Schwäche, Schwachheit) јачина, јакост, јакота; снага, снажност; die ~ des Körpers, des Arms јачина тела, мишице, der Seele душе, des Willens воље, des Charakters карактера; des elektrischen Stroms електричне струје, des Gefühls осећања; hierin liegt die ~ dieses Mannes (и. der Festung, des Beweises) у овоме (и. у томе) лежи јачина овога човека (и. утврђења, доказа). 2. јачина, број(ност) *f* *m*; die ~ des Heeres beträgt 9 000 Mann јачина (и. број) војске износи 9 000 људи. 3. јачина, дебљина; Bretter von der ~ eines Zolls даске дебљине једног палца. 4. дебљина, гојазност, угојеност.

Sta'rke- {~} [starken 12] *f* 3b скроб *m*, штирак *m*.

Sta'rke..., **stä'rke...** {штјрк-} 2^aartig *a* скробаст, штиркаст; ~blau *n* скробно плавило; ~fabrik *f* скробара, штиркара, фабрика (и. творница) скроба (и. штирка); ~fabrikant *m* скробар, штиркар, фабрикант (и. израђивач) скроба (и. штирка); ~grad *m* степен (и. ступањ) јачине; ~gummi *n* (и *m*) = Dextrin; 2^ahaltig {халтх} *a* скробовит, штирковит, са скробом, са штирком; ~händler(in *f*) *m* скробар(ка), штиркар(ка), трговац -киња скробом (и. штирком); ~kleister *m* скробни лепак (и. хириш); ~macher *m* = ~fabrikant; ~mehl *n* скроб(но брашно *n*) *m*.

stä'rken {штјркн} [свн.; *stark] 1 *tr.* и *sich* ~ *refl.* 15a 1. = kräftigen 1; den Magen ~ (о)крепити стомак; wieder ~ окрепити, (по)вратити снагу (acc., dat.); ein ~des Mittel окрепљујуће средство, средство за окрепљивање; fig. den Mut ~ подићи -зати дух; sich durch das Gebet ~ (о)крепити се молитвом; 2 = bestärken. 2. (у)скробити, (у)штиркати, крутити. II **stä'rken** *n* = Stärkung *a*.

Stä'rker {штјркр} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c скробилац, -ља, штиркач, -ица.

Stä'rke²... ~wäsche *f* рубље *n* за скробљење (и. штиркање), фино рубље; ~wasser *n* скробна вода *f*, раствор *m* скроба у води; ~zucker *m* скробни шећер, гликоза *f*.

Sta'rke..., **stä'rke...** {штјрк-}. 2^aließend *a* брз(а тока); ~geist *m*, ~geisterei {~ра-ср-ра} *f*, 2^ageistig *a*, 2^ageistisch *a* в. Freigeist итд.; 2^agläubig *a* јак у вери, јак вером; 2^agliederig *a* јаким удова; 2^ahufig *a* јаким копита, јаким папака; 2^aknöchlg *a* кошчат, јаким костију; 2^aleibig {~леиб} *a*, ~leibigkeit {~кд-т} *f* 3b = dickleibig, Dickleibigkeit; 2^amuskelig *a* јаким мишића; ~mut *m* јакота (и. јачина) *f* душе; 2^amütig *a* јаке душе (gen.), храбар.

stä'r²krank {штјрк-} *a* болестан (и. оболео) од мрене.

Sta'rke..., **stä'rke...** 2^aschnäblig *a* јака кљуна (gen.), с јаким кљуном; ~strom *m* јака струја *f* (opp. Schwachstrom); ~strom|technik *f* техника јаке струје.

Stä'rkung {штјркун} *f* 3b: а) јачање *n*, ојачавање *n*, снажење, окрепљивање *n*, (о)кре-

пљење *n*; скробљење *n*, штиркање *n*; скробарина, штиркарина; лепљење *n* скробом (и. штирком); б) окрепљујуће средство *n*, средство за крепљење (и. снажење), окрепљујући напитац; zug ~ за крепљење, да вас (и. те) (о)крени, да вам (и. ти) (по)врати снагу (и. fam. душу). |*m* = Stärkung *b.*

Stä'rungs... {штјркун-с-} ~mittel *n*, ~trank |stä'rkwirkend *a* јак, који јако делује.

Sta'r..., **stä'r...** ~matz *m* fam. = Star!; wie ein ~matz schwatzen чаврљати као сврака; ~nadel *f* игла за оперисање од мрене; ~operation *f* операција од мрене.

Staro'st {штјрост} [слов.] 1 За староста, ~in {~ин} *f* 3c старостица, старостина жена.

Staroste! {штјроста} *f* 3b 1. старостија. 2. староство *n*.

starr {штјр} [дн.: starren] 1. укочен, непомичан; ~es Auge укочено (и. непомично) око; ~er Blick укочен поглед; ~es Schauen гледање укоченим оком (и. очима), непомично гледање; *adv.* укочено, непомично, укоченим погледом, укоченим очима, укочена ока (gen.), укочена погледа (gen.). 2. крут, укрупен, укочен, непомичан; залеђен, леден, хладан; а) ~er Körper круто тело (уп. elastisch, fest, flüssig); ~es System крут систем *m*; ~ vor Kälte укочен (и. скочањен) од хладноће (и. зиме); meine Finger sind ~ vor Kälte укочили ми се прсти од зиме; vor Kälte ganz ~ sein сав се укочити (и. укрутити) од зиме; ~ werden (у)крутити се, (у)кочити се; ~er Wind леден ветар; б) fig. ~ vor Schrecken (и. Entsetzen) sein укочити се од страха, скаменити се (и. запањити се, укипити се) од ужаса; ~es Entsetzen ужас који скамени (и. запањи, укипи) (човека); ~e Schönheit крута (и. ледена, хладна) лепота; с) *adv.* (и. fig.) круто, укрупено, укочено. 3. fig. упоран, окрут, несавитљив; ~er Sinn упорна худ *f*, упорност *f*; *adv.* упорно, окруто.

Sta'rr..., **stä'rr...** {штјр-}: ~auge *n* укочено око; 2^aäugig *a* укочених очију; 2^ablind *a* потпуно слеп; ~blindheit *f* потпуно слепило *n*; ~e {штјр} *f* 3b = ~heit.

stä'rren¹ {штјрн} [свн.] 1 *intr.* (h) 15a: auf acc. (и. nach dat.) et. ~ укоченим очима гледати што, укочена погледа посматрати што. II **stä'rren** *n* гледање укоченим очима, непомичан поглед *m*.

stä'rren² {~} [свн.] 1 *intr.* (h) 15a 1. = erstarren I; die Finger ~ mir vor Kälte укочили ми се (и. утрнули ми) прсти од зиме; das Blut starrt mir in den Adern крв ми се леди у жилама. 2. von et. ~ бити начичкан, бити претрпан (и. покривен, обасут) чим; seine Hände ~ von Schmutz ухватила му се прљавштина (и. fam. штрока) по рукама. II катк. 2^a *tr.* = erstarren machen. III **stä'rren** *n* в. erstarren IV.

Sta'rreheit {штјрхд-т} [starr] *f* 2b б. pl. укоченост, непомичност; крутост, укрупеност; скочањеност; скамењеност, запањеност, укипљеност; упорност, окрутост.

sta'rrig {штјрпх} *a* = starr.

stellen 1. 2. a) трпети, допуштати, -стити; b) да(ва)ти.

Statu'r {штатур} [лат.] *f* 3b стас *m*; раст *m*; er ist von mittlerer ~ он је средњег раста.

Stat'us {штатус} [лат.] *m* inv. 1. *Š* стање *n*. 2. der Status quo (ante) статус кво (анте), досадашње стање *n*; die Sachen in Statu quo belassen оставити ствари као што су (и) досада биле; задржати досадашње стање.

Statu't {штатут} [лат.] *n* *in* статут *m*, одредба *f*, уредба *f*; правило.

statuta'risch {штатутарџш} *a* статутски, прописан правилима, по правилима.

Statu'ten..., statu'ten... {штатутен-}. ~buch *n* зборник *m*, законик *m* обичајног права; *Š*ge-mäß *adv* сходно (и. по, према) статутима (и. правилима); *Š*mäßig *a* сходан статутима, сагласан са статутима; ~recht *n* статутно право; *Š*widrig *a* противан статутима (и. правилима), против статута (и. правила).

Stau {штау} [stauen] *m* inv. застој, стајање *n*, устава *f*; das Wasser ist im ~ вода (и. море) стоји, море је између плиме и осеке; das Wasser im ~ haben (и. halten) устављати -ити воду; das Rad geht im ~ (и. im Stauch и. stauch) точак се гуши (у води која не отиче као што треба); *fig. prv.* es im ~ haben имати на претек; живети у (из)обиљу.

Staub {штауб} [свн.: stieben] *m* 2g б. *pl.* прашина *f*, прах; a) von (и. mit) ~ bedeckt сав прашљив; den ~ in die Höhe treiben (и. jagen) (по)дизати (и. (по)дићи) прашину; et. zu ~ machen претворити у прах; *fig.* viel ~ auf-wirbeln дићи -зати (и. узвитла(ва)ти) прашину; b) das Wasser fällt auf e-n Fels und zerschlägt sich in ~ (боље: zerstiebt) вода пада на стену и разбија се (и. распрштава се) у прашину; c) *fig. fam.* sich aus dem ~ machen очистити чувства; охладити (*intr.*); изгубити се; d) *fig.* e-m ~ (више се употребава: Sand) in die Augen streuen (и. werfen) бацати -ити кому прашину у очи; e) *fig.* прашина *f*, блато *n*, кал; ~ lecken (и. küssen, fressen) љубити прах за чијим стопама; vor e-m im ~ liegen, sich in den Staub werfen ваљати се у прадини пред ким; e-p aus dem ~ ziehen извући -лачити кога из прашине (и. блата); e-p и. et. im tiefsten ~ wälzen, in den ~ ziehen (и. zerren, treten) вући (и. газити) кога (и. што) по блату (и. калу); f) земља *f*, прах, пепео; nur noch ~ und Asche sein бити само прах и пепео; zu ~ werden претворити се -арати се у прах (и. пепео).

Stau'b..., stau'b... {штауб-}. *Š*ähnlich, *Š*artig *a* прахаст, прашинаст; ~aussauger *m* усиса(ва)ч прашине; ~bach *m* поток чија се вода у паду распрштава у прах; *Š*bedeckt *a* прашљив, покривен прашином; ~besen *m* метлица *f*, метла *f* за прашину; ~beutel *m* *Š* прашник; ~blüte *f* *Š* мушки цвет *m*; ~brille *f* наочари *mpl.* за прашину; ~blätter *n* *pl.* = ~gefäß; ~bürste *f* четка за прашину.

Stau'bchen {штаубчин} *n* 2l *dim.* од Staub прашка *f*, трун(ка) *f* прашине; трун(чица) *f*, трунка *f*.

Stau'b..., stau'b...: ~deckel *m* *innerer* ~deckel унутрашњи поклопац (са отворима за навијање и дотеривање); *Š*dicht *a* непропустљив за прашину.

Stau'be {штџбе} *f* 3b = Staubbach.

stau'ben {штџбн} (чешће се употребљава stäu'ben {штџбн}) [Staub] *intr.* (*h, s*) 15a 1. *imp.* es staubt и. es stäubt прашина је; es staubt sehr велика (и. *fam.* грдна) је прашина; es staubte aber so fürchterlich, daß... али беше (и. је била) тако страшна прашина да... 2. прашити (*intr.*), бити прашљив; die Wege ~ путеви праше, путеви су прашљиви; die Brücke stäubt мост је сав у прадини од воде. 3. летети (и. дизати се) као прах (и. прашина); уп. sprühen I 1. 4. *Š* шишати (*intr.*), јурити, летети. 5. *Š* (за јеребице) a) stauben и sich ~ пропошити се, ваљати се (и. купати се) у прадини; b) балегати.

stäu'ben {штџбн} 15a I *tr.* 1. Sand (Pulver) auf et. (*acc.*) ~ посипати -ути што песком (прахом); die Spreu von den Körnern ~ вејати (и. одвајати) плеву од зрнења; das Mühlrad stäubt Diamanten око воденичког витла распрштавају се капице и преливају се као дијаманти. 2. e-p ~ (и. stieben) најурити кога. 3. = abstäuben I, ausstäuben I 1. II *intr.* = stauben.

Stau'ber {штџбп} *m* 2l 1. = Abstäuber I, 2. *Š* = Stöberhund. 3. = Staubbilz. [bern.]

stäu'bern {штџбпн} *prov. intr.* (*h*), *tr.* = stö-

Stau'b..., stau'b...: ~erde *f* прашњача, земља која се у сувом стању лако распада у прашину; *Š*erzeugt *a* створен од (и. из) прашине (и. земље), земаљски; ~faden *m* *Š* прашник; ~fädenbündel *n* *Š* свежањ *m* прашника; ~fänger *m* *Š* прашинобран; *Š*frei *a* без прашине; *Š*geboren *a* рођен (и. створен) из прашине, земаљски, смртан; ~geborene(r) *s* јадни, -а смртник, -ца; ~gefahr *f* опасност од прашине; ~gefäß *n* *Š* прашници (=beutel und ~fäden); ~gemacht *n* од прашине (и. земље) створено људско биће; ~haar *n* маља *f*; ~hanf *m* *Š* беложа *f*; ~hemd *n* кошуља *f* за прашину, блуза *f*; ~hülle *f* застор *m* (од) прашине.

stau'big {штџбиг} *a* прашљив, прашњав; es ist ~ прашина је; *fig.* ~ aussehen никакав изгледати. [прашњавост.]

Stau'bigkeit {~кагт} *f* 3b б. *pl.* прашљивост,]

Stau'b...: ~kamm *m* чести чешаљ; ~karpe *f* капа за прашину; ~kittel *m* блуза *f* за прашину; ~kohle *f* прашни угаљ *m*, угаљ као прах (и. прашина), угљена сита; ~korn *n* трун *f* прашине; ~lappen *n* крпа *f* за брисање прашине. [borene(r). 2. *Š* = Bofist.]

Stäu'bling {штџпљн} *m* 2g¹ 1. = Staubge-I

Stau'b...: ~mantel *m*. a) огртач за прашину; b) катк. = Schmutzkittel; ~mehl *n* паспаљ *m*; ~pinsel *m* четк(ица) *f* за прашину; ~regen *m* ситна киш(ица) *f*; ~sand *m* ситан песак; ~sauger *m* = ~aufsauger; ~schwamm *m* *Š* = Bofist; ~sieb *n* сито за отклањање прашине; ~tee *m* *Š* прах од чаја, чај као прах; ~tuch *n* = ~lappen; ~wedel *m* перушка *f*; ~weg *n*

☼ = Griffel 4; ~wirbel *m* вртлог (и. ковитлац) од прашине; ~wolke *f* облак *m* (од) прашине.
Stauch {штѡх} *m* 2g = Stau.
Stau'che {~} {свн.} *m* 2l и. *f* 3b вео *m*, везо-глава *f*; рукав *m*; муф *m*, колчак *m*; рукавица *f* без прстију. ||, гомница *f*.
Stau'che {~} *m* 2g и. *f* 3b (дн. Stuke), хрпица | **stau'chen** {~н} {дн. stuken} 1 *tr.* 15a 1. стухи, зби-(ја)ти, сабити, јаким притиском или ударом скратити и задебљати (на пр. е-п Eisenstab гвоздену шипку); спљоштити, -авати; die zu trocknenden Flachsbindel auf den Boden (auf-) ~ свежење лана за сушење спопити на земљи; die Schreibfeder auf den Tisch ~ наби(ја)ти перо за писање о сто; j-n mit dem Hintern gegen die Wand ~ прикљештити кога задњицом уз зид; fallend sich (dat.) den Arm (verz-) ~ пасти и уганути руку. 2. (меша се са: stauen): а) (на)трпати, (на)слагати (in Fässer у бунду); das Wasser ~ в. stauen 12; катк. и *intr.* = *refl.* das Wasser staucht вода се уставља. 3. ☼ е-е Axt ~ исковати секиру. 4. \ = stoben. II **gestau'cht** {гштѡхт} *p. p.* и *a* 1. у свима знач. под I, на пр. gestauchtes Wasser устављена вода, зараћена вода. 2. кратак и дебео, токмак. III **Stau'chen** *n* збијање, сабијање, скраћивање и задебљавање јаким притиском или ударом; спљоштавање; в. stauen II.
Stau'ch {штѡх} *f* збијачица.
Stau'damm {штѡд-} *m* устава *f*, уставин насип, гат, брана *f*.
Stau'de {штѡд-} {свн.} *f* 3b ☼ бокор *m*; шиб-љика *f* *m*, грм *m*; *prov.* um die ~n herum-schlagen = auf den Busch klopfen; über die ~n sein = über alle Berge sein.
stau'den {~н} *intr.* (h, s) и *sich* ~ 15c (у)боко-рити се; (у)главичити се.
Stau'den..., **stau'den...** {штѡд-н-}: 2artig *a* бокораст, грмаст, шиб(љик)аст; 2förmig *a* облика бокора (и. грма), = 2artig; ~gewächs *n* = Stau'de; ~salat *m* главичаста лоћика (сала-та) *f*.
Stau'derich {штѡд-рѡх} *m* 2g ☼ просуш.
stau'dig {штѡдѡх} *a* = staudenartig; ~es Ge-wächs шиб, грм.
stau'en {штѡн} {дн.: stehen} I *tr.* 15a 1. (на)-рејати, (на)слагати; ein Schiff ~ (на)слагати (и. (на)рејати) товар у броду (да заузме што мање простора и да теже ствари буду ближе дну бродског корита). 2. das Wasser, е-п Bach уставити -љати (и. зага|тити -ћивати) воду, поток; и *intr.* и *refl.* das Wasser stauet (сич) вода се уставља (и. диже). II **Stau'en** *n* = Stauung.
Stau'er {штѡ-р} [stauen I] *m* 2l слагач (и. рејач) товара у брод(у); ~lohn {штѡ-р-} *m* слага-рина *f*, рејарина *f*, плата *f* слагачу товара у брод(у).
Stauf {штѡф} {свн.} *m* 2g (*prov.*) 1. = Humpen. 2. мера за течност од 3—4 литра (= Stübchen).
Stau'en {~н} = Hohenstauen.
Stau'... {штѡ-} [stau-en]: ~holz *n* дрво за при-чвршћивање при слагању товара у брод(у); ~mauer *f* = ~damm.
stau'nen {штѡн-н} {шв.} I *intr.* (h) 15a чудити

се, стајати зачуђен (и. запрепашћен), ишчу-ђавати се, дивити се; über et. (☼ и са *gen.* и *dat.*: е-г Sache) чудити се чему (и. због чега, е-м кому), стајати зачуђен (и. запрепашћен) због чега, дивити се чему. 2. (шв.) стајати замишљен(о), заиет (и. занесен) стајати. II ~d *part.* и *a* зачуђен, запрепашћен, задивљен; *adv.* зачуђено, у чуду, са чуђењем; катк. = erstaunlich. III **Stau'nen** *n* чуђење, ишчуђава-ње, дивљење, запрепашћење. [erstaunlich.]
stau'nens... {штѡн-нс-}: ~wert, ~würdig *a* = stau'nlich {штѡн-н-} *a* ☼ = erstaunlich
Stau'p'besen {штѡп-бес-} [Staupe] *m* шиб *f*, бич, шиб(а)ње *n* *f*.
Stau'pe {штѡп-} {дн.} *f* 3b 1. шиб(а)ње *n* *f*; е-п zur ~ и. ~n schlagen = stäuben. 2. казна.
Stau'pe {~} {хол. stuip} *f* 3b зараза.
Stäu'pe {штѡп-} *f* 3b ☼ = Staupe I и 2
stäu'pen {~н} {дн.} I *tr.* 15a пропу|стити -шта-ти кроз шиб(у) (и *fig.*), (и)шибати (јавно) (и *fig.*), (из)батинати (јавно), (ис)тући прутем. II **Stäu'pen** *n*, **Stäu'pung** *f* пропуштање кроз шиб(у), шиб(а)ње, батинање.
Stau'ung {штѡун-} [stauen] *f* 3b 1. = слагање *n*, рејање *n* (товара у броду). 2. устављање *n*, устава; враћање *n* (воде).
Stau'... {штѡ-}: ~wasser *n* ☼ мртва вода *f*; устављена вода *f*, зараћена вода; ~wehr *n* устава *f*, брана *f*.
Steari'n {штеарин и ст...} [rp. stē'ār „лој“] *n* 2g¹ стеарин *m*.
Steari'n... {~н-}: ~fabrik *f* фабрика (и. твор-ница) стеарина; ~fabrikant *m* фабрикант (и. творничар) стеарина; ~kerze *f*, ~licht *n* стеаринска свећа *f*; ~säure *f* стеаринска киселина.
Ste'ch... {штѡх-}: ~apfel *m* ☼ татула *f*, бивол-чић *m* *pl.*; ~bahn *f* поприште *n*, бориште *n*, тркалиште *n*; ~baum *m* ☼ = ~palme; ~bek-ken *n* гуска *f*, ноћни лонац *m* за подметање под болесника у постели; ~beitel *m*, ~beutel *m* ☼ длото *n* за дуб(љ)ење; ~eiche ☼ = ~palme; ~eisen *n* пробојач *m*; резачко длото.
ste'chen {штѡх-н} {свн.} I *tr.*, *intr.* (beh. h) и *refl.* 12d 1. (сич) ~ бости (се), убости (се); жацнути, жацати: a) die Wespe hat mich ge-stochen оса ме уболала (и. жацнула); j-m den Degen durch den Leib ~ пробости кога ма-чем; nach j-m ~ гледати (и. тражити) да убод(ем, -еш, -е, -емо, -ете, -у (мачем итд.); в. hauen I; b) j-n zu Tode (и. tot-) ~ (пог)у-бити кога мачем, итд.; durch und durch ~ пробости скроз; Löcher in et. (*acc.*) ~ про-бости -адати (проби(ја)ти) рупе у чему; j-m Löcher in die Ohren ~ пробости(ја)ти кому уши. 2. борити се копыма (као витез на мегдану), укрстити копыла; е-п vom Roß (и. aus dem Sattel) ~ збацити кога са коња, избацити (и. избити) кога из седла; nach dem Ringe ~ играти халку. 3. (за)клати (ein Kalb теле, ein Schwein свињу); е-п Bären ~ убити медведа копљем. 4. а) жигати, болети, прободати. горети; ~der Schmerz жигање *m* es sticht mir (и. mich) in der Milz боли ме слезина; es sticht mir in der Seite пробада ме са стране; die Augen ~ mir очи ми горе; b) (у)нећи, при-

пећи, ужећи; die Sonne sticht (es gibt noch Regen) пече (и. при-, у)пекло, ужегло) сунце (биће кише); c) seine Augen ~ он пресеца погледом; ein ~der Blick поглед који пресеца; d) auf j-n ~ пецкати, боцкати кога; e) vernehmst, was mich am Nachbar sticht почујте оно што ме у понашању суседа дира (и. љути); f) боцкати, не да(ва)ти мира; Be-dürfnisse, die ~d Befriedigung heischen потребе које не дају мира док се не задовоље; e-n sticht der Mutwille обешенаштво му ве да мира; v. Hafer; das sticht ihm in die Augen то (хоће) очи да му избоду. 5. *fam.* j-m eine Maulschelle (и. eine Quappe, eine Bremse, и. само: eine) ~ (и. einem eine stecken) пришити кому шамар(чину). 6. j-m den Gecken (и. den Mönch) ~ v. Geck. 3. 7. j-m et. ~ и. stecken до-тури(ва)ти кому што, оба-, извести кога кришом о чему. 8. v. Silbe. 9. Wein aus dem Fasse ~ (из)вадити (и. извући) натегом вина из бурета (кушања ради). 10. ins Blau, ins Rote ~ прелазити (и. преливати се) у плаво, у црвено; der Wein sticht auf Essig вино кис-не. 11. (у игри) (пре)сећи, уби(ја)ти, носити, однети; der König sticht den Buben краљ (и. поп) сече (и. носи) жандара; mit dem Könige ~ (пре)сећи (и. однети, носити) краљем (и. попом); e-n Kegel ~ оборити непосредно лутку. 12. *ж* в. Star.² 13. *ж* Rasen ~ бусење (из)вадити; Spargel ~ сећи врлине метлице, шпаргле; Torf ~ (из)вадити тресет; in Kupfer (и. Stahl) ~ (из)резати у баку (челику); wie gestochen schreiben краснописно писати, имати рукопис раван краснопису; den Hohen-fen ~ пробити високу пећ, начинити отвор да потече висока пећ. 14. *ж* (са s): in See ~ отиснути се на пучину, хватати (и. ухвати-ти) пучину, навести се (и. испловити) на дебело море. 15. ловити (и. хватати) оствама (Aale jегуље, Hechte штуке); *fig.* nach et. (dat.) ~ пуцати на што, бацити око на што; *fig.* er sticht auf e-n Professor (он) пуца на професуру (и. пуца да буде професор). 16. *ж*: а) рити земљу, рити по земљи тражећи храну; б) тући се око женке, борити се за женку; c) stich! држ'! II Ste'chen *n* бодeње, убадање, жацање; пробадање; борење ко-пљима; играње(х)алке; клање; жигање, про-бадање, горење; боцање, пецање.

Ste'cher {штeч'р} [stechen] *m* 2l 1. а) борац на мегдану (турниру); б) = Kupferstecher. 2. *ж* а) = Stechfliege; б) = Rüsselkäfer. 3. а) штенци *m pl.*, опруга *f* (на пушци); б) наочари *m pl.*, лоршон; c) широк мач; d) = Stecheisen; e) сонда *f* за испитивање путера.

Ste'cher... {штeч'р-} ~lohn *m* резарина *f*, пла-та *f* резачу; ~schloß *n* — Stechschloß.

Ste'ch...: ~liege *f* *ж* мува пецкара; ~gabel *f* оствe *f pl.*; ~ginsten *m* *ж* штипавица *f*; ~handel *m* — Tauschhandel; ~haufe *m* чопор стоке за клање; ~heber *m* натер(а *f*); ~helm *m* затворена кацига *f*; ~kontakt *m* *ж* = Steckkontakt; ~ling {штeч'лин} *m* 2g¹ = Stichling; ~mücke *f* *ж* комарац *m, fam.* ујка *m*; ~palme *f* *ж* зеленика, зимозелен, бодљив-

ка; ~palmen|gebüsch *n* шумарак *m* од зеле-ника, зимозеленик; ~platz *m* = ~bahn; ~pille *f* = Stuhlzapfen; ~ring *m* халкарска халка *f*; ~schloß *n* *ж* брава *f* (на пушци) на два нокта; ~schritt *m* *ж* парадни корак; ~vieh *n* = Schlachtvieh; ~windef *ж* = (Smilax aspe-ra) тетивика, тепелика; ~zeug *n*: а) опре-ма *f* за витешки мегдан (и. за турнир); б) лакша столарска длета *n pl.*

Ste'ck..., ste'ck... {штeк-}: ~becken *n* = Stech-becken; ~brief *m* потерница *f*; e-n ~brief erlassen изда(ва)ти потерницу; *ж* brieflich *a, adv.* потернички, потерницом; e-n *ж* brieflich verfolgen издати потерницу за ким (као бе-гунцем), тражити кога потерницом; ~dose *f* *ж* утикача, увлакуша, кутија за електрич-ни додир увлачењем (и. утурањем).

Stecken¹ {штeк'н} [свн.: stecken²] *m* 2l 1. особ. узв. ст. = Stock; an e-m ~ gehen пошатапити се; auf e-m ~ reiten јахати штап, ићи *ж*иха-*ж*иха. 2. гн. = Pfahl, Pflöck, Stange.

stecken² {~ и штeк'н} [свн.] 1 *intr.* (h, гн. s) 15a (impf. ind. и stak {шт'ак, conj. stäke {штe-к'}) 1. бити, налазити се; der Schlüssel steckt (in der Tür, im Schlosse) кључ је у вратима, у брави; ~lassen v. ~lassen; die Rute steckt hinter dem Spiegel прут је за огледалом; *fig.* v. Decke 1, Klemme 2. 2. бити заденут, при-чвршћен (ан dat.: за acc.), бити заглављен (ан dat.: у loc.); die Kugel steckt (tief) im Fleisch метак је застао (дубоко) у меду; die Kugel steckt eingeheilt im Fleisch метак је за-пастао у меду; der Pfahl steckt sieben Dezi-meter tief in der Erde колац је заривен седам десиметара у земљи; *fig.* v. ~lassen. 3. са личним подметом и *fig.* бити, налазити се; er schreit, als ob er am Spieße stäke дере се као одран, дере се као да га неко жива де-ре; im Elend ~ бити у беди и невољи; bis über die Ohren in Geschäften ~ не моћи дићи главе од послова; ich möchte nicht in s-r Haut ~ не бих волео да сам у његовој кожи; tief in Schulden ~ бити дужан и ружан; грцати у дуговима; zwischen Tür und Angel ~ бити у шкрипцу; Sie ~ mit dem Halse zu sehr in diesem Rock прогутао Вас је тај капут; v. ~lassen. 4. завући се и не мрдати; денути се; immer zu Hause ~ не избивати из куће, за-вући се у кућу па никуд ни мрднути; wo ~ Sie denn? или wo haben Sie gesteckt? камо сте се дели?; wo er nur ~ mag? куд се (само) део? 5. бити, криви се, имати; dahinter ~ v. dahinter; es steckt j-d dahinter има некога (и. крије се неко) иза тога; es steckt mehr hinter ihm, als Du vermutest има он нече-више у себи него што ти мислиш; in dem jungen Kerl steckt was овај млад човек има нечега (и. способности) у себи. 6. voll... ~ би-ти пун (gen.), бректати (од чега), бити нату-чен (и. набијен) (abl.); er steckt voller Bos-heit садељен је од пакости; voll Schlechtig-keit ~ огрез нути у неваљалству; *fam.* voll Gold ~ лежати на злату. 7. ~ bleiben v. ~bleiben. 8. imp. es steckt mir in allen Gliedern сав сам ломан; осећам се као да ме је неко ис-

пребијао; hier steckt es mir ту је моје зло; *fam.* da steckt's tu је ђаво; ту је зло. II *tr.* 15a (фактитиван *v* према I) 1. а) мет|нути, -ати, тур|ити, -ати (Holz in den Ofen дрва у пех; in e-n Käfig у кавез); e-n Stiel auf e-n Besen ~ метнути дршку на метлу; an den Spieß ~ на|та|ћи -ицати на ражањ; в. Brand I; ins Gefängnis ~ метнути у затвор, затворити, ухапсити; in die Tasche и. zu sich ~ мет|нути -ати (и. тур|ити, -ати, тутнути) у (свој) џеп; б) утур|ити, -ати; зав|у|ћи, -лачити; (у-)бутати; пушнути; спустити; durch et. (*acc.*) hindurch ~ протнути (и. протурити) кроз што; den Degen in die Scheide ~ метнути (и. вратити) мач у канију; Geld in ein Geschäft (hinein-) ~ уложити -агати новац у (какав) посао; *fig.* в. Sack 1. 2. заде|нути, -сти (eine Kokarde an den Hut кокарду на (и. за шешир), задевати; e-r Dame das Haar, den Kopfputz ~ очешљати (неку) даму. 3. а) (по)садити; Stangen zu den Bohnen, zu den Reben ~ побијати притке за пасуљ, за лозе; б) e-e Haube ~ направити капу. 4. e-n ein Ziel ~ повући кому међу, одре|дити -ђивати кому циљ; sich (*dat.*) ein Ziel ~ поставити (и. одредити) себи циљ. 5. = stechen 5 и 7, на пр. ich habe ihm e-e gesteckt (и. *fam.* gestochen) пришио сам му један (шамар); es muß ihm einer gesteckt haben мора (бити) да му је то неко дотурио, мора бити да га је неко известио кришом; ich werde es ihm schon ~ даћу му већ ја. III sich ~ 1. sich tief ins Bett, unter die Decke ~ завући се у постељу, под покривач (и. јорган); sich in fremde Hände ~ плести се (и. петљати се, мешати се) у туђе ствари; sich in Kosten (Schulden) ~ ува|лити се -ливати се у трошкове (дугове); sich zwischen zwei Personen ~ умешати се између два лица (и. распу|њих двој(и)це); sich hinter e-n, et. ~ скри(ва)ти се иза кога, чега, прибе|ћи -гавати кому, чему, заклонити се -аћати се ким, чим. 2. ~ = stocken; etwas steckt sich нешто запире. IV ~ Ste'cken *n* das Stecken unter e-r Decke дување у један пор; метање, турање, завлачење; сађење; ins Stecken geraten = ins Stocken geraten.

ste'cken²bleiben {штѣкн-} I *intr.* (s) заста(ја)-ти, запети, запињати, за-, при|сести, за-, при|седати; in der Kehle (и. im Halse) ~ застати (и. запети, засести, испречити се) у грлу; *fig.* das Wort blieb mir in der Kehle (и. im Halse) stecken реч ми зае у грлу; im Kot ~ заглибити се, -ливати се; die Kugel ist in der Brust steckengeblieben метак је застао у грудима, метак се задржао у грудима; in der Rede ~ запети у говору. II Ste'cken-bleiben *n* застајање, запињање, за-, при|седање Ste'cken!... {штѣкн-}: ~knecht *m antiqu.* ликтор; момак са палицом.

ste'cken-lassen *tr.* (pp. ~(ge)lassen) остав|ити, -љати; den Schlüssel ~ оставити кључ у вратима (и. у брави); *fig.* e-n (in der Not, Patsche) ~ задати кому прпу, довести кога у неприлику; er ließ mich in der Patsche stecken ја се нађох због њега у небраном грождју; e-n

in der Not ~ оставити кога у невољи; das werde ich nicht ~ то не може тако (и. тек онако) да прође.

Ste'cken!... ste'cken!... {штѣкн-}, ~pferd *n* дрвен коњ *m*, (дрвено) коњче, ђиђи, штап *m* са коњском главом; *fig.* оно за чим неко лудује; омиљена ствар *f*, омиљени предмет *m*, оно о чему неко радо говори; sein ~pferd reiten јахати своје (дрвено) коњче, волећи што највише као дете своје ђиђи; et. zu s-m ~pferd machen начинити што својим најомиљенијим предметом; *prv.* jeder hat sein ~pferd ко о чему, баба о уштипцима; сваки је луд на своју руку; 2reiten *intr.* (h) ~ sein ~pferd reiten; ~streich *m* ударац палицом (и. штапом); ~zaun *m* ограда *f* (и. плот) од врљика (и. прошћа).

Stec'k... {штѣк-}: ~erbse *f pl.* ~ сађен грашак *m*, ~garn *n* мрежа *f* за хватање кока, шева; ~kissen *n* = Stechkissen; ~kontakt *m* ~ утикач, утурач, контакт (и. додир) увлачењем (и. утурањем), увлачни контакт; ~leuchter *m* свећњак шилата подножја; ~ling {штѣклјн-} *m* 2g¹ оченак, садница *f*; ~nadel *f* чиода, прибадача, бочка; *fig.* es fehlt keine ~nadel daran све је до кончића ту; ~nadelbüchse *f* чиодњача, прибадњача, кутија за чиоде (и. прибадаче); ~nadel|fabrik *f* чиодара, творница (и. фабрика) чиода (и. прибадача); ~nadelkissen *n* јастуче за забадање чиода, прибадача; ~netz *n* = ~garn; ~reis *n* оченак *m*, садница *f*, изданак *m*; ~rübe *f* (бела) репа; ~zirkel *m* шестар са променљивим крацима; ~zwiebel *f* ~ сеја|нац *m*, арпаџик *m*.

Steg {штѣк} {свн.; *steigen} *m* 2g 1. стаза *f*, путања; alle Wege und ~e kennen знаи све стазе и богазе. 2. брвине *f pl.*, брвно *n*, мостић за пешаке; ~daska *f* (за искрцавање и укрцавање). 3. а) ~ кобилица (на жичним инструментима); б) потпетак (на ногавицама чакшира); в) ~ распонац; ~ штампарски врстарић.

Ste'g... {штѣк-}: ~brücke *f* = Steg 2; ~fach *n*, ~kasten *m* сандуче са распонцима; ~reif *m* {свн. (Auf-)steig=reif} *m*: а) = Steigbügel; б) *fig.* aus dem ~reif без припреме; сместа; сногу; на брзу руку, отпрве, одмах; ~reif|dichter (и. *f*) *m* песник, -иња кој(и), -а пева без припреме, импровизатор, -ка; ~reif|gedicht *n* песма *f* (и)спевана без припреме (и. на мету); ~reif|musiker *m* музичар импровизатор.

Ste'h... {штѣ-}: ~auf *m* ~ усправљиво ђаволче *n*; ~bier|halle *f* пивница (где се пије с ногу), крчма.

ste'hen {штѣн} {свн.; лат. stare} I *intr.* (h и s) и *refl.* 16b стајати (*opp.* liegen, sitzen, hangen; gehen, sich bewegen); 1. а) ich stand, während er lag (saß) ја крајак, док он лежаше (сеђаше); ја сам стајао, док је он лежао (седео); ich kann lange ~ могу дуго да стојим; ich kann kaum mehr ~ једва стојим; hier stehe ich, ich kann nicht anders, Gott helfe mir! ево ме (не), не могу друкче, нека ми је Бог на помоћ!; wieviel Betten können in diesem Zim-

mer ~ колико постеља може да стане у ову собу; b) (= бити, налазити се) er stand am Fenster он стајаше (и. беше) на прозору; das Denkmal steht auf der Anhöhe споменик стоји на узвишици; c) са одредбом места: da steht er ето га; ту је он; hier steht er ево га; овде је он; auf dem Denkmal steht... на споменику стоји ...; mitteninne (и. mitten inne) ~ стајати у средини; da steht's ту стоји (z. B. in diesem Buche usw. на пр. у тој књизи итд.); es steht nun einmal so да тако (му) ту стоји; fig. в. Kopf; d) са прилошком одредбом особ. за начин: allein ~ бити сам, немати родитеља; в. dahin~; fern~; fest~; frei~; gerade ~ стајати право; gut (schlecht) ~ стајати (и. бити) добро (пђаво); er steht gut он стоји (и. је) добро, добро му је; der Weizen steht gut (и. schön) пшеница је добро, пшеница је лепо понела; gut~ в. gutschagen; hoch zu ~ kommen врло скупо се продавати; das Fenster steht offen прозор стоји отворен; das Geld steht sicher новац је сигурно уложен, новац је на сигурном месту; die Sache steht so, daß ... ствар стоји тако да ...; meine Uhr steht мој часовник стоји; в. still~; das wird ihm teuer zu ~ kommen то ће га скупо ста(ја)ти; wie er steht und geht такав какав је; као што га је Бог дао; e) са придевским *part.*: fest begründet ~ стајати (и. бити) чврсто за-, оцнован; fest gemauert ~ стајати (и. бити) чврсто (о)зидан; die Pferde ~ gesattelt коњи стоје (и. су) оседлани; es steht geschrieben писано је; fig. в. anschreiben l 2; f) са *pp.*: aneinander ~ стајати једно уз друго, додиривати се; das Messer steht ihm an der Kehle нож му је под гушом; die Aktien ~ auf 200 % акције стоје на 200 од сто; gr. der Akkusativ steht auf die Frage „wen“ четврти падеж стоји на питање „кога“; в. Kopf 2; auf e-r Liste ~ стајати на листи, бити у списку; das Barometer steht auf Regen барометар претсказује кишу; auf j-s Seite ~ бити уз кога; der Kopf steht darauf глава ту игра; es steht der Tod darauf кажњава се смрћу за то; es steht bei Ihnen, zu gehen oder zu bleiben до Вас стоји хоћете ли ићи или остати; ун. l 2; es steht nicht bei mir, es zu tun не стоји до мене да то (у)чиним; er steht beim 20. Regiment он је у двадесетом пуку; für et. (*acc.*) (gut~ и. ein~) ~ бити јемац за што, стајати добар (и. јемчити) за што; ich stehe dafür ја одговарам за то; sie ~ alle für e i n e n Mann они су сви сложни; сви за једнога, један за све; ich mußte selbst für alles ~ морадох (и. морао сам) се (по)старати сам за све; gr. das Umstandswort steht hinter dem Zeitwort прилог стоји (и. долази) иза глагола; in e-m Amte ~ бити у (некој) служби; bei e-m in Arbeit ~ бити код кога на раду, радити код кога; ун. 2; in Beziehung (и. in e-m Verhältnisse) zu j-m ~ бити (и. стајати) у (какном) односу према коме, имати односа према коме; davon steht nichts in dem Schreiben о томе ништа не стоји у писму, о томе нема речи у писму; was steht (Neues)

in der Zeitung? шта стоји (ново) у новинама?, чега има (новог) у новинама?; X im Felde (in Garnison) ~ бити у рату (гарнизону); Tränen standen ihm in den Augen сузе му беху у очима; es steht in Ihrer Macht Вама је у власти; у Вашој је власти; до Вас стоји; er steht in Verdacht, gestohlen zu haben на њега је пало подозрење да је украо; ich stehe nicht allein mit meiner Meinung нисам ја сам тога мишљења; ун. 3; nach et. (*dat.*) ~ = trachten; ун. 11; fig. danach steht mein Sinn тамо стреме моје мисли, за тим теже помисли моје; über j-m ~ бити бољи (и. јачи) од кога, надмашавати кога; um j-n herum ~ опкољавати кога, стајати око кога; в. 3; unter j-m ~ изостајати иза кога, бити слабији од кога; unter dem Gewehre ~ бити (и. стајати) под оружјем; unter niemand ~ не зависити ни од кога; в. Pantoffel 2; unter Wasser ~ бити под водом, бити поплављен; vor Augen ~ бити (и. стајати) пред очима; ich stehe im Augenblicke zu Ihren Diensten за тренутак Вам стојим на услузи; в. Seite 4 a; zu euerem Volk steht! будите (и. стојте) уз свој народ! 2. als Bürge ~ бити јемац, јемчити (für e-n за кога); (als и. zu) Gevatter ~ в. Gevatter l; e-m Maler (als и. zu) Model ~ (неком) сликару бити модел (и. служити за модел); § ~ bei... радити код... 3. *imp.* steht es gut oder schlecht mit ihm? стоји ли он добро или пђаво?; иде ли му (и. иду ли му послови) добро или пђаво?; es geht gut mit ihm он стоји добро; добро му иде; добро му иду послови; wie steht's? како је?, како сте?; wie steht's mit Ihrer Gesundheit? како сте са здрављем?; wie steht es mit s-m Prozesse? како стоји (и. је) са његовом парницом?; so steht's also? тако је, дакле?; а тако је?; тако му, дакле, стоји (и. стоје ствари)? 4. j-m gut (schlecht) ~ стајати кому добро (пђаво), dieser Hut steht Ihnen gut овај Вам шешир лепо стоји; dieser Hut steht Ihnen ovaj Вам шешир стоји (и. пристаје); das steht Ihnen vortrefflich то Вам дивно стоји; das steht Ihnen nicht übel то Вам не стоји пђаво; zu et. gut ~ пристајати уз што, слагати се с чим; fig. = geziemen l. 5. sich so und so ~ стајати (и. бити) тако и тако (међу собом); a) wie ~ Sie sich miteinander? како ст(ој)те са њим?, како живите са њим?; wir stehen uns ganz gut и. wir ~ auf dem besten Fuß mitenander ми смо (и. живимо) не може боље бити (и. богзнакако); *fam.* wir ~ uns nicht besonders нисмо (и. не живимо, не стојимо) баш најбоље; b) sich an (и. auf) 10 000 Mark ~ он има прихода десет хиљада марака; sich bei et. (*dat.*) gut ~ имати рачуна с чим; er steht sich sehr gut њему је врло добро; он стоји врло добро; он има врло добро место. 6. j-m ~ стајати кому као модел; в. и 2. 7. *ell.* као *tr.* в. Rede 5; в. Mann; в. Schildwache b, Wache. 8. § der Hund steht vor dem Hasen (Huhn) и. der Hund steht den Hasen (das Huhn) пас стоји на зеца (јајебицу). 9. *tr., refl.* a) ein Loch in die Erde ~

стојећи (и. стајањем) направити руну у земљи; ich stehe mir die Beine in den Leib спадох с ногу стојећи; sich müde ~ у-, зајморити се стојећи, посустати стојећи; sich (acc.) steif ~ уштапити се (и. укрутити) се стојећи; ich habe mich steif gestanden, ich habe mir die Beine steif gestanden уштапио сам се (и. уштапили ми се норе) стојећи (и. од стајања); b) imp. es steht sich sichere. im Grunde стоји се сигурније на дну. 10. са . f. . а) без „zu“: zehn Pferde im Stalle ~ haben имати у коњушници десет коња; Geld bei j-m ~ haben имати новаца (уложених) код кога; ~ bleiben в. stehenbleiben; ~ lassen в. stehenlassen; b) са „zu“: das steht nicht zu ändern ту нема шта да се мења; es steht zu erwarten, daß... може се очекивати да...; das steht schwerlich zu erweisen тешко би се то доказало; es steht zu wünschen желети је... 11. без зависних односа: а) = still~; auf einmal standen die Pferde wie die Mauern одједном стадоше коњи као укупани; das Blut zum Stehen bringen зауставити крв, заустављати крв; ~ die Flut steht плима стоји, море нити надлази нити опада; die Sonne steht сунце стоји, сунце врхори (и. је на највишој тачци); * ein Stück steht комад је спремљен за претстављање, све је спремљено за приказивање комада; b) (opp. fallen, umstürzen) стајати, (још) постојати; das Haus steht noch nicht lange ова кућа није одавно озидана; solange die Welt steht откад је света и века; c) стајати, не узмицати, држати се; d) gr. der bestimmte Artikel steht... одређени члан стоји...; die Möglichkeit form steht nach folgenden Zeitwörtern савезни начин стоји иза следећих глагола...; уп. 1 f; e) бити нерешен; das noch ~de Gefecht још нерешена борба; f) бити у служби (и. са службом), службовати; der Ort, wo er gestanden место где је био са службом; g) стајати, дићи се; pop. er steht mir дигао ми се. II ~d ppr. и а 1. (opp. liegend) стојећи, који стоји; усправан, усправљен; * ~des Flöz и. Stehende(s) n усправан слој m. 2. ~des данас об. ~den Fußes из тих (и. ових) стопа; сместа. 3. in ~der Ehe у браку, за време брака. 4. ~des (opp. lebendes) Wasser стајања (и. мртва) вода f. 5. непомичан; ~de Maschine непомична машина; ~des (opp. laufendes) Gut непомична опута; * ~de Lettern непомична (стереотипна) слова. 6. освештан, сталан, употребом немењан; ~der Ausdruck (употребом) освештан израз. 7. стајаћи, сталан; * ~des Heer стајања војска; ~de Bühne стална позорница. III gel'sta'nden p. p. и а гл. ein gestandener Mann зрелији човек; zu gestandenen Jahren gekommen зашао у зрелије године. IV Ste'hen n стајање; das Stehen fällt mir schwer не могу дуго да стојим; стајање ме замара; im Stehen schlafen спавати стојеће (и. стојећи, дупке); zum Stehen bringen: а) успети да стоји (и. да стане), усправити да стоји, б) зауставити, заустављати, усталити, усталљивати; уп. 11 а.

Ste'hen..., ste'hen... {штѐн-}: 2bleiben intr. (s) остати стојећи, стати, (за)стати, застајати; meine Uhr ist 2geblieben часовник ми је стао; 2geblieben! стани!, стој!; nicht 2bleiben! не стоје!, не застајте!; wo sind wir 2geblieben? где смо стали?; bei et. (dat.) 2bleiben оста-(ја)ти при чему, остати на чему; да: Haus ist 2geblieben кућа је остала (= још постоји); ~bleiben n застајање; das ~bleiben ist verboten забрањено је застајати овде!; 2lassen tr. (pp. 2(ge)lassen) оставити, -љати; eine Speise 2lassen оставити (= не дирати, не јести јело); в. Bart 1; alles stehen- und liegen-lassen баталити све.

Ste'h... {штѐ-}: ~kragen m усправан оковратник, усправна јака f; ~lampe f столовата лампа. [(у)красти, за крадење.]

Ste'h'bar {штелбар} а крадљив, који се може Ste'h'leiter f двоструке лесте f pl.

ste'hlen {штел'н} {свн.} 1 tr., 2 tr. (и) refl. 12h

1. (у)красти (и fig.); bibl. du sollst nicht ~! не укради!; ich habe es nicht gestohlen нисам украо (то); dem lieben Herrgott die Zeit ~ v. abstehlen; das (er) kann mir gestohlen werden марим ја за, то (њег)!; j-m das Herz ~ украсти срце кому, придобити чије срце; ich muß die Zeit förmlich dazu ~ морам просто да (у-)крадем време за то. 2. е-п arm ~ упропастити кога крајом (и. поткрадањем); sich (acc.) reich ~ (о)богатити се крајом. 3. die Hecke, die mir ihn stiehlt живица која га скрива од погледа мога; der Ton, der mir oft Tränen stahl звук који ми је често сузе искрадао (и. измамљивао); * ein Segel stiehlt dem anderen den Wind једно једро заклања ветар другог (једру). 4. sich wohin ~ прикрасти се -дати се куда, (у)шуњати се камо; er stahl sich aus dem Hause он се искраде (и. ишуња) из куће; er stehle weinend sich aus unserm Bund нека плачући иде из нашега друштва; es stahl sich eine Träne (ein Seufzer) aus seinen Augen (aus seiner Brust) искраде му се суза (уздах) из очију (из груди). II Ste'hlen n крађа f, крадење. [в. Hehler.]

Ste'hler {штел'р} m 2l крад(љив)ац, — Dieb; I Ste'h'lsucht {штелз'ухт} f крадљивост, клептоманија.

Ste'h... {ште-}. ~männchen n = ~auf; ~platz m (место n за) стајање n; ~pult n наслон m за писање стојећке; ~seidel n чаша f пива попијена стојећи (и. с ногу).

stei'erisch {штаѐр'иш} а штајерски.

Steier|mark {штаѐр|марк} f inv. ☉: die ~ Штајерска. [Штајер|ац, -ка.]

Steier|märker {-мѐрк'р} m 2l, ~in {-ин} f 3c steif {штѐф} [дн.] а 1. крут (opp. biegsam, geschmeidig, gelenk; schlaff, schlapp); укочен; — machen (у)крутити; ~ werden (у)крутити се. 2. ich habe ~e Finger: а) укрутили (и. укочили) ми се прсти, б) прсти су ми укочени; ~es Haar крута длака (и. коса); ~er Pinsel крута четка (и. кичица) f; fig. die Ohren ~ halten држати се укруто (и. добро); ich bin (и. ich fühle mich) ganz ~ in allen Gliedern сав сам се укрутио. 3. ~e Leinwand круто платно;

~er Kragen крут оковратник; die Wäsche ist zu ~ рубље је одвећ круто. 4. густ; den Teig ~er machen замесити тесто гушке. 5. љут, јак; ~er Grog врло јак грог. 6. чврст, упоран, о-корео; ~er Blick уочен поглед; ~ und fest чврсто и упорно; ~ und fest behaupten (leugnen) упорно тврдити (од-, по-рицати); er glaubt ~ und fest, was man ihm sagt он чврсто верује што му се каже; mit ~em Sinn упорно. 7. *fig.* (и *adv.*) крут(о), дрвенаст(о), дрвенде-каст(о), неспретан, натегнут(о), усиљен(о), цифраст(о); *fam.* ~er Bock, ~er Peter дрвен-дека. 8. ~er Wind и. ~e Kühle олуја.

Steife {~} *f* 3b 1. б. *pl.* = Steifheit. 2. скроб *m*, штирак *m*, апретура. 3. подупирач *m*.

steifen¹ {~n} [steif] *tr.* (и *sich* ~) 15a крутити (се), укрутити (се); *sich auf et. ~ und stemmen* укупистити се на што, не одустајати од чега; *abs. sich ~ катк.* = *sich auf die Hinterbeine setzen*; *sich auf et. ~* ослњајати се -онити се на што; *e-n in et. ~* учврстити кога (у уверењу); *das Amt hat ihn gesteift* служба му је дала круто држање.

steifen² {~} [Steife] *I tr.* 15a 1. (на)скробити, (у)штиркаати. 2. подупрети, -ирати. II Steifen *n*, Steifung *f* скробљење, штиркање; *Hut ohne Steifung* шешир без апретуре; подупирање. Steifer {штѢфр} [steifen²] *m* 2l апретовач, да-валац крутости (шеширу), апретиста.

Steif... steif... {штѢф-} *halten tr.* в. steif 1; ~heit {штѢфхѢйт} *f* 3b 1. крутост; 2. *f* укруп-њеност, уоченост; ~heit (и ~igkeit {штѢфхѢ-гхѢйт} *f* 3b) *der Gelenke* уоченост зглобова; 3. *fig.* крутост, уоченост, натегнутост, уси-љеност; неспретност; ~leinen *n* = ~leinwand; ~leinen *a* од крута платна; ~lein wand *f* кру-то платно *n*; ~ling {штѢфлѢнг} *m* 2g¹ дрвен-дека; ~ofen *m* пећ *f* за апретовање; ~werden *n* крућење. [за *f*, путања *f*.]

Steig¹ {штѢгк} [свн.: steigen] *m* 2g (козја) ста-ја Steig²... {штѢгк-} [steigen] ~baum *m* лествице *f pl.*: ~bohlen *f pl.* = Stangenbohlen; ~bügel *m*. а) стремен, узенгија *f*; б) *♂* стремен, у-зенгија; ~bügelriemen *m* стременица *f*, каиш (и. ремик) о коме виси стремен (и. узенгија); ~bügel trunk *m* чаша *f* за срећна пута.

Steige¹ {штѢгр} [свн.] *f* 3b 1. степенице *f pl.* (уске и. стрме); лествице *f pl.* 2. прелаз *m* (на плоту). 3. пут(ања) *f* узбрдо, пут(ања) низбрдо. 4. шипке *f pl.*; кокошињак *m*. 5. (већма се употребљава: Stiege) двадесет(и-)

Steige² {~} [свн.] *f* 3b = Stiege². [на.]

Steige... {штѢгр-} у слож. = Steig²...

Steig²/eisen {штѢгр-} *n*: а) = Steigbügel а; б) гвоздена хваталица *f*, пењалица *f* (на нога-ма за пењање на ледене брегове; на дим-њацима, у каналима).

steigen {штѢгн} [свн.; гр. steichain „корача-ти“] *I intr.* (с и *h*) 13r 1. пети се, пењати се, попети се; дизати се, дићи се; с(и)лазити, сићи; скидати се, -нути се; а) са *prp.*: auf das Dach ~ (по)пети се на кров; vom Dach ~ си-лазити -ћи с крова, ски|нути се -дати се с крова; j-m aufs Dach ~ = j-m zu Dache ~; auf e-n Baum ~ (по)пети се на дрво; aufs Pferd

~ узјак(ив)ати; vom Pferd ~ сјахати; auf den Thron ~ (по)пети се на престо; vom Thron ~ сићи с престола; aus et. ~ изићи -лазити из чега; aus dem Fenster ~ изићи кроз прозор; durch das Fenster ~ проћи кроз прозор; ins Bad ~ у|ћи -лазити у купатило; ins Bett ~ у|ћи (и. лећи) у кревет; aus dem Bett ~ уста- (ја)ти из кревета; студ. ins Examen ~ (из)и-ћи на испит; in den Wagen ~ (по)пети се у кола; aus dem Wagen ~ сићи -лазити с ко-ла, изићи из кола; ins Grab ~ с-, от|ићи у гроб; über das Gitter ~ прећи (и. прескочи-ти) гвоздену ограду; die Haare ~ mir zu Berge коса ми се диже на глави; zu Kopfe ~d који удара у главу, који хвата; das Blut stieg mir zu Kopf крв ми удари у главу; v. Kopf 2 b; v. Land 1; v. auf II 2 a; б) (са *acc.*) wir sind zwei Stunden gestiegen пели смо се два часа; c) Raketen ~ lassen пуштати -стити ракете увис. 2. (opp. fallen, sinken) (по)пети се, пењати се; das Barometer (das Quecksilber) steigt барометар (жива) се пење; das Barometer (das Quecksilber) ist gestiegen ба-рометар (жива) се попе|о (-ла); der Nebel steigt magla се диже; das Wasser (der Fluß) steigt вода (река) надлази; *♂* скочити, ска-кати; Baumwolle steigt von Tag zu Tag па-мук скаче из дана у дан; die Aktien sind ge- stiegen (и *fig.*) акције су скочиле (и *fig.*); im Preise ~ поскупети, -љивати. 3. напредова-ти, уздићи се, *fam.* (д)отерати (*intr.*), (от)-скочити; er ist in kurzer Zeit sehr hoch ge- stiegen он је за кратко време врло много на-предовао (и. унапређен, (от)скочио, (д)оте-рао); höher ~ напредовати у служби. 4. *fam.* ићи; wo ~ Sie hin? куда ћете?, (куда) ко Бор да?; wer steigt denn da auf uns zu? ко нам долази?; студ. der erste Vers steigt cad ћемо певати први стих. 5. *♂* zu Baume ~ = aufbaumen; vom Baume ~ = abbaumen. 6. *♂* = sich bäumen. 7. *♂* = bespringen I 1. II *tr.* 1. e-m ein Glas ~ = kommen II. 2. 15a = steigern. III ~d *p. pr.* и *a* који се пење, ула-зан; који расте, растући, који надлази; mit ~dem Alter с годинама; im Verhältnis ~d ко-ји се сразмерно пење, који сразмерно расте; *♂* ~der Ort, ~de Strecke подвршни рад, подвршни пролом. IV Steigen *n*, Steigung *f* 1. пењање, с(и)лажење, скидање; надлаже-ње; растење; напредовање, уздизање; das Steigen und Fallen дазање и спуштање (der Stimme гласа); *♂* скакање (der Preise цена; der Kurse курсева); Steigen und Fallen der Kurse скакање и падање курсева; seine Aktien sind wieder im Steigen (и *fig.*) акције му о-пет скачу (и *fig.*); пропињање. 2. само Stei- gung: пут *m* узбрдо; успон *m*; Steigung e-r Schraube ход *m* завртња; Steigung e-r Treppe висина степеница.

Steiger {штѢгр} *m* 2l 1. и ~in {~Ѣн} *f* 3с пе-њач, -ица, силазач, -ица, кој|и, -а се пење, силази. 2. *♂* настојник, надзорник. [нуђач.] Steigerer {~р} *m* 2l [steigen] надметач, по-|steigern {штѢгрн} [steigen] *I tr.* и *sich* ~ 15f 1. (с)и ~ дићи (се), подићи (се), дизати (се),

подизати (се), пови|сити, -шавати, повећа(ва)ти; погорша(ва)ти; појача(ва)ти; die Miete ~ (по)дићи (и. повећа(ва)ти) закупнину стана (и. кирију); den Wert, den Preis ~ (по)дићи (и. (по)дизати) вредност, цену. 2. купити (и. куповати) надметањем (и. на лицитацији); auf et. (acc.) ~ (по)нудити. 3. гр. поредити, ступњевати; das Eigenschaftswort „groß“ ~ поредити придев „добар“. II *intr.* (s) (по)пети се, пењати се. III *Steig'ern* n, *Steig'gerung* f 1. (по)дизање, повиш|авање, -ење, повећа(ва)ње; погорша(ва)ње; појача(ва)ње; гр. поређење, ступњевање. 2. само *Steig'gerung* = Auktion.

Steig'gerungs... {штѣг'гун-с-}: ~grad m, ~stufe f гр. ступањ m поређења.

Steig'glitz {штѣг'глѣц} m 2g = Steige¹ 2.

Steig²... {штѣк-}: ~öse f стременица; ~riemen m = ~bügelriemen; ~riemen|träger m = ~öse; ~rohr n, ~röhre f (цев) узлажњача, истакача. [m ~ успен|омер.]

Steig'ungs... {штѣг'ун-с-} [steigen]: ~messer|

Steig'wind m ~ = Aufwind.

steil {штѣл} [дн.; *steigen] a(dv.) стрм(о), стрменит(о), врлетан, кршан.

Steile {штѣл} f 3b 1. стрм(енит)ост, врлетност. 2. стрмен, стрмац m, врлет. [штати се] стрмо.

steilen {штѣл} *intr.* и *sich* ~ дизати се (и. спу-)

Steilheit {штѣлхѣт} f 3b = Steile 1.

Steil... {штѣл-}: ~küste f стрм(енит)а морска обала; ~ung {штѣлун-} f = Steile 2; ~weg m стрм пут.

Stein {штѣн} [свн.] A. камен, кам(еница f) 1. (= минерал; ун. Steinreich) bibl. aus den ~en schmelzt man Erz из камења се топи мед; das Meer ist seine Bahn, sein Führer ist ein ~ море му је пут, вођа му је један камен (= магнет). 2. a) (за ознаку чврстине) die Zeit zer|malmt Stahl und ~ време троши челик и камен; v. Bein l; b) (за ознаку тврдоће) harte ~e drücken mich тврдо камење жуљаше ме (ун. steinhart); c) (за ознаку неосетљивогa) er hat ein Herz von ~, er hat e-n ~ statt des Herzens im Busen срце му је од камена; ein ~ hätte sich erbarmt и. es hätte e-n ~ erbarmt и (сињи) камен би се смиловао; и студени камен би се раскравио; d) (за ознаку тежине) es fällt mir (wie) ein ~ aufs Herz навало се сињи камен на душу (и. срце); es fällt mir ein ~ vom Herzen као да ми се сињи камен свалио са душе; e) (за ознаку препреке) e-m ~e in den Weg legen ометати кога; über Stock und ~ laufen јурити главом без обзира; f) ~ des Anstoßes und des Ärgernisses v. Anstoß 4; g) (неплодно поље) auf e-n ~ fallen па|сти -дати на камен (ун. Mat. 13, 5); h) Tropfen Wassers auf e-n heißen ~ капи воде на врело гвозђе (= без дејства); co. auf die ~e gießen (по)квасити гушу; i) statt Brot e-n ~ geben место хлеба дати камен; allen ~ bewegen се покренути; j) mit ~en aufeinander werfen тући се камењем (и. каменицама); fig. e-n ~ (den ersten ~) auf j-d werfen бацити се (први) каменом на кога; die ~e auf dem Acker sammeln скупљати камење по њиви; k)

a) ~e zum Spielen каменови (и. зрна) за игру (дама, шаха); mit ~en im Brett spielen играти каменовима (и. зрнима) на дасци; fig. v. Brett 8; b) = Schusser, Klicker; l) нек. (pl. иза бројева *inv.*, према месту и времену разна тежина) већ. = 1/6 центе, 10—11 килограма; er wog seine fünf ~en он је био тежак (својих) педесет кила; m) ~e gaben Feuer каменови опалише; Feuer, Flintenstein; n) ~e zur Pflasterung камење за калдрмисање (и. поплочавање); o) die Häuser von gehauenen ~en куће од тесаног камена; fig. ihr als die lebendigen ~e baut euch zum geistlichen Hause ви као живо камење зидајте се(бе) у духовну кућу; p) der rohe ~ необрађени камен; bibl. = Götzen; q) (драги) камен; ~ und Gold камен и злато; edler ~ (и fig.) драги камен, алам-камен; edle ~e (и fig.) драго камење n coll., алам-каменови (и fig.); falsche ~e лажно камење; r) ~e für die Mühle каменови за млин (и. воденицу); harte ~e љути каменови; s) wer ruht unter diesem ~? ко почива под овим каменом (= спомеником)?; t) der lithographische ~ литографски камен. 3. (тела не од камена у правом смислу) a) v. 2 l, m, p, r; ун. hölzerne Grenze, Leichensteine; b) alchem. der philosophische ~ и. der ~ der Weisen филозофски камен, камен мудрости (да се неплемени метал претварају у злато; fig. највеће добро); c) f Mittel gegen den ~ средство против камена; v. schneiden l b; ун. Blasen, Harn, Nierenstein; d) коштица f (кајсије, брескве, шљиве); e) zu ~ werden скаменити се; (шв.) = Hagelkorn; f) = Karo. — B. (Freiherr von) ~ m барон фон Штајн (немачки државник).

Stein..., *stein...* {штѣн-}. ~abdruck m = ~druck b; ~acker m / каменита њива f; ~ader f жила (и. жица) у камену; ~adler m / црни орао, костолом; ~ähnlich a = ~artig; ~alt a древни, стар престар; ~alter n = ~zeit; ~arbeit f рад m у камену; ~arbeiter m радник (који ради) у камену; ~art f врста камена; ~artig a каменаст, налик на камен; ~arzt m лекар стручњак за каменове (у бешици, жуци итд.); ~bach m поток камењак; ~bank f 2f: a) гребен m; b) geol. каменита наслага; ~bau m камена грађевина f; ~beere f (Rubus saxatilis) малина; ~beißer m. a) ~и ~beißker m легбаба; b) ~ = Kernbeißer; ~beschreibung f = ~kunde; ~beschwerde f f обољење n од камена; an ~beschwerden leiden патити од камена; ~bild n камен кип m, кип од камена; ~bildung f образовање (и. стварање) n камена; ~block m камени трупац; ~bock m. a) ~ козорог; b) ~ Козорог; ~boden m. a) каменито тле n, камењак; b) плочаник; ~bohrer m: a) сврдао за бушење камена; b) ~ = Bohrmuschel; ~brech {~брех} m 2g [gegen Stein (3c) gebraucht] каменика f, опланика f; ~brecher m радник у каменолому; ~bruch m каменолом, мајдан камена; ~buche f ~ = Hagebuche; ~butt m, ~butte f ~ иверак m, облиш m; ~chen {штѣнх-н} n 2l dim. од Stein каменчић m, каменче, ками-

чак *m*, каменак *m*; ~damm *m*. а) камен(и) насип, камен(и) бедем; б) камен(и) пут; ~druck *m*. а) штампање (и. тискање) *n* на камену, литографија; б) (о)тисак на камену, литографија *f*, литографски цртеж; ~drucker *m* штампар литограф, штампар на камену; ~druckerei *f* литографска штампарија, тискара на камену; ~eiche *f* грм *m*, горун *m*, храст *m*.

steinen {штајн-н} [Stein] 1 *tr*. 15a 1. снабде(ва)ти (драгим) камењем, метнути каменове на. 2. † = steinigen. II *a* = steinern.

Stein..., stein... {штајн-}. ~erbarmen *n*: *fig.* es ist zum ~erbarmen да и камен проплаче; ~ern {штајн-ри} [нвн. за steinen] *a* камен, од камена; и = ~guten; *fig.* ~ernes Herz срце од камена, срце као хладна стена; ~erweichen *n* = ~erbarmen; ~erzeugung *f* = ~bildung; ~esche *f* = Aschbaum; ~ilachs *m* *min.* аммијант; ~flechte *f* камени лишaj *m*; ~fliese *f* камена плоч(ица); ~forelle *f* = Bachforelle; ~förmig *a* у облику (и. у виду) камена; в. и ~artig; ~frucht *f* коштуница, плод *m* са коштицом; ~fuchs *m* плава лисица *f*; ~geiß *f* женка козорога; ~gerinne *n* = ~rinne; ~grau *a* сур, сињи, сив као камен; ~gries, ~grus *n* шљунак; ~grube *f* = ~bruch; ~grund *m* камено дно *n*; ~gut *n* полупорцелан *m*, роба *f* од бело испечене глине са додатком ситно самлевог кремента превучена провидном безбојном оловном остаклицом; ~guten {гут-н} *a* полупорцелански; ~gut-fabrikant *m* фабрикант полупорцелана; ~gut|geschirr *n* полупорцеланско посуђе; ~gut|händler *m* трговац полупорцеланском робом; ~gut|ware *f* полупорцеланска роба; ~halt {штaјнхалт} *a* каменаст, као камен чврст (и. тврд); ~hagel *m* киша *f* од камења; ~hammer *m* чекић за разбијање камена; ~hart *a* тврд као камен, љут; ~härte *f* тврдина камена; ~haue *f* пијук *m*, кљуна; ~hauer *m* = ~metz; ~haufe(n) *m* гомила *f* камења; рушеvine *f* *pl.*; eine Stadt in e-n ~haufen verändern порушити неки град; ~huhn *n* (јаребица) камењарка *f*; ~licht {штaјнлихт} *a* = ~artig; ~lig {штaјнлиг} [свн.] *a*: а) каменит; стеновит, кршевит, ломан, шљунковит; б) са каменом (у жучи, у бубрегу итд.); в) = ~artig. steinigen {штајн-н-н} 1 *tr*. 15a камен(ов)ати, засути камењем. II Stei'nigen *n*, Stei'nigung *f* камен(ов)ање, засипање каменом.

Stein..., stein...: ~kalk *m* креч печен од кречњака; ~karren *m* кола *n* *pl.* за камењ-ње; ~kauz *m* љук; ~kenner *m* познавалац камења (и. минерала), минералог; ~kenntnis *f* = ~kunde; ~kitt *m* лепак за камен; ~klee *m* кокоцац; ~klippe *f* гробен *m*, подводна стена; ~klopfcr *m* тучач камена; ~kluft *f* пукотина у стени; ~kohle *f* *min.* и ~ камени угаљ *m*; ~kohlen|asche *f* пепео *m* од каменог угља; ~kohlen|berg|werk *m* рудник *m* каменог угља; ~kohlen|flöz *n* слој *m* каменог угља; ~kohlen|formation *f* творевина (и. формација) каменог угља; ~kohlen|gas *n* гас (и. плин) *m* од каменог угља, гас за осветљење; ~

kohlen|gräber *m* рудар, радник у руднику каменог угља; ~kohlen|grube *f* = ~kohlenbergwerk; ~kohlen|haltig *a* са каменим угљем, угљоносан; ~kohlen|heizung *f* ложење *n* каменим угљем; ~kohlen|lager *n* лежиште каменог угља, камено угљиште, = ~kohlenflöz; ~kohlen|schacht *m* око *n* рудника каменог угља; ~kohlen|teer *m* катран од каменог угља; ~krank *a* болестан (и. оболео) од камена; sie ist ~krank она има камен; ~kranke(r) *s* болесни|к, -ца (и. оболел|и, -а) од камена; ~krankheit *f* болест од камена; ~krebs *m* рак поточар; ~krug *m* (камена) тестија *f*; ~kruste *f* камена кора; ~kügelchen *n* камена лоптица *f*; ~kunde *f* наука о камењу, минералогија; ~lager *n* = ~bank *b*; ~marder *m* Hausmarder; ~mark *n* *min.* камена срж *f*, срж камена; ~masse *f*: а) маса (и. мноштво *n*) камења; б) камена маса; ~meißel *m* каменорезачко (и. вајарско) длето *n*; ~mergel *m* *min.* камени лапорац; ~messer *n*. а) камени нож *m*, нож од камена; б) нож за вађење камена; ~metz {мец} *m* каменорезац; ~mispel *f* гуњица; ~mörser *m*: а) прангија за бацање камена; б) камени аван, аван од камена; ~nelke *f* = Büschelnelke; ~nuß *f* (орак) коштунац *m*, коштуњак *m*; ~obst *n* = ~frucht; ~öl *n* камено уље, минерално уље, петролеј *m*; ~öl|haltig *a* петролејоносан, петролејски, који садржи (у себи) каменог уља; ~operation *f* операција камена; ~pech *n* = Erdspech; ~pfeffer *m* јарић, копнеж, копнице *n*; ~pflaster *n* калдрма *f*; ~pilz *m* в(а)грањ, сирњаја *f*; ~platte *f* камена плоча; ~ramme *f* = Handramme *b*; ~regen *m* киша *f* од камена; ~reich *n* минерално царство (opp. Pflanzen-, Tierreich); ~reich {штaјнрeиx}: а) богат камењем (и. стењем); б) *fat.* труло богат; ~reicher Mann трули богаташ (*fat.* газда); ~rinne *f* камени олука *m*; ~säge *f* тестера (и. пила) за (сечење) камен(а); ~säger *m* стругар камена; ~salz *n* *min.* камена со *f* (opp. Meers-, Salsalz); ~salz|grube *f* рудник (и. мајдан) *m* камене соли; ~salz|lager *n* лежиште камене соли, наслага *f* камене соли; ~same(n) *m* дивља проја *f*, врабсеме *n*, врапче семе *n*, ђинђувак, птичје семе *n*; ~sammlung *f* збирка камења (и. минерала); ~sand *m* шљунак; ~sarg *m* камени ковчег; ~schalig *a* са каменом љуском, са омотом од камена; ~schicht *f* камени слој *m*; ~schlag *m*. а) камење *n* *coll.* које се сурвава; б) = Schotter; ~schleifer *m* брусач (и. глачач) камена; ~schleuder *f* праћка; ~schloß *n* брава *f* кременјаче; ~schloß|gewehr *n* кременјача *f*; ~schmätzer *m* белорепка *f*, белогуза *f*; ~schmerzen *m* *pl.* болови (који долазе) од камена; ~schneide|kunst *f* вештина резања на драгом камењу; ~schneiden *n*. 1. а) сечење (и. резање) камења; б) сечење (и. резање) драгог камења (и. драгих каменова); в) рез(ба) *f* *m* на драгом камењу; 2. ~schnitt *b*; ~schneider *m*: а) резац камена; б) лекар вадилца камена; ~schnitt *m*: а) рез(ање *n*) камена, каменорез; б) вађење (и.

исецање) *n* камена; ~schrift *f*: а) натпис *m* изрезан на камену; б) лапидаран стил *m*; в) крупна слова *n pl.* за натписе, натписна слова; ~schütterung *f* = Beschütterung; ~schwalbe *f* = Mauerschwalbe; ~setzer *m*: а) калдрмар, калдрмџија; б) полагач, рејач; ~setzer|arbeit *f* калдрмисање *n*, калдрма; ~tafel *f* камена табл(и)ца (и. плоча); ~topf *m* камени лонац; ~tot *a* мртав (мртвијат); ~träger *m* носач камена; ~waffen *f pl.* камено оружје *n*, оружје од камена; ~wahrsagerei *f* гатање *n* из камења; ~wand *f*: а) (opp. Fachwand) зид *m* од камена (и. цигала); б) = Felsenwand; ~ware *f* и *pl.*: а) камена роба *f*; б) = ~gut; ~weg *m* поплочан пут, друм, цеста *f*; ~werk *n* дело од камена, рад *m* од шљунка; ~wurf *m* хитац каменом, бацање *n* камена; каменомет; ~wild *n* планинска (горска) дивљач *f coll.*; ~wurz *f* = Ackermennig; ~zeichner *m* цртач на камену, литограф; ~zeichnung *f* цртеж *m* (и. цртање *n*) на камену; ~zeit *f* камено доба *n*; ~zeug *n*: а) (свакојачко) камење; б) камено посуђе, судови *m pl.* од пешчара; ~ziege *f* = ~geiß.

Steip'ern {штѣп'ер} *m 2l* prov. = Stütze.

steip'ern {~н} 15b = stützen; sich steipern = sich stemmen.

steirisch {штѣр'иш} *a* = steierisch.

Steiß {штѣс} {сврн.} *m 2g 1.* гузица *f*, = Arsch 1. 2. тртица *f*; задњица *f*.

Steiß... {штѣс-} ~bein *n* и *pl.* тртичњаца *f*, тртична кост *f*; ~drüse *f* тртична жлезда; ~fuß *m* гњурац; ~geburt *f* (opp. Kopfgeburt) порођај *m* задњицом напред.

Ste'lladen {штѣл'аден} (при раздвајању Ste'll-laden) *m 2j* ребранице *f pl.*

ste'llbar {штѣл'бар} [stellen] *a* наместљив, који се може наме|стити-штати (и. дотер(ив)ати), дотерљив, помичан.

Ste'llbarkeit {штѣл'бар'т} *f 3b* наместљивост, дотерљивост, помичност. [нак *m*, рандеву *m*.]

Ste'lldich|ein {штѣл'дих|ѣн} *n 2g¹* саста-|

Stelle {штѣл'} {сврн.: stellen} *f 3b 1.* место *n*:

а) et. wieder an seine ~ bringen вра|тити-ћати што на своје место; sich nicht von der ~ rühren не мицати се с места, не маћи с места; rührt euch nicht von der ~! не|мичите се (с места)!; да се нисте макли с места!; nicht (recht) von и. aus der ~ kommen не маћи, не одмицати *intr.*; an Ort und ~ на лицу места; zur ~ schaffen и. bringen дон|ети, -осити; die ~n wechseln променити (и. ме|њати) места; an die gehörige ~ на своје место; б) setzen Sie sich an meine ~! замислите да сте на моме месту!; wenn ich an s-r ~ wäre кад бих ја био на његовом месту; j-n (et.) an die ~ von j-m (von. et.) setzen заме|нити -њивати (кога што) ким (чим); sich an j-s ~ setzen доћи на чије место; ich möchte nicht an s-r ~ sein не бих волео да сам на његовом месту; an j-s ~ treten (и. kommen) ступ|ити -ати (и. до|ћи, -лазити) на чије место, заузети чије место, заменити кога; andere sind an seine ~ getreten уступио је другим месту; Haß ist an die ~ der Liebe ge-

treten љубав је уступила место мржњи; мржња је заменила љубав; с) die oberste (unterste) ~ највише (најниже, последње) место; die erste ~ einnehmen заузимати прво место; die ~, wo eine Ziffer steht, bestimmt ihren Wert место где нека цифра (и. бројка) стоји одређује њену вредност; zur ersten ~ на првом месту; an zweiter ~ на другом месту; d) (уп. Amt 1) в. offen 3; sich zu e-r ~ melden (при)јавити се (и. јављати се) за неко место; eine ~ haben имати место (и. службу); ohne ~ sein бити без места (и. службе); e) auf der ~ сместа, одмах; на-месту; auf der ~ tun сместа учинити (и. ура-дити); er blieb auf der ~ tot наместу је остао мртав; zur ~ = auf der ~; f) angeführte (и. angezogene) ~ наведено место; dunkle, schwierige ~ нејасно, тешко место; g) (особ. аус.) et. an die gehörige ~ melden јавити што на надлежном месту, јављати што надлежној власти. 2. = Hof 3.

Ste'lle... {штѣл'е-} у слој. = Stellen²...

stellen¹ {штѣл'е-н} {сврн.: Stall} 1 *tr., intr. (h)* и *refl.* sich ~ 15a 1. (по)ставити, (по)стављати, мет|нути, -ати; наме|стити, -штати (уп. setzen 1); sich ~ (по)ставити се, (по)стављати се, стати, наме|стити се, -штати се; а) *prp.* eine Leiter an die Wand ~ прислонити лестве уз зид; sich dicht an die Mauer ~ стати тик самога зида, прибити се уз зид; das bleibt an seinen Ort (и. dahin) gestellt в. dahin; sich auf die Zehen ~ ди|ћи се -зати се на прсте; falsche Zeugen auf die Lauer ~ подметнути лажне сведоке; fig. sein Augenmerk, s-n Sinn auf et. (acc.) обратити пажњу на што, имати у виду што; auf Krieg ist jedes Herz gestellt а сваком срцу да је рата; ganz auf sich selbst gestellt sein бити упућен на самога себе, бити остављен самом себи; sich auf j-s Seite ~ стати на чију страну; пристати уз кога, прићи кому; seine Sache auf nichts ~ оставити случају (своју ствар); auf et. gestellt sein = auf et. bedacht sein; X das Geschütz auf ... (acc.) ~ уперити топ на ... (acc.), (на)нишанити топом на ...; in den Stall ~ одвести (и. сместити) у коњушницу (и. шталу); fig. в. Abrede; fig. et. in j-s Belieben (и. Ermessen) ~ остав|ити -љати кому што на вољу, оста|в|ити -љати што чијој увиђавности (и. чијем нахођењу); et. in Frage ~ дов|ести -одити што у питање; et. in Zweifel ~ посумњати у што; S in Rechnung ~ ставити у (и. на) рачун, урачуна(ва)ти, задужи(ва)ти; ins Werk ~ = ins Werk setzen; nach der Schnur ~ право по концу удесити, дотерати; et. über et. anderes ~ ценити што више од нечег другог, истицати што над чим; et. unter et. anderes ~ ценити што мање од чега другог, стављати што испод чега другог; vor Augen ~ предочити, -авати, изнети, претставити; sich vor j. ~ изићи пред кога; појавити се пред ким; zur Diskussion ~ изн|ети -осити на расправљање (и. претресање); в. Schau 1; б) ca *adv.* и *a*: die Sache stellt sich anders (besser, günstiger), als ich gedacht habe ствар

стоји друкче (боље, повољније) него што сам (ја) мислио; die Füße einwärts ~ окренути ноге унутра; sich gegen j-n feindlich ~ заузети-имати непријатељски став према кому; (ус)противити се кому; et. gerade ~ исправити-љати што, (по)ставити (и. наме-тити) право; j-n gut ~ наместити кога добро, да(ва)ти кому леп положај; der Preis stellt sich hoch (niedrig, auf zehn Mark) цена је висока (ниска, десет марака); höher ~: a) (по)ставити (и. (по)стављати, метнути-ати, наме|стити, штати) више; b) *fig.* став-љати изнад (чега), претпостављати; kalt ~ o-, рас|хладити; *fig.* в. kaltstellen; et. schief ~ уклони-шавати што; ich bin von Hause aus so gestellt (ja) могу то; у стању сам; моја средства ми то допуштају; von Hause aus so gestellt sein, daß man. бити у стању да (се)...; die Speisen warm ~ (у)грејати јела, оставити (и. држати) јела да буду топла; sich j-m würdig an die Seite ~ показ(ив)ати се достојним кога; sich ~ = anstellen II 2, на пр. wie man sich immer stellt ма како (и. како год) се човек понашао. 2. sich ~ (на)правити се, (на)чинити се, претварати се; sich kindisch ~ дети(њи)ти се, детињарити, правити се дете; er stellte sich krank направио се болестан; er stellt sich so als ob (и. wenn) er nichts sähe и. als sähe er nichts он се прави као да ништа не види; sich taub ~ (на)правити се глув; sie stellt sich nur so она се само претвара. 3. a) са стварју као предметом: das Blut ~ = das Blut stillen; es stellt ihm das Blut крв му се следи у жилама; das Räderwerk der Mühle ~ зауставити точкове воденице; b) зауставити-љати; Diebe (durch Zauber) ~ лопове (чинима) заустављати (као укупане), оживати на месту; c) f sich ~ одупрети се, стати и бранити се, сачекати; Wild ~ натерати дивљач да (са)чека напад; e-p ~ приморати кога да се одупре нападачу. 4. a) прибавити-љати; да(ва)ти; поди-јети, -осити; e-n Bürger ~, Bürgschaft ~ да(ва)ти јемство; поднети јемчевину; e-n Ersatzmann (и. Stellvertreter, Mann) ~ прибавити заменика; Sicherheit ~ да(ва)ти јемство, да(ва)ти обезбеђење; e-m et. zur Verfügung ~ ставити-љати (и. да(ва)ти) кому што на располагање; Zeugen ~ из-, при-вести сведоке; X vor ein Kriegsgericht gestellt werden бити стављен под војни суд; бити изведен на војни суд; b) sich ~ одаз(и)-вати се, престати, доћи; sich als Gefangener ~ предати се; sich dem Gerichte ~ претстати суду; sich zum Kampfe ~ одупрети се-ирати се непријатељу; X sich vor Rekrutierungs-kommission ~ изићи пред регрутну комисију. 5. sich mit j-m (и. gegen j-n) nicht ~ können не моћи слагати се (и. сложити се) с ким; sich mit e-m schlecht ~ не трпети се с ким. 6. b) дотер(ив)ати, удесити; ein Fernrohr nach s-m Auge ~ дотер(ив)ати (и. поде-сити) дурбин за своје око; den Zeiger e-r Uhr (и. e-e Uhr) ~ дотеривати часовник; e-e Uhr richtig ~ дотерати часовник; X die

Weichen ~ наместити скретнице; b) X das Geschütz ~ управити топ, (на)нишанити топом; d) X die Segel nach dem Winde ~ уде-сити једра према ветру; e) f разап|ети, -ињати, наме|стити, штати; das Jagdzeug ~ разап|ети-ињати мреже; Fallen ~ наме|стити-штати клопке (и *fig.*); Garne (и. Netze) ~ разап|ети-ињати мреже (и. замке) (и *fig.*); nach Vögeln (и. den Vögeln) ~ разап|ињати-ети мреже за птице замкама; *fig.* в. Bein 2; *intr.* j-m nach dem Leben ~ радити кому о глави; f) *fig.* удесити. 7. *intr.* ein Netz stellt 6 Fuß hoch und 50 Fuß lang мрежа је 6 стōnā висока а 50 стōnā дугачка; das Netz stellt straff мрежа је јако затегнута (и. разапета). 8. састав|ити, -љати, срочити, написати (eine Bittschrift, ein Gesuch молбу; Bücher књиге); упутити (e-n Brief an j-d писмо кому); s-e Worte klüglich (и. in zierlicher Ordnung) ~ срочити лепо; поди|ети, -осити; в. Antrag; e-e Frage ~ поставити-љати питање, запитати; ein Zeugnis ~ = ein Zeugnis ausstellen; ein Papier von sich ~ = abfassen I 2. 9. утвр|дити, -живати, одре|дити, -живати; j-m eine Aufgabe ~ поставити (и. дати) кому задатак; Bedingungen ~ (по)стављати услове (и. по-годбе, увете); die Bedingung ~ (по)ставити (и. (по)стављати) као услов (и. увет); j-m eine Grenze ~ поставити кому границу; e-n Termin ~ утврдити рок; j-m ein Ziel ~ поста-вити кому (неки) циљ. II Stellen *n* = Stellung 1, 2 а.

Stellen²..., stellen²... (штелл-и) [Stelle]: ~ge-such *n* молба *f* за место (и. службу); ~han-del *m* трговина *f* (са) местима; ~jäger *m fam.* гургур, ловац на места (и. положаје); ~jäger-rei *f fam.* гургурство *n*, трка за местима; ~kauf *m* куповина *f* места; ~nachweis *m* биро за намештање (и. службу), биро за саопшта-вање празних места; ~sammlung *f* збирка места; ~vermittler (и *f*) *m* посредник-ца за места (и. службу); ~verkauf *m* продаја *f* ме-ста; ~vermittlungs|bureau *n* посреднички би-ро *m*, биро за посредовање за службу; Z weise *adv.* местимице; овде-онде; ~zulage *f* положајни додатак *m*.

Ste'ller {штел'р} *m* 2l 1. и ~in {-ин} *f* 3с (по)-стављач, -ица, намештач, -ица; особ. у слож., на пр. Bittsteller. 2. X регулатор, дотеривач. Ste'll... {штел-}: ~feder *f X опруга заустав-љачица; ~holz *n* помичан подупирач *m*; ~hund *m* пас који стаје на дивљач.*

...stellig {-штел'х} *a* у слож.: mehr~(e Zahl) вишечифрени (број).

Ste'll...: ~jagd *f*, ~jagen *n* f лов(љење) *n* *m* замкама и мрежама; ~laden *m* = Stelladen; ~macher *m* колар; ~macherei' {-м'х'р'е'и} *f* 3b коларство *n*; ~mutter *f X навртка са рупа-ма; ~rechen *m X регулатор; ~schraube *f* кочни заврта|њ-к; ~schrauben schlüssel *m* прав кључ; ~spiegel *m* покретно (и. обртно) огледало *n*.**

Ste'llung {штел'унг} [stellen¹] 1. (по)стављање *n*; метање *n*; намештање *n*; дотеривање *n*; заустављање *n*; ~zur Disposition стављање на

располагање; X ~ e-r Truppe образовање *n* (и. формација) трупе; π ~ der Geschütze уперивање (и. управљање) топова; π ~ der Segel nach dem Winde удешавање једрила према ветру. 2. а) положај *m*; распоред *m*, распоређење *n*; уређење *n*; \cdot стае *m*, положај *m*; држање *n*; si. zende ~ седећи став; *fig.* zu et. (*dat.*) ~ nehmen заузети став према чему, изја|снити се, -и|њавати се (за што, против чега); с) положо *m*, стање *n*; gesellschaftliche ~ друштвени положај; er raßt nicht in diese ~ он није за тај положај; d) *astrol.* положај *m*; \wedge schiefe ~ кос положај; e) X положај *m*; den Feind aus seinen ~en vertreiben отерати непријатеља са његових положаја. 3. место *n*, служба; ohne (и. außer) ~ sein бити без места.

Ste'llungs..., ste'llungs... {штѣлун.с-}: ~befehl *m* X наредба *f* да претстане (и. да дође); ~ bezi|rk *m* X регрутни срез; π pflichtig *a* X обавезан да се пријави (и. регрутује).

Ste'll..., ste'll... {штѣл-}: π vertretend *a* заступнички; заменички; ~vertreter(in *f*) *m* заступник, -ца; заменик, -ца; пуномоћник, -ца; ~Vertreter e-s Lehrers суплент; ~vertretung *f* заступање *n*, замењивање *n*, замена; заступништво *n*; in ~vertretung по пуномоћству, као пуномоћник; ~vorrichtung *f* направа (и. справа) за дотеривање (и. удешавање); ~wagen *m* дилижанс, брза поштанска кола *n* *pl.*; ~zeiger *m Φ (с)казаљка дотеривачица *f*; ~zirkel *m* шестар на дотеривање.*

St.-Elms-Feuer {зан.кт|ѣлмс-} [ит. Santo Er-(as)mo, светац морепловаца] *n* — огањ светогора Еразма.

Ste'lz..., ste'lz... {штѣлц-}: ~adler *m* π = Sekretär 3; ~bein *n*. а) штупа *f*, дрвена нога *f*; б) ~fuß; π beinlg *a* штакараст, дугоног.

Ste'lze {штѣлц-} [свн.: stolz] *f* 3b 1. гигаља, ходуља; auf ~n gehen ићи (на) гигаљама, ходуљама, *fig.* бити надут. 2. катк. = Stelzschuh. 3. = Stelzbein, Stelzfuß. 4. π = Bachstelze. 5. π подупирач *m*.

ste'lzen {~н} 1 *intr.* (*h, s*) 15e = auf Stelzen gehen. II *tr.* снабдети гигаљама (и. ходуљама); gestelzt са (и. на) гигаљама (и. ходуљама), *fig.* надувен.

Ste'lzen..., ste'lzen... {штѣлцн-}. ~gang *m* ход(ање *n*) на гигаљама (и. ходуљама); *fig.* er hat e-n ~gang надуо се; ~gänger *m*. а) који хода (на) гигаљама (и. ходуљама); б) π = ~läufer б; π haft {штѣлцнх|ѣфт} *a* (као) на гигаљама (и. ходуљама); ~läufer *m*. а) = ~gänger а; б) π штакара *f*; ~schritt *m* гигаљски корак. [2. — Stelzfuß.]

Ste'lzer {штѣлцр} *m* 2l 1. = Stelzengänger а.) Ste'lz..., ste'lz... {штѣлц-}: ~fuß *m*. а) = ~bein; б) особа *f* са штупом (и. дрвеном ногом); ~geier *m* π = Sekretär с; π ig {штѣлцнх} *a* = stelzenhaft; ~schuh *m*. а) ципела *f* са високом потпетицом; б) = Kothurn; ~vögel *m* *pl.* π штакаре *f* *pl.* [~eisen *n* длето.]

Ste'mm... {штѣм-}: ~e {штѣм} *f* 3b = Stütze; Ste'mmei|Bel {штѣм|м|ѣс|л} (при растављању Stemmmei|Bel) *m* 2l π подбијач *m*.

ste'mmen {штѣмн} [свн.] 1 *tr.* и sich ~ 15a 1. упрети, одупирати се; а) den Stock auf die Erde ~ упрети штапом о земљу; die Füße gegen die Wand ~ упрети ногама у зид, одупирати се ногама о зид; die Hände in die Seiten ~ подбочити се; die Ellenbogen auf den Tisch ~ поднимити се на сто; das Knie auf des Gegners Brust ~ упрети коленом у противникове груди; sich ~ подупирати се, подупрети се, о-, на|слањати се; б) *fig.* sich auf et. steifen und ~ v. steifen!; sich gegen et. ~ о(ду)пирати се чему, о(ду)прети се чему. 2. шум. e-n Baum ~ оборити (и. посећи) дрво до корена; den gefällten Baum ~ оборено дрво сећи на пањеве. 3. = stauen 1 2; das Wasser stemmt sich вода се уставља; *fig.* sich ~ за-пирати. 4. π длетовати, дупсти длетом (Löcher рупе). II Ste'mmen *n* (од)упирање, подупирање; обарање, сечење; длетовање, дубење. Ste'mm...: ~mei|Bel *m* = Stemmei|Bel.

Ste'mpel {штѣмпел} [дн., хол.: stampfen] *m* 2l жиг, печат, билег.

Ste'mpel..., ste'mpel... {штѣмпел-}: ~abgabe *f* жиговина, белеговина; ~bogen *m* жигосан табак, монополисан формулар; ~farbe *f* боја за жигосање; π frei *a* ослобођен од жиговине, ослобођен од таксе; ~freiheit *f* ослобођење *n* од жиговине (и. од таксе); ~gebühr *f*, ~geld *n* жиговина *f*, белеговина *f*, такса *f*; ~gesetz *n* закон *m* о таксама; ~kissen *n* ја-стуче за жиг(осање); ~kosten *pl.* таксе; ~marke *f* таксена марка; ~maschine *f* жигосачица.

ste'mpeln {штѣмпелн} 1 *tr.* 15f 1. а) жигосати; ударјати -ити жиг (и. печат) на; gestempeltes Papier = Stempelpapier; б) *fig.* жигосати, означи(ва)ти, обележити. 2. *fam.* *fig.* j-n ~ (на)учити кога (шта ће рећи). II Ste'mpeln *n*, Ste'mpelung *f* жигосање.

Ste'mpel..., ste'mpel...: ~papier *n* жигосана (и. монополисана) хартија *f*; ~pflicht *f* обавезна жиговина, обавеза жигосања, подложност таксирању; π pflichtig *a* подложен жиговини (и. такси); ~schneide|kunst *f* печаторезачка вештина, печаторезаштво *n*; ~schneider *m* печаторезац; ~steuer *f* = ~abgabe; ~taxe *f* = ~gebühr; ~zeichen *n* жиговни знак *m*.

Ste'mpler {штѣмплер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с жигосач, -ица. [benkraut.]

Ste'ndel {штѣндл} *m* 2l, ~kraut *n* π = Kna- Ste'nge {штѣн-} *f* 3b покретан продужак *m* катарке и. јарбола.

Ste'ngel {штѣн-} [свн.; *Stange] *m* 2l π а) стабљика *f*; б) = Blatt, Blumenstiel.

Ste'ngel..., ste'ngel... {штѣн-}: π artig *a* стабљикаст, у виду стабљике; ~chen {штѣн-л-н} *n* 2l (*dim.* од Stengel) стабљичица *f*; π förmig *a* = π artig; ~glas *n* столовата чаша *f*; π ig {штѣн-л-нх} *a* π са стабљиком; π ios *a* без стабљике; π n {штѣн-лн} *intr.* (*h, s*) терати стабљике, избијати у стабљикама; π tragend *a* са стабљиком, који има стабљику.

Steno... {штѣно-} [грч.] стено... (= viel..., eng...); ~gramm {~грам} [гр] *n* 2g¹ стенограм *m*,

слог *m* стенографски написан, реч *f* стенографски написана; ~*graph* {~*граф*} [гр.] *m* За стенограф, брзописац; ~*graphie* {~*гра-фи*} *f* 6*f* стенографија, брзопис *m*; ~*graphieren* {~*графирати*} *tr.*, *intr.* (h) 15*g* стенографисати, брзо писати; ~*graphisch* {~*графич*} *a*, *adv.* стенографски.

Ste'nor|stimme {штѐнтор- и ст...} [Stentor, тројански јунак, страховно грлат] Стенто-
Ste'phan {штѐфан} *m* 8*a* Стеван. [ров глас.]
Stephanie {штѐфáн и штѐфани} *f* 8*d* Стевана.
Ste'phans|kirche {штѐфáнс-} црква светога Стевана.

Ste'pp... {штѐп-}: ~*bett n* = Matratze; ~*decke f* јорган *m*; ~*draht m* насмољен обућарски конач.

Ste'ppe {штѐп} [рус.] *f* 3*b* стена, пустара.

ste'ppen {~н} [дн.] I *tr.* 15*a* проши(ва)ти, шити да се шав види као украс. II **Ste'ppen n**, **Ste'ppung f** прошивање.

Ste'ppen... {штѐпн-}: ~*bewohner(in f)* *m* степски, -а (и. пустарски) -а) становни|к, -ца; ~*fuchs m* степска (и. пустарска) лисица *f*; ~*huhn n* степска (и. пустарска) јаребица *f*; ~*katze f* степска (и. пустарска) мачка; ~*lerche f* степска (и. пустарска) шева; ~*wolf m* степски вук, пустарски курјак; ~*ziege f* степска (и. пустарска) коза.

Ste'pper {штѐпр} [steppen] *m* 2*l*, ~*in* {~н} *f* 3*c* прошивач, -ица. [ње п.]

Stepperei' {штѐпрѐ} [steppen] *f* 3*b* прошива-
Ste'pp... {штѐп-}: ~*faden m* конач за прошивање; ~*nadel f* (игла) прошивача, игла за прошивање; ~*naht f* прошив *m*, шав *m* прошивања; ~*rock m* прошивен капут; прошивена сукања *f*; ~*seide f* ибришим *m*; ~*stich m* прошивни бод.

Ster {штѐр, стер} [фр.; *гр.] *m* 2*g* и 6*i* кубни метар; Holz nach ~*en* (ver)messen (у)метрити дрва, (из)мерити дрва кубним метром.
Sterb {штѐрп} [sterben] *m* 2*g*, ~*e* {штѐрб} *f* 3*b* јн. зараза *f*, куга *f*, помор *m*.
Ste'rbe... {штѐрб-}: ~*bett n* самртничка постеља *f*, самртни одар *m*; ~*blick m* самртнички поглед; ~*buch n* књига *f* умрлих; ~*drüse f* = Pestbeule; ~*fall m* смртни случај, (случај) смрт(и); ~*gebet n* молитва *f* самртника; ~*gedanken pl.* помисли *f pl.* на смрт, тужне мисли *f pl.*; ~*geld n* посмртнина *f*, мртварина *f*, новац *m* исплаћен као потпора на случај смрти; ~*gesang m* посмртна (и. погребна) песма *f*; ~*gewand n* мртвачка одећа *f*; ~*glocke f* мртвачко (и. погребно) звоно *n*; ~*haus n* кућа *f* са мртвцем; ~*hemd n.* а) самртњача *f*, кошуља *f* у којој је неко умро; б) мртвачка (и. погребна) кошуља *f*; ~*huhn n* = Leichenhuhn; ~*jahr n.* а) година смрти *f*; б) година *f* (општег) умирања, година помора; ~*kasse f* друштвена каса за исплату погребних трошкова умрлог члана; ~*kleid n* = ~*gewand*; ~*lager n* = ~*bett*; ~*lied n* = ~*gesang*; ~*liste f.* а) = ~*buch*; б) листа смртности; ~*monat m* месец смрти.

ste'rben {штѐрбн} [свн.] I *intr.* (s) 12*f* (Sch. и 3 л. *sing. praes. stirbet*) умрети, умирати,

мрети I. а) без зависних односа: er ist gestorben он је умро; sie ist gestorben она је умрла; ich sterbe умирем, мрем; als er kam zu ~ и. als er ~ wollte кад (он) хтеде умрети, када му дође да мре; man sagt, er habe ~ wollen каже се да је хтео умрети, да је сам тражио смрт; б) са ознаком како: arm und elend ~ и. in Armut und Elend ~ умрети-ирати у беди и сиротињи; в. plötzlich; с) са ознаком где: im Bett (hinterm Zaun) ~ умрети у постели (за плотом); д) са *acc.* и. *gen.* е-*s natürlichen Todes* ~ умрети природном смрћу; е i n e n (и. e i n e s Todes) Tod kann der Mensch nur ~ једном (смрћу) само може умрети човек; den Tod für das Vaterland ~ умрети за отаџбину; den Tod (и. Todes) ~ умрети; е) са *gen.* Hungers (Durstes) ~ умрети од глади (жеђи); ф) са *dat.* s-m Volke ~ умрети за свој народ; der Welt ~ умрети за свет (= сасвим се повући); г) са *pp.* an der Pest ~ умрети од куге; an s-n Wunden ~ умрети од рана; sie starb an (и. bei) ihrem Kinde умрла је на попојају; am Zahnen ~ умрети од зуба; aus Gram ~ пресвиснути, умрети од јада; durch j-n ~ умрети одкога; durch j-s Hand (Schwert) ~ умрети од чије руке (од чијег мача); für das Vaterland ~ = den Tod fürs (и. für das) Vaterland ~; o stürbe ich für mein Volk! о кад бих умро (и. о кад бих живот свој дао) за свој народ!; der Faule stirbt über s-m Wünschen ленивац ум(и)ре желећи (и. у жељи); ленивац ум(и)ре у пустој жељи; darüber starb er међутим (и. у то) умре он; um j-n ~ = für j-n ~; von den Folgen e-s Übels ~ умрети од последица неке болести; vor Langerweile ~ умрети-ирати од досаде; h) *refl. imp.* es stirbt sich schön in der Kraft лепо је умрети кад је човек у пуној снази. 2. *fig.* (из)умирати, (из)умрети; (у)трнути; (у)гасити се; неста(ја)ти. II ~*d p.pr.* и а умирући; kein ~ des Wörtchen ни речце; ун. Sterbenswörtchen. III **Ste'rben n** 1. умирање, смрт *f*; am Sterben на самрти; im (и. zum) Sterben liegen бити на самрти, бити (и. лежати) на умору; wenn's zum Sterben kommt када дође да се мре; zum Sterben langweilig дозлабора досадан (и. да умреш од досаде); zum Sterben verliebt смртно (и. лудо) заљубљен. 2. = Sterb. IV † *tr.* 15*a* уморити, уби(ја)ти.

Ste'rbens..., **ste'rbens...** {штѐрбнс-}: ~*angst f* самртни страх *m*; ~*angst a*, ~*bange a*: mir ist ~*angst* и. mir ist ~*bange* самртни ме страх хвата; ~*krank a* на смрт болестан; ~*langweilig a* = zum Sterben langweilig; ~*lauffe* {~*лѐфте*} *f pl.* редња, помор *m*; ~*matta*, ~*müde a* мртав уморан; ~*seele f*: keine ~*seele* ни живе душе (в. Seele 1); ~*verliebt a* = sterblich verliebt; ~*wort n* 2*g*, ~*wörtchen n*: er hat mir kein ~*w.* gesagt није ми ни речце рекао (ун. sterben II).

Ste'rbe... {штѐрб-}: ~*sakramente n pl.* јелоосвећење *n*; ~*stunde f* самртни час *m*, час *m* умрли; ~*tag m* дан смрти; ~*zeit f* време (и. доба) *n* смрти; ~*zimmer n* соба *f* у којој

је неко умро, мртвачка соба; уп. и Todes.. **ste'rblich** {штерплѣх} *a* 1. смртан (opp. unsterblich); die Sterblichen смртни, људи; hier ist die Stelle, wo ich ~ bin то је место где сам ја смртан (и. где се ја осећам смртним); в. Seele 1. 2. ~ verliebt = zum Sterben verliebt; ~ e-n lieben лудо кога волеши. 3. гн. смрт(о-нос)ан (= tödlich).

Ste'rblichkeit {~кѣт} *f* 3b смртност: *a*) (opp. Unsterblichkeit) Gott hat ihn aus dieser ~ abgefordert Бог га је позвао к себи са овога света; *b*) die ~ im Militär ist größer als im Zivil смртност је у војсци већа него у грађанству. [смртности (gen. sg.).]

Ste'rblichs... {штерплѣхкѣтс-} у слож. ...!

Ste'rblich {штерплѣн} [sterben] *m* 2g¹ 1. биће *n* осуђено да (пре)рано умре; ~ смртник; слабуњаво дете *n* које мало живи после рођења, мрклотина *f*. 2. угинула овца *f*.

Ste'rblichs|wolle {штерплѣнс-} *f* чупаница, вуна очупана са мрлдине, са коже угинуле овце (opp. Schurwolle).

Stereo..., **stereo...** {стерео-, стерео-} [гр.] (= Körper...): ~metrie {~метрѣ} [гр.] \wedge стереометрија, наука о мерењу тела; ~metrisch {~метрѣш} *a* стереометри(ј)ски; ~sko'p {~скоп} *n* 2g¹ [гр.], ~skop'apparat {~скоп-} *m* стереоскоп; ~skopisch {~скопѣш} *a* стереоскопски; ~тип {~ту-п} [гр.] *a* \ddagger стереотипан (= израђен плочама са некретним слогом); *fig.* стереотипан, вечито исти; ~typ|ausgabe {~ту-п-} *f* стереотипно издање *n*.

Stereoty'pen... {~ту-п-н-} ~druck *m* штампач (и *n*) *f* (и. тискање *n*) плочама са некретним слогом (и. клишеима); ~drucker *m*, ~gießer *m* стереотиписта, штампар (и. ливач) плочама (плоча) са некретним слогом; ~gießerei' *f* стереотипија (= ливница плоча са некретним слогом, клишеа).

Stereoty'p guß {~ту-п-} *m* = Stereotypie.

Stereotypie' {~ту-п-} *f* 6f \ddagger стереотипија, ливење *n* плоча са некретним слогом, клишеа.

stereotypie'ren {~ту-п-р-н} *I tr.* 15g \ddagger стереотиписати (= (из)радити плоче са некретним слогом, клишеа; (о)штампати плочама са некретним слогом, клишеима). *II Stereotypie'ren* *n* стереотиписање (= израда плоча са некретним слогом, клишеа; штампа плочама са некретним слогом, клишеима).

stereoty'pisch {~ту-п-ѣш} *a* стереотипичан.

Stereoty'p|platte {~ту-п-} *f* стереотипна плоча, клише *n*. [јалов, неплодан.]

steril {штерил, ст...} [лат. sterilis] *a* стерилан, стерилизовати, обескличити, уништити -авати клице у, ујаловити, -љавати. *II Sterilisie'ren* *n*, **Sterilisie'ring** *f* стерилизовање, обескличавање, -ење, уништавање клица у, ујаловљавање, -ење.

Sterilität {~рилитет и ст...} [лат.] *f* 3b б. *pl.* стерилност, јаловост, неплодност.

Ste'rke {штеркѣ} [дн.] *f* 3b јуница.

Sterlet {штерлѣт и стерлѣт} [рус. стерлядь] *f* *m* 2g \ddagger кечага *f*, ноствица *f*.

Sterling {штерлѣн и стерлѣн} [енг.] *m* 2g¹:

Pfund ~ фунта стерлинга (*abr.* £).

Stern' {штерн} [свн.; гр. aste'r] *m* 2g 1. звезда *f*: *a*) *a*) Sonne, Mond und ~e сунце, месец и звезде; die Zahl der ~e, welche wir mit bloßem Auge sehen können, kann nur ungefähr angegeben werden број звезда које можемо да видимо голим оком може се само отприлике означити; ~ sich nach den ~en richten управљати се по (и. према) звездама; в. schneuzen; *b*) so stand es in den ~en geschrieben тако је било писано у звездама; unter (un)glücklichem ~ geboren sein бити рођен под (не)срећном звездом; *abs.* = glücklicher ~, на пр. s-m ~ folgen ићи за својом звездом; *fig.* weder Glück noch ~ haben немати баш никако среће; *c*) *fig.* der Hoffnung letzte ~e последњи зрачки наде; als ein ~ der ersten Größe као звезда прве величине; sie ist ein ~ unserer Bühne она је звезда наше позорнице; *b*) *a*) звезд(и)ца *f*, варница *f*, искра *f*; *b*) (у ватромету) ~e, kleine runde oder würfelförmige Körperchen звезде, мала округла или коцкаста тела; *c*) durch Verlängerung der Seiten e-s regelmäßigen Sechsecks entsteht ein sechseckiger ~ продужењем страна правилнога шестоугаоника постаје шестокрака звезда; *d*) drei Jäger zechen im ~ три ловца пију код Звезде; *e*) звезда(ст нишан *m*); *f*) ein ~ von Diamanten звезда фод дијаманата; в. Ordens-, Ritterstern; *g*) ich habe zwei ~e genommen узео сам две звезде (= два звездаста колача); *h*) \clubsuit es waren zwei ~e zu sehen могле су се видети две звезде (= два звездаста украса над кровом); *i*) am ~ на звезди, на звездастом раскршћу. 2. звездица *f* (*), и ~chen {штернхен}. 3. = Augenstern. 4. бела пера *f*. 5. лиса (в. Blässe 1, 2). 6. ☾ = Milchstern; weißer ~ = Narzisse. 7. ✱ = Sternbinde. 8. ✱ = Grubenlicht. 9. potz ~ = potz Blitz.

Stern' {~} [енг.] \leq *m* 2g фара задњи део брода.

Stern', **stern'** {штерн-} \leq *anbetend* *n* који обожава звезде; ~anbeter(in) *m* обожава-лац -тељка звезда; ~anbetung *f* обожавање *n* звезда; ~anis *m* ☾ звездасти анис; \leq artig *a* звездаст, у виду звезде; ~beobachtung *f* посматрање *n* звезда; \leq besä(e)t *a* осут звездама, звездан; ~beschreiber *m* описивач звезде; ~beschreibung *f* описивање *n* *m* звезде; ~bild *n* сазвежђе; ~blume *f* ☾ звездаст(и) цвет *m*; особ. = Aster; ~chen {штернхен} *n* 2l (или од Stern) звездица *f* (уп. Stern' 2); ~deuter *m* тумач (судбине из) звезде, звездочатац; ~deuterei' {~дѣутѣрѣ} *f* 3b читање *n* судбине из звезде, вештина прорицања будућности посматрањем звезде, звездочатање *n*; \leq deuterisch *a* који чита (и. тумачи) судбину из звезде; *adv.* читањем (и. тумачењем) (судбине) из звезде; ~deuter|kunst *f* = ~deuterei; ~deutung *f* = ~deuterei; ~diener *m* = ~anbeter; ~dienst *m* = ~anbetung; ~distel *f* ☾ околочеп *m*; ~dunen *f* *pl.* = Eiderdunen.

stern'en {штерн-н} [Stern] *tr.* 15a метнути звезд(и)це на; wenn über mir die stille Nacht

den blauen Himmel sternt када се у тихој ноћи плаво небо оспе звездама; особ. *geste'nt* {штeрнт}: а) = *gestirnt*, б) са звездицом (*). **Ste'rnen...**, **ste'rnen...** {штeрн-}: ~au *f* = ~feld; ~augen *n pl.* а) *fig.* = Sterne; б) очи које се сијају као звезде; ~bahn *f* пут (ања *f*) *m* звезда; пут ка звездама; ~banner *n* звездана заставица *f* (Сједињених северноамеричких држава); ~bogen *m* = Himmelsbogen; ~bühne *f* = ~himmel; ~decke: а) = ~bühne; б) звездана таваница; ~feld *n*, ~feste *f* = ~himmel; ~flimmer *m* светлуцање (и. треперење, трептање) *n* звезда; ~gefilde *n* = ~himmel; ~heer *n* јато звезда; ~hell *a* = sternklar; ~himmel *m* звездано небо *n*; ~höhe *f* (звездано) небо; ~klar *a* = sternklar; ~kranz *m* звездани венац, венац (од) звезда; ~krone *f* звездана круна, круна (од) звезда; ~licht *n* светло(ст *f*) звезда; ~mantel *m* плашт (и. огртач) са звездама; ~meer *n* звездано море, море звезда; ~nacht *f* звездана ноћ; ~raum *m* звездани простор; ~richter *m* Бог; ~saal *m* = ~himmel; ~stunde *f* час *m* звезда, час када звезде владају; ~wärts *adv.* пут звезда, ка звездама; ~welt *f* звездани свет *m*; ~zelt *n* = ~himmel. Уп. и Stern...

Ste'rn..., **ste'rn...** {штeрн-}: ~fall *m* пад(ање *n*) звезде, (звезда) падалица *f*; ~förmig *a* облика звезде, у облику (и. виду) звезде, зракост; ~gefilde *n*, ~gewölbe *n* = Sternenhimmel, звездани свод *m*; ~gucker *m fam.* = ~seher; ~gürtel *m* звездани појас, Кумова слама *f*; ~hagel|besoffen *a*, ~hagel|voll *a* трештен пијан, пијан као клен, мртав пијан; ~haufen *m* звездано јато *n*; ~hell *a* осветљен звездама, звездан; es ist ~hell видно је (и. види се) као по звезданој ноћи, види се треперење звезда (уп. mond|hell); ~ig {штeрн|х} *a* звездан; ~jahr *n* звездана година *f* (уп. Sonnen|jahr); ~kammer *f* звездана соба; ~karte *f* звездана (и. небеска) карта; ~kenner *m* познавалац звезда, астроном; ~klar *a* = ~hell; ~kreuz *n*: а) звездани крст (и. криж) *m*, крст од звезда, звездани крст; б) звездаст крст; ~kunde *f* наука о звездама, астрономија; ~kundig *a* који познаје (и. добро упућен у) науку о звездама; ~kundige(r) *m* астроном; ~kunst *f* = ~kunde; ~leber|moos *n* (ситна) пораст *f*, бадра *f*; ~lehre *f* = ~kunde; ~lein {штeрн|л|н} *n* = ~chen; ~miere *f* пукниче *n*; ~putze *f* = ~schnuppe; ~rad *n* звездаст точак *m*; ~reih *m* = Rohrdommel; ~schnuppe *f* (звезда) падалица; ~schnuppen|fall *m* падање *n* звезда, киша *f* (од) звезда падалица; ~schuß *m* = ~schnuppe; ~seher *m* = ~kundige(r); ~stunde *f* звездани час *m* (= $\frac{1}{24}$ звезданог дана); ~sucher *m* ноћни дурбин, дурбин за откривање репатица, звезда; ~voll *a* = ~hagelbesoffen; ~tafel *f* звездана таблица; ~uhr *f* звездани часовник *m*; ~wahrsager *m* = ~deuter; ~wahrsagerei' *f* = ~deuterei; ~warte *f* звездар(ница); ~wissenschaft *f* наука о звездама, астрономија; ~zeit *f* звездано време *n*. **Sterz** {штeрц} [свн.] *m* 2 *g* 1. а) = Schwanz; б)

= Steiß. 2. и ~e {~} *f* 3 *b* ручица (на плугу). 3. *prov.* пудинг.

stet {штeт} [свн.: stehen] 1. чврст (и *fig.*), *adv.* чврсто. 2. = stetig (уп. stets). 3. гн. (и stat {штат}, stät {штeт} миран, тих; *adv.* полагано. 4. в. statisch. [истрајност.]

Ste'te {~} [stet] *f* 3 *b* 6. *pl.* непрекидност, **Stethosko'p** {штeтоскоп и ст...} [гр] *n* 2 *g* 1 стетоскоп *m* (= лекарска слушаница за испитивање груди).

ste'tig {штeт|х} [свн.] *a* (dv.) 1. непрекидан (-но), континуиран(о); непрестан(о), сталан (-но), постојан(о), устрајан (-но), истрајан (-но). 2. -- stätisch.

Ste'tigkeit {штeт|х} *f* 3 *b* непрекидност, континуитет; непрестаност, устрајност, истрајност, сталност, постојаност.

stets {штeтс} [срвн.; *stet] *adv.* увек, стално, непрестано, вагда, свагда, све.

Steu'er {штe'р} [(срвн.) дн.] *n* 2 *l* 1. крма (и *fig.*) *f*, крмило, крман *m*; das ~führen, am ~sitzen, am ~ (von et.) sein имати крму чега у својим рукама, бити на крми, управљати чим; ans ~kommen доћи на крму, узлети -имати крму у своје руке, доћи на управу; über ~gehen ићи натрашке. 2. e-r Sache (dat.) zum ~dienen кочити што.

Steu'er {~} [свн.] *f* 3 *d* 1. порез(а *f*) *m*, дажбина, данак *m*, дација; direkte (indirekte) ~n непосредна (посредна) пореза; die gesammten ~n укупна пореза; städtische ~n општински прирез *m*, трошарина; в. legen | 1. 2. = Steueramt, Steuerbehörde; bei der ~beschäftigt sein бити са службом у пореском одељењу. 3. прилог *m*, дарак *m*. 4. † потпора; још у употреби: zur ~der Wahrheit у хатар истине, истини за љубав.

Steu'er..., **steu'er...** {штe'р-}: ~amt *n*. а) пореско одељење; б) пореска управа; ~anlage *f* = ~veranlagung; ~anschlag *m* процена *f* порезе; ~ausgleich(ung *f*) *m* изједначење *n* порезе; ~bar {штe'р|бар} *a* = којим (и. чим) се може (крмом) управљати; ~bar {~} *a* = ~pflichtig; ~barkeit {штe'р|бар|ка|т} *f* 3 *b* = ~podесност за управљање (крмом); ~barkeit {~} *f* 3 *b* = ~pflichtigkeit; ~beamte(r) *m* порески чиновник, порезник; ~befreiung *f* ослобођење *n* од порезе; ~behörde *f* пореска управа; ~betrag *m* износ порезе; ~betrug *m* пореска подвала *f*, превара *f* односно порезе; ~bewilligungs|recht *n* право одобрења порезе; ~bezirk *m* порески срез, пореска област *f*; ~bord *adv.* = rechts; ~bord *n* = десна страна *f*, десни бок *m* (брода; *opp.* Backbord); ~bords|kanone {~бор|с-} *f* (*opp.* Backbords ...) топ *m* на десној страни; ~bord(s)|wache *f* стража на десној страни; ~buch *n* пореска књига *f*; ~einnehmer *m* порезник; ~einschätzungs|kommission *f* пореска комисија, комисија за процену порезе; ~ende *n* = фара *f*, задњи крај *m* (брода); ~er {штe'р|р} *m* 2 *l* = Steurer; ~erheber {~р|хeб|р} *m* 2 *l* порезник; ~erhebung *f* наплаћивање (и. купљење, примање) *n* порезе; ~erklärung *f* пореска изјава; ~erlaß *m* сма-

њење *n* порезе; ~¹feder *f* крмло *n*; ~²frei *a* ослобођен (од) порезе; ~²freiheit *f* ослобођење *n* (и. ослобођеност) од порезе; ~²geld *n* (новац *n* од) порез(е) *m*; ~²gesetz *n* порески закон *m*, закон о порези; ~²hinterziehung *f* извлачење *n* од порезе; ~²kasse *f* пореска благајна; ~²kassierer *m* = ~²einnehmer; ~²kollegium *n* Главни порески одбор *m*; ~²kraft *f* пореска моћ; ~²leute *pl.* од ~²mann; ~²los *a* без крме без крмила; ~²mann *m* крмар, крманаш; ~²mannskunst *f* крмарство *n*, крмарска вештина.

steu'ern¹ {штѢрн} [дн.] *I tr., intr. (h, s)* и *sich* ~ крмити, крманити (*acc., abl.*), управљати (*acc., abl.*); *1. a:* *a*) ein Schiff ~ крм(ан)ити бродом, управљати лађом; das Schiff glücklich durch die Klippen ~ спровести срећно брод кроз гребене; sich glücklich durch die Klippen ~ проћи срећно кроз гребене; sich gut ~ lassen лако (и. добро) се крманити; *b) intr.* aus freier Hand (и. ohne Rad) ~ крманити руком (без точка); der Steuermann steuert крмар крмани; das Schiff steuert gut брод плови добро (добрим правцем); nach Norden ~ пловити на север; der Steuermann hat nach Norden gesteuert крмар је окренуо (и. управио) на север; das Schiff hat nach London gesteuert брод је (за)пловио ка Лондону (и. у Лондон); das Schiff ist nach London gesteuert брод је допловио (и. припneo) у Лондон; wir sind nach London gesteuert допловили смо у Лондон; *c) fig.* den Lauf, Flug wohin ~ управити свој ток, лет куда; (sich) auf (и. nach) et. ~ смерати (и. пуцати) на што; *intr.* смерати; auch darauf bin ich eben nicht mit dir gesteuert нисам баш то с тобом смерао. *2. fig. ca dat.:* e-r Sache ~ кочити, предупредити, -ђивати што, наћи лека чему, стати на пут чему; dem (das) Blutvergießen ~ стати на пут крвопролићу. *II Steu'ern n* = Steuerung *1.*

steu'ern² {-} [свн.] *I intr. (h), tr. 15f:* *a)* пла-тити -хати порез(у); *b)* = beisteuern; *c) prov.* et. ~ = versteuern; *jd.* ~ = besteuern *I 1;* *d)* наплатити -ђивати порез, скупљати порез(у). *II Steu'ern n* плаћање порезе.

Steu'er..., steu'er... {штѢр-}: ~²nachlaß *m* смањење *n* порезе; ~²pächter *m* нек. закупац пореза; ~²pflichtig {~пфлѣхтѣ} *a* опорежљив, који (је) обавезан да плаћа порезу; ~²pflichtige(r) {~пфлѣхтѣ(р)} *s* пореск(и)-а обвезник(а); ~²pflichtigkeit {~пфлѣхтѣхкѣт} *f* *3b* опорежљивост, обавеза плаћања порезе; ~²rad *n:* *a)* ~, ~, ~ управљач, точак за управљање; *b)* ~ точак (за управљање) крме, управљач крме; ~²rat *m* порески саветник; ~²register *n* порески списак *m*; ~²rolle *f* = ~²register; ~²ruder *n* ~ = Steuer¹; ~²sache *f* пореска ствар; *in* ~sachen у питању порезе; ~²satz *m* пореска стопа *f*; ~²schein *m* пореска признание, уверење *n* о плаћеној порези; ~²schraube *f:* die ~schraube anziehen повећа(ва)ти порез; ~²schreiber *m* писар пореског одељења.

Steu'(e)rung {штѢ(р)рѣн} [steuern¹ и ²] *f* *3b 1.*

~ крмањење *n*, управљање *n*; *fig.* управа, управљање *n*. *2. ** разводник *m* (на парној машини); управљач *m* (на точку, велосипе-ду); ~ крма.

Steu'(e)rungs... {штѢ(р)рѣн-с-}: ~hahn *m* разводна славина *f*; ~hebel *m* разводна полука *f*. Steu'er²... {штѢр-}: ~verteilung *f* разрез *m* порезе; ~verwaltung *f* пореска управа; ~verweigerung *f* одбијање *n* плаћања порезе; ~wasen *n* порез(а) *f* *m*, порези *m pl.*; ~zahler *m* порески обвезник; ~zetteln *m. a)* ~schein; *b)* опомена *f* за порезу; ~zuschlag *m* прирез. Steu'rer {штѢрр} [steuern] *1. ** = Steuermann. *2.* = Steuereinnehmer. *3. ** предупредивач. Steuerung *v.* Steuerung.

Steu'ven {штѢвн} [дн.: Stamm] *m 2l* ~ граница *f* трупа брода, осовина *f*, нож = Vordersteven; уп. Achtersteven. [друмар, кључар.]

Steward {стѢрт, стѢрд} [енг.] *m bi* ~ по- StGB. *abr.* = Strafgesetzbuch.

stibi'tzen {штѢбѣн} [нвн. 18 век; студ., шатр.] *fam. tr., intr. 15e (p.p. stibitz)* зди(п)ити, -ња-вати, смотати, (при)дићи, (при)дизати (в. mausen¹ II, stehlen). [сматауз, дизало.]

Stibitz'er {штѢбѣр} *m 2l fam.* зди(п)ивач, I

Stich¹ {штѢх} [свн.: stechen] *m 2g (pl.* иза бројева као мера *inv.*) *1.* (у)бод; ујед; *a)* ~ e-r Biene убод пчеле; ~ mit der Nadel убод иглом; ~ e-r Wanze ујед стенице; *b)* ~ mit dem Degen убод мечем; e-m e-n ~ (mitten in die Brust) beibringen убости кога (посред груди), нанети кому бодимице ударац (посред груди); *c) fig.* e-m e-n ~ ins Herz geben ударити кога ножем посред срца, ранити кога у срце; das ist mir (и. es fährt mir) ein ~ durch die Seele то ми срце пāрā (и. чупā); ~ der Zunge opak ујед, увреда; *d) mach.* = Stoß (*opp.* Hieb). *2. fig.:* *a)* ~ halten издржа(ва)ти (*intr.*), одржа(ва)ти се, држати (се); *b)* im ~e lassen оставити -лати на цедиљу, изда(ва)ти, изневерити; e-n im ~ lassen оставити кога на цедиљу, изневерити кога; mein Gedächtnis läßt mich im ~ издаје ме памћење; *c)* keinen ~ sehen не видети (ама) баш ништа; nicht e-n ~ arbeiten ни кључити; kein ~ ist wahr davon од свега тога ништа није истина; *d)* den ~ entscheiden претегнути својим гласом (при једнакој расподели гласова). *3. fig.* = Hieb² *3;* e-m e-n ~ geben ујести кога; das ist ein ~ auf mich то је мени намењено. *4. fig.* = Hieb² *4 a;* e-n ~ haben цврцнути, на-кресати се. *5. fig.* = Hieb² *4 b;* e-n ~ von Narrheit haben бити луцкаст; er hat e-n ~ von Gelehrsamkeit ученост му је завртела мозак; *fam.* du hast wohl e-n ~? ти си, канда, ћакнут. *6.* = Hahnentritt. *7.* прелаз, прелив; e-n ~ ins Rote haben прелазити (и. ићи) у црвено; grün mit e-m ~ ins Gelbe зелен(о) које прелази (и. иде) у жуто. *8.* e-n ~ haben цикнути, киснути; e-n ~ bekommen про-, у-, киснути; Das Ei hat e-n ~ jaje се (мало) осе-ћа; Ihre Auffassung... hatte e-n ~ ins Wehmü-tige Ваше схватање... као да одисаше мало сетом. *9.* ein ~ Butter мало масла(ца), кашика путера. *10.* бод; wide (enge) ~e machen

Stie'ber {штубер} m 2l 1. = Stöber(hund). 2. =

stief {штѣф} [свн.] (opp. leiblich 4, recht 8) = Stief... по оцу, по мајци, полу...; као маћеха. Stiefbruder {штѣф-} *m* полубрат; Stiefbrüder браћа по оцу, браћа по мајци.

Stiefel¹ {штѣф-л} [срвн.; ит.; *срлат. aestivāle лето, летња ципела] *m* 2l 1. (Schaftstiefel) чизма *f*; дубока ципела *f*, чизмица *f*; seine ~ anziehen обу(ва)ти чизм(и)це (и. дубоке ципеле). 2. (Halb-, Knopf-, Schnürstiefel) плитка ципела *f*. 3. в. spanisch. 4. fig. fam. s-p (guten) ~ gehen грабити (intr.), (добро) одмичати (intr.); s-p ~ weg predigen дивота беседити; s-p ~ weg schnarchen хркати као да чутуре струже; e-n guten ~ trinken (и. vertragen) моћи добро повући, добро истресати.

Stiefel² {~} [срвн. = дн. Stiepel] 1. = Pumpenstiefel. 2. = Stange. 3. prov.: a) = Stäbel; b) бав. = Strauche 2.

Stiefel'... {штѣф-л}: ~absatz *m* потпетица *f* чизме (и. дубоке ципеле); ~anzieher *m*: a) ухо *n*, петља *f* за обување чизама; b) кашика *f* (за обување ципела); ~auszieher *m* = ~knecht; ~bürste *f* четка за ципеле; ~chen {штѣф-л'чн} *n* 2l (dim. од Stiefel): a) чизмица *f*; b) ципелица *f*.

Stiefele'tte {штѣф-лет'} [н.-фр.] *f* 3b (* * за Halbstiefel) 1. = Gamasche 1. 2. плитка ципела.

Stiefel'..., stiefel'...: ~fabrikant *m* = Schuhmacher; ~förmig *a* облика чизме, у виду чизме; ~fuchs *m* fam. = ~putzer; ~geschäft *n* чизмарница *f*, ципеларница *f*; ~haken *m* = ~anzieher *a*; ~knecht *m* изувач, слушкиња *f*; ~leisten *m* (обућарски) калуп; ~macher *m* чизмар.

stiefeln {штѣф-лн} [Stiefel'] 15f I fam. intr. (h) корачати крупним корацама; wo ~ Sie hin? ако Бог да?; куда ћете? II tr. и sich ~ 1. (sich) ~ обу(ва)ти чизме; gestiefelt у чизмама; в. spornen I 3. 2. = stäbeln; / = in Stauchen setzen. III ge|stie|felt {г'штѣф-л'т} pp. и a 1. в. II 1. 2. = stiefelförmig.

Stiefel'...: ~ohr *n* ухо, петља *f* (за обување чизама); ~putzer *m* чистач ципела; ~röhre *f*, ~schaft *m* сапа *f*; ~schmiere *f* рибаља маст за ципеле; ~strippе *f* = ~ohr; ~stulpe *f* наколеница.

Stief'..., stief'... {штѣф-}. Zelterlich *a* очушки и маћешки, очувски и мађијски, (као) очуха и маћеха, adv. очувски и мађијски, као очух и маћеха, попут очуха и маћехе; ~eltern *pl* очух и маћеха, очув и мађија.

Stiefel'...: ~wichse *f* маст за ципеле; ~wichser *m* = ~putzer; ~zieher {~цѣ-р} *m* 2l: a) = ~anzieher *a*; b) = ~knecht. Уп. и Schuh...

Stief'..., stief'...: ~geschwister *pl* полубраћа и полусестре, браћа и сестре по оцу, браћа и сестре по мајци; ~gesinnt *a* злонамеран; ~geworden *a* која се (у срцу) отуђила преудајом; ~kind *n* пасторче (и fig.); als ~kind behandelн понашати се као према пасторчету; ~könig *n* незаконит краљ, на силу краљ; ~mutter *f* маћеха, мађија; ~mütterchen *n* дан и ноћ, дикино око, царевчица *f*, питома љуби(чи)ца *f*; ~mütterlich *a*, adv. маћешки, мађијски; die Natur hat ihn ~mütter-

lich behandelt природа се према њему понашала мађијски (и. као мађија, као према пасторчету); ~mütterlichkeit *f* маћештво *n*, мађи(ј)ство *n*, пристрасност; ~schwester *f* полусестра, сестра по оцу, сестра по мајци; ~sohn *m* пасторак; ~tochter *f* пасторка; ~vater *m* очух, очув; fig. er ist s-m Leibe kein ~vater хоће он; није (он) од раскида; ~vaterland *n* fig. отаџбина мађија; ~väterlich *a*, adv. очувски.

stieg¹ {штѣк} impf. ind. од steigen.

Stieg² {~} [= Steig] *m* 2g 1. узбрдна стаза *f*; ~ über e-n Berg прелаза преко брега. 2. пењање *n*.

Stiege¹ {штѣг-} [свн.; *steigen] *f* 3b 1. (уске) степенице *f* pl. 2. = Steige 2. 3. [нвн.] = Steige 5, на пр. ~ Eier двадесет(ина) јаја.

stiege- {~} impf. conj. од steigen.

Stiege² {штѣг-л} *f* 3b = Steige¹ 2.

Stieglitz {штѣг-лиц, штѣг-лиц} [срвн.; *чешки stehlec] *m* 2g = Distelfink.

Stieglitz² {штѣг-лиц} *f* 3b = Steige¹ 2.

stiehl {штѣл} imper., stiehl(s)t {штѣл(с)т} (друго) треће л. praes. sg. ind. од stehlen.

Stiel {штѣл; hom. Stil} [свн.; *лат. stilus „ре-зачка, вајалица“] *m* 2g 1. дршка *f*, држаље *n*, држаљца *f*, држак *m*; mit e-m ~ versehen насадити дршку на, наглавити; prv. den ~ umkehren окренути други крај. 2. a) стабљика *f*, струк (уп. Stengel), петелька *f* (e-s Blattes листа); fig. mit Stumpf und ~ (и. mit Wurzel und ~) ausrotten сасвим искоренити, потаманити.

Stiel'..., stiel'... {штѣл-}: ~artig *a* налик на дршку (и. петельку); ~blatt *n* лист *m* са петельком; ~bürste *f* четка са дршком; ~dolde *f* штит(аста цваст *f*) *m* са дршком; ~eichel *f* грм *m*, горун *m*, лужњак *m*, (рани) храст; ~eichel *f* горунов жир *m*, лужников жир.

stie|len {штѣл-н} [Stiel] I tr. 15a метнути дршку на, у-, на|садити, наглавити; ein Messer ~ укорити нож. II ge|stie|lt {г'штѣл'т} p. p. и a са дршком; у слож. = stielig; / са стабљиком, са петельком. III Stie|len *n* метање дршке на, у-, на|сађивање, наглављивање, укорављење.

stie|lig {штѣл-лх} [Stiel] *a* 1. у слож. ...stielig: са... дршком, са... петельком, ... дршке (gen.), на пр. kurzstielig са кратком дршком (и. петельком), кратке дршке (и. петельке) (gen). 2. fig. fam. катк. = langweilig.

Stiel'..., stiel'... {штѣл-}: ~loch *n* рупа *f* за дршку; ~los *a* без дршке, без петельке, без стабљике; ~ständig *a* стабљични.

stier¹ {штѣр} [нвн.: starr] *a* укочен.

Stier² {~} [свн.] *m* 2g 1. бик; fig. бик, бичина; junger ~ јунац; den ~ bei den Hörnern fassen хватати за го нож. 2. шв. нек. der ~ von Uri рог Урија. 3. Бик (савезење и знак у Животињском кругу). 4. fliegender ~ је-ленак. [баран.]

Stier|auge {штѣр-} *n* Биково око, Алде-1 stie|ren {штѣр-н} intr. (h) 15a 1. [stier¹] гледати укочено, гледати укоченим погледом (=

starren). 2. [Stier²] и stierig {штупиџ} sein водити се, тражити бика (yn. stären).

Stie'r²..., stie'r... {штуп-}: ~fechter *m* борац с биковима, тореадор: ~gefecht *n* борба *f* с биковима; ~gespann *n* бичја запрега *f*, запрега бикова; ~gestaltig *a* облика бика; ~hau'ptig {~хџпџиџ} *a* с биџом главом; ~hirsch *m* ~гну (врста антилопе); ~jagd *f* лов на бикове; ~kalb *n* телац *m*; ~kamp'f *m*: а) борба *f* (између) бикџва; б) = ~gefecht; ~kämpfer *m* = ~fechter; ~kopf *m*: fig. е-н ~kopf haben = hartnäckig sein; ~köp'fig {~кџпџџиџ} = ~hau'ptig; ~leder *n* бичја кожа *f*; ~packen *m* врат (као у) бика, бичја вратина *f*, задригао врат; ~opfer *n* антил. бичја жртва *f*.

Stie'sel {штисл}, Stie'bel {штисл} *m* 2l prov. трапавко, трапша, неспретњаковић.

stieB {штис} *impf. ind.* од stoßen.

Stift¹ {штџфт} {свн.: Stab} *m* 2g 1. клин(ац), јексер без главе, чивија *f*, клинчић. 2. комад (и. парче *n*) клинаста облика, клин(чић). 3. крндак, крњак, крњ зуб. 4. писаљка *f*. 5. *fat.* со. прда, педаљ-човек; шегра, шегрт. 6. *fat.* = Priem.

Stift- {~} {срвн.: *stiften} *n* 2g и 2с: а) задужбина *f*; завод *m*, дом *m*; в. Armenz, Krankenstift: б) манастир *m*, самостан *m*; бискупја *f*, епископија *f*; црква *f*; geistliches (weltliches) ~ духовнички (световни) завод (и. дом); adliges ~ племићки дом; Tübinger ~ Тибингенска богословија *f*.

stifteln {штџфтлн} [Stift¹] *tr.* 15f 1. сећи (и. резати) у надугачке комаде. 2. гн. = punktieren l 1.

stiften¹ {штџфтен} [Stift¹] *tr.* 15с 1. метнути клинчиће; метнути-ати наперак на. 2. = stiften 2.

Stiften- {~} {свн.: steif} l *tr.* 15с 1. а) (Reiche, Städte, Schulen) ~ о-, за|сновати, о-, за|сновати (царства, градове, школе); (е-н Bund, ein Bündnis, е-е Ehe) ~ скл|опити, -апати (савез, брак); (Freundschaft zwischen zwei Personen) ~ ств|орити -арати (пријатељство између две особе); (Frieden, Ordnung in et.) ~ за|вести-одити, успоставити-љати (мир, ред у чему); (j-m (и. sich) ein Denkmal) ~ поди|ћи, -зати (кому (и. себи) споменик); j-m (и. sich) ein Gedächtnis ~ овековечити кога (и. себе); Gutes ~ добра (у)чинити; установити, -љавати; Nutzen ~ користи донети; е-н Vergleich ~ поравнати; Versöhnung ~ из-, по|мирити; б) = anstiften² l 1; Aufruhr ~ ств|орити -арати (и. изаз(и)вати) метеж, дићи буну; Böses ~ зла (у)чинити, зла починити; Handel ~ свађу заметнути; Unfrieden ~ нарушити мир; Unglück ~ начинити несрећу; *fat.* da haben Sie was Schönes (an)gestiftet в. anstiften¹ l 2. 2. основати задужбину, завештати као задужбину, оставити за задужбину; sein Vermögen zu Almosen, zu e-m Kloster ~ оставити своје имање у добротворне сврхе, да се о-снуге манастир. 3. *fat.* = schenken завешта(ва)ти, поклонити. 4. *fat.* = priemen. II Stiften *n* в. Stiftung.

Stif'ter {штџфтер} *m* 2l, ~in {~џн} *f* 3с оснивач,

-ица, оснивал|ац, -ица; творац, створитељ, -ка; установљач, -ица; зачетни|к, -ца; замечач, -ица, изазивач, -ица, потстрекивач, -ица. sti'ftisch {штџфтџш} [Stift² b] *a* канонички, бискупски.

Sti'tler {штџфтлр} [Stift²] *m* 2l: а) (задужбински) питомец; б) Tübinger ~ студент Тибингенске (протестантске) богословије; ~in {~џн} *f* 3с = Stiftsfrau.

sti'ttlich {штџфтлџх} *a* 1. [Stift¹] ~ schneiden = stiften l. 2. [Stift²] = stiftisch.

Sti'fts... {штџфтс-} [Stift²]: ~amt *n*: а) задужбинско одељење; б) каноничтво; ~brief *m* заводска повеља *f*. [манастирска школа.]

Sti'ft'schule {штџфт-} *f* бискупска школа, l

Sti'fts..., sti'fts... {штџфтс-}: ~dame *f*, ~frau *f*, ~fräulein *n* каноника *f*; ~gemeinde *f* општина каноничке цркве; ~haus *n*: а) задужбинска кућа *f*, задужбински дом *m*; б) каноничка кућа *f*; ~herr *m* каноник; ~hütte *f* скинија свиденија; ~kirche *f*: а) каноничка црква; б) саборна црква; ~mä'Big *a* који има право да буде примљен у збор каноника, саборски; ~pfründe *f* каноничтво *n*; ~prediger *m* проповедник саборне цркве; ~schule *f* = Stiftschule; ~versammlung *f* скупштина (и. збор *m*) каноника.

Sti'ftung {штџфтун} [stiften] *f* 3b 1. о-, за|снивање *n*; склапање *n*; стварање *n*; завођење *n*, успостављање -ење *n*, установљавање, -ење; подизање *n*; чињење *n*. 2. завештање *n*; установа, завод *m*; milde ~ задужбина.

Sti'ftungs..., sti'ftungs... {штџфтунс-}: ~brief *m* завештајно писмо *n*, повеља *f* о оснивању (задужбине); ~einkünfte *f* pl. задужбински приходи *m* pl.; ~feier *f*, ~fest *n* прослава *f* оснивања; ~jahr *n* година оснивања; ~mä'Big *a* сходан завештајном писму, према завештању; ~tag *m*: а) дан оснивања; б) = ~fest; ~urkunde *f* = ~brief.

Sti'ft'..., sti'ft'... {штџфтер-}: ~zahn *m* вештачки зуб причвршћен клином за зубни корен; ~zeichnen *intr.* (h) цртати писаљком; ~zeichnung *f* цртеж *m* писаљком.

stigmatisie'ren {штџматизирн и ст...} *tr.* 15g стигматисати, жигосати.

Stil {штул; hom. Stiel, stiehl!} [нвн.; *лат. (в. Stiel)] *m* 2g 1. стил; а) biblischer ~ стил Светога писма; in e-m reinen ~ чистим стилем; б) byzantinischer ~ византи(ј)ски стил; в) alten (neuen) ~s по старом (новом) календару. 2. fig. nach dem eingeführten ~ како је у употреби; es war das ~ bei uns то је био обичај код нас. 3. im großen ~(е) на велико(ј) нози; in großem ~е arbeiten радити навелико.

Sti'l..., sti'l... {штул-}: ~art *f* (врста) стил(а) *m*; ~ett {штулет} [ит.; *dim. од лат. stilus] *n* 2g стилет *m*; ~fehler *m* стилска (по)грешка *f*; ~gefühl *n* осећање стила; ~haft {штулхџфт} *a* стилски, који има стила.

stilisie'ren {штулизирн} [Stil] *tr.* 15g: а) стилизовати, саставити, -љати, (на)писати; ег stilisiert gut он добро пише; б) стилизовати, дотер(ив)ати стилски.

Stili'st {штил'ист} *m* 3a стилиста, писац који има стила; ~ик {~йк} *f* 3b стилистика, вештина стила.

still'stisch {штил'стйш} *a* стилски; die ~en Feinheiten стилске утанчаности, тананости стила; in ~er Hinsicht у погледу стила.

still {штил} {свн.} I *a* (dv.) тих(о), мир(ан(-но), спокој(ан(-но)); 1. као атрибутиван *a*: а) ~e Gegend миран предео *m*, миран крај *m*; ~e Mieter мирне кирајџије; die ~e Nacht тиха ноћ; in ~ster Stille у највећој тишини; ~e Wohnung миран стан *m*, стан без (велике) ларме; б) ~es Lied тиха песма *f*; c) ~e, kleine Hochzeit тиха, мала свадба; die Stille Woche Велика недеља; b. Freitag; ~e Messe мала служба (и. миса), служба коју свештеник служи без музике; d) der ~e und gründliche Wert... тиха (и. небучна) и темељна вредност...; es gibt noch andere Mittel, ~ere ima још других средстава, тиших (и. мање бучних); ~es Gericht = Feme; e) ~er Wahnsinn (*opp.* Toben, Raserei) тихо лудило *n*; ~es Hinbrüten нутрење; f) ~es Gebet молитва *f* у себи; wir bitten um ~es Beileid молимо Вас да изостане изјава саучешћа; ein ~es Glas leeren (по)пити чашу у покој душе; ~e Leiche погреб *m* без проповедника; ~e Liebe (по)тајна љубав; ~er Schmerz нем бол; mit ~en Worten не говорећи ништа, не рекав(ши) ништа; mit ~er Musik без музике; g) dem ~en Trunk (и. *pop.* Soff) ergeben sein пити сам потајно, бити потајно одан пићу; h) ein ~es Leben führen живети спокојно; ~er Mensch: а) тих човек, б) ћутљив човек; ein ~er Mann sein, zu den ~en Männern zählen бити безопасан (= бити мртав); i) ~e Luft миран ваздух; ~es Wetter тихо време; ~e See мирно море; ~es Wasser тиха (и. мртва) вода; j) der Stille (и. Große) Ozean Тихи (и. Велики) Океан. 2. *a* v. j-p ~ bekommen (и. schaffen, kriegen, machen) једва ућуткати кога; ~ beten тихо се молити Богу, молити се Богу у себи; ~ sein бити тих, бити миран, ћутати, држати се мирно; ~ sein mit et. ућутати о чему, престати (говорити) о чему: es ist sehr ~ велика је тишина, врло је мирно; die See ist ~ море је мирно; es ist jetzt ganz ~ davon о томе се више не говори; sich ~ verhalten остати миран, не мицати, не маћи; ~ weggehen нечујно отићи, извући се; ~ werden: а) стиша(ва)ти се, утиша(ва)ти се, уто(л)ити -љавати (*intr.*): б) ућутати (се); es wird (wieder) ~ настане (поново) тишина; es ward e-n Augenblick ~ настаде за тренутак тишина; die Stille wurde noch ~er настаде још већа тишина. 3. као *int.*: ~!, seid (и. schweigt) ~! тишина!, мир!, ћут'!, ћутите!; ~ davon! доста о томе!; *fam.* ~ mal! та мир!; хоћете ли једном ућутати!. 4. *§* а) das Geschäft ist seit einigen Wochen recht ~ у пословима од пре неколико недеља влада велико мртвило; der Getreidemarkt ist ~ мртвило (је) на житном тржишту; in Weizen ist es ~er са пшеницом се слабије ради; ~e Zeit мртвило *n*, мртва сезона; б) ~er Associe, ~er

Gesellschafter тајни оптак; ~e Gesellschaft командитно друштво *n*. II **Sti'le** {~} *n* 9c = Stille 1, 3; im stillen у тишини, у тајности, у потаји, испод жита. III **Sti'le(r)** {~(p)} *s* 9c: а) миран и тих човек; б) ћутљив човек; die Stillen *pl.* мирни, побожни.

Sti'll.., sti'll.. {шт'л-}. ~amme *f* дојкиња; **Sti'beglückt** *a* срећан у срцу; **Sti'bleiben** *intr.* (*s*) остати миран, ћутати.

Sti'le {шт'л-} {свн.} *f* 3b (*pl.* 1) 1. тишина, мир *m* (*opp.* Sturm, Leidenschaft), тихост, мирноћа, спокојство *n*. 2. tiefe ~ дубока (и. мртва) тишина. 3. почивка; dort ruh' ich eine kleine ~ тамо почивам коју тренутак. 4. место *n* где тишина влада. 5. in der ~, in aller ~ = im stillen (в. still II); in der ~ abziehen отићи (и. извући се) кришом.

sti'le {шт'л-} *fam.* особ. кад је на крају = still.

Sti'leben {шт'л'л'еб'н} (при растављању Still= leben) *n* 2l: а) тих (и. миран) живот *m*; б) *сл.* мртва природа *f*, слика *f* мртвих предмета.

Sti'legen {шт'л'л'ег'н} (при растављању: still= legen) I *tr.* 15a укочити, умртвити; обуставити, -љати, престати са радом у. II **Sti'll-legen** *n*, **Sti'lllegung** *f* обустављање (рада), обустава (рада), престанак *m* са радом.

Sti'lllehre {шт'л-} *f* = Stilistik.

sti'llen {шт'ил'н} {свн.}: *still(ein)stellen I *tr.* 1. зауставити, -љати; (об)установити; утиша(ва)ти, стиша(ва)ти, умири(ва)ти; das Blut ~ зауставити -љати крв; das stillt den Schmerz то утољава (и. ублажује) бол, од тога бол умире. 2. (den Durst) ~ (у)гасити, утолити (жеђ); (den Hunger) ~ уто(л)ити, -љавати (глад); den ersten Heißhunger ~ залагати глад; j-s Sehnsucht ~ утолити чију чежњу. 3. j-p ~ умирити, ућуткати кога, 4. дојити, по-, на(до)јити. II *intr.* ~ стишавати се, уто(л)авати (*intr.*). III **Sti'llen** *n*, **Sti'llung** *f* заустављање, -ење; с-, утишавање; умиривање, -ење; уто(л)авање, -ење; (у)гашење; ублаживање, -ење; дојење.

Sti'ller {шт'ил'р} *m* 2l, ~in {~дн} *f* 3c у-, с(ти)шавач, -ица, умиривач, -ица, утољавач, -ица, ублаживач, -ица.

sti'llgestanden! {шт'л'г'шт'д'д'н} в. stillstehen.

Sti'll.., sti'll.. {шт'л-}. **Sti'halten**: I *tr.* држати мирно; er kann den Mund nicht Stihalten ради му језик као чекетало; II *intr.* (*h*). а) зауставити се, -љати се, (за)стати, стајати, задржа(ва)ти се; halt' doch still! та стани (и. стој) мирно!; б) j-m Stihalten пустити кога (да ради), приста(ја)ти на оно што неко ради, пода(ва)ти се кому; III ~halten *n*: а) заустављање, задржавање, (за)стајање; б) подавање (вољи Божијој); ~heit {шт'ил'х'д'т} *f* 3b б. *pl.* = Stille.

sti'lliegen {шт'л'л'иг'н} (при растављању: still= liegen) *intr.* (*h*) 12l лежати мирно (и. миран), бити миран, мировати; an e-m Orte (и. unterwegs) ~ задржа(ва)ти се на неком месту (успут); ~ = feiern I 1; die Geschäfte liegen still послови су замрли.

sti'lllos {шт'ил'л'ос} *a* без стила.

Sti'll.., sti'll..: **Sti'schaffen** в. still bekommen;

schweigen *intr.* (h) *хутати* (von et. *dat.*: о чему); zu et. *schweigen* *хутати* на што; ~ *schweigen* *n* *хутање*; в. *beobachten* I; mit ~ *schweigen* *überegehen* *прехут(кив)ати*, *прећи* *хутке*, *прелазити* *хутом*; *schweigend* а. а) *хутећи*, *adv.* *хутке*, *хутом*; б) *прехутан*; *schweigende Voraussetzung* *прехутна претпоставка*; *adv.* *прехутно*; *schweigends* {~ *швейгѣнтс*} *adv.* *прехутно*; *sitzen* *intr.* (h) *седети* *мирно* (и. *миран*); nicht *sitzen* (*stehen*) *können* не моћи *свртети* се на једном месту; ~ *stand* *m* *застој*, (за)стајање *n*; *ob-* *stand* *f*, *прекид*; ~ *stand* *der* *Geschäfte* *застој* (и. *мртвило* *n*) у пословима; *stehen* *intr.* (h) *зауставити* се, ~ *лати* се, (за)стати; не, *мицати* (се), не *маћи*; *стајати*, не *радити*; bei et. nicht *stehen* не *задржа(ва)ти* се на чему; alle *Maschinen* *stehen* *still* све *машине* *стоје*; er kann nicht *stehen* (он) не може да се *сврти* на једном месту; *fig.* *dabei* *steht* *mir* *der* *Verstand* ~ *ту* ми *памет* *страје*; *die* *Zeit* *steht* *nicht* *still* *време* не *стоји*; *gestanden!* (и X) *мирно!*; ~ *stehen* *n* = ~ *stand*; *stehend* а који *застаје*, који *стоји*, *некретан*; *stehendes* *Wasser* *мртва* *вода* *f*, *мртваја* *f*.

Stillungsmittel {штѣлунгс-} [stillen] *n* *утолни* *лек* *m*, *средство* (и. *лек*) за *утољавање* (и. *у-* *мињивање*, *ублаживање*).

stillvergnügt а *тихо* *задовољан*.

stil..., **stil...** {штѣл-}: ~ *übung* *f* *стилско* *ве-* *жбање* *n*, *стилска* *вежба*; ~ *voll* а *стилски* *изражен*.

Stimme..., **stim...** {штѣм-}: ~ *abgabe* *f* *гласа-* *ње* *n*; ~ *bänder* *n* *pl.* ☉ *гласнице* *f* *pl.*; *гласне* *жице* *f* *pl.*; ~ *bar* {штѣмбар} а: а) ☞ *ускла-* *дљив*, *зглашљив*; б) ☞ ~ *berechtigt*; ~ *begabt* а *обдарен* *гласом* (и. *говором*); ~ *berechtigt* а који *има* *право* (да) *гласа*, с *правом* *гласа*; ~ *berechtigung* *f* *право* *n* *гласа*; ~ *bildung* *f* *стварање* (и. *образовање*) *n* *гласа*; ~ *bruch* *m* *мењање* *n* *гласа*; ~ *chen* {штѣмчѣн} *n* *dim.* од *Stimme* *гласић* *m*, *гласче*; ~ *dame* *f* *по-* *борница* *женског* *права* *гласа*.

Stimme {штѣм} [свн.] *f* *3b* 1. *глас* *m*: а) *volle* *und* *weiche* ~ *пун* и *мек* *глас*; *die* ~ *er-* *heben* (*sinken* *lassen*) *подићи* (*спустити*) *глас*; е-*n* *an* *der* ~ *erkennen* *познати* *кога* *по* *гласу*; б) ☞ ~ *haben* *имати* *глас*; *schöne* ~ *леп* *глас*, *fat.* *красно* *грло*; *für* *zwei* ~ *n* у *два* *гласа*; *zweite* ~ *други* *глас*, *alt*; в) *fig.* *der* ~ *des* *Blutes* (*des* *Gewissens*) *Gehör* *глас* *крви* (*савести*); *priv.* *Volkes* ~ *ist* *Gottes* ~ *глас* *народа* *глас* *Божји*; с-е ~ *ab-* *geben* *дати* *свој* *глас*, *гласати*; е-*m* с-е ~ *ge-* *ben* *дати* *свој* *глас* *за* *кога*, *гласати* *за* *кога*; *die* ~ *n* *sammeln* *скупљати* *гласове*; *die* ~ *n* *zählen* *бројити* *гласове*; в. *Sitz* *3.2.* = *Stimmholz*. 3. *alle* ~ *n* *ziehen* *свирати* *свима* *свиралама* (*оргуле*).

stimmen {штѣмѣн} [свн.] *15a* I *intr.* (h) 1. ☞ *само* *узв.* *ст.*: *певати*, *свирати*, *звучати*. 2. а) ☞ *слагати* се (zu: са), *бити* *усклађен*, *бити* *зглашен*, *бити* у *складу* (zu: са), *бити* *уде-* *шен* (zu: према); б) *fig.* zu et. ~ *слагати* се с *чим*, *бити* у *складу* с *чим*, *одговарати* *чему*;

с) *слагати* се, *поклапати* се, *бити* *тачан*, *би-* *ти* у *реду*; *die* *Rechnung* (и. *es*) *stimmt* *рачун* *се* *слаже*; *рачун* *је* *тачан*; *das* *stimmt!* *тако* *је!* 3. = *abstimmen* II 1; *für* *j-n* (et.) ~ *гласа-* *ти* *за* *кога* (што); *dafür* *oder* *dawider* ~ *гласа-* *ти* *за* *или* *против*. II *tr.* 1. *узв.* *ст.* *anstim-* *men* I 2. 2. ☞ *уде* *сити*, ~ *шавати*, *ускла* *дити*, ~ *ђивати*, *згласити*; *die* *Geigen* *nach* *dem* *Kla-* *viere* ~ *удесити* *виолине* *према* *клавиру*, *згласити* *виолине* *са* *клавиром*, *сложити* *звук* *виолина* *са* *клавиром*; *ein* *Instrument* *höher* (*niedriger*) ~ *повисити* (*спустити*) *звук* *неког* *инструмента*, *удесити* *више* (*ни-* *же*) *неки* *инструмент*; *abs.* *удешавати*, *зглашавати*, *усклађивати*. 3. *fig.* *seine* *For-* *derungen* *hoch* ~ *много* *изискивати*, *много* *тражити*; е-*n* ~ *склањати*, *приволевати* *ко-* *га*; е-*n* zu et. (*dat.*) ~ *склонити* (и. *приволе-* *ти*) *кога* *на* *што*; е-*n* *günstig* ~ *одобровољити* *кога*; е-*n* *gegen* *j-n* ~ *иза(и)вати* *нера-* *сположење* *код* *кога* *према* *кому*; е-*n* *froh* (и. *zur* *Freude*) ~ *расположити* *кога*, *развесели-* *ти* *кога*; *gut* *gegen* *j-n* *gestimmt* (*добро*) *ра-* *сположен* *према* *кому*; *lustig* *gestimmt* *sein* *би-* *тив* *весео*, *бити* *весела* *расположења*; *schlecht* *gestimmt* *pjavo* *расположен*, *нерасположен*; *wie* *ist* *er* *gestimmt?* *како* *је* *расположен?*, *каков* *је* *расположења?*; *abs.* *gestimmt* *sein* et. zu *tun* *бити* *расположен* (и. *склон*) да *у-* *чин* *и*, -е *итд.* *што*. 4. *prov.* = *foppen* I. III **Stimmende(r)** *s* 91 = *Stimmgeber(in)*. IV **Stimmen** *n* в. *Stimmung*.

Stimmen... {штѣмѣн-} [Stimme *pl.*]: ~ *anzahl* *f* *број* *m* *гласова*; ~ *begebung* *f* ☞ *уздржавање* *n* од *гласања*; ~ *einheit* *f*, ~ *einhelligkeit* *f*: *mit* ~ *e.* *једногласно*; ~ *gleichheit* *f* *једнакост* *гласова*; *es* *ist* ~ *gleichheit* *постоји* *подједнака* *подела* *гласова*; ~ *mehr* *n* *јн.* = ~ *mehrheit*; ~ *mehrheit* *f* *већина* *гласова*; ~ *minderheit* *f* *мањина* *гласова*; ~ *prüfung* *f* *проверавање* *n* *гласова*; ~ *sammler(in)* *f* *m* *скупљач(ица)* *гласова*, *бројач(ица)* *гласова*; ~ *teilung* *f* *подела* *гласова*; ~ *zähler(in)* *f* *m* *ушв.* в. *Stimmzähler-* *(in)* *ушв.* *Уп.* и *Stimm...*

Stimmer {штѣмѣр} [stimmen] *m* 21 ☞ 1. *ускла-* *ђивач*, *згласилац*, који *усклађује*, *зглашава* („*штимује*“) *инструменте*. 2. *усклађивало* *n*, *згласило* *n*, *направа* *f* за *усклађивање* (и. *зглашавање*) *инструмента*.

Stimme..., **stim...** {штѣм-}: ~ *fähig* а = ~ *be-* *rechtigt*; ~ *führer* *m*: а) ☞ *хоровођа*; *колово-* *ђа*, *старешина*; ~ *gabel* *f* ☞, ~ *звучна* *ви-* *љушка*, *дијапазон* *m*; ~ *geber(in)* *f* *m* *гласа-* *ч(ица)*; ~ *gebung* {~ *гебун*} *f* *3b* = ~ *abgabe*; ~ *haft* {штѣмхфѣт} а *звучан* (*opp.* ~ *los*); ~ *hammer* *m* ☞ = *Stimmer* 2; ~ *holz* *n*, ~ *hölz-* *chen* *n* ☞ *der* *Geige* *згласно* *дрво* *виолине* (и. *хеманета*).

stimmig {штѣмѣх} [Stimme] а 1. који *звучи*; *gleicherweise* ~ који *подједнако* (и. *исто*) *звучи*. 2. ...*stimmig* у *слож.*, на *пр.* *mehr* ~ у *више* *гласова*, *zwei* ~ у *два* *гласа*.

Stimmigkeit {~ *кѣт*} *f* *3b* *склад* *m*, *звучност*.

Stimmittel {штѣмѣмѣтл} (при *растављању*: *Stimm-mittel*) *n* *pl.* 21 *гласови* *m* *pl.*

Sti'nk... (штинк-): ~asant *m phm.* assa foetida; ~baum *m* ☞ = Faulbaum; ~beere *f* ☞ a) смрдљива бобица; б) = Eberesche b; ~blume *f* ☞ a) кадиња, кадифа; б) жабја трава, смреж *m*, смрдушица; ~bock *m* смрдљив јарац, *fig.* смрдљивац, смрдљивко; ~bombe *f* смрдљива бомба; ~bude *f* смрдљак *m*, ну-

Sti'rn..., **sti'rn...** {штjǫrn-}: ~ader *f* чеона жила; ~band *n* 2a ✕ чеони завој *m*; повеска *f* преко чела, дијадема *f*; ~bein *n* ☐ чеоняча *f*, чеона кост *f*; ~beinloch *n* ☐ обрвна руга *f*; ~binde *f* = ~band; ~blatt *n* украсни лим *m* чеоник; ~blech *n* = ~blatt; ~eckse *f* ☐ чеони угао *m*; **Zen** {штjǫrnn-} *tr.* 15a украсити звездама; *v.* gestirnt; ~falte *f* чеона бора, бора на челу; бора; ~haar *n* чеона коса *f*, чеоне длаке *f* *pl.*; ~höcker *m* чеоно испупчење *n*, чеона грба *f*; ~höhle *f* ☐ чеона дупља; ~horn *n* чеони рог *m*; ~hörnig *a* с чеоним рогом; ~hügel *m* = ~höcker; ~locke *f* шишка; ~los *a* без чела, *fig.* без образа; ~muskel *m* чеони

мишић; ~riemen *m* каиш чеоник (на оглавку); ~runzeln *n* мрштење, мргођење; ~seite *f* лице *n*, прочење *n*, предња страна, фронт *m*; ~stück *n* ☉ средишни део *m* чеоњаче; чеони комад *m*; ☐ лице; ~wand *f* ☐ главни зид, зид с лица; ~winkel *m* = ~ecke.

Sto'a {штоа, стра} [гр.] *f* 6g б. *pl.* дворана са стубовима; Стоа, стоици *m pl.*, стоичка филозофија. [conj. од stieben,]

stob {штоп} *impf. ind.*, stöbe {штоб} *impf.* sto'ben {штоб} I [ди., хол.: Stube] *tr.* 15a ☐ = dämpfen I 2. II в. stob.

Stö'ber {штоб} [срвн., *stieben] *m* 2l ☐ песто *n* које истерује из склоништа (и. јазбине).

Stö'berer {штоб} *m* 2l аус. = Mädchenjäger.

Stö'ber hund {штоб} *m* = Stöber.

stö'bern {штоб} [stieben] I *intr. (h)* 1. *imp.* es stöbert ситно веје, пада ситна киша. 2. цуњати, њушкати, претурати свуда, претраживати. II *tr.* 1. v. auseinanderstöbern. 2. ☐ кренути, дићи (са легала).

stöb(e)richt {штоб} *prűt*, stöberig {штоб} *prűt* a: es ist ~es Wetter = es stöbert.

Stö'ber/wetter *n* вејавица *f*; кишовито време.

sto'cheln {штох} *tr.* 15f = stochnern.

sto'chen {штох} *intr. (h)* 15a = purren.

Sto'cher {штох} [нвн.: stechen] *m* 2l 1. = Zahnstocher. 2. и ~eisen {штох} *n* = Schüreisen.

sto'chern {~} [нвн.: stechen] *tr.* и *intr. (h)* 15f 1. = purren II 1, на пр. das Feuer ~ чарати (и. потстајати, ~ицати) ватру; sich (dat.) die Zähne ~ чачкати (себи) зубе. 2. auf j-n ~, j-n ~ = sticheln I 2.

Stöchiometrie' {штох} *tr.* [гр.] *f* 6f б. *pl.* стехиометрија, наука о хемиским односима једињења.

Stock' {шток} [свн.] *m* 2d 1. штап; палица *f*; батина *f*; чабрњак; mit e-m ~ fechten вртети штапом; am ~e gehen müssen морати поштапати се. 2. ☐ стабло и корен. 3. а) чокот, гица *f*; б) струк; с) шиб. 4. пањ, ђутук; *fig.* über ~ und Block, über ~ und Stein laufen: а) јурити преко брда и долине, б) јурити што игда може -гу, јурити колико га (и. је, их) ноге носе; mit ~ und Stiel ausrotten = mit Stumpf und Stiel ausrotten; da bleibt nicht ~, nicht Stiel (übrig) све ће бити уништено. 5. 2a *fig.* = Klotz 2. 6. труп. 7. (= Stamm 3) главно *n*, главница *f*. 8. = Schober I. 9. (планински) масив, громада *f*. 10. (и *n* 2g (pl. и inv.)) спрат, кат, бој; im ersten (zweiten) ~ на првом (другом) спрату; das Haus ist fünf ~ hoch кућа има пет спратова. 11. кладе *f pl.*; e-n in den ~ legen бацити (и. метнути) кога у кладе; затвор, тамница *f*. 12. = Almosen, Opferstock. 13. (pl. inv.) а) ☐ 66²/₃ сантиметра; 39,57 литра; б) свежањ од 30 жица, струна. 14. *prov.*: а) аус. ☐ = Rangloge; б) шв. кућа без стаја, без кошева. 15. = Bienenstock. 16. калуп; über den ~ schlagen ударити на калуп. 17. ☐ склад, трап, рудиште *n* без одређеног протежања. 18. а) = Amboßstock; б) = Schlagstock б. 19. = Kühlschiff. 20. Stock..., stock... као појачање (уп. Erz...):

затуцан(и)..., задрт(и)..., сасвим..., веома... Stock² {~} [енг.] *m* 6i ☐ Stammkapital, Stammvermögen, Stamm 3с; уп. Stocks. [~fleck.] Stock³... {шток} [stocken¹ 3] у слож. на пр.) Stock⁴... {~} [stocken¹ 1] у слож. на пр. ~ schnupfen.

Sto'ck..., sto'ck... {шток}: ~'aar *m*, ~'adler *m* ☐, јастреб; ~'amsel *f* ☐ = Ringamsel; ~'band *n* трака *f* (као украс) на штапу; ~'barsch *m* ☐ = Flußbarsch; ~'blind *a* сасвим слеп; ~'böhme *m* затуцан (и. задрт) Чех, Чехетина; ~'böhmisch *a* затуцано (и. задрто) чешки; ~'börse *f* ☐ берза, бурза.

Stö'ckchen {шток} *n* 2l *dim.* од Stock¹ штапић *m*, паличица *f*.

Sto'ck'..., sto'ck'... {шток}: ~degen *m* штап са мачем, мач у штапу; ~deutsche(r) *m* затуцан (и. задрт) Немац, Немчина; ~dick *a* веома дебео; ~dumm *a* глуп као ноћ, глуп као ђускија; ~dummheit *f* глупост дозлабога; ~dunkel *a* = ~finster; ~dürr *a* сув сувцат, сув као пршута, сув као сарага; ~düster *a* веома суморан (и. туробан).

sto'cken¹ {шток} [срвн.] 15a I *intr. (h, s)* 1. сап|ети -ињати (и *fig.*), запирати (и *fig.*), запрети; ста(ја)ти, застати; успорити се, -авати се; преки|нути се, -дати се; преста(ја)ти тећи (и. оптицати); а) das Blut stockt in den Adern крв стала у жилама; das Geld stockt новца нема у оптицају; alle Geschäfte ~ сви послови стали; der Handel stockt трговина стала; das Gespräch, die Unterhaltung stockt разговор запије; der Puls stockt било застаје; die Sache, das Unternehmen stockt ствар, предузеће запије; die Stimme, das Wort stockte ihm im Munde глас, реч му запе у грлу; б) *imp.* es stockt mit dieser Sache ова је ствар запела; с) im Reden ~ запињати -ети у говору; er stockte он запе. 2. з-, про|грушати се, усирити се; gestocktes Blut усирена крв; gestockte Milch прорпушано млеко. 3. залежати се, покварити се од влаге, уплесивити се; die Wäsche hat (и. ist) gestockt рубље се залежало, било је мрље од влаге; in feuchten Räumen stockt es leicht у влажним просторима лако се кваре предмети. II *tr.* и *refl.* das Blut ~ спреч|ити -авати крв да оптиче; sich ~ = ~ I. III Sto'cken *n* застајање, застој *m*; запињање, запирање; успор|авање, -ење; прекид(ање *n*) *m*; ins Stocken geraten: а) (за)стати, б) *fig.* запети.

sto'cken² {~} [Stock¹] *tr.* и *refl.* 15a 1. снабде-ти штапом; Pflanzen ~ = stäbeln. 2. Tücher ~ свијати сукна, чохе. 3. (на)ређати у кама-ре. 4. sich ~ = sich bestaunen. [у кладе.] sto'cken {шток} [Stock¹ 11] *tr.* 15a метнути) Sto'ck'... {шток}: ~engländer *m* задрт(и) (и. затуцан(и)) Енглец, Енглезина; ~erbse *f* ☐ (дивљи) грашак *m*, бели (и. крупни) грашак, див-грахор *m*, зечак *m*; ~erz *n* руда фу складу (и. трапу), руда која се јавља у маси.

stö'ck(e)rig {шток} *a* [Stock¹] *a* 1. сув и мршав као прут; уп. stockdürr. 2. = haprig; er kann es nur ~ он сваки час запиње.

stö'ckern {шток} *intr. (s)* 1. = auf Stelzen

gehen. 2. = stochern. 3. *prov.* запињати сваки час.

Sto'ck..., **sto'ck...** {штѢк-}: ~ **fackel** *f* = Kienfackel; ~ **falke** *m* = Hühnerhabicht; ~ **fäule** *f* кварење (и. труљење) *n* грожђа на чокоту; ~ **fechten** *n* мачевање (и. борење) штапом; ~ **fiedel** *f* = ~geige; ~ **finster** *a* веома мрачан; ~ **finstere** Nacht мркла ноћ; es ist ~ **finster** помрчина (и. мрак) као тесто; ~ **fisch** *m.* а) сув (и. сушен) бакалар; б) *fam. fig.* сом, звекан, глупак; ~ **fischfang** *m* лов на бакаларе; ~ **fleck** *m* мрља *f* од влаге; ~ **fleckig** *a* умрљан од влаге, местичав; ~ **flinte** *f* пушка у штапу; ~ **franzose** *m* задрт(и) (и. затуцан(и)) Француз, Францушина; ~ **fremd** *a* сасвим туђ; ~ **geige** *f* виолиница, цепно хемане *n*; ~ **gelehrt** *a* = pedantisch; ~ **gerste** *f* (јечам) шесторедац *m* (= sechszeilige Gerste); ~ **glaube** *m* слепа вера *f*; ~ **gläubig** *a* слепо вере (*gen.*), са слепом вером; ~ **händler** *m* трговац штаповима; ~ **haus** *n* тамница *f*, затвор *m*; ~ **heiser** *a* сасвим промукао.

stöckig {штѢкѢ}, **stöckig** {штѢкѢ} [stocken¹ I 3] а 1. а) покварен (и. умрљан) од влаге, местичав; плесив; подуспарен; б) es ist hier ~ овде је много влажно. 2. [Stock¹] крут као штап; бандоглав, тврдоглав; арум. 3. ...**stökig** [Stock¹ 10] ...спратан, ...катан, на пр. zweistöckig двоспратан, двокатан.

stöckisch {штѢкѢш} *a* = stockig 2.

Sto'ck..., **sto'ck...** {штѢк-}: ~ **jobber** *m* берзански посредник; ~ **jude** *m* задрт(и) Јеврејин, Јеврејина; ~ **katholisch** *a* = erzkatholisch; ~ **knoß** *m* јабука (и. округла дршка) *f* на штапу; ~ **kroate** *m* задрт(и) Хрват, Хрватина; ~ **laterne** *f* (велики) фењер.

Stöcklein {штѢкѢлѢн} *n* 2l = Stöckchen.

Sto'ck..., **sto'ck...** {штѢк-}: ~ **leuchter** *m* столоват свећњак; ~ **makler** *m*, ~ **mäkler** *m* посредник; ~ **maus** *f* пољски миш *m*; ~ **mäuschen** still *a* = mäuschenstill; ~ **meister** *m* = Kerkermeister; ~ **messer** *n* = Rebmesser; ~ **narr** *m* преиспољна будала *f*, будалина; ~ **preuße** *m* задрт(и) Прус, Пручина; ~ **preussisch** *a* задрто пруски; ~ **prügel** *m* *pl.* батине *f* *pl.*; ~ **raum** *m* = Neubruch; ~ **reis** *n* издањак *m*; ~ **rose** *f* слезовача, трандавиљел, тренда; ~ **russe** *m* задрт(и) Рус, Русина.

Sto'cks {штѢкс} [енг.; в. Stock²] *pl. inv.* = Börseneffekten; деонице *f* *pl.*, акције *f* *pl.*; ~ **besitzer** (*in* *f*) {штѢкс-} *m* деоничар(ка), акционар(ка).

Sto'ck..., **sto'ck...**: ~ **schirm** *m* штап са амрелом, и штап и амрел; ~ **schlage** *m* *pl.* = ~prügel; ~ **schnupfen** *m* сува кијавица *f*, суха кијавица *f*; ~ **serbe** *m* задрт(и) Србин, Србена; ~ **ständner** *m* штапарник; ~ **steif** *a* крут као штап, крут као ђаво; ~ **still** *a* врло миран (и. тих), миран као буџица; es ist ~ **still** врло је тихо; тишина да се мува чује кад пролети; ~ **streiche** *m* *pl.* = ~prügel; ~ **taub** *a* глум као топ; ~ **taube** *f* = Holztaube; ~ **uhr** *f* = Stutzuhr.

Sto'ckung {штѢкѢн} *f* 3b 1. = stocken¹ III, застајање *n*, запирање *n*, запињање *n*. 2. *f* ~ des

Blutes застој *m* крви, конгестија, хиперемича. **Stock'...**: ~ **wache** *f* тамничарска стража; ~ **werk** *n*: а) = Stock¹ 10; б) *ж* мрежа *f* жицица (калајне руде); ~ **zahn** *m* = Backenzahn; ~ **ziemer** *m* = ~amsel.

Stof {штѢф} *m* 2g = Stauf.

Stoff {штѢф} [нвн.; *ит.] *m* 2g 1. штоф, тканина *f*. 2. = Seidenstoff; извезена тканина, тканина са цветићима; reicher ~ свилена тканина извезена златом, сребром. 3. грађа *f*, градиво *n*, материја(л *m*) *f*; а) *ж*, ~ einfacher ~ просто тело *n*, проста материја *f*; der Geist bewegt den ~ дух креће материју; б) ~e zum Bauen грађе за грађење, за зидање; man hat den ~ nicht gespart није се штедела грађа; в) ~ für eine Tragödie грађа (и. предмет) за (једну) трагедију; ~ zu et. (*dat.*) geben пружити -ати грађу за што. 4. студ. ниће *n*.

Sto'ff... {штѢф-}: ~ **auswahl** *f* избор *m* штофова (и. тканина, лица); ~ **drucker** *m* притискивач (штофа на шиваћим машинама).

Sto'ffel {штѢфѢл} (*dim.* od. Christoph) 1. 8f Христо. 2. 2l *fig.*: а) простак, реак; б) *fam.* (и. Stöffel {штѢфѢл}) зривдов.

sto'ff(e)lig {штѢфѢлѢ} *a* [Stoffel 2] *a* простачки, геачки; зривдовски.

sto'ffen {штѢфѢн} [Stoff] I *a* штофан; од извезене тканине, од тканине са цветићима; das ~e Brautkleid венчана хаљина извезена сребром (и. златом). II *tr.* 15a = ausstaffieren.

Sto'ff..., **sto'ff...**: ~ **haltig** *a* материјалан, који садржи материје (и. грађе); ~ **haltigkeit** *f* материјалност, градивност; ~ **ig** {штофѢ} *a* = ~haltig; ~ **lehre** *f*: а) хемија; б) *ж* = Materialismus; ~ **lich** {штѢфѢлѢ} *a* материјалан, од материје; ~ **lichkeit** {кѢлѢт} *f* 3b материјалност, градивност; ~ **los** *a*) нематеријалан, неградиван; б) без грађе, празан, штур; ~ **losigkeit** *f* нематеријалност, неградивност; ~ **name** *m* = ~wort; ~ **reich** *a* богат грађом; ~ **verwandtschaft** *f* хемиско сродство *n*; ~ **wechsel** *m* промена (и. размена) *f* грађе (у организму), примање (у се) и избацивање *n* (из себе); ~ **wechselkrankheit** *f* болест која долази од поремећаја размене грађе (у организму); ~ **wort** *n* 2a *gr.* градивна именица *f*.

stöhle {штѢлѢ} *impf. conj.* од stehlen.

stöhnen {штѢлѢн} [дн.] I *intr.* {н} 15a јечати, стењати. II *tr.* простењати, стењући рећи (и. говорити, читати), пројечати, јечећи рећи (и. (из)говорити). III Stöhnen *n* јечање, стењање. Уп. ächzen, seufzen.

Sto'iker {штѢйкѢр, ст...} [Stoa] *m* *phls.* стоичар; *fig.* стоик, постојан човек.

sto'isch {стоѢш} *a* стоичарски; *fig.* стоички, не узрујавајући се, не бунећи се. [цизам.]

Stoizismus {штоѢѢзмѢс, ст...} *m* 6g *b. pl.* стои-

stol {штѢл} *f* 3b, **Sto'la** {штола, стола} [лат.] *f* 6g, катк. **Sto'le** {штолѢ} *f* 3b епитрахил *m*.

Sto'll... {штѢл-} [Stollen²]: ~ **baum** *m* *ж* подградно дрво *n*; ~e {штѢл} *f* 3b а) = Stollen 4; б) = Stulle; в) = Stolleisen; ~ **eisen** *n* кожарска гладилница *f*.

sto'llen {штолѢн} [Stollen] I *tr.* 15a 1. истезати,

теглити. 2. сави(ја)ти на крају у куку. II **Sto'llen¹** *n* истезање, тегљење.

Sto'llen² {~} [свн. stollo Stütze; корен као у Stall] 1. нога *f*, ножица *f*, стуб. 2. мотка преко које штавиоци тегле коже (уп. stollen I 1). 3. кука *f* на крају потковице (уп. stollen I 2). 4. дугуласт колач са сувим грождем; *prov.* = Semmel. 5. *fig.* = Klotz 2, Stock 5. 6. = Strophe. 7. **St** поткоп (уп. Schacht). 8. = Stollesen.

Sto'llen²..., **sto'llen...** {штѡлѡн-} ~anlage *f* **St** поткопно постројење *n*, постројење поткопа; ~arbeit *f* **St** поткопни рад *m*, рад поткопом; ~arbeiter *m* **St** = ~hauer; ~bäcker *m* хлебар колачар; ~bau *m* **St** изградња *f* поткопа, вађење *n* поткопом; ~befahrung *f* **St** обилажење *n* поткопа; ~berg/bau *m* **St** вађење *n* поткопом; ~fiste *f* **St** слеме *n* (таван(ица) *f*) *m* поткопа; ~förderung *f* **St** извожење (и. извлачење) *n* поткопом; ~hauer *m*, ~häuer *m* радник (који ради) у поткопу; ~schacht *m* **St** одушка *f* поткопа, поткопни одушник; ~schlag *m* **St** побочница *f* поткопа; ~sohle *f* **St** под(ина) *f* *m* поткопа; ~teufe *f*, ~tiefe *f* **St** дубина поткопа; ~wasser *n* **St** поткопска вода *f*, вода (која истиче) из поткопа; ~weise *adv.* **St** поткопима, на поткоп(е); ~zimmerung *f* **St** подграђивање *n* поткопа, поткопна подграда.

Sto'llort {штѡл-} *m* **St**: а) прочеље *n* (и. крај) поткопа; б) саобраћајница *f* од окна ка поткопу.

Sto'lper {штѡлпѡр} [оном.] *m* 2l саплет, поспрт(ај), спотицај; ~ei' {штѡлпѡрѡѡ} *f* 3b саплетане *n*, поспртање *n*, спотицање *n*.

Sto'lperer {штѡлпѡрѡр} *m* 2l 1. спотицач, поспртач, саплетач. 2. јн. = Stolper.

Sto'lper|fritze {штѡлпѡр-} *m* *fam.* саплетко.

sto'lpe(e)rig {штѡлпѡ(ѡ)рѡх} *a* = holp(e)rig.

sto'lpern {штѡлпѡрн} [Stolper] *intr.* (h, s) 15f спота|ћи се, -кнути се, спотикати се, поспрнути, -тати; ich bin über e-n Stein gestolpert споткао сам се о (и. на) камен; *fig.* омашити, (по)грешити, поспрнути; über ein Wort ~ сплести се (и. запињати) са неком речи. II **Sto'lpern** *n* спотицање, саплетане, поспртање.

Sto'lpran {штѡлпѡрѡн} *m* 2g¹ *fam.* саплетко. **stolz¹** {штолиц} [свн.: Stelze] *a*(dv.) 1. горд(о), понос(а)н (-но), поносит(о); ~ auf i. über et. (ѡѡ и са *gen.*, б. *grp.*) бити горд (и. поносит) на што, гордити се чим, поносити се чим; ~ werden понети се, погордити се (auf: *abl.*). 2. охол(о); ~ tun охолити се.

Stolz² {~} *m* 2g б. pl. 1. гордост *f*, поноситост *f*, поносност *f*. 2. понос; sie ist der ~ ihrer Mutter она је понос своје матере.

stolz|ren {штолицрн}, ређе у употреби **sto'lzen** {штѡлцен} [свн.-лат.] *intr.* (s, h) 15g охолити се, кочити се, керебечити се, шепурити се, кокотити се. [човек.]

Sto'lzling {штѡлцлѡн} [stolz] *m* 2g¹ горд, охол

Stoma... {стома-} [гр.] стома... (= Mund...).

stop {сѡп} [енг.] *intr.* стој!

Stopf {штѡпф} *m* 2g = Stopfen² *m* и Stopfe.

Stopf {штѡпф-}: ~arz(e)nei' *f* **St** лек *m* за стезање (и. затварање), *fam.* стискавац *m*; ~büchse *f* **St** заптивача.

Stopfe {штѡпфѡ} [stopfen] *f* 3b зачикмина, зачикмљено место *n*, закрпа, закрпљено место. **Stöpfel** {што-пфѡл} *m* 2l = Stöpsel.

stopfen¹ {штѡпфѡн} [свн.; срлат.; *лат. stuppa „кучина“] *tr.*, *intr.* (h) и *refl.* 15a 1. (на)трпати, (на)туткати (et. in den Sack што у џак, врећу), наби(ја)ти. 2. метон.: а) (voll-)~ (на)-пунити; die Matratzen mit Seegras ~ (на)пунити душеке морском травом; j-n mit Speisen (voll-)~ набокати кога; sich mit Speisen (voll-)~ набокати се, накрпати се, награвати се; der Saal war gestopft voll дворања је била пуна пунцата (и. препуна, крцато пуна); Wurst ~ пунити (и. наби(ја)ти) кобасицу; б) j-m den Mund (и. *fam.* das Maul) ~ в. Maul 1; c) Geflügel ~ = nudeln кљукасти (и *fig.*) живину; \ eine Gans ~ пунити гуску; \ gestopfte Gerichte пуњена јела; d) (ein Loch) ~ запуш|ити, -авати, зачепити -ливати (рупу); = das Leck hat sich gestopft рупа се запушила; e) (Strümpfe) ~ (за)чикмити, (за)крпити, прихватити (чапане); gestopfte Stelle = Stopfe; f) die Leibesöffnung, die Diarrhöe ~ зауставити -љати пролив; *abs.* затв|арати, -орити, стезати; diese Speise stopft: а) ово јело затвара; б) ово је јело сито, ово јело брзо засити; c) ein Fagott ~ пригуши(ва)ти фагот(а) (метањем руке на отвор); gestopfter Ton пригушен тон. 3. (дн. sto'ppen {штѡппѡн} *enr.* stop) (die Dampfmaschine, das Schiff) ~ зауставити, -љати (парну машину, брод, лађу); X das Feuer ~ обуставити палбу и уочи пушку!; das Schiff stopft (и. stoppt) лађа (брод) стаје; stopf! и stopp! (= stop) stoј! 4. sich ~: а) в. 2a, 2d; б) загуши(ва)ти се, гушити се, заглав|ити се, -ливати се. II **Stopfen** *n* в. Stopfung 1.

Stopfen² {~} *m* 2l запушач, чеп.

Stopfer {штѡпфѡр} [stopfen] *m* 2l 1. (и ~in {~ѡн} *f* 3c) трпач(ица), туткач(ица); пуњач(ица); кљукач(ица); запушивач(ица), зачепљивач(ица); чикми|лац, -ља, крпач(ица). 2. а) алатка *f* за пуњење, набијач; б) = Stopfnudel.

Stopf... {штѡпф-}: ~garn *n* конач *m* за чикмљење (и. крпљење); ~haar *n* длака *f* за пуњење ствари; ~holz *n* дрво за пуњење (и. набијање); ~maschine *f* машина чикмилица, машина за чикмљење (и. крпљење); ~nadel *f* (игла) чикмара, игла за крпљење; ~mittel *n* **St** = ~arz(e)nei; ~naht *f* шав *m* чикмаш, скривен шав; ~nudel *f* резанац *m* за кљукање; ~ton *m* пригушен тон.

Stopfung {штѡпфун} [stopfen] *f* 3b 1. трпање *n*, туткање *n*, набијање *n*; пуњење *n*; кљукање *n*; запушавање *n*, зачепљивање *n*; чикмљење *n*, крпљење *n*, прихватање *n*; заустављање *n*; затварање *n*, стезање *n*; X обустављање *n* (палбе); гушење *n*, загушивање *n*, заглављивање *n*. 2. пуњење *n*, кучина. **Stopf...** ~wachs *n* = Bienenharz; ~wolle *f* вун(и)ца за чикмљење (и. крпљење).

stopp! {штѡп} = stop.

Sto'ppel {штѡпел} I [дн.; *лат. stipula] f 3d 1. стрњика; die ~, coll. die ~ = Stoppelfeld. 2. ~n pl.: a) клице од перја (заостале у коже пернате живине); b) длаке круте браде. II [jn.] m 2l = Stöpsel.

Sto'ppel... {штѡпел-}: ~acker m = ~feld; ~bart m кратка (необријана и. чекињава) брада f; ~butter f (opp. Grasbutter) јесењи путер m; ~feder f клица од пера (заостала у кожи пернате живине); ~feld n стрниште; ~gans f гуска која се храни (и. пасе) на стрништу; ~gedicht n скрпљена песма f.

Sto'ppelei' {штѡпелѡ} f 3b 1. = stoppeln II. 2. = Stoppelwerk.

sto'ppelhaft {штѡпелхѡфт}, sto'pp(e)licht {штѡпел-лѡхт}, sto'pp(e)lig {штѡпел-лих} a стрњикаст, налик на стрњику.

Sto'ppelkorn n (opp. Brachkorn) жито посејано по узораном стрништу.

sto'ppeln {штѡпелн} [Stoppel] I tr., intr. (h) 15f 1. (на)пабирчиги (и fig.) (на)палетковати (и fig.). 2. ✓ (уз)орати стрниште. 3. (о)чистити (и. (о)пипати) од клица (од перја заосталих у кожи). II Sto'ppeln n пабирчење (и fig.), палетковање (и fig.).

Sto'ppel...: ~rübe f (озима) репа; ~vogt m надзорник над жетеоцима; ~weide f паша по стрњичи; ~werk n напабирак m, напабирчено (и. скрпљено) дело; ~zeit f време п чупања стрњике; ~zieher [Stoppel II] m'prov. i sto'ppen v. stopfen I 3. [= Korkzieher.]

Stoppi'ne {штопин} [ит.] f 3b нек. ж фитиљ m, штапин m.

Sto'ppler {штѡплер} m 2l, ~in {~ѡн} f 3c пабирач, -ица, пабирчар, -ка (и fig.), fig скрпљач, -ица. [зауостављање.]

Sto'ppuhr {штѡп-} f часовник (и. сат) m на

Stö'psel {штѡпсел} [дн.; *stoppen] m 2l 1. запушач. 2. fig. fam. токмак.

Stö'psel..., stö'psel... {штѡпсел-}: ~händler m запушачар, трговац запушачима; ~kontakt m ≠ контакт (и. прекидач) на запушаче; ~macher m запушачар, израђивач запушача; ~n {штѡпселн} tr. 15f = pfropfen I 2.

Stör' {штѡр} [свн.] m 2g морун(a f).

Stör- {штѡ-} f 3b б. pl. prov.: in die ~ gehen, auf die ~ kommen ићи на рад у кућу (и. код муштерије); ићи по кућама и тражити посла, ићи по кућама. [phm. сторакс.]

Sto'rax {шторѡкс} [лат.; гр.; *семитски] m 2g

Stör'... {штѡр-} у слож. од Stör', на пр. ~befruchtung f оплођавање-ење n моруне.

Stör... {штѡ-} у слож. од stören I.

Storch {штѡрх} [свн.] m 2d 1. a) рода f, лелек, штрк; Junges vom ~, junger ~ = Störchling; fig. fam. mit den Störchen im Prozesse liegen, ein ~ sein имати ноге као у штрка; b) ägyptischer ~ ибис. 2. im ~(en) wohnen становати код Роде.

Sto'rch..., sto'rch... {штѡрх-}: ~bein n. a) родина нога f, нога штрка; b) fig. fam. ~beine ноге као у штрка, ноге као тулајке; c) штркља, човек ногу као у штрка; ~beinig a ногу као у штрка; ~blume f бреберина.

sto'rchen {штѡрх-н} intr. (h) корачати (и. ићи) као рода.

Sto'rchen... {штѡрх-н-} [Storch] jn. v. Storch...; ~wirt m гизда (и. хотелиер) код Роде.

Sto'rcher {штѡрх-р} [Stör'] m 2l = Störer².

Stö'rcher {штѡрх-р} m 2l нек. велики шешир.

Stö'rchin {штѡрх-н} f 3c женка роде, лелекова женка, родица.

Stö'rchling {штѡрх-лн} [Storch] m 2g¹ родих, родино (и. лелеково) младунче n.

Sto'rch... {штѡрх-}: ~nest n родино гнездо, гнездо роде (и. лелека); ~schnabel m: a) родин кљун; b) = Geranium; c) чекрк, дизалица; d) пантограф, направа за увеличавање и смањивање цртежа; ~weibchen n = Störchin.

Stö're|fried {штѡр-фрит} jn. = Störenfried.

stören' {штѡр-н} [свн.] I tr. 15a 1. j-n ~ узнемиравати -ити кога, сметати кому, смести кога; lassen Sie sich nicht ~! немојте се узнемиравати!; störe ich (Sie)? да л' Вас узнемиравам?, сметам ли Вам?; j-n in s-r Arbeit ~ узнемиравати (сметати) кога (кому) у послу (и. у раду). 2. (den Frieden, die Ruhe, den Hausfrieden) ~ (по)реметити, нарушавати, (на)рушити (мир, домаћи мир); e-m sein Vergnügen ~ (по)кварити (и. (по)мутити) кому задовољство; die Sonne stört den Mond сунце ремети месец (у његовој путањи). II prov. intr. (h), tr. = purren, stöbern I 2, stochern I; in alten Papieren ~ претурати по старим хартијама; man hat in m-r Wäsche gestört неко је претурао (и. брако) по мом рубљу; неко ми је рубље испреметао; in den Zähnen (tr. die Zähne) ~ чачкати зубе; in ein Wespennest ~ (и fig.) дирати -нути у осино гнездо. III ~d p. pr. и a који узнемирава, смета, ремећући, нарушавајући; das ist (mir) sehr ~d то ме веома узнемирава; то ми много смета; ~de Kraft сила која ремети, сила реметница. IV gel'stört {r'stört} p. p. и a 1. у свима знач. inf. 2. пореметио, помућен; gestörter Sinn помућен ум. V Stören n в. Störung I.

stören' {штѡ-} [Stör'] intr. = auf die Stör gehen.

Stören|fried {штѡр-н|фрит} [нвн.] m 2g = Friedensstörer, fam. кварилац расположења, мутилац задовољства.

Stö'rer' {штѡр-р} [stören'] m 2l, ~in {~ѡн} f 3c узнемиравач, -ица, сметач, -ица; реметилац, -ља, нарушивач, -ица.

Stö'rer' {штѡ-} [Stör'] m 2l = Hausierer; путујући надрилекар, прописвет.

Störerei' {што-рѡрѡ} f 3b стално узнемиравање n, сметање n, fam. узнемиранција.

Stör'fang {штѡр-ф} m лов на моруне, хватање n моруна.

sto'rgen {штѡрг-н} intr. (s) = umherstreichen.

Sto'rger {штѡрг-р}, Stör'ger {штѡрг-р} m 2l = Störer². [нирати, поништити.]

stornie'ren {штѡрнир-н, ст...} [ит.] tr. 15g стоп-ј

Stö'rnis {штѡрнис} f 2l, n 2h¹ = Störung 2.

Sto'rr(en) {штор-н} [свн. storren „дизати се“] m 3a (2l) = Baumstumpf, Kohlstumpf, Zahnstumpf. [тљив; fig. = störrig.]

storr {штѡр} [свн. storro] дн. крут, несави-

störriг {штѣрѣх} *a* јогунаст, тврдоглав, упоран, бандоглав.

Störriгkeit {~кѣт} *f* 3b јогуњство *n*, тврдоглавост, упорност, бандоглавост.

störriч {штѣрѣш} *a* = störrig; **Störriч** {штѣт} *f* 3b = Störrigkeit.

Stör'ri... {штѣр-} ~männchen *n* морун мужјак *m*; ~rogen *m* икра *f* (од) моруне; eingesalzener ~rogen = Kaviar.

stör'sam {штѣрсам} *a* = störend.

Stör'zstange {штѣр-} *f* мотка за мућење (и. узмућивање) воде.

Stör'ung {штѣрун} [stören¹] 1. *a*) узнемиравање *n*, сметање *n*; *b*) ремећење *n*, нарушавање *n*, рушење *n*; кварење *n*, помућивање *n*; *c*) претурање *n*, бркање *n*, преметање *n*.

2. *ф*, *т*, *ш*, *ж* поремећај *m*. [мећаја (*gen.*)]

Stör'ungs... {штѣрунс-} поремећајни, поре-

Stoß {штѣс} [свн.; *stoßen] *m* 2d 1. удар(ац) (задат, нанет гурањем); *a*) ~mit dem Fuß, dem Degen ударац ногом, мачем; *e-n* *e-n* ~versetzen (и. geben) задати (и. нанети) ударац кому; *fig.* das gab ihm *e-n* harten ~ то му је задало (и. нанело) тежак ударац; *fig.* das gab ihm den letzten ~ то га је дотукло (и. довршило), *fat.* то га је докусурило; *fig.* s-m Herzen *e-n* ~geben преломити се; das hat s-r Ehre *e-n* empfindlichen ~ gegeben то је нанело осетан удар његовој части; *e-n* harten ~ erleiden претрпети тежак удар; ~ des Windes удар ветра; *b*) *e-n* sicheren ~ haben имати сигуран ударац; *c*) auf ~fechten тући се мачем; *v.* Hieb 1; *e-n* ~parieren одби(ја)-ти ударац; *e-n* ~tun задати бодимице ударац; *d*) ~ Druck und ~ притисак (и. тлак) и удар. 2. ~ судар. 3. наређана наслага *f*, хрпа *f*, гомила *f*; ein ~ Bücher (Akten, Papiere) наслага књига (аката, хартија); шв. Zahlung in Stößen = Ratenzahlung. 4. саставак, сучеље *n*, припој (на пр. der Schienen пружница, трачница, колосека). 5. *prov.* *a*) међа *f*; *b*) јн. = Bürzel. 6. *ж* = Stoßnetz. 7. = Schwarm. 8. *ж* чело *n*, прочеље *n*. 9. поруб. 10. *ж* задњи део, лежиште *n* (топа). 11. бут (= Keule 3). 12. *ж* = Stöbel.

Stoß... {штѣс-} ~axt *f* = Stichaxt; длетаста секирица; ~bau *m* *ж* = Streb(en)bau; ~bewegung *f* непрекидно кретање *n* гурањем; сецање *n*, труцање *n*; ~boden *m* *ж* = Stoß 10; ~bohrer *m* *ж* ударна бургија *f*; ~degen *m* (opp. Haudegen) мач за пробадање, мач (за мачевање бодимице).

Stö'bel {штѣбел} [свн.] *m* 2l тучак.

sto'Ben {штѣсен} [свн.; лат.: tund-о, (tu)tudi] 1 *tr.* 14n 1. *a*) гурнути (уп. schieben), гурати кога лактом; мунути, мувати; ударити, -ати; ринути, ривати; *e-n* mit dem Ellenbogen ~ гурнути -ати (и. мунути -вати); ich habe mir den Ellenbogen gestoßen ударио сам се у лакат; *s-n* (и. sich *dat.* den) Fuß gegen *e-n* Stein ~ ударити ногом о камен; (сich *acc.*) mit den Hörnern ~ бити (се) (и. бости (се)) роговима; Stoßen! гурaj! (напис на врати-ма); *b*) са *ppr.* *e-n* an die Wand (ins Wasser) ~ гурнути кога уза зид (у воду); *fig.* *e-n* mit

der Nase auf et. (*acc.*) ~ показати кому што опипљиво; *e-n* aus dem Hause ~ изгурати (и. истерати) кога из куће, *fig.* истерати кога; er stieß ihm den Degen durch den Leib он га пробурези мачем; *e-n* Pfahl in die Erde ~ заби(ја)ти колац у земљу; er stieß ihm den Dolch ins Herz он му зари (и. сјури) потајац у срце; *fig.* *e-n* ins Elend ~ (већма у употреби: stürzen) гурнути (и. увалити) кога у беду и невољу; ins Gefängnis ~ (већма у употреби: werfen) бацити кога у затвор (тамницу); ich habe mir *e-n* Splitter in den Finger gestoßen ушао ми трн у прст; *e-n* über den Haufen ~ оборити кога; *e-n* von sich (*dat.*) ~ одгурнути (и. одби(ја)ти) кога од себе; s-e Frau von sich ~ отерати (своју) жену; *v.* Kopf 2 *b*; er ist wie vor den Kopf gestoßen он је као ошамућен; *e-n* vom Throne ~ отерати (и. збацити, свргнути) кога с престола; *e-n* zu Boden ~ оборити кога; *c*) са ознаком последице: sich (*dat.*) den Fuß lahm ~ осакатити се (и. убогаљити се, охромити) ударив(ши) ногу о (камен, пањ итд.); sich (*dat.*) die Hand wund ~ повредити руку ударив(ши) о...; ich habe mir ein Loch in den Kopf gestoßen разбио сам (себи) главу ударивши о камен итд.; из-, ојрендисати. 2. (с)туцати, (с)тући; et. klein ~ ситно (и)стучати што; zu Pulver ~ (и)стучати у прах, сасвим ситно; gestoßener Pfeffer (Zucker) туцац бибер (шећер), ситан бибер (шећер); sich ~ lassen туцати се. 3. саставити, -љати; припојити; *e-n* Tisch an *e-n* anderen ~ саставити сто с другим (столом), припојити сто другом. 4. (без ознаке одакле и куда) die Zähne ~ добијати зубе; stößt dich heute, was dich gestern (an)zog? одбија ли те данас оно што те је јуче привлачило? 5. у билијару: den Ball ~ тући лопту; *e-n* Ball ins Loch ~ утерати лопту у рупу. 6. *ж* eine Note ~ = abstoßen 1 2; er stößt ein gutes Horn он свира добро у пор (в. III 8). II sich ~ 1. sich an et. (*dat.* и *acc.*) ~: *a*) (за лица) *a*) ударити -ати (се) о што, лупити (се) о што, *b*) *fig.* закачити се, запети за што (и. о што), саблажњавати се -знити се због чега, на пр. er hat sich daran gestoßen он је о то запео, то му је боло очи; *b*) (за ствари) закачи(вати) се за (и. ошто), запети -ињати за (и. о што). 2. *v.* I 1 *a*. 3. аус. sich ~ = sich irren. III *intr.* (*h, s*) 1. (beh. са *h*) nach j-m (nach et.) ~ гледати (и. тражити) ударити (и. да ударим, -иш, -и, -мо, -ите, -е) кога (што); auf eine Taube ~ сунути, кидисати, залетети се на голуба; der Falke ist auf das Rebhuhn gestoßen соко је сунуо (и. кидисао) на јаребицу. 2. (*h* и *s*) mit den Füßen an den Tisch ~ ударити ногама о сто; mit dem Kopfe gegen die Wand ~ ударити главом о зид; *ж* auf eine Klippe ~ ударити о (и. на) гребен; auf den Grund ~ ударити у (и. о дно), додирнути дно, додиривати дно. 3. vom Lande ~ одбијати се од копна (и. од обале, од земље), хватати пучину; ans Land ~ дохватити се земље (и. копна), пристати. 4. auf *e-n*, auf et. ~

наи|ћи -лазити на кога, на што, *fam.* набасати, натрапати на кога, на што. 5. (s) особ. X zu et. ~ (dat.) придружити се чему, вратити се у што, враћати се у што. 6. *kunstgerecht aufeinander* ~ точно се један другом прикључивати. 7. an et. (acc.) ~ граничити се са чим. 8. in die Trompete, ins Horn ~ (за-)свирати у трубу, (за)трубити, (за)свирати у рог; *fig.* in die Posaune des Lobes ~ трубити у хвалу. 9. дувати јако на махове; der Wind stößt ветар дува јако на махове. 10. (= schwärmen I I) ројити се. 11. а) трзати (се), враћати (intr.), цимати (се); das Gewehr stößt пушка (се) трза; б) бости, хтети убо-сти; der Stier stößt бик хоће да убоде; бик боде; с) труцкати (се), дрмусати се; dieser Wagen stößt ова (се) кола труцкају; es stößt auf diesem Wagen (Wege) на овим (на овом) се колима (путу) труцка; d) dies Pferd stößt овај коњ тресе јахача. 12. dies Queue stößt nicht gut овај так не бије добро; wer stößt? ко туче?, ко сад игра? 13. *mach.* задати уда-рац врхом мача. IV Stoßen *n* гурање; мува-ње; ударање; ривање; истеривање; забија-ње; заривање, сјуривање; туцање, тучење; састављање, припајање; в. Stoßfechten; за-пињање, закачивање; кидисање, залетање; = Stoßen auf den Grund ударање о (и у) дно, додиривање дна; наилажење; свирање, дување; трзање, враћање, цимање; бодење; труцкање, дрмусање; Sie sind am Stoßen Ви бијете, Ви играте.

StöBer {штѳс:р} [stoßen] *m* 2l и ~in (~џн) *f* 3с туцач, -ица. 2. *prov.* = Beschäler. 3. = StöBel. [муванција.]

Stoßerei' {штѳс:рѳ} *f* 3b *fam.* гуранција, I Stoß..., stoß...: ~erde *f* набој *m*; ~falk(e) *m* = Jagdfalk(e); ~fänger *m* браник; ~fechten *n* борење мачем; ~feder *f* ударна опруга; ~fest *a* отпоран за удар(у); ~fertigkeit *a* готов (и спреман) да суне надоле; ~garn *n* мрежа *f* за хватање грабливица које налећу на њу; ~gebet *n* кратка усрдна молитва *f*; ~gewehr *n* = ~waffe; ~heber *m* ударна натега *f*, хидраулични ован.

stöBig {штѳс:џ} [stoßen] *a* који (хоће да у)-боде; ~sein = stoßen III 11 b; *fig.* заједљив, зао.

Stoß... {штѳс-}: ~kante *f.* а) поруб *m*; б) *fig.* ушлискотина; ~karren *m* = Schiebkarren; ~klinge *f* = ~degen; ~kolben *m* так; бат; ~kraft *f* ударна сила, сила која дела ударом (уп. Druckkraft); ~lasche *f* = ~schiene; ~maus *f* = Feldmaus; ~naht *f* саставни шав *m*; ~netz *n* = ~garn; ~papier *m* *mach.* четвороугаони мач за мачевање; ~scheibe *f* колут *m* на осовини; ~seufzer *m* дубок уздах (и. уздисај).

stößt {штѳс:ст} *praes. ind.* од stoßen.

Stoß..., stoß...: ~trupp *m* ударна трупа *f*; ~vogel *m* дневна (птица) грабливица *f*; ~waife *f* шиљато оружје *n*, оружје за (у)бод; ~weise *adv.* на махове; ~wind *m* јак ветар на махове; ~zahn *m* кљова *f*, зуб за одбрану, велики зуб (на пр. у слона).

Stotterei' {штѳт:рѳ} [stottern] *f* 3b муцање *n*, замуцкивање *n*; тепање *n*, преплетање *n* је-зиком.

Sto'tterer {штѳт:р:р} *m* 2l, Sto'tterin {штѳт:р:џн} *f* 3с муцавац -ица, муцо, замуцкивало, те-пав|ац, -ица, тепавко.

sto'tterig {штѳт:р:џх} *a* муцав.

sto'ttern {штѳт:рн} [дн.: stoßen] *I intr.* (h) 15f муцати, промучати, замуцкивати, тепати; брслати. II Sto'ttern *n* = Stotterei.

Stotz {штѳц} [stoßen] *m* 2g, ~en {~н} *m* 2l гн.

1. = Baumstumpf, Klotz, हुтук. 2. ступа *f*, развијена нога. 3. суд величине ведра.

sto'tzig {штѳц:џх} *a* 1. = stämmig, klotzig. 2. (шв.) = steil, abschüssig.

sto'wen {штѳвн} *tr.* 15a = dämpfen I 2, stoben.

Strabi'smus {стрѳб:џсмус} *m* 6g б. *pl.* стабизам, разроконост *f*.

strack {штѳрак} [свн.; спада уз strecken] 1. прав; *adv.* право; а) sich ~ und stramm aufstellen стати право као укопан проштац; ein ~er, kühner Gesell кршан бата; б) (= schlicht 2) ~es Haar права коса. 2. die Arme ~ руке право пред прси испружене. 3. готово *V* in e-r ~en Zeile у правој линији; ~s Laufs, ~s Weges право, правце. 4. отсечан, одлучан; ein kurzes, ~es Urteil кратак, отсечан суд; auf gewissen Rechten ~ und streng halten придржавати се строго неких права. 5. *adv.* а) *prov.* и ~fort(s) = stracks I; б) = stracks 2.

Stra'ckheit {штѳрѳкхѳт} [strack] *f* 3b б. *pl.* право држање *n*; правост; отсечност; хитрина.

stra'cklich {штѳрѳклѳх}, (С.) strä'cklich {штѳрек-клѳх} *a* 1. брз, хитар, који се одмах догађа.

2. тачан, строг; *adv.* тачно, строго.

strä'cklings {штѳрекклѳн:с} *adv.* = stracks 2.

stracks {штѳракс} [свн.; *strack] *adv.* 1. (про-сторно) право, правце; управно. 2. (временски) таки, одмах, сместа. 3. строго, тачно (и. stracklich 2).

Stra'f..., straf... {штѳрѳф-}. ~abmessung *f* = ~zumessung; ~abteilung *f* казнени одред *m*; ~amt *n* надлештво које кажњава, надле-жност *f* која кажњава; ~änderung *f* замена казне; ~androhend *a* који прети казном; ~androhung *f* претња казном; ~anstalt *f* ка-знени завод *m*; ~antrag *m* тражење *n* ка-зне, захтев државног тужиоца; ~arbeit *f* рад *m* за казну; ~arrest *m* затвор; ~aufgabe *f* задатак *m* (и. задаћа) за казну; ~aufschub *m* одлагање *n* казне; ~bar {штѳрѳбар} *a* ка-жњив, крив, за осуду; ~barkeit {штѳрѳбар-ка:т} *f* 3b б. *pl.* кажњивост; кривичност; ~befehl *m* казнена наредба *f*, наредба за нов-чану казну; ~befugnis *n* право кажњавања; ~bestimmung *f* казнена одредба.

Stra'fe {штѳрѳф} [свн.] *f* 3b 1. казна; в. Geld-strafe; körperliche ~ телесна казна; es ist bei ~ verboten под казном је забрањено; bei ~ des Lebens (под) смртном казном; e-n in ~ nehmen казнити кога; in eine ~ verfallen на-вући на се казну; zur ~ für deine Fehler за казну за твоје (по)грешке; seine ~ abbüßen и. erleiden сносити, издржати казну; seine ~ absitzen одлежати, издржати казну; du wirst

~ bekommen бићеш кажњен; ~ zahlen пла-
тити -хати казну (и. глобу). 2. † (bibl.) =
Zurechtweisung. 3. *myth.* Казна.

Straf'e... {штраф-} / у слож. = Straf..., на
пр. ~dräun {~дрѐн} n = Strafandrohung.

stra'fen {штраф'н} [срвн.] I *tr.* 15a 1. казнити,
кажњавати; e-n an der Ehre ~ казнити кога
чашћу; e-n am Leben ~ казнити кога смрћу;
e-n am Leibe ~ казнити кога телесно(м ка-
зном); e-n mit Gefängnis ~ казнити кога за-
твором; Gott straft Völker mit Krieg Бог ка-
жњава народератом; e-n um Geld ~ казнити
кога новчано(м казном); e-n um 100 Mark ~
казнити кога са сто марака; *ell.* Gott straf'
mich! Бог ме убио!; *refl.* solche Fehler ~ sich
такве се (по)грешке кажњавају. 2. готово †:
прекор(е)вати, корети; zum Lügner ~ = lü-
genstrafen. 3. (у игри пикета) ein höheres Blatt
straft ein niedrigeres мања карта не вреди
према већој. II ~d *ppr.* и a који кажњава,
казнени; који се свети, осветнички; ~der Blick
претећи поглед. III **Stra'fen** n кажњавање.

Straf'... {штраф-}: ~engel m анђео осветник;
~erkennnis n пресуда; ~erlaß m, ~erlassung
f опрштење n казне; ~exerzieren n X ка-
знено вежбање.

straff {штраф} [срвн., *дн.] (*opp.* schlaff) јако
затегнут; крут; набрекао; *fig.* оштар, отсе-
чан, строг; ~anziehen и. spannen јако за-
при/тезати, јако за-, при/тегнути; ~anliegen
бити сасвим приљубљен.

Straf'..., straf'... ~fall m кажњив случај, случај
за казну; уп. ~tat; ~fälligkeit n кажњивост;
~fälligkeit f кажњивост.

stra'ffen {штраф'н} {straff} I *tr.*, *refl.* 15a (sich) ~
за-, при/тезати (се), за-, при/тегнути (се). II
Stra'ffen n, Straffung f за-, при/тезање.

Straff'..., straff'... {штраф-}: ~gespannt a (јако)
затегнут; ~haarig a праве косе (*gen.*); ~heit
{штрафхат'} f 3b б. pl. затегнутост; крутост,
укрућеност; † набрекlost; *fig.* оштрост, от-
сечност, строгост.

Straf'..., straf'... ~frei a ослобођен (од) казне,
некажњен; ~freiheit f ослобођење n од казне,
некажњеност.

Straff'ziehen {штраф-} n затезање.

Straf'... ~gefangene(r) m s затвореник, -ца, о-
суђеник, -ца, робијаш, -ица; ~gefängnis n
= ~anstalt; ~geld n глоба f, новчана казна
f; ~gericht n пресуда f, осуда f; über e-n
(über et.) ein ~gericht ergehen lassen осудити
кога; ihn traf des Himmels ~gericht стигла га
је Божја казна; ~gerechtigkeit f кривично
правосуђе n; правда која кажњава; ~gerichts-
barkeit f кривично правосуђе n; ~gerichts-
ordnung f, ~gesetz n казнени закон m; ~
gesetz buch n казнени законик m; ~gesetz-
gebung f кривично законодавство n; ~gewalt
f = ~befugnis; ~haft f затвор m; ~kammer
f казнена соба; ~kasse f благајна новчаних
казни; ~kodex m = ~gesetzbuch; ~kolonie f
казничка насеобина; ~kompagnie f X ка-
знена чета.

strä'flich {штраф'лѝх} [Strafe] a 1. = strafbar.
2. који кажњава, строг. 3. *adv.* *fam.* *fig.*

страшно, грозно, грдно; es tut mir ~ weh
грдно (и. страшно) ме боли.

Strä'flichkeit {~штраф'лѝч} f 3b б. pl. = Strafbarkeit.

Strä'fling {штраф'лин} m 2g¹ = Strafgefan-
gene(r).

Strä'flings... {штраф'линс-}: ~aufseher m чувар
осуђеника, чувар робијаша; ~jacke f ро-
бијашки капут m.

Straf'..., straf'... ~los a = ~frei; ~losigkeit f =
~freiheit; ~maß n казна f; ~milderung f δ¹
ублажење n казне; ~mittel n казнено сред-
ство, средство за кажњавање, казна f; ~mün-
dig a у годинама кривичне одговорности; ~
mündigkeit f године *fpl.* кривичне одговор-
ности; ~porto n доплата f поштарине; ~
prediger(in f) m који, -а устаје (и. придикује)
против порока (и. мана); ~predigt f придика,
вакела; e-meine ~predigt halten одржати ко-
му придику; ~prozeß m кривични претрес;
~prozeßordnung f уредба о кривичном ис-
слеђењу; ~recht n. a) = ~befugnis; б) δ¹
кривично право; ~rechtlich a кривично(оправ-
ни); ~rechtslehrer m професор кривичног
права; ~rechtspflege f кривично правосуђе
n; ~rede f укор m; = ~predigt; ~richter m
судија кривичних дела; ~rute f прут m, *fig.*
бич m; ~sache f кривична ствар; ~tat f кри-
вично дело n; ~urteil n пресуда f која осу-
ђује на казну; über e-n ~urteil verhängen о-
судити кога кривично; ~verfahren n кривич-
ни поступак m; es ist ein ~verfahren gegen
ihn eingeleitet поведен је кривични поступак
против њега; ~versetzung f премештај m по
казни; ~vollstreckung f, ~vollziehung f, ~voll-
zug m извршење n казне; ~vollstreckungs-
behörde f извршна власт пресуде; ~würdig
a који заслужује казну, кажњив, крив; ~zeit
f време n казне.

Strahl {штрал} [свн.] m 1. зрак (и *fig.*),
зрака f (der Sonne сунца, des Lichtes светло-
сти); ~ einfallender (zurückgeworfener, ge-
brochener) ~ упадни (одбијен, преломљен)
зрак. 2. муња f; ~ des Donners гром; *fig.*
getroffen von der Rache ~ погођен громом о-
свете. 3. млаз. 4. *prov.* = Kristall. 5. ^ зрак.
6. *vet.* вилица (на коњском копиту). 7. † =
Pfeil. [Kamm 1.]

Strahl {штрел} [срвн.: strahlen] m 2g jn. =)
Stra'hl... {штрал-}: ~ader f *vet.* вилична жила;
~brenner m = Strahlenbrenner.

Strä'hle {штрел'е} f 3b = Strahl.

stra'hlen {штрал'н} [пвн.: *Strahl] 15a I *intr.*
(h) 1. a) зрачити; сијати; jeder Körper strahlt
свако тело зрачи; б) *fig.* бити озарен (vor:
abl.), сијати (vor: од), блистати се (vor: од);
sein Antlitz strahlt vor Freude лице му је о-
зарено радошћу; die Freude strahlt aus ihren
Blicken радост јој сија из очију. 2. = stallen
II 3. 3. [Strahl 4] (шв.) тражити биљуре. II *tr.*
зрачити, зрацима слати (и. одашиљати); die
Sonne strahlt ihre Energie... сунце зрачи своју
енергију... III ~d *p. pr* и a који зрачи, зрачан;
блистав, сјајан. IV **ge'stra'ht** {гштралт} *pp.*
и a = strahlig. V **Stra'hlen** n, **Stra'hlung** f
зрачење; сијање, блистање; озареност.

strählen {штрел'н} [свн.; *Strahl] *tr.* и *sich* ~ *refl.* 15a = kämмен 1 и striegeln.

Stra'hlen..., **stra'hlen...** {штрал'н-}. ~**angesicht** *n*, ~**antlitz** *n* озарено лице, лице које сија, блиста; ~**artig** *a* зракаст; ~**brechend** *a* ~, којн прелама (зраке), преламања (*gen.*); ~**brechung** *f* ~ преламање *n* зракова; ~**brechungslehre** *f* наука о преламању зракова; ~**bündel** *n*, ~**büschel** *m* ~, Δ сноп *m* зракова; ~**empfänger** *m* сабирно огледало *n*; ~**förmig** *a* у виду зрак(ов)а, зракаст; ~**glimmer** *m* *min.* пругаст лискун; ~**hell** *a* зрачан, блистав од зракова, од светлости; ~**kegel** *m* ~ купа *f* зракова; ~**körper** *m* \odot зракасто тело *n*, тело с трепљама; ~**kranz** *m* зрачни венац, светао круг; **b)** ~**krone** *f*: **a)** круна од зракова; **b)** зрачна круна, светли венац *m* (око главе свеца); ~**los** *a* без зракова; ~**meer** *n* светло-сно море; ~**messer** *m* ~ зракомер; ~**messung** *f* мерење *n* зракова; ~**pinsel** *m* = ~**kegel**; ~**quillend** *a* ~ = strahlend; ~**reich** *a* богат зрацима, зрачан; ~**sender** *m* пошиљач зракова; ~**verbreitung** *f* зрачење *n*; ~**voll** *a* пун зракова, зрачан, осветљен зрацима; ~**werten** *n* зрачење; ~**werfer** *m* бацач светлости.

Stra'hler {штрал'р} [Strahl 4] *m* 2l 1. = Bergkristall. 2. (шв.) тражилац кристала, биљур.

Stra'hli..., **stra'hli...**: ~**glimmer** *m* *min.* = Stahlglimmer; ~**licht** {штрал'хт}; ~**zig** {штрал'х} *a* зрачни, зракаст; ~**tiere** *i.* ~**tierchen** *n* *pl.* $\frac{3}{4}$ зракари *m* *pl.*; ~**ung** {штрал'ун} *v.* strahlen V.

Strähn {штрен} *m* 2g већма у употреби Strähne. **Strähnen** {штрэн'н} *n* 2l *dim.* од Strähne турница *f*, стручица *f*, сплетић *m*.

Strähne {штрэн} [свн.] *f* 3b (као мера *pl. inv.*) 1. тура, струка, сплет *m*. 2. повесмо *n*, пасме *n*, канура *f*; прамен *m*.

...**strähnig** {~штрэн'х} *a* у слож.: од ... струке, од ... струка, на пр. vier~од четири струке, fünf~од пет струка.

Strami'n {штрам'н} [хол.; *фр. étamine] *m* 2g¹ мрежасто, танко платно *n*.

stramm {штрам} [дн.] *a* 1. = straff, strack. 2. *fig. fam.* (opp. schlapp) ~er Bursche кршан момак, ђида, бата; ~es Frauenzimmer: **a)** кршна жена, **b)** човек-жена; ~er Soldat војничина; er hat mich ~ ins Gebet genommen жестоко ме преслишао; e-m die Hosen ~ ziehen испрашити кому тур. 3. \times ~ stehen стајати мирно (vor: *dat.* пред).

strammen {штрам'н}, **strämmen** {штрем'н} [stramm] *tr.*, *intr.* (*h*) *s.*, за/тезати; die Hosen ~ (и. stremmen) mich чакшире ме стежу; mir fängt es im Gaumen an zu ~ грло ми се чисто скупило колико се осушило; das stremmte mir den Atem дах ми запирао од тога.

Strammheit {штрамхат'} *f* 3b 1. = Straffheit. 2. *fam. fig.* утегнутост.

Strampel {штрамп'л} *f* 3d *pop.* трапађоца.

stra'mp(e)lig {штрамп'л(е)л'х} [strampeln] *a* бацакав, праћакав, фућав, копцав.

stra'mpeln {штрамп'лн} [дн.] *intr.* (*h*) (mit den Beinen) ~ бацакати се, праћакати се, копцати се, фућати се, ритати се (ногама); (mit den Armen) ~ млатарати (рукама); sich

bloß~ одголити се (и. открити се) праћака-јући се, копцајући се. [1 la.]

stra'mpfen {штрампф'н} *intr.* (*h*) = stampfen / **Strand** {штра́нт} [дн.] *m* 2g (*pl.* и Strä'nder {штрэнд'р}) жало *n*, (морска) обала *f*; auf den ~ laufen (и. geraten) насукати се на обалу; das Schiff auf den ~ laufen lassen насукати брод на обалу, насукати се; e-n auf dem ~e sitzen lassen довести кога у неприлику.

Stra'nd... {штра́нт-}: ~**batterie** *f* \times обалска батерија; ~**bauer** *m* = ~**bewohner**; ~**bewohner** (*in f*) *m* обалар(ка), обалски-а станов-ни|к, -ца; ~**bildung** *f* стварање (и. образова-ње) *n* жала, (морске) обале; ~**binse** *f* $\frac{3}{4}$ (Iuncus maritimus) брула; ~**dorf** *n* обалско село, приморско село; ~**eis** *n* обалски лед *m*.

stra'nden {штранд'н} [дн.] 15c 1 *intr.* (*s, h*) на-сук(ив)ати се (на обалу), насе|сти -дати (на обалу); *fig.* насукати се, насести, пропа|сти, -дати, заглавити. II *tr.* скупљати олупине, ствари избачене на морску обалу. III **Stra'n-den** *n*, **Stra'ndung** *f* насукивање, наседање.

Stra'nd...: ~**fischer** *m* рибар обалар; ~**fischerei** *f* обалско рибарство *n*, обалски риболов *m*; ~**gebilde** *n* *geol.* обалска творевина *f*; ~**gerechtigkeit** *f* обаларина; = ~**recht**; ~**gut** *n*, ~**guter** *n* *pl.* олупине (и. ствари) *f* *pl.* које море избацује на обалу; ~**herr** *m* господар права скупљања олупина избачених на обалу; ~**hut** *m* шешир за морско купалиште; ~**kiefer** *f* $\frac{3}{4}$ приморски бор *m*; ~**korb** *m* плетара *f* за седење на морској обали; ~**krabbe** *f* $\frac{3}{4}$ раковица обалска; ~**ordnung** *f* обалска уредба; уредба о скупљању њилибара; ~**platz** *m* насукивалиште *n*, место *n* насукивања; ~**räuber** *m* обалски разбојник, гусар; ~**recht** *n* $\frac{3}{4}$ олупинско право; ~**reiter** *m* обалски чувар на коњу, чувар који брани бесправно скупљање њилибара; ~**toilette** *f* тоалета за морско купалиште.

Stra'ndungs... {штрандун-с-}: ~**fall** *m.* außer im ~falle осим у случају насукивања; ~**platz** *m* = Strandplatz.

Stra'nd...: ~**vogel** *m* обалска птица *f*; ~**vogt** *m* обалски надзорник, надзорник обале; ~**wache** *f* = обалска стража; ~**wächter** *m* обалски чувар, чувар обале.

Strang {штра́н} [свн.] *m* 2d 1. конопца, уже *n*, једек; **a)** ~ e-r Glocke уже од звона; **b)** ein Pferd aus den Strängen losmachen отпетљати коња из штранги; *fig.* alle Stränge anziehen = alles aufbieten; wenn alle Stränge reißen ако друге (помоћи) није; über die Stränge schlagen (и. hauen) узети ђем у зубе; ein wenig über die Stränge hauen прекардашити мало; sie ziehen alle an demselben ~e сви су се они упрегли у иста кола; s-n ~ ziehen (y-)чинити своје; c) den ~ verdienen заслужи-(ва)ти конопца; e-n zum ~e verurteilen осу-дити кога на вешала. 2. $\frac{3}{4}$ крак, пруга *f*. 3. $\frac{1}{2}$ der ~ des Rückenmarks кичмена мождина *f*. 4. = Strähne 1, 2.

Stra'ng..., **stra'ng...** {штра́н-}: ~**bündel** *n* $\frac{3}{4}$ = Rutenbündel; ~**förmig** *a* облика конопца, у виду ужета; ~**furche** *f* бразда од конопца;

~haken *m* кука *f* за закачивање штранги;
~schläger *m* чифтар, коњ који (хоће да) се
рита; ~träger *m* = ~scheide.

strängen {штрэнгн} *tr.* 15a: die Pferde an (и
in) die Deichsel ~ ansträngen.

strangulie'ren {штрангулирн} [лат.; *гр.] *tr.*
15g = erdrosseln.

Strapa'ze {штрапаци} [шп. strapazzo *m*] *f* 3b
штрапац *m*, напрезање *n*, напор *m*, замор *m*.
strapazie'ren {штрапацирн} [шп.] *tr.* и *sich* ~
15g: (сich) ~ штрапацити (се), замарати
(се), напрезати (се), премарати (се), изну-
равати (се); et. ~ упропа|стити -шћивати,
кварити, (по)хабати што. [pein.]

stra'ppeln {штрапплн} *intr.* (h) 15f / = stram-)

Straß {штрас} [Joseph Strasser, 18 век, прона-
лазач] *m inv.* и 2h¹ штрас, лажан дијаманат.

Straßburg {штрабсбург} *n* Штрабсбург *m*.

Straßburger {штрабсбургр} *m* 2l, ~in {~үн} *f*
3c Штрабсбурган|ин, -ка. II ~ *a inv.* штраз-
буршки.

Sträßen {штресхн} *n* 2l *dim.* од Straße у-
личница *f*, сокаче.

Straße {штрас} [свн.; *лат. strata (via) од
sterno; ун. наше „стерем“] *f* 3b 1. пут *m*, це-
ста, друм *m*, џада; auf offener ~ на отворе-
ном путу, напред пута; seine(r) ~ ziehen (и
gehen) ићи својим путем; nach allen vier ~n
der Welt на све четири стране света; die
rechte ~ прави пут; fig. die breitgetretene ~
des Herkommens утврени пут обичаја. 2. у-
лица; а) auf der ~ на улици; breite ~ широ-
ка улица; Breite ~ Широка улица; Französi-
sche ~ Француска улица; Leipziger ~ Лайп-
цишка улица (ун. Friedrichstraße; Friedrich-
Wilhelm-Straße); lebhafte ~ жива улица;
diese Frau liegt immer auf der ~ ова је жена
стално на улици; fig. e-n auf die ~ setzen из-
бацити кога на улицу; b) die ganze ~ spricht
davon цела улица говори о томе. 3. а) пут
m; die ozeanischen ~n des Welthandels оке-
ански путеви светске трговине; б) (море)-
узина, мореуз *m*; ~ von Calais Калеска Узи-
на; ~ von Gibraltar, катк. abs. die ~ Гибрал-
тарски Мореуз. 4. узв. ст. die bestirnte ~ не-
бо, = Milchstraße. 5. ✱ преровни потстат *m*,
перов *m*, преруб *m*.

Straßen..., straßen... {штрасн-}: ~abnutzung
f хабање (и кварење) *n* путева; ~anlage *f*
нацрт *m* пута; ~arbeit *f* рад *m* путева, рад
улица; ~arbeiter *m* радник који ради на из-
ради пута (и улице); ~aufseher *m* надзорник
путева; ~aufsicht *f* надзор *m* (и надгледање *n*)
путева; ~bahn *f* трамвај *m*; ~bahn|betrieb *m*
рад трамваја; ~bahner {банр} *m* трамвајски
службеник, *fat.* трамвајџија (ун. Eisenbah-
ner); ~bahn|verbindung *f* трамвајска веза,
веза трамвајем; ~bahn|verkehr *m* трамвај-
ски саобраћај (и промет); ~bau *m* грађење
n путева; ~beleuchtung осветљење *n* улица
(и путева), улично осветљење, (Хр.) улична
расвета; ~bube *m* = ~junge; ~damm *m*: а)
цеста *f*, друм, пут; б) плочник, калдрма *f*;
~dieb *m* друмски лопов; ~dirne *f* сокачара;
~ecke *f* улични угао (и кут) *m*, ћошак *m*,

угао улице; ~eisen|bahn *f* трамвај *m*; ~fege-
maschine *f* = ~kehrmaschine; ~händler *m* =
~verkäufer; ~feger *m* = ~reiniger; ~junge *m*
мангуп; ~jungen|artig *a* мангупски; ~kampf
m улична борба *f*; ~kehrer *m* = ~reiniger;
~kehrmaschine *f* чистилица, машина за чи-
шћење улица; ~kleid *n* улична хаљина *f*, ха-
љина за по улици; ~kot *m* (улично) блато *n*;
~laterne *f* улични фењер *m*; ~lied *n* улична
песма *f*; ун. Gassenhauer; ~mädchen *n* = ~
dirne; ~pflaster *n* калдрма *f*; ~pöbel *m* улични
олош, олош са улице; ~polizei *f* полиција пу-
тева; ~raub *m* друмско разбојништво *n*; ~
räuber *m* друмски разбојник, хајдук; ~räube-
rei' *f* = ~raub; хајдучија; ~räuberisch *a* ра-
збојнички, хајдучки; ~reiniger чистач (ули-
ца); ~reinigung *f* чишћење *n* улица; ~reini-
gungs|maschine *f* = ~kehrmaschine; ~reini-
gungs|wesen *n* чишћење путева; ~rennen *n*
трка *f* по путевима; ~sperrung *f* затварање
(и закрчење) *n* улице; ~tür *f* улична врата
n pl., врата са улице, врата која излазе (и
гледају) на улицу; ~übergang *m* (улични)
прелаз; ~verkauf *m* продаја *f* по улицама (и
на улици); ~verkäufer *m* улични продавац;
~verkehr *m* улични саобраћај (и промет),
саобраћај по улицама; ~zoll *m* калдрмина *f*.
Ун. и Gassen...

Strate'ge {штратѐг} [гр.] *m* 3a стратег.

Strategie'm {стратѐгем} *n* 2g¹ стратѐгем¹, ратно
лукавство. [на ратовања.]

Strategie' {стрѐг} *f* 6f стратегија, вешти-

Strate'giker {стрѐгикр} *m* 2l стратег (= вешт
војсковођа; писац стратегије); strate'gisch
{стрѐгик} стратеги(ј)ски.

straub {штрѐп} [јн.] *a* тршав, чупав, нако-
стрешен, испуцао, хрпава. [љупка особа.]
Sträu'bchen {штрѐбхн} *n* 2l *dim.* од Straube *f*
Strau'be {штрѐб} [strauben] *f* 3b 1. искецац,
тршав крај (штапа услед ударања). 2. ✱ и-
вери *f pl.* гвожђа које отпадају од алата. 3.
крецав колач *m*. 4. *dim.* Sträubchen.

strau'ben {н} [сви.] *intr.* (h), *sich* ~ (на)костре-
шити се, (на)рогушити се, натршавити се.
sträu'ben {штрѐбн} [сви.] *I tr.* 1. (Haare, Ge-
fieder) ~ (на)кострешити, (на)рогушити, (на)-
тршавити (длаке, косу, перје). 2. der Anblick
sträubt dem Feigen das Haar кукавица се ко-
стрешу коса од призора. II *sich* ~ 1. = strau-
ben. 2. (на)рогушити се, опирати се, проти-
вити се, кочоперити се; бранити се, не дати
се; sich gegen et. *acc.*; e-r Sach *dat.*) опи-
рати се чему; sich zum Scheine ~ опирати
се божем, невати се, нећкати се. 3. и без
sich: ~ = sich ~ (в. III, IV). III ~d *ppr.* и *a*
(без sich) 1. накострешен, нарогушен, на-
тршављен. 2. који се опире, упоран. IV
Sträu'ben (без sich) кострешење, рогушење,
тршављење; опирање.

Strau'b... {штрѐп-}: ~fuß *m vet.* а) паук (коњ-
ска болест); б) Pferd mit ~füßen и ~fuß коњ
са чупавом кичицом; ~hahn *m* тршав петар,
певац који рогуши своје перје; ~henne *f*, ~
huhn *n* тршава кокош(ка) *f*.

strau'big {штрѐбѝх}, sträu'big {штрѐбѝх}

[sträuben] *a* 1. = struppig. 2. = sträuben III 2; sich ~ machen = sträuben II 2.
sträu'bighoch {штрѣбѣх} *a* висок да се човеку (од страха) коса костреша.
Strau'b...: ~kopf *m*: *a*) наkostenшена (и. тр-нава) глава *f*; *b*) тршавац; *c*) *fig.* = Starrkopf *a*; ~rad *n* точак *m* с лопатама.
Strauch¹ {штрѣх} [свн.] *m* 2*a* (и 2*d*) шиб(лика *f*), грм, жбун; *fig.* auf den ~ schlagen = auf den Busch klopfen.
Strauch² {~} [straucheln] *m* 2*g* = Strauchler 2.
Strau'ch..., **strau'ch**... {штрѣх-}: *ähnlich a* = *artig*; ~amsel *f* = Ringelamsel; ~apfel *m* = Stechapfel; *artig a* шиб(лик)аст, грмст, у виду шоба (и. шиб(лик)е, грма), жбунаст; ~dieb *m* = Buschklepper.
Strau'che {штрѣх} [jn.] *f* 3*b* = Schnupfen.
strau'cheln {штрѣхлн} [свн.] I *intr.* (*s, h*) 15*f* поср(ну)ти, -тати (и *fig.*), спот(а)и се, -ицати се. II **Strau'cheln** *n* = stolpern II.
Strauch..., **strauch**...: ~holz *n* = ~werk; ~hoffen *m* = дивљи хмель; *licht* {штрѣхлхт} = *artig*; *zig* {штрѣхлх} *a*: *a*) жбуновит; шипраговит; *b*) = struppig.
Strauchler {штрѣхлр} [straucheln] *m* 2*l* 1. и ~in {~ин} *f* 3*c* спотицац, -ица, посртац, -ица, спотицало, посртало. 2. спотицај, посртај, спотакнуће *n*, посрнуће *n*.
Strauch...: ~weide *f* (opp. Baumweide) шибаста врба; ~werk *n* шибље *n* coll., жбуње *n* coll., шипраг *m*, шипражје.
Strauß¹ {штрѣс} [свн.; *гр., срлат. struthis] *m* 2*g* (+ 3*a*) *fat.* Vogel ~ ној.
Strauß² {~} [нвн.] *m* 2*d* 1. кита *f*, струк; е-н ~ binden направити киту (и. струк) (цвећа). 2. = Gebüsch, Gesträuch. 3. = Federbusch *b*. 4. *a*) густ влат; *b*) = Doldentraube.
Strauß³ {~} [срвн. struz] *m* 2*d* (љута) борба *f*, (љути) бој, битка *f*, ограшје *n*; е-н harten ~ bestehen, ausfechten, kämpfen љут бој издржа(ва)ти, изборити, бити.
Strau'B... {штрѣс-}: ~asbest *m* мин. китасти азбест (и. осинац); ~beere *f* алписка (и. планинска) рибизла; ~binder(in *f*) *m* китар(ка), цвећар(ка).
Sträu'Ben {штрѣсхн} *n* 2*l* dim. од **Strauß**² 1 китица *f*, стручак *m*. 2. = Goldhähnchen.
Strau'Ben {штрѣс-}: ~daunen *f* pl. = Straußendaunen; ~ei *n* = Straußenei. [р(и)ти се.]
strau'Ben {штрѣсн} [Strauß³] *intr.* (*h*) *bo-* **sträu'Ben** {штрѣсн} *tr.* 15*d* = sträuben I 1.
Strau'Ben... {штрѣсн-} [Strauß¹]: ~daunen *f* pl. нојево паперје *n* coll.; ~ei нојево јаје; ~feder *f* нојево перо *n*; ~magen *m* нојев стомак; ер hat е-п ~magen и клинче би сварио.
Sträu'Berin {штрѣсрпн} *f* 3*c*, **Sträu'Ber** mädchen {штрѣср-} *n* = Straußbinderin.
Strau'B..., **strau'B...**: ~farn *m* напрат *f* попут нојева пера; ~feder *f* = ~enfeder; ~federfarn *m* = ~farn; ~fink *m* хубаста зеба *f*; ~flaum *m* = ~en)daunen; ~gras *n* евењца *f*; ~händler(in *f*) *m* цвећар(ка); ~licht {штрѣсхт} *a* = buschhaft; ~ieren {штрѣсирн} = sträuben; ~mädchen *n* = ~binderin; ~weise *f* = Haubenweise; ~

taucher *m* = Haubentaucher. [штраца.]
Stra'zze {штрѣц} [ит.] *f* 3*b* = Kladde, **Streb** {штрѣп} *m* 2*g* искосни зид (и. дувар).
Stre'be... {штрѣп-} *v.* Strebe...
Stre'be {штрѣб} [streben] *f* 3*b* 1. = Speize; fliegende ~ Strebebogen; = Streb. 2. *prov.* sich zur ~ setzen = sich sträuben II 2.
Stre'be... {штрѣб-}: ~balken *m* подупирач; ~bau *m* космично преривање *n*; ~bogen *m* потпорни полулук; ~katze *f* мачка која се костреша (и. рогуши), *fig.* мргода; ~kraft *f* тежење *n*, стремљење *n*, тежња; средотежна сила; ~mauer *f* потпорни зид *m*.
stre'ben {штрѣбн} [срвн.] I *intr.* (*h*), *tr.* и *refl.* 15*a* 1. *a*) nach et. (*dat.*) ~ тежити (к) чему (и. за чим), стремити (к) чему, ићи за чим, настојати, гледати, смерати; nach e-r Ehre ~ тежити за каквом чашу; nach Genuß ~ тежити за уживањем; er strebt nach hohen Dingen он тежи за великим стварима; zum Besseren, zur Vollkommenheit ~ тежити бољему, савршенству; immer strebe zum Ganzen! увек тежи целини!; er strebt vollkommen zu werden он тежи да постане (и. буде) савршен; ich strebe vorwärts тежим (и. стремим) напред, настојим (и. гледам) да напредујем; gegen (и. wider) den Strom ~ борити се против струје; rückwärts ~ који тежи назад; *b*) *abs.* ich strebe, ich ringe тежим (и. стремим), борим се; die ~de Kraft = Strebekraft; die ~dsten {штсн} Geister духови најплеменитијих тежњи; *c*) са предметом: wir ~ vieles тежимо за много чим; *d*) *refl.*: в. sich empor-, (hin)durchstreben. 2. wohin ~ тежити куда (и. камо); nach et. (hin) ~ тежити (ка) чему; alle Körper ~ nach dem Mittelpunkt сва тела теже ка средишту; nach dem Mittelpunkt ~de Kraft средотежна сила. II **Stre'ben** *n*, **Stre'bung** {штрѣбун} *f* тежење (nach et. *dat.* чему, за чим), тежња, стремљење, смерање, настојање, гледање; mein ganzes Streben geht dahin све моје тежење иде за тим; све су моје тежње на то управљене.
Stre'be... {штрѣб-}: ~pfahl *m* (колац) подупирач, подупорањ; ~pfeiler *m* потпорни стуб, стуб подупирач.
Stre'ber {штрѣбр} *m* 2*l* 1. и ~in {~ин} *f* 3*c* *a*) тежилац, стремилац, прегалац, кој(и), -а тежи, стреми; *b*) *fat.* гургур, лакташ; *c*) *fat.* запињало, вредница. 2. (Aspro vulgaris) вретенар мали. [лакташтво *n*.]
Streberei¹ {штрѣбрѣ} *f* 3*b* гургурство *n*, **stre'berhaft** {штрѣбрѣхфт}, **stre'berisch** {штрѣбрѣш} *a* гургурски, лакташки. [лакташ.]
stre'bern {штрѣбрн} *intr.* (*h*) бити гургур (и.)
Stre'berling {штрѣбрлн} *m* 2*g*¹ = Streber.
Stre'berschaft {штрѣбршфт} *f* 3*b* 6. *pl.*, **Stre'bertum** {штрѣбртум} *n* 2*a* 6. *pl.* гургурство *n*, лакташтво *n*.
Stre'be... {штрѣб-}: ~stempel *m*, ~stütze *f* = Strebe 1; ~system *n* систем *m* потпорних зидова (и. подупирача).
Stre'bnis {штрѣбнѣс} *n* 2*h*¹, *f* 2*i* = streben II.
stre'bsam {штрѣбсам} *a* ревностан; вредан, прилежан; прегалачки, који тежи (и. стре-

ми), пун тежињи, пун стремљења; ~er Fleiß трајна вредноћа *f*.

Stre'bsamkeit {~кѣт} *f* 3b ревност; вредноћа, прилежност; прегалаштво *n*, стремљење *n*. **Stre'ck...**, **stre'ck...** {штре'к-} ~balken *m* = Strebebalken; ~bar {штре'кбар} *a* (рас)теглив, кован; ~barkeit {~кѣт} *f* (рас)тегливост; ковност; ~bein *n*: а) који је испружио (и. отегао) ногу; б) испружена нога *f*; в) *fig. fam.* она која отеже (људима) папке, смрт *f*; ~bett *n* ортопедски кревет *m*, кревет за истезање; ~bewegung *f* истезалита *n*; ~chen {штре'к'чн} *n* 2l (*dim.* од Strecke) путић *m*, мало пута.

Stre'cke {штре'к} [срвн.; *strecken] *f* 3b 1. а) (просторно) дужина, простор *m*, даљина; пут *m*; део *m*, комад *m*; ~ Weges део (и. комад) пута; eine gute ~ Weges добар део пута; durchlaufene ~ пређен пут, пређен простор; б) (временски) размак *m*, временски размак. 2. \wedge дуж. 3. \boxtimes пруга; auf der ~ на отвореној прузи; ~ fahren (*opp.* rangieren) возити (и. ићи) отвореном пругом; auf der ~ liegenbleiben остати на прузи. 4. \boxtimes ходба, ходник *m*, галерија. 5. а) = Streckeisen; б) истезалица; в) = Streckhaus. 6. \boxtimes zur ~ bringen оборити, убити.

Stre'ck(e)isen {штре'к-} *n* вожђе за развлачење. **stre'cken** {штре'к'н} [срвн.; ун. strack] 1 *tr.* и *sich* ~ 15a 1. а) е-п zu Boden (и. е-п hin- и. nieder-) ~ оборити кога на земљу; узв. ст. обарати, оборити, косити; б) sich zur Ruhe auf das Bett (auf das Gras) (nieder- и. hin-) ~ испружити се (и. извалити се) на кревет (на траву) одмора ради; в) \boxtimes das Gewehr (и. die Waffen) ~ положити-агати оружје, преда-(ва)ти се. 2. а) (о)пружити, пружати; die Hände gen Himmel ~ пружити-ати (и. ди-ћи) руке к небу (и. пут неба); die Glieder ~, sich ~ протегнути се, -зати се, (про)тегли-ти се (в.recken II); alle vier(e) von sich ~ испружити (и. дићи) све четири; die Zunge aus dem Munde ~ (ис)плазити језик, (ис)пла-зити се; *prv.* sich nach der Decke ~ пружати се према губеру; б) sich im Laufe ~ полећи (по земљи) (у трку); im gestreckten Galopp у највећем трку; *fig.* sein äußerstes Vermögen, s-n Einfluß, seine Kraft daran ~ = aufbieten I 3; в) sich ~: а) расти, б) пружати се, проте-зати се; die Küste streckt sich von Osten nach Westen морска обала пружа се (и. протеже се) од истока на запад; *fig.* sich weit ~ = erstrecken 2; в) sich ~ = sich dehnen; д) \boxtimes die Arme ~ раширити руке. 3. ис-, рас|тезати, ис-, рас|тегнути; стањи(ва)ти, тањити; ва-љати. II **Stre'cken** *n*, **Stre'ckung** *f* (ис)пружа-ње; ис-, рас|тезање; полагање; пружање, протезање; протезање, тегљење; стањива-ње, тањење; ваљање.

Stre'cken..., **stre'cken...** {штре'к'н-}. ~arbeiter *m* радник на прузи; ~aufseher *m* чувар пруге; ~bau *m вађење (и. добивање) *n* прокопима; ~beamte(r) *m* потшеф секци-је; ~begehung *f* обилажење (и. надгледање) *n* пруге; ~betrieb *m* \boxtimes израда *f* ходбе, про-*

бијање *n* галерије; ~first *m* \boxtimes слеме *n* ходбе ~förderung *f* превоз (и. пренос) *m* кроз ход-бе, унутрашњи превоз (и. пренос); ~ge- schwindigkeit *f* брзина на отвореној пру-зи; ~kreuz *n* \boxtimes раскрсница *f*, раскршће; ~mauerung *f* \boxtimes подзида ходбе; ~pfeiler *m* \boxtimes заштитни стуб; ~stoß *m* \boxtimes бок (и. зид) ход-бе; ~telegraph *m* носак телеграф, телеграф за ношење; ~verkehr *m* месни (и. локалан) саобраћај (и. промет); ~wärter *m* чувар пруге; ~weise *adv.* местимице; овде онде; ~zimmerung *f* \boxtimes подграда ходбе.

Stre'cker {штре'к'р} *m* 2l 1. ис-, рас|тезач, испружач; стањивач. 2. \boxtimes = Streckmuskel.

Stre'ck..., **stre'ck...** {штре'к-}: ~fuß *m* = ~bein а; ~hammer *m* (чекић) расковник, чекић за раскивање; ~haus *n* истезара, истезаоница; ~lage *f gym.* став *m* с опруженим ногама; ~maschine *f* машина истезалица; ~muskel *m (*opp.* Beugemuskel) (мишић) опружач, пру-жац; ~rahmen *m* рам за истезање кожа; ~teich *m* рибњак за млад; ~walze *f* ваљак истезач *m*, стањивач *m*; ~weise *adv.* = streckenweise; ~werk *n*: а) ваљци истезачи (и. стањивачи) *mpl.*, истезала *prl.*, стањивач *mpl.*; б) истезара.*

Streich {штре'х} [срвн.: streichen] 1. удар(ац) (mit e-m Stocke штапом, mit e-r Rute пру-том); шушка *f*, плеска *f*; ~ mitverkehrter Hand ударац надланицом; е-п ~ führen уда-рити; j-m е-п ~ versetzen задати кому уда-рац; wenn die Glocke den zwölften ~ tut ка-да звоно дванаести пут бије; *prv.* von e-i-n-e-m ~e fällt keine Eiche од једног ударца дуб не пада. 2. *fig.*: а) auf e-i-n-e-n ~ намах; на душак; ersten ~es отпрве; б) den ~en des Schicksals unterliegen подлећи ударима судбине; е-п tödlichen ~ versetzen задати смртан ударац. 3. dummer ~ глупост *f*, лудорија *f*, будала-штина *f*; kluger ~ паметан потез; leichtsin- niger ~ лудост *f*, непромишљено дело *n*; listige ~е лукавства *n pl.*; lustiger ~ шала *f*; schlechter ~ пакост *f*; schmutziger ~ скаред-ност *f*; er hat manche ~e gemacht дивне је ствари починио, много је штошта начинио; er hat noch ganz andere ~e gemacht и још много штошта друго је начинио; er macht immer solche ~e то је његово; он увек тако (ради); Sie machen immer dieselben ~e Ви увек исто (радите); *iro.* da hat er e-n schönen ~ gemacht дивота је урадио; е-п е-п ~ spie- len направити с ким какав обешањаклук; е-п е-п schlimmen ~ spielen напакостити ко-му; насамарити кога. 4. *prov.*: а) е-п ~ (већ-ма у употреби Strich) (zu viel и. zu wenig) ha- ben бити (мало) ћакнут (и. ударен мокром чарапом); б) mit e-m gut zu ~e kommen сло-жити се с ким, споразумети се с ким, сла-гати се с ким.

Strei'ch... {штре'х-}: ~bank *f* гребенара (за памук); ~baum *m* ногари *mpl.*; ~bein *n* = Falzbein; ~bogen *m* \boxtimes гудало *n*, лук гудала; ~brett *n* раз *m* (= део плуга за превртање бразде; дрво за поравњавање итд.).

Strei'che {штре'х} [streichen] *f* 3b 1. = Streich-

pinsel. 2. густа мрежа. 3. = врста весла. 4. = Kratze 1.

streichen {штрѣхлн} I tr. 15f (по)гладити, прогладити; е-п (и. е-м) über den Rücken ~ (по)гладити кога по леђима; е-п ~ миловати. II **Streichen** п глађење; миловање.

streichen {штрѣхлн} [сврн.] 13t I intr. (h, s) 1. протезати се, простирати се, пружати се (nach Norden ка, према северу); **der Gang streicht von Süd gegen Nord** жица се протеже од југа ка северу; zu Tage ~ појављивати се као издан(ак), избијати на површину. 2. ићи, пролазити, проћи: а) durch Feld und Wald ~ тумарати (и. шврљати) по пољу и шуми; an е-п (an et.) ~ (о)чешати се о кога (о што); auf Raub ~ ићи у пљачку, ићи у хајдучију; um et. ~ бактати се, чепати око чега; катк. са acc. ein Menuett ~ (од)играти менует; в. umher~; б) (по)летети, полетати; пролетати; die Vögel strichen nach dem Wald zu птице полетеше ка шуми; aus e-m Lande in ein anderes ~ прелазити (и. путовати) из једне земље у другу, мењати поднебље; vom Horste ~ полетати из гнезда; die Schnepfen ~ am Abend шљуке полећу (и. излазе) увече; c) das Schiff streicht durch die Wellen брод сече таласе, лађа клизи по валима; der Wind streicht durch die Straße ветар брише (и. дувa) улицом; der Zephyr streicht durchs Geweiz лахор лахори кроз грање; abwärts ~ спуштати се; der Nebel streicht aufwärts магла се диже; das Schicksal streicht mir quer durch den Weg судбина ми се испречи; судба ми све поквари; das Seil streicht уже иде (и. клизи); d) ~ lassen пустити, пуштати; е-п Magenwind ~ lassen пустити ветар, *por.* е-п ~ lassen пустити, одрезати; e) die Fische ~ рибе путују (уп. I 3 b). 3. (само са h): а) mit der Hand über das Gesicht ~ пређи -лази ти (и. превљући -лачити) руком преко лица; auf dem Boden ~ вући се (и. дрљати) по земљи; б) *ven.* (sich) ~: а) терати се (в. ganzen I 3) парити се; б) прпорити се, мрестити се, бити се, бацати икру (и. млечац) (уп. Strich II; laichen). II tr. 1. гладити; s-п (и. sich *dat.*) den Bart ~ гладити браду, гладити се по бради; sich (*dat.*) den Bauch ~ гладити се по трбуху; sich (*dat.*) die Haare ~ загладити косу, дотер(ив)ати косу; dem Pferde die Mähne ~ гладити коња по гриви; уп. streicheln; *fig.* e-m den Balg ~ гладити кога; ићи кому низ длаку; ласкати кому (уп. Bart I, Fuchsschwanz а); ein Messer auf dem Wetzstahl ~ намасити нож; ein Rasiermesser ~ оштрити бријач на кожи; ein Zündholz an die Wand ~ протрти жижицу о зид, превући жижицом преко зида. 2. (са ознаком дејства) sich (*dat.*) die Haare aus dem Gesicht ~ склонити косу са лица; sich (*dat.*) das Haar ins Gesicht ~ натерати (и. спустити) косу на лице; in die Höhe ~ подићи, терати увис; nach oben ~ терати навише, терати увис; das Geld in die Tasche ~ стрпати новац у џеп; das Übermaß vom Scheffel, (метон.) den Scheffel (glatt, eben) ~ разом по-

равнити мерицу; gestrichen voll вршке пун; пун до врха; пун пунцат; gestrichen messen вршком (на)мерити, домерити до врха; gestrichenes Maß = Streichmaß а; Eisen mit dem Magnete ~ превлачити магнетом преко гвожђа, магнетисати гвожђе. 3. а) die Geige mit dem Bogen ~ превлачити гудалом преко виолине, свирати на виолини; den Baß ~ свирати (у) бас; eins auf der Geige ~ отсвирати једну на виолини; die Saite zart ~ нежно ударати у струне; б) gestrichene Note нота с цртом; c) gestrichen с цртом; в. eins, unz, zwei, dreigestrichen. 4. et. auf e-n Gegenstand ~ = schmieren I 1, 2; Butter auf das Brot (и. ein Butterbrot) ~ (на)мазати путер на хлеб; mit Kolophonium ~ (на)мазати колофониумом. 5. et. mit Farbe ~ = anstreichen I 2; frisch gestrichen! пази, бојено! 6. превући (црту), направити (црту). 7. = ausstreichen I 1; ein Wort ~ прецртати (и. избрисати) реч; gestrichene Stelle прецртано (и. избрисано) место, прецрт; е-п Posten in der Rechnung ~ прецртати једну ставку у рачуни. 8. е-п mit Geißeln, Ruten ~ шибати кога бичем, прутом; *abs.* е-п ~ шибати кога. 9. **Lerchen** ~ хватати шеве мрежама. 10. die Wolle ~ гребенати вуну; Ziegel ~ правити цигле. 11. а) die Riemen ~ уназад веслати; б) die Flagge ~ скупити (и. спустити) заставу; в. Segel 1; *abs.* ~ *fig.* увући рокове. III **sich** ~ 1. = sich drücken (в. ту III 4). 2. издужити се, прунити се. 3. **ж** в. I 3 b. IV **Streichen** п протезање, простирање, пружање; идење, пролажење; тумарање, шврљање; летење, пролетање; путовање, прелажење; превлачење, прелажење; терање, парење; прпорење, мрешћење, бацање икре (и. млеча); глађење; заглађивање, дотеривање; оштрење; простирање; мазање, намазивање; = Anstrich 1а; = ausstreichen III; брисање, прецртавање; гребенање; прављење, калупење; = скупљање, спуштање. V **Streichung** f в. тамо.

Streicher {штрѣхр} [сврн.] m 2l 1. (и. ~in {~йн}) f 3c): а) глади|лац, -ља, мазач(ица) итд. (в. streichen II); гребенар; б) **ж** гудач (*opp.* Bläser); c) = Anstreicher; d) у слож. в. Landstreicher, Ziegelstreicher. 2. = Streichfisch. 3. = Streicheisen. 4. масат, брус.

Streich... {штрѣх-}: ~feuer n ватра f поврх земљишта; ~feuerzeug n упаљач m трењем; ~fisch m риба f која се прпори (и. бије); ~garn n: а) пређа (и. мрежа) f за хватање риба, птица; б) конач m од гребенане вуне; ~holz n: а) и ~hölzchen n жижица f, палидрвце; б) раз m (= дрво за поравњивање жита у мерици); c) **ж** дашчица f за брушење косе; ~hölzchen|fabrik f фабрика жижица; ~holz|fabrikant m фабрикант (и. творничар) жижица; ~holz, ~hölzchen-schachtel f кутија (са) жижица(ма); ~hummel m **ж** = Steinhummel; ~instrument n инструменат m са жицама, гудачки инструменат; ~karpfen m **ж** шаран који се прпори (и. бије); ~käse m мек(ан) сир (који може да се маже); ~kon-

zert *n* гудачки концерат *m*; ~*leder n* = ~*riemen*; ~*maß n*. а) мера *f* разом, поравњена мера (*opp. gehäuftes Maß*); б) справа *f* за повлачење паралелних црта; ~*messer n*. а) нож *m* за мазање (и. размазивање); ~*musik f* гудачка музика; ~*nadel f* = Probiernadel; ~*netz n* = ~*garn*; ~*orchester n* гудачки оркестар *m*; ~*pinsel m* четк(иц)а *f* за помазивање; ~*quartett n* гудачки квартет *m*; ~*richtung f* правац *m* протезања, водораван правац; ~*riemen m* ремен (и. каиш) за оштрење (бријача); ~*schuh m* турска потковица *f*; ~*stein m*: а) пробни камен; б) брус за бријач, камен за оштрење бријача; ~*teich m* рибњак за прпорење.

Streichung {штрѣхун} [streichen] *f* 3b = gestrichene Stelle.

Streichungs... {штрѣхунс-}: ~*antrag m* предлог за укидање (и. брисање); ~*linie f* линија протезања, протезна линија; ~*winkel m* протезни угао (и. кут), угао протезања; ~*zeichen n* знак *m* за брисање (и. избацивање).

Streich...: ~*vogel m* = Zugvogel; ~*wedel m* = ~*pinsel*; ~*winkel m* одбрандбени угао; ~*wolle f* гребенана вуна; ~*zeit f*: а) време *n* сељења (птица); б) време *n* прпорења (и. бијења, мрешћења) (риба); в) време *n* терања, парења *n*аса; ~*zither f* цитра са гудалом.

Streif {штрѣф} [streifen] *m* 2g 1. = Streifen. 2. (и ~е {~} *f* 3b) крстарење *n*, прокрстаривање *n*, упад *m*.

Streif..., **streif...** {штрѣф-}. ~*apfel m* прутаца, прутараста јабука *f*; ~*band n* 2a ~: unter ~band у (простом) крстоплету; ~*band/sendung f* пошиљка у крстоплету; ~*baum m* = Streichbaum; ~*blick m* летимичан поглед; ~*chen* {штрѣфхн} *n* 2l (*dim.* од Streifen) пружница *f*, трачица *f*, каишић *m*, удић *m*; ~е {штрѣф} *f* 3b. а) = Streif 2; б) = Streifen; ~*elchen* {штрѣфлхн} *n* 2l = Streifchen; ~*eln* {штрѣфлн} *tr.* 15: а) = streifen²; б) = abstreifen 12.

Streifen¹ {штрѣфн} [срвн.] *m* 2l 1. трака *f*, каиш, удић; пруга, прутак *m*; појас; музга *f*; поруб, испуст; ~*Fleisch* каиш (и. удић) меса; blutrüostige ~мазнице, пругасте модрице. 2. ♣ жлеб, олука; ♣ (коректурни) отисак на хартији дугачкој као трака *f*.

streifen² {~} [свн.] 1 *tr.* и *sich* ~ 15a: (с)и ~ шарати (се), и-, про|шарати (се), пругасто (и. прутарасто, пругама); *sich rot* ~ про-, и|шарати се црвеним пругама; *den Acker* ~ (по)орати попреко; ♣ (из)олучити. II **Streifen**² *n* шавање пругасто (и. пругама); орање попреко.

streifen³ {~} 15a 1 *tr.*, *inf.* (h) и *refl.* 1. et. ~, ап et. (*dat.*) ~ окрзнути што, очешати што, очешати се о што, коснути што, дот|аћи се -ицати се чега, зад|рети -ирати о што, (мало) захватити што; клизити поврх чега; die Kugel hat das Bein gestreift метак је окрзнуо ногу; ~*der Schuß* = Streifschuß; *sich an der Wand* ~ очешати се о зид; immer streift er sich an mir увек се очеше о мене; *fig.* das

streift ans Unglaubliche (an Frechheit) то се граничи са невероватним (са дрскошћу); *vet. sich* ~ косити се. 2. а) нав|јући, -лачити; ein Netz über das Haar ~, (метон.) das Haar unter Netz ~ нав|јући мрежу на косу; б) св|јући, свлачити, сним|ити, -ати, ски|нути, -дати; den Ring vom Finger ~ св|јући (и. снимити) прстен с прста; die Ärmel in die Höhe ~ засукати (и. задићи) рукаве; das Laub von e-m Zweig ~, (метон.) den Zweig (ab-) ~ шљуштити лишће с гран(чиц)е, окомити грану; e-m Tier den Balg vom Leib, das Fell über die Ohren ~, ein Tier ~ одерати (и. огулити) животињу. II *intr.* 1. в. 1 l. 2. (h; при промени места s) (durch Länder) ~ тумарати, шврљати, скитати се, лутати (по земљама); (про)крстари-тити; четовати; за|и, ома|и се (и: y); jemand hat in fremdem Gebiet gestreift неко је тумарао по туђој области; jemand ist in fremdes Gebiet gestreift неко је захватио у туђу област; der Wind streift die Heide entlang ветар дува пусто(по)лином; X auf Kundschaft ~ извиђати, и|и у извидницу; der Feind ist über die Grenze gestreift непријатељ је прешао границу ради извиђања. III **Streifen**³ *n* очешавање, окрзнуће, дотицање; тумарање, шврљање; крстарење; четовање.

streifenhaft {штрѣфнхѣфт} *a* ~ = gestreift. **streifen**¹|weise *adv.* тракасто; на траке; на каише; на удиће; пругасто; прутарасто, на пруге.

Streifer {штрѣфр} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3с кој|и -а тумара, шврља, крстари, тумарало, шврљало, луталица; X четник.

Streiferei¹ {штрѣфрѣ} *f* 3b крстарење *n*, четовање *n*; упад *m*.

Streif..., **streif...** {штрѣф-}. ~*hase m* = Kanimchen; ~*hieb m* ударац који окрзне (и. очеше); ~*ig* {штрѣфх} [Streif] *a* = gestreift; e-m den Rücken ~ig schlagen изударати кога да му мазнице остану по леђима; ~*jagd f*, ~*jagen n* X хајка *f*, лов *m* без правог разап|ињања замки; ~*kolonne f* X четничка колона; ~*korps n* X: а) извидничко одељење; б) четничко одељење; ~*licht n* слик. светлост која (и. осветљење које) пада поврх чега, као да окрзне што, *fig.* светлост површно (и. летимично) бачена; ~*ling* {штрѣфлн} [Streif] *m* 2g¹: а) = ~apfel; б) = ~strumpf; в) пругасти слепић; ~*partei f* = ~korps; ~*recht n* право на потеру, право крстарења; ~*regen m* = ~schauer; ~*ritt m* крстарење *n* на коњу; ~*schuh m* = Streichschuh; ~*schuß m* окрзак; ~*stumpf m* доколеница *f* за навлачење, горњиште *n*, чарапа *f* без стопала.

Streifung {штрѣфун} *f* 3b 1. = streiten³ III. 2. цртеж *m* пругама, пругаст цртеж; окрзак *m*, окрзнуће *n*, повреда (и. озледа).

Streif..., **streif...**: ~*wache f* X патрола, извидница; ~weise *adv.* = ~enweise; ~*wunde f* окрзак *m*, окрзотина, рана од метка, мача који је окрзнуо; ~*zug m* крстарење *n*, упад, четовање *n*; ~*züge machen* крстари, упадати, четовати.

Streik {штрѣк} [енг.] *m* 2g (pl. и bi) штрајк,

обустава *f* рада од стране радника ради изнуђења веће наднице. [лац -ља штрајка.]

Streik'k... {штрѣк-} ~brecher(in *f*) *m* квари-|
streik'en {штрѣк-н} *intr.* (*h*) 15а штрајковати, ступјати -ити у штрајк, обуставити рад; *die* ~den Arbeiter радници штрајкачи.

Streik'kende(r) {штрѣк-нде(r)} *s* 9г. **Strei'ker** {штрѣк-к-р} *m* 2л, ~ин {~ѣн} *f* 3с штрајкач, -ица.
Streik'k... {штрѣк-к-} ~kasse *f* штрајкачка каса, каса за помагање отпора штрајком; ~posten *m* штрајкачка стража *f*.

streiten {штрѣт-н} *intr.* (*h, s*) *prov.* — streunen.

Streit {штрѣт-т} {свн.} *m* 2г 1. (*pl.* *beh.* ~igkeiten) распра *f*; препирка *f*, препирање *n*, парба *f*, спор; расправљање *n*; несугласица *f*; задевица *f*, кавга *f*, свађа *f*; сукоб, трвење *n*; љ спор, парница *f*; ~ um nichts распра ни око чега (и. ни око шта); е-п ~ beilegen (и. schlichten) изгладити спор; im ~e liegen спорити се, препирати се (über et. *acc.*: о чему); wenn über diesen Punkt ~ entsteht ако избије спор о тој тачци; у случају сукоба...; mit e-m in ~ geraten дохватити се, посвађати се с ким; er fängt mit jedermann ~ an он са сваки-м замеће кавгу; darüber kann kein ~ sein о томе не може бити спора; wir haben nie e-n ~ miteinander gehabt међу нама никада није долазило до распе. 2. узв. ст. б. *pl.* а) = Kampf, на пр. die Trommel schlug zum ~e добош залупа за бој; zum ~(e) ziehen поћи -лазити у бој; б) *fig.* mit sich selbst im ~e liegen борити се са самим собом; unsere Begierden stehen mit unseren Pflichten im ~e наше пожуе су у сукобу са нашим дужностима.

Streit'..., **streit'...** {штрѣт-т-} ~acht *f*: а) убојна секира, наџак *m*; б) = Donneraxt, Donnerkeil; **2bar** {штрѣтбар} а) ратоборан; убојит, јуначан, храбар; б) (шв.) свадљив; ~barkeit {штрѣтбарка-т} *f* 3б б. *pl.* ратоборност; убојитост, јуначност, храброст; ~begier(de) *f* = ~lust; **2begierig** а = **2lustig**.

streiten {штрѣт-н} {свн.} 13г 1 *intr.* (*h*) 1. борити се, бити се, тући се, војевати, ратовати; крвити се; клати се. 2. mit e-m ~ препирати се, расправљати (се) с ким; über et. (*acc.*), über eine Frage ~ препирати се (и. расправљати) о чему, о неком питању; darüber läßt sich ~ то је спорно; darüber ist nicht zu ~ то је ван спора; vor Gericht ~ водити спор, парничити се. 3. говорити, бити; dieser Umstand streitet für mich ова околност говори за ме(не); das streitet gegen die gesunde Vernunft то говори (и. је) против здравога разума; то се противи здравом разуму; те је у опречи са здравим разумом. II *m*. 1. е-п Kampf mit e-m ~ бити бој с ким, борити се с ким; е-п Kampf gegen sich selbst ~ борити се са самим собом, ломити се; mit e-m Wette ~ = wett-. 2. du hast sie freigesprochen ти си их борбом ослободио. 3. (са зависном реченицом и. општом *prop.* као предметом) (о)спорити, оспоравати, порицати; er streitet, daß er es empfangen habe и. es empfangen zu haben он спори (и. пориче) да је то

примио; das ist nicht zu ~ то се не може спорити; das will ich nicht ~ то не спорим. III sich ~ = mit e-m ~ (в. I 2); sich miteinander (и. untereinander) ~ препирати се, расправљати једно с другим (међу собом); sich über e-n Ausdruck ~ препирати се око неког израза; sich um et. (*acc.*) ~ оспоравати што, такмичити се око чега (и. за што, отимати се о што); sich blutig ~ искрвавити се борбом; sich zu Ehren ~ борећи се доћи до части, борбом се уздићи до части; в. Bart 1. IV ~d *p. pr.* и а који се бори, у борби, зараћен; die ~den Mächte зараћене силе; die ~den Parteien *f pl.* противничке стране. V **Streiten** а борење, борба *f*, војевање, крвављење; препирање, расправљање; в. Streit. **Streit'er** {штрѣт-р} *m* 2л, ~ин {~ѣн} *f* 3с борац, ратник; такмичар, -ка; препирач, -ица, расправљач, -ица, препирало.

Streiterei' {штрѣт-ра} *f* 3б = Gestreit.

Streit'..., **streit'...** **2erfahren** а: а) вичан боју, искусан у борби; б) вичан распри, искусан у препирању (и. расправљању); ~erzahl {Streiter} *f* број *m* бораца; ~fall *m* споран случај; **2fertig** а спреман за бој; ~frage *f* спорно питање *n*; ~gegenstand *m* споран предмет, предмет спора; ~geist *m*: а) препирачки дух; б) препирало; ~genoß *m* друг из борбе; **2haft** {штрѣтхѣфт} а = **2bar**; ~hahn *m* = Kampfahh; ~hammer *m* убојни чекић, буздован; ~handel *m*. а) свађа *f*; б) спорница *f*; ~helm *m* убојни шлем, убојна касига *f*; ~hengst *m*: а) = ~roß; б) *fam. fig.* = ~hammel; ~huhn *n* = Kampfahh c.

streit'ig {штрѣтѣх} {свн.} а 1. mit e-m über et. (*acc.*) ~ sein препирати се с ким о чему. 2. споран, оспораван; ~er Punkt спорна тачка; ~e Sache = Streitsache; (i-m) et. ~ machen оспоравати -ити (кому) што; jeden Fuß breit ~ machen бранити стопу по стопу.

Streit'igkeit {~ѣт} *f* 3б 1. спорност, оспорљивост. 2. = Streit 1, особ. као *pl.* од Streit.

Streit'..., **streit'...**: ~kolben *m* топуз, буздован; ~kopf *m* = ~hammel; ~kräfte *f pl.* убојне снаге, војска; ~lehre *f* спорно учење *n*, оспоравана наука; ~lust *f*: а) ратоборност, борбеност, орност за борбу, за бој; б) воља (и. жеља, орност) за препирање, расправљање; **2lustig** а: а) ратоборан, борбен, оран за бој (и. за борбу); б) оран за препирање (и. расправљање); в. и **2süchtig**; ~macht *f* снага *f pl.*, чете *f pl.*, војска; ~objekt *n* = ~gegenstand; ~punkt *m* спорна тачка *f*; ~roß *m* = Kampfroß коњ од мегдана; ~sachef. а) спорна ствар, ствар у спору; б) спор *m*; в) распра, парница; ~satz *f* поставка, теза; ~schlichter(in *f*) *m* (по)мирилац-ља; ~schneppfe *f* = Kampfahh c; ~schrift *f* полемички спис *m*; ~sense *f* убојна коса; ~sucht *f* препираштво, расправљаштво, цандрљивост; **2süchtig** а препирачки, расправљачки, који воли да се препире, цандрљив; ~süchtige(r) *m* препирач, расправљач, кавгација; ~summe *f* спорна свота; ~übung *f* вежба(ње *n*) у

препирању (и. расправљању); ~waffe *f* убојно (и. убојито) оружје *n*; ~wagen *m* убојна кола *pl*. [strammen.]

stre'mmen {штрем'н} *tr.* и *intr.* (h) 15a в. **streng** {штрен'г}, катк. ~е {~} [свн.] 1. (opp. mild) строг; окрут; оштар, одређен, тачан; *adv.* строго; ~ gegen seine Kinder строг према својој деци; ~ gegen sich selbst, sich (dat.) selbst ~ строг према самом себи; ~ auf et. (acc.) sein, achten, halten строго пазити на што; sich ~ an et. halten строго се придржавати чега; ein ~es Regiment führen строго управљати; im ~sten Sinne des Wortes у правом смислу речи. 2. (opp. gelind): a) љут, жесток, оштар; ~e Kälte опака хладноћа, љута зима; ~er Frost цича; ~es Klima сурово поднебље; ~er Winter љута (и. жестока) зима; im ~sten Winter по најљућој зими; b) опор; љут; ~er Geruch љут мирис; ~er Tabak љут дукан; ~er Wein опорно вино; ~schmecken бити љут. 3. = genau. 4. *beh.* †: a) = stark; mit ~er Hand јаком руком; b) = gestreng 2; c) = strengflüssig.

Stre'nge {штрен'г} [свн.] *f* 3b 6. *pl.* 1. строгост; окрутош; тачност; in aller ~ у највећој строгости; nach der ~ richten, verfahren строго судити, поступати -ити. 2. љутина, жестина, опакош; суровост; опорост. 3. †: a) Harnstrenge; b) *vet.* (и ~l {~l} *m* 2l, *f* 3b) запаљење *n* (и. упала) носне слузокоже.

stre'ngen {штрен'гн} *tr.* 15a 1. = anspannen 1, 2. 2. = ansträngen.

Streu'ng..., **stre'ng...** {штрен'г}: ~flüssig *a* тешко топљив (и. таљив); ~flüssigkeit *f* тешка топљивост (и. таљивост); ~genommen *adv.* строго узев(ши); ~gläubig *a* (строго) правоверан; ~gläubigkeit *f* (строга) правоверност; ~heit {штрен'х'т}, ~igkeit {штрен'х'г'т} *f* 3b = Streng; ~iglich {штрен'д'л'х} *adv.* *fam.* строго; ~ling {штрен'л'н} *m* 2g: a) *fam.* строговић, ригориста; b) (крушка) опбара; ~stens {штрен'стнс} *adv.* најстроже.

Streu {штрѐ} [свн.: streuen] *f* 3b 1. стеља, простирка (за стоку). 2. слама, постеља од сламе; auf der ~ liegen спавати на слами.

Streu'... {штрѐ-}: ~büchse *f* = sandbüchse; кутија за посипање ситним бибером, биберник *m*, биберњак *m*, биберњача; кутија за посипање ситним шећером; ~das|gut, ~das|gütlein *m* распикућа.

streu'en {штрѐ'н} [свн. strewjan, лат. sternere, наше: стрти] *I tr.* и *intr.* (h) 15a 1. посипати, -ути; (по)сејати; расути, -ипати; растури(ти), -ати; разбац(ив)ати; бацати: a) Blumen auf den Weg ~, (метон.) den Weg mit Blumen ~ посипати цвеће по путу, посипати пут цвећем; Salz, Pfeffer, Zucker auf et. (acc.) ~ (по-)солити, побиберити, пошећерити што, расути -ипати бибером, шећером; Asche aufs Haupt ~ расути -ипати главу пепелом; v. Sand; Punktum, streu Sand drauf = und damit Punktum; et. in den Wind ~ развејати што; der Gottheit Weihrauch ~ принјосити -ети божанство тамњана; Samen ~, катк. *abs.* ~ (по)сејати; b) † Mist ~ растурати

ћубре; Moos, Stroh ~ простирати маховину, сламу (fürs Vieh за стоку); *abs.* dem Vieh, den Kühen ~ постелејати стоци, кравама; c) X, † die Flinte streut пушка растура. 2. *fig.* die Götter ~ ihre Gaben auf ihn bogovi га засипају својим даровима; euch will ich unter die Heiden ~ растурићу вас међу незнабошце; gefährliche Schriften ~ растурати опасне списе. 3. † давати много сламе. II **Streu'en** *n*, **Streu'ung** *f* посипање; расипање; растурање. **Streu'...** {штрѐ-}: ~gabel *f* виле *f pl.* за сламу; ~gold *n* златан прах *m*; ~gut *m* = dasgut; ~harke *f* грабуље *f pl.* за згртање сламе; ~laub *n* суво лишће; ~ling {штрѐ'л'н} *m* 2g¹ = ~laub; ~mehl *n* брашно за посипање.

streu'nen {штрѐ'нн} *intr.* (h, s) *prov.* 1. скитати се, луњати. 2. цуњати, претурати.

Streu'ner {штрѐ'нр} *m* 2l *prov.* = Landstreicher.

Streu'... ~pulver *n* прашак *m* за посипање; ~rechnen *m* = ~harke; ~sand *m* песак за посипање (и. посушивање); ~sand|büchse, ~sand|schale *f* пескаионица; ~sel {штрѐ'з'л} *n* (m) 2l, *f* 3b сасечци *m pl.* за посипање; ~sellkuchen {~з'л|кух'н} *m* колач посут сасечцима бадема илдр.; ~stroh *n* слама *f* за стељу.

Streu'ungs... {штрѐ'ун-с-}: ~garbe *f*, ~kegel *m*, ~kreis *m* † растурни снап, растурна купа *f*. **Streu'zucker** *m* ситан шећер.

strich' {штр'х} *impf. ind.* од streichen.

Strich' {~} [свн.; *strich'] *m* 2g 1. потез, црта *f* (mit der Feder пером, mit dem Pinsel кичицом); ~ für ~ црту по црту; in kräftigen ~en јаким потезима; et. nur mit den ersten ~en zeichnen (на)цртати што у главним потезима; *fig.* in e i n e m ~ намах, без предаха. 2. црт(и)ца *f*: a) ~ durch das t црт(и)ца преко т; e-n ~ unter et. (acc.) machen: a) подвући што, повући црту испод чега, b) свршити с чим; ударити тачку; e-n doppelten ~ unter et. (acc.) machen двалут подвући што; er hat keinen ~ getan није ни кључио; ~ durch et. (acc.) црта преко чега; e-n ~ durch et. machen прецртати што, избрисати што; j-m e-n ~ durch seine Rechnung machen (по)кварити кому рачун(е); welch ein ~ durch die Rechnung! поквари се рачун!; ~ im Kerbholze за рез на рабoшу; *gr.* a) = Komma, b) = и † Bindez, Gedankenstrich; b) 𐤃 ~ zwischen zwei Takten црта између два такта; c) *шк.* (opp. Punkt = Tadel) добра оцена; d) црта, милиметар (= Linie); e) 𐤃, 𐤃 = Äquator; f) пруга *f*, музга *f*; den ~ halten издржати пробу, бити добар (за злато и сребро). 3. ~ an einer Haube пруга на капи. 4. крај, предео, покрајина *f*, област *f*; fruchtbarer ~ Landes плодан крај; † = Gelände; 𐤃 појас. 5. e-n ~ haben (= Hieb): a) бити нахнут, бити ударен, b) бити наефлеисан. 6. (као мера иза бројева *inv.*) a) в. 2e, b) мера за жито, угаљ. 7. *јн.* = Auktion, Abstreich 2. 8. сиса *f* (на вимену). 9. правац длаке (и. влакана), длака *f*; dem ~e des Holzes folgen ићи дрветом уздуж, цепати дрво уздуж; nach (и. mit) dem ~e низ длаку; gegen (и. wider) den ~ уз длаку; dem Tuche den ~ geben угладити чогу,

сукно; *fig.* es geht mir wider den ~ мрско ми је. 10. а) (das Streichen) протезање *n*, правац; ☞ der Gang führt e-n kurzen ~ жица се кратко протеже; катк. = Gangstrich; б) ~ der Luft струја(ње) ваздуха, пролазак зрака; ein kalter ~ der Morgenluft струја *f* (и. подух) хладнога јутарњег ваздуха; auf dem ~, welchen das Gewitter nahm, ist alles niedergeschlagen олуја је све уништила на што је наишла; с) ~ der Wolken правац (кретања) облака; ~ des Windes правац ветра; denselben ~ mit e-m segeln, mit e-m ~ halten пловити истим правцем (и. путем) с ким, *fig.* држати корак с ким, *fat.* ићи барабар с ким; s-p ~ wohin nehmen упутити се куда; d) e-n ~ ins Feld machen за(и)ћи у поље; e) ☞ сеоба *f*, сељење *n*; јато *n* (селица); ~ der Schnepfen am Abend п(р)олетање шљука увече (из шума у поље); auf den ~ gehen: а) ићи на шљук кад ове пролећу (из шума у поље); б) *fig.* *fat.*: а) јурити за сукном, ићи на фахање, б) фахати *intr.*, шпартати по улицама; auf dem ~ e sein шпартати по улицама; *fig.* *fat.* e-n auf dem ~ haben узети кога на зуб, бити киван кому; f) правац путовања риба (тј. узводно). 11. прпорење *n*, мрешћење *n*, бијење *n*, време *p* бацања икре *n*. млечца (Laichen); млад *f*. 12. превлачење *n*, трљање *n*, потез, мах; ~ mit der Bürste потез (и. мах) четком, превлачење *n* четком; ~ mit dem Kamm потез (и. мах) чешљем, зачешљај; Eisenstäbe durch den ~ mit e-m Magnet magnetisch machen превлачењем магнета преко гвоздених шипака (на)магнетисати их; die Schmeichelkatze kennt man an dem leisen ~ познаје се маза по умиљавању; ☞ = Vogenstrich. 13. ~ Ziegel количина *f* цигала израђених у исто време.

Stri'chel(chen) {~ел(чи)} *n* 2l *dim.* од Strich цртица *f*, пружница *f*.

stri'cheln {штрих-лн} [Strich] *tr.* 15f цртати, означивати (и. обележити, (на)цртати) цртицама, пружницама.

Stri'ch..., stri'ch... {штрих-} ~farn *m* ☞ = Streifenfarn; ☞förmig *a* у облику црте, у виду пруге (и. потеза), пругаст; ~gewitter [Strich 4] *n* непогода *f* на облак (уп. ~regen а), олуја *f* само у једном крају; ~karpfen *m* = Streichkarpfen; ~kompaß *m* ☞ морски компас; ~lein {штрих-лн} *n* 2l = ~el(chen); ~(e)machen *n* прављење (и. повлачење црта); ~naht *f* = Stricknaht; ~punkt *m* = Semikolon; ~punkt!-system *n* систем *m* тачака и црта; ~regen *m*: а) киша *f* на облак, кишасамом у једном крају (земље) (*opp.* Landregen); б) киша у танким млазевима; ~scheibe *f* нишан *m* са цртама (и. пругама) у средини; ~schuß *m* погодак у пругу; ~stein *m* = Proberstein; ~vogel *m* птица лутачица *f*, копнена (птица) селица *f*, селица која не прелази море (уп. Zugvogel); ☞weise *adv.*: а) цртама; пругама; потезима; на црте; на пруге; б) (es regnet ☞weise) (пада киша) на облак, на пределе, на крајеве, само у једном крају, овде онде, делимично; с) јатима; на јата; јатимице; ~zeit *f* = Streich-

zeit време *n* сељења (и. прпорења, мрешћења, терања).

Strick¹ {штрик} [свн.] *m* (♂ *n*) 2g 1. уже *n*, коноп(ау); узица *f*. 2. катк. = Strang. 3. = Fallstrick. 4. ☞а) = Fangleine а; б) ~ Hunde два или три пса на истом конопцу. 5. *fig.* хула, никоговић; обећењак, окаченик, чапкун.

Strick¹..., strick¹... {штрик-} [Strick¹]: на пр. ☞artig *a* налик на уже, налик на конопац. Stri'ck..., stri'ck... {~} [stricken] у слож. на пр. ~arbeit *f* плетење *n*, плетен рад *m*, плетиво *n*. Stri'ck..., stri'ck... {~} ~bändig [Strick 4 б] *a* навикнут (и. научен) на везивање у двоје или у троје; ☞bar {штрикбар} *a* плетљив, који се може (и. даје) (ис)плести; ~beutel *m* (ке-са *f*, торбица) плетивача *f*, кеса (и. торбица) *f* за плетиво.

stri'cken {штрик-н} [свн.]; *Strick I *tr.* 15a 1. (e-n Strumpf, ein Netz usw.) ~ плести (чарапу, мрежу итд.); Draht um e-n Topf ~ оплести лонац жицом; *refl.* sich (*acc.*) müde ~ уморити се плетући. 2. = schlingen I 2; eine Schlinge ~ (на)правити омчу; die Arme um e-n ~ обухватити кога рукама; *refl.* sich um die Mauern ~ хватати се за зидове, верати се уз зидове. 3. e-n Hasen ~ ухватити зеца жичном омом. 4. = bestriicken I 2. II Stri'cken *n* плетење, плетиво.

Stri'cker {штрик-р} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3с плетил-лац, -ља.

Strickerei {штрик-рѐ} *f* 3б плетење *n*, плетиво *n*.

Stri'cker... {штрик-р-} ~lohn *m* плата *f* за плетење.

Stri'cket {штрик-т} *f* 3б *jn.* = Strickschule.

Stri'ck..., stri'ck... {штрик-} ☞förmig *a* у облику ужета, облика конопца; ~garn *n* конач *m* за плетење и везење; ~gewebe *n* плетиво; ~geländer *n* приручје (и. ограда) од ужета; ~holz *n*: а) дрвена плетећа иглењача *f*; б) дрво за плетење (рибарских) мрежа; ~höschen *n* = ~scheide; ~hund *m* пас који трчи везан с другим псом; ☞licht {штрик-хт} *a* ☞ = ☞artig; ~körbchen *n* корпица *f* за плетећи прибор; ~lehrerin *f* учитељица плетиља; ~leiter *f* лестве *f* *pl.* од ужета (и. од конопца); ~lohn *m* = ~erlohn; ~masche *f* петља; ~maschine *f* машина (и. строј *m*) за плетење, плетећа машина; ~maschinen[nadel] *f* игла за плетеће машине; ~muster *n* преглед *m* за плетење; ~naht *f* плетен шав *m*, шав на петље; ~rolle *f* = ~scheide; ~schaukel *f* љуљашка од ужета; ~scheide *f* плетећа игленица, иглењача за игле за плетење; ~schule *f* школа плетења; ~schülerin *f* ученица плетиља; ~stock *m* плетећа игла *f*; ~strumpf *m* плетена чарапа *f*; ~stuhl *m* разбој за плетење чарапа; ~stunde *f* час *m* плетења; ~unterricht *m* настава *f* плетења; ~weiber *n* *pl.* плетиље *f* *pl.*; ~werk *n* ужад *n* *pl.*, ужарија *f*, конопци *m* *pl.*; ~werk *n* = ~arbeit; ~wolle *f* вун(и)ца за плетење; ~zeug *n*: а) прибор *m* за плетење; б) = ~arbeit; ~zierat *m* ☞ украс у виду ужета, конопца.

Strie'fe {штриф-} *f* 3б *usw.* = Streifen *usw.*

Strie'gel {штриг-л} [свн.]; *лат. strigilis *f* *m* 2l

(и. *f* 3d) 1. чешагија *f*. 2. \checkmark = Gelänge. 3. чеп *m* (за испуштање воде у рибањацима).

striegelig {~дх} *a* = gestriegelt.

striegeln {штрѣлн} [Striegel] 1 *tr.* 15f 1. тимарити, ис-, отимарити, чистити чешагијом; (о)четкати. 2. *fig.*: а) очистити, изрибати, дотерати; б) изрибати, избрусити, испрескакати, из-, пројдрдати. II *ge|striegelt* {г-штрѣлт} *p. p.* и *a* у знач. I: gestriegelt und gebügelt уштогљен, као из кутије, дотеран (в. и. schniegeln). III Striegeln *n*, Striegelung *f* тимарење, чишћење чешагијом.

Strie'me {штриме} [свн.] *f* 3b, ~п {~н} *m* 2l 1. пруга *f*, бразда *f*, музга *f*. 2. масница *f*, мазица *f*, модрица *f*.

strie'men {~} *tr.* 15a 1. изударати да (све) маснице (и. модрице) остану, изубијати. 2. = streifen. [бља димискија *f*.]

Strie'mer {штриме} *m* 2l дамаски челик, са-| strie'mig {штримѣх} *a* масничав, мазничав, модричав, изубијан; музгав.

Strie'zel {штрѣл} [првобитно Strüzel; сродно са Strauß³] *m* 2l, *f* 3b плетеница *f*, = Stollen 4.

strie'zen {штрѣцн} *fam.* = stibitzen, mausen¹ II. strikt {штрѣкт} [лат. „строг“] *a* стриктан, тачан; ~е {~} *adv.* стриктно, тачно.

Striktu'r {штрѣктур} [лат. од stringere] *f* 3b *f* стриктура, сужење *p*.

Stri'ppe {штрѣп} [дн.] *f* 3b врпца, петља; ухон, петља (за обување обуће); потпетак *m* (на чакширама).

stri'ppen {~н} [дн.] *tr.* 15a 1. мет|нути-ати петље (и. ува) на. 2. *fam.* (и. stri'p(p)sen {штрѣпсн}) prügeln. 3. дн. = melken.

stri'tt(e) {штрѣт} [штрѣт, над. (свај) од streiten.

stri'ttig {штрѣтѣх} [Stritt † *m* = Streit] *a* споран, в. и. streitig.

stri'tzen {штрѣцн} *tr.* 15e \checkmark = spritzen.

Stro'bel' {штробел} [лат.] 1. = Tannenzapfen. 2. = Zirbelnuß.

Stro'bel' {~} [свн.] *m* 2l = Strobelskopf.

stro'belig {штробѣх} *a* тршав, чупав.

Stro'bel'... {штробел-}: ~kopf *m*, ~peter *m* = Struwelpeter; ~taube *f* \checkmark тршав голуб *m*.

Stroh {штро} [свн.: streuen] *n* 2g б. *pl.* слама *f*; langes (kurzes) ~ дугачка (кратка) слама; а) auf ~ schlafen спавати на слами; *fig.* auf dem ~ liegen: а) бити пука сиротиња, бити у крајњој беди, б) лежати мртваслама, с) (бав.) порађати се; е-п aufs ~ bringen (и. legen) довести (и. дотерати) кога до просјачког штапа; б) *fig.* в. dreschen I 1; mit ~ löschen сипати уље на ватру; dum sein wie ~ бити глуп као ђускија (и. ноћ); ~ im Kopfe haben имати цицвару у глави; Korn im ~ haben имати духа; grob wie ~ в. Bohnenstroh; Geld haben wie ~ имати пјара као плеве; wie ~ schmecken немати никаквога укуса.

Stro'h... , stro'h... {штро-}: ~arbeit *f* сламни рад *m*, рад од сламе; ~arbeiter *m* радник сламом; ~artig *a* сламаст, попут сламе; ~ausstopfer(in) *f* *m* испуњивач(ица) сламом; ~band *n* 2a: а) сламна веза *f*, веза исплетена од сламе, сламна гужва *f*; б) \checkmark као слама сјајна атласна трака *f*; ~bedeckt *a* покривен

сламом; ~bett *n* постеља *f* од сламе; ~sack; ~blume *f*: а) сламни цвет *m*, вештачки цвет од сламе; б) \checkmark смиље *p*; ~boden *m* сламник, (х)амбар за сламу; ~breche *f* дробница за сламу; ~bund *n* свежањ *m* сламе; ~butter *f* = Stallbutter (opp. Grasbutter) зимско масло *n*, зимски путер *m*; ~dach *n* сламни кров *m*, кров од сламе; ~decke *f* сламна покривка, сламни отирач *m*; ~decker *m* покривач кровинара, покривач кров(о-)ва сламом; ~dünger *m* сламно гнојиво (и. ђубриво) *n*; ~ern {штро-рн}, ређе strö'hern {штро-рн} *a*: а) сламни, од сламе; б) *fig.*: а) пролазан б) без укуса, бљутав; ~farbe *f* боја сламе; ~farben *a*, ~farbig *a* боје сламе (*gen.*), боје као слама, сламне боје; ~feile *f* турпија у слами; ~feuer *n* ватра *f* од сламе (и *fig.*); само *fig.* (брзо) пролазна жар, пролазно одушевљење *n*, *fam.* циганска душа; ~fiedel *f* \checkmark гингара; ~flasche *f* боца оплетена сламом; ~flechter(in) *f* *m* плети|лац-ља сламом, плетислама; ~flechtere' *f*: а) плетиво *n* од сламе; б) сламно плетарство *n*; ~geflecht *n* плетиво од сламе; ~geflochten *a* (ис)плетен од сламе; ~gelb *a* жут као слама, боје сламе (*gen.*); das ~gelb сламножута, жуто као слама; ~halm *m* сламка *f*; ~hälmen ziehen извличити (краћу) сламку; *fig.* nach e-m ~halm greifen хватати се и за сламку; ~händler(in) *f* *m* сламар(ка), тргов|лац-киња сламом; ~haufen *m* гомила *f* сламе; ~hut *m* сламни шешир; ~hütte *f* сламара, кровинара, колиба од сламе; ~ig {штроѣх} *a*: а) са сламом, који садржи сламе у себи, у којем слама још није сагњила; das schmeckt ~ig то има укус на сламу; б) = ~farbig; ~junker *m* сеоски племић; ~kopf *m* празнов, дедак, глупак; ~korb *m* сламна корпа *f*; ~kranz *m*: а) сламни венац (нек. као знак недевичанства); б) сламни свитак, сламни котрљ; ~kranz|rede *f* подругљив говор *m* млади су-традан по свадби; ~lager *n* сламна постеља *f*, слама *f*, стеља *f*; ~latte *f* летва за сламни кров; ~lehm *m* леп (од блата) са (исецканом) сламом; ~mann *m*: а) човек од сламе; страшило *m*, лутка *f*; б) *fig.* човек на кога само фирма гласи, давалац (свога) имена (при туђим пословима), подметнут човек; ~matte *f* сламна асура, сламни отирач *m*; ~miete *f* \checkmark пласт *m* сламе, сламник *m*; ~mist *m* = ~dünger; ~papier *n* сламна хартија *f*, сламни папир *m*; ~pappe *f* сламни картон *m*; ~pfeife *f* свирала (од сламе); ~predigt *f* = ~kranzrede; ~puppe *f* = ~mann *a*; ~sack *m*: а) џак (и. врећа) са сламом, џак (врећа) испуњен(а) сламом; б) сламњача *f*, сламарица *f*, сламница *f*; *fig.* auf dem bloßen ~sack schlafen бити убоги ђаво; с) *fam.* ach du gerechter ~sack! Боже благи!; ~schicht *f* сламни слој *m*; ~schneider *m* = Häckselschneider; ~schober *m* стог сламе, пласт сламе; ~schuppen *m* појата *f* за сламу; ~seil *n* сламно уже, конопца *m* од сламе; ~stuhl *m* сламна столица *f*; ~teller *m* сламни подметач; ~wein *m* вино *n* од грождја сушенога на слами; ~wisch

m гужва *f* сламе; ~*witwe* [нвн.] *fat.* бела удовица; ~*witwer m fat.* бели удовац; ~*witwenschaft f*, ~*witwentum n*, ~*witwerschaft f* бело удовиштво *n*, бело удовство (и. удоваштво) *n*.

Strolch {штрѡлх} [нвн., тамна порекла] *m* 2g скитница; битанга. [ти се, битанжити.]

stro'lchen {~н} [Strolch] *intr.* (*h, s*) 15a скита-

Strom¹ {штрѡм} [свн.] *m* 2d 1. велика река *f*, река; а) der Rhein ist ein ~ Рајна је велика река; die Donau ist ein ~ Дунав је велика река; der Unterschied zwischen Fluß und ~ ist groß разлика између (обичне) реке и велике реке је велика; б) бујица *f*, брзац; der Fluß wurde durch den Wolkenbruch in einen reißenden ~ verwandelt река се претворила у брзу велику реку (и. брзац) услед провале облака.

2. струја *f*, ток (и *fig.*), течење *n*; а) Ströme im Meer струје у мору; б) ~ mit dem ~ низводу, низводно; gegen den ~ узводу, узводно; mit dem ~ schwimmen пливати низводу, *fig.* пустити се низводу, повиновати се приликама, ићи с током времена; gegen (и. wider) den ~ schwimmen пливати уз воду, *fig.* опирати се (и. не повиновати се) приликама, не ићи с током времена; *fig.* der ~ der öffentlichen Meinung главна струја јавног мњења; *fig.* der ~ der Geschichte (der Welt, der Jahrhunderte, der Begebenheiten) ток историје (света, векова, догађаја); c) ~ elektrischer ~ електрична струја; induzierter ~ индикована струја; ~ der Luft струја ваздуха. 3. (често *fig.*) река *f*, поток, бујица *f*, потоп; а) der ~ der Lava река лаве; б) es regnet in Strömen лије киша; c) Ströme Blutes (и. von Blut) потоци крви; Ströme von Tränen потоци суза; ~ von Worten бујица речи; ~ von Schimpfwörtern бујица (и. потоп) псовки.

Strom² {~} *m* 2g = Stromer.

Strom¹... **strom**¹... {штрѡм-} 2ab(wärts) {штрѡмѡн(вѡрт)} *adv.* ~ низводно, низводу (*opp.* 2ап, 2ауф); ~**abnehmer** *m* 2 трола *f*; ~**amt** *n* одељење (и. надлештво) речних путева; 2ап {штрѡмѡн} *adv.* = 2ауф; ~**anker** *m* ~ узводна котва *f*, узводни ленгер, узводно сидро *n*; ~**anwohner(in f)** *m* речан|ин, -ка, прибрежни|к, -ца, обалск|и -а становни|к, -ца; 2ауф(wärts) {штрѡмѡн(вѡрт)} *adv.* ~ узводно, узводу (*opp.* 2аб); ~**bahn** *f* речни пролаз *m*; ~**bau** *m* градња *f* (и. грађење *n*) у реци; ~**bett** *n* речно корито; ~**brecher** *m* ледолом; ~**breite** *f* ширина реке.

strö'men {штрѡмѡн} [нвн.; *Strom] 1 *intr.* (*h, s*) 15a (у великој количини или силно) тећи, лити, струјати; durch ein Land ~ тећи кроз неку земљу; ~der Regen киша која лије, пљусак; Tränen ~ aus seinen Augen сузе му лију из очију; das Blut strömte ihm nach dem Kopf крв му је појурила у главу; das Volk strömt nach dem Schauspielhaus (hin) народ врви (и. хрли) ка позоришту (и. у позориште); sein ganzes Wesen strömt gegen Ottilie његово цело биће струји ка Отилији; ~ lassen пустити, пуштати (да тече, да теку). II *tr.* 1. пу|стити -штати да те|че -ку, лити, проли-

вати; du strömst in die Adern reines Blut ти лијеш (и. уливаш) чисту крв у (моје) жиле; strömte er seine Gefühle in die Saiten уливао је струнама (и. жицама) своја осећања; dich strömt mein Lied ти надахњујеш моју песму. 2. der Fluß strömt Land ans Ufer река наноси (и. плави) земљу на обалу; der Fluß strömt Land vom Ufer река односи (и. спира) земљу од (и. са) обале. 3. ~ избаци(ва)ти, бац|ити -ати у воду. III **Strö'men** *n* в. Strömung.

Stro'm|enge {штрѡм-} *f* узина реке, речна узина.

Stro'mer {штрѡмѡр} [у 14 веку = Kehlabschneider] *m* 2l *fat.* 1. радник луталица, скитница, битанга. 2. дн. земљораднички ученик. **stro'mern** {~н} [Stromer 1] *intr.* (*h*) 15b = strolchen.

Stro'mes... {штрѡмѡс-} [Strom¹] у слож. на пр.: ~**pappel** *f* прибрежна топола, топола крај реке.

Stro'm!... ~**gebiet** *n* порецје; ~**gefälle** *n* пад *m* реке; ~**geschwindigkeit** *f* брзина тока.

stro'mig {штрѡмѡх}, **strö'mig** {штрѡмѡх} [Strom¹] *a* 1. који брзо тече, брзотек. 2. богат рекама; и у слож. на пр. vier ~ са четири реке; кроз ко|га, -ју, -је протичу четири реке.

Stro'm!... ~**karte** *f* карта речнога тока, хидрографска карта; ~**kreis** *m* 2 коло *n* (струје); ~**lauf** *m* струја *f*, матица *f*; ~**leiter** *m* 2 спроводник струје.

Strö'mling {штрѡмлин} [Strom] 1. ~ врста малог следа, мале харинге. 2. = Streifling *a*.

Stro'm!... ~**messer** *m* 2 мерач струје, амперметар, галванометар; ~**messung** *f* 2 мерење *n* струје; ~**pfeiler** *m* стуб моста у реци; ~**polizei** *f* речна полиција, полиција речних путева; ~**richtung** *f* правац *m* струје; ~**sammler** *m* 2 скупљач струје, акумулатор; ~**schnelle** *f* (речни) брзак *m*; ~**schwankung** *f* 2 колебање *n* струје; ~**stärke** *f* 2 јачина струје; ~**strich** *m* = ~lauf.

Strö'mung {штрѡмун} [strömen] *f* 3b струјање *n*, течење *n*; ток *m*, струја *f* (и *fig.*); reißende ~ брзо течење, брз ток, брза струја; *fig.* geistige ~en der Gegenwart савремене духовне струје.

Stro'm..., **stro'm...** ~**unterbrecher** *m* 2 прекидач струје; ~**verbrauch** *m* 2 потрошња *f* струје, утрошак струје; 2weise *adv.* бујицама, потоцима; es regnet 2weise лије киша; ~**wender** *m* 2 преокретац струје, комутатор; ~**wendung** *f* 2 преокретање *n* струје; ~**zeiger** *m* показивач струје; ~**zeit** *f*, особ. дн. ~**tid** {~тѡт} [уп. Stromer 2] *f* 3b време *n* (и. године *f* *pt.*) земљорадничког шегртовања (и. јаковања).

Strontia'n {штрѡнѡн} [~ ~, шкотско место] *m* 2g¹ 6. *pl.* ~ стронцијан. [циум *m.*]

Stro'ntium {штрѡнѡнѡн} *n* 6b 6. *pl.* ~ строн-

Stro'phe {штрѡфѡ} [гр.] *f* 3b 1. *antiq.* ~ строфа. 2. *met.* строфа, китица.

stro'phisch {штрѡффѡш} [гр.] (састављен) из стрѡфѡ, из китица.

Stropp {штрѡп} [дн.] *m*, *n* 2d 1. (*pl.* и 5) ~ прстен *m* на ужету. 2. = Strippe. 3. = Strick.

Strö'pper {штрѡ.п'р} [Stropp] *m* 2l дивљачо-крадица који разапине замке за срне итд.
Stro'sse {штрѡс'с} [чешки] *f* 3b ✕ ступњевит залом *m*, преровни засек *m*.

Strö'ter {штрѡ.т'р} [Strut *f* = Gebüsch] *m* 2l = Buschklepper, Strauchdieb.

stro'tzen {штрѡц'н} [нвн.; уп. Striezel] *I intr.* (h) 15e 1. von (и. / vor) et. (daf.) ~ набрекнути од чега, *fam.* задригнути од чега, бити (пре)пун чега, киптети чим, бити начичкан чим, бити натрпан чим; er strotzt von Gesundheit набрекао (*fam.* задригао) је од здравља, да прсне од здравља; ~d von Gesundheit једар да прсне од здравља; von Gold ~ бити (пре)пун злата; von Geld ~der Beutel препуна кеса пара; von Bajonetten ~ стрчати од бајонета; von Hochmut ~ надути се од охолости; ~d voll пун да прсне; ♀ ~d набрекао. 2. mit et. ~ разметати се, шепурити се чим. II **Stro'tzen** *n* набреклост *f*, задриглост *f*, препуност *f*, начичканост *f*.

Stro'tzer {штрѡц'р} [strotzen I 2] *m* 2l човек надувен од охолости, *fam.* надувенко.

Stru'bbel... {штрѡб'л-} у слож. = Struwwel...

stru'bb(e)lig {штрѡб(е)лѡх}, **stru'b(e)lig** {штрѡб(е)лѡх} *a* = struppig.

Stru'del {штрѡд'л} [срвн. од свн. stredan „врети“, „кључати“] *m* 2l 1. а) вртлог, вир, чеврнтија; б) бук; брзак; лиман; в) ~ der Vergnügungen der Welt вртлог задовољства, вртлог света. 2. *prov.* а) = Störstange; б) = Quirl 1; в) \ савијача, гужвача.

Strudelei' {штрѡд'л'еј} [strudeln] *f* 3b 1. окретање *n* у ковитлац, ковитлање *n*, вртложење *n*. 2. пренагљеност, непромишљеност.

Stru'deler {штрѡд'л'ер} [strudelig 2] *m* 2l непромишљеник, заврзан.

stru'delig {штрѡд'лѡх} [Strudel] 1. вртложит, вировит, буковит, који се врти, окреће у ковитлац, који се окреће као вртлог (и чеврнтија). 2. непромишљен, збркан.

Stru'del..., **stru'del...** {штрѡд'л-} ~kopf *m* вртоглавац; ~köpfig *a*, ~köpfig *a*: а) напрасит; б) вртоглав, *adv.* вртоглаво, непромишљено.

stru'deln {штрѡд'лн} [Strudel] *I intr.* (h, s). *tr.* 15f 1. окретати се као вртлог, вртети се у ковитлац; кључати, врети; da kocht und strudelt es кључа и ври (вода итд.); *tr.* die Brandung strudelt das Schiff ans Ufer море ломећи се о обалу баца лађу на обалу; *fig.* e-n ins Elend ~ увалити кога у беду; meine Seele strudelt von e-m so heißen Verlangen душа ми узавире тако жарком жељом; ~d = strud(e)lig. 2. вртоглаво (и пренагљено) радити. II **Stru'deln** *n* окретање у ковитлац, вртење, вртложење; кључање, врење, куљање.

Stru'dler, **stru'dlig** v. Strudeler, strudelig.

Struktu'r {штрѡктур} [лат.] структура (склоп, састав).

stru'llen {штрѡл'лн} [Strudel?] *intr.* (h) 15a 1. **Strumpf** {штрумпф} [срвн.] *m* 2d 1. чарапа *f*; die Strümpfe anziehen (ausziehen) обу(ва)ти (изу(ва)ти) чарапе. 2. нек. ногавица *f*. 3. *fam.* *fig.* auf den ~ kommen стати на ноге, опоравити се; sich auf die Strümpfe machen хва-

тати пут, ухватити пут; auf dem ~ sein бити на коњу, ићи добро, бити добро. 4. blauer ~ = Chorherr; roter ~ = Prälat. 5. / = навлака *f*. 6. = Rumpf 1; mit ~ (и. Stumpf) und Stiel v. Stiel. 7. Auerscher ~ für Gasglühlicht Ајерова чарапица за светлост од усијана гаса. 8. / комад попречно издељене њиве.

Stru'mpf... {штрумпф-}. ~band *n* 2a подвез(ица) *f*; ~brett *n* калуп *n* за чарапу.

strü'mpfen {штрумпф'н} [Strumpf] *I tr.* 15a 1. обу(ва)ти чарапе; у слож.: gestrümpft {гештрумпфт} и. ...strümpfig у чарапама, на пр. rote, blaugestümpft итд. или rote, blaustrümpfig у црвеним, плавим чарапама. 2. / e-n Acker ~ (по)делити њиву попречно. II а) **Strümpfen** *n* дељење попречно; б) **Strümpfung** {штрумпфун} *f* 3b = Strumpf 8.

Stru'mpf... {штрумпф-}: ~fabrik *f* чарапана, фабрика (и. творница) чарапа; ~fabrikant *m* фабрикант чарапа; ~licker(in *f*) *m* крпач(ица) чарапа; ~garn *n* ✕ памук *m* (и. вуна *f*) за плетење; ~halter *m* подвезник, носач подвезице; ~handel *m* = ~warenhandel; ~händler *m* = ~warenhändler; ~hose *f* ногавица са стопалом.

strü'mpfig {штрумпфѡх}, **stru'mpfig** {штрумпфѡх} *I adv. prov.* у чарапама без ципела. II ...~ *a* у слож. в. strümpfen I 1.

Stru'mpf...: ~stopfer(in *f*) *m* = ~flicker(in); ~stricker(in *f*) *m* плетилац, -ља чарапа; ~stuhl *m* = ~wirstuhl; ~waren *f pl.* ✕ чарапе, плетена роба *f*; ~warenhandel *m* ✕ чарапарница *f*, трговина *f* чарапа(ма); ~warenhändler(in *f*) *m* чарапар(ка), трговац-киња чарапама; ~weber *m* = ~wirker; ~wein *m fam.* = Dreimännerwein; ~wirker *m* ткач чарапа, чарапар; ~wirkerei *f* чарапарница; ~wirkerstuhl *m* чарапарски разбој.

Strunk {штрун.к} [срвн.] *m* 2d 1. чокањ, кочањ; чапур. 2. пањ, ћутук, = Baumstumpf.

stru'nkig {штрун.кѡх} *a* чокањаст, кочањаст, налик на чокањ, на кочањ (и. чапур).

Stru'nse {штрунз'е} *f* 3b *fam.* = Strunsel.

Stru'nsel {штрунз'ел} *f* 3b *fam.* лоба, трапађо-за, мурдаруша, жентурина, жентурача.

Stru'nz(e) {штрунц(е)} *f* 3b, **Stru'nz(e)l** {штрунц'ел} *f* 3d *fam.* = Strunsel.

stru'nzen {штрунц'н} *intr.* (h, s) *fam.* ићи горд(о); скитати се, лолати се, шврљати.

Stru'nzer {штрунц'р} *m* 2l *fam.* лола, скитница, шврљало. [= Strippe.]

Strü'pfe {штрупф'е}, **Strü'pfe** {штрупф'е} *f* 3b 1. **strü'pfen** {штрупф'н} *tr.* 15a петљом (и. ом-чом) сте|гнути, -зати; згулити, сљуштити; sich ~ огулити се.

Stru'pp... {штруп-}: ~bart *m* чупава брада *f*; ~huhn *n* тршава кокош(ка) *f*.

Strü'ppe {штруп'п'е} *f* 3b ✕ = Strippe.

struppig {штрупѡг} [фр. estropie] *a* кљаст.

strüppicht {штрупѡхт}, **strüppig** {штрупѡх} [нвн.: sträuben] *a* чупав, тршав; ✕ куштрав (за вуну).

Strüppigkeit {~кѡг'т} *f* 3b чупавост, тршавост.

stru'wwelig {штрув'лѡх} *a* = strubbelig.

Stru'wwel... {штрув'л-} [strubb(e)lig, sträuben]:

~kopf *m*, ~peter *m* чупавац, чупавко, тршав-
вац, тршавко; ~suse {~зуз} *f* чупавица, тр-
шавица.

Strychni'n {штрухнин} [гр.] *n* 2g¹ б. пл. стрихнин
m, мишомор *m*; ~säure {~ин-} *f* стрихнинска
киселина. [краљевска породица] Стуарт.

Stu'art {штуарт} *n* гр. би, ретко 2g (шкотска)

Stu'bbe {штуб} *f* 3b, већ. ~n {~н} *m* 2l пањ *m*.

Stü'bchen¹ {штухен} *n* 2l *dim.* од Stube 1. со-
бица *f*, собичак *m*, сопче. 2. = Feuerkiese.

Stü'bchen² {~} [срлат. stopa] *n* 2l мера за теч-
ност од 3—4 литра.

Stu'be {штуб} [свн.; ит. stufa „купатило, ха-
мам“; уп. изба] *f* 3b 1. соба (за ложење, за
становљење; Zimmer је отменија реч), одаја;
gute ~ = Putzzimmer. 2. †затоплокупљење у-
дешена одаја, хамам *m*. 3. 2000 акова соног
раствора.

Stu'ben..., **stu'ben...** {штубен-} ~älteste(r) *m*
(већ. X) собни старешина; ~arbeit *f* собни
рад *m*, собни посао *m*; ~arrest *m* (већ. X)
затвор, казна забраном изласка из собе, из
куће; ~arrest haben бити у затвору; e-m
~arrest geben казнити кога затвором; ~auf-
seher *m* = ältester; ~aufwischer *m*. а) чи-
стач собе; б) четка *f* за собу; ~bursche *m*
собни друг(ар); ~decke *f*: а) собна простир-
ка, ћилим *m*; б) таваница; ~dienst *m* собна
служба *f*, служба у соби, собно редарство *n*;
~feuerung *f* собно ложење *n*, ложење соба;
~fliege *f* кућна муха; ~gefangene(r) *m* чов-
ек осуђен казном неизлажења из собе; ~
gelehrte(r) *m* собни научник, собни учењак
(без познавања стварног живота); ~gelehr-
samkeit собна ученост; ~genosse *m*, ~ka-
merad *m* = ~bursche; ~heizer *m* собни ло-
жач, ложач собних пећи; ~hocker *m* *fam.*
собно чечало *n*, собни трнигуз, човек који че-
чи у соби, не избија из собе; ~hockerei¹ {-х-
к-р-а-} *f* чечане *n* у соби; ~hund *m* собно псе-
то *n*, пас за собу; ~leben *n* собни живот *m*,
= ~hockerei; ~luft *f* собни ваздух (и. зрак)
m; ~magd *f* = ~mädchen; ~mädchen *n* соба-
рица *f*; ~ofen *m* собна пећ *f*; ~rein *a* чист,
који не погани у соби; ~schlüssel *m* собни
кључ, кључ од собе; ~sitzer {-зидер} *m* 2l = ~
hocker; ~uhr *f* собни часовник *m*, часовник *m*
с клатном. Уп. и Zimmer... [= 1/60 талира].

Stü'ber¹ {штубер} [хол. stuyver] *m* 2l стивар

Stü'ber² {~} [stupfen?] *m* 2l 1. = Nasenstüber.
2. = Rausch¹ 1.

Stuck¹ {штук} [ит. stucco; *нем. Stück] *m* 2g б.
пл. штуко-гипс, гипсани и. мермерни малтер
за украсе грађевина; украси од штуко-гипса.

Stuck² {~} *n* гр. *pop.* = Stück.

Stück {штук} [свн. stucki: Stock] *n* 2g, *pop.* и
4a, као мера иза бројева *inv.* 1. комад *m*,
парче *n*; а) (као део целине) ist das das
Ganze? Nur ein ~ davon је ли то цело (и.
целина)? Само комад (од) тога; ~ Brot (и.
Brottes), Kreide, Holz, Papier usw. парче (и.
комад) хлеба (и. круха), креде, дрвета, хар-
тије (и. папира); ~e von et. (*dat.*) abhauen
одби(ја)ти комаде (и. комађе, парчад) од че-
га; in ~e fliegen, (zer)springen распрштати

се, отићи у парампарчад; in ~e zerbrechen:

а) (*tr.*) сломити (и. разбити) на комаде, у
(парам)парчад, б) (*intr.*) сломити се на ко-
маде, разбити се у (парам)парчад; ~ Land
комад (и. парче) земље; ~ Leinwand комад
платна, парче платна; stattliches, viel her-
gebendes ~ Fleisch повелик, издашан комад
меса; ~ Fleisch парче мяса; *pl.* ~e и. ~en
Holz, Fleisch, Brotes комади (и. комађе, пар-
чад) дрвета, мяса, хлеба; aus einem ~ be-
stehen (и. sein) бити исцела, изједна; aus
einem ~ gegossen исцела (и. изједна) (из)-
ливен; б) (један од броја неке целокупности
с обзиром на број) auf ~ arbeiten радити на
парче; die Arbeiter nach dem ~ bezahlen пла-
ћати раднике од комада; hier kostet jedes ~
(и. Stück für Stück) zwanzig Pfennig овде сто-
ји сваки комад двадесет пфенига, сваки ко-
мад (и. свако парче) по двадесет пфенига
(све по двадесет пфенига); das Dutzend hat
zwölf ~ (не: Stückel) (у) туче(ту) има двана-
ест комада; „Wieviel Fische?“ „Acht ~ колико
риба? Осам комада; „Wieviel Hechte?“ „Drei ~
„Колико штука?“ Три комада; ich habe acht
Fische (не: acht ~ Fische!); drei Hechte und
fünf Karpfen gefangen ухватио сам осам ри-
ба, три штуке и пет шарана; *pop.* ein ~er
tausend (сажето из ein ~ oder tausend) Mark
једно хиљаду марака; ein ~er zehn Schelme
једно десет лола; drei ~ Passagiere три пут-
ника; fünf ~ von diesem Buche пет комада
(= примерака) (од) ове књиге; с) (поједино
живо биће) комад *m*, грло; ~ Federvieh, Wild
комад пернате живине, дивљачи; dreißig ~
Rindvieh тридесет комада (и. грла) говеди;
diese Pferde kosten ~ für ~ 2000 Dinar ови
коњи стају по 2000 динара од грла; d) (ко-
мад новца; уп. 4) ein ~ von Achten један ко-
мад од осам реала (шпански новац); нар. у
слож. Zweipfennigstück двопарац *m*, Zwei-
markstück двомарка *f*, Zweidinarstück дво-
динарка *f*; e) (целина за се) zwei ~ Leinwand,
Tuch два комада платна, сука (и. чоке); *fig.*
in e-m ~ fort изједна, без прекида; f) (комад,
парче за крпљење) ~ zum Ausbessern парче
за крпљење, закрпа *f*; g) (дело) ein gutes ~
Arbeit побро (и. лепо) парче посла, рада; ein
schönes ~ der Baukunst лепо парче немар-
ства; ein ~ in Arbeit haben радити неку ствар;
h) (дело за позорницу, за музику) * welches
~ wird heute gegeben? који се комад даје (и.
игра) данас?; es wird ein neues ~ gegeben
даје се нов комад; * ein lustiges ~ spielen
свирати весео комад; *fig.* der Vorhang fällt,
das Stück ist aus свршено (је). 2. *fam.* ein ~
von e-m Gelehrten парче научника, парче у-
чењака, у неку руку научник; ein ~ Poet пар-
че песника; * ein gut ~ Mensch доброта од
човека, поштењак, добар човек; ein häßliches
~ von e-m Weib грдоба (и. ругоба) од жене;
ein sauberes ~ красан примерак, краси/к
-ца; ein ~ von Geistlichen hat Lunte gerochen
један лола од духовника намирисао је ствар.
3. површина *f*, дужина *f*, део *m*, комад *m*; ein
~ Weges комад (и. део) пута; es ist ein tüch-

tiges ~ bis dahin има подоста донде; ein gutes ~ zurückbleiben подоста изостати; ein ~ noch in die Welt hineinleben поживети још неко време. 4. свота *f* новаца; ein hübsches ~ Geld лепе паре (уп. 1 d). 5. ~ e-r Zeitschrift број *m* часописа, чланак *m* часописа; ~ aus e-r Rede место (и. комад) неког говора; aus-erlesene ~e одабрана места; *bibl.* стих *m*; **3** ~e *pl.* хартије *f pl.* (и. папири *m pl.*) од вредности, вредносни папири. 6. große ~e (✓ ~en) auf e-n, et. halten много полагати на кога, на што, много држати до кога, до чега; welch großes ~ er auf ihn hält колико (много) он на њ(ега) полаже. 7. † *bibl.* = Stoff; још у употреби: mit et. aus e-m ~ sein потпуно се слагати счим. 8. суд *m* од смрчине коре за скупљање смоле. 9. ein ~ Salz буре соли (као мера). 10. дело, рад *m*; мајсторија *f* (уп. 1 g); ein schweres (unnützes) ~ Arbeit тежак (некористан) посао, тежак (некористан) рад; das ~ hab' ich von anderen Taschenspielern gesehen ту сам мајсторију видео од других мајионичара. 11. дело ликовне уметности, слика *f*, цртеж *m*, вај *m*; нар. у слож. на пр. Blumen-, Frucht-, Brust-, Nachtstück. 12. дело, чии *m* (у којем се испољава суштина онога који дела); нар. у слож. на пр. Freundschafts-stück дело (и. чин) пријатељства, пријатељско дело, Heldenstück јуначко дело; veh. = Streich 3; man erzählt schlimme ~e von ihm причају се дивоте о њему; von (и. aus) freien ~en из властите побуде; сам (-а, -о, -и, -е) од себе; својевољно, добровољно. 13. ствар *f*, догађај *m*; ich erlebte ein schlimmes ~ доживео сам једну рђаву ствар (и. нешто зло); mir ist ein komisches ~ passiert смешна ми се ствар догодила. 14. ствар *f*; однос *m*, поглед *m*; in diesem ~ у овој ствари, у овоме; in allen ~en у свима стварима, у свему; sich (*dat.*) große ~e einbilden = sich viel einbilden; in vielen ~en у много чему, у многومه. 15. X топ *m*, оруђе. 16. *prov.* auf dem ~ (= auf der Tat) ergriffen ухваћен на делу.

Stuck'... {штук-}: ~arbeit *f* рад *m* у штуко-гипсу; ~arbeiter *m* радник у (и. на) штуко-гипсу.

Stü'ck... {штүк-}: ~arbeit *f* рад *m* (плаћен) на парче, рад од комада; ~arbeiter(in *f*) *m.* а) радник-ца на парче, радник-ца (који-а ради) од комада, ђутиричар(ка); б) ужар који израђује дугачке конопце (*opp.* Spitz-arbeiter). {штүк'а́т'ор} *m 6d* = Stuckarbeiter. | **Stuckaten'r** {штүк'а́т'ор} [ит.] *m 6i*, Stucka'tor | **Stuckatu'r...** {штүк'а́т'ур-}: ~arbeit *f* = Stuckarbeit; ~gips *m* штуко-гипс.

Stü'ck... {штүк-}: ~bohrer(ei *f*) *m* X = Geschützbohrer(ei); ~butter *f* = Stückenbutter. **Stü'ckchen** {штүк'чэн} *n 2l dim.* од Stück комадић *m*, парченце; ~ Bindfaden парченце канана; ein ~ weißer Zucker (и. weißen Zuckers) комадић (и. парченце) бела шећера; ~ Geld новчић; e-n ein ~ begleiten по-, ис-, отпратити кога мало; M. ¶ мали комад *m*; laß dir ein ~ aus meinen Bubenjahren erzählen де(де) да ти (ис)причам једну стварчицу из

мојих дечачких година; er hat mir ein ~ gespielt мало ме је насамарио, мало ми је напакостио, мало ми је подвалио. [гипсу.]

Stu'ck'decke {штук-} *f* таваница у штуко-| **stu'ck(e)lig** {штүк(')лүх} *a fam.* = stuck(e)rig. **stu'ckeln** {штүк'элн} *intr.* (h) 15f = stuckern.

stü'ckeln {штүк'элн} [Stück] *I tr.* 15f 1. комадати, парчетати, рас-, ис|комада(ва)ти, рас-, ис|парчавати; *num.* = ausstückeln. 2. = stücken *I* 1. II **Stü'ckeln** *n*, Stü'ckelung {штүк'элунг} *f* комадање, парчетање, раскомадавање, распарчавање; в. ausstückeln II.

stü'cken {штүк'чэн} [Stück] *I tr.* 15a 1. (за)крпити, скрпити, (в. flicken *I* 1). 2. = stückeln *I* 1. II **Stü'cken** *n* крпљење.

Stü'cken... {штүк'чэн-}: ~butter *f* (*opp.* Faßbutter) масло *n* (и. маслац *m*, путер *m*) у комађу, у калупима; ~zucker *m* шећер у комађу, у парчади.

Stü'cker {штүк'ер} *pop.* в. Stück *I* б.

Stückerei' {штүк'ерэ} *f 3b* ✓ = Flickerei.

stu'ck(e)rig {штүк(')рүх} *a fam.* труцкав, који се труцка.

stu'ckern {штүк'ерн} *I intr.* (h) 15f 1. труцкати се, дрмусати се. 2. *prov. fam.* es stuckert damit = stocken *I* 1 б. II **Stu'ckern** *n* труцкање, дрмусање. [*f* X = ~gut б.]

Stü'ck... {штүк-}: ~faß *n* велико буре; ~fracht | **Stu'ck'getäfel** *n* = Stuckverzierung.

Stü'ck...: ~gießer(ei *f*) *m* = Geschütz-, Kanonengießer(ei); ~gut *n*: а) X бронза *f* (и. метал(на) слитина *f*) за топ(ове); б) X ~güter *n pl.* денчана роба *f*.

stü'ckig' {штүк'күх} *a* (с)крпљен.

...stückig² {~} у слож. на пр. groß~ у великим (и. крупним) комадима (и. парчади).

Stü'ck...: ~knecht *m* X тобџија, артилериски коморџија; ~kohle *f* комадни угаљ *m*, угаљ у комађу, крупан угаљ (*opp.* Grusz, Kleinkohle); ~kugel *f* X топовско ђуле *n*; ~ladung *f* X топовско пуњење *n*, топовски набој *m*; ~lein {штүк'лэйн} *n* = Stückchen; ~lohn *m* плата *f* од парчета, плата од комада; уп. и Akkordarbeit; ~mergel *m* смловит лапорац. **Stu'ck'mörtel** *m* штуко-гипсани малтер.

Stü'ck...: ~pferd *n* X артилериски коњ *m*; ~pforte *f* X топовске мазгале *f pl.*, отвор *m* за топ; ~richter *m* X, ш нишанџија; ~verkauf *m* X продаја *f* намало, малопродаја *f*; ~verzeichnis *n* појединачан списак *m*.

Stu'ck'verzierung *f* штуко-гипсани украс *m*.

Stü'ck..., **stü'ck...**: 2weise *adv.* комад по комад, парче по парче, на комаде, на парчета, X на комад, на парче, намало; ~werk *n*. а) скрпљено дело, дело без везе; unser Wissen ist (nur) ~werk наше је знање крње; уп. Flickwerk; б) ~arbeit; с) = Artilleriepark; ~werker *m* = ~arbeiter; ~wischer *m* X топовска четка *f*, четка за чишћење топова; ~zahl *f*: а) број *m* комада (и. парчета); б) = Exemplar; ~zucker *m* = Stücken Zucker; за X уп. и Geschütz-, Kanonen-...

stud. (phil., iur. итд.) *abr.* за studiosus philosophiae, iuris итд. студент филозофије, студент права итд.

Stude'nt {штудент} [срвн. 14/15 век; *лат.] *m* 3a, ~in {~дн} *f* 3c 1. студент, -киња, ученик/-ца универзитета (и. високе школе) (уп. Bursch); ~ der Rechte (der Medizin, der Philosophie, der Theologie) студент права (медицине, филозофије, теологије). 2. јн. = Gymnasiast.

Stude'nten..., **stude'nten...** {~днтн-} ~blume *f* кадафица, кадифка; ~futter *n* fam. студентска пића *f*, бадеми и суво грожђе; ~gesellschaft *f* студентско друштво *n*; ~haft {штудентнхџфт} *a* = burschikos 1; ~jahre *n* pl. студентске (и. ђачке) године *f* pl., године студентовања, ђаковања *n* на универзитету (и. на високој школи); ~korps *n* = Korps 2; ~kragen *m* нек. мали студентски огртач; ~leben *n* студентски (и. ђачки) живот *m*; ~iebschen *n* fam. студенткиња *f*, студентова драгана *f*; ~mäßig *a*, adv. студентски, ђачки; ~mütze *f* студентска капа; ~plan *m* наставни план; ~schaft {штудентншџфт} *f*: а) студенти *m* pl., ђаци *m* pl.; б) = ~tum; ~sprache *f* студентски (и. ђачки) језик *m* (и. говор); ~streich *m* студентски (и. ђачки) подвиг (и. несташluk); ~tum {штудентнтум} *n* студентство, ђаштво; ~verbindung *f* студентско (и. ђачко) удружење *n*; ~viertel *n* студентски (и. ђачки) крај *m* (у граду).

stude'ntisch {штудентш} *a* = burschikos 1.

Stu'die {штуде} [лат.] *f* 3b 1. студија, цртеж *m* као студија. 2. ~n pl. од Studium.

Stu'dien... {штудн-} ~aufseher *m*: а) управитељ (и. надзорник) студија, председник Главног просветног савета; б) надзорник за време часова рада у школи; ~direktor *m* управитељ (и. директор) наставе, председник Главног просветног савета; ~gang *m* ток студија; ~genosse *m* друг са студија, друг из доба ђаковања на универзитету (и. високој школи); ~inspektor *m* = ~aufseher а; ~kopf *m* глава *f* као студија; ~lehrer *m*. а) професор; б) = ~meister; ~meister *m* предавач; ~rat *m*: а) Главни просветни савет; б) члан Главног просветног савета; ~reise *f* пут *m* ради проучавања, научно путовање *n*; ~rektor *m* бав. = ~direktor; ~stück *n*, ~zeichnung *f* = Studie 1; ~zeit *f* време *n* студија (в. и Studierzeit).

studie'ren {штудирн} [срвн.; *лат.] *I* intr. (h), *tr.* 15g 1. et. ~ про-, изучавати, студирати, учити што; auf et. (acc.) ~ помишљати (и. мислити) на што; refl. (са означењем последице) sich blaß ~ бити блед од учења, окапати над књигама; sich krank ~ разболети се учећи; sich ins Grab ~ наћи гроб себи учећи. 2. школовати се на универзитету (и. високој школи), учити, студирати; lura (и. Rechte), Mathematik, Medizin, Physik ~ учити (и. студирати) права, математику, медицину, физику; was ~ Sie? шта учите?, шта студирате? 3. јн. ићи у вишу школу, похађати вишу школу. II Studie'rende(r) *s* 9l = Student(in); Studierende der technischen Hochschule студенти (и. ђаци) Техничке високе школе. III studie'rt {штудирт} *pp.* и а 1. из-

вештачен, намештен. 2. ein studierter Mann, ein Studierter човек са високом школом, школован човек. IV Studie'ren *n* про-, изучавање, учење, студирање.

Studie'r... {штудир-}: ~lampe *f* лампа при којој се учи (и. студира, проучава); ~stube *f* = ~zimmer; ~trieb *m* нагон за учењем, за проучавањем, за студирањем; ~zimmer *n* соба *f* за учење, соба за рад. [теље *m*.1]

Stu'dio' {штудјо} [шп.] *n* bi соба *f* за рад, а-1 **Stu'dio'** {~} *f*am. *m* bi, Studio'sus {штудјозус} *m* bg и (аус. само) bk [лат.] (abr. stud.) = Student. [из/учавање.1]

Stu'dium {штудјум} [лат.] *n* 1c студија *f*, про-, I **Stu'fe** {штүф} [свн.: Staffell] *f* 3b 1. ступањ *m*, степен *m*; а) ~ e-r Treppe ступањ степеница; б) *gr.* ~n pl. der Komparation ступњеви поређења; c) *слик.* ~n pl. прелази *mpl.*, преливи *m* pl., ступњеви *mpl.*; d) ~n pl. ступњеви *mpl.*, интервали *mpl.*; e) *fig.* zu e-r hohen ~ steigen попети се до високог ступња; auf der letzten ~ на последњем ступњу; eine ~ höher ~ попети се (за) један ступањ; von ~ zu ~ са ступња на ступањ; од ступња до ступња. 2. * а) белега, знака; б) из стене избијен комад који садржи руде у себи, рудни примерак; c) тридесетина (1/30) рударског хвата. **stu'fen** {~н} [Stufe] *tr.* 15a 1. = abstufen 1 и 2. 2. * zaselji -цати стену, (на)правити урезе длетом у стени.

Stu'fen..., **stu'fen...** {штүфн-}: ~artig *a*: а) ступњаст, налик на ступањ, степенаст (уп. ~förmig); б) ступњевит; ~bahn *f* 2f ступњевит пут *m*; ~bank *f* ступњевита клупа; ~breite *f* ширина ступњева; ~erz *n* * чиста руда (ча) *f*; ~fällig *a* ступњевит, поступан, постепен (в. allmählich); ~folge *f* след *m* ступњева; *fig.* поступност, ступњевитост, постепеност; ~förmig *a* ступњевит, облика ступња, степенаст; ~gang *m* = ~folge; ~giebel *m* ступњевит забат; ~jahr *n* * поступна година *f*, година поступница, прекретна година, година прекретница, година живота дељива са 7 и 9 важна по живот; ~leiter *f*: а) лесте *f* pl.; б) *fig.* и лествица; ~mäßig *a* ступњевит, поступан, постепен; ~sammlung *f* збирка рудних узорака; ~sitz *m* ступњевито седиште *n*; ~weg *m* ступњевит пут; поступан пут; ~weise *adv.* поступно, постепено, ступњевито, на ступњево, ступњевима; ~wuchs *m* ступњевит раст, ступњевито растење *n*; ~zähne *m* pl. ступњевити зупци *mpl.*; ~haft {штүфнхџфт} *a* поступан.

stu'fig {штүфџ} [Stufe] а 1. ступњевит, који има ступњево (и. степене). 2. у слож. са одредницом, на пр. breit~ са широким ступњевима, zwei~ са два ступња.

Stuhl {штул} [свн.: stellen] *m* 2d 1. столица *f*; а) ~ ohne Lehne столица без наслона, столица; б) *fig.* sich zwischen zwei Stühle setzen сести између две столице; zwischen zwei Stühlen sitzen седети између две столице; auf glühendem ~ sitzen = auf Kohlen sitzen; e-m den ~ vor die Tür setzen: а) избацити кога, б) прекинути с ким; c) = Kirchenstuhl;

d) ~ e-s Mitglieдeс столица члана; der königliche ~ престо; erhöhter ~ des Papstes папина столица *f*, папин престо; e) der Apostolische (и. Heilige, Päpstliche, Römische) ~ Апостолска (Света, Папска, Римска) столица; узв. ст. катк. = Herzogtum; f) = Richterstuhl; g) ~ e-s Lehrers столица, катедра учитеља. 2. a) = Nachtstuhl; zu ~(e) gehen (из)ићи напоље; nicht zu ~(e) kommen können не моћи (из)ићи напоље; b) = Stuhlgang *b*; die Farbe der Stühle боја столице, измета. 3. a) = Dach, Glockenstuhl; b) = Webstuhl. 4. ⚡ Столица *f* (звезда у Пегазу). 5. † главница (уложена на камату).

Stu'h|bein {штул-} *n* нога *f* од столице.

Stü'h|chen {штулхчн} *n* 2l *dim.* од Stuhl столица *f*.

Stu'h|... ~decke *f* = ~karpe; ~fabrik *f* фабрика (и. творница) столица; ~drang *m*: a) терање *n* напоље; b) = ~zwang; ~entleerung *f* идење *n* напоље; ~feier *f*, ~fest *n* празник *m* оснивања папске столице (22-ог фебруара); ~flechter(in *f*) *m* плетач-иља столица; ~fuß *m* = ~bein; ~gang *m*: a) столица *f*, идење *n* напоље; keinen ~gang haben немати столице, не ићи напоље, бити затворен; b) столица *f*, измет; ~geld *n* сточиљарина *f*, најамнина *f* за столицу; ~gericht *n* тајни суд *m*; ~herr *m* судија, судца; ~karpe *f* навлака; ~kissen *n* јастуче за столицу; ~lehne *f* наслон *m* (од) столице; ~macher *m* сточиљар, израђивач столице; ~richter *m* претседник суда; ~schlitten *m* саоне *fpl.* са приручјем; ~schlosser *m* монтер чарапарског разбоја; ~sitz *m* седиште *n* столице; ~verhaltung *f* затвор *m*; ~vermieterin *f* изнајмљивачица столица; ~wagen *m* отворена кола *n pl.* са висећим седиштима; ~zapfen *n*, ~zapfen *m* свећица *f* (против затвора); ~zwang *m* ? напони *mpl.*, терање *n* напоље.

stu'ken {штукчн} [дн.] = stauchen I 1.

Stu'kk(at)... в. Stuck(at)...

Stu'lle {штул-} [дн.] = Butterbrot, Schmalzbrot.

Stu'llen... {штул-} ~büchse *f* кутија за кришке хлеба са маслом; ~papier *n* хартија *f* (и. папир *m*) за завијање кришки хлеба са маслом. [сувратак; обод.]

Stulp {штулп}, Stülp {штулп} [дн.] *m* 2g по-1

Stu'lpe {штулп-} [дн.] *f* 3b 1. = Stulp. 2. наруквица. 3. поклопац *m*, звоно *n*.

Stu'lpen... {штулп-} в. Stulp...

stü'lpen {штулп-} [Stulp(e)] *tr.* 15a 1. a) преврнути, -тати, посуврвати, -тати, задићи, -зати; gestülpte Nase = Stülpnase; b) ein Butterbrot auf das andere ~ поклопити једну кришку хлеба са маслом другом; метнути једну кришку хлеба са маслом на другу; den Hut auf den Kopf ~ натући (и. метнути) шешир на главу; накрпати, метнути. 2. поклопити, метнути поклопац на.

stumm {штум} [свн.; уп. stammeln] *a* 1. нем, *fat.* мутав; a) (који не може да говори) ~ werden о-, зајнемети, *fat.* омутавети; ein Stummer немак, немј, *fat.* мутавац, мутавко; eine Stumme немака, немја, *fat.* мутави-

ца; b) (који нема гласа) die Fische sind ~ рибе су неме, рибе немају гласа; c) (који хути) ~ wie ein Fisch, wie ein Stock нем као риба; ~ vor Erstaunen нем од запрепашћења; d) die ~en Diener, die Stimmen неме слуге (на источњачким дворовима); e) ✕ ~e Person немо лице, штатиста; ~es Spiel нема игра *f*. 2. *gr.* мукао; неизговаран. 3. ~e Sünden скривни греси *n pl.*, пороци *m pl.* за које нема речи. 4. претерано (на)сумпорен и без јачине.

Stu'mmel {штум-л}, (Stü'mmel {штум-л}) [свн., stümmeln] *m* 2l 1. крњадак, кусатак, окрњак; бадрљак, патрљак; крндак, крњ зуб, шкрбина *f*. 2. a) = Stummelpfeife; b) = Zigarrenstummel.

Stu'mmel..., stu'mmel... {штум-л-}: 2haft {штум-лхџфт} *a* крњ; ~pfeife *f* врло кратка лула; 2schwänzig {~швенцих} *a* кус; ~sucher *m* скупљач пицаваца.

stü'mmeln {штум-л-лн} [свн.] *tr.* 15f 1. ✕ = ver-stümmeln. 3. ✕ = stoppen I 2.

Stu'mmheit {штумхџт} *f* 3b немота, немост; *fig.* = Schweigsamkeit.

Stu'mm|wein {штум-} *m* = Lauer. (и Stummel.)

Stu'mpe {штумп-} *f* 3b, ~n {~н} *m* 2l = Stumpf

stu'mpeln {штумп-лн} [гн.] *tr.* 15f 1. = ver-

stümmeln. 2. и stü'mpeln {штумп-лн} = stüm-

Stu'mper {штумп-р} *m* 2l *prov.* = Stoß. [перн.]

Stü'mper {штумп-р} [дн.: stumpf] *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c (*opp.* Meister) прчвар, студенклепа, мајстор-квариш, кваризанат, крпа, шепртља, пртљанац, петљавина, мурдар; ошљар (уп. Pfuscher).

Stümperei' {штумп-рџ-} [stümpern] *f* 3b испрчварен посао *m*, склепан посао, измурдарен рад, крпеж *m*, петљарија, *fat.* исфанфуљан посао.

stü'mperhaft {штумп-рхџфт}, stü'mp(e)rig {штумп-р)рџх}, stü'mper|mäBig {штумп-р-ја} прчварски, студенклепски, кваризанатски, крпарски, мурдарски, шепртљански; ошљарски; ~e Arbeit = Stümperei.

stü'mpern {штумп-рн} [Stümp(er)] I *intr.* (h), *tr.*

15f (ис)прчварити, студенклепати, кварити занат, (из)мурдарити, пртљати, шепртљити, крпарити; дрндати, дрнкати. II Stü'mpern *n* прчварење, студентклепање, кварење заната, мурдарење, пртљање, шепртљање, крпарење.

stumpf¹ {штумпф} [свн., в. Stumpf²] *a* 1. туп; зарубљен; шопав; отупео; отрцан; утрнуо; a) (*opp.* scharf) dies Messer ist ~ овај нож је туп; ~ machen (о)тупити; ~ werden (о)тупети; b) (*opp.* spitz) ~ machen затупити, -љивати; / ~er Winkel туп угао, туп кут; ~er Kegel зарубљена купа *f*; ~e Nase шопав нос *m*; c) ~er Besen иступела (и. отрцана) метла *f*; ~e Feder отупело перо *n*; ~e Zähne утрнули зуби; ~ machen о-, ис(тупити, похабити, отрцати; ~ werden: a) отупети, иступити се, похабити се, отрцати се, b) (у)трнути; d) *fig.* ein ~er Kopf тупа глава; ~e Blicke тупи погледи; ~e Sinne отупела чула *n pl.*; ~es Gemüt отупела душа; ~es Gewissen о-

тупела савест; ~er Varstand туп (и. отупео) (раз)ум (и. дух); für et. (acc.) ganz ~ sein отупети за што, огулати према чему, не осећати што; ~ machen: а) отуп|ити, -љивати, (на)чинити неосетљивим, б) заглуп|ити, -љивати; ~ werden (о)тупети, утрнути; ~ geworden отупео, огулао; er ist alt und ~ оматорео је и одртаео. 2. ~ gerittenes Pferd изрган коњ; ~er Segler рђава једрењача f; ~er Wein исхлапело вино (уп. stumm 4); der Wein ist ~ вино је исхлапело.

Stumpf² {~} [свн.; *stumpf¹] *m* 24 1. = Stummel. 2. пањ; *fig.* mit ~ und Stiel из корена, из основа.

stumpf¹... {штупф-}: **zblätt(e)rig** *a* ~ туполист; **zeckig** *a* тупоугли, тупокутни, тупорогљаст.

Stu'mpfen¹ {штупф-н} *m* 21 ♂ = Stumpf.

stu'mpfen² {~} [stumpf] *tr.* (и stümpfen {штупф-н}), *refl.*, ♂ *intr.* (h, s) 15a 1. = (sich) abstumpfen. 2. = stupfen.

Stu'mpf..., **stu'mpf...** {штупф-}: ~²ende *n* затупљен крај *m*; ~²fuß *m* буцасто стопало *n*; ~heit {штупфхџт} *f* 3b тупост, тупоћа; зарубљеност; затупљеност; отупелост; шопавост; утрнулост; ~horn *n.* а) затупљен рог *m*; б) тупорог|и, -а; ~kantig *a* тупих ивица (и. бридџа), са тупим ивицама; ~kopf *m*: а) ~ = Butzkopf; б) *fig.* тупоглав|ац, -ица, глупан, глупача; ~machen *n* тупљење, затупљивање; ~naschen *n* шопав носих *m*; ~nase *f*: а) шопав нос *m*; б) шопав|ко, -ица, особа шопави носа; ~nasig *a* шопав(аноса); ~näslein *n* = ~näschen; ~schnäbelig *a* тупокљун; ~schwanz *m* кус пен; Pferd mit e-m ~schwanz кушља, кусоња; ~schwänzig *a* кус(аст); ~sichtig *a* туповид; ~sichtigkeit {~зџхтџхџџт} *f* туповидост; ~sinn *m* тупо(главо)ст *f*; ~sinnig *a* туп(оглав); ~sinnig machen отупити; ~sinnig werden отупети; ~sinnig(er) тупоглавац; ~sinnigkeit *f* = ~sinn; ~werden *n* тупљење (и *fig.*), отупљивање (и *fig.*); трњење (и *fig.*), утрњивање (и *fig.*); ~wink(e)lig *a* тупоугли, тупокутан; ~zahn *m* крндак, крњ зуб.

stund {штунт} ♂, катк. josh ♂ *impf. ind.* од stehen (в. stand). [часак *m*, сатић *m.*]

Stündchen {штунтхчн} *n* 21 *dim.* од Stunde

Stunde {штунд} [свн.] *f* 3b 1. час *m*, сат *m*; а) (24-ти део дана) vier ~п четири часа (и. сата); fünf ~п пет часова (и. сати); e-e halbe ~ пола часа (и. сата); anderthalb ~п час и по, сат и по; ganze ~п (lang) (по) читаве часове, (по) читаве сате; e-m e-e ~ bestimmen одредити кому час; Tag und ~ bestimmen одредити -ђивати дан и час; von ~ zu ~ с часа на час, од часа до часа; zwei starke ~п два добра часа; e-e schwache (и. kleine) ~ слаб (и. непун) час (и. сат); in der elften ~: а) у једанаест часова, б) *fig.* у дванаестом часу; б) час *m*, тренутак *m*, време *n* (као *adv.* често без е на крају) bis (auf) diese ~ до овога часа, досада; von Stund' an, von Stund' ab од овога часа, отсада, отселде; zur Stund(e), zu Stund овога часа; сместа, одмах, таки;

zur selben (и. in derselben) ~ истога часа, у истоме часу; zu jeder ~ свакога часа, сваки час; zu keiner ~ никад; zur rechten ~ на време; all(e) Stund' сваки час, свакад, увек; zur (un)gelegenen ~ у (не)згодан час; keine gute ~ haben немати ни часа (и. тренутка) мира; с) час *m*, тренутак *m*, *fat.* пет минути (обзиром на оно што има да се деси и. предузме) (un)glückliche ~ (не)срећан час; schwache ~ час (и. тренутак) слабости; e-e gute ~ добар час; die ~ der Gefahr час опасности; die ~ des Handelns час делања; seine ~ kommt, naht његов час (и. *fat.* његових пет минути) долази (долазе), његов се час примиче; d) (често *dim.* Stündlein) = Todesstunde (последњи) час, самртни час; seine ~ (и. Stündlein) ist gekommen његов (последњи) час је дошао; da sie ihre ~ erwartete пошто је очекивала свој час (тј. порођај); е) (мера за пут, 3³/₄-4 километра и. 4-5 km) e-e ~ Weges час хода, сат хода; es sind drei ~п (Weges) von hier bis Leipzig има три часа (и. сата) (хода) одавде до Лајпцига; f) deutsche ~ немачки час, час немачкога језика; ~п geben im Hause давати часове у своме стану; ~п geben außer dem Hause давати часове ван своје куће; ~ halten држати час, бити на часу, имати час; ich gebe viele ~п, alle meine ~п sind besetzt дајем многе часове, сви су ми часови (и. сати) заузети; die ~ ist aus час је свршен; g) час *m* рударског компаса; h) (оличено) die ~п Часови, Сати. 2. (шв.) = Sanduhr.

stünde {штунд} *impf. conj.* од stehen.

stünden {штундн} [Stunde] 1 *tr.* 15с одгодити (и. одложити, одлагати, одгађати) плаћање (acc.: *gen.*), продужи(ва)ти рок плаћања; e-m e-e Summe ~ одгодити (и. продужити) кому рок плаћања своте (и. суме). II **Stünden** *n*, **Stu'ndung** {штундунг} *f* одлагање (и. одгађање) плаћања, продуживање рока плаћања; **stünden** {штундн} *tr.* 15с = stunden. [шања.] **Stu'nden...**, **stu'nden...** {штундн-}. ~arbeit *f* рад (и. посао) *m* на час (и. од сата); ~frau *f* жена која преузима посао на час (и. од сата); ~geber(in) *f* *m* давал|ац -ица часова, кој|и, -а живи од (давања) часова; ~geld *n* часоварина *f*, хонорар *m* за часове; ~glas *n* (часовни) пешчаник *m*; ~glocke *f* часовно (и. сатно) звоно *n*, звоно које избија часове; ~göttinnen *f pl.* ♂ = Stunde 1h; ~hebel *m* часовни озиб, часовна полура *f*; ~kreis *m* ♂ часовни круг; ~kreuz *n* сунчаников крст (и. криж) *m*; ~lang *a* који траје (по) читаве часове (и. сате); *adv.* часовима, сатима, по читаве часове (и. сате); ~lehrer *m* учитељ плаћан од часа; ~linie *f* часовна линија (и. црта) (на сунчанику); ☼ подневачка линија; ~marke *f* претплатна карта за један (приватан) час; ~messer *m* ♂ часомер; ~messung *f* мерење *n* часова; ~plan *m* распоред часова; ~rad *n* ♂ часовни точак *m*, часовнички точак који се окрене за 24 часа; ~ring *m* часовни прстен (и. круг) (на цифарнику); ~rufer *m* објављивач часова; ~sand *m* пешчаников песак;

~säule *f* путоказ *m*; ~schlag *m* избијање *n* часа; mit dem ~schlage кад избија час; ~tafel *f* ⚭, = часовна таблица; ~uhr *f* часовни (и. сатни) часовник *m*, часовник који показује само часове (и. сате); ~verzeichnis *n* = ~plan; ~weise *adv.*: а) на час, на сат; б) од час(ов)а, од предавања; с) од час(ов)а хода, на час(ове) хода; ~weiser *m*: а) = ~zeiger; б) ⚭ = Sonnens, Sanduhr; ~winkel *m* ⚭ часовни угао (и. кут); ~zeiger *m* часовна (и. сатна) казаљка *f*.

stü'ndig {шту'ндѝх} [Stunde] *a* 1. а) једночасовни, од једнога часа; б) од једнога часа хода. 2. у слож. са бројевима: ...часовни, на пр. zwei~ двочасовни.

stü'ndigen {шту'ндѝг'н} *tr.* 15a. II. stündigung {шту'ндѝгун} *f* 3b = stunden *i* и II.

Stü'ndlein {шту'ндлѝн} *n* 2l *dim.* од Stunde (в. особ. тамо 1d; в. Stündchen).

Stü'ndler {шту'ндл'р} [Stunde] *m* 2l, ~in {~ѝн} *f* 3c (шв.) = Betbruder, ~schwester.

stü'ndlich {шту'нтлѝх} [Stunde] *a* 1. који се збива (и. дешава, ради, јавља) свакога часа, *adv.* свакога часа, свакога сата, на сваки час (и. сат). 2. ⚭ сваки час, свакога часа.

Stu'ndung {штундун} *f* 3b в. stunden II.

Stu'ndungs... {штундунс-} ~frist *f* рок *m* одгођеног (и. продуженог) плаћања; ~gesuch *n* молба *f* за одгођење плаћања, молба за продужење рока плаћања.

Stu'nze {штунц} *f* 3b, Stunz {штунц} *m* 2g¹ *prov.* дрвен суд са дршком за воду.

stupe'nd {шту'пент} [лат.] *a* ступендан, чудан, чудноват, који запањује.

Stupf {шту'пф} [свн.] *m* 2g¹ *prov. fam.* бубетка *f*, ударац песницом.

stu'pfen {~н} [Stupf] *tr.* 15a *fam.* бубетати, грувати, мувати; е-п Ochsen~мувати, бости вола; *fig.* е-п ~ подбадати, потстрекивати кога. [п(оглав).1]

stupid {штупит} [лат.] *a* ступидан, глуп, ту-

Stupidität {~пидит'т} *f* 3b ступидност, глупост, тупо(главо)ст.

Stups {штупс} *m* 2g¹ = Stupf.

stuprie'ren {шту'прѝр'н} [лат.] *tr.* 15g = entjungfern, notzüchtigen.

Stu'ps... {шту'пс-}: ~nase *f* мало прхаст нос *m*; ~visite *f* (Саксонска: ganz kurzer Besuch) = Stipp(s)besuch.

stur {штур} [дн.] *a* = stier, starr *i*; stu'ren {~н} [дн.] *intr.* (h) 15a = stieren.

Sturm¹ {штурм} [свн.: stören] *m* 2d 1. а) (*opp.* Stille) бура *f*; олуја *f*; вихор; непогода *f*; б) *fig.* innerer ~ унутрашња бура; ~der Leiden-schaften бура (и. узбурканост) страсти. 2. жестина *f*, сила *f*, силовитост *f*, плаховитост *f*; ~ und Drang полет и жестина, неодољива жестина; в. Sturm... 3. *fam.* вртоглавица *f*; im ~ sein, е-п ~ haben: а) бити пијан, б) бити ван себе. 4. гужва *f*, метеж, навала *f*, гунгула *f*. 5. узбуна *f*; ~ blasen свирати на узбуну; ~ läuten звонити на узбуну, направити узбуну; das ist ~! то је узбуна!, то је знак за узбуну због пожара! 6. ⚭ журиш (и *fig.*); ~ laufen (⚭ ~ geben) журишати, ићи

на журиш; mit ~ (и. im Sturm) nehmen заузети на журиш, освојити журишем; е-п ~ abschlagen одби(ја)ти журиш; ~ blasen свирати (за) журиш; zum ~ vorgehen прећи у журиш, поћи на журиш; *fig.* im ~е на журиш, очас.

sturm² {~} [гн.; ун. Sturm 3] *a*, *comp.* stürmer настран, ван себе.

Stu'rm¹..., Sturm¹... {штурм-}: (обично ⚭) журишни: ~angriff *m*, ~anlauf *m* ⚭ = Sturm 6; ~atmend *a* који одише буром (и. журишем, нападом); ~balken *m* ⚭ ован, журишна греда *f*; ~band *n* 2a = ~riemen; ~bar {штурмбар} *a* на који (коју, које) се може журишати; die Mauern ~bar schießen пуцајући на зидове нарушити их толико да се на њих може журишати.

stü'rmbar {шту'рмбар} *a* erstmürbar.

Stu'rm... {штурм-}: ~bock *m* ⚭ antiq. ован, направа за *f* пробијање зидова; ~brücke *f* ⚭ журишни мост *m*; ~dach *n* ⚭ журишни кров *m*.

stü'rmen {шту'рм'н} [свн.] 15a *i intr.* (h, s) 1. (h) а) der Wind stürmt ветар бесни; das Wetter (и. es) stürmt олуја бесни (в. 16); es stürmt auf der See (и. dem Meer) на мору је бура; hören Sie, wie es stürmt? чујете ли како бесни бура (и. олуја)?; б) (узрочно) (по)дизати буру (и. олују). 2. (h, s) *fig.* in е-п mit Mahnungen und Bitten ~ навалити ~љивати на кога (и. сколити, окупити кога) опоменама и молбама. 3. (h) журишати, навалити, ~љивати; er hat wider mich gestürmt он је на мене журишао (и. навалио); mit ~der Hand erobern освојити ~ајати на журиш (и. журишем), *abs.* ⚭ журишати; auf ihn stürmte die Liebe und zugleich der Schmerz навалише на њега истовремено љубав и бол. 4. (s) сунути, журнути, журити, летети, шишати; er ist in das Zimmer (hinein) gestürmt он суну (и. журну, грухну) у собу; er stürmte aus dem Hause он суну (и. журну) из куће; das Schiff kam rasch durch die Wogen gestürmt брод шишаше кроз вале. 5. (s) *fig.* праскати, разгоровадити се, беснети, правити хуку и буку; mit е-м ~ праскати на кога, грдити кога. 6. већ *imp.* (h) es stürmt = Sturm läuten звони на узбуну (в. 1 1); и *tr.* die Glocke ~ звонити на узбуну. II *tr.* 1. в. 16. 2. нар. ⚭ журишати на; заузети ~имати на журиш (и. журишем); *abs.* es sollte den folgenden Tag gestürmt werden требало је сутрадан журишати; ein Haus ~ навалити ~љивати у кућу; eine Tür ~ навалити на врата, развалити врата; нек. die Bilder ~ ломити иконе. 3. (са ознаком последице) als müßte der Orkan е-е Welt aus ihren Angeln ~ као да је оркан морао свет иставити; е-п wach ~ mit е-г entsetzlichen Nachrichten тргнути кога из сна ужасном вешћу. 4. *fig.* ins Saitenspiel Begeisterung ~ у струне лире своје бурно одушевљење уносити. III ~d *ppr.* и а 1. у знач. глагола (в. 1 3); ⚭ die Stürmenden нападачи. 2. *fig.* бура, плах, силан; жесток. IV Stü'rmen *n* бешњење олује, сила *f* буре, журишање; наваливање; праскање, разгоровадивање, прављење хуке и буке; звоњење на узбуну; ⚭ журиш(ање *n*) *m*.

Stü'rmer {штү'рм'р} [stürmen] *m* 2l 1. плах (и. жесток) човек. 2. горопадник, праскало, бучач. 3. силан (и. жесток) ветар. 4. (студентска) капа *f*. 5. X нападач.

Stürmerei' {штү'рм'рә} *f* 3b = stürmen IV.

stürmerisch {штү'рм'рйш} *a* / = stürmisch.

Stürmes... {штү'рм'с-} у слож. катк. **Stürm...**, на пр. ~brausen *n*, ~tosen *n* бучање буре, бешњење олује; ~nacht *f* = Sturmnacht.

Stü'rm¹..., **stü'rm¹...** {штү'рм-}: ~fahne *f* X журишна застава, застава ношена испред нападача; ~laß *n* = Feuerfaß; ~fest *a*. а) који одолева (и. пркоси) бури (и олуји); б) X који одолева (и. пркоси) журишу, незаузимаљив, неосвојљив; *fig.* неуздрмљив, непоколебљив; ~fink *m* X = ~vogel; ~flut *f* X плима (и. прилив *m*) услед буре; ~frei *a* безбедан (и. слободан) од журиша (и. од напада); ~geheul *n* завијање (урликање) буре; ~gepflügt *a* (из)оран буром (и. олујом); ~gerät *n* журишна справа *f*; ~geselle *m* = Stürmer 1; ~gewölk *n* олујом (и. буром) вијани облаци *m pl.*; ~glocke *f* звоно *n* за узбуну; ~haube *f* кацига, шлем *m* (в. Pickelhaube); ~hut *m*: а) шешир (и. клоуц) који одолева бури (и. олуји); б) X = ~haube; c) = Südwest; d) X = Eisenhut b.

stü'rmig {штү'рмйх} *a* = stürmisch.

Stü'rm'igel *m* X = Sturmbalken.

stü'rmisch {штү'рмйш} [срвн.] *a*: а) буран; б) *fig.* буран; силовит, жесток, плах; хучан, бучан; *adv.* бурно, плахо, жестоко, силовито.

Stü'rm¹..., **stü'rm¹...** {штү'рм-}: ~kappe *f* X = Südwest; ~klar *a* припремљен (и. спреман) за буру; ~kolonne *f* X журишна колона; ~lauf(en) *n* *m* X = Sturm 6; ~lauf *m* = ~schritt; ~läufer *m* X нападач; ~läuten *n* звоњење на узбуну; ун. Sturm 5; ~leiter *f*: а) X журишне лестве *f pl.*, лестве за журишање; б) X лестве од увета; ~lied *n* песма *f* о бури (живота); ~los *a* склоњен од буре (и. олује), у заветрини, тих; ~lücke *f* X пролом *m* за журиш; ~marsch *m* X, 幸 марш (и. корачница *f*) за журиш, журишни марш, журишна корачница; ~möwe *f* X морски галеб *m*; ~nacht *f* бурна ноћ; ~pahl *m* X журишни колац, колац за заштиту од журиша; ~pflichtig *a* = landsturmpflichtig; ~riemen *m* подгушник, подбрадник; ~schritt *m* журишни корак, корак за журиш; ~schuß *m* X (opp. blinder Schuß) убојни (и. бојев) метак; ~signal *n*: а) сигнал (и. знак) *m* који објављује буру; б) X журишни знак, сигнал за журиш; ~streich|hölzer *n pl.* неугасне жигице *f pl.*; ~und-Drang-Periode {штү'рм унтдран-} *f* период *m* немачке књижевности од 1767-1781, доба књижевне узаврелости, доба разуздане романтике; ~vogel *m* X (Procellaria) бурница *f*; ~voll (и stü'rme|voll {штү'рм-} *a* буран (и *fig.*) ~wagen *m* X убојна (и. журишна) кола *n pl.*; ~warnung *f* X опомена (и. знак *m*) за буру; ~wetter *n* бура *f*, непогода *f*, олуја *f*; ~wind *m* бура *f*, олуја *f*; ~zeug *n* = ~gerät.

Sturz {штү'рц} [свн.] *m* 2d 1. пад; а) ~ vom

Pferde пад с коња; б) *fig.* ~ des Ministeriums пад владе (и. министарства); c) ~ e-s Flusses пад реке. 2. а) рушење *n*, сурвавање *n*; оба-рање *n*, сваливање *n*, стрпоштавање *n* (и *fig.*); водопад, слан; б) *fig.* немилост; расуло *n*; пропаст *f*; dem ~ nahe sein бити близу своје пропасти. 3. нагlost *f*, силовитост *f*; alles mit e-m ~ и. auf den ~ tun све радити на пречац; ein Glas auf e-n ~ austrinken испити чашу надушак, сручити чашу у гушу; ein ~ auf die Feinde, so sind sie fort сручимо ли се на непријатеља, одоше они. 4. = Ab-sturz 2. 5. X ~ e-r Kasse = Kassensturz; X изручи(ва)лиште *n*, сурвалиште *n*, истур, просоп, грудина *f*. 6. X = Stürze 1. 7. а) Stürze *pl.* рушевине *f pl.*, одломци; б) = Stumpf 1, Stummel; c) X кратак реп; d) под-ножје *n* снопова пружа, фашина. 8. *prov.*: а) прегача *f*, кецеља *f*; б) вео за жалост; c) за стежњак пришивена сукња *f*. 9. гвоздене шипке *f pl.* од којих се гради лим; гвоздени лим *m*. 10. X горњи (раван и. засвдени) део рагастова.

Stü'rz... {штү'рц-}, често и **Stü'rz...** {штү'рц-}: ~acker *m* X угарена њива *f*; ~bach *m* пла-нински поток, брзак; ~bad *n* купатило с пр-скалицом.

stü'rzbar {штү'рцбар} *a* лак за из-, пре|вртање.

Stü'rz... и **Stürz...**: ~baum *m* X = Purzelbaum; ~becher *m* пехар са поклопцем; ~blech *n* а) јак црн лим *m*; б) слаб гвозден лим *m*; ~brücke *f* в. Fallbrücke.

Stü'rze {штү'рц} [срвн.] *f* 3b 1. по-, за|клопац *m* (= Stülpe). 2. = Schalltrichter. 3. = Sturz 9.

Stü'rzal {штү'рцл}, **Stü'rzal** {штү'рцл} [свн.] *m* 2l 1. = Stumpf 1, нар. = Baumstumpf. 2. *prov.* = Stoppel 1. 3. = Stummel.

stü'rzен¹ {штү'рцн} [свн.] *1st I intr. (s)* стрпо-пошта(ва)ти се, сурва(ва)ти се, пасти (нагло) (von са *dat.*: са; zu: на); падаати (нагло), стрмоглавити се, -љивати се, стрмекнути се, строва|лити се, -љивати се; преврнути се; срушити се; zu Boden ~ стрпоштати се (и. пасти, срушити се) на земљу (и. на тле); in e-n Abgrund ~ стрпоштати се (и. пасти, стрмоглавити се) у провалију (и. у бездан); vom Dache ~ стрпоштати се (и. пасти) с крова; das Pferd ist mit ihm gestürzt коњ је пао под њим. II *intr. (s), refl.* 1. одвесно падаати, окомито се спуштати. 2. (*refl.* истиче намеру подмета) (sich) ~ стрпошта(ва)ти се, сурва(ва)ти се, стрмоглавити се, стрмекнути се, бац|ити се, -ати се; сунути (in са *acc.*: на), кидисати (in са *acc.*: на); а) (са стварју као подметом) das Blut stürzte aus der Wunde крв врцаше (и. шикљаше) из ране, крв је лопила из ране; der Fluß stürzt (sich) in die Tiefe река се стрпоштаваше (и. сурваваше) у дубину; б) (са лицем као подметом) (sich) in j-s Arme (j-m zu Füßen) ~ бац|ити се-ати се кому у наручје (пред ногу); aus dem Zimmer ~ журнути (и. грухнути) из собе; in das Zimmer ~ грухнути (и. журнути) у собу; (sich) mit dem Kopfe voran ins Wasser ~ главачке (и. наглавце) пасти (и. бацити се) у воду;

sich auf e-n ~ кидисати на кога; er stürzte sich in sein Schwert он се пробурзао својим мачем; он се наби на свој мач; sie stürzten einer in des anderen Schwert они се набише узајамно на мач; c) *fig.* утонути, огрезнути, увалити се; sich in Ausschweifungen ~ огрезнути у (и. ода(ва)ти се) разврату, утонути у разврат; sich blindlings in die Gefahr ~ срљати слепо у опасност; sich in Kosten ~ увалити се ~ ливати се у трошкове; sich in Schulden ~ увалити се ~ ливати се у дугове, задужи(ва)ти се; sich in e-n Strudel von Vergnügungen бацити се у вртлог задовољстава.

III *tr.* 1. (узрочно за 1) стрпошта(ва)ти, сурва(ва)ти, оборити, обарати, сва(ли)ти, ~ ливати, строва(ли)ти, ~ ливати, стрмоглавити, стрмекнути; e-n ins Elend ~ гурнути (и. увалити) кога у беду; e-n ins Verderben ~ гурнути кога у пропаст, упропастити кога; e-n mit sich ins Verderben ~ повићи кога за собом у пропаст; *abs.* e-n Minister, das Ministerium ~ оборити министра, владу (и. министарство). 2. den Hals ~ = abstürzen I 2. 3. изврнути, ~ тати; (и. \otimes) изручи(ва)ти, истурати, изасипати; a) ein Behältnis ~ = ausstürzen I; den Inhalt in ein anderes Behältnis ~ преручи(ва)ти; e-n Karren ~ изручити колица; die erkaltete Masse auf e-e Schüssel ~ изручити охлађену масу на зделу; den Krug ~ изручити крчаг; b) \otimes die Kasse ~ прегледати касу (и. благајну); c) e-n Deckel über e-n Topf ~ метнути поклопац на лонац; ein hohles Behältnis auf et. (*acc.*) ~ поклопити што шупљим судом; den Scheffel nicht über das Licht ~ метон. das Licht unter den Scheffel ~ = stellen (в. Licht 4); d) Getreide ~ превртати (и. мешати) жито; e-n Vorhang ~ изврнути завесу; e) \swarrow преора(ва)ти; f) (*студ.*) e-m e-n dummen Jungen ~ треснути кому „глупаче“. IV *Stürzen* *n* стрпоштавање, сурвавање, (нагао) пад *m*, (нагло) падање, стрмоглављивање; \swarrow преоравање; извртање, изручивање.

stürzen² {~} [Sturz 9] *a* од гвоздена лима.

Stu'rz..., Stu'rz...: ~ende *n* = Sturz 7 d.

Stu'rz^{er} {шту'рц^р} *m* 2l 1. \otimes изручивач, истоваривач. 2. = Klempner.

Stu'rz... {шту'рц-}: ~gut *n*, ~guter *n* *pl.* \otimes \swarrow набацана роба *f*; ~karren *m* (кола *n* *pl.*) двоколице *f* *pl.* за изручивање; ~pflug *m* \swarrow плуг преорач; ~see *f* = ~welle; ~weg *m* отсечан пут; ~welle *f* \swarrow силан вал (и. талас) *m* који се о бок или фару бродаразбија и прелива га.

StuB {шту'б} [јевр.] *m* 2h¹ б. *pl. fam.* будалаштина *f*; reden Sie keinen ~! не говорите будалаштине (и. којешта).

Stu't... {шту'т-} у слож. = Stuten... [девија.]

Stu'te {шту'т} [сврн.] *f* 3b кобила (и *fig.*), бе-*f*

Stu'ten! {~*n*} *m* 2l бео хлебца (и. крух).

Stu'ten²... {шту'тн-} [Stute]: ~fohlen, ~füllen *n* женско ждребе; ~meister *m* егрелар; ~milch *f* кобије млеко *n*.

Stu'terei' {шту'т^реа} *f* 3b = Gestüt.

Stu'ttgart {шту'тгарт} *n* 8g \bullet Штутгарт *m* (главни град Виртембершке).

Stutz {шту'ц} [сврн.] *m* 2g 1. = Stoß; auf den ~ намах, неочекивано, на пречац. 2. (са основним значењем поткушенога, скраћенога): a) = Stutzperücke; b) (и Stu'tzen, Stu'tzer) = Stutzbüchse; c) (и Stu'tzer) = Stutzuhr; d) ~en *pl.*, и *dim.* Stützel *pl.* чарана *f* без стопала, горњиште *n*; e) (и Stutzen, Stüt'zen *m*) ведро *n* сдршкама; као мера = Ohm; f) (и Stu'tzen, Stu'tzer *m*, Stütze *f*) = Stutzglas; g) (и Stu'tzen *m*) \otimes змија *f* са бадрљцима од ногу. Stutzlärme! {шту'ц-} *m* кратак рукав.

Stüt'z... {шту'ц-}: ~balken *m* потпорна греда *f*, подупорањ.

Stu'tz... {шту'ц-}: ~bart *m* поткресани бркови *m* *pl.*, шишобрк; ~bock *m*: a) ован поткресаних рогова; b) постоље *n* за власуље; ~büchse *f* карабин *m*, кратка пушка; ~degen *m* кратак мач.

Stüt'ze {шту'ц} [сврн.] *f* 3b 1. подупорањ *m*, подупирач *m*, потпора, ослонац *m* (све и *fig.*); e-m Baume e-e ~ geben подупрети дрво; er ist die ~ dieser Familie он је потпора овој породици. 2. *fig.* ~ der Hausfrau домаћичина помагачица, десна рука; zur ~ der Hausfrau за помагачицу у домаћем послу.

stu'tzen¹ {шту'цн} [сврн.; *Stutz] I *tr.* и *refl.* 15e 1. поткрајити, ~ивати; окрајити, ~ивати; поткусити (e-m Pferde den Schweif коњу реп); очулити (die Ohren уши); поткрес(ив)ати (den Bart браду, die Haare косу; die Flügel крила; e-n Baum дрво); gestutzte Nase = Stutznase; sich (*dat.*) die Nägel ~ под-, са|рез(ив)ати (себи) нокте. 2. дотер(ив)ати, уде|сити, ~шавати; e-n (и. et.) zu et. (*dat.*) (zurecht) ~ дотер(ив)ати (и. удесити) кога (што) за што. II *intr.* (h) 1. стукнути од чуђења (и. изненађења), узбезекнути се; запети (*intr.*), запињати; bei (и. über) et. (*dat.*) ~ запрепастити се при чему (и. на што); (на-)чулити уши; das macht mich ~ томе се чудим. 2. бити свечано одевен, бити нагиздан. III *intr.* (об. са h), *tr. prov.* 1. = stoßen. 2. разме|њивати, ~нити, трампити (се). IV Stu'tzen *n* поткрајивање, окрајивање; поткусивање; поткресивање; подрезивање; дотеривање; стукнуће, узбезекнуће, запињање.

Stu'tzen² {~} *m* 2l карабин, кратка пушка *f*.

stüt'zen {шту'цн} [: stauen] I *tr.* и *sich* ~ 15e 1. подупирати (и *fig.*); der Stock stützt die Blume штап подупире цвет, штап служи цвету као ослонац. 2. (sich) ~ подупрети (се), ~ирати (се), осл|онити (се), ~ањати (се); die Blume mit e-m Stab, e-e Mauer mit Pfeilern ~ подупрети цвет штапом, зид стубовима; ein Haus ~ подупрети кућу; den (и. sich mit dem) Ellenbogen auf den Tisch ~ подлакити се на сто; durch e-e Mauer ~ подупрети зидом. 3. *fig.* seine Meinung auf... (*acc.*) ~ ослањати своје мишљење на..., подупрети (и. ~ирати) своје мишљење чим; sich auf et. (*acc.*) ~ осл|ањати се на што, ~онити се на што; gestützt auf sein Recht ослонив(ши) се на своје право. II Stüt'zen *n* подупирање, ослањање. Stu'tzen²... {шту'цн-}: ~feuer *n* ватра (и. палба) *f* из карабина.

Stu'tzer {штѹц'р} [нвн.; *stutzen¹ I 2] *m* 2l 1. гиздавац, гизделин, кицош, ~in {~ин} *f* 3с гиздавица, гизделинка, каћиперка. 2. = Stutz 2 б, с, f.

stu'tzerhaft {~хафт}, **stu'tzerig** {~ѹх}, **stutzerlich** {~лѹх}, **stu'tzer|mäBig** {штѹц'р-} [Stutzer] *adv.* гиздавачки, гизделински, кицошки.

stu'tzern {штѹц'рн} *intr.* (h) 15d гиздати се, кицошити се.

Stu'tzerhaftigkeit {штѹц'рхафтѹхкѹт} *f* 3b гиздаваштво *n*, гизделинство *n*, кицоштво *n*.

Stu'tzertum {~тѹм} *n* 2a б. *pl.* а) = Stutzerhaftigkeit; б) гиздавци и гиздавице, гизделини и гизделинке, кицоши.

Stu'tz... {штѹц-}: ~lŭgel *m* ≡ скраћен клавир; ~glas *n* кратка столовата чаша *f*, ниска чаша *f*; ~hand schuh *m* кратка рукавица *f*.

stu'tzig {штѹѹх} [stutzen¹] 1. препаднут, изненађен, забезекнут, запањен; ~machen тргнути, препасти, -дати, изненадити, забезекнути, запањити; das macht е-п ~ човек стукне на то (и. од тога), човек се (изненађен) тргне на то; X das Feuer machte die Truppen ~ чете се тргоше од ватре (паљбе); ~werden: а) тргнути се, стукнути, препасти се, -дати се, стати изненађен, узбезекнути се, б) научити уши. 2. и stü'tzig {штѹѹѹх} бандоглав, тврдоглав, ѹдљив, арум. 3. = abgestutzt. [нађеност, стукнуће *n*.]

Stu'tzigkeit {~кѹт} *f* 3b препаднутост, изне-

Stu'tz.... {~kopf *m*. а) глава *f* са кратком косом; б) коса *f* као у Тита; с) *fig.* тврда глава *f*; d) тврдоглавац, бандоглавац.

Stü'tzlein|bart {штѹѹцлѹн-} *m* ≡ Stutzbart.

Stü'tz|mauer *f* ≡ потпорни зид *m*.

Stu'tz..., stu'tz.... ~nase *f*: а) шопав (и. пљоснат) нос *m*; б) шопав|ац, -ица; ~ohr *n*: а) очулено ухо; б) ѹлава коњ *m*, ѹлава пас *m*, ѹла *m*; Zohrig *a* ѹлава; ~perücke *f* кратка власуља.

Stü'tz.... ~pfeiler *m* подупирач, подупорањ (и *fig.*); потпорни стуб, потпорник; ~punkt *m* ослонац (и *fig.*); keinen ~punkt haben нема-ти ослонаца.

Stu'tz.... ~rohr *n* = ~büchse; ~säbel *m* кратка сабља *f*; ~schwanz *m*: а) кус реп, поткушен реп; б) кусоња, кушља; ~uhr *f* столни (и. камински) часовник *m*.

sty'gisch {шту'гѹш и ~} [Styx, река у паклу] Стикса (*gen.*); die Stygischen богови пакла; Styx {шту'кс, стѹ'кс} [гр.] *m inv. der* ~ Стикс (река у доњем свету; река у Аркадији); beim *su* {зу} *int.* лу! [~! тако ми Стикса!]

Sua'da {зѹада} [лат.] *f inv. б. pl.* (аус. само тако), Sua'de {зѹад, свад} *f* 3б б. *pl.* дар *m* у-беђивања; речитост *f*.

sub {зуп} [лат.] *prp.* = unter.

sub|alte'rn {зупалтерн} I а субалтерн, потчињен, нижи. II Subalte'rne(r) *m* 9l, Subalte'rn-beamte(r) {~ерн} потчињени (чиновник); Subaltern|offizier *m* нижи офицер (потпоручник и поручник). [*m* подђакон, хипођакон.]

Sub|diakon {~диакон}, ~us {~диаконус} [лат.].

Su'bel {зубл} *f* 3б = Ahle.

Subhastatio'n {~хѹстѹциѹн} [лат.] јавна прода-

ја надметањем (од стране судске власти); в. Zwangsversteigerung.

subhastie'ren {~хѹстир'н} [лат.] *tr.* 15g прода-(ва)ти јавним надметањем (од стране судске власти).

Subje'kt {зупјект} [лат.] *n* 2g субјекат *m*: а) *gr.* ~ des Satzes субјекат (и. подмет) реченице; logisches ~ логички субјекат; б) (*opp.* Objekt) биће које сазнаје, има претставу о чему; с) лице, особа *f*; liederliches ~ неваља-лац, поган поданик.

subjektiv {зупјектиф, зупјектиф} [лат.] 1. *philos.* (*opp.* objektiv) субјективан. 2. *gr.* ~es Verbum непрелазан глагол. [јективизам.]

Subjektivismus {зупјективизмус} [лат.] *m* суб-Subjektivität {~витет} *f* 3b субјективност.

subli'm {зублим} [лат.] а сублиман, узвишен.

Sublima't {зублимѹт} *n* 2g ≡ сублимат *m* (оно што је) сублимовано; живин хлорид *m*.

sublimie'rbar {~мѹрбар} а који се може сублим|исати, -овати. [же бити сублимован.]

Sublimie'rbarkeit {~кѹт} *f* 3б особина да мо-

sublimie'ren {~мир'н} [лат.] 1 *tr.* 15g сублим|овати, -исати, доби(ја)ти чврсто тело (кристале чврстог тела) хлађењем паре добије-не од чврстог тела. II Sublimie'ren *n*, Sublimie' rung {сублим|овање, -исање, сублимација}.

Sublimie'r... {~мир-}: ~gefäß *n* суд *m* за сублимисање; ~retorte *f* реторта за сублимисање.

su'b|luna'risch {зуп|лунѹрѹш} [лат.] а подме-сечни, земаљски. [ски.]

su'b|marin {зуп|марин} [познлат.] а подмор-Submi'B {зупмис} [лат.] потчињен.

Sub|missio'n {зуп|мѹсѹн} [лат.] *f* 3б: а) потчињење *n*, потчињеност, покорност; б) ≡ надметање *n*, дражба, лицитација; im Wege der ~ vergeben изложити надметању, да(ва)ти на лицитацију.

Submissio'ns... {~фнс}: ~bedingungen *f pl.* услови *m pl.* надметања; ~weg *m*: im ~wege vergeben изложити надметању, да(ва)ти на лицитацију.

Sub|ordinatio'n [лат.] *f* 3б субординација (подређивање, потчињавање; послушност у служби). [потчи|нити, -њавати.]

sub|ordinie'ren [лат.] *tr.* подре|дити, -ђивати, Subse'llium {~зѹлѹм} [лат.] *n* бе клупа *f*.

subsidia'risch {~зидѹрѹш} [лат.] а помоћни.

Subsi'dien {~зид'н} [лат.] *n pl. inv.* супсидије *f pl.* (новчана помоћ: народа владоцу, страном владару, старој држави у савезу).

Subsiste'nz {~зѹстѹнц} [познлат.] *f* 3б супсистенција, издржавање *n*; ~mittel {~енц} *n pl.* средства за издржавање; X храна *f*.

Subskribe'nt {~скрибент} [лат.] *m* 3а претплатник (auf *acc.*: на *acc.*).

subskribie'ren {~скрибир'н} [лат.] *intr.* (h) 15g: auf *et.* (*acc.*) ~ претпла|тити се -ђивати се на што. [ција, претплата.]

Subskriptio'n {~скрѹпциѹн} [лат.] *f* 3б супскрип-

Subskriptio'ns... {~фнс}: ~anzeige *f* претплатни оглас *m*, оглас за претплату; ~liste *f* претплатни списак *m*; ~schein *m* претплатна признаница *f*. [(суштaствeн; хранљив, јак).]

substantie'll {~стѹнциѹл} а супстанцијалан

Substantiv {зупстѧнтѧф, зупстѧнтѧф} п 2g¹, **Substantivum** {зупстѧнтѧвум} [лат.] п 6A gr. именица f.

substantivie'ren {~стѧтивирѧ} [лат.] I tr. 15g поименичити, -авати, употребити -љавати као и меницу. II **Substantivie'ren** п, **Substantivie'ring** f поименичавање, -ење, употребљавање као именице.

substantivisch {зупстѧтивѧш} а gr. именични, именички, **adv.** као именица. [станца.]

Substa'nz {зупстанц} [фр.] f 3b *philos.* суп-stituitie'ren {~стигуирѧ} [лат.] I tr. 15g супституисати, замењити, -њивати. II **Substituie'ren** п, **Substituie'ring** f супституисање, супституција, замењивање, замена.

Substitut {зупститут} [лат.] m 3a заменик. **Substitutio'n** {~циѧ} [лат.] f 3b = substituieren II. [супституције, начин ѿ замене.]

Substitutionsmethode {~ѧнс-} f ѿ метода I **Substra't** {зупстрѧт} [лат.] п 2g супстрат m, основа f.

subsumie'ren {зупзумирѧ} [лат.] tr. 15g супсумовати (обухватати; подредити, -њивати, подвлачити ужи појам под шири).

Subsumtio'n {зупзумѧциѧ} [лат.] f 3b супсумција, подређивање п.

Subtange'nte f ѿ суптангента.

subtil {зуптил} [лат.] а 1. суптилан (танан, утанчан; довитљиво утанчан; лукаво утанчан). 2. mit e-m sehr ~ imgehen müssen морати о-базриво поступати с ким.

subtilisie'ren {~изирѧ} [лат.] I tr. 15g суптилизovati, утанча(ва)ти, довитљиво утанчано у-, преградити, лукаво утанчано прерађивати. II **Subtilisie'ren** п, **Subtilisie'ring** f суптилизовање, утанча(ва)ње, довитљиво утанчано прерађивање, лукаво довитљива прерада.

Subtilität {~тет} [лат.] f 3b суптиланост (утанчаност, тананост; довитљива утанчаност).

Subtrahend {~трахѧнт} [лат.] m 3a ѿ (*opp.* Minuend) умалилац, умалитељ.

subtrahie'ren {~трахирѧ} [лат.] tr. 15g ѿ оду-зјети, -имати. [одузимање п.]

Subtraktion {~тракѧциѧ} [познлат.] f 3b ѿ I **Subtraktions...** {~ѧнс-} у слож. одузимања (*gen.*), напр. ~methode f метода одузимања.

sub'tro'pisch {зуптрѧпѧш} а суптропски, тропима (и. повратницима) близак.

subventionie'ren {зупвѧнциѧирѧ} [познлат.] I tr. 15g субвенционисати, потпомогаати, -оѧи. II **Subventionie'ren** п, **Subventionie'ring** f субвенционисање, потпомагање.

Subventio'n {зупвѧнциѧ} [лат.] f 3b субвенција, потпомагање, потпора.

Subversio'n {зупвѧрзиѧ} [лат.] f 3b преврат m.

su'chbar {зухбар} [suchen] а тражљив, који се може тражити.

Su'che {зух} [свн.] f 3b 1. тражење п, трагање п, истраживање п, истрага; auf der ~ sein тражити, трагати, истраживати. 2. ж: а) ~ auf Sauen трагање п за дивљим свињама; б) e-e gute ~ haben имати добар њух, трагати (и. тражити) добро.

Such eisen {зух-} п ж сонда f.

su'chen {зухѧ} [свн.: лат. sagire: Sache] I tr., *intr. (h), refl.* 15a I. тражити: а) et. ~ тражити што, трагати за чим; et. Verlorenes (Verlegtes) ~ тражити нешто изгубљено (затупено, заметнуто); ich habe den Brief gesucht und wieder gesucht тражио сам и тражио писмо; sich (и. einander) ~ тражити се, тражити један другог (једно другог); sich blind ~ ослепети тражећи; wen ~ Sie? кога тражите (Ви)?; Sie werden gesucht! траже Вас!; Abenteuer ~ ићи за пустоловинама; das Weite ~ хватати чистину, ухватити чистац; *prv.* wer sucht, der findet ко тражи, тај и нађе; б) e-e Stelle ~ тражити место; es werden zwei Lehrlinge gesucht траже се два шегрта (ученика); в) (уопштено) was hast du hier zu ~? шта тражиш овде?, шта ћеш (ти) овде?; du hast hier nichts zu ~ (ти) немаш овде никаква посла; was hatte er denn da zu ~? шта је он кога врага тражио ту?; д) са *prp.* и *adv.*: et. an e-m (ѧ е-н) ~ тражити (и. хте-ти) што од кога; ich weiß nicht, was er an mir sucht не знам шта он тражи (и. хоће) од мене; sucht ihr was an ihn? тражите ли што од њега?; Rat bei e-m ~ (по)тражити савет(а) у кога, питати кога за савет; das hätte ich hin-ter (и. in) Ihnen nicht gesucht не бих (био) ре-као да сте кадри за то; s-e (и. e-e) Ehre (s-n Ruhm) in et. (*acc.*) ~ тражити (своју) част (славу) у чему; er sucht et. darin alle zu be-leidigen стало му је до тога (и. ужива у то-ме) да вређа цео свет (и. све); er sucht et. da- rin, nachlässig gekleidet zu gehen ужива у то-ме (и. *fam.* црк'о је) да иде аљкаво одевен; sie sucht et. darin, für arm zu gelten ужива (и. *fam.* цркла је) да је сматрају за сироту; nach et. (*dat.*) ~ тражити што, трагати за чим; was mag er nur darunter ~? шта ли он смера тим?; е) ж тражити, трагати; nach Würmern ~ тражити црве. 2. са *inf.*: гледа-ти, тражити, тежити; sie suchen mir zu scha- den они гледају да ми (на)шкоде. 3. *bibl.* испитивати, истраживати. II ~d *p.pr.* и а ко-ји тражи, трага, истраживачки. III *ge'sucht* {г'зухт} *pp.* и а тражен; das Gesuchte finden наћи тражено; sehr gesuchter Artikel врло (и. веома) тражен артикал; gesuchte Waren f *pl.* тражена роба. IV **Su'chen** п тражење, трагање.

Su'cher {зухѧр} [suchen] m 2l 1. (и. ~in {~ѧн} f 3c) тражилац, -ља, који, -а тражи. 2. ж = Suchhund. 3. ж сонда f. 4. *opt., phot.* = Such- rohr, Suchglas. [траганицја.]

Sucherei {зухѧра} f 3b пусто тражење п, I

Su'ch... {зух-}: ~glas п ж *opt.* дурбин m тра-жилац, дурбин налазач m; ~hund м ж пас трагач; ~nadel f = ~eisen; ~rohr п = ~glas.

Sucht {зухт} [свн.; *siechen] f 3b (*pl.* катк. и Süchte {зѧхтѧ}) 1. болест, боља; fallende ~ = Fallsucht; gelbe ~ = Gelbsucht; rote ~ = Blutharnen; в. Lungen-, Schwind-, Wasser- sucht. 2. ислабелост, изнуреност, изможде-ност; гн. помор m, морија, куга. 3. *fig. [pop.]* suchen] болест, страст, помага, пожуда, прохтев m; ~, Denkmünzen zu sammeln бо-

лест (и. помага) скупљања споменица; *der Ehre rege* ~ жива честољубивост; ~ *nach Geld* страст (и. помага, пожуа) за новцем; ~ *zu stehlen* болест крадења; у слож. трпно (на пр. *Lobsucht*), радно (на пр. *Tadelsucht*).

Süchtelei' {зучтлѐ} [Sucht] *f* 3b сићушна (и. сити[ичарск]а)страст; в. на пр. *Eifersüchtelei*.

sü'chteln {зучтлѐн} [Sucht] *intr.* (h) 15f имати какву сити(ичарск)у (и. сићушну) страст.

sü'chtig {зучтлѐх} [Sucht] *a* 1. болан, тешко болестан од хроничне болести. 2. који проузрокује болест, од чега се оболева; који ствара луте ране; који ствара чиреве. II ...**süchtig** {зучтлѐх} у слож. 1. болестан од, који болује од, на пр. *gelb~* болестан од жутице. 2. [Sucht 3] који болује од..., који има страст да..., који пати од тога да..., в. на пр. *ehr~, eifer~, gefall~*.

Sud {зур} [срвн.: *sieden*] *m* 2g 1. = *Sod*. 2. ~ *Bier* вар (и. котао) пива.

Süd {зур} [дн.] *m* 2g б. *pl.*, са *art.* в. *Süden* (*abr.* S, аус. S.) југ.

Sü'd..., **sü'd...**: ~*a'frika* *n* ● Јужна Африка *f*; ~*ame'rika* *n* ● Јужна Америка *f*; ~*amerika'ner* (*in f*) *m* јужни, -а Американ|ац -ка; Југо-американ|ин, -ка; ~*amerika'nisch* *a* јужно-амерички.

Sudan {зуддн, зудан} [ар. *pl.* „црнци“] *n* 8a ● Судан *m* (део Средишне Африке).

Sudane'se {зуданез} *m* 3a, **Sudane'sin** {езјин} *f* 3с Судан|ац, -ка.

sudane'sisch {езиш} *a* судански.

Sudan {зуддн-}: судански.

Sü'd..., **sü'd...** {зур-}: ~*bahn* *f* јужна железница; ~*deutsch* *a* јужнонемачки; ~*deutschland* *n* Јужна Немачка *f*.

Su'del {зудл} [срвн.: **sieden*] *m* 2f 1. каљуга *f*, брља *f*, бара *f*; прљавштина *f* (и *fig.*) 2. набациан састав, прикелешке *fpl.*, концепат.

Su'del... {зудл-}: ~*arbeit* *f* = *Sudelei* 2; ~*buch* *n* = *Kladde*(nbuch).

Sudelei' {зудлѐ} *f* 3б 1. = *sudeln* *il.* 2. брљотина, дрљотина, мазање *n*, шкработина; крпеж *m*.

Su'deler {зудлѐр} *m* 2l, **Su'delerin** {дн} *f* 3с 1. = *Sudelkoch*, ~*köchin*. 2. = *Stümper* (Pfuscher, Schmierer).

Su'del..., **su'del...** {зудл-}: ~*haft* {зудлхѐфт}, ~*ig* {зудлѐх} *a* брљав, прљав, умрљан; ~*koch* *m* прчвар, ашчија, надрикувар; ~*köcherei'* *f* прчварење *n*; ~*köchin* *f* прчварка, ашчика; ~*magd* *f* судопера; ~*maler* *m* дрљало, мазало.

su'deln {зудлн} [Sudel] *i* *intr.* (h) *tr.* 15f 1. брљати (се); усвињити; (у)брљати, упрљати, (у)мазати. 2. (из)мурдарити, смандрљати; шкработи, пискарати; дрљати, мазати. 3. кувати, кухати, варити. II **Su'deln** *n* брљање, прљање; мурдарење, смандрљавање; шкработи, пискарање; дрљање, мазање.

Su'del...: ~*papier* *n* = *Löschpapier*; ~*werk* *n* = *Sudelei* 2.

Sü'den {зурдн} [Süd] *m* 2l б. *pl.* 1. југ, подне *n*; *im ~ von Deutschland*: а) на југу од Немачке, јужно од Немачке, б) на југу Немачке, у јужној Немачкој; *der Wind kommt von ~* ве-

тар долази са југа. 2. *der ~* југ (= јужни народи, јужне земље); *im ~* реисен путовати по југу. [~*sonne* *f* ~ *г* *г* *m.*]

Sü'der... {зур-}: ~*breite* *f* ● јужна ширина;]

Sü'd..., **sü'd...** {зур-}. ~*französisch* *a* {зур-францозш} јужнофранцуски, францускога југа (*gen.*); ~*früchte* *f pl.* јужно воће *n coll.*; ~*kreuz* *n* ✕ Јужни Крст *m*; ~*küste* *f* јужна (морска) обала; ~*land* *n* јужна земља *f*; ~*länder* (*in f*) *m* јужњак, -а; ~*ländisch* *a* јужни.

Su'dler {зудлѐр} *m* 2l. ~*in* {дн} *f* 3с (аус. само овако) в. *Sudeler* (*in*).

sü'dlich {зуртлѐх} [Süd] *a* јужни; ~*er* *Sternen-himmel* јужно звездано небо; *das Südliche Eismeer* Јужно Ледено Море; *adv.* јужно; ~ *von...* јужно од... [светло.]

Sü'dlich {зуртлѐх} *n* јужна светлост *f*, јужно]

su'dlig {зудлѐх} *a* в. *sudelig*.

Sü'd..., **sü'd...**: ~*ling* {зуртлѐн} *m* 2g¹ — ~*länder*; ~*meer* *n* = ~*see*; ~*ost* (*en*) {зурдст(ен)} *m* (*abr.* SO, аус. SO.) југоисток (страна света и (само: ~*ost*) ветар); ~*östlich* {зуртостлѐх} *a* (*dv.*) југоисточни(и-но); ~*ost* |*wind* *m* југоисточни ветар; ~*pol* *m* јужни стожер (и. пола); ~*polar* |*forschung* *f* истраживање (и. испитивање) *n* јужнога стожера (и. пола); ~*polar-länder* *n pl.* ● земље *fpl.* (око) јужнога стожера; ~*polar* |*licht* *n* = ~*licht*; ~*punkt* *m* јужна тачка *f*; ~*see* *f* Јужно Море, Тихи Океан, јужни део Тихога Океана; ~*seite* *f* јужна стража; ~*slawien* {~*славн*} *n* ● Југославија | ~*slawisch* *a* југословенски, југославенски, јужнословенски; ~*staaten* *m pl.* Јужне државе; ~*süd* |*ost* (*en*) *m* (*abr.* SSO, аус. SSO.) југојугоисток (страна света и (само: ~*südost*) ветар); ~*süd* |*west* (*en*) *m* (*abr.* SSW., аус. SSW.) југојугозапад (страна света и (само: ~*südwest*) ветар); ~*tirol* |*n* Јужна Тиролска | ~*tirolisch* *a* јужнотиролски; *die ~tirolische Frage* јужнотиролско питање *n*; ~*wärts* *adv.* на југ, ка југу, према југу; ~*west* (*en*) *m* (*abr.* SW, аус. SW.) југозапад (страна света и (само: ~*west*) ветар); ~*west* |*a'frika* *n* ● Југозападна Африка *f*; ~*west* |*er* {~*вест*} *m* 2l ● морнарски (непрокишњив) шешир; ~*wester-sonne* *f* ● три часа по подне; ~*westlich* *a* југозападни; *adv.* југозападно, на југозапад, према југозападу; ~*west* |*wind* *m* југозападни ветар; ~*wind* *m* јужни ветар.

Sue've {зурев, свев} *m* 3a, **Sue'vin** {зурвин, свевин} *f* 3с Свевац, Свевкиња; **sue'visch** {зурвиш, свевш} *a* свевски.

Su'ez {зурѐ, зурѐз} *n* *inv.* ● Суец *m* (град у Мисиру); ~*kanal* {зурѐн} *n* Суецки Канал *m* (између Црвенога и Средоземнога Мора).

Suff {зурф} в. *Soff*.

sü'ffe {зурф} *impf. conj.* од *saufen* (чешће *söffe*).

Suffe't {зурфет} [семи:] *m* 3a суфет (највиши чиновник у старој Картагини).

sü'ffig {зурфѐх} [saufen] *fat.* питак (söffig 2).

Suffi'x {зурфѐкс} [лат.] *n* 2g суфикс *m* (*gr.* наставак; додатак).

Sü'ffling {зурфлѐн} [saufen] *m* 2g¹ пијаница.

suggerie'ren {зурѐрѐн} [лат.] *tr., intr.* 15g сугерисати (ули(ва)ти кому што, надахнути

- њивати кога чим, утицати на кога да уради што, навести кога на што); **Suggestio'n** {зугестѝон} [лат.] *f* 3b сугестија (утицање на вољу, преношење воље, навођење (на), наговарање).
- Su'hle** {зул^е} [свн. *söl Lache*] *f* 3b 1. брлог *m*, брљуга, брља, калуга. 2. *por.* мурдаруша, неопраница, прљавица.
- su'hlen** {зул^н}, **sü'hlen** {зул^н} *intr.* (h), *sich* ~ [Suhle] 15a \ddot{S} брложити се, калужити се.
- Su'hl...** {зул-}: ~lache *f*, ~loch *n*, ~ung {зулун^г} *f* 3b = Sühle 1. [откајавања].
- Sü'h[n]altar** {зун-} *m* олтар испаштања (и.)
- sü'h[n]bar** {зунбар} *a* испаштљив, откајљив, који се може испаштати, откајати.
- Sü'hnbarkheit** {~к^{ит}} *f* 3b испаштљивост, откајљивост, могућност испаштања (и. отка-)
- Sü'h[n]bock** {зун-*m* bibl. испаштач. [јавања].
- Sü'hne** {зун^е} [срвн.] *f* 3b 1. (по)мирење *n*, измирење *p*; поравнање *n*. 2. испаштање *n*, откајање *n*.
- sü'hnen** {зун^н} [свн.: *versöhnen*] *I* *tr.* 15a 1. *et.* ~ испаштати, (откајати што (на пр. durch Almosen милостињом, давањем милостиње). 2. \check{e} -*n* mit *e*-*m* ~ = aussöhnen *I*. II **Sü'hnen** *n*, **Sü'hnung** {зун^н} *f* = Sühne.
- Sü'hne...** {зун-}: ~verfahren *n* поступак *m* из-, по(мирења (и. поравнања); ~versuch *m* покушај из-, по(мирења (и. поравнања).
- Sü'hn...** {зун-}: ~geld *n* откуп *m* убиства; ~opfer *n* жртва *f* убоженица, жртва испаштања.
- Sui'te** {свит^е} [фр.] *f* 3b 1. свита, пратња. 2. низ *m* (по извесном начелу уређених предмета какве збирке). 3. несташлук *m*, младихка лудорија.
- Suitier** {свит^е} [фр.] *m* 6i = Schwudderer.
- suitisie'ren** {свитизир^н} [фр.] *intr.* (h) 15g = schwuddern.
- Sukka'de** {зукад^е} *f* 3b укуван воћни сок *m*.
- Sukku'rs** {зукурс} [лат.] *n* 2h нар. *mil.* помоћ *f*.
- sukzedie'ren** {зукцедир^н} [лат.] *intr.* (s) 15g: *e*-*m* ~ долазити -ћи за ким (и. иза кога), следовати кому.
- Sukzessio'n** {зукцесѝон} [лат.] *f* 3b сукцесија (следовање, узаstopност; наслеђивање, наследство).
- Sukzessio'ns...**, **sukzessio'ns...** {-онс-}: 2**berechtigt**, 2**fähig** *a* способан за наслеђе; ~krieg *m* рат око наслеђа.
- sukzessiv** {зукцесѝф} [лат.] сукцесиван, узаstopан; ~e {-сив^е} *adv.* сукцесивно, узаstopно, узаstopце. [сулфат *m*.]
- Sulfa't** {зулфат} [новолат. *sulphur*] *n* 2g \check{S}
- Sulfid** {зулфит} *n* 2g \check{S} сулфид *m*.
- sulla'nisch** {зуданш} [Sulla, римски диктатор, † 79 пре Хр.] Сулин.
- Sultan** {зултан, зултан} [ар.] *m* 2g¹, ~in {-ин} *f* 3с султан, турски цар, султанија, турска царица; *der* (Groß-)~ падишах, султан.
- Sultana't** {зултанат} *n* 2g 1. султановање, влада(вина) *f* султанова. 2. султанство, достојанство султана. 3. земља *f* којом управља султан.
- Sulta'ne** {зултан^е} [ар.] *f* 3b 1. = Sultanin. 2. султана, богата хаљина напред отворена.
- sultanis'eren** {~анизир^н} *intr.* (h) и *tr.* 15g султановати, владати (*acc.*: *abl.*) као султан.
- Sultani'ne** {зултан^н} [ар.] *f* 3b 1. султанин (некадашњи турски новац вредности 7,50 златних дина.). 2. \check{S} суво грожење *p* без семена.
- Sultans...** {зултанс-, зултанс-}: ~launen *f* *pl.* султанове *h*уди, султанови *he*фови *m* *pl.*; ~würde *f* = Sultanat 2. [тијаст.]
- sü'ltz...** {зулц-} [Sülze]: ~ähnlich, ~artig *a* пи(к)-*f*
- Su'lze** {зулц^е}, **Sü'lze** {зулц^е} [свн.; *Salz] *f* 3b 1. солара, сони *vir* *m*, сона бара; слана вода. 2. \check{S} = Salzlecke. 3. \check{S} : а) умокач *m*, сос *m*; б) пи(к)тије *f* *pl.*, дрхталице *f* *pl.*, хладнестине *f* *pl.* 4. пи(к)тије *f* *pl.*, пи(к)тијаста маса, спиктосана маса.
- sul'zen** {зулц^н}, **sül'zen** {зулц^н} [Sulze, Sülze] *tr.* 15e \check{S} зготовити -љавати као пи(к)тије (и. упи(к)тијама); *gesülzte* Gans *ry*ска упи(к)тијама; *gesulzter Kompo'st* = Sülzmilch.
- Sül'zer** {зулц^{ер}} [Sülze¹] *m* 2l = Salinenarbeiter.
- Sü'ltz|milch** {зулц-} *f* овчије кисело млеко *n*.
- Su'mach** {зум^{ах}} [ар.] *m* 2g¹ \bullet *py*(евина *f*).
- summ** {зум} *I* *int.* зу!; ~~, зу, зу! II **Summ** *n* 2g = summen¹ III.
- Su'mma** {зума} [лат.] *f* 6g — Summe; најв. у употреби прилошки: *in summa* укратко; ~
Summarum {зумарум} укупно, свега, *fig.* на концу конца, напоследку.
- Summa'nd** {зумант} [лат.] *m* 3a \wedge сабирак.
- summa'risch** {зумарш} [лат.] *a* сумаран, сажет, кратак; *adv.* кратко. [држај *m*.]
- Summa'rium** {зумариум} [лат.] *n* \bullet кратак са-
Summatio'ns|töne {зумаѝѝнс-} *m* *pl.* *phys.* збирни тонови (*opp.* Differenz|töne).
- Sü'mmchen** {зум^хч^н} *n* 2l *dim.* од Summe збир^н *m*; свотица *f*, сумица *f*; *ein hübsches* ~ лепа свотица.
- Su'mme** {зум^е} [срвн.; *лат.] *f* 3b 1. збир *m*. а) \wedge *es ist die* ~ zweier Zahlen (*e*-*r* geometrischen Reihe) zu finden (има) да се нађе збир два броја (једног геометриског реда); б) *fig.* *die* ~ der großen Lebensrechnung ziehen начинити збир великога животнога рачуна, сабрати велики животни рачун. 2. (укупан) број *m*: а) *die* ~ der Gestirne am Firmament број звезда на небеској тврђи; б) *fig.* *wenn sie die* ~ der Laster weder tilgt noch vermindert када она број порока нити ништи нити смањује. 3. свота, сума; ~ Geldes свота новца; *die aus dem Verkaufe gelöste* ~ од продаје добијена свота (и. сума); *e-e hübsche runde* ~ лепа округла свота; в. Sümmchen; *bis auf die* ~ von... до суме од... 4. *fig.* збир *m*; скуп *m* (чега); главни садржај *m*, главна садржина, главна ствар *f*.
- su'mmen¹** {-н} [срвн. оном. summ] 15a *I* *intr.* (h) зујати, зукати, зујнути, зукнути, бумбарати; брујати; *die Bienen* ~ пчле зује; *man könnte e-e Fliege* ~ hören могло би се чути како мува лети; *da summt mir mein Kopf den ganzen Tag vom Lobe zu* (и. бучи) ми глава целог дана од хвале; *die Glocken* ~ звона брује. II *tr.* а) певушити, певуцкати (*ein Liedchen* песмицу); б) (са ознаком последи-

це) Mücken, summt mich in den Arm des Traums мушице, успавајте ме својим зујањем (и. својом зуком). III Su'mmen *n* зујање, зукање, бумбарање; брујање.

su'mmen² {~} [Summe] *tr.* и *refl.* 15a = summieren.

Su'mmen... {зүм'н-} [Summe]: ~glied *n* ∧ са-бирак *m*; ~zähler *m* сабирач.

summie'ren {зумир'н} [лат.] 15g *l tr.* и *refl.* са-б(и)рати, збр(о)јити, -ајати (= addieren). II sich ~ закупити се, с(а)купити се (в. ansummen, aufsummen). III Summie'ren *n*, Summie' rung *f* сабирање, збрајање.

Sumpf {зүмпф} [свн. sumpt; корен од schwimmen] *m* 2d 1. бара *f*, баруштина *f*; в. pontinisch; *fig.* каљуга *f*, разврат(ан живот). 2. ☿ и ♀ in Sümpfen lebend (и. wachsend) барски. 3. а) ☿ калиште *n*, скупљача *f* (кала), блатара, дубина окна где се скупља вода; eine Grube (и. ein Bergwerk) zu ~e gehen lassen пустити воду у рудник; напунити рудник водом; б) јама *f* за блато. 4. (берл.) *pop.* е-п auf den ~ locken = е-п reinfallen lassen.

Su'mpf..., su'mpf... {зүмпф-}: ~ammer *f* ☿ барска жутоволка; ~bewohnend *a* барски, који живи по барама; ~biber *m* ☿ барски дабар; ~binse *f* ☿ вежљика, обла шаш, брула; ~boden *m* барско (и. баровито) тле (и. земљиште) *n*; ~decke *f* слој *m* земље који покрива бару(штину); ~distel *f* ☿ барски чичак *m*; ~dotter|blume *f* ☿ = Bachblume; ~eidechse *f* ☿ барски гуштер *m*.

su'mpfen {зүмпф'н} [Sumpf] *intr.* 15a 1. = stagnieren. 2. бити баровит. 3. *fig.* студ. не избивати из пивница; er sumpt пуцак му је отсечен у кафани.

su'mpfen {зүмпф'н} [Sumpf] *l tr.* ☿ ein Bergwerk ~ извличити воду из рудника. II

Sü'mpfen *n*, Sü'mpfung *f* извличење воде (из).

Sü'mpfier {зүм'пф'р} [Sumpf] *m* 2l радник који меси (и. гњечи) блато.

Su'mpf..., su'mpf...: ~fieber *n* ☿ барска грозница *f*; ~gas *n* ☿ барски гас (и. плин) *m*; ~gegend *f* барски предео *m*, баровит крај *m*; ~geschmack *m* барски укус, укус на бару; ~gewächs *n* барско растиње; ~grund *m* баровито тле (и. земљиште) *n*; ~huhn *n*: а) ☿ зеленонога лиска *f*; б) *fig.* развратник *m*, пропалица, бекрија; ~ig {зүмпф'х} а: а) баровит, мочваран; б) блатан, глибовит; ~lache *f* каљуга; ~land *n* барска (и. баровита) земља *f*; ~loch *n* = ~lache; ~luft *f* барски ваздух, барски зрак *m*; = Grubengas; ~moor *n* мочвар *m*; ~otter *m* и. *f* ☿ = Nerz; ~pflanze *f* барска биљка; ~porst *m* ☿ дивљи рузмарин; ~schild|kröte *f* ☿ барска корњача; ~schnepfe *f* ☿ барска шљука; ~torf *m* барски тресет; ~vogel *m* ☿ барска птица *f*; ~wasser *n* барска вода *f*; ~wiese *f* барска (и. баровита) ливада.

Sums {зүмс} [срвн.] *pop.* *m* 2h б *pl.* = Gesumme граја *f*; (einen) großen ~ machen дићи (велику) грају. [зврдати, трућати.]

su'msen {зүм'з'н} *intr.* (h) 15e = summieren¹;

Sund {зүнт} [дн.] *m* 2g мореуз(ина) *f*; ☉ der

~ Сунд (и. Зунд) (мореуз између Шведске и Зеланда). [стрва (острвље у Малајској).]

Su'nda|insel {зүнда-} *pl.* ☉ die ~ Зунда О-)

Sü'nde {зүнд'е} [свн. sunta; уп. лат. sons крив, кажњив] 1. грех *m*; eine ~ begehen згрешити, учинити грех; ~n begehen грешити (gegen и. wider den Nächsten, sich selbst, Gott према ближњему, себи самом, Богу); ich hasse ihn wie die ~ црн ми је и крвав пред очима; не могу очима да га видим; не могу име(на) да му чујем; ~ rächt sich сваки грех се кажњава. 2. *fam.* грехота; es ist eine ~, daß die schöne Suppe nicht gegessen wird грехота је што се лепа чорба (и. јуха) не једе; es ist (eine) ~ (veh. Sund') und Schande, zu sagen... грехота је и срамота рећи (и. казати) да... (и. да се каже...); (као уметак при проклињању) Gott verzeih' mir die ~! Боже ми опрости! [gen.]

sü'nden {зүнд'н} *intr.* (h), *tr.* 15c ☿ = sündi-)

Sü'nden..., sü'nden... {зүнд'н-}: ~bahn *f* пут *m* пропасти, пут грех(ов)а; ~beichte|f, ~bekenntnis *n* исповест *f* грехова; ~bleich *a* блед од својих грехова; ~bock *m*: а) *bibl.* = Sühnbock; б) *fig.* испаштало за друге, извуковић; ~büßer *m*: а) *rl.* покајник; б) = ~bock б; ~erlaß *m* опроштење *n* (и. опроштај) грехова; ~fall *m* грех; ~fall des ersten Menschen грех првога човека; ~frel *a* безгрешан, без греха; ~geld *n*: а) грехом зарађен (и. стечен) новац *m*, нечасно стечен новац; б) = Heidengeld; ~kahl *a* од грех(ов)а (и. разврата) оћелавела глава; ~knecht *m* окорели грешник; ~knüppel *m* *fam.* alter ~ старкеља, изанђали старац; ~last *f* тевет *m* грех(ов)а; ~leben *n* грешнички живот *m*, живот пун грех(ов)а; ~lohn *m* награда *f* греха; ~los *a* ~frei; ~losigkeit *f* безгрешност; ~löser *m* опростилац грехова; ~lust *f* чулна сласт, чулна наслада; ~maß *n* мера *f* грехова; ~piuhl *m* каљуга *f* (кал, блато *n*) греха; ~register *n* списак *m* грехова (и. недела); ~schuld *f* *rl. cath.* кривица; ~tilger *m* *rl.* спасилац, искупилац од грехова; ~tilgung *f*, ~vergebung *f* = ~erlaß; ~voll *a* пун грех(ов)а; ~weg *m* = ~bahn; ~welt *f* свет *m* греха.

Sü'nder {зүнд'р} [свн.] *m* 2l, ~in {~үн} *f* 3с 1. грешник, -ца. 2. armer ~ осуђеник на смрт, arme ~in осуђеница на смрт.

Sü'nder..., sü'nder... {зүнд'р-}: ~bleich *a* блед као смрт; ~hemd *n*. а) кошуља *f* од кострети; б) кошуља *f* осуђеника на смрт; ~geschlecht *n* род *m* грешника; ~gesicht *n* грешничко лице; ~miene *f* = Arm(en)sündermiene.

Sü'nd|flut {зүнт-} usw. в. Sintflut usw.

sü'ndhaft {зүнтх'ффт} [Sünde] а 1. грешан, делом својим у греху огрезао, делом својим грехом окаљан; склон греху. 2. = sündlich.

Sü'ndhaftigkeit {зүнтх'ффт} *f* 3b грешност, скло-

sü'ndig {зүнд'х} а = sündhaft. [ност греху.]

sü'ndigen {зүнд'иг'н} [sündig] *l intr.* (h) 15a а) грешити, учинити грех (gegen и. wider ca acc.: према), са-, згрешити, грешити се (gegen и. wider ca acc.: о ca acc.); in den heiligen Geist ~ учинити грех према светом

Духу; wir haben dem Herrn (и. an и. wider Gott) gesündigt згрешили смо Господу; an e-m (an et. dat.) ~ огрешити се о кога (о што); катк. tr. was habe ich gesündigt шта сам згрешио?, према чему сам учинио грех?; nichts hat er gesündigt ни према чему није учинио грех; катк. и refl. a) sich zu Tode ~ наћи смрт са својих грех(ов)а, b) = sich versündigen; b) огрешити се (gegen: o), грешити (gegen: против); in e-r Sprache ~ грешити у (неком) језику, огрешити се о језик; gegen die ersten Grundsätze ~ огрешити се о основе. II Sündigen п грешење.

Sündiger {зундигер} m 2l грешник.

Sündigkeit {зундикхајт} f 3b погрешност, погрешљивост.

sündlich {зунтлѣх} [Sünde] a 1. грешан, недопуштен, безбожан; das ist ~ то је грех; ~e Gedanken грешне мисли; ~er Gewinn недопуштена (и. нечасна) добит f. 2. ~ = sündig 1.

Sündlichkeit {~кхајт} f 3b б. pl. грешност.

Sünd..., sünd... {зунт-}: 2los a негрешан, безгрешан, неспособан да учини грех (уп. sündenlos); ~losigkeit f негрешност (уп. Sündenlosigkeit); ~opfer n = Sühnopfer.

Sündzoll {зунт-} m ~ сундаринаф, зундаринаф. sung {зун-} † impf. ind. od. singen; још у употреби и прв. в. zwitschern. [утолина f.] Sunk {зунк} [sinken] m 2d у(ле)гнуће n, угиб,.)

Sunnit {зунит} [ar.] m 3a сунит, правоверни муслиман. [= Über..., Ober...].

Su'per..., su'per... {зупер} [лат.] супер..., иад... | su'per|fein [нвн. 16 век] a не може финијати бити, врло фин, најодабранији.

Superintende'nt {зуперинтендент} [лат.] m 3a, (црквени) врховни надзорник; ~in {~ин} f 3c жена (црквенога) врховнога надзорника; ~ur {~дентур} f 3b (црквено) врховно надзорништво n.

Superior {зупериор} [лат.] m 6d, ~in {зупериорин} f 3c настојник -ца манастира; ~ität {~еритет} [лат.] f 3b супериорност, надмоћност, претежност, превласт, превага.

Superior|see {зупериор-} m 6 Језеро Супериор (између Сједињених држава и Канаде).

Superka'rgo {зуперкарго} [шп.] m 6i ~, ~суперкарго (трговац кому је на путу за Индију поверена продаја или размена робе).

su'per|klug {зупер-} [нвн. 17 век] fam. a препаметан, премудар; Su'per|kluge(r) s 9l препаметни|к, -ца.

Superlativ {зуперлатив, зуперлатиф} m 2g¹, ~us {зуперлативус} m 6b gr. суперлатив, трећи ступањ поређења; fig. immer im ~ sprechen говорити само у суперлативу, претеривати.

superlati'visch {зуперлативиш} a суперлативан, у трећем ступњу поређења.

Supernaturali'smus {зупер|натуралјсмус} [лат.] m 6g б. pl. rl. супернатурализам (веровање у откривење).

Supernaturali'st {~лист} [лат.] m 3a супернатуралиста (онај који верује у откривење).

supernaturali'stisch {~иш} a супернатурали-

стички (који се оснива на веровању у откривење).

Supernumera'r {зупернумерар} m 2g¹, ~ius {~иус} m 6g прекобројни чиновник, претекши.

Supernumeraria't {~рариат} n 2g служба f (и. службовање) прекобројног чиновника.

Su'per... {зупер-}: ~oxy'd {зупероксид} n 6c супероксид m; ~phosphat n 6c суперфосфат m; ~revision f суперревизија.

Supi'num {зупинум} [лат.] n 6k gr. супин m.

Sü'ppchen {зупхен} n 2l dim. од Suppe јушица j, чорбица f, супица f.

Su'ppe {зуп} [фр.; *дн.: saufen] f 3b 1. јуха, чорба, супа; ~ von et. (dat.) kochen кувати јуху (и. чорбу, супу) од чега; j-d auf e-n Löffel ~ einladen позвати кога на јуху (и. на чорбу). 2. fam. flg. e-n schlagen, daß die rote ~ herausspritzt ударити (и. тукнути) кога да му потече црвена свила; e-n in die ~ bringen = e-n in die Patsche bringen; v. einbrocken 2; e-m die ~ versalzen покварити све кому; die ~ (и. es) bei e-m verschütten обрати бостан код кога; заградити кога.

su'ppen {~н} [Suppe] tr. и intr. (h) 15a 1. prov. јести јуху -е (и. чорбу -е, супу -е); јести јухасто, чорбасто; ich suppe mich satt заситим се јухом (и. чорбом, супом). 2. † = schlürfen.

Su'ppen... {зупн-}: ~anstalt f јухара, чорбара, супара, установа где се једе (и. раздаје) јуха, чорба, супа; ~esser m. a) јухарош, чорбарош, супарош; b) = Schmarotzer; ~fleisch n месо за јуху (чорбу, супу); говеђина f; ~freund m, ~fritze m fam. = ~esser; ~kloß m, ~klößchen јушне ћуфт(ице) f pl.; ~koch m кувар јуха (чорби, супа), кухар јухар, кувар чорбар; ~kräuter n pl. зелениш m за јухе (чорбе, супе); ~lauch m 6c = Schnittlauch; ~löffel m: a) велика кашика f, кашика за јуху (чорбу, супу); b) кашика за сипање; ~marke f бон m за јуху (чорбу, супу); ~napf m чанак за јуху (и. чорбу); ~schüssel f здела за јуху (и. чорбу, супу); ~tafel f плоч(ица) за јуху (и. чорбу, супу); ~teller m дубок тањир; ~terrine f здела за јуху (и. чорбу, супу); ~topf m лонац за јуху (и. чорбу, супу). [јухаст, чорбаст.]

su'ppicht {зупихт}, su'ppig {зупих} [Suppe] a | Supplement {зуплемент} [лат.] n 2g ^ и gr. суплеменат m (допуна, ^ до 180°, додатак).

Suppleme'nt {~ент-}: ~band m допунска свеска f; ~blätter n pl. допунски листови m pl.; ~bogen m допунски табак (и. арак); ~winkel m ^ суплементни угао (и. кут), допунски угао до 180°. [плент.]

Supple'nt {зуплент} [лат.] m 3a (veh. аус.) су- | supplie'ren {зуплирен} [лат.] tr. 15g допуњава-ви, -нити. [ница.] a. 1

Suppli'k {зуплик} [лат.] f 3b (писмена) молб(е-| Supplika'nt {зупликант} m 3a, ~in {~ин} f 3c моли|лац, -ља. [(acc.) ~ = ansuchen 1.]

supplizie'ren {~цирен} intr. (h) 15g: um et. | supponie'ren {зупонирен} [лат.] 15g претпостављати, -ити.

Su're {зупер} [ар.] f 3b сура (глава у Корану).

sü'ßeln {зупфелн} tr. и intr. (h) 15f = schlürfen.

sürmen {зурмѣн} *intr.* (h) 15a (шв.) = surren I.
 sürren {зурѣн} [нвн. оном.] 15a I *intr.* (h) зурјати, брујати, зврјати, роморити; в. и schwirren I и summen¹ I. II *tr.* ☞ = sorren I.

Surroga't {зурогат} [лат.] *n* 2g сурогат *m*, замена *f*. [Сузана.]

Susa'nna {зусана} *f* 8b, Susa'nne {~нѣ} *f* 8d

Su'se {зусѣ} *f* 8d *fam.* Зуза = Susanne; тупавица.

suspendie'ren {зуспендиѣрен} [лат.] I *tr.* 15g суспендовати, удаљити од дужности, разрешити службе за неко време. II Suspendi'eren *n*, Suspendi'ung *f* *beh.* Suspendi'o'n {зуспензио'н} *f* 3b суспендовање *n*, уклањање *n* с дужности, привремено разрешење *n*.

Suspensio'rium {зуспензио'риум} [лат.] *n* 6е ☞ суспензориум *m*, утера *f*.

süß {зус} [свн.; лат. suavis] I a 1. (*opp.* sauer, bitter, herb) сладак; *adv.* слатко; а) ~ wie Honig сладак као мед; ~e Kirschen слатке трешње; ~ schmecken бити слатка укуса, имати сладак укус; (sich (*dat.*) den Kaffee) ~ machen засладити, -ђивати (с(еб)и каву); widerlich süß сладунав, отужно сладак; ~es Brot = Süßbrot; б) ~ tönen, klingen слатко звучати; ~e Klänge слатки звуци; ~e Worte слатке речи; в) ~ duften слатко мирисати; ~er Duft сладак мирис; д) ~ ruhen (schlafen) слатко отпочивати (спавати); ~e Träume слатки снови; е) (*opp.* salzig, brakig) ~es Wasser слатка вода *f*. 2. *fig.* сладак, умилан, мио, љубак, дражестан, драг; mein ~es Mädchen, mein Süßchen {~хѣн} слатко моје (девојче), мило моје (уп. Holdchen, Liebchen). 3. ласкав, удварачки; е-г Dame tausend ~e Sachen sagen рећи триста ласкавих речи некој дами; ~e Rede сладак говор *m*, слатке речи *f* *pl.*, замедљане речи; ein ~er Herr сладунав господин; ein ~es Herrchen сладунав господичић; j-d mit ~en Worten berücken завртети кому памет (и. обрлатити кога слатким (и. ласкавим) речима. II Süß *n* 2g б. *pl.* ☞: Süß haben (*opp.* Sauer haben) бити добро. Süß..., süß... {зус-} : ~apfel *m* слатка јабука *f*; ~bast *m* = Seidelbast; ~bitter *a* слаткогорак; ~brot *n* погача *f*, хлеб *m* без квасца; ~brötchen *n* бисквит *m*.

Süßchen {зусхѣн} *n* 2l 1. слаткиш *m*, бонбона *f*. 2. драго, мило, в. süß I 2. [keit.]

Süßbe {зусѣ} *f* 3b слаткоћа, сладост; в. Süßig- Süßbelei' {зусѣлаѣ} [süß] *f* 3b 1. сладунавост, ласкавост. 2. слатке речи *f* *pl.*, замедљане речи.

Süß(e)ler {зус(ѣ)лер} *m* 2l = Süßling а.

süßeln {зусѣлн} [süß] *intr.* (h) 15f правити се сладак као мед, бити (божем) мед и шећер; катк. *tr.* der süßelt feigen Rat тај меденим речима даје подао савет.

süß'en {зусѣн} [süß] *tr.* и *intr.* (h) 15a 1. сладити, засладити, -ђивати. 2. осладити, -ђивати; feiner Zucker süßt besser als grober sitan шећер ослађује (и. оследи) боље од крупнога; *prv.* в. sauern 2 б.

Süß... {зус-} : ~holz *n*: а) ☞ слатки корен *m*, госпоино биље; б) *fam. fig.* ласкаве речи *f* *pl.*,

удварачке речи; ~holz raspeln удварати се; ~hölzern *intr.* (h) 15f ☞ = ~holz raspeln; ~holz/raspler {~расплѣр} *m* удварач; ~saft *m* сок од слаткога корена, сок од госпоиног биља.

Süßigkeit {зусѣхѣйт} [süß] *f* 3b 1. слаткост (и *fig.*), слаткоћа, сладост (и *fig.*). 2. слаткиш *m*, шећерлема; gern ~en essen воleti слаткише; е-г Dame ~en sagen удварати се некој госпои.

süßiglich {зусѣхѣлѣх} *adv.* ☞ = süß(lich).

Süß..., süß... : ~kirsche *f* ☞ (слатка) трешња (плод); ~kirschen|baum *m* ☞ трешња *f* (дрво); ~ler {зуслѣр} *m* 2l = Süßeler; ~lich {зуслѣх} а (*dv.*) сладунав(о) (и *fig.*); ~liches Wesen сладунавост *f*; ~lichkeit {зуслѣхѣйт} *f* 3b сладунавост; ~liebchen *n* мачкица *f*, драга *f*, душица *f*; ~ling {зуслѣн} *m* 2g¹: а) сладак господин, човек кому само мед тече из уста; б) ☞ = Bocksbart б б; ~maul *n* *fam.* сладокусац *m*, слаткојешник *m*; ~milch|käse сир од свежа млека; ~sauer *a* слаткокисео; ~sein *n* = Süßigkeit 1; ~teig *m* слатко тесто *n*, тесто без квасца (*opp.* Sauerteig); ~tönend *a* слаткозвучан; ~wasser *n* слатка вода *f*; ~wasser... у слој. слатководни, на пр. ~wasser|fisch *m* слатководна риба *f*.

Suzer'a'n {зусерен} [фр.] *m* 2g¹ баштиник, сизерен; ~ität {~ренитет} [фр.-лат.] *f* 3b баштиништво *n*, сизеренство *n*.

SW, ас SW. *abr.* = Südwest.

Sybari't {зусбарит} [☉ Sy'baris, стари град у Италији] *m* 3a, ~in {~ѣн} *f* 3с Сибарићанѣн, -ка (и *fig.* = Schwelger(in). [хански.]

sybari'tisch {~ѣш} а сибаритски, *fig.* сибари- Syeni't {зусенѣт} [☉ Syene, град старог Мисира] *m* 2g *min.* сиенѣт.

Sykomo're {зускоморѣ} [гр.] *f* 3b сикомора, фараонова смоква.

Sykopha'nt {зускофѣнт} [гр.] *m* 3a сикофант (потказивач, достављач, подлац).

Syllaba'r {зуслабар} *n* 2g¹, ~ium {~ѣум} *n* 6е буквар *m*.

syllabie'ren {~ѣѣрен} [гр.] *tr.* и *intr.* 15g (по)делити на слоге. [стоји из слогова.]

sylla'bisch {зуслабѣш} а слоговни, који се са- Syllogi'smus {зуслогѣсмус} [гр.] *m* 6g силогизам, (посредан) закључак.

sylogi'stisch {~ѣѣстѣш} а силогистичан, који се оснива на силогизму, посредном закључку, посреднога закључка (*gen.*).

Sy'lphe {зуслѣфѣ} [фр., *келт.] *m* 3а и 3б, Sylphi'de {зуслѣфѣдѣ} *f* 3б силфа, силфида, ваздушни дух, вила.

Symbo'l {зусмбол} [гр.] *n* 2g¹ симбол *m*, символ *m* (знак, знамење, символ вере); ~ik {~ѣк} *f* 3б симболика, символика.

symbo'lisch {~ѣш} а симболичан, символичан (и *rl.*) (сликовит, преносан).

symbolisie'ren {зусмболѣзѣрен} I *tr.* 15g симболисати, претставити -лати симболички (и. значима, преносно). II Symbolisie'ren *n*, Symbolisie'ung *f* симболисање, претстављање значима. [(склад; ред).]

Symmetrie' {зусметрѣ} [гр.] *f* 6ѣ симетрија

symme'trisch {зѹ.метрѣш} *a, adv.* симетричан, -но.

sympathe'tisch {зѹ.мпатѣтѣш} *a* 1. = symprathisch. 2. са тајанственом силом, који тајанствено делује, тајанственим средствима; ~е Tinte тајно мастило *p.*

Sympathie' {зѹ.мпатѣ} [гр.] *f* 3b 1. симпатија (сличност склоности, сродност душе, саосећање). 2. ♀ тајанствена сила.

sympa'tisch {зѹ.мпатѣш} [гр.] *a* 1. симпатичан, душевно сродан, који почива на узајамном саосећању; *adv.* саосећајно. 2. ☉ симпатичан.

sympathisie'ren {зѹ.мпатизир'н} [гр.] *intr.* (h) 15g симпатисати, саосећати, бити наклоњен.

Symphonie' {зѹ.мфони} [гр.] *f* 6f ☐ симфонија, склад *m.* [симфони(ј)ски.]

sympho'nisch {зѹ.мфонѣш} *a* симфоничан, *f*

Sympto'm {зѹ.мпт'ом} [гр.] *p* 2g¹ ☐ особ. ♀ симтом *m*, знак *m* (болести), претеча *m.*

symptoma'tisch {зѹ.мпт'омѣш} *a* симптоматичан, који спада у знаке (нечега, на пр. болести), наговештајни, наговестилачки.

Synago'ge {зѹ.нагог} [гр.] *f* 3b синагога, јеврејска црква. [нагоге (*gen.*.)]

Synago'gen... {~ог'н-} у слож. синагошки, си-

Synchroni'smus {зѹ.нкронисмус} *m* 6g синхронизам (истовременост, једновременост).

synchro'nistisch {~нѣстѣш} *a* синхроничан, истовремен, једновремен, истодобан.

Synde'tikon {зѹ.ндѣтѣк'он} [гр.] *p* ☐ б. *pl.* синдетикон *m*, рибљи лепак *m.*

Syndika't {зѹ.ндѣкат} [лат., *гр.] *p* 2g синдикат *m* (удружење, савез).

Syndikus {зѹ.ндѣкѣс} [лат., *гр.] *m* 6j и (аус. само) 6g синдик (правни, изабрани заступник неког друштва, општине итд.).

Syne'drium {зѹ.недрѣум} [гр.] *p* 6е синедриум *m*, велико веће.

Syn'kope {зѹ.н.копе} [гр.] *f* 3b синкопа (*gr.* избацивање самогласника између два сугласника у средини; ☐ везивање у један тон друге половине првога дела такта са првом половином другог такта; ♀ (тренутна) невест(ица) (услед застоја куцања срца)).

synkopie'ren {зѹ.н.копир'н} I *tr.* 15g синкоповати (*gr.* скратити реч (у средини); ☐ вез(ив)ати у један тон другу половину првог дела такта са првом половином другог). II **Synkopie'ren** *p*, **Synkopie'run** *f* синкоповање, в. **Synkope**.

Syno'd {зѹ.нот} *m* 2g: der heilige ~ Свети синод.

Synoda'l... {зѹ.нодал-} у слож.: синодски, синода (*gen.*). — **beschluß** *m* синодска одлука *f*, решење *p* синода; ~**verfassung** *f* синодски устав *m*, устав синода.

Synoda'le {зѹ.нодал-} *m* 3а члан синода.

Syno'de {зѹ.нодѣ} [гр.] *f* 3b синод *m*, црквени сабор *m.* [је од једне младине до друге.]

syno'disch {зѹ.нодѣш} *a* синодски, (који гра-)

synony'm {зѹ.нонѹм} [гр.] *a* синониман, сродан по смислу, сличног значења.

Synony'm {~} *p* 2g¹ синоним *m*, сродница *f*, реч *f* сродна по смислу.

Synony'mik {~ѣк} *f* 3b синонимика (наука, уџбеник сродница, по смислу сродних речи);

~**er** {~ѣк'р} *m* 2l синонимичар (познавалац, испитивач речи сродних по значењу).

synony'misch {~ѣш} *a* сродног (и. сличног) значења.

synta'ktisch {зѹ.нтѣктѣш} [гр.] *a* синтаксни.

Sy'ntax {зѹ.нтѣкс} [гр.] *f* 3b синтакса (наука о склопу реченице, уџбеник склопа реченица).

Sy'ntax... {зѹ.нтѣкс-}: синтаксни, синтаксе.

Synthe'se {зѹ.нтѣз} *f* 3b, **Sy'nthesis** {зѹ.нтѣзѣс} [гр.] синтеза (спој, спајање).

synthe'tisch {зѹ.нтѣтѣш} *a* синтетичан.

Sy'philis {зѹ.фѣлѣс} [ит.; *гр.] *f* *inv.* ♀ сифилис *m*, вренга.

Syphili'tiker {зѹ.фѣлитѣк'р} *m* 2l сифилитичар, болесник од сифилиса (и. вренге). [вренгав.]

syphili'tisch {зѹ.фѣлитѣш} *a* сифилитичан, *f*

Syraku's {зѹ.ракус} *p* 8с ☉ Сиракуза *f* (град и област Сицилије).

Syrakusa'ner {~кузан'р}, **Syraku'ser** {зѹ.ракуз'р} I *m* 2l, ~**in** {~ѣн} *f* 3с Сиракужанџин, -ка. II *a*

inv., **syrakusa'nisch** {~занѣш} *a* сиракузански.

syraku'sisch {~кузѣш} *a* сиракуски.

Sy'rien {зѹ.рѣн} *p* 8g ☉ Сирија *f*.

Sy'rrier {зѹ.рѣр} *m* 2l, ~**in** {~ѣн} *f* 3с Сирац, Сиркиња. [☐ = **Flieder** 2.]

Syri'nge {зѹ.рѣн-} [гр.; *семит. (в. Sirach)] *f* 3b

sy'risch {зѹ.рѣш} *a* сирски; *die* (alt)~е *Sprache* (старо)сирски језик; *das Syrische* 9l, **Syrisch** *p* *inv.* сирски.

Sy'rte {зѹ.ртѣ} [гр. „спруд“] *f* 3b ☉ *die* Große ~ Велики Сирт *m*; *die* Kleine ~ Мали Сирт *m*.

Syste'm {зѹ.стем} [гр.] *p* 2g¹ систем *m* (Хр. суглав *m*) (целински скуп; учење; школа; метода, начин; модел).

Systema'tik {зѹ.стематѣк} *f* 3b систематика; ~**er** {~р} *m* 2l систематичар.

systema'tisch {~матѣш} *a, adv.* систем(ат)ски.

systematisie'ren {~матизир'н} *tr.* 15g систематизовати.

Syste'm..., **syste'm...** {зѹ.стем}: 2los *a* без система; ~**losigkeit** *f* непостојање (и. немање) I

s. Z. abr. = seinerzeit. [п система.]

Sze'ne {сѣѣнѣ} [гр.] *f* 3b 1. позорница; *ein Stück in die* ~ *setzen* удесити комад за позорницу. 2. место *p* одигравања радње; *die* ~ *ist zu* Pilsen догађа се (и. дешава се, одиграва се) у Пилзену; *die* ~ *ist das griechische Lager...* догађа се у грчком логору... 3.

призор *m*, позоришни декор *m*; *die* ~ *verwandelt sich* призор се мења. 4. појава; *zweiter Ak't*, *vierte* ~ други чин, четврта појава. 5.

призор *m*; *rührende* ~ дирљив призор. 6. *fig.* сцена, свађа, грдња; *e-m eine* ~ *machen* (на)правити кому сцену. [зора (*gen.*.)]

Sze'nen... {сѣѣн-}: сценски, призорни, при-
Szenerie' {сѣѣнѣри} *f* 6f ☐ — **Bühnenausstattung**, I

sze'nisch {сѣѣнѣш} *a* позоришни. [сценѣрија.]

Sze'pter {сѣѣптѣр} в. **Zepter**.

Szy'lla {сѣѣла} [гр.] *f* *inv.* (и ~**felsen** *m* хрид, стена) Сцила; в. **Charybdis**.

Szy'the {сѣѣтѣ} *m* 3а Скит, Скићанин.

Szy'thin {сѣѣтѣн} *f* 3с Скићанка.

Szy'thien {сѣѣтѣн} *p* 8g ☉ Скитија *f* (област северно од Црнога Мора).

szy'thisch {сѣѣтѣш} *a* скитски.

Т

Т, t {тѣ} *n inv.* Т, т (о изговору немачкога t) *t abr.* = Tonne. [в. предговор].

T. *abr.* = Titus.

Та *abr.* = Tantal.

T. A. *abr.* = Taschenausgabe.

Tabagie' {табажи} [фр.] *f 6f* крчма.

Tabak {табак, табак, табак} [нвн. 1600; шп.; *индијански] *m 2g 1.* ☞ и ☞ дуван; ~ kauen, rauchen, schnupfen жвакати (и. жва-тати), пушити, шмркати дуван. 2. *fam. fig.* (пор. већ. Tobak) {тобак}) в. Anno; das ist starker (и. barscher) ~ то је и сувише; пре-тера га, прећера га.

Ta'bak..., ta'bak... {табак-}, често Ta'baks... {табакс-}: ~arbeiter(in *f*) *m* = ~spinner(in); ~asche *f* пепео *m* од дувана; ~bau *m* гајење *n* дувана; ~bauer *m* гајица дувана; ~berei- tung *f* израда дувана; ~beutei *m* в. Tabaks-beutel; ~braun *a* мрк као дуван; ~bruder *m* *fam.* дуванија, страстан пушач дувана; ~dampf *m* = ~rauch; ~dose *f* бурмутица; ду-вањара; ~fabrik *f* фабрика дувана; ~gesell- schaft *f* пушачко друштво *n*; ~handel *m* тр- говина *f* дуваном; ~händler(in *f*) *m* трговац -киња дуваном; ~industrie *f* индустрија ду-вана; ~kästchen *n*, ~kasten *m* кутија *f* за ду- ван, дуванска кутија; ~kauer *m* жвакач ду-вана; ~laden *m* ☞ продавница *f* дувана, ду- ванџионица *f*; ~manufaktur *m* ☞ прерада ду-вана; ~monopol *m* монопол *m* дувана; ~mühle *f* млин *m* за дуван; ~pfeife *f* лула, луша; ~pflanze *f* (струк *m*) дуван(а) *m*; ~pflanzter *m* садилац дувана; ~pflanzung *f* сађење *n* ду-вана; дуваниште *n*; ~produzent *m* произво-ђач дувана; ~qualm *m* густ дим од дувана; ~rauch *m* дим од дувана; ~raucher(in *f*) *m* пушач(ица) (дувана); ~regie *f* = ~verwal- tung; ~säure *f* дуванска киселина. [њара *f.*]

Ta'baks'beutel {табакс-} *m* дуванкеса *f*, дува-

Ta'bak... ~schmaucher *m* *fam.* = ~bruder; ~schnupfer(in *f*) *m* шмркач(ица) бурмута, *fam.* бурмуџија, -ка.

Ta'baks...: ~dose *f* = Tabakdose; ~kollegium *n* пушачко друштво, пушачки клуб *m*; ~pfeife *f* = Tabakpfeife.

Ta'bak...: ~spinner(in *f*) *m* предијлац -ља ду-вана; ~spinnerei' *f* предионица дувана; ~steuer *f* порез *m* на дуван, дуванска пореза; ~stube *f* пушионица; ~verschleißer(in *f*) *m* продавац(ица) дувана, дуванија, -ка; ~ver- waltung *f* управа дувана.

tabeila'risc {табеларџш} [лат.] *a* табеларан, таблични; *adv.* табеларно, као таблица, -е; ~ordnen табелисати, удесити (и. уредити) у виду таблице, -а, као таблица, -е.

tabellarisier'en {ларизирен} *1 tr. 15g* = tabel- larisch ordnen. II Tabellarisier'en *n*, Tabella- risierung *f* табелисање, уређивање као та- блице, -у.

Table'lle {табел'} [свн.; *лат.] *f 3b* таблица.

Table'llen..., table'llen... {табел'н-}: ~form *f* облик *m* таблице; ~förmig *a* табличаст, облика таблице (*gen.*); ~kopf *m* ☞ заглав-

ље *n* таблице; ~satz *m* ☞ таблични слог. Taberna'kel {табѣрнџк'л} [лат. *n*] *n* (и *m*) 2l шатор *m*; светохранилиште *n*, ковчежић *m* (у олтару) у коме се чува света тајна.

Tableau' {табла} [фр.] *n* слика *f*; преглед *m*.

Tabe'rne {таберн'} [лат.] *f 3b* дашчара; крчма.

Table'tt {таблет} [фр.] *n 2g* послужавник *m*.

Table'tte {~} *f 3b phm.* плојка, таблета.

ta'bu {табу} [полинези(ј)ски] *a inv.* табу, не-прикосновен, свет.

Ta'bu {~} *n bi* (*ген.* и *inv.*) табу, светиња *f*.

ta'bula {табула} [лат.] *f*: ~gasa {газа} табула-паза, чиста таблица, неисписана хартија; ~gasa machen пречистити са, почистити, сли-стити. [сиво дућанче.]

Tabule'tt {табулет} [шп.] *n 2g* торбарско но-

Tabule'tt... {~ет-}: ~kram *m* торбарска роба *f*; ~krämen *m* торбар, ситничар; ~krämerei' *f* торбарење *n*, торбарство *n*.

Tachygraphie' {таху-графи} [гр.] *f 6f* тахигра-фија, вештина брзога писања, брзопис *m*.

tacite'isch {тацитеш} [Tacitus {тацитус}, рим-ски историк, † 120 по Хр.] *a* тацитов, тацит-ски. [(h) 15a такати, правити так.]

tack {так} [оном.] так; в. tick~; ~en {~н} *intr.*

Ta'del {тад'л} [дн.] *m 2l 1.* (*opp.* Lob) прекор; укор; покуда *f*; lobe nie, was ~ verdient не хвали никада (оно) што заслужује прекор; das verdient keinen ~ то не заслужује пре-кор(а); j-m e-n ~ geben пре-, укорети кога; *шк.* (*opp.* Lob) слаба оцена *f*, рђава оцена. 2. готово † мана *f*; ohne ~ без мане; der Ritter ohne Furcht und ~ витез без страха и мане; keinen ~ (*dim.* kein Tadelchen {тѣд'лх'н}) an et. (*dat.*) finden не налазити замерке че-му; es ist kein ~ an ihm нема му мане, нема

ta'delbar {~бар} *a* = tadelhaft. [му замерке.]

Tä'delchen {тѣд'лх'н} *n 2l dim.* од Tadel; в.

Tadel 2.

Tadelei' {тѣд'лѣ} *f 3b* непрестано корење *n*,

стално прекоревање *n*, стално куђење *n*, ма-

Ta'deler {тад'лѣр} в. Tadelr. [нисање *n.*]

ta'dellfrei {тад'л-} *a* = tadellos.

ta'delhaft {тад'лх'афт} *a 1.* прекоран, прекор-

љив, укорљив, који заслужује прекор, поку-

ду, за осуду. 2. *prov.* = tadelsüchtig.

Ta'delhaftigkeit {~џх'џт} *f 3b б. pl.* прекор-

ност, пре-, укорљивост.

Ta'del..., ta'del... {тад'л-}: ~gern *m* *fam.* по-

кудљивац, онај који воли да (по)куди; ~los

a (*adv.*) беспрекоран(-но); ~losigkeit *f* беспре-

корност; ~lust *f* (по)кудљивост, жеља (и. во-

ља) за куђењем (и. замерањем); ~lustig *a* (по)-

кудљив, који воли да куди, замера.

ta'deln {тад'лн} [Tadel] *1 tr.* (и *б. пред.*) 15 *f*

корити, у-, пре|корити (wegen, über: због, за);

(по)кудити; осуђивати; замерати; an allem

et. zu ~ finden свачему манисати, свачему

налазити ману, свему замерати; *refl.* са о-

знаком последице; sich satt ~ накорети се,

накудити се. II ~d *p. pr.* и *a* прекоран, осуд-

ни, неодобравања (*ген.*). III Ta'deln *n* коре-

ње, прекоревање; куђење; осуђивање; мани-

сање, замерање [delhaft.]

ta'delns... {тад'лнс-}. ~wert, ~würdig *a* = ta-

Ta'del..., ta'del...: ~rede *f* прекоран (и. покудан) говор *m*, говор неодобравања; ~sucht *f* манисавост; ~süchtig *a* манисав; ~wort *n* прекорна реч *f*, покудна реч, реч неодобравања.

Ta'dels, votum {тафл-н} изгласавање у-прекора; ein ~ gegen die Regierung einbringen изгласати прекор влади.

Ta'dler {тадл-р} [tadeln] *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3с куди|лац, -ља, осуђивач, -ица, *fam.* манди-ја, -ка.

Ta'fel {тафл-л} [свн. tāvala; *лат. tabula] *f* 3d 1. табла, плоча; а) metallene (hölzerne) ~метална (дрвена) плоча, табла; Schokolade in ~п чоколада у плочама (и. таблама); ~ Seife калуп сапуна; е-п Stein in ~п schneiden *cehi* (и. резати) камен на (и. у) плоче, табле; ~ eines Bleches табла (и. плоча) лима; б) = Glastafel; Glas in ~п стакло у таблама; c) gehen Sie an die ~ идите на таблу, приђите плочи; ausgehängte ~ обешена табла (за објаве). 2. таблица; а) Gesetz der zwölf ~п закон дванаест таблица; ~ und Griffel таблица и крижуља; fig. unbeschriebene ~ неисписана табл(и)ца (в. tabula); б) logarithmische, chronologische ~п логаритамске, хронолошке таблице. 3. ☉ зараван, висораван. 4. а) (дугачак, велик) сто *m*; ~ der Hobelmaschinen сто машине рендеисачице; б) (обедни) сто, трпеза (са много обедовалаца, са ознаком свечаног, отменог, исамобед); wohlbesetzte, reiche ~ добро постављен, богат сто, добро постављена, богата трпеза; es ist heute große ~ bei Hofe данас је у двору велики ручак; die ~ decken поставити -љаги сто, трпезу; die ~ aufheben дићи (и. распремити) сто; fig. eine gute ~ führen добро се хранити, јести добра јела; offene ~ halten давати (и. приређивати) често ручкове (вечере, обеде); der Fürst hat ihn zur ~ gezogen кнез га је примио за свој сто; an der fürstlichen ~ за кнежевским столом; die ~ dauerte lange обед дуго трајао; vor der ~ пред обедом; während der ~ за време обеда; nach der ~ по обеду, после обеда; c) (гости) beim Trinkspruch erhob sich die ganze ~ при здравици диже се цео сто. 5. = Brett. 6. = Honigwabe, Wachsscheibe. 7. = Gemälde; *prv.* die Hand von der ~! остави(те) како је!

Ta'fel..., ta'fel... {тафл-л}: ~abfälle *m pl.* отпацки за столом; ~apfel *m* стона јабука *f*; 2artig *a* = 2förmig; ~aufsatz *m* (сребрн, порцелански) суд наред стола; ~bai *f* ☉ Залив Плоче (у Јужној Африци); ~basalt *m* плочни базалт; ~berg *m* ☉: а) Бегер Плоче (на Рту Добре Наде); б) = ~land; ~besteck *n* кутија *f* са ножем, кашиком и виљушком; ~bier *n* стоно пиво; ~birne *f* стона крушка; ~blei *n* олово у плочама (и. таблама); ~bouillon *f* \ бујон *m* (и. јуха, чорба) у плочама (и. таблама); ~brot *n* стони хлеб (и. крух) *m*, обичан хлеб(ац), крух; ~bürste *f* стона четка, четка за сто. [(чи)ца *f*, плочица *f*.]

Tä'felchen {тафл-л} *n* 2l *dim.* од Tafel табл(и)ца

Ta'fel...: ~decken *n* постављање стола (и. трпезе); ~decker (in *f*) *m* постављач(ица) стола

(и. трпезе), трпезар(ка); ~diener *m* слуга (и. момак) који служи за столом (и. око стола); ~dienst *m* служба *f* (и. служење *n*) за столом (и. око стола).

Tafelei' {тафл-л} [tafel] *f* 3b *fam.* = Getafel.

Tä'feler {тафл-р} [täfel] *m* 2l постављач (и. намештач) даски (и. дашчица), паркетар.

Ta'fel..., ta'fel...: 2förmig *a* плочаст, табл(и)част; 2förmiges Klavier = ~klavier; 2fähig *a* (који може бити) примљен за кнежев сто (и. владареву трпезу); ~freuden *f pl.* уживања *n pl.* (и. наслада *f*) за столом, уживање *n* у јелу; ~freund (in *f*) *m* љубитељ(ка) добрих јела, добре хране; ~gebirge *n* висораван *f*; ~gedeck *n* платнени стони прибор *m*; ~gelder {тафл-р} *n pl.* трпезни трошкови *m pl.*, новчана храна *f*; ~gemach *n* трпезарија *f*; ~gerät *n* = ~geschirr; ~geschirr *n* стони прибор *m*, стоно посуђе; ~glas *n* стакло у плочама (и. таблама); ~gut *n* = ~lehen.

Tä'felholz {тафл-л} *n* попочно дрво.

Ta'fel...: ~klavier *n* четвртаст клавир *m*; ~land *n* ☉ висораван *f*; ~lehen *n* добро одређено за подмирење трпезних трошкова; ~lied *n* песма *f* уз пиће; ~logarithmen *m pl.* таблични логаритми; ~lust *f* = ~freuden; ~meister *m*: а) помоћник (и. калфа) заменик мјестора; б) главни трпезар, настојник око стола; ~messing *n* месинг *m* у плочама (и. таблама); ~musik *f* музика о обеду, музика за време обеда.

ta'fel {тафл-л} [Tafel] *I intr.* (h) 15f обедовати, частити се, гостити се; gern ~ волети добро појести; er tafelt gern lange он воли да обедује дуго; sie ~ noch они још обедују; они су још за столом. II *tr.* 1. мет|нути -ати на сто; метнути на сто да се оцеди; = auf-tafeln 2. 2. = täfel. III Ta'fel *n* обедовање, чашење.

ta'fel {тафл-л} [Tafel] *I tr.* 15f е-п Fußboden ~ патосати, паркетисати собу; е-е Wand ~ облагати -ожити даскама зид; getäfelt паркетисан, обложен даскама. II Tä'fel *n* патосање, паркетисање, облагање даскама.

Ta'fel...: ~obst *n* стоно воће; ~öl *n* стоно уље, зеитин *m* за јело; ~runde *f* Округли сто *m*; Ritter von der ~runde витез Округлога стола; ~scheibe *f* стаклена плоча, стаклен колут *m*; ~schiefer *m* шкриљац у плочама (и. таблама), шкриљац за табл(и)це; ~stein *m*: а) (драги) камен, дијамант у плочи(ци) (и. као плоч(и)ца); б) = ~stift; ~stift *m* крижуља *f*; ~tuch *n* столњак *m*, трпежњак *m*, стони чаршав *m*; ~überreste *m pl.* = ~abfälle; ~uhr *f* = Standuhr.

Tä'felung {тафл-л} *f* 3b 1. = täfel II. 2. а) паркет *m*, под од дашчица; б) дрвена зидна облога.

Ta'fel..., ta'fel...: ~wage *f* = Brückenwage; ~wein *n* стоно вино *n*; 2weise *adv.* на плоч(и)це, на табле, у плоч(и)цама, у табл(и)цама; ~werk *n* = Tafelwerk.

Tä'felwerk {тафл-л} *n* = Tafelung 2.

Ta'fel...: ~zeug *n* = ~gedeck; ~zimmer *n* = ~gemach; ~zinn *n* калај (и. коситер) *m* у калупима.

Ta'(fe)t {tāf(°)t} [ит. taffetà; *перс.] *m* 2g ☞ тафт (танка свилена тканина).

Ta'(fe)t..., ta'(fe)t... {tāf(°)t-}: ☞artig *a* тафтаст, налик на тафт; ~band *n* 2a ☞ тафтана трака *f*; ☞en {tāf(°)t-*n*} *a* тафтан; ~kleid *n* тафтана хаљина *f*; ~leder *n* бриселска кожа *f*; ~pflaster *n* енглески фластер *m*; ~weber *m* ткач тафта, тафтар.

Ta'ft {тафт} в. Taf(fe)t, ta'ften {~*n*} taf(fe)ten.

Tag {тaг} [сврн. тас = лат. dies] *m* 2g 1. дан; а) (сунце, његова светлост, видност од ње и време те видности; уп. 2 и *opp.* Nacht) es ist ~ дан је; es wird ~, der ~ bricht an свиће, свањива, раздањује се; mit (dem) Anbruch des ~es у освит; зором; у зору; ам ~е, bei ~е, des ~ес дању; es ist noch früh am ~е дан још није одмакао; es ist schon hoch am ~е дан је увелико, увелико се разданило; bei ~е und bei Nacht (и) дању и ноћу; ~ und Nacht дан и ноћ; vor Tau und ~ aufstehen уста(ја)ти пре зоре, уста(ја)ти још док зора не забели ни Даница лица помоли; *fam.* уста(ја)ти као вештац; schön wie der (junge) ~ леп као зора; sie unterscheiden sich, wie ~ und Tag разликују се као небо и земља; am hellen ~е у по бела дана; die Nacht zum ~е machen (на-)правити од ноћи дан; ам ~е fliegende Vögel дневне птице, (птице) дневњаче; es wird bei e-m früh (spät) ~ код некога се рано (доцкан) устаје; *fig.* um mir ~ zu machen да ми расветли ствар; des Vaterlands ~ домовинско сунце *n*; es wird ~ пуца ми пред очима; свиће ми; б) а) (време за које се земља обрне једанпут око своје осе) der ~ hat 24 Stunden дан има 24 часа; der astronomische ~ астрономски дан (од 12 у подне до 12 у подне); der bürgerliche ~ грађански дан (од поноћи до поноћи); die Woche hat 7 ~е седмица (и. недеља) има седам дана; was ist heute für ein ~? који је данас дан?; acht ~е недељу дана; vierzehn ~е две недеље; heut über acht ~е од данас за осам (и. недељу) дана; *pop.* ein ~er (~ner) fünf једно пет дана; am Sonntag acht ~е muß ich anfangen у недељу кроз осам дана морам почети; б) ~ und Nacht auf dem Uranus, auf dem Mond дан и ноћ на Урану, на Месецу; в) (време у које се нешто збива, догађа) ein ~, an dem nicht gearbeitet wird дан кога (и. о коме, када) се не ради; ~е, wo nichts gegessen wird дани када се ништа не jede; einst wird kommen der Tag, da die heilige Ilios hinsinkt доћиће једном дан када ће пропасти света Троја; es vergeht kein ~, ohne daß... не прође дан а да не...; den lieben langen ~ totschiagen утуцати цео боговетни дан; morgen ist auch noch ein ~ и сутра је дан; jeder ~ nähert uns dem Grabe сваким даном све смо ближе гробу; d) (примери за б и в); folgender (и. morgiger) ~ сутрашњи дан, сутрадан; ам ~е nach dem Fest сутрадан по свечаности; am zweiten ~е nach seiner Ankunft другог дана по његову доласку; der ~ vorher дан уочи; der ~ (и. am ~е) vor Ostern уочи Ускрса; der zweite ~ vor Ostern два дана пред Ускрс; noch zwei ~е vor

s-m Tode schrieb er... још два дана пред своју смрт писаше он...; в. Jahr; gute ~е haben проводити лепе дане, уживати; (*abs.*), sich (*dat.*) e-n guten ~, vergnügten ~ machen провести леп дан; sich (*dat.*) gute ~е machen проводити-ести лепе дане; *fig.* e-m guten ~ und guten Weg sagen не зарезивати кога; *fam.* mein ~е = Lebtag(e); ~ meines Lebens habe ich e-n solchen Menschen nicht gesehen за живота свога нисам видео таквога човека; gleich morgen am ~е још (од) сутра ујутру; е) (време према доживљеном осећању) ein ~ der Freude дан радости (и. весеља); ein freudiger ~ радостан дан; ein düsterer, schwarzer ~ туробан, црн дан; die bösen ~е опаки дани; selige ~ блажени дани; ~е der Wonne дани миља; s-n guten (lustigen) ~ haben бити данас нешто љубазан (весео); f) (као поздрав) guten ~! добар дан!; ein schwermütiges „Guten Tag“ једно сетно „добар дан“; *iro.* ja, guten ~! = ja, Kuchen; г) већ. у *pl.* (време, доба (живота)) meine ~е моји дани (уп.); in der Blüte meiner ~е у цвету мојих дана; in seinen alten ~ен под своје старе дане; auf seine alten ~е за своје старе дане; bei jungen ~ен у младе дане; у младости; wie verbringst du eigentlich den ~? како проводиш (управо) дан?; in unseren ~ен наших дана; h) der letzte ~ последњи дан (живота); der jüngste ~ Страшни суд; i) (прилошки) denselben ~, eben den ~ {ден так} истога дана; noch diesen ~ још овога дана; још тога дана; er ist dieser ~е gekommen дошао је ових дана; er kommt dieser ~е доћи ће ових дана; alle ~е сваки дан; nächster ~е убрзо; ускоро; кроз који дан; je den zweiten ~, jeden zweiten ~, e-n ~ um den anderen сваког другог дана; eines (schönen) ~ес једнога (лепога) дана; morgen des ~ес, morgenden ~ес, morgendes ~ес = morgen ам ~е; den ganzen ~ über (преко) целог дана; са *ppr.* auf denselben ~ (geboren sein) (родити се) у исти дан, истога дана; bis auf diesen ~ до овога дана; ~ für († vor) ~ дан за даном, дан по дан; im ~е преко дана; von ~е zu ~е из дана у дан, с дана на дан; von e-m ~е zum anderen од данас до сутра; j) (садашњица обзиром на оно што у њој важи, вреди) der Held des ~ес јунак дана; k) (одређен рок) e-n ~ bestimmen одредити-ђивати дан; заседање *n*, седница *f*; збор, скупштина *f*; катк. место слож. на пр. Land-, Kreis-, Reichstag. 2. ☞ површје *n*, површина *f*, дан; а) ам (и. zu) ~е liegen лежати (и. бити) на површју, површини (тла); an den ~ legen, zu ~е legen (и. bringen) раскри(ва)ти; über ~е, unter ~е под површином, под земљом; zu ~е ausgehen (stehen и. streichen) појављивати се у изданима (и. као изданак); б) *fig.* видело *n*; an den ~ bringen изнети-осити на видело, обелода(н)ити, -њивати, испољити, -авати, разја(с)нити, -шњивати, разгла(с)ити, -шавати, обзна(н)ити, -њивати; an den ~ kommen (и. treten), (G.) sich zu ~е zeigen изићи-лазити на видело; обело-

да|нити се, -њивати се, изби(ја)ти на јавност; zu ~e liegen бити јасан (јасно) као дан; so ist's am ~е тако је очевидно; der Grund liegt am ~е разлог је очевидан, разлог је јасан као дан; *prv.* die Sonne bringt es an den ~ = es kommt endlich an die Sonnen. 3. (ваздух) *fig.* in den ~ hinein = ins Gelag hinein, ins Blaue hinein; in den ~ hinein urteilen судити онако (и. насумце); in den ~ hinein sprechen говорити онако. 4. ~ und Nacht, в. Nacht.

Tag'..., ta'g... {так-}, често и Ta'ge..., ta'ge... {тар-}: ~arbeit (-a) дневни рад *m*, рад преко дана; б) ♂ површински (и. надземни) посао *m*; ~arbeiter(in *f*) *m* надничар(ка), дневничар(ка); ~aufseher *m* ♂ надзорник на површју; ~aus *adv.*: ~aus ~ein {такџс такџн} из дана у дан; свакога дана; ~bau *m* ♂ = Tagebau; ~baugrube *f* ♂ површински (и. надземни) рудник *m*; надземни закоп *m*, раскоп *m*, ровина; ~bau|sohle *f* ♂ подножје *n* закопа; ~blatt *n* = Tageblatt; ~blind *a* слеп преко дан; слеп за дневну светлост; ~blindheit *f* слепоћа преко дана, слепилоп за дневну светлост; ~blume *f* ♂ дневни цвет *m*, цвет дневник *m*; ~bogen *m* ♂ дневни лук (*opp.* Nachtbogen); ~bruch *m* = Tagebruch; ~buch *n* = Tagebuch; ~dieb(in *f*) *m* = Tagedieb(in); ~dieben {~дибн} = tagedieben; ~dieberei' *f* = Tagedieberei; ~dienst *m* дневна служба *f*.

Ta'ge..., ta'ge... {тар-}: ~arbeit *f* = Tagarbeit; ~bau *m* ♂ (*opp.* Grubenarbeit) = Tagarbeit б); ~blatt *n* дневни лист *m*, дневник *m*, лист (новине *f* *pl.*) који које свакога дана излази (-е); ~buch *n* дневник *m*; ~dieb(in *f*) *m* дангуба, нерадник -ца; ~dieben {~дибн} *intr.* (h) 15a *insep.* дангубити, беспосличити; ~erde *f* земља на површју; ~erz *n* ♂ руда(ча) *f* из површја; ~gang *m* ♂ површинска (рудна) жица *f*, жица на површју; ~gebirge *n* ♂ површинско стење, стење на површју; ~gelder {~гелдр} *n* *pl.* = Diäten.

tag ei'n {такџн} *adv.* в. tagaus.

Ta'ge..., ta'ge... {тар-}: ~kranz ♂ завршни оквир, завршник на окну; обрuba *f* окна; ~lang *a* (који траје) по читаве дане (и. данима); ~lohn *m* надница *f*; im ~lohn arbeiten надничити, радити на надници; ~löhner {~ло.нр} *m* 2l надничар; ~löhnerci {ло.нрџ} *f* 3b, ~löhner|arbeit *f* надничење *n*, рад *m* на надници; ~löhnerin {ло.нрџн} *f* 3c надничарка; ~löhnerisch {~ло.нрџш}, ~löhner|mäßig *a* надничарски; ~löhnern {~ло.нрн} *intr.* (h) 15f *insep.*: а) надничити, радити на надници; б) радити као надничар; ~marsch *m* дан марша.

ta'gen {тарн} [Tag] I *intr.* (h) и *tr.* 15a 1. свитати (се), свањивати (се), освитати, -анути, расвитати се, -анути се; der Morgen (и. *imp.* es) tagt (о)виће, свањује (се); *fig.* свитати; es wird schrecklich ~! видеће се наше „добро јутро!“ 2. (в. Tag I k) заседавати, већати. 3. *tr.*: а) решити; б) е-п ~ = betagen I 1. II Ta'gen *n* (о)свитање, свањивање, освит *m*, свањуће; beim frühesten Tagen у сам освит; в. Tagung.

Ta'ge|reise {тар-} *f*: а) (*opp.* Nachtreise) дневни пут *m*, дневно путовање *n*, пут дању; б) једнодневно путовање *n*, једнодневан пут *m*; с) дан *m* пут(овањ)а.

Ta'ges..., ta'ges... {тарс-}: ~anbruch *m* освит, свањуће *n*, зора *f*; bei ~anbruch у свањуће, у освит, у зору; vor ~anbruch пре зоре; ~an|gabe *f* о-, на|значање *n* дана, датум *m*; ~arbeit *f* једнодневни рад *m*; ~befehl *m* дневна заповест *f*; ~bericht *m* дневне вести *f* *pl.*; ~billett *n* ♂ обданичка карта *f*, карта за одлазак и повратак; ~dienst *m* (једно)дневна служба *f*, обданица *f*; ~einnahme *f* дневни приход *m*; ~fragen *f* *pl.* дневна питања *n* *pl.*, питања на дневном реду; ~geschichte *f* новост дана; ~gespräch *n* дневне новости *f* *pl.*; ~grauen *n* освит *m*, свитање, = ~anbruch; ~held *m* јунак дана; ~hell *a* светао (и. јасан) као дан (уп. taghell); ~helle *f* светлина дана, јасност дана; ~kasse *f*: а) ♂, итд. благајна; б) дневни пазар *m*; ~korrespondenz *f* дневна преписка; ~kurs *m* ♂ дневни курс; ~licht *n* дневна светлост *f*, бели дан *m*, видело, свет *m*; et. ans ~licht bringen изн|јети -осити што на видело; обелода|нити, -њивати; das ~licht erblicken угледати света; das ~licht scheuen презати од јавности, не смети показ(ив)ати се; an das ~licht kommen изићи -лазити на јавност, обелода|нити се, -њивати се; ~literatur *f* књижевност дана, пригодне књиге *f* *pl.*; ~neuigkeiten *f* *pl.* новости дана, дневне вести; ~ordnung *f* дневни ред *m*; zur ~ordnung übergehen пре|ћи -лазити на дневни ред; *fig.* das ist an der ~ordnung то је на дневном реду; über et. (*acc.*) zur ~ordnung übergehen пре|ћи -лазити преко чега; ~post *f* дневна пошта; ~presse *f* дневна штампа, новине *f* *pl.*; ~schimmer *m* = ~anbruch; beim ersten schwachen ~schimmer у праскзорје; ~schrift|steller *m* новинар; ~stempel *m* дневни печат (и. жиг); ~stunde *f* час *m* дана; ~zeit *f*: а) доба *n* дана, време *n* дана; zu jeder ~zeit у свако доба; bei früher ~zeit рано ујутру, рано изјутра; bei guter ~zeit ankommen приспети рано; б) време *n* мерено данима; ~zeit|gelder *n* *pl.* *prov.* = Leibrente; ~zeitung *f* дневни лист *m*, новине *pl.* које излазе сваки дан; ~zettell *m* дневни извештај; ~zug ♂ дневни воз (и. влак); ~zulage *f* дневни додатак *m*.

Ta'ge..., ta'ge... {тар-}: ~weise *adv.* дневно, на дан; ~werk *n*: а) дневни посао (и. рад) *m*, дневно дело, дан *m*; mein ~werk ist erfüllt свршио сам своје дневно дело; б) дан орања (= 1/4 хектара); ~werken {~веркн} *intr.* (h) *insep.* (у)радити дневни посао, = tagelöhnern.

Ta'g..., ta'g... {так-}: ~fahrt *f*: а) = Tag(e)reise; б) пут *m* (и. возжа) на скупштину (и. на збор); с) рок *m*, рочиште *n*; ~fahrten {~фар-тн} *intr.* (h) ићи на рочиште, појавити се на рочишту; ~falter *m* ♂ дневни лептир; ~förderung *f* ♂ превоз (и. пренос) *m* на површју; ~frone *f*: а) дневна робота, дневни кулук *m*; б) = ~dienst; ~garn *n* ♂ дневна мрежа *f*,

мрежа за хватање дању; ~gebäude *n* зграда *f* на површју, површинска грађевина *f*; ~geldern *pl.* = Tagegelder; ~haft {тѣхѣфт} *a* = taghell; ~hell *a* који има светлину дана; видан као дан; *adv.* као да је дан; es ist ~hell дан је; ~hemd *n* дневна кошуља *f*.

...täglich {тѣгѣх} [Tag] у слож. са бројевима: ...дневан, ...дневни, који траје ... дан(а), од ... дана, на пр. vier~ четвородневан.

Tag..., ta'g... {так-}: ~leisten *tr.* 15c нек. претстати (суду); ~leistung *f.* нек. претстајање *n* суду.

tä'glich {тѣгѣх} [свн.] *a* 1. *a*) свагдањи, свакида(ш)њи, (свако)дневни; ~e Arbeit свагдањи рад, свакида(ш)њи посао, (свако)дневни посао; unser ~es Brot насушни хлеб (и. крух); die ~e Erfahrung свакодневно искуство *n*; ~er Verbrauch (свако)дневна потрошња *f*; *b*) *adv.* (свако)дневно, сваки дан, свакога дана; dreimal ~ трипут дневно; ich zahle ihm ~ 2 Mark плаћам му 2 марке дневно; er wird ~ frecher сваки(м) дан(ом) је безобразнији. 2. свакидашњи, обичан, походан; meine ~e Kleidung моје одело за сваки дан, моје походно одело.

Tä'glichkeiten {тѣгѣхѣн} [Tag.] *f* *pl.* свакидашње ствари, ствари које се дешавају свакодневно.

Ta'g... {тѣг-}: ~licht *n* (шв.) отвор *m* (за светлост уместо прозора); ~lied *n* песма *f* у поздрав (освета) дана; ~loch *n* = ~licht.

Tag'ner {тагнѣр} [Tag] 1. *pop.* в. Tag 1 *b* *a*. 2. *m* 2l, ~in {тѣн} *f* 3c = Tagelöhner(in).

Ta'g...: ~netz *n* ~ = ~garn; ~pfauen|auge *n* ~ пауновац *m* дневни; ~runde *f* ~ дневна патрoла, дневна стража.

tags {такс} [Tag] *adv.* ~ d(a)rauf сутрадан; ~ zuvor дан раније, уочи тога.

Ta'g...: ~satzung *f.* *a*) Schweizer ~satzung Швајцарска скупштина; *b*) скупштинска одлука, одлука скупштине; *c*) *jn.* = ~fahrt *c*; ~schacht *m* ~ = Fahrerschacht; ~schicht *f* ~ дневна смена (*opp.* Nachtschicht); ~schlaf *m* дневни сан, спавање *n* дању; *b*) ~schläfer *m* *a*) дневни спавач, спавач дању; *b*) ~: *a*) = Ziegenmelker; *b*) = Bilch; ~schmetterling *m* ~ = ~falter; ~schreiber *m* асц. = Diurnist; ~sichtigkeit *f* = Nachtblindheit; ~steiger *m* ~ = Tagaufseher; ~stollen *m* ~ поткоп који излази на површје (за одвојење надземне воде); ~strecke *f* ~ ходба са излазом на површје.

ta'gs|ü'ber {такс|у|бѣр} *adv.* преко дана.

ta'g|tä'glich {так|тѣгѣх} *a* свакидањи, свакодневни; *adv.* свакодневно, сваки дан.

Tag|und|na'cht|gleiche *f* ~ равнодневица.

Tag'ung {тагун} [tagen] *f* 3b заседање *n*, седница.

Ta'g..., ta'g...: ~vogel *m* ~ птица дневњача *f* (*opp.* Nachtvogel); ~wach *a* будан будијат, будан пребудан; ~wähler *m* ~ *bibl.* = Astrolog; ~wählerei *f* ~ *bibl.* = Astrologie; ~wasser *n* ~ површинска вода *f*, надземна (и. спољна) вода; ~weise *adv.* на дан; ~werk, ~werken = Tagewerk, tagewerken; ~wurzel *f*

~ корен *m* на површју, (водораван) корен одмах под површином земље.

Taifu'n {таѣфун} [кит.] *m* 2g¹ тајфун, вихор.

Tai'le {тѣлѣ; hom. Taije} [фр.] *f* 3b: *a*) крој *m*; *b*) стас *m*; von meiner ~ мога стаса; *c*) стрѹк *m*; *a*) ihre ~ ist zum Umspannen да је прѣшту-неш; танка је у струку; *fam.* она је прекидаљка; *b*) = Leibchen.

Tai'llen... {тѣл'лѣн-}: у слож.: стручни, струка (*gen.*); који се припија уз струк.

Ta'jo {тахо} [шп.] *m* 8b: дер ~ Тахо (река на Пиринејском Полуострву).

Ta'kel {тѣкѣл} [дн.] *n* 2l 1. ~: *a*) колотурник *m*, витао *m*; vor Torp und ~ без једара, само са катаркама и ужади; *b*) = Takelwerk. 2. (дн.) = Takelzeug. [werk.]

Takela'ge {такѣлажѣ} [нем.-фр.] *f* 3b = Takel-)

Ta'keler {такѣлѣр} *m* 2l = Takler.

Ta'kelmeister {тѣкѣл-} *m* ~ опремач брода, снабдевач брода прибором.

ta'keln {тѣкѣлн} *tr.* 15f ~ опрема|иги, -ати, снабде(ва)ти прибором.

Ta'kel... {тѣкѣл-}. ~pack *n* = Takelzeug; ~ung {такѣлун-} = Taklung; ~werk ~ ивrag *m*, прибор (ужад, једра, котураче); ~zeug *n* *fam.* дн. олош *m* (в. Lumpengesindel).

Ta'kler {такѣлѣр} *m* 2l ~ = Takelmeister.

Ta'klung {такѣлун-} *f* 3b = Takelwerk.

Takt {такт} [лат. tactus] *m* 2g 1. такт; *a*) *a*) im ~(e) у такту; im ~(e) bleiben оста(ја)ти у такту; ~ halten одржавати такт, држати се такта; aus dem ~(e) kommen из|ићи -лазити из такта (и *fig.*); e-n aus dem ~(e) bringen изв'ести -одити кога из такта (и *fig.*); den ~ angeben (и. schlagen) давати такт; nach dem ~(e) по такту; *b*) (un)gerader ~ (не)пaран такт; zweiteiliger (dreiteiliger) ~ такт у два (три) дела; 3/4 ~ = Dreiviertelakt; (читај: sechs Achtel) ~ такт шест осмина; *c*) die ~e sind durch Taktstriche gesondert тактови су одвојени тактним црт(иц)ама; drei ~e pausieren отпочи|вати -нути три такта; fünf ~(e) Pause(n) почивка (почивке) од пет тактoвa; *b*) ~ haben имати такт, осећања за (оно што је) право, прилично. 2. ~ додир.

Ta'kt..., la'kt... {такт-}: ~artig *a* тактаст, као по такту; ~art *f* врста такта; ~beständig *a* који одржава такт; ~bezeichnung *f* означаење *n* такта; ~fehler *m* (по)грешка *f* у такту; e-n ~fehler machen погрешити у такту; ~fest *a* који одржава такт, који се држи такта, поуздан (и. сигуран) у такту, *fig.* у такту непоколебљив, чврст; ~festigkeit *f* поузданост у такту; ~führer *m* давалац такта; ~gebend *a* који даје такт; ~gefühl *n* осећање такта; ~gemäß *a* = ~mäßig. [такт.]

taktie'ren {тактѣрѣн} *intr.* (h) 15g ~ да(ва)ти

Taktie'r... {тѣктѣр-} ~stab *m*, ~stock *m* = Taktstock.

[~er {~р} *m* 2l тактичар.]

Ta'ktik {тактѣк} [гр.] *f* 3b ~ тактика (и *fig.*);

ta'ktisch {тактѣш} *a* тактичан, тактички.

Ta'kt..., ta'kt... {такт-}. ~los *a* без такта (и *adv.*), бестактан; ~losigkeit *f* бестактност, немање *n* такта; ~maß *n* такт *m*; ~mäßig *a*, *adv.* по такту; ~messer *m* тактомер, метро-

ном; ~messung *f* мерење *n* такта; ~note *f* тактна нота, нота која испуњава цео такт; ~pause *f* тактна почивка, почивка која испуњава цео такт; ~schlag *m*, ~schlagen *n* удар(ање *n*) такта, давање *n* такта; ~schläger *m* ударац (и. давалац) такта; ~schritt *m* тактни корак, корак по такту; ~stock *m* тактна палица *f*, палица за давање такта; ~strich *m* тактна црт(и)а *f*, црт(и)а која одваја тактове; ~voll *a* пун такта; *adv.* са пуно такта.

Tal {тал} [сврн., у прасродству са старослов. дол] *n* 2a (2 и 2g) 1. долина *f* *m*; а) über Berg und ~ преко брегова и долине; брег-овима и доловима; durch Berge und Täler {те-лр} кроз брегове и долове (и. долине); б) *fig.* das ~ des Todes долина смрти; dieser Dichter weilt stets im ~ овај песник никада се не уздигне изнад обичнога; с) ~ Berg und ~ брег и долина. 2. (прилошки) zu ~(e) [сврн.] = abwärts 1; ~ sich zu Tod und ~ segeln пропасти. [низ воду; низводно.]

tal|a'bwärts {тал|апвѐрц} *adv.* низ долину, | Tala'r {талар} [ит. из лат.] *m* 2g¹ талар, плашт, мантија *f* (који, -а досеже до чукљева).

Tal'..., tal... {тал-}: ~auf {тал|ѡф}, ~aufwärts {тал|ѡф|верц} *adv.* уз долину; узводу; узводно; ~aus {тал|ѡс} *adv.* при (и. на) излазу из долине, излазећи из долине (opp. ~ein); ~aus gehen излазити из долине; ~bach *m* долињски поток, поток (који протиче) долином; ~bahn *f* долињска железница, железница која иде долином; ~becken *n* = ~kessel; ~bewohner(in *f*) *m* долињац, -ка (opp. Bergbewohner); ~bildung *f* стварање *n* (и. постанак *m*) долине; ~boden *m* долињско тле *n*, тле долине; ~brücke *f* мост *m* преко долине; ~buche *f* = Rotbuche.

Tal'chen {тал'хѐн} *n* 2l *dim.* од Tal долиница *f*. Tal'..., tal'... ~damm *m* долињска брана *f*; ~ein {тал|ѡн} *adv.* на улазу у долину, улазећи у долину; ~ein gehen улазити -ћи у долину; ~enge *f* долињска узина.

Talent {талѐнт} [фр., *гр.] *n* 2g таленат *m*; а) (старогрчки новац) attisches ~ атички таленат (око 5580 златних динара); б) (дар духа) der Charakter ruht nicht auf den ~en карактер не почива на талентима; ~ zu et. (dat.) и. ~ für et. (acc.) haben имати талента за што; с) (духом обдарена особа) er ist kein ~, sondern ein Charakter он није таленат, већ карактер. {тирт} а = talentvoll.

tal|ent|begabt {талѐнт-}, talent|e'rt {талѐн-} Talent'..., tal|ent'... {~ент-}. ~los *a* без талента; ~losigkeit *f* немање *n* талента; ~reich, ~voll *a* талентован, даровит.

Tal'er {тал'р} [нвн. 16 век, чешки *(Joachims)= taler (Gulden)] *m* 2l 1. талир, (данас) = Dreimarkstück; ein ~ achtzig осамдесетак талира, једно осамдесетак талира; ein hundert Talerchen сто талирића. 2. пара *f*, новац; das ist ein schöner ~ то је лепа пара; e-n hübschen ~ Geld haben имати лепу парицу.

Tal'er|stück {тал'р-} *n* талир *m*.

Tal'|fahrt {тал-} *f* силазак *m*, низводно плов-

љење *n*, низводна пловидба, пловидба низ-) Talg {талк} [дн.] *m* 2g б. *pl.* лој. [воду.] Tal'g..., ta'g... {талк-}: ~artig *a* лојаст; ~bildung *f* стварање *n* лоја; ~boden *m* калуп лоја; ~brot *n* пита (и. погача) *f* лоја; ~drüsen *f* *pl.* ⊕ лојне жлезде.

Tal'|gehänge *n* = Talhang.

tal'|gen {тал'гѐн} [Tal] *A.* а лојан, од лоја. B. 15a l *intr.* (h) 1. да(ва)ги лој(а); dieser Ochs talgt gut овај (заклани) во даје добро лоја. 2. бујати, дизати се. 3. слојанити се. II *tr.* лојити, (на)мазати лојем.

Tal'g..., ta'g... {талк-}: ~fett *n* стеарин *m*; ~gebend *a* који даје лоја; ~grieben *f* *pl.* чварци *m* *pl.*; ~haltig *a* лојав; ~hammel *m*. а) мастан шкопац, дебео ован; б) *fig. pop.* кола *n* *pl.* меса и сланине; ~licht {тал'гүхт}, ~ig {тал'гүс} а 1. = ~artig; 2. лојав; ~kerze *f*, ~licht *n* лојаница *f*, лојана свећа *f*; ~reste *m* *pl.* чварци; ~sauer *a* ~ ~saures Salz стеарат *m*; ~seife *f* сапун *m* од лоја; ~stoff *m* стеарин.

Tal'..., ta'... {тал-}: ~hang *m* коса *f*, падина *f* планине; ~hängig *a* низбрдит; ~hernieder {тал|хѐрнид'р} *adv.* = ~abwärts.

Talisman {тал'йсман} [ар., *гр. telesma] *m* 2g¹ амајлија *f*, запис.

talisma'nisch {тал'йсман'иш} *a* амајлијски.

Tal'je {тал'јѐ; hom. Taille} [дн., *лат.] ♂ и ♀ = Flaschenzug, Takel.

tal'|jen {~н} *tr., intr.* 15a = дизати (и. подићи) колотурником (и. витлом, чекрком).

Talk' {талк} [фр., *ар.] *m* 2g *min.* талк.

Talk' {~} [сврн.] *m* 2g¹ тестаца маса *f*; *fig.* бав.-аус. шмокљан. [~erde *f* = Magnesia.]

Tal'lk'..., ta'lk'... {талк-}: ~artig *a* *min.* талкаст; |

Tal'|kessel {тал-} *m* котлина *f*, долињско дно *n*.

Tal'lk'..., ta'lk'... {талк-}: ~felsen *m* талковита стена *f*; ~gebirge *n* талковите планине *f* *pl.*; ~gestein *n* талковито стење; ~glimmer *m* *min.* талкаст лисун; ~gneis *m* *min.* талкаст гнајс; ~haltig *a* талковит; ~ig {тал'күх} а: а) [Talk'] = ~artig, ~haltig; б) [Talk'] тестац, гнецав, непечен, *fig.* шмокљаст, бедаст; ~licht {тал'күхт} а = talkig б; ~schiefer *m* талковит шкриљац; ~spat *m* *min.* = Magnesit.

Talmi {тал'ми} [париски творничар Tallois] *n* бi б. *pl.*, ~gold *n* слитина *f* бабра и цинка са мало злата, лажно злато *n*.

Tal'mud {тал'мут} [јевр. „усмено учење, настава“] *m* 2g б. *pl.* Талмуд. [да (gen.)]

talmu'disch {талмуд'иш} а талмудски, Талму- | Talmudi'st {талмудист} *m* 3a талмудиста.

Tal'..., ta'... {тал-}: ~mulde *f* долина, долињски валов *m*; ~nieder {тал'нид'р} а = ~abwärts.

Talo'n {тал'д'н} [фр.] *m* бi талон (остатак при дељењу карата; каматница на хартијама од вредности; обновница).

Tal'|schaft {тал'шфѐт} [Tal] *f* 3b = Talung.

Tal'..., ta'... {тал-}: ~schlucht *f* дубодолина, увала; ~see *m* долињско језеро *n*, језеро у долини; ~sohle *f* долињска подина, подина долине; ~sperre *f* водожажа; ~überführung *f* мост *m* преко долине; ~ung {талун-} *f* 3b: а) широка (и. пространа) долина; б) место *n* у долини; ~vogt *m*: а) (шв.) старешина долине

(и. над долином); **b)** *fig.* силан југ, магла *f* која наилази у долину, долинска магла; *z* *wärts adv.* = *z* *abwärts*; *~weg m:* **a)** долински пут, пут долином; **b)** матица *f*, средина тока, реке (в. и *Strombahn*).

Tamarinde {тамаринд} [ит.-шп., *ар. *tamr hindi* „урма индиска“] *f* **3b:** **a)** тамаринда, инди(ј)ска урма; **b)** = *~n|baum*; **c)** = *~n|wasser*.

Tamarinden... {~инд'н-} *~baum m* тама-ринда *f*, индијска урма *f* (дрво); *~mus n* пекмез *m* од тамаринди; *~wasser n* водица *f* од тамаринде.

Tamariske {тамариск} [лат.] *f* **3b** тамариска.

Tamar'sken... {~р'јск'н-} у слож.: (од) тамариске (*gen.*).

Ta'mbour {тамбур} [фр., *ар.] *m* **2g** добош(ар).

Ta'mbour... {тамбур-} *~major m* тамбур-мајор, подофицир старешина трубача и добошара; *~majors|stock m* тамбур-мајорска палица *f*. [на ћерђеву.]

tamburien {тамбуриен} [фр.] *tr.* **15g** вести!

Tamburie... {тамбурир-} *~nadel f* игла за везење на ћерђеву; *~stich m* = *Kettenstich*.

Tamburi'n (бав. и *Tambouri'n*) {тамбурин} [ит., *ар.] *n* **2g** **1.** *☞* **a)** дахире *f pl.*; **b)** дугачак узак добош *m* у који се лупа једном маљом. **2.** игра *f* (и. плес *m*) уз дахире. **3.** ћерђев *m* (са ваљцима).

Tamburi'n {~ин-} *~schläger m* свирач на дахирама; добошар; *~schlägerin f* свирачица на дахирама.

Tamp {тамп} *m* и *n* **2g** = крај *m* конопца.

Tampo'n {тампон} [фр.] *m* **2g** тампон, чеп од вате (и. од газе).

tamponieren {тампонир'н} [фр.] *tr.* **15g** *☞* за-чеп/ити -љивати ватом (и. газом).

Tand {танд} [сврн.; уп. *tändeln*] *m* **2g** (*pl.* *☞*) тричарије *f pl.*, трице *f pl.*, ситнурија *f*, ситничарија *f*, ништавност *f*; драгулија *f*, играчка *f*; ћаскање *n*, преклапање *n*, брбљање *n*.

Tändelei {тѣнд'лѣ} [нвн.] *f* **3b** **1.** — *Getändel*. **2.** драгулија, ситница, тричарија. **3.** скањерање *n*, трњезгање *n*. **4.** ашиковање *n*, флертовање *n*. [*лѣх*] *a* сиђушан, ситан, ништаван.)

tändelhaft {тѣнд'лхѣфт}, **tänd(e)lig** {тѣнд'л-}

Tä'ndel... {тѣнд'л-} *~kram m* старудија *f*, стареж; *~markt m* = *Trödelmarkt*.

tändeln {тѣнд'лн} [нвн.; уп. *Tand*] *I intr.* (*h*) **15f** **1.** враголати, играти се, шалити се, *fat.* лудирати се; ашиковати, флертовати; базати. **2.** и јн. **tä'ndeln** {тѣнд'лн} старударити, старежарити, телалити. **3.** скањерати се, трњезгати се. **II** **Tä'ndeln n** = *Tändelei*.

Tä'ndel... {тѣнд'л-} *~puppe f* лутка; *~schürze f* (орр. *Arbeitsschürze*) (свилена) прегачица, украсна прегачица, мала, кратка прегача; *~werk n:* **a)** = *Getändel*; **b)** драгулије *f pl.*, ситнице *f pl.*, тричарије *f pl.*; *~wochen f pl.* = *Flitterwochen*.

Ta'ndem {тѣндем} [енг.] *n* **бв** *tandem m*, точак *m* (велосипед) са два седишта једно за другим.

Tä'ndler {тѣндл'р} *m* **2l**, *~in* {~ин} *f* **3c** **1.** врагол'ан, -ица, преклапало. **2.** и јн. **Tä'ndler**

{тѣндл'р} старудар, старежар, телалин. **3.** скањерало, трњезгало. **4.** базало.

tang abr. = *Tangente*.

Tang {тан} [дански] *m* **2g** *☞* **a)** мехуровити окрек; **b)** морска трава *f*, алига мала *f*.

Ta'ng... {тан-}: у слож.: (од) мехуровитог окрека.

Ta'ngel {тан'л} *f* **3b** *☞* = *Nadel* **4.**

Ta'ngel... {тан'л-}: *~baum, ~holz* = *Nadelbaum, ~holz*. [тангента, дирка.]

Tange'nie {тангѣнѣ} [лат.] *f* **3b** (*abr. tang*) *∧*

Tange'nten... {~танг'н-}: тангентни, на пр. *~viereck n* тангентни четвороугао *m*.

tangentia'l {тан'ѣнциал} тангенцијалан, у правцу (и. правцем) дирке.

Tangentia'l... {~ал-}: *~beschleunigung f* тангенцијално убрзање *n*; в. *Berührungs...*

tangie'ren {тан'и'р'н} *tr.* **15g** додир/ивати, -нути, такнути, тицати.

Tank {танк} [порт., *лат. *stagnum*] *m* **2g** и **бв** танк (причувиште, тегљеница, убао за течност; *☞* и *~wagen* убојна (оклопљена) кола *n pl.*

Ta'nk... {танк-}: *~dampfer m*, *~schiff n* (паро)брод *m* за снабдевање слатком водом; *~waggon m* танк-вагон. [шума *f*.]

Tann {тан} [сврн.: *Tanne*] *m* **2g** велика (јелова)

Ta'nn... {тан-} [*Tanne*]: *~apfel, ~zapfen* в. *Tannen...*

Ta'nnē {тан'е} [сврн.] *f* **3b** *☞* јела; *schlank wie eine ~* витак као јела; прав као бор; катк. и = *Fichte* и *Pechtanne*; катк. = *Tannenholz a*.

ta'nnen¹ {~н} [*Tanne*] *a* јелов, чамов.

ta'nnen² {~} [фр. *tan, tanner*] (у)штавити, (у)-чинити (истуцањом) храстовом кором.

tä'nnen {тѣн'н} *a* = *tannen¹*.

Ta'nnen... {тан'н-}: *~apfel m* = *~zapfen*; *~apfelöl n* = уље од јелових шишарки; *~balken m* јелова греда *f*, чамова греда; *~baum m* (и *Tannebaum*) јела *f*, јел(и)ка *f*; *~baum|stahl m* двапут или трипут пречишћен челик; *~bier n* = *sprossenbier*; *~bock m* *☞* = *Dam(hirsch)bock*; *~bohle f*, *~brett n* јелова даска *f*, чамова даска; *~eiche f* *☞* = *Stieleiche*; *~fink m* *☞* = *Bergfink*; *~gehölz n* јелак *m*, јелик *m*, јелова шума *f*; *~harz n* јелова смола *f*; *~hirsch m* *☞* = *Damhirsch*; *~holz n:* **a)** јеловина *f*, чамовина *f*; **b)** = *Tannicht*; *~marder m* *☞* = *Baummarder*; *~meise f* *☞* мала сеница, сеница јелина; *~nadel f* јелова четина; *~paragei m* *☞* = *Kreuzschnabel*; *~planke f* = *~brett*; *~reis n* јелова граница *f*; *~sprossen|bier n* *f* пиво са раскисељеним јеловим пупољцима; *~stamm m* јелово дебло (и. стабло) *n*; *~tier n* (G.) = *Damhirsch*; *~vogel m* *☞* = *Kreuzschnabel*; *~wald m* јелова шума *f*, јелак; *~wedel m* *☞* борак; *~wild n* = *Damwild*; *~zapfen m* јелова шишарка *f*.

tä'nnern {тѣн'рн} *a* = *tannen¹*. [лик *m*.]

Tä'nnicht {тан'ихт} [*Tanne*] *n* **2g** јелак *m*, је-

ta'nnig {тан'их} *a* јелов, обрастао јелама.

Tä'nnling {тѣн'лн} [*Tanne*] *m* **2g** *☞* **1.** млада

јела *f*. **2.** = *Tannenschwamm*.

Tanni'n {тан'ин} [нем.-лат., **Tanne*] *n* **2g** **б.** *pl.*

☞ танин *m*.

Ta'ntal {тантал} [Tantalus] *n* 2g¹ б. *pl.* тантал *m.* [ловски.]

tanta'lich {танталѝш} *a* Танталов, танта-
Ta'ntal... {тантал-}: ~lampe *f* лампа са танталом; ~säure *f* танталова киселина.

Ta'ntalus {танталус} *m* 8с *myth.* Тантал (краљ Лидије); ~qualen {танталѝс-} *f pl.* Танталове муке (и *fig.*).

Ta'ntchen {тантх'н} *n* 2l *dim.* од Tante тет(ки-)ца *f*; стриница *f*; ујница *f*.

Ta'nte {тант'е} [фр.] *f* 3b (б. *pl.* 8d) 1. тетка. 2. стрина. 3. ујна. 4. газдарица бурдеља. 5. *fat. co.* а) ~Meier = Abtritt 2; б) = Leihhaus; c) meine ~, deine ~ = Landsknecht; d) (берл.) ~Voß Фосове новине *f pl.*

Ta'ntes {тантес}, *jn.* Ta'ntus {тантус} *m inv.* тантуз (= Rechenpfennig, Spielmarke).

Tantie'me, *aus.* Tantie'me {тант'ем'е} *f* 3b тантиема, = Gewinnanteil.

Tanz {танц} [срвн., в. tanzen] *m* 2d 1. игра *f*, плес: а) е-п ~ tanzen играти игру, плесати плес: ein Mädchen zum ~ auffordern тражити (и. поз(и)вати) девојку за игру; zum ~e aufspielen засвирати за игру; б) е-п ~ spielen свирати (неку) игру; c) der ~ der Wellen игра *f* валова (и. таласа); d) *fig.* е-п ~ (и. ein Tänzerchen) mit j-d wagen усудити се на борбу с ким, заподенути борбу с ким; е-п kleinen ~ werde ich ihn tun lassen дају му је да поцупка мало; der ~ ging los борба се заподену; настаде цумбус; der ~ geht überall los настаје урнебес; настаје општи хук; настаје цумбус; све се захукта; du wirst е-п schönen ~ erleben имаћеш добро да поцупкаш; да haben wir den ~! лепо смо се провели!; лепо ћемо се провесити!; mit an den ~ müssen морати и сам поцупкати. 2. игранка *f*; zum ~(e) gehen (отићи на игранку).

Ta'nz... {танц-}. ~abend *m* вечеринка *f* с игранком; ~bär *m* мартин, медвед (мечка) који (која) уме да игра; ~bein *n fat.* в. schwingen I 1; ~belustigung *f* увесељавање *n* игром, игранка; ~boden *m.* а) игрилиште *n*, дворница *f* за играње; б) *fig. fat. co.* месечина (= Glatze); ~bruder *m* плесација.

Tä'nzchen {тенцх'н}, Tä'nzel {тенц'л}, Tä'nzlein {тенцл'н} *n* 2l *dim.* од Tanz игрица *f*, плесик *m*; *уп.* и Tanz'l d.

tä'nzeln {тенцл'н} [Tanz] I *intr.* (h, катк. s) цупкати, поцупкивати, скакутати, поигравати. II *tr.* ein Kind ~ цупкати дете, поигравати дете. III Tä'nzeln *n* цупкање, поцупкивање, поигравање, скакутање.

ta'nzen {танц'н} [срвн.; фр., ит. (*свн.)] 15е I *intr.* (h, при промени места s) играти, плесати: а) nach der Violine ~ играти уз виолину; sie sind ins Haus hinein getanzt уиграли су у кућу, ушли су у кућу плешући; в. Pfeife 2; б) mein Herz tanzt (већма у употреби hüpf) vor Freude срце ми игра од радости; das Schiff tanzt auf den Wellen брод игра на валима; allen tanzt es vor den Augen свима игра пред очима. II *tr.* и *refl.* 1. играти, плесати (е-п Tanz, Walzer, Polka, den Hochzeitsreigen игру, вальцер, полку, свадбе-

но коло.). 2. (са ознаком последице) е-п zu Boden ~ оборити кога играјући (и. плешући); е-п über den Haufen ~ претурити кога играјући (и. плешући); sich müde ~ посустати играјући, уморити се од плесања; sich tot ~ погинути играјући; sich um seine Gesundheit ~ упропастити (и. изгубити) (своје) здравље играјући, плесањем. 3. es tanzt sich gut, leicht игра се (и. плеше се) добро, лако. III ~d *ppr.* и *a* ~der Tee чај с игранком; ~des Siegeslied победна песма *f* праћена игром. IV Ta'nzen *n* играње, плесање.

Tä'nzer {тенц'р} *m* 2l, ~in {~н} *f* 3с играч, -ица, плесач, -ица.

Tanzerei' {танц'рѝ} *f* 3b игранција, ђускање *n*. **Tänzeri'** {тенц'рѝ} *f* 3b играње, плесање; в. Seiltänzeri.

tä'nzerhaft {тенц'рх'ф'т} *a* играчки, плесачки.

tä'nzerig {тенц'рх'г} *a* = tänzerlich.

tä'nzerisch {тенц'рѝш} *a* 1. = tänzerhaft. 2. = tänzerlich.

tä'nzerlich {тенц'рлѝх}, ta'nzerlich {танц'рлѝх} [Tänzer] *a.* mir ist es ~(и tänzerisch, tänzerig) = es tänzer(le)t mich.

tä'nzer(l)n {тенц'р(л')н} [Tänzer] *imp.* 15f: es tänzer(le)t mich игра ми се, плеше ми се.

Tä'nzerschaft {тенц'рѝф'т} *f* 3b 1. играштво *n*, плесаштво *n*. 2. играчи *m pl.*, плесачи *m pl.*

Ta'nz..., ta'nz... {танц-}: ~fest *n* игранка *f*, забава *f*; ~gefährte *m*, ~gefährtin *f* = Tänzer(in); ~gelegenheit *f* прилика за игру; ~gesellschaft *f* игранка; ~kneipe *f* крчма где се припеђују игранке; ~kränzchen *n* = ~gesellschaft; ~kunst *f* вештина (и. уметност) играња (и. плесања); ~lehrer(in *f*) *m* учитељ(ица) играња; ~lied *n* песма *f* за игру; ~lokal *n* = ~boden а; ~lust *f* воља за игром (и. плесањем); ~lustig *a* који воли да игра (и. плеше); играч(ица); ~meister *m* = ~lehrer; ~musik *f* ≡ музика за игру; ~platz *m* игралиште *n*; ~saal *m* = ~boden; ~schritt *m* корак игре; ~schuh *m* ципела *f* за игру (и. плес); ~schüler(in *f*) *m* ученик, -ца играња, кој(и), -а учи да игра, плеше; ~stunde *f* час *m* играња (и. плесања); ~unterricht *m* настава *f* играња; ~vergnügen *n* мала игранка *f*; забавица *f*; ~weise *f* начин *m* играња (и. плесања); ~wut *f* помама за игром (и. плесањем); ~zwütig *a* помаман за игром (и. плесањем).

Tape't {тап'ет} [ит. † tappeto *m*, *гр.] *n* 2g застирка *f*, ћилим *m*, тепих *m*; још у употреби: et. aufs ~ bringen изнјети -осити на среду, изнети, износити (на решавање, на претресање); aufs ~ kommen бити изнесен (и. изнет) (на среду, на решавање, на претресање).

Tape'te {~} [*pl.* од Tape't] *f* 3b 1. (шарена, у боји) хартија за облепљивање зидова, тап'ет *m*. 2. (вунена или свилена) зидна застирка, зидни ћилим *m*. 3. данас ≡ Teppich.

Tape'ten... {тап'ет'н-}: ~behang *m* застор од тапета; ~borte *f* тапетни перваз *m*; ~geschäft *n* радња *f* с тапетима; ~händler(in *f*) *m* тапетар(ка), трговац, -киња тапетима; ~macher(in *f*) *m* = ~wirker(in); ~nagel *m*

клинац за тапет(е); ~papier *n* = Tapete 1; ~tür *f* скривена врата *pl.*; ~weber(in *f*) *m*, ~wirker(in *f*) *m* тапетар(ка), ткач тапета, ткаља тапета.

Tapezie'r {tāp'ci:r} [ит. tappezziere] *m* 2g¹ (аус. само ~er {~p} *m* 2l) 1. тапетар, који себе и намештај застире. 2. тапетар, облепљивач зидова хартијама у боји.

Tapezie'r... {~up-}: ~arbeit *f* тапетарски рад (и. посао) *m*.

tapetze'ren {tāp'ci:r'n} [ит.] 1 *tr.* 15g тапет(ов)ати, покривати (хартијом у боји), заст|ирати, -пти. II Tapezie'ren *n*, Tapezie'rung *f* тапет(ов)ање, покривање (хартијом у боји), застирање.

Tapezie'r'er {tāp'ci:r'p} *m* 2t = Tapezier.

Tapezie'r...: ~geschäft *n* тапетарска радња *f*; ~gesell(e) *m* тапетарски помоћник; ~hammer *m* тапетарски чекић.

Tapezie'r's... {~s-}: тапетарски, тапетаров.

Ta'pfe {tāp'f} *f* 3b — Fußstapfe.

ta'pfer {tāp'f'p} [сврн. tapfar „gewichtig“] 1. храбар; јуначан; одважан; срчан (yn. mutig, beherzt, kühn); ~er Mann храбар човек; ~er Soldat храбар војник; *adv.* храбро, јуначно, срчано; sich ~ wehren храбро се бранити. 2. = tüchtig; ~er Magen јак стомак; *adv.* жестоко, поштено; ~ trinken жестоко (и. поштено) пити. 3. *jn.* и = schnell.

Ta'pferkeit {~k'at'} *f* 3b храброст, јуначност, одважност, срчаност, јунаштво *n*.

Ta'pio'ka {tāp'io'ka} [браз.] *f* 6i б. *pl.* тапиока, западноиндијски саго *m*.

Ta'pir {tāp'ir} [браз.] *m* 2g¹ тапир.

Tapiserie' {tāp'is'eri} [фр.] *f* 6f таписерија (= тапет; вез; радња с везовима).

tapp¹! {tāp} [оном.] *int.* туп!

Ta'pp² {~} *m* 2g 1. = Klaps 1. 2. = Stapf, Fußstapfe. 3. *fat.* и ~zu {tāp'ci:r}, ~ins=Mus {tāp'ci:r'sMus} *m* *inv.* трапавко, трапавица, трапша, клипан. [за руку]. 2. = Fußstapfe.)

Ta'ppe {tāp'} [сврн.] *f* 3b 1. шапа (презриво и) ta'ppeln {~ln} *intr.* (h) 15f = trippeln 1; тихо (и. (по)лагано) корачати, ићи.

ta'ppen {tāp'n} [сврн.; *tapp', Tapp(e)] 1 *intr.* (h и s) 1. трапати, гацати; натуцајући ићи; man hört ihn ~ чује се где (он) трапа, гаца; ins Netz ~ натрапати у мрежу, упасти у мрежу. 2. пипати; натуцати, туцати; nach et. (dat.) ~ пипајући (и. натуцајући) тражити што; *fig.* ich tappe nicht gern im Finstern не волим ја да натуцам по мраку; *refl.* sich nach dem Fenster ~ ићи (и. примицати се) прозору пипајући. 3. трапавачки, дрско и право радити; er tappt recht läppisch drein (он) распали трапавачки. 4. тапкати, куцкати; man hört leise an den Fensterladen ~ чује се где тихо тапка на (прозорске) капке. II *tr.* 1. пипајући осетити, пипајући ухватити; ein getapptes Gemälde слика израђена непоуздано руком. 2. трапавачки (и. клипански) задиркивати (и. дирати). III Ta'ppen *n* трапање, гацање; пипање; натуцање.

ta'ppig {tāp'ig} *a* = täppisch.

Ta'pp=ins=Mus *v.* Tapp² 3.

tä'ppisch {tēp'ish}, peße ta'ppisch {tāp'ish} [Tappe] *a* трапав, незграпан, неспретан, I Taps {tāp's} *m* 2h = Tapp². [сметењачки.] ta'psen {~n} 15e 1 *intr.* (h, s) = tappen 1. II *tr.* шчепати, ухватити шапом. III Ta'psen *n* = tappen III.

ta'psig {tāp'ci:x}, tä'psig {tēp'ci:x} *a* = täppisch. Tapp=zu *v.* Tapp².

Ta'ra {tāp'a} [ит., *ar.] *f* 6i дара, одбитак *m* од тежине на завој (и. омот).

Ta'ra... {tāp'a-}: ~gewicht *n* = Tara; ~gewinn *m* попуст на дари.

Tara'ntel {tāp'ānt'el} [ит., *Tarent] *f* 3d тарантула, отровни паук *m*.

Tarante'lla {tāp'ānt'ēla} [ит.] *f* 6i и 6g тарантела, напуљска народна игра.

Ta'ra... ~rechnung *f* рачун *m* дара; ~vergütung *f* = ~gewinn.

Tarenti'ner {tāp'ēnti'n'p} [Tartent(um), град на југу Италије] 1 *m* 2l, ~in {~in} *f* 3c Тарентан(ин, -ка. II *a* *inv.* тарентски, тарентански.

tarie'ren {tāp'ir'n} [Tara] *tr.* 15g (из)мерити дапу (*acc.*: gen., на пр. ein Faß бурета).

Tari'i {tāp'ir'i} [фр., *ar., "Kundmachung"] *m* 2g¹ тарифа *f*, цен(овн)ик.

Tari'i..., tarif... {tāp'ir-i-}: ~anfertigung *f*, ~anlegung *f* утврђивање тарифе; ~angelegenheit *f* тарифна ствар; ~ermäßigung *f* спуштање тарифе; ~gemeinschaft *f* заједница тарифе; Zieren {tāp'ir'ci:r'n} *tr.* 15g утврдити -ђивати тарифу, цену; Zmäßig *a* сходан тарифи, по тарифи; ~tabelle *f* итд. тарифна таблица; ~vertrag *m* тарифни уговор, уговор о тарифама; ~wesen *n* тарифе *f* *pl.*

Ta'rlatan {tāp'latān} [индијски] *m* 2g¹ тарлатан (фин памучан муселин).

Ta'rn... {tāp'rn-} [сврн., свн. tarni „heimlich“]: ~haut *f* само у: e-m die ~haut gerben (из)лемати кога; ~helm *m* волшебна кацига *f*; ~kappe *f* волшебна капа, волшебни огртач *m*, капа (огртач) која (који) прави (човека) невидљивим.

Taro'ck {tāp'ok} [ит. taro'cco] *n* 6i тарок *m* (игра са (обично) 78 карата); адут у тароку; *fig.* ~ sein бити нарочито у питању, бити нарочито стављен на коцку.

Taro'ck... {~ok-}: ~karten *f* *pl.* карте за тарок; ~spiel *n* игра *f* тарок(а).

tarpe'jisch {tāp'ej'ish} *a* antiqu. тарпејски; Tarpejischer Fels Тарпејска Стена *f*.

Tarqui'nus {tāp'kvi'n'us} *m* 8c antiqu. Тарквиније; ~ Priscus Тарквиније Стари; ~ Superbus Тарквиније Охоли. [сплет.]

Ta'rsus {tāp'z'us} [лат., *гр.] *m* 6g ножни

Tarta'r {tāp'tar} usw. место Tatar usw.

Ta'rtarus {tāp'tar'us} [гр.] *m* *inv.* 6. *pl.* myth. Тартар (подземни свет, пакао).

Ta'rtsche {tāp'rt'ch} [сврн., фр., (*n. Zarge)] *f* 3b нек. X шит (= Schild).

Tartü'ff {tāp'ty'f} [фр.] *m*: а) Тартиф (Молиерова комедија); б) *fig.* лицемер.

Tartü'ffientum {tāp'ty'f'ēntum} *n* 2a, Tartüfferei' {tāp'ty'f'ēri} *f* 3b тартифство *n*, лицемерство *n*.

Tä'schchen {тешчн} *n* 2l *dim.* од Tasche *цеп-*(ч)ић *m*, *цепче*, *шпажић m*, *торбича f*, *кесица f*.

Ta'sche {ташч} {свн., ит.} *f* 3b 1. *цеп m*, *шпаг m*; а) *et. in die ~ stecken* метнути -ати (и. тур.) -ити -ати) што у *цеп*, у *шпаг*; *et. kennen wie seine ~* познавати (и. знати) што као злу пару у *кеси*; *fig. e-n in der ~ haben* имати кога у *цепу*, *por. држати кому муда у процепу*; *fig. e-n in die ~ stecken* заденути кога за појас; *er kann ihn in die ~ stecken* он (може) за појас да га задене; б) *aus eigener ~ bezahlen* платити -ати из свог *цепа*; *die Hand immer in der ~ haben* не извлачити руку из *цепа*; *aus j-s ~ leben* живети на рачун чијег *цепа*. 2. *торба*, *кеса*; в. *Jagd-, Reisetasche*. 3. ☉ *кес(и)ца*. 4. *prov.* = weibliche Scham. 5. *jam.* = Maul; *halt' die ~!* језик за зубе!; *e-m eins auf die ~ geben* ударити кога по њушци. 6. *со. прија, снаша, жен(ск)а*; *уп. Plapperz, Plaudertasche*. 7. ☛ а) = Hülse; б) = Täschelkraut. 8. ☛ = Taschenkrebs.

Tä'sche {тешч} *f* 3b *јн.* (шв.) = Tasche 6.

Ta'schel {ташчл} *f* 3d ☛ = Taschenkrebs

Tä'schel {тешчл} *n* 2l *dim.* од Tasche 1. = Täschchen. 2. = Tasche 4. 3. ☛ = Täschelkraut.

Tä'schelkraut {тешчл-} *n* ☛ тарчужак *m*, хоћунеху, русомача *f*, девојачка трава *f*, трава *f* од грознице.

Ta'schen..., **ta'schen...** {ташчн-}: *цепни*, за *цеп*: ~apotheke *f* *цепна* (и. ручна) апотека (лекарна); ~ausgabe *f* (*abr.* Т. А.) *цепно издање n*; ~buch *n*: а) *цепна књига f*, *књига цепнога формата*; б) *бележница f*, (при)бележник *m*, *записница f*; *календар m*; ~dieb *m* *цепарош*, *кесарош*, *крадикеса*; ~dieberei' *f* *цепароштво n*, *кесароштво n*, *цепарошко крадење n*; ~dieberei treiben *бавити се цепароштвом*, *вршити цепарошке крађе*; ~diebin *f* *цепарошка*, *кесарошка*, *крадикеса*; ~diebstahl *m* *цепарошка крађа f*, *кесарошка крађа*; ~eichhörnchen *n* ☛ *веверица са кесицама*; ~feuerzeug *n* *цепно огњило*, *цепни упаљач m*; ~format *n* (*abr.* Т. Ф.) *цепни формат m*, *облик (величина f)* за *цеп*; ~geige *f* *цепна виолина*; ~geld *n* *цепарац m*, *цепаш m*; ~kalender *m* *цепни календар*; ~kamm *m* *цепни чешаљ*; ~krebs *m* ☛ *рак самац*; ~lampe *f*: *електричне ~lampe* *електрична цепна лампа*; ~messer *n* *бритва f*, *брица f*, *цепни ножић m*, *перорез m* (*уп. Federmesser*); ~munition *f* *ручна (и. цепна) муниција*, *муниција за носко ватрено оружје*; ~muskeln ☉ *кесни мишић*; ~pistole *f*, ~puffer *m* *цепни пиштољ m*; ~ratte *f* ☛ *пацов торбар*; ~spiegel *m* *цепно огледало n*; ~spiel *n* *опсена f*; ~spieler *m* *опсенар*; ~spielerei' *f*, ~spieler|kunst *f* *опсенарство n*, *опсенарска вештина*; ~spiele|risch *a* *опсенарски*; ~spieler|streich *m*, ~spieler|stück *n* *опсенарска вештина f*; ~tuch *n* *рубац m*, *цепна марамица f*, *марамица f*; ~uhr *f* *цепни часовник (и. сат) m*; ~wörterbuch *n* *цепни речник m*; ~spiele(r)n *intr.* (*h*) *изводити опсенарске вештине (и fig.)*.

Tä'schner {тешчнр} [Tasche] *m* 2l *јн.* *израђивач кожних торб(и)ца*, *путничких сандука*, *путничких торби*.

Tasma'nier {тасманчр} [Tasma'nia, острво јужно од Аустралије] *m* 2l, ~in {~јн} *f* 3с *Тасмањан|ин, -ка*.

Ta'sse {тасч} [фр. од ар. tāsa, отуда наше тас (= плитица)] 1. *шоља*; ~ Tee *шоља чаја*; e-e ~ Kaffee (trinken) (попити) *шољу кафе*. 2. *аус. = Präsentierteller, Tablett*.

Tä'schen {тешчн} *n* 2l *dim.* од Tasse *шолица f*.

Ta'ssen..., **ta'ssen...** {тасчн-}: ☛ förmig *a* *облика шоље*; ~kopf *m* = Obertassee.

Ta'sso {тасо} *m* 8b: Torquato ~ Торквато Та-со (ит. песник, 1544—1595).

Tast {тасч} *m* 2g ☛ *пипање n*, *опип*.

Tastatur {тастатур} [ит.] *f* 3b = Klaviatur, *дирке f pl.*

ta'stbar {тасчбар} [tasten] *a* *опипљив*; **Ta'stbarkeit** {~качт} *f* 3b б. *pl.* *опипљивост*.

Ta'ste {тасч} [ит. tastol] *f* 3b ☛ *дирка*.

ta'steln {тасчлн} [tasten] *intr.* (*h*), *tr.* 15f *пипати*, *диркати*. [пипања.а.]

Ta'st|empfindung {тасч-} *f* *осет (и. осећај) m* | **tasten**¹ {тасчн} [срвн., *ит. tastäre] 15с 1 *intr.* (*h*) *пипати*; *die Hände ~* *руке пипају*; *mit den Händen ~* *пипати рукама*. 2. *nach et. (dat.) ~* *машијати -ати за што*. 3. = *tappen* 1 2; *refl. er tastete sich nach der Tür* *пипајући дође до врата*. 4. *fig. пипати*, *испитивати*. 5. = *finger*, *ударати у*, *свирати на* (*die Harfe acc.: у харфу, на харфи*). II *tr.* 1. = *antasten* 1 1; *Hühner ~* (о)пипати *кокоши* (да ли ће да несу). 2. *опипати (и fig.)*; *fig. предосетити*. III **Ta'sten** *n* *пипање*.

Ta'sten²... {тасчн-} [Taste *pl.*]: ~brett *n* *дирке f pl.*; ~hebel *m* *полуга f* *дирке* (на писаћини); ~reihe *f* = Klaviatur; ~spiel *n*, ~werk *n* *инструменат m* са *диркама*.

Ta'ster {тасчр} [tasten] *m* 2l 1. и ~in {~јн} *f* 3с *пиначица*. 2. ☛ *пипак*. 3. ☛ *одмерка f* за *дебљину*, *потковичаста одмерка*; ☛ (Морзеова) *дирка f*, *тастер*.

Ta'ster|zirkel {тасчр-} *m* = Taster 3.

Ta'st... {тасч-}: ~käfer *m* ☛ = Fühlkäfer; ~körperchen *n pl.* ☉ *телашца за пипање*; ~organ *n* = ~werkzeug; ~sinn *m* *чуло n* *пипања*, *ћутило n* *опипа*; ~spitze *f* ☛ = Taster 2; ~sprache *f* *језик m* који се *разуме помоћу пипања*; ~werkzeug *n* *оруђе (и. орган m)* *пипања*.

tat¹ {tat} *impf. ind.* од tun.

Tat² {~} [свн., *tat¹] *f* 3b 1. *дело n*, *делање n*; а) (= Handlung 1) *das war eine gerechte ~* то је било *праведно (и. правично) дело*; *ein Mann der ~* *човек од дела*. 2. (*opp.* Wollen, Wille, Gedanke, Entwurf, Wort, Rat) *дело n*, *чин m*, *учин m*; *eine ~ tun* *делати дело*, *урадити дело*; *gute (verbrecherische) ~en* *добра (злочиначка) дела*; *auf (in, bei, über) der ~ ertappen* *ухватити на делу*; *auf frischer ~ ertappen* *ухватити на самом делу*, *затећи при самом чину*; *der gute Wille gilt für die ~* *добра воља сматра се за дело*; *zur ~ schreiten* *прећи на дело*, *при|ћи -лазити делу*; *e-m mit*

Rat und ~ beistehen помагати кога саветом (и. речју) и делом. 3. (јуначко) дело *n*, подвиг *m*; Leben und ~en ... живот и дела ... 4. (прилошки) in der Tat уствари, заиста, доиста, збиља.

tāt {tēt} [свн. tet(e)] = tat (в. tun I 3).

Ta'ta {tata} *m inv.*, Ta'te {tate} *m 5* в. Tatte.

Tata'r {tatár} [персиски tatar] *m 3a* 1. и ~in {~in} *f 3c* Татар|ин, -ка; татарин, улак, скоротеча, гласник. 2. татарин, татарски коњ. 3. = Heidekorn. 4. = Kantschu.

Tata'rei' {tatard} *f 3b* 1. татарска, Татарија.

Tata'ren... {tatarn-} ~dorf *n* татарско село;

~horde *f* татарска хорда, хорда Татара;

~nachricht *f* татарска вест, лажна вест.

tata'rish {tatardish} *a* татарски; das Tata'rishsche {~}, Tata'rishn *inv.* татарски (језик) *m*.

Ta't... {tat-}. ~bericht *m species facti*; ~bestand *m* стање *n* ствари; ~beweis *m* доказ делом, доказ из дела.

tä'te {tēt} *impf. conj.* од tun (уп. tat).

Tä'telei' {tētlē} *f 3b* делавање.

ta'ten {tatn} *I intr. (h)* изврши(ва)ти, учинити (оно што је) одлучено, доконато. II *pf.* (I и 2 л.) *impf. ind.* од tun.

Ta'ten..., ta'ten... {tatn-}. ~arm *a* сиромашан делима; ~berg *m fig.* брдо *n* од дела, безброј подвига; ~drang *m*, ~durst *m* силна потреба *f* за делањем, потреба за делањем; ~durstig, ~gierig *a* жудан дела, пожудан да се покаже; ~gier *f* жудња за делима; ~los *a* неделатан, без дела; *adv.* у нераду; ~lust *f* воља за (смела) дела; ~reich *a* богат делима, испуњен делањем; ~scheu *f* презање (и. зазирање) *n* од дела (и. од делања); ~schwanger *a* који се носи мислима на (велика) дела; ~sturm *m* жестока жудња *f* за делима (и. за делањем); ~täter *m* = Täter I; ~voll *a* = ~reich.

Tä'ter {tētrp} [Tat] 1. и ~in {~in} *f 3c* извршилац, -ља; кривац, виновник. 2. = творац, оснивач.

Tä'terschaft {~shaft} [Täter] *f 3b* 6. *pl.* извршилаштво *n*, виновништво *n*; er kann die ~ nicht leugnen он не може да одрекне (и. пориче) да је он сам извршилац дела; er leugnet die ~ ab он пориче да је извршио дело; der Verdacht der ~ fiel (и. lenkte sich) auf ihn подозрење (сумња) за извршење дела пало (пала) је на њега.

Ta't... {tat-}. ~fähigkeit *f* = Fertigkeit; ~handlung *f*: а) радња испољена у делу, спољна радња, извршење *n* намере; б) насиље *n*.

tätig {tētū} [свн., *Tat] *a* 1. (*opp.* leidend) радан, радин, делатан, послен; ~es (*opp.* beschauliches) Leben радан живот *m*, живот испуњен делатношћу; ~er Mensch радан (и. послен) човек; sehr ~ sein бити веома делатан, много радити. 2. *gr.* ~es Zeitwort прелазан глагол; die ~e Form радно стање *n*. 3. који ради, дела, дејствује; immer ~ sein увек делати, једнако радити, бити увек запослен; er ist als Arzt ~ он је као лекар на послу, он ради као лекар; ~ eingreifende Arznei лек који дејствује; ~e Hilfe стварна помоћ, помоћ

од дејства; е-п ~en Anteil an et. (*dat.*) nehmen уз|ети -имати стварног учешћа у чему. tätig {tētūgn} *tr.* 15a оствари(ва)ти.

Tätigkeit {tētūkhāt} *f 3b* 1. дејство *n*: делатност, радиност; занимање *n*, запосленост; позив *m*; außer ~ setzen: а) ставити -љати ван дејства, зауставити, -љати, б) ставити -љати на расположење, -агање, с) ставити у пензију; in ~ setzen: а) пу|стити -штати у дејство, б) пу|стити -штати у рад, пустити; in ~ sein бити у дејству, радити, ићи; in ~ treten ступити -ати у дејство; ~e-s Organs, e-r Maschine рад(ња) (неког) органа, машина. 2. = Tätlichkeit.

Tätigkeits... {tētūkhāt-}: ~bereich *m* круг делатности; ~form *f gr.* радно стање *n* (*opp.* Leideform); ~trieb *m* нагон делатности; ~wort *n gr.* прелазан глагол *m*.

Ta't..., ta't... {tat-}: ~kraft *f* делотворна снага, енергија; ~kräftig *a* делотворан; ~kundig *a* опште познат, очит; ~kundigkeit *f* познатост.

tätlich {tētlūh и tētlūh} [Tat] *a* насилан, делом, радњом, чином, песницом, извршен насиљем, извршен насилно, који се испољава у делу (и. у чину, у насиљу); ~ werden дохватити се; ~er Angriff насилан напад, напад, напад извршен насиљем; ~ Beleidigung увреда (нанета) насиљем; ~e Rache освета делом; е-п ~mißhandeln насиљем злостављати кога.

Tätlichkeit {~khāt} *f 3b* дело *n*, насиље *n*; es kam zu ~en дође (и. дошло је) до дела, до разрачунавања рукама (и. песницама); von Drohungen zu ~en übergehen прећи од претњи на дела.

Ta't..., ta't... {tat-}: ~los *a* безделан, без дела; не радећи (никаква дела); ~losigkeit *f* безделност; ~ort *m* аус. лице *n* места, место извршенога дела.

tätowie'ren {tētdvirn} [тахитски] *I tr.* и sich ~ 15g: (sich) ~ тетовисати (се), истетовисати (се), шарати (се), ишарати (се) шареним засекотинама. II Tätowie'ren *n*, Tätowie'ring *f* тетовисање, шарање шареним засекотинама.

Tatra {tatpa} *f inv.* 1. Татра.

Ta't..., t'at... ~sache *f* чињеница; es ist (e-e) ~, daß ... чињеница је да ...; ~sächlich *a* чињенички, заснован на чињеници, стваран, заистински; *adv.* чињенично, уствари, заистински, заиста. [па, рука.]

Ta'tsche {tāč} [= Tatze] *f 3b fam.* шака, ша-)

Tätschelei' {tēčlē} *f 3b* тапкање *n*, тапшање *n*.

tät'scheln {tēčln} [Tatsche] *I tr.* 15f (по)тапшати, (по)тапкати. II Tät'scheln *n* тапшање, тапкање.

ta'tschen {tāčn} [Tatsche] *tr.* 15a 1. ухватити шаком, шчепати, докопати. 2. = tipsen. 3. (и)шопати. [тата, халац, хаха.]

Ta'tte {tāt} [оном., и у лат., гр. итд.] *m 3a*

Ta'ttel {~l}, Tä'ttel {tētl} *n 2l dim.* од Tatte татица, хале.

Ta'tterich {tāt'rūh} *m 2g fam.* дрхтавица *f*.

ta'ttern {tāt'rūn} *intr. (h)* дрхтати.

tatuie'ren {tātuyr'n} = tätowieren.

Tätzchen {tēčxn} *n 2l dim.* од Tatze шапица *f*.

Tatze {тѧцѧ} [срвн.] *f* 3b 1. шапа. 2. шк. пацка. 3. ☸ (код машина) = Daumen 5.

ta'tzen {~н} [Tatze] I *tr.* 15e 1. ухватити (и. шчепати, дохватити, докопати) шапом. 2. шк. ударати пацке, ударити пацку. II Ta'tzen *n* хватање (и. шчепаванье, докопаванье) шапом; ударање пацк|и, -е.

Ta'tzen..., ta'tzen... {тѧцн-} ~ *z*förmig *a* шапаст, облика шапе; ~hieb *m* удар(ау) шапом.

Tau¹ {тѧ} [дн.: ziehen] *n* 2g = дебло уже, паламар *m*. [да роса.]

Tau- {~} [свн.] *m* 2g рос(иц)а *f*; es fällt ~ па-
Tau³ {~} [гр.] *n* 5 (грчко слово) тау (τ).

Tau... {тѧ-} {tauen I} у слож., на пр. ~wetter.
Tau¹auszupfer(in *f*) {тѧ-} *m* = ~zupfer(in).

taub {тѧп} [свн.] I *a* глыв, глух; auf e-m Ohre ~ sein бити глыв на једно уво; ~ machen: *a*) оглувити, заглу|хнути, -ши(ва)ти, *b*) в. 3; *fig.* ~ sein für (gegen) j-s Bitten оглушити се о кога; sich ~ stellen (на)правити се глыв, купити оглушке; *prv.* ~en Ohren ist schlecht predigen глумом беседити не вреди; ~ werden оглувети, оглухнути. 2. *fig.* ~ sein бити глыв (bei *dat.*: на; für *acc.*: за; gegen *acc.*, zu *dat.*: према); ~en Ohren predigen глумим ушима причати, говорити у ветар. 3. утрнуо; die Hand ist mir ~ утрнула ми рука; ~ machen утрнути од; das macht die Glieder ~ од тога утрну удови; ~ werden утрнути; ~es Hinbrüten зачмало нутрене; ~er Schlummer зачмао дремеж. 4. *a*) штур, празан; шупаљ; ~e Ähre штур, празан глас; ~e Nuß шупаљ орах; *b*) ~es Ei мухак; *c*) ☸ ~er Hafer = Taubhafer; *d*) ☸ ~e Nessel мртва коприва; *e*) ☸ жалов, без руд(ач); ~es Gestein: *a*) жалова стена *f*, *b*) (и das Tau'be) жаловина *f*; *f*) ~es Salz неслана со *f*. II Tau'be(r) {тѧбѧ(r)} *s* 9l глывак, -а, глывах, глывац, глыв|и, -а; den Tauben spielen правити се глыв.

Täu'bchen {тѧпхн} *n* 2l *dim.* од Taube 1. голупче, голубак *m*, голупчић *m*, голубић *m*. 2. *fig.* mein ~! голупче моје!, мачкице моја!, мацо моја!

Tau'be¹ {тѧбѧ} [свн.] 1. голуб *m*; junge ~ млад голуб, голубић *m*; ~en halten држати (и. имати) голубове; *b*) gebratene ~ пржен голуб; *c*) ohne Falsch wie die ~п непритворан као голубови; *d*) ☸ Голуб; *e*) meine ~! голубе мој!; *f*) zur ~ код Голуба; *prv.* er meint, die ~en werden ihm gebraten ins Maul fliegen чека да му печене шеве пад|ају -ну у уста.

Tau'be² {~} *s* 9l = taub II; в. и taub I 4.

Tau²beere *f* ☸ = Maulbeere.

täu'ben {тѧбн} *tr.* 15a ☸ = betäuben.

Tau'ben¹..., tau'ben¹... {тѧбн-} голубији, голубињи, голубова: *z*artig *a* голубаст; ~aufseher *m* = Täubler; ~auge *n* голубије око; ~ausstellung *f* изложба голубова; ~blick *m* голубији поглед; ~dung *m* = ~mist; ~ei *n* голубије јаје; *z*elförmig *a* облика голубијег јајета; *z*eilgroß *a* велик колико голубије јаје, величине голубијег јајета; ~einfalt *f* голубија безазленост (и. простодушност).

tau²benetzt {тѧ-} *a* = taufeucht.

Tau'ben..., tau'ben... ~falk(e) *m* ☸ = Habicht;

~farbe *f* = ~halsfarbe; *z*farbig, *z*farben *a* голубаст, голубије боје, боје голубија врата; ~flug *m.* *a*) голубији лет, голубов лет; *b*) ја-то голубова; ~freund *m* = ~liebhaber; *z* fromm *a* кротак као голуб; ~fuß *m* голубија нога *f*; *z*grau *a* сив као голуб, голубије боје; ~habicht *m* ☸ = Habicht; *z*haft {тѧбнхѧфр} *a* попут голуба, *fig.* безазлен (и. простодушан) као голуб; ~hals *m* голубији врат; ~halsfarbe *f* боја голубијега врата; *z*halsfarbig *a* боје голубијег врата; ~haus *n* голубињак *m*, голубарник *m*; ~häuschen *n* голубињачић *m*, мали голубарник; ~kropf *m.* *a*) голубија вољка (гуша) *f*; *b*) ☸ пуц(к)авац, пукнеж, пуцалица *f*, праскавац, шкрипавац, пуцалка *f*; ~liebhaber(in *f*) *m* љубитељ(ка) голубова, голубар(ка); ~mist *m* ☸ измет од голубова, гнојиво од голубијег измета; ~paar *n* пар *m* голубова; ~post *f* голубија пошта, пошта помоћу голубова; ~schießen *n* гађање голубова, пуцање на голубове; ~schlag *m.* *a*) = ~haus; *b*) *fam. fig.* dieses Haus ist wie ein ~schlag ово ти је Свратина кућа; ~schwarm *m* = ~flug *b*; ~sinn *m* голубија худ *f*, голубија нарав *f*, голубија безазленост *f*; ~stöber *m* ☸ = Habicht; ~verein *m* друштво *n* љубитеља голубова; ~vogt *m* = Täubler; ~zucht *f* голубарство *n*, гађење *n* голубова; ~züchter *m* одгајивач голубова.

Tau'ber¹ {тѧбѧр} *s* 9l = taub II.

Tau'ber- {~} (аус. само тако), Täu'ber {тѧбѧр} [срвн., *Taubе] *m* 2l, Täu'berich {~ѧх}, Täu'bert {тѧбѧрт} *m* 2g голуб (мужјак).

tau²beträuft {тѧбѧтрѧфрт} *a* = taufeucht.

Tau'b... {тѧп-} ~feld *n* ☸ жалово земљиште; ~hafer *m* ☸ дивљи оvas, црни оvas; ~heit {тѧпхѧт} *f* 3b. *a*) глывах, глывота; *b*) утрнулост; *c*) жаловост, штурост.

Täu'bin {тѧбн} [Taubе¹] *f* 3c голубица.

Täu'bler {тѧблѧр}, Täu'bner {тѧбнѧр} [Taubе¹] *m* 2l голубар.

Tau'bnessel {тѧп-} *f* ☸ мртва коприва.

Tau¹brücke *f* ужани мост *m*.

Tau'b..., tau'b...: *z*stumm *a* глывонем; ~stumm|en|anstalt *f* завод *m* за глывонеме; ~stumm|en|lehrer(in *f*) *m* учитељ(ица) глывонемих; ~stumme(r) *s* глывонемак(иња), глывонем|и, -а; ~stummheit *f* глывонемота.

Tau'ch... {тѧх-} ~batterie *f* ☸ батерија роняча; ~boot *n* ☸ = Unterseeboot.

tau'chen {тѧхн} [свн.] 15a I *tr.* гњур|ати, -нути, загњурити, заро|нити, -њавати; за-, у|мочити, за-, у|макати; пот|опити, -пати; den Kopf ins Wasser ~гњурати (и. загњурити) главу у воду, гњурнути се; die Hand (das glühende Eisen) ins Wasser ~ зам|очити -акати руку (и. шаку) (усијано гвозђе) у воду; seine Hände in Blut ~ замочити руке своје у крв; dein Name sei in ewige Nacht getaucht! да ти име зарони у вечну ноћ! II *refl.* sich ~ гњурати се, гњурнути се, загњурити се, заронити (*intr.*), зароњавати (*intr.*), уро|нити, -њавати; зам|очити се, -акати се; die Sonne tauchte sich ins Meer сунце за|рони у море. III *intr.* (*n* и *s*) 1. ронити, норити; гњур|ати се,

-нути се, загњурити се; заро|нити, -њавати; er taucht gut он добро рони; wer wagt es..., zu tauchen in diesen Schlund? ко се ускупује да зарони у овај поног? 2. (h) mit der Hand (= die Hand) in die Schüssel ~ у-, за|мочити руку у зделу; die Sonne taucht ins Meer сунце рони у море. 3. (из)губити се, сакрити се, *fam.* шмугнути, шту|ћи, -кнути; in die Menge ~ изгубити се (и. шмугнути, шту|ћи) у гомилу; aus der Flut ~ (in die Höhe ~) изро|нити -њавати из воде, пом|олити се -аљати се из воде. IV ~dr. pr. и а који се гњура, који рони, гњурач(ица), роњач(ица). V **Tau'chen** *n* гњураче, зароњавање, загњуравање; за-, у|макање; потапање; роњење, норење

Tau'cher {тѡх'р} *m* **Täu'cher** {тѡх'р} [сви.] 1. (и ~in ~ѡн) *f* 3с) ронац, норац, роњач(ица), гњурач(ица). 2. а) = Tauchente; б) гњурац; gehaubter ~ = Haubentaucher. 3. гњурац (= kartesianisches Männchen). 4. = Taucherschiff.

Tau'cher... {тѡх'р-}: ~anzug *m* гњурачко одело *n*; ~ausrüstung *f* гњурачка опрема; ~boot *n* = ~schiff; ~gans *f* велики северни гњурац *m*; ~glocke *f* гњурачко звоно *n*; ~huhn *n*, ~möwe *f* северни гњурац (и. ронац); ~könig *m* ковач; ~schiff *n* брод *m* роњач; ~taube *f* гренландски голуб *m*; ~vogel *m* pl. гњурици. [т ~запремина *f* истиснућа.]

Tau'ch... ~käfer *m* гњурац, ронац; ~raum *m* **tau'en** {тѡ'н} [Tau'] *tr.* 15a 1. а) теглити (и. вући, превлачити) (брод) помоћу паламара, ланца; б) паламаром (и. дебелим конопцем) привез(ив)ати. 2. спремати.

tau'en {-} [сви., *Tau'] 15a I *intr.* (h, s) (от-)кравити се, открављивати се, копнети, јужити, одјужити, одмрз|нути се, -жњавати се, отопити се, отапати се, талити се; das Eis taut лед се крави, лед се топи; der Schnee taut снег копни, снег се крави, снег се топи; es hat getaut кравило се, била је југовина; wenn der Schnee getaut hat, balit er gut од југова снег праве се добре грудве; der Schnee ist von den Dächern getaut снег је окопнео (и. снег се истопио) са кровова. II *tr.* (от)кравити, одмрз|нути, -жњавати, топити; ун. auftauen II. III *intr.* (h), катк. *tr.* 1. es taut пада роса, хвата се роса. 2. (по)поросити, порашати, оросити; die Nacht taut ноћ роси (и. pörāshā), ноћ росом влажи; am tauenden Bach на потоку који роси (и. пораша), крај потока који капљицама својим роси; der ~de Morgen росна зора *f*. 3. бити росан; росити се; преливати се као рос(н)а (кап), као росне капљице; die ~de Rose росна ружа. 4. росити, падати као рос(н)а. 5. као рос(н)у (про)сипати, као рос(н)у испуштати, као рос(н)у ули(ва)ти. IV **Tau'en** *n* крављење, копњење, одмржњавање, јужење, отапање, таљење.

Tau'... ~ende *n* крај *m* паламара, крај дебела конопца; ~erdef = Tagerde, Dammerde a. **Tauerei'** {тѡ'рѡ'} *f* 3b = Kettenschleppschiffahrt.

Tau'f... {тѡф-}: ~akt *m* = ~handlung; ~becken

n крстионица *f*; ~buch *n* књига *f* крштених; ~bund *m* савез крштења.

Tau'fe {тѡф} [сви.; в. taufen] *f* 3b кршт|ење, -авање *n*; а) *rl.* ~ durch Aufgießen von Wasser крштење преливањем водом; ~ durch Untertauchen крштење загњуривањем; ein Kind aus der ~ heben и. über die ~ halten држати дете над крстионом, држати дете на (и. при) крштењу; die ~ vornehmen (из)вршити крштење; б) = Taufschmaus; auf der ~ ging es lustig zu на крштењу је било весело; c) die ~ e-s neuen Schiffes крштење нова брода; d) die blutige ~ крваво крштење; в. Feuertaufe; e) *iro.* ~ unter der Linie крштење при пролазу преко полутара.

tau'fen {-н} [сви.: tief] I *tr.* 1. крстити, крштавати, покрстити; а) ein Kind ~ крстити дете; er ist auf den Namen Johann getauft добио је на крштењу име Јован; getaufte Juden покрштени Јевреји; in der getauften Welt у крштеноме свету; mein Nachbar läßt alle Jahre ~ код мога суседа сваке године крштење; *fam.* мој комшија сваке године купус у кацу и по једно дете; б) e-e Glocke ~ крстити звоно; c) ~ e-n Matrosen ~ крстити морнара; d) den Wein ~ крстити вино, крштавати вино. 2. † замочити, замакати. II **Tau'fen** *n* крштавање.

Täu'fer {тѡф'р} [taufen] *m* 2l 1. крститељ; Johannes der ~ Јован Крститељ. 2. = Wiedertaüfer. [крштење *n*, свечаност крштења.]

Tau'f... ~essen *n* јело по крштењу; ~feier *f* **tau'f** {тѡф} *a* росан, влажан од росе.

Tau'f... ~gebühr *f*, ~geld *n* крштаварина *f*, плата *f* за крштење; ~gesinnt *a* ~gesinnte Genossenschaft присталице поновног крштења; ~geschenk *n* крштени дар *m*; ~göd {гѡд} *m*, ~godei {гѡд'л} *f* (аус.) = Pate 1, 2; ~handlung *f* акт *m* (и. радња) крштења, кршт|авање, -ење *n*; ~hemd крстионца *f*, крштена кошуља *f*; ~kapelle *f* крстионица; ~kind *n* кумче; ~kissen *n* крштено јастуче, јастуче за крштење; ~kleid *n* крштена хаљина *f*.

Täu'fling {тѡф'лѡн} *m* 2g¹ кумче *n*; крштеник, обраћеник који прима крштење.

Tau'f... ~mahl *n* гозба *f* о крштењу, крштење; ~mantel *m* крштени огртач; ~name *m* крштено име *n*, име на крштењу; ~pate *m* крштени кум; ~patin *f* крштена кума; ~register *n* = ~buch; ~schein *m* крштеница *f*, извод из књига крштених; ~schmaus *n* = ~mahl; ~stein *m* крстионица *f*; ~vater *m*: а) = ~pate; б) кумчов отац; ~wasser *n* крштена вода *f*; ~zeuge *m* кум; ~zeugin *f* кум(ица); ~zeugnis *n* = ~schein.

tau'gen {тѡ'гн} [сви.: Tugend, tüchtig] *intr.* (h) 15a ваљати, вредети, бити; zu et. (dat.) ~ ваљати за што, бити за што, вредети за што; diese Sache taugt (nicht) ова ствар (не) вреди; nichts ~ ништа не ваљати, ништа не вредети; zu nichts ~ ни за шта не бити; dieses Messer taugt noch овај нож још ваља; das taugt in m-n Kram то је душу дало за мене; das taugt nicht in m-n

Kram то ми није (и. не долази) згодно; er taugt als Soldat (и. zum Soldaten) душу је дао за војника; schwere Speisen taugen dem Kranken nicht тешка јела нису за болесника; es taugt nicht(s), daß (и. wenn) не вреди (ништа), да (и. ако); er taugt zu nichts auf der Welt (он) није баш ни за шта; taugt er zu et.? је ли он чему?; das taugt in den Grund nichts то не вреди ама баш ништа.

Tau'genichts {тѡг'нѡхтс} *m* 2g (sg. и inv.), **Tau'genicht** {тѡг'нѡхтс} *m* 2g неваљалац, никоговић, ништарија. [ки, никоговићки.]

tau'ge[nichts]ig {тѡг'нѡхтсѡх} *a* неваљалач-|
tau'glich {тѡг'лѡх} [taugen] *a* ваљан, способан, подобан, добар (zu et. за што); zu et. (dat.) ~ sein = zu et. taugen; zu nichts ~ sein = zu nichts taugen; er ist zu allem ~ он (ти) је за све.

Tau'glichkeit {тѡг'лѡхт} *f* 3b способност, подобност, валаност; ~ attest *a* уверење о способности.

tau'gsam {тѡг'зам} *a* ~ tauglich.

Tauhuwauhu {тѡху|вѡху} *n* 5 = Tohuwawohu.

tau'icht {тѡѡхт}, **tau'ig** {тѡѡх} *a* [Tau²] росан.

Tau³luft {тѡ-} *f* жуговина.

Tau'mel {тѡм'л} [ивн.: taumeln] 1. *m* 2l б. pl. заносење *n*, повођење *n*, тетурање *n*; занос; бунило *n*; вртоглавица *f*; пјаност *f*; im ~ der Lust у заносу задовољства; im ~ leben живети у светскому вртлогу. 2. ~ = Taumelloch. 3. катк. vet. — Drehkrankheit. 4. напитост *f*.

Tau'mel becher {тѡм'л-} *m* опојни кондир.

Taumelei' {тѡм'ла'} *f* 3b 1. — taumeln IV. 2. заносење *n*, обмањивање *n*.

Tau'm(e)ler {тѡм'лр} [taumeln] *m* 2l 1. који се заноси, поводи, тетура. 2. ~ = Tümmeler.

Tau'mel... {тѡм'л-} ~ fischm² ~ = Tümmeler; ~geist *m* дух заноса; ~gott *m* Бах.

tau'm(e)lig {тѡм'лѡх} *a* који се заноси, који се поводи; (као) у заносу; ~ machen зан|ети, -осити; ~ werden зан|ети се, -осити се, по|вести се, -одити се; es wird mir ~ хвата ме занос.

Tau'mel... ~käfer *m* ~ = Drehkäfer; ~kelch *m* = ~becher; ~loch *m* ~ врат, вртоглавица *f*, љуљ(ак).

tau'meln {тѡм'лн} [свн.: tummeln] 15b I intr. (и. s) зан|осити се, -ети се, тетурати се, по|водити се, -ести се, поср|нути, -тати; er ist in das Zimmer getaumelt утетурао се у собу; zu Boden ~ (за)тетурати се и пасти (на земљу), повести се и пасти; fig. бити занет, бити опијен; ~ сурвати се. II ~ tr. (од)играти тетурајући се; e-n zu Boden (и. über den Haufen) ~ оборити кога тетурајући се. III ~ d p. pr. и *a* заносећи се, тетурајући се, који се заноси, поводи, тетура; fig. ~ d vor Lust и. lust ~ d занесен (и. опијен) задовољством; ~ de Vergnügungen заносна задовољства. IV **Tau'meln** *n* заносење, повођење, тетурање, постртање.

Tau'mel... ~schritt *m* тетурав (и. клецав) корак; ~taube *f* ~ (голуб) превртач *m*; ~trank *m*, ~trunk *m* заносни (и. опојни) напиток; ~wahn *m* занос.

tau'mlich {тѡм'лѡх} *a* ~ = taum(e)lig.

Tau'ner {тѡн'р} *m* 2l (шв.) = Tagarbeiter, Tagelöhner, Fröner.

Tau'... {тѡ-}: ~messer *m* — росомер; ~perle *f* росни бисер *m*, бисер росе; ~punkt *m* — росиште *n*, тачка *f* хватања росе; ~regen *m* (киша) росуља *f*, порос(н)ица *f*; ~ring *m* паламарски прстен, конопни прстен. [Крим.]

Tau'rien {тѡр'ѡн} *n* 8g ~ Таурида *f* (данашњи) **Tau'ris** {тѡр'ѡс} [* * G. по грчком en Taurois код Еврипида] *n* inv. = Taurien.

Tau'sch {тѡш} [дн.] *m* 2g размена *f*, трампа *f*; e-n ~ mit j-d machen (и. treffen, schließen) (на-)правити трампу с ким, трампити се с ким; einfacher ~, ~ ohne Zugabe трампа (и. размена) без приде; beim ~e gewinnen доби(ја)-ти при размени (и. трампи); in ~ gegen... у размену за...; in ~ geben (nehmen) да(ва)ти (уз|ети, -имати) у размену.

täu'schbar {тѡш'бѡр} *a* преварљив, кога је лако (и. ласно) преварити, који се лако (и. ласно) вара; **Täu'schbarkeit** {тѡш'бѡхт} *f* 3b преварљивост.

tau'schen {тѡш'чн} [(срвн.) дн., Tausch] I tr., intr. (h) 15e разме|нити, -њивати, трамп|ити, -љавати; lassen Sie uns ~!, ~ wir miteinander! (хајдете) да трампимо!, трампимо се!, разменимо!; ohne Draufgeld ~ трампити без приде; sie ~ ihre Pferde, sie ~ mit ihren Pferden они трампљавају (и. трампе) своје коње; ich habe mein Pferd gegen das von X. getauscht разменио (и. трампно) сам свога коња за X-ова; er (verz)tauscht ein Elend mit dem anderen он размењује једну беду за другу; метон. das Schloß tauscht den Besitzer замах мења власника; abs. mit e-m ~ разме|нити се (и. трампити се) с ким; ich möchte nicht mit ihm ~ не бих се с њим трампно; refl. (са ознаком последице) sich reich ~ о-богатити се трампом; sich arm ~ осиротети услед трампљења (и. размене). II **Tau'schen** *n* размењивање, трампљење.

täu'schen {тѡш'чн} [срвн.: vertuschen] I tr., intr. (h) и sich ~ 15e: (sich) ~ варати (се), преварити (се), заваравати (се); обмањивати (се), -нути (се); а) e-n ~ (mit et. dat., durch et. acc.) варати (и. заваравати, преварити) кога (чим); darin ~ Sie sich у томе се варате; man täusche sich nicht darüber! нека се човек не вара у томе, нека се човек не заварава око тога; б) са стварју као предметом: j-s Hoffnungen ~ преварити се у надама у кога; getäuschte Hoffnungen изјаловљене наде; während ich schreibe, täusche ich die Schmerzen док пишем, заваравам болове; in s-n Hoffnungen getäuscht werden преварити се у својим надама; sich sehr in s-r Rechnung ~ јако се преварити у рачуну; s-n Kummer ~ заваравати своје јаде, избјигати јаде своје из главе; с) e-n um et. (acc) ~ преварити кога за што, заки|нути -дати кому што; d) abs. das Äußere (der Schein) täuscht спољашност (изглед) вара. II ~ d p. pr. и *a* варљив, обмањив, лажљив; ~ de Ähnlichkeit толика сличност да се човек чисто превари; das ist ~ d (adv.) nachgemacht (и. ähnlich) чисто човек

да не разликује. III Täu'schen *n* варање, заваривање, обмањивање.

Tau'scher {тѡшр} [tauschен] *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3с размењивач, -ица, трампилац, -ица.

Täu'scher {тѡшр} [täuschen] *m* 2l 1. ~in {~ѣн} обмањивач, -ица. 2. = Roßtäuscher, Roßkamm b. [schen.]

Tauscherei' {тѡшрѣ} *f* 3b = Getausch, Tau-

Täuscherei' {тѡшрѣ} *f* 3b = Getäusch.

Tau'sch..., tau'sch...: ~geschäft *n* посао *m* трампе (и. размене), трампи посао, трампа *f*; ~handel *m*: a) (opp. Kaufhandel) трговина *f* разменом (и. трампом); ~handeln *tr* трговати разменом (и. трампом), бавити се трговином разменом (и. трампом); b) = Tausch; ~händler *m*: a) трговац трампилац; b) старинар; ~kontrakt *m* = ~vertrag; ~lust *f* воља за трампањем (и. за разменом); ~lustig *a* који воли да се трампи.

Täu'schung {тѡшун} [täuschen] *f* 3b 1. ~ варање *n*, заваривање *n*, обмањивање *n*. 2. обмана, варка; optische ~ оптичка обмана.

Tau'sch..., tau'sch...: ~vertrag *m* уговор о трампи (и. о размени); ~weise *adv*. трампом, разменом.

tau'send¹ {тѡзѣнт} [свн.] I *a n. c.* 1. хиљада|а, -у, тисућ|а, -у; ~ Mark, ein~ Mark хиљаду марака, тисућу марака; fünf~ Mann пет хиљада људи; b) im Jahre 1000 (tausend) године хиљадите; Tausend und eine Nacht Хиљаду и једна ноћ. 2. (= viel) триста, сто, хиљаду, тисућу; ~ Küsse триста пољубаца; ~ und aber ~ хиљаду и хиљаду, тисућу и тисућу, хиљадама хиљада; auf ~ (и. ~erlei) Art на сто (и. на триста) начина; ~ Dank по сто пута хвала. 3. ~ (schock) Schwenenot! сто му мука!, мучицу тил; ~ Wetter! до ђавола! II Tau'send *n* 2g (иза бројева *inv.*) 1. (die Zahl) Tausend (број) хиљада *f*, тисућа. 2. (1000 комада) хиљада|а, -у, тисућ|а, -у; die zwei ersten Tausend прве две хиљаде (и. тисуће); Tausende von Menschen хиљаде (и. тисуће) људи; zu Tausenden на хиљаде, на тисуће; хиљадама, тисућама; das geht in die Tausende то иде на хиљаде (и. на тисуће); Tausende und aber Tausende хиљаде и хиљаде, тисуће и тисуће, хиљадама хиљада.

Tau'send² {~} [Daus²] *m* 2g der ~ (noch einmal!), ei der ~ доврага!, до ђавола!; уп. potztausend.

Tau'send¹..., tau'send¹... {тѡзѣнт-}. ~armig *a* хиљадорук, хиљадокрак; ~bein *n* 2: a) ~fuß; b) = Assel; ~blatt *n* 2: дрезга *f*, куњи реп *m*, кроцањ *m*; ~blätt(e)rig *a* хиљадолист, тисућолист; ~eck *n* 2 хиљадоугаоник *m*, тисућокут *m*; ~eckig *a* 2 хиљадоугли, тисућокутни; ~er {тѡзѣндр} *n* 2l хиљада *f*, тисућа *f*; ~erlei {тѡзѣндрлѣ, тѡзѣндрлѣ} *adv*. од хиљаду врсти, од триста фела; ~erlei Dinge *n pl.* триста ствари; ~fach *a* (dv.) хиљадострук(о), тисућострук(о), хиљадогуб(о), тисућогуб(о); fig. стоструко; ~fältig *a* хиљадогуб, тисућогуб; ~fuß *m* 2 стонога *f*; ~füßig *a* хиљадоног; ~gestaltig *a* хиљудобличан; ~gülden|kraut *n* 2 ки(ти)чица *f*, китица *f*, грозничавка *f*, трава *f* од грознице; ~jährig *a* хиљадогодишњи,

тисућогодишњи, од хиљаду година; ~kunst *f* = Taschenspielerkunst; ~künstler *m* опсенар; ~künstlerei' *f* 2 = ~kunst; ~künstlerisch *a* опсенарски; ~mal {~мал} *adv*. хиљаду пута, тисућу пута, сто пута, триста пута; ~ und aber ~mal (по) хиљаду и хиљаду пута, (по) стотину и стотину пута; ~malig *a* хиљадо-крат, тисућократ; ~mark[schein] *m* хиљадарка *f*, тисућица *f*; ~pfündig *a* хиљадуфунтован, од тисућу фунти; ~sackerment *inf.* сто му громава!; ~sackerment, ~sakramenter *m* 2l, ~sasa {~саса, ~заза} *m bi* fam. антикристи; ~schelm *m* лолчина; ~schön *n* 2g¹, ~schönchen {шѡнхен} *n* 2l 2: a) штир *m*; b) красуљак *m*, краска *f*, белка *f*, петровчић *m*.

tau'sendst {тѡзѣнтст} *a n. o.* хиљадити; fam. das weiß der Tausendste nicht (и. kaum) то (ти) не зна од хиљаде један (то ће једва од хиљаде један знати); уп. hundredst.

Tau'sendstel {~л} *n* 2l хиљадито (1/1000), хиљадити део *m*. [хиљадитом месту.]

tau'sendstens {тѡзѣнтстнс} *adv*. хиљадито, на

Tau'send¹..., tau'send¹...: ~teil *n* = Tausendstel; ~weise *adv*. на хиљаде, на тисуће; хиљадама, тисућама.

Tau'to... {тѡто-} [гр.] тауто... (ист|и, -а, -о), на пр. Tautologie' {~логи} *f* 3b таутологија, исказивање *n* истога.

tautolo'gisch {~логѣш} *a* таутолошки, који исказује (и. значи) исто.

Tau'...: ~tropfen *m* росна кап(ља) *f*; ~werk *n* ужад *f coll.*, конопци *m pl.* ~wetter *n* југовина *f*; wir haben ~wetter југовина је; ~wind *m* југов ветар, југовина *f*; ~zipfer (in *f*) *m* чупкач(ица) кучина.

Ta'x¹... {такс-} у слож. = Taxus...

Tax²... {~} [Taxe] у слож. на пр. taxfrei.

Taxame'ter {такса|метр} [* * лат.-гр.] *m* 2l 1. таксаметар (направа за мерење пређеног пута са ценом). 2. (и. ~droschke {таксаметр-} *f*) такси(метар), кола са направом за мерење пређеног пута са ценом.

Tax²|amt {такс-} *n* таксени уред *m*.

Taxa'tor {таксатор} [лат.] *m* 6d, ~in {таксаторѣн} *f* 3с проценалац, процењивач, -ица, таксатор, -ка.

Ta'xe {такс} [лат.] *f* 3b 1. процена, такса, (службено) прописана цена; nach der ~ по (и. према) процени, по такси, по прописаној цени. 2. катк. = Abgabe 2.

Ta'xen... {таксн-}: таксе (gen.), такса, на пр. ~ermäßigung *f* снижење *n* таксе.

Tax²..., ta'x²... {такс-}: ~frei *a* ослобођен од порезе (и. од таксе); в. abgabenfrei; ~gebühren *f pl.* таксе, пристобоје, трошкови *m pl.* taxie'ren {таксирѣн} [лат.] I *tr.* 15g 1. таксовати, одредити -њивати таксу (и. цену) (acc.: dat.). 2. проценити, -њивати, (из)вршити процену; оце|нити, -њивати; zu hoch ~ удари|ити -ати претерану таксу, преценити. II Taxie'ren *n*, Taxie'ring *f* таксовање; процењивање; ~г проценна; оцењивање, оцена.

Taxie'rer {таксирѣр} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с = Taxator(in).

Taxie'rungs... {таксирунс-} = Tax²...

Ta'x²... {т'акс-}. ~ordnung *f* тарифа; ~preis *m* 1
Ta'xus... {т'аксус-}: [такса *f.*]

Ta'xus {т'аксус} [лат.] *m* inv. ❸ тис, тис(овина) *f*; ~baum *m* ❷ тис(а *f*); ~hecke *f* тисова жи-
вица, жива ограда од тисовине; ~holz *n* ти-
совина *f*, тисово дрво.

Ta'x... {т'акс-}: ~tanne *f* ❷ = Weißtanne; ~
wert *m* проценена вредност *f*. [нарциса.]

Taze'tte {тацет} [ит.] *f* 3b ❸ тацета, врста

Tea'k... {тик-}: ~baum, ~holz *v.* Tiek...

Te'chnik {техник} [гр.] техника; ~er {~р} *m* 2l
техничар, човек упућен у технику; послово-
ђа; инжењер, технички директор; ~um {тех-
никум} *n* ❷ Техникум *m*, Висока техничка
школа *f*.

te'chnisch {технџш} *a*, *adv.* технички; ~er Aus-
druck технички (и. стручан) израз; ~es Bu-
reau технички биро *m*; ~e Hochschule Тех-
ничка висока (и. велика) школа; ~e Waffen
f *pl.* научно оружје *n*.

Te'chno... {техно-} [п р] техно... (= Kunst..., Ge-
werbe...), на пр. Technologie' {~логи} *f* 3b
технологија; technolo'gisch {~логиш} *a* тех-
нолошки. [дурма *f*; љубавна веза.]

Te'chtmel'chtel {техтмелчтел} [евр.] *n* 2l yj-
f

Te'cke {тек-} [дн.] *f* 3b ❷ крља, крпељ *m*.

Te'ckel {тек-л} *m* 2l dim. од Dachs јазавичар.

Tede'um {тедеум} [лат.] *n* 6i ❸ Тебе Бога
хвалим.

Tee {те} [кит.] *m* 6i 1. чај; а) ~kochen, ma-
chen (с)кувати, (на)правити чај; (eine Tasse)
~ trinken (по)пити (шољу) чај(а); б) = ~ge-
sellschaft; е-п zum ~ einladen поз(и)вати кога
на чај; ~ mit Tanz чајанка с играчком. 2. teј
(в. Brust-, Kamillentee). 3. fig. fam. laß dir ~
kochen! ако ти не треба!; im ~ sein накреса-
ти се; sich bei e-m in ~ setzen, ~ reiten уву-
ћи се код кога, додворити се кому; bei e-m
im ~ sein стајати добро код кога; s-n ~ krie-
gen доби(ја)ти своју порцију, извући лутри-
ју (= бити прекорен, каран).

Tee'..., tee'... {те-}: ~abend *m* чајанка *f*; ~artig
a чајаст; ~ball *m* забава (и. игранка) *f* с чајем;
~bau *m* гајење *n* чаја; ~baum *m* ❷ = ~
strauch; ~brett *n* чајни послужавник *m*, послу-
жавник за чај; ~brötchen *n.* а) кришчица *f*
хлеба намазана маслом; б) колачић *m* за чај;
~büchse *f* чајница, чајна кутија, кутија за
чај; тејница, кутија за теј; ~fabrik *f* творни-
ца чаја; ~förmig *a* = ~artig; ~gebäck *n* чај-
но пециво, пециво за чај; ~geschirr *n* чајни
прибор *m*, чајно посуђе, прибор за чај; ~
gesellschaft *f* чајанка; ~gesellschaft mit Tanz
чајанка с играчком; ~kanne *f* чајник *m*; ~
kästchen *n* = ~büchse; ~kessel *m*: а) прови-
рач, самовар; б) fam. fig. цепаница *f*, буква
f, пањ(ина); ~kiste *f* ❷ сандук *m* с чајем,
сандук за чај; ~kopf *m* шоља *f* за чај; ~kraut
n ❷ самирао; ~kräuter *n* *pl.* траве *f* *pl.* за
тејове; ~kuchen *m* чајни колач, колач за чај;
~löffel *m* кашичица *f*, жличица *f*; ~löffel/voll
m пуна кашичица *f*; ~maschine *f* машина за
(кување) чај(а), самовар *m*. [jacke b.]

Teer {теп} [дн.] *m* 2g 1. катран. 2. = Teer-
Teer'..., tee'r... {теп-}: ~anstrich *m* премаз ка-

траном; ~beschmiert *n* у-, премазан катра-
ном; ~brenner *m* катранар, катранџија; ~
brennerei' *f* катранара, катранџиница; ~
büchse *f* катраница, катрањача; ~butt *m* ❷
= Flunder; ~bütte *f* = ~büchse.

tee'ren {теп-н} [Teer] 1 *tr.* 15a (на)катранисати.

II Teer'en *n*, Tee'ung {тепун} *f* катранисање.

Teer'er {теп-р} *m* 2l катранисач.

Teer'..., tee'r...: ~farben *f* *pl.* анилске боје; ~
faß *n* = ~tonne; ~geruch *m* мирис катрана;
~hütte *f* = ~brennerei; ~licht {теплџхт} катра-
наст; ~lig {теплџх} *a* катранљив, накатрани-
сан; ~jacke *f*: а) катранисан капут *m*; б) fig.
fam. ❷ (из енг. Jack tar) стриц катран (мор-
т) Tee'rose {те-} *f* ❷ ружа месечарка. [нар.]

Teer'...: ~rappe *f* катранисана хартија, нака-
транисан папир *m*; ~pech *n* вештачки ас-
фалт *m*; ~pinsel *m*, ~quell *m* четка *f* за ка-
тран(исање); ~quelle *f* извор *m* минералне
смоле; ~sand *m* катранљив песак; ~schwe-
ler(ei) *m* = ~brenner(ei); ~seife *f* катранљив
сапун *m*, сапун са катраном; ~tonne *f* буре
n од катрана, буре са катраном; ~überzug
m премаз катраном, превлака *f* (од) катрана;

~wasser *n* катранљива вода *f*; ~werg *n* ка-
транљиве кучине *f* *pl.*, накатранисане кучине.

Teer'...: ~schale *f* = ~tasse; ~service *n* = ~ge-
schirr; ~sieb *n* чајна цедиљка *f*, цедиљка за
чај (и. теј); ~staude *f* = ~strauch; ~steuer *f*
порец *m* на чај; ~stoff *m* ❷ чаин; ~strauch *m*
чајни шиб, чајно дрво *n*; ~tasse *f* шоља за
чај (и. теј); ~tisch *m* чајни сто, сто за чај;

~topf *m* = ~kanne; ~trinker(in) *f* *m* пијач(и-
ца) чаја; ~wasser *n* вода *f* за чај; ~zeug *n*
= ~geschirr. [ф; рибањак.]

Teich {таџх} [дн.] *m* 2g језерце *n*, бара

Tei'ch... {таџх-}: ~aufseher *m* надзорник (и.
чувар) рибања; ~binse *f* ❷ вежљика, зука;

~faden *m* ❷ жабокречина *f*; ~fisch *m* риба-
њачка риба *f*, риба из рибања; ~fischerei'
f рибањачко рибарство *n*; ~gräber *m* копач
рибања, копач па рибању; ~huhn *n* ❷ =
Rohrhuhn *b*; ~karpfen *m* ❷ рибањачки ша-
ран; ~kolben *m* ❷ = Rohrkolben; ~linse *f* ❷
сочивица, лечице *f* *pl.*; ~pflanzen *f* *pl.* барске
биљке; ~rohr *n*, ~schilf *n* ❷ = Rohrschilf; ~
wirtschaft *f* рибарство *n*.

Teig' {таџк} [свн., гот. deigian гњечити, меси-
ти од блата] *m* 2g тесто *n*.

teig² {~} *a* јн. = molsch.

Teig'..., tei'g... {таџк-}: ~artig *a* тестаст; ~affe
m fam. а) кваритесто, никакав хлебар; б)
мрца, куњало; ~birne *f* гњила крушка; ~ge-
sell *m* хлебарски момак, месач; ~holz *n* =
~klopfel.

tei'gig' {таџгџх} [Teig'] *a* 1. тестаст. 2. =
molsch; ~werden = molschen (у)гњилети.

Tei'gig... {таџгџх-}: ~sein *n* гњилост *f*; ~werden
n гњилење.

Tei'g...: ~klöpfel *m* дрво *n* за лупање теста;
~kneten *m* = ~gesell; ~knetung *f* мешање *n*
теста; ~kratze(r) *m* *f* стругач (теста); ~mes-
ser *n* нож *m* за тесто; ~mulde *f* напве *f* *pl.*;

~prütsche *f* = ~klopfel; ~rad *n*, ~rädchen *n*
ковртач *m*, девермавиш *m*, котур *m* за сече-

ње теста; ~rolle *f* оклагија; ~ware *f* (шв.) = Backware.

Teil {тѣл} [свн.] *m* и (аус. никада) *n* 2g 1. (*opp.* das Ganze, ein Ganzes) део *m*: а) (на супрот целини) *der ~ eines Ganzes* део целине, део целог; *ich habe nur e-p ~ der Stadt gesehen* видео сам само један део града; б) (према положају) *der obere, untere, vordere, hintere usw. ~* горњи, доњи, предњи, задњи итд. део; в) (према особини, својству) *der beste, schlechteste, schönste, schwierigste usw. ~* најбољи, најгори, најлепши, најтежи део; д) (према величини) (un)gleiche (не)једнаки делови; *der (и. das) größere, größte, kleinere, kleinste ~* већи, највећи, мањи, најмањи део; *ein gut ~ von et. (dat.)* (по)добар део чега; е) (у ужем смислу кад су поједини делови међу собом једнаки): а) (са *a n. c.*) *et. (acc.) in zwei, vier, fünf ~e teilen* (по)делити што на два, четири дела, пет делова; *et. in so viele ~e, als Erben da sind, teilen* поделити што на толико делова колико има наследника; *zwei ~e* два дела (= $\frac{2}{1}$); *drei ~e* три дела (= $\frac{3}{1}$); б) (са *a n. o.*) *der fünfte ~ von fünfzig* *ist zehn* пети део од педесет је(ст) десет; (често) отпада промена редног броја и стапа се са ~ *n*, већ. *abr.* у ненаглашено ...tel) *ein Drittel* и. Drittel трећина; *drei Vierteile* и. Viertel три четвртине; *ein Hundertsteil* *stoti* део, стото; *уп. ein Wievielteilchen*; в) (као део списка, дела, књига) *beide ~e von Goethes Faust in einem Band* оба дела Гетеова Фауста у једној свесци; г) $\frac{1}{2}$ *der erste ~ wird wiederholt* први се део понавља; д) ~е делови, одговарајуће нити потке и основе; и) ~е = Schamteile; ј) $\frac{1}{2}$ = Bergteil (= Kux). 2. већ. *n* (у)део *m*; а) *das ~ (и. der ~) welches (welchen) ich bei dieser Teilungerhalten habe* (у)део који сам (ја) добио при овој подели; *fig. fam.* *ich habe ihm sein ~ gegeben* ја сам му дао што је требало; *er hat sein ~ bekommen* добио је што треба; $\frac{1}{2}$ *mit e-m zu gleichen ~en* *gehen* делити напола с ким; б) в. teilhaben; *kein(en) ~ an et. (dat.)* *haben* немати удела (и. учешћа) у чему; *ich habe keinen ~ daran* немам удела у томе; в) = Anteil 2; в. teilnehmen. 3. $\frac{1}{2}$ страна *f*; *der klagende ~* тужилац, -ља, тужилачка страна; *der beklagte ~* (оп)тужени, (оп)тужена страна, туженик; *der beeinträchtigte ~* оштећена страна, оштећеник. 4. (прилошки) *ich an meinem ~ (е), ich für mein(en) ~, (Lss.) ich meines wenigens ~s* што се мене тиче; ја са своје стране; ... *an einem ~, ... am anderen ~* ... с једне стране, ... с друге стране; *zum ~* делом, делимично, делимиче; *zum größten ~* највећим делом; *zum ~* ..., *zum ~* ... = teils ... teils; *e-s ~s* ..., *anderen ~s* с једне стране..., с друге стране...; в. größerens, größten, meistens, meistens; *um ein gut ~* *reicher* подоста (и. много) богатији.

teilbar {тѣлбар} *a* дељив; *der Körper ist ~* тело је дељиво; *ist die Materie ins Unendliche ~?* је ли материја дељива у бескрајност?; \wedge *gerade Zahlen* *sind durch zwei ~* парни

бројеви су дељиви са два.

Teilbarkeit {тѣлбар} *f* 3b дељивост.

Teil... {тѣл-}: ~baum *m* = Fachbaum; ~begriff *m* делимичан појам; ~bruch *m* \wedge делимичан разломак (и. уломак); ~chen {тѣлхен} *n* 2l *dim.* од Teil делић *m*, честица *f*.

teilen {тѣлн} [свн.] *I tr. и refl.* 15a 1. (сич) ~ делити (се), поделити (се); а) *jeder Körper läßt sich ~* свако се тело може (и. даје) делити; *eine Zahl ~* (по)делити (неки) број (mit 2 са 2); *fig. teile und herrsche!* подели, па владај!; *in Hälften ~* преполовити, -љавати; *brüderlich ~* братски (по)делити, (по)делити као браћа; *eine Erbschaft unter sich ~*, метон. *sich eine Erbschaft ~* (по)делити наслеђе међу собом; *in zwei Teile ~* (по)делити на два дела, предвојити, -ајати; *der Fluß teilt sich in zwei Arme* река се дели у два крака, река се рачва; б) *et. (acc.) mit j-d ~* (по)делити што с ким (die Mühe, die Sorgen итд. труд, бриге); *j-s Ansicht ~* делити чије мишљење, бити чијег мњења; *ppr. v. Freude*; в) *es e-m ~* доделити кому (што треба); д) в. totteilen. 2. $\frac{1}{2}$ а) *et. mit j-d ~* = *j-m et. mitteilen*; б) *mit j-m nichts zu ~ haben* = *mit j-m nichts zu tun haben*. II **geteilt** {гѣтѣлт} *p. p. и a* (по)дељен; предвојен; *die Meinungen waren geteilt* мишљења су била подвојена. III **Teilen** *n* дељење; предавање.

Teiler {тѣлѣр} *m* 2l 1. и ~in {~ѣн} *f* 3c делилац, -ља, делитељ, -ка. 2. \wedge делилац, делитељ. **Teil...**, **teil...** ~führung *f* \times делимично (и. посебно) заповедништво *n*, делимична (и. посебна) команда; **haben** *intr.* (h) имати удела (и. учешћа), учествовати (ан *et. dat.*: у чему), суделовати; *an diesem Entschluß hat seine Liebe teil* у овој одлуци има удела његова љубав; **habend** *a* који има удела (и. учешћа), који учествује; ~haber (in *f*) *m* учесник, -ца, ортак (иња); ~haberschaft *f* орташтво *n*, учесништво *n*. [= teilbar.]

teilhaft {тѣлхѣфт} [Teil] *a* 1. = teilhaftig. 2. **teilhaftig** {тѣлхѣфтх. тѣлхѣфтх} *a*: е-г *Sache (gen.) ~* који има удела (и. учешћа) у нечем, који учествује у нечем; *j-d e-r Sache ~* *tachen* да(ва)ти удела (и. учешћа) кому у чему, пу(с)тити -штати кога да учествује у чему, да(ва)ти кому да учествује у чему, саопш(т)ити -авати кому што; е-г *Sache ~* *werden* добити што, постићи што, доћи до чега, долазити до чега.

...**teilig** {тѣлѣх} [Teil] *u* у служ.: (подељен) у (и. на) ... дела, у (и. на) ... делова, на пр. *vier ~* (подељен) у (и. на) четири дела, *fünf ~* (подељен) у (и. на) пет делова.

Teil..., **teil...** ~kreis *m* круг с подеоцима; ~maschine *f* машина делилица; ~nahme *f*. а) удео *m*, учешће *n* (ан *et. dat.*: у чему); сарадња, суделовање *n*; саучесништво *n*; б) (са)учешће *n*, саосећање *n*, саучествовање *n*; **nahlos** {~намлос} *a* без (са)учешћа, равнодушан; ~nahlosigkeit {~намлосѣхѣфт} *f* неучествовање *n*, равнодушност, неучешће *n*; **nehmen** *intr.* узети -имати удела (и. учешћа), учествовати (ан *et. dat.* у чему),

суделовати; e-n an et. (dat.) *nehmen* lassen да(ва)ти удела кому у чему, (у)чинити кога учесником у чему; an j-s Schmerz *nehmen* учествовати у чијем болу; *nehmend* а који узима удела (и. учешћа); који саосећа, сучуствује; *adv.* узимајући учешћа, саосећајући, сучуствујући; *nehmer(in f) m* = *haber(in)*; *ortak*(иња); *nehmung f* = *nahme*.

teils {тѣлс} [gen. од *Teil*] *adv.* делом, делимиче; *teils* ... делом ..., делом ...; делимиче ..., делимиче ...; које ..., које ...

teilsam {тѣлсам} а = *teilbar*. [andern~.]

Teil...: *scheibe f* подељен колут *m*; *sendung f* *℥* делимична пошиљка; *strecke f*: а) споредан крак *m*, споредна пруга; б) део *m* пруге; в) *℥* = *Etappe*; *strich m* поделак.

Teilung {тѣлунг} *f* 3b (в. *teilen*) дељење *n*, деоба; рачвање *n*; *Teil* e-s Reiches in mehrere Teile распарчавање царства.

Teilungs... {тѣлунгс-}. *artikel m gr.* члан за део; *punkt m* дељите *n*, разделиште *n*; *recht n* право деобе; *verfahren n* деобни поступак *m*, поступак деобе; *zahl f* *℥* дељеник *m*; *zeichen n gr.* цртица *f*.

Teil..., *teil...*: *℥weise*: 1. *adv.* а) делимично, делом, делимиче; б) на делове, деловима; на свеске. 2. *fat.* и а делимичан; *zahl f* *℥* количник *m*; *zahlung f* делимично плаћање *n*, отплата. [Teestoff.]

Teil {тѣл} [новлат., **Tee*] *n* 2g¹ б. *pl.* = *Tein* {тѣн} [фр.] *m* *℥* тен (кожа, боја коже). *Te* Eisen {тѣзѣн} те-гвожђе, те-железо, гвожђе облика Т (те).

Tekto'nik {тѣктоник} [гр.] *f* 3b тектоника (наука о унутрашњем склопу земљине коре). *tekto'nisch* {тѣктонѣш} а тектонски.

Tektu'r {тѣктур} [лат.] *f* 3b текстура (покриће, облога; лист за покривање).

*Telefunke(n)*¹ {тѣлѣфунк(н)} [гр.-н.] *m* (pl.) 2l телефункен, телеграфија *f* без жица.

*telefu'nken*² {тѣлѣфунк} *tr.*, *intr.* (h) 15a = *funken*² 2.

Telegra'mm {телеграм} [* гр. 1852] *n* телеграм *m*, брзојав(ка) *f* *m*, депеша *f*; *ein* ~ *absenden* (aufgeben) послати (предати) телеграм; *dringendes* ~ хитан брзојав, хитна депеша, хитна брзојавка. [presche.]

Telegra'mm... {тѣлѣграмм} телеграфски, в. *De-f* *Telegra'ph*, *Telegra'f* {телеграф} [фр. 1793; *гр.] *m* 3a телеграф.

Telegra'phen... {телеграф(н)-}: телеграфски, телеграфа (gen.): *abteilung f* *℥* телеграфско одељење *n*; *amt n*, *bureau n* телеграф(ски) уред *m*; *beamte(r) m*, *beamtin f* = *Telegraphist(in)*; *bote m* разносач брзојава (и. телеграма, брзојавки, депеша); *dienst m* телеграфска служба *f*; *draht m* телеграфска жица *f*; *leitung f* телеграфски (спровод) *m*; *netz n* телеграфска мрежа *f*; *schlüssel* телеграфски кључ; *schule f* телеграфска школа; *stange f* телеграфска мотка (и. бандера); *wesen n* телеграфи *m* *pt.*; *zerstörung f* разорјавање -ење *n* телеграфа. *Telegraphie*¹ {тѣлѣграф} *f* 6f телеграфија; *draht-*

lose ~ бежична телеграфија; *ohne Draht* телеграфија без жица.

telegraphie'ren {тѣлѣграфирѣн} *tr.* 15g телеграфисати, брзојавити -љати.

telegra'phisch {тѣлѣграфѣш} а телеграфски, брзојавни; *adv.* ~ (antworten) телеграфски (и. брзојавно, брзојавом, (одгов)орити, -арати).

Telegraphi'st {тѣлѣграфист} *m* 3a, *in* {ин} *f* 3c телеграфист|а, -киња, телеграфск|и-а чиновник -ца. [(Одисејев и Пенелопин сии).]

Te'lemach {тѣлѣмах} *m* 8a antiqu. Телемах

Tele... {теле-}: *meter n* телеметар *m*, даљинер *m*; *objektiv a* телеобјектив *m*.

*Teleologie*¹ {тѣлѣологи} [гр.] *f* 6f телеологија, наука о сврховности.

teleolo'gisch {тѣлѣологѣш} а телеолошки.

Telepho'n, *Telefo'n* {телеф(о)н} [тр.] *n* 2g¹ телефон *m* (= *Fernsprecher*); у слож. в. *Fernsprecher...*

Telepho'n... {тѣлѣф(о)н-}: телефонски: *anruf m* телефонски позив, позив телефоном; *anschluss m* телефонска веза *f*, телефонски прикључак; *fräulein n* телефонисткиња *f*; *gespräch n* телефонски разговор *m*, разговор телефоном.

telephonie'ren {тѣлѣфонирѣн} *tr.*, *intr.* (h) 15g телефонисати, јавити -љати телефоном.

telepho'nisch {тѣлѣфонѣш} а, *adv.* телефонски, телефоном. [телефонист|а, -киња.]

Telephoni'st {тѣлѣфонист} *m* 3a, *in* {ин} *f* 3c

Telepho'n... {телеф(о)н-}: *nummer f* број *m* телефона; *stelle f* телефонска говорница; *öffentliche* ~ *stelle* јавна телефонска говорница; *störung f* поремећај *m* телефона, поремећај на телефону; *verbindung f* телефонска веза; *zelle f* телефонска говорница.

Telesko'p {телескоп} [гр.] *n* 2g¹ *℥* телескоп *m*, дурбин с огледалом као објективом; *telesko'pisch* {тѣлѣш} а телескопски.

Teller {телѣр} [хол.; *фр. *tailloir*, ит. *tagliero*, „Küchenhackbrett“] *m* 2l. 1. тањир, тањур; *flacher* (tiefer) ~ плитак (дубок) тањир; *die* ~ *wechseln* мењати (и. променити) тањире. 2. = *Präsentierteller*. 3. плитица *f*. 4. тас. 5. = *der Hand* длан. 6. *℥* = *Blumenboden* цветиште *n*.

Te'ller..., *te'ller...* {телѣр-}: *℥artig a* тањираст, плитичаст, облика тањира; *brett n* полица *f* за тањире; *chen* {телѣрѣн} *n* (dim. од тањир) тањирѣш *m*, тањирче; *eisen n* *℥* тањираста клопка *f*, гвожђа; *℥förmig a* облика тањира, у облику тањира, тањираст; *korb m* корпа (и. кошарица) *f* с тањирима (и. за тањире); *lecker m* чанколиз, лижисахан, улизица; *leckerei f* чанколижење *n*, чанколиство *n*, улизиство *n*; *ring m* подметач (за тањир да се не квари сто(лњак)); *schränk m*, *spind n* тањирњак *m*, орман *m* за тањире; *tuch n* стони убрус *m*, сервиета *f*; убрус за брисање тањира (opp. *Gläserntuch*, *Handtuch*); *voll m* пун тањир; *wärmer m* грејач тањира. [лур *m*.]

Tellu'r {телур} [лат.] *n* 2g¹ б. *pl.* *℥* итд. те-|

Tellur..., *te'llur...* {тѣлур-}. *blei n* телурно олово; *erz n* *min.* телурна руда(ча) *f*; *licht*

- tellurisch** {тѣлурѣш} *a*, **zig** {тѣлурѣш} *a* телураст; **zige** Säure телураста киселина; **zisch** {тѣлурѣш} *a* телурски, земни; **~ium** {тѣлурѣш} *n* бe: **a**) (б. *pl.*) = Tellur; **b**) телуриум, планетњак *m*, направа за оптичко приказивање планетног система; **zsaure** *a*: **zsaures Salz** телурат *m*; **~säure** *f* телурна киселина.
- Te'tower** {тѣтѡѡѡ} [Teltow {тѣтѡѡ}, град у Бранденбуршкој]. **I** *m* 2l, **~ln** {ѣн} *f* 3c Телто-вац-ка, становни[к]-ца Телтова. **II** *~*, **teltower** *n* *inv.* телтовски.
- Te'mpel'** {тѣмпѣл} [свн.; *лат. templum *n*] *m* 2l **I**. храм, црква *f*; **a**) Fortunas ~ Фортунин храм; **der** ~ Salomonis Соломонов храм; **b**) узв. ст. ein ~ des Heiligen Geistes храм Светога Духа; **im** ~ der Natur у храму природе; **c**) *fat. fig.* e-n zum ~ hinauswerfen избацити кога, најурити кога. **2.** азардна (и. коцкар-) **Tempel** {тѣмпѣл} *m* 2l = Tömpel. [ска] игра.
- Te'mpel'...**, **te'mpel'...** {тѣмпѣл-}: **~bau** *m* градња *f* храма, грађевина *f* храма; **~diener** *m* слуга храма; **~dienst** *m* служба *f* Богу; **~herr** *m* храмовник; **zherrisch**, **zherrlich** *a* храмовнички; **~hof** **I**. *m*: **a**) двориште *n* храма; **b**) седиште *n* храмовничког поглавара; **2. n** ● Темпелхоф *m* (место код Берлина).
- te'mpeln** {тѣмпѣлн} [Tempel'] **I** *intr.* (h) 15f играти коцкарску игру. **II** [дн.] *tr.*, *intr.* и *sich* ~ = auffürmen **I**.
- Te'mpel'...**, **te'mpel'...** {тѣмпѣл-}. **~orden** *m* храмовнички ред; **~raub** *m* светотатство *n*; **~räuber** *m* светотат, пљачкаш храма (Божјег), цркве; **zhäuberisch** *a* светотатски; **~ritter** *m* = ~herr; **~schänder** *m* оскврнилац храма; **zschänderisch** *a* храмоскврнилачки; **~schatz** *m* благо *n* храма; **~weihe** *f* освећење *n* храма.
- Tempera...** {тѣмпера-}: **~farbe** *f* водена боја; **~malerei** *f* сликање *n* (у) воденим бојама.
- Temperame'nt** {тѣмперамент} [лат.] *n* 2g темперамент *m*; **er hat** ~ (он) има темперамента.
- Temperame'nt...**, **temperame'nt...** {~ент-}: **~sfehler** *m* мана *f* темперамента; **zvoll** *a* пун темперамента. [мерењак.]
- Temperā'nzier** {темперенцир} [лат.] *m* 2l у-**I**
- Temperatu'r** {температур} [лат.] *f* 3b **1.** температура, ступањ *m* топлоте. **2.** ☞ температура, отступање *n* од чистоте интервала.
- Temperatu'r...** {~ур-}: **~erhöhung** *f* (erniedrigung *f*) повишење (снижење) *n* температуре; **~grad** *m* ступањ (и. степен) температуре; **~messung** *f* мерење *n* температуре; **~wechsel** *m* промена *f* температуре.
- temperie'ren** {~ририри} [лат.] *tr.* 15g умерити, -авати, ублажити(вати).
- tempie'ren** {темпирири} [лат. tempus време] × **I** *tr.* 15g темпирати, упалач дотер(ив)ати на даљину. **II** **Tempie'ren** *n*, **Tempie'ring** {тѣмпириун} *f* темпирање, дотеривање упалача на даљину. [pelherr.]
- Te'mpler** {темплр} [Tempel'] *m* 2l = Temp-
- Te'mpler...** {темплр-}. **~haus** *n* храмовничка кућа *f*; **~orden** *m* храмовнички ред.
- Te'mpo** {тѣмпо} [нвн.; *ит.] *n* 6i и (аус. само) **dk** темпо *n* (време; раздео; кретање, ход).
- Tempora'lien** {темпоралиен} [лат.] *pl. inv.*, *pl.* темпоралије (световне користи, приходи, плата).
- temporär** {тѣмпоерер} [фр., *лат.] *a* привремен.
- tempore'll** {темноерел} *a* пролазан.
- temporisie'ren** {темпоризирен} [фр.] **I** отезати, оклевати. **II** **Temporisie'ren** *n* отезање, оклевање. [pora {тѣмпора}] *gr.* време.]
- Te'mpus** {темпус} [лат.] *n* (sg. *inv.*, *pl.* Tem-)
- Tende'nz** {тѣнденц} [новолат.] *f* 3b тенденција, тежња (nach et. *dat.* hin к(а) чему).
- tendenziö's** {тенденциѡс} *a* тенденциозан, са (нарочитим) смером; нарочитога смера.
- Tenden'z...** {тенденц-}: **~roman** *m* роман (написан) са нарочитим смером; **~stück** *n* комад *m* са нарочитим смером.
- Te'nder** {тендр} [енг.] *m* 2l **1.** ☞ тендер, вагон за угљ и воду. **2.** ☞ извиднички брод.
- Te'nder...** {тендр-} ☞ **~bremse** *f* кочница тендера; **~maschine** *f* машина тендерача.
- Teneri'ffa** {тенирифа} [ит.] *n* 8g ● Тенирифа *f* (једно од Канарских Острва).
- Tenn** {тен} *m*, *n* 2g *prov.* = Tenne.
- Te'nnē** {~} [свн.; означује: von Tannendielen] *f* 3b гумно *n*, гувно *n*; = Hausflur; *glatt wie eine* ~ раван као длан, раван као патос.
- Te'nnen** {тѣнн-}. **~patsche** *f*, **~schlegei** *m* млат *m*. [чења лопте.]
- Te'nnis** {тѣнѣс} [енг.] *n* *inv.* тенис *m* (игра ке-)
- Te'nnis...** {тѣнѣс-}: **~schläger** *m* пала *f*, ракета *f*; **~spiel** *n* = Tennis.
- Teno'r'** {тенор} [ит.] *m* 2d или (аус. само) 2g¹ ☞ **1.** тенор (глас између алта и баса). **2.** тенор(иста). [речи до речи.]
- Te'nor'** {тенор} [лат.] *m* 6i **б. pl.** садржина *f* од Tenori'st {тенорѣст} *m* 3a ☞ тенориста.
- Teno'r...** {тенор-} ☞: **тенорски**, **тенора** (*gen.*): **~partie** *f* партија тенора; **~sänger** *m* тенорски певач, тенориста; **~schlüssel** *m* тенорски кључ, сол-кључ; **~stimme** *f* тенор(ски глас) *m*.
- Tenta'men** {тентамн} [лат.] *n* 6k претходни испит *m*. [ѣс.] *gr.* *jak* праскавац.]
- Te'nuis** {тенуѣс} *f* *sg. inv.* (*pl.* Tenues {тену-})
- Te'ppich** {тѣпѣх} [свн., *ит., в. Tapet] *m* 2g¹ ћилим, тепих; про-, за|стирка *f*.
- Te'ppich...** {тѣпѣх-}: **~arbeit** *f* ћилимарски рад *m*; **~beet** *n* ћилим *m* од зеленила, ћилим од биљака свих боја; **~besen** *m* метла *f* за ћилим; **~drucker** *m* штампар ћилимова; **~kehrmaschine** *f* машина чистачица ћилимова; **~macher** *m*, **~weber** *m*, **~wirker** *m* израђивач ћилимова; **~wirkerei** *f* ћилимарство *n*.
- Terebi'nthe** {терибинѣт} [гр., *јерменски] *f* 3b ☞ = Terpentinbaum.
- Termin** {тѣрмин} [лат.] *m* 2g¹ **1.** термин, рок: **a**) in drei ~en у три рока; bei Ablauf des ~s по истеку рока, кад истекне рок; äußerster ~ крајњи рок; **b**) ☞ auf ~ са роком, термински. **2.** рочиште *n*.
- Termin'...** {~ин-}: **рочни**, са роком, термински: **~geschäft** *n* рочни посао *m*, посао са роком, термински посао; **~handel** *m* рочна трговина *f*, трговина са роком, терминска трговина; **~kalender** *m*: **a**) потсетник за рокове; **b**) адвокатски дневник, потсетник за рочишта.

Terminologie' {терминологи} [лат.-гр.] *f* бф терминологија (скуп стручних речи, израза); **terminolo'gisch** {~логиш} *a* термиолошки.

Terminus' {терминус} [лат.] *m inv. myth.* Терминус (бог, заштитник међа).

Terminus' {~} [лат.] *m* бј термин, израз; *die Termini technici* {термини техници} технички термини, стручни изрази.

Termini'n..., **termi'n...** {термин-}. *zweise* *adv.* на рокове; *~zahlung* *f* рочно плаћање *n*, плаћање на рокове. [термит *m*.]

Termit'e {термит-} [лат.] *f* 3b *z* бели мрав *m*, *Termit'e* {терм-} *f* 3b тројни допитак *m*, тројни згодитак *m*. [~] *m* 2g¹ б. пл. терпентин *m*.]

Terpenti'n {терпентин} [новолат.; *Terebinthe]

Terpenti'n..., **terpenti'n...** {~ип-}. *zartig* *a* терпентинаст; *~baum* *m* смрдљика *f*, терпентин-дрво *n*; *~geist* *m* терпентинова есенција; *~öl* *n*, *~spiritus* *m* терпентиново уље *n*.

Te'rra {тѐра} [лат. и ит.] *f inv.* земља, Земља: а) *Terra incognita* {~инкогната} непозната земља, *fig. das ist ihm eine Terra incognita* то је незнан свет за њ; б) *Terra di Siena* {ди сиена} [ит.] *f* слик. сиенска земља (мрка боја).

Terrai'n {тѐре-} [фр.] *n* бi терен *m*, земљиште.

Terrai'n... {тере-}: *~aufnahme* *f* снимање *n* земљишта (и. терена); *~ausnützung* *f* коришћење *n* земљиштем, искоришћење *n* земљишта; *~schwierigkeiten* *f pl.* земљишне (и. теренске) тешкоће; *~skizze* *f* нацрт *m* земљишта; *~verhältnisse* *n pl.* земљиште *n*, теренске прилике *f pl.*

Terrako'tta {тѐрако́та} *f* бi, **Terrako'tte** {тѐрако́т-} *f* 3b [ит.] опека.

Terra'rium {терариум} [лат.] *n* бе терариум *m* (сандук за чување ситних копнених животиња). [гла, земљани ступањ; раван кров.]

Terra'sse {терас-} [фр.] тераса (узвишење)

Terra'ssen..., **terra'ssen...** {~ас-}. *~dach* *n* ♀ раван кров *m*; *~zöfmig* *a* терасаст, облика терасе; *~land* *n* ступњевита земља *f*, земља која се спушта терасасто.

terre'strisch {терестриш} *a* ♀ земаљски.

Te'rrier {тер-р} [енг.] *m* бi јазавичар.

Terri'ne {терин-} [фр.] *f* 3b дубока здела.

Territoria'l... {териториал-}: *~armee* *f* територијална војска; *~einteilung* *f*. а) подела на територије; б) подела (једне) територије.

Territo'rium {териториум} [лат.] *n* бi териториум *m*, територија *f* (земљиште, област).

terroris'ien {тероризир-} [фр.] *tr.* 15g терорисати, држати у страху, владати (*acc.: abl.*) застрашивањем; уливати (*acc.: dat.*) страх и трепет.

Terroris'mus {~рисмус} [новолат.] *m* 6g б. пл. тероризам, влада(вина) застрашивањем.

Terrori'st {~рист} *m* 3a терориста, присталица тероризма; **terrori'stisch** {~иш-} *a* терористички.

Te'rtia {терциа} [лат.] *f* 6g 1. трећи разред *m* (в. *Untertertia*, *Obertertia*). 2. *z* = *Tertia*-*wechsel*. 3. б. пл. ♀ крупна антиква (врста слова). [(и. ученик) трећег разреда.]

Tertia'ner {терциан-р} [лат.] *m* 2l трећак, ђак

tertiä'r {терциер} [лат.] *a* терциеран, на трећем месту у реду (и. низу).

Tertiä'r... {~и-р-} *~formation* *f* *geol.* терциерна формација, творевина трећа по реду у стварању земљине коре; *~zeit* *f* терциерно доба *n*, доба постајања треће творевине у земљиној кори. [*wechsel* *m* ♀ трећа меница *f*.]

Te'rtia... {терциа-}: *~schrift* *f* ♀ = *Tertia* 3; ~

Te'rtie {терци-} [лат.] *f* 3b терција.

Terz {тери} [лат.] *f* 3b терца (♯ трећи тон почев од основног тона; *mach.* трећа врста бода и удара при мачевању).

Te'rzen... {терц-н-} *~lage* *f* терцни положај *m*; *~lauf* *m* ток (и. след) терци.

Terzero'l {терц-рол} [ит.] *n* 2g¹ цепни пиштољ *m*.

Terzero'ne {терцерон-} [шп.] *m* 3a терцерон, потомак Европљанина и мулаткиње.

Terze'tt {терцет} [ит.] *z* *n* 2g терцет *m* (трио, комад за три гласа, три инструмента).

Te'rz hieb {терц-} *m* *mach.* терцини ударац.

Terzi'ne {терцина} [ит. *terzi'na*] *f* 3b терцина, строфа (и. китица) од три стиха.

Te'sching {тешин-} [●] *Teschen*, град у Аустрији *n* 2g¹ и бi тешинг (пушка) глужара, пиштољ врло малог калибра.

Te'sla|strom {тѐсла-} *m* ~ Теслина струја *f*.

Tessi'n {тѐсин} [лат. *Ticinus*] [●]: а) *m* 2g: *der* ~ Тесин (река у Швајцарској и Италији); б) *n* 8g *das* (и. *der* Kanton) ~ Тесин *m*, тесински кантон (у Швајцарској).

Test' {тѐст} [лат.] *m* 2g 1. ♀ тест (тигањ за топљење; метална згура). 2. а) (бав.-аус.) пекмез; б) (сакс.) штрока *f*.

Test' {~} [енг.] *m* 2g и 2g¹ тест, оглед, проба *f*.

Testame'nt {тѐстамѐнт} [лат.] *n* 2g 1. ♂ *testament* *m* (писмена последња воља, писмено завештање); *sein ~ machen* (на)писати тестамент; *ohne ~ (st)erben* (умрети) наследи без тестамент. 2. *Altes (Neues) ~* Стари (Нови) завет *m*.

testamenta'risch {тѐстамѐнтар-ш}, **testame'ntlich** {тѐстамѐнтлиш} *a* тестаментни, завештајни, завештања (*gen.*); *adv.* тестаментом, по тестаменту.

Testame'nts... {тѐстамѐнтс-}. *~erbe* *m* наследник по тестаменту; *~erbin* *f* наследница по тестаменту; *~(er)öffnung* *f* отварање *n* тестамент; *~nachtrag* *m* додатак тестаменту; *~vollstrecker* (и *f*) *m*, *~vollzieher* (и *f*) *m* извршилац -ља тестамент; *~vollziehung* *f* извршивање -ење *n* тестамент; *~zeuge* *m* сведок тестаменту; *~zusatz* = *~nachtrag*.

Testa't {тѐстат} [лат.] *n* 2g уверење.

Testa'tor {тѐстатѐр} [лат.] *m* 6d, *~in* {тѐстатѐрин} *f* 3с завештач, -ица.

Testie'r|bogen {тѐстир-} *m* табак присуствовања (универзитетским) предавањима.

testie're'n {тѐстир-н} [лат.] *tr., intr. (h)* 15g 1. (на)писати тестамент (*über acc.: o, za*), завешта(ва)ти, написати завештање. 2. = *attestieren*.

Testie'r'er {тѐстир-р} *m* 2l 1. и *~in* {~ин} *f* 3с = *Testator* (и). 2. професор издавалац уверења (о присуствовању и марљивости).

Testimo'nium {тѣстимоніум} [лат.] *n* бѣ и бк сведочанство, уверење; *Testimonium morum* {~морум} уверење о добром владању; *Testimonium paupertatis* {~пѣпѣртатис} уверење осиромашном стању (в. Armutszeugnis).

Te'tra... {тетра-, тетра} [гр.] тетра... (= Vier...). **Te'tra|e|der** {тетра|ед'р} [гр.] *n* 2l ∆ тетраедар *m*.

te'tra|e|drisch {тетра|едр'ш} *a* тетраедарски. **Tetra'rch** {тетр'рх} [гр.] *m* 3a antiqu. тетрарх, четворовладар.

teu'er {тѣ'р} *a* 1l 1. драг, мио; ~er Freund! драги пријатељу!; ich schwöre es bei allem, was mir ~ ist кунем се свим (на свету) што ми је драго; das ist mein Teuerstes то (је оно што) ми је најдраже (и. најмилије); hoch und ~ versprechen свечано обећа(ва)ти. 2. (opp. wohlfeil, billig 2) скуп; adv. скупо; ~e Waren скупа роба; ~ bezahlen (kaufen, verkaufen) скупо платити (плаћати, купити, куповати, прода(ва)ти); das ist mir zu ~ то ми је (пре-)скупо; ihm ist nichts (и. fam. keine Wurst) zu teuer њему ништа није скупо; ~ machen поскупити, ~ ливати; ~ werden поскупјети, ~ ливати; alles ist entsetzlich ~ све је ужисно скупо; das Leben in Berlin ist ~ живот у Берлину је скуп; dieser Kaufmann ist sehr ~ mit seinen Waren овај је трговац скуп са својом робом; das wird dir ~ zu stehen kommen то ће те скупо стати (и fig.); sein Leben ~ verkaufen живот свој скупо прода(ва)ти. 3. wie ~ ist das? пошто је то?; wie ~ ist dieser Anzug пошто је ово одело?; raten Sie, einmal wie ~ де, погодите пошто (је); де, погодите колико стај|е, -у. 4. es war im Lande ~ и. ~e Zeit у земљи владаше глад; die Zeiten sind ~ времена су скупа; aussehen wie die ~e Zeit изгледати као покојни ђаво; bei den ~en Zeiten у скупим временима. 5. редак; in schwierigen Fällen ist guter Rat ~ у тешким случајевима тешко је бити паметан; da war guter Rat ~ било је врло тешко (бити паметан). 6. изврстан, особит; der ~e Degen изврсни меч.

Teu'(e)re {тѣ'р(е)} *f* 3b 6. pl., **Teu'erheit** {тѣ'рхѣ'т} *f* 3b 6. pl., **Teu'erkeit** {тѣ'рхкѣ'т} *f* 3b 6. pl. 1. скупост, скупоћа; ~ des Kornes, der Lebensmittel скупоћа жита, животних намирница. 2. √ = Teu(e)rung.

Teu'ering {тѣ'р'ин} *f* 3b = Teurung.

Teu'fe {тѣ'ф} [свн.] *f* 3b †, још √ дубина.

Teu'fel {тѣ'ф'л} [свн.; *гр. dia'bolos] *m* 2l 1. ђаво, враг; а) (у поређењима) häßlich wie der ~ ружан као ђаво; ружан да му орах не узмеш из руке; listig, schlau wie der ~ лукав као враг; das hält wie der ~, wie alle ~ то ђаволски (и. врашки) држи; б) (израз живог одрицања, негодовања) der ~! den ~ auch! ђаво! врага!; das taugt den ~ nichts то не вреди ни ђаво!; das weiß der ~ ђаво (и. враг) ће то знати; ђаво ће га знати!; ihr wißt den ~ davon ни ђаво не знате о томе; с) (као узвик) pfui ~! пих!, до ђавола!; der ~! zum ~ noch (ein=)mal! до ђавола! до врага!; was ~ bedeutet das? кога ђавола (и. врага) зна-

чи то?; was ~ ficht dich an? који ти је ђаво (и. враг)? d) (у прироку) das ist eben der ~! то је ђаво!, то је враг!; das ist ein ~ то је исти ђаво (и. враг); e) (као подмет) der ~ würde ihn nicht davon abbringen ни ђаво га не би одвратио од тога; der ~ holt ihn носи га ђаво; hol mich der ~! да ме ђаво носи (и. однесе); hol ihn der ~! да га ђаво носи (и. однесе), нека га ђаво однесе!; der ~ ist los сви се врагови надали; der ~ legt ein Ei in die Wirtschaft ђаво умешао своје прсте; der ~ bleicht s-e Großmutter медвед (и. меца) се жени; родила се вештица; der ~ plagt (и. reitet) ihn ушао ђаво у њега; f) (као предмет) den ~ austreiben истер(ивати) ђавола; das hat den ~ gesehen то је са ђаволом ортаковало, то је ђаволски тешко; man soll den ~ nicht rufen (и. an die Wand malen) не треба се с ђаволом (и. ватром) играти; g) (y gen.) in des ~s (и. in drei ~s) Namen, in dreier ~ Namen уз припомоћ свих ђавола!; er muß des ~s sein мора да је ушао ђаво у њега; es müßte doch des ~s sein, wenn ich das nicht herausbekäme то не бих распрвио; ich will des ~s sein, wenn... да ме ђаво носи (и. да ме враг однесе), ако...; da möchte ich des ~s werden то је да оде човек до врага; то је да човек поманита; die Weiber sind des ~s жене су ђавоље (и. врашке); h) (y dat.) dem ~ vom Karren gefallen sein бити дозлабога рђав; dem ~ aus der Bleiche gelaufen sein бити црн као ђаво; dem ~ die Rechnung verderben покварити ђаволу рачун; das wäre dem ~ ein besonderes Fressen ђаво би сукао брке на то; i) (ca prp.) das müßte mit dem ~ zugehen сем ако се ђаво ту не умеша; er wird vom ~ geplagt ђаво га спопао; e-n zum ~ (zu allen ~n) schicken послати кога до ђавола (и. до врага, до сто ђавола); schert euch zum ~ (zu allen ~n)! торњајте се до ђавола (до сто ђавола); alles ist zum ~ gegangen све је отишло до ђавола (и. до врага); j) (човек, особа; за жене и ~in {~ин} *f* 3c ђаволица) armer ~ сиромаш, грешник, јадник; er ist ein wahrer ~, ~ von Kerl он је прави ђаво (и. сатана); dieser ~ von e-m Weibe овај ђаво од жене, ова демон-жена. 2. √ ~ im Busch = Braut in Haaren. 3. √ a) = Mandrill; б) javanischer ~ (Mantis pentada'ctyla) јавански љускар.

Teu'felchen {тѣ'ф'л'ч} *n* 2l dim. од Teufel 1. ђаволче, ђаволак *m*. 2. — kartesisches ~ Декартово ђаволче. 3. √ formosa'nisches ~ — Teufel 3 b.

Teufelei' {тѣ'ф'л'ѣ'и} *f* 3b 1. ђаволство *n*, враштво *n*. 2. ђавоља (и. врашка) ствар.

teu'felhaft {тѣ'ф'л'ф'т} *a* = teuflisch.

Teu'felin в. Teufel 1 j.

teu'felisch {тѣ'ф'л'ш} *a* = teuflisch.

teu'fel|mäBig {тѣ'ф'л'м'б'и} *a* = teuflisch.

teu'feln {тѣ'ф'л'н} (itr. h) радити ђавоље ствари; ђаволити, враголити.

Teu'fels..., **teu'fels...** {тѣ'ф'л'с} ~abbis *m* пискавац, пискавица *f*; ~advokat *m*, ~anwalt *m* ђаволов адвокат, врагов заступник;

~arbeit *f* ђавољи посао *m*, врашки рад *m*; ~
auge *n*: a) ђавоље око; b) a) гушница *f*,
 зечји мак *m*; b) = Bilsenkraut; ~**balg** *m fam.*
 ђаво (од детета), враг (од детета), несташ-
 ко, -ица, немирко; ~**bann** *m* истеривање
n ђавола, истеривање нечастивога; ~**banner**
m истеривач ђавола (и. нечастивога); ~**beere**
f a) = Belladonna; b) Hartriegel; ~**be-**
schwörer *m* = ~**banner**; ~**beschwörung** *f* =
 ~**bann**; ~**braten** *m* неваљаца; ~**brücke** *f* Ба-
 вољи мост *m*; ~**brut** *f* ђавоља жгадија, ђа-
 вољи окот *m*; ~**dreck** *m phm.* аса фетида *f*
 [лат.]; ~**ei** *n* јаје без жуманцета; ~**finger** *m*
 = Bellemnit; ~**flucht** *f* = Feldhopfen; ~**ge-**
räusch *n*: a) ђавољи шум *m*; b) = ~**lärm**; ~
gezeug *n*, ~**gezücht** *n* = ~**brut**; ~**glück** *n* лу-
 да срећа *f*; welch ~**glück!** да луде среће!
 ~**insel** *f* Ђавоље Острво *n*, Ђавољи Оток *m*;
 ~**junge** *m* ђаво (од детета), немирко; ~**kälte**
f опака хладноћа; ~**kegel** *m* = Bellemnit; ~
keri *m fam.* ђаво од човека; ~**kind** *n*: a) ђа-
 волово дете; b) ђаволче, ђаво(тско дете); ~
kirsche *f* = Belladonna; ~**klaue** *f* ђаволова
 канџа; ~**kunst** *f* = schwarze Kunst; ~**lärm** *m*
 паклена граја *f*; e-*n* ~**lärm** machen надати
 паклену грају; ~**list** *f* ђавоље (и. врашко) лу-
 кавство *n*; ~**zmäßig** *a* = teufelmäßig; ~**nadel**
f, ~**pferd** *n* = Libelle 2; ~**spektakei** *m* =
 ~**lärm**; ~**stein** *m* = Bellemnit; ~**streich** *m* ђа-
 воља (и. ђаволска) вештина (и. мајсторија) *f*;
 ~**weib** *n* ђаво жена, враг жена, пакосница *f*,
 злоћа *f*; ~**werk** *a* ђаволово дело, ђавоље (и.
 ђаволско, вражје, врашко) дело; ~**wild** *a* ђа-
 волски дивљи, врашки дивљи, дивљи као ђа-
 во (и. као враг); ~**wirtschaft** *f* ђавољи посло-
 ви *mpl.*; ~**zeug** *n* ђавоље ствари *fpl.*; ~**zwirn**
m (Lycium halimifolium) бојанка *f*. (Уп.
 Satans...). [враштво.]
Teu'feitung {тѹфѣлѣтум} *n* 2a б. *pl.* ђаволство, *f*
teu'fen {тѹфѣн} 15a још = tiefen.
teu'flisch {тѹфлѣш} *a, adv.* ђаволски, врашки;
 ђавољи, вражји. [гладна година.]
Teu'fung {тѹфун} *f* 3b скупоћа; глад; ~(s)jahr)
Teu'fungs... {тѹфунс-} ~*jahr* *n* гладна годи-
 на *f*; ~*zulage* *f* додатак *m* на скупоћу.
Teuto'ne {тѹтѹнѣ} *m* 3a, **Teuto'nin** {тѹтѹнѣн} *f*
 3с Тевтон|ац, -ка (народ старе Германије).
teuto'nisch {тѹтѹнѣш} *a* тевтонски.
Text {текст} [срвн.; *лат.] 1. *m* 2g текст; речи
f pl.; садржина *f* од речи до речи; *fig.* aus
 dem ~e kommen (из)губити се, (из)губити
 везу у говору; e-*m* den ~ lesen в. lesen 1 3;
 weiter im ~! продужите! наставите! 2. *f inv.*
 б. *pl.* слова од двадесет тачака.
Text..., **te'xt...** {текст-} ~**abbildung** *f* слика у
 тексту; ~**ausgabe** *f* издање *n* (само) текста;
 ~**berichtigung** *f* исправка текста; ~**buch** *n*
 речи *f pl.* опере, либрето *m*; ~**fälschung** *f*
 кривотворење *n* текста, уметање *n* у текст;
 ~**fest** *a* вичан навођењу текстова; ~**gemäß** *a*
 сходан тексту, дослован, по тексту; *adv.*
 сходно тексту, по тексту, дословно; ~**illu-**
stration *f* = ~**abbildung**.
Texti'l... {текстил-} [лат. = Spinn...]: ~**arbei-**
ter *m* текстилни радник, радник предилаца;

~**industrie** *f* текстилна индустрија, инду-
 стрија предења; ~**ware** *f* текстилна роба,
 предивна роба.

Te'xt..., **te'xt...**: ~**mäßig** *a* = ~**gemäß**; ~**schrift**
f = Text 2; ~**verfälscher** *m* кривотворилац
T-lörmig *a* облика Т. [текст(ов)а.]

Thaddä'us {тѹдѣус} [јевр.] *m* 8с Тадија.

Thali'a {талѣа} [лат.; *гр.] *f* 8b и 8d myth. Та-
 лија (муза комедије и идиле).

Than {тан} [шкотски] *m* 2g¹ и 6i тан, племић.

Thea'ter {театр} [гр.] *n* 2l 1. позориште, ка-
 залиште; позорница *f* (и *fig.*); призор *m*, прет-
 става *f*; aufs (и. zum) ~ gehen отићи у позо-
 риште, (отићи) у глумље; ins ~ gehen (оти-
 ћи) у позориште (= на претставу); das ~ be-
 ginnt um acht Uhr позориште почиње у осам
 часова; heute ist kein ~ данас нема претста-
 ве, данас позориште не ради; nach dem ~ по-
 сле позоришта. 2. anatomisches ~ анатомски
 амфитеатар *m*.

Thea'ter..., **thea'ter...** {театр-}: позоришни,
 казалишни, позоришта (*gen.*), казалишта
 (*gen.*): ~**bericht** *m* позоришна хроника *f*, по-
 зорошни извештај; ~**besuch** *m* посећивање
n позоришта, идење *n* у позориште; ~**be-**
sucher (и *f*) *m* посетилац -ица позоришта; ~
billett *n* позоришна улазница *f*; ~**dichter** *m*
 драмски писац; ~**direktor** *m* управник по-
 зоришта; ~**effekt** *m* позоришни ефекат; ~
haft {театрхѣфт} *a* позоришни, као у позо-
 ришту, театралан, удешен; *adv.* као у по-
 зоришту, театрално, удешено; ~**kasse** *f*
 позоришна благајна; ~**leben** *n* позоришни жи-
 вот *m*; ~**maler** *m* позоришни сликар, сли-
 кар декора(ција); ~**mantel** *m* капут за изла-
 зак у позориште; ~**saal** *m* позоришна двор-
 ница *f*; ~**schneider** (и *f*) *m* позоришн|и -а кро-
 јач(ица); ~**stück** *n* позоришни комад *m*; ~**vor-**
hang *m* позоришна завеса *f*; ~**vorstellung** *f*
 позоришна претстава; ~**wesen** *n* позориште;
 ~**zeitung** *f* позоришне новине *f pl.*; ~**zensur** *f*
 позоришна цензура; ~**zettell** *m* позоришни
 плакат.

theatra'lish {театралѣш} *a* = theaterhaft.

Theba'ner {тебанѣр} *m* 2l антик. Тебанац, Тив-
 љанин, ~in {~ин} *f* 3с Тебанка, Тивљанка.

theba'nisch {тебанѣш} *a* тебански, тивљански.

The'ben {тебѣн} *n* 8g антик. Теба *f*, Тива *f*
 (град у старом Мисиру; стара престоница
 Беотије, у Грчкој).

the'bisch {тебѣш} *a* тебски, тивски.

Thei'smus {тејсмус} [гр.] *m* 6g б. *pl.* теизам
 (вера у Бога као творца света).

Thei'st {тејст} *m* 3a теиста (присталица ве-
 ровања у Бога као творца света).

thei'stisch {тејстѣш} теистички. [датак.]

The'ma {тема} [гр.] *n* бѣ тема *f* (предмет; за-)
thema'tisch {тема'тѣш} *a* тематски.

Themi'stokles {теми'стоклѣс} *m* 8с антик. Теми-
 stokло (атински војсковођа, око 460 пр. Хр.).

The'mse {темзѣ} *f inv.* : die ~ Темза (река
 у Енглеској).

Teo... {тео-} [гр.] тео... (= Gott...).

The'obald {теобалт} *m* 8a Теобалд, Тивалд.

Theo'derich {теодѣрѣх} *m* 8a Теодорих.

ги(j)ски.

thü'ringisch {ту.рѣн.ѣш} *a* = Thüringer II.
Thü'ringer... {ту.рѣн.ѣр-}: ~land *n* Тирингија
f; ~wald *m* Тиринги(ј)ска Шума *f*.

Thy'mian {ту.мѣн} [свн., *гр.] *m* 2g¹ мајчи-
на душица *f*.

Thy'srus {ту.рзус} [гр.] *m* 6j тирзус (бршља-
ном и виновим лишћем украшена палица
при Баховим свечаностима).

Thy'srus... {ту.рзус-}: ~schwinger *m* = ~trä-
ger; ~stab *m*, ~stange *f* — Thyrsus; ~träger
m тирзосац.

Tia'ra {тиара} *f* 6g, Tia're {тиаре} *f* 3b тијара
(златан венац персијских владара; папска
круна).

Ti'ber¹ {тибер} [лат.] *f* inv. и *m* 2g ☉: die (der)
~ Тибар *m* (река у Италији).

Tibe'r- {тибер} *m* 8a, ~ius {иус} *m* 8c Тибери-
је (римски цар, 14—37).

Ti'bet {тибет} 2g I ☉ *n* Тибет *m* (висија сре-
дишне Азије). II ☉ *m* тибетска тканина *f*.

Tibeta'ner {тибетанѣр} I *m* 2l, ~in {иѣн} *f* 3c
Тибетанѣл-ка. II *a* inv., tibeta'nisch {и-
ѣнш} тибетски, тибетански.

tick!¹ {тик} [оном.] int. I. куц! тик! (в. tack). 2.
(за вабљење кокоши) пи! пи!, пиле! пиле!

Tick- {~} I. *m* 2g (дн. pl. и бѣд): а) куцнуће, дар-
нуће (и. такнуће) (јагодицом, врхом прста);
b) an dem Kleid ist noch kein ~ (chen) {и-
ѣн} на оделу нема ни мрљ(ице). 2. *n* 5 мета *f*.

Tick- {~} [фр.] *m* 2g: е-п ~ haben: а) бити у-
ображен; b) (у Мекленбуршкој: ~er {и-ѣр} и-
мати ђуди, ђудзеве прохтеве; *fam.* е-п ~
auf j-d haben узети кога на миндрос.

Ti'cke'huhn {тик-} {тик-} I 2 *n* ger. пипа *f*, пипа *f*.

ti'cken {тикѣн} [оном.] 15a I intr. (h) куцкати,
куцнути, правити (и. чинити) куц, куц. II. tr.

куцнути, дарнути, такнути (јагодицом, вр-
хом прста).
Tic'ker в. Tick³ b. [хом прста].

ti'ck/tack {тик/так} *a*, Ti'ck/tack *n* бѣ куц-куц,
тика-така. [вити тика-така.]

ti'ck/tacken {и-ѣн} intr. (h) 15a куцкати, пра-
ти

tief {тиф} [свн. tiof, tiuf; у прасродству са на-
шим „дупсти“] I *a* дубок (и *fig.*); *adv.* дубо-
ко (и *fig.*); 1. (као мерна одредба са *acc.*):

а) (у одвесном простирању на ниже) wie ~
ist der Brunnen (das Wasser, der Schacht)?

колико је дубок бунар? (колико је дубока
вода? колико је дубоко окно?); der Brunnen

(das Wasser, der Schacht) ist dreißig (zehn,
vierzig) Meter ~ бунар је дубок тридесет ме-
тара (вода је дубока десет метара, окно је

дубоко четрдесет метара); Schüsseln, die
dritthalb Zentimeter ~ sind зделе које су ду-
боке два и по сантиметра; b) (у водоравном

простирању с предње стране ка задњој) wie ~
ist das Gebäude? колико је дубока зграда?

des Gebäude ist zehn Meter ~ зграда је ду-
бока десет метара. 2. (без мерне одредбе у

изречном и замишљеном сравњењу, од *a*-*f*
према I *a*; *g* према I *b*): а) ~e und flache

Teller (Schüsseln) дубоки и плитки тањира
(дубоке и плитке зделе); b) hohe Berge und

~e Täler високи брегови и дубоке долине;
~e Schluchten, Schlünde, Abgründe дубоке

клисуре, дубока ждрела, дубоки понори; е-п

~ erniedrigen некога дубоко понизити; ~e
Demütigung дубоко скрушење; sich ~ bücken
сагнути се ~ибати се дубоко; sich ~ verbeu-
gen дубоко се поклонити; das Barometer
(Thermometer) steht ~ барометар (термоме-
тар) стоји ниско; c) (opp. seicht) ~es Wasser
дубока вода; ~e Flüsse (Meere) дубоке реке
(дубока мора); den Hammer werf' ich in den
~sten See чекић бацам у језеро где је нај-
дубље; ~er Brunnen (Graben, Schacht) дубок
бунар (ров, дубоко окно); ~ graben дубоко
копати; ~ eindringen дубоко продирети ~ира-
ти, зарити се; ~ eindringender Dolch потајац
који се дубоко зарива; ~e Dolchstiche дубо-
ки убоди потајцем; ~e Wunden дубоке ра-
не; ~ eindringende Blicke дубоко продирући
погледи; ~e Einsicht дубоко увиђање; ~e
Forschung дубоко истраживање (и. испити-
вање); ~er Denker дубок мислилац; ~er Geist
дубок дух; die Wurzeln e-r Pflanze gehen ~
коренови неке биљке иду дубоко; ~e Über-
zeugung дубоко уверење (и. убеђење); ~e
Treue дубока верност; der Grund liegt ~er
разлог лежи дубље; den Grund ~er suchen
тражити разлог дубље; et. ~er begründen
(не)што дубље образложити; aus ~er Brust
aufatmen дубоко из груди одахнути; ~ seuf-
zen дубоко уздасати; ~e Seufzer дубоки уз-
дасаји (и. уздаси); ~ im Herzen (и. im ~en
Herzen) у дубини срца; im ~sten Herzen нај-
дубље у срцу; die ~sten Töne unseres Her-
zens најдубљи тонови нашега срца; ein ~es
Gemüt дубока душа; ein ~es Gefühl дубоко
осећање (и. чувство); et. ~ empfinden, fühlen
дубоко осетити ~ћати што, чувствовати што;
~es Weh дубок бол; ~e Wehmüt дубока се-
та; es kränkt mich ~ дубоко ме боли; et. aufs
~ste beklagen жалити што најдубље; ein
~es Geheimnis дубока тајна; das ~e Schweigen
brechen нарушити дубоко ћутање; d)
~er Schnee дубок снег; ~ in den Schnee ein-
sinken пропасти дубоко у снег; в. tiefgehend;
~e Wege, Straßen блаћтави путеви, друмови;
Überschuhe anziehen, weil es draußen sehr ~
ist обути горње ципеле, јер је напољу мно-
го блаћтаво (и. велико блато); ~ im Schlamm
stecken заглибити се; ~ in Not (Elend) stecken
бити у (и. на) великој невољи (беди); ~ in
Schulden stecken грцати у дугу; in ~es Elend
fallen допасти велике беде; in е-п ~en Schlaf
fallen дубоко заспати; in ~em Schläfe liegen
спавати дубоким сном; in ~en Gedanken
stehen, versunken sein бити дубоко зами-
шљен; утонут у дубоке мисли; in ~er
Trauer у дубокој жалости; *fam.* е-п ~ hinein-
reiten довести кога у поган шкрипац; е) (за
ознаку јачине) man wird nur ~er dumm, je
~er дав man sinnt човек дубље заглупљује,
што дубље размишља; seine ~e Gleichgül-
tigkeit његова дубока равнодушност; f) ~e
Nacht мркла ноћ; das ~ste Dunkel најдубље
тамно; ~e, satte Farbentöne дубоки, засиће-
ни тонови боја; ein ~es Schwarz (Blau) ду-
боко црно (плаво); in ~er Trauer у дубокој
црини (opp. Halbtrauer); ~ trauern: а) ду-

боко жалити, b) носити дубоку црнину; g) ~e Gebäude дубоке зграде; ~e Schlachtreihen дубоки убојни редови; ~ in den Wald (in die Höhle, in die Schlucht) hinein дубоко у шуму (у пешину, у клисуру); ~ in See sein бити на дебелом мору, на пучини; ~ ins feindliche Land дубоко у непријатељску земљу; urteilen Sie nach dem Anfang des Buches, wie es ~er hinein aussehen mag судити по почетку књиге како би она даље могла изгледати; er ist ~ (behm а у употреби hoch) in den Fünften, er ist ein ~er Fünfter он је јако зашао у педесету; ~ in der Nacht у гдуво доба; bis ~ in die Nacht hinein и. bis in die ~e Nacht hinein (до) у мрклу ноћ; man findet Spuren davon noch bis ~ ins sechzehnte Jahrhundert налазе се трагови о томе чак до средине шеснаестог столећа; im ~sten Winter усред зиме. 3. ~er Top дубок тон; ~e Töne дубоки тонови; e-n sehr ~en Baß haben имати врло дубок бас; e-n Top ~er singen, spielen (неки) тон дубље певати, свирати. II Tief n 2g 1. ~ дубока вода f, олуk m, канал m. 2. (pl. већ. Tiefs) минимум m.

Tief..., tief... {тѢф-}: ~äugig a дубоко усађених очију, упалих очију; ~bau m градња f испод тла, на тлу; ~bau deputation f комисија за градњу испод тла, на тлу; ~bauingenieur m инжењер за градње испод тла, на тлу, инжењер за мостове и путеве; ~betrübт a дубоко ожалостен; ~bewegt a дубоко потресен, дубоко узбуђен; ~blau a дубокоплав; ~blau n дубоко плаво; ~blick m: a) поглед у дубину, поглед надолу; b) дубок (и. продан, проицав) поглед; ~blickend a дубок, продан, проицав; ~brüstig a угнутих груди, улеглих прсију; ~bohrer m дубинска бургија f, дубински сврдао; ~bohrung f дубинско бушење n; ~denkend a који дубоко мисли, продирна духа, проицава духа; ~denker m дубок мислилац; ~druck m ф штампане n) f на издубено.

Tiefe {тѢф-} f 3b дубина (и fig.) 1. (дубина и њена мера) a) (просторно одвесно наниже) die ~ des Wassers (des Grabens, des Schachtes, des Abgrundes) дубина воде (рова, окна, понора); b) (просторно с предње стране ка задњој) das Gebäude hat e-e ~ von zehn Meter зграда има дубину од десет метара, зграда има у дубину десет метара; c) fig. die ~ der Auffassung (der Betrachtung, der Einsicht, der Gedanken, des Geistes, der Stimme, der Überzeugung usw.) дубина схватања (посматрања, увиђања, мисли, духа, гласа, убеђења итд.). 2. a) (просторно) in die ~ fallen пасти у дубину, у бездан, у понор; b) fig. aus der ~ des Herzens из дубине срца; die innersten ~n der Seele најдубокутци m pl. душе. Tiefebene {тѢф-} f ниска равнина, равнајица, удолица, утолегица.

tiefen {тѢф-н} [tief] I tr. и intr. (h) lba 1. дупсти, продубљивати, бушити дубље. 2. ~ (измерити дубину (виском). II Tiefen n продубљивање, бушење дубље; мерење дубине (виском).

Tiefen {тѢф-н-}: ~abstand m отстојање n (у дубину, по дубини); ~ausdehnung f простирање n у дубину (и. по дубини); ~gliederung f подела у дубину (и. по дубини); ~messer m дубиномер; ~messung f мерење n дубине; ~wirkung f X дејство n у (и. по) дубини, дубинско дејство n. [жавање n.]

Tieferlegung {тѢф-р-} f спуштање n, сн- I Tief..., tief... {тѢф-}. ~ernst a дубоко озбиљан; свечан; ~gang m ~ гажење n; dies Boot hat e in Meter ~gang овај чамац гази један метар; ~gehen intr. ићи (и. улазити) дубоко; ~ газити; ~gehend a који иде (и. улази) дубоко; ~gehendes Schiff брод који дубоко гази; ~geschnitten a дубоко црпен, црпен, црпен на великој дубини; ~gründig a дубока дна (gen.), с дубоким дном; fig. дубоко образлажавајући, дубоко образложен (и. утемељен), с дубоким основом; ~hammer m чекић за удубљивање; ~Ladelinie f ~ црта (и. линија) дубокога гажења, товарна линија; ~land n низија f (opp. Hochland); ~liegend a дубоко усађен, упао; ~ низак; ~lot n ~ висак m за велике дубине; ~profil n дубински профил m; ~rund a издубен; ~schäftig a тк. ниске основе (gen.); ~see f дубоко море n, океан m; ~see|expedition f експедиција за испитивање океанских дубина; ~see|forschung f испитивање n океанских дубина; ~see|kabel n подморски (и. трансатлантски) кабл m; ~sinn m. a) дубокомисленост f, дубина f духа (и. мисли); b) утонулоост у суморне мисли, туробност; ~sinnig a: a) дубок(омислен), дубока духа, дубоке памети; b) утоуно у сумарне мисли, туробан; ~sinnigkeit f = ~sinn; ~sprung m гупп. скок у дубину, скок наниже; ~ton m (opp. Hochtון) споредан нагласак; ~tonig {~тонѢ} a са споредним нагласком (opp. hochtonig).

Tiegel {тѢг-л} [лат. tegula, *гр.: Ziegel] m 2l 1. тигањ; земљана шерпа f. 2. ~, ~ лонац, суд за топење.

Tiegel...: ~guß|stahl m челик топљен у лонцу.

Tie'k... {тѢк-} [индиски]: ~baum m ~ тик; ~holz n тиковина f.

Tie'ne {тин-} f 3b I [фр., *лат.] чабар m, чабрица, бадањ m. II = Tintchen.

Tier {тѢр} [свн.] n 2g (opp. Pflanze, Mineral, Mensch) животиња f; живинче, марвинче; 1. (за четвороношце сисаре) a) kein ~, kein Vogel ниједна зверка (и. ниједног четвороношца), ниједна птица; b) wildes ~ дивља животиња, зверка f; wilde ~e дивље животиње, зверови n pl., зверад f coll., зверке f pl.; zahme ~e питоме животиње; c) морски пас m; (шв.) дивокоса f; d) = Lasttier, Reittier; e) ~ = Jagdtier; = Hirschkuh. 2. (opp. Mensch) ~e und Menschen schliefen fest животиње и људи спаваху чврсто; das ~ wohnt bei dem Menschen звер (и. животиња) живи у човеку; der Mensch sinkt zum ~ човек се спусти до звери, до животиње. 3. a) daß das schönste ~, das die Natur hervorgebracht, der Mensch sei да је човек најлепша животиња

koju je priroda stvorila; **b)** (лг. *a*) das ~ in uns животиња у нама (уп. 2); er ist ein ~ он је животиња, он је звер; er ist ein gutes ~ он је доброћудно живинче (и. марвинче); **b)** co. ein großes ~ велика (и.) крупна зверка. **Tier...**, **tier...** {*türp*}: животињски, животиња, животиње (*gen.*); о животињама: ~**abdruck** *m* животињски отисак, отисак животиње; ~**ähnlich** *a* налик на животињу, сличан са животињом; ~**anbeter** *m* обожаваца животиња; ~**anbetung** *f* обожавање *n* животиња; ~**art** *f* животињска врста, врста животиње (и. животиња); ~**artig** *a* животињаст, попут животиње; ~**arznei** *f* лек *m* за животињу; ~**arznei**|**kunde** *f*, ~**arznei**|**kunst** *f* марвено лекарство *n*, марвена медицина; ~**arzneilich** *a* марвенолекарски; ~**arznei**|**schule** *f* школа за марвено лекарство; ~**arzt** *m* марвени лекар; ~**ärztlich** *a* марвенолекарски; ~**ärztliche Hochschule** висока школа за марвене лекаре; ~**ausstellung** *f* = ~**schau**; ~**ausstopfer** *m* испуњавац животиња; ~**bändiger** (и. *i*) *m* укротитељ(ка) животиња; ~**beschreiber** *m* описивач животиња; ~**beschreibung** *f* описивање *n* *m* животиња; ~**bildhauer** *m* вајар животиња; ~**buch** *n* књига *f* о животињама; ~**bude** *f* (вашарски) зверињак *m*, менажерија; ~**chen** {*türp*чн} *m* 2l *dim.* од **Tier** животињица *f*; jedes ~chen hat sein Pläsierchen сваки се забавља на свој начин; ~**doktor** *m* *fam.* = ~**arzt**; ~**epos** *n* животињски еп *m*, еп о животињама; ~**fabel** *f* басна; ~**freund** (и. *i*) *m* пријатељ(ица) (и. љубитељ(ка)) животиња; ~**garten** *m*: **a)** шума *f* са животињама, са дивљачи, кошутњак; **b)** животињски врт, зоолошки врт, зоолошка башта *f*; **c)** Тир-гартен (велики парк у Берлину); ~**gattung** *f* род *m* животиња; ~**gefecht** *n* борба *f* животиња; ~**geschichte** *f* а) прича о животињама; **b)** зоологија; ~**halter** *m* држалац животиња; ~**haus** *n* зверињак *m*, менажерија *f*; ~**heil** *kunde* *f* марвено лекарство *n*; ~**heil-****kundlich** *a* марвеномедицински; ~**heit** {*türp*хд-т} *f* 3b *pl.*: **1.** а) животињство *n*, суштина животиња; **b)** животињство *n*, зверство *n*. **2.** *♂* животиње *f* *pl.*, све животиње; ~**isch** {*türp*ш} *a*: **a)** животињски; ~**isches Leben** животињски живот; das ~ische животињско; **b)** и *adv.* животињски, зверски; ~**ischer Mensch** животиња, звер (човек); ~**isches Wesen** = **Tierheit** **1** **b**; ~**kampf** *m* = ~**gefecht**; ~**kenner** *m* = ~**kundige**(*r*); ~**kreis** *m* Животињски круг, Зодијак; ~**kunde** *f* наука о животињама, зоологија; ~**kundige**(*r*) *m* познавалац животиња, зоолог; ~**leben** *n* животињски живот *m*, живот животиња; ~**lehre** *f* = ~**kunde**; ~**leichen**|**vernichtungs-****anstalt** *f* спалиште *n* животињских лешева; ~**lein** {*türp*лчн} *n* 2l = **Tierchen**; ~**maler** *m* сликар животиња; ~**malerei** *f* сликање *n* животиња; ~**name** *m* животињско име, име животиње; ~**natur** *f* животињска природа, животињство, зверство *n*; ~**park** *m* зоолошки парк; ~**pflanze** *f* животињска биљка, зоофит *m*; ~**quäler** (и. *f*) *m* мучитељ(ка) животиња;

~**quälerei** *f* мучење *n* животиња; ~**reich** *n* животињско царство (*opp.* **Minerals**, **Pflanzenreich**); ~**reich** *a* богат животињама; ~**sage** *f* = ~**fabel**; ~**schaft** {*türp*шдфт} *f* 3 = **Tierheit**; ~**schau** *f* изложба животиња; ~**schmalz** *n* животињска маст *f*; ~**schutz** *m* заштита *f* животиња; ~**schutz**|**verein** *m* друштво *n* за заштиту животиња; ~**seele** *f* животињска душа, душа животиња; ~**sprache** *f* језик *m* животиња, немуршти језик; ~**stück** *n* слика *f* која претставља животиње; ~**tum** {*türp*тум} *n* 2g *b. pl.* животињство, зверство; ~**verehrung** *f* = ~**anbetung**; ~**versteinierung** *f* животињска окаменотина; ~**wärter** *m* чувар животиња; ~**welt** *f* животињски свет *m*, свет животиња; ~**wesen** *n*. **a)** животињско биће, животиња *f*; **b)** животињство; ~**züchter** *m* одгајивач животиња.

Ti'ger {*türp*г} [срвн.; лат.; гр.; *перс.] *m* 2l тигар, ~**in** {~*йн*} *f* 3с тигрица.

Ti'ger..., **ti'ger...** {*türp*г-}: ~**blick** *m* тигров(ски) поглед; ~**decke** *f*, ~**fell** *n* тигрова кожа *f*; ~**fleckig** *a* шарен као тигар, као тигрова кожа; ~**gemüt** *n* тигров(ск)а душа *f*; ~**haft** {*türp*рхдфт} *a* тигровски; ~**haut** *f* = ~**fell**; ~**herz** *n* тигров(ск)о срце; ~**hund** *m* пас (шарен као) тигар; ~**isch** {*türp*рш} *a* тиграст, тигровски; ~**katze** *f* *☞*: **a)** дивља шарена мачка; **b)** = **Tiger**; ~**klaue** *f* тигрова канџа; ~**n** {*türp*рн} *tr.* 15f (и)шарати пругама као на тигровој кожи; попрскати; ~**tier** *n* = **Tiger**; ~**weibchen** *n* = **Tigerin**; ~**wolf** *m* *☞* = **Gepard**; ~**wut** *f* тигров(ск)о беснило *n*.

Ti'lde {*tıld*д} [шп.] *f* 3b **1.** шп. *gr.* тилда, извијена водоравна цртица (*ñ*). **2.** знак *m* за понављање, знак понављања.

ti'lgbar {*tilkb*ар} *a* (у)таманљив, унишћив; (з)бришљив; понишћив; отплатљив.

ti'lgbarkeit {~*ка*-т} *f* 3b (у)таманљивост, унишћивост; (з)бришљивост; понишћивост; отплатљивост.

ti'lgen {*tilg*гн} [свн.] **1** *tr.* 15a **1.** уништити, -авати; (у)таманити; (из)брисати, збрисати; *☞* е-п **Posten in den Büchern** ~ (из)брисати (једну) ставку у књигама; **die Sünden** ~ (из)купити грехе; **das Übel mit der Wurzel** ~ (пре)цећи зло у корену; е-е **Schuld** ~ (из)брисати дуг; **aus dem Gedächtnis** ~ (из)брисати из главе (и. из памћења). **2.** (от)платити, исплатити; е-е **Schuld** ~ (от)платити дуг. **II** **ti'lgen** *n*, **ti'lgun** *f* унишћивање, -ење; (у)тамањење; брисање; отплаћивање, отплата, исплаћивање.

Ti'lger {*tilg*гг} *m* 2l, ~**in** {~*йн*} *f* 3с таманил|ац, -ица, уништава|ац, -ица, утамањивач, -ица; брисач, -ица; испунилац.

ti'lguings... {*tilg*ун-с-}: ~**fonds** *m* отплатни фонд; ~**gericht** *☞* = **Kassationshof**; ~**kasse** *f* отплатна благајна; ~**schein** *m* отплатница *f*. **ti'lirien** {*tilirip*рн} = **ti'lirieren**.

Ti'lisiter {*tilizit*г} [Tilsit, град у Источној Пруској] *m* 2l, ~**in** {~*йн*} *f* 3с Тилзиан|ин-ка. **II** *a inv.* тилзитски, ~ **Friede**(*n*) тилзитски мир; ~ **Käse** тилзитски сир.

Timokratie {*timokratu*} [гр.] *f* 6f тимократи-

ја (владавина поседа); **timokra'tisch** {тимокра-
тѝш} а тимократски.

timo'nisch {тимонѝш} [Тимон, чувени грчки
човекомрзач] а тимонски, човекомрзачки.

Timo'theus {тимотеу'с} [гр.] *m* 8с Тимотије
(владика ефески, рођен око 35); ~**gras** {~о-
теу'с} *n* попино прасе.

Ti'mpe {тѝмп} [дн.] *f* 3b = Spitze, Zipfel.

Ti'nchen {тинх'н} *n* 2l, **Ti'ne** {тѝн} *f* 3b *dim.* од
Ernestine Тина.

Ti'ngeltangel {тин'гл|тан'гл} *n* 2l тинглтангл,
кафешантан; ~**lied** *n* песма физ кафешантана.

Ti'nkal {тин'кал} [малајски] *m* 6i *min.* сиров
боракс.

Tinktu'r {тѝнктур} [лат.] *f* 3b тинктура.

Ti'nte {тѝнт} [свн., *лат. tincta од tingere бо-
жити] 1. († Dinte) мастило *n*; а) schwarze
(rote) ~ црно (црвено) мастило; lithographi-
sche ~ литографско мастило; в. sympathet-
isch; б) *fig.* прпа, шкрипац *m*, неприлика;
e-n in die ~ bringen (и. führen) довести -оди-
ти кога у шкрипац (и. неприлику); in die ~
kommen (и. geraten) доћи -лазити у шкри-
пац (и. у неприлику); in der ~ sein (и. sitzen)
бити у прпи (и. у шкрипу, у неприлици);
por. ~ gesoffen haben јести бунике, бити
шашав; ~ schwitzen бити у жестокој прпи.
2. *slik.* обојеност, боја, тон *m* боје.

Ti'nten..., **ti'nten...** {тинт'н-}: **2artig** а масти-
ласт, попут мастила; ~**laß** *n* мастионица *f*;
~**fisch** *m* сипа *f*; **2fisch ähnlich** а налик на
сипу; ~**fisch/schwarz** *n* сепија *f*; ~**flasche** *f*
боца за мастило, боца са мастилом; ~**fleck**
m = ~klecks; ~**fresser** *m* *fam.* гризач пера,
писац; ~**kleks** *m* мрља *f* од мастила, *fam.*
крмача; **2klecksend** а шкрабалачки, шара-
баталачки; ~**klecks** *m* шкрабало, шараба-
тало; ~**pulver** *n* прашак *m* за прављење ма-
стила; ~**sau** [jn.] *f* *fam.* крмача; ~**schnecke** *f*
= ~fisch; **2schwarz** а црн као мастило; ~
spion *m* (укасарнскомговору) = Adjutant; ~
stift *m* мастиљава писаљка *f*; ~**wein** *m* врста
црна вина; ~**wischer** *m* брисалица *f* за пера.
ti'ntig {тѝнтѝх} 1. мастиласт, попут мастила,
налик на мастило; dieser Wein schmeckt ~
ово вино има укус мастила. 2. упрљан ма-
стилом, прљав од мастила.

Tip {тѝп} [енг.] *m* 6i знак, претпоставка *f*.

tipp {тѝп} 1 *int.* куц. II *m* 2g 1. дарнуће *n*, так-
нуће *n*. 2. тачка *f*. 3. врх. [тачка на *i.*]

Ti'ppel {~л} *m* 2l тачка *f*; der ~ auf dem *i*

Ti'ppelchen {тѝпч'н} *n* 2l *dim.* од Tippel тач-
кица *f*; et. bis aufs ~ wissen (ausrechnen) до
ситница знати (израчунати) што.

ti'pp(e)lig {тѝп(е)лѝг} *a* = kleinlich. [(s) ићи.]

ti'ppeln {тѝп'лн} 15f 1 *tr.* истачкати. II *intr.*

ti'ppen {тѝп'н} [дн.] 1 *tr.* и *intr.* (h) 15a 1. =
ticken; et. mit dem Finger ~ дарнути (и.
такнути) што прстом, јагодицом прста. 2.
име једне врсте игре карата. 3. *fam.* (от)ку-
цати (и. на)писати на писаћем строју (и.
на писаћој машини). II **Ti'ppen** *n* 1. = Tipp
(в. tipp II 1). 2. куцање, откуцавање, писање
на писаћој машини (и. на писаћем стоју).

Ti'ppfräulein {тѝп-фр'аулеин} *n* *fam.* куцкачица (на пи-

саћој машини) (= Maschinenschreiberin).
Tira'de {тирад'е} [фр.] *f* 3b тирада (развијање
надугачко; глумчев говор без прекида).

Tirailleur {тиралѝур} [фр.] *m* 2g¹ X стрелац,
чаркаш.

Tirailleur... {~ф-р-} X: стрелачки: ~**feuer** *n*
стрелачка ватра *f*; ~**gefecht** *n*, ~**kampf** *m*
стрелачка борба *f*. [пушкарати се.]

tiraillic'ren {тиралѝур'н} [фр.] *intr.* (h) 15g

tirili'! {тирили!} [оном.] *int.* хију-хи!

tirilie'ren {тиралѝур'н} [оном.] 1 *intr.* (h) 15g

хурликати, певати као шева (yn. trillern). II
Tirilie'ren *n* хурликање.

Tiro'l {тирол} *n* 8g ● Тиролска *f* (област Ау-
стрије, северно од Ломбардије).

Tiro'ler {тирол'ер} 1 *m* 2l Тиролац, ~in {~ѝн} *f*
3с Тиролка. II ~ *a* *inv.*, **tiro'l(er)isch** {тиро-
л(е)р'ѝш} а тиролски.

tironia'nisch {тиронѝанѝш}, **tiro'nisch** {тиронѝш}

Tiro, римски писац, † око 5 године по Хр.] а
тиронски.

Tisch {тѝш} [свн., лат., *гр.] сто, трпеза *f* 1.
а) des Herrn ~: а) сто Господњи, олтар, б)
причест, причешће *n*; б) grüner ~ зелен сто
(и *fig.*); ~ des (Abgeordneten-usw.) Hauses
скупштинска канцеларија *f*; *fig.* unter den ~
fallen пропасти; с) (den) ~ rücken држати
сто (*fam.* асталче), призивати духове; d)
reinen ~ machen све почистити, слистити све
(в. 2); e) *fig.* das Licht unter den ~ setzen =
unter den Scheffel stellen; e-n unter den ~
stecken = in den Sack; et. unter den ~ werfen
бацјити -ати што у воду; N. fiel unter den ~
H. паде (пијан) под сто; e-n untern ~ trinken
напити кога да падне (пијан) под сто (и. да
се ваља); die Füße (и. Beine) wo unterm Tisch
haben муфташити где за столом. 2. а) den ~
decken поставјити -љати сто (трпезу); mit
am ~ sitzen седети заједно за столом (трпе-
зом); an e-m besonderen ~ essen јести за на-
рочитим столом; б) (beh. б. art., са *grp.*) обед,
ручак, вечера *f*: bei ~(e), über ~(e) за сто-
лом, за трпезом, при обеду; vor ~(e) пре о-
беда; nach ~(e) после обеда, по обеду; den
~ (об. die Tafel) aufheben распремити сто;
von (и. vom) ~ aufstehen уста(ја)ти (и. дићи
се) од стола; sich zu (и. an den) ~ setzen се-
сти -дати за сто, посајити се -живати се за
сто; zu ~e bleiben оста(ја)ти на ручак; zu ~
gehen (kommen) ићи (доћи) на обед; zu ~
läuten (за)звонити за обед; e-n zu ~(e) laden
поз(и)вати кога на ручак; e-n zu ~ bitten
(за)молити кога да дође на ручак; с) das Ge-
lächter des ganzen ~es hervorrufen изаз(и)ва-
ти смех целог стола; d) храна *f*, јело *n*; in
diesem Haus wird ein guter ~ geführt у овој
се кући добро хране; ~ und Wohnung bei j-d
haben имати код кога стан и храну; den ~
aufsagen отказ(ив)ати храну; freien ~ bei j-d
haben имати код кога храну бесплатно, хра-
нити се бесплатно код кога; e-m freien ~ ge-
ben да(ва)ти кому храну бесплатно, хранити
кога бесплатно; ~e essen хранити се на
разним местима. 3. а) тезга *f*; б) = Tisch-
breite.

Ti'sch..., ti'sch... {тѣш-}: ~aufsatz *m* = Aufsatz 2; ~bein: a) *n* нога *f* (од) стола; b) *m* [н. сликар † 1789] Тишбајн; ~beinischa Тишбајнов; ~besteck *m* стони прибор: кашика, виљушка и нож; ~bier *n* стono пиво; ~blatt *n* стона плоча *f*; ~chen {тѣшчѣн} *n* 2l *dim.* Tisch сточић *m*; ~decke *f* столњак *m*, трпежњак *m*, стони застирач *m*; ~eln {тѣшлѣн} *intr.* (h) 15f = tischen 2; ~en {тѣшѣн} *intr.* (h), *tr.* 15e: 1. поставити (сто, трпезу), постављати; unter dem Baum war getischt било је постављено под дрветом; 2. обедовати, частити се (в. tafeln 1); ~er {тѣшѣр} *m* 2l = Tischler; ~freund *m*: a) љубитељ добре трпезе, љубитељ доброга јела и пића; b) = Schmarotzer; ~fuß *m* = ~bein a; ~gänger (in f) *m* претплатник -ца на храну; ~gast *m* гост при обеду, званица *f* на гозби; ~gebet *n* молитва *f* за столом; ~gedeck *n* стони прибор *m*; ~geld *n* хранарина *f*; ~gelder *pl.* X новчана храна *f*; ~genoß *m*, ~genosse *m* друг за истим столом; ~genossenschaft *f*: a) другарство *n* за истим столом; b) (сви) другари *m pl.* за истим столом; ~genossin *f* другарица за истим столом; ~gerät *n* стони прибор *m*; ~geschirr *n* стono посуђе; ~gesellschaft *f* друштво *n* (и. гости *n pl.*) за столом, сто *m*; ~gespräch *n* разговор *m* за столом (и. при обеду); ~glocke *f* стono звоно *n*; ~karte *f* јеловник *m*; ~kasten *m* стона фиока (и. ладница) *f*, стono чекмец *n*; ~klammer футипаљка за столњак; ~klopfen *n* лупање стола (*fam.* асталчета), говорење стола; ~lade *f* = ~kasten; ~laken *n* = ~tuch; ~läufer *m* тракаст столњак; ~lein {тѣшлѣн} *n* 2l *dim.* од Tisch сточић *m*; das „~leindeck|dich“ {тѣшлѣн-дѣк|дѣх} haben имати за јело што ти срце зажели.

Ti'schler {тѣшлѣр} [Tisch] *m* 2l столар.

Ti'schler..., ti'schler... {тѣшлѣр-}: ~arbeit *f* столарија, столарски посао (и. рад) *m*; ~bank *f* столарска тезга; ~brett *n* столарска даска *f*, даска дебљине 3,125 cm; ~bursche *m* столарски ученик (и. шегрт); ~ei' {тѣшлѣра} *f* 3b: a) столарство *n*, столарски занат *m*; b) = Tischlerwerkstatt; ~geseil *n* столарски помоћник (и. калфа); ~handwerk *n*, ~kunst *f* = Tischlerei a; ~leim *m* туткало *n*; ~meister *m* столарски мајстор; ~n {тѣшлѣн} *intr.* (h), *tr.* 15b (из)радити столарски посао (и. столарске послове), столарити; ~werk|statt *f* столарска радионица, столариња; ~werkzeug *n* столарски алат *m*; ~zunft *f* столарски еснаф *m*; ~zwinde *f* (столарска) стега.

Ti'sch... {тѣш-}: ~lied *n* обедна песма *f*; ~messer *n* стони нож *m*; ~nachbar (in f) *m* сусед, -ка за столом; ~platte *f*. a) = ~blatt; b) продужетак *m* стола; ~rede *f*. a) говор *m* за столом; b) здравица; ~rücken *n* држање стола (*fam.* асталчета), призивање духова; ~rucker *m* држач стола, *fam.* асталција, призивач духова помоћу стола; ~rückerei' {~ру.кѣрѣ} *f*, ~rück|wut *f* помама за држањем стола (и. за призивањем духова помоћу стола); ~segen *m* = ~gebet; ~trunk *m* стono (и. обично)

пиће *n*; ~tuch *n* столњак *m*, трпежњак *m*, стони чаршав *m*; das ~tuch zwischen sich und j-d zerschneiden прекинути с ким за навек; ~wäsche *f* = ~zeug; ~wein *m* стono вино *n*; ~zeit *f* време *n* обеду, време обеда; ~zeug *n* стono рубље.

Tita'n {титан} [гр.] I (и ~e {~}) *m* 3a *myth.* Титан (син Неба и Земље). II *n* 2g¹ б. *pl.* титан *m* (*abr.* Ti).

Tita'n... {~ан-} [Titan II]: ~chlorid *n* титанов хлорид *m*; ~eisen *n min.* титановито гвожђе, титаново железо.

Tita'nen..., tita'nen... {титанѣн-}: ~haft {титанѣнѣфт} *a* титански, (попут) Титана; ~kampf *m* борба *f* Титана; ~mäßig *a* = ~haft; ~tum {титанѣнтум} *n* 2a б. *pl.*: a) титанство, титанска величина *f*; b) Титани *m pl.*

Tita'n..., tita'n... {~ан-}: ~erz *n min.* = ~eisen; ~haltig *a* титановит, који садржи титана у себи; ~säure *f* титанова киселина; ~isch {титанѣш} *a* = tatanenhaft.

Ti'tel {титѣл и тѣтѣл} [свн., *лат. titulus] *m* 2l 1. a) натпис, наслов (е-с Buches књиге); е-п ~führen имати (за, као) Натпис (и. наслов); b) одељак са натписом. 2. назив, титула *f*; der ~ Graf (и. eines Grafen) назив грофа; е-п den ~ Fürst geben: a) да(ва)ти кому назив (и. титулу) грофа, b) наз(и)вати кога грофом. 3. разлог, основ, право *n*; повеља *f*, исправа *f*; unter welchem ~ ... ? с каквим правом ... ?; unter diesem ~ на основу тога.

Ti'tel..., ti'tel... {титѣл-, тѣтѣл-}: ~auflage *f*, ~ausgabe *f* издање *n* (само) са промењеним натписом; ~bild *n*. a) натписна (и. насловна) слика *f*; b) = ~kupfer; ~bildchen *n* † = ~vignette; ~blatt *n* натписни (и. насловни) лист *m*; ~bogen † *m* натписни (и. насловни) табак (и. ара); ~kopf *m* заглавље *n*; ~kupfer *n* натписна плоча *f*, натписно клише; ~los *a* без назива, без титуле, без титула; ~narr *m* који пати од жеље за називима, титулама; ~rolle *f* натписна (и. насловна) улога; ~sucht *f* помама за називима (и. титулама); ~süchtig *a* помаман за називима (и. титулама); ~vignette *f* † натписна (и. насловна) сличица; ~wesen *n* називи *m pl.*, титуле *f pl.*

Titula'r... {титулар-}: титуларни, по називу, по имену, почасни, на пр. ~konsul *m* почасни конзул.

Titulatu'r {~латур} [лат.] *f* 3b назив(и *pl.*) *m*, наименовање *n*, давање *n* имена.

titulie'ren {~лиѣрѣн} [лат.] I *tr.* 15g = betiteln 3, титулисати. II Titulie'ren *n*, Titulie'rung *f* титулисање *n*, наименовање *n*.

Ti'tus kopf {тѣтѣс-} [Titus, римски цар, † 81 по Хр.] коса као у Тита. [сликар, 1477—1576]. Ti'zian {тѣцијан} *m* 8a Тицијан (италијански) TI. *abr.* = Teil. [слом]. 2. здравица *f*.

Toast {тоѣст} [енг.] *m* 2g 1. цурен хлеб (са ма-1 toa'sten {~н} 15c *intr.* (h) наздравити, -љати.

To'bak {тобѣк} *m* 2g *por.* = Tabak (в. Anno).

To'bel {тобѣл} *m* 2l (шв.) сутеска *f*, клисура *f*. to'ben {тобѣн} [свн.] 15a I *intr.* (h) беснети; бу-чати; праскати; die Wellen (die Winde, die

Stürme, die Leidenschaften) ~ вали (ветрови, буре, страсти) бесне; das Meer tobt кура бесни; gegen (и. wider) j-d (et.) ~ беснети на кога (што), беснети против кога (чега); die Tiber tobt an ihre Ufer Тибар бесно наваљује на своје обале; ~d vor Schmerz беснећи од бола. II *tr.* и *refl.* е-п Walzer ~ бесно (од)играти (и. (от)плесати) валиер; den Geist müde ~, sich müde ~ уморити се беснећи (и. праскајући). III ~d *p. pr.* и *a* бесан, помаман, разбеснели. IV To'ben *n* бесњење; праскање; бес(нило)*m*.

To'berich {тѡ.бѣрѣх} *m* 2g = giftiger Lolch.

Tobi'as {тобиѡс} [јевр.] *m* 8c Тобија.

to'big {тѡбѣг} I [toben] *a* = tobend. II To'big *m* бѣ (берл.) *por.* = Tabak.

To'b..., to'b... {тѡп-}: ~hafer *m* = giftiger Lolch; ~suchт *f* ф беснило *n*; ~süchtig *a* ф бесан.

To'chter {тѡхтѣр} [свн. tohtar, гр. thyga'ter] *f* 2k кћи, (к)ћерка (и *fig.*); einzige ~ јединица; ~ des Hauses госпођица; höhere Töchter младе госпођице; комт, ~! ходи, кћери!; *prov.* = Mädchen (уп. Töchterschule); ~ der Freude блудница; die Töchter dieses Landes кћери ове земље (= овде рођене); die grauen Töchter der bewegten Luft сиве кћери узбурканог ваздуха (= облаци); Ihr Fräulein ~ госпођица Ваша кћи; ~ des Schaumes кћи пене (= Афродита); weil die Bewunderung e-e ~ der Unwissenheit ist јер јер дивљење кћи незнања. [де девојке.]

To'chter|album {тѡхтѣр-} *n* албум *m* за мла-|
To'chter|anstalt {тѡхтѣр-} *f* подружница.

To'chterchen {тѡхтѣрхѣн} *n* 2l *dim.* од Tochter (к)ћерчица *f*.

To'chter... {тѡхтѣр-}: ~gesellschaft *f* подружница; ~herz *n* кћерје срце; ~kind *a* унуче; ~kirche *f* црква подружница; ~land *n* колонија *f*, насебина *f*. [(к)ћерчица *f*, ћерца *f*.]

To'chterlein {тѡхтѣрлѣин} *n* 2l *dim.* од Tochter|
töchterlich {тѡхтѣрлѣх} *a*, *adv.* кћерин, кћерински. [кћеринска љубав; ~mann *m* зет.]

To'chter... {тѡхтѣр-}. ~liebe *f* кћерја љубав,|

To'chter|schule {тѡхтѣр-} *f* (шв.) девојачка школа (боље Mädchenschule); höhere ~ виша девојачка школа, женска гимназија.

To'chter... {тѡхтѣр-}. ~sprache *f* произишао (и. изведен) језик *m*; ~staat *m*, ~stadt *f* коло-|

To'cke {тѡкѣ} *v.* Docke. [нија, насебина.]

tockie'ren {тѡкѣирѣн} = tokkieren.

Tod {тѡт} [свн.; у родству са гр. thanei'n умрети, умирати] *m* 2g (*pl.* уместо њега Todesfälle) 1. (*opp.* Leben) смрт *f* (уп. Freund Hein; Klapper-, Knochen-, Sensenmann; Klapper-, Streckbein); ~ heißt der Zustand, wo aller Widerstand der Lebenskraft aufhört — sagt Liebig смрт се зове стање где престане сваки отпор животне снаге — каже Либих; а) у *pl.* ich habe zehntausend ~e verdient заслужио сам десет хиљада смрти, заслужио сам тридесторучу смрт; er starb den jämmerlichsten aller ~e он је умро најбеднијом смрћу; б) *a gen.* den ~e-s Gerechten sterben умрети смрћу праведника; den ~e-s Feiglings

sterben умрети кукавичком смрћу; в) *a prp.*: der ~ aus Altersschwäche (Entkräftung) смрт услед старости (и. изнемоглости); der ~ durch e-n Schlagfluß смрт од капи (и. од капље), смрт услед капље; ~ durchs Beil смрт секиром, смрт од секире; der ~ am Galgen смрт на вешалима; der ~ auf dem Feld der Ehre смрт на пољу части; der ~ im Krieg (Wasser) смрт у рату (води); д) *a a*: e-n sanften ~ (и. e-s sanften Todes) sterben умрети (и. умирати) тихом смрћу; ein schöner (schrecklicher, ruhiger, schmerzloser, jähner, langsamer, natürlicher, gewaltsamer) ~ лепа (страшна, мирна, безболна, нагла, лагана, природна, насилна) смрт; der bittere, gewaltsame ~ горка, насилна смрт; der Schwarze ~ Црна смрт (= страхан помор у 14 веку); der leibliche (*opp.* der geistige) ~ телесна (духовна) смрт; е) (као прирок) das ist mein ~: а) то ми је смрт (= од тога ћу умрети), б) то ми је смрт (= то ми је страшно одвратно); в) (у узвицима) ~ und Teufel! смрт и враг!; г) као подмет: der Tod kommt (naht; ist vor der Tür) смрт долази (се примиче, се приближује; је пред вратима); der ~ sitzt ihm auf der Zunge смрт му лебди на уснама; *fat.* der ~ läuft mir übers Grab подилазе ме жмарци (и. трнци); *prv.* des einen ~ ist des anderen Brot док једном не смркне, другом не сване; х) у *gen.*: die Schrecken (der Engel) des ~es ужаси (анђео) смрти; die Strafe des ~es durchs Beil смртна казна секиром; du bist ein Kind (и. ein Mann) des ~es, wenn... од тебе нема ништа (и. ти си свршио, ти си пропао), ако...; so bist du des ~es ti si пропао; од тебе нема ништа; ich will des ~es sein, wenn... не било ме (да Бог да, изг.: дабогда), ако...; не био (ја) жив, ако...; не носио главе више, ако...; sich des ~es verwundern пропасти чудећи се, од дивљења; и) у *dat.*: dem ~e entfliehen, entinnen избећи смрт; к) (као предмет) e-m den ~ antun усмртити кога; er hat den ~ in den Wellen gefunden нашао је смрт у таласима; den ~ fürchten бојати се смрти; er hat ihm den ~ geschworen заклео се да ће га убити; в. sterben I 1; ich will den ~ an dem Bissen essen, wenn... нека ми ово буде последњи залагај, ако...; sich (*dat.*) den ~ geben нанети себи смрт, убити се; ich hätte den ~ davon ту (и. то) би ми била смрт; einen ~ kann der Mensch nur sterben једанпут се умире; j-s ~ betrauern жалити чију смрт; den ~ über e-n verhängen осудити кога на смрт; den ~ erleiden пропасти, погинути; л) *a prp.*: am ~e liegen бити на смрти; auf den ~ (и. zum ~e) verwundet на смрт (и. смртно) рањен; auf den ~ liegen бити на смрти; auf dem ~e sein (и. liegen) бити на смрти; auf ~ und Leben на живот и смрт; auf den ~ (gefangen) sitzen бити у затвору због злочина који заслужује смртну казну; bis an den ~, bis zum ~e (treu sein) (бити веран) до смрти; bis zum ~e betrübt снужен преснужен, тужан претужан; er ist mir (bis) in den ~ verhaßt

мрзим га као скота; *in den sicheren ~ führen* водити (и. одвести) у сигурну смрт; *ich habe es in den ~ hinein vergessen* заборавио сам (па) да ме убијеш; ја ни на крај памети за то; *in den ~ gehen für j-d* (от)ићи у смрт за кога; *in den ~ а* никако, ни за живу главу, б) дозлабога; *mit dem ~ e ringen* борити се са смрћу; *mit ~ e abgehen* умрети; *der wäre gut nach dem ~ e zu schicken* да га пошљеш по смрт, најивео би се (чекајући га); *du wärest ein Bot'gar gut zu schicken nach dem ~ ti* би био добар да те човек пошље по смрт; *nach unserem ~ e mag kommen, was da will!* после нас (и. после наше смрти) може свет и да пропадне (и. после нас може да пада и врело камење); *das Fortleben nach dem ~ e* живот после смрти; *nur um Leben oder ~ ne* знамо шта носи дан а шта носи ноћ; смртни смо људи; *e-n vom Leben zum ~ e bringen* убити, усмртити кога; *vom ~ e erretten* спасти смрти; *e-n zu ~ e schlagen*, *prügeln* пребити, претући, премлатити кога, нанети кому смрт батинама; *sich zu ~ e arbeiten* убити се радећи; *er hat sich zu ~ e gearbeitet* смрт му је дошла од рада; *sich zu ~ e schinden* убити се дириџи (и. аргатујући); *sich zu ~ e ärgern* пући -цати од једа (и. од муке); *sich zu ~ e bluten* узгубити сву крв; *sich zu ~ e hungern* уморити себе глађу; *e-n zu ~ e quälen* уморити кога мучењем; *sich zu ~ e lachen* умрети од смеха; *sich zu ~ e schämen* умрети од стида, од срама; *zu ~ e erkrankt* на смрт болестан, на смрт се разболео; *e-n zum ~ e verurteilen* осудити кога на смрт; *zum ~ e betrübt* на смрт тужан. 2. а) ☼ и ☼ = Brand; б) ☼ цвет, сасушен остатак цвета на јабукама, крушкама итд. 3. ☼ косац.

To'd..., **to'd...** {тот-}. **Ähnlich** а сличан са смрћу, налик на смрт; **Äbäng(e)** а у самртном страху; **~bett** п ☼ = Sterbebett; **Äblaß** а, **Äbleich** а = todesblaß; **Äbringend** а смрт(оноса)н; **Ädrohend** а који грози смрћу, који прети смрћу; **Ährlich** а кроз поштев.

To'des..., **to'des...** {тод-с-}. **~ahnung** ф наслушивање (и. слуђење, предосећање) смрти; **~angst** ф самртни страх т; самртна мука; **fig.** *in e-r wahren ~angst sein*, *in ~ängsten* *schweben* бити (и. налазити се) у самртним мукама; **~angst ausstehen издржати самртне муке; **~anzeige** ф посмртни оглас т; пријава смрти; **~art** ф врста смрти; **Äbänge** а у самртном страху; **~bangigkeit** ф = ~angst; **~bett** п = Sterbebett; **Äblaß** а, **Äbleich** а блед као смрт; **~blässe** ф самртни(чк)о бледило п; **~block** т самртни пањ, губилишни пањ; **~botschaft** ф вест о смрти; **~engel** т анђео смрти; **~erklärung** ф службена изјава о смрти (кога); **~fackel** ф посмртна буктиња; **~fall** т смрт ф, случај смрти; *auf den ~fall*, *im ~falle* на (и. за) случај смрти, у случају смрти; **~feier** ф, **~fest** п посмртна свечаност ф, пратња ф; **~frost** т самртничка хладноћа ф; **~furcht** ф страх т од смрти; **~gang** т ход (и. идење п) у смрт; **~gedanke** т по-**

мисао ф на (блиску) смрт; *sich (dat.) ~gedanken machen* мислити (и. помишљати) на смрт; **~gefahr** ф смртна опасност; *in ~gefahr sein* (и. *schweben*) бити (лебдети) у самртној опасности; *e-n aus ~gefahr retten* спасти кому живот; **~gefühl** п осећање смрти; **~glut** ф смртна жар (и. ватра) ф; **~grauen** п, **~graus** т гроза ф од смрти; **~jahr** п година ф смрти (*opp.* *Geburtsjahr*); **~kälte** ф мртвачка хладноћа, самртничка хладноћа; **~kampf** т. а) самртне муке ф пл., борење п са животом; *im ~kampfe liegen* борити се с душом; б) борба ф на смрт; **~kandidat** т *fam.* кандидат за онај свет; *ein ~kandidat sein* бити гроб неопојан; **~keim** т клица ф смрти; **~krampf** т самртни(чки) грч т, грч самртника; **~kugel** ф смртоносан метак т; **Ämatt** а, **Ämüde** а мртав уморан, посустао, *fam.* балдисао; **~müdigkeit** ф посусталост; **~mut** т непрезање п од смрти, презирање п смрти; **Ämutig** а који не преза од смрти, који презире смрт; **~nachricht** ф = **~botschaft**, посмртна листа; **~not** ф самртна опасност; и = ~angst; *in ~nöten sein* бити у самртни(чк)им мукама, борити се с душом; **~opfer** п самртна жртва ф, жртва умрлица ф; **~pein** ф, **~qual** ф самртне муке ф пл.; **~qualen** *ausstehen* издржа(ва)ти самртне муке; **~pfeil** т смртна стрела ф; **~post** ф вест о смрти; **~röcheln** п (самртни) ропач т; **~schauer** т јежа (и. гроза) ф од смрти; **~schlummer** т, **~schlaf** т сан смрти; **fig.** мртви сан; **~schrecken** т ужас(авање п) од смрти; **fig.** самртни страх; **Äschwach** а слаб преслаб, слаб слабијат; **~schweigen** п мртвачко ћутање; **~schweiß** т самртни(чки) зној, хладан зној; **~stille** ф мртва тишина; **~stimme** ф мртвачки глас т; **~stoß** т, **~streich** т смртан удар; *e-m den ~stoß versetzen* доутићи кога, докусурити кога; **~strafe** ф смртна казна; *bei ~strafe* смрћу, смртном казном; **~stunde** ф час т смрти, самртни час, ☼ час умрли; **~sturz** т смртоносан пад; **~tag** т. а) дан смрти, ☼ дан умрли; б) годишњица ф смрти; **~tal** п долина ф смрти; **~überwinder** т савлађивач смрти; **~ufer** п обала ф мртвих, Стиксове (и. Ахеронове) обале; **~ursache** ф узрок т смрти; **~urteil** п смртна пресуда ф, осуда ф на смрт; *ein ~urteil vollstrecken* изврши(ва)ти смртну пресуду, задовољити правду; **~verachtung** ф презирање п смрти; *sich mit ~verachtung in die Gefahr stürzen* презирући смрт срљати у опасност; **~verbrechen** п злочин т с убиством, злочин с уморством; **~weh** п = ~qual; **~wunde** ф смртоносна рана; **Äwürdig** а који заслужује смрт.

To'd..., **to'd...** {тот-}: **~feind** т крвни непријатељ, *fam.* дин-душманин; **~feindin** ф крвна непријатељица, *fam.* дин-душманка; **~feindschaft** ф, **~feindseligkeit** ф, крвно непријатељство п; **~kauf** т = Erbkauf; **Äkrank** а на смрт болестан.

tö'dlich {то.тлѣх} [свн., *Tod] а 1. готово †: смртан, усмртљив; *unsere ~e Seite* наша

смртна страна. 2. смртан, смртоносан; von e-r ~en Krankheit befallen sein допасти смртоносне болести, разболети се на смрт; ~e Waffen смртоносно (и. убилачко) оружје; ~er Haß крвничка (и. смртна) мржња *f*; *adv.* смртно; крвнички; дозлабога; ~ verwundet смртно рањен; e-n ~ lassen крвнички мрзети (на) кога, мрзети (на) кога као на скота; e-n ~ beleidigen увредити кога смртно; das ist ~ langweilig то је да умреш од досаде; ich langweile mich ~ умирем од досаде.

Tö'dlichkeit {~кѡт} *f* 3b 1. готово †: смртност. 2. смртност, смртоносност; die ~ e-r Krankheit, e-s Giftes смртоносност (неке) болести, (неког) отрова.

To'd..., **to'd...** {тѡт-}. **zmatt** *a*, **zmüde** *a* мртав уморан, посустао, *fat.* балдисао; **zreif** *a* зрео зрелцат, потпуно зрео; ~sünde *f* смртни грех *m*; e-e ~sünde begehen смртно згрешити; **zwund** *a* смртно рањен.

Töff {тѡф} [оном.] *n* 2g теф, ауто(мобил).

Tö'ffel {тѡфѣл} *m* 8f (и *fig.* 2l) = Stoffel 1 и 2.

To'ga {тѡга} [лат.] *f* 6g, *bi antiqu.* тога.

Tohuwabohu {тѡхувабѡху} [јевр.] *n* 6i (sg. и inv.) дармар *m*, неред *m*; урнебес *m*.

Toile'tte {тоалет} [фр.] *f* 3b 1. тоалета (дотеривање, удешавање); (ein wenig) ~ machen дотер(ив)ати се (мало), удешавати се (мало), удесити се (мало). 2. нужник *m*.

Toile'tten... {~етн-}. ~gegenstände *m pl.* предмети за тоалету, за удешавање; ~kunst *f* вештина удешавања (и дотеривања); ~seife *f* тоалетни сапун *m*; ~spiegel *m* тоалетно огледало *n*, огледало за удешавање; ~tisch *m* тоалетни сто; ~zimmer *n* тоалетна соба *f*, соба за удешавање (и. дотеривање).

Toka'ier {тѡкѡ'ер} [●] То'кај, варошица у Мађарској *m* 2l, ~wein {~кѡ'ер} *m* токајац, токајско вино *n*. [Јапана.]

To'kio {тѡкиѡ} *n* 8g [●] Токио *m* (престоница)

To'le {тѡл} [дн.] *f* 3b рор. цукела, цукац *m*, калаштура, пас *m*.

Toleda'ner {толедан'ер} [●] Tole'do, град у Шпанији *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c Толеђан'ин, -ка. II *a* inv. толедски. [пељив.]

tolera'nt {толерант} [лат.] *a* толерантан, трп-

Tolera'nz {толеранци} *f* 3b толеранција, трпеливост. [*m* о верској трпеливости.]

Tolera'nz... {~ѡнц-}: ~edikt *n*, ~patent *n* указ

tolerie'ren {толерир'ен} [лат.] 15g = dulden 1.

toll' {тѡл} [свн.] I *a* 1. луд, суманут, смушен; бесан; ~er Hund бесан пас, бесно псето; ~e Kuh' бесна крава; bist du ~? јеси ли (ти) луд?, јеси ли (ти) полудео?; ~ werden (по)лудети; die ganze Welt ist ~ geworden цео је свет полудео (и. *fat.*: прошашавео); *fat.* über et. (*acc.*) ~ werden побеснети због чега; ich möchte vor Schmerz ~ werden да (просто) полудим од бола, да (просто) побесним од бола; vor Ärger fast ~ werden од једа (и. од муке) просто побеснети; die Leidenschaft hat ihn ganz ~ gemacht страст га је сасвим залудила; j-m den Kopf ganz ~ machen пробити главу кому; sie ist ~ nach Männern помамила се за људима; das Tolle dieser Idee оно

што је лудо у тој идеји. 2. луд, шашав; *adv.* лудо, шашаво; ~er Einfall луда помисао; ~e Freude луда радост; ~es Lachen луд смех *m*, шашав смех; ~er Lärm урнебес, русвај; ~es Zeug лудорије *f pl.*, будалаштине *f pl.*, којештарије *f pl.*; das Tollste dabei оно што је најлуђе при том (и. код тога, у томе); das ist ~ то је лудо, то је шашаво; das ist doch zu ~ превршила дара меру; *fat.*, то је преко јеро; wenn es gar zu ~ wird ако дозлогрди; ако преврши дара меру; es ging sehr ~ her било је лома; das wird noch ~er kommen има тек да буде; јаком иду Мара и сватови; sie hat ihn ~ verl'ebt gemacht он се лудо (и. шашаво) заљубио у њу. 3. ~und voll трештен пијан, мртав пијан, пијан као клен; sich ~und voll trinken опити се као клен. 4. wie ~ као луд, -а, -о, као смушен, као суманут; wie ~ laufen трчати као луд; дн. (и. doll) = sehr, здраво, јако, много; er springt wie ~ скаче као смушен; alles tanzte schon wie ~ све је играло (и. плесало, љускало) као лудо; er gebärdete sich wie ~ он се понашао као суманут (и. као луд, као смушен); sich ~ freuen јако се радовати; es war ein ~es Gedränge била је страшна гужва. II To'lle(r) {~(p)} *s* 9l лудак, смушењак, смушењака; einen Tollen bringt man ins Tollhaus лудак се води у лудницу. 1. који омамајује, ошамућује (за биљке). 2. *fat.* (ayc.) (= stattlich) бесан, диван.

To'll'... {тѡл-} [tollen?] у слож. на пр. ~eisen.

To'll'..., **to'll'**... {тѡл-}. ~apfel *m* [●] а) модри патлиџан; б) црвени патлиџан (уп. Tomate); ~beere *f*, ~blatt *n* [●] = Belladonna; ~dreist *a* = tollkühn; ~dreistigkeit *f* = Tollkühnheit. **To'lle** {тѡл} [i: Dolde] *f* 3b хуба; чуперак *m*, чупа, прамен *m*.

To'll'eisen {тѡл-} *n* гвожђе *a* за увијање (и. кудрављење) (косе, рубља).

to'llen' {тѡл'ен} [toll'] *intr.* (*h*, *s*) 15a грајати, галамити, правити куку и буку, правити урнебес; sie sind durch mein Zimmer getollt прошли су грајећи кроз моју собу.

tollen' {~} [Tolle] *tr.* 15a 1. наб(и)рати, наборати. 2. das Haar ~ увртати (и. коврчити) косу.

To'll'..., **to'll'**... {тѡл-}: ~erei' {тѡл'ра} *f* 3b = Tollheit 2; ~haus *n* = Irrenhaus; ~häusler(in) *f* *m* умоболник, -ца, луда(к); *fig.* лудак; ~heit {тѡлхѡт} *f* 3b: 1. лудило *n*; беснило, бес(ноћа) *f* *m*, помама; 2. лудост, будалаштина; ~kirsche *f* [●] велебиље *n*; ~kopf *m* луда глава *f*; прзница *f*; ~köpfig *a* луд; пргав; ~kühn *a* лудо храбар, дрзовит; ~kühnheit *f* луда храброст, дрзовитост; ~wut *f* беснило *n*.

To'lpatsch {толпач} [mah. talpas „breitfüßig"] *m* 2g 1. толпач, мађарски пешак. 2. = Tölpel' 1.

to'lpatschig {~ѡх} *a* = tölpelhaft.

Tö'lpel' {тѡлпѣл} [дн. Dörper reak] *m* 2l 1. клипан, звекан, шмокљан, суклата, трапша. 2. *vet.* запаљење *n* мозга.

Tö'lpel' {~} [у старијем срвн. dolb „Keule, Knüttel"] *m* 2l пањ, праг; e-n über den ~ werfen (и. stoßen) = betölpeln; über den ~ fallen спотаћи се.

Tölpelei' {тѡлпѣлѡ} *f* 3b 1. = Tölpelhaftigkeit 1.

2. дедаштво *n*, глупост, звеканство *n*, клипанија, звеканија.

tölpelhaft {тѡлпѡлхѡфт} *a* клипански, дедачки, звекански; незграпан, невешт, неспретан; *adv.* клипански, дедачки, незграпно, неспретно.

Tölpelhaftigkeit {тѡлпѡлхѡфт} *f* 3b 1. дедаштво *n*, клипанство *n*, звеканство *n*, незграпност. 2. = Tölpelei 2.

Tölpeljahre {тѡлпѡл-л-л} *n pl.* = Flegeljahre.

tölpeln {тѡлпѡл-л-л} [Tölpel¹] *intr.* (*h*) понашати се дедачки (и. клипански, незграпно); (*h*) ићи незграпно (и. трапаво, неспретно).

tölpisch {тѡлпѡлш} *a* = tölpelhaft.

Toma'te {томат} [мекс.] *f* 3b ❸ црвени патлиџан *m*, вренак. [патлиџанов.]

Toma'ten... {тѡмѡт-н-}: од црвених патлиџана. 1 **To'mbak** {тѡмбак} [ит., *малајски] 2g¹ б. *pl.* ❷ томбак (слитина бакра и цинка).

to'mbaken {тѡм-н} *a* од томбака, *fig.* неправ.

Tö'mpel {тѡмпѡл-л} *m* 2l = Zeugspanner.

Ton¹ {тон¹} [свн.] *m* 2g 1. глина *f*, иловача *f*; земља *f*; aus ~ од глине, од иловаче, од земље. 2. суд (и. лонац) од глине, земљан суд. 3. *fig.* тесто *n*, грађа *f*.

Ton² {тон²} [лат. *гр.] 1. тон, звук; *a*) hoher (niedriger, reiner) ~ висок (низак, чист) тон; Töne und Geräusche тонови и шумови; *b*) ganzer ~ цео тон; halber ~ полутон; *c*) = Tonart, Tonleiter, *a*) den ~ angeben да(ва)ти тон (и. *fig.* водити прву реч); *d*) *fig.* тон, понашање *n*, држање *n*; der gute (и. feine) ~, der ~ der feinen Gesellschaft лепо понашање, уљудно држање; der gute ~ erfordert es so лепо понашање изискује то; es herrscht dort ein freier ~ тамо се слободно понаша, тамо је држање слободно; es herrscht dort ein steifer ~ тамо је круто понашање (и. држање); *e-n* anderen ~ anschlagen (и. anstimmen) ударити у друге жице, променити понашање; *in e-m* hohen (gebieterischen) ~e reden говорити високим (заповедничким) гласом (и. тоном); geht's aus dem ~е? је л' то на тај глас?; *e-n* höheren ~ annehmen повисити глас(ом), повишавати глас(ом); aus dem rechten ~е mit *e-m* reden говорити с ким као што треба; *in spöttischem* ~е подругљивим гласом; *e*) = Farbenton. 2. ❷ напон, чврстоћа, еластичност *f* 3. = Klangfarbe. 4. *gr.* нагласак, глас; den ~ auf die erste Silbe legen ударјати -ити гласом на први слог, наглашавати први слог. 5. звук. 6. ❸, још *prov.* (и. *dim.* Tö'nchen {тѡнхѡн} jn. Dö'nchen) песма *f*, мелодија *f*, причања *f*; es ist jetzt feiner ~ (и. es gehört zum feinen ~е), zu... сад му се тако ваља да..., то му (сад) спада у лепо понашање да...

To'n..., to'n... {тон-}: ~ *abstand m* интервал, тонски размак; ❷ *angebend a* који даје тон, утицајан, који води главну (и. прву) реч; ~ *angeber(in f)* *m* који-а даје тон (у друштву), који има главну (и. прву) реч, коलोвођа; ~ *arbeiter m* керамичар, лончар; ~ *art f* врста (и. природа) звука, звучност, ❸ тонски ред; *v. Dur, Moll²; gemischte ~art* мешовит тонски ред; *in allen ~arten* у свима тоновима;

❷ *artig a* глинаст, иловачаст; ~ *beschaffenheit f* особина тона, природа звука; ~ *bild n.*

a) музичка слика *f*, велики концертни комад *m*, симфонија *f*; *b*) = Kinematograph; ~ *bildung f* образовање (и. стварање) *n* тона (и. звука); ~ *boden m* глиновито тле *n*, глинасто земљиште *n*; ~ *brei m* блато *n*; ~ *darstellung f* представљање *n* звукова (и. тонова); ❷ *dichten tr.* ❷ = komponieren; ~ *dichter m* = ~setzer; ~ *dichtung f* композиција.

to'nen {тѡн-н} [Ton²] *tr.* 15a *phot.* et. (*acc.*) ~ да(ва)ти чему (одређену) боју.

tö'nen {тѡн-н} [срвн., *Ton²] 1 *intr.* (*h*) и *tr.* 15a 1. звучати; звечати; laut ~ одјекивати -нути, орити се, разлегати се. 2. (за)викати; (за)свирати; звонити; *a*) der Herr wird jauchzen und ~ Господ ће кликати и викати; *b*) (са предметом): ... Lied tönte des Schaffenden Lob ... песма орила се хвалом Творцу; tönt die Glocke Grabgesang звони звон посмртну песму; *e-m* et. ins Ohr ~ шапнути кому што на уво; *e-n* in Schlummer ~ успавати кога звуцима. 3. = tonen. II ~ *d p. pr.* и *a* који звучи, звучан; laut ~ *d* који одјекује, који се ори; weithin ~ *d* који се надалеко ори, разлеже. III Tö'nen *n* звучање.

Ton'..., ton'... {тон-}: ~ *erde f* глин(овит)а (земља), иловача; ❷ чиста глина; essigsäure ~ *erde* глинин ацетат *m*; ❷ *erdehaltig a* глиновит, глиноносан; ~ *erde|metall n* ❷ алуминијум *m*.

tö'nern {тѡнѡр-н} *a* од (печене) глине, земљан.

To'n..., to'n...: ~ *essen n* земљождерство, једење земље; ❷ *essend a* земљојед, земљождер; ~ *fall m met.* спуштање *n* гласом, одмор гласа на наглашеним завршним слоговима; ~ *farbe f* ~ боја тона (и. звука); ~ *farbig a* боје глине, боје иловаче; ~ *figur f* ❸ тонска фигура; ~ *flöz n* глиновит слој *m*; ~ *folge f* след *m* тонова, низ *m* тонова; ~ *führung f* ❸ модулација, прелаз *m* из скале у скалу, прелаз из тона у тон; ~ *gefäß n* суд *m* од глине; ~ *gemälde n* ~ *bild*; ~ *geschirr n* посуда *f* (и. посуђе) од глине; ~ *geschlecht n* музички род *m*; ~ *gips m* глиновит гипс, глиновита садра *f*; ~ *grube f* глинокоп *m*; ~ *halle f* концертна дворница; ❷ *haltig a* глиновит, глиноносан; ~ *höhe f* ~ висина тона (и. звука).

To'ni {тони} [Anton(ie)] 8b I *f* Tonka. II *m* Анта. **to'nicht** {тѡнѡхт}, **to'nig** {тѡнѡх} *a* = tonhaltig, tonartig.

To'nika {тонѡка} [ит.] *f* 6g основни (и. први) тон *m* у тонској лествици (и. скали).

to'nisch {тѡниш} [гр.] *a* ❷, *phm.* који ојачава, који крепи.

To'nka {тѡнѡка} [јужноамерички]: ~ *baum m* (Dipterix) тонка *f*; ~ *bohne f* ❷, ❸ тонкин плод.

To'n..., to'n... {тон-}: ~ *kalk m* глиновит креч; ~ *kalk|stein m min.* = Mergelkalk; ~ *kneten n* гњечење глине, мешање иловаче; ~ *kunst f* музичка уметност, музика; ~ *künstler(in f)* *m* музичар(ка); ❷ *künstlerisch a* музички; ~ *lage f v.* ~ *höhe*; ~ *lager n* глиниште, лежиште иловаче; ~ *land n* глиновита земља *f*;

~lehre *f* наука о тоновима, наука о звуку, акустика; ~leiter *f* тонска лествица; ~los *a*: а) = klanglos, безгласан; б) *gr.* беззвучан, мукао; ненаглашен (за слог); ~losigkeit *f* ненаглашеност; = Klanglosigkeit; ~malend *a* који (као да) слика (у) звуцима; ~malerei *f* (као) сликање *n* (у) звуцима; ~maß *n* и *met.* метар *m*; ~meister *m* вештак на инструменту, виртуоз; ~mergel *m* глиновит лапорац; ~messer *m* ~тономер, звукомер, сонометар; ~messung *f* мерење *n* тон(ов)а (и. звук(ов)а); ~mörtel *m* = brei; ~mühle *f* глињача, млин *m* (и. воденица) за обраду глине; ~nachahmend *a* који подражава звуку, ономотопејски; ~nachahmung *f* грађење (и. стварање) *n* речи подражавањем звуку, ономотопеја.

To'nnchen {тѳнчѳн} *n* 2l *dim.* од Tonne буренце. To'nnē {тѳнѳн} [сврн., *фр.] *f* 3b 1. буре *n*; ~Pulver буре барута; ~Wein буре вина. 2. (као мера, *abr. t*) а) тѳна (= 1000 килограма); б) ~ ein Schiff von tausend ~п брод од хиљаду тѳна; в) ~ Goldes тона злата, сто хиљада талира и. холандских форината. 3. ~ für e-e Bake буре за бову (и. веју); веја. 4. *fat.* *fig.* буре, бачва (= дебела особа). 5. holsteiner ~ мера од 10, 47 ари.

To'nnen..., to'nnen... {тѳннѳн}. ~butter *f* масло *n* (и. путер *m*) у бурету (и. у буради); ~gebühr *f* = geld; ~gehalt *m* ~товарна запремина *f* брода у тонама, носивост *f*, тонажа *f*; ~geld *n* ~тонарина *f*; ~last *f* тона; ~maß *n* носивост *f*, тонажа *f*; ~reifen *m* обруч (за буре, од бурета); ~weise *adv.* тонама, на тоне; буради, на бурад; ~zahl *f* = ~maß.

To'nn..., to'nn... {тѳннѳн}. ~ofen *m* земљана пећ *f*; ~pfefe *f* земљана лула; ~reich *a* звучан; ~reihe *f* = folge; ~röhre *f* земљана цев, цев од печене земље; ~sandstein *m* глиновит пешчар; ~satz *m* музички став, музичка фраза *f*; ~schicht *f* слој глине (и. иловаче); ~schiefer *m* *geol., min.* глинаст (и. иловачаст) шкриљац; ~schieferartig *a* попут глиновитог шкриљаца; ~schlüssel *m* кључ; ~schlag *m* набој; ~schneide *f* глинопрез *m*, алат *m* за сечење глине; ~schöpfung *f* музичко стварање *n*, музичка творевина; ~seife *f* глинин сапун *m*, сапун с умом; ~setzer *m* композитер; ~setz|kunst *f* уметност компоновања; ~setzung *f* компоновање *n*; ~silbe *f* наглашен слог *m*; ~speise *f* = brei; ~spiel *n*: а) музика *f*, гласба *f*; б) свирка *f*, концерат *m*; ~stück *n* музички комад *m*; ~stufe *f* тон *m*.

Tonsu'r {тѳнзур} [лат.] *f* 3b тонзура (потстриг; обријано место на врху главе (код католичких свешеника)); [стригом (на врху главе).] tonsurie'rt {тѳнзурирт} *a* потстрижен, с пот-
Tonsurie'rte(r) {тѳнзурте} *m* 9l, Tonsu'r|träger {тѳнзур-} *m* потстрижник.

Ton|taube {тѳнѳн} *f* голуб *m* од земље; ~n|schießen *n* гађање голубова од земље.

Tö'nung {тѳнун} [tönen] *f* 3b 1. *phot.* давање *n* одређеног тона боје. 2. ~ = tönen III.

To'n...: ~veränderung *f* промена тона; ~ver-arbeitung *f* прерада глине, керамичка ве-

штина; ~verhältnis *n* тонски однос *m*, однос између тонова (и. звукова); ~verschiedenheit *f* различитост тона (и. звука); ~waren *f* *pl.* лончарија *f*, грнчарија *f*, лончарска (и. грнчарска) роба *f*; ~waren|fabrikation *f*, ~waren|industrie *f* израда лончарије, лончарство *n*, грнчарство *n*; ~werk|zeug *n* музички инструменат *m*; ~wissenschaft *f* музичка наука; ~zeichen *n*: а) нота *f*; б) *gr.* нагласни знак *m*, нагласак *m*, акценат *m*; ~zelle *f* ~порозан (и. шупљикав) суд *m*; ~zylinder *m* шупљикав (и. порозан) ваљак.

Topa's {топас} [сврн., *гр.] *m* 2h *min.* топаз. topa'sen {топазѳн} *a* (као) од топаза.

Topf {тѳпф} [сврн., можда у вези са tief] *m* 2d 1. лонац, грнцац, грне *n*; а) eiserne ~гвозден лонац; irdene ~земљан лонац; ~Wasser лонац воде; метон. der ~kochт лонац ври; *fig.* alles in einen ~werfen (с)трпати све у један лонац (и. у једну тикву); das ist ~wie Deckel није шија него врат; das ist nicht in s-m ~gekocht то није из његове хупе; *prv.* jeder ~findet seinen Sturz свака врећа нађе закрпу; б) (као мера, *pl.* правилно *inv.*) 20 Topf (и Töpfe) 20 лонаца. 2. саксија *f*; Rosen in Töpfen руже у саксијама. 3. = Seidel.

To'pf... {тѳпфѳн}. ~asche *f* = Pottasche; ~bin-der *m* ирпидонција; ~blume *f* = ~pflanze; ~brett *n*: а) полица *f* за лонце; б) полица *f* за саксије.

Tö'pfchen {тѳпфѳн} *n* 2l *dim.* од Topf 1. лонче, лончић *m*; политрењак *m*, сатљик *m*; ein ~Bier = ein Seidel Bier политрењак пива; *prv.* jedes ~findet sein Deckelchen свака врећа нађе закрпу. 2. *fat.* ноша *f*, лонче.

To'pf|deckel {тѳпфѳн} *m* поклопац од лонца.

To'pfen {тѳпфѳн} [Topf?] *m* 2l6. *pl.* *jn.* = Quark 1.

Tö'pfier {тѳпфѳр} [Topf] *m* 2l лончар, грнчар.

Tö'pfier... {тѳпфѳрѳн}: ~arbeit *f* лончарски (и. грнчарски) посао (и. рад) *m*, лончарија, грнчарија; ~brei *m* = Tonbrei; ~ei' {тѳпфѳрѳн} *f* 3b: а) лончарство *n*, грнчарство *n*, лончарски (и. грнчарски) занат *m*; б) = ~werkstatt; в) = ~ware, ~zeug; ~erde *f* лончара, грнчара, лончарска земља, гњила, глина, иловача; ~geschirr *n* = ~zeug; ~gesell *m* лончарски помоћник (и. калфа, момак); ~gut *n* = ~ware; ~hand|werk *n* = Töpferei а; ~markt *m* = Topfmarkt.

tö'pfern {тѳпфѳрѳн} I [Töpfer] *intr.* (h), *tr.* 15f радити (и. израђивати) лончарију (и. грнчарију). II [Topf] *a* = tönern.

Tö'pfier... {тѳпфѳрѳн}. ~ofen *m* лончарска пећ *f*, грнчарска пећ; ~scheibe *f* лончарско (и. грнчарско) коло *n*; ~ton *n* лончара *f*, грнчара *f*, лончарска (и. грнчарска) глина *f*; ~trog *m* лончарско текне *n*; ~ware *f* грнчарија, лончарија; ~werk|statt *f* лончарница, грнчарница, лончарска (и. грнчарска) радионица; ~zeug *n* = ~ware.

To'pf...: ~fabrik *f* творница (и. фабрика) лончарије, лончарница; ~form *f* калуп *m* за лонац; ~gewächs *n* = ~pflanze; ~gucker *m* *fat.* завиривало у лонце, њушало; ~kuchen *m* колач печен у лонцу; ~lappen *m* крпа *f* за

лонце; ~lecker *m fam.*: а) лижилонац, лижи-шерпења, који једе остатке из кухињског посуђа; б) сладокусац, слаткојешник; ~markt *m* лончарски трг, трг са лончаријом; ~nelke *f* каранфил *m* у саксији; ~pflanze *f* биљка (и. цвеће *n*) у саксији; ~ständer *m* постоље *n* (и. полица *f*) за саксију; ~e; ~stein *m min.* лончарски камен; ~stürze *f* = ~deckel; ~voll *m* пун лонац; ein ganzer ~voll пун пунцат лонац.

To'pik {торпик} [гр.] *f* 3b 6. *pl. philos.* топика (наука о изналажењу и распореду грађе за научни рад).

To'pika {~} *n pl. inv.* 1. Топика *f*, Аристотелов спис. 2. ♀ (*pl.* од Torikum {торпикум}) лекови *m pl.* који дејствују на одређеним местима у (и. на) организму. [месту.]

To'pisch {топич} [гр.] *a* топички, месни, по Torogra'ph {топограф} [гр.] *m* 3a топограф, описивалац места; ~ie {~рафи} *f bf* топографија, описивање *n* *m* места.

topogra'phisch {~графич} *a* топографски.

topp! {тџп} [фр.] *inf.* пристајем!, примам!, нека му буде!, нека је алал!; ~machen, ~schlagen плеснути руком о чију руку у знак пристанка (и. погодбе), руководити се, погодити се. [на дрвета, врх; катарка *f*, јарбол.]

Topp2 {~} [дн., енг.: Zopf] *m* 2g1 ~ врх усправ-

Topp1 {~} *m bi por.* (берл.) = Topf.

Tö'ppel {тџпел} [в. Topp2] *m* 2l хуба *f* (уп. Naube, Holle).

Tö'ppel... {тџпел...} хубаст, са хубом: ~ente *f* хубаста пловка, хуба; ~huhn *n* хубаста кокош *f*, хуба *f*; ~lerche *f* = Haubenlerche.

To'pp2... {тџпел...} ~knopf *m* јабучица *f*; ~mast *m* наставак; ~segel *n* горњача *f*.

Tor1 {тор} [свн., у родству са лат. forum, нашим „двери“, „двор“] *n* 2g вратнице *f pl.*, врата *n pl.*, капија *f*; а) ~e-s Hauses кућне вратнице, кућна капија, колска врата; капија града; vor das ~ gehen (изићи ван града; zum ~e hinausgehen изићи из града; der Feind steht vor den ~en непријатељ је пред вратима; в. Tür; б) ● das Eiserne ~ Гвоздена Врата, Гвоздена Капија, Бердап *m*.

Tor2 {~} [свн.: Dusel, dösig] *m* 3a луда(к) *m* *f*, будала *f*; ich wäre ein ~, wenn... ја бих био будала (и. луд(а)), кад... (и. ако...); sie wäre ein ~, wenn sie das täte она би била будала (и. луда), кад (и. ако) би то учинила; ~ као а: o tore Mutter, du! о луда мати!

To'r1... {тор-} ~angel *f* баглама; ~baum *m* полуга *f* на вратима; ~einnehmer *m* нек. трошаринац.

tö'ren {тор-рен} [Tor2] 15a I *intr.* (h) будалити, лудо радити, понашати се као луд(а). II *tr.* = betören I 1.

To'res... {торс-} ~öffnung *f* отварање *n* врат- (ниц)а, отварање капије; ~schluß *m* = Torschluß.

Torf {торф} [дн.] *m* 2g, 2d тресет, тресава *f*, трст, потресуља *f*; ~graben (и. stechen) (из-) Tor'fahrt *f* = Torweg. [вадити тресет.]

To'rf..., to'rf... {торф-} ~artig *a* тресетаст, попут тресета; ~asche *f* пепео *m* од тресета;

~boden *m.* а) тресетно земљиште (и. тле) *n*; б) тресетара *f*, остава *f* за тресет; Zen {торф-ен} *tr.* 15a *tr.* гнојити (и. ђубрити) тресетном прашином и дрвеним угљем; ~erde *f* тресетна земља; ~feuerung *f* ложење *n* тресетом; ~gewinnung *f* добијање (и. вађење) *n* тресета; ~graben *n* = ~stechen; ~gräber *m* тресетар; ~gräberei' {~греберей} *f.* а) вађење (и. копање) *n* тресета; б) = ~grube; ~grube *f* тресетџок *m*, тресетиште *n*; ~grus *m* = ~staub; ~händler *m* трговац тресетом; ~haltig *a* тресетовит, тресетни, који садржи тресет; ~ig {торфич} *a* = torfhaltig; ~kohle *f* тресетни угаљ *m*, угљенисан тресет; ~lager *n* тресетиште, тресетница *f*; ~land *n* ~moor.

Tor'flügel {тор-} *m* крило *n* од врата.

To'rf... {торф-} ~moor *n* тресетна мочвар *f*, тресетиште; ~moos *n* тресетница *f*; ~presse *f* преса за тресет; ~staub *m* тресетна прашина *f*; ~stechen *n* вађење (и. копање) тресета; ~stecher *m* = ~gräber; ~stich *m* = ~stechen; тресетиште *n*; ~streu *f* стеља (и. простирка) од тресета; ~wiese *f* тресетна ливада; ~ziegel *m* калуп тресета.

To'r1... {тор-} ~geld *n* вратарина *f*; ~glocke *f* = Sperrglocke; ~halle *f* предворје *n*, трем *m*. tor'haft {торхџфт} [Tor2] *a* ~ = töricht.

To'rheit {торхџфт} [свн.; *Tor2] *f* 3b лудост, будалаштина, глупост; *prv.* в. Alter2 2.

Tor'hüter(in *f*) {тор-} *m.* а) чувар(ка) врат- (ница) (и. капије); б) = Pförtner(in) 1.

tö'richt {тор-рџхт} [свн.] *a* (dv.) луд(о), будаласт(о), *fam.* шашав(о); ~er|weise {тор-рџх-тер|вџез} *adv.* лудо, будаласто.

tö'rig {тор-рџх} *a* ~ = töricht. [*por.* = Sau 7.]

Tö'rin {тор-рџн} [Tor2] *f* 3c луда, будала; *дн.*

To'rkel1 {торкел} [свн., *лат. torquere окрета-ти] *m* 2l и. *f* 3d јн. = Kelter.

To'rkel- {~} [свн.] *m* 2l 6. *pl. fam.* 1. = Taumel 1. 2. ударац од кога се човек занесе (и. затетура). [на шевулицу.]

to'rkeln {~} *intr.* (h, s) 15f тетурати се, ићи!

Torni'ster {торнистер} [слов., мађ., *гр.] *m* (n) 2l ранац *m*, телећак *m*, торба *f*.

torni'stern {~н} *intr.* (h, s) метнути ранац, маршовати с ранцем. [ранец.]

Torni'ster... {~истер-} у слож.: од раница, за!

Torpe'der {торпедер} (Torpedo) *m* 2l ~X торпиљар, торпедар.

torpedie'ren {торпедирен} ~ торпедовати.

Torpe'do {торпедо} [лат.] *m* 6l 1. ~ = Zitterroche(n). 2. ~X торпед.

Torpe'do... {~едо-} ~boot *n* торпедњача *f*, торпиљер *m*, торпиљарка *f*; ~boollzerstörer *m*, ~jäger *m* разарач; ~kanone *f* торпедни топ *m*, топза избацивање торпеда; ~lancier|rohr *n* цев *f* за избацивање торпеда; ~netz *n* заштитна мрежа *f* од торпеда; ~schieß|versuche *m pl.* пробно гађање *n* торпедом; ~schutz|netz *n* = ~netz; ~wesen *n* торпеди *m pl.*; ~wirkung *f* дејство *n* торпеда; ~zerstörer *m* = ~bootzerstörer.

To'r... {тор-} ~pförtchen *n* врата|нца -оца *n pl.*; ~schließer(in *f*) *m* вратар(ка); ~schluß *m*

затварање *n* вратница (и. капије); *bei* ~schluß кад се затварају вратнице, кад се затвара капија; *fig. kurz vor* ~schluß у последњем часу; ~schreiber *m* = ~einnehmer.

To'rso {тѳрзѳ} [ит.] *m* би торзо, труп (кип без главе и удова).

To'r|sperre {тѳр-} *f* = Torschluß.

Tort {тѳрт} [нвн., *фр.] *m* 2g б. *pl.* непријатност *f*; *j-m* е-п ~ antun причинити кому (какву) непријатност; *j-m* et. zum ~ tun створити кому неприлику. [тица *f*.]

Tö'rtchen {тѳртшн} *n* 2l *dim.* од Torte тѳр-)

To'rte {тѳртѳ} [нвн., фр., *ит.] *f* 3b тѳрта, (повећи обличаст) колач *m*.

To'rten... {тѳртн-} ~bäcker *m* колачар; ~form *f* суд *m* за печење торти; ~rolle *f* = Teig-rädchen; ~schachtel *f* кутија за торте; ~teig *m* тесто *m* за торту.

Tortu'r {тѳртур} [лат.] *f* 3b тортура, мучење *n*; е-п auf die ~ spannen ударити (и. метнути) кога на муке.

To'r|...to'r|... {тѳр-}: ~schild/wache *f* = ~wache; ~steuer *f* = ~zoll; ~wache *f* стража на вратницама (и. на капији); ~wart *m* = ~hüter; ~wärter (in *f*) *m* = ~hüter(in); ~wärter|häuschen *n* вратарева кућица *f*; ~weg *m* колска врата *n pl.*, капија *f*; ~weit *a* = sperrangelweit; ~zettelt *m* пролазница *f*; ~zoll *m* вратарина *f*, трошарина *f*.

Tos {тѳс} *m* 2h = tosen II.

to'sen {тѳсн} [свн.] I *intr.* (*h, s*) 15e беснети, (по)дићи се бесно, помахнитати; бесно бучати; праскати; *der* ~de Wind побеснели (и. разбеснели) ветар, ветар који се бесно (по)дигао; *die* ~de See побеснело (и. помахнитало) море; *die* ~den Wellen побеснели вали; (са предметом) was wird die Meerflut ihm zutage ~? шта ће му вали бесом својим открити? II To'sen *n* бешњење, бес *m*; бучање.

Toska'na {тѳскана} *n* 8g ● Тоскана *f* (област средишње Италије); toska'nisch {тѳсканш} *a* тоскански.

Tost {тѳст} *m* 2g = Haarbüschel, Helmbusch.

tot {тѳт} [свн.] I *a* 1. мртав; угашен; умртвљен; празан, пуст; *a*) ~er Mensch мртав човек; ~es Tier мртва животиња *f*; ~e Bäume мртва дрвета *n pl.*, мртво дрвеће *n coll.*; *b*) *fig.* ~er Buchstabe мртво слово *n*; ~e Güter мртва добра; ~e Städte мртви градови *m pl.*; ~e Straßen мртве улице; ☿ ~e Zeit мртва сезона; *c*) (уз разне именице) ~e Asche угашен (и. хладан) pepeo *m*; ~er Arm мртваја *f*, мртав рукавац; ~e Augen мртве (и. угашенуле) очи; ~e Ecke празан угао (и. кут) *m*; ~e Farbe мртва боја; ~es Fleisch мртво (и. дивље) месо; ~es Gewicht сопствена тежина *f* брода с прибором и с посадом (*opp.* Nutzladung); ~es Kapital мртав капитал *m*, умртвљен новац; ~e Kohlen угашено угљевље *n*; ~e Kraft мртва сила; ~es Metall оксидисан метал; ~e Räume празни (и. пусти) простори; ~e Sprache мртав (и. изумро) језик *m*; ~er Strang мртва пруга *f*; ~es Werk: *a*) катол. *gl.* мртво дело, дело без живе вере,

грешно дело, *b*) ☿ надводни део *m* трупа бродског; ✕ ~er Winkel мртви угао; *d*) (као прирок) ~ sein бити мртав, бити покојни, умрети; wenn ich ~ bin кад умрем; ~ oder lebendig мртав или жив; er ist so gut wie ~ он је колико и мртав; ich möchte dort nicht ~ sein не бих волео да се створим тамо ни жив ни мртав; ein Verschollener ist bürgerlich ~ кога је нестало, тај је као грађанин умро; er ist geistig ~ он је духовно мртав; er ist für die Welt ~ он је умро за свет; man versuchte das totgeborene Kind zu beleben, aber es blieb ~ покушали су да мртворођенче оживе, али је остало мртво (*уп.* 4); ~ daliegen лежати мртав; ~ hinfallen пасти мртав; dein König, den umsonst die Lügen ~ geschrieben, die Bosheit ~ gewünscht, die Einfalt ~ geglaubt твој краљ, за кога су узалудно лажи писале да је мртав, пакост желела да је мртав, простота веровала да је мртав; е-п für ~ erklären огласити кога за мртва; *e*) ● das Tote Meer Мртво Море. 3. *fig.* у вези са *s*: ~er Zaun, ~e Einfriedigung плот, ограда од коља (и. дасака) (*opp.* lebendige Hecke); ~er Gang ☿ мртав корак (е-р Schraube завртња); ☿ ~es Gebirge јалово стење, стење без руда(ча), повлата *f* угљишта; ~es Naar испошћена длака (и. коса) *f*; die Sache ist an е-м (и. an dem) ~en Punkte angelant ствар је дошла на мртву тачку; wir sind an dem ~en Punkte angelant дошли смо на мртву тачку; тапкамо у месту; ~es Rennen празна (и. неодлучена) трка *f*; ~es Wasser мртва вода *f*; ☿ ~es Wetter мртво време, немање промахе; ~e Wolle = Sterblingswolle; ☿ ~er Zeuge неми сведок, корпус деликти. 4. уз *v* преводи се обично са *умрети*. sich ~ arbeiten умрети од рада; sich ~ ärgern умрети од једна обично: sich totarbeiten итд., *v.* sich totessen; totjagen, totmachen usw. 5. у *сmp.* и *sup.*: ich bin ~er als er ја сам мртвији од њега; die ~este von allen Straßen најмртвија од свих улица; Toteres als seine Darstellungsweise gibt es nicht нешто мртвије од његовога начина излагања не постоји. II To'te(r) {~(p)} *s* 9l. ein Toter мртавац, мртви, покојник; eine Tote мртвац, мртва, покојница; das Reich der Toten царство мртвих; *prv.* die Toten haben immer Unrecht мртва уста не говори. III To'te(s) {~(c)} *n* 9l (оно што је) мртво; das Tote мртво; sein Auge hat etwas Totes und Starres његово око има нечег мртвог и укоченог; ☿ и *geol.* das rote Tote и. das To't|liegende {тѳтлгннде} стари (и. црвени) пешчар *m*.

tota'l {total} I *a* тоталан, цео, целокупан, читав, потпун; *adv.* тотално, потпуно, сасвим. II das Tota'l, das Tota'le {~} *n* тотално, читаво, целокупно(ст *f*).

Tota'l... {~ал-}: ~ansicht *f* целокупан изглед *m*; ~betrag *m* целокупан (и. укупан) износ; ~effekt *m* = ~leistung; ~eindruck *m* целокупан (и. укупан) утисак; ~einnahme *f* укупно примање *n*; ~isator {totalisator} [енг.-лат.] *m* 6d тотализатор, машина *f* за сабирање;

~itāt {totalitet} [фр.-лат.] *f* 3b тоталитет, целокупност, укупност; ~leistung *f* целокупан (и. укупан) учин *m*; ~summe *f* целокупан збир *m*, укупна сума, укупна свота, свега (уп. Gesamt...).

to't... {тот-}: ~arbeiten *refl.* sich ~arbeiten умрети од рада, умрети радећи; ~ärgern *refl.*: sich ~ärgern умрети од јада, пресвиснути од јада; ~bauen *tr.* ✕ исцрпсти; ~bleiben *intr.* (s) погинути; ~brennen *tr.* препећи.

tō'tbar {тотбар} *a* усмртљив.

To'te {тор-} в. tot II и III.

tō'ten {тотен} [свн.; *tot] I *tr.* и *refl.* 1. (sich) ~убити (се), убити (се), усмртити (се), ~живати (се); du sollst nicht ~ не уби; sein ~der Blick његов убилачки поглед; *fig. bibl.* der Buchstabe tötet слово убија; die Zeit ~утуца(ва)ти време. 2. а) е-п Vertrag ~поништити уговор; б) е-п Nerv ~умртвити ~љавати живца; с) студ. Getränk ~(по)тамани-ти пиће; д) Feuer ~угасити ватру; е) das Fleisch ~мучити своје тело; ф) eine Farbe ~умртвити боју; eine Stelle eines Gemäldes tötet eine andere једно место слике убија (и. засењује) друго; г) die Haare ~испостити длаке; h) Quecksilber ~умртвити живу, мешавином одузети живи покретљивост. II Tō'ten *n*, Tō'tung {тотун} *f* убијање, усмртљивање, ~ење, умртвљивање, ~ење.

To'ten..., to'ten... {торен-}: ~acker *m* ✕ Gottesacker; ~allein *a* сам самцит; ~amt *n* = ~messe; ~asche *f* пепео *m* мртвих; ~bahre *f* мртвачка носила *n pl.*; ~baum *m* јн. = Sarg; ~beine *n pl.* ✕ = ~gebein; ~berg *m* брег мртвих; ~beschau(er) *m* *f* јн. = Leichenbeschau(er); ~beschwörer *m* призивач духова; ~beschwörung *f* призивање *n* духова; ~bestattung *f* сахрана, погреб *m*, укуп *m*; ~bett *n* = Sterbebett; ~bläß *a* блед као мртац; ~blasse *f* мртвачко бледило *n*; ~bleich *a* = ~bläß; ~blume *f* ✕ а) кадивница, кадифица, кадифка; б) невен *m*; ~buch *n* књига *f* умрлих (и. мртвих); ~erscheinung *f* појава мртваца (и. мртвих); ~eule *f* ✕ = Kaul 1 б; ~farbe *f* мртвачка боја, мртвачко бледило *n*; ~farbig *a* мртвачке боје (*gen.*); ~feier *f* = Leichenfeier, Leichenbegängnis; ~feld *n* = Gottesacker; ~fest *n pl.* празник *m* мртвих; ~flagge *f* ✕ застава на пола катарке (и. копља); ~fleck *m* мртвица *f*, модрица *f*; ~fliege *f* ✕ = Leichenfliege; ~fluß *m* ✕ река *f* мртвих, Стикс; ~frau *f* купачица мртваца; ~gebein *n* мртвачка кост *f*; ~gebeine *n pl.* мртвачке кости; ~gebet *n* молитва *f* за мртве; ~geläut(e) *n* посмртно (и. мртвачко) звоњење; ~geleit *n* мртвачки спровод *m*, пратња *f*; е-м das ~geleit geben отпратити кога до вечне куће; ~gerippe *n* костур *m*; ~geruch *m* мртвачки мирис, мирис мртваца, мртваштина *f*; ~gerüst *n* одар *m*; ~gesang *m* посмртна песма *f*; ~gespräch *n* разговор *m* мртваца; ~glocke *f* посмртно звоно *n*; ~gräber *m*: а) гробар, укупник; б) ✕ злогук; ~gräberei' {гребери} *f* у-, покопаване *n*; ~gruft *f* гробница; ~grün *n* ✕ =

Immergrün зимзелен *f*; зимозелен *f*, зеленгора *f*, зеленика *f*, љупчац *m*.

to'tenhaft {торенхфт} *a* налик на мртваца (и. на смрт), мртвачки; ~aussehen изгледати мртвачки, личити на смрт; ~riechen ударати на мртваца; *fig.* ~e Stille мртва тишина.

To'ten..., to'ten... {торен-}: ~hand *f* мртва(чка) рука; *fig.* хладна рука, рука као у мртваца; ~haus *n* = Leichenhaus а и б; ~hemd *n* самртњача *f*, мртвачка кошуља *f*, покопница *f*; ~hügel *m* = Grabhügel; ~käfer *m* ✕ = ~gräber; ~kalt *a* хладан као мртац (и. као смрт); ~klage *f* тужбалица, запевка, нарицање *n*; ~kleid *n* мртвачка хаљина *f*; ~knochen *m* мртвачка кост *f*; ~kopf *m*: 1. мртвачка глава *f*, лобања *f*; 2. ✕ мртвоглавац, мртвачка глава *f*; 3. ✕ остатак дестилације; 4. (у вагromету) водена лопта *f*; ~köpfchen *n* ✕ мајмун верерица, саимири; ~kopf[schwärmer] *m* ✕ = ~kopf 2; ~krampf *m* мртвачки грч, самртнички трзај; ~kranz *m*, ~krone *f* посмртни (и. мртвачки) венац *m*; ~kreuz *n* мртвачки крст (и. криж) *m*; ~krug *m* = ~urne; ~kultus *m* поштовање *n* мртвих (и. покојника); ~lade *f*: а) = Sarg б) *prov.* = Sterbekasse; ~lager *n* самртни одар *m*; ~lied *n* посмртна песма *f*; ~liste *f* читуља, читула; ~mahl *n* даћа *f*; ~mal *n* = Grabmal; ~marsch *m* ✕ мртвачки марш, мртвачка корачница *f*; ~maske *f* мртвачка образаина, гипсани отисак *m* мртвачког лица; ~messe *f* заупокојна служба, парастос *m*, опело *n*; ~opfer *n* заупокојна жртва *f*, жртва умрлима; ~register *n* = ~liste; ~reich *n* царство мртвих; ~richter *m* судија мртви-ма (и. мртвих); ~sang *m* = ~lied; ~sarg *m* мртвачки ковчег (и. сандук); ~schädel *m* мртвачка лобања *f*; ~schau(er) *m* *f* = Leichenschau(er); ~schein *m* умрлица *f* (уп. Geburtsschein); ~schiffer *m* ✕ Бродар мртвих, Харон; ~schlaf *m*, ~schlummer *m* = Todesschlaf; ~schmied *m* ✕ мртвачки ковач, црв у дрвету; ~schragen *m* = ~bahre; ~schweigen *n* = ~stille; ~sonntag *m* недеља *f* истеривања Смрти; ~sprung *m* самртни скок, скок са вратила док ноге висе на њему; ~stadt *f* град *m* мртвих; подземна гробница; ~starre *f* мртвачка укоченост (и. укрупненост); ~stätte *f* место *n* сахране, гроб *m*; ~still *a* тих као гроб, гробне тишине (*gen.*), са гробном тишином, потпуно тих; ~stille *f* гробна (и. мртва) тишина; ~tanz *m*: а) игра *f* (и. плес) мртвих, мртвачка игра, мртвачки плес; б) ✕ Immergrün; с) (аус.) гњаважа, досадан човек; ~topf *m* = ~urne; ~träger *m* = Leichenträger; ~uhr *f* ✕ (Anobium pertinax) куцкар *m*; ~urne *f* гробни суд *m*, гробна урна, суд за прах умрлог; ~veilchen *n* ✕ = Immergrün; ~verbrennung *f* спаљивање *n* мртваца; ~verbrennungs[ofen] *m* пех *f* за спаљивање мртваца; ~vogel *m* ✕ а) хук; б) = ~kopf 2; ~wache *f*, ~wacht *f* мртвачка стража, стража крај мртваца; ~wagen *m* = Leichenwagen; ~weib *n* = ~frau.

To'ter {тор-р} *m* 2l в. tot II.

Tö'ter {тот'р} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3с = |
To'tes {тот'с} *n* 9l в. tot III. [Mörder(in).]

To't... , to't... {тот'-}: **essen** *refl.*: sich **essen** умрети од јела (и. једући); **fahren** *tr.* прегазити, убити прелажењем точкова преко; **füttern** *tr.* убити хранењем, питањем, (на-)хранити далипш|е-у; **hauen** *tr.* поравнати (да нема (правог) пада); **geboren** *a* мртворођен; **jagen** *tr.* сатрти, терати да липш|е-у; **kriegen** *tr. fam.*: nicht totzukriegen = unverwundlich; **lachen** *refl.*: sich **lachen** умрети од смеха; es ist zum ~lachen то је да човек умре од смеха; **laufen** *tr.* претећи, престићи; **legen** *tr.* = **hauen**; ... sind totgelegt немају промаје; **liegend** *a* мртав, умртвљен; **liegendes Kapital** = **es Kapital**; ~**liegende(s)** *n* 9l в. tot III; **machen** *tr.* у-смртити, ~ивати, уби(ја)ти; *fig.* е-е Sache **machen** заташкати (и. забашурити) неку ствар; das macht е-н auch nicht tot од тога се не умире; **mahlen** *tr.* сасвим ситно (са-)млетити, *fam.* и душу (*acc.* *dat.*) самлети.

To'to {тото} *m* 6l = Totalisator.

To't... , to't...: **pochen** *tr.* (с)туцати сасвим ситно, *fam.* и душу (*acc.* *dat.*) стуцати; **regnen** *tr.*: der Wind ist **geregnet** ветар је стао од кише, ветар се стишао од кише; **rösten** *tr.* препржити, прежарити; **schämen** *refl.*: sich **schämen** умрети од стида, умирати од срама; **schießen** *tr.* устрелити, убити метком; *co.* dieses Gewehr schießt noch toter (и. toter) ова пушка још више убија; в. erschießen; der Wind ist **geschossen** ветар се стишао од (силне) пуцњаве; sich **schießen** устрелити се, убити се метком, сручити себи курушом у главу; ~**schießen** *n* стрељање, устрелјење; *fig. fam.* es ist zum ~schießen то је да се човек (просто) убије, то је да човек изврши самоубиство; ~**schlag** *m* убиство *n*, уморство *n*; **schlagen** *tr.* убити, премлатити, претући; *fig.* ich lasse mich darauf **schlagen** главу би (своју) дао за то; Geld **schlagen** утуцати новац; die Zeit **schlagen** утуцати (и. утући) време; ~**schläger** *m*: а) и ~**schlägerin** *f* убица; б) буца, штап с оловном јабуком; **schweigen** *tr.* заташкати, угушити, придавити; ~**schweigen** *n* заташкавање, угушивање, придављивање; **segeln** *tr.* преједрити, престићи; sich **segeln** пропасти (и. погинути) једрећи; **stechen** *tr.* в. stechen I 1; при-, за|клати; ~**stechen** *n* клање (болесне стоке); **stellen**: sich **stellen** умртвити се, (на)правити се мртав, начинити се мртав, при-тајити се; **strefen** *tr.* згазити, убити гажењем.

Tou'r {тур} {фр. *m*} *f* 3b тура (ходање, мали пут, шетња, излет; обрт(а); обрт (у говору); ред; лажна коса); einige ~en im Saale machen обићи дворницу неколико пута, прошетати се дворницом унаоколо неколико пута; ich bin an der ~ ја сам на реду, на мене је ред; е-е ~ **tragen** носити лажну косу; е-н Wagen auf (die) ~ nehmen узети кола за једну возњу; е-е ~ Bier ponieren частити све по једним пивом.

Tou'ren..., **tou'ren...** {тур'н-}: ~**karte** *f* карта

путева, излетна карта; ~**maschine** *f*, ~**rad** *n* машина *f* (и. stroj *m*) за излете, излетнички точак; ~**wagen** *m* ~ кола *n* *pl.* за излете, туристичка кола; ~**zahl** *f* број *m* обртаја (и. обрта); ~**zähler** *m* бројач обртаја.

Touri'st {тур'ист} *m* 3а, ~in {~йн} {фр.} *f* 3с турист|а, -киња, путник из задовољства, излетник|к, -ца.

Touri'sten... {тур'ист'н-}: ~**klasse** *f* ~ туристичка класа, разред *m* за туристе; ~**klub** *m*, ~**verein** *m* туристички клуб, туристичко друштво *n*. [ње; пут унаоколо.]

Tournee' {турне} {фр.} *f* 6l турнеја (обилаже-) **tourne'ren** {турнир'н} {фр.} *tr.* 15g окре|нути, -тати (карту). [гија, наука о отровима.]

Toxikologie' {токсикологи} {гр.} *f* токсиколо-
Toxi'n {токсин} *n* 2g¹ токсин *m*, отров *m*.

to'xisch {токс'иш} *a* токсичан, отрован.

Trab {тран, катк. гр'ан} {дн.} *m* 2g (*pl.*) кас:

а) ~! кас(ом)!; ~reiten јахати касом, касати; in ~ setzen потерати касом; sich in ~ setzen покасати; kurzen ~ gehen ситно касати; ganz kurzen ~ gehen касати; im vollen ~е пуним касом; im kleinen (и. kurzen, leichten) ~ ситним касом; б) *fig.* в. bringen I 7b; warte! dich werde ich auf den ~ bringen! чекај! убрзају ја тебе!

Traba'nt {трабант} [(пор.: traben) тур., *перс.] *m* 3а трабант (пратилац, телохранитељ; пратилац, месец).

tra'ben {траб'н} {дн.} I *intr.* (h, s) 15а касати; ~ lassen пустити кас(ом), потерати касом; kurz ~ ситно касати; hoch ~: а) тврдо касати, б) *fig.* ићи уздигнуте главе. II **Tra'ben** *n* касање. [2. *vet.* брљива овца *f.*]

Tra'ber {траб'р} {traben} *m* 2l I. (коњ) касач.

Tra'ber... {траб'р-}: ~**klub** *m* касачки клуб, друштво *n* касача; ~**krankheit** *f* = Drehkrankheit; ~**rennen** *n* = Trabrennen; ~**verein** *m* = ~klub.

Tra'b... {трап-}: ~**galopp** *m* галоп предњим а кас задњим ногама; ~**gänger** (in *f*) *m* касач(ица); ~**reiten** *n* касање, јахање касом; ~**renn|bahn** *f* касачка стаза; ~**rennen** *n* касачка трка *f*; ~**renner** *m* касач; ~**wett|fahren** *n* касачка трка *f*, наткасивање.

Trache'a {трахеа} {гр.} *f* трахеа, душник *m*.

Trachei'tis {трахеит'ис} {гр.} *f* запаљење *n* (и. упала) душника. [сирска очна болест.]

Tracho'm {трах'ом} {гр.} *n* 2g¹ трахом *m* (ми-)

Tracht {трахт} {срвн.; *tragen} *f* 3b 1. ношња; одело *n*, одећа; in einfacher (spanischer, türkischer) ~ у простој (шпанској, турској) ношњи. 2. бремене *n*, товар *m*, нармак *m*, наручај *m*; ~ Holz бремене дрва; е-е ganze ~ Geldes читав товар новца; zwei ~en Kleinholz два бремена (и. товара) ситних дрва. 3. служење *n* (једом). 4. оброк *m*, порција; ~ **Schläge** оброк (и. порција) батина; е-е tüchtige ~ Prügel ваљан оброк (и. ваљана порција) батина. 5. окот *m*, кџт *m* (уп. Wurf); ношење *n*; скотност, бременитост; sie ist um die ~ gekommen она је помела (и. побацила). 6. ♀ = Gebärmutter. 7. обрамница (уп. Schulterjoch). 8. ♂ робота ношења, кулук *m*. 9. ♂

убир *m*, принос *m*, летина (*gen.*: од). 10. \mathfrak{C} = Tiefgang.

tra'chten {~н} [свн.; tractāre] *I intr. (h) 15c*, \mathfrak{C} *tr.* гледати, настојати, старати се, тежити; *nach et. (dat.)* ~ тежити за чим, гледати што, тражити што; *danach* ~, *zu ... inf.* тежити за тим да ... *praes.*, гледати то да ...; *nur danach* ~, *zu ... inf.* само то гледати да ... *praes.*, тежити само за тим да ...; *dahin trachtet er* то он смера; *e-m nach dem Leben* ~ радити кому о главу; *nach e-m Amt(e)* ~ прижељковати неку службу; *nach Geld (Reichtum)* ~ журити за новцем (богатством); *sie trachteten*, *wie sie ihn greifen möchten* они су гледали како ће га ухватити; *trachte nichts Böses wider deinen Nächsten* не куј зла ближњему своме; *dichten und* ~ *v. dichten*² *I 1.*

II Tra'chten *n* гледање, настојање, тежење (*nach irischen Gütern* за земаљским добрима); *v. dichten*² *II 1*; *das Trachten nach dem Leben* рађење о глави.

Tra'chten... {трächtн-} ~ball *m* забава (и играчка) *f* у разним ношњама; ~buch *n* књига *f* ношњи; ~kunde *f* наука о ношњама.

trä'chtig {трехтѣх} [Tracht] *a* скотна, бређа; *die Hündin ist* ~ кучка (и куја) је скотна (и суштена); *die Katze ist* ~ мачка је скотна (и сумацна, смацна); *die Kuh ist* ~ крава је степона; *die Sau ist* ~ крмача је супрасна; *das Schaf ist* ~ овца је сјањна; *die Stute ist* ~ кобила је суждребна (и ждребна); *die Ziege ist* ~ коза је скозна. 2. готово \mathfrak{C} , још *prov.* = *fruchtbar*, на пр. ~er Boden плодно земљиште; узв. ст. *ist der Gedanke* ~ је ли мисао плодна... 3. \mathfrak{C} ~ sein носити, моћи носити. 4. у слож. са претходном одредницом = *schwanger* 2, на пр. *unglücks-* који носи несрећу у себи; *donner-* који носи гром (и муњу) (са) собом; *v. i. nieder-*.

Trä'chtigkeit {~нѣтѣ} [trächtig] *f 3b 1.* скотност; суштеност; сумацност, смацност; степоност; супрасност; сјањност; суждребност, ждребност; скозност. 2. \mathfrak{C} = Lastigkeit.

Trachy't {траху'т} [гр.] *m 2g min.* трахит.

trachy'tisch {~ѣш} *a* трахитски.

track {трѣк} *v.* trick.

tracie'ren {трѣсир'н} *v.* trassieren.

Trade|mark {трѣд-} [енг.] *f* творнички (и трговачки, фабрички) жиг *m*. [liefern.]

tradie'ren {традир'н} [лат.] *tr. 15g* = über-

Traditio'n {традици'он} [лат.] *f 3b* = Überlieferung, традиција. [предању, предања (*gen.*).]

traditione'll {~ционел} [фр.] *a* заснован на

Tradukzio'n {традукци'он} [лат.] *f 3b* превод *m*.

traf {траф} *impf. ind.*, **trä'fe** {треф'е} *impf. conj.* од treffen.

Trafi'k {трафик} [ит.] *a* *aus. m 6i. n.* (аус. само) *f 3b* јн. дуванџиница, дућан, трговина; **Trafika'nt** {трафика'нт} *m 3a* трговац. [(= großes Floß).]

Trafit {трафт} [дн., на Висли] *f 3b* велик сплав

Tra'g|altar {траг'к-} *m* носак олтар, олтар за ношење.

Traga'nt {трагант} [гр. из tra'gos „јарац“ и a'cantha „трн“] *m 2g 1.* \mathfrak{C} трагант; süßholz-artiger ~ вилини нокти *m pl.*, орлови нокти.

2. = ~gummi.

Traga'nt... {траг'ант-} ~gummi *n* трагантова гума *f*; ~staude, ~strauch *m* = Tragant 1.

Tra'g... {трак...} ~bahre *f* носила *n pl.*; ~auge *n* = Fruchtauge; ~balken *m* = носач; ~band *n 2a*: *a*) = Reißband; *b*) = Hosenträger; \mathfrak{X} утера *f*, повез *m*, завој *m*.

tra'gbar {тракбар} *a 1.* носак, ношљив, за ношење, који се може носити; *in der Tasche* ~ џепни; ~e (Feld-)Apotheke ручна апотека. 2. за ношење, употребљив. 3. плононосан, родан; *уп. fruchtbar*. 4. = trächtig 1.

Tra'gbarkeit {кѣ'т} *f 3b 6.* *pl.* носкост, ношљивост; плодност.

Tra'g... ~baum *m*: *a*) ручице *f pl.* носила; *b*) рукунице *f pl.*; полура *f* за (пре)ношење дрва; ~bett *n* носила *n pl.*; ~bock *m* = Bock 6; ~bogen *m* свод (и. лук) носач; ~buche *f* \mathfrak{C} — Rotbuche; ~deck *n* \mathfrak{C} подупорна површина *f*; ~e {траг'е} *f 3b*: *a*) носила *n pl.*; *b*) = Bock 6; *c*) = Tracht 6; *d*) = Tracht 7.

Tra'ge... {траг'е-} *v.* Trag..., на пр. Trag(e)balcken, Trag(e)baum, Trag(e)bett, Trag(e)bogen. **trä'ge** {тпер-} [свн.] *a (dv.)* тром(о); лен(о), лаган(о), немарјан (-но), млитав(о), тежак (тешко); ~ ленив; \mathfrak{f} лен; ~er Arbeiter тром (и. лен) радник; ~e Masse (Materie) ленива (инертна) маса (материја); ~er Mensch тром човек; ~ machen отромити, ~љивати, олејнити, ~њивати; ~ werden отромети, (пр)олејнити се; *уп. faul, laß*.

Trä'ge {~} *f 3b 6.* *pl.* = Trägheit.

tra'gen {траг'н} [свн. tragen, сродно са лат. trahere] *14i I tr. 1.* носити; држати; с-, под-, носити; имати; проносити; терати, бацати, добављати; допирати, досезати; одржавати; доц'осити, -ети, рађати, родити, да(ва)ти; *a*) *et. auf dem Kopf (dem Rücken), in der Hand* ~ носити што на глави (на леђима), у руци; *leicht zu* ~ носак, лак за ношење; *das Pferd trägt den Reiter auf dem Rücken über die Brücke (durchs Wasser)* коњ носи јахача на леђима преко моста (кроз воду); *die Füße* ~ *mich kaum* једва ме ноге носе, једва се држим на ногама; *Geld bei sich* ~ носити новац собом; *e-n zu Grabe* ~ сахрањивати кога, носити кога у гроб; *fig. e-n auf den Händen* ~ носити кога на рукама, правити кому места на глави; *langes Haar* ~ пустити косу; *e-n im Herzen* ~ носити кога у срцу (своме); \mathfrak{C} 1000 Tonnen ~ носити 1000 т'она; *fig. seine Haut (ohne Bedenken)* *zu Markte* ~ метнути -ати (без премишљања) главу у торбу; *das Herz auf der Zunge* ~ што на уму, то на друму; *et. in ein Buch, in die Liste* ~ унјети-осити (и. запис(ив)ати) што у књигу, у списак; *b*) *ein Kind unterm Herzen* ~ носити дете под грудима (и. под срцем); *verflucht der Schoß, der mich getragen!* проклета утроба која ме је носила (и. у којој сам лежао)!; *6. предм.*: *die Stuten* ~ *elf Monate* кобиле носе једнаест месеци; ~d = trächtig 1; *c*) *e-n runden Hut* (ein grünes Kleid; eine Krone; eine Brille; Ringe, Ohrringe; Blumen im Haar; *e-n Orden; Waffen*) ~ носити округао шешир (зелено

одело; круну; наочаре; прстење, минђуше; цвеће у коси; орден, одличје; оружје); der {дѣр} Rock läßt sich noch ~ тај капут може још да се носи; die Jäger ~ Grün, die Jäger ~ sich grün ловци се носе зелено (уп. ~ III 5); man trägt sie viel она се много носи; fig. в. Schau 1; в. Schulter 2; са ознаком последице: den Rock schäbig ~ отрцати капут (дугим ношењем); die Wäsche schmutzig ~ испрљати рубље носећи га на себи; die Stiefel schief ~ искривити ципеле; ich habe mir diesen blauen Anzug überdrüssig getragen дојавило ми је ношење овога плавог одела; d) den Arm in e-r Binde ~ носити руку у повезу (и. завоју); den Kopf (Hals) gerade ~ држати главу (врат, шију) право; den Hals schief ~ држати врат криво, кривити врат; die Brust recht heraus ~ ићи (и. бити) испршен; dies Pferd trägt den Schweif hoch овај коњ држи реп високо; fig. die Nase hoch ~ дићи нос; den Kopf hoch ~ дићи главу; die Nase zu hoch ~ парати небо носем; den Kopf schön ~ носити се лепо, држати лепо главу; e) et. im Herzen (in der Seele) ~ носити што у срцу (у души); Achtung für j-d ~ поштовати кога; ich trage kein Bedenken, es zu sagen не двоумим (и. не устежем се) да то кажем; Feindschaft wider j-d ~ имати непријатељска осећања према коме; Freundschaft für j-d ~ имати пријатељска осећања за кога; Gehorsam gegen e-n ~ показ(ив)ати се послушним према коме; e-m (и. zu e-m, gegen e-n) Groll ~ фрчати на кога, злопамтити кому; e-m (и. zu e-m, gegen e-n) Haß ~ мрзети на кога; в. Leid² 3; (zu) e-m Liebe ~ гајити љубав према коме, волети кога; e-m Neid ~ завидети кому; Neigung zu et. (dat.) ~ имати наклоности према чему; Obsorge ~ старати се; в. Rechnung 2c; ich trage Scheu, das zu tun ја презам да то (у)чиним (и. (у)радим); Sehnsucht nach et. (dat.) ~ чезнути за чим; в. Sorge 2; nach et. (dat.) Verlangen ~ жудети за чим; geneigten Willen ~ имати добру вољу; (e-m) Zorn ~ љутити се (на кога), срдити се (на кога); (keinen) Zweifel ~ (не) сумњати; f) = ertragen; sein Kreuz geduldig ~ стрпљиво носити свој крст (и. криж); das Joch ~ носити јарам; die Kosten ~ с-, подносити трошкове; des Tages Last und Hitze ~ подносити бреме дана и жегу, мучити се читав дан и горети (и. пећи се); g) die Strafe für et. ~ под-, сносити казну за што; ich trage den schweren Fluch des Brudermords ја сносим тешко проклетство братоубиства; die Schuld an et. (dat.) ~ бити крив чему (и. за што); wer trägt die Schuld? ко је крив?, до кога је кривица?; ich trage die Gefahr ја одговарам; die Folgen von et. ~ сносити последице чега; h) j-s Namen ~ носити (и. имати) чије име; ein Amt, eine Würde ~ имати неку службу (и. неки чин), неко достојанство; kraft meines ~ den Amtes силом моје службе (и. дужности); i) са стварју као подметом: a) die Luft trägt den Schall ваздух (и. зрак) проноси звук; das

Geschütz trägt die Kugel 300 Meter weit топ тера ђуле 300 метара; б. предмета: diese Büchse (и. Flinte) trägt weit ова пушка тера далеко; 200 Schritt weit ~ терати 200 корака; mein Gesicht (mein Auge, das Fernglas) trägt nicht so weit мој вид (моје око, дурбин) не допире (и. не досеже) тако далеко; mir träumte, es trug mich zur Stadt ја сањам (и. усних) као да ме нешто (пре)носи у град; б) (без кретања) die Säulen ~ das Gewölbe стубови носе свод; dieser Fluß trägt Schiffe ова река носи бродове, ова је река пловна; c) die Balken sind zu schwach, sie ~ die Last nicht grede су преслабе, оне не (могу да) носе (и. (о)држе) теper; das Eis trägt jetzt schon Menschen, Pferd und Wagen лед већ сад носи (и. одржава) људе, коња и кола; б. предмета: das Eis trägt schon лед већ држи, лед већ (може да) носи; fig. die Ware trägt die Versandkosten nicht роба не може да поднесе трошкове слања; d) доносити, доњети, рађати, родити, да(ва)ти; der Baum trägt schon Früchte дрво рађа већ, дрво доноси већ род, плодове; в. Korn 2; Zinsen ~ доносити камату (и. интерес); die gute Handlung trägt den Lohn in sich добра радња доноси награду сама собом (и. носи награду у себи); б. предм.: dieses Feld hatte wohl getragen ово поље беше добро родило; Bäume, die zum ersten Male ~ дрвета која први пут рађају; dieser Baum fängt an zu ~ ово дрво почиње да рађа; ein Korn trägt sechzigfältig једно зрно доноси (и. даје) шездесет (зрна); e) das Siegel der Wahrheit (an sich) ~ носити (на себи) печат истине; den Keim des Verfalls (in sich) ~ носити (у себи) клицу опадања (и. распада(ња)); f) = betragen износити, чинити. 2. ¶ die Stimme ~ сли(ва)ти гласом; getragene Töne сливени тонови (и. звуци). II intr. (h) = I abs. или б. предм., в. I 1 б, ја; auf beiden Achseln, Schultern ~ в. Achsel 2; diese Kuh trägt (и. ist ~d) ова је крива стеона; zu Neste ~ спаривати се, парити се; an et. (dat.) schwer tragen бити притиснут чим, телити што. III refl. 1. fam. sich nach Hause ~ упутити се кући, вратити се кући; trag dich nach Hause! путуј кући! 2. sich mit et. (herum)tragen носити се с чим, мозгати о чему, бити заузет чим; sich mit trüben Gedanken ~ предати се тужним (и. мрачним) мислима; man trägt sich mit dem Gerücht проноси се глас, свуда се говори. 3. са ознаком последице: sich (acc.) müde ~ уморити се (и. посустати) носећи (и. од ношења); sich (dat.) den Rücken wund ~ разрањавити (своја) леђа носећи (и. ношењем, од ношења); (за воћке, дрвеће) sich satt an Früchten ~ наредити се, ађати се. 4. sich soundso ~ држати се тако и тако (и. на такав начин); sie trägt sich wie eine Königin она се држи као (каква) краљица; sich edel ~ имати племићко понашање. 5. носити се, одевати се, облачити се, sich sauber ~ чисто се носити; sich über sein Vermögen ~ одевати се преко свога цена; sich schwarz (и. in

Schwarz) ~ носити се црно. 6. (о оделу) sich gut ~: а) добро се носити, добро служити; б) добро стајати; dies Tuch trägt sich leicht fadenscheinig ова чоха се лако (и. брзо) прџсене; dies Tuch trägt sich bald schäbig ова се чоха брзо изнесе; ова се чоха од ношења брзо отрца. 7. (о терету) носити се, бити за ношење; ohne Handhabe trägt sich das un bequem und schwer без дршке то се носи незгоднo и тешко (и. то је без дршке незгоднo и тешко за ношење). IV getra'gen {г-траг-н} pp. и а 1. у свима знач. inf. на пр. getragene Kleidungsstücke ношено одело. 2. in getragener Stimmung sein бити свечано расположен, бити у свечану расположењу. 3. в. ~ I 2. V Tra'gen n ношење; држање, понашање; сливање; терање, добацавање, бацање, досезање; Tragen der weiblichen Tiere ношење (и. скотност f) женки; das Tragen von... (dat.) ношење... (gen.), на пр. das Tragen von Waffen ist verboten ношење оружја забрањено је, забрањено је носити оружје.

Trä'ger {трэгер-} m 2l 1. (особа; животиња) и ~in {~ин} 3с а) носач, -ица; в. Last-, Leichen-, Sämlingsträger; а) = Dienstmann с; б) = Hausierer; с) Lasttier; б) носи/лац, -ља; fig. ~ e-r Idee носи/лац (и. претставник) неке идеје (и. мисли). 2. (ствар) а) атлас, носач, први вратни пршљен; б) Staubfaden; с) носач, главна греда f; подупирач, подупорањ.

Trä'ger... {трэгер-}. ~brücke f (мост) носачник m, мост m са носачима; ~eisen n носачко гвожђе, гвожђе T; ~lohn m ношевина f, преноснина f, плата f носачу.

Tra'g..., tra'g... {траг-}: 2fähig а способан да носи; способан да донесе (и. да роди, да рађа), родан, плодан; ~ = lastig; ~fähigkeit f. а) родност; б) способност ношења, носивост, сила која носи, издржљивост, јачина; с) ~ = Lastigkeit; ~fläche f носива површина.

Trä'gheit {трэгхейт} f 3b б. pl. (в. träge) тромост, леност, лаганост; млтавост; немарност; ~ ленивост, инерција.

Tra'g... ~gabel f виљушка носачица, пружничка (и. трачничка) виљушка; ~hebel m једнокрака полука f, једнокрак озби.

Trä'gheits... {трэгхейтс-}. ~gesetz n закон m ленивости; ~kraft f сила ленивости; ~moment n моменат m ленивости.

Tra'g... ~himmel m небо n, балдахин; ~holz n. а) дрво с родом; б) = Tracht 7; ~hütte f носка (и. преносна) колиба.

Tra'gik {трагик} {гр.} f трагика.

Tra'giker {трагикер} m 2l 1. (песник) трагичар. 2. = Tragöde.

Tragi..., tragi... {траги-}: 2komisch {комичн} а (dv.) трагикомичан (-на), жалосносмешан (-но); ~komödie {комедия} f трагикомедија. tra'gisch {трагич} а (dv.) трагичан (-но).

Tra'g... {траг-}. ~joch n = Tracht 7; ~kette f лонац n носач; ~kissen n = Stechkissen; ~kleiden n другачка хаљиница f; ~knospe f Fruchtauge; ~korb m корпа f за ношење; ~kraft f ~fähigkeit; ~kranz m, ~krin-

ge f свитак m, катуљач m, котрљ m, спара f; ~last f бремене n; ~lohn m ношевина f, преноснина f (в. Trägerlohn).

Tragö'de {трагедия} {гр.} m 3а глумац трагичар, Tragö'din {трагедия} f 3с глумица трагичарка.

Tragö'die {трагедия} {гр., изведено од tra'gos „јапац“ и ode „песма“} f 3b трагедија.

Tragö'dien... {трагедия} ~dichter m, ~schreiber m = Tragiker 1, писац трагедија; ~spieler (in f) m = Tragöde, Tragödin.

Tra'g... ~pfeiler m стуб носач; ~pfosten m дирек носач; ~polster n = ~kranz; ~räder n pl. точкови носачи, мали точкови; ~reff n в. Reff 1; ~riemen m ремен (носач), каиш, упрта f; ~sack m. а) цак (и. врећа f) за ношење; б) Gebärmutter; ~sattel m = Saumsattel; ~säule f стуб n носач; ~schaf n сјањна овца f; m ~seil a жичани конопац m носач; ~sessel m столица f за ношење, носилка f; ~sicherheit f безбедност (и. сигурност) ношења (терета); ~spritze f носак шпрк; ~stange f мотка за ношење, чабрњак m; ~stein m Kragstein; ~stuhl m = ~sessel; ~stute f (cy) ждребна кобила; ~tier n jh. = Lasttier; ~vermögen n носивост f, моћ f ношења, издржљивост f; уп. и ~fähigkeit b, с; ~weite f димет m, домашај m, домак m; fig. замашај m, значај m; ~wulst m = ~kranz; ~zeit f време n ношења; ~zweig m грана f с плодом.

Train {тре-} {фр.} m бi X трен, комора f, возарија f, вуча f; ~bataillon {тре-} n возарски батаљон m. [валац, обучаваца.]

Trai'ner {тренер} {енг.} m 2l тренер, навика-1 trainie'ren {тренир-} {фр.} I tr. 15g тренувати, навикавати, обучавати, вежбати.

II Trainie'ren n, Trai'ning {тренинг} n бi навикавање, обучавање, обука f, вежбање n) f.

Train'... {тре-}: ~körper m возарски одред; ~pferd n возарски коњ m; ~soldat m возарски војник, коморција; ~wagen m возарска кола n pl., кола за пртљаг; ~wesen n трен m, комора f, возарија f, возарско особље n и возарски прибор m. [177.]

Traja'n {трајан} m 8а Трајан (римски цар, †) Traja'ns... {анс-} Трајанов.

Traje'kt {трајект} {лат.} m 2g трајект, превоз, скела f; ~schiff {трајект-} n превозни брод m, железничка скела f. [ређена крив(у)ла.]

Trajekto'rie {трајектор} f трајекторија, од-1

Trake'hner {тракехнер} [Trakehnen, град Источне Пруске], тракененац, тракененски коњ.

Trake'hner... {енер-}: тракененски.

Trakt {тракт} {лат.} m 2g протезање n, правац.

Traktame'nt {трактамент} {лат.} n 2g 1. чашићење, част f, гошћење. 2. X плата f.

Trakta't {трактат} {лат.} m (prov. и n) 2g 1. трактат m (расправа; уговор). 2. (pl. ~en) die ~en abbrechen прекинути преговоре.

Traktä'tchen {трактетхен}, Traktä'tlein {трактетхен} n 2l (побожна) расправчица f.

traktie'ren {трактир-} {лат.} I tr. intr. (h) 15g 1. = behandeln I 2, на пр. e-n Gegenstand ~обрађивати -дити неки предмет, расправља-

ти о неком предмету; е-п als Freund ~ понашати се према кому као према пријатељу, поступати с ким пријатељски. 2. (по)частити, чашћавати (mit et.: чим), (у)гостити; wer traktiert? ко части? 3. као *intr.* mit e-m über et. (acc.) ~ преговарати с ким о чему, договарати се скимо чему. II Traktie'ren *n* Traktie'ring *f* 1. = Behandeln, Behandlung. 2. чашћење, -авање.

Trä'lje {трал'је} [хол., *фр. treille] *f* 3b шипка у решетке (= Gitterstab); ~ e-r Trepre стубић (и. сошица) у (огради) степеница.

tralla'! {трала} *int.* опса-са! [la'ien {тралал'ен}.] tralla'en {трал'ен}, trallaleie'n {тралале'ен}, tral-la'ren {тралар'ен} *intr.* (h) и *tr.* 15a = trällern.

trä'llern {трел'ерн} [оном. tralla] (пеђе у употреби trä'llern {трел'ерн}) *intr.* (h) 15b певушити, певуц(к)ати. II Trä'llern *n* певушење, певуц(к)ање. [Tramen.]

Tram' {трам} [срвн.] *m* 2g (pl. Träme {трэм'}) = I Tram... {трам-} [енг. од Outram {от'рам}, енгл. инжењер, проналазач]; ~bahn *f* трамвај, уп. и Straßenbahn. [греда.]

Trä'm'... {трам-}: ~boden *m* таваница *f* од I Trä'mel {трэм'ел} *m* 2l *dim.* од Tram' буца *f*, батина *f*.

Trä'men {трам'ен} [срвн.] *m* 2l греда *f*. Trä'm'ner {трам'нер} [Trämin {трамин}, место у Тирољу] *m* 2l траминка *f* (грожђе), траминац *m* (вино); roter ~ динка.

Trä'mpel {трамп'ел} *m* 2l трапавко, трапавац, трапша, *f* 3d трапавица.

Trä'mpel... {трамп'ел-}: ~loge {~лож'} *f* *fat.* трећа галерија, стајање *n*; ~mann *m* *fat.* = Trampler.

trä'mpeln {трамп'елн} [дн.] 15f I *intr.* (h) лупати ногама (о под, о тле); табати; трапати, гацати; auf et. (acc.) ~ газити (и. табати) по чему; er trampelte mit den Füßen, um sich zu erwärmen он тупкаше ногама да се угреје; катк. *tr.* das Pflaster zuschanden ~ разгазити плочник, упропастити (и. искварити) калдрму газећи по њој. II Trä'mpeln *n* лупање ногама (о под, о тле); табање; трапање, гацање; гажење, тупкање.

Trä'mpel'tier {трамп'ел-} *n* 1. (Camelus bactrianus) двогрба камила *f*, дромедар *m*. 2. *fat.* = Trampel.

trä'mpen {трамп'ен} = trampeln. Trä'mpler {трамп'елер} [trampeln] *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c трапало *n*, гацало *n*, табало *n*, тупкало *n*.

Trampoli'n {трамп'олин} [ит.] *m* или (аус. само) *n* 2g¹, ~e {~е} *f* 3b скакачка даска *f*, даска са које скаче вештак у скакању (в. Springz, Schwungbrett).

trä'mpsen {трамп'сен} = trampeln. Trä'mpser {трамп'сер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c = Trampler(in).

Trä'm'... {трам-}: ~wagen *m* трамвајска кола *n* pl.; ~way {~ве} *m* или (аус. само) *f* bi = Trambahn.

Tran {тран} [дн.] *m* 2g б. pl. 1. рибли зеитин, китово уље *n*. 2. *fig.* дн. *por.* in ~ getreten haben и. im ~ sein бити натрескан, бити пи-

јан; da müßte ich ~ getrunken haben морао бих пасти на теме; сврака би ми мозак по- I Trä'n|auge {трэн-} *n* *f* сужење. [пила.]

Trä'n... {тран-}. ~brenner *m* топилац (и. талилац) риблега зеитина (и. китова уља); ~brenneri' *f* топионица (и. талионица) риблега зеитина (и. китова уља). [ф, сушче.] Trä'nchen {трэн'чн} *n* 2l *dim.* од Träne сузица Tranchie'r|besteck {транш'ир-, трәнш'ир-} *n* прибор *m* за расплаћивање (и. разућивање, расецање). [дита, -ћивати, расећи, -цати.] tranchier'en {транш'ир-} [фр.] *tr.* 15g разу- Tranchie'r {транш'ир-}. ~kunst *f* вештина разућивања (и. расплаћивања, расецања); ~messer *n* нож *m* за разућивање (и. расплаћивање, расецање), велик нож.

Trä'ne {трэн'} [свн. trahan *m*; уп. Zähre] *f* 3b 1. суза; а) in ~n schwimmen (и. zerfließen) проли(ва)ти сузе, лити сузе, бити сав уплакан; mit ~n in den Augen са сузама у очима; zu ~n geführt ганут до суза; leicht zu ~n geführt werden лако се заплакати; die ~n in die Augen treiben натер(ив)ати сузе на очи; heiße ~n vergießen лити (и. проливати) гробне сузе, ронити гробне сузе; б) ~n росне сузе, росне капи; c) ~n (der beschnittenen Weinreben) сузе (орезаних лоза); јелове сузе, капи јелове смоле; d) *fig.* суза, капљица (уп. Tränchen); e) ~n сузе, зрнца *n* pl.; в. batavisch. 2. = Drohne.

trä'nen {трэн'ен} [Träne] I *intr.* (h) 15a 1. сузити; а) die Augen ~ mir vom Rauch очи ми сузе од дима; б) (за ствари) die Reben ~ лозе сузе; ein Faß trânt byre сузи (уп. lecken I t). 2. = weinen; der Du so tränst ти који плачеш тако; mit ~den Augen сузних очију, са сузним очима. II Trä'nen *n* *f* = Tränenfluß; das Tränen des Fasses сужење бурета.

Trä'nen..., trä'nen... {трэн'ен-}: *z*artig *a* сузаст, попут суза; ~auge *n* = Tränauge; ~bach *m* поток суза; ~bein *n* сужњача *f*; *z*benetzt *a* уплакан; ~blick *m* сузни поглед; ~drüse *f* сузна жлезда; *z*erzeugend *a* који изазива сузе; *z*erzeugendes Gas гас (и. плин) сузавац; *z*feucht *a* влажан од суза; ~feuchtigkeit *f* сузна влага; ~fistel *f* сузна фистула, сузна непресушница; ~fluß *m* сужење *n*; ~flut *f* топок *m* суза; *z*förmig *a* облика сузе; ~gang *m* сузни канал; ~gefäß *n*: а) сузни суд *m*; б) = ~krug; ~glas *n* = ~krug; ~guß *m* = ~flut; *z*haft {трэн'хәфт} *a* који се испољује (у) сузама; ~höhle *f* сузна дупља (у јелена); ~knochen *m* = ~bein; ~krug *m* *antiqu.* сузни суд; ~kuß *m* сузни пољубац, жалостан целив; *z*leer *a*, *z*los *a* без суза; *z*паß *a* мокар (и. влажан) од суза; ~opfer *n* сузна жртва *f*, жртва суженица; ~perle *f* сузни бисер *n*, бисер (од) суза; ~punkte *m* pl. сузне тачке *fp*l.; ~quell *m*, ~quelle *f* врело *n* суза; ~regen *m* киша *f* (од) суза; ~reich *a* = *z*voll; ~sack *m* сузна кес(и)ца *f*; ~schauer *m* пљусак (од) суза; ~strom *m* = ~flut; ~tal *n* долина *f* суза; ~urne *f* = ~krug; *z*voll *n* пун суза, уплакан; ~warze *f* сузна брадавица; ~weide *f* = Trauerz, Hänge-

weide; **Zwert** а вредан (и. достојан) суза, за
оплакивање.

Trä'n..., trä'n... {trā'n-}: ~geruch *m* мирис ри-
бљег зеитина (и. китовог уља); ~haltig *a* који
садржи (у себи) рибљег зеитина; ~haltigkeit
{~халт'хкџ'т} *f* садржавање *n* (и. садржина)
рибљег зеитина (и. уља).

tra'nicht {транйхт} $a = \text{tranig } 1, 2$.

tra'nig {транѝх} [Tran] а 1. укуса (ген.) ри-
бљег зеитина. 2. који садржи (у себи) ри-
бљег зеитина, мастан. 3. *fam.* (берл.) натрескан
(= betrunken). [пун суза.]

| trä'nicht {трѣнѣхт}, trä'nig {трѣнѣх} [Träne] a) | |
| trank¹ {транк} *impf. ind.* od trinken. | |

Trank² {~} [срвн.; *trank¹] *m* 2d 1. пиће *n*, на-
питак; Speise *f* und ~ јело и пиће. 2. † (често
dim. Tränkchen {трѐнкѹчн} *n* 2l) напѣтак *m*,
течан лек, одвар(ак); *prov.* = Apfelwein. 3.
сплачине *pl.*, помѣје *pl.*, спѣрине *pl.*

| trā'nke¹ | {трѣн:кѣ} *impf. conj.* od trinken. |

Trä'nke- {~} [свн.] *f* 3b 1. појило *n*, појиште *n*, водопој *m*; појење *n*; пијење *n*; zur ~ führen водити на појило. 2. = Tank 3. 3. натапање *n*, натопљавање *n*, квашење *n*, прожимање *n*.

Trä'nk... {трѣнк-}. ~eimer *m*, ~faß *n* = Trankfaß.

trā'ŋken {трѣн.кѣн} [свн.]. I *tr. 15a 1.* (на)поји-ти, напајати; ein Kind ~ (по)дојити дете; sich ~, катк. ~ (б.сich) пити, напити се. 2. нато-пити, натапати, наливати; а) der Regen hat die Felder getränkt кишa је натопила поља; die Erde mit s-m Blut ~ натопити земљу крвљу својом; б) mit Öl ~ натопити уљем; **с) fig.** прожети, испунити. II **Trā'ŋken n**, **Trā'ŋkung** {трѣн.кун} { појење, напајање; на-тапање, натопљавање; прожимање.

Tränk... {тран-к-}. ~faß я буре за сплагине.
(и. за помие, за спирине); ~geld п ♂ =
Trinkgeld; ~horn п ♂ = Trinkhorn; ~kübel
м = ~faß.

Trä'nkiejn {трѣнꙗкѣн} n 2l = Tränkchen.

Тра'нк...: ~*offer p antiqu*, жертва ливеница *f*.

Trä'rk... {тРЕН:К-}: $\sim rlnne f \equiv \sim trog m$

Tra'nk...: ~steuer *f* порез(а *f*) *m* на пиће; ~steuer|amt *n* управа *f* пореза на пиће; ~tonne *f* ≡ ~faß.

Trä'nk...: ~trog *m* валов.

Tra'n lampe {*trán-*} *f* лампа са рибљим уљем;
fig. лампа која се пуши.

Trans..., **trans...** (*транс-*): **Žalpi'nisch** а трансаппински, прекоалпински; **Žatla'ntisch** а трансатлантски, прекоатлантски, прекоокеански; **~baikalien** (*-байкалий*) п ● Забайкаље.

transchie'ren {траншире'н} tr. 15g = tranchieren.

Trans..., **trans...**: **2ferie'ren** *tr* 15g прен|ети, -осити; **~figuration** *f* 3b трансфигурација, преображавање, -ење *n*; **~formation** *f* 3b трансформација, претварање *n*, преображавање *n*, преимначивање, -ење; **~forma'tor** {~**formator**} *m* 1a1 трансформатор; **~formie'ren** *tr* 15g трансформовати, преимначи(ва)ти, преобразити, преобличити; **2fundie'ren** *tr* 15g претакати, преточити; **~fusion** *f* 3b трансфузија, претаканье *n*; **~gressio'n** *f* 3b трансгресија, предлагање *n*.

Tra'n... {*трап-*}: ~sieder *m*, ~siederei' *f* = ~brenner(ei).

Tra'nsit {трянзит} [ит.; *лат. transitus] *m* 2g
б. pl. транзит, провоз (= Durchfuhr.

Tra'nsit... {транзит-}: ~gut *n* транзитна роба
f, транзитни еспап *m*; ~händler *m* транзитни
трговац, трговац провозник: *вп.* Durchgangs...

transiti'v (трáнзитиѿ) [лат.] *a gr.* транзитивно, прелазан; *adv.* транзитивно, прелазано; ~es {-вс) Zeitwort (и Transiti'vum {-áвум) п 6к) прелазан глагол *m* (pl. Transiti'va).

Tra'nsit|lager {транзит-} п транзитно стовариште, стовариште транзитне робе.

translto'risch {транзиторйш} а транзиторан,
предазан, пролазан.

Tra'nsit... транзитни: ~verkehr *m*, ~zoll *m* = Durchgangs...

Translati'ōn {транслаци'он} [лат.] *f* 3b транслација (преношење, пренос; померно кретање. кретање при којем се свака тачка креће (*opp.* Rotation)).

translató'risch {трѧнс'латóриш} а [лат.] транслаторан, померан, чија се свака тачка креће, при којем (и. при чему) се свака тачка креће. **transleitha'nisch** {трѧнс'лѧ'танѧш} а преко-лајтска.

Translokatio'n {~словаціѡн} [лат.] *f* 3b транс-
локација (премештање, промена места; *шк.*
прелазак, предажење)

translozie'ren {~лоціре'н} [лат.] *tr.* 15g *преме-*
стити. -штати.

Trans|missio'n {*транс|мйсьон*} {лат.} трансми-
сија (преношење, пренашање; пренос кре-
тања)

Transmissio'ns... {~*бис*-.} трансмисиони: ~*anlage* *f* трансмисија; ~*maschine* *f* трансмисиона машина, трансмисиони stroj; ~*welle* *f* трансмисионо вретено, трансмисијска осовина [пента прозрачан, провидан.]

transparent {транспарент} [лат.] *о* транспа-

Transparent {~} *n* 2g **транспарент** *m* (прозрачна слика)

Transparent... {~ент-}: ~bild *n* прозрачна слика *f*, слика за пуштање на зид; ~druck *m* † транспарентно (и. прозрачно) штампање (и. тискање) *n*; ~seife *f* прозрачан сапун *m*.

Transpiratio'n {транспирацион} [лат.] *f* Зб
транспирација (знојење: испаравање).

transpire'ren {транспирир'я} [лат.] I *intr.* (h)
15g транспирисати, знојити се, испаравати
(се) II **Transpire'ren** n = Transpiration

Trans|plantatio'n *f* 3b трансплантација, пресађивање *n*

transponie'ren {*транспонир'н*} [лат.] I *tr.* 15g. транспонувати, преместити, -штати; ¶ превести на други глас. II **Transponie'ren** *n.* **Transponie'ring** *f* премештање, премештај; *m.* преводње на други глас.

Transport {транспòрт} [фр.] *m* 2g 1. транспорт (пренос, преношење, пренашање; перевоз, przewożeње) 2. пренос

Transporteur {транспортир} [* * фр.] m 2g
1 А угомер 2 спроводник пратица

Transpo'rt..., transpo'rt... {трянспорт-}: *z*fähig
a transportie'rbar {транспортируе́м} a пре-

ношљив, који се може (и. даје) пренети (и. превести); ~führer *m* вођ транспорта, спроводник.

transportie'ren {~пóртýр'н} [фр.] *tr.* 15g (в. Transport) транспортовати, пренети, -осити, превести, -озити (zu Wagen колима).

Transpo'rt...: транспортни, превозни, преносни, за превоз, за пренос: ~kosten *pl.* преносни (и. превозни) трошкови *m pl.*, трошкови за превоз (и. за пренос); ~mittel *n* преносно (и. превозно) средство, возило, преносило; ~preise *m pl.* = ~kosten; ~schiff *n* = транспортни (и. преносни) брод *m*, тегљеница *f*, дереглија *f*; ~wesen *n* (све што се тиче) пренос(а) *m*, превоз(а) *m*.

transsibi'risch *a* ● трансибирски, прекосибирски; die ~e Bahn железница кроз Сибирију).

Transvaal' {т'рáнсвал} *n* 8g ● Трансвал *m* (стара држава у Јужној Африци).

transversa'l {т'рáнсвэ́рзал} [лат.] *a* трансверзалан, попречан; Transversa'le {~} *f* 3b трансверзала, попречница.

transzende'nt {т'рáнсцэ́ндент} [лат.] трансцендентан (*phls.* који прелази границе свакога искуства, који постоји ван простора и времена; Δ који се не да изразити алгебарски). transzendent'a'l {~ендэ́нтал} *a* трансценденталан (= transzendent; који се односи на могућност сазнања).

Trape'z {трапéц} [гр. „трпеца“, „сто“] *n* 2g Δ гут. трапез *m*. [збид *m*.]

Trapezoi'd {трапéцóйт} [гр.] *n* 2g Δ трапе-*l*

Trapezu'nt {т'рáпéцýнт} *n* 8g ● Трапезунт *m*.

trapp' {~} [оном.] *I* инт. тап! туп! *II* Trapp {~} *m* 2g тежак корак.

Trapp' {~} *m* 2g тин. трап.

Tra'ppe' {т'рáпé} [срвн., можда од пољ. drop, наше дропља] *f* 3b и. *m* 3a Δ дропља.

Tra'ppe'z {~} [дн.] *f* 3b 1. = Fußspur. 2. = Falle.

tra'ppeln {т'рáпéлн} [trappen] *I* инт. (h) 15f тапкати, тупкати. *II* Tra'ppeln *n* тапкање, тупкање; уп. trampeln *II*.

tra'ppen {трапчн} [дн.] *I* инт. (h, s) трапати, лупати, при ходу. *II* *tr.* Δ увредити, *fat.* очепити.

Tra'ppen... {т'рáпчн-} [Trappe'] ~büchse *f* пушка за дропље; ~jagd *f* лов *m* на дропље.

Tra'pper {т'рáпчр} *m* 2l 1. [trappen = Trampler]. 2. [из енглеског, Trappe'2] северноамерички ловац крзана.

Trappi'st {т'рáпчýст} [● La Trappe опатија калуђерског реда] трапист, калуђер Трапе (*gen.*).

Trappi'sten... {т'рáпчýстн-} Träpe (*gen.*), траписта: ~orden *m* ред Трапе, ред траписта. tra'ppsen {трапсчн} *intr.* (h, s) 15e = trappeln, trappen *I*. [n би граја *f*.]

traga' {трагá} [оном.] *I* инт. тутуру! *II* Trara'!

Traß {тра́с} [хол., *ит. terrazzo {терацо}] *m* 2h¹ мин. трас.

Trassa'nt {т'рáсáнт} [ит.] *m* 3a Δ трасант.

Trassa't {т'рáсáт} *m* 3a Δ трасат.

trassie'ren {т'рáсýрн} [ит. trassa're] Δ *I* *tr.*, *intr.* (h) 15g трасовати, изда(ва)ти (и. начи-

нити) вучену меницу, вући (auf *acc.*: на); über s-n Kredit ~ претер(ив)ати (износ) кредит(а) вученим меницама; trassierter Wechsel = Tratte. *II* Trassie'ren *n* трасовање, издавање (вучење) менице.

trat {тра́т} *impf. ind.*, trä'te {т'рэ́тэ} *impf. conj.* од treten. [trätsch.]

Tratsch {тра́ч, трач} *m* 2g б. *pl. fam.* = Ge-*f* tra'tschen {т'рáччн, траччн}, trä'tschen {т'рэ́ччн, т'рэ́ччн} *intr.* (h), *tr.* 15e торокати, оговарати, *fam.* олајавати.

Tratscherei' {т'рáччрэ́} *f* 3b = Geträtsch.

Tratt {тра́т} *m* 2g: mit Troß und ~ са оружјем и пртљагом. [вучена меница.]

Trä'tte {т'рáтэ} [ит. tratta, од лат. trahere] *f* 3b

Trau {тра́у} [trauen] *f* 3b Δ 1. венчање *n*. 2. дозвола *f* за венчање. 3. веридбени поклон *m*.

Trau'altar {т'рáу-} *m* венчани олтар.

Träu'bchen {т'рáупчн} *n* 2l *dim.* од Traube: a) грóздић *m*, грóздак *m* (*gen.* грóска); b) (у Виртенбершкој) = Johannisbeere.

Trau'be {т'рáубэ} [свн.] *f* 3b 1. грозд *m*; ~n *pl.* грожђе *n coll.*, в. blau; b) zur goldenen Traube код Златног грозда; c) *prv.* die ~n sind sauer кисело је грожђе. 2. Δ грозд *m*. 3. *fig.*: a) Schwärme Bienen wie in ~n ројеви пчела као у гроздовима (и. гроњама).

Trau'ben..., trau'ben... {т'рáубн-}: ~abfall *m* комина *f*, ком *m*; ~apfel *m* руменика *f*, јабука руменка *f*; ~artig *a* гроздаст; sich ~artig gestalten гроздати се; ~auge *n* Δ (staphyloma) избоченост *f* ока, избок *m*; ~beere *f* зрно *n* грожја, пуце *n* грожја; ~blut *n* лозина крв *f*, сузе *f pl.* чокотове, рујно вино, рујно винце; ~blüte *f* лозин цвет *m*; ~bohrer *m* = Brustbohrer; ~branntwein *m* гроздовача *f*; ~eiche *f* Δ = Steineiche *a*; ~farn *m* Δ (Botrychium) папрадник, месечина *f*; ~form *f* облик *m* грозда; ~förmig *a* облика грозда: ~geländer *n* османлук *m*; ~hagel *m* Δ = ~kartätsche; ~holunder *m* Δ пиштаљник; ~hülse *f* љуска од грожја; ~kamm *m* Δ петелка (од грожја), окомина *f*, грбњача *f*; ~kartätsche *f* Δ крупан картеч *m*; ~kirschbaum *m* Δ (Prunus padus) смирз(ик)а; ~kirsche *f* сремза; ~krankheit *f* болест винове лозе, болест грожја; ~kur *f* Δ лечење *n* грожђем; ~lese *f* = Weinlese; ~leser(in) *m* = Weinleser(in); ~most *m* шира *f*, слатко вино *n*; ~meltau *m* Δ (Plasmopora viticola) пламењача *f* на виновој лози, пероноспора *f*; ~mus *n* пекмез *m* од гвожја; ~nach|lesen *n* пабирчење по винограду, брање остатака грожја; ~nachleser(in) *m* пабирач(ица) по винограду, берач(ица) остатака грожја; ~pilz *m* Δ (Oidium Tuckeri) пепел(н)ица *f*, маћа *f*, сијер; ~reich *a* богат грожђем, грозан; ~rosinen *f pl.* суво грожђе у гроздовима; ~rüster *m* Δ (Ulmus effusa) вез, бели брест; ~saft *m* сок од грожја, *fig.* сок винове лозе, рујно вино; ~säure *f* Δ грожђана киселина; ~sohn *m* лозин син, лозих, ракија *f*; ~tragend *a* грожђеродан: ~treter *m* муљар, муљач (грожја); ~weise *adv.* у гроздовима, на гроздове; ~zeit *f* време *n*

бербе; ~zucker *m* (opp. Rohrzucker) грожђани шећер.

trau'big {травѣх} *a* 1. — traubenartig. 2. грѣзан, гроздовит, са грожђем, са гроздовима. Trau'e {травѣ} *f* 3b берл. = Trauung.

trau'en {травѣ} [свн.: treu] 1 *intr.* (h), *tr.* и *sich* ~ 15a 1. а) auf e-n (auf et. acc.) ~ (по)уздати се у кога (у што); ослѣонити се ~њати се на кога (на што); б) j-m, e-r Sache ~ (по)веровати кому, чему, поверити се кому, чему, поверавати се кому, чему; seinen Augen (Ohren) nicht ~ не веровати својим очима (ушима); man traut seinen Augen kaum (да) не верује човек својим очима; ich traue ihm nicht um die Ecke (и. über die Gasse, über den Weg) не верујем му док се окрене, немам ни најмање поверења у њега; катк. б. *dat.* er traut leicht он је поверљив, он готово сваком верује; *priv.* trau, schau, wem pazi кому се повераваш; dem Glück ist nicht zu ~ срећа је превртљива. 2. † катк. = glauben; шв.: ich traue, daß es so bleiben wird мислим (надам се) да ће тако остати. 3. а) e-m et. и. sich ~ = anvertrauen 1; б) e-n wohin ~ пустити некога да иде (не)куда. 4. sich ~ (jн. и код G. *intr.*) = getrauen; ich traue (mich и. mir), es zu erlangen уздам се да ћу то (за)добити; ich traue mich nicht ins Haus не усуђујем се у кућу, не уздам се (и. не смем) да уђем у кућу; ich traue mich nicht dorthin не усуђујем се тамо. II *tr.* и *refl.* (sich) ~ венчати (се), венчавати (се); sich ~ lassen венчати се. III Trau'en *n* венча(ва)ње.

Trau'er {травѣр} [срвн., ун. trauern, traurig] *f* 3b б. *pl.* 1. жалост, жаљење *n*, туга, корот(а), коротоване *n*; in (tiefe) ~ versetzen (дубоко) ожалостити, (тешко) ојадити, уцвелити; ~ über et. (acc.) empfinden ожалостити се због чега, бити ожалостљен чим. 2. црнина, жалост; ~ anlegen обући (и. понети) црнину; ~ ablegen скинути -дати црнину; ~ haben бити у жалости, носити црнину (um acc.: за).

Trau'er... {травѣр-} ~anzeige посмртни оглас *m*; ~anzug *m* = ~kleid; ~band *n* = ~binde *a*; ~behang *m* црн(и) застор; ~binde *f* црни флор *m* (око мишице, шешира); ~birke *f* (Betula pendula) жалосна бреза; ~botschaft *f*: а) вест о смрти; б) *fig.* тужна (и. кобна, црна) вест; ~brief *m* писмо *n* о смрти (чијој); ~buche *f* (Fagus silvatica pendula) жалосна буква; ~esche *f* (Fraxinus pendula) жалосни јасен; ~fackel *f* посмртна буктиња; ~fahne *f* црна застава, застава на пола копља; ~fall *m* жалостан (и. смртан) случај; ~farbe *f*: а) црно *n*, црнина; б) = ~tracht; ~flagge *f* = в. ~fahne; ~flor *m* црн флор; ~gedicht *n* жалосна песма *f*, тужбалица *f*, елегича *f*; ~gefolge *n*, ~geleit *n* (посмртна) пратња *f*, спровод *m*; ~geläut(e) *n* посмртно звоно, глашење; ~geprägnе *n* посмртна свечаност *f*, упокоји сјај *m*; ~gerüst *n* мртвачки одар *m*; ~gesang *m* посмртна песма *f*, погребно појање *n*; ~geschichte *f* тужна (и. жалосна) историја (и. приповест); ~gestalt *f* жалосна (и. јадна) прилика; ~gewand *n* црна

одећа *f*; ~gottesdienst *m* опело *n*, подушје *n*, парастос; ~haus *n*. а) кућа *f* у жалости; б) = Sterbehaus; ~hut *m* шешир за жалост; ~jahr *n*: а) година *f* црнине (и. жалости, коротоване); б) *fig.* тужна (и. жалосна) година *f*; ~klage *f* кукање *n*, ридане *n*, нарицање *n*; ~kleid *n*, ~kleidung *f* црнина *f*, одело *n* за жалост; ~kloß *m* *pop.* гњаважа, гњаватор; ~klößig, ~klötig *a* гњаваторски, досадан; ~kutsche *f* кола *n* *pl.* за жалост, црно застрта кола; ~land *n* тужно боравиште, пакао *m*; ~lied *n* тужна (и. жалосна) песма *f*; ~magazin *n* & радња *f* за жалост; ~mahl *n* даћа *f*; ~mantel *m*. а) огртач (и. плашт) за жалост; б) Alchemilla vulgaris) вирак, вирић, росаница *f*; ~marsch *m* жалосни (и. посмртни) марш, посмртна корачница *f*; ~musik *f* жалосна (и. посмртна) музика.

trau'ern {травѣрн} [свн.] 1 *intr.* (h) 15f 1. туговати, тужити, жалити, оплакивати; warum ~ Sie? (за)што тужите?, (за)што тугујете?; um (и. über) et. (acc.) ~ ? тужити, жалити за чим; um e-n ~, катк. *tr.* e-n ~ тужити, туговати за ким, оплакивати кога; *fig.* die ganze Natur trauert цела природа тужи (и. жали). 2. жалити, коротовати, носити црнину; tief ~ носити дубоку црнину; um e-n ~ носити црнину за ким. II Trau'ern *n* тужење, туговање; жаљење; коротоване, ношење црнине.

Trau'er..., **trau'er...**: ~nachricht *f* = ~botschaft; ~nadel *f* црна чиода, прибадача за жалост; ~ordnung *f* уредба о (дворској) жалости; ~papier *n* хартија *f* (и. папир *m*) са црним ободом; ~pferd *n*. а) коњ *m* покривен црно; б) коњ вођен на пратњи господара свога; ~post *f* = ~botschaft; ~rand *m* црна ивица *f*, црнобод; ~rede *f* посмртни говор *m*; ~schleier *m* црн вео; ~spiel *n* жалосна игра *f*, трагедија *f* (yn. Lust, Schauspiel); ~spiel(dichter *m* = Tragiker; ~statt *f*, ~stätte *f* тужно место *n*; ~stimme *f* жалостан глас *m*, тужан глас; ~ton *m* тужан тон, жалостан тон; ~tracht *f* црнина; ~tuch *n* црна чоха *f*; ~voll *a* тужан, жалостан; ~wagen *m*. а) мртвачка кола *n* *pl.*; б) = ~kutsche; ~weide *f* Tränen, Hängeweide; ~zeit *f*. а) време *n* тужења, време жалости; б) време коротоване, време ношења црнине; ~zimmer *n* соба *f* у црним засторима; ~zug *m* пратња *f*, спровод.

Trau'f... {травѣф-} ~bewurf *m* стрешни леп, стрејни леп; ~dach *n* стреха *f*, стреја *f*.

Trau'fe {травѣф} [свн.: triefen] *f* 3b 1. а) капање *n* (с крова); б) стре(х)окап, стре(х)окапница, олука *m*, стреха, стреја; в. Regen; в. Regen; в. бразда на тлу постала од пада капљи са стрехе. 2. водопад *m*, слап *m*, киша. 3. *bibl.* = Strafpredigt. 4. окомак *m* шуме.

träufeln {травѣфлн} [träufen] 15f 1 *intr.* (h, s) капати (капљицама), капључати, капнути, падати кап(љица) по кап(љица), цедити се кап по кап, прокапљивати; сипити. II *tr.* на-капати капљицу по капљицу, сипати (и. цедити) капљицу по капљицу. III Träufeln *n* капање (капљицама), капључање.

trau'fen {трѡф'н} *intr.* (h, s) капати, цедити се (и. падати) кап по кап.

trau'ien {трѡф'н} *tr.* 15a [свн.: triefen] накапати, сипати (и. цедити) кап по кап.

Trau'f... {трѡф-}: ~faß *n* буре за кишницу; ~flüssigkeit *f* капљевина; ~haken *m* (кука) стрехаха *f*, кука која носи стреху.

Trau'formel {трѡф-} *f* образац *m* за венчање.

Trau'f...: ~recht *n* право капања; ~rinne *f* олук *m*; ~röhre *f* олук *m*; ~stein *m* камен испод олука; ~wasser *n* кишница *f*.

Trau'...: ~gebühr *f*, ~geld *n* венчаница *f*, пристojба/завенчање; ~handlung *f* венча(ва)ње *n*.

Trau'fler {трѡфл'р} {traufeln} *m* 2l *fam.* капавац (= Tripper).

trau'lich {трѡлѡх} *a* (dv.) 1. одан(о), присан(-но), неусиљен(о), срдачан(-но), пријатан(-но), пријазан(-но), лагодан(-но); ~e Gesprächsführen одано (и. присно) разговарати; daß ich ein ~es Wörtlein zu euch rede давам рекнем отворена срца; ~stille Täler љупко тихе долине; ein ~es Pfeifchen schmauchen натенане чурити своју лулу; ун. gemütlich, heimlich. 2. *prov.* = vertrauend, vertrauensvoll.

Trau'lichkeit {тѡфл'ч} *f* 3b б. *pl.* оданост, присност, неусиљеност, срдачност, пријатност, пријазност, лагодност.

Traum {трѡм} [свн.: *trügen] *m* 2d 1. сан, сновљење *n*, сањање *n*; (wie) im ~e (као) у сну; e-n ~ haben сањати (уснити); ich habe e-n ~ gehabt сањао сам, уснио сам; nun ist mein ~ aus (и. erfüllt) сад ми се свршио (и. испунио, остварио) сан; quälender ~ мучан сан, морф; auch im ~ nicht ни у сну; selbst im ~ nicht чак ни у сну; nicht im ~ an et. (acc.) denken, nicht im ~ sich (dat.) et. einfallen lassen ни у сну на што не мислити (и. помишљати); *fig.* e-m aus dem ~ helfen пробудити кога из сна, отворити очи кому; *fig.* mein Glück war nur ein kurzer ~ срећа ми беше кратка као сан; *fig.* leere Träume пусти снови; das Leben ist ein ~ живот је сан. 2. дремеж, зачмалост *f*; aus dem ~ erwachen пренути се; du sprichst im ~ ти (будан) сањаш.

Trau'm..., trau'm... {трѡм-}: ~artig *a* попут сна; ~ausleger(in) *f* *m* = ~deuter(in); ~bild *n* слика *f* сна, лик *m* у сну; утвара *f*, авет(иња) *f*; привиђење, причина *f*; ~buch *n* сановник *m*; ~deutekunst *f* = ~deuterei; ~deuter(in) *f* *m* тумач(ица) сновља; ~deuterei' {тѡм-терѡ} *f* 3b, ~deutung *f* 3b тумачење *n* сновља.

trau'meln {трѡм'лн} *intr.* (h) 15f будан сањати.

trau'men {трѡм'н} [свн.] *intr.* (h), *tr.*, *refl.* 15a сањати, снити, сновати, уснити; von e-m (et.) ~ сањати кога (што); ich träumte et. (acc.) сањао сам нешто; *imp.* es träumte mir (и. само: mir träumte), daß ich fiele уснило (и. приснило) ми се да сам пао (и. да падах); das habe ich geträumt и. das hat mir geträumt то сам сањао, то сам уснио; allerlei ~ свашта сањати; ich träumte mich frei und glücklich сањао (и. уснио) сам да сам слободан и срећан; видео сам себе слободна и срећна у сну; lebhaft träumt sich's unter diesen Bäumen живо се сања под овим дрвећем; sich (dat.) et.

(и. von et.) ~ lassen сањати о чему, надати се чему; wer hätte sich's ~ lassen, daß... ко би то могао и да сања да...; das hätte ich mir nie ~ lassen то не бих ни у сну помислио. II Trau'men *n* сањање, сновљење.

Trau'mer {трѡм'р} {träumen} *m* 2l, ~in {тѡм'н} *f* 3c 1. сновач(ица). 2. *fig.* сањар, сањало, сањалица.

Träumerei' {трѡм'рѡ} [Träumer] *f* 3b сањарија, сањарење *n*; маштарија, сан *m*, варка, причина, уображење *n*; ~en nachhängen уљушкивати се сањаријама.

trau'merisch {трѡм'рѡш} [Träumer] *a* сањарски, сањалички; ~er Mensch = Träumer 2.

Trau'm..., trau'm...: ~erscheinung *f*, ~gebilde *n*, ~gesicht *n* појава *f* у сну, привиђење *n*, причина *f*, утвара *f*; ~gestalt *f* утвара; ~gläubig *a* који верује у снове; ~gott *m* бог сна; ~haft {трѡмхѡфт} *a* као сан, попут сна.

trau'mig {трѡм'мѡх} [Traum] *a* = träumerisch.

Trau'm..., trau'm...: ~leben *n*: er führt nur ein ~leben он ти стално сања; ~los *a* без сновља, који не сања; ~selig *a* месечар; ~spiel *n* опсена *f*; ~versunkenheit *f* уторулоост у сањарије; ~wandeln *intr.* (h) 15f = nachtwandeln; ~warnung *f* опомена у сну, опомена сном; ~welt *f* свет *m* сновља.

traun! {трѡн} [ивн. in Treuen] *int.* вере ми!, богами!, истину!, збиља!, доиста!

Trau'... {трѡ-}: ~rede *f* свештеников говор *m* младенцима; ~register *n* књига *f* венчаних.

trau'ren {трѡр'н} *intr.* (h) = trauern.

trau'rig {трѡрѡх} [свн.: *trauern] *a* тужан, жалостан; сетан, невесео; јадан, кукаван, бедан; кобан; *adv.* тужно, жалосно; сетно, невесело; јадно, кукавно, бедно; ~machen о-, ра|жалостити; растужити; ein ~es Ende nehmen жалосно се с-, за|вршити; das wäre ~ то би било жалосно; ~, aber wahr! жалосно, али је тако!

Trau'rigkeit {тѡрѡт} *f* 3b б. *pl.* жалост, туга; уцвељеност; сетност, невеселост; e-m die ~ benehmen развеселити, расположити кога.

Trau'...: ~ring *m* венчани прстен, бурма *f*; ~schein *m*. а) венчаница *f*, извод из књиге венчаних; б) дозвола *f* за венчање.

trau'sam {трѡзѡм} [trauen] = vertrauensvoll.

Träu'sche {трѡш'ч} *f* 3b = Aalquappe.

Trau'schieier *m* а) младин (и. невестин) вео;

б) венчани вео.

traut {трѡт} [свн.] I а мио, драг, љубљен; присан. II Trau'te(r) {тѡ(р)} *s* 9l = Geliebte(r); das Traut дрѡгѡ.

Trau'tin {тѡн} *f* 3c, *dim.* Trau'tel {тѡл} *n* 2l, Trau't(el)chen {тѡт'ч'н} драга *f*.

trau'teln {трѡт'лн} *intr.* (h) *fam.* миловати се.

Trau'tisch *m* = Traualtar. [присност.]

Trau'theit {трѡтхѡт} [traut] *f* 3b б. *pl.* мила

Trau'ung {трѡун} [trauen] *f* 3b венча(ва)ње *n*, свадба.

Trau'ungs... {трѡун-с-}: венчање (ген.), венчани: ~anzeige *f* венчани оглас (и. лист) *m*; ~register *n* књига *f* венчаних; ~tag *m* венчани дан, дан венчања. [при венча(ва)њу.] Trau'zeuge {трѡ-} *m* венчани сведок, сведок

Trave'rse {траве́рз} [ит.] траверза (= Querstrich; X Querwall).

Travestie' {траве́сти} [ит., в. travestieren] *f* бф травестија (препада књижевног дела на смешан начин).

travestie'ren {~рн} [ит. од лат. transvestire преруши(ва)ти, преобући] *I tr. 15g* травестовати, на смешан начин прерадити. *II Travestie'ren n, Travestie'ung f* травестовање, прерађивање (и. прерада) на смешно.

Tre'ber {требе́р} [свн.] *pt.*, *jn.* ~п *inv.* комина *f*, дрожина *f* (yn. Trester(n); *prv.* wer sich unter die ~ mischt, den fressen die Säue ko ce с трицама помеша, тога поједу свиње.

tre'cken {тре́кн} [дн. = ziehen] *tr. 15a* ~ = treideln.

Tre'ck... {тре́к-} ~: ~schute *f* лађа (и. дереглија) коју вуку коњи (и. људи); ~seil *n* уже за вучу.

Treff' {треф'} {treffen} *m 2g 1.* (јак, тежак) удар(ац). *2. fig.* а) упечатљива примедба *f*, зајед; б) *er hat e-n ~* = Hieb 4; в) *met.* = Iktus. [Trumpf треба погодити, а не гађати.]

Treff- {~} [фр. trefle] *n bi* мак *m*; *fig.* ~ ist! **Tre'ff-** {треф-}: маковски: ~bube *m* маковски жандар.

tre'ffen {трефн} [свн.] *I tr., intr. (h)* и *sich ~ 12d 1.* по-, з|годити, по-, з|гађати, ударити, бити; *das Ziel (nicht) ~* погодити (промаши-ти) мету; *abs.* *er schoß, aber er traf nicht* он је пуцао, али је промашио; *sich (acc.) i. einander nicht ~* промашити један другог; *j-n mit e-m Stein ~* погодити (и. ударити) кога каменом; *j-n mit e-m Stock ~* ударити кога штапом; *er ist vom Blitz getroffen worden* ошинула га је муња, ударио га је гром; *er war wie vom Donner getroffen* као да га је гром ударио; б) (са ознаком куда, где) *in das Herz des Feindes, dem Feinde (i. den Feind) ins Herz ~* погодити непријатеља у срце; *ins Schwarze ~* погодити усред нишана; *e-n tödlich ~* погодити кога смртно; в) (са ствари као подметом) *der Schuß hat gut getroffen* хитац је добро погодио; *der Schuß hat das Bein getroffen* хитац је погодио у ногу; *ein Stein hat ihn an die Stirn getroffen* камен га је погодио (и. ударио) у чело (и. по челу); *jedes Wort trifft swaka реч* погађа; *prv.* *nicht alle Kugeln ~* не бију сва зрна; д) *fig.* по|одити, -ађати; *сти|ћи, -зати; задесити, снаћи; па|сти -дати на; в. Nagel²; e-n mit den Pfeilen des Spottes ~* (по)гађати кога стрелама по|пуре; *das trifft mich härter als ihn* то мене јаче погађа од њега (него њега); *er fühlte sich getroffen* он се осећао погођеним; то га је дируло; *e-n trifft ein Fluch* некога стиже клетва; *ein Übel hat ihn getroffen* задесило га зло; *dieser Vorwurf trifft mich nicht* овај се прекор мене не тиче; *das trifft Sie* то се Вас тиче; то је Вама намењено (и. управљено); *wen trifft die Schuld?* до кога је кривица?; *das Los traf ihn* коцка је пала на ње(га); *die Reihe trifft mich* ред је (дошао) на мене; *prv.* *wer sich getroffen fühlt, nehme sich bei der Nase* кога сврби, тај нека се (и) че-

ше; *wer sich getroffen fühlt, nimmt es am meisten übel* само истина вређа. 2. погоди-ти, постићи сличност; *der Maler hat Dein Bild, meton. hat Dich gut getroffen* сликар те је добро погодио; *bin ich getroffen?* је ли ме погодио?, личим ли?; *sein Bild ist getroffen* његова је слика успела; *sie ist auf ein Haar getroffen* она је иста. 3. ¶ *den Ton ~* пого-дити (и. погађати, наћи, налазити) тон; *schlecht ~* погрешно певати. 4. по|одити, -ађати, (тачно) на|ћи, -лазити; *Du hast den rechten Fleck getroffen* погодио си управо где треба; *auf den ersten Wurf das Richtige ~* отпрве погодити тачно; *den richtigen Sinn ~* погодити прави смисао; *Du hast es (beih-nahe) getroffen* погодио си (готово); *getrof-fen! управо!, тачно!, то је!* 5. *e-n ~* наћи на кога, сре|сти -тати кога, наћи кога, зат|ећи -ицати кога, сукобити се с ким; *sich (acc. i. einander) ~* сре|сти се, -тати се, наћи се, саста(ја)ти се, сукобити се; *ich traf sie auf der Straße* наишао сам на њу на улици, срео сам се са њом на улици; *ich habe niemand getroffen* никога нисам затекао; *ich habe ihn in s-r Wohnung nicht getroffen* нисам га за-текао у стану његову; *morgens bin ich immer in m-r Wohnung zu ~* изјутра сам увек код куће; *ich weiß wo Du zu ~* бист знам где ћу те наћи; *sich in Leipzig wieder ~* опет се на-ћи (и. састати) у Лајпцигу; *wo ~ wir uns?* где ћемо се састати?, где ћемо се наћи?; *ich traf sie krank* затекох је болесну; *da trifft er ja Bekannte* та наићи ће ту на познанике; *man trifft sich doch immer wieder* човек се спетне и кад се не нада; *wir treffen das zuerst im dreizehnten Jahrhundert* наилазимо на то први пут у тринаестом столећу. 6. *auf e-n, et. ~* намерити се (и. набасати) на кога, на што; *mein Geburtstag trifft auf e-n Sonntag* мој рођендан пада у недељу. 7. *es gut ~* наи|ћи -лазити (баш) кад треба, наи|ћи -ла-зити у згодан час, погодити кад треба; *es schlecht ~* наи|ћи -лазити у незгодан час, наићи баш кад не треба, не погодити баш; *wie es sich (gerade) trifft* како се случи; како му дође; према приликама. 8. *das trifft* то је тачно, то одговара; *das trifft auf ein Haar* то је тачно (и. то одговара) на длаку; *das trifft sich sehr gut* то се врло добро слаже; *das trifft sich herrlich* то се дивота (и. дивно) слаже; *wie sich das trifft!* како се то слаже!; *das trifft sich sehr unglücklich* то му није згодно; то му не дође згодно; *es traf sich, daß... догоди се да...; деси се да...; збило се да...; стече се да...; стекло се да.* 9. начини-ти, урадити; *Vorbereitungen ~* припреми-ти се, -ати се; *e-e Wahl ~* изабрати; *eine Aus-wahl ~* одабрати, начинити избор; *seine An-stalten ~* предузјети -имати мере; *Vorkeh-rungen gegen et. (acc.) ~* предузјети -имати мере против чега; *Vorsichtsmaßregeln ~* предузјети -имати мере предострожности; *eine gute Heirat ~* добро се оженити, добро се удати. II ~d {~т} *p. p.* и *a 1.* који погађа, који бије; тачан, уместан, *adv.* умесно; од-

лучан, упечатљив; подесад, згодан, *adv.* подесно; das ~de Wort права реч; das Treffende {~д} (оно што је) тачно, право, умесно, згодно. 2. = *betreffen* II 1. III Treffen *n* A. б. *pl.* погађање; срастање, сусрет *m*, затицање, наилажење. B. са *pl.* 1. борба *f*, бој *m*, битка *f*; ins Treffen führen водити (и. повести) у борбу; es kam zum Treffen дође (и. дошло је) до борбе; ein Treffen liefern заметнути бој, бити бој. 2. = убојни ред *m*, борбени ред; das erste (zweite) Treffen први (други) убојни ред.

Treffen... {трѣф-н-}: ~abstand *m*, ~distanz *f* X отстојање *n* (и. размак) (између) убојних (и. борбених) редова.

Treff'er {трѣф-р} [treffen] *m* 2l 1. погађач, добар стrelац. 2. погађач, добар сликар. 3. = Treffschuß. 4. згодно *n*, згодно *p*; e-n guten ~ haben добро поклопити. 5. срећа *f*.

Treff'er... {трѣф-р-}: ~berg *m* брег погодака, брег вероватноће; ~feld *n* поље погодака; ~zahl *f* број *m* погодака.

Treff... {трѣф-}: ~erfolg *m* успех у погађању; ~fläche *f* површина (и. површје *n*) погодака; ~genauigkeit *f* тачност погађања; ~könig *m* маковски краљ, маковски поп.

trefflich {трѣфлѣх} *a* (dv.) извр[с]тан(-но), изванред[ан](-но), одличан(-но).

Trefflichkeit {трѣфлѣх} *f* 3b 1. изврсност, одличност, изванредност. 2. изврсна (и. одлична) ствар.

Treff... {трѣф-}: ~los *n* = Treff'er 3; ~ort *m* састајалиште *n*; ~punkt *m*. а) ^ диралиште *n*; б) X погодиште *n*; в) састајалиште *n*; ~schuß *m* погодак; ~sicherheit *f*: а) сигурност (и. тачност) погађања; б) сигурност налажења тона; ~tag *m* збор, конгрес; ~wahrscheinlichkeit *f* вероватноћа погађања; ~zehn *f* маковска десетка.

Treib... {трѣб-}, Treib... {трѣб-}: ~achse *f* погонска осовина; ~anker *m* = пловеха котва *f*, пловеха сидро *n*; ~auf *m* *jn.* = Störenfried; ~bake *f* = Schwimmbake; ~(e)beet *n* = Mistbeet; ~eis *n* сплављен лед *m*, санте *f* *pl.*; der Fluß geht mit ~eis реком плови лед, реком иду санте. [= Motor.]

Treib'e {трѣб-} [treiben] *f* 3b 1. = Viehtrift. 2.)

treiben {трѣб-н} [свн.] 13r I tr. 1. терати, гонити; e-e Herde ~ терати (и. гонити) стадо; sein Pferd ~ терати (и. гонити) свога коња; e-n Nagel ~ заби(ја)ти (и. сатерати) клинац; Bären ~ водити мечке, бити мечкар. 2. ‡ das Wild ~ гонити (и. хајкати) дивљач; ein Wild wieder zu Holze ~ (на)терати (и. (на)гонити) дивљач опет у шуму; sein Pferd im Galopp ins Dickicht ~ (на)гонити коња свога у трку у честар; der Rehbock treibt die Geis сридаћ гони (и. вија) сру. 3. особ. *fig.*: а) e-n (an) ~ (на)терати, (на)гонити кога; потстрекивати кога; б) са *ppr.*: an: e-n an et. (*acc.*) ~ = e-n zu et. ~; auf: Rinder auf die Weide ~ гонити (и. терати) говеда на пашу; e-n aufs Äußerste ~ (на)терати (и. (на)гонити) кога у крајност; et. aufs Äußerste (и. auf den Gipfel,

auf die Spitze) ~ (о)терати што у крајност; der Vater treibt auf die Heirat отац тера (и. гони) на удају, на женидбу; der Sturm trieb das Schiff auf e-e Klippe бура је натерала брод на гробен; aus: die Hühner aus dem Garten ~ (ис)терати (и. (из)гонити) кокоши из врта; e-n aus dem Hause ~ (ис)терати (и. (из)гонити) кога из куће; e-n aus dem Besitze e-r Sache ~ одузети кому што, лишити кога поседа чега; e-n aus Lohn und Brot ~ одузети кому хлеб(ау) (и. кору хлеба); in: e-n in das Bockshorn ~ (и. jagen) в. Bockshorn; j-n in e-e Ecke ~ сатерати кога у хошак; e-n ins Elend, ins Exil ~ отерати кога у изгнанство; X in die Flucht ~ натерати у бекство; e-m das Blut (и. die Röte) ins Gesicht ~ натер(ив)ати кому румен у образе; die Preise in die Höhe ~ пови[с]ити-шавати (и. (по)дизати) цене; et. in die Höhe ~ истер(ив)ати високе цене за што; das Haus wurde außerordentlich in die Höhe getrieben била је истерана врло висока цена за кућу; den Teig (das Wasser) in die Höhe ~ (по)дићи тесто (воду); über: et. über das Ziel ~ претер(ив)ати с чим, *abs.* претер(ив)ати; e-e Kugel über das Ziel hinaus ~ прешити лоптом; von: e-n vom Amte ~ о-, ис[терати] кога из службе; vor: vor sich her ~ терати (и. гонити) пред собом; zu: das Vieh zur Tränke ~ терати (и. гонити) стоку на појило; e-n zu et. (*dat.*) ~ (на)терати, (на)гонити кога на што; die Leute zur Arbeit ~ терати (и. гонити) људе на рад (и. на посао); e-n Schuldner zur Bezahlung ~ (на)терати дужника да плати; was mich zur Eile treibt што ме гони да се журим; das trieb mir das Haar zu Berge од тога ми се подиже коса (на глави); в. Paar; e-n zur Lüge ~ терати (и. гонити) кога на лаж; e-n zur Verzweiflung ~ (на)терати кога у очај(ање); с) са *adv.*: et. weit ~ далеко терати чим; ich werde die Sache soweit als möglich ~ ja hy терати ту ствар што даље; die Güte soweit ~, daß ... са добротом толико (о)терати да ...; so weit möchte ich es doch nicht ~ тако далеко не бих ипак хтео да терам; e-n so weit ~, zu ... (о)терати кога дотле да ...; довести кога дотле да ...; den Scherz zu weit ~ претер(ив)ати (са) шалом; refl. sich weiter ~ напредовати; vorwärts ~ терати (и. гонити, гурати) напред, (по)журити, убрза(ва)ти; d) *imp.* es treibt mich fort нешто ме гони (и. тера) (далеко) одавде; es treibt mich vorwärts нешто ме гони (и. тера) напред; es treibt mich ins Vaterland нешто ме гони у отаџбину; es treibt mich, dieses Wörterbuch zu Ende zu bringen нешто ме гони да свршим овај речник. 4. * терати, покретати, обрвати; der Dampf treibt diese Maschine пара тера (и. покреће) ову машину (и. овај строј); ein Rad treibt das andere један точак тера (и. покреће, обрће) други; das Pulver treibt die Kugel барут тера зрно; den Kreisell mit der Peitsche ~ терати чигру бичем; der Fluß treibt Eis река носи лед; ~de Feder = Triebfeder; ~de Kraft покретна (и. погонска) сила. 5. ‡ терати на, и-

заживати; diese Arznei treibt den Schweiß овај лек тера на знојење); овај лек изазива знојење); den Harn ~ терати на мокрење; *abs. der Wein treibt sehr вино тера јако на мокрење.* 6. а) Knospen ~ терати пупољке, пупити; Zweige ~ терати гранчице; neue Schößlinge ~ терати нове изданке; Wurzeln ~ пуштати коренове; б) б. предм.: (ис)тера-ти, изби(ја)ти, расти; neu ~ поново терати; zu stark ins Holz ~ терати (и. расти) много у дрво; с) Pflanzen ~ изводити биљке, убрза-вати растење биљака; die Früchte ~ убрза-вати растење плодова; d) gut getriebene Land добра земља за гајење биљака. 7. = auf-treiben I 3; Reichtum treibt und bläht богатство нас разапиње таштином. 8. радити, упра-жњавати; бавити се чим (и. о чему); ein Ge-werbe ~ радити неки занат, бавити се не-ким занатом; diese Stadt treibt e-n bedeuten- den Handel овај се град у знатној мери бави трговином; Handel ~ бавити се трговином, трговати; Handel ~ d тргујући; was ~ Sie für ein Handwerk? шта Вам је занат?; који занат радите?; којим се занатом бавите?; Literatur ~ бавити се књижевношћу; Latein ~ радити латински, бавити се латинским; et. mit Leidenschaft ~ страсно се чим бавити; б) у вези са одређеним s: в. Aufwand, Blut- schande; eitle (и. unnütze) Dinge ~ бавити се ништавним (и. безначајним) стварима; Falsch- heit ~ бити сав притворан; Hoffahrt mit et. ~ хвастати се чим; Hurerei ~ = huren; Kinde- reien ~ детињити (се); Kurzweil ~ = sich kurzweilen; Mutwillen ~ обешечајити; Pos- sen ~ правити лудорије; böse Stücke ~ на- пакостити, подваљити, љивати, насамари- вати; Unsinn ~ правити глупости; Unsinn mit e-m ~: а) правити глупости с ким; б) пра- вити лудорије с ким, шегачити се с ким, *fam.* измотавати се с ким; ich lasse keinen Unsinn mit mir ~ не дам да се неко шегачи (и. из- мотава) са мном; sein Wesen ~ терати (и. радити) своје; с) es ~ са *adv.* за начин: er treibt es gar zu arg он претерује, *fam.* он прекардашује; er hat es so getrieben, daß ... он је тако радио да ...; *prv.* wie man's treibt, so geht's како радиш, тако ти и иде; man treibt's solange es geht док траје, нек' лаје; терај, па куд пукло да пукло. 9. ✕ Erze ~ вадити руд(ач)е; Strecken ~ ходбе (и. ход- нике, галерије) прокопавати, проламати. 10. e-n Reifen ans Faß ~ наби(ја)ти обруч на бу- ре; e-m Pferde die Spitze des Nagels bis ins Fleisch ~ уковати коња; \ den Teig ~ раз- ви(ја)ти тесто (оклагијом); ударати чеки- њем, клепати; избочити, истући избочења; getriebene Arbeit избочен рад, рад у испун- ченим шарама; getriebenes Geschirr суд у испунчењима, посуда у испунченим шарама; ♢ пречишавати, -стити. II sich ~ 1. = ~ I 6 b; в. 3 с. 2. окретати се и обрнути се; warum treibt sich das Volk so? што се ускомешао тако народ?; в. herumtreiben 3. 3. (са озна- ком последице) ich habe mich an diesen Din- gen müde getrieben уморио сам се (и. посу-

стао сам) бавећи се тим стварима. III *intr.* (*h.* при истицању кретања s) 1. = *tr.* б. предм., в. на пр. I 3 b, I 5, I 6 b. 2. а) пловити ношен (-а, -о, -и, -е) ветровима и таласима; ich habe mich schwimmend ~ lassen лежећи на лежима пустио сам да ме вода носи; б) ✕ сплављати се, -ити се; das Schiff treibt брод (и. лађа) се сплавља; брод се сплави; брод носи вода својим током; vor Anker ~ бежа- ти са сидром (и. котвом); ans Ufer ~ бити бачен на обалу; auf den Sand ~ насукати се на песак; с) der Schnee treibt ветар тера (и. витла) снег; d) ваљати се; der wilde Strom treibt über ... *acc.* бујица се ваља преко ... 3. радити; превирати, врети; das Bier treibt aus dem Faß пиво превирући излази из бурета; der Saft treibt im Holz сок ради у дрвету. 4. ✕ die Welt treibt um ihre Pole свет се окре- ће око својих стожера. 5. ✕ ich treibe von Straße zu Straße јурим из улице у улицу. 6. ♢ одвајати се од олова; das Silber treibt сре- бро се одваја од олова. IV *Treiben* n A. б. *pl.* 1. терање, гоњење; забијање, сатерива- ње; хајкање; натеривање; ✕ терање, покре- тање, погон *m*; ✕ терање, избијање, пу- штање, растење; Treiben der Knospen тера- ње пупољака, пупљење; ~ der Blüten терање цветова; рађење, упражњавање, бављење; ✕ вађење, прокопавање; набијање; развијање; избочавање; пречишћавање; рађење, преви- рање; окретање и обртање. 2. кретање, ко- мешање, делатност *f*, промет *m*, живот *f*; метеж *m*; ујдурме *f pl.*, смицалице *f pl.*; Treiben der Welt хука и бука света, вртлог света; Treiben e-r großen Stadt хука и бука велика града; tolles Treiben урнебес *m*, ру- свај *m*; в. tun IV. B. са *pl.* 1. ♢: а) = Treib- jagd; б) ловиште опкољено стрелцима. 2. 40 центи сребровита олова.

Treib'ber {трѣб'бр} [*treiben*] *m 2l*, ~in {~йн} *f 3c* 1. терач, -ица, гонилац, -ља. 2. хајкач. 3. над- зорник радника, надзорник радионице; угње- тач. 4. покретач, -ица, потстрекивач, -ица, подбадач, -ица. 5. извлачилац, вадилац ру- де. 6. пречишћивач. 7. тк. баба *f*.

Treiberei' {трѣб'рѣ} [*Treiber*] *f 3b* терање *n*, гоњење *n*; = Hetzerei.

Treib'n... {трѣн-}: ~fäustel *m* ✕ маљ, чук; ~ grund *m* ✕ пескуша *f*; ~hammer *m* чекић за избочивање, чекић разгоњач; ~haus *n* ✕ стаклара *f*, (топла) стаклена башта; ~haus- frucht *f* плод *m* из стакларе, плод из (топле) стаклене баште; ~haus|pflanze *f* биљка из (топле) стакларе (и *fig.*), биљка из (топле) стаклене баште; ~herd *m* ♢ нећ *f* за пречишћавање; ~holz *n*: а) сплављено (и. нането) дрво; б) ✕ дрво за набијање; ~jagd *f*, ~jagen *n* ✕ хајка *f* (и *fig.*), хајкање *n*; ~kasten *m* ✕ сандук (и. стаклен заклон) за одгајивање биљака; ~kraft *f* покретна (и. погонска) сила (и. снага); ~leute *pl.* ✕ хајкачи *mpl.*, ~ling {трѣнлйн} *m 2g¹* лупкањем истеране пчеле *fpl.*; ~ofen *m* = ~herd; ~rad *n* покретни (и. погонски) то- чак *m*; ~reis *n* младича *f*, брст *m*; ~riemen *m* покретни (и. погонски) каиш (и. ремен),

трансмисиони каиш (и. ремен); *~sand m* = Flugsand; *~schacht m* ♂ = Förderschacht; *~seil n* = Förderseil, порџуски (и. трансмисиони) конопач; *~stange f* ♂ радилица; *~weg m* пут (и. пролаз) за стоку; *~welle f* ♂ покретно (и. погонско) вретено *n*; *~werk n* машина *f*, строј *m*; точкови *mpl.*, механизам *m*; *~wind m* поспешан ветар; уп. и *Trieb...*
Treidel {трѣдл} [treideln] *m 2l* = ишљик, рѣстѡв, уже за вучење лађе.

treideln {~н} [дн.] *I tr. 15f* вући лађу (ужетом).

II Treideln n вучење (и. вуча *f*) лађе (ужетом).

Treidel... {трѣдл-}: *~pfad m*, *~steg m*, *~weg m* пут крај обале са кога се вуче лађа (ужетом).

[и вуче лађе]. *I*

Treil {трѣл} [treiden] *m 2l* = лађар (ко-*f*

Treil {трѣл} *m 2l* = Treidel; **treilen** {~н} *tr. 15a* = treideln.

Trema {трема} [гр. од titra'o] *n bi gr.* трема, две тачке над гласом који се изговара (на пр. Viëtor).

Trema {~} [лат. tremo „дршћем“, *гр.] *n bi* трема *f*, дрхтавица *f*.

Tremse {трѣмз} [дн.] *f 3b* ♂ = Kornblume.

Tremulant {трѣмлант} [ит.] *m 3a* ♀ треперав звук (и. тон, глас); трепераво свирање *n* оргуље.

tremulieren {~лирн} [ит.] *I intr. (h) 15g* поддрхтавати, треперети; *~d* треперав. *II Tremulieren n* поддрхтавање, треперење, тремоло.

Treidel {трѣдл} [свн.] *m 2l 1.* = Kreisel. *2. I*

treideln {~н} [Trendel] *15f I intr. (h) prov. fam.* трѣзгати се, скањерати се, *por.* гузити се. *II tr.* Gerste ~ ваљати јечам.

treinnen {трѣнб} [trennen] *a o-*, раздвојљив, растављив, раздвојан; *~es Zeitwort* раздвојан глагол *m*.

Treinnenbarkeit {~ка*т; *f 3b б. pl.* о-, раздвојљивост, растављивост, раздвојност.

treinnen {трѣнн} [свн.] *I tr. и sich ~ 15a 1.* (сич) ~ раздвојити (се), -ајати (се); (сич) ~ одвојити (се), -ајати (се), издвојити (се), -ајати (се); (сич) ~ раставити (се), -љати (се); (сич) ~ предвојити (се), -ајати (се); (сич) ~ растури (се), -ати (се); распари (вати); (сич) ~ расправити (се), -љати (се), размрсити (се); *den Kopf vom Rumpfe* ~ одвојити главу од трупа; *die Berge ~ uns für immer* брегови нас раздвајају за увек; *eine Ehe ~* растури брак; *den Schein vom Wesen ~* одвајати (и. разликовати) привид од бића; *sie haben sich als gute Freunde getrennt* они су се растали као добри пријатељи; *б. предм.: trennte der Stand nirgends, er trennte doch hier* ако би сталеж игде раздвајао, онда би овде раздвајао. *2.* (о)парати (eine Naht шав), распарати; раши (вати). *II intr. † bibl.* растављати се, одвајати се. *III ~d {~т} p. и a* који раздваја (и. раставља, одваја), раздвојни, раздео. *VI Treinnen n* раздвајање; одвајање; издвајање; растављање; предвајање; растурање; распаривање; расправљање; парање, рашивање.

Treim... {трѣн-}: *~messer m* (нож) парач, нож

за парање, нож за рашивање; *~punkte m pl.* = Trema¹; *~schere f* (маказе) параче *fpl.*; маказе за парање (и. за рашивање); *~schicht f* раздвојни слој *m*.

treinteln {трѣнтлн} *intr. (h) 15f* ♂ = trendeln.

Trennung {трѣнун} *f 3b 1.* = trennen *IV. 2.* ♂ Zeichen *n* zur ~ знак за полазак.

Trennungs... {трѣнун-с-} *~bangigkeit f* зебња од растављања; *~flachen f pl.* раздвојне површине (и. плохе); *~partikel f gr.* раздвојна речца; *~punkte m pl.* = Trema¹; *~schmerz m* бол при растављању, бол при растанку, бол раздвајања; *~stunde f* час *m* растављања (и. раздвајања, растанка); *~tag m* дан растављања (и. раздвајања, растанка); *~weh n* = ~schmerz; *~zeichen n gr., †* повлака *f*, цртица *f*; = Trema¹; *~zeit f* време *n* растављања (и. раздвајања, растанка).

Trense {трѣнз} [дн., хол., шп.?] *f 3b 1.* ♂ тренза (*opp.* Kandare). *2.* дн. = Litze *1.*

trensen {~н} [Trense] *tr. 15e* ♂ сн[о]жити -ајати паламаре (и. дебелу ужад).

Trepan {трепан} [гр. try'panon] *m 2g¹ ♂* = Schädelbohrer.

Trepang {трѣпѣн} [малајски] *m 2g¹ и 6i* ♂

trepanieren {трѣпанирн} [Trepan] ♂ *I tr. 15g* (про)бушити лубању, кост, проврт[ати, -ети]. *II Trepanieren n, Trepanierung f* бушење лубање, кости, провртање.

Trepanierer {~ирр} *m 2l* ♂ трепанатор.

trepp... {трѣп-}: *~ab {~ѣп} adv.* низ степенице, степеницама доле; *~auf {~ѣф} adv.* уз степенице, степеницама горе; *~auf, ~ab (a)* уз степенице, (а) низ степенице, (а) степеницама горе, (а) степеницама доле.

Trepppe {трѣп} [дн.] *f 3b* степенице *fpl.*; *~ auf und ab* = treppauf, treppab; *die ~ (acc.) hin-aufsteigen* (по)пети се степеницама, узићи степеницама, узићи -лазити уз степенице; *die ~ (acc.) hinabsteigen* сићи -лазити степеницама (и. низ степенице); *e-e ~ höher ziehen* попети се јадан спрат; *man hat ihn die ~ hinuntergeworfen* бачили су га низ степенице; *eine ~, zwei ~n, drei ~n hoch wohnen* становати на првом, другом, трећем спрату; *fig. ~n schneiden* оставити басемаке.

treppen {~н} [Treppe] *tr. 15g* (са)градити (и. (из)градити) ступњевито (и. степеничasto).

Treppen... {трѣпн-}: *~absatz m* (степенично) одмориште *n*; *~ähnlich a* сличан са степеницама; *~artig a* = *~förmig*; *~arm m* крак (и. крило *n*) степеница; *~backe f* = *~wange*; *~bau m* градња *f* степеница; *~baum m* степеначна осовина *f*, осовина завојитих степеница; *~ende n* крај *m* степеница; *~fenster n* степеначни прозор *m*; *~flucht f* = *~arm*; *~flügel m* = *~arm*; *~flur m* одмориште *n*; *~förmig a* облика степеница; *~gehäuse n* = *~haus*; *~geländer n* степеначно приручје, рукохват *m*; *~haus n* степеначно; *~höhe f* висина степеница; *~lauf m* = *~arm*; *~läufer m* степеначни застирач (и. покривац); *~leiter f* лестве *f pl.* са пољснатим пречагама; *~luke f* баца на крову брода; *~podest m* = *~absatz*; *~ruhe f* =

~absatz; ~säule *f* = ~baum; ~schacht *m* ✕
окно *n* са урезаним степеницама у стени; ~
spindel *f* = ~baum; ~spitze *f* врх (и. крај) *m*
степеница; ~stein *m* = ~stufe; ~stufe *f* сте-
пеник *m*, ступањ *m*, газиште *n*; ~teppich *m*
= ~läufer; ~turm *m* кула *f* са степеницама;
2. und winkelhaft *a* пун степеница и углова
(и. кутова, *fam.* хошкова); ~witz *m* закасне-
ла досетка *f*.

Treso'r {трезор} [фр.] *m* 2g¹ 1. трезор, ризни-
ца *f*. 2. касица *f*. 3. зидно постолое *n* за чаше.

Treso'r/schein {~ор-} *m* трезорни бон, новча-
ница *f*.

Tre'spe {тресп} *f* 3b ✕ 1. (Bromus secalinus)
житњак *m*, класача, овсик *m*, стоклас *m*,
врат китњак *m*. 2. = Lolch, Rade. [овсика.]
tre'spig {треспи} [Trespe] *a* пун житњака, пун
Tre'sse {трес} [фр.] *f* 3b ширит *m*, гајтан *m*;
mit ~n besetzen ширитом опши(ва)ти, гајта-
ном поши(ва)ти.

Tre'ssen... {тресн-}: ~besatz *m* опшив ширитом,
пошив гајтаном; ~hut *m* шешир (и.
клобук) опшивен ширитом (и. гајтаном);
~kleid *n* одело пошивено ширитом (и. гајта-
ном). [*f*, ком *m*, комина *f*.]

Tre'ster(n) {трестр(н)} [свн.] *pl.* дрож(ин)а

Tre'ster... {трестр-}: ~kuchen *m* колач од ко-
мине; ~wein (аус. и Tre'sten|wein {трестн-})
m коминак.

Tre't... {трет-}: ~brief *m* студ. = Mahnbrief;
~butte *f* каца за муљање грожђа.

tre'ten {третн} [свн.] 1*st* *i* *intr.* (са *h* кад зна-
чи стати ногом да се врши већи или мањи
притисак; са *s* кад је кретање једним кора-
ком или у више корачаји) ступити, -ати;
стати; (з)газити; *a*) са *adv.*: ~ Sie dorthin!
станите тамо!; ~ Sie näher! пријите!; *er ist*
näher getreten он је пришао; ~ Sie herauf!
попните се!; das Wasser tritt immer höher
вода све више расте; kurz ~ уситнити кора-
ком; leise ~ тихо (и. полагаано, нечујно) ићи,
fig. бити подмукло; *fig.* *e-m zu nahe* ~ *v. nah*
2; *b*) са *ppr.* an das Fenster ~ при|ћи-лази-
ти прозору; der Tod tritt ihm ans Herz при-
миче му се крај; ans Land ~ изи|ћи-лазити
на суво; ans Licht ~: *a*) изи|ћи на светлост,
изи|ћи на видело, угледати света; *an die*
Spitze ~ ставити се на чело, стати на чело;
gr. die Endung tritt an den Stamm наставак
долази на основу; *an j-s Stelle* ~ ступити (и.
доћи) на чије место; *e-m auf den Fuß* ~
(з)газити, нагазити, очепити кога; *er hat*
mir (и. *mich*) *auf den Fuß* getreten он ме је
згазио, он ме је нагазио, стао ми је на ногу;
auf e-n ~ стати кому на груди; *er ist auf*
seine Füße getreten устао је на норе; *e-m*
anderen fast auf die Hacken ~ гонити (и.
пратити) кога устопице; *auf ein Kleid* ~
(з)газити хаљину, газити по хаљини; *auf j-s*
Nacken ~ стати кому (ногом) за врат; *auf die*
Rednerbühne ~ ступити на говорницу;
fig. *auf j-s Seite* ~ при|ћи-лазити кому, пел-
ти-лазити на чију страну; ✕ *auf der Stelle*
~ корачати у месту; *auf den Weg der Sünde*
~ поћи путем греха; *auf den Zehen* ~ стати

на прсте; *aus et. (dat.)* ~ изи|ћи-лазити
из чега, (и)ступити из чега; *aus dem Dienst*
~ иступити из службе; ✕ *aus dem Geschäft*
~ иступити из радње; *aus den Ufern* ~ из-
ли(ва)ти се; *aus e-r Verbindung* ~ иступити
из неког удружења; *die Sonne tritt aus dem*
Zeichen des Widders сунце излази из знака
Овна; *v. beiseite* ~; *in et. (acc.)* ~ ступити
-ати у што; *in ein Amt* ~ ступити у службу;
die Tränen traten ihr in die Augen сузе јој
грунуше (и. ударише) на очи, очи јој се на-
пунише суза; *der Schweiß trat ihm ins Ge-*
sicht (и. *vor die Stirn*) зној му обли чело; ✕
ins Gewehr ~ ступити под оружје; *in den*
Hintergrund ~ оти|ћи (и. ступати) у позадину
(и *fig.*); *er hat in den Kot* getreten згазио је
у блато; *v. Leben* 6; *ins männliche Alter* ~
заћи у године зрела човека; *ins Greisenalter*
~ заћи у старачке године; *in sein vierzigstes*
Jahr ~ ући у четрдесету годину; *v. Mittel* 2 4;
in Schatten ~ оти|ћи у засенак; *in den Schat-*
ten ~ стати у хлад; *v. Schranke* 2; *in den*
Stand der Ehe ~ = *in die Ehe* ~; *mit e-m*
(*wieder*) *in Verbindung* ступити (и. доћи) о-
пет с ким у везу; *in den Vordergrund* ~ при-
лазити (и. приближавати се) предњој стра-
ни, *fig.* ист|ицати се, -аћи се, изби(ја)ти на
површину; *e-m in den Weg* ~ стати кому на
пут, испречити се кому; *in die Welt* ~ ући у
свет, ући у живот; *die Sonne tritt in das*
Zeichen des Stiers сунце улази у знак Бика;
über die Schnur ~ (и. *hauen*) *v. Schnur* 1 *b*;
über die Ufer ~ изи|ћи из корита, излити се;
e-m unter die Augen ~ изи|ћи пред кога; *ich*
bin mitten unter euch getreten дошао сам ме-
ђу вас; ступио сам у вашу средину; *unter die*
Waffen ~ = *ins Gewehr* ~; *sie sind schnell*
von dem Wege getreten... они су брзо зашли
с пута...; *vor e-n (hin)* ~ ступити (и. изи|ћи)
пред кога; *ein Wölkchen trat vor den Mond*
један облачак навуче се на месец, један о-
блачак заклони месец; *vor den Spiegel* ~
стати пред огледало; *zu e-m* ~ прићи кому;
✕ *zu Baum* ~ = *aufbäumen*; *zu Tage* ~ *v. zu-*
tage ~. **H** *tr.* и *refl.* 1. *et.* ~ (з)газити што;
der Wurm krümmt sich, wenn er getreten wird
црв се вије кад се згази; *mit Füßen* (и. *unter*
die Füße) ~ газити ногама, *fig.* газити; *e-n*
~ ударити ногом кога; *nach e-m* ~ покуша-
(ва)ти (и. хтети, гледати) ударити (и. да у-
дарим, -иш, -и, -имо, -ите, -е) кога ногом;
das Pferd (и. *dem Pferd*) *in die Weichen* ~ у-
дарити -ати коња ногом у слабину; рит|ну-
ти, -ати; *das Pferd hat sich getreten* коњ се
повредио. 2. *fig.* студ. *e-n* ~ опоменути кога
да плати дуг, *fam.* послати кому љубазно
писмо. 3. нара|стити, -шћивати; *der Hahn*
tritt die Henne петар нарасти кокош. 4. *et.*
~ ићи чим, ићи по чему; *e-n Weg* ~ ићи (и.
грести) (неким, једним) путем; *der Weg...*
den wir ~ пут..., којим (ми) гредемо (и. иде-
мо); *v. Pflaster*; *Wasser* ~ ићи по води. 5.
(по)кретати (и. терати) ногом, -ама; *die*
Bälge der Orgel ~ дувати оргуље; *e-n Blase-*
balg ~ дувати мех; *eine Glocke* ~ звонити

газећи на полу; ¶ den Takt ~ давати такт ударима ноге; den Top ~ месити иловачу (и. блато) ногама; die Trauben ~ газити (и. муљати) гроже; den Tritt des Webestuhls, den Webstuhl ~ покретати подножник разбоја; getretene Arbeit = Fußarbeit. 6. (са о знаком последице) et. zu Boden (и. in den Staub) ~ (з)газити што; zu Staub ~ згазити у прах; ich habe mir e-n Dorn in den Fuß getreten за бо ми се трн у ногу; sich matt ~ поустати дувајући оргуље; sich außer Atem ~ задувати се од дувања (и. покретања) оргуља; die Schuhe schief ~ искривити ципеле (и. обућу), потпетити ципеле; sich (dat.) den Fuß wund ~ разрањао сам ногу идући (и. газећи); в. tot-. III Tre'ten *n* ступање; гажење; ударање ногом; муљање, цеђење; покретање.

Tre'ter {третр} {treten} *m* 2l, ~in {~дн} *f* 3с газил/лац, -ља; дувач, -ица, покретач, -ица (оргуља); газил/лац -ља иловаче (и. блата), гњечил/ац, -ица; муљач, -ица.

Tre't...: ~faß *n* буре за муљање; ~kufe *f* бачва за муљање; ~maschine *f* fam. = Fahrrad; ~mühle *f*: а) долап *m*; б) fig. робија; ~rad *n* Λ точак покретан гажењем; ~schemel *m* подножњак.

treu {трѐ} {свн.: trauen} I *a* веран; искрен; честит; савестан; поуздан; постојан; одан; истинољубив; тачан; *adv.* верно; ein ~er Diener (Freund, Gatte) веран слуга (пријатељ, супруг); ~ dienen верно служити; ~es Gedächtnis верно памћење; ~e Schilderung (Übersetzung) веран опис (превод); ~ bis an das Grab веран до гроба; e-m, seinem Eide ~ sein (bleiben) бити (остати) веран кому, својој заклетви; seine Pflichten ~ befolgen верно испуњавати своје дужности; sich (dat.) selbst ~ bleiben оста(а)ти веран самом себи; er meint es ~ mit Ihnen он Вам жели добра; der Wahrheit nicht ~ bleiben одреши се о истину. II Treu *f* 3b б. *pl.* = Treue: а) Treu und Glaube в. Glaube 1; üb' immer Treu und Redlichkeit! буди увек веран и честит!; б) auf meine Treu! (bei) meiner Treu! тако ми вере!; вере ми!; богами!; Бог и душа!; вера и Бог!

Treu'..., treu'... {трѐ-} ~bruch *m* вероломство *n*, вероломност *f*, невера *f*; ~brüchig *a* вероломан, неверан; ~brüchig werden погазити верност; ~brüchige(r) *s* 9l вероломни/к, -ца; ~bund *m* савез верних.

Treu'e {трѐ-} {свн.: *trek} *f* 3b (*pt.* /) верност, вера; постојаност; оданост; истинољубивост; die ~ des Gatten gegen die Gattin верност супруга (и. супругова верност) према супрузи; die ~ des Dieners верност слуге, слугина верност; die ~ des Freundes верност пријатеља, пријатељева верност; die ~ des Gedächtnisses, der Schilderung, Übersetzung верност памћења, описа, превода; die ~ brechen погазити верност, прекршити веру; e-m ~ schwören заклету се (и. заклињати се, присећи) кому на верност; (an) e-m ~ beweisen доказати кому верност; in (allen guten) ~-n потпуно одано.

treuf {трѐф}, ~(s)t {~(с)т} в. triefen.

Treu'..., treu'... {трѐ-}: ~eid *m* заклетва (и. присега) *f* на верност; ~eifrig *n* врло ревностан, јако ревњи; ~ergeben *a* веран и одан, сасвим одан; ~fest *a* непоколебљиве верности (и. вере) (*gen.*); ~gehorsam *a* веран и покоран, сасвим покоран; ~gesinnt *a* верна помишљења (*gen.*) на срцу; ~händer *m* = Testamentsvollstrecker; ~hand|gesellschaft *f* фидуциерно друштво *n*; ~herzig *a* (dv.) добронамеран (-но); искрен(о), поверљив(о), отворен(о); простосрдчан/ан (-но), простодуш/ан (-но); непретвор/ан (-но), безазлен(о); ~herzigkeit *f* добронамерност, искреност; отвореност; простосрдчаност, простодушност; непретворност, безазленост; ~lich {трѐлѝх} *a*, *adv.* = treu; ~liebchen *n* драго; ~los *a*, *adv.* невер/ан, -но, веролом/ан, -но, издајнички; ~lose(r) *s* 9l неверни/к, -ца, вероломни/к, -ца; ~losigkeit *f* неверство *n*, невера, вероломство *n*, неверност; издајство *n*; ~pfand *n* залог *f* верности; ~pfennig *m* / = Handgeld; ~ring *m* / = Trauring; ~sam {трѐсам} *a* / = treu; ~schwur *m* = ~eid. [три стиха.]

Tria'de {триад-} [гр.] *f* 3b тријада, китица од Triagonal... {триагонал-}: триагоналан, троугаон, трокутан.

Tria'ngel {триа'нгл} [лат. triangulum *n*] *m* 2l, и *por.* *f* 3d Λ троугао *m*, трокут *m*; ¶ троугаоник, трокутник.

Tria'ngler {триа'нгл-} *m* 2l ¶ свирач на троугаонику (и. трокутнику).

triangulä'r {триа'нгулер} *a* = dreieckig.

Triangulatio'n {~лацио'н} [лат.] *f* 3b триангулација (тригонометријски прмер, тригонометријско снимање и. премеравање).

triangulie'ren {~лир'н} [лат.] I *tr.* 15g триангулисати, сним(а)ти -ити помоћу тригонометрије, тригонометријски премер(и)ти -авати. II Triangulie'ren *n*, Triangulie'ring {~лир'н.} *f* 3b = Triangulation. [они.]

Triangulie'rungs... {~лир'н-} : триангулаци-

Tria'rier {триа'рир} [лат.] *m* 2l antiqu. триариј, војник трејег (у)бојног реда.

Tri'as {триас} [гр.] *f* inv. б. *pl.* 1. тројство *n*. 2. *geol.* триас *m*.

Tri'as... {триас-}: *geol.* тријаски.

tria'ssisch {триасиш} *a* тријаски.

Triba'de {трибад-} [гр.] трибада (жена са сполном склоношћу ка истом полу).

Triba'ller {трибал'р} *m* *pl.* 2l antiqu. Трибали, старо тракијско племе.

Tri'brachys {трибрѝхис} [гр.] *m* inv. *met.* трибрахис, стопа са три краткоће (ооо).

Tribulie'ren {трибул'рн} [лат.] I *tr.* 15g мучити, кињити, dosaђивати, сещати. II Tribulie'ren *n*, Tribulie'ring {~лирун} *f* мучење, кињење, dosaђивање, сещање.

Tribu'n {трибун} [лат.] *m* 2g¹ и (аус. само) 3a трибун (народни вођ).

Tribuna'l {трибунал} [лат.] *a* 2g¹ (виши) суд *m*.

Tribuna'l'rat {~ал-} *m*: а) (судско) веће *n*; б) судски саветник.

Tribuna't {трибуна'т} [лат.] *n* 2g трибунство.

Triesti'ner {триѣстѣнѣр} *m 2l* и *inv.*, ~in {~ѣн} *f 3c* = Triester(in). [чекрк *m.*]

Trie'ze {триѣзе} *дн.* *f 3b* котурача, дизалица, **trie'zen** {~н} *дн.*, Trieze *tr. 15e 1.* (по)дизати, (по)дићи котурачом, дићи -зати дизалицом (и. чекрком). 2. *fig. pop.* зафркавати, зави-
главати.

triff {трѣф} *imper.*, ~(s)t {~(c)t} (2) 3 л. *praes. ind. sg.* од treffen. [blatt, Kleeblatt.]

Trifo'lium {трифолѣум} [лат.] *n 6e* = Drei-

Trift {трѣфт} [срвн.; *treiben] *f 3b 1.* а) право *n* на пашу, право паше; б) пут *m* за пашу, пролаз *m* за стоку; в) пасиште *n*, паша, у-
трина; д) стадо *n*, чопор *m*, целеп *m*; = ~ Ochsen стадо (и. целеп) волова. 2. *с* (и *n 2g*) = Drift².

Tri'ft... {трѣфт-}: ~ablösung *f* откуп *m* права паше; ~bach *m* = Flöbbach.

tri'ften {~н} [Trift] *15c 1 intr. (s)* бити ношен (воденом, ваздушном) струјом, = treiben III 2 а. II *tr.* = flöBen I 1.

Tri'ften..., tri'ften... {трифтен}: ~distel *f* (Centaur'а calci'trapa) окологрм *m*; ~reich *a* богат пашњацима (и. пашама).

Tri'ft...: ~geld *n* суљевина *f*; ~gerechtigkeit *f* = Trift I а.

tri'ftig¹ {трѣфтих} [срвн.; *treffen] *a 1.* осно-
ван, образложен; доказан, убедљив, јак; пре-
судан, одлучан, одлучујући; веродостојан,
вероватан; ~er Beweis основан доказ; ~e
Gründe значајни (и. јаки) разлози. 2. = in-
haltsschwer; ~e Wahrheiten значајне истине,
истине од великог замахаја.

tri'ftig² {~} [Trift, treiben] *a 1.* *с* који плови
ношен (воденом) струјом (и. током [воде]);
~sein: а) дрљати (за котву); vor zwei Ankern
~ werden дрљати двема котвама по дну; б)
сплављати се, ~љати се, бити ношен (воде-
ном) струјом (и. током [воде]). 2. = be-
triebsam. 3. обвезан да плаћа суљевину. 4. *с*
напредан, који добро успева, добра приноса
(*gen.*), издашан.

Tri'ftigkeit {~кѣт} [triftig¹] *f 3b 6. pl.* основа-
ност, доказност, убедљивост, јачина.

Trigly'ph {тригљуф} [гр.] *m 2g*¹ *с* триглиф
(= Dreischlitz) тропрез.

Trigonometrie¹ {тригонометри} [гр.] *f 6f* *с*
тригонометрија (мерење троугла, рачун тро-
кута); **trigonome'trisch** {~етрѣш} *a (dv.)* три-
гонометријски.

Trikolo're {триколорѣ} [фр.] *f 3b* тробојка.
trikl'i'n(isch) {триклинѣш} *a min.* триклин-
чан. [тено одело.]

Triko't {трико} [фр. *m*] *m* и *n 6i* трико *m* (пле-)

Triko't... {~ф-}: ~anzug *m* трико *m*, одело *n*
од трикоа; ~fabrik *f* творница трикоа (и.)

tri'llen {трѣлн} в. drillen¹. [плетених одела.]

Tri'ller {трѣлѣр} [ит. trillo] *m 2l* *с* трила *f*, три-
лер (треперење звука, гласа).

tri'llern {~н} [Triller] *1 intr. (h), tr. 1.* трилова-
ти, трести (и. потресати, треперети) звуком
(и. гласом); ђурликати; *tr.* (у)красити три-
лама, уресити трилом, *refl. sich (acc.)* müde
~ уморити се од триловања. 2. врцкати,
врдукати. II **Tri'llen** *n* триловање, треперење

звуком (и. гласом); ђурликање.

Trillio'n {трѣлѣн} [лат.] *f 3b* трилион *m*, ми-
лион билиона (= 10¹⁸).

Trilobi't {трилобит} [гр.] *m 3a geol.* трилобит
(изумрла врста животиња).

Trilogie¹ {трилоги} [гр.] трилогија (три драм-
ска дела која чине целину).

Trime'ster {тримѣстѣр} [лат.] *n 2l* тримесечје.

Tri'meter {тримѣтар} [гр.] *m 2l met.* триметар.

trime'trisch {тримѣтрѣш} *a* триметарски.

Tri'mmer {трѣмѣр} [енг.] *m 2l* = Kohlentrimmer
trimo'rph(isch) {триморфѣш} [гр.] *a* тримор-
фан, трообличан (= dreigestaltig).

Trimorphi'smus {~ѣрфѣсмус} *m 6g* триморфи-
зам, трообличност *f* (= Dreigestaltigkeit).

Tri'ne {трѣн} 1. *f 8d dim.* од Katharina Ката.
2. *f 3b fig.* dumme ~ глупача.

Trinida'd {тринидат} [шп.] *n 8g* *с* Тринидад
m (Острво Троица — највеће острво у Ма-
лим Антилама енглеским: град на острву
Куби). [ћер св. Троице.]

Trinita'rier {тринитѣрѣр} [лат.] *m 2l rl.* калу-

Trinitä't {тринитѣт} [лат.] *f 3b* тројство *n*;
Троица (= Dreieinigkeit).

Trinita'tis {тринитатѣс} [лат.; *gen.* од trinitas]:
Sonntag ~ недеља по Духовима.

tri'nkbar {трѣнкѣбар} [trinken] *a* пијаћи, питак,
за пиће, за пијење; ~er Wein: а) питко вино,
вино које може да се пије, б) вино довољно
зрело да се пије. [вољна зрелост (вина).]

Tri'nkbarkeit {~кѣт} *f 3b*: а) питкост; б) до-

Tri'nk... {трѣнк-}: ~becher *m* пехар, чаша *f*;

~bruder *m* весео братац, испичутура.

tri'nnen {трѣнѣн} [свн. trinken] *1 tr., intr. (h),*
refl. 12b пити; попити: а) *abs.* wenn man
erhitzt ist, muß man nicht ~ кад је човек у-
грепан, не треба пити; е-м zu ~ geben на-
појити -ајати кога, да(ва)ти кому да пије;
die Alte hat's dem Menschen angetan, sie hat
es ihm zu ~ gegeben баба је човеку уврача-
ла, дала му је да (по)пије (нешто); wenig,
aber oft ~ пијуцкати; aus der hohlen Hand,
aus e-m Glas ~ пити шаком (и. из шаке), из
чаше (и. чашом); nach Herzenslust ~ пити
до миле воље; in großen Zügen ~ пити ве-
ликим гутљајима; gehörig ~ жестоко пити;
auf j-s (и. tr. j-s) Gesundheit (и. Wohl) ~ пити
у чије здравље, наздравити -љати кому; в.
Brüderschaft; б) (за мале животиње; узви-
шеним стилем и за веће; *уп. saufen*) das
Vieh säuft, die kleinen Vögel ~ пије (немачки:
лоче) стока, мале птице пију; wird kein
engländisch Roß mehr aus den Wellen der...
Loire ~ ниједан више енглески коњ неће
пити из валова Лоаре; в) seit einiger Zeit
trinkt er од неког времена (воли да) пије;
gern eins ~ волети гледати данце; радо по-
вући коју; д) *с* за неживо) er sah ihn (den
Becher) stürzen, ~ und sinken tief ins Meer
он га (пехар) виде где пада, пије и тоне ду-
боко у море; е) (са ознаком пића) Bier, Kaffee,
Milch, Wein ~ пити пиво -а, кафу -е, млеко
-а, вино -а; узв. ст. *сa gen.* sie tranken des
köstlichen Weines они пијаше изврснога вина;
er trank des Bachs (он) пијаше из потока;

von et. (*dat.*) ~: *a*) пити од чега, *b*) пити из чега; vom Bache ~ пити из потока; dieser Wein läßt sich ~ ово вино даје (и. може) се пити; *f*) *fig.* den bitteren Kelch der Leiden ~ пити чашу жучи; (и. Strahlen der Abendröte ~ пити зраке вечерње румени; das Licht (der Sonne, des Tags) ~ пити светлост (сунца, дана), живети; *g*) (са стварју као подметом) упијати; die Erde trinkt den Regen, Ströme Blut земља пије (и. упија) кишу, потоке крви; *h*) (са ознаком последице) *a*) само са предметом: Betäubung ~ ошамутити се пијући; Vergessenheit aus Lethes Wellen ~ пити заборав из Летиних вала; *b*) са повратним *dat.*: sich (*dat.*) е-п Haarbeutel (и. е-п Rausch) ~ наефлеисати се, повући (*intr.*); sich (*dat.*) Mut ~ пити да се охрабрим, -иш, -и, -имо, -ите, -е; sich (*dat.*) den Tod an et. (*dat.*) ~ навући смрт (претераним) пијењем чега; *c*) *tr., refl.* са предикатом: е-п arm ~ осиротити кога пијењем; sich (*acc.*) arm ~ осиротети пијући; sich besoffen ~ нашљемати се; sich gesund ~ оздравити пијући; sich jung ~ подмладити се пијући (и. пићем, од пића); sich (*acc.*) krank ~ разболети се од пића; ein Glas leer ~ испити чашу, испразнити чашу; das Herz leicht ~ олакшати срцу пићем; sich lustig ~ развеселити се пијући; sie tranken mich voll они ме напише; sich voll ~ напити се; ihre Kleider, die sich schwer getrunken њено одело које се напило (воде) и отежало; *d*) са *prp.*: sich in Schlaf ~ успавати се пијењем; в. Tisch; die Luft... trinkt von der heißen Wange mir die Glut vаздух... пије ми жар са врела образа; er hat sich (*acc.*) von Sinnen (и. um den Verstand) getrunken пио је да је свест (и. разум) изгубио; sich (*acc.*) zum Tier ~ напити се до скота. **Н Tri'nken** *n.*, **Tri'nkung** {*тринкунг*} *f* 1. пијење; dieser Wein reizt zum Trinken ово вино кад човек пије све му се више пије. 2. пиће, пијанство; *prv.* ein Trunkenbold läßt das Trinken nicht пијанца неће да се окане пића. 3. пиће, напатак *m*; Essen und Trinken јело и пиће. 4. = Kofent.

Tri'nker {*тринкер*} [*trinken*] *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c 1. пилац, који -а пије; er ist ein schlechter ~ он не може да пије; он мало пије. 2. пијанца, пијаница.

Tri'nk..., **tri'nk...** 2. *fest a* издржљив у пићу; ~ *gast m* гост који пије; ~ *gefäß n* суд *m* за пиће; ~ *gelage n* пијанка *f*, теревенка *f*; ~ *geid n* напојница *f*, *fat.* бакшиш; ~ *genoß m* Пивко Боцић, в. ~ *bruder*; ~ *gern m* *fat.* испичутура; ~ *geschirr n* суд *m* за пиће; ~ *gesellschaft f* пјано друштво *n*; в. и ~ *gelage*; ~ *glas n* чаша *f* (за пиће); ~ *gold n* *alchem.* пијаће злато; ~ *halle f* крчма; ~ *haus n* крчма *f*; ~ *horn n* рог *m* за пиће; ~ *kur f* лечење *n* минералном (и. бањском) водом; ~ *lied n* почашница *f*, песма *f* уз пиће; ~ *napf m* чанчић (за воду у кавезу); ~ *platz m* појиште *n*; ~ *schale f* сапак *m*; ~ *spruch m* здравица *f*; ~ *stube f* дворница за пиће; ~ *szenе f* пијанка, теревенка; ~ *wasser n* пијаћа вода *f*, вода за

пиће.

[члан израз.]

Trino'm {*трино́м*} [*гр.*] *n* 2g \wedge тринóм, тро-**Tri'o** {*трио*} [*ит.*] *n* 6i \equiv трио (комад за три гласа и. инструмента); *fig.* тројица, троје, три (уп. Kleeblatt *b*).

Triole {*трио́л*} [*ит.*] *f* 3b \equiv триола (убрзавајуће везивање трију нота).

Triole'tt {*трио́лét*} *n* 2g триолет *m* (песмица од 8 стихова у којој се први стих понавља као четврти, а први и други понављају се као седми и осми).

Tri'pel' {*трипéл*} [*фр.* triple „трострук“] *m* 2l троструко добијена игра (у висту); у слож. значи: трострук, тројни.

Tri'pel- {~} [*Tripolis*] *m* 2l трипаљ, триполиско средство за глачање.

Tri'pel... {*трипéл*}: ~ *'allianz f*, ~ *'entente* [*фр.*] *f* 6. *pt.* Тројни споразум *m* (Dreibund); ~ *erde f* = **Tripel**²; ~ *takt m* \equiv трострук такт, тројни такт. [трипéлем.]

tri'peln {*трипéлн*} [*Tripel*²] *tr.* 15f (у)гладити/**Tripla'n** {*триплан*} [*лат.*] *m* 2g \simeq триплан (= Dreidecker *b*). [утростручити, -авати.]

tri'plie'ren {*триплире́н*} [*фр.*] *tr.* 15g утродити, **Tri'plika't** {*трипликат*} [*новолат.*] *n* 2g трипликат *m*. [мља у Северној Африци.]

Tri'polis {*триполі́с*} *n* inv. \bullet Триполис *m* (зе-**Tri'polita'ner** {*триполитáнер*} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c Триполитан|ац, -ка. **Tri'polita'nien** {*триполитáни́н*} *n* 8g \bullet Триполитанија *f* (ит. колонија у Сев. Африци).

tripp' {*три́п*} **I** *int.* трап!, туп! **II** **Tripp** *m* 2g *trān n*, *tup n*, тежак корак.

Tripp² {~} [*ит.*] *m* 2g и 6i \simeq **Trippsam**(me)t. **tri'ppeln** {*трипéлн*} [*дн. оном.*] **I** *intr.* (*h. s*) 15f 1. цупкати, тапкати, тупкати; ситно ићи, ситно корачати; каскати, показивати; sie trippelte vor Ungeduld она цупкаше од нестрпљења; (her)getrippelt kommen доцупка(ва)ти. 2. *prov.* = tröpfeln. **II** **Tri'ppeln** *n* цупкање, тапкање, тупкање; ситно идење, каскање, показивање.

tri'ppen {*трипéн*} 15a \simeq trippeln.

tri'pper {*три́пер*} [*дн. trippen*] *m* 2l \neq капавац.

Tri'pper..., **tri'pper...** {*три́пер*}: 2. *artig a* попут капаваца; 2. *krank a* болестан од капаваца; ~ *krank(e)r s* 9l оболел|и, -а, болесни|к -ца од капаваца.

Tripp²|sam(me)t *m* \simeq полусомот, полукадифа *f*. **Tri'ptychon** {*три́птухон*} [*гр.*] *n* 6i и 6k триптих *m* (таблица за писање у три дела; слика са двама крилним сликама преклопљивим на трећу слику у средини).

Tri're'me {*трире́м*} [*гр.*] *f* 3b *antiqu.* трирема (убојна галија са три реда весала).

trist {*три́ст*} [*фр.*] *a* жалостан, јадан, бедан.

Tri'stan {*три́стан*} [келтски јунак из прича] *m*

Tri'ste {*три́ст*} [шв.] *f* 3b стог *m*. [Тристан.]

Tri'ton {*три́тон*} [*гр.*] *m* 6i *antiqu.* Тритон (један од богова мора).

tritt {*три́т*} *imper.* и 3. *l. praes. sg. ind.* од treten.

Tritt² {~} [српн., treten] *m* 2g 1. корак, ход; bei jedem ~ stehenbleiben заста(ја)ти при сваком кораку; е-п leichten (schweren, sicheren) ~ haben имати лак (тежак, сигуран) ко-

пак (ход); **b**) X е-п kurzen ~ haben имати кратак корак; **c**) X ~ halten држати корак; im ~! у корак!; ~ gefaßt! у ногу!; ohne ~! вољним кораком!; ~ wechseln! промени ногу!; мењај корак!; **v.** Schritt 1. 2. (као мера, иза бројева *inv.*) = Schritt 1. 3. стопа *f*, траг; ~e im Grase sehen видети стопе у трави. 4. ударац ногом; *fat.* е-м е-п ~ vor den Hinteren geben ударити кога ногом у задњицу. 5. покретање *n* ногом; leichter (schwerer) ~ лако (тешко) покретање ногом. 6. **a**) подножник, подножњак (на разбоју, на точку итд.); **b**) папуча *f* (на колима за пењање, слажење); **c**) полица *f*, постолје *n* (за цвеће); **d**) = Fußbank пречага између ногу стола; **e**) узвишење *n* на прозору (као седиште); **f**) = Stehleiter.

Tri'tt... tri'tt... {три-т-}: ~brett *n* = Tritt 6 а, **b**; ~chen {три-т-х-н} *n* *pl.* *inv.* (чисте) чизме *f* *pl.* (у касарнском језику); ~fest *a* чврста корака (*gen.*), чврста хода (*gen.*); ~harfe *f* харфа с подножницима; ~leiter *f* = Stehleiter; ~ling {три-т-л-н} *m* 2^g **a**) ципела *f* с изгаженим потпетицом (и. без потпетице); **b**) = Treppenstufe; ~mühle *f*: **a**) млин *m* покретан ногама; **b**) $\frac{1}{2}$ *fat.* **a**) = Tretpresse; **b**) мала штампарија са машинама покретаним помоћу подножника; ~stange *f* радилица (на шивањима); ~wechsel *m* X промена *f* ноге (корака).

tri'ttst {три-т-ст} 2 л. *praes. sg. ind.* од treten.

Triu'mph {триумф} [лат.] *m* 2^g *antiqu.* триумф, свечан улазак у Рим после задобијене победе; *fig.* победа *f*, славље *n*.

Triumphator {триумфатор} [лат.] *m* 6^d триумфатор, победник.

Triu'mph... {триумф-}, Triumphal... {триумфал-}: триумфалан, победнички, ликујући; ~bogen *m* славољук.

Triu'mphes... {триумфс-} X = Triumph..., на пр. ~wonne *f* миље *n* триумфа.

triu'mphen {триумфн} 15^a X = triumphieren.

triumphieren {триумфирн} *intr.* 15^g *antiqu.* триумфовати, ући-лазити свечано у Рим после задобијене победе; *fig.* триумфовати, ликовати; die ~de (*opp.* die streitende) Kirche Ликујућа црква.

Triu'mph...: ~lied *n* триумфна (и. победничка) песма *f*; ~marsch *m* триумфни марш, триумфна корачница *f*; ~pforte *f* триумфна капија; ~wagen *m* триумфна кола *n* *pl.*; ~zug *m* триумфни улазак; е-п ~zug halten триумфовати, улазити -ћи свечано. [умвир.]

Triu'mvir {триумвир} [лат.] *m* 11 *antiqu.* три-триумвират

Triu'mvirat {триумвират} *n* 2^g триумвират *m* (влада(вина) тројице).

trivial {тривиал} [лат. trivium „тропуће, раскршће“] тривијалан, отрцан, прост(ачки).

Trivialität {тривијалитет} *f* 3^b тривијалност, отрцаност, просташтво *n*.

Tro'as {тројас} [гр.] *n* 8^c *antiqu.* Тројада (област Мале Азије).

trochä'isch {трџејш} [гр.] *a* *met.* трохејски.

Trochä'us {трџејс} *m* 6^g трохеј (—).

tro'cken {трџкн} [свн.] 1 *a* сух, сув; *fig.* суво-

паран, сухопаран; *adv.* суво, сухо, *fig.* сувопарно, сухопарно; **a**) die Wäsche ist nicht mehr naß, aber doch feucht, doch wird sie bald ~ sein рубље није више мокро, али је ипак влажно, а ускоро ће бити суво; ~er Boden суво тле *n*, сува земља *f*; die Luft ist ~ ваздух (и. зрак) је сух; ~ machen (о)сушити; ~ werden (о)сушити се; **b**) ~er Mensch трезвењак, водопија; ~er Stil сувопаран стил, сухопаран стил; **c**) ~e Antwort сув (и. отсечан) одговор *m*; е-м ~ (и. mit trockenen Worten) die Wahrheit sagen рећи кому голу истину; **d**) ~er Besuch посета без почашћивања пићем; ~es Brot сув хлеб(а) *m*, сух крух *m*; ~es Brot essen јести сув(а) хлеб(а), сух(а) крух(а); X ~er Wechsel соло меница (издавалац и прималац исто лице); das ist ~ ein (и. ein ~er) Verdienst von 100 Mark то је чиста зарада од 100 марка; **e**) *gr.* тврда изговора (*gen.*); **f**) у нарочитој вези са *s* и *v.* ~e Atme дадила (која боцом храни дете); mit ~em Auge сувих очију, без суза; ~es Bad суво купатило (у песку итд.); ~e Blätter суво лишће; ~e Bleiche суво бељење; ~es Eisen тешко топљиво гвожђе, тешко тапиво железно; ~e Fäulnis суво труљење, сув трулеж; ~en Fußes са сувом ногом; ~ füttern хранити сувом храном; ~er Graben сув ров, сух јарак; X ~es Gut сува роба, денчана роба; ~er Husten сув кашаљ; ~e Mahlzeit јести без пића; ~e Mauer сув зид, зид без малтера; е-п Gast mit ~em Munde (и. ~) sitzen lassen не да(ва)ти госту да се чим окрепи; **v.** Ohr 3; (Erz) ~ pochen суво тучати (руд(а)чу); ~e Rinder краве које не дају млека; die Kuh steht ~ (и. güst) крава не даје млека; X ~e galvanische Säule сув галвански стуб; ~e Scheidung и. Scheidung auf ~em Wege суво лучење, издавање сувим путем; ~e Schläge туча *f* без крви; ~ schleifen суво оштрити; X ~e (и. blinde) Schröpfköpfe суве купице; ~e Vergoldung суво позлаћивање *n*, сува позлата; ~e Waren сува роба, денчана роба (*opp.* nasse, in Fässern); ~es Wetter суво време. II das Tro'ckene {~} суво, сухо; **v.** legen I 2; auf dem Trockenen sein бити на суву, *fig.* бити у припи; е-п aufs Trockene setzen довести кога у припи; im Trockenen sein (и. sitzen) бити склоњен, *fig.* наслагати коју парицу.

Tro'cken... tro'cken... {трџкн-}: ~apparat *m* апарат за сушење, сушара *f*; ~bagger *m* сув јаружар; ~batterie *f* X сува батерија; ~boden *m* сушара *f*, сушница *f*; ~brett *n* полица *f* за сушење; ~dock *n* X сув док *m*; ~e {трџкн-} **v.** Trockne; ~element *n X сув елемент *m*; ~en {трџкнн} **v.** trocknen; ~fäule *f* сув трулеж *m*; ~futter *n*, ~fütterung *f* сува храна (и. пића, крма) *f*; ~gerüst *n*, ~gestell *n* постолје за сушење (чера); ~gewicht *n X чиста тежина *f*; ~graben *m* ров (и. јарак) исушивања; ~haus *n* сушара *f*, сушница *f*; ~heit {трџкнхет} *f* 3^b сувота, сухота, сувост, сухост; суша; *fig.* (и са *pl.*) сувопарност, сухопарност; ~herd *m* сушара *f*, сушоница *f*; ~kammer *f* = ~stube; ~kasten *m* сушара *f*;**

~legbar {~лекбар} а исушљив; ~legen *tr.* о-сушити, исуши(ва)ти; ein Kind ~legen метнути дете у суво; ~legen *n*, ~legung *f* сушење, исушивање; исушење; ~legungsmaschine *f* машина за исушивање; ~leine *f* конопац *m* (и. уже *n*) за сушење; ~malerei *f* = Pastellmalerei; ~maschine *f* сушилица (машина); ~mauer *f* = trockene Mauer; ~mittel *n* сушило, средство за сушење; ~moder *m* = ~fäule; ~ofen *m* сушара *f*, сушилица *f*; ~öl *n* уље које суши, сушило; ~platte *f* phot. осетљива плоча; ~platz *m* сушиште *n*, сушило *n*; ~pressen *tr.* (о)сушити цеђењем, исцедити; ~pressung *f* сушење *n* цеђењем; ~rahmen *m* оквир за сушење; ~raum *m*, = ~platz, ~kammer, ~ofen, ~stube; ~röhre *f* одводна цев, цев исушивања; ~saal *m* = ~stube; ~schleifen *n* суво оштрење, суво брушење; ~schnur *f* = ~leine; ~schuppen *m* сушилица *f*; ~stempel *m* сув жиг, сув печат (*opp.* Farbenstempel); ~stube *f* суш(ио)ница, сушара; ~trommel *f* сушара; ~tuch *n*. а) = Handtuch; б) чоха *f* за сушење; ~verfahren *n* поступак *m* сушењем; ~wohnen *tr.*: e-e Wohnung ~wohnen сушити кућу, становати у новом стану; ~wohner(in *f*) 2l (3c) *m* суши|лац -ља нове куће, кирајџија, -ка сушач(ица).

Tro'ckne {трокне} [сврн.] *f* 3b *pl.* 1. = Trockenheit. 2. катк. суво *n*, сухо *n*, копно *n*; уп. и trocken *ll*.

tro'cknen {~н} [сврн.; *trocken] 15c 1 *intr.* (s) (о)сушити се, сасуши(ва)ти се; ~dp. pr. и ако-ји се суши, који се сасушује. II *tr.* и *refl.* (sich) ~ сушити (се), осушити (се); die Wäsche ~ (о)сушити рубље; Sümpfe ~ осуши(ва)ти баре; j-s Tränen ~ (о)брисати (и. у-брисати) кому (и. чије) сузе; getrocknete Feigen суве смокве. III Tro'cknen *n*, Tro'cknung {трокнун} *f* сушење, исушивање, и-са|сушење; et. zum Trocknen aufhängen обесити што да се суши. [nung.]

Tro'cknis {трокнис} *f* 2i = Trockenheit; Trock- Tro'ddel {тродл} [сврн.] *f* 3d 1. ројта, кита, кићанка; X (обичан) темњак *m*. II *m* 2l = Trottel.

Tro'ddel... {тродл-}: ~nutze *f* капа са кићанком; ~perücke *f* власуља са дугачким коврчама.

Trö'del {тродл} [нвн.] *m* 2l 1. стареж, старудија *f*, старо одело *n*, стари намештај. 2. старудија *f*, трице *f* *pl.*, којештарије *f* *pl.*, *fat.* зерзевати *m* *pl.* 3. старинарница *f*, телалница *f*; auf dem ~ kaufen купити у старинарници (и. телалници). 4. старинарење *n*, старинарство *n*, телаљење *n*. 5. студ. *fat.* вашар, русвај; угурсузлук, лакрдија *f*, обе-шењаство *n*; das macht mir ~ то ми је по ћефу; ћеф ми је за то; e-m e-n ~ machen у-брисати кога. 6. (шв.) замршај, умршено место *n*.

Trö'del..., trö'del... {тродл-}: ~bude *f* старударница, телалница; ~ei {тродл-} *f* 3b: а) *fat.* скањерање *n*, тръезгање *n*, *por.* гужење *n*; б) старударење *n*, телаљење *n*, стари-

нарење *n*, старинарство *n*; ~fischer *m* хватач у реку палих предмета; ~frau *f* = Trödlerin; ~fritze *m* *fat.* тръезгало, скањерало; ~geschäft *n*, ~handel *m* трговање *n* старудијом, старударење, старинарење *n*; ~haft {тродл-} *a*: а) старударски, попут (какве) старудије, похабан, извештао; б) пипав; ~hans *m* *fat.* = ~fritze; ~hexe *f* вештица старударка, вештица телалка; ~kram *m*: а) = ~handel; б) = ~bude; c) = Trödel 1 и 2; ~mann *m* = Trödler 1; ~markt *m* старударски трг.

trö'deln {тродлн} [: trendeln] 1 *intr.* (h) 15f 1. скањерати се, тръезгати се, развличити, о-тезати. 2. старударити, телалити, трговати старудијом, старинарити, бити старудар (и. старинар, телалин). 3. студ. (уп. Trödel 5) правити угурсузлуке (и. лакрдије, обешењаства). 4. (шв.) прести неједнако (и. неравно) и сувише чврсто. II *tr.* ~ = treideln 1. III Trö'deln *n* 1. = Trödelei. 2. = Trödelhandel. 3. = treideln II. [Trödlerin.]

Trö'del...: ~ware *f* = Trödel 1; ~weib *n* = Trö'dler {тродлр} [trödeln] *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c 1. старудар, -ка, старинар, -ка, телалин, препродавац, -чица. 2. *fat.* скањерало, тръезгало, оtezало. [ner(in).]

Tro'er {троер} *n* 2l, ~in {~ин} *f* 3c = Troja-I troff {троф} *impf. ind. sg.*, trö'fie {троф-} *impf. conj. sg.* од triefen.

trog¹ {трок} *impf. ind. sg.* од trügen.

Trog- {трок} *m* 2d 1. валов, корито *n* (уп. слож. Backs, Futtertrog). 2. (шв.) = Kommode.

trö'ge {трог-} *impf. conj. sg.* од trügen.

Troglody't {троглодйт} [гр.] *m* 3a 1. antiqu. ~en *pl.* Троглодити (по причању народ у Етиопији). 2. троглодит, становник пећине (и. шпиље).

troglody'tenhaf {~нхф} *a*, troglody'tisch {троглодйтш} [гр.] троглодитски.

Trog²lscharre {трок-} *f* стругаљка (за стругање наћви). [gespann.]

Tro'ika {троика} [рус.] *f* 6i тројка (= Drei-)

Troika'rt {троикарт} [фр.] *m* 2g и 6i Ж трокар. tro'isch {тройш} *a* = trojanisch.

Tro'ja {троја} *n* 8g ● antiqu. Троја *f* (град у Малој Азији).

Troja'ner {тројанр} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c Тројан|ац, -ка; troja'nisch {тројанйш} *a* тројански; der Trojanische Krieg Тројански рат.

Troka'r {трокар} [фр.] *m* 2g¹ и 6i = Troikart.

tro'llen {тролн} [сврн.: trotte(l)n] 15a 1 *intr.* (s) каскати, ситним корацима ићи; отићи; getrollt kommen докасати, ситним корацима доћи. II sich ~ = sich packen; trollt euch! торњајте цел, губити се!

Tro'mbe {трџмб-} [ит.] *f* 3b: а) 𐌆 труба; б) = Wind-, Wasserhose.

tromm! {трџм} [оном.] *int.* тра!

Trommel {трџмл} [сврн.; *фр., ит.] *f* 3b 1. добош *m*; а) X, 𐌆 die ~ schlagen (и. rühren) лупати у добош; die ~ wird gerührt добош лупа; в. rühren V; die große (и. türkische) ~ бубањ *m*; der ~ folgen (отићи у војску; в. Kessels, Hands, Schellentrommel; б) катк. =

Maultrommel. 2. многи предмети налик на: добош, бубањ; ваљак *m*; в. Trommelhöhle; X ~ des Revolvers добош (у) револвера; ~ mit den Lotterielosen бубањ са срећкама; в. Botanisiert, Kaffeetrommel.

Tro'mmel..., **tro'mmel...** {трџмел-}. **Ähnlich** а добошник, бубњолик, сличан са добошем (и. бубњем); ~ **baß** *m* ≡ једнолика пратња *f* баса, брундање *n* баса; ~ **bauch** *m* трбух разпет као (кожа на) добош(у); ~ **beinchen** *n* кошчица *f* у бубњу, бубњача *f*; ~ **blech** *n* добошни лим (и. месинг) *m*; ~ **ei** {трџмел-} *f* 3b = Getrommel; ~ **feil** *n*. а) X кожа *f* на добошу (и. на бубњу), добошњача *f*, бубњача *f*; б) бубна опна *f*; **erschütternd** а који затреса бубну опну, заглушан; ~ **gebühr** *f* добошарина; ~ **haut** *f* = ~ **fell**; ~ **höhle** *f* бубна дупља, бубањ *m*; ~ **kasten** *m* = ~ **gehäuse**, сандук добоша; ~ **klang** *m* = ~ **schlag**; ~ **kloppe** *m* X = ~ **stock**; ~ **mantel** *m* добошни омотач.

tro'mmeln {трџмелн} [Trommel] 15f I *intr.* (h) 1. добовати, бубњати, лупати у добош, ударати у бубањ; *imp.* es trommelt чује се добош, лупа добош, удара бубањ; es wird getrommelt лупа добош (и. бубањ), удара бубањ. 2. добовати, тамбурати, лупкати; а) auf den Fensterscheiben ~ добовати по прозорским окнима; sie trommelt den ganzen Tag auf dem Klavier она дрнда по цео дан на клавиру; mit den Füßen ~ тупкати ногама (у знак неодобравања, (✓) у знак одобравања); б) (за неке животиње) пуштати гласове сличне са лупом добоша, добовати; с) nicht auf sich ~ lassen не дати да се; тамбура по себи (и. по мени, по нама). II *tr.* 1. е-п Marsch (mit s-п Nägeln) ~ добовати марш (и. корачницу) (ноктима); Feuer (lärm) ~ добовати на ватру, лупати у добош на узбуну због ватре; ein Stück auf dem Klavier ~ дрндати (и. дрнкати) неки комад на клавиру. 2. се означава последице: е-п aus dem Schlaf ~ (пробудити кога добовањем, лупом; sich müde ~ уморити се добујући, (по)сустати од добовања (и. лупања у добош). III **Tro'mmeln** *n* добовање, бубњање, лупање у добош, ударање у бубањ; лупкање; тамбурање, дрнкање, дрндање.

Tro'mmel..., **tro'mmel...**: ~ **rahmen** *m* ђерђев с ваљцима; ~ **reifen** (n) *m* *pl.* X добошни (и. бубни) обручи; ~ **rührend** а који лупа у добош, лупајући у добош; ~ **schlag** *m* ударац малицом (у добош); лупање *n* добоша, добовање *n*; auf den и. bei dem ersten ~ **schlag** на први ударац малицом (у добош, у бубањ); кад узлупа добош (и. бубањ); unter ~ **schlag** уз лупање (и. лупу) добоша; bei gedämpften ~ **schlage** уз пригушено ударање добоша; ~ **schläger** *m* X добошар; ~ **schlägerkunst** *f* добошарска вештина, вештина добовања; ~ **schlegel** *m*, ~ **stock** *m* малица *f*; ~ **sucht** *f* њадим *m*; ~ **welle** *f* вратило *n* добоша; ~ **wirbel** *m* X добовање *n*, бубњава *f*.

Tromme'te {трџмет-} *f* 3b † ≡ Trompete.

Tro'mmler {трџмлр} *m* 2l X добошар, бубњар.

Trompe'te {трџмпет-} [срвн., *фр., ит.] *f* 3b 1.

≡ труба; die ~ **blasen**, auf der ~ **blasen** свирати у трубу; die ~ **an den Mund setzen**, in die ~ **stoßen** затрубити, *fig.* (рас)трубити; в. Pauke 1. 2. eustachische ~ Евстахијева труба. 3. (✓) = Wind, Wasserhose.

trompe'ten {~н} 15с (pp. trompetet {трџмпет-т}) I *intr.* (h) трубити, свирати у трубу; а) es hat trompetet (за)свирала је труба, свирнула је труба, затрубило је; б) wilde Gänse mit ihrem ~ den Geschrei дивље гуске са својом гаком попут труба. II *tr.* 1. (е-п Marsch) ~ свирати (марш, корачницу) на труби. 2. са ознаком последице: е-п aus dem Schlaf ~, е-п wach ~ (пробудити кога свирком трубе. III **Trompe'ten** *n*, **Trompe'tung** *f* трубљење, свирање у трубу, свирање на труби.

Trompe'ten..., **trompe'ten...** {трџмпетн-}: ~ **bläser** *m* трубач; ~ **förmig** а трубасти, облика трубе; ~ **geschmetter** *n* трештање труба; ~ **klang** *m* = ~ **schall**; ~ **kürbis** *m* в. Flaschenkürbis, Herkuleskeule; ~ **röhre** *f* цев трубе; ~ **schall** *m* звук трубе (и. труба); unter ~ **schall** bekanntmachen објавити ~ ливати трубом; ~ **signal** *n* трубни знак *m*, знак трубом; ~ **stoß** *m* засвир трубом, свир трубе; ун. и ~ **signal**; ~ **stück** *n* ≡ комад *m* за свирање трубом, комад за трубу; ~ **tierchen** *n* Stentor polymorphus) трубасти наливњак *m*; ~ **werk** *n*, ~ **zug** *m* ≡ ~ **register**.

Trompe'ter {трџмпетр-} [trompeten] *m* 2l и ~in {~ин} *f* 3с трубач, -ица.

Trompe'ter... {трџмпетр-}: ~ **gang** *m* испуст (на кулама) за трубаче; ~ **tag** *m* bibl. трубни дан; ~ **tisch** *m* = Katzen-, Musikantentisch; ун. и Trompeten...

Tro'pe {трџп-} [гр.] I *m* 3a (и *f* 3b) *rh.* троп *m* (израз и. реч у преносном смислу). II ~ *n* *pl.* inv. ☞, ☉ повратници *mpl.*; in den ~ *n* у тропском пределу.

Tro'pen... {трџпн-} тропски: ~ **anzug** *m* тропско одело *n*; ~ **egend** *f* тропски предео (и. крај) *m*; ~ **heim** *m* тропски шлем; ~ **klima** *n* тропско поднебље; ~ **länder** *n* *pl.* тропске земље *fpl.*; ~ **pflanzen** *f* *pl.* тропске биљке; ~ **welt** *f* тропски предели *mpl.*; in der ~ *welt* у тропским пределима.

Tropf {трџпф-} [срвн.: tropfen] *m* 2d 1. шмоклан, шмоља, звекан, бедак; armseliger ~ кукавац (сињи), јадник; armer ~ (*dim.* armes Tröpfchen) сиромашак, сиротица; erzdummer ~ телац, коњина; Meister ~ Дугоухи. 2. †: а) = Tropfen; б) = Schlagfluß.

Tropf²... {трџпф-} [tropfen²]: ~ **bad** *n* купатило с прскалицом, туш *m*; ~ **bar** {трџпфбар-} у капи, претворљив; течан; ~ **barkeit** {трџпфбаркџ-} *f* 3b б. *pl.* претворљивост у капи (и. у течност); ~ **brett** *n* (о)цедило, полица *f* за оцеђивање.

Tröpfchen {трџпфчн-} *n* 2l 1. *dim.* од Tropfen капица *f*. 2. *dim.* од Tropf в. Tropf¹.

Tropfe {трџпф-} *m* 3a, *f* 3b † = Tropfen.

tröpfeln {трџпфлн-} [нвн.] 15f I *intr.* (h, s) капати, падати кап по кап, канути; образовати капи, стварати капи; von et. (*dat.*) (herab) ~ капати са чега; es tröpfelt капље, промиче

киша; es tröpfelt von den Dächern капље с(а) крѡвѡвѡ; ~д р. и а капљив, који капље; уп. träufeln. II *tr.* (у)сипати кап по кап, укапати, -нути. III Tröpfeln *n* капање.

Tro'pfen¹ {трѡпфѣн} [свн.] *m* 2l 1. кап(ља) *f*; es regnet in großen ~ пада крупна киша, крупно дажди; ein ~ Wasser кап воде; er schwitzt dicke ~ све ра грашке зноја пробијају; *prv.* steter ~ höhlt den Stein капља камен дубе; *fat.* *por.* immer e-n Tropfen an der Nase haben пећи ракију; стално балити. 2. за ознаку мало нечег, и *fig.*: кап(љица) *f*, трун *m*; в. Stein; jeden ~ Lust mit Ach und Weh erkaufen сваку кап (и. трун) задовољства испкупити -љивати јадам и болом. 3. ~ *pl.* капљице; в. Eisen, Magentropfen. 4. (нешто слично са капи) кап *f*; зрно *n*; *min.* безбојан топаз. 5. (аус.) минјуша *f*, обоци *m pl.*

tro'pfen² {~} [свн.] 15a I *intr.* (h, n) капати, канути; das Wasser tropft vom Dache вода капље с(а) крова; es tropft капље, промиче. II *tr.* = tröpfeln II. III getro'pft {r-трѡпфѣт} *p. p.* и а = tropfenförmig. IV Tro'pfen *n* = Tröpfeln III.

Tro'pfen¹..., tro'pfen¹... {трѡпфѣн-}: 2artig а капласт, попут капи; ~fall *m*: а) = Traufe 1; б) = Traufrecht; 2förmig а облика капи, у облику капље; ~glas *n* = ~zähler; 2haft {трѡпфѣнхафт} а: а) [Tropfen¹] попут капи; као капља; б) [Tro'pf¹] шмоклански, звекански, попут бедака; 2weise *adv.* на кап(љи)це; капљицама; кап по кап; ~zähler *m phm.* бројач капи (и. капљица).

tro'pfen {трѡпфѣн} *intr.* (h) 15b ~ = tröpfeln. Tro'pf¹..., tro'pf¹...: ~flasche *f*, ~glas *n* стакло *n* за бројање капи (и. капљица); 2flüssig а = tropfbar; ~hahn *m* славина *f* кроз коју капље слана вода; 2ig {трѡпфѣѣ} а = tropfenhaft; ~kasten *m* = ~trog; 2naß а = triefnaß; ~pfanne *f* укапница, тигањ *m* за подметање испод печења; ~rinne *f* олуц *m* одакле капље слана вода; ~schwefel *m* сиров сумпор капљаник; ~stein *m*: а) *min.* капљаник, сира *f*; б) = Filterstein; 2stein artig а капљаничаст, попут капљаника; ~steinbildung *f* стварање (и. образовање) *n* капљаника; ~stein höhle *f* пећина (и. шпиља) с капљаницама; ~wein *m*: а) = Traufwein; б) = Ausbruch 4.

Trophä'e {трофѣѣ} [гр.] *f* 3b трофѣј *m* (знак победе).

tro'phisch {трофѣѣш} [гр.] а (ис)хране (*gen.*)

Tro'pik:vogel {тропѣѣк-} *m* фаeton.

tro'pisch {тропѣѣш} [гр.] а 1. ☉ тропски; ~es Jahr ☾ тропска година *f*, (уп. siderisch); ~ Zone тропски (и. жарки) појас *m*. 2. *rhet.* тропски, преносно; *adv.* преносно.

Tro'pus {тропѣс} *m* 6g *rhet.* = Trope 1.

Troß¹ {трѡс} [фр. trousse, од лат. torquere] *m* 2h¹ 1. ✕ (колонска) комора *f*, велики пртљаг. 2. пратња *f*, поворка *f*, гунгула *f*, *fat.* булумента *f*, талаворница *f*; e-n großen ~ hinter sich haben вући за собом читаву булументу. 3. *fig.* хрпа *f* незгодних ствари; ein großer ~ von Einwürfen бујица *f* приговора.

Troß² {~} *f* 3b = Trosse.

Troß¹bube {трѡс-} *m* = Troßjunge.

Tro'sse {трѡсѣ} [дн.] ✕ *f* 3b коноп(ац) *m*, уже (јачи од Leine).

Troß¹..., troß¹... {трѡсѣ-}: ~junge *m*, ~knecht *m* ✕ коморѣја; ~pferd а коморски коњ *m*; ~wagen *m* коморска кола *n pl.*

Trost {трѡст} [свн.: trauen] 6. *pl.*, в. Tröstung 2 1. утеха *f*; ein kleiner (и. schwacher) ~ ма-ла (слаба) утеха; ~ in et. (*dat.*) finden на|ћи -лазити утехе у чему; e-m ~ zusprechen (и. spenden) тешити кога, пружати утехе кому; es gereicht mir zum ~е, daß ... служи ми за утеху што ... (и. да ...); es gewährt mir ~ слу-жи ми за утеху; теши ме; ein schlechter (и. leidiger) ~ слаба (и. јадна) утеха; *iro.* schöner ~! лепа утеха! 2. готово ☯, *bibl.*: а) уздање *n*; б) узданица *f*. 3. *fat.* nicht bei ~ sein не бити чист; не бити при себи; nicht recht (и. wohl) bei ~ sein не бити баш чист; bist du bei ~? јеси ли (ти) паметан?, јеси ли (ти) при себи?

tro'stbar {~бѡр} [Trost] а утешан, који теши. tröstbar {трѡ.стѡр} [trösten] *n* утешан, утешљив; nicht ~ неутешан.

Tro'st..., tro'st... {трѡст-}: 2bedürftig а кому је потребна утеха; ~brief *m* писмо *n* утехе; 2bringend а утешан; ~bringer(in) *m* = Tröster(in).

trö'sten {трѡ.стѣн} [свн.: Trost] I *tr.*, *intr.* и sich ~ 15c 1. (sich) ~ тешити (се), утешити (се); e-n über *acc.* (wegen *gen.*, um *acc.*) et. ~ те-шити кога због чега, за што; sich über *acc.* (wegen *gen.*, um *acc.*) et. ~ тешити се за што, због чега; dieser Gedanke tröstet mich та ме (по)мисао теши; узв. ст. са *gen.* die Kleine, bereits getröstet des Unfalls ма-ла, већ утешена због несреће; sich an *dat.* (mit *dat.*, durch *acc.*) et. ~ тешити се чим; e-n auf Künftiges (ver-) ~ тешити кога бољом будућношћу; sie hat sich getröstet она се утешила; an e-m ~ тешити кога. 2. sich e-r Sache (*gen.*) ~ радовати се чему; *bibl.* der Berg Zion, des sich das ganze Land tröstet бпер Сион којем се радује цела земља; Blüten, deren sich tröstet mein Herz цветови којима се радује срце моје. 3. *bibl.* = selig machen; selig sind, die da Leid tragen, denn sie sollen getröstet werden благо онима који пате, јер ће њихово бити блаженство; Gott tröste ihn! Бог да му душу прости (= Gott hab'ihn selig). 4. sich e-r Sache (*gen.*) ~: а) уздати се у што (и: auf et.) (= sich getrostet 1); б) пристати на што, задовољити се чим. 5. ☯ *prov.* e-n (ver-) ~ обезбедити кога. II Trö'sten *n* в. Tröstung.

Trö'ster {трѡ.стѣр} [свн.] *m* 2l 1. и ~in {~ѣн} *f* 3с теши|лац, -ља, утеши|лац, -ља, утешитељ, -ка. 2. *fat.* а) књижурда *f*, купусара *f*, (уп. Scharteke, alter Schmöker); б) *iro.* сми-ривач, прут, штап за батињање.

Tro'st..., tro'st...: ~geber *m* = ~bringer; ~gefühl *n* осећање утехе; ~grund *m* утеха *f*; 2leer а в. 2los.

tröstlich {трѡ.стѣлѣх} [свн.] а 1. (о стварима) утешан, који теши; das ist nicht eben sehr ~ то није баш тако много утешно. 2. пријатан,

пријазан. 3. готово †: a) = getrost; b) вољан да (у)теши.

Tro'st..., **tro'st...**: **2los a**: a) неутешан, неутешен; der **2lose Vater...** неутешни отац...; b) неутешан, који не пружа утеху; **2lose Nachricht** неутешна вест; c) *adv.* неутешно, очајно; **~losigkeit f** неутешност; **~predigt f** беседа за утеху; **~rede f** говор *m* за утеху; **2reich a** пун утехе, утешан; **~rennen p** утешна трка *f*. **trö'stsam** {*трос-стзам*} *a* утешан.

Tro'st...: **~schreiben n**; **~schrift f** утешница, спис *m* за утеху; в. и **~brief**; **~sprecher(in f)** *m* в. **Tröster(in)**; **~spruch m** утешна изрека *f*. **Trö'stung** {*трос-стун*} *f* 3b 1. **тешење п.** 2. утеха, особ. у *pl.* за *pl.* од Trost који не постоји: **~en utede**. [утешна реч *f*, утеха *f*.]

Tro'st..., **tro'st...**: **2voll a** = **2reich**; **~wort n 2g** **trott** {*трџт*} [ит. trotto; *н.] **I intr.** = trapp. **II Trott m 2g 1.** (коњски) кас (= Trab). 2. = Viehtritt.

Tro'tt... {*трџт*}: **~baum m** = Kelterbaum; **~e** {*трџт*} *f* 3b [н.] = Kelter.

Tro'ttel {*трџтл*} [?] *m 2l prov.* 1. (у Тиролској) = Kretin. 2. (аус.) блесавец, блесавко.

tro'ttelhaft {*хафт*} *a* (*dv.*) блесав(о).

tro'teln {*трџтлн*} *intr.* (*s*) каскати, касати ситним корацима.

tro'tten {*трџтн*} [Trott; срлат., ит. trottare, фр., *свн.] **I intr.** (*h, s*) касати. **II tr.** [н.] = kelttern.

Tro'tter {*трџтр*} [trotten] 1. = Traber 1. 2. врта игре, плеса. 3. **~ pl.** завршни млатови, последњи ударци млатом. 4. н. = Kelterer.

Tro'tt..., **tro'tt...**: **~gänger m** касач; **2ieren** {*трџтирн*} *intr.* (*h, s*) касати; **~knecht m** муљач.

Trottoi'r {*трџтор*} [фр.] *n 2g¹* (аус. само *bi*) = Bürgersteig.

trotz¹ {*трџ*} [срвн., Trotz²] **I prp.** са *gen.* и *dat.* упркос (*dat.*), поред (*gen.*), покрај (*gen.*), код (*gen.*); **~ aller Gründe, ~ allen Gründen** упркос свима разлозима, поред свих разлога. 2. **~ e-r Elster schwatzen** чаврљати као сврака; das Schuldenmachen verstand er **~ e-m** умео се задуживати боље него ико. **II cj.** **~**, већма у употреби **~dem** (и. **~dem, daß**) ... в. trotzdem II; **~ dies mein Freund ist** ма да је то мој пријатељ.

Trotz² {**~**} [срвн.] *m 2g б. pl.* 1. пркос, инат, упорност *f*, јогуњство *n*, тврдоглавост *f*; aus **~** из пркоса, из ината, за инат. 2. **~ bieten**: a) *e-m, e-r Sache* (*dat.*) **~ bieten** пркосити кому, чему; der Gefahr, dem Sturm **~ bieten** пркосити опасности, бури (и. олуји); b) *e-m ~ bieten* изазивати кога, *fam.* чикати, зачиковати кога; *fig.* ich biete ihnen allen **~**, даß... и. zu... (*inf.*) ја их све чикам да...; готово † без *v*: **~!** und mache sich *e-r* ап... чик! нека неко дирне... (и. нека нападне...). 3. zum **~e** *j-s, j-m* zum **~e** упркос, за инат, у инат кому. 4. у старијем језику, још узв. ст.: a) (по-)уздање *n*; b) узданица *f*.

tro'tz|de'm {*трџидем*} **I adv.** па ипак; и поред тога; **~ und alledem** поред свега тога; при свем том. **II cj.** **~** (и. **~**, даß)... ма да; премда; er liebte diesen Sohn, **~** (даß) er ihm schon

viel Kummer bereitet hatte он је волео тога сина, ма да му је он задао много јада.

tro'tzen {*трџицн*} [срвн.] **I intr.** (*h*) 15e = Trotz bieten; der Gefahr, dem Sturm **~** пркосити опасности, бури (и. олуји); *e-m ~*: a) пркосити кому, чикати (и. зачиковати) кога, b) натицати се, надметати се с ким; auf et. (*acc.*) **~** = auf et. pochen; mit *e-m ~* дурити се на кога; **~ um et.** (*acc.*) **~** пркосно тражити (и. захтевати) што; **~ du trotzest von Mut** необуздану смелост даје ти твоја храброст. 2. † као *tr.* *e-p ~* = *e-m ~*, особ. чикати, изазивати кога; *abs.* **~**: бурити се, дурити се, јогунити се; **~ ~**, даß... пркосно рећи да... 3. (за неживо) пркосити, бити тврд и отпоран; die **~de Starrheit** несавитљива крутош; **~de Ruinen** пркосне рушевине, развалине које пркосе времену. **II Tro'tzen p** пркошење; инаћење; чикање, зачиковане, изазивање; дурење, бурање.

Tro'tzer {*трџцр*} *m 2l*, **~in** {*~ин*} *f 3c* пркосник, -ца, *fam.* инација, -ка. [ци(ј)ски.]

tro'tzerhaft {*трџцрхафт*} *a* пркоснички, ина-

tro'tzhaft {*трџцхафт*} *a* = trotzig. [keit.]

Tro'tzhaftigkeit {*~хкџт*} *f 3b б. pl.* = Trotzig-

tro'tzig {*трџиц*} [срвн.] *a, adv.* пркосан, -но; горд, -о поносит, -о; дрзак, -ско; упоран, -но, јогунаст, -о, тврдоглав, -о; набусит; **~ werden** узјогунити се; **~** (за неживо) пркосан, крут.

Tro'tzigkeit {*~кџт*} *f 3b б. pl.* пркосност; гордост, поноситост; дрскост; упорност.

tro'tziglich {*~хх, трџицхлх*} *adv.* пркосно, гордо, поносито.

Tro'tz..., **tro'tz...** {*трџи*}: **~kopf m.** a) тврда глава *f*, јогунаста худ *f*; b) јогуница, тврдоглав|ац, -ица; **~köpichen n** мала јогуница *f*; **2köpfig** {*~кџпфх*} *a* тврдоглав, јогунаст; **~köpfigkeit** {*~кџпфхкџт*} *f 3b* тврдоглавост, јогуњство *n*; **~ling** {*трџицлн*} *m 2g¹* = **~kopf b**; **~maul n fam.** пућа *m*, дурљив|ац, -ица, срда *m*; **~rede f** пркосан говор *m*; **~winkel m** в. Schmollwinkel; **~wort n 2g** пркосна реч *f*, изазивачка реч.

Troubadou'r {*трубадур*} [фр.] *m 2g¹* и *bi* трубадур (провансалски песник, певач у средњем веку).

Troubadou'r... {**~ур**}: трубадурски.

trüb {*труп*} *a* = trübe.

trü'bäugig {*труп*-} *a* мутних очију.

trü'be {*труб*} [свн.: trüben] *a* (*opp.* klar, heiter, hell) мутан; *adv.* мутно; непровидан; таман, без сјаја; тмур, суморан, сетан; **~ machen** мутити, уз-, за|мутити, (по)тамнити; **~ werden** мутити се, за-, уз|мутити се, (по)тамнети; **~e Augen** мутне очи; **~es Wasser** мутна вода *f*; **~er Wein** мутно вино *n*; **~es Wetter** мутно време; es ist **~** (*es Wetter*) мутно је (време), тмуро је (време), тмурно је (време); der Himmel, das Wetter wird **~** небо, време се мути; *fig.* es sieht **~** damit aus мутни су изгледи за то; *prv.* im **~n** fischen ловити рибу у мутној води; **~ brennen** шкиљити, чкиљити; **~ Stunden f pl.** мутни часови *m pl.*; Trübes erleben имати тмурне доживљаје.

Trübe {~} [свн.] *f* 3b б. *pl.* 1. мутноћа, мутност; потамнелост; непровидност. 2. мутно време *n*, тмур(н)о време *n*.

Trübel {трубл} [фр.] *m* 2l метеж, збрка *f*.

trüben {трубн} [свн.] 1 *tr.* и *sich* ~, *intr.* (h) 15a 1. (sich) ~ мутити (се), за-, по-, уз-мутити (се), узмућивати (се); а) die Quelle, das Wasser ~ (за)мутити извор, воду; *prv.* kein Wässerchen ~ и. kein Wasser ~ können в. aussehen 2a; б) kein Wölkchen trübte den Himmel ни облака на ведром небу; der Himmel trübsich небо се мути, небо се облачи; c) die Tränen ~ das Auge, den Blick сузе муте око, поглед; *fig.* was trübt deinen Sinn? шта ти мути памет; mein Geist trübt sich дух (и. памет) ми се мете; nichts trübe dein Glück! нека ти ништа не помути срећу!; d) die Hornhaut ist getrübt рожњача је помућена; e) j-s Ruhm ~ потамнити чију славу. 2. ~ = betrüben. II **Trüben** *n*, **Trübung** *f* мућење; за-, по-, узмућивање; потамњивање. **Trübheit** {трупхџт}, **Trübigkeit** {трубџхџт} *f* 3b б. *pl.* = Trübe².

trüblich {труплџх} *a* мућњивак.

Trübnis {трупнџс} [трüb] *f* 2i, *n* 2h¹ 1. = Trübe. 2. = Betrübnis.

trübrötlich {трул-п} *a* тамноцрвенкаст.

Trübsal {трупзал} [свн.] *f* 2i, *n* 2g 1. већи јади *m pl.*; горки јади, (дубока) уцвељеност *f*, ојађеност *f*, невоља *f*, мука *f*; seine ~ haben бити на муци и невољи, носити крст (и. криж); *fat. fig.* ~ blasen: а) бити уцвељен, бити тужан, б) натезати, бити на невољи. 2. катк. за особу: туга *f*; holde ~, still! мир, мила туго!; тихо, мила моја уцвељена!

Trübs..., **trübs...** {трул-п}: **Trübsam** {трулзам} *a* ~ = trübe, getrübt, yn. betrübt; **Trübsal** + ~ *a* уцвељен, ојађен; тужан, жалостан; јадан, жалостан, кукаван; несрећан, злосрећан; **Trübselige Gedanken** тужне мисли; ein **Trübseliges Leben** führen живети јадно, кукавно; **Trübselige Zeiten** несрећна времена; ~seligkeit *f* уцвељеност, ојађеност, туга, јад *m*; **Trübsichtig** *a* мутновид; ~sinn *m* сета *f*, сетност *f*, снужденост *f*, жалост *f*; **Trübsinnig** *a* сетан, тужан, жалостан, снужден; ~sinnigkeit *f* = ~sinn.

Trüchse {трухс} *f* 3b = Truhe 2, 3.

Trüchse {трухзес, трухзес} [свн.] 8*m* *a* (аус. и 2*g*) трпезник. [Трудица *f*.]

Trüdchen {трутхн} *n* 8*g* *dim.* од Gertr(a)ud

Trüde {трудл} *fam.* I [abr. Gertrud] *f* 3*d* Труда. II *f* 3*b* = Drude, Hexe.

Trüdel {трудл} I *m* 2*l* 1. = Trödel 2.2. дрóца.

Trüdeln {~н} *tr.* и *intr.* (s) 15*f* *fam.* = rollen I 1, II 1, kollern I 2 *tr.*

Trüffel {труфл} *f* 3*d* = Mauerkelle.

Trüffel {труфл} [фр. truffe, truffe, од лат. terrae tuber = Erdknolle] *f* 3 *♀* echte (и. eßbare) ~ (Tuber cibarium) гомољика.

Trüffel..., **trüffel...** {труфл-}: **Trüffelig** *a* гомољичаст; ~bau *m* = ~zucht; ~boden *m* гомољичиште *n*, земљиште на којем расту гомољике; ~brut *f* млад гомољика, младе гомољике *f pl.*; ~handel *m* трговина *f* гомољикама; ~hund *m* (пас) гомољичар, пас обучен

да тражи гомољике; ~jäger *m* гомољичар, тражилац гомољика; ~kultur *f* = ~zucht; ~land *n* = ~boden; **Trüffeln** {труфлн} *tr.* 15*f* (на)пунити, наденути (и. надевати) гомољикама, зачинити -њавати гомољикама, мет/нути -ати гомољике у; ~platz *m* гомољичиште *n*; **Trüfflich** *a* богат гомољикама; ~sucher(in) *f* *m* гомољичар(ка), тражилац -ља гомољика; ~zucht *f* гајење *n* гомољика; ~züchter *m* одгајивач гомољика.

trug¹ {трук} *impf. ind.* од tragen.

Trug² {~} [нвн.: trügen] *m* 2*d* (*pl.* ~) 1. превара *f*, варање *n*; варка *f*; обмана *f*; лаж *f*; в. Betrug 1, Lug. 2. = After 2.

Trug... {трук-}: ~bild *n* варљива слика *f*, варљив лик *m*, варка *f*, утвара *f*; ~dolde *f* ~ = Afterdolde цима [лат.].

trüge {тругџ} *impf. conj.* од tragen.

trügen {тругн} [+ (свн.) triegen] I *tr.*, *intr.* (h) и *sich* ~ 13i: (sich) ~ варати (се), преварити (се), обма/нути (се), -њивати (се); б. предм. и. *intr.* варати, преварити; *prv.* der Schein trügt изглед вара; die Sinne ~ oft чула често варају; nicht ~ können не моћи преварити, не може (и. не могу) да превари (преваре), не моћи погрешити. II **Trügen** *n*: das Lügen und Trügen = Lug und Trug, лаганицја и вараницја. [обманивач, -ица.]

Trüger {тругџр} [trügen] *m* 2*l*, ~in {~йн} *f* 3*c*

Trügerei {тругџрџ} *f* 3*b* = Trug 1, Betrügerei.

trügerfüllt {трук-} *a* пун преваре, пун обмане.

trügerisch {тругџрџш} [Trüger] *a* варљив, преваран, обманљив; лажан.

Trüg..., **trüg...**: ~fürst *m* лажан кнез; ~gebilde *n*, ~gestalt *f* утвара *f*, аветиња *f*; ~gewebe *n* варљив сплет, преваран сплет, сплет варки (и. обмана, заваравања); ~grund *m* варљив (и. преваран) основ; **Trüghaft** {трукхџфт} *a* ~ = trügerisch.

trüglich {труклџх} *a* = trügerisch; *adv.* варљиво, преварно, обманљиво.

Trüglichkeit {~џхџт} *f* 3*b* б. *pl.* варљивост, преварност, обманљивост.

Trüg..., **trüg...**: ~los *a* беспреваран, без преваре, без обмане, недволичан; ~losigkeit *f* беспреварност, искреност, безазленост.

Trügnis {тругнџс} *f* 2*i*, *n* 2*h*¹, **Trügsal** {трукзал} *n* 2*g* = Trug 1.

Trüg..., **trüg...**: ~schluß *m*. а) *philos.* а) погрешан закључак, паралолизам, б) spitzfindiger (и. absichtlicher) ~schluß обманљив закључак, намерно погрешан закључак, софизам; б) особ. ~ варљив завршетак; ~sinn *m* варљивост *f*, преварност *f*, препреденост *f*; ~voll *a* пун преваре, пун обмане; ~werk *n* превара *f*, обмана *f*.

Truhe {трух} [свн.: Trog] *f* 3*b* ковчег *m*, сандук *m*, скриња; *prv.* = Sarg; die schwarze ~ = Sarg; *fig. prv.* et. in die lange ~ bringen = auf die lange Bank schieben. 2. die gemeinschaftliche ~, **Trüchse** {трухс} = Lade 2. 3. *♀* (и. Truche, Truhne {трун}) = Grabenhund.

Trühen... {трун-}: ~macher *m* израђивач ковчега (и. сандука, скриња).

Truhne {трун} *f* 3*b* = Truhe 3.

tru'len {трул'н} [дн.] *tr., intr. (s)* 15a = trolle
1, 11; = würfeln.

Trulerei' {трул'рѐ} *f* 3b (шв.) = Schlägerei.

Tru'le {трул'} [норд.] *f* 3b = Drolle.

Trum {трум} в. Trumm.

Trumeau' {трумо} [фр.] *m* 11 (аус. *pl.* и ~х)
огледало *n*, зрцало *n*.

Trumm {трум} [свн. *drum*, сродно са лат.
truncus] *m* и *n* 2g и 2a 1. парче *n*, комад *m*;
кришак *m*; од-, уломак *m*; одрубак *m*, оте-
сак *m*, оцепак *m*; в. Trümmer. 2. део *m* (це-
лине): а) *s-n* ~ bekommen добити свој део; б)
трупац *m*; в) ein gutes ~ подобар део *m* пу-
та, подобро парче *n* пута; д) комадина; ein
~ von e-m Kerl људа, задрибалда; е) =
Ackerbeet; ф) комад *m* чохе (и. сукна) изве-
сне дужине. 3. (једна) игла *f* конца, удевак
m, парче *n* конца; нит *f*; *fig.* in einem ~ fort
без прекида, непрекидно; den ~ verlieren
(из)губити нит (и. везу). 4. ♀ (и Trum, *pl.*
Trümer) огранак *m*, оцепак *m*, део жице *n*.
слоја који се од свога главног лежишта о-
двојио и у његову повлату и. подину изгу-
био; споредан расцеп *m*.

Trümme {трум'е} *f* 3b *prov.* = Senkgrube.

Trümmel {трум'ел} *f* 3d = Trommel.

Trümmern {трум'ерн} [несхваћена *pl.* од Trumm
као *sg.*] *pl.* (често и *sg.*: *f* 3d катк. *m* 2l) од-,
уломци *m pl.*, црепи *m pl.*; од-, уломак *m*,
цреп *m*; олупина *f*; разбитак *m*; разбици,
m pl.; разлупак *m*; разлупци *m pl.*; распадак
m; распази *m pl.*; рушевине *f pl.*, развалине
f pl.; in ~ (и. zu ~) gehen (с)рушити се, сур-
ва(ва)ти се, пропасти, -дати, распасти се,
разбити се, разлупати се; in ~ legen (с)ру-
шити, порушити, развалити, -ливати; zu ~
schlagen разрушити, разбити, разлупати.
Trümmern..., trümmern... {трум'ерн-}. 2artig *a*
попут (и. из) распадака, разлупака, из од-,
уломака, попут рушевина; 2besät *a* покри-
вен (и. посут) уломцима (и. црепима, олупи-
нама, разбицима, разлупцима, распадима,
рушевинама, развалинама); ~feld *n* силни
разлупци *m pl.*, сила *f* разлупака (и. распа-
дака, рушевина); ~gestein *n min.* слепљиви-
на *f*, конгломерат *m*; 2haft {трум'ерх'афт}
a (dv.) = ruinenhaft, 2artig; ~halde *f* = Halde
3; ~haufen *m* гомила *f* рушевина, хрпа *f*
распадака, гомила разбитака, хрпа разлу-
пак; ~lagerstätte *f* лежиште *n* (и. склад
m) од распадака (и. разлупака); 2n {трум'ерн}
15b I *intr. (s)* = in Trümmer gehen; II *tr.*
= zertrümmern; ~stätte *f* рушевине *f pl.*,
развалине *f pl.*; ~stück *n* (слика *f* која прет-
ставља) рушевине (и. развалине) *f pl.*; 2weise
adv. (у) разлупцима, (у) разбицима, (у) рас-
падима, (у) олупинама, на разлупке, на раз-
битке, на распатке, на олупине; ~wolle *f*
вуна справљена са крпама.

Trümm... ~erz *n* ♀ руда(ча) *f* у распадима
(и. у разлупцима); ~säge *f* тесачка (и. дрво-
дџека) тестера, тестера за две руке.

Trumpf {трumpf} {(**) фр. triomphe *f*, лат.
triumphus] *m* 2d 1, адут; was ist ~? шта је
адут?; welche Farbe ist ~? која је боја адут?;

e-e Karte zum ~(e) machen окрепнути -тати
карту (да буде адут), одредити адут; lauter
Trümpfe haben имати саме адуте; stechen
und ~ spielen (пре)цећи и играти адутом. 2.
fig. die Gesinnung war ~ помишљење *n* на
срцу било је главна ствар; суштина је била
у начелима; s-e Trümpfe ausspielen (по)слу-
жити се својим преимувствима; alle s-e
Trümpfe ausgespielt haben изадутирати се;
исцрпсти сва своја средства; (noch) e-n ~
aufsetzen (jou) једну одвалити, превазити
речено; e-n ~ darauf setzen распалити озго;
der letzte ~ последњи адут, последње сред-
ство; sehen (и. merken) was ~ ist видети како
ствар стоји; катк. = Stichelei.

Trümpf..., trümpf... {трumpf-}. ...адут: ~blatt
n = Trumpf; ~bube *m* жандар адут; ~dame
f дама адут; ~karte *f* = Trumpf; ~könig *m*
краљ (и. поп) адут; ~zehn *f* десетка адут;
2en {трumpf'н} *tr., intr. (h)* (пре)цећи (аду-
том), уби(ја)ти адутом, носити (и. однети)
адутом; höher 2en јачом (пре)цећи; *fig.* =
abtrumpfen 3. {trudeln.}

tru'ndeln {трунд'елн} [дн.] *tr., intr. (h, s)* = I
Trunk {трунк} [свн. trinken] *m* 2d 1. натељај,
гутљај; e-n ~ tun пинити, гутнути; das Glas
auf e i n e n ~ (већа у употреби Zug) leeren
испити чашу на душак, иаискап. 2. = Trink-
gelage; zum ~ zusammenkommen саста(ја)ти
се (и. скупљати се) да пијемо, -ете, -у; beim
~ gehört ein König пијанку треба неко да
води. 3. пиће *n*, пијанство *n*; sich dem ~ erge-
ben ода(ва)ти се пићу; dem ~ ergeben sein
бити одан пићу. 4. пиће *n*, напитака; чаша *f*;
гутљај, срк.

tru'nken {~н} [свн., *trinken] *a* (opp. nüchtern)
пијан, напит, опит (= betrunken); *fig.* пијан,
опијен, занет, занесен; ~ machen опи(ја)ти;
~ werden опи(ја)ти се; ~ vom Wein пијан од
вина; ~ vor Freude опијен радошћу; mit ~en
Blicken погледима пјаним од радости; das
~e Herz опијено срце (срећом, надом итд.);
in ~er Begeisterung у заносу одушевљења;
vor Schlaf ~ бунован; das Schwert, von
ihrem Blut voll und ~ mach natoplen њиховом
крвљу; *prov.* ~ gesündigt, nüchtern gebüßt што
пијан учини, трезан пати; ~er Mund redet
aus Herzensgrund што трезан мисли, то пи-
јан говори; када вино (ракија) стане бесе-
дити. [јаница, пијанац, *fam.* пијандура.]

Tru'nken|bold {трунк'н'болт} [срвн.] *m* 2g пи-
Tru'nkenheit {трунк'нх'ајт} [trunken] *f* 3b пи-
јанство *n*; *fig.* опијеност, пјаност, занос *m*.
Tru'nk..., tru'nk... {трунк-}. ~sucht *f* пијанство
n; 2süchtig *a* одан пијанству, пијаница.

Trupp {труп} [фр.] *m* 5 (аус. и 2g¹) 1. чета *f*,
трупа *f*. 2. 2 = Rudel. 3. ein ~ и. dim. Trüppel
{трүп'ел} Bäume група дрвета.

Trüppchen {трүп'х'ен} *n* 2l б. *dim.* од Trupp
четица *f*, трупица *f*.

Trüppe {~} *f* 3b = Trupp 1; ~ Schauspieler
трупа глумца; X die ~n *pl.* трупе, чете.

Trüppel {трүп'ел} *m* 2l в. Trupp 3.

tru'ppen {трүп'ен} [Trupp]: sich ~ = rudeln¹.

Tru'ppen... {трүп'ен-} X: ~ansammlung *f* сме-

штај *m* трупа (и. војске); ~aushebung *f* регрутовање *n* трупа; ~bewegungen *f* *pl.* маневри *m* *pl.*; ~einheit *f* трупна јединица; ~einschiffung *f* укрцавање *n* трупа; ~führer *m* вођа трупе; ~führung *f* вођење *n* трупа, заповедање *n* трупама; ~gattung *f* род *m* војске; ~körper *m*, ~korps *n* кор *m* трупа; ~musterung *f* смотра трупа; ~nachtschub *m* појачање *n* трупа; ~schau *f* смотра трупа; ~stärke *f* јачина трупа; ~teil *m* = ~korps; ~transport *m* превоз трупа; ~übungsplatz *m* трупно вежбаиште *n*; ~verband|platz *m* превијалиште *n*; ~verladung *f* укрцавање *n* трупа; ~verschiebung *f* покрет *m* трупа; ~verwendung *f* употреба трупа.

tru'pp|weise {трџп-} *adv.* (*fam.* и *a*) (по) четама, на чете, (по) трупама, на трупе.

Tru'sche {труш-}, Trü'sche {труш-} [?] *f* 3b 2 = Aalquappe, Aalraupe.

Trut {трук} [оном.?] *m* 3a = Truthahn, ~e {~} *f* 3b = Truthenne, huhn.

Tru't..., tru't... {трук-}: ~hahn *m* хуран, пуран, хурак, будац, тукац (и. Kollerz, Putz, Schutz, Kuhn|hahn); *fig. fam.* er ist rot wie ein ~hahn црвени се као врг; црвени се као турска чизма; ~hähnisch {~хениш} *a* хурански; ~henne *f*, ~huhn *n* хурка, пурка, пујка, пура, тука, будија, хура; ~hühnchen *n* хуре, пуре; ~hühner *n* *pl.* хурке *f* *pl.*; ~hühner hirt(in) *f* *m* тучар(ка), чувар(ка) хурки (и. тука); ~hühner|volk *n* *co.* хурадија *f*.

Tru'tschel {тручл} [срвн.] дунда, *f* дундара.

Tru'tte {трут} [лат. tructa] *f* 3b = Forelle.

Trutz {трutz} [срвн.] *m* 2g 6. *pl.* 1. = Trotz². 2. zu Schutz und ~ бранећи се и нападајући; за напад и одбрану; в. Schutz- und Trutzbündnis.

Tru'tz..., tru'tz... {трutz-}: ~en {трutzн} *intr.* (*h*) = trotzen; ~ig {трutzн} *a* = trotzig; ~lied *n* нападна песма *f*; ~waffen *f* *pl.* нападно оружје *n*.

Tsa't|see {цат-} [африкански] *m* Језеро Цат, Језеро Чад (Језеро у Средишњој Африци).

Tscha'ko {чакo} [од мађ. csáko; ово из н. Zaken(hut)] *m* бi чакo, крута војничка капа.

Tscha'pka {чaпka} [пољ.] *f* (*sg. inv.*, *pl.* ~s) шапка. [чѣхн] *f* 3c Чехиња.

Tsche'che {чех-} [сл.] *m* 3a Чех, Tsche'chin|tsche'chisch {чѣхш} *a* чешки; die ~e Sprache чешки језик, das Tschechische {~}, Tschechisch *n* *inv.* чешки.

Tsche'choslowakei {чѣхословакѣ} *f* *inv.* 3: die ~ Чехословачка (држава Средње Европе).

Tscherke'sse {чѣркес-} *m* 3a, Tscherte'ssin {чѣркесн} *f* 3c Черкез, -скиња.

tscherke'ssisch {чѣркесш} *a* черкески.

Tscheroke'se {чѣркез-} [индијански] *m* 3a Черокез (црвенокожац Сједињених Америчких Држава).

Tschib'buk {чибук} [тур.] *m* бi чибук.

T=Schiene {тешиѣн} *f* пружница (и. пруга, трачница, колосек) облика Т.

Tse'tseliliege {тец-} *f* 3: цеце мушица. [ка Т.]

T=Träger {те-} носач облика Т, гвозђе обли-

Tu'ba {туба} [лат.] *f* 6b туба, цев.

Tu'bbe {туб-} *f* 3b *dn.* = Bottich.

Tu'be {туб-} [лат.] *f* 3b туба.

Tu'ben {~н} *pl.* од Tuba, Tube, Tubus.

Tube'rkkel {туберкл} [лат.] *f* 3d ♀ туберкула, (плућна) кврга, квржица, (плућна) гука.

Tube'rkkel..., tube'rkkel... {туберкл-}: ~artig *a* квржаст, гукаст, попут туберкула (и. квржица); ~bazillus *m* туберкулозни бацил, бацил туберкулозе; ~bildung *f* стварање (и. образовање) *n* кврга (у плућима); ~krank *a* болестан од туберкул(оз)е, туберкулозан, јектичав; ~kranke(r) *s* болесник, -ца од туберкул(оз)е, туберкулозни|и, -а, јектичав|и, -а; ~krankheit *f* = Tuberkulose. [туберкулин *m*.]

Tuberkuli'n {туберкулин} [лат.] *n* 2g¹ 6. *pl.* ♀

tuberkulö's {туберкулос} *a* ♀ туберкулозан, јектичав. [кулоза, јектика.]

Tuberkulo'se {~улоз-} [лат.] *f* 3b 6. *pl.* ♀ тубер-

Tubero'se {тубероз-} [лат.] *f* 3b (Polyanthes tuberosa) тубероза.

Tü'binger {тубингн} *n* 8g ● Тибинген *m* (град у Виртембершкој).

Tü'binger {тубингн-} *m* 2l, ~in {~нн} *f* 3c Тибинжан|ин, -ка, Тибинген|ац -ка. II ~ *a* *inv.* тибингенски. [дурбин (= Fernrohr).]

Tu'bus {тубус} [лат.] *m* 6g, 2h¹ цев (= Röhre).

Tuch {тух} [свн. tuoh] *n* 2a 1. *pl.* ~е, ~ Tücher {тух-} чоха *f*, чоја *f*, сукно. 2. особ. јн. = Leinwand; leinenes ~ ланено платно. 3. ♀ *pl.* ~е, не тако тачно Tücher, иза бројева *inv.*: комад *m* чохе (од 32 аршина), комад платна (од 50 аршина). 4. ♂ Tücher *pl.* = Jagdtücher. 5. (дн. катк. *m*) *pl.* Tücher: а) марам(и)а *f*; рубац *m*, убрусац *m*; шал *m*; в. слож. Hals-, Hands-, Taschentuch; б) убрус *m*, крпа *f*; с) ~ Segel 1; д) *слик.* платно, површина *f* на којој сликар слика. 6. катк. за ознаку особа: а) жена *f* са марамом; б) *fam.* das ist ein leichtes ~ и. Tüchel {тухл} он(а) тепа ветар капом (уп. Ware 2); liederliches ~ грозан поданик; с) *fam.* zweierlei ~ црвене чакшире *f* *pl.*, војска *f*.

Tu'ch..., tu'ch... {тух-} ~artig *a* чохаст, чојаст, сукнаст; ~ballen *m* 3: бала *f* чохе, бала сукна; ~bereitung *f* справљање *n* чохе (и. чоје, сукна).

Tü'chelchen {тухлхн} *n* 2l *dim.* од Tuch рупче, марамче, марамичица *f*.

tu'chen {тухн} [Tuch] I *a* чохан, чојан, сукнен. II *tr.* 15a јн. = weben.

Tu'cher {тух-} *m* 2l јн. = Tuchmacher.

Tü'cher... {тух-} у слож. = Tuch ...: ~knecht *m* = Tuchknecht; ~lappen *m* = Tuchlappen; ~walke *f* = Tuchwalke. [macher.]

Tü'ch(l)er {тух(л)-} [Tuch] *m* 2l = Tuchhändler.

Tu'ch...: ~fabrik *f* чохара, сукнара, творница (и. фабрика) чохе (и. чоје, сукна); ~fabrikant *m* чохар, сукнар, творничар (и. фабрикант) чохе (и. чоје, сукна); ~fabrikation *f* израда чохе (и. чоје), сукна; ~färber *m* бојадисач чохе (и. сукна); ~förmig *a* = ~artig; ~geschäft *n* 3: ~handel, ~laden; ~halle *f* 3: чохарница, сукнарница; ~handel *m* 3: трговина *f* чохом (и. сукном); ~händler *m* чохар, сукнар, трговац чохом (и. сукном); ~hand-

lung *f* ☞ чохарница, сукнарница, радња са чохом (и. са сукном); ~**knappe** *m* чохарски (и. сукнарски) момак, помоћник; ~**knecht** *m* ловачки момак (помогач при разпињању платна, мрежа); ~**kratzer** *m* = ~**rauer**; ~**laden** *m* ☞ = ~**geschäft**, ~**handlung**; ~**lappen** *m*: а) чохана крпа *f*, чојана прња *f*, сукнена крпа; б) парче *n* платна (и. мреже); ~**macher**(*in f*) *m* чохар(ка), сукнар(ка), ткач-ља чохе (и. сукна); ~**macherin** *f* чохарка, сукнарка, чохрана (и. сукнарева) жена; ~**macherei** {~**машерџ**} *f*; ~**macher**|**kunst** *f* чохарство *n*, сукнарство *n*; ~**macher**|**gesell** *m* чохарски (и. сукнарски) помоћник; ~**macher**|**stuhl** *m* чохарски (и. сукнарски) разбој; ~**mantel** *m* чојан огртач, сукнен плашт; ~**manufaktur** *f* = ~**fabrik**(*ation*); ~**motte** *f* ☞ мољац чохар, мољац сукнар; ~**nadel** *f*: а) велика игла за вешање марама при сушењу; б) прибадача (за мараму око врата, запињача, брош *m* (уп. **Brust**, **Busennadel**); ~**presse** *f* чохарска (и. сукнарска) преса; ~**rahmen** *m* = **Trockenrahmen**; ~**rauh***n* *n* = **rauh***n* III; ~**rauer**(*in f*) *m* радник, -ца кој|и, -а чупави чоху, сукно; ~**reisendr**(*r*) *m*: а) трговачки путник са чојом (и. са сукном); б) *fam. co.* лопта *f* која неколико пута пређе дуж билијара; ~**rest** *m* остатак од комада чохе (и. сукна); ~**schere** *f* чохарске маказе *f pl.*, сукнарске ножице *f pl.*; ~**scheren** *n* потстризавање чохе (и. сукна); ~**scherer** *m* потстризавач чохе (и. сукна); ~**scher**|**maschine** *f* ☞ потстризавачица *f*; ~**schur** *f* = ~**scheren**.

tü'chtig {тү'чтиг} [срвн.; ***taugen**, „was taugt“] I а 1. ваљан, јак, крепак; окретан, умешан, вичан; спреман, способан; добар, изврстан, одличан; жесток, сличан; ~ **sein** *in et.* бити спреман у чему, познавати што добро; ~ **zu et.** (*dat.*) способан за што; **zu nichts** ~ **sein** не бити ни за што; ~ **e** **Kenntnisse haben** имати темељито знање; *et.* **Tüchtiges gelernt haben** научити ваљане ствари; ~**er Bursch**: а) кршан момак; б) способан момак; с) ваљан момак; **es mit e-m** ~**en Gegner zu tun haben** имати посла са жестокиим противником; ~**er Kopf** ваљана глава. 2. *fam.* = **gehörig** 4; *adv.* ваљано, поштено, жестоко, здраво; ~(**e**) **Angst haben** имати велики зорт, жестоко се плашити; ~**e Prügel** жестоке (и. поштене) батине; ~**es Stück Brot** комадешка хлеба; **e-n** ~ **ausschelten** поштено (и. жестоко) кога изгрдити; ~ **arbeiten** жестоко радити; ~ **essen** жестоко јести, јести за тројицу (и. за троје); ~ **lügen** жестоко лагати; **nur** ~ **zu!** ожежи(те)!, распали(те)!, приони(те)!, вози! [б]ити, -лавати.

tü'chtigen {тү'чтигн} [**tüchtig**] *tr.* ☞ оспосо-
tü'chtighaft {тү'чтигхфт} а / јак, крепак.
Tü'chtigkeit {тү'чтигхкџт} [**tüchtig**] *f* 3b ваљаност; спремност, способност; окретност, умешност; извршеност.

Tu'ch...: ~**walke** *f*: а) ваљање *n* чохе (и. чоје, сукна); б) ваљавица; ~**walker** *m* ваљар; ~**waren** *f pl.* ☞ чохана (и. сукнена) роба *f*; ~**weber**(*in f*) *m* = ~**macher**(*in*); ~**weberei** *f* =

~**macherei**, ~**fabrikation**; ~**weste** *f* чохан (и. сукнен) прсник *m*. [ње кокоши] ~! ~! пй! пй!
tuck! {түк} [оном.] *int.* 1. हुक! 2. (за вабље-) **Tuck**² {~} [срвн. тус „удар(ац), брз покрет, лукавство“] *pl.* түкке; * или **tauchen**, *dn.* **ducken** (в. **Duckmäuser**), или **ziehen**, **Zuck** I. = **Tücke**. 2. *деч.* = **Kuß**. 3. † потез, радња *f*.

Tü'cke {тү'кџ} [*pl.* од **Tuck**²] *f* 3b подмукла и пакосна радња, подмукло и пакосно дело *n*; подмуклост.

Tü'cke|**bold** {тү'кџболт} *m* 2g, **Tü'cke**|**bote** *m* 3a светлост подмуклица (као особа замишљена светлост која маме путнике у баре); подмуклица.

Tu'ckel|**mauser** {тү'кл|мџзр} *jn.* *m* 2l, ~**ei** {тү'кл|мџзрџ} *f* 3b = **Duckmäuser**(*ei*).

tu'cken {тү'кџн} [**tuck**¹] 15a I *intr.* (h) 1. हुका-ти, квочати. 2. правити түк-тук; **es tuckt mir im Zahn** в. **mucken**² I 4; **дрмй ми зуб**. II † **sich** ~ = **ducken** II.

tü'cken {тү'кџн} [**Tücke**] 15a I *tr.* **e-n** ~ **напа-**костити кому, задикивати, закикивати кога.

tu'ckern {тү'кџрн} *intr.* (h) 15b = **tucken** I 1.

tü'ckisch {тү'кџш} (често: *fam.* **tü'cksch** {тү'кџш}) [**Tücke**] а 1. подмукао, потуљен, пакостан, злобан; *adv.* подмукло, потуљено, мучки, пакосно; злобно; ~**er Mensch** подмукао човек, подмуклица; ~**er Streich** потуљена радња, потуљеност; **der** ~**e Ostwind** подмукли источни ветар; ~**es Pferd** худљив коњ *m*, арум коњ. 2. **auf e-n** ~ **sein** фрчати на кога.

Tu'ck|**mäuser** {түк|мџзур} *m* 2l = **Duckmäuser**.
tü'ckschen {тү'кџшн} [**tückisch**, *дн.*] *intr.* 15e = **auf e-n** **tückisch sein**.

Tu'der {түдџр}, **Tü'der** {түдџр} [*дн.*; ***Tau**¹] *m* 2l сáпон, путило *n*, हुстек.

tu'dern {түдџрн}, **tü'dern** {түдџрн} *tr.* 15b са-п|ети, -ињати, (у)хустечити.

Tu'er {түр} [**tun**] *m* 2l који чини, ради.

Tuerei {түрџџ} [**tun**] *f* 3b = **Getue**, **Anstellerei**.

Tuff {түф} [*ит.* **tufo**] *m* 2g¹ *min.* түф, седра *f*.

Tu'ff..., **tu'ff...** {түф-} 2artig а седраст, туфаст, попут туфа, попут седре; ~**erde** *f* седрача, туфача; ~**kalk** *m* кречњачка седра *f*, вапнен(ачк)и туф; ~**stein** *m* = **Tuff**; 2stein|artig а = 2artig.

Tüftelei {түфџгџлџ} *f* 3b *fam.* чепркање *n*; мудричење *n*, мудријашење *n*, довијање *n*.

Tü'ft(**e**)**ler** {түфџтџлџр} [**tüfteln**] *m* 2l чепркало *n*; мудрица, мудријаш. [јашки.]

tü'ft(**e**)**lig** {түфџтџлџх} а мудрички, мудри-
tü'fteln {түфџтџлн} [срвн.; ***tupfen**] *fam. intr.* (h) 15f, *tr.* чепркати, мудријашити, мудри-чити, довијати се. [schweif.]

Tug {тук} [*тур.*] *m* бџ туг, коњски реп (= **Roß**-I)

Tugend {түгџнт} [срвн. **tugundi** **Tüchtigkeit**; ***taugen**] *f* 3b врлина, крепост; ~ **und Laster** врлина (и. крепост) и порок; **die** ~ **besteht in der Selbstüberwindung** врлина се састоји у самосавлађивању; *prv.* **aus der Not**(wendigkeit) **eine** ~ **machen** (на)правити од нужде (нужности) врлину (и. крепост); **die** ~ **eines Mädchens** врлина девојке; (за особу; и *iro.*) **ziere dich nicht, du schöne** ~! не реси се, лепа врлино!; **Jugend hat keine** ~младо(ст)лудо(ст).

Tu'gend..., **tu'gend...** {туг'нт-}: ~adel *m* племство *n* по врлини; ~arm *a* сиромашан врлином, оскудан у врлини; ~bahn *f* пут *m* врлине, пут крепости; ~begabt *a* обдарен врлином (и. крепостју); ~bild *n* узор *m* врлине (и. крепости); ~bold {~болт} *fam. m* 2g врлинџија, узор свих могућих врлина; ~bund *m hist.* (1808-1816) Савез врлине; ~bündler *m* члан Савеза врлине; ~drache *m, fam.* ~dragoner *m* аждаја *f* од врлине; ~eifer *m* врларевност *f*; ~freund *m* пријатељ врлине (и. крепости); ~haft {туг'нтх'афт} *a* врли, крепостан, пун врлине; ~haft sein имати врлине; ~haftigkeit {туг'нтх'афтх'ајт} *f* 3b врлост, врлина, крепост; ~held *m* врли јунак, јунак крепости, чистунац; ~helderei {~х'елд'ерај} *f* јунајучење *n* врлином (и. крепостју); ~heldin *f* врла јунакиња, јунакиња крепости, чистуница; ~heuchler *m* лицемер; ~kind *n* врло дете, дете са врлинама; ~lauf *m* пут живота испуњен врлином; ~leben *n* врлински (и. крепостни) живот *m*, врли живот; ~lehre *f* наука о врлини, наука о крепости, етика, морал *m*, (Хр. ђудоредност); ~lehrer *m* етичар, моралиста; ~lich {туг'нтл'их} *a* = ~sam; ~liebe *f*: а) љубав према врлини (и. крепости); б) врла љубав; ~los *a* без врлине; ~muster *n* = ~bild; ~pfad *m* стаза *f* врлине (и. крепости); ~prediger *m* проповедник врлине (и. крепости), моралиста; ~predigt *f* проповед врлине, проповед која препоручује крепост; ~reich *a* богат врлинама, богат крепостима, пун врлина; ~sam {туг'нтс'ам} *a* данас † = ~haft; ~schranke *f* граница врлине; ~schwätzer *m* причало о врлини, проповедало о крепости; ~sinn *m* морално чувство *n*, помишљење *n* које тежи врлини; ~spiegel *n* = ~muster, ~bild; ~stolz *a* горд (и. охол) на врлину, горд (и. охол) са крепости; ~stolz *m* гордост *f* на врлину, охолост *f* на крепост; ~über *m* испосник; ~voll *a* пун врлине, пун врлина; ~wächter *m* чувар врлине (и. крепости); ~wandel *m* владање *n* по врлини, крепосно владање; ~weg *m* пут врлине, пут ка крепости.

Tuileri'en {тул'ер'ја'н} [фр.] *pl. inv.*: die ~ Тиљерије *f pl.*

Tu'la... {тула-} [Т] Тула, град у Русији у слож.: тулски: ~arbeit *f* тулски рад *m*, тулска израђевина; ~dose *f* тулска дувањара (и. табакера); ~silber *n* тулско сребро.

Tulba'n {тулба'н} [тур.] *m* 2g¹, бџи = Turban. **tu'lich** {тул'их} *a* = tunlich; **Tu'lichkeit** {~к'ајт} *f* 3b 6. *pl.* = Tunlichkeit. [Tulpe.]

Tulipa'n {тул'ипа'н} *m* 2g¹, ~е {~е} *f* 3b 3 = I

Tüll {тул'л} [Т] Tulle, творнички град у Француској *m* 2g¹ тул, тил (лака, ретка, провидна)

Tülle {тул'л'е} [срвн.] *f* 3b тулац *m*. [тканина.]

Tüll... {тул-} [Tüll]: у слож.: (од) тула, (од) тила, тулан, тилан; ~ärmel *m pl.* рукави од тула, тилани рукави; ~fabrikant *m* тулар, тилар, творничар (и. фабрикант) тула (и. тила); ~fabrikation *f* израђивање *n* тула, израда тила; ~gardine *f* тулана завеса; ~bändler *m* трговац тулом, тулар; ~industrie *f* = ~fabrikation; ~macher(in *f*) *m* (радник)

тулар, (радница) туларка; ~stuhl *m* разбој за тул.

Tu'lpe {тул'п'е} [тур.] *f* 3b 1. ♀ (Tulipa) лала. 2. (предмети слични са лалом): а) *fam.* (пивска) чаша (облика лале), лала; eine ~! једну лалу!, једну чашу пива!; б) лала (од стакла, порцелана), звоно *n* од лампе (и. сијалице, жаруље); с) † X пруски шлем *m*.

Tu'lpen..., **tu'lpen...** {тул'п'ен-}: ~artig *a* лаласт, попут лале, у виду лале; ~baum *m* ♀ (Liriodendron tulipifera) лала (североамеричко дрво); ~beet *n* леја (и. греда) *f* са лалама; ~förmig *a* облика лале; ~liebhaber(in *f*) *m* љубитељ(ка) лала; ~liebhaberei' *f* љубитељство *n* лала, претерано вољење лала; ~narr *m* страстан љубитељ лала, лаломан; ~närrin *f* страсна љубитељка лала, лаломанка; ~narrheit *f* помама за лалама, лаломанија; ~schwindel *m* = ~narrheit; ~wut *f* = ~narrheit; ~zucht *f* гајење *n* лала; ~züchter *m* одгајивач лала; ~zwiebel *f* лалина луковица.

...tum {...т'ум} [tun, с. инд. dhāma „седиште, завичај, моћ“] *n* и. *m* 2a наставак (првобитно *s*) за грађење *s* изведених од *s*, *v* и *a*, у нашем језику ...ство, ...ање, ...ење, на пр. König: Königtum краљевство, Kaiser: Kaisertum царство; Christ: Christentum хришћанство; besitzen: Besitztum поседништво, поседовање, eigen: Eigentum власништво.

Tu'mmel {т'ум'м'л} [срвн. tumel „граја“] *m* 2l 6. *pl.* 1. занос, несвестица *f*, вртоглавица *f*; = Rausch; er hatte ein halbes ~chen мало је цврцнуо. 2. = Getümmel 2. 3. као *dim.* и Tümmelchen {т'ум'м'л'х'н} *n* 2l = Tummelbecher.

Tu'mmel... {т'ум'м'л-}: ~bank *f* = клупа са (лево и десно) преместљивим наслоном; ~baum *m* X усправан витао (и. чекр); = Gangspill; ~becher *m* (чаша) извртуша *f*, чаша *f* облика полулопте без ноге; в. Tümmeler 3а; ~er {т'ум'м'л'р} *m* 2l = Tümmeler; ~haft {т'ум'м'л'х'афт} *a* који добро поиграва, хитар, брз; ~ig {т'ум'м'л'х'и} *a*: а) = taumelig, schwindlich; б) = tummelhaft.

tu'mmeln {т'ум'м'л'н} [свн.: taumeln] 15b I *tr.* терати (и. гонити) (као) у кругу; витлати, вијати, убрзити; ein Roß ~ (за)играти, поигравати коња; ein Pferd ~ терати коње у кругу, играти (и. поигравати, убрзити) коња; fig. Wolken ~ витлати (и. вијати) облаке. II *intr.* (h) 1. = sich ~ 2. дн. = taumeln I. 3. † (bibl.) = lärmeln I. III sich ~ 1. поигравати (intr.), цилитати се. 2. (по)журити, журити, (по)хитати; tumme dich! (по)жури!, (по)хитај! 3. са ознаком последице: sich müde ~ уморити се поигравајући, посустати цилитајући се.

Tu'mmel... ~platz *m* поприште *n*, бориште *n*, игралиште *n*, поигриште *n*; састајалиште *n*, збориште *n*; ~taube *f* ♀ (голуб) превртач *m*. **Tu'mmler** {т'ум'м'л'р} [tummen] *m* 2l 1. а) поигравач коња, који игра коња; б) = Tänzer; с) = Zecher. 2. ♀ и Tümmeler {т'ум'м'л'р} *m* 2l. а) = Tummeltaube; б) плискавица *f* (= Delphin). 3. а) велика извртуша *f*, велика полулоптаста чаша *f* без ноге; б) = Obertritt; штапци *m pl.*

tu'mmlig {тумлцх} = tummelig.

Tü'mpel {ту'мпел} [дн., свн. tumpfilo „Strudel“] m 2f 1. a) бар(иц)а, каљуга, в. Pfütze; b) вир; c) = Strudel.

Tuma'lt {тумулт} [лат.] m 2g гунгула f, врева f, бука f, граја f; метеж, буна f.

Tumultua'nt {тумултуант} [Tumult] m 3a, ~in {~џн} f 3c бунтовник, -ца, fam. бунци|ја, -ка, усташ, -ица; лармало, галамило, кијамент.

tumultua'risch {тумултуарџш} a метежан, буран; хучан, бучан; adv. у нереду, метежно, бурно, хучно.

tumultuieren {тумултуирен} [Tumult] intr. 15g правити метеж (и. гужву, гунгулу).

tun {тун} [свн. tuon, сродно са нашим де(ла)-ти] I tr., intr. (h), ref. 16c (opp. leiden; (unter-)lassen; denken, wollen reden, sagen) (у)чинити; (у)радити; творити, делати; (у)machen, handeln, verrichten; wirken, schaffen) 1. abs. wir müssen ~ und dürfen ans Bilden nicht denken морамо радити и не смемо мислити на образовање; man muß nicht bloß reden, sondern auch ~ не треба само зборити, већ треба и творити; ~ lehrt ~ творећи учимо се творити. 2. са предметом: a) предм. неутрална *pron.* или неутралан a: i ch habe es getan ja сам то (у)чинио (и. (у)радио); das haben Sie getan то сте Ви (у)чинили (и. (у)радили); ich werde es nicht ~ ja (то) нећу (у)чинити (и. (у)радити); was ist zu ~? шта да се ради?; was soll ich ~? шта да чиним?, шта да радим?; e-m Böses ~ (у)чинити кому зла; ich kann nichts Besseres tun ништа боље не могу да (у)чиним (и. (у)радим); ich tue mein Bestes (и. mein Möglichstes) чиним (и. радим) што год могу; e-m sagen, was er ~ soll рећи (и. каз(ив)ати) кому шта (треба) да чини (и. ради); das ist so gut wie getan то је исто толико колико и (да је) учињено (и. урађено); то је колико и свршено; das können Sie ~ und auch lassen можете да то урадите, а можете и да не урадите; можете то учинити, а и не учинити; tue was du willst чини (и. ради) што хоћеш; das will getan sein за то треба времена, то изискује времена (и. старања) (па да буде урађено); das Seinige ~ чинити своје; was man auch ~ mag ма што се (у)радило; што год се урадило; што год да се (у)ради; des Guten zuviel ~ отерати далеко; претер(ив)ати, прејести, препити, fam. прекардаши(ва)ти; ун. gut~; das getan, geht sie учинив то, она одлази; *prv.* wer anderen Gutes tut, dem widerfährt Gutes чини добро, не кај се; man muß nicht mehr ~ wollen, als man zu leisten imstande ist не махај се за што ниси кадар; was du tust, bedenke das Ende што год делаш, помишљај на крај; b) са предметом s на наш језик преводи се често тренутним глаголом, на пр. einen Pfiff ~ звизнути, свирнути; e-n Schritt ~ крочити, коракнути; v. Abbitte, Abruch 4; v. Amt 1; e-n Antrag ~ предложити, -агати; v. Bescheid 4; eine Bitte an j-n ~ (за)молити кога; tiefe Blicke in et. (acc.) ~ гледати дубоко у што; v. Buße 1; v. Dienst 1; j-m e-n

Dienst ~ (у)чинити кому услугу; es tat einige Donnerschläge удари гром неколико пута; e-n Eid ~ положити заклетву, заклети се, присећи; v. Fürbitte a; v. Fußfall; v. Gefallen; v. Genüge 3; Gewalt ~ = Gewalt antun; v. Griff 3; j-m eine Handreichung ~ потпомоћи кога, припомоћи кому; eine Heirat ~ оженити се, удати се; ein paar Hobelstriche ~ порендисати (мало), (по)пендисати неколико пута; ein paar Feilenstriche ~ постругати (мало) турпијом, (по)турпијати неколико пута; e-n Mord ~ извршити убиство, извршити уморство; e-m Schaden ~ нанети кому штету, нашкодити (и. нахудити) кому; e-n Schluck (и. Zug) ~ гутнути, пинутти; e-n Spruch ~ изрећи пресуду; e-n Streich ~ ударити; Unrecht ~ (у)чинити кривду, (у)чинити неправду; v. Verzicht; v. Vorschub; j-s Wort ~ учинити што је неко рекао, извршити чије наређење; e-m das Wort ~ узети кога у одбрану; Wander ~ (на)правити чуд(е)сја; c) er (sie) tut nichts он(а) ништа не ради; er hat gar nichts getan баш ништа није (у)радио; zu ~ haben имати посла; ich habe zu ~ имам посла; nichts zu ~ haben немају никаква посла; sie haben nichts zu ~ они (и. оне, она) немају никаква посла; они немају шта да раде; sehr viel zu ~ haben имати врло много посла; alle Hände voll zu ~ haben имати пуне руке посла; wir werden zu ~ haben, ihn davon abzubringen имаћемо муке да га одвратимо од тога; e-m zu ~ machen зада(ва)ти кому посла; er machte sich in der Stube et. zu ~ он се нађе у соби да буде; он нађе изговор да остане у соби; d) er hat recht getan (daß er...) он је добро урадио (што је...); *prv.* tue recht und scheue niemand ради право па се никога не бој; wie mußten wir ~? како је требало да радимо?; wie er dir tut, tue ihm wieder како он теби, тако ти њему; ...also zu ~ an Ihrem Herrn ...да тако (у)радите према своме господару; was Gott tut, das ist wohl getan што од Бога долази добро је; e-m wohl ~ чинити добра кому. 3. са зависним *inf.* (*impf. ind.* и *tät {tēt}*): a) (сувишно) ich tät das Reisen wählen изабрах пут(овање); одлучих се за пут(овање); solange der tut walten док тај влада; da taten sie sich trennen онда се они растадоше; b) (са претходним *inf.* истицања ради): loben tue ich ohne Bedenken, tadle ich aber... хвалим без премишљања, али ако (у)скудим...; und e-m ins Gesicht sehen, das tat er noch weniger а неком у у очи да погледа — још мање; c) са zu: e-m et. (*acc.*) zu wissen ~ да(ва)ти (и. ставити) кому на знање. 4. (уместо претходнога v, већ. ca es и. das): er besorgt mir den Auftrag besser, als du es je getan он ми изврши налог боље него што си ми ти икад учинио; wer soll mich beruhigen, wenn du es nicht tust! ко ће ме умирити, ако не ти!; bestreiche mein rechtes Auge, wie du das linke (већма у употреби wie du es mit dem linken) getan (место bestrichen) потрљај ми десно око, као што си учинио са левим.

5. nichts ~ als... ништа друго не радити него само...; er tut nichts als schimpfen и. er tut nichts als daß er schimpft ко шта ради он грди; он само пцује; er hat nichts getan als schimpfen (и. geschimpft) само је грдио, само је псовао. 6. soundso ~ правити се, градити се, чинити се, претварати се, понашати се тако и тако; а) ~ Sie so, als ob Sie nichts bemerkten правите се тако као да ништа не примећујете; er tut so, als ob er mich nicht sieht он се прави као да ме не види; ~ Sie, als wenn Sie zu Hause wären молим Вас, као да сте код своје куће; ~ Sie doch nicht so! та немојте тако!, та немојте се либити! б) са *inf.* и са *zu* уместо *als ob*: man tat ihn nicht zu kennen правила су се да га не познају; в) са *als* и *s*: nicht geizt dir als Knabe zu ~ не доликује (и. не приличи) ти да се понашаш као дечак; г) са предикативним а: er tat so betäubt изгледаше тако снуђен, мучно беше (по)гледати га; böse ~ правити се љутим; sie tut böse прави се да је љута; fromm ~ правити се побожним; в. großtun; в. schön tun; mit e-r Dame schön ~ удварати се некој госпи (и. дами); spröde ~ изигравати чедност; d) sie tut nur so она се само прави; она се само тако претвара; nichts dergleichen ~ правити се (и. чинити се) невест; *pop.* man so ~ правити се, изигравати; e) sehr nach et. (*dat.*) —, sehr um et. (*acc.*) ~ прижељкивати што, умирати за чим. 7. са *a* и *adv.*: tut's ihm so eilig? жури му се толико за то?; в. genügtun; в. kundtun; die Arznei hat dem Kranken gut getan лек је чинио добро болеснику; в. leid¹ 1; в. Not 7 с; в. wohl tun; в. sich bloß tun. 8. (шв.) und getan haben wir, welches wilder и надметали смо се ко ће бити што дивљији. 9. са ознаком одакле, куда: мет|нути, -ати; дати; tu es dorthin! метни то тамо!; в. hertun; ich will dir's ~ (до)даћу ти (га, то); Salz an die Speisen ~ (по)солити јела, метнути соли у јела; et. aus dem Sack ~ (из)вадити што из цака (и. из вреће); в. beiseite; et. in den Sack ~ метнути што у цаk, метати што у врећу; Zucker in den Kaffee ~ метнути шећер у кафу; meine Tochter tat ich in ein Kloster своју ћерку дадох у (један) манастир; *fig.* в. Bann 6; et. von sich (*dat.*) ~ ски|нути -дати што са себе, отрести се чега. 10. *prov.* es e-m ~ = antun 3. 11. das tut es то има дејства; то може да послужи; Wasser tut es freilich nicht вода, дабогме, то не може; es tut's nicht то не иде; то не може; *prv.* Geld tut's nicht überall не може новац свуда све; es tut's e-m wohl was Schlechteres може човек да се задовољи и нечим горим; es täte gut, wenn... било би добро кад... (и. ако...). 12. са стварју као подметом: viel (wenig) ~ много (мало) чинити, много (мало) марили; das tut viel то много чини; то много мари; (das) tut nichts (то) не чини ништа, (то) не мари ништа; was tut das (dir)? шта (те) то стаје?, шта то мари (за те); „Der Topf hat e-n Spalt“ — Das tut ihm nichts „Лонац има једну пукотину“ — То му не шкоди; die

Zeit tut hier nichts zur Sache време овде не значи ништа за (саму) ствар; was tut das (zur Sache)? каквог то значаја има (за ствар)? 13. e-m et. zugute (и. zuleide, zuliebe) ~ в. zugute, zuleide, zuliebe. 14. e-m et. ~ = zuleide ~; was hat er dir getan? шта ти је (y)-радио?; warum haben Sie uns das getan? зашто сте нам то (y)радили?; б. *dat.* was hat er getan? шта је (y)радио?, шта је скривио?, шта је згрешио?; *prv.* wer es getan hat, muß es büßen на кривога беда. 15. чинити, износити; das Ganze tut 100 Mark све чини (и. износи) 100 марака; et. dazu (и. zur Sache) ~ припомоћи чему, допринети чему; ich kann nichts dazu ~ ја ту ништа не могу (припомоћи); was ich dazu ~ kann, soll geschehen што год могу ја ћу учинити; was läßt sich dabei ~? шта се може (и. даје) ту урадити?; er kann in der Sache nichts ~ он ту не може ништа да учини; б. предмета: da hab'ich gleich dazu getan одмах сам порадио на томе. 16. mit e-m (mit et.) zu ~ haben имати посла с ким (с чим); er soll mit mir zu ~ haben имаће он посла са мном; ich werde ihm zeigen, mit wem er es zu ~ hat показаћу му ја с ким он има посла; das hat mit dem, was ich gesagt habe, nichts zu ~ то нема никакве везе са оним што сам (ја) пекао; ich will damit nichts zu ~ haben (ја) нећу да имам никаква посла (и. никакве везе) са тим; mit den Gefühlen hat das Urteil nichts zu ~ са осећањима (и. чувствима) нема суд никакве везе; es mit dem Gericht zu ~ haben имати посла са судом; ich habe es mit dem Gericht zu ~ bekommen дошло је сада да имам посла са судом; nichts mehr mit e-m (mit et.) zu ~ haben немати више никаква посла (и. никакве везе) с ким; dienstlich zu ~ haben имати службена посла. 17. а) es (и. die Sache) ist damit getan тим је свршено; ствар је тим свршена; es ist mir damit getan то ми је довољно; више ми не треба; damit ist es (noch) nicht getan тим (jow) није све свршено; б) es ist mir sehr darum zu ~ (zu... *inf.*) веома ми је стало до тога (да... *praes.*); es ist ihm dabei nur um seine Ehre zu ~ стало му је при томе само до своје части; полаже при томе само на своју част; в) es ist darum getan свршено је с тим; то је било на прошло; es ist um ihn getan свршено је са њим. 18. (увијено): (y)-радити: а) es ~ (y)радити с неком (= sich fleischlich vermischen); б) = scheißen, направити, урадити. II *refl.* 1. sich wohin ~ отићи куда, упутити се камо. 2. das tut sich auch so то се и тако може (y)радити; и на тај начин иде; es tut sich nicht то не иде, то не може. III *tu'end* {*tu'nt*} *p. pr.* и *a* који чини, ради итд.; auf tuender Tat ertappt werden бити ухваћен на самом делу. IV *Tun n 2l* б. *pl.* 1. чињење, рађење, творење, делање; понашање; в. lassen IV; sein ganzes Tun und Treiben све што чини и ради; sein Wesen und Tun gefällt свиди ми се и какав је и како ради; *prv.* Sagen und Tun ist zweierlei једно је зборити, а друго је творити. 2. das ist

nicht meines Tuns то није моје; то није моја ствар; то се мене не тиче. 3. *fam.* das ist alles ein Tun то је свеједно; das ist ein Tun = abmachen II. 4. im Tun sein бити у раду, радити се, бити под (и. на) рукама.

Tünch {ту^нх} *m* 2g = Tünche.

Tünche {~} [свн. tunicha, *лат. tunīca] *f* 3b 1. а) премаз(ивање *n*) *m* зидова, кречење *n* зидова; б) = Tünchfarbe. 2. *fig.* креч *m* озго, премаз *m*, спољашња углађеност; претварање *n*.

tünchen {ту^нх^н} [свн., в. Tünche] I *tr.* 15a: а) е-е Mauer ~ пердашити, угладити зид, изгладити леп зид; б) е-е Wand ~ (о)кречити зид. II Tünchen *n* пердашење, глађење лепа, премаза; кречење.

Tünchen... {ту^нх^н...} ~er {ту^нх^нр} *m* 2l кречилац, мазало; ~erei {ту^нх^нр^а} *f* 3b = Tünche I а; ~farbe *f* боја за премаз(ивање), боја за кречење; weiße ~farbe креч (за кречење); ~pinsel *m* четка *f* за кречење; ~topf *m* лонац са кречем (за кречење); ~werk *n* мазање.

Tundra {тундра} [рус.] *f* 6g ● тундра.

Tuneser {ту^нез^р} *m* 2l, ~in {~^н} *f* 3c, tunesisch {ту^нез^иш} а = Tuniser(in), tunisisch.

Tunesien {ту^нез^ин} *n* 8g ● Тунис *m* (држава у Северној Африци).

Tungsten {ту^нстен}, Tungstein {ту^ншт^айн} [швед.] *m* 2g min. тунгстен.

Tunguse {ту^нгуз^е} *m* 3a, Tungusin {ту^нгуз^ин} *f* 3c Тунгус, -скиња (народ у Сибиру).

tungusisch {ту^нгуз^иш} а тунгуски.

Tunicht|gut {ту^ни^хтг^ут} *m* inv. и (аус. само) 2g никоговић, ништићевих; уп. Taugenichts.

Tunika {ту^ника} [лат.] *f* 6g туника.

Tunis {ту^нис} *n* 8c ● а) = Tunesien; б) Тунис *m* (град у Северној Африци).

Tuniser {ту^низ^р} *m* 2l, ~in {~^н} *f* 3c Тунишанин, -ка; tunisisch {ту^низ^иш} а туниски.

Tunke {ту^нк^е} [tunken] *f* 3b 1. моча, течност у коју се што умаче. 2. а) моча, умокац *m*; б) пурена парчад *f* coll. хлеба.

tunken {~н} свн. tunc(h)ön, dunc(h)ön, лат. tingere] 15a I *tr.* 1. = stippen I и tauchen, на пр.: а) (где се tauchen не употребљава) et. in Salz, Pfeffer ~ мочити, у-, за|макати, у-, за|мочити што у со, бибер; Brot in Wein ~ мочити (и. умакати) хлеб у вино; б) (где би се и tauchen као пробранија реч могло употребити) den Bissen in Essig ~, die Feder ins Tintenfaß ~ у-, за|мочити, у-, за|макати залогај у сирће, перо у мастионицу. 2. (ужо смисао где се и stippen а не tauchen употребљава) ein Schälchen Kaffee ~ (поплити шољицу кафе умачући; abs. sie tunkten они мочаху, они су мочили. II sich ~ = sich tauchen. III аус. intr. (h) дрем(у)кати.

Tunk... {ту^нк...} ~näpfchen *n*, ~schale *f* умокчара *f*, суд *m* за умокац.

tunlich {ту^нл^их} [нвн. tun] а учинљив, који се може учинити (и. урадити), извршљив, остварљив, могућ; das ist ~ то се може урадити, то је остварљиво; so bald als ~ чим буде било могућно да се уради; so schnell als ~ = tunlichst schnell.

Tunlichkeit {~к^ит} *f* 3b б. pl. учинљивост, извршљивост, остварљивост, могућност. tunlichst {ту^нл^ихст} adv. ако је икако могућно; ~ schnell што брже.

Tunnel {ту^нл} [енг., из лат. tunna „Тонпе“] *m* bi, и 2l 1. тунел, подземни ходник (под водом, кроз брег); е-п ~ anlegen (на)правити, проби(ја)ти тунел. 2. подрум(ска просторија *f*) *m*, подземље *n* забавна локала.

Tunnel... {ту^нл...} тунела (gen.), тунелски: ~anlage *f*, ~bau *m* грађење *n* (и. изградња *f*, пробијање *n*) тунела; ~bahn *f* пруга кроз тунел.

tunnelieren {ту^нл^ир^ин}, tunnelisieren {~у^изир^ин} [Tunnel] I intr. (h), tr. 15g пробити тунел. II Tunnel(is)ieren *n* 2l 6. pl., Tunnel(is)ierung {~л(из)ирун} *f* 3b пробијање тунела.

Tunte {ту^нте} [prov.; ?] *f* 3b *fam.* цифноса, измотација, пренемагало.

tuntelig {ту^нтел^иг} а prov. *fam.* = zimperlich.

Tupf {ту^пф} [свн. topfo, dopfo „Punkt“, нвн.] особ аус. m2g = Tupfen¹.

Tupf... {ту^пф...} ~bällchen *n*, ~ballen *m* нек. ‡ вунена гужва *f*.

Tüpfel {ту^пф^л} [нвн.; dim. од Tupf] *m* и. (аус. само) *n* 2l бобица *f*; пега *f*; тачка *f*; ~chen {~х^н} *n* 2l dim. пегица *f*, бобичица *f*, тачкица *f*; das ~chen auf dem i тачка на јоти.

Tüpfel... {ту^пф^л...} ~farn *m* gemeiner ~farn (Polypodium vulgare) слатка папрат *f*, блага папрат, сладих.

tüpf(e)lig {ту^пф(е)л^иг} а = getüpfelt.

tüpfeln {ту^пф^лн} [tupfen] I *tr.* 15f (ис)тачка-ти, израдити тачкама, начинити од тачака, (из)бобичати, попрскати. II ge|tüpfelt {г^е-ту^пф^лт} *p. p.* и а на бобице, истачкан, попрскан. III Tüpfeln *n*, Tüpfelung *f* бобичање, тачкање. [тачка.]

Tüpfen¹ {ту^пф^н} [нвн.] *m* 2l пега, бобица; I ту^пфен² [свн. tupfan, „berührend netzen“] I 1. (и ту^пфен {ту^пф^н}) (до)такнути, тицати, дирати овлаш (и. брзо) (јагодицама, врхом прста); е-е Wunde mit e-m Scharpiebäuschchen ~ (о)брисати рану малим брисом. 2. хапкати, нахапкати. 3. (и)шарати бобицама (и. пегама, колути(ћи)ма); в. rotgetupft. 4. prov.: а) ударити, погодити, окрзнати; б) = impfen I 2. II Tüpfen *n* додиривање овлаш, дотицање овлаш; хапкање.

Tüpfier {ту^пф^р} [tupfen] *m* 1. аус. дотицање (и. додиривање) *n* овлаш. 2. Ж брис.

Tür {ту^р} [свн. turi, гр. thyra; в. Tor] 1. врата *n* pl.; die ~ aufmachen отв|орити -арати врата; die ~ hinter sich zumachen затв|орити -арати врата за собом; *fam.* ein paar ~en von hier две три куће одавде; bei verschlossenen ~en с искључењем јавности, тајан, -на, -но, тајно; sich nach der ~ umsehen (по)тражити врата, (по)гледати где су врата; von ~ zu ~ gehen ићи од врата до врата; е-м die ~ weisen (и. zeigen) избацити кога; *fig.* v. Angel I, fallen I, Haus I b, kehren¹ I; е-м den Sack (и. Bündel) vor die ~ werfen, е-м den Stuhl i. е-н vor die ~ setzen v. Stuhl I b; dem Laster ~ und Tor öffnen пустити пороку на

вољу; vor der ~ sein бити на прагу. 2. шиндра у ветрењачину крилу.

Turan {туран, турѧн} *n* 8g ● Туран *m* (= Turkistan); ~ier {~р} *m* 2l Туранац.

Tür..., **tür...** {ту-р-}: ~angel *f* баглама; ~äנגeln {~енглн, обично погрешно: ту-ренглн} (Tür и Angel) *tr.* 15f = in die Enge treiben. **tura'nisch** {турѧнш} *a* турански.

tür|au's {ту-р|ау'с} *adv.*: ~, türein {ту-р|ау'н} *a* на (и. кроз) врата напоље, а на (и. кроз) врата унутра. [чалма *f.*]

Tür|ban {турбѧн} [ар. dulband] *m* 2g² турбан, *f*

Tür|ban..., **tu'rban...** {турбѧн-}: ~binde *f* чалма; ~förmig *a* турбанац, облика турбана; ~kürbis *m* ● = Melonenkürbis; ~tuch *n*, ~zeug *n* = Turban.

Tür...: ~band *n* 2a стежаица *f*; ~bekleidung *f* = ~verkleidung; ~beschlag *m* оков врата, оков на вратима.

Turbi'ne {турбин'} [фр., *лат. turbo „Wirbel, Rad“] *f* 3b ● турбина, вито *m*, коло *n* с исправном осовином.

Turbi'nen... {турбинн-}: турбински, са турбином, са турбинама: ~kreuzer *m* ● крстарица *f* (и. крсташ) са турбинама.

Tür|chen {ту-рх'н} *n* 2l *dim.* од Tür вратнице *f* *pl.*, вратанца *n* *pl.*, враташца *n* *pl.*

Türe {ту-р'} *f* 3b = Tür. [стов *m.*]

Tür|einfassung {ту-р-} *f* опток врата; рага-]

Turf {турф, више по енг. то-рф} [енг.] *m* 6i терф, тркалиште *n*.

Tür...: ~feld *n* поље врата; ~fenster *n* прозорче на вратима; ~flügel *m* крило *n* (од) врата; ~füllung *f* = ~feld; ~futter *n* постав (и. облога, оплата) *f* рагастова; ~gerüst *n*, ~gerüst *n* = ~einfassung; ~gestell *n* = ~gerüst; ~gewicht *n* тег *m* затварач (врата); ~griff *m* рукодрж врата; ~hammer *m* = ~klopfen; ~hüter(in *f*) *m* вратар(ка).

Türk {ту-рк} *m* 1 3a ● Türke. II *inv.* име пса.

Tür|ke {ту-рк} [ит. turco, тур. turk] *m* 3a 1. а) ~, Tür|kin {ту-ркѧн} *f* 3с 1. Турчин, Туркиња; die ~н Турци; wie ein ~ fluchen псовати као кочијаш (и. као хамалин, као лађар); wie ein ~ eifersüchtig љубоморан као псето; б) der ~ султан, падишах; с) катк. = Mohammedaner; ein ~ werden потурчити се, завити чалму; d) er ist ein wahrer ~ он је прави Турчин (и. Арнаути). 2. а) турчин, турски коњ; б) со. ~н *pl.* = Ungeziefer. 3. турско одело *n*. 4. X *fat.* = Parade; der ~ klappt парада иде добро. [f *inv.*: die ~ Турска.]

Türkei {ту-ркѧй} [ит. Turchia {туркија}] *f* ● [Türken.]

Tür|kel {ту-ркѧл} *m* 2l 1. = Türk II. 2. ● =

Tür|ken {ту-ркѧн} *m* 2l ● кукуруз (в. Mais).

Tür|ken... {ту-ркѧн-}: ~blut *n* турска крв *f*; ~bund *m* а) турбан, чалма *f*; б) ● (Lilium martagon) златан, златноглав, војничко биље *n*, крстић, петров цвет, петровача *f*, трава *f* од жутице, трава од жуци; ~freund(in *f*) *m* пријатељ, -ица Турака, туркофил; ~glau-be *m* турска вера *f*, мухамеданство *n*; ~kopf *m*: а) турска глава *f*; б) глава *f* турске луле; с) ● = ~bund б; ~korn *n* ● = Türken;

~krieg *m* турски рат, рат против Турака; ~mehl *n* = Maismehl; ~mus *n* каша *f* од пројина брашна; ~säbel *m* турска (и. крива) сабља *f*; ~sattel *m* турско седло *n*; ~tum {ту-рк'нтум} *n* 2a б. *pl.*: а) турске нарави *f* *pl.*, турски обичаји *m* *pl.*; б) Турци *m* *pl.*, тур-радија *f*; ~zug *m* поход на Турке.

Tür|kestan {туркѧстан} = Turkistan.

Tür|kette {ту-р-} *f* ланац (и. ланчић) *m* на

Tür|kin в. Türke. [вратима.]

Türki's {ту-ркѧс} [ит. turchese {туркезе} „турски“] *m* 2h *min.* тиркис, плав драги камен.

tür|kisch {ту-ркѧш} [Türke] 1 а турски; das Türkische Reich Турска царевина *f*; die ~e Sprache турски језик; ~er Weizen = Türken; auf ~ Art по турски. II *s* Tür|kisch *n* *inv.*, das Türkische турски; auf ~ на турском, ins Türkische на турски; Türkisch lernen учити турски; Türkisch sprechen говорити турски.

Tür|kisch..., **tür|kisch...** {ту-ркѧш-}: ~ägyptisch а турско-египатски; ~blau а турскоплав; ~blau *n* турскоплаво; ~rot а турскоцрвен; ~rot *n* турскоцрвено. [област у Азији.]

Tür|kistan {туркѧстан} *n* 8g ● Туркестан *m*

Tür... {ту-р-}: ~klinke *f* квача; ~klopfen *m* звекир.

Turkme'ne {туркмен'} *m* 3a, Turkme'nin {туркменѧн} *f* 3с Туркмен, -ка (урано-алтајски народ); turkme'nisch {туркменѧш} а туркменски. [лац.]

Turko {турко} *m* 6i X турко, алжирски стре-]

Tür...: ~knopf *m* јабучица *f* на брави врата; ~kontakt *m* ● контакт на вратима.

Turm {турм} [срвн. turn, сфр. torn, *лат. turris] *m* 2d 1. торањ; кула *f*; X, ● кула; звоник. 2. тамница *f*; in den ~ werfen бацити у тамницу. 3. fig. град, непоколебљив јунак.

Turmali'n {турмалин} *m* 2g¹ *min.* турмалин.

Turmali'n... {~ин-}: турмалински.

Türm..., **tu'rm...** {турм-}: ~artig а торњаст, куласт, попут торња, попут куле; ~bau *m* (из)градња *f* торња (и. куле); der ~bau zu Babel Вавилонска кула; ~befestigung *f* X утврђивање кулама. [њић *m*, кулица *f.*]

Tür|mchen {ту-рмх'н} *n* 2l *dim.* од Turm тор-]

tür|men {ту-рмѧн} [Turm] 15a 1 *tr.* (по)дићи, дизати (на)гомилати, натрпати високо као торањ (и. у висину куле), fig. до неба; (на)торлаштити. 2. *prov.* бацити у тамницу. II *intr.* (h), sich ~ 1. ди|зати се -ни се високо као торањ (и. као кула), (на)торлаштити се, (на)гомилати се; die Wolken ~ sich облици се гомилају; ~d који се диже у велику висину, који се горостасно диже, који дере кроз облак(е), са горостасно уздигнутим врхо|м -вима. 2. *por.* = rennen I 1. III ge|tür|mt {г-ту-рмт} *p.p.* и а с торње|м -вима, с(а) кулом, с(а) кулама. IV Tür|men *n*, Tür|mung {ту-рмун} *f* гомилање, нагомилавање, торлашење. [жар на кули. 2. *prov.* тамничар.]

Tür|mer {ту-рмѧр} *m* 2l 1. чувар куле, стра-]

Türm..., **tu'rm...**: ~fahne *f* ветреушка на торњу, ветроказ *m* на кули; ~falke *m* ● (Falco tinnu'nculus) кликтавац; ~fenster *n* прозор *m* на торњу, прозор куле; ~förmig а облика

торња (и. куле) (*gen.*); ~gebäude *n* кула *f*, торњ *m*; ~geschoß *n* метак *m* избачен са куле; ~geschütz *n* X, E топ *m* у кули; ~glocke *f* звоно *n* на торњу (и. на кули); ~hahn *m* петао на торњу; ~heim *m* X кубе *n* торња, кубе на торњу; ~hoch *a* (*dv.*) висок(о) као кула, висок(о) као торњ, *fig.* висок(о) до неба; ~hüter *m* = Türmer. [türmt.]

tü'rmig {түрмѣх}, tu'rmig {түрмѣх} *a* = ge-
Tu'rn...: ~kanone *f* = ~geschütz; ~knopf *m* јабука *f* на торњу; ~krähe *f* D. = Dohle; ~kraut *n* E (Turritis glabra) велики прострел *m*; ~panzer *m* E оклоп куле; ~schiff *n* E брод *m* с(а) кулом, с(а) кулама; ~schwalbe *f* E (Gypselus arus) велика зидарска ластва; ~spitze *f* врх *m* торња, врх куле; ~uhr *f* часовник *m* на торњу, на кули; ~wächter *m* = Türmer; ~windmühle *f* холандска ветрењача; ~zinne *f* вршни зидић *m* на кули.

Tu'rn... {түрн-}: ~anstalt *f* завод *m* за телесно вежбање, гимнастичка вежбаоница; ~anzug *m* одело *n* за телесно вежбање, гимнастичко одело *n*; ~betrieb *m* телесно вежбање *n*, гимнастика *f*.

Turnei' {түрнѣ} [фр.] *m* и *n* 2g E = Turnier. turneien' {түрнѣ} [Turnei] *intr.* (h) 15a 1. приредити ~ивати турнир (и. витешку борбу, мегдан). 2. борити се на турниру (и. у витешкој борби, на мегдану).

tu'rnen {түрнѣ} [ивн., створио Jahn 1811 од turnieren] 1 *intr.* (h) 15a 1. вежбати се телесно, изводити телесне вежбе, радити гимнастику, гимнастичити се, бити члан Сокола; wer turnt, dient ... ко се телесно вежба (и. ко је соко), служи ... (отаџбини). 2. E = turneien. II Tu'rnen *n* телесно вежбање, извођење телесних вежби, гимнастичење.

Tu'rner {түрнѣр} [turnen] *m* 2l, ~in {түрнѣ} *f* 3c гимнастичар(ка), соко(лица).

Tu'rner... {түрнѣр-} в. Turn...

Turnerei' {түрнѣрѣ} *f* 3b 6. pl. = turnen II.

tu'rnerisch {түрнѣрѣш} [Turner] *a*, *adv.* гимнастички.

Tu'rnerschaft {түрнѣршафт} [Turner] *f* 3b гимнастичко удружење *n*, гимнастичари *m* pl., соколи *m* pl. [Turnerschaft. 2. = Turnwesen.]

Tu'rnerium {түрнѣртум} *n* 2g 6. pl. 1. = I

Tu'rn... {түрн-}: ~fahrt *f* излет *m* гимнастичара, соколски излет; ~fest *n* гимнастичка (и. соколска) свечаност *f*; ~gerät *n* гимнастичка справа *f*, справа за телесно вежбање; ~halle *f* гимнастичка дворница, дворница за телесно вежбање; ~hosen *f* pl. гимнастичке чакшире.

Turnier {түрнѣр} [срвн.; *фр., в. turnieren] *n* 2g турнир *m*, мегдан *m*, витешка игра *f*.

Turnier..., turnier... {түрнѣр-}: ~bahn *f* = ~platz; ~dank *m* турнирска награда *f*; ~zen {түрнѣрѣн} [срвн., *turnoyer] *intr.* (h) 15g = turneien; ~fähig *a* способан да буде пуштен да учествује на турниру, способан за мегдан; ~heim *m* турнирски шлем, кацига *f* за витешке игре; ~lanze *f* турнирско копље *n*, копље за витешке игре; ~lehrer(in) *f* *m* учитељ(ица) гимнастике; ~mäßig *a*: а) сходан турнир-

ским правилима; б) попут турнира, сличан са витешким играма; ~pferd *n* турнирски коњ *m*, коњ од мегдана; ~platz *m* мегданиште *n*, поприште *n*, бориште *n*; ~rennen *n* алкарска игра *f*, алкање; ~richter *m* турнирски судија; ~schränken *f* pl. мегданиште *n*, међе мегданишта; ~spiel *n* витешка игра *f*; ~waffen *f* pl. турнирско (и. тупо) оружје *n*; ~zeug *n* турнирска (и. мегданска) опрема *f*. Tu'rnip {түрнѣп, више енг. тб.рнѣп} [еиг.] *m* bi (Brassica rapa) репа *f*.

Tu'rn...: ~jacke *f* гимнастички капут *m*, душанка; ~kunst *f* телесно вежбање *n*, гимнастика; ~lehrer(in) *f* *m* учитељ(ица) гимнастике; ~platz *m* вежбалиште *n*; ~saal *m* = ~halle; ~schuh *n* гимнастичка ципела *f*, ципела за телесно вежбање; ~stunde *час* *m* гимнастике, час телесног вежбања; ~übung *f* гимнастичко вежбање *n*, телесна вежба; ~unterricht *m* настава *f* гимнастике; ~verein *m* гимнастичко друштво (и. удружење) *n*, Соко.

Turnü're {түрнѣрѣ} [фр.] *f* 3b 1. турнир *m*, окретно држање *n*. 2. турнир *m*, јастуче *n* које жене подмећу позади под горњи део сукње. [ред; и = Zyklus 2.1]

Tu'rnus {түрнѣс} [срлат.] *m* sg. inv. pl. 2h1

Tu'rn...: ~vater *m* отац гимнастике; ~verein *m* гимнастичко друштво *n*; ~wart *m* гимнастичар; ~wesen *n* гимнастичка *f*, телесно вежбање; ~zeug *n*: а) = ~gerät; б) гимнастичко одело, одело за телесно вежбање.

Tü'r... {түр-}: ~öffnung *f* E отвор *m* (за) врата; ~pfosten *m* довратак; ~rahmen *m* = ~einfassung; ~riegel *m* реза *f* (и. шип) на вратима; ~ring *m* халка *f*, звекир; ~schließer *m*: а) вратар; б) затварач врата; ~schloß *n* брава *f* на вратима, брава за врата; ~schlüssel *m* кључ од врата; ~schwelle *f* праг *m* (вратѣ); ~steher *m* вратар; ~stück *n* слик. слика *f* над вратима.

Tu'rtel {түртѣл} *f* 3d = Turteltaube.

tu'rteln {түртѣлн} 1 *intr.* (h) 15f гугутати. II Tu'rteln *n* гугутање.

Tu'rtel... {түртѣл-}: ~täubchen *n* 2l dim. од ~taube грличица *f*; ~taube *f* [срвн., лат. turtur] (Turtur turtur) грлица; ~tauber *m* грлац, грлица *f* мужјак; ~weibchen *n* грлица *f* женка.

Tü'r...: ~verkleidung *f* оглата на вратима; ~vorhang *m* завеса *f* на вратима; ~wirbel *m* окретаљка *f*.

Tusch¹ {туш} [бав. tuschen „schlagen, stoßen“] *m* 2g E туш, поздрав свирком труба; пратња уз „живео“; ~blasen свирати туш; *fig.* е-м е-п ~blasen (и)скресати кому; в. lesen 13.

Tusch² {түш} [фр. touche(r)] *m* 2g студ. увреда *f*. tusch³ {түш} *int.* хут'!, муч'! [н тушно плаво.]

Tu'sch⁴... {туш-} [Tusche] у слож., на пр. ~blau

Tu'sche {тушѣ} [tuschen¹] *f* 3b туш *m*, китајско мастило *n*; Stück *n* ~шипчица *f* туша.

tu'scheln {тушѣлн} [tuschen²] *fam. intr.* (h). tr. 15f шанути, дошаптавати.

tu'schen¹ {тушѣн} [(*)] фр. touche(r)] 15e I tr., *intr.* (h) (на)цртати тушем. II Tu'schen *n* цртање тушем.

tu'schen² {~} [tusχ³] и tü'schen {туш'н} е-п
Aufruhr ~ угуши(ва)ти буну; Feuer ~ угу-
шити (и. угасити) ватру.

tuschie'ren {тушир'н} [фр., в. Tusch²] tr. 15g 1.
дирати, додирнути. 2. студ. = beleidigen.

Tu'sch'...: ~kasten *m* кутија *f* с тушем; ~ma-
nier *f* начин *m* рада тушем; ~muschel *f*
шкољка с тушем; ~parf *m* судић (чанак) за
туш; ~pinsel *m* четк(и)ца (и. кичица) *f* за
туш; ~tinte *f* туш *m*, китајско мастило *n*;
~zeichnung *f* цртеж *m* тушем.

Tu'skulum {тускулум} *n* бк 1. ● Тускулум *m*
(град у старој Италији). 2. fig. = Landsitz.

tut! {тут} [оном.] ту!

Tüt'tchen {ту.тх'н} *n* 2l dim. од Tüte; ~dreher
{ту.тх'н-} *m* fam. бакалин.

Tu'te {тут'е} *f* 3b 1. = Tüte. 2. fam. = Tuthorn.

Tüt'te {ту.т'е} *f* 3b фишек *m*, кеса.

Tute'l {тутел} [лат.] *f* 3b старалаштво *n*,
туторство *n*.

tu'ten {тут'н} [оном.] fam. intr. (h). tr. 15c 1.
свирати у рог (и. у трубу). 2. pop. е-п ~ на-
кренути (и. тргнути) једну. [фишека].

Tüt'ten|fabrikation {ту.т'н-} *f* израда кеса (и. l)

Tu't'horn {тут-} *n* рог *m* за свирање.

Tu'tte {тут'е} [свн. tut(t)a] *f* 3b брадавица, сиса,
fat. лоба, дудла.

Tüt'tel {ту.т'ел} [Tuttele] *m* (аус. и *n*) 2l dim. и
Tüt'telchen {~ч'н} *n* 2l тачкица *f*; kein ~chen
ни тачкице, ни тачкицу, ни словцета.

Twalch {твалх} *m* 2g a. pl. = Lolch.

twatsch {твач} [дн.] *a* = quatsch.

Twing {твин.} [срвн. twinc „was zwingt, Ge-
richtsbarkeit, Gerichtsbezirk“] *m* 2g 1. тврди
град, тврди замак. 2. = Gerichtsbarkeit.

Twist {твист} [енг.] *m* 2g памучни конац.

Typ {ту.п} [гр.] *m* 2g¹ (pl. и ~ен) = тип,
израда *f*, начин израде.

Typ'e {~} [фр., *гр.] *f* 3b * слово *n*.

Ty'pen..., ty'pen... {ту.п'н-} ~druck|telegraph
м Хјузов апарат; ~haft {ту.п'нх'ф'т} *a* =
typisch; ~schreiber *m* = Schreibmaschine.

typho's {ту.ф'о.с} [гр.] *a* ф тифозан, попут ти-
фуса, попут врућице, врућичаст.

Ty'phus {ту.ф'ус} [гр.] *m* inv. ф тифус, врућица
f, пегави тифус, пегавац; трбушни тифус.

Ty'phus..., ty'phus... {ту.ф'ус-} ф: ~artig *a* ти-
фусаст, врућичаст, попут тифуса; ~fieber *n* =
Typhus; ~kranke(r) *s* болесник, -ца од

ty'pisch {ту.п'иш} [гр.] *a* типичан. [тифуса.]

Typogra'ph {ту.п'о.г'аф} [гр.] *m* 3a типограф,
штампар; ~ie' {~г'аф'и} *f* бf типографија.

typogra'phisch {~г'аф'иш} *a* типографски.

Ty'pus {ту.пус} [гр.] *m* бg тип.

Tyra'nn {ту.р'н} [гр. „vладар“] *m* 3a 1. antiqu.:
а) краљ; б) тиранин. 2. fig. тиранин, деспот.

Tyrannie' {ту.ран'и} [гр.] *f* 3b тиранија, де-
спотство *n*. [нисирен.]

tyra'nnen {ту.ран'н} [Tyrann] tr. 15c = tyrann-.

Tyra'nnen... {ту.ран'н-} ~haft {ту.р'ннх'ф'т}
= tyrannisch; ~herrschaft *f* тиранска влада-
вина, тиранија, деспотство *n*; ~joch *n* тиран-
ски (и. деспотски) јарам *m*; ~laune *f* тиран-
ски (и. деспотски) ђеф *m*; ~mord *m* убиство
n тиранина; ~mörder(in) *f* т тираноубица,

убица тиранина; ~tum {ту.р'нн'тум} *n* 2a б.
pl.: а) тиранија *f*, тиранство, деспотство;

б) (сви) тирани *m* pl.; ~wesen *n* тиранство.

Tyra'nnin {ту.ран'ин} [гр.] *f* 3c тиранка.

tyra'nnisch {ту.р'н'иш} [гр.] *a*, adv. тирански,

деспотски. [сати.]

tyrannisie'ren {ту.р'низир'н} tr. 15g тирани-

Ty'rier {ту.р'и.р} [Tyrus] *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c

Тир|ац, -киња.

tyrrhe'nisch {ту.р'ен'иш} *a* ● antiqu. тиренски.

tyrtä'isch {ту.рте'иш} [Tyrtaus, грчки лирски
песник, 7 век пр. Хр.] *a* тиртејски.

Ty'rus {ту.рус} *n* 8c ● antiqu. Тир *m* (град
старе Феникије).

U

U, u *n* inv. (слово) У, у; j-m ein X für ein U
machen (X = 10 за V = 5) преварити кога;
sich kein X für ein U machen lassen не дати.)

U abr. = Uranium. [се преварити.]

u. abr. = und. [unter ander(e)n.]

u. a. abr. = und ander(e)s, unter ander(e)m, f

u. ä. abr. = und ähnliche(s).

u. a. m. abr. = und andere(s) mehr.

u. A. w. g. abr. = um Antwort wird gebeten.

ü'bel' {у.б'ел} l a (dv.) [свн.] 10³ 1. зјао (-ло),

рђав(о), лош(е), худ(о); а) übles Aussehen е-г
Person рђав изглед неке особе; j-m e-n üblen

Dienst erweisen учинити кому рђаву услугу;
wohl oder ~ хтео не хтео; милом или силом;

hohe nehe; wollten sie wohl oder ~, so mußten
sie ...; хтели не хтели, морали су...; б) са v:

~ angebracht није на свом месту; неумесан,
неупутан; bei j-m ~ angeschrieben sein бити

рђаво записан код кога; et. ~ aufnehmen
рђаво што примати; ~ aussehen рђаво из-

гледати; fig. es sieht ~ mit ihm aus рђаво сто-
ји с њим; es ist ihm ~ bekommen пресело му

је (то); ~ von j-m denken рђаво мислити о ко-
ме; v. übelnehmen; ~ riechen заударати, има-
ти (непријатан) задах; er ist ~ daran он је у

тешком положају; зло he проћи; ~ auf j-n
zu sprechen sein бити рђаво расположен пре-

ма коме; v. übelwollen; c) са neg. das ist nicht
~ то није рђаво (и. лоше); das wäre nicht ~

то не би било рђаво (и. лоше); das gefällt mir
nicht ~ није да ми се не свиђа; то ми се ма-

ло свиђа; das klingt nicht ~ то не звучи рђа-
во; то звучи доста добро; kein übler Bissen

(по)приличан залагај; ich habe nicht ~ Lust
dazu то ми се хоће; ја готово то желим. 2.

болестан; sie befindet sich (✓ sie ist) ~ она
је рђаво; болесна је; она је рђаво са здрав-

љем; warum sehen Sie so ~ aus? зашто из-
гледате тако рђаво?; dabei ward es mir ~

мени се смучи на то; es ist mir ~ zu Mute зло
ми је; рђаво ми је; не осећам се добро; mir

ist ~; mir wird ~ зло ми је; рђаво ми је; da-
bei kann e-m ~ werden то је да се човеку

смучи. II као *n*: j-m et. Übles {у.б'ел.с} gönnen
(и. wollen) и. j-m übel(=wollen) (по)желети

кому зло (и. што рђаво); das ist vom Übel то
шкоди; Übles (и. ~) von j-m sprechen гово-

рити рђаво о коме.

Ü'bel¹ {y.б'л} [свн.; *übel¹] *n* 2/ зло *n*, несрећа *f*, невоља *f*, штета *f*, болест *f*, болка *f*, бољетница *f*; das böse ~ падавица *f*; kleines ~ *деч.* и *fam.* бобо.

Ü'bel..., ü'bel... {y.б'л-}: ~angebracht *a* није на свом месту, неумесан, неупутан; ~befinden *n* слабост *f*, нелагодност *f*, мука *f*; ~fertigt *a* на зло брз; ~geiaunt нерасположен, зловољан, мрзовољан, рђаво расположен; ~geiauntheit *f* зловољност, мрзовољност, мрзовоља, нерасположење *n*, рђаво расположење *n*, нерасположеност; ~geruch *m* задах, смрад; ~gesinnt *a* злонамеран, рђаво помишљења (*gen.*) на срцу; ~keit {y.б'лк'а'т} *f* 3b мука, гађење *n*; ~keit erregend што изазива гађење; ~klang, ~laut *m* незвучност *f*; несклад *m* (и *fig.*); ~klingend, ~lautend *a* нескладан, незвучан; ~laune *f* = ~gelauntheit; ~launig, ~launisch *a* зловољан, зле воље, мрзовољан; ~launigkeit *f* = ~gelauntheit; ~nehmen *tr.*: et. ~nehmen примити -ати за зло, замерити, -ати; nehmen Sie es mir nicht ~ не примите ми за зло; nehmen Sie es nicht ~, wenn ich Ihnen sage ... не замерите ми ако Вам кажем; ~nehm(er)isch {~нем(ер)ш} *a* који прима све за зло, лако увредљив, (пре-)осетљив; ~sein *n* a) = ~befinden; b) = Übelkeit; ~stand *m* незгода *f*; неприлика *f*; ~tat *f* рђаво дело *n*, зло-, недела *n*, злочин *m*; ~täter(in) *f* *m* злочинца, -ка; ~wollen *tr.* j-m ~wollen *v.* übel¹ II; ~wollen *n* злонамерност *f*, зла воља *f*; ~woilend *a* злонамеран.

ü'ben¹ {y.б'н} [свн.] I *tr.* и *sich* ~ 15a 1. (sich) вежбати (се), учити (се), поучавати (се); радити, чинити, (из)вршити; j-s Hand im Schreiben ~ водити чију руку при писању, учити кога писању; sich im Fechten ~ вежбати се у мачевању; Barmherzigkeit ~ чинити милосрђе; бити милосрдан (ан *acc.* према); Geduld ~ бити стрпљив; Gerechtigkeit ~ бити праведан (и. справедљив), делити правду; das Gesetz ~ приме|нити -њивати (и. вршити, извршивати) закон; Gewalt ~ употреб|ити -љавати силу; Rache an j-m ~ осветити се кому; Rechtspflege ~ делити правду, судити; v. treu II; Vergeltung ~ враћати, одмаздити, -жђивати. II ge'ü'bt {г'у.пт} *pp.* и *a* извежбан, вешт; учен; geübt in et. (*dat.*) sein бити вешт у чему. III Ü'ben пвежбање; вр-

ü'ben² {~} *adv.* = hüben, drüben. [шење.]

ü'ber {y.б'р} [свн.: auf] (*opp.* unter) I *ppr.* (са *dat.* на питање где?, са *acc.* на питање куда?, камо?) (из)над, на, поврх, преко; ~ et. (*acc.*) hinweg преко чега; ~ j-m (~ et.) stehen стајати над ким (над чим), бити изнад кога (чега) (и *fig.*). 2. (показује) простирање преко чега, а и заштиту *fig.* ~ der Sache schwebt Dunkel ову ствар (и. ово) покрива тама; ~ j-n gesetzt sein бити претпостављени (и. старешина) кому; ~ e-e Nation herrschen владати неким народом; ~ j-n Gewalt haben имати власт над ким; sie kann (и. vermag) viel ~ ihn она има јак утицај на њега; она може јако утицати на њега; es ~ sich gewinnen (и. ~ sein Herz bringen), zu ... пре-

ломити се. 3. ~ Berg und Tal преко брда и долина; ~ den ganzen Leib schwitzen знојити се по целој телу; ~ Berlin nach Hamburg reisen путовати у Хамбург преко Берлина; ich bin ~ Beograd gekommen дошао сам преко Београда. 4. преко; ~ e-e Brücke gehen пре|лазити -ћи преко моста; ~ die Strasse gehen пре|лазити -ћи преко пута (и. улице), пре|ћи -лазити путем (и. улицом); e-e Reise ~ See пут(овање) преко мора; der Übergang ~ die Donau прелазак преко Дунава. 5. преко; ~ das Knie herab reichen достизати (и. доп|ирати -рети) преко колена; ~ die Vierziger (Jahre) hinaus sein прећи (и. превалити) четрдесету (годину); et. ~ den Durst trinken (по)пити више но што треба; das geht ~ die Grenze (и. das Maß) des Erlaubten то прелази границу (и. меру) допуштенога; das geht mir ~ alles andere то ми је прече од свега другог; ja то претпостављам свему осталом; nichts geht ~ den Mut храброст пре свега; Gesundheit geht ~ (den) Reichtum здравље је прече него богатство; ~ alles Erwartan преко сваког очекивања; ~ Gebühr и. ~ sein Verdienst више него што му припада; више него што је заслужио; Gott ~ alles lieben волети Бога више од свега; ~ alle Maßen schön преко мере леп; ~ tausend Dinar више од хиљаду динара; es fehlt ~ ein Dinar недостаје више од динара; прилошки: es ist noch ~ ein Kilo davon да има од тога (и. од тих итд.) још више од једиог килограма. 6. (са *acc.* показује побуду и. разлог) због, са; sich ~ et. freuen радовати се чему; ~ et. weinen плакати због чега; ~ Ungerechtigkeit klagen тужити се на неправду (и. на кривду). 7. најчешће са *acc.*: o; ~ et. sprechen говорити о чему; ~ die Größe der Römer о величини Римљана. 8. *ell.*, у вези са *s*: Fluch ~ dich! да си проклет!, проклет био!; Wehe ~ die Mörder! тешко убицама!; o ~ die Jugend! o, та младеж! 9. на, за; Fehler ~ Fehler грешку на грешку, грешка на грешку, грешка за грешком; einmal ~ das andere једно за другим; Geld ~ Geld новац и само новац. 10. (време) a) heute ~ acht Tage кроз осам дана; од данас за осам (и. за недељу) дана; sieben Minuten ~ zehn десет часова и седам минута; ~s Jahr кроз годину дана; b) ~ Nacht преко ноћи; за време ноћи; nohu; *prv.* guter Rat kommt ~ Nacht добар савет дође преко ноћи; све треба оставити да преноћи; c) са *acc.* и *gen.* den Tag (и. tags) ~, tag~ преко дана; diese ganze Zeit ~ за све то време. 11. (са *dat.* показује занимање чиме, бављење чиме и о чему) ~ der Arbeit sitzen радити свој посао, бити заузет својим радом, седети и радити; ~ den Büchern sitzen (и. hocken) (о)капати над књигама; (трајање) ~ dem Essen за време јела; (узрок) ~ dem Lärm et. überhören пречути (и. не чути) што услед (и. због) вике; man vergaß den Dichter ~ dem Menschen због човека заборавило се за песника; er vergißt über dem Spiele seine Geschäfte због играња (и. са игре) заборавља

(и. занемарује) своје послове; ~ dem Zanken при (и. у) свађи, свађајући се. II *adv.* 1. ~ und ~ скроз и скроз; потпуно; ~ und ~ паВ скроз и скроз мокар; сав мокар; sie ist ~ und ~ rot geworden сву је обли румен; она се сва зацрвенела. 2. а) = gegenüber (в. онамо 1); б) = *fam.* vorüber; das Fieber ist ~ прошла је грозница; в) j-m in et. (*dat.*) ~ sein надмашивати кога у чему.

...über {~} стапа се са именицом за грађење *adv.*, на пр. berg~ {берџ-бер} преко брда; са *adv.* в. her~, hin~ итд.

Über..., über...: А. предметак код сложених в. I са главним нагласком на себи увек *sep.* и показује: 1. прелазак преко чега (на другу страну): überschwimmen {у-б-ршвим-чн} препливати; 2. метање поврх чега и. преко чега: е-п Rock überziehen {у-б-рци-чн} обући капут преко другог капута (и. капут на капут). II са главним нагласком на самом в увек *insep.* 1. прекомерно: das Vieh überfü'ttern {у-б-р-ф-у-т-терн} прекрмити, прекрмити стоку (дати више хране но што је потребно); 2. покривање, прекривање: überschaltten покрити сенком, засенчити; 3. понављање: übermalen пресликати, понова превући бојом (слику); 4. слаже се са *intr.* в, уствари *tr.* прелазак: е-п Graben überschreiten прећи ров (и. јарак); 5. надмашање, побеђивање, надбијање: j-n überl'sten надмудрити кога; 6. протезање радње преко целине: е-е Ebene überschauen прегледати целу равницу (и. погледом обухватити целу равницу); 7. предају, напуштање: überliefern преда(ва)ти. 8. овлашну радњу: die Steige überharcken стазе мало прогарабулати; 9. омашку, пропуштање: е-п Fehler übersehen превидети -јати (по)-грешку; 10. са s изведеним од особне именице: Wagner überwagern бити већи Вагнер од самога Вагнера. В. пред а показује појачање особине: übergroß превелик.

überlackern I *intr.* (h) {у-б-лак-ерн} преорати, заорати (туђе). II *tr.* {у-б-лак-ерн} преора(ва)-ти лако.

überall {у-б-ер-ал, при истицању у-б-ер-ал} [свн.] I *adv.* свуд(а), свагде, свугде, на сваком месту; das erzählt man sich ~ свуда се прича о томе; das findet man ~ то се налази свуда; *prv.* man kann nicht ~ zugleich sein не може се бити истовремено на више места. 2. = schlechterdings; ~ nicht = überhaupt nicht, durchaus nicht *prov.* и † = überhaupt. II Über|all m *inv.* er ist Hans Überall, der Überall und Nirgendwo он ниче где га и не сејеш; = Hans in allen Gassen.

über|all...: ~her' *adv.* од свуда, са свих страна; ~hin' *adv.* свакомо, свукуда, на све стране. über|anstrengen I *tr.* и sich ~: (sich) ~ пренапрезати (се), пренапрегнути (се), преморити (се). II Über|anstrengen n, Über|anstrengung f пренапрезање, премарање.

über|antworten I *tr.* преда(ва)ти, изда(ва)ти, и. испоручити. II Über|antworten n, Über|antwortung f предаја, предавање, издавање. Über|arbeit f = Überstunde.

über|arbeiten А. {у-б-р-ар-б-а-т-чн} I *tr.* (и sich ~) претер(ив)ати с радом, преморити (се) радећи; = überanstrengen. II Über|arbeiten n претерано (и. прекомерно) рађење, пренапрезање. В. {у-б-р-ар-б-а-т-чн} I *tr.* прерадити, дотер(ив)ати, поново (из)радити, довршити рад; *слик.* überarbeitete Stelle прерађено (и. дотерано) место. III Über|arbeiten n, Über|arbeitung f прерађивање, прерада, преправка. Über|ärmel m навлака f преко рукава, нарукавље n. [више, прекомерно.]

über|au's *adv.* одвећ, веома, посве, врло; су- Über|baum I испуст. 2. надзидак m, надградак.

über|bauen А. {у-б-р-б-а-у-чн} I *tr.* и sich ~ 1. et. ~ подићи (и. (са)градити) што над чим; надзидати. 2. sich ~ упропастити се зидањем (и. подизањем зграда). В. {у-б-р-б-а-у-чн} II *tr.* и *intr.* (h): а) надзидати, саградити са испустом; б) надзидати, -живати, сазидати озго, саградити озго; в) (са)зидати више, саградити више, подићи више. III Über|bauen n, Über|bauung f на(до)зиђивање n, саграђивање (и. градња, подизање) више; die Überbauung wurde beschlossen одлучило се да се назиђује.

über|befriedigen *tr.* презадовољити, -авати. über|behalten *tr.* 1. задржати на себи, не свући, не свлачити. 2. задржати, имати још.

Über|bein n: 1. f мртва кост f, живични чвор m. 2. *vet.* израштај на зглобу ноге (код коња). über|belichtet a *phot.* сувише осветљаван, сувише изложен светлости.

über|be'ssern *tr.* = überarbeiten В I.

Über|bett n = Deckbett.

über|beugen, -biegen *tr.* и sich ~ пресави(ја)-ти преко, сави(ја)ти преко, надви(ја)ти, пресамитити, -живати; sich ~ надви(ја)ти се, надн|ети се, -осити се; sich nach vorn ~ превити се напред, пресамитити се напред.

über|bieten А. {у-б-р-б-и-т-чн} I *tr.* и *intr.* (h) више (по)нудити. В. {у-б-р-б-и-т-чн} II *tr.* и sich ~: 1. et. ~ (по)нудити више (и. већу цену) за што; j-п ~ (по)нудити више (и. већу цену) од кога, надбити кога ценом; im Spiele ~ дати у игри више од другог, вратити. 2. *fig.* (sich ~) надмашивати се, надмашити (се), превазидати (се), превазидати (се); j-п ~ превазидати кога; sie überboten sich in Höflichkeiten утркивали су се у учтивостима. III Über|bie|ten n нуђење више (и. веће цене), давање боље цене при надметању; враћање надмашавање, превазидажење.

Über|bie|ter m, ~in f понуђач, -ица веће цене, бољ|и -а понуђач -ица.

über|bilden I *tr.* преобразовати, преучити, дати (*acc.*: *dat.*) надприобразовање. II Über|bilden n, Über|bildung f преобразовање, претерана образованост, надприобразованост.

Über|binde f Ж горњи завој m.

über|binden *tr.* 1. {у-б-р-б-ин-д-чн} вез(ив)ати озго, надвез(ив)ати. 2. {у-б-р-б-ин-д-чн} преви(ја)ти, превезати (die Wunde mit Lappen рану крпом).

über|blättern *tr.* А. {у-б-р-б-л-е-т-чн} 1. покрити лишћем. 2. прелиста(ва)ти, при прелиставању превидети (и. не приметити). В. {и у-б-р-р-}

блѣт'рн} прелиста(ва)ти, летимично загле-
дати у садржину.

über|bleiben *tr.* (пре)покрити лимом.

über|bleiben *intr.* (s) 1. {y.б'рблѣ'б'н} преоста-
(ја)ти, прет|ећи, -ицати. 2. {y.б'рблѣ'б'н} гото-
во само *p. p.* überblie'ben надживе|о, -ла, -ло.

Über|bleibsel {y.б'рблѣ'нс'л} *n* 2l (пре)остатак
m, претек *m*; рушевина *f*; успомена *f*, ре-
ликвија; остаци *m pl.*, огризине *f pl.*

Über|blick *m* преглед; летимичан поглед;
kurzer ~ кратак преглед; zusammenfassender
~ општи преглед; *fig. den ~ verlieren* изгу-
бити преглед, не моћи (и. не бити више у
стању) да прегледа (и. обухвати погледом).

über|bli'cken *tr.* прегледати.

über|blie'ben {y.б'рблѣ'б'н} *v.* überbleiben 2.

über|blü'hen 1 *tr.* покри(ва)ти цветовима. II
sich ~ а) истерати сувише цветова, прео-
билно цветати; б) прецветати; sie hat sich
überblüht прецветала је.

Über|bot (*m*) *n* боља (и. већа) понуда *f*.

über|brau'sen *tr.* 1. надшумети. 2. (решетком)
поли(ва)ти, оросити.

über|breit *a* (dv.) преширок(о).

über|breiten *tr.* 1. {y.б'р-} раширити (и. раз-
стрти) преко. 2. {y.б'рбрѣ'т'н} покрити.

über|bringen 1 *tr.* 1. {y.б'р-} пренети. 2. {y.б'р-
брѣ'н'н} преда(ва)ти, испоручи(ва)ти, доне-
ти. II Über|brin'gen *n*, Über|brin'gung *f* пре-
давање, предаја, испорука, доношење.

Über|bringer *m*, ~in *f* предавал|ац, -ица, пре-
давач, -ица, доноси|лац, -ља.

über|brü'ckbar {y.б'рбрѣ'к'бар} *a* (dv.) 1. пре-
мостљив(о); ein ~er Fluß премостљива ре-
ка, река на којој се може поћи мост; hier
ist der Fluß ~ овде је река премостљива,
овде се може поћи мост преко реке. 2. *fig.*
премостљив, савладљив.

über|brü'cken {y.б'рбрѣ'к'н} 1 *tr.* 15a препо-
стити, -шћивати, направити (и. поидићи) мост
преко. II Über|brü'cken *n*, Über|brü'ckung *f*

1. премостивање, подизање (и. поставља-
ње) моста. 2. (само Überbrü'ckung) премост

über|brü'llen *tr.* надрицати. [*m*, вијадукт *m*.]

über|bunt *a* (dv.) прешарен(о), сувише ша-
рен(о).

über|bü'rden 1 *tr.* j-n ~ претовари(ва)ти, пре-
оптере|тити, -ћивати кога. II Über|bü'rden
n, Über|bü'rderung *f* преоптерећивање, -ење,
претоваривање, преоптерећеност.

über|chlor|sauer *a* ~es Salz перхлорат *m*.

Über|dach *n* = Schutzdach. [вом заштитити.]

über|da'chen *tr.* (пре)покрити (кровом), кро-|

über|da'cht {y.б'рдрѣ'х'т} *p. p.* и *a* 1. од über-
dachen. 2. од überde'ngen.

über|dau'ern *tr.* et. ~ над-, пре|живети што. 2.
= überstehen II. [вач *m*.]

Über|decke *f* горњи покривач *m*, препокри-|

über|decken A. {y.б'р-} 1 *tr.* et. ~ препокрити
што. B. {y.б'рдрѣ'к'н} II *tr.* et. mit et. (*dat.*) ~

пре(по)крити што чиме; ♣ mit e-m Gewölbe
~ наткрити сводом. II Über|de'cken *n*, Über|

de'ckung *f* пре-, нат|кривање.

über|de'm *adv.* = überdies.

ü. M. *abr.* = über dem Meeresspiegel.

über|de'ngen 1 *tr.* про-, раз|мислити (и. пре-
мишљати) о чему; размишљајући прегледа-
ти. II Über|de'ngen *n* раз-, пре|мишљање.

über|deutlich *a* (dv.) преразговор|ан(-но), пре-
ја|ан(-но). [тога, још.]

über|die's *adv.* поврх тога, осим тога, сем!

Über|druck *m* ♣ 1. ‡ прештампивање *n*, преш-
тампано *n*. 2. ♣ прекомеран притисак (и.
тлак).

Über|druß {y.б'рдрѣ'с} [срвн.] *m* 2h' додија-
лост *f*, презасићеност; ich habe es bis zum ~
то ми је досадило (и. дојатило).

über|drüssig {y.б'рдрѣ'сѣ'х} *a* e-g Sache (*gen.*)
~ што је дојатило (и. досадило) кому; ich

bin des Lebens ~ додијао ми је живот, сит
сам живота; ich bin dieser Sache (*gen.*) ~
geworden дојатила (и. догадила, досадила)
ми је та ствар.

über|du'lden 1 *tr.* подн|ети, -осити, издржати.

II Über|du'lden *n*, Über|du'ldung *f* подноше-
ње, издржавање.

über|dü'ngen *tr.* 1. (на)ћубрити, (на)гнојити,
разастрети ћубре по. 2. прећубрити, пре-
гнојити. [чи(ва)ти, потамнити.]

über|du'nkeln, über|dü'stern *tr.* за-, помра-|

über|e'ck(s) {y.б'рдрѣ'с'к'с} *adv.* 1. косо, попречно,
дијагонално. 2. у неред. 3. et. ~ bringen
маћи, посмицати, дићи, смотати.

über|eifrig *a* (dv.) преревнос|тан(-но).

Über|eile *f* претерана журба, пренаглост,
пренагљеност.

über|ei'len 1 *tr.* и sich ~: а) j-n ~ кога јако
журити (и. убрзати), навалити на кога; б) et.

~ пренаг|лити -њивати што; ~ Sie nichts! не-
мојте само пренаглити!; с) sich ~ прена-

гљивати; er hat sich übereilt он се затрчао у
говору. II über|ei'lt {y.б'рдрѣ'лт} *p. p.* и *a* (dv.)

пренагљен(о), пренаг|ао(-ло), одвећ брз(о).

III Über|eilung *f* нагљење *n*, пренагљеност,
пренагљивање, -ење *n*, затрчавање *n*.

über|ei'n {y.б'рдрѣ'н} *adv.* сходно, саобразно,
сагласно, сложено, *v. gleichförmig*.

über|ein|a'nder {y.б'рдрѣ'ндрѣ'ндр} *adv.* једно поврх
(и. преко) другог, једно над другим.

Über|ein|a'nder..., über|ein|a'nder... {~} у слож.
увек *sep.*: 2 fallen 1 *intr.* (s) пасти један пре-

ко другог, срушити се, пасти на гомилу; II
~fallen *n*: а) падање једно на друго (и. на го-

милу), рушење; б) ♣ падање једно на друго;
2 greifen 1 *intr.* (h) хватати (и. ухватити) једно

поврх другог, преклапати се; лежати једно
преко другог, налегати; 2 legen *tr.* мет|нути

-ати једно поврх другог (и. једно на друго),
мет|нути -ати на гомилу; = 2 schlagen; 2

liegen = 2 greifen: ~liegen *n* = ~greifen; 2
schlagen *tr.* пребацати (и. сложити, мет-

нути) једно преко другога; die Beine (Hände)
2 schlagen прекрстити ноге (руке); 2 setzen

tr. = 2 legen; ~setzen *n* = ~legen; 2 stehen
intr. ♣ стајати (и. бити) један преко дру-

гор; 2 stellen = 2 legen.

Über|ei'n..., über|ei'n...: 2 kommen *intr.* (s). а)
споразумети се, сложити се; б) über et. 2-

kommen сложити се у чему, погодити се за
шта; ~kommen *n*, ~kunft {~кунфт} *f* 2f до-

говор *m*; споразум(евање *n*) *m*; нагодба *f*, намирење *n*; уговор *m*; laut ~k. mit (*dat.*) према споразуму са (*abl.*); nach ~k. према споразуму (и. споразумно); *üstimmen intr.* (*h*): mit j-m *üstimmen* слагати се (и. сагласити се, бити сагласан) с киме; mit et. (*dat.*) ~stimmen слагати се с чим, одговарати чему; *gr.* das Adjektiv muß mit s-m Substantiv im Geschlechte und in der Zahl *üstimmen* придев се мора слагати са именицом у роду и броју; *üstimmend a (dv.)* који се слаже, сложан(-но), сагласан(-но); ~*stimmung f: a*) слагање *n* (и *gr.*), сагласност, саглашење *n*, подударење *n*; поклапање *n*; in ~*stimmung* bringen mit (*dat.*) сложити са, довести -одити у склад са; *b*) склад *m*, складност; die Einnahme mit der Ausgabe in ~*stimmung* bringen довести у склад приход са расходом, изравнати приходе са расходима; *ütreffen intr. (s)*: mit et. (*dat.*) *ütreffen* сагласити се -шавати се с чиме, сложити се с чим.

über|eis|en tr. покрити ледом.

über|eis|st {y.b.p.p.s.t.} а покривен ледом, залеђен.

Über|erzeugung f = Überproduktion.

über|essen tr. i sich ~: 1. {y.b.p.p.s.t.} sich ~ прејести се, -дати се; er hat sich über(g)essen {y.b.p.p(r).s.t.} прејео се. *2.* {y.b.p.p.s.t.} sich (*dat.*) e-e Speise ~ преједањем огадити себи неко јело, очемерити се неким јелом.

über|fahren {срвн.} A. {y.b.p.p.f.p.r.n.} *I intr. (s)* превести се, -озити се. *II tr.* превести, -озити. *B.* {y.b.p.p.f.p.r.n.} *tr. 1.* j-n mit dem Wagen ~ прегазити кога колима, прећи преко кога колима; Flüsse итд. ~ прећи -лазити преко река; die Tafel mit dem Schwamme ~ прећи -лазити (и. превући -лачити) сунђером (и. спужвом) преко табле (и. плоче); es überfuhr eiskalt seinen Rücken пређоше га жмарци по леђима. *2.* претерати, преморити вожењем. *3.* ✓ den Acker mit Mist ~ из кола просипати ђубре по њиви. *4.* die Stadt ist von Wagen ~ град је препуњен (и. претрпан) колима.

Über|fahrt f 1. прелаз(ак) *m* (über e-e Brücke преко моста), превозење. *2.* прелаз *m*, скела.

Über|fall m 1. препад, изненадан напад; ~ in ein Land упад у неку земљу. *2.* преклопац.

über|fallen I {y.b.p.p.f.p.r.n.} tr.: j-n ~ (изненада) напасти кога, учинити препад (и. навалити, насрнути) на кога; упасти у; *fig.* спопасти, -дати, обузети, -имати; der Schlaf überfiel mich ухватио ме је сан; die Nacht hat uns ~ ноћ нас је изненадила. *II {y.b.p.p.f.p.r.n.} intr. (s)* пајсти -дати преко (и. на другу страну).

ü|ber|fällig a ✗ закаснио, задоцнио.

über|fe|ilen tr. ✗ отурпијати, турпијом оштургати; *fig.* дотер(ив)ати.

ü|ber|fein a 1. префин, сувише фин (и. утанчан, танан). *2.* врло фин, врло танан (и. утанчан).

über|fir|nissen tr. = firnissen *1.*

über|flattern A. {y.b.p.p.f.p.r.n.} *intr. (s)* прелепшати, лепршајући се прећи -лазити. *B.* {y.b.p.p.f.p.r.n.} *tr.* e-n See итд. ~ лепршати се над језером (и. изнад језера).

über|flechten tr. 1. {y.b.p.p.f.p.r.n.} Stroh über die Flasche ~ o-, пре|плести боцу сламом. *2.*

{y.b.p.p.f.p.r.n.} die Flasche mit Stroh ~ o-, пре|плести боцу сламом; mit Korbwerk ~ пре|плести прућем; überflochtene Flasche o-, пре|плетена боца.

Ü|ber|fließ m претерана марљивост (и. вредноћа) *f*.

ü|ber|fließig a претерано марљив (и. вредан), премарљив, превредан.

über|fliegen I intr. (s) {y.b.p.p.f.p.r.n.} прелетети, -ати. *II tr.* {y.b.p.p.f.p.r.n.} *1.* et. ~ прелетети што, (пре)летети преко чега, надлетети; *fig. j-n ~* надмашити кога. *2.* e-n Brief ~ прелетети писмо погледом. *3.* et. ~ у брзом прегледању не приметити што. *4.* ihr Antlitz überflog ein roter Schein њено лице обли румен.

über|fließen A {y.b.p.p.f.p.r.n.} *I intr. (s)* пре-, изливати се, пре-, разлити се, пресипати се (и *fig.*); *fig. von et. (dat.) ~* пресипати се чиме, преобилувати у чему, пливати у изобиљу; vor Freude ~ расплинути се од радости (и. од милине); mein Herz fließt vor Freude über препуно ми срце од радости. *II Ü|ber|fließen n* пре-, изливање; *fig.* пресипање, преобиловање. *B.* {y.b.p.p.f.p.r.n.} *tr.* пре-, по|крити својим таласима (и. валима).

über|flo|ren tr. прекри(ва)ти велом.

Ü|ber|flug m прелет, надлет.

über|flü|geln {y.b.p.p.f.p.r.n.} I tr. 15f 1. ✗ den Feind ~ наткрилити (и. својим крилима заобићи) непријатеља. *2.* *fig. j-n ~* наткрилити, надмаши(ва)ти кога. *3.* ✗ наткрилити, покрити крилима. *II Über|flü|geln n, Über|flü|gelung f* ✗ наткриљивање, заобилажење непријатеља с крила, заобилазни покрет *m*.

Ü|ber|fluß {срвн.} m (6. pl.) 1. (из)обиље *n*, обиловање *n*, обилност *f*; ~ an et. (*dat.*) haben имати чега у изобиљу (и. на претек), (из)обилувати чиме; im Überflusse (in großem Überflusse) dasein бити у изобиљу, има(ти) у изобиљу (и. на претек); ich habe keinen ~ у мене се не прелива; немам на претек. *2.* обиље *n*, обилност *f*, обилатост *f*, богатство *n*; претек, (су)вишак; Geld ist im ~ da новаца има на претек; ~ an Worten обиље у речима. *ü|ber|flüssig {срвн.} a (dv.) 1.* сувишан(-но), излишан(-но); das Überflüssige излишно. *2.* обилат(о), изобилан(-но), преобилан(-но). *ü|ber|flüssiger|wei|se adv.* излишно, сувишно, непотребно.

über|flu|ten {y.b.p.p.f.p.r.n.} I tr. 15c: et. ~ пре-, плавити -љати, поплавити -љати; ✗ überflutet fahren пловити испод саме површине воде. *II Über|flu|ten n, Über|flu|tung f* преплављање, плавање, поплава.

über|fo|rdern I tr. и intr. (h). j-n ~ претерано захтевати (и. тражити, искати) од кога, оглобити кога. *II Über|fo|rdern n, Über|fo|rdern f* претерано захтевање (и. тражење, искање), претеран захтев *m*.

Ü|ber|fracht f 1. ✗ тежина пртљага преко прописа; ~ bezahlen доплатити возарину. *2.* товар *m* преко одређене мере. (товарити.)

über|fra|chten tr. претоварити, сувише (на)-*ü|ber|frech a* предзак.

über|fre|mden {y.b.p.p.f.p.r.n.} I tr. 15c заузети

(и. захватити) туђе. II *Überfremden* *n* заузимање (и. захватање) туђера.
überfressen (*у.б.рфрѣсн*) *refl.* и (*у.б.рфрѣсн*) *tr.* = überessen. [дети се.]
überfrieren intr. (*s*) покрити се ледом, зале-
überführen A. (*у.б.рфрѣрн*) *I tr.* j-n ~ превести -одити кога. II *Überführen n*, *Überführung f* превожeње *n*, превоз *m*, пренос *m* (и *Überführung* прелаз). B. (*у.б.рфрѣрн*) III *tr.* 1. die Landstraße mit Kies ~ превозити шљунак на друм; пошљунча(ва)ти друм; der Markt ist mit Waren überführt тржиште је препуно робе (и. претрпано робом). 2. j-n ~ изобличити -авати кога; j-d e-s Verbrechens ~ доказати кому злочин. IV *Überführen n*, *Überführung f* изобличавање, -ење, непобитан доказ *m*; в. II.
Überführungsrampe f ≡ прелазна рампа.
Überfülle f преобиље *n*, изобиље *n*, преобилност.
überfüllen I tr. 1. (*у.б.рфѣлн*) прес|ути, -ипати, прет|очити, -акати, преручи(ва)ти. 2. (*у.б.рфѣлн*) (и *sich* ~) препунити (се), претрпати (се), пренатрпати (се). 3. mit et. (*dat.*) überfüllt sein бити препуни (и. крцат) чега, преобилувати чиме; sich mit Speisen ~ пребокати (се); *fam.* преждрокати (се); *☞* den Markt ~ претрпати трг (робом). II *Überfüllen n*, *Überfüllung f* препуњавање; пре(на)трпаност, пре(на)трпавање, препуњеност *f*.
überfütern I tr. прекрмити, прехранити, да(ва)ти сувише крме (и. пиће, хране), *fam.* прекљукати. II *Überfütern n*, *Überfütterung f* прехраивање, прекрмљивање.
Übergabe 1. предаја, предавање *n*, испорука, испоручивање *n*. 2. X предаја, предавање *n*.
Übergang (*у.б.рѣгн*) *m* 1. прелаз(ак), прелажење *n*; ~ über die Alpen прелаз преко Алпа; ~ zum Feinde прелаз непријатељу; hier ist kein ~! забрањен прелаз! 2. прелаз(ак), преливање *n*; plötzlicher, unmerklicher ~ нагао, неprimetan прелаз (и 等). 3. прелаз(ак), привременост; es ist nur ein ~ то је само прелазно (и. краткорочно, привремено).
Übergangs... {~c-}. ~bestimmungen *f pl.* прелазна наређења *n pl.*; ~fahr|schein *m* = Umsteigefahrschein; ~form *f* прелазни облик *m*; ~gesetz *n* прелазни закон *m*; ~periode *f* прелазно доба *n*; ~punkt *m* прелазниште *n*, прелазна тачка *f*; ~zeit *f* = ~periode; ~zustand *m* прелазно стање *n*.
übergar a 1. прекуван. 2. *☞* одвећ пречишћен, прерафинован; *Übergar|sein n* препречишћеност *f*, прерафинованост *f*.
übergären intr. (*h*) врући прели(ва)ти се, пре-, искипети од врења.
übergaben A. *tr.* (*у.б.рѣгбн*) да(ва)ти (и. пружати) што преко (чега); да(ва)ти; j-m ein Tuch ~ покрити кога марамом. B. (*у.б.рѣгбн*) *I tr.* и *refl.* 1. преда(ва)ти (у руке). 2. а) преда(ва)ти, поверити, -авати, оставити, -лати (е-т et. кому што); e-e neue Strecke dem Verkehr ~ пустити у саобраћај (и. промет) нову пругу; б) *☞* e-e Sache dem Gerichte ~ предати ствар суду; в) X e-e Festung

~ предати тврђаву. 3. sich ~: а) преда(ва)ти се; б) повратити, -ати, побљувати се. II *Übergeben n*, *Übergebung f* 1. = Übergabe. 2. (само *Übergeben*) повраћање.
Übergebot n већа (и. боља) понуда *f*.
Übergefühl n осећање веселости.
übergehen A. (*у.б.рѣгн*) *I intr.* (*s*) 1. пре|ћи -лазити; zum Feinde ~ пре|ћи -лазити непријатељу. 2. *fig.* zu et. (*dat.*) ~ пре|ћи -лазити на што, приступити чему; пре|ћи -лазити у што, претворити се -арати се у што; zu e-g anderen Religion ~ пре|ћи у другу веру, преверити; in Fäulnis ~ пре|ћи -лазити у трулеж. 3. искипети; v. überfließen *l*; пре гакати се; *fig.* die Augen gingen ihm über: а) очи му се наводнише (и. напунише сузама); б) он се запнепати (и. згрању); он се пренерази; *prov.* wes das Herz voll ist, des geht der Mund über што је кому мило то и говори. 4. das geht über то ће пре|ћи (и. неће дуго трајати). II *Übergehen n* 1. = Übergang. 2. X прелазак (к непријатељу), дезертовање. B. (*у.б.рѣгн*) III *tr.* 1. et. ~ пре|ћи -лазити преко чега, превидети -ђати што, пропустити што, прескочити што, изгубити из вида, заборавити; ein Wort beim Lesen ~ прескочити једну реч при читању; mit Stillschweigen ~ пре|ћи -лазити брзо преко; j-n in s-m Rechte ~ заповестити (и. обићи) кога у његову праву. 2. пре|ћи -лазити, прегледати (das Feld поље). 3. пре|ћи -лазити погледом преко, погледом прелетети (и. пре|ћи); eine Rechnung ~ прегледати рачун. 4. *☞* et. ~ пре|ћи што, дотерати што на његовој површини. 5. готово *☞*: а) пре|ћи, преступити; б) надмашити. IV *Übergehen n*, *Übergebung f* 1. прелажење *n*, прескакање *n*, пропуштање *n*, заборављање; прелажење, обилажење, запостављање, прегледање. 2. absichtliches Übergehen намерно прелажење (и. прећуткивање); *☞* scheinbares Übergehen привидно прелажење (и.)
übergelehrt a преучен. [обилажење.]
übergenau a претачан. [су|више.]
übergenug adv. предоста, предовољно, од-,
übergeräumig a препростран.
Übergewalt f надмоћност, премоћ.
übergewaltig a премоћан, пресилан.
Übergewicht n 1. превага *f*, претег *m*; das ~ bekommen прете|гнути, -зати, превагнути (и *fig.*). 2. *fig.* претежност *f*, надмоћност, *l*
übergewitzt a премудар. [првенство.]
übergießen A. (*у.б.рѣгн*) *I tr.* 1. прес|ути, -ипати, прели(ва)ти. 2. прели(ва)ти, сипати (и. лити) озго (и. преко). 3. прели(ва)ти (die Tunke умокцем). 4. in ein anderes Gefäß ~ прес|ути -ипати, преручи(ва)ти у други суд. II *Übergießen n* преливање, преручивање, пресипање. B. (*у.б.рѣгн*) *tr.* поли(ва)ти, прели(ва)ти (mit et. *dat.* чиме); mit Zucker ~ прелити (растопљеним) шећером, начинити шећерну оставицу на; von Schweiß wie übergossen sein бити сав у зноју; бити гола вода; *imp.* es übergoß ihn purpurrot обли га румен. [вати.] II *Übergipsen n* прегипсоване. *l*
übergipsen I tr. превући гипсом, прегипсо-

über|gi'ttern *tr.* мет|нути -ати решетку преко; премрежити.

über|glä'nzen *tr.* 1. бац|ити -ати сјај на. 2. сја-
жем надма|шавати, -шити, натсјати.

Ü|ber|glaube *m* = Aberglaube.

ü|ber|gläubig *a* претерано правоверан.

über|glei'Ben *tr.* 1. надмашити сјајем. 2. пре-
ü|ber|glücklich *a* пресећан. [лаштити.]

über|go'lden *tr.* позла|тити, -ћивати.

über|go'ssen {y.б.р.г.с.н} *p. p.* од übergie'Ben.

ü|ber|greifen *I intr.* (h) = eingreifen I 2 и 4. II

Ü|ber|greifen *n* = eingreifen III, пресецање.

Ü|ber|griff *m* = Eingriff 2, пресецање *n*.

ü|ber|groß *a* превелик; огроман.

Ü|ber|größe *f* прекомерна величина, огром-)

Ü|ber|guß *m* прелив. [ност, горостасност.]

ü|ber|gut *a* (dv.) предобар (-ро).

ü|ber|haben *tr.* 1. имати (и. носити) на себи.

2. *fat.* имати на претек. 3. *fig. fat. et.* ~ до-

дијати; das habe ich über = das habe ich dick.

ü|ber|halb {y.б.р.х.а.л.л} = oberhalb.

ü|ber|halten *tr.* 1. држати (из)над (и. преко).

2. аус. = übervorteilen.

Ü|ber|hand *f* = Oberhand. [berhandnehmen.]

Über|ha'nd|nahme {y.б.р.х.а.н.т.н.а.м} *f* 3b = Ü-)

über|hand|nehmen {y.б.р.х.а.н.т.н.е.м.н, y.б.р.х.а.н.т.н.и.ч.и} *I tr.* уз|ети -имати маха, преовла-

дати, -ћивати, раширити се, раз-, у|множ|ити

се, -авати се. II Über|ha'nd|nehmen *n* прео-

влађивање, узимање маха.

Ü|ber|hang *m* 1. = überhangen II. 2. превес(ак);

✚ испуст (и. испупчење *n*). 3. завеса *f*; Über-

hänge *m pl.* драперије *f pl.*

über|hangen A. {y.б.р.х.а.н.н} *I intr.* (h) висити

(и. нагибати се) (из)над, превесити се; бити

нагнут; косо стајати; излазити, испадати

напред. II Ü|ber|hangen *n* нагибање, вишење

над. B. {y.б.р.х.а.н.н} *tr.* пре-, нат-, по|кри-

(ва)ти.

über|hängen A. {y.б.р.х.е.н.н} *I intr.* (h) =

überhangen. II обесити, пребацити; e-e Flinte

~ обесити пушку о раме; e-n Mantel ~ пре-

бацити капут преко рамена. B. {y.б.р.х.е.н.н}

= überhangen B.

ü|ber|harken *tr.* преграбуљати овлаш.

ü|ber|hart *a* претврд.

ü|ber|härten *tr.* направити претврдим, сувише

прекалити.

über|ha'sten *tr.* и sich ~, Über|ha'sten *n*, Ü-

ber|ha'stung *f* = übereilen I, III.

Ü|ber|hau *m* 1. шум. сеча *f* презреле шуме. 2.

✚ узвисни пробој.

über|häu'fen *I tr.* 1. j-n mit et. (dat.) ~ оба-

за|сути кога чиме. 2. пре-, на|товарити, пре-

трпа(ва)ти, преоптеретити, удавити (сви-

mit et. dat. чиме); mit Arbeit ~ претрпати

послом. II Über|häu'fen *n*, Über|häu'fung *f*

оба-, за|сипање; претрпавање, претрпаност.

ü|ber|hauig {y.б.р.х.а.и.и} *a* = überständig.

über|hau'pt [срвн.: Haupt = Stück Vieh] *adv.*

уопште; у свему; укупно; најзад; ~ nicht у

опште не, никако; wenn ~ ако уопште.

über|heben A. {y.б.р.х.е.б.н} ди|ћи -зати (из)над.

B. {y.б.р.х.е.б.н} *I tr.* и sich ~ 1. j-d e-r Sache

(gen.) ~ разреши(ва)ти (и. ослободити

-ађати) кога чега; поштедети кога од чега,

уштедети кому што; sich einer Sache (gen.)

~ разрешити се (и. ослободити се, отрести

се) чега. 2. sich ~ преморити се дизањем,

струнити се. 3. sich e-r Sache (gen.) ~ суви-

ше уобра|зити -жавати на што, због чега;

abs. (по)гордити се, понети се. II Über|he'ben

n, Über|he'bung *f* разрешавање, -ење, осло-

бођавање, -ење; струњивање, премарање

дизањем; горђење, дизање носа, преуздиза-

ње; надувеност.

ü|ber|heiß *a* (dv.) превре|о (-ло).

über|hei'zen *I tr.* прегреја(ва)ти, преложити.

II Über|hei'zen *n*, Über|hei'zung *f* прегреја-

вање.

ü|ber|helfen *tr.* j-m ~ помоћи кому да пређе.

Ü|ber|hemdchen *n* горња кошуљ(иц)а *f*.

über|he'r *adv. prov.* поврх, озго.

über|he'rrschen *tr.* владати над; надвладати.

über|hi'n *I adv.* 1. преко; готово † = vorüber.

2. овлаш, површно. 3. *prov.* = überdies. II ✚

pp. ca dat. jn. = jenseits.

über|hi'n|fahrend {y.б.р.х.и.н.ф.а.р.и.н.т} *a* ✚ 1. =

oberflächlich. 2. = fahrig.

über|hi'tzen *I tr.* прегреја(ва)ти. II Über|hi'tzen

n, Über|hi'tzung *f* прегреја(ва)ње.

Über|hi'tzer *m* ✚ прегрејач, прегрејача *f*.

Über|hi'tzungs|rohr *n* (цев) прегревница *f*, пре-

гревна цев.

über|ho'beln *tr.* пререндисати, преблањати.

ü|ber|hoch *a* (dv.) превисок(о). [уљудан.]

ü|ber|höflich *a* преучтив, одвећ учтив (и.)

über|hö'hen *tr.* надвисити, надмашити висином.

über|holen *tr.* A. {y.б.р.х.о.л.н} 1. j-n ~ преве-

сти, пренети, пребацити. 2. ✚ die Segel ~

пребаци(ва)ти (и. окренути) једра. 3. ✚ ~ B.

B. {y.б.р.х.о.л.н} (j-n ~) прести|ћи -зати, прет-

те|ћи -ицати (кога); *fig.* прет|ећи, -ицати,

прести|ћи, -зати, надмаш|ити -ати кога; =

übertreffen, überlisten; das ist eine überho'te

Nachricht та је вест доцкан стигла; пре те

вести је стигла друга вест.

über|hö'ren [срвн.] *I tr.* 1. et. ~ пречути што;

правити се да није чу|о, -ла, -ли итд. 2. j-n

~, j-m s-e Aufgabe ~ преслиша(ва)ти кога,

пропитати кога да ли зна свој задатак;

sich et. ~ преслиша(ва)ти се. II Über|hö'ren

n преслишавање, пропитивање.

Ü|ber|hose *f* чакшире *f pl.*, панталоне *f pl.*

über|hü'pfen *tr.* et. ~ прескочити преко чега

(и. што); ✚ e-e Stelle ~ прескочити неко ме-

сто, не отсвирати (и. не отпевати) неко ме-

сто. [природан, небески, божански.]

ü|ber|irdisch *a* надземни, надземаљски, нат-)

über|jagen A. {y.б.р.ј.а.г.н} *I tr.* 1. (пре)терати,

прегонити, терати (и. гонити) преко. II *intr.*

(s) прејурити, трком прећи (и. пребећи) (zum

Feinde непријатељу). B. {y.б.р.ј.а.г.н} 1. et. ~

претерати што. 2. ein Pferd ~ претерати

коња, преморити коња претераним јурењем

(и. терањем). 3. јурећи прести|ћи.

über|ja'hren *intr.* (s) престарети.

ü|ber|jährig *a* који има више (и. који је ста-

рији) од године дана.

über|ka'ken *tr.* покрити кречем, прекречити.

ü'ber kippen I *intr.* (s) превр|нути се, -тати се, превалити се, претурити се, -ати се. II *tr.* претурити -ати, пре-, извр|нути, пре-, из- I **über|kitten** *tr.* за-, пре|китовати. [вртати.] **über|kleben** *tr.* 1. {у.б.рклѣб.н} залепити озго (и. преко), прелеп|ити, -љивати. 2. {у.б.рклѣб.н} ein Brett mit e-m Blatt Papier ~ залепити лист хартије на даску.

Ü'ber|kleid *n* горња хаљина *f.*

über|kleiden *tr.*: a) покри(ва)ти; b) et. mit et. (dat.) ~ покрити (и. превући, обложити) што чиме.

ü'ber|kleistern, über|klei'stern = überkleben.

über|klettern, über|klimmen I {у.б.рклет.рн. у.б.рклим.н} *intr.* (s) проверати се, препузати се, препентрати се. II {у.б.рклет.рн. у.б.рклѣн.н} *tr.* das Gebirge ~ проверати се преко планине, пентрајући се прећи преко планине. [жен, преуображен.]

ü'ber|klug *a* (dv.) премуд|ар(-ро); врло уобра- I

Ü'ber|klugheit *f* премудрост, препаметност.

ü'ber|knöpfen *tr.* прекопчати.

ü'ber|kochen *intr.* (s) прекипети; die Milch kocht über млеко кипи; *fig.* прекипети, узбудити се.

über|kommen A. *intr.* (s) {у.б.ркѣм.н} = hinüberkommen. B. {у.б.ркѣм.н} I *intr.* (h) 1. j-m ~ бити однесен (и. послан, предан) кому. II *tr.* 1. = bekommen I. 2. за-, о|владати чиме, докопати се чега. 3. = befallen; es überkam ihn (s) ihm) ... спопаде га (и. обузе га) ...

Ü'ber|kraft *f* прекомерна снага.

ü'ber|kräftig *a* прекомерно снажан.

über|krie'chen препузати, премилети.

über|kri'tzeln *tr.* праждрцати, пражврљати.

über|kru'sten *tr.* покрити кором.

Ü'ber|kunft *f* прелазак *m*, приспеће *n*.

über|kü'nsteln *tr.* et. ~ унети у шта много извештаченог, преизвештачити што.

über|laden A. {у.б.рлад.н} I *tr.* претовари(ва)ти, (из)вршити претовар, прекрца(ва)ти. II **Ü'ber|laden** *n* претовар(ивање *n*) *m*, прекрцавање *n*. B. {у.б.рлад.н} III *tr.* (и sich) ~: претоварити (се), претоваривати (се), преоптерећити (се), -ћивати (се), претрпати (се); sich (dat.) den Magen ~ претоварити (свој) стомак. IV ~ *p.p.* и *a* претоварен, преоптерећен, претрпан; пре-, за|трпан. V **Über|la'den** *n*. **Über|la'dung** *f* претовар(ивање) *m*; претовареност, прекрцавање; преоптерећивање, претрпавање.

Über|la'nd... ~ (eisen)bahn *f* трансконтинентална железница, железница која везује два океана; ~flug *m* ✱ лет преко земље; ~post *f* копнена пошта, инди(ј)ска пошта; ~zentrale *f* електрична централа за пренос струје на I **ü'ber|lang** *a* предуг(ачак). [веће растојање.] **ü'ber|langen** *tr.* дода(ва)ти, = übergeben A. **über|lassen** A. {у.б.рлѣс.н} I *tr.* 1. j-n ~ пусти-ти кога преко (и. да пређе) 2. *jam.* оставити, сачувати. B. {у.б.рлѣс.н} II *tr.* оставити, -љати, уступити -ати, препустити, -штати; ✱ одустати од; напустити, -штати, преда(ва)ти; sich selbst ~ sein бити остављен сам себи: ich überlasse es Ihnen, zu... остављам

то Вама да ... III sich ~ пода(ва)ти се, преда(ва)ти се, ода(ва)ти се (e-r Sache (dat.) чему); sich der Freude ~ пустити се (и. подати се) радосном расположењу; sich s-m Schmerz völlig ~ предати се потпуно своме болу. IV **Über|la'ssen** *n*, **Über|la'ssung** *f* остављање, уступање, препуштање; Überlassen von Grund und Boden уступање земљишта; преношење.

Über|la'sser {у.б.рлѣс.р} *m* 2l, ~in {~än} *f* 3с нар. ✱ и 5₂ уступилац.

Ü'ber|last *f* 1. терет *m* преко одређене мере.

2. прекомеран терет *m*. 3. неподношљиво *n*, I

über|la'sten = überladen III. [претешко *n*.]

ü'ber|lastig {у.б.рлѣст.х} *a*: ~es Schiff преоптерећен (и. претоварен) брод. [садан.]

ü'ber|lästig *a* претегобан, претежак; предо- I

Ü'ber|lauf *m* 1. скољеност (и. заокупљеност) *f*

од досадних лица. 2. претрк, претрчавање *n*.

3. претек, вишак, преостатак. 4. ✱ палуба *f*.

über|laufen A. {у.б.рлѣф.н} I *tr.* 1. j-n ~ претурити (и. оборити) кога у трчању. 2. ✱ пре-

возити коли(ци)ма. II *intr.* (s) 1. прелазити,

прели(ва)ти се, ис-, прекипети; *fig.* die Augen

liefen ihm über очи му се на-, препунише су-

зама. 2. прећи, -лазити; пребећи, -гавати

(X zum Feinde к непријатељу). III **Ü'ber|lau-**

fen *n* преливање, прелажење; пребегавање,

дезертовање. B. {у.б.рлѣф.н} IV *tr.* 1. = A I

1. 2. et. ~ преплавити -љати што, прекри-

лити што, покрити што; *fig.* bei diesem Ge-

danken überläuft es mich eiskalt жежи ми се

кожа кад помислим на то; *fig.* es überlief

mich ein kalter Schauer свега ме прође језа;

сав сам се најежио. 3. et. ~ прећи, прегледати

што, прелетети очима преко чега. 4. j-n

mit dem Degen ~ јурити -нути на кога с

мачем. 5. j-n ~ (за)окупити кога, сколити

кога, навалити на кога, салет|ети -ати кога;

er wird von Bettlern ~ салетају га просјаци.

6. престићи јурећи (и. трчећи). V sich ~ тр-

чањем се преморити, (по)сустати од трча-

ња. VI *intr.* (s) 1. die Hände wurden kalt und

überliefen schwarz руке се охладиле и поцр-

неше. 2. überlaufene Frischlinge дивљи не-

расти од преко годину дана. VII **Über|lau'fen** *n*

салетање, заокупљавање, скољавање.

Ü'ber|läufer *m* 1. ✱ бегунац, пребег(лица *f*)

ускок. 2. ✱ дивљи вепар преко године дана.

ü'ber|laut *a* (dv.) одвећ глас|ан (-но), прегла-

с|ан (-но).

über|le'ben I *tr.* 1. j-n (et.) ~ над-, пре|живети

кога (што); der wird uns noch alle ~ тај ће

нас још све преживети; das überlebe ich nicht

то ја нећу (и. не могу) преживети. II sich ~

преживити се; die Einrichtungen haben sich

überlebt ове су се установе преживеле. III

Über|le'bende(r) *m* 9l над-, пре|живели. IV

Über|le'ben *n* надживљење, -авање.

ü'ber|le'bens groß {у.б.рлѣб.нсгрѣс} *a* надпри-

родне величине.

über|le'gen {у.б.рлѣг.н} [срвн.] *a* надмоћан,

јачи; j-m ~ sein бити надмоћнији од кога.

über|legen A. {у.б.рлѣг.н} I *tr.* 1. мет|нути -ати

(и. пол|ожити, -агати, ставити) преко (и. над).

2. пова|лити -љивати, превити преко колена и тући. В. {у.б.рлѣг'н} II *tr.* 1. et. mit Brettern ~ покрити (и. обложити) што даскама. 2. претоварити, претрпати. 3. et. ~ раз-, про-мислити о чему; раз-, про-мишљати о чему; умовати о чему; размотр|ити, -ати што, пре-су|дити, -љивати о чему; mit j-m et. ~ разма-трати што с киме; bei sich (*dat.*) ~ пре-, раз-мишљати у себи; ich werde es mir ~ ja hu размислити о томе; alles wohl überlegt и. wenn man es genau überlegt када се о свему добро размисли; das verdient, wohl überlegt zu werden то заслужује да се о њему добро размисли; sich et. zweimal ~ двапутa се про-, раз|мишљати; ~ Sie sich das про-, раз|ми-слите о томе. III ~d *p. pr.* и *a* који "раз-, про|мишља. IV Über|le|gen *n* = Überlegung. Über|le|genheit {у.б.рлѣг'нхд'т} *f* 3b надмоћ-ност, надмашност, превага. über|le|gsam {у.б.рлѣгсам} *a* (*dv.*) промишље-н(о), опрезан (-но), смотрен(о). Über|le|gsamkeit {у.б.рлѣгсхд'т} *f* 3b промишљеност, разбо-ритост. Über|le|gung *f* пре-, про-, раз|мишљање *n*, про-су|ђивање *n*; mit ~ handelnd (који) промишље-н(о дела); mit ~ verübtes Verbrechen злочин са предумишљајем; ohne ~ непромишљено; ohne ~ handeln делати (и. радити) непроми-шљено; в. и reiflich. Über|le|gungskraft *f* моћ расуђивања. ü|ber|le|iten *tr., intr.* (*h*) прев|јести, -одити; (на)-чинити прелаз, пре|ћи, -лазити; † Blut ~ из-вршити трансфузију крви. II Ü|ber|le|iten *n*, Ü|ber|le|itung *f* превођење, прелажење; транс-фузија. ü|ber|lernen *tr.*, ü|ber|le|rnen пре|ћи још једном (своју лекцију), поновити (своју лекцију). über|le|sen I *tr.* 1. {у.б.рлѣз'н} летимице (про)-читати. 2. превидети што при летимичном читању. II sich ~ преначитати се. über|lie|fern I *tr.* преда(ва)ти, да(ва)ти, испо-ручи(ва)ти, оставити; j-m e-n Brief ~ пре-дати кому писмо; der Nachwelt ~ оставити потомству. II Über|lie|fern *n*, Über|lie|ferung *f*: а) предаја, предавање, испорука; б) (само Überlieferung) предање *n*, традиција; durch Überlieferung по предању, предањем. ü|ber|lie|gen *intr.* (*h*) ~ нагнути се. über|li|sten {у.б.рлѣст'н} I *tr.* 15c j-n ~ надму-дри(ва)ти кога, насадити (и. преварити) ко-га, доскочити кому; ea. zu ~ suchen надму-дривати се. II Über|li|sten *n*, Über|li|stung *f* надмудривање, доскакање, превара. ü|ber|m|achen {у.б.рм} *fat.* = über dem. über|ma|chen A. {у.б.рмāх'н} *tr.* j-m et. ~ по-слати (и. доставити) што кому; † Geld durch Wechsel ~ предати новац меницом; в. и vermachen. II Über|ma|chen *n*, Über|ma|chung *f* предавање, достављање, предаја. В. {у.б.р-мāх'н} I *tr.* мет|нути -ати озго (и. преко, над), покрити чиме озго; покрити (и. превући) чиме. Ü|ber|ma|cht *f* (вех. б. *pl.*) 1. вех. ✕ надмоћност, премоћ; der ~ weichen уступити пред над-

моћнијом силом. 2. необично велика сила. ü|ber|ma|chtig *a* 1. врло силан (и. јак). 2. пре-силан, надмоћан, премоћан. über|ma|len A. {у.б.рмāл'н} *tr.* 1. (на)сликати изнад (и. преко). 2. ✕ = В. В. {у.б.рмāл'н} I *tr.* 1. ein Bild mit e-m andern ~ преко једне слике насликати другу. 2. пребојити, преву-ћи бојом. 3. ein fertiges Bild ~ поправити (и. дотерати) готову слику. II Über|ma|len *n*, Über|ma|lung *f* премазивање бојом; доте-ривање. [ганат *m.*] ü|ber|manga'n|sauer *a* ✕ = es Kali хиперман- I über|ma'n|nen {у.б.рмāн'н} *tr.* 15a над|јачати, надвладати (вехим бројем), сломити. Ü|ber|ma|ß {срвн.} *n* 1. сувишак *m*, вишак *m*; претек *m*, преобилност. 2. *fig.* ~ von Freude претеривање у радости; ~ im Essen und Trinken претеривање у једу и пићу; im ~e преко мере, претерано; † zum ~e mit e-m Artikel versehen sein бити пре-снабдевен неким артиклом. ü|ber|mä|ßig *a* (*dv.*) прекомер|ан(-но); прете-ран(о); неумерен(о); ~ arbeiten претеривати у раду; ~ groß претерано велик, огроман, горостасан. Ü|ber|mä|ßigkeit *f* прекомерност, претераност. über|mau|ern *tr.* покр|и(ва)ти зидом, надз|и-да- Ü|ber|ma|n|sch *m* натчовек. [ти, -љивати.] Ü|ber|ma|nsch|entum *n* натчовечанство. ü|ber|m|enschlich *a*, *adv.* натчовеч|ан-но, нат-човечански, *fig.* више но човечан. über|messen A. {у.б.рмѣс'н} I *tr.* 1. премерити, при мерењу дати више; aus e-m Sack in den anderen ~ (из)мерити једну врећу и пресути у другу. В. {у.б.рмѣс'н} II *tr.* 1. (и {у.б.рмѣс'н}) од ока (пре)мерити, приближно (пре)мери-ти. 2. погледом премерити. III sich ~ заме-рити се, преварити се (и. погрешити) у мери. über|mi|tteln {у.б.рмѣт'н} *tr.* 15f = überliefern. Über|mi|tt(e)lung {у.б.рмѣт'н} *f* 3b пре-даја, достављање *n*, достава, саопштавање. Über|mi|tt(e)lungs|gebühr *f* преноснина, пре-вознина, такса за достављање (и. пренос). über|mö|gentr. моћи над-, са|владати, надбити. über|mo|o|sen *intr.* (*s*), sich ~ зарастати махо-вином, покрити се маховином. ü|ber|morgen *adv.* прекусура; ~d *a* прекусу-трашњи; der ~de Tag прекусутрашњица *f*. ü|ber|mü|de *a* преморен. über|mü|den {у.б.рмүд'н} I *tr.* (и sich ~) 15c прем|орити (се), -арати (се), преумарати (се). II über|mü|det *p. pr.* и *a* преморен. III Über|mü|den *n*, Über|mü|dung *f* премор(ење *n*) *m*, пре(у)мореност. Ü|ber|mü|t *m* (б. *pl.*) 1. разузданост *f*, необу-зданост *f*, несташност *f*, прераздраганост. 2. обест *f*, бес; безобразност *f*, безобразлук, дрскост *f*, надувеност, охолост *f*. 3. 2g о-бесник. ü|ber|mü|tig *a* претерано храбар (и. срчан). ü|ber|mü|tig {у.б.рмүт'н} [срвн.] I *a* (*dv.*) 1. ра-зуздан(о), несташан(-но), необуздан, раска-лашан, прераздраган. 2. обес|тан(-но); бе-сан, охол, дрзак, надувен, уображен.

über|na'chten {y.б.рнхтн} 15c 1intr. (h) (пре)-ноћити, кона|ковати-чити. II tr. 1. j-n ~ примити кога на конак, дати кому преноћиште. 2. обавити мраком, помрачити.

ü'ber|näch|tig {y.б.рнхтн} a 1. преконоћни, који је трајао целу ноћ. 2. који (изгледа као да) је пробдио ноћ; уморан од неспавања ноћу; ~ aussehen 'изгледати уморан. 3. a) преконоћни, који је преко ноћи настао; b) од једне ноћи; c) преко ноћи, пролазан.

Ü'ber|näch|tig|keit f 3b неиспаваност, премореност од неспавања.

ü'ber|nä|hen tr. 1. {y.б.рнеч} натшити, шити преко (и. над). 2. {y.б.рнеч} прешити, пришити озго.

Ü'ber|nahme {y.б.рнам} f 3b (б. pl.) већ. & преузимање n; примање n (дужности, наследства итд.); предузимање n (посла); bei der ~ habe ich... при преузимању ја сам...; nach ~ по преузимању, по пријему; ~ e-s Amtes примање службе (и. дужности); ~ be|dingun|gen f pl. услови (и. увети) m pl. примања (и. пријема, за примање).

ü'ber|nä|hren I tr. (и sich ~) прехранити (се), сувише хранити (се). II Über|nä|hrung f прехранивање n, сувишно храњење n.

Ü'ber|naht f шав m на преклоп.

über|na'rben tr. добити ожиљак.

ü'ber|nat|ürlich a натприродан.

Ü'ber|nat|ürlich|keit f натприродност.

ü'ber|nehmen A. {y.б.рнемн} I tr. 1. e-n Mantel ~ огрнути огртач (и. капут). 2. убити (и. пресећи) јачом (картом). B. {y.б.рнемн} II tr. 1. примити, -ати; доби(ја)ти. 2. пре(д)узети, -имати, узети -имати на се, примити се, -ати се (acc.: gen.); die Verantwortlichkeit für et. (acc.) ~ (пре)узети -имати одговорност на се(бе). 3. обузети, -имати; ухватити; es übernahm ihn die Angst страх га обузе. III sich in et. (dat.) ~ 1. претепати (и. прекардашити) у чему; sich im Essen und Trinken ~ претеривати у јелу и пићу. 2. abs. sich ~ = sich überheben B I 3. [зимач.]

Ü'ber|ne|hmer m пре(д)узимач; прималац, у-ј

ü'ber|ordnen tr. надредити, -ђивати, претпоставити, -љати. [оксид m.]

Ü'ber|oxyd {нем.-грч.} n пероксид m, супер-

über|pfe|fern tr. пребиберити, препаприти.

über|pflanzen A. {y.б.рпфланцн} I tr. преса|дити, -ђивати. II Ü'ber|pflanzen n, Ü'ber|pflanzung f пресађивање. B. {y.б.рпфланцн} 1. по-, за|садити, покрити прорашћем (и. цвећем, биљкама). 2. ~ = ~ A.

über|pflü|gen tr. = überackern.

über|pi|chen tr. пресмолити. [ти кицицом.]

ü'ber|pinseln, über|pin|seln tr. превући -лаци-

über|plä|tten tr. преглача(ва)ти, прегладити.

Ü'ber|produk|tion f сувишна производња.

über|prü|fen tr. особ. аус. = prüfen, прегледати.

über|pu|rzeln intr. (s) и sich ~ претуриати се (преко главе), преврнути се.

über|que|r adv. попреко.

über|ragen I {y.б.ррагн} intr. (h) стрчати изнад (и. преко). II {y.б.ррагн} tr. et. ~ надвиси(ва)ти што; X владати (и. доминирати)

(acc.: abl.); fig. превази|ћи, -лазити, надмашити, -ати. [(и. рашликама, врежама).]

über|ra'nken tr. покрити (својим) лоз(иц)ама/

über|ra'schen {y.б.ррашчн} I tr. 15e изнена|дити, -ђивати, зат|ећи, -ицати; ухватити; j-n auf frischer Tat ~ затећи (и. ухватити) кога на делу; er wurde von der Nacht überrascht ухвати га ноћ. II ~ d p. pr. и a (dv.) ненад|ан (-но), неочекиван(о). III Über|ra'schen n, Über|ra'schung f изненађивање, -ење, затицање n, хватање.

über|re'chnen I tr. 1. прерачуна(ва)ти. 2. {и y.б.ррехнч} летимично (из)рачунати, летимично прегледати рачун. II Über|re'chnen n, Über|re'chnung f прерачунавање.

über|re|den I tr. и refl. нагов|орити, -арати, убе|дити, -ђивати, нав|ести, -одити; j-n ~, et. zu tun и. j-n zu et. (dat.) ~ наговорити кога да што учини, наговорити (и. склонити) кога на што; sich durch Gründe ~ lassen попустити пред разлозима. II ~ d p. pr. и a убедљив. III Über|re|den n, Über|re|dung f наговор m, наговарање, навођење.

Über|re|dungs... {y.б.рредунч-}: ~gabe f наговарачки дар m; ~kraft f наговарачка моћ; ~kunst f наговарачка уметност.

ü'ber|reich a пребогат.

über|rei'chen I tr. j-m et. ~ преда(ва)ти (и. пружити) кому што; подн|ети -осити кому што. II Über|rei'chen n, Über|rei'chung f предавање, предаја, подношење.

ü'ber|reichlich a (dv.) преобил|ан (-но).

ü'ber|reif a презрео.

Ü'ber|reife f (б. pl.) презрелост.

über|rei'fen¹ [Reif²] tr. покривати ињем.

über|reiten A. {y.б.ррѣтн} I intr. (s) јахати преко, прејхати, јашући прећи. II tr. (и y.б.ррѣтн) j-n ~ јашући оборити кога (на земљу), прегазити кога коњем. B. {y.б.ррѣтн} tr. 1. = ~ II. 2. престићи (и. прећи) јашући. 3. прејхати, јахањем преморити.

Ü'ber|reiz m (б. pl.) превелика драж f, превелик надражај.

über|rei|zen I tr. пренадраживати, сувише раздражити, пре(на)дражити. II Über|rei|zen n, Über|rei|zung f пренадраживање, -ење, прерадраженост.

Über|rei|ztheit {y.б.ррѣцтхѣт} f 3b пренадраженост, раздраженост.

über|rennen tr. 1. {y.б.ррѣнч} = überlaufen 1. 2. {y.б.ррѣнч} = überlaufen IV 2, 5, 6.

Ü'ber|rest m (б. pl.) 1. (пре)остатак. 2. ~ e pl. преостаци, отпаци, подропци. [Ражне.]

ü'ber|rheinisch a прекорајски, с оне стране/

Ü'ber|rock m 1. (за људе:) a) горњи капут, X шињел; b) огртач. 2. (за жене:) горња сукња f.

über|ru'm|peln I tr. (нар.) X (из)вршити препад и освојити, препастити, -дати, изненада напасти; die Festung ~ освојити тврђаву на препад; fig. j-n ~ изненадити (и. затећи) кога. II Über|ru'm|peln n, Über|ru'm|pelung f препад m, освојење препадом, нападање.

ü'bers {y.б.рпс} fam. = über das.

über|sä'en tr. посејати, (п)осути; übersät mit (dat.) (п)осут чиме.

über|sa|lzen *tr.* 1. прес|олити, -аљати. 2. мало|
ü|ber|sa|tt a пресит. [(и. слабо) посолити.]
über|sä|ttigen I *tr.* и *sich* ~ 1. (*sich* ~) пресити-
ти (се); *fig.* бити сит (von et. чера). 2. прес-
заситити (раствор). II **Über|sä|ttigen n**, **Über|**
sä|ttigung f пресићење, преситост, пресиће-
ност, пресацићеност.

über|scha|llen = übertönen.

über|scha|tten I *tr.* за-, о|сен(чи)ти, прекрити
сенком, бац|ати -ити сенку на. II **Über|scha|t-**
ten n, **Über|scha|tung f** осенчавање, бацање
сенке.

über|schä|tzen I *tr.* и *sich* ~: et. ~ преце|њивати
-нити што; преувелича(ва)ти што; j-n ~ a)
одредити кому већу порезу; b) и. j-s Eigen-
schaften ~ прецењивати кога и. чије особин-
е (и. способности). II **Über|schä|tzen n**, **Über|**
schä|tzung f прецењивање n, преувеличавање.

Ü|ber|schau f = Überblick, Übersicht.

über|schau|en *tr.* = überblicken; *fig.* dieser Hü-
gel überschaut das ganze Tal са овога бре-
жуљка види се цела долина.

ü|ber|schäumen *intr.* (s) преливати се пеном.

Ü|ber|schicht f премоко време рад m, преко-
времена надница.

über|schic|cken *tr.* = übersenden.

über|schie|ßen A. {*у.б.ршцн*} I *intr.* (s) 1. пре-
колатнути се, изгубити равнотежу и па-
сти; nach hinten ~ пасти наизнаок; уп. и
überschlagen I 2. 2. преливати се. 3. прет|ећи,
-ицати, имати одвише; ~d претек|ао, -ли. B.
{*у.б.ршцн*} I *tr.* 1. обасути метцима. 2. пре-
баци(ва)ти (пушка, топ). 3. прешити, у
лету прешити. 4. прећи, прескочити, (пр)о-
машити; das Ziel ~ пребаци(ти) циљ. 5. от-
прилике (и. приближно) срачунати, прора-
чунати. II *sich* ~ = überpurzeln.

über|schiffen I {*у.б.ршфн*} *intr.* (s) прећи (и.
превести се) (бродом, чамцем) (nach: y). II
{*у.б.ршфн*} *tr.* превести -озити (бродом).
III {*у.б.ршфн*} *tr.* пребродити, препловити,
бродом прећи.

über|schla|fen *tr.* 1. = beschlafen 3; преспавати,
натспавати. 2. преспавати (време), у спа-
вању пров|ести -одити. 3. натспавати.

Ü|ber|schlag [нвн.] m 1. ~ der Wage превага
на кантару, претежање n. 2. прорачун, пред-
рачун. 3. посувраћање, јака f

über|schlagen [свн.] A. {*у.б.ршлагн*} I *intr.* (s)
1. ударати преко (гром); врцати, скочити,
скакати (електрична варница); препљускива-
ти (таласи); пребаци(ти) (лопту). 2. прете|зати,
-гнути, преваг|нути, -ивати; нагињати се;
претури(ти) се, преврнути се. 3. in et. an-
deres ~ нагло прећи (и. претворити се) у
шта друго. II *tr.* 1. ein Tuch ~ огнути ма-
раму, пребаци(ти) (преко себе) мараму. 2. пре-
сави(ја)ти, метати једно преко другог; Beine
~ пребаци(ва)ти ногу преко ноге, прекрсти-
ти ноге. III **Ü|ber|schlagen n** брзо прелаже-
ње преко, врцање, скакање; препљускивање;
превагивање, претежање; превртање; преса-
вијање. B. {*у.б.ршлагн*} IV *intr.* (s) 1. = be-
schlagen II. 2. смлачити се; überschlagenes
Wasser смлачена вода. V *tr.* 1. sein bloßer

Wink überschlägt die Wagschale и његов сам
миг учини да превагне (и. претегне) једна
страна кантара. 2. et. ~ преск|очити, -акати
што (при читању), пре|ћи -лазити преко че-
га. 3. пребаци(ти) преко, покрити. 4. прорачу-
нати, направити прорачун, проце|нити, -њи-
вати. VI *sich* ~ 1. претури|ити се, -ати се, пре-
ва|лити, -љивати се, превр|тати се, -нути се.
2. прем|орити се -арати се певајући (птице).
Ü|ber|schlag(s)... {*у.б.ршлаг(с)-*}: ~kragen m
јака f за посувраћање; ~rechnung f прора-
чун m, предрачун m, приближан рачун m.

ü|ber|schmieren *tr.* премазати.

ü|ber|schnappen *intr.* (s и h) прескочити (и.
промашити) циљ, не захватити како треба
(квака, брава), шклоцнути; mit der Stimme
~ пребаци(ти) се гласом, не ухватити прави
глас; *fig.* er ist (и. es hat bei (и. mit) ihm)
übergeschnappt он је хакнут; он је ударен
мокром чарапом.

über|schnei|en *tr.* завејати, покрити сне-
гом; die Spur ist überschneit траг је завејан
(снегом).

über|schreiben A. {*у.б.ршрбн*} I *tr.* 1. (на)-
писати преко (и. озго), натписати. 2. (и *у.б.р-*
шрбн) препис(ив)ати, ✕ прен|ети -осити
(с једне стране на другу). II **Über|schreiben**
n, **Über|schreibung f** препис(ивање n) m, пре-
ношење, пренос m. B. {*у.б.ршрбн*} III *tr.* 1.
= beschreiben 1. 2. et. ~ написати натпис (и.
адресу) (на) чему; der Brief war nicht über-
schrieben писмо није било адресовано. 3. пи-
смено извести(ти) (и. саопштити). 4. натпи-
сати, надјачати у писању.

über|schrei|en I *tr.* j-n (и. j-s Stimme) ~ над-
викати кога. II *sich* ~ пренапрегнути се глас-
ом; промукнути од викања (и. дерања).

über|schrei|bar a прекорачљив, који се може
прећи, прелазан.

über|schreiten A. {*у.б.ршрбн*} I *tr.* 1. пре-
ћи, оп-, пре|корачити. 2. прекорачи(ва)ти,
пре|ћи, -лазити; ein Gesetz ~ прекорачити
закон, огрешити се о закон; das überschreit-
et alles Maß то прелази сваку меру. II **Über|**
schrei|ten n, **Über|schrei|tung f** прелажење,
прекорачивање n, -ење n. B. {*у.б.ршрбн*}
intr. (s) прећи, прекорачити.

Ü|ber|schrift f натпис m, наслов m, адреса;
напис m, препис m.

Ü|ber|schuh m каљача f, горња ципела f.

über|schu|lden I *tr.* презадужи(ва)ти; **über|**
schu|ldet {*у.б.ршүлдт*} a презадужен. II **Über|**
schu|lden n, **Über|schu|ldung f** презадужива-
ње, -ење n, презадуженост.

Ü|ber|schuß m (су)вишак, (пре)остатак, пре-
тек, ✕ зарада f.

ü|ber|schüssig {*у.б.ршүсх*} [нвн.; *überschie-
Ben] a претекли, претекши.

über|schütten *tr.* I {*у.б.ршүтн*} сипати (и. су-
нути) преко (и. озго), посути. II {*у.б.ршүтн*}
1. mit et. (dat.) ~ по-, за|сути чиме, по-, за|
сипати чиме; e-e Straße mit Steinschlag ~
посути друм туцаником, пошљунчати друм.
2. *fig.* j-n mit et. (dat.) ~ обасути -ипати ко-
га чиме.

Ü'ber schwang *m* преобиље *n*, прекомерност *f*.
ü'ber|schwanken *intr.* (*h*) изгубити равноте-
жу; прелити се. [вати се.]

ü'ber|schwappen *intr.* (*s*) преплуснути -ки-
über|schwemmbar {у.б.ршвемб̄ар} *a* подво-
дан, поплавлив.

über|schwemmen I *tr.* по-, пре|плавити (и *fig.*),
плавити, преплављати (и *fig.*), потопити,
-апати. II Über|schwemmt(e) {у.б.ршвем-
т(р)} *s9l* поплавлени|к-, -ца. III Über|schwem-
men *n*, Über|schwemmung *f* преплављање,
поплава, плавлeње, потапање.

Über|schwemmungs|gebiet *n* плаван предео
m, област изложена *f* поплави.

über|schwenglich {у.б.ршвенлих, у.б.р-
швенлих} [нвн.; *Überschwang] *a* (*dv.*) пре-
обилан (-но); бескрајан (-но); неизмеран
(-но); неисцрпан (-но); натчулан (-но); за-
несен, занет, усхићен.

Über|schwenglichkeit {~кџт} *f* 3b преобиље
n, преобилност; неизмерност; неисцрпност;
натчулност; занесеност, занетост, усхиће-

ü'ber|schwer *a* (*dv.*) претежак (-шко). [ност.]

über|schwimmen I {у.б.ршвѣмн} *intr.* (*s*) пре-
плива(ва)ти. II *tr.* {у.б.ршвѣмн} преплива-
(ва)ти. [мах (и. полет) у онај свет.]

Ü'ber|schwung *m* 1. претег, превага *f*. 2. уз-
Über|see {у.б.рзе и у.б.рзе} *f* б. *pl.* прекомор-
ска земља.

Über|see...: прекоморски, прекоокеански.
ü'ber|seeisch {у.б.рзејш} *a* прекоморски, пре-
коокеански.

über|segeln I {у.б.рзеґлн} *intr.* (*s*) преједри-
ти, (од)једрити преко, пре|лазити -ћи на јед-
рилици (пач: у). II {у.б.рзеґлн} *tr.* 1. најед-
рити на, једрећи налетети на. 2. потопити
налетевши једрећи. 3. преједрити, прстићи
у једрењу. 4. е-п Ort ~ преједрити (и. једре-
ћи прећи) неко место. 5. Weltmeere ~ пре-
једрити -авати океане, једрилицом прећи
океане. [гледан, сагледљив.]

über|sehbar {у.б.рзебар} *a* прегледљив, пре-
über|sehen I *tr.* 1. прегледати, обухватити
-ати погледом (и *fig.*), сагледати; soweit es
von hier aus zu ~ ist уколико се то одавде
може прегледати; es ist nicht zu ~, ob... не
може се предвидети, да ли... 2. пре|ћи -ла-
зити погледом преко (и. по), прегледати. 3.
прегледати, бацити -ати летимичан поглед
на, разгледати; sich s-e Lektion noch einmal
~ {и у.б.рзеч} још једном прегледати своју
лекцију. 4. et. ~ превидети, -јати; преско-
чити, пропуштити, -штати; не гледати на;
ich habe es ~ превидео сам то, то ми је про-
макло; j-s Fehler ~ затворити очи пред чи-
јим погрешкама, не гледати на чије (по)гре-
шке. 5. j-п ап (и. in) et. ~ надмашити -ати
(и. превази|ћи -лазити) кога у чему. III
Über|sehen *n* прегледање, прелажење по-
гледом, бацање летимичног погледа; превиде-
жање, пропуштање, негледање.

ü'ber|sein *intr.* (*s*), *ell.* 1. прет|ећи, -ицати,
преоста(ја)ти. 2. проћи, минути. 3. *fam.* das
ist mir über то ми је долијало (и. дојатило,
догрдило). 4. *fam.* er ist dir über он те над-

машава (и. превазилази); јачи је од тебе.

ü'ber|selig *a* преблажен.

über|senden *tr.* I {у.б.рзѣндн} (по)слати пре-
ко. II {у.б.рзѣндн} j-m et. ~ (по)слати кому
шта; ~~у~~ отпра|вити -љати, отпра|мити -ати
кому што. III Über|se'nden *n*, Über|se'ndung
f слање, отпра|вљање *n*, отпра|мање, отпра-
ма. Über|se'nder(in *f*) *m* пошиљал|ац -ица, отпра-
ми|лац, -ља.

über|se'tzbar {у.б.рзеџбар} *a* преводљив, што
се може (и. даје) превести.

über|setzen A. {у.б.рзеџн} I *intr.* (*s*) 1. пре-
скочити, скочити преко (и. на другу страну).
2. прев|ести се -озити се (на броду, чамцу,
једрилици). II *tr.* прев|ести -одити, пребаци-
(ва)ти, прен|ети -осити на другу страну. III
Über|setzen *n* 1. прескакање, прелаз *m*, пре-
бацивање. 2. Über|setzung *f* ~~у~~ пренос *m*,
преношење *n*. B. {у.б.рзеџн} IV *tr.* 1. пре-
в|ести, -одити (на пр. aus dem Griechischen
ins Deutsche са грчкога на немачки), (про)ту-
мачити; buchstäblich ~ прев|ести -одити
буквално (и. дословно, од речи до речи);
2. пре(на)трпати, препунити. 3. ставити (*acc.*:
на) (и. тражити *acc.*: за) претерану цену,
преце|нити, -њивати; e-e übersetzte Rechnung
претеран рачун. V Über|se'tzen *n*, Über|
se'tzung *f* перевођење, превод *m* (aus dem
Deutschen ins Serbokroatische са немачког
на српскохрватски).

Über|se'tzer *m*, ~in *f* преводи|лац, -ља.

Über|se'tzungs...: ~aufgabe *f* шк. задатак *m*
(и. задаћа) за перевођење; ~fehler *m* погрешка
у преводу; ~kunst *f* уметност (и. вешти-
на) перевођења.

Über|sicht *f*: а) преглед *m*, поглед *m*, разглед
(ање *n*) *m*; б) kurzgefaßte ~ кратак преглед
m, извод *m*; tabellarisch zusammengestellte ~
таблични (и. табеларан) преглед.

über|sichtig {у.б.рзѣхгѣх} *a* ~~у~~ далековид(ан);
прегледан.

über|sichtlich {у.б.рзѣхтѣх} *a* (*dv.*) прегледан
(-но), јасан, разговетан; ~es Gelände прег-
ледно земљиште. [јасност.]

Über|sichtlichkeit {~кџт} *f* 3b прегледност, I
Über|sichts...: ~karte *f* прегледна карта; ~plan
m општи план.

über|siedeln I *intr.* (*s*) пресе|лити се, -љавати
се; от-, и|селити се. II *tr.* j-п ~ преселити
кога. III Über|siedeln *n*, Über|sied(e)lung *f*
пресе|љавање, -ење.

über|sieden *intr.* (*h*) = überkochen. [брити.]

über|si'lbern *tr.* 15f превући сребром, посре-
ü'ber|sinnlich натчулан, надискуствен, нат-
природан, недокучљив.

Über|sinnlichkeit *f* натчулност, натприрод-
ност, недокучљивост.

über|so'mmern I *intr.* (*h*) (пре)летовати, про-
в|ести -одити лето. II *tr.* das Vieh ~ држати
(и. чувати) стоку преко лета.

über|spannen A. {у.б.ршп̄нн} I *tr.* разап|ети
-ињати (и. зате|гнути -зати) изнад (и. пре-
ко). II Über|spannen *n* разап|ивање (и. зате-
зање) преко (и. изнад, над). B. {у.б.ршп̄нн}
III *tr.* 1. за-, рас|тежући покрити (mit *dat.*

чиме), за-, рас-, на|тегнути преко, за-, рас-, на|тезати преко (и. [из]над), покрити. 2. mit der Hand ~ (пре)мерити руком (и. педљем). 3. презде|гнути, -зати, пренате|гнути, -зати, презап|ети, -ињати, пренап|ети, -ињати; пренапре|гнути, -зати; *fig.* претер(ив)ати, пренадражи(ва)ти, преузн|ети, -осити. IV *über|spa'nn't* {у.б.ршп'нт} *r.p.* и *a* прездегнут, пренатегнут, презапет, пренапет, пренапрегнут; *fig.* прераздражен, пренадражен, претеран; настран, луцкаст; *überspannter Mensch* усијана глава. V *Über|spa'nnen n*, *Über|spa'nnung f* прездезање, пренатезање, пренапрезање, -гнуће; претеривање, пренадраживање, прераздражење; *Überspa'nnung* *z* вишак *m* напона, пренапон *m*.

Über|spa'nn'theit {у.б.ршп'нтх'т} *f 3b* пренапрегнутост, прераздраженост, претераност, настраност. [свиллом]. I

über|spi'nnen *tr.* опрести, превући (mit Seide). *über|springen A.* {у.б.ршп'рин.н} I *intr. (s)* 1. преск|очити, -акати; *fig.* von e-m Gegenstande zum anderen ~ ск|акати -очити с предмета на предмет. 2. *f* пре|ћи, -лазити, премес|ити се, -штати се. II *Über|springen n* премештање, скретање. B {у.б.ршп'рин.н} III *tr.* 1. преск|очити -акати (e-n Graben ров, јарак). 2. = *überschlagen V 2*; *fig.* j-n ~ прескочити кога (= од потчињенога постати му претпо-ставленим); das Fieber überspringt e-n Tag грозница хвата сваког другог дана (и. прескаче један дан). 3. натскачити, у (пре)скакању надмашити. IV *sich* ~ струнути се скачући (и. од скакања). V *Über|sprin'gen n*, прескакање; изостављање.

ü'ber|sprudeln intr. (s и h) прекипети (и. куљајући, врући прели(ва)ти се); von Witz ~ киптети духовитошћу.

Ü'ber|sprung m скок преко, прескок.

ü'ber|ständig a презрео; преустојан; ~er Baum маторо (и. презрело) дрво.

ü'ber|stark a прејак.

über|ste'chen I intr. (s) и tr. (пре)сећи (карту) јачом, уби(ја)ти јачом. II *Über|ste'chen n* пресецање јачом.

über|stehen I {у.б.рште.н} *intr. (h)* 1. стајати (и. налазити се, бити) изнад (и. *z* једно на другом, једно преко другог), излазити, испа|сти, -дати, стрчати. 2. о|стајати, престајати; die Wäsche steht über рубље престоји један дан. II {у.б.рште.н} *tr.* подн|ети, -осити, издржа(ва)ти, прегрмети, предурати, пропа|тити; прележати, прекужити, пребобати; seine Dienstzeit ~ отслужити (свој рок); e-e Krankheit glücklich ~ срећно преболети болест; er hat es überstanden свршио је, умро је.

über|stei'gbar {у.б.ршта'кбар} *a* што се може прећи, преко чега се може прећи, прелажљив, савладљив.

über|steigen A. {у.б.ршта'гн} I *intr. (s)* 1. (по)пети се (и. пењати се) преко (и. [из]над), препети се. 2. изли(ва)ти се, изи|ћи -лазити из корита, преливати се. II *Über|steigen n* пењање преко, прелажење. B. {у.б.ршта'гн} III *tr.* 1. пре|ћи -лазити, превалити (пла-

нину). 2. пре|ћи -лазити (преко), преплавити; *fig.* са|вла|дати -ђивати, надвла|дати, -ђивати, пребродити. 3. надви|сити, -шавати, нади|ћи, -лазити; *fig.* превази|ћи -лазити, надмаши(ва)ти, пребаци(ва)ти; das übersteigt alle Begriffe то је несхватљиво; das übersteigt m-e Kräfte то превазилази моје снаге; за то нисам кадар. IV *sich* ~ 1. попети се сувише (више него што треба), залутати у пењању, попети се па ни напред ни натраг. V *Über|stei'gen n*, *Über|stei'gung f* прелажење *n*, прелаживање *n*.

über|stei'gern tr. 1. претерано поди|гнути -ћи (и. пови|сити -шавати) цену (*acc.: gen.*). 2. j-n ~ дати (и. понудити) већу цену него што је неко дао, надлицитирати кога, надбити кога на јавној продаји. [бар.]

über|stei'g'lich {у.б.ршт'а'кл'х} *a* = *übersteig-* *über|steu'ern I tr.* преоптере|тити -ћивати порезом. II *Über|steu'ern n*, *Über|steu'erung f* преоптерећивање -ење порезом.

Ü'ber|stich m пресецање *n* јачом.

über|sti'mmen tr. 1. *z* превисоко згласити (и. ускладити). 2. надвик(ив)ати. 3. надгласа(ва)ти; überestimmt werden бити надгласан, бити у мањини.

ü'ber|stolz a преохол, прегорд.

über|stopfen {у.б.ршт'опф.н} *tr.* 1. пренабу|тати, пренатрпати, одвећ нагурати; прекљу|кати (гуску). 2. {и у.б.ршт'опф.н} причик|мити, прикрпити, танка места прихватити.

über|stra'hlen tr. 1. бацити јаку светлост преко. 2. натс|јати, надмашити сјајем.

über|streichen tr. 1. {у.б.ршт'р'х.н} прев|ући -лачити преко, протр|јати, -ти. 2. {у.б.ршт'р'х.н} mit et. (*dat.*) ~ превући -лачити (и. премаз(ив)ати) што чиме.

über|streifen tr. 1. {у.б.ршт'р'ф.н} лако озго дотакнути, окрзнути озго. 2. {у.б.ршт'р'ф.н} мет|нути -ати (и. прећи) преко.

über|strengen *z* = *überanstrengen*.

über|streuen tr. 1. {у.б.ршт'ро.н} посути преко, засути озго. 2. {у.б.ршт'ро.н} = *bestreu-* *über|stri'cken* = *bestricken*. [en I.]

über|strömen A. {у.б.ршт'ро.м.н} I *intr. (s)* пре-, из|лити се, излевати се, изи|ћи из корита; *fig.* ihr Herz strömt über (vor Freude) срце јој је препуно (радости), срце јој се топи (од радости); sein Mund strömte über von ihrem Lobe његова уста била су препуна похвала о њој. II *Über|strömen n* пре-, из|ливање, излажење из корита. B. {у.б.ршт'ро.м.н} III *tr.* = *überschwe'mmen I*. IV *Über|strö'men n*, *Über|strö'mung f* = *überschwemmen III*.

Ü'ber|strömungs|röhre f преливница, цев за одвођење воде са преплављеног места.

Ü'ber|strumpf m горња чарапа *f*.

ü'ber|studieren I sich ~ преоптеретити се учењем, изнемоћи од учења, преучити се, помести се од силног учења. II *tr. et.* ~ брзо што проучити (и. простудирати).

ü'ber|stülpen tr. посувра|тити -ћати преко, за-врнути преко, засукати.

Ü'ber|stunde f прековремени час *m* рада, час рада преко одређеног времена.

über|stürzen A. {у.б.ршт.у.ршн} I *tr.* метнути (и. бацити) озго, поклопити; е-е Haube ~ метнути капу на главу. II *intr.* (s) 1. преко-лобатути се, претурити се; nach hinten ~ претурити се натрашке; уп. и überschlagen I 2. 2. јурнути (и. сунути, устремити се, киди-сати) преко (и. на другу страну). В. {у.б.р-шт.у.ршн} III *tr.* 1. поклопити, покрити. 2. et. ~ пренаглити (с) чиме; ~ Sie nichts! не прена-гљујте ни са чим! IV *sich* ~ пренаг|љивати, -лити, пребацити се, преухитрити. V **Über|stürzen** n, **Über|stürzung** f = übereilen III; nur keine Überstürzung! само без прена-гљености, -ивања.

ü|ber|süß a (dv.) пресла|дак (-тко).

über|tä|feln ☼ *tr.* дашчицама поплочати (и. обложити), оплатити -ћивати дашчицама.

über|täu|ben {у.б.ршт.у.ршн} I *tr.* 15a заглу|шити, -хнути, заглушивати. II **Über|täu|ben** n, **Über|täu|bung** f заглуш|ивање, -ење.

ü|ber|teuer a (dv.) прескуп(о).

über|teu|ern {у.б.ршт.у.ршн} I *tr.* 15f 1. прекомер-но (и. претерано) поскуп|ити -љивати; über-teuert werden претерано поскуп|ети -љивати. 2. j-p ~ тражити (и. узети) од кога претерану цену, прода(ва)ти кому прескупу. II **Über|teu|ern** n, **Über|teu|erung** f прекомерно поскуп|ивање -ење, прекомерно подизање цена, прецењивање, продавање прескупу.

über|tö|lpeln *tr.* 15f = betölpeln.

über|tö|nen *tr.*: den Lärm ~ надвикати грају.

Ü|ber|trag {у.б.ртр.а} m 2d ☼ пренос (рачуна).

über|tra|gbar a преношљив; ? прелажљив, заражљив, заразан.

Über|tra|gbarkeit f преношљивост; заразност.

über|tragen A. {у.б.ртр.а} I *tr.* 1. ein Kleid ~ носити хаљину преко друге хаљине. 2. прен|ети -осити, носити преко (и. на другу страну). В. {у.б.ртр.а} II *tr.* 1. прен|ети, -осити, преместити, -штати, пребацити (ва)ти. 2. већ. *fig.*: a) et. auf j-p ~ прен|ети -осити што на кога; et. auf j-s Namen ~ пренети што на чије име; j-m die Besorgung von et. (dat.) ~ оставити кому да се он (по)стара о чему; j-m e-e Ehre ~ указати (и. одати) кому част; in ein anderes Buch ~ препис(ив)ати у другу књигу; b) ☼ e-e Summe auf e-e andere Seite ~ прен|ети -осити своту (и. суму) на другу страну; et. ~ прен|ети -осити што, уступити -ати што, пренети (Wechsel меницу); c) et. aus e-r Sprache in die andere ~ превести -одити са једног језика на други; ein Wort in ~er Bedeutung реч у преносном значењу. 3. ✗ прен|ети, -осити. III *sich* ~ 1. прен|ети се, -осити се; die Krankheit über-trägt sich auf Menschen болест се преноси и на људе. 2. пропасти од ношења, пре-, за-морити се (и. посустати) од ношења. IV **Über|tra|gen** n, **Über|tra|gung** f преношење, пренос m (и. ☼ и. ☼); премештање; уступање; превожње, превод m; ☼ обрачунавање; (само Übertragung) сликовит израз m, слика. **Über|tra|ger** {у.б.ртр.а} m. a) преводилац; b) ☼ преносилац, индосант; c) ✗ преносач. **Über|tra|gungs...** {у.б.ртр.а} m. c) ~ = apparat

m ✗ преносач, реле; ~arbeit f ✗ преносни рад m; ~gebühr f преноснина, такса за пренос; ~urkunde f ☼ акт m (и. писмено n) о преносу, преносни документ m.

über|tre|ffbar a надмашљив.

über|tre|ffen I *tr.* 1. j-p an et. (dat.) ~ претећи (и. надмашити) кога у чему. 2. j-p ~ прести-ћи (и. превaziћи, надбити) кога, надмашити (ва)ти. II *sich* ~ превaziћи себе.

über|treiben A. {у.б.ртр.а} I *tr.* претерати, прегонити, терати (и. гонити) преко (и. на другу страну). II *intr.* (s) прели(ва)ти се. В. {у.б.ртр.а} III *tr.* и *sich* ~ 1. претерати, прегонити, заморити гоњењем (и. терањем); *sich* ~ посустати. 2. (о дрвећу) *sich* ~ прете-рати цветовима (и. рађањем), преродив(ши) исцрпсти се. 3. *fig.* претер(ив)ати, прекарда-ши(ва)ти, отићи предалеко, прећи меру, преувелича(ва)ти. IV **über|trie|ben** {у.б.ртр.а} p. p. a (dv.) претеран(о); zu übertrieben одвећ претеран(о); aus übertriebenem Eifer из претеране ревности; ☼ übertriebene Forde-rung претеран захтев. V **Über|trei|ben** n, **Über|trei|bung** f претеривање, преувеличавање.

über|treten A. {у.б.ртр.а} I *intr.* (већ. s) 1. пре|ћи -лазити, ступити на другу страну, преступити. 2. пре|ћи -лазити преко обала, изли(ва)ти се. 3. *fig.* пре|ћи, -лазити (zu: dat.), прићи (zu: dat.), пристати (zu: уз), *fam.* пре-салдумити; zu j-s Partei (и. zu j-m) ~ пре|ћи у чију странку, пристати уз кога, прићи кому; zu e-r anderen Religion ~ пре|ћи у другу ве-ру, проверити; zum Christentum ~ пре|ћи у хришћанство; ✗ zur Reserve ~ пре|ћи -ла-зити у резерву. II *tr.* искривити, потпетити. III **Über|treten** n прелажење, прелаз m, пре-ступање; пре-, из|ливање; проверавање. В. {у.б.ртр.а} IV *tr.* и *sich* ~ 1. *sich* (dat.) den Fuß ~, *sich* (acc.) ~ уганути ногу. 2. *fig.* преступити, -ати, погазити, повредити, пре-крши(ва)ти, огрешити се о; ein Gebot ~ пре-корачити (и. прекршити) заповест; das Ge-setz ~ прекршити закон (и. огрешити се о закон). V **Über|treten** n, **Über|tre|tung** f пре-корачење, гажење; преступање, прекршај m, преступ(ак) m; *sich* e-r Über|tre|tung schul-dig machen направити иступ (и. преступ).

Über|tre|ter m, ~in f преступни|к, -ца.

Über|tre|tungs|fall m случај прекорачења, пре-ступни случај; im ~е преступно.

über|trie|ben {у.б.ртр.а} v. über|treiben IV.

Über|trie|benheit {~хд.т} f 3b претераност.

Ü|ber|trifft f право n прелаза за стоку; прелаз m за стоку.

Ü|ber|tritt m прелазак; ~ zu e-r anderen Reli-gion прелазак у другу веру, проверавање n.

über|tru|mpfen *tr.* пресећи (и. убити) јачом; *fig.* надмашити, надбити.

über|tü|nchen *tr.* 1. ☼ премазати, прекречити. 2. *fig.* премазати, ударити -ати калај на (и. озго), прикри(ва)ти. [рад.]

Ü|ber|verdienst m зарада f за прековремену|
Ü|ber|versicherung f претерано осигурање (и. обезбеђење) n.

über|vö|lkern {у.б.ртр.а} I *tr.* 15f прена-

селити, пренасељавати. II **Über|vö|lkerung** *f* 3b пренасељеност, пренастањеност, пренасељивање, -ење *n*.

ü|ber|voll *a* (dv.) препун(о).

über|vo|rteilen {у.б.р.ф.р.т.е.л.н и у.б.р.ф.р.р.} [нвн.] I *tr.* 15a: j-п ~ изградити кога, изградити кога, преварити кога, закинути кому; *z* и *z* оштетити. II **Über|vo|rteilen** *n*, **Über|vo|rteilung** *f* израђивање, израбљивање, оштећење *n*, закидање, превара.

über|wa'chen I *tr.* j-п (et.) ~ бдети над ким (чиме), мотрити на кога (што), надгледати кога (што). II **sich** ~ преморити се (и. посустати) бдећи (и. од бдења). III **Über|wa'chen** *n*, **Über|wa'chung** *f* бдење *n* над, надгледање *n*, чување *n*, надзор *m*.

über|wachsen I {у.б.р.в.а.к.с.н} *intr.* (s) (из)расти изнад (и. преко); *fig.* das Vaterherz wuchs über родитељско је срце расло од радости. II {у.б.р.в.а.к.с.н} *tr.* и *intr.* (s) bewachsen I и II.

Über|wa'chungs|ausschuß *m* надзорни одбор.

über|wallen I *intr.* (s) = überfließen I (и *fig.*).

II **über|wallen** *n* = überfließen II.

über|wältigen {у.б.р.в.е.л.т.г.н} [нвн.] I *tr.* 15a надјача(ва)ти, навла(д)ати, -ђивати, савла(д)ати, -ђивати; победити; покор(ва)вати, -ити; der Schlaf überwältigt ihn сан га савлађује; überwältigt von et. (dat.) савладан чиме; ~des Feuer ватра која осваја (и. која је јако узела маха); ~des Schauspiel силан приказ. II **über|wältigen** *n*, **Über|wältigung** *f* са-, над-влађивање, надјачавање, побеђивање, победа. **Über|wa'sser...** {у.б.р.в.а.с.р.} ~fahrt *f* ~ надводно пловљење *n*, надводна пловидба; ~kriegs|schiff *n* надводни ратни брод *m*, површинска ратна лађа *f*. [јем покрити.]

über|we|ben *tr.* преткати, ткати преко, тка-)

über|weise *a* премудар.

über|wei|sen I *tr.* j-м et. ~ упу(т)ити -ђивати, (и. дозначити(вати), послати), уступ(ити) -ати кому што; ein Gesuch dem Minister ~ упути(ти) молбу министру. 2. доказати (j-п е-г Sache *gen.* кому што). II **Über|wei|sen** *n*, **Über|wei|sung** *f* упућивање, дозначење, дознака, слање; уступање; доказивање.

über|wei|ßen, **über|wei|ßen** *tr.* прекречити,)

über|weltlich *a* натсветски. [обелити.]

über|we|ndlich {у.б.р.в.е.н.д.л.х} *a*, *adv.* преко ивица (и. крајева); ~ nähен заштити два дела (одела) на ивицама повраћајући конац преко крајева; ~e Naht шав *m* на ивицама два дела. [wendlich.]

über|we|ndlings {у.б.р.в.е.н.д.л.н.с} *adv.* = über-)

über|werfen A. {у.б.р.в.е.р.ф.н} I *tr.* 1. пребаци(вати), бац(ити) -ати преко (и. на другу страну). 2. пребаци(ти), (за)огрнути, бацити на (и. озго). B. {у.б.р.в.е.р.ф.н} II *tr.* 1. = bewerfen I. 2. j-п ~ над-, пре(б)аци(вати) кога, даје бацити од кога. 3. j-п ~ претур(ити) -ати кога. III **sich** ~ 1. претурити се, -ати се, претурити се, -нути се. 2. **sich** mit j-м ~ побркати (се) с ким, *fat.* покарбасити с киме, (по)свадити. **Über|wert** *m* вишак вредности. [се с ким.] **Über|wesen** *n* = Überlum.

über|wichtig *a* 1. тежи од прописне тежине. 2. преважан, преназначајан.

über|wickeln *tr.* = bewickeln I.

über|wie|gen I *tr.*, *abs.* и б. предмета (и *überwiegen*) прете(ж)нути, -зати (и *fig.*), преважнути, бити тежи. II ~d *p. pr.* и *a* (dv.) претеж(ан(-но)); ~de Majorität надмоћна (и. јака) већина; e-п ~den Einfluß haben имати претежан утицај (и уплив).

über|winden A. {у.б.р.в.и.н.д.н} I *tr.* 1. вити преко (и. изнад), обвити. 2. дизалицом (уз)дићи изнад. B. {у.б.р.в.и.н.д.н} [свн.] II *tr.* 1. обавити (= bewickeln I). 2. са-, над-вла(д)ати, са-, над-влађивати, освојити, надбити, надјачати; Liebe überwindet alles љубав савлађује све (препреке); sich selbst ~: а) победити сама себе, б) савладати се, уздржа(ва)ти се.

III **Über|wi|nden** *n*, **Über|wi|ndung** *f* 1. савлађивање, -ење, надбијање, надјача(ва)ње, побеђивање, одолевање; победа. 2. (само **Überwindung**) = Selbstüberwindung; es gehört viel Überwindung dazu, um... *inf.* треба (и. ваља) да човек потпуно влада собом (па) да...; das hat mich Überwindung gekostet то ме је стало живаца. [победник, савлађивач.] **Über|wi|nder** {у.б.р.в.и.н.д.р} *m* 2l победилац, **über|wi|ndlich** {у.б.р.в.и.н.д.л.х} *a* савладљив, победљив.

über|wi|ntern {у.б.р.в.и.н.т.р.н} 15f I *intr.* (h) презимити, зимовати, провести зиму, преживети зиму. II *tr.* сачувати преко зиме, прехранити преко зиме. III **Über|wi|ntern** *n*, **Über|wi|nterung** *f* презимљивање, зимовање, провођење зиме, одржавање преко зиме.

über|witzig *a* = aberwitzig.

über|wöl|ben *tr.* за-, по(с)водити, покрити сводом; überwölbt *a* за-, по(с)вођен.

über|wöl|ken *tr.* (и *sich* ~) наоблачити (се).

über|wuchern I {у.б.р.в.у.х.р.н, у.б.р.в.у.х.р.н} *intr.* (s) пребујати, прекомерно бујати (и. израсти, ижђикати). II {у.б.р.в.у.х.р.н} *tr.* 1. бујно растући (и. бујајући) прекрити (и. покрити); *fig.* обузети, прекрити. 2. j-п ~ зеленашењем изградити (и. изградити) кога.

über|wu|nden {у.б.р.в.у.н.д.н} *p. r.* и *a* од überwinden.

Über|wurf *m* 1. огртање *n*. 2. огртач.

Über|zahl *f* 1. прекомеран број *m*, бројни вишак *m*. 2. бројна надмоћност, прекобројност; in der ~ sein бити надмоћнији; der ~ weichen отступити (и. узмакнути) пред надмоћнијим бројем. [лн] преплатити, -ђивати.

über|za|hlen *tr.* 1. (ис)платити. 2. (и *у.б.р.ца-л*)

über|zä|hlen I *tr.* пребројити, -авати. II **sich** ~ заброја(ва)ти се, преварити се у бројењу.

über|zählig {у.б.р.ц.е.л.х} [нвн.] *a* (dv.) 1. прекобројан (-но); X прекобројан, ван кадра. 2. претекши. [вишак *m*.]

Über|zähligkeit {~к.д.т.} *f* 3b прекобројност;)

Über|zahn *m* зуб што израсте поврх другог.

über|za|rt *a* пренежан.

Über|za|hrtheit *f* пренежност.

über|zei|chnen *tr.* преупис(ив)ати.

über|zeu|gen [срвн.] I *tr.* и *sich* ~ j-п von et. (dat.) ~ увер(ити) -авати (и. убе(д)ити) -ђива-

ти) кога у што; sich mit eigenen Augen von et. (dat.) ~ уверити се у што својим рођеним очима; man überzeuge sich selbst! треба се лично уверити! II ~d p. pr. и a (dv.) убедљив(о), уверљив(о), доказан. III Überzeugen *n*, Überzeugung *f* 1. убеђивање, уверавање, осведочавање. 2. (само Überzeugung) убеђење *n*, убеђеност, уверење *n*, увереност, осведоченост; gegen seine bessere Überzeugung handeln радити против свога убеђења; aus voller Überzeugung reden говорити са најдубљим убеђењем у шта.

Überzeugungs...: überzeugungs...: ~änderung *f* разуверљавање -ење *n*; ~gabef, ~kraft *f* дар *m* убеђивања, моћ убеђивања, убедљивост; ~los *a* без убеђења, без уверења; ~treue *f* верност (и. оданост) из убеђења.

Überziehen *A.* (у.б.р.ц.и.н) I *tr.* 1. превући -лачити, вући преко (и. на другу страну), *gr.* вез(ив)ати. 2. обући, навући, метнути -ати озго; frische Laken ~ метнути чисте чаршаве. 3. j-m eins и. e-n Hieb (mit dem Stocke) ~ развући (и. ударити, млатнути) кога (штапом). 4. превући, вукући (пре)нагнати. II *intr.* (s) 1. прећи, -лазити. 2. преселити се; er ist nach Beograd übergezogen преселио се у Београд; иселити се; in s-e neue Wohnung ~ преселити се (и. прећи) у свој нов стан. III Überziehen *n* *gr.* везивање (гласова); пресељавање, -ење, прелажење. В. {у.б.р.ц.и.н} IV *tr.* и sich ~ 1. et. ~ прећи преко чега, об-, прелити што; покривати; der Himmel überzieht sich (mit Wolken) небо се облачи. 2. са личним подметом: а) et. mit et. (dat.) ~ покрити што чиме, (за)одејнути -вати што чиме, превући -лачити (и. премазати) што чиме; ein Bett ~ навући кревет; б) ein Land mit Heeresmacht (и. mit Krieg) ~ завојштити на коју земљу, упасти војском у коју државу; с) превући, -лачити, обложити; mit Gips ~ превући гипсом, огипсовати; mit Silber ~ превући сребром, посребрити; mit Zucker ~ превући шећером. V Überziehen *n* пре-, покривање, превлачење, облагање; премазивање; упадање војском; преливање.

Überzieher {у.б.р.ц.и.р} [нвн.] *m* 2l горњи капут, врскапут.

Überziehjacke *f* горњи женски капут *m*.

überziñken *tr.* ☼ прецинковати, превући цинком. [ñи калајем.]

überziñnen *tr.* 15a ☼ прекалајисати, преву-

überzo'gen {у.б.р.ц.и.н} *p. r.* и *a* од überziehen.

überzu'ckern I *tr.* 1. посути -ипати шећером, зашећерити, засладити, прелити шећерним раствором; у шећеру кухати (и. кандирати); пржити у шећерном раствору (бадем). 2. о-, засладити; fig. e-e bittere Pille ~ засладити горку пилулу. II Überzu'ckern *n*, Überzu'ckierung *f* посипање (и. преливање) шећером, зашећерјавање, -ење, заслађивање, -ење.

Überzug *m* 1. ☼ пресељавање, -ење *n*. 2. ☼ војни упад. 3. навлака *f*, пресвлака *f*; прекрив, покривач, застор; превлака *f*, премаз, прелив.

überzwe'rch {у.б.р.ц.в.р.х} *a* попречан, *adv.* попречно.

üblich {у.пл.л.х} [нвн.; *üb-en-lich] *a* у употреби, уобичајен; обичан, освештан; das ist so ~ такав је обичај; то је тако уобичајено; das ist nicht mehr ~ то није више обичај, то је већ изобичајено. [треба, обичај] *m*. 1

Üblichkeit {~к.л.т} *f* 3b уобичајеност, упо-
U'boot *n* ☼ подморница *f*.

übrig {у.б.р.х} [срвн.; *über-ig] I *a* 1. (предикативно) на претек, преоста|о -ла -ло; аус. ~ bleiben = ~bleiben; Geld ~ haben имати новаца на претек (и. још); аус. ~ lassen = ~lassen; ~ sein преоста(ја)ти. 2. (атрибутивно) остали, остатак (... *gen.*), други; mein ~es Geld мој остали новац, остатак мога новца. 3. *prov.* сувишан, излишан; Ihre Reden sind ~ Ваши су говори излишни. II *s*: а) die Übrigen {у.б.р.х} остали; б) das Übrige {у.б.р.х} остало, остатак *m*; ein ~es tun радити, радити више него што треба; was das übrige anbetrifft што се тиче осталог; im übrigen = übrigen.

Übrig..., übrig... {у.б.р.х} : Zbehalten *tr.* (са-)чувати, задржати, имати као остатак, претећи; преостати; ich habe zwei Pfund Zbehalten (пре)остале (и. претекле) су ми две фунте; Zbleiben *intr.* (s) прет|ећи, -ицати, (пре)остати, (пре)остајати; es bleibt mir nichts anderes übrig als... не (пре)остаје ми ништа друго до...

übrigen {у.б.р.х} *intr.* преоста(ја)ти; es übrig noch zu beweisen (пре)остаје још да се докаже.

übrigens {у.б.р.х.нс} *adv.* уосталом, иначе.

übrig...: Zlassen *tr.* оставити, -љати; zu wünschen ~lassen оставити да се (по)жели.

Übung {у.бун.} *f* 3b 1. вежбање *n*, вежба, вршење *n*, упражњавање *n*; извежбаност; пракса, практика; обичај *m*; а) ~ des Glaubens упражњавање вере; *prv.* в. Meister 2; б) са *prp.*: aus der ~ gekommen sein изгубити извежбаност, одви|ћи -кнуги се чега; in der ~ bleiben упражњавати и даље, практиковати; in der ~ sein бити у обичају, обичавати; diese Sitte ist schon lange in ~ овај се обичај већ одавно упражњава (и. врши); diese Sitte ist schon lange außer ~ овај се обичај већ давно изобичајио. 2. вежба(ње) *n* *f*, задатак *m*, ☼ вежба(ње). 3. X вежба *f*.

Übungs... {у.бун.с-}: ~aufgabe *f* вежба(ње) *n* *f*, задатак *m*, задаћа; ~beispiel *n* пример *m* за вежбање, -у; ~buch *n* книга *f* за вежбање, книга задатака; ~geschöß *n* X метак *m* (и. зрно) за вежбање, -у; ~geschwader *n* ☼ ескадра *f* за вежбање; ~lager *n* X маневарско поље, вежбалиште; ~marsch *m* X марш за вежбање; ~platz *m* вежбалиште *n*; ~stück *n* вежба(ње) *n* *f*, ☼ комад *m* за вежбање; ~stunde *f* час *m* вежбања; ~zeit *f* време *n* за вежбање, време вежбања.

Üchse {у.к.с} *f* 3b *prov.* = Achselhöhle.

Ucht {у.х.г} [срвн.] *f* 3b расвита(ње) *n* *m*, зора *f*.

Uckermark {у.к.р.м.а.р.к} *f* 3b ☼ Укермарка (северни део Бранденбуршке).

u. dgl. m. *abr.* = und dergleichen mehr; v. dergleichen 2. [облика U.]

U²Eisen {уџџ} U-гвожђе, U-железо, гвожђе

U²fer {уџџ} [дн.] n 2l 1. обала f, † и брег m. 2. жојо, прибрежје, игало; am ~ wohnend који станује на обали, обаланин m, приморац m.

U²fer..., u²fer... {уџџ-р-}: ~bahn f обалска железница, железница поред обале; ~bar a = ~los; ~bau|kunst f обалско грађевинарство n, вештина утврђивања обала; ~bewohner(in f) m обалан|ин, -ка, обалаш, -ка, примор|ац, -ка; ~bezirk n приморски срез m; обалски одељак m; ~böschung f обалски нагиб m; ~damm m обалски насип, насип дуж обале; ~geid n обаларина f; ~los a безобалски, без обале; fig. несагледан, бескрајан; ~nelken|wurz f гребич m, црвени гребник m; ~recht n в. Strandrecht; ~schutz|bauten pl. радови за одбрану (и. обезбеђивање, обезбеђење) обале; ~schwalbe f брегуница; ~seite f обала; ~staat m обалска (и. приморска) држава f, држава поред обале; ~stadt f обалски (и. приморски) град m.

uff! {уџ} [оном.] int. уф!

Uffizien {уџици-н} pl. inv. Уфиције (дворац у Флоренцији са чувеном галеријом слика).

uh! {у} [оном.] int. у!, ух!

U²Haken m кука f (кукица) облика U.

Uhl²ne {улан-} m 3a = Ulan. [киња.]

U²hle {ул-} [свн.] f 3b метлица од меких че-|

Uhr {ур; hom. Ur} [свн. 16 век; *лат. hora] f 3b 1. (само у sg.) час m, са(ха)т m; was (и. wieviel) ist die ~? и. wieviel ~ ist's? колико је часова?, колико је сати?; es ist ein ~ један је час (и. сат); es ist vier ~ четири је часа (и. сата); es ist fünf ~ пет је часова (и. сати); es ist zwölf ~: а) подне је, б) поноћ је; halb fünf ~ четири и по часа, четири часа и 30 минута; halb sechs ~ пет и по часова, пет часова и 30 минута; pop. heute gegen Uhrer viere данас тако око четири часа. 2. часовник m, са(ха)т m; fig. ein Mann nach der ~ врло тачан човек; seine ~ ist abgelaufen куцнуо је његов последњи час.

U²hr... {ур-}: ~arm|band n 2a гривна f са часовником; ~band n 2a врпца (и. трака) f за часовник; ~chen (и Uhrchen {уџици-н}) n (dim. од Uhr) часовнички m, сатиш m; ~deckel m заклопац часовника.

U²hren... {ур-н-}: ~fabrik f фабрика (и. творница) часовника; ~fabrikant m фабрикант (и. творничар) часовника, часовничар; ~geschäft n часовничарница f, часовничарска радња f; ~handel m трговина (са) часовницима; ~industrie f часовничарска индустрија; ~richter m, ~steiler m дотеривач часовника.

U²hr... {ур-}: ~feder f часовничка опруга, часовничкигибањ m; ~futter(al) n кутија (и. кесица) f за часовник; ~gehänge n висуљак m за часовник; ~gehäuse n часовничка кутија f; ~gehäuse|macher m израђивач (радник) часовничких кутија; ~gewicht m часовнички тег m; ~glas n часовничко (и. сатно)

стакло, стакло на часовнику; ~haken m часовничка кука f; ~halter m кутица f за метање часовника; ~kette f ланчи m (и. верижица) за часовник; ~macher(in f) m часовничар(ка), † сајџија; ~macherei' {мах-рџџ} f 3b, ~macher|kunst f часовничарство n; ~rad n часовнички точиш m; ~schlüssel m часовнички кључ; ~ständer m сталак за часовник; ~tasche f џеп m за часовник; ~werk n механизам m часовника; ~weiser m, ~zeiger m казаљка f; ~zeit f време n по часовнику (од)мерено.

uhu² {уу} [оном.] int. у! уу!

U²hu² {уу} [нвн. оном.] m 2g (ay. 6i) јејина f, буљина f, хуктача f, хулавица f.

uhu'en {уу-н} intr. уукати.

U²kas {укџс} [рус.] m 2h указ. [беовица f.]

U²k(e)lei {ук-е-лџџ} ук(е)лџџ [поль.] m 2g¹, 6i 2l

U²kermark {ук-р-} f 3b = Uckermark.

Ukrai'ne {украин-} f inv. ●: die ~ Украјина;

~r {~р-}, ~rin {~р-н} f 3c Украјин|ац, -ка.

Ula'n {улан} [нвн. 1808; поль.; *татар.] m 3a X. улан, копланик (на коњу). [пад m.]

Ula'nen|attaque {улан-н-} f копланички на-|

Ula'nka {улан-ка} f 6i X уланка f, копланички мундир m.

Ulk {улк} [нвн.] m 2g студ. fат. шага f, (луда)

шала, весела лудорија f, шегачење n, спрдња f.

u²lken {улк-н} I intr. (h) 15a fат. шегачити се,

(на)шалити се, лудирати се; über et. (j-n) ~

потсмевати се чему (кому), спрдати се с чим

(с ким). II U²lken n и U²lkerei' {улк-рџџ} f 3b

шегачење, спрдане, исмевање, потсмевање.

u²lkig {улк-и} a fат. шаљив, весео.

Ulm² {улм} n ● Улм m (град у Немачкој).

Ulm² {~} m ●, U²lme {~} [срвн.; *лат. ulmus]

f 3b брест m; junge Ulme брестих m.

u²lmen {улм-н} a брестов.

U²lmen..., u²lmen... {улм-н-}: 2artig a брестаст,

попут бреста, као брест; ~baum m = Ulme;

~holz n брестовина f; ~pflanzung f брестак

m, брестовик m; ~wald m брестовик, брестова шума f; ~wäldchen n брестак m, брестова шумица f.

U²lrich {улр-и} [свн.] m 8a Улрик.

U²lri'ke {улр-и-к} f 8d Улрика.

U²lster {улст-р} [енгл.] m 2l 1. ● Улстер (се-

верни део Ирске). 2. широк мушки вунени

горњи капут без поставе. [ултиматум m.]

Ultima'tum {ултиматум} [новолат.] n 6i, 6k

u²ltimo² {ултимо} [ит. „последњи“] I adv. (abr.

ult.) ултимо, крајем; ~ September крајем

септембра.

U²ltimo² m 6i, 6k крај месеца, последњи дан у

месецу (и. овог месеца), последњи дан од-

ређеног рока.

U²ltimo²... {ултимо-} ~liquidation f, ~re-

gulierung f ликвидирање, регулисање кра-

јем месеца; ~wechsel m ултимо меница f,

меница за последњи дан у месецу.

u²ltra {ултра} [лат.] I adv. = jenseits. II U²ltra

m 6i крајњи, онај што претерује (у чему),

онај што тера до краја.

U²ltra..., u²ltra... {ултра-}: 2libera² a ултрали-

бералан; претерано слободан; ~kurz wellen

f pl. ултракратки таласи *m pl.*; ~linke *f* крајња левица; ~marin {~марин} *n 2g' б. pl.* ултрамарин *m*, плаво (и. азурно); ~mikroskop *m* микроскоп *m* највећег увећавања; ~montan *a* ултрамонтан, безусловно одан, фуртимашки; ~montane(r) {~монтан(р)} *m 9l* ултрамонтанац, слепи присталица папе, фуртимаш; ~montani'smus {~танисмус} *m 6g (б. pl.)* ултрамонтанизам, фуртимаштво *n*; ~violette Strahlung *f* надљубичасто зрачење *n*, зрачење ултраљубичастих зракова.

Uly'sses {уљу'с'с} *m 8с myth.* Улис, Одисеј.

um {џм} [свн.: грч. amphí] *l prp.* са *acc. 1.* (првобитно просторно) *um*, и *um...* herum око(ло), (у)наоколо; ~ein Haus (herum) gehen: а) ићи око куће; б) обићи кућу; die Erde dreht sich ~ ihre Achse земља се окреће око своје осовине; er ist immer ~ sie он је увек око ње; *fig.* Sie wissen nicht, wie mir ums Herz ist не знате како ми је око срца; ich spreche wie mir ums Herz ist говорим како ми је на срцу. 2. (временски) око, отприлике *u*; ~ die vierte Stunde око четири часа; ~ die fünfte Stunde тако око пет часова; ~ Mittag око подне; ~ Ostern око Ускрса; (одређеније) ~ elf Uhr у једнаест часова. 3. *fig.* (као средиште кретања и радње) er ist der Angelpunkt, ~ den sich alles dreht он је осовина о које се све обрће; sich ~ j-n ängstigen страховати за кога. 4. (побуда, разлог) за, због, услед; j-n ~ seinen Freimut lieben волети кога због његове отворености; sich ~ et. grämen једити се за што (и. због чега); es ist schade ~ den Verlust штета за тај губитак. 5. са, односно, што се тиче; wie steht es ~ die Sache? како стоји ствар?, како је са том стварју?; es sieht übel ~ ihn aus зло је са њим; ствар по њега изгледа рђаво; ~ et. wissen знати за што; ich habe ~ die Sache geschrieben писао сам за ствар (на пр. да ми се пошље); (често готово плеонастично) es ist e-e ernste Sache ~ das Sterben смрт је озбиљна ствар; es ist et. Schönes ~ ein gutes Gewissen лепа (ти) је то ствар чиста савест. 6. (награда, цена) за, по; ~ Lohn arbeiten радити за награду (и. плату); ~ bares Geld kaufen купити -овати за готов новац; das täte ich ~ wer weiß wieviel (и. um alles in der Welt) nicht то не бих учинио ни за шта на свету (и. ни за бога); Aug' ~ Auge око за око. 7. *um...* willen (са уметнутим *gen.* између ових речи) ради, због, за љубав; ~ Gottes (и. ~ des Himmels) willen! за бога!, за име Божје!; ~ Gottes (и. um des Himmels) willen erbarmt euch! смилујте се Бога ради; was tut man nicht ~ des lieben Friedens willen? шта се све не чини због мира (и. за љубав мира)? 8. (разлика, размак) за, у; er ist ~ drei Jahre älter als sie за две године је старији од ње; ~ die Hälfte vergrößern за половину увећа(ва)ти; er war ~ e-n Kopf größer als... био је за главу већи него (и. од)...; sich ~ zwanzig Mark verrechnen преварити се у рачуну (и. зарачунати се) за двадесет марака; ~ desto (и. um so viel) ärmer утолико сиромашнији; ~ so besser!

утолико боље!; ~ so mehr утолико више; утолико пре; тим више; ~ wieviel mehr ist er zu beklagen уколико га више треба жалити; ~ so weniger (müssen Sie hingehen) утолико мање (постоји разлог да идете, да одете онамо). 9. (губитак) за, са; j-n ~ et. betrügen преварити кога за што; ~ et. kommen изгубити што; um die 100 Mark bist du propalo ти је сто марака; j-n ~ 500 Mark strafen казнити кога са 500 марака; sich ~ den Hals (и. den Kopf, das Leben) reden платити главом (и. животом) са свога језика. 10. (след[овање]) за, једно за другим; ausgesendet wird Bot' um Bote (и. ein Bote um den andern) (по)слани су гласници један за другим, гласник за гласником је одашиљан; Tag ~ Tag дан за даном; Schlag ~ Schlag ударац за ударцем; e-n Tag ~ den anderen сваког другог дана; дан на прескок. II *conj.* 1. je mehr er hat, ~ desto mehr will er haben што више има, све више жели. 2. *um zu...* (*inf.*) да... *praes.*; ~ Ihnen zu beweisen, daß... да Вам докажем да..., да бих Вам доказао да...; er hat nicht genug, ~ zu leben он нема од чега да живи; (иза *zu* са *a*) er ist zu klug, ~ seinen Ärger zu zeigen он је одвећ паметан да би показао своје нерасположење. III *adv.* 1. *um und um*, готово *† um und an*: са свих страна, одасвуд(а); сасвим, потпуно; wenn es ~ und ~ kommt кад загусти; кад загрди. 2. *ell.* ~ mit diesem Baume! обори(те) то дрво! посеци(те) то дрво! *v. links 1.*

um предметак уз *v. A.* са главним акцентом {џм-} на *v* увек *insep.* служи за грађење *tr. v* и означава: 1. око..., опкољавање: die Soldaten umsta'nden {џмштанд'н} den Feldherrn војници су стајали око војсковође (и. окружаваху војсковођу); 2. пролазак поред чега das Vorgebirge umfah'ren опловити рт. *B.* са главним нагласком на *um* {џм-} увек *sep.* и означава: 1. око(ло): u'mbehalten држати око себе, оставити на себи; 2. тамо-амо, с ове и с оне стране: u'mirren {џмир'н} лутати тамо-амо (и. којекуда); 3. пролажење времена: u'mnlaufen (= ablaufen) протећи (и. проћи, минути); 4. кружно или полукружно кретање; den Kopf u'mdrehen okre|tати -нути главу; 5. претурање: u'mfallen пасти, претурити се; 6. промену, претварање: u'mformen преиначити; 7. пресицање, премештање: u'msacken пресути из једне вреће у другу. *umlackern* / *A.* {џмакр'н} I *tr. a*) уз-, пре|ора(ва)ти; б) орањем оборити. II *U'mlackern n*, уз-, пре|оравање. *B.* {џмакр'н} *tr.* оборати, орући (и. брадом) опколити.

u'mändern I *tr.* преинач|ити, -авати, проме|нити, предугојач|авати, -ити; e-n Mantel in... ~ napraviti ...од капу. II *U'mändern n*, *U'mänderung f* промена *f*, преинач|авање, -ење, преинака, предругојач|авање, -ење.

u'marbeiten I *tr.* 1. et. ~ пера|дити -ђивати што, изнова направити (и. изградити); *fig.* gänzlich ~ из основа пера|дити. 2. = *umakern, umgraben*. II *U'marbeiten n*, *U'marbeitsung f* перађивање, перада.

um|a'rmen {умѣрмѣн} I *tr.* и *sich* ~ 15a: (сich) ~ об-, за-, из-, при|грлѣти (се), грлѣти (се). II Um|a'rmen *n*, Um|a'rmung *f* грљење; innige Umarmung присан загрљај *m*.

Um|bau *m* 1. презиђивање *n*, преправка *f*, преправљање *n*. 2. (*pl.* већ. ~ten) преправљена зграда (и. грађевина). 3. небо *n*, балдахин.

um|bauen A. {умбѣуѣн} I *tr.* президати, преправљати, -ити. II Um|bauen *n* = Umbau 1. B. {умбѣуѣн} *tr.* обградити, опколѣти зградама. {себе}, не свуђи, не скидати.

um|behalten I *tr.* задржати на себи (и. око) Um|ber¹ {умбѣр} [Umbra] *m* 2l 6. *pl.* = Umbra. Um|ber² {умбѣр} [лат. umbra] *m* 4b > липен.

Um|ber... {умбѣр-}: ~erde *f* = Umbra; ~fisch *m* > = Umber².

um|betten I *tr.* j-n ~ преместити кога у други кревет (и. у другу постелу). II Um|betten *n*, Um|bettung *f* премештање у други кревет (и. у другу постелу); sie hat seine Umbettung besorgt она се постарала да он добије други кревет.

um|bewaffnen I *tr.* преоруџа(ва)ги. II Um|bewaffnung *f* преоруџа(ва)ње *n*.

um|biegen I *tr.* и *sich* ~: (сich) ~ са-, пре|вити (се), искривити (се). II Um|biegen *n*, Um|biegung *f* са-, пре|вијање, кривљење.

um|bilden I *tr.* преиначи(ва)ти, предругојачи(ва)ти, преобра|зити, -жавати, преправљати, -ити. II Um|bilden *n*, Um|bildung *f* преиначење, -авање, преинака *f*, преправљање, преправка, прекрајање, преображавање. Um|bildner *m* преиначивалац, преправљач, преображава|лац, -ч.

um|binden *tr.* I {умбѣндиѣн} 1. вези(ва)ти око; ein Halstuch ~ везати мараму око врата; (сich) e-e Schürze ~ припасати (себи) прегачу, опасати (се) кецељом. 2. преповез(ив)ати, друкче повез(ив)ати, преукоричити. II {умбѣндиѣн} обвез(ив)ати (mit et. (*dat.*) чиме).

um|blasen *tr.* 1. {умблѣзиѣн} дувањем претурити (и. преврнути, оборити). 2. {умблѣзиѣн}: von den Winden ~ werden бити изложен ветровима са свих страна.

um|blättern *intr.* (*h*) *tr.* прелиста(ва)ти.

Um|blick *m* 1. поглед унаоколо, поглед око себе. 2. осврт, поглед уназад; ohne ~ не осврнув(ши) се, без освртања.

um|blicken *intr.* (*h*) и *sich* ~ обаз|рети се, -ирати се, осврнути се, -тати се, гледати унаоколо. 2. (сich) nach et. (*dat.*) ~ осврнути се -тати се за чим.

um|bo'llwerken *tr.* опколѣти утврђењима.

um|borden *tr.* претовари(ва)ти (и. прекрца(ва)ти) с брода на брод.

Um|bra [лат.; *Umbrien] *f* *inv.*, ~erde *f* умбра. um|brassen *tr.* & препраћати, преокре|тати -нути једра.

um|brau'sen *tr.* хујати (и. бучати, шумити) око. um|brechen I *tr.* 1. преламајући (и. кршећи) оборити. 2. & прериљати, искрчити. 3. друкчије преломити (и. пресавити). 4. (већ. умбрѣхѣн) & прел|омити -амати (слог) у стране. II *intr.* (*s*) сломити се под теретом, пре-

ломити се, -амати се. III Um|brechen *n*, Um|brechung *f* преламање, преломљење; преривање, прериљавање, крчење; преламање (слога) у стране.

Umbrien {умбрѣн} *n* 8g > Умбријаф (покрајина у Италији).

Umbrier {умбрѣр} *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3с Умбри- um|bringen I *tr.* убити, уморити, погубити, сма|ћи, -кнути, побити, поубијати, посмицати; durch Ersticken ~ угушити, удушити, за-, у|давити. II *refl.* *sich* ~ убити се, поубијати се.

um|brisch {умбрѣш} *a* antiq. умбријски.

Um|bruch *m* 1. & риљевина *f*, (пре)риљана земља *f*, крчевина *f*. 2. & окука *f*, обилазница *f*, закука *f*. 3. & прелом (слога у стране).

um|dämmen *tr.* & 1. {умдѣмѣн} преправити -љати насип. 2. {умдѣмѣн} опколѣти (и. окружити) насипом.

um|decken *tr.* I {умдекѣн} 1. мет|нути -ати (и. ставити) покривач око, обаст|рти, -ирати. 2. пре(по)крити: den Tisch ~ друкчије поставити сто, ставити други столњак; ein Dach ~ препокри(ва)ти кров, претрести кров. II {умдекѣн} препокри(ва)ти, покривањем опколѣти. (*acc.*: *dat.*) друго тумачење.

um|deuten *tr.* друкче (про)тумачити, дати

um|dichten *tr.* препевати (песму).

um|drängen *tr.* 1. {умдрѣнѣн} гурањем (и. тискањем) претурити. 2. {умдрѣнѣн} гурати (и. притискивати), наваљивати са свих страна.

um|drehen I *tr.* и *sich* ~ 1. обр|нути, -тати; окре|нути, -тати; превр|нути, -тати; *sich* ~ обр|тати се, -нути се, окре|тати се, -нути се. 2. окренути, обрнути, завр|нути, -тати; j-m den Hals ~ заврнути кому шију; fig. den Spieß ~ и. umkehren окренути други крај; sich im Grabe ~ преврнути се у гробу. III Um|drehen *n*, Um|drehung *f* окретање, обротање, обрт *m*, обртај *m*.

Um|drehungs... {умдреунѣ-}. ~achse *f* обртна ос(овин)а; ~ellipsoid *n* & обртни елипсоид *m*; ~körper *m* обртно тело *n*; ~punkt *m* обртноште *n*, обртна тачка *f*; ~zahl *f* број *m*

Um|druck *m* & прештампавање *n*. {обрта(ја).}

um|drucken I *tr.* & прештампа(ва)ти. II Um|drucken *n* = Umdruck. [напунити] мирисом.

um|du'ften *tr.* окружи(ва)ти (и. задахнути,)

um|du'keln, um|dü'stern *tr.* покрити мраком (и. тамом), замрачити.

um|eilen 1. {умѣлѣн} *intr.* (*s*) вра|тнити се -хати се журно натраг. 2. {умѣлѣн} *tr.* журно (и. хитно) опколѣти; јурити око.

um|eina'nder *adv.* јед|ан -на око друг|ог -е, једни око других.

um|fä'cheln, um|fa'chen *tr.* пиркати

um|fa'hen {умфѣхѣн} &, jow & *tr.* 15a = umfangen.

um|fahren A. {умфѣхѣн} I *intr.* (*h* и *s*) 1. (и *sich* ~) возити се (на)около. 2. лутати којекуда.

II *tr.* оборити (и. превалити) колима. B. {умфѣхѣн} III *tr.* 1. обв|ести се -озити се око, возити се око, обићи (на колима). 2. оби|ћи, -лазити, опловити, опловљавати; & Vorgebirge ~ опловити рт. IV Um|fa'hren *n*, Um|fa'hrung *f* обилажење, опловљавање, -ење.

U'm|fahrt *f* обилазак *m* (на колима, броду); кружни пут *m*; е-е ~ tun направити кружно путовање (колима, бродом).

U'm|fall *m* пад, рушење *n*.

u'm|fallen *I intr. (s)* 1. пасти, превалити се, претурити се, из-, пре|врнути се, срушити се; ich falle um пола ме нестане. 2. липса(ва)-ти, скапа(ва)ти, црк|авати, -нути. 3. *fig.* изда(ва)ти, изневерити, изненадно променити мишљење, *fat.* мењати мишљење к'о циганин коња. II **U'm|fallen** *n* (уп. Umfall) падање, претурање, превртање, преваљивање; скапавање, цркавање; *fig.* издавање *n*, изневеравање *n*, мењање мишљења.

u'm|fällen *tr.* оборити, обарати, сехи.

U'm|fang *m* 1. обим, опсег (e-r Stadt града; e-s Kreises круга); круг; dieser Besitz hat 600 Meter im ~e овај посед има 600 метара у обиму. 2. а) простор(ност) *f*, пространство *n*, поље *n*. 3. körperlicher ~ запремина *f*; пространост *f*, обимност *f*; дебљина *f*; ~ des Körpers обим тела (око груди). 4. ☞ ~ e-r Stimme обим гласа.

um|fa'ngen *tr.* опсе|гнути, -зати, обухват|ити, -ати, окружи(ва)ти, опко|лити, -љавати; об-буз|ети, -имати, загрлити.

u'm|fänglich *a* (dv.), **u'm|fang|reich** *a* (dv.) обим|ан (-но), опсеж|ан (-но), опшир|ан (-но); простран(о). [ново обожити.]

u'm|färben *tr.* пребојити, пребојадисати по-
um|fassen *A. {умфас'н} I tr.* обухват|ити, -ати, обуй|мити, -имати, обуз|ети, -имати, опас-с(ив)ати, обгрлти; sein alles umfassender Blick његов поглед који све обухвата (и. који све види), његов свеобухватни поглед; X den Feind ~ обухватити (и. опколити) непри-јатеља. II **um|fa'ssen** *n* обухватање, обуй-мање, обухватање; beim Umfassen s-r Knie грлећи његова колена. III ~d *p. pr.* и *a* (dv.) обим|ан (-но), опсеж|ан (-но); простран(о); X ~es Feuer обухватна ватра (и. палба). **B. {умфас'н} IV tr.** e-n Ring ~ преопточити прстен, направити друкчије оков око драгог камена на прстену, друкчије опточити дра-ги камен на прстену. **V U'm|fassen** *n* преоп-точ|авање, -ење, метање другог окова за ка-мен на прстену.

Um|fa'ssung *f* ограда, обухват(ање) *n* *m*; ~ des Feindes обухват (и. опкољавање) *n* не-пријатеља. [спољашњи појас *m* утврђења.]

Um|fa'ssungs|mauer *f* ☞ спољашњи зид *m*, X
um|flattern *tr.* 1. {умфлат'рн} et. ~ лепршају-ћи се око чега оборити што. 2. {умфлат'рн} лепршати се око (acc.: gen.); *fig.* j-n ~ обле-тати око кога.

um|flechten *tr. I {умфлехт'н} 1.* (о)плести око. 2. понова (о)плести, препле|сти, -тати. II {умфлехт'н} mit et. (dat.) ~ оплести што чи-ме, преплетом обмотати; umflochtene Flasche боца са преплетом, оплетена боца.

um|fliegen *A. {умфлиг'н} I intr. (s)* 1. летети натраг. 2. облетати, летећи направити оби-лазни пут. 3. летети (уна)около. II *tr.* летећи (и. у лету, летом) срушити (и. оборити). **B. {умфлиг'н} tr.** 1. облетати, летети око. 2.

облетати око, у лету заобићи (и. избећи).

um|fließen *I. {умфлис'н} intr. (s)* протећи, ми-нути (време). 2. {умфлис'н} *tr.* оптицати, -ећи, оптакати, текући опкољавати; запљу-скивати, спирати.

um|flo'ren {умфлор'н} *tr.* 15a велем (и. копре-ном) обви(ја)ти; *fig.* umflo'rte Stimme као ко-преном превучен глас.

U'm|flug *m* облет(ање) *n* *m*. [кољавати.]

um|flu'ten *tr.* (као) таласима (и. валима) оп-
u'm|formen *tr.*, **U'm|formen** *n*, **U'm|formung** *f*

= umbilden I, II.

U'm|former *m* ☞ трансформатор.

U'm|frage *f* распитивање *n*, тражење (и. истраживање) *n* чињеница; ~ halten = um-
u'm|fragen *intr. (h)* распит(ив)ати се. [fragen.]

um|frie'd(ig)en {умфрид(иг)'н} *I tr.* 15c (15a) и **Um|frie'd(ig)en** *n*, **Um|frie'd(ig)ung** *f* = ein-fried(ig)en I и II.

u'm|füllen *I tr.* прет|акати, -очити, прес|ипа-ти, -ути. II **U'm|füllen** *n*, **U'm|füllung** *f* прета-кање, пресипање.

u'm|gaffen *intr. (h)* зазјавати (и. зијати) уна-около (и. на све стране).

U'm|gang *m* 1. опход, опходња *f*, опхођење *n*, об(и)лазак, обилажење *n*, свечана поворка, литија *f*, процесија *f*. 2. окрет(ање) *n* *m*, о-брт(ање) *n* *m* (e-s Rades точка). 3. ~ von et. nehmen (и. haben) обил|азити -ћи што, избел-гавати -ћи што. 4. ☞ ходник унаоколо. 5. општење *n*, опћење *n*, дружење *n*; веза *f*, однос (и *pl.*); mit j-m ~ haben (и. pflegen) општити (и. дружити се) с ким; sich an den ~ gewöhnen привићи се на општење с киме, припитомити се; fleischlicher (и. geschlecht-licher) ~ (с)полни сношај. 6. познанство *n*, познаници *m pl.*, знанци *m pl.*, другови *m pl.*

u'm|gänglich {умген|лѝх} *a* дружеван, друже-љубив, друштвен, опходљив.

U'm|gänglichkeit {~кѝт} *f* 3b дружевност, дружељубивост, друштвеност, опходљивост.

U'm|gangs... {умганс-} ~formen *f pl.* начин *m* општења, друштвени манири *m pl.*; ~formen haben бити у друштво, умети се снаћи у друштву; strenge gesellschaftliche ~formen строга правила за општење у друштву, етикеција *f*; ~sprache *f* говорни је-зик *m*.

um|ga'rnen {умгар'н} *I tr.* 15a окружити мре-ж|ом -ама, разап|ињати -ети мреж|у -е око; *fig.* ухватити (и. хватати) у замку (и. мре-жу). II **Um|ga'rnen** *n*, **Um|ga'rnung** *f* окружа-вање мрежом, хватање у мрежу.

um|gau'keln *tr.* лепршајући се (и. лелујајући се) окруживати (и. облетати) око; уљушк(и-в)ати.

um|geben *A. {умгеб'н} I tr.* (и sich ~) опко-лити (се), -љавати (се), окружити (се), окру-живати (се), опасати (се), -ивати (се). II **Um|ge'ben** *n* опкољ|авање, -ење, окруж|ива-ње, -ење, опасивање; durch das Umgeben der Stadt mit Mauern опасивањем града зидо-вима. **B. {умгеб'н} III tr.** 1. (за)огрнути, огр-тати (j-m s-n Mantel кога својим огртачем). 2. још једном (по)делити (карте).

Um'ge'bung {умгебун} *f* 3b околина; er hat schlechte ~ рђава му је околина; он има рђаво друштво; ~ен е-*r* Stadt околина града; в. Umgegend. [део *m.*]

Um'gegend *f* околина, околица, крај *m*, пре-
um'gehen *A.* {умгрен} *I intr. (s)* 1. обрвати се, окретати се, вртети се; *fig.* = herumgehen *b.* 2. *um et. (acc.) gehen* = herumgehen *a.* 3. der Reihe nach ~ једно за другим ићи (и долазити), смењивати се. 4. = umhergehen. 5. јављати се, појављивати се (духови); и *imp. (h): es geht in diesem Schlosse um* у овом замку се појављују духови. 6. кружити, бити у оптицају, оптицати, проносити се. 7. и *refl.* wir sind (и. wir haben uns) eine Stunde umgegangen ми смо читав час обилазили. 8. mit *j-m* ~ дружити се (и општити, стајати у вези) с ким; опходити се, понашати се; поступати, руковати; gern mit *j-m* ~ радо се дружити с киме; волети чије друштво; er weiß mit Menschen umzugehen он уме са људима; *prv.* sage mir, mit wem du umgehst, und ich will dir sagen, wer du bist с ким си, онакав си; mit *et. (dat.)* ~ бавити се чиме (и. о чему), занимати се, имати посла с чиме; mit *et. (dat.)* umzugehen wissen знати (како ће) с чим поступати; mit Pferden (gut) umzugehen wissen умети око коња; mit *e-m* Plane ~ имати план у глави, планирати у себи; damit ~, sich zu verheiraten носити се мишљу (и. помишљати) да се ожени (и. уда), мислити на женидбу (и. удадбу); mit *et. (mit j-m)* gut (schlecht) ~ поступати с чиме (киме) добро (рђаво). 9. проћи, минути; acht Tage waren umgegangen осам дана је било прошло. 10. враћати се, -ати се. II ~*d.p. pr.* и *a, adv.* обратни; ~*d* и. mit ~*er* Post обратном поштом; ~*des* Amt наземнична служба *f.* III Um'gehen *n* кружење, оптицање; обилажење; опхођење; = Umgang 3. В. {умгрен} IV *tr.* 1. обићи -лазити (die Grenze границу); опкољавати, -лити, окруживати. 2. X den Feind ~ заобићи -лазити непријатеља; учинити заобилазни покрет. 3. (за)обићи, лазити (и *fig.*), избегавати, -ћи; *et. im Bogen* ~ издајека оби-лазити -ћи што; *fig. das Gesetz* ~ обићи -лазити закон, изигра(ва)ти закон. V Um'ge'hen *n*, Um'ge'hung *f* (за)обилажење *n*, избегавање *n*; Umgehung *e-s* Gesetzes изигравање *n* закона.

Um'ge'hungs'bewegung {умгеунс-} *f* X (за)о-
U'm'geld *n* = Ungeld. [билазни покрет.]

um'gestalten *I tr. (и sich ~)* преобличити (се) -авати (се), преимначити (се), -вати (се), преобразити (се), -жавати (се), преудесити (се), -шавати (се), преустројити (се), -авати (се). II Um'gestalten *n*, Um'gestaltung *f* преобличавање, -ење, преимначење, -авање, преинака, преображавање, преображај *m*, преудешавање, преуређивање, -ење, преустројивање, -ење.

um'gießen *A.* {умгисн} *I tr.* 1. обл(и)ти, -евати. 2. прели(ва)ти, претопити, -apati. 3. прели(ва)ти, претакати, -очити, преслутити, -ипати. 4. залевањем оборити. II Um'gießen

n, Um'gießung *f* облевање; преливање, претапање; претакање, пресипање. В. {умгисн} *tr.* обли(ва)ти. [ти] решетком.]

um'gittern *tr.* оградити (и. опколити, опаса-)
um'glänzen *tr.* обасја(ва)ти, сјајем окружити.
um'golden *tr.* (п)озлатити.

um'graben *A.* {умграбн} *I tr.* 1. прекопа(ва)-ти, прериљати, окопа(ва)ти. 2. копањем оборити (и. срушити). II Um'graben *n*, Um'grabung *f* пре-, окопавање, прериљавање, прекоп *m*. В. {умграбн} *tr.* окопа(ва)ти.

um'grenzen *I tr.* 1. ограничити са свих страна, опколити, опасивати. 2. поставити међу (и. границу), ограничити, -авати. II Um'grenzen *n*, Um'grenzung *f* ограничавање, -ење, опкољавање, граница *f*.

Um'griff *m* обухват. (и. окружи(ва)ти).]

um'grünen *tr.* зеленилом опколити -љавати]

um'gürten *tr.* I {умгүртн} 1. о-, при(пас(и)-вати. 2. преопас(ив)ати, друкчије опасати.

II {умгүртн} опасати; *s-e* Lenden ~ појасом стегнути своје слабине.

U'm'guß *m* 1. претоп(љавање *n*), прелив(ање *n*). 2. прелив *m*, преливена (и. претопљена) ствар *f*.

u'm'haben *tr.* имати око себе, имати на себи, носити; *e-n* Mantel ~ имати на себи огртач, бити обучен у огртач.

um'hacken *A.* {умхакн} *I tr.* 1. прекопа(ва)ти, прериљати. 2. будаком и мотиком копајући оборити. II Um'hacken *n* прекопавање, риљање. В. {умхакн} *tr.* окопа(ва)ти, будаком и мотиком копати око, окопа(ва)ти.

um'ha'lsen {умхалсн} *I tr.* 1. *1st j-n* ~ за-, об-грлити кога, пасти кому око врата, пасти кому у загрљај. II Um'ha'lsen *n*, Um'ha'lsung *f* грљење, загрљај *m*.

U'm'hang {срвн.} *m* 1. завеса *f*, застор. 2. плашт, огртач, пелерина *f*.

um'hängen *tr.* A. {умхенгн} (о)бесити око, вешати око. В. {умхенгн} 1. (за)огрнути, бацити на себе, метнути на се; X ~! спрем'те се! 2. преве(сити) -шати, друкчије (о)бесити (и. вешати). [~*tuch* *n* струка *f*, марама *f.* I

U'm'hänge...: ~*tasche* *f* торба (упртџача);]

um'hauen *tr.* 1. {умхуен} посећи секиром, оборити. 2. {умхуен} опсећи, -цати.

um'he'r {умхер} {срвн.} *adv.* 1. око(ло), (у)наоколо, са свих страна, у круг; в. rings~. 2. у разним правцима, с једне и с друге стране, тамо амо, насумце, на срећу.

um'he'r... {~} у слож. уп. herum...

Um'he'r..., um'he'r... {~} као предметак уз *г* увек *sep.*: Zblicken *intr. (h)* (по)гледати унаоколо (и. на све стране), обазирати се на све стране; ~blicken *n* (по)гледање унаоколо; Zfahren *I mtr. (s)* возити се -ати се (унаоколо), провозати се, обилазити возећи се (и. колима); mit der Hand Zfahren млата(ра)ти рукама; II *tr.* провозати, возити тамо амо; III ~fahren *n* возање, шетња *f* (на) колима; обилажење колима; Zfechten *I mtr. (h)* mit *et. (dat.)* Zfechten витлати чиме; mit den Händen Zfechten млата(ра)ти рукама; Zflattern *I intr. (h)* лепршати се (и. леткати) у-

наоколо, лепршати се тамо амо; *fig.* пре-
лазити с предмета на предмет; ~flattern *n*
лепршање унаоколо (и. тамо амо); ~fliegen
intr. (s) летети око(ло) (и. тамо амо), раз-
летети се (на све стране); ~führen *I tr.* во-
дити око(ло) (и. унаоколо, тамо амо), про-
водити, -ести, обвести, -одити; II ~führen *n*
вођење унаоколо (и. тамо амо), про-, обво-
ђење; ~gehen *I intr.* (s) ићи тамо амо,
(про)шетати се, проходати се; müßig ~gehen
шврљати, тумарати; II ~gehen *n* тумарање,
шврљање; ~irren *I intr.* (s) лутати, потуца-
ти се, *fam.* клатарати се, скитати се; II
~irren *n* лутање, потуцање, *fam.* клатарење,
скитање; ~kriechen *intr.* (s) милети (и. пу-
зити) тамо амо; ~laufen *intr.* (h) трчати та-
мо амо, трчкарати овамо онамо, тумарати;
~laufenlassen *n* блуђење; ~liegen *intr.* (h)
= herumliegen; ~lungern *intr.* (h i s) база-
ти тамо амо, скитати се, шврљати, шилка-
шити, залудничити; ~marschieren *intr.* мар-
шовати (и. путовати, ићи) тамо амо; ~reisen
I intr. (s) путовати тамо амо; in der Welt ~
путувати по свету; II ~reisen *n* путовање
тамо амо (in Deutschland по Немачкој);
~reiten *intr.* (h) јахати тамо амо, (про)ше-
тати се јашући; ~schleichen *intr.* (s) скита-
ти се, вуцарати се; ~schlendern *I intr.* (s)
ланзати, базати, скитарати се; II ~schien-
dern *n* базање, ланзање, скитарање; ~schwei-
fen *intr.* (s) (ш)врљати тамо амо; Blicke ~
schweifen lassen шетати погледом, гледати
тамо амо; ~sitzen *I intr.* (h): a) седети овде
онде; b) седети у суседству; ~springen *intr.*
(s) скакати (и. ђипати) тамо амо; ~stehen
intr. (h) = herumstehen; ~streichen *intr.* (s)
луњати се (којекуда), скитати се, вуцарати
се; ~streifen *intr.* (h, s) крстарити тамо амо,
скитати се; ~treiben *I tr.* терати (и. гонити,
вијати) тамо амо; II sich ~treiben скита(па)-
ти се, вуцарати се; ~werfen *I tr.* (раз)бацати
тамо амо (и. на све стране), растури(ти), -а-
ти; sich im Bette ~werfen бацати се (и.
батргати се) у постељи; ~ziehen *intr.* (s) лу-
тати, скитарати се.

um|hi'n *adv.* nicht ~ können, zu... *inf.* не моћи
(се уздржати) а да не...; ich konnte nicht ~,
das zu glauben nисам могао (и. не могах, не
могадох) да не верујем то; ich kann nicht ~
не могу на ино.

um hü|llen *I tr.* о-, за|мота(ва)ти, у-, за|ви(ја)-
ти, (за)огр|нути, -тати; покрити; обући, за-
ст|рти -ирати велом (и. копреном). II Um-
hü|llen *n*, Um|hü|llung *f* 1. обмотавање, об-,
за|вијање *n*, (за)огртање. 2. (само Umhüllung)
омот *m*, за-, обвој *m*.

um|irren *I*. {умирен} *intr.* (s) = umherirren. 2.
{умирн} *tr.* лутајући обилазити -ћи.

U|m|kehr {умкер} *f* 3b 1. поврат(ак) *m*, повра-
ћај *m*, (по)враћање *n*. 2. *fig.* преокрет *n*, пре-
обраћај *m*, -ње *n*. {кретљив; повратан.}

u|m|kehrbar {умкербар} а повратљив, прео-
U|m|kehrbarkeit {~кџт} *f* 3b повратљивост,
преокретљивост; повратност.

u|m|kehren *I intr.* (s) (по)вратити се, враћа-

ти се, окре|нути се, -тати се, освр|тати се,
-нути се; plötzlich ~ изненада се вратити;
fig. вратити се (на пређашње, на старо). II
tr. (и sich ~) окре|нути(се), -тати(се), обр|ну-
ти се, -тати(се), преобрнути(се); превр|ну-
ти се, -тати(се), извр|тати(се), -нути(се);
обр|нути -ати, преокренути; den Braten
~ окренути (и. преврнути) печење; die Hand
~ окренути шаку; sich im Bette ~ окре|нути
се -тати се (и. превр|нути се -тати се) у по-
стељи; *fig.* wie man e-e Hand umkehrt док
би длан о длан; зачас; за трен ока; *fig.* für
et. nicht die Hand ~ не хтети због чега ни
прстом мрднути; das Herz im Leibe (и. alles)
kehrt sich in einem um утроба се човеку пре-
врће; wenn er das hörte, im Grabe kehrte er
sich um када би то он чуо, он би се и у гро-
бу преврнуо; Schakespeare hat die deutsche
Bühne umgekehrt Шекспир је направио пре-
врат у немачком позоришту; ich habe das
ganze Haus umgekehrt сву сам кућу испре-
турпао (и. претурпио, преврнуо); *fam.* um und
um kehren = das Oberste zu unterst kehren,
в. kehren² 3; *gr.* die Reihenfolge der Worte ~
обр|нути -тати ред речи; e-n Satz ~ обр|ну-
ти -тати (и. преокре|нути -тати) став (и. ре-
ченицу); e-n Bruch ~ обр|нути -тати раз-
ломак (и. уломак). III u'm|gekehrt *p. p.* и
a(*dv.*) 1. у значењу *inf.* 2. обрнут(о); mit um-
gekehrter Hand eine Ohrfeige geben ошамар-
ити кога преко руке (и. судланицом); in
umgekehrter Ordnung у обрнутом реду;
umgekehrte Seite (е-ј Münze) налицје (новца);
in umgekehrtem Verhältnisse у обрнутој сра-
змери; umgekehrt! обрнуто!, баш обратно!
3. das Umgekehrte обрнуто, обратно. IV U'm|-
kehren *n*, U'm|kehrung *f* 1. = Umkehr. 2. (са-
мо Umkehrung) (пре)обртање *n*; преокрет *m*,
преврат *m*, (пре)окретање *n*; обрт(ање *n*) *m*.
u'm|kippen *I intr.* (s) прева|лити се, -љивати
се, из-, пре|врнути се, -тати се. II *tr.* прева|
лити, -љивати, превр|нути, -тати, претур|и-
и um|kla|tern *tr.* обухват|ити, -ати. {ти, -ати.}
um|kla|mmern *tr.* обухватити, при-, с|тегнути.
u'm|klappen *I tr.* посувратити, оборити. II
intr. (s) *fam.* = un|fallen 1.
um|kleiden *A*. {умклџдн} *I tr.* и sich ~: (сич)
~ преоб|јући (се), -лачити (се), преоде|нути
(се), -вати (се); sich ~ пресв|јући се, -лачити
се. II U'm|kleiden *n* преоблачење, преодева-
ње, пресвлачење. B. {умклџдн} III *tr.* 1. зао-
де|вати, -нути, препокри(ва)ти, превући. IV
Um|klei|den *n*, Um|klei|dung *f* 1. заодевање,
превлачење, препокривање. 2. (само Umklei-
dung) превлака, драперија.
u'm|knicken *I intr.* (s) преламајући се пасти,
скрхати се савијајући се. II *tr.* преламајући
срушити (и. оборити).
u'm|kommen *I intr.* (s) 1. пропа|сти, -дати;
(по)гинути, пасти у боју, подле|ћи, -гати,
fam. заглавити; *fig.* vor Hitze ~ умрети (и.
скапати) од жеге (и. врућине); ich käme um,
wenn ich noch länger dies Leben führen sollte
ја бих пропао, када бих још дуго морао ова-
ко живети. 2. пропа|сти, -дати, покварити

се. 3. минути, проћи, протећи. 4. *por.* = zurückkommen. [= bekränzen I и II.]

um|kränzen *tr.*, **Um|kränzen** *n.*, **Um|kränzung** *f* **U'm|kreis** *m* круг; **Λ** обим, опсег, = *Umfang* 1, 2a; *im* ~ унаоколо докле видик досеже; *im* ~e von zehn Meilen у кругу од десет миља. **um|krei'sen** *I tr.* окружи(ва)ти, заокружи(ва)ти, опко|лити, -љавати. 2. кружити око, оп|ходити, -ађати, обилазити око, оптицати око. II **Um|krei'sen** *n.*, **Um|krei'sung** *f* кружење око, оптицање око.

u'm|krempe(l)n *tr.* посувр|тити, -ћати, повр|нути, -тати; *fig.* променити, преобразити, преиначи(ва)ти.

U'm|lade... {*умлад-:*} ~gebühr *f* претоварина, прекрцарина; ~kran *m* претоварна дизалица *f*, претоварни витао (и. чекрк).

u'm|laden *I tr.* 1. претовари(ва)ти, прекрца(ва)ти, друкчије натоварити; *der ganze Wagen mußte umgeladen werden* цела су кола морала бити претоварена, цела кола морала су се стоварити и опет натоварити. 2. претовари(ва)ти, прекрца(ва)ти, прен|јети -осити товар с једног возила на друго. II **U'm|laden** *n.*, **U'm|ladung** *f* претовар(ивање *n*) *m*, прекрцавање, прекрцај *m*.

U'm|lage *f* 1. разрез(ивање *n*) *m* (пореза, приреза). 2. околина.

um|lagern *tr.* 1. {*умлаг-рн*} опсе|дати, -сти, опко|лити, -љавати; *fig.* j-p ~ (и. j-p umlagert halten) опсести кога. 2. {*умлаг-рн*} (sich ~) друкчије (се) улогорити (и. сместити (се) за коначење); друкче сме|стити -штати.

U'm|lauf *m* 1. = Kreisbewegung *f*; опток, оптицај (и. **Λ**). 2. оптицај, оптицање *n*, промет; *Geld in ~ bringen* (и. *setzen*) пустити новац у оптицај (и. у промет); *das Gerücht in ~ bringen*, да... пронети глас да...; *im ~e sein* бити у оптицају, кружити; *dies Gerücht ist wieder in ~ gekommen* овај се глас опет про-нео. 3. = Umlauf(s)schreiben. 4. **Λ** = *Umgang* 4. **U'm|lauf|bewegung** *f* кретање *n*, оптицање, револуционо кретање.

um|laufen *A.* {*умлаф-н*} *I tr.* j-я (et.) ~ превалити (и. претурити, оборити) кога у трку (и. трчећи), срушити кога трчећи. II *intr.* (s) 1. окретати се, обртати се, оптицати. 2. оптицати, бити у оптицају (и. у промету); кружити, проносити се (*Gerüchte* гласови); ~des Kapital капитал у оптицају. 3. прот|ећи, -ицати, проћи, минути. 4. *mit ~der Post* = *mit umgehender Post*. 5. *fam.* *wir sind* (и. *haben uns*) e-e Meile umgelaufen заобилазили смо једну миљу. 6. **Λ** мењати (и. промени-ти) правац. III **U'm|laufen** *n* = *Umlauf*. **B. {*умлаф-н*} *tr.* 1. et. ~ трчати око чега, оп-трча(ва)ти што. 2. опкољавати, опасивати, окружити (ва)ти. [циркулар *m.*]**

U'm|lauf|schreiben *n* распис *m*, окружница *f*, **U'm|laufs...** ~bilanz *f* **Λ** биланс *m* оптицања; ~schreiben *n* = *Umlaufschreiben*; ~zahl *f* = *Umdrehungszahl*; ~zähler *m* **Λ** бројач обр-таја; ~zeit *f* **Λ** време *n* обилажења (и. опти-цања, револуције).

U'm|laut *m*: а) преглас, мућење *n*, ближење

гласу *i* (прелазак а у ä, о у ö, и у ü); б) преглашени (и. помућени) самогласник.

u'm|lauten *I intr.* (h) *gr.* преглашавати, му-тити, ближити се гласу *i*; *die Plurale auf „er“ lauten gewöhnlich im* именице на „er“ обично у множини преглашавају (и. муте) свој са-могласник. II *tr.* прегла|шавати, -сити, (по)-мутити. III **U'm|lauten** *n* преглашавање, му-ћење. [ковратник.]

U'm|lege|kragen *m* повијена јака *f*, повијен о-**um|legen** *A.* {*умлег-н*} *I tr.* *mit et.* (*dat.*) ~ обл|агати -ожити што чиме. **B.** {*умлег-н*} II *tr.* 1. метнути (и. наместити) што око, обви-(ја)ти, превити; e-n Verband ~ метнути за-вој. 2. пол|ожити, -агати, оборити, -арати, превалити. 3. друкчије поставити (и. наме-стити), преиначи(ва)ти; *ein Steinpflaster ~* прекалдрмисати; **Λ** *Truppen ~* = *umquartie-ren*; **Λ** (*das Schiff*) ~ преврнути, искренути брод, положити (*lahu*) на бок; *die Segel* (*das Steuerruder*) ~ окренути једра (крму); *das Dach ~* препокрити кров. 4. разрез(ив)ати, расподе|лити, -љивати (*die Kosten auf die ein-zelnen Teilnehmer* трошкове на поједине у-чеснике). III *sich* ~ (по)лећи; из-, пре врнути се, поврнути се, превити се. IV **U'm|legen** *n.*, **U'm|legung** *f* превијање, метање; преваљива-ње, обарање, претурање, превртање; обла-гање; разрезивање, разрез *m*, расподељива-ње, расподела.

u'm|leiten *I tr.* 1. спров|ести -одити на другу страну. 2. водити (за)обилазним путем. II **U'm|leiten** *n.*, **U'm|leitung** *f* спровођење на другу страну.

u'm|lenken *tr.* и *intr.* {*хмн*} о-, с|кренути, *fig.* *abs.* променити своје мишљење; *v.* *einlenken*. **u'm|lernen** *tr.* и *intr.* (h) узети други метод при учењу, друкчије (на)учити, променити мишљење.

um|leuchten 1. {*умлџхт-н*} *intr.* (h) освет|љавати -лити унаоколо. 2. {*умлџхт-н*} *tr.* осветлити, светлошћу окружи(ва)ти, обасја(ва)ти.

um|liegen *I* {*умлиг-н*} *intr.* (h) 1. лежати (би-ти, налазити се) око; готово само у *p. pr.* ~d околни, оближни. 2. лежати оборен (и. сваљен, претурен). II {*умлиг-н*} *tr.* (лежећи) опкољавати.

u'm|machen *tr.* **A.** 1. везати (и. завити) око, метнути око. 2. **Λ** = *umhauen*. 3. прера|ди-ти, -ћивати, преиначи(ва)ти. **B.** {*уммих-н*} опасати, опколити, оградити.

um|mauern *I* {*уммиф-н*} *tr.* 1. прези|дати, -ђи-вати, поново озидати. 2. зидати око. II {*ум-миф-н*} *tr.* зидом опколити, обзидати.

u'm|modelln *tr.* = *umbilden*.

u'm|münzen *I tr.* *das Geld* ~ прек|овати -ива-ти новац (и. прет|опити -апати, преталити). II **U'm|münzen** *n.*, **U'm|münzung** *f* прекивање, прековавање, претаљење.

um|na'chten {*умнахт-н*} *I tr.* 15c увити у мрак, тамом (и. помрчином) завити (и. окружити), помрачити; *fig.* *umnachtet* помрачен, пому-ћен. II **Um|na'chtung** {*умнахтун-*} *f* 3b по-, за|мраченост.

um|nähen *tr.* **A.** {*умне-н*} опши(ва)ти, пору-

б|ити, -љивати. В. {умнебелн} 1 шити око. 2. шивење(м) преиначити, преши(ва)ти.

um ne'beln *tr.* замаглити, маглом обви(ја)ти; за-, по мрачити, помутити.

u'm'nehmen *tr.* метнути око себе, (за)огрнути; е-п Mantel ~ огрнути се капутом (и. огр-тачем).

u'm nennen *tr.* предести име, дати (и. наде-нути) друго име, наз(и)вати другим именом.

U'm ordnung *f* преуређење *n.*

u'm packen *l tr.* препакovati, изнова (и. друк-чије) спаковати (и. спремити), преудесити; *abs.* препакovati, друкче спреми(ти) -ати. II U'm'packen *n.*, U'm'packung *f* преудењчи-вање, препакивање, спремање друкче.

um pa'n'zern *l tr.* метнути оклоп око, оклопи-ти. II Um pa'n'zern *n.*, Um|pa'n'zerung *f*, окло-пљавање, метање оклопа.

um p'fä'hlen *tr.* оградити кољем.

um pflanzen *l A.* {умпфланц-н} *l tr.* поново (у)садити; преса|дити, -ђивати, раса|дити, -ђивати. II U'm'pflanzen *n.*, U'm'pflanzung *f* ра-, пре|сађивање. В. {умпфланц-н} *tr.* et. mit Bäumen ~ засађивањем дрвећа опколити што.

um pflastern *A.* {умпфластери-н} *l tr.* препопло-ча(ва)ти, прекалдрмисати, претрести плоч-ник (и. калдрму), поново калдрмисати. II U'm'pflastern *n.*, U'm'pflasterung *f* препо-пловавање, прекалдрмисавање, претресање калдрме (и. помоста, плочника). В. {умпфла-стери-н} *tr.*: ein Haus ~ попловати (и. напра-вити помост (и. калдрму)) око куће.

u'm pflügen *tr.* *с* = umackern.

u'm prägen *l tr.*: die Münzen ~ прек|овати, -ива-ти новце. II U'm'prägen *n.*, U'm'prägung *f* пре-кивање, прековавање новца.

u'm purzeln *intr.* (s) *fam.* претурити се (и. преврнути се) (преко главе). [рити].)

u'm pusten *tr.* дувањем претурити (и. обо-)

u'm quartieren *l tr.* превести у други стан, пресе|лити, -љавати; X die Truppen ~ пре-вести војску у други гарнизон. II U'm'quar-tieren *n.*, U'm'quartierung *f* пресе|љавање, -ење, превођење (војске) у друго место.

um ra'hmen *l tr.* уоквирити, урамити, опто-чити. II Um|ra'hmen *n.*, Um|ra'hmung *f* ура-мљивање, -ење, уоквиривање, -ење.

um rä'ndeln, um|ra'nden, um rä'ndern *tr.* оиви-чити, опшити, обрубити.

um ra'nken *tr.* = beranken.

um rasen' *tr.* I {умраз-н} 1. беснећи претури-ти (и. оборити). 2. беснети унаоколо (и. та-мо амо). II {умраз-н} беснећи опко|љавати -лити.

u'm räumen *tr.* друкчије распоредити, преу-редити, -ђивати, преме|стити -штати.

um rau'schen *l tr.* жуборити (и. шумети) око, жуборећи (и. шумећи, шуштећи) опко|ља-вати.

u'm rechnen *l tr.* 1. раз-, про|менити. 2. обра-чуна(ва)ти по другом курсу. II U'm'rechnen *n.*, U'm'rechnung *f* мењање новца, обрачуна-вање по другом курсу.

U'm rechnungs... {умрехунгс-н} ~kurs *m* *с*

курс обрачунавања при промени новца; ~ tabelle *f* таблица за обрачунавање.

um|reisen *l* {умрејз-н} *tr.* обићи путујући, (про-)пловати око. II {умрејз-н} *intr.* (s) 1. путо-вати (уна)около, (за)обилазити путујући. 2. вра|тити се -ћати се с пута.

um|reißen *A.* {умрјес-н} *l tr.* 1. (с)рушити, о-борити, (по)обарати, изва|лити, -љивати, по-рушити, развалити, разградити. 2. (по-)испетурати, (по)испревртати. II U'm'reißen *n* из-, раз|ва|љивање, рушење, обарање, раз-грађивање. В. {умрјес-н} *tr.* оцртати, у оп-штим цртама повући; направити оцрт, по-вући контуре, скицирати.

um|reiten *A.* {умрејт-н} *l tr.* 1. јахати околу, објахати, обићи на коњу. 2. јашући опко-љавати -лити. В. {умрејт-н} II *intr.* (s) (за-)оби|лазити -ћи на коњу. III *tr.* оборити (и. срушити, превалити) коњем (и. јашући).

um|rennen *tr.*, *intr.* (s) = umlaufen I, II 5.

um|ri'ngeln *tr.* обви(ја)ти.

um|ri'ngen *tr.* 1. опко|лити, -љавати, окружи-вати. 2. стегнути.

U'm|riß *m* оцрт, скица *f*, контура *f*; X нацрт, траса *f*; fließende, leicht hingeworfene Um-risse у општим потезима повучен нацрт; X кроки; Umriss *pl.* des Gesichtes црте лица; nur die Umriss sehen видети само у оцрту, (и. видети нејасно); fig. in kräftigen Umrissen schildern оцрта(ва)ти (и. опис(ив)ати) у ве-ликим потезима.

U'm|riß|zeichnung *f* цртеж *m* (у) потезима.

U'm|ritt *m* 1. објахивање *n.* 2. свечана повор-ка *f* на коњима, кавалкада *f*.

u'm|rudern *tr.* A. {умруд-н} 1. и *intr.* (h) ве-слајући окренути. 2. веслајући преврнути (и. претурити). В. {умруд-н} веслајући опло-вити.

u'm|rühren *l tr.* из-, раз-, про|мешати, мешати (слад, растопљено стакло). II U'm|rühren *n.*, U'm|rührung *f* мешање.

u'm|rütteln *tr.* протрес(а)ти, продрм(у)сати.

ums = um das; каткад = um des; ~ Himmels willen за име Божје!

u'm|sacken *tr.* прес|јути -ипати (и. преручи-ва)ти из вреће (и. из џака) у врећу (и. у џак).

u'm|sägen *tr.* претестерив(ши) оборити, пре-пилити, претестерити.

u'm satteln *l tr.* преседла(ва)ти, оседла(ва)ти другим седлом. II *intr.* (h) променити седло; *fam.* fig.: a) пресалдум|ити, -љивати, про-менити струку, прећи са једног факултета на други; b) пресалдум|ити, -љивати, про-менити мишљење, прећи на чију страну.

III U'm|satteln *n.*, U'm|sattelung *f* преседла-вање; промена седла; fig. пресалдум|ивање.

U'm|satz {умзац} *m* обрт, промет; прођа *f*, продаја *f*; приход.

U'm|satz... {~}: ~bilanz *f* обртни биланс *m*; ~steuer *f* обртни порез *m*, обртна пореза.

um|säu'men *tr.* обрубити, -љивати, опши(ва)-ти, оивичити, -авати.

um|sau'sen *tr.* хујати око, хујећи опко|љавати.

u'm|schaffen *l tr.* (и sich ~) преобра|зити (се), -жавати (се); преиначити (се), преиначива-

ти (се), предругојачити (се), предругојачивати (се). II *U'm'schaffen* *n*, *U'm'schaffung* *f* преинач^ење, -ивање, преображавање, предругојачивање, -ење.

u'm'schalten *↗* I *tr.* преукључи(ва)ти, пресплојити, -ајати, пребаци(ва)ти. II *U'm'schalten* *n*, *U'm'schaltung* *f* преукључивање, -ење, пребацивање.

U'm'schalter *m* *↗* пребац(ив)ач, комутатор. *um'scha'nzen* *↗* I *tr.* опкопа(ва)ти (и. опас(и)вати ровом, опшанчити. II *Um'scha'nzen* *n*, *Um'scha'nzung* *f* опкопавање (и. опкољавање, опасивање) рово|м -вима (и. шан|цем -чевима), опшанчивање; само *Umscha'nzung* опкоп *m*, опшанчење *n*, појас *m* ровова (и. шанчева). [шанчења].

Um'schaltungs|linie *f* линија опкопа (и. оп-) *u'm'scharren* *tr.* пречепрка(ва)ти, прекопа(ва)ти.

um'scha'tten *tr.* осен(ч)ити; замрачити.

U'm'schau *f* в. *Rundschau*; осврт *m*, обзор *m*, преглед *m*, смотра *f*; ~ *halten*: а) обазирати се, гледати око себе, б) вршити преглед (и. смотру)

u'm'schauen I *intr.* (и) *sich* ~ 1. гледати око себе. 2. *sich* ~ освр|тати се, -нути се; *sich* in der Welt ~ проћи свет.

u'm'schaeufeln I *tr.* преврнути -тати лопатом, прелопатати (жито, земљу, песак). II *U'm'schaeufeln* *n*, *U'm'schaeufelung* *f* превртање лопатом. [друкчије сложити.]

u'm'schichten *tr.* преслагати, пресложити, I *u'm'schichtig* {умшхтх} *adv.* наизменично, на смену.

um'schie'nen *tr.* метнути гвоздени оков око (точка, дењака), увезати дашчицама (сло-мљени део чега).

um'schießen A. {умшисч} I *tr.* 1. оборити из пушке (и. топа). 2. *↗* ступце преместити -штати. II *intr.* (и) *der Wind* schießt *um* ветар окреће, ветар мења правац. B. {умшисч} *tr.* пуцати (и. тући, отворити ватру, паљбу) са свих страна.

um'schiffen *↗* A. {умшифч} I *tr.* оплов|ити -љавати, обићи бродом. II *Um'schi'ffen* *n*, *Um'schi'ffung* *f* оплов|јавање, -ење, обилажење бродом око. B. {умшифч} *tr.* прекрца(ва)ти (и. претовари(ва)ти) са брода у брод.

U'm'schlag {умшлак} *m* 1. преокрет, нагла промена *f*, нагао обрт. 2. превртање (и. кварење) *n* (вина, пива). 3. за-, посу|вратак, в. *Aufschlag* б, јака *f*, повијутак, посувраћен обод, посувраћена ивица *f*, капак. 4. а) о(б)-мотач, кошуљница *f*; за-, об|мот, омот, коверат, завој; корице *f* *pl.* (на књизи); б) *↗* облог(а *f*); ~ *von* Brei облога од каше; *warmer* ~ топла облога. 5. *↗* а) = *Umsatz*; б) [севн.] (велик) сајам (и. вашар). 6. *prov.* побачај.

U'm'schlag... {~}: ~ *bogen* *n* завојни табак, табак за завијање; ~ *deckel* *m* корице *f* *pl.*; ~ *eisen* *n* *↗* наковањ *m* за пресавијање лима; ~ *ekragen* {умшлагч} *m* повијена јака *f*.

umschlagen A. {умшлагч} I *intr.* (с) 1. превалити се, из-, преврнути се, претурити се. 2. а) преокренути се нагло се променити,

нагло настати друг|и, -а, -о; окре|нути, -та-ти (*intr.*), променити (и. мењати) правац; *die Krankheit schlägt um* болест (се) окренула, болест је узела други правац; *das Wetter schlägt um* време окренуло, време се (нагло) мења; *in entscheidender Weise zum Guten (zum Schlechten) ~ окренути набоље* (нагоре); *испасти набоље* (нагоре); б) *in et.* (*acc.*) ~ прећи (и. променити се) у што; *ins Gegenteil ~ испасти супротно*; *свршити се супротно*; с) окренути нагоре, ићи (и. испасти) рђаво, погоршати се; *die Unternehmung ist umgeschlagen* предузеће је пропало (и. није успело); *свршити се побачајем*; д) преврнути се, покварити се, ус-, про|киснути; *die Milch schlägt in der Hitze um* млеко ускисне на врућини. II *tr.* 1. об|орити -арати (ударцем). 2. о-, за|мота(ва)ти, об-, за-, при-вити, обавити, обмота(ва)ти, ставити као облог(у); *e-n Lappen ~ завити крпом*; *e-e Kompressе ~ метнути облогу*; *Reife ums Faß ~ метнути (и. ударити) обруче на буре*; *ein Tuch ~ завити мараму (рубцау) око врата (око паса)*. 3. а) пре-, са|вити (ударцима); б) под-, преврнути, посувратити; *e-e Karte ~ преврнути (и. окренути) карту*; *die Seite e-s Buches ~ преврнути страну књиге*. 4. *↗* = *umsetzen* A I. 5. = *umprägen*. 6. готово *↗* *die (и. mit der) Trommel ~ про|ћи -лазити улицама добујући, објавити што добошем*. III *U'm'schlagen* *n* из-, превртање, претурање; преокрет(ање *n*) *m*; *Umschlagen e-r Krankheit* преокрет (у) болести; об-, за|вијање, обмотавање; облагање; посуввраћање; *Umschlagen des Glückes* обрт *m* среће. B. {умшлагч} IV *tr.* *↗* окре|нути -тати табак.

U'm'schlage... ~ *papier* *n* хартија *f* (и. папир *m*) за умотавање (и. паковање); ~ *tuch* *n* шал *m*.

um'schleichen I {умшлагч} *intr.* (с) шуњати се (и. вући) се, смуцати се тамо амо. II {умшлагч} *tr.* шуњати се (и. смуцати се) око; *j-p ~ шуњајући* се покушати да зађе кому иза леђа.

um'schlei'ern *tr.* 15*f* покри(ва)ти велом (и. копреном), уви(ја)ти у вео (и. копрену).

um'schließen *tr.* A. {умшлисч} окренути кључ (у брави). B. {умшлисч} I опколити, обухватити, опасати; *↗* *die Festung ~ опколити (и. опсести) тврђаву*; *j-p mit s-n Armen ~ обухватити (и. обгрлити, загрлити) кога*. II *Umschlie'Ben* *n*, *Um'schlie'Bung* *f* опкољавање, опседање; обухватање; грљење; (само *Umschlie'Bung*) појас утврђења.

Um'schlie'Bungs|linien *f* *pl.* *↗* опсадне линије. *um'schli'ngen* I *tr.* (и *sich ~ recip.*) обухват|ити (се), -ати се, обвити (се) рукама, обгрлити (се), загрлити (се), сте|зати (се), -гнути (се). II *Um'schli'ngen* *n*, *Um'schli'ngung* *f* обухватање, грљење, стезање.

u'm'schmeißen *fam., tr. и intr.* (с) = *umwerfen*. *u'm'schmelzen* *tr.* прет|апати, -опити, преталити. II *U'm'schmelzen* *n*, *U'm'schmelzung* *f* претапање, претопљење.

um'schmieden A. {умшмидч} I *tr.* прек|овати, -ивати, од чега (с)ковати шта друго. II *U'm|*-

schmieden *n*, U'm schmiedung *f* прекивање.
В. {умиџи} *tr.* окловати, -ивати.

u'm|schmiegen I *tr.* и sich ~ *recipr.* (sich) ~ приљубити (се), -љивати се, припи(ти) (се), -јати (се); sich mit den Armen ~ загрлити се јако, обгрлити се јако.

u'm|schnallen *tr.* 1. den Degen ~ прикопчати (и. опасати) мач (око себе). 2. прекопчати, друкчије закопчати.

um|schnüren *tr.* I {умшнурн} 1. везати врвцом око. 2. превезати, друкчије везати врвцом. II {умшнурн} опточити гајтаном, огајтанити. [нич|авати, -ити.]

um|schrä'nken *tr.* опасати бранама, *fig.* огра-
um|schreiben A. {умшрибн} I *tr.* 1. друкчије (на)писати, преиначи(ва)ти. 2. препис(ив)ати; et. auf j-n ~ преписати што на кога, пренети што на кога, преукњижити на другога; e-n Wechsel ~ преписати меницу, меницу још једном написати. 3. (на)писати око. II U'm|schreiben *n*, U'm|schreibung *f* писмена прерада; преписивање, преукњижење. В. {умшрибн} III *tr.* 1. ставити -љати (и. метнути) натпис на. 2. Δ опис(ив)ати (круг, елипсу итд.); = beschreiben 3. 3. = bezir-ken I. 4. опис(ив)ати, изражавати -зити другим речима, описно изра(з)ити -жавати. IV ~d *p. pr.* и *a* описни. V U'm|schreib'ung *f* описивање *n*; описивање *n*, описно изражавање. [преписне таксе (и. дажбине).]

U'm|schreibungs|gebühren *f pl.* преписнина *f*, I

U'm|schrift *f* 1. кружни натпис *m*, натпис у круг. 2. препис *m*.
u'm|schulen I *tr.* променити (*acc.: dat.*) школу, дати (и. превести) у другу школу. II U'm|schulen *n*, U'm|schulung *f* промена школе (и. завода), превођење у другу школу.

u'm|schütteln *tr.* продрм(у)сати, протрести, промукати.

um|schütten *tr.* I {умшутн} 1. претуриити и просути -ипати. 2. пресути, -ипати, прели(ва)ти. II {умшутн} et. mit et. (*dat.*) ~ обасути -ипати што чиме, сипати (и. сунути, просути) што око чега.

um|schwärmen *tr.* ројити се око, као рој облетати; X feindlich ~ узнемиравати; v. schwärmen I *f*.

um|schweben *tr.* лебдети око.

U'm|schweif *m* облазак, обилажај, обилазни пут; *fig.* околишење *n*, околишај, обилажење *n*, оклевање *n*, удаљавање -ење од главне ствари; ~e machen околишити; keine ~e machen не околишити; ohne ~ без околишења.

u'm|schwenken *intr.* (h) X и ~ за(ла)зити, -ћи, заходити; каткад = umsatteln II *fig.*

um|schwürr'en *tr.* зујати (и. брујати) око.

U'm|schwung *m* 1. ковитлац, обрт(ање *n*); залаз, залажење, заход. 2. *fig.* обрт, преокрет, нагла промена *f*; несталност *f*; преврат, револуција; ~ des Glückes несталност среће; es trat ein ~ in der öffentlichen Meinung ein наста преокрет у јавном мњењу (и. мишљењу).

um|segeln = *tr.* I {умзеглн} једрећи претуриити. II {умзеглн} = umschiffen I; die Welt ~ обједрити (и. опловити) свет. III U'm|se'geln

n, U'm|se'gelung *f* = umschiffen II.

u'm|sehen A. {умзеџн} I sich ~, ~ *intr.* (h) 1. обазрети се, обзирати се, осврнути се, -тати се; *fig.* eh' man sich umsieht (и. im Umsehen) = im Nu. 2. гледати око себе; sich an e-m Orte ~ разгледати неко место, снаћи се на неком месту; sich in der Stadt ~ разгледати град; er hat sich viel in der Welt umgesehen видео је (он) много света, путовао је много по свету; sich nach j-m ~ обзирати се за ким, тражити кога погледом; *fam.* da kann er sich lange ~ имаће да (по)причека; нека попричека мало; sich nach j-m (G. и um j-n) et. (*dat.*) ~ распитивати се о кому, о чему (и. за кога, за што). II U'm|sehen *n* обазирање; das ewige ~ вечито (и. непрестано) обазирање (и. освртање). В. {умзеџн} *tr.* разгледати са свих страна.

u'm|sein I *intr.* (s) 1. (просторно) der Weg ist weit um пут много обилази. 2. (временски) проћи, протети; wenn das Jahr um ist по истеку године; на крају године.

u'm|seitig *a, adv.* са друге стране, на другој (и. наредној) страни.

u'm|setzbar {умзеџбар} *a* X променљив, претворљив, уновчљив; in bares Geld ~ уновчљив (и. претворљив у готовину).

U'm|setzbarkeit {~каџ} *f 3b* X претворљивост, променљивост, уновчљивост.

um|setzen A. {умзеџн} I *tr.* и sich ~ 1. метнути (и. ставити) око(ло). 2. метнути (и. поставити) на друго место (и. друкче), преместити, -штати; преса(д)ити, -ђивати; прев(е)сти, -одити (ins Deutsche на немачки); X преслагати, -ожити; X ein Musikstück in e-e andere Tonart ~ прекомпоновати музички комад. 3. (sich) ~ претв(ор)ити (се), -арати (се), преоб(р)атити (се), -ћати (се); in Geld ~ уновчити, претв(ор)ити, -арати у новац; обр(т)ати, правити обрт (и. промет); продавати; Stärkemehl wird durch Schwefelsäure in Zucker umgesetzt (и. setzt sich in Zucker um) скробно брашно претвара се под утицајем сумпорне киселине у шећер. II *intr.* (h), sich ~ окренути, променити се (= umschlagen A I 2). III U'm|setzen *n*, U'm|setzung *f* премештање, премештај *m*; пресађивање; превођење *n*, превод *m*; претварање, преобраћање; X прекомпоновање; X = Umsatz. В. {умзеџн} *tr.* опервазити, начичкати унаоколо.

U'm|sich|greifen *n* распростирање, ширење, узимање маха.

U'm|sicht *f* 1. видик *m*, обзор *m*, осврт *m*, поглед *m* око себе. 2. обазривост, смотреност, опрезност, промишљеност; mit ~ обазриво.

u'm|sichtig {умзџхџх} I *a* (*dv.*) обазрив(о), обзир(ан (-но), опрезан (-но), смотрен(о), промишљен(о). II U'm|sichtige(r) {умзџхџх-г(р)} *s* обазривлац, -ица, обазрив(и), -а.

U'm|sichtigkeit {умзџхџхџхџх} *f 3b* = Umsicht 2.

u'm|sinken I *intr.* (s) пренемоћи и пасти, скљокати се, срушити се; vor Schwäche ~ срушити се од изнемоглости.

um|so|we'niger *adv.* аус. в. um 8.

um|so|nst [срвн.; ун. sonst] *adv.* 1. бадава, да-бе, бесплатно, ни за што; ganz ~ arbeiten радити бамбадава; *prv.* ~ ist (nur) der Tod без пара ни на очев гроб. 2. узалуд(но), узаман, забавља; за пра(ви) бога; ganz ~ бамбадава; nicht ~ није бадава, не баш узалуд, не без неке намере; sich ~ bemühen трудити се узалуд; dass soll er nicht ~ getan haben! то га неће на лијо проћи! то му неће на ино проћи!

um|spannen A. {умшпан'н} I *tr.* 1. зате|гнути -зати (и. разап|ети -ињати) око. 2. препри-те|гнути, -зати, друкче зате|зати -гнути (Saiten жице, струне); die Pferde ~, метон. den Wagen ~, *veh. abs.* ~ мењати (и. променити) коње, упрегнути друге коње, препрегнути. II U|'m|spannen n, U|'m|spannung *f* препрежање, мењање коња. B. {умшпан'н} III *tr.* 1. обухват|ити, -ати, мерити разап-тим рукама, мерити педљем. 2. e-n Ort mit Netzen ~ опколити (и. оградити) неко ме-сто мрежама. III Um|spa|nnen n: в. Taille с. um|spie|len *tr.* играти се око.

um|spinnen I {умшпин'н} *tr.* 1. предући намо-та(ва)ти (и. нави(ја)ти) на што. 2. препре-сти, -дати, изнова опрести. II {умшпин'н} *tr.* обмота(ва)ти пређом, обвити пређом (и. пау-чином), * опрести; *fig.* мрежом сплетки опрести.

um|springen A. {умшпринг'н} I *tr.* скоком (и. скачући) превалити (и. оборити, сруши-ти, претурити). II *intr.* (s) 1. mit j-m (mit et.) ~ (wie die Katze mit der Maus) тритати се киме (чиме), играти се киме (чиме) (као ма-чка с мишем); damit werde ich bald ~ с тим ћу ја брзо изићи на крај. 2. нагло се окре-нути, мењати, променити се. III U|'m|springen n ~ des Windes окретање (и. нагла промена *f*) ветра. B. {умшпринг'н} *tr.* j-n ~ скакати око кога, опскакивати кога.

um|spü|len *tr.* оплакати, записати, запљуски-вати, обливати.

U|'m|stand [срвн.] *m* 1. околност *f*, прилика *f*; unter allen Umständen на сваки начин; по сва-ку цену; безусловно; unter keinen Umständen ни на који начин, ни у ком случају, никако, ни под каквим изговором; unter solchen (и. so bewandten) Umständen у таквим околно-стима; das kommt auf die Umstände an то зависи од околности; was mich am meisten ärgert, ist der ~, daß... што ме највише једи јесте (то што...). 2. Umstände *pl.* стање *n*; in anderen (и. in gesegneten) Umständen sein бити у другом (и. благословеном) стању; sich die Umstände zunutze machen искористити прилику, користити се приликама. 3. Um-stände *pl.* формалности *f pl.*, устручавање *n*, либљење *n*, цифрање *n*, снебивање *n*; keine Umstände (weiter)! без либљења!, без ци-фрања!; nicht viel Umstände mit et. (*dat.*) ma-chen не цифрати се много око чега (и. с чим), не устручавати се много око чега, (у)чинити што без многога премишљања (и. уструча-вања); er macht keine Umstände код њега нема либљења (и. цифрања), *fam.* код њега

нема трте-врте; nähere Umstände поједи-ности *f pl.*, подробности *f pl.*; ohne weitere Umstände без даљег цифрања (и. либљења), простонапросто.

u|'m|ständlich {умшт'нл'х} *a (dv.)* 1. подро-б|ан (-но), опшир|ан (-но). 2. замeтан, пипав, скопчан са незгодама, развучен; das ist mir zu ~ то ми је одвећ замeтно; es wäre zu ~, zu... *inf.* било би одвећ дуго да... *praes.* 3. (за лица) петљавина; nicht ~ sein не цифра-ти се.

U|'m|ständlichkeit {умшт'нл'х} *f 3b* 1. подробност, опширност, развученост. 2. замeтност, пи-павост. 3. цифрање *n*.

U|'m|stands... {умшт'нл'х} ~kommissarius *m*, ~krämer *m* петљавина, запетљавало, фор-малиста; ~satz *m gr.* прилошка реченица *f*; ~wort *n gr.* прилог *m*.

u|'m|stauen ~ I *tr.* премеме|стити -штати товар. II U|'m|stauen *n*, U|'m|stauung *f* премештање товара.

u|'m|stechen *tr.* 1. ein Beet итд. ~ = umgraben. 2. Getreide ~ = umschaufeln. 3. резањем до-тер(ив)ати.

um|stecken *tr.* 1. {умштек'н} den Kopfputz ~ украс на глави (и. пунђу) друкчије наме-стити. 2. {умштек'н} побосги -адати око.

um|stehen I {умште'н} *tr.* стојећи опко|лити -љавати кога (што), окруживати. II {умште'н} *intr.* (h) 1. стајати око(ло); die ~den Perso-nen присутни. 2. ~d *p. pr.* и *a* (што се нала-зи) на другој страни; die ~de Seite друга страна, *adv.* на другој страни. 3. der Wein steht um вино се квари (и. преврће).

U|'m|steige... {умшт'нл'х} ~billet *n*, ~fahrchein *m*, ~karte *f* прелазна карта *f*.

u|'m|steigen *intr.* (s) пре|ћп -лазити (у други воз, трамвај, итд.); мењати (и. променити) воз, трамвај, коња; ~! прелаз!

um|stellen A {умштел'н} I *tr.* премеме|стити, -штати, испремештати, преуре|дити, -ћива-ти, променити (и. мењати) ред, пребаци(ва)-ти; испреметати. II U|'m|stellen *n*, U|'m|stellung *f* премештање, премештај *m*, пребацивање. B. {умштел'н} III *tr.* опко|лити, -љавати (mit *dat.* чиме), окружи(ва)ти, опасати, затвори-ти. IV Um|ste|llen *n*, Um|ste|llung *f* опкоља-вање, окруживање, опасивање.

u|'m|stempeln *tr.* 1. прежигоса(ва)ти, ударити други штампил (и. жиг, печат) на, препеча-тити. 2. *fig.* j-n ~ = umstimmen 2.

um|steuern I {умшт'нл'х} *tr.* 1. * опкрманити, крманећи обилазити (и. опловити). 2. избе-ћи, -гавати. II {умшт'нл'х} *tr.* * пресмерити, пресмеравати, обр|нути, -тати, променити правац. II U|'m|steuern *n*, U|'m|steuerung *f* пресмеравање, обртање, промена правца (кретања).

u|'m|stimmen I *tr.* 1. * презгла|сити, -шавати, преускла|дити, -ћивати, преудесити. 2. *fig.* j-n ~ склонити кога, обрлатити кога, при-добити(ја)ти кога. II U|'m|stimmen *n*, U|'m|-stimmung *f* обрлаћивање, придобијање; ihre Umstimmung war leicht gemacht било их је лако склонити (и. обрлатити, придобити).

u'm|stoßen I *tr.* 1. об|орити, -арати (и *fig.*), прету|рити, -ати, превр|нути, -тати, прева-
лити. 2. *fig.* по-, у|ништити, по-, у|ништава-
ти, оборити, непризна(ва)ти, укинути (*Gesetz*
закон); поништити (*Testament* тестамент);
ein Erkenntnis ~ поништити пресуду; *e-n*
Kauf ~ покварити погодбу (и. куповину). II
U'm|stoßen *n*, **U'm|stoßung** *f* обарање; по-,
у|ништење, поништај *m*.

u'm|stößlich {умштѐслих} *a* оборљив, по-, у|
ништљив, опозовљив. [(ва)ти.]

um|stra'hlen *tr.* обасипати зрацима, обасја-
um strei'ten *tr.* спорити, оспорити, -авати;
већ. *p.p.*: viel umstrittene Frage много оспо-
равано питање, питање о коме се дуго рас-
прављало.

um stricken *tr.* I {умштрик'н} 1. оплести око,
опколити плетивом. 2. *fig.* = umschlingen. II
{умштрик'в} преплести, друкчије (ис)пле-
сти.

um,stri'tten {умштрит'н} *p.p.* од umstreiten.

um strö'men *tr.* опт'ећи, -ицати, тећи око, оп-
кољавати својим валима.

u'm stülpen *tr.* из-, превр|нути, посувра|тити,
-хати. II **U'm stülpen** *n*, **U'm stülpung** *f* пре-,
извртање, извраћеност, посувраћање, посу-
враћеност.

U'm|sturz *m* обарање *n*, рушење *n*, преврта-
ње *n*; преврат; уишт'ење, -авање *n*, разо-
равање *n*. [тежње *f pl.*]

U'm|sturz|bestrebungen *f pl.* превратничке

u'm|stürzen I *intr.* (s) пасти наизнако, прету-
рити се, превалити се; срушити се, стро-
поштити се, сурвати се, *fig.* пропасти. II *tr.*
1. извр|нути, -тати, окре|нути, -тати. 2. об|о-
рити, -арати, срушити, испревртати, испре-
турати. III **U'm|stürzen** *n*, **U'm|stürzung** *f* =
Umsturz. [мисли.]

U'm|sturz|ideen *f pl.* превратничке идеје (и.)
U'm|stürzler {умшт'урил'р} *m 2f*, ~in {~џн} *f 3c*
превратник, -ца.

u'm|stürzlerisch {~шш} *a* превратнички.

U'msturz|partei *f* превратничка (и. револу-
ционарна) странка.

um|tanzen *tr.* 1. {умтанц'н} играти (и. плеса-
ти) око, обигра(ва)ти. 2. {умтанц'н} играју-
ћи (и. плешући) претурити (и. оборити).

u'm|taufen *tr.* 1. *rei.* прекрстити, поново кр-
стити. 2. j-n (et.) ~ прекрстити кога (што),
кому (чему) наденути друго име.

U'm|tausch *m* размена *f*, трампа *f*.

u'm|tauschbar *a* разменљив, трамплив.

u'm|tauschen *tr.* и *sich* ~ 1. (sich) ~ раз-, про|
менити (се), размењивати (се), трамп|ити
(се), -љавати (се). 2. *sich* ~ из-, про|менити
се, постати друкчији.

um|to'ben *tr.* беснети (и. бучати) око.

um|tö'nen *tr.* звучати (и. разлегати се, јечати)
око; орити се око.

u'm|topfen {умтѐпф'н} *tr.* *15r* пресадити из
једне саксије у другу саксију.

um|to'sen *tr.* = umtoben.

u'm|treiben I *tr.* терати (и. гонити) око, опте-
рати, обгонити; терати (и. гонити) тамо
амо, окретати (у ковитлац). II *sich* ~ = her-

umtreiben III. III *intr.* (h) umgetriebener Mensch
човек који је много (света) видео,

U'm|trieb *m* 1. (стално) кретање *n*, немирова-
ње *n*. 2. ~e *pl.* смутње *f pl.*, смицалице *f pl.*,
сплетке *f pl.*, ујдурме *f pl.*; heimliche ~e ро-
варења *n pl.* [обредити се.]

u'm|trinken *intr.* (h) пити редом (унаоколо), I
U'm|trunk *m* пијење *n* редом унаоколо, обре-
ђивање *n* пићем.

u'm|tun I *tr.* 1. преиначити, прерадити. 2. =
umnehmen. II *sich* nach et. (*dat.*) ~ (по)-
тражити што; *sich bei den Leuten* ~ распи-
тивати се, тражити обавештење од људи.

um|wa'chsen *tr.* расти око, обраст(ат)и.

um|wa'llen I *tr.* 1. опколити (и. опас(ив)ати)
бедем|ом -има. 2. лелујајући се опкољавати.
II **Um|wa'llung** *f* X бедем *m*, опкоп *m*.

u'm|wälzen I *tr.* и *sich* ~ 1. (sich) ~ ваљати
(се), тумбати (се); окретати (се). 2. прева-
лити -љивати, из-, превр|нути, преокрену-
ти, окренути тумбе. II **U'm|wälzen** *n*, **U'm|**
wälzung *f* ваљање, тумбање, окретање, пре-
окретање, окретање тумбе; (само *U'mwäl-*
zung) окретање *n* (звезда); преврат *m*.

u'm|wandeln I *tr.* и *sich* ~ 1. (sich) ~ проме-
нити (се), мењати (се), преиначити (се), про-
метнути (се), преобразити (се), претв|орити
(се), -арати (се). 2. *gr.* (из)мењати, спрезати.
3. *ŷ* *sich* ~ пре|ћи -лазити у тело, асимилувати
се. II **U'm|wandeln** *n*, **U'm|wand(e)lung** *f* прет-
варање, преображај *m*, промена.

U'm|wand(e)lungs prozeß *m* процес претвара-
ња (и. асимилације).

um|weben *tr.* 1. {умвѐб'н} претк(ив)ати, изно-
ва откати. 2. {умвѐб'н} опткати, откати око,
ткивом опколити (покрити); *fig.* von Sagen
umwoben окружен бајкама, завијен у бајке.

u'm|wechseln I *intr.* (h) = abwechseln II. II *tr.*
про-, раз|менити, мењати; *ein Buch in der*
Leihbibliothek ~ заменити (и. место једне
узети другу) књигу у позајмичној књижни-
ци; *ein Geldstück* ~ разменити новац. III
U'm|wechseln *n*, **U'm|wechs(e)lung** *f* раз-,
промена, мењање.

U'm|weg {умвек} *m* 1. а) заобилазни пут,
стрампутица *f*, заобилазак; б) *z* завој, са-
вијутак, окука *f*. 2. *fig.* заобилазан пут, страм-
путица *f*; ~e *machen* заобилазити, шеврда-
ти, околишити; *auf* ~en заобилазним путем,
околишно; *ohne* ~ без околишења; правце.

um|wehen *tr.* 1. {умвеч'н} дувањем оборити (и.
превалити, преврнути). 2. {умвеч'н} дувати
око, обдухивати. [(и. утврђењем, зидовима).]

um|we'hen *tr.* опасати (и. опколити) браном I
Um|we'hrungs|mauer *f* одбранбени зид *m*.

U'm|welt *f* околина, средина *f*.

u'm|wenden I *tr.* превр|нути, -тати, окре|ну-
ти, -тати, преокр|нути, -тати, преобр|ну-
ти, -тати; *wie man e-e Hand umwendet* = *im*
Nu, за тили час; очас; *mit umgewandter Hand*
преко руке, изврнутом шаком; *bitte umzu-*
wenden и. *wenden Sie gefälligst* (*abr. gef.*) *um*
молим, окрените!; *der Jammer wendet mir*
das Herz um од туге ми се срце претурпа. II
sich ~ окре|нути се, -тати се, преокренути

се. III *intr.* (*h i s*) = umkehren I. IV *U'm|wenden n*, *U'm|wendung f* превртање, окретање (des Wagens *kōla*); преокретање; im Umwenden за трен ока.

um|we'rben tr. опкољавати својим поштовањем (и. својом поштом), облетати око, трудити се да (се) задобије наклоност (*acc.: gen.*); sie ist viel umworben многи је траже; многи облећу око ње.

um werfen A. {*umwērf'n*} I *tr.* 1. оборити, обарати, претурити, -ати, из-, пре|врнути, из-, пре|валити, срушити, стровалити. 2. = überwerfen I 2. 3. *das Erdreich mit dem Pfluge* ~ преорати поље. II *intr.* (*h u s*) 1. претурити се, -ати се, преврнути се, -тати се (mit dem Wagen с колима), изврнути се, -тати се. 3. (sich) ~ = umschlagen A I 2a. 4. *fig.* пропасти, заглавити; запети; побацити. III *U'm|werfen p* обарање, обављање, из-, пре|вртање, претурате; преоравање. B. {*umwērf'n*} обасути, покрити са свих страна бацајући.

u'm|werten I tr. да(ва)ти (*acc.: dat.*) другу вредност, одредити -ђивати (и. прида(ва)ти) (*acc.: dat.*) другу вредност, променити (*acc.: dat.*) вредност, (про)ценити друкче, преокре|нути -тати вредности. II *U'm|wertung f* придавање друге вредности, промена (и. преокретање) вредности; Umwertung aller Werte (при)давање нове вредности свима вредностима, преокретање свих вредности. *um|wickeln A.* {*umwīck'ln*} I *tr.* 1. = herumwickeln. 2. премота(ва)ти, препови(ја)ти, друкчије повити. B. {*umwīck'ln*} II *tr.* за-, обмота(ва)ти (mit *dat.* чиме), обави(ја)ти. III *Um|wīckeln n*, *Um|wīck(e)lung f* обмотавање, обавијање, завој *m*.

um|winden tr. I {*umwīnd'n*} обви(ја)ти; die Stirn mit Lorbeer ~ обвити чело лаворовим венцем. II {*umwīnd'n*} 1. обави(ја)ти око, омота(ва)ти. 2. друкчије вити, пресукати. {око.}

um|wī'rbeln tr. окретати уковитлац, вртети

um|wo'gen tr. = umströmen.

um|wo'nnen I tr. становати око. II *um|wohnend p. pr.* и *a* који у околини станује; из околине, околни; die ~den Leute, die Umwohnenden *pl.* околни становници.

U'm|wohner {*umwōn'p*} *m* 2l околни становник. *um|wō'len* {*umwō'len*} *tr.* и *sich* ~ 15a: (sich) ~ наоблачити (се), натуштити (се); покрити (се) облацима; *fig.* der Gram umwölkte seine Stirn од јада му се натмурило чело.

um|wühlen A. {*umwū'ln*} I *tr.* прерити, преровати; пророварити; ријући оборити. II *U'm|wühlen n* преривање. B. {*umwū'ln*} III *tr.* рити око, обри(ва)ти. IV *Um|wū'len n*, *Um|wū'lung f* обривање.

U'm|wurf m 1. обарање *n*. 2. широк огртач.

um|zäu'nen {*umzäu'n'n*} I *tr.* 15a о(б)градити плотом, (и. као плотом) оградити. II *Um|zäu'nen n*, *Um|zäu'nung f* 1. ограђивање (плотом). 2. (само Umzäunung) ограда, плот *m*. *u'm|zechig a* = umschichtig.

um|zeichnen tr. I {*umzēich'n*} 1. преозначи(ва)ти, преобележавати, друкчије обележити (робу), ставити (на робу) други знак. 2. пре-

цртавати, друкче нацртати (и. насликати). II {*umzēich'n*} нацртати (и. насликати) око, цртежима окружити.

um|ziehen A. {*umziēh'n*} I *intr.* (*s*) 1. пресе|лити се, -љавати се. 2. обилазити. II *tr.* и *sich* ~ 1. Schuhe ~ променити ципеле, обути леву ципелу на десну ногу и обратно. 2. преоб|јући, -лачити; *sich* ~ преоб|јући се, -лачити се; пресв|јући се, -лачити се. 3. вукући оборити (и. превалити, претурити). III *U'm|ziehen* = Umzug B. *tr.* {*umziēh'n*} 1. обилазити, опходити. 2. а) покривати; ein Flor umzieht sein Auge вид му се мути; ein Mooskranz umzog seine Stirn венац од маховине опасиваше му чело; ein finsterer Gram hat seine Stirn umzogen његово се чело насуморило црним јадам; б) mit et. (*dat.*) ~ покрити што чиме, окружити што чиме; *sich* (mit Wolken) ~ превући се облацима, наоблачити се, натуштити се.

um|zi'ngeln {*umzi'ng'ln*} I *tr.* 15f опкољити, -љавати, опас(ив)ати (и X), цернирати. II *Um|zi'ngeln n*, *Um|zi'ngelung f* опкољавање, цернирање.

U'm|zug {*umi'zug*} *m* 1. пресе|љавање -ење *n*, сеоба *f*, селидба *f*; прелажење *n* у другу службу, мењање места. 2. свечан опход, свечана поворка *f*, литија *f*. 3. *↗* преоблачење *m*, преобука *f* пресвлачење *n*, пресвлака *f*. 4. завеса *f*.

U'm|zugs..., u'm|zugs...{-c-}: 2halber *adv.* због селидбе; ~kosten *pl.* селидбени трошкови *m pl.*; ~zeit *f* време *n* селидбе.

un... {*ün-*} [свн.] предметак у слож. код глаголских *a* на -bar и -lich, код *adv.*, *p. pr.* и *s*, и означава: 1. немање и. недостатак нечега, и преводи се са *не, без, мало, недовољно*, као: unzufrieden незадовољан, u'n|ähnlich несличан; 2. изопаченост, ружноћу, супротност онога што значи проста реч: U'n|glück *m* несрећа; u'n|förmlich накарадан, безобличан; 3. појачано значење просте речи: U'n|menge огромна множина (и. количина), сијасет; u'n|zählig небројан, неизбројан. 4. на овоме предмету је главни нагласак код свих именица: U'n|glück {*унг'лу'к*}; исто тако код свих *a* који се не свршавају на bar, lich, sam, а нарочито ако реч супротнога значења постоји без предметка: u'n|zufrieden {*унцу'фрид'н*}; код већине глаголских *a* који се свршавају на bar, lich итд. главни је нагласак на коренову слогу: un|ausspre'chlich {*уна'сшп'рех'л'х*}; код неких *a* постоји двојак нагласак према томе да ли се хоће да истакне више одрицање или појам у простoj речи: u'nabänderlich {*ун'апенд'рл'х*}, unabä'nderlich {*унап'енд'рл'х*}.

un|abä'nderlich {*ун'апенд'рл'х*} *a* (*dv.*) непро-, неиз|менљив(о); *gr.* непроменљив, несклонљив; неопозиван (-но), неопозовљив(о).

Un|abä'nderlichkeit {*~ка'т*} *f* непро-, неиз|менљивост; неопозовљивост, неопозивност. *u'n|abgefertigt* {*унап'гф'ерт'х'т*} *a* неотправљен, неотпремљен. [новач.]

u'n|abgegriffen {*ун'апг'гр'ф'н*} *a* неизлизан

u'n|abgeklärt a неизбистрен, мутан (и *fig.*).

u'n|abhängig *a* (dv.) независ|ан (-но), неовис|ан (-но).

U'n|abhängigkeit *f* независност, неовисност.

U'n|abhängigkeits|krieg *m* рат за независност.

u'n|abkömmlich *a* (dv.) неопход|ан (-но), преко потреб|ан (-но). [треба.]

U'n|abkömmlichkeit *f* неопходност, прека по-

u'n|ablä'ssig {у'н'апл'ес'с'х}, u'n|ablä'Blich {у'н'апл'е'бл'их} *a* (dv.) непрекид|ан (-но), непрестан(о), без престанка, не-, бес|престанце.

u'n|able'gbar, u'n|able'gich {у'н'апл'екл'б'ар}, *a* 1. нескинљив. 2. неотплатљив, непотражљив.

u'n|ablö'slich *a* (dv.) неодвојљив(о); неотплатљив; $\frac{\text{X}}{\text{X}}$ ~e Anleihe учвршћен (консолидован) зајам.

u'n|abscha'ffbar *a* неукидљив, неостранљив.

u'n|abse'hbar {у'н'ап'зе'б'ар}, u'n|abse'hlich {у'н'ап'зе'л'их} *a* (dv.) недогледан, несагледан, непрегледан, неизмеран.

U'n|abse'hbarkeit {~к'д'т} *f* 3b недогледност, несагледност, неизмерност.

u'n|abse'tzbar *a* несврглив, незбацљив, неуклонљив, сталан.

U'n|abse'tzbarkeit *f* несвргливост, незбацљивост, неуклонљивост, неотстранљивост, сталност.

u'n|absichtlich *a* (dv.) ненамер|ан(-но), нехотич|ан(-но); случај|ан(-но); *adv.* нехоти(ми)це. [мерност, случајност.]

U'n|absichtlichkei't *f* нехоти(ми)чност, нена-|

u'n|abtre'nubar, u'n|abtre'nulich *a* (dv.) нео-, нераздвојљив(о), неразлуч|ан(-но).

u'n|abtre'tbar *a* (dv.) неуступљив(о).

U'n|abtre'tbarkeit *f* неуступљивост.

u'n|abwe'i'sbar {у'н'ап'ве'с'бар}, u'n|abwe'i'slich {у'н'ап'ве'сл'их} *a* (dv.) неодбивљив(о), неодбацив(о), хит|ан(-но); заповеднички.

u'n|abwe'ndbar, u'n|abwe'ndlich *a* (dv.) неотклонљив(о), неизбеж|ан(-но), неумит|ан(-но).

U'n|abwe'ndbarkeit *f*, U'n|abwe'ndlichkeit *f* неизбежност, неотклонљивост, неумитност.

u'n|achtsam *a* (dv.) непажљив(о); немар|ан(-но); несмотрен(о), небрижљив(о).

U'n|achtsamkeit *f* непажња, непажљивост; немарност; несмотреност; небрижљивост; aus ~ из непажње. [2. неплеменитост *f*.]

U'n|adel *m* 1. неплемство *n*, неплемићи *m pl.*

u'n|ad(e)lig *a* неплемићи.

u'n|ähnlich *a* (e-r Sache *dat.* чему) несличан, неналик, што мало личи; неподобан.

U'n|ähnlichkeit *f* несличност, неналикост, неподобност.

u'n|anbringlich *a* неуручљив, недостављив.

u'n|anfe'chtbar *a* неоспорљив, неоспоран, непобитан. [ност, непобитност.]

U'n|anfe'chtbarkeit *f* неоспорљивост, неоспор-

u'n|angängig *a* неучинљив, немогућан.

u'n|angebaut {у'н'а'нг'б'аут} *a* необраћен, необделан, упарложен [с|ан(-но).]

u'n|angebracht {у'н'а'нг'брахт} *a* (dv.) неуме-

u'n|angefochten {у'н'а'нг'ф'о'хт'ен} *a* не(о)спорен; *adv.* на миру; laß mich ~! остави ме на миру!

u'n|angekleidet {у'н'а'нг'кл'е'д'т} *a* неодевен, необлачен, необучен.

u'n|angemeldet {у'н'а'нг'м'елд'т} *a* непријављен, -иван, необјављен; *adv.* непријављено, без пријаве.

u'n|angemessen *a* (dv.) неприлич|ан(-но), неумес|тан(-но); непристој|ан(-но).

U'n|angemessenheit *f* неприличност, непристојност, неумесност.

u'n|angenehm *a* (dv.) 1. непријат|ан(-но). 2. неугод|ан(-но), незгод|ан(-но), неми|о(-ло); wenn es Ihnen nicht ~ ist ако Вам није неугодно; er hat et. Unangenehmes an sich он има нечега недопадљивог; das berührt mich ~ то ме непријатно дира.

u'n|angerührt *a* нетакнут, недодирнут, недарнут; et. ~lassen не дирати што, оставити нетакнуто.

u'n|angesehen 1. неугледан. 2. неугледан, негледан, невиђен. 3. † *adv.* без обзира на.

u'n|angestellt *a* ненамештен.

u'n|angetastet {у'н'а'нг'т'аст'т} *a* = unangerührt.

u'n|angezogen *a* = unangekleidet.

u'n|angreif'bar *a* ненападљив, обезбеђен од напада; *fig.* неоспоран. [ност.]

U'n|angreif'barkeit *f* ненападљивост; неспор-

u'n|anne'hmbar *a* неприхватљив, непримљив; U'n|anne'hmbbarkeit *f* неприхватљивост, непримљивост. [unangenehm.]

u'n|annehmlich *a* 1. = unannehmbar. 2. *prov.* =)

U'n|annehmlichkeit *f* непријатност, неугодност; неприлика, незгода; невоља, мука, главобоља, зло *n*.

u'n|ansehnlich *a* 1. неугледан; ситан, жгољав. 2. неугледан, мало виђен, саслабим угледом.

U'n|ansehnlichkeit *f* неугледност.

u'n|anständig *a* (dv.) непристој|ан(-но), неучтив(о), неупут|ан(-но), нескром|ан(-но).

U'n|anständigkeit *f* непристојност, неучтивост, неупутност. [невешт, неумешан.]

u'n|anstellig *a* недовитљив, непромућуран,

u'n|anstößig *a* који не вређа.

u'n|anta'stbar {у'н'а'нт'аст'бар} *a* неповредљив, неповредан, $\frac{\text{X}}{\text{X}}$ неупаљљив. [вредност.]

U'n|anta'stbarkeit *f* неповредљивост, непо-

u'n|anwendbar *a* неприменљив; неупотребљив, незгодан. [требљивост.]

U'n|anwendbarkeit *f* неприменљивост, неупо-

u'n|appetitlich *a* неукусан, одвратан.

U'n|appetitlichkeit *f* неукусност, одвратност.

U'n|art¹ {у'н'арт} *f* ружан обичај *m*, непристојност, неуљудност, неупутност, невоспитаност, неваљалство *n*; seine ~en ablegen одвићи се својих ружних обичаја (и. навика).

U'n|art- {~} *m* 2g неваљалац.

u'n|artig *a* (dv.) 1. невоспитан(о), неваљао. 2. неуљуд|ан (-но), непристој|ан (-но), неучтив(о), нељубаз|ан (-но).

U'n|artigkeit *f* = Unart¹.

u'n|artikulie'rt *a* неартикулисан.

u'n|ästhetisch *a* (dv.) неестетич|ан (-но).

u'n|auffällig *a* неупадљив, мало упадљив.

u'n|auffi'ndbar {у'н'а'у'ф'инд'бар} *a* непро-, неналажљив, неналазан.

u'n|aufgefordert {у'н'а'у'ф'и'ф'орд'ерт} *a* не(по)зван; из властитих побуда.

u'n|aufgeklärt *a* нераз-, необ|јашњен.

u'n|aufgelöst {у'нѡфг'лѡст} а нерастворен; нерешен.

un|aufha'ltsam {у'нѡфх'алтбар}, un|aufha'ltsam {у'нѡфх'алтзам} а (dv.) незадржљив(о), неодољив(о). [љивост.]

Un|aufha'ltsamkeit f незадржљивост, неодо-

un|aufhō'rlich а (dv.) непрестан(о), непрекидан (-но), без престанка, не-, бес|престанце (само adv.). [ност.]

Un|aufhō'rlichkeit f непрестаност, непрекид-

un|auflō'sbar, un|auflō'slich а 1. \mathbb{A} нерастворљив. 2. \wedge нерешљив.

Un|auflō'sbarkeit f, Un|auflō'slichkeit f \mathbb{A} нерастворљивост; \wedge нерешљивост. [јан(о).]

u'n|aufmerksam а (dv.) непажљив(о); расе-

U'n|aufmerksamkeit f непажљивост, непажња, расејаност.

u'n|aufrichtig а (dv.) неискрен(о).

U'n|aufrichtigkeit f неискреност.

un|aufschie'bbar {у'нѡфш'ипбар}, un|aufschie'blich {у'нѡфш'иплѣх} а неодложан, неодгодљив. [одложност, неодгодљивост.]

Un|aufschie'bbarkeit {у'нѡфш'ипбар'а'а} f не-

un|autrei'bbar {у'нѡф'тра'пбар} а неналажљив, ненабављив, неутерљив (новац).

un|ausblei'blich {у'нѡсбл'еплѣх} а (dv.) неизоставан (-но), неизбежан (-но).

Un|ausblei'blichkeit {~к'а'т} f неизоставност, неизбежност. [нерастегљив.]

un|ausde'hnbar а ~ неширљив; неистегљив,]

Un|ausde'hnbarkeit f неширљивост; нерастегљивост, неистегљивост.

un|ausdrū'ckbar а неизражљив, неискажљив.

un|ausfü'hrbar, un|ausfü'hrlich а неизводљив, неизвршљив; немогућан; неостварљив.

Un|ausfü'hrbarkeit f неизводљивост, неизвршљивост; неостварљивост; немогућност.

u'n|ausgearbeitet а неизрађен, недовршен.

u'n|ausge'fertigt а неотпремљен, неотправљен.

u'n|ausgefū'rt а неизведен, недовршен, неиз-

u'n|ausgefüllt а неис-, непопуњен. [вршен.]

u'n|ausgegoren а непревreo.

u'n|ausgemacht а неуглавлён, нерешен, не-

одлучен; неизвестан.

u'n|ausgesetzt I а непрестан, бес-, не|прекидан. II adv. непрекидно, непрестано, без престанка, једнако, без прекида, не прекидајући.

un|auslö'schbar, un|auslö'schlich а неугашљив, неугасан; неизбришљив (слова); неутољив (жећ); fig. неизгладљив.

Un|auslö'schbarkeit f, Un|auslö'schlichkeit f неугашљивост, неугасност; неизбришљивост; неутољивост; неизгладљивост.

un|ausro'ttbar {у'нѡсрѡт'бар} неискоренљив, неистребљив, неутаманљив. [ворљив.]

un|ausspre'chbar {у'нѡсш'пре'хбар} а неизго-

un|ausspre'chlich {у'нѡсш'пре'хлѣх} а (dv.) неискажљив(о), неисказан (-но); неизражљив(о). II Un|ausspre'chlichen fpl. = unaussprechliche Kleidung rah(иц)е f pl.

Un|ausspre'chlichkeit {~к'а'т} f неискажљивост, неизражљивост, неисканост.

un|ausste'hlich {у'нѡсш'гелѣх} а (dv.) неиздр-

жљив(о), неподношљив(о), одврат|ан (-но); er ist mir ~ не могу да га подносим.

Un|ausste'hlichkeit {~к'а'т} f неиздржљивост, неподношљивост, одвратност.

un|austi'lgbar а = unauslöschar.

un|auswei'chbar {у'нѡсв'ѡхбар}, un|auswei'chlich {~лѣх} а неизбежан, неминован.

U'n|band fam. 2g, 2d необузданик, необуздан(-но) човек (дете), несташко т, в. Unart².

u'n|bändig а (dv.) 1. необуздан(о), неукротљив(о). 2. fam. прекомер|ан (-но), претеран(о).

U'n|bändigkeit f необузданост, неукротљивост.

u'n|barmherzig а (dv.) немилосрд|ан (-но), немилостиван (-но), бездуш|ан (-но), (само adv.) немилице. [стивност, бездушност.]

U'n|barmherzigkeit f немилосрдност, немилостивост.

u'n|bärtig а голобрад(аст), без браде, безбрад.

U'n|bärtigkeit f голобрадост, безбрадост.

un|bau'würdig а \mathbb{A} што се не исплаћује, неприносан. [ра(ва)н.]

un|bea'bsichtigt {у'нб'апзѣхтѣх} а ненаме-

un|bea'chtet {у'нб'ѡхтѣх} а нео-, неза|пажен, непримећен.

un|bea'nstandet {у'нб'ѡнштѡндѣх} I а незамеран, неприговаран, који не наилази на тешкоће (и сметње). II adv. без мерења, без приговарања, без тешкоћа.

un|bea'ntwortet {у'нб'ѡнтвѡртѣх} а неодговорен, без одговора; ~e Briefe писма на која није одговорено; ~ bleiben остати без одговора.

un|bea'ntwortbar {у'нб'ѡнтвѡртбар}, un|bea'ntwortlich {~лѣх} а неодговорљив, на што се не може одговорити.

un|bea'rbeitet а необрађен, неразрађиван; \mathbb{A} непрепађен, сиров. [обдељив.]

un|bebau'bar {у'нб'ѡббар} а необрадљив, не-

un|bebau't а 1. \mathbb{A} необделан, необрађен. 2. неозидан, неизграђен, празан, без зграда.

U'n|bedacht¹ {у'нб'ѡхт} I m = Unbedachtsamkeit. II u'n|bedacht а = unbedächtig.

un|beda'cht² {у'нб'ѡхт} без крова.

u'n|bedächtig, u'n|bedachtsam а (dv.) нераз-, непро|мишљен(о), нерасуд|ан (-но), несмотрен(о), лакомислен(о), проливен(о).

u'n|bedacht(sam)er|weise {у'нб'ѡхт(зѡм)'рвѡз} adv. нераз-, непро|мишљено, несмотрено.

U'n|bedachtsamkeit f непро-, нераз|мишљеност, несмотреност. [гологлав.]

u'n|bedeckt а непокривен; го; mit ~em Haupte|

u'n|bedenklich а несумњив, неподозрив, који не даје разлога двоумљењу; зашто нема недоумице; adv. без двоумљења, далеко од недоумице, не сумњајући ништа.

u'n|bedeutend а (dv.) незнат|ан (-но), безнача-|јан (-но), мален, сићушан, ништав|ан (-но).

U'n|bedeuten(d)heit f безначајност, незнатност, ништавност.

un|bedi'ngt а (dv.) безуслов|ан (-но), безувет-|ан (-но), апсолут|ан (-но).

Un|bedi'ngtheit f безусловност, безуветност.

un|bee'i'digt {у'нб'ѡдѣхт} а незаклет.

un|bee'i'nfußt а на кога (и. на што) се није утицало.

un|bee'i'nträchtigt {у'нб'ѡнтрехтѣхт} а којег

(и. чији) интереси нису (о)крњени, не(о)крњен. [неокончан.]

un|bee'ndigt {у'нб-енд'игт} а недо-, нес|вршен, |

u'n|beerdigt {у'нб-ерд'игт} а несахрањен.

u'n|befähigt а неспособен, неспособан.

u'n|befa'hrbar а непролазан, непроходан; = неплован. [увежбани] морнари.

u'n|befahren а ~: ~ (es) Volk неискусни (и. не-)

u'n|befangen а, adv. без предрасуда, без предубеђења; непристрас|тан, -но; миран, хладнокрван. 2. природан, неусиљен, простосрдан, простодушан; kindlich ~ безазлен.

U'n|befangenheit f непредубеђеност; непристрасност; мирноћа, хладнокрвност. 2. отвореност, простосрданост, простодушност; природност; безазленост.

u'n|befestigt {у'нб-фест'игт} а 1. неутврђен, непричврштен. 2. X неутврђен.

u'n|befiedert {у'нб-фид'ерт} а непернат, бесперан, без перја, голуждрав; ~er Pfeil стрела без пера.

u'n|befleckt а неумрљан, без мрље; fig. неокаљан, чист, непорочан, чедан; die ~e Empfängnis невино зачеће п.

Un|befle'cktheit f неокаљаност, чистота.

u'n|befördert а 1. не(ис)послан. 2. неупотређен.

u'n|befrachtet {у'нб-фрахт'ет} а без товара, ненатоварен; ~es Schiff празна лађа.

u'n|befriedigend {у'нб-фрид'игенд} а незадовољавајући; недовољан.

u'n|befriedigt {у'нб-фрид'игт} а 1. незадовољен, разочаран; er hat mich ~ gelassen није ме задовољио. 2. незадовољен, незасићен, неутољен. [неутољеност.]

U'n|befriedigtheit {~хд'т} f незадовољеност, |

u'n|befugt {у'нб-фугт} а, adv. без права, неовлашћен, -о, непозван, -о, беспослен; ~erweise {~рва'з} adv. неовлашћено, без овлашћења. [немеродавност.]

U'n|befugtheit f неовлашћеност, непозваност, |

u'n|begabt {у'нб-гапт} а необдарен, недаровит.

u'n|begeben а: X noch ~ још несмештен, још непродан. [пратње.]

u'n|begleitet {у'нб-глат'ет} а не(ис)праћен, без |

u'n|begraben а = unbeerdigt незакопан, непокопан.

un|begreif'lich а (dv.) непојмљив(о), непојам|ан(-но), несхватљив(о), неразумљив(о), необјашњив; das ist mir ~ то је за мене непојмљиво. [тљивост.]

Un|begreif'lichkeit f непојмљивост, несхва- |

un|begrenzbar {у'нб-гренибар} а неограни- |

чљив.

u'n|begrenzt а неограничен, безграничан.

Un|begrenztheit f неограниченост, безгра- |

ничност.

u'n|begriffen а непојмљен, несхваћен.

u'n|begründet а (dv.) неоснован(о), необразло- |

жен(о), без-, неразлож|ан(-но). [женост.]

U'n|begründetheit f неоснованост, необразло- |

u'n|begutert а неимућан. [ћелав.]

u'n|behaart а го(ли)тав, без длака, бездлак; |

U'n|behagen п = Mißbehagen.

u'n|behaglich а (dv.) нелагод|ан(-но), неудо- |

д|ан(-но); ~es Gefühl нелагодно (и. непри-

јатно) осећање; sich ~ fühlen осећати се не- |

лагодно.

U'n|behaglichkeit f нелагодност, неугодност.

u'n|behauen а не(о)тесан, сиров. [јан(-но).]

un|behe'lig а (dv.) неузнемираван(о), споко- |

un|behe'rrschbar а несавладљив, неукротљив.

u'n|behilflich а неспретан, неспособан да се

(с)помогне; тром, трапав; = unbeholfen.

U'n|behilflichkeit f = Unbeholfenheit.

un|behi'ndert {у'нб-х'инд'ерт} а (dv.) несметан(о),

неометан(о). [умешан, незграпан.]

u'n|behoifen а сметен, неспретан, невест, не- |

U'n|beholfenheit f неспретност, неумешност,

сметеност, незграпност.

u'n|behutsam а (dv.) неопрез|ан(-но), несмо-

трен(о), непромишљен(о).

U'n|behutsamkeit f неопрезност, несмотре-

ност; непромишљеност.

u'n|beirrbar {у'нб-ирбар} а незбуњив.

un|beirrt adv. незбуњено.

u'n|bekannt а 1. непознат, незнан; das ist mir

~ то ми је непознато; es wird dir nicht ~ sein

неће ти бити непознато, свакако ти је по-

знато; ~e Größe непозната количина; Un-

bekannte f непозната. 2. непознат, нечувен,

слабо познат; са скривеним именом, бези-

мен; ~ bleiben wollen желети да се његово

име не сазна; хтети остати (и. да остане,

~у) непознат, -и. 3. mit et. (dat.) ~ sein не

познавати што; ich bin hier ~ овде сам не-

познат, не познајем ово место (и. овдашње

прилике).

u'n|bekannt'weise adv. непознато, незнано,

инкогнито; Grüßen Sie Ihren Freund ~ по-

здравите свога пријатеља иако га ја не по-

U'n|bekanntheit f непознатост. [знајем.]

U'n|bekanntschaft f непознанство п, непозна- |

un|beke'hrbar а непреобратљив. [вање п.]

u'n|bekleidet {у'нб-клеид'ет} а неодевен, необу-

чен, го. [Nacktheit.]

U'n|bekleidetheit {~хд'т} f неодевеност, = |

un|bekü'mmert а (dv.) безбриж|ан(-но); seien

Sie ~ будите без бриге.

Un|bekü'mmertheit f безбрижност.

u'n|beladen а ненатоварен, неоптерећен; пра-

зан, без товара.

un|belä'stigt {у'нб-лест'игт} а (dv.) неузнеми-

раван(о); lassen Sie mich ~ немојте ме узне-

миравати; ~ bleiben бити неузнемираван.

u'n|belaubt а безлист, без лишћа, го, неоли-

стао.

u'n|belebt а безживотан, без живота, без жи-

вности, мртав, неживахан, пуст (улица).

U'n|belebtheit f безживотност, неживахност.

u'n|beleckt а: von der Kultur ~ кога још није

додирнула култура, кога уљуђеност није |

u'n|belesen а неначитан. [угладила.]

U'n|belesenheit f неначитаност.

u'n|beliebt а неомиљен, невољен; beim Volke

~ неомиљен у народу, непопуларан.

U'n|beliebtheit f неомиљеност.

u'n|belohnt а ненаграђен.

u'n|bemannt а ~ без посаде. [мет|ан (-но).]

un|beme'rkbar а (dv.) неприметљив(о), непри-

u'n|bemerkt а (dv.) непримећен(о), неопаже-

н(о), незапажен; ~ bleiben оста(ја)ти непажен (и. непримећен); nicht ~ lassen приметити, за-, о(па)зити. [ромашан.]

u'n|bemittelt *a* без средстава, потребит, си-

U'n|bemitteltheit *f* немање *n* средстава, потребитост, сиромаштво *n*, сиромашност.

u'n|benannt *a* неименован; ~e Zahl неимено-

u'n|beneidet *a* (dv.) незавидан(-но). [ван број.]

un|benommen *a* допуштен, слободан; es ist (и. bleibt) Ihnen ~, zu... допуштено Вам је (и. слободно Вам је), не брани Вам се да...

u'n|benutzt *a* неискоришћен; das wird er nicht ~ lassen то неће он оставити неискоришћено; e-e Gelegenheit nicht ~ lassen искористити прилику, користити се приликом.

u'n|beobachtet *a* непосматран, непажен; ~ lassen не обраћати пажње на.

u'n|bequem *a* (dv.) незгодан(-но), неудобан(-но), неподесан(-но); неугодан(-но), незгодан, тежобан, непријатан.

U'n|bequemlichkeit *f* незгодност, неудобност; неугодност, незгода, тежобност, непријатност.

un|berechenbar {у'нб'реч'нбар, у'нб'реч'нбар} *a* непорачунљив, несрачуњљив; не(пр)оценљив; *fig.* неурачуњљив.

Un|berechenbarkeit *f* нес-, непро(рачу)њљивост, *fig.* неурачуњљивост.

un|berechtigt {у'нб'реч'тхт} *a* 1. који нема права, без права, неовлашћен. 2. неоправдан.

un|berechtigt; ~er|wei|se *adv.* бесправно, неоправдано, неочекивано, неосновано.

u'n|beredt *a* неречит.

u'n|berichtigt {у'нб'р'ч'тхт} *a* непо-, неисправљен; неизравнат, неизмирен (рачун).

u'n|beritten *a* 1. који није на коњу, који не јаши, пешке; j-n ~ machen одузети кому коња. 2. не(из)јахан, нов.

u'n|berücksichtigt *a* неузет у обзир; et. ~ lassen не узети -имати што у обзир, не водити рачуна о чему.

un|berufen I 1. незван, непозват. 2. непозван, неовлашћен, самовољан. II *adv.* да не чује зло!, да чукуем у дрво!; ~ und unbeschrieben! не буди урока!, да није урока! [знат.]

u'n|berühmt *a* не-, беславан, нечувен, не-

un|berührrbar {у'нб'р'у'рбар} *a* недодирљив, недотакљив.

Un|berührrbarkeit *f* недодирљивост.

u'n|berührt *a* не(до)дирнут, нетакнут; et. ~ lassen не дирати у шта (и *fig.*). [тост.]

U'n|berührtheit *f* не(до)дирнутост, нетакну-

un|bescha'det {у'нб'ш'адет} *adv.* без повреде, без штете (*gen.* по), без уштрба (*gen.* по); за случај да постоји -е, уз ограду да постоји -е. [читав.]

u'n|beschädigt {у'нб'ш'адхт} *a* неоштећен;

u'n|beschäftigt *a* неза-, неупослен, незаузет послом, беспослен. [заузетост (послом).]

U'n|beschäftigkeit *f* неу-, неза(посленост, не-

u'n|beschattet *a* неосенчен, неосењен.

u'n|bescheiden *a* (dv.) 1. нескроман(-но); наметљив, безобзиран, дрзак, непристојан. 2. нескроман, претеран.

U'n|bescheidenheit *f* нескромност, наметљи-

вост, безобзирност, дрскост, непристојност; нескромност, претераност. [неоверен.]

u'n|bescheinigt {у'нб'ш'е'нхт} *a* непотврђен;

u'n|beschlagen *a* 1. неокван. 2. непоткован; 3. *fig.* неук, неупућен.

u'n|beschnitten *a* необрезан.

U'n|beschnittenheit *f* необрезаност.

u'n|bescholten {у'нб'ш'ол'ен} *a* честит, беспркоран, непорочан; ~ неосуђиван; er ist noch ~ досада неосуђиван. [ност.]

U'n|bescholtenheit *f* беспрекорност, непороч-

un|beschrä'nt *a* (dv.) неограничен(о), безуслован(-но).

Un|beschrä'ntkheit *f* неограниченост.

un|beschreiblich *a* неописан, неописан, неописљив, неискажљив, неисказан; *adv.* неописано, неисказано, огромно.

Un|beschreiblichkeit *f* неописаност, неописљивост, неискажљивост.

u'n|beschrieben {у'нб'ш'риб'ен} *a* 1. неисписан, чист. 2. неописан.

u'n|beschrie(e)n {у'нб'ш'риб'е'н} *a* — unberufen 2.

u'n|beschult *a* необуван, без ципела.

u'n|beschützt *a* не(за)штићен, без одбране.

u'n|beschwert *a* неоптерећен; чист (савест).

u'n|beseelt *a* недухат, без духа, без душе, неоживотворен, мртав.

U'n|beseeltheit *f* недухатост, немање *n* духа (и. душе), безживотност, неоживотвореност, мртвост. [виђено, тако какво је.]

u'n|besehen I *a* неразгледан. II ~(s) *adv.* не-

u'n|besetzt *a* 1. незаузет, непосреднут, непопуњен, празан; слободан; die Droschke ist ~ кола су слободна (и. незаузета). 2. неопереважен.

un|besie'gbar {у'нб'з'икб'ар}, un|besie'glich {у'нб'з'ик'лих} *a* непобедљив, непобедан, несавладљив. [бедљивост, непобедност.]

Un|besie'gbarkeit *f*, Un|besie'gklichkeit *f* непо-

un|besie'gt {у'нб'з'икт} *a* непобеђен, несавадан.

u'n|besoldet *a* без плате, ненаграђен.

U'n|besoldetheit *f* немање *n* плате, ненаграђеност.

u'n|besonnen *a* (dv.) несмотрен(о), непромишљен(о), неразборит(о), нерасудан; лакоми-

U'n|besonnenheit *f* несмотреност, непромишљеност, нерасудност, неразборитост, лакомиленост.

un|beso'rgt *a* (dv.) 1. безбрижан(-но), спокојан(-но); seien Sie ~ будите спокојни, не брините ништа. 2. неизвршен; e-n Auftrag ~ lassen не извршити налог.

Un|beso'rgtheit *f* безбрижност, спокојност.

U'n|bestand *n* непостојаност *f*, непостојанство *n*; несталност *f*.

u'n|beständig *a* (dv.) непостојан(о); несталан(-но); променљив; колебљив(о).

U'n|beständigkeit *f* непостојаност, непостојанство *n*; несталност; променљивост.

u'n|bestätigt {у'нб'шт'етхт} *a* непотврђен; без потврде. [тљив, непоткупљив.]

un|beste'chbar, un|beste'chlich *a* неподми-

Un|beste'chlichkeit *f* неподмитљивост, непоткупљивост.

un besteigbar {унб'шта'кбар} а на што се не може попети, неуспенљив, неприступачан. Un besteigbarkeit f неуспенљивост, неприступачност.

un bestellbar а 1. ∞ недостављив, неиспоручљив. 2. √ необрадлив, незиратан.

Un bestellbarkeit f неиспоручљивост, недостављивост.

u'n|bestellt а 1. нена-, непо|ручен. 2. непредат, недостављен, неиспоручен. 3. √ необделан, необрађен.

un besti'mmbar а неодредљив, неодредљив. Un besti'mmbarkeit f неодредљивост, неодредљивост.

u'n|bestimmt а (dv.) неодређен(о) (и ∧ и gr.), неодредљен(о); неслучен; нејасан; непоздан, неизвештан; ~es Alter неодређене године узраста; auf ~e Zeit на неодређено време. [љеност.]

U'n|bestimmtheit f неодређеност, неодредљивост.

u'n|bestochen {унб'шт'х'н} а неподмићен, непоткупљен. [купљеност.]

U'n|bestochenheit f неподмићеност, непоткупљеност.

u'n|bestraft а некажњен.

un bestreit'bar а неоспорљив, неоспоран.

Un|bestreitbarkeit f неоспорљивост, неоспорност.

un|bestri'chen {унб'штр'х'н} а 1. не(на)мазан.

2. X небрисан, нетучен, неизложен ватри.

u'n|bestritten {унб'штр'х'н} а (dv.) неоспоран(-но), неоспорен(о).

u'n|besucht а непосећен.

u'n|beteiligt а који не суделује (и. нема учешћа) у чему, без учешћа; bei et. (dat.) ~ sein не учествовати у чему.

u'n|betont а ненаглашен. [знат|ан (-но).]

u'n|beträchtlich {и унб'тр'х'л'х} а (dv.) не-|

U'n|beträchtlichkeit f 3b незнатност.

u'n|betrauert а не(о)жаљен.

u'n|betretbar {унб'тр'х'бар} а неприступачан.

u'n|betreten а неутрвен.

un|beu'gsam а несавитљив; несаломљив, непоколебљив, неуздрмљив.

Un|beu'gsamkeit f несавитљивост; упорност, упорство n, несаломљивост.

u'n|bewacht а без надзора (и. присмотре), нечуван; fig. in e-m ~en Augenblicke у тренутку слабости.

u'n|bewaffnet а не(на)оружан; ∞ и ∞ без одбранбених средстава; fig. mit ~em Auge голим оком.

u'n|bewaldet а непошумљен.

u'n|bewandert а: in et. (dat.) ~ невешт (и. неискусан) у чему, неупућен у што, необавештен о чему.

u'n|bewegbar а = unbeweglich 1.

u'n|beweglich {и унб'в'х'л'х} а (dv.) 1. неподмићан(-но), непокретан(-но). 2. непокретан; ~es Gut непокретно имање, некретност. 3. fig. безосећајан, неузбудљив, несавитљив.

U'n|beweglichkeit f непомичност, непокретност; fig. безосећајност, неузбудљивост, несавитљивост.

u'n|bewegt а непокретан, непокретан, непомичан; fig. неузбуђен, нетронут.

u'n|bewehrt {унб'в'ерт} а ненаоружан, без одбране, без оружја. [ност.]

U'n|bewehrtheit f неоружаност, незаштиће-

u'n|beweibt {унб'в'а'пт} а не(о)жењен, без жене.

U'n|beweibtheit f нежењеност, безженство n.

u'n|beweint а неоплак(ив)ан.

un|bewei'sbar, un|bewei'slich а недоказљив.

Un|bewei'sbarkeit f недоказљивост.

un|bewie'sen {унб'в'из'н} а недоказан.

u'n|bewohnbar {и унб'вонбар} а неподесан за становање, који није за становање, ненастанљив. [гућност становања у.]

U'n|bewohnbarkeit а ненастанљивост, немо-

u'n|bewohnt а ненасељен; пуст.

U'n|bewohntheit f ненасељеност.

u'n|bewölkt а ненаоблачен.

un|bewu'nden а √ = unumwunden.

u'n|bewußt а (dv.) 1. непознат(о); das ist mir ~ то ми је непознато; es wird Ihnen nicht ~ sein неће Вам бити непознато; свакако ћете знати; mir ~ без мога знања. 2. а) sich (dat.) e-r Sache ~ sein не бити свестан чега; б) не-

свес|тан(-но); с) нехотич|ан(-но), невољ|ан(-но), нагонски. II U'n|bewußte(s) n 9l не-

свесно; die Philosophie des Unbewußten филозофија несвеснога. [з'н] n несвесност f.

U'n|bewußtheit f, U'n|bewußt sein {унб'вуст-}

un|beza'hlbar а не(ис)платљив.

un|beza'hmbar а неприпитомљив, неукротљив.

u'n|bezähmt а неприпитомљен, неукроћен.

u'n|bezogen а ненавучен, без навлаке, 率 ~e

Violine виолина без жица.

u'n|bezeugt а непосведочен.

un|bezweifelt а несумњив; неоспорен.

un|bezwi'ngbar {унб'цв'ин.бар}, un|bezwi'nglich {унб'цв'ин.л'х} а несавладљив, неукротљив, незаузимаљив, неосвојљив.

Un|bezwi'ngbarkeit f, Un|bezwi'nglichkeit f несавладљивост, неукротљивост; незаузимаљивост, неосвојљивост. [непобеђен.]

un|bezwu'ngen а несавладан, ненадвладан, U'n|bezwu'nglichkeit f несавладаност, ненад-

владаност, непобеђеност.

u'n|biblisch а небиблијски.

u'n|biegsam а несавитљив; fig. упоран, несаломљив, негибак.

U'n|biegsamkeit f несавитљивост; упорност, упорство n, несаломљивост, негибкост.

U'n|bild n 1. награда f, грдоба f, ругоба f. 2. варка f, привиђење. 3. даска f, карта са бројем. 4. † = Unbilde, Unbill.

U'n|bilde {унб'илд} {нвн.} f 3b = Unbill.

u'n|bildsam а нетворљив, неображљив, неизграђљив; неображљив, непоучљив.

U'n|bildung f необразованост, образовање n, невоспитаност.

U'n|bill f 3b, pl. Unbilden кривда, неправда, неправедност, неправичност; незгода, недаћа, непогода.

u'n|billig I а (dv.) неправед|ан(-но), неправи-

ч|ан(-но), несправедљив(о). II U'n|billige(s) n 9l (оно што је) неправедно, неправда.

U'n|billigkeit f: а) неправда, неправедност; неправичност; б) неправда.

u'n|blutig *a* без крви; е-п ~ен Sieg erkämpfen
извојевати победу без проливања крви.

u'n|botmäßig *a* непокоран, непослушан.

U'n|botmäßigkeit *f* непокорност, непослушност.

u'n|brauchbar *a* неупотребљив. [корисност.]

U'n|brauchbarkeit *f* неупотребљивост, бес-

U'n|brauchbar|machung *f* 3b чињење (и. прав-

љење) *n* неупотребљивим, онеспособљава-

u'n|brüderlich *a, adv.* небратски. [ње, -ење.]

U'n|brüderlichkeit *f* небратско осећање *n*, не-

u'n|bürgerlich *a* неграђански. [братство *n*.]

u'n|bußfertig *a* непокајљив, нескрушен.

U'n|bußfertigkeit *f* непокајљивост, нескруше-

ност.

U'n|christ *m* 1. некрст, нехришћанин. 2. не-

хришћанин, нечовек, рђав хришћанин.

u'n|christlich *a, adv.* нехришћански.

U'n|christlichkeit *f* 3b нехришћанско понашање

(и. осећање) *n*, нехришћанство *n*.

und [унт] [свн.] *cj.* 1. и; [ѣ] *a* ~ so geschah's

и тако се зби (и. деси, догоди); *b*) у вези са

одрицањем: ни; kein Brot ~ kein Geld ни

хлеба ни новца. 2. *a*) уз *compr.* immer größer

~ größer све већи и већи; *b*) zwei ~ zwei два

и два, све по два (и. двоје, двојица); *c*) за

појачавање: durch ~ durch скроз и скроз. 3.

ell. у очекивању: ~ (was geschah weiter)? па

{шта је било после}?; *b*) *iro.* er ~ Furcht haben!

он да се (у)плаши!; ich ~ Einfluß! ја и ути-

цај! 4. *a* *cj.* и *adv.*: ~ dabei noch..., ~ selbst

dann noch... а после још..., и још...; ~ damit

gute Nacht! а сад ~ лаку ноћ! 5. *па, те; sei*

so gut ~ schreib ihm... буди добар па (и. те)

му (на)пиши...; laufe hin ~ sage es ihm отри

онамо па (и. те) му реци; er kam ~ holte mich

он дође и одведе ме; он дође по мене.

U'n|dank *m* (б. пл.) незахвалност; *прв.* в. Lohn 1.

u'n|dankbar 1 *a* gegen j-n (für et. *acc.*) ~ неза-

хвалан према кому (на чему). II U'n|dankba-

re(r) *s* незахвални^к, -ца.

U'n|dankbarkeit *f* 3b незахвалност.

u'n|datie'rt *a* без датума.

un|definie'rbar *a* недефинљив, неодређив.

Un|definie'rbarkeit *f* недефинљивост, неодре-

u'n|deklinierbar *a, gr.* непроменљив. [дљивост.]

U'n|deklinierbarkeit *f* 3b непроменљивост.

un|de'nkbar *a* незамишљив, што се не може

замислити, несхватљив, непојмљив. [вост.]

Un|de'nkbarkeit *f* незамишљивост, несхватљи-

un|de'nklich [у'не'к'лих] *a* незапамћен; seit

~er Zeit од памтивека.

u'n|deutlich *a* (dv.) неразговор[ан(-но), неја-

с[ан(-но), там ан(-но), неразумљив(о), нечи-

т[ак(-ко)]. [неразумљивост, нечиткост.]

U'n|deutlichkeit *f* неразговорност, нејасност, /

u'n|deutsch *a* немачки, никакав немачки.

u'n|dicht *a* незаптивен, неприљубљен, не-

сљубљен; пропуштив; ~ werden постати

пропуштивим.

U'n|dichtheit *f* незаптивеност, пропушљивост,

имање (и. постојање) *n* одушке. [снички.]

u'n|dichterisch *a* непоетички, (ни)мало пе-

u'n|dienlich *a* неподесан.

U'n|dienlichkeit *f* 3b неподесност.

u'n|dienst|fertig *a* неуслужан.

U'n|dienst fertigkeit *f* 3b неуслужност.

Undi'ne {ундин} *f* 3b myth. водена вила, вила

бродарица. [на ствар *f*; бесмислица *f*.]

U'n|ding *m* ствар *f* која не постоји, немогућ-

u'n|disziplinierbar *a* што се не може дисци-

плиновати. [штен, разуздан.]

u'n|disziplinie'rt *a* недисциплинован, распу-

U'n|diszipliniertheit *f* 3b недисциплинованост,

распуштеност, разузданост. [матичан.]

u'n|dramatisch *a* недраматичан, слабо дра-

Undulatio'ns|theorie' *f* ундулациона теорија,

теорија о таласању, теорија таласања.

u'n|duldsam *a* (dv.) нетрпељив(о).

U'n|duldsamkeit *f* 3b нетрпељивост.

un|durchdri'nglich *a* непробојан, непродиран;

непролазан, непропустљив; недокуљив, не-

проницљив, неиспитљив.

Un|durchdri'nglichkeit *f* непробојност, непро-

дирност; непролазност, непропустљивост;

недокуљивост, непроницљивост, неиспи-

u'n|durchforscht *a* неиспитан. [тљивост.]

um|durchfü'hrbar *a* неспроводљив, неизво-

дљив, неизвршљив.

u'n|durchlässig {ундурхлѣсѣх} *a* непропустљив.

U'n|durchlässigkeit {~кѣт} *f* непропустљивост.

u'n|durchscheinend *a* непрозрачан.

u'n|durchsichtig *a* непровидан.

U'n|durchsichtigkeit *f* 3b непровидност.

u'n|eben *a* (dv.) 1. нерав[ан(-но), рапав(о), гре-

довит, цомбаст. 2. *fig.* неподесан, незгодан,

рђав, *fam.* рутава; *beh.* уз *neg.* nicht ~ прили-

чан, не баш рђав; *adv.* прилично.

u'n|ebenbürtig *a* нижега порекла.

U'n|ebene *f* ~, U'n|ebenheit *f* неравнина, не-

равност; рапавост, цомбастост; ~en *pl.* des

Bodens неравнине земљишта.

u'n|ebenmäßig *a* (dv.) несразмер[ан(-но); не-

равномер[ан(-но), неједнак(о), несиметри-

чан(-но).

u'n|echt *a* неправ, лажан, патворен, криво-

творен, подражаван; несталан (боја); неза-

конит; ^ ~er Bruch неправ разломак.

U'n|echtheit *f* неправост, лажност; патворе-

ност, кривотвореност; несталност (боја);

незаконитост.

u'n|edel *a* (dv.) 1. неплеменит(о). 2. uned.e

Metalle неплеменити (и. обични) метали.

U'n|ehe *f* = Kēsehe.

u'n|ehelich *a* ванбрачан, незаконит.

U'n|ehelichkeit *f* ванбрачност, незаконитост.

u'n|ehrbar *a* нечастан, непоштен. [поштеност.]

U'n|ehrbarkeit *f* нечасност; непоштење *n*, не-

U'n|ehre *f* бешчасће *n*, бешчасност.

u'n|ehrenhaft *a* нечастан.

u'n|ehrerbietig *a* што не указује (и. не одаје)

поштовање; sich ~ gegen j-n benehmen по-

казати своје непоштовање према кому, не

указивати (и. не одавати) поштовање кому.

U'n|ehrerbietigkeit *f* неуказивање (и. неода-

вање) *n* поштовања. [ман, низак.]

u'n|ehrlich *a* 1. нечастан, непоштен. 2. сра-

U'n|ehrlichkeit *f* 1. нечасност, непоштење *n*,

непоштеност. 2. нискост, срамна радња,

срамно делање *n*. [несебич[ан(-но)].

u'n|eigennützig *a* (dv.) некористољубив(о), /

U'n|eigennützigkeit *f* некористољубивост, некористољубље *n*, несебичност.

u'n|eigentlich *a* несвојствен, неправи; преносан; *adv.* у преносном значењу.

u'n|einbegriffen *a* неурачунат.

un|einbr'nglich {ун'енб'р'н'г'л'х} *a* ненакладљив, ненаплатљив, неутерљив (вересија).

u'n|eingebunden {ун'енг'еб'унд'ен} *a* неповезан, неукоричен, прошивен.

u'n|eingedenk *a*: e-r Sache (*gen.*) ~ који се не сећа чега, који је заборавио што; e-r Sache (*gen.*) ~ sein не сећати се чега, не памтити што.

u'n|eingeladen *a* (dv.) непозван(о), незван(о).

u'n|eingesommen *a* (dv.) непристрас|тан(-но).

u'n|eingeschränkt {и ун'енг'ес'р'ен'кт} *a* = unbeschränkt. [препоручен.]

u'n|eingeschrieben, u'n|eingetragen *a* ~ не-

u'n|eingeweiht *a* 1. неосвећен. 2. непосвећен, неупућен.

u'n|einig *a* (dv.) неслож|ан(-но), несаглас|ан(-но); mit sich (selbst) ~ sein бити несагласан сам са собом, бити у противречности (и. опреци) са (самим) собом; mit sich ~ неодлучан; ~ sein не слагати се; ~ werden побрcati, завадити се, разјединити се.

Un|'einigkeit *f* неслога; несагласност; раздор *m*.

un|'einne|hmbar *a* X неосвојљив, незаузимаљив (и *fig.*). [зимиљивост.]

Un|'einne|hmbarkeit *f* неосвојљивост, незау-

u'n|eins *adv.* = uneinig.

u'n|einträglich *a* неприносан, неуносан.

u'n|elastisch *a* нееластичан, неопружљив.

u'n|empfänglich *a* непри(је)мљив, непријемчив, неосетљив.

U'n|empfänglichkeit *f* непри(је)мљивост, непријемчивост, неосетљивост.

u'n|empfindlich *a* 1. неосетљив (für et. *acc.* за што); безосећајан, хладан; равнодушан; неузбудљив; für Liebe ~ sein бити неосетљив према људави; gegen Schläge ~ sein огулати на ударце. 2. X неосетљив, утрнуо; ~ machen на-, учинити неосетљивим.

U'n|empfindlichkeit *f* неосетљивост; безосећајност; равнодушност; окорелост; неузбудљивост; f неосетљивост, утрнуло.

un|e'ndlich *a* (dv.) бескрај|ан(-о), бесконач|ан(-но), безгранич|ан(-но); неизмер|ан(-но); ~ klein бескрајно мали; das geht ins Unendliche то иде (и. води) у бесконачност (и. у бескрајност). [безграничност; неизмерност.]

Un|e'ndlichkeit *f* бескрајност, бесконачност, f

un|entbe'hrlich *a* преко (и. неопходно) потребан, неопходан.

Un|entbe'hrlichkeit *f* прека потребност, неопходност, прека (и. неопходна) потреба.

u'n|entdeckt {и ун'ент'е'кт} *a* неоткривен, непронађен. [II *adv.* бесплатно, забадава.]

un|entge'ltlich {ун'ентг'елт'л'х} I *a* бесплатан. f

Un|entge'ltlichkeit *f* бесплатност. [рен(о).]

un|entha'lt'ksam *a* (dv.) неуздржљив(о), неумереност. [изгубив храброст.]

u'n|entmutigt *a* (dv.) необесхрабрен(о), не| un|entri'nbar {ун'ентри'нбар} *a* неизбежан.

u'n|entschieden *a* неодлучен, неодлучан; нерешен. [ност, нерешеност.]

U'n|entschiedenheit *f* неодлученост, неодлуч-

u'n|entschlossen *a* нерешљив, неодлучан; ~ sein оклевати, бити у недоумици. [ност.]

U'n|entschlossenheit *f* нерешљивост, неодлуч-

un|entschu'ldbar *a* неизвинљив, неопростљив, неоправдљив.

un|entwe'gbar {ун'ентве'гбар}, un|entwe'gt {ун'ентве'кт} *a* (dv.) непоколебљив(о), неуздрмљив(о), непомич|ан(-но), чврст(о).

u'n|entweiht *a* неоскврњен, необесвећен.

u'n|entwickelt {ун'ентве'ктл'т} *a* неразвијен; незрео.

U'n|entwickeltheit *f* неразвијеност, незрелост.

un|entwi'r'rrbar *a* неразмршљив.

Un|entwi'r'rbarkeit *f* неразмршљивост.

un|entzi'f'ferbar *a* непрочитљив, неразрешљив.

Un|entzi'f'ferbarkeit *f* непрочитљивост, неразрешљивост.

un|entzü'ndbar *a* неу-, неза|палљив.

Un|entzü'ndbarkeit *f* неу-, неза|палљивост.

un|erachtet {ун'ерах'т, ун'ерах'т} *gr.* = ungeachtet II.

u'n|erbeten {и ун'ерб'ет-н} *a* не(из)мољен.

un|erbi'ttlich {ун'ерб'ит'л'х} *a* неумољив; неопустљив; немилостив, немилосрдан; неумитан.

Un|erbi'ttlichkeit {~к'т} *f* неумољивост; не-

un|erbrochen *a* необијен, читав, недирнут;

неот-, нераспечаћен, неотворен.

u'n|erfahren *a* неискусан, неук.

U'n|erfahrenheit *f* неискусност, неукост.

un|erfindlich {ун'ерфинт'л'х, ун'ерфинт'л'х} не-(про)налажљив, необјашњив.

U'n|erfindlichkeit *f* не(про)налажљивост; необјашњивост.

un|erfo'rschbar *a* неиспитљив.

Un|erfo'rschbarkeit *f* неиспитљивост.

un|erfo'rschlich *a* неиспитљив, недокучљив, недостижан. [кучљивост, недостижност.]

Un|erfo'rschlichkeit *f* неиспитљивост, недо-

un|erfo'rscht *a* неиспитан, неистражљиван, -ен.

u'n|erfreulich *a* нерадостан, невесео, који мало обрадује (човека), који не обрадује (човека); непријатан, неугодан; уцвелељив; мрзак, несносан, досадан. [неостварљив.]

un|erfü'llbar {ун'ерфу'л'бар} *a* неиспуњив, f

Un|erfü'llbarkeit *f* неиспуњивост, неоствар-

u'n|erfüllt *a* неиспуњен, неизвршен. [љивост.]

u'n|ergiebig *a* неиздашан, неплодан, неприносан; жалов. [неприносност; жаловост.]

U'n|ergiebigkeit *f* неиздашност, неплодност, f

un|ergrü'ndbar, un|ergrü'ndlich *a* неизмерљив (по дубини); недостижљив, недостижан, недокучљив.

Un|ergrü'ndbarkeit *f*, Un|ergrü'ndlichkeit *f* неизмерљивост; недокучљивост, недостижљивост, недостижност.

u'n|erheblich *a* незнатан, ситан.

U'n|erheblichkeit *f* незнатност, незнатна важност, маленкост.

un|erhö'rt *a* (dv.) 1. нечувен(о); баснослов|ан(-но); das ist ~! то је нечувано! 2. {и ун'ер-

xopт) неуслишен; nicht ~ lassen услышати, прихватити.

u'n'erkant *a* несазнан, неупознат, незнан.

U'n'erkanttheit *f* несазнаност, незнаност, неупознатост.

un'erke'nbar *a* што се не може сазнати (и. с-, у|познати, познати), несазнајан, непознајлив, нераспознајлив. [знајливост.]

Un'erke'nbarkeit *f* несазнајност, не(рас)по-
u'n'erkentlich *a* незахвалан (gegen j-n према кому, für et. *acc.* на чему).

U'n'erkennlichkeit *f* незахвалност.

un'erklä'rbar, **un'erklä'rlich** *a* нераз-, необја-
шљив, неодредљив, непојмљив.

Un'erklä'rbarkeit *f*, **Un'erklä'rlichkeit** *f* нераз-,
необјашљивост, неодредљивост, непој-
мљивост. [бежан, неминован; битан.]

un'erlä'ßlich {*унерлѣслѣх*} *a* неопходан, неиз-
[**Un'erlä'ßlichkeit** *f* неопходност, неизбежност.

un'erlaubt {*унерлѣпт*, *унерлѣпт*} *a* недопу-
штен; забрањен; скривен.

u'n'erledigt *a* несвршен, нерешен.

un'ermeßlich {*унермеслѣх*} *a* (dv.) неизмер-
љив(о), неизмер|ан (-но); бескрај|ан (-но), без-
мер|ан (-но), неограничен(о); огром|ан (-но).

Un'ermeßlichkeit {*~кѣт*} *f* неизмер|ност, -љив-
ност; неограниченост, -љивост; огромност.

un'ermit'telt *a* неоткривен, непронађен, недо-
кучен.

un'ermüdlich {*унермуѣтлѣх*, *унермуѣтлѣх*}
a (dv.) неумор|ан (-но), неуморљив(о).

Un'ermüdlichkeit {*~кѣт*} *f* неумор|ност, -љив-
[**u'n'eröffnet** *a* неотворен. [вост.]

u'n'erörtet *a* нерасправљан, -ен, непретре-
с|ен, -ан, неразмотрен, неразлаган.

u'n'erprobt *a* неогледан, неокушан.

u'n'erquicklich *a* неокрепљив, неразгаљив, не-
опорављив, неугодан.

U'n'erquicklichkeit *f* неокрепљивост, неразга-
љивост, неопорављивост, неу|дност.

un'erreichbar *a* недо-, непо|стижљив, недо-
стижан, недокуљив, недомашљив, недомаш-
шан, недосежљив, недосежан.

Un'erreichbarkeit *f* недо-, непо|стижљивост,
недокуљивост, недостижност, недомашљив-
ност.

u'n'erreicht *a* недостигнут; не|постигнут, не-
упоредљив; без такмаца, без себи равнога.

un'ersättlich {*унерсѣтлѣх*} *a* неза-, нена|си-
тљив, ненасит, незајажљив.

Un'ersättlichkeit {*~кѣт*} *f* неза-, нена|ситљив-
ност, ненаситост, незајажљивост.

u'n'erschaffen *a* нестворен.

un'erschö'pbar, **un'erschö'pflich** *a* (dv.) неис-
црпљив(о), неисцрп|ан (-но), непересушљив(о).

Un'erschö'pbarkeit *f*, **Un'erschö'plichkeit** *f*
неисцрпљивост, неисцрпност; непересушљив-
u'n'erschö'pft *a* неисцрпен. [вост.]

u'n'erschrocken *a* (dv.) неустрашљив(о).

U'n'erschrockenheit *f* неустрашљивост.

un'erschü'tterlich {*унершѣтлѣх*} *a* неуздр-
мљив; непоколебљив, неузбудљив, неузрујљив.

Un'erschü'tterlichkeit *f* неуздрмљивост; непо-
колебљивост, неузбудљивост, неузрујљивост.

un'erschü'ttert *a* неуздрман, непоколебан.

un'erschwi'nglich *a* претепан, огроман, недо-
стижан; ~е *Kosten* *fpl.* претепани (и. вели-
ки) трошкови; ~е *Preise* *mpl.* недостижне
(и. претепано високе) цене *fpl.*

un'erse'tzbar, **un'erse'tzlich** {*унерѣцлѣх*} *a* не-
накладљив, незаменљив, непоправљив.

Un'erse'tzbarkeit *f*, **Un'erse'tzlichkeit** *f* ненак-
надљивост, незаменљивост, непоправљив-
ност. [неплодан.]

un'erspie'ßlich *a* некористан, непробитачан,
u'n'erstei'gbar, **un'erstei'glich** *a* на што се не
може ус-, по|пети, неуспенљив, непристу-
па(ча)|и. [неиздржљив(о); несносан.]

un'erträ'glich *a* (dv.) непод-, нес|ношљив(о),

Un'erträ'glichkeit *f* непод-, нес|ношљивост, не-
издржљивост, несносност.

u'n'erwachsen *a* неодрастао, нејак.

u'n'erwähnt *a* не(с)|поменути, непоминан; et.
~ lassen не (с)|помињати што, не (с)|помену-
ти што, прећи ћутке преко чега.

u'n'erwartet {и *унервѣртѣт*} *a* (dv.) неочеки-
ван(о), ненад|ан (-но), изненад|ан (-но); das
kommt mir sehr ~ vor то никако не|сам оче-
кивао.

un'erwei'chbar, **un'erwei'chlich** {*унервѣхлѣх*}
a неразмекшљив, неомекшљив; *fig.* нераз-
нежљив. [unbeweisbar.]

un'erwei'slich {и *унервѣслѣх*} недокажљив; в.
un'erwi'dert *n* неодговорен, остао без одго-
вора; невраћен (посета).

u'n'erwiesen *a* = unbewiesen.

u'n'erwogen *a* нераз-, непро|мишљен.

u'n'erwünscht {и *унервѣѣшт*} *a* (dv.) неже-
љен(о), непожељан (-но); (само *adv.*) у зао
час, баш кад не треба; die Unerwünschten
pl. нежељени *pl.*, непожељни.

u'n'erzählbar *a* неиспричљив, не(ис)|припове-
дљив, што се не може (ис)|причати (и. при-
поведати).

u'n'erzogen *a* невоспитан, неодгојен, нејак.

u'n'explodierbar *a* неексплозиван, не|раскав,
што се не може распрснути.

u'n'fähig *a* неспособан (и. неподобан) (zu et.
dat. за што); ~ zu zahlen који не може да
плаћа, неспособан да плаћа.

U'n'fähigkeit *f* неспособност, неподобност.

un'fa'hrbar *a* непролазан, непроходан; ~ не-
плован. [ност; непловност.]

Un'fa'hrbarkeit *f* непролазност, непроход-
[**U'n'fall** {*уnfал*} *m* несрећан случај, несрећа *f*;

незгода *f*, неприлика *f*, белај; недаћа *f*,
квар.

U'nfall... {~}: ~station амбуланта, болница за
прву помоћ; ~verhütung *f* предохрана од
несрећних случајева; ~versicherung *f* осигу-
рање *n* за случај несреће; ~versicherung((s)-
bank) *f* 3b (банка за) осигурање *n* против
несрећних случајева; ~versicherungsgesell-
schaft *f* друштво *n* за осигурање за случај не-
среће; ~versicherungsgesetz *n* закон *m* за
осигурање за случај несреће.

un'fa'ßbar, **un'fa'ßlich** *a* несхватљив, непој-
мљив, недокуљив.

Un'fa'ßbarkeit, **Un'fa'ßlichkeit** *f* 3b несхватљив-
ност, непојмљивост, недокуљивост.

un|fe|hl|bar {у̀нфелб̄ар} *a* (dv.) неизоставан (-но), неминован (-но); непогрешлив, непогрешан; *er wird ~ kommen* он ће неизоставно доћи.

Un|fe|hl|barkeit *f* неизоставност; непогрешливост, непогрешност (*des Papstes* папе, папина). [ло фин(о).]

u|n|fe|in *a* (dv.) нефин(о), неутанчан(о), нима-|

u|n|fe|indlich *a* ненепријатељски.

U|n|fe|in|heit *f* нефиност, неутанчаност, нетананост. [недалеко, близу.]

u|n|fe|rn *adv.* и *praep.* са *gen.* и *dat.* и са *von*:

u|n|fe|rtig *a* недо-, несвршен; *fig.* не(до)зрео, зелен.

U|n|fe|rtig|keit *f* нес-, недо|вршеност; незозре-|

un|f|e|nd|bar *a* неналажлив. [лост.]

U|n|f|at {у̀нфлат} [срвн.] *m* 2g (б. *pl.*) 1. нечи-

стоћа *f*, прљавшина *f*, гад. 2. = Unfläter.

U|n|f|ä|ter {у̀нфл̄атер} *m* 2l, ~in {у̀н} *f* 3c прљав-|

вац, -ица, прљавуша *f*, мурдар(уша) *f* *m*, гад(ура) *f* *m*, поган(ац), поганшина.

U|n|f|ä|ter|ei {у̀нфлет̄ера} гадост *f*, поганшти-

на; свињарија. [скаредан.]

u|n|f|ä|tig {у̀нфлет̄и́х} [срвн.] *a* поган, прљав;|

U|n|f|ä|tig|keit *f* = Unfläterei.

U|n|f|ei|ß *m* немарљивост *f*, неприлежност *f*.

u|n|f|ei|ßig *a* (dv.) невредан, немарљив(о), не-

прилежан (-но), немаран.

u|n|f|ol|gs|am *a* непослушан, непокоран.

U|n|f|ol|gs|am|keit *f* непослушност, непокорност.

u|n|f|ö|rmig {у̀нф̄о̀рм̄и́х} *a*: а) необличан, на-|

карадан, грд(об)ан, ругобан; б) необличан,

непрописног облика.

U|n|f|ö|rmig|keit *f* необличност, накараданост

(облика), грдобност, непрописност облика.

u|n|f|ö|rmlich *a* = unförmig.

u|n|f|ra|n|k|i|ert *a* неплаћен(о).

u|n|f|ra|n|zö|s|i|sch *a* нефранцуски; *das ist ~* то

није француски. [с роб, -иња.]

u|n|f|rei *a* неслободан; неослобођен; Unfreie(r)|

u|n|f|rei|willig *a* (dv.) недобровољан (-но), не-

драговољан (-но), несвојевољан (-но).

u|n|f|reundlich *a* (dv.) нељубазан (-но), осоран

(-но), набусит(о); зловољан; натмурен; нату-

штен; *j-m ~ begegnen* некога нељубазно пре-

дусре|сти, -тати; *j-p ~ empfangen* прим|и-

ти -ати кога нељубазно.

U|n|f|reundlichkeit *f* нељубазност; осорност, на-

буситост; натмуреност, натуштеност.

u|n|f|reundschaftlich *a* (ни)мало пријатељски,

недругарски.

U|n|f|riede(n) *m* неслога *f*, раздор, размирица *f*.

u|n|f|riedlich *a* немирољубив; свадљив. [вост.]

U|n|f|riedlichkeit *f* немирољубивост; свадљи-|

u|n|f|rucht|bar *a*: а) неплодан, неродан, јалов;

dieses Wort ist nicht auf ~en Boden gefallen

ова реч није пала на неплодно земљиште; б)

(о жени) јалова, нероткиња; с) неплодан,

бес-, некористан. [ловост.]

U|n|f|rucht|barkeit *f* неплодност, неродност, ја-|

U|n|f|rucht|bar|machen *p* ујаловљ|авање -ење.

U|n|f|ug *m* (б. *pl.*) 1. = Unrecht². 2. неред, не-

пристојност *f*, прављење нереда, разузда-

ност *f*, распуштеност *f*, испад, ремећење

јавног поретка, *etw. grober (leichter) ~* тежи

(лакши) испад: ~paragraph *m* параграф про-

тив (прављења) нереда. [непослушан.]

u|n|f|ügsam *a* неприлагодљив, несавитљив,|

u|n|f|ühl|bar *a* неопипљив, неосетљив.

u|n|f|ürstlich *a* некењевски.

...ung {-ун.} [свн.] *f* 3b наставак: а) за изво-

ђење глаголских именица: entdecken откри-

ти, Entdeckung откриће; zeichnen цртати,

Zeichnung цртеж; б) за извођење збирних

именица; Holz дрво, Holzung шумски предео;

шума; fest тврд, Festung утврђење.

u|n|g|alant *a* негалантан, неучтив, невитешки.

u|n|g|ang|bar *a* 1. непроходан, непролазан, ку-

да се слабо пролази (улица). 2. а) што није

у употреби; ~es Wort реч која се не упо-

требљава; б) што не иде (новац, роба),

ван промета.

u|n|g|ar¹ {у̀нг̄ар} *a* некуван, слабо скуван, по-

лусиров, полужив, полупресан. [-ица.]

U|ngar² {у̀нг̄ар} *m* 2a, ~in {-ин} *f* 3c Мађар,|

u|ngarisch {у̀нг̄ар̄и́ш} *a* угарски, мађарски;

die ~e Sprache мађарски језик; *das Unga-*

rische 9l, Ungarisch *inv.* мађарски.

U|ngar|land *n* = Ungarn.

u|ngar|ländisch *a* аус. = ungarisch.

U|ngarn {у̀нг̄ар̄н̄} *n* 8g Угарска *f*, Мађарска *f*.

U|ngar... {у̀нг̄ар-} ~wein *m* мађарско вино *p*.

u|n|g|astlich *a* (dv.) негостољубив(о), негосто-

примљив(о). [примљивост.]

U|n|g|astlichkeit *f* негостољубивост, негосто-|

un|g|e|acht|et {у̀нг̄ах̄т̄ет, у̀нг̄ах̄т̄ет} *I* а нева-

жеп, цецењен. II *prp.* са *gen.* (стоји испред

и. иза) без обзира на. III *ср.* иако, ма да.

un|g|e|a|hndet {у̀нг̄ах̄нд̄ет} *a* (dv.) некажњен(о).

un|g|e|a|hnt {у̀нг̄ах̄нт} *a* неслућен.

un|g|eb. *abr.* = ungebunden.

u|n|g|ebahnt {у̀нг̄ба́нт} *a* неутрвен, неутрт;

непроходан, непролазан. [савладан.]

u|n|g|ebändig {у̀нг̄бе́нд̄и́хт} *a* неукроћен, не-|

u|n|g|ebändig *a* 1. = unmanierlich. 2. упоран,

бунтован; *sich ~ stellen* и. ~ werden успро-

тивити се, узјогунити се, терати инат.

u|n|g|ebeten *a* 1. не(по)зван, не(у)мољен; ~er

Gast незван гост; мукташ. 2. од своје воље.

u|n|g|ebeugt {у̀нг̄бе́д̄ѣ́кт} *a* несаломљен, непри-

вољен. [васпитан; неучен, неук; неуљућен.]

u|n|g|ebildet *a* необразован, неизображен; не-|

U|n|g|ebildetheit *f* необразованост, неизобра-

женост; неваспитаност; неученост, неукост;

неуљућеност.

u|n|g|e|bleicht *a* не(у)бељен, *prov.* ровечан.

u|n|g|e|blümt *a* без цветића, без цветова (тка-

нина), једноставан.

u|n|g|eboren *a* који се још није родио, нерођен.

u|n|g|e|brannt *a* непечен; непржен.

u|n|g|e|bräuchlich *a* неупотребљаван, неуби-

чајен, необичан; *v. obsolet.* [-аван, нов.]

u|n|g|ebraucht {у̀нг̄бр̄ѣ́хт} *a* неупотребљ|ен,|

u|n|g|ebrochen *a* несломљен, непреломљен, не-

скрхан; *fig.* нескрхан, неутучен.

U|n|g|ebühr *f* непристојност; неправда, непра-

вичност; злоупотреба; изгред *m*; *zur ~* зло-

употребно, претерано.

un|g|ebü'hrend, un|g|ebü'hrlich {и у̀нг̄бу́р̄д̄и́хт}

a (dv.) непристојан (-но), неприличан (-но)

недолич[ан (-но); неумес[тан (-но); неправед[ан (-но).
U'n|gebuhrlichkeit *f* непристојност, неприличност, недоличност, неумесност.
u'n|gebunden *a* 1. неvezан. 2. (*abr.* ungeb.) не(у)vezан, непoveзан. 3. vezан, прозни; ~e Rede, ~e Schreibart = Prosa 1. 4. *fig.* неvezан, слободан; раз-, необ[уздан, разобручен, раскалшан; ein ~es Leben führen живети слободно.
U'n|gebundenheit *f* неvezаност; непoveзаност; слобода; раз-, необ[узданост, разобрученост, раскалшност.
u'n|gedämpft *a* непригушен, непритуљен.
un|gedeckt {*унг|дeкт, ун|гeдeкт*} *a* 1. непокривен; непостављен (сто). 2. незаклоњен, незаштићен, без закона. 3. *☞* непокривен, без покрића. [неплодан; нехранљив.]
u'n|gedeihlich *a* ненапредан, неберићетан,
u'n|gedruckt *a* нештампан, (Хр.) нетискан.
U'ngeduld *f* 1. нестрпљење *n*, нестрпливост. 2. нестрпливо *m*, нестрпливац, -ица.
u'n|geduldig *a* (adv.) нестрплив(о); j-n ~ machen извести кога из стрпљења; ~ werden (из)губити стрпљење, постати нестрплив(им).
U'n|geduldige(r) (*s*) нестрпливо, нестрпливац, -ица. [стзован; adv. без почаствовања.]
u'n|geehrt {*унг|eрт*} *a* непоштован, непоча-
u'n|geeignet *a* неподесан (zu *dat.*: за), неподобан; незгодан.
u'n|gefähr {*унг|фeр*} [срвн., *ohn-gefähr] *I* adv. отприлике, око, једно; das war es ~, was er mir sagte то је, отприлике, било што ми је он рекао. II *a* (adv.) 1. случај[ан(-но)]. 2. приближ[ан(-но)]. III **U'n|gefähr** *n* 2g¹ б. *pl.* случај *m*; von ungefähr случајно.
un|gefährdet {*унг|фeрдeт*} *a* неугрожаван, -ен, незагрожаван, -ен.
un|gefährlich *a* не-, безопасан.
u'n|gefällig *a* (adv.) 1. непредусретљив(о), неуслуж[ан(-но)]. 2. несвидљив(о), недопадљив(о).
U'n|gefälligkeit *f* 1. неуслужност, непредусретљивост. 2. несвидљивост, недопадљивост.
u'n|gefälscht {*унг|фeлшт*} *a* непатворен, некривотворен; природан, чист.
u'n|gefärbt {*унг|фeрjт*} *a* 1. не(о)бојен, небојадисан. 2. *fig.* непритворан, искрен.
u'n|gefaßt *a* неокован, неуглавлен, неопточен.
u'n|gefesselt {*унг|фeсeлт*} *a* неокован.
u'n|geflügelt {*унг|флуeгeлт*} *a* неокрилат, бескрил.
u'n|gefragt *a* непитан.
un|gefrierbar *a* незамржљив.
u'n|gefüge, **u'n|gefügig** *a* негибак, несавитљив; негибак, неприлагодљив.
u'n|gegerbt *a* не(у)штављен.
u'n|gegessen *a*. *a*) не(по)једен; *b*) *fam.* који није јео; без ручка, без вечере.
u'n|gegliedert {*унг|гeлдeрт*} *a* и *☞* без удова, без зглавака, нечланковит; нерасчлањен,
u'n|gegoren *a* непревreo. [неразгранат.]
u'n|gegründet {*унг|гeгрундeт*} *a* неоснован.
u'n|gehalten *a* 1. неодржан. 2. *fig.* срдит, љутит, зловољан, нерасположен; auf j-n ~ sein бити љут на кога (и. нерасположен према коме); über (и. um) et. (*acc.*) ~ werden знаљутити се због чега. [љутитост.]
U'n|gehaltigkeit *f* 3b б. *pl.* срдитост, љутња,
u'n|geheiß *adv.* без заповести, без наредбе, добровољно, сам од себе.
u'n|geheizt {*унг|хeизт*} *a* негрејан, не(на)ложен.
u'n|gehemmt *a* (adv.) неспречен(о), неспречан(о), несметан(о). [искрен.]
u'n|geheuchelt *a* непритворан, нелицемеран;
un|geheu'er {*унг|хeуeр*} [срвн.] *I* *a* чудозишан, горостасан, грдан, огроман; неизмеран; претеран; страховит; грдобан; нечувен; das Ungeheure dieses Krieges чудовишност овога рата. II *adv.* огромно, грдно.
U'n|geheuer {*унг|хeуeр*} [срвн.] *n* 2l чудовиште, чудо, грдило, нема *n*, грдосија *f*, силесија *f*.
un|geheuerlich {*унг|хeуeрлих*} *a* чудовишан, огроман. [огромност.]
Un|geheuerlichkeit {*унг|хeуeрлихкейт*} *f* чудовишност,
u'n|gehindert *a* = ungehemmt.
u'n|gehobelt {и *унг|хoбeлт*} *a* не(о)рендисан, не(о)струган; *fig.* неотесан. [(~но).]
u'n|gehofft *a* (adv.) неочекиван(о), ненад[ан]
u'n|gehörig [срвн.] *a* (adv.) непристојан(-но), неприклад[ан(-но)], неприлич[ан(-но)], како не треба; као што се не пристоји, као што не треба. [ност, неприкладност.]
U'n|gehörigkeit *f* непристојност, неприлич-
u'n|gehört *a* шут. [~ sein не слушати кога.]
u'n|gehorsam *a* непослушан, непокоран; j-m
U'n|gehorsam *m* (б. *pl.*) непослушност *f*, непокораване *n*, непокорност *f* (gegen das
u'n|gehört *a* несаслушан. [Gesetz закону].
u'n|geistlich *a* 1. недуховни, св-тован. 2. недуховнички, несвештенички, нецрквени. 3. недуховнички, недостојан (једног) свештеника.
u'n|gekämmt *a* не(о)чешљан; не(о)гребенат.
u'n|gekannt *a* непознат, незнан.
u'n|gekocht *a* не(с)куван, сиров, пресан.
u'n|gekränkt *a* неврећан, неуврећен.
u'n|gekünstelt *a* неизвештачен, немаштен, природан, нераван, прост, искрен, отворен.
U'n|gekünsteltheit *f* 3b неизвештаченост, немаштеност, природност, искреност, отвореност. [ungebeten 1.]
u'n|geladen *a* 1. ненапуњен (пушка). 2. =
u'n|geläufig *a* што не иде течно (говор), неузнат; доста редак.
u'n|geläutert *a* нео-, непречишћен.
u'n|geleckt *a* не(о)лизан, неуглаћен; *fig.* ~er Bär грмаљ.
u'n|gelegen *a* незгодан, неподесан, неприкладан; спутан, снеруке; zu ~er Stunde у незгодан (и. у зао) час; *adv.* у невреме, у незгодан (и. зао) час, незгодно; j-m ~ kommen узнемиравати кога, досађивати кому.
U'n|gelegenheit *f* незгодност, неприлика, незгода; непријатност, досадност, досада, замет *m*; j-m ~en machen правити кому неприлика, узнемиравати кога; sich ~en machen запасти у незгоди, запетљати се.
u'n|gelegt {*унг|лeгeт*} *a* неположен, неметнут; неснесен (јаје); *fig.* ~e Eier неодлучене ства-
u'n|gelehrig *a* непоучљив. [ри.]

U'n gelehrigkeit *f* непоучљивост, тешко уче-
 u'n|gelehrt *a* неучен, неук. [ње п.]
 U'n|gelehrtheit *f* неученост, неукост.
 u'n|geleimt *a* нелепљен, нетуткаљен.
 u'n|gelenk(ig) *a* негибак; несавитљив, крут;
fig. неспретан, неокретан, невест, неумешан.
 U'n|geienkigkeit *f* негипкост; несавитљивост;
 крутост; неспретност, неокретност, неуме-
 шност.
 u'n|gelesen *a* не(про)читан; е-п Brief ~ zu-
 rückgeben вратити писмо непрочитано.
 u'n|gemälcht *a* не(у)гашен; ~er Kalk негашен
 креч. [недаћа *f*; зло.]
 U'n|gemach *n* (б. *pl.*) незгода *f*, неприлика *f*,
 u'n|gemächlich *a* (dv.) негод(ан(-но), недо-
 б(ан(-но), незгод(ан(-но)).
 U'n|gemächlichkeit *f* неугодност, неудобност,
 незгод(а, -ност, неприлика.
 u'n|gemahnt *a* неопоменут, без опомене.
 u'n|gemäset *a* не(у)гојен, не(у)товљен.
 u'n|gemein I {унгмеин} *a* незаједнички. II {ун-
 гмаин} 1. *a* необичан, изванредан, чудесан;
 бескрајан. 2. *adv.* необично; дубоко; огромно.
 u'n|gemeldet *a* нејављен.
 u'n|gemengt *a* = ungemischt.
 u'n|gemessen *a* (dv.) не(из)мерен; неодмерен;
 неизмер(ан(-но); неограничен(о), претера-
 н(о). [одмереност, претераност.]
 U'n|gemessenheit *f* 1. не(од)мереност. 2. не-
 u'n|gemischt *a* не(по)мешан.
 u'n|gemünzt *a* некован (новац).
 u'n|gemütlich [уп. gemütlich] *a* неудобан; не-
 љубазан, несимпатичан.
 U'n|gemütlichkeit *f* неудобност; нељубазност,
 несимпатичност.
 u'n|genannt I *a* неименован, безимен, без и-
 мена. II U'n|benannt (б. *art.*), U'n|benannte(r)
s 91 безимен(и, -а). [(-но)]
 u'n|genau *a* (dv.) нетач(ан(-но), неисправ(ан)
 U'n|genauigkeit *f* нетачност, неисправност.
 u'n|geneigt *a* 1. неакло(н, -њен, без наклоно-
 сти према. 2. несклон (zu *dat.*: *dat.*), без
 склоности (zu *dat.*: за). [нерасположеност.]
 U'n|geneigtheit *f* неаклоност, неаклоњеност;
 u'n|geniert *a, adv.* без устежања, без уструча-
 вања, без либљења, слобод(ан, -но; уп. un-
 gezwungen. [ње п, нелибљење а.]
 U'n|geniertheit *f* неустезање, неустручава-
 ња
 u'n|genießbar *a* у чему се не може уживати;
 неједљив, који није за јело, који није за пи-
 ће, неокушљив; бљутав, отужан; *fat.* un-
 ausstehlich.
 U'n|genießbarkeit *f* немогућност да се нешто
 једе и пије, неједљивост; бљутавост, оту-
 жност.
 u'n|genossen *a* неокушан; неуживан; не(до)-
 такнут; die Speisen ~ stehenlassen не окуси-
 ти јела.
 u'n|genötigt {унгнотигт} *a* (dv.) ненатеран(о),
 неприморан(о), неприсиљен(о), добровољ(ан
 (-но), својевољ(ан(-но)).
 u'n|genügend *a* (dv.) недовољ(ан(-но)).
 u'n|genügsam *a* ничим задовољан, незадово-
 љан, недовољан; не(на)сит, незајажљив; не-
 умерен.

U'n|genügsamkeit *f* незадовољност, недовољ-
 ност, ненаситост, незајажљивост.
 u'n|genützt *a* неискоришћен, -аван; den Au-
 genblick ~ vorübergehen lassen пропусти
 подесан тренутак (и. подесну прилику).
 u'n|geordnet *a* (dv.) неуређен(о), несређен(о).
 u'n|gepaart *a* неспарен. [некалдрмисан.]
 u'n|geplastert *a* непоплочан, непомошћен,
 u'n|geplüßt *a* ✓ не(пре)оран.
 u'n|geplückt *a* неу-, нео(бран).
 u'n|geprägt *a* = ungemünzt. [во.]
 u'n|gepreist *a* непресован, без апетуре (тки-)
 u'n|geprüft *a* 1. неиспит(ив)ан, неогледан; не-
 искушаван. 2. неиспитан, без испита.
 u'n|geputzt *a* 1. не(о)чишћен. 2. неукрашен,
 ненагиздан.
 u'n|gerächt *a* (dv.) некажњен(о), неосвећен(о).
 u'n|gerade *a* 1. што није прав, неправ, крив.
 2. (и u'n|gerad|zählig {унгратцелих}) непаран.
 u'n|geraten *a* 1. неуспе(о, -ла, -ло; неваљао. 2.
 неногођен, неодгоненут, нерешен. [јући.]
 u'n|gerechnet *a* не(у)рачунат; *adv.* не рачуна-
 u'n|gerecht *adv.* неправ(о), неправед(ан(-но)),
 неправич(ан(-но)). [неоправдан(о).]
 u'n|gerechtfertigt {унггерехтертигт} *a* (dv.)
 U'n|gerechtigkeit *f* неправедност, неправда,
 неправичност, несправедљивост.
 u'n|geregelt *a* нес-, неуређен, нерегулисан.
 u'n|gereimt {унггеримт} *a* 1. несликован, без
 слика; ~e Verse несликовани стихови, сти-
 хови без слика. 2. *fig.* апсурдан, *fat.* буда-
 ласт, бесмислен.
 U'n|gereimtheit *f* 1. несликованост, стање без
 слика. 2. бесмисленост, лудорија, којешта п.
 u'n|gern *adv.* (в. gern; *compr.* каткад ~er) не-
 радо; gern oder ~ хоћеш нећеш; милом или
 силом; ich sehe es ~, daß... не волим да ви-
 дим да... (и. како...)
 u'n|gero'chen *a* = ungerächt.
 u'n|gerufen *a* не(по)зван.
 u'n|gerügt {унггеругт} *a* не(по)жуђен; непре-,
 неу(ко)пен; ich kann das nicht ~ lassen не мо-
 гу а да то не покудим.
 u'n|gerührt *a* 1. не(из)мешан. 2. *fig.* недиригнут,
 неганут, нетронут.
 u'n|gerupft *a* неоч(ер)упан; *fig.* (nicht) ~ da-
 vonkommen (не)умаћи читав.
 u'n|gerüstet *a* неопремљен, не(на)оружан, не-
 спрем(ан, -љен).
 u'n|gesagt {унггесagt} *a* неказан, неречен; et.
 ~ lassen не рећи ништа о чему, прехутати
 што; das will ich ~ (sein) lassen о томе нећу
 да говорим.
 u'n|gesalzen *a* неслан, не(о)сољен; *fig.* неслан.
 u'n|gesattelt *a* не(о)седлан.
 u'n|gesättigt *a* незасићен.
 u'n|gesäuert *a* некисео, пресан, бесквасан, без
 квасца; ~es Brot хлеб бес квасца, погача.
 u'n|gesäu'mt {унггесäu'mt} *a* непорубљен. II *adv.*
 неодложно, без оклевања, сместа, из ових
 стопа.
 u'n|geschält *a* не(о)љушћен, не(о)гуљен.
 u'n|geschehen *a* што се није десило (и. дого-
 дило, збило); noch ~ још неучињен; man kann
 das nicht ~ machen и. Geschehenes kann

nicht ~ gemacht werden што је учињено — учињено; што је било — било; што се збило збило се.

[страха, смело, одважно.]

un|gescheu't {унг'шџџ} adv без плашње, без

un|geschichtlich а неисториски.

Un|geschick l n (б. pl.) 1. неумешност f, неспретност f, неокретност f, невештина f, невичност f 2. зао удес m, недаћа f, несрећа f. II m сметењак, невежа, завезана врећа; ~ laßt grüßen в. ungeschickt 1.

Un|geschicklichkeit f 1. = Ungeschick 1 2. неспособност, неподобност, невичност, неумешност, неискусност.

un|geschickt a (dv.) 1. невешт(о), неумешан (-но), сплетен, везан, сметен; prv. ~ (и. Un|geschick) laßt grüßen! баш сте везана врећа! 2. незграпан

un|geschlacht {унг'шлaxт} [свн.] а незграпан; неотесан; трапав; ~er Mensch трапавко, гр-мал [ност; трапавост.]

un|geschlachtheit f 3b незграпност; неотеса-

un|geschliffen a 1. не(на)оштрен; не(из)брушен, неуглачан. 2. fig. (и adv.) неуглажен(о), неотесан(о); прост(ачки).

Un|geschliffenheit f 3b неуглаженост; неотесаност, простота [тав, сав, цео.]

un|geschmälert а не(о)крњен, несмањен; чи-)

un|geschmeidig а негибак, невитак, неса-витљив, крут, неспретан.

Un|geschmeidigkeit f крутост, невиткост, неса-витљивост, негибкост, неспретност.

un|geschminkt а ненафракан, ненарумењен, ненабељен, ненамазан, fig. непритворан, отворен, искрен; ~e Wahrheit жива (и. су-шта) истина.

Un|geschminktheit f ненафраканост, ненарумењеност, ненабељеност; fig. непритворност, отвореност, искреност.

un|geschmückt а неукрашен, неурешен, не-(на)кићен.

un|gescho'ren а 1. неострижен, неоошан. 2. fig. lassen Sie mich ~! оставите ме на миру!, маните се Ви мене!

un|geschützt а не(за)штићен, незаклоњен.

un|geschwächt а неослабљен, несмањен.

un|geschwänzt а безреп, без репа.

un|geschworen а незаклет; ich glaube es Ihnen ~ верујем Вам на реч

un|gesehen a (dv.) невиђен(о). [дивљи.]

un|gesellig а недружеван, недружељубив,)

Un|geselligkeit f недружевност, недружељубивост [закон(о).]

un|gesetzlich a (dv.) незаконит(о), против-)

Un|gesetzlichkeit f незаконитост, противза-)

un|gesetz.mäßig а незаконит [коност.]

un|gesittet а неуљућен, неуглажен; невоспи-тан, неотесан. [неваспитаност, неотесаност.]

Un|gesittetheit f неуљућеност, неуглаженост;)

un|gesotten а необарен, некуван, неварен.

un|gesprächig а неразговоран, неговорљив.

Un|gestalt¹ {унг'штaлт} f 1. = Ungestaltheit.

2. наказа, накарада, грдоба.

un|gestalt² {-}, ~et {-t} а наказан, накара-дан, ружан, здепаст, изишао из облика

Un|gestaltheit {унг'штaлтхaйт} f наказност,

накарадност, грдобност, грдост, ружноћа. un|gestärkt а 1. не(о)крепљен, непоткрепљен, неоснажен, неојачан. 2. нескробљен, не(на)-штиркан

un|gestempelt а нежигосан, нетаксиран.

un|gestieft а без чизама.

un|gestielt а 1. ненасађен, без држалице, без дршке. 2. ~ без стабљике, без петелјке.

un|gestillt а нестишан, неутишан, неу-, не-при|мирен, несмирен; нештољен, неугашен; незадовољен; неиспуњен.

un|gestört {унг'штóрт} а (dv.) несметан(о), ненаруш|ен, -аван, неузнемирован(о), нере-мењен(о), непрекидан; adv. спокојно, на миру; sich e-r ~en Ruhe erfreuen уживати у ненарушавању (и. савршеном) миру.

Un|gestörtheit f неремењеност, ненарушава-ност, несметаност, неузнемиривање n, мир-ноћа, спокојност.

un|gestraift а (dv.) некажњен(о).

Un|gestraftheit f 3b некажњеност.

un|gestüm¹ {унг'штум} [свн.: stumm] силовит, силан; жесток, бесан; плах(овит); необуздан; горопадан, пуст; ~es Wetter бурно време.

Un|gestüm² m и n 2g (б. pl.) силовитост, си-лина; жестина, плахо(вито)ст; необузданост; горопадност; бес m.

Un|gestümheit {-xǝt} f = Ungestüm-

un|gesucht а нетражен, неискан.

Un|gesuchtheit f 3b нетраженост

un|gesund а 1. нездрав, рђавог (и. слабог) здравља. болешљив. 2. нездрав, шkodљив (по здравље).

Un|gesundheit f 1. нездравост, слабо здравље л, болешљивост. 2. нездравост, шkodљивост (по здравље).

un|getan а неучињен, недо-, нес|вршен, нео-кончан; et. ~ lassen оставити што несврше-но, не учинити што. [катраном.]

un|geteert а не(на)катранисан, не(на)мазан)

un|geteilt а не(раз)дељен, неподељен; једин-ствен; цео; прост; ~ заједнички; fig. једно-душан, сложен; ~er Beifall опште (и. једно-душно) одобравање.

Un|geteiltheit f неподељеност, нераздељеност; читавост, целост; ~ заједница; fig. једно-гласност, -душност, сложеност.

un|getrennt а нераз-, нео|двојен, нерастављен.

un|getreu а неверан, вероломан; в. untreu.

un|getrübт а не(за)мућен, неумућен, непо-мућен; ненаоблачен, ведар; без примесе, чист; ~es Glück непомућена срећа.

Un|getrübtheit f неза-, неуз|мућеност; нена-облаченост, fig. непомућеност.

Un|getüm [пвн. у вези са ~tum] n 2g чудови-ште n, грдосија f, немам f

un|getüm(lich) а = ungeheuer(lich)

un|geübt а не(из)вежбан, неувежбан, не-вешт; неискусан.

Un|geübtheit f 3b не(из)вежбаност; неиску-

un|gewalkt а не(у)ваљан [сност.]

un|gewandt а неокретан, невичан, невешт.

Un|gewandtheit f неокретност, невичност.

un|gewaschen а 1. не(о)пран, неумиен; ~e

Wolle непрана вуна. 2. fig. бесмислен, глуп;

~es Maul поган језик; ~es Zeug reden говорити бесмислице, трућати којешта.

u'n|geweiht *a* не(п)освећен, неблагословен.

u'n|gewiegt *a* не(у)љуљан, неуљушкан.

u'n|gewiß [сврн.] *a* 1. непоуздан, несигуран, неизвес(т)ан. 2. сумњив; неодређен; под питањем; aufs ungewisse на неизвесно, на несигурно, насумце, (па) куд пукло да пукло.

u'n|gewissenhaft *a* несавес(т)ан.

U'n|gewißheit *f* неизвесност, непоузданост, несигурност; j-n in ~ lassen оставити кога у неизвесности. [непогода *f*.]

U'n|gewitter [сврн.] *n* олуја *f*, бура *f* (и *fig.*)

u'n|gewogen *a* 1. не(из)мерен; *adv.* немерено, не мерећи. 2. неаклоњен.

u'n|gewöhnlich *a* (*dv.*) необич(а)н(-но), изванредан; неубичајен; auf diesem nicht mehr ~en Wege на овом већ уобичајеном путу.

U'n|gewöhnlichkeit *f* 1. необичност; неубичајеност; реткост. 2. необична ствар.

u'n|gewohnt *a*. а) нена-, непри|викнут; б) необичан. [обичност.]

U'n|gewohntheit *f* непри-, нена|викнутост; не-

u'n|gezählt *a* (*dv.*) небројен(о), неизбројан; *h*ytype. [необуздан.]

u'n|gezähmt *a* неприпитомљен, неукроћен,

u'n|gezäumt *a* незауздан.

U'n|geziefer {унг|цифр} [сврн.: Zieher „жртва“] *n* 21 гад *m*, гамад *f* coll. [недоличан.]

u'n|geziemend *a* неприличан, непристојан,

u'n|gezogen *a* невоспитан, неодгојен; неучтив; неуљудан; дрзак.

U'n|gezogenheit *f* 3b невоспитаност, неодгојеност; неуљудност, неучтивост, дрскост.

u'n|gezügelt {унг|цигелт} *a* незауздан; *fig.* необуздан.

u'n|gezwungen *a* (*dv.*) 1. неприсиљен, неморан, ненатеран. 2. *fig.* неусиљен(о), неизвештачен(о), ненамештен(о); ~es Wesen неусиљеност, неизвештаченост, ненамештеност.

U'n|gezwungenheit *f* 1. неприсиљеност, немораност, ненатераност. 2. *fig.* неусиљеност, ненамештеност, неизвештаченост.

u'n|gültig итд. = ungültig итд.

U'n|glaube *m* неверовање *n*; безверје *n*.

u'n|gläubhaft *a* = ungläubwürdig.

u'n|gläubig *a* 1. који не верује, неверан, безверан, невернички, нехришћански; ђаурски; в. Thomas. 2. неповерљив, подозрив. II U'n|gläubige(r) *s* неверник, -ца, безверник, -ца, ђаур(ин). [неверица *f*; неповерљивост *f*.]

U'n|gläubigkeit *f* неверовање *n*, неверје *n*,

un|glau'blig *a*, *adv.* невероват(а)н, -но, за не-

U'n|glau'bllichkeit *f* невероватност. [веровање.]

u'n|glau'würdig *a* неверодостојан; невероватан. [вероватност.]

U'n|glau'würdigkeit *f* неверодостојност, не-

u'n|gleich {унг|лѐх} *a* неједнак; нераван; различан -ит; несразмеран; неједнак, неравномеран, неподједнак; променљив. II *adv.* 1. неједнако, различно. 2. уз *сврн.*: несравњиво, неупоређиво, далеко, бескрајно.

U'n|gleich..., u'n|gleich... {~}: 2artig *a* разнородан, разноврстан, различит; ~artigkeit *f*

разноврсност, разновродност, различитост; 2farbig *a* неједнаке боје, различитих боја; 2förmig *a* несаобразан; неједнообразан; неподједнак; неједнак (кретање); ~förmigkeit *f* несаобразност; неједнообразност; неподједнакост, неједнакост.

U'n|gleichheit *f* неједнакост; разноличност, -итост; несразмерност; неравност.

U'n|gleich..., u'n|gleich...: 2mäßig *a* неравномеран; несразмеран; ~mäßigkeit *f* неравномерност; несразмерност; 2namig {~намиг} *a* разноимен; 2seitig *a* разностран; 2seitiges Dreieck разнострани троугао (и. трокут).

U'n|glimpf *m* немање *n* обзира, непоштеност, окорелост *f*, окрутост *f*, неправда *f*; поруга *f*.

u'n|glimpflich *a* нељубазан, безобзиран, увредљив, погрдан.

U'n|glück *n* (pl. / за *pl.* често: Unglücksfälle) несрећа *f*; зла срећа *f*; недаћа *f*, зла коб *f*; незгода *f*, нука *f*; напаст *f*, белај *m*; немање *n* среће, баксузлук *m*; rechtes ~ haben немати среће; zum ~ по несрећи, на несрећу; *prv.* ein ~ kommt selten allein несрећа никада не долази сама; за несрећом несрећа иде; kein ~ ist so groß, es ist ein Glück dabei и у несрећи среће има, где несреће ту и среће има. [несрећу, кобан.]

u'n|glück|bringend *a* несрећан, што доноси

u'n|glücklich *a* (*dv.*) несрећ(а)н(-но), злосрећан; ~ enden несрећно свршити; ~ spielen немати среће у картању. II U'n|glückliche(r) *s* несрећник, -ца, злосрећник, -ца; невољник, -ца.

u'n|glücklicher|weise *adv.* на несрећу, по несрећи.

U'n|glücks...: ~bote *m* гласник несреће, црни гласник; ~brief *m* кобно (и. црно) писмо *n*, писмо о несрећи.

u'n|glück|selig {и ун|г|лук|селих} несрећан, сињи; кобан. II U'n|glückselige(r) *s* несрећник, -ца, злосрећник, -ца, невољник, -ца.

U'n|glück|seligkeit *f* 3b несрећа.

U'n|glücks...: ~fall *m* несрећан случај, несрећа *f*, недаћа *f*; ~gefährte *m*, ~gefährtin *f*, ~genoß *m*, ~genossin *f* сапатник, -ца, састрадалник, -ца; ~kind *n*, ~mensch *m* несрећник *m*, злосрећник; ~propheet(in) *f* *m* слутво, кобник, -ца, злокобник, -ца; ~rabe *m* птица злослутница *f*; ~tag *m* несрећан дан, дан несрећа, црни дан.

U'n|glück|stifter(in) *m* виновник -ца несреће.

U'n|glücks...: ~vogel *m*. а) птица злослутница *f*; б) *fig. fam.* баксуз; ~wurm *m* *fig. fam.* несрећничих. [обећава] несрећу.

u'n|glück|verheißend *a* који наговештава (и. I) U'n|gnade *f* немилост; sich (dat.) j-s ~ zuziehen пасти у немилост код кога; изгубити чију благонаклоност.

u'n|gnädig *a* немилостив(ан), немилосрдан; зलोљан; *adv.* немилостивно; ~ aufnehmen примити неблагонаклоно.

U'n|gott *m* / небот, враг, зао дух.

u'n|göttlich *a* небожји, безбожан.

u'n|grammatisch *a* неграматички.

u'n|gültig *a* неважећи (и *сврн.*), што не важи (и. не вреди); für ~ erklären, ~ machen пони-

шт|ити, -авати; durch Verjährung ~ geworden застаре|о, -ла, -ло.

U'n|gültigkeit *f* неважење *n*, неважност, поништај *m*, поништење *n*; ~s|erklärung *f* оглашавање *n* за неважеће, објављивање неважења (и. поништења, поништаја).

U'n|gültig... ~machung *f* поништавање, -ење *n*, поништај *m*; ~werden *n* застарелост *f*.

U'n|gunst *f* не(благо)наклоност, немилост; штета, уштрб *m*; zu teilen ~en на моју штету, на мој уштрб.

u'n|günstig *a* (dv.) неповољ|ан(-но); непробитачан; j-m ~ sein бити нерасположен према коме.

u'n|gut *a* не добар, поглавито у употреби: für ~ nehmen замер|ити, -ати, за зло прим|ити, -ати; nehmen Sie es nicht für ~, wenn ich Ihnen sage немојте замерити ако Вам кажем...; nichts für ~! не буди замерено!, не прими(те) за зло!, извини(те)!

u'n|gütig *a* (dv.) 1. немилостив(о), ненаклон(о). 2. et. ~ aufnehmen = et. für ungut nehmen.

un|ha|ltbar *a* 1. неодржљив, слаб. 2. a) X неодржљив, необдранљив; b) небранљив, неоснован, што се не може одржати (тврђење).

U'n|haltbarkeit *f* неодржљивост; небранљивост, неоснованост.

u'n|harmonisch *a* ≡ нескладан, нехармоничан.

U'n|heil *n* несрећа *f*, недаћа *f*, зло; ~ anrichten (и. stiften) на-, при|чинити (и. проузроковати) несрећу. [болан, кому нема лека.]

un|hei|lbar *a* не(из)лечљив, неисцељив, непре-
U'n|hei|lbarkeit *f* не(из)лечљивост, неисцељивост; непреболност. [срећу, несрећан.]

u'n|heil|bringend *a* (зло)кобан, што доноси не-
u'n|heilig *a* несвет; светован; безбожан.

U'n|heiligkeit *f* несветост; световност; безбожност.

U'n|heil..., u'n|heil...: 2schwanger *a* препун несреће, кобан; ~stifter (in *f*) *m* виновни|к, -ца несреће (и. зла); 2verkündend *a* који наговештава несрећу, злослутан; 2voll *a* кобан, несрећан.

u'n|heimlich *a* (dv.) неугод|ан(-но), непријат|ан(-но); страховит(о), страш|ан(-но); ihm wurde ~ zu Mute би му хладно око срца. [печи.]

u'n|heizbar *a* не(за)грејљив, неложљив, без|

u'n|höflich *a* (dv.) неучтив(о), неуљуд|ан(-но).

U'n|höflichkeit *f* неучтивост, неуљудност.

u'n|hold¹ {унхолт} *a* 1. нељубак, немио, неумиљат, одвратан. 2. нељубазан. 3. ненаклон, непријатељски.

U'n|hold² {~} *m* 2g, ~in {унхрлдџн} *f* 3c 1. ругоба *f*, грдоба *f*; чудовиште *n*, неман *f*. 2. пакосни|к-ца, злоћа *f*, оштроконђа. 3. зао дух: ђаво, враг, демон; вешт|ац, -ица.

u'n|hörbar *a* нечујан.

U'n|hörbarkeit *f* нечујност.

unie|ren {унирн} [новолат.] *tr.* 15g сједи|нити, -њавати, спојити, спајати.

Unie|rte(r) *s* члан -ица уније; унијат, -к(ињ)а.

unifo|rmi¹ {унифџрм} *a* једнообразан, униформан.

Unifo|rmi² {~} [лат.] *f* 3b X војничка одећа, униформа; in großer (kleiner) ~ у свечаној,

парадној (у походној) униформи; nicht in ~ у грађанском оделу.

uniformie|ren {униформирн} [лат.] *I tr.* 15g униформисати (обући у униформу; изједначити). *II Uniformie|rung* {~рун} *f* 3b униформисање (завођење униформе, облачење униформе; изједначавање, -ење).

Uniformität¹ {униформитет} [лат.] *f* 3b униформност, једнообразност, једноликост.

U'nikum {уникум} [лат. „сам“] *n* б|и (аус. само) б|к 1. уникат *m*, једини примерак *m*. 2. уникум *m*, чудо; чудак.

u'n|interessant *a* незанимљив, неинтересантан.

u'n|interessiert *a* незаинтересован.

u'n|interessiertheit *f* 3b незаинтересованост.

Unio'n {унион} [лат.] *f* 3b 1. унија, савез *m*, сједињење *n*. 2. (б. pl.) die ~ Сједињене Државе *f* pl. (у Сев. Америци). [лица уније.]

Unioni'st {унионист} *m* 3a униониста, приста-|

uni|sono {унизоно} [ит.] *adv.* ≡ унисоно, једнозвучно, у један глас.

Unita'rier {унитар'р} [новолат.] *m* 2l унитарца.

universa'l {универзал} [лат.] *a* универзалан, општи, опћи.

Universa'l... {~ал-}: ~erbe *m*, ~erbin *f* општ|и -а (и. једини -а) наследник -ца; ~gelenk *n* ≡ универзални зглоб *m*; ~genie *n* свестран(и. универзалан) геније *m*; ~geschichte *f* општа историја; ~hammer|zange *f* ≡ чекић-квеште *f* pl. за сваку употребу; ~ität¹ {универзалитет} *f* 3b (б. pl.) универзалност, опшност, свестраност; ~kopf *m* = ~genie; ~mittel *n* опште средство, лек *m* за све болести; ~zange ≡ *f* универзалне квеште *f* pl., квеште за све.

universe'll {универсел} *a* = universal.

Universitā't¹ {универзитет} [лат.] *f* 3b универзитет *m*, свеучилиште *n*, универза *f*; auf der ~ sein бити студент универзитета; auf die ~ bezüglich универзитетски.

Universitā'ts... {~тс...} ~bibliothek *f* универзитетска библиотека; ~diener *f* послужитељ универзитета; ~ferien *pl.* универзитетски распуст ≡ ~gebäude *n* зграда *f* универзитета, универзитетска зграда *f*; ~jahr *n* година *f* на универзитету, универзитетска година *f*; ~lehrer *m*, ~professor *m* професор универзитета; ~rektor *m* ректор универзитета; ~richter *m* судија (и. судца) универзитета, универзитетски судија; ~stadt *f* град *m* са универзитетом, универзитетски град *m*; ~studium *n* студије *f* pl. на универзитету, свеучилишно образовање; ~unterricht *m* настава *f* на универзитету, универзитетска настава; ~wesen *n* виша настава *f*; ~zeit *f* време *n* универзитетског школовања.

Unive'rsum {универзум} [лат.] *n* б|к (б. pl.) васиона *f*, васељена *f*, свемир *m*, универзум *m*.

u'n|jagdbar *a* X што није за лов(љење), неловљив.

Un'ke {ун.к} [свн. оном.] *f* 3b 1. мукач *m*, бабурача *f*, крастава жаба *f*. 2. fig. = Unglücksprophet, слотов *m*. [fig. злослутити.]

u'nken {~н} *intr.* (h) 15a бобоњати, уњкати; U'nken|gesang *m* песма *f* мукача (и. бабурача); fig. злослужење *n*.

un|ke'nnbar, un|ke'ntlich *a* нераспознајан, што се не може познати, неразнајљив: seine Handschrift ~ machen изврнути свој рукопис.
 Un|ke'nnbarkeit *f*, Un|ke'ntlichkeit *f* нераспознајност, неразнајљивост.
 Un|kenntnis *f* непознавање *n*; незнање *n*.
 Un|ken|ruf *m* 1. = Unkengesang. 2. *fig.* злослутан крик. [чедним животом.]
 un|keusch *a* нечедан; ~ leben живети не-
 Un|keuschheit *f* 3*b* нечедност.
 un|kindlich *a* 1. недетињ(ск)и, недетињаст. 2. недечији, несиновљи, несиновски, као несин, нећерински. [жљивост према родитељима.]
 Un|kindlichkeit *f* 1. недетињастост. 2. непа-
 un|kirchlich *a* нецрквени; противан цркви.
 Un|kirchlichkeit *f* 3*b* нецрквеност, антиклери-
 калност.
 un|klar *a* 1. мутан; ~ werden (за)мутити се; магловит; неразговетан, 2. нејасан, нераз-
 умљив, несхватљив, мрачан; *adv.* нејасно.
 3. небистар, непроницљив, неоштроуман, невиспреп.
 Un|klarheit *f* нејасност, неразговетност, мут-
 ноћа; магловитост, неразумљивост, мрач-
 ност.
 un|klug *a* непаметан, слабе памети, неопр-
 зан, необазрив, непромишљен, глупав.
 Un|klugheit *f* непаметност, слаба памет; не-
 опрезност, необазривост, неразмишљеност.
 un|königlich *a* 1. некраљевски, што не личи
 краљу. 2. некраљевски, нерасположен пре-
 ма краљу. [лисати, неконтрољив.]
 un|kontrollierbar *a* што се не може контро-
 lieren
 un|körperlich *a* нетелесан, нематеријалан.
 Un|körperlichkeit *f* нетелесност, нематери-
 јалност.
 Un|kosten [нвн.] *pl. inv.* трошкови *m pl.*; nach Abzug aller ~ по одбитку свију тро-
 шкова; j-n in ~ stürzen увалити кога у тро-
 шкове.
 Un|kraut [свн.] *n* коров *m*, травуљина *f*; *prv.*
 ~ vergeht nicht неће гром у коприве.
 un|kriegerisch *a* нератнички; нератоборан.
 un|kultiviert *a* некултивисан, дивљи.
 Un|kultur *f* (б. *pl.*) некултура, некултурност.
 un|kündbar *a* ненаплатљив; неоткажљив,
 консолидован. [жљивост, консолидованост.]
 Un|kündbarkeit *f* ненаплатљивост; неотка-
 Un|kunde *f* (б. *pl.*) непознавање *n*, незнање *n*.
 un|kundig *a*: e-r Sache (*gen.*) ~ који не зна
 (и не познаје) што, не знајући што; e-r Sache
 nicht ganz ~ sein познавати (и знати) што
 унеколико; er ist des Weges ~ он не зна пута.
 un|lang *adv.* 1. готово: не дуго, кратко вре-
 ме; мало после. 2. ~, un|längst недавно; ту
 скоро; ономад(не).
 un|lauter *a* нечист, *fam.* црвљив; неплеменит;
 користољубив, саможив; недопуштен.
 Un|lauterkeit *f* 3*b* нечистоћа.
 un|lei'dlich *a* неподношљив, несношљив.
 Un|lei'dlichkeit *f* непод-, несношљивост.
 un|le'nkbar, un|le'nksam *a* којим се не може
 управљати, неуправљив; неразумљив, не-
 приступа(ча)н, непослушан.
 Un|le'nkbarkeit *f*, Un|le'nksamkeit *f* немогућ-

ност управљања, непослушност.
 un|le'sbar, un|leserlich *a* нечитак, нечитљив.
 Un|le'sbarkeit *f*, Un|leserlichkeit *f* 3*b* нечиткост,
 нечитљивост.
 un|leu'gbar *a* непорецљив, што се не може по-
 рећи, неоспоран, очевидан.
 Un|leugbarkeit *f* непорецљивост, очевидност.
 un|lieb *a* недраг, немио; es ist mir ~, das zu
 hören непријатно ми је да то чујем.
 un|liebenswürdig *a* нељубазан. [дан.]
 un|liebsam {унлипсам} *a* непријатан, неуго-
 u'n löblich *a* непохваљив, непохвалан.
 un|logisch *a* (*dv.*) нелогичан(-но).
 un|lösbar, unlöslich *a* не(раз)решљив; не-
 растворљив. [шљивост; нерастворљивост.]
 Un|lösbarkeit *f*, Un|löslichkeit *f* не(раз)ре-
 un|lös'chbar *a* неугашљив.
 Un|lust *f* (б. *pl.*) 1. непријатност, незадо-
 вољство *n*; нерасположење *n*, нерасполо-
 женост; зловоља. 2. немање воље (zu *dat.*
 за). 3. одвратност, гађење *n*.
 un|lustig *a* 1. нерасположен, невесео, злово-
 љан. 2. без воље, без прохтева (и жеље);
adv. против воље, нерадо. 3. непријатан,
 мрзак, немио.
 Un|macht *f* 1. немоћ, слабост. 2. = Ohnmacht *b*.
 un|mädchenhaft *a* недевојачки.
 un|malerisch *a* неживописан.
 un|manierlich *a* без лепог понашања, без ма-
 нира; неуглађен; неспретан, незграпан; sich
 ~ aufführen понашати се како не треба.
 Un|manierlichkeit *f* немање *n* лепог понаша-
 ња, немање (лепих) манира; неуглађеност,
 неуљудност; неспретност, незграпност.
 un|männlich *a* (*dv.*) немушки; мекушан, (пра-
 ва) мама. [особина маме и. слабости.]
 Un|männlichkeit *f* немушкост; мекуштво *n*,
 Un|maß *n* претераност *f*.
 Un|masse *f* сијасет *inv.*, сила (и. тма) Божја,
 тушта и тма, силесија, грдно мноштво *n*,
 огромна количина (и. множина).
 un|maßgeblich {унмасгеблих} *a* немеродаван,
 ненадлежан. [претеран(о).]
 un|mäßig *a* (*dv.*) неумерен(о); неумерљив;
 Un|mäßigkeit *f* неумереност; неумерљивост;
 Un|menge *f* = Unmasse. [претераност.]
 Un|mensch *m* нечовек, одљуд, изрод људски;
fam. ich bin kein ~ нисам нечовек, нисам ни
 ја од камена.
 un|menschlich {и унмешлих} *a* (*dv.*) 1. нечо-
 вечан(-но), нељудски, свиреп(о). 2. огроман,
 натчовечански; ~e Kraft натчовечанска снага.
 Un|menschlichkeit *f* нечовечност, нечове-
 штво *n*.
 un|me'rkbar, un|me'rklich *a* неприметљив(о),
 неприметан(-но), неопажљив(о), неосетан
 (-но); несхватљив.
 Un|me'rkbarkeit *f*, Un|me'rklichkeit *f* непри-
 метљивост, неприметност, неопажљивост.
 un|me'ßbar *a* немерљив.
 Un|meßbarkeit *f* немерљивост.
 un|methodisch *a* неметодски.
 un|militärisch *a* невојнички, мало војнички.
 un|mi'tteilbar *a* несаопштљив, несаопћљив.
 un|mi'tteilsam *a* несклон саопштавању, неса-

општљив, који не воли да саопштава (и. да казује), непроливен, неверљив, уздржљив, ћутљив.

Un|mit|teilsamkeit *f* несклоност саопштавању (и. казивању), несаопштљивост, непроливеност, неверљивост, уздржљивост, ћутљивост.

u'n|mittelbar *I a* (*dv.*): непосредан(-но); *adv.* (у)право. **II U'n mittelbare(r)** *m* ⁹¹ непосредни.

U'n|mittelbarkeit *f* непосредност. {наследник.}

u'n|möb|liert *a* немаштен, без намештаја.

u'n|modern, u'n|modisch *a* немодеран, неса-времен.

un|mö'glich *a* немогућ(ан); *adv.* немогућно, немогуће; *ich kann es ~ tun* то никако не могу учинити; *Unmögliches leisten* (у)чинити немогућно; *wenn, was ~ ist...* ако, што је немогућно...; *prv.* *Unmögliches kann man von niemand verlangen* оно што је немогућно не може се ни од кога захтевати.

Un|mö'glichkeit *f* немогућност.

u'n|monarchisch *a* немонархичан.

u'n|moralisch *a* неморалан.

u'n|mündig *a* малолетан, непунолетан.

U'n|mündigkeit *f* малолетност, непунолетност.

u'n|musikalisch *a* 1. немусички, противан музичким правилима. 2. ~ *sein* не разумевати се у музици.

U'n|mut *f* usw. = *Mißmut* usw.

u'n|mutig *a* = *mißmutig* {хински.}

u'n|mütterlich *a, adv.* нематерински, маће-

u'n|nachahmbar {уннахамбар} неподражљив, чему се не може подражавати, непатворљив, што се не може патворити.

u'n|nachahmlich {уннахамлѝх} а неподражљив, недостижан. {вост, недостижност.}

U'n|nachahmlichkeit {~кѝт} *f* неподражљи-

u'n|nachbarlich *a* несуседски, некомшијски, што не долази од доброга суседа (и. комшије).

u'n|nachgiebig *a* несавитљив, непопустљив.

U'n|nachgiebigkeit *f* ^{3b} несавитљивост, непопустљивост.

u'n|nachsichtig *a* непопустљив, строг.

U'n|nachsichtigkeit *f* непопустљивост, строгост. {приступљив.}

un|na'hbar {уннабар} *a* неприступа(ча)н, не-

Un|na'hbarkeit {~кѝт} *f* неприступ(ач)ност.

U'n|natur *f* (б. *pl.*) не-, против|природност, неприрода, изопаченост

u'n|natürlich *a* (*dv.*) неприродан(-но), ненараван; изопачен(о); чудовишан; намештен(о), усиљен(о), извештачен(о)

U'n|natürlichkeit *f* 1. неприродност, намештеност, усиљеност, извештаченост. 2. чудовишност, неприродност, ствар против природе {се не може именовати.}

un|ne'nnbar *a* неизрециљив, неискажљив, што

u'n|nötig {и (un)nötig} *I a* непотребан; сувишан, из-, за|лишан. **II** *adv.* и ~*er|weise* непотребно. {лишност.}

U'n|nötigkeit *f* непотребност; сувишност, из-

u'n|nütz {уннуц} *I a* 1. не-, бес|користан; непотребан, узалудан. **II** *adv.* бескорисно; непотребно; узалудно; *den Namen Gottes ~ im*

Munde führen узалудно спомињати име Господње; ~*es Zeug* ништарије *f pl.* 2. што није ни за шта; неваљао. {непотребно.}

u'n|nützer|wei'se *adv.* без икакве потребе, **U'n|nützlich** *a* † = *unnütz.*

u'n|ordentlich *a* (*dv.*) 1. неуредан. 2. а) неуредан (-но), неуређен(о), несређен(о), без реда, у нареду; б) неуредан, нередован (живот).

U'n|ordentlichkeit *f* неуредност; не-, несређеност.

U'n|ordnung *f* неред *m*, неуредност; збрка, дармар *m*; пометња, пометеност; X *wilde ~* општи неред, растројство; *fig.* *in ~* у нареду; растројити, -авати; *in ~ bringen* пореметити, испретурати, запетљати; покварити (машину); разбарушити (косу); *in ~ geraten* (и. *kommen*) пореметити се, растројити се, -авати се, заплести се, побркати се, покварити се, разбарушити се.

u'n|organisch *a* неорганички. {графски.}

u'n|orthographisch *a* неправописан, неорто-

u'n|paar *a* непар(ни), распар. {рукавица.}

u'n|paarig {уннапѝх} *a* непаран; непарица (и)

U'n|paarigkeit *f* непарност.

u'n|parlamentarisch *a* непарламентаран.

u'n|parteiisch *a* (*dv.*) непристрасан (-но).

U'n|parteiische(r) *m* = *Schiedsrichter*

U'n|parteilichkeit *f* непристрасност

u'n|paß {уннаѝс} *adv.* и *a* само у предикату = *unpäßlich.*

u'n|passend *a.* а) неподесан; непогодан неприличан; б) неприкладан, непристао; незгодан; неумесан, неупутан, нескроман

un|passie'rbar *a* непроходан, непролазан.

u'n|paßlich *a* = *unpassend*

u'n|päßlich {уннаѝсѝх} *a* нелагодан, болешљив, који није добро, који се не осећа добро

U'n|päßlichkeit *f* нелагодност, болешљивост, слабост.

u'n|patriotisch *a* неродољубив, непатриотски.

u'n|persönlich *a, adv. gr., philos.* безличан (-но).

Un|persönlichkeit *f* безличност

un|pfä'ndbar *a* неузаптљив, неузабранљив, неузимљив као залога, незапленљив

Un|pfä'ndbarkeit *f* неузаптљивост, неузабранљивост, неузимљивост као залога, незапленљивост

u'n|philosophisch *a* нефилозофски

u'n|poetisch *a* непеснички, непоетичан.

u'n|politisch *a* 1. неполитички. 2. непромишљен.

u'n|populär *a* непопуларан, неомиљен у на-

U'n|popularität *f* непопуларност. {роду.}

u'n|praktisch *a* непрактичан; неизводљив, не-извршљив

u'n|produktiv *a* неплодан, непродуктиван

U'n|produktivität *f* неплодност, непродуктив-

u'n|proportioniert *a* несразмеран {ност}

u'n|pünktlich *a* нетачан

U'n|pünktlichkeit *f* нетачност. {фиковати.}

un|qualifizie'rbar *a* што се не може оквали-

u'n|rasiert *a* небрижан, нео-, неиз|брижан

U'n|rast *f* непочинак *m*, непочивање *n*, немир(овање *n*) *m*

U'n|rat {уннарат} {свн.} *m* ^{2g} (б. *pl.*) 1. нечисто-ћа *f*, гад, љубре *n*, смет, поган *f*, кртог. 2.

недаћа *f*, несрећа *f*, штета *f*; ~ merken (и. wittern) намирисати (и. најушити) нешто што није исправно; осетити превару.

u'n|rationell *a* нерационалан.

u'n|rätlich, un|ra'tsam *a* што се не може саветовати (и. препоручити), несаветан, непрепоручљив; штетан, незгодан.

u'n|recht¹ *a* неправи; погрешан, лажан; неподесан; незгодан; *adv.* рђаво, зло; незгодно, у невреме; наопако; погрешно, криво; ~ deuten криво тумачити; ~ verstehen наопако разумети; komme ich jetzt ~? долазим ли сада у невреме?; das Paket ist in ~e Hände gekommen пакет је доспео у туђе руке; es ist mir et. in die ~e Kehle gekommen нешто ми је запело (и. стало) у грлу; задавио сам се; er ist an den ~en Mann gekommen наишао је на кога не треба; das ist hier am ~en Orte angebraht то је овде промашило; ~e Seite des Stoffes наличје тканине; er öffnete die ~e Tür отворио је врата која не треба; zur ~en Zeit у зао час; у невреме; *prv.* ~ Out gedeihet nicht отето проклето. 2. неправичан (-но), неправедан (-но). II U'n|rechte(r) *s* 9l неправи, -а; das ist der Unrechte то није прави; то није онај кога тражим; an den Unrechten kommen намерити се на кога не треба.

U'n|recht² *n* (6 pl) неправда *f*, кривда *f*; er hat ~ bekommen није му дато за право; ~ leiden трпети неправду; es geschieht ihm ~ неправда му се чини; учињена му је неправда; j-m unrecht tun (у)чинити кому неправду; unrecht haben, и. im ~ sein немати право; j-m ~ geben не да(ва)ти за право кому; *prv.* besser ~ leiden, als ~ tun боље неправду трпети, но неправду чинити.

u'n|rechtlich *a* неправедан; неправичан; незаконит. [ност; незаконитост.]

U'n|rechtlichkeit *f* неправедност, неправичност.

u'n|rechtmäßig *a* незаконит, противзакон; ~erweise *adv.* незаконито.

U'n|rechtmäßigkeit *f* против-, нејаконитост.

u'n|redlich *a* = unehrlich I; U'n|redlichkeit *f* непоштење *n*, нечасност.

u'n|rednerisch *a* неговорнички, небеседнички.

u'n|reell *a* нестваран, без стварне вредности, лажан. [нередован (-но).]

u'n|regel|mäßig *a* (dv.) 1. неправилан (-но). 2. I

U'n|regel|mäßigkeit *f* неправилност; нередовност. [стао, нестасао.]

u'n|reif *a* не(до)зreo; зелен; незreo, недора-

U'n|reife *f*, U'n|reifheit *f* не(до)зrelost, недорасло.

u'n|rein *a* нечист; прљав, за-, упрљан, неопран, мутан, блатњав, каљав; das Unreine концепат *m*, нацрт *m*; ich habe es erst im ~en (ins ~e) geschrieben тек сам онако набацио на хартију; тек сам направио концепат; *fig.* sittlich ~ морално прљав; ☞ ~er Ton нечист тон. [праност; *fig.* нечистота.]

U'n|reinheit *f* нечистоћа, прљавштина, нео-

U'n|reinigkeit {унреинихкайт} *f* 3b 1. = Unreinheit. 2. нечистоћа, гад *m*, прљавштина, нечист, ђубре *n*.

u'n|reinlich *a* нечист; неопран, прљав.

U'n|reinlichkeit *f* нечистоћа, прљавост; *fig.* нечистота.

u'n|republikanisch *a* нерепубликански.

un|re'ttbar *a* неспашљив, неизбављив; *adv.* ~ verloren sein бити бесповратно изгубљен.

U'n|rettbarkeit *f* неспашљивост, неизбављивост.

u'n|richtig *a* (dv.) нетачан(-но), погрешан; неисправан; diese Uhr geht ~ овај часовник ради нетачно. [исправност.]

U'n|richtigkeit *f* нетачност; погрешност; не-

u'n|ritterlich *a* невитешки.

U'n|ritterlichkeit *f* невитешкост.

U'n|ruh {унру} *f* 3b ♂ њихалица, точкић *m* (у часовнику који се њиха).

U'n|ruhe *f* 1. немир *m*, немирноћа. 2. покрет *m*, кретање *n*, обеспокојење *n*, узнемирење *n*, узнемиреност; узбуђење *n*, неспокојство *n*; in ~ geraten узнемири(ва)ти се, обеспокојити се, -авати се, узбудити се, -ђивати се. 3. немир *m*, буна, врење *n*. 4. немирно створење *n*, немирко *m*. 5. = Unruh.

u'n|ruhig *a* (dv.) 1. немирљан(-но). 2. немиран, жив, покретан; узнемирен, неспокојан, грозничав; узбудљив; галамцијски, букачки; ☞ немиран, усколебан; in dieser Straße ist es sehr ~ у овој је улици врло хучно.

u'n|rühmlich *a* (dv.) неслављан(-но), мало слављан(-но).

U'n|ruh..., u'n|ruh... {унру...} ~scheibe *f* ♂ њихаличин котур *m*; ~stifter(in) *f* *m* смутљивлац(-ица), бунтовник(-ица), подбачач(ица); 2voll *a* пул немира.

uns {унс} [свн.: лат. nos] (dat. и acc. pl. od ich) нам(а); нас; ein Freund von ~ један од наших пријатеља; er gehört zu ~ он је наш(и-на); grüßen Sie ihn von ~ allen поздравите га од свих нас.

un|sa'gbar, un|sa'glich {унсакбар} un|sä'glich {унсаклих} *a* (dv.) неискажљив(о), некажљив(о), неизразљив(о); неизмерљан(-но), ој ро-

u'n|sanft *a* неблаг, жесток. [мјан(-но).]

u'n|sauber *a* = unrein; *fig.* ~er Bursche кра-

U'n|sauberkeit *f* = Unreinheit. [сник.]

u'n|säuberlich *a* нечист, не богзнакако чист.

un|scha'dhaft *a* неоштећен, читав.

u'n|schädlich {и уншѣтлѣх} *a* нешкодљив, нештетан; безазлен; j-n ~ machen учинити кога безопасним.

U'n|schädlichkeit *f* нешкодљивост; нештетност.

U'n|schädlichmachung *f* поништење *n* дејства, чињење нешкодљивим, неутрализовање *n*.

un|schä'tzbar *a* не(пр)оценљив.

Un|schä'tzbarkeit *f* не(пр)оценљивост.

u'n|scheinbar *a* неупадљив, неистакнут, безначајан; недречећи (за боје); *fig.* без сјаја, мрачан; ~ werden потамнети, (из)губити сјај.

U'n|scheinbarkeit *f* неупадљивост, нападање *n*

у очи; безначајност, незнатност, мрачност.

U'n|schick *m* = Unanständigkeit.

u'n|schicklich *a* 1. = unanständig, неприличан,

неуместан, неподесан.

U'n|schicklichkeit *f* = Unanständigkeit.

un|schiffbar *a* ≠ неплован, небродљив.

U'n|schlitt {уншлѣт} [сврн.] *n* 2g (б. *pl.*) *loj m*;
~kerze *f* = Talgerze. [бљив.]

u'n|schlüssig *a* неодлучан, нерешљив, коле-

U'n|schlüssigkeit *f* неодлучност, нерешљивост; колебаљивост; недоумица.

u'n|schmackhaft *a* без-, не|укусан; бљутав.

U'n|schmackhaftigkeit *f* неукусност; бљутавост.

un|schme'lbzar *a* не(рас)топљив, нетаљив.

Un|schme'lbzbarkeit *f* не(рас)топљивост, нетаљивост.

un|schmie'dbar *a* ≠ некован, нековљив.

u'n|schön *a* нелеп, ружан, гадан.

U'n|schuld *f* (б. *pl.*) 1. невиност; безазленост; чистота; чедност; *fig.* ich wasche meine Hände in ~ перем своје руке. 2. невин (и. безазлен, чедан) створ *m*, невино (и. безазлено) створење *n*; *fam.* ~ vom Lande сељанка, сеоска девојка; *v.* Landpomeranze.

u'n|schuldig *l a* невин; чедан; безазлен; (који) није крив, без кривице; простосрдачан, непретворан. II *adv.* и ~er|weise невино; на правди Бога.

U'n|schulds..., u'n|schulds... {уншултс-}: ~probe *f* мазија; 2voll *a* пун невиности, пун чедности; невин, чедан.

u'n|schwer *a* (dv.) нете|жак(-шко), лак(о); без тешкоћа; ich errate es ~ није ми тешко да погодим (то).

u'n|schwesterlich *a* несестрински.

U'n|segen *m* несрећа *f*, проклетство *n*; er hat nichts als ~ ништа му не иде од руке, проклетство га прати у свему.

u'n|selbständig *a* (dv.) несамостал(ан(-но); завис(ан(-но)); *fig.* нерешљив, колебаљив; ~e Arbeit несамосталан рад. [сност.]

U'n|selbständigkeit *f* несамосталност; зави-
u'n|selig {и унзелих} [сврн.] *a* кобан, (пре)несрећан; злосрећан.

u'nser {унзр} [сврн.; *uns] *l pr.* (gen. од wir) нас; erbarme dich ~ смилуј се на нас; wir (и. es) waren ~ fünf било нас је петорло, -ица, било нас је пет. II *a* и *pron. poss.* u'nser *m*, u'nserer {-} *f*, u'nser *n* 9c наш, -а, -е; Vater ~ (и. ~ Vater), der du bist im Himmel Оче наш који си на небесима; der Sieg ist ~ победа је наша. III *pron. poss.* u'nserer {-} *p*, u'nserer {-}, u'nseres {-} 9c, ca *art.* der (die, das) U'nserer {унзр} и U'nserige {унзрѣ} наш, -а, -е; das Unserige наше (добро, имање); die Unserigen наши; wir haben das Unserige getan ми смо учинили своје.

u'nser|einer {унзрѣнѣр} 9d, u'nser|eins {унзрѣнѣнс} *adv.* један од нас, неко као ми што смо.

u'nserer|seits {унзрѣрѣтс} *adv.* с наше стране, са своје стране.

u'nseres|gleich'en = unsergleichen.

U'nserige {унзрѣг} *v.* unser III.

u'nser|seits = unsererseits. [као ми.]

u'nser|gleich'en *adv.* нама раван (и. сличан), *f* u'nser|halb'en {унзрѣхалб'н}, 2we|gen {унзрѣтвег'н}, (um) untser|will'en нас ради, ради нас, нама за љубав, због нас.

u'n|sicher *a* небезбедан, необезбеђен, непо-

уздан, несигуран, неизвестан; сумњив; a) ~es Gedächtnis непоуздано памћење; ~er Heerespflichtiger војник што избегава војну обавезу; b) mit ~er Hand несигурном руком; c) die Landstraßen ~ machen учинити друмове непоузданим (и. опасним).

U'n|sicherheit *f* несигурност, непоузданост, неизвесност; сумњивост.

u'n|sichtbar *a* невидљив; ~ werden, sich ~ machen постати невидљивим, шути, -кнути, охладити; ~er|weise *adv.* невидљиво.

U'n|sichtbarkeit *f* невидљивост.

U'n|sinn [сврн.] *m* (б. *pl.*) 1. безумље *n*, безумност *f*. 2. бесмислица *f*, бесмисленост *f*; неразумност *f*; будалаштина *f*, лудост *f*, лудорија *f*; das ist (barer) ~ то је (права) бесмислица *f*; ~ reden (и. schwatzen) говорити глупости; говорити којешта.

u'n|sinnig *a* безуман, луд; бесмислен; будаласт; ~er|weise *adv.* безумно, лудо, будаласто. [смисленост; лудост.]

U'n|sinnigkeit *f* безумље *n*, безумност; бе-

u'n|sinnlich *a* 1. нетелесан, нематеријалан. 2.)

U'n|sitt'e гадан (и. ружан) обичај *m*. [нечулан.]

u'n|sittlich *a* неморалан; непоштен.

U'n|sittlichkeit *f* неморалност; неваљалство *n*.

u'n|soldatisch *a* невојнички.

u'n|solid(e) *a* несолидан, непоуздан.

U'n|solidität *f* несолидност, непоузданост.

u'n|sorgfältig, u'n|sorgsam *a* 1. = sorglos. 2. = sorgenfrei. [= Unserige *v.* unser III.]

U'n|sre {унзр} = Unsere, U'n|srige {унзрѣр}

u'n|srer|seits {унзрѣрѣтс} *adv.* *v.* unsererseits.

u'n|starr *a* некрут; ~es System некрут систем (ваздушних бродова).

u'n|stät {унштет} *a* = unstet.

u'n|statthaft *a* недопуштен; забрањен; недо-
вољан; неумесан, неупутан; неважећи; sein Gesuch ist ~ његова молба је неприхватљива.

U'n|statthaf'tigkeit *f* недопуштеност; недо-
вољност; неумесност, неупутност.

un|ste'rblich *a* (dv.) бесмрт(ан(-но), неумрли;
(sich) ~ machen обесмртити (се).

Un|ste'rblichkeit *f* бесмртност, неумрлост.

U'n|stern *m* 1. пљава звезда *f*, зла коб, несрећа *f*. 2. *fam.* = Pechvogel.

u'n|stet *a* 1. непостојан, несталан; променљив; немиран; што лута, луталица. 2. нечврст, несолидан, лабав. 3. прекидан, испрекидан.

u'n|stetig *a* = unstet; А ~e Größe прекидна (и. испрекидана, дискретна) количина (и. величина).

U'n|stetigkeit *f* несталност, непостојанство *n*, непостојаност; колебаљивост; луталиштво *n*.

un|sti'llbar {унштѣлбар} *a* неутољив.

Un|sti'llbarkeit {-кѣт} *f* неутољивост.

u'n|stimmig {унштѣмѣх} *a* = mißhellig.

U'n|stimmigkeit *f* = Mißhelligkeit.

un|stö'rbar {унштѣрбар} *a* ненарушљив, не-

реметљив, неузнемируљив, неутуђљив.

un|stra'fbar, un|strä'flich *a* некажњив; бес-

прекоран; беспорочан.

Un|stra'fbarkeit, Un|strä'flichkeit *f* некажњи-

вост; беспрекорност; беспорочност.

u'n|streitig *a* (dv.) неоспор(ан(-но)).

u'n|studiert *a* 1. што није студирао, неучен.

2. нестудирани, непроучен; без припреме.

u'n|süßbar *a* непокајљив, неискупљив.

U'n|summe *f* огромна (и. грдна) свота (и. сума).

u'n|symmetrisch *a* (*adv.*) несиметричан(-но).

u'n|sympatisch *a* (*adv.*) несимпатичан(-но).

un|ta'delhaft *a* бес-, не|прекоран.

Un|ta'delhaftigkeit *f* = Tadellosigkeit?

un|ta'de|lig {унтад(·)лјх} *a* = untadelhaft.

U'n|tat *f* 1. недело *n*; злочин *m*, злочинство *n*.

2. = Untätchen. {пер(и)ца *f*, недостатак *m*.}

U'n|tätchen {унтатчун} *n* 2l *fam.* мрљ(и)ца *f*, *f*

u'n|tätig *a* нерадан, неделатан, непослен; до-

кон; незапослен, ? лен, непокретан; ~ blei-

ben седети скрштених руку; er ist nie ~ он

никад не ееди.

U'n|tätigkeit *f* неделатност, недејство *n*; не-

рад *m*; незапосленост, ? лен(ив)ост, непо-

кретљивост.

u'n|tauglich *a* неспособан (zu et. *dat.* за што),

неподобан (zu et. *dat.* за што); ~ zum Dienst

неспособан за службу.

U'n|tauglichkeit *f* неспособност, неподобност;

~ zum Dienst неспособност (за службу).

un|teil|bar *a* недељив.

Un|teil|barkeit *f* недељивост. [удела у чему.]

u'n|teilhaftig *a*. е-г Sache (*gen.*) ~ што нема

u'n|ten {унтн} [свн.: unter] (*opp.* oben) I *adv.*

доле; на дну, у дну: *a*) ich habe ~ vier Zimmer

(ја) имам доле четири собе; ~ liegen бити (и.

налазити се) доле; *fam.* подлећи; siehe ~

(*abr. s. u.*) види доле; *b*) са *prp.* и *adv.* ~ an

et. (*dat.*) доле на чему, у дну чега, на под-

ножју чега; ~ durch доле кроз, пролазећи

оздо, доле у пролазу; *fig.* er ist ~ durch про-

пао је; ~ durch, ~ herum доле кроз; ~ im

Fasse на (и. при) дну бурета; ~ im Lande

(*opp.* im Gebirge) доле у равници; nach ~

(на)доле; von oben bis ~ одозго до доле,

од врха до дна; von ~ auf одоздо, од дна;

er hat von ~ auf gedient: *a*) он је почео слу-

жбу од најнижег степена; уп. dienen I; *b*)

fig. он се уздигао само својим радом; weiter

~ подоле, ниже, мало ниже. II **U'n|ten** *n* *inv.*:

das Unten доле.

u'n|ten... {унтн-}: ~a'n {унтнān} *adv.* доле; ~an

sitzen седети сасвим доле, имати последње

место; ~benannt *a* доле речени; (von) ~he'r

{унтнхѐр} *adv.* оздо; (nach) ~hi'n {унтнхнн}

adv. на доле, наниже; ~stehend *a* доле по-

менути, што се налази доле; ~stehend finden

Sie unsere Unterschrift доле (и. испод тога)

налази се наш потпис.

unter {унтѐр} [свн.] (*opp.* über) I *prp.* са *dat.*

на питање где?, а са *acc.* на питање камо

(куда)? I. под, испод; er wohnt ~ mir он ста-

нује пода мном (и. испод мене); ~ „Buch“

lesen wir читамо под речју „Buch“ (у речни-

ку); ~ vier Augen у четири ока; насамо; was

versteht Du ~ diesem Ausdruck? шта под-

разумеваш (ти) под тим изразом?; ~ der

Bank hervorziehen извадити испод клупе;

● ~ dem vierzigsten Breitengrade под четр-

десетим степеном ширине; ~ dem Gesetze

stehen бити под прописима закона; ~ der

Hand испод руке; et. ~ den Händen haben

имати што у (и. на) рукама; радити што; ~

freiem Himmel: *a*) на чистини, у пољу; *b*)

под ведрим небом; ~ ~ Segel gehen плоти

ти на једра; ~ dem Vorwande под изговором;

~ (dem) Wasser schwimmen пловити испод

воде (и. под водом). 2. означава околности

под којима се нешто дешава: под, за време;

~ dieser Bedingung под овим условом (и.

уветом), под овом погодбом; ~ (dem Befehl

von) Blücher под (заповедништвом) Бли-

херо(ви)м; ~ heutigem (и. dem heutigen) Da-

tum под данашњим датумом; ~ Glockenge-

läute уз звоњење звона; док су звонила зво-

на; ~ der Predigt за време проповеди; ~

großen Schmerzen уз велике болове; ~ die-

sen (и. solchen, so bewandten) Umständen

под (и. у) овим (и. таквим) околностима (и.

приликама). 3. означава вредност нижу од

чега или чин нижи од чега: испод; под; das

ist ~ der Kritik (и. *fam.* ~ der Kanone, ~ dem

[reitenden] Nachtwächter) то је испод сваке

критике; ich kann es Ihnen nicht ~ 100 Mark

geben не могу Вам то дати испод 100 мара-

ка; et. ~ sich (*dat.*) haben имати што под

собом (и. у својим рукама, под својом управ-

вом); ~ j-m dienen служити под ким. 4. (из)-

међу, од; der Klügste ~ allen најнаметнији

међу свима (и. од свих); ~ fünf nicht einer,

der... од њих петорице ниједан, који...; wenn's

~ die Leute kommt кад се то разгласи; sich

~ ...acc. mischen по-, у|мешати се међу...; ~

(die) Räuber geraten доспети у разбојничке

руке; ~ die Soldaten gehen (от)ићи у вој-

нике; ~ uns међу нама; ~ den Zuschauern

sitzen седети међу гледаоцима. II *adv.* катк.

ell. в. untersein. III *a* (*sup.* ~st в. III 2) 1. до-

њи; die ~en Zimmer доње собе. 2. ~st *sup.*

најдоњи; најнижи; последњи; zu ~st сас-

вим доле, најниже. IV **U'n|ter** *m* 2l жандар

(у картама). V **U'n|tere** (**U'n|terer**, **Unteres**): das

Untere доње, доњи делови *m* *pl.*, доњи део;

streng sein gegen s-e Unteren бити строг

према својим потчињенима; der Unterste in

der Klasse последњи у разреду; в. oberst! I.

u'n|ter... A. предметак код слож. в (*opp.* auf...)

I увек *sep.* и са главним нагласком на себи;

преводи се са: под, испод, на пр. den Dünger

~graben {унтѐрграбн} копањем метнути

ђубре под земљу. II са главним нагласком

на в увек *insep.*, на пр. ~ha'ndeln {унтѐрхан-

длн} преговарати. В. са *s* и *a*, (*opp.* Ober.),

на пр.: Unteraufseher поднадзорник; Unter-

gericht нижи суд; ~seeisch *a* подморски.

U'n|ter|abteilung *f* пододељак *m*; грана.

u'n|ter|ackern *tr.* / орући покрити земљом.

U'n|ter|admiral *m* подадмирал. [шаке.]

U'n|ter|arm *m* подлактица *f*, рука од лакта до I

U'n|ter|ärmel *m* доњи рукав.

u'n|ter|ärmeln *fam. tr.* и sich ~ = unterfassen.

U'n|ter|art *f* подврста.

U'n|ter|arzt *m* лекар помоћник, подлекар

U'n|ter|aufseher *m* поднадзорник.

U'n|ter|ausschuß *m* пододбор.

U'n|ter|balken = *m* архитрав, доња греда *f*.

U'nter|bau *m* (pl. већ. ~ten) ♣ радови *m* pl. испод тла, темељ; ■ доњи строј.

U'nter|bauch *m* ☉ доњи (и. мали) трбух.

unter|bauen ♣ *tr.* I {унт'р|б'ау'н} зидати (саградити) под (чим), испод (чега). II {унт'р-б'ау'н} 1. подзидати, -ђивати (ein Gebäud-zgraud). 2. поткопа(ва)ти, минирати оздо.

U'nter|beamte(r) *m* потчињен (и. нижи) чинов-)

U'nter|befehlshaber *m* подзаповедник. [ник.]

U'nter|behörde *f* нижа власт.

U'nter|beinkleid *n* гаће *f* pl.

U'nter|bett *n* доња постеља *f*.

U'nter|bevollmächtigt(e)r *m* потпуномоћник.

U'nter|bewußt|sein *n* потсвест *f*.

U'nter|bibliothekar *m* подбиблиотекар.

unter|bie'ten *tr.* ☼ (по)нудити ниже.

U'nter|bilanz *f* ☼ губитак *m*, мањак *m*, дефицит *m*.

unter|binden *A* {унт'р|б'инд'н} I *tr.* вез(ив)ати (ис)под. В {унт'р|б'инд'н} *tr.* I подвез(ив)ати; *jig.* et. ~ спречити (и. прекинути) што; j-т die Lebensader ~ отсечи кому руке и noge.

III Unter|bi'nden *n*, Unter|bi'ndung *f* ☼ подвезивање *n*; (нар. Unterbindung) спречавање *n*, прекид(ање *n*) *m*; durch Unterbindung des Handels прекидањем трговине.

U'nter|bischof *m* викарни владика (и. епископ), коадјутор.

U'nter|blatt *n* доњи лист *m*, листић *m* испод чега.

unter|bleiben *A*. {унт'р|бл'ау'б'н} *intr.* (s) оста-(ја)ти (ис)под. В. {унт'р|бл'ау'б'н} I *intr.* (s) изоста(ја)ти; ich hoffe, das wird in Zukunft ~ надам се да ће то убудуће изостати; надам се да се то отсада неће више поновити; das hätte ~ können то би могло изостати; die Sache ist unterblieben то је изостало. II Unter|blei'ben *n* изостајање.

U'nter|boden ☉ *m* подлога *f*.

unter|bre'chen I *tr.* и sich ~ 1. (sich) ~ прекинути (се), -дати (се). 2. прекинути, -дати; пресе|ћн, -цати. 3. ~ прекинути, -дати. II

Unter|bre'chen *n* = Unterbrechung. [кидач.]

Unter|bre'cher {унт'р|бр'е'ч'р} *m* 2f (и ☼) пре-

Unter|bre'chung *f* прекид(ање *n*) *m*, претрг *m*, престанак *m*; ohne ~ непрекидан, не-, бес-прекидно.

unter|breiten *tr.* 1. {унт'р|бр'ау'т'н}: et. ~ прост|рти -ирати што (ис)под, подаст|рети, -ирати. 2. {унт'р|бр'ау'т'н} поди|јети, -осити, (Хр.) подаст|рети, -ирати.

u'nter|bringen I *tr.* довести -одити под, до-н|јети -осити ис(под); сместити, склонити, склањати; збринутти; j-п ~: а) сместити кога, дати кому стан; б) збринутти кога, дати (и. наћи) кому службу; untergebracht werden бити збринут; s-e Töchter ~ удати (и. (по-)удомити) своје кћери; ☼ Waren ~ распродати робу. II U'nter|bringen *n*, U'nter|bringung *f* смештање, смештај *m*; збрињавање, -ење; намештање, давање службе; удомљавање, -ење. [киселина.]

u'nter|chlorig *a* ☼ ~e Säure потхлораста

U'nter|deck *n* ☼ доња палуба *f*.

U'nter|decke *f* доњи покривач *m*.

unter|der|ha'nd *adv.* испод руке, у тајности.

unter|de's, unter|de'ssen *adv.* и *cj.* = indes, indessen.

unter|drücken *A*. {унт'р|др'у'к'н} *tr.* притиск(и-ва)ти доле; зарити, загњури(ва)ти. В. {унт'р-др'у'к'н} I *tr.* 1. задржа(ва)ти, спреч|ити, -авати; угуши(ва)ти; сузби(ја)ти; обузда(ва)ти, савладати. 2. угњетавати, (по)тлачи-ти, потиштити. II Unter|drü'cken *n*, Unter|drü'ckung *f* задржавање, спречавање; у-, при|гушивање, у-, при|гушење; сузбијање, обуздавање; угњетаване, тлачење.

Unter|drü'cker *m*. ~in *f* угњетач, -ица, тлачи-лац, -ља, † зулумџар, -ка.

u'nter|ducken *tr.* и sich ~ = ducken.

unter|ein|a'nder *adv.* 1. {унт'р|а'н'а'н'д'р} међу собом, међуеобно; узајамно. 2. {унт'р|а'н'а'н'д'р} једно под другим, један под другим, једна под другим.

unter|ein|a'nder... {унт'р|а'н'а'н'д'р} као пред-метак код слож. в увек *ser.* (уп. durchein-ander): ~liegen *intr.* (s) лежати (и. налазити се) без реда (и. једно под другим); ~mengen *tr.* из-, по|мешати, ~rühren *tr.* по-, из|меша-ти мешањем (и. мућењем); ~werfen *tr.* раз-бац(ив)ати, направити дармар.

U'nter|einteilung *f* потподела, подеоба.

U'nter|erd|geschoß *n* под-, у|земље.

u'nter|ernähren *tr.* недовољно хранити.

U'nter|ernährung *f* недовољно хранење *n*.

unter|fahren I {унт'р|ф'ар'н} *tr.* и *intr.* (s): den Wagen ~, *abs.* ~ сместити кола у колницу, склонити кола. II {унт'р|ф'ар'н} *tr.* 1. et. ~ возити (и. провјести -озити што) испод чега; ♣ = unterbauen II 1; ☼ die Erze ~ поткопом подићи под само лежиште руде. 2. е-п ~ прецећи (и. прекинути) кога.

U'nter|fahrt *f* jн. подвожњак *m*.

unter|fa'ngen I sich e-r Sache (*gen.*) ~ подухват|ити се -ати се чега, усудити се -ђивати се на што, латити се чега. II Unter|fa'ngen *n* подухваћање, лаћање, усудивање.

unter|fassen I {унт'р|ф'ас'н} *tr.* и sich ~: j-п (et.) ~ подухват|ити -ати (и. придржати) кога (што); j-п ~ уз|јети -имати кога под руку; sich ~ улактити се, узети се под руку; untergefaßt улакћен, руку под руку, руком под руком. II {унт'р|ф'ас'н} *tr.* подухватити, ухватити оздо.

U'nter|feldherr *m* помоћник војсковође.

unter|fe'rtigen *tr.* ☼ = unterzeichnen II.

Unter|fe'rtiger *m* jн. = Unterzeichner.

unter|flechten *tr.* 1. {унт'р|фл'е'хт'н} et. ~ плести шта испод чега. 2. {унт'р|фл'е'хт'н} потпле-сти, -тати.

U'nter|förster *m* потшумар, подлугар.

U'nten|franken ☉ *n* Доња Франачка *f*.

unter|führen *A*. {унт'р|ф'у'р'н} I *tr.* подв|ести -одити; e-e Straße ~ направити подвожњак испод железничке пруге. В. {унт'р|ф'у'р'н} = A. II Unter|fü'hrung *f* ☼ подвожњак *m*.

U'nter|fuß *m* доњи део ноге, табан.

U'nter|futter *n* доња постава *f*, потплата *f*.

unter|füttern *tr.* 1. {унт'р|ф'у'т'р'н} Seide ~ по-став|ити -љати свилом. 2. {унт'р|ф'у'т'р'н} постав|ити, -љати.

U'nter|gang *m* 1. залазак, залажење *n*, седање *n*, смирај (der Sonne сунца); заход, захођење (der Gestirne звезда) *n*; запад. 2. пропаст *f*, пропадање *n*; погибија *f*; слом; истрага *f*; ~ der Welt смак света.

u'nter|gärlg {у'нт'рг'єр'лх} *a*: ~es Bier пиво с доњим (и. ниским) превирањем.

U'nter|gärung *f* превирање са таложењем квасца на дну.

U'nter|gattung *f* подрод *m*; подврста.

unter|geben A. {у'нт'гр'єб'н} *tr.* 1. e-m et. (acc.) ~ дати кому што да подметне под ноге. 2. сместити (на храну, стан). B. {у'нт'гр'єб'н} 1 *tr.* потчињити, -њавати, подврћи, -гнути, подвргавати. II *p. p.* и *a* подручан, потчињен; j-m ~ sein бити кому потчињен.

Unter|ge|bene(r) {у'нт'гр'єб'н(р)} *s* потчињен|и, -а, млађи.

Unter|ge|benheit {~х'д'т} *f* 3b потчињеност.

unter|gehen A. {у'нт'гр'єн} 1 *intr.* (s) 1. a) за-ћи, залазити, заходити, седати, сести, смири(ва)ти се, клонити се западу; die Sonne geht unter сунце залази; ~de Sonne сунце на заласку (и. на смирају); b) ~ тонути, у-, по-тонуту, потопити се, пропасти, -дати; c) пропасти, -дати, сурвати се у бездан, нестати у бездани; d) пропадати, -сти, (по-)гинути. 2. ~ der Heuwagen ging nicht unter кола са сеном нису могла ући (под шупу). II U'nter|gehen *n* = Untergang. B. {у'нт'гр'єн} *tr.* ~ обићи -лазити (die Grenzen границе).

U'nter|gehilfe *m*, ~gehilfin *f* потпомоћник, -ца.

U'nter|gehölz *n* = Unterholz.

u'nter|geordnet I *a* 1. *p. p.* од unterordnen. 2. подређен; потчињен; in ~er Stellung у подређеном положају; gr. ~er Satz подређена реченица. II U'nter|geordnete(r) *s* 9f = Unter|gebe(r).

U'nter|gericht {у'нт'гр'єр'хт} *n* нижи суд *m*; ~sbarkeit {~сб'арк'д'т} *f* 3b правосуђе *n* нижега суда.

u'nter|geschoben {у'нт'гр'ш'об'н} *a* подметнут, |

U'nter|geschloß *n* ▲ приземље, приземни спрат *m*.

U'nter|gestell *n* доњи део *m* ногара (и. постола); ~ des Wagens доњи део кола.

U'nter|gewand *n* доња хаљина *f*.

U'nter|gewicht *n* мањак *m* у тежини.

unter|graben I {у'нт'гр'аб'н} *tr.* копајући (и. ашовом) покри(ва)ти, прекопа(ва)ти, ашовом затрпати. II {у'нт'гр'аб'н} *tr.* поткопа(ва)ти (и fig.), подри(ва)ти (и fig.), fig. у-пропастити, -шћивати. III Unter|gra|ben *n*, Unter|gra|bung *f* поткопавање (и fig.), подривање (и fig.), fig. упропашћивање, -ење.

U'nter|grad *m* доњи (и. нижи) степен.

U'nter|grund *m* доњи слој тла, слој земљишта испод преораног, здравица *f*; слик., ф основа *f*; ~bahn *f* подземна железница; ~pflug *m* плуг за дубоко орање, дубински плуг, претресачица *f*.

u'nter|haben *tr.* 1. имати оздо, имати на себи испод одела. 2. имати под собом, имати под својом влашћу. 3. j-n ~ оборити кога, држати кога под својим шакама (и. песницама).

u'nter|halb *prp.* са gen. (opp. oberhalb) испод, ниже.

U'nter|halt *m* (б. pl.) издржа(ва)ње *n*, одржа(ва)ње; s-n ~ haben имати за издржавање, имати обезбеђен опстанак, имати од чега да живи; den ~ bestreiten давати за издржавање.

unter|halten A. {у'нт'рх'ал'тн} *tr.* држати (испод. B. {у'нт'рх'ал'тн} 1 *tr.* и sich ~ 1. a) одржавати; b) издржавати, хранити, давати (acc., dat.) за издржавање. 2. (sich) ~ забављати (се), заимати (се), разонодити (се), -ђавати (се). II ~d *p. p.* и *a* забаван, занимљив III Unter|ha|lten *n*, Unter|ha|ltung *f* одржавање; издржавање, прехрањивање; забављање, занимање, разонођавање, -ење, разонода, провод *m*, провођење; die Unter|haltung allein führen сам забављати (друштво), сам водити реч.

Unter|ha|ltungs..., unter|ha|ltungs... {у'нт'рх'ал'тунс-} ~beitrag *m* = ~kosten; ~blatt *n* забавни лист *m*, забавник *m*; ~gabe *f* дар *m* за забављање; ~kosten *pl.*: a) трошкови *m pl.* за издржавање, издржавање *n*; b) трошкови око забављања; ~kunst *f* вештина, занимања (и. забављања), разговорност; ~lektüre *f* забавно штиво *n*, забавна лектира; ~stoff *m* предмет забављања; ~ton *m* тон (и. начин) разговарања (и. забављања); ~weise *adv.* забављајући се, у виду разговора.

u'nter|hand *adv.* испод руке, кришом, потајно.

unter|ha|ndeln I *intr.* (h) и *tr.* преговарати, водити преговоре (den Frieden и. über den Frieden о миру), уговарати; mit j-m wegen e-r Sache (gen.) и. über et. (acc.) ~ преговарати с киме о чему. II Unter|ha|ndeln *n* = Unterhandlung.

Unter|hä|ndler(in) *f* *m* пре-, уговорач; X подклицар; посредник, -ца; самсар, -ка; ~ verbeten! посредници искључени!

Unter|ha|ndlung *f* преговор *m*, преговарање *n*; уговарање; sich in ~en einlassen, in ~en treten почети -ијати преговоре, ступити -ати у преговоре; ~s|kunst *f* вештина (и. у чешност) преговарања.

unter|ha|u'en *tr.* 1. X поткопа(ва)ти. 2. *por.* и студ. потпис(ивати).

U'nter|haus *n* 1. доња кућа *f*, доњи део куће; 2. доњи дом *m* (скупштина *f*).

U'nter|hemd *n* поткошуља *f*. [ришта.]

U'nter|hof *m* доње двориште *n*; нижи део дво-

U'nter|hofmeister *m* помоћник управника дво-

unter|hö|hlen *tr.* = untergraben II. [па.]

U'nter|holz *n* шум. шумарица *f*, шибље *n* coll.

U'nter|hose *f* раће *fpl.*

u'nter|irdisch *a* 1. подземни: ~e Arbeiten подземни радови; ~er Bau, ~es Gewölbe подземље *n*, подземни део зграде. 2. myth. подземни, паклени; das ~e Reich подземно цар-

U'nter|italien *n* Доња Италија *f*. [ство.]

U'nter|jacke *f* доња блуза; wollene ~ вунена мајица.

unter|jo|chen {у'нт'р'ј'о'х'н} I *tr.* 15a подјарм|и-ти, -љивати; покорити, подвластити; поробити. II Unter|jo|chen *n*, Unter|jo|chung *f* под-

јармљивање, -ење; покорјавање, -ење; под-
влашћивање, -ење, поробљење. {нера-}
U'nter|kellner *m* помоћник конобара (и. кел-)
U'nter|kiefer *m* доња вилица *f*.
U'nter|kinn *n* подборак *m*, подвољак *m*.
U'nter|klasse *f* нижи разред *m*.
U'nter|kleid *n* доње одело *n*, доња хаљина *f*.
U'nter|koch *m* пара-, поткувар.
u'nter|kommen I *intr.* (s) склонити се, наћи
склониште; на-, с|местити се; наћи место.
II U'nter|kommen *n* склањање, смештање,
склониште; намештење, место; sein Unter-
kommen finden склонити се, сместити се.
U'nter|könig(in *f*) поткраљ, -ица, вицекраљ,
U'nter|körper *m* доњи део тела. [-ица.]
unter|kreu'zen *tr.* (место потписа) ставити
-љати крст, закрстити се.
u'nter|kriechen *intr.* (s) подвући се, подмиле-
ти; *fig.* er sucht ein Plätzchen, wo er ~ kann
тражи неко месташце где ће да склони главу.
u'nter|kriegen *tr.* *fam.* савладати. {мен II.}
U'nter|kunft {унт'ркунфт} *f* 2f = unterkom-
U'nter|kunft... {-с-}: ~haus *n*, ~hütte *n* скло-
ниште; ~lose(r) {~л'оз'(p)} *s* 9l = Obdachlo-
se(r); ~raum *m* X склониште *n*, заклон.
U'nter|küster *m* потцрквењак.
U'nter|lage *f* 1. подлога; основа (и *fig.*), те-
мељ *m*; доњи слој *m*. 2. а) подметак *m*, под-
метач *m*; ~ beim Schreiben подметач за пи-
сање; подваљак *m*; доња постава; б) ♣ под-
лога, темељ *m*; ♂ ослонац *m*. {плоча.}
U'nter|lag|platte *f* подметач *m*, подножна
U'nter|land *n* (opp. Oberland) низоземље, ни-
зија *f*. {зем|ац, -ка.}
U'nter|länder(in *f*) *m* низозем|ац, -ка, доњо-
u'nter|ländisch *a* низоземски, доњоземски.
U'nter|laß *m*: ohne ~ без престанка, непре-
кидно, непрестано.
unter|lassen A. {унт'рлас'н} I *tr.* (opp. bege-
hen) пропуштити, -штати (et. zu tun да што
учини -е итд.), изоставити, -љати; махнути
се (et. чега), проћи се (*acc.*: чега), уздржа-
(вати) се. II Unter|la'ssen *n*, Unter|la'ssung *f*
пропуштање, изостављање. В. {унт'рлас'н}
tr. e-n ~ пустити кога да иде (и. прође, уђе)
испод чега.
Unter|la'ssungs... {унт'рласунс-}: ~fall случај
пропуштања (и. неизвршења); ~sünde *f* грех
m пропуштања, грех неизвршења.
U'nter|last *f* = претега, баласт.
U'nter|lauf *m* доњи ток.
unter|laufen A. {унт'рл'аф'н} I *intr.* (s) 1. о-,
до|трчати пода што, склонити се. 2. mit ~
поткра|сти се, -дати се, промаћи (се). II *tr.* X
колицима прев|ести -озити (и. пренети) (ис)-
под. В. {унт'рл'аф'н} I *intr.* (s) подићи,
подилазити, насе|сти, -дати; die Haut unter-
läuft mit Blut, die Haut ist mit Blut ~ крв је
подишла (и. насила) под кожу. II *tr.* подићи
и оздо напасти; j-s Degen ~ подићи кому
под мач, сагнути се и избећи ударац чијег
мача; X den Auerhahn ~ притрчати тетребу
на домет. III Unter|lau'fen *n*, Unter|lau'fung *f*
подилажење, наседање.
U'nter|läufer *m* ушуњало.

U'nter|leder *n* доња кожа *f*.
U'nter|leuze *f* доња усн(ица)а.
U'nter|lege|decke *f* ♣ подседлица, аша.
unter|legen¹ A. {унт'рл'ег'н} I *tr.* 1. подмет|нути,
-ати, под|агати, -ожити, мет|нути -ати (и.
став|ити -љати) (ис)под; e-m Huhne Eier zum
Brüten ~ насадити квочку; e-m Kinde frische
Windeln ~ препови(ја)ти дете; e-r Melodie
(*dat.*) e-n Text (и. Worte) ~ према мелодији
створити текст (и. дати речи); e-n Sinn ~ да-
(ва)ти смисао. 2. Pferde ~ мењати коње, др-
жати спремне одморне коње (на појединим
станицама). В. {унт'рл'ег'н} II *tr.* 1. et. mit et.
(*dat.*) ~ поставити што чиме, подметнути
што пода што. 2. подмет|нути -ати (што под
слова да би се у висини изједначила). II Un-
ter|le'gen *n*, Unter|le'gung *f* подметање.
unter|legen² {унт'рл'ег'н} *p. p.* од unterliegen.
U'nter|lehrer(in *f*) *m* учитељски помоћник -ца.
U'nter|leib *m* доњи трбух.
Unter|leibchen *n* прслуче, јелече.
U'nter|leibs... {унт'рл'ајс-}. ~entzündung *f* ♣
запаљење *n* (и. упала) доњег трбуха; ~krank-
heit *f*, ~leiden *n* ♣ болест *f* доњег трбуха;
~typhus *m* трбушни тифус. {zur See.}
U'nter|leutnant *m* ♂: ~ zur See = Leutnant
unter|liegen A. {унт'рл'иг'н} I *intr.* (s) подле-
ћи, -гати, бити побеђен, пасти; *fig.* das un-
terliegt keinem Zweifel у то нико не сумња,
то је несумњиво. II unter|le'gen *p. p.* и а под-
легао, слабији (opp. überlegen). В. {унт'рл'и-
г'н} *intr.* (h) лежати испод (и. одоздо), доле
U'nter|lippe *f* доња усн(ица). {лежати. I
u'nterm {унт'рм} *fam.* = unter dem.
unter|malen A. {унт'рмал'н} I *tr.* насликати
(ис)под (и. доле); s-n Namen ~ кичицом се
потписати на слици. В. {унт'рмал'н} II *tr.* на-
бацити прву (основну) боју слике. III Unter|ma-
len *n*, Unter|ma'lung *f* 1. набацивање (ме-
тање) основне боје на слици. 2. (само Unter-
ma'lung) слика испод другог слоја.
unter|mauern A. {унт'рм'аур'н} I *tr.* et. e-m Ge-
genstande ~ (на)зидати што испод нечега.
В. {унт'рм'аур'н} II *tr.* et. ~ подзидати -жива-
ти што, озидати темељ под чим. III Unter|mau-
ern *n*, Unter|mau'ern *f* подзиђивање *n*,
подзид *m*.
unter|mengen A. {унт'рм'ен'н} *tr.* et. ~ (по)ме-
шати што међу (што). В. {унт'рм'ен'н} II *tr.* et.
mit et. (*dat.*) ~ измешати што чиме, умеша-
ти што у што. III Unter|me'ngen *n*, Unter|me-
ngung *f* мешање, мешавина.
U'nter|miete *f* подзакуп *m*.
U'nter|mieter(in *f*) *m* подзакуп|ац, -ка.
unter|minie'ren *tr.* = untergraben II.
unter|mischen *tr.* = untermengen.
u'ntern¹ {унт'рн} *fam.* = unter den.
u'ntern² {~} *intr.* (h) пландовати.
unter|neh'men I *tr.* 1. по-, пре|дузети, по-, пре-
дузимати; покушати; zu vielerlei ~ преду-
зети (и. примити) сувише послова. II ~d *p.*
pr. и а предузимљив, подузетан, прегалац.
III Unter|ne'hmen *n* в. Unternehmung.
Unter|ne'hmer(in *f*) *m* предузимач, -ица, преду-
зетник, -ца

-ати речима погрешан смисао. III **Unter-schieben** *n*, **Unter-schiebung** *f* подметање, потурање, уметање.

U'nter,schied {унт'ршчид} [свн.] *m* 2g 1. разлика *f*; zum ~e von (*dat.*) за разлику од...; es ist ein ~ wie Tag und Nacht разлика је као небо и земља; ich mache (k)einen ~ (не) правим разлику; (не) разликујем; ohne ~ без разлике; без изузетка. 2. Δ разлика, диференција. 3. прергада *f*. [ден III.]

unter|schlächig {унт'ршлџиг} *a* = unterschied-
Unter|schle'denheit {~хаџ} *f* \nearrow = Verschiedenheit. [*a* = unterschieden.]

unter|schlächlich {унт'ршлџлџх, унт'ршлџлџх} *a* \oplus на који пада (и. удара) вода озго (уп. *oberschlächtig*).
U'nter|schieds..., **u'nter|schieds...** {унт'ршлџс-} ~*beitrag* *m* разлика *f*, износ разлике; *Los* *adv.* без разлика, без изузетка.

u'nter|schlächig {унт'ршлџиг} *a* \oplus на који пада (и. удара) вода озго (уп. *oberschlächtig*).
U'nter|schlag *f* \nearrow подножје *n* стране.

unter|schlagen *A.* {унт'ршлаген} *I tr.* 1. die Arme ~ с-, прекрстити руке; mit untergeschlagenen Beinen прекрштених ногу. 2. подметнути, -ати (e-m ein Bein кому ногу). 3. \nearrow die Augen ~ оборити очи. **B.** {унт'ршлаген} *I tr.* за-, утајити, извршити утају, про-
неверјавати, -ити; Gelder ~ проневерити (и. утајити) новац; Brief ~ затајити писмо; Testament ~ сакрити тестамент. II **Unter|schla'gen** *n*, **Unter|schla'gung** *f* за-, утајивање, утаја, проневеравање, проневера.

U'nter|schleif {унт'ршлџф} [нвн.] *m* 2g 1. превара *f*; проневера *f*, утаја *f*. 2. јн. склониште *n*.
U'nter|schlupf *m* \nearrow = Unterkommen.

u'nter|schlupfen, **u'nter|schlupfen** *intr.* (s) увући се, ушуњати се.

unter|schneif'den *I tr.* подрез(ив)ати, потсејати, -цати. II **unter|schneif'ten** *p. p.* и *a* подрезан, потсечен; \nearrow *unterschnittener Buchstabe* слово са зарезом.

unter|schreiben *A.* {унт'ршрајбен} *I tr.* (на)писати испод чега. **B. {унт'ршрајбен} *II tr* и *sich* ~: (с)и ~ потписати (се), потписивати (се); für 1000 Mark ~ потписати на (и. за) 1000 марака; \nearrow e-n Wechsel ~ потписати меницу. III **Unter|schreib'en** *n*, **Unter|schreib'ung** *f* потписивање, потпис *m*.**

Unter|schreiber *1.* {унт'ршрајбер} ~in {~ин} *f* 3с потписник, -ца. 2. {унт'ршрајбер} млади писар, помоћник писаров.

U'nter|schrift *f* потпис *m*.

U'nter|schule *f* нижа школа.

u'nter|schwel(e)lig *a* \oplus ~e Säure потсумпораста киселина.

U'nter|schwelle *f* доњи део *m* прага.

U'nter|see|boot *n* \oplus подморница *f*; (uneingeschränkt) ~krieg подморнички рат (до истраге).

u'nter|seesch {унт'ршсеш} *a* подморски.

U'nter|see|kabel *m* \oplus подморски кабао *m*.

U'nter|se|gel *n* \oplus доње једро.

Unter|se|gel|gehen *n* \oplus полазак *m*.

U'nter|sehne *f* Δ поттетива. [зашло.]

u'nter|sein *intr.* die Sonne ist unter сунце је|

U'nter|seite *f* доња страна.

U'nter|sekunda *f* шести *m* разред (гимназије).
U'nter|sekundaner *m* ученик шестога разреда, шестошколац.

unter|setzen {унт'рзеицн} *I tr.* метнути -ати (и. ставити -љати) (ис)под; s-n Namen ~ потписати своје име, ставити свој потпис. II {унт'рзеицн} *1.* подупрети. 2. (по)мешати. III **unter|se'tzt** {унт'рзеицт} *p. p.* и *a* здепаост, дежмекаст, токмак, збијен.

Unter|se'tztheit {унт'рзеицтхаџ} *f* 3b здепаост, дежмекавост, збијеност.

unter|sie'geln *tr.* et. ~ ставити свој печат испод чега, ударити свој печат на што.

u'nter|sinken *intr.* = untergehen I 1 а-с.

unter|spülen *I tr.* подпројити, -њавати, подлока(ва)ти. II **Unter|spülen** *n*, **Unter|spül'ung** *f* подпројавање, подлокавање.

u'nterst {унт'ерст} *v.* код *unter* III 2, V.

U'nter|staa'ts|sekretär *m* државни потсекретар (и. поттајник), подминистар.

U'nter|stadt *f* доњи град *m*. [шнице.]

U'nter|sta'll|meister *m* поднадзорник коњу-*f*

U'nter|stand *m* \times склониште *n*, заклон; *bomben-* (и. *feuers-*) *sicherer* ~ склониште од бомби.

U'nter|sta'tt|haller *m* поднамесник, подбан.

unter|stecken *A.* {унт'ршстекен} *I tr.* метнути -ати (и. турјити -ати) (ис)под, потурјити, -ати, подметнути, -ати. 2. разместити по, помешати; \times *Soldaten* ~ разместити (и. расути) војнике по разним војним јединицама. II *sich* ~ склонити се (и. сакрити се) под што. **B.** {унт'ршстекен} *mit et.* (*dat.*) ~ метнути што испод чега.

unter|stehen *A.* {унт'ршстехен} *intr.* (s) стајати (и. бити) (ис)под. **B.** {унт'ршстехен} *I intr.* (h)

1. бити потчињен, бити под...; зависити (од...).

2. подлежати; *das untersteht keinem Zweifel* то не подлежи никаквој сумњи. II *sich* ~ усуди се, -ђивати се (*et. zu tun* да што учини, -е итд.); *ich verstehe mich nicht den Mund aufzutun* ја не бих смео ница пророворим; *wer versteht sich dessen?* ко се усуди на то? III **Unter|stehen** *n* = Wagnis.

unter|stellen *A.* {унт'ршстелен} *I tr.* и *sich* ~: подметнути, -ати, метнути -ати (ис)под, поставити -љати (ис)под чега, склонити (ис)под; *sich* ~ стати (ис)под, склонити се.

II **U'nter|stellen** *n* метање под, склањање. **B.** {унт'ршстелен, унт'ршстелен} *III tr.* j-m (e-t Sache) *et.* ~ подметнути -ати кому (чему) што; *fig.* подметнути, -ати; *fig.* j-m *untersteht* sein бити потчињен кому, бити под ким. IV **Unter|stell'ung** *f* претпоставка; подметање *n*. [мар.]

U'nter|steu'er|mann *m* \oplus поткрманош, поткр-*f*

unter|streichen *I tr.* подвући, -лачити; *fig.* истаћи, -кнути, истицати, нагласити. II

Unter|streichen *n*, **Unter|streich'ung** *f* подвлачење; истицање, наглашавање.

u'nter|streuen *tr.* прострети (ис)под; посути испод; *den Pferden Stroh* ~ простирати коњима сламу. [струја.]

U'nter|ström'ung *f* доње струјање *n*, доња

U'nter|strumpf *m* доња чарапа *f*.

U'nter|stufe *f* нижи разред *m*, нижи течај *m*.

unter|stützen A. {унтер|стут|ачн} I *tr. et.* ~ метнути што као подупирач. B. {унтер|штут|ачн} II *tr.* 1. подуп|рети, -ирати, подбочити. 2. подуп|рети, -ирати, (при)помоћи, потпомоћи, -агати, подржа(ва)ти, пружати (и. давати) (acc.: dat.) потпору; et. mit e-r Geldhilfe ~ да(ва)ти чему новчану потпору, потпомо|агати -оми што новцем; j-n mit Rat und Tat ~ потпомоћи кога речју и делом. III **Unter|stützen** n, **Unter|stützung** f подупирање, подбоч|ивање, -ење; подупирање, потпомагање, потпора, (при)помоћ, спомагање.

Unter|stützungs..., **unter|stützungs...** {унтер|штут|ачн-с-}: ~anstalt f завод m за потпомагање, потпорни завод m; ~bedürftig a кому је потребна потпора (и. помоћ); ~gesellschaft f потпорно друштво n; ~gesuch n молба f за потпору (и. помоћ); ~kasse f благајна за (узајамно) потпомагање; ~mauer f потпорни зид m; ~punkt m ослонац; ~trupp m X појачање n; ~verein m потпорно друштво n; ~wohnsitz m потпорно седиште n.

unter|su'chen I *tr.* 1. испит(ив)ати, истраживати. 2. а) провер|авати, -ити; изви|јати, -дети, претражи(ва)ти, претресати; раз-, прегледати, пром|отрити, -атрати; б) X e-e Wunde mit der Sonde ~, e-e Blase mit dem Katheter ~ извршити преглед ране помоћу сонде, прегледати бешику помоћу цевчице; den Kranken ~ прегледати болесника; c) ~ водити (и. вршити) истрагу. II **Unter|su'chen** n = Untersuchung.

Unter|su'cher m, ~in f испитивач, -ица, истраживач, -ица, истраживалац, прегледач, -ица. **Unter|suchung** f 1. испитивање n, истраживање n; e-e ~ über et. (acc.) anstellen испитивати што; nach weiterer ~ после (и. након) даљег испитивања (и. истраживања); провера(вање n) f, претресање n, расправљање n; разгледање n, преглед(ање n) m; chemische ~ хемиско испитивање n, хемиска анализа; gelehrte ~ научно испитивање; gerichtliche ~ судска истрага. 2. ärztliche ~ лекарски преглед m.

Unter|su'chungs... {унтер|су|ачн-с-} ~akten pl. s акта истраге, досије о истрази; ~ausschuß m = ~kommission; ~gefangene(r) s истражни|и -а притворени|к, -ца; ~gefängnis n истражни затвор m; ~gericht n истражни суд m; ~haft f притвор m, истражни затвор m; ~kammer f соба за истраживање; ~kommission f истражна комисија; ~methode f метода испитивања, истражни начин m; ~richter m истражни судија; ~station f огледна станица; ~trieb m нагон испитивања (и. за истраживање).

u'nter|tan' {унтер|тан} [свн. р. р. од tun] a само предикативно: потчињен, подложен, подан; j-m (e-r Sache) ~ потчињен кому (чему); ~ sein слушати, покоравати се; (sich) j-n (et.) ~ machen потчинити (и. покорити) кога (што) (себи).

U'nter|tan' {~} m 4d, ~in {~ün} f 3c 1. подани|к, -ца. 2. fig. fam. co. клупица f; pl. ноге f pl.

U'nter|tanen... {~н-}: ~schaft {~шафт} f 1. по-

данство n; 2. поданици m pl.; ~tum {~тум} n = ~schaft 1; ~verband m савез (и. заједница f) поданика; поданство n; ~verhältnis n поданички однос m, однос поданика; ~verstand m fam. iro. beschränkter ~verstand ограничен разум поданика; fig. органичен дух.

u'nter|tänig {унтер|танн} a 1. = untertan 1. 2. покоран, понизан; ~ster Diener Ваш најпокорнији слуга; ich bitte ~st најпокорније (и. најпонижније) молим. [низност. 1]

U'nter|tänigkeit {~кџт} f 3b покорност, по-
U'nter|tasse f потчашњак m, тањир m.

u'nter|tauchen I *intr.* (h и s) заро|нити, -њавати, загњурити се. II *tr.* j-n (et.) ~ загњури(ва)ти кога (што), потоп|ити -ати. III **U'nter|tauchen** a зароњавање, загњуривање, -ење, роњење.

U'nter|teil m и n доњи део m, доњиште n.

U'nter|tertia f четврти разред m гимназије.

U'nter|tertianer m ученик четвртога разреда, четвртошколац. [града. 1]

U'nter|tor n доња капија f, капија доњег

unter|treten A. {унтер|третн} I *intr.* (s) ступити (и. ући) под, склонити се (и. стати) пода што; treten wir unter! склонимо се. II *tr.* угазити. B. {унтер|третн} 1. газити, з-, по|газити. 2. bibl. подметнути (acc.: dat.) ногу.

u'nter|tun *tr.* метнути (и. ставити пода) што, склонити; sich ~ = untertreten A. 1,

unter|tunneln {унтер|тунелн} I *tr.* 15b прокопати тамник испод, пробити тунел кроз. II **Unter|tunneln** n, **Unter|tunnelung** f копање тунела (испод), пробијање тунела (кроз).

U'nter|verdeck n = потпалуба f.

U'nter|vermieter m, ~in f подзакупац, подзакупник, -ца. [управитељ. 1]

U'nter|verwalter(in) f m подуправник, под-

U'nter|veterinä'r mil. m подветеринар, помоћник марвеног лекара. [дређени старалац. 1]

U'nter|vormund m = Mitvormund; од суда о-
unter|wa'chsen a X прорастао, прошаран.

U'nter|wald m шумарица f.

u'nter|wärts adv. наниже, доле.

unter|wa'schen I *tr.* подлока(ва)ти, подро|нити, -њавати. II **Unter|wa'schen** n, **Unter|wa'schung** f подлокавање n, подроњавање n.

Unter|wa'sser|boot n — Unterseeboot.

unter|wegs {унтер|вегс} [срвн.] adv. путем, успут, на путу; узпред; sie sind ~ они се враћају; они су на путу; тек што нису дошли; fam. fig. ~ bleiben изостати; et. ~ lassen уздржати се од чега. [он. 1]

unter|wei'l(en) adv. и cj. 1. = biswei-
unter|weisen I *tr.* учити, на-, по|учити, упу-тити, -њавати. II **Unter|weisen** n, **Unter|weisung** f поучавање, поука, наука, упућивање. 1

Unter|weiser m, ~in f наставник, -ца. [упут m. 1]

U'nter|welt f доњи свет m, пакао m, ад m.

unter|werfen A. {унтер|верфн} *tr.* бацити -ати (испод). B. {унтер|верфн} I *tr.* и sich ~ 1. (sich) ~ потчинити (се), -њавати (се), покорити (се), подвр|ћи (се), -гавати (се); sich dem Willen Gottes ~ покорити се вољи Божијој. 2. потчи|нити, -њавати; подјарм|ити, -љивати, подвла|стити, -шћивати; укротити,

савладати. II *unter|wo'rten* {унт'рвѡрѣн} *p. p.* и *a* потчињен, подложен; *j-m* (e-r Sache) *unterworfen sein* бити подложен кому (чему); *der Mode unterworfen sein* зависити од моде. III *Unter|werfen n*, *Unter|werfung f* потчињавање, -ење; подвргавање; подвлашћење, -ивање, подјармљивање.

unter|wer'ten tr. потце|нити, -њивати.

u'nter|wertig a испод своје вредности; ниже вредности (*gen*).

U'nter|weste f потпрслук *m*.

U'nter|wind m доњи ветар, ветар у доњим слојевима ваздуха. [се чега.]

unter|wi'nden: *sich e-r Sache* ~ подухватити

unter|wö'lb'en tr. ☉ направити свод (ис)под, и

U'nter|wuchs m = *Unterholz*. [подсводити.]

unter|wü'hlen tr. = *untergraben II*.

unter|würflig {унт'рвѡрфѣх, унт'рвѡрфѣх} *a* потчињен; покоран, понизан; ропски; *adv.* понизно, покорно; *sich (dat.) j-n* ~ *machen* потчинити кога. [понизност.]

Unter|würfigkeit f потчињеност; покорност, и

U'nter|zahn m доњи зуб.

unter|zeichnen A. {унт'рцѡхн'н} I *tr.* et. ~ (на)цртати што (ис)под. B. {унт'рцѡхн'н} II *tr.* и *sich* ~ потпис(ив)ати, потпис(ив)ати се; в. *unterschreiben II*; *ich Unterzeichnete(r)* ја доле потписан/и, -а. III *Unter|zeichnen n*,

Unter|zeichnung f потписивање, потпис *m*.

Unter|zeichner m, ~ *in f* = *Unterschreiber(in)*.

U'nter|zeug n = *Unterkleid*.

unter|ziehen A. {унт'рцѡхн'н} I *tr.* подв|ући, -лачити; а) довући под настрешницу (и. у колницу, у шупу), склонити; б) об|ући -лачити испод (друге хаљине); в. *Leinwand* ~ подметнути платно под слику израђену на хартији, подлепити слику платном; д) ☐ метнути што (ис)под, подвући. B. {унт'рцѡхн'н} I *tr.* et. mit et. (*dat.*) ~ снабдети што чиме испод чега, метнути што испод чега. II *sich e-r Sache (dat.)* ~ а) подухватити се чега, примити што на се; б) *sich e-r Sache (dat.)* ~ подвр|ћи се -гавати се чему; *sich e-r Operation* ~ подвр|гнути се -авати се операцији.

U'nter|zieh|hose f гаће *f pl.*

unter|zo'gen {унт'рцѡхн'н} *p. p.* од *unterziehen*.

U'nter|zug m 1. подвлачење *n*, метање *n* под.

2. потпорањ.

u'n|tief a мало (и. слабо) дубок; плитак.

U'n|tiefe f 1. (б. *pl.*) мала дубина. 2. ☐ плићак *m*, пличина; пруд *m*, полој *m*. 3. велика дубина, бездан *m*, понор *m*. [(и *fig.*), немам *f.*]

U'n|tier n чудовишна животиња *f*, чудовиште *f*

u'ntig {унтѣх} *a* ☐ доњи.

un|ti'lgbar a неугашљив; не(из)бришљив, не-

изгладљив; не(у)таманљив, неразорљив, не-

уништљив; неотплатљив, неисплатљив; не-

откупљив. [може више носити.]

un|tra'gbar a неносак, неношљив, што се не|

un|tre'nnbar a (dv.) нераздвој|ан(-но), нераз-

двојљив(о), неразлучљив(о), неразделив(о),

нераздружљив(о).

Un|tre'nnbarkeit f нераздвојност, нераздвој-

љивост, неразделивост, неразлучљивост,

нераздружљивост.

u'n|treu a неверан, вероломан; ~ *werden* из-неверити; *seinen Gewohnheiten* ~ *werden* не држати се више својих навика; *j-n s-r Pflicht* ~ *machen* одвратити кога од његове дужности; *s-n Schwören* ~ *werden* прекршити заклетве своје; *sich selbst* ~ *werden* изневерити самог себе (и. своја начела).

U'n|treue f (б. *pt.*) неверство *n*, невера, неверност; ~ *in der Liebe* неверност у љубави; *prv.* ~ *schlägt s-n eigenen Herrn* неверство се љуто свети. [(и. пиће).]

un|tri'nkbar a непитак, што није за пијење|

un|trö'stbar, *un|trö'stlich a* неутешан, неутешљив.

Un|trö'stlichkeit f неутешљивост, неутешност.

un|trü'glich a неварљив; несумњив, поуздан.

Un|trü'glichkeit f неварљивост; несумњивост,

поузданост; ~ *des Geschmacks* поузданост укуса.

u'n|tüchtig a неспособан, што није ни за што.

U'n|tüchtigkeit f неспособност.

U'n|tugend f мана, порок *m*; рђава навика.

u'n|tu(n)lich a не(у)чинљив, неизвршљив, не-

изводљив; немогућ(ан).

U'n|tunlichkeit f не(у)чинљивост, неизвршљивост, неизводљивост.

un|über|brü'ckbar a непремостљив (и *fig.*).

Un|über|brü'ckbarkeit f непремостљивост.

u'n|überlegt {уну.б'рл'ект} *a* = *unbedacht*.

U'n|überlegtheit {~х'д'т} *f* = *Unbedachtsamkeit*.

un|überschrei'tbar {уну.б'ршрѣт'бар} *a* не-

прекорачљив, непрелазан.

un|überse'hbar, *un|überse'hlich a* непрегле-

дљив, непрегледан; неизмеран.

Un|überse'hbarkeit f непрегледљивост, не-

прегледност; неизмерност.

un|überse'tzbar, *un|überse'tzlich a* {уну.б'р-

зецлѣх} непереводљив.

Un|überse'tzbarkeit f непереводљивост.

u'n|übersetzt a непереведен.

u'n|übersichtlich a непрегледан.

un|überste'igbar, *un|überste'iglich* {уну.б'р-

игѣч'лѣз} *a* непрелажљив, непрелазан; *fig.* не-

савладљив. [пљив. 2. непереводљив.]

un|übertra'gbar a 1. непреношљив, неусту-

un|übertre'ifbar, *un|übertre'iflich* {уну.б'ртреф-

лѣх} *a* ненадмашљив, ненадмашан, ненат-

криљив; несравњив.

un|übertro'ffen {уну.б'ртрѡф'н} *p. p.* од *über-*

treffen и *a* ненадмашан.

un|überwi'ndbar, *un|überwi'ndlich a* несава-

дљив; непобедљив; ☒ незаузимљив, нео-

својљив. [победљивост; ☒ неосвојљивост.]

Un|überwi'ndlichkeit f несавадљивост; не-

un|überwu'nden {уну.б'рвунд'н} *a* несавадан,

непобеђен; необуздан, неукроћен

un|überzeu'gbar {уну.б'рцѡк'бар} *a* неубе-

дљив, неуверљив.

un|umgänglich I {унумгѣн'лѣх} *a* недружеван,

неприступачан. II {унумгѣн'лѣх} *a* (dv.) не-

минован(-но), неопход(-но).

Un|umgänglichkei't f 1. {унумгѣн'лѣх} не-

дружественост, неприступачност. 2. {унумгѣн-

лѣх} неминовност, неопходност, неиз-

бежност.

un|umschränkt {унумшрэнкт} *a* 1. = unbeschränkt. 2. неограничен, апсолутан, деспотски.

Un|umschränktheit *f* 1. = Unbeschränktheit. 2. неограниченост, неограниченост (и. апсолутна) власт.

un|umstößlich *a* неопроврглив, непобитан, необорлив, необеснажлив; неоспорлив, неоспоран; неопозовлив.

Un|umstößlichkeit *f* непобитност, неопровргливост, необеснажливост; неоспорливост; неопозовливост.

un|umwu'nden {унуму'ндн} *a* (dv.) не-, незавијен(о), отворен(о), безобзир|ан(-но).

Un|umwu'ndenheit *f* не-, незавијеност, отвореност.

un|unterbro'chen {унунтербр'чен} *a* (dv.) бес-, непрекид|ан(-но); не престан(о), *adv.* не престано, без престанка, непрестанце, једнако.

un|unterschei'dbar *a* што се не може разликовати. [писан.]

un|unterschrie'ben {унунтершр'бен} *a* непот-, испитан, неистражен, не прегледан.

un|unterzei'chnet *a* = unterschrieben.

u'n|väterlich *a*, *adv.* неочински; изродски.

un|veränderlich *a* (dv.) непроменлив(о); неизменлив(о); непоколеблив, сталан, не(по)кварлив; *gr.* непроменлив.

Un|veränderlichkeit *f* непроменливост; неизменливост; непоколебливост; непокварливост.

un|verändert *a* непромењен, неизмењен, непреиначен, стално исти; такав какав је; неискварен; *et. ~ lassen* оставити што без икаквих промена (и. такво какво је било).

un|verantwörtlich 1 {унфэрантвортл'х} *a* неодговоран. II {унфэрантвортл'х} *a* (dv.) неопростљив(о), неизвинљив(о).

Un|verantwörtlichkeit 1. {унфэрантвортл'х-к'ст} неодговорност. 2. {унфэрантвортл'х-к'ст} неопростљивост, неизвинљивост.

un|verarbeitet *a* 1. ⚙ непраћен, -иван, неопраћен, -иван, сиров. 2. *fig.* необраћен, нераз-, непро|мишљен, непромозган. [нљив.]

un|veräu'berlich *a* ⚡ неотуђлив, неотстра-

Un|veräu'berlichkeit *f* неотуђливост, неотстранљивост. [љив. 3. изврстан, савршен.]

un|verbe'sserlich 1. непоправљив. 2. неоправ-

Un|verbe'sserlichkeit *f* непоправљивост; неоправљивост; савршенство, савршеност.

un|verblü'ndlich 1. необавезан. 2. нељубазан; неучтив. [љубазност; неучтивост.]

Un|verblü'ndlichkeit *f* 1. необавезност. 2. не-
un|verblü'mt {унфэрбл'умт} 1 *a* (dv.) неувие-
н(о), неукрашен(о), прост(о), отворен(о).

un|verbö'serlich {унфэрб'эсрл'х} *a* *iro.* = unverbesserlich.

un|verbo'ten незабрањен, допуштен.

un|verbre'nubar, un|verbre'nlich {унфэбрэн-
л'х} *a* неиз-, неса|горљив.

Un|verbre'nbarkeit *f* неиз-, неса|горљивост.

u'n|verbrieft *a* писмено непотврђен.

un|verbrü'chlich {унфэрбр'хл'х} *a* (dv.) не-
повредљив(о), неповред|ан(-но), непрекр-

шљив(о), неприкосновен(о).

Un|verbrü'chlichkeit *f* неповредљивост, неповредност, непрекршљивост, неприкоснове-

ност. [јен (рана).]

u'n|verbunden *a* неvezан, неспојен; непреви-

un|verbü'rgt {унфэрб'уркт} *a* незајемчен; не-

потврђен.

u'n|verdächtig *a* несумњив, неподозрив.

U'n|verdächtigkeit *f* неподозривост, несумњивост. [несварљив, неprobављив.]

un|verdaulich {унфэрд'л'х, унфэрд'л'х} *a*

Un|verdaulichkeit *f* 1. несварљивост, не-

неprobављивост. 2. ⚡ неварењен, рђаво варе-

un|verdau't *a* несварен, неprobављен. [не п.]

un|verde'rblich *a* не(по)кварљив, неукварљив.

Un|verde'rblichkeit *f* не(по)кварљивост, не-

un|verde'rbt *a* = unverdorben. [кварљивост.]

un|verdie'nt *a* незаслужен; неправедан.

u'n|verdienter|ma'ßen, u'n|verdienter|wei'se

adv. незаслуж(е)но.

un|verdo'rben *a*: а) непокарен; неукварен;

некваран; б) неискварен, непокарен; чист,

Un|verdo'rbenheit *f* непокареност, неукваре-

ност; неисквареност, чистота, беспрекорност.

un|verdro'ssen *a* (dv.) неумор|ан(-но); ор|ан

(-но); истра|јан(-но); стрпљив(о).

Un|verdro'ssenheit *f* неуморност; орност; ис-

трајност; стрпљивост.

u'n|vere'helicht *a* невенчан; нежењен, неудата.

un|verei'det {унфэра'д'т}, un|verei'digt {унфэр-

и'дигт} *a* незаклет, неприсегнут.

un|verei'nbar *a* несаглашљив, несагласан, не-

сложљив, нејединљив, неиз-, непо|мирљив.

Un|verei'nbarkeit *f* несагласност, несаглашљи-

вост, несложљивост, непомирљивост.

un|verfä'lschbar, un|verfä'lschlich *a* некриво-

творљив, што се не може фалсификовати

(и. кривотворити).

un|verfä'lscht *a* некривотворен, непо-, неиск-

кварен, прави, природан, чист, истински.

Un|verfä'lschtheit *f* некривотвореност, неиск-

ис-, неупоредљив(о), несравњив(о); јединствен; ненадмашљив, -ан.

u'n|vergolten *a* невраћен, неодмажђен.

u'n|verhällnis mäßig (уиферхелтисмасих) *a* (dv.) несразмер[ан(-но)]; прекомер[ан(-но)].

U'n|verhällnis|mäßigkeit {~кѣт} *f* несразмерност.

u'n|verheiratet *a* нежењен, неудата; ~ blei-
un|verhofft (уиферхѣфт) *I a* (из)ненадан, неочекиван, непредвиђен, неочекиван. II *adv.* изненада, неочекивано, изнебуха; diese Nachricht kam uns ganz ~ ова нам је вест стигла сасвим изненада; *priv.* ~ kommt oft често дође и оно чему се и не надаш.

un|verhohlen *I a* нескривен; отворен; слободан. II *adv.* не кријући, отворено, слободно.

un|verjährbar, un|verjährlich *a* неустар-

Un|verjährbarkeit *f* неустарелост. [љив.]

u'n|verjährht *a* неустарео.

u'n|verkäuflich *a* непродајан, што се не продаје, што је ван продаје.

U'n|verkäuflichkeit *f* непродајност.

u'n|verkauft *a* непродат.

un|verke'nbar, un|verke'ntlich *I a* непревидљив, што се не може не видети, очевидан, очевидан. II *adv.* непревидљиво, очевидно, очевидно. [цео.]

u'n|verkürzt *a* 1. нескраћен. 2. *fig.* недирнут,

un|verle'tzbar, un|verle'tzlich *a* неповредљив, неповредан, неозлеђив; неприкосновен.

Un|verle'tzbarkeit *f*, Un|verle'tzlichkeit *f* неповредљивост, неповреданост, неозлеђљивост; неприкосновеност. [читав; нетакнут, цео.]

u'n|verletzt *a* неповређен, неозлеђен; здрав и

un|verle'tbar *a* неизгубљив.

u'n|verloren *a* неизгубљен.

u'n|vermählt *a* = un|verehelicht.

un|vermeidbar, un|vermeidlich (уифермејдѣлѣх) *a* (dv.) неизбежљив(о), неизбеж[ан(-но)], немину[ан(-но)], неопход[ан(-но)].

Un|vermeidlichkeit *f* неизбежљивост, неизбежност, неминовност.

u'n|vermerkt *a* (dv.) *a* неза-, неопажен(о); неприметан; *b*) незабележен.

u'n|vermietet *a* неиздат, неизнајмљен.

u'n|vermindert *a* несмањен, неумањен, неумањиван; цео.

un|vermischbar *a* непомешљив.

un|vermischt (уифермишт, уифермишт) *a* (dv.) непомешан(о), чист(о); ~e Rasse чиста раса.

un|vermittelt *a* (dv.) непосред[ан(-но)], прав(о).

U'n|vermögen *n* немоћ *f*, неспособност, немогућност.

u'n|vermögend *a* 1. *sa inf.*: ~ et. zu tun немоћан (и. неспособан, који није кадар) да што учини. 2. слаб, немоћан, *abs.* неспособан. 3. неимућан. [ност. 2. неимућност, неимаштина.]

U'n|vermögenheit *f* 1. немоћ(ност), неспособ-

U'n|vermögensfall *m*: im ~e у случају немогућности плаћања. [кивано, ненадно.]

u'n|vermutet *I a* = unerwartet. II *adv.* неоче-

un|verne'hbar, un|verne'hlich *a* неприметан, неприметљив; нечујан; неразговоран; неразумљив.

Un|verne'hbarkeit *f*, Un|verne'hlichkeit *f*

неприметљивост, неприметност; нечујност; неразговорност; неразумљивост.

U'n|vernunft *f* безумност, безумље *n*, неразумност, неразборитост, *fam.* das ist die höhere ~ то није обична памет!

u'n|vernünftig *a* (dv.) 1. неразум[ан(-но)]; неразборит(о), недотупав[ан(-но)]; ~ reden неразумно говорити, трухати којешта.

U'n|vernünftigkeit *f* = Unvernunft. [удењчен.]

u'n|verpackt *a* не(с)пакован, неспремљен, не-

un|verri'cht *a* неиз-, не(с)вршен.

un|verri'chteter|di'nge, un|verri'chteter|sa'che *adv.* не свршивши ништа.

un|verrü'ckbar, un|verrü'cklich *a* = unbeweglich, непомерљив, непомиљив.

un|verrü'ckt *a* непомићан, непомакнут; постојан; *j-n* ~ ansehen нетремице гледати кога.

u'n|verschämt *a* (dv.) бесрам[ан(-но)], бестид[ан(-но)]; безоч[ан(-но)], безобраз[ан(-но)]; дрзак (-ско); *e-e* ~e Rechnung aufstellen направити безобразан (и. напрен) рачун; Sie sind ein Unverschämter! и. Unverschämte läßt grüßen! Ви сте (један) бестидник (и. безобразник)!

U'n|verschämtheit *f* бестидност, бесрамност; безобразност, безобразлук *m*, безобраштина, безочност.

un|verschlie'Bbar *a* кључем незаторљив.

u'n|verschlossen *a* незаторен.

u'n|verschni'tten *n* не(ис)кројен; непоткресан; неушкопљен, непочишћен.

un|verschuldet (уифершудѣт, уифершудѣт) *a* 1. незаслужен; *adv.* и ~er|weise *adv.* незаслужено, без (своје) кривице. 2. незадужен.

u'n|verschwiegen *a* проливен; das wird nicht ~ bleiben сазнаће то цео свет.

U'n|verschwiegenheit *f* проливеност.

un|verse'hen (уиферзѣн) *a* 1. непредвиђен, неочекиван. 2. = unabsichtlich.

un|verse'hens {~с} *adv.* 1. неочекивано, изненадно. 2. нехоти(ми)це, ненамерно.

un|verse'hrbar, un|verse'hrlich *a* неповредљив, неповредан. [чет; читав; здрав и читав.]

un|verse'hrt (уиферзѣрт) *a* неокрњен, нена-

Un|verse'hrtheit *f* неокрњеност, неначетост; читавост.

un|verse'nkbar (уиферзѣн.кбар) *a* непотопљив.

Un|verse'nkbarkeit *f* непотопљивост.

u'n|versichert *a* необезбеђен, неосигуран.

un|versie'gbar, un|versie'glich (уифервѣлѣх) *a* непресушљив, непресушан.

un|versie'gelt *a* незапечачен.

un|versie'gend *a* = unversiegbar.

un|versö'hbar, un|versö'hlich *a* непомирљив.

Un|versö'hlichkeit *f* непомирљивост.

u'n|versöhnt *a* непо-, неизмирен.

u'n|versorgt (уиферзоркт) *a* незбринут, неопскрбљен.

U'n|verstand *m* 1. (б. *pl.*) неразумност *f*, безумље *n*; лудост *f*; глупост *f*. 2. (са *pl.*) неразумно створење *n*. [ван, несхваћен.]

u'n|verstanden (уиферштандѣн) *a* неразум-

u'n|verständlich *a* (dv.) неразум[ан(-но)], неразборит(о), непамет[ан(-но)], луд; глупав.

u'n|verständlich *a* (dv.) неразумљив(о).

U'n|verständlichkeit *f* неразумљивост.
 U'n|verständn^{is} *n* неразумевање. [без царине.]
 u'n|versteuert *a* ☞ неопорезан; без дажбина.
 un|versu'cht *a* непокушан; неokuшан; ich habe nichts ~ gelassen све сам покушао.
 u'n|verteidigt {у'нфѣртѣдѣх} *a* небрањен, без одбране. [дељен.]
 u'n|verteilt *a* нерасподељен, нераз-, непо-
 un|verti'lgbar *a* неискоренљив, неистребљив, неутаманљив, неуништљив.
 Un|verti'lgbarkeit *f* неискоренљивост, неистребљивост, неутаманљивост, неуништљивост.
 un|verträ'glich *a* 1. недружеван, неприступачан, непод-, нес|ношљив, свадљив, цандрљив. 2. = unvereinbar, непомирљив.
 Un|verträ'glichkeit *f* недружеваност, неприступачност, непод-, нес|ношљивост; свадљивост, цандрљивост. 2. = Unvereinbarkeit.
 un|verwa'hrt *a* нечуван.
 un|verwa'ndt *a* 1. што није род; разнородан. 2. непомичан; *adv.* нетремице; s-e Blicke ~ auf et. (*acc.*) richten не скидати очију с чега; нетремице гледати у што; ~ j-n ansehen не скидати ока с кога, нетремице гледати (у) кога,
 un|verwe'hrt *a* не(за)брањен, допуштен; es ist ihnen ~, zu... *inf.* допуштено Вам је да..., слободни сте да... *grae*s.
 un|verwei'gerlich {у'нфѣрвѣг'рлѣх} *a* неодбивљив, неоткажљив, неукратљив, што се не може одбити (и. одрећи, отказати).
 un|verwei'lt *adv.* = unverzüglich.
 un|verwe'klich {у'нфѣрвѣклѣх} *a* неувенљив, неспарушљив; *fig.* непролазан, вазда млад, неумрли.
 Un|verwe'klichkeit *f* неувенљивост, неувелост; непролазност, неумрлост, бесмртност.
 un|verwe'klt *a* неувео, неспарушен.
 u'n|verwendbar *a* неупотребљив.
 un|verwe'rlich *a* неодбациљив, што се не може одбаци(ва)ти; неоспорљив, неоспоран.
 Un|verwe'rlichkeit *f* неодбациљивост, неоспорљивост. [нераспадљив, несатрунљив.]
 un|verwe'slich *a* непокварљив, неукварљив.
 Un|verwe'slichkeit *f* непокварљивост, неукварљивост, несатрунљивост, нераспадљивост.
 un|verw'ndbar {у'нфѣрвѣнтбар}, un|verw'ndlich {у'нфѣрвѣнтлѣх} *a* непребољив, непребољан, непрегорљив. [гладљив, неизбришљив.]
 un|verw'nschbar, un|verw'nschlich *a* неиз-
 un|verwu'ndbar, un|verwu'ndlich *a* не(об)ран-
 Un|verwu'ndbarkeit *f* не(об)ранљивост. [љив.]
 un|verwü'stbar {у'нфѣрвү'стбар}, un|verwü'stlich {у'нфѣрвү'стлѣх} *a* неразорљив, неуништљив, ненарушљив, неупропаствљив.
 Un|verwü'stlichkeit *f* неразорљивост, неуништљивост, ненарушљивост, неупропаствљивост.
 u'n|verzagt *a* што не клоне духом, неустрашљив; *adv.* без страха, неустрашљиво.
 U'n|verzagtheit *f* неустрашљивост.
 un|verzei'hbar, un|verzei'hlich *a* неопростљив.
 Un|verzei'hlichkeit *f* неопростљивост.

un|verzi'nsbar {у'нфѣрци'нсбар}, un|verzi'nslich *a* бескаматни, без интереса; ~es Darlehen бескаматни зајам. [рињен.]
 un|verzo'lt *a* ☞ 1. = unversteuert. 2. неоца-
 un|verzü'glich {у'нфѣрци'клѣх} *a* неодложан; *adv.* неодложно, без одуговлачења, без одлагања, не одлажући, не часећи ни часа, сместа.
 un|volle'ndet *a* недо-, нес|вршен, недокончан.
 u'n|vollkommen {у'нфолл'кѣмѣн} *a* (dv.) несавршен(о); непотпун(о).
 U'n|vollkommenheit *f* несавршеност, несавршенство *n*; непотпуност.
 u'n|vollständig {у'нфоллштѣндѣх} *a* (dv.) непотпун(о); мањкав; недовршен. [шеност.]
 U'n|vollständigkeit *f* непотпуност; недовр-
 u'n|vollstreckt *a* неизвршен.
 u'n|vollzählig *a* не(пот)пун.
 U'n|vollzähligkeit *f* не(пот)пуност.
 un|vollzie'hbar {у'нфолци'бар} *a* неизвршљив.
 u'n|voraussehbar {у'нфѣрвү'сзебар} *a* непредвидљив, непредвидан.
 u'n|vorbereitet *a* (dv.) неприправљен(о), неспреман(о), неприпреман(о). [lich.]
 un|vorde'nklich {у'нфѣрдѣн'клѣх} *a* = undenk-
 un|vorhe'r'gesehen *a* (dv.) неподвижен(о), неочекиван(о); das Unvorhergesehene неподвижено. [намер|ан, -но, нехотич|ан, -но.]
 un|vorsä'tzlich *a*, *adv.* без предумишљаја, не-
 U'n|vorsicht *f* необазривост, несмотреност, непредостројност.
 u'n|vorsichtig *a* (dv.) неопрезан (-но), необазрив(о), несмотрен(о), непредостројан(-но).
 U'n|vorsichtigkeit *f* неопрезност, необазривост, несмотреност; aus ~ из неопрезности, необазриво, неопрезно. [стан.]
 u'n|vorteilhaft *a* непробитачан, не-, бес|кори-
 u'n|wachsam *a* недовољно будан, слабо опрезан. [ба опрезност.]
 U'n|wachsamkeit *f* недовољна будноћа, сла-
 un|wä'gbar *a* — немерљив.
 un|wä'gbarkeit *f* немерљивост. [буде биран.]
 un|wä'hlbar *a* небирљив, који не може да
 Un|wä'hlbarkeit *f* небирљивост, немогућност да буде биран.
 u'n|wahr *a* 1. неистинит; лажан; измишљен. 2. притворан, лажљив, лажовски.
 u'n|wahrhaft {у'нвархѣфт} *a* 1. неистинољубив, непоуздан. 2. = unwahr.
 U'n|wahrhaftigkeit {у'нвархѣфт} *f* 3b неистинољубивост, неистинитост; непоузданост.
 U'n|wahrheit *f* 1. (без *pl.*) неистина, неистинитост. 2. (са *pl.*) неистина, лаж; измишљотина; die ~ sagen рећи (и. говорити) неистину, (с)лагати.
 un|wa'hrnehmbar *a* неопажљив, неприметљив.
 u'n|wahrscheinlich *a* невероватан.
 U'n|wahrscheinlichkeit *f* невероватност, невероватноћа.
 un|wa'ndelbar *a* 1. непро-, неиз|менљив; вечан; *gr.* непроменљив. 2. ☞ непроходан.
 Un|wa'ndelbarkeit *f* непро-, неиз|менљивост.
 u'n|wegsam {у'нвѣксам} *a* непроходан, непролазан. [зност.]
 U'n|wegsamkeit *f* непроходност, непрола-
 u'n|weiblich *a*, *adv.* неженски, неженствен

мало женски; мушкобањаст, -о, мушкарачки.
U'n|weiblichkeit *f* неженскост, неженственост, мушкобањастост, мушкарачастост.
un|wei'gerlich {унвѣг'рлѣх} *a* неустезљив, без говора, безуслован; ~er Gehorsam безусловна (и. слепа) послушност; *adv.* без говора, не устежући се. [непамет|ан (-но).]
u'n|weise, u'n|weislich *a* (*dv.*) немуд|ар (-ро), *f*
u'n|weit *adv.* и *prp.* са *gen.* и *dat.* = unfern.
u'n|wert' *a* невредан, недостојан. [чајност *f.*]
U'n|wert' *a* невреданост, безвредност *f*; безна-
U'n|wesen *n* (б. *pl.*) 1. неред *m*, неподопсти-
 на *f*; в. Unfug. 2. чудовиште, наказа *f*.
u'n|wesentlich *a* (*dv.*) небит|ан (-но), несущтаствен(о); споредан. [ност; споредност.]
U'n|wesentlichkeit *f* небитност, несущтаствен-
U'n|wetter *n* непогода *f*, рђаво време, времиште, олуја *f*; бура *f*.
u'n|wichtig *a* неважан, слабо важан, безнача-
 јан, незнатан, ништаван.
U'n|wichtigkeit *f* неважност, слаба важност, незнатност, безначајност, ништавност.
un|widerle'gbar {унвѣд'рлѣкбар}, **unwiderle'glic** {унвѣд'рлѣклѣх} *a* неоп(р)овргљив, непобитан; неоспорљив.
Un|widerle'gbarkheit, Un|widerle'glic *f* неоп(р)овргљивост, непобитност.
un|widerle'gt *a* неоп(р)овргнут, непобијен.
un|wider|ru'lich {унвѣд'рруфлѣх} *a* неопозовљив, неопозиван, неопорељив, неуклонљив, сталан. [опозивност, неопорељивост.]
Un|widerru'flichkeit *f* неопозовљивост, не-
un|widerse'tzlich *a* = unwiderstehlich.
un|widerspre'chlich {унвѣд'ршпрѣхлѣх} *a* (*dv.*) неоспорљив(о), неоспор|ан (-но), неопорељив(о). [оспорност, неопорељивост.]
Un|widerspre'chlichkeit *f* неоспорљивост, не-
u'n|widerste'hlich {унвѣд'рштѣлѣх} *a* (*dv.*) неодољив(о).
Un|widerste'hlichkeit *f* неодољивост.
un|widerbr'nglich {унвѣд'рбрнлѣх} *a* (*dv.*) неповрат|ан (-но), неповратљив(о), ненакнадљив(о), непоправљив(о); ~ verloren неповратно изгубљен.
Un|wiederbr'nglichkeit *f* неповратност, неповратљивост, ненакнадљивост.
u'n|wieder|herstellbar *a* неустпостављив, не-
 поправљив.
U'n|wille *m* негодовање *n*; јед; срѣба *f*, гнев.
u'n|willfä'hrig *a* неуслужан, нељубазан, не-
 попустљив, непредусретљив.
U'n|willfähigkeit *f* неуслужност, нељубазност, непредусретљивост *f*.
u'n|willig *a* (*dv.*) 1. незадовољан (über *acc.* збор), љут (über *acc.* на); j-n ~ machen наљути-
 тити, расрдити кога; über et. (über j-n) ~ werden наљутити се на што (на кога). 2. не-
 драговољ|ан (-но), нерад(о); против воље; ~
 werden наљутити се (auf *acc.* на).
u'n|willkommen *a* у зао (и. незгодан) час до-
 шао, што није добро дошао; непријатан, не-
 мио, незгодан.
un|willkü'rlich *a* нехотичан, невољан, *adv.* не-
 вољно, нехотице, нехоти(ми)чно. [ност.]
Un|willkü'rlichkeit *f* невољност, нехоти(ми)ч-

u'n wirklich *a* нестваран, неистински.

u'n|wirksam *a* неделатан, који не дејствује, без дејства, неуспешан.

U'n|wirksamkeit *f* неделатност, недејство(ва-
 ње) *n*, немање *n* дејства.

u'n|wirsch {унвѣрш} [срвн.] *a* зलोвољан, мрзо-
 вољан, осоран, набусит. [набуситост.]

U'n|wirschheit *f* мрзо-, зловољност, осорност, *f*

u'n|wirtbar {унвѣртбар}, **u'n|wirtlich** {унвѣрт-
 лѣх}, **u'n|wirtsam** {унвѣртсам} *a* неподобан
 да госте прими и да склониште, негостољубив, пуст.

U'n|wirtlichkeit *f*, **U'n|wirtsamkeit** *f* неподоб-
 ност за примање гостију и давање склони-
 шта, негостољубивост.

u'n|wirtschaftlich *a* некућеван, неекономичан,
 нештедљив, неекономски, негаздински.

U'n|wirtschaftlichkeit *f* некућевност, нееконо-
 мичност, нештедљивост, негаздинство *n*.

u'n|wissend *a* 1. који не зна, који не познаје,
 неук, незналички; незналица; ~er Mensch
 незналица. 2. који не зна (за); er war noch ~
 über... *acc.* он још није знао за... (и. о...). 3.
 = unbekannt. II *adv.* ~, ~er|weise не знајући,
 без мога (твога итд.) знања.

U'n|wissenheit {унвѣснхѣт} *f* 3b незнање *n*,
 неумевање *n*; ~s|fehler *m* погрешка *f* из
 незнања.

u'n|wissenschaftlich *a* ненаучан, незнанствен.

U'n|wissenschaftlichkeit *f* ненаучност, незнан-
 ственост.

u'n|wissentlich *a* = unwissend 2, нар. = *adv.*

u'n|witzig *a* недуховит, недосетљив.

u'n|wohl *a* (готово само предикативно) који
 се не осећа добро, који није добро, нелаго-
 дан, нешто слаб, *fat.* кењав; mir ist ~, ich
 bin ~, ich fühle mich ~ не осећам се добро;
 слаб сам нешто; (за жене) ~ sein имати на
 себи.

U'n|wohlsein *n* стање неосећања добро, не-
 лагодност *f*, слабост *f*, *fat.* кењавост; ме-
 сечница *f*, месечно праће.

u'n|wohnbar, u'n|wohnlich *a* који није за ста-
 новане, неудобан за становање.

u'n|würdig *a* недостојан.

U'n|würdigkeit *f* недостојност.

U'n|zahl *f* безброј *m*, *fat.* сила, сијасет *m*,
 силесија, силенство *n*.

un|zählbar *a* ~ не(ис)платљив.

un|zählbar, un|zählig {унзѣлѣх} *a* небројљив,
 непре-, неиз|бројљив, без-, неиз|бројан, не-
 бројен; безброј(ан).

Un|zählbarkeit *f* небројљивост, непре-, неиз-
 бројљивост, безбројност, небројеност.

un|zähmbar *a* неприпитомљив, неукротљив.

Un|zähmbarkeit *f* неприпитомљивост, не-
 укротљивост.

u'n|zart *a* ненежан, слабо нежан, груб. [бост.]

U'n|zartheit *f* ненежност, слаба нежност, гру-

U'nze' {унц'} [свн.; *лат. uncia 1/2 *f* 3b] ун-
 ц(и)а (мера за тежину).

U'nze' {~} [фр., ит. lonza] *f* 3b (Felis uncia)
 врста леопарда. [невреме.]

U'n|zeit *f* (б. *pl.*) невреме *n*, недоба; zur ~ у|

u'n|zeitgemäß *a* = unzeitig 1; *adv.* = zur Unzeit.

u'n|zeitig *a* 1. неблагоприятен, у невреме, незгодан. 2. незрео, зелен; превремен; ~е Geburt: а) пометак *m*, пометање *n*, б) помет(ак) *m*, помече *n*.

U'n|zeitigkeit *f* неблагоприятност.

u'nzen|weise *adv.* на унце.

un|zerbre'chlich *a* неразбивљив, нес(а)ломљив; неломан, неломак.

Un|zerbre'chlichkeit *f* не(са)ломљивост; неразбивљивост, неломност. [нерашчланљив.]

un|zerle'gbar *a* нерастављив; неразлучљив;

un|zerrei'ßbar, un|zerrei'ßlich {уницеppрѣслѣх} *a* нераз-, неподерљив, непоцепљив, непоцепан; нераскидљив.

un|zerse'tzbar *a* = unzerlegbar.

un|zerstö'rbar, un|zerstö'rlich {уницеppртѣрлѣх} *a* неразорљив, неразоран; неразрушљив, непокварљив. [шљивост.]

Un|zerstö'rbarkeit *f* неразорљивост, неразру-

un|zerlei'bar не(раз)дељив.

Un|zerlei'barkeit *f* не(раз)дељивост.

u'n|zerteilt {уницеppртѣлт} *a* не(по)дељен, нераздељен; *adv.* неподдељено, заједнички.

un|zertre'nnbar {уницеppтрѣнбар}, un|zertre'nnlich {уницеppтрѣнлѣх} *a* нераздвојљив, нераздвојан, нерастављив, нераздружљив, неразлучљив.

Un|zertre'nnbarkeit *f* нераздвојљивост, нераздељивост, нерастављивост, нераздружљивост. [слово *n*.]

Unzia'l buchstabe {уницѣл-} [лат.] *m* ситно

u'n|ziemend {уницѣмент}, u'n|ziemlich {уницѣмлѣх} *a* неприличан, недоличан, непристојан.

U'n|ziemlichkeit *f* непристојност, недоличност, неприличност. [урес *m*, накарађеност.]

U'n|zier *f*, U'n|zierde *f* рђав украс *m*, рђав

u'n|zierlich *a* негиздав, неукусно одевен, неелегантан. [одевању, неелегантност.]

U'n|zierlichkeit *f* негиздавост, неукусност у

un|zivilisie'rbar {уницѣвилазирбар} *a* неуљудљив, непросветљив, који се не може уљудити, просветити. [визирован.]

un|zivilisie'rt *a* неуљудљен, непросвећен, неци-

U'n|zucht {срвн.} *f* (pl. ~) сладострасност, сладострашће *n*; блуд(ничење *n*) *m*; разврат

m; ~ treiben проводити блуд, блудничити.

U'n|züchter *m* блудник, развратник.

u'n|züchtig {нвн.} *a* сладострастан, похотљив; блудан, развратан; бестидан, скаредан; Vor-nahme ~er Handlungen чињење срамних поступака.

U'n|züchtigkeit *f* развратност, блудност.

u'n|zu'erklärend *a* = unerklärlich.

u'n|zufrieden I *a* незадовољан. II U'n|zufriedene(r) *s* 91: der (die) Unzufriedene незадовољник, -ца; der Unzufriedene hat nie genug незадовољном човеку никад није доста.

U'n|zufriedenheit *f* незадовољство *n*, незадовољност.

u'n|zugangbar, u'n|zugänglich *a* неприступачан, неприлазан; неприступачан, непоу-

учљив, неуразумљив. [прилазност.]

U'n|zugänglichkeit *f* неприступачност, не-

u'n|zukömmlich *a* 1. = unzulänglich. 2. = un-

u'n|zulängiich *a* недовољан. [geeignet.]

U'n|zulänglichkeit *f* недовољност.

u'n|zulässig *a* недопустљив, неприхватљив.

U'n|zulässigkeit *f* недопустљивост, непри-

u'n|zünftig *a* нееснафски. [хватљивост.]

u'n|zurechnungs|fähig *a* неурачунљив; неод-

говоран. [неодговорност.]

U'n|zurechnungs|fähigkeit *f* неурачунљивост;

u'n|zureichend *a* недовољан.

u'n|zusammen|hangend *a* без везе.

u'n|zuständig *a* ненадлежан. [нездрав.]

u'n|zutraglich *a* непробитачан, некористан;

U'n|zutraglichkeit *f* непробитачност, некорис-

ност; нездравост.

u'n|zutreffend *a* неодговарајући, који не од-

говара, који се не слаже (са), неприкладан.

u'n|zuverlässig *a* непоуздан, несигуран; сум-

њив; неверан; нетачан. [ност.]

U'n|zuverlässigkeit *f* непоузданост, несигур-

u'n|zuversichtlich *a* непоуздан; плашљив.

u'n|zweckmäßig *a* нецелисходан.

U'n|zweckmäßigkeit *f* нецелисходност. [(но)]

u'n|zweideutig *a* (dv.) недвосмислен(о), јасан;

U'n|zweideutigkeit *f* недвосмисленост; јасност.

un|zweifelhafte *a* (dv.) несумњив(о).

Un|zweifelhaftheit *f* несумњивост.

ü'ppig {уппѣх} [свн.: über, übel] 1. бујан (и fig.).

2. (из)обилан; раскошан; богат; бујан; ihr

~er Wuchs њен красни (уз)раст; fat. nur

nicht so ~! мало мање раскоши!, не би било

с горета да се умерите! 3. сладострастан;

чулан; разблудан. 4. раскошан, што плива у

раскоши, пун обиља; ein ~es Mahl раско-

шна (и. богата) гозба, господски (и. царски)

обед. 5. охол, обестан,

U'ppigkeit {~кѣт} *f* 3b бујност; обилност; рас-

кошност; сладострасност, разблудност; о-

бесност.

Ur {yp; hom. Uhr} [свн.] *m* 2g 8 = Auer.

Ur..., ur... {yp-} нераздвојан предметак код

слож. *v*, *s* и *a*, и означава: 1. порекло, прво-

битно стање, првобитну чистоту и преводи

се са пра-, првобитан, исконски, оригина-

лан, на пр.: Urfang прапочетак, Urbedeu-

tung првобитно значење; 2. са а врло велику

старост и преводи се са пра..., на пр.: ~alt

прастари. 3. каткада има значење предмет-

ка ег...: на пр.: Urlaub (од erlauben).

U'r|ahn {срвн.} *m*, ~е *f* прадед, прабаба, чу-

кундед, чукунбаба, праотац, прамајка; die

~en преци, прародитељи.

Ural {урал, урал} *m* 8g 8 1. der ~ и. das ~ge-

birge Урал (планина између Европе и Азије).

2. der ~ Урал (река).

ura'lish {уралѣш} *a* уралски.

U'r|all {урал} *n* васнона *f*.

u'r|alt *a* прастар, стародревни, давнашњи; in

~en Zeiten у прастаро (и. давнашње) доба.

U'r|alter *n* прастаро доба. [ном киселином.]

U'rämie' {уремѣ} *f* уремѣја (тровање мокраћ-)

Ura'n {уран} [гр.] *n* 2g (б. pl.) 1 уран *m*; ~erze

n pl. уранове руде *f* pl.

U'r|anfang *m* прапочетак.

u'r|an|fänglich *a* првобитни, прапочетни, ис-

конски; *adv.* у почетку.

Ura'nia {уpѣнѣ} *f* 3b myth. Уранија (муза).

U'r|anlage *f* пранастројеност, исконска (и. у-рођена) склоност.
 U'r|an... {ур|ан-}: ~ocker *m* урански окер, уранска жута земља *f*; ~oxy'd *n* уранов оксид *m*.
 U'ranus {у|ранус} *m* 8с 1. *myth.* Уранус (супруг Геин и отац титана и киклопа). 2. ♄ Уран (планета).
 U'r|aufführung *f* прва претстава, премијера.
 U'rban¹ {ур|бан} [лат.] *m* 8а Урбан (име).
 urba'n² {ур|бан} [лат.] *a* учтив, уљудан, углађен.
 Urbanität {ур|банитет} [лат.] *f* 3б (б. *pl.*) учтивост, уљудност.
 U'rbar¹ {ур|бар} [срвн.] *n* 2g¹ = Urbarium.
 u'rbar² {~} [нвн.; *Urbar¹] *a* зиратан, искрчен; ~ machen (ис)крчити.
 U'rbar... {ур|бар-}: ~buch *n*, Urba'rium {ур|бар'иум} [нем.-лат.] *n* бе земљишна књига *f*, катастарска књига; ~machen *n*, ~machung *f* крчење, крчевина, чињење зиратним.
 U'r|bedeutung *f* прзначење *n*, првобитно.
 U'r|beginn *m* = Uranfang. [значење *n*.]
 U'r|begriff *m* прапојам, првобитни појам.
 U'r|bestand|teil *m* прасастојак, првобитни са-стојак.
 U'r|bewohner *m* прастановник, староседелац.
 U'r|bild *n* праузор *m*, пралик *m*, праслика *f*, идеал *m*, оригинал *m*.
 u'r|bildlich *a* праузорни. [шћанин.]
 U'r|christ *m* прахришћанин, првобитни хри-|
 U'r|christentum *n* прахришћанство.
 u'r|deutsch *a* пранемачки; чисто немачки.
 U'r|ei {ур|е} *a* прајаје.
 u'r|eigen *a* прасвојствен.
 U'r|eigenheit *f* прасвојственост, прасвојство *n*.
 U'r|eigentümlichkeit *f* = Ureigenheit.
 U'r|einwohner *m* = Urbewohner. [мати.]
 U'r|eltermutter *f* чукунбаба, прамајка, пра-|
 U'r|eltern *pl. inv.* прародитељи, преци.
 U'r|elter|vater *m* чукундеда, праотац.
 U'r|enkel *m*, ~in *f* праунук, -а.
 U'r|evangelium *n* прајеванђеље.
 U'r|fehde [срвн.] *f* (у средњ. веку) заклетва да сенећесветити, свечан одустанак *m* од осве-|
 U'r|feis *m* прастена *f*, првобитна стена. [те.]
 u'r|fide¹ *a* необично весео.
 U'r|form *f* праоблик *m*. [планина *f*.]
 U'r|gebirg(e) *n* прапланина *f*, прагора *f*, прва|
 U'r|geheimnis *n* пратајна *f*.
 U'r|geist *f* прадух *m*, исконски дух *m*.
 u'r|gemütlich *a* необично срдчан (и. просто-душан).
 u'r|germanisch *a* прагермански, = urdeutsch.
 U'r|geschichte *f* праисторија, првобитна исто-|
 U'r|gestalt *f* = Urbild, Uform. [рија.]
 U'r|gestein *n* прастење *coll. n*, пракамење *coll. n*.
 U'r|igneis *m* min. прагнајс, првобитни гнајс.
 U'r|groß|eltern *pl.* прадеда *m* и прабаба *f*, прародитељи *m pl.*
 U'r|groß|mutter *f* прабаба, прамајка.
 u'r|groß|mütterlich *a* прабабин.
 U'r|groß|vater *m* прадед.
 u'r|groß|väterlich *a* прадедовски.
 U'r|grund *m* праузрок.
 U'r|hahn *m* = Auerhahn.

U'r|heber [срвн. urhab „почетак“] *m*, ~in *f* за-четни|к, -ца, виновни|к, -ца, покретач, -ица,|
 U'r|heber|recht *n* ауторско право. [творца.]
 U'r|heberschaft {ур|хеб'рш|фшт} *f* 3б (б. *pl.*) ви-новништво *n*, стваралаштво *n*, ауторство *n*.
 U'r|heimat *f* праотаџбина, прадомовина.
 U'r|ian {ур|ан} *m* 8а 1. der Herr ~ неко. 2. Meister ~ = der Teufel.
 U'r|as {ур|ас} [јевр.] *m* 8с *bibl.* Урије; ~brief *m* Уријево писмо *n*, издајничко писмо.
 U'r|in {ур|ин} [лат.] *m* 2g¹ мокраћа *f*; ~ lassen мокрити; Untersuchung des ~s преглед мо-краће. [intr. (h) 15g = harnen.]
 U'r|in... {ур|ин-} = Harn...; urinie'ren {у|ринир'ен}|
 U'r|kanton *m* пракантон (у Швајцарској).
 U'r|keim *m* праклица *f*, празаметак.
 U'r|kirche *f* працрква, првобитна црква.
 u'r|ko'misch *a* необично комичан.
 U'r|kraft *f* праснага, прасила, исконска снага.
 u'r|kräftig *a* исконски снажан, врло снажан.
 U'r|kunde [свн.] *f* 1. ɔ исправа, листина; до-куменат *m*, акт *m*; уверење *n*, сведоџба, све-дочанство *n*; повеља. 2. оверјење, -авање *n*, zur ~ dessen у потврду тога.
 u'r|kunden *tr.* = beurkunden 11.
 U'r|kunden... {ур|кунд'н-}: ~bewahrer *m* архи-вар; ~beweis *m* документарни доказ, доказ исправама; ~buch *n* зборник *m* исправа (и. докумената); ~falscher *m* кривотворицац исправа, фалзификатор докумената; ~fäl-schung *f* кривотворење *n* исправа, фалзифи-ковање докумената; ~forscher *m* = ~kenner; ~gewölbe, ~haus *n* архива *f*; ~kenner *m* по-знавалац листина (и. докумената, повеља); ~kenntnis, ~lehre *f* наука (и. познавање *n*) докумената (и. листина, исправа), наука о повељама; ~material *n* доказни материјал *m*; ~sammler *m* скупљач листина (и. докуме-ната, повеља); ~sammlung *f* збирка докуме-ната (и. повеља, листина); ~schrank *m* орман за документе; ~werk *n* = ~sammlung; ~wissenschaft *f* = ~lehre.
 u'r|kundlich {ур|кунд'л|х} *a* на основу испра-ва (и. листина, повеља), путем исправа, што се оснива на документима; ~ beweisen ис-справама (и. документом) доказ(ив)ати; ~ dessen habe ich Obiges geschrieben на осно-ви чега сам горње написао.
 U'r|laub {ур|лауб} [свн.: erlauben] *m* 2g отсу-ство *n*, допуст; ~ haben (и. auf ~ sein) бити на отсуству (и. допусту); ~ nehmen узети отсуство; ~ geben дати отсуство (и. допуст); der ~ kann verlängert werden отсуство (и. допуст) се може продужити.
 U'r|lauber {ур|лауб'р} X *m* 2l = Beurlaubte(r).
 U'r|laubs... {ур|лаубс-}: ~gesuch *n* молба *f* за отсуство (и. допуст); ~karte *f*, ~schein *m* објава (и. исправа) *f* за отсуство, допусни-ца *f*; ~zelt *f* време *n* отсуств(ова)ња (и. до-|
 U'r|laut *m* праглас, првобитни глас. [пуста].|
 u'r|lauter *a* прачист, врло чист.
 U'r|licht *n* прасветло(ст *f*).
 U'r|maß *n* прамера *f*, баждара *f*.
 U'r|mensch *m* прачовек.
 U'r|mutter *f* прамајка, прамати.

U'r|nacht *f* праноћ, хаос *m*.
U'rne {урн} [лат.] *f* 3b урна (за пепео спаљених; суд за воду; суд за извлачење срећака).
U'rnen... {урн-н-} ~grab *m* са урнама; ~halle *f* дворница за урне са пепелом покој-
U'r|ochs *m* = Auerochs. [ника.]
u'r|plö'tzlich *a* изненадан; *adv.* изнебуха, изненада. [праврело *n*.]
U'r|quell *m*, **U'r|quelle** *f* праизвор *m* (и *fig.*).
u'r|rein {урра-н} *a* = urlauter.
U'r|sache *f* узрок *m* (в. Grund); разлог *m*; повод *m*; изговор *m*; aus welcher ~? aus was für ~? из ког разлога?, зашто?; keine ~: *a*) нема(те) на чему; *b*) нема(те) за што; man hat ~ zu glauben има разлога да се верује.
u'r|sächlich, **u'r|sächlich** *a* узрочан.
U'r|sächlichkeit *f* 3b узрочност.
U'r|sage *f* кажа из прастарог доба, легенда.
U'r|satz *m* прастав, аксиом(а *f*).
U'r|schiefer *m* исконски шкриљац.
U'r|schrift *f* 1. пралисто *n*, првобитна слова *pl.* 2. изворник *m* (opp. Abschrift), оригинал *m*, уникат *m*, концепат *m*, рукопис *m* неког писца, аутограф *m*.
u'r|schriftlich *a* у изворнику, у оригиналу; j-m et. ~ schicken послати кому оригинал од чега.
U'r|sitz *m* праседиште *n*, праколевка *f*.
U'r|sprache *f* 1. прајезик *m*, првобитни језик *m*. 2. изворан језик.
U'r|sprung [срвн.] *m* (б. *pl.*) 1. извор, врело *n*. 2. *fig.* извор, порекло *n*, постанак, источник, почетак, почело *n*; s-n ~ haben (и. nehmen) von... (*dat.*): *a*) водити порекло од ...; произилазити; *b*) имати... за узрок.
u'r|sprünglich {уршпрун-лих, уршпрун-лих} *a* изворан, првобитан, исконски, *adv.* првобитно, исконски; ~ aus Deutschland herkommen водити од искона порекло из Немачке.
U'r|sprünglichkeit *f* првобитност, изворност.
U'r|sprungs... {уршпрун-с-} ~länder *n pl.* земље *f* порекла (робе); ~nachweis *m* доказ о пореклу; ~zeugnis *n* уверење о пореклу робе.
U'r|stamm *m* праплеме *n*, праколено *n*.
U'r|stand *m* прастање *n*, првобитно стање *n*.
U'r|stoff *m* исконска грађа *f*, првобитна (и. праосновна) материја *f*; елеменат.
U'r|stoff... ~lehre *f* наука о исконској грађи, наука о елементима, атомизам *m*; ~teilchen *n* прачестица *f*; праделић *m*, атом *m*.
u'r|stra'cks *adv.* = urplötzlich.
U'r|sula {урзула} *f* 8b Урсула (име).
Ursuli'nerin {урзулин-рин} *f* 3с, Ursuli'ner-
nonne *f* уршулинка (калуђерички католички ред). [менти.]
U'r|teil¹ {урт-ал} *m*: die ~е праделови, еле-
U'r|teil² {урт-ал} [срвн.] *n* 2g 1. *g* пресуда *f*, судска одлука; осуда *f*; vorläufiges ~ при-
времена пресуда; ein ~ fällen (и. sprechen) пресудити, изрећи пресуду; sich selbst sein ~ sprechen изрећи сам себи пресуду. 2. суд *m*, мишљење, мњење, схватање; nach dem ~е von Sachverständigen према мишљењу вештака. 3. = Urteilskraft; kein ~ haben не мислити, не расуђивати. 4. *phls.* суд *m*; апа-

lytische und synthetische ~е аналитички и синтетички судови.
u'r|teilen {урт-ал-н} I *intr.* {h} 15a судити (über *acc.*), пресудити, ~живати, донети пресуду; судити, мислити; nach seinen Reden (и. seiner Sprache nach) zu ~ судећи према (и. по) његовом говору. II **U'r|teilen** *n* суђење *n*, доношење пресуде; суђење, мишљење, расуђивање.
U'r|teils..., **u'r|teils...** {урт-ал-с-} ~eröffnung *f* објављивање *n* пресуде; ~fähig *a* способан да суди; ~fähigkeit *f*, ~kraft *f* моћ суђења (и. расуђивања); ~spruch *m* пресуда *f*; ~vermögen *n* = ~kraft; ~vollstreckung *f* извршење *n* пресуде.
U'r|tel {урт-л} *n* 2l *prov.* и *U* = Urteil.
U'r|text *m* првобитни текст.
U'r|tier *n* *g* праживотиња *f*.
U'r|tierchen *n pl.* праживотиње *f pl.*
U'r|typus *m* = Urbild.
U'r|ur..., **u'r|ur...** {урур-} ~ahn *m* чукундед(а); ~alt *a* прапастари; ~eltern *pl.* прапрародитељи *m pl.*; ~enkel(in *f*) *m* чукунунук(а); ~groß|mutter *f* чукумбаба; ~groß|vater *m* праотац. [чукундед(а).]
u'r|väterlich *a* праотачки.
U'r|väter|zeit *f* доба *n* праотаца.
U'r|vernunft *f* праум *m*, праразум.
U'r|versammlung *f* праскупштина, први састанак (и. збор).
u'r|verwand *a* прасродан, од искона сродан.
U'r|verwandtschaft *f* прасродство *n*, првобит-
U'r|volk *n* пранарод *m*. [но сродство.]
U'r|vorfahr *m* праотац.
U'r|wahl *f* првобитан избор *m*.
U'r|wähler *m* прабирач, бирач повереника; ~liste *f* листа повереника; ~versammlung *f* збор *m* бирача за избор повереника.
U'r|wald *m* прашума *f*.
U'r|welt *f* прасвет *m*, првобитни свет.
u'r|weltlich *a* прасветски; ~е Tiere праживо-
U'r|wesen *n* прабиће. [тиње.]
U'r|wort *n* 2a првобитна реч *f*, исконска реч.
u'r|wüchsig {урву-к-с-х} *a* исконски, првобитан, природан. [природност.]
U'r|wüchsigkeit {~у-к-с-х} *f* 3b првобитност,
U'r|zeit *f* прастаро (и. исконско) доба *n*, искон *m*, давнина.
U'r|zelle *f* праћелија, првобитна ћелија.
U'r|zeugung *f* праћање *n*, прастварање *n*, раћање (и. стварање) *n* само од себе.
U'r|zustand *m* прастање *n*, првобитно стање *n*.
U'r|zweck *m* прасврха *f*, првобитни циљ.
Usa'nce {уза-нс} {фр.} *f* 3b нар. *g* узанс *m*, употреба, обичај *m*; nach ~, usa'ncen|-
mäßig *adv.* по узансу, по освештаном трговачком обичају.
u. s. f. abr. = und so fort, и тако даље.
u. U. abr. = unter Umständen.
U'so {узо} *g* [ит. „употреба“] *m* би узанс *m*; ~wechsel *m* узо-меница *f*.
U. S. P. D. abr. = Unabhängige sozialdemo-
kratisc Partei Deutschlands.
Usurpatio'n {узурпаци-он} [лат.] *f* 3b узурпација (отимање, приграбење).

Usurpa'tor {~патѡр} [лат.] *m* **бд** узурпатор (насилник, отимач).

usurpie'ren {~пѡр'н} [лат.] *I tr.* 15g узурпирати, отјети-имати, приграбити. **II** Usurpie'ren *n*, Usurpie' rung *f* узурпирање, приграбљивање, -ење.

U'sus {узус} [лат.] *m inv.* = Gebrauch 2.

usw. *abr.* = und so weiter и тако даље.

Utensi'lien {утѣнзил'н} [лат.] *pl. inv.* потребне ствари *f pl.*, принадлежности *f pl.*, оруђе *n*.

U'terus {утерус} [лат.] *m бж* ☉ = Gebärmutter.

Utilita'rier {утилитар'р} *m* 2l утилитарац, присталица гледишта корисности. [стички.]

utilita'risch {~тар'ш} [лат.] *a* утилитари-

Utilitari'smus {~тарисмус} [лат.] *m* 6g утилитаризам.

Utopie' {утѡпи} [гр.] *f бф* утопија, сањарија.

Uto'pien {утоп'н} [гр., Тома Мор 1516] *n* 8g Утопија *f*.

uto'pisch {утѡп'ш} *a* утопистички.

Utraqui'st {утракв'ст} [новолат.] *m* 3a утраквиста *m*.

Uz {уз} *m* 2g *prov.* 1. = Fopperei. 2. = Fopper.

u'zen {уц'н} [нвн.] *I tr.* 15e *prov.* и *fam.* j-n ~ потсмевати се кому, исмејавати кога, спрдати се (и. терати спрдњу) с ким. **II** U'zen *n* потсмеване, исмејаване, спрдање, терање.

Uzerei' {уц'рѡ} *f* = uzen II. [спрдње.]

V

V, v {фѡ} *n inv.* (слово) Ф, ф.

V. *abr.* = vormittags, пре подне (од 12 ноћу до 12 часова дању).

V. *abr.* = Vers.

v. *abr.* = von, vom.

v. *abr.* = vide, vidi.

V. A. *abr.* = Voltampere.

va'cat {вакѡт} [лат.] „недостаје“ *adv.* нема; празно, незаузето.

Va'che'leder {ваш-} *n* = Rindleder.

Vademe'kum {вадемекум} [лат.] „поћи са мном“ *n* **бѡ** вадемекум *m* (упутство; путовања). [вит.]

vag {вак} [лат.] *a* неодређен, нејасан, магло-

Vagabu'nd {вагабунт} [лат.] *m* 3a, ~in {~бунд'н} *f* 3c вагабунда, скитница, скитач, -ица, скиталица, протува *m*, пробисвет; битанга *f*.

Vagabu'nden..., vagabu'nden... {~бунд'н-} 2

hait {вагабунд'нхѡфт} *a* вагабундски, скитнички, протувски; ~leben *n* скитнички (и. скитачки) живот *m*; ~tum {вагабунд'нтум} *n* 2a (б. *pl.*) 1. скитање, скиталаштво; 2. скитнице *m pl.*

vag(abund)ie'ren {вагабунд'ир'н, ваг'ир'н} *intr.* (*h* и *s*) 15g скитати се, луњати, тумарати.

Vaga'nt {вагант} *m* 3a студент скиталица.

vaka'nt {вакант} [лат.] *a* вакантан (празан, незаузет, у-, испражњен, слободан).

Vaka'nz {вакѡнц} [лат.] *f* 3b 1. празно место *n*. 2. = Ferien. [ла страна *f*.]

Va'kat {вакат} [vacat] *n* **бѡ** празан лист *m*, бе-

Va'kuum {вакуум} [лат.] *n* 6k ~ вакуум *m* (празан и. безваздушан простор).

Va'kuum... {вакуум-} ☉: ~bremse *f* вакуумска

кочница; ~messer *m* мерач вакуума, манометар за вакуум; ~pumpe вакуумски шмрк *m*, шмрк за стварање вакуума (и. празног простора); ~reiniger *m* вакуумски чистач, справа *f* за чишћење помоћу празнога (и. безваздушног) простора.

vakzinie'ren {вакцинир'н} [новолат.; *лат. vacca „кравѡ“] *tr.* 15g вакцинисати = impfen 2.

va'le {вале} [лат.] „здрово“ *zdravo!*, збогом!

Va'lentin {валѣнтин} *m* 8a, Valenti'ne {валѣнтин*} *f* 8d Валентин, -а.

Va'lentins'tag *m* (14 фебруар) Св. Валентин.

Vale'nz {валѣнц} *f* 3b = Wertigkeit.

Valeria'n {валѣриѡн} *m* 8a, ~us {~ус} *m* 8c Валеријан(ус).

Vale't {валѣт, валѣт} [лат. valete! „збогом“, „здрово да сте“] *n* **бѡ** збогом, растанак *m*; ~sagen опростити се, узети „збогом“ од кога; ~sagen *n* опроштај *m*, узимање „збогом“; ~schmaus *m* опроштајна гозба *f*; в. Abschieds...

validie'ren {валидир'н} [лат.] ☉ *I tr.* 15g оверити, -авати, потврдити, -ђивати, оснажити (вати). **II** Validie'ren *n*, Validie' rung *f* оверавање, оснажљивање, -ење.

Valu'ta {валута} [ит.] *f* 6g ☉ валута, вредност (промене); ~notierung *f* нотирање валуте (и. вредности промене).

Valvatio'n {валвац'иѡн} [лат.] *f* 3b ☉ цењење *n*, процена вредности валуте; ~stabelle {~онс-} *f* монетна тарифа.

Va'mpir {вампир} [срп., *грч. Empüsa] *m* 2g¹ ☉ вампир, врста слепог миша; *fig.* страшило, утвара, крвопија, пијавица.

va'mpir'artig *a* вампирски, крвописки.

Vanadi'n {ванадин} [новолат.] *n* 2g¹ (б. *pl.*) ☉ ванадиум *m*; ~säure ванадиумска киселина.

Vanda'le {вандал} *m* 3a, Vanda'lin {~л'н} *f* 3c Вандал, -ка (и *fig.*). [ски.]

vanda'lisch {вандал'ш} *a* вандалски, варвар-

Vandali'smus {вандал'исмус} [новолат.] *m* 6g вандализам, вандалство *n*.

Vandie'mens'land {вѡндиѡм'нс-} *n* ☉ Вандименова Земља *f*, Тасманија *f* (острво).

Vani'le {ванил'ѣ} [фр.; *шп.] *f* 3b 1. ☉ ванила (дрво). 2. ☉ ванила (махуна и. плод ваниле).

Vani'lle(n)...: ~eis *n* сладолед *m* са ванилом; ~pflanze *f* ☉ ванила (биљка); ~schokolade *f* чоколада са ванилом. [разне стране *f pl.*]

Va'ria {вариѡ} [лат.] *pl. inv.* *beh. б. art.* разна *n*.

varia'bel {вариѡб'л} [лат.] *a* променљив.

Varia'nte {вариѡнт*} [лат.] *f* 3b варијанта (отступање; то исто само мало друкчије).

Variatio'n {вариѡц'иѡн} [лат.] *f* 3b ☉, ∆, ∞ варијација (промена).

Variatio'ns..., variatio'ns... {~онс-} 2fähig *a* променљив; ~fähigkeit *f* променљивост;

~rechnung *f* рачун *m* варијација. [лика.]

Varietät' {вариѣтет} [лат.] *f* 3b различност; од-*f*

varie'ren {вариѣр'н} [лат.] *intr.* (*h*) *ntr.* 15g варирати (мењати, *intr.* мењати се).

Varinas {варинѡс, варинас} [☉ ~, град у Венецуели] *m inv.*; ~knaster, ~tabak *m* дуван из Варинаса.

Vario'meter *n* ☉ вариометар *m* (справа за

показивање брзине пењања и спуштања).
Va'rus/schlacht {варус-} [Varus, римски војсковођа] *f* Варова битка (у Теутобуршкој Шуми).

Vasa'll {ваз'ал} [срвн., фр. *келт.] *m* 3а, ~in {~ин} *f* 3с вазал, -ка, клетвеник, -ца.

Vasa'llen... {ваз'ал-н-} ~dienst *m* вазалска (и. клетвеничка) служба *f*; ~eid *m*, ~huldigung *f* вазалска (и. клетвеничка) заклетва *f*; ~pflicht *f* вазалска (и. клетвеничка) дужност; ~schaft {ваз'ал-ниш'ффт} *f* 3б (б. pl.) 1. вазалство *n*; 2. вазали *m* pl.; ~staat *m* вазална држава *f*; ~tum {ваз'ал-нтум} *n* 2а (б. pl.) = 1.

Va'se {ваз'} [фр.] *f* 3б ваза. [~schaft.]

Vaseli'n {ваз'ли'н} [новолат.] *n* 2g¹ (б. pl.), ~e {~} *f* 3б (б. pl.) вазелин *m*.

va'sen {förmig} а облик вазе.

Va'ter {фат'р} [свн.: лат. pater] *m* 2j отац 1. баб(а)к)о, *fam.* хаха, хахе, хахо. 2. предах; *fig.* zu seinen Vätern versammelt werden придружити се својим прецима, умрети. 3. творац. 4. оснивалац, оснивач, зачетник. 5. старешина, господар, старалац; die Väter des Volkes народни оци *m* pl., народни посланици; die Väter der Stadt општински већници *m* pl. 6. свештено лице *n*. 7. ☞ прво окно *n*.

Va'ter... {фат'р-} ~arm *m* очева рука *f*; ~auge *n* очево око, очинско око; ~blick *m* очев поглед; ~bruder *m* стриц.

Vä'terchen {фѐтр'х'н} *n* 2l (dim. од Vater) 1. татица *m*, хако *m*, хаха *m*. 2. со. — Zar.

Va'ter..., **va'ter...** ~freuden *f* pl. очеве радости *f* pl.; ~gefild(e) *n* завичај *m*; ~gefühl *n* очево осећање; ~gegend *f* завичај *m*; ~haft {в'ат'р-ш'ффт} а очински; ~haus *n* очева (и. родитељска) кућа *f*; ~herz *n* очево (и. очинско) срце; ~land *n* отаџбина *f*, домовина *f*; ~ländisch а отаџбински, домовински.

Vä'ter/lands..., **va'ter/lands...** {ф'ат'рл'днтс-} ~freund(in) *f* *m* родољуб, патриот|а -киња; ~liebe *f* родољубље *n*, љубав према отаџбини; ~liebend а родољубив, патриотски; ~los а без отаџбине, безотаџбински, бездомовински; ~lose(r) *s* особа без отаџбине; ~vertheidiger *m* бранилац отаџбине.

vä'terlich {фѐтрл'х} I а очев, очински; das ~e Gut очевина *f*; ~er/sei'ts *adv.* са очеве стране; по оцу. II *adv.* очински, као отац.

Va'ter..., **va'ter...** ~los а без оца; ~losigkeit *f* немање *n* оца; ~milde *f* очева благод; ~mord *m* оцеубиство *n*; ~mörder *m*. а) (и ~mörderin *f*) оцеубица; б) *fam.* = Stehkragen; ~mörderisch а оцеубилачки; ~name(n) *m*: а) очево име *n*; б) презиме *n*; ~pflicht *f* очинска дужност; ~recht *n* очево право.

Vä'ters/bru'der *m* стриц, чико, чика.

Va'ter... ~schaft {ф'ат'рш'ффт} *f* б. pl. очинство *n*; ~schafts/klage *f* тужба за истраживање очинства; ~schacht *m* ☞ главно окно *n*; ~schwester *f* = ~sschwester.

Vä'ter... {фѐтр-} ~sitte *f* праотачки обичај *m*; ~sitz *m* постојбина *f* предака.

Va'ters... ~schwester *f* тетка; ~schwester-so'h'n *m* брат од тетке (по оцу); ~schwester-tochter *f* сестра од тетке (по оцу).

Va'ter..., **va'ter...** ~segen *m* очев благослов; ~sorge *f* очева брига, очево старање *n*; ~stadt *f* место *n* рођења, родно место *n*; ~statt *f*, ~stelle *f*: j-m ~st. vertreten бити кому место оца; ~teil *m* очевина *f*, очинство *n*; ~und mutter-los а без оца и без мајке, пуко сироче; ~un'ser {фат'рунз'р} *n* 2l очеваш *m*; ein ~un'ser beten (о)читати очеваш; es währt kaum ein ~un'ser (lang) док би читао очеваш; зачас. [кан (папски двор).]

Vatika'n {ватикан} [лат.] *m* 2g¹ (б. pl.) Ватикан. v. Chr. *abr.* = vor Christo пре Христа.

VDA. *abr.* = Verein für das Deutschtum im Ausland Удружење за Немце у иностранству.

VDSt. *abr.* = Verein Deutscher Studenten Удружење немачких студената.

Vegetabi'lien {вегетабил'н} [лат.] *pl. inv.* биље *n* coll., растине *n* coll.

vegetabi'lich {вегетабил'ш} а биљни.

Vegeta'ri(a'n)er {вегетар'р, вегетар'ан'р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с вегетаријан|ац, -ка.

vegeta'r(ia'n)isch {вегетар'ш, вегетар'ан'ш} а вегетаријански.

Vegetar(ian)i'smus {вегетар'иан'исмус} *m* 6g (б. pl.) вегетаријанизам, -ство *n*.

Vegetatio'n {~тац'ион} [лат.] *f* 3б вегетација, биљни живот *m*.

vegetati'v {~татиф} а вегетативан, биљни.

vegetie'ren {~тир'н} *intr.* 15g вегетирати, живети као биљка; *fig.* вегетирати, животарити, таљигати.

Veheme'nz {вехемени} [лат.] *f* 3б жестина.

Vehi'kel {в'ехи'кул} [лат. vehiculum] *n* 2l 1. возило, кола *n* pl., средство за вожење. 2. *phm.* средство за растварање.

Veil'chen {фѐл'х'н} [срвн.; *лат. viola † нем. dim. -chen] *n* 2l ☞ љуби(чи)ца *f*.

Veil'chen..., **veil'chen...** {фѐл'х'н-} ~blau а љубичаст; ~blau *n* љубичасто; ~duft *m* = ~geruch; ~farben а = ~blau; ~geruch *f* мирис *m* љубичице; ~holz *n* дрво што има боју и мирис љубичице; ~stock *m* чапур љубичице; ~straub *m* кита *f* љубичица; ~wurzel ☞ *f*: а) корен *m* љубичице; б) корен *m* од флорентиске перунике.

Veit {фѐт} [лат.] *m* 8а Вид (име).

Veit's... {фѐтс-} ~bohne *f* пасуљ *m*, грах; ~tag *m* Видовдан; ~tanz *m* видовица *f*, хореа *f*, грчење мишића услед којег настане чуднокретање удова или трупа, главе и лица.

Veli'n(papier) {вел'н-, велин-} [фр.] *n* 2g¹ (б. pl.) велин *m*, велин(ска хартија) *f* *m* (фина пергаментска хартија).

Velodro'm {велодром} [лат.-гр.] *n* 2g¹ ☞ велодром *m*, тркалиште за бициклисте.

Ve'lo|sport {вело-} *m* спорт са велосипедом.

Velou'rs/teppich {в'елур-} *m* тепих од вуненог сомота. [лосипед *m*, точак *m*.]

Velozipe'd {велозипет} [новолат.] *n* 2g ☞ вело-

Velozipedi'st {~пед'ист} *m* 3а ☞ велосипедиста, точкаш.

Ve'iten {фѐлт'н} *m* 8g (dim. од Valentin): Sankt ~ свети Валентин; potz ~! до врага!

Veltli'n {фѐлт'лин} *n* 8g: das ~ Валтелина *f* (област Италије).

Vende'er {ва-дѣ'ер} [● Vendee] *m* 2l, ~in *f* 3c
Вандеј|ац, -ка.

Vende'tta {вѣндѣта} [ит.] *f* 6g = Blutrache.

Ve'ne {вѣнѣ} [лат.] *f* 3b ☉ вена (крвни суд за довођење крви у срце). [неција *f.*]

Vene'dig {венѣдѣх} [● *n* 8g Млечи *m* pl., Be-]

Ve'nen... {вен'н-} ~blut *n* ☉ венска крв *f*;
~entzündung *f* ☉ запаљење *n* (и. упала) вена.

Venerie' {вен'ри} [фр.] *f* 6f (б. pl.) ☉ венерија, полна болест. [litisch.]

vene'risch {венѣриш} *a* венеричан; = syphi-

Vene'tien {венѣт'н} [● *n* 8g antiq. Венеција *f*
(област североисточне Италије).

Venezia'ner {венѣц'ан'ер} *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3c
Венецијан|ац -ка, Млечан|ин, -ка. [тачки.]

venezia'nisch {~ан'иш} *a* венецијански, мле-

venezola'nisch {венѣц'олан'иш} [Venezuela] *a*
венецуелански. [жава у Ј. Америци.]

Venezue'la {~цуела} [● *n* 8b Венецуела *f* (др-)]

ven'o's {вен'ос} [лат.] *a* ☐ венски, венозан.

Venti'l {вентил} [срлат.] *n* 2g' ☉ ☉ ☉ =
Klappe 2 c, d, вентил *m*; одушка *f*.

Ventilatio'n {вѣнтилаци'он} [лат.] *f* 3b вентила-
ција (ветрење, проветравање).

Ventilatio'ns... {~ѣнс-} ~apparat *m* справа *f*
за проветравање (и. вентилацију); ~löcher *n*
pl. отвори *m* pl. за проветравање (и. ветрење).

Ventila'tor {вѣнтилат'ор} [лат.] *m* ☐ ☐ вентил-
латор, проветрач, ветрило *m*; одушник.

Ventilato'ren... {~ат'ор'н-} ~antrieb *m* ☐ ☐ вен-
тилаторни погон.

Venti'l..., venti'l... {вѣнтил-} beh. ☉ ☉ ~belastung
f оптерећење *n* вентила; ~beschleunigung *f*

вентилско убрзање *n*, убрзање вентилског
тела; ~bremse *f* ☐ вентилска хидраулична
кочница; ~entlastung *f* растерећење (и. од-

лакшавање) *n* вентила; ~führung *f* ☉ вођица
(и. вођице *f* pl.) вентила; ~ie'ren {вѣнтили'рен}

[лат.] *I* *tr.* 15g 1. проветр|ити, -авати. ветри-
ти; 2. *fig.* е-е Frage ~ претрес(а)ти неко пи-

тање, расправљати о неком питању; *II* ~ie-
ren *n* 1. проветравање, ветрење; 2. *fig.* прет-

ресање, расправљање (о); ~klappe *f* вен-
тилни пре-, заклопац (и. залистак); ~schraube

☐ *f* вентилни завртањ *m*; ~sitz *m* место *n*
вентила; ~steuerung *f* вентилски разводник *m*.

Ve'nus {вен'ус} [лат.] *f* inv. 1. myth. Венера. 2.

☐ Венера, Зорњача, Даница, Вечерњача.

Ve'nus..., ve'nus... {вен'ус-} ~berg *m*. 1. ☉ Ве-
нерин брег. 2. Внерин Брег (из бајки код

Ајзенаха); ~blatter *f* ☉ бубуљица; ~fliegen-
falle *f* ☐ мухоловка; ~gürtel *m* Внерин по-

јас (*fig.* женска драж); ~haar *n* ☐ = Frauen-
haar *b*; ~haft {вен'усхафт} *a* као Венера;

~muschel *f* ☐ прњавица брадавичава; ~wagen
m ☐ = Eisenhut *b*.

ver... {фѣр-} [свн.] предмета код слож. *v* и *s*
и глаголских *a*, увек нераздвојан, и означа-

ва: 1. потрошњу, исцрпљење; преводи се
нашим по-, поиз-, поис-: das Mehl verbacken

потрошити све брашно (за мешање хлеба),
по(ис)пећи све брашно (месећи хлеб); 2. гре-

шење, погрешку, забуну; штету, квар; пре-
води се нашим за-: die Karten vergeben за-

делити се, погрешити при дељењу карата;

3. покривање, застирање, затварање; пре-
води се нашим пре-, за-: einen Spiegel ver-
hängen прекрити (и. застрти) огледало (ве-
лом); 4. провођење, утрошак (и. употребу)
времена; преводи се нашим пре-, про-: die
Zeit verplaudern прећаскати време, провести
време у ћаскању; 5. престанак, крај; прево-
ди се нашим про-, из-: verbrausen прохујати
исхујати се, престати хујати; 6. супротност
простог глагола: achten ценити, поштовати,
verachten презирати; 7. умирање, смрт са
оног стања које је означено простим *v*: ver-
durstен умрети од жеђи; 8. у вези са *a*, че-
сто у *compr.* гради *v* што означава прео-
бражај, преиначење: преводи се нашим: о-,
у-, по-: edel племенит, veredeln оплемени-
ти, оплеменавати; größer већи, vergrößern
увеличати, повећати.

ver|a'b|folgen *I* *tr.* и *intr.* (*h*) 1. е-е Kiste an
j-n ~ испоручити (и. предати) кому сандук;
fat. да(ва)ти; *et.* ~ lassen допустити (при-
стати) да се што повуче, ☐ ☐ одустати од
чега. *II* Ver|a'b|folgen *n*, Ver|a'b|folgung *f*
предаја, предавање; давање *n*; испоручива-
ње, -ење *n*, испорука; ☐ ☐ одустајање *n*.

ver|a'b|reden *I* *tr.* и *sich* ~: *et.* ~ уговорити (и.
утврдити, углавити) што, договорити се о
чему, утаначити што, *abs.* споразумети се
у чему; *sich* ~ договорити се, углавити (са-
станак); ☐ ☐ направити споразум, углавити,
доконати; verabredet у-, до|говорен, уречен.

II Vera'b|reden *n*, Ver|a'b|redung *f* до-, у|го-
варање, договор *m*, углављивање, утаначе-
ње, споразум *m*; е-е Verabredung mit j-m
treffen споразумети се с киме.

ver|a'b|reder|ma'Ben {фѣр'апред'ет'мас'н}
adv. по договору, према споразуму, дого-
ворно.

ver|a'b|reichen *I* *tr.* j-m *et.* ~ да(ва)ти што
кому; j-m е-е Ohrfeige ~ прилепити кому
шамар, ошамарити кога. *II* Ver|a'b|reichen *n*,
Ver|a'b|reichung *f* давање.

ver|a'b|säumen *I* *tr.* пропу|стити, -штати, за-
немари(ва)ти; заборав|ити, -љати.

ver|a'b|scheuen *I* *tr.* гнушати се од, осећати
гнушање (и. одвратност) према, згражати
се од (и. на). *II* Ver|a'b|scheuen *n*, Ver|a'b|
scheuung *f* гнушање, згражање, осећање
одвратности према.

ver|a'b|scheuens|wert, ver|a'b|scheuens|würdig
{фѣр'апшд'н-} *a* гиусан, одвратан, да се чо-
век гнуша, мрзак.

ver|a'b|schieden {фѣр'апшд'н} 15c *I* *tr.* 1. j-p ~
дати одсуство кому, пустити кога на одсу-
ство; пензионисати; отпустити; распу|стити,
-штати (Truppen трупе); ☐ е-n Offizier ~ ста-
вити официра у недејство, удаљити офици-
ра од службе. 2. решити, донети пресуду;
er wurde dahin verabschiedet, daß... за њего-
ву ствар би решено да... *II* sich von (и. bei)
j-m ~ опростити се с киме (и. од кога), узе-
ти збогом од кога. *II* Ver|a'b|schieden *n*,
Ver|a'b|schiedung *f* давање одсуства, пушта-
ње на одсуство; распуштање; стављање у
недејство, отпуштање; пензионисање.

ver|a'chten I *tr.* през|ирати, -рети, потцењивати; den Tod ~ презирати смрт; *fam.* das ist gar nicht zu ~ то није за презирање. II Ver|a'chten *n*, Ver|a'chtung *f* презирање, -рење, презир *m*; потцењивање.

ver|a'chtens... *v.* verachtungs...

Ver|ä'chter {фѣрѣхтѣр} *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3c презирач, -ица, потцењивач, -ица.

ver|ä'chtfachen {фѣрѣхтѣхѣн} *tr.* 15a и *refl.* (с) ~ уосмоструч|ити (се), -авати (се).

ver|ä'chtlich {фѣрѣхтлѣх} *a* (dv.) 1. презрив(о); презир|ан (-но); j-n ~ verhandeln поступати презриво са ким, гледати кога са висине. 2. за презирање, презиран; низак, подао; der ~ste Mensch најпрезренији човек.

Ver|ä'chtlichkeit {~кѣт} *f* 3b 1. презривост. 2. презреност, нискост.

Ver|ä'chtungs..., ver|a'chtungs... {фѣрѣхтѣн.с-}: ~bezeugung *f* показивање *n* (и. знак *m*) презирања; ~voll *a* пун презирања; ~wert, ~würdig *a* за презирање.

ver|ä'chzen *tr.* прејецати, прејечати.

ver|ä'nlichen {фѣрѣнлѣхѣн} *tr.* 15a на-, у|чинити сличним, уподобити, -љавати.

ver|akkordie|ren *tr.* et. ~ погодити се о чему, уговорити ђутурицу за што.

ver|allgemei|ne(r)n {фѣрѣлгѣмѣн(р)н} I *tr.* 15b уопшт|авати, -ити. II Ver|allgemei|ne(r)n *n*, Ver|allgemei|nerung *f* уопшт|авање, -ење.

ver|ä|lten {фѣрѣхтѣн} I *intr.* (s) 15c за-, пре|старејти, за-, пре|старејати. II ver|ä|ltet *p. p.* и *a* за-, пре|старео; изашао из употребе; veraltetes Wort застарела реч; veralteter Ausdruck застарео израз. III Ver|ä|lten *n*, Ver|ä|ltung *f* застаре(ва)ње, застарелост, престаре(ва)ње.

Ver|anda {веранда} [индиски] *f* 6g, 6i веранда, доклат *m*.

ver|ä'nderlich {фѣрѣндѣрлѣх} *a* променљив (и *gr.*, Λ, Π); непостојан; несталан; колебљив; das Waffenglück ist ~ ратна срећа је променљива; die (и. eine) Veränderliche променљива (тј. количина; звезда).

Ver|ä'nderlichkeit {~кѣт} *f* 3b променљивост; непостојанство *n*, непостојаност; несталност; колебљивост.

ver|ä'ndern I *tr.* 1. = ändern I. 2. преиначи(ва)ти; изменити. II sich ~ променити се, мењати се.

Ver|ä'nderung *f* 1. промена, мењање *n*. 2. преиначење, -авање *n*; измена; sich e-e ~ machen забављати се. [b] због промене.

ver|ä'nderungs|halb *adv.* а) промене ради; ver|ä'nkern *tr.* ☉ утврдити стег|ом, -ама (и. spoj|ом -ама), ☞ уковити, усидрити.

ver|ä'nlagen {фѣрѣнлагѣн} I *tr.* 15a 1. die Steuern ~ разрез(ив)ати порез(у). 2. уредити, удесити. 3. gut veranlagter Mensch даровит (и. обдарен) човек; nicht veranlagt sein не бити даровит (и. обдарен), немају духа. II Ver|ä'nlagen *n*, Ver|ä'nlagung *f* разрез(ивање *n*) *m* (пореза); удешавање; даровитост, обдареност, настројеност.

ver|ä'nlassen {фѣрѣнлагѣн} I *tr.* 15d 1. дати повода за, иза(и)вати, проузро|ковати, -чити,

бити повод (acc.: dat.). 2. j-n zu et. (dat.) ~ навести (и. склонити, побу|дити -ђивати) кога на што; das hat mich zu dem Glauben veranlaßt то ме је навело (и. побу|дило) да (по)верујем; sich zu et. (dat.) veranlaßt fühlen осећати се побуђеним на што; ich sehe mich nicht veranlaßt zu... inf. нисам (ни најмање) побуђен да... praes. II Ver|ä'nlassen *n* *v.* Veranlassung.

Ver|ä'nlasser {фѣрѣнлагѣсѣр} *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3c давалац повода, узрочни|к, -ца, виновни|к, -ца.

Ver|ä'nlassung *f* 1. повод *m* (zu et. dat. чему, за што), разлог *m*, узрок *m*, прилика, побу|да; bei dieser ~ овим (и. тим) поводом; овом приликом; ~ zu et. (dat.) geben да(ва)ти повода за што; ~ nehmen, et. zu tun наћи разлога (и. повода) да што учин|и, -е итд.; sich ohne ~ streiten препирати се без разлога (и. безразложно). 2. потстрек *m*; auf seine ~ ist es geschehen то се збило (и. десило) на његов потстрек; *fam.* то је његово масло.

ver|ä'nnschaulichen {фѣрѣншѣлѣхѣн} *tr.* 15a по-очигледити, поочевидити, претставити -љати очигледно (и. очевидно), предоч|ити, -авати, учинити очигледним (и. зорним), да(ва)ти јасну слику о; sich (dat.) ~ претставити -љати себи очигледно (и. очевидно, јасно), трудити се да јасно разуме (и. схвати), створити себи јасну слику о.

Ver|ä'nnschaulichung *f* очигледно (и. очевидно, зорно) претстављање *n*, предоч|авање, -ење *n*.

Ver|ä'nnschaulichungs...: ~apparat *m* (~mittel *n*) апарат (средство) за очигледно (и. очевидно, зорно) претстављање.

ver|ä'nnschlagen I *tr.* 15a прорачуна(ва)ти, направити приближан рачун о, проце|нити, -ђивати; et. zu hoch ~ преценити што. II Ver|ä'nnschlagen *n*, Ver|ä'nnschlagung *f* прављење (пред)рачуна, прорачун *m*, процена, процењивање.

ver|ä'nstalten {фѣрѣнштѣлѣтѣн} I *tr.* 15c прире|дити, -ђивати; уде|сити, -шавати; припре|мити, -ати, приправити, -љати, приготовити, уредити. II Ver|ä'nstalten *n*, Ver|ä'nstaltung *f* приређивање, -ење; удешавање; припрема(ње), приправљање, приправа; Veranstaltungen treffen = Anstalten machen (и. treffen).

Ver|ä'nstalter {фѣрѣнштѣлѣтѣр} *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3c приређивач, -ица; приправљач, -ица, припремач, -ица.

ver|ä'ntworten I *tr.* et. ~ одговарати за што; das will ich schon ~ ja ђу за то одговарати, ја то примам на себе. II sich wegen et. (gen.) bei j-m ~ оправда(ва)ти се (и. правдати се, бранити се) код кога за што. III Ver|ä'ntworten *n* = Verantwortung.

ver|ä'ntwortlich *a* 1. одговоран; j-m für et. ~ sein бити кому одговоран за што; gegenseitig ~ узајамно (и. заједнички) одговоран. 2. који се може (и. даје) правдати.

Ver|ä'ntwortlichkeit *f* 3b одговорност; gegenseitige ~ узајамна (и. заједничка) одговорност.

Ver|ä'ntwortung {фѣрѣнштѣлѣтѣн} *f* 3b 1. одго-

ворност; tun Sie es auf meine ~ (у)радите то на моју одговорност; keine ~ für et. (acc.) übernehmen не примити никакву одговорност за нешто. 2. оправда(ва)ње, одговор *m*; j-n zur ~ ziehen позвати кога на одговор, тражити од кога рачуна.

Ver|a|ntwortungs..., **ver|a|ntwortungs...** {фѣр|ан|твортун|с-}: **2los** *a* без одговорности, неодговоран; **~rede** *f* одбрана; одговарање *n*; **~schrift** *f* (писмена) одбрана; **2voll** *a* пун одговорности.

ver|a|rbeiten *I tr.* 1. **⊗**: а) препа|живати, -дити; Eisen, Rohstoffe ~ препа|живати - дити гвожђе, сировину; б) об-, изра|дити, об-, изра|живати; verarbeitet об-, изра|ђен; **с**) изра|дити, потрошити. 2. *fig.* препа|дити, -живати, сварити, прекувати. 3. **†** die Speisen ~ сварити (и. прекувати, пробавити) јело. 4. *fam.* j-n ~ удесити (како треба); испрескати кога, поцепати кога. 5. е-е Zeit ~ провести време у раду. II **Ver|a|rbeiten** *n*, **Ver|a|rbeitung** *f* препа|живање, -да; обра|живање, -да; изра|живање, -да, произвођење; варење, пробавање, пробава.

ver|a|rgen {фѣр|арг|н} *I tr.* 15a j-m et. ~ замеп|рати - ити кому што, узети - имати кому што за зло, упис(ив)ати што кому у кривицу; ich verarge es Ihnen nicht не замеравам Вам (то), не узимам Вам (то) за зло; das kann mir niemand ~ за то ми нико не може замерити.

ver|a|rmen {фѣр|арм|н} 15a *I intr.* (s) осироте-ти, осиромаш(и)вати, пасти у немаштину. II *tr.* осиротити, осиромаш(и)вати, увалити у немаштину. III **Ver|a|rmen** *n*, **Ver|a|rming** *f* сиромашење, осиромаш|вање, -ење.

ver|a|rten *I intr.* (s), sich ~ изродити се, изопачи(вати) се, измет|нути се, -ати се. II *tr.* изопачи(вати) се. [потребним бројем лекара.]

Ver|a|rztung {фѣр|арц|тун|} *f* 3b снабдевање *n* / **ver|a|rschen** *I tr.* спалити, претворити у (прах и) пепео. II **Ver|a|rschen** *n*, **Ver|a|rschung** *f* спаљивање, -ење, претварање у (прах и) пепео.

ver|ä|ste(l)n {фѣр|ѣ|стел|н} *I tr.* и sich ~ 15f: (sich) ~ разгра|нати (се), -њавати (се), ра-чвати (се). II **Ver|ä|steln** *n*, **Ver|ä|stelung** *f* раз-гра|навање, -њење, рачвање.

ver|ä|tmen *I tr.* = ausatmen. II *intr.*: а) (s) предахнути; б) (h и s) издахнути, умрети. **ver|au|ktionie|ren** *I tr.* прода(ва)ти на јавној продаји (и. лицитацији, дражби), прода(ва)ти на добаш. II **Ver|au|ktionie|ren** *n*, **Ver|au|ktionie|rung** *f* продавање (и. продаја) на јавној распродаји (дражби, лицитацији), продаја на добаш.

ver|au|sgaben {фѣр|ѣ|сгаб|н} *I tr.* 15a изда(ва)-ти, у-, по|трошити. II **Ver|au|sgaben** *n*, **Ver|au|sgabung** *f* издавање, издатак *m*; (у)трошак *m*. [новац, (по)трошити.]

ver|au|slagen {фѣр|ѣ|сларг|н} *tr.* 15a изда(ва)ти / **ver|ä|u|berlich** {фѣр|ѣ|срлѣ|х} *a* за продају, про-дајан, оту|љив.

ver|ä|u|bern *I tr.* оту|ђи(ва)ти, прода(ва)ти. II **Ver|ä|u|bern** *n*, **Ver|ä|u|berung** {фѣр|ѣ|срун|}

f оту|ђивање, оту|ђење, продавање, продаја. **Verb** {вѣр|п} *n* 4a = Verbum.

ver|ba|cken *I tr.* попећи, пекући потрошити; e-n Scheffel Mehl täglich ~ мерицу брашна дневно употребити на печење хлеба; das Mehl zu Brot ~ брашно претварати у хлеб.

II *tr.* препећи, пекући покварити. III *intr.* (s) пре-, из|горети, препећи се, покварити се пекући се; das Brot ist ~ хлеб је пре-, из|горео.

verba|l {вѣр|бал} [лат.] *a* 1. усмени. 2. глаголски.

Verba|l... {~ал-}: ~адјектив *n* вербални адјектив *m*, глаголски придев *m*; ~injurie *f* увреда речима (и. говором).

ver|ba|lasten {фѣр|балдст|н} *tr.* 15c **⊗** оптере-тити претегом (и. баластом).

ver|bä|llen *tr.*: sich (dat.) den Fuß ~ подбити се, подбити ногу.

ver|ba|llhornen {фѣр|баллхорн|н} [ballhornisie- ren] *I tr.* 15a удесити (и. поправити) као мај-сторквариш, хотећи поправити стварно по-кварити, погоршати. II **Ver|ba|llhornen** *n*, **Ver|ba|llhornung** *f* поправљање (и. поправка) мајсторквариша, место поправке стварно кварење.

Verba|l...: ~note *f* вербална (и. усмена) нота; ~substantiv *n* вербална (и. глаголска) име-ница *f*.

Ver|ba|nd *m* 2d 1. (с)веза *f*, спој. 2. друштво *n*, удружење *n*, савез; ~der Buchdrucker удру-жење штампара. 3. **⊗** превијање *n*; завој. 4.

⊗ спој, везивање *n*, веза *f*.

Ver|ba|nd..., **ver|ba|nd...** {фѣр|бант-}: ~apparat *m* **⊗** апарат (и. справа *f*) за завијање; ~gaze *f* = ~stoff; ~kasten *m* сандук за завоје; ~läppchen *n* **⊗** завој *m*, компреса *f*; 2mäßig *a* **⊕**: Steine 2mäßig vermauern (о)зидати спајањем; ~ort *m*, ~platz *m*, ~stätte *f* завој-иште *n*, превијалиште *n*.

Ver|ba|nds... {~с-}: ~angelegenheiten *f pl.* друштвене прилике (и. ствари) *f pl.*; ~kasse *f* друштвена (и. савезна) благајна; ~mitglied *n* члан *m* друштва (и. удружења, савеза); ~tag *m* друштвени збор, скупштина *f* чла-нова удружења (и. савеза).

Ver|ba|nd...: ~stoff *m* завојни материјал; ~watte *f* завојна вата; ~zeug *n* **⊗** завојни при-бор *m*.

ver|ba|nnen *I tr.* 1. протер(ив)ати, из(а)гнати, прог|нати, -онити. 2. **⊗** = bannen 3. 3. искљу-чити, одлучити од. 4. = verfluchen. II **Ver|ba|nn(e)r** {фѣр|бант(е)|р} *s* 9l изгнаник, -ца, прогнаник, -ца. III **Ver|ba|nnen** *n*, **Ver|ba|nnung** *f* прогоњење, изгнање, протеривање; одлучење, искључење; (само Verbannung) изгнанство *n*, прогонство *n*; in die Verbannung schicken прогнати, послати у прогон-ство.

Ver|ba|nnungs...: ~ort *m* место *n* прогонства. **Ver|bä|rmnis** {фѣр|бермнѣс} *n* сажалење, мило-срђе. [сати (се).]

ver|barrikadie|ren *tr.* (и sich ~) забарикади-ти

ver|bau|en *I tr.* 1. зазидати (е-н Durchgang пролаз), зидом затворити; е-м Hause das Licht ~ подигнутом зградом спречити све-тлост некој кући. 2. по-, у|трошити у зидању

(и. на зидање, на грађење). 3. рђаво (и. на-
опако) озидати (и. изградити), покварити зи-
дањем. 4. президати, преградити, зида-
њем (и. градећи) преиначити. II *sich* ~ 1. а) погрешити у зидању (и. у грађењу); б) упро-
пастити се зидањем (и. грађењем). 2. *die*
Zeche verbaut sich рудник се исплаћује, при-
ход од рудника покрива трошкове. III *Ver-
bau'en n*, *Ver|bau'ung f* зазиђивање *n*; утرو-
шак *m* при зидању (и. грађењу); рђаво (и. на-
опако) зидање, (по)грешка у зидању (и. гра-
ђењу). [чи(ва)ти се.]
ver|bau'ern {фѣрбѣ-ри} *intr. (s)* 15 *f* поселя-
ver|bei'Ben I tr. 1. (од)гристи врх, прегристи
на врху. 2. *die Wörter* ~ (про)гутати речи,
не изговарати целе речи. 3. пригуши(ва)ти,
задржати, (про)гутати; *sich das Lachen* ~
гристи (и. стегнути) уснице да се не би сме-
јао; уздржати се од смеха, пригушити смех;
s-e Ungeduld ~ прикрити своје нестрпљење;
e-n Schimpf ~ прогутати грдњу. 4. *sich (dat.)*
die Zähne an et. ~ гризући што сломити (и.
покварити) зубе. II *sich* ~ загристи и не мо-
ћи пустити из зуба; *fig. sich in et. (acc.)* ~
укопистити се за (и. на) што; *v. verbissen.*
ver|be'llen tr. итд. лајањем зауставити; ла-
вежом означити где се налази (*acc.: пот.*).
Ver|be'ne {вѣрбен} [лат.] *f* 3b *ж* врбена.
ver|be'rgen I tr. и *sich* ~ 1. (сич) ~ крити (се),
сакрити (се), скрити (се), скривати (се), по-
сакривати (се); *sich vor j-m* ~ скри(ва)ти се
од кога; *vor aller Augen* ~ скри(ва)ти од
целог света. 2. прикри(ва)ти, скри(ва)ти; по-
кри(ва)ти; *fig.* притајити, прећутати. II *ver-
bo'rgen* {фѣрбѣ-ри} *p. r.* в. тамо. III *Ver-
be'rgen n*, *Ver|be'rgung f* кријење, с(а)кри-
вање, прикривање; притајивање.
Ver|be'sserer {фѣрбѣ-с-р-р} *m* 2l, *Ver|be'sserin*
{фѣрбѣ-с-рин} *f* 3с поправљач, -ица; исправ-
љач, -ица.
ver|be'sserlich {фѣрбѣ-с-р-лих} *a* по-, исправљив.
Ver|be'sserlichkeit {фѣрбѣ-с-р-лих} *f* 3b поправљивост.
ver|be'ssern I tr. и *sich* ~ 1. (сич) ~ поправљи-
ти (се), -љати (се). 2. побољшати (се), побољ-
шавати (се); исправити (се), -љати (се); *ver-
besserte Ausgabe* (и. Auflage) поправљено
издање; усавршити; дотер(ив)ати; *das Gehalt*
~ пови(с)ити -шавати плату; *sich in der Stel-
lung* ~ добити бољи положај (место); *e-n*
Wein durch feinern ~ вино дотер(ив)ати до-
давањем бољег. II ~ *d p. pr.* и *a* што по-
правља (побољшава, исправља, дотерује).
III *Ver|be'ssere n*, *Ver|be'sserung f* поправља-
ње; побољша(ва)ње; исправљање, исправка;
усавршавање.
Ver|be'sserungs..., *ver|be'sserungs* {фѣрбѣ-с-
рун-с-}: ~ *anstalt f* поправилиште *n*, завод *m*
за поправку; ~ *antrag m*, ~ *vorschlag m* пред-
лог за поправку чега; ~ *fähig a* поправљив;
~ *fähigkeit f* поправљивост.
ver|be'ten p. r. од *verbitten*; *v.* Unterhändler.
ver|beu'gen I sich ~ поклонити се, клањати
се. II *Ver|beu'gen n*, *Ver|beu'gung f* клањање,
поклон *m*, (Хр.) наклон *m*.
ver|beu'len {фѣрбѣ-ли} *I tr.* 15а улубити, -љи-

вати. II *Ver|beu'len n*, *Ver|beu'lung f* улубљива-
ње, -ење.

ver|bie'gen I tr. (и *sich* ~) из-, са-, пре|вити
(се), из-, са-, пре|вијати (се), завити (се),
заврнути (се); *sich* ~ извитоперити се, иско-
ритити се. II *Ver|bie'gen n*, *Ver|bie'gung f*
из-, са-, пре|вијање; извитопер|вање, -ење,
(ис)корићење, савој *m*.

ver|bie'ten [свн.] *I tr.* забра|нити, -њивати;
ускра|тити, -ћивати, закра|тити, -ћивати.
II *Ver|bie'ten n* забрањивање, ускраћивање,
= Verbot.

ver|bi'lden I tr. и *sich* ~ 1. рђаво створити (и.
начинити, направити), да(ва)ти (*acc.: dat.*)
рђав облик; нагрдити, унаказити; да(ва)ти
(*acc.: dat.*) рђаво (и. погрешно) образова-
ње, наопако изобразити (Хр. наобразити),
да(ва)ти рђав правац; *verbildet рђаво* (и. на-
опако) образован, чији је дух упућен рђавим
(и. наопаким) правцем. II *Ver|bi'lden n*, *Ver-
bi'ldung f*; а) рђаво (и. наопако) образовање;
e-e Verbi'ldung s-s Charakters war die Frucht
dieser Erziehung услед оваквог васпитавања
развио се рђав карактер; б) (само *Verbi'ldung*)
недостатак *m* (и. мана) облика, изла-
зак *m* из облика; рђаво (и. наопако) образо-
вање, рђав одгој *m*, рђава култура духа.

ver|bi'ldlichen {фѣрбѣ-лих-ли} *tr.* 15а слико-
вито претставити -љати, сликама разјасни-
ти, у слици изн|ети -осити, у слици прет-
ставити -љати.

ver|bi'lligen {фѣрбѣ-ли-ли} *I tr.* 15а појевти|ни-
ти, -њавати, об|орити -арати (*acc.: dat.*)
цену, сни|зити -жавати (*acc.: dat.*) цену. II
Ver|bi'lligen n, *Ver|bi'lligung f* појевти|њава-
ње, -ење, снижавање (и. обарање) цена.

ver|bi'nden [свн.] *I tr.* и *sich* ~ 1. (сич) ~ спа-
јати (се), спојити (се) (и 1); 1 да(ва)ти (*acc.:
dat.*) везу; свезати (се), свезивати (се); при-,
з|дружи(ва)ти; сједи нити (се), -њавати (се);
саставити (се), -љати (се); *fig. e-n Sinn mit*
et. (dat.) ~ вез(ив)ати какав смисао за што,
прида(ва)ти чему неки смисао; *verbundenes*
Fürwort спојена (и. свезана) заменица; *sich*
geschäftlich mit j-m ~ пословно се удружити
с ким, уортачити се с киме; *mit dieser Stelle*
sind folgende Vorteile verbunden са овим ме-
стом везане су ове користи; 1 ~ *Sie mich*
(*telephonisch*) *mit...* спојте ме (телефонски)
са..., дајте ми везу са...; *falsch verbunden*
погрешно скоичан(о), погрешна веза. 2. а)
спојити, спајати, одабрати једно према дру-
гом; вез(ив)ати (Wege путове); *ehelich* ~ оже-
нити, удати, брачно везати; 2 (сич) ~ спо-
јити (се), спајати (се), јединити (се). 3. о-
б(а)везати, обвезивати (*j-n zu et. dat.* кога
на што); *ich bin Ihnen dafür sehr verbunden*
ја сам Вам за то врло обавезан, тиме сте ме
много обавезали (и. задужили). 4. с-, по|вез-
зати (die Augen очи); преви(ја)ти (*e-e Wunde*
ranu), метнути -ати завој на; *dem Ochsen*
das Maul ~ метнути вољу корпусу на губицу.
5. рђаво повезати (књигу), испреметати ли-
стове при повезу. 6. везивањем потрошити.
II ~ *d p. pr.* и *a* спојни, копулативни; везив-

ни; синтетичан. III Ver|bi'nden *n*. a) везивање; спајање; сједињавање, -ење; здруживање; b) \mathbb{K} превривање (е-г Wunde ране); c) = Verbindung.

ver|bi'ndlich {фѣрбѣнтлѣх} *a* 1. a) обавезан; b) учтив, уљудан; et. Verbindliches sagen рећи (и. казати) коју услугу (и. учтиву) реч, направити комплимент. 2. обавезан; дужан; sich ~ machen zu... обавез(ив)ати се да...; danke ~st најучтивije захваљујем.

Ver|bi'ndlichkeit *f* 3b 1. a) обавезност (е-с Gesetzes закона); b) уљудност; учтивост. 2. обавеза, обавезаност; \mathbb{K} ohne ~ без обавезе.

Ver|bi'ndung *f* 1. a) = verbinden III a; b) (с)веза; спона; spoj *m*; састављање; завој *m*; in ~ mit (*dat.*) у вези са чиме; eheliche ~ брачна веза; c) \mathbb{K} chemische ~: a) хемиско спајање, хемиско једињење *n*, b) хемиски spoj *m*, хемиско једињење *n*; \mathbb{A} везивање, комбинација; d) спајање *n*, састављање *n*. 2. (с)веза (мисли); ~ von Umständen стицај прилика (и. околности); ~ zweier Schienenwege веза двеју пруга. 3. веза (и \mathbb{K} , \mathbb{I}); in ~ stehend који је у вези; nach mehreren Orten die ~ vermitteln служити као веза са многим местима (пошта и др.). 4. a) (за ствари) веза, однос *m*; преписка; mit et. (*dat.*) in ~ stehen имати везе са чиме; b) (лична) веза; mit j-m (*dat.*) in ~ stehen бити с киме у вези, имати с киме пословних веза. 5. друштво *n*, удружење *n*; сједињеност, здруженост; савез *m*; заједница.

Ver|bi'ndungs..., ver|bi'ndungs... {фѣрбиндун-с-}: ~art *f* спојни начин *m*, начин спајања (и. удруживања); ~bahn *f* \mathbb{K} : a) спојна железница; b) кружна железница; ~draht *m* \mathbb{K} спојна жица *f*; ~fähig *a* спојљив; ~farbe *f* боја удружења (и. друштва); ~gang *m* \mathbb{K} спојни ходник, ходник за везу; ~geleise *n* \mathbb{K} спојни колосек *m*; ~glied *n* спојни члан *m*, спона *f*, веза *f*; ~linie *f* спојна линија; ~mittel *n* спојно средство, средство за спајање (и. за везивање); ~rohr *n*, ~röhre *f* спојна цев; ~stelle *f* спојште *n*, спојно место, spoj *m*, састав *m*; ~strich *m* = Bindestrich; ~stück *n* \mathbb{K} spojка *f*, веза *f*, комад што спаја; ~treppe *f* спојне степенице *f* *pl.*; ~tür *f* спојна врата *n* *pl.*; ~weg *m* спојни пут; ~wesen *n* удруживање, удружења *n* *pl.*, савези *m* *pl.*; ~wort *n* *gr.* a) спона *f*, копула; b) свеза *f*; ~zeichen *n* = Bindestrich.

ver|bi'ssen {фѣрбѣсѣн} *p. p.* од verbeißen и *a* озлојеђен, огорчен, једак, пригушено раздражен, киван; auf et. (*acc.*) ganz ~ sein бити јако киван на што. [кост, кивност.]

Ver|bi'ssenheit {~сѣст} *f* 3b озлојеђеност, јет-*I* ver|bi'tten *tr.* sich (*dat.*) et. von j-m ~ (и. без sich: et. ~) (за)молити кога да што не (у)ради (и. да се уздржи од чега, да се остави чега); не допуштати; diese Bemerkungen verbitte ich mir не допуштам да ми се чине те примедбе; пошдите ме, молим, тих примедба; das verbitte ich mir (für die (и. in) Zukunft) да више то не буде!

ver|bi'ttern {фѣрбѣтѣрн} [срвн.] 15f *I* *tr.* beh. *fig.*

загорча(ва)ти; j-m das Leben ~ загорча(ва)ти кому живот. II *intr.* (s) и sich ~ озлојеђити се, -живати се. [јеђеност.]

Ver|bi'tterung *f* загорчење; огорченост, озло-*I* ver|bla'sen *I* *tr.* 1. раздувати, дувајући растерати. 2. провјести -одити у дувању, продувати. 3. дувањем у-, по|трошити; die Glasmasse ist schon ~ стаклена маса сва је већ употребљена. 4. *слик.* die Farben ~ у танком слоју размазати боје. 5. покварити дувајући, рђаво дувати. II sich ~ = sich verschnauften. ver|bla'ssen {фѣрблѣсѣн} *I* *intr.* (s) 15d 1. по-, пре|бледети, бледети. 2. (из)бледети, (из)белети (тканина, штоф). II Ver|bla'ssen *n*, Ver|bla'ssung *f* блеђење; блеђење, белеење.

ver|blä'ttern *tr.* изгубити место у књизи прервтањем листова.

Ver|blei'b {фѣрблѣп} *m* 2g (б. *pl.*) место *n* где је што остало; ich weiß nichts über den ~ dieser Papiere не знам где се налазе ове хартије; не знам где су се делили папири; \mathbb{K} боравиште *n*, пребивалиште.

ver|blei'ben [срвн.] *I* *intr.* (s) оста(ја)ти (као што је); bei s-r Meinung ~ оста(ја)ти при своме мишљењу; lassen wir es dabei ~ нека остане при томе; (при крају писама) ich verbleibe hochachtungsvoll... остајем са особитим поштовањем... II Ver|blei'ben *n* 1. остајање (у истом стању); es wird dabei sein Verbleiben haben на томе ће остати. 2. = Verbleib. ver|blei'chen [срвн.] *intr.* (s) 1. по-, пре|бледети. 2. избелети; избледети; verblichen избледео, -ла -ло (мастило). 3. \mathbb{K} des Todes ~ издахнути, преминути, упокојити се; der (die) Verblichene преминул(и) (-а), покојник (-ца). ver|blei'en *tr.* 15a \mathbb{K} 1. опточити (и. уковирити) оловом (Scheiben окна). 2. \mathbb{K} Erz ~ дода(ва)ти руди пре топљења олова, ради издвајања метала; dieses Erz verbleit sich selbst ова руда већ садржи олова, па јој при топљењу не треба додавати олова.

ver|ble'nden [срвн.] *I* *tr.* 1. заслепити, -љивати; zase|нити, -њивати, опсе|нити, -њивати; j-n über et. (*acc.*) ~ залудити кога чиме; durch sein Glück verblendet заслепљен својом срећом. 2. прекрити, превући, заклонити, обл|ожити, -агати. II Ver|ble'nden *n*, Ver|ble'ndung *f* заслепљивање, -ење; засењивање, опсењивање, опсена; \mathbb{K} прекривање, облагање.

Ver|ble'nder, Ver|ble'nd|klinker, Ver|ble'nd|stein {фѣрблѣнт-} *m* \mathbb{K} плочица *f* за облагање.

ver|bleu'en *tr.* *fam.* = verprügeln.

ver|bli'chen {фѣрблѣхѣн} *p. p.* од verbleichen. ver|bli'nden *I* *intr.* erblinden. II *tr.* \mathbb{K} = verblenden *I* 1.

ver|blö'den {фѣрблѣдѣн} *I* *tr.* за-, о|тупавити; (на)чинити снебивљивим (и. стидљивим). II *intr.* отупавети; поста(ја)ти снебивљивим (и. стидљивим).

ver|blü'ffen {фѣрблѣфѣн} [дн.] *I* *tr.* 15a згра|нути, -њавати, пренеразити, запањ(ва)ти, у-, за|безекнути, смутити, -живати. II ver|blü'fft *p. p.* и *a* згранут, у-, за|безекнут, пренеражен, запањен.

Ver|blü'fftheit {фѣрблѣфѣтхѣт} *f* 3b зграну-

тост, пренераженост, запањеност, забезекнутост.

ver|blü'hen [свн.] I *intr.* (h и s) a) (h) прецвета(ва)ти, прецвасти; b) (s) с-, у|венути (и *fig.*), *fig.* прецвасти, прецветати. II Ver|blü'hen n *ж* прецветавање, већење, свењивање.

ver|blü'men {фѣрблүм'н} I *tr.* 15a покри(ва)ти (и. посути) цвећем; *fig.* завијено говорити (и. казати). II ver|blü'mt p. p. и a (dv.) у- за-вијен(о), алегорич|ан (-но).

ver|blu'ten [свн.] I *intr.* (s) и sich ~ крволиптети, крвавита до изнемоглости, изгубити сву крв и умрети, умрети услед крволиптења; *fig.* die Sache hat sich verblutet ствар је замрла; то је заборављено. II Ver|blu'ten n, Ver|blu'tung f крволиптење, губљење (и. губитак m) крви. [ти -агати.]

ver|bo'hlen *tr.* *ж* дебелим даскама обл|ожи-

ver|bo'hren I *tr.* *ж* 1. сврдлом (из)бушити и клинком кроз те руке утврдити што. 2. из-, про|бушити рђаво (и. како не треба). II sich ~ забушити се, погрешно стати вртети (и. бушити). III ver|bo'hrt p. p. и a 1. рђаво провртен (и. пробушен), неупотребљив због рђавог бушења. 2. *fig.* настран, дарнут, ударен мокром крпом; auf et. (acc.) verbohrt sein бити као ћакнут за што, бити зацопан у што.

ver|bo'izen *tr.* 15e *ж* утврдити заворњем.

ver|bo'rgen¹ {фѣрбѡрг'н} *tr.* = borgen 2.

ver|bo'rgen² {~} p. p. од verbergen и a c(a)-кривен, прикривен, потајан, скровит; ~er-weise *adv.* скривено, (по)тајно.

Ver|bo'rgenheit {~ха'т} f 3b c(a)кривеност; скровитост; тајна. [погорша(ва)ти.]

ver|bö'sern {фѣрбѡз'рн} *tr.* 15b покварити,

Ver|bo't {фѣрбот} [свн.] n 2g (в. verbieten) за-

брана f; обустава f; ускраћење.

ver|bo'ten {~н} p. p. од verbieten и a.

ver|bra'ch *impf. ind.* од verbrechen.

ver|bra'cht p. p. од verbringen.

ver|brä'men {фѣрбрѣм'н} [свн.] I *tr.* 15a опши- (ва)ти, (о)первазити, опточи(ва)ти. II Ver|brä'men n, Ver|brä'mung f опшивање, перва-жење, опточивање, перваз m.

ver|bra'nnt {фѣрбрант} p. p. од verbrennen.

ver|bra'ten I *tr.* 1. попећи, попицати, потро-шити пекући. 2. препећи, пекући покварити.

II *intr.* (s) препећи се, препицати се, покварити се пекући се.

Ver|brau'ch m 2g (б. pl.) потрошња f, у- по-трошак, трошење n; übermäßiger ~ сатира-ње, траћење, (х)арчење.

ver|brau'chbar a по-, у|трошљив.

ver|brau'chen *tr.* 1. трошити, *fat.* арчити. 2. по-, у|трошити, исцрпсти. 3. похабати, упро-пастити; в. verbraucht. [потрошач.]

Ver|brau'cher {фѣрбрѡх'р} m 2l = Konsument, f

Ver|brau'chssteuer f порез m на потрошњу, потрошарина.

ver|brau'cht p. p. од verbrauchen и a по-, у-, ис|трошен; отрцан, похабан.

ver|brau'en *tr.* поварити у пиво, утросити за варење (и. прављење) пива.

ver|brau'sen *intr.* (h и s) прохујати, исхујати

се, пробучати, протутњити, *fig.* прехујати, смирити се.

ver|bre'chen¹ [свн.] *tr.*: et. ~ згрешити што, скривити што; was habe ich verbrochen? шта сам згрешио?, шта сам скривио?

Ver|bre'chen² n 2l злочин m, злочинство, атен-тат m (gegen acc. на или против кога и. чега); j-m et. zum ~ machen начинити кому злочин од чега. [злочинац.]

Ver|bre'cher {фѣрбрѣх'р} m 2l, ~in {~йн} f 3c

Ver|bre'cher..., ver|bre'cher... {фѣрбрѣх'р-}: ~ album n албум m злочинаца; ~gesicht n = ~physionomie; Zisch {фѣрбрѣх'риш} a зло-чиначки; ~keller m, ~kneipe f злочиначка крчма f, јазбина f; ~kolonie f злочиначка коло-нија, колонија злочинаца; ~laufbahn f зло-чиначка каријера; ~leben n злочиначки живот m; ~lokal n = ~keller; ~physionomie f зло-чиначка (и. разбојничка) физиономија, зло-чиначко лице n; ~sprache f језик m зलो-чинаца.

ver|brei'ten I *tr.* и sich ~ 1. (sich) ~ ширити (се), раширити (се). 2. (sich) ~ ширити (се), распростирати (се), распростра|нити (се), ~њивати (се), про-, раз|носити (се), протура-ти (се). 3. *fig.* sich über et. (acc.) ~ опшир-но говорити о чему. II Ver|brei'ten n, Ver|brei'tung f ширење; раширивање, распро-стирање, распростра|њење, ~њивање, про-, раз|ношење.

Ver|brei'ter {фѣрбрѣт'р} m 2l, ~in {~йн} f 3c ширил|ац, -ица, распростирач, -ица, распро-стра|нивач, -ица, протуривач, -ица.

ver|brei'tern {фѣрбрѣт'рн} I *tr.* 15f ра-, про-шири(ва)ти, ширити. II Ver|brei'tern n, Ver|brei'terung f проширивање, -ење, ширење.

ver|bre'nnbar a сагорљив.

Ver|bre'nnbarkeit f 3b сагорљивост.

ver|bre'nnen [свн.] I *intr.* (s) сагоре(ва)ти, изгорети. II *tr.* и *refl.* сагоре(ва)ти, изго-рети, сажећи (и *fig.*), погорети; спа|лити, ~љивати; спржити; sich ~ изгорети се, ис-, о|пећи се; zu Asche ~ претворити у пепео; von außen ~ препан|ти; von der Sonne verbrannt опаљен (и. изгорео) од сунца; *fig.* sich (dat.) die Finger ~ опећи се, опећи прсте; sich den Mund ~ опарити се, опећи се са своје го-ворљивости. III Ver|bre'nnen n, Ver|bre'nnung f горење, сагоревање, сажизање; Verbrennung der Toten спаљивање мртваца; Ver- brennen спаљивање на ломачи. [бар.]

ver|bre'nnlich {фѣрбрѣнл'х} итд. = verbrenn- f

Ver|bre'nnungs...: ~ofen m пећ f за спаљивање мртваца; ~prozeß m процес сагоревања, са-горевање n.

ver|brie'fen {фѣрбриф'н} I *tr.* 15a потврдити писмено. II Ver|brie'fen n, Ver|brie'fung f пи-смена потврда, писмено.

ver|bri'ngen I *tr.* = hinbringen b, c; про|ше-дати, страћити, појести. II Ver|bri'ngen n, Ver|bri'ngung f провођење; про|шедавање, страћење.

ver|bro'chen {фѣрбрѡх'н} p. p. од verbrechen.

ver|brö'ckeln *tr., intr.* (s) и sich ~ = zerbröckeln.

ver|brü'dern {фѣрбру'дрн} 15f I *tr.* збратим|и-

ти, -љавати. II *sich mit j-m* ~ (з)братимити се с ким. III *Ver|brü'dern n*, *Ver|brü'derung f* (з)братимљење; (само *Verbrüderung*) братија, братство *n*. [слава] *f* (з)братимљења.) *Ver|brü'derungs|fest n* свечаност (и. про-) *ver|brü'hen tr.* (и *sich* ~) пре-, о-по|парити (се). *ver|bu'hlen I tr.* проблудничити. II *ver|bu'hlt* {*фербулт*} *p. p.* и *a* блудан; развратан. *Ver|bu'htheit* {~хдѣт} *f 3b* блудност, развратност.

Ver|rbum {*вербум*} [лат.] *n 6k gr.* вербум *m*, глагол *m*; ~ *finitum* {*финитум*} свршен глагол.

ver|bu'mmeln fam. I tr. 1. потрошити (*Geld* новац); *seine Zeit* ~ пробазати своје време, провјести -одити време своје у ландарању (и. ланзању); *fam. verbummeltes Genie* записани геније. 2. заборавити. II *intr. (s)* пробазати се, проланзати се, пропасти од ланзања (и. дангубљења).

Ver|bu'nd... {*фербунт*-} ☼: спојни, спојен.

ver|bu'nden {*фербундн*} *p. p.* од *verbinden*.

ver|bü'nden [срвн.] *I tr.* и *sich* ~ *15c* везати савезом, удружи(ва)ти у савез; *sich* ~ ступити -ати у савез, скл|опити -апати савез, удружи(ва)ти се; *die Verbündeten m pl.* савезници. [строј *m*, компаунд машина.]

Ver|bu'ndmaschine f ☼ спојна машина, спојни

ver|bü'rgen [срвн.] *I tr. и refl. et.* (и. *sich für et. ass.*) ~ јамчити (и. јемчити, одговарати) за што; *sich für j-n* ~ јемчити за кога; *verbürgte Nachricht* истинита вест. II *Ver|bü'rgen n*, *Ver|bü'rgung f* јемчење, јемствовање.

ver|bü'rgern {*фербурґерн*} *tr.* и *sich* ~ = *einbürgern*.

ver|bü'ßen I tr. et. ~ испаштати што; *seine Strafe* ~ издржа(ва)ти казну; уп. *absitzen* II 2. II *Ver|bü'ßen n*, *Ver|bü'ßung f* испаштање, издржавање.

Ver|da'cht {*фердѣхт*} [срвн.: *verdenken*] *m 2g* (б. *pl.*) подозрење *n*, сумња *f*; *j-n in* ~ *bringen* (о)сумњичити кога, изаз(и)вати подозрење на кога; *j-n wegen e-r Sache in* ~ *haben* подозревати (и. сумњати) на кога; *in* ~ *kommen* изаз(и)вати (и. (по)будити) подозрење (и. сумњу); *im* ~ *des Diebstahls* stehen бити осумњичен за крађу.

ver|dä'chtig {*фердѣтѣх*} *a 1.* подозрив, сумњив; *Verdächtige(r)* {~ѣг(р) *m*} подозриви, сумњиви; ~ *machen* = *verdächtigen*. 2. подозреив, сумњив, непоуздан; *die Sache ist mir* ~ *stvar* ми је подозреива (и. сумњива).

ver|dä'chtigen {*фердѣтѣхн*} *I tr. 15a* (о)сумњичити, изаз(и)вати подозрење (и. сумњу) на; *j-n* ~ *подозревати* на кога, = *j-n in Verdacht bringen*; (*sich selbst*) ~ *сумњичити* (себе сама), осумњичити (себе сама). II *Ver|dä'chtigen n*, *Ver|dä'chtigung f* (о)сумњичење, подозревање, -ње. [зривост, сумњивост.]

Ver|dä'chtigkeit {*фердѣтѣхкѣт*} *f 3b* подо-

Ver|da'chts... {*фердѣхтс*-}: ~*gründe m pl.* основи (и. разлози) подозрењу (и. сумњи), основи подозрења; ~*moment n* тачка *f* подозрења.

ver|da'mmen {*фердѣмн*} [срвн.; лат.] *I tr. 15a* 1. осудити (*zum Tode* на смрт). 2. осудити,

одбацити; осудити (и. бацити) на вечне муке. II *ver|da'mmt p. p.* и *a fam.*: а) проклет; *ich will verdammt sein*, *wenn...* нека ме ђаво носи ако...; да ме нема да Бог да ако...; *verdammt!* проклет(о)!, до впра!; б) ђаволски, врашки; *er ist verdammt piffig* ђаволски је препреден. III *Ver|da'mmen n*, *Ver|da'mmung f* осуда; осуда, одбијање; уп. *Verdammnis*.

ver|da'mmens|wert, *ver|da'mmens|würdig a*, *ver|da'mmlich* {*фердамлѣх*} *a* кажњив, за осуду.

Ver|da'mmnis {*фердамнис*} *f 2i* (б. *pl.*) осуда; *ewige* ~ вечно проклетство *n*.

Ver|da'mmungs..., *ver|da'mmungs...* {*фердамунс*-}: ~*urteil n* пресуда *f* на осуду, осуда *f*; ~*würdig a* = *verdammenswert*.

ver|da'mpfen I intr. (s) испарити, -авати, (из)ветрити, (ис)хлупити. II *tr. 1.* испарити, -авати. 2. *fam.* попушити, почурити, подиманити. III *Ver|da'mpfen n*, *Ver|da'mpfung f* испар|авање, -ење.

Ver|da'mpfungs... {*фердампфунс*-}: ~*fähigkeit f* испарљивост; ~*wärme f* ~ топлота испаравања (уп. *Verdunstungskälte*).

ver|da'nken [срвн.] *tr.* = *danken* II 2.

ver|da'rb {*фердарп*} *impf. ind.* од *verderben*.

ver|dau'en {*фердѣн*} [срвн.] *I tr. и refl. 15a*: (*sich*) ~ варити (се), сварити (се) (и *fig*), пробавити (се), -љати (се); *sich leicht* ~ лако се (с)варити (и. пробављати). II *Ver|dau'en n*, *Ver|dau'ung f* варење, пробављање, пробава.

ver|dau'lich {*фердѣлѣх*} *a* сварљив, пробављив; *schwer* ~ тешко сварљив, тешко пробављив. [бављивост.]

Ver|dau'lichkeit {~кѣт} *f 3b* сварљивост, про-

Ver|dau'ungs... {*фердѣунс*-}: ~*beschwerden f pl.* неварење *n*, рђаво варење *n*, болови *m pl.* који долазе од тешка варења; ~*besuch fam. m* посета *f* за варење; ~*kanal m* пробавни канал; ~*mittel n* средство за варење, пробавно средство; ~*organ n* пробавни орган *m*, орган за варење (и. за пробаву); ~*säft m* стомачни (и. желудачни) сок; ~*schwäche f* ленивост органа за варење (и. за пробаву), рђаво варење *n*, рђава пробава, неварење *n*; ~*stoff m* пробавни сок, пепсин; ~*störungen f pl.* = ~*beschwerden*; ~*visite fam. f* = ~*besuch*; ~*werkzeug n* = ~*organ*.

Ver|de'ck [дн.] *n 1.* кров *m*; кош *m*, арњеви *m pl.* 2. ☼ кров *m*, палуба *f*.

ver|de'cken [срвн.] *tr. 1.* покри(ва)ти. 2. (с)а-крити; затајити; застрти, застирати, покрити застором; покл|опити, -апати; зави(ја)ти, уви(ја)ти; прикри(ва)ти, скри(ва)ти; (*fast*) *verdeckte Stellung* (готово) прикривен положај.

Ver|de'ck...: ~*leder n* кошна кожа *f*, кожа арњева; ~*sitz n* седиште *n* на крову; ~*wagen m* кола *n pl.* с кровом (и. с кошем, са ар-) *ver|de'nnen* [срвн.] *tr.* = *verargen*. [њевима.] *Ver|de'rb* {*фердѣрп*} *m 2g* (б. *pl.*) пропадање, пропаст *f*.

ver|de'rben {*фердѣрбн*} [срвн.: *darben*] *12f* (као *tr.* *beh. 15a*) *I intr. (s)* 1. (по)кварити

се, укварити се. 2. а) (ис)кварити се; *fam.* упропастити се; пропа|дати, -сти; б) an ihm ist ein Schauspieler verdorben у њему је пропао (сјајан) глумац; ich bin zum Soldaten verdorben ја бих ти сад био јадан војник; с) пропа|сти, -дати, (по)гинути, (на)страдати, умрети. II *tr.* 1. (по)кварити; (о)штетити; искварити; на|ети -осити квар (*acc.: dat.*); упропа|стити, -шћивати; sich (*dat.*) die Augen ~ упропа|стити -шћивати (своје) очи; sich (*dat.*) die Gesundheit ~ упропа|стити -шћивати своје здравље. 4. j-m die Freude (и. die Lust) ~ помутити (и. покварити) кому радост (и. задовољство); sich (*dat.*) den Magen ~ покварити стомак. 5. j-n ~ упропа|стити -шћивати кога; j-n sittlich ~ искварити кога морално, развратити кога, упропа|стити кога морално; *priv.* böse Beispiele ~ gute Sitten у рђаву друштво се пропада. 6. es mit j-m ~ побркати (и. *fam.* покарабасити) с киме; es mit j-m nicht ~ wollen не хте|ти побркати (и. покарабасити) с киме. III *p. p.* в. verderbt и verdorben. IV Ver|derben *n* 1. кварење; упропа|шћивање, -ење; пропадање; страдање; оште|ћавање, -ење, на|ношење квара. 2. пропаст; j-n ins Verderben führen и. stürzen одвући (и. гурнути) кога у пропаст.

ver|derben... {фѣрдѣрбн-}: ~bringend *a* убиствен, који доноси пропаст, кобан; ~schwanger *a* који носи пропаст у себи, бремени|т пропашћу.

Ver|be'rber {фѣрдѣрбѣр} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3с квари|лац, -ља, упропа|стител, -ка.

ver|de'rblich {фѣрдѣрплѣх} *a* 1. убитачан, шкодлив; убиствен, кобан; опасан; несрећан; разоран; смртоносан. 2. (по)кварљив, укварљив, квару подложен.

Ver|de'rblichkeit {~хлѣст} *f* 3b 1. убитачност, шкодливост; кобаност, опасност; убиственост; разорност, смртоносност. 2. у-, по|кварљивост, подложност квар(е)њу.

Ver|de'rbnis {фѣрдѣрпнѣс} *f* 2l = verderben IV; поквареност, кварност; sittliche ~ морална поквареност, кварност.

ver|de'rbt {фѣрдѣрпт} *p. p.* од verderben и *a* покварен, кваран; *fig.* по-, ис|кварен, кваран, развраћен, изопачен, порочан, развратан.

Ver|de'rbtheit {~хлѣст} *f* 3b по-, ис|квареност, кварност; изопаченост.

ver|deu'tlichen {фѣрдѣтлѣхн} I *tr.* 15a раз-, об|јаснити, раз-, об|јашњавати, расвет|лити, -љавати. II Ver|deu'tlichen *n*, Ver|deu'tlichung *f* разјашњ|ење, -авање, објашњ|ење, -авање.

ver|deu'tschen {фѣрдѣтшн} I *tr.* 15a понемч|ити, -авати, превести -одити на немачки. II Ver|deu'tschen *n*, Ver|deu'tschung *f* понемчавање, перевођење (и. превод *m*) на немачки.

ver|di'chtbar {фѣрдѣхтбѣр} *a* ~ згушњлив, који се даје (и. може) згуснути.

ver|di'chten {dicht} I *tr.* и sich ~ ~ (sich) ~ згуснути (се), згушњавати (се). II Ver|di'chten *n*, Ver|di'chtung *f* згушњ|авање, -ење.

Ver|di'chter, Ver|di'chtungsapparat *m* ~ и ☼ згушњавач, кондензатор.

ver|di'cken {фѣрдѣкн} I *tr.* и sich ~ 15a 1. по-, за|дебља(ва)ти; sich ~ за-, о|дебљавати; (sich) ~ згу|снути (се), -шњавати (се). 2. у-сирити, згушати. II Ver|di'cken *n*, Ver|di'ckung *f* по-, за|дебља(ва)ње; одебља(ва)ње; згушњ|авање, -ење; усиравање, згушњавање.

ver|die'nen {срвн.} I *tr.* 1. зара|дити, -ћивати (ан и. bei et. *dat.* на чему), заслужи(ва)ти; man verdient dabei nicht das Salz zur Suppe *fam.* не заради се на томе ни за воду; Geld muß wieder Geld ~ новац мора да се обрпе. 2. заслужи(ва)ти; das habe ich um Sie nicht verdient то нисам заслужио од Вас; den verdienten Lohn erhalten добити што је човек заслужио. 3. sich um j-n (um et.) ~ и. verdient machen стећи заслуге за кога (за што), много учинити за кога (за што); verdient за|служан; ein verdienter Mann за|служан човек. II Ver|die'nen *n* ~ зарађивање, заслуживање; *yn.* Verdienst.

Ver|die'nst {срвн.} 1. *m* зарада *f*, добит *f*, ћар; das ist mein ganzer ~ dabei то је цела моја зарада на томе. 2. *n* заслуга *f*; die ~e dieses Mannes um den Staat заслуге овога човека за државу; es ist sein ~, daß... његова је заслуга што...; sich (*dat.*) das ~ zuschreiben припис(ив)ати себи у заслугу; man wird ihn nach ~ behandeln поступаће се према њему по заслуги; das ~ wird selten belohnt заслуга се ретко награђује.

Ver|die'nst... {фѣрдѣнст-}: ~adel *m* племство *n* по заслуги; ~kreuz *n* крст (и. криж) *m* за|вер|die'nstlich *a* за|служан. [заслуге.]

Ver|die'nstlichkeit *f* 3b за|служност (е-г Sache *gen.* нечега).

Ver|die'nst..., ver|die'nst...: 2los *a*. а) без заслуге, незаслужан; б) без зараде; ~medaille *f* медаља за заслуге; ~orden *m* орден за заслуге; 2voll *a* за|служан.

ver|die'nt {фѣрдѣнт} итд. в. verdienen 3.

ver|die'nter|ma'ßen {фѣрдѣнтѣрмасн} *adv.* по заслуги.

Verdi'kt {вѣрдѣкт} [лат. vere dictum „истинито речено“] *n* 2g ~ der Geschworenen поротска одлука *f*.

Ver|di'ng {фѣрдѣнѣ}, Ver|du'ng {фѣрдѣнѣ} *m* 2g 1. погодба *f*; рад на ћутуре, ћутурички рад. 2. погодба *f*, уговор.

ver|di'ngen {срвн.} I *tr.* и sich ~ 1. погодити, да(ва)ти у службу; sich ~ погодити се; а) seinen Bruder als Diener bei j-m ~ погодити свога брата за слугу код кога; sich als Diener bei j-m ~ погодити се код кога за слугу; j-m sein Fuhrwerk ~ изнајмити кому своја кола; б) Arbeiten ~ погодити радове (и. послове), да(ва)ти радове ћутуре; einen Bau итд. ~ погодити грађевину (ћутуре) (j-m са киме). II Ver|di'ngen *n*, Ver|di'ngung *f* погодба; погодба на ћутуре, ћутурица. 2. (само Verdingung) понуда.

Ver|di'ngungs wesen *n* погодбе *f pl.*, понуде *f pl.* ver|di'rb(s)t {фѣрдѣрп(с)т} 3 (2) л. *praes. ind.* од verderben.

ver|do'lmetschen I *tr.* (про)тумачити. II Ver|

do'lmetschen *n*, Ver do'lmetschung *f* протумачивање, -ење, тумачење.

ver'do'nnern *tr.* 1. = andonnern; *fam.* ver'donnert *adv.* ђаволски, грдно. 2. *fam.* осудити.

ver'do'ppeln *I tr.* и *sich* ~: (sich ~) удвојити (се), -ајати (се), удвоструч(и)ти (се), -авати (се), предвоструч(и)ти (се) -авати (се); X Verdoppeln! у двојне редове!; den Eifer ~ удвостручити ревност; fortwährend ~ удвостручавати изгубљен улог; X den Sold ~ удвостручити плату. II Ver'do'ppeln *n* = Verdoppelung.

Ver'do'ppelung *f* 1. удвајање *n*, удвојење *n*, удвоструч(а)вање, -ење *n*, предвоструч(а)вање, -ење *n*. 2. удвојеност, у-, предвострученост.

ver'do'rben {фѣрдѣрбѣн} *p. p.* од verderben и а по-, у|кварен, у распадању, кваран; dazu ist er ~ није он више за то.

Ver'do'rbenheit {~} *f* 3b по-, у|квареност, кварност; = Verderbtheit.

ver'do'rren {срвн.} *I intr.* (s) (са)сушити се, осушити се, исушити се; усахнути. II *tr.* (о)сушити, исуши(ва)ти.

III Ver'do'rren *n*, Ver'do'rrung *f* (са)сушење; усахњивање, усахнуће. [премина дела брода под водом.]

Ver'dra'ng *m* = запремина *f* истиснућа, за-

ver'dra'ngen *I tr.* истиснути, -кивати; j-n aus e-m Besitz ~ одузети кому посед. II Ver'dra'ngen *n*, Ver'dra'ngung *f* истискивање, истиснуће.

ver'dre'hen *I tr.* и *sich* ~ 1. (sich) ~ уврнути (се), увртати (се), заврнути (се), завртати (се); усукати (се); извити (се), извијати (се); извитоперити (се), витоперити (се); увити (се), увијати (се); искривити (се), кривити (се); sich (dat.) den Arm итд. ~ извити (и. увинути) руку; die Augen ~ превртати очима; das Gesicht ~ (ис)кривити лице, (ис)кревељити се; ein Schloß ~ искварити браву. 2. *fig.* изврнути, -тати, изокрећнути, -тати, изопачи(ва)ти; das Recht ~ извртати право; j-m den Kopf ~ завртети кому памет. II Ver'dre'hen *n*, Ver'dre'hung *f* увртање; завртање; сукање; увијање; извијање; кривљење; витоперење; *fig.* извртање, изокретање, изопач(а)вање, -ење.

ver'dre'ht {фѣрдрет} *p. p.* и *a* од verdrehen 1. заврнут; уврнут; увијен; усукан; извијен, искривљен. 2. *fam.* наopak, изопачен, посуврпан; настран; ~ er Kopf настрана (и. луда) глава; er wird ~ он губи главу; er ist halb ~ *fam.* он је мало ћакнут; он је шенуо.

Ver'dre'htheit {~хат} *f* 3b наopakост, изопаченост, посувраћеност, настраност.

ver'drei'fachen {фѣрдѣфахѣн} *I tr.* и *sich* ~ 15a: (sich) ~ утростручити (се), -авати (се), утројити (се) II Ver'drei'fachen *n*, Ver'drei'fachung *f* утроструч(а)вање, -ење, утројење.

ver'drie'Ben {фѣдрисѣн} {срвн.} *tr.* 13d 1. дојадити (*intr.*); j-n ~ бити мрско кому; озловољити кога; das verdrießt mich то ми је мрско; то ме мрзи, то ми је дојадило; es verdrießt mich, das zu tun мрзи ме (и. мрско ми је) да то (у)чиним; am meisten hat ihn verdrossen, daß... највише га је озловољило

што...; са *gen.* mich verdrießt des Lebens дојади (и. догрди, додија) ми живот. 2. ich lasse mich (mir) et. nicht ~ не додија ме што, не дојади ми што; sich (dat.) keine Mühe und Kosten ~ lassen не штедети ни труда ни трошкова.

ver'drie'Bligh {фѣдрислѣх} {срвн.} *a* 1. мрзовољан, мрзешљив, зловољан, незадовољан (über *acc.* због); нерасположен; мргодан, намћор; ~ machen озловољ(и)ти, -авати; ~ werden озловољ(и)ти се, -авати се. 2. мрзак, несносан, дојадио, додијао, дозлогрдео, досадан, непријатан, мучан.

Ver'drie'Blighkeit {~} *f* 3b 1. мрзовоља, мрзешљивост, зловоља; нерасположење *n*. 2. мрскост, додијалост, дојадилост, дозлогрделост, непријатност; досада; неугодност; непријатан (и. незгодан) догађај *m*.

ver'dro'ß {фѣдрѣс} *impf. ind.*, ver'dro'sse {фѣдрѣсѣ} *impf. conj.* од verdrießen.

ver'dro'ssen {фѣдрѣсѣн} *p. p.* од verdrießen и = verdrießlich 1; немаран; *adv.* нерадо, преко воље, против воље.

Ver'dro'ssenheit {~} *f* 3b = Verdrießlichkeit 1; немарност, нехатност, равнодушност.

ver'dru'cken {срвн.} *I tr.* 1. рђаво (о)штампати; правити грешке (и. грешити) при штампању, погрешно (о)штампати; das ist gedruckt то је погрешно (о)штампано, то је штампарска грешка. 2. viel Papier ~ много хартије (и. папира) поштампати, (по)трошити много хартије при штампању. II Ver'dru'cken *n* погрешно штампање, премећање.

Ver'dru'ß {фѣдрѣс} {срвн.} *m* 3a 1. зловоља *f*, нерасположење *n*, јед, кидане *n*, јад; неприлика *f*; незадовољство *n*; одвратност *f*; j-m et. zum ~ tun дојадити (и. додијати) кому чим, чинити што у пркос (и. за инат) кому; j-m ~ machen ојадити кога. 2. додијалост, непријатност *f*, неугодност *f*. 3. *fam.* einen ~ haben бити грбав.

ver'du'ften *I intr.* {срвн.} и *refl.* 1. (из)ветрити; испарити, -авати, (из)губити мирис. 2. *fam.* *fig.* шмућнути, очистити чувства, охладити (*intr.*), *pop.* ухватити маглу. II Ver'du'ften *n*, Ver'du'ftung *f* ветрење, испаравање; губљење мириса.

ver'du'mmen {фѣрдумѣн} *I intr.* 15a оглуњети, -љивати, оглунавати. II *tr.* заглуњити, -љивати. III Ver'du'mmen *n*, Ver'du'mmung *f* оглуњ(и)вање, -ење; заглуњ(и)вање, -ење.

Ver'dummungs|system *n* систем *m* заглуњ(и)вања, мрачњаштво.

ver'du'mplen {фѣрдумпѣн} *I intr.* (s) 1. потмулети, пригуши(ва)ти се, поста(ја)ти потмулим (и. пригушеним, тмулим). 2. отупјети, -љивати, огугла(ва)ти, поста(ја)ти неосетљивим. 3. омењљивити, оплеснивити се. II *tr.* 1. потмулити, пригуши(ва)ти, (на)чинити (по)тмулим (и. пригушеним). 2. отуп(и)ти, -љивати. III Ver'du'mpfen *n*, Ver'du'mpfung *f* потмуљ(и)вање, -ење, пригуш(и)вање, -ење; отупљ(и)вање, -ење, огуглавање, отупелост.

ver'du'nkeln {срвн.} *I tr.* 1. потамњити, -њивати, помрачи(ва)ти, замрачи(ва)ти (и *fig.*). 2.

потам|нити, -њивати, (у)чинити тамнијим (и. затворенијим, угаситијим); \mathbb{A} помрачи-(ва)ти; *fig.* бац|ити -ати у засенак, далеко превази|ћи -лазити, помрачи(ва)ти славу. II *Verdu'nkeln n*, *Verdu'nkellung f* потам|нивање, -ење, помрач|ивање, -ење, замрач|ивање, -ење; бацање у засенак, помрачивање славе.

ver.dü'nnbar {*феду'нбар*} *a* 1. стањив, потањив, растањив, који се може (и. даје) по-, с|тањити. 2. разредљив; разблажљив.

Ver.dü'nnbarkeit {*~к'ат*} *f* 3b 1. с-, по|тањивост, могућност по-, с|тањивања. 2. разредљивост; разблажљивост.

ver.dü'nnen {*феду'ннен*} *I tr.* и *refl.* 1a 1. (с)ић ~ стањити (се), стањивати (се), по-, рас|тањити (се), по-, рас|тањивати (се). 2. (с)ић ~ разред|ити (се), -њивати (се); разблажи|ти (се), -вати (се); *mit Wasser* ~ развод|ити, -њавати; ~д разред|ујући, разблажу|јући. 3. \mathbb{A} проред|ити, -њивати. II *Ver.dü'nnen n*, *Ver.dü'nnung f* тањење, с-, по|тањивање; разред|ивање, -ење, разблаж|ивање, -ење.

ver.dü'nstbar {*феду'нстбар*} *a* испарљив, исплапљив, изветрљив.

ver.dü'nsten I intr. (s) испар|ити, -авати, (из-)ветрити, (ис)хлупити; ~lassen = verdunsten. II *tr.* = verdunsten.

ver.dü'nsten tr. особ \mathbb{A} испар|ити, -авати, претв|орити -арати у пару.

Ver.dü'nster {*феду'нстер*} *m* 2l \mathbb{A} испаривач.

Ver.dunstung {*феду'нстун.*}, *Ver.dü'nstung* {*феду'нстун.*} *f* 3b испар|ивање, -ење *n*, ветрење, хлапљење.

Ver.dunstungs... {*феду'нстунс...*} = Ausdünstungs...; ~kälte *f* — хладноћа услед испар|ивања -ења (уп. Verdampfungswärme).

ver.du'rbe {*феду'рб*} *impf. conj.* од verderben.

ver.du'rsten intr. (s) ум'рети -ирати од жеђи, скапа(ва)ти од жеђи.

ver.dü'stern {*феду'стурн*} *I tr.* 15f натмур|ити, -авати (и *fig.*), натушт|ити -авати (и *fig.*), насуморити (и *fig.*), замрачи(ва)ти; замар|ити, -љивати, уви(ја)ти у маглу. II *intr.* (s) и *sich* ~ натмур|ити се, -авати се, насуморити се, натушт|ити се, -авати се, поста(ја)ти суморним (и. туробним). [bluffen.]

ver.du'tzen {*феду'тцен*} [срвн.] *tr.* 15e = ver-

ver.du'tzt {*феду'тцт*} *a*: ~ machen збу|нити, смести; ~ sein забезеку|ити се, пренеразити се, запрепастити се, запањити се; уп. verblüffen.

Ver.du'tztheit {*~х'ат*} *f* 3b = Verblüftheit.

ver.e'deln {*фед'елн*} [срвн.] *I tr.* и *refl.* 15f: (с)ић ~ оплеме|нити (се), -њивати (се), облагоро|дити (се), -ђавати (се). II *Ver.e'deln n*, *Ver.e'delung f* оплеме|нивање, -ење, облагоро|ивање, -ење. [њивања.]

Ver.e'delungs|verfahren n поступак *m* оплеме-
ver.e'hlichen I tr. и *refl.* (с)ић ~ в. (с)ић ве|хирати; Ottilie B., verehlichte S. Отилија Б., (као) удата. 3. II *Ver.e'hlichen n*, *Ver.e'hlichung f* женидба, удаба, удаја.

ver.e'hren [срвн.] *I tr.* 1. поштовати, уважавати, дубоко поштовати; обожавати (и *fig.*);

verehrter Freund! поштовани пријатељу! 2. j-m et. ~ даровати што кому из поштовања, покл|онити -ањати кому што. II *Ver.e'hren n*, *Ver.e'hrung f* поштовање, уважавање; обожавање; даровање, поклањање: Verehrung поклон (и. дар) из поштовања.

Ver.e'hrer {*федер'ер*} *m* 2l, ~in {*~ин*} *f* 3c поштовал|ац, -ица, уважавал|ац, -ица; обожавал|ац, -ица; присталица, приврженик, -ца.

ver.e'hrlich a 1. (по)штован, частан, за поштовање; *Ihr ~es Schreiben* Ваше (по)штовано писмо. 2. \mathbb{A} = wertvoll.

ver.e'hrungs=wert, =würdig a вредан (и. достојан) поштовања.

ver.ei'd(ig)en {*фед'ид(иг)ен*} [срвн.] *I tr.* 15a (15b): j-p ~ закл|ињати -ети кога, присе|гнути -зати кога; vereidet, vereidigt заклет, под заклетвом. II *Ver.ei'd(ig)en n*, *Ver.ei'd(ig)ung f* полагање заклетве, заклета.

Ver.ei'n {*фед'ен*} *m* 2g 1. удруживање *n*, заједница *f*; *im ~ mit meinen Freunden* у заједници с мојим пријатељима. 2. удружење *n*, друштво *n*.

ver.ei'nbar {*фед'енбар*} *a* удружљив; у-, с|једињљив; сложљив, саглашљив, помирљив.

ver.ei'nbaren {*~н*} [срвн.] *I tr.* и *refl.* 15a: et. ~, sich über et. ~ сложити се (и. споразумети се) у чему, докнати (и. уговорити, утврдити, утначити, углавити) што. II *Ver.ei'nbaren n*, *Ver.ei'nbarung f* споразум(евање *n*) *m*, утаначење, углављење.

Ver.ei'nbarkeit {*фед'енбарк'ат*} *f* 3b сагласљивост, сагласност, помирљивост.

ver.ei'nen tr. = vereinigen.

ver.ei'nfachbar {*фед'енф'ахбар*} *a* упростљив.

ver.ei'nfachen {*фед'енф'ахн*} *I tr.* 15a упро|стити, -шћавати. II *Ver.ei'nfachen n*, *Ver.ei'nfachung f* упрош|ивање, -ење.

ver.ei'neheitlichen {*фед'енх'етл'ихн*} *tr.* 15a уједи|нственити, ујединити.

ver.ei'n(ig)en {*фед'ен(иг)ен*} [срвн.] *I tr.* и *refl.*

1. (уп. и verbinden I и 2); ујединити (се), -њавати (се), сједи|нити (се), -њавати (се); з-, удружити (се), удруживати (се); скуп|ити, -љати; \mathbb{A} die Vereinigten Niederlande Уједињене области Холандије; die Vereinigten Staaten von Nordamerika Сједињене (и. Дружене) Америчке Државе, Унија. 2. *fig.* а) спојити, спајати; (с)везати, везивати; у-, з|дружи(ва)ти; скопча(ва)ти; састав|ити, -љати, склопити, -апати; Kraft mit Tugend ~ удружити (и. спојити -ајати) снагу са врлином; mit vereinten Kräften сједињеним (и. здруженим) снагама (и. силама); (с)ић auf e-n Punkt ~ усредсре|дити (се), -њавати (се); (zwei Dinge) in sich ~ (две ствари) спајати -ојити у себи; sich zu demselben Zwecke ~ удружити(ва)ти се (и. здружити(ва)ти) се у исту сврху; б) = (с)ић verbünden; с) sich ~ = sich vereinbaren; д) из-, по|мирити (се), из-, по|миривати (се), сложити (се), слагати (се); е) \mathbb{A} (с)јединити, сједињавати, спојити, спајати; ф) \mathbb{A} sich ~ стицати се, у-, с|ливати се; \mathbb{A} , ~ in einen (и. e-m) Punkt sich ~ стицати се у једну тачку (и. у једној тачци); zu einem

Aktenstück ~ здружити с неким актом. II **Ver|ei'nigen** *n* в. Vereinigung.

Ver|ei'nigung *f* у-, сједињење *n*, у-, сједињавање *n*; з-, удруживање *n*, з-, удружење *n*; састављање *n*; склапање *n*; спајање *n*, свезивање *n*; усредсређивање, -ење *n*; стапање *n*; слагање; стицање *n*, сливање *n*.

Ver|ei'nigungs..., **ver|ei'nigungs...** {*фѣрѣнц-гун.-с-*}: **z|äh|ig** *a* у-, сјединљив; з-, удружљив, спољив; **~mittel** *n* средство за спајање; **~ort** *m* сјединиште *n*, место *n* састајања; **~punkt** *m* спојиште *n*, спајалиште *n*, сјединиште *n*, збориште *n*, *fig.* сагласиште *n*, тачка *f* слагања; **~recht** *n* = Vereins- und Versammlungsrecht.

ver|ei'n|nahmen {*фѣрѣнам-н*} *tr.* 15a прим|ити, -ати (новац итд.), напла|тити, -ћивати.

ver|ei'n|samen {*фѣрѣнсам-н*} 15a I *tr.* осам|ити, -љивати, усам|ити, -љивати; vereinsamt у-, осамљен. II *intr.* (*s*), *sich* ~ о-, у|самити се, о-, у|самљивати се. III **Ver|ei'n|samen** *n*, **Ver|ei'n|samung** *f* о-, у|самљивање, о-, у|самљење, о-, у|самљеност.

Ver|ei'n|s... {*фѣрѣнс-*}: **~gebiet** *n* област *f* царинског савеза; **~gesetz** *n* закон *m* о удружењима; **~haus** *n* друштвени дом *m*, дом удружења; **~kasse** *f* друштвена благајна; **~meierei'** *fam.* *f* појама (и. страст) за образовањем друштава (и. удружења), појама (и. страст) за чланством свих могућих друштава; **~mitglied** *n* члан друштва (и. удружења), друштвени члан *m*; **~recht** *n* право удруживања; **~sitzung** *f* седница друштва (и. удружења), друштвена седница; **~taler** *m* талир новчаног (и. монетарног) савеза; **~recht** *n*: ~ und Versammlungsrecht право зборава и удруживања; право збора и договора; **~wesen** *n* друштва *n* *pl.*, удружења *n* *pl.*

Ver|ei'n|blütler *m* *pl.* = Kompositen.

Ver|ei'n|ständnis *n* = Einverständnis.

ver|ei'n|zeln I *tr.* и *refl.* 15f I. (*sich*) ~ упојединити (се), упојединачити (се), упоједињавати (се), о-, у|самити (се), о-, у|самљивати (се), одво|жити (се), -ајати (се), оделити (се), -љивати (се). 2. раскомада(ва)ти; распари(ва)ти; раздружи(ва)ти; продава(ва)ти за-, по|себно; vereinzelt auftretend (који се јавља) засебно, посебно, понаособ, оделито, појединачан, спорадичан. II **Ver|ei'n|zeln** *n*, **Ver|ei'n|zelung** *f* упоједињавање, -ење, упојединачање; о-, у|самљивање; одвајање; оделивање; раскомадавање, комадање; распаривање; раздруживање

ver|ei'n|sen [Eis] I *intr.* (*h*) следи(с) се, претворити се -арати се у лед. II *tr.* следи(с) се, претварати у лед. III **Ver|ei'n|sen** *n*, **Ver|ei'n|sung** *f* слеђивање; претварање у лед.

ver|ei'n|teln {*фѣрѣт-н*} [срвн.] I *tr.* 15f осу|је-тити, -ћивати (*j-s* Pläne чије планове, чије намере), изигра(ва)ти; покварити, побркати, изјаловити, -љавати; *j-s* Hoffnung ~ изјаловити (и. преварити) чије наде. II **Ver|ei'n|teln** *n*, **Ver|ei'n|telung** *f* осу|јећивање, -ење, изигравање; изјаловљавање, -ење.

ver|ei'n|tern I *intr.* (*s*) и *sich* ~ ✕ загно|жити

(се), -авати (се), гно|жити (се). II **Ver|ei'n|tern** *n*, **Ver|ei'n|terung** *f* загнојавање, гнојење.

ver|ei'keln I *tr.* и *refl.* *j-m* et. ~ огадити ко-му што; *sich* (*dat.*) et. ~ огадити (*intr.*) што, гадити се чега. II **Ver|ei'keln** *n* (о)гађење. **ver|ei'nden** [срвн.] *intr.* (*h* и *s*) сконча(ва)ти, скапа(ва)ти, црп|и, цржавати, мањкати, угинути, умрети.

ver|ei'ngeln {*фѣрѣн-н*} поанђелити.

ver|ei'nge(r)n {*фѣренг-(р)н*} I *tr.* и *refl.* 15a (15f). (*sich*) ~ сузити (се), сужавати (се), сте|снити (се), -шњавати (се), скуп|ити (се), -љати (се). II **Ver|ei'nge(r)n** *n*, **Ver|ei'ng(er)ung** *f* сужавање, сужење, стешњавање, скупљање.

ver|ei'ngländern {*фѣрѣн-ленд-н*} I *tr.* 15f поенг|елзити, -жавати. II **Ver|ei'ngländern** *n*, **Ver|ei'ngländerung** *f* поенг|елж авање, -ење.

ver|ei'rben [срвн.] I *tr.* *j-m* (и. *auf j-n*) et. ~ остав|ити -љати кому што у наследство, прен|ети -осити што на кога; *vererbt* {*фѣр-епрт*} наслед|ан, -ни. II *intr.* (*s*) и *sich* ~ насле|живати се -дити се; (*sich*) *auf j-n* ~ прел|хи -лазити (и. пренети се -осити се) на кога наслеђем. III **Ver|ei'rben** *n*, **Ver|ei'rbung** *f* наслеђивање, -ење, преношење у наследство, преношење наследством. [ношљив.] **ver|ei'rblich** *a* наслед|ан, -ни, наслеђем пре-I **Ver|ei'rbungs...** {*фѣрѣрбун.-с-*}: **~fähigkeit** *f* преношљивост наслеђем, способност преношења (и. наслеђивања); **~gesetz** *n*, **~theorie** *f* закон *m* наслеђа, теорија наслеђа.

ver|ei'rzen {*фѣрѣрц-н*} 15e *min.*, *geol* I *intr.* и *refl.* претв|орити се -арати се у руду. II *tr.* претв|орити -арати у руду. III **Ver|ei'rzen** *n*, **Ver|ei'rzung** *f* претварање у руду.

ver|ei'ssen *tr.* појести, једући потрошити.

ver|ei'wigen {*фѣрѣвиг-н*} [срвн.] I *tr.* и *refl.*: (*sich*) ~ овековеч|ити (се), -авати (се), обесмр-тити (се). II **ver|ei'wigt** {*фѣрѣвиг-т*} *p. p.* и *a* покојни, умрли, † почивши. III **Ver|ei'wigen** *n*, **Ver|ei'wigung** *f* овековечавање, -ење, обесмрћивање, -ење.

ver|fa'hren [срвн.] I *intr.* (*s* и *h*) 1. поступ-ати, -ити, радити, делати, чинити; *mit j-m* (mit et.) schlecht ~ рђаво поступати с ким (с чим); *mit Nachsicht* ~ поступати обзирно (и. благо); ✕ *womit Sie nach Bericht zu ~ belieben* са чиме хете Ви поступити према извешта-ју. 2. (*s*) des Todes ~ умрети, преминути. II *tr.* 1. (по)трошити возећи се, потрошити вожењем (и. на вожду); *den ganzen Tag* ~ провести цео дан у возању. 2. ✕ *Waren* ~ прев|озити -ести (и. отпремити, отпра|вљати, извозити) робу. 3. *die Wege* ~ покварити путеве. 4. *e-e Sache* ~ покварити (и. побр-кати) неку ствар. 5. ✕ *einen Gang* ~: а) отворити жицу окнима и потколпима, б) промашити жицу; *s-e Schicht* ~ свршити своју смену (п. надницу). III *sich* ~ 1. залу-тати возећи (се). 2. *fig.* *sich* ~ за-, уг|лубити се, запетља(ва)ти се, заплести се. IV **Ver|fa'hren** *n* 1. (са *pl.*) поступак *m*, поступање, начин *m* рада, метод (*a* *f*) *m*; вођење, руко-вање; *z.* (mündliches) ~ (усмени) поступак *m*. 2. (без *pl.*) и особ. ✕ **Ver|fa'hrung** *f* превоз

m превозење *n*, пренос *m*, преношење *n*, извоз *m*.

Ver|fa'hrungs... {ферфѐрнц-} ~art, ~weise *f* начин *m* поступања (и. рада), поступак *m* (и. итд.); метод(а) *f* *m*.

Ver|fa'll m (б. *pl.*) 1. опадање *n*; пропадање *n*, распад, расап; in ~ geraten пропа'дати, -сти; трошност *f*, ороност *f*, дотрајалост *f*, склоност *f* паду; оштећеност *f*; погоршање *n*; изопачење *n*; пронаст *f*, растројство *n*, на-, по рушеност *f*; пад, рушење *n*; слом; in ~ kommen = in ~ geraten, (с)рушити се, (пр)опадати. 2. ☞ доспеће *n*, доспелост *f*, рок плаћању; beim ~ о доспећу, при истеку рока. 3. пропадање *n*, губитак (e-s Rechtes права, e-s Pfandes залог).

ver|fa'llen [срвн.] I *intr.* (s) 1. опа'дати, -сти, пропа'дати, -сти; (с)рушити се (и *fig.*); оронути, дотрајати; изопачи(ва)ти се; а) са *ppr.* auf et. ~ пасти на (по)мисао чега, поми|сли-ти -шљати на што; auf den wäre ich nicht ~ не бих ни помислио на њега; in e-n Fehler ~ најсти -дати у (по)грешку; in e-e Krankheit ~ оболети, разболети се; in e-e Geldstrafe ~ бити осуђен на новчану казну (и. глобу); in e-e Strafe ~ и *abs.* бити кажњен, навући казну на се(бе); б) j-m ~ припа|сти -дати кому, па|сти -дати кому у део; ~e Güter узапћена добра; das Pfand ist ~ залога је пропала, рок залози је прошао; ~es Vermächtnis пропало завештање; die Klage ist ~ тужба је застарела. 2. *fam.* зарадити (= schwanger werden). 3. ☞ доспе(ва)ти, ист|е-ћи -ишати рок. II **Ver|fa'llen n** = Verfall.

Ver|fa'llenheit {ферфѐл'нхѐт} *f* 3b пропалост.

Ver|fa'll... {ферфѐл-} ~erklärung *f* пропадање *n*, губитак *m*; ~frist *f* ☞ рок *m* одбијања због протеклог рока за поступак; ~tag *m* рок (и. дан) плаћања; ~termin *m*, ~zeit *f* рок *m* плаћања, време *n* плаћања.

ver|fä'lschen {ферфелш'н, фѐрфелш'н} [срвн.] I *tr.* 1. кривотворити, фалсификовати. 2. а) (по)кварити; искривити; искривити; e-e Stelle in e-r Schrift ~ умет|нути -ати место у спису; б) ☞ кривотворити, дотер(ив)ати, патворити. II **Ver|fä'lschen n**, **Ver|fä'lschung** *f* кривотворење, патворење, фалсификовање, кварење; уметање; додавање; дотеривање.

Ver|fä'lscher m, ~in *f* 3с кривотворитељ, -ка, патворитељ, -ка, фалсификатор, -ка; уметач; дотеривач.

ver|fä'ngen [ивн. (срвн.)] I *sich* ~ 1. а) заплет|сти, -тати се, сплести се; der Wind hat sich im Schornstein ~ ветар се загушио у димњаку; б) (за лица и животиње) *sich* ~ не моћи предахнути, засопити се, задихати се, бити задудан (и. задихан); ☞ *sich* ~ = *sich* verbeißen.

2. ☞ = *sich* unterfangen. 3. ☞ (из)губити боју на ваздуху. II *intr.* (h) (у)палити (*intr.*), пом|јати, -оћи, користити. {њив, варљив.}

ver|fä'nglich {ферфен'лих} *a* заплетљив, сум-
Ver|fä'nglichkeit {~кѐт} *f* 3b заплетљивост, сумњивост, варљивост.

ver|fä'rben I *tr.* 1. употреб|ити -љавати (и. по-,

у|трошити) за бојење, за (и. на) бојадисање. 2. покварити бојећи (и. бојадити). II *refl.* и *intr.* (h) (с)и ~ променити (и. мењати) боју, избледети. III **Ver|fä'rben n**, **Ver|fä'rbung** *f* мењање (и. промена) боје.

ver|fa'ssen [срвн.] I *tr.* написати, састав|ити, -љати, сачинити; направити; начинити; уредити. II **Ver|fa'ssen n** в. Verfassung.

Ver|fa'sser {фѐрфѐс'р} *m* 2l, ~in {~ѐн} *f* 3с писац, списатељ, -ка, састављач.

Ver|fa'sserschaft {~шафт} *f* 3b = Autorschaft.

Ver|fa'ssung *f* 1. састав(љање) *n* *m*, уређивање *n*. 2. стање *n*; положај *m*; расположење *n*; in guter ~ sein бити у добру расположењу. 3. устројство *n*; уређење *n*; устав *m*; die ~ betreffend уставни.

Ver|fa'ssungs..., **ver|fa'ssungs...** {ферфѐс'нц-} *pol.* ~bruch *m* повреда *f* (и. кршење) *n* устава; ~los *a* неуставан, безуставан, апсолутан; ~mäßig *a* уставни, по (и. према) уставу; ~mäßigkeit *f* уставност; ~partei *f* уставна странка; ~recht *n* уставно право; ~streit *m*, ~streitigkeit *f* уставна борба *f*, борба (и. препирка) *f* око устава; ~urkunde *f* уставна повеља, устав *m*; ~widrig *a* противан уставу, противуставан, неуставан; ~widrigkeit *f* противуставност, неуставност.

ver|fau'lbär a подложан труљењу, иструљив; **Ver|fau'lbareit** *f* 3b подложност труљењу, иструљивост. [faulen I, III]

ver|fau'len [срвн.] *intr.* (s), **Ver|fau'len n** = *f* **ver|fau'lenzen** *tr.* проленствовати, пролеветовати, проленчарити, пропландовати, продангубити.

ver|fe'chten [срвн.] I *tr.* et. ~ борити се за што; eine Sache ~ бранити (и. заступати) неку ствар; e-e Meinung ~ бранити (и. подржа(ва)ти) какво мишљење; sein Recht ~ бранити своје право, борити се за своје право. II **Ver|fe'chten n**, **Ver|fe'chtung** *f* брањење, одбрана. **Ver|fe'chter m**, ~in *f* поборник, -ца, бранич, бранилац, бранитељ, борац, заточник.

ver|fe'hlen [срвн.] I *tr.* 1. промаши(вати), не погодити; den Weg (и. des Weges) ~ погрешити пут; *rec.* wir haben uns verfehlt промашили смо један другог; verfehlt промашен, неуспео; verfehlt Dichter набеђени песник. 2. пропустити. 3. kein Wort (von ihm) verfehlt den Eindruck свака му реч постиже утисак, свака му реч порађа; diese Nachricht итд. wird nicht ~, Aufsehen zu machen ова ће вест збиља (и. зацело) изазвати буку. II **Ver|fe'hlen n**, **Ver|fe'hlung** *f* промашивање, -ење, промашај *m*, пропуштање.

ver|fei'nden {фѐрфѐн'н} I *tr.* (и *sich* ~) 15с завадити (се), посвађати (се), свадити (се), омразити (се). II **Ver|fei'nden n**, **Ver|fei'ndung** *f* завађање, завада, омраза.

ver|fei'nern {фѐрфѐн'н} I *tr.* и *refl.* 15b пре-чи|стити (се), -шћавати (се), утанчати (се), профи|нити (се), -њивати (се) (и *fig.*), угладити (се) (особ. *fig.*); очистити (се); побољша(ва)ти, поправити; *sich* ~ уљу|дити се, -ћивати се II **Ver|fei'nern n**, **Ver|fei'nerung** *f* пречишћавање, -ење, утанча(ва)ње; побољ-

ша(ва)ње, поправљање; уљуђивање, -ење; углађеност. [протер(ив)ати.]

ver|fe'men [срвн.; *Feme] *tr.* 15a прогнати, **ver|fe'rtigen** [срвн.] *tr.* справити, -љати, (на-)чинити, (на)правити, израдити, -ђивати, (з)готовити, (са)градити. **II Ver|fe'rtigen n**, **Ver|fe'rtigung f** справљање, израђивање, зарада, зготовљавање, готовљење.

Ver|fe'rtiger {фѣрфѣртѣр} *m* 2l, ~in {~ѣи} *f* 3c израђивач, -ица, справљач, -ица, сачинитељ, -ка.

ver|fe'tten I sich ~ зарастати у салу (и. масти), претворити се -арати се у сало (и. маст). **II Ver|fe'tten n**, **Ver|fe'ttung f** зарашћивање у салу (и. масти), претварање у сало (и. у маст).

ver|feu'ern tr. 1. по-, из-, са|горети. 2. > die Munition ~ попуцати (и. потрошити) мун-ицију († цебану); alles Pulver ~ по-, испуцати сав барут.

ver|fi'men I tr. снимати -ити филмом. **II Ver|fi'men n**, **Ver|fi'mung f** филмско снимање.

ver|fi'zen I tr. (и sich ~) уваљати (се) у клубучину (и. у пуст). **II Ver|fi'zen n**, **Ver|fi'zung f** ваљање у клубучину (и. у пуст), прављење клубучине (и. пуста).

ver|fi'nstern {фѣрфѣнстѣрн} *tr.* (и sich ~) 15f по-, за|мрачити (се), по-, за|мрачивати (се), натуштити (се), обавити (се) тамом (и. мраком). **II Ver|fi'nstern n**, **Ver|fi'nsterung f** за-, по|мрачивање, за-, по|мрачење.

ver|fi'rsten {фѣрфѣрстѣн} *tr.* 15c ein Dach ~ покривати слеме крова.

ver|fi'tzen {фѣрфѣцѣн} *tr.* (и sich ~) 15c у-, за|мрсити (се), запетљати (се), запетљавати (се), за-, с|плести (се); ver|fi'tzt замршен, заплетен, запетљаи, сплетен.

ver|fla'chen 15a I intr. (s) и refl. спљоштити се, -авати се; заравнити се, -њивати се; fig. (из)губити свако посебно обележје (и. сваку посебну особину), поста(ја)ти обичним (и. плитким, површним). **II tr.** (и ver|flä'chen {фѣрфлѣхѣн} спљоштити, -авати, заравнити. **III Ver|flä'chen n**, **Ver|flä'chung f** спљошт|авање, -ење, заравњивање, -ење.

ver|fla'ckern intr. (s) 15f (у)гасити се пламтећи (и. прамсајући, буктећи).

ver|fle'chten I tr. и sich ~ 1. (sich) ~ препле-сти (се), -тати (се), испреплетати (се), -сти (се), упле|сти (се), -тати (се), за- у|петља-вати (се), за-, у|петљати (се); fig. j-n in e-e Angelegenheit ~ уплести (и. упетљати) кога у неку ствар. 2. неиспести, по-, у|трошити на плетење. 3. погрешно (и. рђаво) (ис)пле-сти, погрешити плетући. **II Ver|fle'chten n**, **Ver|fle'chtung f** пре-, у|плитање; за-, у|петља-вање; fig. Verflechtung *f* сплет *m*, стицај *m*. **ver|flie'gen** [срвн.] *I intr.* 15f (из)губити се ле-тећи, растурити се летећи, разлетети се, расути се у лету; пролет|јати, -ети, (про)ху-јати, минити; одлетети; испарити, -авати. **II sich ~** (б. sich) залутати летећи; fig. узвинути се превисоко. **III Ver|flie'gen n** ~ расипање; в. verflüchtigen II.

ver|flie'Ben [срвн.] *I intr.* 15j 1. прот|јехи, -ица-ти, ист|јехи, -ицати, проћи; der Termin ist

heute verflossen рок је данас про-, ис|текао; verflossenes Jahr протекла (и. минута, про-шла) година. 2. разливати се, (из)губити се неосетно (и. неприметно). **II Ver|flie'Ben n** протицање, пролажење.

ver|fli'tzt {фѣрфлихт}, **ver|fli'xt** {фѣрфлихст} *fam. a* и *int.* (про)клет; ~er Kerl (про)клет ђида; ~! сто му громава! до сто ђавола! до врага!; често *a* = ver|trakt 2.

ver|flo'chten {фѣрфлѣхтѣн} *impf. ind. pl.* и *p. p.* од verflechten. [verfliegen.]

ver|flo'gen {фѣрфлогѣн} *impf. ind. pl.* и *p. p.* од **ver|flo'ssen** {фѣрфлѣсѣн} *impf. ind. pl.* и *p. p.* од verfließen. [Ver|flö'Bung *f* сплаварење.]

ve|flö'Ben I tr. сплав(ар)ити. **II Ver|flö'Ben n**

ver|flu'chen [срвн.] *I tr.* 1. j-n (et.) ~ прокл|јети -ињати (и. клети) кога (што). 2. проклети, бацити проклетство на, анатемисати; er sei verflucht! проклет да је!, проклет био! **II ver|flu'cht** {фѣрфлухт} *p. p.* и *a* 1. (про)клет. 2. *fam.* (про)клети, ђаволски, врашки; као *int.* verflucht! до ђавола! до врага!; verflucht witzig ђаволски (и. врашки) духовит; un-verteufelt. **III Ver|flu'chen n**, **Ver|flu'chung f** проклињање; клетва; проклетство; анатема.

ver|flu'chens|würdig a проклет; за клетву.

ver|flü'chtigen {фѣрфлухтѣн} *I tr.* и sich ~ 15a 1. особ. ~ испарити, -авати, претворити -арати у пару; sich ~ = verfliegen I, испарити, -авати, & претворити се -арати се у пару. 2. *fam.* sich ~ очистити чувства, извући се, зарепсти, киднути. **III Ver|flü'chtigen n**, **Ver|flü'chtigung f** испаравање.

ver|flü'ssigen {фѣрфлѣсѣн} *I tr.* (и sich ~) 15a ~ претворити (се) -арати (се) у течност (и. утекућину). **II Ver|flü'ssigen n**, **Ver|flü'ssigung f** претварање у течност (Хр. у текућину).

Ver|fo'lg {фѣрфолг} *m* 2g (б. pl.) 1. ток; развој; продужење *n*, наставак. 2. ~ = verfolgen II. **ver|fo'lgbar** {~бар} *a* што се може пратити, за чим се може ићи; гонљив.

ver|fo'lgен [срвн.] *I tr.* 1. (про)гонити, (про)га-њати, терати; hart (и. lebhaft) ~ притесни-ти; в. steckbrieflich; j-n mit s-r Eifersucht ~ гонити кога својом љубомором; das Unglück verfolgt ihn überall несрећа га прати (гони) на сваком кораку, несрећа га свуда гони; e-n Hasen ~ гонити зеца; ein Schiff (scharf) ~ гонити лађу, (на)дати се у потеру за лађом. 2. fig. продужи(ва)ти, наставити, -љати (seine Studien науке, студије); sein Vorhaben bis ans Ende ~ терати до краја са својом на-каном (и. намером); ein Ziel ~ ићи за (ка-квим) циљем, тежити да се постигне сврха (и. циљ). **II Ver|fo'lgен n**, **Ver|fo'lgung f** (про)-гоњење, прогањање, терање; потеря; про-гон *m*; продуж|авање, -ење, наставаљење.

Ver|fo'lgер m, ~in *f* гони|лац, -ља, прогони-лац, -ља, терач, -ица.

Ver|fo'lgungs..., **ver|fo'lgungs...**: ~armee *f*, ~heer *n* & војска *f* гоњења (и. која гони); ~geist *m*, ~suchт *f* дух гоњења, страст го-њења; & süchtig *a* гонилачки; ~wahn|sinn *m* лудило *n* гоњења.

ver|fra'chten & & *I tr.* 1. да(ва)ти у најам,

ver|fū'herisch {фѣрфу.рrīш} а заводички*
замањив, саблажњив.
Ver|fū'hrungs... {фѣрфу.рун.с-}: ~kunst *f*
вештина завођења; ~mittel *n* средство за за-
вођење.
ver|fū'llen I *tr.* 1. прет|очити, -акати, пресути.
2. погрешно (на)пунити (и. наточити). 3. по-
кварити пунеће. II *sich* ~ загнојити се, (на)-
пунити се гнојем.
ver|fū'mfeien {фѣрфумфѣн} *fam.* I *tr.* 1. спљс-
кати, профучкати. 2. исфанфуљати, изо-
шљарити. II *sich* ~ = *sich verplempern*.
ver|fū'nf|achen {фѣрфунфѣхн} *tr.* 15a и. *refl.*:
(*sich*) ~ унетостручити (се), -авати (се).
ver|fū'ttern *tr.* 1. потрошити као крму (и. пи-
ћу). 2. прекршити, упропастити сувишном
крмом (и. храном); ein Kind ~ напитати (и.
(на)кљукати) дете. [што, даривати чиме].
ver|ga'ben {фѣргабн} *tr.* 15a. et. ~ подарити
ver|ga'ffen [срвн.] *refl.* *sich* in j-n (et.) ~ за-
цопати се у кога (у што), *fam.* заборити се
у кога (у што). [-одити у зевању.]
ver|gä'hnen *tr.* пре-, про|зевати, про|вести
ver|gä'llen {фѣргелн} [срвн.; *Gaile] *tr.* 15a 1.
ожучити. 2. денатурисати (шпиритус). 3. *fig.*
загорча(ва)ти (j-m et. кому што); die ganze
Welt ist mir vergällt цео свет ми је јадан и
чемеран.
ver|ga'ppie'ren *fam.* *sich* ~ затрча(ва)ти се
(и *fig.*), *fig.* залетети се, истрча(ва)ти се.
ver|ga'ngen {фѣрганн} *p. p.* и *a* у значењу *v*
vergehen; прошли, протекли, прошасти, ми-
нули; скор(ашњ), недавн(ашњ)и.
Ver|ga'ngenheit [-хѣт] *f* 3b прошлост, *gr.*
прошло време *n*.
ver|gä'nglich {фѣргенлѣх} [срвн.] *a* пролазан,
кратког века; Schönheit ist ~ лепота је про-
лазна, лепота је кратког века (и. за времена).
Ver|gä'nglichkeit {~каѣт} *f* 3b 1. пролазност;
непостојаност, несталност. 2. пролазна ствар.
3. ✱ пролазан (и. земаљски) живот *m*.
ver|ga'nten {фѣргантн} [Gant] *tr.* 15c јн. =
verauktionieren.
ver|gä'ren *intr.* (н), Ver|gä'ren *n*, Ver|gä' rung *f*
— ausgären I и 2 и III. [(и. у плин).]
ver|gä'sbar {фѣргасбар} *a* претворљив у гас/
ver|gä'sen {фѣргазн} I *tr.* (и *sich* ~) 15e прет-
ворити (се) -арати (се) у гас (и. у плин).
II Ver|ga'sen *n*, Ver|ga'sung *f* претварање у
гас (и. у плин). [гас, карбуратор.]
Ver|ga'ser {фѣргазр} *m* 2l ♂, ♀ претварач у
ver|ga'ß {фѣргас}, ver|gä'ße {фѣргѣс} *impf*
ind., *conj.* од vergessen.
ver|gä'ttern {фѣргѣтрн} [срвн.] I *tr.* 15f 1. et. ~
затворити -арати (и. огра|дити, -ђивати)
решетком. 2. die Soldaten ~ скупити -љати
војнике лупањем у добош. II Ver|gä'ttern *n*,
Ver|gä'tterung *f* затварање (и. ограђивање)
решетком; ✕ die (и. zur) Vergatterung trom-
meln и. schlagen добовати збор (и. скупља-
ње војника).
ver|ge'bbar {фѣргепбар} *a* опростљив.
ver|ge'ben [срвн.] I *tr.* и *refl.* 1. et. ~ да(ва)ти што,
доде лити -љвати; подарити; a) ein Amt (и.
e-e Stelle an j-n ~ да(ва)ти (и. доделити

-љивати) кому неку службу (неко место), поставити -љати кога на неко место; ein Amt zu ~ haben располагати једним местом; die Stelle ist noch nicht ~ место још није попуњено, место је још упражњено; die Pfarre wird vom Bischof ~ парохију попуњава бискуп; an den Meistbietenden ~ да(ва)ти (и. уступити -ати) најповољнијем понуђачу; b) seine Tochter (и. die Hand seiner Tochter) ~ да(ва)ти кому своју кћер (и. руку своје кћери); удати своју кћер; ihre Hand ist schon ~ она је већ заручена; она се већ заручила; c) покланјати, -онити; sich (acc.) ~ упропа-стити се -шћивати се поклонима (и. даро-вима); sich nicht ~ не претргнути се, не претрзати се; d) j-m von seinem Rechte et. ~ (о)крјити (и. закинути -дати) кому што од његова права; sich (dat.) von seinem Rechte et. ~ да(ва)ти (и. уступити -ати) што од свога права; sein Recht ~ уступити -ати своје право; seiner Ehre et. ~ (о)крјити своју част, (у)чинити што на уштрб својој части; seiner Ehre (и. sich) nichts ~ пазити (и. чувати) на своју част, не да(ва)ти да ма што падне на своју (и. његову) част. 2. fig. j-m et. ~ опростити -аштати кому што, праштати кому што. 3. die Karten ~, sich ~ за-делити се, (по)грешити у дељењу, рђаво (по)-делити (карте); es ist ~ погрешно (је) поде-љено; ~ ist verspielt хорав карте не игра. 4. j-n (prdv.) тачније: j-m) ~ = vergiften; sich ~ = sich vergiften. II p. p. и a 1. у знач. I. 2. као a = vergeblich; ~er Wunsch пушта жеља f. III Ver|ge'b. n, Ver|ge'bung f давање, постављање на, именовање за; додељивање; давање уступање (права); (о)праштање, о-праштај m (грешке, греха); погрешно (и. рђаво) дељење (карата); давање, уступање, (an den Meistbietenden најповољнијем пону-ђачу); (ich bitte) um Vergebung! опростите (молим)!

ver|ge'bens {фегреу нс} [срвн.] adv. и предикативни a: узалуд, залуд(у), (у)заман, заба-дава, напразно; ich habe ~ gesucht (у)залуд сам тражио.

Ver|ge'ber m давалац, подаривач.

ver|ge'blich {фегреплих} (првоб. vergeben(d)-lich) I a 1. (у)залудан, излишан; sich ~e Mühe machen трудити се (у)залуд. 2. = vergebbar. II adv. = vergebens.

Ver|ge'blichkeit {~кџт} f 3b fig. узалудност. ver|ge'genständlichen {фегегнштентлџхн} tr. 15a попредметити, по-, у)предметљивати, = objektivieren.

ver|ge'genwärtigen {фегрегнвџртџхн} I tr. 15a предочити, -авати, претставити, -љати; sich (dat.) et. ~ предочити -авати себи што, претставити -љати себи што. II Ver|ge'genwärtigen n, Ver|ge'genwärtigung f предоча-вање, -ење, претстављање

ver|ge'hen [срвн.] I intr. (s) 1. проћи, -лазити, прођећи, -ицати, иштећи, -ицати. 2. а) про-ћи, -лазити, отићи, одлазити; нест(ја)ти; ишчезнути, -авати; (иш)чилети, избрисати се; попуштати, -стити, (о)слабети, (у)гаси-

ти се; губити се; пропасти, -дати; страдати, (по)гинути; (ис)топити се; разилазити се, -ћи се (der Nebel magla), растури́ти, -ати се; (у)минутити (бол); prv. v. Unkraut; b) vor et. ~ умирати -рети од...; vor Furcht (Scham, Langeweile, Ungeduld) ~ умирати -рети од страха (стида, досаде, нестрпљења); vor Ärger ~ пуцати (fam. црћи) од јада; ich vergehe vor Hitze да умрем од врућине. 3. са личним dat.: ihm verging Hören und Sehen v. sehen IV; mir verging der Appetit нпошао ме је прохтев за јелом; die Lust dazu ist mir vergangen прошла ме је воља (fam. heф) за тим; v. Lust I; er mag sich (dat.) das ~ lassen нека се он прође (и. махне) тога. II 1. †, још шв.: залутати. 2. огрешити се (gegen das Gesetz о закон); (з)грешити; sich gegen (и. wider) (✓ an j-m) j-n ~ огрешити се о кога; sich tätlich an j-m ~ дићи -гнути руку на кога. 3. v. III 2. III 1. преходати (tr.), про-вести -одити у ходу (и. идући). 2. sich (dat.) die Grillen ~ ходањем (и. идењем) истер(ива)-ти себи лутке из главе; sich (dat.) die Steifigkeit der Beine ~ опружити (уштапене) но-ге. IV Ver|ge'hen n 1. (б. pl.) пролажење, протицање; настајање; ишчезавање. 2. (са pl.) каткад и Ver|ge'hung: a) огрешење n, са-грешење n, грешка f; омашка f; b) сз пре-и)ступ m; Vergehen im Amte прекршење n, (и. прекршај m) дужности.

ver|ge'isten {фегрџстн} 15c I tr. = vergeisti-gen. II intr. (s) испарити, -авати, (из)ве-трити, исхлупити.

ver|ge'istigen {фегрџстичн} I tr. 15a 1. начи-нити дух (acc.: од), претворити -арати у дух, (на)чинити духатим, одуховити. 2. претворити -арати у алкохол. II Ver|ge'isti-gen n, Ver|ge'istigung f претварање у дух, чињење духатим, одуховљење.

ver|ge'iben intr. 15a пожутети.

Ver|ge'lt m, n 2g 6. pl. = Entgelt, vergelten II.

ver|ge'ltbar {фегрелтбар} a накнадљив; од-маздљив.

ver|ge'ltен [срвн.] I tr.: j-m et. ~ враћити -хати кому што, на(до)кнадити кому што; Gott vergelte es Ihnen! Бог нека Вам то врати (и. плати); e-n Dienst итд. ~ наградити, -ћива-ти услугу; враћити -хати за услугу; Gleiches mit Gleichem ~ враћити -хати мило за дра-го, вратити жао за срамоту; шило за огњи-ло; враћити -хати истом мером; одмаздати, -жћивати; Gutes mit Bösem ~ враћити -хати зло за добро; ich werde es ihm ~ вратићу му ја (за) то, одмаздићу му ја (за) то. II Ver|ge'ltен n, Ver|ge'ltung f враћање, накнађива-ње, накнада; одмазда; zur Vergeltung у нак-наду (gen.: за), да вратим(о) (gen.: за), у одмазду.

Ver|ge'ltter {фегрелтџ} m 2l, ~in {~џн} f 3c на-грађивач, -ица, накнађивач, -ица, одмажђи-вач, -ица, осветник, -ца.

Ver|ge'ltungs... {фегрелтунс-}: ~krieg m рат за одмазду; ~maßregel f противмера; ~recht n право одмазде; ~theorie f теорија одмазде (уп. Abschreckungstheorie).

ver|ge'sellschaften {фѣргезелшафтн} I *tr.* (и *sich* ~) 15c у-, подруштвити (се), у-, подруштвљавати (се), з-, удружити (се), удруживати (се), ујединити (се), -њавати (се), спојити (се) -ајати (се) у друштво. II **Ver|ge'sellschaftung** *n*, **Ver|ge'sellschaftung** *f* у-, подруштвљаване, у-, подруштвљење, здруживање, -ење, удруживање, -ење, спајање у друштво.

ver|ge'ssbar {фѣргесбар} *a* заборављив.

ver|ge'ssen {фѣргесн} [сврн.] I *tr.* заборавити, -љати (et. *acc.* што, е-г *Sache gen.* што; *an*, *auf* et. *acc.*; (на) што); darüber vergaß er, Lebewohl zu sagen због тога (и за то) је заборавио да каже збогом; ja, daß ich nicht vergesse... да (и. баш добро) да не заборавим (и. да не бих заборавио)...; ich habe dies Wort beim Schreiben ~ ову сам реч заборавио при писању; ~ machen изгладити, (из)брисати из памћења, бацити -ати у заборав; seine Pflicht ~ заборављати -ити своју дужност; er vergißt darüber Essen und Trinken *fam.* остаје код тога и гладан и жедан. II *sich* ~ заборавити се, -љати се. III **Ver|ge'ssen** *n* заборављање *n* *m*.

Ver|ge'ssenheit {~хѣт} *f* 3b I. заборав *m*; *m* ~ geraten па|сти -дати (и. отићи) у заборав, бити заборављен; j-n in ~ bringen бацити -ати кога у заборав. 2. = Vergeßlichkeit.

ver|ge'blīch {фѣргѣлѣх} [сврн.] *a* I. забораван. 2. заборављив. [~ из заборавности.]

Ver|ge'blīchkeit {~кѣт} *f* 3b заборавност; aus|

ver|geu'den {фѣргѣудн} [сврн.] I *tr.* 15c немилице трошити, расути, расипати, расточити, (с)траћити, про-, ш|ћердати, *fam.* профућкати, спискати; упропа|стити, -шћивати (државне финансије). II **Ver|geu'den** *n*, **Ver|geu'dung** *f* трошење немилице, расипање, траћење, *fam.* профућкавање, проћердавање; само Vergeudung раскошност; растурање, упропа|шћивање.

Ver|geu'der {фѣргѣудѣр} *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3c расипач, -ица, растурач, -ица, расипник, -ца раскошник, -ца; расипкућа.

ver|geu'ltigen {фѣргѣвалтѣгн} [сврн.] I *tr.* 15a. j-n ~ (из)вршити (и. чинити) насиље над ким, силовати кога. II **Ver|geu'ltigen** *n*, **Ver|geu'ltigung** *f* вршење (и. чињење) насиља (над), насиље, силовање

Ver|geu'ltiger {фѣргѣвалтѣгѣр} *m* 2l насилник, угњетач

ver|geu'issern {фѣргѣуиссѣрн} [сврн.] *tr.* и *refl.* 15f I. et. ~ потвр|дити -ћивати што. 2. j-n е-г *Sache (gen.)* ~, j-n von et. (*dat.*) и über et. (*acc.*) ~ увер|ити -авати кога у што; sich е-г *Sache (gen.)* ~ увер|ити се -авати се у што. [праштај!]

ver|gi'b {фѣргѣгн} *imper.* од vergeben опрости!,

ver|gie'Ben [сврн.] I *tr.* 1. проли(ва)ти (Blut крв); прослутити, -ипати; heiße Tränen ~ проли(ва)ти (и. лити) грозне сузе. 2. (Milch, Wasser) ~ прослутити -ипати (млеко, воду). 3. ~ упропа|стити (и. покварити) по-, за|ливајући 4. а) покварити (и. упропа|стити) ливењем (и. лијући); б) у-, потрошити, трошити на

ливење (и. лијући); с) зали(ва)ти (mit Blei оловом; mit Mörtel малтером). II *sich* ~ 1. излити се, исцрпсти се проливањем (и. ливењем). 2. а) (из)лити се рђаво, тећи рђаво. III **Ver|gie'Ben** *n*, **Ver|gie'Bung** *f* проливање, пролиће; просипање; unter Vergießen heißer Tränen лијући (и. проливајући) грозне сузе; залив(ање) *n* *m*.

ver|gi'ften [сврн.] I *tr.* и *refl.* 15c 1. (sich) ~ тровати (се), отровати (се). 2. о-, за|тровати (и *fig.*). II **Ver|gi'ften** *n*, **Ver|gi'ftung** *f* тровање. **Ver|gi'fter** {фѣргѣфтѣр} [сврн.] *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3c тровач, -ица, отровник, -ца

Vergi'l {вергил} *m* 8a = Virgil.

ver|gi'bt {фѣргѣлт} [сврн.] *a* пожуте.

ver|gi'psen *tr.* заигпсовати.

ver|gi'ß {фѣргѣс} *imper.*, **ver|gi'ssest** {~ст} 2 л., **ver|gi'ßt** {~т} 2 и 3 л. *praes. ind.* од vergessen.

Ver|gi'ß'mein nicht {фѣргѣсмајннихт} [сврн.] *n* 2g спомена *m*.

ver|gi'ttern I *tr.* мет|нути -ати (и. ставити -љати) решетку на. II **Ver|gi'ttern** *n*, **Ver|gi'tterung** *f* метање (и. стављање) решетке. **ver|gla'sbar** {фѣргласбар} *a* претворљив у стакло. [у стакло.]

Ver|gla'sbarkeit {~барѣт} *f* 3b претворљивост

ver|gla'sen 15c I *intr.* (s) претворити -се -арати се у стакло. II *tr.* 1. а) и б) претворити -арати у стакло. 2. застак|лити, -љивати, мет|нути -ати (и. удар|ити -ати) стакла (и. окна) на... III **Ver|gla'sen** *n*, **Ver|gla'sung** *f* претварање у стакло: застакљивање, -ење, метање (и. ударање) стакла на...; стакла *pl.*, стаклена преграда *f*, стаклена врата *pl.*, стаклен зид *m*.

Verglei'ch {фѣрглѣх} *m* 2g I. намирење *n*, поравнање *n*; е-п ~ schließen намири(ва)ти се, по-, на|равнати се, погодити се; die Angelegenheit kommt zum ~ ствар је на путу поравнања; *prv.* в. fett 3. 2. нагодба *f*; поравнање *n*, наравнање *n*; уговор; споразум; измирење *n*; посредовање *n*; а) поравнање *n*, нагодба *f*; (у)поређење *n*; сравњење *n*; е-п ~ anstellen упоре|дити, -ћивати, срав|нити, -њивати; *in* ~ kommen у|ћи -лазити у поређење, до|ћи -лазити до сравњења; das ist nichts im ~ mit и. zu... (*dat.*) то није ништа према..., то није ништа у сравњењу са...; *im* ~ zu у сравњењу са..., сравњено (и. упоређено) са...; ohne ~ несравњено, несравњиво, неупоре|дљиво; über allen ~ ван сваког сравњења (и. упоређења), без такмаца, коме (и. чему) нема равна. [mit *dat.*: са.]

ver|glei'chbar {~бар} *a* сравњив, упоре|дљив

Verglei'chbarkeit {~барѣт} *f* 3b сравњивост, упоре|дљивост

ver|glei'chen [сврн.] I *tr.* и *refl.* 13f 1. изједначи(ва)ти, порав|нити, -њивати, изравнити. 2. *fig.* измири(ва)ти, изгладити, -ћивати (et. Streitiges неку спорну ствар, неки спор); die streitigen Parteien ~ измири(ва)ти завађене странке; sich mit j-m ~ нагодити се (и. намирити се, поравнати се) с киме. 3. (sich) ~ упоре|дити (се), -ћивати (се), поредити (се); срав|нити (се), -њивати (се); (et. mit anderem

што с чим); zu ~ sein (и. sich ~ lassen) бити упоредљив (и. сравњив); diese Arbeit ist mit jener gar nicht zu ~ овај рад (и. овај посао) не може се упоредити (и. сравњивати) са оним; nichts kann mit... verglichen werden ништа се не може (у)поредити (и. сравнити) са...; тап vergleiche упореди, сравни. II ~d p. pr. и а упоредни; ~de Grammatik упоредна граматика. III Ver|glei'chen n, Ver|glei'chung f изједначајење, -ивање; поравњајење, -ивање; упоређивање, -ење, поређење, сравњивање, -ење.

ver|glei'chlich {фѣрглѣхлѣх} а = vergleichbar.

Ver|glei'chs..., ver|glei'chs... {фѣрглѣхс-}: 2mäßig а нагодбени, споразумни; ~termin т дан (и. рок) (на)мирења; 2weise adv. (у)-поређењем, поредећи, упоређујући, сравњујући; уговорно, договорно, споразумно.

Ver|glei'chungs..., ver|glei'chungs... {фѣрглѣхунс-}: ~grad т гр. ступањ (и. степен) поређења; erster (zweiter, dritter) ~grad први (други, трећи) ступањ поређења; ~partikel f гр. упоредна речца; 2weise adv. = vergleichsweise.

ver|glei'tschern {фѣрглечрн} 15f I intr. (s) претворити се -арати се у ледник (и. у глечер). II tr. претворити -арати у ледник (и. у глечер). III Ver|glei'tschern n, Ver|glei'tschung f стварање (и. образовање, постајање) ледника (и. глечера). [од vergleichen.]

ver|gli'ch(en) {фѣрглѣх(н)} impf. ind. (p. p.) I ver|gli'mmen intr. (s) и refl. утиња(ва)ти се, утулити се, -љивати се.

ver|glu'hen I intr. (s) 1. преста(ја)ти бити у-сијан (и. за-, у)жарен); ~ lassen пустити да се охлади; fig. (у)гасити се, (о)хладити се. 2. (ис)трошити се ватром, бити уништен ватром. II tr. (и sich ~) покварити (се) у-сија(ва)њем. III Ver|glu'hen n хлађење, расхлађивање.

ver|gnü'gen¹ {фѣргнугн} [срвн.: genug] tr. (и sich ~) 15a забављати (се), увесељавати (се), веселити (се); ver|gnügt (као а) = froh I и 3, задовољан.

Ver|gnü'gen- {~} n 2l задовољство; уживање; забава f, разонођење, разонода f; угодност, пријатност; весеље; провођење, провод т; et. zum ~ tun (у)чинити (и. (у)радити) што забаве (и. разонођења) ради; ~ an et. finden на|лазити -ћи задовољство у чему, уживати у чему; sich ein ~ aus et. machen начинити (и. (на)правити:) себи од чега задовољство (и. забаву); fig. das ~ hat nicht lange gedauert задовољство није дуго трајало; wenn es Ihnen ~ macht ако Вам (то) чини задовољство, ако Вам (то) срце жели; fam. viel ~! пријатан провод!

ver|gnü'glich {фѣргнугнлѣх} а 1. задовољан; весео. 2. забаван; пријатан, угодан, adv. са задовољством.

Ver|gnü'glichkeit {~кѣт} f 3b пријатност, угодност, задовољство, задовољност.

ver|gnü'gt {фѣргнугн} p. p. од vergnügen¹ (в. тамо). [ство, уживање.]

Ver|gnü'gt|sein {фѣргнугнктсѣн} n задовољ-

Ver|gnü'gung {фѣргнугун} f 3b забављање n, забава, увесељавање n, разонођење n, разонода.

Ver|gnü'gungs..., ver|gnü'gungs... {фѣргнугунс-}: ~ausschuß т одбор за забављање); ~fahrt f = ~reise; ~lokal n локал т за забављање (и. разонођење); ~ort т место n за забављање (и. за уживање), разонодиште n; ~reise f пут(овање n) т забаве (и. задовољства) ради, пут(овање n) т из задовољства; ~reisende(r) т путник разонодник, путник забаве ради (и. из задовољства), туриста; ~steuer f = Lustbarkeitssteuer; ~suchт f по-мама (и. жудња, страст) за уживањем (и за проводима, за забављањем); 2süchtig а помаман (и. страстан) за уживањем (и. за забавама, за проводом); ~zug т излетнички воз (и. влак).

Ver|go'ld... {фѣрголд-}: ~kunst f вештина позлаћивања; ~leim т (по)златарски лепак; ~messer n (по)златарски нож т.

ver|go'lden {фѣрголдн} [срвн.] I tr. 15c 1. (по)-златити, позлаћивати (и fig.). 2. falsch. (и. unecht) ~ побакри(ва)ти; galvanisch ~ галвански позла|тити -ивати. II Ver|go'lden n, Ver|go'ldung f позлаћивање, злаћње, позлата Ver|go'ld|presse f 2 справа за позлаћивање Ver|go'lder {фѣрголдр} т 2l, ~in {-ѣн} f 3c 2 позлатар, -ка.

Ver|go'lder... {фѣрголдр-} = Vergolde...

ver|go'nnen [срвн.] tr. допу|стити, -штати (и: доброте, из милости), дозво|лити, -љавати, одоб|рити, -авати; er vergönnt sich keine Erholung он се одриче свих разонода (и. сваког разонођења). 2. готово † = mißgönnen.

ver|go'B {фѣгрѣс} impf. ind., ver|go'ssen {~н} p. p. од vergießen.

Ver|gö'tterer {фѣгрѣтѣр} т 2l, Ver|gö'tterin {фѣгрѣтѣрин} f 3c обожава|лац, -ица, обо-жаватељ, -ка.

ver|gö'tten {фѣгрѣтн} ver|gö'ttern I tr. 15f увр|стити -шћавати у богове, прогла|сити -шавати за бога, обоготворити; fig. j-n ~ (уз)дизати кога до неб(ес)а, обожавати кога; et. ~ обожавати што. II Ver|gö'ttern n, Ver|gö'tterung f, Ver|go'ttung f проглашавање за бога, уврш|ење -ивање у богове, обоготворење; обожавање.

ver|gra'ben [срвн.] I tr. и refl. = begraben; за-копа(ва)ти, упока(ва)ти; sich ~ у-, за|копа-вати се, сакри(ва)ти се у земљу. II Ver|gra'ben n, Ver|gra'bung f за-, у|копавање; заривање.

ver|grä'me(l)n 15f I tr. 1. (sein Leben ~) про-вести -одити (живот свој) у јаду. 2. j-n ~ оја-дити (и. уцве|лити, -љивати, растужити) ко-га. II sich ~ упропа|стити се -шћивати се (и. пропа|дати -сти) од јада; vergrämt дубоко ојахен, уцвељен.

ver|gra'sen intr. (s) затравити се, обрасти (и. покрити се) травом, зарастати у трави.

ver|grei'fen [срвн.] I tr. 1. погрешно (и. рђаво) хватати (и. ухватити); 2 die Saite (den Ton) ~ погрешно ухватити (и. хватати) жицу (тон). 2. 2 e-e Ware ~ разграбити робу; das

Buch и. die Auflage ist (и hat sich) vergriffen књига (издање) је распродат|а (-о). II sich ~ 1. преварити се, погрешно узети -имати, погрешити. 2. sich an et. (dat.) ~ посе|гнути -зати на што, ди|рати -нути у што, (о)сквр-навити што, обесве|тити -ћивати што; sich an e-r Kasse ~ ди|рати у касу, *fam.* ударити шамар каси; sich an den Gesetzen ~ повре-дити (и. (пре)кршити) законе; sich an j-m ~ ди|ћи -зати руку на кога, напа|сти -дати ко-га, напастовати кога; sich mit Worten an j-m ~ напастовати кога речима; *bibl.* и *abs.* sich ~ (з)грешити. III Ver|grei|fen *n*, Ver|grei|fung *f* дирање, нападање; напад(ај) *m*; прекршивање, кршење; напастовање, по-врѣда. [од vergreifen.]

ver|grü|ff(en) {фѣргриф(ен)} *impf. ind. (p. p.)* I ver|grö|bern 15f I *tr.* огрубити, (у)чинити гру-бим. II sich ~ огрубети, поста(ја)би грубљи. III Ver|grö|bern *n*, Ver|grö|berung *f* огрубљи-вање, -ење.

ver|grö|bern {фѣргро-срн} I *tr.* и *refl.* 15b: (sich) ~ у-, по|већати (се), у-, по|већавати (се), увеличати (се), увеличавати (се); (по)-расти; умнож|ити (се), -авати (се) (и *intr.* = sich ~); (пре)увеличавати, увеличати, пре-тер(ив)ати; im vergrößertem Maßstabe dar-stellen претстав|ити -љати увеличано, уве-лича(ва)ти. II ~d *p. pr.* и *a* који увеличава; увеличавајући; stark ~d који јако увеличава. III Ver|grö|bern *n*, Ver|grö|berung *f* увећа-(ва)ње, повећа(ва)ње; умножавање; увељи-чавање.

Ver|grö|berungs... {фѣргро-срун-с-}: ~apparat *m phot.* справа *f* (и апарат) за увеличавање; ~glas *n* увеличавајуће стакло, повећало, лупа *f*, микроскоп *m*; ~laterne *f* чаробна лам-па; ~linse *f* увеличавајуће сочиво *n*; ~plan *m* план за увећавање; ~spiegel *m* увеличавају-ће огледало *n*, издуб(љ)ено огледало; ~wort *n 2a gr. реч f* која означава увеличан предмет.

ver|grü|beln *tr.* промудријашити, промудри-чити, (с)траћити мудричењем (и. мудрија-шењем).

ver|gu|cken: sich ~ = sich vergaffen.

ver|gu|lden {фѣргү-лден} *tr.* 15c = vergolden.

Ver|gu|nst *f inv.* (б. *pl.*) допуштење *n*, допуст *m*, дозвола; mit ~ с (Вашим) допуштењем, ако допустите.

Ver|gü|nstigung {фѣргү-нстүгун} *f* 3b милост, (благо)наклоност; ~en *pl.* користи, повла-стице, преимувства *n pl.*; попуст *m*, рабат.

ver|gü|ten {фѣргү-тен} I *tr.* 15c: j-m et. ~ на-(до)кнадити (и. надокнаћивати) кому што, обеште|тити -ћивати кога за што; вра|тити, -ћати; j-m die Auslagen (и. die Kosten) ~ вра|тити -ћати (и. пла|тити -ћати) кому његове издатке (и. трошкове). II Ver|gü|ten *n*, Ver|gü|tung *f* на(до)кнаћивање *n*, обештећење *n*, накнада; враћање издатака, плаћање тро-шкова; награда, плата, хонорар *m*.

Ver|gü|tigen {фѣргү-тигун} *n*, Ver|gü|tigung *f* = vergüten. [од обореног дрвећа.]

Ver|ha|cken {фѣрхак} *m* 2g збер; закрчење *n* ver|ha|cken *tr.* исцекати, исфикарити, исцеп-

кати. [(у)хапсиги, за-, при|творити. I

Ver|ha|ft *m* 2g (б. *pl.*) = Haft II; in ~ nehmen *f* ver|ha|ften [Haft] I *tr.* ухапсити, за-, при|тво-рити. II Ver|ha|ften *n*, Ver|ha|ftung *f* хапше-ње, за-, при|тварање.

Ver|ha|fete(r) {фѣрхафт-т(р)} *s* 9t хапсени|к, -ца, за-, при|творени|к, -ца.

Ver|ha|ft(ung)s|befehl {фѣрхафт(ун)с-бѣхл} *m* наредба|з хапше-ње, наредба *f* о притвору; e-n ~ gegen j-n erlassen издати наредбу да се неко ухапси (и. затвори).

ver|ha|geln I *intr.* (s) бити побијен (и. поту-чен, опустошен) од града (и. од туче), (пре)-трпети штету услед градобитине. II *tr.* по-бити (и. потући) градом (и. тучом). III Ver|ha|geln *n*, Ver|ha|gelung *f* = Hagelschaden. ver|hä|keln *tr.* (по)искукичати, по-, у троши-ти на кукичање (и. кукичајући).

ver|ha|llen *intr.* (s) (из)губити се, нест(а)ти; ишчезнути.

ver|ha|lten {срвн.} I *tr.* 1. den Atem (P den Urin) ~ задржа(ва)ти дах (мокраћу), заустав|ити -љати дисање; угуши(ва)ти; сузби|јати, са-вла|дати -ћивати; уздржа(ва)ти се (*acc.*: од). 2. (са)крити, прикри(ва)ти; скри(ва)ти. II sich ~ 1. а) бити, стајати; wissen Sie, wie sich die Sache (и. wie es sich damit) verhält? знате ли како стоји ствар? (како стоји с ти-ме?); знате ли како је са стварју?; wenn es sich so verhält ако је то тако, ако ствар та-ко стоји; es verhält sich ebenso mit... исто је тако и са...; исто тако ствар стоји и са...; б) sich zu et. (dat.) ~ односити се према чему, имати такав однос према чему, имати се према чему; A sich umgekehrt ~ wie бити обрнуто сразмеран са..., имати се обрнуто као...; 1 : 5 = 2 : 10 eins verhält sich zu fünf wie zwei zu zehn један се има према пет као два према десет. 2. понашати се, владати се, држати се (gegen j-n према кому); sich ruhig ~ држати се мирно; оста(ја)ти миран, ~ Sie sich passiv држите се пасивно; ich weiß nicht, wie ich mich dabei ~ soll не знам како ту да се понашам. III Ver|ha|lten *n*, Ver|ha|ltung *f* 1. за-државање; заустављање; угушивање, сузби-јање; савлађивање; уздржавање; с(а)крива-ње, прикривање. 2. *fig.* само Verhalten: пона-шање (gegen j-n према кому; gegen et. према чему), држање, владање; поступање, посту-пак *m*, понашање, односи *m pl.*, одношаји *m pl.*; A das Verhalten e-r Säure gegen... по-нашање киселине према...

Ver|hä|ltnis {фѣрхелтнис} *n* 2h¹ 1. а) однос *m*, одношај *m*; in freundschaftlichem ~ mit (и. zu) j-m stehen бити с ким у пријатељским од-носима; б) *fam.* = Liebschaft, Liebste (lieb II 4). 2. (с)размера *f*; im ~ zu... (dat.) у сразмери према; im и. nach ~ у (и. према) сразмери, сразмерно; im (nicht in) ~ mit et. stehend (не)-сразмеран са чиме (и. чему), у (не)сразмери с чиме; und alles übrige im ~... а све остало сразмерно...; A in umgekehrtem ~ у обрнутој сразмери. 3. већ. *pl.* стање *n* ствари, положај *m*, прилике *f pl.*, околности *f pl.*, услови *m pl.*, увети *m pl.*, имовно стање *n*; er lebt in

sehr angenehmen Verhältnissen (он) живи у врло повољним приликама; über s-e Verhältnisse изнад својих прихода (и. доходака); unter solchen Verhältnissen у таквим приликама (и. околностима), при (и. у) таквом стању ствари.

Verhältniss..., **verhältniss...** {фѣрхелтнѣс-}: ~ **anteil** *m* (у)део; ~ **anzeiger** *Λ* III сразмерник; ~ **mäßig** *a* (dv.) сразмер|ан(-но); односи|и (-но); ~ **mäßigkeit** *f* сразмерност; ~ **regel** *f* *Λ* правило тројно III ~ **wahl** (verfahren *n*) *f* *pol.* сразмерни избор *m*; ~ **widrig** *a* (dv.) несразмер|ан(-но); ~ **wort** *n* 2a *gr.* предлог *m*; ~ **zahl** *f* сразмерни број *m*.

Verhaltens... {фѣрхалтунс-}: ~ **art** *f* начин *m* понашања (и. владања); *уп.* **verhalten** III 2; ~ **befehl** *m* упутство II, упут, X лозинка *f*; ~ **maß** *regeln* *f* *pl.* упутства *n* *pl.*, упуте *m* *pl.*, инструкции.

verhandeln [срвн.] I *intr.* (h) и *tr.*: über et. (*acc.*) ~ претресати што, расправљати о чему, већати (и. решавати) о чему; *преговарати* о чему; über den I rieden ~ *преговарати* о миру; ~ *gerichtlich* ~ расправљати (и. претресати) пред судом. II *tr.* 1. трговати (ет. чиме). 2. изгубити тргујући (и. у трговачким пословима). III **Verhandeln** *n*, **Verhandlung** *f* претрес(ање *n*) *m*, расправљање; расправа; већање, решавање; *преговарање*, *преговор* *m*; претрес(ање *n*) *m*, суђење; трговање.

Verhandlungs... {фѣрхандлунс-}: ~ **bericht** *m* извештај (са) седнице; ~ **buch** *n* записник *m*, протокол *m*; ~ **saal** *m* дворница *f* за расправљање (и. претресање, *преговоре*, седнице).

verhängen [срвн.] *tr.* 1. застрѣти, -ирати, метнути -ати завесу (и. вео) на, покри(ва)ти велом. 2. е-м Pferde die Zügel ~ пустити -штати коњу узде; mit verhängtem Zügel опуштених узда, у трку, у галопу. 3. изрѣћи -ицати над, наредити (ет. über j-n што за кога), рећи, досуђити, -ђивати: eine Strafe über j-n ~ казнити кога, изрѣћи -ицати ко-му казну; die Todesstrafe über j-n ~ осудити кога на смрт; der verhängte Morgen cyheno јутро *n*; das Verhängte cyheno, писано.

Verhängnis {фѣрхеннѣс} *n* 2h¹ (уп. Geschick 3): а) судб(ин)а *f*, удес *m*, коб *f*; б) Судб(ин)а *f*, Удес *m*, Усуд *m*.

Verhängnis..., **verhängnis...** {фѣрхеннѣс-}: ~ **glaube** *m* веровање *n* у судб(ин)у; ~ **gläubig** *a*, ~ **gläubige(r)** *s* који верује у судбину; ~ **voll** *a* судбоносан; (зло)кобан. [(e-r) Strafe казне].

Verhängung {фѣрхѣнун} *f* 3h изрицање *n* **verhärmen** *tr.* и *sich* ~: ојађен (и. увцељен, у јадима, јад јадуюјући) провјести -одити; *sich* ~ од јад(овања) пропасти.

verhärmt {фѣрхѣрмт} *a* ојађенички, од јада изобличен, од јада промењен; ~ *aussehen* ојађенички изгледати.

verhärren [срвн.] I *intr.* (h и ~) упорно оста-(ја)ти (auf *dat.*: при); продужи(ва)ти, наста-вјити -љати (да буд|ем, -еш, итд.); auf s-n Ansichten ~ оста(ја)ти упорно при своме ми-шљењу (и. при својим погледима, назорима);

ich verharre...остајем... II **Verhärren** II упорно остајање.

verhärtschen I *intr.* (s) закорети се, замла-дити се, -ђивати се, затв|орити се, -арати се, залечи(ва)ти се. II *tr.* замладити, стврд-нути, -њавати, залечи(ва)ти, затворити. III **Verhärtschen** *n*, **Verhärtschung** *f* закорава-ње, замлађивање, зарашћивање, затварање, стврдњавање.

verhärten [срвн.] I *intr.* (s), и **verhärten** {фѣрхартн}, и *sich* ~ стврд|нути се, -њавати се, стврд|нути, -њавати, *fig.* окорети, огу-глати. II *tr.* стврд|нути, -њавати; *fig.* (на)-чинити: окорелим; den Leib ~ затв|орити, -арати, проузроковати тврду столицу. III **Verhärten** II, **Verhärtung** *f.* а) стврдња-вање, стврднуће, *fig.* окореење, огуглавање, окорелост; стврднуће; б) само **Verhärtung**: отврдло место *n*, о-, с|стврднуће *n*, *f* затвор *m*, тврда столица *f*.

verhärzen I *intr.* (s) и *sich* ~ претв|орити се -арати се у смолу. II *tr.* осмо|лити, -љавати, об|ожити -агати смолом, запуш|ити -авати (и. затв|орити -арати) смолом.

verhärspeln *tr.* и *sich* ~ заплѣсти -тати (и. умр|сити -шавати) мтајући; *fig.* *sich* beim Reden ~ сплѣсти се -итати се у говору, за-плѣсти се -итати се у говору; *уп.* **verwickeln**. **verhärblischen** {фѣрхеслѣхн} I *tr.* поружња-(ва)ти, наружити, нагрдити. II **Verhärblischen** *n*, **Verhärblischung** *f* поружњавање.

verhärbt {фѣрхаст} [срвн.] *a* омрзнут (bei allen од свих), мрзак (bei allen свима); гнусан; одвратан; *sich* ~ machen на-учинити се мрским (и. омрзнутим); es ist mir nichts ~er als... ништа толико не мржим као..., ништа ми није одвратније од...; j-m ~ sein бити ко-му кост у грлу.

verhärtscheln I *tr.* и *sich* ~: (sich) ~ размази-ти (се), покварити (се), *pop.* разговорити (се). II **Verhärtscheln** *n*, **Verhärtschelung** *f* разма-жење, кварење, *pop.* разгово|јавање, -ење.

Verhau' *m* = Verhack.

verhau'chen *tr.* издахнути, издихати.

verhau'en [срвн.] *tr.* и *sich* ~ 1. оштетити (и. по-зледити, повредити, осакатити) ударом, о-рез(ив)ати; окресати; *fam.* j-n ~ изударати, (из)лемати, (из)лупати, (из)деветати кога. 2.

~ = zerhauen. 3. потесати, подељати, те-шући упропастити; *fig.* *fam.* j-n уситнити, учакати. 4. ~, *sich* ~ рђаво (и)сећи, рђаво изудити; *fig.* *sich* im Reden ~ пребаци(ва)ти се у говору, погрешити, омашити у говору, противречити себи, ухватити се. 5. X закр-чи(ва)ти обореним дрвѣћем; j-m den Weg ~ прецећи ко-му пут.

verhe'ben *tr.* и *sich* ~ 1. *sich* (*dat.*) den Arm ~ уганути (и. ишчашити) руку дизањем те-пета. 2. die Karten ~ рђаво (пре)сећи карте. **verhe'ddern** {фѣрхѣдпрн} *fam.* *tr.* и *sich* ~ 15f = verhaspen и verwickeln.

verheeren {фѣрхѣрн} [срвн.] I *tr.* 15a (о)посто-шити, уништ|ити, -авати, разорити, -авати, упропа-стити, -шћивати; опустити; mit Feuer und Schwert ~ огњем и мачем уништити;

~d пустошан. II Ver hee'ren *n*, Ver|hee'ring *f* (o)пустошење, уништ|авање, -ење; Verhee'ring пустош

Ver|hee'rer {фѣрхѣрѣр} *m* 2l, ~in {-ѣн} *f* 3c пу-стоши|лац, -ља, разоравач, -ица, уништавач, -ица, упропасти|лац, -ља.

ver|he'ften I *tr.* 1. Ж е-е Wunde ~ заши(ва)ти рану. 2. viel Garn ~ (по)трошити много конца при шивењу. 3. ein Buch ~ испремештати (и. испретурати) листове књиге, погрешно про-ши(ва)ти књигу. II Ver|he'ften *n* погрешно прошивање, преметање.

ver|he'hlen {свн.} I *tr.* и sich ~ 1. (у)тајити, са-кри(ва)ти, прикри(ва)ти, крити; прећутати; уп. и hehlen I; ich verhehle mir nicht, daß... не тајим од себе да...; sich ~ с-, прикри(ва)-ти се. II *p. p.* и *a* 1. † у знач. I. 2. прикривен, потуљен, подмукао. III Ver he'hlen *n*, Ver|he'hlung *f* тајење, кријење, скривање, при-кривање; прећуткивање.

ver|hei'len {инт.} зара|сти, -шћивати, замла|-дити се, -ћивати се, затв|орити се, -арати се. ver he'i'mlichen {фѣрхѣмлѣхн} I *tr.* 15a (са)-крити, (за)тајити; прећутати; прикри(ва)ти; забашури(ва)ти; утаји(ва)ти; j-m et. ~ при-кри(ва)ти што од кога. II Ver|hei'mlichen *n*, Ver he'i'mlichung *f* тајење, утајивање, при-кривање *n*; утаја.

ver|hei'raten {свн.} I *tr.* 1. удати (е-е Tochter кћер), поудавати (seine Töchter своје кћери). II sich ~ 1. (o)женити се (mit j-m којом); sich wieder ~ поново се (o)женити; sich glücklich ~ срећно се оженили. 2. уда(ва)ти се (mit j-m за кога); sich wieder ~ преуда(ва)ти се; sich glücklich ~ срећно се удати. III Ver|hei'raten *n*, Ver|hei'ratur *f* жењење, женидба; удавање, удаја, удадба.

ver|hei'Ben {свн.} I *tr.* обећа(ва)ти, обр|ећи, -ицати. II Ver|hei'Ben *n*, Ver|hei'Bung *f* обе-ћа(ва)ње, обрцање; *hihl.* das Land der Ver-hei'Bung обећана (и. обетована) земља

Ver|hei'Ber {фѣрхѣбер} *m* 2l обећавалац.

ver|hel'bung'svoll *a* пуно обећа(ва)ња.

ver|he'lfen {свн.} *intr.* (h) j-m zu et. (*dat.*): ~ пом|оћи -агати кому да (дође) до чега (и. да добије, стече што); j-m zu seinem Rechte ~ пом|оћи кому да дође до свога права.

ver|he'nkert {фѣрхѣнкѣрт} *a*, *adv.* *fam.* ђавол-ски, врашки, вражди; уп. и verdammt.

ver|he'rrlichen {фѣрхѣрлѣхн} I *tr.* 15a велича-ти, славити, прослављати, (пре)узносити, уздизати. II Ver|he'rrlichen *n*, Ver|he'rrlichung *f* величање, (пре)узношење, слављење, про-слављање, уздизање.

ver|he'tzen {свн.} I *tr.* = aufhetzen 2 и auf-wiegeln I. II Ver|he'tzen *n*, Ver|he'tzung *f* = Aufhetzerei и aufwiegeln II.

ver|heu'ern ~ I *tr.* да(ва)ти у закуп, изнајм|и-ти, -љивати. II Ver|heu'ern *n*, Ver|heu'erung *f* давање у закуп, изнајмљивање, -ење.

ver|he'xen I *tr.* опчи нити, -њавати, о-, за|ча-ра(ва)ти, бац|ати -ити чини на, о-, за|мађи-ја(ва)ти, уврачати (*acc.* *dat.*). II Ver|he'xen *n*, Ver he'xung *f* опчињавање, -ење, опчара- (ва)ње, замађивање, бацање чини

ver|hi'mmeln {фѣрхѣмлѣн} I *tr.* 15b и ver|hi'mm-lichen {фѣрхѣмлѣшн} дизати у небеса, ве-личати (и. узди|зати -ћи) до небеса, обого-твор|ити, -авати, начинити небеским. II Ver-|hi'mmeln *n*, Ver|hi'mmelung *f* (уз)дизање у небеса, величање до небеса, обоготвор|а-вање, -ење; усхићење, занос *m*.

ver|hi'ndern {свн.} I *tr.* (с)пречити, спречава-ти, омести, ометати, уп. и hindern I и 2. II Ver|hi'ndern *n*, Ver|hi'nderung *f* спречавање, ометање.

ver|ho'chdeutschen {фѣрхѣхѣдѣхн} I *tr.* 15c пре-вести -одити на високонемачки (језик). II Ver|ho'chdeutschen *n*, Ver|ho'chdeuschung *f* прев|ећење (и. превод *m*) на високонемачки.

ver|ho'ffen *intr.* (h) † = hoffen; још у употре-би: wider alles Verhoffen преко сваког оче-кивања.

ver|ho'hlen {фѣрхѣхн} *p. p.* од verhehlen и *a*. ver|hö'hnen {свн.} I *tr.* j-n ~ ругати се кому, исмеја(ва)ти кога, *fam.* спрдати се с киме; die Vernunft ~ ругати се (раз)уму, исме(ја)-вати (раз)ум. II Ver|hö'hnen *n*, Ver|hö'hnung *f* ругање, подругивање, исме(ја)вање, *fam.* спрдање; поруга.

Ver|hö'hner {фѣрхѣхѣнѣр} *m* 2l, ~in {-ѣн} *f* 3c ругал|ац, -ица, исмевач, -ица, *fam.* спрдало.

ver|hö'ke(r)n *tr.* крчмити, прода(ва)ти намало. ver|ho'len ~ I *tr.* ein Schiff ~ вући (и. превла-чити) лађу помоћу паламара (и. ланца) при-чвршћеног за обалу. II Ver|ho'len *n* вучење (и. превлачење) лађе помоћу паламара (и. ланца) причвршћеног за обалу.

ver|ho'lfen {фѣрхѣхѣлѣн} *p. p.* од verhelfen.

Ver|hö'r {фѣрхѣхѣр} *n* 2g *sa*-, пре|слуша(ва)-ње, испитивање; ein ~ bestehen бити пре-, са|слуша(ва)н (и. испитиван); ein ~ mit j-m anstellen, j-n ins ~ nehmen пре-, са|слуша(ва)-ти (и. испитивати) кога.

ver|hö'rbar *a* са-, пре|слушљив.

ver|hö'ren {свн.} I *tr.* 1. j-n ~ са-, пре|слуша- (ва)ти, испит(ив)ати кога (*über acc.* o). 2. die Schüler ~, den Schülern ihre Lektion ~ про-пит(ив)ати (и. преслиша(ва)ти) ученике. 3. et. ~ пречути што; beh. sich ~ пречути, погрешно (и. рђаво) чути, рђаво (и. погрешно) ра-зуме(ва)ти.

ver|hü'llen {свн.} I *tr.* и sich ~: (sich) ~ зави-ти (се), завијати (се), замотати (се), замо-тавати (се); сакри(ва)ти, покри(ва)ти; уви-ја(ва)ти; in ~den Worten завијеним речима, у-блажено. II Ver|hü'llen *n*, Ver|hü'llung *f* зави-јање, покривање.

ver|hu'ndertfachen {фѣрхѣхѣндѣртфѣхн}, ver-|hu'ndertfältigen {фѣрхѣхѣндѣртфѣлѣхн} *tr.* и *refl.* 15a. (sich) ~ устоструч|ити (се), -авати (се).

ver|hu'ngern *intr.* (h) умрети (и. умирати) од глади; скапа(ва)ти од глади; ganz verhun-ger aussehen изгледати изгладнео.

ver|hu'nzen {фѣрхѣхѣнѣн} (Hund) *tr.* 15e *fam.* нагр|дити, -ћивати, унакара|дити, -ћивати, по-, искварити, (o)сакатити, упропа|стити, -шћивати.

ver|hu'ren 15a I *tr.* 1. прокурвати, на курва-ње потрошити. 2. прокурвати, начинити кур-

вом. II *bibl.* sich an et. (*dat.*) ~ (з)грешити идолопоклоништво.

ver|hü'ten [срвн.] I *tr.* ein Unglück ~ спречити, -авати несрећу, (са)чувати од несреће, предупредити, -живати несрећу; das *verhüte* Gott! Боже сачувај!, Боже саклони!; was Gott *verhüte* од чега нас Бог сачувао!, саклони Боже! II *Ver|hü'ten n*, *Ver|hü'tung f* спречавање, предупредјење, -ивање (*von: gen.*).

Ver|hü'tungs... {*ферхутунс-*}: ~*maßregel f* мера за предохрану; ~*mittel n* средство за предохрану.

verifizieren {*верифицирн*} I *tr.* 15*g* верификовати, проверити, -авати. II *Verifizieren n*, *Verifizierung f* верификовање, проверавање.

ver|innerlichen {*феринрлѣхн*} *tr.* 15*a*, *ver|innern* {*феринрн*} *tr.* поунутарњи(ва)ти, начинити унутрашњим (и. присним), унјети -осити у душу (и. у срце).

ver|irren [срвн.] I *intr.* (s) и sich ~ залутати, забасати, заблудети, за-, изгубити се, скрелнути -тати с пута (и *fig.*), *por.* заврљати. II *Ver|irren n*, *Ver|irrung f* залуталост, забасивање, загубљење, -ивање, губљење пута, скретање с пута; заблуделост.

ver|jagen [срвн.] I *tr.* 1. отерати (*von e-m* Posten са положаја), најурити, претер(ив)ати, растер(ив)ати, истер(ив)ати, избаци(ва)ти. 2. проловити, провјести -одити у лову. II *Ver|jagen n*, *Ver|jagung f* о-, про-, рас-, истеривање, најуривање, избацивање, потискивање.

ver|jährrbar {*фјерјербар*} *a* ~ застарљив.

Ver|jährrbarkeit {*фјерјербаркјет*} *f* 3*b* застарљивост.

ver|jähren {*фјерјерн*} [срвн.] I *intr.* (s) и sich ~ застаре(ва)ти; *ver|jährt* застарео. II *Ver|jähren n*, *Ver|jährrung f* застаревање, застарелост; die *Ver|jährrung* tritt nach drei Monaten ein застарелост настаје после три месеца; der *Ver|jährrung* unterworfen застарљив.

Ver|jährrungsfrist f рок *m* застарелости, рок застарелости.

ver|jährrlich {*фјерјерлѣх*} *a* = *ver|jährrbar*.

ver|jammern *tr.* прекукати, прејадиковати, провјести -одити у кукању (и. јадиковању).

ver|jau'chzen = *ver|jubeln* I.

ver|jubeln *tr.* 1. преклицати, провјести -одити у клицању (и. у раздраганом весељу). 2. упропастити веселим животом, профухкати, страћити.

ver|jü'deln *intr.* (s) = *ver|juden* II.

ver|juden {*фјерјудн*} 15*c* I *tr.* појеврејити. II *intr.* (s) појеврејити се.

ver|jü'ngen {*фјерјунгн*} I *tr.* и *refl.* 15*a* 1. (sich) ~ подмладити (се), -живати (се). 2. e-e *Figur usw.* ~ смањ(ва)ти једну слику; im *ver|jüngtem Maßstabe* смањен(о); ~ (sich) ~ стањивати (се), смањити (се), смањивати (се), зашиљивати (се). II *Ver|jü'ngen n*, *Ver|jü'ngung f* подмлађивање, -ење; смањивање, -ење; зашиљивање, -ење.

Ver|jüngungs... {*фјерјунгунс-*}: ~*kunst f* вештина подмлађивања; ~*maßstab m* размера *f* смањивања; ~*mittel n* средство за подмлађивање.

ver|ka'iben *intr.* (h) побаци(ва)ти теле.

ver|ka'lkbar {*фјеркәлкбар*} *a* ~ скречљив, претворљив у креч (и. у вапно).

ver|ka'iken I *intr.* (s) и sich ~ скречити се, -авати се, претворити се -арати се у креч (и. у вапно), овапнети. II *tr.* скречити, -авати, претворити -арати у креч (и. у вапно).

III *Ver|ka'iken n*, *Ver|ka'lkung f* скречивање, -ење, претварање у креч, овапњење.

ver|kalkulieren *fat.*: sich ~ преварити се.

ver|ka'nnt {*фјеркәнт*} *p. p.* од *verkennen*.

ver|ka'ppen I *tr.* ~ метнути -ати настрешницу на. II *tr.* (и sich ~) прикрити (се), прикривати (се), замотати (се), заматавати (се), завити (се), завијати (се); прерушити (се), -авати (се), закрабуљити (се); ein *verkarpter Bösewicht* прерушен (и. закрабуљен) злочинац. III *Ver|ka'ppen n*, *Ver|ka'ppung f* заматавање, завијање, с(а)кривање, прерушавање.

ver|ka'pseln {*фјеркәпселн*} I 15*f* sich ~ учаурити се, -авати се. II *Ver|ka'pseln n*, *Ver|ka'pselung f* (у)чаурење, учауравање.

Ver|kau'f m 1. продаја *f*, продавање *n*. 2. ~ продаја *f*, прођа *f*.

Ver|kau'f... {*фјеркәф*-} = *Verkauf...*

ver|kau'fen [срвн.] I *tr.*, *refl.* 1. (sich) ~ прода(ти) (се), продавати (се); zu ~ sein бити за (и. на) продају; das *verkauft sich* schwer то нема прође, то се тешко продаје; im einzelnen ~ крмити, прода(ва)ти намало (наситно); *fig.* mit ihm ist man wie verraten und verkauft он би вас издао за новац; wir sind verraten und verkauft пропали смо; er hat sich verkauft он се продао. 2. sich ~ преплаћити, -живати, платити прескупо; *priv.* an guter Ware *verkauft* man sich nie што је добро није никад скупо. II *Ver|kau'fen n* = *Verkauf* I.

Ver|käu'fer m, ~*in f* ~ продавац, -чица, продавач; ~(*in*) крмил[ац, -ица.

ver|käu'flich *a* 1. на (и. за) продају (и *fig.*), продајан (и *fig.*). 2. што се лако продаје, добре прође (*gen.*); leicht (schwer) ~ лаке (тешке) прође (*gen.*). 3. *adv.* j-m et. ~ überlassen продати кому што.

Ver|käu'flichkeit f 1. добра продаја (и. прођа) (чега). 2. *fig.* (пот)купљивост, подмитљивост.

Ver|kau'fs... {*фјеркәфс-*}: ~*bedingung f* услов *m* (и. увет *m*, погодба) продаје (и. за продају); ~*buch n* ~ трговачки дневник *m*; ~*bude f* продавница, дућан *m*; ~*lokal n* дућан *m*, продавница *f*; ~*preis m* ~ продајна цена *f*; ~*recht n* право продаје.

ver|ke'geln *tr.* (из)губити у куглању.

Ver|ke'hr {*фјеркер*} *m* 2*g* (б. *pl.*) 1. одлазак и долазак, одлажење и долажење *n*, општење *n*, опхођење *n*, дружење *n*, однос, одношај, (с)веза *f*; ~ mit j-m haben, in ~ mit j-m stehen општити с киме, имати односе (и. везе) с киме; keinen ~ haben и. pflegen не општити ни с ким, никога не виђати, не примати никога. 2. промет, трговина *f*, трговање *n*. 3. ~ саобраћај, промет; dem ~ übergeben нилити -штаги у саобраћај; wir stehen im Zeichen des ~ ми смо у знаку саобраћаја. *ver|ke'hren* [срвн.] I *intr.* (h) 1. одлазити и до-

лазити; Lokal, wo viele Schiffer ~ локал који посећују многи бродари; es wird hier viel verkehrt овде је велик (и. јак) саобраћај. 2. **sa** саобраћати, бити у промету, ићи, кретати се. 3. mit j-m ~ општити (и. дружити се) с киме; bei j-m ~ долазити (и. одлазити) кому, посећивати кога; mit niemanded ~ ни с ким не општити, ни с ким се не дружити, никога не посећивати, никога не виђати. II *tr.* 1. (пре)окренути, (пре)окретати, (пре)обрнути, (пре)обртати, преврнути, -тати; изврнути, -тати, окренути -тати тумбе; *fig.* изокренути, -тати, изопачи(вати), извитоперити, -авати. 2. *bibl.* (с)и ~ скренути -тати са правог (и. Божјега) пута. 3. (с)и ~ прометнути (се), -ати (се), преобратити (се), -ати (се), претворити (се), -арати (се) (и. *et. acc.*: у што). III *Verkehr* *n*, *Verkehrung* *f* превртање, обртање, (пре)окретање; в. *Verkehr*.

Verkehr *n*, *Verkehrung* *f* превртање, обртање, (пре)окретање; в. *Verkehr*.

Verkehr *n*, *Verkehrung* *f* превртање, обртање, (пре)окретање; в. *Verkehr*.

Verkehr *n*, *Verkehrung* *f* превртање, обртање, (пре)окретање; в. *Verkehr*.

Verkehr *n*, *Verkehrung* *f* превртање, обртање, (пре)окретање; в. *Verkehr*.

Verkehr *n*, *Verkehrung* *f* превртање, обртање, (пре)окретање; в. *Verkehr*.

сматрање, непознавање. [ланчићем.] *verkleiden* *tr.* вез(ив)ати (и. спојити -ајати) *verkleiden* *tr.* вез(ив)ати (и. спојити -ајати) ланчићем -има, заланчити; *fig.* спојити -ајати, вез(ив)ати. II *Verkleiden* *n*, *Verkleidung* *f* везивање (и. спајање) ланчићима -ем, заланчавање; *fig.* (с)везивање, спајање, веза; spoj *m*; сплет *m*; Verkleidung von Unglücksfällen сплет несрећа (и. несрећних случајева).

verkleiden *tr.* **kleiden** = *kiesen*, непунити шљунком. *verkleiden* *tr.* 15a потчинити -њавати цркви. II *Verkleiden* *n*, *Verkleidung* *f* потчињавање -ење цркви.

verkleiden *tr.* **kleiden** = *kiesen*, непунити шљунком. *verkleiden* *tr.* 15a потчинити -њавати цркви. II *Verkleiden* *n*, *Verkleidung* *f* потчињавање -ење цркви.

verkleiden *tr.* **kleiden** = *kiesen*, непунити шљунком. *verkleiden* *tr.* 15a потчинити -њавати цркви. II *Verkleiden* *n*, *Verkleidung* *f* потчињавање -ење цркви.

verkleiden *tr.* **kleiden** = *kiesen*, непунити шљунком. *verkleiden* *tr.* 15a потчинити -њавати цркви. II *Verkleiden* *n*, *Verkleidung* *f* потчињавање -ење цркви.

verkleiden *tr.* **kleiden** = *kiesen*, непунити шљунком. *verkleiden* *tr.* 15a потчинити -њавати цркви. II *Verkleiden* *n*, *Verkleidung* *f* потчињавање -ење цркви.

verkleiden *tr.* **kleiden** = *kiesen*, непунити шљунком. *verkleiden* *tr.* 15a потчинити -њавати цркви. II *Verkleiden* *n*, *Verkleidung* *f* потчињавање -ење цркви.

verkleiden *tr.* **kleiden** = *kiesen*, непунити шљунком. *verkleiden* *tr.* 15a потчинити -њавати цркви. II *Verkleiden* *n*, *Verkleidung* *f* потчињавање -ење цркви.

verkleiden *tr.* **kleiden** = *kiesen*, непунити шљунком. *verkleiden* *tr.* 15a потчинити -њавати цркви. II *Verkleiden* *n*, *Verkleidung* *f* потчињавање -ење цркви.

verkleiden *tr.* **kleiden** = *kiesen*, непунити шљунком. *verkleiden* *tr.* 15a потчинити -њавати цркви. II *Verkleiden* *n*, *Verkleidung* *f* потчињавање -ење цркви.

verkleiden *tr.* **kleiden** = *kiesen*, непунити шљунком. *verkleiden* *tr.* 15a потчинити -њавати цркви. II *Verkleiden* *n*, *Verkleidung* *f* потчињавање -ење цркви.

verkleiden *tr.* **kleiden** = *kiesen*, непунити шљунком. *verkleiden* *tr.* 15a потчинити -њавати цркви. II *Verkleiden* *n*, *Verkleidung* *f* потчињавање -ење цркви.

verkleiden *tr.* **kleiden** = *kiesen*, непунити шљунком. *verkleiden* *tr.* 15a потчинити -њавати цркви. II *Verkleiden* *n*, *Verkleidung* *f* потчињавање -ење цркви.

verkleiden *tr.* **kleiden** = *kiesen*, непунити шљунком. *verkleiden* *tr.* 15a потчинити -њавати цркви. II *Verkleiden* *n*, *Verkleidung* *f* потчињавање -ење цркви.

verkleiden *tr.* **kleiden** = *kiesen*, непунити шљунком. *verkleiden* *tr.* 15a потчинити -њавати цркви. II *Verkleiden* *n*, *Verkleidung* *f* потчињавање -ење цркви.

verkleiden *tr.* **kleiden** = *kiesen*, непунити шљунком. *verkleiden* *tr.* 15a потчинити -њавати цркви. II *Verkleiden* *n*, *Verkleidung* *f* потчињавање -ење цркви.

(се), -лачити (се), преоде|нути (се), -вати (се), преруш|ити (се), -авати (се) (als Mönch итд. у калуђера итд.). 2. ☼ обложити, облагати, покривати, оплатити, -ћивати; поставити, -љати; превл|ући -лачити изнутра. II Ver|klei|den *n*, Ver|klei|dung *f* 1. преоблачење, преодевање, прерушавање, ☼ облагање, покривање, оплаћивање; постављање, превлачење изнутра. 2. (само Verkleidung) ☼ оплата.

Ver|klei|de|ner {фѣрклѣн(е)р} *m* 2l умањивач, потцењивач.

ver|klei|nern {фѣрклѣн(е)рн} *I tr.* 15b 1. усит|нити, -њавати. 2. (opp. vergrößern) с-, умањ|ивати; сузити, сужавати; ∧ скра|тити, -ћивати, свести, сводити, упро|стити, -шћавати; *gr.* ~d деминутиван; = verjüngen 2. 3. *fig.* ет. ~у-, с|мањивати важност (и значај) чега; j-s Ansehen ~ (о)крњити углед кога, уби(ја)ти кому углед; den Wert von ет. ~ вредност чега потце|нити -њивати; j-n (и j-s Verdienst) ~ (о)крњити (и умањивати) чију заслугу. II Ver|klei|nern *n*, Ver|klei|nerung *f* с-, умањивање, с-, умањење, усит|јавање, -ење; скраћивање, -ење, свођење, упрош|јавање, -ење; крњење, омаловажавање, потцењивање.

Ver|klei|nerungs... {фѣрклѣн(е)рунс-} : ~glas *n* умањавајуће (и издубено) стакло; ~maßstab *m* размера ф|смањивања, мерило *p* за смањивање; ~wort *n* 2a *gr.* реч *k* која означава умањен предмет, деминутив *m*.

ver|klei|stern *tr.* зале|пити -љивати ћиришем (и. лепком), заћиришити, *fig. fam.* замазати, ударити -ати ћириш озго, забашури(вати).

ver|kli|ngen *intr.* (s) (из)губити се, нест(а)јати, ишчез|нути, -авати. [verklammen.]

ver|klo|m(m)t {фѣрклѣмт}, ver|klo|mmen *v. I* ver|klo|pfen *fam.*, већ. ver|klo|ppen {фѣркло-пен} *pop. tr.* 15a = verkaufen, verprügeln.

ver|kna|llen *tr.* испунити (Pulver барут).

ver|knei|fen *tr.*: das Lachen ~ гристи усне (и. угристи се за усне) да се не би прело у смех, силом се уздржати од смеха; *fam.* sich ет. ~ проћи се чега.

ver|knei|pen *fam. tr.* (с)траћити по крчмама.

ver|kni|ttern *tr.* (з)гужвати, угужва(вати).

ver|knö|chern *I intr.* (s) 15f окоштати, окошт|авати се, претв|орити се -арати се у кост, *fig.* окорети, огулати; verknöchert окорео, огу|лао. II *tr.* окоштавати, претв|орити -арати у кост, *fig.* (на)чинити окорелим, учинити да огу|ла. III Ver|knö|chern *n*, Ver|knö|cherung *f* окоштавање, *fig.* окореваше, огулавање.

ver|knü|pfen *I tr.* (и sich ~) скопчати (се), -вати (се), везивати (се), (по)везати, спојити, = verbinden 1 и 2; *fig.* mit Schwierigkeiten verknüpft sein бити скопчан са тешкоћама; mit Übelständen verknüpft sein бити скопчан с незгодама (и. неприликама); *phil.* verknüpft повезан, у (с)вези; logisch verknüpfte Ideen *f pl.* логички (по)везане идеје. II Ver|knü|pfen *n*, Ver|knü|pfung *f* (с)везивање, (с)веза; спа|јање, спој *m*; удруживање; склоп *m*, повезивање, повезаност.

ver|ko|chen *I intr.* (s) 1. (по)кварити се кувањем (и. од кувања, од кључања), прекувати се. 2. услед кувања (и. врења) (из)губити се, нест(а)јати (и. испарити) кувањем; *fig.* sein Zorn verkocht bald брзо га прође, гнев. II *tr.* 1. (по)трошити кувањем, утрошити на кување. 2. прекувати, оставити да се сувише кува.

ver|ko|hlen {Kohle} *I intr.* (s) и sich ~ угљенисати се, претв|орити се -арати се у угљен. II *tr.* 1. угљенисати, претв|орити -арати у угљен. 2. *fig.* = aufziehen 11. III Ver|kohl|en *n*, Ver|kohl|ung *f* угљенисање.

ver|ko|ken {фѣркокн} *tr.* 15a ☼ die Steinkohlen ~ (у)коксовати, претв|орити -арати камени угљ у кокс.

ver|ko|mmen {фѣркѣмн} *I intr.* (s) пропа|дати, -сти, покварити се. II *p. p.* и *a* пропао; покварен. [квареност.]

Ver|ko|mmenheit {~хѣт} *f* 3b пропалост, по-|Ver|ko|mmnis {фѣркоммнѣс} *n* 1. шв. споразум *m*; уговор *m*. 2. = Verkommenheit.

ver|ko|ppeln *I tr.* скопч(а)вати, спојити, спа|јати. II Ver|ko|ppeln *n*, Ver|ko|ppe|lung *f* спа|јање, скопчавање.

ver|ko|rken *tr.* = korken 11. [pfuschen.]

ver|ko|rksen {фѣркѣркскн} *pop. tr.* 15c = ver-|

ver|kō|pern {фѣркѣрпѣрн} *I tr.* и *refl.* 15f: (sich) ~ отелов|ити (се), -љавати (се), отелов|творити (се), -авати (се), овапло|тити (се), -ћивати (се), олич|ити (се), -авати (се). II Ver|kō|perung *f* отелов|јавање, -ење, ова|плоћивање, -ење, олич|јавање, -ење.

ver|ko|sen *tr.* пров|јести -одити у миловању (и. у мажењу).

ver|kra|chen *I intr.* (s) ☼ претрпети слом, пропасти, банкротовати; сврш|ити -авати финанси|ским сломом; verkrachte Bank пропала банка; verkrachtes Unternehmen пропало преду|зеће. II *fam.* sich ~ *rec.* побркати се, покарабасити (се). [позагубити.]

ver|kra|men *tr.* затр|пити, -ати, забацити, I

ver|krie|chen: sich ~ зави|ући се, -лачити се, увл|ући се, -лачити се, сакри(ва)ти се; *fig.* sich vor (и. gegen) ет. (vor j-m) ~ müssen морати се сакрити (и. морати се поклонити, морати скинути капу) пред чим (и. пред ким).

ver|krō|pfen {фѣркрѣпфн} *I tr.* 15a I. (и ver|kro|pfen) прекљукати; verkropft закрљ|ао, жго|лав 2. ☼ спојити -ајати задебљањем (и. под углом). II Ver|krō|pfung *f* 3b ☼ спој *m* задебљањем (и. под углом).

ver|krū|meln *tr.* (intr. (s) и sich ~) измрвити (се), мрвити (се), истрошити (се), трошити (се); издробити (се), дробити (се); (о)крунити (се), *fig.* усит|нити, учачкати, профу|кати; *fam.* sich ~ извући се, (из)губити се, очистити чувства, *pop.* ухватити шиш|аву, у|макнути.

ver|krū|mmen *I tr.* (и sich ~) искривити (се), кривити (се); изоблич|ити (се), -авати (се). II Ver|krū|mmen *n*, Ver|krū|mmung *f* искрив|љавање, -ење, кривљење; ☼ Verkrümmung der Wirbelsäule (ис)кривљење кичменог стуба.

ver|krū|ppeln *I intr.* (s) 15f закрљжати; (у)чми-

јати, учмати. II *tr.* исакатити, обогалити. III *Ver|krü'ppeln* *n*, *Ver|krü'ppelung* *f* кржљављење, закржљање, закржљалост; учм(и)јалост; осакаћивање, -ење, обогал/ивање, -ење. *ver|kru'sten* I *intr.* (s) и *sich* ~ 15c ухватити се кора, хватати се кора, обл/ожити се -агати се кором. II *Ver|kru'sten* *n*, *Ver|kru'stung* *f* хватање коре, облагање кором.

ver|kü'mmern I *intr.* (s) 1. закржљати, учм(и)јати; (у)чамити, пропадати. 2. in Traurigkeit ~ пропадати од туге, (у)венути од жалости. II *tr.* I. спречити у растењу; (о)крњити; j-s Freude ~ покварити (и. помутити) чију радост; j-s Rechte ~ (о)крњити (и. повредити) чија права; v. schmälern 2. III *Ver|kü'mmern* *n*, *Ver|kü'mmerung* *f* кржљављење, закржљање; пропадање; крњење.

ver|kü'nden (вех. узв. ст.), *ver|kü'ndigen* I *tr.* 1. објав/ити, -љивати; огла/сити, -шавати; обзна/нити, -њивати; наве/стити, -шћивати; обнародовати; прогла/сити, -шавати; проповедати (јеванђеље); im voraus ~ претсказ(ив)ати; ein Urteil ~ изрече/и-цати пресуду. II *Ver|kü'nden*, *Ver|kü'ndigen* *n*, *Ver|kü'ndung*, *Ver|kü'ndigung* *f* објављивање, -ење, објава; оглаш/авање, -ење, навешћивање, -ење; обзна/ивање, обзнана; обнародовање; проглашавање, проглас *m*; претсказивање; изрицање. 2. *rl.* Mariä Verkündigung Благовести *f pl.*

Ver|kü'ndiger {феркүнд(г)ер} *m* 2l, ~in {~гн} *f* 3c објављивач, -ица, објавитељ, -ка; навестилац, -ља; гласник, -ца, обзна/ивач, -ица; проглашивач, -ица.

ver|kü'nsteln I *tr.* извештачи(ва)ти, (по)кварити сувишном вештином; verkünstelt извештачен, намештен, усиљен. II *Ver|kü'nsteln* *n*, *Ver|kü'nstlung* *f* = Künstelei.

ver|ku'pfen I *tr.* 15f ☼ бакарисати, побакрити. II *Ver|ku'pfen* *n*, *Ver|ku'pfung* *f* побакривање, бакарисање.

ver|ku'ppeln I *tr.* = koppeln I и 2, kuppeln 2. II *Ver|ku'ppeln* *n*, *Ver|ku'ppelung* *f* = kuppeln II и Kuppelung.

ver|kü'rzen I *tr.* и *refl.* 1. (sich) ~ скра/тити (се), -ћивати (се), кратити (се), поткра/тити (се), -ћивати (се), потку/сити (се), -шавати (се). 2. прекра/тити, -ћивати, смањ/ити, -вати; умањ(и)вати; осакатити; den Lohn (и. j-n an s-m Lohne) ~ заки/нути -дати кому од плате; j-m (sich) die Zeit ~ v. kürzen 2; um sich die Zeit zu ~ да се прекрати (и. утуче) време; sich ~ f скуп/ити се, -љати се; gr. ein Wort in der Mitte ~ скра/тити -ћивати реч у средини. 3. = schmälern 2; abs. j-n ~ заки/нути -дати кому, оштетити кога. II *Ver|kü'rzen* *n*, *Ver|kü'rzung* *f* скраћивање, -ење, краћење, поткраћивање, -ење; смањивање, -ење, поткушавање; закидање, закинуће, (о)штећење. *ver|la'chen* *tr.* j-n (et.) ~ исмеја(ва)ти кога (што), потсмевати се кому (чему).

ver|la'den I *tr.* 1. (на)товарити, утовари(ва)ти; ☼ укрца(ва)ти; ☼ отпрем/ити, -ати, отпра/вити, -љати. 2. а) рђаво (на)пунити (ein Gewehr пушку); б) по-, ис/кварити пуњењем. II

Ver|la'den *n*, *Ver|la'dung* *f* товарење, утовар(ивање *m*) *m*; ☼ укрцавање; отпра/вљање, отпремање.

Ver|la'der *n* утоваривалац, отпремалац.

Ver|la'dungs...: ~kosten *pl.* трошкови товарења (и. отпремања); ~schein *m* товарни лист.

Ver|la'g {ферлак} *m* 2d 1. ☼ вех. Verläge {ферлер} *pl.* новац потребан за радњу; издаци *m pl.* у готову. 2. а) наклада *f*, изда(ва)ње *n*; den ~ eines Buches übernehmen, ein Buch in ~ nehmen изда(ва)ти књигу; dies Buch erscheint im ~e von... ова књига излази у издању..., ову књигу издаје...; in welchem ~ erscheint das Buch? у чијем издању излази књига?; ко издаје књигу?; б) издање *n*, издате књиге *f pl.*

Ver|la'gs... {ферлак-с} ☼ ~bücher *n pl.* издана књиге *f pl.*; ~buchhandel *m* издавачка трговина *f*; ~buchhändler *m* књижев издавач; ~buchhandlung *f*, ~geschäft *n* издавачка књижевара (и. радња) *f*; ~katalog *m* списак (и. каталог) изданих књига; ~kosten *pl.* издавачки (и. накладни) трошкови *m pl.*; ~recht *n* издавачко (и. накладно) право; ~werk *n* издано дело.

ver|la'ngen I *intr.* и *imp.* (h) 1. nach et. ~ жудети за чим, прижељкивати што, жарко желети што, бити похлепан на што, исконски тежити за чим; nach et. ~ жалити за чим. II *tr.* 1. захтевати, = fordern I и 2. 2. исказати, изискивати, тражити; das ist zuviel verlangt то значи сувише тражити; dazu wird mehr verlangt за то се тражи више; was verlangst du von mir? шта тражиш од мене? III *imp.* es verlangt mich, zu... *inf.* рад бих да... *praes.*, прохтело ми се да... *praes.*; *fat.* es soll mich ~ волео бих да знам, радио/нао сам да са знам... IV *Ver|la'ngen* *n* 1. жуђење, жудња, прижељкивање, жеља *f*; захтев(ање *n*) *m*; ☼ auf Verlangen на захтев; ich habe gar kein Verlangen darnach не полажем ништа на то. 2. = Forderung I и 2.

ver|la'ngens|wert *a* пожељан, за жељење.

ver|lä'ngern I *tr.* и *refl.* 15f: (sich) ~ продужити (се), -вати (се); продужити (се), -вати (се); протел/гнути (се), -зати (се); наставити (се), -љати (се). II *Ver|lä'ngern* *n*, *Ver|lä'ngierung* *f* 1. продуживање, -ење, дужење; продуживање, -ење, дуђење; протезање; настављање. 2. (само Verlängerung) продужење *n*, продуж(ет)ак *m*; наставак *m*.

Ver|lä'ngerungs|stück *n* продуж(ет)ак *m*, наставак *m*.

ver|la'ngsamen {фёрлан.зам'н} I *tr.* 15a успор/ити, -авати. II *Ver|la'ngsamen* *n*, *Ver|la'ngsamung* *f* успор/авање, -ење.

ver|lä'ppern {ферлепп'рн} *fat.* *tr.* сп(љ)искати, уситнити, учачкати, (с)трахити.

ver|la'rven I *tr.* и *refl.* 15a: (sich) ~ закрабуљити (се), прерушити (се), мет/нути -ати образину. II *Ver|la'rven* *n*, *Ver|la'rvung* *f* закрабуљивање, прерушивање, метање образине.

ver|la'schen I *tr.* ☼ завезичити, сп/ојити -ајати везиц/ом -ама, вез(ив)ати спојницом. II *Ver|*

la'schen *n*, Ver|la'schung *f* спајање везица|ом -ама, везивање спојницом.

Ver|la'B {фѣрлѣѣ} *m* 2d¹ (б. *pl.*) = Zuverlässigkeit; es ist kein ~ auf diesen Menschen на овога се човека не може(мо) ослонити, у тога се човека не може(мо) поуздати.

ver|la'ssen *I tr.* напу|стити, -штати, остав|ити -љати; остав|ити-љати на цедилу; ди|ћи-зати руке од... II sich auf j-n (auf et. *acc.*) ~ осл|онити се -ањати се на кога (на што), поузда-ти се у кога (у што); sich wegen et. (*gen.*) auf j-n ~ осл|онити -ањати се на кога за што (и. због чега); Sie können sich darauf ~ можете се на то ослонити, можете на то рачунати. III ~ *p. p.* и *a* напуштен, остављен; у-, о|самљен; беспомоћан; ненастањен, не-насељен; опустео, пуст. IV Ver|la'ssen *n*, Ver|la'ssung *f* напуштање, остављање; на-пуштеност; остављеност.

Ver|la'ssenheit {фѣрлѣснѣт} *f* 3b напуште-ност, остављеност. [schaft.]

Ver|la'ssenschaft *f* 3b заоставштина — Erb-|ver|lä'ßlich {фѣрлѣслѣ} *x*, ver|lä'ssig {фѣрлѣсѣ} *x* *a* = zuverlässig.

Ver|lä'ßlichkeit {~лѣсѣ} *f* 3b: er hat keine ~ на њега се човек не може ослонити, у њега се не може поуздати.

ver|lä'stern, Ver|lä'sterung = lästern, Lästung.

ver|la'tten ⚡ *tr.* = belatten. [штењем.]

Ver|lau'b *m* 2g (б. *pl.*) mit ~ с Вашим допу-|

Ver|lau'f *m* 1. ток, про-, ин|тек, истицање *n*; nach ~ von drei Tagen по истеку (и. после) три дана; im ~e e-s Jahrhunderts у току једног столећа; up, in 2b. 2. ток, развој, исход; расплет; weiterer ~ даљи ток; der natürliche ~ der Dinge природни ток (и. развој) ствари; e-n normalen ~ nehmen тећи нормално, имати редован ток; den ~ einer Sache erzählen (ис)причати како је ствар текла.

ver|lau'fen *I refl.* каткада и *intr.* (*s*) 1. sich ~ залутати, забасати, изгубити се, *pop.* завр-љати, погрешити пут. 2. bill. mein Ball hat sich (и. ich habe mich) ~ утерао сам своју властиту лопту у рупу. 3. (често *intr.*) рази-ћи се, -лазити се, расту|рити се, -ати се. 4. (и *intr.*) = verfließen I про|ћи, -лазити, про-т|ећи, -ицати, минути. 5. спуштати се; про-тезати се. 6. слик. die Farben ~ (sich) ineinander боје се с-, прел|ивају једна у другу. 7. (вѣн. *intr.*) soundso (sich) ~ тећи тако и тако, имати (и. узимати) тај и тај ток; wie ist die Sache ~? како је ствар текла? II *tr.* 1. про-в|ести -одити трчећи (и. у трчању, хода-њу). 2. sich (*dat.*) die Grillen ~ рас-, о|тера-ти (и. разагнати) лутке (и. црне мисли) из главе трчећи (и. ходањем, ходајући); bei der Brunnenkur die ersten Becher ~ при лечењу минералном водом прве чаше сварити у хо-ду. 3. j-m den Weg ~ пресе|ћи-цати кому пут, *fig.* предахитрити кога. III ~ *p. p.* и *a* залу-тао, забасоа; блудећи, луталица, лутајући; скитнички, пробоисветски; ~er Hund залутао пас, мангуп пас. IV Ver|lau'fen *n* протицање; раз-, од|илажење, растурање.

Ver|läu'fer *m* bull. лопта *f* која упада у рупу.

ver|lau'sen *pop. intr.* (*s*) увашљивити се; ver-|laust sein бити вашљив, бити ушљив.

Ver|lau't *m*: dem ~ nach по гласовима који се проносе; као што се говори.

ver|lau'tbaren {фѣрлѣтбарн} 15a *I tr.* разгла-сити, -шавати, обзна|нити, -њивати. II *intr.* (*h* и *s*) = verlauten.

ver|lau'ten *intr.* (*h* и *s*) разгла|сити се, -шава-ти се, раш-, про|чути се; wie verlautet како се говори; како се чује; es verlautet говори се, каже се, вели се, кружи глас; laß nichts davon ~ ни речи о томе, ни прословити о томе.

ver|le'ben *I tr.* 1. проживети, провести. 2. у-пропастити раскаланим (и. развратним) животом. 3. = überleben. II ver|le'bt {фѣр-|лепт} *p. p.* и *a* 1. прошли, минуо. 2. прежи-вео, исцеђен, гро(х)нуо.

ver|lebe'ndigen {фѣрлѣбендѣгн} *I tr.* 15a ожи-в|ити, -љавати. II Ver|lebe'ndigen *n*, Ver|le-|be'ndigung *f* оживљ|авање, -ење.

ver|le'gen {фѣрлѣгн} *I tr.* 1. премес|тити, -штати, помер|ити, -ати; одл|ожити, -агати, од-г|одити, -ађати; ein Fest usw. auf e-n andern Tag ~ свечаност итд. одложити за други дан; die Sitzung auf einen spätern Tag ~ од-ложити (и. одгодити) седницу (за доцнији дан); ein Geschäft nach Leipzig ~ преместити радњу у Лајпциг; s-n Schwerpunkt nach ... ~ помер|ити -ати своје тежиште у..., ка...; X die Truppen von e-r Garnison nach e-r andern ~ преместити трупе из једног гар-низона у други; den Wohnsitz ~ променити место становања. 2. ♣ мет|ати, -нути, пол|о-жити, -агати, став|ити, -љати. 3. не мет|нути -ати на своје место; замес|ити, загурити, забациити. 4. j-m den Weg (и. die Straße) ~ запречити (и. пресећи) кому пут. 5. а) e-n Markt mit Waren ~ снабде(ва)ти трг робом; б) ein Buch ~ изда(ва)ти књигу. II *refl.* sich auf et. ~ прионити на што, дати се на што, одати се чему. III Ver|le'gen *n*, Ver|le-|gung *f* премештање, померање; ♣ полагање, метање, постављање; заметање, затур(ив)а-ње, забацивање; X Verlegen der Truppen премештање (и. померање) трупа; = Verlag 1 и 2.

ver|le'gen² {фѣрлѣгн} [срвн. *p. p.* од verliegen] *a* 1. ♣ залежали, који је остао веома дуго на стоваришту, оштећен; ~e Waren роба ко-ја учи занат у дућану, горогани *m pl.* 2. збу-њен, сметен, сплетен; ~ machen (werden) збу|нити (се), -њивати (се), смести (се); im et. ~ sein не знати шта ће за што, бити у неприлици због чега; im Geld sehr ~ sein бити у великој неприлици због новца, бити у прилици за новац, имати велику потребу у у новцу; er ist nie ~ тај се не збуњује.

Ver|le'genheit {~лѣгнѣт} *f* 3b (в. verlegen² 2) 1. збуњеност, сметеност, сплетеност; j-n in ~ setzen збунити, смести кога. 2. забуна, не-прика; j-m ~en bereiten, j-n in ~ setzen до-в|ести -одити кога у забуну (и. неприлику), ств|арати -орити кому неприлике.

Ver|le'ger ⚡ *m* (књижа|р) издавач.

ver|lei'blichen {фѣрлѣплѣхн} tr. 15a = ver-körpern.

ver|lei'den tr. 15c: j-m et. ~ огадити кому што; j-m seine Freude ~ помутити (и. покарвати) кому радост. [вање.]

ver|lei'hbar a позајмљив, посудљив; за да-
ver|lei'hen I tr. 1. позајмити, -љивати (ап j-п кому). 2. да(ва)ти у баштину (и. у феуд). 3. подарити, да(ва)ти, даровати, даривати; по-клонити, -ањати, обдарити; pot. e-e Verfassung ~ дати устав; dieses Mundwasser verleiht dem Atem e-n angenehmen Geruch ова вода за уста даје даху пријатан мирис; das verleiht ihm ein liebliches Ansehen то му даје мио (и. љубак) изглед. II Ver|lei'hen n, Ver|lei'hung f позајмљивање; давање у баштину (и. феуд); подаривање, давање; даровање, поклањање.

Ver|lei'her m, ~in f 1. позајмљивач, -ица, зајмодавац, -чица. 2. подаривач, -ица, давалац, -ица, дародавац, -ка.

Ver|lei'hinstitut n зајмодавалачки завод m.

ver|lei'ten I tr. = verführen 2 и 3; wer hat Dich dazu verleitet? ко те је на то навео?; sich ~ lassen да(ва)ти се за-, навести. II Ver|lei'ten n, Ver|lei'tung f за-, навођење; Verleiten zum Bösen навођење на зло; X Verleiten zur Fahnenflucht наговарање на бекство (из војске).

Ver|lei'ter m, ~in f = Verführer(in).

ver|le'nnen I tr. et. ~ одучити се -авати се од чега, заборавити -љати што; sie hat das Ergröten verlernt она не уме више да поцрвени; она не црвени. II Ver|le'nnen n, Ver|le'rnung f одучавање, -ење, заборављање.

ver|le'sen I tr., refl. 1. провјести -одити у читању (и. читајући). 2. et. ~ (про)читати што (гласно); die Namen ~ проз(и)вати. 3. (и refl.) погрешно (и. рђаво) (про)читати; sich ~ зачитати се, погрешити у читању. 4. зачитати се, задупсти се у читање, занети се читајући; p. p. занет читањем. 5. преб(и)рати, про-б(и)рати; (о)требити. II Ver|le'sen n, Ver|le'sung f прочита(ва)ње, читање (гласно); Verlesen der Namen прозивање; пре-, про-бирање; требљење.

ver|le'tzbar {фѣрлѣцбар} a повредљив, (по)озледљив, (об)ранљив; по-, увредљив, осетљив.

Ver|le'tzbarkeit {~кѣт} f 3b повредљивост, (п)озледљивост, (об)ранљивост; по-, увредљивост, осетљивост.

ver|le'tzen [срвн.] I tr. и refl. 15e 1. (sich) ~ повредити (се), озле|дити (се), -ћивати (се), зледити (се), обранити (се). 2. повредити, оштетити. 3. увредити, врећати, (по)зледити; j-s Ehre ~ повредити чију част; j-s Interessen ~ задрети -ирати у чије интересе, (о)штетити чије интересе; leicht verletzt увредљив, осетљив. 4. повредити што, огрешити се о што, погазити, нарушити -авати што. II Ver|le'tzen n, Ver|le'tzung f повређивање, повреда, озлеђивање, -ење, злеђење, озледа, обрађивање; штећење; f и s повреда; увреда, врећање; повреда части; прекрш|вање, -ење; Verletzung s-r Amts-

plichten злоупотреба у званичној дужности. ver|le'tzlich {фѣрлѣцлѣх} a, Ver|le'tzlichkeit {~кѣт} f 3b = verletzbar, Verletzbarkeit.

ver|leu'gnen I tr. и refl. 1. одр|ећи се, -ицати се; Du wirst mich dreimal ~ ти ћеш ме се одр|ећи трипут. 2. пор|ећи, -ицати, одр|ећи, -ицати; (sich) ~ утерати (се[бе]) у лаж, утеривати (се[бе]) у лаж, опровр|гнути (се), -авати (се); j-p ~ утерати кога у лаж; seine Unterschrift ~ одр|ећи -ицати свој потпис; seine Worte ~ пор|ећи -ицати своје речи (и. свој исказ); sich ~ lassen наредити да се каже да није код куће; не да(ва)ти кому приступа у кућу; sich selbst ~ одр|ећи се -ицати се самога себе. II Ver|leu'gnen n, Ver|leu'gnung f одрицање; порицање; утеривање у лаж, опровргавање; одрицање, непризнавање.

Ver|leu'gner m, ~in f одрицац, -ица, порицац, -ица; утеривач -ица у лаж; опровргавац, -ица.

ver|leu'mden {фѣрлѣмдн} [срвн.; *Leumund] I tr. 15c 1. j-p ~ (о)клеветати кога, (о)бедити кога. 2. опадати, извикати, озлогла|сити, -шавати, оговарати, (о)пањкати. II Ver|le'mden n, Ver|leu'mdung f клеветање, клевета, обеђивање, беђење; оговарање, извикивање, озлоглашавање, пањкање.

Ver|leu'mder {фѣрлѣмдѣр} m 2l, ~in {~ѣн} f 3c клеветни|к, -ца; обеђивач, -ица; оговарач, -ица, опадач, -ица, пањкало.

ver|leu'mderisch {~ѣш} a клеветнички; оговарачки, опадачки.

Ver|leu'mdgs... {фѣрлѣмдѣнс} ~klage f: eine ~klage gegen j. anstrengen (по)дићи против кога тужбу због клевете; ~prozeß m претрес (и. суђење n) због клевете.

ver|lie'ben I sich in j-p ~ заљубити -љивати се у кога. II ver|lie'bt {фѣрлѣпт} p. p. и a 1. заљубљен (in j-p у кога); rasend in j-p verliebt sein лудо бити заљубљен у кога; sterblich verliebt sein бити смртно заљубљен у кога; verliebte Augen machen гледати заљубљено. 2. заљубљив. III Ver|lie'ben n, Ver|lie'bung f заљубљивање.

Ver|lie'bnis n = Liebschaft.

Ver|lie'bte(r) {фѣрлѣптѣр} s заљубљени|к, -ца, заљубљени, -а. [ност; заљубљивост.]

Ver|lie'btheit {фѣрлѣптѣт} f 3b заљубље-

ver|lie'derlichen {фѣрлѣдѣрлѣхн} I tr. 15a 1. (с)трахити (и. (по)трошити) у разврату, про-ћердарити у развратном (и. разблудном, распусном) животу. 2. упропа|стити -шћивати развратним (и. распусним, разблудним) животом. 3. упропа|стити -шћивати нехотом. II intr. (s) пропа|дати -сти у разврату.

ver|lie'gen I tr. прележати, провјести -одити у лежању. II intr. (s) прележати, (по)кварити се због сувише дугог лежања у одр|њи (и. на стоваришту). III sich ~ 1. = II. 2. залежати се, услед лежања ослабети.

ver|lie'rbar {фѣрлѣрбар} a (из)губљив.

ver|lie'ren {фѣрлѣрн} [срвн.: los] I tr. 13c (из-)губити (ет. што); v. Mut 1; an e-r Ware et. ~ (из)губити што на роби. II sich ~ (из)губити

се, ишчез|нути, -авати, не|ста(ја)ти; (иш)чи-
лети; изветрити, испар|ити, -авати; залута-
ти, застрани, забасати; *слик.* губити се,
сли(ва)ти се; *sich in das graue Altertum* ~ у-
то-нути у древну (и. дубоку) прошлост. III Ver-
lie|ren *n* губљење, губитак *m*. [битни|к-, ца.]
Ver|lie|rer {ферлѝрѝр} *m* 2l, ~in {~ѝн} *f* 3e гу-
Ver|lie's {ферлѝс} *n* 2h, аус. и Ver|lie'B {~} *n* 2g
[дн.: Verlust] подземна пећина *f*, подземна
тамница *f*.

ver|lo|ben [срвн.: (ge)loben] I *tr.* и *refl.* вери-
ти, заручити (j-m s-e Tochter своју кћер за
кога); *sich* ~ верити се, заручити се; ver-
lobter Bräutigam (verlobte Braut) (и. der (die)
Verlobte) верени|к-, ца, заручни|к-, ца. II Ver-
lo|ben *n* = Verlobung.

Ver|lö|bnis {ферлѝбнѝс} *n* 2h¹ = Verlobung.
Ver|lo|bte(r) {ферлѝбтѝ(р)} *s* 9l в. verloben I.
Ver|lo|bung {ферлѝбун} *f* 3b верење *n*, ве-
ридба, заручење *n*, зарука, прстеновање *n*;
e-e ~ aufheben покварити (и. раскинути) ве-
ридбу.

Ver|lo|bungs... {ферлѝбунс-}: ~anzeige *f* објави-
ница о веридби; ~fest *n* веридбена свечаност
f; ~karte веридбена карта; ~ring *m* верид-
бени прстен.

ver|lo|cken I *tr.* = verführen 2 и 3, замам|ити,
~ливати, намам|ити, ~ливати; ~d за-, при-
мам|ив. II Ver|lo|cken *n*, Ver|lo|ckung *f* за-
мамљивање, завођење, искушење.

ver|lo|gen {ферлѝгѝн} [срвн. *p. p.* од † verliügen]
а лажлив.

Ver|lo|genheit {~лѝгѝнхѝт} *f* 3b лажливост.

ver|lo|hnen *imp.* es verlohnt die (и. sich der)
Mühe (то) вреди труда (и. муке).

ver|lo|r {ферлѝр} *impf. ind.*, ver|lö|re {ферлѝрѝр}
impf. conj. од verlieren.

ver|lo|ren {ферлѝрѝн} *p. p.* од verlieren и *a*: а)
изгубљен; затурен, забачен; (у)залудан, бес-
користан; в. Sohn I d; б) *sav. et. für* ~ achten,
et. ~ geben сматрати што за изгубљено; *ich*
gebe das Spiel verloren изгубио сам игру,
тучен сам. [губити се.]

ver|lo|ren|gehen {ферлѝрѝнгѝн} *intr.* (s) (из-)I
Ver|lo|ren|gehen|lassen {~ласѝн} *n* губљење (и.
губитак *m*) из недостатка пажње (и. из не-)

ver|lö|schbar а угашљив. [пажње.] I

ver|lö|schen [срвн.] I *intr.* (s) 13b и *fig.* у-, по-
гасити се; = erlöschen 3. II *tr.* 15e = aus-
löschen I. III Ver|lö|schen *n*, Ver|lö|schung *f*
= auslöschen III; im Verlöschen sein гасити
се, (у)трнути.

ver|lo|sen I *tr.* *et.* ~ (из)вући коцком што, ву-
ћи коцку за што, жребати што, да(ва)ти на
лутрију. II Ver|lo|sen *n*, Ver|lo|sung *f* жреба-
ње, давање на лутрију; вучење, извлачење;
лутрија.

Ver|lo|sungs... {ферлѝзунс-}: ~blatt *n*: das ~-
blatt Лист *m* вучења; ~liste *f* лутриски изве-
штај (и. списак) *m*.

ver|lö|ten I *tr.* ☉ (за)лемити, залемљивати. II
Ver|lö|ten *n*, Ver|lö|tung *f* залемљивање, ле-
мљење.

ver|lo|ttern, ver|lu|dern I *tr.* (и *intr.* (s)) запу-
стити (се); упропастити (пропасти); ver-

lottert, verludert пропао. II Ver|lo|ttern *n*,
Ver|lo|tterung *f*, Ver|lu|dern *n*, Ver|lu|derung *f*
запуштање, запуштеност, пропалост.

ver|lu|mpen I *tr.* (п)одрпати, претв|орити -ара-
ти се у дроњке (и. рите). II *intr.* (s) 1. подр-
пати се, претв|орити се -арати се у рите. 2.
поста(ја)ти пропалица (и. никоговић); ver-
lumpter Mensch пропалица, одрпанко, дрипац.
Ver|lu|st {ферлѝст} *m* [свн.] 2g 1. (opp. Ge-
winn) губитак; mit ~ с губитком. 2. губитак
(an dat.: у), штета *f*; растур, лишење *n*; ~ der
bürgerlichen Ehrenrechte губитак часних пра-
ва; губитак грађанске части; bei ~ под ка-
зном (и. под претњом) губитка; ~ bei ~ sei-
ner Klage по цену одбијања од тужбе.

ver|lu|st|bringend а који причињава губитке,
штетан, шкодљив. [забављати се.]

ver|lustie|ren {ферлѝстирѝн} *fat.*: sich ~ 15g *f*
ver|lustig {ферлѝстѝх} а (само у прироку) j-n

des Thrones für ~ erklären (пр)огласити да
је неко збачен с престола (и. да је изгубио
престо); e-r Sache (*gen.*) ~ gehen и. werden
(из)губити што; sich e-r Sache (*gen.*) ~ ma-
chen навући на се губитак чега, претрпети
губитак чега; er ist dieser Sache (*gen.*) ~ он
је изгубио ту ствар.

Ver|lu|st..., ver|lu|st... {ферлѝст-}. ~konto ☉ *n*:
auf das ~konto setzen уписати у рачун гу-
битака; ~liste ✕ *f* списак *m* губитака, спи-
сак погинулих, рањених; 2reich а: 2reiche
Schlacht крвава битка, битка с много губи-
така; ~und Gewinn-konto *n* ☉ рачун *m* гу-
битка и добитка.

ver|ma|chen *tr.* 1. j-m *et.* ~ завешта(ва)ти ко-
му што, остав|ити ~љати кому што теста-
ментом. 2. запушити, затворити; закрити.

Ver|mä|chtnis {фермѝхтнѝс} *n* 2h¹ 1. завешта-
ње, тестамент *m*; ohne ~ sterben умрети
без тестаментa. 2. завештање.

Ver|mä|chtnis... {фермѝхтнѝс-}. ~erbe *m*, ~
erbin *f*, ~nehmer(in *f*) *m* наследник -ца по
тестаменту. [ти, (по)кварити при мљењу.]

ver|ma|hlen *tr.* 1. (са)млети. 2. рђаво (са)мле-*f*

ver|mä|hlen {фермѝлѝн} [срвн.: (Ge)mahl] I *tr.*
и sich ~ 15a узв. ст. = verheiraten; seine
Tochter mit j-m ~ удати своју кћер за кога;
sich ~ оженити се, удати се. 2. *fig.* (sich) ~
сједи|нити (се), ~њавати (се), уједи|нити (се),
~њавати се, удружити (се). II Ver|mä|hlung *f*
жењење *n*, женидба, удавање *n*, удадба, у-
даја; *fig.* у-, сједињавање, у-, сједињење,
удруживање.

Ver|mä|hlungs... {фермѝлунс-}: ~feier *f*, ~fest
n = Hochzeit; ~tag *m* дан венчања.

ver|ma|hnen I *tr.* опоми|нути, -ињати. II Ver-
ma|hnen *n*, Ver|ma|hnung *f* опомињање, о-
помена.

ver|malede|en {фермалѝдаѝн} [срвн.: *лат. ma-
ledicere] I *tr.* 15a (про)клети, проклињати. II
Ver|malede|en *n*, Ver|malede|ung *f* прокли-
њање. [сликање.] I

ver|ma|len *tr.* (по)трошити у сликању (и. на|
ver|ma|nnigfachen {ферманѝхфѝхѝн}, verma|n-
nigfaltigen {~фелтѝгѝн} *tr.* 15a уразностручи-
ти, -авати, уразноврстити, уразноличити.

ver|mau'ern I *tr.* 1. позидати, (по)трошити на зидање (и. зидајући). 2. за-, у|зидати, за-, у|-зиђивати; j-n lebendig ~ зазидати кога живог. II **Ver|mau'ern** *n*, **Ver|mau'erung** *f* зазиђивање. [по]већлив.]

ver|me'hrbar {фермербар} *a* умножљив; у-, **Ver|me'hrbarkeit** {~кѣт} *f* 3b умножљивост, у-, по|већливост.

ver|me'hren I *tr.* и *sich* ~: (сич) ~ умножи-ти (се), -авати (се), у-, по|већати (се), у-, по|већавати (се); размножити (се), -авати (се); расплодити (се), -ђавати (се). II **Ver|me'hren** *n*, **Ver|me'hrung** *f* умножавање, -ење, повећа(ва)ње; размножавање, множење, расплођавање, -ење. [ћавал|ац, -ица.]

Ver|me'hrer *m*, ~in *f* умножи|лац, -ља, пове-
Ver|me'hrungs... {фермерунс-} ~organe *n pl.* органи *m pl.* за размножавање; ~zahl *f* \ чини|лац, -тељ. [гљив.]

ver|mei'dbar {фермайтбар} *a* избежан, избе-

ver|mei'den I *tr.* et. ~ избеђи -гавати што, бежати од чега; извјући се -лачити се од чега. II **Ver|mei'den** *n*, **Ver|mei'dung** *f* избегавање, бежање; bei Vermeidung unserer Ungnade под претњом да навуче нашу немилост, под претњом да се изложи нашој немилости; иначе ће изгубити нашу милост.

ver|mei'dlich {фермайтлѣх} *a* = vermeidbar.

ver|mei'nen I *tr.* мислити (из чисто субјективних разлога), држати; замишљати, претпостављати. II **ver|mei'nt** *p.p.* и *a* 1. у знач. I. 2. = vermeintlich.

ver|mei'ntlich {фермайтлѣх} *a* = angeblich.

ver|me'lden I *tr.* 1. j-m et. ~ јавити -љати кому што; mit Respekt zu ~ да кажем уз пуно поштовање (које имам) за Вас. 2. j-м јавља-ти, -ити. II **Ver|me'lden** *n*. mit dem Vermelden даб... с додатком да..., додајући да...

ver|me'ngen I *tr.* и *sich* ~ = mengen I; поме-шати, по-, збркати. II **Ver|me'ngen** *n*, **Ver|me'ngung** *f* мешање, мешавина, смеша; збрка. **ver|me'nschlich** {ферменшлѣх} *n* I *tr.* 15a 1. почовечити, -авати, да(ва)ти (acc.: dat.) људски облик, претставити -љати у људском облику. 2. уљу дити, -ђивати, просветити, -ђивати. II **Ver|me'nschlichen** *n*, **Ver|me'nschlichung** *f* почовечавање, почовечење, давање људског облика, претстављање у људском облику; просвећивање, уљуђивање.

Ver|me'rk *m* забелешка *f*; примедба *f*, напомена, опаска *f*.

ver|me'rken *tr.* 1. = bemerken I. 2. *sich* (dat.) et. ~ за-, при|бележити што. 3. *fig.* et. gut ~ прим|јити -ати што за добро, уз|ети -имати што у добром смислу; et. übel ~ прим|јити -ати што за зло. [мерљив.]

ver|me'ßbar {фермесбар} *a* (из)мерљив, пре-

ver|me'ssen I *tr.* 1. = messen I, премерити, -авати. II *sich* ~ 1. замерити се, преварити се (и. погрешити) у мери. 2. *sich* e-r Sache (gen.) ~, *sich* ~, et. zu tun и. даб man et. tun will: *a*) усудити се -ђивати се на што, усудити се -ђивати се (у)чинити што (и. да што учини, -мо, да што уради, -мо); подухватити се смело чега, дрзнути се на

што; *b*) правити се кадрим (и. јаким) да (се) (у)чини (и. (у)ради) што; *sich* zu viel ~ сувише се усудити -дити, одвећ се поуздати у се(бе); *sich* über... *acc.* ~ усудити се (и. дрзнути се) да суди, -мо итд. o...; *sich* hoch und teuer ~, даб... свечано обећа(ва)ти да..., свечано са заклетим да... III ~ *p.p.* и *a* дрзовит, дрзак, смео. IV **Ver|me'ssen** *n*, **Ver|me'ssung** *f* премер(авање) *m*, = messen II.

Ver|me'ssenheit {фермесенхѣт} [vermessen III] *f* 3b дрзовитост, дрскост, луда смелост; луда одважност.

Ver|me'sser *m* земљомер, премераваач.

Ver|me'ssungs... {фермесунс-} ~arbeit *f* рад *m* на премеравању (и. мерењу) земље; ~bureau *n* топографско одељење; ~fahr|zeug *X* *n* возило за премер(авање). [дennudeln.]

Vermice'llen {вермицелн} [ит.] *pl.* = Fa-
ver|mie'tbar *a* изнајмљив, што се може изда-

(ва)ти (под најам и. кирију, под закуп).

ver|mie'ten I *tr.* изда(ва)ти, изда(ва)ти у најам (и. под кирију, под закуп); zu ~ за издавање; *с* изда(ва)ти под закуп. II *sich* ~ = *sich* verdingen. III **Ver|mie'ten** *n*, **Ver|mie'tung** *f* издавање, (из)давање у најам (и. под кирију); *с* (из)давање под закуп.

Ver|mie'ter *m*, ~in *f* (из)давал|ац -ица у најам (и. под кирију), изнајмљивач, -ица; *с* (из)давалац под закуп.

Ver|mie'tungs... {фермитунс-} ~bureau *n* посреднички биро *m*; ~zettel *m* објава *f* (за издавање у најам, под кирију).

ver|mi'ndern I *tr.* и (сич ~) 1. смањити (се), смањивати (се) = mindern I. 2. (сич) ~ ограничити, -авати, свјести (се), -одити (се); (о)слабити; умерити, -авати; стишати (се), стишавати (се), смирити (се), -ивати (се). II **Ver|mi'ndern** *n*, **Ver|mi'nderung** *f* = mindern II; ограничавање, -ење, слабење; стишавље; смиривање. [здружљив, спојљив.]

ver|mi'schbar *a* што се може (по)мешати, **ver|mi'schen** I *tr.* и *sich* ~ 1. = mengen I, сме-

шати. 2. (по)мешати; Wein usw. mit Wasser ~ (по)мешати вино с водом итд.; мешати, укр|стити, -шта(ва)ти; *sich* ~ (по)мешати се, укршта(ва)ти се. 3. *sich* mit-e-m Weibe (fleischlich) ~ (у)познати жену чулно (и. телесно), имати сношај са женом. 4. ☼ Metalle mit-ea. ~ в. legieren² I. II **ver|mi'scht** {фермйшт} *p.p.* и *a* (с)мешан, помешан; vermischte Nachrichten *f pl.*, Vermischtes *n* разно(лије *f pl.*) *n*, разне вести, сличице *f pl.*, сваштарије *f pl.*, сваштице *f pl.*; vermischte Schriften *f pl.* разни списи *m pl.* III **Ver|mi'schen** *n*, **Ver|mi'schung** *f* мешање, мешавина, смеша; сливање, спајање; укршта(ва)ње; fleischliche Vermischung *m* сношај *m*, обљуба.

ver|mi'ssen [свн.] I *tr.* et. (узн. ст. e-r Sache gen.) ~ приметити (и. видети) да нема чега (и. да што није ту), не нађи -лазити што, тражити што, жалити што нечега нема (што нешто није ту), осећати непостојање (и. немање, отсуство) чега; *с* немати, недостајати (ном.: dat.); ich vermissee... *acc.*, *gen.* нема ми... *gen.*, тражим... *acc.*, осећам нема-

ње (и. отсуство) ...*gen.*; wir ~ ... нема нам...; тражимо...; осећамо немање (и. отсуство)...; wir haben dich vermißt ти си нам недостајао; osehali смо што нам ти ниси ту био; vermißt werden: a) остављати (велику) празнину, b) нестати; X vermißt нестало; der (die) Ver-mißte нестал|и (-а). II Ver|mi'ssen *n*, Ver-mi'ssung *f* отсуство, немање; schmerzliches Vermissen болно тражење, болно осећање што нешто није ту (и. што га нема).

ver|mitteln {фѣрмитлн} 15f I *tr.* et. ~ посредовати за што; e-e Differenz zwischen zwei Personen ~ посредовати у спору између две особе, изгладити распу (и. спор) између два лица; den Frieden {e-e Anleihe} ~ посредовати за мир (за зајам); den Handel mit e-m Volke ~ водити трговину с једним народом; widerstreitende Ideen ~ измири(ва)ти супротне идеје; v. Verbindung 3; e-n Widerspruch ~ отклонити -ањати противречност; e-e Zusammenkunft ~ посредовати да дође до састанка, уде|сити -шавати састанак. II ~d *p.pr.* и *a* посредујући, који посредује, посреднички; ~d eintreten посредовати. III *intr.* (h): in einer Sache ~ посредовати у чему. IV Ver|mi'tteln *n*, Ver|mi'ttelung *f* посредовање, удешавање, измири|вање, -ење, изглађивање; durch j-s Vermittlung etwas besorgen нешто свршити (и. урадити, збринути) чи-јим посредовањем. [mittels.]

ver|mi'ttels(t) {фѣрмитлс(т)} *prp.* (с *gen.*) = I Ver|mi'tt(e)lungs... {фѣрмит(е)лунс-}: ~anstalt *f*, ~institut *n* посреднички завод *m*; ~stelle *f* телефонска централа; ~versuch *m* покушај посредовања (и. измирења); ~vorschlag *m* предлог за посредовање (и. измирење).

Ver|mi'ttler {фѣрмитлр} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3с посредник, -ца.

ver|mö'beln {фѣрмо.блн} *jam. tr.* 15f: a) et. ~ учачкати што, уситнити што, распрода(ва)ти што; b) j-n ~ натрљати кому нос, избрусити кога, испребијати кога.

ver|mö'cht {фѣрмѡхт} *p.p.* од vermögen.

ver|mö'dern I *intr.* (s) = modern¹ I, ca-, ис|тпру-нути, са-, ис|трулити, распасти се. II Ver|mö'dern *n*, Ver|mö'derung *f* = modern¹ II, сатруњење.

ver|mö'ge {фѣрмѡгѣ} [срвн.] *prp.* (са *gen.*) у-след, на основу, са; према, по.

ver|mö'gen¹ {~н} [срвн.] I *tr.* 1. a) са *inf.* и *zu* моћи да... *praes.*, бити у стању да... *praes.*; бити способан (и. кадар) да... *praes.*; b) са *prp.* као: alles über j-n ~ моћи све код кога; ich vermag nichts über ihn не могу (ја) ништа код њега, немам утицаја на њега; wenn er es über sich vermag ако може да се преломи (и. одлучи) на то. 2. j-n *zu* et. ~ склонити кога на што, придобити кога за што. II ~d *p.pr.* и *a* 1. кадар, у стању, способан (да...); viel ~d моћан, утицајан, упливан; ich bin es ~d ја могу то, ја сам у стању (и. кадар) да то учиним. 2. имућан, богат.

Ver|mö'gen² {~} [срвн.] *n* 2l 1. б. *pl.* моћ *f*; моћност *f*; способност *f*; силе *pl.*, снаге *pl.*, средства *n pl.*; das steht nicht in meinem ~

то није у мојој моћи; nach ~ по могућству. 2. имање, иметак *m*, имовина *f*, имање, до-бро; kein ~ besitzen немати имовине; ~ erwerben стећи имање; ~ haben имати има-ње; sechs Millionen im ~ haben имати иметак (и. имање) од шест милиона; sein ~ verlie-ren (из)губити имање.

Ver|mö'gens..., ver|mö'gens... {фѣрмѡгѣнс-}: ~abgabe *f* нарочита пореза на имање; ~abschätzung, ~aufnahme *f* процена *f* (и. про-цењивање *n*) имања; ~bestand *m* стварна имовина *f*, имовно стање *n*; ~bilanz *f* биланс *m* (имовине); ~los *a* без имовине; ~losigkeit *f* немање *n* имовине, потребитост, нема-штина; ~nachweis *m* исказ о имовини; ~psychologie *f* психологија (душевних) моћи; ~rechtlich *a* (dv.) имовноправн|и(-о); ~steuer *f* порез *m* на имање; ~umstände *mpl.*, ~ver-hältnisse *n pl.*, имовно стање *n*, имовне при-лике *f pl.*; ~verwaltung *f* управа имања.

ver|mö'glich, ver|mö'gsam {фѣрмо.кзам} *a* 1. = vermögen II I и нар. 2. 2. = kräftig 1. Ver|mö'glichkeit *f* 3b имућност.

ver|mö'nchen {фѣрмо.нхн} *tr.* (intr.) 15a по-, за|калуђерити (се), по-, за|монашити (се).

ver|moo'sen {фѣрмѡзѣн} [Moos] *intr.* (s) обра-сти маховином.

ver|mö'rchen {фѣрморшн} *intr.* (s) 15a = morsch werden; vermorscht иструлео, труп. ver|mu'ckern *jam. intr.* (s) поста(ја)ти бого-мољцем (и. лицемерним).

ver|mu'mmen I *tr.* и sich ~ 15a: (sich) ~ заму-муљити (се), затутуљити (се), закрабуљити (се), прерушити (се), -авати (се), мет|нути -ати образину. II Ver|mu'mmen *n*, Ver|mu'm-tung *f* замумуљивање, -ење, затутуљива-ње, -ење, закрабуљивање, прерушавање.

ver|mu'ten {фѣрмутн} [дн.] I *tr.* 15с: et. ~ прет-постављати -ити што, помишљати што, слу-тити што, наслућивати што, нагађати што, сумњати што; очекивати што; wer hätte das vermutet? ко би то могао наслутити?, ко би то наслутио?, ко би то помислио?; nach ... ~ судити по ...; ich war mir das (и. dessen) nicht ~ (и. ~d) и. ich vermutete mich dessen nicht нисам то очекивао. II Ver|mu'ten *n*, Ver|mu'tung *f* претпостављање, претпоставка, слу-хење, наслућивање, нагађање, сумњање; предвиђање; очекивање; gegen (и. wider) alle Vermutung преко сваког очекивања.

ver|mu'tlich {фѣрмутлѣх} *a* претпостављив; вероватан; *adv.* вероватно, по свој прилици.

ver|na'chlässigen {фѣрнѡхлѣсѣн} I *tr.* и sich ~ 15a: (sich) ~ занемарити (се), занемаривати (се), запу|стити (се), -штати (се), пренебре-г|нути (се), -авати (се). II Ver|na'chlässigen *n*, Ver|na'chlässigung *f* занемаривање, -ење, запуштање, пренебрегавање, пренебрегнуће.

ver|na'geln I *tr.* 1. ⊕ за|клинч|ити -авати дрве-ним клинцима. 2. уковати, укивати, при пот-кивању ударити клинац у месо; X забија-њем клинца у фаљу онеспособити топ. 3. за-, при|ковати, закуцати, закивањем затво-рити; *jam. fig.* vernagelt sein бити туп(ав) (и. глуп[ав]). II Ver|na'geln *n*, Ver|na'gelung *f*

заклинчавање; укивање, закивање клинаца у месо при поткивању; онеспособљавање топа забијањем клинца у фаљу.

ver|nä|hen *v/tr.* 1. (по)трошити пришивењу (и. шијући), поши(ва)ти, поишивати. 2. заши(ва)ти. 3. уши(ва)ти.

ver|nä|ren *intr.* (*s*), *sich* ~ зара|сти, -шћивати, залечити се (и *fig.*), затв|орити се, -арати се. II **Ver|nä|ren** *n*, **Ver|nä|rbung** *f* зарашћивање, -ење, затварање.

ver|nä|ren *refl.* *sich* in *j-n* (in *et.*) ~ = *sich vergaffen*; **vernarrt** залуђен, *fam.* зацопан, заћорен. [*fam.* зацопаност, заћореност.]

Ver|nä|rtheit {*фёрндртхейт*} *f* 3b залуђеност, I **ver|nä|schen** *I tr.* потрошити на послатице (и. слаткише), потрошити као сладокусац (и. слаткојешник).

ver|ne|hbar {*фёрнембар*} *a* опажљив (за ухо), осетан (за ухо), приметљив, приметан, чујан.

Ver|ne|hbarkeit {*фёрнембаркейт*} *f* 3b опажљивост (за ухо), приметљивост, приметност, осетност, чујност.

ver|ne|hmen [сврн.] *i tr.* 1. (до)чути, почути, слушати; до-, са|зна(ва)ти; *ich habe vernommen* чуо сам (где се говори); *wie man vernimmt* као што се чује, како се говори. 2. с-, о|пазити, опажати, приме|тити, -ћивати. 3. ~ = *verhören* 1. II *sich* ~ 1. *sich* aus *et.* ~ разуме(ва)ти што, схват|ити -ати што; *ich kann mich nicht daraus* ~ ја то (и. ту) ништа не разумем (и. не схватам). 2. *sich* mit *j-m* ~ споразуме(ва)ти се с ким. III **Ver|ne|hmen** *n* в. *hören* III; *dem Vernehmen nach* као што се чује, како се говори, по чувењу; *gutem Vernehmen nach* *ist er schon weg* према тачном обавештењу он је већ отишао; опажање, примећивање; и **Ver|ne|hmung** *e-s* Angeklagten usw. = *Verhör*; = *Einverständnis*.

ver|ne|hlich {*фёрнемлих*} *a* разговетан, јасан; разумљив, схватљив.

Ver|ne|hlichkeit {*фёрнемлихкейт*} *f* 3b разговетност, јасност; разумљивост, схватљивост.

ver|ne|hungs|fähig *a* са-, пре|слушљив, способан да се саслуша(ва).

ver|nei|gen *I sich* ~ клањати се, поклонити се. II **Ver|nei|gen** *n*, **Ver|nei|gung** *f* клањање, поклон *m*, (Хр.) наклон *m*.

ver|nei|nbar {*фёрнеибар*} *a* од-, по|рицљив.

ver|nei|nen {*фёрнеин*} *I tr.* 15a одр|ећи, -ицати (што), пор|ећи, -ицати (што), не|кати, одго-в|орити -арати одречно на ... II ~d *p. p.* и *a* одречан; одричан; ~de *Partikel* *gr.* одречна речца. II **Ver|nei|nen** *n*, **Ver|nei|nung** *f* од-, по|рицање, некање.

Ver|nei|ner {*фёрнеинер*} *m* 2l, ~in {~*йн*} *f* 3c одрицац, -ица, порицац, -ица.

Ver|nei|nungs... {*фёрнеинунгс...*} ~fall *m*: *im* ~falle у случају одречног одговора; ~partikel *f* *gr.* одречна речца; ~satz *m* *gr.* одречна реченица; ~wort *n* 2a одречна реч, одрицање.

ver|ni|chtbar {*фёрнихтбар*} *a* у-, по|ништљив; понишћљив.

ver|ni|chten {*фёрнихтн*} [сврн.] *I tr.* 15c 1. униш|тити, -авати. 2. пониш|тити, -авати; раски|нути, -дати; опоз(и)вати; уки|нути, -да-

ти; разор|ити, -авати, (с)рушити, порушити, разва|лити, -љивати, (о)пустошити, упропа-стити, -шћивати; зат|рти, -ирати, искоре|нити, -њивати, истребити, утама|нити, -њивати, потаманити; (с)ломити, поломити, с-, по-крхати, разби(ја)ти, поразби|јати; заробити, смрскати, смрвити; оборити, обарати. II ~d *p. p.* и *a* који уништава, поништава, итд. (в. I), разоран, разарачки, пустошан, (о)пустошилачки, рушилачки, по|разан, убиствен. III **Ver|ni|chten** *n*, **Ver|ni|chtung** *f* уништ|авање, -ење; поништ|авање, -ење, поништај *m*, раскид(ање *n*) *m*, раскинуће, опозив(ање *n*) *m*, укидање, укинуће; разаравање, разарање, рушење, разваљивање, пустошење, опустошавање, упропашћивање, затирање, и-скорењивање, истребљивање, -ење, утама-њивање, -ење, смрскавање, смрвљивање; о-барање; пораз *m*.

Ver|ni|chter {*фёрнихтер*} *m* 2l, ~in {~*йн*} *f* 3c уништавач, -ица; поништач, -ица; разарач, -ица; истребљивач, -ица, утамањивач, -ица, искорењивач, -ица.

Ver|ni|chtungs... {*фёрнихтунгс...*} ~kampf, ~krieg *m* борба *f*, рат до истребљења.

ver|ni|ckeln {*фёрницкелн*} *I tr.* 15f (по)никлова-ти. II **Ver|ni|ckeln** *n*, **Ver|ni|ckelung** *f* никловање.

ver|nie|ten *I tr.* * зак|овати -ивати закив|ци-ма -ком, сп|ојити -ајати закив|цима -ком (и. наковниц|ама -ом). II **Ver|nie|ten** *n*, **Ver|nie|tung** *f* спајање (и. закивање) закив|цима -ком (и. наковниц|ама -ом).

Ver|nie|ter {*фёрниетер*} *m* 2l * закивач закив-цима (и. наковницама).

Ver|nu|ft {*фёрнунфт*} [сврн.: *vernehmen*] *f* 3b б. *pl.* 1. ум *m* (каткад *opp.* *Verstand*, *Urteils-kraft*); Kritik der reinen ~ (К.) Критика чистог ума; *der ~ Gehör geben* (по)слушати (раз)ум; *zur ~ bringen* опаметити, уразумити. 2. разум *m*, моћ суђења, моћ расуђива-ња; здрав разум; *bei ~ sein* бити при себи, бити при памети.

Ver|nu|ft..., **ver|nu|ft...** {*фёрнунфт...*} **~begabt** *a* обдарен (раз)умом, разуман; ~begriff *m* појам ума; ~beweis *m* доказ умом, логички доказ; ~ehe *f* брак *m* из разума, брак скло-пљен из практичних разлога.

Vernünftelei' {*фёрнунфтлеи*} *f* 3b мудровање *n*, мудричење *n*.

ver|nü|fteln {*фёрнунфтелн*} [*Vernunft*] *I intr.* (*h*) 15f мудровати, мудричити, удар|ити -ати у танана мудровања. II **Ver|nü|fteln** *n* = *Vernünftelei*.

Ver|nu|ft..., **ver|nu|ft...**: **~gemäß** *a* према (раз)уму, разуман, * рационалан; ~gemäß-heit *f* заснованост на (раз)уму; ~gesetz *n* за-кон *m* (раз)ума; ~glaube *m* вера *f* заснова-на на (раз)уму; ~gläubige(r) *m* који верује на основу (раз)ума; ~grund *m* разлог (и. по-буда *f*) из разума; ~heirat *f* = ~ehe.

ver|nü|ftig {*фёрнунфтиг*} [сврн.] *I a* разуман; разложен, разборит, паметан; логичан; на разуму заснован. II *adv.* разумно, разбори-то, разложно, паметно.

Ver|nü'ftigkeit {~кѣт} *f* 3b разумност, разборитост, разложност.

Ver|nü'ft|lehre *f* наука о разуму, логика.

Ver|nü'ftler {фѣрнифтл'р} *m* 2l мудријаш, мудрица, софиста.

Ver|nü'ft..., **ver|nü'ft...**: **2los** I *a* 1. без разума, лишен разума; 2. безуман, неразуман; неразборит; 3. без разумнога у својим основама, који није заснован на разуму; II *adv.* неразумно; безумно; ~**losigkeit** *f* 1. немање (и. непостојање) *n* (раз)ума; 2. безумност, безумље *n*; неразумност, неразборитост; лудост; **2mäßig** *a*, *adv.* према (раз)уму, сходан(-но) (раз)уму, разуман, -но; ~**mäßigkeit** *f* разумност, сходност (раз)уму; ~**recht** *n* природно право; ~**religion** *f* природна религија; ~**schluß** *m* закључак, *phil.* силогизам; скраћени закључак; ~**wahrheit** *f* истина заснована на разуму, истина разума; ~**wesen** *n* разумно биће, разумни створ *m*; **2widrig** *a* (*dv.*) противан (-но) разуму, неразуман (-но), бесмислен(о), нерасудан(-но); ~**widrigkeit** *f* противност разуму; нерасудност, неразумност; бесмисленост.

ver|ö'den {фѣро-дн} I *intr.* (и) 15c опустети. II *tr.* опустити, (о)пустошити. III **Ver|ö'den** *n*, **Ver|ö'dung** *f* (о)пустошење, губљење (и. нестајање) живља (и. становништва).

ver|ö'ffentlichen I *tr.* 15a објавити, -љивати, обзна|нити, -њивати, обнародовати. II **Ver|ö'ffentlichen** *n*, **Ver|ö'ffentlichung** *f* објављивање, -ење, обзнањивање, обнародовање.

Vero'na {веро́на} *n* 8g ● Верона *f* (град у Сев. Вероне'се {веро́нез} *m* 3a, **Verone'sin** {веро́не-и} *zjñ* Италији). [f 3c Вероњан|ин, -ка.]

Verone'ser {~зр} *a inv.*, **verone'sisch** {~зйш} *a* веронски, вероњански. [f 6g и бi ● вероника.]

Vero'nika {вероника} I *f* 8b Вероника (име). II **ver|o'rdnen** I *tr.* 1. наре|дити, -њивати, пропис(ив)ати; одре|дити, -њивати, утвр|дити, -њивати; установ|ити, -љавати. 2. j-m et. ~ препис(ив)ати што кому. 3. j-n zu et. ~ наименовати кога за што, постав|ити -љати кога за што, назначити кога за што. II **Ver|o'rdnen** *n* в. **Verordnung**. [уп. **Stadtverordnete(r)**.]

Ver|o'rdnete(r) {фѣрѣрдн'т(р)} *s* 9l изасланик; I **Ver|o'rdnung** *f* (в. **verordnen**) наређење *n*, наредба, пропис *m*; рецепт *m*; (на)именовање *n*, постављење *n*, назначење *n*.

Ver|o'rdnungs..., **ver|o'rdnungs...** {фѣрѣрднун-с-}: ~**blatt** *n* службени лист *m*; **2mäßig** *a*, *adv.* према (и. по) наређењу, сходан(-но) наредби. [да(ва)ти (и. даји) под закуп.]

ver|pa'chtbar *a* изнајмљив, који се може из-
ver|pa'chten I *tr.* да(ва)ти под (и. у) закуп (и. под) аренду, изнајм|ити, -љивати; *gegen Rente* ~ да(ва)ти под ренту. II **Ver|pa'chten** *n*, **Verpa'chtung** *f* давање под закуп (и. под аренду), изнајмљивање; давање под ренту.

Ver|pa'chter, **Verpa'chter** *m*, ~*in* *f* изнајмљивач, -ица, давалац под закуп.
ver|pa'cken I *tr.* 1. = **einpacken** I. 2. (из)губити (и. загубити) при завијању (и. замотавању, увијању, паковању). II **Ver|pa'cken** *n*, **Verpa'ckung** *f* = **einpacken** IV.

Ver|pa'cker *m* који завија (и. замотава), пакује, спрема.

Ver|pa'ckungs... {фѣрпѣкун-с-}: ~**art** *f* начин *m* завијања (и. паковања); ~**gewicht** *n* дара *f*; ~**leinwand** *f* платно *n* за завијање (и. паковање).

ver|palisadie'ren {фѣрпализади́р-н} *tr.* 15g о-гра|дити -њивати прошћем (и. палисадом). **ver|pa'nzern** *tr.* (и *sich* ~) оклоп|ити (се), -љавати (се). [размазити.]

ver|pä'ppeln *tr.* накљукати, набокати (дете); I **ver|pa'ssen** *tr.* 1. пропустити, пропуштати (*die Gelegenheit* прилику); *eine verpaßte Gelegenheit* wieder einzuholen suchen гледати надокнадити (и. да се надокнади) пропуштену прилику (пропуштена прилика). 2. гледати да се намести, пробати. 3. ~ *den Regen unter e-m Baume* ~ (са)чекати престанак кише испод дрвета. 4. ~ *ein Spiel* ~ пропу|стити -штати игру.

ver|pe'sten {фѣрпѣстн, фѣрпѣстн} I *tr.* 15c (о)кужити; заразити; о-, за|травити (све и *fig.*); ~*d a* кужан; ~*de* Eigenschaft кужност. II **Ver|pe'sten** *n*, **Ver|pe'stung** *f* (о)кужење, окуживање, заражавање, зараза, окуженост. **ver|pfä'hlen** I *tr.* и *refl.* 1. (*sich*) ~ огра|дити (се) -њивати (се) прошћем (и. палисадом) (и X). 2. ● поб(и)а|ти коље (и. шипове). II **Ver|pfä'hlen** *n*, **Verpfä'hlung** *f* ограђивање прошћем (и. палисадом); поб(и)јање коља (и. шипова); само **Verpfählung** ограда од коља; шипови *m pl.*, ледоломи *m pl.*

ver|pfä'nden [срвн.] I *tr.* зал|ожити, -агати; да(ва)ти у залог; *с2* да(ва)ти у хипотеку; *sein Wort* ~ зада(ва)ти реч. II **Ver|pfä'nden** *n*, **Verpfä'ndung** *f* залагање, давање у залог. **ver|pfe'ffern** *tr.* пребиберити, препаприти (и *fig.*), прељу|тити, -њивати.

ver|pfla'nzbar *a* преса|дљив.

ver|pfla'nzen / I *tr.* преса|дити, -њивати (и *fig.*); раса|дити, -њивати; *fig.* прен|осити, -ети. II **Ver|pfla'nzen** *n*, **Verpfla'nzung** *f* преса|живање, пресад *m*; раса|живање, расад *m*; преношење.

ver|pfl'e'gen I *tr.* 1. неговати; старати се о, бринути се о. 2. хранити, исхрањивати; издржавати; *ein Heer* ~ снабде(ва)ти храном војску. II **Ver|pfl'e'gen** *n*, **Verpfl'e'gung** *f*: а) неговање, нега, старање; издржавање; *Einquartierung mit Verpflegung* стан *m* са храном; б) X (ис)храна.

Ver|pfl'e'gungs... {фѣрпфлѣгун-с-}: ~**amt** *n*: а) = **Proviantamt**; б) одељење за издржавање сиротиње; ~**anstalt** *f* добротворни завод *m*; склониште *n*; ~**bedürfnis** *n* потреба *f* за исхрану; ~**gelder** *n pl.*, ~**kosten** *pl.* трошкови *m pl.* око издржавања, издржавање *n*; ~**portion** *f* оброк *m* хране; ~**wesen** *n*: а) издржавање сиротиње итд; б) X = **Proviantwesen**; ~**zuschuß** X, ~ новчана храна *f*.

ver|pfl'i'chten {фѣрпфлѣхтн} I *tr.* и *refl.* 15c 1. а) j-n zu et. ~ обавез(ив)ати кога на што; *sich gegen j-n* ~ обавез(ив)ати се кому; zu et. verpflichtet sein бити обавезан на што; dazu bin ich nicht verpflichtet на то нисам обавез-

зан, то ме не обавезује; b) j-n (zu Dank) ~ обавез(ив)ати кога (на захвалност), задужи(ва)ти кога; j-m für et. verpflichtet sein бити кому обавезан због чега (и. за што). 2. j-n eidlich ~ закљети-ињати кога. II Ver|pfli'chten *n* в. Verpflichtung.

Ver|pfli'chtung {фeрпфлхтун} *f* 3 1. обавезивање *n*, обавеза; ~en eingehen прим|ити -ати обавезе. 2. обавеза; дужност.

ver|pflo'cken *☞* I *tr.* заклити, заглавити, -љивати, спојити -ајати клинцима. II Ver|pflo'cken *n*, Ver|pflo'ckung *f* спајање (и. везивање) клинцима, заглављивање.

ver|pfu'schen I *tr.* изошљарити, смандрља(ва)ти, спетљати, скрпити. II Ver|pfu'schen *n*, Ver|pfu'schung *f* изошљарење, спетљивање, смандрљивање.

ver|pi'chen {фeрппихн} [Pech] I *tr.* 15a 1. *☞* засмолити, (на)смолити, на-, за|мазати смолом. 2. auf et. verpicht sein = erpicht. II Ver|pi'chen *n*, Ver|pi'chung *f* *☞* засмол|авање, -ење, замазивање смолом.

ver|pi'mpen {фeрпимпен} *fam. tr.* 15f раскењкати, размежити, -авати, *pop.* разговнити, разбаљезати.

ver|pla'ppern, ver|plau'dern I *tr.* 1. прећаскати, прећеретати, пречаврљати, преторокати, про|вести -одити у হাসкању, ћеретању, торокању. 2. ишћеретати, изблебетати (се). 3. проћеретати, проблебетати, пропустити (и. занемари(ва)ти што због блебетанја. II sich ~ I. ишћеретати се, изблебетати се, о-, изда-ти се у брбљању, হাসкању. 2. so verplaudert sich die Zeit тако пролази време у হাসкању, ћеретању. III ver|pla'ppert *p. p.* и *a* и = plauderhaft.

ver|plau'schen *tr.* аус. = verplappern.

ver|ple'mpern {фeрплемперн} *fam.* [дн.] 15f I *tr. fam.* (с)траћити, стуцкати, профућкати, ш-, про|ћердати. II sich ~ зацопати се, = sich verlieben.

ver|pö'nen {лат. роена „казна“} *tr.* 15a (строго) забра|нити, -њивати; ускра|тити, -њивати;

ver|pra'ssen I *tr.* (с)траћити, ш-, про|ћердати. (с)траћити у разврату. II Ver|pra'ssen *n*, Ver|pra'ssung *f* траћење, ш-, про|ћердавање.

ver|preu'Ben {фeрпреусен} [Preuße] I *tr.* попру|сити, -шавати. II *intr.* (s) попру|сити се, -шавати се. III Ver|preu'Ben *n*, Ver|preu'Bung *f* попруш|авање, -ење.

ver|proviantie'ren *tr.*, sich ~, Ver|proviantie'ren *n*, Ver|proviantie'run*g* *f* = proviantieren.

ver|prü'geln *tr.* = verhauen I *fam.*, избатинати.

ver|pu'ffen I *intr.* (s) *☞* пући, пукнути, пуцати, праснути, планути; *fig.* планути, (из)губити се. II *tr.* учинити да пуца, пукне; Pulver ~ по-, испуцати барут. III sich ~ I. испуцати се (и *fig.*). 2. = sich vergaloppieren. IV Ver|pu'ffen *n*, Ver|pu'ffung *f* пуцање, праскање, плануће.

ver|pu'lvorn *tr.* 1. стући (и. претворити) у прах. 2. *fam. fig.* профућкати, проћердати, учачкати, спискати. [да(ва)ти на вер(еси)ју.]

ver|pu'mpen *fam. tr.* зајмити, позајмљивати, *f* ver|pu'ppen {фeрпупен} I sich ~ 15a *☞* учау-

п|ити се, -авати се. II Ver|pu'ppen *n*, Ver|pu'ppung *f* учау|авање, -ење.

ver|pu'sten: sich ~ о-, пре|дахнути.

Ver|putz *☞* m (б. *pl.*) = Putz 2.

ver|pu'tzen *tr.* 1. *fam.* учачкати, уситнити, профућкати, страћити, проћердати. 2. *pop.* слистити, смазати, покркати, потаманити. 3. в. abputzen 2; очистити, остругати.

ver|qua'cksalbern *tr.* страћити (и. потрошити) на лекарије.

ver|quä'len: sich ~ *☞* = sich quälen.

ver|qua'men I *intr.* (s) 1. пушити се, испар|ити, -авати. 2. запушити, задим(ан)ити; die Treppe war verqualmt степенице су биле обавијене густим димом. II *tr.* 1. испар|ити, -авати. 2. *fam.* почурити, попушити. III Ver|qua'men *n*, Ver|qua'mung *f* задимљавање, запушвање, обавијање густим димом.

ver|que'llen *intr.* (s) 1. (ис)тећи (и. истичати) шикљајући (и. куљајући); разли(ва)ти се. 2. набрекнути. 3. забрекнути.

ver|que'r *adv.* = quer 2.

ver|qui'cken {фeрквикен} [нвн. *☞*: Quecksilber] I *tr.* и *refl.* 15a: *☞* (sich) ~ спојити (се), -ајати (се) (и *fig.*), сто|пити (се), -апати (се) (и *fig.*), амалгамисати (се), растварати; *fig.* с-, за|плести се. II Ver|qui'cken *n*, Ver|qui'ckung *f* спајање (и *fig.*), стапање (и *fig.*), амалгамисање, *fig.* сплет *m*, заплитање, замршивање.

ver|ra'mme(l)n I *tr.* закрчи(ва)ти, загра|дити, -ђивати, нава|лити, -љивати, затв|орити -а-рати барикадама. II Ver|ra'mme(l)n *n*, Ver|ra'mmelung *f* закрч|ивање, -ење, заграђивање, наваљивање, затварање барикадама.

ver|ra'mschen *tr.* прода(ва)ти у бесцење, рас-прода(ва)ти, распача(ва)ти.

ver|ra'ntt {фeррант} *p. p.* од verrennen.

Ver|ra'nntheit {~хат} *f* 3b затрчалост, затр-чавање *n*, наседање *n*, насукивање *n*.

Ver|ra't m 2g (б. *pl.*) издајство *n*, издаја *f* (ан *dat.*: према); е-н ~ an j-m begehen издати кога.

ver|ra'ten I [свн.] *tr.* и *refl.* 1. (sich) ~ издати (се), издавати (се); für Geld ~ издати за новац, продати. 2. *fig.* (sich) ~ издати (се), издавати (се), одати (се), одавати (се); нагове|стити, -штавати; откри(ва)ти; разгла|сити, -шавати; показ(ив)ати, указ(ив)ати на; проказ(ив)ати; es verrät e-n Ehrenmann ода-је човека од части (и. часног човека).

Ver|rä'ter {фeррeтeр} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3с издајник, -ца, издајница; неверник, -ца; одавач, -ица; достављач, -ица, проказивач, -ица; er war ein ~ an dem Kaiser он је издао цара.

Ver|rä'terei' {фeрeтeрeи} *f* 3b издајство *n*, издаја, издајништво *n*; неверство *n*, неверништво *n*, вероломност.

ver|rä'terisch {фeрeтeрш} *a, adv.* 1. издај(и)нички, невернички. 2. који издаје, одаје.

ver|rä'terischer|weise *adv.* издајнички, невернички, мучки, испод мукла.

ver|rau'chen I *intr.* (s) 1. отићи (и. одлазити) у дим, изгорети. 2. die Suppe usw. ~ lassen оставити (и. пустити) јуху (и. чорбу) да се

(о)хлади, хладити јуху. 3. пушити се, испарити, -авати, растурити се, -ати се, разићи се; (ис)хлапети, (из)ветрити; *fig.* охладнети, охладити се; *fig.* s-n Zorn ~ lassen рас-, охладити се. II *tr.* 1. (из)горети, попалити; (о)хладити; испарити, -авати. 2. попушити, почурити, (по)трошити пушећи. 3. провјести -одити у пушењу. III *Ver|rauchen* *n* пушење, испаравање; хлапљење, ветрење.

ver|räu'chern *tr.* 1. покадити, изгорети. 2. задимити. 3. предимити.

ver|rau'schen *intr.* (s) 1. прошумити, прошуштати; пробучати; прохујати; *das Fest war verrauscht* свечаност је прохујала. 2. *fig.* (про)хујати.

ver|re'chnen I *tr.* урачуна(ва)ти, обрачуна(ва)ти. II *sich* ~ зарачуна(ва)ти се, преварити се у рачуну; *fig.* преварити се у рачуну, посећи се. III *Ver|re'chnen* *n*, *Ver|re'chnung* *f* у-, обрачунавање, обрачун *m*; зарачунавање, (по)грешка у рачуну.

ver|re'cken *por.* [срвн.] *intr.* (s) црћи, цркнути, цржавати, липса(ва)ти, поцркати, полипсати, (по)мањкати, мањкавати.

ver|re'den I *tr.* et. ~ зарјећи се -ицати се да ће се уздржати од чега, објећи -ицати да ће се одрећи чега; *man soll nichts ~* не треба се зарицати. II *sich* ~ заговорити се, преварити се (и. погрешити) у говору; о-, изда(ва)ти се; *er hat sich verredet* измакла му се реч.

ver|re'gnen *tr.* покварити (и. упропастити) кишом; *die verregnete Spur* од кише утврвен траг.

ver|rei'ben *tr.* 1. добро истр|ти -љати, добро изрибати. 2. трљањем (и. рибањем) расподелити, растрљати.

ver|rei'sen I *intr.* (s) отпутовати; *er ist verreist* он је отпутовао (смисао: кад неко оде из свога места пребивања, те значи да ће се вратити у исто место; *er ist abgereist* значи он је отпутовао — али кад није из тога места одакле је отишао); *oft ~* бити често на путу, често путовати. II *tr.* пропутовати, провјести -одити у путовању (*die Zeit* време); *viel Geld ~* пропутовати много новаца, потрошити много новца на путовање.

ver|rei'ten I *tr.* 1. пројахати, провјести -одити у јахању; потрошити јашући (и. у јахању, на јахање). 2. по-, искварити јашући. 3. запречити јашући. 4. *fig.* = *hineinreiten* ил. II *sich* ~ залутати јашући.

ver|re'nken {*фѣррѣнкѣн*} I *tr.* 15a уганути, ишчашити. II *Ver|re'nken* *n*, *Ver|re'nkung* *f* угануће, ишчашавање, -ење.

ver|re'nnen I *tr.* 1. провести трчећи (и. у трчању); j-m et. ~ пре-, запречити (и. пресећи) кому што. II *sich* ~ запасти (па ни напред ни напоза); *fig.* затрчати се, запасти у хор-сокак, упетљати се у што.

ver|ri'chten I *tr.* 1. (из)вршити, ударити, (у)чинити, обавити, -љати; в. *Notdurft* б. II *Ver|ri'chten* *n* в. *Verrichtung*.

Ver|ri'chtung *f* 1. (в. *verrichten*) вршење *n*, извршивање, -ење *n*, обављање. 2. а) рад(ња

ф) *m*; (seine) ~ *tun* радити; б) посао *m*; дужност; *viele ~en haben* имати много посла; *welches ist seine ~?* шта му је посао?, шта је његов позив?; чиме се (он) занима?; с) *wünsche gute ~!* желим успех(а)! [пети.] *ver|rie'chen* *intr.* (s), *sich* ~ изветрити, исхла-
ver|rie'geln *tr.* зашипити, -љивати, затв|орити -арати резом (и. щипом), ставити -љати резу на, *fig.* затворити, запушити.

ver|ri'ngern I *tr.* и *refl.* 15f I, (sich) ~ смањити (се), смањивати (се), умањити (се), умањивати (се). 2. *die Münzen ~* смањи(ва)ти вредносну тежину (кованог) новца. II *Ver|ri'ngern* *n*, *Ver|ri'ngung* *f* смањивање, -ење, умањивање, -ење.

ver|ri'nnen *intr.* (s) прот|ећи, -ицати, процирити, *fig.* прот|ећи, -ицати, минути, (про)хујати.

ver|ro'chen {*фѣррѣхѣн*} *p. p.* од *verriecken*.

ver|ro'hen {*фѣррѣхѣн*} I *intr.* (s) (по)грубети, за-, по|дивљати. II *Ver|ro'hung* *f* огрубелост, огрубљење, за-, по|дивљалост.

ver|ro'sten I *intr.* (s) (за)рђати (и *fig.*), порђати. II *Ver|ro'sten* *n*, *Ver|ro'stung* *f* рђање, зарђавање.

ver|ro'tten [сн.] I *intr.* (s) по-, искварити се (и *fig.*), иструлити. II *ver|ro'ttet* {*фѣррѣхѣт*} *p. p.* и *a* *fig.* *verrottete* *Ansichten* *f* *pl.* преживели (и. застарели) погледи (и. назори).

ver|ru'cht {*фѣррѣхѣт*} [срвн.] *a* безочан, сраман; безбожан, богомрски; *ein ~er Mensch* зликовац.

Ver|ru'chtheit {*~хѣт*} *f* 3b безочност, срамност; безбожност, богомрскост; опакост, опачина; зликоваштво *n*, злочинство *n*.

ver|rü'ckbar {*фѣррѣуѣкѣр*} *a* померљив.

ver|rü'cken I *tr.* и *refl.*, *intr.* (s) 1. (sich) ~ померити (се), -ати (се), преместити (се), -штати (се), пом|акнути (се), -ицати (се). 2. пореметити, покварити. II *ver|rü'ckt* {*фѣррѣуѣкт*} *p. p.* и *a* 1. померен, помакнут, премештен. 2. луд, шаваш, будаласт, ђакнут, настран; *Verrückte(r)* *s* луда(к), будала, шавашац, -ко, шававица; j-n *verrückt* *machen* помутити (и. померити) кому памет; *verrückt werden* полудети, пошашавати. III *Ver|rü'cken* *n*, *Ver|rü'ckung* *f* померање, помицање.

Ver|rü'cktheit {*фѣррѣуѣктѣт*} *f* 3b лудост; лудило *n*; безумље *n*, шавашавост.

Ver|rü'ckt|werden *n* луђење; *das ist zum ~* то је да човек полуди, то је да се полуди.

Ver|ru'f *m* озлоглашење *n*, извиканост *f*, озлоглашеност *f*, рђав глас; *in ~ bringen* озлогла|сити, -шавати, уби(ја)ти (*acc.: dat.*) углед, извикати; *in ~ kommen* стећи рђав глас; *in ~ sein* бити озлоглашен, бити извикан; *in ~ erklären* и. *tun* ставити -љати под забрану, жигосати, бојкотовати.

ver|ru'fen I *tr.* 1. = *berufen* 4. 2. пов|ући, -лачити из оптицаја, ставити -љати ван течаја, *fig.* извикати, озлогла|сити, -шавати. II *p. p.* и *a* извикан; озлоглашен.

Ver|ru'fs|erklärung *f* забрана, повлачење *n* из течаја (и. из оптицаја), укидање *n* оптицаја, стављање *n* у карантин; бојкот(овање *n*) *m*.

ver|ru'nzeln *intr.* (s) зборати се, збрчкати се.
ver|ru'ssen {фѣрру'сн} [Russe] *ltr.* русити, по-
русити, -шавати. II Ver|ru'ssen *n*, Ver|
ru'ssung *f* рушење, поруш|авање, -ење.

Vers {фѣрс, фѣрс} [свн.; *лат. versus] *m* 2h
(abr. V.) 1. стих; *fig.* er kann sich keinen ~
daraus machen он то не уме себи да објасни,
он то ништа не разуме. 2. китица *f*, строфа
f; in ~e bringen став|ити -љати у стихове,
стиховати. 3. став (и. стих) из Св. Писма.

ver|sa'gen *ltr.* и *refl.* 1. отказ(ив)ати, одр|ећи,
-ицати; одби(ја)ти; die Beine ~ mir den Dienst
ноге ме издају, ноге ми малаксавају; ich
kann es mir nicht ~, zu... не могу а да не...;
ich kann dieser Tat meine Bewunderung nicht
~ не могу а да се не дивим овом делу; sich
(dat.) et. ~ ускра|тити -ћивати себи што;
sie versagte sich (acc.) ihm nicht она га није
одбила. 2. обр|ећи, -ицати, обећа(ва)ти; an-
derwärts versagt sein бити заузет другде (и.
на другој страни, на другом месту); schon
versagt sein: а) бити већ позван другде (и.
на друго место), б) бити већ обећан (и. за-
ручен, верен), с) бити већ заузет (за игру,
за плес). II *intr.* (h) са безличним предме-
том = den Dienst ~ отказ(ив)ати послушност,
изда(ва)ти; слагати, изневерити, не опали-
ти, шкљоцнути; ☹ не радити; die Knie ver-
sagten ihm издадоше га колена, поклесну-
ше му колена. III Ver|sa'gen *n*, Ver|sa'gung *f*
отказивање, одрицање; одбијање; ☹ бан-
кротство, пад(ање *n*) *m* под стечај; слага-
ње, изневеравање, непалење, шкљоцање; ☹
нерађење; die Versagung ihrer Hand обећање
њене руке. [☹ непалење *n*.]

Ver|sa'ger *m* ☹ слагање *n*, шкљоцање *n*; ☹ и)
Versa'lier {верса'лир} [Versailles {верса'}, град
у Француској] *a inv.* версајски.

Ver|sa'kzent *m* стиховни нагласак (и. акценат),
метрички нагласак.

Versa'lbuchstabe {верзал-} [новолат.] *m* (pl. и
Versa'lien {верзали'н}) ☹ велико слово *n*.

ver|sa'lzen *tr.* (p.p. ~) прес|олити, -аљати; *fig.*
j-m e-e Freude ~ помутити кому радост,
покварити кому весеље.

ver|sa'mmeln *ltr.* и *refl.* 1. (sich) ~ скуп|ити
(се), -љати (се), сабрати (се), сабирати (се).
2. саз(ив)ати. II Ver|sa'mmeln *n*, Ver|sa'mm-
lung *f* 1. скупљање, са-, при|бирање; са-
зивање. 2. само Versammlung: а) скупштина;
б) збор *m*; скуп *m*, ☹ збор *m*.

Ver|sa'mmlungs... {фѣрзамлун-с-}: ~abend *m*
вече *n* састанка (и. скупа); ~formation *f* ☹
збор *m*; ~haus *n* кућа *f* састанака, састаја-
лиште *n*; ~ort, ~platz *m* збориште *n*, саста-
јалиште *n*, ☹ зборно место *n*, збориште *n*;
~recht *n* право збора; ~zimmer *n* зборница *f*.

Ver|sa'nd {фѣрзант} *m* 2g ☹ [versenden] сла-
ње *n*, отпрама(ње *n*) *f*; извоз.

Ver|sa'nd..., ver|sa'nd... {фѣрзант-}: ~anzeige *f*
отпремница, извештај *m* о пошиљци; ~artikel
m pl. артикли (и. роба *f*) за слање у уну-
трашњост и. за извоз; ~bereit, ~fertig *a*
спреман (и. готов) за отпрамање (и. слање);
~bier *n* извозно пиво.

ver|sa'nden {фѣрзанд-н} *ltr.* (s) и sich ~ 15c
заслути се -ипати се песком. II *tr.* заслути
-ипати песком. III Ver|sa'nden *n*, Ver|sa'ndung
f засипање песком.

Ver|sa'nd...: ~geschäft *n*. а) отпремничка тр-
говина (и. радња) *f*; б) извозничка радња *f*;
~stelle *f* место *n* отправаљања, отправаља-
лиште *n*, отпремалиште *n*.

ver|sa'nk {фѣрзан-к} *impf. ind.* од versinken.

Ver|sa'art {фѣрсарт} *f* врста стиха, метап *m*.

Ver|sa'tz *m* 2d 1. (б. pl.) залагање *n*, рем, за-
лога *f*; et. in ~ geben зал|ожити -агати што,
да(ва)ти што у залог (и. у рем). 2. ☹ засип,
запуна *f*.

Ver|sa'tz... {фѣрзат-}: ~amt *n* заложни завод
m, заложна банка *f*; ~stück *n*: а) залога *f*;
б) ☹ покретни украс *m*.

ver|sau'en *pop. tr.* у-, за|свињити, запрљати,
зага|дити, -ћивати.

ver|sau'ern *ltr.* (s) про-, ус|киснути, укисе-
лити се, *fig.* отрцати се, изанђа(ва)ти, за-
рђати. II *tr.* (тачније versäu'ern) прекиселити;
fig. = verbittern I и verleiden. III Ver|sau'ern
n, Ver|sau'erung *f* *fig.* изанђавање, рђање,
отрцање.

ver|sau'fen *pop. ltr.* пробекријати, п(р)опити;
fig. s-n Verstand ~ попити мозак. II *intr.* (s)
= ersaufen.

ver|sä'umen *ltr.* 1. et. ~ пропу|стити, -штати
што, изоста(ја)ти од (и. са) чега; занемари-
(ва)ти, пренебрег|нути, -авати; die Schule ~ и-
зоста(ја)ти од школе; den Zug ~ пропу|стити
-штати воз (и. влак); es ist keine Zeit zu ~ не
сме се губити време, не сме се часити; ☹ den
Appell ~ пропу|стити збор, изостати са збо-
ра. 2. j-n ~ задржа(ва)ти кога. II sich ~ 1. за-,
на|пустити се, занемари(ва)ти се, прене-
брег|нути се, -авати се. 2. задоц|нити, -ња-
вати, зака|снити, -шњавати. III Ver|sä'u'men
n, Ver|sä'u'mung *f* пропуштање; изостајање;
занемар|ивање, -ење, пренебрег|авање, -ну-
ће; губљење.

Ver|sä'u'mnis *f* и *n* 1. = versäumen III. 2. про-
пуштање *n* времена, пропуштено време, гу-
битац *m* времена.

Ver|sä'u'mnis... {фѣрзѣмнц-}: ~liste *f* список
m отсутних; ~urteil *n* 5b = Kontumazurteil.

ver|sau'sen *ltr.* 1. (h) проху|јати, профију-
кати, пробучати, престати хујати (и. фију-
кати, бучати). 2. (s) прохујати, профијука-
ти, пробучати, удаљити се хујећи (и. фију-
чући, бучећи). II бурно (и. бучно) пров|ести
-одити. [стиховима, метрика.]

Vers|bau *m*: а) стиховорство *n*; б) наука *f* о
ver|scha'chern *tr.* распро|да(ва)ти, прода(ва)-
ти, уситнити.

ver|scha'ffen *ltr.* 1. j-m et. ~ набав|ити -љати
што кому; уп. и schaffen II 3b; добав|ити -љати
кому што; достав|ити -љати, дотур|ити
-ати кому што; снабде(ва)ти кога чиме,
испоручи(ва)ти кому што; sich selbst Recht
~ прибав|ити -љати самом себи право.
II Ver|scha'ffen *n*, Ver|scha'ffung *f* до-, на-
бављање, набавка, снабдевање; испоручи-
вање, испорука; прибављање.

ver|schäkern *tr.* превраголати, прећаскати, про|вести -одити у враголању, у ћаскању.
ver|scha'len {фѣршал'н} *1 tr.* 15a ☉ = beschalen *1 и 2;* ☿ die Decke e-s Zimmers ~ (по)таванисати собу; ☿, ☿ опла|тити, -ћивати, обложити, -агати, поталп|ити, -љивати. **II Ver|scha'len** *n*, **Ver|scha'lung** *f* = beschalen *II*; (по)таванисање; оплаћивање, оплата, облагање, поталпљивање.

ver|scha'llen *intr.* (s) 15a = verklingen.

ver|scha'llen *1 intr.* (s) 13b ишчез|нути, -авати, нестa(ја)ти. **II ver|scho'llen** {фѣршол'н} *p. p.* и *a* ишчез|ао, -нуо, нестaо, забора|вљен, о коме (и. о чему) нема ни трага ни гласа; er ist verschollen о њему нема ни трага ни гласа, не зна се шта је с њим.

ver|schä'mt {фѣршемт, фѣршемт} [срвн.] *a* (dv.) стидљив(о), срамежљив(о), постиђен(о), постидан, снeбивљив(о), божаљлив(о); ~er Armer снeбивљив сиромас.

Ver|schä'mtheit {~хат'} *f* 3b срамежљивост, стидљивост, снeбивљивост, божаљливост.

ver|scha'nzen *1 tr.* и *refl.* ☿ ein Lager usw. ~ ушанчити (и. утврдити) логор, табор итд.; sich ~ ушанчити се, укопа(ва)ти се, утвр|дити се, -ћивати се. **II Ver|scha'nzen** *n*, **Ver|scha'nzung** *f* ушанч|авање, -ење, укопавање, утврђивање.

Ver|scha'nzungs... {фѣршанцун-с-}: ~arbeiten *f pl.* ☿ радови *m pl.* на ушанчавању (и. на укопавању, утврђивању); ~kunst *f* вештина утврђивања (и. укопавања), наука о утврђивању, фортификација.

ver|schä'rfen *tr.* 1. поштр|ити, -авати; das Tempo begann sich zu ~ темпо се поче убрзавати. 2. *fam.* продавати (крадене ствари).

ver|schä'rren *tr.*, **Ver|schä'rren** *n*, **Ver|schä'rung** *f* = einscharren, Einscharren, Einscharrung.

ver|schä'u'men *1 intr.* (s) испар|авати се -ити пенeхи се. **II tr.** = abschäumen.

ver|schei'den [срвн.] *1 intr.* (s) преминути, издахнути, испустити душу, упокојити се; der (die) Verschiedene покојник (-ца), покојник (-а), преминул|и (-а). **II Ver|schei'den** *n* ☿ преминуће, смрт *f*, упокојење; im Verschei-den liegen умирати.

ver|sche'nken *1 tr.* 1. покл|онити, -ањати, (по-)испоклањати, даровати. 2. точити, крмчити. **II Ver|sche'nken** *n*, **Ver|sche'nkung** *f* поклањање, даровање; точење, крмљење.

ver|sche'rzen *1 tr.* 1. прешалити, про|вести -одити у шали, у шегачењу, у лакрдијању, у забављању. 2. *et.* ~ проиграти, (из)губити што услед своје лакоумности; sein Glück ~ изгубити срећу са своје лакоумности (и. немарности). **II Ver|sche'rzen** *n*, **Ver|sche'rzung** *f* проигравање, губљење (и. губитак *m*) због свога немара (и. несмотрености), са лакоумности.

ver|scheu'chen *tr.* = wegscheuchen; *fig.* die Sorgen ~ разби(ја)ти (и. растерати) бриге. **ver|schi'cken** *tr.* = wegschicken. **II Ver|schi'cken** *n*, **Ver|schi'ckung** *f* (по)шиљање, слање, отпрамање; разашилјање.

Ver|schie'be|bahn|hof ☿ *m* маневарска стани-

ца *f*, станица за размештање (и. маневровање).

ver|schie'ben *1 tr.* и *refl.* 1. (sich) ~ пом|аћи (се), -ицати (се), помер|ити (се), -ати (се); пореметити (се), покварити (се); ☿ verschoben *Viereck* ромб *m*, развучен четвороугао *m*; водити зеленашку (и. лихварску) тргови-ну, зеленашки по-, на|куповати. 2. = auf-schieben 2. **II Ver|schie'ben** *n*, **Ver|schiebung** *f* помицање, померање; поремећење, поремећај *m*; зеленашење, лихварење; = Auf-schieben *n*, Aufschiebung *f* одлагање, одгађање, одгода.

ver|schie'den {фѣршид'н} *p. p.* од verschieden.

ver|schie'den {~} [дн.] *a* (dv.) 1. различ|ан(-но), различит(о), раз|ан(-но), разнолик(о); ~e Charaktere различити карактери; ~er Meinung sein бити различитог мишљења, разликовати се у мишљењу; himmelweit ~ sein разликовати се к'о небо и земља. 2. ~e Menschen *m pl.* разни људи; zu ~en Malen у неколико махова, у неколико наврата; an ~en Orten на разним местима. 3. **Ver|schie'denes** {~с} *n* 9f разнo, разне ствари *f pl.*, разноли-је *f pl.*; da hört doch Verschiedenes auf = das ist doch zu toll.

Ver|schie'den..., **ver|schie'den...** {фѣршид'н-}. ☿artig *a* разноврстан, разнородан; ~artigkeit *f* разноврсност, разнородност.

ver|schie'denerlei {фѣршид'н-рлѣ} *a inv.* разноврстан, разнородан, разни, од разне струке. [шаран.]

ver|schie'den|farbig *a* разнобојан, шарен; и-**Ver|schie'den|farbigkeit** *f* 3b разнобојност, шаренило, ишараност.

Ver|schie'denheit {фѣршид'нх-д'т'} *f* 3b различност; различитост; разноврсност; разноликост; ~ der Ansichten и. Meinungen различност погледа и. мишљења, разлика у погледима и. мишљењима.

ver|schie'dentlich {фѣршид'н-тлѣх} *a* (dv.) за verschieden: а) различ|ан(-но), различит(о); б) на разне начине, у више махова, у више **ver|schie'nen** ☿ *tr.* = schienen. [наврата.]

ver|schie'Ben *1 tr.* 1. (ис)пуцати; попуцати, (Pfeile usw. ~) пу|стити -штати, бац|ити -ати (стреле итд.); sein Pulver unnütz ~ испуцати барут у ветар (и *fig.*); sein Pulver (и. s-e Munition) ~, често: sich ~ потрошити барут (и. муницију), испуцати се; *refl.* sich ~ погрешити у пуцању, промашити, рђаво гађати, не по|одити -ађати. 2. *слик.* (на)правити прелазе (Farben боја). 3. ☿ испрeметати (Kolumnen ступце). **II sich** ~ 1. в. 1. 2. *fam. fig.* sich in j-n ~ зацопати се у кога; in j-n verschossen sein бити зацопан у кога. **III intr.** (s) 1. Farben ~ (из)бледети, (из)губити боју; verschossen *p. p.* и *a* избледео. **IV Ver|schie'Ben** *n* испуцавање; прављење прелаза; ☿ и-преметање; блеђење. [жљив лажом.]

ver|schi'ffbar *a* ☿ преношљив водом, превo-**ver|schi'ffen** ☿ *1 tr.* 1. прев|озити -ести водом (и. бродом), изв|озити -ести бродом (и. водом). 2. укрца(ва)ти (и. утовари(ва)ти) у лађу. **II Ver|schi'ffen** *n*, **Ver|schi'ffung** *f* прено-

шење (и. пренос *m*, превозење, превоз *m*) водом; извозење (и. извоз *m*) водом; утоваривање (и. укрцавање) у лађу (и. у брод).

Ver|schiffungs|wesen *с* *n* пренос (и *pl.*) *m* водом, превоз (и *pl.*) *m* водом.

ver|schimmeln *I intr. (s)* (по)плеснивити, побуђа(ви)ти, убуђати се. **II Ver|schimmeln** *n*, **Ver|schimmelung** *f* плеснивање, буђављење, буђање.

Ver|schiff {*фѣршѣс*} *por. m 2h* студ. = **Verruf**. **ver|schla|cken** *I intr. (s)* и *sich* ~ претворити се -арати се у згуру (и. у шљаку, у троскву).

II Ver|schla|cken *n*, **Ver|schla|ckung** *f* претварање у згуру (и. троскву, шљаку).

ver|schlafen {*фѣршлаф*} *срвн.* **I tr. 1.** преспа(ва)ти, проспавати, провјести -одити спавајући. **2.** *die Zeit* ~ и. *refl. sich* ~ успавати се; *ich habe die Zeit* (и. *ich habe mich*) ~ успавао сам се. **3.** *et.* ~ проспавати, (из)губити што због спавања. **4.** проспавати, отеравати спавањем (*s-n Hunger* глад). **II** ~ *p.p.* и *a 1.* у знач. **1. 2. a)** = *schlaftrunken*; *лен. b)* = *schläfrig* **1** и **2.** [1 и 2.]

Ver|schlafenheit {*хѣт*} *f 3b* = *Schläfrigkeit* / **Ver|schla|g** *m* преграда *f*, преградак; собичак, собица *f*; соба са старудију.

ver|schlagen *I tr. 1. a)* *mit Brettern* ~ обложити -агати даскама, оплатити -ћивати даскама; *преградити, -ћивати, оделити* (и. одвојити) *преградом*; **b) *mit Nägeln* ~ заковати, -ивати, закуца(ва)ти; **c)** *viel Nägel* ~ покуцати (и. поковати, потрошити) много ексера, клинаца. **2.** (по)кварити (и. пореметити) *ударајући*; *ein Pferd* ~ = *vernageln* **1** **2.** **3.** *eine aufgeschlagene Stelle im Buche* (и. *das Buch*) ~ = *verblättern*. **4.** *e-n Ball* ~ (о)терати лопту у шеву; *с* *ein Schiff von der Fahrt* ~ (од)бацили лађу са правог пута; ~ *werden* *скрепнути -тати с правог пута*; *an die Küste* ~ *werden* *бити бачен на обалу*; *уп. II 1b.* **5.** *sich et.* ~ изгубити што властитом (по)грешком; *sich (dat.) die Kunden* ~ *растерати* (и. одбити) своје муштерије. **II intr. (s и h)** **1. (s): a)** *heiße Getränke* ~ *lassen* *смлаци(ва)ти* *врела пића, вреле напитке*; *das Wasser* ~ *lassen* *смлачити воду да умре студен*; **b)** *durch den Sturm verschlugen wir nach Norwegen* *бура нас је бацила на обале Норвешке*. **2. (h)** *само са neg.* и у упитним реченицама: *das schlägt Ihnen das?* *шта то мари ништа*; *was schlägt Ihnen das?* *шта то мари за Вас?*, *шта Вам је стало до тога?*; *nichts will (bei ihm)* ~ *ништа не помаже* (код њега), *ништа не пали* (код њега). **III sich ~ *залутати, изгубити се* (за метак). **IV** ~ *p.p.* и *a* [*срвн.*] *препреден, лукав*; *ein ~er Mensch* *препредењак, лукавко*.****

Ver|schla|genheit {*фѣршлагенхѣт*} *f 3b* *препреденост, лукавство n.*

ver|schlammten *I intr. (s)* *затрпати се* (и. *засути се*) *муљем* (и. *глибом*).

ver|schlammten *tr. и refl. 15a:* (*sich*) ~ *напунити* (се) *муљем* (и. *глибом*).

ver|schle|chtern {*фѣршлѣхтерн*} *I tr. и refl. 15f:* (*sich*) ~ *погоршати* (се), *погоршавати* (се),

кварити (се), *покварити* (се). **II Ver|schle|chtern** *n*, **Ver|schle|chterung** *f* *погорша(ва)ње*; *кварење, искваривање*.

ver|schle|chen *intr. (s)* (по)лагано про|ћи -лазити (и. *прот|ћи-ицати*), *милети* (за време).

ver|schle|ern {*фѣршлѣерн*} **I tr. и refl. 15f:** (*sich*) ~ *заст|рти* (се), *-ирати* (се), *покрити* (се) *велом* (и. *копреном*); *покривати* (се) *велом* (и. *копреном*), *метнути* (и. *ставити*) *вео* (и. *копрену*) *на, преруш|ити, -авати*; *fig. e-e Erzählung* ~ *улепша(ва)ти причу, прикри(ва)ти причу*. **II Ver|schle|ern** *n*, **Ver|schle|erung** *f:* *die Verschleierung der Tatsachen* *hilft nichts* *прикривање чињеница не помаже*.

ver|schle|fen **I tr. 13f 1.** = *abschleifen* **1**. **2.** *брусећи* (и. *оштрећи*) *покварити*. **II Ver|schle|fen** *n* = *abschleifen* **1**.

ver|schle|fen **2** *tr. 15 a* *сли(ва)ти*.

ver|schle|men **I tr. 1.** *заст(ва)ти* *слузи, (на)пунити* (и. *загушити*) *слузи, загуши(ва)ти соковима*; *на-, пре-, вући* *белим* (*Zunge* *језик*). **2.** *×* *запрљати*. **II intr. (s) и sich** ~: **a)** *напунити се* *слузи, запитвати се, запушити се, затворити се*; *verschleimt sein* *имати груди пуне слузи*; *verschleimte Zunge* *бео језик*; **b)** *×* *запрљати се*. **III Ver|schle|men** *n*, **Ver|schle|mung** *f* *преобиље* *слузи, сувишност* *слузи; запитвање, загушивање, гушење, запушавање, затварање* (и *с*); *на-, превлачење* *белим; ×* *запрљавање*.

Ver|schle|ß {*фѣршлѣс*} *с* [*нвн.*] *m 2g* *јн.* (мало) *продаја f, крчма f; fam. (x)* *арчење*.

ver|schle|ßen **I** [*срвн.*] *intr. (s) и sich* ~ **1.** *отрцати се, (по)хабати се, искосити се, просенити се*. **II tr.** *отрцати, похабати, искосити, просенити*. **2.** *с* *прода(ва)ти* *намало, крчмити*. **III Ver|schle|ßen** *n*, **Ver|schle|ßung** *f* *отрцавање, хабање, искошавање, кошење, просењивање; продавање* *намало, крчмљење*. **ver|schle|mmen** *tr.:* (*sein Vermögen*) ~ *пробанчити, (с)траћити, проћердати, профухкати* *имање, (развратним животом)*; *die Zeit* ~ *пробанчити, провјести -одити време у разврату*.

ver|schle|ndern *tr.* *пробазати, протумарати, провјести -одити* (и. *утоцати*) *у базању, шврљању* (*die Zeit* *време*).

ver|schle|ppen **I tr. 1.** *et.* ~ *одвући* (и. *однети, носити*) *што* (*куда не треба*), *затурити што, заметнути што*; *e-e Krankheit irgendwohin* ~ *од-, у|нети* (и. *од-, у|носити*) *неку болест некуда*; *одв|ући, -лачити, одн|ети, -осити* (*кришом*), *разв|ући, -лачити*. **2.** *et.* ~ *одуго-, раз|влачити, отезати*; и *refl.:* *sich* ~ (*раз*) *вући се, развлачити се, оте|гнути се, -зати се*. **II Ver|schle|ppen** *n*, **Ver|schle|ppung** *f* *у-, од|ношење; од-, раз|влачење, одношење; развлечење, отезање, одуговлачење*.

Ver|schle|ppungs|politik *f* *политика развлечења* (и. *ометања доношења одлуке у скупштини*). [*кућа.*]

Ver|schleu|derer *m* *расипник, расипач, распи-} **ver|schleu|dern** **I tr. 1.** *завитлати, бац|ити -ати* (*праћком*) *далеко, por. заврљичити*. **2.** *fig.* *расипати; (с)траћити, проћердати; упропа|**

стити, -шћивати; ☞ (про)давати у бесцење (и испод цене), распродавати. II Ver|schleu|dern *n*, Ver|schleu|derung *f* расипање, траћење, проћердавање, упропашћивање; продавање у бесцење, распродавање, распродаја. Ver|schlie|ßbar *a* затворљив, што се може затворити, закључати; (luftdicht) ~ затворљив (да не пропушта ваздух).

ver|schlie|ßen [срвн.] I *tr.* и *refl.* 1. (sich) ~ затворити (се), -арати (се), закључати (се), закључавати (се); ~ затворити, закрити; ver|schlossener Brief затворено писмо; bei ver|schlossenen Türen тајно, са искључењем јавности, искључујући јавност (и ☞); *fig.* sich e-r Sache (*dat.*) ~ не пристајати на што, противити се чему, опирати се чему; ich kann mich der Ansicht nicht ~, daß... не могу а да не мислим да...; in sich ~ повући - лачити у се(бе), скри(ва)ти у срце своје; e-n ver|schlossenen Leib haben имати затвор (и тврду столицу). 2. = einschließen I. II ver|schlo|ssen {фершлосен} *p. p.* и *a. v. l.*; *fig.* веома уздржљив, *fat.* закопчан до гуше; ћутљив; подмукао, прикривен. III Ver|schlie|ßen *n*, Ver|schlie|ßung *f* затварање, закључавање; ☞ затварање, затвор *m*; ☞ затварање (луке), закривавање.

ver|schli|mm|bessern {фершлџмбесерн} *tr.*, Ver|schli|mm|bessern *n*, Ver|schli|mm|besserung *f* = verballhornen.

ver|schli|mmern {фершлџмрн} I *tr.* 15b погорша(ва)ти. 2. отежа(ва)ти; (по)кварити; искварити, изопачити. II *intr.* (s), sich ~ погорша(ва)ти се. III Ver|schli|mmern *n*, Ver|schli|mmernung *f* погорша(ва)ње; отежа(ва)ње; искваривање, -ење, изопачавање, -ење. ver|schli|ngen I *tr.* (про)гутати (и *fig.*); прожд(и)пати (и *fig.*); das verschlingt viel Geld то гута (и. прождири) много пара; ich wollte, die Erde verschlänge ihn по мени може црна земља да га прогута; er sieht aus, als wollte er einest ~ он изгледа као да хоће да прогута човека. II *tr.* и *refl.* (sich) ~ заплести (се), заплитати (се), у-, за|петљати (се), у-, за|петљавати (се), замрсити (се), -шавати (се). III Ver|schli|ngen *n*, Ver|schli|ngung *f* гутање, прождирање, ждерање; за-, у|петљавање, за-, у|плетане, замршивање.

Ver|schli|nger {фершлџнгер} *m* 2l гутач; *fat.* прождиращ, ждерач. [(в. тамо).]

ver|schlo|ssen {фершлосен} *p. p.* од verschließen I Ver|schlo|ssenheit {~хлџт} *f* 3b крајња затвореност, уздржљивост; ћутљивост; подмукао, прикривеност.

ver|schlu|cken I *tr.* 1. (про)гутати (и *fig.*); ☞ упи(ја)ти, усиса(ва)ти, увлачити у се; die Erde verschluckt das Wasser земља упија воду. 2. *fig.* die Wörter ~ гутати речи. II sich ~ {*fat.*} и sich ver|schlü|ckern {фершлџксерн} 15f загргнути се. III Ver|schlu|cken *n* гутање, прогута(ва)ње; упијање, усисавање.

ver|schlu|mmern *tr.* предремати, провјести - водити у дремању, у дремежу. [ген.]

ver|schlu|ngen {фершлџн} *p. p.* од verschlingen I Ver|schlu|ß *m* 1. затварање *n*, затвор, закључавање *n*. 2. затвор; брава *f*; затварач; запон; копча *f* на књизи; реза *f*, шип; ☞ затварач; ☞ печат; et. unter ~ haben имати (и. чувати) што под кључем. 3. затворен простор.

Ver|schlu|ß... {фершлџс-} ~ *apparat m* апарат (и. направа *f*) за затварање, затварач; ~ *kappe f* ☞ затворена капа, капа за цеви са лозом; ~ *kopf m* ☞ глава *f* затварача; ~ *laut m gr.* затворни глас; harter ~ *laut* тврд затворни глас; weicher ~ *laut* мек затворни глас, в. Media; ~ *pfropfen m* ☞ затворни чеп, чеп за цеви са лозом; ~ *schraube f* ☞ затворни завртан *m*, завртан за затварање; ~ *stück n phot.* затварач; ☞ задњи *m* део топовске цеви, лежиште топа; ~ *vorrichtung f* = *~apparat*.

ver|schma|chten I *intr.* (s) гинути, чезнути, сахнути, венути (vor et. *dat.* од чега), умирати; (по)јести се (vor Ärger од једа); vor Durst ~ умирати (и. мрети, скапа(ва)ти) од жеђи. II Ver|schma|chten *n*, Ver|schma|chtung *f* чезнуће, сахнуће, већење, гињење; умирање.

ver|schmä|hen I *tr.* презриво одби(ја)ти; презирати, презрети; er verschmäht die Arbeit он се либи рада, он презири рад; er verschmäht keine Arbeit он се не либи рада; Verschmähte (Frau, Geliebte) напуштена, остављена (жена, љубавница). II Ver|schmä|hen *n*, Ver|schmä|hung *f* презриво одбијање, презирање; презриво напуштање, остављање.

ver|schmau|chen *tr.* = vergaulen II 2, 3.

ver|schmau|sen *tr.* 1. пропиривати, потрошити на јело и пиће, (с)траћити на гозбе. 2. појести, потрошити.

ver|schme|lzen I *tr.* 15e 1. Erz ~ = verhütten. 2. потопити, поталити, поистапати, потрошити на топљење. 2. et. mit et. ~ *st* |опити - апати (и. сталити) што с чиме; с| |опити - ајати што с чиме, с| |опити - ајати у целину; et. in et. (*dat.*) ~ сли(ва)ти што у чему; zu et. ~ с-, пре|топити у што, с-, пре|тапати у што; Töne ~ сли(ва)ти тонове, спајати ноте у складне делове; sich mit et. ~ *st* |опити се - апати се с чиме, сли(ва)ти се с чиме. II *intr.* (s) 13b (и)стопити се, (рас)топити се, (с)талити се; *fig.* с-, пре|топити се, с-, пре|тапати се. III Ver|schme|lzen *n*, Ver|schme|lzung *f* топљење, таљење; стапање.

ver|schme|rzen *tr.* преболети, прежалити, прегорети; ich kann das nicht ~ (ја) не могу то да прежалим (и. преболим, прегорим).

ver|schmie|ren *tr.* 1. замаз(ив)ати; затитка(ва)ти лепком. 2. по(из)мазати, потрошити за мазање, за подмазивање; Papier ~ упрљати, (по)издрљати хартију; dies Metall verschmiert die Feile од овога метала запрља се турпија.

ver|schmi|tzt {фершмицт} *a*, Ver|schmi|tzttheit {~хдџт} *f* 3b = durchtrieben, Durchtriebenheit.

ver|schmo|ren I *intr.* (s) *a* \ das Gemüse war verschmort поврхе беше препиријано; *b*) *fig.* скувати се (и. угушити се) од врућине. II *tr.* \ (viel Butter usw. ~) попржити, покувати, (по)трошити (много масла итд.).

ver|schmu|tzen *tr.* (у)прљати, запрљати.

ver|schna'ppen: sich ~ из-, о|дати се, изрехи се, избрљати се, изланути се.

ver|schnau'ben, ver|schnau'fen intr. (s) и sich ~ пре-, о|дахнути, издува(ва)ти се; ein Pferd ~ lassen пустити коња да се издува.

ver|schnei'den I tr. 1 (пот)сећи, потсецати, исећи, исецати, са-, под|рез(ив)ати; скројити. **2.** (по)кварити (и. упропастити) секући, *fam.* исфикарити, искапати, исфаландр(и)сати. **3.** употребити, потрошити; zwei Meter Tuch zu e-m Rocke ~ потрошити два метра сукна за капут. **4.** (у)шкопити, (у)штројити, (о)јаловити, ујаловити. **5.** пресећи, -цати (Wein вино), помешати, (по)кварити. **6.** — verklatschen; *abs. gerg* ~ волети оговарати. **II Ver|schnei'den n, Ver|schnei'dung f** потсецање, подрезивање, исецање, сечење; кројење; фи-карење, каскапљење, фаландр(и)сање; шкопљење, ушкопљавање, штројење, јаловљење. **ver|schnei'fen tr. (и intr. (s))** завеја(ва)ти; die Wege waren verschneit путеви беху завејани; verschneit a завејан, покривен снегом.

Ver|schnei'tt m пресечено (и. (по)мешано, покварено, кривотворено) вино.

ver|schnei'tten {фѣршнѣтн} p. p. од verschneiden. **Ver|schnei'ttene(r) {~(p)} m 2l (y)** шкопљеник, **Ver|schnei'ttwein m = Verschnitt.** [евнух.]

ver|schnu'pfen tr. 1. [schnupfen]: viel Tabak (viel Geld) ~ пошмкрати много бурмута (много новца). **2.** [Schnupfen]: der schnelle Temperaturwechsel verschnupft leicht нагла промена температуре проузрокује кијавицу; (и. ху-њавицу); у p. p.: verschnupft sein бити кијавичав, имати кијавицу; *fig.* das verschnupft mich то ме једи, то ме мучи.

ver|schnü'ren tr. 1. снабде(ва)ти узичицом, врпчицом, гајтанчићем. **2.** (с)везати, уве-з(ив)ати.

ver|scho'ben {фѣршѣбн} p. p. од verschieben. **ver|scho'llen {фѣршѣлн} p. p.** од verschallen².

Ver|scho'llenheit {~сѣт} f 3b нестанак *m*, нестajaње *n*; ~heits|erkl|ärung *f* проглаш|а-вање -ење несталим.

ver|scho'nen I tr. 1. j-n, каткад j-s (e-r Sache *gen.*) ~ (по)штедети кога (што). **2.** j-n mit et. ~ поштедети кога чега, уштедети што кому; ~ Sie mich mit... поштедите ме... *gen.* **II Ver|scho'nen n, Ver|scho'nung f** штеђење, поштеђивање, поштеда.

ver|scho'nen {фѣршѣнн} tr. (и sich ~) 15a у-, по|лепшати (се), у-, по|лепшавати (се), у-кра|сити (се), -шавати (се).

Ver|schö'nerer {фѣршѣнрр} m 2l, Ver|schö'nerin {фѣршѣнрѣн} f 3c улепшавач, -ица, у-краситељ, -ка.

ver|schö'nern I tr. (и sich ~) 15b про-, у|леп-шати (се), про-, у|лепшавати (се). **II Ver|schö'nern n, Ver|schö'nerung f** про-, у|леп-ша(ва)ње.

Ver|schö'nerungs... {фѣршѣнрѣнс-}: ~mittel *l* средство за улепшавање; ~verein *m* дру-штво *n* за улепшавање, друштво за унапре-ђивање.

ver|scho'ssen {фѣршѣсн} p. p. од verschießen. **ver|schra'mmen tr.** (по)кварити огреботина-

ма, по-, ис|кварити запаротинама.

ver|schrä'nken I tr. прекр|стити -штати, укр-стити, -штати (Arme руке, Beine ноге). **II Ver|schrä'nken n, Ver|schrä'nkung f** пре-, у|-кршта(ва)ње.

ver|schrau'ben tr. 1. затв|орити -арати заврт-њем. **2.** e-e Schraube ~ покварити завртањ, v. verschroben.

ver|schrei'ben I tr. и sich ~ 1. a) по(ис)писати, (по)трошити (и. утрошити) пишући; viel Tinte ~ (по)трошити много мастила; **b) drei Stunden ~** провести три часа (и. сата) у писању. **2.** рђаво (и. погрешно) (на)писати; ein Wort ~ погрешно написати (реч); sich ~ за-писати се, погрешити (и. преварити се) у писању; ich habe mich verschrieben *fam. fig.* омакло ми се перо. **3.** писати да дођу -е, писати да се пошљу -е, наручи(ва)ти: ich habe diese Bücher aus Leipzig verschrieben поручио сам (и. тражио сам) те књиге из Лајпцига. **4.** ♀ препис(ив)ати; e-m Patienten e-e Arznei (и. метон. ein Rezept) ~ препис(ив)ати болеснику лек (и. метон. рецепт); пропис(ив)ати рецепте. **5.** j-m et. ~ обећа(ва)ти кому што писмено(м); sich ~ обаве-з(ив)ати се писмено(м); sich dem Teufel ~ прода(ва)ти (и. преда(ва)ти) се ђаволу. **II Ver|schrei'ben n, Ver|schrei'bung f** трошење (и. по-, у|трошак *m*, потрошња) (мастила ит.); грешење (и. погрешка) у писању; на-ручивање, наруџбина; препис(ивање *n*) *m*, прописивање; (само Verschreibung) писме-но обећа(ва)ње, писмено обавезивање, пи-смена обавеза.

ver|schrei'en I tr. j-n (et.) ~ извикати кога (што), озлогласити кога (што). **II Ver|schrei'en n, Ver|schrei'ung f** извикивање, озлоглаша-вање.

ver|schro'ben {фѣршрѣбн} [нвн.] a 1. p. p. од verschrauben; извитоперен, изопачен; *fig.* натегнут, сплетен, сметен, збуњен. **2. fig.** настран, *fam.* луцкаст, ударен, ђакнут, *pop.* ђорнут; ~er Stil натегнут, усиљен, извештачен стил.

Ver|schro'benheit {~хѣт} f 3b извитопереност, изопаченост; настраност; сплетеност, сме-теност, збуњеност; посувраћеност; ђакнутост, ђорнутост; натегнутост, усиљеност, извештаченост.

ver|schro'ten ⊕ tr. = schroten 1.

ver|schru'mpfen intr. (s) = einschrumpfen.

Ver|schu'b m 1. = Aufschub. 2. prov. = Schub 5b.

Ver|schu'b|lokomotive {фѣршуп-}: ♀ *f* (локо-мотива) маневарка.

ver|schü'chtern tr. 15 f пре-, за|плашити.

ver|schu'lden I tr. 1. ♀ задужи(ва)ти; још у p. p. verschuldet презадужен, дужан и ружан. **2.** j-m verschuldet sein бити кому много ду-жан, имати великих обавеза према кому. **3.** et. ~ скривити што, сагрешити, бити крив за што; was habe ich verschuldet? шта сам ја скривио?, у чему сам крив?; das hat er selbst verschuldet то је он сам скривио, то је његова властита кривица. **4.** et. ~ бити крив за што. **5.** заслужити (зло). **II sich ~ =**

sich versündigen. III Ver|schul|den *n*, Ver|schul|dung *f*: Verschuldung e-s Hauses usw. задужење куће итд.; кривица, кривња, сагрешење, (по)грешка, грех; ohne mein Verschulden без моје кривице.

ver|schü|tten I *tr.* 1. просјути, -ипати; проли-(ва)ти; ~ Sie ja nichts! пазите да не проспете!; es bei (и. mit) j-m ~ = verderben II 4. 2. засјути, -ипати; (ис)пунити, испуњавати, напунити; закопа(ва)ти; покри(ва)ти. II Ver|schü|tten *n*, Ver|schü|tung *f* просипање, проливање, засипање, испуњавање, пуњење; закопавање.

ver|schwä|gern {фершверн} I *tr.* и sich ~ 15f: (sich) ~ опријатељити (се), -авати (се), оро|дити (се), -ђавати (се); verschwägert sein бити пријатељ, род по тазбини. II Ver|schwä|gerung *f* опријатељ|авање, -ење, пријатељство (и. род *m*) по тазбини.

ver|schwä|ren f I *intr.* (s) (за)гнојити, загно-јавати се, -ити се. II Ver|schwä|ren *n*, Ver|schwä|rung *f* гнојење, загној|авање, -ење.

ver|schwä|rmen I *intr.* (h) преста(ја)ти ројити се. II *tr.* die ganze Nacht ~ про|вести -одити целу ноћ у бурном (и. бучном) весељу, *fam.* (про)терати кера целе ноћи.

ver|schwä|rzen *tr.* (о)црнити; *fig.* j-n ~ в. an|schwärzen I.

ver|schwä|tzen, ver|schwät|zen I *tr.* 1. пребр-бљати, прећаскати, прећеретати, про|вести -одити у брбљању, у хаскању, у ћеретању. 2. ет. ~ = ausplaudern I. 3. j-n ~ оцр|нити -њивати кога, опа|сти -дати кога, опањкати кога. II sich ~ 1. избрбљати се, изла|нути се, -јати се. 2. забрбљати се, заћеретати се, задоц|нити -њавати због сувише дугог бр-бљања, ћеретања.

ver|schwei|gen I *tr.* ет. ~ пре-, о|ћутати што. 2. прехут(ки)вати, пре|ћи -лазити ћутке (и. ћутом) преко, сакри(ва)ти, затаји(ва)ти; er kann nichts ~ он не уме ништа да крије, он не уме да чува тајну. II ver|schwie|gen {фѣршвиѣн} *p. p.* и *a* непроливлен, уздржљив, ћу-тљив. III Ver|schwei|gen *n*, Ver|schwei|gung *f* прехуткивање, ћутање, прелажење ћутке (и. ћутом) преко.

ver|schwe|lgen *tr.* = verprassen.

ver|schwe|nden {фершвендн} [срвн.] I *tr.* 15c расипати; (с)траћити, профухкати, проћер-дати, спискати; sich arm ~ осиротети раси-пајући. II Ver|schwe|nden *n* = Verschwendung. Ver|schwe|nder {фѣршвѣндѣр} *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3c расипач-, ица, расипни|к-, ца; *fam.* рас-пикућа.

ver|schwe|nderisch *a* 1. издашан (gegen Arme према сиротињи); ~ mit ет. umgehen раси-пати што. 2. расипан, који немилице троши; раскошан; *adv.* расипно, расипнички; ein ~es Leben führen расипно живети.

Ver|schwe|ndung *f* 3b расипна издашност; ра-сипање *n*, расипност.

Ver|schwe|ndungs|suchт *f* расипност, расипа-ње *n*, растурање *n*. [schweigen II.]

ver|schwie|gen {фѣршвиѣн} *p. p.* и *a* в. ver|schwie|genheit {~хѣт} *f* 3b непроливленост,

уздржљивост, ћутљивост, мучаљивост.

ver|schwie|len {фѣршвиѣлн} *intr.* (s) 15a доби-(ја)ти жуљеве, поста(ја)ти жуљевит(им).

ver|schwi|mmen I *intr.* (s) распли|нути се, -ња-вати се, расјути се, -ипати се; in-еа. ~ сли-(ва)ти се, (из)губити се. II ver|schwö|mmen {фѣршвомн} *p. p.* и *a* расплунут, расут; не-разговетан, нејасан.

ver|schwi|nden I *intr.* (s) 1. ишчез|нути, -авати. 2. наста(ја)ти, (из)губити се, про|ћи, -лазити, растурити се; умаћи, стругнути, киднути, шмугнути, очистити чувства, хватати (и. у-хватити) шишњаву; ~d klein бескрајно мали. II Ver|schwi|nden *a* ишчез|авање, -нуће; не-стајање, губљење.

ver|schwi|stern {фершвиствѣрн} I *tr.* и *refl.* 15f: (sich) ~ сп|ојити (се) -ајати (се) (и. везати [се]) везом братства или сестринства, *fig.* (sich) ~ тесно (и. присно) спојити (се) (и. везати [се]), з-, у дружити (се), з-, у|друживати (се), придружити (се); verschwistert sein бити браћа, бити сестре, бити браћа и сестре. II Ver|schwi|stern *n*, Ver|schwi|sterung *f* брат-ска веза, сестринска веза; спајање, везива-ње, спој *m*, веза

ver|schwi|tzen I *intr.* (s) и *refl.* 1. отићи (и. одла-зити) у зноју (и. на зној). II *tr.* 1. изнојити, избаци(ва)ти на зној (и. знојећи се). 2. е-е Stunde usw. ~ презнојавати се један час, про|вести -одити један час итд. у знојењу. 3. (по)кварити зноје(ње)м. 4. *fam. co.* забора-вити, -љати. [schwimmen.]

ver|schwö|mmen {фершвомн} *p. p.* од ver|schwö|mmenheit {~хѣт} *f* 3b расплуну-тост, расутоост, нејасност, неразговетност. ver|schwö|ren {фѣршворн} *p. p.*: а) од ver|schwören; б) од verschwären.

ver|schwö|ren I *refl.* 1. sich ~ завер|ити се, -а-вати се, уротити се; sich zu ет. ~ заверити се против чега, склопити заверу против чега; alles hat sich gegen mich verschworen све се заверило против мене. 2. sich ~ свечано се закл|ети -ињати; sich hoch und teuer ~, zu... (за)клети се свим на свету да... II *tr.* 1. про-кл|ети, -ињати. 2. закл|ети се -ињати се да ће се што оставити (и. да ће се чега махну-ти, оканити, одрећи); man muß nichts ~ не треба човек да се заклиње. III Ver|schwö|rene(r) {фѣршворн(р)} *s* 9l заверилац, за-верени|к-, ца, уротни|к-, ца. IV Ver|schwö|ren *n*, Ver|schwö|rung *f* 1. (само Verschwörung) завера, урота; е-е Verschwörung anzetteln скovati заверу. 2. заклињање, свечана за-клетва (и. присега). 3. проклињање, клетва. 4. заклињање да ће се чега оставити (и. мах-нути, оканити, одрећи), одрицање.

Ver|schwö|rer {фѣршворнѣр} *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3c заверени|к-, ца, уротни|к-, ца. [schwinden.] ver|schwü|nden {фѣршвундн} *p. p.* од ver|se|chsfachen {фѣрзѣксфакн} *tr.* и *refl.* 15a: (sich) ~ ушестоструч|ити (се) -авати (се).

ver|se|hen I *tr.* 1. (и sich ~) снабдети (се), снабдевати (се) (е-п mit ет. кога чиме); mit. ет. ~ снабдети, опремити, (на)китити, укра-шавати -сити чиме; j-n (sich) mit dem Nöti-

gen in et. ~ снабде(ва)ти кога (себе) потребним (стварима); sich mit et. ~ снабде(ва)ти се чиме; mit Hausgerät ~ наме|стити -штати кућу, снабде(ва)ти покућанством (и. намештајем); ☞ mit Akzept ~ снабдевен (и. са)пријемом, акцептом; den Wechsel mit dem Giro ~ пренети меницу. 2. *rl.* j-p ~ освешта(ва)ти кому масло. 3. et. ~ старати се о чему, руковати чиме, управљати чиме; j-s Amt (и. Dienst) ~ вршити чију службу (дужност), заступати (и. замењивати) кога; e-e Pfarre für e-n andern ~ замењивати кога у парохији; die Küche, den Stall ~ радити, пословати у кухињи, у стаји. 4. et. ~ превидети -ђати што, преварити се, погрешити (in et. *dat.* у чему); er hat es bei ihm ~ он му се замерио. 5. ☞ = ausersehen (zu et. *dat.* за што). 6. пропустити, проиграти. II sich ~ 1. в. 1. 2. погрешити, омашити, преварити се; *prv.* ~ ist (auch) verspielt хоpав карте не игра. 3. ☞ = sich vergaffen. 4. sich an j-m, an et. ~ загледи се у кога, у што, уплашити се од кога, од чега и на зачетку у утроби остао траг. 5. sich e-s Dinges zu j-m ~ очекивати што од кога, надати се чему од кога; ehe man sich's versieht док се осврнеш, у трен ока, за тренут; ehe ich mich's versah пре то што то приметих; ich versah mir nichts Gutes zu ihm нисам се надао ничем добром (и. нисам очекивао ништа добро) од њега; da er sich nichts weniger versieht како се најмање надао томе; ich versah mir eher des Himmels Einsturz пре сам очекивао да ће се небо срушити. III Ver|se|hen *n* омашка *f*, (по)грешка *f*; aus Versehen, ver|se|hentlich {*фeрзеhнтлїх*} *adv.* омашом, из непажње, непажњом, нехотице. [јелеосвећење *n.*] Ver|se|h|gang *m* *rl.* вршење *n* јелеосвећења, I ver|se|hren {*фeрзeрeн*} [срвн.] *tr.* 15a ранили, рањавати, (п)озледити, зледити, позлеђивати, повредити, -ђивати. Ver|se|hung {*фeрзеун*} *f* 3b 1. снабдевање *n* (mit Lebensmitteln животним намирницама). 2. вршење *n*, оправљање; управљање. ver|sei|fen I *intr.* (s) ☞ претворити се -арати се у сапун. II *tr.* претворити -арати у сапун. III Ver|sei|fen *n*, Ver|sei|fung *f* претварање у сапун. Ve|rs|ein|schnitt {*фeрсеhнштїт*} *m* = Zäsur. Ve|rs|e|macher {*фeрзe-*} *fat.* *m* в. Versmacher. ver|se|ndbar *a* преношљив. ver|se|nden I *tr.* et. ~ (по)слати (и. отпрем|ити -ати, отправ|ити -љати) што; ins Ausland ~ извозити, -ести. II Ver|se|nden *n*, Ver|se|ndung *f* слање, одашиљање, отпрема(ње *n*) *f*, отправљање. Ver|se|nder *m*, ~in *f* пошиљал|ац -ица, отпрем|илац, -ља, отпремни|к, -ца; извозни|к, -ца. Ver|se|ndungs... {*фeрзеhндунс-*} ~art *f* (~gebühren *f* *pl.*) начин *m* (трошкови *m* *pl.*) отпремања; уп. и Versand... ver|se|ngen *tr.*, *refl.* и *intr.* (s) = sengen I и II; die Wäsche beim Bügeln ~ опрљити (и. осмудити) рубље при глачању. ver|se|nkbar *a* ☞ на спуштање.

ver|se|nken I *tr.* и *refl.* (sich) ~ потопити (се); ein Schiff ~ потопити брод; загњурити (се); die Traurigkeit, in der sie versenkt ist туга у коју је утонула; *fig.* sich ~ утонути; спу|стити, -штати (мртвачки ковчег); ☞ укопа(ва)ти (Schrauben завртње). II Ver|se|nken *n*, Ver|se|nkung *f* 1. потапање, загњуривање; утоп|авање, -ење; спуштање. 2. (само Versenkung) ☞ спусница; водоравна врата на патосу за спуштање у подрум; ☞ укопавање, укуп *m*.

ver|se|ssen {*фeрзесeн*} [*p.p.* од versitzen] *a*: auf et. ~ sein укопистити се за (и. на) што, уз|јогунити се за што; er ist darauf ~ он се укопистиио за (и. на) то, ни да опепели да по- Ver|se|tz|amt *n* = Leihhaus. [пусти за то.] ver|se|tzbar *a* преместљив, померљив, преношљив, пресадљив, в. versetzen; разме|стљив.

ver|se|tzen I *tr.* и *refl.* 1. пђаво (и. погрешно, омашом)(по)ставити (и. (по)стављати, мет|нути, -ати), испреметати; особ. ☞ Wörter, Zeilen ~, и. sich ~ испреметати речи, редове. 2. et. ~ преместити -штати што; поме|рити -ати што; преса|дити, -ђивати, раса|дити, -ђивати; *bibl.* Berge ~ премештати -стити (и. померати) брегове; an e-n Ort ~ премес|тити -штати (и. прен|ети -осити) на неко место; e-n Beamten ~ преместити неког чиновника; er wurde von Dresden nach Leipzig versetzt премештен је из Дрезде у Лајпциг; e-n Schüler in eine höhere Klasse ~ прев|ести -одити ученика у старији разред; versetzt werden прел|ћи, -лазити (у старији разред); nicht versetzt werden по|новити -ављати разред; j-n unter die Götter ~ увр|стити -шћивати (и. убројити -авати) кога у богове; sich ~ прен|ети се, -осити се; ~ Sie sich in meine Lage ставите се (и. прене|сите се) у мој положај, замислите да сте у моме положају. 3. *fig.* j-n in große Angst ~ јако у-, по|плашити кога; j-n in Anklagezustand ~ дићи оптужбу против кога, ставити кога под оптужбу; in Bestürzung ~ пренеразити, запрепастити, запањити; in Entzücken ~ усхи|тити, -ћивати; das versetzt mich in die Notwendigkeit, zu... то ме присиљава да..., то ме тера да...; j-n in Ruhezustand ~ став|ити -љати у пензију, умировити кога; in Schrecken ~ ужас|нути, -авати, престрав|ити, -љивати. 4. премес|тити, -штати, променити (*acc.*: *dat.*) ред, испремештати, разме|штати, -стити. 5. et. ~ зал|ожити -агати што, да(ва)ти у заложни завод (и. у заложну банку), *pop.* да(ва)ти у рем. 6. (по)мешати, измешати, спојити, спајати. 7. закрчи(ва)ти, запречити, затворити, -арати; den Eingang mit Steinen ~ затворити (и. закрчити) улаз камењем; eine Tür ~ запречити врата; das versetzte mir den Atem и. die Luft то ми не даде да дишем, то ми заустави (и. задржа) дах; *refl.*: die Winde, Blähungen ~ sich in den Gedärmen ветрови, надимања напегну прева; der Blasebalg versetzt sich мех се гуши (и. запушава); der Strom versetzt sich пека

се премешта, река мења ток корита. 8. j-m e-n Hieb (и. Schlag, Stoß) ~, j-m eins ~ ударити кога, опазити кога, зада(ва)ти кому ударац; ich werde dir eins ~ даћу ти једну шљакавицу, ошамарићу те; j-m e-n Faustschlag ~ ударити кога (и. задати кому ударац) песницом; j-m e-n Fußtritt vor den Hintern ~ ударити кога ногом у задњицу. 9. одвратити, -ати, одговорити, -арати; „nein“ versetzte er „не“, на то ће он. 10. fam. j-n ~ не доћи кому на састанак. 11. а) ређати, полагати, -ожити (die Werksteine камење); б) ✕ засипати, запуњати; в) ✕ (по)сложити, поислагати. 12. j-n = besetzen. II Ver|se|tzen n, Ver|se|tzung f (ис)преметање; премештање; померање; пре-, ра|са|ђивање; преношење, пренос m; премештање (чиновника), премештај m; ✕ s-e Versetzung erhalten добити премештај (за...); превођење, превод m, прелажење, прелаз m (ученика у старији разред); Versetzen in den Anklagezustand дизање оптужбе, стављање под оптужбу; Versetzen in den Ruhestand стављање у пензију, умировљивање, -ење; / пре-, размештање; залагање, давање у рем; мешање, спајање, стапање; задавање (ударца), ударање; закрпљивање, -ење, запречавање, затварање; запушавање; ређање, полагање; засипање. [je f pl.]

Ver|se|tz|stücke n pl. ✕ покретне декорације Ver|se|tzungs... {фѣрзеуц-} ~arbeit f састав (и. рад) m за испит (и. за прелаз); ~examen n испит m за превођење; ~konferenz f седница (и. састанак m) на којој (коме) се претреса питање превођења (и. преласка у старији разред); ~prüfung f = ~examen; ~tag m дан превођења; ~zeichen ≡ n знак m премештања.

ver|seu|chen f I tr. 15a заразити, окужи(ва)ти (и. fig.), загадити. II Ver|seu|chen n, Ver|seu|chung f заражавање, зараза, оуживање, -ење, кужење.

ver|seu|zen tr. провјести -одити у уздисању.

Ver|s|fuß m стопа f стиха, метричка стопа.

ver|si|cher|bar {фѣрзихрбар} a способан за осигура(ва)ње. [ра(ва)ч.]

Ver|si|cherer {фѣрзихрр} ✕, ~ m 2l осигу-

ver|si|chern I tr. и refl. 1. (sich) ~ осигурати (се), осигуравати (се), обезбедити (се), обезбеђивати (се); sein Leben, Haus usw. ~ осигурати живот, кућу итд.; sich mit 7000 Mark ~ осигурати се на 7000 марака. 2. sich e-r Sache (gen.) ~ обезбедити се (и. осигурати се) за што, докопати се (и. дочепати се) чега, обезбедити себи што; sich j-s ~ обезбедити се (и. осигурати се) за кога, уверити се у кога; seien Sie m-s Eifers versichert будите сигурни у моју ревност. 3. уверљавати, -ити, убедити, -ђивати; j-n e-r Sache (gen.) ~ уверити (и. убедити кога) у што. 4. уверавати, убеђивати, (по)тврдити, потврђивати, јамчити; eiddlich (и. an Eides Statt) ~ (по)тврдити (под) заклетвом, заклињати се; er versicherte mir das (и. mich des) Gegenteil(s) он ме је уверавао у супротно.

II Ver|si|chern n, Ver|si|cherung f осигура(ва)-ње (e-s Hauses куће), обезбеђивање, -ење, обезбеда; уверавање, убеђивање, потврђивање, тврђење; eidesstattliche Versicherung тврђење n (под) заклетвом.

Ver|si|cherungs..., ver|si|cherungs... {фѣрзихрун-} ~agent m заступник (агенат) осигуравајућег друштва; ~amt n одељење (и. надлештво) за осигурање; ~anstalt f завод m за осигурање, осигуравајући завод; ~gebühr f премија осигурања; ~gesellschaft f друштво n за осигурање, осигуравајуће друштво; ~marke f марка осигурања; ~pflichtig {~пфлихтиг} a (који је) обавезан (и. дужан) да се осигура; ~pflichtige(r) {~пфлихтиг(р)} s 9l обвезник-ца на осигурање; ~prämie f = ~gebühr; ~schein m полиса f осигурања; ~wert m вредност f осигурања; ~wesen n осигура(ва)ње, осигуравања n pl.

ver|si|ckern intr. (s) прогајати, тајехи (и. про-капљујући) нестати (и. из)губити се), кап по кап исцурити (и. истјећи -ицати).

ver|sie|ben|fachen {фѣрзибнфачн} tr. 15a уседмо(по)стручити, уседмо(по)стручавати. ver|sie|gbar {фѣрзикбар} a пресушлив, у-, пре-сахњив.

ver|sie|geln I tr. (за)печатити; gerichtlich ~ судски запечатити; versiegelt под печатом.

II Ver|sie|geln n, Ver|sie|gelung f (за)печаћење, запечаћивање, стављање печата; gerichtliche Versiegelung стављање печата од стране суда; запечаћивање, запечаћење (e-r Flasche боце).

ver|sie|gen [свн.] I intr. (s) усах|нути, -њивати, пресох|нути, -њивати, пресуши(ва)ти. II Ver|sie|gen n, Ver|sie|gung f у-, пресохњивање, у-, пресохнуће, пресушивање, -ење.

Versifex {верзифекс} fam. [лат.] m 2g (sg. и inv.) стихоклепац.

versifizie|ren {вѣрзифицир-} [лат.] I tr. 15g ставити -љати у стихове, писати стихове. II Versifizie|ren n, Versifizie|rung f стављање у стихове, састављање стихова, писање стихова, стихотворство.

Ver|si|lberer {фѣрзилбрр} m 2l посребривач.

ver|si|lbern I tr. 15f 1. ✕ посребри(ва)ти. 2. уновч|ити, -авати; ✕ Aktien ~ fam. уновчити акције, претв|орати -арати акције у новац. II Ver|si|lbern n, Ver|si|lberung f ✕ посребривање, -ење; уновч|авање, -ење.

ver|si|mpeln {фѣрзимпелн} fam. 15f I intr. (s) оглушавати, облесавати, заглупети. II Ver|si|mpeln n, Ver|si|mpelung f о-, заглупљивање, заглупљење, (о)блесављење.

ver|si|ngen I tr. препевати, провјести -одити време у певању; s-n Kummer ~ растерати јаде своје песмом (и. певајући). II intr. (h) и refl. погрешно (и. рђаво) певати, погрешити у певању.

ver|si|nken I intr. (s) 1. загњури(ва)ти се, утонути, (по)тонути, потопити се; бити прогутан; die versunkene Glocke Потонуло звоно; versunkene Stadt потопљен град. 2. fig. in et. ~ утонути у шта, зарити се у шта; in et. versunken sein удупсти се (и. удубити се),

утонути у шта, бити обузет чиме; in Laster (и. im Sumpfe des Lasters) ~ оргрезнути у пороку; in tiefen Schlaf ~ заспати дубоким сном; уп. и versumpfen. II Ver|si'nken *n* потапање, потонуће.

ver|si'nnbild(lich)en {фѣрзѣнбѣлдѣн, фѣрзѣнбѣлѣхѣн} *tr.* 15с (15а) претставити -љати симболички (и. знацима).

ver|si'nnen *refl.* 1. sich in Gedanken ~ утонути у мисли, замислити се дубоко. 2. sich е-г Sache (*gen.*) zu j-m ~ = versehen II 5. 3. = sich besinnen.

ver|si'nnlichen {фѣрзѣнлѣхѣн} I *tr.* 15а 1. (у)чинити (и. начинити) чулним (и. осетљивим, опипљивим за чула); в. veranschaulichen. II *intr.* (s), sich ~ поста(ја)ти чулним. III Ver|si'nnlichen *n*, Ver|si'nnlichung *f* = Veranschaulichung.

ver|si'tzen I *tr.* преседети, пров|ести -одити у седењу. 2. преседети, пропустити седећи. 3. пропустити плаћање (*acc.: gen.*). 4. изгубити услед (дугор) седења. 5. покварити седењем. II sich ~ окапати, упропа|стити -шћивати здравље своје (дугим) седењем, убуђати се седећи. III в. versessen.

Ve|rs... {фѣрс-}: ~kunst *f* стихотворство, песничка вештина, песништво *n*; ~künstler(in) *f* *m* стихотвор|ац, -иља; ~lehre *f* наука о стиху, теорија стиха; в. и Metrik; ~machen *n* стихотворство; ~macher *m* стихотворац, *fam.* стихоклепац; ~maß *n* мера *f* стиха, метар *m*. [на страна листа.]

Ve|rso {вѣрзо} {лат.} *n* бѣ друга страна *f*, обрат-
I ver|so'ffen {фѣрзѣфѣн} *por. p. p.* од versaufen и а нашљемап, нашљокан, наљуљан, пијан; ~es Gesicht *por.* модроцрвено лице као у пијанице. [нашљеманост.]

Ver|so'ffenheit {~хѣт} *por. f* 3b нашљоканост, *I*

ver|so'hlen I *tr.* Stiefel ~ = (wieder) besohlen; *fam. fig.* j-m die Haut (и. das Fell) ~, и j-p ~ (из)лемати, (из)мазати кога (лесковом машу). II Ver|so'hlen *n*, Ver|so'hlung *f* поновно пенџетисање, потплаћивање, ударање потплати.

ver|sö'hnen {фѣрзо.нѣн} [срвн.: Sühne] I *tr.* (и sich ~) 15а помирити (се), измирити (се), изравнати (се) II Ver|sö'hnen *n*, Ver|sö'hnung *f* мирене, помир|ивање, -ење, измир|ивање, -ење, изравна(ва)ње. [по-, из|миритељ, -ка.]

Ver|sö'hner {фѣрзѣнѣр} *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3с

ver|sö'hlich {фѣрзѣнлѣх} *a* помирљив.

Ver|sö'hlichkeit {~хѣт} *f* 3b помирљивост.

Ver|sö'hnungs... {фѣрзѣнунс-}: ~fest *n*: а) свечаност *f* (и. празник *m*) измирења; б) *rl.* ~fest der Juden празник *m*, свечаност покајања (и. испаштања) Јевреја; ~opfer *n*: а) приношење жртве покајнице (и. покајања); б) жртва *f* покајница (и. покајања); ~tag *m* = ~fest; ~tod *m* смрт *f* (покајања); ~werk *n* дело (п)окајања (и. испаштања), дело измирења. [сањалачки.]

ver|so'nnen *p. p.* и а од versinnen, замишљен, *I*

Ver|so'nnenheit {~хѣт} *f* 3b, Ver|so'nnen sein {фѣрзѣннѣн} *n* замишљеност *f*, сањалаштво *n*, маштарство *n*.

ver|so'rgen I *tr.* и *refl.* 1. j-n (sich) mit et. (*dat.*) ~ = versehen I, опскрб|ити, -љивати (се). 2. j-n ~ збри|нути, -њавати; er hat alle s-e Kinder versorgt он је збринуо сву своју децу; е-п Diener ~ збринути, наместити слугу. II Ver|so'rgen *n* = Versorgung 1.

Ver|so'rger {фѣрзѣргѣр} *m* 2t, ~in {~ѣн} *f* 3с снабдевач, -ица, опскрбљивач, -ица, збри-њавач, -ица; заштитни|к, -ца, покровитељ, -ка; стара|лац, -теља, отац, мајка.

Ver|so'rgung *f* 3b 1. снабдевање *n*, опскрбљивање, -ење *n*; X ~ *m* Lebensmitteln снабдевањемиирицама; збрињавање *n*, намештење *n*. 2. збринутоост, обезбеђен покожај *m*, обезбеђено место *n*, обезбеђена будућност; ухлебље *n*.

Ver|so'rgungs..., ver|so'rgungs... {фѣрзѣргунс-}: ~anstalt *f* дом *m* за убоге, склониште *n*; Zberechtigt *a* који има право на збрињавање, на место; ~bureau *n* завод (и. биро) *m* за намештење; ~haus *n* = ~anstalt.

ver|spä'nen {фѣршпѣнѣн} [Span] *tr.* 15а X за-пуш|ити -авати пукотине тријама (и. шушкама).

ver|spa'ren *tr.* = aufsparen I и aufschieben 2.

ver|spä'ten {фѣршпѣтѣн} I *tr.* (и sich ~) 15с за-доц|нити (се), -њавати (се), зака|снити (се), -шњавати (се); задржати (се), задржавати (се), замајати (се), замајавати (се); sich ~ одоц|нити, -њавати. II Ver|spä'ten *n*, Ver|spä'tung *f* задоц|јавање, -ење, закаш|јавање, -ење, одоц|јавање, -ење.

ver|spei'sen *tr.* (no)јести, поручати, потрошити. ver|spekulie'ren *tr.* и *refl.* sich ~ (на)правити рђаву спекулацију; alles ~ изгубити све на берзанским спекулацијама.

ver|spe'rren I *tr.* и *refl.* 1. = sperren 2. 2. die Aussicht ~ закл|онити -ањати изглед. II Ver|spe'rren *n*, Ver|spe'rung *f* затварање, закривање, пре-, с|пречавање, заграђивање.

ver|spie'kern *tr.* X закл|овати -ивати чавлима.

ver|spie'len I *tr.* 1. преиграти, прекоцкати, пров|ести -одити у игрању. 2. прокоцкати, проиграти, (из)губити на игри; *fig. ihr habt (es) verspielt* ви сте изгубили игру. II Ver|spie'len *n* проигравање, прокоцкавање, губљење, губитак *m*. [битни|к, -ца.]

Ver|spie'ler *m*, ~in *f* проигравач, -ица, гу-

ver|spi'nnen I *tr.* 1. пров|ести -одити у предењу. 2. allen Flachs ~ (по)испестити сав лан. II sich ~ опрести се, окружи(ва)ти се пређом.

ver|spli'ttern *tr.* 1. (с)траћити (Zeit und Geld време и новац). 2. каткада = zersplittern.

ver|spo'tten I *tr.* j-n (et.) ~ ругати се кому (чему), подругивати се кому (чему), потсмева-ти се кому (чему), исмевати кога (што), спр-дати се с ким (с чим); уп. и spotten I. II Ver|spo'tten *n*, Ver|spo'ttung *f* руга(ње), поруга, подругивање, исмевање, спрдање.

Ver|spo'tter {фѣршпѣтѣр} *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3с подругивач, -ица, потсмевач, -ица, исмевач, -ица.

ver|spre'chen I *tr.* 1. обећа(ва)ти; обр|ећи, -ица-ти; bei Treu und Glauben ~ зада(ва)ти веру, дати обећање; *fig. ich verspreche mir nicht*

viel davon не очекујем много од тога. II **sich** ~ I. зарећи се, -ицати се, обрћеи се, -ицати се, особ. = verloben I. 3. зарећи се, заговори се, погрешити (и. преварити се) у говору; er hat sich versprochen омакноу му се језик. III **Ver|spre|chen** *n*, **Ver|spre|chung** *f* обећа(ва)ње; об-, за|рицање, и = Verlobung; j-m das Versprechen abnehmen узети од кога обећање; ein Versprechen einlösen и. halten испунити -њавати (и. одржати) обећање; die größten Versprechungen machen обећа(ва)ти златна брда.

ver|spre|ngen I *tr.* растер(ив)ати, разби(ја)ти, *por.* разбучати. II **Ver|spre|ngen** *n*, **Ver|spre|ngung** *f* растеривање, растурање, разбијање, *por.* разбучавање.

ver|spri|ngen I *tr.* sich (*dat.*) den Fuß ~ скачући уганути ногу. II **sich** ~ залутати, забасати.

ver|spri|tzen I *tr.* (по)прскати (и. врицати, штрцати) далеко; проли(ва)ти: sein Blut für das Vaterland ~ проли(ва)ти крв за отаџбину. II *refl.* sich am Felsen ~ разби(ја)ти се о стену пенушајући се.

verspro|chenermaßen {фѣршпрѣхѣрмасѣ} *adv.* сходно (и. према) обећању, према споразуму.

ver|spu|nden, **ver|spü|nden**, **Ver|spu|nden** *n*, **Ver|spü|nden** *n*, **Ver|spu|ndung** *f*, **Ver|spü|n-|ver|spü|ren** *tr.* = spüren II. [*zung* *f* = spunden.] **ver|staa|tlichen** {фѣрштатлѣхѣн} I *tr.* 15a подржавјити, -љивати, ставјити -љати под државну управу, узети -имати у државне руке; посветовњачити. II **Ver|staa|tlichen** *n*, **Ver|staa|tlichung** *f* подржављивање, -ење, стављање под државну управу, узимање у државне руке; посветовњачење; Verstaatlichung der Eisenbahnen откуп *m* железница од стране државе.

ver|stä|hlen ☼, **Ver|stä|hlen**, **Ver|stä|hlung** = stähleu. [*здробити, здрузгати.*]

ver|sta|mpfen *tr.* стући, стучати; (ис)туцати, I **Ver|sta|nd** [срвн.] *m* 2g (б. *pt.*) разум; дух; сазна(ва)ње *n*, увиђање *n*, моћ *f* разумевања, моћ схватања; моћ *f* суђења, моћ расуђивања; оштроумност *f*, оштроумље *n*; проицљивост; e-n klaren ~ haben разборито судити, јасно мислити; er ist nicht bei ~ (он) није при памети, (он) није при себи; bei gutem ~ (е) sein бити при првој памети, имати здрав разум; der Kranke blieb bei ~ (е) болесник је био при памети (и. свести); ohne ~ reden говорио без смисла; das geht über meinen ~ то је изнад моје моћи схватања, то превазилази моје снаге; zu ~ e kommen стасати до разумног доба (и. до разумних година); опаметити се; der ~ steht mir still памет ми се мете; *prov.* ~ ist besser als Reichtum боље умети него имати.

Ver|sta|ndes..., **ver|sta|ndes...** {фѣрштѣндѣсѣ} ~begriff *m* појам разума; ~gabe *f* дар разума (и. сазна(ва)ња, разумевања); ~kasten *fam. m* ђупа *f*; du bist ein kleiner ~kasten ти си мала мудрица; ~kraft *f*: а) моћ разума, способност схватања (и. разумевања); б) снага *f* схватања (и. разумевања); ~mäßig *a*:

а) разуман; б) разумљив, схватљив; ~mensch *m* човек (од) разума, практичан човек, позитивиста; ~schärfe *f* оштроумност, оштроумље *n*, виспреност, бистрина, проицљивост; ~schwäche *f* слабоумност, слабоумље *n*, малоумност, блесавост, глупавост; ~tätigkeit *f* делатност (и. рад *m*) разума; ~welt *f* свет *m* разума, разумни свет; ~wesen *n* биће разума, (чисто) разумно биће.

ver|stä|ndig *a* (*dv.*) разум|ан (-но); памет|ан (-но); разборит(о); смотрен(о); проицљив(о); разлож|ан (-но); das ~e Alter зреле године *fpl.*

ver|stä|ndigen {фѣрштѣндѣгѣн} I *tr.* и *refl.* 15a 1. j-n von et. ~ обаве|стити -штавати кога о чему, изве|стити -штавати кога о чему, упозна(ва)ти кога с чим; j-n über et. ~ обавестити кога о чему, објаснити кому што. 2. sich mit j-m ~ споразуме(ва)ти се с ким (*über acc.*: о), сложити се с ким (*über acc.*: у). II **Ver|stä|ndigen** *n*, **Ver|stä|ndigung** *f* обавештавање, -ење, обавештај *m*, извештавање, извешће, извештај *m*; обавештавање, -ење, објашњавање, -ење; споразум(евање *n*) *m*. **Ver|stä|ndigkeit** {фѣрштѣндѣхѣйт} *f* 3b разумност, разборитост, смишленост, здрав разум *m*. [мевања.]

Ver|stä|ndigungs|mittel *n* средство споразу-
ver|stä|ndlich {фѣрштѣнтлѣх} *a* (*dv.*) 1. разумљив(о), разговет|ан (-но), јас|ан (-но); sich ~ machen чути се; laut und ~ reden говорити гласно и разумљиво. 2. разумљив(о), појмљив(о), схватљив(о); allgemein ~ опште схватљив (и. разумљив); sich ~ ausdrücken изра|зити се -жавати се јасно; j-m et. ~ machen објаснити -шњавати кому што.

Ver|stä|ndlichkeit {фѣрштѣнтлѣхѣйт} *f* 3b 1. разумљивост, разговетност, јасност. 2. разумљивост, схватљивост, појмљивост.

Ver|stä|ndnis {фѣрштѣнтнѣс} *n* 2h¹ разумевање, схватање, појимање; szenisches ~ разумевање за позорницу; ~ für et. haben имати разумевања за што, разумети се у чему, разумети што; er hat kein ~ für... он нема разумевања за..., он не разуме...; ohne ~ für... без разумевања за..., неприступачан за...

Ver|stä|ndnis..., **ver|stä|ndnis...** {фѣрштѣнтнѣсѣ}: ~innig *a* дубока разумевања (*gen.*), који има дубоко разумевање, проицљив; *adv.* с пуно разумевања, проицљиво; j-m e-n ~innigen Blick zuwerfen погледати кога проицљиво; j-m ~innig die Hand drücken стегнути кому руку с пуно разумевања; ~los *a* без разумевања; ~losigkeit *f* немање *n* разумевања; ~voll *a* = ~innig.

ver|stä|nkern *tr.* усмрдити, убаздити, (на)пунити смрадом.

ver|stä|rken I *tr.* и *refl.* 1. (sich) ~ појачати (се), појачавати (се); повећати (се), повећавати (се), удв|ојити (се), -ајати (се), удвоструч|ити (се), -авати (се); подебља(ва)ти; пооштри|ити, -авати, погорша(ва)ти; ☞ поди|ћи, -зати; ☞ појача(ва)ти, концентрисати; ~d појачав|ајући, увећава|јући. II **Ver|stä|rken** *n*, **Ver|stä|rkung** *f* 1. појача(ва)ње; по-, у|већа-

вање, по-, у|већање; удвајање; подебља(ва)-
ње; поштравање, поштрење, погорша(ва)-
ње; ¶ (по)дизање. 2. само Verstärkung особ.

⊗ појачање *n* (и *X*).

Ver|stär|kungs... {фѣрштѣркун-с-}: ~flasche *f*
лајденска боца; ~truppen *f pl.* X појача-
ња *n pl.*, помоћ *f*; ~wort *n 2a gr.* аргумента-
тив *m*, реч *f* увећана значења. [vergönnen.]
ver|stäl|ten {фѣрштатн-н} *tr.* 15с = gestatten,
ver|stau|ben I *intr.* (s) и sich ~ 1. сасвим се
за-, по|прашити. 2. разлетети се као пра-
шина, отићи у прах (и. прашину). II *tr.* *
за верстаубен.

ver|stäu|ben I *tr.* 1. попрашити, покри(ва)ти
прашином. 2. = zerstäuben I. II Ver|stäu|ben
n, Ver|stäu|bung *f* = zerstäuben III.

Ver|stäu|ber *m* = Zerstäuber.

ver|stau|chen {дн.} I *tr.* X sich (dat.) den Fuß
~ угаути ногу. II Ver|stau|chen *n*, Ver|stau|
chung *f* угауње.

ver|ste|chen I *tr.* 1. ein Loch usw. ~ = stopfen
2d. 2. (Lanzen im Turnier) (с)ломити (копља
у витешким играма). 3. s-e Trümpfe — упо-
требити све адуте на сечење, изадутирати
се сечењем. II Ver|ste|chen *n*: durch das Ver-
stechen s-g Trümpfe употребљавањем свих
својих адута на сечење.

Ver|ste|ck {фѣрштѣк} *n, m 2g 1.* (б. *pt.*) с(а)-
кривање *n*; ~ spielen играти жмурке. 2. (са
pl.) скривиште *n*, склониште *n*, заклон *m*;
заседа *f*, бусија *f*.

ver|ste|cken {~н} I *tr.* и *refl.* 1. (sich) ~ сакри-
ти (се), сакривати (се). 2. а) = verbergen 2;
b) *fig.* sich vor j-m ~ müssen морати се са-
крити пред ким, далеко изостајати за ким.
II Ver|ste|cken *n* = Versteck I. III *p.p.* в. ver-
steckt.

Ver|ste|ck|spiel(en) *n* игра(ње *n*) *f* жмурке.

ver|ste|ckt {фѣрштѣкт} *p.p.* од verstecken и а
1. с(а)кривен; ~e Anspielungen *f pl.* завијене
речи; ~er Vorwurf скривено (и. посредно)
пребацивање, скривен (и. посредан) прекор.
2. затворен, притајен, притворан, подмукао;
~er Mensch затворен (и. прикривен) човек.

ver|ste|ckter|weise *adv.* скривено, потајно.

Ver|ste|ck|theit {~хд*т} *f 3b* скривеност, при-
тајеност, притворство *n*, подмуклост.

ver|ste|hen I *tr.* 1. разуме(ва)ти; схва|тити, -ха-
ти, појмити, појимати: а) zu ~ geben да(ва)-
ти да (се) разуме, да(ва)ти на знање; jeder
macht's wie er's versteht сваки ради према
својем схватању; was versteht man unter...
шта се разуме (и. подразумева) под...;
verstanden? јесте ли (ме) разумели?, ра-
зумете?; mit darunter ~ разумети ту, подра-
зумевати ту, урачунавати (и. рачунати) у то;
~ wir uns recht! да се разумемо!, разумимо
се добро!; b) Sie ~ mich falsch ви ме рђаво
разумете; nicht ~ wollen не хтети разумети
(и. да разуме итд.), правити се глуп; will
man dadurch zu ~ geben, daß...? да ли то
значи да...?, да ли се тиме хоће да...? 2. *fig.*
знати, познавати, умети; разумевати; et.
~ разумевати што; Deutsch ~ разумевати (и.
знати) немачки; nichts von der Musik usw. ~

не разумевати се ништа у музици итд.; et.
aus dem Grunde ~ познавати што из основа,
из темеља, темељно (по)зна(ва)ти што; v.
Rummel!; ~ Sie das? умете ли Ви то?; das
~ Sie nicht то ви не умете. II sich ~ а) sich
(selbst) ~ разумети се(бе сама) разуме(ва)ти
(самор) се(бе); b) sich mit j-m ~ разуме(ва)ти
се с ким, споразумети се с ким; c) (das)
versteht sich! разуме се!, даборме!; das ver-
steht sich von selbst и. *fam.* am Rande разу-
ме се по себи; wie es sich von selbst ver-
steht како се по себи разуме, како се само
собом разуме; d) sich auf et. (*acc.*) разуме-
вати се у чему; e) sich zu et. (*dat.*) ~ пристати
на што. III Ver|ste|hen *n* разумевање, схва-
тање, појимање.

ver|stei|fen I *tr.* (*intr.* (s), sich ~) укрутити (се),
крутити (се); укочити (се), кочити (се); по-
јача(ва)ти; *fig.* sich auf et. (*acc.*) ~ упорно
оста(ја)ти при чему. II Ver|stei|fen *n*, Ver|
stei|fung *f* укрућивање, крућење, кочење; по-
јача(ва)ње; упорно остајање.

ver|stei|gen I sich ~ 1. = übersteigen IV. 2.
уздиг|ћи се, -зати се; so hoch habe ich mich
nie verstiegen тако далеко никад нисам ишао,
никад нисам имао тако велике захтеве; ни-
када нисам смерао (и. *fam.* пуцао) тако ви-
соко на...; dieser Autor verstiegt sich zu hoch
овај писац смера превисоко (и. узлеће, уз-
вињава се сувише високо); er verstieg sich
zur Behauptung он се усуди ништа мање него
да (ус)тврди...; wenn sie sich auch nie zu e-m
Lobe verstieg иако она никад није ишла до
похвале. II Ver|stei|gen *n*: die Gefahren des
Versteigens опасности (сувише високог) пе-
[њања.]

Ver|stei|gerer *m* извршитељ.

ver|stei|gern I *tr.* = verauktionieren; јавно
прода(ва)ти, изложити -агати јавној прода-
ји, прода(ва)ти на лицитацији (и. *fam.* на
добош). II Ver|stei|gern *n*, Ver|stei|gerung *f* =
Auktion; јавна продаја, јавно продавање,
излагање јавној продаји, продавање (и. про-
даја) на лицитацији (и. на добош).

ver|stei|nern 15b I *tr.* скаме|нити, -њавати,
окаме|нити, -њавати; в. и dastehen I. II *intr.*
(s), sich ~ с-, о|каменити се, с-, о|камења-
вати се. III Ver|stei|nern *n*, Ver|stei|nerung *f*
1. с-, о|камењавање. 2. само Versteinerung
окаменотина, фосил *m*.

Ver|stei|nerungs..., ver|stei|nerungs... {фѣрштѣ-
н*рѣн-с-}: Zfähig а с-, о|каменљив, претвор-
љив у камен; ~kunde *f* наука о окаменоти-
нама (и. фосилима), палеонтологија.

ver|stei|lbar а померљив, помичан, покретан,
преместљив; ~e Bank померљива (и. по-
мична) клупа; ~er Lehnstuhl померљива (и.
помична) наслоњача. [покретност.]

Ver|stei|lbarkeit *f* померљивост, помичност,
ver|stei|llen I *tr.* 1. а) премес|тити, -штати; man
hat mir alle Bücher verstellt испремештали
су ми све књиге; b) пома|ћи, -кнути, поме-
р|ити, -ати. 2. затв|орити, -арати, запречи-
(ва)ти, закрити. 3. = entstellen. 4. из-, про-
м|енити (seine Stimme, seine Handschrift глас,
рукопис) искренути, (из)мењати; преруши-

(ва)ти, прикри(ва)ти. II *sich* ~ 1. а) *sich gegen j-n* ~ прикри(ва)ти се према кому; б) претварати се, правити се; *sich zu ~ wissen* умети се претварати, умети да се претвара, -ју итд.; с) прерушити се, -авати се. 2. шв. не хтети маћи с места. III *Ver|ste|llen n*, *Ver|ste|llung f* 1. премештање; померање, помицање; затварање, за-, пре|пречавање, закривање; мењање, измењивање; прерушивање, -ење, прикривање. 2. претварање, претворство, лицемер|ство, -ење.

Ver|ste|llungs kunst f вештина претварања (и. прикривања); лицемерство *n*, претворство *n*. *ver|ste|rben intr. (s)* = sterben I.

ver|steu|ern I tr. et. ~ платити -вати дажбину (и. царину) на што; *Waren an der Grenze* — платити -вати увозну царину на робу. II *Ver|steu|ern n*, *Ver|steu|erung f* плаћање пореза, дажбине, царине.

ver|stie|ben intr. (s) отићи у прашину, распршта(ва)ти се, рас|јути се, -ипати се.

ver|stie|gen {фѣрштѣн} p. p. од *versteigen*.

ver|sti|m|men tr. и sich ~ 1. ≡ рђаво згласити (и. ускладити), раскладити; *sich* ~ раскладити се; *das Piano ist verstimmt* пиано је расклађен (и. неусклађен, рђаво зглашен); *verstimmtes Klavier* расклађен клавир *m*. 2. *fig. j-p* ~ онерасположити -авати кога, озловољити -авати кога; *verstimmt sein* бити нерасположен, бити зле воље.

Ver|sti|m|theit {фѣрштѣтхѣт} f, *Ver|sti|m|mung f 3b* 1. ≡ расклађеност, неусклађеност, незглашеност. 2. *fig.* нерасположење *n*, зловоља *f*.

ver|sto|cken I intr. (s) = stocken I 3. II *intr. (s)* и *refl.* отврдути, окорети, оуглати; за-, у|копистити се; *verstockt* окорео, оуглао, отврдуо, непоправљив. III *tr.* отврдути, начинити окорелим (и. оуглалим). IV *Ver|sto|cken n* прозукњавање, прозуклост, кварење од влаге.

Ver|sto|cktheit f, *Ver|sto|ckung f 3b* отврдулост, окорелост, оуглалост; упокишћеност, упорност.

ver|sto|hlen {фѣрштѣлн} [verstehlen † = stehlen] I a 1. крадљив. 2. (по)тајан; скривен; II *adv.* ~ и ~*er|weise a* кришом, крадом, (по)тајно, тајом.

ver|sto|pfen I tr. и sich ~ 1. (*sich*) ~ запуш|ити (се), -авати (се); зачеп|ити (се), -љивати (се); затв|орити (се), -арати (се); затис|нути (се), -кивати (се); загушити (се), загушивати (се); *mit Werg* ~ запуш|ити -авати кучинама; *die Ritzen e-r Tür* — запуш|авати -ити пукотине на вратима; *† den Leib* ~ затв|орити, -арати, проузроковати тврду столицу. II *Ver|sto|pfen n*, *Ver|sto|pfung f* а) запушавање; зачеп|ивање, -ење, затискивање; загуш|ивање, -ење; б) само *Verstopfung* запушеност, затиснутост, загушеност; *† Verstopfung* затвор *m*, тврда столица; *an Verstopfung leiden* патити од затвора, имати тврду столицу; *Verstopfung bekommen* доби(ја)ти затвор (и. тврду столицу).

ver|sto|rben {фѣрштѣрбн} p. p. од *versterben*

и *a* умрли, преминули, покојни; *meine ~e Mutter* моја покојна мати; *der (die) Verstorbene* покојник, -ца; *die Verstorbenen pl.* преминули, покојници; *Verstorben* Читуља *f*.

ver|stö|ren tr. 1. = stören I 2. 2. *j-n* ~ по-, с|мести (и. збунити) кога; *verstört* по-, с|метен, збуњен, унезверен; *ein ganz verstörtes Gesicht haben*, *ganz verstört aussehen* бити сав унезверен. 3. *die Diebe usw.* ~ растерати лопове итд.

Ver|stö|rtheit {фѣрштѣртхѣт} f 3b по-, с|метеност, збуњеност, унезвереност.

Ver|sto|ß m (по)грешка *f*, омашка *f*; *e-n* ~ *begehen* погрешити; *e-n* ~ *gegen et.* *machen* огрешити се о шта.

ver|sto|Ben I intr. (h) (по)грешити, омашити; *gegen et.* ~ огрешити се о шта, вређати што.

II *tr. j-p* ~ одгурнути, одби(ја)ти кога; *j-p aus e-r Gesellschaft* ~ (о)терати (и. одагнати, истерати) кога из неког друштва; *s-e Frau* ~ отерати (и. најурити) жену; *ein Kind* — одрећи се детета, лишити -авати дете наслеђа, искључи(ва)ти дете из наслеђа. III *Ver|sto|Ben n*, *Ver|sto|ßung f* = *Verstoß*; терање, истеривање, (из)гоњење; најуривање; одрицање, лишавање (и. искључивање из) наследства.

ver|stre|ben I *tr.* подуп|ети, -ирати, опе-ти, подуслонити. II *Ver|stre|ben n*, *Ver|stre|bung f* подупирање.

Ver|stre|be|holz n подупирач *m*, подупорањ *m*.

ver|stre|ichen I intr. (s) про|ћи, -лазити, про-тећи, -ицати, минути, прохујати; *der Termin* *ist verstrichen* рок је прошао. II *tr. a*) = *verschmieren* I и 2; б) ≡ *die Fugen* ~ попунити малтером саставке. III *Ver|stre|ichen n*, *Ver|stre|ichung f* пролажење, протицање, прохујавање (времена); ≡ попуњавање саставака малтером.

ver|streu|en I tr. 1. растурити, -ати, ра(за)су-ти, ра(за)сипати; *in alle Winde* ~ расеја(ва)-ти на све стране. 2. (по)трошити на стелу. II *Ver|streu|en n*, *Ver|streu|ung f* растурање, ра(за)сипање.

ver|stri|cken I tr. и refl. 1. [*stricken*]: а) по(ис)-плести, потрошити плетући; б) проплести, пров|ести -одити у плетењу. 2. *fig.* = *be-stricken*², ухватити у мрежу; *sich* ~ ухвати-ти се (и. хватати се) у властиту мрежу, у-, за|плести се, упетљати се; *in et. verstrickt sein* бити уплетен (и. упетљан) у што. II *Ver|stri|cken n*, *Ver|stri|ckung f* хватање у мрежу, везивање; мреже *f pl.*, замка *f*.

ver|studie|ren tr. по-, у|трошити за (и. на) своје учење; *s-e Gesundheit usw.* ~ упропасти-ти здравље своје учењем.

ver|stü|mmeln {фѣрштѣмлен} [срвн.] I tr. и refl. 15b: (*sich*) ~ осака|тити (се), -ћивати (се) (и *fig.*), (о)крњити (и *fig.*), зарубити, -љивати; (у)шкопити, ушкопљавати, (у)-штрожити; *Verstümmelte(r)* *s* осакаћени|к, -ца. II *Ver|stü|mmeln n*, *Ver|stü|mmelung f* о-сакаћивање, -ење.

ver|stu|mmen {фѣрштѣмн} I intr. (s) 15a за-, о|немети, ухутати (се); *gr.* поста(ја)ти му-

клим, изгубити се, преста(ја)ти: ~ machen ућуткати. II *tr.* \nearrow = ~ machen. III *Ver|stu'mmen* *n*, *Ver|stu'mmung* *f* за-, онемљивање, за-, онемљење; *gr.* постајање муклим, губљење, престајање. [*3с* осакаћивач, -ица.]

Ver|stü'mmler {*фёрштүмлер*} *m* 2l, ~in {*~дн*} *l*
ver|stu'tzen *tr.* = *stutzen* *l*.

Ver|su'ch {*фёрзух*} *m* 2g покушај; оглед, опит, (Хр.) покус; подухват, потхвват; *erster* ~ први покушај; *durch* ~ *bestimmen* утврдити -ђивати (и. одредити -ђивати) огледом (и. опитом); *e-p* ~ *mit j-m* (mit et.) *machen* вршити оглед (и. опит, покус) с киме (с чиме).

ver|su'chen I *tr.* и *sich* ~ 1. огледати (се); *sich auf allen Gebieten* ~ огледати се на свима пољима, огледати се на (и. у) свему; *sich an et. (dat.)* ~ огледати се на чему; *es mit j-m* ~ огледати с киме. 2. покуша(ва)ти, пробати; (о)кушати; испит(ив)ати; *sein Glück (и. sein Heil)* ~ (п)окушати (и. тражити) своју срећу(свој спас). 3. *sich in et. (dat.)* ~ огледати се (и. окушати се) на чему; *er hat sich (dat.) et. (и. viel) versucht*, *er hat sich (acc.) in der Welt versucht* он је прошао света. 4. *j-p* — а) огледати кога, ставити кога на пробу, б) кушати, искушавати кога, наводити кога у искушење; *sich zu et. versucht fühlen* бити у искушењу да се учини што. II *Ver|su'chen* *n* огледање, кушање, = *Versuch*.

Ver|su'cher *m*, ~in *f* кушач, -ица, искушавач, -ица; заводник, -ца.

Ver|su'chs..., *ver|su'chs...* {*фёрзухс-*}: огледни, опитни, покусни; ~*ballon* *m* огледна ваздушна лопта; ~*feld* *n* ~ *station*; ~*geschütz* \times *n* огледни топ *m*; ~*kaninchen* (и. *fig. fam.* ~*karnikel*) *n* питоми зец *m* на коме се врше огледи; огледни кунџ *m*; *fig.* пара *f* за поткусуривање; уп. *Prügelknabe*; ~*schießen* *n* огледно гађање; ~*station* *f* огледна станица, огледно добро *n*; ~*weise* *adv.* као оглед, као опит, колико да се изврши оглед; ~*zweck* *m*: *zu* ~*zwecken* у сврху огледа (и. опита, покуса), огледа ради, опита ради, покуса ради.

Ver|su'chung {*фёрзухун-*} *f* 3b (в. *versuchen* 4b) искушење, кушање; *in* ~ *führen* довести -одити у искушење, кушати; *in* ~ *geraten* и. *kommen* пасти -дати (и. доћи -лазити) у искушење. [маз(ив)ати, замаз(ив)ати.]

ver|su'deln *tr.* (у)прљати, у-, за|мрљати, из-*l* *ver|su'mpfen* I *intr.* (s) претворити се -арати се (и. прећи) у бару(штину) (и. мочвар), поста(ја)ти баровитим (и. мочварним); *fig.* пропа(сти) -дати у разврату, ис-, по|кварити се, пасти сасвим ниско. II *ver|su'mpft* {*фёрзумпфт*} *p.p.* и *a* баровит, мочваран; *fig.* ис-, по|кварен, сасвим ниско пао. III *Ver|su'mpfen* *n*, *Ver|su'mpfung* *f* претварање (и. прелажење) у бару(штину) (и. у мочвар); *fig.* ис-, по|квареност, пропадање, пропалост, пад *m*. *ver|su'ndigen* I *sich* ~ огрешити се; *sich an j-m* (an et.) ~ огрешити се о кога (о што); *sich an unschuldigem Blute* ~ (у)прљати руке невином крви; *womit habe ich mich versündigt?* шта сам згрешио? II *Ver|su'ndigen* *n*, *Ver|*

sü'ndigung *f* огрешење; *Versündigung* *an Gott* грех *m* према Богу.

ver|su'nken {*фёрзункен*} *p.p.* и *a* в. *versinken*. *Ver|su'nkenheit* {*~хдт*} *f* 3 I. 1. пропалост, (морална) пропаст, поквареност. 2. утонулоост, самозаборав *m*.

ver|sü'ben I *tr.* и *refl.*: (с)и ~ засла|дити (се), -ђивати (се) (и *fig.*), пресла|дити, -ђивати; *fig.* *die Pilie* ~ засладити пилулу; *das Leben* ~ улепша(ва)ти живот, (у)чинити живот пријатнијим (и. слађим). II *Ver|sü'Ben* *n*, *Ver|sü'Bung* *f* слађење, заслађивање (и *fig.*). *Ve's...*, *ve's...* {*фёрс-*}: ~*weise* *adv.*: а) стиховима, на стихове, стих по стих; б) строфама, песм(и)цама; ~*zeichen* *n* ≠ знак *m* за *vert. abr.* = *vertatur*. [стих.]

ver|tä'feln, *Ver|tä'feln* *n*, *Ver|tä'felung* *f* в. *täfel* *n* и *Täfelung*.

ver|tä'gen I *tr.* и *refl.* 1. (с)и ~ одл|жити (се), -арати (се), одл|дити (се), -ађати (се). 2. \times *vertagter Wechsel* доспела меница *f*. II *Ver|tä'gen* *n*, *Ver|tä'gung* *f* одлагање; одгађање. *ver|tä'n* {*фёртан*} *p.p.* од *vertun*.

ver|tä'ndeln *tr.*: презалудничити, про|вести -одити време у тричаријама (и. залудницама), (с)траћити, проћердати; учачкати, уситнити.

ver|tä'nzen *tr.* 1. преиграти, преплесати, про|вести -одити у игрању (и. у плесу). 2. *s-p* *Kummer* usw. ~ ударити (и. окренути) бригу на весеље играњем (и. плесом).

vertatur! {*вёртатур*} [лат.] *inf.* окрен(ут)и!; в. и *verte*. [(при)везати.]

ver|tau'en {*фёртәун*} \times *tr.* 15a (за)курталити, *l* *ver|tau'schbar* {*фёртәшбар*} *a* разменљив, трамљив; преместљив. [премestљивост.]

Ver|tau'schbarkeit {*~кәрт*} *f* 3b разменљивост, *l* *ver|tau'schen* I *tr.* 1. et. *gegen* (и. *für* *acc.*, *mit* *dat.*, *um* *acc.*) et. ~ раз-, про|менити (и. мењати, трампити) што за што; *ein Amt* usw. ~ раз-, про|менити службу. 2. \wedge заме|нити, -њивати. 3. = *verwechseln* I 2. II *Ver|tau'schen* *n*, *Ver|tau'schung* *f* 1. раз-, про|мењивање, раз-

про|мена, трамплјење, трампа; замењивање, замена. 2. *gr.* мењање.

ver|tau'sendfähen {*фёртәэндфәхн*}, *ver|tau'send fältigen* {*~фәлтјгн*} *tr.* 15a ухиља-

доструч|ити, -авати; устоструч|ити, -авати. *verte!* {*верте*} [лат.] *inf.* окрени!, обрни!; уп. *vertatur*.

ver|tei'digen {*фёртәдјгн*} [\dagger *Teidig* = *Tageding*] I *tr.* и *refl.* 15a: (с)и ~ бранити (се), одбранити (се); *rhet.* *e-n Satz* ~ бранити (једну) поставку; *j-p* ~ бранити (и. шитити, заштићавати) кога, \times *e-e schlechte Sache* ~ бранити рђаву ствар; *sich* ~ бранити се, правдати се. II *Ver|tei'digen* *n*, *Ver|tei'digung* *f* бранење, одбрана; *j-s Verteidigung* *übernehmen* прим|ити се -ати се нечије одбране; *zur Verteidigung dienend* одбранбени; *rhet.*, \times одбрана; правдање.

Ver|tei'diger {*фёртәдјгн*} *m* 2l, ~in {*~дн*} *f* 3с брани|лац, -ља, бранитељ, -ка, бранич; \times и (право)бранилац; ~*sein* бити бранилац, бранити; ~ *e-s Satzes* бранилац поставке.

Ver|tei'digungs..., **ver|tei'digungs...** {фѣртѣдѣ-гун.с-}: ~**anstalten** *f pl.* припреме за одбрану, одбранбене припреме; ~**bündnis** *n* одбранбени савез *m*; ~**fähigkeit** *f* одбранбена способност, способност за одбрану; ~**grund** *m* разлог који се наводи ради одбране, разлог за оправдање; ~**krieg** *m* одбранбени рат; ~**linie** *f* одбранбена линија; ~**los** *a* без одбране, обезоружан; ~**maßregel** *f* одбранбена мера, мера за одбрану; ~**mittel** *n* средство за одбрану, одбранбено средство; ~**rede** *ś* *f* одбранбени говор *m*; ~**schrift** *f* одбрана, одбранбени спис *m*; ~**stand** *×* *m.* е-е Festung in ~stand setzen спремити тврђаву за одбрану, наоружа(ва)ти тврђаву; ~**stellung** *×* *f* одбранбени положај *m*; ~**waffe** *f* одбранбено оружје *д*, оружје за одбрану; ~**weise** *f* начин *т* одбране; ~**weise** *adv.* ~weise verfahren бранити се, држати се одбране; ~**werke** *×* *n pl.* одбранбени радови *m pl.*, одбране *f pl.*; ~**werkzeuge** *n pl.* одбранбена оруђа, оруђа за одбрану; ~**zustand** *×* *m* = ~stand.

ver|tei'en {фѣртѣн} *tr.* 15a *с* = vertäuen.

ver|tei'bar *a* раздељив, расподељив, подељив.

ver|tei'len *I tr.* и *sich* ~ 1. (sich) ~ разде|лити (се), -љивати (се), поде|лити (се), -љивати (се). 2. расподе|лити, -љивати; разда(ва)ти; (sich) ~ расту|рити (се), -ати (се); разрез(ив)ати (порезе); *?* е-е Geschwulst verteilt sich оток се растура. **II Ver|tei'len** *n*, **Ver|tei'lung** *f* 1. раздељивање, раздела, раздеоба, подељивање, подела; расподељивање, расподела, разрезивање, разрез *m*; *?* растурање. 2. (рас)подела. [подељивач, -ица.]

Ver|tei'ler *m* 2l, ~in *f* 3c расподељивач, -ица, **Ver|tei'lungs|modus** *m* начин (рас)поделе (и расподељивања).

ver|teu'ern {фѣртѣрн} *I tr.* 15f поскуп|ити, -љивати. **II Ver|teu'ern** *n*, **Ver|teu'erung** *f* поскупљивање, -ење.

ver|teu'felt {фѣртѣфл} *a* = verdammen **II**, verflucht; *fam.* ђаволски (и *adv.*), врашки (и *adv.*), демонски, сатански, паклени; was für ein ~es Geschäft! какав ђаволски (и врашки) посао!; ein ~er Kerl ђаволски човек, ђаво-човек.

ver|tie'fen *I tr.* 1. продупсти, продубити, продубљивати, (из)дупсти, издубити, издубљивати. **II sich ~ 1. продуп|сти се, -бити се, продубљивати се, удуп|сти се, -бити се, удубљивати се, издуп|сти се, -бити се, издубљивати се. 2. *fig.* sich in et. ~ у-, за|дупсти се у што, у-, за|дубити се у што, у-, за|дубљивати се у што; sich in seine Träumereien ~ утонуту у своје сањарије. **III Ver|tie'fen** *n*, **Ver|tie'fung** *f* 1. продубљивање, -ење, удубљивање, -ење. 2. само Vertiefung: удубљење *n*, угнуће *n*, утолина, јама, шупљина.**

Ver|tie'ft|sein {фѣртѣфтзѣн} *n* у-, за|дубеност *f*, утонулост *f*, об-, за|узетост.

ver|tie'ren {фѣртирн} 15g *I intr.* (s) поживоти-њ|ити се, -авати се, по-, за|дивљати. **II tr.** поживотињ|ити, -авати. **III Ver|tie'ren** *n*, **Ver|tie'ring** *f* поживотињавање, -ење, по-, за|

дивљавање, задивљалост, по|дивљалост.

vertika'l {вѣртикал} [лат.] *a* (dv.) = senkrecht, вертикал|ан(-но).

Ver'tiko {вѣртико} [~w, берлински творничар] *m* би скриња *f*, орман за рубље.

ver|ti'lgbar *a* утаманљив, уништљив, истребљив; избрисљив.

ver|ti'lg'en *I tr.* у-, по|таманити, у-, по|тамањивати; уништ|ити, -авати; затрти; истребити, -љивати; искоре|нити, -њивати; разорити, -авати; избрисати, изгладити; *fam.* со. (по)сатирати, (по)таманити (Speisen, Getränke јела, пића). **II Ver|ti'lg'en** *n*, **Ver|ti'lgung** *f* тамањење, утамањивање, -ење, уништ|авање, -ење; истребљивање, -ење; искорењивање; за-, са|тирање; разоравање; сатирање, тамањење, клопање, кркање.

Ver|ti'lg'er *m*, ~in *f* утамањивач, -ица; истребљивач, -ица; сатирач, -ица; уништавач, -ица; разарач, -ица, разорилац. [истребљења.]

Ver|ti'lgungs|krieg *m* рат до истраге (и до)

ver|to'nen {фѣртѣнн} *I tr.* 15a састав|ити, -љати, компоновати. **II Ver|to'nen** *n*, **Ver|to'nung** *f* састављање, музички састав *m*, компоновање, композиција.

ver|to'nen *intr.* (s) = verklingen.

ver|tra'ckt {фѣртрак} [српн.] *a* 1. искривљен.

2. досадан, несносан, незгодан; мрзак; проклет; запетљан, замршен, заплетен.

Ver|tra'g {фѣртрак} [српн.] *m* 2d 1. (б. pl.) слагање *n*, подношење *n*; es ist kein ~ zwischen den Eheleuten ови се супружници не слажу.

2. уговор; погодба *f*, споразум; картел; zweiseitige Verträge двострани уговори.

ver|tra'gen *I tr.* 1. одн|ети, -осити, зату|рити, -ати. 2. изн|ети, -осити, похабати иосећи. 3. подн|ети, -осити; сносити; издржа(ва)ти; трпети; (nicht) viel ~ können (не) моћи много подн|ети -осити, (не) моћи много да подне-с|е, -ем, -емо, -у итд.; er verträgt nicht viel он не подноси много; viel Wein ~ können моћи поднети много вина, добро подносити вино; diese Pflanze verträgt die Feuchtigkeit nicht ова биљка не подноси (и не трпи) влагу. 4. сложити, измирити; изравнати, изгладити; mit j-m ~ — sich ~. **II refl.** 1. sich mit j-m (wieder) ~ по-, из|мирити се с ким, сложити се с ким. 2. sich gut mit~ea. ~ слагати се једно с другим (и међу собом), живети међу собом добро (и у миру); sich schlecht mit~ea. ~ не слагати се једно с другим (и међу собом), рђаво живети једно с другим (и међу собом); *abs.* sie ~ sich они се слажу; sie ~ sich nicht они се не слажу, они се не трпе; sie ~ sich wie Hund und Katze они се слажу к'о мачка и миш. 3. слагати се; ићи једно с другим, ићи једно уз друго; Grün und Blau ~ sich nicht зелено и плаво не слажу се; es verträgt sich nicht, daß... не слаже се да... (и што...).

ver|tra'glich {~лѣх} *a* = verträglich.

ver|trä'glich {фѣртреклѣх, фѣртреклѣх} *a* 1. помирљив; дружеван, дружељубив, приступачан; доброћудан; мирољубив; ~ leben живети у слози. 2. сложљив, саглашљив, сагласан.

Ver|trä|glichkeit {~кѣт} *f* 3b 1. помирљивост; мирољубивост. 2. сложљивост, саглашљивост, сагласност.

Ver|tra|gs... {фѣртѣкс-} ~**abschluß** *m* закључење *n* уговора; ~**artikel** *m* члан уговора; ~**bruch** *m* кршење *n* (и. прекршај, раскид) уговора.

Ver|tra|g... {фѣртѣкс-}, ~**schließend** *a*. ~**schließende** Teile уговорне стране, стране уговорачице; ~**schließer** *m* уговарач.

Ver|tra|gs..., **ver|tra|gs...** ~**erbe** *m* наследник по уговору; ~**hafen** *n* лука *f* (отворена свима народима) по уговору; ~**mäßig** *I a* сходан уговору, ~ уговорни; *II adv.* сходно (и. по) уговору; ~**mäßigkeit** *f* сходност уговору, сагласност са уговором; ~**recht** *n*. а) право закључивања уговора; б) уговорно право, право које проистиче из уговора; ~**strafe** *f* в. Konventionalstrafe; ~**widrig** {adv.} противан (-но) уговору.

ver|trau|en¹ *I intr.* {h}: j-m ~, auf j-n (auf et.) ~ узда(ва)ти се у кога (у што), поузда(ва)ти се у кога (у што), имати поверење у кога (у што), ослонити се, -ањати се на кога (на што); wer ihm vertraut, ist betrogen ко се у њ(ега) (по)узда, преварен је. *II tr.* и sich ~: j-m et. (и sich) ~ = anvertrauen *I* и 2; er hat sich mir vertraut он ми се поверио.

Ver|trau|en² *n* 2l поверење; (по)уздање; auf (и. in) j-n (и. zu j-m) ~ haben имати у кога поверење (и. поуздање, веру); j-m sein ~ schenken, sein ~ in j-n setzen поклони́ти -ањати кому своје поверење, поуздати се у кога; im ~ auf deine Güte имајући поверења (и. поуздање) у твоју доброту; kein ~ zu j-m haben немати поверења у кога; im ~ у поверењу; j-m et. im ~ sagen и. offenbaren рећи (и. казати) што кому у поверењу; j-n ins ~ ziehen увести кога у поверење (и. у поверљивост ствари); im ~ (gesagt) у поверењу (буди речено).

Ver|trau|ens..., **ver|trau|ens...** {фѣртѣкс-}: ~**amt** *n* ~posten; ~**bruch**, ~**mißbrauch** *m* злоупотреба *f* поверења; ~**frage** *f*. die ~frage stellen поставити -љати питање поверења; ~**mann** *m*, ~**person** *f* поверљива личност, повереник *m*; ~**posten** *m* поверљива служба (и. дужност) *f*, поверљиво место *n*; ~**sache** *f* поверљива ствар; ~**selig** *a* поверљив, пун поверења; ~**seligkeit** *f* поверљивост, слепо поверење; ~**voll** *a* = ~selig; *adv.* поверљиво, с пуно поверења; ~**votum** *n* гласање поверења; ~**würdig** *a* достојан (сваког) поверења.

ver|trau|ern *I tr.* претуговати, пров|ести -одити у тузи (и. жалости). *II sich* ~ пропа|сти -дати од жалости (и. од туге).

ver|trau|lich *I a* 1. = vertrauensselig. 2. присан, пријатељски, другарски; er tut sehr ~ он има сасвим присно држање. 3. ~e Mitteilung поверљиво саопштење.

Ver|trau|lichkeit *f* 3b 1. (б. *pl.*) а) присност; б) поверљивост (е-е Mitteilung usw. саопштења итд.). 2. (са *pl.*) sich gewisse ~en herausnehmen допу|стити -штати себи извесне (и.

неке) присности (и. присне ствари); zu grobe ~ сувише велика присност.

ver|träu|men *I tr.* 1. пресањати, просањати, пров|ести -одити у сањању. 2. сањати, (у-)снити. 3. sein Glück ~ пресањарити срећу своју, остати без среће подајући се сањаријама. *II sich* ~ засањарити се, утонути у сањарије.

ver|trau|t {фѣртѣт} *I a* 1. присно познат, присан; неусиљен, пријатељски, више другарски; mit j-m ~ sein, auf ~em Fuße mit j-m stehen бити с киме присно познат, живети присно с ким, бити с ким присан; ein ~er Freund присни пријатељ; ~er Verkehr присност *f*. 2. добро (и. тачно, подробно) упознат; mit et. ~ sein бити добро упознат са чиме, скроз познавати што, бити печен у чему, бити о чему потпуно обавештен; mit einer Sprache ~ sein владати потпуно једним језиком, говорити (и. познавати) савршено неки језик; sich mit et. ~ machen и. mit et. ~ werden добро (и. подробно) се упознати с чим. *II Ver|trau|te(r)* {~(p)} *s* 9l а) присн|и-а пријатељ, -ица; б) поверени|к-ца.

Ver|trau|theit {~фѣт} *f* 3b 1. присност, тесна веза, присно пријатељство *n*. 2. ~ mit et. подробна упознатост са чиме, дубоко познавање *n* чега. {љивачица, четка за глађење.}

Ver|trei|b|bürste {фѣртѣбн-} *f* (четка) растр-*I* **ver|trei|ben** *I tr.* 1. о-, рас|терати, раз|гонити, (из)гонити, истер(ив)ати, про-, рас|тер(ив)ати, растури(ва)ти; а) j-n aus e-m Orte ~ о-, ис|терати (и. изгнати) кога из неког места; j-n aus s-m Besitze ~ лишити кога његова поседа, одузети кому власништво; j-n aus s-r Wohnung ~ избаци(ва)ти кога на улицу; X den Feind aus e-r Stellung ~ отерати непријатеља са положаја; б) Gewalt mit Gewalt ~ одби(ја)ти силу силом; (sich) die Zeit ~ прекра|тити -живати време, *jam.* уту|ћи -цати време; *f* e-e Krankheit ~ излечити, сузби(ја)ти болест; das Fieber ~ пресећи грозницу; e-e Geschwulst ~ растер(ив)ати оток; j-m die Heiserkeit ~ отклонити кому промуклост; j-m den Schnupfen ~ излечити кому кијавицу. 2. X = absetzen *I* 11. 3. *слик.* die Farben ~ сли(ва)ти боје, (на)правити прелазе међу бојама; die Umriss ~ ублажити оцрте, контуре. *II Ver|trei|ben* *n*, **Ver|trei|bung** *f* терање, ис-, про|теривање; лишавања поседа (и. имања), искључење из власништва; терање, избацивање, потискивање; *f* сузбијање, уклањање; X = Absatz 3; *слик.* ублажавање оцрта, контура.

Ver|trei|b|pinsel *m* *слик.* кичица (и. четкица) *f* за сливање боја (и. за прављење прелаза међу бојама).

ver|tre|ten *I tr.* и sich ~ 1. sich {dat.} den Fuß ~, sich ~ уганути ногу. 2. sich die Beine ~ опружити ноге, ходањем учинити ноге гинким, ходањем ослободити ноге (ед) утрнулости (и. укрупнености). 3. з-, раз|газити. 4. j-m den Weg ~ некому препречити (и. закрчити) пут. 5. die Stelle j-s ~, j-p ~ заступати, замењивати кога; в. Vaterstelle; X auf dem Markte

nicht ~ sein изостати са трга, не бити заступљен на тргу, нема(ти) на тргу. 6. j-n (и. j-s Sache) ~ заступати кога (чију ствар); e-e Meinung ~ заступати (и. бранити) неко мишљење; j-s Sache vor dem Richter ~ заступати (и. бранити) чију ствар пред судом; претстављати кога (што) пред судом. II Ver|tre|ten *n*, Ver|tre|tung *f* 1. угануће; замењивање, заступање; претстављање. 2. die Vertretung des beurlaubten X. übernimmt Herr Y. господина X који је на отсуству заступае г. Y; in Vertretung (часто *abr.* i. V.) des... заступајући... *acc.*, замењујући... *acc.*, место отсушнога... 3. само Vertretung: заступништво *n*, заступство *n*.

Ver|tre|ter {фѣртретер} *m* 2l 1. (и ~in {~џн} *f* 3c) = Stellvertreter(in). 2. бранилац, бранитељ; (право)заступник, адвокат: ~ des Volkes народни претставник, посланик; ☞ заступник, агенат. [штво *n*.]

Ver|tre|terschaft {~шафт} *f* 3b претставни-Ver|tre|tungs..., Ver|tre|tungs... {фѣртретџн.с-}: ~kosten *pl.* трошкови *mpl.* заступања; ~weise *adv.* заступајући..., замењујући.

Ver|trie|b *m* ☞ Absatz 3.

Ver|trie|bene(r) {фѣртрџбн(р)} *s* 9l (в. vertreiben) отеран|и, -а, истеран|и, -ца, прогнан|и, -ца, изгнан|и, -ца, заточени|и, -ца; бегун|ац, -ица.

ver|tri|nken *tr.*: sein Geld ~ пропити (свој) новац; s-e Zeit ~ пробанчити време, провјести ~одити време у пићу; s-e Sorgen ~ разби- (ја)ти бригу пићем; jн. j-n ~ = begraben.

ver|tro|cknen I *intr.* (s) осушити се, (са)сушити се, усахнути. II *tr.* о-, са|сушити. III Ver|tro|cknen *n*, Ver|tro|cknung *f* о-, са|сушивање.

ver|tro|deln *tr.* 1. die Zeit ~ (про)дангубити, провјести ~одити време у нераду. 2. et. ~ прода(ва)ти што старо (и. старударима, старинарима). 3. *fat.* забаци(ва)ти, затури(ва)ти.

ver|tro|sten I *tr.* и sich ~ 1. (sich) ~ тешити (се), утешити (се), умиривати (се), умирити (се). 2. j-n auf et. ~ ули(ва)ти кому наду на што, тешити кога чиме; s-e Gläubiger von einem Tage auf den andern ~ завара(ва)ти своје повериоце. II Ver|tro|sten *n*, Ver|tro|stung *f* тешење, заваривање обећањима (и. јаловим надама).

Ver|tu|er {фѣртуер} *m* 2l, ~in {~џн} *f* 3c трошач, -ица, *fat.* трошачи|ја, -ка, распикућа. ver|tu|erisch {~џш}, ver|tu|lich {фѣртулџх} *a* трошачки, трошачиски, распикућски.

ver|tu|n *tr.* немилице (по)трошити, расипати, (с)трахити, *fat.* проћердати, пропућкати, спискати; man muß nicht alles mit einem Male ~ има више дана него кобасица.

ver|tu|schen {срвн.} I *tr.*: et. ~ (и ver|tu|scheln) забашури(ва)ти што, закукуљи(ва)ти, заму-мули(ва)ти што, прикри(ва)ти што, улепша(ва)ти што. II Ver|tu|schen *n*, Ver|tu|schung *f* забашуривање; прикривање. [argen. I]

ver|ü|beln {фѣрубелн} *tr.* 15f j-m et. ~ = ver-|ver|ü|ben I *tr.* и ~ изврши(ва)ти; (у)чинити, починити, урадити. II Ver|ü|ben *n*, Ver|ü|bung

f ~ изврш|ивање, -ење, почињење, вршење. Ver|ü|ber {фѣруб(р)} *m* 2l, ~in {~џн} *f* 3c извр-ши(л)ац, -ља, учини|лац, -ља.

ver|u|edeln {фѣруедлн} 15f I *tr.* унеплеме-нити, унеплемењивати, на-, у|чинити непле-менитим (и. простим, ниским). II sich ~ 1. унеплеме|нити се, -њивати се, поста(ја)ти неплеменитим (и. прост, ниским). 2. ☞ осиро-маши(ва)ти, садржавати све мање руде (и. метала) (у себи).

ver|u|ehren {фѣрунерн} *tr.* 15a, Ver|u|ehren *n*, Ver|u|ehrung *f* = entehren I и IV.

ver|u|einigen {фѣрунџнџн} I *tr.* и sich ~ 15a = entzweien, разједи|нити, -њавати. II Ver|u|einigen *n*, Ver|u|einigung *f* = Entzweigung, разједињ|ивање, -ење.

ver|u|glimpfen {фѣрунглџмпфн} I *tr.* 15a вре-ђати, ударити на част (*acc.*: *gen.*), вређати (и. повредити) углед (и. част) (*acc.*: *gen.*), нан|ети -осити (*acc.*: *dat.*) срамоту; опада-ти, оцр|нити, -њивати, ружити. II Ver|u|glimpfen *n*, Ver|u|nglimpfung *f* вређање, ди-рање у углед (и. у част), вређање угледа (и. части); опадање, ружење.

Ver|u|nglimpfen {фѣрунглџмпфн} *m* 2l, ~in {~џн} *f* 3c опадач, -ица, клеветни к, -ца, ого-варач, -ица, ружи|лац, -ља.

ver|u|nglücken {фѣрунглџкн} I *intr.* (s) 15a 1. (на)страдати, пропа|сти, -дати; (по)гину-ти; ☞ das Schiff ist verunglückt брод је стра-дао, лађа је пропала. 2. = mißglücken, стра-дати, пропасти. II Ver|u|nglücke(r) {~р} *s* 9t страдални|к, -ца, жртва. III Ver|u|nglücken *n*, Ver|u|nglückung *f* страдање, про-падање, пропаст, = Mißglücken.

ver|u|nreinigen {фѣрунрџнџн} I *tr.* и *refl.* 15a: (sich) ~ испрљати (се), запрљати (се), упрљати (се) (и *fig.*), укалати (се) (и *fig.*), загадити (се); заразити, окужити (ваздух); (о)поганити; einen Tempel ~ (о)скврнавити (и. обесветити) храм; dieser Ort darf nicht verunreinigt werden овде је забрањено љубре бацати; овде је забрањено мокрити. II Ver|u|nreinigen *n*, Ver|u|nreinigung *f* прљање, каљање, загађивање, опогањивање, погање-ње; заражавање, кужење; скврнављење; о-бесвећ|ивање, -ење.

ver|u|n|stalten {фѣрунштџлџн} I *tr.* 15c нагр|-дити, -ђивати, унакази(ва)ти; поружња(ва)-ти, наружи(ва)ти. II Ver|u|n|stalten *n*, Ver|u|n|staltung *f* нагрђ|ивање, -ење, унака|зива-ње, -жење, поружњавање, ружење.

ver|u|n|treuen {фѣрунтрџн} I *tr.* 15a неверно (и. непоштено) управљати (и. руковати) (*acc.*: *abl.*), проневер|ити, -авати. II Ver|u|n|treuen *n*, Ver|u|n|treuung *f* проневера(ва-ње); Veruntreuen von Geldern usw. проневе-ра (и. утаја) новца.

Ver|u|n|treuer {фѣрунтрџн} *m* 2l, ~in {~џн} *f* 3c проневерил|ац, -ица, преневеравац, -ица, утајивач, -ица.

ver|u|nzieren {фѣрунџнџн} *tr.* 15g нагр|дити, -ђивати, наружи(ва)ти, унаказити; в. и ver-unstalten.

ver|u|rsachen {фѣрџраџн} I *tr.* 15a произро-

ковати, проузрочити, да(ва)ти повода (acc.: dat.); причи|нити, -њавати; на|ети, -осити; произ|ести, -одити; изаз(и)вати. II Ver|u'r-sachen *n*, Ver|u'r-sachung *f* проузроковање, проузрочење, давање повода; причи|њавање, -ење, изазивање, произвођење.

Ver|u'r-sacher {фѣрурзак*р} *m* 2l, ~in {~џн} *f* 3с проузроковач, -ица, узрочни|к, -ца, изазивач, -ица, причи|њавач, -ица.

ver|u'r-teilen *I tr.* осу|дити, -ђивати; gerichtlich verurteilter Mensch осуђивани. II Ver|u'r-teilte(r) {фѣруртѣлг*р} *s* 9l осуђени|к, -ца; in contumaciam Verurteilter осуђеник (и. contumaciam (и. у отсуству). III Ver|u'r-teilen *n*, Ver|u'r-teilung *f* осуђивање, осуда.

ver|vie'lfachen {фѣрфилфак*н}, ver|vie'l|fältigen {фѣрфилфелтџг*н} *I tr.* и sich ~ 15a: (с)и ~ умногостру|чити (се), -авати (се); умнож|ити, -авати. II Ver|vie'lfachen, Ver|vie'l|fältigen *n*, Ver|vie'l|fächung, Ver|vie'l|fältigung *f* умногостру|чавање, -ење; умнож|авање, -ење. Ver|vie'l|fältiger {фѣрфилфелтџг*р} *m* (особ. /) умногостручивач; умножавач.

Ver|vie'l|fältigungs...: ~recht *n* право умножа-вања; ~verfahren *n* поступак *m* при умножа-вању, поступак умножавања.

ver|vie'r|fachen {фѣрфѣрфак*н} *I tr.* и refl. 15a: (с)и ~ учетворостру|чити (се), -авати се. II Ver|vie'r|fachen *n*, Ver|vie'r|fächung *f* уче-творостру|чавање, -ење.

ver|vo'llkommen {фѣрфѣлкомн*н} *I tr.* (и sich ~) 15с усавршити (се), усавршавати (се). II Ver|vo'llkommen *n*, Ver|vo'llkommnung *f* усаврш|авање, -ење.

Ver|vo'llkommner {фѣрфѣлкомн*р} *m* 2l, ~in {~џн} *f* 3с усавршавал|ац, -ица, усавршавач, -ица.

Ver|vo'llkommnungs..., ver|vo'llkommnungs... {фѣрфѣлкомнун.с-}: ~fähig *a* усаврш|ив, способан за усавршавање; ~fähigkeit *f* спо-собност за усавршавање, усаврш|ивост.

ver|vo'llständigen {фѣрфѣлштѣндџг*н} *I tr.* и refl. 15a: (с)и ~ употпу|нити (се), -њавати (се), попу|нити (се), -њавати (се); ~ das Lager wieder ~ опет попу|нити стовариште. II Ver|vo'llständigen *n*, Ver|vo'llständigung *f* употпу|њавање, -ење; попу|њавање, -ење.

ver|wa'chen *tr.* проб|ети, про|водити (и. про-вести) у будном стању.

ver|wa'chsen *I tr.* 1. ~ ein Kleid ~ = aus- wachsen II. 2. (уп. III 1) (из)губити што ра-сту|ћи; er hat s-e Narbe ganz ~ не види му се више ожи|лак. II sich ~ = überwachsen II.

III intr. (s) 1. зара|сти, -ш|ивати; die Wunde verwächst рана зараш|ује; mit et. ~ зарастати у што. 2. срести, сраш|ивати; запл|ести се, -итати се, препл|ести се, -итати се; fig. mit einer Familie ~ sein бити присно везан с не-ком породicom. 3. криво (из)расти; кржља-во (из)расти, кржља(ви)ти; огрбавети. IV ~ *p. p.* и *a* срастао; криво израстао, кржља-во израстао, наказан; грбав. V Ver|wa'chsen *n*, Ver|wa'chsung *f* зараш|ивање, -ење, затва-рање; срастање, сраш|ивање, -ење, сраштај *m*; за-, пре|плитање; криво растење, криво

израстање, кржља-во израстање.

Ver|wa'chsenheit {фѣрвакснхѣт*т} *f* 3b, Ver|wa'chsen|sein {фѣрвакснзѣн*н} *n* 1. сраслост *f*, срашћење *n*. 2. ~ des Körpers нарђеност (и. унакаженост) *f* тела.

Ver|wa'hr {фѣрвар*р} *m* inv. (б. pl.) = Ver|ver|wa'hren *I tr.* и sich ~ 1. сачува(ва)ти, (о)-чувати, мет|нути -ати под кључ, закључа-(ва)ти; метнути (и. склонити) на безбедно место; j-m Geld zu ~ geben да(ва)ти кому новац на чување; ~ gut verwahrt добро у-дењен (и. с)пакован, упакован. 2. gegen acc. (и. vor dat.) et. ~ (са)чувати (и. зашти-тити) од чега; sich gegen et. ~ а) чувати се од чега, предузети мере предострожно-сти против чега, б) особ. ~ бранити се од чега. 3. den Tempel usw. mit Schlössern und Riegeln ~ снабдети храм бравама и резама. II Ver|wa'hren *n* в. Verwahrung.

Ver|wa'hrer {фѣрварѣр*р} *m* 2l, ~in {~џн} *f* 3с чувар, -ка; оставоприма|ц, -ља.

ver|wa'hrlosen {фѣрварлѣз*н} [срвн.] *I tr.* 15е запарложити, забата|лити, -љивати, за-, на-пустити, за-, на|пуштати, занемари(ва)ти. II intr. (s) за-, у|парложити се, запустити се, -штати се, забата|лити се, -љивати се; verwahrlost за-, у|парложен, забата|ен, за-, на|пуштен. III Ver|wa'hrlosen *n*, Ver|wa'hr-losung *f* запарлож|авање, -ење, за-, на|пу-штање, забата|ивање -ење.

Ver|wa'hrsam {фѣрварзѣм} *n* 2g, ~ *f* 3b, Ver|wa'hrung {фѣрварун*н} *f* 3b 1. (в. verwahren I) чување; in ~ geben да(ва)ти на чување. 2. чувалиште *n*, причува, остава; склониште *n*, спремиште *n*; j-n in ~ nehmen ставити кога у затвор. 3. особ. ~ gegen... устајање про-тив чега, изјава против чега, ограђивање од чега; ~ gegen et. einlegen уста(ја)ти (и. уложити -агати протест) против чега.

Ver|wa'hrungs... {фѣрварџун.с-}. ~mittel *n*. а) средство предохране, предохрана *f*; б) ~ у-стајање *n* (против) чега, протестовање; ~ort *m* = Verwahrung.

ver|wa'isen {фѣрваѣз*н; hom. verweisen} 15е *I* intr. (s) поста(ја)ти сироче; verwaist сиро-че, fig. сироче, напуштен, оставлен самом себи. II *tr.* начинити (и. у)чинити сироче-том. III Ver|wa'isen *n*, Ver|wa'isung *f* сиро-танство, немање родитеља; fig. напуште-ност, остављеност самом себи.

ver|wa'lten *I tr.* 1. управљати (acc.: abl.), ру-ковати (acc.: abl.); ~d управни. 2. владати (acc.: abl.), водити; искоришћавати, држа-ти; ein Amt ~ вршити службу (и. дужност). 3. (руко)водити. II Ver|wa'lten *n* в. Verwaltg.

Ver|wa'lter {фѣрвалтѣр*р} *m* 2l, ~in {~џн} *f* 3с управни|к, -ца, управитељ, -ка; пословођа; настојни|к, -ца; редитељ, -ка; економ, -ка.

Ver|wa'ltung {фѣрвалтун*н} *f* 3b 1. (в. verwal-ten I): а) управљање *n*, пословођење *n*, ру-ковођење *n*; искоришћавање *n*; вршење; б) управа, руковођство *n*, пословођство *n*. 2. управа.

Ver|wa'ltungs..., ver|wa'ltungs... {фѣрвал-тун.с-}; ~ausschuß *m* управни одбор; ~beam-

te(r) *m* управни чиновник; ~behörde *f* управна власт, управно надлештво *n*; в. Verwa tung 1b; ~bericht *m* извештај о управи; ~bezirk *m* срез, котар; округ; ~dienst *m* управна служба *f*; ~fach *n* управна област *f*; ~grenze *f* управна међа, граница; ~jahr *n* управна (и. буџетска, рачунска) година *f*; ~kosten *pl.* управни трошкови *m pl.*; ~rat *m*: а) управни одбор (и. савет), б) члан управног одбора (и. савета), члан управе; ~rechtlich *a* управно-правни, административноправни; *adv.* управноправно, с гледишта управноправног, управно; ~sache *f* управна ствар, ствар управе; ~weg *m* управни (и. административни) пут; auf dem ~wege управно, административним путем; ~wesen *n* управа *f*; ~zweig *m* управна грана *f*, грана управе, управна област *f*.

ver|wa'ndelbar *a* претворљив, преобратљив, променљив, изменљив, заменљив.

Ver|wa'ndelbarkeit *f* претворљивост, преобратљивост, променљивост, ~ из-, за|мењивост.

ver|wa'ndeln I *tr.* и *refl.* 1. (sich) ~ претворити (се), -арати (се), преобратити (се) -ати (се), прометнути (се), -ати се, променити (се), -њивати (се), преобразити (се), -жавати (се); in e-n Aschenhaufen ~ претворити у пепео (и. у гомилу пепела); in Geld ~ претворити -арати у новац, уновчити, -авати; in Glas ~ претворити -арати у стакло; in Kalk ~ скрецити, -авати, претворити -арати у крек; in Knochen ~ претворити (се); in e-n Staub ~ претворити -арати у прах (и. у прашину); ~ e-e Strafe in e-e andere ~ заменити једну казну другом; *rl. cath.* das Brot und den Wein in den Leib und das Blut Christi ~ претворити -арати хлеб и вино у тело и крв Христову. II Ver|wa'ndeln *n* в. Verwandlung.

Ver|wa'ndlung *f* претварање *n*; преобраћање *n*; прометање *n*; промењивање *n*, промена; преображавање, -ење *n*, преображај *m*; ~ e-r Figur in e-e andere gleich große претварање једне слике у другу једнаке величине; ~ e-а замењивање, замена (казне); *rl. cath.* претварање хлеба и вина у тело и крв Христову; ~s|künstler *m* опсенар, мађионичар.

ver|wa'ndt¹ {фѣрвѣнт} *p.p.* од verwenden; особ. = umgewandt (в. umwenden I).

ver|wa'ndt² {~} [срвн.] I а 1. сродан; er ist mit mir ~ он је мој сродник; он ми је рођак (и. род); wir sind nahe (weitläufig) ~ ми смо у блиском (далеком) сродству; ми смо близак (далек) род; wie sind Sie mit ihm ~? у каквом сте сродству с њим?, како сте род са њим? 2. *fig.* сродан; сличан; једнородан, једноростан; Malerei und Dichtung sind mit-ea. ~ сликарство и песништво су сродни. 3. ~e Farben сродне боје, боје које се слажу. II Ver|wa'ndte(r) {~(p)} *s* 91 {~} Verwa'ndtin {~in} *f* 3c) сродник, -ца, рођак, -а; die Verwandten = Verwandtschaft 3.

Ver|wa'ndten|besuch {фѣрвѣнтнбзух} *m* посета *f* рођака (и. сродника).

Ver|wa'ndtschaft {фѣрвѣнтшѣфт} *f* 3b 1. а) сродство *n*, сродништво *n*; *fig.* сродност, сродство *n*, сличност; ~ chemische ~ хемиско сродство; б) ei was ~! какво сродство!, какво сродништво! 2. *fig.* сродство *n*, повезаност. 3. род(бина) *f* *m*, (сви) сродници *m pl.*, рођаци *m pl.*, својта.

ver|wa'ndtschaftlich {~лѣх} *a* сроднички, родбински, рођачки.

Ver|wa'ndtschafts... {фѣрвѣнтшѣфтс-}: ~grad *m* степен (и. ступањ) сродства (и. сродности); ~verhältnis *n* сроднички (и. родбински) однос *m*. [schaft 1.1]

Ver|wa'ndt|sein {фѣрвѣнтзѣн} *n* = Verwandt-|ver|wa'nen I *tr.* опоменути, -ињати; да(ва)ти на знање. II Ver|wa'nen *n*, Ver|wa'nung *f* опомињање; давање на знање.

ver|wa'schen I *tr.* 1. попати, потрошити перући (и. при прању). 2. препрати, провјести -одити у прању. 3. о-, испрати (die Flecke мрље); *refl.* die Tintenflecke ~ sich schwer мрље од мастила тешко се ваде прањем. 4. испрати, прањем избелити (и. скинути). 5. = vertreiben I 3. 6. ~ исп(и)рати, мокрим путем доби(ја)ти (и. издвајати). 7. *fat.* = verplappern. II *p.p.* и *a* расплинут, неодређен, нејасан, блед; изгледео.

Ver|wa'schenheit {фѣрвѣшнѣт} *f* 3b расплинутост, неодређеност, нејасност, изгледелост.

ver|wä'ssern I *tr.* сувише разводнити -њавати, сувише (рас)киселити; *fig.* разводнити, -њавати. II *intr.* (s) сувише се (рас)киселити; *fig.* разводнити се, -њавати се, обљутавети.

ver|we'ben I *tr.* [p.p. verwoben, verwebt] 1. ис-, појткати, потрошити у ткању. 2. (иза)ткати; sie verwoben die Wolle selbst one су (иза)ткале вуну саме. 3. покри(ва)ти паучином. 4. и *refl.* (sich) ~ проткати (се), проткивати (се), испрепле|сти (се), -тати (се); тесно спојити -ајати (и. скопчати). II *intr.*, *refl.*, *tr.* 15a ~, 16b ~ = ver|wehen; још у употреби ver|we'bt {фѣрвѣнт} *a* опао, оронуо. III Ver|we'ben *n*, Ver|we'bung *f* проткивање, испреплетане, протканост, испреплетеност; в. i verketten II.

ver|we'chseibar *a* који (и. што) се може побркати, помешати, разменити; раз-, про|менљив.

ver|we'chseln I *tr.* 1. et. mit et. anderem ~ (по)бркати што с чим другим, (по)мешати што с нечим другим. 2. раз-, про|менити, раз-, про|мењивати; wir haben unsere Hüte verwechselt ми смо променили своје шешире. 3. † = vertauschen. II Ver|we'chseln *n*, Ver|we'chselung *f* 1. мешање, бркање; раз-, про|мењивање, раз-, про|мена. 2. размена, заблуда, погрешка; sie sehen sich zum Verwechseln ähnlich толико личе један на другог да их човек не може да разликује.

ver|we'gen {фѣрвѣгн} [срвн.] *a* (пре)смее; дрзак; (пре)одважан, одлучан; ~tlich {~тлѣх} *adv.* (пре)смело, дрско, (пре)одважно.

Ver|we'gene(r) {~(p)} *s* (пре)смел|и, -а.

Ver|we'genheit {~xdt} f 3b (пре)смелост, др-
скост, (пре)одважност, одлучност.

ver|we'hen I tr. 1. развеја(ва)ти, раздува(ва)-
ти, разн|ети, -осити, растур|ити, -ати, оду-
вати. 2. завеја(ва)ти (mit Sand песком, mit
Schnee снегом), замести; der Wind hat die
Spur (den Weg) mit Schnee verweht ветар је
завејао (и. замео) траг (пут). II intr. (s) раз-
веја(ва)ти се, расути се, ра(за)сипати се,
разн|ети се, -осити се, бити развејан (и. раз-
нет, растуен, ра(за)сут).

ver|we'hren I tr. j-m et. ~ (за)бранити (и. за-
брањивати) кому што, ускраћивати -тити,
закраћити -хивати кому што, не дати кому
што. II Ver|we'hren n брањење, забрањива-
ње, ус-, за|краћивање, недавање.

ver|wei'chlichen {фѣрвѣхлѣхн} I tr. и refl. 15a:
(sich) ~ размекшати (се), размекшавати (се),
разнежити (се), -авати (се); verweicht
разнежен, мек(ан). II Ver|wei'chlichen n, Ver-
wei'chlichung f размекша(ва)ње, разнеж|а-
вање, -ење.

ver|wei'gern I tr. отказ(ив)ати, одрећи, одби-
(ја)ти, (ус)кратити, ускраћивати, бранити;
den Gehorsam ~, zu gehorchen ~ одр|ећи
-ицати (и. отказ(ив)ати) послушност. II Ver-
wei'gern n, Ver|wei'gerung f отказ(ивање n)
m, одрицање, одбијање, ускраћивање, -ење.

ver|weilen I intr. (h) и sich ~ задржа(ва)ти
се, (за)бавити се, замајати се, оста(ја)ти, бо-
равити, пребивати. II tr., узв. ст. j-n ~ заба-
вити, задржа(ва)ти, замајати кога. III Ver-
weilen n задржавање, борављење, остајање,
пребивање.

ver|weinen I tr. 1. Tränen ~ проли(ва)ти сузе,
лити сузе. 2. исплакати, плакањем исцрп-
сти. 3. преплакати, проплак(ив)ати, пров|ести
-одити у плакању. 4. s-n Kummer ~ испла-
кати (и. ублажити) јаде (и. тугу) плакањем
(и. плачем). 5. s-e Augen ~ исплакати (и. из-
губити) очи своје плачући; verweint aus-
sehen, verweinte Augen haben изгледати у-
плакан, бити очију уплаканих (и. црвених,
надувених од плача). II sich ~ 1. = 1 5. 2.
плачем (и. од плакања) претв|орити се -ара-
ти се (zur Quelle у извор).

Ver|weis {фѣрвѣс} [срвн.] m 2h у-, пре|кор;
опомена f; j-m wegen et. (gen.) e-n ~ geben
у-, пре|корити (и. укоравати) кога због чега;
j-m e-n derben (и. tüchtigen) ~ geben избру-
сити ваљано кога.

ver|wei'sen¹ {фѣрвѣз; hom. verwaisen} [свн.]
tr. j-m et. ~ у-, пре|корити (и. укоравати)
кога због чега (и. за што), пребаци(ва)ти
кому што; j-n zur Ordnung ~ опом|енути
-ињати кога на ред.

ver|wei'sen² {~} [срвн.] I tr. 1. упу|тити, -ћи-
вати (на...); j-n an j-n (an et.) ~ упу|тити
-хивати кога на кога (на што). 2. j-n aus dem
Lande (и. des Landes) ~ из(а)гнати (и. про-
тер(ив)ати) кога из земље (и. из домовине);
er ist verwiesen worden био је искључен из
школе; j-n auf e-e Insel usw. ~ протерати
кога на неко острво итд. II Ver|wei'sen n,
Ver|wei'sung f упућивање, упут m (и. †);

из-, про|гнање, протеривање; искључ|ивање,
-ење; Verweisung an die Kommission упућива-
ње (и. упут m) на одбор (и. комисију).

ver|we'ken I intr. (s) с-, у|венути, венути,
учмати. II Ver|we'ken n вењење, свенуће,
учмање.

ver|we'klich {фѣрвелклѣх} a с-, у|венљив.

ver|we'schen {фѣрвелшн} tr. 15e пофранцу-
зити, пороманити, по(и)талијанити.

ver|we'ltlichen {фѣрвелтлѣхн} tr. 15a I tr. 1.
на-, у|чинити светским. 2. на-, у|чинити све-
товним (и. мирским), посветовљавати, по-
световњачити. II intr. (s) поста(ја)ти свет-
ским. III Ver|we'ltlichen n, Ver|we'ltlichung f
чињење светским, посветовљавање, посве-
товњачивање, -ење.

ver|we'ndbar {фѣрвентбар} a употребљив (zu
et. dat. за што), искористљив, применљив.

Ver|we'ndbarkeit {~kdt} f 3b употребљивост,
искористљивост, применљивост.

ver|we'nden I tr. 1. зан|ети, -осити, окре|нути,
-тати; er verwandte kein Auge von ihr није
одвајао ока од ње, није скидао ока са ње;
refl. kein Auge verwandte sich von ihnen нико
није скидао ока са њих, нико није одвајао
ока од њих. 2. изврнути, искренути; mit
der verwendeten (и. verwandten) Hand на-
дланицом. 3. употреб|ити, -љавати; приме-
нити, -њивати; (у)трошити; j-n (et.) zu et. (dat.)
~ употреб|ити -љавати кога (што) за што;
nützlich ~ корисно употреб|ити -љавати, ко-
рисно применити; Sorgfalt auf et. ~ бри-
жљиво радити што, поклонити брижљивост
(и. старање) чему; seine Zeit zu et. ~ упо-
требити своје време на што; die nötige Zeit
auf et. ~ употребити (и. утрошити) потреб-
но време за што (на што). 4. узв. ст. = ver-
wandeln. II sich für j-n (für et.) ~ зауз|ети се,
-имати се за кога (за што), зад|ожити се
-агати се за кога (за што). III Ver|we'nden
n, Ver|we'ndung f употребљавање, употре-
ба, примењивање, примена; трошење; für et.
keine Verwendung haben не моћи употреб-
ити што, немати за што употребити, немати
на што применити; заузимање, залагање.

Ver|we'ndungs..., ver|we'ndungs... {фѣрвѣн-
дун.с-}: ~art X начин употребе; †bereit †
a спреман (и. готов) за употребу, спреман
за службу.

ver|we'rfen I tr. и refl. 1. разбац(ив)ати, ба-
цати тамо (ов)амо, растур|ити, -ати. 2. за-
баци(ва)ти; затур|ити, -ати; sich ~ рђаво (и.
погрешно) (од)бацити, погрешно се одбаци-
(ва)ти. 3. sich ~ (из)витоперити се, (ис)ко-
ритити се, (ис)кривити се. 4. † расе|сти
-дати, пребаци(ва)ти; sich ~ расе|сти се,
-дати се, † пребаци(ва)ти се. 5. побациати,
поизбацивати, потрошити бацајући. 6. од-
баци(ва)ти, отур|ити, -ати. 7. одбаци(ва)ти,
одби(ја)ти, осу|дити, -ћивати, не одобрава-
ти, не одобрити; e-e Lehre ~ одбаци(ва)ти,
не одобравати неко учење; † e-n Richter,
Zeugen usw. ~ изуз|ети -имати судију, све-
дока итд.; тражити изузете судије, сведока
итд.; rl. j-p ~ проклети кога. 8. побаци(ва)ти,

помести. II Ver|we'rfen *n*, Ver|we'rfung *f* разбацивање; забацивање; одбацивање, одбијање, неодобравање, непримање, осуда; изузимање; само Verwerfung раседање *n*, раселина.

ver|we'rflich {фѣрверфлѣх} *a* одбацив, за одбацивање, осудлив, за осуду; ein Buch für ~ erklären одбаци (и. осудити) једну књигу; ~er Richter изузимлив (и. искључлив) судија, судија за искључење (и. за изузеће). Ver|we'rflichkeit *f* 3b одбацивост, осудљивост.

ver|we'rtbar {фѣрвертбар} *a* употребљив, искористити -шавати што, извући -лачити (и. извадити, доби(ја)ти) (одговарајућу) вредност из чега, корисно употребити -лавати што; * Papiere ~ уновчити -авати хартије (и. папире) од вредности. II Ver|we'rtен *n*, Ver|we'rtung *f* искоришћавање, искоришћење, извлачење (и. вађење, добијање) (одговарајуће) вредности (*gen.*: из, од), уновчавање, -ење; Verwertung *s* Patents искоришћавање, -ење патента, добијање (одговарајуће) вредности за патенат.

ver|we'sen¹ {фѣрвезен} распасти се, -дати се, (ис)трнути, (ис)трнути, сагњити; *fig.* изумирати, пропадати. II Ver|we'sen¹ *n*, Ver|we'sung¹ *f* распад(ање) *n* *m*, труљење, трулеж; изумирање, пропадање; in Verwesung übergehen прећи -лазити у трулеж.

ver|we'sen² {~} [срвн.] *tr.* 15e *et.* ~ управљати чиме, владати чиме; *j-s* Amt ~ отправљати (и. вршити) чију дужност, заступати кога. II Ver|we'sen² *n*, Ver|we'sung² *f* управљање, управа.

Ver|we'ser {фѣрвезер} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c управник, -ца, управитељ, -ка; заменик, заступник, вршилац дужности.

ver|we'slich {фѣрвеслѣх} *a* распадљив, иструљив, (у)кварљив.

Ver|we'slichkeit {~лѣхт} *f* 3b распадљивост, иструљивост, (у)кварљивост.

Ver|we'sungs... {фѣрвезунс-} ~ort *m* распадалиште *n*, трулиште *n*; ~prozeß *m* процес распадања (и. труљења).

ver|we'tten *tr.* *et.* ~ (оп)кладити се у што; ich wollte meinen Kopf darauf ~ главу бих дао за то. 2. (из)губити кладећи се (и. у опклади).

ver|we'ttern I *tr.* 1. = verfluchen, особ. у употреби као *p.p.* II ver|we'ttert {фѣрветерт} *p.p.* и *a* 1. = verdammen III, verflucht. 2. разорен (и. уништен) временом, распаднут на ваздуху.

ver|wi'chen {фѣрвѣхн} [verweichen] *a* минули, прошли; ~es Jahr минута (и. прошла) година.

ver|wi'chsen *tr.* 1. (по)трошити на вошење (и. на мазање воском). 2. *fat.* = verjubein 2. 3. *fat.* извоштити, измазати, = durchprügeln.

ver|wi'ckeln I *tr.* и *refl.* 1. (с)и ~ замрсити (се), -шавати (се), мрсити (се), заплести (се), -итати (се), уплести (се), -итати (се); *fig.* замрсити, -шавати, за-,сплести; а) die Sache ist sehr verwickelt ствар је веома заплетена

(и. запетљана); verwickelt заплетен, замршен; б) са *prp.*: sich mit den Füßen in et. ~ уплести ноге у шта, упетљати се ногама у што; *fig.* *j-n* in (*acc.*) и. mit et. (*dat.*) ~ уплести (и. улетљати) кога у што, чиме; sich in et. ~ уплести се (и. упетља(ва)ти се) у што; sich in Widersprüche ~ упетљати се (и. пасти -дати) у противречности; sich in seinen eigenen Worten ~ заплести се у своје властите речи. II Ver|wi'ckeln *n*, Ver|wi'ck(e)lung {фѣрвѣк(е)лун} *f* 1. замршавање, мршење, заплитање; *fig.* за-,сплитање, упетљавање, Verwick(e)lung in ein Verbrechen usw. уплитање у злочин. 2. само Verwick(e)lung: замршеност, за-,сплетеност, запетљаност; * заплет *m*. [keln II 2.]

Ver|wi'ckel|sein {фѣрвѣклтзѣн} *n* = verwick- ver|wie'gen I *tr.* измерити. II sich ~ замерити се, преварити се у мерењу (и. у мери).

ver|wie'sen {фѣрвѣзн} *p.p.* од verweisen; Ver|wie'sene(r) изгнаник.

ver|wi'ldern I *intr.* (s) и sich ~ по-, за|дивљати, по-, за|дивљавати; поживотињити се, -авати се; ~ lassen оставити -љати (и. пустити -штати) да подивља(ју). II ver|wi'ldert *p.p.* и *a* по-, за|дивљао, дивљи. III Ver|wi'ldern *n*, Ver|wi'ldering *f* по-, за|дивљавање; поживотињавање, -ење; по-, за|дивљалост.

ver|wi'lligen *tr.* = bewilligen.

ver|wi'nden I *tr.* 1. = verschlingen II. 2. *et.* ~ преболети што, прегоре(ва)ти што, опоравити се од чега; er wird es so bald nicht ~ он неће то тако убрзо преболети, он ће то дуго памтити, он ће се тога дуго сећати. 3. * увијати, (из)витоперити, усук(ив)ати. II Ver|wi'ndung *f* * увијање, витоперење, усукивање.

ver|wi'rken I *tr.* 1. а) по(ис)ткати, (по)трошити на ткање; б) по(у)месити, поизмесити, потрошити на мешање теста. 2. *fig.* а) штетовати, изгубити; ein Vasall verwirkt sein Lehen вазал губи феудно добро; Leib und Gut ~ (из)губити живот и имање; б) заслужити; e-e (Geld-)Strafe verwirkt haben заслужити (новчану) казну; с) по-, учинити, извршити; скривити. II sich ~ = vergehen II 2. III Ver|wi'rken *n*, Ver|wi'rkung *f* губљење; губитак *m*.

ver|wi'rklichen {фѣрвѣрклѣхн} I *tr.* и *refl.* 15a: (с)и ~ остварити (се), остваривати (се); sich ~ испунити се, -њавати се. II Ver|wi'rklichen *n*, Ver|wi'rklichung *f* остваривање, -ење; испуњавање, -ење.

ver|wi'rren [срвн.] I *tr.* и sich ~ 1. = verwickeln I; (с)и ~ замрсити (се), -шавати (се), помрсити (се); побркати. 2. помести, створити -арати (и. унјети -осити) неред у..., пореметити; (с)и ~ сплести (се); sich ~ смести се, побркати се; *j-m* die Frisur ~ помрсити кому косу, рашчупавити кога; *j-n* ~ = verwirrt machen. II ver|wi'rrt *p.p.* и *a* за-, помршен, заплетен; пометен, сплетен, збуњен; *j-n* verwirrt machen сплести (и. збуњити -њивати) кога, по-, смести кога; в. verworren. III Ver|wi'rren *n* = Verwirrung.

Ver|wi'rrung *f* (в. verwirren) 1. замршавање, заплетане. 2. пометеност, пометња; сметеност, збуњеност, поремећај *m*, неред *m*, расуло *n*; *in* ~ у пометњи, у нередy; *j-n in* ~ bringen в. verwirrt machen; *in* ~ geraten помести се, смести се, збунити се.

Ver|wi'rriheit {фѣрвѣртхѣт} по-, с|метеност, сплетеност, збуњеност.

ver|wi'rtschaften *i tr.* (с)тражити, расипати, проћерда(ва)ти. II **Ver|wi'rtschaften** *n*, **Ver|wi'rtschaftung** *f* траћење, расипање, проћердавање.

ver|wi'schbar *a* (з)бршљив, изгладљив.

ver|wi'schen *i tr.* и *refl.* 1. (с)и ~ отрти (се), отирати (се), истрти (се), излизати (се), избрисати (се) (и *fig.*), изгладити (се) (и *fig.*); *fig. sich* ~ (из)брисати се, (из)губити се. 2. растрљ(ив)ати (die Farben боје). 3. побркати, (по)кварити. II **Ver|wi'schen** *n*, **Ver|wi'schung** *f*: а) отирање, брисање; б) отрост, избрисаност, излизаност.

Ver|wi'schtheit {фѣрвѣштхѣт} *f* 3b б. *pl.*, **Ver|wi'scht|sein** {фѣрвѣштзѣн} *n* = **ver|wi'schen** II б.

ver|wi'ttern [ивн.] *i intr.* (с) распа|сти се, -дати се (на ваздуху, од времена), (ра)строшити се (на ваздуху, од времена), претворити се -арати се у прах, бити изједен зубом времена; *verwittert* распаднут, изеден, разједен, трошан. II *tr.* растрошити, разјести временом. III **Ver|wi'ttern** *n*, **Ver|wi'tterung** *f* распад(ање) *n* *m* (на ваздуху, од времена), (рас)трошење; претварање у прах.

ver|wi'twen {фѣрвитвѣн} *i intr.* (с) 15с обудовити; *verwitwet* удов|ац, -(и)а. II *tr.* обудовити. III **Ver|wi'twen** *n*, **Ver|wi'ttung** *f* обудовљавање, -ење, обудовелост.

ver|wo'gen *p.p.* од *verwägen*, особ. = *vermessen* III и *verwegen*. [и *einwohnen* II.]

ver|wo'hnen *tr.* упропастити становањем; *уп.* I

ver|wö'hnen {фѣрвонѣн} *i tr.* и *refl.* 15a 1. (с)и ~ разма|зити (се), -жавати (се), *por.* разгов|нити (се), -њавати (се), разбаљезгати (се), кварити (се). II **Ver|wö'hnen** *n*, **Ver|wö'hnung** *f* 1. размажавање, кварење, *por.* разговњавање, разбаљезгавање. 2. само *Verwö'hnung* размаженост, *por.* разговњеност, разбаљезганост. [wohnen II 2.]

Ver|wö'htheit {фѣрвонѣтхѣт} *f* 3b = **ver|wö'hnen** *tr.* = *wölbten*.

ver|wo'rren {фѣрворѣн} *p.p.* од *verwerfen* и *a* изопачен, покварен, подао, низак, *gl.* проклет; *e-e* ~ *e* Seele ниска душа.

Ver|wo'rrenheit {хѣт} *f* 3b изопаченост, поквареност, нискост, подлост; проклетство *n*.

ver|wo'rren {фѣрворѣн} *p.p.* од *verwirren* и *a* замршен, заплетен, по-, с|метен, по-, з|бркан, збуњен; *v.* и *verwirren* II.

Ver|wo'rrenheit {хѣт} *f* 3b заплетеност, замршеност, по-, с|метеност, по-, з|брканост, збуњеност.

ver|wu'ndbar {фѣрвундбар} *a* (об)ранљив; особ. *fig.* die ~ *e* Stelle обранљиво (и. незаштићено) место *n*.

Ver|wu'ndbarkeit {нѣт} *f* 3b (об)ранљивост.

ver|wu'nden {фѣрвундѣн} *i tr.* и *refl.* 15с 1 (с)и ~ ранити (се) (и *fig.*), обранити (се); **Verwundete(r)** с|рањеник, -ца. II **Ver|wu'nden** *n*, **Ver|wu'ndung** *f* 1 (об)рањавање. 2. само *Verwundung*: рана; *tödliche Verwundung* смртоносна рана.

ver|wu'nderlich *a* чудноват, чудан.

ver|wu'ndern *i tr.* *j-n* ~ зачудити, задивити кога. II *sich* ~ зачудити се, задивити се, ишчуђавати се. III **Ver|wu'ndern** *n*, **Ver|wu'nderung** *f* зачуђавање, задивљавање, ишчуђавање; *das ist zum Verwundern* то је да се човек чуди, то је за ишчуђавање, то је чудновато; *in Verwunderung geraten* зачудити се, задивити се; *in (die höchste) Verwunderung setzen* зачудити, задивити.

Ver|wu'nderungs..., **ver|wu'nderungs...** {фѣрвундѣрунс-} ~ *ausruf* *m* узвик (и. усклик) чуђења (и. ишчуђавања); *zuvoll* *a* пун чуђења, пун дивљења.

ver|wü'nschen *i tr.* 1. (*p.p.* и *verwünschen*) опчи|нити, -њавати, опчара(ва)ти. 2. = *verfluchen*, проклѣти, -ињати; *verwünscht!* сто му мука!; *adv.* *verwünscht gescheit* врашки (и. ђаволски, грдно) паметан; *уп.* *verflucht*. II **Ver|wü'nschen** *n*, **Ver|wü'nschung** *f* опчињавање, -ење, очара(ва)ње; проклињање, проклетство; *Verwünschungen gegen j-n* ausstoßen проклињати кога.

ver|wü'rzen *tr.* 1. презачи|нити, -њавати, рђаво зачи|нити -њавати. 2. одузети -имати (*acc.: dat.*) зачин(е) (и. укус).

ver|wü'sten {фѣрвустѣн} *i tr.* 15с = *verheeren*. II ~ *d p.p.* и *a* = *verheerend*. III ~ *intr.* (с) опустети. IV **Ver|wü'sten** *n*, **Ver|wü'stung** *f* = *verheeren* II.

ver|za'gen *i intr.* (h) клонути духом, обесхраб|рити се, -љивати се, (из)губити наду, очажавати. II **ver|za'gt** {фѣрцакт} *p.p.* и *a* клонуо духом, обесхрабрен; малодушан; плашљив, бојажљив, страшљив; пудљив, кукавица, кукавички; *verzagt machen* обесхраб|рити, -љивати, убити (*acc.: dat.*) храброст; *verzagt werden* клонати духом, обесхраб|рити се, -љивати се. III **Ver|za'gen** *n* обесхрабљење, -ивање, клонулоост духом.

Ver|za'gtheit {фѣрцактхѣт} *f* 3b обесхрабљеност; малодушност; пудљивост, кукавичтво *n*.

ver|zä'hlen *i sich* ~ заброј|ити се, -авати се, помести се, преварити се (и. погрешити) у бројању; *sich um drei* ~ забројати се за три.

II **Ver|zä'hlen** *n*, **Ver|zä'hlung** *f* забројавање.

ver|za'hnen * *i tr.* и *refl.* 1. назупча(ва)ти, направити (и. метнути) зупце на..., назубити; *sich (in=ea)* ~ (за)хватати се, (за)хватати једно у друго. II **Ver|za'hnen** *n*, **Ver|za'hnung** *f* назупчавање, назубљавање, -ење, метање зубаца на. 2. само *Verzahnung* зупци *m pl.*, зупи *m pl.*, погонски зупчаници *m pl.*

ver|za'nken *i tr.* пресвађати, пров|ести -одити у свађи. II ~ *sich* ~ посвадити се.

ver|za'pfen *i tr.* 1. точиги, крчмити; *fam. fig.* es wird nichts verzapft нема ништа. 2. * за|рукавчи(ва)ти, с|појити -ајати рукав|ем

-има (и. на рукав|ац -це). II Ver|za'pfen *n*, Ver|za'pfung *f* точење, крчмљење; ☞ зарукавчивање, -ење, спајање (и. spoj) рукав|ем -има (и. на рукав|ац -це).

ver|zä'rteln {фѣрцѣртлн} I *tr.* и *refl.* 15f (sich) ~ размазати (се), разнеж|ити (се), -авати (се); verzärtelt размажен, разнежен; verzärtelter Günstling des Glückes размажено дете среће, размажен срећник. II Ver|zä'rteln *n*, Ver|zä'rtelung *f* размажење, разнеж|авање, -ење.

ver|zau'bern I *tr.* 1. = behexen I и verwünschen I; ein verzaubertes Schloß зачаран самак *m*. 2. чини ма претв|орити -арати (и. преобратити) (in et. *acc.* у што). II Ver|zau'bern *n*, Ver|zau'berung *f* за-, оп|чаравање, опчи|авање, -ење, чини *f pl.*, мађије *f pl.*, уроци *m pl.*

ver|zäu'nen I *tr.* огра|дити, -ђивати, загра|дити, -ђивати, затарабити. II Ver|zäu'nen *n*, Ver|zäu'nung {фѣрцѣнунг} *f* 3b за-, о|грађивање, затарабљ|ивање, -ење; само Ver|zäu'nung за-, о|града, тараба.

ver|zau'sen *tr.* jн. = zerzausen

ver|ze'chen *tr.* 1. пропи(јанчи)ти, потрошити у пићу. 2. препити (*tr.*), пров|ести -одити у пићу (и. у пијанчењу).

ver|ze'hnfachen {фѣрцѣнфѣхн} *tr.* и *refl.* 15a: (sich) ~ удесетоструч|ити (се), -авати (се).

ver|ze'hrbar {фѣрцѣрбар} *a* за потрошњу, потрошљив.

ver|ze'hren I *tr.* (по)трошити (на јело), појести; и *fig.* (по)трошити, (про)гутати, (по)ждерати, јести, изести, разједати, расточити, истрошити, (ис)цедити, харчити; die ~de Klasse потрошачи *m pl.* II sich ~ = aufzehren II. III Ver|ze'hren *n*, Ver|ze'hrung *f* трошење, потрошња, једење; гутање, прождирање, расточавање, харчење. [трошач, -ица.]

Ver|ze'hrer {фѣрцѣрер} *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3c по-

ver|ze'ichnen I *tr.* 1. ein Bild ~ нацртати рђаво слику; и sich ~ погрешити цртајући. 2. = aufzeichnen I. 3. (за)бележити, побележити; попис(ив)ати; исписати; зав|ести, -одити; auf e-r Liste ~ упис(ив)ати у списак; ☞ zu dem verzeichneten Kurse по забележеном курсу (и. течају). II Ver|ze'ichnen *n*, Ver|ze'ichnung *f* (по)грешка у цртању (и. цртежу); цртање, цртеж *m*; забележавање, бележење, пописивање; исписивање; уписивање, уношење у списак (и. записник).

Ver|ze'ichnis {фѣрцѣхнѣс} *n* 2h¹ попис *m*; списак *m*, листа *f*; именик *m*; пописник *m*, извод *m*; ~ von Büchern списак књига, каталог; ~ von Druckfehlern штампарске (по)грешке *f pl.*; ~ des Inhalts садржај *m*; ~ der Warenpreise цени(овн)ик *m* робе.

ver|ze'ihbar {фѣрцѣбар} *a* = verzeihlich.

ver|ze'ihen {срвн.} I *tr.* опростити, (о)прашта-ти (j-m et. кому што); ~ Sie!, Sie (werden) ~! опростите!; et. ~ изви|нити -њавати што; j-m et. ~ опростити (и. праштати) кому (за) што; *rl.* j-m die Sünden ~ опростити (и. праштати) кому грехе. II ☞ *tr.*, *intr.*, sich e-r Sache (*gen.*) и. auf et. ~ = auf et. verzichten.

III Ver|ze'ihen *n* в. Verzeihung. [нљив.] ver|ze'ihlich {фѣрцѣлѣх} *a* опростљив, изви-Ver|ze'ihlichkeit {~нѣлѣх} *f* 3b опростљивост, извинљивост.

Ver|ze'ihung {фѣрцѣхунг} *f* 3b опростење *n*, опростај *m*, праштање *n*; j-n um ~ bitten молити кога за опроштај; (um) ~! опростите! ver|ze'rren I *tr.* и *refl.*: (sich) ~ изоблич|ити (се) -авати (се) кривљењем, нагрдити (се) кривљењем, разв|ући (се), -лачити (се); искривити (се), кривити (се); das Gesicht ~ кривељити се, (из)бекељити се; verzerrte Züge изобличене (и. унакажене) црте; den Mund ~ (ис)кривити уста; verzerrt искривљен, нагрђен. II Ver|ze'rren *n*, Ver|ze'r rung *f* изоблич|авање -ење кривљењем, нагрђивање кривљењем, кривљење, искривљавање; разв|ачење; кривељење, бекељење.

ver|ze'tteln I *tr.* 1. ра(за)сути, ра(за)сипати, растур|ити, -ати; расеја(ва)ти, разбац(ив)ати; (из)мрвити, истрошити, усит|нити, -ња-вати, учачкати, (с)траћити, ш-, про|ћердати, спискати. 2. ☞ = verweben I I. II Ver|ze'tteln *n*, Ver|ze'ttelung *f* ра(за)сипање, растурање, расејавање, разбацивање; уситњавање, траћење, ш-, про|ћердавање, ћердање.

ver|zeu'ch {фѣрцѣх} ☞ 2 л. *imper.* од verzeihen. Ver|zi'cht {фѣрцѣхт} *m* 2g одрицање *n* (auf et. *acc.*: (од) чега), с₂ одустајање *n*, одустанак (auf et. *acc.*: од чега); уступање *n*; auf et. ~ leisten и. ☞ tun = auf et. verzichten.

ver|zi'chten {~н} I *intr.* (h) 15c auf et. ~ одр|е-ћи се -ицати се чега, особ. с₂ одуста(ја)ти од чега; уступити -ати што, пу|стити -шта-ти из руку што; auf s-n Vorteil ~ одрећи се своје користи. II Ver|zi'chten *n* = Verzicht. Ver|zi'cht|leistung *f* = Verzicht.

ver|zie'hen¹ {фѣрцѣхен} I *tr.*, *refl.* и *mtr.* (s) 1. (sich) ~ разв|ући (се), -лачити (се), искривити (се), кривити (се), извитоперити (се), -авати (се), витоперити (се); ein zuckendes Lächeln verzog sein Gesicht трзав (и. грчевит) осмејак развуче његово лице; mit verzogenem Gesicht развучена (и. издужена) лица (*gen.*); er wagt keine Miene vor ihm zu ~ не сме ни да трепне пред њим, не сме ни да мрдне пред њим; den Mund ~ искривити уста; den Mund zum Lachen ~ као смешити се, тек развучи уста на смех; sich (*dat.*) eine Sehne ~ развучи (и. истегнути) жилу. 2. sich ~ погрешити (и. помести се) у вучењу (и. у потезу); e-n Stein ~ погрешно (по)вући зрно. 3. ein Kind ~ рђаво васпита(ва)ти (и. одгојити) дете, кварити дете. 4. *intr.* а) от-, пре|сели-ти се, от-, пре|селавати се, *fam.* sich ~ = verduften 2; verzogen wohin?, unbekannt verzogen отселио се незнано (и. непознато) куда; б) ~, sich ~ рази|ћи се, -лазити се, растур|ити се, -ати се, нест(а)јати; das Gewitter hat sich verzogen олуја се разишла. 5. ☞ = verpflanzen. 6. изву|јати, испреплести. 7. а) *refl.*, *intr.* одужити (се), одуговлачити (се), оте|зати (се), -гнути (се), зака|снити, -шњавати, задоц|нити, -њавати; замајати се, задржа(ва)ти се; б) *tr.* замаја(ва)ти, за-

држа(ва)ти. II Ver|zie'hen *n*, Ver|zie'hung *f* развлагање; искривљавање, кривљење; извитаперавање; рђаво вастита(ва)ње, рђав одгој, кварење; от-, пре|сељавање, от-, пре|сељење; разилажење, растурање; одужавање, отезање, одуговлачење, закашњавање, задоцњавање; замајавање, задржавање.

ver|zie'hen² {~} *p. p.* од verzeihen.

ver|zie'ren I *tr.* укра|сити, -шавати, уре|сити, -шавати, ис-, на-, о|китити. 2. укра|сити, -шавати, улепша(ва)ти, нацифрати, (на)шарати, ишарати, (на)гиздати, (на)китити. II Ver|zie'ren *p. v.* Verzierung.

Ver|zie'rer {фѣриѣр} *m 2l*, ~in {~ѣн} *f 3c* у-крашавач, -ица, украшавал|ац, -ица, украси|лац, -ља, улепшавал|ац, -ица, улепшавач, -ица, кити|лац, -ља. [урешеност.]

Ver|zie'rtheit {фѣриѣртхѣт} *f 3b* украшеност.

Ver|zie'ung {фѣриѣун} *f 3b* 1. украш|авање, -ење *n*, уреш|авање, -ење *n*, улепша(ва)ње *n*, кићење *n*, гиздање *n*, цифрање *n*, шарање *n*. 2. украс *m*, урес *m*, шара (и ♀); ♀ musikalische ~ен музички украси; ♀ ~ен *pl.* украси.

ver|zi'mmern ♀ I *tr.* обл|ожити -агати (и. опла|тити -ћивати) дрвеном грађом; ♀ под-гра|дити, -ћивати, подупрети дрветом. II Ver|zi'mmern *n*, Ver|zi'mmerung *f* облагање дрветом (и. дрвеном грађом), оплаћивање дрветом; ♀ подграђивање, подграда, потпрта. [и. Ver|zi'nkung *f* (по)цинковање.]

ver|zi'nken I *tr.* (по)цинковати. II Ver|zi'nken

Ver|zi'ner {фѣриѣн-кѣр} *m 2l* ♀ цинкар, по-

цинковач.

ver|zi'nnen ♀ I *tr.* 15a(о)калајисати; verzinntes

Eisenblech бели лим *m*. II Ver|zi'nnen *n*, Ver-

zi'nnung *f* калајисање. [лајџија.]

Ver|zi'nn̄er {фѣриѣнѣр} *m 2l* ♀ калајисач, ка-

Ver|zi'nn̄kolben *m* ♀ калајисало *n*.

ver|zi'nsbar *a* = verzinslich.

ver|zi'nsen I *tr.* et. ~ укама|тити, -ћивати, пла-

-тити -ћати камату (и. интерес) на што. II

sich ~ укама|ћивати се, -тити се, донјети

-осити камату (и. интерес); sich mit acht

Prozent ~ доносити (камате) осам од сто;

das Kapital verzinst sich zu vier Prozent ка-

питал се укамаћује (и. доноси) 4 од сто. III

Ver|zi'nsen *n*, Ver|zi'nsung *f* укама|ћивање,

-ење, плаћање камате (и. интереса).

ver|zi'nslich *a* са каматом, са интересом, ука-

матлив, што доноси камату (и. интерес).

ver|zo'g {фѣриѣк} *impf. ind.*, ver|zo'gen {фѣ-

риѣгн} *p. p.* од verziehen¹.

ver|zo'gern I *tr.* успор|авати, -ити; одг|одити,

-аћати, одл|ожити, -агати; (пр)отегнути,

(пр)отезати; одуговлачити. II sich ~ успо-

р|авати се, -ити се, одуговлачити се, отеза-

-тити се. III Ver|zo'gern *n*, Ver|zo'gerung *f* успо-

р|авање, -ење; одгађање, одгода, одлагање;

отезање, одуговлачење.

ver|zo'llbar ♀ оцаринлив, који подлеже

плаћању царине; haben Sie etwas Verzollba-

res? имате ли што за царину?

ver|zo'llen ♀ I *tr.* оцаринити, оцарињавати,

пла|тити -ћати царину (и. трошарину). II

Ver|zo'llen *n*, Ver|zo'llung *f* оцарињавање,

оцарињење, плаћање царине.

ver|zu'cken I *tr.* трзати, тргнути (*acc. abl.*); verzucktest du nur das Gesicht... кад би са-

мо трепнуо...

ver|zü'cken I *tr.* усхи|тити, -ћавати, зан|ети,

-осити (и. den Himmel до неб(е)а). II Ver-

zü'cken *n*, Ver|zü'ckung *f* усхи|ћавање, -ење,

заношење, занос *m*.

ver|zu'ckern *tr.* (и sich ~) 1. ушећер|ити (се),

-авати (се), претв|орити (се) -арати (се) у

шећер. 2. зашећер|ити, -авати, засла|дити,

-ћивати. [ност.]

Ver|zü'cktheit {фѣриѣктхѣт} *f 3b* усхиће-

Ver|zu'g {фѣриѣук} *m (б. pl.)* 1. [verziehen I 7]

одлагање, одгађање; *prv.* es ist Gefahr im ~е

опасно је одлагати. 2. [verziehen I 3] маза *f*;

размазотина *f*, неваљал|ко, -ица. 3. от-, пре-

сељење *n*.

Ver|zu'g..., ver|zu'g... {фѣриѣук-} ~slos {~с-} *a*

= unverzüglich; ~strafe *f* казна по угро-

вору; ~szinsen *pl. inv.* ♀ камата (и. инте-

рес *m*) *f* на задоцнелу исплату дуга.

ver|zu'pfen *tr.* рашчупати, ишчимкати.

ver|zu'rnen *tr.* и *refl.* = erzürnen.

ver|zwa'ckt {фѣриѣкт} *fam. a* = verteuft

и verdreht 2.

ver|zweifeln I *intr.* (и *s*) очајавати (ан *et.*

dat. за што, због чега), бити очајан. II ver-

zweifelt {фѣриѣфѣлт} *p. p.* и *a*, *adv.* очајан,

-но, очајнички; verzweifelter Entschluß очај-

нички корак; das ist ein verzweifelter Unter-

nehmen то је очајан (и. очајнички) подухват;

и = verdammt; verzweifelt langweilig очајно

досадан; wie ein Verzweifelter као очајник,

очајнички. III Ver|zweifeln *n* = Verzwei-

f(e)lung; es ist zum Verzweifeln то је за оча-

јавање, то је да се очајава, то је да човек о-

чајава.

Ver|zweif(e)lung {фѣриѣфѣ(ѣ)лун} *f 3b* оча-

јање *n*, очај *n*, безнадежност; j-n in (и. zur)

~ bringen (о)терати (и. бацити) кога у оча-

јање, дов|ести -одити кога до очајања; in ~

geraten па|сти -дати у очајање, очаја(ва)ти.

Ver|zweiflungs..., ver|zweiflungs... {фѣриѣф-

лун-с-} ~tat *f* очај(ичк)о дело *n*, дело оча-

j(ањ)а; 2voll *a* сав очајан; *adv.* очајно; ~wut

f бес(нило *n*) *m* очаја(ња), очајнички бес *m*.

ver|zweifgen I *refl.* 15a sich ~ (раз)гранати се,

разграњавати се (и *fig.*); рачвати се, одв|о-

јити се, -ајати се. II *tr.* разграна(ва)ти, ра-

чвати. III Ver|zweifgen *n*, Ver|zweifgung *f*

гранане, разграњавање; рачвање; само Ver-

zweifgung (и *fig.*) огранак *m*, грана.

ver|zwi'cken I *tr.* 1. кидати заперке (и. ла-

старе) на, (в. geizen II 1). 2. ♀ посувратити

-ћати (и. преви(ја)ти, пресави(ја)ти) врх(ове)

клинаца (и. ексера). 3. *fig. et.* ~ запетља(ва)-

ти, замрсити, заплести што; извр|нути -тати

што. II ver|zwi'ckt {фѣриѣкт} *p. p.* и *a* за-

петљан, замршен, тежак, мучан, заплетен,

por. загуљен; das ist eine verzwickte Ge-

schichte то је запетљана (и. заплетена, *por.*

загуљена) ствар.

Ver|zwi'cktheit {~ѣкт} *f 3b* запетљаност, за-

плетеност, мучност, *por.* загуљеност.

ver|zwiefachen {фєривѣфѣхѣн} *tr.*, sich ~ 15a = verdoppeln.

Vesikato'rium {везикаториум} [лат.] *n* бє ? фла-стер *m* за стварање пликова.

Vespasia'n {вєспазіан} *m* 8a Веспасијан (рим-ски император † 79 по Хр.).

Ve'sper {вєспєр} [свн., *лат.] *f* 3d 1. *rl.* вечерња, вечерње *n*; *zur* ~ gehen ићи на вечерњу -е; и *fig.* = Abend. 2. *hist.* die Sizilianische ~ Сицилијанско вечерње *n*. 3. = ~brot.

Ve'sper... {вєспєр-}: ~brot *n* ужина *f*; ~brot essen = vespern; ~glocke *f*, ~läuten *n* ве-черње звоно *n*, звоно за вечерње.

ve'spern {вєспєрн} [Vesper] *I intr.* (h) 15f ужи-нати. II Ve'spern *n* ужина(ње) *f*.

Ve'sper...: ~prediger *m* = Nachmittagsprediger; ~stunde, ~zeit *f*. а) час *m*, време *n* вечерње; б) вече *n*.

Vesta'in {вєсталін} *f* 3c *antiq.* весталка.

Ve'sta'priesterin {вєста-} *f* свештеница (у храму богиње) Весте.

Vestibül {вєстибул} *n* 2g¹ трем *m*, претсобље.

Vesu'v {везуф} ● *m* 8a и. *inv.* (б. *pl.*) *der* ~ Безув (вулкан на југозападу Италије).

vesu'visch {везувш} а Везува, везувски.

Vetera'n {ветеран} × [лат.] *m* 3a ветеран (ста-ри војник, стари ратник; ислужен војник).

Vetera'nen'schaft {~ншѣфт} *f* 3b (б. *pl.*) вете-ранство *n*. 2. (сви) ветерани *m pl.*

Veterinär {ветеринер} [фр., *лат. veterina *n pl.* „теглева стока“ (*veho, vect-)] *m* 2g¹ у слож. в. Tierarzt, Tierarznei...

Ve'to {вето} [лат. „забрањујем“] *n* бi вето *m*; aufschiebendes (unbedingtes) ~ одложни (бе-зусловни) вето, ограничени (неограничени, апсолутни) вето.

Ve'ttel {фєтл} [срлат.; *лат. vetula „стар(и)ца, баба“] *f* 3d женурача, *por.* опајдара, ђубре-тара, орцуља; alte ~ бабускера, бабетица.

Ve'tter {фєтєр} [свн.: Vater] *m* 4b стриц, чика, чича; братучед, брат од стрица, брат од тетке; ројак; *priv.* ~n und Tanten sind gute Sekundanten све по бабу и по стричевима.

ve'tterlich {~лѣх} а ројачки, братски.

Ve'tterli'gewehr {фєтєрли-} × [Vetterli, швај-царски проналазач] *n* Фетерлијева пушка *f*.

ve'ttern {фєтєрн} *tr.* 15f j-п ~ наз(и)вати кога стрицем (и. чиком), ројакати се с киме.

Ve'tter... {фєтєр-}: ~(n)gunst *f* повлађивање *n* ројака; ~schaft {вєтєршѣфт} *f* 3b а) срод-ство *n*, род(бина) *f* *m*; б) *coll.* род(бина) *f* *m*, ројаци *m pl.*, ~wirtschaft *f* = ~gunst.

Vetturi'n {вєтурин} [ит.] *m* 2g¹ (и ~о {~р} *m* 2g¹, *pl.* ~и {~и}) кочијаш (најмљених кола).

vexato'risch {вєксаторш} [лат.] а досадан, несносан, пун кињења.

Vexie'r... {вєксир-}: ~becher *m* Танталов пе-хар; ~bild *n* скривалица *f*.

vexie'ren {вєксирєн} [лат.] *I* 15g = foppen *I*, задикивати, дирати, љутити. II Vexie'ren *n* = Fopperei.

Vexiererei' {вєксирєрє} *f* 3b = Fopperei.

Vexie'r...: ~glas *n* чудотворно стакло; ~gurke ● *f* (Momo'dica elate'rium) дивљи краставац *m*; ~ring *m* варљиви прстен; ~schloß *n* тајна

брава *f*; ~spiegel *m* шаљиво огледало *n*; ~stuhl *m* чудотворна столица *f*; ~uhr *f* чудан часовник *m*.

vgl. *abr.* = vergleiche, упореди, сравни.

v. H. *abr.* = vom Hundert од сто, за сто.

Via' {вја} [лат.] *f inv.*, *antiq.* = Straßє, пут *m*, цеста, друм *m*. [преко Трста, на Трст.]

vi'a² {~} *adv.* = (auf dem Wege) über: ~ Triest

Viadu'kt {виадукт} [лат.] *m* 2g вијадукт, мост изнад долина, река.

Via'tikum {виатикум} [лат.] *n* бє (и аус.) бк 1. = Reisepfennig. 2. *rl.* последња причест *f*.

Vibratio'n {вибрациѣн} [лат.] *f* 3b вибрација, трептај *m*.

vibrie'ren {вибрирєн} [лат.] *I intr.* (h) 15g тре-перити, вибрирати, трепетати. II Vibrie'ren *n* треперење, вибирање, трепетање.

Vibrio'ne {вибриѣн} [лат.] *f* 3b [наливњак *m*.] Vi'ce... в. Vize... [наливњак *m*.]

vi'de! {вјде} [лат. „види“] *int.* вид(ети)!

vi'di¹ {види} [лат. „видех“] *I adv.* видео, виђе-но и одобрено. II Vidi² *n* [mit dem Vidi] versehen = vidimieren.

vidimie'ren {видимирєн} [лат. vidimus „видели смо“] *I tr.* 15g оверити, -авати, потврдити, I

Viech {фѣх} *n por.* = Vieh. [-ђивати.]

Vie'ch... {фѣх-} *por.* = Vieh...

Vieh {фѣ} [свн.; лат. pecus] *n* 2g (б. *pl.*) 1. *coll.* стока *f*, марва *f*, благо; das große und kleine ~ крупна и ситна стока; zwanzig Stück *n pl.* ~ двадесет грла стоке. 2. стока *f*, марвинче, скот *m*; zum ~ machen (werden) поживоти-њити (се).

Vie'h..., vie'h... {фѣ-}: ~arz(e)nei, ~arz(e)nei-kunde *f* = Tierarz(e)neikunde; ~arzt *m* = Tierarzt; ~ausstellung *f* сточна изложба, из-ложба стоке; ~besitzer *m* власник стоке; ~bestand *m* бројно стање *n* (и. укупан број) стоке, стока *f*, марва *f*; ~bremse *f* [mit] обад *m*; ~dumm *fam.* а глуп као марвинче; ~futter *n* сточна храна *f*, крма *f*, пића *f*; ~glocke *f* клепетуша, бакаруша, меденица; ~haft {фѣ-хѣфт} а као стока, попут стоке (и. марве); ~handel *m* трговина *f* стоком; ~händler *m* марвени трговац; ~heit {вѣхѣт} *f* 3b б. *pl.* = Tierheit; ~herde *f* стадо *n*; чопор *m*, целеп *m*; крдо *n*; ~hirt(in) *f* *m* чувар, -ка стоке, пастир, -ка, овчар, -ка, -ица, говедар, -ица; ~hof *m*: а) двориште *n* за стоку; б) добро на коме се гаји стока; в) клиника *f*.

vie'hisch {фѣиш} а, *adv.* животињски, скотски.

Vie'h..., vie'h...: ~knecht *m* момак за стоку; ~kommissionär *m* посредник за стоку, сточни посредник; ~magd *f* служавка за стоку, го-ведарица; ~markt *m* сточни трг; ~mäßig а, *adv.* = viehisch; ~mast *f* товљење (и. гојење) *n* стоке; ~mäster(in) *f* *m* гојил ац, -ица (и. товил|ац, -ица) стоке; ~schaden *m*: а) губи-так у стоци; б) потра *f*, штета *f* коју је по-чинила стока; ~schwemme *f* појило *n*, поји-ште *n*; ~seuche *f* сточна зараза; ~seuchen|-gesetz *n* закон *m* о сточној зарази; ~sperrē *f* забрана увоза стоке; ~stall *m* стаја *f*; ~stamm *m* пасмина *f*; ~stand *m* auf e-m Gute бројно стање *n* (и. број) стоке на неком добру; *der*

(и. искусио); *zger Geist* {~r̥p̥st} *a* који је много путовао; *zgeschäftig a* много заузет (и. запослен); *zgestaltig* {~r̥шт̥дл̥т̥х} *a* = *zformig*; *~gestaltigkeit* {~шт̥дл̥т̥х} *f* 3b = *~formigkeit*; *zglied(e)rig a* са много удова, многочлан, са много чланкова; *zgliedrige Größe* многочлана величина, многочлан израз; *~götterei* {~г̥д̥т̥р̥д̥} *f* 3b многобоштво *n*; *~heit* {филх̥д̥} *f* 3b мноштво *n*, множина, многобројност; *~herrschaft f* влада многих; *zjährig a* многогодишњи, дугогодишњи; *zkernig a* ☼ многосемен, са много семенки, са много коштица; *zknotig a* са много чворова, са много коленаца; *zköpfig a* многоглав; *zköpfige Gesellschaft* многобројно друштво *n*; *zkörnig a* ☼ многозрни, са много зри(евља).

vielleicht {филх̥д̥} [срвн.] *adv.* можда, ваљда, биће; ~, ~ auch nicht можда, а можда и не; Sie haben ~ recht можда имате право; glauben Sie ~...? ваљда мислите...?, да случајно не мислите...?

Viel..., *viel...*: *~liebchen* {филлпх̥н} *n* премил|и, -а, предраг|и, -а, драг|и, -а; *zlöch(e)rig a* многоруп, са много рупа, изрешетан (рупам); избушен; *zmälig a* многократ, много пута поновљен, ављан; чест; *zmal(s)* {~мал(с)} *adv.* много пута, често, сто пута; ich danke Ihnen zmal(s) хвала Вам по сто пута; *zmännerei* {~м̥н̥р̥а} *f* 3b многомуштво *n*; *zmännig* ☼ а са много прашника; *zmehr* {филм̥р̥} *adv.* пре; напротив; управо (речено); nicht sowohl... als vielmehr... не толико... колико...; *znamig* {~нам̥х} *a* многоимен; ~reden *n* много говорење; многоговорљивост *f*, *fat.* многоглагољивост; *zredner m* причало, *fat.* многоглагољивац; *zreihig a* многоред, са много редова (и. низова); *zsagend a* који (и што) много говори (и. каже, изражава, (врло) изражајан; (врло) значајан; *zseitig* ☼ а многострун, са много жица; *zsamig* ☼ а многосемен; *~samigkeit f* многосеменост; *zsäulig* ☼ а многостуб, са много стубова; *zschreiber(in f) m*: а) писац (и. списатељ, -ка) кој|и -а пише о разним стварима; б) пискарало, шкрабало; *zschreiberei f* пискараница, помама (и. страст) не престаног писања, пискарање *n*, шкрабање *n*; *zseitig a*: а) многостран (и. *Λ*); б) *fig.* вишестран, разноврстан, разнородан, свестран; многообухватни; *~seitigkeit f* 3b *fig.* многостраност, разноврсност, разнородност; die *~seitigkeit dieses Menschen* многостраност овога човека, *zsilbig a gr.* многосложен; *~silbigkeit f* 3b *gr.* многосложност; *zspitzig a* са много шиљкова (и. врхова); *zsprachig* {~шп̥рах̥х̥} *a* са (и. на) много језика; *zsprachiges Wörterbuch* речник са много језика (и. за многе језике); *zsprecher m* причало, многоглагољивац, брбљивац; *zstellig a* многомесни, са много места; многоцифрени; *zsteng(e)lig* {~шт̥ен(̥)л̥х̥} *a* ☼ са много стабљика; *zstimmig a* многогласан; ☼ са (и. за) више гласова; ~ многозвучан, са

много одјека; *zteilig a* са (и. у) много делова; *zteilige Größe* многочлана величина, многочлан израз *m*, полином *m*; *ztonig* {~т̥он̥х̥} *a* од (и. са) много тонова (и. звукова), многозвучан; *ztuer* {~ту̥р̥} *m* 2l човек који се прави да има много посла, да много ради, *fat.* човек који се распртарио на сто страна; *ztuerer* {~ту̥р̥р̥} *f* 3b претерана (и. смешна) радљивост, претерана (и. смешна) делатност, *fat.* распртареност на сто страна; *zumfassend a* многообухватни, обиман, простран; опширан; *zverheißend a* = *zversprechend*; *zvermögend* који може много, моћан; *zversprechend a* који (много) обећава; *zweiberei* {~з̥в̥б̥р̥е} *f* 3b многоженство *n*; *zweibig* ☼ а са много тучкова; *zwink(e)lig a* многоугли, многоугаон, многокутни; *zwissen n* многознање, свезнање; *zwissend a* који много зна, многозналачки, свезналачки; *zwisser m* многозналац; свезналица; *zwisserei* {~з̥в̥с̥р̥е} *f* 3b многозналаштво *n*; свезналаштво *n*; *zählig a* многозуб; *zünftig a* са много језика; *fig.* = *zsprachig*; *zweizig a* = *zästig*.

vier {ф̥ур̥} [сврн.: лат. quater] 1 *a n. c.* (ако не стоји ништа иза *fat.* и *~e* {~}) 1. четири; је ~ und ~ по четири и четири, четири по четири; zu ~en учетворо; unter ~ Augen насамо, у четири ока; mit ~ Pferden (и. mit ~en, *fat.* ~e lang) fahren возити се на (и. са) четири коња, *fig.* бити газда; *fat.* auf allen ~en gehen и. kriechen ићи четвороношке; ићи побављке; *fat.* alle ~e von sich strecken испружити све четири, испружити се, издужити се, пружити се колико је дуг(а). 2. а) um halb ~ (Uhr) у (око) три и по (часа, сата); ~ Wochen *f pl.* месец дана; б) ~ Könige *m pl.* usw. (у пикету): четири краља итд.; в) ☼ zu je ~en vorhanden четворни. II *Vier f* 3b, *fat.* *Vie're* {~} *f* 3b четири, четворка.

Vier..., *vier...* {ф̥ур̥}: *zarmig a* четворорук; *zbändig a* у четири свеске; *zäugig a* четвороок; *zbasisch a* четворобазни; *zbein* ✕ *n* четвороножац *m*, подупирач *m* на четири ноге; *zbeinig a* четвороножан; в. *zfüßig*; *zblatt n*: а) низ *m* четирију карата, четири узастопне карте *f pl*; б) ☼ четворolist украс *m*; в) ☼ четворolist биља *f*, особ. крстац *m*, вранино око, петров крст *m*; *zbiätt(er)lg a* ☼ четворolist; *zbund m* четворни савез; *zdrähtig a* четворожични, са (од) четири жице (и. нити); *ze* {ф̥ур̥}, *~e* {ф̥ур̥} *fat.* в. vier I и II; *~eck n* *Λ* четвороугао(ник) *m*, ✕ = Festungsviereck; *zleckig a* четвороугаони, четворокутни, четвртаст; *adv.* четвороугласто, четвртасто, у облику четвороугла; *~er* {ф̥ур̥р̥} *m* 2l 1. четворка *f*; 2. четвртац, новчић од 4 пфенига; 3. један од четворице, члан већа четворице; 4. четвртац, војник четвртог пука; 5. вино од 4 године, вино старо 4 године; 6. = Quadrille. 7. ☼ четвѐрац, чамац са четири веслача; *zerlei* {ф̥ур̥р̥л̥а} *a inv.* од четири врсте; auf *zerlei Art* на четири (разна) начина; *zfach a (dv.)* четворострук(о), четворогуб(о); das

~fache четвороструко, четворогубо, четворострука (и. четворогуба) количина *f*; im das ~fache vermehren учетворостручити, -авати; *adv.* 2fach zusammenlegen пресави-(ја)ти на четворо, сави(ја)ти четвороструко; ~fachzündler *m* четворострук упаљач; 2fächerig *a* са четири преграде; 2fältig *a* = 2fach; ~felder|wirtschaft *f* и. 2feldrige {~фелдрџе} Wirtschaft наизменично обделавање *n* земље са четири разна усева; 2fingerig {~фүнгрџе} *a* четворопрст, са четири прста; 2flächig *a* четворостран; ~fürst *m* *antiq.* један од четворице владара, тетрарх; ~füßer *m* четвореножац; 2füßig *a* четвореножан; ~füßler *m* четвореножац; ~gesang *m* песма *f* у четири гласа, квартет; ~gespann *n*, ~gekoppel *n* четворна запрега *f*; уп. 2spännig; 2gestaltig *a* четворообличан, са четири облика; 2gestrichen *a* са четири пртице; 2glied(e)rig *a* четворочлан; 2glied(e)rige Größe четворочлани израз *m*, квадрином; ~händer {~хендр} *m* четворорукац, мајмун; 2händig *a*: а) четворорук; б) 2händiges Stück комад *m* за четири руке; ~händig|spielen *n* свирање у четири руке; ~herrschaft *f* *antiq.* четворовађе *n*, тетрархија; 2hörnig *a* четворорог; 2hundert *a* *n. o.* четири стотине; 2hunderst *a* *n. o.* четирстотини(ти); 2jährig *a* четворогодишњи, који траје четири године, од четири године; *adv.* четворогодишње; ~kant(kopf) *m* четвртаста глава *f*; = ~eck; 2kantig *a* четворовични, четворобридни, са четири ивице (и. брида); ~kaderer *m* *antiq.* брод са четири реда весала; 2rud(e)rig {~рудрџе} *a* са четири реда весала; 2schrotig {~шротџе} *a* [дн.] грубо четвртаст; здепаст, плећат, токмак; 2saitig *a* четворострун, са четири жице (и. струне); 2seitig *a* четворостран; 2silbig *a* *gr.* четворосложен; 2sitzig *a* са четири седишта (и. седала); ~sitziges Fahrrad и ~sitzer *m* *2l* точак (и. велосипед) са четири седишта; 2spaltig *a* са четири прореза; 2spanner {~шпэнр} *m* *2l* кола *n* *pl.* са четири коња, четворопрежна кола; в. 2spännig; 2spännig *a* четворопрежан, са четири коња; 2spänniger Wagen = ~spanner; 2spännig fahren возити се на (и. са) четири коња, возити се са запрегом у четворо; 2stimmig *a* четворогласан, у четири гласа; 2stöckig *a* четвороспратан, четворокатан; 2strophig *a* од четири китице (и. строфе); 2ständig *a* од четири часа, четворочасован; 2tägig *a* четвородневан; 2

2tägliches Fiber четвороданка *f*; 2tausend *a* *n. s.* четири хиљаде, четири тисуће.

vierte {фурт} *a* *n. o.* (као *s* 9l) четврти; der ~ Mai четврти мај; den (и. am) ~n (4.) Mai четвртога (4) маја; ~s Kapitel четврта глава; Heinrich der Vierte (IV) Хенрих Четврти (IV); ~haib {~халп} *a* *inv.* три и по (3¹/₂).

Vie'rteil *n* = Viertel.

vie'r|teilen *I* *tr. insep.* растргнути на четворо, (раш)черечити, растргнути коњма на репове. II Vie'r|teilen *n* черечење, рашчеречавање, растрзање (коњма на репове).

vie'r|teilig *a* подељен на четворо, издељен на четири дела.

Vie'rtel {фуртл, /фуртл} [срвн. vier + Teil] *I* *n* *2l* 1. четврт(ина) *f*, † черек *m*; ein Ganzes hat vier ~ цело има четири четвртине; ein ~ e-s Apfels четвртина јабуке; ein ~ e-s Lammes четврт јагњета; das erste und das letzte ~ des Mondes прва и последња месечева четврт; es ist ein ~ auf drei (Uhr) два и четврт (часа) је; drei ~ auf vier (Uhr) три и три четврти (часа); в. akademisch. 2. кварт *m*, крај *m*. II vie'rtel *a* *inv.* ein viertel Meter четвртина (1/4) метра.

Vie'rtel..., vie'rtei... {фуртл-}: ~bogen {~богн} *m* четвртина табака (Хр. арка); ~elle {~елл} *f* четврт(ина) аршина; ~hundert {~хундрт} *n* четвртина стотине, двадесет и пет; ~jahr {~јар} *n* тромесечје, три месеца; drei ~jahre девет месеци; ~jahrhundert {~јархундрт} *n* четврт(ина) *f* века (и. столећа); 2jährig {~јерџе} *a* тромесечни, од (и. који траје) три месеца; 2jährlich {~јерлџе} *a* тромесечни, што се чини (и. врши, јавља) свака три месеца; *adv.* тромесечно, свака три месеца; ~jahrs|schrift {~јарсшрифт} *f* тромесечник *m*, тромесечни часопис (и. лист) *m*; ~meile {~мелл} *f* четврт(ина) миље.

vie'r|teln {фуртлн} *15f* *I* *tr.* (по)делити на четворо. II *intr.* (h) diese Uhr viertelt овај часопис избија четврти.

Vie'rtel..., vie'rtei...: ~note *f* четвртина ноте; ~pause *f* четвртина почивке; ~pfund {фуртлпфунт} *n* четвртина *f* фунте; 2pfündig *a* од четвртине фунте.

Vier'tels... {фуртлс-} в. Viertel...

Vie'rtel..., vie'rtei... {фуртл-}: ~schwengung *f* четвртина захођења (и. заилажења); ~stunde {фуртлштундл} *f* а) четврт сата; б) четврт(ина) миље; 2ständig {фуртлштундл} *a* од четврт часа; ~takt *m* четвртни такт; ~ton *m* четврт(ина) *f* тона; ~tonne *f* четвртина тоне (250 кгр.); ~(s)wendung *f* четвртина завој *m* (е-г Treppe степенјак).

vie'r|tens {фуртнс} *adv.* четврто, на четврто место, на четвртом месту.

Vie'r..., vie'r...: 2und|neu'nzig *a* *n. s.* деведесет четири; 2und|sechzig *a* *n. s.* шездесет (и. шесет) четири; ~und|sechzigstel *n* шесетчетвртина *f* (= 1/64), шесет и четврти део; ~und|sechzigstel|note (= pause) *f* шесетчетвртина ноте (почивке); 2und|siebzig *a* *n. s.* седамдесет четири.

Vie'ring {фурџн} *f* 3b 1. 2 des Zirkels ~ ква-

дратура круга, својење *n* круга на квадрат с једнаком површином. 2. = Geviert 1, квадрат *m*. [тири четвртине *f pl* такта.]

Vie'r, vie'rtel takt {фирфјртлтакт} *m* ♣ че-

Vier|wa'ldstätter See {фјрвалштетр зѐ} *m* Фирвалштетско (и. Јуцернско) Језеро *n* (у Швајцарској).

Vie'r..., vie'r... {фјр-}: 2wertig *a* ♣ четворовредан, четворовалентан; 2wink(e)lig *a* четвороруагон, четворокутан; ~zahl *f* у лутрији четири броја узета и извучена; 2zäh'nig {~цѐнѐ} *a* четворозуб, са четири зуба; ~zeh'ig {~цѐх} *a* ♣ са четири прста на ноzi.

vie'rzehn {фјрцен, фјрцен} [свн.] I *a n. c.* четрнаест; ~ Tage *m pl.* (= 2 Wochen) две недеље дана, петнаест дана; Zeit von ~ Tagen време од петнаест дана; петнаестина дана. II Vie'rzehn *f 3b* четрнаест(ица).

Vie'rzehn|ender {фјрценендѐр} *m* ♂ јелен са четрнаест рогова.

Vie'rzehner {фјрценѐр} *m* 1. четрнаестак, војник четрнаестог пука. 2. вино од (и. из) године 1814.

Vie'r|zehn..., vie'r zehn... {фјрцен-}: 2fach *a* четрнаестострук, четрнаестогуб; 2lötig *a* од седам унција; 2tägig *a* од четрнаест дана, четрнаестодневни; двонедељни, од петнаест дана, петнаестодневни; ~tags|ausgabe *f* петнаестодневно (и. полумесечно) издање *n*.

vie'rzehnte {фјрцентѐ} *a n. o.* (као *s* Vierzehnte 9l) четрнаести; der ~ des Monats четрнаести у месецу; Ludwig der Vierzehnte (XIV.) Лјуј (и. Људевит) Четрнаести (XIV.).

Vie'rzehntel {~л} *n 2l* четрнаестина *f* (= 1/14) четрнаесто. [наестом месту.]

vie'r|zehntens {~нс} *adv.* четрнаесто, на четр-

vie'r|zeilig *a* четвороредни, од четири реда; ~es Gedicht, ~e Strophe песма *f*, китица (и. строфа) *f* од четири стиха.

vie'rzig {фјрцѝх, фјрцѝх} [свн.] I *a n. c.* четрдесет; Alter von ~ Jahren доба од четрдесет година; er ist bald ~ Jahre alt ближи се четрдесетој години, ускоро ће напунити четрдесету; etwa ~ Personen четрдесетак лица. II Vie'rzig *f 3b* четрдесет(ица).

Vie'rziger {фјрциѝѐр} *m 2l 1.* (и ~in {~ѝн} *f 3c*) четрдесетогодишњак(а), човек (жена) од 40 до 50 (година). 2. in den ~n и. vierziger Jahren четрдесетих година, између хиљаду осам стотина четрдесете и педесете године. 3. четрдесетак, војник четрдесетог пука. 4. вино од 1840 године.

vie'rzig... {фјрциѝх-}: ~fach, ~fältig *a* четрдесетострук, четрдесетогуб; ~jährig *a* четрдесетогодишњи, од четрдесет година.

vie'rzigste {фјрциѝхстѐ} *a n. o.* der (die, das) ~ четрдесет(и) (-а, -о). [трдесетина.]

Vie'rzigstel {~л} *n 2l* (= 1/40), четрдесето, че-

vie'rzigstens {~стѝнс} *adv.* четрдесето, на четрдесетом месту.

vie'rzig|tägig *a* четрдесетодневни, од четрдесет дана; ~e Fastenzeit vor Ostern четрдесетница, велики (и. ускршњи) пост *m*.

Vigila'nt {вигилѝнт} *m 3a*, ~in {~ѝн} *f 3c* = Aufpasser(in).

Vigi'lie {вигилиѝ} [лат.] *f 3b 1. rl.* дан *m* уочи празника, навечѐрје *n*, навечје *n*. 2. antiq. вигилија, ноћна стража.

Vigne'tte {вѝњетѝ} [фр.] *f 3b* ♣ вињета, (у-крас *m* у облику) цвет(а) *m* (и. листа).

Vigo'gne {вигонѝ} [фр., *ит.] *f 3b a* ♣ перуанска овца, лама; *b*) ♣ = ~wolle.

Vigo'gne... {вигонѝ-}: ~tuch *n* ♣ чоха *f* од вуне перуанских оваца; ~wolle *f* ♣ вуна перуанских оваца.

Vika'r {викѝр} [лат.] *m 2g¹* заменик, заступник (неког вишег духовника), намесник; уп. и Stellvertreter.

Vikaria't {викариѝт} *n 2g* намесништво.

vikarie'ren {викариѝѐрен} *i intr.* (h) 15g für j-n ~ = j-n (и. j-s Stelle) vertreten. II Vikarie'ren *n* заступање, намесништво. [Виктор.]

Vi'ktor {виктѝр} [лат.] *m* победилац(а) *m 8a*

Vikto'ria {вѝкториѝ} [лат.] I *f 6g* победа; ~ schießen пуцати из топа у знак победе. II 8b myth. Викторија, Победа (и име); Königin ~ von England енглеска краљица Викторија.

Vikto'ria... {вѝкториѝ-}: ~chaise *f* кола *n pl.* отворена са четири точка; ~schießen *n* пуцање (и. пуцавања *f*) из топа у знак победе.

Viktua'lien {вѝктуѝлѝн} [лат.] *pl. inv.* = Lebensmittel животне намирнице *f pl.*; ~händler {вѝктуѝлѝн-} *m* ♣ трговац животним намирницама.

Vi'lla {вѝла} [ит.] *f 6g* вила, летњиковац *m*, пољска кућа, (лепа) кућа у природи.

Villeggiatu'r {вѝлѝѝјатуѝр} [ит.] *f 3b* летовање *n*, одмарање *n* на селу (и. у пољу).

Vi'llen... {вѝлѝн-} ~besitzer(in *f*) *m* власник(а) летњиковца (и. виле); ~viertel *n* крај (и. отсек) *m* летњиковца (и. виле).

vindizie'ren {вѝндициѝрен} [лат.] *tr.* 15g полагати право на, тражити што као своју ствар (и. властитост).

Vinze'nz {вѝнценѝ} [лат.] *m 8c* Већеслав, Вилко.

Vio'la {виѝла} ♣ [ит.] *f 6g* виола, брач *m*.

Vio'le {виѝолѝ} [ит.] *f 3b 1.* ♣ = Viola. 2. ♣ = Veilchen.

viole'tt {виѝолѝтѝ} [фр.] I *a* љубичаст. II Viole'tt *n 2g* љубичасто, љубичаста боја *f*; ins Violette spielen ићи (и. прелазити) у љубичасто.

viole'tt|blau *a* љубичастоплав.

viole'tten {виѝолѝтѝн} *a* = violett I. [ло *n.*]

Violi'n|bogen {виѝолин-} ♣ *m* виолинско гудѝ-

Violi'ne {виѝолинѝ} [ит.] *f 3b* виолина, ђемане *n*; die erste ~ spielen: *a*) свирати прву виолину, *b*) fig. водити прву реч, да(ва)ти тон. [= Geiger(in).]

Violini'st {виѝолиниѝст} ♣ *m 3a*, ~in {~ѝн} *f 3c*

Violin {виѝолин-}: ~hals *m* врат виолине; ~kasten *m* виолинско сандуче *n*, кутија *f* за виолину; ~noten *f pl.* ноте за виолину; ~schlüssel *m* виолински кључ; ~schule *f* школа за виолину, вежбања *n pl.* за виолину; ~spieler(in *f*) *m* = Geiger(in); ~virtuose *m*, ~virtuosin *f* виртуѝз-скиња (и. прав|и -а уметни|к -ца) на виолини; уп. и Geigen...

Vioionce'll {виѝолѝнчѝл} ♣ [ит.] *n 2g¹* (виолон)-чело.

Violoncelli'st {челѣст} ♣ *m 3a* (виолон)челюста, свирач на (виолон)челу.

Vi'per {вѣп-р} {сврн.}; *лат. vivipāra *f 3d* вѣшарка, шаран *m*; *fig.* гуја, присојкиња, отровница.

Vi'perbiß {вѣп-р-} *m* ујед шарке.

Virgi'l {вѣргѣл} *m 8a*, ~ius {~иус} *m 8c* Виргил(ије) (римски песник, 70—19 пре Хр.).

virgilia'nisch {вѣргѣлианѣш}, **virgi'lisch** {вѣргѣлиѣш} *a* виргилски.

Virgi'nia {вѣргѣнија} {лат. „девојка, девица“} 1. *f 8b antiq.* Виргинија (име). 2. ♣ *n 8b* = Virginien. 3. *f 6i* цигара вирѣнија.

Virgi'nia|tabak {вѣргѣнија-} *m* виргинија дуван.

Virgi'nien {вѣргѣниѣн} ♣ *n 8g* Виргинија (државица у Сједињеним Америчким Државама); *aus* ~ из Виргиније, виргински.

virgi'nisch {вѣргѣниѣш} *a* виргински, из Виргиније. [гласање *n.1*]

Viri'l|stimme {вѣрил-} {лат. „мушки“} *f* лично|**virtuo's¹** {вѣртуос¹} {ит.} *a* виртуоски, виртуозан, право мајсторски.

Virtuo's² {~} *m 3a¹*, **Virtuo'se** {вѣртуос²} *m 3a*, **Virtuo'sin** {~озѣн} *f 3c* виртуоз, -скиња.

Virtuo'sen..., **virtuo'sen...** {вѣртуос-н-}: **~haft** {~ѣфт} *a* виртуоски; **~schaft** {~ѣѣфт} *f 3b* (б. *pl.*) виртуозство *n*; **~tum** {~тѣм} *n 2a* (б. *pl.*) виртуозство *n*.

Virtuosität {вѣртуозитет} {ит.} *f 3b* виртуозност, (велика, права) вештина. [овера *f.1*]

Vi'sa {вѣза} {*pl.* од Visum} *n 2l* виза *f*, званична|

Visavi's {вѣзавѣ} *n inv.* = Gegenüber.

Visie'r {вѣзир} {нвн. (сврн.); *фр., ит.} *n 2g¹ 1.* решетка *f*, визир *m* (am Helme на каски). 2. гајка *f*, нишан *m* (am Gewehr на пушци). 3. = Diopter.

Visie'r|einrichtung {вѣзир-} {visieren} *f* направа за нишањење, нишан(ска направа *f*) *m*.

visie'ren {вѣзир-н} {фр.} 15g I *tr.* 1. визирати, оверити, потврдити. 2. *et.* ~ дотерати, (под)мерити, баждарити што. II *intr.* (*h*) *nach et.* ~ (на)нишанити (и. управити, уперити) на што. III **Visie'ren a**, **Visie'ring f** визиране, оверавање; нишањење, управљање; дотеривање, подмеравање, баждарење.

Visie'rer {вѣзир-р} *m 2l* баждар, подмераваач.

Visie'r... {вѣзир-}: ~fuß *m* X столичница *f*, нишански прстен; ~gebühr *f*, ~geld *n* баждарина *f*; ~kamm *m* гребен (и. горња ивица *f*) задњег нишана; ~kappe X *f* капица (и. покривало *n*) за нишан; ~korn X *n* нишан *m*; ~lineal *n* диоптерни врстар *m*; ~linie *f* X нишанска црта, линија нишана; ~marke *f* X подела на преклапуши; ~maß *n* прамера *f*, основна мера *f*; ~nehmen *n* X нишањење; ~schießer X *m* гајка *f*; ~schuß *m* X нишански хитац (и. погодак); ~schußweite *f* X домет *m* нишанскога хица; ~stab баждарска мера *f*; баждарски штап; ~stellen *n* X намештање нишана; ~stellung *f* X положај *m* нишана, постављање *n* гајке; ~stift *m* нишан; ~stock *m* = ~stab; ~wahl *f* избор *m* нишана; ~winkel *m* X нишански угао (и. кут).

Visio'n {вѣзио́н} {лат.} *f 3b* визија (виђење,

привиђење, приказа). [сањалица.]

Visionä'r {вѣзионер} {фр.} *m 2g¹* видовњак, **visio'nenhaft** {вѣзио́нѣѣфт} *a* визијски, попут сна. [ње] *m.1*

Visitatio'n {вѣзитацѣон} {лат.} *f 3b* преглед(а-|

Visita'tor {вѣзитѣтор} {лат.} *m 6d* прегледач.

Visi'te {вѣзит} {фр.} *f 3b* = Besuch 1a.

Visi'ten... {вѣзит-н-}: ~karte *f* посетница; ~karten|papier *n* хартија *f* за посетнице; ~karten|täschchen *n*, ~tasche *f* кес(ица) (и. торб(ица)) *f* за посетнице; ~tag *m* посетни дан.

Visitie'r eisen {вѣзитир-} *n* прегледало, визир *m* (за испитивање хране, робе).

visitie'ren {вѣзитѣр-н} {лат.} I *tr.* 15g и *abs.* прегледати; претражити, претрес(а)ти, извршити преглед (*acc.: gen.*). II **Visitie'ren n**, **Visitie'ring f** = Visitation.

Vi'sta {вѣста} X и ♣ {ит.} *f 6i*: а ~ по виђењу.

Vi'sum {вѣзум} {лат.} *n 6k, 6i* = Visa.

Vitrio'l {вѣтриол} X {фр.} *m* и (*aus.* само) *n 2g¹* витриол *m*.

Vitrio'l..., **vitrio'l** {вѣтриол-}: **~artig a** витриоласт; ~**erz n** витриолска руда *f*; ~**fabrik f** творница (и. фабрика) витриола; **~haltig a** витриолни, што има (и. садржи) витриола; ~**hütte** = ~**fabrik**; **~ig** {вѣтрио́лѣѣ} *a* = ~**haltig**; ~**öl n**, ~**säure f** = Schwefelsäure.

vi'vat! {вѣвѣт} {лат.} I *int.* = er lebe hoch! живо! (в. hochleben). II **Vi'vat n 6i** = Lebehoch живео. [секција, паранѣ живих животиња.]

Vivisektlo'n {вѣвизѣкцѣон} {лат.} *f 3b* виви-|

Vivise'ktor {вѣвизѣктор} *m 6d* паралац живе животиње.

Vi'ze... {виц-} {лат. „у замену, (на)место“}: ~**admiral m** X подадмирал, вицеадмирал; ~**feld|webel m** X подофицер водник, млађи наредник; ~**kanzler n** потканцелар, вице-канцелар; ~**könig m** поткраљ, вицекраљ; ~**königin f** поткраљица, вицекраљица; ~**königs|würde f** вицекраљевство *n*, поткраљевство *n*, достојанство *n* поткраља (и. вице-краља); ~**präsident m** потпретседник, вице-претседник; ~**wirt(in f) m** в. Hausverwalter(in). [оски] пут.)

Vizina'l|weg {вѣцинал-} *m* општински (и. се-|

Vi'ztum {вѣцтум, вицтум} {сврн.}; *срлат. vice dominus] *m 2g* заменик, намесник.

v. J. abr. = vorigen Jahres прошле године.

Vlies 2h, *aus.* и **Vließ** {флис; *hom.* Fließ} 2g [сврн.: Flaus] *n* руно; *myth.* das goldene ~ златно руно; Златно руно, Орден *m* златног руна. [(пристаниште у Холандији).]

Vli'ssing {флисѣн-н} *n 8g* ♣ Флисинген *m* |

v. M. abr. = vorigen Monats прошлог месеца.

Vo'gel {фогл} {сврн.} *m 2j* 1. птица *f*. 2. а) в.

Vögelchen; пред именом птице не преводи се: ~ **Strauß noj**; b) **hölzerner** ~ дрвена птица (као нишан); *nach dem* ~ **schießen** гађати дрвену птицу; c) *fig.* **arger** (и. durchtriebner) ~ *fat.* препредењо, препредењак; **loser** ~ обешењак; **lustiger** ~ веселац, шаљивчина, шалѣија; **den** ~ **abschießen** погодити у нишан, *fig.* добити колајну; d) *prv.* es ist ihm so wohl wie dem ~ *im* Hanfsamen живи (он) као бубрег у лоју; die Vögel, die zu früh sin-

gen, frißt die Katze пред зору се мрзне; man kennt den ~ an den (и. seinen) Federn по перју се птица познаје; jedem ~ gefällt sein Nest где ко ник'о, тамо и обик'о; er hat Vögel unter dem Hute врабац му је под капом; v. fressen l4; e) allerhand kleine gebratene Vögel разне мале печене птице; f) *pop.* einen ~ haben v. Sparren 4.

Vo'gel..., **vo'gel...** {*фогл*}: ~art *f* врста птица; ~artig *a* птичасти, попут птице, сличан птици; ~bauer *m*, *n* крлетка *f*, кавез *m*; ~beerbaum *m* = Eberesche; ~beere *f* ♀: a) о-скоруша (плод); b) = Eberesche; ~beize *f* ♂ лов *m* на птице, хватање *n* птица; ~beschreibung *f* опис *m* птица, наука о птицама.

Vö'gelchen {*фоглџен*} *n* 2l (*dim.* од Vogel) птичица *f*, птиче; ich habe ein ~ davon singen hören начуо сам то, чуо сам нешто о томе.

Vo'gel..., ~deuter *m* = ~schauer; ~deuterei' {~дџтрџ} *f* 3b = ~schau *a*; ~dunst *m* ♂ = Dunst 3; ~ei *n* птичје јаје.

Vö'gelein {*фоглџен*} *n* 2l = Vögelchen.

Vo'gel..., **vo'gel...**: ~er {*фоглџ*} *m* 2l птичар, птицоловац; ~falk *m* = Sperber; ~fang *m* хватање (и. ловљење) *n* птица, птичарство *n*; ~fänger *m* птичар, птицоловац; ~flinte *f* пушка за птице; ~flug *m* лет(ење) *n* птица; ~frei *a*: a) ван закона; für ~frei erklären ставити ~лати ван закона; b) ♂ слободан као птица на грани; ~fuß *m*. a) птичја нога *f*; b) ♀ (Orni'thorus) сврачије ноге *f* *pl.*; ~futter *n* птичја храна *f*; ~gesang *m* птичја песма *f*, певање *n* (и. песма *f*) птица; ~geschlecht *n* род *m* птица, птичји род; ~handel *m* трговина *f* птицама, птичарство *n*; ~händler *m* трговац птицама, птичар; ~haus *n* велик кавез *m* (за птице); ~hecke *f* птичје легло *n*, кавез *m* за птице; ~herd *m* ♂ = Herd 4; ~käfig *m* = ~bauer; ~kenner(in *f*) *m* познавалац -ица птица; ~kien *m* најбољи луч; ~kirschbaum *m* ♀: a) сремз(ика) *f*; рана трешња *f*, раница *f*, амица *f*, баба(и)ца *f*; b) = Eberesche; ~kirsche *f* ♀: a) сремз(ика); b) = ~kirschbaum; ~kunde *f* познавање *n* птица, наука о птицама; ~kundig *a* који познаје птице; ~kundige(r) *s* = ~kenner(in); ~laus *f* ♂ птичја ваш, птичја крља; ~leicht *a* лак као птица; ~leim *m* ♂ птичји лепак; mit ~leim bestreichen (на)мазати птичјим лепком, хватати (и. ухватити) на лепак; ~meier *m*, ~miere *f* ♀ (Stella'ria media) миш(и)акиња *f*, мишовкиња *f*; ~mist *m* птичје ђубре *n*, птичји измет, гуано; ~napf *m*, ~näpfchen *n* чанчић *m*, чанче за птице; ~nest *n* птичје гнездо; ~orgel *f* верглић *m* за учење птица певању; ~perspektive *f* поглед *m* озго, поглед са висине птичјег лета; aus der ~perspektive (entworfenen Plan) (план) из висине птичјег лета; ~pfeife *f* = Lockpfeife; ~schau *f* a) *antiq.* посматрање *n* (лета) птица, аугурско знање *n*; b) = ~perspektive; ~schauer *m* *antiq.* претсказивач по лету птица, аугур; ~scheuche *f* страшило *n* (и *fig.*); ~schießen *n* пуцање на птице, гађање птица; ~schrot *m* ♂ = ~dunst; ~schutz *m* заштита *f* птица;

~stange *f*: a) ♂ = Leimstange; b) мотка за дрвену птицу као нишан; ~stellen *intr.* (*n*) 15a *insep.* хватати (и. ловити) птице; ~stellen *n* = ~fang; ~steller *m* = ~fänger.

Vogel-Strau'ß-Politik {*фоглштрџполитик*} *f* нојева политика, политика негледања отворених очију у опасности.

Vo'gel...: ~wahrsager *m* *antiq.* = ~schauer; ~wahrsagerei' *f* *antiq.* претсказивање из лета птица, аугурско знање; ~weibchen *n* женка *f* (код птица); ~wiese *f* вашариште *n*, сајмиште *n*; ~wildbret *n* перната дивљач *f* *coll.*; ~zucht *f* птичарство *n*, одгајивање *n* птица; ~züchter *m* птичар, одгајивач птица.

Voge'sen {*ворезн*} ♂ [* * од лат. Vosegus = Wasgenwald; *Basken] *pl. inv.* die ~ Borezi *m* *pl.* (планина у Источној Француској).

voge'sisch {*ворезиш*} *a* Ворега, ворџенски.

Vö'glein {*фоглџен*} *n* 2l = Vögelchen.

Vo'gler {*фоглџ*} *m* 2l = Vogeler.

Vogt готово † [свн.; *лат. advocātus] *m* 2d намесник; настојник, надзорник; заштитник, покровитељ; заступник, пуномоћник; управитељ, управник; старалац, старатељ; судија, судак; претстојник, судски управник; настојник куће, замка; вратар, кључар; позорник; особ. у употреби у слож. в. на пр. Acker-, Bettel-, Land-, Schirmvogt.

Vogtei' {*фоктаџ*} *f* 3b 1. (в. Vogt) област (и. подручје) *n* намесника, вишег управног чиновника; судска област, област пуномоћника; претстојништво *n*, настојништво *n*; вратарство *n*. 2. затвор *m*, тамница.

vogtei'lich {~лџх} *a* намеснички, надзорнички, настојнички, претстојнички.

vo'gten {*фоктн*} [Vogt] *tr.* шв. 1. владати (као намесник) (*acc.. abl.*). 2. = bevormunden.

Vo'gtschaft {*фоктшадфт*} *f* 3b намесништво *n*; старатељство *n*.

Vo'ile {*воал*} ♂ [фр. *m*] *f* 6i, ~stoff *m* провидна тканина *f* (и. провидно лице *n*) за одело.

Voka'bel {*вокабл*} [лат. vocabūlum] *f* 3d реч (туђег језика).

Voka'bel... {*вокабл*}: ~buch *n* шк. речник *m*; ~lernen *n* учење реч; ~schatz *m* ризница *f* речи, број речи којима се неко служи, речник.

Vokabula't(ium) {*вокабулар(ијум)*} [лат.] *n* 2g¹ (бе) речник *m*.

Voka'l {*вокал*} [лат.] I *m* 2g¹ *gr.* (*opp.* Konsonant) вокал, самогласник. II *voka'l* *a* вокални, гласни.

Voka'l... {*вокал*}: ~anlaut *m* почетни самогласник, самогласник у почетку речи; ~auslaut *m* завршни (и. крајњи) самогласник, самогласник на крају речи.

voka'lisch {*вокалџш*} [лат.] *a* *gr.* (*opp.* konsonantisch) самогласнички; ~er Auslaut самогласнички свршетак, свршетак (и. крај) речи на самогласник.

vokalisie'ren {*вокализирачн*} ♂ I *intr.* (*h*) 15g певати са изговарањем имена нота. II **Vokalisie'ren** *n*, **Vokalisie'ring** *f* певање с изговарањем имена нота, вежбање гласа.

Vokall'smus {*вокалџсмус*} *m* 6g вокализам (теорија самогласника; самогласници *m* *pl.*).

Voka'l...: ~konzert *n* вокални концерат *m*; концерат с песмом; ~musik *f* вокална музика; ~satz *m* вокални израз, музички израз.

Vokativ {вокатив, вокатив} [лат.] *m* 2g¹, **Vokativus** {вокативус} [лат.] *m* 6b 1. *gr.* пети падеж, вокатив. 2. *fat.* само **Vokativus** *m* 6b (*pl.* и **Vokativi** {вокативи}) узор *n*, чудо *n*; весео братац, весели брат.

vol. abr. = Volumen. [(вештачки језик).]

Volapük {волапук} *n* 2g¹ (б. *pl.*) волапик *m*

Volk {фолк} [свн.] *n* 2a 1. народ *m*; das gemeine *n* пук *m*, светина *f*, руља *f*; viel ~ много народа, много (и. мноштво) света. 2. народ *m*, нација; ein ganzes ~ betreffend народни. 3. свет *m*, врста *f* људи, сој *m*; ein leichtgläubiges ~ (и. Völkchen) лаковеран свет *m*. 4. X и = Mannschaft 2 и 3; Völker *pl.* = Soldaten; *yn* Kriegsfolk. 5. чопор *m*, крдо; мало јато; *yn* zwei ~ (и. Völker) Rebhühner два мала јата јаребица. 6. *prov.* чељад *f coll.*, млађи *m pl.*, послуга *f*.

vol'k arm {фолк-} *a* ретко (и. слабо) насељен.

Völkchen {фолкхен} *n* 2l (*dim.* од Volk) 1. народић *m*, племе. 2. = Volk 3.

Vö'lker..., **vö'lker...** {фолк-р-}: ~beschreibung *f* народопис *m*, етнографија; ~bund *m* Друштво *n* народа; ~bundspolitik *f* политика Друштва народа; ~bunds>tagung *f* заседање *n* Друштва народа; ~eigentümlichkeiten *f pl.* особености (и. особине, својства *n pl.*) народа; ~krieg *m* рат народа; ~kunde, ~lehre *f* наука о народима, етнологија; ~recht *n* право народа, међународно право; ~rechtlich *a* међународноправни; ~schaft {фолк-ршдфт} *f* 3b 1. народ *m*; 2. народић *m*, племе *n*; ~schaftlich {фолк-ршафтлѝх} *a* народни, који се тиче народ(и)а; ~schlacht *f* (bei Leipzig) битка народа (код Лајпцига); ~stamm *m* племе *n*; ~tum {фолк-ртум} *n* 2g б. *pl.* народство, оно чим одвајају (и. одударају) народи један од другог; ~wanderung *f* сеоба народа. Уп. и Volks...

Völkheit {фолкхѝт} *f* 3b б. *pl.* народство *n*, целокупност једног народа и његова суштина.

völkisch {фолкѝш} *a* народни, национални.

vo'lk... {фолк-}: ~leer *a* пуст, опустео; ~lich {фолклѝх} *a* народни; ~reich *a* густо насељен, многољуд.

Vo'lks..., **vo'lks...** {фолкс-}: ~aberglaube *m* народно сујеверје (и. празновереје) *n*, народне празноверице *f pl.*; ~abstimmung *f* народно гласање *n*, гласање народа, плебисцит *m*; ~angelegenheit *f* народни посао *m*, народна ствар; ~anwalt *m* народни правобранилац (и. адвокат); ~aufruhr *m* народна (по)буна *f*; ~aufstand *m* народни устанак; ~aufwieglер *m* подбачач народа, демагог; ~ausdrücke *m pl.* народни изрази; ~ausgabe *f* издање *n* за народ, јевтино издање; ~beliebt *a* омиљен у народу, популаран; ~beschluß *m* народна одлука *f*, одлука народа, плебисцит; ~bewaffnung *f* наоружа(ва)ње *n* народа; ~bewegung *f* народни покрет *m*; ~bibliothek *f* народна књижница; ~bildung *f* народно обра-

зовање (и. васпитање) *n*; в. и ~erziehung, ~unterricht; ~blatt *n* народни лист *m*, народне новине *f pl.*; ~buch *n.* а) књига *f* за народ; б) народна књига *f*; ~bund *m* друштво *n* народа; ~deutung *f* = ~etymologie; ~dichter *m* (*opp.* Kunstdichter): а) народни песник, песник омиљен у народу; б) народни песник; ~dichtung *f*: а) (*opp.* Kunstdichtung) песništvo *n* омиљено у народу; б) народно песništvo *n*; ~epos *n* народни еп *m*; ~erhebung *f* народна побуна; ~erziehung *f* васпитање *n* (и. узгој *m*, узгајање *n*) народа, = ~bildung; ~etymologie *f* народна етимологија, народно тумачење *n* порекла речи; ~feind(in *f*) *m* народи|и, -а непријатељ, -ица; ~feindlich *a* непријатељски према народу; ~fest *n*: а) свечаност *f* за народ; б) народни празник *m*, народна свечаност *f*; ~freund(in *f*) *m* народи|и -а пријатељ, -ица; ~freundlich *a* пријатељ(ски) народу; ~friede(n) *m* мир народа; ~führer *m* народни вођа, вођа народа; ~garten *m* народни (и. јавни) врт; ~geist *m* народни дух; ~gewühl *n* гужва *f*, тиска *f*, навала *f*; ~glaube(n) *m* народно веровање *n*; ~gunst *f* народна наклоност; популарност; ~haufe(n) *m* гомила *f* (народа), светина *f*, мноштво *n* народа; ~heer *n* народна војска *f*; ~herrschaft *f* народна влада(вина), демократија; ~krieg *m* народни рат; ~küche *f* народна кујна; ~leben *n* народни живот *m*, живот народа; ~lehrer(in *f*) *m* (народи|и, -а) учитељ(ица), учитељ(ица, -ка) основне школе; ~lied *n* народна песма *f*; ~lieder *pl.* уличне песме; ~mann *m* 2a: а) народни човек, човек омиљен у народу; б) народни човек, демократа; ~märchen *n* народна прича (и. бајка) *f*; ~masse *f* маса (и. мноштво *n*) народа; ~mäßig *a* народски; ~mäßig machen подејсити -шавати за народ, популарисати; ~meinung *f* народно мишљење *n*, мњење *n* народа; ~melodie *f* *≡* народна арија (и. мелодија); ~menge *f*: а) сила (и. гомила, мноштво *n* множина) народа; б) светина, руља, фукара; ~name *m* име *n* народа; ~partei *f* народна странка; ~poesie *f* = ~dichtung; ~redner *m* народни говорник; ~regierung *f* народна (и. демократска) влада(вина) (и. управа); ~sage *f* народно предање *n*; ~schicht *f* народни (и. друштвени) слој *m*; ~schrift *f* народно писмо *n*; ~schriftsteller(in *f*) *m* народи|и -а списатељ(ка), народни писац; ~schule *f* основна школа; ~schullehrer(in *f*) *m* учитељ(ица) (основне школе); ~schullehrer|seminar *n* учитељска школа *f*; ~schulwesen *n* основна настава *f*, све што се тиче основних школа, основно школство; ~sitte *f* народни обичај *m*; ~souveränität *f* народна сувереност; ~sprache *f* народни језик *m*; ~stamm *m* племе *n*; ~stimme *f* глас *m* народа, глас јавности; ~stimmung *f* народно расположење *n*, расположење јавности; ~tracht *f* народна ношња; ~tribun *m* antiq. народни трибун; ~tum {фолкстум} [ивн.] *n* 2a (б. *pl.*) народност *f*; ~tümlich {фолкстумлѝх} *a* народни; народски; ~tümlichkeit {фолкстум-

лѣхкѣт} f 3b 1. сагласност са народношћу (и. са народним духом, са народним карактером); омиљеност у народу, популарност; 2. ~tümlichkeiten pl. народне својствености, народне особености; ~unruhen f pl. народни немири m pl., народне узбуне; ~unterricht m јавна настава f; ~versammlung f: а) народна скупштина; б) народни збор m; ~vertreter(in f) m народн|и -а претставн|к, -ца, народн|и -а послани|к, -ца; ~vertretung f народно претставништво, (народни) посланици m pl., (народна) скупштина; ~wirt m народни приредник, економ; ~wirtschaft f народна привреда, народно газдинство n; ~wirtschaftlich a народнопривредни, народногаздински, политичкоекономски; ~wirtschaftslehre f наука о народној привреди, наука о народном газдинству, политичка економија; ~wohlstand m народно благостање n; ~wut m народни бес; ~zähler m пописивач становништва; ~zählung f попис становништва (и. народа); ~zeitung f Народне новине f pl., Народни лист m; уп. и Völker...

voll {фол} {сврн.} a (adv.) (често voller када стоји предикативно без члана пред именицом) 1. пун(о); (на)пуњен; вршке (и. вршком) пун(о), препун(о), дупке пун(о), крцат(о); покривен, начичкан; претрпан; а) von et. (dat.) ~ sein бити пун чега; der Mond ist ~ уштап је, пун је месец; б) само као предикат: er (sie) ist ~er List... пун(а) је лукавства, он(а) је оличено лукавство; с) само као атрибут: in ~er Arbeitу јеку посла (и. рада), усред посла (и. рада); ~e Börse пуна кеса; aus ~er Brust из пуних груди; в. Hals 1 c; aus ~em Herzen из дубине срца, из дна душе; mit ~em Rechte с пуним правом; ~e und weiche Stimme пун и мек глас; in ~em Trabe пуним касом, у пуном касу. 2. (за посећено место, просторије) war es ~ im Theater? да ли је било много света у позоришту?; der Saal war ganz (и. gefüllt) ~ дворница је била дупке пуна. 3. (за округле обlike тела) пун(ачак), заобљен, меснат; дебео, гојазан; развијен. 4. (пот)пун, цео, читав, сав, целокупан; der Wagen ist ~ кола су пуна; die ~e Summe цел(окупн)а свота, цео износ m; потпуна свота; ~e acht Tage пуних (и. читавих) осам дана; die ~e, ganze Wahrheit sagen рећи целу истину; im ~en Sinne des Wortes у пуном смислу речи; adv. ~ und ganz потпуно, потпуно, сасвим, и телом и душом; ~ die Aktien sind ~ eingezahlt акције су потпуно уплаћене. 5. сит, наклукан, набокан; пијан, напијен, налит, fat. сит и пресит, сит и пијан. 6. са v али раздвојено: sich den Leib ~ ärgern поцрвенети од љутине (и. од јада); ich habe den Kopf voll von... (dat. и само gen.) пуна ми је глава... gen.; j-m die Haut (и. den Buckel) ~ lügen в. Haut 1 б; j-m den Rücken ~ schlagen издеветати (и. излемати, измлатити) кога; die Uhr hat ~ geschlagen сат је избио час; j-m die Ohren ~ schreien (schwätzen) проби(ја)ти кому уши; ~ von et. (dat.) werden (на)пунити се чиме; в. сло-

женице, тј. где је voll састављено са r. 7. für ~ nehmen рачунати по номиналној (и. означеној) вредности; ich kann die Goldstücke nicht für ~ annehmen не могу примити златнике по њиховој номиналној (и. означеној) вредности; fig. er gilt noch nicht für ~ он се још не узима озбиљно. 8. im ~en (aus. Vollen) leben живети у изобиљу; aus dem ~en (aus. Vollen) wirtschaften не чувати, не штетити, растурати.

Vo'll..., vo'll... {фол-} [у слож. са v увек sep] Zaasen pop. tr.: sich Zaasen умрљати се, упрљати се, убрљати се сав; Zählig {~epūx} a клас пун зрна, знат клас; ~aktie ~ уплаћена акција (и. деоница).

Vo'llast {фол'ласт} f 3b (при растављању Vollast) пун терет m, (пот)пуно оптерећење n; unter ~ под пуним теретом (и. оптерећењем). vollau'f {фол'ауф} adv. у изобиљу, обилно, обилато, пуно; ich habe ~ zu tun имам пуно (и. пуне руке) посла.

vo'llaufen intr. (при растављању voll-laufen) das Faß läuft voll буре се напунило.

vo'llautend {фол'лаутент} a (при растављању voll-lautend) звучан.

Vo'll..., vo'll...: ~bad n (пот)пуно купатило; ~bahn f (opp. Nebenbahn) главна железничка пруга; ~bart m пуна брада f; sich (dat.) e-n ~bart stehen lassen пустити пуну браду; ~belastei a (пот)пуно оптерећен, спуним оптерећењем (и. теретом); ~belastet laufen радити (и. ићи) с пуним оптерећењем; ~belastung f = Vollast; ~berechtigt a (пот)пуно оправдан, пуноправан; ~besitz m потпун(о) посед(овање n); im ~besitz seiner Kräfte у пуној својој снази; ~blut n (opp. Halbblut) ~ чистокрвност f, чистокрвни коњ m; ~blut-hengst m чистокрван пастув (и. ајгир); ~blütig {~блут'ау} a f пунокрван; ~blütigkeit {~блут'ау} f 3b пунокрвност; ~blut'pferd n: englisches ~blutpferd енглески чистокрван коњ m.

voll|bri'ngen {фолбрин'ен} I tr. insep. с-, из|вршити, с-, из|вршавати, (до)вршити, (до)окончати; испу|нити, -њавати; nach vollbrachter Tat после извршенога дела, после извршења дела; bibl. es ist vollbracht! свршено је! II

Voll|bri'ngen n, Voll|bri'ngung f свршавање, извршење, доконча(ва)ње; испу|њавање, -ење.

Voll|bri'nger m, ~in f сврши|лац, -ља, свршавал|ац, -ица, изврши|валац, -ља, извршивач, -ица.

Vo'll..., vo'll... {фол-}: ~bruder m рођени брат; ~brüstig a пуних (и. једрих) груди; ~bürger(in f) m (opp. Halbbürger(in)) пуноправан -на грађан|ин, -ка, грађан|ин -ка кој|и -а ужива сва грађанска и политичка права; ~bürtig {~бурт'ау} a рођени, од истог оца и исте мајке; ~bürtigkeit {~бурт'ау} f 3b порекло n од истог оца и исте мајке; ~dampf m пуна пара f; ~dampf voraus! напред пуном паром!

Vö'lle {фол'ле} f 3b 6. pl. = Vollheit.

vo'lleibig {фол'лаиб'ау} a (при растављању voll-leibig) пун, дебео, гојазан.

Vo'lleibigkeit {~кдѣт} *f* 3b пуноћа, дебљина, гојазност.

voll'e'nden {фдлѣндѣн} *I tr., intr. (h) и refl. insep.* 1. свршѣти, -авати, довршѣти, -авати, завршѣти, -авати, докрајчити; извести, -одити; испуњити, -њавати; sich ~ свршѣти се, -авати се; vollendete Tatsache свршен чин *m*, свршена ствар; навршѣти, -авати. **II** voll'e'ndet {фдлѣндѣт} *p.p. и a* 1. савршен; eine vollendete Schönheit савршена лепота. 2. der Vollendete покојник. **III** Voll'e'nden *n*, Voll'e'ndung *f* 1. с-, довршавање, довршење, завршѣвање, -ење; докончавање, навршѣвање, -ење; испуњавање, -ење; nach der Vollendung seines Werkes zog er sich zurück пошто је свршио своје дело, повукао се; по довршењу свога дела повукао се. 2. само Vollendung савршеност, савршенство *n*.

Voll'e'nder {фдлѣндѣр} *m* 2l, ~in {~ѣн} *f* 3с свршавал|ац, -ица, свршил|ац, -ица, извршивач(ица), довршилац.

vo'llends {фдлѣнтс} *adv.* 1. потпуно, потпуноце, сасвим; das wird ihn ~ zugrunde richten то ће га потпуно упропастити. 2. уз то, још.

vo'ller {фолѣр} *I* = voll (в. тамо 1b). *II* *compr.* од voll.

Völlerei {фдлѣрѣѣ} *f* 3b сукање *n*, пијанчење *n*, сукање *n* и клопање *n*, кркање *n*, неумереност у јелу и пићу.

vo'llfressen: sich ~ = sich vollschlagen.

voll|fü'hren {фдлфјурѣн} *I tr. insep.* = ausführen 1 5. **II** Voll|fü'hren *n*, Voll|fü'hrung *f* извршѣвање, -ење, извођење.

Vo'll..., vo'll...: **z**füllen *tr.* напунити; ~gefühl *n* пуноћа *f* осећања, пуноћа срца; im ~gefühl seiner Würde у (пот)пуном осећању свога достојанства, при пуној свести о своме достојанству; ~gehalt *m* пуна вредност *f* (и *fig.*); **z**gehaltig {~гѣхдлѣтѣх} *a* пуне вредности (*gen.*), пуне финоће (и *fig.*); ~genuß *m* (пот)пуно уживање *n*, (пот)пун ужитак; **z**gepfropft *a* наклукан, набокан, нагуман, набијен; уп. и **z**pfropfen; **z**gerammt, **z**gerüttelt *fam.* *a* набијен, набрекао колико је пун; и = **z**gepfropft; ~geschoß *n* пуно (и масивно) зрно, пун (и масиван) метак *m*; **z**gestopft *a* = **z**gepfropft; **z**gewalt *f* неограничена (и апсолутна) власт; ~gewicht *n* пуна мера *f*; ~gewinn *m* чиста добит *f*; **z**gießen *tr.* нали(ва)ти, насути, напунити; **z**gültig *a* пуноважан, (пот)пуне вредности (*gen.*); **z**gültiger Beweis пуноважан доказ; ~gültigkeit *f* (пот)пуно важење *n*, потпуна (и прописна) вредност; (пот)пуна ваљаност; ~gummi|reifen *m* пуна гума *f*; ~gymnasium *n* (*opp.* Progymnasium) (пот)пуна гимназија *f*; **z**haarig *a* космат, длакав, маљав, рутав; **z**haltig *a* (пот)пуне садржине (*gen.*), (пот)пуне вредности (*gen.*), пуне финоће (*gen.*), богат; ~heit {фдлѣхѣт} *f* 3b пуноћа; в. и Fülle 1; ~hering *m* слеђ млечац (и. икраш), харинга млечњака (и. икрашица) *f*; **z**herzig *a* осећајна срца (*gen.*); **z**hufig(es Pferd) *a* (коњ) пуна копита (*gen.*), (коњ) с пуним копитом.

völlig {фдлѣх} [voll] *a* потпун, читав, цео;

adv. потпуно, сасвим; *rl.* ~er Ablass потпун опроштај (и. опрост); ~e Freiheit потпуна слобода; ~e Gleichheit потпуна једнакост. 2. готово *†*, *bibl.* савршен. 3. = dickleibig. 4. = vollkommen 3.

Völligkeit {~кдѣт} *f* 3b = Dickleibigkeit.

Vo'll..., vo'll...: **z**inhaltlich *a* са целом садржином, са целим садржајем, потпун; **z**jährig *a* пунолетан; ~jährigkeit *f* пунолетност, пунолетство *n*; **z**kantig(es Holz) *a* четвртасто отесан(о дрво); ~klang *m* пун звук.

vo'll|kleckern *fam. tr.*: sich ~ сав се избрљати (и. измрљати, испрљати) при јелу.

voll|ko'mmen {фдлѣкѣмѣн} [*срвн.*] *I a* 1. савршен. 2. с-, до-, извршен; потпун, читав. 3. *fam.* поширок, алватан. **II** *adv.* савршено; потпуно. [*n*, савршеност.]

Voll|ko'mmenheit {~хдѣт} *f* 3b савршенство

Vo'll..., vo'll...: **z**körnig *a* једар, пун зрн(евљ)а; ~kraft *f* пуна снага; ~kugel *f* пуно (и масивно) зрно *n*, пун (и масиван) метак *m*, пуно ђуле *n*; ~last *f* = Vollast; **z**laufen *intr.* = volllaufen; **z**lautenda = vollautend; **z**leibig = volleibig; ~licht *n* = ~mond; **z**machen *tr.* напунити; употпуњити, -њавати; das Maß **z**machen напунити меру, навршити меру; die Summe **z**machen намирити своту; um das Unglück **z**zumachen (а) да би несрећа била још већа; sich **z**machen укаљати се, упрљати се, ублатњавити се; ~macht *f* а) пуна власт, пуна моћ, неограничена власт; unbeschränkte ~macht *fig.* слободне (и. одређене) руке *f* *pl.*; б) пуномоћ(ство) *n*; ~machtgeber(in) *f* властодав|ац, -ка; ~machthaber(in) *f* пуномоћник, -ца, заступник, -ца; ~matrose *m* морнар прве класе; ~milch *f* (*opp.* Magermilch) млеко *n* са којег није скидана повлака (и. није скидан скоруп); ~mond *m* уштап, пун месец; es ist (и. wir haben) ~mond уштап је, пун је месец; ~monds|gesicht *fam.* *n* лице к'о пун месец, широко и округло лице; **z**packen *tr.* (на)пунити, испунити; **z**pfropfen *tr.* (на)пунити, наби(ја)ти, набути; набокати; sich (*dat.*) den Kopf mit lateinischen und griechischen Brocken **z**pfropfen напунити главу латинским и грчким, нагумати латински и грчки; der Saal war **z**gepfropft дворница *f* беше дупке пуна, дворница је била пуна пунцата; уп. voll 2; **z**quarren *fam. tr.*: j-m die Ohren **z**quarren проби(ја)ти кому уши дреком; **z**sacken *fam. tr.* = **z**stopfen; **z**saftig *a* пун сока, сочан; *†* (и **z**saftig) пун сокова; ~saftigkeit обиље *n* (и. обилност) сока, сочност; *†* (*beh.* ~saftigkeit) испуњеност соковима, обиље *n* сокова; **z**saufen (*pop. tr.*: sich) **z**saufen усвињити се; **z**saufen *pop.*: sich **z**saufen о-, на|пити се, *pop.* нашољати се, наљољати се; **z**schenken *tr.* (на)пунити, нали(ва)ти; bis an den Rand **z**schenken (на)пунити до врха, навршити; ~schiff *n* брод *m* (и. лађа *f*) с три катарке (и. с три јарбола); **z**schlagen *fam.* sich (*dat.*) den Bauch (и. Leib) **z**schlagen набокати се, накркати се, нагумати се, напунити мешину; **z**schmieren *tr.* нашкабати, најврљати,

надрљати, надрцати; *2ständig a (dv.)* потпу-
н(о), читав, целокупан; *2ständig machen* у-
потпунити, -њавати; *das Unglück usw. 2-*
ständig machen навршити несрећу итд.; *~*
ständigkeit f потпуност; целокупност; чита-
вост, неокрњеност; *2stimmig a* састављен
(и. писан) за потпун хор (и. оркестар); *2stop-*
fen tr. набутати, напунити, наљукати, на-
бокати; *sich (dat.) den Leib 2stopfen* нагу-
мати се, накркати се, набокати се.

voll|stre|ckbar {фолштрекбар} a *3z* извршан,
извршлив.

Voll|stre|ckbarkeit {~штрекбар} f извршност, извр-
шливост; *~s|erklärung {~с} f* оглашавање *n*
да је пресуда постала извршна.

voll|stre|cken {фолштрекн} I tr. insep. особ.
3z изврши(вати); *das Todesurteil an j-m* —
изврши(вати) над ким смртну пресуду. II
Voll|stre|cken n, Voll|stre|ckung f извршива-
ње, -ење. [шитељ, -ка.]

Voll|stre|cker m, ~in f изврши(лац, -ља, извр-)

Voll|stre|ckungs... {фолштрекунс} ~beamte(r)
m = *Vollziehungsbeamte(r)*; *~befehl m* на-
редба *f* о извршењу пресуде; извршна пре-
суда *f*.

Vo|ll... , vo|ll... : 2tönend, 2tönig {~тoннх} a зву-
чан, звонак, снажан, јак; (за стих) богат;
2trinken: sich 2trinken напи(ја)ти се, *por.*
нашљемати се, нашљокати се; *~versamm-*
lung f в. Plenarsitzung; *~weise f (opp. Halb-*
weise) сироче *n* без оца и мајке; *2wertig a*
пуне вредности (*gen.*); *2wichtig a* прописне
тежине (*gen.*), потпуне тежине (*gen.*); *fig.*
пуноважан, од вредности, који вреди; *~*
wichtigkeit f законска (и. прописна) тежи-
на; *2wüchsig {~вучкш} a* = ausgewachsen
(в. ausgewachsen III); *2zählig {~целш} a* пот-
пун, пун на броју; (*ganz*) *2zählig sein* бити
потпун, бити у пуном броју; *2zählig ma-*
chen употпунити, -њавати, попу(н)ити, -њав-
вати, допу(н)ити, -њавати; *~zähligkeit {~це-*
лшхкш} f 3b потпуност, (пот)пун број *m*.

voll|zie|hen {фолцин} I tr. и refl. insep. 1. =
vollstrecken, ausführen I 5, vollbringen; скл[о]-
пити, -апати (брак); *~de Gewalt* извршна
власт; *ihre vollzogene eheliche Verbindung*
zeigen an... ...венчани; ...објављују да су се
венчали. 2. потвр[д]ити, -ћивати (уговор). II
Voll|zie|hen n, Voll|zie|hung {фолциун} f из-
вршивање, -ење; склапање (брака); потвр-
ђивање, -ење; в. и *vollbringen II*.

Voll|zie|her {фолцир} m 2i, ~in {~ин} f 3c извр-
ши(лац, -ља, извршитељ, -ка).

Voll|zie|hungs|beamte(r) {фолциунс} m извр-
шни чиновник, судски извршитељ.

Voll|zu|g {фолцук} m = *vollziehen II*; *~s|rat*
{фолцукс} m pol. извршни савет, извршно
веће *n*. [Freiwilliger.]

Volontär {волонтер} {фр.} m 2g¹ особ. X =
Volt {вoлт} [Volta, ит. физичар, † 1827] n 2g и
**(особ. иза бројева) inv.* волт *m* (јединица за
мерење електромоторне силе).

voltai'risch {вoлтeриш} [Voltaire, фр. писац,
1694—1778] a Волтеров, волтер(ов)ски.

voltai'isch {вoлтaиш} [Volt] a ~ Волтин, Волте.

Vo|lta|meter {вoлтa-} n (и m) 2 волтаметар
m, мерач јачине струје (уп. Voltmeter).

Vo|lt|ampere n 2 волтамер *m*.

Vo|lte {вoлт} {фр., ит.} f 3b нагао обрт *m*,
нагло окретање *n*.

Voltigeur {волтижор} {фр.} m 2g¹ јахач вешт
у скакању на коња; скакач у ваздух, играч
на опуштену конопцу; некада и X лак пе-
шак, чаркаш.

voltigie'ren {вoлтижирен} {фр.} I intr. (h) 15g
скакати у ваздух, изводити вештине (и. и-
грати) на конопцу.

Voltigier... {~жир-} ~kunst f вештина скака-
ња у ваздух (и. идења, играња по конопцу);
~pferd n: hölzernes ~pferd дрвен коњ *m*.

Volt|meter n (и m) 2 волтметар *m*, мерач
напона струје (уп. Voltameter).

Volubilität {волубилитет} [новолат.] f 3b ла-
коћа, покретљивост, окретност.

Volu'm {волум} n 2g¹, Volu'men {~н} [лат.] n
2i запремина *f*, свеска *f*, књига *f*; уп.
Rauminhalt i Band 1 2.

Volu'm... {волум-} ~gesetz n закон *m* за-
премјина; Ге-Лисаков закон; *~gewicht n* за-
преминска (и. атомска) тежина *f*.

voluminös {волуминос} {фр.} a волуминозан
(кабаст, обиман). [штај *m*] запремине. I

Volu'm|zunahme f повећа(ва)ње *n* (и. прира-)
vom {фoм} = von dem (в. von). [враћање.]

Vomitiv {вомитиф} [лат.] n 2g средство за по-
von {фoн} [свн.] (abr. v.) prp. ca dat. (место

von dem често vom) 1. од; с, са; о; за; по;
а) nehmen Sie das vom Tische weg уклоните
то са стола; ich komme ~ meiner Mutter до-
лазим од своје мајке; б) место *gen.*: der
Herr vom Hause господар куће; König ~
Preußen краљ Пруске, пруски краљ; ein
Freund ~ mir један од мојих пријатеља; с)
место *gen.* за део: einer ~ uns један од нас;
~ Frauen waren nur da... од жена ту су биле
само...; д) пасивно са *v. er wird ~ allen* seinen
Kameraden geliebt њега воле сви његови дру-
гови; ~ Gottes Gnaden по милости Божјој;
милoшћу Божјом; „Kritik der reinen Vernunft“ ~
Kant Критика чистог ума од Канта;
~ ihm sind diese Werke од њега су ова дела,
он је писао та дела; е) (за грађу) ~ Holz bau-
en градити од дрвета; ф) (предмет разгово-
ра) ~ wem sprechen Sie? о коме говорите?
sprichst du ~ Arnold? — Ich spreche ~ ihm
говориш ли о Арнолду? — Говорим о њему;
der Gegenstand (das Buch) ~ dem ich rede
предмет о коме (књига о којој) говорим; das
ist der Mann, ~ dem man sagt, daß er der
reichste in der ganzen Stadt ist... то је човек
о коме се говори да је најбогатији у целом
граду; ~ denen wir voraussetzen, daß sie
Ihnen passen за које претпостављамо да ће
Вам бити погодни; г) (каква) ein Kind ~
drei Jahren дете од три године; klein ~ Ge-
stalt мали растом; h) (за ознаку племства)
Herr (Baron) ~ M. господин (барон) од М.; го-
сподин (барон) пл. М.; и као *s.*: das Von од;
пл.; i) = ~ seiten j-s: од стране (не)кога; das
ist nicht hübsch ~ ihm то није лепо од њега;

das wäre sehr grausam ~ Ihnen *fam.* то би било веома свирепо од Вас (и. с Ваше стране). 2. са *v.* et. vom Nagel abnehmen скинути -дати што са клинца, откачити што; et. vom Original abschreiben преписати (ва)ти што с оригинала; et. ~ s-m Gehalte abziehen одби(ја)ти што од његове плате; *v.* bringen I 7 m; ~ sich geben *v.* geben I 9; ~ j-m gehen ићи (и. одлазити) од кога, оставити кога; ~ der Hand *v.* vonstatten; ~ wem haben Sie das Geld geliehen? од кога сте узајмили новац?; ~ Sinnen kommen изгубити главу, изгубити присуство духа; ~ der Arbeit ruhen одморити се (и. отпочинуту) од посла; *v.* scheiden II; ~ et. trennen (unterscheiden) раставити (разликовати) од чега; was wollen Sie ~ mir? шта хоћете Ви од мене?; ich behalte sechs Mark ~ dieser Summe zurück задржавам шест марака од ове своте. 3. са *adv.* и *prp.* после von: ~ heute an од данас, од данашњег дана; ~ seiner Quelle an од његова (и. свога) извора; ~ nun an отсада; ~ den Alpen bis zum Ozean од Алпа до океана; Sie gehen nach Leipzig, ich komme ~ da Ви идете у Лајпциг, ја долазим отуда; ~ alters her *v.* Alter² 3; ~ der Kanzel herab са проповедаонице; *v.* hier I; ~ hinten одостраг, отпозади; ~ Westen nach Osten са запада на исток; *v.* wannen, wegen; ~...zu: ~ Fall zu Fall од случаја до случаја. [ander.]

von ein'ander {fönnā'and'p} *adv.* = auseinander {fönnf.č'n} [Not] *adv.*: ich habe et. ~ потребно ми је нешто.

von[sta'tten {fönnštāt'n} [Statt'] *adv.*: ~ gehen напредовати, добро ићи, успевати, ићи од руке.

vor {föp} [свн.: für] I *prp.* са *dat.* на питање где?, са *acc.* на питање куда? 1. (*opp.* nach) пре; *v.* Alter² 3; ~ der Hand *v.* Hand I c и vorderhand; ~ j-m da sein: а) бити испред кога, бити пред ким; б) бити (и. постојати) пре кога; ein Tag ~... дан пре...; der Tag ~ dem Feste уочи празника, уочи свечаности; ~ Zeiten у старо доба; давно; некада; ~ acht Tagen пре осам дана. 2. (*opp.* hinter) (и)спред; ~ aller Augen verborgen скривен испред свих очију; ~ j-s Augen: а) пред (не)чијим очима, б) *fig.* на (не)чије очи; ~ Gott пред Богом, пред лицем Господа; *v.* bringen I 7 n; et. ~ die Hand nehmen *v.* Hand I c; ~ sich gehen *v.* gehen I 9; den See ~ sich haben имати језеро пред собом (и. испред себе); j-m eine Kugel ~ den Kopf schießen просвирати кому метак (и. куршум, тана) кроз главу, сручити кому куршум у главу, просути кому мозак метком једним; ~ dem Tore wohnen становати пред капијом (и. изван јерма); ~ der Tür sein: а) бити пред вратима; б) *fig.* бити ту близу; j-n ~ die Tür werfen избацити кога (напоље); j-m die Tür ~ der Nase zuschlagen залупити (и. затворити) кому врата испред носа; ~ seinem Untergange stehen бити (и. стајати) пред пропашћу, бити на ивици пропасти; *gr.* das Subjekt steht ~ dem Zeitwort подмет стоји испред глагола; das Subjekt stellt man

~ das Zeitwort подмет се ставља испред глагола; *v.* Anker² 1. 3. (означава преимућство, предност, првенство) ~ allem, ~ allen Dingen пре свега, најпре; den Vorrang ~ j-m haben имати првенство према коме, имати преимућство над ким; ићи (и. долазити) испред кога; *prv.* *v.* Gewalt 2; Gnade ~ Recht ergehen lassen претпостављати -ити милост праву. 4. (означава, обзир, осећање) према; од; Abneigung ~ j-m одвратност према коме; *v.* Abscheu I; sich ~ et. hüten и. in acht nehmen чувати се и. пазити се од чега; Achtung ~ dem Gesetz поштовање закона; Achtung ~ j-m haben гажити поштовање према кому, поштовати кога; *v.* fliehen II; Furcht (и. Scheu) ~ et. (*dat.*) haben, sich vor j-m (*vor et.*) fürchten плашити се (и. бојати) се кога (чега); ich habe keine Geheimnisse ~ Ihnen немам никаквих тајни за Вас; den Hut ~ j-m abnehmen *v.* abnehmen I; ich habe keine Ruhe ~ ihm немам мира од њега; ~ et. geschützt (и. sicher, in Sicherheit) sein бити од чега заштићен (обезбеђен); Schutz ~ dem Winde заклон од ветра; sein Herz ~ et. verschließen затворити -арати срце своје за што; sich ~ j-m verstecken сакри(ва)ти се од кога; *v.* и verstecken 2 б. 5. (означава сметњу, препреку) од, због, услед; *prv.* *v.* Baum I. 6. (означава узрок): од, због; ~ Freude weinen плакати од радости. 7. готово † = für; Schritt ~ Schritt корак по корак. II Vor *n inv.* das Vor und das Nach пре и после. III *adv.* beh. † = vorher; још у употреби: nach wie ~ *v.* nach 5; *ell.* ~! (ступите) напред!, изиђите!; *prv.* ~ getan и nach bedacht, hat man: чини in groß Leid gebracht брзорека пуна греха. vor... {föp-} предметак у слож. I са *v* увек *sep.* означава: 1. (и)спред; die Hände ~halten *tr.* држите руке пред чим, испред чега (при превођењу на наш језик треба пазити да не изостане именица или заменица која одговара, на пр. den Schild vorhalten држати штит испред себе (и. кога), заштитити штитом себе (и. неког)); 2. претходну радњу: ~bedenken *tr.* размислити (и. испитати) претходно; 3. радњу која се врши у присуству другог: j-m et. ~erzählen *tr.* (и)причати кому што; 4. радњу да се покаже кому како се што врши, ради; j-m et. ~zeichnen *tr.* (на)цртати кому што (да би му то послужило као у-, пре|глед); 5. преовлађивање: der Pfeffer schmeckt in dieser Brühe ~ бибер преовлађује у овом умку. II са *s* означава најчешће: 1. оно што се налази испред чега (*opp.* hinter...): Vorgarten *m* врт испред куће, градина пред кућом; 2. оно што је било раније (*opp.* nach...): Vorläufer претеча, Vorgedossant *m* предјани (и. претходни) преносилац менице, ранији (и. претходни) индосант. III са *a* поглавито образованим од особне именице преводи се са пре и именицом, са пре испред *a* или са „који је претходнио“ или „који је раније био“...: ~adamitisch *a* преадамски; ~kantisch *a* који је претходнио Канту, пре Канта.

vor|ab {фoрaн} adv. шв.: пре свега, најпре.

Vo|r|abend *m* навечерје *n*, вече уочи.

vo|r|ächen *tr.*: j-m et. ~ жецајући јадиковати

vo|r|adamitisch *a* преадамски. [пред ким.]

Vo|r|ahn *m* = Vorfahr.

vo|r|ahnen I *tr.*: et. ~ предосе|тити -ћати што, наслу|тити -ћивати што. II Vo|r|ahnen *n*, Vo|r|ahnung *f* предосећање, наслућивање, слутња.

Vo|r|alpen *pl*. Алписка Подгорина *f*, Алпско Предгорје *n*, огранци *m pl*. Алпа.

vor|a'n {фoрaн} adv. напред, спреда, испред, на челу; nur ~! (само) напред!

vor|a'n... {фoрaн-} у слож. са *v* увек *ser.*:

~eilen *intr.* (s) хитати (и. журити, трчати) напред (и. испред кога, чега), измицати

испред; ~gehen *intr.* (s) ићи на челу, ићи напред, ићи испред, предњачити; претхо-

дити; gehen Sie voran! идите напред!, идите први!, прво Ви!; j-m ~gehen ићи испред ко-

га, претходити кому; mit gutem Beispiel ~-

gehen претходити кому примером, да(ва)ти

кому добар пример; es geht ~ mit ihm он

напредује; ~lassen пропустити (кога), пу-

стити (кога да измакне) испред; ~laufen

intr. (s) = ~eilen; ~schicken *tr.* (по)слати

испред (и. напред), претходно (и. унапред)

приметити (и. рећи). [процена *f.*]

Vo|r|anschlag *m* предрачун (и. ф.), прорачун,

vor|a'n|schreiten *intr.* (s) ићи (и. корачати) на

челу. [завод *m*, припремна школа.]

Vo|r|anstalt *f* 1. припрема(ње *n*). 2. припремни

vor|a'n|stellen *tr.* мет|нути -ати на-, испред,

(и)ставити (и. стављати) на-, испред.

Vo|r|anzeige *f* претходни оглас *m*, претходни

извештај, претходна објава.

Vo|r|arbeit *f* претходни рад *m*, припремни

рад *m*, припрема; ~en *pl*. претходни радови.

vo|r|arbeiten I *intr.* (h) 1. предухитрити кога

радом, претећи кога у раду, престићи кога

радећи (и. у раду). 2. ~ = vorbauen 2. II *tr.*

1. j-m (et.) ~ припремити кому (што) за ње-

гов рад, утрћи кому пут својим радом; по-

каз(ив)ати кому како ће да ради (и. како да

се снаје у чему). 2. et. ~ свршити припремне

радове (и. послове) за што. 3. претходно (и.

унапред) (у)радити; ich habe vorgearbeitet

ја сам већ нешто (у)радио од онога што имам

(сутра) да (у)радим.

Vo|r|arbeiter(in) *f m* радни|к -ца кој|и -а врши

припремне радове (и. послове); пословођа,

надзорни|к -ца радника. [до шаке.]

Vo|r|arm *m* ⊕ подлактица *f*, рука од лакта

Vo|r|ärmel *m* горњи рукав; зарукавље *n*, на-

руквица *f*.

vor|a'u'f {фoрaн} adv. = voran; = voraus.

vor|a'u's {фoрaн} adv. 1. (просторно) далеко

напред, далеко испред; der Bote eilte ~ гла-

сник је измицао (и. измакао) далеко испред

(и. напред); seinem Alter ~ sein претећи своје

године, престићи своје године; seinem Jahr-

hundert ~ испред свога века (и. столећа). 2.

(означава преимућство, предност) et. vor j-m

~ haben бити у чему испред кога, бити у

нечему бољи од кога, превазилазити кога у

чему, имати преимућства над ким у чему. 3.

(временски) ~, im (и. zum) ~ унапред; пре

времена, превремено; im ~ erheben уз|имати

-ети (и. (по)дићи, (по)дизати) унапред.

Vor|a'u's..., vor|a'u's... {фoрaн} у слож. са *v* увек

ser.: ~bedenken *tr.*: et. ~bedenken разми-

шљати (и. мислити) унапред (и. раније, прет-

ходно) о чему; ~bedingen *tr.* унапред уго-

в|орити -арати, унапред углав|ити -љивати;

sich et. ~bedingen причувати (и. задржати)

што за себе; ~berechnen *tr.* прорачуна(ва)ти

(и. проце|нити -њивати) унапред; ~berech-

nung *f* прорачунавање *n* (и. процена, про-

цењивање *n*) унапред; ~bestellen I *tr.* нару-

чи(ва)ти унапред, поручи(ва)ти унапред, уп.

и abonnieren; II Vor|a'u's|bestellen *n*, Vor|a'u's|bestellung *f* наручивање унапред, на-

ручбина унапред, претходна наручбина (и.

поручбина); претплата; уп. и Abonnement;

~besteller *m* = Abonnent; ~bestimmen *tr.*

одре|дити -ћивати унапред; ~bestimmung

f rl. предодређивање, -ење *n*, предопреде-

љење (људске воље Богом); ~bezahlen I *tr.*

пла|тити -ћати унапред; II Vor|a'u's|bezahlen

n, Vor|a'u's|bezahlung *f* плаћање унапред;

~beziehung *f* примање унапред (des Gehaltes

плате); ~datieren *tr.* ставити -љати ранији

датум, антидатирати; ~empfangen *tr.* при-

ми|ити -ати унапред; ~empfinden *intr.* (h) о-

се|тити -ћати унапред, предосе|ћати, -тити;

~fahren *intr.* (s) ићи (и. пловити) (ис)пред,

прести|ћи, -зати, прет|ћи, -ицати; ~gehen

intr. (s) ићи (ис)пред, претходити, изм|аћи

-ицати (ис)пред; dem Regimente gingen...

voraus испред пука су ишли, пуку су прет-

ходили; ~laufen *intr.* (s) трчати испред,

истрчати на-, испред; ~nahme *f* узимање (и.

примање) *n* унапред (и'с); ~nehmen *tr.* уз|ети

-имати унапред; ~reisen *intr.* (s) (от)путо-

вати пре других, измаћи; ~reiten *intr.* (s)

од|јачати пре других, из|јачати напред; ~sage

f претсказ(ив)ање *n*; ~sagen *tr.* рећи (и. ка-

з(ив)ати) унапред, претсказ(ив)ати; ~schick-

ken *tr.*: j-p ~sch. (по)слати кога на-, исп-

пред; eine Bemerkung ~schicken претходно

напом енути, -ињати, претходноприметити;

dies ~geschickt, gehen wir zur Sache über

пошто смо то претходно напоменули, пре-

ђимо на ствар; ~sehen *tr.* предви|дети, -ћати,

предосе|тити, -ћати; ~setzen *tr.* претпостав-

в|ити, -љати; ~gesetzt, daß... под претпо-

ставком да...; претпостављајући да...; ~

setzung *f* претпоставка; ~sicht *f* предвиђа-

ње *n*; ~sichtlich *a* вероватан, *adv.* вероватно,

како се предвиђа, како се може предвидети;

~zahlen *tr.* = ~bezahlen. Уп. и vorher...

Vo|r|bande *f bill.* der Ball muß ~ haben лопта

мора да удари у оквир билијара пре но што

удари у друге лопте.

Vo|r|bau *m* ⊕ предњи део зграде; испуст.

vo|r|bauen I *tr.* 1. а) зидати (и. градити) (ис)-

пред; б) испу|стити, -штати, зидати (и. гра-

дити) са испустима (и. са избочинама, на

испусте). 2. *fig.* e-r Sache (*dat.*) ~ преду-

пре|дити -ћивати неку ствар (нешто), спре-

ч|ити-аватишто. II **Vo'r|bauen** *n*, **Vo'r|bauung** *f* зидање (и. грађење) (ис)пред; *fig.* преду-
прећ|ивање, -ење, предострожност.

Vo'r|bedacht *m* предумишљај, предумишље-
ње *n*; *mit* ~ с предумишљајем, хотимице, на-
мерно, навлаш.

vo'r|bedächtig *a* 1. ~ (er Mensch) разборит,
смотрен, опрезан (човек). 2. *adv.* = *mit Vor-*
bedacht.

vo'r|bedenken *tr.* et. ~ проми|слити -шљати
о чему унапред, разми|слити -шљати о чему
претходно (и. пре дела); *уп.* и *vor...* 2.

vo'r|bedeuten *tr.* претсказ(ив)ати; слутити,
наслућивати.

Vo'r|bedeutung *f* претсказ(ив)ање *n*, пред-
знак *m*, знамење *n*; *gute* ~ добар предзнак,
повољно знамење.

vo'r|bedingen I *tr.* уговорити (и. углавити)
унапред. II **Vo'r|bedingen** *n*, **Vo'r|bedingung**
f углављивање (и. уговарање) унапред, прет-
ходна погодба, претходни услов (и. увет) *m*.

Vo'r|begriff *m* претходни појам.

Vo'r|behalt {фoрбaхaлт} *m* 2g задржавање *n*,
ограда *f*, ограничење *n*; *mit* ~ задржавајући
(...acc.), са оградом, уз ограду; *mit* ~ *meiner*
Rechte задржавајући моја (и. своја) права,
без повреде мојих права, без уштрба по
моја права; *ohne* ~ без ограде, простона-
просто, без ограничења и услова; *unter dem*
~ уз ограду; *unter üblichem* ~ уз уобичајену
(и. обичну) ограду; *unter* ~ *aller Rechte* за-
државајући сва права.

vo'r|behalten I *tr.* 1. *seine Schürze usw.* ~ за-
држати (и. оставити на себи) своју прегачу
(и. кецељу). 2. *j-m et.* ~ задржа(ва)ти што
кому; *sich et.* ~ задржа(ва)ти што за се(бе).
II **Vo'r|behalten** *n*, **Vo'r|behaltung** *f* = *Vor-*
behalt.

vo'r|behaltlich {фoрбaхaлтлѝх} *sa gen.* уз за-
државање..., уз ограду..., с ограничењем...,
задржавајући... *acc.*; ~ *Ihrer Einwilligung* уз
ограду Вашег одобрења, с ограничењем да
Ви одобрите; ~ *aller Rechte* задржавајући
сва права.

vor|bei {фoрбa} *adv.* 1. мимо, поред; са гла-
голима кретања: на пр. *an* (и. *neben, vor*) *et.*
~ *gehen* про|ћи -лазити поред (крај, испред)
чега; *v. vorbei...* 2. (временски) прош|ао, -ла,
-ло, -ли, -ле; било, беше, свршено; *fig.* *es*
ist mit ihm ~ свршено је с њим, беше му с
њим, дошао му је крај; *prv.* ~ *ist* ~ што је
било — било; било па прошло; било и би-
тисало; што је било не поврати се. 3. *ell.*
drei Schüsse ~! три пута промашено!, три
хитца промашила!

Vor|bei..., **vor|bei**... {фoрбa-}: у слож. са *v*
увек *sep.*: **Zeilen** *intr.* (s) хигати (и. журити)
поред, журно (и. хитно) про|ћи -лазити (и.
минути); **zfahren** *intr.* (s) провести се, во-
зити поред, возати се поред, про|ћи -лазити
(на колима), проплов|ити, -љавати; **zfliegen**
intr. (s) пролетјети, -ати; **zfließen** прот|ећи,
-ицати, тећи поред (и. мимо); *an der Mauer*
zfließen протицати (и. тећи) поред зида;
zführen *tr.* пров|ести, -одити, водити поред

(и. мимо); **zgehen** I *intr.* (s) *v. vorbei* 1; *an*
e-r Kirche **zgehen** про|ћи -лазити поред цркве;
II *tr.* пре|ћи -лазити преко. III ~ *gehen* *n* про-
лажење, пролаз *m*; *im* ~ *gehen* у пролазу,
узгред, успут, мимогред; **zkommen** *intr.* (s)
про|ћи -лазити (поред кога и. чега); **z können**
intr. (h) моћи про|ћи -лазити, моћи да про-
ћ|ем, -еш итд.; *Sie können (nicht) vorbei* *Bi*
(не) можете да прођете; **zlassen** *tr.* пропу-
стити, -штати, пу|стити -штати да проћ|е, -у;
~ **marsch** X *m* дефиловање *n*; пролаз *m*, про-
лажење *n*; **zmarschieren** *intr.* (s) про|лазити,
-ћи (маршујући, корачајући); X (*im Parade-*
marsch) **zmarschieren** продефиловати па-
радним маршем (и. кораком); **zmüssen** *intr.*
(h) морати про|ћи -лазити; *ich muß vorbei*
ja морам да проћем; **zpfeifen** *intr.* (s) просви-
рати, прозвиждати (*an j-m* поред кога), про-
ћи -лазити звиждећи (*an j-m* поред кога);
zreiten *intr.* (s) пројахати; **zsausen** *intr.*
прохујати; **zschleßen** *intr.* a) (s) прошиша-
(ва)ти, про|ћи -лазити као стрела; b) (h)
промашити (гађајући); **zschlagen** *intr.* (h) и
tr. промашити, погрешно удар|ати, -ити;
zsegeln *intr.* (s) проједр|ити, -авати; **zsein**
v. vorbei 2; **zstoßen** *intr.* (h) промашити, не
погодити; **ztragen** *tr.* проно|сити, -ети; **z**
werfen *intr.* (h) промашити хицем (и. баца-
јући, хитајући се); **zziehen** *intr.* (s) про|ћи,
-лазити (*an et. dat.* поред чега, крај чега);
X = **zmarschieren**.

vo'r|bekommen *tr.* 1. доби(ја)ти преда се (и.
пред себе); *sie bekam eine Schürze vor* мет-
нули су јој прегачу (и. кецељу). 2. извадити.
3. *ich habe 10 Points von ihm* ~ дао ми је
(мегдана) 10 поена.

vo'r|bemeldet *a* = *vorbenannt*.

Vo'r|bemerkung *f* претходна напомена (и. при-
медба), реч две унапред, (кратак) предго-
вор *m*. [речени, горе наведени.]

vo'r|benannt *a* горе (и. напред) споменут, горе |
vo'r|beraten *tr.* и *intr.* (h) претходно (из)ве-
ћати, претходно се саветовати.

Vo'r|beratung *f* претходно већање (и. савето-
вање) *n*.

vo'r|bereiten I *tr.* и *refl.*: (sich) ~ припрем|ити
(се), -ати (се), приправ|ити (се), -љати (се),
спрем|ити (се), -ати (се), приугов|ити,
-љати; *j-n auf et.* ~ припрем|ити -ати кога
на што; *j-n für et.* ~ с-, при|премити кога за
што; *sich ~ zu...* (*dat.*) спремити се за...; *zum*
Tode ~ припремити за смрт; *auf et. vorbe-*
reitet sein бити спреман (и. припремљен) за
што; *j-m eine Überraschung* ~ спремити (и.
приредити) кому (какво) изненађење. II ~ *d*
p.pr. и *a* припреми, претходни. III **Vo'r|be-**
reiten *n*, **Vo'r|bereitung** *f* с-, при|премање (*zu*
et. dat. за што), приправљање; *Vorbereitun-*
gen zu e-r Reise treffen (и. *machen*) спрем|а-
ти се -ити се за пут.

Vo'r|bereitungs... {фoрбp'aтyнc-}: ~ *anstalt* *f*
f припремни завод *m*, припремна школа;
~ *arbeiten* *f pl.* припремни радови *m pl.*; ~
kenntnisse *f pl.* припремна знања *n pl.*; ~
klasse *f* припремни разред *m*; ~ *schule* *f*

припремна школа; ~stunde *f* припремни час *m*. [предгорје *n*, огранци; ун. Voralpen.]
Vo'r|berge {ф^ор^берг^е} ● *m pl.* подгорина *f*, *f*
Vo'r|bericht *m* приступ, увод.
Vo'r|bescheid *m* претходна одлука *f*, претходно решење; \mathfrak{A} претходна (и. привремена) судска одлука *f*; е-п ~ erlassen претходно пресудити, донети претходну одлуку.
Vo'r|besitzer(in f) *m* стари (и. ранији) власник, стара (и. ранија) власница.
Vo'r|besprechung *f* претходно расправљање *n*, претходни разговор *m*.
vo'r|bestraft {ф^ор^бштрафт} *a* раније кажњаван; er ist noch nicht ~ досада некажњаван.
Vo'r|bestrafung *f* \mathfrak{A} ранија казна.
vo'r|beten intr. (h) и *tr.* 1. j-m ein Gebet usw. ~ (о)читати (и. изговорити) молитву итд. пред ким. 2. *fam.* излагати надуго и нашироко; j-m eine Regel ~ уливати кому левком неко правило, непрестано кому тандркати о неком правилу. [молитава пред вернима.]
Vo'r|beter *m rl.* (особ. код Јевреја) читалац.
vo'r|beugen I tr. сави(ја)ти (и. нагнути) напред, сагнути. II *intr. (h)* е-м Übel usw. ~ = vorbauen 2; ~d предохрански, за предохрану. III **Vo'r|beugen n**, **Vo'r|beugung** *f* нагињање (и. савијање) напред, сагињање; предупређивање, -ење, \mathfrak{f} предохрана.
Vo'r|beugungs... {ф^ор^ббегунс-} ~maßregel *f* предохранска мера, мера за предохрану; ~mittel *n* предохранско средство, средство за предохрану, \mathfrak{f} и лек *m* за предохрану.
Vo'r|bild n 1. узор *m*, праузор *m*, углед *m*, изворник *m*; zum ~ nehmen узјети -имати за узор. 2. знамење *n*, наговештај *m*, наговештење, предзнак *m*.
vo'r|bilden I tr. да(ва)ти (*acc. dat.*) припремни облик, припремити, -ати, приправити, -љати; наговејстити, -штавати; претходно образовати (и. наобразити). 2. предочити, -авати, очигледно (и. јасно) претставити -љати. 3. = vorspiegeln. 4. за узор начинити. II **Vo'r|bilden n**, **Vo'r|bildung** *f* претходно (и. припремно) васпита(ва)ње; припремање, припрема, приправљање, приправа.
vo'r|bildlich {ф^ор^билтлѣх} *a* 1. узорит, узоран, угледан, примеран. 2. (*adv.*) наговештајни (-о), симболичан (-но).
Vo'r|bildlichkeit {~ф^ор^билтлѣх} *f* 3b 1. узорност, узоритост, примерност. 2. наговештајност, симболичност. [schule *f* припремна школа.]
Vo'r|bildungs... {ф^ор^билдунс-} ~anstalt, ~-
vo'r|binden tr. 1. вез(ив)ати испред чега (и. напред); Schürze ~ мет(нути)-ати (и. опас(ив)ати) кецуле; dem Buche das Inhaltsverzeichnis ~ метнути (и. ставити), у почетку књиге садржај. 2. а) вез(ив)ати први; б) вез(ив)ати пред ким (и. у присуству кога) да би му се то показало (и. да би се тому научио); с) измаћи(кому) везујући. 3. *fam. prov.* = vornehmen 2 *fam.*
vo'r|blasen tr. \mathfrak{F} j-m et. auf dem Horn ~ (от-)свирати у рог што пред ким.
vo'r|bohren tr. и intr. (h) ● 1. почети бушити рупу. 2. \mathfrak{A} претходно бушити (и. испи-

т(ив)ати бургијом земљине слојеве).
Vo'r|bohrer m ● бургија *f* којом се започиње бушење рупе, прва бургија, први сврдао.
Vo'r|börse f ● мала берза.
Vo'r|bote [свн.] *m* (знак) претеча, претходни весник, *fig.* предзнак.
Vo'r|bram... {ф^ор^брам-} ~brasse *f* предње горње праће *n*; ~segel *n* предње горње једро.
vo'r|brechen intr. (s) = hervorbrechen.
vo'r|bringen I tr. 1. hervorbringen, (из)говорити, изговарати, изрећи, изрицати, иска-з(ив)ати; тврдити; изнети, исносити (на ре-шавање, на претрес); пред(о)жити, -агати; навести, -одити; konnte kein Wort ~ није могао рећи ни речи, није могао ни прозбо-рити (и. прословити). II **Vo'r|bringen n** изно-шење, тврђење, тврдња *f*, предлагање; на-вођење. [што.]
vo'r|buchstabieren tr. j-m et. ~ срицати кому!
Vo'r|bühne f ● претпозорница, предњи део позорнице (између завесе и оркестра).
Vo'r|burg f 1. зграде *f pl.* ван зидова града, предзиђе *n*, предграђе *n*. 2. истакнути град *m*, тврђава која другима служи као заштита.
vo'r|christlich a претхришћански.
Vo'r|dach n стреха *f*, стреја *f*.
vo'r|datieren tr. ставити -љати ранији датум (и. дан), антидатирати.
vor|dem {ф^ор^дем, ф^ор^дем} *adv.* = ehemals.
vo'r|demonstrieren tr. показ(ив)ати, обја|сни-ти, -шњавати, разја|снити, -шњавати.
Vo'r|der... {ф^ор^др-} ~achse *f* предња ос(овина); ~ansicht *f* изглед *m* с лица, изглед спреда; фасада; ~arm *m* ● и *vet.* предручје *a*, под-лактица *f*; ~bein *n* предња нога *f*; ~bracke *f* X велики запрежник (и. ждрепчаник) *m*; ~blatt *n*, ~bug *m* плећка *f*, плеће *n*, лопати-ца *f*; ~brust *f* предњи део *m* груди; ~deck *n* = узвишење на прамцу.
vo'r|dere {ф^ор^др-} [свн. fürder] *a* (opp. hintere) предњи; die ~n Reihen *f pl.* предњи редови *m pl.*; ~ Seite предња страна.
Vo'r|der... ~eck *n* прва кегла; ~eisen *n* пред-њи ков *m*; ~fassade *f* ● ~front; ~feder *f* ● предњи гibaњ *m*, предња опруга; ~fläche *f* предња површина; ~flagge *f* = предња за-става; ~flügel *m* предње крило *n*; ~front *f* ● предњи део *m*, фасада (спреда); ~fuß *m* а) предња нога *f*; б) предње стопало *n*, грана *f* стопала; ~gebäude *n* ● предња зграда *f*, предњи део *m* зграде; ~gestell *n* ● предњи спрат *m*, предње постоље, предњи сталак *m*; ~glied *n*: а) \mathfrak{F} предњи уд *m*; б) \wedge ~glied e-s Verhältnisses предњи члан једног односа, једне сразмере; ~glied e-s Schlusses први став *m* (и. прва премиса *f*) закључка; ~grund *m* предња страна *f*, прочеље *n*; *fig.* in den ~grund steilen изи|ети -осити на прво место, ист|аћи, -ицати; im ~grund stehen бити на првом месту; in den ~grund treten ист|аћи се, -ицати се; ~hand¹ *f*: а) ● предња шака, предњи део руке; б) \mathfrak{F} предња рука, шака (мајмуна); с) = Vorhand 2.
vo'r|der|ha'nd² {ф^ор^дрх^ант} *adv.* међутим, дотле, привремено, засад(а).

Vo'rder...: ~haupt *n* ☉ предњи део *m* главе; ~haus *n* предњи део *m* куће, предња кућа *f*; ~indien {фёрдринд'ин} *n* ☉ Предња Индија *f*; ~kastell *n* ☞ узвишење на прамцу; ~keule *f* предњи бут *m*, предњи черек *m*; ~kopf *m* = ~haupt; ~lader *m* ☞ (opp. Hinterlader): a) спредњака *f*, пушка набијача (и. набојњача); b) и ~laderkanone *f* спредњак *m*, топ који се пуни спреда; ~ladung *f* пуњење *n* спреда; ~lauf *m*. a) ☞ ~laufe *pl.* предње ноге *f pl.*; b) предњи део пушчане цеви; ~leib *m* предњи део тела; ~leute ☞ *pl.* (уп. и ~mann) људи (и. војници) првога реда (и. у првом реду); ~mann *m*: a) ☞ претходни преносилац менице, претходни индосант; b) ☞ ~mann челни, предњи друг; ~mann halten држати се у потиљак, равнати се према предњем другу; ~mann nehmen стати у потиљак; auf ~mann marschieren ићи у потиљак; c) *fig.* старији; ich habe noch zehn ~männer преда мнош је још десет њих; ~mast *m* ☞ предња катарка *f*, предњи јарбол; ~mauer *f* ☞ чеони зид *m*, предњи зид, зид спреда; ~mieter *m* главни станар; ~perron *m* предња платформа *f* (у трамвају итд.); ~pfote *f* предња шапа; ~rad *n* предњи точак *m*; ~reihe *f* први ред *m*; ~sattel

ier

n ☞ предњи седленик *m*; ~satz *m gr.* претходна реченица *f*; = ~glied; ~segl *n* ☞ предње једр(ил)о; ~seite *f* предња страна, лице *n*; ~sitz *m* предње седиште *n* (у колима).

vo'rderst {фёрдрст} *sar.* од *vorder* предњи, најистакнутији, први, челни.

Vo'rder...: ~steuer *n* ☞ предње крмило, предња крма *f*; ~stevn *m* ☞ предњи нож, осовина *f* прамца, предња граница трупа брода; ~stube *f* = ~zimmer; ~teil *m* и. *n* предњи део (и. ☉); ~tor ☞ узводна врата *n pl.*; ~treffen *n* ☞ први борбени ред *m*; ~tür *f* предња врата *n pl.*, велика улазна врата; ~viertel *n* = ~keule; ~wagen *m* предњак; ~zähne *m pl.* предњи зуби; ~zeug *n* ☞ грудник *m* (на(х)аму); ~zimmer *n* предња соба *f*.

vo'rdrängen *tr. i refl.*: (sich) ~ гурати (се) напред, тискати (се) напред; sich ~, *fam.* и sich *vo'rdrängeln* (и *fig.*) гурати се напред, пригурати се.

vo'rdringen *I intr. (s)* надирати, продрети, продирати, напредовати, наступати. II **Vo'rdringen** *n* на-, про|дирање, напредовање, наступање.

vo'rdringlich *a* који се гура напред, који надире, *fig.* досадан, на досади, наметљив.

Vo'rdruck *m* ☉ 1. првенац, први оток шире. 2. ☞ претходно штампање *n*, претходни отисак. [штампати спреда.]

vo'rdrucken *tr.* ☞ штампати напред, на челу, *I vo'rdrücken* *tr.* помицати напред стежући.

Vo'rrebbe *f* ☞ предосека, почетак *m* осеке.

vo'rreilen *intr. (s)* журити се (и. хитати напред) да се постигне, да се измакне (напред); измаћи, -кнути, измицати; *j-m* ~ измаћи кому, измаћи (и. ићи) (ис)пред кога, пред ким.

vo'rreilig {фёррейл} *a* сувише (и. одвећ) жу-

ран (и. брз), нагао; преран, превремен; брзоплет, непромишљен, неразвишљен, несмотрен; *adv.* нагло, сувише журно (и. брзо), брзоплето, неразвишљено, непромишљено; nicht so ~! не наглие тако!, не тако нагло!; ~ urteilen наглити (са) судом, пренагљено судити, бити претерано брз у својим судовима.

Vo'rreiligkeit {~рейл} *f 3b* пренагљеност, неразвишљеност, непромишљеност, брзоплетост.

vor|ein|a'nder *adv.* sich ~ fürchten плашити се (и. бојати се) један од другог (и. једно од другог, једна од друге, једни од других).

vo'r|ein|genommen *a* предубеђен, задобивен (für et. за што, gegen et. против чега).

Vo'r|eingegenommenheit *f* предубеђење *n*, задобијеност унапред, предрасуда.

vo'r|einschätzen *I tr.* привремено проценити.

II **Vo'r|einschätzen** *n*, **Vo'r|einschätzung** *f* привремено процењивање, привремена процена.

Vo'r|einschätzungs|kommission *f* одбор (и. комисија) за привремено процењивање.

Vo'r|eltern *pl. inv.* преци *m pl.*, праоци *m pl.*, (пра)дедови *m pl.*; unsere ~ наши преци.

vo'r|empfinden *I intr. (h)* 1. предосе|тити, -хати. 2. претежно осећати. II **Vo'r|empfinden** *n*, **Vo'r|empfindung** *f* предосећање.

vo'r|enthaltен *I tr. insep.* *j-m et.* ~ ускра|тити -живати кому што, незаконито (и. неправично) задржа(ва)ти кому што, сакри(ва)ти што од кога. II **Vo'r|enthaltен** *n*, **Vo'r|enthaltung** *f* ускраћивање, неправично задржавање.

Vo'r|entscheidung *f* одлука (донесена) унапред, претходна одлука.

Vo'r|erinnerung *f* претходна опомена (и. напомена); напомена унапред (учињена).

Vo'r|erklärung *f* претходно об-, раз|јашњење. **Vo'r|ernte** *f* прва жетва. [претходно.]

vo'r|erst {фёрерст} *adv.* најпре, пре свега; I **vo'r|erwählen** *tr. insep.* 1. унапред изаб(и)рати.

2. *rl.* предодре|дити, -живати, предопреде|лити, -љивати.

vo'r|erwähnt {фёрервент} *a* напред(с)поменут, горе(с)поменут, горе речен.

vo'r|erzählen *tr. j-m et.* ~ (ис)причати, (ис-)приповедати кому што.

vo'r|essen *I tr.* јести (доручковати, ручати, вечерати) пре других. II **Vo'r|essen** *n* \ пред-јело, јело пре главног јела, јело после течног јела (јухе, чорбе, супе).

vo'r|exilisch {форексил'ш} *a* пре изгнања.

vo'r|fabeln *tr. j-m et.* ~ причати кому приче.

Vo'r|fahr {фёрфáр} [срвн.] *m 3a 1.* ☞ Vorgänger. 2. (opp. Nachfahr) предак, праотац; die ~en *pl.* = Voreltern.

vo'r|fahren *intr. (s)* 1. bei *j-m* ~ зауставити кола пред (не)чијим вратима; den Wagen ~ lassen наредити да се кола при-, из|везу пред врата; der Wagen ist vorgefahren кола су извезена, кола су спремна (за возњу, за полазак). 2. *j-m* ~: a) престићи (и. претећи) кога колима, b) der Wagenfuhruns vor кола нам I **Vo'r|fahren** *m* = Vorfahr. [препредише пут.] **Vo'r|fall** *m* 1. догађај; случај; стицај прилика,

стицај околности; seltsamer ~ чудноват догађај, доживљај; unangenehmer ~ непријатан догађај (и. случај); verdrießlicher ~ немио догађај (и. случај). 2. ♀ спад; испад, избочење *m*.

vo'r|fallen *I intr. (s)* 1. случити се, десити се, дешавати се, догодити се, догађати се, зби(ва)ти се, искрснути; tun Sie, als wenn nichts vorgefallen wäre радите као да се није ништа догодило. 2. испа|сти, -дати, падати напред; ♀ (и)спасти, (и)спадати. **II Vo'r|fallen** *n* = Vorfall 2. [keit *f* 3b ⚡ = Vorfall 2.]

Vo'r|fallenheit {фoрфaллхaйт} *f* 3b, **Vo'r|fällig-**
vo'r|fassen *tr.* ⚡ схватити унапред, унапред створити појам (и. мисао) о чему; особ. у употреби *p.p.* vorgefaßte Meinung унапред схваћена (и. створена) мисао, предубеђење *n*, предужење *n*, предрасуда.

vo'r|fechten *intr.* *j-m* ~ борити се (и. мачевати се) пред ким да би се овај тому обучио.
Vo'r|fechter *m* 1. учитељ борења. 2. поборник, борац, заточник.

Vo'r|feier *f* претходно светковање *n*, претходно прослављање *n*, претходна свечаност, дан уочи неког празника, неке свечаности; ~ halten претходно светковати.

Vo'r|feile *f* ⚡ крупа (и. груба) турпија.

Vo'r|fenster ⚡ *n* двострук прозор *m*.

vo'r|finden *I tr.* наћи, налазити, затећи, -ицати. **II sich** ~ наћи се, налазити се, затећи се, стећи се.

vo'r|fliegen *intr. (s)* 1. излетети, из|ићи -лазити летећи. 2. *j-m* ~ изм|аћи -ицати кому летећи, престићи (и. претећи) кога у лету.

Vo'r|flut *f* ⚡ претплима, претприлив *m*, почетак *m* плиме.

vo'r|fordern *I tr.* *j-p* ~ поз(и)вати кога да претстане (и. да се јави). **II Vo'r|fordern** *n*, **Vo'r|forderung** *f* позив(ање *n*) *m*.

Vo'r|frage *f* претходно питање *n*; *parl.* die ~ stellen: а) поставити-лати претходно питање, б) тражити претходно питање.

vo'r|fragen *intr. (h)*: bei *j-m* ~, ob... распит(ив)ати се код кога да ли..., питати кога ради обавештења да ли...

Vo'r|freude *f* претходно радовање *n*, претходна радост; предосећање *n* радости. [лећа.]

Vo'r|frühling *m* почетак пролећа, уочи про-
vo'r|fühlen *tr.* предосећати, -тити.

vo'r|führen *I tr.* 1. водити (и. извести) на-, ис-пред. 2. довести -одити пред, изв|ести -одити пред; претстав|љати, -ити; изн|ети, -осити; показ(ив)ати; предочити, предочавати; dem Richter e-n Verbrecher ~ извести злочинца пред судију. **II Vo'r|führen** *n*, **Vo'r|führung** *f* до-, из|вођење (пред); претстављање; изношење; предочавање.

Vo'r|führungs|befehl *m* заповест *f* за до-, из-вођење (и. да се неко до-, изведе).

Vo'r|gabe {фoргaб} *f* предујам *m*, давање *n* унапред, пропуштање *n*, давање *n* форе.

Vo'r|gabe... {~}. ~fahren, ~rennen *n* ⚡ трка *f* с пропуштањем.

Vo'r|gang *m* 1. *j-m* den ~ lassen уступити -ати (и. да(ва)ти) кому првенство, пу|стити

-штати кога напред; првенство *n*, преимунство *n*, предност *f*, старешинство *n*. 2. претходни (и. ранији) случај; пример; образац, узор. 3. догађај, случај; поступак; збивање *n*; den ~ der Sache erzählen (и)с|причати како се ствар догодила (и. збила, десила); ⚡ Vorgänge *pl.* in der Luft ваздушне појаве (и. промене) *f pl.*, појаве у ваздуху. 4. ⚡ чин. 5. = Vorlauf 3. 6. ⚡ хемијска промена (и. реакција) *f*.

Vo'r|gänger {фoргeнгeр} *m* 2l, ~In {~дн} *f* 3c претходни|к, -ца, претеча.

vo'r|gänglich *a* 1. претходни. 2. = vorläufig.

Vo'r|garten *m* врт испред куће, врт што одваја кућу од улице; уп. и vor... **II** 1.

vo'r|gaukeln *tr.* *j-m* et. ~ заваравати (и. обмањивати) кога опсенаријама, заваравати кога, обмањивати кога.

Vo'r|gebäude *n* предњи део *m* зграде, зграда *f* која гледа на улицу.

vo'r|geben *I tr.* 1. претходно (и. раније) да(ва)ти. 2. *j-m* et. ~ пропу|стити -штати кога за што, да(ва)ти кому првенство за што; was geben Sie mir vor? за колико ме пропуштате?; *j-m* so und so viel Points ~ пропу|стити -штати кога за толико и толико поена, да(ва)ти кому толико и толико поена за мегдана. 3. dem Kinde e-e Schürze ~ мет|нути -ати (и. опас(ив)ати) детету кецељу (и. прегачу). 4. тврдити, навести, наводити, изн|ети, -осити, поз(и)вати се на..., изговарати се (*acc.*: *abl.*), уз|ети -имати за изговор. **II Vo'r|geben** *n* тврђење, навођење, изношење, изговарање, изговор *m*.

Vo'r|gebirge *n* предгорје, побрђе, рт *m*.

vo'r|geblich {фoргeблѝх} *I a* тобожњи, вајни, мними, такозвани; претпостављен. **II adv.** божем, тобоже, токорсе, косанћим, како твр-
vo'r|gedacht *a* = vorerwähnt. [де, како веле.]

vo'r|gefaßt {фoргeфaст} *p. p.* в. vorfassen.

Vo'r|gefecht *n* борба *f* пред битку, чарка(ње *n*) *f*.

Vo'r|gefühl *n* предосећање, предосећај *m*.

vo'r|gehen *I intr. (s)* 1. die Uhr geht vor часовник иде напред. 2. ићи на-, ис|пред, предначити; wir gehen vor: а) ми идемо напред (и. први), б) ми имамо првенство (и. преимунство, предност); bitte gehen Sie vor! молим идите Ви напред (и. први)! 3. наступати, напредовати, надирати; ⚡ auf (и. gegen) den Feind ~ наступати према непријатељу. 4. mit et. ~ приступ|ати -ити чему, предуз|ети -имати што, поступ|ити -ати са чим. 5. најв. ⚡ излазити, избијати, стрчати, избочити се. 6. fig. догодити се, догађати се, десити се, дешавати се, зби(ја)ти се, случити се. 7. са *dat.*: а) *j-m* ~ ићи пред ким, ићи испред кога; претходити кому, престићи кога, претећи кога; б) *j-m* ~ имати првенство (и. предност) над ким; diese Arbeit geht jeder andern vor овај посао иде пре свих других, овај је посао пречи од свих других, овај посао превазилази све друге; в) *j-m* ~ предначити кому примером, бити кому пример; д) bei *j-m* ~ ићи кому, отићи до кога. **II Vo'r|gehen** *n* првенство, преимунство, предност *f*; насту-

пање, надирање *m*; поступање, поступак *m*, рађење, рад *m*.

vo'r|geigen *tr.*: j-m ein Stück ~ (от)свирати кому неки комад на виолини. [предтерен *m*.]

Vo'r|gelände *n* X земљиште испред положаја, *l*

Vo'r|gelege {*фóргелeг*} *n* 2l * (међу)прено-
сница *f*; ~ *welle* *f* * преносничко (и. посред-)

Vo'r|gemach *n* претсобље. [ничко] вратило *n*.

vo'r|gemeldet {*фóргмелд'т*}, **vo'r|genannt** {*фóрг-
нант*} *a* горе поменут; напред речен; в.
vor|erwähnt.

Vo'r|genuß *m* предуживање *n*, предужитак,
претходно уживање *n*, претходни ужитак.

Vo'r|gericht *n* = *voressen* II. [уп. и *Vorfreude*.]

Vo'r|gesang *m* уводна песма *f*.

Vo'r|geschichte *f* 1. преисторија, преистори-
ско време *n*. 2. предисторија, историја вре-
мена пре неке историске епохе.

vo'r|geschichtlich *a* преисториски.

Vo'r|geschmack *m* (б. *pl.*) предукус.

vo'r|gesehen {*фóргзехен*} *p. p.* од *vorsehen*.

Vo'r|gesetzte(r)s 9l {*opp. Untergebene(r)*} прет-
постављен|и-а, старешина.

vo'r|gestern *adv.* прекјуче, два дана пред...

vo'r|gestrig *a* прекјучерашњи; *der* ~ *e* Tag
прекјучерашњица *f*, прекјучерашњи дан.

vo'r|getan {*фóргетан*} *p. p.* од *vortun*; *prv.* в.
nachbedenken.

Vo'r|giebel *m* * главни надвратник, украс над
главним вратима, улазни забат.

vo'r|glänzen *intr.* (*h*) 1. синути, засијати, по-
јавити се са блеском (и. сјајем). 2. *fig.* j-m ~
служити кому за светао пример; уп. и *vor-
leuchten*.

vo'r|greifen I *intr.* (*h*) 1. (временски) mit et.
(*dat.*) ~ претходно пресе|зати -гнути у што,
претходно (и. раније) ући у што, раније по-
чети -ињати чиме; j-m ~ предухитрити ко-
га, прет|ећи -ицати кога; е-г Frage ~ судити
(и. решавати) о питању унапред; ohne einer
besseren Meinung vorzugreifen без намере да
искључим(о) прихватање бољег мишљења;
j-m ~ задирати (и. заи|ћи, -лазити) у чије
право. 2. (просторио) mit dem rechten Fuße
~ по|ћи -лазити (и. кренути) десном ногом.

II **Vo'r|greifen** *n*, **Vo'r|greifung** *f* претходно
пресезање, претходно улажење, раније по-
чињање; задирање, заилажење, засецање (*y*)

Vo'r|griff *m* = *vorgreifen* II. [туђа права.]

vo'r|haben I *tr.* 1. et. ~ имати што пред собом
(и. испред себе); sie hatte eine grüne Schürze
вог имала је пред собом (носила је пред со-
бом) зелену прегачу. 2. et. (j-n) ~ занимати
се (и. бавити се) чиме (киме), бити заузет
чиме (киме), радити на чему (с киме); das
Schloß hat er fertig, jetzt hat er den Schlüssel
vor браву је свршио, сад ради (и. оправља)
кључ; Ihr wißt nicht, mit wem Ihr es vorhabt
Ви не знате с ким имате посла; ich habe ihn
schon vorgehabt испитао сам га већ, пресли-
шао сам га већ, изгрдио сам га већ; *fam.*
den haben sie gut vorgehabt добро су га пре-
слишали. 3. наmisлити, намер|ити, -авати,
смерати, канити; Böses ~ имати рђаве (и.
зле) намере; was haben Sie heute abend vor?

шта мислите да радите вечерас?, шта на-
меравате вечерас?; ich habe es gut mit Ihnen
vor ja Вам желим добра. II **Vo'r|haben** *n* на-
меравање, намера *f*, смерање, иамисао *f*,
накана *f*; в. *verfolgen* 2.

Vo'r|hafen * *m* спољна лука *f*.

Vo'r|halle * *f* трем *m*, предворје *n*, покривен
улаз *m*, претсобље *n*; äußere ~ простор пред
великим црквеним вратима; в. и Foyer; *fig.*
~ е-г Wissenschaft основи *m pl.* неке науке.

Vo'r|halt *m* прекор, пребацавање *n*, приговор,
замерка *f*.

vo'r|halten I *tr.* 1. држати (и. метнути, стави-
ти) испред чега. 2. j-m et. ~ замер|ити -ати
кому што, пребаци(ва)ти кому што, приго-
ворити -арати кому што, прекор|ити -евати
кога за што. II *intr.* (*h*) 1. = *gegenhalten* 3,
трајати, стизати, бити довољан. 2. X (auf
ein bewegliches Ziel) ~ нишаити (и. гађати,
пуцати) испред (покретне мете). III **Vo'r|
halten** *n*, **Vo'r|haltung** *f* замерање *n*, пребаци-
вање, приговарање, прекор(авање *n*) *m*.

Vo'r|halter {*фóрхалтер*} *m* * опирач.

Vo'r|hand *f* 1. * * * = Vorderhand. 2. (*y*
картама) in der ~ sein, die ~ haben бити први;
wer hat die ~? ко је први?

vor|ha'nden {*фóрханд'н*} *a* који постоји, по-
стојећи; који је ту; присутан; wirklich ~
стваран; ~ sein бити ту, има(ти) (*imp.*), по-
стојати, налазити се; es ist nichts mehr da-
von ~ од тога нема ничега више, није оста-
ло ништа више од тога; es ist Gefahr ~ по-
стоји опасност, има опасности; das ~e Geld
новац који је ту, новац који имамо на рас-
полагању; hier sind keine Leute ~... овде
нема људи...; die hier ~en Arbeiter verstehen
nichts радници који су овде не разумеју
ништа.

Vor|ha'nden|sein {*фóрханд'нз'ѐн*} *n* (б. *pl.*) по-
стојање, имање, битисање, присуство, при-
сутност *f*.

Vo'r|hang *m* завеса *f* (и *); eiserner ~ гвоздена
завеса; ~ herunter! спуштај завесу!, доле
завесу!; der ~ fällt завеса пада, завеса се
спушта; der ~ geht auf завеса се диже.

vo'r|hangen *intr.* (*s*) 1. висити ис-, на|пред. 2.
испадати, истицати се, стрчати.

vo'r|hängen *tr.* обесити (и. вешати) ис-, на|
пред; ein Schloß ~ ставити (и. метнути) ка-
танац (и. локот). [*m*, локот *m*.]

Vo'r|hänge|schloß {*фóрхенг'шлòс*} *n* катанац

Vo'r|haupt *n* = Vorderhaupt, чело.

Vo'r|haut {*фóрх'аут*} *f* * капица (на уд); ~
entzündung *f* запаљење *n* (и. упала) капице;
~schmiere *f* сирац *m*. [шуље.]

Vo'r|hemd(e), **Vo'r|hemdchen** *n* груди *f pl.* ко-*l*

vor|her {*фóрхер*, *фóрхер*} *adv.* 1. пре(ће), ра-
није, пре тога; am Abend ~ увече уочи, ве-
чери пре тога; am Tage ~ уочи (тога дана);
2. = voraus.

Vor|he'r..., **vor|he'r...** {*фóрх'ѐр*}: у слож. са *v*
увек *sep.*, и са глаголским именицама и са *a*:
~bedenken *tr.* разми|слити -шљати унапред,
претходно про-, раз|мислити; ~bestellen *tr.*
наручи(ва)ти (и. поручи(ва)ти) унапред (и.

раније); **bestimmen** *tr.* предодре|дити, -ђивати, унапред одре|дити -ђивати, предопреде|лити, -љивати (*zu dat. за*); **bestimmung** *f* *rl.* предодређивање, -ење *n*, предопреде|ивање, -ење *n*, одређење *n* унапред; **bestimmungslehre** *f* *rl.* учење *n* о предодређењу.

Vo'r/herbst *m* почетак јесени.

Vor/he'r..., vor/he'r...: ~dasein *n* раније постојање, преегзистенција *f*; **empfinden** *tr.* предосе|ћати, -тити; **gehen** *intr.* (*s*): е-г Sache **gehen** претходити чему; **gehend** *a* претходни, предњи, ранији; *aus dem ~gehenden folgt, daß...* из претходнога (и. предњег) слеђује да...; **geschehen** *intr.* (*s*) догодити се (и. десити се, збити се) пре (и. раније), догађати се (и. дешавати се, збивати се) пре (и. раније).

vor/he'rig {*форхерџ*} *a*: а) пређашњи, претходни, ранији; б) ранији, негдашњи, некадашњи.

vor/he'r/merken *tr.* приме|тити -ђивати (и. запазити) унапред (и. пре, раније), предосе|тити, -ћати.

vo'r/herrschen *I intr.* (*h*) преовлађивати. **II Vo'r/herrschen** *n* преовлађивање.

Vor/he'r..., vor/he'r...: ~sagen *tr.* = *voraussagen*; **~sagung** *f* прорицање *n*, претсказ(ив)ање *n*; **~sehen** *tr.* = *voraussehen*; *es war ~zusehen* могло се предвидети; **~sehung** *f* предвиђање *n*; **~verkündigen** *tr.* претсказ(ив)ати, прорицати, -ећи; **~verkündigung** *f* претсказ(ив)ање *n*, прорицање *n*; **~wissen** *tr.* знати унапред (и. пре, раније); **~wissend** *a* који унапред (и. пре, раније) зна; **~wissen** *n* знање унапред; *уп. и voraus...*

vo'r/heucheln *tr. sep.*: *j-m et. ~* заваравати (и. варати) кога својим лицемерењем; *j-m Treue ~* претварати се да се према кому гаји верности; *er heuchelt ihr Treue vor* он се претвара да јој је веран.

vo'r/heulen *tr.*: *j-m et. ~* (из)рицати пред ким; (ис)прицати кому што плачевним (и. тужним) гласом; урлати (и. завијати) пред ким.

Vo'r/himmel *m* предворје *n* неба, небеско предворје. [нема који тренутак, недавно.]

vor/hi'n *adv.* малопре, малочас, ту скоро,]

vor/hine'i'n *adv.* *im (и. in)* унапред.

vo'r/historisch *a* = *vorgeschichtlich*.

vo'r/hochzeitlich *a* претсвадебни.

Vo'r/hof *m* 1. предвориште *n*, предворје *n*, и = *Vorhalle*. 2. ☉: а) ~ *des Herzens* срчана преткомора *f*; в. и *Vorkammer*; б) ~ *des Ohres* итд. трем уха.

vo'r/holen *I tr.* (из)вадити, изв|ући, -лачити. **II Vo'r/holen** *n* вађење, извлачење.

Vo'r/hölle *f* предворје *n* пакла, паклено предворје; *rl. cath.* небеско предворје за децу која су умрла некрштена.

vo'r/homerisch *a* претхомерски, преомирски, пре Хомера, пре Омира. [претходница.]

Vo'r/hut *f* 1. ✓ *правол* прве (ис)паше. 2. ✕ **vo'rig** {*фóриџ*} *a* пређашњи; ранији; прошли, последњи; ~ *es* {*фóриџ*} *Jahr (abr. v. J.)* прошла година; ~ *en Monats (abr. v. M.)* прошлог, **vo'rig/jährig** *a* ✓ = *vorjährig*. [месеца.]

Vo'r/indossant ✕ *v. vor...* **II b.**

Vo'r/instanz *f* прва (и. првостепена) (судска) надлежност, прва инстанца.

vo'r/jagen *I intr.* (*s*) 1. јурити (и. трчати) ис-, на|пред, изм|аћи-ицати напред у трку. 2. *j-m ~*: а) јурити (и. трчати) испред кога (и. пред ким), б) прести|ћи-зати (и. претећи) кога јурећи (и. у трчању).

Vo'r/jahr *n* 1. прошла (и. претходна) година *f*; *letztes ~* прошла година. 2. *дн.* = *Frühjahr*.

vo'r/jährig *a* прошлогодишњи.

vo'r/jammern *tr.*: *j-m et. ~* куцати кому (и. пред ким), доса|дити -ђивати кому својим жадањем (и. својим кукањем).

Vo'r/kammer *f* 1. претсобље *n*. 2. ☉ ~ *pl. des Herzens* срчана преткомора. 3. ✕ прва главна комора. [у битку.]

Vo'r/kampf *m* предборба *f*, предбитка *f*, увод

vo'r/kämpfen *intr.* (*h*) борити се у првом реду.

Vo'r/kämpfer *m* борац у првом реду; *fig.* поборник. [пре Канта.]

vo'r/kantisch {*фóркантиш*} *a* пре(д)кантовски,]

vo'r/kauen *tr.* е-м *Kinde usw. ~* (са)жвакати најпре детету итд. храну; *fig. man muß ihm alles ~* *fam.* мора човек да му све сажваће; мора му се подносити на тањиру; чека готвину.

Vo'r/kauf *m* 1. ✓ *правол* прве куповине; прече право куповине. 2. ✕ зеленашка куповина *f*, зеленашки закуп.

vo'r/kaufen *tr.* ✕ (на)куповати (и. купити) ради препродавања (и. препродаје).

Vo'r/käufer *m*, ~ *in* *f* препродава|ц, -чица.

Vo'r/kaufs...: ~preis *m* цена *f* раније (и. претходне) куповине; ~ *recht* *n* право *n* претходног (и. ранијег) куповања.

Vo'r/kehr {*фóркеп*} *f* 3б (б. *pl.*) = *Vorkehrung*; ~ *treffen* припрем|ити, -ати; предуз|ети-имати мере, начинити распоред.

vo'r/kehren *I tr.* = *herauskehren*. **II Vo'r/kehren** *n* в. *Vorkehrung*.

Vo'r/kehrung {*фóркерун*} *f* 3б мера, припрема, распоред *m*; ~ *en treffen* предузети мере, учинити све потребне припреме; в. и *Vorkehr*.

Vo'r/kenntnis *f* претходно знање *n*.

Vo'r/kette *f* ☉ ланац огранак *m*, предгорје *n*.

Vo'r/kind *n* дете из првог брака.

Vo'r/kirche *f* препрата.

vo'r/klassisch *a* пре(д)класичан.

vo'r/klieben *tr.* (за)лепити (и. прилепити) напред, (ис)пред. [ким.]

vo'r/klimpeln *tr.* (о)дрнкати у клавир (пред)

vo'r/klingen *intr.* (*h*) унапред (за)звучати (и. одјек|нути, -ивати). 2. звучати (и. одјекивати) у ушима (чијим). 3. преовлађивати.

vo'r/klug *a* ✓ = *vorwitzig*.

vo'r/knöpfen *fam. prov.* = *vornehmen* 2 *fam.*

vo'r/kommen *I intr.* (*s*) 1. = *hervorkommen*. 2. расти, успевати. 3. *bei j-m ~*: а) навр|тити -ћати код кога (и. кому); б) доћи (и. доспе- (ва)ти) до кога, изићи пред кога, бити при-мљен од кога. 4. изићи-лазити (и. до|ћи, -лазити) на већање (и. на претресање), бити претресан (и. расправљан). 5. бивати, дого-дити се, догађати се, десити се, дешавати

се, зби(ја)ти се, случити се; наћи се, налазити се; јављати се; пружити се, -ати се, указати се; *das kommt schon vor* бива то; *so etwas ist mir noch nicht vorgekommen* тако што још ми се није десило; *vorkommenden Falls* у случају, ако се укаже случај. 6. изгледати, чинити се, долазити некако; *ich weiß nicht, wie Sie mir heute ~* не знам ни сам (да Вам кажем) како ми (некако) данас изгледате; изгледате ми данас доста необични; *er kommt mir bekannt vor* чини ми се (и. изгледа ми) познат; долази ми некако као познат; рекао бих (као) да га познајем; в. *spanisch* 2. 7. j-m ~ прет|ећи -ицати кога, доћи пре кога (и. раније од кога). II *Vo'r|kommen* *n* (каткада са *pl.*) = *Vorfall* 1; постојбина (*von Pflanzen* биља(ка)); *~* јављање, налажење, постојање; *geol.*, *~* јављање, појављивање, појава *f*, налазиште; *Vorkommen in Lagern* јављање (и. налазиште) у слојевима. [kommnis.] *Vo'r|kommenheit* {фóркѡмнѡт} *f* 3b = *Vor-|vo'r|kömmlich* {фóркѡмлѡч} *a* што се збива, догађа, дешава, што бива. *Vo'r|kommenis* {фóркѡмнѡс} *n* 2h¹ = *Vorfall* 1. *vo'r|können* *intr.* (*h*) моћи ићи напред, моћи изићи. [рекура.] *Vo'r|korrektur* *f* † прва поправка, прва ко-*Vo'r|kost* {фóркѡст} *f* (б. *pl.*) 1. предјело *n*, јело од варива (пред јелом са месом). 2. закуска; животне намирнице *f pl.* *vo'r|kosten* *tr.* 1. кушати (и. окусити) претходно (и. пре обеда). 2. j-m ~ кушати (и. окусити) јела и пића пре кога да ова нису отрована. *Vo'r|kost...* {~}: ~*geschäft* *n*, ~*handlung* *f* *~* радња са животним намирницама, трговина животним намирницама; ~*händler* (*in f*) *m* трговац -киња животним намирницама. *vo'r|kriegen* *tr.* (в. *kriegen* II) = *vorholen*, *vornehmen*. *vo'r|laden* *г* 1 *tr.* *gerichtlich* ~ поз(и)вати у суд (и. на суд). II *Vo'r|laden* *n* в. *Vorladung*. *Vo'r|lader* *m* позивар. *Vo'r|ladung* {фóрлэдун} *f* *г* 1 позив(ање) *n* *m* (*vor Gericht* на суд, у суд, пред суд); ~*s|befehl* {~с-} *m* наредба (и. заповест) *f* за претстајање суду; ~*s|schreiben* *n* писмени позив *m* на суд; ~*s|zettel* *m* судски позив. *Vo'r|lage* *f* 1. продужак *m*; предметак *m*, заустављач *m*, подупирач *m*. 2. предлог *m*; на пр. *Gesetzesvorlage* законски предлог. 3. (Schreibz, Zeichenz) ~ = *Vorlegeblatt*. 4. *~* = *Rezipient*. *Vo'r|lager* *n* *~* чело логора. *vo'r|lagern* *tr.* распрострсти ис-, на|пред. *vo'r|lallen* *tr.*: j-m et. ~ (про)тепати кому што. *Vo'r|land* *n* 1. земља *f* (и. земљиште) испред насипа (и. реке, језера). 2. *die Vorländer des Gebirges* земље у подножју планине. 3. предњи део неке земље; *die österreichischen ~e* (у данашњем Бадену) Предња Аустрија *f*. *vo'r|längst* *adv.* (о)давно, пре дуго времена. *Vo'r|laß* *m* 1. примање *n*, пријем, пуштање *n* (пред кога да изиђе). 2. = *Vorlauf* 2.

vo'r|lassen I *tr.* 1. пу|стити -штати (ис)пред, напред, пропу|стити -штати напред. 2. j-п ~ пу|стити -штати кога да уђе. II *Vo'r|lassen* *n*, *Vo'r|lassung* пуштање, примање, пријем *m*. *Vo'r|laß|wein* *m* = *Vorlauf* 2 б. *Vo'r|lauf* *m* 1. измак (и. претицање *n*) у трчању. 2. а) првенац (ракија); б) самоток. *vo'r|laufen* *intr.* (*s*) 1. трчати (ис)пред, напред. 2. j-m ~ прети|ћи -зати (и. претећи) кога (у трчању), *fig.* претећи кога. 3. *~* ићи напред. *Vo'r|läufer* *m*, ~*in f* 1. = *Vorbote*, претеча; ~*in f* весница. 2. *~* предзнак. 3. огранак. *Vo'r|lauf|geschütz* *n* *~* топ *m* са диференцијалним устуком. *vo'r|läufig* *a* (*adv.*) 1. претход|ан(-но), привремен(о); в. *Urteil* 1. 2. за први мах, засад(а). *vo'r|laut* *a* 1. брзорек, брз да се чује; *~* *er* Hund пас који (се) пре времена јавља. 2. брзоплет; проливен; нескроман; наметљив; уображен, надуven; ~*es* Wesen брзоплетост *f*, проливеност *f*, самодоволност *f*. *Vo'r|lautheit* {фóрлѡтѡйт} *f* 3b *~*, *Vo'r|lautigkeit* {фóрлѡтѡйтѡйт} *f* 3b *~* = *vorlautes* Wesen. *Vo'r|leben* *n* ранији (и. претходни) живот *m*. *vo'r|legbar* {фóрлѡкбар} *a* претстављив, прикажљив; предложљив. *Vo'r|lege...* ~*blatt* *n* преглед *m* (за цртање, за писање), пропис *m*; ~*gabel* *f* велика виљушка; ~*löffel* *m*: а) кутлача *f*, велика кашика *f* за сипање; б) велика кашика; ~*messer* *n* велик нож *m*. *vo'r|legen* I *tr.* и *refl.* 1. мет|нути -ати (на)-пред (и. испред), (по)ставити (и. (по)стављати) (ис)пред; *ein Schloß ~* метнути (и. ставити) катанац на...; *sich ~* стати на-, ис|пред, испречити се. 2. j-m et. ~ под|јети -осити (и. показ(ив)ати) кому што, мет|нути -ати (и. ставити) што пред кога (и. пред чије очи); *из|јети -осити* што пред кога; *pol. der Kammer einen Gesetzentwurf ~* под|јети -осити скупштини законски предлог. 3. j-m bei Tische Braten ~ (по)служити кога печењем. 4. et. weiter ~ мет|нути -ати што даље напред, пом|акнути -ицати даље напред. II *Vo'r|legen* *n*, *Vo'r|legung* *f* метање, стављање; *beim Vorlegen des Schlosses* при метању катанца, стављајући катанац; под-, из|ношење, показивање. *Vo'r|leger* *m* (по)служилац. 2. в. *Bettvorleger*. *Vo'r|lege|schloß* *n* катанац *m*, локот *m*; *ein ~* anlegen ставити (и. метнути) катанац (и. локот), закатанчити, залокотити. *vo'r|lernen* *tr.* j-m et. ~ (от)свирати кому што на оргулицама (и. на виели, верглу), *fig.* (от)какотати (и. (од)верглати) кому што, говорити што кому једноликим гласом. *vo'r|lesbar* *a* што се може (про)читати кому, кому прочитљив. *Vo'r|lese* *f* 1. почетак *m* бербе. 2. берба коју неко прави пре других. *vo'r|lesen* I *tr.* 1. j-m et. ~ прочита(ва)ти (и. читати) кому што. 2. а) брати грожђе пре других, правити бербу пре других; б) брати

m pl. отмени људи, отмен свет, људи из отменог друштва; *die Vornehmsten in e-r Stadt* најугледнији људи у граду; *die ~e Welt* отмен свет; *dazu ist er zu ~* он је сувише отмен (и. велики господин) за то; ~ *tun* правити се отмен(им), правити се великим господином, *fam.* изигравати отмену госпу; *b) ~es Äußere* отмена спољашност *f*, отмен изглед *m*; *ein ~es Aussehen haben* изгледати отмен(о), имати отмену спољашност, имати отмен изглед.

vo'r|nehmen *1 tr.* 1. уз|ети -имати (ис)пред себе (и. преда се); *e-e Schürze ~* опас(ив)ати кецељу. 2. *et. ~* узети што, предуз|ети -имати што, занимати се чиме, бавити се чиме (и. о чему), латити се чега; *Veränderungen ~* (из)вршити промене; *fam.* *j-p ~* дохватити кога, окомити се на кога, закачити кога, изрибати кога, избрусити кога, испит(ив)ати кога. 3. *et. ~* предуз|ети -имати што, латити се чега, поч|ети -и|вати што, прихватити се чега, изврши(ва)ти што, изв|ести -одити што; *man hat dies zuerst vorge-nommen* то се најпре предузело, почело се тиме; *e-e Sache ~* узети што (и. неку ствар) (у разматрање, у претрес(ање), у расправљање); *Ihre Sache wird morgen vorge-pommen* Вашу ствар узећемо сутра, Ваша ће се ствар расправљати (и. испитати, почети, свршити) сутра. 4. *sich (dat.) et. ~* ка-нити (и. намеравати) урадити (и. да урад|им, -е) што, одлучити се на што. **II Vo'r|nehmen** *n* метање, опасивање (*e-r Schürze* прегаче, кецеље); предузимање, лаћање, прихватање; *накана f*, *план m*, *намера f*. [сподственост.] **Vo'r|nehmheit** {*фóрнѐмхѐйт*} *f 3b* отменост, го-
vor|nehmlich {*фóрнѐмлѝх, фóрнѐмлѝх*} *1 a †* = *vornehm* *1. II adv.* поглавито, нарочито, особито; пре свега, најпре.

Vo'r|nehm|tuerei' {*фóрнѐмтѝрѐѝ*} *f 3b*, **Vo'r|nehm|tun** {*фóрнѐмтун*} *n* прављење *n* (себе) отменим, *fam.* изигравање *n* отмености, шепурење *n*.

vo'r|neigen *1 tr. и refl.* 1. (*sich*) ~ нагнути се, нагињати (се) напред, саг|нути (се), -ињати (се). **II Vo'r|neigen** *n*, **Vo'r|neigung** *f* нагињање напред, сагињање; нагнутост *f* напред, сагнутост *f*. 2. само *Vorneigung* наклоност, склоност.

vo'rn... {*фóрн-*}: ~*herel'n adv.* von ~*herein* отпрве, у самом почетку, право, одмах; ~*ü'ber adv.* с главом напред.

Vo'r|ober|bram... {*фóррѐб-рѐрам*} *с:* ~*pardune* {~*пáрдун*} *f* предњи вршни запутак *m*; ~*stag* *m* предње вршно лето *n*.

vo'r|orgeln *tr.* (от)свирати оргуљцом.

Vo'r|ort *m 1.* (у Швајцарској) а) управни кантон; б) извршна управа *f* савеза. 2. главно место *n*. 3. зборно место *n*, збориште *n*. 4. предграђе *n*.

Vo'r|ort...: ~*bahn f* ■ железница предграђа; ~*strecke f* ■ пруга предграђа; ~*verkehr m* саобраћај (и. промет) предграђа; ~*zug m* ■ воз (и. влак) предграђа.

Vo'r|parlament *n* претходна (и. привремена)

скупштина *f*, претходни парламенат *m*.

vo'r|pfeifen *tr.:* *j-m et. ~* (од)звиздати (и. [от]-свирати) кому што.

vo'r|plappern *tr.* = *vorplaudern*.

Vo'r|platz *m* отворено место *n* (пред великом зградом); трем; простор пред великим црквеним вратима.

vo'r|plaudern *tr.* *j-m et. ~ a)* (ис)причати кому што, (на)ћаскати (и. (на)брљати) кому што; б) (на)причати приче кому.

Vo'r|pommern *n* ● Предња Померанска *f*.

Vo'r|posten {*фóрпóстн*} *m* ✕ претстража *f*; *auf ~ stehen* бити на претстражи; ~*dienst m* служба *f* претстраже; ~*gefecht n* борба (и. чарка) *f* претстража; ~*kette f* ланац (и. кордон, низ) *m* претстража.

vo'r|prahlen *tr.:* *j-m et. (и. von et.) ~* хвалисати се (и. разматати се, хвалити се) чиме у нечијем присуству.

vo'r|predigen *tr.:* *j-m et. ~* држати проповед (*fam.* придику, читати вакељу) кому о чему, проповедати кому о чему.

vo'r|prüfen *1 tr.* претходно испит(ив)ати. **II Vo'r|prüfen** *n*, **Vo'r|prüfung** *f* претходно испитивање, претходан испит *m*. [hervorragen.]

vo'r|rägen *intr. (h)*, **Vo'r|rägen**, **Vorrangung** = **Vo'r|rang** *m* првенство *n*, преимунство *n*, старешинство *n*; претседништво *n*; *den ~ vor j-m haben* имати првенство над ким; *j-m den ~ lassen* уступ|ити -ати кому првенство (и. старешинство); *sich um den ~ streiten* препирати се (и. борити се) о првенство.

Vo'r|rat *m* залиха *f*, остава *f*, количина *f* робе на тржишту (и. на стоваришту); причува *f*, приштеда *f*; *et. im ~* (и. *sich e-n ~ von et.*) *anschaffen* спремити залиху (и. оставу) чега; *im ~ у залихи, у остави, у причуви, у резерви*; ~ *solange (der) ~ reicht* док траје залиха (и. остава), док траје роба на стоваришту.

vo'r|rätig {*фóррѐтѝх*} *a* у залихи, у остави, на стоваришту, на складишту, у магацину; за замену; ~*e Gelder haben* имати готовине, готова новца; *et. ~ halten* имати велики избор; ~ *bei allen Buchhändlern* може се добити у свима књижарама.

Vo'r|rats... ~*achse f* ■ осовина за замену, резервна осовина; ~*haus n* магацин *m*, стовариште, складиште; ~*kammer f* соба (и. одаја) за залиху (и. за оставу), остава, хилер *m*; магацин *m*; ~*kasten m* † слагачки сандук; ~*schränk m*, ~*splind n* орман *m* за јело; ~*verzeichniss n* списак *m* предмета (и. ствари), инвентар *m*; ~*wagen m* ■ кола *n pl.* за мунисију, топовска кола.

vo'r|rechnen *tr.* *j-m et. ~* рачунати (и. бројити) што у присуству кога, бројати (и. рачунати) пред ким; *набр|јати-ојити* кому што; *ich kann Ihnen leicht ~, was ich dabei verdiente* могу Вам лако показати (и. израчунати) шта ту зарађујем. [првенство, преимунство.] **Vo'r|recht** *n* повластица *f*, искључиво право; **Vo'r|recken** *tr.* испруж|ити -ати напред, издужити (*den Hals* врат, шију).

Vo'r|rede *f* 1. претходни говор *m*, претходна

напомена. 2. увод *т* у (главни) говор. 3. предговор *т* (уп. *Vorwort*); *eine* ~ *zu e-m Buche schreiben* (на)писати предговор за неку књигу.

vo[r]reden *tr.* 1. *j-m et.* ~ (и)с|причати *т*у кому што, магарчити кога чиме, заваравати (и. варати) кога лепим речима; *ich lasse mir nichts* ~ не дам се ја магарчити (и. обмањивати). 2. ✓ (на)писати предговор. 3. ✓ = *vorerzählen*.

Vo[r]edner *m* 1. (и ~*in f*) предговорник|к, -ца; *parl. mein (geehrter)* ~ мој (поштовани) предговорник. 2. писац предговора.

vo[r]reihen *tr.* ✱ претходно трти (и. растрљ(и)вати, туцати), унапред растрљати.

Vo[r]reiber *m* ✱ = *Reiber* 3, шип. [*frühreif*] *vo[r]reif a* рани, сазрео пре времена; уп. I

Vo[r]reigen, Vo[r]reihen *m* 1. уводно (и. прво) коло *п*, увод у игранку (и. забаву). 2. први ред у игри; *den* ~ *haben* водити игру, водити коло.

vo[r]reihen *tr.* 1. тр|гнути -зати напред, повући силно (и. нагло) напред. 2. *et.* ~ да(ва)ти први наурт чега. 3. ✱ *eine Linie* ~ пов|ући -лачити (и. обележити) линију (и. црту); о- I

Vo[r]reiber *m* ✱ цртало *п*. [бележити, -авати.] **vo[r]reiten I *intr.*** (X) 1. *j-m (e-m Wagen)* ~ јахати испред кога, јахати пред ким (испред кола, пред колима), претходити кому јашући.

2. изјахати напред, измаћи јашући. 3. *j-m* ~ изјахати испред кога, измаћи кому јашући, претећи (и. престићи) кога на коњу. 4. *j-m* ~ показ(ив)ати кому како се јаши. II *tr.* 1. *j-m den Galopp* ~ показивати кому како се јаши у галопу (и. у трку). 2. *ein Pferd* ~: а) изјахати (и. показати) коња; б) = I 2. 3. *fam. fig.* *j-m et.* ~ износити што кому на пазар, парадирати чиме пред ким.

Vo[r]reiter *m* 1. јахач испред кола, слуга на коњу пред колима. 2. јахач (и. слуга) на седленику, јахач на једном од предњих запрегнутих коња.

vo[r]rennen *intr.* (X) 1. (по)трчати напред, (по)јурити напред. 2. *j-m* ~ престићи (и. претећи) кога трчећи.

vo[r]richten I *tr.* 1. = *vorrücken* I 1. 2. припре|м|ити, -ати, спрем|ити, -ати, приуготов|ити, -љавати, прире|дити, -ђивати. 3. ✱ (из)вршити припремне радове за рудник; раздељивати поља при преровима. II **Vo[r]richten *n*** в. *Vorrichtung*.

Vo[r]richtung *f* 1. с-, при|премање *п*, с-, при|према, приуготовљавање *п*, приређивање *п*, приредба; ~*en pl.* *zu e-r Reise usw.* припреме за пут. 2. справа, направа. 3. ✱ ~ (*zum Abbau durch Strecken*) припрема (и. подела) при преровима.

Vo[r]richtungs... у слож.: припремни.

Vo[r]riß [vorreiß] *m* први наурт, скица *f*.

Vo[r]ritt *m* изјавивање *п*, изгоњење *п* коња испред кога, показивање *п* коња.

vo[r]rücken I *tr.* 1. пом|аћи -акнути напред, помицати напред. 2. *j-m et.* ~ пребаци(ва)ти кому што. II *intr.* (S) 1. а) кре|нути -тати напред, пом|акнути се -ицати се напред;

одм|аћи, -ицати, изм|аћи, -ицати; *Truppen* ~ *lassen* кре|нути -тати трупе напред; *wir sind mit der Arbeit schon weit vorgerückt* ми смо сарадом одмакли већ далеко; *in vorgerücktem Alter* старијих година; б) напредовати, бити унапређен, доби(ја)ти унапређење. 2. при-м|аћи се, -ицати се, приближ|ити се, -авати се. III **Vo[r]rücken *n*** помицање; пребацивање; кретање напред; из-, од|мицање; помицање напред, напредовање. [*vorrufen*.]

vo[r]rufen *tr.*, **Vo[r]rufen, Vo[r]rufung** = *her-I vo[r]rücken *tr.** = *vorrufen* 2.

vors {*форс*} = *vor das* (в. *vor*).

Vo[r]saal *m* ✱ претсобље *п*; чекаоница *f*.

vo[r]sagen *tr.* 1. = *voraussagen*. 2. *j-m et.* ~: а) рећи (и. каз(ив)ати) кому што; б) причати ту кому што, обмањивати кога, (на)причати кому којешта; в) особ. *шк.* дошаптавати (и. шаптати, дошанути) кому што; д) говорити кому што да овај то пон|ови -авља, пон|овити -ављати што кому. [*шаптач*, -ица.]

Vo[r]sager {*ффраггер*} *m* 2l, ~*in* {~*ин*} *f* 3с до- I

Vo[r]sänger *m* 1. (и ~*in f*) певач, -ица кој|и -а управља песмом. 2. певац, певчик; хоровађа (црквеног хора).

Vo[r]satz *m* 1. наумљење *п*, (пред)умишљај, намепа *f*, накана *f*; одлука *f*; *mit* ~ с (пред)умишљајем, намерно, хотимице, навалице, навлаш. 2. предметак; в. *Vorsetzer*. 3. ✓ = *Vordersatz*.

vo[r]sätzlich {*ффраццх*} [*Vorsatz*] I а наме-ран, наваличан, хотимичан; уп. и *Vorsatz*. II *adv.* = *mit Vorsatz*.

Vo[r]schanze *f* ✱ предњи опкоп (и. шанац) *т*.

Vo[r]scheln *m* (б. *pl.*) 1. *zum* ~ *kommen* поја-в|ити се, -љивати се, изићи -лазити на ви-дело, пом|олити се, -аљати се; *zum* ~ *bringen* изн|ети -осити на видело, обелода|нити, -њи-вати; *er kam nicht wieder zum* ~ он се више није појав|ио -љивао. 2. ✓ ~ *der Sonne* све-тло(ст *f*) *п* кој|е (-а) претходи сунцу.

vo[r]schelnen *intr.* (h) 1. с(и)јати пре. 2. над-сијавати. 3. појав|љивати се, -ити се.

Vo[r]schicht *f* *geol.* први (и. претходни) слој *т*.

vo[r]schicken *tr.* 1. = *voranschicken*. 2. ✱ кре-|нути -тати напред.

vo[r]schieben I *tr.* 1. гур|ати -нути напред, метнути (и. ставити) на-, ис|пред (и. пред), пом|аћи -ицати напред; одби(ја)ти на воду, гурати на воду; е-*n Riegel* ~ намаћи (и. на-в|ући -лачити) резу (и. шип), *fig.* укочити (што), зауставити напредак (чега). 2. ✱ *vorgeschobene Forts n pl.* истакнута утврђења; *zu weit vorgeschoben* сувише истакнут (на-пред). 3. *fig.* *j-p* ~ заклонити се киме (и. иза кога), покрити се (и. заштитити се) киме; *et.* ~ *zack|ањати се* -онити се за што, изгова-рати се чиме, уз|ети -имати што за изговор. II **Vo[r]schieben *n***, **Vo[r]schiebung *f*** гурање напред; помицање напред; намицање, на-влачење, метање.

vo[r]schießen I *intr.* 1. (h) *j-m* ~: а) пуцати (и. гађати) испред кога (и. пред ким), пока-з(ив)ати кому како се пуца (и. гађа); б) пу-цати (и. гађати) пре кога. 2. (S) = *hervor-*

schießen b. 3. стрчати, вирити, излазити, бити истакнут (и. избочен). II *tr.* 1. j-m Geld ~ да(ва)ти кому новаца као предујам, предујмити кому новац, позајмити кому новац, да(ва)ти кому новац унапред. 2. e-n Riegel ~ = vorschieben I 1. III **Vo'r|schießen** *n* предујмљивање, позајмљивање, позајмица *f*, уп. I

Vo'r|schiff *n* = прачац *m*. [и **Vorschuß**.]

Vo'r|schlag *m* 1. предлог; понуда *f*; мишљење *n*, мњење *n*; ~ zur Güte предлог за поравнање (и. намирење); in ~ bringen предл|ожити, -агати, изн|ети, -осити. 2. први удар(ац); den ~ haben први ударати. 3. ⚡: а) тражена цена *f*, цена коју продавац тражи; б) вишак у траженој цени робе за који продавац попусти. 4. ⚡ предудар. 5. *gr.* први самогласник слабога двогласника (дифтонга). 6. ⚡: а) ⚡ пречница *f*, заглавак, заглавица *f*; б) ⚡ горња празнина *f* на почетној страни.

vo'r|schlagbar *a* предложљив.

vo'r|schlagen I *tr.* 1. j-m et. ~ предл|ожити, -агати што кому; j-n zu e-m Amte ~ предл|ожити кога за неку службу. 2. пом|аћи -ицати напред ударцима, кретати напред ударајући, ударити (и. бацити) напред; ударити (ис)пред; ein Brett ~ ударити (и. закуцати) даску пред што (и. испред чега, на што). 3. ⚡ тражити цену од које се може дати попуст; auf eine Ware zwei Mark ~ преценити робу за две марке, тражити за (неку) робу две марке више (да би се дале као какав попуст); hier wird nicht vorgeschlagen једном тражена цена јесте права цена. 4. ⚡ j-m den Takt ~ да(ва)ти (и. ударати) кому такт. II *intr.* (s) 1. ударити пред што (и. пасти силовито испред чега), испред чега, пред чим. 2. die Zunge schlägt vor језичак нагиње. 3. преовлађивати (= vorwalten). 4. ударом да(ва)ти знак; удар|ати -ити први. III **Vo'r|schlagen** *n* ⚡ пре-, за|цењивање; предлагање.

Vo'r|schlaghammer *m* ⚡ чекић за две руке, ударачки чекић (тежак 3—12 кгр.).

Vo'r|schlags..., **vo'r|schlags...** ⚡fähig *a* предложљив; ~liste *f* X списак *m* за унапређење; ~note *f* ⚡ предудар *m*; ~recht *n* право предлагања. [укус (и *fig.*).

Vo'r|schmack {*форшмак*} *m* 2d (б. *pl.*) пред-
vo'r|schmecken I *intr.* (h) преовлађивати (укусом), имати преовлађујући укус. II *tr.* den Pfeffer usw. ~ осе|тити -ћати укус бибера итд. који преовлађује. 2. = vorkosten I 1. 3. et. ~ (о)кушати (и. окусити) што унапред, уживати унапред у чему.

vo'r|schmeicheln *tr.* говорити (и. рећи, каз|ив|ати) кому ласкајући на све могуће начине.

vo'r|schmeißen *tr.* *fam. pop.* = vorwerfen.

Vo'r|schneide... ~brett *n* \ даска *f* за сечење меса; ~messer *n* велики нож *m*.

vo'r|schneiden *tr.* 1. (и)сећи. 2. (и)сећи испред кога (и. пред ким); j-m Gesicht ~ кривелити се, бежелити се на кога.

Vo'r|schneider *m* резач.

vo'r|schnell *adv.* = voreilig.

vo'r|schrauben ⚡ *tr.* 1. утвр|дити -ћивати за-

вртњем (ис)пред, завр|нути -тати (ис)пред...

2. завртњем (и. завртањем) помер|ити -ати напред.

vo'r|schreiben *tr.* 1. (на)писати (ис)пред; den Nullen eine Eins ~ (на)писати јединицу испред нула; e-m Buche seinen Namen ~ написати своје име на челу књиге. 2. Buchstaben ~ (на)писати слова као образац (и. углед) за писање. 3. пропис(ив)ати, наре|дити, -ћивати; ich lasse mir nichts ~ не дам (и. не допштам) да ми се ишта прописује (и. наређује), нећу да ми се ишта прописује (и. наређује).

vo'r|schreien *tr.* j-m et. ~ дерући се каз(ив)ати што кому, викати што кому на уши.

vo'r|schreiten *intr.* (s) 1. = fortschreiten. 2. j-m ~ корачати (и. ићи) испред кога (и. пред ким), претходити кому.

Vo'r|schrift {*форшрифт*} *f* 1. преглед *m*, образац *m*, узор(ак) *m* (записање). 2. *fig.* пропис *m*, налог *m*, наређење *n*, наредба; упутство *n*; одредба; ärztliche ~ лекарски пропис, рецепт *m*; nach ~ по наредби; по рецепту; wider ~ против упутства, против прописа.

Vo'r|schriften|buch *n* прегледница *f*, књига (и збирка) *f* прегледа (и. образаца, узорак).

vo'r|schriften... {~c-}: ~mäßig I *a* прописан (и X), по (и. према) пропису (и X), уредан, редован; ~mäßige Papiere haben имати уредне папире (и. хартије). II *adv.* прописно, по (и. према пропису), уредно, редовно; ~wldrig *a* противан пропису (и. уредби).

Vo'r|schub {*форшуп*, *форшуп*} *m* 1. први хитац лоптом, прво бацање *n* лоптом; den ~ haben бити први. 2. *fig.* потпора *f*, помоћ *f*; j-m ~ leisten и. tun указ(ив)ати кому потпору (и. помоћ), потпом|оћи -агати кога, подуп|рети -ирати кога; e-r Sache ~ leisten ићи на руку чему, потпом|оћи -агати што.

Vo'r|schuh *m* наглавак (ципеле, чизме); ein Paar ~(e) наглављене ципеле *f* *pl.*

vo'r|schuhen {*форшун*} I *tr.* 15a Stiefel ~ наглав|ити -љивати ципеле (и. чизме). II **Vo'r|schuhen** *n* наглављивање.

Vo'r|schule *f* 1. припремна (и. приправна) школа. 2. *fig.* увод *m*; ~ der Ästhetik Увод у естетику.

Vo'r|schüler *m* ученик припремне школе.

Vo'r|schürze *f* прегача, кецеља.

Vo'r|schuß *m* 1. предујам; позајмица *f*, зајам; издатак; um 500 Mark im ~ sein имати 500 марака предујма; Vorschüsse leisten и. tun да(ва)ти предујмове. 2. Sie haben den ~ Ви пуцате (и. гађате) први.

Vo'r|schuß..., **vo'r|schuß...** ~bewilligung *f* одобрење *n* предујма, одобрење за предујам; ~leistung *f* (из)давање *n* предујма, предујам *m*; ~verein *m* зајмодавачко удружење *n*, друштво *n* за узајамни кредит; ~weise *adv.* предујмом, као предујам; ~zahlung *f* плаћање *n* унапред; уп. Darlehns...

vo'r|schütten *tr.* 1. dem Vieh Futter ~ (на)хранити стоку. 2. Dämme ~ поди|ћи -зати насипе.

vo'r|schützen I *tr.* 1. et. ~ укопати се, утврдити се, утврдити се иза чега. 2. *fig.* = vor-

geben 3; заклони́ти се, -ањати се (*acc.: abl.*), изи́јети -осити као изговор; sein Alter ~ изговарати се (и. правдати се) својим годинама; das Unwissenheit ~ изговарати се (и. правдати се) незнањем, износити (и. наводити) као разлог незнање. II Vo'r|schützen *n* заклањање, изговарање, изговор *m*.

Vo'r|schwärm *m* први пој.

vo'r|schwatzen *tr.* = vorplaudern.

vo'r|schweben *intr.* (*h*, каткада и *s*). *j-m* ~ лебдети пред очима, лебдети испред чијих очију; das schwebt mir deutlich (dunkel) vor то ми (не)јасно лебди пред очима; was mir vorgeschwebt hat што ми је лебдело пред очима, што сам имао у виду, што ми је било на уму.

vo'r|schwimmen *intr.* (*s*) 1. пливати напред. 2. *j-m* ~ испливати испред кога, претећи кога пливајући, пливати брже од кога. 3. *j-m* ~ пливати испред кога (и. пред ким) да би му се показало како треба да плива.

vo'r|schwindeln *tr.*: *j-m* et. ~ подваљивати кому за што, покушати насамарити (и. обманути, преварити) кога за што, причати ко-}

Vo'r|segeln $\text{= } n$ *pl.* предња једра. [му приче.]

vo'r|segeln $\text{= } intr.$ (*s*) 1. (од)једрити напред. 2. једрити напред, пловити на челу. 3. *e-m* Schiffe ~ изједрити пред брод, претећи неку лађу у једрењу.

vo'r|sehen *tr.* 1. = voraussehen. 2. et. ~ предвидети -ђати што, (по)бринути се (и. [по]старати се) унапред за што; der Fall ist im Gesetze nicht vorgesehen (овај) случај није предвиђен у закону. II sich ~ 1. чувати се (vor *j-m* (од) кога), пазити се; vorgesehen! чувај (се)!, пази!, позор!; (на сандуцима) не тумбај! 2. sich auf et. (*acc.*) ~ при-, с|премити се на што.

Vo'r|sehung {фѳрзеун} *f* 3b 1. провиђење *n*, промисао. 2. wegen *e-r* Sache ~ tun = vorsehen I 2.

vo'r|sein *intr.* 1. *j-m* ~ бити пред ким, ићи испред кога (и. пред ким). 2. бити на претресању (и. на већању, на расправљању); was ist jetzt vor? о чему се сад расправља?, шта се сада претреса?, о чему је сада реч?, шта је сада на реду?; die Sache ist vorgewesen ствар је претресана; es ist vorgewesen zu... канило се (и. намеравало се) да... 3. da sei Gott vor! сачувај (нас), Боже! саклони, Боже! [ставља (ис)пред (отвор(а)).]

Vo'r|setz|blech *n* лимена плоч(и)ца *f* која се |

vo'r|setzen *tr.* 1. ставити -љати (и. метнути -ати) напред, иставити, -љати. 2. (по)ставити (и. постављати, метнути -ати) (ис)пред; Note ein Kreuz ~ ставити крст пред ноту, обележити -авати ноту крстом (= поновити ноту за по тона); (у картама) поди|ћи, -лазити (*acc.: abl.*); (у шаху) заштитити (*acc.: abl.*), заклонити; *gr. vorgesetzte Silbe* предметак *m*. 3. *j-m* et. ~ понудити кога чиме, поди|јети -осити кому што, послужити(ва)ти кога чиме; darf ich Ihnen et. ~? смем ли Вас чиме понудити (и. послужити)? 4. sich (*dat.*) *e-n* Zweck, ein Ziel ~ по-

ставити -љати себи сврху, циљ. 5. *j-n e-r* Sache, *e-m* Amte ~ (по)ставити кога на чело чега, службе, поставити кога за старешину чега; *v. Behörde* и *Vorgesetzte(r)*. II Vo'r|setzen *n*, Vo'r|setzung *f* 1. стављање напред, метање напред; стављање (и. метање) испред. 2. ¶ (само *Vorsetzung*) и Vo'r|setzungs|zeichen *n* = Vorzeichen 2.

Vo'r|setzer *m* в. Ofenvorsetzer.

Vo'r|setz...: ~fenster *n* двострук прозор *m*; ~partikel *f* *gr.* речца која се ставља пред неку реч; ~silbe *f* *gr.* предметак *m*, префикс *m*; ~zeichen $\text{¶ } n$: а) знак *m* (за) кључ; б) знак крста (за повишавање ноте за полутон); в) знак б {be} (за снижавање ноте за полутон). vo'r|seufzen *tr.*: *j-m* et. ~ уздисати пред ким. Vo'r|sich|hi'n... {фѳрзиххйн-}: ~lächeln *n* смешкање, насмејано лице; ~sprechen *n* разговарање (и. разговор *m*) са самим собом.

Vo'r|sicht *f* (као *pl.* у употреби Vorsichtsmaßregeln) 1. прозривост, прозирност, предвиђање *n*, предвидљивост. 2. смотреност, обазривост, опрезност, предострожност; уздржљивост, увиђавност; ~! пази!, чувај!, позор! = vorgesehen! (в. vorsehen II); ~! (на поштанским пакетима итд.) пази!, не тумбај!, не тумбај!; *prv.* ~ ist die Mutter der Weisheit смотреност је мајка мудрости.

vo'r|sichtig {фѳрзихтѳх} *a* (*adv.*) 1. смотрен(о), опрезан (-но), обазрив(о), предострожан (-но). 2. увиђаван, пажљив; разборит, разу-
Vo'r|sichtigkeit {~кѳт} *f* 3b = Vorsicht 2. [ман.]
Vo'r|sichts..., vo'r|sichts... {фѳрзихтс-}: ~halber *adv.* из смотрености, из опрезности, из предострожности; ~maßregeln *f* *pl.* мере предострожности, мере опрезности.

Vo'r|signal *n* први знак *m*, први сигнал *m*.

Vo'r|silbe *f* *gr.* предметак *m*, префикс *m*.

vo'r|singen *tr.* 1. певати пред ким (и. у присуству кога); *j-m* et. ~ (от)певати што кому. 2. почети певати, запевати.

Vo'r|singer *m* = Vorsänger. [потопски.]

vo'r|sintflutlich {фѳрзѳнтфлутлѳх} *a* пре(т)-|

Vo'r|sitz *m* 1. претседништво *n*; den ~ führen претседавати. 2. ¶ = Vorrang.

vo'r|sitzen *tr.* (*h*) 1. = präsidieren, den Vorsitz führen. 2. *j-m* ~ имати над ким првенство. Vo'r|sitzende(r) {~д(р)} *m* 2/ претседник. [*m* *pl.* лета.]

Vo'r|sommer *m* почетак лета, први дани]

Vo'r|sorge *f* предострожност, старање *n*; ~tragen (и. treffen, ¶ nehmen), даб... побринути се (и. постарати се) да..., предузјети -имати мере предострожности да...

vo'r|sorgen *intr.* (*h*) постарати се, побринути се (за што), предузјети -имати мере предострожности, учинити потребне (и. нужне) припреме.

vo'r|sorglich I *a* који се брине (и. стара) за..., предострожан. II *adv.* предострожно, из предострожности.

Vo'r|spann *m* 1. нова (и. одморна) запрега *f*, смена *f* коња. 2. предњаци *m* *pl.* (у запрези од 4 коња).

Vo'r|spann|dienst *m* служба *f* смене коња.

vo'r|spannen *tr.* 1. разап|ети -ињати (ис)пред, зате|гнути -зати (ис)пред. 2. а) упре|гнути, -зати, запре|гнути, -зати; б) упрегнуту још једну запрегу испред већ запрегнутих коња.

Vo'r|spann...: ~maschine *f* ☞ запрега, машина за појачање; ~pferd *n* коњ *m* из предње запреге, спрежњик пред рудом, запрега *f*.

vo'r|sparen *tr.* 1. штетети за будућност. 2. = vorbehalten.

Vo'r|speise *f* предјело *n*, прво јело *n*.

vo'r|spiegeln *I tr.* j-m et. ~ изн|ети -осити кому што пред очи, *fig.* заваравати (и. варати) кога чиме, обмањивати кога чиме; j-m eitle Hoffnungen ~ заваравати (и. уљушкивати) кога јаловим надама. II **Vo'r|spiegeln** *n*, **Vo'r|spiegelung** *f* завараване, обмањивање, обмана, варка; Vorspiegelung falscher Tatsachen изношење тобожњих чињевица, изношење неистина (и. лажи).

Vo'r|spiel *n* 1. ♪: а) претходна песма (и. свирка) *f*, прелудиум *m*, *fig.* увод *m*; б) увертира *f*, увод *m*. 2. ♣ предигра *f*; ~ in einem Akte комад у једном чину.

vo'r|spielen *tr.* j-m et. ~ (от)свирати што пред ким (и. кому) да чује или да подражава.

Vo'r|spinnmaschine *f* машина ☞ претпредилца, строј *m* (и. машина) за грубо предење.

Vo'r|sprache *f* = Fürsprache.

vo'r|sprechen *I tr.* j-m et. ~ говорити што пред ким (да он то чује); (на)учити кога да говори (и. изговара) што. II *intr.* (h) 1. (каткад и s) bei j-m ~ отићи до кога, навратити до кога. 2. звучати (и. чути се) јаче; живље се истицати. 3. ☞ fürsprechen. [на коњу.]

vo'r|sprengen *intr.* (s) јуп|ити -нути напред/

vo'r|springen *intr.* (h и s) 1. (s) ск|очити -акати напред, бацити се напред. 2. j-m ~: а) (h) ск|очити -акати пред ким, показ(ив)ати кому како се скаче; б) (s) претећи кога скачући. 3. особ. ☞ испа|сти, -дати, штрчати, излазити, прелазити; ~der Winkel испали (и. истурен) угао (и. кут).

Vo'r|spruch *m* = Prolog.

Vo'r|sprung *m* 1. особ. ☞ испуст, избок; e-n ~ bilden = vorspringen 3. 2. *fig.* измак, премимство *n*, предност *f*; er hat e-n Vorsprung von zwei Tagen vor uns он нам је измакао за два дана; он је (за) два дана испред нас; den ~ gewinnen изм|аћи, -ицати, прести|ћи, -зати, прет|ећи, -ицати; e-n ~ von zwei Pferdelaängen gewinnen измаћи за две коњске дужине. [мење *n*.]

Vo'r|spuk *m* предзнак (натприродни), зна-|

Vo'r|stadt *f* предграђе *n*.

Vo'r|städter *m*, ~ln *f* становни|к, -ца предграђа. **vo'r|städtisch** *a* (из) предграђа (*gen.*); **Vo'r|stadt|theater** *n* позориште (Хр. казалиште) у предграђу, позориште другог реда.

Vo'r|stand *m* а) управа *f*, управно веће *n*; претседништво *n*; б) управник, управитељ, претседник; члан управе.

Vo'r|standschaft *f* 1. управништво *n*, управитељство *n*. 2. управа, чланови *m pl.* управе.

Vo'r|stands...: ~dame *f* дама (и. госпа) из управе; ~mitglied *n* члан *m* управе; ~sitzung

f седница управе (и. претседништва); ~wahl *f* избор *m* управе (и. претседништва).

vo'r|stechen *I intr.* (h) = hervorstechen b; особ. *fig.* = hervortreten c. II *tr.* ☞ припремно (у)бости, боцнути, избоцкати.

Vo'r|stecher ☞ *m* шило *n*.

Vo'r|steck...: ~ärmel *m* наруквица *f*, таслица *f*; ~blume *f* цвет задевак *m*, цвет *m* који се задева за струк и. у рупицу на капуту.

vo'r|stecken *tr.* и *intr.* (h) 1. закачи(ва)ти (и. заде|нути, -вати, метнути (ис)пред (и. напред); sich (*dat.*) e-e Blume ~ зажитити се. 2. испружити (den Kopf главу, die Nase нос). 3. *fig.* = vorsetzen 4.

Vo'r|stecker {фoрштeкeр} *m* 2l 1. а) ☞ = Vorstecknagel, pflock; б) ✕ чивија *f*. 2. = Vorhemdchen.

Vo'r|steck...: ~nadel *f* чиода, прибадача, игла; ~kell *m* клин за затегу; ~nagel ☞ *m* клин, запек; ~pflock *m* ☞ расцепка *f*; клинчић, чивијица *f*; ~schlips *m* машина (и. поша, кравата) *f* за закачивање.

vo'r|stehen *I intr.* (h, аус. и jн. is) 1. = hervorstehen, ragen l а; ~d истурен. 2. ☞ стајати (ис)пред; ☞ der Hund steht vor нас стоји на пернату дивљач. 3. ☞ стајати насупрот, противити се. 4. ☞ = bevorstehen. 5. (opp. nachstehen): а) стајати напред, претходити; die ~de Seite претходна страна; das Vorstehende претходно; in ~dem, im ~den у претходноме, у ранијем, у оном што је напред (и. што је горе); ~d *adv.* испред овога, напред, горе; б) j-m (e-r Sache) ~ бити испред кога (чега), бити пред ким (чим), бити кому (чему) претпостављен. 6. бити старешина, управљати (*dat.*: abl.), водити (*dat.*: acc.). 7. e-m Amte ~ вршити (неку) службу; обављати, свршавати (*dat.*: acc.). 8. ☞ es steht mir vor... наслућујем (и. предосећам, слутим)... II **Vo'r|stehen** *n* = hervorragen III.

Vo'r|steher {фoрштeр} *m* 2l, ~ln {~ñn} *f* 3с управни|к, -ца, управитељ, -ка; старешина; начелник, поглавар, -ка; претпостављени, -а; претседни|к, -ца; управљач, -ица; надзорни|к, -ца, настојни|к, -ца; директор (гимназије).

Vo'r|steher... {~}: ~amt *n* служба (и. дужност) *f* управника (и. поглавара, директора), управништво, поглаварство, директорство; ~drüse *f* ☞ простата (жлезда).

Vo'r|steher|schaft {фoрштeршaфт} *f* 3b = Vorsteheramt.

Vo'r|steh|hund *m* ☞ птичар (= Hühnerhund).

Vo'r|stehung {фoрштeун} *f* 3b jн. = Vorstand.

vo'r|stellbar *a* претстављив; приказљив.

vo'r|stellen *I tr.* и *refl.* 1. (sich) ~ претстав|ити (се), -љати (се) (bei Hofe на двору); ich werde mich ihm ~ ja ћу му се претставити; sich j-m ~ lassen учинити да се буде претстављен кому, претставити се кому преко другог. 2. (по)ставити напред, (по)стављати напред, пом аћи -ицати напред, мет|нути -ати напред. 3. (по)ставити (ис)пред, (по)стављати (ис)пред; sich ~ стати (ис)пред. 4. а) j-m et. ~: а) претставити -љати кому што; б) изнети (и. приказати) кому што, дати

кому да осети што; b) sich (*dat.*) et. ~ претставити -љати што себи, зами|слити -шљати што; man kann sich das gar ~ то се не може претставити (и. замислити), то човек не може да претстави себи (и. да замисли); du kannst dir das gar nicht ~ ти то не можеш себи претставити, ти то не можеш зами-слити; das hätte ich mir nie vorgestellt то не бих никад помислио (и. очекивао), тому се не бих никад надао. 5. ✖ ein Stück ~ прет-ставити -љати (и. приказати) један комад; eine Person (и. Rolle) ~ претстављати (и. играти) неко лице (неку улогу); et. ~ was man nicht ist *fam.* правити се чиме; er will was Großes ~ (он) хоће да претставља неку величину, прави се важним. 6. was soll das ~? шта то значи?, шта ће то рећи? II Vo'r-stellen *n* в. Vorstellung.

vo'r|stellig {фортстелл} *a* 1. et. ~ machen претставити -љати што, (очигледно) изло-жити што. 2. ~ werden подн|ети -осити за-хтев (и. молбу), тражити.

Vo'r|stellung {фортстелун} *f* 1. (в. vorstellen) претстављање (bei Hofe на двору). 2. прет-стављање *n*, показивање *n*, излагање *n*, из-ношење *n*, приказ(ивање *n*) *m*; приговарање *n*, приговор *m*. 3. *phls.* претстава (уп. Begriff, Wahrnehmung, Empfindung, Gefühl), појам *m*, замисао; слика; eine klare und deutliche ~ јасна и разговетна претстава; das geht über alle ~ то преназилази све што човек може замислити. 4. ✖ претстава; die ~ beginnt um... почетак претставе у...; keine ~! нема прет-ставе!, затворено! 5. ✖ преглед *m* (трупа),

Vo'r|stellungs... {с-}: ~fähigkeit *f* способност претстављања, претстављање *n*, замишља-ње *n*; ~kraft *f*, ~vermögen *n* моћ *f* претстав-љања (и. замишљања); ~weise *f* начин *m* претстављања. [катарка.]

Vo'r|stenge ☞ *f* катарка с корпом, предња|Vo'r|stich *m* предњи бод.

vo'r|stopfen *tr.* метнути (и. ставити) што пред неку рупу да би се запушила.

Vo'r|stoß *m* 1. испад, напад, удар(ац) напред; е-п ~ machen испасти, надрети (уп. и vor-stoßen II). 2. ☞ испуст, испад, избочина *f*, избочење *n*; перваз.

vo'r|stoßen I *tr.* 1. гурнути -ати напред. 2. попустити (хаљину), продужити; е-п Saum ~ направити поруб, (по)рубити, опши(ва)ти. II *intr.* (s) 1. ✖ а) напасти, -дати (неприја-теља, тврђаву), (из)вршити општи напад на, надирати; б) јурнути на непријатеља. 2. = hervorrangen I а. [кривична акта некога.]

Vo'r|strafe ☞ *f* = Vorbestrafung; die ~en j-s|vo'r|strahlen *intr.* (h) = vorleuchten *fig.*

vo'r|strecken I *tr.* 1. (ис)пружити, (ис)пружати, проте|гнути, -зати; (ис)плазити (језик). 2. (о)пружити (ис)пред. 3. j-m Geld ~ = vor-schießen II I. II Vo'r|strecken *n*, Vo'r|streckung *f* (ис)пружање; плажење; предујмљивање, давање предујма, позајмљивање, позајмица.

vo'r|streuen *tr.* п(ро)сути (ис)пред, п(ро)сипа-ти (ис)пред; den Hühnern Korn ~ бацити жи-то живини.

Vo'r|strich *m* потез пером испред речи.

Vo'r|stück *n* 1. комад *m* (ис)пред. 2. ✖ = Vor-spiel 2.

Vo'r|studium *n* (особ. у *pl.*) претходне сту-дије *f* *pl.* [2. *fig.* = Vorschule 2.]

Vo'r|stufe *f* 1. први ступањ *m*, први степен *m*. I vo'r|stürzen *intr.* (s) сунути и напоље, грухнути напоље, јурнути напоље.

vo'r|suchen *tr.* = hervorsuchen.

vo'r|sündflutlich {фортсунтфлутлѝх} *a* = vor-sintflutlich.

vo'r|tanzen I *tr.* j-m e-n Walzer ~ (од)играти валцер пред ким. II *intr.* (h) заиграти, (за)-почети игру, *fig.* повести (и. водити) коло.

Vo'r|tänzer *m*, ~in *f* редитељ, -ка игара, први играч, прва играчица, кој|и -а почиње игру, I vo'r|täuschen *tr.* = vorspiegeln. [коловођа.]

Vo'rteil {фортдѝл; али Vor- und Nachteil {форт-унтнахтѝл}} *m* 1. корист *f*; добит(ак *m*) *f*; згоднија прилика *f*; дохо(т)ци *m* *pl.*; er hat keinen ~ davon он нема од тога користи; im ~ sein бити у преимућству; einen ~ über j-n gewinnen задоби(ја)ти надмоћ(ност) над ким; aus et. ~ ziehen изв|ући -лачити корист из чега; sich auf seinen ~ verstehen умети (и. знати) користити се; seinen ~ wahrnehmen користити се приликом да се сачува своја корист; das gereicht ihm zum großen ~ он има велике користи од тога; zu Ihrem ~ у Вашу корист; zum ~... у корист...; jeder spricht zu seinem eigenen ~ сваки говори у своју корист. 2. мајсторија *f*, вештина *f*, умење *n*, смицалица *f*; *fam.* alle ~e gelten све је допуштено.

vo'r|teil|bringend {фортдѝлбринѝнт}, vo'r|teil-haft {фортдѝлхѝфт} I *a* (опр. nachteilig) 1. по-вољан, погодан, подесан, згодан. 2. проби-тачан, користан. 3. похлепан за добити. II *adv.* 1. повољно, погодно, згодно. 2. проби-тачно, корисно.

vo'r|teilig {фортдѝлѝх} *a* = vorteilhaft I 1—3.

vo'r|teilisch {фортдѝлѝш} *a* = vorteilhaft 3.

vo'r|teil|suchend *a* који тражи своју корист који тражи користи.

Vo'r|trab ☞ *m* (*pl.* ☞) претходница *f*, (коњич-ка) претстража *f*, извидница *f*.

vo'r|traben *intr.* (s) касати напред.

Vo'r|trag {форттрак} *m* 2d 1. излагање *n*, из-ношење *n*, подношење *n* извештаја; den ~ haben излагати, бити извештац, подносити извештај; ~ beim Könige haben подн|ети -осити краљу извештај. 2. говор(ење *n*), из-ражавање *n*, начин говора (и. изражавања), ☞ музички израз, музичко изражавање; е-п schön ~ haben лепо се изражавати, лепо говорити, имати леп начин изражавања (и. леп начин говора). 3. (усмени и. писмени) извештај; из-, раз|лагање *n*; расправа *f*; кази-вање *n*, прича *f*; öffentlicher ~ (јавно) пре-давање *n*; Vorträge halten (одржати преда-вања. 4. ☞ ~ auf neue Rechnung пренос на нови рачун.

vo'r|tragen *tr.* 1. j-m et. ~ носити што пред ким (и. испред кога). 2. а) изл|агати, -ожити, подн|ети -осити извештај, изве|штавати,

-стити; предавати; der Vortragende предавач; ~der Rat саветник (и. већник) известилац; seine Sache ~ изнјети -осити (и. изложити -агати) своју ствар; b) говорити, изговарати, изражавати, изнјети, -осити, казивати, рецитовати; декламовати (стихове); c) 𐌆 извести, -одити, отсвирати; e-e Arie ~ (от)певати арију, мелодију. 3. 𐌆 (уп. Vortrag 4) den Saldo auf neue Rechnung ~ пренјети -осити салдо (и. остатак) на (и. у) нов рачун.

Vor'trags...: ~art *f* = Vortrag 2; ~kunst *f* уметност (и. вештина) декламовања (и. казивања); ~meister *m* наставник за начин изражавања (и. говора, казивања); ~weise *f* = Vortrag 2.

Vor'treffen *n* 𐌆 = Vordertreffen.

vor'trefflich {фортрефлѝх} *a* (dv.) изврстан (-но), особит(о), одличан(-но), диван(-но), савршен(о), ванредан(-но); ~! изврсно!

Vor'trefflichkeit {~ф-р-т} *f* изврсност, особитост; ~en *pl.* изврсне (и. особите) ствари.

vor'treiben *l tr.* терати (и. гонити) напред; 𐌆 копати, радити. II *intr.* (s) = hervorkommen.

Vor'treppe *f* спољашње степенице *f pl.*

vor'treten *intr.* (s) 1. ступити -ати напред, изићи -лазити из строја (и. из реда); fig. mit et. nicht ~ wollen не хтети изићи са чим, не хтети изнети што. 2. = hervortreten b. 3. стати (ис)пред, ставити се (ис)пред. 4. 𐌆 bei j-m ~ = vorkommen I 3. 5. j-m ~ ступати (и. грести) пред ким (и. испред кога).

vor'trinken *tr.* j-m ~: a) пити пре кога, пити први, b) напити кому, наздрављати -ити кому, c) изаз(ив)ати кога да пије пијући сам, d) пити брже (и. боље) од кога.

Vor'tritt *m* 1. корак (и. ступање *n* једном) напред. 2. првенство *n*; den ~ vor j-m haben имати првенство над ким; j-m den ~ lassen уступити -ати (и. да(ва)ти) кому првенство; unter ~ von... са претхођењем... (*gen.*).

Vor'trupp 𐌆 *m* чело *n* претходнице.

Vor'truppen 𐌆 *f pl. inv.* предња одељења *n pl.*, претходница *f*.

Vor'tuch *n* марама *f* (која се меће (и. ставља) испред себе, прегача *f*, опршњак *m*, в. Brust-tuch).

vor'tun *l tr.* 1. метнјути -ати (и. ставити -љати) (ис)пред; die Pferde ~ = vorspannen; den Riegel. ~ = vorschieben I 1. 2. пренаглити (чиме), урадити (и. учинити) (што) нераз-, непромишљено; в. nachbedenken. 3. = vormachen 2a. 4. = zuvortun. II sich ~ = hervortun 2b.

Vor'tür *f* предња врата *n pl.* [вежбе.]

vor'turnen *intr.* (h) показ(ив)ати гимнастичке/

Vor'turner *m*, ~in *f* показивач, -ица гимнастичких вежби.

vor'tüben I *tr.* вежбати претходно, вежбати унапред. II Vor'tüben *n*, Vor'tübung *f* претходно (и. припремно) вежбање *n*, претходна вежба *f*, вежбање *n* *f* унапред.

vor'über {фору.б-р} *adv.* 1. = vorbei I и 2, али више узв. ст. и без значења недодиривања, непогађања, на пр. ~schießen = vorbeischießen b; der Regen ist

~ киша је престала; sein Ruhm war schnell ~ његова је слава брзо прошла; prov. као a ~e Dinge sind ~ што је било — било. 2. право према, право спрoу. 3. (*opp.* hintenüber) напред.

Vor'über..., vor'über... {фору.б-р-} у слож. са *v* увек *sep.*, и са *s*, и глаголским *a* (уп. vorbei):

𐌆fliegen *intr.* (s) пролетјети, -ати; 𐌆fliehen

intr. (s), 𐌆 *tr.* бежати поред, побећи поред, проћи бежећи; 𐌆fließen *intr.* (s) протјети,

-ицати; 𐌆gehen I *intr.* (s) проћи, -лазити; II ~gehen *n* пролажење; im Vorübergehen у

пролазу, узгред(но); 𐌆gehend *a a* (просторно) који пролази, пролазни; die Vorüber-

gehenden *pl.* пролазници; b) (временски) пролазан, краткотрајан, кратковечан, прелазан;

schnell 𐌆gehende Lust (и. Neigung) zu et. пролазан прохтев за чим, пролазна склоност

чему; 𐌆können *intr.* (h) моћи проћи; 𐌆kutschieren *fam. intr.* (s) провести се, проћи

-лазити колима; 𐌆schießen *intr.* (s) = vorbeischießen a; 𐌆segeln *intr.* (s) проједрјити,

-авати; 𐌆streichen *intr.* (s) = 𐌆ziehen; 𐌆ziehen I *intr.* (s) проћи, -лазити; II ~ziehen *n*

пролажење. [*n*, претходна истрага.]

Vor'untersuchung *f* претходно истраживање

Vor'urteil {фору.р-д-л} *n* предрасуда *f*; = vorgefaßte Meinung (в. vorfassen).

vor'urteilen *intr.* (пре)судити пре испитивања (и. пре истраживања).

Vor'urteils..., vor'urteils...: 𐌆frei, 𐌆los *a* без предрасуда; ~losigkeit *f* непостојање (и. немање) *n* (никаких) предрасуда; 𐌆voll *a* пун

предрасуда. [eltern.]

Vor'vater *m* = Vorfahr; Vorväter *pl.* = Vor-

Vor'verfahren *n* 𐌆 претходни поступак *m*.

Vor'vergangenheit *f* гр. давнопрошло (и. претпрошло) време *n*. [ша(ва)ње]

Vor'verhör *n* 𐌆 претходно (и. прво) саслу-

Vor'verkauf *m* претпродаја *f*, продавање *n* (и. продаја) *f* унапред; im ~ у претпродаји,

у продаји унапред. [претходни збор *m*.]

Vor'versammlung *f* претходна скупштина;

Vor'vordern {форфурд-рн} *m pl.* = Voreltern.

vor'vorgestern *adv.* најјуче.

vor'vorig *a* претпрошли.

vor'vorletzt *a* претпретпоследњи, који претходи претпоследњем, који је (непосредно)

испред претпоследњега, особ. *gr.* допретпоследњи, трећи од краја.

vor'wagen: sich ~ усудити се изићи, усуђивати се напред; er wagt sich nicht vor он се не усуђује напред (и. да изиђе).

Vor'wahl *f* претходни избор *m*, предизбор *m*.

Vor'wall *m* 𐌆 заштитни бедем.

vor'walten *intr.* (h) 1. пре(о)влађивати. 2. = obwalten 2; hier waltet kein Zweifel vor овде нема сумње.

Vor'wand [vorwenden] I *m 2d* изговор, излика *f*, извлачење *n*, *fam.* изврдавање *n*, врдање; et. zum ~e nehmen узјети -имати што за изговор, навести што као изговор; unter dem ~e ... под изговором ... II *f* = Vorderwand.

vor'wärmen I *tr.* (особ. 𐌆) подгреја(вати), претходно загреја(ва)ти. II Vor'wärmen *n*

подгре(ја)вање, претходно загре(ја)вање.

Vo'r|wärmer *m* (особ.) подгрејач.

vo'r|wärts {*форверц*, *форферц*; али: *vor* und *rückwärts* *фору́нтрүкверц*} *adv.* напред; ~! напред!, крећи!, хајдмо!, хајдетел!, не застајте!, вози!, терај!; *sich* ~ *bewegen* кренути (и. кретати се) напред; ~ *gehen* ићи напред; ~ *kommen* напредовати; *prv.* langsam kommt man auch ~ лагано се одмиче.

Vo'r|wärts..., **vo'r|wärts...** {*форверц*}: ~*beuge* *f gym.* савијање (и. прегигање) *n* напред; ~*bewegung* *f* кретање *n* напред, унапредно кретање; ~*bringen* *tr.*: *j-n* ~*bringen* унапредити кога, ићи на руку кому, потпомоћи кога, помоћи кога, потпомагати кога, помагати кога; ~*ilug* *m* лет напред, унапредан лет; ~*gehen* *I intr.* (s) ићи напред, напредовати; *es will nicht (mit ihm)* ~*gehen* (он) не напредује; не иде (с њим); II ~*gehen* *n* идење напред, унапредно идење; *sich* ~*helfen* проби(ја)ти се у свету; ~*kommen* *intr.* (s) ићи напред, напредовати, ићи својим путем; ~*kommen*, ~*schreiten* *n* напредовање, напредак *m*; ~*streben* *n* тежња *f* (и. стремљење) напред, тежња да се прогура. **vor|we'g** {*форвек*} *adv.* 1. напред, испред. 2. = *von vornherein*. 3. унапред, пре (одређеног) времена.

Vor|we'g..., **vor|we'g...** {*форвек*}: ~*nahme* {~*нам*} *f* 3b узимање *n* унапред, предујам *m*, предујмљивање *n*; ~*nehmen* *I tr.* узети -имати унапред, предујм|ити, -љивати; II ~*nehmen* *n* = ~*nahme*.

Vor|wehen *pl. inv.* {*opp.* Nachwehen} варалице *f pl.*, болови *m pl.* пред порођајем.

vo'r|wehren *intr.* (h) = *vorbauen* 2.

Vo'r|wein *m* самоток *m*.

vo'r|weinen *tr.*: *e-m* *et.* ~ (от)плакати пред ким за што, = *vorjammern*.

vo'r|weisen *I tr.* показ(ив)ати, изн|ети, -осити.

II **Vo'r|weisen** *n*, **Vo'r|weisung *f* показивање, *n***

Vo'r|weiser *m* 2l = *Vorzeiger*. [изношење.]

Vo'r|welt *f.* а) {*opp.* Nachwelt} прошла времена (и. столећа) *n pl.*, прошли векови *m pl.*;

б) прет(т)ци; с) прасвет *m*, првобитни свет *m*.

vo'r|weltlich *a* = *urweltlich*.

vo'r|wenden *tr.* = *vorgeben* 3.

vo'r|werfen *tr.* и *refl.* 1. die Hand usw. ~ избацити(ва)ти руку, бацити-ати напред руку итд. 2. бацити-ати (ис)пред, избацивати (ис)пред; *er wirft sich dem Bruder zum Schilde* vor он се баца пред брата да га као штитом заштити. 3. *j-m* *et.* ~ бацити-ати кому што, бацити-ати што пред кога, добаци(ва)ти кому што. 4. *fig.* *j-m* *et.* ~ пребаци(ва)ти кому што, прекоре(ва)ти кога због чега; *sie haben sich nichts vorzuwerfen* немају шта један-но другоме да пребаце, један вреди колико и други.

Vo'r|werk *n* 1. мајур *m*, салаш *m* 2. спољни бедеми *m pl.*; die ~e der Festung спољна утврђења.

vo'r|wiegen *I intr.* (s) претелгнути, -зати, превагнути; пре(о)влађивати. II *tr.* *j-m* *et.* ~ (из)мерити што пред ким, (из)мерити (и. од-

мерити) што у присуству кога.

vo'r|wimmern, **vo'r|winseln** *tr.* = *vorjammern*.

Vo'r|wind *m* ветар позади. [зима *f.*]

Vo'r|winter *m* 1. почетак зиме. 2. (пре)рана]

Vo'r|wissen *n* знање (које се има о чему), претходно знање, предзнање; *rl.* познавање будућности; *es geschah mit m-m* ~ десило се са мојим знањем; *ohne mein (sein)* ~ без мога (његова) знања.

vo'r|wissend *a* који познаје будућност.

Vo'r|witz *m* 1. радозналост *f*, несмотрена (и. наметљива) радозналост *f*. 2. наметљивост *f*, дрскост *f*, безобразност *f*; *prv.* was deines Amtes nicht ist, da lasse deinen ~ (bibl. Für-

witz) не пачај се у ствари које те се не тичу.

3. *fam.* радознал|ац, -ица, љубопитљив|ац, -ица. [тљив; дрзовит, дрзак, безобразан.]

vo'r|witzig *a* наметљиво радознао, љубопи-

Vo'r|wort *n* 1. 2g предговор *m*. 2. 2a *gr.* предлог *m*. [приговор. 2. предмет (посматрања).]

Vo'r|wurf *m* 1. пребацивање *n*; прекор, укор;]

vo'r|wurfs...: ~*frei* *a* без приговора; беспре-

коран; ~*voll* *a* пун приговора, пун прекора.

vo'r|zählen *I tr.* *j-m* *et.* ~: а) (из)бројити што

кому (и. пред ким, у присуству кога), б) на-

бр|јати -ојити кому што. II **Vo'r|zählen** *n*,

Vo'r|zählung *f* набрајање, пребрајање.

Vo'r|zahn *m* зуб израстао над другим.

Vo'r|zeichen *n* 1. = *Omen*. 2. , знак *m*.

vo'r|zeichnen *I tr.* 1. *j-m* *et.* ~ (на)цртати (и.

(на)рисати) што кому као преглед (и. обра-

зац, узор). 2. нацртати, цртајући назначи-

(ва)ти, предоч|ити -авати цртајући; *j-m* *den*

Weg ~ обележити (и. на-, о|значити) кому

пут. 3. назначи(ва)ти, означи(ва)ти, обеле-

жити, -авати, нацртати; *mit Stichen* ~ назна-

чи(ва)ти бодовима. 4. ставити кључ. II

Vo'r|zeichnen *n* в. *Vorzeichnung*. [тач, -ица.]

Vo'r|zeichner *m*, ~*in* *f* обележавач, -ица, цр-

Vo'r|zeichnung *f* 1. обележавање *n*, цртање *n*.

2. на-, о|значавање *n*; назначење *n*; преглед

m; нацрт *m*; стављање *n* кључа, знака

vo'r|zeigen *I tr.* 1. показ(ив)ати, изн|ети, -оси-

ти, подн|ети, -осити. 2. претсказ(ив)а-

ти. II **Vo'r|zeigen** *n*, **Vo'r|zeigung** *f* показива-

ње, изношење; подношење.

Vo'r|zeiger *m*, ~*in* *f* ~ (in) 'dieses подноси|лац,

-ља овога писма; подноси|лац, -ља (eines

Wechsels меинце).

Vo'r|zeit *f* прошлост; древност, старина; in

der grauen ~ у прастаро доба, у давнини.

vor|zei'ten {*фору́цтн*} *adv.* негда, некада, у

старо доба, у давнини.

vo'r|zeitig *a* 1. = *frühreif*; *adv.* пре времена,

превремено. 2. преран, превремен.

Vo'r|zeitigkeit *f* 3b = *Frühreife*.

vo'r|zeitlich *a* из прастих времена, из пра-

старога доба, преисториски; препотопски.

vo'r|ziehbar *a* претпостављив, за претпостав-

љање.

vo'r|ziehen *I tr.* 1. = *hervorziehen*; unter dem

Tische ~ изв|ући -лачити испод стола. 2. ву-

ћи (испред чега, пред што, пред чим), нав|у-

ћи, -лачити. 3. *et.* *e-m* Gegenstände ~ претпо-

став|ити -љати што неком предмету; *vorzu-*

ziehen sein бити за претпостављање, бити претпостављив; es ~, daß... претпостављати да...; was ist vorzuziehen? шта да се претпостави?, шта је боље?. II *intr.* (а) 1. ићи (ис)пред. 2. ићи напред. 3. преселити. **Vo'r zimmer** *n* претсобље. [се напред.] **Vo'r|zug** *m* 1. претпостављање *n*, давање првенства; *j-m den ~ geben* да(ва)ти кому првенство, претпостављати -ити кога; *den ~ vor j-m (et.) haben* имати првенство над ким (чим); ~ *der Pflicht vor der Neigung* давање првенства (и. првенство) дужности над наклонешћу; *fig. ich habe nicht den ~, ihn zu kennen* немам част да га познајем (и. познавати га). 2. преимућство *n*, надмоћ(ност) *f*; повластица *f*; заслуга *f*. 3. претходни воз (и. влак). 4. претходница *f*. **vor|züglich** {форцуклѣх, форцуклѣх} I *a* изврстан, (из)ванредан; *ganz ~* особит, одличан, не може бољи бити; *der (die, das) Vorzüglichste* први, -а, -о; *das ~ste Stück* најглавнији комад *m*; *das ~ste an der Sache* најбоље у ствари; ~ *er als j.* изврснији од кога, *adv.* изврсније од кога. II *adv.* = *vornehmlich*. [сност, особитост, (из)ванредност.] **Vor|züglichkeit** {форцуклѣхкѣт} *f* 3b извр-
Vo'r|zugs..., **vo'r|zugs...** {форцукс-, форцукс-}: ~ *aktie* *f* & повлашћена акција (и. деоница); ~ *behandlung* *f* повлашћивање, -ење *n*; ~ *preis* *m* повлашћена (и. изузетна) цена *f*; ~ *recht* *n* & повластица *f*; ~ *weise* *adv.* првенствено; *уп. и Prioritäts...* **votie'ren** {вотирѣн} [новолат.] I *intr.* (h) 15g гласати; изгласа(ва)ти; *die Votierenden* *m pl.* гласачи. II **Votie'ren** *n* = *abstimmen* III. **Voti'v...** {вотиф-}: ~ *bild*, ~ *gemälde* *n*, ~ *tafel* *f* заветна слика (и. икона) *f*; ~ *kirche* *f* = *Dankeskirche*. **Vo'tum** {вотум} [лат.] *n* 6k, 6e 1. = *Gutachten*. 2. *pol.* гласање, изгласавање; *sein ~ abgeben* гласати. **v. R. w. abr.** = *von Rechts wegen*, в. *Recht* 1 b. **vulgä'r** {вулгер} [фр.] *a* вулгаран, прост(ачки), обичан. **Vulga'ta** {вулгата} [лат.] *f* *inv.* (б. *pl.*) *die ~* Вулгата, латински превод Св. Писма. **vu'lgo** {вулго} [лат. *abl.* од *vulgus* „светина, пук, фукара“) *adv.* обично. **Vulka'n** {вулкан} [лат.] I *m* 8a *myth.* Вулкан (бог огња и метала код Римљана). II *m* 2g¹ вулкан (и *fig.*), брег који избацује ватру. **vulka'nisch** {~иш} *a* вулкански. **vulkanisie'ren** {вулканизирѣн} & I *tr.* 15g вулканизати, дода(ва)ти каучуку сумпора. II **Vulkanisie'ren** *n*, **Vulkanisie'ring** *f* вулканизација, (до)давање каучуку сумпора. **Vulkani'smus** {вулканизмус} *m* 6g (б. *pl.*) *geol.* вулканизам.

W

W, *w* {ве} *n* *inv.* В, в. (слово). **W**, *aus. W. abr.* = *West(en)*. **W** & *abr.* Wolfram. **W.!abr.** = *Wenden!* окрени(те)!, в. *umwenden* I. **Waadt** {ват} [фр. *Vaud* (*нем. *Wald*)] *inv.*, ~

land *n* (б. *pl.*) Во т (кантон у Швајцарској). **Waa'dt...**, **wa'a'dt...**: ~ *länder* *m* 2l, ~ *länderin* *f* 3c становник -ца кантона Во; ~ *ländisch* *a* водски, што припада кантону Во. **Wa'bbe** {вабѣ} *f* 3b *prov.* = *Kropf*. **wa'bb(e)lig** {ваб(ѣ)лѣх} *a* = *quabbelig*. **wa'bbeln** {ваблѣн} *intr.* (h) 1. = *quabbeln*. 2. *es wabbelt ihm* стужило му се, мука му је. **Wa'be** {вабѣ} [свн.: *weben*, дн. *Waffel*] *f* 3b сат (меда) *m*; ~ *n|honig* {вабѣн-} *m* мед у саћу. **wach** {вах} [нвн. 17 век; **wachen*] *a* будан; жив(ахан), чио; ~ *er Zustand* будно стање *n*; ~ *sein* бити будан, бдети; ~ *werden* (про)бу-
Wa'ch... {вах-} = *Wacht...* [дити се.] **Wa'ch...**, **wa'ch...** {вах-}: ~ *aufzug* *m* опход страже; ~ *bett* *n* стражарски кревет *m*; ~ *dienst* *m* служба *n* на стражи, стражарење *n*. **Wa'che** {вахѣ} [свн.: *wachen*] *f* 3b 1. већ. X (и са обликом *Wacht*) а) стража(рење *n*), пожарчење; стражари *m pl.*, пожарници *m pl.*; ~ *haben* (и. *tun*), *auf ~ sein* бити на стражи, стражарити, пожарчити; *auf ~ ziehen* и. *die ~ beziehen* ићи на стражу; ~ *stehen* чувати стражу, стражарити, пожарчити; *von der ~ abziehen* отићи (и. одлазити) са страже; ~ *'raus!* стража к оружју! б) = стража, четворочасовна служба на палуби; в) стражар(ница) 2. бдење *n*, стражење *n*; ~ *halten* стражити. **wa'chen** {вахѣн} [свн.: *wecken*] I *intr.* (h) 15a бдети, бити будан; стражити. II ~ *d p.gr.* и *a* будан. III **Wa'chen** *n* бдење; стражење. **Wa'ch...**, **wach...**: ~ *frau* *f* чуварка, чуварица; ~ *frei* *a* ослобођен(од) стражарења; ~ *habend* {~хабѣнт} *a* (који је) на стражи; ~ *haus* *n* стражар(ница) *a* *f*, † караула *f*; ~ *mann* *m* аус. = *Schutzmann*. **Wacho'lder** {вахѣлдѣр} [свн. (*pop.* * * * *Holder*) -der „дрво“] *m* 2l & 1. вења *f*, смрека *f*, клек(а *f*) *m*. 2. = *Wacholderbranntwein*. **Wacho'lder...** {вахѣлдѣр-}: ~ *anpflanzung* *f* клечак *m*, клечење *n coll.*, вењар *m*; ~ *baum* *m* & клека *f*, вења *f*; ~ *beere* *f* вења (плод), клекиња; ~ *branntwein* клековача *f*, ракија *f* са вењом; ~ *branntwein|brennerei* *f* пецара клековаче; ~ *drossel* *f* & = *Krammetsvogel*; ~ *gehölz* *n* клечак *m*, клечење *n coll.*; ~ *harz* *n* смрекина смола *f*; ~ *holz* *n* клековина *f*, вењино дрво; ~ *öl* *n* вењино уље; ~ *schnaps* *m* = ~ *branntwein*; ~ *strauch* *n* клечак, вењин жбун. **Wa'ch...**, **wa'ch...** {вах-}: ~ *posten* *m* в. *Wacht-posten*; ~ *rufen* *tr. fig.* побудити, -ђивати, изаз(и)вати. **Wachs** {вакс} [свн.: *wachsen*] *n* 2h восак *m*; *mit ~ bestreichen* воштити, на-, у|воштити, премазати воском; лаштити. **Wa'chs|abdruck** {вакс-} *m* отисак у воску. **wa'chsam** {вахсам} *a* (*dv.*) 1. буд[ан(-но)]. 2. опрез[ан(-но)], пажљив(о), бод[ар(-ро)], чио(-ло); *ein ~es Auge auf j-n* (auf et.) *haben* мотрити будним оком на кога (на што); ~ *auf* (и. *über*) et. (*acc.*) *sein* пратити што будним оком. **Wa'chsamkeit** {~кѣт} *f* 3b будноћа, будност.

Wa'chs..., **wa'chs...** {вакс-}: **2**artig *a* воскаст, као восак; **~bildn** = **~figur**; **~bildnerel'** *f* уметност (и. вештина) уобличавања у воску; **~bleiche** *f* белење *p* воска; **~blume** *f* **3**: **kleine** **~blume** пепељуша; **~decke** *f* воштано платно *p*, покривач навошћеног платна, цирада.

wa'chsen¹ {ваксн} [свн.] **14i** **1** *intr.* (*s*) **1**. расти. **2**. (за личности) расти, на-, по-, уз/расти; **a**) *gerade* (*schief*) ~ расти право (криво); **v**. *Gras* **1**; *grau* **1**; *Kamm* **3**; *Kraut* **1**; **b**) *sa prp.* an *Weisheit* ~ оумудрити, поста(ја)ти све мудрији; *er* (*das*) *ist ihm ans Hers gewachsen* он (то) му је прирас(тао)-(ло) за срце; *er ist aus den Kleidern gewachsen* одело му је окрало; *er ist mir aus den Augen* (и. *aus der Kunde*) *gewachsen* он је толико порастао да га не могу више познати; *in die Breite* ~ раширити се; *in die Höhe* ~ (по)расти у висину; *ijhjikati*; *in die Länge* ~ издужити се; *sehr ins Kraut* ~ разви(ја)ти се јако у лишће; *über v. Kopf* **2b**. **3**. расти, напредовати, успевати, развијати се, увећа(ва)ти се; *das Werk wächst* дело расте (и. напредује); *das Wasser wächst* вода надолазе. **II** **~d** {~т} *p.pr.* и *a* у знач. *inf.* који расте, растући. **III** *ge'wa'chsen* {г'ваксн} *p.pr.* и *a* **1**. у знач. *inf.* **2**. *gut gewachsen* добро израстао, лепа кроја (*gen.*) **3**. *dorasta*; *j-m gewachsen sein* моћи се мерити с ким; бити дорастао кому (*e-r Sache* чему); *er ist s-r Stelle mehr als gewachsen* он је по својој способности за већи положај него што га има. **IV** **Wa'chsen** *p* растење; увећавање, развијање, напредовање.

wa'chsen² {ваксн}, **wa'chsen** {вексн} [*Wachs*] **1** *tr.* **15e** воштити, у-, на воштити, намазати воском. **II** **Wa'chsen**, **Wa'chsen** *p* вошћење, мазање воском.

wä'chsern {вексрн} [*Wachs*] воштан; *j-m eine ~e Nase drehen* = *j-m eine ~e Nase drehen* намагарчити кога, насамарити кога.

wä'chs(es) {векс(с)т} **3** *л.* (**2** *л.*) *praes. sg. ind.* од *wachsen*¹.

Wa'chs..., **wa'chs...** {вакс-}: **~farbe** *f* воштана боја; *mit ~farbe malen* сликати бојама у топљеном воску; **~figur** *f* лик *t* од воска, воштан кин; **~figuren|kabinett** *p* музеј *m* са киповима од воска; **~gelb** *a* жут као восак; **~gesicht** *a* воштано лице; **~handel** *m* трговина *f* воском; **~händler** *m* воскар; **~kerze** *f* воштаница, воштана свећа; **~leinen** *p*, **~leinvand** *f* у-, на/вошћено платно *p*, мушема *f*; **~licht** *p* воштаница *f*, воштана свећа *f*; **~lichtfabrik** *f* творница (и. фабрика) воштаница; **~malerei**¹ *f* сликање *p* у воску; **~maske** *f* воштана маска; **~modell** *p* воштани модел *m*, модел од воска; **~papier** *p* воштана хартија *f*, воштан папир *m*; **~perle** *f* **3** *л.* *hjinhuva*; **~pflaster** *n*, **~salbe** *f* *phm.* мелем *m* од воска и уља; **~puppe** *f* лутка од воска; **~röhrchen** *p* **3** свећица *f*; **~scheibe** *f* = *Honigwabe*; **~schmelze** *f* топионица воска; **~stock** *m* скотурена свећа *f*, свећа *f* у свитку; **~stockbüchse** *f* кутија за скотурену свећу; **~stockleuchter** *m* светиљак за воштаницу савијену у котур; **~stockschere** *f* мумаказе *f* *pl.*; **~**

streichholz *n*, **~streichhölzchen** *p* воштана шибица *f*, свећица *f*; **~tafel** *f*: **a**) воштана таблица, таблица премазана воском; **b**) = *Honigwabe*; **~taf(fe)t** *m* навошћен тафт; **~tuch** *m* навоштено сукно, увошћено платно, мушема *f*.

Wa'chstum {вакстум} *p* **2a** (**б. pl.**) **1**. = *wachsen* **IV**. **2**. растење, вегетација *f*. **3**. рукосад *m*; *e-e Flasche Wein, mein eigenes* ~ боца вина из мога сопственог винограда.

Wa'chs..., **wa'chs...**: **~waren** *fabrik* *f* воскарница; **~weich** *a* мек(ан) као восак; **~ziehen** *p* мерење, прављење свећа; **~zieher** {~ццр} *m* **2l** свећар, воскар; **~zieherei**¹ *f* **3b** воскарница, творница (и. фабрика) свећа, свећарница; **~zündholz** *p* шибица *f* од воска, свећица *f*.

Wacht {вахт} [свн.] *f* **3b** = *Wache* **1** *a*, *b*.

wa'chtbar {~бдр} *a* **3** = *wachsam*.

Wa'cht|dienst {вахт-} *m* стражарска служба *f*, стражарење *p*; **~haben** бити на стражи, стражарити, пожарчити.

Wa'chtel {вахтл} [свн.] *f* **3d** **1**. **3** препелица; *junge* ~ препеличић *m*, препеличица; *die* ~ *schlägt* препелица пућпуриче (и. пева). **2**. *fig.* **a**) = *Wachtelhund*; **b**) риба летилица; **c**) врста ручне бомбе. **3**. *fam.* — *Ohrfeige*, шљакавица.

Wa'chtel... {вахтл-}: **~fang** *m* лов на препелице; **~garn** *p* мрежа *f* за хватање препелица; **~hund** *m*, **~hündin** *f* **3** препеличар, -ка; **~könig** *m* **3** продавац; **~netz** *n* = **~garn**; **~pfeife** *f* звиждаљка за мамљење препелица; **~ruf** *m*. **a**) **~schlag**; **b**) = **~pfeife**; **~schlag** *m* пућпурикање *p*; **~streichen** *p*, **~strich** *m*. **a**) препеличи лет *m*; **b**) лов на препелице мрежом; **~weizen** *m* **3** = *Kuhweizen*; **~zeit** *f* време *p* препелица, препеличе време.

Wä'chter {вехтр} [свн.; **Wacht*] *m* **2l**, **~in** {~ин} *f* **3c** стражар, -ка, чувар, -ка.

Wä'chter... {вехтр-}: **~geld** *n*, **~lohn** *m* стражарина *f*, стражарска награда; **~häuschen** *p* стражара *f*, шиљокана *f*; **~horn** *p* стражарски рог *m*; **~kontrolluhr** *f* стражарски контролни часовник *m*; **~ruf** *m* стражарски узвик.

Wa'cht..., **wa'cht...** {вахт-}: **~feuer** *p* стражарска ватра *f*; **~frei** *a* ослобођен идења на стражу, који није на стражи; **~habend** *a* (који је) на стражи; **~haus** *p* страж(ница) *f*; **~kommandant** *m* командир страже; **~lokal** *p* стражара *f*; **~mannschaft** *f* стража(ри *m* *pl.*), војници *m* *pl.* на стражи; пожарници *m* *pl.*; **~** стража(ри) на палуби; **~mantel** *m* стражарски огртач, стражарска кабаница *f*; **~meister** *m* старшина страже, наредник; **~offizier** *m* официр на стражи; **~parade** *f* парада страже која смењује; **~posten** *m*. **a**) стражарско место *p*; **b**) стража(р *m*) *f*; **~schiff** *p* стражарни брод *m*; **~stube** *f* стражар(ница), соба за стражу; **~turm** *m* кула стражара *f*; уп. и *Wach...*

Wa'cke {вак} [свн.] *f* **3b** *geol.* вака.

wa'ckelhaft {вак'лхфт}, **wa'ckelig** {вак'лх} *a* клатљив, климатив, колебаљив, расклиматан; **~es** *Hufeisen* расклиматана потковица *f*; *fig.*

die Sache steht auf ~en Füßen та ствар стоји траљаво.

Wa'ckel..., **wa'ckel...** {вѡкъл-}: ~kopf *m* глава *f* која се клати; ~körperlich {~кѡ.пѡфѡх} *a* што му се клати глава.

wa'ckeln {вѡкълн} [срвн.] *15f I intr. 1. (h)* клатити се, климати се, климатати (се), махати, млатарати, кламитати, љуљати се, мрдати, клецати, тетурати се, поводити се; mit dem Kopfe ~ климати главом; mit dem Stuhle ~ клатити се на столици; *imp. es wackelt mit seiner Gesundheit* он је са здрављем траљаво. *2. (s)* er ist die Straße hinauf gewackelt он се отклатио уз улицу. *II tr.* (из)млатити, пропустити кроз шаке. *III Wa'ckeln n* клаћење, клима(та)ње, љуљање, мрдање, клечање.

wa'cker {вѡкѡр} [срвн. wachen] *a 1. = brav I и 2. 2. fam. adv. = gehörig II.* [ваљаност.]

Wa'ckerheit {~хѡѡт}, **Wa'ckerkeit** {~хѡѡѡѡ} *f 3b* **wa'cklig** {вѡкълѡх} *a* = wackelig.

Wa'de {вѡдѡ} [срвн.] *f 3b* лист *m* (на нози).

Wa'den... {вѡдѡн-}: ~bein *n* ♂ лисњача *f*, цеваница *f*, голеница *f*; ~(bein)muskel *m* ♂ лишњачки (и. цеванички) мишић; ~krampf *m* ♂ грч у листу; ~nerv *m* ♂ лишњачки живац; ~strumpf *m* чарапа *f* доколеница, чарапа три четврти.

Wa'ffe {вѡфѡ} [срвн.] *f 3b* оружје *n*; in ~п под оружјем; das Volk in ~п народ под вржјем; j-m die ~п abnehmen одузети кому оружје; die ~п nieder! доле (са) оружје(м); die ~п strecken положити оружје.

Wa'ffel {вѡфѡл} [срн.: Wabe] *f 3d* сатаст колач *m*, на коцке избраздан колач.

Wa'flei... {вѡфѡл-}: ~bäcker *m* пекар што пече сатасте колаче; ~blech *n* избраздан лим *m*; ~eisen *n* двокрилни тигањ *m* за печење сатастих (и. избразданих) колача; ~teig *m* тесто *n* за сатасте колаче.

Wa'ffen {вѡфѡн} *n 2l* = Waffe.

Wa'ffen..., **wa'ffen...** {вѡфѡн-}: ~arbeit *f* рат(овање *n*) *m*; ~bruder *m* ратни друг, саратник, исписник; ~brüderschaft *f* другарство *n* из рата, војничко другарство *n*; ~dienst *m* војничка служба *f*; ~entscheidung *f* одлука ратом; ~fabrik *f* творница (и. фабрика) оружја; ~fabrikant *m* творничар (и. фабрикант) оружја; ~fähig *a* способан за оружје, способан да носи оружје; ~feld *n* = Schlachtfeld; ~gattung *f* род *m* (и. врста) оружја; род војске; bei welcher ~gattung dient er? у коме је роду оружја?; ~gefährte *m*, ~genos *m* = ~bruder; ~geklirr, ~getöse, ~gerassel *n* звек *f* оружја; ~gerüst, ~gestell *n* оружница *f*, наслон *m* за оружје; ~gewalt *f* сила оружја; mit ~gewalt оружјем; ~glück *n* ратна (и. бојна) срећа *f*; ~haus *n* оружница *f*, складиште оружја; ~herold *m* ратни поклицар; ~kammer *f* оружница *f*; ~knecht *m* оружник, оруженосац; ~kunde *f* = ~lehre; ~lehre *f* наука о оружју; ~los *a* без оружја, неоружан; ~meister *m* ♂ оружар, старшина арсенала; ~platz *m* војно збориште *n*; место *n* са оружницом, магацином; ~recht *n a* = Kriegs-

recht; *b*) право наоружања; ~rock *♂ m: a*) (некада) талаган; *b*) мундир, војнички копоран; ~ruhe *f* затишје *n* у рату, примирје *n*; ~ruhm *m* слава *f* оружја; ~rüstung *f* војничка спрема, наоружање *n*; ~schein *m* исправа *f* о слободном ношењу оружја; ~schmied *m* оружар, ковач оружја; ~schmiede *f* оружарница; ~schmiedearbeit, ~schmiede|k|unst *f* оружарска вештина, вештина прављења оружја; ~stillstand *m* примирје *n*, = ~ruhe; ~tanz *m: a*) игра *f* (и. плес) са оружјем; *b*) *fig.* рат; ~tat *f* дело *n* изведено оружјем, војничко дело; ~tragen *p* ношење оружја; ~träger *m: a*) оружник, наоружан човек; *b*) оруженосац; ~übung *f* вежба(ње *n*) у руковању оружјем, војно вежбање *n*; ~wesen *n* ♂ оружје, наоружање, све што се тиче оружја.

wa'ffnen {вѡфѡнѡн} [срвн.: Waffe] *15c I tr. i refl.:* (sich) ~ оружјати (се), наоружати (се), наоружавати (се); (sich) mit e-m Schwerte ~ наоружати (се) мачем; *fig.* sich mit Geduld ~ наоружати се стрпљењем, бити јако стрпљив; (sich) gegen et. (acc.) ~ обезбедити (се) од чега (и. против чега); mit gewaffneter Hand оружаном руком, са оружјем у руци. *II Wa'ffnen n* оружање, наоружа(ва)ње.

wä'gbar {вѡкѡбар} *a* мерљив (по тежини).

Wä'gbarkeit {~кѡѡт} *f 3b* мерљивост.

Wa'ge {варѡ} [срвн.] *f 3b 1. a*) вага, кантар *m*, теразије *f pl.*; *b*) вага, зграда за јавну вагу; *c*) ♂ Теразије *f pl.* (сазвежђе). *2. = Bleiwage.* *3.* водоравност, водораван положај *m*. *4.* равнотежа; *fig.* j-m (e-r Sache) die ~ halten држати кому (чему) равнотежу, мерити се с ким (чим); sich die ~ halten бити (и. држати се) у равнотежи. *5.* равнокрака полука, озби *m*; обрамица.

Wä'ge... {вѡѡр-} в. Wag(e)...

Wa'ge'..., **wa'ge'...** {варѡ-} [Wage], **Wa'ge'²...**, **wa'ge'²...** {вѡѡр-} [wagen]: ~balken *m* полука *f* на теразијама, озби кантара; ~gebühr *f*, ~geld *n* мерица *f*, вагарина *f*, кантарина *f*; ~²hals *m* лудо смео човек, вратолом; ~²halsig *a* лудо смео, вратоломан; ~²halsigkeit *f* луда смелост, вратоломност.

Wä'gelchen {вѡѡѡлѡхѡн}, **Wä'gelein** {вѡѡѡлѡѡв} *n 2l* (*dim.* од Wagen) колица *n pl.*

Wa'ge...: ~meister *m* мерар, кантарџија; ~²mut *m* храброст *f*; смелост *f*.

wa'gen¹ {варѡн} [срвн.: Wage] *I tr. i sich ~ 15a* усудити се, ~живати се, одважити се, осмелити се, смети, подухватити се, предуз(ети) ~имати на срећу, ставити ~лати на коцку; alles ~ ставити ~лати све на коцку; den Kampf ~ усудити се ~живати се на борбу; ich wage nicht, es ihm zu sagen не усудујем се да кажем то; das ist nicht zu ~ не треба се усудивати на то; ~ Sie es (ein)mal! усудити се!; в. Leben *I b*; sich an ein Geschäft ~ усудити се и ући у неки посао; sich an j-n ~ усудити се ударити на кога (и. да нападне кога); er wagt sich nicht aus dem Hause не усудује се да изиђе из куће; er hat sich in den Wald gewagt он се усудио да иде у шуму;

sich unter die Leute ~ усу|дити се -ђивати се да иде у друштво (и. да се појави међу светом); es mit j-m ~: а) усу|дити се -ђивати се с киме (да се мери), огледати се с ким; б) покушати с киме; в. *prov. frisch II*; *wer wagt, gewinnt* прераоцу Бог даје махове; *wer nicht wagt, der nicht gewinnt* несмелица не може ништа постићи; в. и *wägen I*. II *ge|wagt* {гвакт} р.р. и а 1. у знач. *inf. 2.* опасан, смео. III *Wa'gen* п усуђивање, осмељавање; *das Wagen* ist gefährlich усуђивање је опасно, опасно је да се човек усуди.

Wa'gen {~} [свн.: (be)wegen] *m 2l 1.* кола *p pl.*; *фијакер, ташиге f pl.*, тарнице *f pl.*, теретњак, теретна кола *p pl.*, вагон, фургон, X кара *f*; *grüner* ~ полициска кола, кола за пренос кажњеника, *fat.* Марица *f*; *Pferd und ~ haben* имати коње и кола; в. *fig. Pferd. 2.* X *der ~* Кола *p pl.* (уп. *Bär*).

wä'gen {вѣгн} [свн.: (be)wegen] *I tr. 13j* узв. ст. (из)мерити, вагати, вагнути; *erst wäge, dann wage* испеци, па реци. II *Wä'gen* п мерење, вагање.

Wa'gen..., *wa'gen*... {вагн-}: ~*abteil* (п и *m*), ~*abteilung* *f* одељење п у вагону, купе *p*; ~*abteil für Damen* = *Frauenabteil*; ~*achse* *f* колска осовина; ~*bank* *f 2f* колска клупа; ~*bau* *m* коларство; ~*bauer* *m* колар; ~*baum* *m* срчаница *f*; ~*burg* *f* барикада од кола; ~*dach* *p* / ~*decke* *f* колски кров *m*, аршеви *m pl.* (в. *Plane*); ~*deichsel* *f* руда; ~*fabrikant* *m* колар; ~*fenster* *p* прозор *m* на колима; ~*führer* (и *f*) *m* кочијаш(ка), возар(ка); X шофер; X возовођа; X командир коморе; ~*gedränge* *p* тиска *f* (од) кола, колска гужва; ~*geleise* *p* = *Geleise 1-3*; ~*gerassel* *p* тандрање кола; ~*geschirr* *p* хам(ови *pl.*) *m*; ~*gestell* *p* колско постоље, колски трап *m*; ~*halle* *f* X колница, гаража; ~*haus* *p* зграда (и. шупа) *f* за кола, колница *f*; ~*heber* *m* колска дизалица *f*; ~*kämpfer* *m* *antiq.* колски борац, борац са кола; ~*kasten* *m* X колски сандук; каросерија *f*; ~*klasse* *f* X разред *m*, класа; ~*korb* *m* колски кош; ~*ladung* *f* колски товар *m*; ~*lauf* *m* промет (и. X саобраћај) возова (и. кола, влакова); ~*leiter* *f* лотра; ~*lenker* *m.* а) (и ~*lenkerin* *f*) = ~*führer* (и); б) *antiq.* возар; ~*macher* *m.* а) = ~*bauer*; б) [*Wage*] израђивач вага (и. кантара, теразија); ~*meister* *m*; а) = *Schirrmeister*; б) X надзорник вагона, прегледач кола; с) X надзорник кола; ~*park* X *m* возни (и. колски) парк; ~*pferd* *p* коњ *m* за вучу, теглећи коњ; ~*plane* *f* = ~*decke*; ~*remise* *f* = ~*schuppen*; ~*rennen* *p* трка *f* колима; ~*schlag* *m* колска врата *p pl.*; ~*schmiere* *f* коломаз *m*; ~*schuppen* *m* шупа *f* за кола, колница *f*, X гаража *f*; ~*sitz* *m* седиште *p* у колима; ~*spur* *f* коловоз *m*, колосек *m*; колник *m*; ~*straße* *f* колски пут *m*; ~*streiter* *m* *antiq.* = ~*kämpfer*; ~*tür* *f* колска врата *p pl.*; ~*verdeck* *p* колски кров *m*; ~*verkehrt* *m* колски саобраћај; ~*wechsel* *m* (и X) промена *f* кола; ~*winde* *f* колска дизалица; ~*zug* *m* X воз, влак.

Wa'ger {варг} *m 2l*, ~*in* {~*ин*} *f 3c* усуђивач,

-ица, смел|и -а.

[кантарци|ја, -ка.]

Wä'ger {вѣг} *m 2l*, ~*in* {~*ин*} *f 3c* мерач, -ица, *f*

Wä'geraum {вѣг-} *m* просторија *f* за мерење.

Wa'ge..., *wa'ge*... {ваг-}: ~*recht a* (dv.) водорав|ан (-но); ~*'schale* *f* = *Wagschale*; ~*stück* *p* = *Wagstück*; ~*'zünglein* *p* језичац *m* на кантару (и. теразијама).

Wa'g|geld {ваггелт} *p* = *Wagegeld*.

Waggo'n {вагг-} [фр.] *m bi* вагон, железничка кола *p pl.*

Wa'g..., *wa'g*... {ваг-}: ~*hals* *m* = *Wagehals*; ~*halsig* {~*халзѣх*} *a* лудо смео, вратоломан; ~*halsigkeit* {~*халзѣхкѣт*} *f 3b* луда смелост, вратоломност.

Wä'gner {вагн-} [свн.: **Wagen*²] *m 1 2l* колар. II *da Richard* ~ Рихард Вагнер (немачки музичар). [(и. посао) *m.*]

Wa'gner... {вагн-}: ~*arbeit* *f* коларски рад

Wagneria'ner {вагн-риан-} [Wagner II] *m 2l*, ~*in* {~*ин*} *f 3c* X вагнеровац, Вагнеров присталица.

Wa'gnis {вакнѣс} [wagen] *p 2h¹ f 2l 1.* усуђивање *p*, стављање *p* на коцку. 2. смело предузеће *p*.

Wa'g¹..., *wa'g¹*... {ваг¹-} [*Wage*], *Wa'g²*..., *wa'g²*... {ваг²-} [wagen¹]: ~*recht a* (dv.) = *wagerecht*; ~*'schale* *f* плитица на теразијама (и. на кантару), тас *m*; *schwer* (nicht) *in die ~schale* fallen (не) бити тежак; *die ~schale* sinken machen прете|гнути, -зати; *fig.* *s-e* Worte auf die ~*schale* legen (од)мерити своје речи; ~*stück* *p* смео чин (и. потхват) *m*, смело пре-

Wä'gung {вѣгун-} *f 3b* = *wägen II*. [дузеће.]

Wahl {вал} [свн.: wählen] *f 3b 1.* избор, *m* бирање *p*; решавање *p* за, одлучивање *p* за; *s-e* ~ treffen изабрати; *j-m* die ~ lassen оставити ~*вати* кому да бира; *du hast die ~* ти бираш, бирај; *j-s* ~ billigen одобрити -авати чији избор; *geeignete* ~ *des* Ausdrucks згодан избор израза. 2. избор *m*, гласање *p*; *engere* ~ ужи избор; *auf die ~en* bezüglich изборни; *in der ~ sein* бирати се, бити биран; *diese beiden* *Kandidaten* kommen *in die engere* ~ ова два кандидата улазе у ужи избор.

Wa'hl... {вал-}: ~*abt* *m* изборни опат (и. игумен); ~*akt* *m* = *Wahl 2*; ~*akten* *pl.* изборна акта; ~*amt* *p* изборна служба *f*, изборно звање; ~*aufruf* *m* изборни проглас.

wä'hlbar {велбар} *a* изборан, биљив, који може бити изабран (и. биран).

Wä'hlbarkeit {~*ка-т*} *f 3b* бирљивост, изборност, право да може бити биран.

Wa'hl..., *wa'hl*...: ~*bedingung* *f* изборни услов *m*, изборна погодба; ~*beeinflussung* *f* утицање *p* на избор; ~*berechtigt* *a* који може бирати, који има активно право гласа; ~*berechtigung* *f* право *p* бирања; ~*bewegung* *f* изборно кретање *p*; ~*bezirk* *m* изборни срез, изборни округ.

wä'hlen {вѣлн} [свн.: wollen] *I tr. 15a 1.* бирати, изабрати, ода-, про|бирати; *e-p* *bleiben* den Wohnsitz ~ стално се настанити; изабрати неко место за стално пребивање; ~ Sie! бирајте! 2. бирати, (из)гласати, изабра-

ти; j-n (durch Stimmenmehrheit) ~ избрати кога (већином гласова); zum König ~ избрати за краља. II ge|wäh|lt {г-вѣлт} р. р. и а ода-, иза|бран; sich gewählt ausdrücken изражавати се -зити се биралим речима; gewählte Gesellschaft одабрано друштво п. III Wäh|len п бирање, про-, ода|бирање; бирање, гласање.

Wäh|ler {вѣл-р} т 2l, ~in {~ѣн} ф 3с 1. бирач, -ица, из-, про|бирач, -ица. 2. бирач, -ица, гласач, -ица.

Wäh|lerei {вѣл-рѣ} ф 3b 1. биркање п, фат. бираница, пробирање п; was nützt die lange ~? на што то биркање? 2. изборно кретање п.

Wa|h|l|ergebnis п = Wahlergebnis.

wäh|lerisch {вѣл-рѣш} а про-, из|бирачки, мрљав; ~ sein пробирати, бити пробирач; er ist sehr ~ он много (и. фат. гдно) пробира, велик је пробирач.

Wäh|lerlaß т указ о изборима.

Wäh|ler... {вѣл-р-}: ~liste ф бирачки списак т, списак бирача; ~schaft {вѣл-ршафт} ф 3b 1. бираштво п; 2. бирачи т pl.; ~versammlung ф бирачки збор т.

Wa'h|l..., wa'h|l...: ~fähig п: а) = ~berechtigt; б) који може бити изабран, (из)бирљив; ~fähigkeit ф: а) = ~berechtigung; б) право п да може бити биран, (из)бирљивост; ~feld п бирилиште на слободном месту (уп. Walfeld); ~frei а = fakultativ; ~freiheit ф слобода избора, изборна слобода; ~fürst м: а) избрани кнез; б) изборни кнез; ~gang т ток избора, избор; ~gesetz п изборни закон т; ~handlung ф = ~akt, изборна радња, радња бирања.

wäh|lig {вѣл-ѣх} а = wählerisch.

Wa'h|l..., wa'h|l...: ~kampf т изборна борба ф; ~kapitulation ф изборна капитулација, изборни уговор т; ~könig т изборни краљ; ~königtum п изборно краљевство; ~kreis т изборни округ; ~kugel ф бирачка куглица; ~liste ф бирачки списак т, списак бирача; ~lokal п = ~ort; ~los adv. без избора, не бирајући; ~mann (pl. ~männer) т бирач; ~männer|versammlung ф скуп(штина) т (и. збор т) бирача; ~männer|wahl ф избор т изборних повереника; ~ort, ~platz т биралиште п, изборно место п, бирачко место п, гласачко место п; ~programm п изборни програм т; ~prüfung ф проверавање п изборних пуномоћстава (и. избора); ~recht п изборно право; aktives ~recht активно право гласа; allgemeines ~recht опште право гласа; geheimes ~recht тајно гласање; passives ~recht пасивно право гласа; ~rechtler (ин ф 3с) т 2l поборник -ца права гласа; ~reform ф изборна реформа; ~reich п изборна држава ф; ~resultat п исход т избора, изборни резултат т; ~spruch т девиза ф, гесло п; ~stimme ф бирачки глас т; ~tag т дан избора, изборни дан; ~umtriebe т pl. изборна ровање п pl., изборне удурме ф pl.; ~urne ф изборна кутија; ~verein т друштво (и. удружење) п бирача; ~versammlung ф бирачки збор т, скуп(штина) т бирача; ~vertrag

т = ~kapitulation; ~verwandt а изборно сродан, сродан по избору (и. бирању) своје, сродних душевних особина, сродна укуса (gen.); ~verwandschaft ф: а) * изборно сродство п; б) die ~verwandschaften Изборна сродства п pl., Сродства по избору своје; ~vorstand т бирачки одбор; ~vorsteher т претседник бирачког одбора; ~weise а, adv. избором, по избору, бирањем; ~zettel т: а) изборни (и. гласачки) листић т; б) * наруџбени лист, наруџбеница ф; ~zeuge т изборни повереник, скупљач (и. бројилац) гласова; ~zimmer п изборна соба ф; конклав т (за бирање папе).

wahn {ван} † и prov. [свн.] а = leer.

Wahn {~} [свн.; wännen] т 2g (pl. ~) погрешно (и. криво) мишљење п; заблуда ф; за-слепљеност ф; лудост ф; eitler ~ варка ф, ~варка ф, тера баба козлиће.

Wa'hn|bild п варка ф, причина ф.

wäh|nen {вен-н} [свн.: Wahn] I tr., refl. и intr. (h) 1. погрешно (и. криво) мислити, веровати улудо, маштати, уображавати; замишљати, мислити. II Wäh|nen п погрешно (и. криво) мишљење, маштање, варљиво (и. узалудно) надање, варљива нада ф, уображавање.

Wa'hn..., wa'hn... {вѣн-}: ~gebilde п варка ф, причина ф, утвара ф; ~glaube т празно (и. неостварљиво) веровање п, варљиво веровање п; празноверица ф, сујеверје п; ~haft {ванхѣфт} а на погрешној (и. кривој) мисли заснован, варљив, уображен; ~kante ф * ивица отсечена од кривог дрвета да би се добила права површина; ~kantig а * криво израстао (па мора бити отсечен да се добије право); ~korn п штуро (и. празно) зрно; ~sinn [нвн.] т (б. pl.): а) лудило п, безумље п, избезумљеност ф, манитост ф; stiller ~sinn мирно лудило; in ~sinn verfallen полудети; fig. es wäre ~sinn, so zu handeln то би била лудост да се тако уради; б) узв. ст. занос т; ~sinnig а (dv.) луд(о), суманут(о), безум|ан (-но), избезумљен(о); ~sinnig werden полудети, померити памећу, избезумити се; fig. es ist zum ~sinnigwerden то је да човек полуди; ~sinnige(r) s 9l ф лудак, -иња, умоболник, -ца, безумник, -ца; ~vorstellung ф варка, привиђење п; ~witz [свн.] т 2g безумност ф, безумље п, = ~sinn; ~witzig а безуман, бесмислен, = ~sinnig.

wahr {вар; hom. war} [свн.: лат. verus] истинит, (за)истински, истина inv.; прави, збиљски, стваран; искрен, отворен: а) nicht ~? зар не?, је л'?; б) so ~ ich lebe! тако ми живота; то је истина исто толико колико је истина да сам ја жив; со ~ ein Gott lebt! тако ми Бога!; то је истина као што и Бог постоји; со ~ ich ein ehrlicher Mann bin! тако ми части!; ell. ~ und wahrhaftig цела (и. жива) истина, в. fürwahr а; со ~ mir Gott helfe! тако ми Бог помогао!; das muß ~ sein то ће бити истина; с) са s ein ~er Freund истински (и. прави) пријатељ; e-e ~e Geschichte истинит догађај т; es ist e-e ~e Qual то је

право мучење; es ist kein ~es Wort daran, es ist kein Wort davon ~ није истина ни једна једина реч ту (и. о томе); d) са v: et. für ~ betrachten (halten) сматрати (и. држати) што за истину, поверовати у што; et. nicht ~ haben wollen не хтети се сложити са чиме; et. ~ machen остварити што; er hat das Sprichwort ~ gemacht он је потврдио пословицу; ~ reden, ~ sprechen говорити истину; ~ sein: das is (nicht) ~ то (ни)је истина; er glaubt, daß es ~ ist он мисли да је истина; fam. alles was ~ ist, aber... све је лепо истина, али...; ~ werden обистинити се, ~нава-)

Wä'hr... в. Wer... [ти се.]

wa'hren {vār'n} [свн.: warnen, warten] I tr. и refl. 15a = bewahren I; et., e-s Gegenstandes ~ чувати што; seine Rechte ~ чувати (и. бранити) своја права; den Schein ~ сачувати изглед (и. спољашност); j-n vor et. (dat.) ~ сачувати кога од чега; sich vor et. (dat.) ~ сачувати се чега. II Wa'hren n чување.

wä'hren {vēr'n} [свн.: Wesen] I intr. (h) 15a трајати, продужавати се, постојати; die Erinnerung an ihn wird ewig ~ успомена на њега трајаће вечно; es kann noch lange ~, ehe (и. bis)... може да (по)траје још дуго, пре но што (и. док се)...; es währte nicht lange, so brach der Krieg aus није потрајало дуго па изби рат; prv. was lange währt, wird gut ко споро иде, далеко дође; v. dauern¹; v. ehrlich 1a. II ~d p.pr. и a који траје; in ~der Arbeit у раду, у послу, за време рада; ewig ~d који вечно траје, вечит; као p.pr. и сј. в. тамо. III в. Währung.

wä'hrend {vēr'nt} [инв. p.pr. од wahren] I p.pr. са gen. (аус. и са dat.) 1. за време (са gen.); за, преко; ~ des Weltkrieges за време светскога рата; ich habe ihn ~ des ganzen Tages nicht gesehen нисам га видео (преко) целог дана. II сј. (каткада ~ даВ) док(ле); ~ (doch) и. hingegen) док; а док; ~ ich arbeite, schläft er док ја радим, он спава. III p.pr. в. wahren II. während/de'ssen {vēr'ntdēs'n}, аус. и während/de'm {vēr'ntdēm} adv. за то време, за време тога.

wa'hrhaft {varxāft} [свн.] I a 1. = wahr. 2. ~er Mensch истинољубив човек; ~ sein бити добронамеран, бити искрен. II adv. истинито, (за)истински, уистину, заистину.

wä'hrhaft {verxāft} a = dauerhaft.

wahrhaftig I a 1. {varxāftīx} = wahrhaft. 2. {varxāftīx} ~! заиста!, доиста!, збиља!, одиста!; ~? збиља?, зашто?

Wahrhaftigkeit {varxāftīxkāt, varxāftīx-īkāt} f 3b истинољубивост, истинољубље n, истинитост.

Wa'hrheit {varxā't} [свн.] f 3b (б. pl., а са pl. opp. Dichtung, Erdichtung, Fabel, Lüge, Schein, Trug) истина; j-m (derb) die ~ sagen рећи (скресати) кому истину; man hat ihm rund heraus ~ gesagt рекли су му простона-просто истину; um die ~ zu sagen истини за вољу, истине ради, у хатар истине, истину да кажем(о); der ~ gemäß истинит(о); die ~ liegt in der Mitte истина је у средини.

wa'hrheitlich {varxā'tlāx} a = wahrheitsgemäß.

Wa'hrheits..., wa'hrheits... {vārxtā'tc-}: ~beweis m доказ истинитости; den ~beweis antreten wollen бити спреман пружити (и. дати) доказе, бити спреман да докаже; ~eifer m ревност f за истину; ~gemäß, ~getreu a (dv.) са глас(ан (-но) са истином, сход(ан (-но) истини, истинит(о); ~liebe f, ~sinn m љубав f према истини, истинољубивост f истинољубље n; ~liebend a = wahrhaft 2; ~streben n — ~liebe. [доиста!, уистину!]

wa'hrlich! {vār'līx} [срвн.] int. заиста!, збиља!.

Wa'hr!..., wa'hr!... {var-} [wahr], Wa'hr!..., wa'hr!... {var-} [англосаксонски wara f „пажња“] ~nehmbar {~нембар} a приметљив, приметан, опаљљив, осетљив, видљив, чујан, опипљив; ~nehmbarkeit {~нембарка't} f 3b приметљивост, приметност, опаљљивост, осетљивост, видљивост, чујност, опипљивост; ~nehmen I tr. [свн.: а) опазити, опажати, приме|тити, ~ивити, запа|зити, ~жати, видети, спазити; б) посматрати; с) пазити (на); гледати, блети над; чувати; nehmen der Kinder wahr пазите (на) децу!; die Geschäfte ~nehmen гледати послове, управљати пословима, отправљати послове; j-s Interessen ~nehmen гледати (и. чувати) чије интересе; d) et. ~nehmen користити се чиме, искористити што; die Gelegenheit ~nehmen улучити прилику; II ~nehmung {~nehmung} f опажање n; виђење n, гледање n; посматрање n; гледање n, пажње n, чување n; ~nehmung der Geschäfte гледање (и. отправљање) n послова, управљање n пословима; mit der ~nehmung unserer Interessen betraut с датим (му) поверењем да гледа (и. да чува) наше интересе; ~nehmungsfähigkeit f, ~nehmungungsvermögen n способност (и. моћ) f опажања; ~sage|kunst f вештина погађања (и. претсказивања), врачање n; ~sagen I tr. и intr. (h) већ. (аус. само) insep. претсказ(ив)ати, врачати, гатати; aus den Karten ~sagen претсказивати (и. гатати, погађати, врачати) из карата, бацати карте; II ~sagen n претсказивање, врачање, гатање, погађање; ~sagen aus den Gesichtszügen претсказивање по цртама лица; ~sagen aus den Händen претсказивање (и. врачање) по длану; ~sagen aus dem Feuer претсказивање (и. врачање) по ватри; ~nehmen aus dem Fluge претсказивање по лету птица; ~sager(in f) {~заг'p(йн)} m 2l 3с врачар(а), гатар(а), претсказивач(ица), погађач(ица); ~sagerin aus den Karten картара (и. врачара, гатара помоћу карата); ~sagerei {varzā'p'ei} f 3b врачање n, гатање n, погађање n, претсказивање n; ~sagerisch {~заг'pīsh} a гатарски, врачарски, претсказивачки; ~sagung {~загун} f 3b = ~sagen; ~scheinlich {varšī'n-līx} a (dv.) вероват(ан(-но)); ~scheinlichkeit {varšī'n-līxkāt} f 3b вероватност, вероватноћа; ~scheinlichkeitsbeweis {~сб'вā'c} m доказ по вероватности, доказ из вероватноће; ~scheinlichkeitsrechnung {~срехнун} f

рачун *m* вероватноће; ~'spruch *m* поротска одлука (и. пресуда) *f*.
Wä'hrung {вѣрѹн-} [срвн.; Gewähr] *f* 3b 1. трајање *n*; eine Uhr von 8 Tagen ~ часовник који се навија сваких 8 дана. 2. важење *n*, новчана вредност; 100 Gulden Wiener ~ 100 форината у бечкој вредности (и. монети); в. Doppelwährung. 3. важење *n*, вредност.
Wä'hr|zeichen [срвн.] *n*: а) знак *m* за разликовање, ознака *f*; б) ~ *pl.* e-s Ortes знаменитости *f pl.* једног места; с) знак *m*, сигнал *m*.
Wä'bling {вѣблѹн-р} [Waiblingen, виртембершки град] *m* 2l *hist.* Гибелин (присталица царев у Италији; *opp.* Welfe). [белина.]
wä'blingisch {вѣблѹнѣш} а гибелински, Ги-
Waid {вѣт-} [свн.] *m* 2g сињ(авица) *f* *m*, сињевица *f*, сач.
Wä'id... {вѣт-}: ~asche *f* пепео *m* сињавице; ~bau *m* гајење *n* сиња(вице); ~färber *m* бојадисач (и. бојација) сињем.
Wä'ise {вѣз-; hom. Weise} [свн.: Witwe] *f* 3b сироче *n*, сиротан *m*, сиротанка; vater- und mutterlose ~ сироче без родитеља, сироче без оца и мајке.
Wä'isen... {вѣз-н-}: ~amt *n* сиротињско одељење; ~anstalt *f*, ~haus *n* сиротиште *n*, сиротињски дом *m*, дом за сирочад; ~gelder *n pl.* = Pupillengelder; ~kind *n* = Waise; ~knabe *m* сироче *n*, сиротан, сирак; ~mädchen *n* сирота(нка) *f*, сироче; ~mutter *f* сиротињска мајка, управница сиротишта (и. дома за сирочад); ~pflege *f* надзор *m* над сирочади; ~pfleger *m* надзорник сирочади; ~rat *m*: а) савет (и. веће *n*) сиротињског дома (и. сиротишта); б) члан савета (и. већа) сиротишта; ~vater *m* управник сиротишта (и. сиротињског дома).
Wä'ke {вак-} [дн.] *f* 3b рупа у леду.
Wä'l {вал-} [свн.] *m* 2g [морско чудовиште *n*, морска неман *f*; особ. = Walfisch; ~e *pl.* китови. [у слож. на пр. Walfeld.]
Wä'l²... {вал-} [свн. „разбојиште, ограшје“]
Wä'l³... {вал-} [welsche] у слож. на пр. Walnuß.
Wala'che {валах-} [Welscher „Италијан“] *m* 3a, Wala'chin {валѣхѹн} *f* 3c Влах, -иња; в. и Wallach. [(део Румуније).]
Walachei' {валахѣ-} [инв.: die ~ Влашка] *m* wala'chisch {валахѣш} а влашки.
Wald {валт-} [свн.] *m* 2a 1. (*opp.* Feld) шума *f* (и *fig.* = густа гомила), гора *f*; den ~ betreffend шумски; *prv.* er sieht den Wald vor (lauter) Bäumen nicht не види шуму од дрвећа, в. и Baum 1; wie man in den ~ (hinein) ruft, so schallt's heraus какво питање, такав (и) одговор. 2. [Wälder lebend (wachsend) шумски, што живи (расте) у шуми. 3. шумовита земља, = Unterwalden. 4. шум. грање *f pl.* 5. *fig.* Wälder *pl.* (наслов књиге) збирка *f* (зборник) песама.
Waldä'i {валдаи-} [свн.]: ~gebirge *n*, ~höhe *f*, ~plateau *n* Валдајске Планине *f pl.* (у Русији), Валдајска Висија *f*, Валдајска Висораван *f*.
Wä'id..., **wä'id...** {валт-}: ~ameise *f* [шумски мрав *m*; ~anemone *f* [овч(и)је руно *n*; ~apfel *m* = Holzapfel; ~aus {валтѣс} из шуме;

~bach *m* шумски поток; ~bau *m* гајење *n* шума; ~baum *m* шумско дрво *n*; ~baum|schule *f* расадник шумског дрвећа; ~bedeckt а шумовит; ~beere *f* = schwarzer Bering; ~bekränzt а овенчен шумом; ~bereiter *m* чувар шуме на коњу, шумар на коњу; ~bewachsen а шумом обрастао, шумовит; ~bewohner(in) *f* *m* шумски а становник -ца, становник, -ца шуме; ~biene *f* дивља пчела; ~blume *f* шумски цвет *m*; ~brand *m* шумски пожар; ~bruder *m* = Einsiedler.
Wä'idchen {валтѣх-н} *n* 2l (*dim.* од Wald) шумица *f*, шумарак *m*; луг *m*, рај *m*.
Wä'id..., **wä'id...**: ~ein(wärts) {валтѣнвѣрц-} у шуму; ~einsamkeit *f* шумска усамљеност; ~dorf *n* село у шуми; ~eber *m* = Wildeber.
Wä'idemar {валдѣмар-} *m* 8a Валдемар (име).
Walde'nser {валдѣнзѣр-} [Petrus Waldus, оснивач валденске верске секте] *m* 2l, ~in {~ѹн} *f* 3c Валденжанин, -ка, Валден|ац, -ка.
walde'nsisch {валдѣнзѣш} а валенски.
Wä'id...: ~erd|beere *f* [шумска јагода; ~esel *m* дивљи магарак.
Wä'idles... {валдѣс-}: ~dunkel *n* шумска тама *f*, хладовита шума *f*; ~frische *f* шумска свежина.
Wä'id..., **wä'id...**: ~eule *f* [Baumeule; ~frevlel *m* горосеча *f*; ~frevler(in) *m* горосеча; ~gebirge *n* гора *f*, шумовита планина; ~gefecht *n* борба *f* у шуми; ~gegend *f* шумски предео *m*; ~geier *m* [Bussard; ~geist *m* шумски дух; *myth.* шумски бог; ~genossenschaft *f* шумска задруга; ~geschrei *n* ловачки поклиц *m pl.*, вика *f* ловаца; ~glöckchen, ~glöcklein *n* [шумско звонце, шумски звончић *m*; ~gott *m* шумски бог, силван, фаун, сатир; ~göttin *myth.* горска вила, дријада; ~honig *m* дивљи мед; ~horn *n* [ловачки рог *m*; ~hornist *m* свирач у рог; ~huhn *n* [тетреба *m*; ~hüter *m* чувар шуме, шумар, лугар; ~ig {валдѣх} а шумовит, шумљен, под шумом; ~kapelle, ~kirche *f* капела, црквица у шуми; ~kirsche *f* [дивља трешња; ~kultur *f* шумарство *n*; ~land *n* шумовита земља *f*; ~läufer *m* шумски тркач.
Wä'idlein {валтѣлѣн} *n* 2l = Wä'idchen.
Wä'id..., **wä'id...**: ~leute *m pl.* становници четири кантона (у Швајцарској), в. ~stätte; ~mann *m*: а) становник шуме; б) = ~geist; ~männchen *n* мали шумски дух *m*, мали силван *m*; ~mast *f* жирење *n*, товљење (и. гојење) *n* шумским жиром; ~maus *f* [Feldmaus; ~meister *m*: а) инспектор (и. надзорник) шум; б) [лазаркиња *f*, ројб(и)ца *f*, првенац, сековче *n*; ~mensch *m*: а) шумски човек; б) [орангутан; ~nessel *f* [Stachys silva'tica] кобиљача; ~nymphē *f* *myth.* шумска нимфа, горска вила, загоркиња, дријада; ~ordnung *f* шумска уредба, шумски правилник *m*; ~pflanzen *f pl.* шумске биљке, шумско биље *n coll.*; ~rand *m* = ~saum; ~rauch *m*: а) = Herauch; б) [миришљавац; ~rebe *f* [павит(ина), бела лоза; ~recht *n* = Forstrecht; ~reich а шумовит; ~reiter *m* = ~bereiter; ~saum *m* ивица *f* (и. крај)

шуме; ~schaden *m* штета *f* почињена у шуми; ~schnepfe *f* шумска шљука; ~stadt *f* шумски град *m*; ~stätte {~штетт} *f* *pl.* die vier ~stätte четири кантона (у Швајцарској: Ури, Швиц, Унтервалден, Луцерн); ~strecke *f* простор *m* покривен шумом; ~streu *f* стеља од лишћа (и. маховине); ~strom *m* брз шумски поток; ~taube *f* дивљи голуб *m*; ~teufel *m*: а) = ~geist; б) шумски ђаво, мандрил (врста мајмуна); ~ung {вџдун} *f* 3b шума, гора; ~vogel *m* шумска птица *f*; ~wärter *m* = ~hüter; ~wärts *adv.* према (и. ка) шуми; ~weg *m* шумски пут, пут просечен кроз шуму, шумска стаза *f*; ~weide *f* шумска паша; ~wiesel *n* = Frett; ~wirtschaft *f* = ~kultur; ~wolle *f* шумска вуна, биљни фланел *m*, фланел од белог бора; ~woll|leib|binde *f* *n*(o)jас *m* од фланела од белог бора; ~zeichen *n* шум. шумски знак *m*. Уп. и Forst...

wa'len {вџл'н} *intr.* (h) 15a колебати се, без одређеног правца ићи тамо амо.

Wales {велс, уелз} [енг. = Welsh] *n* *inv.* Велс; в. Neusüdwaless.

Wal'feld {валфелт} *†* и. *pl.* *n* ограшје, (раз-)бојиште, бојно поље, ратиште. [китче *n.*]

Wal'fisch {валфаш} *m* кит; junger ~ китић, I

Wal'fisch..., wal'fisch... {~}: 2artig *a* китац, попут кита, налик на кита; ~fahrer *— m*: а) китоловац; б) китоловац, китоловка *f* (брод, лађа за лов на китове); ~fang *m* лов(љење) *n* китова, лов на китове; ~fänger, ~jäger *m* китоловац; ~tran *m* китова маст *f*.

Walha'la {вџлхџла} [сканд.; *Wal²] *f* *inv.*, и Walha'll {вџлхал} *m* 6i 1. myth. Валхала *f* (германски рај). 2. пантеон *m*.

Wal'ke {вџлк} *f* 3b 1. = walken II. 2. = Walkmühle, Walkhammer.

wa'lken {валк'н} [свн.] I *tr.* 15a 1. (у)ваљати, наби(ја)ти. 2. *fat.* *fig.* (из)деветати, = durchprügeln. II *intr.*, sich ~вати се. III Wal'ken

Wal'ker {вџлк'р} *m* 2l ваљар. [*n* ваљање.]

Wal'kerde {вџлк-} *f* земља за ваљање сукна, ваљарска земља.

Walkerei' {валк'рџ} *f* 3b: а) = walken II; б) = Walkmühle. [erde.]

Wal'ker... {вџлк'р-}: ~erde *f*, ~ton *m* = Walk-

Wal'k... *—*: ~haare *n* *pl.* = Flockwolle; ~hammer *m* ваљарски маљ (и. чекић); ~kessel *m* казан (и. котао) за ваљање; ~mühle *f* ваљавица; ~müller *m* = Walker; ~ton *m* = ~erde; ~trog *m* корито *n* (и. валов) за ваљање.

Walku're {вџлк'урџ} [сканд. *Wal²...] *f* 3b нордијска myth.: Валикира (германска ратна девица).

Wal'kwerk *n* = Walkmühle.

Wall¹ {вал} [срвн.; *лат. vallum *n*] *m* 2d 1. *×* бедем (и *fig.*). 2. опкоп, ограда *f* од земље. 3. насип. 4. *—* брег, обала *f*. [врење *n.*]

Wall² {~} [wallen²] *m* 2g кљук, кључање *n.*

Wall³ {~} [дн.] *m* 2g (*pl.* и *inv.*) мера у трговини харингама: 80 — 84 комада.

Wall⁴... {вал-}: [wallen¹] у слож. на пр. ~fahrt.

Wal'lach {вџлџх} [Walache] *m* 2g и (аус. само) 3a уштројен коњ.

wall'achen {~н} [Wallach] I *tr.* 15a: e-н Hengst

~ (у)штројити коња. II Wa'llachen *n* штројење, шкоплење.

Wa'llafette {вџлџфет} *×* *f* (при растављању Wall-lafette) бедемски лафет *m*.

Wa'll¹... {вџл-}: ~anker *m* копнена котва *f*, обалско сидро *m*; ~arbeit *f* земљани радови *m* *pl.*, насипање *n*; ~arbeiter *m* радник на земљаним радовима (и. на насипању); ~bruch *×* *m* продор, пролом; ~büchse *×* *f* бедемска пушка.

wa'llen¹ {вџл'н} [свн.] I *intr.* (s и h) 15a (узв. ст.) грести, ићи пешке, путовати, корачати; лутати, шврљати, блудети; особ. ићи на ходочашће (и. на хаџилук, на поклоништво). II Wa'llen *n* ходочашће, идење на хаџилук, поклоничко путовање.

wa'llen² {~} [свн.: Welle] I *intr.* (s и h) 15a таласати се, ваљати се као вал (и. талас); вити се, лелујати се, лепршати се; кључати, врети, узавирати, *fig.* врети, узавирати, (у)комешати се. II *tr.* 1. = umwallen I 1. 2. * = wällen. III Wa'llen *n* таласање; кључање, врење, узавирање, комешање; уп. и Wallung.

wä'llen {вџл'н} [узрочно за wallen²; уп. wallen² II 2] *tr.* 15a \ прокључа(ва)ти, учинити да (про)кључа (и. да (про)ври), оставити да ври (и. да кључа, да се кува истија).

Wa'ller {вџл'р} *m* 2l, ~in {~џн} *f* 3c = Wall-fahrer(in).

Wa'll..., wa'll... {вал-}: 2*fahren *intr.* (s) 15a = wallfahrten; ~fahrer(in *f*) *m* поклоник, -ца, ходочасник, -ца, хаџија; ~fahrt [срвн.] *f* ходочашће *n*, поклоничко путовање *n*, хаџилук *m*; 2*fahrten {~фартн} *intr.* (s) 15c *insep.*: nach Jerusalem usw. 2*fahrten ићи на хаџилук у Јерусалим итд., ићи на ходочашће у Јерусалим итд.; ~fahrtsort *m* поклоничко (и. свето) место *n*; ~gang *m*: а) *×* унутрашњи ходник на бедему; б) *—* трем; ~geschütz *×* *n* бедемски топ *m*; ~graben *m* бедемски ров; ~gräber *m* радник на земљаним радовима.

Wa'llis {вџл'йс} [Welsch] *n* *inv.*: das ~ Валис *m* (кантон у Швајцарској).

Wali'ser {вџл'из'р} [Wallis] I *m* 2l, ~in {~џн} *f* 3c Валишанџин, -ка. II *a* *inv.*, и wali'sisch {вџл'из'ш} *a* валишки.

Wall¹...: ~keller *×* *m* бедемски подрум, казамат, простор на сводове под утврђењем сигуран од метака; ~lafette *×* *f* в. Wallafette; ~meister *×* *m* надзорник бедема.

Wallo'ne {вџл'онџ} *m* 3a, Wallo'nin {вџл'он'џн} *f* 3c Валонџа, -ка (становништво половине уگوистока Белгије).

wallo'nisch {вџл'он'ш} *a* валонски.

Wal'lung {валун} [wallen²] *f* 3b 1. кључање *n*, врење *n* (и *fig.*); уза-, про|вирање. 2. таласање *n*, *fig.* узавирање, ускомешавање, узрујаност; *fig.*: in ~ bringen узбу|дити се, -ђивати, ускомеша(ва)ти; in ~ geraten узбу|дити се, -ђивати се, ускомеша(ва)ти се.

Walm {вџалм} [wallen, wölben] *m* 2g 1. *×* забат који се диже у косим кровним површинама. 2. = Heuhaufen. 3. бук. = Wasserwirbel.

Wal'mdach *n* кров *m* на четири стрехе.

wa'lmen {валмѣн} ♀ tr. 15a. ein Dach ~ (на-)градити кров на четири стрехе.

Wa'l²... {вал-}, Wa'l¹... {въл-}: ~'nuß [дн.] f (и welsche Nuß) орах m; ~'nuß/baum m орах (дрво); ~'nuß/schale f орахова љуска; grüne äußere ~nußschale зелена орахова љуска; ~platz † и. ♀ m = Walfeld.

Walpu'rgis {валпурѣс} [свн.; *walten + Burg] f 8c (свети) Валпургис; ~nacht {вълпурѣс-} f ноћ уочи св. Валпургиса, Валпургиска ноћ; вештичка субота, субота вештица, ноћ између 30 априла и 1 маја када се на Блоксбергу састају вештице и вешти.

Wa'l¹... {вал-}, Wa'l²... {вал-}: ~'rat ♀ п и. (аус. само) m 2g (б. пл.) маст f из китове лубање (за прављење свеха); ~'roß n [дански] морски коњ m; ~'statt f ♀ (sg. 3b, pl.-stätten) = Walfeld.

wa'lten {валтѣн} [свн.] I intr. (h) и tr. 15c владати, управљати, дел(ов)ати; бити, постојати; der Vater waltet im Hause a) отац влада у кући, отац управља кућом (у кући); j-n ~ lassen оставити кога да ради (и. дела); Gott ~ lassen оставити (на) Бору; Gnade (и. Milde) ~ lassen поступати милостиво (благо); Gott läßt seine Gnade ~ über... Бог се смилује ... dat.; b) mit et. schalten und ~ вршљати чиме, жарити и палити с чиме; c) са зависним падежом: walte deines Amtes! чини своју дужност!; des (и. das, и das Ende) walte Gott! да Бог да!, нека тако буде!, амин.

Wa'lter {валтѣр} [Walthari] m 8f Валтер (име).

Wa'l¹tiere {вал-} n пл. в. Wa'l¹.

Wa'lz/blech {валцблѣх} n 1 валан лим m.

Wa'lze {валцѣ} [свн.: walzen] f 3b 1. ваљак m (и ♀, †, ♀), облица (и ♀). 2. fig. et. auf der ~ haben имати што декламовати или певати итд. 3. (Acker-) ~ дробилица. 4. облица, обличасто дрво n. 5. pop. (б. пл.) пут(овање n) m, странствовање.

Wa'lz eisen n ваљано гвозђе (и. железно).

wa'lzen¹ {вълцѣн} [Walze] 15e I tr. (пре)ваљати, обрадити -ливати ваљком; den Teig ~ (рас-)теглити (и. тањити) тесто олагитом; das Eisen ~ ваљати гвозђе. II intr. (s) pop. странствовати, правити путештвије, путовати. III Wa'lzen n ваљање.

wa'lzen² {~} [свн.] I intr. (h) 15e играти (и. плесати) валцер. II Wa'lzen n играње (и. плесање) валцера.

Walzende(r) s играч, -ица (и. плесач, -ица) валцера.

wa'lzen {велцѣн} [свн.: Welle] I tr. и refl. 15e: (sich) ~ ваљати (се), котрљати (се); sich im Kote ~ ваљати се у блату; et. von sich (ab-) ~ ски|нути -дати што са себе, отрести се чега, одби(ја)ти што од себе; die Schuld auf j-n (ab-) ~ сва|лити -ливати (и. бацити) кривицу на кога; die Verantwortlichkeit für et. auf j-n (ab-) ~ сва|лити -ливати (и. бацити -ати) на кога одговорност за што; er wälzt sich vor Lachen fam. хвата се за трбух од смеха, ваља се од смеха. II Wa'lzen n ваљање, котрљање; das ist zum Wälzen то је да се скидаш (и. да се човек ваља) од смеха.

Wa'lzen..., wa'lzen... {вълцѣн-} [Walze]: ~apparat m апарат (и. справа f) са ваљцима; ~form f ваљкастост, обликастост; ~förmig a ваљкаст, обликаст; ~gestell n † постолје ваљка; ~gießen n † ливење ваљка; ~presse f преса (и. машина, stroj m) са ваљцима.

Wa'lzer {валцѣр} m 2l 1. (и ~in {~ѣн}) f 3c играч, -ица (и. плесач, -ица) валцера. 2. валцер.

Wa'lzer {велцѣр} m 2l fam. co. дебела купуспара f, књијурда f, дебела књијурина f.

Wa'lzer...: ~könig m краљ валцера (Јохан Штраус); ~tänzer(in f) m играч(ица) валцера, плесач(ица) валцера.

Wa'lz...: ~holz n ваљак m; ~hütte f ваљаоница, творница (и. фабрика) за ваљање метала; ~werk n 1 a) машина f (и. stroj m) за ваљање метала; b) ваљаоница f, радионица f за тањење метала. Уп. и Walzen...

wa'lzig {валцѣх} a = walzenförmig.

Wa'mme {вамѣ} [свн.] f 3b: a) трбушна кожа, трбушно крзно n; b) трбушина, мешина, бурта, шкембе n; c) подватник m, подгушњак m, ма(х)рамица (у говечета), подваљак (код човека), гројник m.

Wams {вамс} [свн.; афр.; *нем. Wamme] n (каткад и m, аус. само n) 2b грудњак m, прсник m, прслук m.

Wä'mschen {вемсѣн} n 2l (dim. од Wams) грудњачић m, прслучић m.

wa'msen {вамзѣн} fam. tr. 15e: (из)лемати, (из)лемезати, (из)деветати, (иш)чибукати, уп. и durchprügeln.

wand¹ {вѣнт} impf. ind. од winden.

Wand² {~} [свн.; *wand¹] f 2f 1. зид m, † дувар m; fig. mit dem Kopfe durch die ~ (rennen) wollen пробијати зид главом; fig. и prv.: v. beschmieren l 2; j-n an die ~ drücken притерати кога, притеснити кога, довести кога у теснац, притерати цара до дуvara; v. Horcher; man soll den Teufel nicht an die ~ malen не треба тражити ђавола; die Wände haben Ohren (и) зидови имају уши. 2. hölzerne (Scheide-) ~ дрвени (преградни) зид m; spanische ~ заклон m; ♀ зид (стомака). 3. зид m (од стене, литица), ♂ одвесан (и. управан) камен; taube ~ в. Berg(es)wand b. 4. † Wände pl. e-r Presse зидови пресе (и. машине, stroja).

Wa'nd¹... {вѣнт-}: ~anstrich m премаз зида; ~arm m зидни свећњак; ~bank f 3b клупа утврђена у зиду (и. причвршћена за зид); ~bekleidung f = ~verkleidung; ~bewurf m = Putz 2; ~brettchen n поличица f.

Wa'ndel {вѣндѣл} [свн.: wenden] m 2l (б. пл.) 1. владање n, понашање n, живот, живљење n, уп. и Lebenswandel. 2. = Verkehr 1-3; Handel und ~ трговина f. 3. (про)мена f; ~schaffen in et. променити (и. преимачити, мењати) што, изменити што.

Wa'ndel..., wa'ndel... {вѣндѣл-}: ~bahn f шеталиште n (покривено узгради или врту); ходник m (у позоришту итд.); ~bar {вѣндѣлбар} a 1. = veränderlich; 2. проходан, пролазан; 3. ломан, ломљив, трошан; ~barkeit {вѣндѣлбаркѣт} f 3b = Veränderlichkeit; ca pl. про-

мена; ~bühne *f* покретна позорница; ~gang *m* покривен ходник; в. и ~bahn; ~haft {вандл-хѣфт} *a* = veränderlich.

wa'ndeln {вандлѣн} [свн.: winden, wand] *15f* I *intr.* (s) и *tr.* (узв. ст.) грести, ићи, ходати (полако); шетати (се); auf und ab ~v. auf II 2a; die Wege Gottes ~ ићи путем Господњим, живети по Божијим заповестима. II *tr. i. refl.* узв. ст. = (sich) ver~. III **Wa'ndeln** *n* гредење, идење, ходање (лагано); лаган ход *m*; шетање, шетња *f*; мењање, (про)мена *f*; в. Wandlung.

Wa'ndel... ~stern *m* ☼ звезда покретница *f*, планета *f*; ~ung {вандлун} *f* 3b = Wandlung; ~wand *f* ✱ променљива декорација.

Wa'nder... {вандер-}: ~blöcke {~блѣкѣ} *m pl.* геол. стене луталице *f pl.*; ~buch *n* путна књижица *f*, књижица за радника на путу; ~bursch(e) *m* занатлијски помоћник (и. калфа) који путује по земљи; ~drossel *f* ♂ дрозд путник *m*; ~düne *f* живи песак *m*, покретни пешчани брег *m*; ~er {вандерер} *m* 2l, ~in {вандерин} *f* 3с путник, -ца (пешке); пролазник, -ца; поклониц, -ца, ходочасник, -ца, хаџија; ~falke *m* ♂ соколови; ~fisch *m* ♂ риба путница *f*; ~gewerbe *n* торбарење; ~gewerbeschein *m* дозвола *f* (допуштење *n*) за торбарење; ~heuschrecke *f* ☿ путнички скакавац *m*; ~jahre *n pl.* године *f pl.* путовања, путне године, године калфовања; er hat s-e ~jahre vollendet он је завршио свој(е) пут(овање) (по Немачкој итд.); Wilhelm Meisters ~jahre (G.) Године учења Вилхелма Мајстера; ~karte *f* путна карта; ~lager *n* ☿ путујуће (и. покретно) стовариште (и. складиште); ~leben *n* путнички (и. луталачки, скитнички) живот *m*; ~lehrer *m* путујући учитељ (и. предавач); ~lust *f* жеља (и. прохтев *m*, воља) за путовањем; ~müde *a* уморан од луталачког живота (и. путовања).

wa'ndern {вандѣрн} [свн.] I *intr.* (s) *15f* путовати (пешке); пешачити, ходати, ићи, грести; mit j-m durchs Leben ~ грести (и. ићи) с киме кроз живот; *fam.* ins Gefängnis ~ погодити затвор, допасти тамнице; s-s Weges ~ ићи (и. грести) својим путем; das ist der Weg, den wir gewandert sind то је пут којим смо ишли; s-e Uhr ist aufs (и. ins) Leihhaus gewandert дао је часовник у рем, заложио је сат, дао је сат у заложни завод; die Dünen ~ пешчани брегови се крећу, пешчани брегови су покретни. II ~d *p. pr.* и *a* путујући; покретан, несталан, номадски, геол., *f* луталица, ☿ селица; в. Wanderniere. III **Wa'ndern** *n* = Wanderung.

Wa'nder... ~niere (и wandernde Niere) *f* ☿ покретни (и. помични) бубрег *m*; ~prediger *m* путујући проповедник; ~ratte *f* ☿ путнички пацов *m*, пацов селац; ~raupe *f* ☿ = Prozessionsraupe; ~schaft {вандершафт} *f* 3с пут(овање *n*) *m*, странствовање *n*, обилажење *n* неке земље (света, својим занатом); auf der ~schaft sein бити на путу, обилазити земљу (својим занатом); auf die ~schaft gehen ићи на пут; ~s|mann {~с-} *m* (pl. ~sleute) = ~er;

~stab *m* путнички штап, путничка палица *f*; den ~stab ergreifen, zum ~stabe greifen отиснути се (и. кренути) на пут, поћи у свет; ~taube *f* ☿ путнички голуб *m*, голуб селац; ~ung {вандрун} *f* 3b 1. идење, ходање *n*, гредење *n*, кретање, сељење *n*, сеоба; 2. пут(овање *n*) *m*, обилажење *n* (и. обилазак *m*) (земље) својим занатом; шетња, излет *m*, *fam.* путешествије *n*, странствовање *n*; ~vogel *m* ☿ птица селица *f*; ~volk *n* номадски (и. сточарски) народ *m*; ~zeit *f* = ~jahre. **Wa'nd...**, **wa'nd...** {ванд-}: ~fest *a* причвршћен (и. прикован) за зид; ~gemälde *n* зидна слика *f*, слика на зиду, фреска *f*; ~getäfel *n* = Tafelung 2 b; ~kalender *m* зидни календар; ~karte *f* зидна карта; ~laus *f* ☿ = Wanze. **Wa'ndler** {вандлер} [wandeln] *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3с ☿ ходал|ац, -ица, луталица, кој|и -а иде, хода или лута, блуди.

Wand²leuchter *m* зидни свећњак.

Wa'ndlung {вандлун} [wandeln] *f* 3b промена, мењање *n*; прерушавање *n*; *rl.* претварање *n* хлеба у тело Христово.

Wa'nd... ~malerei *f* слика на зиду, зидна слика, фреска; ~nachbar(in *f*) *m* собни сусед (собна сусетка), сусед|д-тка по соби; ~pfeiler *m* ☿ зидни стуб.

Wa'ndrer {вандерер} итд. в. Wanderer итд.

Wa'nd... ~säule *f* ☿ зидни стуб *m*; ~schirm *m* заклон; ~schrank *m* орман у зиду; ~spiegel *m* огледало *n* у зиду; ~tafel *f* плоча, табла. **wa'ndte** {вандт} *impf. ind.* од wenden.

Wa'nd... ~teller *m* украсни тањир на зиду; ~teppich *m* зидни ћилим (и. тепих); ~uhr *f* зидни часовник *m*; ~ung {вандун} *f* 3b зид *m*, преграда; ~verkleidung *f* а) дрвенарија за облагање зидова, оплата собних зидова; б) ☿ = Putz 2 и Tafelung 2 b.

Wa'nge {вѣнѣ} [свн.] *f* 3b 1. особ. ☿ образ *m* (уп. Васке); die Scham rötete ihre ~n образи јој поруменеше од стида. 2. а) образ *m* (део на шлему, образини, који покрива образ); б) ☿ образ *m*, појачање *n*.

Wa'ngen... {вѣнѣн-}: ~grübchen *n pl.* јамице (и. рупице) *f pl.* на образима; ~nahť *f* ☿ образни шав *m*. Упор. и Backen...

Wä'nglein {вѣнѣлѣн} *n* 2l *dim.* од Wange ☿ обрашчић *m*, обрашче.

Wank {ванк} *m* 2g = schwanken III; ohne (и. sonder) ~ без колебања.

Wa'inkel..., **wa'inkel...** {ванкѣл-}: ~herzig *a* ☿ = ~mütig; ~mut *m* колебаљивост *f*, нерешљивост, неодлучност; ~mütig {~мутих} *a* колебљив, нерешљив, неодлучан; ~mütigkeit {~мутихкѣит} *f* 3b (б. pl.) = ~mut; ~rede *f* неодређен говор *m*; ~sinn *m* ☿ = ~mut; ~sinnig *a* ☿ = ~mütig.

wa'ngen {ванкѣн} [свн.: wackeln] I *intr.* (h и s) 15a 1. = schwanken I. 2. ✕ vor dem Feinde ~ поколебати се (и. попустити) пред непријатељем; den Feind ~ machen и. zum Wanken bringen поколебати непријатеља. II ~d *p. pr.* и *a* = schwanken 3. III **Wa'ngen** *n* = schwanken III.

wann {ван} [свн.: wenn] *adv.* кад(а); es sei, ~

es wolle ма кад било, било кад било, нека буде ма кад(а); seit ~? откада?; dann und ~ овда онда; уп. и dann 1 2; *cj.* ~ Sie nach Deutschland kommen када дођете у Немачку. Wä'n'nchen {вен'хн} *n* 2l (*dim.* од Wanne) кадица *f*.

Wa'nne {ван'} [свн.; *лат. vānnus] *f* 3b 1. = Getreideschwinge. 2. када. 3. = Talmulde. wa'nnen¹ {ван'н} [wann] *adv.* von ~ откуда, одакле.

wa'nnen² {~} [свн., срлат. vannāre] 15a 1 *tr.* = schwingen 1 5. II *intr.* (*h*) лебдети (за птице). Wa'nnen/bad {ван'н-} *n* купање *n* у кади.

Wanst {ванст} [свн.] *m* 2d = Pansen; wa'nstig {~дх} *a* = dickbäuchig.

Want {вант} [дн.] *f* 3b = путо *n*.

Wa'nt... {вант-} = ~klampen *f* *pl.* дрвене кукe за пута; ~tau, ~troß *pl.* путо. [стиница.]

Wa'nze {ванц'} [срвн. 13 в. Wand(lau)s] *f* 3b)

Wa'nzen... {ванц'н-} ~brut *f* жгадија стеница; ~kraut *n* (Cimici'fuga foetida) трава *f* од стеница; ~nest *n* гнездо стеница; ~stich *m* ујед (и. угод) стенице; ~tod *m* смрт *f* стеницама. [~er Geruch задах на стенице.]

wa'nzig {в'аңц'х} *a* стеничав, пун стеница;]

Wapi'ti {вап'ити} [инд.] *m* 6i, ~hirsch *m* вапити (јелен).

Wa'ppen {вап'н} [(срвн.) дн.: Waffe] *n* 2l грб *m*; штит (са грбом); im ~ führen носити у грбу.

Wa'ppen..., wa'ppen... {вап'н-} ~amt *n* одељење за грбове; ~ausleger *m* познавалац грбова; ~auslegung *f* = ~erklārung; ~berechtigt *a* с правом (и. овлашћен) да носи грб; ~buch *n* књига *f* грбова; ~decke *f* прекривка (и. омот *m*) грба; ~erklārung *f* објашњавање *n* грбова; ~feld *n* поље на грбу; ~halter *m* = Schildhalter *b*; ~herold, ~kenner, ~kundiger *m* = ausleger; ~könig *m* грбовник; ~kunde *f* наука о грбовима; ~kunst *f* наука о грбовима; ~maler *m* сликар грбова; ~mantel *m* = ~decke; ~schild *m* (и *n*) грб *m*; kleiner ~schild и. ~schildchen *n* мали грб *m*; грбић *m*; ~schneider *m* резач грбова; ~seite *f* страна с грбом; ~spruch *m* гесло *n*; изрека *f* на грбу, девиза *f*; ~zierde *f* украс *m* грба.

wa'ppnen {вап'нн} *tr.* 15c = waffnen.

war {вар; hom. wahr} [свн.] *impf. ind.* од sein.

Wara'n {варан} [ар.] *m* 2g¹, и ~eidechse *f* [ж]

warb {варп} *impf. ind.* од werben. [варан *m*.]

ward {варт} 1 и 3 л. *impf. ind. sg.* од werden (в. wurde). [тивач новца.]

Wardei'n {вард'е'н} [срвн.; *warten] *m* 2g испи-

wardie'ren {вардир'е'н} [нем.-лат.] *tr.* 15g испит(ив)ати (и. контролисати) новац, водити надзор над новцем.

Wa're [дн.] *f* 3b = 1. роба, еспап *m*. 2. (животне) намирнице *f* *pl.*; grüne ~ зелен *f*, зелене *n* *coll.*, зелениш *m*, зеље *n*; irdene ~ лончарија, грнчарија; kurze ~ в. kurz 5; seidene (wollene) ~ *n* *pl.* свилена (вунена) роба; schlechte ~ лоша (и. пђава, никаква) роба, уп. и Schund 2; verbotene ~ криумчарска роба. 3. *fig.* роба; das ist teure ~ то је (врло)!

wä're {вер'} *impf. conj.* од sein. [скупо.]

Wa'ren... {вар'н-} = ~absender(in) *f* *m* поши-

љал|ац, -ица (и. одашиљал|ац, -ица) робе (и. еспапа); уп. Spediteur; ~abzahlungs|geschäft *n* радња *f* за продају робе на отплату; ~ausfuhr *f* извоз *m* робе; ~ballen *m* дењак (и. бала *f*) робе; ~bestand *m* залиха *f* робе; ~bestellungs|buch *n* књига *f* наруџбина; ~bezeichnung *f* ознака робе, творнички жиг *m* робе; ~börse *f* берза за робу; ~einsender(in) *f* *m* пошиљал|ац -ица робе; ~empfänger(in) *f* примал|ац, -ица робе; ~gewölbe, ~haus *n* кућа *f* с разном робом, базар *m*; ~haussteuer *f* пореза на базар; ~kenner(in) *f* *m* познавалац, -ица робе; ~kenntnis *f* познавање *n* робе; ~konto *n* књига *f* текућих рачуна; ~kunde *f* = ~kenntnis; (као наслов књизи) Познавање робе; ~lager *n* = ~niederlage; ~lieferant(in) *f* *m* снабдевач(ица) робом, набављач(ица) робе; ~makler *m* посредник за робу, сензал; ~niederlage *f* стовариште (и. складиште) *n* робе; ~preis *m* цена *f* робе, чаршиска цена; ~probe *f*: а) узорак *m* (и. мустра, проба) робе; б) испитивање *n* робе; ~rechnung *f* робни рачун *m*, рачун робе, фактура; ~stempel *m* творнички (и. фабрични) жиг, робни жиг; ~steuer *f* пореза на робу; ~tausch *m* трговина *f* трампом (и. разменом); ~umsatz *m* робни промет, промет робе; ~versender(in) *f* *m* пошиљал|ац, -ица робе; уп. Spediteur; ~verzeichnis *n* попис *m* робе; ценовник *m* робе; ~vorrat *m* залиха *f* робе; ~zeichen *n* робни знак *m*, творнички знак (и. жиг) *m*; ~zoll *m* царина *f* (на робу).

warf¹ {варф} *impf. ind.* од werfen.

Warf² {~} [дн.] *f* 3b = Werft.

Warf³ {~} *m*, *n* 2g основа *f*.

warm {варм} [свн.] 1 а 10² (*opp.* kalt) топао; впух; млак; *adv.* топло; уп. и heiß 1; а) *veh.* са *s:* ein ~es Bad nehmen в. ~baden; *fig.* mit ~en Worten топлим речима, топло; *fig.* nicht ~, nicht kalt и. weder ~ noch kalt нити смрди нит' мирише; *prv.* в. Hand 1а; б) са *v:* sich ~arbeiten зарпејати се радом (и. од рада, радећи); ~auftragen топло служити (и. изнети); ~baden (о)купати се у топлој (и. млакој) води; ~essen (trinken) јести (пити) топло; уп. ~halten: а) *intr.* држати топло, бити топао, *fam.* чувати душу, б) *tr.* одржавати топло (јело), не дати да се охлади (уп. ~stellen); с) sich (*acc.*) ~halten одевати се топло, чувати се назеба; sich (*dat.*) den Magen ~halten чувати стомак од назеба; *fig.* den muß man (sich) ~halten тај се мора чувати; sich ~laufen зарпејати се трчањем (и. од трчања); ~machen зарпеја(ва)ти, угрејати; *fig.* j-m ~machen *fam.* угрејати кога, зада(ва)ти кому посла, притеснити кога; *fig.* j-m den Kopf ~machen угрејати кога (mit et. *dat.* чиме); die Sonne scheint ~сунце греје; es ist ~топло је; mir ist ~топло ми је; *fig.* ~sitzen бити збринут, бити на доволету; ~stellen став|ити -љати (и. метнути) на ватру; *fig.* ~werden зарпејати се, па|сти -дати у ватру; *fig.* ~werden für et. зарпејати се за што. II Wa'rme(s) {~(с)} *n* 9l: et. Warmes essen (trinken) јести (пити) што топло.

Wä'rm|apparat {вѣрм-} *m* справа *f* за загревање (и. грејање), грејалица *f*.

Wa'rm..., wa'rm... {вѣрм-}: ~bad *n* топла бања *f*, топлаци *f pl.*; ~bier *n* топло пиво; ~blüter *m 2l* ☞ топлкрвна животиња *f*; ~blütig *a* ☞ топлкрван; ~brunnen *m* топлаци *f pl.*, топао бањски извор.

Wä'rme {вѣрм-} [свн.]; *warm] *f 3b* топлота; топлина; mit ~ топло, с топлином; zwei Grad ~ два степена (и. ступња) топлоте (и. изнад нуле, ништите).

Wä'rme..., wä'rme... {вѣрм-}: ~abgabe *f* давање (и. испуштање) *n* топлоте; ~aufnahme *f* примаче (и. упијање) *n* топлоте; ~einheit *f* ~ топлотна јединица, калорија; ~elektrisch *a* ~ топлотноелектрични; ~elektrizität *f* ~ термоелектрицитет *m*, термоелектрина; ~erzeugend *a* који (и. што) производи (и. ствара, ослобођава) топлоту; ~erzeugung *f* произвођење (и. стварање) *n* топлоте; ~grad *m* ступањ (и. степен) топлоте, температура *f*; ~halle *f* (јавно) грејалиште *n*; ~kapazität *f* ~ топлотни капацитет *m*; ~kraft|lehre *f* ~ наука о топлотној сили, термодинамика; ~lehre *f* ~ наука о топлоти; ~leitend *a* ~ који (и. што) спроводи топлоту; ~leiter *m* ~ (guter) ~leiter (добар) спроводник топлоте, (добар) топлотни спроводник; ~leitung *f* спровођење *n* топлоте; ~messer *m* ~ топломер, термометар, калориметар; ~messung *f* ~ мерење *n* топлоте.

wä'rmen [свн.] *I tr. и refl. 15a 1.* (sich) ~ загрејати (се), загревати (се), угрејати (се); ein Bett ~ загрејати постељу (и. кревет). 2. загрејати, загревати. II **Wä'rmen** *n*, **Wä'r-mung** *f* загре(ја)вање, грејање.

Wä'rmer {вѣрм-} *m 2l* загрејач, грејалица *f*, особ. = Wärmepanne.

Wä'rme... ~regulator *m* регулатор топлоте; ~stoff *m* ~ топлотна грађа *f*, топлота *f*; ~strahlung *f* зрачење *n* топлоте, топлотно зрачење; ~saug|heber *m* ~ топлотна усисача *f*, термосфон; ~zeiger *m* ~ топлоказ, справа *f* за показивање топлоте, термоскоп. **Wä'rm...** {вѣрм-}: ~flasche *f* боца (са топлем водом) за загревање; грејалица за постељу; ~halle *f* = ~saal.

Wa'rm..., wa'rm...: ~halter *m* \ грејалица *f*; ~haus *n* = Treibhaus; ~herzig *a* топла срца

Wä'rm|kruke *f* = Wärmflasche. [(gen.).]

Wa'rm...: ~laufen *n* загре(ја)вање (e-r Achse осовине од хода, од окретања); ~luft|heizung ☞ *f* загре(ја)вање *n* топлим ваздухом.

Wä'rm...: ~ofen *m* peh *f* за загревање, грејалица *f*; ~pfanne *f*: a) \ мангал *m*, грејалица; b) = ~flasche; ~saal *m*, ~stätte *f* (јавно) грејалиште *n*, топла дворница *f*; ~stein *m* топао камен, камен за загревање (и. грејање); ~stube *f*, ~zimmer *n* (јавно) грејалиште *n*, топла соба *f* (за грејање). [водом.]

Wa'rm|wasser|heizung ☞ *f* грејање топлом *f*

Wa'rm|eidechse *f* ** = Waraneidechse.

wa'rnen {вѣрн-} [свн.: wahren] *I tr. 15a 1.* упозорити, -авати, опоменути, -ињати; j-n vor e-r (✓ über eine) Gefahr ~ упозорити кога (и.

скренути кому пажњу) на какву опасност, опоменути -ињати кога на опасност; j-n vor j-m ~ опоменути кога да се чув' (од) кога; *prv. doch warn' ich dich dem Glück zu trauen* не веруј срећи; *ich warne Sie vor ihm (ihr)* опомињем (и. упозоравам) Вас да га (је) се (при)чувате (и. да се (при)пазите) од њега (ње); *vor Dieben wird gewarnt!* чувајте се лопова! 2. a) шв. огласити звоном почетак службе Божје; b) ☞ претходно избијати. II **Wa'rnen** *n* = Warnung.

Wa'rner {вѣрн-} *m 2l*, ~in {~ин} *f 3c* упозоривач, -ица, опомињач, -ица, обавештач, -ица.

Wa'rn|ruf *m* узвик упозоравања (и. опомињања).

Wa'rnung {вѣрнун-} *f 3b* упозоравање, -ење *n*, опомињање *n*, опомена; миг *m*; lassen Sie sich das zur ~ dienen нека Вам то (по)служи за опомену; das soll mir e-e ~ sein упамтио сам то, то ће ми бити за памет.

Wa'rnungs... {вѣрнун-с-}: ~anzeige *f* опомена; ~apparat ☞ *m* на-, справа *f* за упозоравање (и. узбуну); ~ruf *m* поклич за опомену; ~stimme *f* глас *m* који опомиње (и. упозорава); ~tafel *f* табла са опоменом (и. упозоравањем).

wa'rpen {вѣрпн-} *tr. 15a* вући (лађу) помоћу паламара (и. ланца) по дну.

Wa'rschau {вѣрш-} ☞ *n 6g* Варшава *f* (главни град Пољске).

Wa'rschauer {~р-} *I m 2l*, ~in {~ин} *f 3c* Варшављанин, -ка. II *a inv.* варшавски, из Варшаве. [Turnwart.]

Wart {варт-} [свн.] *m 2g* = Hüter; уп. Schriftz., *f*

Wa'rtē {вѣрт-} [свн.: warten] *f 3b* ☞ звездар (ница); висока кула; ☞ кула мотриља, осматрачница; стражара.

Wa'rtē... {вѣрт-} [warten *l*] у слож.: ~frau *f* = Wärterin (в. Wärter); ~geld *n* смањена плата *f*, ☞ плата официра на расположењу, пола плате; ~halle *f* склониште *n*.

wa'rten {вѣртн-} [свн.] *I intr. (h)* и *tr. 15c 1.* (при)чекати; a) *iro.* da können Sie lange ~ и. ~, bis Sie schwarz werden! *fam.* (по)надајте се ако Вам не треба!; *wart' wenn ich dich erwische!* чекај само кад ми паднеш шака!; b) ~, bis... чекати док...; c) са *prp.* и зависним падежом: auf j-n ~, j-s ~ чекати кога, *fam.* очекивати кога; er läßt immer auf sich ~ он се увек чека, увек га чекамо, он никада није спреман (и. готов); er läßt lange auf sich ~ обично га дуго чекамо, има обичај да остави људе да га дуго чекају; worauf ~ wir? шта чекамо?; mit et. ~ чекати са чиме, одлагати што. 2. = pflegen *l*; j-n (и. j-s) ~ старати се о коме, чувати кога; s-s Amtes ~ вршити своју дужност; die Pferde ~ (ис)тимарити коње; j-m auf den Dienst ~ и. passen в. Dienst 3. II **Wa'rten** *n*, **Wa'rtung** *f 1.* чекање; ich bin des Wartens müde уморио сам се од чекања (и. чекајући). 2. *beh.* Wartung: старење *n*, брига, нега, одржа(ва)ње; sie haben schlechte Wartung (они) имају рђаву негу.

Wä'rter {вѣрт-} *m 2l*, ~in {~ин} *f 3c* чувар, -ка, стражар; волничар, -ка.

Wa'rtē|raum *m* = Warthalle.

Wärter... {вѣрт-р-}: ~haus, ~häuschen *n* ■ стражара *f*.

Wärte... {вѣрт-}: ~saal *m* ■ чекаоница *f*; ~zeit *f* располагање *n*, * * * расположење *n*, располож(љ)ивост; ~zimmer *n* чекаоница *f*; ...wärts {-верц} *adv.* у употреби само са одредницом, на пр. himmel~ према небу, ка небу, пут неба.

waru'm {варум} [свн.] *I adv.* 1. зашто, рашта; ~ nicht? зашто не? 2. што; ~ bin ich nicht 20 Jahre alt? што ми није 20 година?; ich gehe nicht aus, und ich weiß wohl warum ja не излазим и знам добро за што; ~ nicht gar! в. ar II 2. II *pron.* i. = um was и. worum.

Wär|wolf *m* в. Werwolf. [брадавицица *f*.]

Wärzchen {вѣрцх-н} *n* 2l (*dim.* од Warze)

Warze {вѣрц, вариц} [свн.] *f* 3b 1. ♀ брадавица. 2. ♂ (особ. Brustwarze) прсна брадавица, брадавица (на сиси, дојци); ♂ брадави(чи)ца.

Warzen..., warzen... {вѣрц-н-}: 2artig брадавичаст; 2förmig *a* брадавичаст, у облику брадавице; ~fortsatz *m* ♂ брадавичаст продужак; ~kürbis *m* ♂ бундева *f* с брадавицама; ~mittel *n* средство (и. лек *m*) против брадавица; ~ring *m* ♂ колут (и. прстен) око брадавице на сиси; ~schwein *n* ♂ брадавичаво свињче; ~stift *m* писаљка *f* против брадавица. [вица.]

warzig {варцицх} *a* брадавичав, пун брада-

was {вас} [свн.: лат. quod] *I pron.* 1. (наглашено без везе са *v*, и иза *prp.*) шта, што; ~ denn? (п)а шта?; ~? шта?; ~ (gibt es) Schöneres als даВ... шта је лепше од...; (као *int.*) ~, schon wieder? шта, зар опет?; mit ~...? (више у употреби womit) чиме?; von was (више у употреби wovon) од чега?, о чему? 2. (ненаглашено као предмет непосредно пред *tr.*) шта, што; ~ (soll ich) tun? шта да се ради? (шта да радим?); ~ Sie sagen! в. sagen II а; ~ bekommen Sie?: а) (продавац у радњи) шта желите?, б) (у гостионици конобару) да платим, молим!; ich möchte lieber wer weiß ~ tun више бих желео да радим ма шта друго (als... него...). 3. (као подмет пред *tr.*) шта; ~ führt Sie her? шта Вас доводи (ов)амо?, које добро? 4. (пред *v imp.* и као прирок пред *v* битисања) шта, што; ~ geschah? шта се десило?, шта се догодило?; ~ soll aus mir werden? шта ће бити од мене?; шта ће бити са мном?; ~ ist (и. fehlt) Ihnen denn? шта (и. што) Вам је?; ~ ist das? шта је то?; ~ ist es anders als... шта би било друго до...; шта је друго него...; ~ war es doch? шта (ли) беше (оно)?, шта рекосмо?; шта рекох?; ~ ist dein Vater? шта ти је отац?. 5. was für (непроменљиво испред *s*) как(ав, -ква, -кво); ~ für ein Mann, glauben Sie, ist es? шта мислите какав је то човек?; ~ für Männer...? какви људи...? ~ für Geld? какав новац?; ~ ist dies für eine Pflanze? каква је то биљка?; Gelehrsamkeit, aber ~ für? ученост, али каква?; в. für III. 6. шта, — wieviel; ~ kostet dieser Hut? шта стаје овај шешир (и. клобук)?; ~ ist die Uhr? колико је часова (и. сати)?; ~ er nicht alles verlangt?

шта (ти) он све не тражи?. 7. (у усклицима, поклицима) ~ der Junge doch fährt! ала (се) вози овај дечко (и. младић)!; ~ das für ein lästiger Mensch ist! да досадна човека!, како је то досадан човек!; ~ haben wir gelacht! што смо се смејали!; ach ~! е, да!; батали!, није ваљда! II *pron.* *r.* 1. (као подмет) што, шта; то (и. оно) што; као предметни номинатив и пред *v imp.* оно што; Sie sehen, ~ wir sind видите што смо ми; ich weiß, ~ Sie in Erstaunen setzt знам шта Вас зачуђава; знам чему се ишчуђавате; das zeigt, ~ für ein Mensch er ist то показује какав је он човек; (према рекцији *v*) ~ ich bereue за што (и. због чега) се кајем; ~ ich erwarte што очекујем; ~ noch mehr ist што је још више; ~ noch schlimmer ist што је још горе; es koste, ~ es wolle ма шта стало; стало колико му драго; колико год стало; *fam.* er läuft, ~ er kann трчи што игда може, трчи из све снаге, трчи што брже може. 2. ~ mich betrifft што се мене тиче; ~ ich mir daraus mache! *fam.* ма-рим ја за то!, ни бригеша ме за то! 3. (у општавајући) ~ ihr auch immer tut ма шта ви чинили; што год ви радили; ~ für große Hilfsmittel auch ein Staat haben mag ма коликим средствима располагала једна држава; в. immer 4. III *fam.* = etwas; das ist (auch) recht ~ и. ~ Rechtes! таман послао!, таман посла!; das ist ~ anderes! то је што друго!, то је друга ствар; so ~ hat man nie gesehen то је невиђено досад, тако се што није никад видело; so ~ lebt nicht! тако што не постоји!; и као *s n inv.* ein unbekanntes Was непознато нешто. IV *fam.* што, = warum; ~ lachst du? што се смејеш?

Wasch... {вѣш-}: ~anstalt *f* = Wäscherei 2; ~apparat *m* на-с|права *f* за прање; машина *f* за прање рубља; ~balje *f* = ~bütte; ~bank *f* 2f а) клупа за прање; б) пралиште *n*; ~bär *m* ♂ gemeiner ~bär (Procyon lotor) пакун; ~becken *n* умиваоница *f*, умиваоник *m*, † лезен *m*. [beutel usw.]

Wäsch|beutel {вѣш-}: *m* usw. = Wäsche-] Wa'sch...: ~blau *n* плавило за рубље (и. за прање); ~bleuel *m* пракљача *f*; ~bock *m* суд за интимно прање, биде *m*; ~boden *m* пода *f* на тавану (која служи) за прање; ~boot *n* = ~bank б; ~brett *n* даска *f* за прање; ~bürste *f* особ. ♀ четка (и. кефа) за прање; ~bütte *f* лужица.

Wä'sche {вѣш-} *f* 3b 1. прање *n*, бељење *n*; große ~ прање (свега рубља); kleine ~ про-пирање *n*; (große) ~ haben прати рубље; in der ~ sein бити на прању (и. бељењу); in die ~ geben да(ва)ти на прање (и. да се пере); freie ~ und freien Tisch haben имати бесплатну храну и бесплатно прање рубља. 2. ♂ = Waschung, прање, испирање. 3. рубље *n*; преобука; reine ~ чисто рубље; schmutzige (и. schwarze) ~ прљаво рубље; reine (и. andere) ~ anziehen пресв|јући се, -лачити се; в. schmutzig 1. [рубље.]

Wä'sche|beutel {вѣш-} *m* врећа *f* за прљаво] wa'sch|echt *a* који не пушта (боју при прању),

праве (и. постојане) боје (*gen.*); *fig.* прави, овејани, добре каквоће (*gen.*).

Wä'sche... ~fabrik *f* творница (и. фабрика) *f* рубља; радионица кошуља (и. рубља); ~geschäft *n* радња *f* кошуља (и. рубља); ~händler(in *f*) *m* трговац -киња рубљем; ~kammer *f* соба за рубље; ~kiste *f* сандук *m* за рубље; ~klammer *f* штипаљка за рубље; ~mange *f* = ~rolle.

wa'schen {ва'шн} [свн.: Wasser] *l tr., refl., intr. (h) 14i 1.* (с)и ~ прати (се), опрати (се), умити (се), умивати (се); белити (платно); *a) fig.* ich wasche meine Hände in Unschuld перем своје руке; *j-n ~, j-m den Kopf ~* убрисати кога, *fat.* натрљати кому нос, избрусити кога; *v. Mohr¹ 1b; prv.* eine Hand wäscht die andere рука руку мије (образ обадије); *sich vom Kopf bis zum Fuß ~* (о)прати се од главе до пете; *b) das Leinenzeug ~* белити рубље; *für j-n ~ прати (за) кога; abs.* прати (рубље); *mit Seife ~* прати сапуном, сапунити; *sich ~ lassen* да(ва)ти се (и. моћи се) прати; *fat. fig.* das hat sich, gewaschen то није рђаво. 2. *fat.* шљапутати, = klatschen 3. II **Wa'schen** *n* = Waschung.

Wä'scher {веш'р} *m 2l, ~in* {~џн} *f 3c п(е)рач, праља; ~in* = Waschfrau.

Wäscherei' {веш'рѐ} *f 3b 1.* = Waschung. 2. завод *m* за прање, (парна) перионица.

Wä'scher|lohn *m* плата *f* за прање (и. бељење).

Wä'sche... ~rolle *f* роља(ча); ~rollen *n* рољање рубља; ~schrank *m* орман за рубље; ~trocken|ständer *m* сталак за сушење убруса, пешкира, рубља; ~zeichnerin *f* обележава-чица рубља.

Wa'sch..., wa'sch... ~faß *n* чабар *m* (и. буре) за прање рубља; лужница *f*; ~frau *f* праља; ~garnitur *f* прибор *m* за умиваоник; ~geid *m* плата *f* за прање рубља; ~gerät, ~geschirr *n.* *a)* прибор *m* за перионицу; *b)* особ. ~geschirr = ~becken; ~gold *n* испрано (и. речно) злато; ~handschuhe *m pl.* рукавице *f pl.* које се перу (и. које се могу прати); ~haus *n* перионица *f*, пралиште; ~keller *m* подрум за прање рубља; ~kessel *m* котло (и. казан) за прање; ~kleid *n* одело (и. хаљина *f*) за прање (и. које -а се пере, које -а се може прати); ~korb *m* корпа *f* за рубље; ~kübel *m* кабао за прање, лужница *f*; ~küche *f* = ~haus; ~lappen *m:* *a)* крпа *f* за брисање судова; *b) fat. fig.* млакоња, шоња, шмоља, шмоклан; ~lauge *f* луг *m*, цећ; ~leder *n* кожа *f* која се пере; ~ledern *a* од меко чињене коже; ~lederne Handschuhe *m pl.* в. ~handschuhe; ~leine *f* = Trockenleine; ~maschine *f* машина (и. stroj *m*) за прање рубља; ~maul *fat. n* = ~weib *b*; ~mittel *n* средство за прање; ~napf *m* = ~becken; ~platz *m* пралиште *n*; ~schiff *n* перионица *f*; ~schüssel *f* = ~becken; ~schwamm *m* сунђер (и. спужва *f*) за прање; ~seide *f* свила за прање (и. која се пере, која се може прати); ~seife *f* сапун *m* за умивање, прање; ~stein *m* кујнска (и. кухињска) перионица *f*; ~tisch *m*, ~toilette *f* умиваоник *m*; ~trog *m* корито *n* за прање,

(в)алов за прање, (в)алов за испирање.

Wa'schung {ва'шн} *f 3b* прање *n*, бељење *n*, *rl.* прање (ногу); особ. ☼ прање *n*, испирање *n*; уп. Abwaschung.

Wa'sch|wanne *f* када за прање.

Wä'sch|waren {веш-} ☼ *f pl.* рубље *n*.

Wa'sch... ~wasser *n:* *a)* вода *f* за прање; *b) fat. fig.* das ist reines ~wasser то је водица, то је прави бућкуриш; *c)* течно средство за испирање, за лек; ~weib *n:* *a)* = ~frau; *b) fat. fig.* шљапутало, брбљивко, брбљуша, алапача; ~zettel *m* списак рубља за прање, рачун прање; *fig.* завој издавача; ~zeug *n* = ~gerät; ~zimmer *n* = Toilettenzimmer; ~zuberm = ~faß. [2. = Faschine.]

Wa'sen {ва'з'н} *prov.* [свн.] *m 2l 1.* = Rasen¹.

Wa'sen... {ва'з'н-}: ~meister *m*, ~meisterei' *f* = Abdecker, Abdeckerei.

Wa'sgau {ва'сгѐ} ☼ [Basken] *m 2g (б. pl.)* дер ~ Вогези *m pl.* (планина у Источној Француској).

Wa'sgen|wald {ва'сг'н-} *m (б. pl.)* = Wasgau.

Wa'sser {ва'с'р} [свн.] *n 2l (за 1b и е 2j).* 1. вода *f*; *a)* bei ~ und Brot sitzen бити у затвору на хлебу и води; ~ziehen пропуштати воду; уп. *i* ziehen I 3; *fig.* zu ~ werden пропасти, не остварити се, расплинути се, не успети; *et. zu ~ machen* упропастити што, осујетити што; *wie ~* као воде, као плеве, у (из)обиљу, сијасет; *er spricht deutsch wie ~* говори веома течно немачки; *v. Mühle 1, reichen II fig., b) Selters ~* селтерска (минерална) вода; *v. Selters, Soda=*wasser; *c) (opp. Land) fließendes ~* текућа вода, текућница *f*; *stehendes ~* стајаћа (и. мртва) вода; *das ~ rauscht* вода шуми, шуми вал; *fig. sich mit Not überm ~ erhalten* с муком се одржавати на води, једва се држати да не потоне; ~über ~fahren пловити над водом; *unter ~fahren* пловити испод воде; *unter ~setzen* (по)топити, заронити, загну-рити; *v. Land 1; prv.* bis dahin wird noch viel ~ ins Meer fließen дотле ће још много воде (Савом) протећи; *v. Balken 1, still I 1; d) (течни састојци човечијег тела) мокраћа f, зној m; sein ~ lassen* (и. abschlagen, machen) пусти-ти -штати воду, мокрити, помокрити се; *prv. der Mund steht* (и. läuft) ihm voll ~, das ~ läuft ihm im Munde zusammen расту му зазубице; плушти му вода иза зуба (и. на уста); *e) (течности бистре као вода): a) gebranntes ~* дестилована вода, ракија *f*, ликер *m*; *b) вод(и)ца f; Kölnisches ~* колоњска (и. келнска) вода. 2. таласи *m pl.*, таласасте кривине *f pl.*; ein schönes ~ haben бити таласаст, бити на таласе. 3. бистрина *f*, ступањ *m* бистрине, чистоћа *f*; ein schönes ~ haben бити бистар (и. чист); vom schönsten ~ sein бити изванредно бистар (и. чист); *fig. v. rein¹ I 1 b. 4. ~ (opp. Land) more.*

Wa'sser..., wa'sser... {ва'с'р-}: ~abfluß *m* отицање *n* воде; ~ablaß *m* одводник воде, одливник; ~ablauf|rinne *f* ☼ олука *m*; ~ableitung *f* одвод *m* воде, одвођење *n* воде; ~abort *m* нужник с водом за испирање; ~abschlag *m* ☼ испуштање *n* воде, отицање *n*; испуст за

воду; ~ader *f* водена жица; ~amsel *f* ⚡ кос *m* водени; ~arm *a* сиромашан (и. оскудан) водом, сух, сушан; ~armut *f* оскудност у води, нестацица воде, сушност; ~arzt *m* лекар који лечи водом; ~auge *n* ♀ водено око, вода *f* у очима; ~bad *n*: а) купатило са обичном водом; б) ⚡ загревало водом; ~bau ⚡ *m* (pl. beh. ~bauten) водоградња *f*; ~bau|direktor *m* директор (и управник) водоградње (и. радова у води); ~bau|kunst *f* неимарство *n* водоградње, грађевинарство *n* у води; ~bau|meister, ~bau|techniker *m* неимар водоградње, инжењер радова у води; ~becken *n* басен *m*; ~behälter *m* водени резервоар, суд за воду; ~beschreibung *f* водопис *m*, гидрографија; ~blase *f*: а) водени мехур *m*; б) ♀ плик *m*; ~blattern *f* pl. = ~rocken; ~blau *a* плава као море, сињи; ~blau *n* морско плав(етнило); ~blei *n* min.: а) = Graphit; б) сумпорни молибден *m*, молибденит *m*; ~blume *f* водени цвет *m*; ~brei *m* каша *f* с водом, каша на води; ~bruch *m* ♀ водена кила *f*.

Wä'sserchen {вѣсѣрѣн} *n* 2l (dim. од Wasser) поточић *m*, поточак *m*; fig. er tut so, als könne er kein ~ trüben рекао би човек да не би ни мравга згазио (и. да не би ни муву увредио); рекао би човек да не зна ни две унакрст.

Wa'sser..., wa'sser...: ~damm *m* насип; ~dampf *m* водена пара *f*; ~dicht *a* вододржљив, што не пропушта воду, непропустљив за воду; ~dichtmachen начинити вододржљивим (и. непропустљивим за воду), начинити непромочивим; ~dicht sein бити вододржљив; ~dichter Überzieher непрокишљив (и. непромочив) капут; ~dichtheit, ~dichtigkeit *f* вододржљивост, непропустљивост за воду, непромочивост; ~dokter *fam. m* = ~arzt; ~druck *m* водени притисак водени тлак, притисак воде, тлак воде; ~druck|presse *f* преса воденим притиском, хидраулична преса; ~druck|werk *n* ⚡ хидраулични строј *m*, хидраулична машина *f*; ~dunst *m* = ~dampf; ~eimer *m* ведрица *f*, ведро *n* за воду; ~faden *m* ⚡ (жаб)окрек, (жаб)окречина *f*, жабљак; ~fahrt *f* возња (и. пут[овање *n*] *m*), водом, шетња водом; ~fall *m* водопад, slap; ~fang *m* ухват *n* воде, цистерна *f*, чатрња *f*; ~farbe *f*: а) боја воде; б) водена боја (opp. Ölfarbe); ~farben|gemälde *n* слика *f* воденом бојом; ~farben|maler *m* сликар воденим бојама; ~farben|malerei' *f* сликање (и. сликарство) *n* воденом бојом; ~faß *n*: а) суд *m* за воду; б) = ~tonne; ~feuer|werk *n*. а) ватромет *m* на води; б) средство које гори на води; ~fläche *f* површина воде; ~flasche *f* боца за воду; ~floh *m* ⚡ дафнија *f*; ~flugzeug *n* ⚡ надводни ваздухоплов *m*, зракоплов надводник *m*, летилица надводница *f*, хидроплан *m*, хидроавион *m*; ~flut *f* поплава, поводањ *m*, потоп; ~fracht *f* бродарина; ~frei *a* безводан, што не садржи воде; ~freund(in *f*) *m* водопија, који, -а воли воду; ~frosch *m* ⚡ = Frosch 1; ~furche *f* ♀ водена бразда, јарак *m*; ~gang *m*: а) пропуст за воду, канал; б) ⚡ водовод; ~gebläse *n* ⚡ хидростатична дуваљка *f*; ~

gefahr *f* опасност од воде; ~gefäß *n* суд *m* за воду; ~geflügel *n* водене птице *f* pl.; ~geist *m* myth. водени дух, вила *f* бродарица, вила језеркиња; ~gerechtigkeit *f* в. ~recht; ~gezet|gebung *f* законодавство вода; ~geusen {~гѣуен} *m* pl. hist. морски гези; ~gewächs *n* ⚡ бодена биљка *f*; ~glas *n*: а) чаша *f* за воду; б) ⚡ растворљиво стакло; силикат *m* поташе; ~gleich *a*: а) сличан води (и. са водом), воденаст, водњикаст; б) на површини воде, водораван; ~gleiche *f* водоравна раван; ~gott *m* myth. морски бог; ~götten *f* myth. морска богиња; ~graben *m* јарак (и. ров) (пун воде); ~grube *f* јама за воду, цистерна, чатрња; ~guß *m* излив воде, пљусак; ~haft {вѣсѣрѣфт} *a* воден, водњикав, водњикаст; ~hahn *m* ⚡ славина *f* за воду; ~haltig *a* који садржи воде, воден, водњикав; ⚡ хидратисан; ~hart *a* сушен на ваздуху, прилично сув; ~hebe|maschine *f* ⚡ хидраулична дизалица; ~heil|anstalt *f* леčiliште *n* водом; ~heil|kunde *f* наука о лечењу (хладном) водом; ~heil|methode *f* начин *m* лечења (хладном) водом; ~heizung *f* грејање *n* (топлом) водом; ~hell *a* бистар као вода; ~höhe *f* висина воде; ~hose *f* ⚡ водени стуб *m*, чеврнтија; ~huhn *n* ⚡ црна сарпа *f*; ~hund *m* = Pudel.

wä'ssericht {вѣсѣрѣхт} ⚡, beh. wä'sserig {вѣсѣрѣх} *a* 1. воден, што садржи много воде, пун воде; fig. j-m den Mund (nach et. dat.) ~ machen сладити кому што, учинити да кому пљушти вода на уста (и. иза зуба) (за чим), изаз(и)вати кому растење зазубица (за чим). 2. водњикав, водњикаст: а) ♀ ~es Blut водњикаста крв *f*; б) fig. водњикав, блутов, отужан; разводњен, расплинут.

Wä'sserigkeit {вѣсѣрѣхкѣйт} *f* 3b 1. воденост, (из)обиље *n* воде. 2. воденост, водњикавост, водњикастост. 3. fig. водњикавост, блутовост, отужност, разводњеност, расплинутост.

Wa'sser..., wa'sser...: ~jagd *f*, ~jagen *n* лов(љење *n*) *m* на води; ~jungier *f* ⚡ = Libelle 2; ~käfer *m* ⚡ водена буба *f*, водени кукац; ~kanne *f* канта за воду, ибрик *m*; ~kante *f* ивица (и. руб *m*) воде; ~karte *f* карта вода, хидрографска карта; ~kasten *m* ⚡ причувиште *n* за воду, убао, чатрња *f* за воду; уп. и ~behälter; ~kessel *m* котло (и. казан) за воду; ~kilt ⚡ *m* кит за воду, лепак који држи и под водом; ~klee ⚡ *m* = Biberklee; ~klosett *n* = ~abort; ~kopf *f* *m*. а) водена болест *f* у глави; б) човек који има водену болест у глави; ~köpfig *f* *a* који има водену болест у глави; ~kraft *f* водена снага; ~kraft|aufzug *m* дизалица *f* помоћу водене снаге, хидраулична дизалица; ~kraft|lehre *f* ⚡ наука о воденој снази, хидродинамика; ~kresse ⚡ *f* = Brunnenkresse; ~krug *m* крчаг; тестија *f*; ~kühlung *f* ⚡ хлађење *n* водом; ~kultur *f* водена култура; ~kunst *f*: а) водоскок *m*, водомет *m*; б) ⚡ хидраулични строј *m*, хидраулична машина; ⚡ (руднички) водоцрп *m*; ~kur *f* *f* лечење *n* (хладном) водом; e-e ~kur gebrauchen

лечити се (хладном) водом; ~lache *f* = Lache²; ~lauf *m* водени ток, вок воде; ~leer *a* безводан, сух; ~leitung *f* раздавање *n* воде (у кући); водовод *m*; ~leitungsanlage *f* водоводно постројење *n*; ~leitungsrohre *f* водоводна цев; ~illie *f* локвањ *m*, лопоч *m*, лопух *m*; ~ling {васприн} *m* 2g¹ водењак, (крушка) водењака *f*, водењача *f*; ~linie *f* и ~водена линија, и пруга газа; ~linse *f* сочивица; ~loch *n* рупа *f* пуна воде; помијара *f*, сливник *m*; ~malerei *f* = ~farbenmalerei; ~mangel *m* = ~not; ~mann *m*: а) водар, водоноша; б) ~Водолија; ~mantel *m* водени омот (и. огртач); ~marke *f* = ~zeichen; ~maschine *f* хидраулична машина; ~masse *f* вода, воде *f* pl.; ~melone *f* лубеница; ~messer *m* мерило *n* за воду, хидрометар; ~meßkunst *f* мерење *n* воде, хидрометрија; ~mine *f* подводна мина; ~molch *m* водењак, даждевњак; ~mühle *f* воденица, поточара; ~müller *m* воденичар.

wa'ssern {васпрн} I *intr.* (h) 15f спу|тити се ~штати се на воду. II Wa'ssern *n*, Wa'sserung *f* спуштање на воду.

wa'ssern {васпрн} A. 15f I *intr.* (h) пу|тити ~штати воду да тече: а) ihm ~die Augen очи му се наводњавају сузама, иду му сузе на очи, сузе му очи; узрочно *tr.*: daß unsere Leiden fremde Augen ~да наши једи натерују сузе на туђим очима; б) mir wässert der Mund danach расту ми зазубице за тим; в) c) = Wasser lassen; d) *imp.* es wässert дажди, пада киша. II *tr.* 1. = bewässern I. 2. = einwässern. 3. развод|нити, ~њавати, разре|дити ~живати водом; ~gewässert хидратисан. 4. ~ишарати таласастим пругама. III Wä'ssern *n*, Wä'sserung *f* = bewässern II; ~шарање таласастим пругама. B. а водени.

Wa'sser..., wa'sser...: ~nix *m* myth. вилењак бродар, водени вилењак; ~nixе *f* (вила) бродарица; ~not *f* (не бркати са Wassersnot!) оскудица (и. несташница, немање *n*) воде; ~nuß *f* враголић *m*, рашак *m*, касароња, касороња, стрелара, шуљ *m*; ~nymphe *f* myth. водена богиња, нимфа, најада; ~orgel *f* хидрауличне оргуље *f* pl.; ~partie *f* = ~fahrt; ~раб *a* водораван; ~раб *m*: а) водоравница *f*, водоравна линија; б) равњача *f*, равномер, либела *f*; ~perle *f* лажан (и. вештачки) бисер *m*; ~pest *f*: kanadische ~pest водена куга; ~pfahl *m* шип у води, колац у води; ~pfefter *m* водени бибер; ~pflanze *f* водена биљка; ~pfütze *f*, ~pfuhl *m* = Lache; ~pocken *f* pl. водене мале богиње; ~polack *fat.* [18в., особ. од 1848] *m*, ~polackin *f* Пољак, Пољкиња из горње Шлезије; ~probe *f*: а) испитивање (и. кушање) *n* воде; б) (некада) мазија, Божји суд *m*; ~pumpe *f* шмрк *m* за воду, водени шмрк; ~quelle *f* извор *m* (воде), врело *n*; ~rabe *m* морски гавран; ~rad *n*: а) точак *m* који покреће вода; б) хидраулични точак; ~ralle *f* барска кокица; ~ralte *f*: а) водени пацов *m*, штакор *m*; б) ~alte ~ratte стари

морски курјак (и. вук, морнар); ~recht *a* = ~раб; ~recht *n* законодавство за воде (не токове); ~reich *a* богат водом; ~reich *n* царство вода; ~rinne *f*: а) = ~furche; б) олук *m*; ~rohr *n*, ~röhre *f* цев *f* за воду, водена цев; ~rohrkessel *m* котло (и. казан) са цевима; ~rose *f* = Seerose; ~rübe *f* = weiße Rübe; ~sack *m* водена кес(ица) *f*, водњикава циста *f*; ~säuge|tier *n* сисар водоземац *m*; ~säule *f* водени стуб, стуб воде; ~schacht *m* водоцрно окно *n*; ~schaden *m* штета *f* од поплаве; ~schaufel *f*: а) водена лопата; б) ~исполац *m*, црпац *m*; ~scheide *f* развође *n*, вододелница; ~scheu *a* који се плаши (и. боји) воде; ~scheu *f* страх *m* од воде; ~schlange *f* водењарка, водена змија; ~schlauch *m* мех (и. мешина) *f* за воду; ~schlund *m* (водени) понор, водено ждрело *n*; ~schnepie *f* = Bekassine; ~schraube *f* вијак *m*, пуж *m*, Архимедов завртањ *m*; ~schwalbe *f* = Uferschwalbe; ~schwein *n* водена свиња *f*; тапир *m*; ~seite *f* страна према води; ~semmel *f* земичка, хлечић *m*. Wa'ssers|not {васпрн} *f* штета почињена од поплаве (в. Wassernot).

Wa'sser..., wa'sser...: ~speier *m* истециште *n* на олуку; ~spiegel *m*: а) водено огледало *n*, огледало воде; б) површина воде; ~spinne *f* водени паук *m*; ~sport *m* спорт на води; ~spritze *f* штрцаљка; ~sprudel *m* бук; ~spülung *f* испирање *n* водом; ~stand *m* висина *f* воде, водостой; ~stand|lehre *f* наука о стајању воде, хидростатика; ~stands|anzeiger, ~messer *m* мерило *n* висине воде; ~mes-ser; ~stands|glas *n* (e-s Dampfkessels) водомерно стакло (на парном котлу, казану); ~station *f* станица за воду; ~stein *m* сливник, камен у којем се пере посуђе; ~stiefel *m* чизма *f* за воду (и. која не пропушта воду); ~stoff *m* вод(он)ик; ~stoff|apparat *m* апарат за вод(он)ик; ~stoff|frei *a* без вод(он)ика; ~stoff|gas *n* (гас, плин) вод(он)ик *m*; ~stoff|haltig *a* са вод(он)иком, водонични; ~stoff|säure *f* вод(он)ична киселина; ~stoff|super|oxyd *n* водоников супероксид *m*; ~stoff|verbindung *f* вод(он)иков спој *m*, водонично једињење *n*; ~strahl *m* водени млаз, млаз воде; fig. kalter ~strahl хладан туш; ~straße *f* водени пут, пут водом (opp. Landstraße б); ~strecke *f* водени простор *m*; ~streif(en) *m*: а) водена пруга *f*; б) гњетави део (у хлебу); ~strom *m* водена струја *f*; ~strudel *m* = Strudel I а; ~sturz *m* водопад, слан; ~sucht *f* водена болест; ~süchtig *a* који болује од водене болести; ~süchtige[r] болесник од водене болести; ~suppe *f* клин-чорба, водњикава чорба (и. јуха); ~taufe *f* крштење *n* (водом); ~teilchen *n* водена честица *f*, водени делић *m*; ~tiefe *f*: а) дубина воде; б) дубина испод брода; в. Tiefgang; ~tiere *n* pl. водене животиње *f* pl.; ~tonne *f* буре *n* за воду; и = Boje; ~topf *m* лонац за воду; ~tracht *f* гас *m*, гажење *n*, дубина гажења; ~träger(in) *m* водоноша; ~transport *m* преношење *n* (и.

пренос, превоз) водом; **2**treibend *a* који тера на мокрење; **~trense** *f* узда којом се води коњ на појило; **~treten** *pl* вештина *f* усправнога држања у води; **~treter** *m* пливач који се држи усправно у води; **~trinker** (*in f*) *m* водопија; **~trog** *m* корито *n*, валов, појило *n*; **~tropfen** *m* капља *f* воде, водена кап(ља) *f*; **~turm** *m* кула *f* за воду, резервоар водовода; **~uhr** *f* водени часовник *m*; **~umschlag** *m* влажна облога *f*; **~verdrang** *m*, **~verdrängung** *f* **☞** запремина истиснућа, запремина дела брода под водом; **~verhältnisse** *n pl.* стање *n* вода; **~verlust** *m* **☞** губитак воде; **~vögel** *m pl.* водене птице *f pl.*; **~vorrat** *m* залиха *f* воде; **~wage** *f*: *a*) равњача (са ваздушним мехуром), равномер *m*, либела; *b*) **~**хидростатичке теразије *f pl.*; **~wägung** *f*: *a*) мерење *n* равњачом (и. равномером, либелом); изравњавање *n*; *b*) хидростатичко мерење *n*; **~wanze** *f* **☞** водена стеница; **~wegerich** *m* **☞** жабочун, подводна (и. барска, водена) боквица *f*; **~weib** *n* = Nixe; **~weide** *f* **☞** (бела) врба; **~welt** *f* водени свет *m*; **~werk** **☞** *n. a*) = kunst *b*; *b*) die städtischen **~werke** стројеви *m pl.* (и. машине *f pl.*) градског водовода, водовод *m*; **~wirbel** *m* (водени) вртлог, мастица *f*, чевртија *f*; **~woge** *f* вал *m*, талас *m*; **~wut** *f* **☞** хидроманија; **~zeichen** *n* водени жиг *m* (на хартији); **~zuber** *m* чабар за воду; *уп. и See...*, Meer...

wä'Brig {вєспрѣх} *a* usw. = wässrig итд.

wa'ten {ватн} [свн.] *intr.* (*h* и *s*) 15с: (им Wasser, Kote usw.) ~ гацати, газити (по води, блату итд.); durch e-n Bach ~ прегазити поток; durch den Schnee ~ гацати кроз снег.

Wa'ter|closet {џџтрклџзџт} [енг.] *n* **☞** = Wasserabort.

Wa'ter|kant {ватркант} [дн., хол.] *f* 3b **☞** =)

Wa'ter proof {џџтрппруф} [енг.] *m* 6i 1. лице *n* (и. чоха *☞*) која не пропушта воду, која не прокишњава, непромочиво лице *n*. 2. мекинтош, непромочив огртач, огртач за кишу.

Wa'tsche {вачџ, вачџ} *j* 3b, **Wa'tschen** {вачџн} *m* 2l (особ. аус.) = Ohrfeige.

wa'tsch(e)lig {вџџ(џ)лџх} *a* гер(уц)ав.

wa'tscheln {вачџлн} 1 *intr.* (*h* и *s*) 15f гер(уц)ати, клатити се у ходу. II **Wa'tscheln** *n* гер(уц)ање.

Watt {вџт} [дн.] *n* 2g **☞** дно поплављено водом само за време плиме; плићак; спруд.

Watt {~} [James ~ који је усавршио парну машину, 1736—1819] *n* 6i (*pl. inv.*) **☞** ват *m* (јединица за мерење електричног учина).

Watt³... {вџтр-} [Watte¹] у слож. на пр. **~decke** *f* покривач *m* од вате.

Wa'tte¹ {ватџ} [нвн.] *f* 3b вата; mit ~ füttern поставити ~лати ватом, ватовати.

Watte² {~} *f* 3b **☞** = Watt¹.

Wa'tten¹... {ватн-} [Watte¹] у слож. на пр. **~macher** *m* израђивач (и. фабрикант) вате.

Wa'tten²... {~} [Watt¹] у слож.: **~fahrer** *m* лађа *f* за плићаке, брод за плитку воду; **~fischerei** *f* риболов *m* у плићацима (и. у плиткој води); **~meer** *n* дно покривено водом само за време плиме, плићак *m*.

wattie'ren {вџџџрџв} [Watte¹] I *tr.* 15g ватовати, поставити ~лати ватом. II **Wattie'ren** *n*, **Wattie'ring** *f* ватовање, постављање ватом. **Wattie'rer** {вџџџрџр} *m* 2l **☞** постављач ватом. **watt(i)sch** {вџџт(џ)ш} [Watt²] *a* Ватов, Вата (*gen.*); **~es Parallelogramm** Ватов паралелограм *m*.

Wa'tt²... **☞**: **~meter** *n* ватметар *m*, волтамперметар *m*; **~stunde** *f* ватчас *m*; **~zahl** *f* број *m* ватова. [**~**! ав ав, џу џу!]

wau¹ {вџ} [подражавање лајања паса] *int.* I **Wau**² {~} [хол., келт.] *m* 2g **☞** резеда *f*; ката-нац, четворац.

wauwau¹ {вџџџџ} I *int.* в. wau¹. II **Wauwau**¹ *m* 2g и *III* (в)ау(в)ау *n*, куца *f*.

WB., **Wb.** *abr.* = Wörterbuch.

Wea'lden|system {вилдџн-, уилдџн-} [Weald, енглески град] *n* *geol.* вилденски систем *m*. **we'bbar** {вєббар} *a* отак, за ткање, што се може ткати. [на. 2. = Spinnengewebe.]

We'be {вєбџ} *f* 3b 1. = Gewebe; комад *m* плат-а

We'be... {вєбџ-} **~apparat** *m* апарат (и. справа) *f* за ткање; **~art** *f* начин *m* ткања; **~baum** **☞** *m* = Weberbaum; **~faser** *f* ткачко влакно *n*; **~kunst** *f* вештина ткања.

We'bel {вєбџл} *m* 2l = Weibel.

we'ben {вєбџн} [свн.] I *tr.* и *refl.* 13*m* и 15*a* 1. ткати (и *fig.*) damastartig ~ ткати у виду дамаст свиле; dichter ~ гушће ткати; *fig.* sie (тј. die Frauen) flechten und ~ himmlische Rosen ins irdische Leben (Sch.) оне тку (и. плету) у наш земаљски живот небеске руже. 2. прести, плести мрежу (за паука); ткати; **☞** was die Parzen ~ што парке (суђаје) тку. II *intr.* (*III*) 15*a* (по)кретати се, лелујати се, лебдети; в. leben *b*. III *tr.* 15*a* [узрочно за 'I] (по)кретати; махати ~нути (*acc.: abl.*). III **We'ben** *n* ткање; (по)кретање, дел(ов)ање.

We'ber {вєбџр} I [weben] *m* 2l 1. ~, ~in {~ин} *f* 3с ткач, ткалац, ткаља. 2. *pop.* = Schwächling. II *m* 8*a* Вебер (име).

We'ber... {вєбџр-}: **~arbeit** *f* ткачки рад (и. посао) *m*, рад (и. посао) ткача; ткање *n*; **~baum** *m* вратило *n*; **~distel** *f* **☞** сукнарска чешља, сукнарски чкаљ *m*.

Weberei¹ {вєбџрџџ} **☞** *f* 3b 1. ткаштво *n*, ткачки занат *m*. 2. ткање *n*, врста ткања. 3. ткачница, ткаоница. 4. ткање *n*, тканина, ткиво (*и fig.*).

We'ber...: **~einschlag**, **~eintrag** *m* потка *f*; **~gesell(e)** *m* ткачки помоћник; **~hand|werk** *n* ткачки занат *m*; **~kamm** *m* брдо *n*; **~karde** *f* = **~distel**; **~knecht** *m. a*) = **~gesell(e)**; *b*) **☞** косац (паук); **~kunst** *f* = Weberei 1; **~lade** *f* претин *ca* цевима; **~meister** *m* мајстор ткач; **~schiffchen** *n* чунак *m*; **~schlichte** *f* = Schlichte 2; **~schule** *f* ткачка школа; **~schütze** *f* = **~schiffchen**; **~spule** *f* калем *m*, цев; **~vogel** *m* **☞** ткалац; **~zettel** *m* основа *f*.

We'b... {вєп-}: **~schiffchen** *n* = Weberschiffchen; **~schule** *f* = Weberschule; **~stuhl** *m* разбој; **~waren** **☞** *f pl.* тканине; **~waren|handel** **☞** *m* трговина *f* тканинама.

We'chsel {вєксџл} [свн.: weichen] *m* 2l (*y* 1 и 2 *pl.* *beh.* **~fälle** 1. промена *f*; **~fälle** des Schicksals променљивост (и. несталност) судбине

2. мењање *n*, промена *f*, прекрет *m*; смењивање *n*, смена *f*, прелаз; мена *f*. 3. *der* ~ *der Ringe* измена *f* прстења. 4. **3**: а) промена *f*, мењање *n* (новца); б) меница *f*; *eigener* (и. *trockener*) ~ властита меница *f*; *feiner* ~ добра меница *f*; *gezogener* ~ издана (и. вучена) меница (*auf zwei Monate* на два месеца); *kurzer* ~ меница по виђењу; ~ *auf kurze Sicht* краткорочна меница; *offener* ~ акредитив у облику менице; ~ *auf den Inhaber* меница на доносиоца; ~ *auf Berlin* меница на Берлин; *einen* ~ *auf j-n ziehen* и. *ausstellen* меницу изда(ва)ти на кога; *sein Vermögen besteht nur in* ~ *n* његово је имање само у меницама. 5. студ. (новац за) месечно издржавање *n*. 6. **ж** пут (јелена). 7. мењалиште *n*, место *n* мењања коња итд.; смена *f*. 8. **ж** спој(ница) *f*.
Wechsel..., **we'chsel...** {вексл-}: ~ *agent* *m* менични посредник; ~ *agio* *n* ажија *f*; ~ *akzept* *n* примање (и. акцепт *m*) менице; ~ *armig* *a* гут. наизменичан рукама; ~ *balg* *m*: а) копице *n*; чудовиште; подмече *n*; б) ружно дебриште *n*; ~ *bank* *f* 3b мењачница, мењачка радња; ~ *bar* {векслбар} а 1. променљив, што се може мењати; 2. **ж** променљив, подложен промени; ~ *begriff* *m* појам истог значења; ~ *bewegung* *f* ~ узајамно кретање *n*; ~ *beziehung* *f*, ~ *bezug* *m* узајамни однос *m*, узајамна (и. међусобна) веза *f*; ~ *brief* *m* = Wechsel 4b; ~ *buch* *n* = ~ *kopierbuch*; ~ *bürge* *m* менични јемац; ~ *bürgschaft* *f* менично јемство *n*; ~ *ei'* {векслѐй} *f* 3b непрестано мењање *n*, (сталне) промене *f* *pl.*; ~ *fähig* *a* менично способан, способан да подноси и потписује меницу; ~ *fähigkeit* *f* способност подношења и потписивања менице; ~ *fall* *m*: а) наизменични пад; б) ~ *fälle* *pl.* (служи као *pl.* за Wechsel 1 и 2) промене *f* *pl.* (и. обрти) у животу; ~ *fälscher* (и. *f*) *m* кривотворилац, ~ *fälschung* *f* кривотворење (и. фалсификовање) *n* менице; ~ *fieber* *f* *n* наступна (и. повратна) грозница *f*; ~ *folge* *f* наизменичност, наизменично мењање *n*; ~ *forderung* *f* менично потраживање *n*; ~ *formular* *n* (бланко) меница *f*, менични формулар *m*; ~ *frist* *f* менични рок *m*; ~ *gebrauch* *m* (тридесетодневни) рок меничном плаћању; ~ *geld* *n*: а) банковни (и. банчин) новац *m*, б) ситнина *f*, ситнеж *m*; ~ *gesang* *m* наизменично певање *n*; ~ *geschäft* *m*: а) менични посао *m*; ~ *geschäfte machen* и. *treiben* радити (и. обављати, вршити) меничне послове; б) мењачница *f*, мењачка радња *f*, банка *f*; ~ *gesetz* *n* = ~ *ordnung*; ~ *gespräch* *n* разговор *m* у двоје, дијалог *m*; ~ *gläubiger* *m* менични поверилац; ~ *handel* *m* трговина *f* меницама; ~ *händler* *m* банкар, мењач, менични посредник; ~ *handlung* *f* = ~ *geschäft* б; ~ *haus* *n* мењачница *f*, банка *f*; ~ *inhaber* (и. *f*) *m* власник ~ *ца* менице; ~ *jahre* *n* *pl.* године *f* *pl.* промена (der Frauen у организму жена); ~ *klage* *ж* *f* менична тужба, утужење *n* менице; ~ *konto* *n* рачун *m* меница; ~ *kopierbuch* *a* књига *f* меница, књига доспелости (и. рокова пла-

ћања) меница; ~ *kredit* *m* менични кредит; ~ *kurs* *m* менични курс; ~ *makler* *m* менични посредник.

we'chseln {векслн} [свн.] 1 *tr.* (и. *s*), *sich* ~) 1. мењати (се), променити (се); ет. ~, *mit et. (dat.)* ~ променити што, мењати што; в. *Tritt* 1с. 2. мењати, променити, обн|овити, -ављати; *die Zähne* ~ мењати (и. променити) зубе. 3. *intr.* и *refl.* мењати се, сме|њити се, -њивати се; *mit ~dem Glücke* с променљивом срећом. 4. (из)мењати, измењивати, размени-ти, трампити; *Briefe* ~ изме|њивати -нити писма, бити у преписки (и. дописивати се) с ким; *ohne viel Worte zu* ~ без много речи, без другог разговора; **ж** *intr.* (место пасива) *unsere Briefe* ~ *lebhaft* наша преписка тече живо. 5. *intr.*: а) и **ж** прећи, прелазити; б) **ж** пре|ћи -лазити у друга места, заобилазити.
II We'chseln *n* мењање, промена *f*, измењивање, измена *f*; размењивање, размена *f*, трампа *f*.

We'chsel..., **we'chsel...**: ~ *nehmer* *m* власник пренесене менице; ~ *ordnung* *f* закон(и. уредба) о меницама; ~ *platz* *m* мењалиште *n*, менично место; ~ *protest* *m* протест менице, менични протест; ~ *provision* *f* менична провизија; ~ *prozeß* *m* менични процес (и. спор); ~ *rechnung* *f*: а) рачун *m* меница; б) менични рачун; ~ *recht* *n* менично право; ~ *rede* *f* разговор *m* у двоје, дијалог *m*; расправљање *n*; ~ *reime* *m* *pl.* наизменични сликови; ~ *reiten* *fam.* *n* = ~ *reiterei*; ~ *reiter* *fam.* *m* издавалац услужних меница; ~ *reiterei'* *f* *fam.* употребљавање *n* (и. употреба) услужних меница; ~ *reiterei* *treiben* издавати менице на све стране ради добављања новца; ~ *schrift* *m* промена *f* игре; ~ *schuld* *f* менични дуг *m*; ~ *seitig* {векслсѐй} *a* = *gegenseitig* 2; ~ *seitigkeit* {векслсѐй} *f* 3b = *Gegenseitigkeit*; ~ *spiel* *n* наизменичност *f*, мењање; ~ *ständig* *a* наизменичан; **ж** наизменично распоређен (и. поређан); ~ *station* **ж** *f* станица за претовар(ивање) (и. за прелаз); ~ *stempel* *m* менични жиг; ~ *streit* *m*: а) сукоб; б) менични спор; ~ *strom* **ж** *m* (opp. *Gleichstrom*) наизменична струја *f*; ~ *strommaschine* **ж** *f* строј *m* (и. машина) за наизменичне струје, алтернатор *m*; ~ *stube* *f* мењачница; ~ *tag* *m* дан у који се мења; **ж** критичан дан; ~ *tierchen* *n* *pl.* **ж** променљивци *m*, амебе *f* *pl.*; ~ *verbindlichkeit* *f* менична обавеза; ~ *verhältnis* *n* узајамни однос (и. одношај) *m*; ун. ~ *beziehung*; ~ *verjährung* *f* застареваше *n* (и. застарелост) менице; ~ *verkehr* *m* менични промет; ~ *voll* *a* променљив, пун промена, буран; ~ *weise* *adv.*: а) узајамно, међусобно; б) наизменце, наизменично; ~ *winkel* **ж** *m* *pl.* наизменични углови (и. кутови); ~ *wirkung* *f* узајамно дејство (и. деловање) *n*; ~ *wirtschaft* **ж** *f* наизменична привреда; ~ *zahlung* *f* плаћање *n* у меницама, плаћање меницом; ~ *zeit* = ~ *frist*; ~ *zustand* *m* узајамност *f*, међусобност *f*.
We'chsler {векслр} **ж** *m* 2l мењач, банкар, **ж** сараф; ~ *laden* {векслр} **ж** *m* мењачки ду-хан, мењачница *f*.

Weck¹ {вѣк} *m* 2g, ~е {~} *f* 3b (аус. само) ~ен {~н} *m* 2l дугачак (пшенични) хлеб, бели хлебчић, века *f*.

Weck²... {вѣк-} [einwecken] ~apparat *m* апарат (и. справа *f*) за чување, конзервирање (слатка итд.); ~glas *n* стакло (и. тегла *f*) за слатко (и. пекмез).

We'ck³... {~} [wecken] у слож. на пр. Weckuhr. we'cken {вѣкн} [сврн.: wachen] I *tr.* 15a j-n ~ (пробудити кога (и *fig.*)). II We'cken *n* буђење; X, = Reveille.

We'cker {вѣкр} *m* 2l 1. (и ~in {~йн} *f* 3c) буди|лац, -ља. 2. а) механизам за звоњење у сату; б) = Weckuhr; den ~ auf vier Uhr stellen навити (и. дотерати) будилник на четири часа. 3. ☼ опомињач, јављач.

We'cker... {вѣкр-}: ~uhr *f* = Weckuhr; ~vorrichtung *f* направа за буђење.

We'ck³...: ~glocke *f* звоно *n* за буђење; ~ruf *m*, ~trommel *f* = Reveille; ~uhr *f* будилник *m*. We'da {веда} [skr.] *m* 6g, bi Веда *f* (збирка светих химни код старих Инда).

We'del {вѣдл} [сврн.; *wehen] *m* 2l 1. мухобран, махалица *f*; пајалица *f*; уп. Fliegen-, Staubwedel. 2. = Sprengwedel. 3. ♂ pen (јелена). 4. ☼ лишће *n*, листаста органи (папрати).

We'del..., we'del... {вѣдл-}: ~bürste *f* четка, кита; ~farne *m* *pl.* папрати *f* *pl.*; ♂ förmig а махаличаст, у облику махалице.

we'deln {вѣдлн} [сврн.; *Wedel] I *intr.* (h) и *tr.* 15f 1. махати; den (и. mit dem) Fächer ~ махати лезом (и. махалицом); j-m die Fliegen vom Leibe ~ (отерати кому (и. с кога) муве махалицом. 2. mit dem Schwanz ~ махати репом, вртети репом; *fig.* пузити као пас. II We'deln *n* махање; махање репом, вртење репом.

we'der {вѣдр} [сврн.] *cj.* ~... noch... ни(ти)... ни(ти)...; ~du noch ich ни ти ни ја; bin ~ Fräulein, ~ schön нити сам лепа нити госпођица.

we'disch {вѣдш} [Weda] а ведски, Веда.

Weg {вѣк} [сврн. лат. via] *m* 2g пут (и *fig.*); цеста *f*, друм; пролаз а) као подмет: ~ zu Wasser пут водом; eine Anhöhe hinaufführender ~ пут узбрдицом; hier geht kein ~! забрањен пролаз! б) као предмет: e-n falschen ~ betreten погрешити пут; den kürzesten ~ gehen ићи најкраћим путем; s-n ruhigen ~ fortgehen *fat.* ићи мирно својим путем; er weiß Mittel und ~е он зна пута и начина да доспе до циља; познаје стазе и богазе; *bibl.* види Fleisch 1; *fig.*: die Sache ist auf gutem ~е ствар је на добром путу; es hat damit gute ~е: а) није хитно, б) не мари ништа; j-m die ~е weisen показати кому пут, ис-, от|прати (и. отерати) кога; с) као *gen.*: desselben (и. eines) ~es mit j-m gehen ићи истим путем с ким; geht eures ~es! идите својим путем!; er kam des ~es он прође; woher des ~es? одакле долазите?; vier Meilen ~es четири миље; *fig.* lassen Sie ihn s-r ~е gehen! оставите га, пустите га!; прилошки: в. allerwegen, allewege; d) иза *pp.* am ~е на путу;

крај пута; auf dem ganzen ~е на целом путу; целим путем; sich auf den ~ begeben и. machen поћи, кренути се на пут; j-m et. auf den ~ geben да(ва)ти што кому за пут; auf dem ~е der Besserung sein оздрављати, бити на путу оздрављења; er ist auf dem ~е, sich zugrunde zu richten он је на путу да се упропасти, он ће да се упропасти; auf chemischem usw. ~е хемиским путем, хемиски итд.; auf gesetzlichem ~е законским путем, законски; auf götlichem ~е на пријатељски (и. на леп, миран) начин, с миром; пријатељски; уп. и Güte 3; auf halbem ~е stehenbleiben (за-)стати на по(ла) пута; j-m auf halben ~е entgegengehen изићи пред кога, изићи кому у сусрет; Glück auf den ~! срећан пут!; aus dem ~е gehen скл|онити се -ањати се (и. уклонити се) с пута; j-m aus dem ~е gehen: а) с-, у|клонити се кому (с пута), б) *fig.* избе|гавати -ћи кога; в. räumen 1; das liegt aus (и. außer) m-m ~е то ми је туђе, то ми је непознато; (*prov.*) bei ~е sein бити на ногама, моћи разговарати, моћи говорити; gut bei ~е (више у употреби zuwege) sein ићи добро, бити добро; in: im ~е Rechtsens судским (и. правним) путем; j-m im ~е stehen и. sein бити кому на путу, сметати кому; sich selbst im ~е stehen радити против самога себе; j-m in den ~ laufen и. kommen изићи пред кога; j-m Hindernisse in den ~ legen чинити кому сметње; et. in die ~е leiten при-, с|премити што; wieder in die ~е leiten извести (и. (по-)вратити) на прав пут; j-m in den ~ treten за-пречити кому пут; j-m nicht über den ~ trauen немати никаква поверења у кога; von wegen j-s од (и. са) стране кога; в. и wegen A 2b.

weg² {вѣк} [сврн. (in den) Weg] I *adv.* 1. = fort 3; ~ ist er отишао је; ~ ist alles, was du liebtest све је отишло што си волео; das Buch ist ~ нема књиге, књига је изгубљена (и. затурена); der Reiz ist ~ нема дражи, нестало је дражи; das Haus liegt weit ~ von der Straße кућа је веома удаљена од улице. 2. ganz ~ sein бити ван себе. 3. über et. (*acc.*) ~ sein прећи што, претурити што (на пр. четрдесет година), *fig.* бити изнад чега. 4. darunter ~ sein другоме служити за потсмех. 5. hinter=ea. ~ једно за другим, редом, непрекидно; in e-m ~ без прекида(ња); в. Leber 1. II *int.* (уп. fort 3): ~ da! бежи(те) одатле!, пазите!, чувај(те) се!; Kopf ~! чувај главу!; ~ mit den Grillen und Sorgen удри бригу на весеље!, доле са муком и бригом!; ~ mit den Komplimenten! само без ласкања!, само без комплимената!

we'g... {вѣк-} у слож. са *v* увек *sep.* и са глаголским именицама и а, означава: удаљавање, одвајање, растављање, отсућност, ишче-заване, нестајање; уп. fort...

...weg {~век} дометак који служи за образовање *adv.* на пр. glattweg, rund~.

We'g¹..., we'g¹... {вѣк-} [Weg¹], We'g²..., we'g²... {вѣк-} [weg²]: ♂ arbeiten *tr.* уклонити радећи (и. радом); alles ♂arbeiten пречистити све, скинути, изгладити; ♂ätzen I *tr.* изгристи,

у-, о|тклонити средством које нагриза, ✱ изгорети, (са)горети, спржити; II ~ätzen *n* изгризање, у-, о|тклањање помоћу средстава за нагризање; **1** *bar* {*векбар*} *a* = *wegsam*; *sich* **2** *begeben* отићи, удалити се; **2** *beißen* *tr.*: а) одгристи; б) *fam. fig.* *j-n* **2** *beißen* ис-, по|тиснути кога; **2** *beizen* *tr.* = **2** *ätzen*; **2** *bekommen* *fam. tr.*: а) *et.* **2** *bekommen* скинути, одвојити, откачити, успети да скинем, -е (и. да одвојим, -и); *ich bekommen* *das* *schon* *weg* *ja* *hу* *то* *већ* *скинути* (и. одвојити), успећу *ja* (већ) *да* *то* *скинем* (и. одвојим); *уп.* **2** *bringen*; б) *изићи* *на* *крај* (*acc.* са), извршити; *er kann es nicht* **2** *bekommen* *он* *не* *може* *да* *изиће* *на* *крај* *са* *тим*, *он* *то* *не* *може* *с-*, *извршити*; *c)* *eines* **2** *bekommen* *добити* *једну* (*ћушку*), *добити* *један* (*шамар, ударац*); **1** *berufen* *m* *припремач* *пута*; **2** *berufen* *tr.* *одаз(и)вати*, *позвати* *на* *друго* *место*; **2** *beten* *tr.* *отклонити* -ањати *молитв|ом* -ама, *уклонити* *молитвом*; **2** *bixen* {*биксн*} *tr.* = **2** *stibitzen*; **2** *blasen* *tr.* *одува(ва)ти*, *здувати*, *с-*, *от|пирити*; *sie sind wie* **2** *geblasen* *као* *да* *их* *је* *ветар* *одно*; **2** *bleiben* *I intr.* (с): а) *изоста(ја)ти*, *не* *доћи*; *bleiben Sie ja nicht weg!* *немојте* *изостати!*; *nicht lange* **2** *bleiben* *не* *изостати* *дуго*, *ускоро* *се* *вратити*; б) *hier ist ein Wort* **2** *geblieben* *овде* *је* *изостала* (и. *изостављена*) *једна* *реч*; *fam.* *bleiben Sie davon weg!* *не* *пачајте* *се* *у* *то!* II **1** *bleiben* *n* *изостајање*; **2** *blicken* *intr.* (б) *погледати* *на* *страну*, *окренути* *поглед* *на* *другу* *страну*; **2** *brauchen* *fam. intr.* (h) *са* *neg.*: *nicht* **2** *brauchen* *не* *требати* *отићи*; *du brauchst nicht weg* *није* *потребно* *да* *идеш* (и. *одлазиш*, *одеш*); **2** *brechen* *tr.* *одломити*, -амати, *одвојити* (и. *скинути*) *ломехи*, *открхати*; **1** *повра|тити*, -ћати; **2** *brennen* *I tr.* *спалити*, *из-*, *са|горети*, *сажети*, ✱ *испећи*, *сагорети* *прану*; II *intr.* (s) *das ganze Dorf ist* **2** *gebrannt* *цело* *је* *село* *изгорело*, *цело* *село* *је* *спаљено*; **2** *bringen* *I tr.* *однјети*, -осити, *пре|нјети*, -осити, *уклонити*, -ањати; *одвести*; *e-n* *Fleck nicht* **2** *bekommen* (*können*) *не* *моћи* *уклонити* (и. *извадити*) *мрљу*; *er ist nicht von hier* **2** *zubringen* *не* *може* *га* *човек* *маћи* *одавде*, *он* *се* *не* *миче* *одавде*; II **1** *bringen* *n*, **1** *bringung* {*брин|ун*} *f* *3b* *пренос* *m*, *преношење*, *превоз* *m*; **2** *denken* *tr.* *и* *refl.*: *et.* **2** *denken* *уклонити* -ањати (и. *одвојити*) *што* *мишљењем* (и. *мишљу*), *замислити* -шлати *да* *што* *не* *постоји*, *постојање* *нечег* *мишљењем* *својим* *уклонити* (и. *уништити*), *мишљењем* *својим* *учинити* *да* *нешто* *што* *постоји* *не* *постоји*; *sich von e-m* *Orte* **2** *denken* *пре|нјети* *се* -осити *се* *у* *мислима* *у* *друго* *место*; **2** *drängen* *tr.* *fig.* *по-*, *ис|тиснути*, *изгурати*; *v.* *verdrängen*; **2** *drücken* *tr.* *уклонити*, *одгурнути*; *sich* **2** *drücken* *fam.* *ишуњати* *се*, *искрасти* *се*, *извући* *се* *крадом*, *измигољити* *се*; **2** *dürfen* *intr.* *смети* (от)ићи; *er darf nicht weg* *он* *не* *сме* *да* (от)иде.

We'ge... {*бѣг-*}: **1** *amt* *n* *одељење* *за* *грађење* *путева* *и* *мостова*; **1** *arbeiter* *m* = **1** *macher*; **1** *aufseher* *n* *надзорник* *путева* *и* *мостова*;

~bau *m* *градња* *f* (и. *грађење* *n*) *путева*; **1** *bau|meister* *m* *инжењер* *путева* *и* *мостова*; **1** *distel* *f* ✱ *стричак* *m*, *бодаљ* *m*, *бодљика*, *осат* *m*; **1** *dorn* *m* ✱ *пасјаковина* *f*, *паздрен*; *пасји* (и. *псећи*) *дрен*, *табак-трн*; **1** *geld* *n* *путарина* *f*, *друмарина* *f*.

We'g²..., **we'g**... {*век-*}: **2** *zeilen* *intr.* (s) *жури* *ти* *се* *отићи* (и. *да* *оде*), *отићи* (и. *одлазити*) *журно* (и. *хитно*), *отићи* *у* *журби*; *über et.* **2** *zeilen* *a* *пре|ћи* -лазити *журно* (и. *хитно*, *брзо*) *преко* *чега*; б) *fig.* *летимично* *дотаћи* *се* *неког* *предмета*; **1** *zeilen* *n* *журно* (и. *хитно*) *одлажење*, *журан* *одлазак* *m*.

We'ge..., **we'ge...**: **1** *lag(e)rer* {*лаг(е)р*} *m* *2f* *друмски* *разбојник*, *хајдук*, *пустахија*; **1** *lagerung* *f* *друмско* *разбојништво* *n*, *хајдучија*; **1** *los* *a* *беспутан*, *непроходан*, *непролазан*; **1** *macher* *m* *путар*, *цестар*; **1** *maße* *n* *путне* *мере* *f* *pl.*, **1** *messer* *m* *путомер*; **1** *messung* *f* *путомерство* *n*; **1** *müde* *a* *уморан* *од* *пута*.

we'gen {*вѣгн*} **A.** {*нвн.* *из* *von* *Wegen*} *prp.* *са* *претходним* *и* *следећим* *ген.* **1.** *због*, *са*, *за*, *рад*, *ради*; *уп.* *meinets, deinetz* *usw.* **~**; *um der Leute* **~** *због* *света*. **2.** а) *с* *обзиром* *на...*, *у* *зев(ши)* *у* *обзир...*, *имајући* *у* *виду...*; *услед*; б) *von* **~** *са* *уметнутим* *ген.* *в.* *на* *пр.* *Amt* **1**; *von* *Polizei* **~** *полици(ј)ски*, *по* *наређењу* *полиције*; *в.* *Recht* **1** *b.* **B.** {*свн.*} **1.** = *wägen*. **2.** **†** = *bewegen*.

We'ge... {*вѣг-*}: **1** *netz* *n* *путна* *мрежа* *f*, *мрежа* *путева*; **1** *recht* *n* *право* *саобраћаја* (*путовима*); *право* *држања* *средине* *пута* (*поште*, *ватрогасаца* *итд.*) **1**, *жировлак*.

We'gerich {*вѣг|рѣх*} {*свн.*} *m* *2g¹* ✱ *бокв(и)ца* **1** **We'ge...**: **1** *säule*: а) = *Wegweiser*; б) = *Meilenzeiger*; **1** *schranke* *f* *3z* *ограда*.

we'g-essen {*вѣгесн*} *tr.* *појести* (све), (про)гута-ти; *e-n* **~** *частити* *за* *одлазак* *кога*, *да(ва)* *ти* *гозбу* *у* *част* *некога* *који* *одлази*.

We'ge...: **1** *stein* *m* *међаш* (камен); **1** *strecke* *f* *пут* *m* *прећен* *без* *прекида*; **1** *stunde* *f* *миља*; **1** *tritt* *m* ✱ = *Wegerich*; **1** *überführung* *f* *превожњак* *m*, *прелаз* *m* *преко*; **1** *unterführung* *f* *подвожњак* *m*, *прелаз* *m* *испод* (земље); **1** *wart* *f* *2i*, **1** *warte* *f* *3b* ✱ = *Zichorie*; **1** *zehrung* *f* *попутнина*, *путни* *трошак* *m*; **1** *zoll* *m* = **1** *geld*. *Уп.* *и* *Weg...*

We'g¹..., **we'g¹**... {*век¹*}, **We'g²...**, **we'g²**... {*век²*} {*weg²*}: **2** *fahren* *I intr.* (s) *одвести* *се*, -озити *се*, *отпловити*, *отићи*, *отпутовати* (колима, *лађом* *итд.*); *über j-n* (et.) **2** *fahren* *пре|ћи* -лазити *кога* (што); **1** *über eine* *Klippe* **2** *fahren* *прећи* *преко* *гребена*; II *tr.* *одвести*, -озити, *прев|озити*, -ести, *пре|нјети*, -осити (колима), *одвести*; **2** *fall* *m* *отпадање* *n*; *укидање* *n*, *укинуће* *n*; *in* **~fall** *bringen* *укинути*, *обуставити*; *v.* *bringen* **1** *7g*; *in* **~fall** *kommen* = **2** *wegfallen* *b*; **2** *fallen* *intr.* (s): а) *отпа|сти*, -дати; б) *отпа|сти*, -дати, *изостати*, *бити* *укинут* (и. *обустављен*); **2** *fangen* *tr.* *ухватити*, *похватати*; **2** *faulen* *intr.* (s) *истру|лити*, *иструнути*, *отпасти* (и. *изгубити* *се*, *отићи*) *услед* *трулежи*; **2** *fegen* *tr.* *помести*, *по-*, *о|чистити*, *шчистити*; **2** *feilen* *tr.* *о-*, *с-* *турпијати*; **2** *fischen* *tr.* *у-*, *по|пецати*, (у)ло-

вити (и. хватати) рибу; ухватити; *fig.* j-m et. *2*fischen уграбити (и. преотети) кому што; *2*flattern *intr.* (s) одлепрати, одлетети; *2*fliegen I *intr.* (s) одлетјети, -ати (von et. *dat.* са чега); II *~fliegen* *n* одлетање; *2*fliegen *intr.* (s) о-, ис|тећи, о-, ис|тицати; тећи; *2*fressen *tr.* пождерати, појести, изгристи, из-, по|глодати; *2*führen *tr.* I одвести, -одити; et. *2*führen оди|ети -осити што; II *~führen* *n*, *~führung* *f* одношење *n*; *2*-gabeln *tr.* = *2*fischen *fig.*; *~gang* *m* од-, из|лазак, одлажење *n*; beim *~gange* при од-, из|ласку (и. од-, из|лазећи) (aus der Kirche из цркве); *2*geben *tr.*: a) et. *2*geben да(ва)ти што; пу|стити -штати што из руку; b) s-n Sohn usw. in eine Pension *2*geben да(ва)ти сина у пансион (и. у завод за васпитање); *2*gehen I *intr.* (s). a) отићи, одлазити; (от)путовати; изићи, излазити; отићи, прода(ва)ти се; von s-m Platz *2*gehen отићи са свога места; *imp.* es geht gleich weg одмах идемо, одмах ћемо; b) j-n *2*gehen heißen отпустити кога; über et. *2*gehen пре|ћи -лазити преко чега (и *fig.*); II *~gehen* *n* = *~gang*; beim *~gehen* одлазећи; *2*gewöhnen *tr.* и *refl.* j-n von e-m Orte *2*gewöhnen одвићи кога од неког места, одвићи кога да посећује неко место; sich von et. *2*gewöhnen одвићи се од нечега, одвићи се да одлази некамо; *2*-gießen *tr.* = fortgießen a; *2*haben *tr.*: a) et. *2*haben доби-(ја)ти што; b) et. *2*haben схватити што, разумети што; Sie haben es weg схватили сте (то), погодили сте; c) er möchte ihn (es) gern *2*haben он би га се радо опростио (и. курта-лисао, отресао); *2*halten *tr.* држати удаљен, -у итд.: die Hand *2*halten уклонити руку, den Kopf *2*halten одвратити (и. окренути) главу; *2*hängen *tr.* обесити (и. вешати) другамо (и. другде, на друго место); обесити, склонити (Kleid одело); *2*haschen *tr.* шћанити у лету, уловити; *2*hauen *tr.* отсе|ћи, -цати, с-, од-рубити; *2*heben *refl.* — hinwegheben, *2*helfen *intr.* (h): j-m *2*helfen помоћи кому да о-(ти)де; *2*hinken, *2*humpeln *intr.* (s) отхра-мати, отшанкати, отшепати, отшопати, оти-ћи храмљући (и. шантајући, шепатујући, хо-пајући); *2*hobeln *tr.* о-, са|стругати, с-, ол-рендисати; *2*holen *tr.* доћи по; j-n *2*holen одвести кога; *2*hüpfen *intr.* (s) отскакувати; über et. (*acc.*) *2*hüpfen a) пре|ћи -лазити што, b) *fig.* пре|ћи -лазити преко чега; *2*huschen *fam. intr.* (s) измигољити се, ухватити ши-шњаву; *2*jagen *tr.* отерати, најурити, *fam.* напујдати; *2*kapern *tr.* узети, (пре)отети, (пре)отимати; *2*kehren *tr.*: a) смести, ишчи-стити, (п)очистити; b) окре|нути, -тати, од-вратити, -нати, занети (das Gesicht лице, главу); *2*kommen I *intr.* (s) a) (просторно): früh von Hause *2*kommen: a) отићи рано (и. млад) од куће, оставити кућу сасвим млад, b) отићи (и. одлазити) рано од куће; machen Sie, daß Sie *2*kommen! чистите се!, одлази-те!; ich mache, daß ich *2*komme чистим се (ја одавде); er ist noch nicht weit *2*gekommen још није далеко одмакао; уаћи; b) das Buch

ist mir *2*gekommen нестало ми је књиге, из-губио сам књигу; dieser Beamte kommt näch-stens *2* овај чиновник ускоро одлази (и. тек што је отишао); c) = davonkommen; d) *fig.* bei et. (*dat.*) schlecht *2*kommen a) зло про-ћи (при чему), b) слабо проћи, не извући ве-лику корист; II *~kommen* *n* одлажење, одла-зак *m*; бежање; *2*können *intr.* (h) моћи о-тићи, моћи удаљити се; ich kann nicht *2* не могу да идем, не могу да оставим кућу; *2*kratzen *tr.* з-, о-, из|гребсти, састругати; *2*kriechen *intr.* (s) одгизити, одмилети, отпузити, одвући се; *2*-kriegen *tr.*: a) = *2*bekommen; b) = *2*bringen; c) *fig.* et. *2*krie- gen схватити што, разумети што; *2*-küssen *tr.* = abküssen; *2*-lassen I *tr.*: a) j-n *2*lassen пу|стити -штати кога да о(ти)де (и. да иде), допу|стити -штати кому да о(ти)де; пусти-ти кога, ослободити кога; b) = auslassen I I; II *~lassen* *n*, *~lassung* {~ласун} *f* 3b: a) пу-штање *n*, допуштење за одлазак; b) — aus-lassen III; *2*laufen I *intr.* (s) отрчати, удаљ-ити се -љавати се трчећи; побећи, утећи, у-маћи; II *~laufen* *n* бежање, бекство, бегун-ство; *2*-legen *tr.* мет|нути -ати на страну, скл|онити, -ањати, сачувати; *2*leihen *tr.* = ausleihen; *2*leiten I *tr.* одвести, -одити, II *~leiten* *n*, *~leitung* *f* одвођење; *2*leugnen *tr.* по-, од|рећи, по-, од|рицати; *2*locken *tr.* од-мам|ити, -љивати, одваб|ити, -љивати; *2*ma-chen I *tr.* ски|нути, -дати, с-, у-, от|клонити, с-, у-, от|клањати, (из)вадити; II sich *2*ma-chen отићи, одлазити, извући се, измигољити се; *~marsch* *m* = Abmarsch; *2*marschie- ren *intr.* (s) отићи, одлазити; *2*meißeln *tr.* с-, от|клесати, уклонити длетом; *2*-mögen *intr.* (h) хтети (и. желети) отићи; *2*müssen *intr.* (h). a) морати (от)ићи; er muß weg он мора да (от)иде; b) морати бити с-, у|кло-њен, das muß weg то мора да се с-, у|кло-ни; *~nahme* {~нам} *f* 3b (б. pl.) с-, у|клања-ње *n*; (од)узимање *n*; узапћење *n*; заузима-ње *n*, освојење *n*; *2*-nehmen I *tr.* (од)узети, (од)узимати, скинути, скидати, с-, у|клони-ти, с-, у|клањати; nehmen Sie das vom Tische weg! склоните то са стола!; nehmen Sie dem Kinde das Messer weg! (од)узмите нож дете-ту!; mit sich *2*nehmen оди|ети -осити собом; von s-r Stelle *2*nehmen склонити; b) j-n von e-m Orte *2*nehmen извадити кога одакле (изшко-ле); d) (од)узети, (од)узимати; доченати се че-га, докопати се чега; узаптити; e) зауз|ети, -имати; II *~nehmen* *n* = *~nahme*; *2*-packen I *tr.* die Wäsche usw. *2*packen спремити рубље итд.; II *~packen* sich *2*packen = sich *2*scheren; *2*peitschen *tr.* отерати (и. одагна-ти) бичем; *2*prügeln *tr.* отерати батином (и. тукући); *2*-pusten *fam. tr.* = *2*blasen; *2*-putzen *tr.*: a) о-, ш|чистити; b) *fam.* о-, по|чистити, слистити, разграбити, однети, по-купити; c) смаћи, побити; *2*-radieren *tr.* из-брисати, изгребсти; *2*-raffen *tr.* у-, з|граби-ти; покосити (за болест); *2*-räumen I *tr.*: a) склонити, склањати, спремити; b) = räumen I 3; *fig.* ein Hindernis *2*-räumen уклонити смет-

њу (и. препреку); II ~räumen *n*, ~räumung *f* = räumen II; ²rauschen *intr.* (s) отшумети, отшумити; ²reisen *intr.* (s) отпутовати; ²reiben I *tr.* откинути, -дати, отргнути, -зати, здерати; срушити; однети; понети; II ~reiben *n* откидање, отрзање, здерање; рушење; ²reiten *intr.* (s) оджахати; ²rennen *intr.* (s) отрчати, одјурити; ²rollen *intr.* (s) откотрљати се; ²rücken I *tr.* одм|а|ћи, -ицати, помаћи, ун. fortücken I; von et. ²rücken одмаћи (и. одвојити) од чега; II *intr.* (s) помаћи се, (по)макнути се, попежати се; ²rudern I *tr.* den Kahn vom Ufer ²rudern одвезати с чамцем од обале, удаљити чамац од обале веслајући; II *intr.* (s) одвезати, отићи веслајући; ²rufen *tr.* одаз(и)вати (j-n кога); ²sam {векзам} а проходан, пролазан; ²schaffbar а преношлив, превозлив; ²schaffen I *tr.*: а) = ²bringen; б) j-n von e-m Orte ²schaffen уклонити кога оддале; auf Wagen ²schaffen однети (и. одвести) колима, пренети -осити колима; et. aus dem Wege ²schaffen уклонити што с пута; ²schaffen GröÙe aus e-r Gleichung ²schaffen избац(ив)ати непознату из неке једначине; II ~schaffen *n*, ~schaffung *f* преношење, пренос *m*, од-, прел|вожење, превоз; уклањање; ²schauen *intr.* (s) побећи жежећи се (и. грозећи се); ²schaueln *tr.* уклонити (и. скинути) лопатом; ~scheide *f* раскршће *n*, раскрсница; ²schchenken *tr.* = verschenken I; ²scheren I *tr.* острићи, ошишати; II *fam.* sich ²scheren *fam.* оторјати се, отићи; ²scherzen *tr.* уклонити шалом, бацити у заборав шалом; ²scheuchen *tr.* расплашити, рас-, о|терати; ²schicken I *tr.* послати, одаслати, одашиљати, отправити, -љати; отп|устити, -штати; II ~schicken *n*, ~schickung {ш-ш-ш-ш} по-, ода|шиљање, слање, шиљање; отпуштање; ²schieben I *tr.* одгуп|нути, -ати, отури(ва)ти; II ~schieben *n*, ~schiebung *f* одгуривање, отуривање; ²schießen I *tr.* избацити(ва)ти, опалити; II *intr.* (s) сунути одатле, нагло се удаљити; ²schiffen *intr.* (h) отпловити; ²schlagen *tr.* отерати батином (и. ударцима); одби(ја)ти, одломити ударом; ²schleichen *intr.* (s) и sich ²schleichen от-, и|шуња(ва)ти се, искра|сти се, -дати се, извући се, извучити се; *fam.* ухватити маглу; ²schleifen *tr.* 1. 13t з-, од|брусити; 2. 13a (од)вући; ²schleppen *tr.* в. fortschleppen; ²schleudern *tr.* завитлати, одбаци(ва)ти, хитнути, *fam.* заврљачити; ²schließen *tr.* затв|орити, -арати, закл|уча(ва)ти, забрав|ити, -љати; ²schlüpfen *intr.* (s) = ²huschen, ²schleichen; ²schmeißen *fam.* *tr.* = ²werfen; ²schnappen *tr.* апнути, ш|апити, уграбити; ²schneiden I *tr.* отсе|ћи, -цати, одрез(ив)ати, сарез(ив)ати; II ~schneiden *n* отсецање, са-, од|резивање; ²schnellen I *tr.* хитнути, (из)бацити, бацати, пустити; II *intr.* (s) полетети, сунути као стрела; ²schrecken *tr.* расплашити, растерати; ²schütten *tr.* = ²gießen; ²schwemmen *tr.* сн(и)рати, одн|е-

ти, -осити; ²schwimmen *intr.* (s) отпливати, сплав|јати се, -ити се; ²segeln *intr.* (s) = absegeln I, одједрити, отпловити (nach dat. y, ка, за); ²sehen *intr.* (h): а) занети (и. окренути) очи, одвратити поглед; б) über et. ²sehen = hinwegsehen, особ. *fig.* зажмурити предчим; sich ²sehen чезнути (и. жудети) отићи (и. да оде); ich sehne mich weg чезнем (и. жудим) да идем (и. одем); ²sein *intr.* в. weg² I; er ist lange ²gewesen другог није било, он је дуго отсуствовао; ²senden *tr.* ода|слати, -шиљати, отпра|вити -љати, послати; ²setzen I *tr.* ставити -љати (и. мет|нути -ати) на страну; j-n ein Kind ²setzen = aussetzen; II *intr.* (s) über e-n Graben ²setzen прескочити (и. прећи) јарак (и. пов); III sich über et. ²setzen = hinwegsetzen II; ²sollen *intr.* (h) = fortsollen; ²sprengen I *tr.* од-, раз|нети (далеко), бацити (и. дићи) у ваздух; одломити; II *intr.* (s) = fortjagen II б; одјездити; в. absprengen; ²springen *intr.* (s) = fortspringen а; über et. (*acc.*) ²springen прескочити што; ²spülen *tr.* сн(и)рати, оди|јети, -осити; в. и ²schwemmen; ²stechen *tr.* набости и уклонити, набадањем склонити; den Ring ²stechen натаћи (х)алку; ²stecken *tr.* мет|нути -ати (и. ту|р|ити, -ати, завући, заденути, हुшнути) друго (и. другде); склонити, сакрити; ²stehlen I *tr.* = stehlen I, покрасти; II sich ²stehlen = sich ²schleichen; ²stellen *tr.* мет|нути -ати (и. став|ити, -љати) на друго место, уда|лити, -љавати; (у)назад од-, из|маћи; sich ²stellen стати на друго место, мењати (и. промени)ти; ²sterben *intr.* (s) поумирати; ²stoßen *tr.* одгуп|нути, -ати, отупити, -ати; ~strecke *f* = Wegestrecke; ²streichen *tr.*: а) згладити (Haare косу, даке); б) = austreichen I I; ²strömen *intr.* (s) отећи, отицати; ~stunde *f* час *m* хода, миља; ²stürzen *intr.* (s) излетети, сунути напоље, изићи нагло (и. брзо); ²taumeln *intr.* (s) отетурати се, отићи (и. одлазити) поспу|ћи; ²traben *intr.* (s) откасати; ²tragen *tr.* оди|јети, -осити; ²treiben I *tr.* отерати, одагнати, одгонити; II *intr.* (s) mit dem Strome ²treiben бити ношен (и. однет) водом (и. струјом, матицом), сплав|јати се, -ити се; ²treten *intr.* (s). а) отступити, -ати, повући се, -лачити се; б) X рази|ћи се, -лазити се, раступити се, -ати се; sich ²trollen = sich ²scheren; ²tun *tr.* с-, у|клонити, с-, у|кла|њати; метнути на страну; одм|а|ћи, -ицати; склонити, оставити; ~überführung, ~unterführung *f* = Wege...; ²wagen: sich ²wagen смети отићи, смети удаљити се; ich darf nicht weg не смем да идем (и. да одем, да се удаљим); ²wälzen *tr.* одваљати, откотрља(ва)ти; ун. и fortwälzen; ²wandern *intr.* (s) отићи (и. отпутовати) пешке; ~wart(e) *f* = Wegewart(e); ²waschen *tr.* = abwaschen; ²wehen *tr.* з-, од|увати, спирити; ²weisen *tr.* = abweisen; ~weiser *m* 1. (и ~weiserin *f* 3с) путовођа, вођ, водиља (и *fig.*); 2. путоказ; 3. водич, путовођа; ²wenden *tr.* = abwen-

den I; **2^owerfen** I *tr.* 1. бацати (далеко), бацити; бацати - ити кроз прозор; 2. одбацити (ва) - ти (као непотребно, неупотребљиво); 3. бацити, -ати, расипати; das Geld ist so gut wie **2^ogeworfen** новац је просто бачен; 4. *gr.* одби(ја)ти, избаци(ва)ти, изоставити, -љати; II *sich 2^owerfen* омаловажити се, -авати се, понижити се, -жавати се; III **2°-werfend** *p. pr.* и *a* омаловажавајући, презирући, с презирањем; *adv.* омаловажавајући, с омаловажавањем, презриво; IV **2^owerfen** *n.*, **2°-werlung** {**~верфунг**} *f 3b* бацање; одбацивање; одбијање, избацивање, изостављање; понижавање; омаловажавање, презирање; **2^owischen** I *tr.* из-, обрисати; II *fam. intr. (s)* штући, клиснути, киднути; **2^owollen** *intr. (h)* хтети отићи; nicht **2^owollen** не хтети ићи; **2^owünschen** *tr.* и *refl.* *j-n* (et.) **2^owünschen** желети да неко (нешто) оде, желети да неко (нешто) није ту; ich **wünsche** ihn *weg* желим да није овде; желео бих да га нема ту; sich **2^owünschen** = sich fortwünschen, sich **2^osehen**; **2^ozaubern** *tr.* укљонити (и. отерати, одагна) чиница (и. чаролијама), отчарати, отчинити; **2^ozehrung** *f* = Wegezehrung; **2^ozerren** *tr.* с-, отцимати, отсецати, сасецати, отргнути, -зати; **2^oziehen** I *tr.* одвући, одвлачити, свући, свлачити, скинути, скидати; измаћи; II *intr. (s)* отићи, одлазити, отпутовати; от-, и|селити, от-, и|сељавати; III **2°-ziehen** *n* в. Fortziehen; **2°-zoll** *m* = Wegegeld; **2°-zug** *m* = Fortzug.

weh! {**ve**}, **we'he** {**~**} [сврн.: лат. vae] I *int.* ~, ах! а) jao(j)!, aja(j)!, куку!, леле!, авај!, тешко!; б) ах und ~ schreien кукати, лелекати, јавкати, јадиковати; с) (претња) ~ ihm! тешко њему! II *a* 1. (атрибутивно) болан; er hat e-n ~en Finger боли га прст; er hat ~e Augen боле га очи; die ~este Stelle најболније (и. најосетљивије) место. 3. поред *v* као прирок и *adv.* а) са „sein“ и „werden“: es ist mir ~ zu Mute (и. zu Sinn, ums Herz) боли ме душа, боли ме срце, срце ми се стеже; mir wird übel und ~ ums Herz срце ми се стеже; б) са „tun“: j-m ~ tun причињавати -нити (и. проузроковати, стварати) кому бол; der Kopf tut mir ~ боли ме глава; das tut mir im Innersten (и. in der Seele) ~ то ми срце пара, душа ме боли за то.

Weh² {**ve**} [сврн.: *weh¹] *n 2g*, аус. и **~e** {**~**} *4b* (б. *pl.*) 1. (*int.* „weh“ као узвик) јавк *m*, крик (и. узвик) *m* бола, болан узвик; mit Ach und ~ уз јавке и кукњава, са кукњавом, са лелеком, уз кукњава, уз лелек(ање); (упор. **weh** I б). 2. бол *m*; јад *m*; несрећа *f*; dein Wohl und ~ liegt mir am Herzen твоје добро и зло (и. твоја срећа и несрећа) су му на срцу. 3. а) бол: Kopf~, Zahn~weh, в. тамо; **we'he!** {**ve**} = **weh!** (б) *f* = **Wehe²**.

We'he² {**~**} *f 3b* **weh**. *pl.* ~n: *f* порођајни болови *m pl.*, порођајне муке *f pl.*; die ersten ~n варалице *f pl.* [смет *m. i*]

We'he³ {**~**} [**wehen!**] *f 3b* особ. = Schneewehe, **we'hen!** {**ve**} [сврн.: Wind] 15a I *intr. (h)* 1. дувати, пирити; es **weht** stark дува јако, ве-

тар јако дува; ins Gesicht ~ (за)сипати у лице. 2. вити се, делујати се, њихати се, лепршати се; mit dem Tuche ~ махати рупцем (и. марамом). 3. вејати; der Schnee **weht** снег веје; die Wolken ~ ветар гони облаке. II *tr.* (преносити (и. однети) дувајући; навеја(ва)ти; здувати. III **We'hen** *n* дување, пирење. **We'hen²** {**ve**} *pl.* в. **Wehe²**.

We'h..., **we'h...** {**se**-}: **~frau** *f* = Hebamme; **~gefühl** *n* болно осећање; **~geheul** *n* болно урл(ик)ање (и. завијање); **~gesang** *m* тужбалица *f*, жалопојка *f*; **~geschrei** *n* лелек *m*, кукање, јавк(ање) *n* *m*; **~klage** *f* нарицање *n*, лелек(ање) *n* *m*, кукање *n*, кукњава, за-помагање, ридање *n*; **~klagen** *intr. (h)* и *tr.* 15a *insep.* кукати, нарицати, лелекати, јадиковати, вапити, ридати; **~leidig** *a* сажалив, јадан, жалостан; **~leidigkeit** {**~лѣдѣи-кѣт**} *f 3b* сажаливост, сажаливо лице, сажалив (и. јадан) изглед (и. глас); **~mut** *f 3b* (б. *pl.*) сета, туга; **~mütig** {**~мѣтѣи-гѣт**} *a* (*dv.*) сет(ан (-но), туж(ан (-но)); **~muts** *voll* *a* пун сета, пун туге; **~mutter** *f* = Hebamme.

Wehr¹ {**sep**} [сврн.: wehren] *f 3b* 1. одбрана, бронење *n*, отпор *n*, одупирање *n*; в. setzen II I б; 2. оружје *n* за одбрану; оружје *n*; ~ und Waffen оружје; mit ~ und Waffen (на-)оружан до зуба. 3. заштита, заклон *m*; потпора, ослонац *m*; бедем *m*. 4. људи *m pl.*, људство *n*, момчад; в. i Feuer, Jugend usw. **wehr**. [става *f*, гат *m*, водојажа *f*.]

Wehr² {**~**} [сврн.: wehren] *n 2g* **~** брана *f*, у-**~** **We'h...**, **we'h...** {**sep**-}: **~anstellen** *f pl.* припрема за одбрану; **~bar** {**sep**bar} *a* = wehrhaft; **~bau** **~** *m* (*pl.* ~bauten) = Wehr²; **~baum** *m* брана *f*; **~beitrag** *m* прилог за народну одбрану; **~bezirk** *m* војни срез (округ); **~damm** *m* насип.

we'hren {**ve**} [сврн.] 15a I *sich ~*: а) бранити се, одупрети се, -ирати се; sich mit aller Macht (и. aus Leibeskräften, mit Hand und Fuß) ~ бранити се свим силама, свом снагом, бранити се рукама и ногама; б) са *gen.* sich s-s Lebens (и. Leibes) ~ бранити свој живот, *fam.* бранити (и. чувати) своју кожу, в. Haut I б; sich der Hunde ~ бранити се од паса; sich e-r Sache (*gen.*) ~ бранити се од чега. II *tr.* и *intr. (h)* бранити, не дати, спречавати; одвраћати, -ћати, отклони, -ањати; а) j-m et. ~ (за)бранити кому што; б) ~ = abwehren; dem Kranken die Fliegen ~ бранити болесника од мува; с) j-m ~ бранити кому, не дати кому, (ус)противити се кому, опирати се кому; er läßt sich nicht ~ он се не да; е-г Sache (*dat.*) ~ сузби(ја)ти што; dem Feuer ~ сузби(ја)ти ватру, спречити пожар; е-м Übel ~ сузби(ја)ти зло; d) et. ~ = verwehren; wer will es ~? ко ће то спречити?

Wehr¹..., **wehr¹...**: **2fähig** *a* способан за одбрану (и. да се брани); способан за војску; **~gehänge**, **~gehenk** *n* опасач *m*, кајас *m*, каиш *m*, ремник *m*; **~gesetz** *n* закон *m* о војној обавези; уп. и ~ordnung; **~gestell** *n* сошке *f pl.* за пушке; **~halt** {**sep**haft} *a* кадар

да се брани, у стању да се брани; ваљан, храбар, јуначан; j-n *ṡhaft machen* наоружа(ва)-ти кога; *~haftigkeit* {*вѣрхѣфтѣхѣт*} *f* 3b способност за одбрану, моћ бранења (и. одбране); храброст, јунаштво *f*; *~kraft* *f* оружана снага (и. сила), одбранбена снага (и. сила); *ṡlos a* без оружја, обезоружан; без одбране, који није кадар (и у стању) да се брани; *fig.* слаб; *~losigkeit* *f* немање *n* оружја, немање средстава за одбрану; немоћ да се брани; *fig.* слабост; *~losmachung* {*~мѡхун*} *f* 3b обезоружа(ва)ње *n*, разоружа(ва)ње *n*; *~mann m* (*pl.* и *~leute*) 1. ратник, војник, домобранац; *b) = Gewährsmann*; *~mannschaft* *f* домобранци *m pl.*, народна војска; *~mittel n* одбранбено средство, средство за одбрану; *~ordnung f* закон *m* о устројству војске; уп. и *~gesetz*; *~pflicht f* војна обавеза; *allgemeine ~pflicht* општа војна обавеза; *ṡpflichtig* {*~пѣлѣхѣт*} *a* *X* који подлежи војној обавези; *~stand m* војно стање *n*, војска *f*; *~steuer f* војни порез *m*, порез за народну одбрану; *~verlassung f* *X* војно уређење *n*, устројство *n* војске, *~zahn* *Wahlstand* {*be-*} *m* болно стање *n* [*m* кољач.] *Weib* {*вѡн*} [свн.] *n* 2c (*opp.* Mann) жена *f*; *a* узв. ст. *schönes ~* лепа жена, *b*) *er und sein ~* он и његова жена; *j-m s-e Tochter zum ~e* да(ва)ти кому *kher* своју за жену; *~ und Kind* *haben* имати жену и децу (и. породицу); уп. и *Frau*; *c*) *ein altes ~* баба *f*; *d*) *er ist ein altes ~*, *er ist ein wahres ~* он (ти) је права жена (и. стрина); *schlaues ~* препредивака, куја; *mißgestalt(et)es*, *schmutziges ~* гадура *f*, смрдљивица *f*, мурдаруша *f*. *Weibchen* {*~хн*} *n* 2l (*dim.* од *Weib*) 1. женица *f*, женце. 2. *ṡ (opp. Männchen)* женка *f*. *Weibel* {*вѡн*} [свн.] *m* 2l (особ. шв.) 1. = *Gerichtsbote*. 2. = *Sergeant*. *weiben* {*вѡн*} [*Weib*] *jn* 1 *intr.* (*h*). *tr.* (*o*) жени-ти се. II *Weiben* *n* жењење, женидба *f*. *Weiber...*, *weiber...* {*вѡвѣр*}: *~art f* женски начин *m*; *~feind m* женомрзац; *~feindschaft f* а) женомрштво *n*; б) непријатељство *n* (измелу) жена; *~geklatsch n* женско торокање, женско оговарање *n*, рекла-казала; *~gelüst n* женски прохтев *m*, женски жеф *m*; *~geschrei n* женска дрека (и граја) *f*, дрека *f* жена; *~geschwätz n*, *~gewäsch fam.* *n* = *~geklatsch*; *~gunst f* наклоност жена; *priv.* *~gunst* *ist* *wie* *Aprilwetter* женска ћуд је смијешна работа, стотину ће променити вера; *ṡhaft* {*вѡвѣрхѣфт*} *a* женски, попут жене, попут жена; *~haß, ~hasser m* в *~feindschaft*, *~feind*: *~held m* удварац, удварало; *~herrschaft f* влада(вина) жена; *~herz n* женско срце; *~kenntnis f* познавање *n* же-нѡ (и. женског срца); *~klatsch m* = *~geklatsch*; *~keid n* женска хаљина *f*, женска одећа, женско одело; *~knecht m* удварац, женскар(ош); *~kram m* женске драгулије (и. андрамоље) *f pl.*; женске ситнице *f pl.*; *~krankheit f* женска болест; *~laune f* женска ћуд, женски жеф *m*; *~lehen n* = *Kunkel-lehen*; *~liebe f*: а) женска љубав; б) љубав

према женама; *~list f* женско лукавство *n*; *~macht f* женска моћ, моћ жена; *~narr m* човек који лудује за женама, женар, женскар(ош); уп. и *~knecht*; *~rache f* женска освета; *~raub m* отмица *f*; *~regiment, ~reich n* = *~herrschaft*; *~rock m* сукња *f*; *~scheu f* страх *m* од жена, одвратност према женама, женомрштво *n*; *ṡscheu a* који не мари жене, који мрзи жене; *~stamm m* женска лоза *f*; *~stimme f* женски глас *m*; *~tracht f* женска пошња; *~treue f* женска верност, верност жена; *~volk fam.* *n* женскадија *f*, женскаћи *m pl.*, жене *f pl.*; *~zimmer n* *antliq.* женска соба *f*, соба у којој су живе-ле женске; *~zwinger m* = *Harem*.

Weibheit {*вѡпхѣт*} *f* 3a женство *n*. [тучка.] *...weibig* {*вѡвѣх*} *a* у слож. *drei~* са три *weiblich* {*вѡвѣш*} *adv.* женски; *разнежен*, -о, мекушан, -но. *sich ~ benehmen* понашати се женски (и. као жена); *~ machen* (*~ werden*) *разнежити* (се), *разнежавати* (се), *начинити* (постати) *мекушним*.

Weiblein {*вѡпхѣн*} *n* 2l (*dim.* од *Weib*) = *Weibchen* 1; *er schuf sie, ein Männlein und ein ~* он их створи мушко и женско.

weiblich {*вѡпхѣх*} [српн.] *a* 1. (*opp. männlich*) женски; 2. женски, женка; уп. *Geschlecht* 2 и 3. 2. *чедан*.

Weiblichkeit {*вѡхѣт*} *f* 3b (б. *pl.* сем 2) 1. женственост, женска природа, женско својство *n*. 2. (са *pl.*) женскост, женска слабост. 3. (све) жене *f pl* 4. женски сполни органи *m pl*. *weib-männlich a* женско-мушки

Weib's... {*вѡвѣс*} *fam.*: *~bild n*, и *Weib'sen pop.* {*вѡвѣсн*} *n* 2l. а) женска *f*, женско, женска глава *f*; б) жентурина *f*, жентурача *f*; *~leute pl.* женскаћи *m pl.*, жене *f pl* в. и *Weibervolk*; *~person f*, *~stück pop. n* = *~bild*; *~volk n* = *Weibervolk*

weich {*вѡх*} [свн.: *weichen*] *a* (*dv.*) (*opp. hart*) мек(о), мекан(о); *fig.* мек, мекан, благ, лабав; слаб, нежан, бољеив; сипак; гибак; (рас)тегљив; ганутљив, узбудљив, осетљив; *gr.* *~er* *Buchstabe* мек глас; *~e* (и. *~gekochte*) *Eier* ровита јаја; *~es Eisen* меко гвозђе, меко железно; *~e Hand* мека (и. пуначка) рука; *~es Holz* меко дрво; *~e Tonart* мек тонски ред; *~es Wasser* мека вода *f*, речна вода, кишница; *adv.* *sich ~ anführend* меко под прстима; *Eier ~ kochen* ровито скувати јаја, кувати ровита јаја; *Fleisch ~ kochen* меко скувати месо; *~ machen* умекша(ва)ти; *~ Stahl ~ machen* омекша(ва)ти челик; *gr.* *das U und gn ~ sprechen* изговорити -арати *U* и *gn* меко; *~ werden* омекша(ва)ти; *разнежити* се, -авати се; *nur wird ganz weich ums Herz* дира ме у срце. [*faß, Weichwasser.*]

Weich... {*вѡх*} [*weichen*] у слож. на пр. *Weich-f* *Weich's...* {*вѡх*} [свн.: *lat. vicius*] у слож. на пр. *~bild n*. а) предграђе, околина *f* града; б) појас *m* утврђења (камо се може повући испред непријатеља).

Weich'blei n меко олово. [*~schiene.*]

Weich'... {*вѡх*} [*Weiche*²] у слож. на пр.

*Weiche*¹ {*вѡх*} [*weich*] *f* 3b 1. [свн.] (б. *pl.*)

мекоћа, мекоост; мекоћа; благост; нежност; гипкост; уп. и Weichheit. 2. [срвн.] beh. ~п pl. слабина, слабине.

Weiche- {~} [weichen-] f 3b скретница.

weich¹ {vā'x'n} [свн.: weich] intr. (h и i) и tr. 15a, Wei'chen n = erweichen I—III.

weich¹-{~} I intr. (s, / h) 13t узма|ћи, -кнути, узмицати, попу|стити, -штати; угиба|ти се, угнути се; отступ|ити, -ати; (по)ко|леба|ти се; скре|нути, -тати (von dal. ca); aus den Fugen ~ изићи из саставака, раставити се, расточити се; von der Stelle ~ маћи с места; помаћи се; vom Wege ~ скре|нути -тати с пута; keinen Schritt vom Pfade der Tugend ~ не скренути ни корака са пута врлине; die Nacht weicht dem Tage ноћ узмице испред дана; в. Überzahl 2. II Wei'chen n узмицање; отступање; попуштање; угибање; скретање; j-p zum Weichen bringen нагнати кога на узмицање (и. отступање); die Kurse sind im Weichen курсеви попуштају.

Wei'chen²... {vā'x'n-} [Weiche²] 2) у слож. на пр.: ~bruch m ф слабинска кила; ~gegend f слабински предео m, предео слабина.

Wei'chen¹... {vā'x'n-} [Weiche²] у слож. на пр. ~scheibe f скретнички колут (и. котур) m; ~schiene f в. Weichschiene; ~signal n скретнички знак (и. сигнал) m; ~steller m скретничар; ~stellung f намештање n скретнице; ~stell|werk n главна направа f за намештање скретнице; ~wärter m = ~steller; ~wechsel m промена f (и. мењање) пута, скретање n; ~zunge f јези(ча)k m скретнице.

Wei'ch..., wei'ch... {vā'x-}: ~faß n каца f (и. чабар m) за потапање (и. квашење); ~flosser {~флосер} m pl. 2l мекоперке f pl.; ~'gekoacht a в. weich 1 и 2; ~'geschaffen a мек, осетљив(а) срца, сажалив, бољећив, жалостив(ан); ~'gesotten a в. weich 1 и 2; ~'gummi n (аус. и m) мека гума f; меки каучук m; ~'haarig a мекокос, свиласте косе, меке косе; и покривен паперијем, маљав; ~'heit {vā'x'hē't} f 3b = Weiche¹ 1; особ. fig. ~heit des Gemütes благост, осетљивост; мекоћа (језика, стила); ~'herzig {~херцџ} a мека срца (gen.), (јак) осетљив, осећајан; милостив, милосрдан, бољећив; ~'herzigkeit {~херцџкейт} f 3b мекота срца, осетљивост, осећајност, бољећивост; ~'holz n меко дрво; ~'hulig {~хуфџ} a vet. који има сувише меко копито, сасвим мека копита; ~'käse m меки сир; ~'kübel m = ~faß; ~'lich {vā'x-līx} a 1. непријатно мек(ан) при додиру; чипав; слик. ~er Pinselstrich мек, благ потез кичицом; 2. мекушан; мек; сладострастан; ~'lichkeit {vā'x-līx'hē't} f 3b мекост, мекоћа; мекушност, мекуштво n; ~'ling {vā'x-līn} m 2g¹ 1. мекушац, мекушан човек, слабић; b) сладострастник; ~'mäulig {~моџлџ} a мекоуст; ~'mütig a = ~'herzig; ~'schalig a меке љуске (gen.); ~'schiene f скретница.

Wei'chsel¹ {vā'ksel} f inv. die ~ Висла (пољско-западнопруска река у Источној Европи).

Wei'chsel² {~} [срвн.: *литав. zoyszna „трешња“] f 3d = Weichselkirsche.

Wei'chsel... {vā'ksel-}: ~'gegend f предео m око Висле; ~'holz n вишњева f, вишњево дрво; ~'kirsch|baum m вишња f (дрво); ~'kirsche f a) вишња (плод); b) = ~'kirschbaum; ~'rohr n вишњева цев f, вишњев камиш m; ~'spitze f вишњева муштика; ~'zopf [пољ. wieszczyce] пољачка кика (болест у пределу Висле).

Wei'ch... {vā'x-}: ~'tiere n pl. мекушци m pl.; ~'wasser n вода f за потапање, вода за квашење; ~'werden n мекшање, омекшавање.

Weid {vā't} f 3b лов(љење) n) m.

wei'dbar {vā'tbār} a употребљив за (по)пашу, добар за пашу.

Weide¹ {vā'd-} [свн.] f 3b врба; ива.

Weide² {~} [свн.] f 3b 1. паша, по-, ис|паша, пашњак m; напасање n; auf die ~e führen и. treiben (из)гонити (и. терати) на (ис)пашу; летовати, суватовати. 2. храна (и fig.); fig. наслађивање n, наслада.

Weide-... {vā'd-}: ~'acker m пасиште n, њиве f које служе за пашу; ~'geld n попаша f, травнина f, траварина f; ~'land n 2a пашњак m, пасиште, (ис)паша f.

wei'den¹ {vā'd-n} [свн.] I intr. (h), tr. и refl. 13r 1. intr. и sich ~ пасти, напасати се. 2. пасти, напасати, (из)гонити на пашу. 3. fig. s-e Augen (и. Blicke) an et. (dat.) ~ наслађивати очи чиме; sich in Hoffnungen ~ уљуљкивати се надама. II Wei'den n пасење, напаша.

wei'den- {~} [Weide¹] a врбов, ивов. [сање.] Wei'den¹... {vā'd-n-} [Weide¹]: ~'asche f врбов пепео m; ~'bach m поток оивичен врбама; ~'band n 2a врбова (и. ивова) веза; прутлика f; ~'bast m врбова лика f; ~'baum m = Weide¹; ~'bitter n салицин m; ~'bohrer m врбар; ~'busch m врбов шибљак; ~'gebüsch, ~'gehölz n врбак m; ~'gerte f врбов прут m; ~'holz n врбовина f, врбово дрво; ~'kätzchen n врбова паса f, маца f; ~'korb m корпа f од врбова пруга; ~'laub n врбово лишће; ~'pflanzung f = ~'gehölz; ~'rinde f врбова кора; ~'röschen n (Epilobium) свиловина f; ~'rute f = ~'gerte; ~'ruten pl. ивово пруге n coll., ~'zweig m врбова гран(чи)а.

Weide²...: ~'platz m = Weide¹; ~'recht n право по-, ис|паше, право на пашу.

Weid¹erich {vā'd'rīx} [ивн] m 2g (Lythrum Salicaria) дренак, поточњак, врбичица f.

Weid¹..., weid¹... {vā't-}: ~'gerecht a = jagdgerecht; ~'gesell(e) m друг у лову.

Weid¹dicht {vā'dlīx} [свн.; *Weide¹] n 2g врбак m, ивак m.

weidlich {vā'dlīx} [срвн.; *Weid] a 1. ваљан; кршан; крепак. 2. нар. као adv. ваљано, жестоко, поштено.

Weid¹ling {vā'dlīn} m 2g¹ (Agrimonia eupatoria) печурка f, рудњача f, виловњача f.

Weid¹..., weid¹... {vā't-}: ~'mann [срвн.] m ловац; ~'männisch a ловачки; ~'manns heil! (ловачки поздрав) срећан лов!; ~'manns|sprache f језик m ловаца, ловачки изрази m pl.; ~'messer n ловачки нож m; ~'sack m = Jagdtasche; ~'sprosse f парожак m; ~'spruch m: a) ловачка изрека f; b) омиљена изрека f;

~werk *n* лов(љење *n*) *m*; **Wund** *a* рана *n* у трбух. Уп. и Jagd...

Weife {вѣф} [сврн.] *f* 3b ⊕ = Garnhaspel.

weisen {~н} *tr.* и *intr.* (*h*) 15a ⊕ = haspeln 11.

weigern {вѣгѣрн} [сврн.: (Ge)weih] 15f I *tr.* j-m et. ~ = verweigern. II sich ~: sich ~ et. zu tun odби(ја)ти (и. одрећи) учинити (и. урадити) што, одби(ја)ти (и. одрећи) да што учини, -е, -имо итд. (и. да што уради, -е, -имо итд.). III **Weigern** *n*, **Weigerung** *f* одбијање, отказ(ивање *n*) *m*, одрицање.

Weigerungsfall {вѣгѣрунс} *m*. im ~е у случају одбијања; у случају да одбије, -у (и. одрекне, -у).

Weih {вѣ} [сврн.] *m* 3a / (аус. и 2g) ⊕ = Weihe.

Weih... {вѣ...} [weihen]: ~altar *m* жртвеник; ~becken *n* кропионица *f*; ~bild *n* завештана икона *f*; ~bischof *m* посвећени бискуп (и. владика), епископ, бискуп који рукополаже; епископов (и. бискупова) помоћник; архибискупов (и. митрополитов) заступник.

Weihen {вѣ} [сврн.: weihen] *f* 3b 1. посвета, (п)освећење; рукополагање, ожење; освешћење *n* (е-г Kirche цркве); j-m die ~(и) erteilen рукоположити -агати кога; die ~n erhalten бити рукоположен. 2. свети жар *m*, свети огањ *m*, света ватра, божански плам(ен) *m*, жар, занос *m*; einer Sache die rechte ~ verliehen учинити какву ствар свечаном. 3. посвећивање, -ење *a* (у што), упућивање *n*.

Weihen {~н} *f* 3b и 3a ⊕ луља.

weihen {~н} [сврн.] I *tr.* и sich ~ 15a 1. посветити (се), посвећивати (се); Gott ~ посветити -ћивати Богу; b) sein Leben ... ~ посветити живот свој... 2. *rl.* особ. *cath.* освјетити, -ћивати, благословити, -иљати (Brot, Wasser хлеб, воду); j-n zum Bischof ~ рукоположити кога за епископа (и. бискупа, владика); geweihtes Wasser света вод(ица) *f*; ein Haus zum Tempel ~ осветити кућу за храм. 3. на-, обдари(ти) кога) тајанственом моћи; mit geheimer Kraft gegen ... ~ да(ва)ти тајанствену силу против ... 4. / j. in et. (*acc.*) ~ = einweihen I 2. II **Weihen** *n*, **Weihung** *f* = Weihe¹. [рибњак.]

Weihher {вѣхѣр} [сврн.; *лат. vivarium *n*] *m* 21 **Weihher...**, **weihher...** {вѣхѣ-} ~stunden *f* *pl.* свети часови *m* *pl.*; ~voll *a* свечан.

Weih...: ~gabe *f* = ~geschenk; ~gelübde *n*. a) завет *m*; b) завештање: ~geschenk *n* жртва *f* (Богу); посветни дар *m*; ~kessel *m* = ~becken.

Weihnacht {вѣхѣхт} [сврн. weih + a = heilig] *f* *inv.*, ~en {~н} *f* *inv.* (у *pl.* вѣх. без члана): a) Божић *m*; b) ~(en) = ~sgabe.

weihnachtlich {~хѣх} *a* божићни.

Weihnachts... {вѣхѣхтс-}: ~abend *m* Бадње вече *n*; ~baum *m* јелка *f*, бадњак; ~bescherung *f*, ~gabe *f*, ~geschenk *n* божићни поклон *m*; ~feier *f* светковање (и. празновање) *n* Божића; ~ferien *pl.* божићни распуст (и. одмор) *m*; ~fest *n* божићни празник *m*, Божић *m*; ~kind *n* дете Исус; ~lied *n* божићна песма *f*; ~mann *m* чика-Божић; ~markt *m* божићни сајам (и. вашар) *m*; ~messe *f*: a) *rl.*

божићна служба (и. миса); b) ⊕ божићни сајам *m*; ~stolle(*n* *pl.*) *f* божићни колач *m*; ~tag *m* Божић; ~woche *f* божићна недеља (и. седмица); ~zeit *f* време *n* Божића. **Weihrauch** {вѣхѣх} [сврн.] *m* 2g 1. тамјан. 2. *fig.* j-m ~ streuen и. opfern кадити кому.

Weihrauch... {~}: ~baum *m* тамјаново дрво *n*; ~büchse *f* кутија за тамјан; ~dampf *m* дим тамјана.

weihrauchern {вѣхѣхѣрн} *intr.* (*h*) 15f *intr.* j-m ~ = Weihrauch streuen.

Weihrauchfaß *n* кадионица *f*.

Weih...: ~tafel *f* завештање *n*; ~wasser *n* освешћена вод(ица) *f*, света водница *f*; ~wasserbassin *n*, ~becken *n*, ~kessel *m* = ~bekken; ~wedel *m* кропило *n*.

weil {вѣл} [сврн.; *dieweil (Weile)] *cj.* 1. (по-)што; jep; er ist krank, ~ er zuviel getanzt hat болестан је што је много играо (и. плесао) (уп. denn I 1); um so mehr, ~... утолико више, што... 2. готово +, само ⊕: a) док(ле) год, колико год...; freut euch des Lebens, ~ noch das Lämpchen glüht радуйте се животу, док(ле) год вам срце бије; b) = während; das Eisen schmieden, ~ es warm ist ковати гвожђе док је вруће.

weiland {вѣлѣнт} [сврн.] *adv.* готово +: негда, некада, пре(ђе), раније; некадашњи, негдашњи, пређашњи; бивши, покојни, + почивши.

Weilchen {вѣхѣхн} *n* 21 *dim.* од Weile (в. тамо I).

Weile {вѣл} [сврн.] *f* 3b 1. неко време *n*, једно време; es währte eine ~ потраја (и. прође) неко време; e-e ganze (и. geraume, lange) ~ подуже, веома дуго; e-e gute ~ доста дуго; damit hat es gute ~ има времена (за то), није хитно, није журно; e-e kleine (и. kurze) ~, ein Weilchen часак, часком, тренутак; über e-e kleine ~ мало после, после кратког времена; Zeit und ~ mit et. verlieren (из)губити време у (и. на) чему; *prv.* в. Ding I. 2. доколица, слободно време *n*; *prv.* eile mit ~! ко полако иде брже стигне; тиха вода брег рони! 3. прилошки: bei nächtlicher ~ по ноћи, ноћу; уп. mittlerweile, nächtllicherweile.

weilen {~н} [сврн.] *intr.* (*h*) 15a бавити се, задржа(ва)ти се, стајати, пребивати, остајати; wo mag er jetzt ~? где (ли) је он сада?, где се сада налази?; wir dürfen nicht lange ~ не смемо се задржавати.

Weiler {вѣлѣр} [сврн.; *срлат. villare *n*] *m* 21 заселак, сеоце *n*, пријавор.

Weimar {вѣмѣр} *n* 8g ⊕ Вајмар *m*.

weimarisch {вѣмѣрѣш, вѣмѣрѣш} *a* вајмарски.

Weimutskiefer {вѣмутс-} ⊕ [лорд Weymouth] *f* Вајмутов бор *m*.

Wein {вѣн} [сврн. *лат. vinum *n*] *m* 2g 1. вино *n*; ~ im Fasse, ~ in Gebinden вино у бурету, вино у бурадма; nach ~ riechend и. schmekkend који мирише (и. који се осећа) на вино; junger ~ младо (и. ново) вино; leichter (schwerer) ~ лако (јако) вино; er hat die besten Weine он има најбоља вина; *fig.* в. einschenken; *prv.* ~ auf Bier rat' ich dir, Bier auf ~

das laß sein вино на пиво иде, пиво на вино не иде. 2. gebrannter ~ = Branntwein; в. Apfels, Johannisbeerwein итд. 3. ☞ ~ (=rebe f) винова лоза f; wilder ~ дивља лоза; ~bauen гајити лозу. 4. грозд; den ~lesen брати грожђе. Wein!... {вѣн-} {weinen} у слож. на пр. ~krampf. Wein!..., wein!... {вѣн-}: ~apfel m јабука f за јабуковачу; ~arm a сиромашан вином; ~art f врста вина; ~artig a винаст, као вино; ~bau m виноградарство n, винодељство n; den ~-bau betreffend виноградарски, виноделски; ~bau treiben бавити се (и. занимати се) виноградарством, гајити винову лозу; ein ~bau treibendes Land виноделска земља f; ~bauer m виноградар, виноделац; ~becher m пехар за вино; ~beere f зрно (и. пуче) n грожђа; ~bekränzt a овећан (виновом) лозом; ~beereitung f производња вина, справљање n вина; ~berg m виноград, лозје n coll., трпеје n coll.; ~berg(s)besitzer m власник винограда, виноградар; ~berg(s)hacke f трикоп m, будак m; ~berg(s)schnecke f ☞ пуж m виноградарски; ~blatt n винов лист m; ~blüte f мирис m вина; ~blüte f цвет m винове лозе; (Zeit der) ~blüte (време цветања) цветање винограда (и. винове лозе); ~brand m коњак; ~bowle f пунч m; ~butte f путуња за вино; бачва за вино; ~drossel f a) (Turdus iliacus) бели дрозд m; b) = Singdrossel; ~dunst m винска пара f, пара од вина. weinen {вѣн-} {сви.: weh(e)} 1 intr. (h), tr. и refl. плакати, лити (и. проливаги) сузе; уи j-п ~ плакати за ким, оплак(ив)ати кога; vor Freude ~ плакати од радости; sich blind ~, sich (dat.) die Augen aus dem Kopfe ~ ослепети плачући, гушити се у сузама; sich (dat.) die Augen rot ~ имати црвене очи од плача (и. плакања); sich tot (и. zu Tode) ~ наћи смрт у плачу, уби(ја)ти се плачући; heftig ~ горко плакати, лити грозне сузе; er weint, wenn man ihn nur ansieht он је веома плачљив, плаче ма за шта. Weinerei {вѣн-} f 3b = Geweine. weinerlich {вѣн-} a 1. плачљив; ~er Mensch плачљивац, -ко; ~e Person цмољав ац, -ица; ihm ist ~ zu Mute плаче му се; in ~em Tone плачним гласом. 2. (за ствари) плач(ев)ан; ~es Lustspiel плачевна комедија. Weinerlichkeit {вѣн-} f 3b плачљивост, плачевност, плач(ев)ни глас m. Wein!..., wein!...: ~ernte f берба грожђа; ~essig m виново сирће n, вински оцат; ~fälscher m = ~verfälscher; ~farbe f винска боја, боја вина, ~farben, ~farbig a винске боје (ген.); боје вина (ген.); ~faß n. a) винско буре; b) fam. fig. испичутура, смук m; ~flasche f винска боца; ~fleck m мрља f од вина, винска мрља; ~garten m виноград; ~gärtner m виноградар; ~gärung f: a) врење (и. превирање) n вина; b) ~ винско превирање (и. врење) n; ~gegend f винородан крај m, предео богат виноградима ~gehalt m садржина f вина, винско својство n; ~geist m шпиритус, алкохол; ~geist, haltig a алкохолни, шпиритусни; ~gelag(e) n пијанка f, пи-

јављ f; теревенка; ~geländer n османлук m; ~geruch m вински мирис (и. задах); ~geschält n винара f, рађа (и. трговина f) вином; ~geschmack m вински укус; ~glas n винска чаша f; уи. и Römer²; ~gott m myth. бог вина, Бах(ус); ~grün a боје листа винове лозе; вином натопљен; ~gut n добро у винограду; ~hacke f ☞ виноград(ар)ска мотика; ~haft {вѣн-} a = ~licht; ~haltig a вински, који (што) садржи вина; ~handel m ☞ трговина f вином; ~händler a) продавац вина (намало); b) винар(ски трговац), трговац вином (навелико); ~handlung f a) винара, крчма; b) ☞ = ~handel; ~haus n = ~handlung a; ~heber m натера(ча) f, натер, хајдук; ~hefe f/вински талог m; ~hügel m брежуљак с виноградама; ~licht {вѣн-} a винаст, вински. Zig {вѣн-} a винаст, вински.

Wein!..., wein!... {вѣн-}: ~jahr n виноводна година f; ~kalt(e)schale f јуха (и. супа) с хладним вином; ~kamm m петелка f од грожђа; ~kanne f кондир m за вино; ~kartef списак m вина; ~kauf m: a) куповина f (и. куповање n) вина; b) част f, пиће n, напојница f; ~keller m подрум за вино; ~kellner m подрумар; ~keller f ☞ муљача; ~kenner m познавалац вина; ~kneipe f крчма, механа; в. ~stube; in die ~kneipe gehen ићи (и. одлазити) у крчму; ~koster m кушач вина; ~krampf m грч услед плача, грчевит плач; ~krankheit f болест винове лозе; ~kranz m венац од винова лишћа; ~krug m бокал за вино; ~kufe f бачва за вино; ~küfer, ~küper m подрумар; ~kühler m хладњака f за вино; ~lager n: a) стовариште вина; залиха f вина; b) подметач m (за бачву, за буре у подруму); ~land n. a) земља f добра за сађење винове лозе; b) виноводна (и. виноградарска) земља f; Frankreich ist das erste ~land der Welt Француска је прва виноградарска земља на свету; ~laub n виново лишће; ~laube f османлук m, лозник m, хладњак m од винове лозе; ~laune f расположење n од вина; ~lese f берба грожђа; ~lese halten правити бербу, брати грожђе; ~leser(in) m берач(ица) грожђа; ~lesezeit f време n бербе, берба; ~lied n винска песма f; ~markt m вински трг, трг вина; ~maß n винска мера f; ~meister m. a) виноградар; b) главни подрумар, пехарник; ~messer: a) {мес-} m виномер, уп. ~wage; b) {мес-} m ☞ виноградарски косирић m; ~met m винска медовина f; ~monat m. a) листопад, октобар; b) вандемир, први месец у француском револуционарном календару; ~most m = Most 1; ~niederlage f = ~läger a; ~palme f ☞ виноводна палма; ~pan(t)scher m = ~verfälscher; ~pfahl m ☞ = Rebpfahl; ~presse f ☞ муљача; ~probe f: a) кушање n вина; b) узорак m (и. мустра, проба) вина; ~prüfer m = ~koster; ~ranke f лозица, изданак m лозе; ~rausch m пјаност f од вина; ~rebe f: a) ~ винова лоза; b) чокот m, гица; ~rechnung f рачун m вина; ~reich a виноводан; ~reisende(r)

m трговачки путник за вина; *~rose f* шипак *m*, дивља ружа; цвет *m* шипков, цвет дивље руже; *~rot a* боје црна вина (*gen.*), црвен као вино; *~rot n* винско црвено; *~sauer a*: а) накишео, на кисела укуса, вински; б) *~saures Salz* тартрат *m*, винска кисела со *f*; *~säuerlich a* накишео; *~säuer m* пијандура, испичутура, пијаница; *~säure f*: а) киселост (и. киселина) вина; б) *~säure* винска киселина; *~schank m*: а) крчмљење *n* вина; б) *~kneipe*; *~schenk m*: крчмар; *~schenke f* *=* *~kneipe*; *~schlauch m*: а) мешина (и. тулумина) *f* за вино; б) *fam. fig.* испичутура, смук; *~schröter m* спуштач вина у подрум, подрумар; *~schuld f* дуг *m* у крчми; *~selig a* виновен, припит; *~stein m*: а) *~stein* вински стреш; б) зубни стреш; *~steinartig a* стрешаст; *~stein-sauer a* *=* *~sauer b*; *~stein-säure* *=* *~säure b*; *~steuer f* пореза на вино; *~stock m* чокот, гица *f*; *~stube f* господска крчма; в. *~kneipe*; *~suppe f* винска јуха (и. супа), винска чорба; *~tragend a* виородан; *~traube f* грозд *m*; ун. и *Traube la*; *~traubenkur f* лечење *n* гроздјем; *~treber, ~trester pl.* комине *f pl.*; *~trinker m* винопија; *~trunken a* пијан од вина, напит; *~und Speisewirt m* крчмар који даје и храну, *fam.* ашија, прчвар; *~verfälscher m* кривотворилац вина; *~verfälschung f* кривотворење *n* вина; *~vorrat m* залиха *f* вина; *~wachs m* вински род; *guten ~wachs haben* производи добра вина; *~wage f* виномер; *~wetter n* време погодно за гроздје; *~wirt a* продавац вина намало, крчмар; *~wirtschaft f* *=* *~kneipe*; *~zeche f* трошак (и. рачун) *m* вина; *~zeichen n* знак *m* винарског трговца; *~zieher m* *=* *Winzer*; *~zoll m* царина *f* на вино; ун. и *Reb(en)*...

weis... {*vāc-*} [сврн.] у слож. на пр. *~machen*. *weis!* {*vāc*; *hom.* *weiß*}, *weis!* {*vāc*} *imper.* од *weisen*.

weise! {*vāc*; *hom.* *Waise, Weise*} [сврн.: *wissen*] *la (dv.)* муд[ар-(по); памет[ан-(но)]; опрез[ан-(но)]; *~Frau* *=* *Hebamme*. II *Weise(r) m*: ein *Weiser* (der *Weise*) мудрац; die sieben *Weisen* Греченланда седам грчких мудраца; *bibl.* die drei *Weisen* aus dem Morgenlande три мудраца са Истока; *fig.* der *Stein* der *Weisen* в. *Stein* 3b.

Weise! {*vāc*; *hom.* *weise, Waise*} [сврн.] *f* 3b 1. (уп. *Art!* 1, које се често с њим спаја) начин *m*; навика; обичај *m*; auf *welche* (и. *was für eine*) *~?* на који (и. какав) начин?, како?; auf *keine* *~* ни на који начин, никако; auf *die eine oder andere* *~* на један или на други начин; auf *jede* *~* на сваки начин, свакако; auf *solche* *~* на такав (и. тај) начин; in *keiner* *~* *=* auf *keine* *~*; *jeder* nach *s-r* *~* сваки на свој начин. 2. *~* арија, мелодија.

...weise {*vāc*} *adv.* (делом *fam.* ** * ** *a*) у слож.: а) са *a*: *gewohnter* *~* на уобичајен начин; као обично; *notwendiger* *~* нужно, нужним начином, неминовно; б) са *s*: *haufen* *~* гомилама, хрпама, на гомиле, на хрпе, гомиле, хр-

пимице; *kreuz* *~* крста(с)то, унакрст, унакрсно, -ан, у облику крста (и. крижа), у виду крста (и. крижа). [*Bienenkönigin.*]

Wei'sel {*vāc*; *sl.* [сврн.: **weisen*] *m* 2l *~* *=* *weisen* {*vāc*; *sl.* [сврн.: *weis!* (*wissend*) *=* *machen*] *l tr.*, *intr.* (*h*) и *refl.* 13s 1. показ(ив)ати (*=* *zeigen*; и *fig.*); а) *j-m et.* *~* показ(ив)ати ко-му што; *iro.* *j-m die Tür* (и. *die Wege*) *~* показати кому врата (пут); б) са *ppr.*: *j-n an j-n* (*an et.*) *~* упутити кога на кога (на што); *der Zeiger* (метон. *die Uhr*) *weist auf zwölf* казаљка (метон. часовник) показује дванаест; *mit dem Finger* (или *mit Fingern*) *auf j-n* *~* показ(ив)ати прстом на кога; *j-n aus der Schule, Stadt* *~* истерати кога из школе, града; *die Magnetnadel weist nach Norden* магнетска игла показује север; *et. von der Hand* (и. *von sich*) *~* одби(ја)ти што. 2. *=* *verweisen!*; *er will sich nicht ~ lassen* (он) неће да буде разложен. 3. в. *zurechtweisen*. II *Wei'sen n* в. *Weisung*.

Wei'ser! {*vāc*; *sl.* [сврн.: *weisen*] *m* 2l 1. *~* показивач; у употреби готово само у слож. в. на пр. *Wegweiser*. 2. *~* казаљка *f*.

Wei'ser! {*vāc*} [*weise!*] *m* 9l в. *weise* - II.

Wei'sheit {*vāc*; *sl.* [сврн.: **weise*] *f* 3b 1. мудрост: а) *bibl.* die *~ Salomonis* Саломонова мудрост; *die Bücher n pl.* der *~* књиге мудраца; б) *ppr.* *~ ist besser als Stärke* памет царује, а снага кладе ваља. 2. знање *n*, наука, знаност; познавање *n*; *seine ~ auskramen* изнети -осити своје знање на пазар; *mit s-r ~ zu Ende sein* *fam.* не моћи даље ни маћи.

Wei'sheits..., *wei'sheits...* {*vāc*; *sl.* [сврн.: **weise*] *m* 9l в. *weise* - II. *~dünkel m* пренемагање *n* мудрошћу, надутост *f*; *~lehre f* филозофија; *~nimbus m* углед који ствара мудрост, венац мудрости; *~spruch m* мудра изрека *f*; *~voll a* пун мудрости, премудар; *~zahn m* умњак.

wei'slich {*vāc*; *sl.* [сврн.: **weise*] *adv.* мудро, паметно.

weis! *machen* {*vāc*; *sl.* [сврн.: **weisen*] *tr.*: *j-m et.* *~* обманути кога чиме, насамарити (и. насукати, натоварити) кога чиме; *ich lasse mir das nicht ~* не пали то код мене; *das machen Sie anderen* *weis!* другом Ви то!; *kom* га везеш, *Mapo!* *weiß!* {*vāc*; *hom.* *weis*} *praes. ind.* од *wissen*. *weiß!* {*vāc*} [сврн.] 10¹ *la* бео; *~ gekleidet* обучен (и. одевен) у бело, бело одевен; *~ anstreichen* (о)белиити, обојадисати бело; *~ das Silber ~ brennen* и. *sieden* (о)белиити сребро; *~ Felle ~ gerben* (у)штавити бело; *~ sich ~ brennen* в. *brennen* III 2; (*sich*) *~ machen* белити (се), обелити (се); *~ nähen* шити бело рубље; *fig.* *j-n ~ waschen* опрати кога. II 1. *Weiß n* 2g (6. *pl.*) (и *inv.*) бело, бела боја *f*; *farbloses Weiß* безбојно бело; *schwarz auf ~* в. *schwarz* II 1; *Weiß auflegen* метнути -ати белило. 2. *Wei'Be(r)* {*vāc*; *sl.* [сврн.: **weisen*] *s* 9l (*opp.* *Farbige(r)*) бел[ац, -киња, бел[и, -а. 3. (берл.) *fam.* eine *Wei'Be* чашја -у (и. боц[а]-у) белог пива. 4. *das Wei'Be* 9l *im Auge* (и. *im Ei*) бело у око (беланце у јајету).

Wei's!..., *wei's!...*: *~sagen tr. insep.*: а) *=* *wahrsagen*, прорицати; б) (са стварним подметом) претсказ(ив)ати; *~sagend a* про-

роч(анс)ки; ~sager(in f) {~sârp(ün)} *m* 2l (3c) = Wahrsager(in); ~sagung {~sâgun} *f* 3b прорицање *n*, претсказ(ив)ање *n*, пророчанство *n*.

Weiß-..., weiß-... {wâc-}: ~anstreichen *n* бо-
јадисање бело(м бојом); ~armig *a* белорук;
~backen *a*: ~backenes Brot бели хлеб(ау)
m, бели крух, хлеб од најфинијег брашна;
~bäcker *m* = ~brotbäcker; ~barsch *m* ☞
пловка *f*; ~bart *m* седобради, старац седе
браде; ~bier *n* бело пиво; ~bier|brauerei' *f*
пивара белог пива; ~bier|stube, ~wirtschaft *f*
пивница; ~binder *m* ☞ а) бачвар (и. качар)
који прави бурад од бела дрвета; б) ☞ ма-
зало; ~birke *f* ☞ бела бреза; ~blätt(e)rig *a*
белисти; ~blau *a* бледоплав; ~blech *n* ☞
бели лим *m*; ~blech|waren *f* *pl.* роба *f* од бе-
лога лима; ~bleiche *f* ☞ бељење *n* памучне
тканине и памучног ткава; ~blütig *a* бело-
крван; ~brot *n* бео хлеб *m*; ~brot|bäcker *m* пе-
кар белог хлеба, луксузног пецива; ~buch *n*
(der deutschen Regierung) Бела књига *f* (не-
мачке владе); ~buche *f* ☞ = Hagebuche;
~dorn *m* ☞ = Hagedorn. (и weiß 2l.)

Weiße {wâc-} *f* 3b (б. *pl.*) белина, белоћа; в.)
weißen {~n} *l* *tr.* и *intr.* ☞ 15c (о)бели-
ти; (о)кречити; die Felle ~ белити коже. II
Weißen *n* бељење; кречење.

Weißer {wâc-} 1. в. weiß- II 2. 2. ☞ [weißen]
m 2l белилац, белач; особ. = Weißtüncher.

Weiß-..., weiß-...: ~farbig *a* беле боје (*gen.*);
~fichte *f* ☞ бела смрча; ~fisch *m* ☞ бела ри-
ба *f*; кесега; беовица *f*, белка *f*; ~fleckig *a*
са белим пегама; ~fuchs *m*: а) бела лисица
f; б) алат, риђан, кулаш; ~gar *a* бело (у)-
штављен; ~gekleidet *a* обучен (и. одевен) у
бело, бело одевен; ~gelb *a* беличастожут,
кулашаст; ~gerber *m* ☞ штавилац белих
кожа; ~gerberei' *f* ☞ штављење *n* белих ко-
жа; ~gerber|ware *f* ☞ бело уштављене ко-
же *f* *pl.*; ~glühēn *n* бело усијање; ~glühend
a бело усијан; ~glüh|hitze *f* ☞ топлота бе-
лог усијања; ~glut *f* бело усијање *n*; ~gold
n платина *f*, бело злато; ~grau *a* белосив;
~gülden|erz *n*, ~güldig|erz {~гулдѝх-} *n* *min.*
среброносан сиви бакар *m*; ~haarig *a* бело-
кос, седе (и. беле) косе (*gen.*), беле длаке
(*gen.*); ~kohl *m* бео купус; ~kram *m* бело
рубље *n*; ~krämer(in f) *m* платнар(ка);
~kupfer *n* ☞ бели бакар *m*; и = Neusilber;
~lich {wâcsljx} *a* беличаст; ~ling {wâcsljñ} *m* 2g¹
= ~fisch; ~mehl *n* бело брашно,
најфиније брашно; ~metall *n* бели метал *m*,
слитина *f* од месинга и другог метала; ~näh-
(t)erin *f* шваља белог рубља; ~pappel *f* ☞
f бела топола; ~pinsel ☞ [weißen] *m* четк(и-
ца) *f* за бељење (и. кречење); ~rußland *n* ☞
Бела Русија *f*; ~sauer *n* месо у пиктијама;
~seiden *a* од беле свиле; ~sieden I *tr.* ☞ бели-
ти (Silber, Stecknadeln сребро, чиоде); II
~sieden *n* бељење; ~sticken *n*, ~stickerei' *f*
☞ везење на белом (и. на муселину), бели
вез *m*; ~tanne *f* ☞ јел(ик)а; ~tüncher *m* ☞
белар, белилац; ~ware *f* ☞ платнарска ро-
ба, рубље *n*; baumwollene ~ware бела па-

мучна роба, памучно платно *n*; ~waren|ge-
schäft *n* ☞ трговина *f* рубља, платнарска
радња *f*; ~waren|händler(in f) *m* ☞ платнар-
(ка), трговац -књижа платном; ~wein *m* бе-
ло вино *n*; ~werden *n* бељење; сељење (der
Haare косе); ~zeug *n* бело рубље; в и ~-
ware; ~zeug nähen шити бело рубље;
~zeug|kammer' соба за рубље.

Weißung {wâc-} *f* 3b 1. поучавање *n*, уче-
ње *n*, упућивање *n*; наређење *n*, наредба,
заповест. 2. ☞ дознака, упутница; налог *m*.
weit {wâc-} {свн.} I *a*, *adv.* 1. (просторност,
распростртост) (*opp.* eng) широк, -о; про-
стран; неизмеран, огроман; *fig.* im ~esten
Sinne des Wortes у најширем смислу речи;
~es Gewissen слаба (и. широка) савест *f*; zu
~ sein бити сувише широк, *fam.* алватан;
der Mantel ist mir sehr ~ капут ми је веома
широк; in die ~e Welt gehen и. ziehen (от)и-
ћи у бели свет; die Augen ~ aufmachen раз-
прогачити очи, отворити четворе очи; die Tür
stand ~ offen врата беху широм отворена;
fig. alle Herzen wurden ~ сва се срца прбсто
раширише. 2. (правац у дужину; временски)
(*opp.* nah) далек, -о удаљен; дуг; а) von so
~ als ich ihn hören konnte из даљине (и. то-
лико далеко) да сам га могао чути; wie ~
wollen Sie uns geleiten? докле хоћете да
нас пратите?; ~ und breit в. breit I; zwei
Meilen ~ две миље далеко(о); die Tränen wa-
ren mir nicht ~ умало што се нисам запла-
као, још мало па да заплачем; није много
требало па да заплачем; б) са v, *beh.* *fig.*:
es ~ bringen далеко (д)отерати; die Ver-
zweiflung kann einen so ~ bringen, daß man...
очај(ање) може кога дотерати дотле да...;
das geht zu ~ то је и сувише, *pop.* то је
преко јеро; man ging sogar so ~ uns zu
schimpfen отишло се чак тако далеко да нас
псују (и. грде); † den Satz ~ halten (*opp.* eng;
в. тамо I) растер(ив)ати слог; es ist ~
mit ihm gekommen пао је сасвим ниско;
ist es so ~ mit dir gekommen? зар си дотле
дошао?; *prv.* mit Fragen kommt man ~ с пи-
тањем у Цариград; ко пита не скита; mit
der Zeit kommt man auch ~ тиха вода брег
рони; ~ sein из-, од/маћи, поодмаћи; wie ~
sind Sie mit Ihrer Arbeit? докле сте одмакли
с послом (и. с радом); so ~ ist es noch nicht,
die Sache ist noch (lange) nicht so ~ још није
дотле дошло, ствар није још (ни приближно)
дотле дошла; wenn sie so ~ ist, ruf mich када
се (буде) спреми(ла), (по)зови ме; er ist
bisweilen sehr ~ weg он је каткада веома
расејан; es zu ~ treiben прекардаши(ва)ти;
преврши(ва)ти меру, прећи граници; et. zu ~
treiben терати с чим у крајност. 3. за поја-
чање *стрг.* и *sup.* кудикамо, далеко, много,
знатно; ein ~ größerer Abstand кудикамо (и.
много, далеко) веће отстојање; ~ (и weitaus,
bei weitem, в. II 3) der größte кудикамо (и. да-
леко) највећи; j-n ~ übertreffen, j-m ~ über-
legen sein кудикамо (и. далеко, знатно) над-
маши(ва)ти (и. превазићи) кога. 4. (означа-
ва велико отстојање, велик размак); wie ~

haben wir noch? имамо још колико (донде да идемо)?, да ли је још далеко?; wir haben nicht ~ nach Hause немамо много до куће, кућанам није далеко одавде, нисмо далеко од куће; es ist nicht mehr ~ није више далеко; wie ~ ist es nach...? колико има до...?; in weitem Felde v. Feld 1; es fehlt ~ много недостаје, много треба; ~ gefehlt далеко сте од истине, далеко (сте) од тога. 5. *sa adv.*: a) *so ~*: *so ~ ist es mir gelungen* дотле (и толико) ми је пошло за руком, дотле (и толико) сам успео; *er ist so ~ genesen*, да... толико је оздравио да...; b) *~ her*: *es ist nicht ~ her mit ihm* он није бозна шта, он не вреди много; в. и *weiter*. II *das Weiße* {~} *n 9l* (прилошки већ. малимсловом) 1. *ширина f*, *чистина f*, *простор(ност f) m*; *das Weiße suchen* и *gewinnen* ухватити (и. хватати) чистину (и. ширину); ухватити (и. хватати) чистац; 2. *das geht ins Weiße* то прелази границе, го прелази у невероватно. 3. (прилошки) *bei ~em* далеко, много; *bei ~em nicht* ни издалека, ни приближно, ни налик; *er ist bei ~em nicht so...* он није ни издалека тако...; *die Liste ist bei ~em nicht vollständig* спис границе ни приближно потпуна; *von ~em* издалека.

weit... {*vā't*} ~a**b** *adv.* далеко одавде, далеко одагље; ~*ästig a* гранат; ~*aus* {и *vā'tāc*} *adv.*: a) (на)далеко, b) в. *weit* 3; ~*ausreichend a* који се пружа (и. протезе) далеко, *fig.* широк, простран; ~*auschauend*, ~*aussehend a*: a) веома удаљен; b) далек, што се неће тако брзо остварити; *er hat ~auschauende Pläne* он високо смера; ~*berühmt a* надалеко чувен, веома славан; ~*bewundern* *a* кому се надалеко (и. јако) диве; ~*blickend a* далековид, широких и напредних погледа.

Weiße {*vā't*} *f 3b* 1. *ширина*, *пространост*, *обим(ност f) m* *ширина*, *пречник m* (унутрашњи цев); *калибар*; ~ *des Weges* даљина (и. дужина) пута. 2. *пространство n*, *широк простор m*. 3. *даљина*; *in die ~* у даљину; *in die ~ ziehen* (от)ићи у свет. II *n* в. *weit* II.

weiten {~*n*} *15c tr.* (и *sich ~*) *ширити (се)*, *проширити (се)*, *проширивати (се)*; *die Handschuhe ~* прошири(ва)ти рукавице.

weiter {*vā't*} *cmpr.* од *weit* 1. a) *abs.* *шири*, *пространији* итд.; b) *a* и *adv.* *даље*; ~ *entfernt* удаљенији; *am weitesten zurück* најдаље настраг (и. позади), најзаосталији, највише заостао. 2. (означава настављање, продужавање-ење) *даље*; *више*; a) ~ *lesen* итд. читати даље, продужити читати; ~!, *nur ~!* даље, само даље!; *nicht ~!* не даље!, *стани(те)!*, *стој(те)!*; *Ausflüchte werden nicht ~ geduldet* изговори (и. изврдавања) се више (и. даље) не трпе; *hören Sie ~!* (по)чујте даље!; *unsere Verwandten* итд. — *und wer ~?* наши рођаци итд. — *и ко још?*; ~ *niemand, niemand ~* нико више; ~ *nichts?* више ништа?; (је л') то све?; *wenn 's ~ nichts ist* ако је само то; *und ~?* па даље?, а затим ?, а потом?; *was ~?* шта даље?, шта још?, а после тога?, а потом?; *was ist denn da ~?* па шта ту има?,

па шта је с тим?; *und so ~* (*abr.* итд.) и тако даље (итд.); ~ *habe ich nichts zu sagen* немам више ништа да кажем; *wir haben ~ nichts mehr zu tun als...* остаје нам само да...; ~ *hat es keinen Zweck* даље ићи нема сврхе, то је све што се тражи, ето то је све; *nichts ~!* ништа више!, то је све!; *was willst du noch ~?* шта би (ти) још хтео?; b) *sa v*: ~ *gehen* (*als i.*) (о ~ даље (од кога, него ко); *in e-r Sache noch ~ gehen als andere* (от)ићи у чему даље од других; ~ *machen* *ширити*, *прошири(ва)ти*, *рашири(ва)ти*; ~ *verbreiten tr.* *рашири(ва)ти даље* (*als n[er]o*); c) ~ *wegden* *ширити се*, *прошири(ва)ти се*, *рашири(ва)ти се*. 3. (као атрибутиван а) даљи, доцнији, познији, потоњи; *alle ~en Forderungen f pl.* сва даља (и. доцнија) потраживања (и. тражења); *ohne ~en Aufschub* без даљег одлагања; *in ~en Kreisen* у ширим круговима, уопште; *ohne ~e Umstände* без даљег устручавања; ~ *e 6000 Soldaten m pl.* 6000 других војника. II *das Weitere* {~} *n 9l* (прилошки већ. малимсловом); *das Weitere morgen* даље (и. друго) сутра; *das Weitere* *sieh...* за друго (и. за даља обавештења) види...; *bis auf ~es* до даље наредбе, привремено; *ohne ~es* (ауц. и *ohne weiteres*) без либљења, без устручавања, без устезања; *отпрве*; *davon belehrt uns die Geschichte eines* (и. *des*) ~ *en* о томе нам историја даје шира обавештења; о томе нас даље поучава историја; *wegen ~er Auskunft* *wende man sich an...* за даље обавештење обратити се...

Weiter..., *weiter...* {*vā't*} (у слож. са *v* увек *sep.*) 1. *befördern* и *tr.* даље отпрем(и)ти -ати, даље (по)слати, даље отпрати-љати; ~*beförderung f* даље отпремање *n*, даље отправљање *n*, слање (и. шиљање) *n* даље; *zur ~beförderung an Herrn...* послати господину...; 2. *bestehen intr. (h)* = *fortbestehen*; 3. *bilden tr.* = *fortbilden*; ~*bildung f* даље образовање *n*, даље стварање *n*, продуковање *n*; 4. *bringen tr.* унапредити, -ијавити; одвести даље; *das bringt mich nicht weiter* то ме неће унапредити; 5. *denken intr. (h)* *мислити даље*, *мислити на последице*, *мислити на будућност*, *продужити мишљење* *o*; 6. *fahren intr. (s)* *продужити пут*, *путovati даље*; *пловити даље*, *возити се даље*; ~*fracht f* даљи товар *m*; 7. *führen tr.* = *fortführen* *b*; ~*führung f* даље вођење *n*, даље управљање *n*; даља управа; *продужавање*, -ење *n*, *настављање n*; 8. *geben tr.* да(ва)ти другима, додати, дати даље; 9. *gehen intr. (h)* (от)ићи даље, *продужити*, -авати; *наставити*, -љати; *уп. weiter* 2b; 10. *helfen intr. (h)*: *j-m ~helfen* *помоћи* -агати кому даље (и. да продужи пут), *потпомоћи* -агати кога; 11. *hin adv.* даље, преко тога, осим тога, још; *et. auch ~hin tun* чинити (и. радити) што и даље, продужити (и. наставити) што; 12. *kommen I intr. (h)* *напредовати*; в. и *fortkommen* *b*; II ~*kommen intr. (h)* *моћи* (и. умети, знати) даље; *nicht ~können* не моћи даље, не

умети даље, запети; ich kann nicht weiter не могу (и. не знам, не умам) даље; ~marsch *m* = ~ziehen.

wei'tern {вѣтрѣн} *tr.* и *refl.* 15f = erweitern.

Wei'ter..., **wei'ter...**: ~reise *f* настављање (и. продужење) *n* пут (овањ)а, даље путовање *n*; auf der ~reise продужујући пут; ~sagen *tr.* каз(ив)ати даље, рећи даље; ~schicken *tr.* = befördern; ~schreiten *n* поступно напредовање; ~setzen *tr.*: s-n Stab ~setzen отићи, тражити срећу на другом месту; ~um[sich]greifen {вѣтрѣн} *n* = ausbreiten II, узимање маха, хватање маха, отимање маха.

Weit'erung {вѣтрѣн} *f* 3b, особ. ~еп *pl.* тешкоће, (Хр.) потешкоће; заметност; непријатне последице.

Wei'ter..., **wei'ter...**: ~verbreiten *tr.* ширити даље, раз-, проносити даље, причати даље, распростирати -рти даље; ~verbreitung *f* ширење (и. распростирање, проношење) *n* даље; ~vermieten *tr.* да(ва)ти у пазакуп (и. у подзакуп, у поднајам); ~wollen *tr.* и *intr.* (h) хтети даље, хтети наставити (и. продужити) пут; ~ziehen *n* идење даље, продужење (и. настављање) *n* хода (и. марша).

Wei't..., **wei't...** {вѣт-}: ~gehend {~вѣт-} *a* који (и. што) иде далеко, простран, обиман, опсежан; ~he'g *adv.* издалека; ~herzig *a* широкогруд, племенит; ~herzigkeit {~хѣр-цѣхкѣт} *f* 3b широкогрудост; дарежљивост, податљивост; племенитост; ~hi'n, ~hinau's *adv.* (на)далеко; ~läuf(t)ig {~лѣф(т)ѣх} *a*: а) далек, удаљен; размакнут, раштркан, разбацан, расут; *fig.* далек; *adv.* далеко један од другог; раштркано; sie sind ~läufig verwandt они су у далеком сродству; ein ~läuf(t)iger Verwandter далек сродник; б) простран, обиман, опсежан, широк; ~läufiges Reich пространо царство; с) (opp. gedrängt) опширан, заматан, потанак; *adv.* опширно, заметно; потанко, развучено; die Sache ist sehr ~läufig ствар је врло заметна; ~läuf(t)igkeit *f* 3b: а) удаљеност, размакнутост, раштрканост, расутост; б) пространост, пространство *n* (e-s Reiches царства, државе); с) опширност, заметност, развученост, расплинутост; ~maschig *a* са широким петљама; ~reichend *a* далекосежан (и *fig.*), замашан, уп. и ~sichtig б; ~schauend *a* = ~blickend; ~schichtig {~шѣхѣх} *a* јако размакнутих слојева; *fig.* јако распострт; ~schichtigkeit {~шѣхѣх} *f* 3b велика распостртост; ~schweilig {~швѣхѣх} *a*: а) = ~läuf(t)ig б; б) (opp. kurzgefaßt) сувише опширан, развучен, расплинут, проливен; ~schweiligkeit {~швѣхѣх} *f* 3b сувишна опширност, развученост, расплинутост; ~sichtig *a* а) (opp. kurz-sichtig) далековид; и с ~sichtige(r) далековиди; б) далековид, чији поглед допире далеко, *fig.* далековид, прозрив, прозиран, који предвиђа, који уме да предвиди; ~sichtigkeit {~ѣхѣхѣх} *f* 3b: а) (opp. Kurzsichtigkeit) далековидост; б) *fig.* далековидост, прозривост, прозирност; ~sprung *m* гут. скок у

дужину; ~spurlg {~шпурѣх} *a* = breitspurig; ~tragend *a* далекометан; *fig.* далекосежан, замашан; ~umfassend *a* обиман, опсежан, замашан.

Wei'tung {вѣтѣн} *f* 3b 1. ширење *n*, проширивање, -ење *n*; в. erweitern II. 2. ♣ ~ е-г Тресте проширење *n* степеница.

wei't... {вѣт-}: ~verbreitet {~фѣрбрѣт-т} *a* далеко распострањен, јако распострт (и. раширен); ~verzweigt {~фѣривѣкт} *a* јако разгранат; ~vorstehend *a* далеко (и. јако) испао, јако истакнут, далеко избочен; испуштен.

Wei'zen {вѣцн} [свн.] *m* 2l (б. *pl.*) 1. пшеница *f*, *jam.* често: жито *n*; *fig.* mein ~ blüht пала ми секира у мед. 2. ♣: а) пшеница *f*; б) türkischer ~ кукуруз.

Wei'zen..., **wei'zen...** {вѣцн-}: ~acker *m* пшеничиште *n*, њива за пшеницу; пшенично поље *n*; ~artig(e) Pflanzen *f* *pl* а) пшеничак(е биљке), житарице; ~boden *m* земља *f* (и. земљиште *n*) за пшеницу; ~brand *m* гара *f*, главница *f*; ~brot *n* пшенични хлеб(ац) (и. крух) *m*; ~ernste *f* жетва пшенице; ~feld *n* = ~acker; ~grieß *m* (пшенични) криз; крупница *f*; ~land *n* пшенична земља *f*; в. и ~boden; ~mehl *n* пшенично брашно; feinstes ~mehl најбоље пшенично брашно.

welch {вѣлх, велх} [свн.; *wie-lich] *pron.* 1. *pr.* и *a* 9g, 9i*, 9j*: а) у тесној вези са *s*: који: ~er Mann који човек; ~e Frau која жена; ~es Kind које дете; б) глаголом sein одвојено од *s* увек: ~es; ~es ist dein Name? како ти је име?; с) као усклик, узвик: ~er (и. ~ein) Erfolg! какав успех!; да успеха!; д) са следећим партитивним *gen.* и. за допуњавање: који; ~e dieser (и. von diesen) Damen... која од ових госпођа...; ~er von beiden који од обојице, који од двојице; ~e von beiden која од обеју. 2. *pr. г.* и *a* (али у *gen. sg. m* и *n*: dessen, *f*: deren; *gen. pl.* deren): а) који, -а, -е; б) *gen.* већ. чији, -а, -е; der Mann, dessen Tochter abgereist ist (dessen Tochter ich gesehen habe) човек чија је кћи отпутовала (чију сам кћер видео); der Mann, dessen Wohltaten ich alles verdanke човек чијим доброчинствима ја све дугујем; с) *dat.* кому, којој, којим итд.; die Dame, ~er wir geschrieben haben госпођа којој смо писали; д) *acc.* ко(је)га, коју, које, *pl.* које, која; е) иза *prp.* који, -а, -е; die Bücher, die Herren. ohne ~e ich meine Arbeit nicht vollenden kann књиге, господа, без којих не могу свршити свој посао; in ~er Schlacht у којој битци; die Sachsen, ~es Volk ... Саси, народ који ... ф) са следећом *s*: 100 Mark, ~e Summe Sie einliegend finden ... 100 марака, коју ћете своту наћи у прилог; г) der Schmerz, in ~en er versenkt ist... бол, у који (и. камо) је утонуо. 3. *pr. indef.* а) **welch** *auch* immer ма који, који год, који му драго, који било; ма какав, какав год, какав му драго, какав било; ~es *auch* immer Ihre Ansprüche sein mögen ма какви били Ваши захтеви; ~e Tugenden er *auch* haben mag ма које врлине имао; б) ha-

ben Sie Zucker? — ich habe ~en имате ли шећера? — имам (га).

we'lcher... {вѣлхр-} ~gestalt *adv.* на који начин, како, којим путем; према чему; ~lei' *a inv.* какав?; ~lei sie seien ма какви били; ~lei auch seine Gründe sein mögen ма какви били његови разлози. [вука].1

Welf {вѣлф} [свн.] *m*, *n* 2g 2сж штене *n* (пса), **Welfie** {вѣлф-} *m* 3a: а) (и **Welfin** {вѣлфѣн} *f* 3с) (орр. Waiblinger) некада: Велф, Гвелф (присталица папе у Италији у средњем веку); б) гвелф (присталица политичке странке у Немачкој). [(о)котити.1]

we'llien {вѣлф-н} *intr.* (н) 15a (о)штенити се,1

we'llien, fonds *m* имање *n* (г)велфа. [ство.1]

we'llentum {вѣлф-нтум} *n* 2a (б. pl.) (г)велф-1

we'llisch {вѣлфѣш} *a* (г)велфски.

welk {велк} [свн.] *a* 1. (орр. frisch) увео (и *fig.*), увенут, свео, свенут, сасушен, спарушен; прецветао (и *fig.*); чипав, буав; који сахне; малаксао, зачмао; ~machen, ~werden = welken II, 1; ~machend спарушујући, од којега се вене, сасушујући. 2. сух.

we'lken {велк-н} 15a I *intr.* (с) 1. (у)венути (и *fig.*); свенути, сасушити се, спарити се, спарушити се (и *fig.*). II *tr.* (у)чинити уве(ну)-лим, сасуши(ва)ти, спарити, спарушити. III **We'lken** *p* већење, сасушивање.

We'lkheit {велкхѣт} *f* 3b увелост, у-, свену-лост; ~des Fleisches чипавост (и. буавост) меса.

We'lle... {вѣл-}: ~bank *f* 2f ⚬ лончарска тезга; ~baum *m* ⚬ вратило *n*; ~blech *n* ⚬ таласаста црни лим *m*; ~daumen *m* ⚬ палац вратила.

We'lle {вѣл} [свн.] *f* 3b 1. а) талас *m*, вал *m*; das Meer schlägt ~п море ваља таласе; б) ⚬ = Wasser; в) *fig.* — талас *m*. 2. *gum.* вратило *p*. 3. ⚬ вратило *p*, вретено *p*. 4. сноп *m*, деме *p*, свежањ *m*; ~п machen и. binden вез(ив)ати у снопове (и. у демена).

we'llen {~н} [свн.: wallen?] I *tr.* и sich ~ 15a 1. \ пусти́ти да (се) крчка, кувати; das Gelände wellt sich земљиште је таласасто; особ. у *p.p.* gewellt = wellenförmig; gewelltes Blech = Wellblech; gewelltes Fleisch = Wellfleisch; gewelltes Haar таласаста коса *f*, коса на таласе. 2. = schweißen II. II **We'llen** *p* таласање, ваљање.

We'llen..., **we'llen...** {вѣл-н}: ~artig *a* = ~för-mig; ~atmend *a* ⚬ купан (у) валима (и. таласима); ~bad *n* купање у морским валима; ~bewegung *f* таласно кретање *n*, таласање *p*; ~binden *p* везивање у снопове (и. у демена), прављење снопова (и. демена); ~bin-der *m* везивач у снопове (и. демена); ~brecher *m* ⚬ валолом; ~förmig *a* (dv.) таласаст(о), валовит(о); ~förmige Bewegung таласасто кретање *n*, таласање *p*; ~förmige Erhebung des Bodens валовито (и. таласасто) уздизање *n* земљишта; ~haft {вѣлхѣфт} *a* таласаст; ~länge *f* — дужина таласа, таласна дужина; ~linie *f* таласна линија; ~schlag *m* удар (и. кретање *p*) таласа (и. вала), снажно одбијање *n* таласа од обале; ~schwingung *f*

~ таласање *p*; ~telegraphie *f* телеграфија без жица, радиотелеграфија; уп. Wogen...

we'llern {вѣлрн} *lr.* 15f ⚬ мазати (и. зидати) блатом помешаним са плевом. [њетина *f*.1 **We'llfleisch** *n* (на дан клања) кувана сви-1

we'llig {вѣлѣх} *a* таласаст, валовит.

We'll...: ~rad *n* ⚬ точак *m* на вратилу; ~zapfen

m ⚬ рукавац вратила, стожер.

Wels {велс} [срвн.: Wal'] *m* 2h ⚬ сом.

welsch {велш} [келт.] *a* туђински, стран; романски, латински, италијански, француски; ein Welscher Латинин; die Welschen *m pl.* Латини, романски народи; die ~e Schweiz романска (и. француска) Швајцарска. 2. (у вези са неким именицама) ~er Hahn, ~es Huhn = Truthahn, Truthenne; ~es Korn = Mais; ~e Nuß = Walnuß.

We'lsh... {велш-}: ~kohl *m* ⚬ кел; ~korn *n* = Mais; ~kraut *n* ⚬ = ~kohl; ~land *n* 8a (особ. у средњем веку) = Italien, Frankreich; ~tirol *n* Италијанска Тиролска *f*.

Welt {велт} [свн.] *f* 3b 1. свет *m*; а) die ganze ~ цео свет, васиона (в. alle ~); б) (земља) eine Reise um die ~ пут око света; в) Alte (Neue) ~ Стари (Нови) Свет; г) (станиште смртних) das Licht der ~ erblicken угледати света; д) (људи) die ganze ~ sagt es цео свет то каже; *fig.* die böse ~ пакосници *m pl.*, злобници *m pl.*; *fig.* die junge ~ млад свет, омладина, младеж; е) (скупина људи) die christliche ~ хришћански свет; die große ~ отмен свет; große ~ много света; в) (мноштво) eine ~ von Feinden свет непријатеља; г) diese ~ овај свет; jene ~ онај свет; h) der ~ entsagen одрећи се света, повући се од света; die ~ lieben волети свет (и. светска задовољства, светске насладе), волети светски живот; и) Potz (alle) ~!, Himmel und die ~! до ђавола!; j) ca *prp.*: auf die ~ kommen доћи на свет, угледати светло(ст) света; er tut auf Gottes ~ nichts не ради ништа под милим богом; j-n aus der ~ bringen (и. räumen, schaffen) смађи-кнути кога; so geht es in der (и. das ist der ~ Lauf) тако је то у свету, такав је свет; um alles in der ~ nicht ни за што на свету; нипошто; aber was in aller ~ dachten Sie? аман, шта сте мислили?, та шта сте то мислили за име света?; ich begreife in aller ~ nicht ништа не разумем под милим богом; eine Reise um die ~ machen путовати око света; zur ~ bringen родити, рађати. 2. *fig.* б. *art.* вештина опхођења (и. понашања), начин *m* живљења; (viel) ~ haben познавати свет, имати светског духа; ein Mann von ~ светски човек.

We'lt..., **we'lt...** {вѣлт-}: ~achse *f* светска ос(о-вин)а, ос(овин)а света; ~all *n* васиона *f*, свемир *m*, свет *m*; ~alter *n* старост *f* света, век *m*; ~angeln *f pl.* светски стожери *m pl.*, стожери света; ~anschauung, ~ansicht *f* поглед *m* на свет, назор (и *pl.*) *m* о свету; ~auge *n*: а) око Провиђења, око Промисли, Провиђење; б) ⚬ око света, сунце; ~ausstellung *f* светска изложба; ~ball *m* земљин шар, земљина лопта *f*; ~bau *m*. а) склоп (и. систем)

света; **b)** светска зграда *f*, зграда света, васиона *f*, свемир; **~begebenheit** *f* светски догађај *m*, велик догађај; **~bekannt** *a* познат свему свету, познат у целом свету; **~berühmt** *a* славан (и. чувен) у целом свету, светског гласа; **~berühmtheit** *f* гласовитост (и. чувеност) у целом свету, глас *m* широм целог света; **~beschreiber** *m* описивач света (и. васионе), космограф; **~beschreibung** *f* опис *m* света (и. васионе), космографија; **~beste** *n* = **~höchstleistung**; **~bezwingen** (и *f*) *m* освајач (ица) света, светски (и. велики) освајач, светска (и. велика) освајачица; **~blatt** *n* светски лист *m*, новине *f pl.* познате у целом свету; **~brand** *m* светски пожар; **~bühne** *f* светска позорница; **~bummler** *m* светско тумарало, светски путник; **~bürger** (и *f*) *m*: **a)** грађанин-ка (целога) света, космополит, -киња; **b)** *fam.* ein kleiner **~bürger** ist angekommen дошао је путник; земља има једног становника више; **~bürgerlich** *a* са осећањима грађанина целог света, космополитски; **~bürger|sinn** *m*, **~bürgertum** *n* светско грађанство *n*, осећања *n pl.* припадања целом свету, космополитство; **~dame** *f* светска госпа (и. дама); **~diener** *m* светски слуга (и. роб); **~ehre** *f* светска част; **~eitelkeit** *f* светска таштина (и. сујета).

We'llten... {вѣлт'н-}: **~all** *n* = Weltall; **~bildung** *f* стварање (и образовање) *n* светова, космогонија; **~brand** *m* светски (и. општи) пожар; **~bummler** *m* светско тумарало, светски путник; **~lehre** *f* наука о васиони (и. о свету), космологија; **~meer** *n* бескрајност *f* *m* светова; **~raum** *m* васиона *f*.

We'llt..., **we'llt...**: **~entstehung** *f* постанак *m* света, постање *n* света; **~entstehungs|lehre** *f* наука о постанку (и. постању) света; **~ereignis** *n* светски (и. велик) догађај *m*; **~erfahrung** *a* који познаје свет, веома искусан; **~erfahrung** *f* познавање *n* света, искуство са светом, велико искуство; **~eroberer** *m*, **~eroberin** *f* освајач, -ица света; **~erschütternd** *a* који потреса свет; **~firma** *f* \mathfrak{F} = **~geschäft**; **~fern**, **~fremd** *a* потпуно отуђен (и. повучен) од света; **~friede** (и *n*) светски мир; **~gebäude** *n* = **~bau**; **~gebiete** (и *f*) *m* господар (ица) света; **~gegend** *f* страна света; крај *m*, предео *m*; **~geist** *m* дух света, дух века; **~geistliche** (и *r*) *m* (опп. Klostergeistlicher) мирски свештеник, духовник; **~geistlichkeit** *f* мирско духовништво (и. свештенство) *n*; **~gericht**: **a)** страшни суд *m*; **b)** човечански суд, суд човечанства; **~geschäft** *n* \mathfrak{F} светска радња *f*, светска фирма *f*, радња (Хр. твртка) светског гласа; **~geschichte** *f* светска (и. општа) историја; **~geschichtlich** *a* светскоисториски; *fig.* **~geschichtliches Ereignis** историски догађај светског значаја; **~gewandt** *a* вичан свету, који познаје свет, који се сналази у свету; **~gewandtheit** *f* вичност свету, светска окретност; **~handel** *m* \mathfrak{F} светска трговина *f*; **~händler** {~х'ндл'ер} *m pl.* размирице *f pl.* у свету, светске прилике *f pl.*, политика *f*; **~herrschaft** *f* светско господарство *n*, владавина светом;

~höchst|leistung *f* светско првенство *n*, светски рекорд *m*; **~karte** *f* карта (и. мапа) света; **~kenntnis** *f* познавање *n* света; **~kenntnis haben** познавати свет, имати светског искуства, умети живети; **~kind** *n* дете света; светски човек *m*; **~klug** *a* упућен у послове света, који познаје свет, паметан да се (с)нађе у свету; **~klugheit** *f* упућеност у послове света, памет да се (добро) прође у свету, познавање *n* живота, животно искуство *n*, промућурност; светска разборитост; *fig.* државничка мудрост, политика; **~kongreß** *m* светски конгрес; **~körper** *m* небеско тело *n*; **~kreis** *m* (Sch.) = Welt; **~krieg** *m* светски рат; **~kugel** *f* земљин шар *m*; **~kunde** *f* наука о васиони; **~kundig**: **a)** који познаје свет; **b)** кога познаје цео свет; **~lage** *f* положај *m* (и. стање *n*) у свету, општи политички положај; **~lauf** *m* светски ток, ток света; das ist so der **~lauf** тако (ти) је (то) у свету.

weltlich {вѣлгл'их} *a* 1. светски, света (*gen.*); земаљски. 2. светски, који служи (и. робује) настрадама света; am Weltlichen hangen бити везан за свет(ско). 3. (опп. geistlich) светован, мирски; (опп. heilig) светски, сквернав; световњачки; **~machen** посветовљавати, -ити.

We'lltlichkeit {~к'д'т} *f* 3b 1. (б. *pl.*) (в. weltlich): **a)** светство *n*; светска задовољства *n pl.*, светске насладе *f pl.*; **b)** световност, световњаштво *n*. 2. (са *pl.*) световна власт (и. моћ); **~en** *pl.* световна права *n pl.*, световне повластице *f pl.*

We'lltlich|machung {вѣлтл'ихм'хун} *f* 3b посветовљаване, -ење *n*, посветовњаване.

We'llt..., **we'llt...**: **~licht** *n* васионска светлост *f*, васионско светло; сунце; **~ling** {вѣлтл'ин} *m* 2g¹ човек одан свету, човек светскога помишљења на срцу; = **~mann**; **~literatur** *f* општа (и. светска) књижевност; **~lust** *f* светско задовољство (и. уживање) *n*; светска наслада; **~mann** *m* светски човек; **~männisch** *a* човека (*gen.*) отменог света; **~markt** *m* светско тржиште *n*; **~markt|preis** *m* \mathfrak{F} цена *f* на светском тржишту; **~meer** *n* океан *m*; **~meister** *m* светски првак (и. победник) (у спорту); **~meisterschaft** *f* светско прваштво (и. победништво) *n* (у спорту); Sieger um die **~meisterschaft** светски првак (и. победник); **~mensch** *m* = **~mann**; **~müde** *a* кому је свет дојадио (и. додијао), уморан од света; **~ordnung** *f*: **a)** светски ред; **b)** die jetzige **~ordnung** садашњи светски поредак, данашњи поредак у свету, садашње друштво *n*; **~politik** *f* светска политика; **~post** *f* међународна пошта; **~post|karte** *f* карта међународног поштанског савеза; **~post|verein** *m* светски поштански савез; **~priester** *m* = **~geistlicher**; **~raum** *m* светски (и. васионски) простор, васиона *f*; **~reich** *n* светско царство, царство света; **~rekord** *m* = **~meisterschaft**; **~ruf** *m* светски глас; **~scheu** *a* који се плаши света, који преза од света (и. од људи), недружеван, недружељубив, човекомрзац; **~schmerz** *fam.* *m* светски бол, бол због по-

стојања на овом свету, песимизам; ~schmerz-
ler {шмерцлр} m 2e, ~schmerzlerin {шмерц-
лрџн} f 3c fat. злогук, песимист, -киња;
~schöpfer m творца (и. створитеља) света;
~seele f светска душа, душа света, душа ва-
сионе; ~sinn m световни дух, световност f;
~sprache f светски (и. општи, међународни)
језик m; ~stadt f светски град m; ~städtisch a
светскоградски; ~stellung f положај m у све-
ту; ~strich m = Erdstrich; ~teil m део света;
копно n, континент; ~ton m тон (и. држа-
ње n, обичај) у отменом свету; ~tonnage f
☞ међународна тонажа; ~umseg(e)lung
{умзег(е)лун} f 3b обједравање n света,
опловљење n света, пловљење n око света;
~umsegler {умзеглр} m 2l морепловац око
света, опловилац света; ~untergang m про-
паст f (и. смак) света; ~verbesserer m по-
правилац света; ~verkehr m светски саобра-
ћај, светски промет, промет (и. саобраћај)
између народа; ~weise(r) m филозоф, му-
драц; ~weisheit f филозофија; ~wirtschaft f
светска привреда; ~wunder n: die sieben
~wunder седам светских чуда. Уп. Erd...,
Erdenn... [од кога?]

wem {вѐм} {свн.} dat. од wer кому?; von ~?]
We'mfall {вѐм-} m gr. трећи падеж, датив.
wen {вен} {свн.} acc. од wer кога; ~suchen
Sie? кога тражите?; ~man auch wählen mag
ма кога изабрали; са ргр. für ~? за кога?
We'nde¹ {венд¹} m 3a, We'ndin {вендџн} f 3c
Вен|д, -ткиња, Лужички Србин, Лужичка
Српкиња.

We'nde² {венд²} {свн.: wenden} f 3b 1. обрт(а-
ње n) m, окрет(ање n) m; уп. и Wendung. 2.
a) савијутак m, завијутак m, завој m, ла-
кат m; b) промена, мењање n; c) прекрет
m, почетак m новог доба; прекретница; an
der ~ des Jahrhunderts на измаку века, на
крају stoleћа; d) = Sonnenwende.

We'nde³... {венд³-}: ~getriebe n ☞ преокрет-
ница f (механизам за промену смера кре-
тања при пренесеном обртању); ~hals m
вијогилава f; ~kreis m ☞, ☞ повратник; zwi-
schen den ~kreisen liegend међуповратнички,
жарки.

We'ndel... {вендл-}: ~baum m ☞ = Welle 3;
~steig m завојита етажа f; ~treppe f ☞ за-
војите степеннице f pl.

wen'den {венд'н} {свн.: winden} I tr. и sich ~,
☞ intr. (h) 10c, 15c 1. (sich) ~ окренути (се),
окретати (се), обрнути (се), обртати (се), пре-
врнути (се), превртати (се); заокренути, -та-
ти; a) das Blatt hat sich gewendet спрећа се
окренула, ствари су се измениле; e-p Acker
~ двојачити (и. преора(ва)ти) њиву; ☞ das
frische Heu ~ превр|тати -нути свеже сено;
fig. j-s Herz (и. Sinn) ~ променити чија осе-
ћања; обрлатити кога; b) са ргр.: sich an j-n
~ обр|тати се -ћати се кому; viel Geld an
et. ~ да(ва)ти (и. по|трошити) много нов-
ца на што; die Augen auf et. ~ бац|ити -ати
поглед на што; s-e Kräfte (s-e Zeit) auf et. ~
посве|тити -ћивати чему своје снаге (своје
време); sein ganzes Vermögen auf et. ~ да-

(ва)ти на што своје имање; et. auf sich ~ (по)-
трошити на себе; sich gegen j-n ~: a) упу-
тити се (ка) кому, b) окренути (се) против
кога; der Krieg wendete sich nach... прат се
пренео у...; sich von et. (ab-, fort-)~ окре-
нути се -тати се од чега; er wandte kein
Auge von ihr није скидао ока са ње; sich zum
Guten ~ окренути на добро. 2. каткада =
ab~; ein Übel, et. Schlimmes ~ откл|онити
-ањати какво зло, нешто рђаво. 3. ☞ mit
~der Post обратном поштом. 4. ☞ plötzlich ~
нагло окренути. 5. ☞, das Schiff ~ (за)о-
кре|нути се, -тати се, (за)окренути брод. II
p. p. v. gewandt (и. gewendet). III We'nden p
v. Wendung.

We'nde...: ~pflug ☞ m: a) плуг за двојачење
(и. за преоравање); b) плуг са двоструким
или покретним разом и дворезним раоником;
~punkt m. a) прекретна тачка f, прекретни-
ца f, прекретиште n, в. и Wendung 2; b) ☞
повратиште n, време сунцоврата (летњег и
зимњег), краткодневична и дугодневична
тачка f; ~rohr ☞ n покретна цев f.

we'ndisch {вендџш} [Wende¹] а лужичко-српски,
вендски.

We'ndung {вендун} f 3b 1. окрет(ање n) m (mit
dem Kopfe главом), обрт(ање n) m; преврта-
ње n; преокрет m (beh. fig.); ☞ за(оби)ла-
жење n, захођење n; ☞ (за)окретање; kurze
~ нагло (за)окретање; e-e ~ machen заокре-
нути, ☞ за(оби)ћи, за(оби)лазити; e-e ~ mit
dem Kopfe machen окренути (и. занети) гла-
ву; fig. e-r Sache eine andere ~ geben да(ва)-
ти ствари други обрт, дружије протумачити
неку ствар; dem Gespräche e-e andere ~ ge-
ben скренути (раз)говор на другу ствар,
прећи у разговору на други предмет; eine
andere ~ nehmen узети -имати други обрт,
окренути се; fig. e-e bittere ~ nehmen окре-
нути на горе. 2. преокрет m, обрт m; ~ zur
Besserung преокрет на боље; ~ zum Schlim-
mern преокрет на горе. 3. обрт m, начин m
изражавања (и. говора). 4. за-, са|вијутак
m, окука. 5. ☞ увратине f pl. [акузатив.]

We'nfall {венфал} m gr. = четврти падеж, I

we'nig {венџх} {свн.: „бедан“} a, често inv. (в.
и 10³) мало, стгр. мање, sup. am wenigsten
најмање; и = gering: a) са одређ. чл. и
pr./poss., die ~en Augenblicke мало тренута-
ка, ретки тренутци; das ~e Geld мало новца,
мало пџрџ; sein ~es Geld оно мало његова
новца; оно мало његових пџрџ; meine ~e
Hoffnung, ihn zu retten оно мало моје наде да
га спасем; die ~en Male, daß... мало пута да...
(и. што...); die ~en Menschen мало људи; es
ist nur ~e Schritte von hier само је два-три
корака одавде; in ~(en) Worten у две-три
речи, у неколико речи; in nicht ~ andern
Ländern у не малом броју других земаља;
b) са неодређ. чл., ☞ ein ~ = ein bißchen;
ein ~ Wasser(s) мало воде; c) у стгр.: das
kostet nicht ~er als tausend Franken то не
стаје ништа мање до хиљаду франака, то
стаје пуних хиљаду франака; er ist nichts ~er
als reich он је не све друго него богат; он није

ни најмање богат; *fam.* од богатства га Бор сачувао; *er ist arm, desto (и. um so) ~er darf er verschwenden* он је сиромаш, утолико мање сме расипати; *~er werden* смањи(ва)ти се, умањи(ва)ти се. 2. као *adv. inv.* мало; *ein ~ langsamer* мало спорије; *ein ~ schneller* мало брже. 3. као *s*, већ. писано малим словом: мало; *das ~e (оно) мало*; *et. ~es* нешто мало; *mein ~es* оно мало што имам; оно мало што сам кадар (и. у стању да учиним); *und wenn es noch so ~ ist* и ма колико мало да је; и ма колико да је; колико год мало да је; *es fehlte ~, so hätte er mir e-e Ohrfeige gegeben* у мало па да ми опали шамар, није много требало па да ме ошамари; *priv. ~, aber gut* једно али вредно; *die ~en, die übrigbleiben* мало њих што преостало; *einige ~e* нешто мало...; мали број...; не много; *v. ebensowenig*; *er ist so ~ arm, daß er vielmehr...* он је толико сиромаш, да је пре...

Wenigkeit *f* 3b 1. мало, мали број *m*; мала количина. 2. маленкост, ситница, тричарија. 3. *fam.* (meine eigene) ~ (= ich): die Herren A., B., C und meine (eigene) ~ господа А., Б., В. и моја маленкост; *was meine ~ betrifft*, *so habe ich...* што се тиче моје маленкости, ја сам... **Wenigst...** {венџст} у слож. = Mindest... **wenigst** {венџст} *sup.* од *wenig* најмањи; *die ~n Menschen* најмањи број људи; *das ist das ~ (was Sie tun können)* то је најмање (што можете учинити); *am ~n* најмање; *zum ~n, ~ns {~нс} adv.* бар(ем), свако(о)јак.

wenn {вен} [сврн.: wann] *I cj.* 1. а) (битна погодба, битан услов) (= falls) ако; *~ mein Bruder vor mir stirbt, so gehört mir das Haus* ако мој брат умре пре мене, мени припада (и. ће припасти) кућа; б) (погодба и време са истицањем последњег тренутка) (= jedes mal wo) кад(а); *~ man reich ist, hat man nur zu viel Freunde* кад(а) је човек богат, има само сувише пријатеља; в) (временски, са претпоставком да се испуњава погодба (= zur Zeit wo) кад, чим; *sagen Sie es ihm, ~ er kommt* реците му (то) када дође; д) са *impf.* и. *plusqu.* конјунктива (претпоставка и последица неостварљиве) кад; да; *~ ich es wüßte, würde ich es Ihnen sagen* кад бих (то) знао, казао бих Вам (то); да то знам, рекао бих Вам; е) (при понављању свезе, у другој реченици долази: па) кад..., па ако..., па; *~ man krank ist und (~ man) zu sterben fürchtet* када је човек болестан, па се плаши да умре; *~ der Feind uns angriffe und besiegt würde...* ако нас непријатељ нападне, па буде побеђен... 2. (преводи се различито) *~ man ihn hört, sollte man glauben...* кад(а) га човек чује, рекло би се (и. [по]мислило би се)...; *~ er nicht wäre, würde ich reich sein* кад њега не би било (и. да њега није), био бих богат; *das kommt davon, ~ man...* то долази (и. је) отуда, када (и. ако) се...; *es ist nicht gut, ~ man zu viel schläft* није добро, када (и. ако) се много спава; *es soll mich freuen, ~ ich erfahre...* радоваћу се ако сазнам...; *~ ich Ihnen die Wahrheit sagen soll* (ако треба) да Вам кажем

истину; *allemaal (и. jedesmal) ~...* кад(а) гдџ 3. (са другим речима) *sie jammert, als (и. wie) ~ alles vorbei wäre...* она кука (и. цвили) када је све пропало...; *nicht als ~ das nicht häufig vorkäme* не као да се то не дешава често; *es ist, als ~ er uns nicht gesehen hätte* рекло би се (и. тако је) као да нас није видео; *~ anders v. anders 4; außer ~ (о)сем ако...; изузев ако...; мањ' ако; (und) ~ (auch), ~ (gleich)* ма да, премда, иако, чак иако, чак и кад(а); *ich tu's und wenn's mir das Leben kostet* учинићу то па ма ме стало и живота; *~ er auch das Benehmen dieser Frau verurteilte, so hat er doch...* иако је осудио понашање ове госпође, он је ипак...; ма и осуђивао понашање ове госпође, он ипак...; *~ er auch (и. ~ gleich er) König ist* ма да је краљ; иако је краљ; (und) *~ er auch noch so wenig bekannt ist mit...* ма колико да је упознат са...; *~ es auch noch so wenig ist...* ма колико да је...; ма колико да је мало...; *und ~ er auch noch so stark wäre* и колико год да је јак; и ма да је толико јак; *~ Sie auch glaubten* када бисте и веровали; *~ man doch einmal sterben soll* кад већ ваља мрети; пошто једном треба умрети; *~ man einst sterben muß* кад се једном мора умрети; *~ er doch (nur) käme!* када би (само) дошао!; *~ einmal* ако једном, ако икада, ако игда; *selbst ~, und ~* чак и када, чак и ако, и кад(а); *selbst ~ ich es könnte* чак када би (то) и морао; *Sie müssen das kaufen, und ~ es noch so teuer wäre* морате то купити па ма колико било скупо; *~ nicht* ако не; мањ' ако; *~ man kein (и. nicht ein) Narr ist* ако човек није лудак (и. будала); *~ nicht heute, so doch (wenigstens) morgen* ако не данас, а оно (бар) (и. онда бар) сутра; *~ nichts dazwischenkommt* ако се нешто непредвиђено деси; ако се нешто не испречи; *~ nur* само ако; *~ nur im geringsten* ако само и најмање; *~ schon* (често растављено): *~ er schon nicht viel gelernt hat* премда није много научио, иако није много научио; *~ schon, denn schon* кад иде, нека иде. II **Wenn** *n inv.* ако, кад, да; *уп. aber* III. **wenn** {вен} [сврн.: wann] *I cj.* 3.

We'nzel {венцл} [из слов. „венац“ и „слава“] *I m 8f* Венцеслав, Вацлав. II *m 2l* (у немачким картама) жандар (= Bube 4).

wer {вер} [сврн.: лат. quis] *pron. 9h 1. pron. interr. s* у директном и индиректном питању: ко; *~ ist da?* ко је ту?; *~ ist größer, Cäsar Pompeius?* ко је већи, Цезарили Помпеј? *X ~ da?* ко иде?; *fam. ~ kommt denn alles?* ко то све долази? 2. *pron. interr. a* готово само у *gen.*: *wes Geistes Kind ist er?* какав је то човек?, каква су му осећања? 3. *pr./r.* = *derjenige, welcher*; *~ mich lieb hat, folge mir nach* ко ме воли, нека пође за мном!; *~ faul ist, wird bestraft* ко је лен, биће кажњен; *~ nur immer ko(ji) год, који му драго*. 4. *pr./ind.: a* = *jemand* ко; *ist ~, der's leugnen will, der komme* ако има (не)кога ко(ји) то пориче, нека дође; *ich höre wen rufen* чујем где неко виче; *~ es auch sei* ма ко(ји) то био; *es mag kommen ~ da will* нека дође ко му

драго; ма ко дошао; **b**) (означава жељу) ~ das lassen könnte ко би то могао оставити, ко би се тога могао махнути; **c**) (означава погодбу, услов) ~ ein Narr wäre... ко би био будала...

[у слож. в. Wergeld.]

We'r... {вер-} [свн.: лат. vir „муж“, „човек“]

We'r... {вер-} [срвн.] у слож. в. Werwolf.

We'rbe... {верб-} [werben]: ~bureau *n* биро (и. уред) *m* за купљење војске (и. за рекрутovanje); ~geld *n* плата *f*, плаћа *f*; ~liste *f* регрутни списак *m*; in die ~liste eintragen унети -осити (и. уврстити -шћивати) у регрутни списак.

we'rben {вербн} [свн.] **I** *intr.* (*h*) и *tr.* **12f** 1. *um j-n* (et.) ~ = bewerben; *um ein Mädchen* ~ = sich *um ein Mädchen* bewerben; *er hat für seinen Sohn um die Hand meiner Tochter* geworben тражио (и. просио) је за сина свога моју кћер. **2.** *nach et.* ~ = тежити за чим. **3.** *j-n zu et.* ~ придоби(ја)ти кога за што, врбовати кога за што; особ. **X** *zum Kriegsdienste* (и. *Soldatenstande*) ~ врбовати за војску (и. у војску); узети -имати у војску; *Rekruten* ~ купити (и. узимати) рекруте (и. војнике); *j-n für eine Partei, Gesellschaft* ~ придобити кога за неку странку, за неко друштво; *er wirbt überall Teilnehmer* он свуда придобија присталице; *abs.* придобијати. **4.** *готово † et. an j-m* ~ потстицати (и. наговарати) кога на што. **5.** *a*) = erwerben; *b*) добијати, скупљати, уб(и)рати; *c*) (узв. ст.) (у-)чинити, извршити. **6.** *intr.* (без *um, nach*): *a*) просити (= *um ein Mädchen* ~); *b*) = *Rekruten* werben. **II** **We'rben n, Werbung f** тражење; прошење, просидба; тежење, тежња; узимање, купљење, скупљање, врбовање, рекрутovanje; узимање у војску; придобијање; добијање, убирање, купљење.

We'rbe|offizier m официр који врбује војнике, који врши регрутацију.

We'rber {вербр-} *m* **2l** 1. **X** врбовник, (под-)официр који купи (и. врбује) војнике, (под-)официр који врши регрутацију. **2.** (и ~in {~йн} *f* **3c**) придобијач(ица). **3.** = *Braut-, Freiwerber*. [бовања (и. придобијања);]

We'rber|handwerk {вербр-} *n* занат *m* вр-

We'rbe|trommel f добош *m* за позивање (и. скупљање) регрута (и. војника); *die* ~ rühren (и. код избора итд.) добовати „збор“.

We'rda {верд-} [wer¹ 1] *n* **5:** **X** *das* ~, и *der* ~ruf стој, ко иде.

We'rde... {верд-}: ~gang *m* постајање *n*, настајање *n*, развијање *n*, развитак; ~lust *f* задовољство (и. пријатност) *n* од стварања.

we'rden {вердн} [свн.] **I** *intr.* (*s*) **11c** поста(ја)-ти; наста(ја)ти; би(ва)ти; **1.** *a*) *alle Tage, die Gott* ~ läßt сви Божи дани, сви дани које му (нам, итд.) је Бог подарио; *man weiß nicht, was noch* ~ mag не зна се шта још може бити (и. шта ће се још десити); *priv.* *was nicht ist, kann noch* ~ што није било, може бити; *b*) *са prp.*: *aus Kindern* ~ *Leute* од деце постају људи; *aus dir* *wird nichts* од тебе неће бити ништа; од тебе ништа нема; *was wird aus ihm?* шта ће бити од њега?, шта

ће бити с њим?; *was soll aus ihm* ~? шта ће бити од њега?, шта ће он бити?; *es kann etwas aus ihm* ~ биће нешто од њега; *daraus wird nichts* од тога нема ништа; од тога неће бити ништа; *was ist mit diesem Briefe* geworden? шта је било са тим писмом?, шта се десило с тим писмом?; *zu et. (dat.)* ~ претв|орити се -арати се у што, променити се у што; преобратити се у што, прометнути се у што; поста(ја)ти чиме (и. што); *zum Gelächter* ~ постати потсмехом ..., бити (и. служити) на потсмех ...; *zu nichts* ~ претв|орити се -арати се у ништа, ни у шта отићи (и. одлазити); *zu Stein* ~ о-, с|каменити се; *der Schnee wird zu Wasser* снег се претвара (и. топи) у воду; *fig. m-e Pläne* *sind zu Wasser* geworden моји су планови пропали; *c*) *са s, a* и *adv.* као природима: *Arzt* ~ постати лекар; *Doktor* ~ поста(ја)ти доктор; *Kaufmann* ~ отићи у трговце, поста(ја)ти трговац; *Leutnant* ~ постати поручник, бити произведен за поручника; *sein Sohn wird Soldat* ~ његов ће син бити војник; *adelig* ~ постати племић (и. властелин); *alt* ~ (о)старети; *ärger* ~ погорша(ва)ти се; *arm* ~ (о)сиромашити, (о)сиротети; *bekannt* ~ обзна|нити се, -њивати се, разгла|сити се, -шавати се; *v. bekannt II 2*; *blind* ~ (о)слепети (*praes.* [о]слепим); *böse* ~ наљутити се; *der Rauch wurde immer dichter* дим биваше све гушћи; *v. einig I 2*; *enger* ~ сузити се, сужавати се, стеснити се; *gelinde* ~ ублаж|ити се, -авати се; *v. gerecht I*; *geringer* ~ смањи(ва)ти се, умањ|ити се, -авати се; *gesund* ~ оздрав|ити, -љати; *es wird noch alles gut* ~ још ће све бити добро; *es wird hell*: *a*) *ведри се, разведрава се*, *b*) свиће, свањује, раздањује се; *herrschend* ~ (пре)овладати, (пре)овлађивати; *er ist katholisch* geworden прешао је у католике; *klug* ~ опаметити се; *aus et. klug* ~ схватити што, разумети што; *krank* ~ разбо|лети се, -љевати се, обо|лети, -левати; *kürzer* ~ скра|ћивати се, -тити се, (о)крачати; *lang* ~ (о)дужати; *schimmelig* ~ буђати, убуђати се, уплесивити се; *selten* ~ оредити, оређати, пропе|дити се, -ћивати се (остало в. код других *a!*); *wie wird die Ernte* ~? каква ће бити жетва?; *das Wetter ist warm* geworden време је отоплило; *man möchte des Teufels* ~! то је да оде човек до сто ђавола! **2.** *veh. fam.* *der Kranke wird wieder* болесник се опоравља, болесник оздравља; *die Sache wird* ствар ће бити; то ће бити; *es wird (ja) schon* ~ биће то већ; *es wird Sommer* настаје лето; *es wird Friede* биће мира; *nun, wird's (bald)?* де, хоће ли бити (у)скоро?. **3.** *j-m wird et.* неко добија (не)што, нешто се даје кому; *was wird mir dafür?* шта ћу добити за то?, шта ће ми се дати за то?; *Recht soll euch* ~ учиниће вам се правда; **X** *Ihr werdet* Schreiben von 20. dieses Monats ist mir erst heute geworden Ваше цеђено писмо од 20 овога месеца приспело ми је тек данас; *so gut ist es (= solch Glück ist)* mir nicht geworden та-

кво добро нисам видео; такву срећу нисам никад доживео; j-m zuteil ~ припасти-дати кому, пасти-дати кому у део. 4. као *v imp.* (уп. I) са ес као подметом: wie wird es (mit der Sache)? како ће бити то (и. са том стварју)?; wie wurde es weiter? шта је даље било?; wie wird es mit dir? шта ће бити с тобом?; шта ће бити од тебе?; es muß anders ~ то се мора променити; es wird kalt хладни, захладњава; es ist Mode geworden, daß ... постало је мода да...; es wird Nacht спушта се ноћ; es wird jetzt früh dunkel сада се рано смркава; es wird Tag раздањује се, настаје дан; morgen wird es jährlich сутра ће бити година дана; es wird nötig (Zeit), daß wir aufbrechen потребно је (време је) да крeћемо; б) са *dat.*: mir wird и. es wird mir bange страх ме је; страх ме хвата; du kannst dir denken, wie mir zumute wurde ... можеш замислити како ми је било, можеш мислити како сам се осећао; wie ward mir? како ми је било? 5. као помоћни *v*: а) за образовање *fut.* и *cond.*: ich werde es ihm (gleich) sagen рећи ћу му (то) (одмах); er würde es mir gesagt haben (= er hätte es mir gesagt) он би био то рекао (и. казао); б) *fam.*: *fut.* = *praes.*: wo werde ich nur den Schlüssel haben? где ли ми је само кључ?, где сам само део кључа?; в) кад је што у питању: ein Geschichtschreiber wird die Sache wohl so erzählen један историчар ће то свакако тако (и)скажати; er wird es nicht gehört haben он то неће бити чуо; г) упитно: wer wird sich denn vor einem Kinde fürchten? а ко ће се плашити (једног) детета?; es wird ihm doch nichts passiert sein? није му се, ваљда, десило никако зло?; е) *ell.* (претећи): wart! euch werde ich! чекајте!, извући ћу ја вама уши!; чекајте! даћу ја вама; ф) са *p. p.* за образовање пасива, при чему се место „geworden“ употребљава у књижевном језику „worden“; ich werde geliebt ја сам вољен; мене воле; sie ist geliebt (worden) она је била вољена; њу су волели; das Haus wird abgerissen кућа се руши; diese Früchte ~ im Winter gegessen ово се воће једе зими; ihm wurden zwei Pferde erschossen убише му два коња; била су му убијена два коња. II ~d *p. pr.* и а који постаје, постајући, који настаје, настајући. III We'rden *p* постајање; настајање; бивање; образовање; развијање; (noch) im Werden sein постајати, настајати, бивати, развијати се, расти.

We'rder {вердр, вердр} [срвн.] *m 2l* уздигнуто земљиште опкољено водом; острвце *p*, адица *f* (на ушћу реке). [nativ.]

We'rfall {верфал} *m gr.* први падеж = Nomi-I we'rten {верфн} [свн.] I *tr., refl.* и *intr.* (н) 12

1. (с)их ~ бацити (се), бацати (се), хитнути (се), хитати (се), *por.* фрљати (се), фрљати (се); а) Schatten ~ бацати -ити сен(ку); den Ball ~ бацати лопту; Falten ~ правити (на-) боре; das Los ~ вући коцку (über et. за што); б) са *adv.*: в. durcheinander, hin, umher, untereinander, weg ~; в) са *ppr.*: j-m Steine

an den Kopf ~ бацати се камењем кому на главу, бацати кому камење на главу; die Augen (и. den Blick) auf et. ~ бацити поглед на што; das wirft kein gutes Licht auf ihn то баца рђаву светлост на њега, то га претставља у ружној светлости; einen Verdacht auf j-n ~: а) подозревати (и. сумњати) на кога; б) (о)сумњичити кога; die Sorge warf ihn aufs Krankenlager брига га је оборила у болесничку постељу; sich aufs Pferd ~ бацити се (и. скочити) на коња; sich auf ein Studium ~ бацити се на изучавање чега; j-n aus dem Hause ~ избацити кога из куће; X Besatzung (Bomben) in die Festung ~ бацити посаду (бомбе) у тврђаву; j-n ins Gefängnis ~ бацити кога у тамницу (и. у затвор); den Kopf in die Höhe ~ (по)дићи нагло главу, дићи -зати главу; *fig.* sich in die Brust ~ в. Brust I; die Flinte ins Korn ~ в. Flinte; alles in einen Topf ~ бацити -ати све у један лонац, = über einen Kamm (в. тамо I) scheren; Steine nach j-m ~ бацати се камењем на кога; über den Haufen (и. zu Boden) ~ оборити, обарати, *por.* стровалити, -љивати; X поразити; (die Güter) über Bord ~ бацати -ити (и. избацити) (побу) преко палубе; e-n Mantel über (и. um) die Schultern ~ пребацити ортрач преко рамена, огрнути се ортрачем; mit Geld um sich ~ бацати (и. расипати) новац; mit Beleidigungen um sich ~ сипати увреде на све стране, наносити увреде; mit griechischen Brocken um sich ~ разметати се (*fam.* измотавати се) својим знањем грчкога; д) са означањем последице: j-n mit Steinen tot ~ каменовати кога; j-m ein Loch in den Kopf ~ разбити кому главу каменом; j-m ein Auge aus dem Kopf ~ избити кому око каменом. 2. *abs.* за животиње: Junge ~ родити (и. рађати) младунце; (о)котити, (о)котити се (за зечицу, курјачицу, пацовицу итд.); (о)штенити, (о)штенити се (за кучку, курјачицу, лавицу); (о)мацити, (о)мацити се (за мачку); (о)прасити, (о)прасити се (за свињу); (о)телити, (о)телити се (за краву); (о)јагњити, (о)јагњити се (за овцу); (о)ждребити, (о)ждребити се (за кобилу); (о)козити, (о)козити се (за козу). 3. Kegel ~ објорити -арати кегле (у куглању); das Spiel ~ бацити карте, напустити игру; Sie ~ zuerst Ви бацате прво; ich habe vier geworfen бацио сам четири (окца). 4. * sich ~ (из)витоперити се, извитоперавати се, (ис)коритити се, изви(ја)ти се. II We'rten *p* бацање, хитање, *por.* фрљање; обарање; рађање младунаца, коћење, штењење, мацење, прашење, тељење, јагњење, ждребење, кожење; * витоперење, извитоперавање, (ис)корићење, извијање.

Werft¹ {вѣрфт} [хол.] *n 2g* и *f 3b* = бродоградилење *p*, бродарска радионица *f*; кеј *m*, место на обали погодно за оправку лађа.

Werft² {~} [срвн., werfen] *m 2g* * = Aufzug 7.

We'rt¹ {гелд} *n* бродоградилешина дажбина (и. такса) *f*, бродарина *f*, кејарина *f*, обаларина *f*.

Werg {верк} [свн.: wirken] *n 2g* (б. *pl.*) кучи-

на *f*, кучине *f pl.*; Σ geteertes ~ окатранисане кучине; уп. Kauder, Kuder², Hede.

We'rg|dichtung {вѣрк-} *f* заптивача од кучина. Wer'geld {вѣргелт} *n* крварина *f*, крвнина *f*, новац *m* за умир, отштета *f* у новцу за убиство.

We'rg..., we'rg... {вѣрк-}: Σ en {вѣргн} *a* = heden; ~leinwand *f* Σ платно *n* од кучина; ~platz *m* Σ кучиниште *n*; ~stöpsel *m* Σ , Σ запушач од кучина.

Werk {вѣрк} [свн.: гр. e'rgon] *n* 2g 1. дело; посао *m*, рад *m*; радња *f*; творевина *f*, производ *m*; предузеће; а) die ~e Gottes Божја дела; das ~e-s Augenblicks дело (једног) тренутка; ~e *pl.* der Barmherzigkeit и. Liebe ту вршити дела милосрђа и љубави; Komplimente sind nicht mein ~ немам обичај да правим комплименте; die Taten des Charakterlosen sind nicht seine ~e, sondern nur Ereignis... радње бескарактернога нису његова дела, већ само догађај...; *prv.* в. loben 1; die guten ~e добра дела; б) ausgewählte ~e одабрана дела; Goethes (Schillers) sämtliche ~e целокупна дела Гетеова (Шилерова); das ganze ~ von Albrecht Dürer сва дела Албрехта Дирера; в) das Große ~ велико дело, камен *m* мудрости; д) са *prp.*: ans ~ gehen, Hand ans ~ legen, sich ans ~ machen ла|тити се -нати се дела (и. посла), приступ|ити -ати делу (и. послу), *fat.* загрнути рукаве, *por.* опљунути шаке; die Sache ist schon im ~ ствар је већ у раду, ствар се већ ради; es ist et. (Großes) im ~e с-, при|према се нешто (велико); ins ~ setzen оствари(вати), покрелнути, -тати; *prv.* tut nach meinen Worten und nicht nach meinen ~en чините што кажем, а не што радим; so und so zu ~e gehen поступати у послу на такав и такав начин; (zu) rasch zu ~e gehen вршити посао (сувише) брзо; vorsichtig zu ~e gehen опрезно прилазити послу, опрезно поступати (и. радити). 2. Σ направа *f*, справа, механизам *m*, строј *m* (са точковима), систем *m* точкова; уп. и Räderwerk; Σ механизам (е-г Uhr часовника); Σ = Werkblei; *num.* слитина *f*, смеша *f*, легура *f*; свирале *f pl.* (örgуља). 3. завод *m*, радионица *f*, творница *f*, фабрика *f*; рудник *m*; в. Berg-, Hütten-, Kupfer-, Silberwerk. 4. Σ (vorgeschobenes) ~ утврђење; в. и Festungswerk. 5. Σ в. lebendig 6; tot 1 1 с.

We'rk... {вѣрк-} ~bank *f* 2f (занатлиска) тезга; ~blei *n* олово са сребром.

We'rkchen {вѣркчн} *n* 2l (dim. од Werk) делце, радић *m*, послити *m*.

We'rk|druckerei' *f* Σ штампарија (и. тискара) у којој се штампају велика дела.

We'rkel {вѣркчл} [аус., отуда у нас, вѣргл' *m*] *n* 2l = Drehorgel; ~mann *m* = Leiermann.

we'rkeln {~н} {Werk} *intr.* (h) 1. = werken. 2. аус. = (her)leiern.

We'rkel|tag {вѣркчл-} usw. = Werktag usw.

We'rk..., we'rk... {вѣрк-}: Σ en {вѣркчн} *intr.* (h) и *tr.* = arbeiten, bearbeiten; каткада = wirken; ~er {вѣркчр} *m* 2l = Arbeiter, делатник; ~führer *m* пословођа; Σ heilig *a* који себе

сматра светим на основу својих добрих дела; ~heilige(r) *m* светац на основу својих добрих дела, лицемер; ~heiligkeit *f* светитељство на основу својих добрих дела, лицемерство; ~hof *m* радионица *f*; ~holz *n* дрво за граху; ~lein {вѣркчлчн} *n* 2l = Werkchen; ~leute *pl.* радници; ~mann *m* (узв. ст.) рукоделац, занатлија, уметник; ~meister *m* пословођа; ~ofen *m* пећ *f* (за справљање стакла); ~probe *f* оглед *m* лива; ~statt, ~stätte, ~stelle *f* радионица; *fig.* ~statt der Natur радионица природе; ~stein Σ *m* тесан камен; ~stuhl *m* (занатлиска) тезга *f*; разбој; ~tag *m* радни дан (*opp.* Sonn- und Feiertag); тежатник; Σ täglich *a* и *adv.* радним даном, радног дана, у радни дан; ~tagskleid *n* свакодневно одело, одело за сваки дан; Σ tätig *a* радни; делатан; делотворан; das Σ tätige Volk раднинарод *m*; ~tätigkeit *f* радиност, делатност, делотворност; ~tisch *m* тезга *f*; ~zeug *n* -а) Σ опуђе (и *fig.*), алат *m*, алатка *f*, алагљика *f*, справа *f*; (сич) mit den nötigen ~zeugen versehen снабде|ти (се) -вати (се) потребним алатом; б) орган *m* (телесни); ~zeug-kasten *m*, ~tasche *f* Σ сандук за алат, торба за алат; ~zeug|maschine *f* Σ алатска машина, строј *m* за алат; ~zeug|schlosser *m* Σ алатап; ~zeug|stahl *m* челик за алат.

We'rmut {вѣрмут, вѣрмут} [свн.] *m* 2g (б. *pl.*) Σ пелен, пелин; пелиновача *f* (ракија); пелинковац, вермут; *fig.* чемер, горчина *f*.

We'rmut..., we'rmut... {вѣрмут-}: Σ artig *a* пеленаст, пелинаст; сличан пелену; ~becher *m* *fig.* пехар горчине, чаша *f* жуци; den ~becher leeren испити чашу жуци; ~tropfen *m* *fig.* кап горчине (и. жуци); ~wein *m* пелинковац. [f = Gerstenkorn.]

We'rrer {вѣрр} *f* 3b 1. Σ = Maulwurfgrille. 2.)

Werst {вѣрст} [рус.] *f* 3b врста (1067 метара).

wert¹ {вѣрт} [свн.] *a* 1. драг, мио; (по)штован, уважен, цењен; достојан. 1.: а) er ist mir lieb und ~ он ми је драг и мио; волим га и поштујем га; wie ist Ihr ~er Name? Ваше цењено (и. часно) име?; с киме имам част да говорим?; Ihr ~es Schreiben (често: * * Ihr Wertes) Ваше цењено писмо (Ваше цењено); б) већ. с *gen.*: ~ sein вредети, заслуживати, бити заслужан; в. verdienen 3 и Mühe; das ist nicht der Rede ~ не вреди о томе говорити; er ist nicht ~, ihm... *inf.* са zu не заслужује да...; *prv.* в. eigen 1 1; в) er ist es nicht ~, daß man ihm antworte он не вреди (и. он не заслужује) да му се одговори. 2. (са *acc.* за одређивање стварне цене, вредности) вредан; ~ sein вредети, бити вредан; а) das ist keinen roten Heller (и. keinen Schuß Pulver) ~ то не вреди ни кршене (и. пребијене) папе (то не вреди ни луле дувана); *fig.* das ist Geld ~ то нâpâ вреди; б) са *adv.*: das ist nicht viel ~ то не вреди много; einer ist so viel ~ als der andere један вреди колико и други; *fat.* два дедака обадва једнака; mehr ~ sein, als... вредети више н(er)o..., вредети више од...; das ist schon viel ~ то већ много вреди; в) er ist seine 200 000 Mark ~ он сто-

ји на 200 000 марака, он има 200 000 марака.
Wert² {~} [свн.; *wert¹] *m* 2g вредност *f*; цена *f*; вљаност *f*; ~ е-г Person вредност (неке) личности; groß ~ auf et. legen прида(ва)ти чему велику вредност, полагати много на што, држати много до чега; von gleichem ~ sein mit... бити исте вредности као и..., вредети исто колико и...; ~ der größte (kleinste) ~ највећа (најмања) вредност (једне променљиве количине), максимум (минимум); inner ~ des gemünzten Goldes финоћа *f* златног новца; ~ gleich ~ једнака (и. иста) вредност, ал пари.

Wert³ {~} [свн.] *m*, *n* 2g = Werder.

We'rt..., **we'rt...** {вѣрт-}: **~achten** *tr.* ценити, уважавати, поштовати, полагати много на...; ~achtung *f* = ~schätzung; ~angabe ~ *f* на-, означице *n* вредности; ~bestimmung *f* одређивање -ење *n* вредности, процена; ~brief ~ *m* новчано писмо *n*; ~betrag ~ *m* вредност *f*; ~en {вѣртн} [свн.] *tr.* 15c = abschätzen, прида(ва)ти (и. одређивати -дити) вредност (acc.: *dat.*); ~ersatz *m* једнака вредност *f*; ~geschätzt *a* цењен; ~halten *tr.* = ~achten; ~herabsetzung *f* понижање (и. обарање) *n* вредности.

[на пр. gleich ~ usw.]
...wertig {~вѣртѣх} у слож. са а бројевима,
We'rtigkeit {вѣртѣхат} *f* 3b особ. ~ вредност, атомска вредност, валенција.

Wert²..., **wert²...**: **~los** *a* безвредностан, без вредности; ништаван; ~losigkeit *f* безвредност; ништавност; ~messer *m* само у: das ist der ~messer für... то је мерило (вредности) за...; ~paket *n* пакет *m* са (означеном) вредношћу; ~papier ~ *n* хартија *f* (и. папир *m*) од вредности; уп. и Papier 3; ~sachen *f* *pl.* ствари од вредности, драгоцености; ~schätzen *tr.* = ~achten; ~schätzung *f* цењење *n*, уважавање, -ење *n*; ~sendung ~ *f* пошиљка од вредности, вредност; ~stücke *n* *pl.* ствари *f* *pl.* од вредности; ~urteil *n* суд *m* вредности; ~verringerung *f* смањење *n* вредности; ~versicherung ~ *f* вредност (и. премија) осигурања; ~voll *a*: (sehr) ~voll (веома) од вредности, (веома) драгоцен; ~zeichen ~ *n* новчаница *f*, банкнота *f*; ~zuwachssteuer *f* порез *m* на вишак (и. пораст) вредности.

Wer³ {wolf} [свн.] *m* вукодлак. [1a, wer 2.]

wes {вѣс} [свн.] ~ или ~ = wissen; *prv.* в. Herz

We'sen {вѣзн} [свн.] *A.* *n* 2l 1. биће, битисање, постојање; das ~ haben постојати. 2. стање: in gutem ~, in baulichem ~ sein бити у добром стању. 3. суштина *f*, битност *f*, суштатство, суштатственост *f*, стварност, права (и. стварна) природа (*opp.* Bild, Schatten, Schein, Nichts); das gehört zum ~ der Sache то је суштина ствари, то чини суштину ствари, то припада суштини ствари; das ~ vom Schein unterscheiden разликовати стварност од при вида (и. привидности). 4. биће, начин *m* битисања; изглед *m*, држање, понашање; својственост *f*, особеност *f*; нарав *f*, дух *m*; (ова *s* са а преводи се често на наш језик мисленом *s* на -ост:) eigentümliches ~ својственост *f*, особеност *f*; gesetztes ~ сталоженост *f*;

gezwungenes ~ усиљеност *f*; (un)bescheidenes ~ (не)скромност *f*; mildes ~ благост *f*; sein unruhiges ~ његов немирни дух. 5. делање, рађење, начин *m* делања, живљење, владање; sein ~ treiben радити своје, *fam.* терати своје; wo treibt er jetzt sein ~? где се сада скрасио?, где живи (он) сада?; sein ~ für sich allein treiben живети сам за свој грош; sein ~ wo haben делати, живети где; јављати се, појављивати се (за духове). 6. биће; erschaffenes ~ створ(ење *n*) *m*; ein lebendes ~ живо биће; ein weibliches ~ жена *f*; das Höchste ~ Највише Биће, Врховно Биће. 7. = Anz, Hausz, Heimwesen. 8. већа целина са својим целокупним уређењем, све (оно) што се тиче чега, особ. устројство, организација *f*, одељење, служба *f*, управа *f*; das gemeine ~ општа ствар; das Finanzwesen финансије *f* *pl.*; в. на пр. Geldz, Postwesen. 9. *fig.*, и ~с бука *f*, хука *f*, граја *f*, галама *f*, кркљанац *m*; viel ~(s) von et. (*dat.*) machen надати грају због чега, ди(зати -ћи) вику због чега; nicht viel ~(s) mit j-m machen не зарезивати кога много. 10. das böse ~ велика болест *f*, падавица *f*; бав. das ~. В. we'sen *intr.* (*s*), *veh.* † = sein, изузев *p.p.* gewesen, и ~; још старински: *impf.* was, wesete = war; gewest = gewesen; (узв. ст.) постојати.

We'sen..., **we'sen...** {вѣзн-}: ~einheit *f* *rl.* јединосущност; ~haft {вѣзнхѣфт} *a* суштатствен, стваран, битан, главни; ~haftigkeit {вѣзнхѣфтихѣт} *f* 3b битност, суштатственост; ~heit {вѣзнхѣт} *f* 3b (б. *pl.*) = Wesen 1 и 3; ~lehre *f* *phls.* наука о бићу, онтологија; ~los *a* без стварности, без битности; ташт, варљив, ништаван; ~losigkeit *f* несуштатственост, одсуство (и. немање) *n* стварности (и. битности); таштина, ништавност; ~reich *n* царство бића, видљиви свет *m*.

We'sens..., **we'sens...** {вѣзнс-}. ~gleich *a* истоветан, бићем исти; ~gleichheit *f* *phls.* истоветност.

we'sentlich {вѣзнтлѣх} [свн.] *a* 1. (б. *cmpr.*) = wesenhaft. 2. битан, суштински; суштатствен, саставни; основни; јако запажљив; јако приметан; знатан; *adv.* битно, суштински; in allen ~en Beziehungen битно, суштатствено, по суштини својој, у свима битним односима; das ist sehr ~ то је врло битно; ~er Inhalt e-s Buches usw. суштина једне књиге итд.; das Wesentliche битно, суштина *f*; im ~en у суштини, битно, у главном.

Wesentlichkeit {вѣзнтлѣхѣт} *f* 3b: а) (б. *pl.*) битност, суштина; б) (са *pl.*) битност, битна ствар, стварност.

We'sfall {вѣсфал} *m* *gr.* други падеж, генитив. **wes|ha'lb** {вѣсхалп} *adv.*: а) (упитно) зашто?, рашта?; ~ denn? а зашто?, а рашта?; б) (односно) ich traf Sie nicht, ~ ich weiter reiste нисам Вас затекао, и стога (и. због тога) сам продужио пут. [везир.]

Wesi'r {вѣзир} [турс.; *ар. „ослонац“] *m* 2g¹
Wesira't {вѣзират} *n* 2g везирство.

We'spe {вѣспс} [свн.; лат. vespa] *f* 3b ~ ос(и-ца) (*и fig.*), зоља (*и fig.*).

We'spen..., **we'spen...** {весп-н}: **zähnlich** *a* сличан са ос(иц)ом, сличан ос(иц)и, налик на зољу (и. осину); **zartig** *a* зољаст, осичаст; **zhaft** {весп-нхафт} = **zartig**; **~nest** *n* осичњак *m*, осино (и. зољино) гнездо; **fig. in ein ~nest stechen** дарнути (и. дирати) у осичњак; **~stich** *m* убод зоље (и. осе); **~taille** *f* струк *m* да се прештуне, сасвим танак струк.

we'ssen {весп-н} [wes] *gen.* од *wer* и од *was* 1. (упитно): а) (зависно од подмета и. предмета): ~ **Schwert hat ihn erschlagen?** чији (и. који) га је мач убио?; б) (зависно од прирочке именице) ~ **Sohn war Karl der Große?** чији је син био Карло Велики?; в) ~ **klagt man dich an?** зашто (и. због чега) те оптужују?; д) (присвојно) ~ **ist dieser Mantel?** чији је овај огртач? ~ **Schuld ist es?** до кога је кривица? чија је кривица; е) (зависно од именице која зависи сама од *ppr.*) in ~ **Hause wohnst du?** у чијој кући станујеш? 2. (односно) ~ **er mich anklagt** за што ме он оптужује. [wind.]

West {вест} *m* 2g 1. = **Westen** 1. 2. = **West-** **West...** {вест-}: ~ **afrika** *n* ● Западна Африка *f*; ~ **bahn** *f* ● западна железница; ~ **deutschland** *n* ● Западна Немачка *f*. [сник *m*.]

We'ste {вест} [(*)] фр. *f* 3b прслук *m*, пр- **Westen** 1. {вест-н} [свн.] *m* 2l 1. (*abr.* *W.*, *auc.* *W.*) запад (и. ⚔, ●, ⚔); **nach ~** на запад; **im ~ von Deutschland:** а) на западу Немачке, б) на западу од Немачке; **von ~** са запада. 2. запад(ни ветар) (обично само = **West**). 3.) **West(end)(e)** *n* Западни крај *m*. [Запад.]

We'sten 2... {вест-н} [Weste] у слож. на пр.: ~ **futter** *n* постава *f* од прслука; ~ **gürtel** *m* појас као прслук; ~ **näher(in)** *m* прслу- чар(ка), шивач (шиваљ) прслука; ~ **tasche** *f* џеп *m* на прслуку, џеп од прслука.

We'st..., **we'st...** ~ **europa** *n* ● Западна Европа *f*; ~ **europäisch** *a* западноевропски.

Westfa'le {вестфал} *m* 3a, **Westfa'lin** {вестфалџн} *f* 3c Вестфаланин, -ка.

Westfa'len {вестфал-н} *n* 8g ● Вестфалска *f* (област у Пруској).

westfä'lich {вестфелџш} *a* вестфалски; **Westfä'lischer Friede** Вестфалски мир.

We'st..., **we'st...** ~ **friesland** *n* ● Западна Фриш- шака *f*; ~ **ironat** *f* ✕ западни фронт *m*; ~ **gegend** *f* западни крај *m*; западна страна; ~ **gote** *m*, ~ **gotin** *f* Западни Гот, Западна Готкиња, Визигот, -киња; ~ **gotenreich** *n* царство Западних Гота или Визигота; ~ **gotisch** *a* западноготски; ~ **grenze** *f* западна граница; ~ **indien** *n* ● Западна Индија *f*; ~ **indisch** *a* западноинди(ј)ски; ~ **küste** *f* западна обала; ~ **lich** {вестлџх} *a* (dv.) западн(и-о); ~ **machte** *f* pl. западн(оевропске) силе; ~ **preußen** *n* ● Западна Пруска *f*; ~ **preußisch** *a* западно- пруски; ~ **römisches** *a* западноримски; **das Weströmische Reich** Западноримско Царство; ~ **seite** *f* западна страна; ~ **wärts** {~веру} *adv.* према (и. ка) западу, на запад; ~ **wind** *m* западни ветар.

wes/we'gen {веспвџ-н} *v.* **weshalb**.

wett {вет} [срвн.; *Wette] *a* (употребљава се

само у прироку) ~ **sein** бити измирен (и. квит); **nun sind wir ~** сад смо пречистили рачуне; сад смо измирани (и. квит); **v. wett-** **machen**.

Wett... {вет-}: ~ **apparat** *m* = Totalisator; ~ **bewerb** {~б'верп} *m* 2g надметање *n*, такмичење *n*, утакмица *f*, натицање *n*, конкуренција *f*; **unlauter ~bewerb** непоштено надметање, непоштена утакмица (и. конкуренција) *f*; ~ **bewerber(in)** *f* *m* такмичар(ка), такмац, -чица; ~ **buch** *n* опкладна књига *f*; ~ **bureau** *n* кладионица *f*.

We'tte {вет} [свн.: лат. *vadimonium*] *f* 3b 1. опклада; **eine ~ eingehen** (оп)кладити се; **was gilt die ~?** у шта да се опкладимо?, опклада у шта?; **die ~ soll gelten** опклада важи; **die ~ halten** држати опкладу. 2. (прилошки) **um die (и. in die) ~** за опкладу, у опкладу, утркујући се; **n.an tanzte um die ~** утркивало се у игрању (и. у плесу); **sie boten mir um die ~ ihre Dienste** утркивали су се ко ће ме услужити.

We'tt..., **we'tt...** {вет-}: ~ **eifer** *m* такмичење *n*, надметање *n*, натицање *n*, утркивање *n*; ~ **eiferer** *m*, ~ **eiferin** *f* такмичар, -ка, надметач, -ица; такмац, супарник, -ца; ~ **ziefen intr. (h) insep.** mit j-m **ziefen** такмичити се (и. надметати се) с ким (um et. око чега, за што); **in Höflichkeiten ziefen** утркивати се (и. надметати се, такмичити се) у учтивостима.

we'tten {вет-н} [Wette] *I intr. (h) in tr.* 15c (оп)кладити се; (um) **eine Mark ~** (оп)кладити се у марку; **es läßt sich hundert gegen eins ~, daß...** може се опкладити сто на један да...; **ich wette, so hoch Sie wollen kladim** се у колико хоћете; **auf et. ~** кладити се за што; **ich wette darauf kladim** се за то; **ich wette, daß Sie es nicht können kladim** се да то не можете; **so haben wir nicht gewettet** нисмо се тако погодили; **нећемо тако**; **ich wette auf Kopf (Schrift) kladim** се за главу (венац); **auf ein Pferd ~** кладити се за неког коња. **II We'tten** *n* клађење.

We'tter {вет-р} [свн.] *n* 2l 1. време; **vom ~ sprechen** говорити (и. разговарати) о времену; **was ist heute für ~?** какво је време данас?; **was für ~ bringen Sie mir?** а) какво је време?; б) *fam. fig.* које добро?, шта има ново?; **es ist schönes ~** лепо је време; **wir bekommen anderes ~** време ће се променити. 2. а) = **Gewitter**; б) = **Blitz**; в) *fig.* um gut ~ **bitten** молити за опроштај, молити милост; **wenn der Alte kommt, so ist das ~ los** ако дође отац (и. стари) биће гужве; д) (у псовкама): **alle ~!**, **Donner und ~!**, ~ **poch eins!** до (сто) ђавола!, сто му мука! 3. ✕ (руднички) ваздух *m*; **böses ~** загушљив гас (и. плин), *m* опасан (и. смртоносан) ваздух; **die Grube hat böses ~** рудник је непроветрен; **schlagende ~ pl.** = **Grubengas**, праскав гас (и. плин). [клади|лац, -ља.]

We'tter 2 {вет-р} [wetten] *m* 2l, ~ **in** {~џн} *f* 3c)

We'tter 1... **we'tter** 1... {вет-р-}: ~ **ableiter** *m* ✕ = **Blitzableiter**; ~ **abzug** *m* ✕ отход ветра;

~aussichten *f pl.* изгледи *m pl.* за време, вероватно време *n*; ~auszieh[schacht] *m* ☒ одушно окно *n*, продушница *f*; ~bach *m* = Gießbach; ~beobachter *m* посматрач времена; ~beobachtung *f* посматрање *n* времена; ~bericht *m* извештај о времену; ~beständig *a* постојан на времену, отпоран временским променама; ~bube *fat. m* врашки дечко, ђаво дечко; дечко *и* по; ~dach *n* заклон *m*, склониште; настрешница *f*; ~dirne *f* = ~mädel; ~fahne *f* ветроказ *m*, ветреушка, бабафемка, петао *m*; ~fig. превртљив[ац, -ица, превртач, -ица]; ~fest *a* отпоран временским променама, који одолева промени времена; ~forschung *f* = ~kunde; ~frosch *m* = Laubfrosch; ~führung *f* ☒ ветрило *n*; проветравање *n*, ветрење *n*; ~gewölk *n* = Gewitterwolke; ~glas *n* ☒ напраза *f* за одређивање времена, барометар *m*; ~hahn *m* петао, бабафемка *f*, ветрушка *f*; ~ig. превртљивац, превртач; ~hart *a* очврсно, прекаљен; ~häuschen *n* ☒ влагомер *m*, барометар *m*; was macht heute das ~häuschen? шта кажу петли данас?; ~horn *n* ☒ Ветерхорн *m* (брег Бернских Алпа); ~karte *f* временска карта; ~kenner *m* познавалац времена; ~kunde *f* наука о времену; ~kundig *a* који познаје време, упућен у науку о времену; ~kundige(r) *m* познавалац (и. зналац) времена; ~lage *f* стање *n* времена, временско стање; ~launisch *a* = ~wendisch; ~läuten *n* звоњење (и. звона *n pl.*) за време олује; ~leuchten *I insep. intr.*, особ. *imp. (h): es ~leuchtet* сева на сушу, избијају светлаци; II ~leuchten [срвн. (pop.)] *n* севаче на сушу, ~сијавице *f pl.*; ~licht *n: a)* = ~leuchten; *b)* Elmsfeuer; ~loch *n* пукотина *f* на стени кроз коју дува подземни ветар; место на виду одакле долазе киша и ветар; ~macher *fat. m* човек који претсказује кишу и лепо време; ~maschine ☒ *f* машина ветрилица, stroj проветравач *m*, ветрило *n*. We'ttern {вет'рн} 15f *I intr. (h и s): a)* особ. *imp. es wettert* олуја је, грми; *b)* праскати, грмети, грдити. II ~sich ~ = sich sonnen. III We'ttern *n: a)* олуја *f*, бура *f*; es war ein fortwährendes Wetterн непрестано је севало, муње су стално севале; *b)* праскање, грђење.

We'tter'..., we'tter'...: ~prognose, ~prophezeiung *f* претсказивање *n* времена; ~prophet *m* претсказивач времена, *fat.* барометар; ~schacht ☒ *m* проветравајуће окно *n*; ~schaden *m* штета *f* од непогоде; ~scheide *f* временска (и. метеоролошка) граница; ~schein *m* = ~leuchten; ~schießen *n* пуцање против града; ~schirm *m* склониште *n* (и. заклон) од непогоде; ☒ стреха, настрешница *f*; ~segen *m* временска (и. олујска) бајалица *f*; ~seite *f* (opp. Sommer-, Sonnenseite) осој *m*; страна са које долази киша итд.; ~stange *f* = Blitzableiter; ~stein *m geol.* белемнит *m*; ~strahl *m* = Blitzstrahl; ~sturm *m* олуја *f*, бура *f*; непогода *f*; ~sturz *m* нагао пад барометра; wir erlebten e-n ~sturz барометар је нагло пао и биће олује; ~versorgung ☒ *f*

ветрење *n*, проветравање *n*; ~voraussage *f* в. ~prophezeiung; ~warte *f* временска (и. метеоролошка) осматрачница (и. станица); ~wechsel *m. a)* промена *f* времена; *b)* ☒ проветравање *n* (у подземним просторијама); ~wendisch {~венд'ш} *a* превртљив, несталан; ~wendisch sein повијати се према ветру; ~wolken *f pl.* олујни облаци *m pl.*, облаци који наговештавају олују (и. непогоду); ~zeichen *n* временски (и. метеоролошки) знак *m*; ~zeiger *m* = ~glas; ~zug ☒ *m* струја *f* ветра, ветрење *n*.

We'tt..., we'tt... {вет-} (у вези с *v* увек *sep.*) ~fahren *n: a)* колска трка *f*, утркивање колима; *b)* веслачка утакмица *f*, трка (на) чамцима; ~fahrer *m* тркач; ~fahrt *f* трка, трчање *n*; ~fliegen *n*, ~flug *m* ☒ утакмица *f* (и. надметање *n*) у летењу, лет(ење *n*) *m* за опкладу, ваздухопловна утакмица; ~gesang *m* натпевање *n*, певачка утакмица *f*, такмичење *n* у певању; ~geschäft *n* клађење; ~kampf *m* борба *f*; рвање *n*; надметање *n*, такмичење *n*, утакмица *f*; ~kämpfer *m* борац, рвач, песничар, борац песницама; ~lauf *m* трка *f*, трчање *n*; ~laufen *I intr. (h)* тркати се, утркивати се; II ~laufen *n* = ~lauf; ~läufer *m* тркач, утркивач; ~machen [wett] *tr.* изравнати, -њивати, на(до)кнадити, на(до)кнаживати, вратити; поправити, -љати; ich werde es wieder ~machen вратићу ја то; ~preis *m* опклада *f*; ~rennen *I intr. (s)* тркати се (на коњима); II ~rennen *n* (коњска) трка *f*; ~rudern *intr. (s)* тркати се (и. утркивати се) (на) чамцима; II ~rudern *n* веслачка утакмица *f*, утакмица (на) чамцима; ~rüsten ☒ *n* утркивање (и. такмичење) *n* у наоружа(ва)њу; ~streit *m* борба *f* (и. такмичење *n*) за награду; *fig.* надметање *n*, такмичење *n*, утакмица *f*; = ~eifer; edler ~streit племенита утакмица; sich mit j-m in einen ~streit einlassen такмичити се (и. надметати се) с ким.

we'tzen {вец'н} [сврн.] 15e *I tr.* (на)оштрити (и *fig.*), брусити; auf dem Wetzstahle ~ (на)масатити; вући (auf *dat.*: по); *fig.* дражити; v. schleifen¹ *I. II intr. (h)* mit dem Degen an den Wänden ~ превлачити тамо амо мачем по зидовима. III We'tzen *n* брушење, оштрење; в. Schleifung¹.

We'tz... {вец-}: ~faß *n*, ~kiste *f* водир *m*, брусара, брушњача (и Schlottterfaß); ~stahl ☒ *m* масат *m*, оштрило *n* (месарско); ~stein *m* брус (и \), белегија *f*, гладилица *f*, тоцило *n*, гладило *n*.

Whi'sky {в'иски, у'иски} [енг.] *m bi* виски (пиће). Whist {в'ист, у'ист} [енг.] *n 2g* вист *m* (игра карата); mit j-m ~ spielen играти с ким виста; ~karten *f pl.* карте за вист. [chen^{2.1} wich {в'их}, wi'che {~} *impf. ind., conj.* од wei-1 Wichs {в'икс} *fat.* [нвн. 18в.: wichen] *m 2h* свечано (ђачко) одело *n*; sich in ~ setzen и. werfen обући се у свечано одело; in vollem ~ свечано обучен, *iro.* у старовремској ношњи.

Wi'chs|bürste {в'икс-} *f* четка за мазање обуће.

Wi'chse {вѣкс-} *f* 3b 1. маст за обућу; * воштани слој *m* (преко чега). 2. = Bartwischse. 3. *fam. fig.* батине *f pl.*

wi'chsen¹ {вѣкс-н} [свн.]; *Wachs] 15e I *tr.* 1. (на)мазати (и. премаз(ив)ати) воском (и. машу). 2. = wachsen I; (на)воштити, увоштити (конац, канап). 3. *fam. fig.* [Wichse 3] (из-)воштити, = prügeln. II Wi'chsen *n* вошећење, мазане воском, лашћење.

wi'chsen² {-} *fam.* [Wichs] *tr.* 15e особ. у *p. p.* gewichst дотеран, накићен.

Wi'chs... {вѣкс-}: ~glanz *m* воштани сјај; ~stiefel *m pl.* чизме *f pl.* за мазане воском (и. машу); ~lappen *m* крпа *f* за мазане (и. трљање воском, машу); ~lopf *m:* а) лонац (и. хуп) за маст за обућу (и. за лаштило); б) *fam.* = Zylinderhut.

Wicht {вѣхт-} [свн.] *m* 2g створ(ење *n*) *m*, биче *n*; а) дух, кепец; б) јадник, бедник; erbärmlicher ~: а) рђа, битанга, угурсуз, хуља, б) грешник, јадник, несрећник; grober ~ клипан; verzagter ~ кукавица; с) = Bursche 6; armer ~ сиромашак, бедник, јадник; junger ~ *fam.* млади дола; kleiner ~ прца; уп. и Kerl 2; d) момак, јаран; е) *prov.* = Mädchen; f) пуша, шврха, кића, детенце. [особ. б и с.]

Wi'chtchen {вѣхтх-н} *n* 2l *dim.* од Wicht (в.)

Wi'chtel {вѣхтл-} [Wicht] *n*, *m* 2l мали дух *m*, патуљак *m*. 2. = Weichselzopf. [Wichtel I.]

Wi'chtel|männchen {вѣхтлм-нх-н} [свн.] *n* =

wi'chtig {вѣхтх-н} [ивн. од gewichtig] а 1. а) тежак, који има тежину; б) = gewichtig 2. 2. важан; знатан, значајан, замахан; утицајан, упливан; битан, суштаствен, суштински; од великих последица; höchst ~ највеће важности (*gen.*); es ist mir sehr ~, daß... врло ми је важно да...; ~ tun (и. es ~ haben) правити се важан; eine ~e Miene annehmen (на)правити се важним.

Wichtigkeit {вѣхтх-н} *f* 3b (в. wichtig) 1. тежина (законска). 2. *fig.* важност; значај *m*; утицај(ност *f*) *m*; последица; von ~ важан, -на, итд.; von ~ sein бити важан; es ist von ~... важно је...; das ist für mich von ~ то је важно за мене; ohne ~ sein бити без важности, бити незнатан (и. безначајан).

Wi'chtig... {вѣхтх-н}: ~macher, ~tuer {~тур-} 2l *m* који се прави важан; ~macherei' {~мдх-рѣ-}, ~tuerei' {~туррѣ-} *f* 3b, ~tun *n* прављење важним, давање *n* важности самом себи (изгледом, понашањем својим), истицање *n* самог себе.

Wi'chtlein {вѣхтлѣ-н} *n* 2l (*dim.* од Wicht, в. тамо особ. б и с) 1. створић *m*, створенце, мало створење, мали створ *m*. 2. лола *m*, малић *m*, мали прст *m*.

Wi'cke {вѣк-} [свн.]; *lat. vicia] *f* 3b * грахорица; *fam. fig.* in die ~n gehen = in die Pilze gehen (в. Pilz).

Wi'ckel {~л-} [свн.] *m* 2l 1. свитак; особ.: а) (пуна) преслица *f*; б) хартија *f* (и. папир) којја (-и) се савија око доњег дела свеће; с) и *f* 3d = Wickelzeug; д) = Haar-, Lockenwickel; е) * свитак (дувана за цигаре) (*opp.* ~blatt). 2. = Perücke, Haar; особ. *fam. fig.*

j-n beim ~ kriegen дохватити (и. шчепати) кога за јаку.

Wi'ckel... {вѣкл-}: ~band *n* 2a повој *m*; ~blatt *n* * спољњи лист *m* на цигари (*opp.* Wickel I е); ~frau *f* повијачица; ~gamasche *f* завијач(а *f*) *m*, увијач *m*; ~kind (и ~kindlein) *n* повојче, дете у повоју.

wi'ckeln {вѣклн-} [свн.] I *tr.* и *refl.* 15f 1. а) (sich) um et. (herum) ~ мотати (се), обмотати (се), обмотавати (се), обавити (се), обвијати (се), у-, савити (се), у-, савијати (се) око чега; et. auf et. ~ мотати (и. намота(ва)ти, смотати) што на што; *fig.* sich aus dem Handel ~ извући се из шкрипца; в. Finger 1; б) е-п *Gegenstand in et. ~ уви(ја)ти неки предмет у што; Baumwolle zu e-m (и. in ein) Knäuel ~ (с)мотати памук у клубе (и. клупче); Haare zu (и. in) Locken ~ уви(ја)ти косу у увојке. 2. само са предметом: Zigarren ~ савијати (и. правити) цигаре; die Haare (и. Locken) ~ (у)коврчити косу, (на)правити коврчице увијањем косе око парчета хартије (и. метала); ein Kind ~ пови(ја)ти дете; ein Knäuel ~ (на)мотати (и. смотати) клупче; ein Paket ~ (на)правити пакет; die Seide ~ намота(ва)ти свилу. 3. *fam. fig.* schief gewickelt в. schief 2. II Wi'ckeln *n*, Wi'ckelung *f* мотање, об-, на-, смотавање; об-, с(а)-, завијање, скотуравање; повијање.

Wi'ckel {вѣкл-}: ~rippe *f* повијена лутка, лутка у повоју; ~ranke *f* * брк *m*, рашљика, хваталица; ~schwanz *m* * реп за хватање за гране; ~tuch *n* пелена *f*, повој *m*; ~zeug *n* пелене *f pl.*, повој *m*.

Wi'ckler {вѣклр-} *m* 2l 1. (и ~in {~ин-} *f* 3c) завијач(ица), увијач(ица), мотач(ица), намотавач(ица). 2. * = Blattwickler, завијач.

Wi'dder {вѣдр-} [свн.] *m* 2l: а) ован (*opp.* Schaf); б) * *antiq.* ован (стара ратна справа за пробијање зидова); с) * ~(schiff) ован, брод пробијач; д) * Ован (сазвезђе).

Wi'dderchen {вѣдрх-н}, Wi'dderlein {вѣдрлѣ-н} *n* 2l * = Widderschwärmer.

Wi'dder... {вѣдр-}: ~fell *n* овнујска кожа *f*; ~schiff * *n* = Widder с; ~schwärmer *m* * ивѣњска птичица *f*.

wi'der {вѣдр-; *hom.* wieder} [свн.] I *prp.* са *acc.*:

1. = gegen 3; ~ den Strom schwimmen пливати уз воду; ~ mich против мене; ~ Willen против воље, нерадо; ~ meinen Willen против моје воље, у пркос мени; често као *s:* das Für und Wider за и против. 2. * = gegen I 1. 3. готово †: противан. II * као атрибутиван *a* = widerwärtig. III (прилошки) hin und ~ (= zurück) тамо (и) (ов)амо (често wieder, в. hin).

wider... предметак у вези са *s* и *a* {вѣдр-} = gegen...; у вези са *v:* а) увек *insep.* са главним нагласком на *v* {вѣдр-} означава: противност, непријатељство, на пр. ~streiten {вѣдрштрѣт-н} в. тамо; б) (често wieder...) увек раздвојно и са главним нагласком на предметку {вѣдр-} означава одмазду, враћање, узајамност, на пр. ~schelten {вѣдршѣлт-н} (в. тамо). Уп. и wieder...

Wi'der..., wi'der... {вид'р-}: **2belfern**, **2bellen** *fam. intr.* (h) отквкати, одлаја(ва)ти, одговарати; чифтетати се; **~christ** *m* = Antichrist; **2christlich** *a* противхришћански, прован (и. опречан) хришћанству; **~druck** *m* 1. = Gegendruck; 2. = Gegenabdruck.

wider|fa'hren {вид'рф'ар'н} *intr.* (s) дог|одити се, -ајати се, десити се, дешавати се; mir ist viel Ehre ~ доживео сам много части, био сам обасут чашћу; das kann Ihnen auch ~ то се и Вама може десити, и Ви можете то доживети, и Вас то може снаћи; в. Gerechtigkeit.

Wi'der..., wi'der...: **2gesetzlich** *a* = gesetzwidrig; **2haarig** *a* задрт, упоран, јогунаст, тврдоглав; в. störrig; **~haarigkeit** *f* задртост, упорност, јогунаство *n*, тврдоглавост; **~häkchen** *n* (dim. од ~haken) језичак *m*, кукица *f*; **~haken** *m* кука *f*, чекљун, језичак, закачка *f*; **2hakig** *a* с језичком, с куком; **~hall** *m* одјек(ивање *n*) *m*, разлегање *n*, орење *n*; одзив, ~јек; fig. e-n ~hall im Herzen finden наћи одзив у срцу, одјекнути у срцу; **2hallen** *l intr.* (h) одјек|нути, -ивати (и fig.), (за)орити се, разлегати се; ~д звучан; II **~hallen** *n* = ~hall; **~halt** *m* = Gegenhalt; **2haltig** *a* отпоран, који се о(ду)пире; трајашан; ~klage *f* = Gegenklage; ~lager *n* ослонац *m*, подупирач (и. потпорањ) *m* свода, лежиште за мост на зиданом обалском стубу.

wider|le'gbar {вид'рлекб'ар} *a* оповргљив, оборљив, који се може побијати (и. опровргнути).

Wider|le'gbarkeit {~к'а'т} *f* 3b оповргљивост, оборљивост, могућност побијања (и. опровргавања).

wider|le'gen {вид'рлег'н} *l tr.* поби(ја)ти, опроврг|нути, -авати; s-e Handlungen ~ s-e Worte дела му побијају речи. II **Wider|le'gen** *n*, **Wider|le'gung** *f* побијање, опровргавање, опровргнуће.

wi'der|leuchten *intr.* (h) = widerscheinen.

wi'derlich {вид'рл'х} *a* (dv.) одвратан (-но), одурјан (-но); који одбија, немио; гадан; ~süß сладунав, отужно сладак. [ност. I]

Widerlichkeit {~к'а'т} *f* 3b одвратност, одур-

wi'dern {вид'р'н} [срвн. „бити противан“] *intr.* (b) 15f: es widert mir (~ mich), es widert mir (~ mich) vor et., ~ ich widre et. гадим се (на) што, гадим се од чега, одвратно ми је што; в. anwidern.

Wi'der..., wi'der... {вид'р-}: **~natur** *f* = Unnatur; **2natürlich** *a* (dv.) противприродан (-но), неприродан (-но); в. unnatürlich; **~part** [срвн.] *m* = Gegenpart II; j-m ~part halten противити се кому, правити коме опозицију; **~prall** *m* = Gegenprall; **2raten** *l tr.* j-m et. 2raten = abratен 1; II ~raten *n* одвраћање (саветом); **2rechtlich** (dv.) противправан (-но), противзаконит(о), незаконит(о); неправедан (-но), неправичан (-но); ~rechtlichkeit *f* противправност, незаконитост, противзаконитост; ~rede *f* поговарање *n*, поговор *n*, противречење *n*, одговарање *n*; ohne ~rede без поговора, безпротивречења; **2reden** {и insep. вид'рред'н} *intr.* (h) = 2sprechen; ~rist *m*

vet. гребен (у коња, вола); ~ruf *m* 1. опозив(ање *n*), опорицање *n*; повлачење *n*; противзаповест *f*, противнаредба *f*; ~tun опор|ећи, -ицати, опровргнути своје речи.

wider|ru'fbar {вид'рруфб'ар} *a* = widerrufflich.

wider|ru'fen {вид'рруф'н} *l tr.* опоз(и)вати, опор|ећи, -ицати; пов|ући, -лачити, отказ(и)вати, изда(ва)ти противну заповест; поби(ја)ти (вест). II **Wider|ru'fen** *n*, **Wider|ru'fung** *f* = Widerruf.

wider|ru'flich {вид'рруфл'х} *a* (dv.) опозиван (-но), опозивљив(о), који се може опозвати. **Wider|ru'flichkeit** {~к'а'т} *f* 3b опозивљивост, опозивност.

Wi'der..., wi'der... {вид'р-}: **~sacher** {~з'ах'р} [сврн.] *m* 2l, **~sacherin** {~зах'р'ин} *f* 3с противник, непријатељ, непријатељица; **2s** противна стран(ка) *f*; **~schein** *m* отсјај, отсев, одблес(ак); **2scheinen** *intr.* (h) одби(ја)ти се, бацати отсев; **2schelten** *intr.* (h) одговарати грдњом, одговарати; ~schlag *m* противудар(ац); уп. Wiederschlag; **2schlagen** *tr.* (j-n) одгов|орити-арати (кому) ударцем, зада(ва)ти (кому) ударац са своје стране.

wider|se'tzen *l refl.* sich e-r Sache (j-m) ~ противити се чему (кому), одупрети се чему (кому), оп|рети се -ирати се чему (кому), противставити се чему (кому); sich e-r Meinung ~ противити се неком мишљењу, побијати неко мишљење; sich dem Gesetze ~ противити се (и. не покоравати) се закону. II **Wider|se'tzung** *n*, **Wider|se'tzung** *f* противљење, о(ду)пирање, противстајање.

wider|se'tzlich {вид'рзецл'х} *a* опираан, склон опирању (и. противљењу), упоран, непокоран, непослушан, бунтован.

Wider|se'tzlichkeit {~к'а'т} *f* 3b опирност, склоност противљењу (и. опирању), противљење *n*, опирање *n*, упорност, непокорност, непослушност, бунтовност.

Wi'der..., wi'der... {вид'р-}: **~sinn** *m* (б. pl.) 1. противан (и. супротан) смисао; 2. бесмисленост *f*, бесмислица *f*, в. Unsinn; 3. противречност; **2sinnig** *a* 1. који је противног (и. супротног) смисла; 2. противан здравом разуму, бесмислен, уп. unsinnig; 3. противправилан, противан (и. супротан) правилу, противан (и. супротан) обичноме; опречан; *adv.* опречно, у опреци, у опречности; 4. опираан, непријатељски; **~sinnigkeit** *f* = Widersinn 1 и 2; **2spenstig** {~шп'енст'иг} [сврн.; *Span²] *l a*: а) опираан, упоран; тврдоглав, јогунаст; непокоран, непослушан; самовољан; **2spenstig sein** бити опираан (и. упоран, тврдоглав), *fam.* чифтетати се, ритати се, фућати се; б) **2spenstiges** Нааг крута коса *f*; в) **2** в. statisch; II **~spenstige(r)** {~шп'енст'иг'е(p)} *s* 9l опирни/к, -ца, упорни/к, -ца, тврдоглавац, тврдоглавка, јогуница; die bezähmte ~spenstige Укроћена горопад (комедија од Шекспира); **~spenstigkeit** {~шп'енст'иг'и'г'е} *f* 3b (в. 2spenstig) 1. опирност, упорност, тврдоглавост, јогунаство *n*; непослушност, непокорност, самовољност; 2. непослушна (и. непокорна) радња, упорна радња; **2spiegeln**

tr. и *refl.*: (sich) 2spiegeln одбијати (се), одбити (се), огледати (се); ~spiel *n* = Gegenspiel 1 и Gegenteil *a*.

Wider|spre'chen *I intr. (h) i tr.* j-m ~ противречити кому, противити се, опирати се кому, одрвати кому; спорити, оспоравати (*dat.: acc.*), побијати (*dat. acc.*), дићи се против, *с* и *fam.* поплећи, -ицати, одплећи, -ицати; er widerspricht sich in seinen Antworten *fam.* он се хвата у својим одговорима, он противречи себи у својим одговорима; das widerspricht meinem Gefühl to се противи моме осећању; diese Sätze ~ sich ovi су ставови противречни, oве су реченице противречне, oви ставови противрече један другом; das widerspricht der Wahrheit to се противи истини, то противречи истини; ~d противречан. II **Wider|spre'chen** *n, /* **Wider|spre'chung** *f* противречење, = Widerspruch. **Wider|sprecher** *(вид'ршпex'p)* *m* противречицац; приговарало. **spruchsgeist.**

Wider[spre'chungs]geist *m* = Wider-
 W'id'er[spruch *m* противречност *f*; несклад,
 несагласност *f*, неслагање *n*, сукоб; einen ~
 enthalten садржавати противречност; ~ er-
 heben дићи се против, уложити -агати про-
 тест против, протестовати; heftigen ~ bei-
 j-m finden изаз(и)вати жестоко отпор нечији;
 im ~e stehen бити противречан, бити (и. ста-
 јати) у противречности; ohne ~ без против-
 речења, без противречности, без поговора.

Wider/spruchs..., **wi'der**/spruchs...: ~geist *m* противречљивост *f*, дух противречности, дух који (воли да) противречи; **z**voll *a* пун противречности.
Widerstand {**видерштанд**} *m* отпор (и ~, **с**, **з**, **х**) (gegen *acc.*: према, против); elektrischer ~ електрични отпор; е-н ~ einschalten укључи(ва)ти отпор у (електрично коло); ~ leisten да(ва)ти отпора, одолевати, опирати се.

Wider|stands..., **wi'der|stands...** {~c-}: **2**fähig *a* отпоран; ~fähigkeit *f*, ~kraft *f* отпорност; **2**los *a* неотпоран, безотпоран, *adv.* без отпора; **2**unfähig *a* неотпоран, неспособан да се о(д)упре.

wider|ste'hlich {vid'ʁʃtelich} a одољив;
Wider|ste'hlichkeit {~ʁɪt} f 3b одољивост;
wider|ste'hen intr. (h): a) одоле(ва)ти, = Widerstand leisten; der Versuchung nicht ~ (können) не (моћи) одолети искушењу, подле|hi-гати искушењу; b) diese Speise widersteht mir на ово ми се јело гади.

Wi'der|stoß *m* противудар(ац).

wi'der|stoßen *tr.* j-n ~ гур|ати -нути кога и са своје стране, одгов|орити -арати (и. од-вратити) гурањем.

wi'der|strahlen usw. = abstrahlen usw.

wider|stre|ben I *intr.* (h) противити се, одупрети се, -ирати се, опрети се, опирати се (j-m кому, dem Willen j-s вољи кога); ~d бпран; који се не слаже. 2. et. widerstrebt mir, meinem Gefühl, meinem Herzen нешто ми се неће, нешто ми је одвратно, нешто неће моје срце, нешто се неће моме срцу. II Wider|

stre'ben л противљење, о(ду)пирање; одвратност; mit Widerstreben од беде, против воље, нерадо; mit äußerstem Widerstreben сасвим од беде, сасвим против воље [тивечност]

Widerstreit m (6. pl.) опрека f, сукоб, про-
wider|streit'en *intr.* (h) e-r Sache ~бити чему
противан (и. опречан), стајати у опрци са
чим; ићи против чега. || ~d *p.pr.* и *a* проти-
ван, опречан, противречан.

Wider..., **wider...** {*wüder-*}: ~strom \mathfrak{c} *m* противструја *f*, противна (и. супротна) струја *f*; ~ton \mathfrak{c} [срвн.] *m* 2*g* (*Phytichum commune*) бучањача *f*; ~tönen *intr.* (*h*) = widerhallen; ~wärtig {~*vértūx*} [свн.] *a* непријатан, неугодан, досадан, немио, нељубазан; мрзак; ~wärtigkeit {~*vértūxkaŭt*} *f* 3*b* 1. (б. *pl.*) одвратност; непријатност, неугодност; 2. (са *pl.*) непријатност, незгода, неприлика; мука; недаћа; ~wille *m* (б. *pl.*) 1. одвратност *f* (gegen *acc.*: према), мржња (gegen *acc.*: на, према); гађење *n*, гнушање *n*, грожење *n*; mit ~willen против воље, преко воље, од беде, силом, нерадо; e-n ~willen fassen gegen j-n намрзнати кога; 2. = Unlust 1; &willig *a* злонамеран, (из) зле воље, (из) зле намере, као *adv.* = mit ~willen; ~wind \mathfrak{c} *m* = Gegenwind.

1. j-m ein Buch ~ посве|тити -|ивати кому книгу. 2. = weihen 1; sich ~ посве|тити се, -|ивати се, одати се, посветити живот, предати се сав; s-e Zeit j-m (e-r Sache) ~ посве|тити -|ивати време кому (чему). II Wi|d-men л посвеивање; в. Widmung. [вач.]

Wi'dmer {видмер} *m* 2*l* посветилац, посвећи-

Widmung {видмун:} *f* 3b посвета (e-s Buches књиге), посвећење *n*; die ~ seines Buches war mir sehr angenehm посвета његове књиге била ми је врло пријатна; ~s|schrift {видмун:с-} *f* посвета, посвећен спис *m*.

Wi'do {видо} *m* 8b = Guido (име).

wi'drig {видрѣхъ} [wider] a 1. противан, супротан; опречан; противнички, непријатељски; ein ~es Schicksal зла судб(ин)a f. 2. = widerlich, widerwärtig.

wi'drigen|fa'lls {wídrig·n·fal's} *adv.* у против-
ном случају, ако не, иначе, ако то не буде.

W'ldrigkeit {вѣдрихкѣт} f 3b 1. = Widerwärtigkeit 2; allerlei ~ен свакојаке недаће, све врсте недāhā. 2. = Widerlichkeit.

wie {vi} [свн.] 1 *adv.*, као *ср.* у употреби 1. (у директним и индиректним питањима пита за врсту, род, начин): како, на који начин?, којим путем?; (означавајући степен својства) колико; какав итд.: а) ~ geht's? како је?; ~ kommt es, daß...? како то да...?, откуда то да...?; ~ denn anders? а како другаче?, како би могло (бити) другачије?; ~ so? како то?; б) са а и *adv.*: ~ alt sind Sie? колико Вам је година?; ~ breit (hoch, lang usw.) ist dieses Zimmer? колико је широка (висока, дуга итд.) ова соба?; ~ hoch (и. teuer) kommt Sie dieser Rock? колико Вас стаје овај капут?; ~ hoch spielen Sie? колико играте?; ~ lange sind Sie hier? колико сте (времена) овде?; од

када сте овде?; ~ lange? колико (времена)?; ~ oft? колико пута? (уп. 2 b); ~ spät ist es? колико је часова (и. сати)?; ~ stark war die Gesellschaft? колико је лица било у друштву?; колико вас је било?; ~ teuer? пошто?; шта стаје?; ~ weit ist er? колико је одмакао?; где је сада?; ~ weit ist es nach...? колико има до...?; ~ wenig колично, колишно, колико мало; c) (друге везе) ~?; ~ beliebt?; ~ meinen (и. sagten) Sie? молим?; како рекосте?; ~ soll man bei solchen Reden nicht lachen? како да се човек не смеје на такве разговоре?; ~ (wäre es), wenn er nun gar nicht käme? а шта, ако он уопште (и. никако) не дође?; ~ gefällt es Ihnen in Leipzig како Вам се свиђа у Лајпцигу?; ~ haben Sie sich unterhalten? како сте се забављали?; јесте ли се лепо забављали?; ~ kann er sich gratulieren! може се сматрати срећним!; ~ ist es heute mit Spargel? а вилине метлице данас?; по вољи данас вилине метлице (и. шпаргле)? 2. (у узвицима) a) (кад стоји само) како!, е(х) што!; b) колико; ~ lebenswürdig Sie sind! како сте љубазни!; o, ~ oft! o, колико пута!; sie hatte, ~ oft, dort gestanden она је толико пута тамо стајала; ~ leicht läßt man sich täuschen! како се лако варамо!; како се лако човек vara!; ~ mancher... колико њих...; колико људи...; ~ froh war ich! што сам био весео (и. радован)!; колико сам се радовао!; ~ tapfer er sich verteidigt! како се храбро брани!; ~ tief war ich ergriffen! колико сам био узбуђен!; v. wieviel; ~ siehst du aus! какав изгледаш!; што изгледаш!; liest er schön? — *fam.* und ~ (schön)!... и. aber wie! чита ли лепо? — још(те) како! 3. (у поређењима) као, уколико; каткада после *strg.* = als 4. a) schön ~ ein Engel леп као анђео; sich ~ ein Verzweifelter schlagen тући се као очајник; очајнички се бити; b) v. gleichwie; so... ~ so...; ~... so... v. so 10; ~ so oft... како се то често дешава...; *prv.* ~ du mir, so ich dir према свецу и тропар; c) ein Mann ~ er (такав) човек као он; човек какав је он; so ~ ich bin као што сам ја, такав какав сам (ја); er sieht aus ~ ein Bettler изгледа као просјак, личи на просјака; er ist so gut ~ taub он је (просто) глуп; eins ist so gut ~ das andere *fam.* ни хвали ерака, ни куди петака; d) ich will es geben ~ ihr es heischt... даћу како ви тражите...; ~ sich's gehört како треба; како пристоји; ~ es recht und billig ist како је право и поштено; ~ man mir gesagt hat како ми је речено; ~ ich glaube како (ја) мислим; wenn ich (~) du wäre кад бих ја био (као) ти, да сам ја на твом месту; ~ die Sachen jetzt stehen како сада ствари стоје; према садашњем стању ствари; ich weiß schon, ~ das ist знам већ како је то; e) das Geschick ist Ihnen günstig, ~ es mich verfolgt судбина Вам је наклоњена толико колико мене гони; f) са а испред себе: schlau ~ er ist, wird er sich schon durchhelfen како је лукав, извући ће се већ (из неприлике). 4. (објашњавајући) како; Carlos, ~ er sich nannte... Карлос, како се(бе) називаше... 5. (временски) = als 3. 6. ~... auch...

ма како, ма колико; како год, колико год; ~ schlau sie auch waren ма како (и. ма колико) да су били -е лукави -е; колико год да су били -е лукави -е; ~ schlau sie auch sein mochten ма како били лукави; ~ glücklich wir auch von der Natur ausgestattet sind ма колико срећно да нас је природа обдарила; ~ dem auch sei, immerhin... ма како било са тим, ипак...; било како му драго с тиме, ипак...; ~ schwer es mir auch ankommt ма колико тешко да ми пада, колико год да ми је тешко; ~ auch immer v. immer 4; (каткада без auch: und ~ sie alle heißen mögen и како се они сви звали; и звали се они сви како му драго. 7. готово † = daß; er sagte uns, ~ er bedaure, daß... рекао нам је како жали што... II Wie *n inv.* 1. како. 2. *prv.* auf das Wie kommt es an зависи од (онога) како; све зависи од тога како се каже.

Wiebel {вѳбѳл} *m 2l* жижак *m*; *fig.* чиков. wiebeln {~н} *intr.* (h) врвети, киптети, гами-зати. [веза. 1]

Wie'de {вѳдѳ} *f 3b* гужва, врбова (и. ивова)

Wie'delhopf {вѳдѳхѳпф} [свн.] *m 2g* (Упура епопс) пупавац.

wie'der {вѳдѳр, *hom.* wider} [= wider] *adv.* 1. опет, поново, наново, изнова, по други пут, још једном; wie! schon ~! шта! и опет! 2. у вези са многим изразима, особ. v, као предметком: поново, наново, опет; ~ aufstehen опет (и. поново) уста(ја)ти; ~ holen опет (и. поново) донети; уп. и wiederholen B; ~ hören (= hören) *tr.* чути, дознати; wenn er es ~ hört ако он то чује; da bin ich ~ ево (и. ето) ме опет; ich werde gleich ~ da sein ето ме очас натраг; уп. сложене са wieder... 3. преводи се са: от-, са своје стране, узврати, -хати; j-n ~ grüßen отпоздравити -љати кога, поздравити -љати кога са своје стране. 4. = wiederum 2.

Wie'der..., wie'der...: у слож. са глаголским именицама и а, а са v увек *sep.* изузев wiederho'len; у следећем одвојене су сложене са споредним и главним нагласком на wieder, на пр. Wie'derab'druck {вѳдѳрапѳдрук}, wie'der|a"bdrucken {вѳдѳрапѳдрукн}; Wie'der|beginn {вѳдѳрѳгѳн}, wie'der|bauen {вѳдѳрѳбѳн}; ~a"b|druck *m* † прештампавање *n*; ~a"b|drucken *tr.* † прештампа(ва)ти; ~a"b|feuern *intr.* (h) и *tr.* о-, испалити опет (и. поново), опалити по други пут; ~a"b|geben *tr.* преда(ва)ти; ~a"b|reisen *intr.* (s) поново (и. опет) отпутовати; ~a"b|sagen *tr.* поново (и. опет) отказ(ив)ати, одрећи; ~a"b|schreiben *tr.* поново препис(ив)ати; ~a"b|senden *tr.* поново (по)слати, опет одаслати; ~a"b|sendung *f* поновна пошиљка; ~a"b|teilen *tr.* поново (и. опет) раздџлити -љивати, одвојити у пододељке; ~a"b|treten *tr.* поново уступити -ати; ~a"b|tretung *f* поновно уступање *n*; ~a"n|fachen *tr.* наново (и. поново, опет) распири(ва)ти, опет подјари(ва)ти; ~a"n|fang поновно почињање *n*, понован почетак, почетак изнова; ~anfang des Schulunterrichts почетак школе; ~a"n|fangen *tr.* по-

ново (и. опет) поч|ети -ињати; *2a"n|fassen tr.* поново (и. опет) у-, до-, при|хватити, поново се латити (*acc.: gen.*); *2a"n|fassen n* поновно (при)хватање; *2a"n|gehen intr. (s)* поново почињати, об|новити се, -ављати се; *die Schule geht wieder an* школа (опет) почиње; *2a"n|knüpfen tr.* поново (и. опет) прикопча(ва)ти, поново (и. опет) навез(ив)ати; *fig.* поново (и. опет) надовез(ив)ати; *2a"n|knüpfung f* поновно прикопчавање (и. припајање) *n*, поновно навезивање *n*; *fig.* поновно надовезивање; *2a"n|machen tr.* поново (и. опет) привез(ив)ати (и. за-, при|де-нути); *Feuer 2anmachen* за-, на|ложити (и. поново упалити) ватру; *2a"n|nehmen tr.* поново (и. опет) прихватити -ати; *2a"n|schaffen tr.* поново (и. опет) набавити -љати, надокна|дити, -ђивати; *2a"n|schaffen n*, *2a"n|schaffung f* поновно набављање *n*, поновна набавка *f*, надокнађивање *n*; *2a"n|stellen tr.* поново поставити -љати, опет (и. поново) наместити -штати, повратити у службу; *2a"n|stellung f* а) поновно намештење *n*, повраћај *m* (и. (повраћање) *n* у службу; б) = *~eintritt*; *2a"n|ziehen tr.* а) поново (и. опет) привући -лачити; б) поново (и. опет) об|ући -лачити; *2a"n|zünden tr.* поново (и. опет) у-, за-, пот|палити; *2a"n|bau m* поновна (из-)градња *f*, поновно подизање (и. изграђивање) (и *fig.*); *2a"n|bauen tr.* поново са-, из|градити, поново поди|зати -ћи; *2a"n|blühen intr. (s)* поново (про)цветати, поново (и. опет) (про)цвести, препор|одити се, -ађати се; *2a"n|blühen n* поновно процветавање, препорођај *m*, препород *m*, обнова *f*; *2a"n|brechen I tr.* поново (и. опет) отв|орити -арати (и. развалити, обити); II *intr. (s)*: а) поново се отв|орити -арати; б) поново (и. опет) кре|нути -тати, опет отићи; *2a"n|bringen tr.* опет (и. поново) изнети (и. увести), об|новити, -ављати; *2a"n|er|stehen usw. tr.* = *auf|er|stehen* usw.; *2a"n|er|wecken tr.* ус-, вас|крснути, ус-, вас|крсавати; оживити, ди|ћи из мртвих; *2a"n|finden tr.* опет (и. поново) (про)наћи (и. [про]налазити); *2a"n|findung f* налажење *n* (неке изгубљене ствари); *2a"n|forsten tr.* поново (и. опет) пошум|ити -љавати; *2a"n|forstung f* поновно пошум|авање -ење *n*; *2a"n|führen tr.* ✕ поновно претстављати, опет (и. поново) приказ(ив)ати (и. износити на позорницу, давати, играти, изводити); *2a"n|führung f* ✕ поновна претстава, поновно изношење *n* на позорницу (и. приказивање, давање, извођење) *n*; *2a"n|gehen intr. (s)* поново (и. опет) отв|орити се -арати се; *2a"n|heben tr.* а) поново (по)дићи (и. [по]дизати, покупити); б) = *auf|heben* 5; *2a"n|hebung f* = *Aufhebung* 3; *2a"n|keimen intr. (s)* поново ни|ћи -цати, (про)клијати; *2a"n|kommen intr. (s)* поново се (по)дићи (и. [по]дизати); приди|ћи се, -зати се, опор|авити се, -ављати се; *2a"n|kommen n* поновно (по)дизање; опорав|љење, -ање, придизање; *2a"n|leben intr. (s)* поново ожив|ети -љавати, ускр|снути, -ава-

ти, поново се родити, поново се рађати; *2a"n|leben n* васкрс(е)ње *m*, поновно ожив|љавање -ење, препорођење, препорођај *m*, обнова *f*; *2a"n|legen tr.* = *auf|legen* 5; *2a"n|machen tr.* поново отв|орити -арати; *2a"n|machen n* поновно отварање; *2a"n|nahme f* обнављање *n*, обнова; поновно прихватање (и. предузимање, примање) *n*, поновни при|јем *m*; *2a"n|nahme|verfahren n* 2а обнова *f* (и. обнављање) поступка (и. спора); *2a"n|nehmen tr.* поново прихватити -ати (и. преду|јети -имати); *2a"n|richten tr.* поново (и. опет) усправити -љати, поново (и. опет) поди|ћи -зати; *2a"n|richten n*, *2a"n|richtung f* поновно усправљање, поновно подизање; *2a"n|stehen intr. (s)* поново (и. опет) уста-(ја)ти (и. поди|ћи се -зати се; приди|ћи се, -зати се) (од болести); поново уста(ја)ти (за спавање); *2a"n|stehen n* поновно устајање, придизање; *2a"n|treten intr. (s)* ✕ поново се појавити -љивати на позорници; ✕ поново се појавити -љивати; *2a"n|treten n* ✕ поновно појављивање; *2a"n|tun tr.* поново (и. опет) отв|орити -арати; *2a"n|wachen intr. (s)* поново се (про)будити; *2a"n|wachen n* поновно буђење; *2a"n|wären tr.* поново под-, за|греја(ва)ти; *2a"n|s|brechen intr. (s)*: а) поново умаћи (и. побећи); б) *fig.* поново (и. опет) изби(ја)ти (и. настати, ударити); *2a"n|s|bruch m* поновно избијање *n*; *2a"n|s|fuhr* ✕ поновно извожење *n*, понован извоз *m*; *2a"n|s|führen tr.* поново изв|озити -ести; *2a"n|s|grabung f* поновно ископавање (e-r Leiche леша); *2a"n|s|söhnen tr.* = *ver|söhnen*; e-n Ketzler mit der Kirche 2aussöhnen помирити јеретика са црквом; *2a"n|s|söhnung f* из-, по|мирење *n*; *2a"n|s|stellung f* поновна изложба, поновно излагање *n*.

Wie'der..., wie'der... {в|д|р-}: *2bauen tr.* поново градити (и. зидати, подизати); *2beginn m* поновно почињање *n*, понован почетак; *2beginn des Unterrichts* почетак школе; *2bekommen tr.* опет (и. поново) доби(ја)ти; *2beleben tr.* поново ожив|ити -љати (и *fig.*); повратити у живот (e-n Scheintoten обамплога); *2belebung f* поновно ожив|љавање -ење *n*, (по)враћање *n* у живот; *2belebungs|versuch m* покушај повраћања у живот (и. оживљавања); *2berasen tr.* опет (и. поново) побу|сити -шавати; *2besetzen tr.* наново посе|сти -дати, опет заузети (ein Land земљу); mit Kolonisten 2besetzen наново насе|лити -љавати; mit Fischen 2besetzen поново (и. опет) по|рибити -љавати; e-n Lehrstuhl 2besetzen поново попу|нити -њавати катедру; *2besetzung f* поновно поседање (и. заузимање) *n*; поновно насељавање *n*; поновно попуњавање *n* (катедре); sich 2besinnen поново се при|се|тити -ћати, поново се размишљати; *2besitz|ergreifung f* поновно узимање *n* у посед, поновно поседање *n*; *2besohlen tr.* поново (и. опет) пенцетисати, поново ударити -ати нов(е) ђоц(ове) (и. нове потплати) на; *2besohlung f* поновно пенцетисање *n*, уда|рање *n* нових ђонова (и. потплати).

Wie'der... {вуд'р-}: ~betre'tungs|fall δ_2 *m.* im ~betretungsfall у поврату, у случају поврата. Wie'der..., wie'der... {вуд'р-}: \mathbb{Z} bevölkern *tr.* поново насељити -љавати; ~bevölkern *n.*, ~bevölkerung *f* поновно насељавање *n.*; \mathbb{Z} bezahlen *tr.* исплатити, вратити; *abs.* одужити се; ~bezahlung *f* исплата; \mathbb{Z} bringen *tr.* опет (и. поново) дон|ети -осити, вра|тити, -ћати (ет. што); опет (и. поново) довести (и. врати-ти) (ј-п кога); ~bringen *n* поновно доношење, враћање; повратак *m.*; ~druck *m* † прештампавање *n.*; ~drucken *tr.* † прештампа-вати.

Wie'der..., wie'der... {вуд'р-}: \mathbb{Z} ei'n|bringen {вуд'рә'нбрүйн-н} *tr.* на(до)кнадити (s-n Schaden (своју) штету); Zeit време; \mathbb{Z} ei'n|führen *tr.* поново (и. опет) ув|ести -одити; поново (и. опет) завести -одити; \mathbb{Z} поново (и. опет) ув|ести -озити; e-n Gebrauch \mathbb{Z} einführen завести обичај; ~ei'n|führung *f* поновно у-, за|вођење *n.*; обнављање *n.*, обнова *f.*; \mathbb{Z} поновно увођење *n.*, понован увоз *m.*; \mathbb{Z} ei'n|n-gehen *intr.* (h) \mathbb{Z} поново (и. опет) приспети (и. доћи, (при)стижити, падати); ~ei'n|n|gehen *n* поновно пристизавање (и. стижање, приспевање, падање); \mathbb{Z} ei'n|n|holen *tr.* опет сти|ћи -зати; \mathbb{Z} ei'n|n|kassieren \mathbb{Z} *tr.* поново (и. опет) унети (и. утер(ив)ати) у касу, поново (и. опет) покупити (и. наплатити); \mathbb{Z} ei'n|n|lenken *intr.* (h) = einlenken I 2; \mathbb{Z} ei'n|n|lösen *tr.* из-вадити, от-, ис|купити -љивати; ~ei'n|n|lösung *f* откуп(љивање *n.*) *m.*, вађење *n.*; ~ei'n|n|nahme *f* поновно заузимање -ење *n.*; \mathbb{Z} ei'n|n|nehmen *tr.* поново (и. опет) зау|ети -имати; \mathbb{Z} ei'n|n|packen *tr.* поново (у)паковати (и. (у)дењчити, замота(ва)ти, уви(ја)ти); ~ei'n|n|packung *f* поновно упакивање (и. удењчавање, заматавање, увијање) *n.*; \mathbb{Z} ei'n|n|renken *tr.* = einrenken I; \mathbb{Z} ei'n|n|richten *tr.*: a) поново (и. опет) уре|дити -ћивати (и. удесити, наместити), преуре|дити, -ћивати, преустрој|ити, -авати; поново (и. опет) установити; b) = einrenken I; ~ei'n|n|richtung *f*: a) поновно удешавање (и. наме-штење, уређење) *n.*, преуре|ђење, -ивање *n.*, преустројство *n.*, поновно установљавање *n.*; b) = einrenken II; \mathbb{Z} ei'n|n|schiffen \mathbb{Z} *tr.* поново (и. опет) укрца(ва)ти, поново утовари(ва)ти у лађу, поново натоварити на лађу; ~ei'n|n|schiffung *f* поновно укрцавање *n.*, поновно утоваривање *n.* у лађу, поновно товарење *n.* на лађу; \mathbb{Z} ei'n|n|schlafen *intr.* (s) поново (и. опет) заспати; *fig.* die Sache ist \mathbb{Z} eingeschlafen ствар је опет пала у заборав; \mathbb{Z} ei'n|n|schließen *tr.* поново (и. опет) закључа(ва)ти (и. забравити, затворити); \mathbb{Z} ei'n|n|setzen *tr.* поново (и. опет) (по)ставити (и. вратити) на своје место; \mathbb{Z} поново поставити, (по)врати-ти права (и. звање) (*acc.*: *dat.*); in den Besitz \mathbb{Z} einsetzen (по)вратити у посед; \mathbb{Z} ei'n|n|setzung *f*: a) δ_2 повраћај *m.* (и. враћање *n.*) права (и. службе); δ_2 ~einsetzung in den vorigen Stand враћање *n.* (и. повраћај *m.*) у првашње (и. првобитно) стање; b) ~einsetzung auf den Thron враћање (и. повраћај) на престо; ~ei'n|n|treten *intr.* (s) a) поново (и.

опет) у|ћи -лазити, поново ступ|ити, -ати; \mathbb{X} поново ступити; b) поново (и. опет) насту-п|ити -ати (и. наста(ја)ти, доћи, појав|ити се, -љивати се); ~ei'n|n|treten *n.*, ~ei'n|n|tritt *m* поновно ступање *n.* (у службу); поновно насту-пање (и. настајање, појављивање) *n.*, обн|ав-љање, -овљење *n.*, обнова; \mathbb{Z} ei'n|n|ziehen I *tr.* \mathbb{Z} поново (и. опет) утер(ив)ати у благајницу, уб(и)рати, напла|тити, -ћивати; II *intr.* (s) по-ново (и. опет) у|ћи -лазити; III ~ei'n|n|ziehen *n* поновно улажење, поновни улазак *m.*, по-вратак *m.*

Wie'der..., wie'der... {вуд'р-}: \mathbb{Z} erhalten = \mathbb{Z} erlangen; \mathbb{Z} erinnern: sich \mathbb{Z} erinnern поново (и. опет) се се|тити -ћати, поново се опоми|нути -ињати (e-r Sache *gen.* чега); ~erinnerung *f* поновно сећање *n.*, поновно опомињање *n.*; сећање *n.*, опомињање *n.*; \mathbb{Z} er-kennen *tr.* и *refl.* опет (у)познати; опет сазна-(ва)ти; *rec.* sich (и. ea.) \mathbb{Z} erkennen поново (и. опет) познати се; ~erkennung *f* поновно позна(ва)ње *n.*; поновно сазна(ва)ње *n.*; \mathbb{Z} erlan-gen *tr.* опет (и. поново) доби(ја)ти (и. задоби(ва)ти, постићи), повратити; ~erlangung *f* поновно (за)добивање (и. постижавање, постигнуће) *n.*, повраћање *n.*; \mathbb{Z} erobern *tr.* по-ново (и. опет) осво|јити -ајати (и. зау|јети -имати); ~erobierung *f* поновно освајање -ојење (и. заузимање -ење) *n.*; \mathbb{Z} eröffnen *tr.* поново (и. опет) отв|орити -арати; ~eröffnung *f* поновно отварање *n.* (позоришта, радње итд.); \mathbb{Z} erscheinen *intr.* (s) опет (и. поново) се (по)јавити (и. појављивати, јављати); ~erscheinung *f* поновно јављање (и. појављивање) *n.*, поновна појава; \mathbb{Z} ersetzen, \mathbb{Z} erstatten *tr.* вра|тити, -ћати, накнадити; ~ersatzung, ~erstattung *f* враћање *n.*, на(до)кнађивање *n.*, накнада; \mathbb{Z} erwachen *intr.* (s) поново се (про-)будити; ~erwachen *n* поновно буђење; \mathbb{Z} erwählen *tr.* поново (и. опет) бирати (и. изабрати); \mathbb{Z} erwecken *tr.* поново (про)будити; васкрс|јавати, -нути; \mathbb{Z} erwischen *tr.* поново (и. опет) ухватити (и. укебати, затећи); \mathbb{Z} erzählen *tr.* поново (и. опет) (ис)причати, пон|овити, -ављати; \mathbb{Z} erzeugen поново произ-в|ести -одити, препроизв|ести, -одити; пре-обра|зити, -жавати; ~erzeugung *f* поновно произвођење *n.*, препроизвођење *n.*; преобра-жавање *n.*, преображај *m.*; \mathbb{Z} fangen *tr.* поново (и. опет) хватати (и. ухватити); \mathbb{Z} finden *tr.* поново (и. опет) на|ћи -лазити.

wie'der|flo'tt|machen \mathbb{Z} *tr.* поново (и. опет) учинити (и. оспособити) да плови, *fig.* по-правити стање ствари.

Wie'der..., wie'der... {вуд'р-}: \mathbb{Z} fordern *tr.* по-ново (и. опет) тражити (и. искати, захтева-ти); ~gabe *f* враћање *n.*; повраћај *m.*; понав-љање *n.*, превод *m.*, превођење, поновно ка-зивање *n.*; \mathbb{Z} gebären *tr.* *rl.* поново (и. опет) родити (и. рађати), препор|одити, -ађати; \mathbb{Z} geboren werden поново се родити (и. ра-ђати), препор|одити се, -ађати се; \mathbb{Z} geben *tr.*: a) (по)вратити, (по)враћати; b) поново (и. опет) да(ва)ти; c) \mathbb{X} поново (и. опет) да-(ва)ти (и. играти, претстављати), поновити

(претставу); d) превести, -одити; по|овити, -ављати, изразити; wörtlich *z*geben буквално (и. од речи до речи) превести -одити (и. казати, изразити); ~geben *n* = ~gabe; ~geburt *f* r. поново рођење *n*, препород *m*; geistige ~geburt durch die Taufe духовни препород крштењем; *z*genesen *intr.* (s) = genesen *i*; ~genesung *f* = Genesung; *z*gewinnen *tr.* поново (и. опет) доби(ја)ти; *z*grüßen *tr.* отпоздравити, -љати (j-n кога, кому); ~grüßen *n* отпоздрављање, отпоздрав *m*.

Wie'der..., wie'der... {вид'р-}: *z*gu't|machen *tr.* поправити, -љати; es ist nicht *z*gutmachen то се не да поправити, то је непоправљиво; ~gu't|machen *n* поправљање; ~gu't|machungs|kommission *f* комисија (и. одбор *m*) за поправљање (и. поправку), репарациона комисија; ~gu't|machungs schuld *f* репарациони дуг *m*.

wie'der|haben {вид'р-} *tr.* опет (и. поново) имати, опет поседовати; ich habe es wieder опет сам то нашао, опет (и. поново) је то у мене.

Wie'der..., wie'der... {вид'р-}: *z*hera'b|steigen *intr.* поново (и. опет) си|ћи -лазити; ~hera'b|steigen *n* поново силажење, понован силазак *m*; *z*herau'f|bringen *tr.* поново (и. опет) (по)пети, опет (и. поново) (по)дићи (и. [по]дизати); ~herau'f|bringen *n* враћање хране (за преживање); *z*herau's|geben *tr.* (по)вратити, враћати; *z*he'r|stellbar *a* = herstellbar *b*; *z*herau'f|stellen *tr.* повратити у првашње стање; *z*he'r|stellen *tr.* повратити у првашње стање, успоставити, -љати; обн|овити, -ављати; излечити; ~he'r|steller(in *f*) *m* успостављач(ица), поправљач(ица), обнављач(ица); ~he'r|stellung *f* = Herstellung; ♀ итд. обнова, обнављање *n*, успостављање *n*; ~he'r|stellungs|kosten *pl.* трошкови *m* *pl.* око поправљања (и. васпостављања); ~he'r|stellungs|zeichen *n* ≡ знак *m* разрешавања; *z*hervo'r|bringen *tr.* поново (и. опет) произвести -одити (и. створити, начинити, направити), препроизвести, -одити; ~hervo'r|bringung *f* поновно произвођење (и. стварање) *n*, препроизвођење *n*; *z*hervo'r|suchen *tr.* опет (и. поново) изнети на видело (и. ископати, пронаћи, ишчепкати); ~hervo'r|suchen *n* ископавање, ишчепкавање; *z*hnei'n|gehen *intr.* (s) поново (и. опет) у|ћи -лазити; *z*hi'n|gehen *intr.* (s) поново (и. опет) (от)ићи тамо (и. онамо), вратити се тамо (и. онамо).

wieder|holen A. {вид'рх'олн} *I* *tr.* и *refl. insep.*: a) (sich) *z*holen по|овити (се), -ављати (се), (Хр.) опетовати (се); b) поновити, -ављати, (у)чинити још једном; seine Beweisgründe kurz *z*holen укратко поновити своје доказе; das läßt sich nicht *z*holen: a) то се не може поновити, b) то се не понавља. **H** Wieder|hol'en *n*, Wieder|ho'lung {вид'рх'олн} *f* 3b понављање, (Хр.) опетовање; **B.** {вид'рх'олн} *tr.*: a) опет (и. поново) до|нети -осити, опет (и. поново) ићи по што и донети (и. однети); b) вра|тити, -ћати.

Wie'der..., wie'der... {вид'р-}: *z*ho'lentlich {~х'ол'ентл'х} *adv.* у више наврата, у више махова, више пута; ~ho'ler {~х'ол'р} *m* 2l понављач; *z*ho'lt {~х'олт} *r.* *p.* и *a* поновљен, понављан, понован, *adv.* *z*holt, zu *z*holten Malen, *z*ho'lt'er|maßen {~х'ол'термас'н} = *z*holentlich; ~ho'lungs|fall *m* понављање *n*, случај понављања, повраћање *n*, поврат; im ~holungs|falle у поврату, у случају поврата; ~ho'lungs|zeichen *n* знак *m* за понављање, ≡ знак понављања; ~in|sta'nd|setzung *f* поновно довођење *n* у исправно стање, правка.

Wie'der..., wie'der... {вид'р-}: *z*käuen каткада *insep. intr.* (h) и *tr.* 15a: a) *z* преживати; b) *fam. fig.* преживати, прежвакати, по|овити, -ављати, претурати по глави; ~käuen *n* преживање; *fam. fig.* преживање, претакање, нагваждање; ~käuer *m* 2l: a) *z* преживар; b) *fam. fig.* претакало, препричавало, нагваждало; ~kauf *m* в. Rückkauf; *z*kaufen *tr.* прекупити, -љивати; *z*kommen *intr.* (s) опет до|ћи -лазити, (по)вратити се, (по)враћати се, по|овити се, -ављати се; regelmäßig *z*kehrend по-времен, периодичан; *z*kommen *intr.* (s) опет до|ћи -лазити, (по)вратити се, (по)враћати се; der soll mir nur *z*kommen! нека ми само до|е!; ~kunft {~к'унфт} *f* 2f (б. *pl.*) враћање *n*, повратак *m*; *z*machen *tr.* опет (и. поново) (у)радити; ~nahme {~нам'е} *f* 3b поновно узимање *n*, поновно заузимање, -ење *n*; *z*nehmen опет (и. поново) узети -имати; опет (и. поново) зау|ети -имати; ~nehmen *n* = ~nahme; *z*rufen *tr.* опет (и. поново) (по)звати (и. позивати); *z*sagen *tr.* по|овити, -ављати, поново (и. опет) каз(ив)ати; причати даље; *z*sammeln *tr.* (и sich *z*sammeln) поново (и. опет) (се) скупити, -љати, прибирати (се), прибрати (се), прикупити (се), -љати (се); *z*schaffen *tr.*: a) 14a поново (и. опет, наново) ств|орити -арати, наново у-радити, b) 15a опет (и. поново) прибавити -љати; ~schall usw. = ~hall usw.; *z*schelten = *z*schimpfen; *z*schicken *tr.* опет (и. поново) (по)слати; *z*schießen *tr.*: a) опет (и. поново) пу|цати -ћи (и. опалити); b) одгов|орити -арати пуцањем, пу|цати -ћи са своје стране, на пуцање одгов|арати -орити пуцањем; *z*schimpfen *tr.* и *intr.* (h): j-n *z*schimpfen одгов|орити -арати кому на псовке псовкама, отпсовати кому, вратити кому псовку; ~schlag *m* враћен удар(ау); уп. Widerschlag; *z*schlagen *tr.* = widerschlagen.

Wie'der..., wie'der... {вид'р-}: *z*schli'mmer|werden *intr.* (s) опет (и. поново) се погорша(ва)ти; ~schli'mmer|werden *n* погорша(ва)ње (е-р Krankheit болести).

Wie'der..., wie'der... {вид'р-}: *z*sehen *tr.* поново (и. опет) видети -ћати; auf (baldiges) Wiedersehen! до (скорог) виђења!; *z*stoßen *tr.* вра|тити -ћати удар(ау) (acc.: *dat.*), од-

говорити ударцем (*acc.: dat.*); **suchen** *tr.* поново (и. опет) тражити; **~taufe** *f rl.* поново (и. друго) крштење *n*; **~taufen** *tr. rl.* поново (и. опет) крстити-штавати, крстити-штавати по други пут; **~täufer** *m rl.* присталица поновног крштења, анабаптиста; **~tönen** *tr.* = *widerhallen*; **~tun** поново (и. опет) *tr.* (у)чинити, (у)чинити по други пут, наново урадити (и. учинити), поновити, поново пасти у исту грешку; *ich werde es nicht ~tun* нећу то више (у)радити; **~um** 1. *adv.* опет, на-, поново; 2. *сј.* опет, с друге стране; а. [вратити се, -ћати се.] **wie'der|u|m|kehren** {вид-р-у-м-к-е-р-н} *intr. (s)* **Wie'der...**, **wie'der...** {вид-р-}: **~vereinigen** *tr.* а) опет (и. поново) с-, ујединити-њавати; б) измири(ва)ти, помири(ва)ти; **~vereinigung** *f*: а) поновно уједињење -авање, поновно сједињавање -ење *n*; б) из-, помирење, из-, помиривање; **~vergelten** *tr.* и **~vergeitung** *f* = *vergelten*, *Vergeitung*; **~vergeltungsrecht** *n* право одмазде, право враћања, право предузимања принудних мера; **~verheiraten** 1 *tr.* опет (и. поново) (о)женити, поново уда(ва)ти; II *сich ~verheiraten* поново (и. опет) се (о)женити; преуда(ва)ти се, поново (и. опет) се уда(ва)ти; III **~verheiratung** *f* поновна женидба; преудаја, поновна удаја; **~verkauf** *m* препродавање *n*, препродаја; **~verkaufen** *tr.* препрода(ва)ти; **~verkaufen** *n* = **~verkauf**; **~verkäufer(in)** *f* *m* продавац, -чица; крчмил/ац, -ица, продавац, -чица мало; в. и *Rabatt*; **~verlesen** *сј* *n* *der* *Zeugenaussage* читање сведоцима њихових исказа, читање (и. прочитавање) исказа сведока; **~vermieten** *tr.*: а) опет (и. поново) изда(ва)ти (и. дати у закуп); б) изда(ва)ти (и. да(ва)ти) у пазакуп; **~vermietung** *f*: а) поновно издавање (и. давање у закуп); б) давање *n* у пазакуп; **~versöhnen** *usw.* = *versöhnen* *usw.*; **~wachsen** *intr. (s)* опет (и. поново) (из)расти; **~wachsen** *n* ново растење; **~wahl** *f* поновни избор *m*; **~wählbar** поново бирљив; **~wählbarkeit** *f* поновна (из-)бирљивост; **~wählen** *tr.* поново бирати (и. изабрати); **~zahlen** *tr.*: а) поново (и. опет) плаћити, -ћати; б) вратити, исплатити. **Wie'der...**, **wie'der...** {вид-р-}: **~zu"lassen** *tr.* опет (и. поново) прим(и)ти -ати (и. [до]пустити); **~zu"lassung** *f* поновни пријем *m*, поновно примање *n*, поновно (до)пуштање *n*; **~zu"nahme** *f* понован прираштај *m*, поновно растење *n*; **~zu"sa"mmen|tritt** *m* понован састанак, поновно отварање *n* (скупштине итд.); **~zusa"mmen|setzen** *tr.* поново (и. опет) скл(оп)ити -апати (и. саставити, -љати); **~zu"stellen** *tr.* вратити, -ћати, опет (и. поново) преда(ва)ти. **wie'fe'rn** {ви-ф-е-р-н} *adv.* (у)колико; уп. *inwiefern*, *inwieweit*. **Wie'ge** {ви-г-е} [свн.: *wägen*] *f* 3b 1. колевка 2. *fig.* колевка, постојбина, завичај *m*; детињство *n*; *von der ~* ап од колевке, од најранијег детињства. 3. = *Wiegemesser*. **Wie'ge...** {ви-г-е} **~brett** *n* \ даска *f* за сечење меса; **~frau** *f* љубавица; **~maschine** *f* ма-

шина (и. stroj *m*) за сечење; **~messer** *n* \ сатара *f*.

wie'gen {ви-г-ен} [: *wägen*] 1 *tr.* (из)мерити, одмерити, авати; уп. *wägen* 1. II *intr. (h)* тежити, бити тежак, уп. *gewogen*². III **Wie'gen** *n* мерење, мера *f*.

wie'gen² {~} [Wiege] 1 *tr.* и *refl.* 15a 1. љуљати, љушкати; *ein Kind in (den) Schlaf ~* у-љуљкати (и. уљушкати) дете, успавати дете љуљањем (и. љуљајући га). 2. (*sich*) ~ љуљати (се), љушкати (се), љушкати (се), љихати, (се) клатити (се); *einen ~den Gang haben* љуљати се (и. клатити се) у ходу. 3. \ (и-)сецкати. II **Wie'gen** *n* љуљање, љуљкање, љушкање, љихање, клађење.

Wiegen³... {ви-г-н-} [Wiege]: **~band** *n* 2a а) узица *f* за љуљање колевке; б) везица *f* на љуљашци за намештање покривача на њој (да дете не испадне); **~druck** *m* & књига *f* из доба проналаска штампе; **~festn** = *Geburts-tag*; **~kind** *n* дете у колевци, новорођенче, одојче, беба *f*; **~korb** *m* колевка *f* од пруга; **~lafette** *f* & лафет *m* са колевком; **~lied** *n* успаванка *f*; **~pferd** *n* = *Schaukelpferd*.

Wie'ger {ви-г-е-р} [wiegen] *m* 2l мерач.

wie'hern {ви-х-е-рн} [оном.] 1 *intr. (h)* и *tr.* 15b 1. њискати, њиштати, вриштати, врискати, рзати. 2. врискати, вриштати, вриштати од смеха, грохотом се смејати. 3. врискати, вриштати, драти се. II **Wie'hern** *n* њискање, њиштање, њиска *f*, њисак *m*, врискање, вриштање, вриска *f*, врискање *m*, рзање. [тонт.] **Wiek** {ви-к} [дн.] *f* 3b драга, увала, залив *m*, за-
Wie'ke {ви-к-е} [дн.] *f* 3b & свитак *m* тифтика (и. шарпије).

Wien {ви-н} *n* 8g Беч *m*. **wie na'ch** {ви-на-х} *сј.* = *je nachdem*.

Wie'ner {ви-н-е-р} 1 *m* 2l, **~in** {~ин} *f* 3с Бечлија, -ка. II а *inv.* бечки; **~Cafe** *n* бечка кафана *f*; **~Haus** *n* бечка кућа *f*; **~Rostbraten** *m* бечка хулбастича *f*; **~Würstchen** *n* в. *Knoblauchswurst*. [Wiener II.]

wie'nerisch {ви-н-е-р-иш} а бечки, из Беча; уп. и/

Wie'pe {ви-п-е} [дн.] *f* 3b = *Strohwisch*.

wies {ви-с} *impf. ind.* од *weisen*.

Wie's|baum {ви-с-} *m* = *Heubaum*.

Wie'se {ви-з-е} [свн.] *f* 3b ливада, травњак *m*;

~baum {ви-з-е-} *m* = *Wiesbaum*. [стица *f*.]

Wie'sel {ви-з-ел} [свн.] *n* 2l & ласица *f*, неве-
Wie'sel..., **wie'sel...** {ви-з-ел-}: **~artig** (е) Раубtiere

n pl. а & ласичаст(е) звери *f pl.*; **~fell** *n* ко-

жа *f* (и. крзно) ласице, ласичина *f*.

Wies'en... {ви-з-е-н-}: **~ameise** *f* & мрав ливадни

m; **~bach** *m* поток који протиче кроз лива-

ду; **~bau** *m* ливадарство *n*; **~bauer** *m* лива-

дар; **~blume** *f* ливадски цвет *m*; **~egge** *f*

ливадска дрљача (и. брана); **~feld** *n* па-

шњак *m*, утрина *f*; **~gras** *n* ливадска трава

f, трава на ливади; **~grund** *m*: а) утрина *f*,

ливада *f*; б) ливада *f* дубоко у долини, ли-

вада у дну (и. у дубини) долине; **~klee** & *m*

ливадска детелина; **gelber ~klee** (*Medicago*

lupulina) вија *f*; **~knarre** *f* & = *Wachtelkönig*;

~knopf & *m* крвара *f*, јарчија трава *f*; **~**

kräuter & *n pl.* ливадске траве *f pl.*; **~kresse**

~ f скавица, овчица; ~kümmel ☞ *m* ким; ~land *n* прерија; ~monat *m* девети месец у француском револуцијском календару, преријал; ~lerche *f*, ~pieper {~*pünep*} *m* 2l ☞ трепталица; ~pflanze *f* ливадска биљка; ~plan *m* прериска равница; ~quelle *f* ливадски извор; ~ralle *f* ☞ = Wachtelkönig; ~raute ☞ *f*, gelbe ~raute вредовац *m*, цреводер *m*; ~scharrer *m* 2l ☞ = Wachtelkönig; ~schaumkraut ☞ *n* = ~kresse; ~tal *n* ливадска долина; ~teppich *m* зелени покривач (и. ћилим), простирка; ~wachs *m* ливадско растине, ливадске траве *f* *pl.*, ливадско пропаше *n*.

wie|so {*vuzo*} *adv.* како то?; ~weißt du das? откуд(а) ти то знаш?, како то да ти то знаш?; ~denn? а како то?

Wie|s|wachs {*vüc-*} *m* 2h = Wiesenwachs.

wie!... {*vü-*}: ~viel {~*фил*} *adv.*: а) колико; ~viel richtiger war es daher... колико је отуда тачније било...; um ~viel mehr wird er es jetzt tun уколико ће више он то сада чинити; ~viel unnütze Mühe geben Sie sich! колико бескориснога труда улажете!, како се узалудно трудите; ~viel ist die Uhr? в. Uhr 1; и као s, das Wieviel колико; б) der ~vielste {~*филст*}, ~vielte {~*филт*} који (по реду); den ~viel(s)ten haben wir heute? који је данас (датум)?; ~weit {~*вџт*} *adv.* = inwie weit; bis ~weit? докле?; уп. wie 1 б и с; ~wohl {~*вџл*} *cj.* = obgleich.

Wi|flisburg {*вифлис-*} *n* 8g ☉ Вифлисбург *m* (град у Швајцарској, кантон Во).

Wi|king {*викинг*} [Wiek] *m* 2c: die ~er викинзи, скандинавски „краљеви мора“, пирати. Wi|klif *v.* Wyclif.

wild {*вџлт*} [свн.] I а 1. дивљи (и ☞ и ☞); ~es (opp. gesittetes) Volk дивљи народ. 2. дивљи; неприпитомљен; неукроћен; несавадан; свиреп, суров; крволочан; недружеван, недружелубив, неприступачан; непросвећен, неуљужен, необраћен; груб, суров; тршав, накомстрешен; ☞ ~wachsend (opp. gesäet) дивљи, самоникао; в. и Wein 3. 3. дивљи, унезверен, смућен; плах(овит), јаростан, напросит, жесток; бујан; луд, распасан, разуздан, раскалшан; хучан, бучан, буран; ~e Flucht дивље бекство; ~es Pferd бесан коњ; ein Tier ~ machen разбеснети животињу; seid nicht so ~! не правите толику хуку и буку! 4. дивљи, раздражен, разљућен, разјарен, разгневиен, разбешен; ~ werden разјари(ва)ти се, ражестити се, разгневити се; ~ machen разјари(ва)ти, раздражити, разгневити. 5. (са s, у нароч. значењу) ~er Boden необрађена земља; ~e Ehe в. Ehe²; ~es Fleisch дивље (и. мртво) месо; ~es Gestein јалов камен; ~er Mann баук, страшило; в. и Mann 1 а. II *adv.* дивље; бесно, бурно. III Wi|lde(r) *s*, 9l 1. der Wilde, ein Wilder дивљак; die (eine) Wilde дивљакиња. 2. Wi|lde(r) *m*. а) дошљак, који полаже испит у школи у коју није ишао, б) студент који не припада ниједном удружењу; с) *pol.* посла-

ник који не припада ниједној политичкој групи. 3. Wi|lde {*вџлд*} *n* 9l дивље; das Wilde in seinem Aussehen његов дивљи изглед. Wild- {~} *n* 2g (б. *pl.*) ☞ а) дивљач *f*; hohes (kleines) ~ крупна (ситна) дивљач; schädliches ~ = Raubzeug; б) животиња; в. Rotwild, Schwarzwild; с) \ дивљач *f*, месо (крупне) дивљачи (за јело).

Wi|ld... {*вџлт*}: ~acker *m* обрађено поље у зверињаку; ~bach *m* брзак, бујица; ~bad *n* природно купатило с минералном водом, природна бања; ~bahn *f*. а) = Jagdbezirk; б) ☞ пут *m* за ловце и дивљач у ловишту; ~bann *m* (искључиво) право *n* на лов; ~braten *m* печење *n* од дивљачи.

Wi|ld|bret {*вџлтбрет*} [срвн.: Braten] *n* 2g (аус. 2g¹) (б. *pl.*) 1. месо дивљачи. 2. \ дивљач *f*.

Wi|ld|bret..., wi|ld|bret... {~}: ☞ artig а попут дивљачи, на дивљач; ~geruch *m* мирис (и. задах) дивљачи; ~händler *m* трговац дивљачи.

Wi|ld..., wi|ld...: ~dieb *n* дивљачокрадица, ловац дивљачи без ловачког права; ☞ dieben {~*дџбн*} *intr.* (h) 15a insep. ловити кришом, ловити без ловачког права, красти дивљач; ~dieberei *f* ловљење *n* кришом, ловљење *n* без ловачког права, крађа дивљачи.

Wi|lde {*вџлд*} I *f* 3b (б. *pl.*) 1. = Wildheit. 2. = Wildnis. II 9l в. wild III.

Wi|ld|ente *f* дивља пловка. [на дивљач.]

wi|ldenzen {*вџлднцн*} *intr.* (h) осећати се

Wi|lder {*вџлдр*} *m* 9l в. wild II.

Wilderei {*вџлдрџ*} *f* 3b ловљење *n* кришом, лов *m* без ловачког права, крађа дивљачи.

Wi|lderer {*вџлдрџ*} *m* 2l = Wilddieb.

wi|ldern {*вџлдрн*} 15f *intr.* (h) 1. бити дивљи, бити дивље природе, имати дивљу природу; (за)дивљати; в. verwildern I; ~d = wild. 2. = wildenzen. 3. = wilddieben. II *tr.* подивљати, начинити дивљим. III Wi|ldern *n* дивљање, дивља природа *f*; = Wilddieberei.

Wi|ld..., wi|ld...: ~esel *m* ☞ дивљи магарец; ~fang 1. [срвн.] *m* ловљење *n* замкама (и. мрежама); 2. [wild¹]: а) припитомљен коњ; припитомљен соко; б) *ftg.* ћилкош; ~fleisch *n* месо (од) дивљачи; ☞ fremd а сасвим (и. потпуно) туђ, потпуно непознат; ~garten *m*, ~gehege *n* врт *m* са дивљачи; ~geruch *m* мирис (и. задах) дивљачи; ~geschmack *m* укус дивљачи; ~graf *m* вилдграф (име племена на Рајни); ~grube *f* ☞ јама за дивљач; ~hafer ☞ *m* = Flughäfer; ~heit {*вџлтхџт*} *f* 3b (в. wild) 1. б. *pl.* дивљачност, дивљина; дивљаштво *n*, зверство *n*, крволочност; необузданост, плаховитост, јарост; 2. са *pl.* дивљачност, испољење *n* дивљачности (и. крволочности), дивљачна радња, сурово дело *n*; 3. ☞ = Wildnis; 4. ☞ јаловост; ~hüter *m* чувар лова; ~kalb *n* ☞ јеленче, лане, срнче; ~leder ☞ *n*: а) кожа од јелена лопатара; б) америчка кожа за пенцета (и. ђонове); ☞ ledern а. ☞ ledern(e Handschuhe) (рукавице) од коже јелена лопатара; ~ling {*вџлтлџн*} *m* 2g¹ 1. ☞ дивљака *f*, дивље дрво *n*; ein zahmes Reis auf e-n ~ling pflanzen (на)калемити на дивљаку; 2. дивља животиња *f*; 3.

дивљак (и *fig*); в. ~fang б и wild¹ II, ~²meister *m* надзорник лова; ~¹nis {вилтнџс} *f* 2i дивљина, пустиња; 2. дивљина, дивље набујало биљен, *fig.* узв. ст. хаос *m*, збрка; 3. дивљина, стање п слободe; ~¹obst *n* дивље воће; ~²park *m* = ~garten; ~²recht *n* *ж* део *m* дивљачи дан псима; ~²reich *a* богат (и. пун) дивљачи; ~²ruif *m* *ж* узвик за дозивање (и. мамљење) дивљачи; ~²schaden *m* штета *f* почињена од дивљачи; ~²schur *f* бунда; ~²schütz(e) *m* (блаже за ~dieb) ловац кришом на дивљачи; ~¹schwein *n* *ж* и *ж* дивља свиња; ~¹schweinskopf *m* глава *f* дивље свиње; ~²sohlleder *n* = ~leder *b*; ~²spur *f* траг *m* (од) дивљачи; ~²stand *m* стање *n* (и. количина *f*) дивљачи (у некој шуми); ~²wachsend *ж* а дивљи; ~²wasser *n* = Sturzbach; ~²werk *ж* п дивљач *f*.

Wilhelm {вилхелм} *m* 8a Виљем; *fam. fig.* einen dicken ~ machen изигравати великог господина. [(име).]

Wilhelmine {вилхелмин} *f* 8d Вилхелмина
Wilhelms...: ~höhe *n* Вилхелмске *m* (замак код града Касела).

will {вил} 1 и 3 л. *sg. praes. ind.* од wollen.

Willе {вил} [сврн.: wollen] *m* 4e 1. воља *f*; хтење *n*: а) dein ~ geschehe! нека буде воља твоја!; ihr ~ soll geschehen биће по Вашој вољи; der ~ war gut намера је била добра; ich will meinen ~ haben хоћу да останем при своме; j-m seinen ~n tun: (у)чинити кому по вољи; *prv.* в. Himmelreich; б) са а: böser ~ зла воља, рђава намера; es war ja dein eigener ~ па (и. та) то је била твоја воља, па ти си то сам хтео; *phls.* freier ~ слободна воља; der ~ ist frei воља је слободна; guter ~ добра воља; mit dem guten ~n vorliebnehmen задовољити се (само) добром вољом, примити добру вољу за дело; letzter ~ последња воља, завештање *n*, тестамент; с) са *prp.*: aus freiem ~n добровољно, драговољно, од своје добре воље; gegen (и. wider) meinen ~n против моје воље; et. nur gegen seinen ~n tun (у)чинити што против своје воље; mit ~n а) намерно, хотимице, навалице, навлаш; б) mit (freiem) ~n својевољно, драговољно, радо; mit meinem ~n са мојим пристанком, уз мој пристанак, са мојим одобрењем; mit meinem ~n soll es nicht geschehen с мојим пристанком то се неће десити, то ће се десити само против моје воље; mit Wissen und ~n свесно и намерно; nach seinem ~n по својој вољи; ohne meinen ~n без мога пристанка; um ...willen као *prp.* в. um 7; wider ~n в. горе gegen; j-m zu ~n sein чинити кому по вољи, повлађивати кому. 2. воља *f*, жеља *f*, задовољство *n*; wenn es ihr ~ ist ако је то Ваша воља (и. жеља). 3. у *gen.*: willens sein, zu... inf. бити вољан да... *praes.*, хтети да...

Willen¹ {вилџн} *m* 2l аус. в. Wille.

willen² {~} [Wille]: um... ~ в. um 7.

Willen..., willen... {вилџн-}: ~los а безвољан, без воље; нерешљив, колебаљив; ~losigkeit *f* безвољност, немање *n* воље.

willens {вилџнс}: ~ sein в. Wille 3.

Willens... {вилџнс-}: ~änderung *f* промена (и. мењање *n*) воље; ~äußerung *f* испољење *n* воље, вољни чин *m*, хтење *n*, израз *m* воље; letzte ~äußerung е-с Sterbenden последња воља самртника; ~bestimmung *f* тестаментарни распоред *m*; ~erklärung *f* изјава; ~freiheit *f* слобода воље, слободна воља; ~kraft, ~stärke *f* јачина (и. снага) воље, енергија; ~meinung *f* воља, драга воља. [I и II.]

willentlich {вилџнтлџ} *a* и *adv.* = absichtlich
willfahren {вилџфарн, вилџџџн} [позно сврн.] 15a (*p.p.* willfahrt и gewillfahrt) I *intr.* (h) j-m in et. ~ повладити ~ћивати кому у чему, (у)чинити кому по вољи у чему, изићи у сусрет чијој жељи за што; приста(ја)ти, попустити, ~штати; der Bitte j-s ~ изићи чијој молби у сусрет, одобрити чију молбу. II Willfa'hren *n*, Willfa'hrung *f* повлађивање, попуштање, пристајање, пристанак *m*, одобравање, ~ење.

willfähig {вилџферџ, вилџферџ} *a* повладљив, склон да повлађује (и. да пристане) (на што), склон да попусти (кому), вољан, добре воље; попустљив; услужан; предусретљив; љубазан; поводљив; *adv.* предусретљиво, услужно, радо, драге воље, драговољно.

Willfähigkeit {вилџфатџ} *f* 3b повладљивост, попустљивост, услужност; предусретљивост; љубазност, благонаклоност.

Willibald {вилџбалт} *m* 8a Вилибалд.

willig {вилџџ} [сврн.] а 1. вољан, драге воље (*gen.*), драговољан, *adv.* драговољно, драге воље (*gen.*); et. ~ tun (у)чинити што драговољно (и. драге воље), *prv.* der Geist ist ~, aber das Fleisch ist schwach дух је вољан, али је тело слабо; *ж* der Reis fand zu... ~e Nehmer пиринач је радо купован по...; sich zu et. (*dat.*) ~ finden lassen бити расположен (и. склон) за што. 2. ~ willentlich. 3. ~ благонаклон. [ста(ја)ти на што.]

willigen {вилџџн} *intr.* (h) 15a: in et. ~ при-
Willigkeit {вилџџџџџџ} (в. willig) *f* 3b драга (и. добра) воља; драговољност, ревност.

williglich {вилџџџџџџ} *adv.* драговољно.

Willkomm {вилџком, вилџком} [сврн.] *m* 2g¹ 1. = willkommen II. 2. = ~becher *m* чаша *f* за добродошлицу, добродошлица *f*.

willkommen {вилџкомн} I а добродошао; seien Sie mir ~! добро ми дошли! 2. добродошао; пријатан; који долази згодно (и. у згодан час); пожељан; в. heißen I 2. II Willko'mmen *n* (и *m*) 2l добродошлица *f*, добар пријем *m*.

Willkomm(s)... {вилџком(с)-}: ~becher *m* = Willkomm 2; ~gruß *m* поздрав добродошлицом; ~mahl *n* (~trunk *m*) гозба *f* (пиће *n*) за добродошлицу.

Willkür {вилџкур} [сврн.] *f* 3b (б. *pl.*) 1. слободна воља; ich lasse das in Ihre ~ gestellt, handeln Sie nach Ihrer ~ остављам то Вашој слободној вољи. 2. самовоља, ђеф *m*; nach ~ по вољи, по нахођењу. 3. самовоља, моћ која дела самовољно (и. по ђефу); *prv.* ~ bricht Landrecht нејачица правду губи.

Willkür... {вилџкур-}: ~herrschaft *f* самовољна

владавина, апсолутна (и. деспотска) владавина, тиранија; ~herrscher *m* самовољни (и. неограничени) владалац, деспот, тиранин. **wi'llkürlich** {вѣлѣурлѣх} *a* (dv.) 1. самовољан (-но), деспотски; ~e Handlungen самовољне радње; ~ handeln самовољно делати (и. радити); ~er Satz, ~ angenommener Satz произвољна реченица, произвољно узета реченица. 2. (своје)вољан.

Wi'llkürlichkeit {~кѣѣт} *f* 3b 1. (б. pl.) самовољност, самовоља. 2. (са pl.) самовоља, самовољан чин (и. поступак) *m*, самовољно дело *n*. [fahren *n* самовољан поступак *m*.]

Wi'llkür...: ~regiment *n* = ~herrschaft; ~ver-

wi'llen {вѣлѣ} *sg* праѣт ил. од вољен. **wi'mmeln** {вимѣлн} [(срвн.) дн.] I *intr.* (h, при промени места: s) 15b 1. гамизити, врвети. 2. кипети, обилovati, врети; бити (пре)пун чега. II **Wi'mmeln** *n* гамизање; врвљење; кипћење.

Wi'mmer {вимѣр} *m* 2l чвор (у дрвету).

Wi'mmerer {вимѣрѣр} *m* 2l који цвили, јадикује.

Wi'mmerholz {вимѣр-} *fat. n* (рђава) виолина *f*, (рђава) хемане, (стара) канта *f*. [дрво.]

wi'mmerig {вимѣрѣх} *a*: ~es Holz чворновато

wi'mmern {вимѣрни} [(срвн.) I *intr.* (h) 15b цвилети, јадиковати. II **Wi'mmern** *n* цвиљење, јадиковање. [m 2l заставица *f*, барјачић.]

Wi'mpel {вимѣпѣл} *с* [свн.; *Wind *†* лат. pallium]

Wi'mpel..., **wi'mpel...** {вимѣпѣл-}: ~fall *m* подизач заставице; ~п {вимѣпѣлн} *intr.* (h) лепршати се (и. лелујати се) као заставица; ~stange *f*, ~stock *m* мотка *f* за заставицу.

Wi'mper {вимѣпѣр} [свн. (sich) win(dende) Braue] *f* 3d ☉ трепавица; ☹ трепљика; ohne mit der ~ zu zucken не трепнувши; ни да трепне.

Wi'mper..., **wi'mper...** {вимѣпѣр-}: ~artig *a* трепавичаст, трепљаст; ~haar *n*: а) трепавица *f*, длака од трепавице; б) ☹ трепља; ~п {вимѣпѣрни} I *intr.* (h) 15f трептати; II **ge|wi'mpert** {гѣвимѣпѣрт} *p. p.* и *a* трепавичат, трепљат, с трепљама; ~rand *m* ☉ ивица *f* трепавице.

Wind {вѣнт} [свн.: лат. ven-tus: wehen] *m* 2g 1. ветар; а) lauer (и. sanfter, lieblicher) ~ поветарац, ветрић, лахор; stürmischer ~ бура *f*, олуја *f*; es geht ein starker ~ дува јак ветар; bei ~ und Wetter по киши и ветру; б) ~: dicht beim ~e segeln пловити с косим ветром спреда; gegen den ~ segeln немати повољан ветар; den ~ gegen sich haben имати неповољан ветар; guten (и. günstigen) ~ haben, den ~ im Rücken haben, vor dem ~e segeln имати повољан ветар; mit halbem ~ с ветром субочице; unter dem ~e под ветар (= luvwärts); c) *fig.* in den ~ reden говорити у ветар, говорити узалуд, вапити у пустини; das ist alles in den ~ geredet то су речи у ветар, то су узалудне речи; *fig.* et. in den ~ schlagen не марити за што, не хајати за што; ~ machen хвалисати се, разматати се, шепурити се, хтети ули(ва)ти поштовање. 2. а) ветар; б) њух, мирис; *fig.* ~ von et. (dat.) bekommen нађушити што, омирисати што. 3. ветар, надимање *n*.

Wi'nd..., **wi'nd...** {вѣнт-}: ~ball *m* лопта *f* напуњена ваздухом, мала ваздушна лопта; ~beschädigung *f* штета почињена ветром, квар *m* од ветра; ~beutel *m*: а) кеса *f* напуњена ваздухом; б) *fat.* ветропир, ветрогоња; хвалисавац, разметљивац; c) ~vrста шупљега колача; ~beutelei {~бѣѣтѣлѣ} *fat. f* 3b ветрогоњство *n*, ветропирство *n*, хвалисавост, разметљивост; ~beutelig {~бѣѣтѣлѣх} *a* ветропираст, ветрогоњаст, разметљив; ~beuteln *fat. intr.* (h) insep. разметати се, хвастати се, хвалисати се; ~blatter *f* = ~rocke; ~blume ☹ *f* = Anemone; ~bruch {~брух} *m* 2d: а) дрво оборено (и. слоњено) ветром; б) ☹ надуте киле *f* pl.; ~brüchig *a* оборен ветром; ~büchse *f* пушка ветрењача; пушка са ваздухом; ~drehung *f* промена ветра, с-, окретање *n* ветра; ~dürr *a*: а) (о)сушен на ваздуху; б) *fat. fig.* сув као сарага (и. пршута).

Wi'nde {вѣндѣ} [свн.; *winden] *f* 3b 1. ☹ ладолеж *m*. 2. ☹: а) = Garnwinde; б) клуба, дизалица, чекрк *m*, витао *m*.

Wi'ndebaum *m* ☹ вретено *n* дизалице.

Wi'ndei *n* неоплођено јаје.

Wi'ndeleisen *n* ☹ чельусни резач *m* за лозу.

Wi'ndel {вѣндѣл} [свн.; *winden] *f* 3d пелена, повој *m*; noch in den ~n liegen бити још у пеленама (и *fig.*), бити још у повоју (и *fig.*).

Wi'ndel..., **wi'ndel...** {вѣндѣл-}: ~band *n* 2a трака *f* за повијање, повој *m*; ~bohrer ☹ *m* обргушка за сврдло (и. бургије); ~kind *n* дете у повоју, повојче; ~п {вѣндѣлн} *tr.* 15f пови(ја)ти, уви(ја)ти у пелене; ~weich *fat. a* j-п ~weich schlagen излемати кога да је мек као памук.

wi'nden¹ {вѣндѣн} [Wind] *intr.* (h) 15e 1. већ. imp. es windet ветар је, ветровито је, дува ветар. 2. ☹ (о)њушити.

wi'nden² {~} [свн.: wenden] 12a I *tr.* 1. вити, уви(ја)ти; плести; упредати, упрести, (у)сукати; мотати, омота(ва)ти; обави(ја)ти, сави(ја)ти: а) Garn auf die Winde ~ (на)мотати пређу на мотовило; Garn von der Weife (ab-) ~ од-, с|мота(ва)ти пређу са мотовила; ein Band um et. ~ обави(ја)ти траку око чега; б) Kränze ~ вити (и. плести) венце; Lorbeeren um die Stirn ~ вити (и. обави(ја)ти) лавор око чела. 2. изви(ја)ти, истргнути, отети; er wand ihm den Stock aus den Händen он му изви (и. истрже) штап из руку. 3. et. in die Höhe ~ (по)дићи чекрком, дизати -ћи витлом (и. дизалицом). II sich ~ вити се, увијати се, упредати се, обави(ја)ти се, сави(ја)ти се: а) der Efeu windet sich um die Bäume бршљан се вије (и. обавија) око дрвећа; б) ein Bach windet sich durch das Tal поток вијуга (и. кривуда) кроз долину; c) sich durch et. ~ проби(ја)ти се кроз што, проћи с мукром кроз што; d) er windet sich wie ein Aal: а) вије се као чиков, гибак је као јегуља, б) вије се (и. увија се) као црв (од болова). III **wi'ndend** {~т} *p. pr.* и *a* = sich ~d, који се вије, увија, који се обавија, који вијуга; ~de Täler, вијугаве долине; в. и gewunden. IV **Wi'nden** *n* вијење, увијање, упредање; вијугање; (по)-

дизање чекрком (и. витлом, дизалицом); увијање; trotz allem Krümmen und Winden упркос свему увијању и довијању (и. упијању). Уп. и Windung.

Wi'nden..., wi'nden... {вунд'н-} [Winde 1]: 2. artig(e) Pflanzen f pl.) a ладолежаст(е биљке); ~schwärmer m ладолежник.

Wi'ndes... {вунд'с-}: ~eile, ~schnelligkeit f брзина ветра.

Wi'nd...: ~fächer m = ~macher a; ~fackel f зубља (и. буктиња) за ветар; ~fahne f = Wetterfahne (и. fig.); ~fang m: a) ☼ справа f за ветрење, проветравање, ветрило n; b) заклон од ветра; ~fegge f = Fegemühle; ~frei a заклоњен од ветра; ~galle f округлао, јајаст прозор (на броду); ~geschwindigkeit f брзина ветра; ~geschwulst f ваздушни оток m; ~hale m = Flughäfer; ~harfe f = Aolsharfe; ~hauch m хух (и. дах) ветра; ~haufen m навилјак (сена); ~hose f пијавица, чевртија; ~hund [свн.] m: a) хрт; b) fam. fig. ветропир, ветрогоња; уп. ~beutel b; ~hündin f хртица.

wi'ndig {вунд'иx} a 1. ветровит, изложен ветру; es ist ~ ветровито је, ветар је, дува ветар; bei ~em Wetter по ветровитом времену. 2. fig. ветрењаст, ветропираст; хвалисав, хвастав, разметљив; уп. и luftig 3.

Wi'ndigkeit {~нд'иx} f 3b ветропирство n, ветрогноство n, олакост, површноост, fig. ~ен хвалисања n pl., разметања n pl.

Wi'nd...: ~instrument m ваздушни музички инструмент m; ~karte f крмарска карта; ~kessel m ваздушни казан (и. котло); ~klappe f поклопац m, вентил m; ~kolik f завијање n у трбуху од ветрова; ~lade f. a) ветровод m (код оргуља); b) ветрило n, вентилатор m; ~laden m (прозорски) капак; ~leitung f ветровод m, спроводник m ветра; ~licht n: a) свећа f за ветар, неугашљива свећа f; b) свећа која гори у стакленој лопти; ~loch n. a) = Wetterloch; b) крај m (и. страна f) са кога (и. које) ветар обично дува; c) рупа f, прозорче, одушка f; ~macher m: a) ветрило n; b) fam. fig. (и. ~macherin f) протува f, пробисвет m, разметљив|ац, -ица; ~macherei' {~нд'иx} fam. f 3b разметање n, шарлатанство n; ~maschine f машина за ветар; ~messer m. a) ветромер, анеометар; b) = Manometer; ~messung f мерење n ветра; ~monat m шести месец француског револуцијског календара, вантоз; ~mühle f ветрењача; ~mühl(en)flügel m крило n ветрењаче; ~müller m. a) млинар, ветрењачар; b) ветрењачар, власник ветрењаче; ~ofen m пех f на ветар; ~orgel f музички ветромер m; ~pocke f гнојница малих богиња; ~pocken fpl. мале богиње, оспице; ~rad n точак m ветрила (и. вентилатора); ~richtung f правац m ветра; ~röschen n = Anemone; ~rose ☼, ~ружа праваца (и. ветрова); ~s|braut {~с-} [свн. pop. од Windsprütz] f кратка олуја, нагао вихор, оркан m, јак и изненадан ветар m; ~schacht m = Wetterschacht; ~schaden

m штета f почињена ветром; ~schief a витопер, извитоперен, извијен, нахерен, исхерен; ~schief werden (из)витоперити се, извијати се, искоритити се; ~schiefe Kräfte ☼ витопере силе; ~schirm m ветробран, заклон од ветра; ~schnell a брз као ветар; ~seite f страна са које ветар дува, страна изложена ветру; ~spiel [свн. (свн. wint)] n хртић m, хр(т)че, хртичица f; ~still a тих, миран; es ist ~still време је тихо; ~stille f тишина, затишје n, безветрица; ~stoß m удар ветра; ☼ јак и изненадан ветар; jähер ~stoß нагао вихор; ~streichholz n жигица f за ветар, неугашљива жигица; ~strich m правац ветра; ~strom m, ~strömung f струја(ње n) f ветра; ~sturm m кратка олуја f, нагао вихор; ~suchт f надутоост трбуха од гасова.

Wi'ndung {вунд'ун} f 3b 1. winden IV. 2. вијага; кривина, у-, завојак m; окука, завијутац m.

Wi'nd..., wi'nd...: ~wärts adv. ☼ = luvwärts; ~wärts! према ветру!; ~weiser ballon m ветроказни балон; ~zeiger m ветроказ; ~zug m промаха f, промаја f. Уп. за ☼.

Wi'nried {вин'фрид} m 8a Винфрид. [Wetter...]

Wink {в'инк} [свн.: winken m 2g 1. знак; fig. савет; миг; опомена f; j-m mit den Augen e-n ~ geben намигнути кому, да(ва)ти кому знак мигом; fam. j-m e-n ~ mit dem Laternen- (и. Zaun-)pfahl geben мунути кога; auf den ~ gehorchen док неко оком, а неко скоком; (по)слушати на миг; auf den ersten ~ на први знак. 2. in e-m ~ у трен ока, за тили час(ак), у магновењу, у тренутку, за тренутак.

Wi'inkel {вин'к'л} [свн.: Wange] m 2l 1. ∆, ☼, X угао, кут, хошак; toter ~ мртви угао. 2. особ. ∆ in den ~ bringen дотер(ив)ати под прав угао. 3. ☼ = Winkelhaken, ☼ маџ. 4. кутак, скровито (и. скривено) местанце n, скровиште n; fam. буцац; j-n in e-n ~ treiben c(a)терати кога у хошак, притерати цара до дувара; alle ~ und Ecken сви ку(т)ци и заку(т)ци; die verborgensten ~ des Herzens најскривенији ку(т)ци срца; im entlegensten ~ Deutschlands fam. у најудаљенијем кутку Немачке. 5. дн. шатра f, ситничарска продавница (на сајму).

Wi'inkel..., wi'inkel... {вин'к'л-}: ~advokat m дрвени адвокат, надриадвокат, адвокат буцаклија; ~blatt, ~blättchen n паланачки лист(ић) m; ~bogen m лук угла (и. кута); ~börse f мала берза, буцаклијска берза; ~börsen-spekulant m играч на ситно на берзи; ~dach n кров m под правим углом; ~drucker m штампар буцаклија; ~druckerei' f тајна штампарија; ~ehe f тајни брак m, fam. брак око врбе; ~eisen n: a) гвоздени угломер m, железни угаоник m; b) угаоно (и. угласто) гвожђе (и. железо); ~förmig a угласт, облика угла; ~funktion f ∆ угаона (и. кутна) функција; ~gasse f хор-сокак m; ~geschwindigkeit f ∆ угаона брзина; ~haken m: a) столарски ленир, угломер; b) ✚ слагачица f, слагачка дашчица f; ~hebel m ☼ озиб (и. полуга f) на лакат.

wi'inkelig' {в'инк'л'иx} a са угловима; угласт;

са многим угловима (и. кутовима), *fam.* ћошкаст, који има много малих ћошкова; савијен на лакат, преломљен; извијен, вију- гав, кривудав.

...*winkelig* {вѣн.кѣлѣ} *a* у слож. на пр. stumpf~ тупоугли, тупокутни са тупим угловима, тупих углова (и. кутова).

Winkel..., *winkel...*: *~klammer f* ✕ угласта скоба (и. стера), скоба на лакат; *~kneipe f* = *~schenke*; *~konsole f* угаона конзола; *~konsulent m* = *~advokat*; *~makler m* ✕ сензал буцаклија; *~maß n* ✕ троугаони угломер *m*; *~messer m* ∆ угломер; *~meßkunst, ~messung f* мерење *n* углова, гониометрија; *~naht f* ✕ угаони шав *m*; *~presse f* = *~druckerei*; *~rad n* ✕ купаст зупчаник *m* под правим углом; *~recht a* = *recht-wink(e)lig*; *~richter m* судија буцаклија; *~scheibe ∆ f* угаони котур *m*, астролаб *m*; *~schenke f* крчма на забаченом месту, *pop.* ћумез *m*, последња кафаница; *~schreiber* писар буцаклија, надриписар; *~schule f* неовлашћена (и. неодобрена) школа; *~ständig a* = *achselständig*; *~treppe f* (ио)тајне (и. скривене) степенице *f pl.*; *~züge {~зѣгѣ} m pl.* 2d шеврдање *n*, врдање *n*, изврдавање *n*, (празни) изговори; *~züge machen* шеврдати, врдати, изврдавати.

winken {вин.кѣн} [свн.: *wanken*] I *intr. (h)* и *tr.* 15a да(ва)ти знак: а) *j-m mit den Augen* ~ (на)мигнути кому, да(ва)ти кому миг (и. знак) очима; *fam. co. j-m mit dem Laternen* (и. *Zaunpfahl, dem Scheunentor*) ~ мунути (и. ребнути, ајснути) кога прописно; *er darf nur ~, so geschieht es* куд он оком, ту други скоком; *er winkte mir heranzukommen* и. *ich sollte herankommen* он ми даде миг (и. знак) да приђем; б) узв. ст. *der Preis winkt dir* награда те очекује (и. чека); с) као *tr.* *j-m Stillschweigen* ~ да(ва)ти кому миг (и. знак) да (у)ћути.

Winker {вѣн.кѣр} ✕ *m 2l* значар, давалац знакова (и. сигнала); *~flagge f* сигнална застава, барјачић *m* за давање сигнала.

winklig {вѣн.кѣлѣ} a = *winkelig*.

Winseljafe {винзѣлѣ} m ✕ мајмун плачљивац.

Winselei' {винзѣлѣ} f 3b = *Gewimmer*, кукњава.

Wi'nsele' {винзѣлѣ} m 2l кукало, који јадикује, цвили, *fam.* цмољавац, кукумавка *f*.

wi'nsele {винзѣлѣ} [срвн.] I intr. (h) 15f цвилети, пиштати, завијати, јаукати, јадиковати, кмекати, кмечати; скичати; *j-m die Ohren voll ~* заглушити кога цвиљењем (и. кукањем) и јадиковањем; *mit ~der Stimme* тужним (и. жалосним) гласом. II *Wi'nsele n* цвиљење, завијање, јадиковање, скикање, писање; кмечање.

Winter {вѣнтр} [свн. *avintar*] *m 2l* зима *f* (и *fig.*); *im ~ зими*; *mitten im ~* усред зиме; *des ~s* = *winters*.

Wi'nter..., *wi'nter...* {вѣнтрѣ-}: *~abend m* зимско вече *n*; *~anzug m* зимско одело *n*; *~apfel m* зимска јабука *f*, зимњача *f*; *~aufenthalt m* зимовање *n*, зимовалиште *n*, презимљавање *n*, место *n* презимљавања; *den ~aufenthalt in Genf*

nehmen зимовати (и. презимити) у Женеви; *~bedarf m* зимница *f*; *Feuerung usw. für den ~bedarf* гориво итд. за зиму; *~bestellung* ✕ *f* угарење *n*, загртање *n*; *~birne f* зимска крушка, зимњача; *~fahrplan m* зимски ред вожње; *~feld|zug X m* зимски рат, зимска војна *f*; *~frische f* зимовање *n*, одмарање *n* преко зиме на селу, у пољу; *~frucht* ✕ *f* озими усев *m*; *~futter* ✕ *n* зимска крма *f*, зимска пића*f*, зимска сточна храна*f*; *~garten m* зимски врт, зимска башта *f*; *~gerste* ✕ *f* шестореди јечам *m*, шесторедац *m*; *~getreide* ✕ *n* = *~frucht*; *~grün n*: а) зимзелен *f*, зеленгора *f*, зеленика *f*; б) = *Efeu*; *~haar n* зимска длака *f*, зимско руно; *~hafen* ✕ *m* зимска лука *f*, зимовник; *~hafer* ✕ *m* озими овас, зоб; *~haft {винтрхѣфт} a* = *~lich*; *~halb|jahr n* зимско полугодиште, зимско полехе; *~hand|schuh m* зимска рукавица *f*; *~haus n*. а) зимска кућа *f*; б) ✕ (топла) стаклара *f*, стаклена башта *f*; *~holz n* дрва *n pl.* за зиму; уп. *~bedarf*; *~hut m* зимски шешир (и. клобук); *~ig {винтрѣх} a* = *~lich*; *~isch {винтрѣш} a* = *~lich*; *~kälte f* зимска хладноћа; *~kartoffel* ✕ *f* зимски кромпир *m*; *~kleid n* зимско одело, зимска одећа *f*; *~kohl m* јесењи купус, јесењи келѣ; *~könig m*: а) = *Zaunkönig*; б) *hist.* зимски краљ, Фридрих V фалачки, чија је власт (над Чешком) трајала само једну зиму; *~korn* ✕ *n* = *~frucht*; *~kur|gast m* лечилишни гост преко зиме; *~kur|ort m* зимско лечилиште *n*; *~landschaft f* зимски крај (и. предео) *m*, изглед *m* неког краја (и. предела) преко зиме; *~levkoje* ✕ *f* јесењи шебој *m*; *~lich {винтрлѣх} a* зимски; зимњи, зимни; *adv.* као зими; *~losung f* ✕ зимска балега; *~luft f* зимски ваздух (и. зрак) *m*; *~märchen n* бајка (и. прича) *f* за зимске вечери, зимска бајка (и. прича); *~mäßig a* = *~lich*; *~monat m* зимски месец; *~n {винтрн} 15f I intr. (h) imp.* *es* 2t: а) зима је, б) зазимљује, ето зиме; II *tr.* = *durch-wintern I*; III *~n p v.* *~ung*; *~obst n* зимско воће; *~pflanze f* зимска биљка; *~quartier X n* зимовник *m*, зимовиште; *die ~quartiere beziehen (от)ићи* на зимовник; *~reise f* зимски пут *m*, зимско путовање *n*; *~rock m* зимски капут; *~s {винтрс} adv.* зими; *~saat* ✕ *f*: а) озими усев *m*; б) озимо жито *n*; *~sachen fam. pl.* = *~kleidung*; *~schlaf m* зимски сан (животиња које преспавају зиму); *den ~schlaf halten* преспавати зиму; *~schläfer m* ✕ животиња *f* која преспава зиму; *~seite f* северна страна; *~semester n* = *~halb-jahr*; *~sport m* зимски спорт; *~tag m* зимски дан; *~überzieher m* зимски капут, зимски ортач; *~ung {винтрун} f 3b 1.* = *durch-wintern III*; 2. = *~frucht*; 3. = *~haus* б; *~vergnügen n* зимско задовољство, зимска забава*f*; *~vorrat m* зимница *f*; *~weizen m* \ озима пшеница *f*; *~wetter n* зимско време; *~zeit f* зимско доба *n*, зима; *~zeug n*: а) зимско лице, лице за зиму, зимска чоха *f*; б) зимско одело.

*Wi'nter {вѣнтрѣ} [свн.; *лат. vinitor: Wein] m*

2l ~in{~йн} f 3c 1. виноградар, -ка. 2. берач, -ица грожђа.

Winzer... {вѣнцѣр-}: ~fest n виноградарска свечаност f; ~lied n виноградарска песма f; ~messer n косирић m, косирче, виноградарски нож m.

wi'nzig {вѣнцѣх} [срвн.; *wenig] a 1. ~ klein мајушан, малечак, малецак, мален, малахан, ситан, сићушан, нејак; adv. ~, ~ klein малено, малчице, малко; ~es Männchen човечуљчић m, човечуљак m. [маленост.]

Wi'nzigkeit {~кѣт} f мајушност, сићушност, l Wi'pfel {вѣпфл} [свн.: wippen] m 2l врх (e-s Baumes дрвета); уп. Gipfel.

wi'pfelig {~ѣх} a који (и што) има врх.

wi'pfeln {вѣпфлн} 15f I intr. (h) и refl. дизаги се врхом својим у ваздух, стрчати врхом својим увис. II tr. = kappen 4.

Wippchen fam. {вѣпчѣн} [Wippe] n pl. 2l комедијаштво n, обећањаштво n, лагарије f pl., врџање f pl., причам ти приче; mach' mir keine ~ vor! ком га везеш?; ком продајеш киселе краставце?

Wi'ppe {вѣпѣ} [дн.] f 3b 1. = Kippe 1. 2. кљаканица, љуљашка. 3. = Wippgalgen. 4. = Peitsche. 5. Kippe und ~ = Kipperei. 6. gym. њихање n. 7. (двокраки) озиб m, полука.

wi'ppen{~н} [дн.] 15a I intr. (h) и refl. кљакати се, њихати се, љуљати се, клатити се; mit dem Steiße ~ врцкати се, вртети гузицом; der Storch wippt (sich) erst mit den Flügeln... рода прво удара крилима...; mit dem Schwanz ~ махати репом. II tr. и rec. 1. j-n ~ кљакати, љуљати кога. 2. j-n ~ оборити кога. 3. X некада: j-n ~ мучити кога. 4. kippen und ~ подрез(ив)ати (новац). III Wippen n кљаканье, њихање, љуљање; Strafe des Wippens вешала n pl. за сецање, ишчашавање n руку и ногу.

Wi'pper {вѣпѣр} m 2l в. Kipper.

Wipperei' {вѣпѣре} f 3b в. Kipperei.

Wippgalgen {вѣпг} m X вешала n pl. за сецање, ишчашавање ногу и руку; уп. wippen 4.

wir {вѣр} [свн.] pron. p. pl. од ich; ми; ~ sind

wirb{вѣрн}imper. од werben. [es ми смо (то).]

Wirbel {вѣрбл} [свн.: werben] m 2l 1. окретање n у ковитлац; вртлог (и fig.), матица f;

~ = ~wind. 2. вртоглавица f; со. = Rausch 1. 3. цвет (косе). 4. a) теме n; vom ~ bis zur Zehe од главе до пете; b) пршљен. 5. вијуга f, завој. 6. a) љурликање n; b) брзо добовање n, бубњава f; e-n ~ schlagen брзо добовати, бубњати. 7. закачка f на прозору; кључ славине, чеп шајтова; чивја f, кључ за затезање жица.

Wirbel..., wirbel... {вѣрбл-}: ~atom m вртложни атом; ~bein n (кичмени) пришљен m; ~förmig n. a) вртложаст, облика вихора (и. вртлога); b) пришљенаст, облика пришљена; ~haken m кука окретаљка f; ~haft {вѣрблхфт}, ~licht {вѣрблхфт}, ~lig {вѣрблхфт} a 1. који се окреће (и. врти) у ковитлац, као вртлог, попут вртлога; (шири смисао:) a) плаховит, жесток; b) = schwind(e)lig; es wird mir ~lig врти ми се у глави;

c) = berauscht; d) = launenhaft. 2. на цветове, у цветовима (за косу; уп. Wirbel 3); ~kasten m чивја f; ~knochen m ~ = ~bein; ~los n бескичмен; ~lose Tiere бескичмењаци m pl.

wirbeln {вѣрблн} [свн.] 15f I intr. (h; при промени места s) refl. и tr. 1. (sich) ~ окретати (се) (у ковитлац), вртети (се); fig. der Kopf wirbelt mir врти ми се глава, врти ми се у глави; ... macht mich ~ врти ми се глава од... 2. a) die Lerche wirbelt (ihr Lied)... шева пева, љурличе (песму своју); b) auf der Trommel ~ = einen Wirbel schlagen; одјекивати, лупати. II Wirbeln n окретање (у ковитлац), вртење; певање, љурликање; добовање, бубњање.

Wirbel...: ~säule f кичма, ртењача; ~schlagader f кичмено (и. ртењачно) било n; кичмена (и. ртењачна) куцавица (и. артерија); ~sturm m вихор, циклон; ~tiere n pl. кичмењаци m pl.; ~wind m вихор.

wirblich {вѣрблхт}, wirblig {вѣрблхт} a = wirbelicht, wirbelig. [werben.]

wirb(s) {вѣрблс} (2) 3 л. sg. praes. ind. од I wird {вѣр} 3 л. praes. sg. ind. од werden.

wirf! {вѣрф} imper., wirt(s) {вѣрф(с)} (2) 3 л. praes. sg. ind. од werfen.

Wirk..., wirk... {вѣрк-}: ~bank f 2f, ~brett n тезга (и. даска f, сто m) за мешање теста; ~bar {вѣрббар} a 1. отак, на разбоју радљив; 2. = wirksam; ~eisen n поткивачки нож m (за сечење копита).

wirken {вѣркн} [свн.: Werk] I intr. (h) и tr. 15a дел(ов)ати, дејствовати; радити; (у)чинити; утицати, упливисати; проузроковати; (при)чинити; причињавати, произвести, -одити; (на)правити; постићи -зати (сврху); a) abs. die Arznei hat gewirkt лек је деловао; b) Gutes ~ чинити добро; c) (са природним одређењем) beruhigend ~ деловати умирујући (и. умирљиво); d) са prp.: auf j-n (auf et.) ~ деловати (и. дејствовати, утицати) на кога (на што); nachteilig auf et. ~ штетно деловати на што; für j-n ~ радити (и. делати) за кога, делати (и. радити) у прилог кому. 2. a) (из)радити (и. израђивати) на разбоју, ткати, плести; gewirkt (ис)плетен, оплетен, (о)ткан, изаткан; b) den Teig ~ (из)месити, умесити (тесто); den Huf ~ v. auswirken II 2; c) Salz ~ (из)вадити со, производити со; кувати со. 3. радити, делати, вршити, обављати; als Arzt ~ радити као лекар, вршити лекарску дужност (и. праксу); an e-r Schule (als Lehrer) ~ радити (као наставник, професор) у (и. на) некој школи, вршити наставничку дужност у школи. II ~d p. рг. и а који дела, дејствује, ради, чини, делује, утиче, упливише, проузрокује, делујући, дејствујући, утичући, проузрокујући; с дејством, дејства (gen.), делотворан; раден, послен; einfach (doppelt usw.) ~d простог (двоструког) дејства, с простим (двоструким) дејством; phls. ~de Ursache учински узрок m (causa efficiens; opp. Zweckursache); rl. ~de Gnade делотворна милост.

III **Wirken** *n* дел(ов)ање, дејствовање; рађење, чињење, утицање, упливисање, проузроковање; причињавање, произвођење; * израђивање на разбоју, ткање, плетење; в. Wirkung.

Wirker {вѣркѣр} *m* 2l 1. делалац, виновник, творац, зачетник. 2. * = Borten-, Strumpfwirker; месицац (теста); (Salz-) солар.

Wirkerei {вѣркѣрѣ} *f* 3b * израђивање (и. израда) на разбоју, ткање *n*, плетење *n*; ткање *n*, ткиво *n*, плетиво *n*; в. Borten- Strumpfwirkerei.

wirklich {вѣркѣлѣх} *a* 1. стваран; прави, истинит, истински; das Wirkliche стварно; ~ vorhanden стваран, истинит; *adv.* стварно, у ствари, за- од-, доиста, зацело, збиља, збиљски, уистину, у самој ствари; * ~e Schuld стваран (и. прави) дуг; б) као *adv.*: das haben Sie gesagt, ~? збиља, то сте Ви рекли?; ~ nicht? збиља не?, заиста не?; ich weiß ~ nicht... не знам, збиља... 2. (пред титулама) Wirklicher Geheimer Rat стварни тајни саветник; Wirklicher Staatsrat титуларни (и. почасни) државни саветник.

Wirklichkeit {~кѣт} *f* 3b: а) (б. *pl.*) стварност, постојање *n*; in ~ у ствари, стварно, уистину; б) (са *pl.*) стварност, чињеница.

Wirks... ~meister *m* мајстор ткач, ткачки мајстор; ~messer *n* поткивачки нож *m* (за сечење копита).

wirksam {вѣркѣсам} *I* а делатан, делотворан, који дејствује, који делује, од дејства; послен, раден, успешан, пробитачан, користан; јак; лековит; ~ sein деловати, дејствовати; gegen et. ~ sein дејствовати (и. деловати, радити) против чега, бити добар за што; ~ werden ступити-ити у дејство (и. на снагу).

II *adv.* делотворно; јак; корисно, лековито.

Wirksamkeit {~кѣт} *f* 3b 1. делатност, делотворност, посленост, раденост, дејственост. 2. дејство *n*, делотворна сила (и. моћ); ~e-s Bühnenstückes дејство *n* (и. утисак *m*) једног позоришног комада; in ~ sein: а) бити у дејству, радити, дел(ов)ати, дејствовати, б) вршити службу (чиновник), с) бити на снази (закон); in ~ treten: а) почети радити (и. дел(ов)ати, дејствовати), почети рад (и. *), б) ступити -ати на снагу (закон).

Wirks... ~tafel *f*, ~tisch *m* = ~brett.

Wirkung {вѣркѣун} *f* 3b 1. = wirken III; auf j-n eine ~ ausüben деловати (и. дејствовати, утицати, вршити утицај) на кога. 2. дејство *n*, учин *m*, последица, исход, утисак *m*, печатак *m*; s-e ~ tun деловати, дејствовати; zerstörende ~ разорно дејство; Ursache und ~ узорк и последица (уп. Grund 7, Folge 5); prv. keine ~ ohne Ursache свако зашто има своје зато; нема последице без узрока.

Wirkungs..., **wirkungs...** {вѣркѣунс-} ~art *f* начин *m* деловања; ~bereich *m* делокруг, подручје *n*; ~kraft *f* дејствена сила, делотворна сила, сила (и. моћ) деловања, дејство *n*; ~kreis *m* делокруг, утицајно подручје *n*; ~los *I* а без дејства, бездејствен, безутицајан, безуспешан, неуспешан; II *adv.* без деј-

ства; ~losigkeit *f* бездејственост, безуспешност, неуспешност, безутицајност; 2 voll *I* а пун дејства, силног дејства (и. утицаја); II *adv.* са пуно дејства, јак; ~weite *f* X даљина дејствовања, дејствени домет (и. до-машај) *m*.

Wirks... ~ware * *f* тканина на петље, плетена (и. на разбоју рађена) роба; ~waren-manufaktur * *f* трговина плетеном робом.

wirr {вѣр} [нвн.; *wirren] *a* за-, с|мршен, разбарушен; збркан, за-, с|плетен; ~e Haaren haben имати разбарушену косу, бити разбарушене косе; ~ im Kopfe sein: а) имати збрку у глави, имати збркане мисли, б) *fam.* бити мамуран; ~es Durcheinander силна збрка *f*, дармар *m*, *fam.* силно замешатељство.

Wirre {вѣрѣ} [свн.] *f* 3b 1. за-, по-, у|мршеност; in die ~ bringen за-, у-, по|мрсити; wieder aus der ~ bringen размрсити. 2. ~n *pl.* заплети *m pl.*, смутње, немири *m pl.*, нереди *m pl.*, метежи *m pl.*

wirren {~н} [свн.] *I* 5a *I* *tr.* и *refl.* = verwirren 1; et. durchz- (и. inz-, unterz-) ea. ~ (за)мрсити, замршавати, помрсити, заплести, -итати, сплести -итати, збркати што; sich inz ea. ~ (за)мрсити се, замршавати се, заплести се, -итати се, сплести се, -итати се, помешати се; уп. и entwirren. II **Wirren** *n* в. Wirrung.

Wirr... {вѣр-} ~garn *n* замршен конач *m*; ~haar *n* замршена (и. разбарушена) коса *f*; ~kopf *m*: а) глава *f* са рашчупаном (и. разбарушеном) косом, разбарушен|ко, -ица; б) збркана (и. пометена) глава *f*, збркан (и. пометен) дух.

Wirrnis {вѣрнѣс} *f* 2i, **Wirrsal** {вѣрѣсал} *n* 2g збрка *f*, замршеност *f*; пометња *f*, смутња *f*, заплет *m*. | ~n *n* ситна слама *f*.

Wirr... ~seide * *f* замршена свила; ~stroh *f*

Wirrung {вѣрун} *f* 3b збрка, пометња, смутња.

Wirrwarr {вѣрвар} *m* 2g¹ (б. *pl.*) збрка *f*, дармар, кркланац, хаос, *fam.* тарапана *f*, гужва *f*, качамак; um den ~ vollzumachen да буде потпуна гужва (и. тарапана). [*m* кел.]

Wirsing {вѣрѣн} * [ит.] *m* 2g¹ (б. *pl.*), ~kohlf

wirst {вѣрѣт} 2 л. *praes. sg. ind.* од werden.

Wirt {вѣрт} [свн. (Auf-)wartender] *m* 2g, ~in {~ѣн} *f* 3c 1. домаћин, -ца. 2. газда, -рица, кућевласник, -ца. 3. домаћин, -ца, угости-тељ, -ка; den ~ (die ~in) machen дочек(ив)ати госте. 4. гостионичар, -ка, хотелијер, -ка; механиција, -ка, кафеџија, -ка, крчмар, -ица; газда, -рица, издавал|ац -ица намештених соба; prv. man muß die Rechnung nicht ohne den ~ machen не треба правити рачун без крчмара. 5. X газда, -рица (издавал|ац -ица стана војницима). 6. домаћин, -ица, кућеник, -ца; ein guter ~ sein бити добар кућеник, економ.

wirtbar {вѣртбар} *a* гостољубив, гостопримљив; (погодан) за становање, за живљење.

Wirtbarkeit {~кѣт} *f* 3b б. *pl.* / (К.) = Gastfreundschaft. [пршљен (и. Quirl).]

Wirtel * {вѣртѣл} [срвн.] *m* 2l 1. аргшак. 2. *

wirtlich {вѣртѣлѣх} *a* 1. домаћински, кућенички, чухаран. 2. = wirtbar.

Wirtlichkeit {~кд-т} *f* 3b 1. домаћинство *n*, чуварност. 2. гостољубивост, гостопримљивост, гостољубље *n*. 3. ~ е-с Hauses добро уређење *n* куће.

Wirtschaft {виртшџфт} [свн.] *f* 3b 1. а) привреда, газдинство *n*; управљање *n*, управа; искоришћивање, -ење *n*; die ~ lernen учити пољопривреду; б) ~ in e-m Hause кућанство *n*, кућење *n*, домаћинство *n*; die ~ besorgen водити кућу, газдовати; die ~ gut verstehen умети добро водити кућу (и. газдовати). 2. а) домаћинство *n*, домаће газдинство *n*, кућанство *n*; б) = Gastwirtschaft; често и за Restauration, на пр. Bahnhofswirtschaft станична гостионица; с) = Landwirtschaft б. 3. *fat.* вашар *m*, хука и бука; *iro.* eine saubere (и. schöne) ~ красно газдовање *n*; Sie haben da eine schöne ~ angerichtet! лепу сте ствар урадили (и. удесили)!

wirtschaften {~н} *I intr.* (h) 15c 1. водити газдинство, водити кућу (и. кућанство), газдовати; auf e-m Gute ~ радити (и. искоришћивати) имање, управљати имањем; gut ~ бити добар привредник, економ, добро газдовати; übel ~ рђаво водити (и. збрињавати) своје послове, рђаво газдовати, бити рђав привредник; mit dem eigenen Vermögen gut (schlecht) ~ добро (рђаво) управљати својим имањем. 2. држати механу (и. гостионицу, крчму). 3. правити хуку и буку, правити вашар; вршљати, пустошити; пљачкати, пленили. II **Wirtschaften** *n* вођење газдинства (и. домаћинства, куће), газдовање, рађење (и. искоришћивање) земље; управљање; вашар *m*, хука и бука *f*.

Wirtschaftler {виртшџфтер} *m* 2l, ~in {~јн} *f* 3c привредник, -ца, управник, -ца, управитељ, -ка, настојник, -ца; ~in редуша, настојница; ein guter ~ сећ бити добар домаћин.

wirtschaftlich {виртшџфтлџх} *I a* 1. привредни, газдински, економски. 2. вешт газдовања, кућеван, домаћински, чуваран; уредан, од реда. II *adv.* газдински, чуварно.

Wirtschaftlichkeit {~кд-т} *f* 3b привредност, чувство *n* за привреду (и. газдовање, домаћинство), чуварност.

Wirtschafts... {виртшџфтс-}: ~amt *n* привредно одељење, управа добара *f*; ~aufseher *m* = Wirtschaftler; ~beamte(r) *m* чиновник управе добара; ~beihilfe *f*, ~betrieb *m* пољопривреда *f*; ~buch *n* книга *f* прихода и расхода (куће, имања); ~gebäude *n*: а) зграда *f* за искоришћивање; б) привредникова кућа (и. канцеларија), економат *m*; ~geld *n* новац *m* за домаћинство (и. за кућни трошак, за кућне потребе); ~gerät *n* алат *m* домаћинства; ~hof *m* двориште *n* за домазлук, део дворишта за кола, живину, животиње; мајур; ~inspektor *m* надзорник имања; ~jahr *n* привредна (и. буџетска, рачунска) година *f*; ~kenntnisse *f pl.* знања *n pl.* из привреде; ~kunst *f* привреда, газдинство *n*, домаћинство *n*, економија; ~politik *f* привредна (и. економна) политика; ~verwalter *m* управник привредног добра (и. имања).

Wirts... {виртс-}: ~frau *f* гостионичарка, кафеџика, механџика, крчмарица; уп. Wirt 4; ~haus *n* механа *f*, кафана *f*, крчма *f*; immer im ~hause liegen окупати у механи (и. крчми); ~haus|leben *n* кафански живот *m*; ~haus|tisch *m* = ~tisch; ~leute *pl.* домаћини *m pl.*, газда и газдарица, газде; ~stube *f* кафанска соба, механска соба, соба крчме; ~tafel *f*, ~tisch *m* ручак *m* уз одређену цену.

Wisch {виш} [свн.] *m* 2g 1. крпа *f*, отирач; пачавра *f*. 2. парче *n* хартије (и. папира), хартијетина *f*, исписан, отштампан папир.

wischen {вишн} [свн.] 15e *I tr.* 1. (о)брисати, убрисати, отрти, отирати; Staub ~ обрисати прашину; sich den Mund ~ о-, у|брисати уста; 2. растрљивати (цртеж). II *intr.* (s) шмугнути, шту|ћи, -кнути, брзо се увући (и. ушунјати). III **Wi'schen** *n* брисање, о-, у|тирање, трљање.

Wi'scher {вишр} *m* 2l 1. брисач. 2. слик. растрљивач, трљалица *f* за сенчење. 3. а) кучине *f pl.*; б) четка *f* за чишћење топовских цеви. 4. *fat.* *fig.* оштар пре-, у|кор; j-m e-n ~ geben усекнути кога. [стићима.]

Wi'sch|gold * *n* злато у листовима (и. ли-)
Wisch|waschi {вишвиш} *fat.* *n* bi (б. *pl.*) трућање *n*, трабуњање *n*, шљапутање *n*.

Wi'sch... ~kolben *m* глава четке *f* за чишћење топова; ~lappen *m* крпа *f* за брисање, отирач.

Wi'schnu {вишну} [санскр.] *m* 8b Вишну (божанство старих Инда); ~anbeter обожава-лац бога Вишну.

Wi'sch... ~tuch *n* отирач *m*, крпа *f* за брисање; ~wasch {~ваш} *m* 2g (б. *pl.*) шљапутање *n*, трућање *n*. [зубер, бизон.]

Wi'sent {визент} [свн.] *m* 2g дивљи биво,]

Wi'smut {висмут} [нвн.] *n* (и *m*) 2g (б. *pl.*) мин. бизмут, визмут. [трихлорид *m*.]

Wi'smut... {висмут-}: ~butter * *f* визмутов
wi'smuten {висмутн} * *I a* бизмутни, од бизмута. II *tr.* 15c (за)лемити бизмутом.

Wi'smut... ~erz бизмутова руда *f*; ~glanz *m* бизмутни галенит; ~ocker *m* мин. оксид бизмутове руде; ~oxyd * *n* бизмутов оксид *m*; ~verbindungen *f pl.* бизмутова једињења, бизмутови спојеви *m pl.*

wispeln {виспелн} [свн.], **wisperm** {висперн} [дн.] *I intr.* (h) 15f шумети, жаморити; шап(у)тати, шанути. II **Wi'speln** *n* шумљење, шумор *m*, жамор(ење *n*) *m*; шап(у)тање.

wi'Bbar {висбар} *a* што се може знати.

Wi'B... {виг-}: ~begier(de) *f* жудња (и. жеља) за знањем, жеља за учењем; радозналост, (Хр.) знатижељност; ~begierig *a* жудан (и. жељан) знања, радознао, (Хр.) знатижељан.
wi'ssen {висн} [свн.: лат. videre] *I tr.* 16m 1. знати; умети: а) ich weiß viel, was weiß ich?, wer weiß?, wer kann's ~, das mag Gott ~ шта (ти) знам ја?, ко би то знао?, Бог би га знао; б) са *pp.*: über *acc.* (и. von) et. (dat.) ~ знати што, знати за што, знати о чему; с) (уметнуто) nichts, soviel ich weiß ништа, колико ја знам; д) (као не потпуно поуздано одрицање) ich wüßte nicht и. nicht, daß ich

wußte и. daß ich nicht wußte не да знам; е) (уметнуто) wie du weißt као што знаш; wie Sie ~ као што знате; er ist krank, wie Sie ~ он је болестан, као што знате; уп. bekanntlich; f) sie geht mit uns, damit du es nur weißt она иде с нама, само да (то) знаш; g) (као увод у нешто неочекивано) weißt du, was? знаш шта?; ~ Sie, was? знате (ли) шта?; h) (уверовање) er ist reich, weiß Gott он је богат, то Бог зна; i) j-n et. ~ lassen, j-m et. zu ~ tun упознати кога с чим, да(ва)ти кому на знање; et. von j-m ~ знати што од кога, сазнати што од кога; k) et. auf (и. gegen) j-n ~ знати што за (и. против) кога; l) (са зависном реченицом) ich weiß, du tust es gern и. daß du es gern tust знам да ти то радо чиниш; знам да ћеш то радо учинити; Sie ~ doch wohl, daß... Ви свако(о)јакo знате да...; (за означавање врло високог степена) dann wär' ich jetzt wer weiß wie weit па бих био сада ко зна докле; m) са *dat.* j-m Dank ~ бити кому захвалан; sich keinen Rat ~, nicht aus noch ein ~, sich nicht zu helfen ~ не знати шта ће; не знати шта да се чини; v. Rat 6; n) са *inf.* sich zu benehmen ~ умети (и. знати) понашати се (и. да се понаша). 2. (изрази особ. са другим *v.*): а) (са предметом) v. Bescheid 2 и 3; das ~ Sie nicht? то не знате?; где живите Ви?; das weiß ja jedes Kind та то зна и моја баба; та то зна и ћорава баба; das braucht niemand zu ~ то не мора нико да зна; was zwei ~, bleibt Geheimnis, was drei ~, weiß alle Welt док чуваш тајну она је твој роб, издаш ли је, ти си њен роб; das möchte ich wohl ~ то би хтео (и. волео) да знам; ~ Sie es gewiß? знате ли то поуздано?; wenn Sie es doch ~ wollen када ипак хоћете (и. желите) то да знате; das weiß die ganze Welt то зна цео свет; das weiß ich am besten то ја најбоље знам; (претеривање) ich weiß die Zeit nicht, daß er hier gewesen није био овде Бог те пита кад; (узвик) das weiß die liebe Zeit! *pop.* hol's der Teufel, ich weiß nichts davon не знам о томе ништа па да ме убијеш!; Бог би га свети знао!; weißt du was? знаш шта?; чуј; в. и l g; ich weiß nicht was као нешто, неизвесно нешто, нешто неодређено; нешто ни сам не знам шта; ich weiß schon знам већ; *prv.* в. heiß 2. b) (са зависном реченицом) nicht ~, daß... не знати да...; ich weiß sehr wohl, daß... знам врло добро да...; da man weiß, daß... пошто се зна да...; man will ~, daß... вели се да...; говори се да...; говоре да...; чује се да...; nicht mehr ~, was man tun soll не знати више шта да се чини; weißt du noch, als...? сећаш ли се још када...?; знаш ли још када...?; *prv.* в. Barthel; nicht ~, wie man bekehrt ist = verdutzt sein; c) са *prp.*: von *dat.* (и. um *acc.*) et. ~ знати за што, знати о чему; er weiß von keiner Sorge он не зна за бригу; не зна шта је брига; dort weiß man vom Winter nichts тамо се не зна за зиму; ich will von ihm nichts ~ нећу да знам за њега; davon will er nichts ~: а) (он) вели да о

томе ништа не зна, б) неће да зна (и. да чује) за то; в. и l b, i и k. 3. et. getan ~ wollen хтети да се што (у)чини (ради); er hätte ihn lieber etwas weniger entschuldigt gewußt он би више волео да је он био мање извињен; et. zu ~ bekommen сазна(ва)ти (и. дознати) што; в. и l i. II ~d *p. pr.* и a l. који зна, знајући. 2. упућен (у што), посвећен (у што). 3. = kund, bekannt; so viel mir ~d ist колико је мени познато. 4. Wi'ssende(r) {вџсџнде(р)} *s 9l* који -а зна, зналац, -ица, познавалац, -ица; упућеник, -ца, упућени, -а, који -а је посвећен -а. III Wi'ssen *n* знање 1. ohne mein Wissen без мора знања; er hat es mit Wissen s-r Eltern getan учинио је то са знањем својих родитеља; mit Wissen und Willen с предумишљајем, намерно, хотимице, навалице; m-s Wissens ist er nicht angekommen он није дошао, колико ја знам; wider besseres Wissen против свога властитог убеђења; er spricht wider besseres Wissen (und Gewissen) он говори против свог властитог уверења, говори то иако је уверен у супротно. 2. знање; mit s-m Wissen ist es nicht weit her његово знање није богзна шта.

Wi'ssenschaft {вџсџншафт} *f 3b* 1. наука, (Хр.) знаност; die schönen ~en књижевност *f*; schöne ~en und klassische Sprachen књижевност и класични језици. 2. (б. *pl.*) знање *n*, ученост. 3. знање *n*, познавање *n*; ich habe keine ~ davon немам никаквог познавања тога, то ми је сасвим непознато.

Wi'ssenschaftler {вџсџншафтлѐр} *m 2l* научник, (на)учењак.

Wi'ssenschaftler {вџсџншафтлѐр} *m 2l* 1. = Wissenschaftler. 2. надрикњига, надриучењак, цепидлака, разметливац ученошћу.

wissenschaftlich {вџсџншафтлѝх} *a (adv.)* научни (-о), знанствен(о), методски, методички; смишљен; разуман; е-е ~e Bildung haben имати научно образовање, бити научно образован. [знанственост.]

Wi'ssenschaftlichkeit {~кѝт} *f 3b* научност, *f*

Wi'ssenschafts... {вџсџншафтс-} ~drang, ~durst *m* жудња (и. жеђ) *f* за науком; ~lehre *f phls.* учење *n* о науци, теорија науке.

Wi'ssens..., wi'ssens... {вџсџнс-} ~drang, ~durst, ~trieb *m* жудња *f*, чежња *f*, нагон за знањем; уп. и Wißbegierde; ~wert, ~würdig *a* вредан (и. достојан) знања, вредан (и. достојан) да се са-, позна; значајан, знатан, занимљив; ~würdigkeit *f* вредност (и. достојност) (са)знања; занимљивост, занимљива ствар; ~zweig *m* научна грана *f*, грана знања; наука.

wissenschaftlich {вџсџнтлѝх} [wissend] *a* 1. који (се) ради (и. чини, дела) са знањем (и. знајући), са знањем; *adv.* са знањем, хотимично, намерно, навалице, навлаш. 2. готово † = bekannt, kund.

Wi'sser {вџсѐр} *m 2l* зналац, познавалац; каткада особ. у слож. надризналац; в. Halb-, Mit-, Vielwiser.

wißlich {вџсѝлѝх} *a* ✓ = wissenschaftlich.

wist! {вџсѝ} *int.* = hott a.

Wit... {вѣт-}: ~frau *f* (и Witib † {вѣтүн} [свн.] *f* 2i) = Witwe; ~mann *m* (pl. ~männer) = Witwer.

wittern {вѣт-рн} [свн.]; *Wetter *intr.* (h), *tr.* и *refl.* 15f 1. es wittert so und so такво је и такво време; so wird es den ganzen Monat ~ такво ће време бити целог месеца. 2. = wettern 1; es hat die ganze Nacht gewittert била је непогода (и. грмело је) целе ноћи. 3. es wittert durchs Dach прокишњава (и. про-јежава) кроз кров. 4. *7*: a) nach et. (dat.) ~ њуш|ити -кати за чим; b) et. ~ нађушити што (и *fig.*); c) er wittert überall nur Verrat он види свугде само издају.

Witterung {вѣт-рун-} *f* 3b 1. [wittern 1 и 2]: a) време *n*, температура; die rauhe ~ сурово (оштро, љуто) време; man sprach von der ~ говорило се о времену (и. о томе какво је време); b) *7* каквоћа ваздуха у рудницима, ваздух *т* у рудницима, испарење *n*. 2. [wittern 4] особ. *7* a) њух *m*; *fig.* von et. ~ haben нађушити (и. намирисати) што; b) воњ *m*, мирис *m* (дивљачи).

Witterungs... {вѣт-рун-с-}: ~anzeichen *n* временски (и. метеоролошки) знак *m*; ~beobachter *m* = ~forscher; ~bericht *m* временски (и. метеоролошки) извештај; ~einflüsse {~ѣнфлу-с-} *m* pl. временски (и. атмосферски) утицаји; ~einwirkung *f* утицај *m* времена (и. топлоте, температуре); ~forscher *m* испитивач (и. посматрач) времена, метеоролог; ~kunde, ~lehre *f* наука о времену, метеорологија; ~unbilden *pl.* временске незгоде, непогоде; ~verhältnisse *n* pl. временске околности (и. прилике) *f* pl., време *n*. 1 Witib {вѣт-ип} *f* 2i v. Witfrau. [Уп. и Wetter...]

Wittum {вѣт-ум} [свн.] *n* 2a особина *f*, удовштина *f*. [Wwe.] удов(иц)а. 1 Witwe {вѣт-в-} [свн.; лат. vidua] *f* 3b (abr.) Witwen... {вѣт-в-н-}: ~gehalt *n* удовичка пензија *f*; ~jahr *n* година *f* удовања (и. жаљења); ~kasse *f* удовичка благајна; ~schaft {вѣт-вн-шафт} *f* 3b (б. pl.) = ~stand; ~sitz *m* удовичко седиште; ~stand *m* удовство *n*, удовиштво *n*, удовање *n*; ~tum {вѣт-вн-тум} *n* 2a (б. pl.) = ~stand.

Witwer {вѣт-вр-} *m* 2l удовац.

Witwer... {вѣт-вр-}: ~leben *n* удовачки живот *m*; ~stand *m* удовство *n*.

Witz {вѣц-} [свн.: wissen] *m* 2g 1. (б. pl.) досетљивост *f*, духовитост *f*, доскочљивост *f*; scharfer ~ оштра досетљивост, заједљивост *f*; schlagfertigen ~ besitzen бити доскочљив, моћи брзо духовито одговорити; nach ~ haschen хтети бити духовит. 2. досетка *f*, доскочица *f*; шала *f*, пошалица *f*; ~e machen и. reißen правити досетке; faule (и. alberne) ~e machen правити рђаве (и. глупе) пошалице (и. шале); das ist (и. darin liegt) ja eben der (ganze) ~: a) то је оно што је главно, b) *fam.* то је ђаво што је у торби; ту је чвор; ту је зец. 3. студ. лакрдија *f*; свечаност *f*; = Tanzvergnügen.

Witz... {вѣц-}: ~blatt *n* шалив лист *m*; ~bold {~болт} *m* 2g шалција, шаливчина, лакрди-

јаш, досетљивац, домишљан, преклапало.

Witzelei' {вѣц-лѣ-} *f* 3b 1. натегнута духовитост, извештачена досетљивост, непрестано доскак(ив)ање *n*. 2. незграпна (и. никаква) досетка.

witzeln {вѣц-лн} *intr.* (h) 15f хтети бити духовит, правити се духовитим, доскак(ив)ати; правити рђаве (и. никакве) досетке; über j-n (über et.) ~ збијати шалу с ким (с чим), шалити се на рачун кога (чега).

Witz(es)funkeln {вѣц-с-} *m* искр(иц)а *f* духа.

witzig {вѣц-и-х} [свн.] *a* a) (за лица) духовит, досетљив, доскочљив, домишљат, довитљив; ~ sein wollen хтети бити духовит, правити се духовитим, доскак(ив)ати; äußerst ~ sein бити јако досетљив; ei, wie witzig! да духовитости!; b) (за ствари) духовит; ~er Einfall десетка *f*.

witzigen {вѣц-и-гн} *I* *tr.* 15a 1. j-n ~ (на)учити кога памети, умудрити кога, опаметити кога; sich ~ lassen (на)учити се памети, користити се поуком; v. gewitzigt. II Witzigung {вѣц-и-гун-} *f* 3b учење *n* памети, опамећење *n*, опамећеност; zur Witzigung dienen служити за памет (и. за наук).

Witzler {вѣц-лр-} 2l, Witzling {вѣц-лѣн-} *m* 2g¹ вајни досетљивац, вајни домишљан, рђав (и. никав) шалција. Уп. и Witzbold.

Witz..., witz... {вѣц-}: 2los *a* без духа, без досетљивости, без духовитости; ~reißer *m* = ~bold; ~wort *n* 2g = Witz 2.

Wladi'mir {владимѣр-} *m* 8a Владимир.

Wladislaw {владѣслаф-} *m* 8a Владислав.

wo {во-} [свн.] *I* *adv.* 1. (просторно) где: a) wo ist sie? где је она?; wo ist sie durchgekommen? где (и. куда) је прошла?; b) das Haus, wo ich wohne кућа где станујем; hier ist es, wo ich wohne овде (је где) станујем; er wandte sich nach England, als wo die meiste Freiheit ist он се упутује у Енглеску где је највише слободе; c) wo... her, wo... hin v. woher, wohin. 2. (временски) када; in e-r Zeit, wo man an dergleichen nicht dachte у времену, када се на тако што није мислило; im Januar, wo ... у јануару (и. у сечњу) када ...; zur Zeit, ~ die Tiere sprachen у време када су животиње говориле. 3. (као неодређен прилог за место) негде. 4. *prov.*: a) = wie; wo werd' ich so dumm sein? где ћу ја бити тако глуп?; како бих био тако глуп?; b) ach wo! ене де!; ни помислити!; i wo! та мани! II *cj.* = wenn; wo ich nicht irre ако се не ва-рам; wo nicht ако не; wo möglich ако је могућно, ако је могуће, по могућству; уп. wo-möglich. III Wo *n* *inv.* где; es kommt auf das Wo an стало је до где.

wo. o. *abr.* = wie oben.

wo... {во-}, испред самогласника: wor... {вор-} (главни нагласак је већином на следећој речи) када се стапа са *prp.* или *adv.*, образује упитне или односне *adv.* или *cj.*, као was упитно или односно, или welche(r), welches ако се не односи на два лица, или irgend etwas: шта, што, који, нешто, ма што, ма шта, макоје.

wo'an'ders *adv.* другде, (= anderswo). [**weben.**] **wob** {*von*}, **wō'be** {*во.б.*} *impf. ind., conj.* од **wo'bei'** *adv.*: а) код чега?, при чему?; ~ *ist* *er* *stehen* *geblieben*? где (и. при чему) је стао?; б) (односно) при чему; ~ *mir* *einfällt* *при* *че-* *му* *ми* *пада* *на* *памет*; ~ *es* *sein* *Bewenden* *hatte* *при* *чему* *се* *остаде*.

Wo'chen {*вох.*} [свн.] *f* 3b 1. недеља, седмица; (den Dienst für) die ~ *haben* *имати* *службу* *преко* *недеље*, *имати* *недељно* *дежурство*. 2. бабиње *f pl*, бабине *f pl*; in (den) ~ *n sein*, die ~ *n halten* *порађати* *се*; in die ~ *n kommen* *mit* *e-m* *Sohne* *родити* *сина*; aus den ~ *kommen* *устати* *после* *порођаја*.

Wo'chen..., **wo'chen...** {*вох.н.*}: ~*arbeit* *f* *седмични* (и. *недељни*) *посао* (и. *рад*) *m*; ~*ausweis* *m* $\frac{1}{2}$ *седмично* (и. *недељно*) *стање* *n*, *седмични* (и. *недељни*) *закључни* *рачун*, *недељни* *биланс*; ~*bericht* *m* *недељни* *извештај*; ~*besuch* *m* *бабиње* *f pl*, *посета* *f* *породиљи*; ~*bett* *n*. а) *породиљина* *постеља* *f*; б) *порађање* *n*, *бабиње* *f pl*, *бабине* *f pl*; в. *Woche* 2; ~*blatt* *n* *седмичник* *m*, *недељни* *лист* *m*, *недељне* *новине* *f pl*; ~*dienst* *m* *недељна* *служба* *f*, *седмично* *дежурство* *n*; ~*einnahme* *f* *седмични* (и. *недељни*) *пазар* (и. *приход*); (englisches) ~*end(e)* *n* *енглеска* *недеља* *f* (*суботом* *после* *подне* *и* *недељом* *слободно* *време*); ~*geld* *n* = ~*lohn*; ~*kind* *n* *новорођенче*; ~*kleid* *n* *свакодневно* *одело*; ~*lang* *adv.* *недељама*; ~*lohn* *m* *недељна* *зарада* (и. *плата*) *f*; seinen ~*lohn* *erhalten* *примити* *-ати* *недељну* *зараду* (и. *плату*); ~*markt* *m* *пазарни* *дан*, *сајам*; ~*prediger* *m* *проповедник* *у* *радне* *дане*; ~*predigt* *f* *проповед* *радног* *дана* (и. *преко* *недеље*); ~*schrift* *f* *седмичник* *m*, *недељник* *m*, *недељни* *спис* (и. *лист*) *m*; ~*stube* *f* *породиљина* *соба*; ~*suppe* *f* *јуха* (и. *чорба*, *супа*) *за* *поодиљу*; ~*tag* *m* *радни* *дан*; ~*täglich* *a* *раднога* *дана*, *радним* *даном*, *преко* *недеље*; ~*tags* *adv.* *сваког* *дана* *преко* *недеље*, *сваким* *радним* *даном*; ~*taschen* *geld* *n* *недељни* (и. *седмични*) *цепарац* *m*.

wō'chentlich {*во.х.нтлѣх*} [*Woche*] *a* *седмични*, *недељни*; *adv.* *недељно*, *сваке* *недеље*, *сваке* *седмице*, *на* *седмицу*, *на* *недељу*.

Wo'chen..., **wo'chen...**: ~*übersicht* *f* *недељни* *преглед* *m*; ~*weise* *adv.* *недељно*, *на* *недељу*, *сваке* *недеље*; ~*zettel* *m* *недељна* *листа* *f*, $\frac{1}{2}$ *недељни* *репертоар* (*списак* *комада* *који* *се* *дају* *једне* *седмице*).

...**wochig** {~*вохѣх*}, ...**wöchig** {~*во.хѣх*} *a* *у* *слож.* *на* *пр.* *letzt*~ *последње* *недеље* (*gen.*), *последње* *седмице*; *sechs*~ *шестонедељни*.

Wō'chnerin {*вѣ.хн.рѣн*} *f* 3с *породиља*; ~*nepn'-heim* {*вѣ.хн.рѣн.н.*} *n* *породиљште*.

Wo'cken {*вох.н.*} [дн.] *m* 2l = *Rocken*.

Wo'dan {*водан*} [свн.] *m* 3а *нордијска* *myth.* *Один*, *Водан*, *Вотан* (*највећи* *бог* *Германа*). **wo'du'rch** *adv.*: а) *чиме?*, *услед* *чега?*, *због* *чега?* б) (односно) *чиме*, *услед* *чега*, *због* *чега*; *кроз* *који*, *-у*, *-е*.

wo'fe'rn *cf.* *ако*, *само* *ако*, *уколико*; ~ *nicht* *ако* *не*, (*о*)*сем* *ако* *не*, *уколико* *не*.

wo'für *adv.* а) *за* *што?*, *за* *шта?* ~ *ist* *das* *gut?*

за *што* *је* *то* *добро?*, *чему* *то* *служи?*; ~ *halten* *Sie* *mich?* *за* *шта* *ме* *сматрате?*; б) (односно) *за* *шта*, *за* *што*, *за* *кога*; *er* *ist* *nicht* *das*, ~ *er* *sich* *ausgibt* *он* *није* *оно* *за* *шта* (*за* *кога*) *се* *издаје*; *c*) (*допусно*) ~ *er* *auch* *gehalten* *werden* *маг* *ма* *за* *што* *га* *сматрали*, *ма* *какво* *се* *мишљење* *имало* *о* *кому*.

wog {*вок*} *impf. ind.* од *wägen*, *wiegen*¹.

Wo'ge {*вор.*} [свн.: (be)wegen] *f* 3b (уп. *Welle* 1) *вал* *m*, (*велик*) *талас* (и *fig.*).

wo'ge'gen *adv.* а) *против* *чега?*; б) (односно) *против* *чега*, *против* *кога* (и. *које*, *којих*); а.

wo'gen {*вор.н*} 15a 1 *intr.* (*h* и *s*) 1. *таласати* *се*; *es* *wogt* *das* *Meer* *море* *се* *таласа*, *море* *је* *валовито*; *лелујати* *се*, *таласати* *се*, *повијати* *се*, *њихати* *се*; *fig.* (*за*)*дрхтати*, *надимати* *се*; *auf* *und* *ab* ~ *v.* *auf* 11 2a; *hin* *und* *her* ~ *таласати* *се*, *лелујати* *се*. 2. *кретати* *се* (и. *пловити*) *по* *таласима*, *бити* *њихан* (и. *љуљан*) *таласима*. 11 ~*d* *p.pr.* и *a* *усталасан*, *узбуркан*, *буран*, *таласав*, *валовит*; *дрхтав*, *уздрхтао*, *који* *се* *надима*. 111 **Wo'gen** *n* *таласање*, *лелујање*, *повијање*.

Wo'gen..., **wo'gen...** {*вор.н.*} [*Woge*]: ~*getöse* *n* *бучање* *валова* (и. *таласа*); ~*gürtel* *m* (*Sch*) *појас* *вала* (и. *таласа*), *вали* *који* *као* *појас* *опкољавају*; ~*halt* {*вог.нх.афт*} *a* = *wogig*; ~*prall* *m* *удар* *валова*; ~*weise* *adv.* *валови-* *ма*, *таласима*. [*вале* (и. *таласе*).]

wo'gig {*вогѣх*} *a* а) = *wogend*; б) *који* *ваља* **wo'he'r** *adv.* (*каткада* *раздвојено* *wo* *kommst* *du* *her* = *woher* *kommst* *du?*) а) *откуда?*, *одакле?*, *с* *које* *стране?*, *откуда?*, *како?*, *на* *који* *начин?*; ~ *hast* *du* *dies?* *одакле* (и. *откуда*) *ти* *то?*; б) (односно) ~ *er* *auch* *kommen* *маг* *ма* *одакле* *долази*.

wo'hi'n *adv.* (*каткада* *раздвојено* *wo* *gehst* *du* *hin* = *wohin* *gehst* *du?*): а) *куда?*, *камо?*, *на* *коју* *страну?*; *gr.* *auf* *die* *Frage*: ~? *на* *питање*: *куда?*, *камо?*; б) (односно) *der* *Ort*, *wohin* *ich* *gehe* *место* *куда* *идем*; ~... *auch* *ма* *куда*, *ма* *камо*, *куда* *год*, *камо* *год*, *ма* *на* *коју* *страну*, *куда* *му* *драго*.

wo'hina'b *adv.*: а) *куда* *доле?* *куда?*, *низ* *што?*; б) (односно) *низ* *што*, *низ* *који*, *-у*, *-е*.

wo'hinau's *adv.* *куда?*, *камо?* *на* *коју* *страну?*; *fig.* ~ *geht* *das?* *на* *што* *иде* (и. *излази*) *то?*, *чиме* *ће* *се* *то* *за-*, *свршити?*, *куда* *то* *води?*

wo'hinge'gen *cf.* *док(ле)*.

wo'hi'nter *adv.*: а) *иза* *чега?*, *за* *што?*; б) (односно) *иза* *чега*, *за* *што*, *иза* *кога*, *иза* *које*, *иза* *којих*, *за* *којим*, *за* *којом*.

wohl¹ {*вол*} [свн.: wollen] *a* 10a, *особ.* *adv.* 1. *добро*; а) *само* *adv.* (*cmpr.* *besser*, *sup.* *best*): ~ *bekomm's* (*Ihnen*)! *иро.* (*нека* *Вам* *је*) *на* *здравље*! *leben* *Sie* ~! *збогом*!, *остајте* *здраво*!; б) *sich's* ~ *sein* *lassen* *fam.* *живети* *угодно*, *бити* *на* *довлету*, *силно* *се* *забавља-* *ти*; *mir* *ist* *am* ~*sten*, *wenn* *ich* *allein* *bin* *нај-* *угодније* *ми* *је* *када* *сам* *сам*; ~ *oder* *übel*, *Sie* *müssen* *uns* *folgen*! *хтели* *не* *хтели*, *морате* *и* *ни* *снама* (и. *за* *нама*); *es* *tut* *mir* ~, *wenn*... *мило* *ми* *је*, *када*...; в. и ~*tun*; *Sie* *wissen* *sehr* ~ *знате* *врло* *добро*; (*ich*) *wünsche* (*Ihnen*), ~ *zu* *schlafen* *пријатно* *спавање*!; *лаку* *ноћ*!; *c*)

њеност; **2** habend *a* имућан; ~habenheit *f* {~хѡбѡнхѡфт} *f* 3b имућност; **2** habig {~хѡбѡх} *a* веома (и. јако) имућан; **2** ig {вѡлѡх} *a* 1. који се осећа добро (и. угодно, угодно, пријатно); ich fühle mich hier so **2** ig ја се осећам овде тако добро (и. угодно); **2**. пријатан, мио, диван; ~klang *m* благогласност *f*, благозвучност *f*, милозвучност, склад(ност) *f* *m*; **2** klingend *a* благозвучан, благогласан, милозвучан, складан; ~laut *m* = ~klang; ~leben *n* удобан живот *m*; **2** löblich *a* = löblich **2**; ~lust *f* = Wollust; **2** meinend *a* добронамеран, пријатељски; благонаклон, добрототан; **2** redend *a* који добро (и. лепо) говори, речит, лепорак; ~reden {~редѡн} *n* 2l, ~redenheit {~редѡнхѡфт} *f* 3b (б. pl.) речитост *f*; **2** riechend *a* мирисан, мирисав, миришљав, пријатног мириса; **2** riechendes Wasser миришљава вод(и)ца *f*; ~riechendes {~рѡхѡнхѡфт} *n* 9l = Parfüm; **2** schmeckend *a* добра укуса, пријатна укуса, укусан; ~sein *n* (добро) здравље; auf Ihr ~sein! у Ваше здравље!; zum ~sein! спаси Бог!; у здравље!; ~stand *m* благостање *n*, напредак, имућност *f*; ~tat {свн.} *f*: **a**) добротчинство *n*; j-m ~taten erzeigen чинити кому добротчинства; (y)чинити кому добра; **b**) благодет *f*; bei solcher Hitze ist ein Bad eine wahre ~tat на овакој врућини (и. при овакој жези) купање је права благодет; **c**) добро дело *n*; ~täter(in) *f* *m* добротвор(ка); ~tätig *a*: **a**) добротворан, добротчин; милостив; **b**) благотворан, добротворан, спасоносан, лековит; ~tätigkeit *f* добротворност, добротчинство *n*, милосрђе *n*, милостиња; ~tätigkeitsanstalt *f* добротворни (и. милосрдни) завод *m*; ~tätigkeitskonzert *n* добротворни концерат *m*; ~tätigkeitsverein *n* добротворно друштво *n*; ~tätigkeitszweck *m* добротворна сврха *f*; **2** tuend {~тѡнѡх} *a* благотворан, добротчин, добротворан; олакшаван; **2** tun *intr. h*: **a**) das tut einem wohl то чини (човеку) добро; то прија (човеку); **b**) добро (y)радити, добро (y)чинити, чинити добро; **2** tun bringt Zinsen чини добро, не кај се; ко добро чини, добро ће и дочекати; **c**) j-m ~tun (y)чинити кому добра; **2** überlegt {~уѡберлект} *a* добро (и. зрело) про-, сјмишљен; mit ~überlegtem Entschlusse унапред добро промисливиши, унапред решен; **2** verdient *a*: **a**) добро заслужен; **b**) (веома) заслужан; ~verhalten *n* добро понашање (и. владање); ~verleihen {~ферлѡѡ} *℥* {(pop.): Wolf} *m* 2g¹ и 6i = Arnika 1; **2** verpackt *a* добро спакован, добро (y)дењчен (и. спремљен); **2** verstanden 1 *a* добро разуме(ва)н, који се разуме сам собом; II *adv*. разуме се (само собом); **2** verwahrt *a* добро (са)чуван, добро очуван; **2** weislich {~вѡсѡлѡх} *adv*. врло мудро, врло паметно; **2** wollen 1 *intr. (h)*: j-m ~wollen хтети (и. желети) кому добра; II ~wollen *n* благонаклоност *f*; **2** wollend *p.pr.* и *a* добрототан, благонаклон, благонаклоњен; **2** ziemend *a* пристојан, приличан, прикладан.

wo'hnbar {вѡнѡбар} *a* (погодан) за становање (и. за живљење), настанљив.

Wo'hnbarkeit {~вѡнѡбарѡт} *f* 3b погодност за становање, настанљивост.

wo'hnen {вѡнѡн} {свн.: Wonne} 1 *intr. (h)* 15a становати, обитавати; седети, пребивати, живети, боравити; бити, постојати, има(ти); zur Miete ~ становати (и. седети) под кирију; es wohnt sich dort sehr angenehm тамо је врло пријатно за становање; тамо се станује врло пријатно; so wahr ein Gott im Himmel wohnt тако ми Бога на небесима!; diese Pflanze wohnt in China ова биљка постоји (и. успева) у Китају; ...und du wohnt im Recht ...и ти си у праву; die Hoffnung wohnt in seinem Herzen нада живи у срцу његову. II **Wo'hnen** *n* становање (ан einem Orte на неком месту), седење, пребивање, обитавање, живљење, бављење; в. и Wohnung. [ner(in).]

Wo'hner {вѡнѡр} *m* 2l, ~in {~ѡн} 3c = Bewoh-|

Wo'hn..., **wo'hn...** {вѡн-}: ~gebäude *n* зграда *f* за становање; **2** haft {вѡнѡхѡфт} *a* који станује (и. пребива, обитава, живи, седи); са станом; sich an e-m Orte ~haft niederlassen настанити се на (и. у) неком месту; ~haus *n* кућа *f* за становање; **2** lich {вѡнѡлѡх} *a* 1. угодан, удобан, удесан (за становање); **2**. = bleibend, dauernd; ~lichkeit {вѡнѡлѡхѡфт} *f* 3b 1. угодност, удобност, удесност (стана); **2**. = Wohnung; ~ort *m* станиште *n*, место *n* становања, обитавалиште *n*, пребивалиште *n*, завичај *m*; ~sam {вѡнѡсам} *a* = ~lich 1; ~sitz *m* стан(иште) *n*, седиште *n*; keinen festen ~sitz haben немати ни куће ни кућни-ште; ~stätte *f* = ~ort; ~stube *f* соба за седење (и. становање), соба где се седи (и. пребива).

Wo'hnung {вѡнѡн} *f* 3b 1. (б. pl.) стан *m*; обитавалиште *n*, пребивалиште *n*; freie ~ haben имати бесплатан стан; seine ~ an e-m Orte haben становати на (и. у) неком месту; seine ~ an e-m Orte nehmen настанити се где; eine eigene ~ haben имати свој стан. 2. стан *m*, кућа, здање *n*.

Wo'hnungs..., **wo'hnungs...** {вѡнѡнѡс-}: ~änderung *f* = ~wechsel; ~anzeiger *m* станбени огласник (и. весник); = Adreßbuch; ~entschädigung *f* станарина; ~geldzuschuß *m* додатак за станарину; ~los *a* без стана(ишта), без пребивалишта, без обитавалишта; ~mangel *m*, ~not *f* оскудица *f* у становима; ~suche *f* тражење *n* стана; ~veränderung *f* = ~wechsel; ~vermieter(in) *f* *m* издавалац -ица стана; ~wechsel *m* промена *f* стана, сеоба *f*; ~zimmer *n* аус. = Wohnzimmer.

Wo'hn...: ~wagen *m* кола *n* pl. за становање; ~zimmer *n* = ~stube; ~zins *m* закупнина (и. кирија) *f* (за стан).

Woi'lach {вѡлѡх} *℥* [рус. „клубочина“] *m* 2g¹, **Woi'lok** {вѡлѡк} 2g вунени покривач.

Woiwod' {вѡвѡд} [слов.] *m* 3a, и (аус. само) ~е {вѡвѡдѡ} *m* 3a војвода; намесник (у Польској).

Woiwoda't {вѡвѡдѡт} *n* 2g, **Woiwo'dschaft** {вѡвѡдѡтѡшт} *f* 3b војводство *n*, војводина *f*.

Wölb(e)dach {вѡлп-, вѡлб-} ☼ п кров т на свод, засвојен кров.

wö'ben {вѡлб-н} [свн.] I тр. и refl. 15a 1. ☼ и fig. (sich) ~ засвојити (се), -ђавати (се). 2. испупчити, -авати, избочити, -авати. II ge'wö'bt {гѡволт} р.р. и а: а) засвојен, на свод, сведен; испупчен, избочен; б) испупчен, пупчаст. III Wö'ben п засвојавање, грађење свода, в. Wölbung.

Wö'lb(e)... {вѡлп-, вѡлб-}: ~stein т сводни камен; ~stütze ф подупирач свода, сводни подупорањ.

Wö'lbung {вѡлбун-} ф 3b 1. = Gewölbe. 2. засвојеност, заоблеченост; избоченост, испупченост.

Wolf {вѡлф} [свн.] т 2d 1. ☼ вук, курјак; junger ~ вучић, вуче п, курјачић, курјаче п; junge Wölfe вучад ф coll.; fig. ~ in Schafskleidern вук у јагњешој кожи; ко га не зна скупо би га платио; prv. der ~ in der Fabel и. wenn man vom ~e spricht, ist er nicht weit mi o вуку, а вук на врата; mit den Wölfen muß man heulen с курјацима треба урлати; у каквом се друштву нађеш тако и ради. 2. ☼ ојед(еност ф), вучац; sich e-n ~ gehen (reiten) ојести се идући (јашући). 3. ☼ = Ramm-bär; ☼ претекли метал при ливењу; воденица (и. машина) ф за сецање меса; Fleisch durch den ~ drehen измлети месо машином. 4 = Weif. 5. машина ф (и. строј) за чишћење рашчупавањем.

wölfen {вѡлф-н} I тр. 15a ☼ (о)чистити рашчулавањем. II Wölfen п чишћење рашчулавањем.

wölfen {вѡлф-н} intr. (h), tr. 15a = welfen.

Wö'lfen {вѡлф-н} ф 3b ☼ вучица, курјачица.

wö'lfisch {вѡлф-нш} I а вучји, курјачји. II adv. вучки, курјачки. [рам т, тунгстен т.]

Wo'lfirā¹ {вѡлф-рам} п 6i (б. pl.) min., ☼ волф- Wo'lfirā² {~} т 8a Волфрам (име).

Wo'lfirā¹... {вѡлф-рам-}: ~erze п pl. min. тунгстенове (и. волфрамове) руде ф pl.; ~metall п тунгстен т, волфрам т; ~säure ф волфрамова (и. тунгстенова) киселина; ~stahl т волфрам (и. тунгстенов) челик.

Wö'lfis... {вѡлфс-}: ~art ф. а) вучји (и. курјачки) род т; б) курјачка (и. вучја) природа, природа вукова; ~balg т вучетина ф, курјачина ф, вучја (и. курјачка) кожа ф; ~bohne ф = Lupine; ~brut ф вучји окот т, вучад ф coll.; ~eisen п ☼ кљуса ф за курјаче; ~falle ф ☼ курјачка клопка; ~garn п ☼ мрежа (и. замка) ф за вукове; ~gebiß п жвале ф pl. за тврдоуста коња; ~geheul п урлање (и. завијање) вукова; ~grube ф: а) ☼ курјачка јама, вучја рупа (и. клопка); б) ☼ курјачка (и. вучја) јама; ~hund м: а) = Wolfspitz; б) = Schäferhund; ~hunger т курјачка глад ф; e-n ~hunger haben бити гладан као курјак; ~jagd ф лов т на вукове (и. курјаче); ~jäger т ☼ ловац вукова; ~kirsche ф ☼ = Belladonna; ~lager ☼ вучје лег(а)ло, вучја јазбина ф; ~luchs т ☼ = Luchs I; ~magen т курјачки (и. вучји) желудац; fig. прождрљив (и. нена-сит) желудац; ~milch ф ☼ млеч(ик)а; ~pelz

т вучетина ф, курјачина ф, вучје крзно п.

Wo'lf'spitz {вѡлф-} т ☼ (пас) вучјак.

Wo'lfis... ~schlucht ф Вучје Ждрело п, курјачка клисура; ~suchт ф ☼, ☼ ликантропија; ~zahn т ☼ вучји зуб (тестере).

Wo'lgа {волга} ☼ [рус. „велики“] ф inv.: die ~ Волга (река у Русији). [Европске Русије.]

Wolhy'nien {волу-н-н} п 8g ☼ Вольнија ф (део)

Wö'lkchen {вѡлх-н} п 2l (dim. од Wolke) облачић т, облак т; weiße ~ pl. am Himmel бели облачићи на небу, овчја вуна ф.

Wo'lkе {волк-} [свн.] ф 3b 1. облак т; ich war wie aus den ~n gefallen као да сам с месеца пао; bis an (и. in) die ~n erlieben уздизати до небеса. 2. (нешто слично облацима): а) облак т, пега, мрља на драгом камену; б) eine ~ von Heuschrecken облак скакаваца.

wölken {вѡлк-н} (само intr.), иначе wölken {вѡлк-н} tr., intr. и refl. 15a (sich) ~ облачити (се), наоблачити (се); gewölkt а облачан, наоблачен.

Wölken..., wo'lfen... {вѡлк-н-}: ~achat м min. пенушави ахат; ~an {вѡлк-н-н} adv. пут ђ-блака, у облаке, до облака; ~artig а обла-част, облаковит; ~bruch т провала ф облака; ~bruch|artig а: ~bruchartiger Regen киша ф као из кабла, плусак као да се небо прова-лило; ~haft {вѡлк-н-х-афт} а = wolkig; ~him-mel т: а) облачно небо п; б) небо п с обла-цима, предео облака; ~hoch а који се (уз)-диже до облака, висок до облака; ~kratzer fat. т облакодер; ~kuckucks|heim {вѡлк-н-ку-к-у-к-с-х-е-и-м} п Земља Непостојка ф; ~leer, ~los а безоблачан, без облака; ведар; ~losig-keit ф безоблачност; ведрина; ~maschine ф ☼ машина (и. строј т) за облаке; ~partie ф в. ~himmel; ~schieber fat. т: а) = Kulissen-schieber; б) качкет(а) ф т са правим закло-ном; ~zug т кретање п облака.

wo'lkicht {вѡлх-хт}, wo'lkig {вѡлх-х} а обла-чан, наоблачен; облакаст, облаковит, ма-гловит (и fig.).

Wo'll..., wo'll... {вѡл-}: ~arbeit ф ☼ вунон рад т, рад од вуне; ~arbeiter т ☼ вунар(ски радник); ~artig а вунаст, као вуна; ~baum т ☼ вуноносно дрво п; ~bereiter(in ф) т ☼ спремач(ица) вуне, припремач(ица) вуне; ~blume ф ☼ = Königskerze.

Wo'lle {вѡл-} [свн.] ф 3b 1. вуна. 2. а) ☼ и ☼: вуна, руно п; entfettete (gewaschene) ~ ма-сти ослобођена (прана) вуна; fette (unge- waschene) ~ масна (непрана) вуна; в. färben I; in der ~ gefärbt ђвејани, чист, прави; ~ aufwerfen (о)вунатити се. 3. = Flaum. 4. ☼ ~ der Hasen зечја длака. 5. ☼ вуна, маље ф pl. 6. fig. и prv. (weich und warm) in der ~ sitzen бити на довету, имати лепо, угодно месташце; ~ lassen müssen fat. оставити ~лати перје; prv. в. Geschrei 3.

wo'llen¹ {вѡл-н} [Wolle] а вунон, од вуне.

wo'llen- {вѡл-н} [свн.] I тр. и intr. (h) 16o 1. хтети, имати вољу; намеравати, имати на-меру, канити; тражити, желети, искати, изискивати, захтевати, полагати право на...; а) ich will, daß dies geschehe (ja) хоћу да се

то догоди (и. деси, збуди); ganz wie Sie ~ како (год) Ви хоћете; et. getan wissen ~ хтети да се што уради (и. учини); davon will ich nichts wissen нећу о томе да знам; нећу ни да знам за то; was ~ Sie von mir? шта хоћете (Ви) од мене?; das will ich mal sehen! волео бих то да видим!; ich wollte, er täte es хтео бих (и. волео бих) кад би он то учинио (и. да он то учини); er konnte gerettet werden, aber er wollte sterben он је могао бити спасен, али је хтео да умре (уп. 2); ~ wir spazierengehen? хоћемо ли у шетњу; ich habe getan, was er nicht gewollt hat ја сам урадио што он није хтео; er hat nicht gehen ~ није хтео (от)ићи; ich habe ihm nichts zu essen geben ~ нисам му ништа хтео дати да једе; b) lieber ~ v. lieber (lieb 3); c) dieser Baum will fetten Boden... ово дрво тражи мрсну земљу. 2. хтети, наумити, бити наумац, таман...; es will Nacht werden ноћ ће; ich wollte gerade abreisen баш сам наумио да отпутујем; таман хтедох да отпутујем; ein armer Bauer wollte sterben неки сиромах сељак хтеде умрети (уп. 1 а). 3. *ell.* са изостављеним *inf.* (уп. 8); er wollte nach Deutschland хтео је у Немачку; er will mich auf seine Güter он хоће да (ја) идем на његова имања; zu wem ~ Sie? кому хоћете?, код кога хоћете?, кога желите?, кога тражите?; wart! dich will ich! чекај! тебе ћу ја! (и. натрљаћу ти нос!); dem sei, wie ihm wolle! било како му драго са тим!; wie gern ich auch wollte ма колико ја хтео; ма како ја желео. 4. а) (допуштање) ich will mich geirrt haben нека сам се преварио; нека сам погрешио; б) (у реченицама за жељу) will's Gott! и. so Gott will! да Бог да!; дај, Боже!; das wolle Gott! дај, Боже!; das wolle Gott nicht! не дај, Боже!; nähere Erkundigungen wolle man einholen bei... за ближа обавештења обратити се... 5. (сувишно или ублажујући) das will ich meinen мислим то; ich will glauben, daß Sie nicht gelogen haben хоћу (и. волим) да верујем да нисте (с)лагали; das will ich hoffen надам се те како; er will nicht kommen он неће да дође, он неће доћи; das will mir nicht gefallen то ми се никако не свиђа (и. не допада); das wollte mir gar wohl gefallen то би ми се веома свидело (и. допало); mir will scheinen чисто бих (по)мислио, готово бих веровао (и. мислио); es will scheinen, daß .. рекло би се да...; das will et. (nichts) sagen (и. bedeuten, heißen) то нешто значи (то ништа не значи). 6. а) = помоћном глаголу „werden“: ich will es noch erleben доживећу (и. дочекаћу) ја то још; wir ~ sehen видећемо; да видимо; was das nur werden will? шта ће све то (и. од тога) само бити?, шта ће се из свега тога изродити?; б) = sollen; wie wollt' es euch zu Ohren kommen? како да Вам дође то до ушију?; damit will nicht gesagt werden, daß... тиме се није хтео рећи да..., тиме се не каже да...; c) = können; ich wollte es (schon) malen могао бих то (већ) (на)сликати; d) =

müssen, у одречним реченицама = dürfen; diese Sache will mit Klugheit ausgeführt werden ова се ствар мора паметно изводити. 7. а) ich will es gern gelogen haben моја је жеља да сам се преварио; камо да сам слагао; б) ich will es nicht gehört haben као да нисам ништа чуо; ich will nichts gesagt haben као да нисам ништа рекао; man will mich versichern уверавају ме; c) = behaupten; er will es gesehen haben он тврди да је (то) видео; er will ein Kenner sein он замишља да је познавалац; der Mann, den du geführt haben willst човек за кога ти велиш да си га водио; man will, ich sei... веле да сам (ја)...; man will sogar behaupten ускућују се чак шта више да (ус)тврде. 8. (са допунским *inf.* кретања) das will mir nicht (recht) in den Sinn то ми никако не иде у главу; die Sache will nicht vorwärts... ствар ни да макне (и. не напредује); j-m in die Haare (и. zu Leibe) ~ заметати кавгу с ким, насрнути -тати на кога; ich mag kommen wann ich will ма када дошао; ма у које време стигао, дошао; hoch hinaus ~ смерати високо, имати велике про-, за|хтеве. II ~ d p. рг. и а који хоће, који пристаје. III Wo'llen n, Wo'llung {вдлун} f 3b (opp. Tat) хтење n, хоћење n, (добра) воља f.

Wo'llen²... {вдлн-} [Wolle]: ~atlas *g* m вунен атлас; ~band|weberei *g* f вунене траке *fpl.*, радионица вунених трака; ~fabrik *g* f творница (и. фабрика) вунених тканина; ~garn *g* n = Wollgarn; ~stoff m = ~zeug; ~waren *g* *fpl.* вунена роба f, вунен еспап m; ~weber *g* m ткач (и. ткалац) вуне (и. вунених ствари); ~zeug n вунено лице, вунена материја вунен штоф.

Wo'll... wo'll... {вдл-} ~fabrik f = Wollenfabrik; ~färber m бојадисач (и. бојаџија) вуне; ~fett *g* n cera f, вунска маст f; ~filz m вунена пунт f, материја од уваљане вуне, вунена клобучина f; ~garn *g* n вуница f; ~gras n а) (Eriophorum) ветрограм m; б) (Holcus lanatus) зечара f, зечја трава f, пауль(ик)а f; ~haar n а) вунено влакно, влакно вуне; б) вунаста (и. коврчаста, кудрава) коса f; ~handel *g* m трговина/вуном; ~händler(in) f m трговац -киња вуном, вунар(ка); ~zig {волух} a 1. (и ~licht) {волџхт} вунаст, сличан вуни; вунат; маљав; праменаст, пахуљаст; рашчупављен; кудрав, крецав, уковрчен; 2. рунат, вунат, и маљав, длакав, руњав; рутав; ~industrie f вунена индустрија; ~kamm m гребен, гаргача f, гаргаша f, гаргаше *fpl.*; ~kammer(in) f m гребенар(ка); ~kammerei *g* f гребенарство; ~kammmaschine f (машина) гребенар; ~kratze *g* f гребен m, гаргаше *fpl.*; ~krepel(maschine) *g* m гаргашара f, машина за чишћење (и. требљење) вуне; ~markt *g* m вунено тржиште n; ~reich a богат вуном, вунат; ~reißer *g* m кидач вуне; ~sack m вунен џак, вунена врећа f; ~sam(me)t m вунена кадифа f, вунен комот; ~schere, ~schur f = Schafschere, ~schur; ~seide *g* f вунена свила; ~spinner m прелац вуне, вунар; ~spinnerei *g* f

предioniца вуне; ~stickerei' *f* вез *m* вун(и-ц)ом; ~tapete *f* вунен тапет *m*, кадифафта хартија; ~tragend *a* и вунат, маљав, длакав, руњав, рутав.

Wo'llust {вoлyст} [сврн. Wohllust] *f* 2f 1. сласт; наслада, миљина, миље *n*, уживање *n*. 2. сладострасност, сладострашће *n*, похотљивост, похотност, похота; развратност, разврат(ан живот) *m*, разблудност, блуд *m*; unnatürliche ~ неприродна (и.противприродна) наслада; mit ~ сладострасно, са слашћу, са насладом.

Wo'llust..., wo'llust... {вoлyст...} ~atmend *a* који одише сладострасношћу (и. похотљивошћу, сладострашћем); ~becher *m* пехар насладе (и. сласти).

wo'llüstig {вoлyстiх} *a* 1. сладострастан. 2. похотљив, похотан, развратан. 3. бујан.

Wo'llüstling {вoлyстлiн} *m* 2g¹, Wo'llüstler {вoлyстлeр} *m* 2l сладострасник; похотљивац, развратник; (раз)блудник.

Wo'll...: ~vieh *n* вуната стока (и. марва) *f*; ~waren *f* pl. = Wollenwaren; ~wasche *f* вунено рубље *n*.

wo'mi't adv. a) чим(е)?; ~beschäftigt ihr euch? чим(е) се заимате?, чиме се бавите?, о чему се бавите?; ~kann ich Ihnen dienen? чиме Вас могу послужити?; b) (односно) (са) чим(е), (са) којим, (са) којом, (са) којима; das ist's, ~ich nicht zufrieden bin то је оно чиме ја нисам задовољан.

wo'möglich adv. а) можда; в. и wo II.

wo'na'ch adv. a) за чим?, по чему?, за шта?; wonach fragt er? за шта пита он?; wonach schmeckt das? на што се то осећа?; какав укус има то?; b) (односно) после чега, за чим, после кога, за ким, после које, за којом, после којих, за којим.

Wo'nnē {вoнe} [сврн.] *f* 3b велика радост; сласт, миљина *n*, миље, наслада, уживање *n*; усхићење *n*, усхићеност; занос *m*; опијеност, пјаност.

Wo'nnē..., wo'nnē... {вoнe-} ~beband *a* дршћући од радости (и. од миљине, од миља); ~berauscht *a* = ~trunken; ~duselig *a* fam. = ~trunken; ~gefühl *n* осећање миљине, усхићење; ~leben *n* живот *m* (пун) миљина, живот у насладама; ~leer, ~los *a* без миљина, без задовољства, без уживања, без радости; ~monat [сврн. Wonne + = Wiese, Weide], ~mond *m* месец мај (и. свибан); ~rausch *m* опијеност *f*, пјаност *f*, занос; ~sam {вoнeзам} *a* = wonnig; ~schauer *m* жмарци (и. трнци) *m* pl. од миљине (и. од миља), подрхтавање од сласти; ~taumel *m* усхићеност *f*, усхићење *n*, занос, пјаност *f* од сласти; ~tränen *f* pl. сузе радости; ~trunken *a* опијен миљем, пјан од миљине, опијен (и. занесен) радошћу, у заносу од миљине (и. од миља), усхићен; ~voll *a* = wonnig.

wo'nnig {вoнiх}, ~lich {~лiх, вoнiклiх} I *a* пун миљине, пун миља, усхитан. II adv. усхитно.

wor... в. wo...

wor'ja'n adv.: a) (упитно) на шта?, на што?, на чему?; о чему?; о што?, о шта?; ~denkst du? на шта мислиш?; b) *pr./ind.* на нешто;

du mußt doch ~gedacht haben мора да си мислио на нешто; c) (односно) на (и. о) кој(и, -у, -е; на (и. о) којем, -ој, -им; das Buch, ~ich arbeite књига на којој радим; d) *fig.* ~bin ich? на чему сам, где сам ја?

wor'au'f adv.: a) о чему?, на шта?, на што?; ~sinnst du? о чему мислиш?, на шта мислиш?; b) (односно) о чему, о којем, на чему, на којем; на шта, на кога, на којој, -у, на којим; c) (временски) ~der junge Mann erwiderte на што млади човек одврати, на што млади човек одговори; ~alle weggingen после чега сви одоше.

wor'au's adv.: a) из чега?, од чега?, одакле?, откуда(a)?; b) (односно) из чега, од чега, одакле.

wo'rden {вoрдeн} *p.p.* од werden већ. у употреби код прошлих времена трпног стања = geworden.

wor'e'i'n adv. (одговара *prp.* in са *acc.*). a) у што?, у шта?, куда?; ~mischen Sie sich? у што се мешате?; b) (односно) у што, у који, -у, -е, куда, уп. worin.

Wo'rfe'l {вoрфeл} *f* 3d = Wurfschaufel.

wo'rfe'n {~} [сврн.] *werfen *tr.* 15f вејати; превртати.

Wo'rfe'r {вoрфeр} *m* 2l вејач (жита).

Wo'rf... {вoрф-} ~maschine *f* = Wurfmaschine; ~schaufel *f* лопата за вејање (и. превртање) (жита).

wor'i'n adv. (одговара *prp.* in са *dat.*). a) у чему?; b) (односно) у чему; у којем, у којој, у којим.

Wort {вoрт} [сврн.] *n* 2g (в. 1) 1. 2a: реч *f*; израз *m*; *gr.* име. 2. реч *f* (*opp.* Gedanke), говор *m*; ~und Begriff реч и појам; a) зависно од *prp.*: auf Ihre ~e hin на Ваше речи, према Вашим речима; aufs ~ gehorchen (по)слушати на прву реч: auf ein ~! на коју реч! само коју реч!; j-m aufs ~ glauben веровати кому на реч; auf mein ~! часна реч!; bei diesen ~en на те речи, при тим речима; ~für ~ од речи до речи; 100 Mark, in ~en hundred Mark 100 марака и речима (и. словима) сто марака; in wenigen ~en у мало речи; укратко; er brach in die ~e aus он (уз)викну; в. fallen 11; в. 2b; mit e i n e m ~e једном речју; *fam.* укратко; mit dürren ~en сухо, суво; den ~en nach verstehen буквално разуме(ва)ти (и. схваћити, -ћати); nach den ~en, die unter uns gefallen sind према речима које су пале између нас (и. које смо изменили); *parl.* ich bitte ums ~ молим за реч; ein Mann von ~ sein бити човек од речи; nicht zu ~e kommen не доћи -лазити до речи; b) већ. са *a*: in angemessenen ~en прикладним (и. подесним, згодним) речима; er macht einen Lärm, daß man sein eigenes ~ nicht hört виче да човек сама себе не чује; диже гпрају да се ништа не разуме; j-m gute Worte geben рећи кому лепу реч, молити кога, ласкати кому; ein gutes ~für j-n einlegen рећи за кога коју лепу реч, заузимати се, залагати се за кога; das sind leere ~e то су празне речи; *prv.* eingutes ~ findet einen guten Ort лепа реч гвоздена врата отвара;

в. 3b; ein ~ gibt das andere und... реч по реч па..., мало по мало...; genug der ~e! доста с причањем!; kein ~ weiter davon! ни речи више о томе!; *prv.* ein Mann ein ~ в. Mann 1a; ~e sind Schall, Tat(sach)en beweisen дела говоре, уста спрдају; добар пастир јер што каже ином и сам својим потврђује чином; *c* са *v*: sein ~ brechen прекршити реч; не одржавати реч; ein ~ von et. fallen lassen додирнути што једном речи, рећи једну реч о чему; das ~ führen водити (прву) реч; et. nicht ~ haben wollen бранити се од чега; ~ halten одржа(ва)ти реч; j-m sein ~ nicht halten не одржа(ва)ти реч према коме; ~e machen причати, празнословити; j-m (и. е-г Sache) das ~ reden говорити за кога (за што), говорити у прилог кому (чему); *d* Gottes ~: а) реч *f* Божја, Свето Писмо; б) *fam. co.* = Pastor; *e* X лозинка *f*. 3. у *sg.*: а) (и. *rl.*) Реч *f*; б) реч *f*; изрека *f*; пословица *f*; в. geflügelt 2; das ~ des Rätsels одгонетка *f*. 4. само у *pl.* die ~e речи (zu e-m Liede за неку песму).

Wo'rt..., **wo'rt...** {*vōrt-*}: ~ableitung, ~abstammung *f* извођење *n* речи, етимологија *f*; ~ähnlichkeit *f* сличност (и. сродност) речи, паронимија; ~akzent *m* нагласак, гласоудар; *2arm(e) Sprache* а сиромашан (језик) речима, оскудан (језик) у речима; ~armut *f* сиромаштво *n* у речима, оскудност у речима; ~art *f* врста речи; ~auslegung *f* тумачење (и. објашњавање) *n* речи; ~bau *m* састав (и. склоп) *m* речи; ~biegung *f* *gr.* промена (и. мењање) *n* речи, флексија; ~bildung *f* образовање *n* (и. творба) речи; ~bildungslehre *f* наука о образовању (и. творби) речи; ~bruch *m* = ~brüchigkeit; *2brüchig* а који прекршава реч, који не одржава реч; вероломан; *2brüchig werden* не одржа(ва)ти реч, (пре-)кршити реч, преверити; ~brüchige(r) *s* прекршилац речи, преверилац, вероломник; ~brüchigkeit *f* прекршај *m* речи, неодржавање *n* речи, вероломство *n*.

Wōrtchen {*vōrtʃən*} *n* 2l (*dim.* од Wort) речца *f*; *gr.* unveränderliches ~ непоменљива речца. [сел. 2. = Wortschwall. 1]

Wōrtelei' {*vōrtlɛi'*} *f* 3b 1. *prov.* = Wortwech-*l*

Wōrter... {*vōrtʃr-*}: ~bildung *f* образовање *n* (и. творба) речи; ~buch *n* речник *m*; deutsch-serbokroatishes ~buch немачко-српскохрватски речник; ~ zu e-m Schriftsteller речник за неког писца; ~bücher schreiber *m* речник-кописац, писац речника.

Wo'rt|erklārung *f* (*opp.* Sacherklārung) објашњавање -ење *n* речи.

Wōrter...: ~sammlung *f*, ~verzeichnis *n* речник *m*; orthographisches ~verzeichnis правописни речник.

Wo'rt..., **wo'rt...**: ~fechter(in *f*) *m* расправљач(ица) о речима, претресач(ица) речи; ~fechterei' {*фѣхтѣрѣи'*} *f* 3b препирка око речи; утанчано препирање *n* око речи; ~folge *f* ред *m* речи (у реченици); ~forschung *f* испитивање *n* (постанка) речи; ~fügung *f* *gr.* реченични састав (и. склоп), в. и Diktion; ~fügungslehre *f* *gr.* наука о реченици, синтакса;

~führer(in *f*) *m* који -а води реч; ~fülle *f* обиље *n* речи; развученост; ~gefecht *n* борба *f* речима, препирка *f*, претрес(ање *n*) *m*; ~geklingel *n* звекет(ање *n*) *m* речи, звон *m* речи, звучне реченице (и. фразе) *fpl.*; ~gepränge *m* раскош речи, речи *fpl.* изнесене на пазар; в. ~geklingel; ~geschichte *f* историја речи; *2getreu* а(*dv.*) дослован (-но), дословце, буквал(ан) (-но); *2gläubig* а који верује на речи, правоверан, ортодоксан; *2habend* а који има реч, који претседава; ~held *m* јунак на речима (и. на језику); ~kampf *m* = ~gefecht; *2karg* а шкрт у речима, тежак на речи, ћутљив, мучаљив; ~kargheit *f* шкртост у речима, ћутљивост, лаконизам *m*; ~klasse *f* врста речи; део *m* говора; ~klauber *m* цепидлака, ситничар; ~klauberei' *f* цепидлачење *n*, ситничарство *n*; ~kram *m* бујица *f* речи, пуста речи *fpl.*, пре-, наклапање *n*; ~krämer *m* пре-, наклапало: причало; ~künstelei' *f* извештаченост језика и стила; ~laut *m* дословни текст; nach dem ~laut des Vertrages како уговор гласи.

Wōrtlein {*vōrtlɛin*} *n* 2l = Wörtchen.

wōrtlich {*vōrtlɪx*} [свн.; *Wort] а 1. дослован, буквалан, *adv.* дословно, дословце, буквално, од речи до речи. 2. б. *сmp.* (*opp.* tätlich); ~e Beleidigung увреда речима. [ност.]

Wōrtlichkeit {*кaрт*} *f* 3b дословност, буквал-

Wo'rt..., **wo'rt...**: *2los* а који не може речи да прозбори (и. изустити), забезекнут, занемео; *adv.* ни речи не говорећи, не прозборив(ши) ни речи; ~macher(in *f*) *fam.* пре-, наклапало; ~macherei' {*махѣрѣи'*} *fam.* *f* 3b преклапање *n*, трућање *n*; ~mangel *m* = ~armut; ~rätsel *n* загонетка *f* речима (*opp.* Silbenrätsel), логогриф *m*; ~register *n* списак *m* речи; *2reich* а: а) богат (и. обилан) речима; б) говорљив, причљив; развучен, проливен, опширан; ~schatz *m* (језично благо народа); des Volkes ~schwall *m* бујица *f* речи, празнословљење *n*; ~schwulst *m* надувеност *f*, надувен, неразумљив стил или говор; ~sinn *m* смисао речи; ~spiel *n* игра *f* речи(ма); ~stamm *m* *gr.* корен (речи); ~stellung *f* = ~fügung; ~streit *m*: а) препирка (и. свађа) *f* око речи; б) препирка (и. распра) (речима); ~tarif *m*, ~taxe *f* *т* тарифа *f* за речи; ~verderber *m* = Sprachverderber; ~verdreher(in *f*) {*фѣрдрѣр(ѣн)*} извртач(ица) речи, изопачивач(ица) (смисла) речи; ~verdrehung *f* извртање *n* речи, изопачивање *n* смисла; ~versetzung *f* обртање *n* реда речи, обрнут ред речи; ~verstand *m* смисао речи; ~verwechslung *f*: а) размена (и. погрешка) у речима; б) метонимија (на пр. попити чашу, место попити чашу воде); ~verzeichnis *n* = ~register; ~vorrat *m* (e-s Volkes) = ~schatz; ~wechsel *m* споречкавање *n*, препирка *f*, распра; es kam zu einem ~wechsel zwischen... дошло је до споречкавања између...; ~witz *m* = ~spiel.

wor'über *adv.*: а) преку чега?, изнад чега?, нада што?, над чим?, зашто?, због чега?, на што?, о чему?; ~lachst du? на што (и. зашто, због чега) се смејеш?; б) (односно)

преко чега, преко ко|га, -је, -јих; нада што, над чим, над којим, -ом, изнад чега, изнад ко|га, -је, -их; због чега, због ко|га, -је, -јих; ~ ich sehr ärgerlich war због чега сам био врло љут, због чега сам се јако љутио.
wor|u'm *adv.*: а) на што?, због чега?; ~ klagt er? на што се тужи?, зашто кука?; ~ handelt es sich? о чему је реч?, * * о чему се ради?

wor|u'nter *adv.*: а) пода што? испод чега?; под чим?, испод чега?; ~ hatte er sich versteckt? под што се сакрио?; под што, под чим; испод чега; под којим, -ом, испод ко|га, -је, -јих; б) (односно) међу којје, -им, |
wo|se|bst *adv.* где. | између којих итд. |

wo|vo'n *adv.*: а) од чега?; из чега?; о чему?; б) (односно) о чему, о којем, -ој, -им.

wo|vo'r *adv.*: а) пред чим?; пред што?; испред чега?; од чега?; ~ fürchtest du dich? (од) чега се плашиш?; б) (односно) пред што, пред чим, испред чега, пред који(м), испред кога, испред којих; од чега.

wo|wi'der *adv.* = wogegen.

wo|zu' *adv.*: а) чему?, на што?; за што?; ~ das? на што то?, чему то?; б) (односно) чему, на што, за што, којем, -ој, -им; et, ~ ich Ihnen nicht rate нешто што Вам не саветујем; с) *pr.* | wir müssen uns ~ entschließen морамо се на (не)што одлучити.

wrack¹ {врак} [дн.] а никакав, неупотребљив, који (и. што) није ни за шта, лош.

Wrack² {~} *n* 2g (каткада bi) = 1. а) олупине *f* pl, олупина *f*; б) критија *f* (и *fig.*) склопозија *f*, стара неупотребљива лађа *f*. 2. и **Wra'k(ing)** {врак(ин.)} *f* 3b скретање *n* лађе (с правога правца, пута).

wra'ckeln {врак'елн} [**Wrack**] *intr.* (h) 15f (рас-)клатити, (раз)дрмати. [*n* = Strandrecht.]

Wra'ck... {врак-}: ~gut *n* = Strandgut; ~recht | **wre'nschen** {врен'шн} *intr.* (h) рзати. в. wiehern.

wri'bbeln {вриб'елн} *tr.* 15f вавољити, међу прстима окретати.

wri'cken {врик'н} [дн.] *tr.* 15a ~ шијати, терати чамац једним веслом заошјавањем |

Wri'cker {врик'ер} *m* 2l ~ шијач. | позади. |

wri'ngen {врин'н} [дн.] *tr.* 12b цедити (рубље); в. ausringen 1. | машина) за цеђење. |

Wri'ngmaschine {врин-} *f* ♂ строј *m* (и. | **Wru'ke** {врук'ер} *prov.* [дн.] *f* 3b ♂ = Kohlrübe а.

W. S. g. u. abr. = wenden Sie gefälligst um (в. umwenden 1).

Wu'cher {вух'ер, вух'ер} [свн.: wach(s)en] *m* 2l 1. зеленаштво *n*, лихва(рење *n*) *f*; ~ treiben зеленашити, лихварити; уп. и Wucherei. 2. а) камата *f*, интерес; *fig.* eine Wohltat mit ~ vergelten вратити добротинство с интересом; б) добит(ак *m*) *f*, хар.

Wu'cherblume {вух'ер-} *f* зимска ружа, кризантема, јесенче *n*.

Wucherei {вух'ера} *f* 3b зеленаштво *n*, лихва(рење *n*) *f*, лихварство *n*.

Wu'cherer {вух'ер-ер} *m* 2l, **Wu'cherin** {вух'ер-ин} *f* 3c зеленаш, -ица, лихвар, -ка.

Wu'cher..., **wu'cher...** {вух'ер-}: ~geschäft *n* = ~handel; ~gesetz *n* закон *m* против зеленаштва

(и. лихварења); **Zhaf** {вух'рхафт} а зеленашки, лихварски; ~handel *m* зеленашка (и. лихварска) трговина *f*, зеленашки посао; **Zig** {вух'рџх}, **Zisch** {вух'рџш} а = Zhaf; ~jude *m* Јеврејин зеленаш (и. лихвар), Чивутин, Чива; ~klaue *f* зеленашка (и. лихварска) канџа (и. рука).

wu'chern {вух'ерн, вух'ерн} 1 *intr.* (h) 15f 1. а) бујати (и *fig.*), кипетити, брзо се размножити -авати, силно се расплодити -ђавати; (из)ћикати; б) *fig.* бујати, (ра)ширити се. 2. богато доносити, доносити богат принос; sein Geld ~ lassen да(ва)ти свој новац на приплод. 3. зеленашити, лихварити; mit et. чиме; mit dem Gelde новцем; sich reich ~ (о)богатити се зеленаштвом (и. лихварењем). II **Wu'chern** *n*: а) бујање, кипење, брзо, силно размножавање, силно расплођавање; в. Wucherung; б) зеленашење, лихварење, = Wucherei.

Wu'cherpflanze *f* биљка која буја (и. се брзо расплођава, размножава); б) = Schmarotzerpflanze. | 2. ♀ буја израстао. |

Wu'cherung {вух'ерун} *f* 3b 1. = Wuchern. |

Wu'cherzins *m* зеленашка (и. лихварска) камата *f*, зеленашки (и. лихварски) интерес.

Wu'cherin {вух'ерин} *f* 3c в. Wucherin.

wuchs¹ {вукс} *impf. ind.* од wachsen.

Wuchs² {вукс, вукс} [нвн.; *wuchs¹] *m* 2d 1. вех. ♂ = Wachstum, растење *n*, (по)паст; развиће *n*; ћикање *n*; прираштај; Rohr von einem ~е трска *f* изједна; ... war sie noch im ~е ... још је расла. 2. раст, стас, крој, узрост; e-n schönen ~ haben бити лепа раста.

Wucht {вухт} [дн.: Gewicht] *f* 3b 1. тежина; снага, сила; ~ (klotz) подупирач. 2. ♂ ослонац.

Wu'chtel {вухт'ел} [**Wucht**] *f* 3d \ слепљеница.

wu'chten {вухт'н} 15c 1 *intr.* (h) (јако, много) тежити (и *fig.*), (сило) притискати својом тежином; ~d (сило) тежак. II *tr.* (по)дићи (и. [по]дизати) полугом (и. ћускијом).

wu'chtig {вухт'џх} а 1. = gewichtig 2 и 3; ~er Schlag силан ударац. 2. *fig.* одлучан, енергичан.

wü'hlen {вү'лн} [свн.] 1 *intr.* (h), са дејством и *tr.* и *refl.* 15a 1. рити, ровати, ровити; изри(ва)ти, зари(ва)ти; (и)копати: а) in der Erde ~ рити земљу, рити по земљи; sich in die Erde ~ ури(ва)ти се у земљу, (са)крити се у земљу копањем; sich durch die Erde ~ прори(ва)ти се кроз земљу; nach Würmern ~ тражити црве; б) рити, излопати; (из)дупсти (за воду); с) in et. (dat.) ~ рити по чему, претурати по чему; d) in den Haaren ~ баратати рукама по коси, провлачити руке кроз косу; е) *fig.* рити, ровити, роварити, бушкарити; f) *fig.* mit einem Dolch in einer Wunde ~ (о)зледити рау; der Schmerz wühlt mir in den Eingeweiden бол ми кида (и. чупа) утробу; g) *imp.* es wühlt mir im Magen мучи ми се у стомаку. II **Wü'hlen** *n* ријење, ровљење, копање, дубење; = Wühlerei 2. 2. *intr.* врвети, гурати се.

Wü'hler {вү'лер} *m* 2l 1. рилац, копач. 2. ♂ ~

pl. рилаши. 3. (в. wühlen 1e) ровар, бушкарало, смутливац, подбачац.

Wühlerei {вул'рә} f 3b 1. ријење *n*, ровљење *n*. 2. *fig.* (ун. wühlen 1e) роварење *n*, ровљење *n*, бушкарање *n*, политичке ујдурме (и. смицалице) *f pl.*

wühlerisch {вул'рш} *a* = aufrührerisch.

Wühl... {вул-}: ~huber *fam. m* = Wühler 3; ~maus *f* волухарица пољска.

Wuhne аус. {вун'} f 3b = Wune.

Wulst {вълст} [свн.] *m* 2d и *f* 2f кобасица *f*, ђеврек *m*, кобасичасто (и. ђеврекасто) испупчење *n*, испупчење (и. избочење) *n* облика кобасице (и. ђеврека); кобасичаст (и. ђеврекаст) набор *m*; свитак *m*; гужва *f*; јастучић *m*, јастуче *n*; пунђа *f*.

wulstartig {вълст-} *a* ђеврекаст, кобасичаст, облика (и. у виду) кобасице (и. ђеврека), натрљен, набубрен.

wulsten {вълстн} 15c 1 *intr. (s)* и *sich* ~ као кобасица (и. ђеврек) изићи (и. испупчити се, истурити се), ђеврекасто (и. кобасичасто) избочити се -авати се (и. испучити се), набушити се, наду(ва)ти се. II *tr.* ђеврекасто (и. кобасичасто) испупч(и)ти -авати (и. избочити), набушити, надувати.

Wulst..., wulst... {вълст-}: **zörnig** *a* = **zartig**; ~haar *n* коса *f* уздигнута у виду ђеврека; ~haut *f* опна на печурци; **zig** {вълстџ} *a* = **zartig**; ~reifen *m* и ~унутрашња гума *f*; ~steuer *n* потковичаста крма *f*.

wund {вунт} [свн., в. Wunde] *a* рањав, рањен, од(е)ран, огребен; *sich (dat.)* die Füße ~gehen *n*. laufen израњавити ноге ходом и. трчањем, подбити се; *sich (dat.)* die Finger ~spinnen израњавити прсте (своје) предући; *sich (dat.)* die Knie ~betteln израњавити колена (своја) просећи; в. Lunge 1; j-p ~schlagen (из)бити кога на мртво име, пребити кога; ~e Stelle рањаво место, рана, *fig.* обрањиво место, слаба страна.

Wund..., wund... {вунт-}: ~arz(e)neikunst *f* видарство *n*, хирургија; **zart(e)neilich** *a* видарски, хируршки; ~arz(e)neischule *f* видарска (и. хируршка) школа; ~arzt *m* видар, хирург, ранар; оператор; **zärtlich** *a* видарски, хируршки; ~balsam *m* мелем за ране.

Wunde {вунд'} [свн.] *f* 3b рана; озледа, повреда; an seinen ~n sterben, seinen ~n erliegen умрети од рана, подлећи ранама; *fig.* eine alte ~ wieder aufreißen раздирати (и. (о)зледити) стару рану; tiefe ~n schlagen зада(ва)ти дубоке ране.

Wunden..., wunden... {вундн-}: **zfrei** *a* без рана, без рана; ~mal *n* в. Wundmal.

Wunder {вунд'р} [свн.] *n* 2l 1. чудо (и *fig.*): *a*) das grenzt an ein ~ то се граничи са чудом; er hat ~ getan (по)чинио је чуда; ~ schreien викати чуд(е)а; die sieben ~ der Welt седам светских чуда; *b*) das ist kein ~ никакво чудо; *c*) ~s halber реткости ради; *d*) ich dachte wunder, was es wäre ја сам мислио да је богзна шта; очекивао сам чуда; er denkt wunder, was er tut мисли да чини богзна шта; sich wunder was einbilden уображавати богзна

шта; er bildet sich wunder was darauf ein он (ти) богзна шта уображава за то; was ~, daß... треба ли се чудити што..., никакво чудо што...; *e*) sein blaues ~ sehen (и. hören, erleben) в. blau 5; mach' mir nicht so viel ~! не измотавај се толико! 2. чуђење *n*, ишчуђавање; es nimmt mich wunder, daß... чудим се што... (и. да...), ишчуђавам се што...; (јужнозападнонемачки) es nimmt mich wunder, ob... копка ме да ли...

Wunder apfel {вунд'р-} *m* = Balsamapfel. **wunderbar** {вунд'рбар} *a* (dv.) 1. (в. Wunder 1) чудноват(о), чуд(ан(-но), чудес(ан(-но)). 2. чудесан, натприродан; чаробан; див(ан(-но), дивот(ан(-но), особит(о); нечувен(о) као *s*, ун. grenzen 2.

wunderbarer wei'se {~рвџэ} *adv.* зачудо, чудно(вато); er hatte ~ он имађаше чудновато...

Wunder..., wunder... {вунд'р-}: ~barkeit {вунд'рбарк'а} *f* 3b 1. (б. pl.) чудно(вато)ст, чудесност; 2. (са pl.) чудна ствар; **zbarlich** {вунд'рбарлџ} *a* = wunderbar; ~bau *m* чудесна грађевина *f*; ~baum *m*: *a*) чудно дрво *n*; *b*) = unechte Akazie; *c*) = Rizinus; ~baumöl *n* = Rizinusöl; ~bild *n*: *a*) *rl. cath.* чудотворна икона *f*; *b*) дивна слика *f*; ~blume *f* *z* ноћник *m*, ноћурак *m*, јалапа, хајдук *m*; ~ding *n* чуд(ес)на ствар *f*, чудо; ~dinge von j-m (von et.) erzählen причати чуд(ес)а о коме (о чему); ~doktor *m* надрилекар, варалица; ~erde *f* *min.* sächsische ~erde саксонска обојена земља; ~erklärung *f* објашњавање -ење *n* чуда; ~erscheinung *f* чуд(ес)на појава; ~geschichte *f*: *a*) чудна повест (и. прича); бајка; *b*) повесница (и. историја) чуда; ~geschöpf *n* чудо(виште), чудан створ *m*, чудно створење; ~glaube *m*: *a*) веровање у чуд(ес)а; *b*) чудотворна вера *f*, вера која чини чуда; ~gläubig *a* који верује у чуд(ес)а; ~gleich *a* раван (и. једнак) чуду, једнак с чудом, попут чуда; ~groß *a* чудесно велик, огроман, грдан, горостасан; ~hold *a* заносан, усхитан; ~horn *n* зачарани рог *m*; des Knaben ~horn Дечаковог изобиља; ~hübsch *a* преубав, необично леп, диван; заносан; ~kind *n* дете чудо, чудо од детета; ~kur *f* чудотворно лечење *n*; ~lampe *f* чаробна лампа; ~land *n* Земља *f* чудеса.

wunderlich {вунд'рлџ} *a* (dv.) чуд(ан(-но), чудноват(о); необич(ан(-но); нарочит(о), особит(о); кога је тешко задовољити; неприступачан; ~er Kauz чуд(њ)ак; *adv.* es ist ihm ~ ergangen десило му се нешто чуновато.

Wunderlichkeit {~кџт} *f* 3b чудно(вато)ст, необичност; особитост.

Wunder..., wunder...: **zlieblich** *a* зачудо умилан (и. мио, љубак), диван, прекрасан, заносан; ~mann *m*: *a*) чудан (и. чуднован) човек; *b*) = ~täter; ~mär(e) чудесна прича, легенда; ~märchen *n* = ~geschichte *a*; ун. и ~mär; ~mild *a* зачудо (и. необично) благ, усхитно благ; ~mittel *n* чудо од лека, општи лек *m*, лек за све.

wundern {вунд'рн} [свн.] 1 *intr. (h), tr.* и *sich* ~ 15f 1. *sich* ~ чудити се; ich wundere mich

zu hören, daß... чудим се што чујем да...; lassen Sie sich das nicht ~ немојте се чудити тому; darüber braucht man sich nicht zu ~ тому се не треба чудити. 2. a) das (и. diese Sache) wundert mich (mir) тому се чудим, то ме изненађује; es wird Sie ~, zu erfahren чудићете се кад дознате; b) es soll mich doch ~, ob... баш ме копка (и. био бих радознао да сазнам) да ли...; c) er wundert он се чуди, он је запањен; *W* ihn wundert ... *gen*. он се чуди ... *dat*. II *W*undern *n* чуђење.

Wu'nder..., **wu'nder...** {вунд'р-}: *W*nehmen *tr*. в. Wunder 2; *öl n* = Rizinusöl; *~quell m*, *~quelle f* чудотворан (и. чаробан) извор *m*, зачарано врело *n*; *W*reich *a* богат чудима; b) баснословно богат; *~reich n* чуд(ес)на земља *f*; в. *~welt*; *~ring m* чаробан прстен; *~salbe f* чудотворна маст; *~saiz n*: a) чудотворна со *f*; b) Глауберова со *f*; *W*sam {вунд'рзам} *a* = wunderbar; *W*schön *a* за чудо леп, ванредно леп, прекрасан, диван; заносан, усхићан; чаробан; *W*selten *a* за чудо (и. веома) редак; *adv*. да бациш, -м мало ситне проје; *~spiegel m* чаробно огледало *n*; *~tat f*. a) чуд(ес)но чудо; b) диван подвиг *m*; *~täter(in f)* *m* чудотворлац, -ка; *W*täterisch {~тет'рш} *a* чудотворачки; *W*tätig *a* који чини чудо, чудотворан; *~tätigkeit f*. a) чед(ес)на моћ (и. сила); b) чудотворност; *~tler n*. a) чуд(ес)на животиња *f*; b) *fam*. чудо; *~tun n* чињење чуда; *W*voll *a*: a) чуд(ес)ан, диван; b) пун чуд(ес)а; *~welt f* свет *m* чуда, чаробан свет, в. *~reich*; *~werk n*: a) чуд(ес)но (и. дивно) дело; b) = Wunder 1; *W*wirkend *a* који ствара чуда; *rel. cath.* чудотворан; *~zeichen n* знамење.

Wu'nd..., **wu'nd...** {вунт-}: *W*fieber *n* грозница *f* од ране; *~fläche f* рана; *W*gedrückt *a* на-, згњечен, одеран; *W*gelaufen *a* подбијен од трчања; *~heit {вунтх'т} f* 3b рањавост (и *fig.*), рањеност (и *fig.*); *~klee m* *W*kraut *n* *W* белодун *m*; *~mal n* белега *f* од ране; *~mitten m*; *~mittel n* *W* лек *m* за рану; *~pflaster n* *phm*. мелем *m* за рану; *~salbe f* *phm*. маст за ране; *~sein n* рањавост *f*; *ојед m*; *~spritze f* *W* штрцаљка за ране; *~wasser n* вод(ица) *f* за ране. Уп. Wunden...

Wu'ne {вун'е} *f* 3b рупа у леду.

Wunsch {вунш} [свн.] *m* 2d 1. жеља *f*; auf *j-s* ~ по чијој жељи; auf ~ по жељи, на захтев; nach ~ по жељи, по захтеву; mir geht alles nach ~ све ми иде како желим, све иде по мојој жељи; er sah alle seine Wünsche erfüllt видео је све своје жеље испуњене; *gr*. е-п ~ ausdrückend који изражава жељу, за жељу, оптаивни. 2. жеља *f*; dies Haus war schon lange mein ~ ова кућа беше већ одавно моја жеља (и. предмет мојих жеља).

wu'nschbar {вуншбар} *a* пожељан, за жељење. **Wu'nschei...** {вунш'е-}: *~hut m*, *~hütlein n* чаробни шешир(и) *m*; *~rute f* чаробни прут *m*; mit der ~rute Quellen suchen тражити изворе чаробним прутіћем.

wu'nschen {вунш'н} [свн.] I *tr*. 15c желети; a)

ich wünsche es (Ihnen) von Herzen to Вам желим из свега срца; ich wünsche, wohl geruht zu haben на здравље спавање; ~ Sie sonst noch etwas?: a) *W* да ли желите још што?, је ли још што по вољи?; b) *iro*. ~ Sie sonst noch was? *fam*. има ли још што?; c) *sa*: ich wünsche Ihnen gute Besserung (eine gute Reise, wohl zu schlafen) желим Вам опорављење (свећан пут, пријатно спавање); *j-m* Glück ~ (по)желети кому срећу; в. и Glück 1; в. Morgen 1; ich wünsche mir einige Tausend Mark mehr желео бих коју хиљаду марака више.

Wu'nschens..., **wu'nschens...** {вунш'нс-}: *W*wert, *W*würdig *a* пожељан, вредан (и. достојан) жеље(ња), за жељење; es wäre mir *W*wert zu wissen желео бих знати; *~würdigkeit f* пожељност.

Wu'nsch..., **wu'nsch...** {вунш-}: *W*erfüllung *f* испуњење (и. остварење) *n* жеље; *~form f* *gr*. жељни облик *m*, облик за жељу, оптаив(ни облик) *m*; *~heft n* свеска *f* жеља; *~satz m* *gr*. реченица *f* за жељу, оптаивна реченица; *W*weise *adv*. као жеља, у виду (и. облику) жеље; *~weise f* *gr*. = *~form*; *~zettell m* листа *f* (и. списак) жеља.

wupp! {вуп'н} *int*. опел, фук!

Wu'ppdich {вупд'х} *m* bi 1. in (и. mit) einem ~ само потезом, једним махом, надушак. 2. *co*. мученица *f*, ракица *f*.

wu'rbe {вурб'е} *impf. conj.* од werben.

wu'rde {вурд'е} *impf. ind.* (уи. ward), **wu'rde** {вурд'е} *impf. conj.* од werden.

Wu'rde {вурд'е} [свн.: wert] *f* 3b 1. достојанство *n*; племенитост, благородност, величанственост; seiner ~ et. vergeben понизити своје достојанство; ich halte es (für) unter meiner ~, ihm zu schmeicheln сматрам испод свога достојанства да му ласкам; das ist unter aller ~ то је испод сваког достојанства, то је сасвим недостојно; seine ~ behaupten одржа(ва)ти (и. сачувати) своје достојанство. 2. положај *m*, почасно место, част; er ist zu den höchsten ~n erhoben worden он се уздигао до највиших положаја, он је доспео до највиших части; akademische ~ академска част, универзитетски степен; in Amt und ~n у служби; *grv*. ~n sind Bürden што већи положај, веће бриге. 3. ваљаност, вредност; die Sache ist unter aller ~ ствар је бедна (и. јадна); etwas bleibt in seiner ~ нешто задржава своју вредност. [јанства.]

wu'rde {вурд'е} *a* недостојан, без достојанства.

Wu'rden {вурд'н} *m* великодостојник, достојанственик. [племенит, благородан.]

wu'rde {вурд'е} *a* пун достојанства, достојанствен; [

wu'rdig {вурд'иг} [свн.] *a* (dv.) 1. достојан(-но), вредан; sich einer Sache ~ machen удостојити се -авати се чега, показати се достојним (и. вредним) чега (неке ствари); er ist dessen nicht ~ он није достојан (и. вредан) тога. 2. *abs*. достојан(ствен); (пре)честан.

wu'rdigen {вурд'иг'н} I *tr*. 15a 1. сматрати достојним, удостојити, -авати; почаствовати; *j-n e-r* Sache ~ сматрати кога достојним -

га, удостојити -авати кога чега; er hat ihn keiner Antwort (keines Blickes) gewürdigt није га удостојио одговора (погледа). 2. *fig.* ценити; nach seinem Werte ~ ценити по његовој правој вредности. II *intr. (h)* са *inf.* = *geruhen*. III *Würdigen* *n*, *Würdigung* *f* цењење.

Würdigkeit {вѳрѳлѳхѳѳт} *f* 3b 1. достојност, вредност; seine ~ zu diesem Amte ist nicht zu bezweifeln не може се сумњати у његову достојност (и. вредност) за ово место (и. за ову службу); он је бесумње достојан (и. вредан) тога положаја. 2. достојанственост, достојанство *n*. [würdig, достојно.]

würdiglich {вѳрѳлѳлѳх, вѳрѳлѳлѳх} *adv.* = *Wurf* {вѳрѳ} [свн.: werfen] *m* 2d 1. хитац; ударац; j-m in den ~ kommen (и. laufen, rennen) излагати се -ожити се чијим ударима, *fig.* доћи -лазити кому под нож, пасти кому шака; erster ~ први хитац (и. ударац), почетак; auf den ersten ~ првим хицем, отпрве; den ersten ~ haben бити први, хитати први, бацати први; *fig.* wem der große ~ gelungen, eines Freundes Freund zu sein (Sch.) ко је успео (и. имао срећу) да буде пријатељ пријатеља; einen guten ~ tun начинити добар хитац, добро хитнути (и. одиграти); im ~ auffangen ухватити (и. хватати) у лету; tun Sie noch e-n ~ хитните (и. баците) још једном; *prv.* alles auf e-i-n-e-n ~ setzen ставити све на једну карту. 2. = *Bewurf*. 3. а) коћење *n*; б) окол.

Wurfl... {вѳрѳ-} ~ *angel* *f* (проста) удица; ~ *anker* = *m* сидарце *n*, куказ-ленгер, мачак, мала котва *f*; ~ *batterie* = *f* батерија за кос хитац; ~ *bewegung* *f* хитац *m*, кретање *n* зрна (и. баченог тела); ~ *birne* *f* хитаца, крушка бацача; ~ *blei* *n* каламир *m*.

würfe {вѳрѳ} *impf. conj.* од *werfen*.

Wurfl {вѳрѳл} *f* 3d = *Wurfschaukel*.

Wurfl {вѳрѳл} [свн.: werfen] *m* 2l 1. коцка *f*, ждреб; *falsche* ~ коцке удешене за превару, лажне коцке; ~ spielen коцкати се, бацати коцку; die ~ sind gefallen коцка је бачена. 2. Δ коцка *f*; Brot in ~ schneiden сечи хлеб у коцк(и)це (и. на коцке).

Wurfl..., *wurfl...* {вѳрѳл-} ~ *artig* *a* = *2* *förmig*; ~ *becher* *m* чаша *f* за бацање коцке (и. ждреба); ~ *bein* *n* @ скочна кост *f*; ~ *brett* *n* даска *f* на коцке за игру, шаховска табла *f*; ~ *bude* *f* шатра на вашару где се коцка; ~ *fall* *m* број који је пао, извучен број; ~ *form* *f* коцкаст облик *m*, облик коцке; ~ *2förmig* *a* коцкаст, у облику коцке; ~ *fuß* *m* кубна стопа *f*; ~ *licht* {вѳрѳлѳхт} *a* = *2förmig*; ~ *ig* {вѳрѳлѳх} *a* 1. коцкаст, на коцке; 2. Δ кубни; ~ *inhalt* *m* садржина *f* коцке.

wurfl {вѳрѳл} *m* *tr.* 15f = *worfl*.

wurfl {вѳрѳл} 15f 1 *intr. (h)* коцкати се, бацати коцку; *im et.* ~ коцкати се у што. II *tr. (и)* сечи (и. разлелити) на (ситне) коцке. III *v.* gewürfelt. IV *Wurfl* *n* коцкање, бацање коцке.

Wurfl... ~ *natter* *f* поточарка; ~ *pulver* *n* \times барут *m* у коцкама, коцкасти барут; ~ *spiel*

n коцкање *n*; ~ *spieler(in f)* *m* коцкар(ка); ~ *zahl* *f* трећи степен (и. куб) *m* неког броја; ~ *zucker* *m* шећер у коцкама.

Wurfl... ~ *erde* *f* @ одгнута (и. откопана) земља, одгрт *m*, однос *m*; ~ *geschoß* *n* зрно, метак *m*; ~ *geschütz* *n* stroj *m* (и. машина *f*) за бацање; ~ *haken* *m* = *lenker* са четири крака (за пристајање); ~ *kraft* *f* снага (и. сила) бацања, снага хи(т)ца; ~ *leine* *f* = *baucalo* *n*, избацач *m*.

Wurfler {вѳрѳлѳр} *m* 2l @ = *Worfler*. [кар.-ка.]

Wurfler {вѳрѳлѳр} *m* 2l, ~ *in* {~ *in*} *f* 3c коц-

wurfl {вѳрѳлѳхт}, *wurflig* {вѳрѳлѳх} *a* *v.* *würflicht*, *würfelig*.

Wurfl..., *wurfl...* ~ *linie* *f* линија бацања (и. хитања), \times линија хитаца; ~ *maschine* *f*: а) (и *Worflmaschine*) вејалица, ветрењача; б) *antig.* машина бацачица (и. хитачица), stroj *m* бацач (и. хитац), балиста, катапулта; ~ *netz* *n* сертме; ~ *pfeil* *m* стрела *f*; ~ *riemen* *m* каиш, ремен; ~ *schaukel* *f* @ (и *Worflschaukel*) лопата за вејање; ~ *scheibe* *f* *antig.* ко-тур *m* за бацање, диск(о)с *m*; ~ *schlinge* *f* = *Lasso*; ~ *speer*, ~ *spieß* *m* цилит, копље *n* за бацање; ~ *stein* *m* плојка *f*, плоч(и)ца *f* од камена што се баца што ближе белези; ~ *weise* *adv.* на хи(т)це, хи(т)цима, бацама; ~ *weite* *f* добачај *m*; \times домет *m*, домашај *m*.

Wurrg... {вѳрѳг-} ~ *apfel* *m* јабука *f* задавилица *f*; ~ *birne* *f* деригуша, врло опора крушка; ~ *knebel* *m* @ паприца *f*, притега *f*, клин утиснут у конопац којим се завртањем при-, с теже.

würgen {вѳрѳг} [свн.] 15a 1 *intr. (h)* и *sich* ~ 1. а) давити се, гушити (се); er würgt (sich) an diesem Bissen, dieser Bissen würgt ihm (и. ihn) im Halse дави се од тог залогаја, овај залогај хоће да га задави; *fig.* an einer Arbeit ~ видети јежеве муке са неким послом; б) *tr.* давити, гушити. II *tr.* 1. j-n ~ давити кога, ухватити кога за гушу. 2. за-, у-давити, угушити, уморити, поубијати, побити, поклати, затрти: у-, по-тамањити. 3. за-, при-тезати, стегнути врвцом или конопцем. III *Würgen* *n*, *Würgung* *f* дављење, гушење; гађење, мука; дављење, задављивање, гушење, угушивање; *v.* *hängen* IV 2.

Würglengel *m* *bibl.* анђео смрти.

Würgel {вѳрѳг} *m* 2l 1. (и ~ *in* {~ *in*} *f* 3c) давил|ац, -ица, задављивач, -ица, угушивач, -ица, угуши|лац, -ља; целат. 2. \times сврачак.

Würgerei {вѳрѳгѳѳ} *f* 3b (уп. *würgen* II 2) дављење *n*, задављивање *n*; гушење *n*, угушивање *n*.

[уништилачки.]

würggerisch {вѳрѳгѳѳш} *a* утамањивачки.]

Würg... ~ *falk(e)* *m* = *Wachtelfalk*; ~ *holz* *n*, ~ *knebel* *m* @ клин за с-, при-тезање; ~ *leine*, ~ *schnur* *f* врпца за с-, при-тезање; ~ *schwert* *n*, ~ *stahl* *m* мач утамањивач, убилачки мач.

Wurm {вѳрѳм} [свн.] *m* (*por. n*) 2a, \times и 2d 1. црв *m*; бубина *f*, (детиња) глиста *f*; гмизавац; *von Würmern zerfressen* црвоточан; *v.* *Nase* 2, *krümmen* 2. 2. змија *f*, гуја *f*; уп. *Lindwurm*; das war der Kopf des ~es то је најгоре, то је зло. 3. *fig.* (честоп.) а) црв *m*, напуштено де-

те *n*; *b*) armes ~ и. Würmchen бедан црвић *m*, сироти малишан, *fam.* сиромашак, сиротица. 4. *fig.* црв, јад, кидање *n*; љутња *f*, зловоља *f*; буба *f*, лутка *f*, худ; *der nagende ~ des Gewissens* црв који гризе (и. нагриза) савест; *e-n ~ haben* љутити се, једити се, кидати се, бити зловољан; Würmer im Kopfe haben *fam.* имати лутке (и. бубе) у глави, бити худљив; *уп.* Grille 2, Schrulle. 5. ~ am Finger панарис; *vet.* fressender ~ сакагија *f*. Wu'rm..., wu'rm... {ву'рм-}: Zabtreibend(es Mittel) *a* *f* (средство) што избацује глисте; Zähnlich *a* црволик, сличан црву, црваст; Zartig *a* = Zähnlich, Zförmig; ~arz(e)nei' *f* *f* лек *m* против глиста.

Wü'rmchen {ву'рмхчн} *n* 2l (*dim.* од Wurm) 1. црвић *m*, глистица *f*. 2. *fig.* в. Wurm 3.

wu'rmen {ву'рмн} *intr.* (*h*) 15a 1. = wurmstichig werden. 2. саличним подметом: (*fam.* и wurmisieren) = grübeln 1. 3. das wurmt mich (и. in meinem Innern, in mir, mir) то ме пече, то ~~mi~~ нагриза срце, то ме једе; das wurmt ihn то га мучи, то га једе, то га гризе, то га дира у живац. 4. *et.* wurmt im Magen нешто завија у стомаку.

Wü'rmer... {вү'рмр-}: ~fraß *m*, ~speise *f* храна црв(им)а; ~graben *m* тражење црва копањем.

Wu'rm..., wu'rm... {ву'рм-}: ~essenz *f* средство *n* за избацивање глиста; ~fieber *n* *f* грозница *f* од глиста; Zförmig црваст, у облику црва, као црв; ~fortsatz *m* ☉ (* = Blindarm) црвљак; ~fraß *m* црвоточина *f*; Zfrä-Big {~фрѐсѐх} *a* црвоточан; ~geschwür *n* *f* оток *m* сакагије; Zhaft {ву'рмхафт} *a* 1. као црв, попут црва; 2. с бубом, -ама, с лутком, -ама; Zig {ву'рмйх} *a* 1. црвљив, црвоточан; 2. = Zhaft 2; 3. *fam. fig.* (и wu'rmisch {ву'рмш}) = verdrießlich. [= wurmen, особ. 2.] wurmisieren {ву'рмизирн} *fam. intr.* (*h*) 15g

Wu'rm..., wu'rm...: Zkrank *a* болестан од глиста; ~krankheit *f* *f* болест од глиста; глисте *f* *pl.*; ~kraut *n* ☉ трава *f* од (и. против) глиста; ~kuchen *m* колач(ић) против глиста (и. за избацивање глиста); ~loch *n* рупа *f* од црва; ~mehl *n* црвоточина *f*; ~mittel *n* *f* средство против глиста; ~moos *n* ☉ (и *phm.*) корзиканска маховина *f* (против глиста); ~nudeln *f* *pl.* ситни резанци *m* *pl.*; ~pille *f* (~plätzchen, ~pulver *n*) пилула (колачић *m*, прашак *m*) против глиста; ~rinde *f* кора против глиста; ~same *m* *phm.* семе *n* против глиста; ~schokolade *f* чоколада против (и. за избацивање) глиста; ~stich *m* црвоточина *f*, црвоједина *f*; Zstichig {~штйхйх} *a* црвоточан, расточен; црвљив; Zstichig werden у-црвоточити се, уцрвљати се; ~stichigkeit {~штйхйхкйт} *f* црвоточност, црвљивост; ~tod *m* ☉ = Wermut; Ztreibend *a* = Zabtreibend.

Wurst {вүршт} *pop.* *f* 2f = Wurst.

wurstig {вүрштйх} *pop.* *a* в. wurstig.

Wurst {вүрст} {свн.} *f* 2f 1. кобасица; frische ~ свежа (*fam.* тазе) кобасица; *уп.* Blut-, Bratz-, Mett-, Schlackwurst. 2. *fig. prv.* ~ wider ~ мило за драго; шило за огњило; в. Speckseite;

das ist mir ~ и. *pop.* Wurst равно ми је до Косова, све ми је једно, свеједно ми је. 3. а) кобасица, нешто у облику кобасице, труба, смотуљак *m*, увојак *m*, црево *n*; б) барутно црево *n* за потпалу мина.

Wü'rstchen {вү'рстхчн} *n* 2l (*dim.* од Wurst) кобасичица *f*; warme ~ креновке *f* *pl.*

Wurstelei' {вүрстлѐй} *f* 3b = Stümperei.

Wu'rst[darm {вүрст-}] *m* црево *n* за кобасице.

Wü'rstel {вү'рстл} *n* 2l = Würstchen.

wu'rsteln {вүрстлн} *fam. I intr.* (*h*) 15f: а) = wursten 1; б) спетљавати, смандрљавати, ошљарити; *es wird weiter gewurstelt* ошљари се и даље, не престаје се са спетљавањем (и. смандрљавањем). II *tr.* eine Arbeit ~ склепати (и. спетља(ва)ти, смандрља(ва)ти, (из-)мурдарити) неки посао.

wu'rsten {вүрстн} 15c I *intr.* (*h*) правити кобасице. II *tr.* да(ва)ти (*acc.*: *dat.*) облик кобасице. III Wu'rsten *n* = Wurstfabrikation.

Wu'rster {вүрстр} *m* 2l = Wurstmacher.

Wu'rst..., wu'rst... {вүрст-}: ~fabrikation *f* прављење *n* кобасица; кобасичарство *n*; ~fett *n* кобасична маст *f*; ~fleisch *n* месо за кобасице; ~gift *n* отров *m* покварених кобасица; ~händler(in *f*) *m* кобасичар(ка); ~handlung *f* кобасичарница, кобасичарска радња; ~horn *n* рог *m* за кобасице; Zig {вүрстйх} *a* 1. = wulstig; 2. *fam.* (вн. *pop.* wurstig) = gleichgütig; равнодушан; *уп.* Wurst 2; Zigkeit {вүрстйхкйт} *fam. f* 3b = Gleichgültigkeit, равнодушност; ~kessel *m*: котло за кобасице; б) *fig.* jetzt sitze ich im ~kessel сад сам у шкрипцу; сад сам награсао; ~kraut *n* трава *f* за зачињавање кобасица; особ. ☉ = Majoran; ~macher(in *f*) *m* кобасичар(ка); ~maul *fam. n* уста *n* *pl.* са дебелим уснама; *fam.* бузата уста; Zmäulig *fam. a* бузат, уснат, дебелих усана; ~pelle *fam. f* цевол(за) кобасице; ~suppe *f* јуха (и. чорба, супа) с кобасицама; ~wagen *m* ☉ врста ловачких кола.

Wü'rttemberg {вү'ртмберг} *n* 8g ☉ Виртемберг *m* (област у Немачкој).

Wü'rttemberger {вү'ртмбергср} I *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c Виртембержан(ин, -ка. II *a* *inv.*, wü'rttembergisch {вү'ртмбергйш} *a* виртембершки.

Wurz {вүрц} {свн.} *f* 3b = Wurzel.

Wü'rz[duft {вү'рц-}] *m* мирис зачина.

Wü'rze {вү'рц} {свн.} *f* 3b 1. а) = Gewürz; б) зачин *m*, зачињавање *n*, зачињеност; *fig.* оштрина. 2. пивска шира, бистра мешавина слада и хмеља.

Wu'rzel {вү'рцл} {свн.}; *Wurz *f* 3d корен *m* (и *fig.*), а) ~schlagen и. treiben терати корен, хватати корен; *fig.* хватати (и. ухватити) корена, укоренити се, -њивати се; б) (gelbe) ~п *pl.* корење *n* *coll.*, = Möhren; von ~п leben живети од корења; с) ~e-s Haares, Zahnes корен длаке, зуба; д) *gr.* ~e-s Wortes корен речи; е) I 3 ist die zweite ~ von 9 3 је други корен од 9.

Wu'rzel..., wu'rzel... {вү'рцл-}: Zartig *a* копенаст; ~ausdruck *m* ∧ = ~größe; ~auszie-

- hen *n* \wedge вађење (и. извлачење) корена; ~auszieher *m* клешта *f pl.* за вађење корена зуба; ~baum *m* \otimes миришљаво и смоловито бразилијанско и индиско дрво *n*; ~bildung *f* \otimes образовање (и. стварање) *n* корена; ~blatt *n* \otimes коренов лист *m*.
- Wurzelchen {вү.рцлхчн} *n* 2l \otimes (*dim.* од Wurzel) коренчић *m*, коренче, коренак *m*.
- Wurzel..., wurzel...: ~faser *f* кореново влаканце *n*, жилица; ~förmig *a* облика корена, коренаст; ~fressend *a* коренождер, коренојед; ~früchtig {фрухтүх} *a* \otimes са плодом у корену; ~fuß(ler) {фүсц(лэр)} *m pl.* 2l \otimes ризоподе *f pl.*; ~gewächs *n* прорашће, биљке *f pl.* чији се корен једе; ~großef \wedge поткорена количина; ~haft {вурцлхдфт} *a gr.* коренит. wurz(e)lig {вүрц(е)лүх} *a*: а) = wurzelartig; б) пун жила (и. корења); ~er Weg пут нераван и испреплетан жилама (и. корњем).
- Wurzel..., wurzel...: ~keim \otimes *m* коренов заметак (и. зачетак), коренова клица *f*; ~knollen \otimes *m* кртола *f*, главица *f*, луковица *f*; ~los *a* бескорен, без корена; ~mehl *n* кореново брашно.
- wurzel{n} {вурцлн} *intr.* (*h* и *s*) и *sich* ~ 15f: а) = Wurzel schlagen; б) ухватити корен, бити укоренен; *fig.* in et. ~иматикорен(а) учему.
- Wurzel..., wurzel...: ~reis *n*, ~schoß {шдс} *m*, ~schößling *m* коренов изданак *m*, младича *f* из корена, \surd фидан *m*; ~schößlinge *m pl.* изданци из корена отсечена стабла; ~sprosse \otimes *f* изданак *m*, \blacksquare столбон *m*; ~sprossend \otimes *a* са столонима; ~ständig \otimes *a* коренски; ~stock \otimes *m* поданак; ~werk *n* корење *n coll.*; ~wort *n* 2a *gr.* корен *m*; ~zahl *f* корен *m* броја; ~zeichen *n* \wedge и \ddagger коренов знак *m*, знак кореновања.
- würzen {вурцн} [свн.: Würze] *I* *lr.* 15e: а) \ зачи[н]ити, ~њавати (и *fig.*); б) (на)мирисати. II Würzen *n*, Würzung *f* зачињавање; намирисавање.
- Würz..., würz... {вү.рц-}: ~haft {вү.рцхдфт}, ~ig {вү.рцүх} *a* мирисан, зачињен, са зачином; ~ling {вү.рцлүн} \surd *m* 2g¹ изданак из корена; ~los *a* без зачина, незачињен, бљутав, безукусан; ~stoff *m* \ зачин; ~wein *m* зачињено вино *n*. [*од waschen.*]
- wusch¹ {вүш}, wüsche {вүшц} *impf. ind., conj.* I wusch² {вүш} *int.* = husch 1. [*од wissen.*]
- wuBte {вүст}, wüBte {вүстц} *impf. ind., conj.* Wust {вүст} [свн.: *wüst] *m* 2g (6. *pl.*) 1. гад, прљавштина *f*. 2. испретурана хрпа *f*, дармар, збрка *f*, неред.
- wüst {вүст} [свн.] а) 1. пуст; необрађен; опустео; ~ liegen бити пуст (и. необрађен); \surd ein Bett steht ~ кревет је пуст; \bullet das Wüste Arabien Каменита Арабија *f*. 2. збркан, закрчен, по-, с[метен]; der Kopf ist mir ~ vom vielen Schreiben бучи ми глава од многог писања; *bibl.* die Erde war ~ und leer земља беше без облика и ненасељена. 3. особ. *prov.* гадан, грдан, рђав, зао, opak; пуст, распуштен, раскалшан; разуздан, развратан; ein ~es Leben führen живети разуздано (и. развратно).
- Wü'ste {вү.стц} [свн.: *wüst] *f* 3b пустиња, пу-стара; пустош; \otimes die ~ des Ozeans пространни океан; *fig.* in der ~ predigen проповедати у пустињи.
- wü'sten {вү.стн} [свн.] *intr.* (*h*) 15c 1. = II без предмета. 2. беснети; mit dem Gelde ~ расипати лудо свој новац. II *tr.* \surd = verwüsten.
- Wü'sten... {вү.стн-}: ~bewohner(in *f*) *m* становник -ца пустиње, пустињак, -а.
- Wüstenei' {вү.стнѐ} *f* 3b пустиња.
- Wü'sten|könig *m* краљ пустиње.
- Wü'stheit {вү.стхдт} *f* 3b 1. пустош, опустелост, необрађеност, запушеност. 2. разузданост, разврат(ност *f*) *m*. 3. пакост, злина. 4. пустахилук *m*, неумереност. 5. збрка, побрканост; неред; ~ des Kopfes отежалост главе. [*блудник.*]
- Wüstling {вү.стлүн} *m* 2g¹ развратник, раз-]
- Wut {вүт} [свн.] *f* 2f (6. *pl.*) бес(ноћа *f*) *m*; беснило *n*; јарост, гнев *m*; seine ~ an j-m auslassen искажити ~љивати свој бес (и. гнев) на коме; j-n in ~ bringen разбеснити -шњавати кога, довести кога до беснила; in ~ geraten разбеснети се; vor ~ schäumen запенушити од беса; die schäumende ~ беснило с пеном; die ~ bekommen побеснети.
- Wut... {вүт-}: ~anfall *m* напад беснила; ~ausbruch *m* наступ беснила; ~ausbrüche *pl. fam.* бесови *m pl.*, бешњење *n*.
- wü'ten {вү.тн} [свн.: *Wut] *I intr.* (*h*) 15c беснети; падати у јарост; пустошити; ein wildes Tier, der Sturm, das Meer, das Feuer, die Pest, der Krieg usw. wü'tet звер, бура, море, ватра, куга, рат бесни итд.; gegen sein eigenes Fleisch und Blut ~ беснети против самог себе. II ~d *p.pr.* и *a*: а) бесан, поаман; разјарен; j-n ~d machen разбеснити кога, разјарити кога; ~d werden = in Wut geraten; das ~de Heer [из Wodans Heer] паклени лов; ~der Hund бесан пас; б) бесан, жесток, ужасан, страшан; ~de Zahnschmerzen haben имати ужасну зубоболу; ich habe ~de Zahnschmerzen ужасно ме боли зуб, ужасно ме боле зуби. III Wü'ten *n* бес(нило *n*) *m*, бешњење.
- wu't|entbrannta успламтео бесом, разбешњен.
- Wü'ter {вү.тпр} *m* 2l беснов.
- Wü'terei' {вү.тпрэ} *f* 3b \surd = wüten III.
- wu't|erfüllt *a* бесан, разјарен.
- Wü'terich {вү.тпрүх} [свн.] *m* 2g 1. беснов; свиреп човек, крвопија, крволук. 2. \otimes = Wutschierling. [*мучна дрека *f*.*]
- Wu't|geschrei *n* крици *m pl.* беснила, бесо-]
- wütig {вү.түх} *prov.* а = wüten II.
- wutsch! {вүч} *int.* фук!, онц!; ~ war er weg! фук, оде!; онс, па га нестале!
- Wu't..., wü't...: ~schierling *m* \otimes кукута *f*, гугут(ва) *f*, бучимуж, бучумиш, трбуљ(ик)а *f*; ~schnaubend *a* запенушио од беса; ~verdächtig *a* сумњив да је заражен беснилом; ~voll *a* пун бес(нил)а, бесан, поаман, разјарен; в. и wüten II а.
- Wwe. *abr.* = Witwe.
- Wyclif {уиклүф} [енгл. за Wi'klif] *m* 8a Виклиф (енглески верски реформатор, † 1384).

X

X, x {*ѱкс*} *n inv.* слово (и)кс; *prv.*: j-m ein X für ein U machen в. U; ich lasse mir kein X für ein U machen неће ми се подвалити; не дам се намагарчити; die Stadt XX град Незнаник *m.* [личина].

X, x {*~*} *Λ* *n* икс, непозната количина (ве-) Xanthi'n {*ксантин*} *♂* *n* 2g¹ (б. *pl.*) ксантин *m* (Krappgelb).

Xanthippe 1. {*ксантипе*} *f* 8d Ксантипа (Сократова жена). 2. {*ксантип*} *f* 3b оштроконђа, роспија, караконцула.

Xaver {*ксавер*, *ксавр*} *m* 8f Ксавер (име).

X..., x... {*ѱкс*}: ~Beine *pl.*, ~beinig {*~бѣнѱх*} *a*: ~beine haben, ~beinig sein имати криве ноге, бити кривоног; ~beliebig {*ѱксбѣлибѱх*} *a* в. beliebig, произвољан, ма који.

Xenien {*ксенин*} [грч. *xe'nia* „дар госту“] *f pl.* *inv.* ксеније, врста мисаоних песама, епиграми *m pl.*

Xenien... {*ксенин*}: ~dichter *m* песник ксенија, писац епиграма; ~streit *m* распра *f* око Гетеових и Шилерових „Ксенија“.

xenoph'ntisch {*ксенофонтѱш*} [Xenophon, грчки историчар, атински филозоф и војвода, око 430—354 пре Хр.] *a* Ксенофонов.

Xeres {*хѣрѣс*} *♂* *m inv.*, ~wein *m* хереско вино; *уп.* Jerez. [краљ, 485—465 пре Хр.]

Xerxes {*ксѣркѣс*} *m* 8с Ксеркс (персиски) Xime'ne {*химен*} *f* 8d Химена (име).

x-mal {*ѱкс*-} *fam. adv.* небројено пута, триста пута, сто пута; в. и xte. [Röntgenstrahlen.]

X-Strahlen {*ѱксштралѱн*} *m pl.* зраци икс, в. i x-te {*ѱкстѣ*} *a*: *Λ* die ~Potenz иксти степен *m*; zum x-tenmal {*ѱкстѱмал*} и. x-ten Male {*~*} *fam.* по сто пута. [schneider b.]

Xylograph {*ѱсулограф*} [грч.] *m* 3a = Holz-

Xylographie {*ѱсулографи*} *f* 6f = Holz-schneidekunst, ксилографија. [дрво.]

xylographie'ren {*~графирѱн*} *tr.* 15g резати у/xylographisch {*~графѱш*} *a* ксилографски, резбарски. [инструменат *m*, ксилофон *m*.]

Xylopho'n {*ѱсулофон*} *♂* [грч.] *n* 2g¹ дрвен

Y

Y, y {*ѱпсилѱн*, *ѱпсилѱн*} *n inv.* слово ипси-
лон. [личина].

Y, y *Λ* *n* ипсилон, непозната количина (ве-) Y {*ѱ*} *♂* [хол.] *n inv.* (геп. и ~s) Ај *m* (рука-
вац Цојдерског Залива).

y *♂* знак за итриум.
Ya'nkee {*ѱенѱи*} *m* 6i Јенки (амерички Енгле-
з), северни Американци. [рикански.]

ya'nkeehaft {*~хѱфт*} *a* као Јенки, североамер-
Yan'keetum {*~тѱм*} *n* 2a (б. *pl.*) 1. Јенки *m pl.*,
северни Американци *m pl.* 2. јенкство *n*, се-
вероамериканство *n*. [ски аршин, риф].

Yard {*јарт*, енг. *јард*} [енгл.] *n* 6i јард (енгле-
Yatagan аус. = Jatagan.

York {*јѱрк*} *♂* *n* 8g Јорк *m* (енглески град).
Y'pern {*ѱпѱрн*} *♂* *n* 8g Ип(а)р (град у Белгији).

Ypsilon {*ѱпсилѱн*, *ѱпсилѱн*} [грч.] *n* 6i
ипсилон. [гован, миндрак.]
Ysop {*ѱзѱп*} *♂* [срп., гр., *јевр.] *m* 2g¹ бла-

Y'tter..., y'tter... {*ѱтѱр*-} [Yttrium]: ~erde *f* *min.* итриумова земља; ~haltig *♂* *a* који
садржи итриума.

Y'ttrium {*ѱтриум*} [●] Itterby, село у Швед-
ској] *n* 6i (б. *pl.*) *min.* итриум *m*.

Yu'kka {*јука*} [инд.] *f* 6i јука.

Z

Z, z {*цѣт*} *n inv.* слово Ц, ц; в. A 2; z. *abr.* =)
Z. *abr.* = Zahl, Zeile. [zum, zur.]

Za'bern {*цабѱрн*} *n* 8g ● Саверн *m* (град у
Елзасу). [m 8с Захарије.]

Zachari'as {*цахариѱс*} [грч.; *јевр. Sacharja] *f*
Zä'ckchen {*цаѱѱн*} *n* 2l (dim. од Zacke[n])
реѱкица *f*, рошчић *m*, зупчић *m*, језичак *m*,
језичић *m*.

Za'cke {*цакѱ*} [(нвн.), дн.] *f* 3b 1. реѱка, јези-
чак *m*, језичић *m*, реѱкав у-, за|рез (на рубу
одела). 2. шиљак *m*, врх *m*; ● и ● зуб(ац);
ракаљ *m*, крак *m*; зупчаст отвор *m* на зидо-
вима тврђава (и. двораца); мазгала; паро-
жак *m*. [~ haben бити (на)ћефлеисан.]

Za'cken¹ {*цаѱѱн*} *m* 2l = Zacke; *fam.* e-n kleinen
za'cken- {*~*} 15a I *tr.* из-, на|реѱкати, (на)зуп-
чати, направити реѱке (и. зупце) (*асс.*: на);
gezackt в. zackig. II sich ~ распоре|дити се
~живати се (и. разместити се) на шеѱулицу.

Za'cken..., za'cken... {*цаѱѱн*}: ~blatt *n* ● реѱ-
кав (и. реѱкаст) лист *m*; ~fels *m* изубљена
(и. зупчаста) стена *f*; ~förmig *a* реѱкаст,
зупчаст, језичаст, облика реѱке (и. шиљка);
~haupt *n* зупчаст врх *m* (e-s Berges брера);
~holz *n* гранато (и. рачвасто) дрво; ~krone
f нареѱкана круна; ~linie *f* линија (и. црта)
на шеѱулицу; ~pedal *n* ● назубљен (и. зуп-
част) подножник *m*; ~walze *f* зупчаст ва-
љак, ваљак са зупцима; ~werk *n* реѱкарија
f, зупчасти (и. реѱкави) радови *m pl.*, X
угласто утврђење. [јати се, препирати се.]

zackerie'ren {*цаѱѱирѱн*} *fam. intr.* (h) 15g сва-
za'ckig {*цаѱѱх*} *a* реѱкаст, реѱкав (и. ●, ●),
зупчаст; рачваст, гранат; рољаст; назубљен.]

zag {*цак*} [свн.] *a* = zaghaft. [назупчан.]

Za'gel {*цагѱл*} *prov. m* 2l pen.

za'gen {*цагѱн*} [свн.] I *intr.* (h) 15a немају ср-
ца (и. храбрости), клонуту духом, обесхра-
брити се, ~живати се, плашити се, страши-
ти се; оклевати, устручавати се. II Za'gen *n*
немање храбрости (и. смелости), плашња *f*,
страх *m*; устручавање, оклевање; mit Zittern
und Zagen дршћући.

Za'ger {*цагѱр*} *m* 2l = Feigling.

za'ghaft {*цаѱѱѱфт*} [zag] *a* (opp. herzhaft)
плашљив, страшљив, бојажљив; снебивљив;
малодушан, обесхрабрен, неодлучан; *adv.*
плашљиво, бојажљиво, дршћући, стрепећи.

Za'ghaftigkeit {*~ѱѱѱѱфт*} *f* 3b плашљивост,
страшљивост, бојажљивост; обесхрабреност,
малодушност, неодлучност.

zäh {*це*}, каткада zä'he {*~*} *a* 1. живав; *a*) ~es
Fleisch живаво (и. кораво) месо; ~ werden
ожелавети, уживавити се; *b*) fig. der Bauer,
der ist ~ сељак је живав (и. издржљив, упо-
ран); *c*) ein ~es Leben haben бити живав,

тешко умирати. 2. жидак, житак, густ; тељив, лепљив, слузав, који се отеже, који бали; ~er Wein вино које се отеже, вино које бали; ~ werden постати тељивим, убаљавити се. 3. *fig.* шкрт, тврдица, цимрија.

Zä'he {цe-}, Zä'heit {цe-т}, Zä'higkeit {цeйх-кә-т} *f* 3b 1. жилавост (и *fig.*). 2. житкост, жидина, тељивост, лепљивост. 3. шкртост. Zahl¹ {цал} [свн.] *f* 3b 1. број *m*; um die ~ voll-zumachen да би се попунио број; ^ (un)be-nannte ~ (не)именован број; zwanzig an der ~ двадесет на броју; auf ~en bezüglich бројни. 2. ~ (zeichen) бројка, (знак) број(а) *m*, цифра; *prv.* ~en beweisen бројеви (и. цифре) говоре.

Za'hl²... {цал-} [zahlen] у слож. на пр. ~amt. Za'hl... {цал-}: ~abend *m* вече *n* плаћања; ~adverb(ium) *n* *gr.* бројни прилог *m*; ~amt *n* благајна *f*.

Zä'hl... {цел-}: ~apparat *m* ☼ апарат (и. на-права *f*) за бројање, аутоматски бројач; ~band *n* 2a трака *f* (и. омот *m*) за (из)бро-јање новчанице.

za'hlbar {цалбар} *a* ☼ (ис)платљив; ~ in drei Monaten (bei Sicht) (ис)платљив у року од три месеца (по виђењу). [из-про|рачу|нљив.] zä'hlbar {целбар} *a* (из)бројљив, пребројљив, Za'hlbarkeit {цалбаркә-т} *f* 3b платљивост, платежност.

Zä'hlbarkeit {целбаркә-т} *f* 3b (из)бројљивост, пребројљивост; из-, про|рачу|нљивост.

Zä'hl Brett *n* даска *f* за бројање.

Za'hl¹ buchstabe *m* в. Zahlenbuchstabe.

zahlen {цалн} [свн.: Zahl¹] *I tr., intr. (h)* и sich ~ платити, плаћати; исплатити, ~ивати, одужи(ва)ти се; (ein)~ (у)платити, (у)пла-ћивати, imstande sein zu ~ бити у стању да плати, -е, -имо итд., бити платежан; Kellner, ~! конобару! да платим!; ☼ е-п Wechsel (mit Protest) ~ платити меницу (са проте-стом). II Za'hlen *n* плаћање; wenn's zum zahlen kommt *fam.* када дође до плаћања, ка-да дође да се плати, када треба платити.

zä'hlen {целн} [свн.] *I tr., intr. (h)* и sich ~ 15a 1. бројити; die Bevölkerung usw. ~ пописи-вати (и. бројити) становништво итд.; die Stimmzettel ~ преброја(ва)ти гласовнице; *fig.* в. drei l; wenn ich mich zu Ihren Freunden zählte кад бих се убројао у Ваше пријатеље. 2. бројити, износити, пети се на...; er zählte dreißig Jahre било му је тридесет година, имао је тридесет година; auf j-n ~ рачунати на кога. II Zä'hlen *n* = Zählung.

Za'hlen..., za'hlen... {цалн-}: ~angaben *f* *pl.* бројни подаци *m pl.*, бројне вредности; ~bruch *m* (бројни) разломак; ~buchstabe *m* бројно слово *n*; ~folge *f* след(овање *n*) *m* бројева, низ *m* бројева; ~gedächtnis *n* пам-ћење за бројеве; ~große *f* бројна количина (и. величина); ~gruppe *f* скупина бројева; ~kunst, ~lehre *f* наука о бројевима, теорија бројева, аритметика; ~lotterie *f*, ~lotto *n* лутрија *f*; ~mäßig *a*, *adv.* бројни, -о; ~mensch *m* човек-број; ~reihe *f* = ~folge; ~schloß ☼ *n* тајна брава *f*; ~schreiben *n*

бројање, нумерисање; ~sinn *m* смисао за бро-јева; ~system *n* систем *m* бројања, бројни систем; ~verbindung *f* спој *m* (и. спајање, везивање *n*) бројева; ~verhältnis *n* бројни однос *m*; ~wert *m* вредност бројева, бројна вредност; уп. Zahl...

Zä'hler {цал-р} *m* 2l, ~in {~дн} *f* 3c плат(ил)ац, платиља, платиша; er ist ein säumiger ~ он је спор платиша; er ist ein guter (schlechter) ~ он је добар (пђав) платиша.

Zä'hler {цел-р} *m* 2l 1. (и ~in {~дн} *f* 3c) бро-јач(ица). 2. ☼ = Zählapparat. 3. ^ (app. Nenner) бројитељ, бројица. 4. *fig.* die Fürsten waren die ~, das Volk die Nullen кнежеви бе-ху све, народ ништа.

Zä'hler|amt {цел-р-} *n* одељење (и. надлештво) пописивача (становника).

Za'hl..., zahl...: ~fähig *a* способан за плаћање, платежан; ~figur *f* бројна слика, бројка; ~kammer *f* = ~amt.

Zä'hl...: ~kandidat *m* кандидат са чијим име-ном рачуна (једна) странка; ~karte *f* пописна листа.

Za'hl..., za'hl...: ~kasse *f* = ~amt; ~kellner *m* главни конобар (и. келнер), келнер који наплаћује; ~los *a* безбројан, небројен, неиз-бројан, бескрајан; ~losigkeit *f* безбројност, небројеност, неизбројност; ~meister *m* бла-гајник; ризничар; в. Kassierer, Rendant; ~meister|amt *n* благајна *f*; ~meister|aspierant *m* благајнички приправник.

Zä'hl|methode *f* метода (и. начин *m*) бројања, начин (и. систем) *m* нумерисања.

Za'hl..., za'hl...: ~muschel *f* = Kauri; ~perlen *f* *pl.* крупни бисери *m pl.* (који се продају на комад, а не по тежини); ~pfennig *m* тантуз; ~reich *a* (много)бројан, у великом броју; ~stelle *f* (ис)платно место *n*, канцеларија; ~tag *m* дан плаћања; ~tisch и. Zä'hl|tisch *m* канцеларијски сто.

Za'hlung {цалун-} *f* 3b 1. плаћање *n*; е-е ~ leisten платити; in ~ nehmen узети у плаћа-ње. 2. исплата, исплаћивање *n*; ~ erhalten примио; ☼, ☼ an ~ Statt за исплату, као исплата, као исплату, на име исплате.

Zä'hlung {целун-} *f* 3b бројање *n*, пребројава-ње *n*; попис *m* (становништва).

Za'hlungs..., za'hlungs... {цалун-с-}: ~anweisung *f* упутница, платни чек *m*; налог *m* за испла-ту; ~aufschub *m* одлагање *n* плаћања; ☼ про-дужење *n* рока плаћања; ~einstellung *f* обу-става (и. обустављање *n*) плаћања; уп. и Insolvenz; ~erleichterung ☼ *f* олакша(ва)ње *n* плаћања, олакшица у плаћању; ~fähig *a* способан да плаћа, -ти, платежан; ~fähigkeit *f* способност плаћања, платежност; ~frist *f* = ~aufschub. [попис, уп. и Zähl...]

Zä'hlungs|kommission {целун-с-} *f* одбор *m* за Za'hlungs..., za'hlungs...: ~mittel *n* средство плаћања, платежно средство, вредност *f*; ~statt аус.: an ~statt в. Zahlung 2; ~termin *m* рок плаћања; ~unfähig *a* неспособан да плаћа, -ти, неплатежан; ~unfähigkeit *f* не-способност плаћања, неплатежност, банкрот *m*; ~verbindlichkeit *f* обавезност (и. обавеза)

плаћања; платежна обавеза; ~vermögen *n* = ~fähigkeit; ~wert *m* бројна вредност *f*.

Za'hl'...: ~wert *m* бројна вредност *f*; ~wort *n* 2a *gr.* број *m*; ~zeichen *n* бројни знак *m*, бројка *f*, цифра *f*.

zähm {цам} [свн.] а 1. питом, припитомљен; домаћи; ~es Kaninchen питоми зец; ~machen = zähmen; ~werden припитом|ити се, -ља-вати се. 2. питом, примчив, приступачан, гибак; благ, тих, кротак, помирљив. 3. ~er (Obst-)Baum питома дрво *n* (питома воћка *f*). zähmbar {цѐмбар} а припитомљив, укротљив. Zähmbarkeit {~кѐрт} *f* 3b припитомљивост, укротљивост.

zähmen {це́мн} [свн.] I *tr.* 15a 1. при-, у|питомити, при-, упитомљавати. 2. *fig.* укро-тити, -ћавати, обузда(ва)ти, савла|дати, -ћи-вати. II Zä'hmen *n*, Zä'hmung *f* припито-мљавање, -ење, *fig.* укроћ|авање, -ење, обу-здавање, савлађивање, -ење.

Zä'hmer {це́мѐр} *m* 2l, ~in {~ѐн} *f* 3c припито-мљавач, -ица, укротитељ, -ка, укроти|лац, -ља.

Zähmheit {ца́мхѐйт} *f* 3b питомост.

Zahn {цан} [свн.: лат. dent-; грч. odont-] *m* 2d 1. зуб; а) Zähne bekommen доби(ја)ти зубе; gute Zähne haben имати добре зубе; б) *fig.* j-m auf den ~ fühlen испипати кога, ис-терати зеца из грма; Haare auf den Zähnen haben бити зубат; j-m et. aus den Zähnen reißen отети што кому (и. од кога); j-m die Zähne zeigen показ(ив)ати кому зубе (и *fig.*); der ~ der Zeit зуб времена. 2. ☼ зуб(ац) = Zacke особ. 2; ~e-r Säge, e-s Kam-mes usw. зубац тестере, чешља итд.; Zähne im Uhrwerke зупчаници у механизму часов-ника.

Za'hn..., za'hn... {цан-}; ~artig а зубаст, обли-ка зуба; ~arz(e)nei' *f* = ~mittel; ~arz(e)nei'-kunde, ~kunst *f* = ~heilkunde; ~arzt *m*, ~ärztin *f* зубни лекар, зубна лекарка, зубар, -ка; ~ärztlich а зубнолекарски; ~auszieher *m* вадилац зуба; ~bein *n* ☼ зубњача *f*, зубна кост; ~bildung *f* ☼ образовање (и. стварање) *n* зуба; ~buchstabe *m* *gr.* зубеник, зубни глас; ~bürste *f* четкица за зубе.

Zä'hnen {цѐнѐн} *n* 2l (*dim.* од Zahn) зупчић *m*, зубић *m*, зупче.

Zä'hnefleischen {цѐнѐфлѐичн} *n* кежење.

Zä'hneisen *n* = Zahnzange.

Zä'hne...: ~klappe(r)n *n* цвокот(ање *n*) *m* (зу-бима); *bibl.* v. heulen II; ~knirschen *n* шкр-гут(ање *n*) *m* зуба.

zähneln {цѐнѐлн} *tr.* 15b (и)зубити, иззупчати, (на)правити зупце на; начинити зупчасте от-воре на; (ис)тесати зупчасто; gezähnelт иззупчан, иззублен, зупчасто изрезан, рецкав; в. и zackig.

zähnen {цѐнѐн} I *intr.* (h) 15a доби(ја)ти'зубе. II Zä'hnen *n* добијање (и. избијање) зуба. III zä'hne(l)n *tr.* 15a (15b) ☼ иззупчати; (на)пра-вити зупце на. IV ge|zä'hnt {гѐцѐнт} *p. p.* и а са зуб(ц)има, зупчаст, иззуп-чан; ☼ рецкав; уп. и zackig.

Za'hn..., za'hn...: ~fäule *f* фварење (и. тру-љење) *n* зуба; ~feile *f* турпија за зубе, тур-

пија зубног лекара; ~fieber *n* ф грозница *f* при добијању зуба; ~fistel *f* ф зубна фисту-ла; ~fleisch *n* ☼ десни *f* *pl.*; ~form *f* облик *m* зуба; ~förmig а у облику зуба, облика зуба (*gen.*), зубаст; ~gechwür *n* ф зубни от-ток *m*, зазубица *f*; ~heilkunde *f* зубно ле-карство *n*, зубарство *n*; ~hobel *m* зупчasto ренде *n*; ~höhle *f*: а) ☼ зубна дупља, зуби-ште *n*; б) зубна шупљина; ~ig {цѐнѐг} а 1. са зубима, са зупцима; 2. (и zäh'nig {цѐнѐх}) у слож. који има толико и толико зуба, на пр. zweizäh'nig, zweizäh'nig двозуб, са два зуба; ~kitt *m* зубна смола *f*; ~krankheit *f* зубобо-ља, зубна болест; ~kranz *m* круна *f* зуба; ~künstler *m* зубар, зубни лекар; ~laut *m* *gr.* зубеник, зубни глас; ~lehre *f* наука о зуби-ма; ~los а беззуб, без зуба, ~losigkeit *f* бе-зубост, немање *n* зуба; ~lücke *f* шкрба, кре-зубина; ~lücke {~ѐлѐкѐр} *m* 2l ☼ крезубац; ~lücklich а крезуб, шкрбав; ~meißel *m* ☼ зубно длето *n*; ~mittel *n* лек *m* против зу-бобоље; ~nerv *m* ☼ зубни живац; ~plombe *f* зубна блomba; ~pulver *n* прашак *m* за зубе; ~rad *n* ☼ зупчаник *m*; konisches ~rad купа-сти зупчаник; ~rad|bahn *f* зупчаста желе-зница; ~rad|fräser *m* ☼ глодало *n* за зупча-нике; ~rad|getriebe *n* ☼ зупчанички погоник *m*, погон *m* зупчаницима, зупчаничко покре-тало; ~reihe *f* ред *m* зуба; низ *m* зуба; зуби *m* *pl.*; ~reinigend а што чисти зубе; ~reiben *n* севање (и. штречање) зуба; ~schmelz *m* зубна глѐх *f*; ~schmerz *m* ф зубобоља *f*; ich habe ~schmerzen боле ме зуби; ~schnäbler {~шнѐблѐр} *m* *pl.* ☼ зубокљунке *f* *pl.*; ~schnitt *m* ☼ зубац; ~sichel *f* зупчаст срп *m*; ~stange *f* ☼ зупчаста шипка, зупчаница; ~stift *m*: а) = ~stumpf; б) клинчић (и. чивија *f*) за утвр-ђивање вештачких зуба; ~stocher *m* чачка-лица *f*; ~stumpf *m* крњак, крндак, крњ зуб; шкрб(отин)а *f*; ~technik *f* зубна техника; ~techniker *m* зубар, зубни техничар; ~tei-lung *f* ☼ подела зупчаника; ~und Li'ppen-buch|stabe *m* *gr.* зубноусменик, зубоусни глас; ~wasser *n* водица *f* за зубе; ~wechsel *m* мењање *n* зуба, добијање *n* других зуба; ~weh *n* = ~schmerz; ~werk *n* ☼ зупци *m* *pl.*; ~wurz *f* ☼ сисак *m*, брадавичак *m*; ~wurzel *f* ☼ зубни корен *m*, корен зуба; ☼ корен зупца; ~zange *f* ☼ а) зубарска клешта *n* *pl.*, зубарске клеште *f* *pl.*; б) клешта за вађење кутњака; ~ziehen *n* вађење зуба.

Zä'hre {цѐрѐ} [свн.] *f* 3b суза (уп. Träne).

Zain {цѐн} [свн.] *m* 2g ☼ шипка *f*.

Zai'n'eisen {цѐн-} *n* ☼ гвозђе (и. желез) у шипкама.

Zai'nen {цѐнѐн} I *tr.* 15a ☼ раск|овати -ивати у шипке (и. полуге). II Zai'nen *n* раскивање у шипке (и. полуге). [(и. у шипке).]

Zai'ner *m* 2l ☼ раскивач (и. цепач) у полуге.

Zai'n... ☼: ~hammer *m* шипкара *f*, радионица за цепање гвозђа у полуге; ~silber *n* сребро у полулама (и. шипкама). [Schill].

Za'nder {цѐндѐр} [хол.] *m* 2l ☼ смуг (уп. Sander, I

Zane'lla {цанѐла} ☼ *m* бi вунени сатин *m*, ки-нески сатин.

Za'nge {цанг-} [свн.] *f* 3b 1. клеште *f* *pl*, клешта *n* *pl*; (Kneife) ~ машице *f* *pl*; große ~ велике клеште *f* *pl*; kleine ~ клештице *f* *pl*, машичице *f* *pl*. 2. штипаљка, хваталица, штипици *m* *pl*; пипак *m*; челоуска.

Zä'ngelchen {цангелхен} *n* 2l (*dim.* од Zange) клештице *f* *pl*; машичице *f* *pl*.

Za'ngen..., **za'ngen...** {цанг-н-} *z*förmig *a* у облику клешта, облика клешта (*gen.*), клештаст, као клеште; ~geburt *f* ✕ порођај *m* помоћу клешта; *fig.* das ist die reine ~geburt за то су потребна клешта; ~schanze ✕ *f* клеште *f* *pl*, клештаст ров (и. шанац); ~werk ✕ *n* клеште *f* *pl*, клештасто утврђење.

Zank {цанк} [нвн. 15b.: zanken] *m* 2d свађа *f*, кавга *f*; споречкавање *n*, препирка *f*, распра *f*; mit j-m ~ suchen заметати кавгу с ким, заподевати свађу с ким.

Za'nk..., **za'nk...** {цанк-} ~apfel {цанк-} *m* myth. јабука *f* раздора; ~drache *m* оштроконђа *f*, роспија *f*; ~eisen *n* свађалица *f*, цандрљивица *f*.

za'ngen {цанг-н-} [срвн.] *I intr.* (*h*) и *sich* ~ *rec.* 15a *sich* (mit j-m) ~ свађати се (и. препирати се, кавжити се) с ким; *sich* ~ über Kleinigkeiten свађати се око ситница (и. ни око чега). II **Za'ngen** *n* свађање, кавжење, препирање, = Zank.

Zä'niker {цән-к-р} *m* 2l, ~in {цән-} *f* 3с свадљивац, -ица, кавгација, -ка, свађалица; преп-*i*

Zänkerei' {цән-к-р-и} *f* 3b = Gezänk. [рало.]

Za'nk... ~geist *m* свађалички дух, свађалиштво *n*; ~gier *f* поама за свађом; *fat.* свадљив-*i*

za'nikhaft {цән-кх-фт} *a* свадљив. [вост.]

zä'nikisch {цән-кш-} *a* свађалички, свадљив, кавгациски, цандрљив; *fat.* смутљив; ~es Wesen свађалиштво; цандрљивост *f*, нам-хорлук *m*.

Za'nk..., **za'nk...** ~lust, ~sucht *f* свадљивост, свађалиштво *n*; ~stifter *m* свађалица, кавгација; ~süchtig *a* свадљив, свађалички; ~teufel *m* сејач раздора.

Za'nzibar {занзибар} ● *n* 8g = Sansibar.

Zä'pfchen {цәнфхен} *n* 2l (*dim.* од Zapfen) 1. клинчић *m*, чепчић *m*, врањић *m*, рукавчић *m*. 2. ♀ ресица *f*.

Zä'pfchen... {цәнфх-н-} ? : ~bräune *f* ангина ресице; ~entzündung *f* запаљење *n* (и. упала) ресице; ~schnitt *m* ✕ сечење *n* (и. рез) ресице.

Za'pfen {цәнф-н-} [свн.: Zipfel] *m* 2l 1. чеп, врањ; запушач, затварач. 2. купа *f*; в. Eis-zapfen; ~ vom Tropfstein сталактит, капавац. 3. а) ♀ = Zäpfchen 2; б) ♀ шишарка *f*, шишарица *f*. 4. ♀ рукавац; клин, чивија *f*, заглавник; стожер; konischer ~ купаст рукавац; ~ ~e-s Geschütztes рукавац (и. чеп) (с обе стране) топа.

za'pfen {~} [срвн.; *Zapfen'] *tr.* 15a Bier ~ точити пиво из бурета; ✕ e-n Wassersüchtigen ~ водити воду из тела болесника од водене болести.

Za'pfen'..., **za'pfen'**... {цәнф-н-} ♀: ~ähnlich, ~artig *a* чепаст, врањаст, сличан чепу (и. врању); ~bohrer *m* = Spundbohrer; ♀ сврдао

(и. бургија) *f* са рукавцима; ~feile *f* турпија са рукавцем; ~geld *n* крчмарина *f*, точарина *f*; ~lager *n* ♀ лежиште рукавац; ~loch *n*: а) рупа *f* за чеп (и. врањ), б) ♀ урез, жлеб; ~streich ✕ *m* повечерје *n*; ~tragend ♀ *a* четинарски; ~träger ♀ *m* *pl* четинари. **Za'pler** {цәнф-р} *m* 2l точилац (вина, пива), виноточ.

Zä'pflein {цәнфх-н-} *n* 2l = Zäpfchen. [јау.]

Zä'ppel... {цән-п-} *fat.*: ~fritze, ~mann *m* па-*i*

za'pp(e)lig {цән-п-лх} *a* копрцав, праћакав,

који се копрца, бацака, праћака. **za'ppeln** {цән-п-лн} [свн.] *I intr.* (*h*) 15f праћа-
кати се, копрцати се, бацакати се (mit Hän-
den und Füßen рукама и ногама), батргати
се; mit den Beinen ~ цупкати, фућати се; *fig.*
j-n ~ lassen оставити (и. пустити) кога да се
праћака (и. да се батрга, копрца), *fat.* исте-
завати кога. II **Za'ppeln** *n* копрцање (и *fig.*),
праћакање (и *fig.*), бацакање, батргање (и
fig.).

Zar {цар} [рус. од *Cäsar (Kaiser)] *m* 3a (и 2g¹),

Za'rin {~ин} *f* 3с цар, -ица. [Заратустра.]

Zarathu'stra {царатустра} *m* 8b = Zoroaster.

Za'rentum {цар-ентум} *n* 2a (б. *pl.*) царизам *m*.

Zarewitsch {царевџч, цар-џч} [рус.] *m* 2g (*gen.*
и *inv.*) царевџ, царев син. [ћерчиво *n.*]

Za'rge {царг-} ♀ [свн.] *f* 3b обод; оквир *m*, *I*

Za'rg(e)zieher {царк-, царг-} *m* 2l баварски

алат за намештање (последње) дуге на дан-

za'risch {царџш} [Zar] царски. [цету.]

zari'stisch {царистџш} *a* царистички. [Zar.]

Zari'za {царџца} *f* 6g и (аус. само) bi Zarin (в. *I*)

zart {царт} [свн.] *a* (*dv.*) (*compr.* и *zärter*) (*opp.*

grob) неж(ан-(но); осетљив, осећајан; танан;

утанчан, фин; префињен; благ; мек(ан); ме-

кушан, разнежен; слаб(ачак); ломан, трошан;

im ~en Alter у нежним годинама, у раном

детинству. [љивост.]

Zärtelei' {цәртләи} *f* 3b извештачена осет-

zärteln {цәртл-н} *intr.* (*h*), *tr.* = liebosen,

hätschein.

Za'rt..., **za'rt...** {царт-}: ~führend, ~fühlig {~фу-

~лх} *a* нежних осећања, који нежно осећа,

нежан; изванредног такта (*gen.*), ~gefühl *n*

утанчаност (и. нежност) *f* (осећања), такт;

~glied(e)rig *a* нежних удова, који има не-

жне удове; ~heit {цартхд-т} *f* 3b (в. *zart*) не-

жност; утанчаност, тананост, префињеност;

мекоћа, меканост (меса, воћа); благод; сла-

б(ашн)ост; ломност, трошност; мекота.

zärtlich {цәртлх} [zart] *a* (*dv.*) 1. неж(ан-(но);

љубазан; усрдан; j-n ~ ansehen нежно (по)-

гледати кога; ~ tun правити се нежним. 2.

осетљив, осећајан, фин, префињен; ме-

к(ан), мекушан.

Zärtlichkeit {~лх-т} *f* 3b нежност.

Zärtling {цәртлх-н} *m* 2g¹ мекушач, мекушан,

маза, размаженко, разнеженко.

Za'rt..., **za'rt...** ~rosaa нежноружичаст; ~sinnig

a = ~führend; ~sinn(igkeit) *f* *m* = ~gefühl.

Za'rtum {цартум} *n* 2a (б. *pl.*) = Zarentum.

Za'ser {цәз-р} [нвн.] *f* 3d = Faser.

za'serig {цәз-рх} *a* = faserig.

za'sern {~н} *tr.*, *refl.*, *intr.* = fasern.

Za'spel {уџспл} [срвн.] *f* 3d повесмо *n*; канура, пасме *n*.

Zäsu'r {цезур} [лат.] *f* 3b *met.* прелом *m*, пресек *m*, одмор *m*, цезура; ~reim {цезур-} *m* слик прелома, преломни (и. пресечни) слик.

Zau'ber {уџбѣр} [свн.: енг. tiver „минимум зару-не“] *m* 2l чар *f*, чаролије *f pl.*, чини *f pl.*, ма-ђија *f*; опчињавање *n*, опчаравање *n*; опчи-њеност *f*, опчараност *f*; чар *f*, драж *f*; den ~ lösen све покварити, покварити расположе-ње; fauler ~! кисели краставци!; причам ти приче!; уп. *faul* 2.

Zau'ber... {уџбѣр-}: ~*apparat m* опсенарска направа *f*; ~*becher m.* а) чаробни пехар; б) чаробни (и. опсенарски) пехар; ~*bild n* а-мајлија *f*; ~*blick m* чаробан поглед; ~*brunnen m* чаробан (и. опчињен) бунар, чаробан кла-денац; ~*buch n* књига *f* о чинима (и. мађи-јама).

Zauberei {уџбѣра} *f* 3b 1. опчињавање, -ење *n*, очаравање *n*, омађијавање *n*. 2. чини *f pl.*, чаролије *f pl.*, мађије *f pl.*, врачарије *f pl.*, -враџбина *f pl.*; natürliche ~ брзина није враџбина; ~ *treiben* (по)служити се чинима.

Zau'berer {уџбѣрѣр} *m* 2l, **Zau'berin** {уџбѣрѣн} *f* 3c чаробни/к-ца, чарал/ац, -ица, чинил/ац, -ица; опсенар, -ка, мађионичар, -ка; ве-шт/ац, -ица.

Zau'ber.... **zau'ber...** {уџбѣр-}: ~*flöte: die ~flöte* Чаробна флаута (и. фрула) (Моцарт); ~*formel f* бајалица, чинилица, чаробна реч; ~*ge- hank n* амајлија *f*; ~*gürtel m* чаробни појас; ~*haft* {уџбѣрхџфт}, ~*isch* {уџбѣрџш} *a.* а) мађиски, чаробан, волшебан, вилински; за-носан, засењујући; б) *fig.* чаробан, очарава-јући; дражестан; чудесан, див(от)ан; ~*ka- sten m* чаробно сандуче *n*, панорама *f*; ~*kette f* чаробни ланац *m*, чаробне вериге *f pl.*; ~*klang m* чаробни звук; ~*kraft f* волшебна (и. чаробна, мађиска) сила (и. моћ); ~*kräftig a* мађиски, волшебан, чаробан; ~*kunst f:* а) чаробњаштво *n*, чаробњачка (и. мађиска) вештина; б) ~*künste pl.* опсенарске вештине *f pl.*, мађионичарство *n*; ~*land n.* а) чаробна земља *f*; б) *fig.* земља *f* чаробности, прави рај *m*; ~*laterne f* чаробна лампа; ~*lehrling m* шегрт код врача, опсенара, чаробника; ~*macht f* = ~*kraft*; ~*märchen n* бајка *f*; ~*mittel n* чини *f pl.*, мађије *f pl.*, дражи *f pl.*

zau'bern {уџбѣрн} 15f 1 *intr.* (h) чини чинити, (оп)чарати, опчаравати, опчињити, -њавати, опсењити, -њивати, омађијати, (о)бајати; вра-чати. II *tr.* 1. ~ = *bezaubern*. 2. *j-n jung* (и. zum Jüngling) ~ преобратити кога чинима у младиха; das Geld aus dem Beutel des einen in den des andern ~ чинима (и. чаролијама) пренети новац из кесе једнога у кесу друго-га; et. irgendwohin ~ чинима (и. чаролијама) пренети што некуда. III **Zau'bern n** чињење чини *f pl.*, опчаравање, опчињавање, опсења-вање, бајање, врачање.

Zau'ber..., zau'ber....: ~*posse f* ♣ позоришни комад *m* са вилама, духовима; ~*reich n* = ~*land*; ~*reich a* пун чари, пун чаролија; ~*ring m* чаробни прстен; ~*rute f* = ~*stab*; ~*schlaf*

m чаробни сан; ~*schlag m* удар(ау) чароб-ним прutom; *fig.* wie mit e-m ~*schlage* као чаробним прутихем; ~*schloß n* зачарани замак *m*; ~*segen m* = ~*spruch*; ~*siegel n* ча-робни печат *m*; ~*spiegelung f* тера баба козлиће, фата моргана; ~*spruch m* чаробна изрека *f*, бајалица *f*; ~*stab m* чаробни прут(ић); ~*stück n:* мађионичарска (и. опсе-нарска) вештина *f*; б) ♣ чаробни комад *m*, позоришни комад са вилама, духовима; ~*trank m* чаробни напитац; ~*welt f* чаробан свет *m*; ~*werk n* = *Zauberei*; ~*wesen n:* а) мађије *f pl.*, врачање, враџбина *f*, врачарије *f pl.*, чини *f pl.*; б) чаробно (и. вилинско) би-ће; ~*wort n* 2g чаробна реч *f*.

Zau'brer(in) {уџбѣрѣр(ѣн)} *v.* *Zauberer.*

zau'brisch {уџбѣрџш} *a* = *zauberisch.*

Zauderei {уџџѣрѣ} *f* 3b = *zaudern* II.

Zau'derer {уџџѣрѣр} *m* 2l, **Zau'derin** {уџџѣрѣн} *f* 3c нерешљив/ац -ица, оклевало, отезало, *fam.* трњеузгало, скањерало, гњаватор, -ка; *antiq.* Fabius der ~ Фабије Оклевало.

zau'dern {уџџѣрн} [нвн.] 1 *intr.* (h) 15f оклева-ти; отезати, одуговлачити, *fam.* канити се, скањерати се, трњежгати се; mit et. ~ и. ~ et. zu tun оклевати с чиме, оклевати да (се) уради што. II **Zau'dern n** оклевање; отезање, одуговлачење, кањење, скањерање, трње-1 **Zau'drer(in)** {уџџѣрѣр(ѣн)} *v.* *Zauderer.* {згање.1 **Zaum** {уџм} [свн.: ziehen] *m* 2d ♣ узда *f* (и *fig.*); ein Pferd gut im ~e halten добро држа-ти коњана узди; *fig.* seine Begierden, Leiden- schaften usw. im ~e halten обузда(ва)ти своје пожуде, страсти итд.; seine Zunge im ~e halten бити господар свога језика.

zäu'men {уџмѣн} *tr.* 15a 1. заузда(ва)ти, мет-нути узду (*acc.: dat.*). 2. *bibl.* = *zähmen.*

Zau'm..., zäu'm... {уџм-}: ~*geld n* напојница *f* коњушару при куповини коња; ~*los a* без узде, *fig.* без кочице, необуздан; ~*recht a* навикнут на узду; ~*zeug n* оглав *m*, хам (и. прибор) *m* за главу, узда *f*.

Zaun {уџн} [свн.] *m* 2d ограда (дрвена) *f*, плот; = *Fischzaun*; каткада *fig.* преграда *f*, пре-градни зид; *geflochtener* ~ плетер, плот; *lebendiger* ~ живица *f*, жива ограда; *fig. prv.* et. vom ~e brechen урадити (и. учини-ти) што с неба па у ребра, урадити што прво падне на памет; e-n Streit vom ~e brechen из небушнице заподѣ(ва)ти свађу, приметнути кавгу; das ist (nicht) hinter jedem ~ zu finden то (ни)је нешто најобичније, то се (не) срета на сваком кораку.

Zau'n..., zäu'n... {уџн-}: ~*ammer f* ♣ жуто-вољка; ~*dürr a* сух као пастрма.

zäu'nen {уџнѣн} [*Zaun*] *tr.* 15a = *einzäunen.*

Zäu'n... {уџн-}: ~*gast fam. m* гледалац кроз плот, гледалац који није платио улазак; ~*könig* [свн.] *m* ♣ царић; ~*lücke f* рупа (и. отвор *m*) у плоту (и. у оградѣ); ~*pfehl* ♣ *m* проштац, колац; *fig.* в. Wink 1; ~*rübe* ♣ *f* дебелица, дебелотиква, куковина; ~*wicke* ♣ *f* грахорица; ~*winde* ♣ *f* ладолеж *m*.

zäu'sen {уџнѣсн} [свн.] *tr.* (и *sich ~ rec.*) 15e чу-пати (се), черупати (се), цимати (се), сецати

(се); j-n ~ почупати кога, пропустити кога кроз шаке; sie haben sich tüchtig gezaust *fam.* ваљано су се почупали.

z. B. *abr.* = zum Beispiel.

z. D. *abr.* = zur Disposition.

z. E. *abr.* = zum Exempel (в. Beispiel).

Ze'baoth {цебаџт} [јевр.] *pl. inv. bibl.* der Herr(e) ~ Господ Саваот.

Ze'bra {цебра} [афр.] *n bi* зебра *f.*

ze'bra artig, ze'braigestreift *a* зебраст, пругаст као зебра; zebraartig streifen зебрасто (и. пругасто) (и)шарати; zebraartige Streifung пруге као на зебри. [диско говече.]

Ze'bu {цебу} [инд. „крава“] *m bi* зебу, ин-*l*

Ze'chbruder {цеџ-х} *m* пијаница, лумпаџија, лумпов, *por.* бекрија, испичтура.

Ze'che {цеџ} [срвн.] *f 3b 1.* удео *m*, ревена; рачун *m*, трошак *m*; die ~ bezahlen платити -хати рачун (и. трошак), *fig.* платити, извучи за што; er hat die ~ bezahlt на њему су се скрхала кола; um die ~ spielen играти у пиће колико се потроши. 2. срећено друштво *n*, ревена; пијанка, теревенка. 3. nach der ~, um die ~ = zechum. 4. удружење *n*, еснаф *m*. 5. ☞ = Bergwerk.

ze'chen {~н} [свн.] *1 tr.* и *intr. (h)* 15a 1. (много) пити, пијанчити, банчити, *por.* бекријати, теревенчити. 2. частити се, гостити се. 3. (по)тражити, направити рачун. II Ze'chen *n* пијанчење, банчење, бекријање, теревенчење.

Ze'chen... {цеџ-н} већ. ☞ ~haus *n* кућа *f* у којој се скупљају рудари, рударски дом *m*; ~holz *n* дрво за рудничка окна. [џија, -ка.]

Ze'cher {цеџ-р} *m 2l.* ~in {~џн} *f 3c* пилац, лумпа-
Ze'cheri' {цеџ-рџ} *f 3b* = Gezeche.

Ze'ch..., ze'ch... {цеџ-х}: ☞frei *a* који не плаћа удео (и. ревену), који не плаћа трошак; j-n ☞frei halten платити трошак за кога; ~gast *m* гост (и. званица) на пијанци; ~gelage *n* пијанка *f*, теревенка *f*; ~genob *m* друг у пијанци; ~gesellschaft *f* бекријско друштво *n*.
Zechi'ne {цеџинџ} [ит. 1280 од (*ар.) La Zessa „ковница“ у Млечима] *f 3b* цекин *m* (дукат).
Ze'ch... ~kumpap *m* = ~genob; ~preller (in *f*) *m fam.* муфтација, -ка, муфташ(ица); er ist ein ~preller он је муфташ; киднуо је а није платио; ~prellerei' *f* муфташење *n*, муфташтво *n*, каишарење *n* на рачун власника радње; ~schuld *f* кафански дуг *m*, дужан трошак у кафани; ~stein *m min.* врста кречњака (и. вапненца).

Zeck {цеџ} *m 2g 1.* дечија игра при којој хватају једно друго. 2. аус. ☞ = Zecke.

Ze'cke {цеџ} [срвн.] *f 3b* крља, крпељ *m*.

Ze'ck[s]piel *n* = Zeck 1. [уступи/лац, -ља.]

Zede'nt {цедент} [лат.] *m 3a*, ~in {~џн} *f 3c* џ)

Ze'der {цедр} ☞ [свн., лат., *гр.] *f 3d 1.* кедр *m*. 2. euronäische ~ ариш(евина), европски кедр. 3. а) slawonische ~ (Juni'perus oxycedrus) смрч *m*, црвена клека, црвена вења; rote virginische ~ виргински кедр.

ze'dern {~н} [Zeder] *a* кедров, од кедровине.

Ze'dern... {цедрн-}: ~baum *m*, ~fichte *f* ☞ = Zeder; ливански кедр *m*; ~harz *n* кедрова смола *f*; ~hoiz *n* кедровина *f*, кедрово дрво;

~kiefer ☞ *f* = Zirbel; ~wald *m* кедрова шума *f*.

zedie'ren {цедир-н} ☞ и ☞ [лат.] *1 tr.* 15g уступити, -ати, уп. abtreten I 6. II Zedie'ren *n*, Zedie'ring *f* уступање.

Zedra't {цедрат} [новолат.] *n 2g* кедрат *m*.

Zeh {це} [свн.] *m 2g* и 3a = Zehe.

Ze'he {цеџ} *f 3b* прст *m* на ноzi, ножни прст; große ~ ножни палац, палац на ноzi; auf den ~n gehen ићи на прстима.

ze'hen {цеџн} usw. *a n.* в. zeh'n usw.

Ze'hen... {цеџн-}: ~gang *m* идење *n* на прстима; ~gänger {~ген-р} *m pl.* 2l ☞ прсташи, прстохоци; ~spitze *f* врх *m* ножних прстију, врх

ze'hent' {цеџнт} *a n o.* в. zehnte. [стопала.]

Ze'hent' {~} 1. *n 2g* = Jahrzeh(e)nt. 2. *m 3a*, ~e {~} *m 3a* [свн.] = Zehnte.

ze'henten {цеџнтн} *tr.* = zehnten.

Ze'hen[tier] *n* = Zehengänger.

zehn {цеџн} [свн.: лат. decem; гр. deca] *1 a n.c.* (*fam.* и ~e {~} ако стоји на крају) десет; *bibl.* die ~ Gebote *m pl.* десет (Божјих) заповести; es ist halb ~ девет и по часова је; Anzahl von ~, *fam.* ein Stücker ~ десетина, (и = etwa ~) десетина, десетак; Zeitraum von zehn Tagen десетина *f*, десет дана; II Zehn *f 3b* десетица; десетка. III Zehn *n* десетина *f*.

Ze'hn..., ze'hn... {цеџн-}: ~eck *∧* *n* десетоугаоник *m*; ~eckig *∧* *a* десетоугаони; ~ender {~енд-р} *m 2l* ☞ јелен са десет парожака.

Ze'hner {цеџн-р} *m 2l* 1. десетина *f*, десет ствари. 2. ☞ десетица *f*, десетка *f*. 3. десетак, новац од десет пара. 4. (у картама) десетка *f*. 5. ein ~ члан (одбора) десеторице. 6. in den ~n stehen имати између десет и двадесет година. 7. десетак, војник десетог пука. 8. ☞ десетица *f*, новчаница од десет (марака).
ze'hner[ie] {цеџн-рлџ} *a inv.* од десет врста, десетоврстан, од десет струка.

Ze'hner[reihe] {цеџн-р-} *f ∧* ред *m* десетица.

Ze'hn..., ze'hn...: ☞lach, ☞fältig *a* десетострук, десетогуб; das Zehnfache десетоструко, десетогуба количина *f*; ~franken/stück *n* десетица *f*, новац *m* од десет франака; ☞füßig *a* десетоног, са десет ногу; ~füß(l)er *m pl.* ☞ десетоношци; ~herr *m* члан већа десеторице; *antiq.* децемвир; ~herrschaft *f* влада(вина) десеторице, децемвират *m*; ☞jährig *a*: а) десетогодишњи, од десет година; б) десетогодишњи, који траје десет година; ☞jährlich *a* десетогодишњи, који се понавља (и. јавља) сваке десете године; ☞köpfig *a* десетоглав, са десет глава; ☞lötig *a* од десет унција; ☞mal *adv.* десет пута; ☞malig *a* десетократни, поновљен десет пута; ☞männ(er)ig ☞ *a* са десет прашника; ~mark[schein] *m*, ~mark/stück *n* десетица *f*; ~pfennig/stück *n* петпарац *m*, новац од десет пфенига; ☞pfündig *a* десетофунтовни; ☞silbig *a gr.* десетосложен; ☞stemp(e)lig {~штџмпн(џ)лџх} *a* ☞ са десет тучкова; ☞stündig *a* десеточасовни.

Zehnt {цеџнт} *m* = Zehnte.

ze'hn[tägig] *a* десетодневни. [тисућа.]

ze'hn[tau]send *a n.* с. десет хиљада, десет

ze'hnte {цѣнтѣ} [свн.] I а п. о. (као s Ze'hnte 91) десети; der ~ (10.) August десети (10) август (и. коловоз); den (и. ам) ~n (10.) August десетог (10) августа (и. коловоза); ~es Kapitel десета глава f; adv. zum ~n = zehntens. II Ze'hnte m за десетак; den ~n erheben von (dat.) узимати -ети десетак од.

ze'hnte {ha'lb} a inv. девет и по.

Ze'hn..., ze'hn... {цѣн-}: **z**eilig {~тѣлѣ} a (состављен) од десет делова; подељен на десет делова; ~teilung f деоба (и. дељење n) на десет делова. [ein ~ једна десетина f.]

Ze'hntel {цѣнтѣл} n 2l десетина (= 1/10), десето; l Ze'hntel {meter} n (и m) десиметар m.

ze'hnten {цѣнтѣн} tr. 15c 1. узимати -ети десетак. 2. платити -ати десетак.

ze'hntens {цѣнтѣнс} [zehnt] adv. десето, на десетом месту.

Ze'ht..., ze'ht... {цѣнтѣ-}: **z**frei a ослобођен од (плаћања) десетка; ~herr m господар чије је право узимање десетка; ~land n земља f подложна плаћању десетка; ~ordnung f уредба о купљењу десетка; ~pflichtig a подложен плаћању десетка; ~rechnung f рачун m са десетним разломцима; ~recht n право на десетак.

ze'hn...: ~weib(er)ig {~ваб(ер)ѣх} a **z** са десет тучкова; ~wöchlg a од десет недеља, десетонедељни; ~zeilig a од десет редова.

ze'hren {цѣрѣн} [свн.: zerren] 15a i intr. (h) 1. хранити се, јести и пити, живети (и fig.); bei e-m Wirtе ~ хранити се у гостионици; von seinen Zinsen ~ живети од својих прихода; fig. von seinem Ruhme ~ живети од славе; wir haben drei Wochen an diesem Schinken gezehrt три седмице јели смо ову шунку; ова нам је шунка трајала три недеље. 2. особ. fig.: an et. (dat.) ~ јести, гристи, наједати, нагризати, разједати, трошити, испијати што. 3. der Tee, das Wasser usw. zehrt чај, вода итд. не храни, цеди, испија. 4. die Seeluft, das Baden usw. zehrt морски ваздух, купање итд. испија (и. изазива прохте за јелом, апетит). 5. (h и s) трошити се, слабити, мршавети (an et. dat. од чега); трошити се, нестајати, ветрети, усахњивати. II tr. et. ~ = an et. ~. III refl. fig. der Kummer zehrte sich immer tiefer in ihr Herz... јади су јој срце све више нагризали. IV ~d p. pr. и a који троши, испија, слаби; **z** сушичав, јектичав.

Ze'hr..., ze'hr... {цѣр-}: ~fieber n **z** сушичава грозница f; **z**frei a који не плаћа (за) јело и пиће; ~geld n, ~pfennig m попутнина f, путни трошак m.

Ze'hrung {цѣрун} f 3b 1. трошак m у механи (и. у гостионици), (по)трошак m; freie ~ haben имати бесплатно јело и пиће. 2. rl. die letzte и. heilige (Weg) ~ последња причест f (пред смрт). 3. a) усахњивање n, смањивање n за премине (и. садржине), хлапљење n; b) **z** каткада = Abs., Auszehrung.

Ze'hrungs... {цѣрунс-}: ~kosten pl. трошак m за јело и пиће, трошак за исхрану; ~steuer f потрошарина, порез m на потрошњу.

Ze'hr|wurz f **z** козлац m, закозник m.

Ze'i'chen {цѣхѣн} [свн.] n 2l 1. знак m; ein ~ mit dem Kopfe geben да(ва)ти знак главом; zum ~ der Freundschaft у знак пријатељства; в. Verkehr 3. 2. а) знак m, сигнал m; белег(a f) m, ознака f, обележје, жиг m; **z** usw. обележје (и. знак), симптом m; ожиљак m; залога f (у књижи); сведочанство; доказ m; zum ~, daß... за доказ да...; б) die ~ setzen ставити -љати знаке (и. интерпункцију); c) **z** (Waren-) ~ жиг m, марка f, број m; печат m; d) astrol. unter e-m glücklichen ~ geboren sein родити се под срећном звездом; das gilt mir für ein gutes ~ то је за мене добро знамење (и. добар знак); das ist kein gutes ~ то није добар знак; die ~ der Zeit обележја времена, дух m stoleha. 3. welches ~s sind Sie? шта сте по занату?, од каквог сте заната?; er ist seines ~s Schneider он је по занату кројач. [~brett.]

Ze'i'chen²... {цѣхѣн-} [zeichnen] у слож. на пр. f Ze'i'chen... {цѣхѣн-}: ~brett n даска (и. табла) f за цртање; ~buch n књига f цртежа; в. и ~heft; ~deuter m тумач знакова, врач (погађач), аугур, претсказивач; тумач (судбине из) звезда, **z** звездочатац; ~deuterei {~дѣт-рѣи} f 3b, ~deutung f тумачење n знакова; погађање n, врачање n, гатање n; тумачење (судбине из) звезда; ~empfänger m **z** пријемник знакова; ~erklärung f објашњење n знакова (на мапама); ~feder f перо n за цртање; ~garn n **z**, **z** конач m за обележавање; ~geber m **z** давач (брзојавних) знакова; ~heft n цртанка f; в. и ~buch; ~kohle f угљен m за цртање; ~kreide f креда за цртање; ~kunst f уметност цртања; писаљка; ~lehrer(in f) m наставник, -ца (и. учитељ, -ица) цртања; ~mappe f лисница за цртање; ~papier n хартија f (и. папир m) за цртање; ~schule f школа цртања, цртачка школа; ~schüler(in f) m ученик -ца цртања; ~setzung f gr. стављање знакова (и. интерпункције); ~sprache f говор m помоћу знакова, споразумевање n знацима, мимички говор m, тајно писмо n; ~stift m писаљка f; ~stunde f час m цртања; ~tisch m сто за цртање; ~unterricht m настава f цртања, цртање n; ~utensilien pl. прибор m за цртање, цртачки прибор; ~vorlage f преглед m за цртање.

zei'chnen {цѣхѣнн} [свн.: Zeichnen] I tr., intr. (h) и refl. 15c 1. (на)цртати, (Хр.) (на)рисати; (auf) ~ нацртати, обележити, -авати; flüchtig ~ обележити писаљком; im verkleinerten Maßstabe ~ (на)цртати у смањеном размеру. 2. означити, -авати, обележити, -авати. 3. j-p ~ обележити кога. 4. потпис(ив)ати; (новац) упис(ив)ати; eine Schrift ~, seinen Namen unter eine Schrift ~ потписати спис; в. unterzeichnen B; zu e-m Denkmal tausend Mark ~ уписати сто марака за неки споменик; 1000 Mark ~ уписати 1000 марака. II Zei'chnen n цртање, (Хр.) писање; обележавање; означавање; потписивање; уписивање; в. Zeichnung.

Zeichner {цѣхнѣр} *m* 2l 1. (и ~in {~ѣн} *f* 3с) цртач(ица). 2. ✱ уписивач(ица) (деоница). **Zeichnerŕei** {цѣхнѣрѣ} *f* 3b *fam.* цртаницја, вајно (и. рђаво) цртање *n*.

zeichnerisch {цѣхнѣрѣш} *a* цртачки; ~e Leistung дело *n* правога цртача, сјајан цртеж *m*; *adv.* цртачки, са цртачкога гледишта, као цртеж.

Zeichnung {цѣхнѣрѣ} *f* 3b 1. = zeichnen II. 2. цртеж *m*; getuschte ~ цртеж тушем. 3. оцрт *m*, скица, нацрт *m*. 4. ✱ упис *m*, уписана свота новца.

Zeidel {цѣдѣл} [срвн.] *m* 2l ✱ = Seidelbast.

Zeidel... {цѣдѣл...} [свн.]: ~bär *m* = Honigbär; ~baum *m* шупље дрво *n* са саћем дивљих пчела; ~heide [срвн.] *f* пустопољина за исхрану пчела; ~meister *m* пчелар.

zeideln {цѣдѣлн} *tr. i. intr.* (h) 15f: (die Bienen) ~ (из)вадити мед, водити саће из кошница.

Zeidler {цѣдѣлр} [свн.] *m* 2l пчелар (уп. Imker).

zeigbar {цѣкбар} *a* показљив, прикажљив, који (и. што) се може показ(ив)ати.

Zeigefinger {цѣгѣфнѣр} *m* кажипрст.

zeigen {цѣгѣн} [свн.] 1 *tr., refl. i. intr.* (h) 15a 1. (sich) ~ показати (се), показивати (се); испољити, -авати; изн|ети, -осити; изл|ожити, -агати; означи(ва)ти, назначи(ва)ти; ода(ва)ти; сведочити о; доказ(ив)ати; mit Fingern auf j-n ~ показ(ив)ати прстом на кога; ~ was man kann показати шта(се) може (и. уме). 2. као *refl.*: показ(ив)ати се, појавити се, -љивати се, испољити се, -авати се, изићи -лазити на видело; изби(ја)ти; sich ~ појавити се, -љивати се, показ(ив)ати се; das wird sich bald ~ to he се ускоро показати (и. видети); es zeigt sich, да... показује се да..., види се да...; er kann sich überall ~ може куд хоће уздигнуте главе; darin zeigt er sich ganz als der Mann, der er immer war у томе се потпуно показује човеком каква је увек био. 3. само *intr.*: die Magnetaedel zeigt nach Norden магнетска игла показује (на) север; das Thermometer zeigt (auf) 30 Grad топломер показује 30 степени. II **Zeigen** *n* показивање; изношење, излагање; означавање; испољавање; доказивање.

Zeiger {цѣгѣр} *m* 2l 1. (и ~in {~ѣн} *f* 3с) показивач(ица). 2. (с)казалка *f* (е-г Uhr на часовнику). 3. = Zeigefinger. 4. ∧ значица *f*.

Zeiger... {цѣгѣр...}: ~apparat *m* апарат (и. направа *f*) са (с)казалком; ✱ пријемник са сказалком; ~linie *f* црта сунчаника; ~telegraph *m* телеграф са сказалком; ~uhr *f* ⚙ часовник *m* без била; ~vorrichtung *f* ✱ направа са сказалком; ~wage *f* кантар *m* са сказалком (и. опругом, гибњем); ~werk *n* механизам *m* који покреће сказалку.

zeihen [свн.: гр. dei'knumi] *tr.* 13r; (о)кривити, окривљивати, оптужити (j-п е-г Lüge (*gen.*) usw. кога за лаж итд.). [Seidelbast.]

Zeiland ✱ {цѣландл} [срвн.: Zeidel...] *m* 2g =

Zeile {цѣл} [свн.: Ziel] *f* 3b 1. врста, ред *m* (✱ *opp.* Spalte); zwischen den ~n lesen (про)читати између редова; zwischen zwei ~n geschrieben међуредни, написан између два

реда; ✱: die ~n eng (weit) halten зби(ја)ти (растер(ив)ати) редове; neue ~ нов ред *m*. 2. а) (за људе:) ред *m*, врста; б) (за ствари:) ред *m*, низ *m*; в) ред (и. низ) *m* кућа; (каткада и) улица; д) ✱ in ~n pflanzen (по)садити на врсте.

Zeilen..., **zeilen...** {цѣлѣн...}: ~länge *f* дужина редова (и. врсти); 2weise *adv.* на врсте, по врстама, на редове.

...zeilig {~цѣлѣх} *a* у слож. на пр.: fünf~ петоред, од пет реди, са пет реди.

Zeisig {цѣзѣх} [срвн.; *пољ., чеш.] *m* 2g 1. ✱ чиж(ак), зеленчица *f*, чешљугар(ка *f*) *m*, штиглиц. 2. *fig.* = Vogel 2с; в. locker 3.

zeisiggrün *a* зелен као зеленчица.

Zeit {цѣт} [свн.] *f* 3b 1. (б. *pl.*) време *n*; доба *n*; век *m*, столеће *n*, датум *m*, тренутак *m*, рок *m*: а) Raum und ~ простор и време; б) са *a*: harte (и. schwere) ~ тешко (мучно) време; в. hoch 2; mir wird die ~ (und Weile) lang досадно ми је; као *int.*: o du ewige (и. du meine, i. liebe) ~! Боже, благи! с) прилошки у *acc.*: eine ~ lang в. zeitlang; ~ s-s Lebens за живота свога; д) прилошки у *gen.*: du warst deinerzeit (= zu deiner ~) ein tüchtiger Redner ти си био у своје време ваљан говорник; ich werde dir das seinerzeit mitteilen ја ћу ти то доставити (и. саопштити) у своје време; е) као прирок уз сеи и као предмет уз haben: а) es ist ~, zu... време је да...; es ist hohe ~ крајње је време; б) ich habe ~ имам времена; es ist ~ genug има(мо) још довољно времена; das hat (и. damit hat es gute) ~ има времена за то, с тим не треба хитати, то није хитно; ф) као предмет уз други *v*: eine ~ festsetzen утврдити -љивати време (и. рок); ~ gewinnen доби(ја)ти времена, доби(ја)ти у времену; man muß sich zu allem ~ lassen за све треба времена; mit der ~ gehen ићи са временом, бити човек свога доба (и. времена); г) са *ppr.*: es ist an der ~ (и es wäre ~), zu... време је да...; dies ist nicht mehr an der ~ тому није више време; wie viel ist es an der ~?, wie hoch ist es an der ~? које је време?, колико је часова?, колико је сати?; es ist früh an der ~ рано је; auf einige ~ leihen позајмити -љивати за неко време; ✱ auf ~ на почек, на вересију; außer der ~ у незгодно време, у невреме; bei guter ~ рано; bei diesen unseren ~en у ово наше време (и. доба); für alle ~en за сва времена, за свагда, за навек, за увек; in der ~ (и. den ~en) des Trojanischen Krieges у време Трајанскога рата; in kurzer ~ за (и. кроз) кратко време, за мало; in ~en на време, за времена; in den guten, alten ~ у добра, стара времена; некад било, сад се приповеда; mit der ~ временом; nach einiger ~ после неког времена; der ~ nach према времену; es sind schon zwei Tage über die ~ прошло је већ два дана после рока; um die ~ der Ernte о жетви, у време жетве; übers Jahr um dieselbe ~ догодине у исто време; von der ~ an од тада, од тога доба, од тога времена; von ~ zu ~ с времена на време; vor

kurzer ~ пре кратког времена; vor der ~ пре времена, пре рока; vor ~en некада, негда, у оно време; während der ~, daß... док, за време; zu allen ~en у свако време, у свако доба; zur ~ des Cicero, zu Ciceros ~en за време Цицероново, у Цицероново доба; noch zu gehöriger ~ још за времена, још на време; zu gleicher ~ у исто време, у исто доба, истовремено, истодобно, једновремено; zu meiner ~ у моје време, у моје доба; zur ~ (abr. z. Z.), zu rechter ~ на време, у згодан час, баш када треба, благовремено; zu ungelegener ~ у невреме, незгодно; (zu) seiner ~ (abr. s. Z.) у своје време, у своје доба; кад и где треба; уп. alles zu s-r Zeit; h) *priv.*: andre ~en, andre Sitten друго време, други обичаји; ~ ist Geld време је новац; ~ gewonnen, alles gewonnen кад имаш времена, имаш све; врем не kommt zur rechten ~, der muß essen, was übrigbleibt ко не дође на време преврне му се тањир; jedes Ding währt seine ~ свему дође крај; alles zu seiner ~ све у своје време; в. Rat; spare in der ~, so hast du in der Not чувај беле паре за црне дане; i) *astronomische* ~ астрономско време; *mittlere* ~ средње време; *mitteleuropäische* ~ средњеевропско време. 2. време *n* (= Menstruation). 3. *gr.* време *n*. 4. ♣ = Zeitmaß. 5. ♣ abgehende ~ = Ebbe.

Zeit..., **zeit...** {цџт-}: ~abschnitt *m* раздобље *n*, доба *n*, период, споха *f*; ~alter *n* доба, век *m*, столеће, ера *f*; in unser(e)m ~alter у наше доба, у нашем веку; ~angabe *f*: ohne ~angabe без ознаке времена; ~anwendung *f* употреба времена; без датума; ~aufwand *m* утрошак времена; ~bedürfnis *n* потреба *f* времена (и. доба); ~begebenheit *f* савремен догађај *m*; ~behelf *m* спомагало *n*, средство *n*; ~berechnung, ~bestimmung *f*. а) одређивање (и. утврђивање) *n* времена; б) одређивање (и. рачунање) *n* времена; в) *gr.* додаток *m* за време; ~beschreibung *f* описивање *n* *m* (догађаја неког) доба, ☞ хронографија; ~bild *n* слика *f* неког времена (и. доба); ~bock *m* двизак, двизац; ~buch *n* повесница *f* неког доба (и. неког времена). хроника *f*; летопис (и *pl.*) *m*; ~dauer *f* трајање *n* (времена); ~droschke *f*. а) кола *n pl.* (и. фијакер *m*) на сат; б) кола *n pl.* са часовником; ~einheit *f* јединица времена; ~einteilung *f* подела (и. деоба) времена; ~ersparnis *f* уштеда у времену; ~folge *f* след(овање *n*) *m* времена, временски ред *m*; б) *gr.* ~(en)folge слагање *n* времена; ~form *f gr.* начин *m*; ~forscher *m* испитивач (и. истраживач) времена, хронолог; ~forschung *f* испитивање (и. истраживање, проучавање) *n* времена, ☞ хронологија; ~frage *f* савремено питање *n*, савремена ствар; питање *n* наших дана; ~freiwillige(r) *m* повремен добровољац; ~geist *m* дух времена (и. столећа); ~gemäß *a* у духу времена, савремен, згодан; nicht mehr ~gemäß несавремен, у незгодно време; ~gemäßheit *f* савременост; згодна прилика; ~genoß *m*, ~genossin *f* са-

временик, -ца; ~genössisch {гнџ.сџш} *a* савремен; ~geschäft *n* ☞ временски посао *m*, посао на рок; ~geschichte *f* савремена повесница (и. историја); ~geschmack *m* укус једног (и. нашег) времена (и. доба); ~gewinn *m* добитак у времену; ~gleichung *f* ☞ временска једначина (Хр. једнаца); ~hafen *m* ☞ лука *f* за време плиме; ~he'r *adv.*, ~herig {хџрџх} *a* = bisher(ig).

zeit'ig {цџтџх} [свн.] *a* 1. = dermalig. 2. на време, за времена; садашњи; ... durch eine ~e Flucht..... бекством на време...; wird's zum Gusse ~ sein време је да се приступи лив(ењ)у. 3. = früh 1: рано, зарана; ~er раније. 4. зрео.

zeit'igen {цџтџр'н} 15a 1 *intr.* (s) = reifen' 1. II *tr.* = reifen' II. III **Zeit'igen** *n*, **Zeit'igung** *f* = reifen' III.

Zeit..., **zeit...**: ~irrtum *m* временска (по)грешка *f*, (по)грешка у бележењу времена; ~karte *f* претплатна карта; ~kauf *m* ☞ куповина (и. купња) *f* на рок; ~kunde *f* наука о времену; ~kundig *a* упућен у науку о времену; ~kürzend *a* који (и. што), скраћује време, забаван, занимљив; ~kürzung *f* = ~vertreib; ~lang *f*: eine ~lang (за) неко време; das währt nur eine ~lang то траје само неко време; ~lauf *m*: а) ток (и. ход) времена; б) ~läuf(t)e *pl.* временске околности *f pl.*; пословне прилике; bei den heutigen ~läufen при данашњим временским приликама; ~lebens {лџб'нс, цџтлџб'нс} *adv.* за живота мога (твога, свога итд.), доживотно, док живи|м, -ш, -е, -мо итд.; Pension auf ~lebens доживотна пензија (и. мировина); ~lehen *n* повремено лено, повремен феуд *m*.

zeitlich {цџтлџх} [свн.] *a* 1. временски, привремен, пролазан, од овога света; земаљски; das Zeitliche segnen отићи у вечност, растаћи се с овим светом. 2. (*opp.* geistlich) мирски, световни. 3. ✓ а) = derzeitig; б) = rechtzeitig; в) = frühzeitig.

Zeitlichkeit {цџчт} *f* 3b 1. пролазност, привременост, земаљски живот *m*; aus dieser (irdischen) ~ abscheiden прећи у вечност, променити светом. 2. ~en *pl.* = Temporalien.

Zeit..., **zeit...** {цџт-}: ~los *a* безвремен; ~lose [свн.] *f* 3b = Herbstzeitlose; ~losigkeit *f* безвременост; ~mangel *m* немање *n* (и. недостатак) времена; aus ~mangel услед (и. из) недостатка времена, због немања времена; ~maß *n* мера *f* (и. мерило) времена; ♣ такт *m*; *gr.* ~maß der Silben квантитет *m* (дужина, краткоћа) слогова; ~messer *m*: а) ♣ ♣ мерач (и. мерило *n*) времена, хронометар; б) (у колима) сат, часовни километарски мерач; ~meß kunst, ~messung *f* мерење *n* времена; ~nehmer *m* ☞ временски снимач; ~ordnung *f* временски (и. хронолошки) ред *m*; ~pacht *f* привремени (и. временски) закуп *m*, закуп на извесно време; ~pächter *m* привремен закупца; ~punkt *m* тренутак; geschichtlicher ~punkt историјски тренутак, епоха *f*; den günstigen (и. richtigen) ~punkt verpassen пропу|стити -штати

прилику; **Zeitraubend** *a* који (и. што) одузима (и. захтева) много времена, дуг; **~raum** *m* размак времена, раздобље; уп. и **~abschnitt**; **~rechner** *m* рачуналац времена, хронолог; **~rechnung** *f*: **a)** рачунање *n* времена, хронологија; Fehler gegen die **~rechnung** погрешка *f* у рачунању времена, погрешно одређивање *n* (догађаја) у времену; **b)** временски (и. хронолошки) систем; christliche **~rechnung** хришћанско бројање *n* година; **~register** *n* хронолошка таблица *f*; **~rente** *f* ануитет *m*; **~rind** *n* двогодац *m*; **~schaf** *n* двизица *f*, двиска *f*; **~schrift** *f* часопис *m*; **~tafel** *f* хронолошка таблица; **~umstände** {~умштѣндѣ} *m pl.* прилике *f pl.*, (временске) околности.

Zeitung {цѣтун.} [срвн. (дн.)] *f 3b 1.* новине *f pl.*; Deutsche Allgemeine **~** Немачке опште новине; die deutschen **~** немачке новине; das steht in der **~** то стоји (и. има) у новинама. 2. вест, глас *m*, новост; eine angenehme **~** bekommen доби(ја)ти (и. примити) пријатну вест.

Zeitungс... {цѣтун.с-}: **~abonnement** *n* претплата *f* на новине; **~abonnent** *m* претплатник (на новине); **~amt** *n*: **a)** одељење новина; **b)** одељење за новине; **~anzeige** *f* оглас *m* у новинама; **~artikel** *m* чланак у новинама; **~ausschnitt** *m* исечак из новина; **~austräger(in f)** *m* разносач(ица) новина; **~bericht/erstatte** *m* дописник новина; **~blatt** *n*: **a)** лист *m* новина; **b)** = Zeitung; **~bude** *f* продавница новина; **~druckerei** *f* штампарија новина; **~ente** *f* новинарска измишљотина; **~expedition** *f* = **~amt**; **~frau** *f* новинарка, жена која доноси новине; **~händler(in f)** *m* трговац -киња новинама; **~inserat** *n* = **~anzeige**; **~junge** *m* новинар, дечак који доноси новине; **~kiosk** *m* = **~bude**; **~korrespondent** *m* = **~berichterstatte**; **~krieg** *m* новински рат; **~leser(in f)** *m* читалац -ица новина; **~mann** *m 1.* новинар, продавац (и. разносач) новина; 2. *fam. i.* **~mensch** *m* = **~schreiber**; **~mappe** *f* лисница за новине; **~nachricht**, **~neuigkeit** *f* новинарска вест, новост; **~papier** *n* хартија *f* (и. пир *m*) за новине; **~redakteur** *m* уредник новина; **~schreiber** *m* новинар, новински писац, журналиста; **~stempel** *m* новински жиг; **~träger(in f)** *m* разносач(ица) (и. продавац, -чица) новина, новинар(ка); **~verkäufer(in f)** *m* продавац -чица новина; **~wesen** *n* новинарство.

Zeit..., **zeit...** {цѣт-}: **~verderb** *m* пљива разонода *f*; **~verhältnisse** *n pl.* = **~umstände**; **~verlauf** *m* ток (и. ход) времена; **~verlust** *m* губитак у времену, губљење *n* времена; ohne **~verlust** не губећи време, без одлагања; **~verschwendung** *f* траћење *n* времена; **~vertreib** {~фѣртрѣп} *m 2g* разонода *f*, разонођење *n*, забава *f*, забављање *n*, занимање *n*; zum **~vertreib** да прође време, да се прекрати време, да се проведе време; из дуга времена, забаве ради; **~vertreibend** *a* забаван, занимљив; **~weilig** {~вѣлѣх} *a (dv.)* по-

времен(о); привремен(о); **~weise** *adv.*: **a)** каткад, понекад, с времена на време, на махове; **b)** повремено, привремено; **~wind** *m* повремен (и. периодичан) ветар; **~wort** *n 2a gr.* глагол *m*; **~zünder** *m* временски (и. удешен) упаљач.

Zelebri'nt {цѣлебрант} [лат.] *m* За свештеник који служи службу.

zelebrie'ren {цѣлебрирѣн} *tr. 15g.* (das Hochamt) ~ служити (велику службу, велику мису).

Zelebri'tät {~бритѣт} [лат.] *f 3b* = Berühmtheit.

Ze'llbruder {цѣл-} *m* затвореник, осамљеник.

Ze'lle {цѣл-} [срвн.; *лат. cella] *f 3b 1.* хелија

(der Einsiedler, Mönche усамљеника, калуђера). 2. хелија, собица, сопче *n*; кабина. 3. *h.* хелија, хелица. 4. хели(ји)ца, станица (der Bienen пчела). 5. зубна дупља, зубиште *n*.

Ze'llen..., **ze'llen...** {цѣл-н-}: **~anhäufung** *f* нагомилавање хелија, гомилање *n* хелија; **~atmung** *f* хелијско дисање *n*; **~drache** *m* = Kastendrache; **~förmig** *a* у облику хелије,

хелијаст; **~gang** *m* хелијски (и. хелични) канал; **~gefängnis** *n* хелијски затвор, хелијска тамница *f*, хелија *f*; **~gewebe** *n* хелијско (и. хелично) ткиво; **~halt** *f* хелијски при-

затвор *m*; **~system** *n* хелијски систем *m*, систем хелија; **~wagen** *m* хелијска кола *n pl.*

Ze'll..., **ze'll...** {цѣл-}: **~gewebe** *n* хелијско ткиво; **~gewebesystem** *n* хелијски систем *m*, систем хелијског ткива; **~horn** *n* = Zelluloid;

~zig {цѣлѣх} *a* хелијаст, на хели(и)це, од хелија; и = zellenförmig; **~knoten** *m* хелијски (и. хелични) чвор; **~stoff** *m* целулоза *f*, протоплазма *f*.

Zellula'r patho'logie' {цѣлулар-} *f* хелијска патологија, наука о узроцима и знацима болести хелија. [лулоид *m.*]

Zelluloi'd {цѣлулоид} [лат.] *n 2g* (б. *pl.*) це-
Zellulo'se {цѣлулоз} [лат.] *f 3b* (б. *pl.*) целулоза.

Zelo't {целот} [гр.] *m 3a*, **~in** {~ѣн} *f 3c* зелот, -киња, ревнотник, -ца, занесењак, -а, фанатичар, -ка.

Zelo'tentum {~нгул} *n 2a* (б. *pl.*) зелотство, занесењаштво, фанатизам *m*, претерана ревност у вери. [ки, фанатички.]

zelo'tisch {целотѣш} *a* зелотски, занесењач-
Zelt' {целт} [срвн.; лат. tentum] *n 2g 1.* шатор *m*, чадор *m*; перде; ein **~ aufschlagen** разапети шатор. 2. нерга *f*, колиба *f*. 3. шаториште. 4. *fig.* небески свод *m*.

Zelt- {~} [срвн.; *шпан.] *m 2g* (б. *pl.*) *h.* раван (ход коња спорији од касе).

Zelt' {~} [срвн.] *m 2g* јн. погач(и)ца *f*.

Ze'lt... {цѣлт-}: **~bahn** *f* шаторско крило *n*; **~baracken** *f pl.* шаторске бараке; **~bett** *n*: **a)** = Himmelbett; **b)** пољски кревет *m*; **~bude** *f* шатра; **~schen** *n 2l dim.* = Plätzchen 2;

~dach *n*: **a)** шатор(ски кров) *m*; **b)** шатораст кров *m*. [gänger; **b)** парадни коњ.]

Ze'lter {цѣлтер} [срвн.; *zelt²] *m 2l*: **a)** = Раџ-
Ze'lter... {цѣлтер-}: **~gang**, **~schritt** *m* (б. *pl.*) ход, корак равана.

Ze'lt' {цѣлт-}: **~haus** *n* кућица фувиду шатора, летњиковица *m*, павиљон *m*; **~lager** *n* *h.*

логор *m* под шаторима, шаториште; ~leinwand *f* шаторско платно *n*; ~pfahl, ~pflock *m* X шаторски кочић; ~sack *m* врећа *f* за шатор; ~stange *f* шаторска мотка; ~stuhl *m* пољска столица *f*, преклапуша *f*, пољски кревет; ~wagen *m*: а) кола *n pl.* за пртљаг; б) кола с арњевима.

Zement {цемент} [лат. caementum *n* ситан камен] *m* и *n* 2g цемент *m*.

zement|artig {цемент-} *a* цементаст.

zementie|ren {цементир-н} [лат.] I *tr.* 15g 1. цемент|овати, -исати, утврдити (и. учврстити) цементом. 2. (из)радити (и. израђивати) цементни челик. II **Zementie|ren** *n*, **Zementie|rung** *f* цементовање, цементисање.

Zementie|rer {цементир-р} *m* 2l цементисач.

Zementie|r(ungs)... {цементир(ун.с)-}: ~ofen *m* пех *f* за цементовање; ~prozeß *m* поступак цементовања; ~pulver *n* цементни прах *m*.

Zement|... {цемент-}: ~kitt *m* цемент; ~kupfer *n* 1 цементни бакар *m*; ~ofen *m* = Zementie|r(ungs)ofen; ~stahl *m* цементни челик; ~stein *m* цементни камен; ~tiegel *m* тава *f* за цементовање; ~wasser *n* цементна вода *f*.

Zend {цент} [старо перс. „тумачење“] *n* 6i (6. pl.), ~sprache *f* зентски језик *m*.

Zeni|t(h аус.) {ценит} [* * ар] *n* и (аус. само) *m* 2g (6. pl.) X зенит *m*, темена тачка *f*; fig. = Gipfelpunkt.

zensie|ren {цензир-н} [лат. censere] *tr.* 15g 1. (пре)судити, пресуђивати; оштро процењивати, критиковати. 2. ein Buch ~ проценити да ли се књига може дати у штампу, подврћи књигу цензури; eine Arbeit ~ оце|нити -њивати неки рад; „gut“ zensiert werden добити оцену „добар“.

Zensi|t {цензџт} [лат.] *m* 3a обвезник.

Ze|nsor {цензор} [лат.] *m* 6d antiq. и данас: цензор (судија нарави; критичар, оценилац).

Ze|nzor... {цензџр-}: ~amt *n*, ~würde *f* цензорство *n*, служба *f* (и. дужност *f*, достојанство *n*) цензора.

Zensu|r {цензур} [лат.] *f* 3b 1. antiq. цензорство *n*, цензорска дужност (и. служба). 2. цензура, службено испитивање списка (одређених) за штампање итд. 3. цензура, дисциплинска црквена казна. 4. испитна оцена; (Schüler-) ~ школско сведочанство *n*.

Zensu|r... {цензур-}: ~behörde *f* цензорско надлештво *n*, цензура; ~(en)buch *n* књига (и. свеска) *f* оцена; ~konferenz *f* седница за утврђивање (извештаја о владању и) оцена; ~liste *f* списак оцена; ~(en)verteilung *f* раздавање *n* сведочанстава.

Ze|nsus {цензус} [лат.] *m* inv. процена *f* (имовине), (и = Grundzins).

Zent {цент} [срлат. cent(en)а стотина] *f* 3b а) судско подручје *n*; б) кривично правосуђе *n*; с) кривични суд *m*.

Zentau|r {центџр} [гр.] *m* 3a myth. кентаур; **zentau|renhaft** {~нхфт}, **zentau|risch** {~иш} *a* кентаурски.

Zentena|rfeier {центенар-} *f* прослава (и. прослављање *n*) стогодишњице.

zentesima| {центезимал} [лат.] *a* центезима-

лан, = hundertteilig, hundertgradig.

Zentesima|l... {~гл-}: ~einteilung *f* центезимална подела, подела на сто делова; ~wage *f* центезимални кантар, центезимална вага.

Ze|nt|graf *m* стотинар, кривични судија.

Zentilo|lie {центифол-} [лат.] *f* 3b мајска (и. духовска, питома) ружа, ружа за слатко, слаткача.

Ze|nti... {центи-} [фр.]: ~gramm *n* (abr. cg, аус. cg) центиграм *m*, сантиграм (стоти део грама); ~li|ter *n* (и *m*) (abr. cl, аус. cl) центилитар *m*, сантилитар *m* (стотидео литра); ~me|ter *n* (и *m*) (abr. cm, аус. cm) центиметар *m*, сантиметар *m* (стоти део метра).

Ze|ntner {центнр} [срвн.; срлат. „стотина“] *m* 2l цента *f*, 50 килограма; metrischer ~ метарска цента (= 100 килограма).

Ze|ntner..., **ze|ntner...** {центнр-}: ~gewicht *n* тежина *f* од једне центе; ~last *f* терет *m* од једне центе, fig. тежак терет, тешко бреме; ~schwer *a* тежак једну центу, fig. тежак, мучан; es liegt mir ~schwer auf dem Herzen силан ми терет лежи на срцу.

zentra|l {цџнтрал} [лат.] *a* централан (средњи; средњи; главни; скупни).

Zentra|l..., **zentra|l...** {~ал-}: ~asiatisch *a* централноазијски; средњеазијски; ~asien *n* Централна (и. Средња) Азија; ~bahn *f* централна железница; ~blatt *n* часопис *m*, преглед *m*.

Zentra|le {цџнтрал-} *f* 3b централа (средњишница; осовина); elektrische ~ електрична централа, (Хр.) муњара.

Zentra|l...: ~exekutiv komitee *n* главни извршни одбор *m*; ~feuer *n* X централна (и. средишња) ватра (и. палба) *f*; ~heizung *f* централно грејање *n*.

Zentralisatio|n {централизацион} [лат.] *f* 3b централизација, усредсређивање, -ење *n*; für ~ eingeordnet приврженик система централизације.

zentralis|ren {~зир-н} [лат.] I *tr.* 15g централисати, централизовати, усредсредити, -ђивати. II **Zentralis|ren** *n*, **Zentralis|rung** *f* = Zentralisation.

Zentra|l...: ~mächte *f pl.* пол. средишне (и. централне) силе; ~schmierung *f* X централно подмазивање *n*; ~schmier|vorrichtung *f* X централна мазалица; ~sonne *f* X средишно (и. централно) сунце; ~turn|anstalt *f* централна гимнастичка школа; ~vieh|hof *m* главна (и. средишна) клиника *f*.

Ze|nt|richter {т} *m* судија за кривична дела.

zentrie|ren {центрџр-н} 1 *tr.* 15g дотер(ив)ати на средиште, утврдити средишњу осовину; одређити -ђивати средиште. II **Zentrie|ren** *n*, **Zentrie|rung** *f* дотеривање на средиште; утврђивање средишне осовине; утврђивање (и. одређивање) средишта.

Zentrifuga|l... {центрифугал-} [лат.] — центрифугалан, средобежни: ~kraft *f* центрифугална (и. средобежна) сила (уп. Fliehkraft); ~maschine X средобежни stroj *m*, центрифугална машина, центрифуга; ~pendel *m* (и *n*) центрифугално клатно *n*; ~pumpe *f* центрифугалан (и. средобежни) шмрк *m*.

Zentrifu'ge {центрифуга} *f* 3b ⚙ = Zentrifugalmaschine.

Zentripeta'l... {центрипетал-} [лат.] *a* ~ центрипетална, средотежна: ~kraft *f* центрипетална (и средотежна) сила. [(и. кут).]

Ze'ntri'winkel {центри-} *m* средишни угао

Ze'ntrum {центрум} [лат.] *n* бс 1. *a* = Mittelpunkt; *b*) *pol.* = ~sfraktion. 2. ~ der Scheibe средиште мете (и. нишана).

Ze'ntrum... {центрум-}: ~bohrer ⚙ *m* средишни сврдао, бургија *f* са средиштем; ~sanhänger {~с-} *m* *pol.* присталица центра (у Немачкој); ~sfraktion *f* *pol.* фракција центра, центар *m*; ~spartei *f* средишна странка, странка центра, центар *m*.

Zentu'mvir {центумвир} [лат.] *m* 4d центумвир, члан одбора стотине.

Zenturia't'komitien {центуриат-} [лат.] *n* *pl. inv.*, *antiq.* центуријска скупштина *f*. [рија, чета.]

Zentu'rie {центурија} [лат.] *f* 3b *antiq.* центурија

Zentu'rio {центуријо} [лат.] *m* 6i (*pl.* и Zenturio-nen {~турион-н} *antiq.* центурион, стотинар.

Zeoli'th {зеолит} [гр.] *m* 2g, 3a *min.* зеолит.

Ze'phir {цефир} [гр.] *m* 1 8a, и Ze'phyrus {цефирус} *m* 8c *myth.* Зефир (митолошко биће).

II 2g¹ зефир, лахор, поветарац.

ze'phirhaft {цефирхат}, ze'phir'sch {цефирш} *a* као зефир, као лахор, попут лахора, као поветарац.

Zeppeli'n {цепелин} [~], немачки генерал и ваздухопловац 1838—1917, ~luitschiff *n* цепелин *m*, ваздушни брод *m*, ваздушна лађа *f*.

Ze'pter {целтер} [срвн.; *лат.] *n* (каткад *m*) 2l жезло *n*, скиптар *m*. [риум *m*.]

Zer'ä {цер} [планета Церера] *n* 6i (б. *pl.*) це-
zer... {цер-} [сврн.: лат. *dis*] предметак у слож. са *v* увек *in*свр. ненаглашен, и са глаголским именицама *ia*, означава: растављање, раздвајање, растварање, комадање, распарчавање; кварење, штету, сатарење; разоравање, уништавање; у *v* *refl.* исцрпљеност, изнуреност, изнемоглост, прекомерност, претераност; одговара *n* шим предмцима: раз-, с-, из- итд.

zer'a'ckern I *tr.* разорати, издробити оруђи; *fig.* j-m den Rücken ~ измлатити кога. II *sich* ~ пропасти оруђи.

zer'a'rbeiten I *tr.* утрошити (и. упропастити, похабати) радом; смрвити, здробити, ступцати; *fat.* j-n *derb* ~ наместити кому ребра, жестоко (из)деветати кога. II *sich* ~ изградити се, изнурити се радом, сатрти се радећи.

zer'ä'tzen, zer'bei'zen *tr.* разгристи, -зати, разјеисти, -дати, уништити (и. упропастити) средствима за нагризање.

zer'ba'r'st {цербарст} *impf. ind.* од zerbersten.

zer'bei'ßen *tr.* из-, разгристи, здробити (и. (с)ломити) зубима, скрцкати.

zer'be'r'sten *intr.* (s) (пре)пући, распући се, -цати се, попуцати.

Zer'berus {церберус} [лат., *гр.] *m* 8c *myth.* Кербер (троглави пас који чува улаз у пакао).

[(и. покварити) дувањем.]

zer'bla'sen *tr.* раздува(вати), растер(ив)ати

zer|blä'ttern I *tr.* (по)кидати лишће на. II *sich* ~ разљуспа(ва)ти се, распасти се -дати се на листове. [(и. истући) на мртво име.]

zer|bleu'en *tr.* измлатити, измакљати, избити

zer|bre'chbar *a*; Zer|bre'chbarkeit *f* = zerbrechlich, Zerbrechlichkeit.

zer|bre'chen I *tr.* раз-, изломити, раз-, изламати, сломити, сламати, (и)скршити, покршити, поломити, разби(ја)ти, полупати; *fig.* *sich* (*dat.*) den Kopf ~ лупати главу. 2. раскинути -дати (seine Ketten ланце, окове); *sich* (*dat.*) das Kreuz ~ сломити (и. пребити) себи крста. II *intr.* (s) разби(ја)ти се, с-, из-, разломити се, с-, из-, сламати се, поразбијати се, полупати се. III Zer|bre'chen *n* разбијање, разламање, ломљење, лупање.

Zer|bre'cher *m* ~in *f* разбијач, -ица, ломил|ац, -ица, лупач, -ица.

zer|bre'chlich {цербрехлих} *a* ломан, (с)ломљив, (с)кршљив, разлупљив.

Zer|bre'chlichkeit {~кх-т} *f* 3b ломљивост, кршљивост, разлупљивост.

zer|bro'chen {цербрехен} *p. p.* од zerbrechen; Zer|bro'chenheit {~хх-т} *f* 3b изломљеност.

zer|brö'ckeln I *tr.* раз-, издробити, из-, смрвити, истрошити. II *intr.* (s) раз-, издробити се, из-, смрвити се, истрошити се, искрунити се. III Zer|brö'ckeln *n*, Zer|brö'ckelung *f* раздробљавање, -ење, дробљење, мрвљење, трошење.

zer|dre'schen *tr.* с-, измлатити, млатом из-, поломити, покршити; *fat. fig.* = zerbleuen, измлатити.

zer|drü'cken I *tr.* згњавити, згњечити, спљескати; згужвати. II Zer|drü'cken *n* згњављивање, згњечавање, згужвавање.

Zerea'lien {цереалин} [лат.] *f* *pl. inv.* цереалије, жита *n* *pl.*, земаљски плодови *m* *pl.*

Zerea'l'mehl *n* брашно од жита. [ни, мождани.]

zerebra'l {церебрал} [лат.] *a* ⚙ итд. церебрал-
Zerebra'l'fieber *n* *f* церебрална (и. мождана) грозница *f*; уп. и Gehirn...

Zeremonia'l {церемониал} [лат.] *n* 2g церемонијал *m*, обред (и *pl.*) *m*; књига *f* обреда.

Zeremonia'l'gesetz *n* обредни закон *m* (код Јевреја).

Zeremonie {церемонија, церемониј} [лат. caeremonia] *f* 6f церемонија, свечан обред *m*, свечаност *f*.

Zeremonie'll {~монел} [лат.] I *n* 2g¹ = Zeremonial; zum ~ gehörig обредни, церемонијални. II zeremonie'll *a* свечан, церемонијалан.

Zeremonien... {церемонијн-, церемонијн-}: ~buch *n* = Zeremonial; ~kleid *n* свечано (и. обредно) одело; ~meister *m* настојник свечаности (и. свечаног обреда), церемонијар.

zeremoniö's {церемонијос} [лат.] *a* = Zeremoniell II.

Zerevi's {церевиш} [лат. cerevisia; *келт.] *n* *inv.* студ. со. 1. = ~kappe. 2. со. auf ~! вере ми ђачке!, части ми ђачке!

Zerevi's... {~ис-}: ~kappe, ~mütze *f* ђачка (и. студентска) капа са бојама друштва кому ђак припада.

zer|fa'hren I *tr.* сломити (и. разбити) прелазе-

ћи колима; ~er Weg разривен пут. II *intr.* (s) расплинути се, -њавати се, разићи се -лазити се, разли(ва)ти се. III ~ *p.p.* и *a* 1. значење *v.* 2. *fig.* расплинут, разбијен, без везе, не(по)везан; збуњен, сметен, растројен, *fam.* разанђан; ~ sein бити јако (и. веома) растројен (и. расејан), бити разанђана духа. *Zer|fa'hrenheit* {~xǎʔt} *f* 3b расплинутост, не(по)везаност; сметеност, збуњеност, расејаност, растројеност, *fam.* разанђаност. *Zer|fa'll m* (б. *pl.*) распад(ање *n*) *m*, расуло *n*, расап. *zer|fa'llen I intr.* (s) разбити се павши, сломи-ти се (и. скршити се) падајући, разбити се. 2. распа|сти се, -дати се, пропа|сти, -дати, растав|ити се, -љати се, растур|ити се, -ати се; *fig.* распа|сти се, -дати се, пропа|сти, -дати; (с)рушити се, сурвати се. 3. *mit j-m* ~ побркати с киме, завадити се с ким; *mit sich (dat.) selbst* ~ sein бити у сукобу са самим собом; *mit aller Welt* ~ sein прекинути (и. бити у сукобу) са целим светом. 4. *in mehrere Teile* ~ (по)делити се на више делова. II *tr.* *sich (dat.) den Kopf* ~ разбити (себи) главу у паду (и. павши, падањем). III *Zer|fa'llen n* распадање; пропадање; растављање, растурање; рушење, сурвавање. *Zer|fa'llenheit* {~xǎʔt} *f* 3b распаднаутост. *zer|fa'sern tr.* рас-, и|шчимкати, рашчуп(к)ати, рашчешљати, рашчија(ва)ти, раскрзати, раскупсти. *zer|fei'len I tr.* 1. претурпијати, препилити, претругати турпијом. 2. састругати у опилке, претворити -арати стругањем у опилке. II *Zer|fei'len n* стругање, пиљење, турпијање. *zer|fe'tzen I tr.* 15c рас-, ис|параклаисати, рас-, по|цепати, раз-, по|дерати, рас-, ис|ежкати; исфикарити; исећи на комаде; раски|нути, -дати; растр|гнути, -зати; раскомадати, распарча(ва)ти; осакатити; *мач. j-n* (и. *j-m das Gesicht*) ~ исећи кому лице. II *Zer|fe'tzen n* рас-, ис|параклаисавање, цепање, дерање; раскомадавање, распарчавање; сакаћење, осакћавање. *zer|fa'ttern intr.* (s) разлепрша(ва)ти се, разлет|ети се, -ати се. *zer|flei'schen I tr.* растр|гнути, -зати (и *fig.*), раски|нути, -дати, раздерати; (о)сакатити. II *Zer|flei'schen n*, *Zer|flei'schung f* растрзање, раскидање; сакаћење. [се, -ати се.] *zer|flie'gen intr.* (s) (в. *fliegen*) разлет|ети. *zer|flie'ßbar* {цѣрфлисбар} *a* * (рас)топлив, растаљив, у течност (и. текућину) претворљив. *zer|flie'Ben I intr.* (s) раст|опити се, -apati се, претворити се -арати се у течност (и. у текућину); растицати се; распли|нути се, -њавати се; *fig.* *in Tränen* ~ купати се у сузама; *in nichts* ~ расплинути се (и. прећи, претворити се) у ништа; *in Wehmut zerflossen* утонуо у дубоку тугу. II *Zer|flie'Ben n*, *Zer|flie'Bung f* растапање, топлење, таљење, претварање у течност (и. у текућину). *zer|flo'ssen* {цѣрфлѣсн} *p.p.* од *zerfließen*. *Zer|flo'ssenheit* {~xǎʔt} *f* 3b претвореност у

течност (и. у текућину), растопљеност, расплинутост. *zer|fra'nsen tr.* рас-, ис|цепкати, искидати. *zer|fre'ssen I tr.* разје|сти, -дати, разгри|сти, -зати. II ~ *d p.pr.* и *a* * итд. нагрисан, разгризан, који раз-, на|гриза, раз-, о|једа, * који изазива труљење. III *Zer|fre'ssen n* разједање, раз-, на|гризање. *zer|frie'ren intr.* (s) пући (и. распу|ћи се -кнути се, попуцати) од мраза (и. услед мржњења). *zer|ge'hen I intr.* (s) (рас)топити се, талити се, истопити се. II *tr.* *sich (dat.) die Füße (Stiefele)* ~ израњавити ноге (подерати ципеле) идући (и. од хода). III *Zer|ge'hen n* топлење, растапање, таљење. *Zer|glie'derer* {цѣрглидѣрѣ} *m* 2l * разуђивач, анатом; *fig.* разлучива|ч, -лац, рашчлањива|ч, -лац, разглабач. *zer|glie'dern I tr.* 1. * (ра)сећи, расецати, (рас-)парати, разу|дити, -ђивати. 2. *fig.* рашчла-њавати, -нити, разгл|обити, -абати. II *Zer|glie'dern n*, *Zer|glie'derung f* сечење, расечање, парање, разуђивање (*lebender Tiere* живих животиња); рашчлањавање, -ење, разглабање. *Zer|glie'derungs...* {цѣрглидѣрун.с-}: ~ *kunst f* анатомија; ~ *messer n* анатомски нож *m*; ~ *saal m* анатомска дворница (и. двора) *n*; ~ *tisch m* анатомски сто. *zer|ha'cken I tr.* расе|ћи, -цати, рас-, ис|ежкати; * *zerhackte Eisenstücke* картеч *m*. II *Zer|ha'cken n* рас-, ис|ежкавање, сецкање. *zer|hau'en tr.* расе|ћи, -цати, пресе|ћи, -цати; *in Stücke* ~ (и)сећи (и. расе|ћи -цати) на (и. у) комаде, ис-, раскомадати, распарчати; *fig.* *den (gordischen) Knoten* ~ пресећи (Гордијев) чвор. [цѣринска киселина.] *Zer|n* {цѣрин} * [лат.] *n* 2g¹ цѣрин *m*; ~ *säure* *Zer|rium* {цѣриум} * [Зер] *n* 6i (б. *pl.*) цѣриум *m*; ~ *metall n* = *Zerium*; ~ *oxyd n* цѣриумов оксид *m*; ~ *oxydul n* цѣриумов протоксид *m*. *zer|kau'en tr.* и-, са|жвакати. *zer|klei'ne(r)n* {цѣркляне(р)н} *I tr.* 15a (15b) (и-)ситнити; раздробити; (с)туцати, стући. II *Zer|klei'nern n*, *Zer|klei'nerung f* ситњење; стуцање. [цѣрклица *f*.] *Zer|klei'nerungsmaschine* {цѣркляне(р)н.с-} *f* *zer|klo'pfen tr.* разлупати, разби(ја)ти. *zer|klu'tet a* испнепуцао, расточен, пун пукотина, кршан. *zer|kna'cken tr.* скрц(к)ати, скрхати зубима, покрцати, *fam.* (по)румат. *zer|knau'lschen pop.tr.* згужвати; в. *zerknittern*. *zer|kni'rschen tr.* здробити, здрузгати, смрвити; *fig.* скрушити, погрузити; *zerknirscht* скрушен, погрузен. *Zer|kni'rschtheit* {цѣркнирштхǎʔt}, *Zer|kni'rschung* {цѣркниршун.} *f* 3b скрушеност, погрузеност. *zer|kni'ttern I tr.* (и)згужвати. II *Zer|kni'ttern n*, *Zer|kni'tterung f* гужвање, згужвавање. *zer|knü'llen tr.* = *zerknittern*. *zer|ko'chen I tr.* раскува(ва)ти. II *intr.* (s) раскувати се; *das Fleisch ist zerkocht* месо се раскувало.

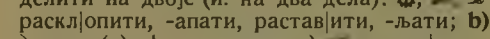
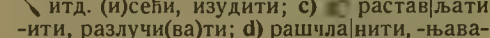
zer|kra'tzen *tr.* разгре|псти, -бати, изгре|псти, -бати; раздрти. [мелн.]

zer|krii'meln *tr.*, *intr.* (s) и *sich* ~ = verkrü-|

zer|la'ssen *tr.* \ = auslassen I 5.

zer|lau'fen I *intr.* (s) 1. = verlaufen I 3. 2. = zerfließen. II *tr.* *sich* (dat.) die Stiefel ~ по-цепати ципеле (и. чизме) ходајући (и. пеша-чењем).

zer|le'gbar {церлекбар} а растављив, раскло-плив; разножљив; различљив; в. zerlegen.

zer|le'gen I *tr.* 1. растав|ити, -љати (е-п Körper тело на састојке, саставне делове) (и ^). 2. а) in zwei Teile ~ предв|ојити, -ајати, (по-)делити на двоје (и. на два дела): раскл|опити, -апати, растав|ити, -љати; б) \ итд. (и)сећи, изудити; с) растав|љати -ити, разлучи(ва)ти; д) рашчла|нити, -њава-ти, разл|ожити, -агати, разгл|обити, -абати. II Zer|le'gen *n*, Zer|le'gung *f* растављање; расклапање; сечење, изуђивање; разлучи-вање; разлагање, рашчлањ|авање, -ење, раз-глабање.

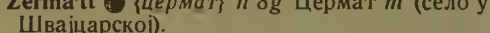
zer|le'sen *tr.* рашчитати, упропастити (и. по-хабати) (књигу) честим (и. многим) чита-|

zer|lö'chern *tr.* 15f = durchlöchern. [нем.]

zer|lu'mpt {церлумпт} а поцепан, подеран, одрпан, *fat*. дроњав.

Zer|lu'mptheit {~хџт} *f* 3b поцепаност, поде-раност, одрпаност, дроњавост.

zer|ma'hlen *tr.* (в. mahlen) самлети.

zer|ma'men {цермџмен} I *tr.* 15a здробити, смлавити (и *fig.*), смеждити, смрскати, смр-вити (и *fig.*), здрузгати; стући, стучати; (са)млети; *fig.* сатрти, упропастити; порази-ти; згромити. II Zer|ma'men *n*, Zer|ma'mung *f* смрвљавање, -ење, здробљавање, смежда-вање, здрузгавање, смлављ|ивавање, -ење; ту-| zer|ma'tern *tr.* и *sich* ~ = martern I. [цање.] Zerma'tt {цермат} *n* 8g Цермат *m* (село у Швајцарској).

zer|na'gen *tr.* раз-, из|глодати; разгри|сти, -зати, разје|сти, -дати, расточити.

zer|nier'en {цернирн} [лат.] I *tr.* 15g особ. X цернирати, опко|лити, -љавати, опсе|сти, -дати, опса|дити, -ђивати, окружи(ва)ти; в. и einschließen I 2. II Zernie'ren *n*, Zernie'ring *f* цернирање, опкољавање, опседање, опсађи-вање, опсада, окруживање, блокада.

Zernie'rungs... {цѣрнирѹнс-}: ~heer *n* (~linie *f*) опсадна војска (линија) *f*.

zer|pflü'cken *tr.* 1. (по)кидати лишће на (и. са). 2. рашчупати, раздерати, растргнути.

zer|pla'tzen I *intr.* (s) пући, пуцати, распу|ћи се, -кнути се, распрснути се. II Zer|pla'tzen *n* пуцање, распуцњавање, распрскавање.

zer|que'tschen I *tr.* згњечити, здрозгати, здруз-гати, смлавити, раз-, с|мрскати, спљескати; набити, нагњечити; (из)муљати, (ис)педити. II Zer|que'tschen *n*, Zer|que'tschung *f* згње-чивање, (з)гњечење, здрозгавање, здрузга-вање, смлављевање, раз-, с|мрскавање; му-љање, цеђење.

zer|rau'fen *tr.* раш-, по-, иш|чупати, (по)кида-ти, чупати; рашчупавити, разбаруши(ва)ти; j-m das Haar ~ иш-, по|чупати кому косу;

mit zerrauftem Haar разбарушен(е косе), рашчупан(е косе).

Ze'rr..., ze'rr... {цѣрр-}: ~bild *n* слика *f* са прете-раним главним цртама, карикатура *f*, нака-рада *f*, награда *f*; 2 bildlich *a* у виду карика-туре (и. накараде). [трошљив; истрљив.]

zer|rei'bbar {цѣррѣбар} а растрљив, (рас)-| zer|rei'ben I *tr.* разрибати, упропастити (и. похабати) трљањем; рас-, ис-, са|трти, рас-трљати; смрвити; fein ~ стучати у (врло си-тан) прашак. II Zer|rei'ben *n*, Zer|rei'bung *f* растрљавање, размрвљавање, раздробљ|а-вање, -ење. [дерљив, расцепљив.]

zer|rei'bbar {цѣррѣбар} а раскидљив, раз-| zer|rei'Ben I *tr.* и *sich* ~ разд|ерати, -ирати, по-, ис-, рас|цепати, цепати; раски|нути, -дати, преки|нути, -дати; по-, ис|кидати, ки-дати; растр|гнути, -зати; *sich* ~ растр|гнути се, -зати се, искидати се; а) seine Ketten ~ раски|нути -дати своје окове (ланце); viel Kleider, Stiefel, usw. ~ (по)дерати (и. по-, ис-|цепати) много одела, обуће итд.; in Stücke ~ поцепати (и. покидати) у комаде; б) *fig.* ich würde mich für ihn ~ lassen скоичо бих за њ и у ватру и у воду: дао бих се распети (и. растргнути) за њега; er ließe sich lieber in Stücke ~ пре би се дао растргнути коњма на репове. II *intr.* (s) (в. I а) (рас)цепати се, по-, раз|дерати се, раски|нути се, -дати се, (по)кидати се, преки|нути се, -датисе, отићи у (парам)парчад. III Zer|rei'Ben *n*, Zer|rei'bung *f* цепање, дерање; (рас)кидање, раскид *m*, прекид(ање *n*) *m*; растрзање.

ze'rren {сврн.} I *tr.*, *intr.* (s) и *sich* ~ *rec.* и *refl.* 15a трзати, цимати, сецати; (с)вући; j-m die Kleider vom Leibe ~ стрзати (и. сцимати) одело са кога, скинути кому одело са тела; *fig.* et. in den Kot ~ свјући -лачити што у блато; *sich* mit-ea. ~ похватати се за кике, почупати се (међу собом). II Ze'rren *n* трза-ње, цимање, сецање, вучење; скидање; в. Zerrung.

Ze'rr|gestalt *f* чудносмешно обличе *n*, чудно-смешна прилика, чудносмешан облик *m*.

zer|ri'ngen *tr.* искршити, кршећи изрнавити.

zer|ri'nnen I *intr.* (s) (рас)топити се, растапа-ти се, истопити се, рази|ћи се, -лазити се (der Nebel magla, wie Nebel као магла), *fig.* неста(ја)ти, про |ћи, -лазити, минути; in ein Nichts ~ отићи у ништа, нестати; *prv.* v. ge- winnen I 1 b. II Zer|ri'nnen *n* = zerfließen II; *fig.* нестајање, ишчезавање, -нуће, прола-| zer|ri'ssen {цѣррѣсн} *p. p.* од zerreißen. [жење.] Zer|ri'ssenheit {~сн} *f* 3b издрпаност, по-, раз|дераност, по-, рас|цепаност (и *fig.*), дро-њавост, *fig.* растрзаност, = Weltschmerz.

zer|rü'hren *tr.* разму|тити, -ћивати, размешати. Ze'r rung {цѣррѹн} *f* 3b 1. = zerren II. 2. раз-вученост, извијеност, искривљеност.

zer|ru'pfen *tr.* = zerpfücken.

zer|rü'tten *tr.* 15c 1. раздрм(ус)ати, пореме-тити. 2. *fig.* уздрмати, растројити, -авати, нарушити, -авати, упропа|стити, -шћивати, уништ|ити, -авати; seine Gesundheit ~ упро-па|стити -шћивати своје здравље; ein zer-

rütteter Magen пропао стомак; in zerrütteten Verhältnissen sein бити пропао, бити упропашћен.

Zer|rü|t|te|heit {цѣррү-т-тх-т}, **Zer|rü|tung** {цѣррү-тун} *f* 3b раздрм(ус)аност, поремећеност; растројеност, упропашћеност, упропашћење *n*, нарушеност, нарушење *n*, пропалост, уништеност; в. Geistes-, Nervenzer-rüttung.

zer|sä|gen *I tr.* претестери(ва)ти, престругати тестером; das Holz zum Verkauf ~ тестерити (и. сечи) дрва за продају, продавати сечена дрва. **II** **Zer|sä|gen** *n* стругање, тестерисање, претестеривање, сечење.

zer|scha|ben *tr.* растругати, разгребсти, покварити (и. похабити, упропастити) стружући.

zer|sche|llen [срвн.] **I** {цѣршѣл-н} *tr.* 15a распршта(ва)ти, разби(ја)ти, разлупати, раздробити. **II** {цѣршел-н} *intr. (s)* 13a распршта(ва)ти се, разби(ја)ти се, разлупати се (и. с).

Zer|sche|ller|geschoß {цѣршел-р-} *n* ✕ распршгавајуће зрно, распрштавајући метак.

zer|schie|ßen *tr.* пробити(ја)ти (и. разорити, разнети, изрешетати, про-, избушити, осакаити мечама) (и. метком, топом, -вима, пушком).

zer|schla|gen *I tr. и refl. 1. (sich) ~* разбијати (се), разбити (се), разломити (се), поломити (се), искршити (се), разлупати (се); in Stücke ~ разби(ја)ти у комаде (и. парчад); ich bin an allen Gliedern ~ и. alle Glieder sind mir (wie) ~ сав сам као испребијан (и. пребијен); сав сам ломан као да ме је неко претукао (и. пребио). 2. а) j-n ~ = zerbleuen, испребијати; б) побити, потући (der Hagel град); с) из-, по-, раз/делити, распарчати; д) *fig. sich ~:* а) пропасти, разбити се, покварити се, не успети, скрхати се; б) пропасти, изјаловити се (нада); *p.p. rl.* скрушен, утучен. **II** **Zer|schla|gen** *n*, **Zer|schla|gung** *f* разбијање, разлупљивање, лупање, издељивање, распарчавање. [рати, распорити.]

zer|schli|tzen *tr.* разрез(ив)ати, рас-, ис/па-
zer|schmei|ßen *fam. tr.* разби(ја)ти, разлупати (каменом), поразбијати, полупати, (по)разбацати. [schmelzen usw.]

zer|schme|lzen *intr. (s), tr., Zerschmelzen* *n* =

zer|schme|ttern *tr. (и intr. (s))* размрскати (се), раздрозгати (се), здрозгати (се), раздрузгати (се), здрузгати се, распрштати (се), спршити (се), смрвити (се), смлавити (се). **III** **Zer|schme|ttern** *n*, **Zer|schme|tterung** *f* размрскавање, (ра)здрозгавање, (ра)здрузгавање рас-, с/прштавање, смрвљавање, -ење, смлављавање, -ење.

zer|schnei|den *I tr.* расе/ћи, -цати, разрез(ив)ати, изрезати, исе/ћи, -цати; пресе/ћи, -цати; разудити, -ћивати; in kleine Stücke ~ исецкати (и.); *fig. j-m das Herz ~* цепенати кому срце. **II** **Zer|schnei|den** *n*, **Zer|schnei|dung** *f* расецање, исецање, резање, раз-, из/резивање; пресецање; разудивање.

zer|schni|pp(s)eln *tr.* = schnippeln.

zer|schro|ten *tr.* = schroten *I b и c.*

zer|schw|tzen: *sich ~* презнојавати се од рада (и. радећи), купати се у зноју од рада.

zer|se|tzbar {цѣрзеѣбар} *a* растављив, разложљив, растворљив; распаљљив.

zer|se|tzen *I tr. и refl. (sich) ~* растав/ити (се), -љати (се), разл/ожити (се), -агати (се), раств/орити (се), -арати (се); *sich ~* распа/сти се, -дати се. **II** **Zer|se|tzen** *n*, **Zer|se|tzung** *f* растављање, разлагање, растварање; распад(ање *n*) *m*; die Zersetzung e-s Staates распад(ање) (неке) државе.

Zer|se|tzungs... {цѣрзеѣун-с-}: ~kunst *f* растављање *n*, разлагање *n*, разлучивање *n*, расчлањавање *n*, разглабање *n*; ~prozeß, ~vorgang *m* процес (и. збивање *n*, дешавање *n*) при растављању (и. разлагању, разлучивању, растварању).

zerspalten *tr., intr. (h), sich ~* = spalten usw.

zer|spli|ttern *I tr.* распршта(ва)ти; ✕ расцепкати, из-, с/ломити и направити цепке од; ✕ растурити, разбити, распрштати; *fig. рас-, ис/цепкати* (s-e Kräfte, s-e Zeit своје снаге, време своје); раз-, по/делити; расипати, распућкати, страћити, сатрти, сатирати. **II** *intr. (s)* и *sich ~* распршта(ва)ти се, распрс/нути се, -кавати се; *fig. растур/ити се, -ати се, рас/ути се, -ипати се.* **III** **Zer|spli|ttern** *n*, **Zer|spli|tterung** *f* ✕ расцепкавање, *fig. рас-, ис/цепкавање, цепкање; растурање, расипање; распућкавање.*

zer|spre|ngen *tr. 1.* разнети, распрс/нути, -кавати, распу/ћи, -кнути. 2. растер(ив)ати, раззагнати, разбити, *pop.* разбуцати.

zer|spri|ngen *I intr. (s)* распући се, пући, пуцати, ис-, по/пуцати; распрс/нути се, -кавати се, распрштати се; *fig. der Kopf will mir ~* глава (хо)ће да ми прсне; als das Herz wollte ihm ~ као да ће му срце искочити. **II** **Zer|spri|ngen** *n* пуцање, прскање, распуцавање; распрскавање.

zer|sta|mpfen *I tr. 1. (и)стучати, стући; zu Pulver ~* стући (и. стучати) у прах. 2. ein Feld ~ раз-, из-, у/газити. **II** **Zer|sta|mpfen** *n*, **Zer|sta|mpfung** *f* туцање, претварање у прах.

zer|stäu|ben *I tr.* распршта(ва)ти (и. разби(ја)ти) у прах (и. у прашину), претв/орити-арати у прах (и. у прашину), *fig. развеја(ва)ти, расту/рити, -ати, распудити, расути, растер(ив)ати, распрштати.* **II** *intr. (s)* распршта(ва)ти се у прах (и. у прашину), претв/орити се -арати се у прашину, распа/сти се, -дати се. **III** **Zer|stäu|ben** *n*, **Zer|stäu|bung** *f* распрштавање (и. разбијање, претварање) у прах (и. у прашину), распадање.

Zer|stäu|ber *m*, **Zer|stäu|bungs|apparat** *m* распрштавач, справа којом се течност избацује у облику течне праšине, прскалица *f*.

zer|ste|chen *tr.* избостити, (по)изобадати; ganz zerstoehen sein бити сав избоден, изуједан.

zer|stie|ben *intr. (s)* = zerstäuben *II*; *fig. распрштати се* (куд који), растурити се, расути се, разићи се на све стране; нест(ја)-ги, про/ћи, -лазити, ишчез/нути, -авати.

zer|stö|rbar {цѣршто-рбар} *a* разорљив, разрушљив, унишћљив.

Zer|stö'rbarkeit {~кѣт} *f* 3b разорљивост, разрушљивост, унишћивост.

zer|stö'ren I *tr.* 1. разорити, разарати, разоравати; (раз)рушити, порушити, сравнити са земљом; разва|лити, -љивати; (о)пустошити; разби(ја)ти, разлупати; унишћити, -авати; растројити, -авати, упропа|стити, -шћивати; zerstörtes Leben разорен (и. упропа|шћен) живот. 2. готово † = verstören. II ~d *p. pr.* и *a* разоран, рушнички; превратни(чки). III **Zer|stö'ren** *n*, **Zer|stö'run** *f* разор|авање, -ење; рушење; разваљивање; (о)пустошење; унишћ|авање, -ење; растрој|авање, -ење, упропа|ћивање, -ење.

Zer|stö'rer *m*, ~in *f* разарач, -ица, разори|лац, -ља, (раз)руши|лац, -ља; (о)пустоши|лац, -ља, уништавач, -ица.

Zer|stö'rungs... {церштo.рун.с-}: ~geist *m* разоран (и. превратнички) дух; ~schießen *X* *p* разорна палба (и. ватра) *f*; ~werk *n* разорно дело.

zer|sto'Ben I *tr.* 1. стукти, (и)стукати (Salz, Pfeffer usw. со, бибер итд.); grob ~ прекру|пити, -љивати. 2. разби(ја)ти (и. разлупати) ударив(ши) о. II **Zer|sto'Ben** *n* туцање; здробљавање, смрвљивање.

zer|streu'en I *tr.* и *refl.* 1. sich ~ расути (се), разасипати (се), растури́ти (се), -ати (се), расипати (се), расејати (се), расејавати (се), распршати (се). 2. (sich) ~ раштркати (се). 3. *fig.* j-s Gedanken ~ расеја(ва)ти кога, скре|нути -тати чију пажњу на другу страну; j-p ~: а) забав|ити -љати кога, разоно|дити -ђавати кога, б) = j-s Gedanken ~; sich ~ разоно|дити се, -ђавати се, забављати се. II **Zer|streu'en** *n* в. Zerstreung.

zer|streu't {церштo.т} *a* (в. zerstreuen) 1. расут, растурен, расејан, разбацан, раштркан; ~e Gedanken *m pl.* расуте (и. разбацане) мисли *f pl.*; ~e Gruppen *f pl.* растурене (и. раштркане) групе (и. групе); ~ liegend растурен, раштркан. 2. [нвн. према фр. distrai't] расејан, растројен; ~ sein (aussehen) бити (изгледати) расејан.

Zer|streu'theit {~кѣт} *f* 3b расејаност, растројеност, замишљеност.

Zer|streu'ung {церштo.ун.с-} *f* (в. zerstreuen) расипање *n* (и ~ за зраке, и X), растурање *n*, расејавање *n*, распрштавање *n*; раштркавање *n*, раштрканост, разбацавање *n*, разбацаност; *fig.* расејавање, растројавање, расејаност, растројеност; разонођење *n*, забављање *n*; sich (*dat.*) ~ machen разоно|дити се, -ђавати се.

Zer|streu'ungs..., **zer|streu'ungs...** {церштo.ун.с-}: ~feuer *n* X растурна палба (и. ватра) *f*; ~linse *f* X расипно (и. издубено) сочиво *n* (opp. Sammellinse); ~punkt *m* X расипна тачка *f*; ~sucht *f* појама (и. страст) за разонођењем (и. забављањем); ~süchtig *a* помаман за разонођењем (и. забављањем).

zer|stü'cke(n) I *tr.* распарча(ва)ти, раскомада(ва)ти, искомада(ва)ти, уп. и zerhauen, zerschlagen; из-, раз|делити, раз|дељивати. II ~ *intr.* (s) распарча(ва)ти се (и *fig.*), раско-

мада(ва)ти се. III **Zer|stü'ckeln** *n*, **Zer|stü'cke-lung** *f* распарчавање, раскомадавање, парчање, комадање; раз|дељивање.

Zerta'men {цертам.н} [лат.] *n* бѣт.т.к. такмичење, надметање, утркивање; писмени задатак *m*, испитни састав *m*.

zer|tan'zen *tr.* похабити (и. упропа|стити) и-грањем (и. плесањем).

zer|tei'bar *a* (раз)дељив, подељив.

Zer|tei'barkeit *f* (раз)дељивост, подељивост.

zer|tei'len I *tr.* и *refl.* 1. (sich) ~ раз|де|лити (се), -љивати (се), поде|лити (се), -љивати (се), оде|лити (се), -љивати (се); (sich) ~ це|пати (се), поце|пати (се). 2. раз|ло|жити, -агати; ра|став|ити, -љати; ра|шчла|нити, -њавати; in Brüche ~ раз|де|лити на раз-, у|ломке, раз-ло|мити, -амати. 3. ра|стро|пити, -апати, ра|ств|орити, -арати; (sich) ~ ра|стур|ити (се), -ати (се); sich ~ ра|зи|ћи се, -ла|зити се. II **Zer|tei'len** *n*, **Zer|tei'lung** *f* раз|де|љивање, (п)оде|љивање; це|пање; раз|ла|гање, ра|став-љање, ра|шчла|њавање; раз|лом|љивање.

zertie'ren {цертир.н} [лат.] I *intr.* (h) 15g † растурање, разилажење, шк. такмичити се, узимати учешће у стецају. II **Zertie'ren** *n* = Zertamen.

Zertifika't {цѣртификат} [лат.] *n* 2g сведочанство, сведо|ца *f*, уверење, потврда *f*.

zertifizie'ren {цертифицир.н} [лат.] *tr.* 15g о-вер|ити, -авати, потвр|дити, -ђивати.

zer|tra'mpeln, **zer|tra'ppe(l)n** *tr.* ра|стра|пати, ра|ста|бати, ра|зга|цати, ра|зга|зити.

zer|tre'nnbar *a* = trennbar.

zer|tre'nnen *tr.* и *refl.* = trennen.

zer|tre'ten *tr.* (ра)зга|зити, пога|зити; *fig.* das Volk usw. ~ газити, угњетавати народ.

Zer|trü'mmerer {цѣртру.м.р.с-} *m* 2l, **Zer|trü'm-merin** {~ин} *f* 3с разори|лац, -ља, разарач, -ица, разруши|лац, -ља, уништавач, -ица.

zer|trü'mmern 15b I *tr.* разби(ја)ти, разлупати, размрска(ва)ти; разрушити; разор|ити, -авати. II *intr.* (s) разби(ја)ти се, разрушити се.

III **Zer|trü'mmern** *n*, **Zer|trü'mmerung** *f* раз-бијање, рушење, разораване. [фалада.]

Zervela'twurst {цѣрвелат-} [ит.-нем.] *f* сал-|

zer|we'rfe(n) I *tr.* = zerschmeißen. II ~ sich mit j-m ~ = überwerfen.

zer|wi'rken *tr.* X (ис)порити, уредити, разу-|дити, -ђивати, изу|дити, -ђивати. [(ва)ти.]

zer|wü'hlen *tr.* (раз)р|ити, разривати, раскопа-|

Zer|wü'rfnis {цѣрву.рфнис} [zerwerfen II] *n* 2h¹ завада *f*, зађевица *f*, раздор *m*, размирица *f*, неслагање, несугласица *f*.

zer|zau'sen I *tr.* ра|шчупа(ви)ти, разбаруши-(ва)ти, ра|шчерупати, разбуцати; згужвати; die Haare ~ ра|шчупа|вити (и. разбарушити) косу; *fig.* j-n tüchtig ~ начинити кога ника-квим. II **Zer|zau'sen** *n* ра|шчерупавање, ра|шчупављивање, разбарушивање.

zer|zu'pfen *tr.* ра|шчуп(к)ати, ра|шчимкати, ра|шчешљати. [штипајући (и. штипањем).]

zer|zwi'cken *tr.* иштипати, начинити модрице|

Zessio'n {цѣсion} [лат.] *f* 3b = abtreten III.

Zessionar {цѣсionар} [лат.] *m* 2g¹ онај кому је уступљено, на кога је пренето.

Zessio'ns... {цѣсѣнс-}: ~akte, ~urkunde *f* акт *m* (и. одлука *f*, повеља *f*) о уступању.
Zetaze'en {цетаце'н} [лат.] *f pl. inv.* ☞ род *m* китова.

ze'ter {цет'р} [(срвн.) дн.] *l* ~! *int.* у помоћ!; ~ (аус. Zeter) (und Mord) schreien викати (и. вапити) у помоћ, запомагати; ~ über j-n schreien надати дреку за ким. II Ze'ter *n* 2l вапај *m*, запомагање.

Ze'ter..., ze'ter... {цет'р-}: ~geschrei [срвн.] *n* запомагање; ~mordio! {цет'рмѡрдѡ} *int.*: ~mordio schreien = zeter schreien; ~mordio {цет'рмѡрдѡ} *n* 6i (6. pl.) = Zeter.

ze'tern {цет'рн} *intr.* (h) 15f = zeter schreien; грдити, викати.

Ze'ttel' {цет'л} [срвн.; *ит. *f*] *m* 2l 1. листић, цедуљ(ица) *f*; (гласачки) листић, гласовница *f*; лист, потврда *f*, признаница *f*; *abs.* = Theaterzettel, ☞ (на боцама итд.) натпис, назначница *f*, етикета *f*. 2. = Anschlag 4.

Ze'ttel'² {цет'л²} [срвн.] *m* 2l тк. основа *f* (в. Aufzug 7, Kette 3, Aufschlag 11, Anschweif 1, Werft²).

Ze'ttel'³... {цет'л-}: ~ankleben, ~anschlagen *n* објављивање, оглашавање, лепљење (и. закуцавање) објаве (и. огласа); das ~a. ist verboten забрањено је лепити огласе; ~ankleber(in *f*) *m*, ~anschläger(in *f*) *m* лепи/лац-ља огласа (и. објаве); огласар(ка); ~bank ☞ *f* новчани завод *m*, емисиона банка.

Ze'ttel'²..., ze'ttel'³ {цет'л-}: ~baum *m* задње вратило *n*, сноваче *f pl.*; ☞ *n* {цет'лн} [срвн.] *tr.* 15f ☞ и *fig.* = anzetteln.

Ze'ttel'¹... {цет'л¹}: ~kasten *m* сандуче *n* за листиће; ~träger(in *f*) *m* разносач(ица) огласа (и. објаве); ~verteiler(in *f*) *m* раздѣљивач(ица) листића; ~wahl избор *m* (гласачким) ли-
1

zeuch {цѣх} † још ☞ = zieh(e). [стићима.] *f*

Zeug {цѣк} [срвн.; *ziehen] *n* 2g (в. 7) 1. а) сирсвина *f*, грађа *f*; б) прибор *m*, оруђе; алат *m*; с) изграђевина *f*, прерађевина *f*, творевина *f*. 2. лице, тканина *f*, штоф *m*, материја *f*. 3. одела *n pl.*, одећа *f*, ствари *f pl.* 4. = Geschirr 3. 5. ☞ = Jagdgerät; lichte ~е мреже *f pl.*; dunkle ~е платна за хватање. 6. = Geschirr 2; irdenes ~ грнчарија *f pl.*, лончарија *f pl.*, земљано посуђе. 7. (и *m*) а) = Teig; б) примесак *m*, додатак *m* да тесто расте; каша *f* (у фабрици хартије); † = Schriftzeug. 8. *fig.* и. ~s *inv.* (збирно за Ding више или мање презриво) сокоћало, зерзевати *m pl.*, андрамоље *f pl.*, трице *f pl.*, којешта(рије) *f pl.*; allerhand (~) свакојака сокоћала, разноврсне ствари *f pl.*; albernes ~ будалаштине *f pl.*, бедастоће *f pl.*; dummes ~ глупости *f pl.*, лудости *f pl.*; уп. и dumm 1; unsinniges ~ reden трабуњати, булазнити; iro. das ist schaden ~! дивна папазјанија! 8. а) зрна *n pl.* грожђа; б) чокоће *n coll.* 9. = Mörtel 10. † ☞ (ратна) спрема *f*, опрема *f*, оруђе, оруђе, топ *m* (в. ~amt, ~haus). 11. = Takelwerk. 12. (у разним изразима) *fig.* er hat das ~ zu e-m Künstler има дара за уметника; *fat.* was das ~ hält и. halten will не може се више, в. flicken 1; ins ~ gehen, sich ins ~ legen и. werfen заплети, -ињати, засу-

кати рукаве, прионути на посао; gut auf dem ~ sein бити добро, осећати се добро.

Zeug... {цѣк-}: ~amt ☞ *n* артилериско одељење; ~baum *m* вратило *n*; ~druck *m* штампање *n* тканине, утискивање *n* шара на тканини; ~drucker *m* штампар тканина, утискивач шара на тканини; ~druckerei' *f* штампарија тканина.

Zeug'e {цѣг'е} [срвн.: ziehen] *m* 3a 1. (и Zeug'in {цѣг'ин} *f* 3c) сведок, -чица; Gott is mein ~ Бог ми је сведок; ich habe sie zu ~en genommen и. angerufen узео сам их (позвао сам их) за сведоке. 2. сведок (на двобоју), пратилац, секундант; j-m seine ~n schicken = j-n fordern поз(и)вати кога на двобој.

zeug'en¹ {цѣг'н} [срвн.; *Zeuge] *intr.* (h) 15a (по)сведочити, (по)служити као сведок, сведочити (у корист..., против...); von et. ~ сведочити о чему, посведочити (и. потврдити, -ђивати) што.

zeug'en² {~} [срвн.; *Zeug] *l* 15a родити, рађати (ein Kind дете); = erzeugen. II Zeug'en *n* в. Zeugung.

Zeug'en..., zeug'en... {цѣг'н-}: ~aussage *f* исказ *m* сведока; ~beeinflussung *f* утицање *n* на сведоке; ~bestechung *f* подмињивање *n* сведока; ~beweis *m* доказ сведоцима (и. помоћу сведока); ~eid *m* заклетва *f* сведока; ~eidlich а: ~eidliche Vernehmung саслушавање *n* сведока под заклетвом; ~gebühren *f pl.* дангуба (и. оштета) *f* сведоцима; ~schaft {цѣг'ншафт} *f* 3b 1. (6. pl.) сведоштво *n*, присуство као сведок; 2. (са *pl.*) = Zeugnis; ~verhörn, ~vernehmung *f* саслуша(ва)ње *n* сведока, преслушавање *n* сведока. [Erzeuger 1.1

Zeug'er {цѣг'ер} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c узв. ст.]

Zeug... {цѣк-}: ~fabrik *f* творница (и. фабрика) тканина (и. штофа); ~fabrikant *m* творничар (и. фабрикант) сукна, штофова; ~fach *n* † преграда *f* за стара слова; ~hauptmann *m* ☞ капетан артилериског материјала; ~haus *n* ☞ оружница *f*, арсенал *m*, слагалиште оружја; ~hausverwalter, ~herr *m* ☞ управник оружнице (и. арсенала).

Zeug'in {цѣг'ин} *f* 3c в. Zeuge.

Zeug'...: ~kammer *f* слагалиште *n* оружја, оруђа; ~kasten *m*. а) сандук за рубље; б) сандук за кашу (у творници хартије); с) † сандук за стара слова; ~knecht *m*: а) † момак око опреме (мрежама) за лов; б) † ☞ коморџија; ~laus *f* ☞ бела ваш (и. уш); ~leutnant *m* ☞ поручник артилериског материјала.

Zeug'ma {цѣг'ма} [грч.] *n* 6i, 6e гр. Zeugma *f*. Zeug'meister *m* ☞ управник артилериског слагалишта.

Zeug'nis {цѣг'ниѣс} [срвн.; *zeugen¹] *n* 2h¹ 1. а) сведочанство; von et. ~ ablegen сведочити о чему; б) ☞ сведочење, сведочанство, исказ *m* (сведока); sein ~ ablegen сведочити, да(ва)ти свој исказ (пред судом); zum ~ dessen у потврду тога. 2. уверење, потврда *f*; сведочанство, сведоџба *f*; ~ der Befähigung сведочанство о положеном испиту; ~ der Reife сведочанство о испиту зрелости; gutes ~ до-

бро сведочанство, добре оцене *f pl.*; ~ersten Grades, аус. ~ mit Vorzug одлично сведочанство.

Zeugnis... {цѣкнѣс-}: ~ablegung *f* сведочење *n*, давање *n* исказа пред судом; ~brief *m* сведочење (и. потврдно) писмо *n*; ~heft *n* ђачка књижица *f*; ~verweigerung *f* одбијање *n* сведочења; ~zwang *m* обавеза *f* сведочења, обавезно (и. принудно) сведочење *n*.

Zeug... {цѣк-}: ~offizier *m* ✕ официр артилериског материјала; ~pressen *n* ☉ притискивање лица (и. тканина, штофова); давање сјаја лицу (и. тканинама, штофовима); ~presser *m* притискивач штофова; ~rolle *f* = Mange; ~schmied *m* пушкар, оружар; оружар; ~schmiede arbeit *f* оружарски посао (и. рад) *m*; ~schmiedehandwerk *n* оружарство, оружарски занат *m*; ~schmiede ware *f* оружарска роба; ~stiefel *m pl.* чизме *f pl.* од штофа. [стварање *n.*]

Zeugung {цѣгун} [срвн.] *f* 3b ♀ рађање *n*, Zeugungs..., zeugungs... {цѣгунс-}: ~akt *m* сношај; ~fähig *a* способан за рађање, плодан; ~fähigkeit *f* способност (и. моћ) за рађање, оплодљивост, плодност; ~glied *n* сполни уд *m*; die ~glieder сполни органи; ~kraft *f* сполна моћ, оплодна моћ; ~reife *f* сполна зрелост; ~trieb *m* сполни (и. оплодни) нагон; ~unfähig *a* неспособан за рађање (и. оплођавање), сполно неспособан; ~unfähigkeit *f* неспособност за рађање (и. оплођавање), сполна неспособност, сполна немоћ; ~vermögen = ~fähigkeit. Уп. Geschlechts...

Zeug... {цѣк-}: ~wagen *m* ✕ кола *n pl.* за ловачке мреже; ~wärter *m* ✕ чувар артилериског слагишта; ~weber, ~wirker *m* ткач (и. ткалац) лица (и. штофова, тканина). **Zeus** {цѣс} [гр.] *m* 8c myth. Зевс, Јупитер (главни богови код Јелина и Римљана).

z. H. abr. = zu Händen (и. zuhanden) у руке, лично; Herrn X..., z. H. des Herrn M... Господину Икс, Господину М... у руке (и. лично).

Zi'bbe {цѣбѣ} *por.* *f* 3b 1. = Hündin. 2. = Häsin. 3. женка питомог зеца. [маско грожђел.]

Zibe/be {цѣбебѣ} [ит.; *ар. „грозда“] *f* 3b да-
Zibet {цѣбет, цѣбет} [ит., ар] *m* 6i (6. pl.) ци-
бетка *f*; ~katze *f*, ~tiern ☉ цибетка *f*; ~maus *f* ☉ = Bisamratte.

Ziborium {цѣбориум} [грч.-лат.] *n* 6e rl. путирт.

Zicho'rie {цѣхорѣ} [лат., гр., *мисирски] *f* 3b 1. ☉ водопија, женетрга, цигура. 2. цигура (прах цигуре као придодатак за кафу).

Zicho'rien..., zicho'rien... {цѣхорѣн-}: ~artig *a* ☉ водопијаст, женетргаст, цигураст; ~kaffee *m* кафа *f* са цигуром; ~wurzel *f* корен *m* водопије (и. цикирије).

Zi'cke *por.* {цѣкѣ} [свн.] *f* 3b = Ziege.

Zi'ckel {~л}, Zi'ckelchen {~лхѣн}, Zi'cklein {цѣк-
лѣн} све *n* 2l јаре(нце), козле, козлић *m*.

zi'ckeln {цѣклн} *intr.* (h) 15f (о)козити се.

zi'ckzack {цѣкзак} [фр., *нем.] 1 *adv.* на шевулицу; ~ (и. im Zickzack) laufen трчати на шевулицу (и. ушевељ).

zi'ckzack förmig а шевуличаст. [шевулица *f.*]

zi'ckzackig а шевуличаст, на шевулицу.

Zi'ckzack...: ~kurs *m* pol. политика *f* на шевулицу (и. ушевељ), врдава политика; ~linie *f* линија (и. црта) на шевулицу.

Zi'der {цѣдр} [фр.; *јевр.] *m* 2l јабуковача *f*; ~essig *m* сирће *n* (и. оцат) од јабуковаче.

Zie'che {цѣхѣ} *prov.* [свн.; лат. (*грч.) theca] *f* 3b = Bettüberzug. [Zicklein.]

Zie'ge {цѣгѣ} [свн.] *f* 3b ☉ коза; junge ~ = I

Zie'gel {цѣгел} [свн.; лат. tegula] *f* ☉ *m* 2l опека *f*, цигла *f*; цреп, херамида *f*; ~brennen нећи цигле, црепове.

Zie'gel... {цѣгел-}: ~arbeit *f* зидање *n* циглама; поплочавање *n* циглама; ~arbeiter *m* = Ziegler; ~bau *m* грађевина (и. зграда) *f* од цигала; ~brenner *m* циглар; ~brennerei *f*. а) печење *n* цигала; б) циглана, цигларство *n*; ~dach *n* кров *m* покривен црепом; ~decker *m* покривач црепом.

Ziegelei' {цѣгелѣ} *f* 3b ☉ = Ziegelbrennerei; ~arbeiter {~гел-} *m* = Ziegler; ~besitzer *m* власник циглане.

Zie'gel..., zie'gel...: ~erde *f* земља за цигле и цреп; ~farbig *a* циглане боје (*gen.*), боје цигле; ~händler ☉ *m* циглар, црепар; ~hütte *f* = ~brennerei; ~mehl *n* циглано брашино, брашно од цигала; ~meister *m* = Ziegler; ~ofen *m*. а) циглана *f*, пећ за печење цигала; б) црепана, пећ за печење црепа; ~presse *f* преса за цигле; ~roh|bau *m* грађевина (и. зграда) *f* од неопелених цигала; ~rot *a* црвен као (печена) цигла; ~stein *m* = Ziegel; ~streichen *n* прављење опека (и. цигала); ~streicher *m* циглар, опекар, израђивач цигала; ~wand *f* зид *m* од цигала; ~werk *n* рад *m* од цигала, зидарски посао од цигала.

Zie'gen..., ziegen... {цѣген-}: ~art *f*. а) врста коза; б) природа (и. начин *m*) коза; ~artig *a* козаст, врсте козе (*gen.*); ~auge *n* козје око; ~bart *m*: а) козја (и. јарећа) брада *f*; б) брадица *f* под доњом усном; ~bock *m* јарац; ~böckchen *n* мушко јаре, козлић *m*; ~fell *n* козетина *f*, козја кожа; ☉ gegerbtes ~fell учињена јарећа кожа; ~fleisch *n* козетина *f*, јареће (и. козје) месо; ~fuß *m*. а) јарећа (и. козја) нога *f*; б) ☉ рачваста полука (за извлачење јексера); ~füßig *a* козјих ногу, козано; ~haar *n* кострет *f*, козја длака *f*; ~hainer {~хѣнер} (☉) Ziegenhein, село близу Јене) *m* 2l цигенхајнски чворновак; ~hären а од кострети; ~haut *f* (учињена) козетина (и. козја, јарећа кожа); ~hirt(in) *f* *m* козар(ка); ~käse *m* козји сир; ~kot *m* козји брабоњак; ~lamm *n* = Zicklein; ~leder *n* козја (и. јарећа) кожа *f*, шевро *m*; ~mäßig а = ~artig; ~melker *m*: а) музар коза; б) europäischer ~melker легањ, мрачњак; ~milch *f* козје млеко *n*; ~mist *m* = ~kot; ~peter *f* *m* заушке *f pl.*; ~schinder *m* козомор; ~stall *m* стаја *f* за козе. [2. урда *f.*]

Zie'ger {цѣгѣ} [Ziege] *m* 2l 1. густа сурутка *f.*

Zie'gler ☉ {цѣглер} [Ziegel] *m* 2l циглар, опекар, црепар.

zieh {цѣ} *impf. ind.* од ziehen, *imper.* од ziehen.

Zie'h... {цѣ-} *veh.* ☉: ~band *n* 2a: а) трака *f* за вучење (чега); б) гвоздена веза *f*; ~bank *f* 3b

строј *m* (и. машина *f*) за изолучавање (и. олучење) (пушчаних) цеви; строј *m* за извлачење (и. прављење) жица. [чљив.]

ziehbar {цџбар} *a* ~ и ☼ (рас)тегљив, извла-
Ziehhbarkeit {~кџб} *f* 3b ~ и ☼ (рас)тегљивост, извлачљивост, дуктилност.

Zieh... {цџ-}: ~brücke *f* покретан (и. помичан) мост *m*; ~brunnen *m* бунар; ~eisen *n* алат *m* за извлачење (и. прављење) жица; алат за извлачење опшивница.

ziehen {цџн} [свн.: лат. ducere] 13h I *tr.* и *refl.*

1. вући (и *fig.*), теглити; са *prp.* *an*: j-n *am* Arme ~ вући кога за руку; *an sich* ~ (при)вући к себи, привући, -лачити; j-n *an* (и. *bei*) den Haaren ~ вући кога за косу, чупати кога; e-n Geruch *an sich* ~ повући -лачити (и. упи(ја)ти) мирис (у себе); ✓ Pfirsichbäume usw. *an* Staketen ~ (при)везивати брескве за притке; v. Strang 1b; j-s Blicke *auf sich* ~ привући -лачити на се чије погледе; Perlen *auf* e-n Faden ~ (на)низати бисер; Saiten *auf* die Geige ~ наместити (и. мет(ну)ти -ати) жице (и. струне) на виолину; j-n *auf* die Seite ~ (по)вући кога на страну; j-n *auf* s-e Seite (и. Partei) ~ привући кога на своју страну, придобити кога за себе (за своју страну); er zieht viel Geld aus diesem Geschäft: а) он много зарађује на томе послу, б) он извлачи много новца из тога посла; den Pfropfen aus e-r Flinte ~ извући -лачити (и. [из]вадити) сукију, пампур из пушке; ich werde mir e-e Lehre daraus ~ извући *hу* наук из тога; то ће ми (по)служити за наук; einen Nagel aus der Wand ~ (из)вући (и. извлачити, извадити) јексер из зида; Nutzen aus et. ~ извући -лачити користи из чега, искористити -шћавати што; daraus ziehe ich den Schluß из тога извлачим закључак, из тога закључујем; sich geschickt aus e-r Sache ~ вешто се извући -лачити из чега; ein Band durch ein Schnürlöcher ~ провући -лачити (и. протурити) траку кроз рупицу; Flachs (*fig.* j-n durch die Hechel) ~ = durchhecheln 2; durch (и. in) den Schmutz ~ свући -лачити у блато; et. in sich ~ увући -лачити (и. упи(ја)ти) што у се(бе); Wasser in sich ~ повући воду, натопити се -апати се водом; in Betracht ~ узети -имати у разматрање; et. in Betracht (Erwägung) ~ в. Betracht, Erwägung; v. Falte 2; j-n ins Geheimnis (и. ins Vertrauen) ~ посвећити -ћивати кога у тајну; in die Höhe ~ вући у вис(ину), (по)дићи, (по)дизати; иста(ћи, -кнути; j-n in sein Interesse ~ увући кога у свој(е) интерес(е); er zieht alles ins Lächerliche он све окреће на смешно; *fig.* in die Länge ~ одуговлачити, отезати; in Zweifel ~ посумњати (у); j-n nach et. ~ (при)вући кога чему; et. nach sich ~ повлачити (и. [по]вући) што за собом; Folgen nach sich ~ повлачити (и. повући) последице; ein Kleid über das andere ~ облући -лачити (и. навући) једно одело преко другог; *fig.* v. Fell 1; ein Kleidungsstück unter ein anderes ~ обући једно одело испод другог; von: j-m die Larve vom Gesicht ~ здерати кому образину; einen Vorteil

von et. ~ извући -лачити (какову) корист из чега; vor Gericht ~ извести -одити на суд, тужити суду; den Hut vor j-m ~ ски(ну)ти -дати кому шешир; der Abzug der Kaiserlichen zog die Böhmen vor Wien... повлачење царских трупа повуче поход Чеха на Беч; j-n zu sich ~ привући кога к себи; j-n zu Boden ~ оборити, срушити кога; sich et. zu Herzen (и. zu Gemüte) ~ прим(и)ти -ати што к срцу; ein Kind zum Guten ~ учити дете добру (и. врлинама); v. Rat 3; j-n zur Rechenschaft ~ поз(и)вати кога на одговор(ност); j-n zur Strafe ~ досудити кому казну, подврћи кога казни; j-n zur Tafel ~ позвати кога за своју трпезу (и. за свој сто); v. Verantwortung 2. 2. (при)вући, привлачити, имати наклоности према... 3. изрази са *s*: ☼ die Bilanz ~ (на)правити закључни рачун (и. биланс); ☼ Blasen ~, и *abs.* ~ (на)правити (и. изаз[и]вати) мехуре; Blumen (Gemüse) ~ гајити (и. неговати) цвеће (поврће); ☼ ein Boot ~ вући (и. теглити) чамац; die Börse ~ (из)вадити кесу; den Degen ~ тргнути (и. извући) меч; ☼ den Draht извлачити жицу; ☼ Federn ~ опруге (и. гибње) извлачити; eine Fratze (и. ein schiefes Gesicht) ~ (и)кревельити се, (из)бекељити се; Furchen ~ повући -лачити (и. правити) бразде; ein Geschützrohr ~ (из)олучити топовску цев; einen Graben ~ (и)скопати ров; Kinder (groß) ~ гајити (и. одгајати, подизати) децу; einen Kreis ~ опис(ив)ати круг; den kürzeren ~ извући дебели крај; Lichte ~ правити свеће; eine Linie ziehen повући -лачити линију; das Los ~ вући коцку, жребати; *fam.* вући сламку; e-e Mauer ~ повући -лачити зид, *fig.* подићи (сазидати) зид; eine Niete ~ извући бео листић, *fam.* извући мухак; eine gute Nummer ~ извући добар број; Λ eine Senkrechte ~ повући -лачити усправну; e-n Stein ~ (по)вући зрно (у игри); e-n Vergleich ~ zwischen zwei Dingen (у)поредити две ствари; Vieh ~ гајити стоку; den Wagen ~ вући кола; die Sonne zieht Wasser sунце вуче (и. извлачи) воду; die Schuhe ~ Wasser ципеле пропуштају воду; die Strümpfe ~ Wasser чарпане су мокре, чарпане су повукле воду; die Wörter ~ ачити се; e-n Zahn ~ (из)вадити зуб. II sich ~ 1. вући се, извлачити се, истезати се, (и)теглити се. 2. sich wohin ~ кре(ну)ти се -тати се куда, упутити се камо (и. куда). 3. простирати се, проте(з)ати се, -гнути се; das Gebirge zieht sich bis an die Grenze планина се протеже до границе. 4. sich in et. ~ увући се -лачити се у што, прод(р)ети -ирати неосетно у што; die Feuchtigkeit zieht sich in die Poren влага се упија (и. увлачи) у ситне шупљине (и. поре). 5. sich nach et. ~ (раз)влачећи се) добијати облик по чему (и. од чега), растезати се и добијати облик чега; die Strümpfe ~ sich nach dem Fuße чарпане се растежу (и. шире) према ноzi; *abs.* растезати се. 6. теглити се, из- раз(в)лачити се; der Leim usw. zieht sich (zu Fäden) лепак се тегли (и. развлачи) (у конце). 7. ☼ =

werfen 4. III *intr.* (*h*; при кретању *s*) 1. = I *abs.*; das Pflaster zieht gut мелем добро вуче (и. пријања). 2. са допунским предметом особ. *fig.* привући - лачити свет, људе; а) der Tee muß (noch) einige Zeit ~ чај се мора (још) неко време оставити да повуче (и. постоји) (да буде јачи); б) die Wage ist so empfindlich, daß selbst ein so kleines Gewicht (die Schale) zieht... вага је тако осетљива да чак и један тако мали тер ремети равнотежу (и. вуче плитицу); *fig.* dieser Grund zieht bei mir nicht овај разлог ме не придобија, *fam.* не пали код мене; diese Entschuldigung zieht nicht ово извињење не вреди ништа, ово извињење није довољно, *fam.* не пали; der Ofen zieht gut нех добро вуче; der Kork- и. Schraubenzieher zieht gut вадичеп (и. извојац) добро вуче (и. иде). 3. са *prp.* место предмета: an einen Karren ~ вући кола; mit dem König ~ (по)вући краља. 4. *imp.* es zieht hier овде је промаја; овде је пропук; овде вуче; es zieht durch diese Tür кроз ова врата дува, кроз ова врата вуче; *f* es zieht mir (и. mich) in der Schulter пробада ме у плећи. 5. ~, wer Karten gibt вући ко ће да дели (карте). 6. студ. натегнути, попити. 7. *g*: auf j-p ~ вући на кога (меницу). 8. (*s*) ићи, грести, кретати се; корачати; отићи, одлазити, (и)селити се; *a* gezogen kommen доћи, долазити; die Kreuz und Quer ~ ићи (и. путовати) уздуж и попречно; Mutter, laß mich ~! мајко, пусти ме да идем!; б) са *prp.*: auf den Reichstag ~ (от)ићи у државни сабор; в. Wache 1 а; die Wolken ~ aus Süden облаци јуре (и. долазе) са југа; durchs Land ~ пролазити (и. ићи) кроз земљу; der Rauch zieht ins Zimmer дим се враћа у собу; в. Feld 1 б; nach Hause ~ ићи кући (и. дома), враћати се - тити се кући; übers Meer ~ прећи - лазити преко мора; zur Messe ~ (от)ићи на сајам. 9. (пре)селити се, пресељавати се, иселити се, љавати се, променити (и. мењати) службу; auf ein anderes Zimmer ~ преселити се у другу собу, узети другу собу; aus der Wohnung ~ иселити се из стана, променити стан; in ein Haus ~ ући у кућу, заузети кућу; in die Stadt ~ (от)ићи у град, прећи у град, преселити се у варош; zu j-m ~ (от)ићи кому, преселити се код кога. IV gelzo'gen {гццог'н} *p. p.* и *a* у свима знач. *v.* особ. gezogen Federkiel извучено перо; gezogenes Rohr (из)олучена цев; *g* gezogenen Wechsel вучена меница. V Zie'hen *n* вучење, тегљење; вучење, извлачење; гајење, неговање; васпита(ва)ње, одгајање; привлачење; пробадање; идење, гредење, кретање, ходање, путовање, прелажење; сељење, пре-, исељавање.

Zie'her {цц'р} *m* 2l 1. (и ~in {~йн} *f* 3с) а) кој-ји -а вуче, тегли, теглилац, -ља; б) *g* = Trassant. 2. извлакач, оруђе *n* (и. алат) кој-је (и) служи за вучење (и. извлачење); в. и Kork-, Schraubens-, Stiefelzieher.

Zie'h... {цц-}: ~feder *f* перо *n* за извлачење (линија, црта); ~garn *n* *g* мрежа *f* за лов-

љење птица које лете у јатима; ~gelder *n* *pl.* = Alimento; ~harmonika *f* хармоника, армуника; ~hund *m* пас за тегљење, пас за вучу, пас упрягнут у кола; ~kind *n* хране-ник *m*, одгајеник *m*, васпитаник *m*; ~klimmen *n* *gum.* пењање уз лествице рукама; ~klinge *f* влацилица, глачаница; ~kraft *f.* а) сила која вуче; б) = Anziehungskraft; ~leine *f* *g* = Zugseil; ~mann *m* (*pl.* и ~leute) селидбар; ~maschine *f* stroj *m* (и. машина) за извлачење; ~messer *n* маклица *f*; ~mutter *f* помајка, васпитачица; ~pflaster *n* = Zugpflaster; ~schacht *m* *g* = Förderschacht; ~seil *n* уже за вучу; *g* уже за вучење; ~stange *f* шипка за изолучивање (и. за олу-чење); ~strang, ~strick *m* = Zugstrang; ~tag *m*: а) дан селидбе, селидбени дан; б) дан изласка, дан мењања службе; ~tau *n* = Zugseil; ~tochter *f* усвојеница, храненица. Zie'hung {цц'н} *f* 3b вучење *n*, извлачење *n* (српски, лутрије); ~sliste {ццун.с-} *f* листа (и. списак *m*) згодитака; ~s|tag *m* дан вучења, дан извлачења.

Zie'h...: ~weg *m* *g* = Leinpfad; ~weik *n* stroj *m* (и. машина *f*) за вучење, влака *f*; дизалица *f*; справа *f* за извлачење (и. прављење) жица; ваљаница *f*, stroj *m* (и. машина *f* за тањење (и. ваљање) метала; ~zange *f* клешта *n* *pl.* за извлачење; ~zeit *f*: а) време *n* (и. рок *m*) селидбе; б) рок изласка (послуге).

Ziel {ццл} {свн.} *n* 2g 1. а) мета *f*, крај *m*; граница *f*, међа *f*; а) j-m (и. seinem Ehrgeize) ein ~ setzen поставити -љати границе нечијем честољубљу; ohne Maß und ~ в. Maß 1 а; das ~ überschreiten прекорачи(ва)ти (и. прећи) границу; б) крај *m*, свршетак *m*; am ~e seines Lebens sein бити на крају свога живота; *g* auf drei Monate ~ (рок плаћања) на три месеца. 2. а) циљ *m*, смер *m*, сврха *f*; ~ einer Reise сврха неког пута; ohne ~ umhergehen ићи насумце (и. лутати, шерљати); am ~e seiner Wünsche angelangt sein испунити све своје жеље; zu seinem ~e gelangen доспети до свога циља; der Wohltätigkeit ein bestimmtes ~ geben поставити одређену сврху добротинствима; б) мета *f*, нишан *m*.

Zie'l..., zie'l... {ццл-}: ~apparat *m* *g* направа *f* за нишањење; ~band *n* *g* (спорт:) трака *f* долажења (и. приспећа); ~beobachter *m* *g* посматрач циља; ~bewußt *a* свестан циља (и. смера) свога, свестан своје сврхе.

zie'len {ццлн} {свн.} I *intr.* (*h*), каткад *tr.* 15a 1. (на)нишанити, уперити, гађати; gut ~ добро (на)нишанити; höher ~ гађати више; *gr.* ~des Zeitwort прелазан глагол *m*. 2. *fig.* смерати, тежити; auf et. (*acc.*) и. nach et. (*dat.*) ~ смерати што, тежити за чим, *fam.* пуцати на што. II Zie'len *n* нишањење; смерање, тежење, тежња *f*. [ццја.1]

Zie'ler {ццлр} *m* 2l који нишани; нишан-*f* Zie'l..., zie'l...: ~los *a* (*dv.*) бесциљан(-но), без сврхе, без смера; *gr.* ~loses Zeitwort неперлазан глагол *m*; ~punkt *m* нишан, мета *f*; *fig.* der ~punkt für et. sein бити изложен чему; ~puppe *f* лутка као нишан; ~scheibe

f: a) = Scheibe 3; b) *fig.* ~scheibe des Witzes мета досетке (и. пошалице), предмет потсмеха; ун. и ~punkt. [~ 15a = geziemen.]
zie'men {цим'н} [свн.; *zahmen] *intr.* (h) и *sich* |
Zie'mer {цим'р} [свн.; *фр. cimier?] *m* 2l 1. леђа *n pl.*, особ. задња четврт *f* (и. задњи череп) јелена, 2. жила *f*, мушки уд већих животиња; (Ochsen-)~ (говеђа) жила (за батињање).

zie'mlich {цимлѣх} [свн.] I a 1. готово †, особ. са *dat.* и *grp.* = geziemend. 2. (по)приличан; eine ~e Anzahl Leute (по)приличан број људи; von ~er Größe приличне величине. II *adv.* прилично; доста; ~ gut прилично добро, доста добро; ~ oft доста често; es waren ~ viel Fremde da ту беше прилично туђинаца (и. странаца); er ist so ~ von meinem Alter он је ту (и. приближно) мојих година.

zie'pen {цип'н} *fam.* [дн.: zupfen] *tr.* 15. j-n an den Haaren ~ вући кога за косу.

Zier {цир} [свн.] *f* 3b = Zierde.

Zie'r... {цир-}: ~affe *m*, *dim.* ~äffchen *n fam.*: a) кицош, гиздавац, фићфирић, помодар; b) (за жене) успијуша *f*, узвијуша *f*, *fam.* чеп(отин)а.

Zie'rat {цират} [свн.; *Zier] *m* 2g украс, урес; kleiner ~ украсић, мали украс.

Zie'raten... {циратн-}: ~macher *m* израђивач украса; ~maler *m* украсни (и. декоративни) сликар.

Zie'r...: ~bengel *fam.* *m* кицош; ун. ~affe *a*; ~blume *f* = ~pflanze; ~buchstabe *m* † украсно (и. украшено) слово *n*.

Zie'rde {цирдэ} [свн.; *Zier] *f* 3b украс *m*, урес *m*; *fig.* дика, понос *m*.

zie'ren {цирен} [свн.] 15a I *tr.* и *refl.* 1. красити, ресити, украшавати, урешавати, служити као украс (и. урес) (*acc.*: *dat.*), бити украс (*acc.*: *dat.*). 2. (у)красити, украшавати, уресити, урешавати, (на)житити; нагиздати; e-n Gegenstand mit et. ~ украсити неки предмет чиме; geziert mit et. украсен чиме. II *sich* ~ успијати се, узвијати се, цифрати се, *fam.* пренемагати се, печити се, измотавати се; либити се, устручавати се, устезати се. III *gezie'rt p.p.* и *a* 1. украшен, урешен, накићен. 2. geziert II. IV *Zie'ren n* украшавање, урешавање, решење, кићење; das Zieren (без sich) = Ziererei.

Ziererei' {цир'рѐи} *f* 3b = Geziere, успијање *n*, узвијање *n*, цифрање *n*, пренемагање *n*, измотавање *n*, ачење *n*, печење.

Zie'r...: ~garten *m* украсни врт (и. перивој); ~gärtner *m* вртар-цвећар; ~gewächs *n* = ~pflanze; ~leiste *f* украсна шипка, шипчица за украс; † украс *m* у облику цвета (и. листа).
zie'rlich {цирлих} *a* (dv.) отмен(о), љубак(-пко), ми(о)-ло; нежан, танан; убав, китњаст, гиздав; красан, умиљат.

Zie'rlichkeit {цирлих'т} *f* 3b отменост, љупкост, нежност, тананост, убавост, гиздавост; умиљатост.

Zie'r...: ~ling {цирлин} *m* 2g¹ гиздавац; ~linie *f* † украсна црта; ~pflanze *f* украсна биљка; ~puppe *f fam.* = ~affe *b*; ~schriften *f pl.* †

украсна (и. украшена) слова *n pl.*; ~stück *n* украс *m*, урес *m*. [дравац, прираст.]

Ziest {циџет} *m* 2g (Stachys germanica) ку-Ј
Zi'ffer {циф'р} [свн.; *ap.] *f* 3d 1. бројка, број(ни знак) *m*; број *m*; mit ~n bezeichnen означити -авати бројевима. 2. број (акта); unter der ~ под бројем; ~n auf der Uhr бројеви на часовнику (и. бројчанику).

Zi'ffer... {циф'р-}: ~blatt *n* бројчаник *m*, цифарник (der Uhr часовника); ~brief *m* шифровано писмо *n*, писмо писано бројевима; ~kunst *f* вештина шифровања.

zi'ffern {циф'рн} *intr.* (h) и *tr.* 15f означити -авати бројевима, шифровати, писати тајним писмом. [(и. бројем).]

zi'ffer(n) mäßig *a* бројни, (изражен) бројевима |
Zi'ffer...: ~rechnung *f* бројни рачун *m*, рачун бројевима; ~schlüssel *m* кључ за шифру; ~schrift *f* писмо *n* бројним знацима (и. шифрама), шифровани спис *m*, шифра.

...zig {-цих} [свн.: zehn] 1. наставак у слож. са бројевима од 2 до 9 и од 20 до 90: a) *inv.* vierzig, fünfzig, achtzig четрдесет, педесет, осамдесет; в. dreißig, zwanzig итд.; b) с променом да се означае чије године на пр. über die Zwanzig(e) hinaus sein, in den Zwanzigen sein прећи двадесет. 2. ...ziger {-цир-}: a) као *a* и *s m* са бројем или без броја, на пр. im Anfang ihrer zwanziger Jahre у почетку своје двадесете године; b) (кад се говори о једном веку) in den zwanziger Jahren двадесетих година, између хиљаду осам стотина двадесете и тридесете године; c) (кад се говори о чијим годинама, и са *f*: ~erin) ун. Vierziger I; sie ist eine Zweiundzwanzigerin њој је двадесет и две године; d) (кад се говори скупу лица) einer von den Vierzigern један од четрдесеторице; e) X в. на пр. Vierziger 3; f) (скуп од 20 итд. предмета) Zwanziger *m* двадесетак, новац од двадесет крајцара итд. (отуда наше „цванцик“). 3. ...zigst {-цихст} за образовање *a n. o.*: vierzigst(er), fünfzigst(er) четрдесети, педесети. 4. ...zigstel {-цихстел} за образовање разломка: Zwanzigstel, Vierzigstel двадесетина (= 1/20), четрдесетина (= 1/40). [цигарета.]

Zigare'tte {цигарет'т} [фр. *dim.* од Zigarre] *f* 3b |
Zigare'tten... {цигарет'тн-}: ~(füll)maschine *f* машина за пуњење цигарета; ~papier *n* папир *m* (и. хартија *f*) за цигарете, цигаретни папир; ~spitze *f* муштикала *f*; ~tabak *m* дуван за цигарете; ~tasche *f* дувањара за цигарете, кутија за цигарете, табакера.

Zigari'llo {цигар'иљо, ~рило} [шп.] *m* 6i мала цигара *f*, цигарица *f*. [цигара.]

Ziga'rre {цигар} [шп., 19b.; фр.; *шп.] *f* 3b |
Ziga'rren... {цигарн-}: ~abfall *m* отпадак од цигара; ~abschneider *m* маказе *f pl.* за сечење врха цигара; ~arbeiter(in) *m* = ~macher(in); ~asche *f* пепео *m* (од) цигаре; ~etui *n* = ~tasche; ~kiste *f* кутија за цигаре; ~laden *m* продавница *f* дувана; ~macher(in) *m* цигарар(ка), израђивач(ица) цигара; ~spitze *f*: a) муштикала за цигаре; b) = ~stummel; ~spitzenabschneider *m* маказе *f*

pl. за отсецање врхова цигара; ~spitzen futtermal *n* кутија *f* за муштикалу; ~stummel *m* пикавац; ~tasche *f* дувањара за цигаре.

...ziger {циг-р-} в. ...zig 2. [f 3c Циган|ин, -ка.] Zigeuner {цигџ-н-р-} [срвн. 15 в.] *m* 2l, ~in {~џн-} Zigeuner..., zigeuner... {цигџ-н-р-}: ~bande *f* циганска дружина (и. руља); ~bursch(e) *m* млад Циганин, цигански младић; ~haft {цигџ-н-р-шт-} *a* цигански; = vagabundenhaft; ~kapelle *f* (~musik *f*) цигански оркестар *m* (циганска свирка, музика); ~knabe *m* циганче *n*; ~leben *n* чергашки живот *m*, цигански живот *m*; ~mädchen *n* млада Циганка *f*, Циганчица *f*, Циганче; ~п {цигџ-н-р-н} *intr.* (h) 15f проводити цигански живот, живети циганским животом; = vagabundieren; ~sprache *f* цигански језик *m*; ~tum {цигџ-н-р-тум} *n* 2a (б. pl.) циганство, циганија *f*; ~volk *n* Циганија *f*, Цигани *m* pl., Циге *pl.*; ~weib *n* Циганка *f*.

...zigst(el) {цигџ-ст-} в. ...zig 3 и 4. {чврчак *m*.} Zikade {цикад-} [лат.] *f* 3b зрикавац *m*, Zili'zien {цилици-н-} *n* 8g antiq. ☉ Киликија *f* (стара област у Малој Азији). {кијан|ац, -ка.} Zili'zier {цилици-р-} *m* 2l, ~in {~џн-} *f* 3c Кили- Zille {цил-} [срвн.] *f* 3b тегљеница, дереглија. Zimbel {цимб-л-} [свн.; *лат.] *f* 3d цимбало *n*. Zimbern {цимб-р-н-} *m* pl. inv. Цимбри (варварски германски народ).

zimbrisch {цимб-р-ш-} *a* цимбарски. Zimmet¹ {цим-р-} [свн.] *n* 2l 1. соба *f*, одаја *f*, одељење; größerer ~ велика (већа) соба. 2. свежањ (и. дењак) *m* од четрдесет кожа. 3. дрво за грађу.

Zimmer... {цим-р-} [zimmer] у слож.: ~arbeit *f* дрводељски рад (и. посао) *m*; ~axt *f*, ~beil *n* дрводељска секира¹, брадва *f*.

Zimmerchen {цим-р-ч-н-} *n* 2l (dim. од Zimmer) собица *f*, сопче, одајица *f*.

Zimmer...: ~decke *f* таваница; ~dieb(in) *f* *m* обијач(ица) станова, провалник|к, -ца; ~diebstahl *m* провала *f*, опасна крађа *f*.

Zimmerer¹ {цим-р-ер-} *f* 3b = Zimmerhandwerk.

Zimmer'leinrichtung *f* уређење *n* (и. уређај *m*) собе, собни уређај *m*, собни намештај *m*.

Zimmerer {цим-р-р-} *m* 2l ☉ = Zimmermann.

Zimmer... {цим-р-}: ~flucht *f* = ~reihe; ~gärtnerer¹ *f* собње вртарство *n*, одгајивање (и. неговање) *n* собњег биља; ~gerät *n* намештај *m*; ~gesell *m* дрводељски (и. тесарски) помоћник (и. калфа); ~gymnastik *f* собна гимнастика; ~handwerk *n* дрводељски (и. тесачки) занат *m*; ~herr *m* закупац намештене собе; ~hof *m* дрводељско градилиште *n*, тесарница *f*; ~holz *n* дрво за грађу; ~jungfer *f* собарица; уп. Stubenmädchen; ~kellner *m* послужник у хотелским собама; ~lehrling *m* дрводељски (и. тесачки) шегрт (Хр. научник); ~mann (pl. ~leute) *m* дрводеља, тесач, тесар; fig. j-m zeigen, wo der ~mann das Loch gelassen (и. gemacht) hat показати кому врата, најурити кога; ~meister *m* дрводељски (и. тесачки) мајстор.

zimmmern {цим-р-н-} [свн.] *tr.* и *intr.* (h) 15b ☉. (о)тесати, (о)дељати (и fig.), ☉ подграђивати,

вати, -дити. II Zi'mmern *n* в. Zimmerung 1. Zi'mmer..., zi'mmer...: ~nagel *m* дрводељски клин(ац); ~pflanze *f* собна биљка; ~platz *m* = ~hof; ~polier *m* пословођа; ~reich *a* простран; ~reihe *f* низ (и. ред) *m* соба; ~stück *n* собна слика *f*; ~stück *n* комад *m* грађе. Zimmerung {цим-р-ун-г-} *f* 3b 1. дељање *n*, тесање *n*, дрводељство *n*, тесарство *n*. 2. ☉ подграђивање *n*, подграда.

Zi'mmer...: ~vermieter(in) *f* *m* издавал|ац -ица соба под закуп, станодав|ац, -ка; ~verzierer *m* украшавалац соба; ~werk *n* = ~arbeit; ~werkstatt *f* дрводељска (и. тесарска) радионица. [(б. pl.) цимет.]

Zi'mmet {цим-т-} [свн.; грч.; *малајски] *m* 2g

Zi'mmet..., zi'mmet... {цим-т-}: ~baum *m* a) = Kaneelbaum; b) weißer ~baum бели цимет; ~blüte *f* циметов цвет *m*; ~branntwein *m* циметовача *f*, циметова ракија *f*; ~braun *a* = ~farben; ~en {цим-т-н-} *a* циметов, циметни, од цимета; ~farben *a* циметове боје, мрк као цимет; ~konfekt *n* шећерлеме *f* pl. са циметом; ~nägelein *n* ☉ циметова бодља *f*, циметов трн *m*; ~öl *n* ☉ циметово уље; ~rinde *f* циметова кора, кора од цимета; ~röhrchen *n* шипка (и. цевчица) циметова *f*; ~rose *f* ☉ циметова ружа; ~stange *f* шипка цимета.

zi'mperlich {цим-п-р-л-х-} [дн.] *a* fam. цифраст, цифноса, сладуњава извештачен (и. намештен), који се пренемаже (и. успија, узвија, fam. измотава); ~tup цифрати се, пренематисе, успијатисе, fam. измотавати се. Zi'mperlichkeit {~ка-т-} *f* 3b цифрастост, пренемагање *n*, успијање *n*.

Zi'mper lese {цим-п-р-} fam. *f* цифноса. [tun.] zi'mpern {цим-п-р-н-} *intr.* (h) 15f = zimperlich; zi'mperlich {цим-п-р-л-х-} *a* гн. = zimperlich. Zimt {цим-т-} *m* 2g (б. pl.) 1. = Zimmet. 2. fam. = Schwindel 4.

Zi'ndel {цин-д-л-} ☉ [срвн.; ит.; *гр. „индиско ткиво“] *m* 2l, и ~taf(elt) *m* свилена тканина *f*.

Zink {цин-к-} [нвн.; *перс.?] *m* и *n* 2g (б. pl.) ☉, ☉ цин(а)к *m*; mit ~ bedecken превући цинком, (по)цинковати.

Zi'nk..., zi'nk... {цин-к-}: ~arbeiter *m* радник цинкар; ~artig *a* цинкаст; ~asche ☉ *f* цинков пепео *m*; ~ätzung *f* цинкографија; ~blech ☉ *n* цинкан лим *m*; ~blende *f* в. Blende 5; ~blume *f* цинков цвет *m*; ~butter ☉ *f* цинков хлорид *m*; ~dach ☉ *n* кров *m* покривен цинком. [2. fam. со. носина.]

Zi'nke¹ {цин-к-к-} [свн.] *f* 3b 1. = Zacke 2 (и 3). Zi'nke- {~} ☉ [позно срвн.] *f* 3b: а) труба; б) трубица (на оргуљама).

Zi'nken¹ {цин-к-н-} *m* 2l = Zinke¹.

zi'nken² {~} [Zinke¹] *tr.* 15a мет|нути -ати (и. наместити) ракле (и. зупце, краке) на; особ. у употреби у р.р.: dreigezinkte Gabel виљушка са три зупца (и. ракла, крака), тро-зуба виљушка.

zi'nken³ {~} ☉ [Zinke-] *tr.* 15a свирати у трубу.

zi'nken⁴ {~} [Zink] *a* цинкан.

Zi'nken⁵... {цин-к-н-} [Zinke²] у слож.: ~bläser *m* свирач у трубу, трубач.

Zinkeni'st {цѣн.к'нѣст} \approx *m* 3a = Zinkenbläser; = Musikant. [(оргуља).]

Zi'nken'...: ~register *n*, ~zug *m* трубе *f* *pl.* / Zi'nk..., zi'nk... {цѣн.к-}: ~erz *n* *min.* цинкова руда *f*; ~gießer \otimes *m* ливац у цинку; ~haltig *a* *min.* који (и. што) садржи цинка, цинконосан; ~handel \otimes *m* трговина *f* цинком; ~hütte \otimes *f* цинкара, творница цинка.

zi'nkig {цѣн.к'г} [Zinke] *a* са зупцима, са ракљима, са крацима; особ. у слож. zwei~ дво-зуб, двокрак, са два зупца, са два ракља.

Zi'nk|kalk \otimes *m* = Zinkasche. [цинкографија.] Zinkographie' {цѣн.к'г'рофи} \otimes [нем.-гр.] *f* 6f) zinkographisch {~роф'иш} *a* цинкографски.

Zi'nk...: ~oxyd *n* цинков оксид *m*; ~platte *f* цинкана плоч(ица); ~salbe *f* цинкова маст; ~salze \otimes *n* *pl.* цинкове соли *f* *pl.*; ~vitriol \otimes *m* и. *n* цинков сулфат *m*, бели витриол *m*.

Zinn {цѣн} [свн.] *n* 2g (б. *pl.*) \otimes , \otimes калај, коситер; = Zinngeschirr.

Zi'nn..., zi'nn... {цѣн-}: ~artig *a* калајаст, коситераст, попут калаја (и. коситера); ~asche \otimes *f* оксид *m* калаја у прашку; ~berg|werk *n* рудник *m* калаја, калајни (и. коситерни) рудник; ~blatt *n* лист *m* калаја (и. коситера), калајни (и. коситерни) лист.

Zi'nnē {цѣн'ē} [свн.] *f* 3b 1. \otimes слеме *n*; врх *m*, вршак *m*; раван кров *m*. 2. некад \otimes зидни зубац *m*, зупчаст отвор на зидовима тврђава. zi'nnen¹ {цѣн'н} *a* = zinnern.

Zi'nnen²..., zi'nnen²... {цѣн'н-} [Zinne] у слож.: ~förmig *a* облика зидног зупца, облика зупчастих отвора на зидовима тврђава; ~krö-nung зупци *n* *pl.* на зидовима.

zi'nnern {цѣн'рн} *a* калајни, коситерни.

Zi'nn..., zi'nn...: ~erz *n* *min.* калајна (и. коситерна) руда *f*; ~geschirr *n* калајно (и. коситерно) посуђе; ~gießer *m* ливац у калају, ливац калаја; ~grube *f* = ~bergwerk; ~haltig *a* који (и. што) садржи калаја, коситероносан; ~inseln \otimes *f* *pl.* die ~inseln Калајна Острва (са којих су се стари народи снабдевали калајем); ~kies *m* *min.* калајни (и. коситерни) пирит.

Zinn'o'ber {цѣн'об'р} [свн., *гр.] *m* 2l (б. *pl.*) *min.* цинобер, руменица *f*, (црвени) сулфид живе; \otimes , \otimes слик. цинобер, румена боја.

Zinn'o'ber..., zinno'ber... {цѣн'об'р-}: ~grün *n* циноберово зелен(ило); ~rot *a* црвен као цинобер; ~rot *n* румен(ило *n*) *f*, цинобер *m*.

Zi'nn..., zi'nn...: ~oxyd \otimes *n* оксид *m* калаја, коситеров оксид; ~oxydul \otimes *n* протоксид калаја; ~sand *m* калајни (и. коситерни) песак; ~saure \otimes *a*: ~saures Salz калајна кисела со *f*, станат *m*; ~säure \otimes *f* калајна (и. коситерна) киселина; ~teller *m* калајни (и. коситерни) тањир; ~verbindung \otimes *f* калајно (и. коситерно) једињење, калајни (и. коситерни) спој *m*; ~ware \otimes *f* калајна роба.

Zins {цѣнс} [свн.; *лат. cens-us „процењивање, процена“] *m* 4c (в. 3) 1. особ. \otimes данак, порез, намет. 2. данак господару земље (и. спахији), дажбина *f* сељака феудалним господарима. 3. *2h* закупнина *f*, кирија *f*. 4. (орр. Kapital) камата *f*, интерес; zu hohen

~en уз велику (и. високу) камату; Geld auf ~en geben да(ва)ти новац под камату (и. интерес), да(ва)ти новацна приплод; die ~en gehen vom... камата тече од...; ~en bis heute камата до данашњег дана; von s-n ~en leben живети од камате (и. ренте); fig. j-m et. mit ~en zurückzahlen вра|тити -хати кому што са каматом.

zi'nsbar {цѣнсбар} *a* = zinspflichtig; ~ an-legen ул|ожити -агати под камату.

Zi'nsbarkeit {~к'т} *f* 3b = Zinspflicht.

Zi'ns... {цѣнс-}: ~bauer *m* сељак обавезан да даје дажбину; ~brief *m* дажбинско (и. рентно) писм(ен)о *n*; ~buch *n* каматник *m*, каматна књига *f*; ~coupon \otimes *m* = ~schein; ~ei *n* јаје у данак.

zi'nsen {цѣнз'н} [свн.; *Zins] *tr.* и *intr.* (h) 15e пла|тити -хати на име камате (и. закупа, најма, кирије); до|нети -осити камату, ренту.

Zi'nsen|berechnung *f* \wedge каматни (и. интересни) рачун *m*.

Zi'ns|erneuerungs|schein \otimes *m* талон.

Zi'nses|zins {цѣнз'с-} *m* 4c камата *f* на камату, интерес на интерес, сложени интерес *m*; ~rechnung *f* \wedge рачун *m* камате на камату (и. сложеног интереса).

Zi'ns..., zi'ns...: ~fällig *a* = ~pflichtig; ~frau *f* в. ~mann; ~frei *a*: а) ослобођен од данка (и. пореза); б) (lehn-)~frei ослобођен од феудалних дажбина, намета; с) који станује бесплатно, који не плаћа кирију; д) j-m ein Kapital ~frei leihen (по)зајмити кому новац (капитал) без камате (и. без интереса); ~freiheit *f* ослобођење *n* од терета, пореза, данка, дажбина; (Lehn-)~freiheit ослобођење од феудалних намета, дажбина; ~fuß *m* каматњак, каматна (и. интересна) стопа *f*; ~groschen *m* данак држави, порез; ~gut *n* добро са обавезом у дажбинама; ~hahn *m* само у употреби у: rot wie ein ~hahn црвен као петар; ~haus *n* кућа *f* за издавање под кирију, кућа за ренту; ~henne *f* кокош у данак; ~herr *m* господар добра кому се плаћа; ...zinsig {~цѣнз'х} *a* = ...prozentig. [дажбина.]

Zi'ns..., zi'ns...: ~lehen *n* феудно добро под-ложно плаћању дажбине; ~leisle *f* = ~schein; ~leute *pl.* од ~mann; ~los *a* бескаматни, без камате; ~mann *m*, ~frau *f*. а) човек, жена кој|и -а има феудалних обавеза према господару; поседник сеоског добра ослобође-ног од дажбина; б) = Miet(s)mann; ~pflicht *f* обавеза плаћања данка, давања дажбина; ~pflichtig *a* обавезан да плаћа данак, да-жбине; ~rechnung *f* \wedge каматни (и. интересни) рачун *m*; ~schein *m* \otimes каматница *f*, купон хартије од вредности која доноси камату; ~tabelle *f* каматна таблица; ~tag *m* каматни дан, дан у који се плаћа камата; рок; ~tra-gend *a* који доноси камату; ~weise *adv.*: а) на име дажбине; б) на име камате, као ка-мата; ~zahlung *f* плаћање *n* камате.

Zi'on {цѣон} [јевр.] *m* 8g (sg. и *inv.*) Сион (бре-жуљак изнад Јерусалима и синоним с Јеру-салимом).

Zioni'smus {цѣон'и'с'м'с} *m* сионизам (правац

у Јеврејству за оснивање властите државе).
Zi'ons... {цѝѝнс-}: ~schwester *f pl.* сестре Сиона; ~wächter *m* чувар Сиона, *iro.* занесењак.

Zi'pfel {цѝпф-л} [срвн.: Zapf(en)] *m 2l 1.* окрајак, крај(и)чак, реп(и)х, врх, вршак; ушка *f*; skut; *fat. fig. et. beim rechten ~ anfassen* почети што с добре стране. **2. fat. fig.** мамлаз, звекан, тикван.

zi'pf(e)lig {цѝпф(е)лѝх} *a* који има крајеве, окрајке, skutове; с окрајцима; особ. у слож. **drei** ~ са три ушке.

Zi'pfel... {цѝпф-л}: ~mütze *f* шиљака капа, ноћна капа; ~pelz *m* бунда *f* од јагњећих репића; ~perücke *f* власуша са три вршка; ~tuch *n* марама *f* (за око врата).

Zipo'lle {цѝпѝл-л} [ит.] *f 3b* црни лук(ац) *m*.

Zi'pp... {цѝп-}: ~ammer *f* жутовољка, стрнадица цикавица; ~drossel *f* = Zippe.

Zi'ppe {цѝп-} *f 3b* = Singdrossel.

Zi'pperlein {цѝп-рл-н} [срвн.] *n 2l (б. pl.)* ♀ ко-стобола *f*, особ. = Fuß, Handgicht.

Zi'pp lerche {цѝп-л-р-ч-а} шев(рљуг)а.

Zi'rbel {цѝрб-л} [уп. срвн. zirben „окретати се у ковитлац“] *f 3c* = ~kiefer.

Zi'rbel... {цѝрб-л-}: ~drüse *f* шишаркаста жлезда, епифиза; ~kiefer *f*, ~nußbaum *m* (Pinus cembra); ~fichte *f* планински бор *m*, лимба *f*; ~nuß *f* језгра борове шишарке.

zi'rka {цѝрка} [лат.] *adv. (abr. ca.)* = ungefähr.

Zirka'ssien {цѝркас-н} *n 8g* Циркасија *f*, Черкеска (земља у западном делу Кавказа).

Zirka'ssier {цѝркас-р} *m 2l*, ~in {~ѝн} *f 3c* Черкез, -скиња.

zirka'ssisch {цѝркас-ѝш} *a* черкески.

Zi'rkel {цѝрк-л} [срвн.; *лат.] *m 2l 1.* а) круг, кружница *f*; б) круг, нешто у облику круга; с) круг, друштво *n*, друшванце *n*; на пр. Lesezirkel књижевно друштво. **2. fig. kleiner, vertraulicher ~ fat.** пријатељско друшванце. **3. и** шестар.

Zi'rkel..., **zi'rkel...** {цѝрк-л-}: ~bein *n* крак *m* шестара, шестарски крак; ~bogen *m* = Kreisbogen; ~förmig *a* кружни; ~fuß *m* шиљак шестара; ~kopf *m* глава *f* шестара; ~linie *f* кружница, кружни обим *m*, круг *m*; ~n {цѝрк-л-н} *tr. 15f* = abzirkeln; ~rund *a* кружни; ~säge *f* = Schweifsäge; ~schenkel *m* = ~bein; ~schluß *m phls.* окретање *n* у кругу; ~spitze *f* врх *m* шестара; ~verlängerung *f* продужење *n* шестара; ~zug *m* и = потез шестаром, траг од шестара. Уп. Kreis...

Zirko'n {цѝркон} [перс.] *m 2g¹ min.* цѝркѝн.

Zirkula'r {цѝркулар} [лат.] *n 2g¹* окружница *f*, распис, циркулар *m*; ein ~ erlassen (no-)слати распис. [м; ~schreiben *n* = Zirkular.]

Zirkula'r... {~ар-}: ~pumpe *f* обртни шмрк

Zirkulatio'n {~лациѝн} [лат.] *f 3b* циркулација, (оп)ток, оптицање *n*, оптицај *m*, кружење *n*.

zirkulie'ren {~лир-н} [лат.] *I intr. (h)* 15g циркулисати, оптицати, кружити. **II Zirkulie'ren n, Zirkulie'rung f** = Zirkulation, циркулисање.

Zirkulie'r... {~лар-}: ~gefäße *n pl.* циркулациони судови *m pl.*; ~ofen *m* пећ *f* са оптицањем (и кружењем).

Zirkumfle'x {цѝркумфлѝкс} [лат.] *m 2g gr.* циркумфлекс (^).

Zi'rkus {цѝркус} [лат. „кру“] *m inv. и 2h¹* циркус; ~gymnastik *f* циркуска гимнастика;

~reiter(in) *f* циркуски јахач, циркуска ја-хачица.]

Zi'rpe {цѝрп-} *f 3b* цврчак *m*. [хачица.]

zi'rpen {~н} [нвн.] *I intr. (h)* и *tr. 15a* цврчати; пијукати. **II Zi'rpen n** цврчање.

Zi'rrus|wolke {цѝр-ус-} [лат. cirrus „коврчица“] *f* = Federwolke.

zirze'nsisch {цѝрцензѝш} [лат. circus] *a antiq.* ~e Spiele *n pl.* циркуске игре *f pl.*

zis|alpi'nisch {цѝс-} ● *a* с ове стране Алпа, цисалпијски. [сак *m*, пиштање.]

Zisch {цѝш} *m 2g* шикањ *m*, шикање *n*, пи- Zischelei' {цѝш-лѝ} *f 3b* = Gezischel.

zi'scheln {цѝш-л-н} [нвн.] *I intr. (h)* и *tr. 15f 1.* hyhorити, шап(у)тати. **2. gr. ~d** шуштав;

die Laute *j* и *ch* ~d aussprechen гласове *z* и *s* шуштаво изговарати. **II Zi'scheln n** = Gezischel.

zi'schen {цѝш-н} [нвн. Лутер, оном.] *I intr. (h; и s)* 15e *I* шик(а)ти, -нути, шиш(а)ти, -нути,

пискати, пиштавати, писнути; \ цврчати, цврчати; струјати, свирати; сиктати; ухуткивати са ш(т) (и * = auszischen); ~d шикав, шиштав, пиштав, пискав; das Wasser kocht noch nicht, aber es fängt schon an zu ~ вода још не кључа, али већ почиње да струји;

уп. zischeln. **II Zi'schen n** шикање, шиштање, пиштање, пискање; цврчање, цврчање, струјање, свирање; сиктање.

Zi'scher {цѝш-р} *m 2l*, ~in {~ѝн} *f 3c* шикач, -ица, шиштач, -ица, пиштач, -ица.

Zi'sch... {цѝш-}: ~laut *m gr.* шуштавац, шуштав глас; ~ling {цѝш-лѝн} *m 2g¹* = ~laut;

~ton *m* шуштав (и. шиштав) тон.

Ziseleu'r {цѝзелѝр} ● [фр.] *m 2g¹* резач.

ziselie'ren {~лир-н} [фр.] *I tr. 15g* резати. **II Ziselie'ren, Ziselie'rung f** резање.

Ziselie'rer {~лир-р} *m 2l* = Ziseleur.

Zis|leitha'nien ● {цѝслѝтан-н} *n 8g* Цислитав (Аустрија).

Zissoi'de {цѝсоид} ^ [грч. kisso's „бршљан“] *f 3b* цисоида; zu den ~n gehörig цисоидни.

Ziste'rne {цѝстерн-} [лат.] *f 3b* чатрња, бистиперна, цистерна.

Zisterzie'nser {цѝстѝрценз-р} [лат.] *m 2l*, ~in {~ѝн} *f 3c* цистерцин|ац, -ка, калуђер, -ица цистерцинског реда.

Zisterzie'nser... {~енз-р-}: ~kloster *n* цистерцински манастир (и. самостан) *m*; ~mönch *m* (~nonne *f*) = Zisterzienser(in); ~orden *m* цистерцински ред.

Zitade'ile X {цѝтадел-} [ит.] *f 3b* градић *m*, тврђавица, мало утврђење *n*. [место.]

Zita't {цѝтат} [лат.] *n 2g* навод *m*, наведено

Zitatio'n {цѝтациѝн} [лат.] *f 3b* навод *m*, навођење *n*; уп. zitieren **II**.

Zi'ther {цѝт-р} [срвн.; гр.; *перс.; в. Gitarre] *f 3d* цитра; уп. и Schlag-, Streichzither.

Zi'ther... {цѝт-р-}: ~ring *m* прстен за свирање на цитри; ~schlagen, ~spiel(en) *n* свирање *n* на цитри; ~schläger(in) *f* *m*, ~spieler(in) *f* *m* свирач(ица) на цитри, цитраш(ица).

zitie'bar {цитирбар} [лат.] а наводљив, што се може навести-одити.
 zitie'ren {цитирен} [лат.] I tr. 15g 1. наве[сти, -одити, нава[ти. II Zitie'ren n, Zitie'run'g f навођење; позивање; изазивање.
 ziti'ssime {цитисиме}, ziti'to {цитто} [лат. „брзо“] adv. врло хитно, најхитније, хитна ствар.
 Zitrona't {цитронат} [лат.] n 2g цитронат m, ушећерена лимунова кора f.
 Zitro'ne {цитрон} [фр., лат., *медски?] f 3b 1. лимун m (плод); 2. = Zitronenbaum.
 Zitro'nen..., zitro'nen... {цитронен-}: 2artig a лимунаст; ~baum m лимун(ово дрво n); ~blüte f лимунов цвет m; ~farbe f лимунова боја; 2farbig a лимунове боје (gen.); 2gelb a жут као лимун; ~gelb n лимуново жуто(ил)о; ~likör m лимунов ликер; ~öl n лимуново уље; ~presse f справа за цеђење лимун(ов)а; ~saft m лимунов сок; ~sauer a: 2saures Salz лимунова кисела со f, цитрат m; ~säure f лимунска (и. лимунова) киселина; ~schale f лимунова кора; eingemachte ~schale ушећерена лимунова кора; ~scheibe f лимунова кришка; ~wasser n лимунада f.
 Zitter... {циттер-}: ~aal m 2 електрична јеруља; ~affe m 2 мајмун дрхталац; ~er {циттер-} m 2л дрхталац; бојажљивац, плашљивац; ~esche, ~espe f 2 јасика, трепетљика; ~fisch m 2 електрична риба f; ~gold n = Flittergold; ~gras n треслица f.
 zitterig {циттерих} fam. a дрхт(у)ав, треперав.
 zittern {циттерн} [свн.] I intr. (h) 15f 1. дрхтати; (ein wenig) ~ дрхтуцати, подрхтавати; (за)трепати, (за)треперити; (на)јекити се; уз-, задрхтати (од радости итд.); клатити се; aus (и. vor) Furcht ~ дрхтати (и. трести се) од страха. 2. често појачано: ~ und beben: a) vor Kälte дрхтати и трести се од зиме, b) vor Zorn дрхтати од гнева (и. од љутине). II Zittern n дрхтање; leichtes Zittern подрхтавање, дрхтуцање; треперење, трептање; клаћење; трешење, трешња f; v. zagen II.
 Zitter... ~nadelf (игла) трепетљика; ~pappel f 2 јасика, трепетљика; ~roche(n) m 2 торпедо, електрична риба f, дрхтуља f; ~stimme f дрхтав (и. треперав) глас m; ~tierchen n 2 трептави наливњак m; ~welle, ~woge f трептајни (и. треперав) талас m; ~wels m 2 електрични сом; ~zug m 2 = Bebezug.
 Zitterwer {циттервер} [свн., лат., *ар.] m 2l (и phm.) иси(ј)от.
 Zitterwer... {циттервер-}: ~samen m 2 иси(ј)отово семе n; ~wurzel f 2 = Zitwer.
 Zitz' {циц} [енг., *бенгалски] m 2g 2 циц (индиско памучно платно).
 Zitz' {~} m 2g и 3a = Zitze.
 Zitze {циц} [свн.] f 3b 1. = Brustwarze (в. Warze 2). 2. 2 сиса (на вимену).
 zit'zeln {цитцелн} intr. (h) = zitzen.
 zit'zen' {цитцен} [Zitz'] a цицан.
 zit'zen' {~} intr. (h) сисати.
 Zit'zen..., zit'zen... {цитцен-}: 2förmig a брадавичаст, сисаст; 2los a без сисе; ~zahl f број m сиса.

zivi'l {цивил} [лат.] I a 1. а) грађански; б) учтив; с) уљућен, просвећен. 2. умерен, јевтин; um sehr ~en Preis по врло умереној цени. II Zivi'l n 2g¹ (б. pl.) (opp. Militär) грађанство, грађани m pl., цивилно (и. грађанско) одело; Zivil anziehen објући-лачити грађанско одело; in Zivil gehen ићи у грађанском оделу.
 Zivi'l... {цивил-}: ~amt n грађанска служба (и. дужност) f, грађанско звање; ~anwärter m приправник (и. кандидат) за (неку) грађанску службу; ~anzug m = ~tracht; ~ehe f грађански брак m; ~gerichts hof m суд за грађанске парнице; ~ingenieur m грађански (и. цивилни) инжењер.
 Zivilisatio'n {цивилизацон} [лат.] f 3b цивилизација (просвећеност, образованост, уљућеност).
 Zivilisatio'ns..., zivilisatio'ns... {~онс-}: ~bestrebungen f pl. просветитељске тежње; 2fähig a = zivilisierbar.
 zivilisato'risch {заториш} a цивилизаторски, просветилачки, просветитељски.
 zivilisie'rbar {зирбар} a просветљив.
 zivilisie'ren {цивилизираен} [лат.] tr. 15g цивилизовати, просветити, -ћивати, уљудити, -ћивати, образовати, изобразити.
 Zivili'st {цивилист} [лат.] m 3a 1. цивилиста, вршилац грађанске дужности (и. службе), fam. X капуташ, цивилиш. 2. (opp. Kriminalist) професор грађанског права.
 zivi'liter {цивилитер} [лат.] adv. грађански, на грађански начин.
 Zivi'l..., zivi'l...: ~kleidung f грађанско одело n; in ~kleidung у грађанском оделу, у цивилу; ~liste f цивилна листа; ~person f = Zivilist 1; 2rechtlich a (dv.) грађанскоправни(-о), саобразан(-но) грађанском праву; ~sache f грађанска парница; ~stand m. а) грађански сталеж, грађани m pl.; б) ~stand e-r Person грађански положај неке личности; ~stands- amt n = Standesamt; ~tracht f грађанска (и. цивилна) ношња, грађанско одело n; 2versorgungs- berechtigt a који има право (и. с правом) на грађанску службу; ~versorgungs- berechtigung f право n на грађанску службу; ~versorgungs- schein m уверење n о праву на грађанску службу.
 Zo'bel {цобел} [свн.; *рус.] m 2l 1. 2 самур. 2. самур, = Zobelfell, spelz.
 Zo'bel... {цобел-}: ~balg m = ~fell; ~fang m лов на самуре; ~fänger m ловац на самуре; ~fell n самуровина f, самурова кожа, самурово крзно; ~pelz m самуровина f; ~tier n | Zo'ber {цобер} m 2l = Zuber. [= Zobel 1.] zo'ckeln {цокелн} prov. intr. (s) 15f ићи полако; уп. zuckeln. [светлост f.]
 Zodiaka'llicht {цодиакал-} [гр.] n 2 Зодијачка | Zodi'acus {цодиакус} [гр.] m inv. (б. pl.) 2 Зодијак, Животињски круг.
 Zo'fe {цоф} [ивн., свн.] zafen „украсити, китити“ f 3b = Kammerjungfer. [ziehen.] zo'g {цок}, zö'ge {цог} impf. ind., conj. од | Zö'gerer {цогер} m 2l = Zaud(er)er.
 zö'gern {цогерн} [ивн.; * (Ver)zug, ziehen] I intr. (h) 15f 1. = säumen¹ и zaudern I. 2. узмица-

ти, узмаћни, -кнути; отступ|ати, -ити. II ~d p. рг. и а оклевајући, који оклева, устежући се, који се устеже, скањивајући се, скањерајући се, који се скањива, скањера, устручавајући се, који се устручава, спор; adv. оклевајући, устежући се, са оклевањем, са устежањем. III Zö'gern n, Zö'gerung f = zaudern II, одлагање; ohne Zögerung без оклевања, без одлагања.

Zö'gling {цo.кльн.} [нвн.; *zog] m 2g¹ питом|ац, -ица, васпитани|к, -ца, гојенац; sie ist mein ~ она је моја питомица.

Zölesti'ner {цo.лестин'ер} [Папа Целестин V, 1294—1296] m 2l, ~in {~ин} f 3c rl. целестин|ац, -ка.

Zölesti'ner... {~ин'ер}: ~kloster n целестински манастир (и. самостан) m; ~mönch m, ~nonne f монах, -ица целестинског реда; ~orden m целестински ред.

Zöliba't {цo.либ'ат} [лат.] m и n 2g целибат m, неженство n, беженство n; im ~ lebend нежењен, нежења.

Zoll¹ {цoл} [срвн.] m 2g {мн.} као јединица за меру после бројева) 1. (1¹/₁₂ или 1¹/₁₀ стопе, отприлике 2,5 см) палац. 2. $\overline{\text{K}}$ (1¹/₁₂ Сунчева и. Месечева пречника) прст; fig. auf ~ und Linie тачку по тачку; сасвим тачно; ~ für ~ сасвим тачно; jeder ~ (an ihm) ein König краљ од главе до пете.

Zoll² {~} [свн.; *лат.] m 2d 1. царина f; (Brücken-, Wege-) ~ мостарина f, путарина f; städtischer ~ (општинска, градска) трошарина f; ~ von ausgeführten (durchgehenden, eingeführten) Waren = Ausgangs- (Durchgangs-, Eingangs-)zoll. 2. fig. данак, дуг. 3. = Zollamt, Zollhaus.

Zoll³..., Zoll⁴... {цoл-}: ~abfertigung f прописно (о)царињење n; ~amt n царинарница f; ~angabe f = ~inhaltserklärung; ~anschlag m царинска тарифа f; ~anschluß m прикључење n царинскоме савезу; ~aufseher m цариник, царински надзорник; ~bar {цoлб'ар} a = ~pflichtig; ~beamte(r) m царински чиновник, цариник; уп. и Visitation; ~beschränkung f царинско ограничење n; ~deklaration f = ~inhaltserklärung; ~direktor m директор царина; ~einnahme f царински приход m; ~einnahmer m цариник.

zollen {цoл'н} intr. (h) и tr. 1. пла|тити -хати царину. 2. fig. ода(ва)ти, указивати; j-m Achtung ~ указ(ив)ати кому поштовање (и. пошту); j-m Dank ~ захва|лити -ливати кому; в. Beifall.

Zoll⁵..., Zoll⁶...: ~erhöhung f (~ermäßigung f) повишење (смањивање -ење) n царина; ~frei a ослобођен (од) царине; ~freie Wiedereinfuhr понован увоз m без царине, царинска пропусница; ~frei eingehen без царине улазити, увозити се; fig. Gedanken sind ~frei мисли су слободне; на мисли се порез не плаћа; ~freiheit f ослобођење n од царина; ~gebiet n царинска област f; царинско подручје; ~gebüh'r f в. Zoll² 1; ~geleitschein m царинска спроводница f; ~gesetz n царински закон m, закон о царинама; ~gebung f ца-

ринско законодавство n; ~grenze f царинска међа (и. граница); ~haus n царинарница f; ~hof m царински магацин.

zöllig {цo.л'х} a 1. (ein-) ~ од једног палца, једнопалачни. 2. у слож. са a n.c.: drei ~ од три палца, тропалачни. [ција.]

Zoll⁷ {inhaltserklärung} f царинска декларација

Zoll⁸linie {цo.л'лин'е} f (при растављању Zolllinie) царинска линија.

Zoll⁹...: ~inspektor m царински надзорник, надзорник царина; ~krieg m царински рат; ~linie f в. Zolllinie; ~maß n мера f од једног палца, мера палцем. [2. = Zolleinnehmer.]

Zöllner {цo.л'нер} [свн.; *Zoll²] m 2l 1. цариник. f

Zoll¹⁰..., Zoll¹¹...: ~ordnung f царинска уредба, царински правилник m; ~passier|zettel m = ~geleitschein; ~pflichtig a који (и што) плаћа царину, подложен царини; ~pflichtigkeit {~пф'лихт'ицка'т} f 3b обавеза плаћања царине, подложност царини; ~pfund n фунта f царинског савеза; ~politik f царинска политика; ~quittung f = ~schein; ~revision f царински преглед m; ~schein m царинска признаница f; царинска пропусница f, дозвола f за улаз и излаз; ~schiff n = царинска лађа f; ~schranke f царинска међа (и. ограда) f; ~schreiber m царински писар; ~speicher m царински магацин; ~stab, ~stock m. a) палачни размерник; b) метар преклопник, размерник на склапање; ~station, ~stätte, ~stelle f = ~haus; ~straße f царински пут m; ~system n царински систем m; ~tafel f, ~tarif m, ~taxe f царинска тарифа f; ~verband, ~verein m царински савез; (некад) der deutsche ~verein Немачки царински савез; ~verschluss m. unter ~verschluss lassen оставити у царински магацин; ~vertrag m царински уговор; ~verwaltung f, ~wesen n царинска управа f, царинство n, царине f pl.; ~wächter m царински стражар; ~zettel m = ~schein; уп. и Maut...

Zo'ne {цoн'е} [гр.] f 3b $\overline{\text{K}}$, \odot , \wedge , ∞ итд. и fig. зона, појас m.

Zo'nen... {цoн'ен-}: ~einteilung f подела на појасеве (и. зоне); ~tarif m тарифа f по појасевима (и. по зонама). [Garten.]

Zoo fam. {цo} m 2g (б. pl.) abr. = Zoologischer

Zoo... {цoо-, цоо-} [гр.] Zoo... = Tier...

Zoolo'g(e) {цoлo'г, цoлo'г} m 3a зоолог, проучавалац животиња. [вотињама.]

Zoologie' {цoлo'ги} f 6f зоологија, наука о жи-

zoolo'gisch {цoлo'г'иш} a зоолошки; ~er Garten зоолошки врт (у Берлину abr. Zoo), зверињак.

Zoophy't {цoофy'т} n 3a зоофит m, животиња f налику на биљку.

Zopf {цoпф} [свн.: Zipfel] m 2d 1. a) (некад код људи, у Кини још и данас) перчин, курјук; kleine Zöpfe мали перчини, курјучићи; b) (код жена) geflochtener ~ кика f, витица f, плетеница f; das Haar in Zöpfe flechten (о)плести косу; c) fig. j-m e-n ~ anstecken (и. drehen, machen) fam. прикачити кому рен; ударити кому чарламу; j-m auf den ~ kommen и. porp. spucken в. spucken 1; d) старовремско n, старовремска затуцаност f, староврем-

ски назори *m pl.*, цепидлаштво *n*, цепидлачка укоченост *f*; *e) fam.* перчинлија, власуља *f*. 2. шум. бокораст врх (*e-s* Baumes дрвета). 3. \ плетеница *f*.

Zo'pfi|band {цѡпф-} *n 2a* трака *f* за витуцу (и. плетеницу, кичу).

Zö'pfchen {цѡпфч-} *n 2l (dim. од Zopf)* кикица *f*, вичица *f*, курјучић *m*.

zo'pfen {цѡпф-н}, **zö'pfen** {цѡпфч-н} *I tr. 15a 1.* (ис)плести, оплести (*die Haare* косу). 2. *e-n* Baum ~ затупити дрво. **II Zo'pfen, Zö'pfen** *n* плетење (косе); затупљивање.

Zo'pf... ~ende *n* = **Zopf 2**; ~holz *n* гране *f pl.* врха дрвета.

zo'pfig {цѡпфѡх}, **zö'pfig** {цѡпфчѡх} *a 1.* с перчином, с курјуком; с киком -ама, с вичицом -ама, с плетеницом -ама. 2. *fig.* старовремски, затупан, застарео, *fam.* из доба кад је моја баба била девојка.

Zo'pf... ~lerche *f* = **Haubenlerche**; ~mensch *m fam.* перчинлија, старовремски човек, затупанко; ~perücke *f* перика са перчином; ~stil *m* старовремски (и. застарео) стил; ~träger *m* = *mensch*; = *Chinese*; ~tum {цѡпфтум} *n 2a (б. pl.)* старовремско, старовремске ствари *f pl.*; ~zeit *fam. f* старовремско доба *n*, старо доба, доба старинских назора, доба старовремске затупаности.

Zorn {цѡрн} [свн.: *zehren*] *m 2g (pl.)* место тога ~ausbrüche) гнев, срџба *f*, јарост, љутиња *f*; *in* ~ geraten разгневити се, наљутити се, разљутити се; leicht *in* ~ geraten бити прџница (и. прек); seinen ~ an j-m auslassen, die Schale des ~s über j-n ausgießen изли(ва)ти (и. искал(ити) ~ливати) свој гнев на коме; j-n *in* ~ bringen разгневити, на-, разљутити кога.

Zo'rn..., **zo'rn...** {цѡрн-}: ~ader *f.* die ~adern schwellen ihm an жиле су му набрекле од гнева, поцрвенео је (и. запламтео је) од гнева; ~anfall *m*, ~ausbruch *m* наступ гнева; ~blick *m* гневан поглед; ~entbrannt *a* разјарен; успламтео од гнева; ~glühend *a* разјарен, ускипео од гнева.

Zo'rn'es... {цѡрн-с-}: ~ader, ~blick, ~röte *v.* **Zorn**=ader, ~blick, ~röte.

zo'rnig {цѡрнѡх} *a 1.* гневан, срдит, љут(ит); гневљив; ~ werden разљутити се, разгневити се, разјарити се, (раз)жестити се. 2. ~ = *zornmütig*. 3. гневан, гневљив, љутит, који изражава гнев (и. љутињу, срџбу).

Zo'rn..., **zo'rn...** {цѡрнѡх}: ~mütig {~мѡтѡх} *a* гневљив, љутит, расрдљив, плах(овит), напрасит, пргав, прек; ~röte *f* црвенило *n* гнева; ~rute *f* прут *m* којим Бог кажњава; ~wütig *a* бесан од гнева.

Zoroa'ster {цѡроаст-р} *m 8f antiq.* Зороастар, (и. боље) Заратустра (оснивач вере старих Иранаца, око 7 в. пре Хр.).

Zo'te {цѡт-} [ивн., *фр., ит.] *f 3b* масна реч, скаредност, свињарија, безобразлук *m*; ~п reißen говорити масне речи, говорити свињарије.

Zo'ten..., **zo'ten...** {цѡт-н-}: ~haft {цѡтнхѡфт}

a = *zotig*; ~lied *n* скаредна песма *f*; ~literatur *f* скаредна књижевност, порнографија; ~reiben *n.* а) навика *f* говорења скаредности; б) масне речи *f pl.*, масне приче *f pl.*, скаредан (раз)говор *m*; ~reißer(in) *f* *m* причало скаредних (и. масних) ствари. [*adv.* скаредно.] **zo'tig** {цѡтѡх} *a* скаредан, мастан, безобразан, **Zo'tte** {цѡт-} *f 3b* и (аус. само) ~I {~л} *f 3d* чупа, бућ *m*, чуперак *m*.

Zo'ttel... {цѡт-л-}: ~bär *m* чупави (и. рута-ви) медвед; ~bart *m* брада *f* у чупама, чупава брада. [њезгање *n*, кањење *n*.]

Zottelei' {цѡт-лѡ-} *fam. f 3b* скањерање *n*, тр-**Zo'ttel|haar** *n* коса *f* (длаке *f pl.*) која(-е) вис(и)-е у чупама, чупава коса.

zo'tt(e)lig {цѡт-т-лѡх} *a* са (и. у) чупама, са (и. у) чуперцима, чупав, рутав.

Zo'ttel|kopf *m* глава *f* са косом у чупама (и. чуперцима), глава са чупавом косом; чупа-*v*јац, -ица.

zo'tteln {цѡт-лн} *I fam. intr. (s) 15f* скањерати се, канити се, трџезгати се, пипавити; касати. **II tr.** само у *p. p.* *gezo'ttelt* = *zottelig*.

zo'ttig {цѡтѡх} *a* на чупе, на чуперке; чупав; маљав, руњав, рутав.

Zö'tus {цѡ-тус} [лат.] *m 6g* одељење *n* (једног разреда), разредно одељење.

z. T. abr. = *zum Teil*.

Ztr. abr. = *Zentner*.

zu {цѡ, ненаглашено цѡ} [свн.] *I prp.* са *dat.*, спаја се са чланом: *zum* = *zu dem*, *zur* = *zu der*. 1. (просторно) к(а); код; (по)крај, поред, уз; до: према; ~ *Bett gehen* лећи, легати; *er geht ~ s-m Bruder* иде (к) своје брату; *kommen Sie ~ uns* дођите к нама; *er setzte sich ~ seinem Freunde* он седе поред (и. [по]крај, до) свога пријатеља; *zum Tore hinaus gehen* изићи на капију; *der Weg zur Kirche* пут ка цркви, пут у цркву; *er wandte sich ~ mir* он се окрете мени; *v. zutage, zuwege*; ~ *Wasser und ~ Lande* на мору и на суву; *von Haus ~ Haus* из куће у кућу; од куће до куће; *bis zum Tore gehen* (от)ићи до капије. 2. (означава до-, при-давање једне ствари другој) к(а); с(а); уз; *Brot zum Fleisch* ессти хлеба с месом; *zum Klavier* сину пева-ти уз клавир; *zur Statistik* (као натпис) нешто о статистици, подаци за статистику. 3. (означава пребивање, бављење, становање, нарочито са именом места) у; код; за; ~ *Berlin* у Берлину; ~ *Hause* код куће; ~ *Tische sein* бити за столом. 4. (временски) у; ~ *Mittag* у подне; ~ *r Nacht* у ноћи; ноћу; *von Tag ~ Tag* из дана у дан; с дана на дан. 5. (означава начин); ~ *Fus* пешке; ~ *Wagen* колима; ~ *Schiffe* бродом, лађом; *zur See* морем; *j-m zum Ärger* и. *zum Trotz* у пркос, за инат кому; ~ *meinem Erstaunen* на моје велико запрепашћење; *et. zur Genüge haben* имати довољно чега; *zum Glück* на срећу; срећом; *zur Hälfte* упола, половином; *zum Teil* делом; *mir ist nicht zum Lachen* није ми до смеја. 6. (означава објективни *gen.*) *aus Liebe ~ euch* из љубави према вама; *Zeichen zur Abfahrt* знак за полазак. 7. (у честиткама, жељама)

за; Glück ~ ... sreђa -y за... (и. поводом...). 8. (са бројевима) а) са *a n. c.* означава скуп, гомилу, групу: ~ zweien по два, по дв(о)је, по двојица; ~ hunderterten usw. по (и. на) стотине; стотинама; б) са *a n. o.*: ~ dritt у троје. 9. са *sup.* = aufs (в. auf I 6); zum besten најбоље; zum schönsten најлепше; в. zuerst, zuletzt usw.; ~m ersten прво, на првом месту; zum ersten, zum andern und zum (dritten) први пут, други пут и — трећи пут. 10. \wedge (означава однос, сразмеру) sechs verhält sich ~ zwölf wie zehn ~ zwanzig шест се има према дванаест као што се има десет према двадесет. 11. (означава допуну атрибуту): а) (циљ); Gott schuf den Menschen ihm zum Bilde (на пр.); er rüstet sich zum Kriege он се о-, \wedge -према (и. оружа) за рат; er hat sie zum Weibe он њу има за жену, он је њоме ожењен; Tuch ~ e-m Rocke сукно (и. чоха) за капут; Wasser zum Trinken вода за пиће; es ist zum Sterben то је да се (у)мре; б) (прелаз, промена) у; abl.; ~ Staub werden претворити се -ати се у прах (и. у прашину); zum Narren werden постати будалом (и. лудом); sich j-n zum Feinde machen направити од кога себи непријатеља; учинити кога непријатељем себи; с) за; ~ et. ernennen, machen, erwählen, geboren werden usw.: den König ernannte ihn zum General... краљ га именова (постави) за генерала; er wurde zum Fürsten erhoben био је означен за кнеза; в. machen I 2 б. 12. (са *inf.*; у нашем језику да са *praes.* или *inf.*): а) ich erbaue dir ~ kommen допуштам ти да дођеш; j-n ~ etwas ermuntern (о)бодрити (и. [о]соколити) кога на што; ich habe ~ arbeiten имам да радим, ваља ми радити; после *es ist*: а) es ist nicht möglich, ihn ~ finden није могућно наћи га; није могућно да се (он) нађе; es ist leicht ~... лако је да... *praes.* (и. *inf.*); б) das Haus ist ~ verkaufen кућа се продаје; кућа је на продају; в) es ist ~ unterscheiden ваља (и. треба) разликовати; ich komme, Sie abzuholen доћи ћу по Вас; доћи ћу да Вас одведем; с) после *prp.*: anstatt selbst hinzugehen место да сам (и. лично) оде(м) (и. иде[м] тамо); ohne es ~ wissen не знајући то: а да то нисам (и. није) ни знао; um mich ~ tauchen да ме обмане (и. превари); да се(бе) обманем (и. варам); ~ geschweigen, daß = geschweige denn и. daß. 13. са променљивим *inf.*: das ~ verkaufende Haus кућа за продају; кућа коју ваља (и. треба) продати; der so leicht ~ erfüllende Wunsch жеља тако лако да се испуни; der ~ hoffende Erfolg успех кому се може надати. II *adv.* 1. са *a* и *adv.* означава: сувише, одвећ; ~ groß сувише (и. одвећ) велик; ~ sehr, ~ viel сувише, одвећ; в. zuviel и allzu; gar ~ = in hohem

Grade; в. gar II 1.2. (*opp.* offen) затворен, закључан, забрављен; (die) Tür ~! затвори(те) врата!; затварај(те) врата! 3. ab und ~ в. ab 5. 4. означава правац: nach (и. gegen, \wedge gen) Norden ~ према (и. ка) северу, на север; nach der Stadt ~ ка (и. према) граду; ell. und frisch St. Peters Kirche ~ и он хита (и. жури) ка цркви светог Петра; er darauf ~ und reißt mir's aus der Hand он се устреми (и. баци) на то и истргне ми га из руке; често треба допунити *imper.*: ~!, immer ~!, nur ~! де(ла)!, потегни(те)!, запни(те)!, навали(те)!, распали(те)!, ожежи(те)!

zu'... {наглашено *цу-*, ненаглашено *цу*} предметак у слож. са *v* (*opp.* auf), увек *sep.* означава: 1. затварање; преводи се најчешће са: затворити, запушити, покрити: zuklinken затворити скаквицом; 2. стремљење, тежњу, циљ, смер: dem Gipfel zustreben тежити врху, упињати се да се допре до врха; 3. (при)-додавање, придружење, допуну, додатак, дометак; преводи се са: до-; при-; придружити, придодати, дода(ва)ти, дометати: zuarbeiten дора[д]ити, -ђивати, (при)додати (и. [при]додавати) радећи. 4. продужавање, настављање, убрзавање, често заједно са immer; преводи се са: настав[и]ти, -љати, продужити, -авати, убрзати, пожурити: zuarbeiten продужити да рад[и] -м, -е, наставити свој посао; zuläuten наставити (и. продужити) звонити (и. да звон[и, -е]); звонити ли звонити. 5. придавање, додељивање; преводи се са: да(ва)ти, пресудити, досудити, доделити; j-m e-e Strafe zudiktieren (в. тамо).

zu'jackern \star I *tr.* опући затрпа(ва)ти (и. покрити) (рупе итд.). II *intr.* (h) доора(ва)ти. zu'aller'e'rst *adv.* пре свега, најпре.

zu aller'le'tzt *adv.* в. zuletzt.

zu'arbeiten *intr.* (h) и *tr.* в. zu... 3, 4.

Zua've {цув'аџ} [фр., *ар.] *m* 3а особ. \times зуав.

Zu'bau *m* \star дозида(к *m*) *f*, дограда(к *m*) *f*.

zu'bauen \star *tr.* 1. зази[д]ати, -ђивати, заклонити изглед. 2. догра[д]ити, -ђивати, дози[д]ати, -ђивати.

zu'behalten *tr.* (за)држати затворен, -у, -о, -е.

Zu'behör {цуб'хо.р} *f* 3б и. (аус. само) *n* 2g прибор *m*; принадлежности *f pl.*; споредне зграде *f pl.*, окућница *f*; додатак *m*, додаци *f pl.*; Arbeit und ~ рад и прибор; Wohnung mit ~ стан са принадлежностима; ~ zu e-m Gute (све) споредне зграде и принадлежности које припадају једном добру; \star ~ zum Gewehr прибор за пушку; \star а) додаци *m pl.* јелу, споредно јело *n*, б) зачин *m*.

Zu'behör'teile \star *n pl.* приборни делови *m pl.*

zu'beißen *intr.* (h) и *tr.* 1. зграбити зубима, апити, (ш)ћапити. 2. fam. wacker ~ нагло пити се, опаучити јести. 3. (уп. zu I 2) fam. Brot ~ јести хлеба с маслом; присмочити, присмакати, пресмочити, пресмакати, мезетити.

zu'bekommen *tr.* 1. успети затворити (и. да затвор[и, -е]). 2. добити (и. имати) још (и. осим тога), доби(ја)ти и преко тога.

zu'benam(s)en *tr.* прозвати, да(ва)ти (*acc.: dat.*) надимак; zubenamt = zubenannt.

zu'benannt {цуб'н'ант} *a* са надимком, назван.

Zu'ber {цуб'р} [свн., (pop.) zwie-bar] *m* 2l чабар, бачвица *f*, кабао; kleiner ~ чабрица *f*.

zu'berelten *l tr.* = bereiten¹ 1 и 2, приготовити, -лавати; особ. зготовити, спремити, справити, -лати; für et. ~ припремити (и. приготовити, приредити, распоредити) за шта. II Zu'berelten *n* в. Zubereitung.

Zu'bereiter *m* ~in *f* припремилац, -ља, припремач, -ица, приготовљач, -ица, приређивач, -ица.

Zu'bereitung {цуб'р'а'тун} *f* 3b = bereiten¹ II, особ. приправљање *n*, приправа, приређивање *n*, приредба; приготовљавање, -ење, зготовљавање *n*, справљање *n*; ~en *pl.* при-

Zu'ber|voll *m*: ein ~ пун чабар. [пеме.]

Zu'be'tte|gehen {цуб'е'т'г'ен} *n* легање, идење на спавање; beim ~ лежући, при легању.

zu'betten *l intr.* (*h*) 1. стрти (и. спремати) постелу. 2. затварати хелије. II *tr.* = zuschütten.

zu'biegen *tr.* затворити савијајући.

zu'bildden *tr.* 1. дода(ва)ти стварајући (и. образујући, творећи). 2. образујући (и. стварајући, творећи) приближити -авати.

zu'binden *tr.* за-, с(в)езати (е-п Sack цак, врећу); j-m die Augen ~ (за)везати кому очи.

Zu'biß *m* присмочак, мезе *n*, прикусак; уп. и Imbiß.

zu'blasen *l tr.* 1. затворити -арати дувајући. 2. доду(ва)ти, допирити, допухати, (до)терати дувајући. 3. *fig.* j-m et. ~ = einblasen I 2. II *intr.* (*h*) der Wind bläst immer zu ветар дува и даље; ветар дува ли дува.

Zu'bläser *m*, ~in *f* подбачач, -ица, потстрекач, -ица, подбуњивач, -ица, дошаптавало.

Zu'bläserei' {цубл'е'р'а'е} *f* 3b = Einbläserei.

zu'bleiben *intr.* (*s*) оста(ја)ти затворен.

zu'blinken *intr.* (*h*) 1. j-m ~ засе|нити -њивати кога. 2. = zublinze(l)n.

zu'blinze(l)n *l intr.* (*h*): j-m ~ намиг|ивати -нути кому. II *tr.* 1. j-m et. ~ намигнути кому што. 2. die Augen über et. ~ зажмурити на што.

zu'bringen *tr.* 1. j-m et. ~ дон|ети -осити кому што; das zugebrachte Vermögen имање донето у брак; die zugebrachten Kinder доведена деца, деца из првога (другога итд.) брака, доводч. 2. j-m е-п Trunk ~ напи(ја)ти кому. 3. пров|ести -одити (die Zeit mit et. време у чему). 4. et. ~ успети затворити што.

Zu'bringer {цубрин'р} *m* 1. ~, ~in *f*: a) = Zuträger(in); b) = Kuppler(in), подводач, -ицз, *pop.* пеза. 2. до-, при|носач, дотурач.

Zu'bringling {цубрин'л'ин} *m* 2g¹ доводче *n*.

zu'brocken *tr.* 1. = brocken, (у)дробити. 2. *fam. fig.* дода(ва)ти (нечега) свога; et. zuzu-brocken haben имати од чега живети.

Zu'bro't *n* (6. pl.) = Zukost.

zu'brüllen *tr.*: j-m et. ~ довикнути кому што громовитим гласом (и. громогласно).

Zu'buße [срвн.] *f* 1. ✕ ванредна уплата, доплатак *m*; ~ geben, допла|тити, -ћивати. 2. и *fig.* нов данак *m*, нов прирез *m*; потпора, по-

моћ; mit schwerer ~ erhalten добити уз велике жртве.

zu'büßen *tr.* ✕ 1. дати (и. приложити) свој део ради искоришћавања рудника. 2. = einbüßen. 3. = zuflicken.

Zucht {цухт} [свн.; *ziehen] *f* 3b (*pt.* /) 1. а) гајење *n*, неговање *n*, одгајивање *n*, расплођавање *n*, расплод *m*, размножавање *n*; сој *m*, пасмина; б) ~ von Obstbäumen гајење воћака. 2. васпита(ва)ње *n*, одгој *m*; запт *m*, стера, дисциплина; sich an ~ und Ordnung gewöhnen навићи се на ред и запт; in ~ und Ordnung halten одржавати запт (и. дисциплину). 3. годност, пристojност, честитост, часност, смерност, кроткост, скромност; in aller ~, и in (и. mit) Züchten да опростите; да извините за израз. 4. das ist ja eine wilde (и. tolle) ~ то су ђавоља посла; nette ~ das! да лепа понашања!

Zu'cht... {цухт-}: ~biene *f* приплодна пчела; ~bulle *m* = ~stier; ~eber *m* приплодни вепар, вепар приплодњак, непастр.

zü'chten {цухт'ен} [свн.; *Zucht] *l tr.* 15c 1. гајити, одгаји(ва)ти, (за)патити, неговати. 2. нави|ћи -кнути (и. навикавати) на запт (и. наред, стегу), дисциплиновати. Уп. ziehen! 3. II Zü'chten *n*, Zü'chtung *f* гајење, одгајивање, паћење; неговање; навикавање на ред (и. на запт, на стегу), дисциплиновање.

Zü'chter {цухт'р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c гаји лац, -ља, одгајивач, -ица, неговалац, -ица.

Zu'cht..., zu'cht...: 2fähig a) способан за приплод (и. за расплођавање, расплод); б) прилагодљив запту (и. стези, дисциплини); ~gesetz *n* дисциплински закон *m*, закон о запту (и. стези); ~haus *n* казнени завод *m*; im ~ hause sitzen бити на робији; zu zehn Jahren ~haus verurteilt осуђен на десет година робије; ~haus|aufseher *m* надзорник казног завода; ~haus|gefangene(r) *s*, ~häusler(in) *f* *m*, ~häusling {цухт'инг} *m* 2g¹ робијаш, -ица, осуђеник, -ца; заточеник, -ца, затвореник, -ца; ~haus|strafe *f* робија, казна на принудне радове; lebenslängliche ~hausstrafe доживотна робија; ~hengst *m* пастув, ајгир приплодњак. [стит; скроман, смеран, чедан.]

zü'chtig {цухт'их} [свн.; *zucht] *a* частан, че-|zü'chtigen [срвн.] *l tr.* 15a 1. кажњавати, казнити; поправ|ити, -љати, (у)корети. II Zü'chtigen *n*, Zü'chtigung *f* кажњавање; поправљање, корење, укораване.

Zü'chtiger {цухт'иг'р} *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c кажњавач, -ица. [ност, скромност; чедност.]

Zü'chtigkeit *f* 3b честитост, часност; смер-|zü'chtiglich {цухт'их'лих} *a*, особ. *adv.* = züchtig, честито, смерно, скромно, чедно.

Zü'chtigungs|recht {цухт'иг'унс-р} *n* право кажњавања (и. казне).

Zu'cht|kuh *f* крава за приплод, приплодна крава. [häusler(in). 2. кажњеник.]

Zü'chtling {цухт'л'ин} *m* 2g¹ 1. = Zucht-|

Zu'cht..., zu'cht...: 2los *a* непокоран, непослушан, распуштен, без потребне стеге, без запта, без дисциплине, особ. ✕ недисциплинован; без чедности, бестидан; ~losigkeit *f*

непокорност, непостојање *n* запта (и. стеге), распуштеност; *in* ~losigkeit verfallen разулари-ти се; ~meister *m*: а) одржавалац запта (и. стеге, реда); *er war unser* ~meister он нас је држао у запту, били смо под његовим надзором; б) надзорник над осуђеницима, роби-јашима; ~mittel *n* средство за поправку; ~pferd *n* приплодни коњ *m*, коњ из ергеле; ~polizei *f* наравствена полиција; ~polizei|gericht *n* суд *m* наравствене полиције; ~polizeilich *a* наравственополицијски, поправни; ~rute *f* шибла (и. прут *m*) за кажњавање, *fig.* казна *f*; ~schaf *n* приплодна овца *f*, овца за приплод; ~schule *f* заптна (и. дисциплинска) школа; ~schwein *n* приплодна крмача *f*; ~stier *f* приплодни бик, бик приплодњак; ~stute *f* приплодна кобила; ~tiere *n* *pl.*, ~vieh *n* при- плодна стока (и. марва) *f*; ~wahl *f*: natürliche ~wahl природно одабирање *n*, природна селекција.

[II zuck! *int.* к(в)пу!, цап!] Zuck {цук} [срвн.; *ziehen] I *m* 2g трзај, сев. I zu'ckeln {цук'лн} *fam. intr.* (s) 15f каскати.

zu'cken {цук'н} [срвн.; *ziehen] 15a I *int.* (h) тргнути се, трзати се; се(в)нути, севати; тргнути (*intr.*), трзати (*intr.*); уз-, за|дрхта-ти, зацептети: мрд|ати, -нути, (за)играти; прострелити, пролазити; *er zuckt, er stirbt* он се трза, он умире; *wie zuckt es...* како сева...; *der Blitz zuckte durch die Luft* муња севну (и. запара) кроз ваздух; *das zuckt ihm durch alle Glieder* прострели га кроз све удове; *das Messer zuckte schon...* нож севну већ... II *tr.* и *intr.* са личним подметом: тргнути, севнути, -ати, мрд|нути, -ати; *in die Höhe* ~ тргнути (и. севнути) увис; *er hat nicht gezuckt* није ни мрдуо; *die Achseln* (и. *mit den Achseln*) ~ сле|ћи -гнути (и. слегати) раменима; *mit den Augenlidern* ~ треп тати, -нути; ~de Eingeweide утроба која се трза; *nicht mit der Wimper* ~ ни трепнути. III ~d *pr.* и *a* трзав, мрдав, који се трза, мрда, који севње, -а; *krampfhaft* ~d који се грчеви- то мрда, трза; *f* трзав, грчевит; ~der Schmerz севање *n*. IV Zu'cken *n* в. Zuckung.

zu'cken {цук'н} [срвн.: zucken] *tr.* 15a = zucken II; особ. den Degen (den Dolch) ~ тргнути (и. извући) мач (потајац, нож) из корица, исукати мач (*auf j-n* на кога).

Zu'cker {цук'р} [нвн.; ит., *indiski] *m* 2l шећер; ~erster ~ (aus dem Zuckerrohre) = Rohrzucker; *in* ~ verwandeln (zu ~ werden) претв|орити (се) -арати (се) у шећер; ~ *in et. tun* мет|нути -ати шећер у што, зашећерити (и. засладити) што.

Zu'cker..., zu'cker... {цук'р-}: ~ahorn *m* (Acer saccharinum) шећерни јавор (= Mannaahorn); ~apfel *m* слатка јабука *f*; ~artig *a* шећераст; ~bäcker(in) *f* m посластичар(ка); ~bäckerel' *f*: а) посластичарница; б) посласти- чарство; ~back|werk *n* слаткиши *m* *pl.*, шећерлеме *f* *pl.*; колачи(ћи) *m* *pl.*, посластице *f* *pl.*, ~bau *m* гајење *n* шећерне трске; ~bil- dung *f* претварање *n* у шећер; ~birne *f* слатка крушка, караманка; ~bonbon|мбон- на *f*; ~brot *n*: а) колач *m*, посластица *f*; би-

сквит *m*; б) = ~hut; ~büchse, ~dose *f* кути- ја за шећер; ~erbsen *f* *pl.*: а) шећерац *m*; б) ушећерени бадеми *m* *pl.*; ~fabrik *f* фабрика (и. творница) шећера, шећерана; ~fabrikant *m* творничар (и. фабрикант) шећера, шећерап; ~form *f* калуп *m* за шећер; ~früchte {~фру'хт'} *f* *pl.* ушећерено воће *n*, слатко *m*; ~gast *m* (Lepi'sma saccha- ri'na) шећераш; ~gebackene(s) *n* = ~back- werk; ~gehalt *m* шећерност *f*, количина (и. садржина) *f* шећера; ~gehalts|wage *f* ~ = ~messer; ~guß *m* шећерни прелив; ~haltig *a* што садржи (и. има) шећера у себи, шеће- роносан; ~hammer *m* чекић за разбијање (и. ломљење) шећера; ~handel *m*: а) трговање *n* (и. трговина *f*) шећером; б) трговина *f* шећера; ~harn|ruhr *f* ~ = ~krankheit; ~honig *m* меласа *f*, шећерни талог *m*; ~hut *m* глава *f* шећера; ~ig {цук'р'х} *a* 1. = ~haltig; 2. = ~n II; 3. шећерни, при чему се образује шећер; ~industrief индустрија шећера; ~kand {~к'ант} [Kandis] *m* 2g (б. *pl.*) жути шећер; brauner ~kand печен шећер; ~kind *fam.* слатко дете(нце), душица *f*, срдашце; ~krank- heit *f* шећерна болест; *an der ~krankheit leidend* који болује (и. пати) од шећерне бо- лести, *fam.* шећераш; ~kuchen *m* шећерни колач, торта *f*; ~löffel *m* кашика (и. жлица) *f* за шећер; ~mandel *f* ушећерен бадем *m*; ~mäulchen *fam.* *n* = ~mund; ~mehl *n* шећер *m* у праху, ситан шећер; ~melone *f* диња; ~messer *m* шећеромер, сахариметар; ~mes- sung *f* мерење *n* шећера; ~mund *fam.* *m* мед(е)на уста(нца) *n* *pl.*; ~n {цук'рн} I *tr.* 15f зашећери(вати), засладити, -ћивати; gezuckert заслаћен, зашећерен; *fig.* = ~süß б; II *a* шећеран, од шећера; ~pflanzung *f*: а) са- ћење (и. гајење) *n* шећерне трске; б) шећери- ште *n*, садња шећерне трске; ~plätzchen *n* колутаства мирисава бонбона *f*, колутаств ко- лачић *m*; ~rippe *f*, ~rüppchen *n*: а) лутка *f* од шећера, шећерна лутка, луткица; б) *fam.* слатка луткица *f*, слатко луче *n*; ~raf- finerie *f* = ~fabrik; ~rohr *n* шећерна трска *f*; ~rübe *f*: а) weiße ~rübe бела ше- ћерна репа; б) rote ~rübe (црвена) шећерна репа, бросква; ~rüben|bau *m* гајење *n* ше- ћерне репе; ~ruhr *f* шећерна болест; ~sa- chen *f* *pl.* = ~werk; ~saft *m* шећерни сок, сок шећерне трске; ~satz *m* шећерни талог (и. сируп), меласа *f*; ~sauer *a* = ~saures Salz шећернокисела со *f*, сахарат *m*; ~säure *f* шећерна киселина; ~schale *f* = ~dose; ~schoten *f* *pl.* = ~erbsen а; ~sieden *n* пречишћавање шећера; ~sieder *m* шећерап, пречишћивач шећера; ~siederei' *f* = ~fabrik; ~sirup *m* меласа *f*, шећерни талог (и. сируп); ~stoff *m* шећер(на материја) *f*; ~stoff- haltig {~халт'х} *a* шећеран, што садржи у себи шећерне материје; ~streu|büchse *f* ку- тија за посипање шећером; ~streuer {~штр'р} *m* 2l, ~streu|löffel *m* решетка *f* (си- танце *n*) за шећер; ~süß *a*: а) сладак као шећер; б) *fig.* шећеран, меден; ~tüte *f* фи- шек *m* (и. кес(и)ца *f*) за шећерлеме (и. бон-

боне); ~verbindungen *f pl.* шећерна јединења *n pl.*, шећерни спојеви *m pl.*; ~waren *f pl.*, ~werk *n* слаткиши *m pl.*, посластице *f pl.*, шећерлеме *f pl.*, ушећерено (и шећерно) воће *n*; ~wasser *n* зашећерена (и шећерна) вода *f*; ~zange *f* машице *f pl.* за шећер; ~zwieback *m* сладак двопек (и. бисквит).

zu'ckrig {цукрѣх} *a* = zuckerig.

Zu'ckung {цукун} *f 3b* (в. zucken) трзање *n*, трзај *m*; сев(ање *n*) *m*; за-, уз-, по|дрхтавање *n*; грчење *n*; ~ der Glieder трзање удова.

zu'dämmen *tr.* насипом затв|орити -арати, загатити.

zu'decken *tr.* 1. покри(ва)ти (mit et. *dat.* чиме); mit e-m Deckel ~ по-, за|клопити; *fig.* по-, са|кри(ва)ти; ~ mit Stroh (и. Dünger) покри(ва)ти сламом (и. ђубретом). 2. *fig.* а) j-n derb ~ (из)лемати кога; den haben sie schön zugedeckt лепо су га удесили; б) j-n ~ уредити (и. напити) кога.

zu'de'm {цуде'm} *adv.* преко тога, осем тога, уз то, к тому; усталом.

zu'denken *tr.* 1. j-m et. ~ наме|нити -њивати кому што; das war mir zugedacht то је било мени намењено. 2. = hinzudenken.

zu'diktieren *tr.* j-m eine Strafe ~ досу|дити -ђивати кому (какву) казну, осудити кога на неку казну.

zu'donnern I *tr.* 1. = zubrüllen. 2. треснути (и. залупити) (*acc.*: *acc.*, *abl.*). II *intr.* (*h*) es donnert noch immer zu грми још једнако.

Zu'drang *m* (б. *pl.*) 1. навала *f*, налога *f*, нагртање *n*; es war großer ~... била је велика навала...; der ~ der Fremden навала туђинаца (и. странаца). 2. ♀ ~ des Blutes zum Gehirn навала *f* крви у мозак.

zu'drängen, sich ~ нава|лити, -љивати, нагр|тати, -нути, тискати се (и. гурати се) напред (и. да се приближи, -е); *fig.* наметати се, гурати се.

zu'drehen *tr.* окре|нути -тати ка (и. према); j-m den Rücken ~ окре|нути -тати кому леђа; завр|нути, -тати (den Hahn славину; eine Schraube завртањ).

zu'dringlich *a* (*dv.*) наметљив(о).

Zu'dringlichkeit *f* наметљивост.

zu'drücken *tr.* 1. затв|орити -арати притискујући; *fig.* ein Auge bei et. ~ зажмурити на што; j-m die Augen ~ за|клопити кому очи. 2. продужити (и. наставити) притискивати (и. да притискује), притискивати ли притискивати.

zu'eignen I *tr.* j-m et. ~ досу|дити -ђивати кому што; припис(ив)ати кому што; j-m ein Buch usw. ~ посве|тити -ђивати кому књигу итд.; sich (*dat.*) et. ~ присв|ојити -ајати (себи) што, припис(ив)ати себи што, полагати право на што као на своју ствар; sich widerrechtlich et. ~ противзаконо што присв|ојити -ајати. II Zu'eignen *n*, Zu'eignung *f* досу|ђивање, досуда, приписивање; посвећивање, посвета; присв|ајање, -ојење; die Zueignung der Verdienste des Erlösers присвајање Спаситељевих заслуга. [вач, -ица.]

Zu'eigner *m*, ~in *f* посвети|лац, -ља, посвећи-

Zu'eignungs|schrift {цуѣгнун.с-} *f* посвета.

zu'eilen *intr.* (*s*): auf j-n (auf et.) ~ хитати (и. журити, јурити) ка кому (и. према коме) (ка, према чему); притрча(ва)ти, дотрча(ва)ти, прискочити; *fig.* s-m Verderben ~ срљати у пропаст.

zu'ein|a'nder *adv.*: ~ kommen долазити један другом, виђати се; ~ passen одговарати један другом (и. једна другој).

zu'erkennen I *tr.* 1. ♂ j-m et. ~ досу|дити -ђивати кому што. 2. j-m e-n Preis ~ досу|дити -ђивати (и. доде|лити -љивати) кому награду; j-m e-e Strafe ~ досу|дити -ђивати кому казну, осудити кога на какву казну, осудити кога на глобу (и. новчану казну); die Todesstrafe ~ изрећи смртну пресуду; j-m eine Würde, Ehre ~ подари(ва)ти кому неко достојанство, неку почаст; ~d досудни, којим се досу|ђује. II Zu'erkennen *n*, Zu'erkennung *f* досу|ђивање, досуда; додељивање.

Zu'erkennungs|urteil {уеркенџн.с-} ♂ *n* досудна пресуда *f*.

zu'erst {уѣрст} [свн.] *adv.*: а) најпре, прв|и, -а, -о, -е; *prv.* в. mahlen I; б) = erst I—3, прво, на првом месту, пре свега; ~ erholen Sie sich прво (и. најпре) се опоравите; gleich ~ отпочетка; с) ♂ = zum ersten Male.

zu'erteilen *tr.* доде|лити, -љивати.

zu'essen *tr.* и *intr.* (*h*) 1. = zubeißen 3. 2. опачити јести, заопучати јести; iß zu! навали (и. пожуре) с јелом!, запни да једеш! zu'fächeln *tr.* j-m Kühlung (и. Luft) ~ хладити кога; sich Luft ~ хладити се.

zu'fahren *intr.* (*s* и *h*) 1. dem Dorfe ~ возити (и. возати се) према (и. ка) селу; ♂ auf das Land ~ пловити правце ка копну; auf j-n ~ јурнути (и. кидисати, насрнути, сунути) на кога; blind auf et. ~ слепо ср|нути -љати на што, слепо улетети у што. 2. gut ~ добро (се) возити; Kutscher, fahr zu! кочијашу, повези!; коловошче, шини (и. ожежи)!; кочијашу, вози!

Zu'fall [срвн.] *m* 1. случај; срећа *f*, удес, судб(ин)а *f*; auf ~ beruhend случајан, који зависи од случаја; den Launen des ~s unterworfen ђуди случаја подложен, завистан од случаја; et. dem ~ überlassen оставити -љати (и. препустити) што случају. 2. случај, непредвиђен случај, несрећан случај; widriger ~ неприлика *f*, недаћа *f*; glücklicher ~ срећан случај; welch glücklicher ~! да срећна случаја!; ♀ = Anfall 1.

zu'fallen I *intr.* (*s*) 1. (*opp.* auffallen) затворити се падајући, пасти и затворити се; залупити се, затворити се; die Augen fallen ihm zu очи му се склапају; мртав је поспан; жив је заспао. 2. пасти ка (и. према) (чему); допасти; пасти -дати на мамац (и. ваб); fällt zu ... допадните ..., навалите ... 3. j-m ~ до-, при|пасти кому, до-, при|падати кому, пасти -дати кому у део; die uns zugefallene Aufgabe задатак који нам је додељен. II Zu'fallen *n*: um das Zufallen der Tür zu verhüten да се не би врата залупила (и. нагло затворила). zu'fällig [Zufall] *a* (*dv.*) случајан(-но); неоче-

киван(о), изненад|ан(но); ~е Einkünfte ванредни (и. непредвиђени) приходи (и. доходи) *m pl.* [(из)ненадо; приликом, пригодно.]

zu|fälliger|wei|se *adv.* случајно, неочекивано, |
Zu|fälligkeit *f* (уп. Zufall) случајност.

Zu|falls... {уфалс-}: ~spiel *n* случај *m*; ~treffen *m* ✕ случајан погодак.

zu|falten *tr.* сави(ја)ти, преви(ја)ти (писмо); скрстити, скл|опити, -apati (руке).

zu|fertigen *tr.* *j-m et.* ~ (по)слати (и. отпавити) кому што. [затворити плетером.]

zu|flechten *tr.* заплести, затворити плетући, |

zu|flicken *tr.* у-, о-, за|крпити.

zu|fliegen *intr.* (s) 1. е-м Орте ~ летети ка

(и. према) неком месту; *fig.* долетети, искрснути. 2. летети ли летети, заопцати лете-3. залупити се, нагло се затворити; die Tür flog zu vrata се залупише.

zu|fliehen *intr.* (s) бегати ка, добећи.

zu|fließen I *intr.* (s) тећи ка (и. према); при-, до|тећи, при-, до|тицати; *fig.* притицати, навирати, нагртати; die Gedanken fließen ihm zu навируму мисли; *j-m et.* ~ lassen давати (и. пуштати, призна(ва)ти) кому што. II Zu|fließen *n v.* Zufluß 1.

zu|flößen *tr.* сплављати ка (и. према).

Zu|flucht {уфлухт} *f* прибежиште *n* (и *fig.*), уточиште *n* (и *fig.*); zu *j-m* (zu *et.*) seine ~ nehmen: а) склонити се код кога (код чега), утећи (и. прибећи) кому (чему); б) *fig.* прибећи -гавати кому (чему).

Zu|fluchts... {с-}: ~hafen, ~ort, ~platz *m*, ~stätte *f* прибежиште *n*, уточиште *n*, склониште *n*; ~haus *n* уточиште, склониште.

Zu|fluß {уфлуз} *m* при-, до|тицање *n*, прилив (ф и *fig.*); ф ~ des Blutes притицање (и. прилив) крви. 2. притока *f*; die Zuflüsse der Donau, des Rheins Дунавове, Рајнине притоке.

Zu|fluß... {~}: ~graben, ~kanal *m* јарак, прокоп, доводник (и. за притицање); ~röhre *f* ✕ (цев) доводница, доводна цев, цев за притицање.

zu|flüstern *tr.*: *j-m et.* ~ дошап|нути -тавати (и. пришапнути) кому што, шапнути кому што. [шаптавање, *fat.* домунђавање.]

Zu|flüstern {уфлүст-рун} *f* 3b до-, при- |

zu|folge {уфолг} *prp.* (са *dat.* када је иза речи, а *gen.* када је испред) — gemäß, услед, |

zu|fragen *intr.* (h) = anfragen. [на основу.]

zu|friede{n} {уффрид-н} [adv.] а 1. (прилошки) на миру, у миру, миран; sich ~ geben задовољити се, у-, с|мирити се; sich mit *et.* (*dat.*) ~ geben задовољити се -авати се чиме; *j-n* ~ lassen оставити -љати кога на миру, махнути се кога. 2. задовољан; задовољен; mit *j-m* (mit *et.*, von *et. i. gen.*) ~ sein бити киме (чиме) задовољан; *prv.* der Zufriedene hat immer genug задовољном увек доста. 3. ich bin es ~ пристајем; sind Sie es ~? пристајете ли на то?, слажете ли се с тиме?

Zu|friede{n}heit {~} *f* 3b задовољност, задовољство *n*, задовољење *n*; *prv.* ~ geht über Reichtum срећан је ко је задовољан.

zu|friede{n}stellen {уффриднштел-н} *tr.*: *j-n* ~

задовољити кога, задовољавати кога.

zu|irieren *intr.* (s) замрз|нути се, -авати се, смрз|нути се, -авати се, сципати се.

zu|fügen *tr.* 1. = hinzufügen. 2. = antun 2, при- чи|нити -њавати (*j-m* Schaden кому штету), нан|ети, -осити (*j-m* Schaden кому квара, Beleidigung увреду); = beibringen 3.

Zu|fuhr {уффуз} *f* 3b: а) довожење *n*, довоз *m*, довлачење *n*; ✕ ~ von Lebensmitteln довоз животних намирница, снабдевање *n*; б) довоз *m*, довезена роба, намирнице *f pl.*, довоз намирница; е-г Stadt die ~ abschneiden пре- сећи снабдевање једном граду.

zu|führen I *tr.* 1. до-, при|вести, до-, при|води- ти; довести, довозити; *j-n dem Verderben* ~ водити кога у пропаст. 2. ✕ прошири(ва)ти галерију. II ~d *p. pr.* и а 1. који до-, при|води. 2. ☉, ~de Gefäße *n pl.* доводни судови *m pl.* III Zu|führen *n*, Zu|führung *f* до-, при- вођење; довожење, довоз *m*; довод *m*.

Zu|führer *m* 1. (и ~in *f*) доводи|лац, -ља, при- води|лац, -ља, добављач, -ица, *pop.* пеза. 2. ✕ доводник, справа која додаје.

zu|füllen *tr.* 1. допу|нити, -њавати. 2. испу|ни- ти, -њавати, попу|нити, -њавати.

Zug {цук} [свн.: ziehen] *m* 2d 1. а) ход, идење *n*, кретање *n*, прелазак, прелажење *n*, про- лазак, пролажење *n*; ✕ поход; б) јатно кре- тање *n*, јатно летење *n*, јатни лет; ~ in an- dere Länder сељење *n* (и. сеоба *f*) у друге земље; пут(овање *n*) (der Wolken облака); ток, правац, корито *n* (des Baches потока); с) ~ (luft, wind) промаха *f*, промаја *f*, про- пух; im ~e sitzen и. stehen седети (и. бити, стајати) на промаји (и. на пропуху); es ist ein ~ hier = es zieht овде је промаја, овде је пропух, овде вуче; д) ваздух, вучење *n*, промаја *f*; уп. 10 с; der Ofen hat keinen guten ~ нећ не вуче добро; die Zigarre hat keinen ~ цигара не вуче. 2. а) поворка *f*; feierlicher ~ свечана поворка, *rl.* литија *f*; ✕ вод; б) чо- пор, крдо *n*; јато *n*; ein ~ Kraniche јато ждралова; ein ~ Heuschrecken јато скакаваца; с) ~ Pferde запрега *f* коња; ~ Ochsen јарам (и. чивт, пар) волова. 3. воз, влак, поворка *f*, повоз, возни парк; ☹ воз, влак; eingelegter ~ допунски воз; der ~ hat Verspätung воз (и. влак) има задоцњење (и. закашњење), воз (и. влак) је у задоцњењу (и. закашњењу). 4. (дуг) низ; der Berge blauer ~ дуг низ пла- ветних брегова. 5. а) потез (пера, писаљке итд.), црта *f*; изнака *f*, скраћен потпис; ☉ Züge украси; *fig.* in kurzen Zügen (у) кратким потезима, укратко, у мало речи; б) die Züge e-s Porträts, e-s Gesichts црте слике, лица; с) *fig.* црта *f*, особина *f*, својственост *f*, осо- беност *f*; ein grausamer ~ свирепа црта. 6. вуча *f*, вучење *n*, ☉ ис-, за|тезање *n*: а) mit Pferden коњима, mit Dampfkraft паром; б) е-п ~ an der Glocke tun повићи (за) звоно, потегнути за звоно; е-п ~ mit der Peitsche tun потегнути бичем; с) (игра дама, шаха) потез, вучење *n*, мицање *n*, играње *n*; дер ~ ist an Ihnen Ви вучете (и. мицете, играте); den ersten ~ haben први вући (и. мицати),

играти први: d) ~ mit dem Netze хитац мрежом, једно бацање *п* мреже; e) *fig.* вучење *п*, нагон, глас; dem ~e des Herzens folgen ићи за оним чему срце човека вуче; geheimer ~ des Blutes нагон крви; f) (продужено) деловање *п*, дејствовање *п*, дејство *п*; ток, тежња *f*, тежење *п*, нагињање *п*; ~ nach Westen тежња (и. нагињање) ка Западу; ~ nach links тежња (и. нагињање) (у)лево; die Sache ist gut im ~e ствар је добро кренула, ствар тече добро, ствар је на добром путу, ствар је пошла (као што треба); im besten (и. so recht im) ~e sein поћи врло добро; тећи најповољније; бити у најбољем току; in ~ bringen (по)кренути, дати (*acc.*: *dat.*) маха, захукта(ва)ти; in ~ kommen кренути, поћи, узети маха; bis die Geschäfte wieder in ~ kämen док опет крену послови; bleiben Sie nicht im besten ~e stehen не заустављајте се кад сте тако лепо кренули; немојте стати на тако добром путу; g) ~ um (и. für) ~ из руке у руку; *fig.* ~ um ~ (be)zahlen пла/тити -хати трак чаша, трак пара; h) in (и. mit) einem ~e, auf einen ~ на душак, без предаха, одједном, једним махом, без прекида; er hat in einem ~e fortgeschlafen спавао је непрекидно. 7. a) einen ~ aus dem Glase туп пинути из чаше, тргнути једном из чаше, попити гутљај; das Glas auf einen ~ austrinken испити чашу на душак; die Atmung... durch tiefere Züge дисање... дубљим (у)дисајима; in langen Zügen trinken пити (у) дугим гутљајима; b) in großen Zügen paffen чурити (и. пушити) у густим димовима; ein paar Züge aus der Zigarre туп тргнути (и. повући) који дим из цигаре. 8. ронац, агонија *f*; данас употреба само у: in den letzten Zügen liegen бити на умору, бити на самрти, борити се с душом. 9. ♣ = Forte итд. zug, Orgelstimme. 10. ♣: a) врпца *f* за дизање скакавице (и. за отварање врата); b) = Flaschenzug; клип (код шмрка); c) шупљина (и. цев) *f* за промају, ветрење (код пећи); d) X олук; Züge олуци (у пушчањој, топовској цеви); e) провучена врпца *f* на оделу; ~ am Rocke врпца за подизање негдашње сукње; f) elastischer ~ am Stiefel ластиш на обући; ур. Zugstiefel.

Zu[gabe] (*цyгaбe*) [*z*ugeben] *f* прид *m*, прида, додатак *m*, *fat.* предовољство *n*; вишак *m*, намерак *m*, претер *m*, превага; сада често за Прämie.

Zu[gang] [свн.] *m* 1. прилаз(ак), приступ. 2. прилаз; alle Zugänge versperren затворити све прилазе; X die Zugänge e-r Festung sperren затворити прилазе (ка) тврђави. 3. *fig.* = 1

Zu[gangel] (*цyгaнeл*) *f* = Grundangel. [Zuwachs.]

zu[gänglich] (*цyгaнчлjх*) *a* приступачан; *fig.* ~ für et. приступачан (и. пријемљив, пријемчив) за што; ~ machen на-, у/чинити (и. чинити) приступачним; für jedermann ~ machen учинити сваком приступачним, популарисати; schwer ~ sein бити тешко приступачан; er ist ~ für jedermann приступачан је свакоме (и. целој свету).

Zu[gänglichlichkeit] (*цyгaнчлjхкajт*) *f* 3b приступачност.

Zu[gänglich|machung] (*цyгaнчлjхмaхyн*) *f* 3b чињење *п* приступачним, популарисање *п*.

Zu[g...] (*цyг...*) ~anker ♣ *m* вучна стег (и. споја) *f*; ~anschluß|telephon|system *m* систем *m* телефонске везе између возова (и. влакова), телефонски саобраћај између возова; ~artikel ♣ *m*: a) артикал (и. роба *f*) којји (-а) привлачи свет; b) артикал (и. роба *f*) којји (-а) се много тражи, којји (-а) има прођу; ~band *n* 2a вучна трака *f*, трака за вучење; ~beanspruchung *f* ♣ вучно напрезање (и. оптерећење) *п*, напрезање (и. оптерећење) на вучење (и. на вучу), подвргавање *п* ис-, залтезању; ~bohrer *m* бачварски алат за намештање последње дуге на данцету; ~breite *f* X ширина вода; ~brücke *f* покретан мост *m* (за дизање и спуштање); ~brunnen *m* = Ziehbrunnen.

zu[geben] *tr.* 1. дода(ва)ти, придода(ва)ти, да(ва)ти приде; намерити, -авати; das gebe ich Ihnen zu то Вам дајем (приде). 2. придод(ав)ати, придружити. 3. (у картама) = begeben 2; *fig.* klein ~ = klein begeben. 4. = einräumen 3; zugegeben! слажем(о) се!, пристајем!

zu[gegen] (*цyгeгeн*) *a* само у прироку: ~ sein бити присутан, присуствовати (bei et. *dat.*: чему).

zu[gehen] *intr.* (*s*) 1. сам се затв[орити] -арати; затварати се. 2. auf j-n (auf et.) ~ ићи (упутити се, примичати се) ка кому (и. према коме) (чему); nach der Stadt ~ водити у град; *fig.* diese Arbeit geht dem Ende zu овај рад примиче се крају. 3. spitzig ~ завршавати се -ити се шиљком (и. у шиљак). 4. j-m ~ = zukommen 2. 5. *fig.* дешавати се, десити се, догодити се, догађати се, зби(ва)ти се, случити се; wie geht es zu, даб...? како бива да..., како се збива (и. дешава) да..., како то да...; es geht sonderbar zu in dieser Welt чудне се ствари догађају у овом свету; es ging da hitzig zu било је ту повуци потегни; в. Ding 1; es müßte mit dem Teufel ~, wenn es uns nicht gelänge успећемо, сем ако сам ја во у то не умеша прсте своје; es müßte wunderbar ~, wenn... било би чудно(вато), ако (и. кад)...; so geht's mal im Kriege zu тако је то у рату; неком рат неком брат. 6. gut ~ добро одмицати; wacker ~ грабити (*intr.*).

Zu[gehör] *n* 2g = Zubehör.

zu[gehören] *intr.* (*h*) 1. j-m ~ припадати кому. 2. abs. iß nicht Fleisch allein, es gehört Brot (da)zu... не једи само месо, уз а њ иде и хлеб. **zu[gehörig]** *a* = gehörig 1 и 2.

Zu[gehörigkeit] *f* 1. Gehörigkeit 2, припадност. 2. = Zubehör.

Zu[geknüpftheit] (*цyгeкнyпфтхajт*) *f* 3b за-копчаност, (крајња) уздржљивост (и. опрезност).

Zü[gel] (*цyгeл*) [свн.; *Zug] *m* 2l 1. узда *f*, узде *f* *pl.*, дизгин(и *pl.*), вођица *f*, поводца; ein Pferd am ~ führen водити коња за узду; mit verhängtem ~ reiten јахати трком. 2. *fig.* дизгини *m* *pl.*; узда *f*; die ~ der Regierung in Händen haben држати дизгине владавине у

рукама; j-m den ~ (schießen) lassen пу|стити -штати кому на вољу.

Zü'gel..., **zü'gel...** {цук-ел-}: ~faust, ~hand *f* лева рука, јахачева левица; **zlos** *a* без узде, незауздан; *fig.* необуздан, разуздан; ~losigkeit *f* необузданост, разузданост; ~losigkeit *f* необузданост, разузданост; ~losigkeit *f* необузданост, разузданост.

zü'geln {цук-ел-} *tr.* 15f ein Pferd ~ заузда-(ва)ти коња; *fig.* заузда(ва)ти, обузда(ва)ти, в. bändigen *l.* II **Zü'geln** *n*, **Zü'gelung** *f* зауздавање, *fig.* обуздавање.

Zü'gel|schieber *m* дизгинска гајка *f*.

Zü'gemüse *n* поврће уз месо, додатак *m*.

zü'genannt {цук-ел-} *a* прозван, санадимком.

Zü'gentgleisung *f* искакање (и. испадање) *n* из колосека.

Zü'geordnete(r) {цук-орд-нит-(р)} *m* 9l придодани, помоћник; уп. и Beigeordneter.

zü'gesellen придружи(ва)ти; sich j-m ~ придружи(ва)ти (и. прикључи(ва)ти) се кому.

Zü'geständnis *n* уступак *m*. [= einräumen 3.]

zü'gestehen *tr.* 1. = gestehen. 2. j-m et. ~j

zü'getan {цук-тан} {zutun} *a* одан, привржен.

zü'gewandt *p. p.* од zuwenden.

Zü'g..., **zü'g...** {цук-}: ~exerzieren *n* X водни егзерцир *m*, егзецир(ање) *n* *m* (и. вежбање) вода; ~festigkeit *f* вучна чврстина, чврстина (и. јачина, отпорност) при вучењу (и. ис-за|тезању); ~fisch *m* риба *f* селица; **zfrei** *a* без промаје; ~führer *m.* а) X возовођа, влаковођа; б) X водник; ~garn *n* X = netz; ~geschirr *n* хам *m*, коњска опрема *f*; ~graben *m* јарак за отицање воде, одводни јарак; ~heuschrecke *f* X = Wanderheuschrecke.

zü'gießen *tr.* 1. долити, долевати. 2. зали(ва)ти (ein Loch mit Blei руну оловом). 3. (immer) ~ сипати још, сипати ли сипати.

Zü'gift *f* = Zugabe.

zü'gig {цук-г-} *a* на промаји, на пропуху, изложен промаји (и. пропуху). [решетку на.]

zü'gittern {цук-гит-} затворити решетком, метнути

Zü'g..., **zü'g...** {цук-}: ~kette *f* X спојни ланац *m*, ланац за вучу; ~klappe *f* X заклопница (е-г Zugbrücke покретног моста); ~kraft *f*: а) X вучна сила, снага која вуче; б) *fig.* привлачна снага, привлачност; **zkräftig** *a* привлачан, који има привлачности, који привлачи свет; ~kraft|leistung *f* X вучни учин *m*, снага вуче(ња).

zü'gleich {цук-г-л-} [нвн.] *adv.* истовремено, истодобно, једноремено, у исто време (mit mir са мном), у исти мах, заједно са...; verschieden ~ machen у исто време вршити више послова (и. ствари); уједанпут, наједанпут, у исти мах, одједном; alle ~ сви у исти мах. [постојање, истовременост *f*.]

Zü'gleichsein {цук-г-л-} *n* истовременост

Zü'g... {цук-}: ~leine *f* уже *n* за вучу; ~linie *f* X вучница; ~loch *n* X одушка *f*, рупа *f* за промају (и. за пропух); ~luft *f* промаха, промаја; der ~luft ausgesetzt sein бити на промаји, бити изложен промаји.

Zü'glung {цук-г-лун} *f* в. Zügelung.

Zü'g..., **zü'g...** {цук-}: ~maschine *f* трактор *m*, локомотива; ~material *n* X вучни (и. возни) материјал *m*;

~melde|dienst *m* X сигнализација *f*; ~mittel *n*: а) средство за привлачење света, привлачно средство; б) *phm.* средство за стварање пликова; ~netz *n* X мрежа *f* за лов; ~ochse *m* X во за вучу; ~ofen *m* X пех *f* са промајом; ~personal *n* X возно особље; ~pferd *n* теглећи коњ *m*, коњ за вучу; ~pflaster *n* *phm.* мелем *m* за извлачење пликова.

zü'graben *tr.* закопа(ва)ти, затрпа(ва)ти.

zü'greifen *intr.* (h) 1. машијати се, -ати се (nach dat. за), пружити се, латити се, лахати се; man braucht nur zuzugreifen *fam.* iro. само да се машиш; mit allen fünf Fingern ~ *fam.* добро заграбити; mit beiden Händen ~ обертучке прихватити; *fam.* greifen Sie zu! служити се!, извол'те! 2. X der Anker greift zu котва (и. сидро) хвата.

Zü'g..., ~riemen *m* каиш за вучење; ~rohr *n*, ~röhre *f* (цев) промајница *f*, промајна цев; ~rolle *f* жаба, витао *m*.

zü'gründe {цук-г-рунд-} *adv.* ~gehen: а) X (по-)тонут; б) *fig.* пропа|сти, -дати; et. ~legen уз|ети -имати што за основ (и. за темељ), на-, у|чинити што основом (и. темељем, подлогом); einer Sache ~liegen бити чему основ (и. темељ, подлога); j-n (et.) ~richten упропа|стити -шћивати кога (што); sich ~richten упропа|стити се, -шћивати се, пропасти; j-n vollends ~richten сасвим упропастити кога.

Zü'gründe... {цук-г-рунд-}: ~gehen *n* пропадање, пропад *f*; ~legung *f* узимање *n* (чега) за основ (и. за темељ, за подлогу), чињење *n* основом, чињење темељем (и. подлогом); mit ~legung von... узимајући за основ (и. за темељ, за подлогу)...

Zü'g... {цук-}: ~schnur *f* врпца на кеси (за затварање); ~seil *n* конопца *m* (и. уже) за вучу; в. ~leine; ~spannung *f* X вучна напруга, напрезање *n* при вучењу (и. при истезању); ~stange *f* X кретаца, радилица; ~stange der Bremse кочничка радилица; ~stiefel *m* ципела *f* на ластиш; ~stück *n* X комад *m* који јако привлачи свет, омиљен комад, мали комад *m*; ~tiere *n pl.* животиње *f pl.* за вучу, теглеће животиње; теглећа стока *f*.

zü'gucken *fam. intr.* (h) = zusehen.

zü'gunsten {цук-г-унст-н} в. *Gunst* 1.

zü'gürten *tr.* затворити појасом.

Zü'guß *m* 1. долив(ање) *n*, досипање *n*. 2. долив *m*, доливено *n*.

zü'gut'e {цук-г-ут-е} *adv.* (ays. и zu gut[e]): j-m et. ~halten узимати кому што у обзир, водити рачуна кому при чему, прогледати (и. опростити) кому што; j-m ~kommen ићи кому у корист, користити кому, служити кому; j-m et. ~kommen lassen држати (и. распоредити) што у корист кога (и. у прилог кому); j-m et. ~schreiben = gutschreiben 1; j-m et. ~tun накладити кому (штету), обештетити кога, (по)частити кога; sich et. ~tun (по)частити се, провести се; sich (et.) auf et. (acc.) ~tun препозудати се у што.

Zü'g..., **zü'g...** {цук-}: ~verkehr *m* X промет возова (и. влакова), железнички саобраћај;

- ~verspätung *f* задоцњење (и. закашњење) *n* воза (и. влака); ~vogel *m*: a) птица се-лица *f*; b) *fam. fig.* луталица, скитница; *zweise* *adv.* на чопоре; чопорима; на јата; јатима; X водовима, на водове; ~wind *m*: a) јака промаја *f*, јак пропук; b) = ~luft; ~winde *f* = Göpel.
- zu'haben *tr.* 1. држати затворен(им, -у, -е, -а). 2. само у *inf.* у употреби: et. (da)~имати уз то, имати преко тога; er will noch Geld (da)~хоће (да има) још и паре преко тога.
- zu'häkeln, zu'haken *tr.* затворити кук(иц)ом (и. закачком), закопчати, закачити.
- zu'halten *I tr.* држати затворен(им, -у, -е, затворити, запушити, затиснути; sich (*dat.*) die Ohren ~запушити уши. II *intr.* (h) 1. auf et. ~држати правац ка (и. према) чему, ићи (и. управити) право ка чему (и. на што). 2. mit j-m ~држати с киме, одржавати с киме односе, бити с киме у недопуштеним односима. III sich ~прионути, журити. IV Zu'halten *n*, Zu'haltung *f* држање затворен(им, -о; das Zuhalten der Tür ist nötig потребно је држати врата затворена. [*f* 3с наложница.]
- Zu'hälter {цухэлт'р} *m* 2t подводач; ~in {~йн} *I* zu'hämmern *tr.* затворити удар(ом) -цима чекића, затворити чекићем.
- zu'handen {цуханден} [срвн.] *adv.*: a) при руци; b) у руке; в. и з. Н.
- zu'hängen *tr.* покри(ва)ти завесом (и. застом), заст(р)ти, -ирати.
- zu'hauen *I intr.* (h) 1. auf j-p ~распалити по коме, (из)ударати кога. 2. *abs.*: a) непрестано (и. непрекидно) ударати, продужити ударати, ударати ли ударати; b) опаучити јести, јести да пуца за уши. II *tr.* ис-, оцесати, из-, оцелати; ein Schwein usw. ~ (ис-)комадати (и. исећи) свињу итд. III Zu'hauen *n* тесање, истесавање. [цумле.]
- zu'hau'f {цухау'ф} *adv.* скупа, хрпимице, *fam.* I zu'heften *tr.* = zu'häkeln.
- zu'heften *tr.* затворити, заштити, спојити.
- zu'heilen *I intr.* (h) зарајати, -шћивати, залечити се, затворити се. II Zu'heilen *n*, Zu'heilung *f* зарашћивање, -ење, залечивање, -ење.
- zu'herrschen *tr.*: j-m et. ~рећи (и. говорити, казати) што кому заповедничким гласом.
- Zu'hilfenahme {цухилф'нам} *f* 3b (б. *pl.*) узимање *n* у помоћ; mit (ohne) ~von... уз помоћ... (без помоћи...). [сасвим на крају.]
- zu'hinterst {цухинтерст} *adv.* сасвим позади, I zu'horchen *intr.* (h) 1. ослушкивати, пажљиво слушати. 2. прислушкивати.
- zu'hören *intr.* (h): j-m (e-g Erzählung) ~слушати кога (причу). [тељка.]
- Zu'hörer *m*, ~in *f* слуша(л)ац, -ица, слуша- I Zu'hörer/raum *m* слушаоница *f*.
- Zu'hörerschaft *f* слушаоци *m pl.*
- Zuidersee {цуд'дрзе} [хол. Süde(r)-see] *f* и. *m* Цојдерзе *m*, Цојдерско језеро, Цојдерско Море *n*. [трашњости.]
- zu'innerst *adv.* сасвим унутра, сасвим у уну- I zu'jagen *I intr.* 1. (s) јурити ка (и. према)...; auf j-p ~јурити -нути ка кому. 2. (h) jag'
- zu! (no)juri!, juri свом брзином! II *tr.* j-m ein Wild ~вијати (и. [на]гонити, [на]терати) дивљач ка кому.
- zu'jauchzen, zu'jubeln *I intr.* (h) и *tr.*: j-m ~клицати -кнути кому, поздравити -љати кога клицањем; j-m Beifall ~одобравати кому уз усклике радости. II Zu'jauchzen *n*, Zu'jubeln *n* клицање, (ус)клици *m pl.* радости, одушевљено одобравање.
- zu'kaufen *tr.* 1. докупити, -љивати. 2. докупити, -љивати, ићи у башту (у доминама), купити (карту).
- zu'kehren *tr.* и *refl.* 1. (sich) ~окренути (се), окретати (се); j-m das Gesicht ~окренути ко- му лице. 2. a) мести (и. чистити) према (и. ка)...; b) e-e Öffnung ~затворити (и. запу- шити) отвор метењем (и. песком итд.).
- zu'keilen *tr.* заклинчити, затворити клином.
- zu'kitten *tr.* залепити (и. затиснути, запуши- ти) китом.
- zu'klappen *I intr.* (s) заклопити се, -апати се, затворити се падајући. II *tr.* заклопити, за- творити.
- zu'klatschen *intr.* (h) и *tr.*: j-m ~да(ва)ти ко- му знак плескањем руку; i-m Beifall ~плес- кати кому.
- zu'kleben, zu'kleistern *tr.*: залепити, -љивати.
- zu'klemmen *tr.* затворити притискујући.
- zu'klinken *tr.* затв(орити) -арати скакавицом (и. кваком).
- zu'knallen *tr.*: eine Tür ~залупити вратима.
- zu'knöpfen *I tr.* и *refl.* (sich) ~закопчати (се), закопчавати (се); fig. zugeknöpft sein бити закопчан (и. уздржљив, опрезан); sehr zu- geknöpft веома закопчан. II Zu'knöpfen *n* закопчавање; er kommt nicht mit dem Zu- knöpfen zu Rande не успева да се закопча; zum Zuknöpfen на (и. за) закопчавање.
- zu'knüpfen *tr.* (с)везати, завезати, (с)петља- ти, запетљати; enger ~притегнути, -зати.
- zu'kommen *intr.* (s) 1. auf j-p ~упутити се према коме, ка кому, прилазити -ћи кому, доћи -лазити кому. 2. j-m ~доћи (и. доспети) до кога, приспети коју; fig. припа(сти) -дати кому, па(сти) -дати кому у део; j-m et. ~lassen (по)слати кому што, дода(ва)ти кому што, дотурити кому што, оставити -љати кому што, давати кому што му припада. 3. j-m ~ = gebühren I 1; das kommt mir (von Rechtswegen) zu то ми (по праву) припада; es kommt euch nicht zu, zu... *inf.* није ваше да... *praes.*; *prv.* jedem, was ihm zukommt свакоме своје.
- zu'können *intr.* (h): zu et. (*dat.*) ~моћи при- ћи чему, моћи да приступи, -е итд. чему.
- zu'korken *tr.* запушити, зачепити (боцу).
- Zu'kost {цукост} *f* (б. *pl.*) присмочак *m*, мезе *n*, што се једе с хлебом или с месом, особ. = Zugemüse, Kompott; fig. зачин *m*.
- zu'kratzen *tr.* покрити (и. ис-, напунити) I zu'kriegen *fam. tr.* = zubekommen. [гребући.]
- Zu'kunft {цукунфт} *f* 2f (б. *pl.*) 1. будућност; in ~будуће. 2. *gr.* будуће време *n*.
- zu'kunft'ahrend {~ан'ант} *a* који наслуђује (и. предосећа) будућност.

zu'künftig {цукунтѣ} а будући; в. künftig; der (die) Zukünftige будући(-а), суђени (-а). Zu'künft..., zu'künft... {цукунфт-}: 2schauend а који гледа у будућност, који предвиђа будућност; ~s/musik {~с} ф музика будућности; ~spläne *m pl.* планови будућности.

zu'lächeln *intr. (h)*. 1. j-m ~ (на)смешити се (и. осмејнути се -јкивати се) на кога; j-m Beifall ~ одобравати кому осмејкивањем.

Zu'lage *f* 1. додатак *m*; доплатак *m*; j-m е-е ~ geben да(ва)ти кому додатак, повећати кому плату. 2. — Beilage 1.

zu'la'nde {цулѣндѣ} *adv.*: bei uns ~ (овде) код нас; код нас у земљи.

zu'langen *intr. (h)* 1. пружити се, -ати се, машити се, -ати се; служити се; kräftig ~ мотати; не устручавати се. 2. сти|зати, -ни, бити довољан; das langt nicht zu то не стиже, то није довољно. II *tr.* j-m et. ~ пружити -ати кому што, дода(ва)ти кому што; einander et. ~ дода(ва)ти што један другом.

zu'länglich *a* = hinlänglich.

Zu'länglichkeit *f* довољност; достатност.

zu'laß {цулас} *m 2d* = zulassen II.

zu'lassen *I tr.* 1. die Tür usw. ~ оставити -љати затворена врата итд. 2. пу|стити, -штати (zu *dat.* на), припустити, -штати, примити, -ати, допустити -штати приступ. 3. et. ~ допустити -штати што, сл|агати се -ожити се с чиме, одобравати што, уважавати што. II Zu'lassen *n*, Zu'lassung {цуласун} *f* пуштање, примање; допуштање, одобравање, уважавање; приступ *m*; уп. Einlaß.

zu'lässig, zu'läblich *a* = statthaft.

Zu'lässigkeit *f* допушљивост; примљивост; прихватљивост.

Zu'lassungs... {цуласун.с-}: ~gesuch *n* молба *f* за примање (и. за пријем); ~schein *m* допуштење *n* за улазак, улазница *f*.

Zu'lauf *m* (б. *pl.*) а) навала *f*, наваливање *n*, налога *f*, нагртање *n*, стицање *n*, стицај (света); б) навала *f*, налога *f*, свет који се тиска; groöen ~ haben бити врло посећен (и. тражен, привлачан).

zu'laufen *I intr. (s)* 1. журити, брзо трчати; lauf zu! потрчи!, потечи! 2. auf j-n ~ трчати (и. журити) ка кому (и. према коме); dem Meere ~ тећи ка мору, уливати се у море; zugelaufener Hund залутало псето *n* које је пошло уз...; es läuft ihm alles zu све трчи к њему. 3. = auslaufen I B 5; spitz ~ завршити се -авати се шиљком (и. у шиљак). II Zu'laufen *n* = Zulauf a; Ab- und Zulaufen одлажење и долажење, одлазак *m* и долазак *m*.

zu'läuten *intr. (h)* наставити (и. продужити) звонити, звонити ил. звонити.

Zu'lege|messer *n* нож *m* на преклапање.

zu'legen *I tr.* 1. ein Loch usw. mit Brettern ~ покрити руку итд. даскама; ein Messer ~ затв|орити -арати (и. преклопити) нож. 2. (при)додати, (при)додавати, дoмет|нути, -ати; повећа(ва)ти, пови|снити, -шавати (плату); man hat ihm was zugelegt повисили су му. 3. sich (*dat.*) et. ~ на-, при-, до|бавити се-

би што, снабде(ва)ти се чиме, приуштити себи што, (по)частити се чиме; sich e-n Diener ~ узети слугу; sich einen Schmerbauch ~ нагојити трбушче, угојити се, пу|стити -штати трбух. II *intr. (h)* j-m ~ = j-m eine Zula-ge geben.

zu'lei'de {цулѣдѣ}, аус. и zu'lei'd {цулѣдѣ} *adv.*: was haben Sie ihm ~ getan? шта сте му учинили на жао?; keinem ~ und keinem zu-liebe ни по бабу ни по стричевима; да не крива ни тамо ни амо.

zu'leimen *tr.* затутка|лити, -љивати, залепити. zu'leiten *I tr.* управ|ити -љати ка..., водити ка..., спро-, до|вести, спро-, до|водити (Wasser воду). II Zu'leiten *n* = Zuleitung.

Zu'leitung {цулѣтун} *f* до-, спро|вођење *n*, довод *m*, спровод *m*; ~ von Wasser довођење воде; elektrische ~ електрични довод.

Zu'leitungs... {~с-}: ~kabel *n* доводни кабл *m*; ~kanal *m* одводни канал (и. прокоп); ~rohr *n* (цев) доводница *f*, доводна цев *f*.

zu'lernen *tr.* доучити, повећа(ва)ти своје знање; bloß die Dummen lernen nichts zu само будале не мењају мишљење.

zu'le'tzt {свн.} *adv.* 1. најзад, напоследку, нај-послед; на крају; ~ weinte sie напоследку је плакала; завршила је плачем; ~ doch et. tun напоследку ипак (у)чинити што. 2. напоследку, последњи пут; ~ kommen доћи напоследку, доћи последњи, -а.

zu'lie'be {цулибѣ} (аус. и zu'lie'b {цулип}) *adv.* j-m ~ кому за љубав; j-m ~ sprechen говорити кому по вољи; j-m et. ~ tun (у)чинити што кому за љубав.

zu'löten *tr.* залемити, залемљивати.

Zu'lu {зулу, цулу} [африкански] *m bi* (*pl.* и *inv.*) Зулу; ~(frau) *f*, ~weib *n* Зулу-жена *f* (племе Зулукафри на југу Африке); ~kaffer *m* Зулукафар; ~land *n* Земља *f* Зулуа; ~sprache *f* језик *m* Зулуа.

zum {цум} = zu dem (в. zu I).

zu'machen *I tr.* 1. затв|орити, -арати; запуштити, зачепити; закопча(ва)ти; zugemacht затворен; kein Auge ~ können не моћи ока склопити. 2. ~ дорадити. II *intr. (h)* mach' zu! пожурити!, похитати! III Zu'machen *n* затварање.

zu'ma'l {цумал}, ~ zu'ma'len {цумал'н} *adv.* 1. особито, нарочито; и као *cf.* ~ da... утолико више што..., тим више што... 2. = zugleich. 3. готово ~ = jetzt.

zu'mauern *tr.* зази|дати, -ђивати. II Zu'mauern *n* зазиђивање. Уп. и vermauern.

zu'mei'st *adv.* = meist III.

zu'messen *I tr.* j-m et. ~ одмер|ити -авати (и. [из]мерити) кому што, доделити кому део од чега; der zugemessene Teil одмерени (и. сразмерни) део. 2. *fig.* припис(ив)ати.

zu'mu'te {цумутѣ} *adv.* в. Mut 2.

zu'muten {цумут'н} *tr.* 15с = anmuten I; j-m et. ~ тражити (и. захтевати, очекивати) што од кога; ich kann dir das nicht ~ тако што не могу тражити од тебе, ја ти не могу то предлагати; mir so etwas (zu)zumuten! претпоставити (и. мислити) да сам ја кадар тако

што да урадим!; sich zuviel ~ прецењивати своје снаге.

Zu'mutung *f* (чудно) тражење *n*, (чудно) захтевање *n*, (чудан) захтев *m*, очекивање *n*; das ist eine seltsame ~! чудне претпоставке!

Zum vo'rschein|kommen {цумфѐршѣнкѡмѣн} *n* појављивање, појава *f*.

zu|nä'chst {цунѣхст} *adv.* 1. просторно и као *prp.*: ~ des Eingangs и. dem Eingange сасвим близу улаза, одмах поред улаза, крај улаза; j-m ~ одмах за ким, одмах (и. први) после кога. 2. (временски) најпре, пре свега, на првом месту. [geln особ. 3.]

zu'nageln *tr.* закуцати, заковати, уп. vernä-
zu'nähen *I tr.* заши(ва)ти, прихватити. II **Zu'nähen** *n* зашивање.

Zu'nahme {цунѡмѣ} *f* 3b повећа(ва)ње *n*, увећа(ва)ње *n*, увелича(ва)ње *n*; растење *n*, прираштај *m*; умножавање *n*; напредовање *n*, напредак *m*. [денуто име *n*.]

Zu'name {~} *m* 1. презиме *n*. 2. надимак, на-
zu'namen {~н} *tr.* = zubenamens.

zü'ndbar {цунѡбар} *a* запаљив.

Zü'ndbarkeit {~кѡбарѣт} *f* 3b запаљивост.

zü'nden {цунѡдѣн} [свн.: Zunder] *I tr.* и *abs.* или *intr.* (h) 15c: a) палити, за-, у-, потпалити, ужећи; b) за-, упалити; c) *fig.* запалити, одушевити; d) *intr.* палити, (за)палити се. II ~d *prp.* и *a.* *fig.* ~de Worte запаљиве (и. пламене) речи. III **Zü'nden** *n* в. Zündung.

Zu'nder {цунѡдр} [свн.] *m* 2l груд (ген. труда) губа *f*; фитиљ, стењак; *fig.* огањ који тиња (испод пепела).

Zü'nder {цунѡдр} [свн.] *m* 2l 1. палилац, за-, упаливач. 2. a) = Fidibus; b) ✕ упаљач; c) ✕ упаљач; blinder ~ ненапуњен упаљач.

Zü'nder... {цунѡдр-}: ~büchse *f* кремењача; ~granate *f* ✕ граната са упаљачем.

Zü'nd..., **zü'nd...** {цунѡнт-}: ~fertig *a* са метнутим капслом, готов (и. спреман) да се (пот-)пали; ~holz, ~hölzchen *n* жижица *f*, жигица *f*, палидрвце, шибица *f*; ~hütchen *n* кап(и)села *f*; ~kanal *m* ✕ канал фаље; ~kerze *f* ✕ свећица; ~kraut *n* палач *m*, потпрашник *m*; ~kugel *f* запаљиво зрно *n*, метак *m* који изазива пожар; ~loch *n* фаљак; ~loch|räumer {~рѡмѣр} ✕ *m* 2l ✕ развртач фаље; ~maschine *f* stroj *m* (и. машина) за паљење, огњило *n*; ~nadel ✕, ✕ *f* игла пушке острагуше; ~nadelgewehr ✕ *n* острагуша *f*, иглењача *f*; ~papier *n* = Fidibus; ~pfanne *f* чанак *m* у пушке; ~pfannen|deckel ✕ *m* огњило *n* (и. чакмак) (на кремењачи); ~pulver *n* = ~kraut; ~röhre *f* упаљача; ~schnur *f* фитиљ *m*; ~schwamm *m* труд (ген. труда); ~stift *m* ✕ свећичин клинчић; ~stoff *m* запаљива грађа (и. материја, ствар) *f*, *fig.* запаљива ствар, ствар која може да изазове пожар; ~strick *m* ✕ фитиљ. [паливање *n*.]

Zü'ndung {цунѡдунг} *f* 3b паљење *n* (и ✕), за-
Zü'ndungs... {цунѡдунг-}: ~kerze *f* свећица; ~versager *m* ✕ непалење *n*, слагање *n*.

zu'nehmen *I intr.* (h) (opp. abnehmen) 1. (по-)расти, нарасти; повећа(ва)ти се, увећа(ва)ти се; напредовати; погорша(ва)ти се; (по-)пети

се; доби(ја)ти, (у)гојити се, одебља(ва)ти; nach und nach ~d који поступно напредује (и. расте), прогресиван; bei ~den Jahren залазећи у године. 2. повећа(ва)ти број петљи.

II *tr.* noch et. (hin-)~ уз(е)ти -имати чега више, дода(ва)ти што. III **Zu'nehmen** *n* = Zunahme; der Mond ist im Zunehmen месец расте; месец се пуни.

zu'neigen *tr.* и *refl.*: (sich) ~ наг(ну)ти (се), -ињати (се) (*dat.*: ка, према); sich ~ клонити се (dem Abende западу), *fig.* нагињати.

Zu'neigung *f* наклоност, наклоњеност; приврженост.

Zunft {цунфт} [свн.: ziemen] *f* 2f 1. еснаф *m*. 2. a) *antig.* трибус *m*; b) заједница, задруга, братство *n*, секта, багра, фајта, клика, кoтeрија.

Zunft..., **zu'nf...** {цунфт-}: ~brief *m* еснафско писмо *n*; ~geist *f* еснафски дух; ~gelehrte(r) *m* еснафски научник (и. научењак), научник који је члан факултета, научник од заната; ~gemäß *a* саобразан (и. сходан) еснафским правилима; фајташки, секташки; ~genosse *m*: a) члан еснафа; b) еснафлија; ~haus *n* еснафски дом *m*.

zü'ntig {цунѡнтѣх} *a* 1. = zunftgemäß. 2. еснафски; ~ werden постати чланом еснафа.

Zü'ntler {цунѡнтлѣр} *m* 2l 1. = Zunftgenosse а. 2. присталица еснафа.

Zu'nf...: ~meister *m* старешина еснафа; ~sprache *f* језик *m* људи једног реда, једног заната; ~wesen *n* еснафство; ~zwang *m*: a) обавеза *f* (занатлија) образовања еснафа; b) обавеза *f* уласка у еснаф.

Zu'nge {цунѡнѣ} [свн.] *f* 3b 1. ☉ језик *m*; в. anstoßen II 3, heißen I; belegte Zunge бео језик; eine feine ~haben имати утанчан укус; die ~klebt mir am Gaumen осушило ми се грло; j-m die ~lösen одрешити кому језик; eine scharfe ~haben *fig.* бити језичан, бити зубат; das Herz auf der ~haben што на уму, то на друму; es schwebt mir auf der ~на врху ми језика. 2. језик *m*, говор *m*; die ~in seiner Gewalt haben владати језиком; in fremden ~n reden говорити туђе (и. стране) језике; so weit die deutsche ~klingt докле (и. где год) се говори немачки. 3. ☉ језичак *m*, језичак *m* (и ☉), спонач *m*; ~ der Reißschiene лист *m* пружника. 4. ☉ — Scholle².

Zü'ngelchen {цунѡнѣлѣхѣн} *n* 2l (*dim.* од Zunge) језичак *m*, језичић *m*; ☉ језичац *m* (на копчи, ваги итд).

zü'ngeln {цунѡнѣлѣн} *intr.* (h) 15f палацати; сиктати; Flammen ~ (an et.) empor сучу (и. лижу) пламеници.

Zu'ngen..., **zu'ngen...** {цунѡнѣн-}: ~ader *f* ☉ језична жила; ~band *n* 2a ☉ везица *f* под језиком; ~bein *n* ☉ језичњача *f*, језична кост *f*; ~buch|stabe *m* гр. језично слово *n*; ~drescher *fam. m*: a) лапарало, шљапутало, торокало; b) = Rabulist; ~drescherei' *fam. f*: a) лапаране *n*, брбљаница, брбљање *n*, торокање *n*; в. Geschwätz; b) завитлавање *n*, зафркавање *n*; ~drüse *f* ☉ језична жлезда; ~entzündung *f* ☉ паљење *n* (и. упала) језика;

~fehler *m.* а) језична мана *f*, мана језика; б) омашка у говору (*lapsus linguae*); *2* fertig а) језичан, говорљив; ~fertigkeit *f* језичност, говорљивост; *2* förmigа облика језика (*gen.*), језичаст; ~häutchen *n* језична поткожица *f*; ~held *fam. m* = Maulheld; ~krebs *m* рак на језику; ~lähmung *f* (од)узетост (и. парализа) језика; ~laut *m gr.* језични глас; ~muskel *m* језични мишић; ~pfeife *f* свирала са језичком; ~ragout *n* језик *m* у соцу; ~register *n* свирале *pl.* са језичком; ~reiniger *m* чистач језика; ~schaber *m* језично гребало *n*; ~schlag *m* удар језика; *fam. fig.* е-п guten ~schlag haben бити језичан; уста има језик нема; ~spitze *f* врх *m* језика; ~vorfall *m* спад језика; ~wurst *f* кобасица од језика.

zu'ngig {уџн.ах}, zu'ngig {уџн.ах} а у слож. на пр. breit~ широка језика (*gen.*).

Zü'nglein {уџн.ла-н} *n* 2l = Züngelchen.

zu'ni'cht(e) {уџн.хт(е)} [срвн.] *adv.* ~ machen уништити, -авати; упропастити; осујетити; ~ werden уништити се, упропастити се; j-п ~ schlagen пребити кога, истући кога на мртво име.

zu'nicken *intr. (h)* и *tr.*: j-м ~ климнути -а-ј zu'ni'uze {уџн.уц} *adv.*: sich (*dat.*) et. ~ machen искористити -шавати што, користити се чиме, извући из чега користи за себе.

Zu'nzel {уџн.цл} *f* 3d = Weibsbild b, Weibsstück.

zu'o'berst *adv.* сасвим горе, сасвим на врху; das Unterste ~ kehren испревртати, испретурати, окренути (све) тумбе.

zu'ordnen *tr.* = beordnen 1 и 2; zugeordnet спрегнут. II Zu'ordnen *n*, Zu'ordnung *f* = beordnen II.

zu pa'B {уџн.б}, zu pa'sse {~} *adv.*: das kommt mir ~ то ми долази згодно.

zu'peitschen *intr. (h)* 1. auf j-п ~ жестоко шибати (и. бичевати) кога, шибати ли шибати кога (и. по коме); peitsch' (= fahr) zu, Kutscher! кочијашу, ожежи; коловозче, (о)-шини! 2. продужити (и. наставити) шибати (и. бичевати).

zu'pfeifen *intr. (h)*: j-м ~ звиждати -знути / zu'pfen {уџн.фн} [нвн.: Zopf] *tr.* 15a 1. (по)-вући, тргнути, трзати, цимати, -нути, чу-пјати, -нути; j-п am Ärmel (an den Haaren, Ohren) ~ (по)вући кога за рукав (за косу, за уши); *fig.* sich an seiner Nase ~ гледати своја посла. 2. (иш)чимкати, (иш)чупкати (Leinwand usw. платно итд.); (Leinwand zu) Scharpie ~ чимкати (и. правити) тифтик (од платна); Wolle ~ чешљати вуну. II Zu'pfen *n* вучење, трзање, цимање, чупање; чимкање, чешљање.

Zu'pfer {уџн.фр} *m* 2l чимак, чупак, цим(ак).

Zu'pfgeige *f* гитара.

zu'pflastern *tr.* 1. = zudämmen. 2. покривати мелемом (и. флестером).

Zu'pflleinwand *f* тифтик *m*, шарпија.

zu'pflöcken *tr.* затворити (и. причврстити) дрвеним чивијама (и. дрвеним клинцима).

zu'pflügen *tr.* = zuackern.

zu'pfpopen *tr.* заченјити, -љивати, запушјити, -авати. II Zu'pfpopen *n* зачепљивање, запушљавање, затискивање.

Zu'pfi... {уџн.ф-}: ~seide *f* ишчупкана свила, рашчешљана (и. распредена) свила; ~wolle *f* чупкана вуна. [(и. затиснути) смолом.]

zu'pichen *tr.* засмојлити, -љавати, запушити

zu'pressen *tr.* затворити -арати притискујући, притејгнути, -зати.

zur {уџр, уџр} = zu der в. zu 1.

Zu'ra'te {уџр.ате-}: ~halten *n*, ~haltung *f* чување *n*, штеђење *n*, чуварност *f*, штедња *f*, штедљивост.

zu'raten *tr.* (в. raten): j-м et. ~ саветовати кому што; ich will dir weder zu- noch ab-raten не желим ни да те саветујем (и. да ти препоручујем) ни да те одвраћам. II Zu'raten *n*: auf sein Zuraten по његово савету.

Zu'ra'te|ziehung *f* саветовање *n*, питање *n* за савет. [= zuflüster, Zuflüsterung.]

zu'raunen *tr.* и Zu'raunung {уџр.аун-} *f* 3b

Zü'rcher {уџ.рх-р} usw. каткада = Zürcher usw.

Zur|dispositio'n|stellung *f* стављање *n* на располагање (и. на расположење).

zu'rechnen *tr.* урачуна(ва)ти, дода(ва)ти рачуну, унјети -осити у рачун. 2. j-м et. ~ (у)рачунати кому што, ставити кому што у рачун, припис(ив)ати кому што. II Zu'rechnen *n*, beh. Zu'rechnung {уџр.рх-н} *f* урачунавање; приписивање; mit Zurechnung aller Kosten рачунајући са свима трошковима, са урачунавањем свих трошкова.

Zu'rechnungs..., zu'rechnungs... {~с-}: 2fähig а) урачунљив; одговоран; 2b 2fähiges Alter доба урачунљивости, доба одговорности; ~fähigkeit *f* урачунљивост.

zu're'cht {уџр.хт} [свн.] *adv.* у добром стању, добро, у реду; како треба, као што треба.

Zu're'cht..., zu're'cht... {уџр.хт-} у слож. са *v* малим словом и увек *sep.*: 2bringen *tr.* (аус. и 2 bringen) уредити -ђивати, уде|сити -шавати; 2finden *refl.* sich 2finden (аус. и sich 2 finden (с)наћи се, сналазити се, нађи -лазити пут, разаб(и)рати се, ориентисати се; er findet sich in s-m Hause usw. nicht mehr 2 он се више не разбира у својој кући; j-м 2helfen *tr.* (аус. и 2 helfen) помоћи -агати кому да се извуче (из неприлике); 2kommen *intr. (s)* (аус. и 2 kommen успе(ва)ти; mit et. (*dat.*) 2 kommen успети у чему, успети уредити (и. удесити) што, изићи с чиме на крај; er mag sehen, wie er damit 2kommt нека гледа како ће изићи на крај с тиме; ich kann mit ihm nicht 2kommen не могу да се сложим с њим; wie kommt er 2? како излази на крај?, како ће се извући из неприлике? ohne et. (*acc.*) 2kommen проћи без чега; изићи на крај без чега; 2legen *tr.* (аус. и 2 legen) уредити, -ђивати, уде|сити, -шавати, дотер(ив)ати, наме|стити, -штати; спреми|ти, -ати; II 2legung *f* уређивање *n*; удешавање *n*, намештање *n*; 2machen *tr.* (аус. и 2 machen уредити, удесити, наме стити, -штати, спремити, приправити; wieder 2machen поправити, -љати; sich 2machen дотер(ив)ати се,

удесити се, наме|стити се, -штати се; спре-
мити се; den Salat *z*machen направити
салату; II *~machen* *n* уређивање, удешава-
ње, дотеривање; *z*rücken *tr.* (аус. и *z* rücken)
наме|стити, -штати, дотер(ив)ати; *fig.* j-m
den Kopf *z*rücken научити кога памети;
*z*setzen, *z*stellen *tr.* (аус. и *z* setzen, *z* stellen)
наме|стити, -штати, (у)редити, уређивати,
den Tisch *z*s. наместити сто како (и. где)
треба; *fig.* j-m den Kopf *z*s. уразумити кога,
научити кога памети; *z*stutzen *tr.* дотер(ив)
вати, удесити (*zu dat.*: за); *z*weisen I *tr.*
(аус. и *z* weisen): j-n *z*weisen упу|тити -ћи-
вати кога, показати кому пут, вратити кога
на његово место, *fig.* показ(ив)ати кому ка-
ко треба да се држи (и. понаша), извући
кога из заблуде, укорити кога; II *~weisung*
f упућивање *n*, показивање *n* пута, *fig.* по-
казивање *n* правог понашања (и. држања),
укоравање *n*, укор *m*.

Zu|rede f = *zureden* II.

zu|reden I *intr.* (h) j-m *~* говорити кому да
би се ободрио (и. осоколио) на што, говори-
ти кому његове утехе ради, ободравати, со-
колити, тешити; наговарати кога; *er läßt*
sich nicht ~ он се не да наговорити. II *Zu|*-
reden n сокољење, бодрење; мољење; нава-
љивање; *auf vieles Zureden seiner Freunde*
на силно наваљивање његових пријатеља;
prv. *Zureden* hilft добар савет не пропада.

zu|reichen *tr.* и *intr.* (h) 1. бити довољан; *~d*
довољан; *v. Satz* 4. 2. = *reichen* II. Уп. *zu-*
langen.

zu|reiten I *intr.* (s) 1. e-m Orte (ауф j-n) *~* ја-
хати ка коме месту (ка кому). 2. *tüchtig ~*
брзо (и. журно) јахати. II *tr.* *~* ein Pferd *~*
изјахати коња, обучити коња јашући га. III
Zu|reiten n *~* обучавање јахањем.

Zu|reiter m обучавалац јахањем, дресер; у-
читељ јахања; коњушар.

zu|rennen *intr.* (s) = *zulaufen* I и 2.

Zu|richer {цурџхр} [Zürich {цурџх}, град у
Швајцарској] I *m* 2t, *~in {~н}* f 3c Цириш-
а|нин, -ка. II *a inv.* циришки; *~ See* Циришко
језеро.

Zu|richt(e)... {цурџхр-}: *~bogen m* *~* табак за
дотеривање; *~maß n* = *Winkelmaß*; *~messer*
n *~* нож *m* за дотеривање.

zu|richten I *tr.* и *refl.* 1. (с)и|~управити (се) ка
(и. према)..., управљати (се) ка (и. према)..., о-
кренути (се) ка (и. према)... 2. а) спре|мити
-ати, справити, -љати; спремити, распо-
редити; б) *~ die Speisen ~* удесити (и. за-
чинити) јело; e-n Hasen *~* уредити зеца;
с) *~ (Holz, Stein) aus dem Groben ~* (о)те-
сати (дрво, камен); *zum Verkauf ~* прода-
вати наситно, крчмити; *das Leder ~* учини-
ти (и. урадити) кожу; *ein Zeug ~* дотер(ив)
вати тканину, да(ва)ти сјај (и. прелив) тка-
нини; *~* дотер(ив)ати, уде|сити, -шавати; д)
~ припремити, -ати, измерити. 3. *iro.* j-n arg
(и. schlimm, übel) *~* жестоко (и. ваљано) ко-
га удесити; *schrecklich zugerichtet* страшно
удешен. II *Zu|richten n*, *Zu|richtung f* спре-
мање; справљање; удешавање; готовљење,

зачињавање; тесање; чињење; *~* дотерива-
ње, удешавање. [теривање (и. удешавање)]
Zu|richte|papier n *~* хартија *f* (и. папир) за до-
Zu|richter m спремач, удешавач, дотеривач,
чињач, израђивач.

zu|riegeln *tr.* зашипити, затв|орити -арати
резом, ставити (и. метнути) резу на.

zū|rnen {цурн} [свн.: *Zorn*] I *intr.* (h) 15a
гневити се, љутити се, срдити се (*über et.*
acc., *um et. acc.*, *wegen e-r Sache gen.* због
чега, на што, j-m на кога); j-m (и. *auf j-n*,
mit j-m) *~* љутити се на кога, бити љут на
кога. II *Zū|rnen n* гнев(љење *n*) *m*, љућење,
љутња, срдња *f*, сриба *f*.

zu|rollen I *intr.* (s) котрљати се (и. котурати
се, ваљати се ка (и. према)... II *tr.* затвори-
ти котрљајући. [затиснути се] *рђом.* I

zu|rosten *intr.* (s) зарђати, запустити се (и. I
zu|rren {цуррн} *~* *×* [нвн. оном.] I *intr.* (h) 15a
(за)курталити, (при)везати лађу за обалу. II
Zu|rren n, *Zu|rung f* куртаљење, закурта-
љивање, привезивање лађе за обалу.

Zur|ru|he|setzung f стављање пу|стање покоја
(и. у пензију), умировљавање, -ење *n*.

Zur|schau|stellung f излагање *n*, показива-
ње *n*, изношење *n*; изношење *n* на пазар (и.
на видик).

zu|rü|ck {цурџк}, каткад *zu|rü|cke {~}* [свн. *zu*
Rücken] I *adv.* 1. натраг, назад; *~!* натраг!,
назад! 2. заостао. 3. *ell.* *~* (gekehrt): *er ist*
noch nicht ~ још се није вратио. II *n* натраг,
назад.

Zu|rü|ck..., *zu|rü|ck...* {цурџк-} (каткада из ме-
тричких обзира: *zurü|cke*) у слож. са *v*
увек *sep.*, и са глаголским именицама и *a*
означава кретање ка месту из кога се пошло
(и. изишло): *~arbeiten* *intr.* (h) *~* радити
натраг (и. уназад); *~beben* *intr.* (s) (у)стук-
нути (и. узм|аћи -ицати) од страха; *sich ~be-*
geben вра|тити се, -хати се, *fig.* пренети се
у мислима (ап e-n Ort у неко место); *~be-*
gehen I *tr.* тражити (и. захтевати, искати)
натраг; II *intr.* (h) жудети (и. желети) (по)-
вратити се (и. да се врат|и, -е итд.); *~be-*
gleiten I *tr.* j-n *~begleiten* (ис)пратити кога
назад, вра|тити -хати кога; II *~begleitung f*
праћење *n* натраг; *~behalten* I *tr.* задржа-
(ва)ти; II *~behaltung {~бехалтун}* *f* 3b за-
државање *n*; *~behaltungs|recht n* право за-
државања; *~bekommen* *tr.*: а) доби(ја)ти
натраг; *ich habe das Buch ~bekommen* добио
сам књигу натраг, вратили су ми књигу; б)
доби(ја)ти натраг, повратити; *sein Geld*
~bekommen добити свој новац натраг, повра-
тити свој новац; *~berufen* I *tr.* поз(и)вати на-
траг; опоз(ив)ати; II *~berufung f* позивање *n*
натраг; опозивање *n*; *~beugen* *tr.* = *~bie-*
gen; *~bezahlen* I *tr.* вра|тити -хати новац;
II *~bezahlung f* враћање *n* новца; *sich ~be-*
ziehen односити се на, бити у вези са; *~be-*
züglich a gr. = *reflexiv*; *~biegen* I *tr.* и *refl.*:
(с)и|~бегити савијати (се) натраг, савити
(се) натраг, посу|вратити (се), -враћати (се),
повијати (се) уназад, повити (се) уназад;
II *~biegung f* са-, по|вијање *n* уназад, посу-

враћање *n*; ~bleiben I *intr.* (s). a) заоста(ја)-ти (и *fig.*), изоста(ја)ти; hinter den andern ~bleiben заоста(ја)ти за другим (и. иза других), изоста(ја)ти за другим (и. иза других); meine Uhr bleibt ~ (gegen die Bahnhofsuhr) мој часовник заостаје (према железничком); ~gebliebene Depesche непредан брзојав; b) оста(ја)ти; надживети; zu Hause ~bleiben оста(ја)ти код куће; c) ~geblieben заостао; II ~bleiben *n* заостајање, изостајање; ~blikken *intr.* (h) (по)гледати иза себе, (по)гледати назад; in die Vergangenheit ~blicken пренјети се -осити се у прошлост; ~bringen I *tr.* a) вра|тити, -вати, донети натраг; вра|тити, довести натраг; *fig.* j-n zur Pflicht ~bringen (по)вратити кога његовој дужности; die Rebellen zum Gehorsam ~bringen (по)вратити бунтовнике послушности; j-n ins Leben ~bringen (по)вратити кому живот; b) *fig.* diese Verluste haben ihn sehr ~gebracht ови губици су га јако уназидили (и. су јако пореметили његове послове); II ~bringen *n* враћање, враћање у природни положај, ~на-мештање; ~datieren *tr.* ставити -лати рани-ји датум на; ~denken *intr.* (h) вра|тити се -вати се у мислима, (по)мислити уназад; so weit man ~denken kann од памтивека; so weit ich ~denken kann, habe ich nie... колико се сећам, ја никада нисам...; an s-e Jugend usw. ~denken (при)сећати се своје младости итд.; wenn ich an jene Zeiten ~denke када се сетим оних времена; ~diskontieren *tr.* ~ре-есконтovati, поново есконтovati; ~drängen *tr.* потис|нути, -кивати, сузби(ја)ти (den Feind непријатеља); *fig.* сузби(ја)ти; ~drehen *tr.* окре|нути -тати натраг (и. назад), обр|нути -тати натраг; ~dürfen *intr.* (h) *ell.* смети натраг, смети се вра|тити -вати; ~eilen *intr.* (s) (по)хитати (и. журити) натраг, журити се (и. хитати) да се вра|ти, -е итд.; ~erbitten *tr.* измолити натраг; ~erhalten *tr.* = ~be-kommen; ~erinnern I *tr.* j-m et. ~erinnern потсе|вати -тити кога на што; II sich an et. ~erinnern потсе|тити се -вати се на што, се-тити се чега; so weit ich mich ~erinnern kann колико год могу да се сетим; ~erinnerung *f* сећање *n*; ~erobern *tr.* наново освојити, по-вратити; ~erstatten *tr.* = wiedererstatten; ~erwarten *tr.* чекати (и. очекивати) повра-так (*acc.*; *gen.*); ~fahren I *intr.* (s). a) до-в|ести се -озити се натраг, вра|тити се, -ва-ти се, допутовати натраг, (до)пловити на-траг; b) (у)стукнути, тргнути се; II *tr.* до-в|ести -озити натраг, возити натраг; III ~fahren *n* враћање; узмицање, устук *m* (е-г Капоне топа); ~fahrt *f* повратак *m*, вожење *n* (и. пловидба) натраг; ~fallen I *intr.* (s). a) па|сти -дати натраг (и. уназад), пасти нау-знак; *fig.* in denselben Fehler ~fallen пасти поново у исту (по)грешку, ~(у)чинити дело у поврату; in eine Krankheit ~fal-len поново допа|сти -дати исте болести, имати повра-ћај болести. b) одби(ја)ти се; die Schande davon ist auf uns ~gefallen срамота тога је пала на наше главе;

c) an j-n ~fallen поново припа|сти -дати кому; II ~fallen *n* падање натраг (и. уназад); понован пад *m*; повратак *m* болести; по-врат *m*; одбијање; ~finden *intr.* (h и s) и *refl.*: sich ~finden на|ћи -лазити пут ради по-вратка; ~fliegen *intr.* (s) вра|тити се -вати се летећи, вра|тити се -вати се у лету; ~fliehen *intr.* (s) побећи (и. бежати) натраг; ~fließen I *intr.* (s) тећи натраг; Leute, auf welche die Wohltat ~floß људи који су се користили добротинством; II ~fließen *n* течење натраг; ~fordern I *tr.* тражити (и. захтевати, искати, изискивати) натраг, тражити повраћај (*acc.*; *gen.*); II ~fordern *n*, ~forderung *f* тражење (и. искање, захтевање) натраг; тражење повраћаја; ~führbar *a* сводљив (и. ~); ~führ-barkeit *f* ~б сводљивост; ~führen I *tr.*: a) до-вести (и. до)водити) натраг, вра|тити, -вати; b) *fig.* auf et. ~führen свести (и. сводити) на што; auf s-n wahren Wert ~führen свести-одити на (његову) праву вредност; II ~führung *f* (до)вођење *n* натраг, враћање *n*; ~führung auf das Unmögliche свођење *n* на немогућ-но(ст); ~f des Heeres auf den Friedens-stand с-, до|вођење војске у мирнодопско стање, враћање *n* војске на мирнодопско стање; ~gabe *f* давање *n* натраг, враћање *n*, повраћај *m*; ~geben I *tr.* да(ва)ти натраг, (по)вратити, (по)враћати; II ~geben *n* = ~gabe; ~gehen *intr.* (s): a) (по)вратити се, (по)враћати се; b) ~окренути уназад, вра-ћати се; ~gehen lassen вра|тити, -вати, (по)слати натраг; c) ићи натраг (и. натрашке), d) *fig.* auf den Grund (и. die Quelle, den Ur-sprung) ~gehen ићи до темеља (и. основа), (извора, порекла); e) пропасти, не остварити се, разбити се; f) (по)опадати, ићи натрашке; seine Geschäfte gehen zurück његови послови иду натрашке (и. пропадају); ~па|дати, -сти (курс); II ~gehen *n* = Rückgang; ~geleiten *tr.* (от)пратити (и. испратити) натраг; ~ge-zogen I *p.p.* од ~ziehen; II *a* повучен, о-, у|-самљен, самотан; ~gezogenheit {~гцогн-хост} *f* ~б повученост, о-, у|самљеност, са-мотност; ~greifen *intr.* (h): a) маш|ити се -ати се натраг (и. назад); посе|гнути -зати натраг; b) weiter ~greifen поч|ети -ињати поиздаље; ~haben *tr.* имати поново, доћи опет до (поседа) чега; ~halten I *tr.* и *refl.*: a) (сич) ~halten задржати (се), задржавати (се); b) j-n ~halten et. zu tun задржа(ва)ти (и. спреч|ити -авати) кога да учини што; seine Gefühle ~halten сузбијати (и. крити) своја осећања; sich ~halten уздржа(ва)ти се; sein Urteil (и. *intr.* mit seinem Urteil) ~halten уз-држа(ва)ти се од суда, не изрицати -ећи свој суд; II *intr.* (h) mit et. ~halten не изићи -лазити с чиме, скривати (и. тајити) што; ~die Käufer halten sehr zurück купци су јако уздржливи; III ~haltend *p.pr.* и *a*: a) који задржава, задржавајући; b) уздржлив; смо-трен; закопчан, на отстојању; ~haltendes Benehmen држање на извесном отстојању, уздржливо понашање; IV ~halten *n*: a) и ~haltung *f* задржавање, спречавање; сузби-

јање; **b**) само ~haltung *f*: уздржавање *n*, уздржљивост; смотреност; срамежљивост; смерност; **2**holen *tr.* (от)ићи по што да донесе натраг (и. да врати), донети натраг; опет (от)ићи по нешто; *j-n* **2**holen довести кога натраг; **2**jagen *l tr.* натраг гонити (и. вијати, отерати); **II intr. (*s*) јурити натраг, вра|тити -вати се трком; **2**kämmen *tr.* зачешља(ва)ти (die Haare косу); **2**kaufen *tr.* откупити, -љивати; **2**kehren *l intr.* (*s*) вра|тити се, -вати се; nach Hause **2**kehren вра|тити се -вати се кући; **II ~kehren n** = Rückkehr; **2**kommen *intr.* (*s*). **a**) вра|тити се, -вати се; **b**) von-s Meinung **2**kommen одустати од свога мишљења, предомислити се; **c**) опадати, слабије радити, правити рђаве послове; **2**gekommen sein посрнути у пословима; **2**können *intr.* (*h*) моћи натраг (и *fig.*), моћи вратити се; ich kann jetzt nicht mehr zurück сад не могу више натраг; ~kunft {~кунфт} *f* **3b** = Rückkehr; **2**lassen *l tr.*: **a**) оставити -љати иза себе (и. за собом), оставити, -љати, не однети; **b**) ell. *j-n* **2**lassen пу|стити штати кога натраг (и. да се врати); **II ~lassung f** остављање *n*; mit ~lassung mehrerer Kinder остављајући (за собом) више деце; **2**laufen *l intr.* (*s*) (от)рчати натраг, вра|тити се -вати се трчећи; враћати се (за воде; за линије); **2**кретати се уназадно; **II ~laufen n** = Rücklauf; **2**legen *l tr.*: **a**) подложити -агати (и. ставити -љати, мет|нути -ати) натраг; и *refl.* sich **2**legen нагнути се (и. наклонити се) натраг (и. (у)назад); остав|љати -ити на страну; **2**прикључити актима; **b**) (Geld) **2**legen остав|љати -ити (новац) на страну, (са)чувати (беле паре за црне дане); **c**) пре|ћи, -лазити, прева|лити, -љивати (е-п Weg пут); das dreißigste Jahr **2**gelegt haben прева|лити (и. напунити) тридесет година; die Schule **2**gelegt haben свршити школу, завршити школовање; **II ~legen n**, ~legung *f* остављање на страну (и. на причуву); прелажење, прева|љивање; **2**lehnen: sich **2**lehnen наслонити се -ањати се натраг (и. (у)назад); **2**leiten *tr.* (до)водити натраг, довести натраг; *fig.* zu et. **2**leiten = **2**führen **b**; **2**lenken *tr.* управити -љати (и. водити) натраг; **2**leuchten *intr.* (*h*) = abstrahlen **II**; **2**liefern *tr.* отпра|вити -љати (и. [по]слати) натраг, вра|тити, -вати; **2**marschieren *intr.* (*s*) ићи (и. маршовати) натраг, враћати се; **2**отступати се, отступати у реду; **2**melden *tr.* и *refl.* одговорити, одговарати; **2**X sich vom Urlaub **2**melden (при)јавити се по доласку с отсуства; **2**mögen *intr.* (*h*) ell. желети (и. хтети) натраг (и. вратити се, да се врат|и, -е итд.); **2**müssen *intr.* (*h*) морати натраг, морати вратити се (и. да се врати, враћа); ich muß **2** (ја) морам натраг, морам да се вратим; das Buch muß **2** књига мора да се врати; der Tisch muß **2** сто мора натраг, сто се мора помах|натраг; ~nahme {~нам} *f* **3b**. **a**) узимање *n* натраг, враћање *n*; **b**) *fig.* повлачење (е-г Beleidigung увреде, е-с Gesetzentwurfes законског предлога); повлачење *n*,**

опозивање *n* (наредбе, указа); повлачење *n*, опорицање *n*, одрицање *n* (речи, обећања); **2**nehmen *l tr.*: **a**) вра|тити, -вати, узети -имати натраг; **2**X повући (е-п Heeresflügel крило војске); *fig.* sein Wort **2**nehmen пов|ући -лачити (и. тргнути) своју реч; sein Versprechen (е-п Befehl) **2**nehmen пов|ући -лачити обећање (заповест), погазити своје обећање (наредбу, заповест); **b**) извадити (предмет дат на чување, ученика из школе); **2**ди|ћи, -зати; ein Verbot **2**nehmen ди|ћи (и. поништити) забрану; **II ~nehmen a** = ~nahme; **2**nötigen *tr.* примора(ва)ти натраг (и. да се вра|ти, -ћа, -ћају итд.); **2**prallen *l intr.* (*s*) отск|очити, -акати, ско|чити уназад, ~одби(ја)ти се; *fig.* vor Schreck **2**prallen = **2**fahren **b** (у)стукнути од страха; **II ~prallen n** отскак(ив)ање; одбијање; **2**rechnen *tr.* и *intr.* (*s*): **a**) рачунати уназад; **b**) **2**накнадно метнути на рачун (auf: *dat.*); **2**reichen *intr.* (*h*) = **2**gehen **d**; ~reise *f* = Rückreise; **2**reisen *intr.* (*s*) путовати натраг, вра|тити се, -вати се; **2**reiten *intr.* (*s*) вра|тити се -вати се јашући (и. на коњу), (до)јахати натраг; **2**rollen *tr.* (и *intr.* (*s*)) котр|љати (се) натраг (и. назад), котурати (се) натраг, скотр|љати (се) натраг; *intr.* (по)вра|тити се; **2**rücken *tr.* натраг (и. уназад) из-, од-, по|маћи, натраг из-, од-, по|мицати; **2**rudern *l tr.* (по)вратити веслајући, (по)вра|тити лађом (и. чамцем); **II intr. (*s*): **a**) до-веслати натраг, вра|тити се -вати се веслајући; **b**) веслати натраг (и. уназад); **2**rufen *l tr.* *j-n* **2**rufen (по)звати (и. позивати) кога натраг; *fig.* sich (*dat.*) et. ins Gedächtnis **2**rufen сетити се чега, потсе|тити се -вати се на што; **II ~rufen n**, ~rufung *f* позив(а)ње *n* натраг; **2**sagen *tr.*: **a**) окренути се и рећи; **b**) одвратити, одговорити, -арати; ein Kompliment **2**sagen вратити љубазност (комплимент); **2**schaffen *tr.* вратити, однети натраг; **2**schallen *intr.* (*s*) одје|к|нути, -ивати; одби(ја)ти се; **2**schauern *intr.* (*s*) уз-макнути -ицати (и. устукнути) грозећи се устукнути најевивши се; **2**schauen *intr.* (*h*) = **2**sehen; **2**scheuchen *tr.* (от)ерати натраг заплашујући (и. застрашујући); **2**schicken *l tr.* (по)слати натраг, вра|тити, -вати; **II ~schicken n**, ~schickung *f* слање (и. шиљање) натраг, враћање; **2**schieben *tr.* гур|нути -ати натраг; *fig.* *j-n* **2**schieben уклонити кога; *j-m* et. **2**schieben нешто кому натраг послати (и. упу|тити, -ивати); особ. **2**е-п Beweisgrund **2**schieben окренути доказ, тући истим разлогом; *j-m* den Eid **2**schieben одби(ја)ти (и. не примити) кому заклетву; **2**schiffen *l intr.* (*s*) (до)пловити натраг, вра|тити се -вати се лађом; **II tr. вратити (и. донети, довести -озити натраг) лађом (и. бродом); **2**schlagen *l tr.*: **a**) одби(ја)ти (е-п Angriff напад, den Feind непријатеља; den Ball лопту); сузбијати, сузбити; eine Decke **2**schlagen поврнути (и. посувратити) покривач (и. ћебе); die Haare **2**schlagen (ш)че-шља|ти косу уз длаку, зачешља|ти косу; den****

Mantel *2*schlagen загрнути огртач; *2*geschlagener Wagen отворена кола *n pl.*; das Haupt *2*schlagen тргнути главу натраг; *II intr. (s): a)* одби(ја)ти се, (по)вратити се нагло, преврнути се (и. претурити се) наузнако; *b)* *☞* die Preise sind *2*geschlagen цене су (поново) пале; *c)* *☞* auf die Lunge usw. *2*schlagen ударити -ати (и. пасти) на плућа итд., сад напасти -дати плућа, повратити се на плућа; *abs.* (по)вратити се, враћати се; *d)* *☞* (по)враћати се (ка) првобитној врсти, назадовати; *III sich 2*schlagen повући се; *IV ~schlagen n* одбијање; враћање; повртање, посувраћање; загртање; одбијање, превртање, претурање; *☞* падање; ударање, падање, поновно нападање, повраћање; враћање, повратак *m* (ка) првобитној врсти, назадовање; *2*schleichen *intr. (s)* и *sich 2*schleichen (до)шуњати се натраг, дошуњавати се натраг, (до)смуцати се натраг, прикрасти се -дати се натраг; *2*schleppen *tr.* (од)вући (и. одвлачити) натраг, теглити натраг; *2*schleudern *tr.*: *a)* завитлати (и. хитнути) натраг; *b)* завитлати (и. хитнути) уназад; *2*schließen *intr. (h)* закључи(ва)ти уназад (и. из последице о узроку, из потонега о претходноме); *2*schnellen *I tr.* бац(и)ти -ати натраг; *II intr. (s)* отскочи(ти), -акати, отпун(и)ти се, -штати се, (по)вратити се, враћати се (у свој почетни положај); *2*schrecken *I tr.* у-, за(п)лашити, ужаснути, -авати, престрав(и)ти, -љивати; застраши(ва)ти; *II intr. (s).* vor e-r Sache *2*schrecken узмаћи (и. [yc]тукнути) испред чега; *2*schreiben *tr.* отпис(ив)ати, одговорити -арати (писмом); *2*schreiten *intr. (s): a)* кора(к)нути -чати назад (и. натраг); назадовати, опадати; *b)* ићи натрашке (и. назатке); *2*schwimmen *intr. (s)* (до)пливати натраг; *2*segeln *intr. (h)* (до)једрити (и. пловити) натраг; *2*sehen *intr. (h)* (по)гледати иза себе (и. за собом); *2*sehnen *I sich 2*sehnen чезнути вратити се (и. да се врати, -им, -е, -имо итд.), чезнути за повратком; *sich nach dem Lande usw. 2*sehnen чезнути (и. туговати) за пољем (и. природом) итд.; *abs.* er sehnt sich zurück он чезне да се врати, он чезне за повратком; *II ~sehnen n* чежњење, чежњаф, туга *f*; *2*sein *intr.* в. zurück *3*; man ist in ... *dat.* noch sehr zurück у ... (*loc.*) се још јако заостало, (*nom.*) ... је још јако заоста(о), -ла (и. назадна); *2*senden *tr.*, ~*sendung f* = *2*schicken *I* и *II*; *2*setzen *I tr.*: *a)* став(и)ти -љати (и. мет(и)ти -ати) натраг; einen Tisch usw. *2*setzen по-, од(мак)нути сто натраг; das Datum *2*setzen = *2*datieren; *b)* an die vorige Stelle *2*setzen вра(т)ити -ати на раније (и. пређашње) место; и *refl.* sich einige hundert Jahre *2*setzen вратити се за неколико столета; *c)* et. für j-n *2*setzen скл(он)ити -ањати што за кога, остав(и)ти -љати на страну што за кога; *d)* Waren *2*setzen одбаци(ва)ти (лошу) робу; *e)* *fig.* j-n *2*setzen запостављати -ити кога; *sich 2*gesetzt fühlen осећати се запостављеним; *II intr. (s):* über einen Gra-

ben *2*s. прел(и)ти -лазити преко (неког) рова; *III ~setzung f:* *a)* стављање (и. помицање) *n* натраг (и. на страну); враћање *n*; *b)* запостављање, -ење *n*, преправда, унижавање, -ење *n*; über ~*setzung klagen* жалити се (и. тужити се) на запостављање; *2*sinken *intr. (s)* пасти натраг (и. наузнак); *fig.* in das Laster *2*sinken пасти (и. утонуту) у порок; *2*sollen *intr. (h)* треба(ти) се вратити, треба(ти) да се врат(и), -е итд.; ich soll *2* треба да се вратим; er soll zurück (он) треба да се врати, нека се врати; *2*spiegeln *tr.* одбијати, огледати; *2*spielen *tr.* одби(ја)ти (и. одбаци(ти)) (е-н Ball лопту); *2*sprengen *intr. (s)* вра(т)ити се -ћати се трком (и. у трку), (до)јурити натраг; *2*springen *intr. (s): a)* скочит(и) натраг (и. уназад); отскочи(ти), -акати; *b)* über e-n Graben *2*springen прескочити ров; nach Hause *2*springen вра(т)ити се -ћати се кући трчећи; *c)* *☞*, *☞*, *☞* упа(д)ати, -сти, улазити, увлачити се, увући се (в. vorspringen *3*); *2*stecken *tr.* мет(и)ти -аги (и. ту(п)ати -ити) више натраг (и. уназад); *2*stehen *intr. (s): a)* стајати (и. бити, налазити се) натраг; стати корак натраг, узмакнути (за корак); *b)* *fig.* hinter j-m (hinter et.) и. gegen j-n (gegen et.) *2*stehen = nachstehen *2*; *2*stellen *I tr.*: *a)* (по)ставити (и. мет(и)ти, -ати) натраг (и. на страну), по-, од(мак)нути натраг; оставити -љати за доцније; вра(т)ити, -ћати, дотерати назад (eine Uhr часовник); *b)* = *2*setzen *1 c*; *c)* *☞* e-n Militärpflichtigen *2*stellen одложити рок службења неком војном обвезнику; *II ~stellen n, ~stellung f* *☞* враћање, дотеривање уназад; *☞*, ~*stellung wegen zeitlicher Untauglichkeit* одлагање рока службења због привремене неспособности; *2*stoßen *I tr.*: *a)* гурнути -ати натраг, (од)гурнути на своје место; *fig.* in et. (*acc.*) *2*stoßen (од)гурнути у што; *b)* одгурнути (од себе); *fig.* одби(ја)ти, бити одвратан; *II 2*stoßend *p. p.* и *a* ~ одбојан; *fig.* који одбија, одвратан; *III ~stoßen n, ~stoßung f* одгуривање; ~одбијање (и *fig.*); ~*stoßungskraft f* ~ одбојна сила (и. снага); *2*strahlen *I intr. (s)* ~ одби(ја)ти се; *fig.* па(д)ати, -сти; *II tr.* одби(ја)ти; *III ~strahlung f* одбијање *n*; *fig.* падање *n*; *2*streichen *I tr.* (з)гладити натраг (и. уназад); *II intr. (s)* враћати се (селице); *2*streifen *tr.* засук(ив)ати, посувра(т)ити, -ћати, загр(и)нути, -тати (die Ärmel рукаве); *2*strömen *intr. (s)* враћати се, тећи натраг; *2*stürzen *intr. (s): a)* стропошта(ва)ти се (и. па(с)ти -дати) наузнак(о); *fig.* = *2*sinken; *b)* nach Hause usw. *2*stürzen јурити к'о без душе натраг кући, вра(т)ити се -ћати се трком (и. наврат нанос); *2*taumeln *intr. (s)* посрхући (и. тетурајући се) узм(а)ћи -ицати; *2*telegraphieren (*2*telephonieren) *tr.* и *intr. (h)* одгов(о)рити -арати брзојавом (телефоном); *2*tragen *tr.* (од)носити (и. однети) натраг; *2*trassieren *tr.* *☞* изда(ва)ти повратну меницу; *2*träumen: sich *2*träumen in et. (*acc.*) сањарити о прошлости, пренети се мислима у прошлост...; *2*treiben *I tr:* *a)* (о)терати натраг, одби(ја)ти; *☞* den Feind

Зтре́бен отерати непри́яте́ља; das Vieh
Зтре́бен догонити (и. дотерати) стоку с па-
ше; b) f den Schweiß Зтре́бен сузби(ја)ти
зној(е)ње; II *intr.* (s) пловити (и. сплавляти
се) натраг; III *~treibung f* терање *n* натраг,
отеривање *n*; одбијање *n*; сузбијање *n*;
Зтре́тен I *intr.* (s). a) ступити -ати натраг,
отступити, -ати, узма|ћи, -кнути, узмицати;
Зтре́тен! одби!, места!; b) (sich Зziehen) усту-
пити, -ати, пову́ћи се, -лачити се (испред
кога), вра|тити се, -ћати се; *fig.* устукнути
пред ким, уступати; in das Privatleben Зтре-
ten пову́ћи се -лачити се у приватан живот;
von seinem Amte Зтре́тен оставити службу,
дати оставку на службу; von einer Kandida-
tur (einem Unternehmen) Зтре́тен одустати од
какве кандидатуре (каквог предузећа); c) der Fluß tritt in sein Bett zurück река се вра-
ћа (и. повлачи) у своје корито; ♣ hinter eine
Fluchtlinie Зтре́тен упадати, улазити; d) f =
Зschlagen II c; II *~treten n* = Rücktritt; *yn.* и
~schlagen; Зтун *tr.*: a) = Зlegen I a; b) e-n
Schritt Зтун коракнути натраг (и. уназад);
Зү́bersetzen *tr.* преводити -ести на првоби-
тан језик; Зverlangen I *tr.* = Зfordern; II
intr. (h) = sich Зsehen; Зversetzen I *tr.* in
den frühern Zustand Зversetzen (по)вратити
у раније стање; II sich Зversetzen: sich in
e-e Zeit Зversetzen пренети се (у мислима) у
неко време (и. неко доба); *yn.* и Зsetzen I b;
III Zurü|ck|versetzen *n*, Zurü|ck|versetzung *f*
(по)враћање (и. повраћај*m*) (у раније стање);
Зwälzen *tr.*: (с)ваљати натраг (и. [y]назад);
b) одби(ја)ти ваљајући; *fig.* сва|лити, -љива-
ти (auf j-n на кога); Зwandern I *intr.* (s) вра-
ћати се, -тити се; II ~wandern *n*, ~wande-
rung *f* враћање, повратак *m*; Зweichen I *intr.*
(s). a) узма|ћи, -ицати, устукнути, отступити,
-ати; пову́ћи се, -лачити се; попу|стити,
-штати; b) ♣ = Зtreten I c; II ~weichen *n*
узмицање, у-, от|ступање, повлачење; Зwel-
sen I *intr.* (h и s): auf (acc.) (и. zu dat.) et.
Зweisen упу|тити -ћивати на што; II *tr.* a)
j-n an seine Stelle Зweisen да(ва)ти кому
знак да заузме (и. да се врати на) своје ме-
сто; *fig.* усекнути, ућуткати; j-n auf eine
Anmerkung Зweisen упу|тити -ћивати кога
на примедбу; b) — abweisen I; c) одби(ја)ти
(ein Geschenk поклон); j-n (и. j-s Bitte) Зwei-
sen одби(ја)ти кога (чију молбу); ♣ одби-
(ја)ти, изузети, тражити изузеће (acc.: gen.);
III ~weisung *f* упућивање *n*; одбијање *n*; ♣
изузимање, -еће *n*; Зwenden (и. sich Зwenden)
окренути (се), окретати (се); Зwerfen I *tr.*:
a) *tr.* бацити, -ати (и. хит|нути -ати) натраг
(и. иза себе), одбаци(ва)ти (и. *fig.*); b) den Ball
usw. Зwerfen одбаци(ва)ти лонту итд.; *fig.*
j-n in das Elend Зwerfen увалити (и. бацити)
поново кога у беду (и. невољу); c) ~ Licht-
strahlen Зwerfen = Зstrahlen II; d) X den
Feind Зwerfen одбаци(ва)ти (и. одбити, по-
тиснути) непри́яте́ља; II ~werfen *n*, ~wer-
fung *f* бацање (и. хитање) натраг (и. уна-
зад); одбацивање, враћање; одбијање; ~
одбијање; Зwirken I *intr.* (h) деловати на-

траг (и. обратно) (auf et. acc.: на што);
Зwirkendes Gesetz закон са повратном си-
лом (и. повратним дејством); II ~wirken *n*,
~wirkung *f* = Rückwirkung; Зwollen *intr.*
(h): a) хтети натраг, хтети вратити се (и.
да се врати, -е итд.); b) хтети натраг, хте-
ти узмакнути (и. пову́ћи се); Зwünschen *tr.*:
et. Зwünschen желети повратак чега, желе-
ти да се нешто (по)врати; Зzahlen I *tr.* вра-
тити, -ћати, исплатити раније дат новац; II
~zahlung *f* враћање *n* новца; Зzahlen *tr.* бро-
јати уназад (и. натрашке); Зziehen I *tr.* и *refl.*:
a) (sich) Зziehen пову́ћи (се), -лачити (се);
fig. пову́ћи се, пову́ћи реч; b) *abs.* sich von
der Bühne Зziehen пову́ћи се -лачити се са
позорнице, напустити позориште; sich auf
(и. in) sich selbst Зziehen пову́ћи се у се-
(бе); ein zurückgezogenes Leben führen про-
водити повучен живот, живети повучено;
X пову́ћи, -лачити; c) e-n Stuhl usw. Зzie-
hen по-, од|макнути столицу итд. натраг; ♣
ein Geschütz Зziehen пову́ћи топ (из бата-
рије); II *intr.* (s): an e-n Ort Зziehen вра-
тити -ћати се на неко место; in s-e frühere
Wohnung Зziehen преселити се у ранији
стан; вра|тити се, -ћати се (селице); III
~ziehen *n*, ~ziehung *f*: das ~ziehen des Ge-
setzes повлачење закона; ~ziehung e-s Ver-
sprechens повлачење (и. [o]порицање) *n* обе-
ћања; повлачење речи; X = Rückzug.

Zu|ruf *m* 1. позив (упућен кому). 2. довик (и-
вање *n*).

zu|rufen I *intr.* и *tr.*: auf j-n ~ вик|јати -нути
за ким; j-m et. ~ довик|нути -ивати кому
што. II Zu|rufen *n* = Zuruf.

zu|runden I *tr.* заокруг|лити, -љивати, заоб-
л|лити, -љавати. II Zu|runden *n*, Zu|rundung
f заокруг|љавање, -ење, заоб|љавање, -ење;
Zurundung заокруг|љеност, заоб|љеност.

zu|rüsten I *tr.* приправ|ити, -љати, с-, при-
премати. II Zu|rüsten *n*, Zu|rüstung *f* при-
прављање, с-, при|премање; Zurüstung при-
према. [данас.]

zur|zeit (zur|zeit) *adv.* овога часа, сад(a), I
Zu|sage *f* обрицање *n*, обећање *n*, (задана)
реч; обавеза; одобравање *n*, саглашавање *n*,
сагласност, пристајање *n*, пристанак *m*.

zu|sagen I *tr.* 1. j-m et. auf den Kopf ~ тврдити
кому што у лице (и. у брк), оптужи(ва)ти
кога отворено због чега. 2. j-m et. ~ обр|ле-
ицати (и. обећа(ва)ти) кому што; *abs.* да-
(ва)ти реч; примити позив. II *intr.* (h) 1. =
entsprechen I. 2. j-m ~ бити кому по вољи,
бити по чијем укусу, одговарати чијем уку-
су; сви|ћати се -дети се кому, пријати ко-
му. III Zu|sagen *n*, Zu|sagung *f* = Zusage.
zu|sa|mm {узу|зм} = zusammen.

zu|sa|mmen {узу|зм'н} [свн.] *adv.* (yn. beisam-
men, које означава само просторну близи-
ну) заједно; скупа, у друштво, један с дру-
гим; die Menschen sind nicht nur ~, wenn sie
beisammen sind люди нису заједно само кад
су скупа; wir sind ~ angekommen ми смо за-
једно приспели; mit j-m ~ заједно с киме;
alle ~ сви заједно, сви скупа; das macht 100

Mark ~ то је (и. чини) свега (и. укупно) 100 марака.

Zu sa'mmen..., **zu sa'mmen...** {узам-н-}: предмету слож. *с.у* увек *sep.*, и са *s* и *a*. **zaddieren** *tr.* саб(и)рати, збр|јати, -ојити; **~arbeit** *f* сарадња; **geistige ~arbeit** духовна сарадња; **~arbeiten** *intr.* (*h*) и *tr.* а) радити заједно; б) радећи саставити (и. спојити), слити; *c*) на-, при|купити (и. нагомилати) радећи (и. радом); **~backen** *I intr.* (*h* и *s*). а) слеп|ити се, -љивати се, спећи се; б) заједно (и. у друштву) пећи хлеб; *II tr.* а) спећи, спојити (и. саставити) пекући; слеп|ити, -љивати; **~ballen** *I tr.* (и *refl.*) (*sich*) **~ballen** скл|убити (*ce*), уклубити (*ce*), скупити (*ce*), смотати (*ce*). згрудвати (*ce*), згрудвавати (*ce*); *II ~ballen n.*, **~ballung f.** *c.*, уклубљавање, *c.*, у-клубљење, згрудвавање; згрудвотина, слепљевина, конгломерат *m*; **~beben** *intr.* (*s*) уздрхтати; **~behalten** *tr.* држати заједно; **~beißen** *tr.* сагристи, згристи, измрвити (и. иситинити) зубима; *die Zähne ~beissen* стегнути (и. стис|нути -кати) зубе; **~bekommen** *tr.* у-спети *c*(а)купити; *Geld genug ~bekommen* доста новца скупити, наћи доста новца; **~berufen** *I tr.* саз(и)вати; *II ~berufen n.*, **~berufung f** сазив(ање *n*) *m*; **~bestehen** *intr.* (*h*) заједно постојати (и. бити), бити саглашљив са (и. једно с другим), постојати једно поред другог; **~betiteln** *tr.* напросити, *c.*, на|купити просећи; **~binden** *I tr.* а) свез(ив)ати; б) *fest ~binden* стег|нути, -зати, прите|гнути, -зати; *seine Wäsche ~binden* свезати своје рубље, направити дењак од свога рубља; *II ~binden n.*, **~bindung f** свезивање; **~bitten** *tr.* сазвати, поз(и)вати, *c*(а)купити; **~blasen** *tr.* а) *c*(а)купити звуком трубе; б) здувати, сп|ојити -јајати дувајући, стопити дувајући; *c*) здувати, оборити дувајући одозго; **~bleiben** *intr.* (*h*) оста(ја)ти заједно; **~borgen** *tr.* поиспозајмљивати, (по)зајмити (и. позајмљивати) на све стране (и. са свих страна), поузимати на вересију; **~brauen** *tr.* смешати; *fig.* скувати; *fig.* *es braut sich et.* **~** нешто се кува; **~brechen** *I intr.* (*s*) скрхати се, срушити се, скљокати се; *seine Knie brechen unter ihm* **~** клечају му колена; *II ~brechen n.*, **~brechung f** = **~bruch**; **~bringen** *I tr.* а) са-, накупити, *c*(а)купљати, саб(и)рати, зб(и)рати; б) *zwei Personen ~bringen* саставити (и. при-зближити) два лица; *c*) донети, унети у масу; *das ~gebrachte Vermögen* **~** донето имање, донето имање супружника (и. брачника); **~gebrachte Kinder** доводчад, доведена деца, деца из два брака (и. из разних бракова); *II ~bringen n* *c*(а)купљање; спајање, састављање, зближавање, -ење; **~bruch m** скрхавање *n*, рушење *n*, скљокавање *n*, *fig.* слом, пад, расуло *n*; **~bruch** eines Geschäftshauses слом (и. падање *n*) под стечај) неке радње; **~drängen** *I tr.* и *refl.*: (*sich*) **~drängen**: а) сабити (*ce*), сабијати (*ce*), збити (*ce*), збијати (*ce*), стиснути (*ce*), згурати (*ce*); б) зби(ја)ти, сажети, укратко изложити; **~gedrängt** збијен, једар, сажет

(стил); *II ~drängen n.*, **~drängung f** сабијање, збијање, стискање; збијање, сажимање, кратко излагање; **~drückbar** {~др|у|к|бар} *a* ~стишљив; **~drückbarkeit** {~др|у|к|бар|к|д-т} *f* *3b* —стишљивост; **~drucken** *tr.* **~** а) штампати заједно (и. у једну свеску); б) *in ein Werk ~drucken* спојити у једно дело; **~drücken** *I tr.* стис|нути, -кати, стег|нути, -зати, *fig.* стезати; *II ~drücken n.*, **~drückung f** стискање *n*; *fig.* стезање; **~eilen** *intr.* (*s*) дотрча(ва)ти, скуп|ити се -љати се журно, стећи се, слегнути се; **~fahren** *I intr.* (*s*): а) возити се (и. возати се) заједно; **~** *pl*овити заједно; б) *zwei Züge sind ~gefahren* двасу се воза сусрела (и. сударила); *c*) судар|ити се, -ати се; *d*) *im Schlaf ~fahren* тргнути се из сна; *vor Schreck ~fahren* уздрхтати од страха; *II tr.* свозити, свести, дов|озити -ести са свих страна; **~fall m** рушење *n*, слом, пад; пропаст *f*; **~fallen** *I intr.* (*s*): а) срушити се, пасти; пропасти, оронуту; скљокати се, ослабети, омршавети; спла|снути, -шња-вати; спувати се, шљунути се; б) па|сти -дати заједно; *c*) па|сти -дати за-, у|једно, покл|опити се, -апати се, подударати се; *II ~fallen n* рушење, сламање, слом *m*, пад *m*; пропаст *f*; пропадање, ороњавање *n*, оронулост *f*; скљокавање, мршављење, мршавост *f*; сплашњавање, спување; падање уједно, поклапање, подударање; **~falten** *I tr.* (пре-)савити, (пре-)савијати; *II ~falten n.*, **~faltung f** (пре-)савијање; **~fassen** *I tr.*: а) узети и стегнути уруци, зграбити, докопати, ш-, дол-чепати; б) *fig.* *das Ganze ~fassen* обухват|ити -ати целину; *noch einmal ~fassen* у-кратко поновити, сажето пон|ављати -овити; *seine Gedanken ~fassen* приб(и)рати своје мисли, прибрати се; *kurz ~fassen* саж|ети, -имати, укратко изложити, да(ва)ти кратак преглед (*acc. gen.*); = *einbegreifen*; *II sich kürzlich ~fassen* = *sich kurz fassen*; *III ~fassen n.*, **~fassung f** прибирање; сажимање, укратко излагање; **~fegen** *tr.* шчистити, смести, скуп|ити -љати метлом; **~finden** *I tr.* наћи заједно; *II sich ~finden* наћи се, састати се; **~flechten** *tr.* спле|сти, -тати, (о)плести заједно; **~flicken** *tr.* *c.*, за|крпити; *fig.* скрпити, скрпарити, напабирчити; **~fliegen** *intr.* (*s*): а) летети заједно (и. скупа); б) слет|ети, -ати, скуп|ити се -љати се летећи (и. у лету); **~fließen** *I intr.* (*s*) стећи се, стицати се, сли(ва)ти се; састављати се, **~** утицати (и. уливати се) једно у друго; *II ~fließen n.*, **~fluß m**: а) стицање *n*, сливање *n*, састављање *n*, **~** саставци *m pl.*; *~f. von Farben usw.* сливање боја итд.; б) *fig.* *~fluß von Umständen* в. *~treffen* а; *fig.* скупшште *n*, збиралиште *n*; *~fluß von Menschen* слегање *n* (и. слет) људи, налога (и. навала) *f* људи; **~frieren** *intr.* (*s*): а) смрзнути се, заледити се, сципати се; б) скуп|ити се -љати се од мраза; **~fügen** *I tr.* и *refl.*: (*sich*) **~fügen** саставити (*ce*), састављати (*ce*), спојити (*ce*), спајати (*ce*), саши(ва)ти; **~** склопити (*ce*), склапати (*ce*); углавити (*ce*), углављивати (*ce*), у-, з|глоби-

ти; II ~fügen *n*, ~fügung *f* састављање, спајање; углављивање; углобљивање *n*; **2** **führen** *tr.* свести, сводити, удружити(ва)ти, здружити(ва)ти; **2** **gatten**, **2** **geben** *tr.* спојити, сјединити, венча(ва)ти; **2** **gehen** *intr.* (*s*): а) ићи заједно; б) *fig.* ићи заједно, радити на истој (и. заједничкој) ствари; слагати се; с) скупи(ти) се, ~лати се, стопити се, стапати се; саставити се, затворити се; **2** **gehören** *intr.* (*h*) припадати једно другом; чинити (и. сачињавати) део исте целине, бити истога рода, бити пар (и. парица, парњак) један другом, једно другом (и. једна другој, једни другом), одговарати, служити као одговарајући предмет; *die Handschuhe gehören zusammen* рукавице су парице; **2** **gehörig** *a* који (и. што) иде једно с другим, који (и. што) припада једно другом; једнородан, истородан, једнорвстан, истога рода, исте врсте; ~**gehörigkeit** *f* припадање *n* (и. припадност) једно другом, повезаност једно с другим, једнородност, истородност, једнорвсност, истоврсност; **2** **geraten** *intr.* (*s*). а) (су)спрети се, сретати се, наићи једно на друго; б) *fig.* дохватити се, ухватити се у коштац; **2** **gesellen** *tr.* здружити(ва)ти; ~**gesetztheit** {~**gesetztheit**} *f* 3b сложеност (*opp.* Einfachheit); **2** **gießen** *tr.* сипати (и. усутити) заједно, с-, помешати; сли(ва)ти; **2** **gläubigen** {~**gläubigen**} *tr.* (G.) с-, ујединити у истој вери; **2** **grenzen** *intr.* (*h*) граничити се; **2** **haben** *tr.* имати заједно (и. удружен|о -у, -е, сједињено, скупљено); ~**halt** *n* чврстина *f*, чврстоћа *f*; све-за *f*, повезаност *f*; *fig.* склад; **2** **halten** I *tr.* а) држати заједно; sein Geld **2** halten чувати (и. штедети) свој новац; X das Heer **2** halten задржа(ва)ти војску; б) vergleichend **2** halten срањљивати, -нити, упоређити, -ђивати; с) држати заједно (и. заједнички) (mit j-m с ким) (*die Zeitung* новине); II *intr.* (*h*) држати (*intr.*); *fig.* држати се, помагати се међусобно, притицати један другом у помоћ; III ~**halten** *n*, ~**haltung** *f* штеђење, штедња; срањљивање, -ење, поређење; уп. и ~**halt**; ~**hang** *m.* а) (с)веза *f*; спој; однос, одноша; повезаност *f*; непрекидност *f*; keinen **2** hang haben бити... (*dat.*) немати (никаке) везе са...; немати (никаквог) односа са...; sind Sie im ~**hange**? видите ли у чему је (ствар)?, јесте ли обавештени?; in ~**hang** setzen повези(ва)ти, вез(ив)ати; im ~**hang** у својој целокупности; im ~**hang** denken имати везе у мислима; ohne ~**hang** без везе, без јединства; б) ~ привлачна сила *f* између молекула (и **2**), кохезија; **2** **hangeln** I *intr.* (*h*): а) бити (с)везан (и. повезан) (mit et. *dat.* с чим); стајати (и. бити) у (с)вези (са), односити се (на), имати односа (и. одношаја) (са), држати се (са)...; вез(ив)ати се (са)...; слагати се; понашати се, имати се; sagen Sie mir doch, wie die Geschichte **2** hing реците ми како је то текло; б) бити (с)везан (и. повезан), ~ држати се привлачном силом молекула; II **2** **hangelnd** (боље него: **2** **hängend**) *p. pr.* и *a* у (с)вези, (по)везан, непрекидан; **2** **hangelnde**

Gut dobro уједно (и. изједна, у једном ко-
маду); ~hangen *n* = ~hang; 2hängen I *tr.*:
a) вешати (и. обесити) једно(р) поред дру-
гог, вешати (и. обесити) заједно; б) = in
~hang setzen (в. тамо); II *intr.* (*h*) = 2han-
gen; 2hangslos {~~~h~~anglos} *a* без везе, без-
везан, не(по)везан; ~hangslosigkeit {~~~h~~an-
glosigkeit} *f* 3b немање (и. непостојање) *n*
везе, не(по)везаност; 2hauen *tr.* а) сасе[ћи,
цати, (и)сећи, посећи, исцаскапити; X ein
Heergänzlich 2hauen исцаскапити војску, по-
и[сећи војску на комаде; б) *fam.* j-n 2haue
измлатити, издеветати кога; 2häufen I *tr.*
(на)гомилати, нагомилавати; Schätze 2haufen
на)гомилати благо; ~geol. нагомила(ва)-
ти, слепити; II ~häufung *f* гомилање *n*, на-
гомиланање *n*; 2heften I *tr.* сави[вати(ва)ти; све-
зати, проши(ва)ти (ein Buch књигу); II ~hef-
ten *n* прошивање; 2heilen I *intr.* (*s*) зара[сти,
шћивати (рана), залечити(ва)ти се, замла[ди-
ти, ~ћивати; II *tr.* X састав[ити, ~љати, спо-
јити; 2hetzen *tr.* (на)тукати (и. [на]пу[ди]-
ти, [на]хушкати) једног против другог; 2holen
tr. (на)доносити, подносити, навући;
2kauern: sich 2kauern чуњити се, шчу-
њити се, шћућурити се; скупити се к'о две
паре у кеси; 2kaufen I *tr.* а) на-, по[купов-
вати; (на)гомилати, нагомилавати; б) aus
allen Gegenden 2kaufen на)куповати свих
страна; alles Korn 2kaufen покуповати све
жито(зеленашења ради); II ~kaufen *n*: durch
das ~kaufen von vielen Büchern покупова-
вши многе књиге, куповином многих књига;
селенашка куповина *f*; 2ketten *tr.* а) (по)-
везати (и. везивати) ланц[ем -има, вез(ив)-
ати ланцем једно за друго, заланчити једног
с другим; б) j-n mit e-m andern 2ketten око-
вати некога с неким другим; II ~ketten *n*,
~kettung *f* (при)везивање ланцем, заланча-
вање; окивање; 2kiten *tr.* с-, залепити (и.
спојити) китом, закитовати; затиткати леп-
ком; 2klammern *tr.* X спо[јити -ајати (и.учвр-
стити, везати) скобом (и. стегом, спојом); ~
klang *m* склад; сагласност *f*; 2klappbar {~~~к~~лап-
бар} *a* с-, за[клопљиве; 2klappen I *tr.* с-, за[к-
лопати, с-, за[клопити, затв[орити. -арати;
II *intr.* (*s*): а) *fam.* = klappen I 3; б) с[кљоска-
ти се, пасти (и. срушити се) од умора; s-e
Zähne klappen zusammen зуби му (за)-
цвочотаху; *fam.* er ist recht 2geklappt с[кљо-
као се, уфитиљно је, ушибио је; 2klaub-
en *tr.* набиљуштити, напабирчити; 2kle-
ben I *intr.* (*h*) бити с-, при[лепљен, држа-
ти (mit et. са чим); II *tr.* слеп[ити, ~љива-
ти; III ~kleben *n*, ~klebung *f* слепљивање,
-ење; 2kleistern слепити -љивати ћиришем;
2klingen I *intr.*: а) (*s*) стопити -пати (и.
по-, измешати) звуке своје; слогати се,
складно звучати; б) (*h*) mit den Gläsern 2-
klingen куцати се -нути се чашама; 2kneten
tr. (у)месити, гвечити; 2knüpfen *tr.* (с)ве-
зати заједно, (за)везати, (за)везивати, за-
узла(ва)ти; 2kochen *intr.* (*s*) кувати заједно;
укувати се; 2kommen *intr.* (*s*): а) до[ћи -
лазити заједно; б) скупити се, ~љати се, са-

ста(ја)ти се; **c)** саста(ја)ти се, (су)срести се, (су)сретати се, видети се, виђати се; **mit j-m** *z*kommen саста(ја)ти се (и. *[cy]срести се*) с киме; **d)** *fig.* scharf mit j-m *z*kommen жестоко се дохватити с киме; *z*koppeln *tr.* = koppeln I и 2; *z*kriechen *intr.* (s): **a)** завлѣти се -лачити се (и. ући, ушуњати се) заједно; **b)** = *z*schrumpfen; *z*krümmen: sich *z*krümmen сави(ја)ти се, искривити се, згрчити се, уви(ја)ти се; *~kunft* {*~кунфт*} *f* 2f састанак *m*, скуп *m*, збор *m*; сусрет *m*, виђење *n*; (verabrede) *~kunft* састанак; *z* (zwei)er Planeten) положај *m* (средишта двеју планета) у истој равни нормалној на еклиптици; *z*läppern *refl.* в. *läppern* 2; *z*lassen *tr.*: **a)** оставити -љати заједно; **b)** *etl.* допу|стити -штати да се састане, -у; *~lauf* *m* 1. = Auflauf 1; 2. = *~fluß*; *z*laufen I *intr.* (s): **a)** трчати заједно; **b)** дотрчати у гомили, слелѣти се, -гати се, навалити, нагнати, скрдити се; *z*gelaufenes Volk светина *f* с коца с конопца; стицати се, стећи се, саставити се, -љати се; сли(ва)ти се (за боје); саста(ја)ти се, наи|ћи -лазити једно на друго, (су)срести се, (су)сретати се; сударити се; *z* in e-n Punkt *z*laufen стицати се у једну тачку; **c)** mit den Köpfen *z*laufen лупити се главама, ударити главу о главу; **d)** = *ge-riinnen* 1; die Milch ist *z*gelaufen млеко се про-грушало; **e)** = *eingehen* I 6; bei der Wäsche *z*laufen скупити се -љати се при прању; **f)** *fig.* das Wasser im Munde *z*laufen machen изаз(и)вати зазвбице, натерати воду на уста, изаз(и)вати плускање воде иза зуба; II *~laufen* *n*: **a)** = *~fließen* a; **b)** *z* стицање; *~судар* (ање *n*) *m*; скупљање; *z*läuten I *intr.* (h) alle Glocken *z*läuten lassen звонити (и. уда-рити) у сва звона; II *tr.* скупити -љати зво-њењем; I *~läuten* *n*. unter dem *~läuten* der Glocken уз звоњење (и. на звук) свих звона; *z*leben I *intr.* (h) живети заједно; mit j-m *z*leben живети с ким; II *~leben* *n* заједнич-ки живот *m*; заједничко живљење; *z*legbar {*~лѣкбар*} *a* склопив, који се може са-, пре-вити, склопити; *z*legen I *tr.* и *refl.*: **a)** ставити -љати (и. мет|нути -ати) заједно; alles auf e-n Haufen *z*legen метнути све на једну гомилу; **b)** (Geld) *z*legen сревенити се, направити ре-вену; **c)** e-n Brief, Wäsche usw. *z*legen сави- (ја)ти писмо, рубље; ein Taschenmesser *z*legen склопити -apati (и. затв|орити -арати) цепни ножић; ein Tau rund *z*legen укутура- (ва)ти уже; II *~legen* *n*, *~legung* *f* скупљање; сревавање, прављење реване; са-, преви-јање; затварање; *z*leihen *tr.* наузай|мити, -љивати, на-, с|купити зајмом; sich (*dat.*) e-e Summe *z*leihen скупити једну своту по-зајмицама са свих страна; *z*leimen *tr.* стутка-лити, слепити; *z*lesen *tr.*: **a)** читати, наку-пити читањем, (на)пабирчити; **b)** са-, по-, на|купити, сабрати; *z*liegen *intr.* (h) лежати за-једно; лежати (и. бити смештен) један по-ред другог; бити суседан; *z*löten *z* I *tr.* за-, слемити; II *~löten* *n*, *~lötung* *f* за-, слемљи-вање; *z*machen *tr.*: **a)** правити (и. радити)

заједно; **b)** мет|нути -ати заједно, скупити, саставити, спојити; 9 и 7 macht *z* 16 девет и седам су шеснаест; *z*nageln *tr.* заковати, закуцати; *z*nähen *tr.* саши(ва)ти; mit weiten Stichen *z*nähen проши(ва)ти; *z*nehmen I *tr.*: **a)** ein Los mit j-m *z*nehmen уз|ети -има-ти срећку (и. лоз) заједно с ким; **b)** = *z*fassen I a и b; alles *z*genommen све скупа, у-зето укупно; die Kleider *z*nehmen задићи (и. загрнути) одело, задићи се, загрнути се; die Karten *z*nehmen по-, с|купити карте; **c)** *fig.* seine Kräfte *z*nehmen прикупити -љати (и. напегнути) све своје силе; seine Gedanken *z*nehmen приб(и)рати се; seine Gedanken bei et. (*dat.*) *z*nehmen прикупити (и. прибрати) све мисли своје око чега, обратити сву своју пажњу на што, усредсредити на што своје мисли; das Seinige *z*nehmen чувати (и. ште-дети) своје; II sich *z*nehmen: **a)** = *z*nehmen I c; **b)** прибрати се, смирити се, стишати се; **c)** бити на опрезу; уздржа(ва)ти се, умери-ти се; III *~nehmen* *n* са-, прикупљање, при-бирање (снага); прибирање, прикупљање мисли; *z*ordnen I *tr.* са-, у|редити, са-, у|ређи-вати; II *~ordnung* *f* са-, у|ређивање, сређе-ност; *z*packen *tr.*: **a)** alles in einen Ballen *z*-packen удењч(и)ти -авати све у један дењак, спремити све у један дењак, **b)** = *racken* 1; *z*passen I *intr.* (h) подешавати се један пре-ма другом, пристајати један уз другог, од-говарати једно другом; слагати се међу со-бом; *z*passende Farben боје које се слажу, складне боје; II *tr.* поде|сити, -шавати, са-ставити, -љати; прила|годити, -гођавати, удесити, дотер(ив)ати; сложити; *z*pferren *tr.* спојити у једну парохију (Dörfer села); *z*pferchen, *z*pfropfen *tr.* са-, у|торити, затво-рити заједно у тор; *fam.* са-, по|трпати, зби-ти, саби(ја)ти; *z*pressen *tr.*, *~pressen* *n*, *~pressung* *f* = *z*drücken I и II; *z*pumpen *fam.* *tr.* = *z*borgen; *z*raffen *tr.* по-, раз|гра-бити, згрнути, покупити журно; seine Kräfte (и. sich) *z*raffen = *z*nehmen I c; die Kleider *z*raffen = die Kleider *z*nehmen (в. тамо I b); *z*rechnen I *tr.* саб(и)рати, (с)рачунати, сра-чунавати; alles *z*gerechnet сврга, укупно, све скупа; **b)** wir wollen unsre Exempel *z*rechnen заједно ћемо да рачунамо; II *intr.* (h) mit j-m *z*rechnen обрачуна(ва)ти се с киме, уредити с ким своје рачуне; III *~rech-nung* *f* сабирање *n*, збрајање *n*; срачунава-ње; обрачунавање *n*, уређивање *n* рачуна; *z*reimen *tr.*, *intr.* и *refl.* = *reimen* I (особ. b); reimen Sie das *z*, wenn Sie können уредите (и. удесите, сложите) то ако можете; *z*reisen I *intr.* (s) путовати заједно; II *~reisen* *n* путова-ње заједно; *z*reißen *tr.* = niedererreißen I b; *z*reiten I *intr.* (s): **a)** јахати заједно; **b)** = *z*rennen b; II *tr.* ein Pferd *z*reiten = zureiten II; *z*rennen *intr.* (s). **a)** = *z*laufen I a и b; **b)** *fam.* *fig.* mit j-m *z*rennen имати с ким сукоб; *z*ringeln *tr.* сковрчити, скотурати, сави(ја)-ти, смотати; *z*rollen I *tr.* и *refl.* (sich) *z*rollen са-, у|котурати (се), са-, у|котуравати (се), са-, у|вити (се) у котур (и. у трубу), са-, у|вијати

(ce) у котур (и. у трубу); II ~rollen *n*, ~rol-
lung *f* с-, укотуравање, савијање у котур (и.
у трубу); *2*rotten I *tr.* и *refl.*: (sich) *2*rotten
скрдити (ce), скрђивати (ce), шчопорити (ce),
шчопоравати (ce); II ~rottung *f* 3b скрђива-
ње, -ење, шчопоравање; *2*rücken I *tr.* при-
м|аћи, -ицати; II *intr.* (s) прим|аћи се, -ица-
ти се; ~ruf *m* свикавање *n*, сазив(ање *n*);
*2*rufen I *tr.* свик|ати, -нути, саз(и)вати; III
~rufung {~руфун} *f* 3b = ~ruf; *2*rühren *tr.*
с-, по-, измешати, смутити; збрљати, збр-
кати; *fig.* alles *2*rühren све збркати; *2*scha-
ren *tr.* и sich *2*scharen = scharen; *2*scharren
tr. згртати, згрнути; *2*schau(d)ern I *intr.* (s)
згр|озити се, -ажати се, престравити се, пре-
пасти се, за-, у|препастити се, стрести се
(и. уздрхта|вати) (од страха); II ~schau-
(d)ern *n* згражање, запрепашћење, стресање
(и. уздрхтавање) од страха; *2*schaufeln *tr.*
згр|тати -нути лопатом; *2*schichten *tr.* (на)-
слагати, распоредити на слојеве, сложити;
*2*schieben I *tr.* догурати, прим|аћи, -кнути,
примицати, приби|вати, приближи|вати; II
~schieben *n* догуривање, примицање, при-
бијање, приближавање; *2*schließen *tr.*: a)
срушити (и. разорити) хицима из пушака и.
топова, оборити из пушака (и. из топова),
пострељати; b) eine Summe *2*schließen по-
скупити (извесну) своту (ревеном); II *intr.*
(s) пуцати заједно (и. у исто време); *2*schla-
gen I *tr.* (s): a) изби|вати (и. звонити) за-
једно; b) сударити се, -ати се, удар|вати -и-
ти (и. луп|вати -ити) једно о друго, залупити
се, затворити се с треском; сурвати се, сру-
шити се, сручи|вати се; die Wellen schlugen
ihm (ihm über den Kopf) *2* wали пре|оше пре-
ко њега (и. пре|оше му преко главе), вали
се склопише над њим; *fig.* alles Unglück
schlägt über mich *2* сва несрећа навалила (и.
сручила се) на мене; *fig.* ... auf meinem Haupt
schlagen sie *2* ... сручују мени на главу; II
tr.: a) die Hände *2*schlagen плескати рукама
(vor Freude од радости); die Hände über dem
Kopfe *2*schlagen склопити руке и дићи их к
небу, дићи склопљене руке к небу; b) e-p
Brief usw. *2*schlagen сави|вати писмо итд.;
c) спојити (и. саставити) ударајући; скло-
пити, спојити, саставити, направити; d) den
Lehm der Tenne, die Tenne *2*schlagen наби-
(ја)ти земљу гувна, гувно; e) разби|вати,
поразбијати, скрхати, уништити; f) zu e-m
Kapital *2*schlagen спојити (и. здружити) у
један капитал; Geld aus et. *2*schlagen на-
правити паре од чега; *2*schleppen *tr.* с-, на-
вући, на-, з|гомила|вати; *2*schließen *tr.*: a)
оковати заједно (зликовце итд.); b) die
Reihen *2*schließen зби|вати редове; II *intr.*
(h) gut *2*schließen добро (и. тачно) саста-
вити (и. спојити), добро затварати; III ~
schließen *n*, ~schließung *f* окивање заједно,
везивање једним ланцем; тачно састављање
(и. спајање); *2*schmelzen I *intr.* (s): a) сто-
пити се, стапати се, сталити се; b) *fig.* (ис)-
топити се, неста|вати; пропе|дити се, -ђи-
вати се; II *tr.* стопити, стапати, сталити (и

fig.), III ~schmelzen *n*, ~schmelzung *f* ста-
пање (и *fig.*); *2*schmieden *tr.* ☼ заварити ку-
јући, завари|вати; *fig.* (с)ковати заједно;
*2*schmiegen: sich *2*schmiegen припи|вати се
једно уз друго, приљубити се -љивати се
једно уз друго; *2*schmieren *fam.* I *tr.* на-
шкрабати, слупати, скрпити; II ~schmieren
n, ~schmierung *f* шкрабање, скрљење, са-
стављање извацама из туђих дела; *2*schnallen
tr. скопча|вати, спетљати, с-, при|тегнути;
*2*schnüren *tr.* сте|зати -гнути врпцом (и. у-
зицом), с-, за|везати врпцом (и. узицом); e-p
Ballen *2*schnüren увез(ив)ати дењак коноп-
цем; fest *2*schnüren чврсто стегнути, сти-
снути; *fig.* das schnürt mir das Herz *2* срце
ми се стеже на то; *2*schrauben *tr.* сте|гнути
-зати завртњем; *2*schreiben *tr.*: a) написати
(и. саставити) позајмицама из туђих дела,
слупати, збубати; b) (на)писати за-, у|једно,
(на)писати једном речи; c) was der Mann
alles *2*schreibt! шта(ти) тај човек све не на-
пише! да пискарала од овог човека!; ~schrei-
ber *m* писац који се служи туђим делима,
компилятор; *2*schrumpfen *intr.* (s) збрчка-
(вати) се, смежурати(вати) се; сковрати се,
наб(и)рати се; скуп|ити се, -љати се, згрчи-
ти се, шљунути се; уп. и eingehen 16; набора-
ти се; *2*schütteln *tr.* стрес|вати, снажно (по)-
трести, *уздрмати; *2*schütten *tr.* стрпати,
метнути заједно; помешати; *2*schweißen I
tr. ☼ заварити(вати); II ~schweißen *n* завари-
вање; ~schweißer *m* ☼ заваривач; *2*setzbar
a = *2*stellbar; *2*setzen I *tr.* и *refl.*: a) мет|ну-
ти -ати (и. ставити) заједно (и. једно поред
другог), састав|ити, -љати; X die Gewehre
*2*setzen саставити пушке; b) сложити, сла-
гати; *2*gesetzt sein, sich *2*setzen бити сло-
жен (aus et. *dat.* из чега, од чега); c) ☼ и *Λ*
спојити, спајати; ☼ склопити, склапати (e-e
Uhr, e-e Maschine часовник, stroj); *fig.* aus
lauter Bosheit *2*gesetzt sein бити садељан од
пакости; II *2*gesetzt *p. p.* и *a* сложен; II ~set-
zen *n* = *2*setzung; ~setzer *m.* a) слагач,
састављач; b) склапач; ~setzung *f*: a) састав-
љање *n*; слагање *n*; склапање *n*; спајање;
☼ *Λ* (opp. Analyse) синтеза; b) састав *m*,
слог *m*; склоп *m*, спој *m*; *2*singen I *intr.* (h)
и *tr.*: a) певати заједно; b) sich (*dat.*) ein
Vermögen *2*singen (и)спевати имање, стећи
имање певајући; II ~singen *n* заједничко пе-
вање, певање у хору, хорско певање; *2*sin-
ken I *intr.* (s) скљокати се; срушити се; II
~sinken *n* скљоквање, изнемагање, руше-
ње, пад *m*; *2*sitzen *intr.* (h) седети заједно;
држати заједно; *2*spannen *tr.* упре|гнути
-зати заједно; *2*sparen *tr.* наштедети, ску-
пити (и. [на]гомити штдеди); *2*sperrern
tr. затворити заједно; *2*spetteln *tr.* ☼ (G.)
= *2*stückeln; ~spiel *n* ☼ заједничка складна
игра *f*, ансамбл *m*; *2*sprechen I *tr.* венчати;
*2*stellen *tr.* мет|нути -ати у исту стају (и.
шталу); *2*stecken I *tr.*: a) приба|дати -ости
заједно, спојити (и. саставити) прибадачом
(и. чиодом); b) метнути заједно; *fig.* die
Köpfe *2*stecken ху|орити, домунђавати се;

II intr. (h). immer **2**stecken бити увек заједно; **2**stehen **intr. (h).** а) бити (и. стајати) заједно; **fig.** бити заједно, припадати истој странци; б) **fig. gut 2**stehen слагати се; **с) удружити се, заједнички радити; 2**stehlen **I tr.** на-, по|красти; **II sich 2**stehlen кришом (и. крадом) се саста(ја)ти; **2**stellbar а састављив, сложљив, спојљив, склопљив; **2**stellbares Rundreisebillet сложена кружна пут-**ничка** карта; **2**stellen **I tr.:** а) став|ити -ља-ти заједно; састав|ити, -љати, спојити, спа-јати, склоп|ити, -апати, по-, у|десити; удру-жи(ва)ти, здружи(ва)ти, везивати; nach Klassen **2**stellen распоре|дити -ђивати (и. раз-де|лити -љивати) у разреде; скуп|ити, -ља-ти; zur Vergleichung **2**stellen саставити (и. покупити) сравњења ради; in e-r Tabelle **2**stellen саставити (и' спојити) у једној табли-ци; das Wahlergebnis **2**stellen пребројавати гласов|нице, -е; Farben usw. passend **2**stellen пробирати (и. здружи(ва)ти) складне боје; e-n Strauß **2**stellen направити киту; **II ~stellen n, ~stellung f** спајање, састављање, склапа-ње; у-, здруживање; распоређивање, разде-љивање, разврставање, раздеоба; скупљање; сравњивање, -ење, упоређивање, упоређење, списак **m**, таблица **f**, кратак преглед **m**, из-вод **m**; ~stellung des Wahlergebnisses пре-бројавање гласов|ница; **2**steuern **tr.** удру-жи(ва)ти правећи ревену; **abs.** (с)ревенити се, направити ревену; **2**stimmen **I intr. (h):** а) **3** слагати се, бити у складу, бити ускла-ђен (и. зглашен); mit et. **2**stimmen слагати се (и. подударати се) с чим; nicht **2**stimmen не слагати се; б) гласати заједно; **II ~stim-mung f** слагање **n**, склад **m**; **2**stopfen **tr.:** а) стрпати, стуткати, збутати; б) = stopfen 2а; **2**stoppen **I tr.** = stoppeln I, особ. **fig.** с-, на|пабирчити, с-, на|палетковати; **II ~stoppelung {~штѡп|лун,} f 3b** = stoppeln II; пабирчеви-на, палетковина, крпеж **m**; ~stoß **m** судар (X, **с, ~), fig.** сукоб (и X); **2**stoßen **I tr.:** а) су-дар|ити, -ати, сукоб|ити, -љавати, удар|ати -ити једно о друго; die Gläser (и. mit den Gläsern) **2**stoßen куцати се -нути се чаша-ма; б) спојити, спајати, саставити, склопи-ти; **с) (с)туцати (im Mörser у авану); д) сру-штити, стровалити; II intr. (h и s):** а) суда-р|ити се, -ати се (и **3**), **fig.** сукоб|љавати се, -ити се, бити у сукобу; б) = 2grenzen; **2**sto-Bend оближњи, суседни; **с) X** спојити се, спајати се, саставити се, успоставити везу; **III ~stoßen n.** а) = ~stoß, сударање, сукобља-вање **n**; б) спајање, састављање; **2**streichen **tr.:** а) згрнути, згртати, с-, по|купити; б) скратити (за позорницу неки комад); **2**strö-men **I intr. (s)** стицати се, сливати се; **II ~strömen n** стицање, сливање; **2**stücke(I)n **I tr.** скрп(арити); **II ~stücke(I)n n (с)крпљење; ~sturz m** рушење **n**, пад, слом (и **fig.**), про-паст **f**; **2**stürzen **I intr. (s)** (с)рушити се, сур-вати се; **II ~stürzen n, ~stürzung f** = ~sturz; **2**suchen **tr.** по-, с|купити, приб(и)рати, прикупљати, збирати; **fig.** набиљуштити; **2**sudeln **tr. fam.** = 2schmieren; **2**tragen **tr.**

с-, на|нетити, на-, с|носити, с-, по-, на|купити; покупити, узети из туђих дела; **2**treffen **I intr. (s):** а) mit-ea. **2**treffen срести се (слу-чајно), наићи један на другог; mit j-m **2**tref-fen срести се с ким, сусрести кога; б) стећи се, стицати се, догодити се (и. десити се) истовремено, покл|опити се, -апати се; zu et. (**dat.**) **2**treffen доприн|ети -осити чему; **с) mit et. 2**treffen слагати се с чиме; **II ~treffen n:** а) сусрет(ање) **m**, стицање **n**, сти-цај **m**; ~treffen von Umständen стицај при-лика (и. околности); б) feindliches ~treffen сукоб(љавање **n**) **m**, судар(ање **n**) **m**; покла-пање, подударање, истовременост **f**; **2**treiben **tr.:** das Vieh usw. **2**treiben стерати (и. зго-нити, с|а|купити) стоку (терајући је испред себе); **2** das Wild (**2**)treiben схакати, с-, на-терати дивљач (на ловце); Geld **2**treiben скупити новац; Ausstände **2**treiben из-, за|остале своте с-, по|купити (и. утерати); **2**tre-ten **I intr. (s):** а) ступ|ити -ати један к дру-гом, приближи(ва)ти се један другом; б) скуп|ити се, -љати се, саста(ја)ти се; zu e-m Ausschub **2**treten саставити (и. образовати) одбор; **с) з-, у|дружи(ва)ти се; радити на за-једничкој ствари; II tr.** згазити, пога-зити; **III ~treten n** = ~tritt, састајање; ~tritt **m** састанак; **4** ~tritt der Gläubiger скуп поверилаца (Хр. веровника); **2**trommeln **tr.** здобовати, скуп|ити -љати лупом добо-ша; **fam.** скуп|љати -ити уз хуку и буку; alles **2**trommeln добовати „збор“; **2**tun **tr. I** ставити (и. мет|нути -ати) заједно, с-, по|ку-пити, здружити; **II sich 2**tun з-, у|дружи(ва)-ти се; **2**wachsen **intr. (s)** **4** срајсти, -шћивати, зара|сти, -шћивати; **2**wehen **tr.** з-, на-дувати, с-, на|вејати, (на)гомилати дувајући; **2**werfen **I tr.:** а) с-, по|трпати, (на)бацати (и. побацати) једно на друго (и. дар-мар), сру-чи(ва)ти; б) спојити у масу; **с) стрпати, с-, из|мешати; fig.** стрпати, метнути у исти ка-луп; **д) оборити, срушити, стровалити; II ~werfen n** с-, на|трпавање; **2**wickeln **tr.** с-, за|мо-тати, са-, за|вити заједно; **2**wirken **intr. (h):** а) делати (и. радити) заједно; б) доприносити-ети (чему), сарађивати (на чему); **2**wirkend који доприноси, који дела у истом правцу, на истој ствари; **II ~wirken n** заједничко делање (и. дејствовање), доприношење, сарађивање, сарадња **f**; **2**würfel **tr.** скупити насумце; **2**ge-würfelt скупљен насумце, шарен; es war eine bunt **2**gewürfelte Gesellschaft било је шаро-лико друштво; **2**zählen **tr.** саб(и)рати, збр|а-јати, -ојити; **2**ziehbar а особ. **4** стегљив, скупљив; ~ziehbarkeit **f** **4** стегљивост, ску-пљивост; **2**ziehen **I tr. и refl.:** а) (с)и(с)и **2**zie-hen скупити (се), скупљати (се); стегнути (се), стезати (се); es zieht sich ein Gewitter zusammen спрема се олуја; б) (с)и(с)и **2**ziehen скратити (се), скраћивати (се); **fig.** скратити, -ћивати, саж|ети, -имати, све-сти, сводити; fest **2**ziehen стег|нути, -зати; **с** Segel **2**ziehen скупити једра; скуп|ити, -љати, сузити, сужавати; **с) сабирати, збр|ојити, -ајати; д) gr.** 2gezogen wer-

den саж|ети се, -имати се; купити, скупљати, стезати; † *ziehend* (es Mittel) (лек) који стеже, скупља; *~ziehende Kraft* сила која скупља (и. стеже); II *intr.* (s) ићи (и. путовати) заједно; (от)селити се заједно, (от)ићи становати заједно; III *~ziehen* *n*, *~ziehung* *f* скупљање; скраћивање; сажимање, скраћивање, свођење; купљење, скупљање, стезање, стискање; *~zwängen* *tr.* скљештити, -авати, јако сте|гнути -зати, силом са-ставити (и. спојити); стрпати, згурати, збутати. Уп. и *aneinander...* [II *adv.* = *zusammen*. I] *zu|sa|mt* {*узуамт*} I *prp.* са *dat.* = *samt* II. I *Zu|satz* {*узуац*} *m* додавање *n*; додатак (zu *dat.* *dat.*); ~ zu *e-m* Buch додатак књизи; *gr.* прирастак; ~ zu *e-m* Testament додатак тестаменту.

Zu|sätz... {~}: *-artikel* *m* допунски артикал; *~steuer* *f* допунски порез *m*.

zu|scha|nden {*ушандн*} *adv.*: пропао, упропаћен, изгубљен (= *zunicht*, *kaputt*, *ruiniert*); ~ *gehen*, ~ *werden* упропа|стити се, -шћивати се, пропа|сти, -дати (и *fig.*), изјаловити се; *sich ~ arbeiten* упропа|стити се (и. урнисати се) радом (и. радећи); *sich ~ fallen* угрувати се; ~ *hauen* испребијати, о-сакатити; убогати; *sich ~ heben* претргнути се; *e-e Hoffnung ~ machen* уби(ја)ти наду; *mag meine Hoffnung ~ werden!* нека пропадне нада моја!; *ein Pferd ~ reiten* упропа|стити коња јахањем; *j-n ~ schlagen* испребијати кога на мртво име.

zu|schanzen *fam. tr.*: *j-m et.* ~ = *zuschieben* 2b.

zu|schärfen I *tr.* ☼ заостр|ити, -авати, на-, изоштрити, (из)брусити; (и)стањити. II *Zu|schärfen* *n*, *Zu|schärfung* *f* заостравање, на-, изоштравање, стањивање, -ење.

zu|scharren I *tr.* закопа(ва)ти (гребући), затрпа(ва)ти. II *intr.* запети копати (и. грепсти), копати ли копати (G.).

zu|schauen *intr.* (h) мотрити, гледати на..., посматрати; *e-g Sache* (*dat.*) ~ гледати (и. посматрати) што, бити очевидац чега; *j-m ~ гледати* кога, гледати (и. посматрати) кога како (и. где) ради.

Zu|schauer {*ушџер*} *m*, ~ *in* *f* посматра|лац, -ица, гледа|лац, -ица; сведо|к -чица; ~ *plätze* {~} *m pl.* места *n pl.* за гледаоце (посматраоце); ~ *raum* *m* ☼ простор за гледаоце; дворница *f*.

Zu|schauerschaft {~*шџфт*} *f* 3b гледаоци *m pl.* *zu|schau|eln* *tr.* загр|тати, -нути (и. затрпати, ис-, на|пунити) лопатом.

zu|schicken I *tr.* 1. *j-m et.* ~ (по)слати кому што. 2. ☼ спрем|ити, -ати; *sich ~ спрем|ати* се, -ити се. II *Zu|schicken* *n*, *Zu|schickung* *f* слање, шиљање, пошиљка.

zu|schieben *tr.* 1. затв|орити -арати гурајући. 2. *j-m et.* ~: а) гурати што ка кому (и. према коме), догур(ив)ати кому што; б) *fig.* дотурити -ати кому што, тутнути што кому (у руке); (на)товарити (и. сва|лити -ливати) на кога; *j-m die Schuld ~ бацити* (и. пребацити) кривицу на кога; в. Eid.

zu|schießen I *intr.* 1. (h) ис-, о|палити, пу|ћи

-цати на... 2. (s) = *losschießen* II; *er schoß auf uns zu*, *er kam auf uns zugeschossen* он суну (и. он се устреми) к нама. II *tr.* 1. доба-ци(ва)ти, бац|ати, -ити (и. хит|ати, -нути) (*dat.* на); *dem Feinde Kugeln ~ бацати* метке на непријатеља, пуцати на непријатеља ме-цима; *fig. j-m Blicke ~ добавивати* погле-де кому. 2. *Geld ~ приложити* -агати нов(а)ца, дода(ва)ти (и. да|ва)ти новца и са своје стране, допунити неку своту новца. III *Zu|schießen* *n* = *Zuschuß*.

Zu|schlag {*ушлак*, *ушлџк*} *m* 1. досуђива-ње *n*, досуда *f*, давање (и. уступање) *n* (при надметању, на дражби); *der ~ erfolgt sofort an den Meistbietenden* ствар се даје (и. уступа, досуђује) одмах најбољем понуђачу; *auf et. (acc.) den ~ erteilen* досу|дити -ђивати (и. да(ва)ти, уступ|ити -ати) што. 2. до-датак; повишење *n* (таксе, дажбине), до-плата *f*. 3. ☼, ☼ додатак, средство *n* за то-пљење (и. за растапање).

zu|schlagen I *intr.* 1. (h): а) удар|ити, -ати, луп|ити, -ати; *auf j-n ~ ожећи* (и. распалити) по коме, немилосрдно ударати кога; *er schlägt gleich zu* он одмах удара; *готов је одмах да удари*; *бије за најмању ствар*; б) ударати (чекињем при ковању [за помоћни-ка]). 2. (s) залупити се, треснути, нагло се затворити. 3. (h, s) = *bekommen* II, при-јати. II *tr.* 1. *die Tür ~ залупити* врат(им)а, треснути врат(им)а, нагло затворити врата; затворити, склопити, склапати (die Augen очи, ein Buch књигу). 2. — *zuhauen* II. 3. *j-m et.* ~: а) бац|ити -ати (ударајући) што ка кому (и. према коме); *j-m den Ball ~ (пот)-кечити* лопту (ка) кому, докечити кому лоп-ту; б) досу|дити -ђивати (и. уступ|ити -ати, да|ва)ти кому што; *zugeschlagen!* уступље-но! 4. ☼ пови|сити, -шавати, поди|ћи -зати (и. повисити) цену. 5. ☼ дода(ва)ти средство за топљење. III *Zu|schlagen* *n* ударање, лу-пање; залупљивање, трескање; затварање, склапање; уступање, давање, досуђивање. *Zu|schläger* *m* ковачки момак (и. помоћник) (yn. *zuschlagen* I 1 b).

Zu|schlag... {*ушлак*, *ушлџк*}: ~ *gebühr* *f*, ~ *porto* *n* накнадна такса *f*, доплата *f*; ~ *karte* *f* ☼ доплатна карта; ~ *prämie* *f* доплатна премија.

zu|schleifen [schleifen¹] *tr.* избрусити, изгла-чати, уоблич|ити -авати брусећи (и. бруше-њем); *e-n Stein vieleckig ~ избрусити* (и. из-гладити) камен на пљосни.

zu|schleppen *tr.* *j-m et.* ~ вући (и. теглити) што ка кому (и. према коме), дов|ући -лачити кому што.

zu|schließen *tr.* закључа(ва)ти; *die Augen ~ скл|опити* -апати (и. затв|орити -арати) очи. *zu|schmeißen* *fam. tr.* = *zuschlagen* II 1, 3, *zuwerfen*.

zu|schmelzen *tr.* зат|опити, -апати, затали-ти, зали(ва)ти, запушити лијући.

zu|schmieren *tr.* = *verschmieren* I. [(ва)ти.]

zu|schnallen *tr.* запуч|ити, -авати, закопча- / *zu|schnappen* *intr.* 1. (s) затв|орити се -арати

се (и. с-, за|клопити се) шкљоцнувши, затворити се помоћу опруге (и. гибња). 2. (h) nach et. ~ в. schnappen 3.

Zu|schneide... {ушнѐйде-} ~brett *n* даска *f* за кројење; ~kunst *f* вештина кројења; ~kursus *m* течај кројења; ~messer *n* бичкија *f*, обућарски нож *m*.

zu|schneiden *I tr.* сасе|ћи, -цати, исе|ћи, -цати, срезати; (с)кројити; *j-m* die Bissen ~ (и)сећи кому залогаче; Hemden ~ (с)кројити кошуље; ein Kleid ~ (с)кројити одело; anders ~ прекр|ојити, -ајати; aus dem Größten ~ изградити у главном, израђивати без појединости. **II Zu|schneiden** *n* резање, изрезивање, сечење, сасацање; кројење, крој *m*.

Zu|schneider *m* ~in *f* резач, -ица, изрезивач, -ица; стругач, -ица, тестераш, -ица; кројил-лац, -ља.

Zu|schneiderei *f* 1. пезачница. 2. = zuschneiden II. 3. кројаницја, рђаво кројење *n*, рђав крој *m*. [лике маказе; ~tisch *m* тезга *f*.]

Zu|schneide... ~schere *f* ножнице *f pl.*, вели-*f*

zu|schneien *intr.* (s) = verschneien *intr.*

Zu|schnitt [zuschneiden] *m* крој (и *fig.*), облик; распоред, састав, склоп; *fig.* Köpfe von diesem ~ главе такве настројености; ich machte meinen ~ zu groß скројио сам (дело своје) преобимно.

zu|schnüren *I tr.* сте|гнути -зати врпцом (и. канапом), свезати (струком, узицом, канапом итд.); ein Kleid ~ врпцом утегнути одело; *j-m* die Kehle ~ за, -у|давити кога. **II Zu|schnüren** *n*, **Zu|schnürung** *f* (с)везивање (врпцом, узицом, канапом), утезање; *f* Zuschnüren der Kehle задављивање, дављење.

zu|schrauben *tr.* затв|орити -арати завртње м.

zu|schreiben *I tr.* 1. допис(ив)ати (einige Zeilen неколико реди). 2. (шв.) (на)писати (*j-m* е-п Brief кому писмо). 3. *j-m* et. ~ препис(ив)ати кому што, подарити кому што писменом; *j-m* е-е Summe ~ преписати кому (какову) своту; *☞* в. abschreiben I 2 и II; посве|тити, -ћивати (е-м ein Buch кому књигу). 3. *fig.* = beilegen I 3 припис(ив)ати; *j-m* (е-г Sache) zuzuschreiben sein има(ти) да се кому (чему) припише; sich (*dat.*) ~ припис(ив)ати себи; er hat es sich selbst zuzuschreiben има то да припише самом себи. **II Zu|schreiben** *n*, **Zu|schreibung** *f* дописивање; приписивање.

zu|schreiben *tr.* и *intr.* (h) 1. *j-m* (et.) ~ довик|нути -ивати кому (што). 2. er schreibt noch immer zu једнако наставља своју дреку, дере ли се дере; уп. и schreiben I.

zu|schreiten *intr.* (s) 1. auf *j-n* ~ корачати (и. упутити се) кому (и. према коме). 2. tüchtig (и. wacker) ~ (за)грабити (*intr.*). запети корачком (и. корачати), опаучити корачати.

Zu|schrift [zuschreiben] *f* 1. писмо *n*, допис *m*, пославница; посвета; amtliche ~ брзојав *m*. 2. *☞* а) натпис *m*, адреса; б) епиграм *m*; в) посвета.

zu|schriftlich *adv.* писмом, дописом.

zu|schulden {ушшудл'ен} *adv.* (аус. и zu schulden): sich (*dat.*) et. ~ kommen lassen скри-вити што, учинити какву кривицу.

Zu|schuß *m* [zuschieses II 2] 1. додатак, новчана помоћ *f*; *☞* доплата *f*; er erhält Zuschüsse von seinen Eltern његови га родитељи помажу. 2. *☞* прилив(ање *n*).

Zu|schuß... ~bogen *m* *☞* прекобројан табак; ~steuer *f* прирез *m*.

zu|schütten *I tr.* 1. затрпа(ва)ти (е-п Brunnen бунап). 2. до|сути, -ипати, доли(ва)ти. **II Zu|schütten** *n*, **Zu|schüttung** *f* затрпавање.

zu|schwären *intr.* (s) загнојити се, затворити се од гној(ењ)а. [кому на што.]

zu|schwören *tr.*: *j-m* et. ~ закл|ети -ињати се]

zu|segeln = *intr.* (s) једрити према (и. ка)..., доједрити, -авати.

zu|sehen *I intr.* (h) 1. гледати, мотрити, посматрати, бити (и. присуствовати као) гледалац; бити очевидац (и. сведок) (чега); гледати, трпети, подносити што. 2. = hinsehen; sehen Sie besser zu! погледајте боље!; = nachsehen 2; sieh zu, ob... погледај(де) да ли...; noch etwas ~ причекати још мало. 3. гледати, бринути се, старати се, пазити; da mag er ~ нека он то (и. ту) гледа; то је његова ствар; sehen Sie zu, daß... гледајте да...; sieh zu, daß... гледај да... **II Zu|sehen** *n* гледање, посматрање; vom Zusehen из виђења.

zu|sehends {узеџентс} *adv.* очевидно, наочиглед, приметно; er wird ~ dicker он се наочиглед (и. приметно) гоји. [Zuschauer.]

Zu|seher *m* 1. посматрач, гледалац. 2. *☞* =]

zu|sein *intr.* (s) бити затворен; уп. и zu II 2.

zu|senden *tr.* = zuschicken.

zu|setzen *I tr.* 1. дода(ва)ти. 2. да(ва)ти од свога, штетовати, (из)губити; да(ва)ти, жртвовати; ich möchte auch nicht gerade Geld dabei ~ не волим баш да на то да(је)м од свога новца; *abs.* dabei ~ да(ва)ти на то од свога, губити на томе; Geld zuzusetzen haben моћи (до)давати, *fam.* бити широко око јакe; nichts zuzusetzen haben живети само од плате. 3. затв|орити, -арати. **II intr. (h) 1. в. I *abs.* 2. *j-m* hart (и. scharf) ~ устолице гонити кога, не да(ва)ти кому ока отворити, притеснити кога, сколити кога; *j-m* mit Bit-ten stark ~ салет|ати -ети кога молбама; *j-m* so ~, daß er nicht mehr aus noch ein weiß притеснити кога; довести кога у теснац; притерати цара до дуvara.**

zu|sichern *I tr.*: *j-m* et. ~ обезбедити -ћивати кому што. **II Zu|sichern** *n*, **Zu|sicherung** *f* обезбеђивање, -ење.

zu|siegeln *tr.* = versiegeln.

Zu|speise *f* = Zukost.

zu|sperrern *tr.* затв|орити, -арати, закључа(ва)ти, забрав|ити, -љати, закрчи(ва)ти.

zu|spielen *tr.*: *j-m* et. ~ (до)бацити кому што у игри (и. играјући се); *fig.* *j-m* et. ~ вешто дотурити кому што.

zu|spitzen *I tr.* и *refl.* 1. зарез(ив)ати, заде-ља(ва)ти, зашиљити(ва)ти, заоштр|ити, -авати; sich ~ завршавати се у шиљак (и. шиљком), *fig.* завршавати се (чиме), излазити на што; *fig.* die Sache spitzt sich zu ствар се заоштрава. 2. а) задеља(ва)ти, тање сећи; заврш|ити -авати (е-п Strumpf чарапу); *☞* заврши(ва)-

ти, (са)зидати у врх (и. шиљак); **b)** *fig.* epigrammatisch ~ заострити епиграм. **II** **Zu'|spitzen** *n*, **Zu'|spitzung** *f* зарезивање, задељавање, зашиљавање, заостравање; заврша-
Zu'|sprache = **Zuspruch**. [вање, зашиљавање.]
zu'|sprechen *tr.* 1. j-m **Trost** ~ тешити кога; j-m **Mut** ~ соколити, бодрити кога. 2. (*opp.* *absprechen*): j-m *et.* ~ = *zuerkennen* 1. **II**
intr. (*h*) 1. j-m ~ говорити кому, обратити се кому; j-m *freundlich* ~ бодрити, соколити кога, говорити кому љубазно. 2. = *vorkommen* 3a. 3. *fig.* dem Glase (и. der Flasche) *fleißig* ~ добро накретати; јуначки пити; волети гледати у данце; *e-r* *Speise* *gehörig* ~ осветити се неком јелу, навалити на неко јело. 4. ✓ = *zustimmen*. 5. = *zusagen* II 2. 6. распалити да говор|и, -е, -ите, развести. **III**
zu'|sprechen *n* в. **Zuspruch** 1. [пресуда *f.*]
Zu'|sprechungs|urteil *с* *n* досуда *f*, досудна|
zu'|springen *intr.* (*s*) 1. auf j-n ~ прискочити -акати кому; auf *et.* (*acc.*) ~ бацити се на што. 2. потећи, потрчати; *spring zu!* потеци!, потрчи! 3. = *zuschnappen* 1. 4. j-m ~ прискочити кому, помоћи кому.
Zu'|spruch *m* 1. говорење *n* кому, речи *f* *pl.* које се упућују кому; тешење *n*; бодрење *n*, сокољење *n*, храбрење *n*. 2. досуда *f*. 3. стицање *n*, нагртање *n*, навала *f*; *guten* ~ *haben* бити добро посећен, -иван; *dieser Kaufmann hat viel* ~ овај трговац има много купаца.
zu'|spunden, **zu'|spünden** *tr.* завраћи(ва)ти, зачепити, -ливати.
Zu'|stand *m* 1. стање *n*; положај; **a)** bei dem gegenwärtigen ~ der Dinge како сада ствари стоје, при садашњем стању ствари; in gutem ~е у добром стању; diese Zustände ово стање, ове прилике; **b)** ~ *fester, flüssiger* ~ чврсто, течно стање. 2. ✓ = *Unterhalt*.
zu|sta'nde {*цуштанд*} *adv.*: *et.* ~ *bringen*, mit *et.* ~ *kommen* завршити (и. урадити, извршити) што, остварити што, изићи на крај с чиме, успети у чему; ~ *kommen* остварити се; die Reise usw. wird ~ *kommen* пут итд. ће бити, пут итд. ће се остварити; das Gesetz kommt ~ закон ће се изгласати; nicht ~ *kommen* не остварити се; пропасти; er kam damit nicht ~ он није то остварио, он није успео с тиме.
Zu|sta'nde... {*цуштанд*}: ~*bringen* *n* до-, завршавање, извршивање, -ење, остварење; das ~*bringen* wird schwer halten тешко ће бити да се то оствари; ~*kommen* *n* остваривање, -ење; das ~*kommen* der Sache ist wahrscheinlich остварење ствари је вероватно, вероватно да ће се то остварити.
zu|ständig {*цуштѣндѣ*} *a* 1. j-m ~ који припада кому. 2. надлежан; ~er Richter надлежни судија; ~е Behörde надлежна власт; an ~er Stelle на надлежном месту.
Zu|ständigkeit {~*кѣт*} *f* 3b надлежност, меродавност.
zu|ständigkeits|halber *adv.* због надлежности.
zu|ständiglich {*цуштѣндѣ*} *a* сагласан са једним стањем, саобразан једном стању, стања (*gen.*), не радан.

zu|sta'tten {*цуштаттн*} [*свн.*] *adv.* j-m ~ *kommen* бити кому од велике помоћи, користити кому, добро доћи (и. долазити) кому.
zu|stechen *tr.* (*h*) 1. auf j-n ~ убојости -адати кога, бости кога, избости (и. избадати) кога. 2. (*immer*) ~ бости ли бости, непрестано бости, распалити (и. ожећи) бости (и. да бод|е, -у итд.).
zu|stecken *tr.* 1. затворити (и. причврстити) чиодом (и. прибадачом). 2. j-m *et.* ~ тутнути (и. дотурити, हुшнути) кому што.
zu|stehen *intr.* (*h*) 1. бити затворен; die Tür steht zu врата су затворене. 2. **a)** j-m ~ припадати кому; das steht mir nicht zu не припада мени; то није моје; es steht mir nicht zu, darüber zu urteilen није моје да о томе судим; **b)** j-n десити се, дешавати, догодити се. 3. ✓ er steht mir zu он је уз мене; он је на мојој страни.
zu|stellen *tr.* 1. затворити (стављајући ствар испред), запушити, закрчити; eine Tür ~ затворити (и. зазидати) врата. 2. j-m *et.* ~ до-ставити -љати (лично) кому што, преда(ва)-ти (својеручно, лично) кому што. **II** **Zu|stellen** *n*, **Zu|stellung** *f* 1. (beh. *Zustellung*) затварање *n*. 2. (beh. *Zustellung*) достављање *n*, достава *f*, предавање *n*, предаја *f*, испоручивање *n*, испорука *f*.
Zu|stellungen... {*цуштѣлунг*}: ~*gebühr* *f* доставнина, предајнина; ~*urkunde* *f* доставница, предајница, исправа о испоруци или о пријему; ~*wesen* *n* с_в све што се тиче судских достава, судске доставе *f* *pl.*
zu|sterben *intr.* (*s*) ✓ = *ansterben*.
zu|steuern *tr.* и *intr.* (*h*) = *beisteuern*. **II** *intr.* (*s*). **a)** der Küste ~ управити (и. пловити) ка обали; **b)** (*immer*) ~ непрестано пловити, пловити ли пловити.
zu|stimmen *tr.* (*h*) = *stimmen* II 2a; j-m ~ сагла|сити се -шавати се с ким (уп. *bestimmen* I), одобравати кому; den Vorschlägen j-s ~ сагла|сити се -шавати се чијим предлозима, одобравати чије предлоге. **II** **Zu|stimmen** *n*, beh. *Zustimmung* *f* = *bestimmen* II; mit *Zustimmung* с пристанком..., уз сагласност.
zu|stopfen *tr.* 1. запуш|ити, -авати, затиснути; mit Werg ~ запушити кучином. 2. зачичкати, (за)крпити (одело, чарапе). **II** **Zu|stopfen** *n* запушавање, затискивање, зачичмљавање, чичкати, крпљење.
zu|stöpseln *tr.* *et.* ~ зачепити што, запуш|ити што. **II** **Zu|stöpseln** *n*, **Zu|stöpselung** *f* зачепљивање, -ење, запуш|авање, -ење.
zu|stoßen *tr.* 1. j-m *et.* ~ гур|нути -ати што према кому (и. ка кому). 2. die Tür ~ затворити врата гурајући (их). **II** *intr.* 1. (*h*) жестоко гурати, запети гурати, живо (и. брзо) гурнути, гурати ли гурати; stoß nur zu! гурај!, удри! 2. (*s*) j-m ~ десити се кому, догодити се кому, задесити кога, снаћи кога, допасти (ко чега).
zu|streben *tr.* (*h*) e-m Ziele usw. ~ = *nach* *et.* *streben*. **II** **Zu|streben** *n* = *streben* II.
zu|streich *tr.* (*s*): auf ein Ziel ~, dem

Ziele ~ упутити се (и. управити се) мети. II *tr.* замаз(ив)ати, запушити.

zu|'stricken *tr.* e-n Strumpf ~ = e-n Strumpf zuspitzen (в. тамо 2 а).

zu|'strömen I *intr.* (s) притицати, -ећи (бујицама); долазити -ћи бујицама, пристизати у великим количинама; до-, на|врети, навирати; die Worte strömen ihm zu речи му само теку; а речи теку ли му теку. II Zu|'strömen *n* притицање, навирање, нагртање, I zu|'stülpen *tr.* покривати. [прилив *m.*]

zu|'stürmen *intr.* (s): auf j-n ~ журишати (и. кидисати) на кога. [кога, сунути на кога.]

zu|'stürzen *intr.* (s): auf j-n ~ насрнути на|

zu|'stutzen I *tr.* дотер(ив)ати, уде|сити, -шавати, о-, под|резати, о-, пот|кресати (дрво); *fam.* j-n zu et. (*dat.*) ~ дотер(ив)ати кога за што. II Zu|'stutzen *n* дотеривање.

zu|'ta'ge {цутар} *adv.*: ~ bringen, ~ fördern в. fördern 3; ~ liegen бити на виделу; *fig.* бити очевидан.

Zu|'ta'ge|streichen {цутар|штрѣхен} *n* ✱ по-јављивање као издани (и. изданка), избијање на површину.

zu|'tappen *intr.* (h) 1. auf e-n Ort ~ ићи ка неком месту пипајући. 2. незграпно ухватити; *fam.* радити сметањачки.

zu|'täppisch *a* = täppisch.

Zu|'tat *f* 1. (beh.) ~еп прибор *m* (за одело); \ ~en einer Speise додаци јелу; *fig.* додаци; Eierkuchen ohne ~ колач(и) с јајима без додатака. 2. сировина. [tulichkeit.]

zu|'tätig *a* = zutulich, Zu|'tätigkeit *f* = Zu-|zu|'teil {цутѣл} {аус. и zu teil} *adv.*: j-m ~ werden пасти кому у део, припасти кому, бити додељен кому, бити пренесен на кога; j-m et. ~ werden lassen доде|лити -љивати кому што, дати да неко добије што.

Zu|'teil {цутѣл} *m* дневни оброк.

zu|'teilen I *tr.* 1. j-m et. ~ доде|лити -љивати кому што. 2. разде|лити, -љивати, (рас)поде|лити, (рас)поде|љивати; дозначити(вати); ein Privilegium usw. ~ дати (и. подарити) какву повластицу; gerichtlich ~ досу|дити, -ђивати; j-m et. in reichem Maße ~ обилато дати кому што. II Zu|'teilen *n*, Zu|'teilung *f* дељење, раздељивање, расподељивање, (раз)де-оба, (рас)подела; досуђивање, досуда, додељивање.

zu|'traben *intr.* (h) 1. auf e-n Ort ~ касати ка (и. према) неком месту. 2. kräftig ~ добро закасати, ићи крупним касом.

zu|'tragen I *tr.* j-m et. ~ (до)носити (и. донети) кому што; доставити, -љати, доносити (кому тајне вести, ствари). II *intr.* (h) рађати, доносити, бити плод(онос)ан. III sich ~ = sich ereignen.

Zu|'träger *m* 1. (и ~in *f*) достављач, -ица; то-рокуша, алапача; в. Angeber 2. 2. ✱ тобџи-ја који додаје муницију нишанџији.

Zu|'trägerei {цутрѣгѣрѣ} *f* 3b достављање *n*, дошаптавање *n*; в. Angeberei 1 и 2.

zu|'träglich {цутрѣгљих} {zutragen II} *a* плод(онос)ан; родан; користан; пробитачан; спасоносан, здрав; повољан, подесан; der Ge-

sundheit ~ користан за здравље, повољан по здравље, здрав.

Zu|'träglichkeit {~кѣт} *f* 3b плод(онос)ност; родност; корисност; пробитачност; погодност, повољност; здравост.

zu|'trauen {цутрѣуен} I *tr.* j-m et. ~ имати вере у кога за што, мислити (и. веровати) да је ко способан (и. у стању, кадар) за што (и. да што учини); ich traue ihm nicht viel Gutes zu ја немам богзна какво поверење у њега; немам сувише добро мишљење о њему; seinen Kräften nicht viel ~ немам вере у себе; (zu viel ~) имати много вере у себе. II Zu|'trauen *n* вера *f*, поверење (у кога); ich habe kein Zutrauen zu ihm немам вере (и. поверења) у њега.

zu|'trauen... {~}: ~erweckend *a* који улива веру (и. поверење); ~svoll {~c-} *a* пун поверења, пун вере, *adv.* с поверењем, с вером.

zu|'traulich *a* 1. = vertraulich 2. 2. ✱ = zutrauensvoll.

Zu|'traulichkeit *f* = Vertraulichkeit *b*.

zu|'treffen {цутрѣфен} I *intr.* (h) стећи се, стицати се, показ(ив)ати се тачним (и. истинитим), бити оправдан догађајима, остварити се, обистинити се, покл|опити се, -apati се, одговарати. II ~d *p. pr.* и *a* = treffen II; ~de Bemerkung тачна (и. оправдана, умесна, згодна) примедба. III Zu|'treffen *n* ✱ Zutreffen der Beweise умесност *f* доказа.

zu|'treffenden|falls {~днфѣлс} *adv.* у случају да буде; ако би било.

zu|'treiben I *tr.* 1. терати (и. гонити) ка (и. према)..., притер(ив)ати, пригонити; eine Herde der Weide ~ гонити (и. терати) стадо на (ис)пашу. 2. die Pferde ~ терати брзо коње. II *intr.* (s) ~ den Klippen ~ бити ношен (и. теран) водом и ветровима ка хридинама (и. гребенима).

zu|'treten I *intr.* A. (s) 1. приступ|ати, -ити, приближи(ва)ти се. 2. прискочити, посредовати, помоћи. 3. придо|ћи, -лазити, придружити(вати) се, наступити, -ати; wenn nur der Brand nicht zutritt само ако не наступи ву-чац. B. (h) 4. (за)грабити, похитати, пусти-ти корак. II *tr.* (ein Loch in der Erde) ~ зага-зити (рупу у земљи), затворити (и. загртати) газећи. III Zu|'treten *n* приступање, приближавање; посредовање, помагање; придруживање, наступање.

zu|'trinken *intr.* (h) 1. j-m ~ напи(ја)ти кому, пити у чије здравље, наздравити -љати кому. 2. (immer) ~ пити ли пити, стално (и. непрестано) пити, опаучити пити.

Zu|'tritt {zutreten} *m* приступ, улазак; ✱ freier ~ бесплатан улазак, слободан приступ; bei j-m (freien) ~ haben имати приступа код кога, бити приман у чију кућу; er findet nirgend's ~ он нигде нема приступа; сва су му врата затворена. [сисати.]

zu|'tschen {цутчн} *intr.* (h) 15a *fam.* дудлити, I zu|'tulich {цутљих} *a* предусретљив, услужан; умиљат, милокрван.

Zu|'tulichkeit {~кѣт} *f* 3b предусретљивост, услужност; умиљатост, милокрвност.

zu'tun I *tr.* и *refl.* 1. = hinzufügen. 2. (sich) ~ затворити се, -арати се; die Augen ~: а) замурити, б) *fig.* склопити очи, = sterben; kein Auge ~ ока не склопити. 3. sich j-m ~ уми|лити се -лавати се кому; zugetan v. тамо. II Zu'tun *n* суделовање; durch j-s Zutun уз чије суделовање, чијим суделовањем; ohne mein Zutun без мога суделовања, без моје сарадње.

zu'tunlich {*цутунлих*} usw. в. zutulich итд.

zu|u'n|gunsten {*цунгунстн*} (аус. и zu Ungunsten) *adv.* на штету, на уштрб.

zu|u'nterst *adv.* сасвим доле, на дну, у дну, испод свега другог; das Oberste ~ kehren испревртати, тумбе окренути.

zu|u'verlässig {*цуфрелесих*} *a* (*dv.*) 1. поуздан(о), с ким (с чим) се може рачунати, на кога (на што) се може ослонити, истинит, веродостојан; eine ~e Flinte поуздана (и добра) пушка. 2. (за лица:) поуздан, истинољубив; ~ sein бити поуздан; er ist nicht ~ он није поуздан, не може се (човек) поуздати у њега.

Zu|u'verlässigkeit {*цунфрелесихт*} *f* 3b поузданост.

Zu|u'verlässigkeits|fahrt {*цсфарт*} *f* ~ огледна возња, возња ради испитивања поузданости.

Zu|u'versicht {*цуфѣрзихт*} [срвн.; *versehen II 5] *f* 3b (б. *pl.*) (чврсто) поуздање *n*; потпуно уверење (и убеђење) *n*; поуздање (zu Gott u. Boga). [= zuverlässig.]

zu|u'versichtlich {*цунфрелесих*} *a* 1. пун поуздања. 2. Zu|u'versichtlichkeit {*цунфрелесихт*} *f* 3b поузданост; (само)поуздање *n*.

zu|vi'el {*цувил*} (аус. само zu viel) I *adv.* су-, од-, превише; ein Dutzend ~ туче више; viel ~ одвећ много; и превише; mehr als ~ превише, много; das ist ~ то је (и) сувише; des Guten ~ tun ићи сувише далеко, претер(и)вати; was ~ ist, ist ~ што је много, много (je); besser ~ als zuwenig боље више него мање. II Zu|vi'el *n* прекомерност *f*, претераност *f*.

zu|vo'r {*цувор*} [срвн.] I *adv.* = vorher 1. II Zu|vo'r *n inv.* das Zuvor und Hernach пре и после.

zu|vo'r... {*цувор...*} у слож. са *v* увек *sep.*, и са *s* и *a*. ~bedenken *intr.* (*h*) и *tr.* (про)мислити унапред (и. пре, раније).

zu|vö'rderst {*цувфрдрст*} *adv.* прво, најпре, пре свега, претходно.

Zu|vo'r..., zu|vo'r... {*цувфр...*}: ~einnehmen *tr.* = einnehmen 7; ~erwägen претходно испитати (и. проценити, одмерити); ~kommen *intr.* (*s*) предухитрити (j-m кога), претећи (j-m кога); er kam uns zuvor он нас је предухитрио (и. претекао); ~kommend *p. pr.* и *a* предусретљив, услужан; ~kommenheit {*цункомменхейт*} *f* 3b предусретљивост, услужност; ~tun *tr.*: es j-m ~tun превази|ћи -лазити кога (in et. у чему), надби(ја)ти кога, надмашивати кога.

Zu|wachs {*цувакс*} *m* 2g (*pl.* ~) прираштај; повећа(ва)ње *n*, увећавање *n*, вишак (an et. *dat.* у чему); увеличавање *n*; e-n Rock auf

(den) ~ machen правити капут с обзиром на растење.

zu|wachsen *intr.* (*h*) 1. за-, с|расти, за-, с|рашивати. 2. j-m ~ а) dem Landmanne wachsen die Früchte zu земљораднику рађају плодови, земља снабдева земљорадника плодима; б) припа|сти -дати кому, па|сти -дати у део кому. [шак] (вредности). I

Zu|wachs|steuer *f* порез на прираштај (и. ви-)

zu|wägen *tr.* 1. j-m et. ~ (из)мерити што кому; *fig.* Lob und Tadel ~ раздељивати похвале и покуде. 2. домер|ити, -авати. [бор *m.* I]

Zu|wahl *f* накнадни избор *m*; допунски из-)

zu|wälzen *tr.* 1. ваљати ка; der Strom wälzt seine Gewässer dem Meere zu (велика) река ваља (и. носи) своје воде ка (и. према) мору. 2. j-m et. ~ = zuschieben 2. 3. den Eingang der Höhle usw. mit e-m Felsstücke ~ наваљати стене на улаз у пећину, затворити улаз у пећину итд. наваљивањем стене.

zu|wandern *intr.* (*s*) 1. ићи (и. путовати) ка..., према... 2. ~ и zugewandert kommen при-спети, доћи, стићи.

zu|wanken *intr.* (*s*) посртати (и. поводити се, тетурати се) ка..., дотетурати се (*dat.*: до).

zu|warten *intr.* (*h*) чекати (мирно) (*dat.*: *acc.*); ~ die Methode метода чекања, лечење при коме треба у првом реду да помогне сама природа; уп. abwarten.

zu|we|ge {*цувѣге*} [свн.] *adv.* et. ~ bringen извести што, завршити што, остварити што; gut ~ sein бити здрав, бити добро.

zu|wehen *tr.* 1. дувати (и. пирити, пухати) ка (и. према)..., терати дувајући (и. пирећи, пушећи) ка (и. према)..., додува(ва)ти, допири(ва)ти, допухати; j-m Luft ~ хладити кога (лепезом); sich (*dat.*) Luft ~ хладити се лепезом. 2. завеја(ва)ти.

zu|weilen {*цувѣлн*} [нвн.] *adv.* каткад(а), понекад(а), кадицад, с времена на време.

zu|weisen I *intr.* (*h*) auf et. (*acc.*) = hinweisen II. II *tr.* j-m et. ~ дозначити(ва)ти (и. упутити, -хивати) кому што; j-m Kunden ~ упутити (и. [по]слати) кому купце (и. муштерије).

zu|wenden I *tr.* и *refl.* 1. den Schritt (и. sich) (nach) einem Orte ~ окренути ка (и. према) неком месту, упутити се ка неком месту. 2. окре|нути, -тати, обрнути, обртити; j-m das Gesicht ~ окренути се кому, окренути се лицем кому, окренути кому лице; *fig.* j-m seine Liebe (sein Vertrauen) ~ поклонити своју љубав (своје поверење) кому; seine Freundlichkeit wandte ihm alle Herzen zu његова љубазност освојила му је сва срца. 3. j-m et. ~ да(ва)ти кому што, повер|ити -авати кому што, повлађивати кога у чему, ићи кому на руку у чему; *p.p.* zugewandt. II Zu|wenden *n* (и. Zuwendung *f*) давање. [мало. I]

zu|wenig {*цувених*} *adv.* сувише мало, пре- I zu|werfen I *tr.* 1. добаци(ва)ти (einem Hunde ein Stück Brot псу комад хлеба); *fig.* j-m Blicke usw. ~ бацати на кога погледе итд.; j-m Beleidigungen ~ добаци(ва)ти кому увреде. 2. бац|ати, -ити, играти; eine andere Far-

be ~ не одговори́ти -арати бо́јом. 3. die Tür ~ залупи́ти врат(и)м)а. 4. заслу́ти, -ипати, затрпа(ва)ти (einen Graben ров). II **Zu|'werfen** *n* добацива́ње; залупљива́ње, лупа́ње.

zu|wi'der {ивн.} *adv.* и *prp.* (иза речи с којом је у вези) против(но), супрот(но); der Verordnung ~ противно наредби, против наредбе; der Ehre ~ handeln против части поступати, радити; ~ sein: a) das Glück war uns ~ срећа је била против нас; Wünsche, die ihrer Pflicht ~ waren жеље које су се противиле њеној дужности; b) j-m ~ sein ули(ва)ти кому одвратност, не годити кому, не свиђати се кому, бити кому одвратан; er ist mir in den Tod ~ не могу имена да му чујем; смрдне ми се кад га видим; не могу да га видим.

Zu|wi'der..., **zu|wi'der...** {уви́д-р-} у слож. са *v* увек *sep.*: **2**handeln *I intr.* (h): e-m Befehl **2**handeln радити против заповести (и. наредбе), радити противно заповести, (у)противити се заповести (и. наредби); der Ehre **2**handeln радити против(но) части; **2** против(но) (у)радити, повредити; e-m Verträge **2**handeln повредити уговор; II ~handeln *n*, ~handlung *f* противно рађење, рађење против, иступ *m*; **2**laufen ићи против..., бити у противречности са... [главом.]

zu|winken *intr.* (h): j-m ~ ма(х)нути кому/zu|wölben **tr.** засвојиди, -ђавати.

zu|zahlen *I tr.* доплаћити, -ћивати. II **Zu|zahlen** *n*, **Zu|zahlung** *f* доплаћивање, доплата.

zu|zahlen *tr.* 1. при-, доброја(ва)ти, дода(ва)ти бројежи. 2. j-m et. ~ избројати кому што.

zu|zei'ten {узи́м-т-и} *adv.* в. zuweilen.

zu|ziehen *I tr.* 1. при-, с|тегнути, при-, с|тезати (einen Knoten чвор); sich fest ~ с|тегнути се, -затице, зби(ја)ти се; die Vorhänge ~ нав|ући -лачити завесе; kräftig ~ jako (и. снажно) (по)вући. 2. j-n dem Abgrunde ~ вући кога у пропаст. 3. j-n zu et. (dat.) ~ позвати кога да суделује у чему, узети кога као учесника у чему, привући (и. придружити) кога чему; einen Arzt ~ позвати лекара, питати лекара за савет. 4. sich (dat.) eine Äußerung ~ приме|нити -њивати на се(бе) неку изјаву (и. неку реч), мислити да је нека реч намењена мени, теби, себи итд. 5. sich (dat.) et. ~ нав|ући -лачити што на се(бе); sich e-n Tadel ~ навући на се(бе) (и. добити) прекор, покуду; sich (dat.) eine Krankheit ~ навући (на се) какву болест; das zog mir eine Krankheit zu то ми је навукло болест; dadurch hat er sich den Tod zugezogen то му је донело смрт. II sich ~ 1. в. 1; die Schleife zieht sich zu омча се стеже. 2. die Fische ziehen sich der Tiefe zu рибе се повлаче у дубину. III *intr.* (s) упутити се ка (и. према)...; ein Dienstbote zieht zu слуга ступа у службу; er ist in diesem Orte zugezogen доселио се у ово место. IV **Zu|ziehen** *n* навлачење; ступање у службу; в. Zuziehung.

Zu|ziehung *f* (в. zuziehen I 3) позивање *n*, примање *n*, узимање *n*, питање *n* за савет, припит *m*; mit ~ einiger Nachbarn уз придружи-

вање неколико суседа, уз припомоћ (и. помоћ од) неколико суседа; **2** unter ~ Ihrer Spesen урачунавши Ваше трошкове; **2** позив *m*. [ње *n*. 3. в. zuziehen IV.]

Zu|zug *m* 1. придолазак. 2. особ. **X** појача-**I** **Zu|zügler** {узу́г-л-р} *m* 2l, ипн {~дн} *f* 3c 1. добровољац, -ка; ~ *pl.* = Zuzug 2. 2. досељеник, -ца.

zu|züglich {узу́г-л-л-х} **adv.** (opp. abzüglich) додајући, додавши, урачунавајући, рачунајући, (у)рачунавши; ~ dieser Summe рачунајући и ову своту. [на силу.]

zu|zwängen *tr.* затв|орити -арати силом (и.) **zwa|cken** {цва́к-н} [срвн.: zwicken] *tr.* 15a штипати, уштинуту; *fig.* j-n zwicken und ~ к|ићити кога. [impf. conj. од zwingen.]

zwang¹ {цва́н-} *impf. ind.*, **zwänge** {цве́н-} **Zwang**² {цва́н-} [срвн.: *zwang¹] *m* 2d (б. *pl.*) (opp. freier Wille) 1. принуда *f*, присила *f*, присиљавање *n*, принуђавање *n*; насиље *n*; притисак, приморавање *n*; тлачење *n*, ропство *n* (*fig.*), јапан; j-m (sich *dat.*) ~ antun приси|лити -љавати кога (себе), силити кога (себе), прину|дити -ђавати кога (себе), примора(ва)ти кога (себе); sich ~ усиљавати се; sich keinen ~ antun не усиљавати се, не силити себе, не устезати се; ~ ausüben вршити принуду (и. присилу), принуђавати; aus ~ силом, на силу, под морање. 2. **2** јако стежање *n*; особ. у слож. в. Ohren-, Stuhlzwang.

Zwa'ng... {цва́н-} у слож. в. Zwangs..

zwä'ngen {цве́н-н} [срвн.] *tr.* и *refl.* 15a 1. саби(ја)ти, зби(ја)ти, стискати, -нути, с|тегнути, -зати; sich ~ бити с-, при|тешњен, нема-ти (довољно) слободе; *abs.* стезати, жуљити. 2. силом (и. на силу) пре-, са|ви(ја)ти. 3. савладати. 4. den Kopf durch ein Loch ~ протиснути (и. силом протурити) главу кроз неку рупу; sich durch ein Loch ~ протиснути се (и. силом проћи) кроз рупу.

Zwa'ng..., **zwa'ng...** {цва́н-н-} **2**los **I** а без принуде, без присиљавања, без устезања; неу-сиљен, природан; in **2**losen Heften у повременим свескама; II *adv.* неусиљено; ~losigkeit *f* непостојање (и. немање, отсуство) *n* принуде (и. присиле, присиљавања, приморавања), неприсиљавање *n*, неприсиљеност, неусиљеност.

Zwa'ngs..., **zwa'ngs...** {цва́н-с-} ~anleihe *f* принудни зајам *m*; ~arbeit *f*: zu lebenslänglicher ~arbeit verurteilen осудити на вечиту роби-ју; ~dienst *m* принудна служба *f*, работа *f*, кулук, тлака *f*; ~enteignung *f* **2** принудно отуђивање -ење *n*, присилно одузимање имања, експропријација; ~erziehung *f* васпита(ва)ње *n* (и. одгој *m*) у казненом заводу, принудно васпита(ва)ње; ~gesetz *n* принудни закон *m*; ~innung *f* обавезни еснаф *m*, обавезно удружење *n* (на професионалној основи); ~jacke *f* лудачка кошуља; ~kurs *m* **2** принудни курс (и. течај); ~lage *f* принудни положај *m*, принудно стање *n*; ~landung *f* **X** = Notlandung, принудно спуштање *n*; **2**läufig *a* **2** с принудним кретањем; ~lauf-*lehre* *f* **2** наука о кретању, кинематика;

~maßregel *f* принудна мера; ~maßregeln anwenden употребити ~лавати принудне мере; bei Vermeidung der gesetzlichen ~maßregeln под претњом употребе законских принудних мера; ~mittel *n* принудно средство; gerichtliches ~mittel (der Güterbeschlagnahme) законска принуда *f* (узапћењем имања); ~paß *m* особ. X објава *f*, путница *f*; ~pflicht *f* принудна дужност; налагање *n* савести; ~recht *n* принудно право; ~verfahren *n* принудни поступак *m*; ~verkauf *m* принудна продаја *f*; ~versteigerung *f* (рас)продаја на дражи (и. на лиценцији) због банкротства; ~verwaltung *f* принудна управа; ~vollstreckung *f* извршење *n*, попис *m* имовине, принудна наплата; в. Exekution; ~weise *adv.* и ~ принудом, присилом, принудно, силом; ~wirtschaft *f* принудна привреда, привреда под надзором државе.

zwa'nzig {цвaнцѝх} [свн.] I *a n. c.* двадесет; двадесеторо; двадесеторица; etwa ~ Bäume двадесетак (и. двадесетина) дрвета. II Zwa'nzig *f 3b* двадесет(ина); in den Zwanzigen sein имати између двадесет и тридесет година, бити двадесетих година; zu Zwanzigen (по) двадесетинама, по двадесет, на двадесетине. Zwa'nziger {цвaнцѝг'р} I *m 2l 1.* (и ~in {~ин} *f 3c*) двадесетогодишњак(а), младић (девојка) од двадесет година. 2. двадесетак, новац од 20 пфенига. 3. двадесетак, војник двадесетог пука. 4. дватесетица *f*, двадесет. 5. члан већа (и. одбора) двадесеторице. II zwa'nziger *a:* in den zwanziger Jahren (и. in den ~) двадесетих година, између 1820 и 1830 год.

zwa'nzigerlei' {цвaнцѝг'рлѝ} *adv.* од двадесет врста.

Zwa'nzig..., zwa'nzig... {цвaнцѝх-}: ~fach, ~fältig {~фeлтѝх} *a* двадесетострук, двадесетогуб; das ~fache двадесетоструко, двадесетоструки број *m*, двадесетогубо; ~flach *n* Λ = ~flächner; ~flächig {~флeхѝх} Λ *a* са двадесет површина; ~flächner {~флeхн'р} *m 2l* тело *n* са двадесет површина, икосиедар; ~jährig *a* двадесетогодишњи; der ~jährige Gedenktag двадесетогодишњица *f*; ~markstück {цвaнцѝхмaркштyк} *n* двадесетица *f*, новац *m* од двадесет марака; ~pfennigstück {цвaнцѝхпфeннѝгштyк} *n* двадесетак *m*, новац од двадесет пфенига.

zwa'nzigste {цвaнцѝгст'} *a n. o.* (kao *s* Zwanzigste 9l) двадесети; der ~ August (20.) двадесети (20) август (и. коловоз); den (и. am) ~п (20.) August двадесетог (20) августа (и. коловоза).

Zwa'nzigstel {~л} *n 2l* двадесетина *f* (= ¹/₂₀), двадесети део *m*; ein ~ једна двадесетина. zwa'nzigstens {~нс} *adv.* двадесето, на двадесетом месту.

zwar {цвaр} [свн.; *zu † wahr] *adv.* 1. und ~ и то; то јест, наиме; und ~ so и то овако, и то ево како; so ~ und ~ so. 2. додуше, истина, оно; er ist ~ reich, aber sehr geizig додуше, он је богат, али врло шкрт; он је, истина, богат, али је врло шкрт; оно, богат јесте, али је врло шкрт; so ~ daß man es

schwer versteht, aber... додуше, тако да се тешко разуме, али...

Zweck {цвек} [свн.] *m 2g 1.* = Pflock 2; чавлић у средини нишана; мета *f*, нишан. 2. *fig.* сврха *f*, циљ; намера *f*, смер; zu welchem ~е? у коју сврху?, у каквој намери?; zu diesem ~ у ту сврху; zum ~е е-г Unterredung у сврху (једног) разговора, ради разговора, имајући у виду један разговор; *fam.* sonst hat es (weiter) keinen ~ и то је све; der Gegenstand dient verschiedenen ~en овај предмет служи за разне сврхе; *prv.* der ~ heiligt die Mittel циљ оправдава средство. Уп. Ende III.

Zwe'ck..., zwe'ck... {цвeк-}: ~bestimmung *f* одређење *n* сврхе; ~dienlich *a* који служи сврси (и. циљу), сходан, згодан; користан; ~dienlichkeit *f* сходност, згодност; корисност.

Zwe'cke {цвек'} [= Zweck] *f 3b* дрвен чавлић, дрвен клинац (и. ексер); обућарски ексерчић (за пенцета).

zwe'cken {цвeк'н} *tr. 15a 1.* = zwacken, zwicken. 2. [Zwecke] (у)ковати дрвеним ексер(чић)има.

Zwe'ck..., zwe'ck... {цвeк-}. ~entsprechend *a* који одговара сврси, подесан, практичан; и = ~dienlich; *adv.* сходно сврси; ~essen *n* гозба *f*; ~lehre *f phls.* учење *n* о сврховним узроцима, телеологија; ~los'а бесврховни, који нема сврхе, бесциљан; некористан; никакав, ништаван; *adv.* без сврхе, бесциљно, на срећу, насумце; ~losigkeit *f* бесврховност, бесциљност, некорисност; ништавност; ~mäßig *a* сврховни, (који је) према сврси, погодан, згодан; прикитчан, добро изабран; користан; подесан; ~mäßigkeit *f* сврховност, погодност, подесност, згодност, корисност; ~mäßigkeit's/rücksicht: aus ~mäßigkeit's/rücksichten из обзира на корисност; ~mäßigkeit's-theorie *f* учење *n* о згодности (и. о прилагођавању приликама и неодржавању начела), опортунизам *m*; ~s {цвекс} *prp.* са *gen.* у сврху; ради; ~s е-г Unterredung = zum Zweck е-г Unterredung; уп. Behuf I; ~vereinbarung *f* одређење *n* сврхе; ~widrig *a* противан сврси, рђаво изабран, незгодан, неумесан; ~widerig *f* противност сврси, незгодност, неумесност. zwei (само са *s m*) два, двојица. I zween {цвен} † *a n. c.* *beh. inv.* каткад и = I Zwe'hle {цвeл'} *f 3b* = Handtuch.

zwei {цвѝ} [свн.; лат. duo: гр. dyo] I *a n. c.* (ако нема ништа иза себе *fam.* и ~е {~}); често *gen.* ~ер {~р}, *dat.* ~ен {~н}) 1. два, две, двоје; двојица; zu ~(en) (два) по два; по двоје; по двојица; es ist halb ~ један и по је; um drei Viertel auf ~ у један и три четврти; in ~ Exemplaren ausgefertigte Verhandlung акт у два примерка. 2. Λ, итд.: aus ~ (Einheiten) bestehend, in ~ zerfallend двојни, двојединични; Zusammensetzung aus ~ Elementen једињење *n* (и. спој) од два елемента; zu ~ stehend двојни. II Zwei *f 3b 1.* двојка. 2. = Zweiheit. III Zwei *n inv.* пар *m*. Zwei'..., zwei'... {цвѝ-}: ~achselig {~aхселѝх} *a fig.* дволичан; ~armig *a* дворук; ~äugig *a* двоок; ~basisch *a* двобазни; ~beinig *a*

двоног, двоножан, **zwei** са две шапе; **zblätt(e)-rig** *a* **z** дволист; **zblumig**, **zblütig** *a* **z** двоцветан; **~brücken** {цвѣбручкн} *n* 8g **z** Цвајбрикен *m* (град у Баварском Порајњу); *in* **~brücken** erschienene Ausgabe klassischer Schriftsteller цвајбрикеншко издање класичних писаца; **zbrüd(e)rig** **z** {~бруд(•)рѣх} **z** бунд(е)лиг **z** {~бунд(•)лѣх} *a* двобратни, **z** диаделфни; **~bund** *m* двојни савез; **~decker** *m* 2l **z** брод (и.лађа) са две палубе; **z** биплан; **~deutelei** *f* **a** навика двосмисленог говорења (и. писања); **b** двосмисленост; **zdeuteln** *intr.* (*h*): **a**) бити двосмислен; **b**) тражити двосмислености; **zdeutig** {~дѣтѣх} *l* **a**: **a**) двосмислен; двозначан; подозрив, сумњив; **b**) дволичан, преваран, притворан; **II** *adv.* двосмислено; **~deutigkeit** {~дѣтѣхѣт} *f* 3b: **a**) двосмисленост, двозначност (*opp.* Eindeutigkeit); **b**) дволичност, притворност, преварност; **z doppelt** *a*. **a**) *fat.* двострук; **b**) **z** двојни; **zdrähtig** *a* двојичан, двонитни; **~drittelmajorität** {цвѣдрителмајоритет} *f* двотрећинска већина; **zehig** {~еѣх} *a* **z** двобрачни, **z** дигамни.

Zweier {цвѣр} *m* 2l 1. двојка *f*, два. 2. двопарац, = Zweifennigstück. 3. двојац; војник другога пука.

zwei'erlei {~лѣ} *a* *inv.* од две врсте; *das ist* ~ то су две разне ствари; *sagen und tun ist* ~ једно је зборити, а друго творити; *~ Reden führen* повијати се према ветру; *fat.* (die Herren von) ~ Tuch војска *f*; *auf* ~ Weise на два разна начина.

Zwei'..., **zwei'...**: **z**fach, **z**fältig *a* двострук, двогуб; **z**fächerig *a* са два одељка, са две преграде; **~farben druck** {цвѣфѣрбндрук} *m* **z** штампа(ње *a*) *f* у две боје, отисак у две боје; **z**farbig *a* двобојан.

Zwei'fel {цвѣфл} *m* 2l 1. (*opp.* Glaube) сумња *f*; *in* ~ ziehen *i.* stellen посумњати у; *im* ~ sein (über...) сумњати (у...); *ohne* ~: **a**) без сумње, **b**) без икакве сумње; поуздано. 2. сумња *f*, неизвесност, двоумица *f*, двоумљење *n*, недоумица *f*.

Zwei'fel'der|wirtschaft {цвѣфѣлдрвѣртшѣфт} *f* наизменично сејање *n* земље разним плодовима. [терано] сумњање *n*.)

Zweifelei {цвѣфлѣ} *f* 3b сумњичавост, (пре-) **Zwei'fel...**, **zwei'fel...** {цвѣфл-}: **~frei** *a* слободан од сумње; **~geist** *m* дух који у све сумња; скептицизам; **z**haft {цвѣфлхѣфт} *a* сумњив, неодлучан, нерешен; 2. сумњив, неизвесан, у питању; подозрив; *et.* **z**haft lassen оставити што под сумњом; *et.* **z**haft machen бацити -ати на што сумњу, учинити што сумњивим; **~haftigkeit** {цвѣфлхѣфтѣхѣт} *f* 3b сумњивост, подозривост; неизвесност; неодлучност; **z**los *a* ван сумње, несумњив; поуздан, сигуран; *adv.* = **z**s|ohne; **~mut** *m* двоумица *f*, неодлучност *f*, нерешљивост *f*; **z**mütig {~му.тѣх} *a* неодлучан, нерешљив.

zweifeln {цвѣфлн} {свн.} *l* *intr.* (*h*) 15f 1. сумњати (ан *et.*, ан *j-m* у што, у кога); *ich zweifle*, daß er kommt сумњам да ће доћи;

ich zweifle nicht, daß er die Wahrheit gesagt hat не сумњам да је рекао истину; *~ Sie*, daß er kommt? сумњате ли да ће доћи? 2. сумњати, двоумити (се), колебати се, устезати се. **II** **Zweifeln** *n* сумњање; двоумљење. **Zwei'fels...**, **zwei'fels...** {цвѣфлс-}: **~fall** *m* сумњив случај; **~grund** *m* основ сумње; **z**ohne {цвѣфлсон} *adv.* без (сваке, икакве) сумње, бесумње, несумњиво, нема збора.

Zwei'fel..., **zwei'fel...**: **~sucht** *f* помама (и. страст) сумњања, сумњичавост, скептицизам *m*; **z**süchtig *a* који има страст да сумња у све, сумњичав, **z** скептичан.

Zwei'feler {цвѣфлѣр} *m* 2l, *~in* {~ѣн} *f* 3с сумњало, скептик.

Zwei'..., **zwei'...** {цвѣ-}: **z**fingerig *a* двопрст; **z**flössig {~флосѣх} *a* двоперајан; **z**flügelig *a* двокрилан; **~flügler** {~флу.глер} *m* *pl.* 2l **z** двокрилци; **z**füßig *a* двоног, двоножан, са два стопала, са две шапе; **~füß(1)er** *m* **z** двоножац.

Zweig {цвѣк} {[свн.; *zwei] *m* 2g граничица *f*; грана *f* (особ. **z** и **fig**); крак, огранак; *jünger* ~ младица *f*, прутљика *f*, ластар, изданака; *grüne* ~е лисник *m*, лишће *n* *coll.*; *fig.* er wird nie auf e-n grünen ~ kommen (по књ. о Јову XV, 32) он никада неће успети, *fat.* он неће прокопсати.

Zweig... {цвѣк-}: **~abteilung** *f* одсек, одељак *m*; **~anstalt** *f* подружница; **~bahn** *f* **z** (споредан) крак *m* пруге; споредна пруга; **~bank** *f* 3b **z** банка, подружница, филијала.

Zweigelchen {цвѣглѣхн} *n* 2l = Zweiglein.

Zwei'..., **zwei'...**: **z**geleisig {~глѣзѣх} *a* = **z**spurig; **~gesang** *m* **z** двопев, дуо; **z**geschlechtig {~гшлѣтѣх} *a*: **a**) *gr.* са два рода, двородни; **b**) дво(с)полни; **~gespann** *n*: **a**) двопер *m*; **b**) пар *m* коња; **z**gestaltig *a* двооблични, са два облика; **z**gestrichen *a* **z**, **z** са две цртице.

Zweig|geschäft *n* **z** подружница *f*, филијала *f*. **Zweiglein** {цвѣглѣн} *n* 2l (*dim.* од **Zweig**) **z**, **z** граничица *f*; **z** мала младица *f*.

zwei'gleisig {цвѣглѣзѣх} *a* = zweispurig.

Zweig|leitung *f* **z** споредан вод *m*, огранак *m*.

Zwei'..., **zwei'...**: **z**glied(e)rig *a* двочлан; **z**gliedrige Größe двочлан израз, двочлана количина, бином *m*; **z** у два реда; **~gro-schen|stück** {цвѣгрѣшнштѣук} *n* новац *m* од два гроша.

Zwei'g...: **~station** *f* **z** станица на краку; **~verein** *m* друштво (и. удружење) *n* члан веће заједнице.

Zwei'..., **zwei'...**: **~händer** {~хѣндѣр} *m* 2l **z** дво-рука; **z**händig *a*. **a**) дворук; **b**) **z**händiges Schwert мач *m* за две руке; **z**händiges Stück комад *m* за две руке; **z**häusig *a* **z** дводом; **~heit** {цвѣхѣт} *f* 3b *phls.* и *gr.* двојство *n*, двојност; *Lehre* von der **~heit** учење о двојству.

Zwei'..., **zwei'...**: **~herr** *m* *antiq.* дуумвир; **~herrschaft** *f* *antiq.* двовлашће *n*, дуумвират *m*; **~höcker** *m* **z** двогрба камила *f*; **z**hörnig *a* двоног, са два рога; **~hufer** {~хуфѣр} *m* 2l **z** двокопитар; **z**hu'ndert {цвѣхундѣрт} *a*

п. с. две стотине, двеста; *2hundert und zwanzig* двеста двадесет; *2hu'ndert|jährig a.* а) двестогодишњи; б) *2hundertjähriger Geburtstag* двестогодишњица рођења...; *~jahr|hu'ndert|feier* {цвѣ̌рхунд'ртфѣ̌р} *f* прослава двестагодишњице; *2jährig a.* а) двогодишњи, од две године; б) *2jähriger Kursus* двогодишњи течај; двогод(ишњи); *2jährlich a* двогодишњи, који се јавља (и. враћа, збива) сваке две године; *~ka'mer|system* {цвѣ̌р-кѣ̌м'ер-} *n* дводомни систем *m*; *~kampf m* двобој; *~kämpfer m* један од учесника у двобоју; *2kapselig a* двочаурни, са две чауре; *~ki'nder|system* {цвѣ̌к'инд'р-} *n* систем *m* (само) двоје деце; *2klappig a* са два поклопца; *2köpfig a* двоглав; *2lappig a* са два режња; *2lötig a* (тежине) једне унције; *2mächtig a* двомоћан; *2mal adv.* а) двапут; б) *2mal im Jahre (im Monat, täglich) erscheinend* полугодишњи (месечни, дневни); *er wird sich das nicht 2mal sagen lassen* *fam.* он неће чекати да му кажеш двапут; *2malig a* двократни, у два маха, ионовљен; *2männ(er)ig a* диандри; *~ma'rk|stück* {цвѣ̌марк-штук} *n* двомарка *f*, новац *m* од две марке; *~master m* брод (и. лађа *f*) са две катарке (и. са два јарбола); *2mastig a* са две катарке, са два јарбола; *~monatig a* двомесечни, који траје два месеца; *~monatlich a* двомесечни, који се јавља (и. дешава) свака два месеца; *2motorig a* двомоторни, са два мотора; *~pfe'nnig|stück* {цвѣ̌пфен'н'х} *n* двопарац *m*, новац *m* од два пфенига; *~pfünder m* двофунтовни топ, двофунташ; *2polig* {~пóл'н'х} *a* ~ двополни; *~rad n* чочак *m*, котач *m*, велосипед *m*, бицикл *m*; *2räd(e)rig a* са два точка; *2räd(e)riger Wagen* двоколице *f pl.*; *2reihig a* на (и. са) два реда, дворед; *~ro'hren|verstärker* {цвѣ̌рô'рнф'рштѣ̌р-к'ер} *m* радио. двоцевни појачавач, појачавач са две лампе; *~ro'hr|turm* {цвѣ̌рô'ртурм} *m* с, X двострука кула *f*, кула са два топа; *~ruderer m* лађа *f* са два реда весала; *2rud(e)rig* {~руд(е)р'н'х} *a* са два весла; са два реда весала; *2schalig a* двољуштурни, са двоструком љуштуром; *~schattig a* са две сенке; *2schläf(r)ig a* *2schläfiges Bett* постеља *f* за два лица, постеља за двоје; *2schneidig a* дворез (и *fig.*), са две оштрице (и *fig.*); *2schurig* {~шур'н'х} *a* који се двапут годишње стриже; *2seitig a* двостран; *2silbig a gr.* двосложан; *2sitzig a* са два седишта; *2sitziger Wagen* лака затворена кола са два седишта; *2sitziges Fahrrad*, *~sitzer* {~з'ц'ер} *m 2l* чочак (и. велосипед) *m* са два седишта једно иза другог; двосед *m*; *2spaltig a:* а) са две пукотине; б) са два прореза; с) с двостубачни, у (и. са) два ступца; *~spanner m* = *~gespann a*; *2spännig* {~шп'н'н'х} *a* са два коња; *2spännig fahren* возити се са (и. на) два коња; *2spitzig a* са два шиљака, са два врха, двоврх; *2sprachig* {~шп'рач'н'х} *a* двојезичан; *2spurig* {~шпур'н'х} *a* двоструки колосеком; *2stim-mig a* двогласан, у два гласа; *2stimmiger*

Gesang: а) песма *f* у двоје, двојев, дует; б) песма за (и. у) два гласа; *2stöckig a* двоспратан; *2stündig a* двочасовни; *2stündlich a* свака два часа (и. сата); *adv.* на два часа, на два сата; *2tägig a:* а) дводневни, од два дана; б) дводневни, који траје два дана.

zweit {цвѣ̌т} *adv.* zu ~ у двоје.

Zwei't|älteste(r) {цвѣ̌т-} *m* други по старости.

zwei'tau'send a n. c. две хиљаде, две тисуће;

2ste (као *s* *Zweitausendste 9l*): *der* (die, das) *1*

zwei't|be'st a други. [~ste две хиљадити. *f*

zweite {цвѣ̌т-} [нвн.] *a n. o.* 1. (као *s* *Zweit*

9l) други; као *adv.* zum ~n = *zweitens*. 2. а)

der ~ (2.) *des Monats* други (2) у месецу; *den*

(и. am) ~n *des Monats* другог у месецу; ~r

Artikel други члан(ак); *Heinrich der Zweite*

(II.) Хенрик Други (II); б) ~r *Alexander*

други Александар.

Zwei'..., zwei'... {цвѣ̌-}: *2teilig a* подељен на

два дела, састављен из два дела; у два дела;

~teilung f дељење *n* (и. деоба) на двоје; ра-

чунување *n*. [место, на другом месту. *1*

zweitens {цвѣ̌т'нс} *adv.* друго, на друго *1*

Zwei't..., zwei't... {цвѣ̌т-}: *2geboren a* други

по рођењу, млађи, потоњи по рођењу; *2*

höchst a други по висини; *~jüngste(r) m*

претпоследњи по рођењу; *2letzt a* претпо-

следњи; *2nächst a* после првога; *der 2nächste*

Tag прекосутрашњи *f*, прекосутра.

Zwei'und|drei'ßiger m 2l: а) човек од триде-

сет и две године; б) особа (и. ствар) *f* са

ознаком тридесет и два; с) = *Zweiund-*

dreißigstelformat.

Zwei'und|drei'ßigstel... {цвѣ̌унд'дра'с'хстел-}:

~format n с формат *m* (и. величина *f*) три-

десет другог дела табак; *~note f* триде-

сетдруги део *m* ноте; *~pause f* тридесет

други део *m* почивке (и. паузе).

zwei'... {цвѣ̌-}: *~und|neu'nzig a n. c.* деведесет

два; *~und|sieb'zig a n. c.* седамдесет два.

Zwei'vie'rtel... {цвѣ̌фур'тел-}: *~note n* но-

та *f* две четвртине, полунота; *~pause f* по-

чивка две четвртине, половина почивке

(и. паузе); *~takt m* такт две четвртине,

пола такта.

Zwei'..., zwei'... {цвѣ̌-}: *~weiberei* {~вѣ̌б'рѣ̌}

f 3b двоженство *n*; *2weibig* {~вѣ̌б'н'х} *a* са

две жене; *2digin*; *~weg|hahn m* сла-

вина *f* са два пута; *2wertig a* двовредан;

двовалентан; *2wüchsig* {~вуч'к'н'х} *a* с ме-

ких костију, рахитичан; *~zack m* двозубац;

2zackig a са два зупца, са два ракла, ра-

класт, рашласт, рачваст; *~zahl f:* а) број *m*

два; б) *gr.* двојина (= *Dualis*); *~zahn m*

двозубац; *2zähig* {~цен'н'х} *a* двозуб, са два

зупца (и. зуба), са два шиљака; *2zeilig* {~

цѣ̌л'н'х} *a* дворед (и *2*), на два реда; *2zeitig*

a двовремен, са два времена; *2züngig* {~

цун'н'х} *usw.* = *doppelzüngig usw.*

zwerch {цверх} [свн.: *quer*] *prov. a* и *adv.* =

quer; особ. у употреби у слож. на пр. *über~*.

Zwe'rch|fell {цверх'фел-} *n* пречага *f*, ве-

трила; *fig.* j-m das ~ *erschüttern* *fam.* нате-

рати кога на смех.

Zwe'rch|fell..., zwe'rch|fell...{~}: *2erschütternd*

a fam. fig. који натерује на смех; *~erschütterung f* потрес(ање *n*) *m* пречаге; *fam. fig.* наступ *m* смеха (и. веселости).

Zwe'rg {цверк} [свн.] *m* 2g, ~in {цвергџн} *f* 3c патуљак, кепец.

Zwe'rg..., **zwe'rg...** {цверк-}: *~apfel m* ☼ = *Paradiesapfel*; *~apfelsine f* мандарина; *~artig a* патуљаст, кепечаст; мален, сићушан; *~baum m* ☼ ниска дрво *n*, ниска воћка *f*, жбунасто дрво *n*; *~bildung f* кепештво *n*, стварање *n* кепеца; *~bock m* ☼ афрички патуљаст јарац; *~bohne f* ☼ (грах) чувац *m*; *~geschlecht n* род *m* патуљака, род кепеца; *~fleder/maus f* ☼ мали слепи миш *m*; *~gestalt f* узраст (и. стас) *m* патуљка (и. кепеца); *~halt {цверкхдфт} a* = *~artig*; *~haftigkeit {цверкхдфтџхдџт}*, *~heit {цверкхдџт} f* 3b (б. *pl.*) кепештво *n*, мајушност; *~ig {цвергџх} a* = *~artig*; *~kiefer f* ☼ (*Pinus pumilio*) кривуљ *m*; *~maus f* ☼ ровчица; *~mensch m myth.* Пигмеј; *~palme f* ☼ жумара; *~trappe f* ☼ дропљица; *~volk n* народ *m* патуљака (и. кепеца), патуљци *m pl.*, кепеци *m pl.*

Zwe'tsch(g)e {цвеч(г)} [нвн. од (prunum) damascenum или од „цепача“?] f 3b = *Pflaume*, шљива, машарка, мацарка, пожегача, цепача.

Zwick {цвџк} [срвн.] m 2g 1. = *Zwecke*. 2. = *kneifen* III, штип. 3. а) = *Schmitze*; б) удар(аи) бичем, шиб.

Zwe'tschen... {цвечн-}: *~baum m* шљива *f* (дрво); *~kern m* коштица *f* од шљиве; *~mus n* пекмез *m* од шљиве.

Zwi'ck|bohrer m ☼ сврдро *n*, бургија *f*. **Zwi'ckel {цвџк'л} [срвн.] m** 2l ☼: а) = *Keil* 2; б) уметак, комад, парче *n*; в) ~ *pl. an Strümpfen* умети изнад пете код чарапе; д) уметак на рукавици.

Zwi'ckel|bart m увијен (и. уфитиљен) брк.

zwi'ckeln {цвџк'лн} tr. 15f *Strümpfe* ~ плести уметак на чарапи; *gezwickelt sa* уметком.

Zwi'ckel|strumpf m чарапа *f* са уметком.

zwi'cken {цвџк'н} [срвн.: zwacken] I tr. 15a 1. а) штипати, уштинуту; *mit glühenden Zangen* ~ кидати (и. мучити) усијаним клешти-ма; б) *fig.* в. *zwacken*; в) *es zwicket mich im Leibe* завија ме у стомаку; д) *j-n* ~ сецати кога; е) *ein Augenglas in die Augenhöhle* ~ натаћи сочиво на око, натаћи наочаре. 2. *den Bart* ~ потсецати (и. поткрес(ив)ати) браду. II **Zwi'cken n** штипање; завијање.

Zwi'cker {цвџк'р} [zwicken] m 2l 1. (и ~in {~џн} *f* 3c) = *Kneifer* 1. 2. цвџкер, наочари *f pl.* 3. ☼ = *Zwickzange*.

Zwi'ck... {цвџк-}: *~mühle f*: а) тракавица; е-е *~mühle machen* направити тракавицу; б) *fig.* тракавица; *j-n in der ~mühle haben* никакo не да(ва)ти мира кому; *er hat eine gute ~mühle an ihm* он га музе; он му је крава музара; *~zange f* ☼ клеште *f pl.* (и клешта *n pl.*) за пресецање.

Zwie... {цви-} [= *zwei*] ~back [нвн. 1600; *(*Biskuit*)] *m* 2g, 2d двопек, пексимит.

Zwie'bel {цвиб'л} ☼ [свн. (пор.: Zwie-bolle) *лат. caepulla] f 3d 1. а) и ~ црни лук(аи) *m*;

б) главица, луковица. 2. *fam. fig.* лукаи *m* кромпир *m* (старински џепни часовник).

Zwi'ebel..., **zwie'bel...** {цвиб'л-}: *~artig a* ☼ луковичаст, главичаст; *~beet n* ☼ леја *f* црна лука; *~birne f* главица црна лука; *~brühe f* = *~tunke*; *~fische m pl.* ☼ поремећен слог *m*, погрешан слог; *~förmig a* облика лука, луковичаст; *~gericht n* \ јело с црним луком; *~geruch m* мирис црног лука; *~gewächs n* луковача *f*; *~halt {цвиб'лхдфт} a* = *~artig*; *~knollen m* луковица *f*, главица *f*; *~lauch m* ☼ = *Zwiebel* 1 а; *~n {цвиб'лн} 15f I intr. (h)* осећати се (и. воњати, мирисати) на црни лук; II *tr.* 1. (ис)трти (и. на)мазати црним луком; 2. *fam. fig.* *j-n* ~н сецати, кињити кога; *~same(n) m* семе *n* црног лука; *~schale f* љуска црног лука; *~soße, ~tunke f* \ умокац (и. сос) *m* од црног лука; *~speise f* јело *n* с црним луком; *~suppe f* чорба (и. јуха) с црним луком; *~tragend a* ☼ луконосан; *~wurzel f* = *Zwiebel* 1 б.

Zwie'..., **zwie'...** {цви-}: *~branche f* ☼ двојачење *n*, друго орање *n*, преоравање *n*; *~brachen tr.* 15a *insep.* двојачити, орати по други пут, преора(ва)ти; *~gespräch n* разговор *m* удвоје, дијалог *m*; *~licht [нвн.] n* (б. *pl.*) двострука светлост *f*, двоструко светло *n*, сумра(ча)к *m*, сутон *m*; *im ~licht* у сумраку, у сутону, при дељењу мрака и светлости. **Zwie'sel {цвиз'л} [свн.; *zwei, Zweig] f** 3d (и *m* 2l) 1. рачвање *n*; рачва *f*, ракла *f*. 2. X облук *m*, облучје *n* (на седлу). [ти (се).]

zwie'seln {~н} tr. и refl. 15f: (*sich*) ~ рачва-и

Zwie'..., **zwie'...**: *~spalt m* раздвајање *n*, раздвој *m*, цепање *n*; раздор, размирица *f*, распра *f*, несугласица *f*, неслога *f*; *rl.* раскол, расцеп, шизма *f*; *in ~spalt geraten* завадити се, посвађати се; *~spältig {~шпелтџх} a* поцепан, раздвојен, завађен, у раздору; *~tracht [срвн.] f* (*opp.* *Eintracht*) неслога; *~trächtig [срвн.] a* = *uneinig*; *~tracht|stifter(in f) m* изазивач(ица) неслоге (и. раздора), сејач(ица) раздора (и. неслоге).

Zwi'l(li)ch {цвил'л(џ)х} [свн., према лат. bilix, уп. Drillich] m 2g ☼ и ☼ цвиљих, двонитка *f* (јако, густо ланено, кудељно, памучно платно).

zwil(li)chen {~н} a од цвиљиха, од двонитке.

Zwi'l(li)ch... {цвил'л(џ)х-}; *~kittel, ~rock m* одело *n* од цвиљиха.

Zwi'lling {цвил'лн} [свн.; *zwei] m 2g¹ 1. близанац *m*, близнак *m*, близнака *f*; *mit ~en niederkommen* родити близанце (и. близнаке). 2. ☼ *die ~e* Близанци. 3. ☼ двојка *f*, двојанка *f*, сраслица *f*, двоњак.

Zwi'llings..., **zwi'llings...** {цвил'лн-с-}: *~blumig* ☼ а с цветом двоњком; *~bruder m* близанац, близнак; *ihr (sein) ~bruder* њен (његов) близнак брат; *~(dampf)maschine* ☼ *f* строј *m* (и. машина) са две стублине; *~frucht f* = *Zwilling* 3; *~geschwister pl.* близанци *m pl.*, близнаци *m pl.*; *~klemme* ☼ *f* двојни притег *m*; *~knabe m*, *~mädchen n* в. *Zwilling*; *~mandel f* бадем *m* двоњак *m*; *~maschine f* в. *~dampfmaschine*; *~muskeln m pl.* ☼ мишићи

близнаци, мишићи парови; ~paar *n* пар *m* близанаца; ~schwester *f* близнак(ињ)а; ihre (seine) ~schwester њена (његова) близнак(ињ)а сестра; ~stern *m* ☞ = Zwilling 2.

Zwi'ng|burg {цвин-} *f* утврђен замак *m*, тврђавица, градић *m* (за угњетавање народа).

Zwi'nge {цвин-} ☞ [нвн.: zwingen] *f* 3b 1. прстенаст оков *m*, прстенаста навлака (и. карика), оков на канијама за сабљу. 2. менгеле *f* пл., стег (за туткалице).

zwi'ngen {~н} [свн.] *I tr.* и *refl.* 12b 1. (sich) ~ присилити (се), присиљавати (се), силити, принудити (се), приморати (се), приморавати (се), натерати (се), натеривати (се), нагнати (се), нагонити (се); mit Gewalt ~ натерати силом; j-n ~ sich zu erklären присилити (и. натерати) кога да се изјасни, сатерати кога у теснац; sich zum Lachen (и. zur Lustigkeit) ~ усиљавати се да се смеје (да буде весео); gezwungene Miene усиљен изглед; gezwungen lachen усиљено се смејати; man muß sich ~, um s-e Briefe zu lesen мора човек себе да (при)сили па да чита његова писма. 2. силом..., на силу...; j-n in Fesseln ~ силом оковати кога. 3. j-n ~ савладати кога; et. ~ савладати (и. свршити) што, изићи с чим на крај; er läßt sich nicht ~ не трпи никакo принуду; das läßt sich nicht ~ ту се силом ништа не може, ту не иде на силу. II ~d *p pr.* и *a* ☞ принудан, присиљан; ~de Umstände *m pl.* јача (и. виша) сила *f*, принудне околности *f pl.* III *v.* gezwungen.

Zwi'nger {цвин-} [срвн.] *m* 2l 1. (и ~in {~йн} *f* 3c) присиљавач(ица), принуђавач(ица). 2. заграђен простор, заграђено земљиште *n*; штенара *f*; бориште *n* (за звери), тамница *f*, ☞ подруми доњи *m pl.* 3. утврђена кула *f*; утврђен замак; кружни ходник на спољнем зиду тврђаве.

Zwi'ng... {цвин-}: ~herr *m* насилник, тиранин, деспот; ~herrschaft *f* насилна владавина, тиранија, деспотизам *m*.

Zwi'ngli {цвин-ли} *m* 8b Цвингли (Улрих, швајцарски верски реформатор 1484—1531); ~sche Lehre Цвинглијево учење *n*.

Zwinglia'ner {цвин.лиан-} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3c цвинглијевац, -ка, Цвинглијева присталица.

Zwi'ng...: ~schraube ☞ *f* стегача; ~stock ☞ *m* = Schraubstock; ~Uri {цвин. ури} ☞ утврђени замак Ури.

zwi'nke(r)n *I intr.* (h) 15a (15f) 1. = blinzeln I. 2. мрдати (се). II Zwi'nkern *n* = blinzeln II.

Zwirn {цвирн} [срвн.; *zwier] *m* 2g ☞ конач (ланен), особ. упреден (и. усукан) конач; drei-drähtiger ~ конач од три жице.

zwi'rnen¹ {цвирн-} *a* кончан, од конач.

zwi'rnen² {~} 15a I *tr.* (у)прести, (у)сукати (конач); die Seide ~ упредати свилу. II *intr.* (h) прести (за мачку) (= spinnen I k). III Zwi'rnen *n* упредање, предење, усукивање, сукање.

Zwi'rner {цвирн-} *m* 2l, ~in {~йн} *f* 3e упредач, -ица, сукач, -ица.

Zwi'rn... {цвирн-}: ~(s)faden {~с-} *m* конач, игла *f* конач; ~gardinen *f pl.* кончане завесе; ~hand|schuh *m* кончана рукавица *f*; ~knäuel

m клупче (и. клупко) *n* конач; ~maschine *f* машина (и. stroj *m*) за упредање (сукање) конач, сукачица; ~mühle *f* stroj *m* за предење (и. сукање) конач, сукачица; ~seide *f* предена (и. сукана) свила; ~spitze ☞ *f* кончана чипка; ~umspinnung ☞ *f* опредање *n* упреденим коначем.

zwi'schen {цвишн-} [свн.; *zwei] *I prp.* (са *dat.* на питање *wo*, са *acc.* на питање *wohin*) (из-)међу; ~Abend und Morgen одвечери до јутра, преко ноћи; Frau ~ vierzig und fünfzig Jahren жена између четрдесет и педесет година; ~ heut und morgen од данас до сутра; *prv.* в. Angel 1. II *adv.* = dazwischen.

Zwi'schen..., zwi'schen... {цвишн-}: ~akt *m* ☞ међучин; ~akts|zigarre *fam.* *f* мала цигара, цигарица; ~akts|vorhang *m* ☞ завеса *f* за међучинове; ~artikel *m* међучланак, чланчић у новинама; ~balken ☞ *m* међуспратница *f*; међугреда *f*; ~begriff *m* посредни појам; ~bemerkung *f*: а) уметнута напомена; б) узгредна (и. споредна) напомена; ~deck ☞ *n* међупалуба *f*; ~decks|passagier ☞ *m* путник међупалубе, путник треће класе; ~ding *n* међуствар *f*, ствар *f* ни овамо ни онамо, посредник (zwischen између); ~du'rch *adv.*: а) (с)кроз; б) кадицад, овда онда, каткад(а), понекад; истовремено, у исто време; ~erzeugnisse *n pl.* међупроизводи *m pl.*, посредни производи; ~essen *n* = ~gericht; ~fall (G. и *pl.* ~fälle) (незгодан) догађај, упадица *f*; ~farbe *f* међубоја; ~gebäude ☞ *n* међузграда *f*, спојно крило зграде; ~gemeindlich *a* међуопштински; ~gericht *n* међујело, споредно јело (после чорбе, после јухе); ~gesang *m* међупесма *f*, уметнута песма *f*; ~geschoß ☞ *n* међуспрат *m*; ~glied *n* међучлан *m*, посредни члан; ~hafen ☞ *m* посредна лука *f*, поморско слагалиште *n*; ~handel *m* посредна трговина *f*; ~händler *m* трговац посредник, трговачки посредник; ~handlung *f* међурадна, споредна радња, споредан догађај *m*; ~he'r *adv.* у исто време; ~i'nnе *adv.* између двој(ице); ~knochen *m* међукошт *f*, посредна кошт *f*; ~könig *m* антик. (у Риму) међукраљ, привремени краљ; ~königtum *n* међукраљевство, привремено краљевство, међувлада *f*; ~kontinental *a* међусветски, интерконтинентални; ~landung ☞ узгредно спуштање *n*; ~liegend *a* који (и. што) лежи (и. је) између, уметнут, посредни; ~mahl(zeit) *f* *n* ужина *f*; ~mauer *f* ☞ међузид *m*, заједнички (и. гранични) зид *m*; ~pause *f* међувреме *n*; *шк.* одмор; ~person *f* = Mittelsperson; ~pfeiler ☞ *m* међустуб, стуб између два; ~pfosten *m* ☞ међустуб; ~platz *m* међуместо *n*, место између два друга; ~raum *m*: а) међупростор; међувреме *n*; б) размак, ширина *f*, отстојање *n*; Aufstellen in ~räumen размицање, постављање у размацама (и. ☞); прозор, рупа *f*, отвор, пукотина *f*; ~rede *f*. а) прекидање (и. пресецање *n*, упадање *n*, упадица; б) удаљавање *n* (од предмета); ~redner *m* међуговорник; ~regierung *f* међувлада *f*, привремена влада-

(вина) *f*; ~reich *n*. а) међудржава *f*, држава између других; б) = ~regierung; ~rippe *f*, ~rippen|stück *n* месо између два ребра; ~ruf *m* повик, прекид, упадица *f*; ~satz *m*: а) уметак (у везу); б) *gr.* уметнута реченица *f*; в) \wedge постулат; ~schlag *m*: а) = ~wand; б) \S = Durchschuß; ~speise *f* = ~gericht; ~spiel *n* \S међуигра *f*; ~staatlich *a* међународни; ~stab *m* Φ пруга *f*; ~stand *m*: а) међуположај; б) међустање *n*, посредно стање *n*; ~ständner *m* Φ = ~pfosten; ~station *f* \S међу-станица, споредна станица, постаја; sich ~stellen *refl.* стати (између, (по)ставити се (из)међу; ~stellung *f* = ~stand; ~stock(werk) *n* Φ = ~geschoß; ~stück *n*: а) међукомад *m*, посредни комад; уметак *m*; б) \S = ~spiel; ~stunde *f*: а) час *m* међувремена; б) час *m* доколице, час одмора; *шк.* (четврт часа) одмор(а); ~ton *m* \S међутон, посредни (и. средњи) тон; ~träger(in *f*) *m* достављач(ица); ~trägerin! {~tręp'põ} *f* 3b = Zuträgerin; ~umstand *m* међуоколност *f*, међуприлика *f*, узгредни случај; ~verdeck Φ *n* = ~deck; ~verkauf *m* међупродаја *f*, посредн(и)ч(а) продаја *f*; ~vorhang *m* = aktsvorhang; ~wall *m* \times међубедем, средњи бедем; ~wand *f* раздвојни (и. преградни) зид *m*; ~weite *f* размак *m* (и. отстојање *n*) између..., Φ размак *m*; ~wort *n* 2a *gr.* Φ усклик *m*; ~zaun *m* заједничка (и. гранична) ограда *f*, заједнички плот; ~zelle *f* међуред *m*, простор *m* између два реда; ~zeilig {~ца-л'лѣ} *a*: ~zeilige Übersetzung међуредни превод *m*; ~zeit *f* међувремене; in der ~zeit у међувремену, међвртм. *v* то; ~zinsen *pl.* међукамате *f pl.*

Zwist {звист} [(срвн.) дн.] *m* 2g *размирица f*, *раздор*, *несугласица f*, *свађа f*, *распра f*, *кавга*, *неслога f*, *парба f*, *зађевица f*, *препирка f*.

zwiŝtig {~} a 1. у раздору, у размирици, у
 неслагани, у свахи, у завади. 2. (за ствари)
 Zwiŝtigkei{~кѣт} f 3b = Zwiŝt: = streitig 2.)
 Zwiŝtsche {цвѣч} f 3b (Sambucus racemosa)
 планинска зова, пиџетњик m (= Berghol-
 lunder).

zwitschern [свн. оном.] *I intr. (h)* и *tr.* 15f цвр-
кutati; ђурликати; као *tr.* ein Lied ~ пева-
ти песму. II **Zwitschern** *n* цвркут(ање *n*) *m*,
певање, ђурликање.

Zwitter {*цвітэр*} [свн.: *zwei*] *m* 2/1. бићен које у себи сједињује (и. спаја) две разлитите природе; мелез; *fig.* полутан, мелез. 2. двосполца, хермафродит.

Zwi'tter..., zwi'tter... {цвѣт'р-}: ~art *f* мелезна
врста; ♀artig *a* = ♀haft; ~bildung *f* дво-
сполнст, хермафродитство *n*; двосполни
облик *m*; ~blume, ~blüte *f* ♀ дво(с)полни
цвет *m*; ~form *f* = ~bildung; ~geschlecht *n*
двосполни род *m*; ~geschöpf *n*, ~gestalt *f* =
Zwitter; ♀haft {цвѣтрѣфт} *a* мелески; и =
двосполан; fig. сумњив; ♀haftigkeit {цвѣтр-
ефротекст} *f* 3b мелезност, дво(с)полност;
♀ig {цвѣтрѣѣ} *a* = ♀haft; ♀pflanze *f* ♀ дво-
(с)полна билька; ~schaft {цвѣтрѣфт} *f* 3b,
~tum {цвѣтрѣтѣм} *n* 2a = ~haftigkeit; ~we-

sen *n*: а) двосполност *f*, дво(с)полна природа *f*; б) = *Zwitter*; ~*wort* *n* 2а реч *f* састављена од речи разних језика.

zwo {цво} † = zwei (у вези само са f); данас уведена реч у телефонске разговоре због разликовања по слуху од „drei“.

zwölf [цвѡ̌лф] [свн.] I *a n. c.* (ако нема ничег
иза њега *fam.* ~е {~}) дванаест; дванаесто-
ро; дванаесторица; etwa ~ дванаестак, двана-
естина; Gedicht von ~ Versen песма од
дванаест стихова; die Uhr ist ~ дванаест је
часова, подне је, поноћ је; um halb ~ у једна-
наест и по часова; um drei Viertel auf ~ чет-
врт до дванаест. II *Zwölflf 3b*, каткад *fam.*
Zwölffe f 3b дванаестица.

Zwó'le / ɔ'ɔ' dvanást'nica.
Zwó'lf!..., zwó'lf!... {цвѣ'лѣ-}: ~eckɪ ʌ двана-
стоугао(ник) *m*; žekig ʌ дванаестоугли,
дванаестокутни; ~ender *m* јелен са два-
наест рогова, дванаестороги јелен.

Zwölfler (цво:лфр) *m* 2l 1. дванаесторица *f*. 2. дванаестина *f*, количина *f* од дванаест предмета. 3. члан већа (и. савета, одбора) дванаесторице. 4. дванаестак, војник дванаестог пука. 5. ♣ = Zwölfender. [разних врста.] **Zwölf**lerke (цво:лфрлѐр) *a* inv. од дванаести **Zwölf**ter... (цво:лфтр-) ~ausschuß *m* (у првој француској револуцији) одбор дванаесторице; ~format *n* ‡ дванаестина *f*, величина *f* дванаестине табак.

Zwölf..., **zwölf...**: **Źfach**, **Źfältig** *a* дванаестострук, дванаестогуб; **~fi"nger|darm** {шво́лф-
фенгeр|дaрм} *m* ☞ дванаестопалачно црево *n*; **~fi"nger|darm|entzündung** *f* ☞ запаљење *p* (и. упала) дванаестопалачнога црева; **~fläch** *n*, **~flächner** {~флэхeнep} *m* 2l *min.* тело *n* са дванаест страна, додекаедар; **~flächig** *a* са дванаест површина (и. плоха), дванаестостран; **~fürst** *m* *antq.* један од дванаесторице владара, додекарх; **~jährig** *a*: а) дванаестогодишњи, од дванаест година; б) дванаестогодишњи, који траје дванаест година; **~lötig** *a* од шест унија; **~mal** *adv.* дванаест пута; **~malig** *a* дванаестократни, што се чини (и. врши) дванаест пута, поновљен дванаест пута; **~männ(er)ig** *a* ☞ додекандни; **~pfunder** *m* ☞ дванаестофунтовни топ; **~seitig** *a* дванаестостран; **~stündig** *a*: а) дванаесточасовни, од дванаест часова; б) дванаесточасовни, од дванаест предавања; **~stündlich** *a* дванаесточасовни, који (и. што) се понавља (и. јавља) сваких дванаест часова; *adv.* на дванаест часова, сваких дванаест часова; **~tafel|gesetz** *n* закон *m* од дванаест таблица.

zwōlfte {цво.лфт} I *an. o.* (kao s **Zwōlfte** 9I) дванаести; Karl der Zwōlfte (XII.) Карло дванаести (XII); der Zwōlfte des Monats дванаести у месецу. II *die Zwōlfte* *pl.* дванаест дана (или ноћи) између Божића и Богојављења.

Zwölfl..., zwölfl...: 2teilig {~та̌лѣх} а од дванаест делова, дванаестни, подељен на дванаест; ~teiligkeit {~та̌лѣхно̌т} f 3b, ~teilung f дванаести систем т, подела на дванаеста.

Zwö'ltel {цвѡлфт'л} *n* 2l дванаестина (= 1/12), дванаесто, дванаести део *m*.

zwö'ltens {цвѡлфт'нс} *adv*. дванаесто, на дванаестом месту.

zwö'lf...: ~weib(er)ig {~вѡб(ер)ѡс} *a* ♀ са дванаест тучкова; ~zeilig *a* дванаесторед, од дванаест реди.

Zya'n {цу'ин} ⚐ [гр. „плав“] *n* 2g¹ (б. pl.) циант.

Zya'ne {~} ⚐ [гр.] *f* 3b различак *m*.

Zya'n|eisen {цу'ан-} *n* цианид *m* гвозђа.

zya'nig {цуанѡх} *a* ⚐ цианичан; Ze Säure цианична киселина.

Zya'n|ka'li(um) *n* цианкали(ум) *m*. [анометар.]

Zyanome'ter {цу'аномет'р} [гр.] *m* и *n* п ~ци-

Zya'n..., **zya'n...** {цу'ан-}: Zsauer *a*: Zsaures Salz кисела цианова со *f*, цианат *m*; ~säure *f* цианична киселина; ~silber *n* цианид *m* сребра; ~verbindung *f* цианово једињење *n*, цианов спој *m*.

Zykla'den {цу'клад'н} ⚐ [kyklos „круг“] *pl. inv.*: die ~ Кикладска Острва *n pl.* (у Јерејском Мору).

Zykla'men {цу'кламен} ⚐ [гр.] *n* 2l = A!pen- [veilchen.]

Zy'kliker {цу'клѡк'р} [гр.] *m* 2l ⚐ циклички песник, песник грчког херојског доба.

zy'klisch {цу'клѡш} [гр.] *a* особ. ⚐ цикличан, који се враћа у круг, кружни. [точканични.]

zykioida'l {цу'клоидал} ⚐ [гр.] *a* циклоидни,

Zyko'ide {цу'клоид'е} *f* 3b ⚐ точканица, циклоида. [клбн *m*, вихор *m*, олуја *f*.]

Zyko'n {цу'клон} [гр.] *m* 2g¹, ~е {~} *f* 3b ци-

Zyko'p {цу'клоп} [гр.] *m* 3a *myth.* циклоп.

Zyko'pen|stadt {цу'клоп'н-} *f* град *m* киклопа.

zyko'pisch {цу'клопѡш} *a* *antiq.* киклопски.

Zy'klus {цу'клус} [гр.] *bg* 1. ⚐, итд. цуклус, круг, коло *n*. 2. ~ von Konzerten usw. низ концерата, забава итд.

Zyli'nder {цу'линд'р, цилиндр} [гр.] *m* 2l 1. цилиндар, ваљак, облика *f*. 2. ⚐ суд за огледе. 3. ⚐: а) (Lampen-)~ стакло (за лампу); б) стублина *f*. 4. *fat.* {већ. цал'индр} високи крути шешир, цилиндар.

Zyli'nder..., **zyli'nder...** {цу'линд'р-}: ~bureau *n* радња *f* са цилиндрима; ~dampf|maschine *f* парни строј *m* на стублине (и. са стублинама); ~deckel *m* заклопац стублине (и. цилиндра); ~fläche *f* ⚐ ваљкаста (и. цилиндрична) површина; Zförmig *a* ваљкаст, обличаст, цилиндричан; ~hemmung *f* ⚐ запињача са ваљком; ~hut *m* = Zyli'nder 4; ~kessel *m* ваљкаст казан (и. котло); Zп {цу'линд'рн, ци~} I *tr.* 15f да(ва)ти (*acc.*: *dat.*) атласки сјај; у-гладати, (у)гладити; II ~п *n* давање атласкога сјаја; глачање, глађење; ~scheibe *f* ⚐ = Kolben; ~uhr *f* часовник *m* са ваљкастом запињачом; ~voll *m* пуи цилиндар.

zylindrie'ren {цу'линдри'рн, ци~} *tr.* 15g = zylindern. [част, цилиндричан.]

zyli'ndrisch {цу'линдриш} *a* ваљкаст, обли-

Zy'niker {цу'нѡк'р} [гр. кyon „пас“, надимак Диогена из Синопе] *m* 2l 1. *phls.* киничар. 2. *fig.* безочник, циник.

zy'nisch {цу'ниш} *a* (dv) 1. *phls.* кинички. 2. *fig.* безоч|ан(-но), цинич|ан(-но), цинички.

Zyni'smus {цу'ни'смус} [гр.] *m* 6g цинизам; *phls.* киничка филозофија; *fig.* безочност.

Zy'per..., **zy'per...** {цу'пер-}: ~gras *n* ⚐ пероњика *f*; Zgrasähnlich *a* ⚐ пероњикаст.

Zy'pern {цу'перн} *n* 8g ⚐ Кипар *m* (острво у источном делу Средоземног Мора).

Zy'per|wurz(el) *f* ⚐ корен *m* пероњике.

Zypre'sse {цу'прес'е} ⚐ [гр.; *семитски] *f* 3b чемпрес *m*, кипарис *m*.

Zypre'ssen..., **zypre'ssen...** {цу'прес'н-}: Zartig *a*: ⚐ Zartige Zapfenträger) чемпресаст(е шишарице *f pl.*); ~hain *m* чемпресова (и. кипарисова) шума *f*, чемпресак; ~holz *n* чемпресовина *f*; ~wald *m* = ~hain.

Zy'prier {цу'пр'ер} [гр.] *m* 2l, ~in {~ин} *f* 3c Кипран|ин, -ка.

zy'prisch {цу'прѡш} *a* кипарски.

Zy'tisus {цу'тизус} [гр.] *m inv.* ⚐ = Bohnenbaum.

z. Z. abr. = zurzeit.

ИСПРАВКЕ DRUCKFEHLER UND BERICHTIGUNGEN.

Масни арапски бројеви означавају стране Fettgedruckte Zahlen bezeichnen Seiten. — Бројке I II означавају први, други стубац Die Ziffern I II bezeichnen erste, zweite Spalte. — Обичним слогом штампани арапски бројеви означавају ред Gewöhnlichgedruckte arabische Zahlen bezeichnen Zeile. — *ог* означава озго *og* bezeichnet von oben. — *од* означава оздо *od* bezeichnet von unten. — *м* означава место *m* bezeichnet statt. — *т* означава треба *t* bezeichnet lies.

26 I 27 *ог м а'б'schäumen tr.* т *а'б'schäumen I tr.* — 32 I 10 *ог м апзолуторіјум т апзолуторіум* — 52 I 31 *од м абадве т обадве* — 67 II 26 *од м tr. 1. т tr. I 1.* — 68 I 21 *од м 3. т 4.* — 68 I 20 *од м 4. т 5.* — 68 I 19 *од м 5. т 6.* — 68 I 16 *од м 6. т 7.* — 68 I 15 *од м 7. т 8.* — 91 I 27 *ог м tr. начинити т tr. 1. начинити* — 91 II 16 *од м 4. т 3.* — 93 II 10 *од м tr. затјећи т tr. I затјећи* — 122 II 29 *ог м т скупљање т т 1. скупљање* — 128 II 23 *ог м руке(од тога). т руке(од тога). II Auf'schieben n, Auf'schiebung f* одлагање, одгађање, одгода. — 138 I 28 *од м ж (opp. т ж f (opp. — 140 I 11* *ог м tr.* издува(ва)ти т *tr. 1. издува(ва)ти* — 141 II 28 *ог м intr. 1. (s) т intr. (s)* — 153 I 17 *ог м tr. из-, т tr. 1. из-, — 204 I 17* *м што, b) das т што, b) das* 217 II 13 *од м бергџш т бергџш* — 219 I 29 *ог м 15a по-, т 15a 1. по-, — 239 I 17* *од м ~: 1. правити т ~: правити* — 266 I 11 *ог м афр. т сфр. — 283 II 23* *ог м 5. т 4. — 327 II I* *ог м дѡтунг т дѡтѹн.* — 355 II 21 *од м рет; т рет- — 362 I 16* *од м трговина т т трговина* *f — 438 I 4* *ог м f 8f т f 8h — 439 I 26* *од м емисиони т емисиони — 439 II 11* *од м befahlen] I т befahlen 12g I — 464 II 28* *од м E'rb|au'ungs... т Er|bau'ungs...* — 497 II 23 *ог м едере т edere — 497 II 3* *од стоји у неким примерцима E'ssen'|-zeit f = Essenzeit* и тај цео ред треба да испадне сасвим. — 531 I 23 *м т 3l т т 2t — 531 I 30* *м а 1. даљи та даљи — 553 II 22* *од м [свн.] I т [свн.] 13t I — 558 II 8* *од м * летило, т ваздухоплов т, зракоплов т, летило, — 563 I 25* *ог м 3. т 4. — 567 I 20* *ог м žgießen I tr. т žgießen tr. — 573 II 28* *од м завод за т завод т за — 620 II 10* *од м ~sechs т ~ sechs — 621 II 33* *ог м противтер; т противтер т; 639 II 16* *од м ~losigkeit т ~losigkeit — 661 II 16* *ог м точак т; погон- т точак т; погоник т, погон- — 665 II 12* *ог м pro. т prv. — 667 II* *ог м г'цен(л)т т г'цен(л)т — 667 II 30* *од м gezie'mlich I a(dv.) т gezie'mlich a(dv.) — 676 I 13* *од м 13g 15c т 13q, 15c — 684 II 14* *ог м [свн.] I т [свн.] 14i I — 689 II 9* *од м п 8d т п 8g — 690 I 14* *од м impf. од т impf. ind. од — 694 II 22* *ог м 4 (уп. т 5 (уп. — 706 I 3* *ог м (б. pl.) град т (б. pl.) 1. град — 721 II 7* *од м intr. (h) 1. (јако) т intr. (h) (јако) — 879 II 7* *од м угаљ т угљар — 905 II 3* *ог м 2a трава т 2a 1. трава — 915 II 16* *од м кубѹт т кубѹш — 942 II 11* *ог м 15k т 14k — 956 I 33* *ог м 16-17 т 17-18 — 967 II 20* *од м 6. Lie'be(r) т 2. Lie'be(r) — 976 I 20* *ог м Lo'h'eiche т Lo'h'eiche — 986 II 15* *од м 15a tr. т 15a I tr. — 992 I 6* *од м мајоритет т мајоритет — 1011 I 3* *од м f 3c мајстор(ица) т f 3c 1. мајстор(ица) — 1011 II 32* *од м acc.; дат. т acc.: дат. — 1023 II 11* *ог м поступѹита, т поступѹити, — 1067 II 10* *од м f кожа т f жмурњача, кожа — 1082 I 20* *ог м ѡфнтлѹх т ѡфнтлѹх — 1110 I 4* *ог м f 3b дужност; т f 3b 1. дужност; — 1127 I 30* *ог м презѡрвѹтиф т презѡрвѹтиф — 1134 II 27* *од м прѹф- т прѹф- — 1138 II 5* *ог м пуѹ т пуѹ — 1177 II 26* *од м 15a 1. сли- т 15a сли- — 1228 I 35* *ог м афр. т сфр. — 1240 II 2* *ог м 3. т 2. — 1240 II 20* *ог м 4. т 3. — 1240 II 21* *ог м 5. т 4. — 1241 I 18* *од м стубу т стуба 1248 II 23* *од м 13и т 13и — 1252 I 29* *ог м intr. (h) 1. а) т intr. (h) а) — 1263 I 6* *ог м излаз т израз — 1284 I 3* *од м Scho'lle т Scho'lle' — 1309 I 26* *од м ~industrie т ~industrie — 1312 I 13* *ог м 15a 1. цврчати т 15a цврчати — 1317 I 9* *од м das zeit- т das Zeit- — 1324 I 24* *ог м Se'bst-achtung т Se'bst'achtung — 1327 I 3* *од м зѡн т зѡн 1486 II 22* *ог м т; ~п pl. т т; а) ~п pl. — 1584 I 12* *ог м 4. т 2. — 1584 I 15* *ог м 5. т 3. — 1584 I 19* *ог м 6. т 4. — 1586 I 27* *ог м ~lassen т ~ lassen — 1670 II 25* *ог м афр. т сфр. — 1744 I 20* *ог м цемент т цемент.*